ATATÜRK KÜLTÜR, DİL ve TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI: 714

İNGİLİZCE - TÜRKÇE SÖZLÜK

Hâmit ATALAY

Yardım Edenler

Füsun H. ATALAY *B. Ed.*
Nurdan H. ATALAY *B. Sc. (Ch. E.), M. S.*
İnci A. ATALAY *B. Sc. C. E.*

J

J, j, *is., ç.* **J's/Js, j's / js 1.** İngiliz alfabesinin onuncu harfi, **2.** J sesi (Türkçedeki c gibi söylenir) *judge, major, rajah* gibi, **3.** baskı işlerinde J harfinin kalıbı, **4.** sırada onuncu (veya I yazılmazsa dokuzuncu).

J = j = *fiz.* Joule.

j, *mat.* sanal vektör birimi : y ekseni üzerinde uzunluğu 1 olan vektör.

J. = **1.** Journal, **2.** Judge, **3.** Justice.

ja, zf. Alm. evet. ***e.a.-*** *yes.*

Ja. = January.

J.A. = **1.** Joint Agent, **2.** Judge Advocate.

jab, *is.&f.* **jabbed, jabbing 1.** dürtmek, itmek. *He ~bed his finger at me.* **2.** batırmak, saplamak, (ucu keskin bir şeyi hızla) daldırmak. *He ~bed his fork into the potato. She ~bed her knitting needles into a ball of wool.* **3.** (yumruk vb.) hızla vurmak. **~ at sth** : bir şeye üst üste darbeler indirmek, habire vurmak. *She could hear him ~bing viciously at the keys of typewriter.* **4.** dürtme, dürtüş, itme, itiş, **5.** batırma, saplama, **6.** (hızlı/kısa) darbe, vuruş. **He gave it a sharp ~** : Ona hızla vurdu. **7.** *k.d.* iğne, enjeksiyon, şırınga. **job** *d.d.* **8. jabbingly** : dürterek, iterek, batırarak, saplayarak, vurarak. ***e.a.-1.*** *poke, thrust, 2. stab, 3. punch.*

jabber, *is.&f.* **jabberbed, jabberbing 1.** çabuk çabuk ve anlaşılmaz şekilde konuşmak/ söz söylemek, anlamsız lâf etmek, lâfı geveleme k, kem küm etmek. *I can't understand you if you keep ~ing (away) like that. He ~ed (out) the words in what seemed a foreign language.* **2.** çabuk konuşma, manasız/anlaşılmaz lâf, **3. ~er** : lâfı geveleyen, anlaşılmaz şekilde konuşan, **4. ~ingly** : lâfı geveleyerek, çabuk çabuk konuşarak. ***e.a.- 1.*** *chatter, 2. gibberish.*

jabberwock = jabberwocky, *is., ç.* **-wockies** saçma/anlamsız söz/yazı, anlamsız hecelerden oluşan söz. ***e.a.-*** *gibberish.*

jabiru, *is. zool.* iri leylek *(Jabiru mycteria)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşar.

jaborandi, *is., ç.* **-dis 1.** *bot.* yaboran *(Pilocarpus jaborandi)* : G Amerika'da yetişen bir nevi funda, **2.** yaboran yaprağı : bir nevi alkaloid *(pilocarpine)* içerir. Kurutularak hekimlikte kullanılır.

jabot, *is.* kırmalı dantel göğüslük, fırfırlı bluz yakası.

jacal, *is., ç.* **jacales/jacals** kulübe : Meksika ve GB ABD'de duvarları dik kalaslardan yapılıp üstü dal vb. ile örtülen ve toprakla sıvanan evcik.

jacamar, *is. zool.* parlak kuş *(Galbulidae)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan uzun gagalı, yeşil, bakır rengi tüylü, böcek yiyen kuş.

jacana, *is. zool.* su kuşu *(Jacana spinosa)* : uzun ayak parmaklarıyla su üstündeki yapraklara basarak yürüyen *Jacanidae* familyasından tropikal ülkelere mahsus bir kuş. **lily-trotter** *d.d.*

jacaranda, *is. bot.* **1.** göksalkım *(Jacaranda)* : borulu hanımeli familyasından tüysü yapraklı, mavi salkım çiçekli bir ağaç, Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişir, **2.** göksalkım kerestesi : süslü ve güzel kokuludur, **3.** göksalkıma benzer çeşitli ağaçlar, **4.** bu ağaçların kerestesi.

jacinth, *is.* **1.** *bot.* sümbül *(Hyacinthus),* **2.** (turuncu) zirkon. ***e.a.-1.*** *hyacinth.*

jacinthe, *is.* turuncu, portakal rengi.

jack[1], *is.* **1.** kaldıraç, kriko, **2. knave** *d.d.* (iskambilde) bacak, vale, **3.** kebap şişini döndüren cihaz, **4.** (oyunda) (a) **jackstone** *d.d.* oyun taşı : oyunda kullanılan taş veya madenî parça, (b) **jacks** veya **jackstones** *d.d.* beş taş oyunu : küçük taş, maden vb. parçalarını belirli şekillerde atarak oynanan bir çocuk oyunu, **5.** (top yuvarlama oyununda) hedef topu, **6.** *den.* deniz sancağı, civadra sancağı, **7.** *bk.:* **jackass**, **8.** *bk.:*

jack rabbit, **9.** *elekt.* jak, priz, **10.** *b.h.* gemici, gemi tayfası, **11.** *argo* para, mangiz. *Have you got any ~?* **12.** (bazı çalgılarda) tokmak, çekiç, **13.** *zool. bk.:* **carangid**, **14.** *bk.:* **lumberjack**, **15.** *ABD bk.:* **applejack**, **16.** *ABD bk.:* **jacklight**, **17.** adam, köylü, herif, **18.** hizmetçi, işçi, **19.** destek, tutucu, **20.** *bk.:* **jackdaw**, **21.** küçük parça, benzerlerinden ufak olan şey, **22.** *bk.:* **brandy**, **23.** *bk.:* **jackknife** (2), **24. creeping ~** : dam koruğu *(Sedum acre)*, **25. every man jack** : herkes, istisnasız her fert. ***e.a.-10.*** *sailor, jacktar, 11. money, 17. man, boy, fellow, 18. servant, laborer, 25. everyone.*

jack[2], *f.* **1.** *gen.* **~ up** : (kaldıraçla, kriko ile vb.) kaldırmak. *to ~ up a car in order to change a tire.* **2.** *gen.* **~ up** *k.d.* (fiyat, maaş, hız vb.) artırmak, yükseltmek. *to ~ up prices.* **3.** *ABD* fenerle avlanmak/ava çıkmak (balık, bıldırcın vb. avı), **4.** *gen.* **~ up** : (a) (birisine) görevini hatırlatmak, muaheze etmek, çıkışmak, (b) görevini yapmaya teşvik etmek. **5. ~ in** *Brit.- k.d.* yüzüstü bırakmak, terk etmek, yapmaktan/devamdan vazgeçmek. *One of these days I'm going to ~ in this job and travel round the world.* **6. ~ off** *argo bk.:* **masturbate**. ***e.a.-1.*** *lift, 2. increase, raise.*

jack[3], *sf.* (marangozlukta) ufak, küçük, kısa : uzunluğu veya yüksekliği benzerlerinden küçük olan. *~ rafter. ~ truss.*

jack[4], *is. bot.* **1.** (bir nevi) ekmek ağacı *(Artocarpus heterophyllus)*, **2.** bu ağacın (sarı renkli) kerestesi, **3.** bu ağacın meyvesi : ağırlığı 30 kg'ı geçer.

jack[5], *is.* **1.** (Orta Çağlarda kullanılan) deriden yapılmış zırhlı elbise, **2.** *esk.* tulum, tuluk, deriden yapılmış su kabı.

jack-a-dandy, *is., ç.* **-dies 1.** züppe, çıtkırıldım, cicibey, fazla şık kimse, **2. ~ism** : züppelik. ***e.a.- 1.*** *fop.*

jackal, *is.* **1.** *zool.* çakal *(Canis aureus)*, **2.** başkası hesabına alçakça/adî/süflî işler gören kimse, **3.** hain, cani, alçak, pespaye, habis (kimse). ***e.a.-3.*** *vilain, scoundrel.*

jack-a-lent, *is.* **1.** (paskalyadan önceki perhiz zamanında eğlence için taşlanmak üzere yapılan) kukla, küçük dolgu bebek, **2.** basit/manasız kimse. ***e.a.- 2.*** *puppet.*

jackanapes, *is.* **1.** arsız, küstah, züppe, terbiyesiz, kendini beğenmiş kimse, **2.** şımarık/arsız/utanmaz çocuk, **3.** *esk.* maymun. ***e.a.-1.*** *impertinent, insolent, upstart, whippersnapper, 2. impudent, mischievous, saucy, 3. ape, monkey.*

jackaroo, *is., ç.* **-roos** *Avust.- k.d. bk.:* **jackeroo.**

jackass, *is.* **1.** (erkek) eşek/merkep, **2.** aptal, ahmak, budala, enayi, *mec.* eşek (kafalı), **3.** *bk.:* **laughing ~** *d.d. bk.:* **kookaburra**. ***e.a.-1.*** *(male) donkey, 2. fool, dolt, blockhead, ass, stupid, nitwit.*

jackassery, *is., ç.* **-eries** aptallık, ahmaklık, budalalık, enayilik, eşeklik. **jackassism, jackassness** *d.d.*

jack bean = overlook, *is.* **1.** *bot.* baklacık *(Canavalia ensiformis)* : baklagillerden tropik iklimlerde yetişen gür bir bitki, hayvanlara yedirilir, **2.** bu bitkinin tohumu (beyaz renktedir).

jackboot, *is.* **1.** uzun çizme : dizden yukarıya (kalçaya) kadar çıkan uzun, bağsız, deri çizme, **2.** balıkçı çizmesi, **3.** *mec.* zulüm, tahakküm, baskı, zorbalık. *National culture was crushed under the invader's jackboot.* ***e.a.-3.*** *repression.*

jackdaw, *is. zool.* **1.** küçük karga *(Corvus monedula)* : Avrupa'da kuleler/harabeler üzerine yuva yapan parlak siyah tüylü kuş, **2.** *bk.:* **grackle** (1).

jackeroo = jackaroo, *is., ç.* **-roos** *Avust.- k.d.* acemi, koyun çiftliğinde çalışan yeni/acemi kimse.

jacket, *is.&gl.f.* **1.** ceket, **2.** kılıf, zarf, dış örtü, **3.** (patates) kabuk. **potatoes cooked in their ~** : kabuğu ile pişirilen patates, **4. book ~** : kitap gömleği/kılıfı, ciltli kitabın üzerine geçirilen kâğıt kap, **5.** fonograf plâğı gömleği/zarfı, **6.** madenî gömlek (top vb. için), silindir ceketi, **7.** *ABD* dosya gömleği, içine resmî evrak konulan açık zarf veya katlanmış karton, **8.** (memeli hayvanlarda) yün, tüy, kürk, **9.** kaplamak, kap/kılıf geçirmek, (silindire) gömlek geçirmek, **10. dust s.o.'s ~** : birini dövmek/pataklamak.

jackfish, *is., ç.* **-fish / -fishes** *Cnd. bk.:* **pike.**

Jack Frost, *is.* ayaz, şiddetli soğuk.

jack hammer, *is.* basınçlı delgi, delici çekiç, basınçlı hava ile işleyen kaya delgisi.

jack-in-a-box = jack-in-the-box, *is.*, *ç.* **-boxes** yaylı kukla : kutu açılınca içinden fırlayan oyuncak kukla/bebek.

jack-in-the-pulpit, *is.*, *ç.* **-pulpits** *bot.* bürgümcük *(Arisaema triphyllum)* : Amerika'da yetişen mor, yeşil yaprakla örtülü dut biçiminde koçanı olan yılan yastığına benzer bir bitki. **Indian turnip** *d.d.*

Jack Ketch, *is. Brit.- argo* cellât. ***e.a.-*** *executioner, hangman.*

jackknife, *is.*, *ç.* **-nives**, *f.* **-knifed, -knifing 1.** büyük cep çakısı, **2.** çakı dalışı : dizleri bükmeden eğilip ayak bileklerine dokunarak atlayıp havada vücudu doğrultarak suya dalma, **3.** çakı ile kesmek, **4.** çakı gibi katla(n)mak.

jack ladder, *den. bk.:* **Jacob's ladder** (2).

jackleg, *sf.&is. ABD- argo* **1.** acemi, elinden iş gelmez, beceriksiz, işinin ehli olmayan. *a ~ carpenter.* **2.** vicdansız, aldatıcı, sahtekâr, düzenbaz. *a ~ lawyear.* **3.** geçici tedbir, yasak savan, geçici olarak işi görmesi için yapılmış. ***e.a.-1.*** *unskilled, amateur,* ***2.*** *unprofessional, unscrupulous, dishonest,* ***3.*** *makeshift.*

jacklight, *is.&f. ABD&Cnd.* balıkçı feneri (ile avlanmak).

jack mackerel, *is. zool.* istavrit *(Trachurus symmetricus)* : K Amerika'nın Pasifik kıyılarında avlanan ufak uskumruya benzer balık.

jack oak, *is. bot.* kara meşe *(Quercus marilandica)* : D ABD'de yetişen kara kabuklu meşe ağacı.

jack-of-all-trades, *is.* hezarfen, elinden her iş gelen adam, becerikli kimse.

jack-o-lantern, *is.* **1.** kabak fener : içi çıkarılıp kabuğuna göz, ağız, burun oyularak insan yüzüne benzetilen ve içinde mum yakılan kabak, **2.** buna benzer ticarî fener, **3.** bataklık alevi, bataklık yakamozu. ***e.a.-3.*** *will-o'-the-wisp, ignis fatuus.*

jack pine, *is. bot.* kaya çamı *(Pinus Banksiana)* : K ABD ve Kanada'da kayalık ve çıplak arazide yetişen çam.

jack plane, *is.* (Marangoz) el rendesi, kaba rende.

jackpot, *is.* **1.** (poker) pot, ortada biriken para, **2.** (piyango vb.) büyük ikramiye, **3. hit the ~** *argo* (a) turnayı gözünden vurmak, (b) başına devlet kuşu konmak, talihi yaver olmak, (c) büyük ikramiye kazanmak, (d) çok büyük başarı kazanmak.

jack rabbit, *is. zool.* tavşan *(Lepus townsendii)* : KB Amerika'da bulunan arka bacakları ve kulakları çok uzun, iri tavşan türü. Boyu 55 cm, kulakları 13 cm. Kulakları eşek kulaklarına benzetilerek bu ad verilmiştir.

Jack Robinson, *is.* **Before you (he/she etc.) could (can) say Jack Robinson** *k.d.* apansız, anîde, birdenbire, kaşla göz arasında, göz açıp kapayıncaya kadar. ***e.a.-*** *quickly, unexpectedly.*

jackscrew, *is.* kriko.

jackshaft, *is. mak.* **1. countershaft** *d.d.* kısa mil : kasnak, kayış veya dişli düzeni ile hareketi ileten kısa mil, **2.** avara mili : avara kasnağı taşıyan mil.

jacksmelt, *is.*, *ç.* **-smelts/-smelt** *zool.* Kaliforniya gümüş balığı *(Atherinopsis californiensis)* : Kaliforniya kıyılarında avlanan bir balık. Boyu 55 cm.

jacksnipe, *is.*, *ç.* **-snipes/ -snipe** *zool.* küçük çulluk *(Limnocryptes minimus)* : Avrupa ve Asya'ya mahsus kısa gagalı ufak çulluk.

jack staff, *is.* giz, cıvadra sancağı gönderi.

jackstay, *is. den.* **1.** yelken demiri/halatı : gemilerde yelkenlerin bağlandığı demir çubuk/halat/ağaç çubuk, **2.** yelken kılavuzu : gemi direğinin önünde yelken serenine kılavuzluk eden düşey ip.

jackstone, *is. bk.:* **jack**[1] (4).

jackstraw, *is.* **1.** korkuluk, bostan korkuluğu, içi saman doldurulmuş kukla, **2.** önemsiz kimse, **3.** çöp demeti : çöp oyununda kullanılan dişçöpü, ince çıta vb. demeti, **4. ~s** : çöp oyunu : demet halindeki çöp/çıta vb. den demeti bozmadan en fazla çöp alanın kazandığı bir tür oyun.

jack-tar = Jack Tar, *is.* gemici, denizci, bahriyeli.

jack towel, *is.* döner havlu : silindir şeklinde sarılı aşağı çekilerek kullanılan havlu.

jack-up, *is. k.d.* artış, zam, yükselme. ***e.a.-*** *increase, rise.*

jacky, *is.*, *ç.* **jackies 1.** gemici, denizci, **2.** *Brit.- argo* cin, alkollü bir içki. ***e.a.- 2.*** *gin.*

Jacob, *is.* Yakup.

Jacobean, *sf.&is.* **1.** İngiltere'de I. James devri (yazarı, devlet adamı veya belirli diğer şahsiyetler), **2.** XVII. yy. İngiliz mimarî ve mobilya üslûbuna ait, **3.** XVII. yy. başlarındaki edebiyat, dram tarz ve üslûbunda, **4. ~ lily** *bot.* Meksika zambağı *(Sprekelia formosisima)* : Meksika'da yetişir, parlak kırmızı çiçekler açar, *armallys* familyasından soğanlı bir bitki.

Jacobian, *is. mat.* **~ determinant** *d.d.* Jakobiyen, Jakobi belirteci : ilk sırası, sayısı değişken sayısına eşit işlevlerden, diğer sıraları bunların her bir değişkene göre kısmî türevlerinden oluşan belirteç/determinan.

Jacobin, *is.* **1.** (Fransız İhtilâli zamanında 1789-1794 yıllarında faaliyet gösteren) radikal politika kulübü üyesi, **2.** (politikada) aşırı radikal, **3.** Dominik tarikati papazı, **4. ~ic(al)** : aşırı radikal, **5. ~ically** : aşırı radikal bir şekilde, **6. ~ism** : politikada aşırı radikalcilik, aşırı radikal politika.

Jacob's ladder, *is.* **1.** *bot.* süllüm otu *(Polemonium caeruleum)* : yapraklarının dizilişi merdiveni andırır, **2.** *den.* (tahta basamaklı) ip merdiven, şeytan çarmığı, süllüm, **3.** Yakup'un rüyasında gördüğü yerden göğe uzanan merdiven.

jaconet, *is.* **1.** (pamuklu) ince bez, sargı bezi, **2.** (kitap ciltlemekte kullanılan) cilt bezi.

jacquard, *is.* **1.** ceker bezi, **2. ~ loom** *d.d.* ceker tezgâhı : süslü dokumalar yapan tezgâh.

Jacquerie, *is.* **1.** K Fransa'da köylülerin asillere karşı isyanı (1358), **2.** *k.h.* köylü isyanı.

jactation, *is.* **1.** böbürlenme, gururlanma, **2.** *patol.* çırpınma. ***e.a.-1.*** *boasting, bragging,* ***2.*** *jactitation*

jactitation, *is.* **1.** *huk.* başkasına zarar veren boş övünme veya sav, **2.** övünme, böbürlenme, boş yere kendini methetme, **3.** *bk.:* **jactation** (2), **4. ~ of marriage** *Brit. huk.* sahte evlilik : gerçeğe aykırı olarak belirli bir kiinse ile evli gibi davranma suçu.

jaculate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** fırlatmak, atmak (cirit, kargı vb.), **2. jaculation** : fırlatma, atma. ***e.a.-1.*** *throw, hurl.*

jade[1], *is.* **1.** yeşim (taşı), **2.** yeşim taşı ile işlenmiş şey, **3. ~ green** *d.d.* yeşil, mavimsi/sarımsı yeşil renk.

jade[2], *is.* **1.** lagar beygir, yaşlı/işe yaramaz at, yılkı atı, **2.** cadı (karı), şirret (kadın), fahişe. ***e.a.- 2.*** *hussy*

jade[3], *f.* **jaded, jading 1.** çok yormak, yıpratmak, (ağır işe koşarak) takatini kesmek, **2.** yorulmak, yıpranmak, bîtap düşmek, takati kesilmek, **3.** *esk.* gülünç düşmek, maskara/rezil olmak. ***e.a.-1&2.*** *exhaust, sate, satiate, tire.*

jaded, *sf.* **1.** çok yorgun, bitkin, bîtap, takatsiz, mecalsiz, kuvvetsiz. *a ~ horse. a ~ appearance.* **2.** bıkmış, usanmış, gına getirmiş. **get ~** : bıkmak, usanmak, **3.** yıpranmış, körlenmiş, **4. ~ly**: yorgun/bitkin bir hâlde, bıkarcasına, **5. ~ness** : yorgunluk, bitkinlik, mecalsizlik, bıkma, usanma. ***e.a.-1.*** *worn-out, tired, weary, exhausted,* ***2.*** *dulled, satiated, bored, surfeited,* ***3.*** *dissipated.*

jadeite, *is.* akyeşim : NaAlSi2O6, sodyum alüminyum silikat, rengi koyu yeşilden beyaza kadar değişen zümüte benzer mineral.

jade plant, *is.* yeşim otu *(Crassula argenta, C. arborescens)* : G Afrika ve Asya'da yetişen kalın yapraklı ot.

jadish, *sf.* **1.** yaşlı, işe yaramaz, lagar beygir gibi, **2.** cadı, şirret, fahişe, **3. ~ly** : cadılıkla, şirretlikle, **4. ~ness** : şirretlik, cadılık.

jaeger, *is.* **1.** *zool.* avcı kuşu *(Stercorarius)* : martı ve deniz kırlangıçlarının yakaladığı avları bıraktırmak için onlara saldıran yırtıcı bir deniz kuşu, **2. jager, jäger, yager** *d.d.* avcı. ***e.a.-2.*** *hunter.*

Jaffa = Yafo, *is.* Yafa (şehir).

jag[1], *is.* **1.** sivri uç/kenar, köşe, keskin kenar/köşe, diş, **2.** (elbisede) (a) flapa, sarkan kumaş parçası, (b) yırtmaç, **3.** *k.d.* (sivri bir şeyle) dürtme/dürtüş. **4.** *k.d.* (odun/saman/ot vb.) demet, deste, yük, şelek. *a ~ of hay.* **5.** *argo* sarhoşluk, **6.** *k.d.* (a) eğlenti, cümbüş, âlem. **an eating ~** : ziyafet, şölen, (b) nöbet, hengâme, kontrol dışı eylemler dizisi. *a crying ~. a spending ~.* **7. have a ~ on** *ABD- argo* kafayı tütsülemek, zilzurna/fitil gibi sarhoş olmak, esrarın etkisinde olmak. **He had a good ~ on when he left the bar** : Meyhaneden çıkarken zilzurna/fitil gibi sarhoştu. ***e.a.-1.*** *barb, tooth, notch,* ***3.*** *stab, jab,* ***4.*** *load,* ***6.*** *(a) spree, binge.*

jag[2], *f.* **jagged, jagging 1.** çentmek, diş açmak, diş diş etmek, çentikli kesmek, eğri büğrü kesmek, **2.** *k.d.* (sivri bir nesne ile) dürtmek, delmek, iğnelemek, **3.** sıçrayarak/zıplayarak gitmek. ***e.a.-2.*** *prick, stab, thrust.*

J.A.G. = Judge Advocate General.

jager = jäger, *is. bk.:* **jaeger** (2).

jagged, *sf.* **1.** çentikli, kertikli, pürüzlü, dişli, zikzaklı, diş diş, sivri uçlu. *the ~ wound. ~ rocks.* **2. ~ly** : çentikli/pürüzlü bir şekilde, diş diş, **3. ~ness** : çentiklilik, kertiklilik, pürüzlülük. ***e.a.-1.*** *zigzag, serrate, rough, jaggy, notched.*

jaggy, *sf.* **-gier, -gest** *bk.:* **jagged.**

jagless, *sf.* çentiksiz, kertiksiz, pürüzsüz, dişsiz, düz.

jaguar, *is. zool.* jaguar *(Panthera onca)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan kaplan türünden derisi benekli yırtıcı hayvan.

jaguarundi, *is., ç.* **-dis** *zool.* yaban kedisi *(Felis egra)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan gri, kahverengi tüylü yabanî kedi. **jaguarondi, yaguarundi jaguaron eyra** *d.d.*

Jahangir = Jehangir, *is.* Cihangir : Hindistan'da Moğol İmparatoru (1569-1627). Ekber Şah'ın oğlu.

jai alai, *is.* G Amerika'da sepet biçimli raketlerle oynanan hentbole benzer top oyunu. *bk.:* **fronton.**

Jaihun, *is.* Ceyhun, Amu Derya. ***e.a.-*** *Amu Darya.*

jail, *is.&f.* **1.** ceza evi, tutuk evi, hapishane, hapis, zindan, *argo* kodes, **2.** tutuklamak, hapsetmek, hapse atmak, hapishaneye kapamak, *argo* kodese atmak/tıkmak. ***e.a.-1.*** *prison, 2. imprison.*

jailbait, *is. ABD- argo* küçük kız : yaşı küçük olduğu için cinsî münasebette bulunulması hapis cezasını gerektiren kız.

jailbird, *is. argo* **1.** mahpus, tutuklu, **2.** hapishane gediklisi, ip kaçkını, pranga kaçağı.

jailbreak, *is. k.d.* ceza evinden/hapisten kaçma, firar.

jailer = jailor, *is.* **1.** gardiyan, **2.** başkasının hürriyetini kısıtlayan. *Brit.:* **gaoler.**

jail delivery, *is.* **1.** (İngiliz yasalarına göre) mahpusları mahkemeye sevk ederek ceza evini boşaltma, **2.** mahpusları kuvvet zoru ile serbest bırakma.

jail fever, *esk.* tifüs. ***e.a.-*** *typhus.*

jailhouse, *is., ç.* **-houses** ceza evi, hapishane, tutuk evi, tevkifhane.

Jainism, *is.* **1.** Cainizm, Hindu dininin bir kolu : M.Ö. VI. yy. da kast sistemine karşı kurulmuş olup bilgi, iman ve iyi ahlâk sayesinde ruhu huzura kavuşturmayı, hayvanların hayatına hürmeti öğretir, **2. Jain = Jaina = Jainist** : bu dine mensup kimse.

jake, *sf. argo* **1.** uygun, münasip, tamam, işler yolunda, **2.** bir nevi kaçak içki. ***e.a.-1.*** *satisfactory, O.K., fine.*

jake leg, *is.* (alkollü içkinin sebep olduğu) kötürümlük.

jakes, *is. k.d.* bahçe helâsı. ***e.a.-*** *outhouse, privy.*

Jalal ud-din Rumi, *is.* (Mevlâna) Celâleddini Rumî (1207-1273).

jalap, *is.* **1.** *bot.* calapa *(Exogonium purga)* : sarmaşıkgillerden bir Meksika bitkisi, **2.** calapa : bu bitkinin kurutulmuş kökü (müshil olarak kullanılır).

jalopy, *is., ç.* **-lopies** *k.d.* külüstür (otomobil).

jalousie, *is.* **1.** pancur, jaluzi : yatay eksen etrafında dönerek açılıp kapanabilen şeritlerden oluşan perde, **2.** pancur biçimi camlardan yapılmış pencere.

jam[1], *f.* **jammed, jamming 1.** kıstırmak, kısılmak, sıkışmak, sıkış(tır)ıp kımıldamaz hâle gelmek (getirmek). *The ship was ~med in the ice/between the rocks. The bus was so full that I was ~med in and couldn't move.* **2.** sıkıştırmak, sıkış(tır)ıp yarala(n)mak/ez(il)mek. **He ~med his hand in the door** : Elini kapıya sıkıştırdı. **His fingers were ~med in the door** : Parmakları kapıya sıkıştı. **3.** (şiddetle/kuvvetle) basmak/itmek/daldırmak. **He ~med his foot on the brake** : Ayağını kuvvetle frene bastı. **~ the brakes on** : kuvvetle fren yapmak. **4.** yığ(ıl)ıp tıkamak, (yolu vb.) kapatmak, üst üste yığınak, tıkmak, tıka basa doldurmak. *The river was ~med with logs. Crowds ~med the streets and no cars could pass. ~ one's clothes into a small suitcase.* **5.** çalışamaz/işlemez hâle gelmek/getirmek, bozmak. *The key broke off and ~ med the lock.* **6.** (radyo/telsiz yayınını) bozmak, karıştırmak, anlaşılmaz hâle getirmek, parazit yapmak. **7. jam-mer** : (a) sıkıştıran, kıstıran, yığan, dolduran, kapatan,

(b) radyo işaretlerini bozan, bozucu yayın yapan (verici) (1-4 için eskiden **jamb** de denirdi, şimdi kullanılmıyor). ***e.a.-1.*** *press, squeeze, hold, stick, crowd, ram, force,* ***2.*** *crush, bruise,* ***3.*** *press, push, thrust,* ***4.*** *pack, obstruct, fill.*

jam[2], *is.* **1.** sıkış(tırıl)ma, kıstırma, kısılma, sıkış(tır)ıp hareketsiz hâle gelme/getirme, **2.** sıkışıklık, tıkanıklık. *a traffic ~ .* **3.** bir araya sıkışmış insan/eşya vb., **4.** *k.d.* çıkmaz, zor/müşkül/sıkıcı durum, içinden çıkılmaz sorun, **5. get into a ~ = be in a ~** *k.d.* belâya çatmak, çıkmaza saplanmak, başı derde girmek. ***e.a.-4.*** *fix, predicament.*

jam[3], *is.* **1.** reçel, marmelât, **2. money for ~** *Brit.- k.d.* çok kolay, sıkıntısız, zahmetsiz. **It's money for ~** : Bundan kolay ne var!

Jamaica, *is.* **1.** Jamaika, **2. ~n** : Jamaikalı, **3. ~ ginger** : (a) Jamaika zencefili, (b) toz zencefil (kökü) (ilâç olarak kullanılır), **4. ~ rum** : Jamaika romu.

jamb(e), *is.* **1.** *mim.* söve : kapının/pencerenin dik yanı/kenar pervazı, **2.** *bk.:* **jambeau**, **3.** (madencilikte) topuk : galeri içinde direk olarak bırakılan maden cevheri, **4.** *bk.:* **jam**[1] (1-4).

jambalaya, *is.* **1.** domates salçası, sucuk, tavuk, karides vb. ile pişirilmiş bir nevi pirinçli yemek, **2.** türlü, karmakarışık şey.

jambeau, *is., ç.* **-beaux** dizlik, diz zırhı. ***e.a.-*** *greave, jamb.*

jamboree, *is.* **1.** *k.d.* cümbüş, gürültülü eğlence/içki âlemi, **2.** (a) şölen, büyük ziyafet, (b) izciler kampı, **3.** uzun ve çeşitli eğlence programı. ***e.a.-1.*** *carousal.*

jammy, *sf. Brit.- argo* **1.** kolay. *That examination was really ~.* **2.** şanslı, talihli, (özellikle başkalarını kıskandıracak bir şeye erişen). *You ~ fellow! Why can't I ever win as much money as that?* ***e.a.-1.*** *easy,* ***2.*** *lucky.*

jam-packed, *sf.* dopdolu, ağzına kadar/tıklım tıklım dolu, hıncahınç, iğne atsan yere düşmez, aşırı kalabalık. *a stadium ~ with spectators.*

jam session, *is.* özel seans : caz müzisyenlerinin bir araya gelip kendi zevkleri için müzik çalmaları.

Jamshid = Jamshyd, *is.* Cemşit : efsaneye göre 700 yıl saltanat süren Pers Kralı.

jam-up, *is. k.d.* tıkanıklık, kesinti, inkıta, arıza.

Jan. = January.

jane, *is. argo* kız, kadın. ***e.a.-*** *girl, woman.*

Jane Doe, *is.* yasal işlemlerde asıl adı bilinmeyen kadın veya kızı tanımlamak için kullanılan farazî ad.

jangle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** ahenksiz ses/gürültü çıkarmak (iki madenî levhanın birbirine vurulmasından çıkan ses gibi). *He ~d the bell.* **2.** çekişmek, kavga etmek, **3.** (sinirini) bozmak. *Their continual complaints ~d her nerves.* **4.** ahenksiz ses, gürültü, zırıltı, şangırtı. *The ~ of the telephone woke me up.* **5.** çekiş(me), kavga, nifak, dırıltı, vırvır, **6. jangler** : gürültü/zırıltı çıkaran, çekişen, kavga eden. ***e.a.- 2.*** *quarrel, dispute, wrangle, bicker,* ***3.*** *upset,* ***5.*** *quarrel, dispute, wrangling.*

janiform, *sf. bk.:* **Janus-faced.**

Janissarian = Janizarian, *sf.* Yeniçeri+, Yeniçeri ocağına / Yeniçerilere ait.

Janissary = Janizary, *is., ç.* **-saries** *T.* Yeniçeri.

janitor, *is.* kapıcı, odacı, bir binanın temizlik ve tamir işleriyle görevli kimse. ***e.a.-*** *doorkeeper, porter.*

janitress, *is.* (kadın) kapıcı, odacı.

jannock, *sf. Brit.- k.d.* dürüst, samimî. *To give a lover a chance of final scene before leaving him was ~.* ***e.a.-*** *decent, upright.*

Jansenism, *is.* Jansenizm : serbest iradeyi reddeden, kadere inanan, insan tabiatinin bozukluğunu, ancak seçkin bir azınlığın kurtuluşa erişeceğini savunan dinî doktrin.

January, *is., ç.* **-aries** Ocak, senenin ilk ayı.

Janus-faced, *sf.* **1.** ikiyüzlü, mürai, aldatıcı, **2.** çelişik, çelişkili. *a ~ foreign policiy.* ***e.a.-1.*** *two-faced, deceitful, double-dealing.*

Jap, *is.&sf.* (hakaret için söylenir) Japon.

Japan, *is.&sf.* **1.** Japonya. Japonca adı : **Nihon, Nippon**, **2.** Japon, Japonya'ya/Japonlara ait, **3. ~ allspice** : Japon gülü *(Chimonanthus praecox)* : güzel kokulu sarı çiçekleri için yetiştirilen Japonya'ya mahsus bitki, **4. ~ clover** : Japon yoncası *(Lespedeza striata)* : ABD'de at yemi olarak yetiştirilen Doğu Asya menşeli yon-

caya benzer kalımlı bitki, **5. ~ Current = ~ Stream = Kuroshio = Black Stream** : Japonya akıntısı : Filipinler'den kuzeye doğru GD Japon kıyılarını yalayarak Kuzey Pasifik'e yönelen sıcak akıntı, **6. ~ tea** : Japon çayı, **7. ~ wax = ~ tallow** : Japon mumu : Çin ve Japonya'da yetişen bazı sumakların *(Rhus verniciflua, Rhus succedanea)* meyvelerinden elde edilen açık sarı renkte, suda erimez, mumlu madde. Mobilya, tahta cilâsı ve mum yapmakta kullanılır. **8. Sea of ~** : Japon Denizi.

japan, *is.&gl.f.* **-panned, -panning 1.** lâka, Japon verniği, siyah parlak sert cilâ, **2.** Japon verniği ile cilâlanmış eşya, Japon işi eşya, **3.** (Japon verniği ile) cilâlamak, verniklemek, cilâ/ vernik sürmek. **~ned leather** : rugan.

Japanese, *sf.&is.* **1.** Japon, Japonca, **2.** Japon+, Japonya'ya/Japonlara/Japoncaya ait, **3. ~ andromeda** *bot.* andromeda *(Pieris japonica)* : geniş yapraklı, beyazımsı salkım çiçekler açan kalımlı bir funda. **andromeda** *d.d.* **4. ~ barberry** *bot.* bodur sarıçalı *(Berberis thumbergi)* : çit bitkisi olarak yetiştirilen bodur bir çalı, **5. ~ barnyard millet = ~ millet** : Japon darısı *(Echinochloa frumentacea),* **6. ~ beetle** : *zool.* Japon böceği *(Popillia japonica)* : Doğu ABD'ye Japonya'dan gelmiş küçük, madenî yeşil veya kahverengi kabuklu, larva hâlinde iken çürüyen bitkilerle, erişmiş hâlde ise yaprak ve meyvelerle beslenen böcek, **7. ~ cedar** *bot.* Japon sediri *(Crypto-meria japonica)* : Japon ve Çin'de yetişen, yaprağını dökmeyen, kerestesi kıymetli büyük ağaç, **8. ~ iris** : Japon zambağı *(Iris caempferi)* : çok iri çiçek açan bir tür zambak, **9. ~ ivy** *bk.:* **Boston ivy, 10. ~ mink** : (a) Japon samuru *(Mustela sibirica),* (b) sarımtrak kahverengi samur kürk, **11. ~ parsimmon** : (a) *bot.* Japon hurması *(Diospyros Kaki)* : Asya'ya mahsus bir ağaç, (b) Japon hurması: bu ağacın kırmızı, turuncu renkli yumuşak meyvesi, **12. ~ plum** *bot.* Japon eriği *(Prunus solicina),* açık kırmızı/sarı renkli iri bir erik veren ağaç, **13. ~ quail** : Japon bıldırcını *(Coturnix coturnix japonica)* : çoğunlukla laboratuar araştırmalarında kullanılan Çin ve Japonya'ya mahsus bıldırcın türü. **14. ~ quince** : Çin ayvası *(Chaenomeles lagenaria)* : gül familyasından kırmızı çiçekler açan dayanıklı süs bitkisi ve meyvesi (Çin'de yetişir), **15. ~ river fever** *patol.* Japon humması : kene ve sakırgaların ısırmasıyla vücuda giren *Rickettsia tsutsugamushi* adlı mikropların sebep olduğu, en çok Japon ve Doğu Asya'da rastlanan bulaşıcı hastalık, **16. ~ spaniel** : Japon spanyeli : siyah, beyaz veya kırmızı, beyaz tüylü ufak ev köpeği, **17. ~ spurge** *bot.* Japon sütleğeni *(Pachysandra terminales).*

Japanesque, *sf.* Japon üslûbunda.

Japanism = Japonism, *is.* **1.** Japon taraftarlığı/hayranlığı, **2.** Japon âdeti / töresi vb.

Japanize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** Japonlaştırmak, **2.** (bir bölgeyi) Japon nüfuzu/etkisi altına sokmak, **3. Japanization** : Japonlaştırma, Japon etkisi/nüfuzu altına sokma.

japanner, *is.* vernikçi, cilâcı, Japon verniği süren kimse.

jape, *is.&f.* **japed, japing 1.** şaka yapmak, şakalaşmak, **2.** alay/istihza etmek, alaya almak, aldatmak, *argo* işletmek, matrak geçmek, **3.** şaka, lâtife, **4.** alay, istihza, *argo* işletme, matrak, **5.** hile, oyun. **6. japer** : şaka yapan, alay eden, **7. japery** : şaka, alay, istihza, **8. japingly** : şaka olarak, alayla, istihza ile, alay edercesine. ***e.a.-1&3.*** *joke, jest, gibe,* ***2.*** *mock, make fun of.*

japonica, *is.* **1.** *bk.:* **Japanese quince, 2.** kamelya, Japon gülü *(Thea japonica).* ***e.a.-2.*** *camellia.*

jar[1], *is.&f.* **jarred, jarring 1.** kavanoz, küp, çömlek, **2.** kavanoz/küp/çömlek dolusu. *Enough plums to make a dozen of ~s of jelly.* **3.** kavanozlamak, (konserve vb. yaparak) kavanoza / küpe doldurmak. ***e.a.- 2.*** *jarful.*

jar[2], *is.&f.* **jarred, jarring 1.** gıcırda-(t)mak, bozuk ve çatlak ses çıkart(tır)mak, ahenksiz/kulakları tırmalayıcı ses çıkart(tır)mak, **2. ~ on/upon** : sinirlen(dir)mek, sinirlerine dokun(dur)mak. *The way he laughs ~ on me/on my ears/on my nerves. Her manners ~ on my nerves.* **3.** sars(ıl)mak, salla(n)mak, titre(t)mek, kötü etkilemek. *He was badly ~red by the blow. She was ~red by this bad news. The heavy footsteps ~red my desk so that I had trouble writing.* **4. ~ with** : uy(uş)mamak, aykırı/zıt/muhalif olmak, ihtilâf hâlinde olmak, çatışmak, zıt gitmek. *His opinions ~ with mine. Try to avoid colors that ~ when choosing curtains and rugs.* **5.** gıcırtı,

çatlak/bozuk/kulakları tırmalayıcı ses, **6.** sarsıntı, sarsılma, sallanma, titreme, ihtizaz. *We felt a ~ when the engine was coupled to the train.* **The fall from his horse gave him a nasty ~** : Attan düşmek onu fena hâlde sarstı. **7.** anî/kötü etki/tesir, şok. *It was an unpleasant ~ to my nerves.* **That's a bit of a ~ !** *k.d.* Bu pek tepeden inme oldu! **8.** uyuşmazlık, anlaşmazlık, ihtilâf, fikir/görüş ayrılığı. ***e.a.-3. vibrate, shake, rattle, jolt, 4. conflict, clash, disagree, bicker, 6. jolt, shake, 7. shock, 8. disagreement, discord.***

jar[3], *is.* **1.** *esk.* dönme, dönüş, **2. on the ~** : yarı açık, hafif aralanmış/açık, hafifçe aralık (kapı vb.). *The door was on the ~ and, gently opening it, I entered.* ***e.a.-1. turn, turning, 2. ajar.***

jardiniere = jardinière, *is.* **1.** saksı, çiçek saksısı/vazosu, **2.** haşlanmış sebze : doğranıp haşlanarak etin yanında yenilen sebzeler.

jargon[1], *is.&gs.f.* **1.** özel dil : belirli bir mesleğe/sanata/gruba vb. özgü dil veya kelime (ler), meslekî argo. *medical ~. The ~ of radio tehnicians.* **2.** anlaşılmaz dil/söz, bozuk şive. *Only a mother can understand her baby's ~.* **3.** *bk.:* **pidgin**, **4.** özentili/tumturaklı dil/yazı, acayip ve uzun cümlelerle dolu, anlaşılması zor iddialı dil, **5.** *esk.* yabancı/anlaşılmaz/anlamsız dil/söz, **6.** özel dil kullanmak, bir mesleğe özgü (başkalarının anlamadığı) dille konuşmak, anlaşılmaz bir şekilde konuşmak/yazmak, tumturaklı/özentili konuşmak, **7.** cıvıldamak, ötmek, şakımak. *The birds began their early morning ~ing.* ***e.a.-1. language, dialect, 2. gibberish, 6. jargonize, 7. twitter, warble.***

jargon[2], *is.* (renksiz/sarımtrak/yeşilimsi/dumanlı) zirkon. **jargoon** *d.d.*

jargonel(le) = jargonnelle, *is.* turfanda armut, yaz armudu.

jargonise/jargonisation, *Brit. bk.:* **jargonize/jargonization.**

jargonize, *f.* **-ized, -izing 1.** *bk.:* **jargon**[1] (6), **2.** özel/meslekî dile çevirmek, **3. jargonization** : özel dil kullanma, özel/meslekî dile çevirme.

jarl, *is.* (İskandinavya'da) kont, asilzade : kraldan sonra gelen asalet unvanı. ***e.a.- earl.***

jarosite, *is.* cerezit, K2Fe6(SO4)4. (OH)12 : küçük kristal veya iri kütleler hâlinde bulunan sarımtrak kahverengi mineral.

jarovize/jarovization, *bk.:* **vernalize/ vernalization.**

jarrah, *is. bot.* cere *(Eucalyptus marginata)* : Avustralya'ya özgü sert kabuklu ve oval yapraklı okaliptüs.

jarvey, *is. Brit.- k.d.* paytoncu, arabacı, kira arabası sürücüsü.

jasmine = jessamine, *is.* **1.** *bot.* yasemin *(Jasminum officinale)* : zeytin familyasından güzel kokulu, genellikle beyaz çiçekler açan bir bitki, **2.** yasemin türünden birkaç bitki, örnek: **Cape ~** : gardenya *(Gardenia jasminoides)*, **Carolina or yellow ~** : sarı yasemin *(Gelsemium sempervirens)*, **3.** yasemin kokusu, **4.** açık sarı (renk), **5. ~ tea** : yasemin çayı.

jasper, *is.* **1.** yeşim taşı : çeşitli renklerde (sarı, kırmızı, kahverengi, özellikle yeşil) parlak kristalli kuvars. **jasperite** *d.d.* **2.** yeşim taşından yapılmış mücevherat, **3.** siyahımsı yeşil renk, **4. cameo ware, jasperware** *d.d.* baryum tuzları içeren sert bir seramikten yapılmış mavi, yeşil desenli mutfak eşyası.

jasperry = jaspidean = jaspideous, *sf.* yeşimli, yeşim taşından (yapılmış).

Jassy = Yassy, *is.* Yaş (Romanya'da bir şehir).

Jat, *is.* Hint-Arî ırkından KB Hindistan halkı.

jato, *is., ç.* **-tos** *hv.* (= **J**et **A**ssisted **T**ake **O**ff) jet yardımıyla uçuş.

jauk, *gl.f.* oyalanmak, sallanmak, vakit öldürmek. ***e.a.-dally, dawdle.***

jaundice, *is.&f.* **-diced, -dicing 1. icterus** *d.d. patol.* sarılık (hastalığı), **2.** sağduyusuzluk, sağduyu bozukluğu, olayları peşin hükümle görme ve yanlış değerlendirme hâli, **3.** kin, nefret, düşmanlık. *He looked at me with some ~ in her eye.* **4.** (haset, kin nefret vb. etkisiyle) olayları yanlış değerlendirmek, sağduyusunu yitirmek, peşin hüküm vermek, **5.** sarılığa yakalanmak/tutulmak, sarılık olmak.

jaundiced, *sf.* **1.** sarılığa yakalanmış, **2.** sarı, sararmış. *Barred windows with ~ borders.* **3.** kindar, düşman, kin/nefret/garez/haset besleyen. *He looks on all these modern ideas with a rather ~ eye.* **4. take a ~ view** : düşmanca/kinli/kıskanç gözlerle bakmak. **take a ~ view of the world** : herkese kin/garez beslemek, herkesi düşman gözü ile görmek.

jaunt, *is.&f.* **1.** (kısa) gezinti, tenezzüh, **2.** gezmek, kısa bir gezinti yapmak.

jaunting car = jaunty car = sidecar, *is.* gezinti arabası : İrlanda'ya özgü iki tekerlekli, sırt sırta ve yanlamasına oturan iki yolcu alan atlı araba.

jaunty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** kaygısız, fütursuz, gamsız, şen, neşeli. *the happy boy walked with ~ steps. a ~ person. a ~ wave of the hand.* **2.** gösterişli, şık, özentili, özenle yapılmış. *She wore a ~ little hat.* **3. jauntily** : kaygısızca, fütursuzca, şen şakrak, neşe ile, **4. jauntiness** : kaygısızlık, fütursuzluk, gamsızlık, şenlik, neşe. ***e.a.-1.*** *sprightly, perky, carefree, gay,* ***2.*** *stylish, chic.*

jaup, *is.&f. Isk.&Brit.- k.d. bk.:* **splash.**

Java, *is.* **1.** Cava (adası), **2.** Cava kahvesi, **3.** *argo* kahve, **4. ~ man** : Cava adamı : 1892'de Cava'da bulunmuş olan kemikleri maymununkine benzeyen insan fosili. *bk.:* **pithecanthrope**, **5. ~ sparrow** : Cava serçesi, pembe serçe *(Padda oryzivora)* : gri tüylerinde pembe benekler bulunan ispinoza benzer bir kuş. Kafeste beslenir. ***e.a.-5.*** *waxbill, ricebird.*

Javanese, *sf.&is.* **1.** Cavalı, **2.** Cava dili, **3.** Cavalılara / Cava'ya / Cava diline özgü.

javelin, *is.&f.* **1.** cirit, **2.** elle atılan hafif kargı, **3. ~ throw** *d.d.* cirit atma, **4.** cirit atmak, kargı / harbe ile vurmak / delmek.

Javel water = Javelle water, *is.* Javel suyu, sodyum hipoklorit : NaClO : suda erir, renk giderici ve antiseptik olarak kullanılır.

jaw, *is.&gs.f.* **1.** çene kemiği. **the upper/lower ~** : üst/alt çene kemiği, **2.** çene, **3. ~s** : çeneye/çene kemiklerine benzer şey, pençe. **escape from the ~s of death** : ölümün pençesinden kurtulmak. **4.** *mak.* (a) kıskaç, sıkmaç, pençe : mengene gibi aletlerin birbirine yaklaşarak aradaki parçayı sıkıştıran kısmı, (b) tutaç : birbirine veya benzer parçaya geçerek tutmaya yarayan çıkıntı, **5.** *k.d.* konuşma, lâf, dedikodu, gevezelik, çene çalma. **None of your ~ !** Kıs çeneni! **Stop/hold your ~ !** Sus! Kes sesini! Kapa çeneni! Çeneni tut! **6.** *k.d.* ayıp söz, açık saçık/müstehcen konuşma, **7.** *k.d.* konuşmak, çene çalmak, gevezelik etmek, dedikodu yapmak, **8.** azarlamak, haddini bildirmek, ağzının payını vermek, **9. ~like** : çene gibi, çene biçiminde, çeneye benzer. ***e.a.-5.*** *talk, chat, gossip,* ***6.*** *impudent talk,* ***7.*** *talk, jabber, gossip,* ***8.*** *scold, abuse.*

jawan, *is.* Hintli asker.

jawbone, *sf.&is.&gl.f.* **-boned, -boning 1.** alt çene kemiği, **2.** üst çene kemiği, **3.** (bir kimseyi/kurumu) inandırmaya/kandırmaya/iknaa çalışmak, kuvvet ve otoriteye başvurmadan iyilikle yola getirmek, **4.** iyilikle, inandırarak, kandırarak, ikna ederek, zora/kuvvete başvurmadan. ***e.a.-1.*** *maxilla,* ***2.*** *mandible.*

jawbreaker, *is.* **1.** çetrefil/söylenmesi/telâffuzu zor kelime, **2.** sert akide şekeri, **3. jaw crusher** *d.d.* kırma makinesi, konkasör.

jawbreaking, *sf.* **1.** çetrefil, söylenmesi/telâffuzu zor. *a foreign city with a ~ name.* **2. ~ly** : çetrefilce.

jawed, *sf.* (belirtilen biçimde) çeneli. **big-jawed** : iri çeneli.

Jaxartes, *is.* Sir Derya (eski adı). ***e.a.-*** *Syr Darya.*

jay, *is. zool.* **1.** alakarga, kestane kargası *(Garrulus glandarius),* **2.** *esk. argo* aptal, budala, salak kimse, **3.** arsız arsız konuşan, terbiyesiz lâf söyleyen geveze kimse, **4.** züppe, giyimine aşırı özenen kimse, **5. j** harfinin okunuşu. ***e.a.-2.*** *stupid/gullible person, greenhorn, simpleton.*

jaybird, *is. bk.:* **jay.**

jaycee, *is.* "Junior Chamber of Commerce" üyesi.

jaygee, *is.* asteğmen *(= lieutenant junior grade).*

Jayhawker, *is.* **1.** Kansaslı. **~ State** : Kansas (takma adı), **2.** ABD iç savaşları esnasında Kansas ve Misuri dolaylarındaki esirlik aleyhtarı çete mensubu kimse, **3.** haydut, çete. ***e.a.- 3.*** *bandit.*

jayvee, *is. sp.- k.d.* **1.** *bk.:* **junior varsity**, **2.** yüksek sınıf öğrenci takımı oyuncusu.

jaywalk, *gs.f.* sokakta trafik kurallarına uymadan yürümek (kırmızı ışıkta veya yaya geçidi olmayan yerden karşıya geçmek vb.). **~er** : sokakta trafik kurallarına uymadan yürüyen kimse.

jazz, *sf.&is.&f.* **1.** caz müziği, **2.** caz müziği parçası, **3.** caz müziği çalmak, **4.** caz müziği ile dans etmek, **5.** *argo* canlılık, hayatiyet, hareketlilik, oynaklık, **6. ~ up** (a) canlandırmak, ruh

vermek, harekete geçirmek. **jazzed-up**: daha canlı/hareketli, oynak, kıvrak, (b) hızlandırmak, **7.** *argo* palavra, martaval, abartmalı söz, saçma/zırva söz, kendini övme, şişinme, **8.** palavra atmak, martaval okumak, saçmalamak, kendini övmek, şişinmek, **9.** *ABD- argo* (evvelce zikr edilene benzer) şey/nesne. **and all that ~** : ve benzer şeyler, vesaire. **He spends his money on clothes, cars, women and all that ~** : Parasını elbise, araba, kadın gibi şeylere harcar. **10.** *ABD- argo* (a) cinsî münasebet, (b) cinsî münasebette bulunmak, *kaba* sik(iş)mek, **11.** caz+, caz gibi, ahenksiz, gürültülü. ***e.a.- 5.*** *(b) accelerate, speed up,* ***6.*** *humbug,* ***9.*** *(a) copulation, (b) copulate.*

jazzman, *is., ç.* **-men** cazcı, caz çalgıcısı.

jazzy, *sf.* **jazzier, jazziest** *argo* **1.** caz gibi, caza benzer, cazı andırır, **2.** gürültülü, çok hareketli/canlı, kıvrak, gösterişli, **3. jazzily** : caza benzer şekilde, cazı andırırcasına, gürültülü/çok hareketli bir şekilde, **4. jazziness** : caza benzeme, cazı andırma, hareketlilik, canlılık, kıvraklık.

J-bar lift, *is.* kayakçıları tepeye çıkaran J şeklinde tek kişilik taşıt.

JC = J.C. = **1.** Jesus Christ, **2.** Julius Caesar, **3.** jurisconsult.

jct = junction.

JD, *k.d. bk.:* **juvenile delinquent.**

J.D. = **1.** Doctor of Jurisprudence, Doctor of Law(s), **2.** *k.d. bk.:* **juvenile delinquent.**

Je. = June.

jealous, *sf.* **1.** kıskanç, günücü, hasetçi, hasut. *a ~ husband.* **~ of...** : ...-i kıskanan. *~ of his rich brother. ~ of his wife. ~ of somebody else's success.* **2.** aşırı titiz, üzerine titreyen, hassas. *~ of one's rights. A democracy is ~ of its freedom.* **keep a ~ eye on s.o.** : birisinin üzerine titremek, ona büyük dikkat ve ihtimam göstermek, **3.** (İncil'e göre) mutlak itaat/ibadet/sadakat isteyen. **The Lord is a ~ God** : Cenabıallah mutlak itaat ve sadakat ister. **4. ~ly** : kıskançlıkla, titizlikle, **5. ~ness** : kıskançlık, titizlik.

jealousy, *is.* **1.** kıskançlık, haset, günü(leme). *He felt a ~ toward the winner.* **2.** kıskanma, haset etme, **3.** titizlik, hassasiyet. *Cherish their official political freedom with fierce ~.* **4.** kıskanç davranış.

jean, *is.* **1.** çadır bezi, kaba pamuklu kumaş, **2. ~s** : blucin, çadır bezinden yapılmış pantalon.

Jebel ed Druz = Jebel el Druz = Jeb-el Druze = Djebel Druz, *is.* Cebelidürüz : Suriye'nin dağlık bölgesi.

Jedda = Jidda, *is.* Cidde.

jee, *f.* **jeed, jeeing** *bk.:* **gee**[2] .

jeep, *is.* cip, kaptıkaçtı : dört tekerleği de muharrik arazi otomobili.

jeepers, *ünl.* Vay canına! Allah Allah! (hayret ve heyecan ünlemi) **~ creepers** *d.d.*

jeer, *is.&f.* **1.** alay/istihza etmek, eğlenmek, *argo* matrak geçmek, taş atmak. **~ing laughter** : alaycı/müstehzi gülüş. **2.** yuhalamak, alaya almak. *The crowd ~ed (at) the prisoners. As the prisoners passed, the crowd ~ed. to ~ at the defeated enemy. to ~ (at) the speaker.* **3.** alay, istihza, alaylı/müstehzi söz, taş, **4.** yuhalama, alaya alma, **5. jeerer** : alay eden, alaya alan, yuhalayan, **6. ~ingly** : alay ederek, alay/isthza ile, müstehziyane, alay edercesine, yuhalayarak. ***e.a.-1.*** *mock, sneer, scoff, jest,* **2.** *taunt, ridicule.*

jeers, *is.* (yelkenli gemilerde) seren palangası.

jeez, *ünl.* Allah Allah! (Hayret, can sıkıntısı, şaşkınlık vb. ifade eder, Jesus'ün kısaltılmışı.)

jehad, *is. bk.:* **jihad.**

Jehovah, *is.* **1.** Allah, Tanrı, Yehova (İbranîceden İngilizceye geçmiştir), **2. ~ Witnesses** : Yehova Şahitleri : XIX. yy. sonlarına doğru ABD' de kurulmuş bir Hristiyan mezhebi. Savaşa ve devletin din işlerine karışmasına karşıdır, yakında kıyamet kopacağına ve Allahın yönetiminde dinî bir hükûmet kurulacağına inanır. ***e.a.- 1.*** *God.*

Jehovian = Jehovic, *sf.* Tanrısal, İlâhî, Yehova'ya özgü.

Jahvism, *is. bk.:* **Yahvism.**

Jahvist(ic), *is. bk.:* **Yahvist(ic).**

Jehu, *is.* **1.** Yehu : eski İsrail kralı (M.Ö. IX. yy.), **2.** *k.h.* atları çılgınca süren arabacı, **3. drive like ~** : çılgınca araba sürmek.

jejune, *sf.* **1.** besinsiz, gıdasız, besleyici olmayan, besin değeri düşük, zayıf, kuvvetsiz. *a ~ diet.* **2.** yavan, anlamsız, manasız, kuru, sıkıcı,

ilginç olmayan. ~ *lectures.* **3.** olgunlaşmamış, gelişmemiş, toy, çocukça. ~ *remarks on world affairs.* **4. ~ly** : yavan yavan, anlamsız/manasız bir şekilde, toyca, çocukça, **5. ~ness = jejunity** : besinsizlik, gıdasızlık, yavanlık, anlamsızlık, manasızlık, sıkıcılık, toyluk, çocukluk. ***e.a.-1.*** *barren, 2. insipid, dull, unsatisfying, dry, 3. juvenile, immature, childish, puerile, naive.*

jejunum, *is.* **1.** *anat.* boşbağırsak : ince bağırsağın üst kısmı, onikiparmak bağırsağından sonra gelen kısım, **2. jejunal** : boşbağırsak+.

Jekyll and Hyde, *is.* ikiyüzlü kimse, çift şahsiyetli kişi : biri iyi, öbürü kötü iki şahsiyeti olan. **Jekyll and Hyde existence** : ikiyüzlülük, çifte şahsiyet (R.L. Stevenson'un *The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde* adlı romanından alınmış deyim).

jell, *is.&gsz.* **1.** pelte, **2.** pelteleşmek, donmak, katılaşmak, tutmak, **3.** kesinleşmek, vuzuh kesp etmek, tevazzuh / tebellür etmek, şekillenmek, şekil almak. *His ideas haven't ~d. The plan began to ~.* ***e.a.-1.*** *jelly, 2. congeal, set, jelly, solidify, 3. crystallize, take shape.*

jellied, *sf.* **1.** pelteleşmiş, pelte şeklinde. ~ *consommé.* **2.** pelteli, pelte sürülmüş, pelte ile yapılmış.

jellify, *f.* **1.** pelteleş(tir)mek, pelte yapmak, pelte hâline gelmek/getirmek, **2. jellification** : pelteleş(tir)me, pelte yapma, pelte hâline gelme/getirme.

Jell-O , *is.* pelte : şeker, jelâtin ve meyve rayihası veren katkılarla yapılan hazır pelte.

jelly, *is., ç.* **-lies**, *f.* **-lied, -lying 1.** pelte, meyve özünden yapılmış jelâtinli marmelat. *apple/orange ~.* **2.** pelte gibi şey, pelte kıvamında madde. **petroleum ~** : vazelin (yağı). **calves-foot ~** : paça peltesi, **3.** pelteleş(tir)mek, pelte/marmelât yapmak, **4. ~ doughnut** : pelteli simit : içine marmelât veya reçel konulmuş simit şeklinde hamur tatlısı, **5. ~ roll** : pelteli pasta, **6. feel like ~** : pelte gibi/yorgun/bitkin/dermansız hissetmek. *My arms and legs feel like ~.* **7. pound s.o. to a ~** : (birisinin) pestilini çıkarmak.

jellyfish, *is., ç.* **-fish, -fishes 1.** *zool.* deniz anası, medüz, su medüzü *(Hydrozoa/Scyphozoa),* **2.** *k.d.* kararsız/kaypak/dönek kimse, zayıf karakterli/iradesiz kimse. ***e.a.- 2.*** *weakling.*

jemidar = jamadar, *is. Hint.* **1.** yerli Hint subayı, Hintli teğmen, **2.** baş hizmetçi, **3.** askerî polis veya gümrük memuru.

jemmy, *is., ç.* **-mies**, *f.* **-mied, -mying** *Brit.* **1.** kelle kebap, baş, f ırınlanmış koyun kellesi, **2.** *bk.:* **jimmy.**

je ne sais quoi, *Fr.* tarife sığmaz hoş nitelik, anlatılması güç (iyi özellik).

Jenghis Khan = Jenghiz Khan = Genghis Khan, *is.* Cengiz Han.

jên-min-piao, *is., ç.* **jên-min-piao** Çin lirası : Çin Halk Cumhuriyeti para birimi. **jên-min-pi, yuan** *d.d.*

jennet = genet, *is.* **1.** ufak İspanyol atı, **2.** dişi eşek.

jenny, *is., ç.* **-nies 1.** çıkrık, pamuk eğirme makinesi, **2.** dişi hayvan (özellikle dişi eşek, kuş vb.). *a ~ wren. ~ ass.* ***e.a.-1.*** *spinning jenny.*

jeon, *is., ç.* con, Kuzey Kore lirası.

jeopard, *f. bk.:* **jeopardize.**

jeopardise, *f. Brit. bk.:* **jeopardize.**

jeopardize, *gl.f.* **-ized, -izing** tehlikeye atmak/maruz bırakmak, tehlike yaratmak, tehlikeli/nazik duruma düşürmek. *Soldires ~ their lives in war.* ***e.a.- risk, imperil, hazard, endanger.***

jeopardous, *sf.* **1.** tehlikeli, muhataralı, **2. ~ly** : tehlikeli bir şekilde. ***e.a.-1.*** *perilous, hazardous, risky, dangerous.*

jeopardy, *is.* **1.** tehlike, muhatara, nazik durum. *For a moment his life was in ~. His foolish behavior may put his whole future in ~.* **2.** *huk.* (duruşması yapılan sanığın) cezaya çarpılması ihtimali, suçun sabit olması ihtimali, **3. double ~** *huk.* aynı suç için ikinci defa yargılanmak, **4. in ~ of his life** : hayatı tehlikede, idam cezası tehlikesine maruz. ***e.a.-1.*** *peril, danger, hazard.* ***k.a.- 1.*** *security, safety.*

jequirity, *is., ç.* **-ties 1.** Hint meyanı *(Abrus precatorius)* : meyan köküne benzer bir bitki, **2. ~ beans** *d.d :* Hint meyanı tohumu.

jerboa, *is. zool.* aktavşan, Arap tavşanı *(Jaculus, Dipus)* : K Afrika ve Asya'ya özgü tavşan gibi uzun arka ayakları üzerinde sıçrayan, uzun kuyruklu, tarla faresine benzer kemirgen hayvan. ~ **mouse** : zıpzıp sıçanı : uzun arka ayakları üzerinde zıplayan bir tür tarla faresi.

jereed = jerid = jerreed = jerrid, *is.* **1.** cirit, **2.** cirit oyunu.

jeremiad, *is.* yakınma, sızlanma, feryat, figan, can sıkıcı şikâyet. ***e.a.-*** *lamentation, complaint.*

Jericho, *is.* (İsrail'de) Eriha şehri. **Go to ~ !** Cehenneme git!

jerk[1], *is.&f.* **1.** sarsıntı, **2.** (şiddetli/anî) çekiş, anî refleks hareketi (yanan eli birdenbire çekmek gibi). *The knife was stuck, but he pulled it out with a ~.* **3.** (a) silk(in)me, (b) *fizy.* büzülme, burkulma, irade dışı kasılma, seğirme, **4.** *argo* ahmak, görgüsüz/kaba saba kimse, hödük, ayı, **5.** *sp.* ağırlığı omuz hizasından birdenbire yukarıya kaldırma, **6. the ~s** *ABD* ihtilâç, bilhassa dinî coşkunlukla kasların şiddetli çekilip uzaması, **7.** (birdenbire/anî ve şiddetle) çekmek, **8.** sars(ıl)mak, şiddetle salla(n)mak, **9.** *k.d.* (*soda fountain* denilen musluklu depodan) maden suyu/sodası hazırlamak/bardağa doldurmak/vermek, **10.** kesik kesik ve hızlı konuşmak, **11.** fışkır(t)mak, **12. ~ off** *argo- kaba* istimna yapmak, otuz bir çekmek, **13. jerker** : sarsan, birdenbire/şiddetle çeken, **14. ~ingly** : sarsarak, birdenbire /şiddetle çekerek.

jerk[2], *is.&gl.f.* **1.** sığır etini dilimleyip güneşte kurutmak, **2. jerky** *d.d.* dilimlenip güneşte kurutulmuş et.

jerkin, *is.* (dar ve kısa) deri ceket.

jerkwater, *sf.&is. ABD- k.d.* **1.** sapa, köhne, ıssız, ana yoldan uzak. *a ~ town.* **2.** önemsiz, küçük. *a ~ college.* **3.** banliyö treni, ana hatta işlemeyen/şube hatlarında çalışan tren. ***e.a.-2.*** *insignificant, small.*

jerky, *is.&sf.* **jerkier, jerkiest 1.** sarsak, sarsıntılı, spazmodik. *a ~ ride in an old bus.* **2.** *argo* aptal, budala, salak, **3.** *bk.:* **jerk**[2] (2). **4. jerkily** : sarsıntı ile, sarsılarak. **5. jerkiness** : sarsıntı. ***e.a.-1.*** *spasmodic, 2. silly, foolish, ridiculous, mean, contemptible.*

jerreed, *is. bk.:* **jereed.**

Jerry, *is., ç.* **-ries** *Brit.- k.d.* **1.** Alman(lar), **2.** Alman askeri.

jerry-build, *gl.f.* **-built, -building 1.** kötü malzeme ile bina etmek, derme çatma/baştan savma yapmak, **2.** (bir projeyi/örgütü) gelişigüzel yapmak, baştan savmak, dikkatsiz/düşüncesiz yapmak, **3. jerry-builder** : (a) kötü malzeme ile/derme çatma/baştan savma ev yapan, (a) gelişigüzel/baştan savma iş yapan kimse.

jerry-built, *sf.* derme çatma, baştan savma, şişirme, entipüften, çürük çarık, kötü malzeme ile yapılmış.

jerry can = jerrycan = jerrican, *is.* **1.** *As.* beş galonluk yassı ve dar sıvı kabı (benzin bidonu vb.), **2.** *Brit.* 4.5 galonluk (20.46 l) teneke kap.

jersey, *is., ç.* **-seys 1.** jarse (kazak/fanila/ceket), **2.** jarse blûz, **3.** jarse ineği : çok yağlı süt veren inek türü, **4. ~ cloth** *d.d.* jarse kumaş, **5. ~ giant** : cerse tavuğu : siyah tüylü iri bir cins tavuk, **6. ~ pine = Virginia pine** : Virjinya çamı, **7. ~ed** : jarse+.

Jerusalem, *is.* **1.** Kudüs, **2. the new ~** : öbür dünya, cennet, **3. ~ artichoke** *bot.* yer elması *(Helianthus tuberosus),* **4. ~ cherry** *bot.* Kudüs kirazı *(Solanum Pseudo-Capsicum)* : kiraz gibi meyve veren beyaz çiçekli süs bitkisi, **5. ~ cross** : Kudüs haçı : uçları T şeklinde son bulan haç.

jess, *is.&gl.f.* **1.** atmaca/şahin kösteği, **2.** atmaca/şahin ayağına köstek takmak.

jessamine, *is. bk.:* **jasmine.**

jesse, *is.&f.* **jessed, jessing** *Brit. bk.:* **jess.**

jest, *is.&f.* **1.** şaka, lâtife. **in ~** : şakadan, şaka/lâtife olsun diye. **to speak half in ~, half in eranest** : yarı şaka yarı ciddî konuşmak, **2.** alay, **3.** eğlence, spor, **4.** eğlence/şaka konusu, güldürü(cü şey), mizah. **a standing ~** : herkese gülünç olan kimse/şey, **5.** *esk. bk.:* **exploit, 6.** şaka/lâtife etmek, takılmak, şaka söylemek. *Don't ~ about serious things.* **He's not a man to ~ with** : Hiç şakaya gelmez. **7.** alay/istihza etmek, alaya almak, **8.** şakaya vurmak, ciddiye almamak, önem vermemek, **9.** şakalaşmak. ***e.a.-1.*** *witticism, quip, joke, prank, wisecrack, gag, wheeze, hokum, 2. jape, gibe, 4. butt, laughingstock, 6. joke, quip, 8. trifle, 9. gibe, scoff, banter, jeer.*

jester, *is.* **1.** şakacı, lâtifeci, nekre, **2.** soytarı, dalkavuk, maskara.

jestful, *sf.* şakacı, şaka yapan, şakayı/lâtifeyi seven.

jesting, *sf.&is.* **1.** şakacı, lâtifeci, nüktedan, alaycı, şakada/lâtifeden hoşlanan, **2.** önemsiz, hafifsenecek, şakaya gelir. **This is not a ~**

matter : Bu, hafifsenecek bir iş değil/bunun şakaya gelir tarafı yok. **3.** şaka (yapma) lâtife. ***e.a.-1.*** *playful, 2. trivial, unimportant, 3. pleasantry, triviality.*

Jesu, *is. bk. :* **Jesus.**

Jesuit, *is.* **1.** Cizvit : 1534'te *Ignatius Loyola* tarafından kurulan bir Katolik örgütü *(Society of Jesus)* mensubu kimse, **2.** hilekâr/düzenbaz/entrikacı/sahtekâr/aldatıcı/mürai/ikiyüzlü kimse, **3. ~ic(al)** : Cizvit gibi, hilekâr, düzenbaz, sahtekâr, **4. ~ically** : Cizvit gibi, hile ile, düzenbazlıkla, sahtekârlıkla, **5. ~ism = ~ry** : Cizvitlik, sahtekârlık, düzenbazlık, hile, **6. ~ize** : Cizvitleş(tir)mek.

Jesus, *is.* **1. ~ Christ = ~ of Nazareth** *d.d.* İsa (Peygamber), Hz. İsa, **2.** Hristiyanların inanışına göre insan şeklinde tecelli etmiş tanrısal varlık, **3.** Sirach'ın oğlu (M.Ö. III-IV. yy.) *Ecclesiasticus'* un yazarı, **4.** (ünlem olarak) Allah Allah! **5. Society of ~** : Cizvit Cemiyeti.

Jesus Christ, *is. bk.:* **Jesus** (1, 4).

Jesus freak, *is.* kendini Hz. İsa'nın yoluna adamış gençler topluluğu (1970'lerde kurulmuştur).

jet[1], *is.&f.* **jetted, jetting 1.** fıskiye, **2.** fışkırma, **3.** fıskiye ağızlığı, püskürtme memesi. *a gas ~.* **4.** *bk.:* **jet plane**, **5.** *bk.:* **jet engine**, **6.** fışkır(t)mak, püskür(t)mek, fıskiye gibi fırla(t)mak, **7.** jet uçağı ile seyahat etmek, **8. ~tingly** : fışkırarak, fışkırırcasına. ***e.a.- 6.*** *spout.*

jet[2], *is.&sf.* **1.** jet+, jet uçağı/motoru(na ait). **~ pilot** : jet pilotu. *~ airplane. ~ aviation. ~ bomber. ~ fighter.* **2.** püskürtmeli, jet. *~ nozzle. ~ engine.* **3.** siyah kehribardan/amberden/Erzurum taşından yapılmış, **4.** simsiyah, kapkara, **5. ~ engine** : jet motoru, tepkili motor, **6. ~ lag= ~ fatigue** : jet yorgunluğu/sersemliği : dinlenmeden büyük saat farkı olan ülkelere uçakla gidenlerin normal hayatî fonksiyonlarında görülen aksaklık, **7. ~ plane** : jet uçağı, tepkili uçak, **8. ~-propelled** : (a) tepkili, jet motorlu, jet ile hareket eden, (b) yıldırım gibi, jet gibi hızlı, enerjik, hareketli, güçlü, **9. ~ propulsion** : jetle çalıştırma, jetle sürüş, jet motoru ile işleyen/işleme, **10. ~ pump** : fışkırtma tulumba, **11. ~ rotor** : jet rotoru, **12. ~ set** : jet sosyete : eğlenmek için mevsime göre kıt'alar arası seyahat yapan yüksek sosyete, **13. ~ stream** : (a) jet motorunun hekzosu, (b) *meteor.* stratosfer tabanında batıdan doğuya doğru esen kuvvetli rüzgâr, **14. ~ wash** *hv.* jet motorunun gerisinde oluşan hava cereyanı.

jetbead, *is. bot.* karaboncuk *(Rhodotypos tetrapetala)* : gül familyasından çiçekleri beyaz dört yapraklı, meyvesi boncuk gibi siyah bir Japon fundası.

jet-black, *is.* koyu siyah renk, kuzgunî siyah, kömür karası. *~ hair.* ***e.a.-*** *deep-black.*

jet d'eau = jetteau = jette d'eau = jetto*, Fr.* fıskiye, çeşme. ***e.a.-*** *fountain.*

jet deflection, *is.* jet uçağında yön/hız kontrolü.

jeté*, is., ç.* ***-tés*** *Fr.* (balede) atlayış, sıçrayış, bir ayak üstünde (öne/arkaya/yana) zıplayıp öbür ayak üstüne düşüş.

jetport, *is.* jet hava alanı : jet uçaklarının inip kalktıkları büyük hava limanı.

jetsam = jetsom, *is.* safra, avarya mal, tehlike anında geminin batmaması için denize atılan mal, böylece atılıp karaya vuran eşya/yük, deniz enkazı.

jettison, *is.&gl.f.* 1. **1.** tehlike anında gemiyi/uçağı hafifletmek için eşyayı dışarı atma(k), **2.** *bk.:* **jetsam**, **3.** lüzumsuz eşyayı atmak, yükten kurtarmak, yükü hafifletmek.

jetton, *is.* jeton.

jetty[1], *is., ç.* **-ties 1.** dalgakıran, set, mendirek, **2.** kâgir iskele.

jetty[2], *sf.* **1.** amber+, siyah kehribar+, amberden/siyah kehribardan yapılmış, **2.** simsiyah, amber/siyah kehribar renginde, **3. jettiness** : simsiyahlık, ambere/siyah kehribara benzerlik.

jeu*, is., ç.* ***jeux*** *Fr.* **1.** oyun, eğlence. **2. ~ de mots** : kelime oyunu, cinas, **3. ~ d'esprit** : (a) nükte, zekâ oyunu, (b) derin zekâ ve akla dayanan edebî eser. ***e.a.-1.*** *play, game, passtime, 2. pun, 3. (a) witticism.*

jeune fille*, is., ç.* ***jeune filles*** *Fr.* genç kız. ***e.a.-*** *young girl.*

jeunesse dorée*, is. Fr.* zengin/müreffeh gençlik.

Jew, *is.&sf.&gl.f.* **1.** Yahudi, **2.** İsrailli, **3.** eski İsrail krallığı tebaası, **4.** *k.h.* (hakaret anlamında) Yahudi, **5.** *gen.* **~ down** : Yahudi pazarlığı yapmak, çekişe çekişe pazarlık yapmak, fiyatı indirtmek, pazarlığı kendi lehine sonuçlandırmak, **6.** *argo* kazıklamak, kazık atmak, alış verişte aldatmak.

Jew-baiter, *is.* Yahudi düşmanı, Yahudilere eza eden kimse.

Jew-baiting, *is.* Yahudi düşmanlığı, Yahudilere eza etme. ***e.a.-*** *anti-Semitism.*

jewel, *is.&f.* **-eled, -eling** (Brit.: **-elled, -elling**) **1.** cevher, mücevher, (işlenmiş) kıymetli taş, **2.** ziynet eşyası, mücevherat, **3.** kıymetli eşya, hazine, **4.** *k.d.* değerli şahıs, eşi bulunmaz kimse. **a ~ of a servant** : eşi bulunmaz bir hizmetçi, **5.** (saat) taş. *This watch has 17 ~s.* **6.** kıymetli taşlarla/mücevherle süslemek. *a ~ed ring / bracelet.* **7.** saatlerin mil yuvalarına taş yerleştirmek. *a ~ed watch.* **8.** güzelleştirmek, (mücevher gibi) güzellik vermek, pırıl pırıl parlamak. *The sky was ~ed with stars.* **9. ~ case = ~ box** : mücevherat kutusu, **10. ~ fish** : mücevher balığı *(Hemichromis bimaculatus)* : 3-4 cm uzunlukta tropik süs balığı, **11. ~like** : mücevher gibi.

jeweler = jeweller, *is.* kuyumcu, mücevherat satıcısı.

jeweler's putty, *is. bk.:* **putty powder.**

jewelers rouge, *is. bk.:* **colcothar.**

jewelry = jewellery, *is.* **1.** mücevherat, ziynet, **2.** takı : bilezik, gerdanlık vb. gibi zatî süs eşyası.

jewelweed, *is. bot.* cevher otu *(Impatiens biflora, I. pallida)* : kırmızımsı kahverengi benekli, turuncu veya sarı çiçekler açan birkaç tür bitki.

Jewess, *is.* Yahudi kızı/karısı (hakaret ifade eder).

jewfish, *is., ç.* **-fish / -fishes** *zool.* sarıhani : *Serranidae* familyasından Atlas Okyanusunun sıcak bölgelerinde bulunan iri deniz levreği *(Epinephelus itajara)* veya hani balığı *(E. nigritus).*

Jewish, *sf.&is.* **1.** Musevî, Yahudi, **2.** *k.d. bk.:* **Yiddish, 3. ~ calendar = Hebrew calendar** : Yahudi takvimi : M.Ö. 3761 yılını başlangıç kabul eden, bir yılı 353 -355 gün süren, 12 aya bölünmüş takvim, **4. ~ly** : Yahudice, Yahudi gibi, **5. ~ness** : Musevîlik, Yahudilik.

Jewry, *is., ç.* **-ries 1.** Yahudiler, Musevîler, **2.** *esk.* Yahudi mahallesi, **3.** *esk. bk.:* **Judea.**

Jew's-harp, *is.* ağız tamburası : lir şeklindeki madenî çerçevesi dişler arasına sıkıştırılarak madenî dili parmaklarla çalınan bir çalgı.

Jezebel, *is.* **1.** İsrail kralı Ahab'ın şirretliği ile ün salan karısı, **2.** şirret/acuze/edepsiz/kötü kadın.

jib[1], *sf.&is. den.* **1.** flok yelkeni. **flying ~** : kotra flok. *bk.:* **inner ~, outer ~, 2.** flok yelkenlerinden içte bulunan, **3. ~ sheet** : flok yelkenini düzeltme halatı, **4. the cut of one's ~** *k.d.* çehre, yüz ifadesi, dış görünüş.

jib[2] **= jibb**, *f.* **jibbed, jibbing** *bk.:* **jibe**[I]

jib[3], *is.&f.* **jibbed, jibbing 1.** (at vb.) ilerlemeyip sağa/sola/geriye hareket etmek, (engel karşısında) duraklamak, direnmek, diretmek, dayatmak. *On seeing the gate the horse ~bed.* **2. ~ at doing sth.** : (bir işi) geciktirmek, savsamak, sürüncemede bırakmak, yapmaktan kaçınmak, ağırdan almak, ertelemek, kaytarmak, bıkmak, gına getirmek, bezginlik göstermek. **He ~bed at working overtime everyday** : Her gün fazla mesai yapmaktan bıktı/gına getirdi. **3.** direnen, ilerlememekte inat eden hayvan (at, eşek vb.), **4. ~ber** : direnen, duraklayan, (işi) geciktiren/sürüncemede bırakan kimse, savsakçı, kaytarıcı. ***e.a.-1.*** *balk,* **2.** *procrastinate.*

jib[4], *is.* vinç/maçuna kolu.

jib boom = jibboom, *is. den.* büyük baston, cıvadra sereni.

jibe[1], *is.&f.* **jibed, jibing** *den.* **1.** (yelken vb. rüzgâr önünde) bir taraftan öbür tarafa dön-(dür)me(k), **2.** (yelken bir taraftan öbür tarafa dönecek şekilde) rotayı değiştirme(k). **gibe, gybe, jib** *d.d.*

jibe[2], *is.&f. bk.:* **gibe.**

jibe[3], *gsz.* **jibed, jibing** uy(uş)mak, anlaşmak, uygun/mutabık/aynı fikirde olmak, tevafuk etmek. *The report does not ~ with the facts.* ***e.a.-*** *agree.*

jib-headed, *sf. den.* **1.** sivri (yelken), **2.** bütün yelkenleri üçgen biçiminde (donanım).

Jidda = Jedda, *is.* Cidde: Suudi Arabistan liman şehri.

jiff, *is. bk.:* **jiffy.**

jiffy, *is., ç.* **-fies** *k.d.* **1.** an, lâhza, kısa zaman, **2. in a ~** : hemen, derhal, anîde, anında, göz açıp kapayıncaya kadar, kaşla göz arasında. ***e.a.-1.*** *moment, instant.*

jig[1], *is.&f.* **jigged, jigging 1.** *mak.* iş bağlama düzeni, kalibre, mastar, kılavuz, **2.** (olta ile balık avlamada) yalancı yem, **3.** itenekli ayırıcı,

maden cevherini zenginleştirme düzeni : yıkayarak, eleyerek vb. cevherden yabancı maddeleri ayıran düzen, **4.** kalibre etmek, mastarlamak, mastar/kılavuz kullanmak, **5.** yalancı yemle balık avlamak, **6. jigged ore** : yıkanmış töz, **7. jigging screen** : sarsıntılı elek.

jig[2], *is.&f.* **jigged, jigging 1.** hareketli/oynak ve hızlı bir dans, **2.** bu dansın müziği, **3. in ~ time** : çabucak, serian, hızla, sür'atle, *argo* şipşak. *We finished the job in ~ time.* **4. the ~ is up** *argo* ümit yok, her şey bitti, hiç ümit kalmadı, (iş) suya düştü, *argo* hapı yuttuk/yuttun, **5.** (hareketli/hızlı/oynak) dans etmek, oynayıp zıplamak, **6.** hopla(t)mak, zıpla(t)mak, sıçra(t)mak. *~ging up and down in excitement. ~ a baby (up and down) on one's knees.* ***e.a.-3.*** *rapidly,* ***6.*** *hop, bob, jiggle.*

jigger, *is.&sf.* **1.** hoplayan, zıplayan, sıçrayan, (hareketli/oynak) dans eden kimse, **2.** *den.* (a) bocurum/mancana yelkeni, (b) küçük yelkenli (gemi), **3.** cevher temizleyici, maden cevheri zenginleştirme düzeni, **4.** yalancı olta yemi, **5.** *ABD* (a) (kokteyl ölçüsü olarak kullanılan) 1.5 onsluk ölçü, (b) 1.5 onsluk viski kadehi, **6.** *golf* demir uçlu ufak çomak, **7.** *mak. bk.:* **jig**[1] (1), **8. ~ flea = chigger = chigoe** *d.d.* kum piresi.

jiggered, *sf. k.d.* **1.** şaşırmış, şaşıp kalmış, hayretten donakalmış. **Well, I'm ~!** Olur şey değil! Şaşıp kaldım! **2.** bîtap, bitkin, çok yorgun. **I'm ~ if I'll do it** : Dünyada yapmam! Yaparsam Arap olayım! ***e.a.-1.*** *amazed, confounded, very surprized, damned,* ***2.*** *exhausted, very tired.*

jiggermast, *is.* mizana direği : beş veya daha fazla direkli gemide önden dördüncü direk. **jigger** *d.d.*

jiggers, *ünl. argo* Dikkat! **~, the cops** : Dikkat, polis!

jiggery-pokery, *is. k.d. bk.:*, **hocus-pocus, humbug.**

jiggle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** (hafif ve çabuk) salla(n)mak, titre(t)mek, **2.** sallantı.

jiggly, *sf.* **jigglier, jiggliest** titrek, sallantılı, sallanan, titreşen, titreyen. ***e.a.-unsteady, jiggling.***

jig saw = jigsaw, *is.* kıl testeresi, oyma testeresi.

jigsaw, *sf.&f.* **-sawed, -sawed/-sawn, -sawing 1.** kıl testeresi ile oymak/kesmek, **2.** kıl testeresi ile oyulmuş. *~ ornamentation.*

jigsaw puzzle, *is.* **1.** oymalı bilmece : kesilmiş parçaları bir araya getirip bütün bir resmi oluşturmaktan ibaret oyun, **2.** çetrefil/muğlâk iş, içinden çıkılması güç sorun/durum.

jihad = jehad, *is.* **1.** cihat : Müslümanlık uğrunda yapılan kutsal savaş, **2.** (kutsal) mücadele : herhangi bir ülkü/amaç uğrunda girişilen savaş.

Jill, *is.* kız, kadın, sevgili, yavuklu. ***e.a.-girl, woman, sweetheart.***

jillion, *sf.&is. k.d.* sonsuz, sayısız, namütenahi, sonu gelmez, bitmez tükenmez : sonsuz büyük bir şeyi belirtmek için söylenen hayalî sayı. **a ~ problems** : sonu gelmez sorunlar.

jilt, *is.&f.* **1.** (sevgilisini) reddetmek, yüzüstü bırakmak, terk etmek, bırakıp gitmek, **2. ~er** *d.d.* sevgilisini reddeden/terk eden kız, fındıkçı/fettan kız.

Jim Crow, *is.&sf.* **1.** zenci (genellikle hakaret için kullanılır). **~ ~ car** : yalnız zencilere mahsus vagon/otobüs vb., **2.** ırk ayırımı : özellikle siyah ırk ayırımı, **3. Jim Crowism** : siyah ırk ayırımı taraftarlığı.

jim-dandy, *sf. k.d.* mükemmel, fevkalâde. *a ~ sports car.* ***e.a.-*** *excellent.*

jiminy = jimminy, *ünl.* Allah Allah! Fesüphanallah! (Hayret, şaşkınlık, heyecan, korku vb. ifade eder.)

jimjams, *is. argo* **1.** aşırı sinirlilik, asabiyet, **2.** *bk.:* **delirium tremens.** ***e.a.-1.*** *jitters.*

jimmies, *ç. is. k.d.* cici bici, süs için bir şey üzerine serpilen kırıntı, özellikle dondurma üzerine serpilen çikolata parçacıkları.

jimmy = jemmy, *is., ç.* **-mies**, *f.* **-mied, -mying 1.** kısa küskü : hırsızların kullandıkları demir çubuk, **2.** kısa küskü ile (kapı/pencere vb.) zorlamak/kırmak/açmak.

jimp(y), *sf. İsk.* **1.** *bk.:* **natty**, **2.** nadir, ender, kıt. ***e.a.-2.*** *scanty, scarce.*

jimp(ly) = jimpy, *zf. İsk.* **1.** *bk.:* **neatly**, **2.** nadiren, ender olarak. ***e.a.-2.*** *barely, scarcely.*

jimson weed, *is. bot.* tatula *(Datura Stramonium)* : pis kokulu, çok zehirli kaba bir ot. Boru şeklinde beyaz veya morumsu çiçek açar. **jimpson weed, stramonium** *d.d.*

jin, *is., ç.* **jins / jin** cin. **jinn** *ş.d.y.*

jingal, *is.* Çin tüfeği : eskiden Çin ve Burma'da kullanılan, sabit eksen etrafında dönen bir cins ağır tüfek. **gingal, gingall, jingall** *ş.d.y.*

jingle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** şıngırda(t)mak, çıngırda(t)mak, şıngılda(t)mak, tıngırda(t)mak. *The sleigh bells ~ as we ride. He ~s his keys. The money in his pocket ~d.* **2.** şıngırdatarak gitmek/hareket etmek. *The sleigh, decorated with bells, ~s along the snowy road.* **3.** (şiir, müzik vb.) tek düze/muttarit seslerle tekrarla(n)mak, **4.** kafiye yapmak, **5.** şıngırtı, çıngırtı, tıngırtı, **6.** şıngırdayan (nesne), **7.** tek düze/muttarit ses, **8.** tekerleme, tekerleme şeklinde kafiyeli şiir, **9.** (İrlanda'ya/Avustralya'ya özgü) iki tekerlekli kapalı araba, **10. jingler** : şıngırdak, çıngırdak, şıngırdayan çıngırdayan şey, **11. jingly** : şıngır şıngır, şıngırdayarak.

jingo, *sf.&is., ç.* **-goes 1.** aşırı vatansever/milliyetçi, aşırı milliyetçilik duygusu ile savaşçı/saldırgan bir dış politika güden (kimse), **2. by ~ !** *k.d.* Vallahi! Ant olsun ki, yemin ederim ki. **3. ~ism** : aşırı vatanseverlik/milliyetçilik, **4. ~ist** : aşırı vatansever/milliyetçi, **5. ~istic** : aşırı vatansever/milliyetçi, **6. ~istically** : aşırı milliyetçilikle. ***e.a.-1.*** *chauvinist.*

jink, *is.&gs.f. İsk.* **1.** tüyme(k), hızla kaçma(k)/uzaklaşma(k), savuşturma(k), atlatma(k), bir yana kaçıp kurtulma(k), **2. ~s** : coşkunluk, taşkınlık, şenlik, eğlence. ***e.a.-1.*** *dodge,* ***2.*** *frolics, pranks.*

jinker, *is.* **1.** *Cnd. bk.:* **jinx, gremlin, 2.***İsk.* tüyen, kaçıp kurtulan, savuşturan, atlatan.

jinn, *is., ç.* **jinns/jinn** cin. **jin, jinni, djin, djinni, jinnee** *d.d.*

jinrikisha, *is.* Japon paytonu : Japonya, Filipin vb. de bir/iki kişi tarafından çekilen iki tekerlekli payton. **jinricksha, jinrickshaw, jinriksha, rickshka, rickshkaw, rikisha, rikshaw** *d.d.*

jinx, *is.&gl.f.* **1.** uğursuz (şey/kimse). *He must be a ~ ; we've lost every game since he joined the team.* **2.** uğursuzluk, şeamet. **put a ~ on s.o.** : (birisine) uğursuzluk getirmek, **3.** *k.d.* uğursuzluk getirmek, uğursuz gelmek.

jipijapa, *is.* **1.** *bot.* cipcep *(Carludovica palmata)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen palmiyeye benzer bir bitki, **2.** (bu bitkinin yapraklarından yapılmış) şapka.

jitney, *is., ç.* **-neys 1.** minibüs, kaptıkaçtı, belirli güzergâhta işleyen ve genellikle 5 sente (kuruşa) yolcu taşıyan küçük otobüs, **2.** *argo* çeyrek, 5 sent (kuruş). ***e.a.-2.*** *nickel.*

jitter, *is.&gs.f.* **1. ~s** : sinirlilik, asabiyet, asabî/sinirli hâl, endişe, korku ve huzursuzluk. **have/get the ~s** : endişelenmek, huzuru kaçmak, korkmak. *I've got the ~s about that examination.* **give s.o. the ~s** : birisini sinirlendirmek, endişeye sevk etmek, rahatını/huzurunu kaçırmak, **2.** endişelenmek, sinirlenmek, asabîleşmek, korku/endişe/huzursuzluk duymak, huzuru kaçmak. ***e.a.-1.*** *nervousness, fidgets, anxiety, tenseness, shivers,* ***2.*** *fidget.*

jitterbug, *is.&gs.f.* **-bugged, -bugging 1.** zıpzıp dansı : 1940 yıllarında moda olmuş atlamalı zıplamalı bir dans, **2.** zıpzıp, zıpzıp dansı oynayan kimse, caz delisi, **3.** zıpzıp dans etmek.

jittery, *sf.* sinirli, ürkek, korkak, endişeli, asabî. ***e.a.-*** *tense, strained, nervous, shaky.*

jiujitsu = jiujutsu, *is. bk.:* **jujitsu.**

jive, *is.&gs.f.* **jived, jiving 1.** oynak caz müziği, sving, **2.** *argo* caz argosu, caz müziğine/meraklılarına özgü deyim, **3.** *argo* herze, yave, anlaşılmaz/aldatıcı konuşma, saçma/anlamsız söz, gevezelik, **4.** caz (müziği) çalmak.

Jl. = July.

jnana = Brahmanjnana, *is. (Hinduism)* (düşünme ve araştırma yolu ile kazanılan) Brahmana ulaştırıcı bilgi.

jo, *is., ç.* **joes** *İsk.* sevgili, yavuklu, maşuka. ***e.a.-*** *darling, sweetheart.*

joannes, *is., ç.* **-nes** *bk.:* **johannes.**

job[1], *is.&f.* **jobbed, jobbing 1.** iş, hizmet. **a full-time** : sürekli/tam süreli iş. **part-time ~** : geçici/kısa süreli iş, kısmî mesai. **This is a hard ~** : Bu zor bir iş. **This is not everybody's ~** : Bu iş her babayiğidin harcı değil! **We had a ~ to get there** : Oraya güçlükle gidebildik/gidinceye kadar akla karayı seçtik. **2.** görev, vazife, sorumluluk. *It is your ~ to clean the house.* **3.** memuriyet, makam. **be out of ~** : açıkta/işsiz kalmak, memuriyetten/işinden atılmak, **4.** iş, husus, koşul, ahval, durum. **to make the best of a bad ~** : elverişsiz bir durumdan yararlanmak /azamî yarar sağlamak. **That's a bad ~ !**

Kötü bir durum! Aksilik! **It's a good ~ that** : Bereket versin ki... **give s.o. up as a bad ~** : bundan hayır gelmez diye bırakmak/vazgeçmek, **5.** üzerinde çalışılan parça/iş. **make a good/fine ~ of sth** : işini iyi/lâyıkı ile yapmak, **6.** çalışma yöntemi/usulü, **7.** hileli iş, dalavere, şahsî çıkar sağlayan resmî iş/karar. *Suspected the whole incident was a put-up ~.* **8.** *ABD-argo* otomobil. **a sports ~** : spor otomobili, **9. on the ~** : (a) uyanık, müteyakkız, dikkatli, tetikte, (b) iş/görev başında, çalışır durumda. *Safety devices that are constantly on the ~.* **10. be/have a (hard) ~ doing/to do sth** : bir işi güçlükle yapabilmek, yapmakta büyük zorluklarla karşılaşmak. *It's a (hard) ~ for a poor man to keep his wife and children decently dressed. You'll have a ~ convincing your wife that you were really detained at the office.* **11. by the ~** : götürü, parça başına. **Do work by the ~** : Götürü iş yapmak. **He gets paid by the ~** : Götürü/parça başına ücret alıyor. **12. a ~ lot** : kâr için alınan türlü eşya, **13.** (a) hırsızlık, cürüm. **pull a bank ~** : banka soymak. *He's in prison for a ~ he did in Paris.* (b) zarar veren iş/eylem, dayak. **He did a ~ on him** : Ona temiz bir dayak attı. *John's been in hospital since Paul did that ~ on him.* **14.** götürü iş yapmak, **15.** toptancılık/komisyonculuk/simsarlık yapmak, toptan mal alıp pahalıya satmak, istifçilik/ihtikâr yapmak, **16.** görevini kötüye kullanmak, suiistimal yapmak, resmî görevinden yararlanarak şahsî çıkar sağlamak, **17.** *gen.* **~ out** : iş vermek, görev dağıtmak, bir işi/kontratı parçalara ayırıp yapacak kimselere paylaştırmak, **18.** iş yapmak, **19.** dolandırmak, kandırmak. **They jobbed him out of his property** : Onu kandırıp mülkünü elinden aldılar. **20.** (araba vb.) kiralamak/kiraya vermek. ***e.a.-2.*** *duty, responsibility, task, 3. post, position, 4. circumstance, affair, matter, occurence, 15. speculate, 17. sublet, 19. swindle, trick.*

job[2], *is.&f.* **jobbed, jobbing** *bk.:* **jab.**

job[3], *sf.* **1.** *Brit.* kiralık. *~ carriage at 2 guineas a day.* **2.** iş yapmaya mahsus. **a ~ shop** : iş yeri, atölye, **3.** iş+, iş/görev ile ilgili. **~ security** : iş güvenliği, **4.** toptan (alınan/satılan vb.).

Job, *is.* **1.** Eyüp, sabrın timsali. **You need a patience of ~ to read her handwriting** : Onun el yazısını okumak için Eyüp sabrı gerek. **2.** Eski Ahdin Eyüp kitabı, **3. Job's comforter** : yaraya tuz biber eken, sözde teselli etmeye çalışırken birisinin üzüntüsünü artıran/ümit ve cesaretini kıran kimse.

job action, *is. ABD* direnme : örgütlenmiş işçilerin toplu sözleşmede istediklerini elde etmek için giriştikleri işi yavaşlatma, grev, devamsızlık, üretimi azaltma vb. gibi taktikler.

job bank, *is. ABD* iş, işçi bulma bildireci : bilgisayarda iş ve işçi arayanları ayrıntılarıyla gösteren bilgi.

jobber, *is.* **1.** toptancı, simsar, komisyoncu, **2.** götürü işçi, parça başına ücret alan işçi, **3.** resmî görevinden özel çıkar sağlayan politikacı/memur.

jobbery, *is.* görevi kötüye kullanma, suiistimal, resmî görevinden yararlanarak şahsî çıkar sağlama.

job case, *is. bas.* çeşitli harf kasası, hem büyük hem küçük harflerin konulduğu kasa.

job-centre, *is. Brit.* iş ve işçi bulma merkezi/bürosu.

Job Corps, *is. ABD* fakir çocukları eğitim örgütü.

job-evaluation, *is.* iş değerlendirme.

jobholder, *is.* memur, daimî işçi, sürekli bir işi olan kimse.

job-hopper, *is.* sık sık iş değiştiren kimse.

job-hopping, *is.* sık sık iş değiştirme.

jobless, *sf.&is.* işsiz, aylak, boşta, işi olmayan (kimse). **the ~** : işsizler.

job lot, *is.* **1.** (kâr için ucuz fiyata) alınan/satılan çeşitli eşya, toptan/götürü mal, **2.** son parti mal, ürün/üretim/mahsul/imalat sonu, kırk ambar.

job printer, *is.* küçük basım evi, ufak baskı işleri yapan matbaa(cı). **job printing** : ufak baskı işleri (yapma).

job shop, *is.* iş evi, iş idarehanesi : Mühendislere ve teknik personele kısa süreli geçici sözleşme ile iş bulan kurum. **job shopper** : iş evi yönetmeni.

Job's tears, *ç. is.* **1.** yaş otu, boncuk otu *(Coix lacryma-jobi)* : sert beyaz tohumu inciye benzeyen ve boncuk olarak kullanılan bir ot, Asya'da yetişir, **2.** boncuk, boncuk otunun tohumu.

job work, *is.* çeşitli baskı işi : kartvizit, zarf, el ilânı vb. (kitap ve dergi basımından ayırt etmek için kullanılan deyim).

jock, *is. k.d.* **1.** *bk.:* **jockey** (1), **2.** *bk.:* **disk jockey**, **3.** *bk.:* **jockstrap**, **4.** *argo* atlet, sporcu.

Jock, *is. İsk. Ir.* **1.** saf adam, saf köylü delikanlısı, **2.** İskoçyalı, **3.** İskoç askeri.

jockette, *is.* kadın binici/cokey.

jockey, *is., ç.* **-eys**, *f.* **-eyed, -eying 1.** binici, süvari, yarış atı binicisi, cokey, **2.** *k.d.* sürücü, pilot, şoför : uçak, otomobil vb. gibi taşıtı süren/idare eden kimse, **3.** (at) sürmek, (yarışta) ata binmek/at koşturmak, **4.** mahirane yönetmek /idare etmek/sevk etmek/hareket ettirmek/yürütmek. *The crew were ~ing their boats to get into the best position for the race.* **~ for position** : (yarış başında) en iyi yeri kapmak, **5.** aldatmak, hile yapmak, *argo* faka/tongaya bastırmak. *Swindlers ~ed Mr. Smith into buying some worthless land.* **6.** kurnazca iş/manevra çevirmek, bir işi akıllıca becermek/başarmak. *He ~ed himself into the office.* **They were ~ing for office in the new government** : Yeni hükûmette bir sandalye elde etmeye çalışıyorlardı. **7. to ~ s.o. out of a job** : (hile ile) birisini işinden attırmak/kovdurmak, *argo* ayağının altına karpuz kabuğu koymak, kuyusunu kazmak. ***e.a.-3.*** *ride (a horse),* ***5.*** *trick, cheat*

jockey club, *is.* cokey kulübü : at yarışlarını yöneten kulüp.

jock itch, *is. patol.* kasık uyuzu : apış arasında mantarların sebep olduğu kaşıntılı bir hastalık. ***e.a.-*** *tinea cruris.*

jocko, *is., ç.* **jockos 1.** şempanze, **2.** maymun. ***e.a.- 1.*** *chimpanzee,* ***2.*** *monkey.*

jockstarp, *is.* kasık bağı, haya bağı (sporcular kullanır). **athletic supporter** *d.d.*

jocose, *sf.* **1.** şakacı, lâtifeci. *He made ~ remarks about his old car.* **2.** hoş, eğlenceli, şen, lâtif, nükteli. *~ conversation.* **3. ~ly** : şaka ile, lâtife ederek, nükte ile, **4. ~ness** : şakacılık, lâtifecilik, nüktedanlık. ***e.a.-1.*** *jesting, humorous, jocular, facetious, sportive, waggish, merry,* ***2.*** *playful, witty.* ***k.a.- 1&2.*** *serious.*

jocosity, *is.* **1.** şakacılık, lâtifecilik, **2.** şaka, lâtife (yapma), **3.** nükte, lâtife.

jocular = joculatory, *sf.* **1.** şakacı, lâtifeci, nüktedan, **2.** şaka/lâtife yollu, şaka kabilinden, **3.** nükteli, güldürücü, mizahî, **4. jocularly** : şaka ile, lâtife ederek. ***e.a.-1.*** *jovial, waggish, facetious, humorous, playful, jesting, witty.*

jocularity, *is.* **1.** şakacılık, lâtifecilik, nüktedanlık, **2.** şaka, lâtife, nükte(li söz), **3.** güldürücü/komik/mizahî (söz/hareket).

joculatory, *sf. bk.:* **jocular.**

jocund, *sf.* **1.** şen, neşeli, mesrur, güler yüzlü, hoş, cana yakın, **2. ~ly** : neşe ile, güler yüzle, hoş/cana yakın bir şekilde. ***e.a.-1.*** *cheerful, merry, gay, blithe, glad, joyous, joyful, jolly, jovial.*

jocundity, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** şenlik, neşe, sürur, güler yüz(lülük), cana yakınlık, **2.** şen/neşeli/hoş söz/hareket.

jodhpur, *is.* **1. ~s** : potur : ata binerken giyilen dizden aşağısı sıkı oturan pantalon, **2. ~ shoe/~ boot** *d.d.* çizme, süvari çizmesi.

joe, *is. argo* **1.** adam, herif. **a good ~** : iyi bir adam, **2.** kahve. ***e.a.-1.*** *fellow, guy,* ***2.*** *coffee.*

joe-pye weed = trumpetweed, *is. bot.* boru otu *(Eupatorium purpureum* veya *E. maculatum)* : Amerika'da yetişir, mor çiçekler açar, yaprakları halka dizilişli bir bitki.

joey, *is., ç.* **-eys** *Avust.* yavru, hayvan yavrusu, özellikle kanguru yavrusu.

jog, *is.&f.* **jogged, jogging 1.** itmek, dürtmek. *I ~ ged his elbow to get his attention.* **2.** sars(ıl)mak, sarsılarak/zıplayarak ilerlemek. *The horse ~ged its rider up and down. The carriage ~ged along on the rough road.* **3.** (zihnini/hafızasını) canlandırmak, uyandırmak. **to ~ a person's memory** : (ipucu vererek) hatırlatmak, hatırlamasına yardım etmek, **4.** (at) tırıs gitmek/sürmek. *The old horse ~ed along.* **5.** koşar adım gitmek/yürümek. *He goes ~ging every day for exercise.* **6.** bir tempoda ilerlemek, durumu sürdürüp gitmek. *He is not very enterprising but just ~s along.* **7. ~ along/on** : yavaş yavaş fakat sabırla ilerlemek/gelişmek, iyi kötü yuvarlanıp gitmek, şöyle böyle/alâkûllihal idare etmek. *We ~ged along the bad roads. Matters ~ along.* **We must ~ on somehow until business conditions improve** : İşler düzelinceye kadar şöyle böyle idare etmeliyiz. **8.** (kâğıt destesini) düz bir yüzeye hafif hafif vurarak kenarını düzeltmek, **9.** (yol) kıvrılmak, dönemeç/viraj yapmak.

The road ~s to the right just before you get to our place. **10.** dürtme, dürtüş, itme, itiş, sars(ıl)ma, sarsıntı, **11.** tırıs gitme, **12.** koşar adım gitme, zıplaya zıplaya yürüme/hareket etme, **13.** *ABD* keskin dönemeç, viraj, **14.** *ABD* (yüzey üzerindeki) çıkıntı, diş, sivri uç. *a ~ in a wall.* **15. jogger** : (a) koşan, koşar adım giden, (b) hatırlatan, hafızayı canlandıran, (c) sarsan, sallayan, dürten, (d) kâğıt destesini düzelten/düzgün top yapan makine. ***e.a.- 1.*** *nudge, push, 3. stimulate.*

joggle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** (hafifçe) sars(ıl)mak, yavaş yavaş salla(n)mak. *She ~d the baby on her arm.* **2.** geçme ile tutturmak, girintisini çıkıntısına getirip tespit etmek, **3.** tahta çivilerle tutturmak, **4.** hafif sarsıntı, salla(n)ma, dürtme, **5.** geçme : benzeri oyuğa uyacak şekilde yapılmış çıkıntı, diş, çentik, kertik, **6.** sarsılarak/sallanarak gitme. ***e.a.- 1.*** *jiggle, shake.*

jog trot, *is.* **1.** (at) rahvan (gitme), **2.** ağır/aheste davranış/hareket.

jog-trot, *sf.* ağır, yavaş, aheste, rahvan.

jogtrot, *gs.f.* **-trotted, -trotting** yavaş/aheste/rahvan gitmek, işi ağırdan almak. *~ all the way home.*

johannes = joannes, *is., ç.* **-nes** Portekiz altın parası (XVIII. yy.).

john, *is. argo* **1.** helâ, apteshane, tuvalet, **2.** fahişenin müşterisi. ***e.a.- 1.*** *toilet, bathroom.*

John, *is.* **1.** Yuhanna, Yahya, on iki havariden biri. **Saint John the Evangelist, Saint John the Divine** *d.d.* **2.** Ahdicedit'in aynı adı taşıyan dördüncü bölümü, **3. ~ Barleycorn** : (alkollü) içki, viski, **4. ~ Bull** : (a) İngiliz (halkı), (b) (tipik) İngiliz, (c) İngiliz milletinin simgesi : çizmeli, şişman ve kırmızı suratlı, tepesi düz şapkalı bir adam şeklinde temsil edilir, **5. ~ Bullish** : İngilizvari, **6. ~ Doe** : (a) herhangi bir kimse, (b) (hukukî işlerde) filânca, adı bilinmeyen kişi, nazarî bir davada davacıyı belirleyen ve eskiden "Zeyd" veya "Amr" denilen hayalî ad, **7. ~ Dory = ~ Doree = ~ dory** *zool.* dülger balığı *(Zeus faber)* : Akdeniz'de, Atlantik'in Avrupa kıyılarında ve Avustralya kıyılarında bulunan ufak, yassı, kılçıkları ve sırt yüzgeci uzun bir balık, **8. ~ Hancock= ~ Henry** : *k.d.* imza, bir kimsenin şahsî imzası. *Put your ~ Henry at the bottom of this.* **9. ~ Law** *ABD- argo* polis, *argo* aynasız.

Johne's disease, *is.* (sığırlarda) bağırsak veremi : *Mycobacterium paratuberculosis* adlı basil sebep olur. Sürekli ishal sonucu hayvan çok zayıf düşer, ekseriya öldürücüdür.

Johnny = Johnnie, *is., ç.* **-nies 1. ~ Reb** *d.d. ABD* (a) konfederasyon askeri, (b) güneyli, ABD'nin güneyinde doğan/oturan kimse, **2.** *Brit.- k.d.* herif, adam, **3.** hastahane gömleği : muayene ve ameliyat olacak hastalara giydirilen yakasız, arkası açık uzun gömlek, **3. ~ Canuck** *Cnd.* Kanadalı, özellikle II. Dünya Savaşındaki Kanada askeri. ***e.a.- 2.*** *chap, fellow, guy.*

johnnycake = corncake, *is. ABD* mısır çöreği.

Johnny-come-lately, *is., ç.* **Johnny-come-latelies, Johnny-come-lately 1.** yeni gelen kimse, son olarak katılan kimse, **2.** acemi/tecrübesiz kimse. ***e.a.-1.*** *newcomer, 2. upstart.*

Johnny-jum-up, *is. ABD* **1.** (Amerika'da ilkbaharda biten) kır menekşesi *(Viola Kitaibeliana Rafinesquii)*, **2.** yabanî hercaî *(Viola tricolor).* ***e.a.- 2.*** *wild pansy.*

Johnny-on-the-spot, *is. k.d.* her an hazır : daima görev kabulüne/iş yapmaya hazır olan kimse.

Johnson grass, *is. bot.* süpürge otu *(Sorghum helepense)* : yem olarak yetiştirilen kalımlı bir ot.

joie de vivre, *is. Fr.* yaşama sevinci. ***e.a.-*** *joy of living.*

join, *is.&f.* **1.** birleş(tir)mek. *~ one thing to another. ~ two things together. ~ an island to the mainland (with a bridge). to ~ the forces. Two roads ~ here.* **2.** kavuş(tur)mak, karışmak. *The brook ~s the river.* **3.** iliştirmek, ekle(n)mek, bitiş(tir)mek, bağla(n)mak, bitişik olmak. **to ~ two wires** : iki teli birbirine eklemek. **His farm ~s mine** : Onun çiftliği benimkine bitişiktir. *to ~ one pipe to another. to ~ 2 towns by a railway.* **4.** kat(ıl)mak, il(ti)hak etmek, girmek, üye olmak. *He ~ed the Labour Party. to ~ a club.* **5.** *gen.* **~ up** : asker olmak, orduya girmek/iltihak etmek, **6.** buluşmak, bir araya gelmek, mülâki olmak. *I'll ~ you later / in a few minutes.* **7. ~ in** : iştirak etmek, katılmak. *May I ~ in (the game)? Will you ~ us in a walk? Why don't you ~ in conversation?* **8.** evlen(dir)mek, (izdivaçla) birleş(tir)mek. *to ~ in marriage.* **9.** (savaşa) tutuşmak,

(muharebeye) katılmak. *The opposing armies ~ed battle. Our cavalry ~ed with enemy troops and defeated them.* **10.** yan yana gelmek/getirmek/koymak, temas et(tir)mek, tut(uş)mak, **11.** (çizgi ile) birleştirmek, (çizgi) çizmek. *to ~ two points on a graph.* **12.** *gen.* **~ in** : toplanmak, bir araya gelmek. *Let's all ~ in. to ~ friends for dinner.* **13. ~ hands** : (a) el ele tutuşmak, (b) *mec.* iş birliği yapmak, yardımlaşmak, **14.** birleşme, bitişme, kavuşma, ekleme, bağlama, **15.** bitişme noktası, ek (noktası), iki şeyin birleştiği yer, **16. ~able** : birleştirilebilir, bitiştirilebilir, eklenebilir, bir araya getirilebilir, bağlanabilir. ***e.a.-1-4.*** *connect, unite, link, couple, fasten, attach, combine, associate,* **5.** *enlist,* ***10.*** *adjoin, abut.*

joinder, *is.* **1.** birleştirme, ekleme, **2.** *huk.* (a) birleştir(il)me : davada iki unsurun veya iki tarafın birleşmesi, (b) davada karşı tarafın hattı hareketinin kabulü.

joiner, *is.* **1.** birleştiren (şey / kimse), **2.** *Brit.* doğramacı, marangoz, **3.** *ABD- k.d.* birçok kulübe/kuruma/birliğe üye olan kimse.

joinery, *is.* **1.** doğramacılık, marangozluk, **2.** doğrama.

joint[1], *is.* **1.** ek/irtibat/bağlantı (yeri), **2.** *anat. zool.* eklem, mafsal, oynak yeri. *The middle ~ of the finger.* **3.** *biy.* boğum, iki eklem arasındaki kısım, **4.** *bot.* budak, yaprağın/dalın ağaç dalına/gövdesine birleştiği yer, **5.** kasabın kestiği et parçası (kol. but vb.), büyük parça et, **6.** *jeol.* çatlak, kaya yüzeyine dik olarak yer yer teşekkül edip kayayı parçalara ayıran çatlaklardan her biri, **7.** *argo* batakhane : adî/düşük nitelikli lokanta, gece kulübü vb., **8.** *argo* kurum, müessese, yer, **9.** *argo* esrar sigarası, **10. find a ~ in s.o.'s armor** : birinin zayıf/can alacak damarını bulmak, **11. out of ~** : (a) çıkmış, çıkık (eklem), (b) çığırından çıkmış, elverişsiz (durumda), gayrimüsait, aleyhte. **Time is out of ~** : Zaman müsait değildir. (c) uygunsuz, yakışıksız, münasebetsiz, **11. put s.o.'s nose out of ~** *k.d.* birinin pabucunu dama at(tır)mak, burnunu kırmak, ilgiyi kendi üzerinde toplayıp birini kıskandırmak. **His nose was put out of ~** : Burnu kırıldı; pabucu dama atıldı. **12. put/throw sth. out of ~** : alt üst etmek, allak bullak etmek, bozmak. *It is possible to throw the computer out of ~by typing in nonsense.* ***e.a.-1.*** *juncture,* ***8.*** *place, establishment,* ***10.*** *(a) dislocated, (b) inauspicious, (c) inappropriate.*

joint[2], *sf.* **1.** ortak, müşterek. *a ~ savings account. By our ~ efforts we managed to push the car back on the road.* **2.** ortaklaşa, beraber, birlikte yapılan, toplu. **~ heir** : ortak mirasçı, **3.** birleşmiş, bitişmiş, bitişik, **4.** *huk.* zincirleme, müteselsil : iyelik/mülkiyet veya sorumlulukta ortak. **~ surety** : müteselsil kefil.

joint[3], *f.* **1.** birleş(tir)mek, bitiş(tir)mek, **2.** eklemek, rapt etmek, **3.** (et) eklemlerinden ayırmak/kesmek. *Please ~ this chicken before sending it.* **4.** eklem takmak, eklemlerle birleştirmek.

joint bar, *is.* (rayları birbirine bağlayan) ek çubuğu.

Joint Chiefs of Staff, *is. ABD* Müşterek Genelkurmay : Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanlarından oluşan ve Cumhurbaşkanı, Millî Güvenlik Kurulu ve Millî Savunma Bakanının askerî danışmanı.

joint committee, *is.* karma kurul : Senato ve Millet meclisi üyelerinden kurulan komisyon.

jointed, *sf.* **1.** eklemli, ekli, eklenmiş, mafsallı, **2. ~ly** : eklemli olarak, **3. ~ness** : eklemlilik.

jointer, *is.* **1.** ekleyen, birleştiren (şey/kimse), **2.** çentik/yuva açma aleti, **3.** (tarım) çukur örten, pulluğa takılan ve çukuru örtmeye yarayan üçgen levha.

joint grass, *is. bot.* eklem otu *(Paspalum distichum)* : yem olarak kullanılan sapları eklemli bir ot.

jointly, *zf.* birlikte, beraberce, ortaklaşa, el birliğiyle, müştereken. **~ liable/responsible** : ortaklaşa sorumlu. **~ and severally liable** : ortaklaşa ve tek tek sorumlu, müteselsilen ve münferiden mes'ul. ***e.a.-*** *unitedly, together.*

joint resolution, *is.* ortak/müşterek karar : Senato ve Millet Meclisinin ortak kararı.

jointress, *is. huk.* kocasından ömür boyu gelir tevarüs eden kadın.

joint-stock company, *is. ABD* anonim ortaklık/şirket.

jointure, *is.&f. huk.* **1.** kocasının ölümü hâlinde kadına bağışlanan mal/gelir, **2.** böyle mal/gelir bağışlamak/tahsis etmek.

jointweed, *is. bot.* eklemçiçek *(Polygonella articulata)* : eklemli saplarında ufak beyaz çiçekler açan bir ot.

jointworm = strawworm, *is.* samankurdu *(Euryto-midae harmolita)* : buğday, arpa vb. bitki saplarını tahrip eden birkaç çeşit sinek larvası.

joist, *is.&gl.f.* **1.** kiriş, döşeme/tavan kirişi, **2.** kiriş koymak/döşemek, kirişle tutturmak.

joke, *is.&f.* **joked, joking 1.** şaka, lâtife. **A ~ is a ~** : Lâtife lâtif gerek. **for a ~** : şaka olarak. **take a ~** : şaka kaldırmak, şakaya gelmek/dayanmak. **He can't take a ~** : Şakadan anlamaz, şakaya tahammülü yoktur. **be/go beyond a ~** : şaka hududunu aşmak. **It's getting beyond the ~** : Bu şaka değil! İşin şakaya gelir tarafı yok! **I don't see a ~** : Bunun neresi şaka? **crack a ~** : şaka etmek/yapmak. **play a ~ on s. o.** : birine şaka yapmak/oyun oynamak, **2.** nükte. **make a ~** : nükte yapmak, **3.** şaka konusu, şakaya gelir/önemsiz şey. **The loss was no ~** : Zayiat önemli idi. **Powerty/war is no ~** : Fakirliğin/savaşın şakaya gelir tarafı yoktur. **4.** çok kolay şey, **5.** *bk.:* **practical joke**, **6.** gülünç/tuhaf/ acayip şey, alay/isthza konusu. **What a ~!** Ne acayip şey! **The ~ of it is that...** : Tuhafı şu ki... **He became the ~ of the village** : Elâleme maskara oldu/bütün köyün alay konusu oldu. **7.** şaka/nükte yapmak, lâtife etmek. **You're joking** : Lâtife ediyorsun! **I'm not joking** : Şaka yapmıyorum (ciddî söylüyorum). **I didn't think you meant that seriously; I thought you were joking** : Sözlerini(zi) ciddiye almamıştım, şaka yapıyorsun(uz) sanmıştım. **8.** eğlenmek, takılmak. **He was only joking** : Sadece takılıyordu. **9.** alaya almak, alay konusu yapmak. **You mustn't ~ about his accent** : Onun şivesiyle alay etmemelisin. ***e.a.- 1&2.*** *witticism, jape, prank, quip, jest, 3. trifle, 6. laughingstock, 7. jest, 8. kid, 9. make fun of.*

joker, *is.* **1.** şakacı, lâtifeci, şaka/lâtife/nükte yapan kimse, **2.** (iskambilde) coker, bazı oyunlarda en büyük koz olarak kullanılan soytarı resimli kâğıt, **3.** bir sözleşmeye/hukukî belgeye gizlice eklenen görünüşte önemsiz, fakat aslında önemini/anlamını değiştiren veya hükümsüz kılan madde, **4.** durumu/sonucu tamamen değiştiren beklenmedik veya nihaî olay/etken/durum, **5.** bilinmeyen/gizli engel, sonradan meydana çıkan pürüz, **6.** son çare : amaca ulaşmak/üstünlük sağlamak/çıkmazdan kurtulmak için en sona bırakılan oyun/düzen/plân vb., **7.** adam, herif, önemsiz/beceriksiz/değersiz kimse. *A shame to let a ~ like this win.* **8. jokester** *d.d.* şakacı, nekre, şaka yapmaktan hoşlanan kimse, **9.** *k.d.* ukalâ, akıllı/bilgiç geçinen kimse. ***e.a.- 1.*** *wag, 7. guy, fellow, 8. prankster, 9. smart aleck*

jokingly, *zf.* şaka olarak, şaka olsun diye, şaka niyetine, şaka/lâtife yollu. **I'm sure his remarks were meant ~** : Eminim ki bu sözleri şaka olarak söyledi. *It was ~ called a luxury hotel.*

jole, *is. bk.:* **jowl.**

jollification, *is.* eğlence, cümbüş, âlem. ***e.a.-*** *jollity, merrymaking, festivity.*

jollify, *f.* **-fied, -fying** *k.d.* şenlen(dir)mek, neşelen(dir)mek, eğlen(dir)mek.

jollily, *zf.* neşe ile, sevinçle, memnuniyetle, güler yüzle.

jolliness, *is.* **1.** neşe, sevinç, şenlik, **2.** sevimlilik, güler yüzlülük, **3.** mutluluk, bahtiyarlık.

jollity, *is., ç.* **-ties 1.** neşe, sevinç, şenlik, **2. jollities** : eğlence, cümbüş, festival. ***e.a.- 1.*** *mirth, gaity, merriment, fun.*

jolly1, *sf.* **-lier, -liest**, **1.** şen, neşeli, (hâlinden) memnun. *a ~ person/laugh.* **2.** güler yüzlü, sevimli, **3.** neşe/sevinç verici, mutlu. *Christmas is a ~ season. a ~ holiday.* **4.** *Brit.* hoş, güzel, **5.** *Brit.* (a) çok, eni konu, ziyade, fazla. (b) *argo* çakırkeyif, hafifçe sarhoş, kafayı tütsülemiş. ***e.a.- 1.*** *gay, merry, glad, jovial, sportive, playful, cheerful, 3. joyous, happy, festive, 4. delightful, charming, pleasant, nice, agreeable, 5. (a) great, thorough, extraordinary, remarkable, (b) tipsi, drunk.* ***k.a.- 1-3.*** *gloomy, melancholy, somber.*

jolly2, *zf.* **1.** pek, çok, ziyadesiyle, fazlasıyla. **~ well** : pekâlâ. *You can ~ well wait like everyone else.* **He ~ well had to do** : İster istemez yaptı/Pekâlâ işi yapmaya mecbur oldu. **a ~ good fellow** : çok iyi bir kimse/arkadaş, **2.** *Brit.* son derece, muazzam, fevkalâde. *a ~ good film. We*

provide a ~ good service. **It was a ~ good thing I got there in time** : Vaktinde oraya ulaşmam son derece isabetli oldu. ***e.a.- 1. very, 2. extremely.***

jolly[3], *f.* **-lied, lying 1.** *gen.* **~ along/up** : birisini neşelendirmeye/eğlendirmeye çalışmak, şenlendirmek, **2. ~ into** : gönlünü yapmak, tatlı sözlerle kandırmak/razı etmek. *He jollied her into going with them.* **3.** takılmak, yarenlik etmek, şakalaşmak, eğlenmek, dalga geçmek. ***e.a.- 2. coax, wheedle, 2. chaff, kid, tease, banter.***

jolly[4], *is.* **1.** *gen.* **jollies** *argo* haz, memnuniyet, zevk, son derece hoşlanma. *He got his jollies reading pornographic magazines.* **2.** eğlence, eğlenti, cümbüş, **3.** *Brit.- argo* denizci, bahriyeli. ***e.a.- 1. kicks, fun. 3. sailor.***

jolly boat, *is. den.* patalya, küçük filika, kıç filikası.

Jolly Roger, *is.* korsan bayrağı : siyah üzerine beyaz kafatası ve çapraz kemikler bulunan bayrak. **black flag, Roger** *d.d.*

jolt, *is.&f.* **1.** sars(ıl)mak. **to ~ to a stop/halt** : sarsılarak durmak. *The car ~ed to a halt. The bumpy road caused the old car to ~ and rattle.* **2.** sarsılarak ilerlemek. *The car ~ed across the rough ground.* **3.** (boks) vurarak sersemletmek, **4.** (a) ruhî buhran/sarsıntı geçirmek, (b) maneviyatını sarsmak, ruhî sarsıntıya uğratmak, üzmek, kederlendirmek. *The news of his illness ~ed me.* **5.** (bir inancı/fikri vb.) söküp atmak, birdenbire belirli bir ruhî duruma getirmek. **Her angry words ~ed him out of belief that she loved him** : Kadının öfkeli sözlerinden kendisini asla sevmediğini kesinlikle anladı. **6.** kabaca müdahale etmek, sözünü kesmek, anî inkıtaa uğratmak, **7. to ~ s.o. into action** : birisini (dürterek) harekete geçirmek, **8.** (anî) sarsıntı.*The train started with a series of ~s.* **9.** sarsılma, **10.** (ruhî) darbe, sarsıntı, şok. *The news gave me quite a ~. His defeat was quite a ~ to him.* **11.** sarsan şey, **12.** beklenmedik yenilgi/başarısızlık/bozgun, **13.** bir içimlik katışıksız/sulandırılmamış içki. *a ~of whiskey.* **14. jolter** : sarsan şey, **15. ~ingly** : sarsarak, sarsıntı ile, **16. ~-wagon** : çiftlik arabası. ***e.a.- 1&2. jar, shake, jostle, joggle, 3. stun.***

jolty, *sf.* **joltier, joltiest 1.** sarsıntılı, **2. joltiness** : sarsaklık, sarsıntı(lılık). ***e.a.- 1. bumpy.***

Jonah, *is.* **1.** Yunus Peygamber : İnanışa göre bir fırtına esnasında Allaha isyan ettiği için denize atılmış, büyük bir balık onu yutarak üç gün sonra sağ salim kıyıya bırakmıştı. **2.** İncil'in Yunus kitabı, **3.** uğursuz kimse, uğursuzluk getiren adam, **4. ~ crab** : kızıl yengeç *(Cancer borealis)* : KD Amerika kıyılarında avlanıp eti yenen kırmızımsı iri yengeç.

Jonathan, *is.* güz elması : Sonbahar başlarında olgunlaşan bir tür kırmızı elma.

jongleur, *is., ç.* **-gleurs** *Fr.* (Orta Çağda Fransa ve İngiltere'de) saz şairi, âşık.

jonquil, *is. bot.* fulya *(Narcissus Jonquilla).*

Jordan, *is.* **1.** Ürdün. (Resmî adı: **Hashemite Kingdom of Jordan** : Haşimî Ürdün Krallığı), **2.** Ürdün nehri, **3. ~ almond** : (a) Ürdün bademi, (b) bademı şekeri, **4. ~ curve** *mat.* basit kapalı eğri, **5. ~ curve theorem** : Basit kapalı eğri teoremi, İlinge Bilimin (Topolojinin) temel teoremi : "Her basit kapalı eğri, düzlemi iki bölgeye ayırır ve bu eğri, bölgeler arasında sınır oluşturur." **6. ~ian** : Ürdünlü, Ürdün+. ***e.a.- 4. simple closed curve.***

jorum = joram, *is.* **1.** büyük içki kâsesi, **2.** bu kâsedeki içki, **3.** çok miktar.

Joseph, *is.* **1.** Hz. Yusuf : Yakup'un on birinci oğlu, kardeşleri tarafından esir olarak satılmış ve sonra Mısır'da büyük mevki elde etmiştir. **2.** *k.h.* XVIII. yy. da kadınların ata binerken giydikleri uzun cübbe.

josh, *is.&f. k.d.* **1.** şaka (yapmak), lâtife (etmek), takılma(k), **2. ~er** : şakacı, şaka yapan, şakayı seven. ***e.a.- 1. chaff, banter, joke, tease.***

Joshua tree, *is.* Yuşa ağacı *(Yucca brevifolia)* : ABD'nin güneybatısında çölde yetişen bir ağaç.

joss, *is.* **1.** Çin putu, **2. ~ house** : Çin tapınağı, puta tapan Çinlilerin mabedi, **3. ~ paper** : (Çinlilerin ayinlerde/cenaze törenlerinde yaktıkları) gümüş/altın yaldızlı kâğıt, **4. ~ stick** : Çin buhurdanı : Çinlilerin tapınakta yaktıkları çubuk şeklinde kurutulmuş buhur.

jostle = justle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** it-(ele)me(k), itekleme(k), itip kakma(k), **2.** dürt-(ükle)me(k), dürterek/iterek yürütme(k)/sürükleme(k). *The crowd ~d him into the subway.* **3.** dirsek dirseğe/sıkışık olma(k), çok yakın bu-

lunma(k), birbirine sürtünme(k), **4.** çekişme(k), yarışma(k), çarpışma(k), yarış etme(k). *The candidates ~d each other to win the election.* **5.** karıştırma(k), bozma(k), karışıklık yaratma (k), keşmekeşe çevirme(k), **6.** itilip kakılma, kalabalık arasında sıkışma, **7. jostler** : iteleyen, itip kakan, dürten, sürükleyen. ***e.a.-1.*** *push, shove, bump,* ***4.*** *contend, compete,* ***5.*** *unsettle, disturb.*

jot, *is.&f.* **jotted, jotting 1.** *gen.* **~ down** : yazıvermek, alelâcele yazmak/not almak, kaydetmek, deftere işaret etmek. *~ down his licence number. The clerk ~ed down the order.* **2.** zerre, pek az şey, cüz'î miktar. **I don't care a ~** : Zerre kadar aldırmam/umurumda değil/bana vız gelir. **There is not a ~ of truth in this** : Bunda zerre kadar gerçek payı yok. **3. ~ or title** : zerre, nokta, en ufak. **Not one ~ or title** : zerresi yok. ***e.a.-*** *2. bit, iota.*

jota, *is., ç.* **-tas** *İsp.* **1.** bir çeşit İspanyol dansı, **2.** bu dansın müziği.

jotting, *is.* **1.** yazıverme, çabucak yazma/kaydetme/not alma, **2.** not, muhtıra, çabucak yazıverilmiş şey.

Jotun = Jotunn = Jötunn, *is.* **1.** (İskandinav mitolojisinde) dev, ejderha, **2. ~heim** : devler âlemi/dünyası.

joual, *is.* Kanada/Québec Fransızcası, bozuk Fransızca.

joule, *is. fiz.* jul : MKS sisteminde iş veya enerji birimi : 1 Newtonluk kuvvetin uygulama noktası kendi doğrultusunda 1 m hareket ettiği zaman yapılan iş (= 10^7 erg = 1 watt-saniye).

Joule law, *fiz.* Jul yasası/kanunu : **1.** "Bir elektrik devresinde ısıya dönüşen enerji devrenin direnci ve geçen akımın karesi ile orantılıdır." **2.** "İdeal bir gazın iç enerjisi yalnız sıcaklığın fonksiyonudur. "

jounce, *is.&f.* **jounced, jouncing 1.** sarsmak, hoplatmak, sıçratmak, zıplatmak, sallamak, **2.** sarsma, hoplatma, zıplatma. ***e.a.-*** *1. bounce, jolt,* ***2.*** *jolt, shake, bump.*

journal, *is.* **1.** güncelik, günlük, muhtıra, andaç. **keep a ~** : andaç defteri tutmak, **2.** (Meclis) tutanak/zabıt defteri, parlamentonun günlük çalışmasının yazıldığı defter, **3.** gazete, (özellikle) gündelik gazete, **4.** dergi, (meslekî kurumların yayınladığı) bilimsel dergi/mecmua. *Scientific/economic ~.* **5.** (muhasebe) (a) yevmiye defteri, (b) günlük muamelât defteri, **6.** *den.* seyir jurnalı, **7.** *mak.* milin yatak içindeki kısmı. **~ bearing** : çarkın mil yatağı. **~ box** : mil yatağı kutusu.

journalese, *is.* (kötü) gazeteci üslûbu, gazeteci ağzı, yanlışlarla dolu acayip yazma/konuşma.

journalise/journalisation/journaliser, *Brit. bk.:* **journalize/journalization/journalizer.**

journalism, *is.* **1.** gazetecilik, gazete yazarlığı, **2.** basın, matbuat, **3.** gazetecilik öğrenimi, **4.** gazete/dergi yayını. ***e.a.-*** *2. press..*

journalist, *is.* **1.** gazeteci, gazete yazarı, **2.** andaç/muhtıra yazan kimse, **3. ~ic** : gazeteci gibi, gazeteci(lik) ile ilgili, gazetecilere ait/özgü, **4. ~istically** : gazetecilikle ilgili olarak, gazetecilik bakımından.

journalize, *f.* **-ized, -izing 1.** deftere/yevmiye defterine yazmak/kaydetmek/geçirmek, **2.** andaç/hatıra defteri tutmak, hatıralarını/günlük olayları yazmak, **3. journalization** : deftere/yevmiye defterine yazma/kaydetme/geçirme; andaç/hatıra defteri tutma, hatıralarını/günlük olayları yazma, **4. journalizer** : deftere yazan/kaydeden/geçiren; andaç/hatıra defteri tutan, hatıralarını/günlük olayları yazan.

journey, *is., ç.* **-neys**, *f.* **-neyed, -neying 1.** seyahat, yolculuk, gezi, gezinti, sefer. **a ~ around the world** : devriâlem seyahati. **take a ~** : yolculuk/seyahat etmek, geziye çıkmak. **undertake a ~** : uzun bir yolculuğa çıkmak. **break one's ~** : seyahate ara vermek, **2.** yol, seyahat edilen mesafe/güzergâh/bölge vb. *a desert ~.* **3.** geçiş, istihale, bir durumdan öbürüne geçme/ilerleme. *one's ~ through life.* **one's ~'s end** : (a) seyahatin sonu, (b) hayatın sonu, **4.** seyahat süresi. **a week's ~** : bir haftalık seyahat. *3 days' ~ on horseback from here to there.* **5.** seyahat etmek, gezmek, dolaşmak, seyahate/geziye çıkmak. *He ~ed all over the world.* **6. ~er** : seyyah, gezgin, yolcu. ***e.a.-1.*** *voyage, tour, trip, excursion, pilgrimage.* ***NOT*** **: JOURNEY** daha ziyade karada, **VOYAGE** ise denizde yapılan seyahati ifade eder. **TOUR**, değişik yerlerde gezip dolaştıktan sonra ilk çıkış noktasına dönüşü, **TRIP** kısa bir seyahati belirtir. **EXCURSION** kısa bir gezintidir. **PILGRIMAGE** ise kutsal yerleri ziyaret/tavaf demektir.

journeyman, *is., ç.* **-men 1.** kalfa : çıraklık dönemini bitirmiş, kendi başına veya gündelikçi olarak çalışan işçi. *a ~ printer.* **2.** işçi, iş gören adam, işinin ehli, güvenilir (fakat fevkalâde usta /mahir olmayan) işçi/kimse. *a good ~ trumpeter. a ~ outfielder. a ~ painter, not one greatest.*

journeywork, *is.* **1.** kalfa işi, götürü iş, **2.** günlük iş : belirli bir standarda göre yapılan edebî, artistik vb. işler, gündelik gazete yazarının işi. ***e.a.- 2. hackwork.***

joust = just, *is.&f.* **1.** (at üstünde mızrakla / kılıçla) çarpışma(k), vuruşma(k), **2.** (Orta Çağların sonunda) at üstünde yapılan mızrak dövüşü, **3. ~er** : at üstünde mızrakla dövüşen kimse, **4. ~s** : turnuva. ***e.a.- 4. tournament.***

Jove, *is.* **1.** Jüpiter, Mitolojide baş tanrı, **2. by ~ !** (a) Vallahi! İnan olsun ki! Yemin ederim ki! (b) Allah Allah! Deme be! Allah aşkına!

jovial, *sf.* **1.** şen, neşeli, güler yüzlü, cana yakın, **2.** *b.h.* Jüpitere ait, **3. ~ity = ~ness** : şenlik, neşe, şetaret, güler yüzlülük, cana yakınlık, **4. ~ly** : şen/güler yüzlü/cana yakın bir şekilde, neşe ile. ***e.a.- 1. merry, jolly, joyful, mirthful, jocular, jocund, convivial. k.a.- 1. gloomy.***

Jovian, *sf.* **1.** Roma Tanrısı Jüpitere ait, **2.** Jüpiter gezegenine ait.

jowl = jole, *is.* **1.** (alt) çene, **2.** yanak, **3.** gıdık, çifte gerdan, **4.** domuzun yanak eti, **5.** sığırların sarkık gerdanı, **6.** kümes hayvanlarının boynu altındaki sarkık deri, **7. cheek by ~** : sıkı fıkı, yanak yanağa, haşir neşir, (b) sımsıkı, kenetlenmiş. ***e.a.- 1. jaw, 2. cheek.***

jowled, *sf.* çeneli. **square- ~** : dört köşe çeneli.

jowly, *sf.* **jowlier, jowliest** (sarkık) gerdanlı.

joy, *is.&f.* **1.** sevinç, neşe, sürur, haz, memnuniyet, keyif. **He was filled with ~** : Sevinç içindeydi/neşe dolu idi. **He has been a good friend to me, both in ~ and in sorrow** : Sevinç ve kederlerimi paylaşan iyi bir arkadaştı. **I saw the ~ in her smiling face** : Gülümseyen yüzünden memnun olduğu görülüyordu. **2.** neşe/sevinç kaynağı. *A thing of beauty is a ~ forever.* **3.** mutluluk. **~ -bells** : zafer/düğün vb. çanı, **4. Oh, ~ !** Aman ne güzel! **5. I wish you ~ (of it)** : (a) Güle güle, (b) Allah versin! Gözüm yok! **6. to the ~ of = to s.o.'s ~** : sevinç/kıvanç veren, mutlu eden. **To the ~ of his mother he won the first prize** : Birinci ödülü kazanması annesini çok mutlu etti. **7.** sevinmek, neşelenmek, sevinç/neşe duymak. **~ in** *şiir* ...-den mutlu olmak, **8.** *esk.* sevindirmek, memnun etmek. ***e.a.- 1. rapture, gladness, delight, pleasure, gaity, 2. bliss, 7. rejoice, 8. gladden.***

joyance, *is. esk.* sevinç, memnuniyet, haz. ***e.a.- gladnes, joy.***

joyful, *sf.* **1.** şen, neşeli, neşe/sevinç dolu, **2.** memnun, mahzuz, keyifli, **3.** sevinçli, sevindirici, neşe/sevinç verici, memnun edici, müjdeli, **4. ~ly** : sevinçle, neşe ile, memnuniyetle, sevinerek, kıvanç duyarak, **5. ~ness** : neşe, sevinç, kıvanç, memnuniyet, haz. ***e.a.- 1. joyous, happy, blithe, buoyant, elated, jubilant, gay, 2. glad, delighted, 3. delightful. k.a.-1-3. melancholy, sad, unhappy, joyless.***

joyless, *sf.* **1.** neşesiz, üzgün, tasalı, kederli, mutsuz, bedbaht, **2.** üzücü, keder verici, kasvetli, **3. ~ly** : üzülerek, üzgün bir şekilde, **4. ~ness** : neşesizlik, üzüntü, üzgünlük, mutsuzluk, bedbahtlık. ***e.a.- 1. unhappy, sad, cheerless, 2. gloomy, dismal. k.a.- 1-2. joyful***

joyous, *sf. bk.:* **joyful** (1-3). **~ly** *bk.:* **joyfully**, **~ness** *bk.:* **joyfulness.**

joy ride = joy riding, *is.* sahibinin izni olmadan yapılan otomobil gezintisi, hızlı sürüş. **joy-rider** : bu tür gezintiye çıkan. **go for a joy ride** : sahibinden izin almadan otomobili ile gezmek.

joy-ride, *gs.f.* **-rode, -ridden, -riding** *k.d.* sahibinden izin almadan otomobili ile gezmek.

joy stick, *is. k.d.* (uçakta) manevra kolu.

J.P. = Justice of the Peace.

Jr. = **1.** journal, **2.** junior.

Ju. = June.

juba, *is.* el çırparak yapılan hareketli bir dans.

jubbah = jubhah, *is.* cübbe.

jubilance = jubilancy, *is.* sevinç, neşe, mutluluk.

jubilant, *sf.* **1.** sevinçli, neşeli, çok memnun/mutlu, sevinçle coşkun, zafer sarhoşu. *The people were ~ when the war was over.* **2.** sevinç/

coşku ifade eden, neşe dolu, **3. ~ly** : sevinçle, neşe ile, coşku ile. ***e.a.- 1. rejoicing, exultant.***

jubilate, *gs.f.* **-lated, -lating 1.** çok sevinmek, sevinçten çılgına dönmek, **2.** (zaferi, başarıyı, mutlu bir olayı) kutlamak, **3.** *b.h.* **~ Sunday** *d.d.* Paskalyadan sonraki üçüncü pazar, **4.** Zebur kitabında 65. Mezmur ve bunun müziği.

jubilation, *is.* **1.** sevinç, kıvanç, neşe, sürur, aşırı mutluluk, **2.** ziyadesiyle sevinme, sevinçten çılgına dönme, **3.** zafer şenliği.

jubilatory, *sf.* sevindirici, sevinç/kıvanç verici.

jubilee, *is.&sf.* **1.** kutlama töreni, jübile. **silver ~** : 25. yıl dönümü kutlama töreni. **golden ~** : 50. yıl dönümü kutlama töreni. **diamond ~** : 75. yıl dönümü kutlama töreni, **2.** (herhangi bir olayın) 50. yıl dönümü, **3.** bayram, şenlik, tören, merasim. **to have a ~ in celebration of a victory** : bir zaferi kutlamak için şenlik/bayram yapmak, **4.** sevinç, kıvanç, sevinme, bayram yapma, **5.** (Katoliklerde) (a) Papanın bazı vesilelerle günahları bağışladığı yıl, (b) **~ indulgence** *d.d.* Papanın ilân ettiği genel af/günah bağışlama, **6. Jubile** *ş.d.y.* (Kutsal Kitap'a göre) 50 yılda bir bütün yıl süren Yahudi kölelerin serbest bırakıldığı, yabancı elindeki toprakların asıl sahibine veya mirasçısına verildiği, tarım işlerinin tatil edilip toprağın sürülmeden bırakıldığı dönem. *bk.:* **sabbatical year**. **7.** *bk.:* **flambé.**

Judah, *is.* Yahuda : Kutsal Kitap'a göre : **1.** Yakup'un dördüncü oğlu, **2.** on iki İsrail kabilesinden biri, **3.** İbranîlerin Güney Palestin'de kurdukları krallık.

Judaic, *sf.* **1.** Musevîlere/Yahudilere özgü/has. *The ~ idea of justice.* **2.** Musevîlere/Yahudilere ait, **3. ~ally** : Musevîlere/Yahudilere ait olarak, **4. Judaica** : Musevîlere ait (tarihî/edebî) eserler.

Judaise/Judaisation/Judaiser, *Brit. bk.:* **Judaize/Judaization/Judaizer.**

Judaism, *is.* **1.** Musevîlik, Yahudilik, Musevî dini, **2.** Musevî dinine özgü inanışlar, ibadet ve törenler, **3.** (toplu olarak) Musevîler, Yahudiler, Yahudi âlemi

Judaist, *sf.* Musevî, Musevîliğe inanan ve gereklerini yerine getiren.

Judaize, *f.* **-ized, -izing 1.** Musevîleş-(tir)mek, Yahudileş(tir)mek, Musevî dinine/ilkelerine inan(dır)mak, onları benimse(t)mek, **2.** Musevîliğe uygun hâle getirmek, **3. Judaization** : Musevîleş(tir)me, Yahudileş(tir)me, Musevîliğe uygun hâle getirme, **4. Judaizer** : Musevîleştiren, Yahudileştiren.

Judas, *is.&sf.* **1.** Yahuda : Hz. İsa'ya ihanet eden öğrencinin adı, **2.** hain, arkadaşına ihanet eden kimse, **3.** on iki Havariden biri, **3.** başka bir hayvanı mezbahaya götüren (hayvan), **4. ~ Priest** : Allahın belâsı! İllallah! (nefret, usanç, istikrah vb. ifade eder) **5. ~ tree** *bot.* erguvan (ağacı) *(Cercis Siliquastrum).* ***e.a.- 2. traitor.***

judder, *is.&f.* titre(ş)me(k), sars(ıl)ma(k), ihtizaz (etmek). ***e.a.- vibrate, shake, wobble.***

Judea = Judaea, *is.* eski Palestin'in güney bölgesi.

judge, *is.&f.* **judged, judging 1.** yargıç, hâkim. *a ~ of the high court.* **2.** yargıcı, hakem, ara bulucu, **3.** bilir kişi, uzman. **a good ~ of men** : adam sarrafı. **a good ~ of horses/of cattles** : at/sığır uzmanı, **4.** Yahudi tarihinde krallardan önce hüküm süren hâkimlerden biri, **5.** hükmetmek, hüküm vermek. *Don't ~ a (of) man by his looks.* **6.** yargılamak, muhakeme etmek. *Who will ~ the next case? God will ~ all men.* **7.** bir konuda fikir edinip karar vermek/hükme varmak. *to ~ the merits of a book. You can't ~ a book by its cover. ~ whether he's right or wrong.* **8.** bir davayı çözmek, halletmek, karara bağlamak, **9.** düşünmek, istidlâl etmek, sonuç çıkarmak, sonuç ve kanaatine varmak. *I ~d, from his manner, that he was guilty.* **10.** tahmin/takdir/tasavvur etmek, tahminde bulunmak. *We ~d the distance to be about 3 kilometers.* **I ~d him about 50** : Onu 50 yaşlarında tahmin ettim. **11.** (İbranî hâkimleri hakkında) hüküm sürmek, **12.** tenkit/muaheze etmek, çıkışmak. **You had little cause to ~ him so harshly** : Onu bu denli şiddetle muaheze etmene pek sebep yok. **13. judging by ...**: -e bakılırsa, -e nazaran. **14. ~ of my surprise!** Hayretimi tasavvur et! ***e.a.- 1. justice, 2. arbitrator, referee, umpire, 5. adjudge, adjudicate, 6. try, 7. decide, 8. decree, 9. infer, think, 10. estimate, consider, determine, regard, 12. criticize, condemn.***

judgeable, *sf.* yargılanabilir, muhakeme edilebilir, hüküm/karar verilebilir, hükme varılabilir.

judge advocate, *is., ç.* **judge advocates 1. staff ~** ~ *d.d.* askerî savcı, **2. trial ~** ~ *d.d.* sıkı yönetim savcısı.

judge advocate general, *is., ç.* **judge advocates general** *ABD* askerî başsavcı.

judger, *is.* yargılayan, muhakeme ede, hüküm veren.

judgeship, *is.* yargıçlık, hâkimlik (makamı/görevi).

judgmatic(al), *sf. bk.:* **judicious.**

judgment = judgement, *is.* **1.** yargılama, muhakeme, duruşma, davanın görülmesi. **sit in ~ on a case** : davaya bakmak, dava duruşmasını yapmak, **2.** *huk.* (a) yargı, hüküm, karar. **give/pass ~ on** : hükmetmek, hüküm/karar vermek. **The ~ was in his favor** : Lehinde karar verildi. **~ on default** : gıyabî hüküm/karar. **a ~ on one** : birine Allahın cezası. **Your failure is a ~ on you for being so lazy** : Bu kadar tembel olduğun için Allah seni başarısızlıkla cezalandırdı. **sit in ~ on s.o.** : birisi hakkında hüküm vermeye kendinde yetki bulmak, (b) (mahkeme kararıyla hükmedilen) borç, yüküm. **~ debt** : hükme bağlı borç, (c) bildiri, tebliğat, **3.** temyiz kuvveti, isabetli karar verme yeteneği. *He showed excellent ~ in choosing a wife.* **4.** seziş, sezgi, anlayış, feraset. **a man of ~** : anlayışlı kimse, **5.** takdir, (bir hususta) hükme varma, kanaat hasıl etme, **6.** (bir hususta varılan) hüküm, kanaat, edinilen fikir. **in my ~** : kanaatimce, fikrimce, bence, bana kalırsa, zannıma göre. **an error in ~** : yanılgı, yanlış hüküm/kanaat. **His ~ was at fault** : Yanlış hükme vardı. **In the ~ of most people** : Çoğunluğun kanaatine göre. **7.** kader, takdiri ilâhî, **8. Last ~** *d.d.* kıyamet. **The day of Last ~** : Kıyamet günü. **~ Day** : mahşer/hüküm günü, **9.** *man.* (a) yargı, hüküm, (b) önerme, kaziye, **10.** *esk. bk.:* **uprightness, rectitude. 11. ~ hall** : mahkeme salonu, **12. ~ seat** : yargıçlık makamı, mahkeme, **13. ~al** : tüzel, hükümle/karar ile ilgili, hükmî. ***e.a.- 1. determination, 2. (a) verdict, decree, decision, 3. discrimination, discernment, sagacity, wisdom, prudence, taste, discretion, 9. (b) proposition.***

judicable = judiciable, *sf.* yargılanabilir, muhakeme edilebilir, hakında hüküm verilebilir.

judicative, *sf.* yargılama yetkisi olan, yargı /muhakeme yeteneği olan. *the ~ faculty.*

judicator, *is.* yargıç, hâkim, yargılayan/ muhakeme eden kimse. **~ial** : yargısal, yargılama+.

judicatory, *sf.&is., ç.* **-tories 1.** tüzel, adlî, hükmî, hüküm/yargı ile ilgili, **2.** yasal, hukukî, **3.** mahkeme, **4.** yasama, yasama kurulu. ***e.a.- 1. judiciary, 3. tribunal, judiciary, court of justice.***

judicature, *is.* **1.** yargılama, adalet tevzii, yargıçlık, hâkimlik, **2.** yargılama hakkı/yetkisi, **3.** yargıçlar kurulu, hâkimler heyeti, **4.** mahkeme.

judicial, *sf.* **1.** tüzel, adlî, hukukî. **~ proceedings** : tüzel kovuşturma, adlî takibat. **~ assembly** : yargıçlar kurulu, adlî encümen. **bring/take ~ proceedings** : tüzel kovuşturma yapmak, mahkemeye vermek, **2.** mahkemelere/yargıçlara ait. *~ functions.* **the ~ bench** : yargıçlar, mahkeme. **~ notice** : mahkemece bilinen/ispatına gerek olmayan husus, **3.** yargıca/hâkime özgü/yaraşır, **4.** yargılama+, muhakeme+. **~ process** : yargılama yöntemi, **5.** kazaî, hükmî, şer'î. **~ discretion** : takdir hakkı. **~ murder** : adlî hata(ya dayanan idam), **6.** tarafsız, bitaraf, âdil. hak gözetir. *~ decisions. ~ mind/faculty. Before making a decision, a ~ mind considers fairly both sides of a dispute.* **7.** hükmî, mahkeme hükmüne/kararına dayanan. **a ~ separation** : (karı kocayı) ayırma kararı/hükmü, **8.** tahkik ve temyizi gereken, mahkemece halli gereken, **9.** Allahın emri/takdiri ile olan (ceza vb.), **10. ~ly** : tüzel/hukukî olarak, yasal/hukukî yollardan, **11. ~ review** : (a) davanın temyizi, (b) yüksek mahkemenin anayasaya aykırı gördüğü yasayı bozma yetkisi. ***e.a.- 1&2. juridical, 2. forensic, 3. judgelike, 6. fair, unbiased, impartial, judicious***

judiciary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** tüzel, adlî, hukukî, mahkemeye ait, **2.** adlî sistem, bir ülkenin adalet teşkilâtı, **3.** adliye, yargıçlar, hâkimler.

judicious, *sf.* **1.** akıllı, tedbirli, müdebbir, iyi düşünebilen, isabetli kararlar verebilen. *A ~ historian selects and considers facts carefully and critically.* **2.** sağgörülü, mantıkî, makul, akla /mantığa dayanan. *a ~ selection.* **3. ~ly** : akıllıca, makul/mantıkî bir şekilde, isabetli bir şekilde,

sağgörü ile, **4. ~ness** : akıllılık, makullük, mantıkîlik, basiret, sağgörü, isabetlilik. ***e.a.-1.*** *discreet, prudent, practical, 2. wise, sensible, well-advised, reasonable, sound, sagacious.* ***k.a.-1.*** *imprudent, injudicious, asinine, 2. silly, unreasonable.*

judo, *is.&sf.* **1.** judo : Japon usulü jujitsu-ya dayanan seri hareketli ve hasmın kolunu büküp fırlatmaktan ibaret savunma usulü, **2. ~ist** : judocu.

judoka, *is., ç.* **-kas, -ka 1.** judocu, judo yarışmacısı, **2.** judo uzmanı.

jug[1], *is.* **1.** sürahi, testi. *a milk ~.* **2.** sürahi / testi dolusu. *a ~ of milk.* **3.** *argo* ceza evi, hapishane, *argo* kodes, **4.** bülbül sesi, güzel kuş sesi, şakıma. ***e.a.-2.*** *jugful, 3. jail, prison.*

jug[2], *gl.f.* **jugged, jugging 1.** sürahiye/testiye doldurmak/koymak, **2.** (et) çömlek içinde /güveçte pişirmek, **3.** *argo* hapsetmek, kodese tıkmak, **4.** şakımak, bülbül gibi ötmek.

jugal, *sf. anat.* yanak+, elmacık kemiği+. **~ bone** : elmacık kemiği.

jugate, *sf.* **1.** *bot.* çift yapraklı, yaprakları çift olan, **2.** *biy.* (a) çift, (b) ara kanatlı : uçarken ön ve arka kanatları birbirine bağlanabilen (böcek).

jug band, *is.* çingene bandosu : testi, tencere, boru vb. gibi uydurma aletlerle müzik çalan bando.

Jugendstil, *is.* (Almanca konuşan ülkelerde) genç sanatçılar üslûbu.

jugful, *is., ç.* **-fuls** sürahi/testi dolusu.

jugged hare, *is.* tavşan yahnisi : toprak güveçte pişirilmiş tavşan eti.

Juggernaut, *is.* **1.** ezici/kahhar kuvvet/nesne : büyük harp gemisi, kuvvetli futbol takımı vb. gibi. *~ of war.* **2.** körü körüne özveri/feragati nefis/fedakârlık isteyen inanç veya kuruluş, **3.** TIR kamyonu, çok büyük/uzun römorklu kamyon, **4. Jaganath/Jaganatha/Jag-gurnath** *d.d.* Hint mabudu : eskiden tekerleklerinin altına atılarak insanların kendilerini ezdirdikleri bu mabudun heykeli.

juggins, *is.* bön/safdil kimse. ***e.a.-*** *simpleton.*

juggle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** hokkabazlık, el çabukluğu (ile yapılan hüner), **2.** hile, düzenbazlık, **3.** hokkabazlık yapmak, elindeki top vb. gibi eşyayı havaya atıp tutmak. *The acrobat ~d three plates while balancing on a wire.* **4.** el çabukluğu ile hünerler yapma, becermek, *mec.* iki karpuzu bir koltuğa sığdırmak. *He ~d two jobs and a night class.* **5.** hile yapmak, aldatmak. *He ~d his brother out of his inheritance.* **~ with figures/words etc.** : rakamlar/kelimeler vb. ile oynamak, bunları kendi çıkarına göre değiştirmek. **Don't ~ (with) your accounts** : Hesaplarında hile yapma. **6.** oynamak, oyun yapmak. *He likes to ~ (with) ideas.* **7. juggler** : (a) hokkabaz, cambaz, (b) hilekâr, düzenbaz, sahtekâr, **8. jugglery = juggling** : (a) hokkabazlık, cambazlık, (b) hile, düzenbazlık, desise, sahtekârlık, **9. jugglingly** : hokkabazlıkla, el çabukluğu ile, hile ile, düzenbazlıkla. ***e.a.- 2&8*** *(b) deception, fraud.*

juglandaceous, *sf.* cevizgillerden, cevizgiller familyasından (ağaç).

Jugoslav = Jugo-Slav, *is.&sf. bk.:* **Yugoslav.**

Jugoslavia, *is. bk.:* **Yugoslavia.**

Jugoslavic= Jugoslavian, *bk.:* **Yugoslavic, Yugoslavian**

jugular, *sf.&is.* **1.** *anat.* (a) boğaz+, boyun+, (b) boyun toplardamarı ile ilgili, **2.** *biy.* boynundan yüzgeçli, karın yüzgeçleri boynunda bulunan (balık), **3. ~ vein** *d.d. anat.* şah damarı, boyun toplardamarı.

jugulate, *f.* **-lated, -lating 1.** *tıp* yoğun tedavi uygulayarak (hastalığın) ilerlemesini durdurmak, önlemek, önüne geçmek, **2.** *esk.* boğazlamak, boğazını kesmek, **3. jugulation**: (a) hastalığın ilerlemesini durdurma, önleme, *esk.* boğazlama.

jugulum, *is., ç.* **jugula 1.** (kuşlarda) boyun, **2.** *bk.:* **jugum** (2)

jugum, *is., ç.* **juga / jugums 1.** çift yaprak, **2.** ara kanat : tırtıldan üreyen bazı böceklerde ön ve arka kanatları uçuş esnasında birbirine bağlayan kanat.

jug wine, *is.* testi şarabı : iri şişelerde (1.5 l veya daha daha fazla) satılan ucuz şarap.

juice, *is.&gl.f.* **juiced, juising 1.** öz su, usare, bitki suyu, et suyu, **2.** *gen.* **~s** : insan/hayvan vücudunun sıvı kısımları. **digestive ~** : sindirim suyu, **3.** meyve/sebze suyu. **apple ~** : elma suyu. *orange ~/tomato ~/fruit ~.* **4.** öz, hayatiyet, canlılık, kuvvet, dayanıklılık, **5.** (herhangi

bir şeyden çıkarılan) su/sıvı, **6.** *ABD- argo* (a) elektrik (akımı/enerjisi), (b) akaryakıt, benzin, **7.** *argo* içki, **8. stew in one's own ~** *bk.:* **stew** (8), **9.** (meyve/sebze) suyunu çıkarmak/sıkmak, **10. ~ up** : hızlandırmak, güçlendirmek, kuvvetlendirmek, heyecan vermek, **11.** meyve/sebze suyu katmak/ilâve etmek. ***e.a.-4.*** *essence, strength, vitality, 6. (a) electricity, (b) gasoline, fuel oil.*

juiced, *sf.* **1.** öz sulu, sulu, usareli. Genellikle birleşik kelimeler yapar : *precious- ~ flowers.* **2.** *argo* sarhoş. ***e.a.-2.*** *drunk, intoxicated.*

juicehead, *is. argo* ayyaş, alkolik. ***e.a.-*** *alcoholic.*

juiceless, *sf.* susuz, kuru, usaresiz, özsüz.

juicer, *is.* **1.** mevva/sebze sıkacağı, meyve /sebze suyu çıkarma makinesi, **2.** *tiy.* sahne aydınlatıcısı : sahne ışıklarını yöneten elektrikçi.

juicy, *sf.* **juicier, juiciest 1.** sulu, usareli, özlü. *~ oranges.* **2.** ilginç, ilgi çekici, meraklı, merak uyandırıcı. *a bit of ~ gossip. ~ details. a ~ scandal.* **3.** ağız sulandırıcı, iştah verici, **4.** kârlı, kazançlı. *a ~ contract that will make you rich.* **5.** canlı, cevval, hayat dolu, **6. juicily** : sulu sulu, özlü bir şekilde, **7. juiciness** : sululuk, özlülük, usarelilik. ***e.a.- 1.*** *moist, succulent, 2. interesting, colorful, spicy, lively, piquant, racy.*

jujitsu, *is.* jiyujitsu : Japon güreşi, Japon usulü öz savunma, hasmını etkisiz hâle getirmek için anatomi bilgisi ile manivelâ kanunlarından yararlanan dövüşme/spor. **jiujitsu, jiujutsu, jujutsu** *d.d. bk.:* **judo, karate.**

juju, *is.* **1.** (Batı Afrika'ya özgü) muska, tılsım, **2.** (bu tılsıma/muskaya izafe edilen) sihir, gizli kudret, **3.** bu muska/tılsım ile ilgili ayin/ tören, **4.** muska ile ilgili yasak/tabu.

jujube, *is.* **1.** *bot.* hünnap *(Zizyphus jujuba)* : cehri *(buckthorn)* familyasından eriğe benzer meyvesi olan bir ağaç, **2.** hünnap, bu ağacın meyvesi, **3.** hünnap şekerlemesi. ***e.a.-1.*** *Christ's-thorn, lotus, lotus tree.*

Juke(s), *is.* cinayet, ayyaşlık, hastalık ve dilencilikle ün salmış New Yorklu bir ailenin takma adı.

juke, *gl.f.* **juked, juking** aldatmak, hile yapmak.

jukebox, *is.* kumbaralı pikap : para atılınca seçilen plâğı çalan pikap. **juke** *d.d.*

juke joint, *is. ABD- argo* içkili/danslı lokanta : yenip içilen ve kumbaralı pikap müziği ile dans edilen ucuz lokanta.

Jul. = July.

julep, *is.* **1.** şurup : şeker, su ve rayihalı maddelerle yapılan içecek, **2. mint ~** *d.d.* naneli buzlu viski, **3.** ilâçlara katılan şurup.

Julian, *sf.* **1.** Jül Sezar'a ait, **2. ~ calendar** : Rumî takvim, M.Ö. 46 yılında Jül Sezar tarafından tesis edilen takvim. Sene 365 gün (4 yılda bir 366 gün) veya 12 aydan ibarettir. Aylar 30 veya 31 gün sürer, yalnız Şubat 28 (4 yılda bir 29) gündür. *bk.:* **Gregorian calendar.**

julienne, *sf.&is.* **1.** ince ve uzun doğranmış, **2.** et suyuna sebze çorbası.

Juliet cap, *is.* gelin şapkası : inci ve mücevheratla süslü kadın şapkası.

July, *is., ç.* **-lies** Temmuz, yılın yedinci ayı.

Jumada = Jomada, *is.* Cemaziyül : Hicrî yılın beşinci ve altıncı ayı. **Jumada I** : Cemaziyülevvel. **Jumada II** : Cemaziyülâhır.

jumble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** *gen.* **~ up** : karış(tır)mak, karmakarışık/keşmekeş etmek/ olmak, altını üstüne getirmek, alt üst olmak. **He ~d up everything in the drawer when he was hunting for his socks** : Çoraplarını ararken çekmecenin altını üstüne getirdi. **The untidy girl's toys, books, shoes and clothes were all ~d up in the cupboard** : Savruk kız oyuncak, kitap, pabuç ve elbiselerini elbise dolabına karmakarışık doldurmuştu. **2.** şaşırmak, apışmak, şaşkına dönmek, apışıp kalma, sersemlemek, **3.** karmakarışıklık, keşmekeşlik, intizamsızlık, savrukluk, düzensizlik, **4.** düzensiz/karmakarışık yığın/şey, karmakarışık/intizamsız iş, **5.** ince ve tatlı simit, **6. ~ment** : keşmekeş, karışıklık, düzensizlik, **7. jumbler** : karıştıran, alt üst eden, keşmekeş eden kimse, **8. jumblingly** : karıştırarak, altını üstüne getirerek, keşmekeşe döndürerek, **9. ~ sale** *Brit.* geliri hayır kurumlarına verilen) eski eşya satışı. ***e.a.- 2.&3.*** *muddle, 3. hodgepodge, mess, chaos, 6. confusion, 9. rummage sale.* ***k.a.- 1.*** *separate, 1&3. order.*

jumbo, *sf.&is., ç.* **-bos** iri, iri yarı, azman, kocaman, dev gibi (kimse/hayvan/nesne). **~ jet** : çok büyük uçak. **~-sized** : pek büyük boy, kocaman. *a ~-sized plate of ice-cream.* ***e.a.-*** *huge, immense, gigantic, colossal, oversized, giant, enormous.* ***k.a.-*** *small, tiny, wee.*

jump[1], *f.* **1.** zıpla(t)mak. **~ for joy** : sevinçten zıplamak. **~ up and down in excitement** : Heyecanla zıp zıp zıpladı. **2.** sıçra(t)mak, çarpmak. **Her heart ~ed when she heard the news** : Haberi duyunca yüreği ağzına geldi. **3.** fırla(t)mak. *to ~ out of one's chair.* **4.** (hüküm vermekte vb.) acele etmek. **~ to conclusion** : acele hüküm vermek, **5.** (fırsat vb. üzerine) atılmak, **6.** atla(t)mak. *to ~ a ditch/a stream/over a fence. to ~ a horse over a fence. He ~ed from job to job.* **To ~ from a subject to another in a speech** : Konuşmada bir konudan ötekine atlamak. **7.** (Fiyat vb.) anî yükselmek/fırlamak/artmak. *Food prices ~ed. Gold shares ~ed on the stock market yesterday.* **8. ~ at** *k.d.* can atmak, hemen itaat etmek, tehalük göstermek. *~ at a chance/at an offer.* **9.** (damada) üzerinden atlamak, atlanan taşı almak, **10.** (briç) peyi artırmak, **11.** (atı) şaha kaldırmak. *to ~ a horse.* **12.** sekmek, üzerinden atlamak, atlayıp geçmek, pas geçmek, **13.** *k.d.* kaçmak, tüymek, firar etmek. *He ~ ed town without paying his bills.* **14.** (trene) binmek, atlayıvermek, **15.** (tren) raydan çıkmak. *~ the track.* **16.** gasp etmek, (yasa dışı) ele geçirmek. *~ a mining claim.* **17.** *k.d.* (habersiz) saldırmak/hücum etmek/üzerine atılmak, baskın yapmak. *The robbers ~ed the shopkeeper.* **18.** *k.d.* ağzına geleni söylemek. *He ~ed on him for his negligence.* **19. ~ down s.o.'s throat** : şiddetle birinin sözünü kesmek, konuşması esnasında birden atılmak, **20.** (hızla) işe başlamak/girişmek, **21.** *ABD* avı yuvasından çıkartmak, **22.** *ABD* terfi ettirmek, rütbesini yükseltmek, **23.** ...-den önce davranmak, vaktitsiz harekete geçmek. **~ the green light** : yeşil ışığı beklemeden hareket etmek, **24.** *esk.* tehlikeye atılmak, **25.** irkilmek, ürkmek. *You made me ~.* **26. ~ a claim** : hile veya zorbalıkla başkasına ait araziyi gasp etmek, **27. ~ at** : alelâcele/düşünmeden kabul etmek, **28. ~ bail** : *ABD* kefaleti iptal edilmek : çağırıldığı zaman mahkemeye gitmediği için kefaletle serbest kalma hakkını kaybetmek, **29. ~ down s.o.'s throat** *bk.:* **throat** (11), **30. ~ off** *As.* saldırmak, hücuma/taarruza geçmek, **31. ~ on/all over s.o.** *k.d.* azarlamak, çatmak, tekdir etmek, *argo* haşlamak, zılgıtı vermek, **32. ~ over the broomstick** *k.d.* evlenmek, **33. ~ ship** *den.* (bahriyeli) gemiden kaçmak/firar etmek, **34. ~ the gun** *argo* (a) işaret verilmeden önce başlamak/harekete geçmek, (b) vaktinden önce başlamak, **35. ~ the queue** *mec.* açık gözlülük yapmak, sırasını beklemeden bir şeyi çabucak elde etmek, **36. ~ingly** : zıplayarak, sıçrayarak, atlayarak. ***e.a.-1.*** *leap, bound,* ***2.*** *bounce, bob, jiggle,* ***7.*** *rise,* ***8.*** *hustle,* ***12.*** *skip, omit,* ***14.*** *hop, board, get into,* ***16.*** *seize,* ***24.*** *risk, hazard,* ***30.*** *attack,* ***31.*** *rebuke, scold, reprimand.*

jump[2], *is.* **1.** zıplama, sıçrama, sıçrayış, atlama, atlayış, atılma, atılış, fırlama, fırlayış, **2.** atlama mesafesi, bir atlayışta alınan yol, **3.** paraşütle atlama/inme, paraşütün inişi, **4.** (fiyat vb.) anî yükseliş/artış, **5.** (spor) ...atlama. **broad/long ~** : uzun atlama. **high ~** : yüksek atlama, **6.** (heyecan vb. ile) birden silkinme, **7.** (dama) üstünden atlayıp taşı alma, **8.** *k.d.* **the ~s** : endişe, telâş, sinirlilik, **9. get/have the ~ on** *k.d.* tez/çabuk davranmak, (çabuk harekete geçerek) üstünlük sağlamak, ileri geçmek, **10. give s.o. a ~** : (birisini) korkutmak, ürkütmek, telâşa/endişeye sebep olmak, **11. on the ~** *k.d.* telâşlı, aceleci, telâş içinde, sağa sola koşuşan, çok meşgul. ***e.a.-1.*** *leap, spring, bound, skip, hop, caper,* ***4.*** *rise,* ***8.*** *anxiety, restlessness, nervousness,* ***11.*** *in a hurry.*

jump[3], *sf.* **1.** *As.* paraşüt birliklerine mahsus, atlama+, indirme+. *~ boots.* **~ area** : indirme bölgesi, **2.** *ABD- argo* (caz müziği vb.) hızlı, seri tempolu.

jump[4], *zf. esk. bk.:* **exactly, precisely.**

jump ball, *is.* (basketbolda) hakemin iki hasım oyuncu arasına attığı top.

jump bid, *is.* (briç) aşırı pey : evvelki peyi minimum miktardan fazla geçen pey.

jumper, *is.* **1.** atlayan/zıplayan/sıçrayan kimse/şey, **2.** delgi, delik delme aleti (şiddetle kalkıp inerek çalışan), **3.** *elekt.* bağlantı : elektrik devresinin iki noktasını geçici olarak bağlayan kısa tel. **~ cable** : bağlantı kablosu, bir otomobilin akümülatörüne başka bir otomobilden akım verip canlandırmak için kullanılan uçları

kıskaçlı kablo, **4.** (bir nevi) kızak, **5.** (blûz ve kazak üzerine giyilen) kolsuz elbise, **6.** gemici/işçi dış gömleği, **7.** *Brit.* pulover, süeter, **8.** **~s** : (çocuklara elbise üzerine giydirilen) tulum. ***e.a.- 4. sled, 7. pullover sweater, 8. rompers .***

jumping bean, *is.* zıpzıp tohum : Meksika'da yetişen sütleğengillerden bazı fundaların *(Sebastiania* ve *Sapium)* tohumları : içinde yaşayan *Cydia saltitans* türü tırtıl/sürfenin hareketi dolayısıyla kendiliğinden zıplar. **Mexican jumping bean** *d.d.*

jumping frog, *is. zool.* çevik kurbağa *(Rana agilis).*

jumping jack, *is.* sıçrayan bebek : yaylarla kol ve bacakları hareket eden oyuncak bebek.

jumping mouse, *is. zool.* zıpzıp fare *(Zapodidae)* : K Amerika'da yaşayan ve uzun arka ayakları sayesinde 4.5 metreye kadar sıçrayabilen ufak bir fare. Kışın kış uykusuna yatar. **Eastern jumping mouse** : sıçrayan sıçan *(Zapus hudsonius).*

jumping-off place, *is.* **1.** en son sınır, son had, limit, **2.** *Cnd.* medenî kolaylıkların ulaştığı son nokta, (özellikle Kanada'nın kuzeyinde) gelişmemiş, çetin tabiat koşullarına maruz yer, uzak/ücra/kuş uçmaz kervan geçmez yer, **3.** başlangıç/çıkış noktası, bir girişimin başladığı nokta. **jumping-off point** *d.d.*

jumping plant louse, *is. zool.* çam biti *(Chermes)* : Çamlara arız olur, özgür ya da mazılar içinde yaşar.

jumping rats, *is. zool.* Arap tavşanıgiller *(Jaculidae)* : Art ayakları çok uzun, kanguru gibi sıçrayabilen, kuyrukları çok uzun ve püsküllü gece hayvanları.

jumping spider, *is.* sıçrayan örümcek *(Salticidae)* : avına sezdirmeden yaklaşıp birden üzerine sıçrayan örümcek.

jumpmaster, *is.* baş paraşütçü : (paraşütle) indirme birlik komutanı.

jump-off, *sf.&is.* **1.** atlama, atlayış, **2.** (paraşüt) atlama/indirme yeri, **3.** (askerî taarruz) başlangıç, başlama yeri/zamanı, **4.** başlangıç. *a ~ place for northern exploration parties.* ***e.a.- 4. beginning, starting.***

jump pass, *is.* (futbol/basketbol) zıplayarak atılan pas.

jump rope, *is.* **1.** ip atlama, **2.** atlama ipi.

jump seat, *is.* (otomobilde) katlanabilen sandalye.

jump shot, *is.* (basketbolda) topu zıplayarak atış.

jump suit = jumpsuit, *is.* **1.** paraşütçü giysisi, **2.** tulum, blûz veya gömlekle bir arada tek parça giysi.

jumpy, *sf.* **jumpier, jumpiest 1.** çabuk/anî değişen, değişken, atlamalı, mütehavvil, kararsız, **2.** yerinde durmaz, kıpır kıpır, fırlayan, sıçrayan, zıplayan, **3.** ürkek, korkak, sinirli, *mec.* diken üstünde, endişeli, vesveseli. ***e.a.- 3. nervous, apprehensive, jittery.***

Jun. = jun. = **1.** June, **2.** junior.

junc. = junction.

juncaceous, *sf. bot.* sazımsı, saz familyasından.

junco, *is., ç.* **-cos** *zool.* akispinoz *(Junco)* : İspinozgillerden K Amerika'da kışın sürüler halinde görülen gagaları pembe, sırt ve başları kül rengi, vücut ve kuyrukları beyaz ispinoz. **slate-colored ~** : boz ispinoz *(Junco hyemalis).* ***e.a.- snowbird.***

junction, *is.* **1.** birleş(tir)me, bitiş(tir)me, ekle(n)me, **2.** kavşak, birleşme/bitişme yeri, ek yeri, iki yolun/nehrin vb. birleştiği yer, **3.** ayrım, yol ayrımı, **4.** ek. **~ box** : ek kutusu, **5.** bağ (lama parçası), **6.** **~al** : ek+, bağ+, birleş(tir)en. ***e.a.-1. union, coupling, linkage, 2. confluence, concourse, 4&5. connection.***

juncture, *is.* **1.** (önemli/mühim/nazik/kritik) an veya durum. **at this ~** : bu nazik/önemli durumda/anda/noktada. **At this ~ in our nation's affairs, we need firm leadership** : Millî meselelerin bu önemli noktasında kuvvetli bir öndere ihtiyacımız var. **2.** buhran/kriz anı, olağanüstü durum, **3.** ek, bağlantı, irtibat, bitişme/birleşme noktası, **4.** bağla(n)ma, ekle(n)me, birleş(tir)me, bitiş(tir)me, **5.** oynak yeri, mafsal, eklem, dikiş yeri, **6.** *gr.* kavşak, bir kelimedeki anlam birimi sınırı, bir ses biriminden ötekine geçiş noktası. Örneğin ***nitrate*** kelimesinde kavşak ***t*** ile ***r*** arasındadır. ***e.a.-1&2. pass, exigency, emergency, contingency, pinch, strait, crisis, 3. junction.***

June, *is.* Haziran, yılın altıncı ayı.

Juneberry, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **serviceberry.**

June beetle = June bug, *is. zool.* **1.** ağustos böceği *(Polyphylla)* : Yaz başlangıcında meydana çıkan, kurtçukları toprakta gelişip ot köklerini yiyen iri bir böcek türü, **2.** *bk.:* **figeater.**

June grass, *is. bk.:* **Kentucky bluegrass.**

Jungfrau, *is.* İsviçre Alplerinde bir tepe (4,166 m).

jungle, *is.* **1.** cengel, balta girmemiş orman, çok sık ağaçlı ve yüksek otlu vahşî orman. *~ animals/birds. Cut a path through the ~.* **2.** çok sık/karışık/bakımsız yeşillik. *Without care, your garden will become a ~.* **3.** karmakarışık iş, karışıklık, keşmekeş, anlaşılmaz/içinden çıkılmaz şey, *mec.* Arap saçı. *The ~ of business/of big city. The ~ of tax laws.* **4.** kıran kırana rekabet sahası, tethiş/anarşi sahnesi, haydut yuvası. *The city is a ~ where no one is safe after dark.* **5.** *ABD- argo* göçebe kampı, **6. ~ cat** : *zool.* yaban kedisi *(Felis chaus).*, **7. ~ fever** *patol.* zehirli sıtma, tropik bölgelerde görülen tehlikeli bir sıtma, **8. ~ fowl** : cengel tavuğu *(Gallus gallus)* GD Asya'da yaşayan ve ehlî tavuğun ceddi farz edilen yabanî tavuk, **9. ~ gym** : çocukların oynaması için düşey ve yatay çubuklardan ibaret yapı. ***e.a.- 3. jumble, maze, 5. hobo camp.***

jungly, *sf.* **-glier, -gliest** cengel gibi, hüdayinabit, kendi hâline bırakılmış, el değmemiş.

junior, *sf.&is.* **1.** (yaşça) küçük, (kıdemce) aşağı (kimse). **He is 10 years my ~** : O benden on yaş küçüktür. **2.** küçük : babasının adını taşıyanın adına eklenir. *kıs.*: **Jr.** *bk.:* **senior**. *John Smith, Jr. is the son of John Smith, Senior.* **3.** gençliğe/hayatın ilk yıllarına ait, **4.** bir göreve /makama yeni atanmış, tecrübesiz, kıdemsiz (kimse). *a ~ officer/partner/minister.* **5.** (a) gençlerden oluşan.*~ tennis match.* (b) gençlere özgü. *~ coats.* **6.** (ABD üniversite/kolej ve liselerinde) küçük sınıf (öğrencisi), **7.** küçük beden kadın elbisesi, **8. ~ college** : gençler koleji : üniversitenin birinci ve ikinci sınıf öğretim programını uygulayan iki yıllık üniversite hazırlık okulu, **9. ~ high school** *ABD* ortaokul : ilkokul ile lise arasındaki 7. 8. (ve bazan 9.) sınıfları kapsayan okul, **10. ~ League** : Gönüllü Genç Kadınlar Birliğinin *(Association of the Junior Leagues of Amerika)* mahallî şubesi. **~ Leaguer** : bu birliğin üyesi, **11. ~ miss** *k.d.* genç kız (12-16 yaşındaki), **12. ~ varsity = jayvee** : okul takımından sonra gelen ve yüksek sınıf öğrencilerinden oluşan takım.

juniorate, *is.* felsefeye hazırlık kursu (2 yıllık), **2.** (lise ve kolejlerde) rahipliğe/rahibeliğe hazırlama kursu/semineri.

juniority, *is.* (yaşça) küçüklük, kıdemsizlik, (bir işte) yenilik/acemilik/tecrübesizlik.

juniper, *is.* **1.** *bot.* ardıç *(Juniperus communis),* **2.** ardıç yemişi : koyu mavi renkli olup cin (içki) yapmakta ve idrar söktürücü olarak kullanılır, **3.** *bk.:* **retem**, **4. ~ oil** : ardıç yağı: ardıç yemişinden çıkarılan, cin ve likör yapmakta kullanılan madde.

junk, *sf.&is.&gl.f.* **1.** hurda, döküntü, çerçöp. **~ shop** : hurdacı/eskici dükkânı, **2.** değersiz eşya, pılı pırtı. *an attic full of ~.* **3.** kıtık, hurda halat, **4.** *argo* esrar, eroin, uyuşturucu madde, **5.** (eskiden gemilerde yenilen) tuzlanmış sığır eti, **6.** cönk : dibi düz, yelkenleri dört köşe Çin yelkenli gemisi, **7.** çöpe atmak, hurdaya ayırmak, **8. ~ art** : hurda resim/sanat : hurda eşya ile yapılmış üç boyutlu resim, **9. ~ artist** : hurda ressamı, **10. ~ dealer** : hurdacı, eskici, **11. ~ food** : değersiz besin : besleme değeri düşük ve kalorisi yüksek gıda maddesi (patates kızartması, şekerli/nişastalı maddeler vb.), **12. ~ mail** *k.d.* süprüntü posta maddeleri : posta ile gelen reklâm, ilân, işe yaramaz mektuplar vb., **13. ~ jewelry** *k.d.* ucuz mücevherat, cıncık boncuk. ***e.a.- 1&2. rubbish, trash, 4. narcotics, heroin, dope, 7. scrap, discard.***

Junker, *is.* **1.** Prusyalı aristokrat, **2.** Alman askeri/subayı (müstebit, dar görüşlü, mağrur), **3.** genç Alman asilzadesi, **4. ~dom** : Prusyalı aristokratlar, genç Alman asilzadeleri, **5. ~ism** : (Alman askerine özgü) gurur, dar görüşlülük, müstebitlik.

junket, *is.&f.* **1.** süt kesmiği : kesilmiş sütten yapılan bir nevi tatlı, **2.** ziyafet, eğlenceli gezinti, kır gezintisi, piknik, **3.** *ABD* (bütün masrafları devlet kesesinden ödenen) gezi, tetkik gezisi/ seyahati, **4.** eğlenmek, ziyafet vermek, **5.** devlet hesabına seyahat etmek, **6.** tetkik gezisine çıkmak, grup hâlinde sözde ciddî bir maksatla seyahat etmek, **7. junketer= junketter = junketeer** : ziyafet çeken, eğlenen, devlet kesesinden tetkik gezisine çıkan/yiyip içen, **8. junketing** : ziyafet, cümbüş, eğlence, yiyip içme.

junkie, *is. k.d.* esrarkeş, keş, esrar/eroin vb. gibi uyuşturucu madde müptelâsı.

junkman, *is., ç.* **-men** hurdacı, eskici. ***e.a.- junk dealer.***

junkyard, *is.* hurdalık, hurda deposu.

Juno, *is.* **1.** (eski Roma) Cennet kraliçesi, **2.** endamlı/güzel kadın, **3.** *astr.* en küçük gezegenlerden biri.

Junoesque, *sf.* şahane/muhteşem güzel. ***e.a.-*** *stately, regal.*

junta, *is.* **1.** cunta : hükûmet darbesi yaparak devlet yönetimine el koyan küçük grup, siyasî hizip, **2.** *bk.:* **council**, **3.** (Orta/G Amerika) yasama meclisi, **4.** *bk.:* **junto.**

junto, *is., ç.* **-tos** (özellikle siyasî amaçla) seçilmeden iş başına gelen komite, ihtilâl komitesi. ***e.a.-*** *faction, cabal.*

jupe, *is. İsk.* **1.** kadın ceketi, cepken, **2.** kadın etekliği, **3.** erkek ceketi, frenk gömleği, **4. ~s** : korse.

Jupiter, *is.* **1. Jove** *d.d.* (eski Roma'da) Baş Tanrı, Jüpiter, **2.** *astr.* Erendiz, Jüpiter, Müşteri : güneş sisteminin en büyük gezegeni: çapı 142,648 km, güneşten ortalama uzaklığı $777x10^6$ km, dönme süresi 11.86 yıl, on iki uydusu vardır.

jupon, *is., ç.* ***-pons*** *Fr.* cepken : zırh üzerine giyilen armalarla süslü ceket. **gipon** *d.d.*

jura, *ç. is. bk.:* **jus** (çoğulu).

jural, *sf.* **1.** yasal, kanunî, **2.** hukukî, **3. ~ly** : yasal olarak, hukuk bakımından, kanunî yollardan. ***e.a.- 1.*** *legal.*

jurant, *sf.&is. az kul.* ant içen/yemin eden (kimse).

Jurassic, *sf.&is. jeol.* Jura Çağı+ : 135-180 milyon yıl önceki *Mesozoic* çağ (dinosor ve kozalaklı ağaçların yaşadığı çağ). **Jura** *d.d.*

jurat, *is.* **1.** *huk.* yeminli tutanak : yeminli ifadeye eklenen ve ne zaman, kimler huzurunda, nerede düzenlendiğini gösteren belge, **2.** yeminli memur, yüksek belediye memuru, (Manş adalarında) sulh hâkimi.

juratory, *sf.* yeminli, yeminle yapılan/söylenen.

jure divino, *Lât.* ilâhî kanunla, Allahın bahşettiği hak ile.

jure humano, *Lât.* beşerî kanun ile, insanların yaptığı kanunla.

jurel, *is. zool.* uzun uskumru *(Caranx crysos, C. latus)* : çatalkuyruklular familyasından uzun vücutlu bir tür uskumru. ABD'nin güneydoğu kıyılarında avlanır.

juridic(al), *sf.* **1.** adlî, **2.** yasal, kanunî, **3.** tüzel, hükmî. **~ person** : tüzel kişi, hükmî şahıs, **4. ~ day(s)** : mahkemelerin çalışma günleri.

juridically, *zf.* **1.** adlî yönden, **2.** yasal/kanunî olarak, yasal yollardan.

jurisconsult, *is.* hukuk danışmanı, hukukî konularda öğüt vermeye yetkili kimse.

jurisdiction, *is.* **1.** yargılama hakkı/yetkisi, kaza hakkı, **2.** yetki, salâhiyet, görev, vazife, **3.** yetki sınırı/bölgesi, hükûmetin nüfuz dairesi. **within/outside s.o.'s ~** : bir kimsenin yetki sınırı içinde/dışında, **4.** yargı çevresi, yargı yetkisi bölgesi.

jurisdictional, *sf.* **1.** hükûmetin yetki ve nüfuzuna ait, **2.** işçi sendikalarının yetki alanını ilgilendiren, **3. ~ dispute** : (a) sendikalar arasında çıkan anlaşmazlık, (b) yetkili yasal kurum hakkında çıkan anlaşmazlık, (c) yetkili yargılama kurumu hakkında anlaşmazlık, **4. ~ly** : yetki alanı/sınırı ile ilgili olarak, yasal yetki bakımından.

jurisdictive, *sf.* yetkisel, yasal yetkiyi ilgilendiren.

jurisprudence, *is.* **1.** hukuk bilimi/ilmi, **2.** düstur, mecelle, **3.** adliye, hukuk dairesi, **4.** (medenî kanun) mahkeme kararları.

jurisprudent, *sf.&is.* **1.** hukuk bilgini/uzmanı, hukuk bilimine vâkıf kimse, **2. ~ial** : hukukî, hukukla ilgili, hukuk ilmine ait, **3. ~ially** : hukukî olarak, hukuk (ilmi) bakımından.

jurist, *is.* **1.** hukukçu : (a) avukat, (b) yargıç, hâkim, **2.** hukuk uzmanı, **3.** hukukî eserler yazarı. ***e.a.-1.*** *(a) lawyer, (b) judge.*

juristic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* hukukî, yasal, tüzel, hukukla/hukukçularla ilgili, **2. ~ act** : hukukî eylem/işlem, **3. ~ally** : hukukî yönden, hukuk bakımından, yasal olarak.

juror, *is.* **1.** jüri üyesi, **2.** hakem heyeti üyesi, **3.** yeminli kimse.

jury, *sf.&is, ç.* **-ries 1.** jüri (heyeti), yargıcılar kurulu. **grand ~** : büyük jüri heyeti : 12-33 kişiden oluşan soruşturma kurulu. **petit ~ = pettit ~** : küçük jüri , davada son kararı veren on iki kişilik jüri heyeti, **2.** yarışma jürisi, (yarışmalarda) hakem heyeti, **3. coroner's ~** : nedeni bilinmeyen ölümleri incelemekle görevli jüri heyeti, **4.** *den.* eğreti, geçici, muvakkat. **~-mast** : eğreti/geçici direk, kırılan gemi direği yerine geçici olarak konulan direk, **5. ~ box** : (mahkemelerde) jüri yeri : jüri kurulunun oturduğu kapalı yer.

juryman, *is., ç.* **-men** (erkek) jüri üyesi.

jury-rig, *is.&f.* **-rigged, -rigging** *den.* **1.** eğreti/geçici donanım/direk, **2.** gemiye geçici donanım/direk koymak.

jurywoman, *is., ç.* **-women** (kadın) jüri üyesi.

jus, *is., ç.* ***jura*** *Lât.* **1.** hak, adalet, doğruluk, **2.** yasal/kanunî hak, **3. ~ canonicum** : dinî hukuk, **4. ~ civile** : medenî hukuk, medenî kanun, **5. ~ divinum** : tanrısal emirlere dayanan hukuk, ilâhî kanun, **6. ~ gentium** : devletler hukuku, **7. ~ naturae = ~ naturale** : doğal yasa, tabiat kanunu, **8. ~ sanguinis** : vatandaşlık yasası :*"Bir çocuk anne ve babasının vatandaşı olduğu ülkenin vatandaşıdır."* ilkesi, **9. ~ soli** : doğum yeri yasası : *"Bir çocuk, doğduğu ülkenin vatandaşıdır."* ilkesi. ***e.a.- 3. canon law, 4. civil law, 5. divine law, 6. law of nations, 7. natural law.***

jussive, *sf.&is. gr.* mülâyim emir bildiren (kip). **~ subjonctive** : istek (kipi).

just[1], *sf.* **1.** haklı, hakkaniyetli, âdil, adalete uygun, insaflı, haktanır, hakşinas, tarafsız. *a ~ sentence. a ~ claim.* **2.** tam, doğru, hakikî. *a ~ description. a ~ picture of affairs. a ~ balance between the two of them.* **3.** makul, (akla) uygun, yerinde, münasip. **a ~ remark** : yerinde bir ihtar. **a ~ appraisal/opinion** : makul bir fikir. **~ suspicion** : yerinde/haklı bir şüphe. **a ~ price** : uygun bir fiyat, **4.** lâyık olan, müstahak. **You have received a ~ reward/punishment** : Lâyık olduğun ödülü/cezayı aldın. **5. ~ a moment!** : Bir dakika! Biraz bekle/Sabret! Dur bakalım! ***e.a.- 1. fair, lawful, upright, equitable, impartial, legal, honorable, 2. accurate, exact, true, correct, 3. proper, fitting, rational, well-founded, substantial, 4. well-deserved, merited. k.a.- 1. biased, 2. untrue.***

just[2], *zf.* **1.** şimdi, biraz önce, demincek, henüz, hemen. **I'm ~ coming** : Hemen/şimdi geliyorum. **~ now** : demincek, biraz önce. **I saw him ~ now** : Onu şimdi / biraz önce gördüm. *The sun had just come out.* **He has ~ gone** : Demincek gitti. **I can't do it ~ now** : Onu şu anda yapamam. **This book is ~ out** : Bu kitap yeni yayınlandı. **Not ready ~ yet** : Henüz hazır değil. **2.** tam, tamamen, tamı tamına, tastamam, aynen, tıpkı. **It's ~ ten o'clock** : Saat tam on. **~ then** : tam o anda. **~ there** : tam orada. **~ like that** : tıpkı öyle. **~ as you say** : aynen dediğiniz gibi. **That's ~ it!** (a) İyi dedin ya! İşte mesele bu! (b) Tamam! Ta kendisi! Aynen böyle! **~ as he spoke** : Tam o konuşurken/konuşur konuşmaz. **~ as you please!** Canın nasıl isterse! **3.** ancak, zoraki, güçlükle, daradar, dar darına, son anda. **I ~ managed to catch the train** : Trene son anda/ancak yetişebildim. **I've only ~ enough money to live on** : Ancak geçinebilecek kadar param var. **"Is it raining?" "~!"** "Yağmur yağıyor mu?" "Serpiştiriyor." **4.** sırf, yalnız, sadece. **I did it ~ for a joke** : Sırf şaka olsun diye yaptım. **~ listen!** Sadece kulak ver/dinle! **~ listen to him!** Şu söylediklerine bak, ne kadar saçma! **5.** *k.d.* gerçekten, kesinlikle, kesin olarak, cidden, gerçekten, hakikaten. **The weather is ~ glorious** : Hava gerçekten çok güzel. **If I get this job won't I ~ work!** Bu işi elde edersem öyle bir çalışacağım ki! **"Was he angry?" "Wasn't he ~!'** "Kızdı mı?""Hem de nasıl!" **"Do you like peaches?""Dont I ~ !"** "Şeftaliyi sever misin?""Hem de nasıl! (Bayılırım)". **"Well, I'll do as you say."I should ~ think you will!"** "Pekâlâ, sizin dediğiniz gibi yaparım." "Elbette öyle yapacaksın! (Hele yapma da gör!) **I can do it ~ as well as he** : Ben de en az onun kadar yapabilirim. **6.** şöyle bir, bir an için, bir kere, hele. **~ think of it!** Düşün bir kere! Hayret! İnanılmaz şey! **~ take a seat, will you?** Şöyle biraz oturuverin lütfen. **7.** belki, muhtemelen. **It ~ might work** : Belki de olur/yarar sağlar. **8. ~ about** : hemen hemen, nerde ise. **The work is ~ about done** : İş hemen hemen bitmiş sayılır. **9. ~ in case** : her ihtimale karşı, ne olur ne olmaz. **Take more money with you, ~ in case** : Her ihtimale karşı yanına biraz fazla para al. **10. ~ the same** : (a) tamamen/tıpatıp aynı, (b) öyle olsa bile, yine de, bununla beraber. **It's ~ the same** : tamamen/tıpatıp aynı, hiç fark etmez, hepsi bir, hepsi aynı şey. ***e.a.- 1. recently, only now, a moment ago, a little while ago, a short time ago, 2. exactly, precisely, entirely, completely, fully, absolutely, perfectly, 3. barely, narrowly, hardly, 4. merely, only, simply, nothing but, at most, 5. really, positively, quite, 7. possibly, perhaps, 10. even so, nevertheless.***

just[3], *is.&gs.f. bk.:* **joust.**

juster, *is. bk.:* **jouster.**

justice, *is.* **1.** adalet, türe. **with ~** : âdilâne. **to treat all men with ~** : herkese âdilane muamele yapmak. **The concept of ~ is very basic in human thought** : Hak ve adalet kavramı insan düşünüşünün temelidir. **Department of ~** : Adalet Bakanlığı, **2.** hak, insaf, dürüstlük, tarafsızlık. **with ~** : haklı olarak. **They believe in the ~ of their cause** : Davalarının haklı olduğuna inanıyorlar. **in ~ to him** : onun hakkını vermiş olmak için, **3.** doğruluk, hakkaniyet. *have a sense of ~ . The ~ of these remarks was clear to everyone.* **4.** yargıç, hâkim. **~ of the peace** : sulh yargıcı. **Chief ~** : Danıştay Başkanı, Yüksek Mahkeme Reisi, **5. bring (a person) to ~** : (birini) adalete teslim etmek, mahkemeye vermek, ettiğini buldurmak, cezasını çektirmek. *to bring a criminal to ~/to a court of ~.* **6. do ~** : (a) haklı muamele etmek, (b) hakkını vermek/teslim etmek, hak gözetmek. *To do him ~, we must admit that his intentions were good.* (c) takdir etmek. *He did ~ to the meal.* **7. do oneself ~** : (a) elinden geleni yapmak, kendini/yeteneklerini göstermek. **He did not do himself ~ on the test** : Sınavda kendini gösteremedi. (b) kendine güvenmek. ***e.a.-2.*** *fairness, impartiality, equity,* ***3.*** *righteousness, correctness,* ***4.*** *judge.* ***k.a.- 1-3.*** *injustice, inequity, unfairness, bias, partiality.*

justiceship, *is.* yargıçlık, hâkimlik (makamı).

justiciable, *sf. huk.* **1.** yargılanabilir, sorguya çekilebilir, **2. justiciability** : yargılanabilme.

justiciar, *is.* **1.** (Orta Çağda İngiltere'de) yüksek hâkim : tüzel ve yönetimsel yasaları incelemekle görevli kral vekili, **2.** *bk.:* **justiciary** (2), **3. ~ship** : yüksek hâkimlik.

justiciary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** türel, tüzel, adlî, hukukî, adaletin uygulanması ile ilgili, **2.** yüksek hâkimlik (makamı/yetkisi), **3.** *bk.:* **justiciar** (1).

justifiable, *sf.* **1.** savunulabilir, müdafaa edilebilir, doğruluğu/haklı olduğu kanıtlanabilir, haklı çıkarılabilir, hak verilebilir, mazur görülebilir. *I hope this is a ~ interpretation. His rude behavior is not ~.* **2. ~ness = justifiability** : savunulabilme, haklı gösterilebilme, haklı/doğru olduğu kanıtlanabilme, **3. justifiably** : savunulabilecek şekilde. ***e.a.- 1.*** *defensible.*

justification, *is.* **1.** sebep/delil/olay göstererek doğruluğunu kanıtlama, haklı sebep, mazeret. **as a ~ for his action** : yaptığı harekete mazeret olarak, **2.** haklı çık(ar)ma, mazur gösterme. **He had no ~ for lying** : Yalan söylemesi mazur görülemez. **3.** temize çıkarma, ispat, **4.** *basım* sütunun sağ kenarını hizaya koyma, bütün satırları aynı uzunlukta yapma, **5. ~ by faith** *d.d. ilâh.* yarlıgama, mağfiret, Tanrının günahları bağışlaması.

justificatory = justificative, *sf.* kanıtlayıcı, ispat edici, haklı çıkaran, haklı olduğunu gösteren.

justifier, *is.* kanıtlayan, haklı çıkaran, haklı olduğunu gösteren (şey/kimse).

justify, *f.* **-fied, -fying 1.** haklı çıkarmak, haklı göstermek, haklı/doğru olduğunu ispatlamak. **The Prime Minister justified the action of the government** : Başbakan hükûmetin icraatının haklı olduğunu kanıtladı. **You're not justified in talking to her like that** : Onunla bu şekilde konuşmaya hakkın yok. **2.** suçsuzluğunu kanıtlamak/ispat etmek, temize çıkarmak, **3.** aklamak, ibra etmek, beraat ettirmek, **4.** (suçunu) bağışlamak/affetmek, **5.** *basım* (sütunun sağ kenarını hizaya getirmek için) satır uzunluğunu ayarlamak, **6.** *huk.* (a) haklı mazeret beyan etmek, eylemin yasal dayanağını göstermek, yeter sebep/mazeret göstermek, (b) kefil/teminat olabileceğini kanıtlamak, **7. justifier** : haklı çıkaran, haklı/doğru olduğunu kanıtlayan (şey/kimse), **8. justifiyingly** : haklı çıkararak, haklı/doğru olduğunu kanıtlayarak. ***e.a.-1.*** *warrant,* ***2.*** *vindicate, exonerate, excuse, absolve,* ***3.*** *acquit.* ***k.a.- 2.*** *accuse, condemn, blame.*

justitia omnibus, *Lât.* herkese adalet *(justice for all) : District of Columbia'* nın simge sözü.

justle, *is.&f.* **-tled, -tling** *bk.:* **jostle.**

justly, *zf.* **1.** âdilâne, hak tanıyarak/gözeterek, hakkaniyetle, tarafsızca, tarafsız olarak, **2.** doğru/tam olarak, doğru/sahih bir şekilde, **3.** hak kazanarak, haklı olarak, lâyık olduğu şekilde, liyakat kazanarak. ***e.a.-1.*** *honestly, fairly,* ***2.*** *accurately,* ***3.*** *deservedly, as deserved.*

justness, *is.* **1.** haklılık, haklı olma/davranma, hakkaniyet, hak tanıma, âdil/dürüst/tarafsız olma, dürüstlük, tarafsızlık, **2.** doğruluk, kurallara/yasalara uygunluk. ***e.a.-*** *lawfulness, correctness .*

jut, *is.&f.* **jutted, jutting 1.** çıkıntı, **2.** *gen.* **~ out** : çıkıntı yapmak/teşkil etmek, (ucu dışarı) fırlamak/çıkmak/sarkmak/yükselmek.*The wall ~s out here to allow room for the chimney. The soldier saw a gun ~ting out from a bush. Mountains ~ting into the sky.* **3. ~tingly** : çıkıntılı bir şekilde, çıkıntı yaparak. ***e.a.- 2. protrude, project.***

jute, *is.* **1.** jüt, Hint kendiri, **2.** *bot.* Hint keneviri *(Corchorus capsularis, C. olitorius).*

Jute, *is.* Jüt : V. yüzyılda İngiltere'yi istilâ edip Kent'te yerleşen Germen kabilesine mensup kimse. **Jutish** : Jüt+.

Jutland, *is.* Jutland (Danimarka) yarımadası. **~er** : Jutlandlı, Jutland yarımadası halkı. **~ish** : Jutland yarımadasına özgü.

juvenescence, *is.* gençlik, gençleşme, genç olma.

juvenescent, *sf.* **1.** genç, gençleşmiş, **2.** gençleştirici. ***e.a.-1. young, 2. rejuvenating.***

juvenile, *sf.&is.* **1.** gençliğe/gençlere özgü/yaraşır/yakışır. *~ behavior/books.* **2.** genç, **3.** olgunlaşmamış, çocuksu, çocukça. *~ tantrums.* **4.** genç, delikanlı, **5.** *tiy.* genç rolü (oynayan aktör), **6.** piliç, tam büyümemiş kuş yavrusu, **7.** tay, iki yaşındaki yarış atı, **8.** çocuk kitabı, **9. ~ court** : çocuk mahkemesi, **10. ~ delinquency** : çocuğun suç işlemesi, **11. ~ delinquent** : suçlu çocuk, **12. ~ly** : gençliğe/gençlere özgü/yaraşır/yakışır bir şekilde, çocukça, **13. ~ness**: gençliğe/gençlere özgülük, gençlere yaraşma/yakışma, gençlik, çocukluk. ***e.a.-2. young, youthful, 3. immature, childish, infantile.***

juvenilia, *ç. is.* **1.** gençlik yapıtı, bir yazarın/ressamın gençliğinde yaptığı eser, **2.** gençlik edebiyatı/sanatı : gençlere özgü eserler.

juvenility, *is., ç.* **-ties 1.** gençlik, toyluk, gençlik hâli/tavır ve tutumu/davranışı vb., **2. juvenilities** : gençler, gençlerin davranış ve nitelikleri.

juxta-, *ön ek* "kenar, yan, kıyı, yakın". **juxtamarine** : deniz kenarında/kıyısında.

juxtapose, *gl.f.* **-posed, -posing** sıralamak, yan yana koymak/dizmek.

juxtaposition, *is.* **1.** sırala(n)ma, yan yana koyma/konulma/diz(il)me/bulunma. **The ~ of extreme wealth and powerty** : Aşırı zenginlik ve yoksulluğun yan yana bulunuşu. **2.** bitişiklik, bitişme, yan yanalık, **3. ~al** : sıralanmış, dizilmiş, yan yana, bitişik.

jynx, *is. bk.:* **wryneck** (1&3).

* * *
*

K

K, k, *is., ç.* **K's/Ks, k's/ks 1.** İngiliz alfabesinin on birinci harfi, **2.** K sesi : *keen, okra, ink* kelimelerindeki gibi, **3.** baskı işlerinde k harfinin kalıbı.

K = **1.** Kelvin, **2.** *(satranç)* king (şah), **3.** bir dizide on birinci, (I harfi kullanılmazsa, onuncu sıra, **4.** *kim.* Potasyum (simge), **5.** *bil.* 1024 veya 2^{10} sayısı.

k, *mat.* z ekseni boyunca birim vektör.

K. = **1.** kip(s), **2.** Knight.

k. = **1.** karat, **2.** kilogram(s), **3.** (satranç) king, **4.** knight, **5.** knot, **6.** kopeck.

ka, *is.* **1.** (Mısır dininde) ruh, **2.** *kim.* katot.

Kaaba = Caaba, *is.* Kâbe.

kab = cab, *is.* kap, eski İbranî ölçüsü ≈ 1.9 litre.

kabab = kabob(s) = kebab = kebob = cabob, *is. T.* kebap.

kabuki, *is.* Japon halk dramı : kostümlü, danslı, kadın rollerini de erkeklerin oynadığı halk oyunu.

Kabul, *is.* Kâbil.

Kabyle, *is.* **1.** kabile, Cezayir ve Tunus'ta Berberî aşireti, **2.** bu aşiretlerin dili.

kachina, *is., ç.* **-nas/-na** Hopi kızılderililerinin inancına göre ataların ruhu : ayinlerde maskeli kimseler bunu temsilen dans ederler.

kadi = cadi, *is.* kadı.

Kadiak bear, *bk.:* **Kodiak bear.**

kaffee klatsch = coffee klatsch, *is.* kahve sohbeti : kahve içilip konuşulan ahbap toplantısı.

Kaffir, *is., ç.* **-firs/-fir 1.** G Afrika'da Ümit Burnu, Kap ve Natal civarındaki yarı zenci ırkına mensup kimse, **2.** *bk.:* **Kafir** (4), **3.** kâfir, dinsiz, **4. ~s** : altın madeni hisseleri, **5. ~ cat** *zool.* yaban kedisi *(Felis ocreata)* : Afrika ve Anadolu'da yaşar, evcil kedinin atası sayılır. ***e.a.-3.*** *infidel.*

Kafir, *is., ç.* **-firs/-fir 1.** Afganistan'ın dağlık bölgesinde (Nuristan'da) yaşayan Hint-Avrupa soyundan halk, **2.** kâfir, dinsiz, **3.** *bk.:* **Kaffir** (1), **4. kaffir, kafir corn** *d.d.* Afrika darısı *(Sorghum vulgare cafforum)* : ABD'ne G Afrika'dan getirilen sapları kalın ve elyaflı darı türü.

kaftan = caftan, *is. T.* kaftan.

kahuna, *is.* (Hawai'de) kâhin, yerli doktor veya rahip.

kaiak, *is. bk.:* **kayak.**

kaif, *is. bk.:* **kef.**

kail, *is. bk.:* **kale.**

kailyard, *is. İsk. bk.:* **kaleyard.**

kainite, *is.* keynit : MgSO4. KCl.3H2O. Gübre olarak ve K, Mg elde etmekte kullanılan doğal tuz.

kaiser, *is.* **1.** Kayser, Alman İmparatoru : 1871-1918 arasında kullanılan unvan, **2.** (Mukaddes Roma-Germen İmparatorluğunda) İmparator, **3. ~dom = ~ism** : kayserlik, imparatorluk, **4. ~in** : imparatoriçe.

kaka, *is. zool.* Yeni Zelanda papağanı *(Nestor meridionalis)* : yeşilimsi ve zeytunî kahverengi tüylü bir papağan türü.

kakapo, *is. zool.* baykuş papağanı *(Strigops habroptilus)* : Yeni Zelanda'da yaşayan yeşil tüyleri kahverengi çizgili, uçamayan iri papağan. Uzunluğu 55 cm.

kakemono, *is., ç.* **-no/-nos** levha : tomar şeklinde, yazı veya resimli, düşey olarak asılan Japon tablosu.

kaki, *is., ç.* **-kis** *bot.* Japon inciri (ağacı/meyvesi).

kakistocracy, *is., ç.* **-cies** en kötü hükûmet : en beceriksiz devlet adamlarından oluşan hükûmet.

kalam, *is. İslâm.* **1.** kelâm, söz, kutsal söz, Allahın kelâmı, **2.** Allahın iradeikülliye olduğu ilkesine dayanan akılcı din doktrini, **3.** kelâmcı : bu doktrine inanan.

kale = kail, *is.* **1.** *bot.* kıvırcık lâhana *(Brassica oleracea ocephala),* **2.** *İsk.* lâhana, **3. sea ~** : yabanî lâhana *(Crambe maritime),* **4.** *argo* para, özellikle kâğıt para.

kaleidoscope, *is.* **1.** çiçek dürbünü, kaleydoskop : döndürüldükçe renk renk simetrik şekiller gösteren, bir boru içine yerleştirilmiş iki düzlem ayna ile renkli cam parçalarından ibaret optik alet, **2.** sürekli değişen şekil/manzara. *At sunset the sky became a ~ of colors.* **3.** birbirini izleyen değişik eylem/evre vb. *a ~ of shifting information, fashions.*

kaleidoscopic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* kaleydoskopta görülen, kaleydoskopa ait, **2.** çok çeşitli, sık sık değişen, mütenevvi, **3. ~ally** : çeşit çeşit, renk renk, sık sık değişerek.

kalends, *is. bk.:* **calends.**

Kalevala, *is.* **1.** Fin millî destanı, **2.** Finlandiya (***Kaleva*** : kahraman, ***-la*** : ülke, yurt). ***e.a.- 2. Finland.***

kaleyard = kailyard, *is. İsk.* bostan, sebze bahçesi.

kaleyard school, *is.* İskoçların yerli hayatını yerel şive ile yazan yazarlar topluluğu.

kali, *is.* **1.** *bot.* tuzlu ot *(Salsola kali),* **2.** *b.h.* (Hindu dininde) yaratıcılığı ve ölümü simgeleyen tanrıça, **3. ~genous** : alkalili, kalevî, alkali üreten, **4. ~um** : potasyum. ***e.a.-1. glasswort, 4. potassium.***

kalif = kaliph, *is. bk.:* **caliph.**

kalifate = kaliphate, *is. bk.:* **caliphate.**

kalmia, *is. bot.* taflan, dağ taflanı *(Kalmia)* : K Amerika'da yetişen ve güzel çiçekler açan kalımlı funda.

Kalmuck = Kalmuk, *is.* **1.** Kalmuk aşireti : B Çin'den aşağı Volga vadisine kadar uzanan bölgede yaşayan Budist Moğol aşireti, **2.** bu aşiretin bir ferdi, **3.** Kalmukça : Kalmukların konuştuğu bir nevi Moğolca.

kalpa, *is.* (Hindu kozmolojisine göre) evrenin yaratılması ile yok olması arasında geçen süre.

kalpak = calpac, *is. T.* kalpak.

kalsomine, *is.&f.* **-mined, -mining** *bk.:* **calcimine.**

kamacite, *is.* kamasit : meteoritlerde rastlanan Ni-Fe alaşımı.

kamala, *is.* **1.** *bot.* kamala *(Mallotus philippinensis) :* Hindistan ve GD Asya'da yetişen sütleğengillerden bir ağaç, **2.** kamala boyası : kamala kapsüllerinden çıkarılan sarı toz. Boya olarak ve parazit kurtlara karşı kullanılır.

kame, *is. coğr.* buzul yığıntısı : buzulların bıraktığı kum ve çakıl yığını.

kamerad, *is.&ünl.* **1.** arkadaş, **2.** Alman askerinin I. Dünya Savaşında kulandıkları "teslim!" sözü.

kamikaze, *is.&sf.* **1.** Japon fedai : II. Dünya Savaşında patlayıcı madde dolu uçağını düşman hedefine (özellikle harp gemisine) çarptırarak hedefi imha ve kendi hayatını feda eden Japon hava saldırı kolordusu mensubu, **2.** intihar uçuşuna hazır patlayıcı madde dolu uçak, **3.** fedai, Japon fedaisi, **4.** intihar edercesine araba süren/davranan. *The city's ~ taxi drivers.* ***e.a.- 4. suicidal.***

kampong = campong, *is.* (Malezya'da) küçük köy, küçük mahalle.

Kampuchea, *is.* Kamboçya (resmî adı). ***e.a.-*** *Cambodia.*

kamseen = kamsin, *is. bk.:* **khamsin.**

Kan. = Kansas.

kana, *is.* Japon alfabesi : heceleri simgeleyen 71 şekilden oluşur (eskiden 73 idi). İki farklı yazış şekli vardır. *bk.:* **hiragana, katakana.**

Kanaka, *is.* **1.** Hawai adaları yerlisi, **2.** Büyük Okyanus adaları yerlisi.

kanamajiri, *is.* modern Japon yazısı.

kanamycin, *is.* kanamisin : geniş spektrumlu bir antibiyotik.

kangaroo, *is., ç.* **-roos / -roo** *zool.* kanguru *(Macropo-didae).*

kangaroo court, *is.* **1.** uydurma mahkeme : usulsüz ve yetkisiz kurulan, yasaların hiçe sayıldığı veya yanlış uygulandığı mahkeme, **2.** sorumsuz, yetkisiz, yanlış usullere dayanan mahkeme, **3.** yasa dışı yollardan verilen mahkûmiyet kararı ve ceza.

kangaroo rat, *is. zool.* **1.** keseli fare *(Dipodomys phillipsii)* : Meksika ve batı ABD'de bulunan ve zıplayarak giden bir fare, **2.** Avustralya'nın çorak bölgelerinde yaşayan *Notomys* türünden keseli kemirgen.

kanji, *is., ç.* **-ji / -jis 1.** Çin harfleri kullanan Japon yazı sistemi, **2.** bu harflerden her biri.

Kannada, *is.* G Hindistan ve Madras bölgesinde konuşulan bir dil. **Kanarese** *d.d.*

Kansan, *sf.&is.* **1.** Kansaslı, **2.** Kansas+, **3.** *jeol.* Pleistosen çağında K Amerika buzullarının ikinci safhası.

Kantian, *sf.&is.* **1.** Alman filozofu Kant'a ve felsefesine ait, **2.** Kantçı, Kant felsefesi taraftarı, **3. ~ism** : Kantçılık.

kaolin(e), *is.* arı kil, kaolin. **kaolinic** : arı killi.

kaolinite, *is.* kaolinit : Al2Si2O5(OH)4. Arı kili oluşturan başlıca madde.

kaon, *is. fiz. bk.:* **K-meson.**

Kapellmeister, *is., ç.* **-ter** *Alm.* **1.** koro şefi, **2.** orkestra /bando şefi. ***e.a.- 1. choirmaster.***

kaph, *is.* kef : İbranî alfabesinin on birinci harfi.

kapok, *is.* **1.** ağaç pamuğu : Hindistan, Afrika ve tropikal Amerika'da yetişen pamuk ağacı tohumlarından çıkan ve yastık, yatak vb. doldurmakta, ses yalıtımında kullanılan pamuk gibi yumuşak madde, **2. ~ tree = silk-cotton tree** : pamuk ağacı (*Ceiba pentandra),* **3. ~ oil** : kapok yağı, pamuk ağacı tohumlarından çıkarılan yağ. Gıda olarak ve sabun yapmakta kullanılır.

kappa, *is.* kapa : Yunan alfabesinin onuncu harfi.

kaput(t), *sf. argo* **1.** bitmiş, mahvolmuş, hapı yutmuş, **2.** bozuk, işlemez, işe yaramaz. *My battery went ~.* **3.** modası geçmiş, fersude. ***e.a.- 1&2. ruined, destroyed, defeated, demolished, done for.***

karabiner = carabiner, *is.* sustalı halka, dağcı çengeli.

Karakoram, *is.* **1.** Karakurum dağları, **2.** Karakurum geçidi. ***e.a.-1. Mustagh.***

karakul, *is. zool.* **1.** karagül/karagöl koyunu : Türkistan'da yetişen bir cins koyun. Kuzusunun yünü siyah, koyununki gri veya kahverengidir, **2. caracul** *d.d.* karagöl kuzusunun kıvırcık kürkü.

karat, *is.* ayar, altın ayarı, karat.

karate, *is.* **1.** karate : Japon dövüşü, göğüs göğüse dövüşmede el kenarı, dirsek, diz ve ayaklarla hasmın hassas yerlerine keskin vuruşlar yapan kendini koruma yöntemi, **2.** bu tür dövüşmeye dayanan spor, **3. ~-chop** : karate vuruşu, el ile yanlamasına keskin vuruş, **4. ~ist** : karateci. *bk.:* **judo, jiujitsu.**

karaya gum, *is.* reçine sakızı : Hindistan' da yetişen *Sterculia urens* ağacının sakızı. **Sterculia gum** *d.d.*

Karbala = Kerbela, *is.* Kerbelâ.

karma, *is.* **1.** *(Hinduizm/Budizm)* eylem, amel, fiil : İnsana bu dünyada ve ahirette iyi veya kötü kaçınılmaz sonuçlar doğuran davranışlar. Hinduizm'de Brahman'a ulaşma yollarından biri. **2.** (Teosofi'de) daha önceki dünyaya gelişte yapılan eylemlerden doğan ceza veya mükâfat, **3.** kader, mukadderat, alın yazısı. ***e.a.- 3. fate, destiny.***

kaross, *is.* **1.** deri kepenek : G Afrika yerlilerinin hayvan derilerini birbirine dikerek yaptıkları giysi, **2.** post, pösteki, deriden yapılmış kilim.

karst, *is. jeol.* arızalı kireçli arazi : çöküntü, yarma, mağara ve yer altı suları ile dolu kireçli bölge. **~ic** : kireçli arazi şeklinde, bu tür araziye özgü.

kart, *is.* **1.** mini oto, çok küçük ve hafif yarış otomobili, **2. ~ing** : mini oto yarışı. ***e.a.- 1. go-cart, go-kart***

kary- = karyo- = cary- = caryo-, *ön ek* **1.** "gözenin çekirdeği" *ör.: karyokinesis, karyotin, karyoplasm,* **2.** "çekirdek" *ör.: caryopsis.*

karyogamy, *is. biy.* çekirdek kaynaşması : çekirdekleri birbirine kaynaşarak gözelerin birleşmesi.

karyokinesis, *is. biy.* **1.** *bk.:* **mitosis**, **2.** göze bölünmesi esnasında çekirdekte vukubulan değişmeler, **3. karyokinetic** : bu değişmelerle ilgili.

karyology, *is.* göze çekirdeği bilimi.

karyolymph, *is. bot.* çekirdek suyu : göze çekirdeğini saran berrak protoplâzma sıvısı.

karyoplasm, *is. biy.* **1.** çekirdek özü : göze çekirdeğini oluşturan ana madde, **2. ~atic = ~ic** : çekirdek özü+. ***e.a.-1. nucleoplasm.***

karyosome, *is. biy.* **1.** göze çekirdeğindeki renk tanecikleri, **2.** göze çekirdeği, **3.** kromozom.

karyosystematics, *ç. is.* kromozom sınıflandırma bilimi : kromozomları ve onların niteliklerini sınıflandırarak doğal bağıntıları belirlemeye çalışan göze bilimi dalı.

karyotin, *is. biy.* çekirdek maddesi, kromatin.

karyotype, *is.&f.* **-typed, -typing 1.** göze kromozomları niteliklerinin tümü (sayısı, şekli, büyüklüğü, görünüşü vb.), **2.** kromozom niteliklerini belirtmek, **3. karyotypic(al)** : kromozom nitelikleri ile ilgili.

kas, *is.* dolap : Amerika'ya ilk gelen Hollandalıların kullandıkları kaba dolap.

kasha, *is.* yarma lâpası: D Avrupa yemeği. ***e.a.-*** *mush.*

kasher, *sf.&is&f. bk.:* **kosher.**

kashmir, *is. bk.:* **cashmere.**

Kashmir, *is.* **1. Cashmere** *d.d.* Keşmir : 1947'den beri Hindistan ve Pakistan arasında anlaşmazlık konusu olan ülke, **2. ~ goat** : Keşmir keçisi, Keşmir yünü veren keçi, **3. ~ rug** : Keşmir halısı.

Kashmiri, *is., ç.* **-miris/-miri 1.** Keşmirli, **2.** Keşmir dili, Keşmir'de konuşulan Hint-İran dili, **3. ~an** : Keşmir+, Keşmirli, Keşmir'e/Keşmirlilere ait.

kashrut, *is.* Musevilerin besin kuralları.

kat, *is. bot.* Arap çayı *(Caltha edulis)* : Arapların yetiştirdiği bir funda. Yaprakları ve tomurcukları çiğnenir veya kaynatılıp suyu içilir (bir nevi münebbih). **Arabian tea, African tea** *d.d.*

kat- = kata- = kath-, *bk.:* **cata-.**

katabasis, *is., ç.* **-ses 1.** gerileme, çekilme, geri kaçma, ric'at, **2.** ülke içinden kıyıya kadar yürüyüş (on bin Yunanlının *Cunaxa'* da yenildikten sonra yürüyüşü gibi). *bk.:* **anabasis.** ***e.a.-1.*** *retreat.*

katabatic, *sf. meteor.* aşağıya doğru/yönelik (rüzgâr, hava cereyanı vb.). *bk.:* **anabatic.**

katabolism / katabolic(ally), *bk.:* **catabolism/catabolic-(ally).**

katakana, *is. Jap.* eğik simge : Japonların kullandığı başlıca iki çeşit hece-simgeden eğik olanı.

katalysis/katalytic, *bk.:* **catalysis/catalytic.**

kataplasia, *is. bk.:* **cataplasia.**

katatonia/katatonic, *is. bk.:* **catatonia/catatonic.**

Katharevusa, *is.* modern edebî Yunan dili/Rumca. **Hellenic** *d.d. bk.:* **demotic.**

katharsis/kathartic, *is. bk.:* **catharsis/cathartic.**

kathode/kathodic, *is. bk.:* **cathode/cathodic.**

kation, *is. bk.:* **cation.**

katsura tree, *is.* Japon ağacı *(Cercidiphyllum japonicum).* ABD'de süs ağacı olarak yetiştirilir.

katydid, *is. zool.* cırcır böceği *(Tettigonidae):* çekirgeye benzer, yeşil renkli, erkeği ön ayaklarıyla tiz bir ses çıkaran bir tür böcek. K Amerika'da bulunur.

kauri = kaury, *is. bot.* **1. ~ pine** *d.d.* Yeni Zelanda/kauri çamı *(Agathis australis)* : Yeni Zelanda'da yetişen, kerestesi ve reçinesi kıymetli bir çam, **2.** kauri kerestesi, **3.** *Agathis* türünden herhangi bir ağaç, **4. ~ gum/~ copal/~ resin** *d.d.* kauri reçinesi (muşamba verniği yapmakta kullanılır).

kava, *is. bot.* **1.** acı çalı, acı funda, kava biberi *(Piper methysticum)* : bibergillerden bir tür funda. Avustralya ve çevresindeki adalarda yetişir. Kökünden sarhoş edici ve uyuşturucu bir içki yapılır. **2.** acı çalı içkisi.

kavass, *is. T.* kavas.

kayak = kaiak, *is.* **1.** kayık : Eskimoların bir çerçeve etrafına fok derisi gererek yaptıkları tek kişilik balıkçı kayığı, **2.** buna benzer spor kayığı, **3. ~er** : kayıkçı.

kayles, *ç. is. Brit.- k.d. bk.:* **skittles.**

kayo, *is., ç.* **kayos**, *gl.f.* **kayoed, kayoing** (boksta) nakavt (etmek), oyun dışı (etmek). *kıs.:* **K.O.** (**K**nock **O**ut).

kazoo, *is., ç.* **-zoos** oyuncak zurna : küçük bir boru ile üflenince titreşen parşömen dilden ibaret oyuncak müzik aleti.

KB = King's Bishop (satrançta) şahın yanındaki fil.

Kb = kbar = kilobar(s).

K.B.E. = Knight Commander of the British Empire.

kc = **1.** kilocycle(s), **2.** kilocurie(s).

K.C. = **1.** King's Counsel, **2.** Knight Commander, **3.** Knights of Columbus.

kcal = kilocalorie(s).

K.C.B. = Knight Commander (of the order) of Bath.

K.C.V.O. = Knight Commander of the (Royal) Victorian order.

kea, *is. zool.* Yeni Zelanda koca papağanı *(Nestor notabilis)* : tüyleri zeytunî yeşil, kanatları ve kuyruğu mavi/sarı çizgili iri bir papağan. Böcek ve meyve ile beslenir. Bazan da koyunları parçalayıp böbrek yağını yer. Papağanların en büyüğüdür. Uzunluğu 50 cm.

kebab = kabob = kebob, *is. T.* kebap.

kebar, *is. İsk. bk.:* **caber.**

kebbie, *is. İsk.* sopa, değnek, baston gibi kullanılan kaba değnek. ***e.a.-*** *cudgel.*

kebbock = kebbuck, *is. İsk.* peynir. ***e.a.-*** *cheese.*

keblah, *is. bk.:* **kiblah.**

keck, *is.&gsz.* **1.** 1. öğürmek, kusmaya çalışmak, **2.** iğrenmek, tiksinmek, iğrendiğini göstermek, **3.** (bitkilerde) içi oyuk sap, **4.** *bot.* yabanî maydanoz. ***e.a.-1.*** *retch.*

keckle, *gl.f.* **-led, -ling** *den.* (sürtünüp zedelenmemesi için) halatı/zinciri iple/yelken bezi ile sarmak.

keddah = khedah = kheda, *is.* fil tuzağı : vahşî filleri yakalamak için yapılan etrafı çevrili alan.

kedge, *is.&f.* **kedged, kedging** *den.* **1.** gemiyi tonoz demirine bağlı yoma ile çekip yürütmek, **2.** tonoz demirine bağlı yoma ile yürümek/doğrultu değiştirmek, **3.** ~ **anchor** *d.d.* tonoz demiri.

keef, *is. bk.:* **kef** (2).

keek, *is.&gsz. İsk.* (gizlice) gözetleme(k), *argo* dikizleme(k), dikiz etme(k). ***e.a.-peep, pry.***

keel[1], *is.* **1.** *den.* (a) gemi omurgası. **false** ~ : kontra omurga, (b) mavna, mavna şeklinde gemi, **2.** gemi omurgasına benzeyen herhangi bir şey (zeplin omurgası gibi), **3.** *bot. zool.* yaprak damarı, tavuk göğüs kemiği gibi uzun parça, **4.** gemi, vapur, **5.** *hv.* uçak omurgası, uçak gövdesinin uzunlamasına alt kısmı, **6. on an even** ~ : (a) (gemi) dengeli, kararlı, sabit, muvazeneli, (b) yolunda. **His business affairs are on an even** ~ **again** : Ticarî işleri yine yolunda. **7. ~less** : omurgasız (gemi vb.). ***e.a.-6.*** *steady, in equilibrium.*

keel[2], *f.* **1.** *den.* (a) (gemiyi) karina etmek, alabora etmek, (tamir için) tekneyi yan yatırmak, **2.** alt üst etmek, **3.** ~ **over** : (a) alabora olmak, birdenbire devrilmek/alt üst olmak. *The sailboat ~ed over in the storm.* (b) birdenbire düşmek/yıkılmak, yere yatmak. **He ~ed over with laughter when I told him joke** : Anlattığım fıkraya gülmekten yerlere yattı. (c) *k.d.* bayılmak, **4.** *esk.* (sıcak sıvıyı) soğutmak, (özellikle) karıştırarak soğutmak. ***e.a.- 3.*** *(a) upset, capsize, (c) faint,* ***4.*** *cool.*

keel[3], *is. Brit.- k.d.* **1.** altı düz mavna, kömür mavnası, **2.** bir mavna yükü kömür, **3.** 21.2 tonluk kömür ölçüsü, **4.** *İsk.* aşı boyası : koyunlara, keresteye işaret koymak için kullanılan kırmızı boya.

keelage, *is. den.* liman resmi/ücreti.

keelboat, *is.* altı düz mavna : Batı ABD'de nehirlerde kullanılır, sırıklarla veya akıntı ile yürütülür.

keelhaul = keelhale, *gl.f.* **1.** *den.* (ceza veya işkence olarak bir kimseyi) geminin altından geçirmek, **2.** şiddetle azarlamak.

keelson = kelson, *is. den.* (gemide) iç omurga.

keen[1], *sf.* **1.** keskin, sivri. *a ~ knife / blade / edge.* **2.** sert, şiddetli, *mec.* keskin, acı. **a ~ wind** : şiddetli rüzgâr. *There was a ~ wind blowing from the north.* ~ **satire** : keskin/acı hiciv. ~ **wit** : keskin zekâ. ~ **pain** : şiddetli ağrı. ~ *desire/sorrow.* **a ~ sight/eye** : keskin görüş/göz, **3.** çok hassas, duyarlı. **a ~ hearing** : hassas kulak. **a ~ sense of smell** : hassas koku alma duygusu, **4.** kuvvetli, şiddetli, yoğun, koyu. ~ **competition** : yoğun rekabet. ~ **ambition** : kuvvetli ihtiras. ~ *interest. a ~ struggle for power.* **5.** hevesli, çok istekli, ateşli, heyecanlı. **Her father wants her to go to university, but she is not** ~ : Babası üniversiteye gitmesini istiyor, fakat o buna hevesli değil. ~ *to pass the examination.* ~ *on politics. a ~ player.* **6.** *argo* harikulâde, fevkalâde, mükemmel, **7.** (a) zeki, akıllı, gözü açık. *a ~ student.* **He had a ~ awareness of the problem** : Mesele onun gözünü açtı. (b) açıkgöz, kurnaz. ~ *bargainers.* **8. ~ly** : (a) kuvvetle, şiddetle, yoğun bir şekilde, (b) hevesle, arzu ve heyecanla, can atarcasına. ***e.a.-1.*** *sharp, 2. bitter, biting, piercing, 3. sensitive, perceptive, acute, penetrating, quick, discerning, 4. intense, 5. enthusiastic, ardent, eager, 6. wonderful, marvelous, excellent, great, fine, 7. (a) alert, (b) astute.* ***k.a.-1.*** *blunt, dull.*

keen[2], *is.&gl.f.* **1.** (ölü için) ağıt, feryat, **2.** (ölü için) ağlamak, feryat etmek, gözyaşı dökmek, **3. ~er** : ağıtçı, ölünün ardından ağlayan/feryat eden.

keenness, *is.* **1.** keskinlik. *The ~ of a sword.* **~ of sight** : görüş keskinliği, **2.** sertlik, şiddet. *The ~ of the cold wind.* **3.** kuvvet, fazlalık, yoğunluk. *The ~ of a man's appetite.* **4.** heves(lilik), şiddetli arzu, heyecan, tutku, aşırı ilgi, can atma. *His ~ for sports was easy to see.* **5.** zekâ, kurnazlık, açıkgözlülük, uyanıklık, ***e.a.-1.*** *sharpness, 2. bitterness, 4. eagerness, enthusiasm, interest, 5. alertness, astuteness.*

keep[1], *f.* **kept, keeping 1.** tutmak, saklamak, hıfzetmek, muhafaza etmek. *She kept her promise.* **~ a secret** : sır saklamak. *You may ~ your things here.* **2.** muvakkaten birinin (malı) olmak, birisinde kalmak, alıkoymak. **You may ~ this** : Bu sizde kalsın/sizin olsun. **Don't let me ~ you** : Sizi alıkoymayayım. **3.** mukayyet/sahip olmak, korumak, muhafaza etmek, göz kulak olmak. *Would you ~ this until I return?* **4.** sahibi olmak, işletmek. *They ~ a shop/store/hotel.* **5.** beslemek, yetiştirmek. *to ~ cows/chicken.* **6.** alıkoymak, (bir yerde) tutmak, (bir yere) kapatmak. *His illness kept him in hospital for 6 weeks.* **~ in** : içeride alıkoymak/saklamak/kalmak, içeriye kapatmak. **~ in mind** : akılda tutmak, unutmamak, **7.** beslemek, geçindirmek, geçimini sağlamak. **to ~ a family** : aile geçindirmek. **~ a house** : ev geçindirmek/idare etmek. **~ s.o. in clothes** : birinin giyimini kuşamını sağlamak, **8.** (belirli bir durumda) tutmak. **~ that child quiet** : Şu çocuğu sustur. **9. ~ from** : önlemek, mani olmak, alıkoymak, tutmak. **~ that child from crying** : Şu çocuğu ağlatma (ağlamasını önle). **I mustn't ~ you from your work** : Sizi işinizden alıkoymamayım / işinize mani olmayayım. **I could hardly ~ from laughing** : Gülmemek için kendimi zor tuttum. **~ sth. from s.o.** : birinden bir şeyi (haber vb.) gizlemek, **10.** (olduğu gibi) muhafaza etmek, değiştirmemek, ayrılmamak. *~ your distance.* **Please ~ your seats** : Lütfen yerinizden ayrılmayın. **11.** (arkadaş) edinmek, ...ile düşüp kalkmak. **to ~ bad company** : kötü arkadaş edinmek. **~ in with** : dost kalmak, teveccühünü muhafaza etmek, **12.** korumak, hıfzetmek. **May the Lord ~ you** : Allah seni/sizi korusun (Allaha emanet olun). **How are you ~ing?** Nasılsınız? Sağlığınız iyi mi? **13.** sürdürmek, devam ettirmek, (bir durumu) muhafaza etmek. **~ going** : (yoluna) devam etmek, ilerlemek. **~ s.o. waiting** : birisini bekletmek. **~ silence/peace** : sessizliği/barışı sürdürmek, **14.** saymak, saygı göstermek, riayet/hürmet etmek, sadık olmak, sadakat göstermek, bağlı kalmak. *to ~ old traditions.* **15.** metres tutmak, **16.** (belirli durumda) kalmak, (bir durumu) muhafaza etmek/devam ettirmek. **~ indoors** : içeride kalmak. **~ to the right** : sağdan gitmek/ayrılmamak. **~ cool** : soğukkanlılığını korumak, heyecanlanmamak, **17.** (bir işe) devam etmek, sebat etmek, direnmek, ayak diremek, yılmamak, vazgeçmemek. *~ trying.* **18.** bozulmadan saklanmak, bozulmamak. **Will this food ~ ?** Bu yemek bozulmadan saklanabilir mi? **Fish won't ~ in summer** : Yazın balık çabuk bozulur. **19.** sonraya kalmak, beklemek, gecikmek. **I have more to tell you, but it will ~** : Sana daha diyeceklerim var, fakat sonraya kalsın. **20.** (bir durumda) kalmak/durmak/bulunmak. **~ off the grass** : Çimenlere basmayınız (çimenlerden uzak durunuz). **21. ~ a civil tongue in one's head** : (konuşmada) nezaketten ayrılmamak, ağzını bozmamak, dilini tutmak. *He was very angry with his boss, but he kept a civil tongue in his head.* **22. ~ an eye on** : göz kulak olmak, arasıra bakmak, mukayyet olmak. *~ an eye on the children while I am away.* **23. ~ one's eyes open** : gözünü açmak, dikkat etmek, **24. ~ one's eyes peeled = ~ one's eyes skinned** : gözünü ayırmamak, gözünden kaçırmamak için dikkatle bakmak. *The bird watcher kept his eyes peeled for birds.* **25. ~ after** : tekrar tekrar söylemek, sık sık tekrarlamak. *Sue's mother had to ~ after her to clean her bedroom.* **26. ~ an ear to the ground** : nabız yoklamak, kulağı kirişte olmak, etrafa kulak vermek. *Reporters ~ an ear to the ground so as to know as soon as possible what will happen.* **27. ~ a stiff upper lip** : cesur olmak, cesaretini/soğukkanlılığını yitirmemek, korkuya/paniğe kapılmamak. *Although he was having some trouble with the engine, the pilot kept a stiff upper lip and landed the plane safely.* **28. ~ at** : sebat etmek, azmetmek, (ısrarla) devam etmek, yılmamak, çalışmak, gevşememek. **~ at work** : işe devam et-

mek. **It's a tough problem, but I'll ~ at it** : Çetin bir soru, fakat çözmeye çalışacağım. **~ s.o. at it** : (bir işi yapması için) birisini zorlamak, üstüne düşmek, **29. ~ away** : uzak durmak/tutmak, alargada tutmak, yaklaş(tır)mamak, vermemek, **30. ~ bach** *argo* bekâr hayatı yaşamak, karısı yokken ev işleri yapmak, **31. ~ back** : (a) geri çekilmek/kalmak/durmak, ilerlememek, yaklaşmamak, (b) tutmak, alıkoymak, durdurmak. **to ~ back tears** : gözyaşlarını tutmak, (c) (sır vb.) saklamak, açığa vurmamak, ketmetmek. **You're ~ing something back** : Dilinin altında bir şeyler var/bir şeyi/sırrı saklıyorsun. **32. ~ body and soul together** : ölmemek, yaşamak, sağ kalmak, geçinmek. *John was unemployed most of the year and hardly made enough money to ~ body and soul together.* **33. ~ books** : hesap tutmak, muhasebecilik yapmak, **34. ~ cases** : dikkat etmek, dikkatle göz önünde tutmak, gözden ayırmamak, **35. ~ company** : eşlik/arkadaşlık/refakat etmek, yalnız bırakmamak, birbirinden ayrılmamak. **~ company with** : ...ile arkadaşlık etmek/arkadaş olmak. *He ~s company with a nice girl.* **36. ~ cut** *esk.* uzak durmak, dikkatli/tedbirli davranmak, **37. ~ dark** : saklamak, sır vermemek, **38. ~ down** : (a) çoğaltmamak, artırmamak, çoğalmasını/artmasını/ilerlemesini önlemek. *Chemicals are used for ~ing insects down.* (b) baş kaldırtmamak, baskı altında tutmak, (c) kusmasını önlemek, gıdayı midede tutmak, **39. ~ early/good hours** : (a) eve erken dönmek, (b) erken yatmak. **40. ~ face** : metin/cesur/temkinli davranmak, metanetini/cesaretini yitirmemek, itidalini/soğukkanlılığını korumak, **41. ~ faith (with)** : imanı/inancı sarsılmamak, sadık/bağlı kalmak, sadakatten ayrılmamak. *~ faith with ones children. ~ faith with one's religion.* **42. ~ hands off** : karışmamak, müdahale etmemek, dokunmamak, el sürmemek, ellememek, uzak durmak, *argo* burnunu sokmamak. *The government should ~ hands off in the internal affairs of other countries.* **43. ~ house** : (a) ev işleri yapmak, evi çekip çevirmek, (b) (evlenmeden) aynı evde birlikte yaşamak. *Bob and Nancy ~ house these days.* **44. ~ in with** *s.o.* : birisiyle iyi ilişkilerini sürdürmek, **45. ~ off** : (a) yaklaş(tır)mamak uzak kalmak/durmak/tutmak. *~ off the grass. Draw the curtain to ~ the sun off.* (b) vuku bulmamak. **If the rain ~s off, we shall go out** : Yağmur yağmazsa gezmeye gideceğiz. **46. ~ on** : (a) devam/ısrar/sebat etmek. *Prices ~ on increasing.* (b) (hizmette/işte) alıkoymak, yerinde bırakmak, tutmak, istihdama devam etmek. *We can't to ~ both the gardeners on.* (c) muhafaza etmek, alıkoymak. *I'll ~ the house on through summer.* (d) **~ on (about)** : durmadan/habire anlatmak/konuşmak, hep ...-den bahsetmek. *He ~s on his travel to Europe.* **Don't ~ on about it !** (Sözü) kısa kes! Fazla uzatma! (e) **~ on at** : durmadan/ısrarla/mütemadiyen istemek, *argo* başının etini yemek. *His wife kept on at him to buy her a new coat.* **47. ~ one's balance** : kendine hâkim olmak, dengesini/itidalini kaybetmemek, **48. ~ one's bed** : (hastalık nedeniyle) yataktan çıkmamak, **49. ~ one's counsel** : sır saklamak, kimseye bir şey söylememek, **50. ~ one's distance** : uzak durmak, arayı açmak, yakınlık/dostluk göstermemek. *Mary did not like Lise and kept her distance from her.* **51. ~ one's feet** : dengesini korumak, ayakta durabilmek, **52. ~ one's hand in** : alışkanlığını/melekesini kaybetmemek. *He tried to ~ his hand in at tennis by playing a little at least once a week.* **53. ~ one's head = ~ one's wits about one** : (tehlike karşısında) soğukkanlılığını korumak, paniğe kapılmamak. *When Tim heard the fire alarm he kept his head and looked for the nearest exit.* **54. ~ one's mouth shut** : susmak, sesini çıkarmamak, **55. ~ one's nose clean** : tehlikeden uzak durmak, yanlış/tehlikeli işlerden sakınmak, **56. ~ (have/hold) one's nose to the grindstone** : çok sıkı çalışmak, canını eziyete koşmak, **57. ~ one's seat** : yerinden kalkmamak, at üzerinden düşmemek, **58. ~ one's shirt on** : sakin olmak, heyecana/telâşa kapılmamak, **59. ~ open house** : her misafire kapısı açık olmak, **60. ~ out** : dışarıda bırakmak/kalmak, içeri sokmamak/girmemek, yaklaş(tır)mamak. **~ out !** Girilmez! Yaklaşma! **Warm clothing ~ out the cold** : Kalın elbise, soğuktan korur. **61. ~ out of** : uzak tutmak/kalmak/durmak, ...-den koru-(n)mak, ...-ye karış(tır)mamak. *I hope you'll ~ (him) out of danger while I'm away.* **~ s.o. out of his rights** : birini hakkından mahrum etmek.

~ **out of quarrel** : kavgadan uzak durmak, kavgaya karışmamak, **62.** ~ **pace** : geri kalmamak, yetişmek, ayak uydurmak. **He had no trouble ~ing pace with the faster runner** : Hızlı koşucuya yetişmekte güçlük çekmedi. **63.** ~ **step** : ayak uydurmak. ~ *step with the other marchers.* ~ *step with times and turn it to your advantage.* **64.** ~ **tab(s) on** *bk.:* **tab** (12). **65.** ~ **the ball rolling** : iyi bir işi devam ettirmek, **66.** ~ **the field** : faaliyete devam etmek, ortadan çekilmemek, **67.** ~ **the home fires burning** : (bir kimse evden gittikten sonra) hayatı eskisi gibi devam ettirmek, eski yaşayışını sürdürmek. *While Bob was in the army, Ann kept the home fires burning.* **68.** ~ **the peace** : barışı korumak, sulhu bozmamak/muhafaza etmek, **69.** ~ **the wolf from the door** : açlıktan ölmemek, sağ kalabilmek, boğazını doyurabilmek. *Millions of people in China and India find it very difficult to ~ the wolf from the door.* **70.** ~ **time** *bk.:* **time**[1] (68), **71.** ~ **to** : (a) uymak, bağlı kalmak/tutmak. ~ **s.o. to his promise** : birine vaadini/ sözünü tutturmak, (b) (bir yerden) ayrılmamak/ çıkmamak, (bir yerde) kalmak. *to ~ one's bed.* **72.** ~ **together** : bir arada tutmak/kalmak, dağılmasını önlemek, dağılmamak, birliği korumak, **73.** ~ **to oneself** : (a) (başkalarından) uzak durmak, içine kapanmak, kabuğuna çekilmek. ~ **oneself to oneself** : kimseye sokulmamak. **They** ~ **to themselves** : Kimseye sokulmuyorlar. *She doesn't go out much, she likes to ~ herself to herself.* (b) sır (olarak) saklamak, başkasına söylememek, açıklamamak, açığa vurmamak. *He knew what the facts were, but kept them to himself.* **74.** ~ **touch with** : devamlı ilişkisi olmak, münasebeti devam ettirmek, **75.** ~ **track of** : izlemek, takip etmek, haberdar olmak, **76.** ~ **under** : (a) hâkim olmak, kontrol altında tutmak. *He kept his feelings under. We tried to ~ the fire under.* (b) baskı altında tutmak, hükmetmek, tahakküm etmek. *Formers rulers kept the people under.* **77.** ~ **under one's hat** : sır saklamak, kimseye söylememek, **78.** ~ **up** : (a) sürdürmek, sebat etmek, aynı kararda devam ettirmek. ~ *up the good work.* (b) iyi bakmak, bakımını iyi yapmak. ~ *up an estate.* (c) ~ **up with** : geri kalmamak, baş başa gitmek, rekabet etmek, *argo* aşık atmak. *She tried hard to ~ up with the wealthy neighbors.* (d) (fiyatı vb.) yüksek tutmak, düşürmemek, indirmemek. *Oil producers are ~ing the prices up. He kept up his spirits by singing.* (e) *gen.* ~ **up with** : haberdar/haberi olmak, günü gününe (olayları) izlemek. *to ~ up with the news. to ~ up on current events.* **79.** ~ **up with the Joneses** : (zengin komşularından vb.) aşağı kalmamak, onlarla aşık atmak, üstün görünmeye çalışmak, alçak tarafını göstermemek, **80.** ~ **up with times** : zamana uymak, **81.** ~ **watch** : (a) gözetlemek, (b) bekçilik etmek, nöbet beklemek, **82.** ~ **(one's) word** : sözünü tutmak, sözünden dönmemek, sözünün eri olmak, **83.** ~ **your chin up** *bk.:* **chin** (2), **84.** ~ **your fingers crossed** : iyi şans dilemek, sonunun iyi gelmesini temenni etmek. ***e.a.- 1&2.*** *retain, reserve, withhold,* ***6.*** *detain, hold, confine,* ***8.*** *maintain,* ***9.*** *prevent,* ***12.*** *protect,* ***14.*** *observe,* ***16.*** *remain,* ***17.*** *continue,* ***28.*** *persist,* ***32.*** *survive,* ***38.*** *(b) oppress,* ***46.*** *(a) continue, persist.*

keep[2], *is.* **1.** geçim, maişet. *to work for one's ~ .* **He earns his** ~ : Geçimini sağlıyor/çıkarıyor. **He's not worth his** ~ : Masrafına değmez. **2.** kale, Ortaçağ şatolarının tahkim edilmiş binası, **3.** bakım, iyi muhafaza etme/koruma, **4.** ceza evi, tutuk evi, hapishane, tevkifhane, **5.** tutucu, bir şeyi yerinde/bağlı tutan şey, **6.** *Brit.* otlak, **7.** *esk.* koruma, himaye, nezaret, **8.** **for ~s** *k.d.* (a) kazandığı kendisinin olmak şartıyla. *Two men were playing games for ~s.* (b) ciddiyetle, ciddî olarak. *He found out that his rival was not fooling but competing with him for ~s.* (c) temelli, ebediyen, ilelebet. *After his experience in foreign countries he came home for ~s.* (d) geri dönmemek/verilmemek şartıyla. *Stole their crown jewels and for ~s.* ***e.a.-1.*** *sustenance, support,* ***2.*** *fortress, castle, stronghold, donjon, dungeon,* ***3.*** *maintenance,* ***4.*** *prison, jail,* ***7.*** *custody, guard, charge,* ***8.*** *(b) eranestly, seriously, (c) forever, permanently.*

keepable, *sf.* alıkonulabilir, tutulabilir, saklanabilir, korunabilir.

keeper, *is.* **1.** bekçi koruyucu muhafız, **2.** ...sahibi, -ci, patron. **innkeeper** : hancı, otelci, han/otel sahibi. **shopkeeper** : dükkâncı, dükkân sahibi, **3.** kâhya, **4.** bakıcı, birinin eylemlerinden sorumlu kimse. *Am I my brother's ~ ?* **5.** (hayvan vb.) bakıcı, gardiyan. *a ~ of swine. a zookeeper. a lunatic and his ~.* **6.** kenet, kenetle-

yici parça, kilit, bir şeyi yerinde tutan nesne, tutucu, **7.** kilit mil yuvası, **8.** kayış halkası, **9.** mıknatıs kutup başlığı : mıknatıslığın kaybolmaması için kutuplar arasına konan demir, **10.** yasakları bozmadan yakalanabilecek en büyük balık, **11.** bozulmadan uzun müddet dayanan meyve/sebze/yiyecek, **12. goalkeeper** : (spor) kaleci, **13. ~ of the king's conscience** : (İngiltere'de) baş yargıç. ***e.a.-1.*** *guard, 5. warden, jailer, custodian, guardian.*

keeping, *is.* **1.** uygunluk, muvafakat, tevafuk. **in ~ with** : -e göre, -e uygun olarak. *Don't trust him, his actions are not in ~ with his promises.* **out of ~ with** : -e uymaz/uygun değil, **2.** koruma, himaye, muhafaza, bakım. **be in s.o.'s ~** : birinin himayesinde olmak. *He has ten children in his ~.* **3.** geçim, maişet, nafaka, gıda, yiyecek, erzak. *He provided good ~ for the cattle.* **4.** beslenme, bakım, **5.** örf, âdet, töreye/an'aneye bağlılık/riayet, **6.** (ilerisi için) saklama, muhafaza. ***e.a.-1.*** *conformity, congruity, harmony, consistency, 2. custody, guard, maintenance, 3. provision, 4. feed, support, 5. observance.*

keepsake, *is.* andaç, anmalık, hatıra, yâdigâr. *My friend gave me his picture as a ~ when he moved away.*

keeshond, *is., ç.* **-honden** boz köpek, Hollanda köpeği : gümüşî, kurşunî sık tüylü, kuyruğu yukarı kıvrık küçük bir cins köpek.

keet, *is.* bcç (tavuğunun) civcivi.

kef = keef = kaif = kif = koef, *is.* **1.** (uyuşturucu maddenin verdiği) keyif, mahmurluk, dalgınlık, **2.** haşiş, esrar, uyuşturucu madde, esrar sigarası.

keg, *is.* **1.** (küçük) fıçı, varil (hacmi 5-10 galon), **2.** takriben 45 kg'lık ağırlık ölçüsü (çivi tartmakta kullanılır).

kegeler = kegler, *is. argo* **1.** top yuvarlama oyunu oynayan kimse, **2. kegling** : top yuvarlama. ***e.a.-2.*** *bowling.*

keister = keester = keyster = kiester, *is. argo* **1.** kıç, göt, **2.** sandık, bavul. ***e.a.-1.*** *buttocks, rump, 2. box, trunk, suitcase, satchel.*

keitloa, *is.* (iki boynuzlu) gergedan. (G Afrika'da yaşar).

kelly green, *is.* koyu sarımtırak yeşil.

keloid = cheloid, *is. patol.* iğdokusal ur. **~al** : iğdokusal ur şeklinde.

kelp, *is.&gsz.* **1.** varek : kahverengi, büyük ve kaba deniz algı, **2.** varek külü : tentürdiyot yapmakta kullanılır, **3.** (külünü almak için) varek yakmak.

kelp bass, *is. zool.* deniz levreği *(Paralabrax clathratus).* Kaliforniya'da avlanır.

kelpie = kelpy, *is., ç.* **-pies 1.** *İsk.* boğulma tehlikesini simgeleyen, at şeklinde) deniz perisi, **2.** *Avust.* çoban köpeği.

Kelt(ic), *bk.:* **Celt(ic).**

kelson, *is. bk.:* **keelson.**

Kelvin, *is.&sf.* **1.** Kelvin, **2. ~ scale** : Kelvin derecesi/ölçeği, mutlak sıcaklık derecesi : - 273°. 16 C'yi 0°K kabul eden sıcaklık ölçeği.

kemp, *is. Brit.- k.d.* **1.** şampiyon, **2.** ekin biçme yarışması, **3.** kiznek, kıtık, kısa yün. ***e.a.-1.*** *champion.*

kempt, *sf.* bakımlı, iyi bakılmış, düzgün, muntazam, süslü. *old but ~ homes.* ***e.a.-*** *neat, tidy, trim, well-groomed.*

ken, *is.&f.* **kenned / kent, kenning 1.** bilgi, anlayış, kavrayış, **2.** görüş (alanı/açısı), bilgi alanı, anlama/kavrama alanı/sahası. **within my ~** : bildiklerim arasında, görebildiğim kadar, **3.** *İsk.* (a) bilmek, tanımak, (bir kimse/şey hakkında) bilgi sahibi olmak, (b) (bir fikri/durumu) anlamak, kavramak, **4.** *esk.* görmek, tanımak, farketmek, seçmek, tefrik etmek, **5.** *Brit.- k.d.* (bir şeyden) haberdar olmak, (bir şey hakkında) bilgi sahibi olmak, **6.** *İsk. huk.* mirasçı olarak tanımak, **7. beyond/outside one's ~ = not within one's ~** : bir kimsenin anlayamayacağı/kavrayamayacağı, akla sığmaz, akıl almaz/ermez, anlaşılması olanaksız. *abstract words that are beyond the ~ of the children. What happens after death is beyond our ~.* ***e.a.-1.*** *knowledge, understanding, 3. (a) know, (b) understand, perceive, 4. see, descry, recognize.*

kenaf, *is. bk.:* **ambary**

kench, *is. ABD* balık ve deri tuzlama yeri.

Kendall green, *is.* **1.** yeşil şayak, ev dokuması yeşil kumaş, **2.** şayak yeşili.

kendir = kendyr, *is. T.* **1.** kendir, **2.** *bot.* kendir otu *(Apocynum venetum).*

kendo, *is.* (bambu değneklerle oynanan) Japon kılıç oyunu.

Kenilworth ivy, *is.* duvar sarmaşığı *(Cymbalaria muralis).*

kennel, *is.&f.* **-neled, -neling** *(Brit.:* **-nelled, -nelling**) **1.** köpek kulübesi, **2.** *gen.* **~s** : köpek üretme/eğitme/barındırma evi/kurumu, **3.** (av) köpek/tazı sürüsü, **4.** in, tilki vb. ini/yuvası, **5.** izbe, virane, **6.** oluk, (yol kenarındaki) su yolu/kanalı, açık lâğım, **7.** köpek kulübesine koymak/kapatmak, **8.** köpek kulübesinde oturmak/yatmak, **9. ~ club** : köpek yetiştiriciler kulübü. ***e.a.-4.*** *lair, 6. gutter, channel, puddle.*

kenning, *is.* **1.** *İsk.* zerre, çok küçük miktar, iz, işaret, azıcık şey. **His father was a ~ on the wrong side of the law** : Babası birazcık yasadan ayrılmıştı. **2.** fark etme, tanıma, **3.** (eski Anglo-Sakson şiirinde) eğretileme, mecaz, istiare. *To say "**wave traveler**" for "**boat**" is a ~.* ***e.a.-1.*** *trace, shade, 2. recognition.*

keno, *is.* tombalaya benzer toplarla oynanan bir kumar.

kenosis, *is.* Hz. İsa'nın tanrısallığına halel gelmeden insanlaşması/insan tabiatının noksanlıklarını kabulü.

kenotron, *is. elekt.* kenotron, (boşluklu) diyod : doğrultucu olarak kullanılır.

kentledge, *is. den.* daimî safralık: safra olarak gemide daimî duran demir külçe.

Kentucky bluegrass, *is. bot.* Kentaki çayırı *(Poa pratensis)* : Missisippi vadisinde hayvan yemi olarak yetiştirilen bir ot.

Kentucky boat/ark/flat, *is.* dibi düz büyük nehir salı.

Kentucky coffee tree, *is.* **1.** *bot.* Kentaki kahve ağacı *(Gymnocladus dioicus)* : tohumları kahve yerine kullanılan uzun bir ağaç, **2. Kentucky coffee bean** : Kentaki kahvesi : bu ağacın tohumu.

Kentucky riffle, *is.* Kentaki tüfeği : XVIII. yy. başlarında *Lancaster, Pa.* yakınlarında geliştirilmiş ağızdan dolma çakmaklı tüfek.

kep, *gl.f. İsk.* **kepped, keppen/kippen, kepping** yolunu kesmek, önüne çıkmak, durdurmak, yakalamak. ***e.a.-*** *intercept, hinder.*

kepi, *is., ç.* **kepis** (Fransız askerlerinin giydiği) düz tepeli kasket.

kept, *f. bk.:* **keep** *(geç.z.&sf.f.).*

keramic(s), *bk.:* **ceramic(s).**

keratin = ceratin, *is. biy.- kim.* keratin : boynuz ve tırnakları oluşturan temel albümin bileşimi.

keratinize, *f.* **-ized, -izing 1.** boynuzlaş-(tır)mak, **2. keratinization** : boynuzlaş(tır)ma, **3. keratinoid = keratinous** : boynuzlaşmış, boynuz gibi. ***e.a.- 3.*** *horny.*

keratitis, *is. patol.* kornea yangısı/iltihabı.

kerato- = kerat-, *ön ek* **1.** "boynuz" *ör.: keratogenous,* **2.** (göz) "kornea". *ör.: keratoplasty.*

keratoconjunctivitis, *is. patol.* kornea ve göz örtüsü yangısı.

keratoconus, *is.* kornea çıkıklığı : korneanın koni biçiminde çıkık olması. Görüş kusuruna/körlüğe neden olur. Kalıtımsal olduğu zannediliyor.

keratoderma, *is. bk.:* **keratosis.**

keratogenous, *sf.* boynuzlaştıran, boynuz üreten.

keratoid, *sf.* boynuzumsu, boynuza/boynuz dokuya benzer.

keratoma, *is., ç.* **-mas, -mata** *patol. bk.:* **keratosis.**

keratoplasty, *is., ç.* **-ties** *cer.* kornea ameliyatı, ameliyatla göze kornea takılması. **keratoplastic** : kornea ameliyatı ile ilgili.

keratose, *sf.* **1.** boynuzumsu, boynuz gibi, **2.** iskeletinde boynuz doku bulunan (bazı sünger ve omurgalılar).

keratosis, *is., ç.* **-ses** *(2 için) patol.* **1.** tırnaklaşma, sertleşme, nasırlaşma : derinin sertleşmesinden oluşan hastalık, **2.** tırnaklaşmış oluşum : deride tırnak/boynuz gibi sertleşen yer (siğil vb.), **3. keratosic = keratotic** : tırnaklaşma+. ***e.a.-1&2.*** *keratoderma, keratoma.*

kerb, *is.&gl.f. Brit.* **1.** kaldırım taşı, yaya kaldırımının kenar taşı, **2.** kuyu bileziği, **3.** kaldırıma kenar taşı döşemek, **4.** borsada kayıtlı olmayan hisse senedi alış verişi, **5. ~-broker** : gayriresmî simsar, borsada kayıtlı olmayan hisse senetlerini alıp satan kimse, **6. ~ crawling** : otomobille yavaş yavaş gidip kaldırımda giden güzel kadını otomobile almaya çalışma, **7. ~ drill** : sokakta karşıya geçecek yayalar için güvenlik kuralları, **8. ~ market** : gayriresmî borsa, **9. ~stone** : kaldırım taşı, kenar taşı, **10. ~-weight** : (oto.) boş ağırlık.

Kerbala = Kerbela, *is.* Kerbela.

kerchief, *is.* başörtü, yemeni, eşarp, atkı, boyun atkısı, mendil. **~ed** : başörtülü, eşarplı.

kerchoo = achhoo, *ünl.* Hapşu!

kerf = curf, *is.&f.* **1.** çentik, kertik, **2.** çentilerek kesilen parça, **3.** çentik genişliği, **4.** çentmek, kertmek, çentik/kertik açmak

kermes, *is.* **1.** kırmız boyası : dişi kırmız böceği *(Kermes ilices)* nin kurumuş bedeninden hazırlanan kırmızı boya, **2.** ~ **oak** *d.d.* kırmız meşesi *(Quercus coccifera)* : kırmız böceğinin üzerinde yaşadığı küçük bir meşe cinsi, **3.** ~ **mineral** : kırmız tozu : kestanemsi kırmızı renkte, eskiden terletici ilâç olarak kullanılan bir toz.

kermess = kermis = kirmess, *is.* **1.** kermes, panayır, şenlik (genellikle hayır cemiyetleri yararına yapılan), **2.** Hollanda vb. de yılda bir defa yapılan açık hava festivali.

kern, *is.&gl.f. bas.* **1.** (bazı italik harflerde vb.) çıkıntı, **2.** (harflerde) çıkıntı yapmak.

kern = kerne, *is. esk.* **1.** (İrlanda/İskoçya'da) asker, **2.** (İrlandalı) köylü, özellikle kaba köylü.

kernel, *is.&gl.f.* **-neled, -neling** (*Brit.* **-nelled, -nelling**) **1.** çekirdek içi, ceviz/fındık vb. içi, çekirdeklerin yenilebilen yumuşak kısmı, **2.** (buğday, mısır vb.) tane, **3.** öz, cevher, iç, **4.** esas, ruh, **5.** mahfaza içine almak/koymak. ***e.a.-*** *3. nucleus, core, 5. enclose.*

kernel sentence, *is.* çekirdek cümle : kısa, basit cümle, ki bundan daha ayrıntılı cümleler yapılabilir.

kerosene = kerosine, *is.* gaz yağı, gaz, petrol.

kerplunk, *zf.&f.* **1.** pattadak, pat diye, güm diye, patırtı/gümbürtü ile, **2.** pattadak/pat diye düş(ür)mek.

kerria, *is. bot.* Çin gülü *(Kerria)* : gül familyasından çift sarı çiçekler açan bir bitki.

kerry, *is., ç.* **kerries** İrlanda ineği : küçük, siyah bir inek cinsi.

Kerry blue terrier, *is.* mavi teriyer : mavimtrak gri kıvırcık tüylü İrlanda cinsi ev köpeği.

kersey, *is., ç.* **-seys 1.** şayak : kalın yünlü (veya yün-pamuk karışımı) kumaş, **2.** şayak elbise.

kerseymere, *is.* kaşmir : ince yün kumaş. ***e.a.-*** *cassimere.*

kestrel, *is. zool.* **1.** kerkenez *(Falco tinnunculus)* : K Avrupa'ya özgü, başını rüzgâr yönüne çevirerek havada hareketsiz gibi durabilen küçük bir şahin, **2.** ufak atmaca *(Falco sparverius)* : Avrupa ve Asya'da yaşar.

ketch, *is. den.* iki direkli yelkenli gemi/yat/kotra.

ketchup = catchup = catsup, *is.* ketçap : baharatlı domates salçası.

ketene, *is. kim.* **1.** ketin : H2C=C=O. Renksiz zehirli gaz; akciğerleri tahriş eder, aspirin vb. yapımında kullanılır, **2.** genel formülü RHC=C=O veya R2C=C=O olan organik bileşimler. R : radikal.

keto, *sf. kim.* ketonlu, keton türevi.

keto-enol tautomerism, *kim.* keto-enol devingen eşizlik : bazı organik maddelerin hem keton hem enol şeklinde bulunduğu devingen eşizlik.

keto form, *is. kim.* devingen eşizlikte keton bileşimi.

ketogenesis, *is.* keton-üretim : organik bileşimlerin vücutta yetersiz oksitlenmesinden aseton vb. gibi maddelerin oluşması. **ketogenic** : keton üreten.

ketol, *is.* ketol : molekülünde hem keton hem alkol grubu içeren organik madde.

ketone, *is.&sf. kim.* **1.** keton : iki organik gruba bağlı >C=O karbonil grubu içeren bileşim, CH3COCH3 veya CH3COC2H5 gibi, **2.** ketonlu, keton grubu içeren, **3.** ~ **body** *biy.-kim.* keton-özdek : şeker hastalığı gibi bazı patolojik hâllerde kanda ve idrarda çok miktarda bulunan asetoasetik asit, beta hidroksibütirik asit ve aseton maddelerinden biri, **4.** ~ **group = ~ radical** : keton grubu, keton kökü.

ketonic, *sf.* ketonlu.

ketonuria, *is. tıp* idrarda ketonlu madde bulunması.

ketose, *is. kim.* ketoz, molekülünde bir keton grubu bulunan şeker (früktoz gibi).

ketosis, *is. tıp* ketozis : vücutta aşırı keton birikmesi (şeker hastalığında olduğu gibi). **ketotic** : ketotik.

kettle, *is.* **1.** tencere, kazan, içinde su kaynatılan madenî kap. **put the ~ on** : su kaynatmak, **2.** çaydanlık, güğüm, **3.** ~ **hole** *d.d.* (kayada/buzulda) kazan biçiminde oyuk, **4.** *bk.:* **kettledrum**. ***e.a.-1.*** *pot, 2. teakettle, 3. pothole.*

kettledrum, *is.* dümbelek : bakır veya pirinçten kazan biçimindeki kasnağa gerilmiş deriden ibaret orkestra davulu. **~er** : dümbelekçi, davulcu.

kettle of fish, *is.* **1.** karmakarışık iş, keşmekeş, acayip/karışık durum. **Here's a pretty/fine kettle of fish** : Ayıkla pirincin taşını! Tut kelin perçeminden! İşler Arap saçına benzedi. **2.** iş, husus, madde, konu, bahis, **3. That's another (a different) kettle of fish** : O iş bambaşka! O mesele başka! O da başka bir acayip durum! *argo* Bu balık başka balık! *Designing a machine is a very different kettle of fish than using it.* ***e.a.- 1.*** *mess, muddle,* ***2.*** *matter.*

keV = kev = kiloelectron volt.

kevel = kevil, *is. den.* bağ takozu, halat vb. bağlanan kalın takoz, iskele babası.

Kewpie , *is.* küçük tombul plâstik bebek.

kex, *is. Brit.- k.d.* içi boş kuru sap/kamış/saz.

key[1], *is., ç.* **keys 1.** anahtar. **master/skeleton ~** : ana anahtar, birçok kilidi açan anahtar. **pass ~** : maymuncuk. **put the ~ in the lock** : anahtarı kilide sokmak, **2.** (bir sonuca ulaştıran) yol. **the ~ to happiness** : saadet yolu, **3.** çözüm yolu. *the ~ to a puzzle.* **4.** cevap/şifre cetveli, şifre anahtarı. *~ to the secret writing.* **5.** kılavuz, açıklama, başka bir metni açıklayan yazı. *a ~ to the grammar execises.* **6.** kama, dil, kurgu, çeşitli mekanik düzenleri tutan/kilitleyen veya açan düzen, **7.** vida/somun anahtarı, **8.** (yazı/hesap makinelerinde) tuş, **9.** *müz.* (a) (piyano vb.) tuş, (b) (nefesli sazlarda) kapakçık, (c) temel ses, esas tonalite. *a symphony in the ~ of C minor.* (d) anahtar (işareti), **10.** ses perdesi, **11.** (düşünce/ifade) üslûp, tarz. **All in the same ~** : Hep aynı tarzda/aynı üslûpta; yeknesak bir şekilde. *The poet wrote in a melancholy ~.* **12.** *elekt.* (a) açkı, açar, düğme, bir devreyi açmaya / kapamaya yarayan alet, (b) *tlg.* maniple, **13.** *bot. zool.* sınıflandırma, tasnif, **14.** (duvarcılıkta) *bk.:* **keystone**, **15.** *mim.* anahtar taşı, **16.** (marangozlukta) kama, **17.** *foto.* hâkim renk tonu, **18.** (resim) temel renk, **19.** *bot. bk.:* **samara**

key[2], *sf.* temel, esas, ana, önemli. **~ industry** : temel/ana sanayi. **~ map** : ana harita. **~ point** : esas/önemli nokta. **~ position** : yetkili/önemli mevki. **a ~ man = a man in a ~ position** : önemli (mevkide bulunan) adam. **~ question** : temel sorun. ***e.a.-*** *chief, major, important, essential, fundamental.*

key[3], *gl.f.* **keyed, keying 1.** kilitlemek, **2.** (kama vb. ile) sıkıştırmak, tutturmak, tespit etmek, **3.** kilit taşını yerleştirip kemeri tutturmak, **4.** anahtar yapmak/takmak, **5.** kitapta bakılması gereken yerleri gösteren not koymak. *Instructions ~ed to accompanying drawings.* **6.** çözmek, çözüm yolu bulmak, **7.** *müz.* akort etmek. *The concert was a failure because the instruments were wrongly ~ed. To ~ a piano in preparation for a concert.* **8. ~ to** : ...-e hazırlamak/uygun hâle getirmek, uydurmak. *Their factories are ~ed to produce the things that their army needs (are ~ed to the needs of the army).* **9. ~ up** : (a) heyecanlandırmak, coşturmak. *The coach ~ed up the team for the big game.* (b) hazırlamak, cesaret vermek. *She was ~ed up for the big game.* (c) perdesini/tonunu yükseltmek, **10.** (bitki/hayvan) sınıflandırmak, **11.** *sp.* karşı oyuncunun hareketlerini gözetlemek/gözetleyerek kendi oyun sırasını kollamak, **12.** (yazı/hesap makinesinde vb.) tuşlara basmak, **13.** (resim) renkleri uydurmak/ayarlamak.

key[4], *is., ç.* **keys** adacık, (kıyı boyunca uzanan) mercan ada. ***e.a.-*** *cay .*

key[5], *is. argo* bir kilo esrar/meruvana.

key block, *is.* ana blok : kardan yapılan eskimo evlerinde tavanı tıkamak için konulan büyük konik kar kütlesi.

keyboard, *is.&f.* **1.** klavye, piyano, yazı makinesi vb. nin tuşlar dizisi, **2.** (yazı makinesi ile) yazmak, **3.** klâvye aracılığı ile bilgiyi bilgisayara aktarmak, **4. ~er = ~ist** : klâvye kullanan, klâvye ile yazan/çalan.

key club, *is.* anahtar kulübü : her üyesinde anahtar bulunan özel gece kulübü.

keyed, *sf.* **1.** klâvyeli, tuşlu (piyano, yazı/hesap makinesi vb.), **2.** uyumlu, uygun, uyacak şekilde ayarlanmış. *a speech ~ to the mood of the voters.* **3.** çözümlük, çözüm yollarını gösteren.

key fruit, *is. bot. bk.:* **samara.**

keyhole, *is.* anahtar deliği. **~ saw** : kıl testeresi : anahtar deliği vb. açmaya yarayan çok ince el testeresi.

keying sequence, *is.* şifreleme/şifre çözme dizisi : şifrelemeye/şifre çözmeye yarayan harf/rakam dizisi.

keyless, *sf.* anahtarsız.

key light, *foto.* temel ışık.

key money, *is.* **1.** hava parası, **2.** *Brit.* yeni kiracıdan alınan anahtar parası.

keynote, *is.&f.* **-noted, -noting 1.** ana fikir, ilke, temel düşünce, dayanak, mesnet, temel, esas. *The ~ of the speech was that we need higher wages. A ~ speech. World peace was the ~ of his speech.* **2. key tone** *d.d.* esas nota, **3.** açış nutku söylemek, açış konuşması yapmak, **4. ~ address = ~ speech** *ABD* açış nutku, özellikle parti genel kurul toplantılarında genel ilkeleri ve temel konuları sunan nutuk, **5. keynoter = ~ speaker** : açış nutkunu söyleyen hatip, açış konuşmacısı.

key plug, *is.* (silindirik kilitlerin) anahtar deliği.

key punch, *is.* delgi makinesi, bilgisayara verilecek bilgileri delikler şeklinde kartlara aktaran makine.

keypunch, *gl.f.* delikli kart hazırlamak, (bilgisayar için) kart delmek. **~er = ~ operator** : kart delen memur.

keyset, *is.* klâvye.

key signature, *is. müz.* anahtar işareti.

keystone, *is.* **1.** *mim.* kilit taşı, kemer taşı : kemer yayının en üstündeki taş, **2.** temel, esas, öz, ana fikir, (temel) ilke, temel taşı. *Freedom is the ~ of our policy. Social justice is the ~ of their political plan.* **3.** *b.h.* **~ State** : Pennsylvania (takma adı).

keystroke, *is.* (tuşa) vuruş.

keyway, *is.* **1. key seat, key bed** *d.d. mak.* yiv, kama yuvası, **2.** anahtar kılavuzu, anahtarı kolayca deliğe sokmaya yardım eden yarık/yuva.

key word, *is.* ana kelime : (a) bir harfin/simgenin anlaşılmasını sağlayan kılavuz kelime, (b) bir belgenin/metnin içeriğini özetleyen ve gösterge olarak kullanılan kelime.

kg = kg. = kilogram(s).

K.G. = Knight of the Garter.

KGB = K.G.B. : (Sovyetler Birliğinde 1954'te kurulan) Devlet Güvenlik Komitesi *[Komityet Gosudarstvyenoj Byezopasnosti].*

kg-m, *fiz.* kilogrammetre.

khaddar = khadi, *is.* düz dokunmuş Hint pamuklu kumaşı.

khaki, *sf.&is., ç.* **khakis 1.** hâki (renk), toprak rengi, **2.** hâki üniforma, **3. khakis** : (a) hâki pantalon, (b) hâki üniforma, **4.** hâki kumaş, **5.** hâki kumaştan yapılmış.

khalif = khalifa = caliph, *is.* halife.

khalifate = caliphate, *is.* halifelik.

Khalkha, *is.* **1.** Moğol, **2.** Moğolca, resmî Moğol dili.

khamsin = khamseen = kamseen = kamsin, *is.* **1.** hamsin : Mısır'da bahar mevsiminde elli gün süre ile güneyden esen sıcak, kuru çöl rüzgârı, **2.** sıcak hava dalgası.

khan, *is. T.* **1.** Han, Kağan : eski Türklerde, Orta Asya, Afganistan, İran vb. de hükümdar unvanı, **2.** han, kervansaray, **3. ~ate** : Hanlık, Han idaresindeki ülke.

khapra beetle, *is.* buğday biti *(Trogoderma granarium)* : ambarlardaki hububatı yiyip mahveden muzır böcek (Hindistan'dan dünyaya yayılmıştır.).

kheda, *is.* (Hindistan'da) fil tuzağı : vahşî filleri yakalamak için yapılan kapalı yer.

khedive, *is. T.* **1.** hıdiv : 1867-1914'te Mısır valilerine verilen unvan, **2. khedival = khedivial** : hıdive ait.

khidmutgar = khidmatgar, *is. Hint.* hizmetkâr, hizmetçi.

khirkah, *is.* hırka.

Khyber Pass = Khaibar Pass = Khaiber Pass, *is.* Hayber Geçidi : Afganistan-Pakistan arasında Hindukuş dağları üzerinde 2080 m yükseklikte, 53 km uzunlukta dağ geçidi.

kHz = khz = *fiz.* kilohertz.

KIA = *(killed in action) As.* muharebede ölmüş.

kiang, *is.* yabanî eşek *(Equus heminous kiang)* : Tibet ve Moğolistan'da bulunur.

kiaugh, *is. İsk.* dert, musibet, belâ, can sıkıntısı. ***e.a.-*** *trouble, worry, toil.*

kibble, *is.&gl.f.* **-bled, -bling 1.** (bulgur, yarma gibi) kabaca öğütülmüş hububat, iri parçalar halinda yiyecek, **2.** kabaca öğütmek, iri parçalara ayırmak. *~d grain.*

kibbutz, *is., ç.* **-butzim** tarımsal topluluk/köy : İsrail'de ortaklaşa (kollektif) tarım yapmak için yerleştirilmiş toplum. **~nik** : kollektif tarımcı.

kibe, *is. tıp esk.* (özellikle ökçede) soğuktan ileri gelen çatlak ve yara. **tread on one's ~s** : damarına basmak, sinirlendirmek.

Kibei, *is., ç.* **-bei** ABD'de doğmuş Japonya'da tahsil görmüş Japon. *bk.:* **Nisei, Issei, Sansei.**

kibitz, *gs.f.* **1.** başkasının işine karışmak/burnunu sokmak, (özellikle) iskambil oyununda dışarıdan oyunculara nasıl oynamaları gerektiğini söylemek, ukalâca öğüt vermek, **2. ~er** : ukalâ öğütçü : başkasının işine karışan/burnunu sokan, (özellikle) iskambil oyuncularına dışarıdan öğüt veren kimse.

kiblah = kibla, *is. İslâm* kıble.

kibosh, *is. k.d.* **1.** saçma, zırva, **2.** engel, mania, durduran/son veren şey, **3. to put the ~ on** : söndürmek, son vermek, engellemek, akamete uğratmak, mahvetmek. **It would certainly put the ~ on any lingering hopes they might have had** : Bu onların son ümitlerini de kesinlikle yok edecektir. ***e.a.- 1.*** *nonsense, humbug, 3. squelch, check, ruin, halt, put a stop to, render ineffective.*

kick[1], *f.* **1.** tekmelemek, tekme atmak/vurmak, (ayakla) vurmak. *He ~ed the boy who was trying to catch the ball.* **2.** tepmek, çifte atmak/vurmak. *The horse ~ed me when I tried to ride it.* **3.** (silâh) geri tepmek. *When she fired the gun, it ~ed so hard that she nearly fell backwards.* **4.** (ayakla topa) vurmak. *~ a ball.* **5.** (topa) vurup gol atmak. *to ~ a goal in football.* **6.** *argo* (pokerde) peyi artırmak, fazla para sürmek, **7.** tepinmek, tekme atar gibi ayağı sallamak. *The baby was ~ing and crying.* **8.** tekmeleyerek kovmak, **9.** *k.d.* direnmek, ayak diremek, karşı durmak, itiraz etmek, yakınmak, şikâyet etmek, **10.** hareketli/cevval/faal olmak. *alive and ~ing.* **11.** *argo* (uyuşturucu madde iptilâsından) kurtulmak, (fena alışkanlığı) terk etmek, **12. ~ about/around** *argo* (a) (birisine) kötü davranmak, fena muamele etmek, itip kakmak, sağa sola sürmek, uşak muamelesi yapmak, (b) (teklif/proje) irdelemek, münakaşa etmek, (üzerinde) düşünüp taşınmak, ince eleyip sık dokumak, (c) diyar diyar dolaşmak, sık sık iş/yer değiştirmek. *He's been ~ing about Africa for years.* (d) bir köşeye atılmak, bir köşede unutulup kalmak. *That old thing has been ~ing about the house for years.* (e) (gizli bir yere) saklamak. *"Where's my cap?" "Oh, it's ~ing about somewhere."* **13. ~ against = ~ at** : direnmek, ayak diremek, (bir şeye) karşı gelmek/koymak, yapmak istememek. **~ against the pricks** : kendi zararına olarak karşı gelmek, **14. ~ away** : tekme ile (ayakla vurup) fırlatmak. *He ~ed away the last part of the fence.* **15. ~ back** : (a) (silâh) geri tepmek, (b) *ABD- argo* rüşvet vermek, (rüşvet olarak) kârdan pay vermek, (c) (motor) vuruntulu çalışmak, (d) topa vurup geri göndermek, **16. ~ down** : (tekme ile) vurup yıkmak/devirmek. *~ down a hedge/barrier.* **17. ~ in** *argo* (a) hisse/pay ödemek/vermek, (b) ölmek, (c) tekmeleyip çökertmek, (kapıya) tekmeyi vurup içeri girmek, (d) **~ s.o.'s teeth in** : (birine) vurup dişlerini dökmek, suratını dağıtmak, **18. ~ off** : (a) (futbol) topa vurarak oyuna başlamak, (b) *argo* ölmek, (c) *k.d.* başla(t)mak, **19. ~ oneself** : pişman olmak, dövünmek, dizini dövmek, esef etmek. *When Jo missed the train, he ~ed himself for not having left earlier.* **20. ~ out** *k.d.* (a) kovmak, işine son vermek, kapı dışarı atmak. *He should be ~ed out of our club.* (b) tekmelemek, tekme savurmak. *The man ~ed out his assaillants.* **21. ~ over** *k.d.* (patlamalı motor) çalışmaya başlamak, **22. ~ the bucket** : ölmek, nalları dikmek, **23. ~ the habit** : uyuşturucu madde alışkanlığını bırakmak/terk etmek, kötü alışkanlıktan kurtulmak, **24. ~ up** : (a) *ABD- argo* hâdise çıkarmak, ortalığı karıştırmak, karışıklık yaratmak. *He ~ed up a lot of trouble.* (b) tekmeleyerek yukarı göndermek, (c) **~ up a fuss = ~ up a row = raise a row = ~ up a dust** : mesele çıkarmak, şiddetle itiraz etmek, kıyameti koparmak, tozu dumana katmak. *When the teacher gave the class 5 more hours of homework, the class ~ed up a fuss.* **25. ~ up one's heels** : (a) sabırsızlanarak beklemek, (b) kendini zevke vermek, eğlenceye dalmak, (c) sevinçten zıplamak, *k.d.* etekleri zil çalmak, **26. ~ upstairs** *k.d.* (şerrinden kurtulmak istenilen bir politikacıyı vb.) yüksek fakat nüfuzsuz bir mevkie atamak. ***e.a.- 1.*** *boot, 3. recoil, 9. resist, rebel, object, complain, grumble, protest, 12. (a) abuse, neglect, treat roughly, (b) discuss, 17. (b) die, 18. (b) die, (c) begin, initiate, 19. regret, be sorry, 20. (a) dismiss, oust, expel, exclude, 22. die.*

kick2, *is.* **1.** tekmeleme, tekme/çifte atma, **2.** tekme. **give a ~** : tekme vurmak/atmak, tekmelemek. **give a ~ at the door/give the door a ~ to open it** : tekme vurarak kapıyı açmak. **give s.o. a ~ in ass** : birinin kıçına tekmeyi vurmak, **3.** çifte, çifteleme eğilimi. **That horse has a mean ~** : O at fena çifte atıyor. **4.** (içki) kuvvet, sertlik. **That whiskey has quite a ~** : O viski çok sert. **5.** (silâh) geri tepme, **6.** *k.d.* yakınma, şikâyet, karşı gelme, **7.** kuvvet, enerji, çeviklik, zindelik, şevk. **He has no ~ left in him** : Bitkin ve mecalsizdir. *He's a sick man, but he still has some ~ in him.* **8.** (a) heyecan, zevk. *Driving a car at high speed gives her a ~. She drives fast (just) for ~s.* **get a ~ out of sth** : bir şeyden zevk almak/heyecan duymak. (b) kuvvetli fakat geçici ilgi/heves. **do sth for ~s** : bir şeyi gelip geçici bir arzu ile/sırf eğlenmek için yapmak, **9.** (futbol) (a) (topa) vuruş/vurma, (b) (topa) vuruş tarzı, (c) vurularak atılan top, (d) vurulan topun gittiği mesafe, (e) vuruş sırası, **10.** (camcılıkta) su bardağının/şişenin vb. tabanındaki çukurluk. ***e.a.- 4. potency, 5. recoil, 6. complaint, objection, 7. vigor, energy, vim, 8. thrill, excitement***

kickback, *is.* **1.** *k.d.* tepki, tepme, şiddetli reaksiyon, **2.** *ABD- argo* bahşiş, rüşvet, kazanç veya maaştan başkasına (bu kazancı sağlamakta aracılık yapana) verilen pay, *argo* avanta. *a ~ of $10,000.* ***e.a.-1. repercussion, recoil.***

kicker, *is.* **1.** vuran/tekmeleyen/tekme atan (kimse/şey), **2.** *argo* (a) yararlı/çıkarlı/kârlı nokta/durum (genellikle göze çarpmayan veya gizli olan), (b) püf noktası, bir işin gizli/göze çarpmayan önemli ayrıntısı. *The contract seemed generous; the ~ was that we would get no money until all the work was finished.* (c) (olaylarda) anî/şaşırtıcı değişiklik, **3.** (poker) eşini çekmek ümidiyle diğer iki kartla beraber tutulan kart, **4.** *den.* (a) küçük takma motor, (b) yelkenlinin yedek motoru, **5. teaser** *d.d. bas.* başlık üzerinde dikkati çekecek şekilde konulan kısa ve ince yazı, **6. equity ~** *d.d.- k.d.* ipotek karşılığı borç para verenin normal faizden başka kârdan istediği hisse/prim, **7.** *ABD- k.d.* şikâyetçi, yakınan kimse. ***e.a.- 7. complainer.***

kickoff = kick-off, *is.* **1.** (futbol) ilk vuruş, oyuna başlama vuruşu. **The ~ is scheduled for 2.00 PM** : Oyun saat 14.00'te başlayacak. **2.** başlangıç, başlayış, başlama. ***e.a.-2. beginning, commencement.***

kick plate = kicking plate, *is.* (kapı) koruyucu levha : kapının alt kısmına konulan levha.

kick pleat, *is.* (kadın etekliğinde) kırma, plise.

kickshaw, *is.* **1.** abur cubur, hafif çerez (türünden yiyecek), **2.** ıvır zıvır, değersiz şey. ***e.a.- 1. tidbit, delicacy, 2. trinket, trifle, bauble, gewgaw.***

kickstand, *is.* dayanma desteği : bisiklet ve motosikletin kullanılmadığı zaman üstünde durması için arka tekerlek eksenine bağlı destek.

kick-start = kick-starter, *is.* basçalıştır : motosiklette ayakla basılınca motoru çalıştıran levye.

kick turn, *is.* yarı dönüş : kayakçılıkta dururken bir kayağı yukarı kaldırıp 90° döndürerek yere basma ve sonra öbürünü ona paralel duruma getirme

kickup, *is. k.d.* vuruşma, dövüş, kavga, arbede. ***e.a.- row, quarrel, fuss.***

kicky, *sf.* **kickier, kickiest** *argo* **1.** şen, neşeli, hoş, lâtif, zevk/heyecan verici, **2.** zarif, şık. *a ~ party dress.*

kid1, *is.* **1.** oğlak, gidik, keçi yavrusu, **2.** oğlak derisi(nden yapılan kösele), **3. ~s** : oğlak derisinden eldiven/ayakkabı, **4.** oğlak eti, **5.** *k.d.* çocuk, genç, delikanlı. **College ~s** : Kolejli gençler. **The ~s went to the circus** : Çocuklar sirke gittiler. **6. ~ gloves** : oğlak derisinden eldiven, **7. handle (s.o.) with ~ gloves** : (a) (birine) nezaketle/tatlılıkla muamele etmek, (b) çok dikkat/itina göstermek, **8. not a job for ~ gloves** : (a) zor/çetin/kirli iş, (b) amansız/merhametsiz davranılması gereken mesele, **9. kids' stuff** : basit, kolay, çocuk işi. **These questions are kids' stuff** : Bu sorular çocuk işi. ***e.a.-5. child, youngster, 9. easy.***

kid2, *f.* **kidded, kidding 1.** *argo* takılmak, şaka yapmak, lâtife etmek, (şakadan) aldatmak. **I was just ~ding** : Şaka yapıyordum. **You must be ~ding!** Muhakkak şaka yapıyorsun! Yapma/deme be! Sahi mi? **2.** aldatmak, mahsus yapmak, *argo* matrak geçmek, dalga geçmek. **You're ~ding me** : Benimle dalga geçiyorsun! **He's not really hurt; he's only ~ding** : Sahiden yaralanmadı, mahsus yapıyor. **Don't ~ me : I know**

you're not telling the truth : Benimle matrak geçme (= şakayı bırak), doğruyu söylemediğini biliyorum. **No ~ding!** : Sahi mi? Deme yahu! Vay canına! **3. ~ around** : herkesle şakalaşmak, işi lâtifeye/şakaya boğmak, **4.** oğlak doğurmak, **5. ~dingly** : şaka yollu, şaka/lâtife olsun diye, takılarak, şaka yaparak, şakalaşarak. ***e.a.-1.*** *tease, hoax, joke, banter,* ***2.*** *fool, humbug.*

kidder, *is.* şakacı, lâtifeci, şaka yapan, takılmayı seven kimse.

Kidderminster, *is.* (boyalı iplikten dokunmuş) İngiliz kilimi.

kiddie = kiddy, *is., ç.* **-dies** *argo* küçük çocuk, çocukcağız, yavrucuk. **~ car** : oyuncak araba : ayakla itilip yürütülen çocuk otomobili.

kiddish, *sf.* **1.** çocuk gibi, çocukça. **2. ~ness** : çocukluk, çocuk gibi davranış. ***e.a.- 1.*** *childish.*

kiddo, *is., ç.* **-dos/-does** (arkadaşlar veya aile arasında samimî hitap şekli) çocuk, arkadaş, ahbap.

Kiddush, *is.* (Musevîlerde) ayin veya festivalde şarap veya ekmek üzerine okunan dua.

kidlike, *sf.* çocuk gibi.

kidnap, *gl.f.* **-napped/-naped, -napping/-naping** (zorla/hile ile) adam kaçırmak, dağa kaldırmak, çocuk çalmak, fidye için bir kimseyi kaçırmak. *The banker's son was ~ped and held for ransom.*

kidnaper = kidnapper, *is.* adam/çocuk kaçıran, dağa kaldıran, çocuk çalan.

kidnaping = kidnapping, *is.* adam/çocuk kaçırma, dağa kaldırma, çocuk çalma.

kidney, *is., ç.* **-neys** *anat.* böbrek. (ilgili sıfat : **renal**), **2.** (yiyecek olarak) böbrek (eti), **3.** huy, mizaç, tabiat, tür, nevi, cins, çeşit. **I wouldn't trust anyone of that ~** : Bu tür kimselere güvenemem. **a man of my own ~** : mizacıma uygun bir kişi. **of the same ~** : aynı huyda/mizaçta/yaratılışta, aynı cins. ***e.a.- 3.*** *temperament, nature, type, kind, sort, class.*

kidney bean, *is. bot.* **1.** fasulye, barbunya (fasulyesi) *(Phaseolus vulgaris),* **2.** (kuru) barbunya / fasulye.

kidney machine, *is.* sun'î böbrek, böbrek makinesi. ***e.a.-*** *hemodialyzer.*

kidney ore, *is.* (böbrek şeklinde) demir cevheri, hematit.

kidney stone, *is. patol.* **1.** böbrek taşı, **2.** nefrit. ***e.a.- 2.*** *nephrite*

kidney vetch, *is. bot.* böbrek burçağı *(Anthylis vulneraria)* : eskiden böbrek hastalıklarında kullanılan bezelye familyasından, yaprakları yonca biçiminde, kırmızı veya sarı çiçekler açan bir bitki. **woundwort** *d.d.*

kidneywort, *is. bot.* saksıgüzeli *(Cotyledon umbelicus).* ***e.a.-*** *navelwort.*

kidskin, *is.&sf.* oğlak derisi(nden yapılmış).

kief, *is. bk.:* **kef.**

Kieffer, *is.* **1.** esmer armut, al armut : kahverengi, al renkli iri bir cins aşlama armut, **2.** al armut ağacı.

kielbasa, *is., ç.* **-si/-sas** Polonya sucuğu.

kier = keir, *is.* çamaşır veya boya kazanı/teknesi : içinde iplik ve kumaşların boyandığı/kaynatıldığı/beyazlatıldığı büyük kap.

kieselguhr = kieselgur, *is. bk.:* **diatomaceous earth.**

kieserite, *is.* kizerit, sulu magnezyum sülfat : $MgSO_4.H_2O$. Beyaz renkli mineral.

kif, *is. bk.:* **kef.**

kike, *is. argo* (bakaret sözü) Yahudi.

Kikuyu, *is., ç.* **-yus/-yu 1.** Kikuyu, Kenyalı zenci, **2.** Bantu dili, Kikuyuların konuştuğu dil.

kilderkin, *is.* **1.** kental, yarım barel (hacim ölçüsü), **2.** *esk.* 18 galonluk İngiliz hacim ölçüsü.

kilim = kilim rug, *is. T.* kilim.

kill[1], *f.* **1.** öldürmek, katletmek. *to ~ insects/one's enemies. The troops were shooting to ~.* **2.** yok etmek, mahvetmek, sona erdirmek, son vermek. *to ~ one's hopes. to ~ a proposal. The frost ~ed the flowers. to ~ competition.* **3.** etkisiz hâle getirmek, (etkisini) yok etmek/gidermek, dindirmek. *to ~ the pain with drugs. to ~ an odor.* **4.** bozmak, çalışamaz hâle getirmek, durdurmak. *to ~ an engine.* **5.** (zamanı) boşa geçirmek, (vakit) kaybetmek/öldürmek. *While waiting for the train, he killed the time by going for a walk.* **6.** (ıstırap/keder vb. ye) boğmak/gark etmek, çok acı/ıstırap vermek, mahvetmek. *My sore foot is ~ing me.* **7.** (zevk/heyecan/neşeden) bayılmak, kendinden geçmek, çok hoşlanmak. **His jokes really ~ me** : Onun şakalarına/anlattığı fıkralara bayılıyorum. **8.** (tenis) topa çok

hızlı vurmak, **9.** (hayvanı) boğazlamak, kesmek, **10.** cinayet işlemek, adam öldürmek, **11.** ölmek, öldürülmek. *an animal that ~s esaily.* **12.** dayanılmaz/çok büyük etki yaratmak, hayran bırakmak. **dressed to ~** : herkesin dikkatini çekecek şekilde giyinmiş, **13. ~ s.o. with kindness** : (birisini) iyiliğe boğmak, lûtfa gark etmek, aşırı nezaket/lûtufkârlık göstermek, çok minnettar bırakmak, fazla iltifatla canını sıkmak, *Brit.* (çocuğu) şımartmak, **14. ~ off** : hepsini öldürmek, kılıçtan geçirmek, tamamen yok etmek, kökünü kazımak, soyunu kurutmak, imha etmek. *The frost ~ed off most of the insect pests.* **15.** *basım* silmek, çıkarmak, **16.** (yasa vb.) veto etmek, reddetmek. *~ a proposal/a bill in parliament.* **17. ~ two birds with one stone** : bir taşla iki kuş vurmak. ***e.a.- 1.*** *slay, assassinate, execute, massacre, behead, electrocute, dispatch, strangle, guillotine, hang, garrote,* ***2.*** *ruin, destroy,* ***3.*** *deaden,* ***6.*** *overwhelm,* ***9.*** *butcher, slaughter,* ***10.*** *murder, assassinate,* ***11.*** *die,* ***15.*** *expunge, delete,* ***16.*** *veto, defeat, quash.*

kill[2], *is.* **1.** öldürme, avlama, boğazlama, kesme, **2.** av, avda öldürülmüş hayvan. *There was a plentiful kill. The lion didn't leave his ~ until he had satisfied his hunger.* **3. (be) in at the ~** : bir hayvanın öldürülmesinde veya mücadelenin/yarışmanın sonunda hazır (bulunmak), **4. ~ or cure remedy** : şiddetli/tehlikeli ilâç/tedbir/ameliyat.

kill[3], *is. ABD- k.d.* dere, ırmak, kanal, çay. ***e.a.-*** *river, creek, stream, channel.*

killdee = killdeer = killdeer plover, *is., ç.* **-deers/-deer** *zool.* Amerikan yağmur kuşu *(Charadrius vociferous)* : Tüyleri beyaz, kahverengi olup beyaz göğsünün üst kısmında iki beyaz şerit vardır. Yüksek sesle öter.

killer, *is.* **1.** katil, öldüren (kimse/şey), **2.** *argo* cani, azılı katil, **3.** *argo* ömür törpüsü, çok zor şey. *That climb is a ~.* **4.** *argo* âfet, çok güzel ve cazip kimse, âfeticihan, **5.** *Bk:* **killer whale.** ***e.a.- 2.*** *murderer.*

killer whale, *is. zool.* katil balina *(Grampus orca)* : Yunus balığı türünden 8-10 m boyunda, yırtıcı ve tehlikeli bir balina. **Atlantic ~ ~** : Atlantik'te yaşayan katil balina *(Orcinus orca).* **Pacific ~ ~** : Büyük Okyanus'ta yaşayan katil balina *(Orcinus rectipinna).*

killick = killock, *is. den.* küçük çapa, özellikle tahta kutu içinde çapa yerine denize atılan taş.

killickinnic = killickinnick = killikinic, *is. bk.:* **kinnikinnic.**

killifish, *is., ç.* **-fish/-fishes 1.** dere balığı *(Fundulus)* : K Amerika'da dere, nehir ve az tuzlu sularda yaşayan küçük bir cins balık. Olta yemi olarak ve sivrisinekleri yok etmekte kullanılır. **2.** doğuran balık, **3.** *bk.:* **topminnow.** ***e.a.- 2.*** *livebearer.*

killing, *sf.&is.* **1.** öldürme, katil, katletme, cinayet, **2.** bir avda avlanan hayvanların tümü, **3.** *k.d.* vurgun, büyük kazanç. **make a ~** : vurgunu vurmak, büyük kazanç/başarı sağlamak. **He made a ~ in the market** : Piyasada vurgunu vurdu (büyük kazanç sağladı). **4.** öldürücü, öldüren, mahveden, feci. *a ~ frost.* **5.** çok yorucu/yıpratıcı, takat bırakmayan, **6.** *k.d.* çok tuhaf/güldürücü/komik, eğlendirici, gülmekten katıltan, **7. ~ly**: öldürürcesine, mahvedercesine, aman vermeksizin, çok yorup yıpratarak, müthiş/feci bir şekilde. ***e.a.-4.*** *fatal, deadly, destructive,* ***5.*** *exhausting,* ***6.*** *funny, amusing.*

kill-joy, *is.* neşe bozan (kimse), oyunbozan, bozguncu, abus suratlı.

kiln, *is.&gl.f.* **1.** fırın, tuğla/kireç ocağı, kurutma/ekmek fırını, **2.** fırında pişirmek/kurutmak/yakmak.

kiln-dry, *gl.f.* **-dried, -drying** fırında kurutmak.

kilo, *is., ç.* **kilos 1.** kilogram, kilo, **2.** kilometre.

kilo-, *ön ek* "bin, 1000, kilo". *ör.: kilogram, kilometer.*

kilobar, *is.* kilobar : basınç birimi (=14500 lb./inç^2). *kıs.:* **kb.**

kilobit, *is. bil.* **1.** 1024 (= 2^{10}) ikil/bit, **2.** (yaklaşık olarak) 1000 ikil, kilobit.

kilobyte, *is. bil.* **1.** 1024 (= 2^{10}) çoklu/bayt, **2.** (yaklaşık olarak) 1000 çoklu, kilobayt.

kilocalorie, *is. fiz.* büyük kalori, kilo kalori. *kıs.:* **kcal. kilogram calorie** *d.d.*

kilocurie, *is. fiz.* kiloküri, 1000 küri (ışımetkin birimi). *kıs.:* **kc.**

kilocycle, *is.* kilosikl, kilohertz, 1000 c/s : frekans birimi. *kıs.:* : **kc.**

kiloelectron volt, *is.* kilo elektron volt, 1000 elektron volt. *kıs.:* **keV, kev.**

kilogauss, *is. elekt.* 1000 gauss.

kilogram(me), *is.* kilogram, 1000 gram : kütle birimi, +4°C'de 1 litre saf suyun kütlesi. *kıs.:* **kg, kg.**

kilogram-force, *is. fiz.* kilogram kuvvet : 1 kilogram kütleye tesir eden yer çekimi kuvveti veya 1 kilogram kütleye yer çekimi ivmesine eşit ivme sağlayan kuvvet.

kilogram-meter, *is. fiz.* kilogrammetre, iş/enerji birimi : 1 kilogram kuvvetin kendi doğrultusunda 1 metre yol almakla yaptığı iş. *Brit.:* **kilogramme-metre.**

kilohertz, *is.* kilohertz, frekans birimi, 1000 hertz. *kıs.:* **kHz.**

kiloliter = kiloltre, *is.* kilolitre, 1000 litre.

kilometer = kilometre, *is.* kilometre, 1000 metre. *kıs.:* **km. kilometric(al)** : kilometrik.

kilomole, *is.* kilomol, 1000 mol. *kıs.:* **kmole.**

kilo-oersted, *is.* bin örsted. *kıs.:* **kOe.**

kiloparsec, *is.* bin parsek : yıldızlar arası uzaklık birimi = 3260 ışık yılı. *kıs.:* **kpc.**

kiloton, *is.* **1.** bin ton, kiloton, **2.** bin tonluk TNT'nin patlama kuvveti.

kilovolt, *is. elekt.* bin volt, kilovolt. *kıs.:* **kV, kv.**

kilovolt-ampere, *is. elekt.* bin voltamper, kilovoltamper. *kıs.:* **kVA, kva.**

kilowatt, *is. elekt.* bin vat, kilovat. *kıs.:* **kW, kw.**

kilowatt-hour, *is. elekt.* kilovatsaat. *kıs.:* **kWh, kwh.**

kilt, *is.&f.* **1.** İskoç etekliği : İskoçya ve İrlanda'da erkeklerin giydiği kareli kısa eteklik, **2.** kat/kıvrım/kırma/pli yapmak, plilerle süslemek, **3.** hafif ve hızlı hareket etmek.

kilted, *sf.* **1.** eteklikli, eteklik giyen, **2.** kıvrımlı, katlı, plili.

kilter, *is. k.d.* **1.** düzen, düzgünlük, intizam, iyi durum, **2. out of ~** : düzensiz, bozuk, çalışmaz durumda. ***e.a.- 1.*** *order, proper condition,* ***2.*** *out of order.*

kiltie, *is.* eteklikli kimse, İskoç etekliği giyen asker.

kilting, *is.* kıvırma, kıvrım/kırma/kat/pli yapma, kırma/pli dizisi.

kimberlite, *is.* elmaslı kil : G Afrika'da Kimberley ve yöresinde bulunan ve ayrışarak elmasça zengin kil veren bir tür indifaî toprak. **blue ground** *d.d.*

kimono, *is., ç.* **-nos 1.** uzun ve geniş yenli Japon entarisi, **2.** kimono, **3. ~ed** : kimonolu, uzun entarili.

kin, *is.&sf.* **1.** akraba, hısım. **We are near ~** : yakın akrabayız. **2.** aile bağı/ilişkisi, akrabalık, hısımlık. **What ~ is she to you?** Neyiniz oluyor? **3.** soy, göbek, kuşak, nesep, nesil, sülâle. *All our ~ came to the family reunion.* **4.** akraba olan kimse, akrabadan her biri, **5.** benzer/aynı türden/soydan/aileden olan (kimse/şey), hemcins, **6. of ~** : akraba, aynı aileden/soydan. **near of ~** : yakın akraba. **next of ~** *huk.* en yakın akraba. *His next of ~ is his father. His next of ~ were/was told of his death.* **7. no ~ to** : akraba değil. **He's no ~ of me** : Akrabam değildir. ***e.a.- 6.*** *related, akin.*

-kin, *son ek* "-cık/-cik", küçük, ufak" *ör.: lambkin, catkin, babykins.*

kinaesthesia/kinaesthesis/kinaesthetic, *bk.:* **kinesthesia/kinesthesis/kinesthetic.**

kinase, *is.* kinaz : canlı gözede ATP şeklinde bulunan nükleotidi ADP'ye dönüştüren maya.

kind[1], *sf.* **1.** iyi, iyi huylu, iyi kalpli, merhametli. *a ~ person/action/thought.* **Be ~ to animals** : Hayvanları incitmeyiniz. **be ~ to s.o.** : birine iyi muamele etmek, nazik davranmak, **2.** nazik, kibar, mültefit, sevimli, hoş. **It is very ~ of you** : Çok naziksiniz. **be so ~ as to** : lütfen. **Would you be ~ enough to help me = Would you be so ~ as to help me?** Lütfen bana yardım eder misiniz? **It was very ~ of you to help me** : Yardımınıza çok teşekkür ederim. **Give him my ~ regards** : Ona saygılarımı ilet. **3.** uysal, yumuşak başlı, **4.** *esk.* başkalarını seven, sevgi besleyen, muhabbetli, **5.** *esk.* doğal, tabiî, doğaya/yasalara uygun, yasal, uygun, yerinde. ***e.a.- 1.*** *benign, humane, compassionate, gracious, kindhearted, benevolent, goodhearted,* ***2.*** *gentle, tender, sympathetic,* ***3.*** *agreeable,* ***4.*** *affectionate, loving,* ***5.*** *natural, appropriate, lawful.* ***k.a.- 1-3.*** *unkind, cruel.*

kind[2], *sf.* **1.** tür, cins, nevi, çeşit, sınıf. **apples of several ~s/several ~s of apples** : değişik cinsten elmalar. **people of this ~ = these ~ of people** : bu tür insanlar. **What ~ of tree is this?** Bu ne ağacıdır? (Bu ağacın cinsi nedir?) **He is not that ~ of person** : O tür insanlardan değildir. **Your ~ never do any good** : Senin gibilerden hayır gelmez. **2.** *esk.* (a) tabiat, huy, mizaç, karakter, tip. **He's the ~ of person who likes to help other people** : Başkalarına yardım etmeyi seven bir insandır. **He's not my ~** : Onunla anlaşamam (benim tipim değildir, tabiatlarımız ayrıdır). **He's not the ~ that will cheat** : Aldatacak karakterde değildir. (b) şekil, biçim, tarz. **What ~ of behavior is this?** Bu ne biçim davranış? **I don't like that ~ of talk** : O tarz konuşmalardan hoşlanmam. **3. in ~** : (a) aynı şekilde, benzer tarzda, aynı türden/cinsten, aynıyla, benzeri ile. **repay s.o. in ~** : misillemede bulunmak, aynıyla karşılık vermek. *She will be repaid in ~ for her rudeness.* (b) mal olarak, aynî (para ile değil). **benefits in ~** : aynî menfaatler. **payment in ~** : aynî ödeme, mal olarak ödeme, (c) tür/nitelik/cins bakımından. *There's a difference in ~, not merely in degree, between a hound and a terrier.* **4. ~ of = kinda** *k.d.* bir nevi, âdeta, sanki, belirsiz/müphem (bir şekilde), bir dereceye kadar, oldukça, bir hayli. **It was ~ of late** : Vakit oldukça geç idi. **The room was ~ of dark** : Oda âdeta karanlıktı. **I ~ of thought this would happen** : Böyle olacağı sanki içime doğmuştu. **I ~ of expected this** : Bunu âdeta bekliyordum. **in a ~ of way** : bir nevi, şöyle böyle, bir bakıma. **In a ~ of way I'm sorry** : Bir bakıma müteessirim. **I had a ~ of fear that = I was ~ of frightened that...** : ...-den âdeta korkuyordum. **I had a ~ of suspicion (= I vaguely suspected) that he was cheating** : Hile yaptığını (müphem bir şekilde) seziyordum/hile yaptığından şüpheleniyordum. **a ~ of millionaire** : bir nevi milyoner (milyoner gibi bir şey). **What ~ of people does he think we are?** : Bizi ne zannediyor? **What ~ of a fool does he take me for** : Beni enayi/aptal yerine mi koyuyor (aptal mı zannediyor)? **That's the ~ of person I am** : İşte ben böyleyim. **"Are you tired?" "~ of." : "Yoruldun mu?" "Biraz (öyle gibi)."** **5. of a ~** : (a) aynı cinsten, eş türlü, aynı nitelikte/karakterde/tabiatta. **They're all of a ~** : Hep aynı karakterdedirler. **of a different ~** : başka türden/çeşitten, (b) düşük nitelikli, adî cinsten, gûya, sözde, sözüm ona. **She gave us coffee of a ~, but we couldn't drink it** : Bize ikram ettiği sözüm ona kahveyi içemedik. **It was beef of a ~** : Gûya sığır eti idi. **6. (be) s.o.'s ~** : (birisinin) tabiatında/karakterinde/mizacında (olmak), huyları/yaratılışları bir/aynı (olmak). **How they can be lovers when she's not his ~ at all** : Yaratılışları böylesine farklı olduğu hâlde birbirlerine nasıl âşık olmuşlar? **7. Nothing of the ~** : Hiç de öyle değil. **I will do nothing of the ~** : Asla öyle şey yapamam. **I will have nothing of the ~** : Öyle şeye tahammülüm yoktur (müsamaha edemem). **8. something of the ~** : onun/bunun gibi bir şey, ona/buna benzer bir şey, öyle bir şey, **9. I know his ~** : (onun) ne mal olduğunu bilirim. ***e.a.-1.*** *sort, type, variety, class, brand, make, variety, style, cast, genus, genre, designation, race, breed, ilk, strain, order, species,* ***2.*** *(a) nature, character, (b) form, manner,* ***4.*** *somewhat, rather, nearly, almost, to some extent.*

NOT* : KIND OF** ve **SORT OF** deyimlerinin kullanılması genellikle pek tavsiye edilmez, zira bu deyimler aşırı bir belirsizlik ifade ederler. Belirsiz bir şeyi anlatırken sıfat ve zarf önünde **KIND OF** ile aynı anlamda olan **RATHER, QUITE** ve hattâ **SOMEWHAT** kelimelerinin kullanılması tercih edilmelidir. ***The movie was rather (or ***quite***) ***good*** (Not ***kind of good***). ***He is feeling somewhat better today.*** Ad veya cümle önünde **KIND OF** ve **SORT OF** yerine **SOMETHING LIKE** kullanılması yeğdir : ***The house is something like a castle,*** or ***The house resembles a castle*** (Not ***kind of*** or ***sort of a castle***).

kinda, *k.d. bk.:* **kind**[2] (4).

kindergarten, *is.* ana okulu.

kindergartener = kindergartner, *is.* ana okulu öğrencisi veya öğretmeni.

kinderhearted, *sf.* **1.** iyi kalpli, iyi yürekli, âlicenap, merhametli, şefkatli, müşfik, **2. ~ly** : iyi kalplilikle, iyi yüreklilikle, merhametle, şefkatle, **3. ~ness** : iyi kalplilik, iyi yüreklilik, âlicenaplık, merhamet(lilik), şefkat(lilik), müşfiklik. ***e.a.- 1.*** *kind(ly), sympathetic.*

kindle[1], *f.* **-dled, -dling 1.** tutuş(tur)mak, alevlen(dir)mek, alev almak, parla(t)mak. *The spark ~d the dry wood. We tried to ~ the wood but it was wet and wouldn't ~ . The setting sun ~d the sky.* **2.** yakmak, yanmak, ateşle(n)mek, ateş almak, ateşe vermek. *This wood is too wet to ~.* **3.** (his, heyecan vb.) uyan(dır)mak, canlan(dır)mak, alevlen(dir)mek. *~ the interest of an audience. His cruelty ~d hatred in the hearts of people. Her desire for him ~d with every word.* **4.** (alev gibi) parlamak/aydınlanmak, parlatmak, aydınlatmak. *Her eyes ~d with excitement. The boy's face ~d as he told about the circus.* ***e.a.- 1. fire, light, ignite, inflame, 2. set fire to, set on fire, 3. arouse, stir (up), rouse, inspire, wake, awake, stimulate, provoke, excite, animate, bestir, incite, 4. illuminate, brighten. k.a.- extinguish, quench, dampen, smother, stifle.***

kindle[2], *is.&f.* **-dled, -dling 1.** (hayvan, özellikle tavşan) yavrulamak, doğurmak, üretmek, **2. to be in ~** : (tavşan vb.) gebe olmak, **3.** tavşan boku, kedi yavrusu pisliği.

kindler, *is.* tutuşturan, alevlendiren yakan.

kindless, *sf.* **1.** haşin, merhametsiz, sert, insafsız, kalpsiz, vicdansız, **2.** *esk.* gayritabiî, gayriinsanî, **3. ~ly** : huşunetle, merhametsizce, sertçe, insafsızca, vicdansızca. ***e.a.-1. unkind, 2. unnatural, inhuman.***

kindliness, *is.* **1.** şefkat, iyi kalplilik, merhamet(lilik), iyilik, hayırseverlik, ihsan mürüvvet, **2.** iyi/merhametli davranış, hayırlı iş. ***e.a.- 1. benevolence, kindness.***

kindling, *is.* **1.** çıra, talaş vb. : ateş yakmak için kullanılan tutuşturucu madde, **2.** tutuşturma, yakma, alevlendirme, ateşleme.

kindly, *zf.&sf.* **-lier, -liest 1.** şefkatli, müşfik, merhametli, iyi kalpli, hayırsever. *The kindliest (the most ~) person I have ever met.* **2.** mülâyim. ılımlı, mutedil, (kural, yasa vb.), yumuşak, hoş, lâtif, nazik. **a ~ climate** : ılıman iklim. **a ~ smile** : hoş/nazik bir gülümseme. **in a ~ tone** : yumuşak bir tonla, **3.** yararlı, faydalı. *a ~ soil. give s.o. ~ advice.* **4.** şefkatle, merhametle, iyi kalplilikle, hayırseverlikle, **5.** yürekten, candan, gönülden. *We thank you ~.* **6.** iyi niyetle, severek, seve seve, müsait bir şekilde, **7.** lütfen, nezaketen. *Would you ~ close the door?* **8.** *esk.* (a) doğal, tabiî, (b) yasal, kanunî, **9. take ~ to** : (a) hoş karşılamak, hoşgörmek, müsamaha göstermek. *to take ~ the new ideas.* (b) yaratılıştan sevmek/ilgi göstermek. **A duck takes ~ to water** : Ördek yaratılıştan suyu sever. ***e.a.- 1. kind, benign, good, generous, affectionate, tender, 2. gentle, mild, pleasant, 3. beneficial, 4. compassionately, charitably, mercifully, benevolently, 5. cordially, heartily, 6. favorably, 8. (a) natural, (b) lawful. k.a.- unkind(ly), acrid, malevolent(ly), malicious(ly), harsh(ly), mean(ly), severe(ly).***

kindness, *is.* **1.** iyilik, şefkat, merhamet, iyi kalplilik, iyi huy(luluk), **2.** iyi (kalpli)/şefkatli davranış, **3.** nezaket, samimiyet. ***e.a.- 1&3. benignity, benevolence, humanity, generosity, charity, sympathy.***

kindred, *sf.&is.* **1.** akraba, hısım, aynı soydan tabiattan/kökten gelen. *~ tribes/races / languages. Italian and Spanish are ~ languages with the same origin.* **2.** aile, akrabalar, aşiret, kabile, soy, soysop, aynı soydan gelen insanlar topluluğu. *Only a few of his ~ were present at his funeral. Most of his ~ are still living in Egypt.* **3.** akrabalık, hısımlık. *He claims ~ to me, but I don't know who he is.* **4.** doğal bağ, ilgi, **5.** inanışları/davranışları/duyguları aynı. **~ spirits** : huyları/tabiatları/zevkleri aynı kimseler. *He and I are ~ spirits : we both enjoy music and football.* **6.** benzer, müşabih, aynı esasa dayanan. *We are studying dew, frost and ~ facts.* **7. ~ly** : akraba/hısım gibi, yakınlıkla, benzerlikle, **8. ~ness = ~ship** : yakınlık, akrabalık, hısımlık, benzerlik. ***e.a.- 1. akin, 2. family, relatives, kinfolk, tribe, kin, 3. kinship, 6. similar, related, cognate, like.***

kine, *is.* **1.** *bk.:* **kinescope** (1), **2.** *esk.* sığır, inekler, büyükbaş hayvanlar. ***e.a.- 2. cows, cattle.***

kinema, *is. Brit.* sinema. ***e.a.- cinema.***

kinematic(al), *sf.* devinimsel, hareketle ilgili.

kinematically, *zf.* devinimle, devinerek, devinim bilimiyle, devinim bilimsel olarak.

kinematics, *is.* devinim bilimi, hareket ilmi, kinematik: Mekaniğin kuvvet ve kütleleri hesaba katmaksızın sırf hareketleri inceleyen bölümü.

kinematograph, *is. bk.:* **cinematograph. ~ic(al)/~ically/~y** *bk.:* **cinematographic(al)(ly) /cinematography.**

kinescope, *is.&f.* **-scoped, -scoping 1. kine** *d.d.* resim tübü, almaç ışıtacı, kineskop, **2.** filme saptanmış/alınmış TV programı, **3.** (sonradan TV'de yayınlanacak programı) filme saptamak/almak/kaydetmek.

kinesi-, *ön ek* "devinim, hareket". *ör.: kinesimeter.*

kinesics, *is.* beden dili : haberleşme aracı olarak beden hareketlerinin/duruşunun/jestlerin incelenmesi.

kinesimeter = kinesiometer, *is.* devinim-ölçer : beden hareketlerini ölçen alet.

kinesiology, *is.* devinim bilimi : insan bedenindeki hareketlerin mekanik ve anatomisinin incelenmesi.

kinesis, *is., ç.* **kineses** devinim, hareket : uyarı şiddetine bağlı olan ve yönü/doğrultusu belirlenmeyen hareket.

-kinesis, *son ek, ç.* **-kineses 1.** "devinim, devim, hareket". *ör.:* **hypokinesis** : devimduyum azalması, **2.** "bölünme, ayrılma". *ör.: karyokinesis.* ***e.a.- 1. motion, movement, 2. division.***

kinesthesia = kinaesthesia = kinesthesis, *is.* devim duyumu : beden ve örgenlerinin yaptığı devimleri beyine ileten duyu. **muscle sense** *d.d.*

kinesthetic, *sf.* devim duyumsal. **~ method** : devim duyumsal yöntem.

kinetic, *sf.* **1.** devimsel, **2.** devinimli, hareketli, **3.** devimden/hareketten ileri gelen, **4. ~ art** : devim sanat : hareketli gözüken sanat eseri (heykel vb.), **5. ~ energy** : devimsel erke, kinetik enerji, hareketten doğan enerji. *bk.:* **potential energy, 6. ~ theory** : devim kuramı, kinetik teori, **7. ~ theory of gases** : uçunların devim kuramı, gazların kinetik teorisi, **8. ~ theory of matter** : maddesel devim kuramı, özdek devim kuramı, **9. ~ally** : devimsel olarak, devinerek, hareketle.

kinetics, *is.* devim bilimi, devim bilgisi, kinetik.

kineto-, *ön ek* "devim".

kinfolk = kinfolks = kinsfolk, *ç. is.* akraba.

king, *is.&f.* **1.** kral. (ilgili sıfat : **regal**). *the ~ of Sweden. King Edward.* **2.** bir konuda en usta/en zengin/en başta olan kimse. **an oil ~** : petrol kralı. **the ~ of beasts** : hayvanlar kralı. *a cattle ~.* **3.** (iskambilde) papaz, **4.** (satrançta) şah, **5.** damaya çıkan taş, **6.** krallık etmek/yapmak, hüküm sürmek, **7.** (dama vb.) kral çıkmak, **8. ~ it** : krallık taslamak, **9. ~hood** : krallık, **10. ~less** : kralsız, **11. ~lessness** : kralsızlık, **12. ~like** : kral gibi, krala benzer.

kingbird, *is. zool.* **1.** kralkuş *(Tyrannus tyrannus)* : K Amerika'nın ılık bölgelerinde yaşar. Tüyleri koyu kül rengi, kanatları ve kuyruğu kara, aktır, başında kırmızı süsü vardır. **2. ~ of paradise** : kral cennet kuşu *(Cincinurus regius)* : sırtı parlak kırmızımsı, karnı beyaz olup kuyruğunda iki uzun kıvrık tüy vardır.

King Charles spaniel, *is.* siyah, esmer tüylü İngiliz spanyeli.

king cobra = hamadryad, *is. zool.* dev kobra *(Ophio-phagus hannah)* : GD Asya ve Hindistan'da bulunan dünyanın en iri zehirli yılanı. Uzunluğu 4.5 m'yi geçer.

king crab, *is.* **1. horseshoe crab** *d.d.* nal yengeç : yengece benzer kabuklu nal şeklinde bir deniz hayvanı, **2. Alaskan crab** *d.d.* iri yengeç *(Paralithodes camtschatica)* : Alaska ve Japonya kıyılarında avlanıp eti yenen iri bir yengeç.

kingcraft, *is.* krallık (sanatı), devlet idare etme hüneri.

kingcup, *is. bot.* **1.** altıntop *(Ranunculus bulbosus),* **2.** *Brit. bk.:* **marsh marigold.**

kingdom, *is.* **1.** krallık, krallıkla yönetilen devlet, hükümdarlık. **The United ~** : Birleşik Krallık : Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda. **2.** âlem, dünya, başlı başına bir bütün oluşturan varlık. *the ~ of thought.* **3.** âlem : dünyayı oluşturan üç büyük bölümden her biri : *animal, vegetable and mineral ~s.* **4.** Allahın (Hristiyanlara göre Hz. İsa'nın) manevî hükümranlığı, **5. ~ come** : ahiret, cennet, öbür dünya, **6. ~ Hall** : Tanrı Evi : Yehova şahitlerinin toplanıp ibadet ettikleri bina, **7. ~less** : krallıktan yoksun, kralsız. ***e.a.- 1. monarchy, 2&3. dominion, empire, domain, 5. heaven, hereafter.***

kingfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** iri balık : *(Menticirrhus saxatilis)* : ABD doğu kıyılarında avlanan bir tür balık, **2.** kalifor *(Genyonemus lineatus)* : Kaliforniya kıyılarında avlanan

bir tür balık, **3. king mackerel** *d.d.* iri uskumru *(Scomberomous cavalla)* : Atlas Okyanusunun batı kıyılarında avlanır, **4.** yenizel : *(Seriola grandis)* : Avustralya ve Yeni Zelanda kıyılarında bulunan iri bir balık, **5.** *k.d.* kodaman : bir mahalle veya partinin kuvvetli/nüfuzlu adamı.

kingfisher, *is. zool.* yalıçapkını *(Alcedo atthis)* : Balık avlayarak yaşayan, iri tepelikli, uzun gagalı, sırtı parlak mavi, yeşil, karnı pas renkli bir kuş. Palearktik bölgede ırmak, göl ve deniz kenarlarında bulunur. **eastern belted ~** : kemerli yalıçapkını *(Megaceryle alcyon)*.

kinglet, *is.* **1.** kralcık, küçük kral, küçük bir ülkenin kralı, **2. ~s** : çalıkuşugiller *(Regulus)*.

kingly, *sf.&zf.* **-lies, -liest 1.** kral+. krala ait/özgü/yaraşır, kral gibi. **~ crown** : kral tacı. **~ appearence/graciousness/pride** : krala özgü görünüş/nezaket/gurur, **2.** şahane, görkemli, muhteşem, haşmetli, azametli, **3.** görkemlice, şahane/muhteşem bir şekilde, ihtişamla, azametle, heybetle, **4. kingliness** : görkemlilik, ihtişam, azamet, heybet. ***e.a.- 1&2.*** *princely, imperial, regal, splendid, royal, majestic, august, magnificient, 3. royally, regally.* ***k.a.- 1&2.*** *lowly.*

kingmaker, *is.* kral atayıcı : kralı/hükümdarı tahta çıkaracak veya yüksek bir yönetim makamına adam tayin edecek kadar kudret ve nüfuz sahibi kimse.

king-of-arms, *is., ç.* **kings-of-arms** baş armacı : İngiltere'de 1484'ten beri asilzadelerin unvanları ile arma ve nişanlarını kayıt ve tevzi etmekle görevli memur.

king of the beasts, *is.* aslan, hayvanlar kralı. ***e.a.-*** *lion.*

King of kings, *bk. :* **1. Christ, Jesus, 2. God, Jehovah.**

king penguin, *is. zool.* iri penguen *(Aptenodytes patagonicus)* Antarktik kuşağını çevreleyen adalarda yaşayan büyük cins penguen.

kingpin, *is.* **1.** (bowling oyununda) baş çomak : en önde veya ortada bulunan çomak, **2.** *k.d.* baş, elebaşı, **3.** ana cıvata, koşum çivisi : arabalarda ön tekerleklerin üzerinde sağa sola dönüşü sağlayan mil. ***e.a.-1.*** *headpin, 3. kingbolt.*

king post = kingpost = king-post, *is.* çatının orta direği, baba.

king row, *is.* (satrançta) şahın bulunduğu sıra.

Kings, *is.* **1.** Ahdiatik'te Krallar kitabı : Kings I ve Kings II diye adlandırılan, İsrail ve Juda krallarından bahseden iki kitaptan her biri, **2.** Douay İncil'inde I Samuel, II Samuel, I Kings, II Kings adlı dört kitap.

king salmon, *bk.:* **chinook salmon.**

King's Bench, *is.* (İngiltere'de vaktiyle kralın bizzat başkanlık ettiği) yüksek mahkeme heyeti: halen **High Court of Justice**'in bir bölümü. **Court of King's Bench** *d.d.* Hükümdar kraliçe ise : **Queen's Bench.**

king's blue, *is.* kobalt mavisi. ***e.a.-*** *cobalt blue.*

king's colour, *Brit.* **1.** krallık arması : İngiliz bahriyesince merasimlerde kullanılan beyaz üzerine krallık markasını taşıyan bandıra, **2.** (İngiliz ordusu) alay sancağı, **3. king's colours** : İngiliz kralının bulunduğu yere asılan ve krallık armasını taşıyan bir çift ipek bayrak. **King's colour, King's Colour** *ş.d.y.* Kraliçe için : **Queen's colour.**

King's Counsel, *is.* **1.** krallık hukuk danışmanları kurulu, **2.** krallık hukuk danışmanı/müşaviri. Kraliçe için : **Queen's Counsel.**

king's English, *is.* (İngiltere'de) resmî İngilizce. Kraliçe hükümdar ise : **queen's English** denir.

king's evidence, *Brit.- huk.* savcılık delili: savcının sanık aleyhinde ileri sürdüğü delil. Kraliçe hükümdar ise : **queen's evidence** denir. **turn king's evidence** *Brit.* cezayı hafifletmek için suç ortağı aleyhinde tanıklık yapmak, suç ortağını ele vermek.

king's evil, *is.* sıraca (hastalık). ***e.a.-*** *scrofula.*

king's 's highway, *is.* devlet yolu : İngiltere'de millî hükûmet, Kanada'da provens hükûmeti tarafından yaptırılan geniş kara yolu. Kraliçe hükümdar ise : **Queen's highway.**

kingship, *is.* **1.** krallık, kraliyet, **2.** tekerki, krallık yönetimi, monarşi, **3.** krallık görevlerini yapabilme yeteneği/iktidarı, krallığa liyakat, **4. his/your royal Kingship** : Haşmetmeap, Majeste, Kral Hazretleri. ***e.a.- 4.*** *Majesty.*

king-size = king-sized, *sf.* **1.** en uzun (sigara vb.), en büyük, en iri, **2.** (yatak) çok geniş : genellikle eni 1.95 m, boyu 2.00 m, **3.** en büyük boy (yatak çarşafı vb.). ~ *sheets.*

kingsnake = king snake, *is. zool,* ejder yılanı *(Lampropeltis getulus)* : G ABD'de bulunan, fare ve yılanları yiyen zehirsiz yılan.

king's ransom, *is.* çok büyük para, muazzam para.

king's silver, *is.* arı gümüş : çok pahalı gümüş takımları yapmakta kullanılan arı/saf ve yumuşak gümüş.

king truss, *is.* ana kiriş.

kingwood, *is.* **1.** *bot.* şah ağacı *(Dalbergia cearensis)* : Brezilya'da bulunan kerestesi mobilyacılıkta çok makbul bir ağaç, **2.** şah (ağacı) kerestesi.

kinin, *is. biy.- kim.* devinmaya : kanda ve bazı hayvansal dokularda oluşan kuvvetli ve kısa ömürlü bir peptit : kan basıncını düşürür, damarları genişletir.

kink, *is.&f.* **1.** kıvrım, kıvırcık, (saç, tel vb.), halat/ip vb. nin dolaşması, **2.** kasınç, kas/adale ağrısı/tutulması, (boyun, sırt ağrısı), **3.** kusur, noksan, engel : bir makinenin/plânın başarılı işlemesini engelleyebilecek şey, **4.** garip fikir, kapris, (düşüncede) gariplik/acayiplik, **5.** dolaş(tır)mak, kıvırmak/kıvrılmak, birbirine dolaş(tır)mak. ***e.a.- 1.*** *curl, twist,* ***2.*** *crick, spasm, cramp,* ***4.*** *whim, eccentricity, mental quirk.*

kinkajou = honey bear, *is. zool.* kinkaju *(Potos flavus)* : Orta ve G Amerika ormanlarında yaşayan yumuşak kahverengi/sarı tüylü, uzun kuyruğu ile dallara tutunup tırmanan, iri gözlü, küçük ayıya benzer etobur hayvan. Uzunluğu 35 cm, kuyruğu 48 cm.

kinky, *sf.* **kinkier, kinkiest 1.** dolaşık, girift, **2.** (saç) kıvırcık. ~ *hair.* **3.** *argo* (cinsel bakımdan) sapık, acayip, garip, terelelli, **4. kinkily** : (a) dolaşık/kıvırcık bir şekilde, (b) acayip/garip bir tarzda, sapıklıkla, **5. kinkiness** : (a) dolaşıklık, giriftlik, kıvırcıklık, (b) sapıklık, acayiplik. ***e.a.- 1&2.*** *curly, twisted, frizzy,* ***3.*** *eccentric, bizarre, quirky, weird.*

kinnikinnick = kinnikinnic = killikinnic = kinnikinic, *is.* **1.** kızılderili tütünü : Ohio vadisindeki yerliler ve ilk göçmenlerin tütün yerine kullandıkları kuru yaprak, ağaç kabuğu ve (bazan) tütün karışımı, **2.** bu karışımda kullanılan bitki.

kino, *is., ç.* **-nos 1.** (Avrupa'da) sinema, **2.** ~ **gum** *d.d.* kino sakızı : bazı tropik bitkilerden elde edilerek hekimlikte ve deri sepilemekte kullanılan kırmızı öz su veya bunun kurumasıyla elde edilen sakız.

kinsfolk, *ç. is. bk.:* **kinfolk.**

kinship, *is.* **1.** akrabalık, hısımlık, kandaşlık, **2.** ilgi, yakınlık, bağlılık, **3.** ~ **family** : akrabalarıyla beraber oturan geniş aile. ***e.a.- 1.*** *relationship,* ***2.*** *affinity, bearing, connection.*

kinsman, *is., ç.* **-men 1.** (erkek) akraba, hısım, kandaş, **2.** (evlilikten dolayı) akraba, hısım, **3.** ırkdaş, aynı ırktan olan kimse.

kinswoman, *is., ç.* **-women** (kadın) akraba, hısım, kandaş.

kiosk, *is. T.* **1.** köşk, kasır, yazlık (ev), sayfiye (evi), **2.** gazete satılan kulübe, **3.** çalgıcılara özgü kameriye.

kip[1], *is.* **1.** hayvan yavrusu derisi, sepilenmemiş dana/kuzu vb. derisi, **2.** bu derilerden bir deste/küme. **kipskin** *d.d.*

kip[2], *is. argo* **1.** pansiyon, **2.** (pansiyonda) yatak, **3.** *esk.* genel ev. ***e.a.- 3.*** *brothel.*

kip[3], *is.* **1.** Laos lirası, **2.** bin libre (454 kg) lik ağırlık ölçüsü.

kipper, *is.&f.* **1.** çiroz, tuzlanıp tütsülenmiş veya kurutulmuş som veya ringa balığı, **2.** (yumurtlama mevsiminde) som balığı, **3.** (ringa, som balığı vb.) temizleyip tuzlayıp tütsülemek veya kurutmak.

Kirghiz, *is., ç.* **-ghiz / -ghizes 1.** Kırgız, **2.** Kırgızca, Kırgız dili. **Kirgiz** *ş.d.y.* **3.** ~**ia** : Kırgızistan, Kırgız S.S.C. Resmî adı : *Kirghiz Soviet Socialist Republic.* **4.** ~ **Steppe = the Steppe** : Kırgız Stepleri.

Kiribati, *is.* Kiribatı : Büyük Okyanus ortasında birçok adadan oluşan küçük bir cumhuriyet. 1979'dan beri bağımsız.

kirk, *is.* **1.** *İsk.* kilise, **2. the Kirk** : (İngilizlere göre) İskoç Presbiteryen kilisesi, **3.** ~**man** : İskoç Presbiteryen kilisesine devam eden kimse, **4.** ~**yard** : kilise avlusu, mezarlık.

Kirkuk, *is.* Kerkük.

Kirman = Kirmanshah= Kermanshah, *is.* Kirman halısı.

kirmess, *is. bk.:* **kermis.**

kirn, *is.&f. İsk.* **1.** harmanda toplanan son buğday demeti, **2.** harman sonu şenliği/eğlencesi, **3.** *bk.:* **churn.**

kirsch = kirschwasser, *is.* vişne rakısı.

kirsen = kirsten, *gl.f. k.d. bk.:* **christen.**

kirtle, *is.* **1.** fistan, entari, Orta Çağ kadın giysisi, **2.** *esk.* erkek ceketi/paltosu, cübbe, **3. ~d** : fistanlı, entarili.

kishke, *is.* **1. stuffed derma** *d.d.* mumbar dolması (Yahudi usulü), **2. ~s** *argo* karın, mide, bağırsaklar. **to get kicked in the ~s** : karnına tekmeyi yemek. ***e.a.- 2. belly, stomach, guts.***

kismet = kismat, *is. T.* kısmet, kader, nasip, talih. ***e.a.- fate, destiny.***

kiss, *is.&f.* **1.** öpmek. *He took her in his arms and ~ed her (on the lips)/~ed her lips.* ~ **the children goodnight/goodbye** : yatarken/ayrılırken çocukları öpmek. **He ~ed her (on the) cheek** : Yanağından öptü. **She ~ed away the child's tears** : Çocuğun gözyaşlarını öperek sildi. **2.** (bilârdo) (top topa) tokuşma(k), hafifçe dokunma(k). *The 2 balls ~ed.* **3.** öpüşmek. *They ~ed when they met.* **They ~ed goodbye when they went away** : Öpüşerek veda ettiler. **4.** öpüş, öpücük, öpme, öpüşme, buse, **5.** hafifçe sürünmek/dokunmak/okşamak.*The wind ~ed her hair. A soft wind ~ed the treetops.* **6.** ~ **and be friends** : barışmak, **7.** ~ **away the hurt** : ağrıyı öpücükle geçirmek, **8.** ~ **hands** *Brit.* (hükûmette büyük bir mevkie atanınca) kralın/kraliçenin elini öpmek, **9.** ~ **the book** : kitaba el basmak, kutsal kitabı öperek yemin etmek, **10.** ~ **the dust/ground** : (a) kayıtsız şartsız teslim olmak, (b) ölmek, **11.** beze : yumurta akı ve şekerle yapılmış hafif bisküvit, **12.** çikolatalı sucuk : çikolata, ceviz, Hindistan cevizi vb. ile yapılmış şekerleme.

kissable, *sf.* **1.** öpülmeye değer, öpülür, çekici, cazip, **2. ~ness** : öpülmeye değerlik, öpülebilme, çekicilik, **3. kissably** : öpülmeye lâyık olarak, öpme arzusu uyandırırcasına.

kisser, *is.* **1.** öpen (kimse), **2.** *argo* (a) yüz, çehre, (b) ağız. ***e.a.- 2. (a) face, (b) mouth.***

kissing bug, *is.* **1.** ısıran / sokan böcek : insanı sokup acıtan çeşitli böceklerden her biri, **2. musked hunter** *d.d.* kan emen böcek *(Reduvius personatus)* : insanın yanak ve dudağını ısırıp kanatan bir tür böcek.

kissing cousin, *is. bk.:* **kissing kin.**

kissing kin, *is.* uzak akraba : amcazade, halazade vb.

kiss of death, *is.* tehlikeli ilişki/söz/eylem, facia, bir kimsenin mahvına sebep olan şey. **It's the kiss of death whenever he tries to repair the engine** : Ne zaman motoru tamire kalkışsa büsbütün mahveder.

kiss-off, *is. argo* sepetleme, kovma, işine son verme. ***e.a.- dismissal.***

kiss of life, *is. Brit.* **1.** ağızdan sun'î teneffüs : boğulmakta olan bir kimseyi kurtarmak için ağzından üfleyerek ciğerlerine hava göndermek, **2.** *mec.* can kurtarma, canlandırma, canlılık, hayatiyet, canlandıran/hayatiyet veren nesne. *Government investment would be the kiss of life to the coal industry.*

kiss of peace = pax, *is.* barış öpücüğü : kilise ayinlerinde Hristiyanlık sevgisi ile birliğini temsilen öpüşme.

kist, *is. İsk.* kasa, para sandığı. ***e.a.- coffer.***

kit[1], *is.&f.* **1.** takım, alet/araç/aygıt takımı, avadanlık, **2.** takım/alet/avadanlık çantası, **3.** monte edilecek parçalar. *The toy aircraft is made from a ~ (=a set of separate pieces).* **4.** *k.d.* eşya dizisi/takımı, insan topluluğu, **5.** yolcu eşyası, pılı pırtı. **pack up one's ~** : pılıyı pırtıyı toplamak, **6.** *Brit.* donatmak, döşemek, teçhiz etmek. ~ **out/up (with sth.)** : tepeden tırnağa donatmak, her ihtiyacını sağlamak, **7. the whole kit and caboodle** (or **boodle**) *ABD- argo* tümü, tamamı, hepsi birden, takım taklavat, ne var ne yok (hepsi), varı yoğu. **He sold the whole kit and caboodle and left the city** : Nesi var nesi yoksa hepsini sattı ve şehri terk etti. ***e.a.- 6. outfit, equip.***

kit[2], *is.* kemençe : eskiden cepte taşınan üç telli küçük keman. **sourdine, kit violin** *d.d.*

kit[3], *is. bk.:* **kitten.**

kit bag, *is.* hurç, asker çantası. ***e.a.- knapsack.***

kitchen, *is.&sf.* **1.** mutfak, **2.** mutfak takımı, **3.** mutfak+, mutfakta kullanılan. ~ **table** : mutfak masası, **4.** *k.d.* basit adî (dil hakkında söylenir). ~ *French.* **5.** ~ **cabinet** : (a) mutfak dolabı, (b) başbakanın özel danışmanlar grubu, **6.** ~ **dresser** : mutfak dolabı, **7.** ~ **garden** : sebze

bahçesi, **8. ~less** : mutfaksız, **9. ~ maid** : mutfak hizmetçisi, aşçı yamağı kız, **10. ~ midden = shellheap, shellmound** *ant.* ev çöplüğü : tarih öncesine ait insan/hayvan kemikleri, deniz kabukları, kaba aletler vb. ile dolu yığın, **11. ~ parade** *As.* mutfakta çalıştırılma görevi/cezası, **12. ~ police** *As.* (a) aşçı yamağı, (b) (bazan ceza olarak) mutfak işlerine atanan asker, **13. ~ range** : mutfak sobası/fırını, **14. ~ stuff** : erzak, nevale, yemek için pişirilecek malzeme, yemeklerden artan yağlar, **15. everything (all) but the ~ sink** *: (mizah)* lüzumundan/haddinden fazla, pek çok. **He's only staying 3 days, but he arrived here with everything but the ~ sink (=lots of bags, cases etc.)** : Yalnız üç gün kalacak, fakat bir sürü lüzumsuz eşya getirmiş.

kitchener, *is.* **1.** aşçı yamağı, **2.** *Brit.* kuzine, büyük mutfak sobası.

kitchenette, *is.* küçük mutfak.

kitchen-sink drama, *is.* işçiler/çalışanlar dramı : özellikle İngiltere'de 1950-60'lı yıllarda yazılan ve çalışan sınıfın ev hayatını konu alan dram.

kitchenware, *is.* mutfak eşyası, kap kacak.

kite, *is.&f.* **kited, kiting 1.** uçurtma, **2.** *zool.* çaylak, atmaca, şahin veya benzeri süzülerek uçan kuş (*Accpitridae/Falconidae* familyası). çaylak *(Milvus),* kızılçaylak *(Milvus milvus),* sıçancıl *(Milvus regalis),* **3. Arabian ~** *zool.* kocalak *(Milvus arabicus),* **4. black-winged ~** *zool.* karasungur *(Elanus caeruleus),* **5.** *tic.* sahte bono, karşılıksız çek, **6.** haraççı : başkalarını haraca keserek geçinen kimse, **7.** *den.* hafif yelken : hafif rüzgârda kullanılan yelkenlerden biri, **8.** *argo* II. Dünya Savaşında kullanılmış uçak, **9. fly a ~** *mec.* nabız yoklamak, kamuoyunu yoklamak için uydurma haberler yaymak, halkı/başkalarını denemek. *bk.:* **wind**[1] (26) : *see which way the wind blows.* **10. fly/send up a ~** : (a) uçurtma uçurmak, (b) deneme balonu uçurmak, (c) boşa (karavana) atmak, dedikodu çıkarmak, palavra atmak, **11. ~-balloon** : askeri gözetleme balonu, **12. go fly a ~** *ABD- argo* Çek arabanı! Git kendi işine! Çekil oradan! Sen kendi işine bak! **13. ~-mark** *: British Standards Institute* tarafından kabul edilen eşyalara konulan uçurtma şeklinde özel simge, **14.** *tic.* sahte bono ile para toplamak/kredi sağlamak, **15.** *tic.* çeki bozdurmadan önce meblâğı artırmak, çek üzerinde sahtekârlık yapmak. *to ~ a check.* **16.** uçar gibi (çabuk/hafif/endişesiz) gitmek/yürümek, **17.** hızla yükselmek/artmak. *The prices of necessities continue to ~.* **18.** (fiyat vb.) yükseltmek, artırmak, **19. kiteflying** : (a) uçurtma uçurma, (b) sahte bono ile para toplama, (c) deneme balonu uçurtma. ***e.a.- 18.*** *soar.*

kiter, *is.* **1.** uçurtma/balon uçuran, **2.** sahte bono ile para toplayan, **3.** çek üzerinde sahtekârlık yapan.

kith, *is.* **1.** tanıdıklar, konu komşu, eş dost, hısım akraba, **2.** *bk.:* **kindred**, **3.** toplum: bir bölgede yaşayan, ortak dil, töre, ekonomi ve kültüre sahip kimseler topluluğu.

kith and kin, *is.* tanıdıklar, eş dost ve hısım akraba.

kithara = cithara, *is.* kitara.

kithe = kythe, *f.* **kithed, kithing** *İsk.* **1.** bildirmek, beyan etmek, göstermek, açıklamak, **2.** görünmek, açıklanmak. ***e.a.- 1.*** *declare, show.*

kitling, *is. Brit.- k.d.* enik, encik, hayvan (özellikle kedi) yavrusu. ***e.a.-*** *kitten, kit*

kitsch, *is.* avam sanatı/edebiyatı : basit, değersiz, avama hitap eden edebiyat, dolmuş edebiyatı. **kitschy** : amiyane, avama özgü.

kittel, *is.* (Musevîlerin Yom Kippur ayininde giydikleri) tören cübbesi, beyaz cübbe.

kitten, *is.&f.* **1.** enik, encik, kedi yavrusu, **2.** (tavşan vb.) yavru, **3.** (kedi, tavşan vb.) eniklemek, yavrulamak, doğurmak, **4.** (kedi) gebe olmak, **5. have a ~(s)** *argo* bir şeye kızmak/öfkelenmek, çok sinirli ve endişeli olmak.

kittenish, *sf.* **1.** oyuncu, civelek, oynak, işvebaz, **2.** kedi yavrusu gibi, **3. ~ly** : oynakça, işvebazlıkla, civelek civelek, oyunbazlıkla, **4. ~ness** : civeleklik, oynaklık, işvebazlık, oyunbazlık. ***e.a.- 1.*** *coy, playful, coquetish.*

kittiwake, *is. zool.* kuzey martısı *(Rissa tridactyla) :* K Atlantik kıyılarına mahsus tüyleri beyaz, kanatları kül rengi, kanat uçları siyah, ayağının arka parmağı çok kısa, orta boy martı.

kittle, *sf.&gl.f.* **-tled, -tling** *İsk.* **1.** gıdıklamak, tahrik etmek, **2.** pohpohlamak, aşırı övmek/methetmek, **3.** şaşırtmak, zihnini karıştır-

mak, **4.** oynak, civelek, fıkırdak, kıpır kıpır, yerinde duramaz, **5.** çok gıdıklanır. ***e.a.-1.*** *tickle, 3. puzzle, perplex, 4. skittish, fidgety, 5. ticklish.*

kitty, *is., ç.* **-ties 1.** enik, encik, kedicik, kedi yavrusu, **2.** kedi, pisi pisi (kedinin takma adı), **3.** belirli bir işe sarf edilmek için toplanan para, **4.** (iskambil oyununda) (a) kazançlardan belirli bir maksat için ayrılan para, (b) **widow** *d.d.* el dağıtıldıktan sonra ortaya konan kâğıtlar. ***e.a.-1.*** *kitten, 2. cat.*

kitty-corner(ed), *sf.&zf. bk.:* **cater-cornered.**

kiva, *is.* (Pueblo kızılderili köylerinde) yer altı tapınağı : kısmen yere gömülü, dairesel ve tavandaki delikten girilen tek odadan ibaret tapınak.

Kiwanian, *sf.&is.* Kivanisli, Kivanis üyesi.

Kiwanis, *is.* Kivanis: 1915'te ABD ve Kanada'da kurulmuş milletler arası erkek kulüpleri birliği. Halka hizmet, ticarî ve meslekî hayatı yüksek ülkülere yöneltme amaçlarını güder. **Kiwanis Clubs** *d.d.*

kiwi, *is.* **1.** *zool.* kivi *(Apteryx australis)* : Yeni Zelanda'ya özgü, kanatları gelişmemiş, kurşunî kahverengi saç gibi tüylü, uzun gagalı bir tür kuş. Uzunluğu 70 cm, gagası 15 cm, **2.** *Avust.* Yeni Zelandalı, **3.** *As. argo* uçuş yapmayan hava subayı.

KKK = K.K.K. = Ku Klux Klan.

kl. = kl = kiloliter.

Klan, *is.* **1.** *bk.:* **Ku Klux Klan, 2.** Ku Klux Klan'ın bir şubesi, **3. ~man** : Ku Klux Klan üyesi.

klavern, *is.* **1.** Ku Klux Klan'ın bir şubesi, **2.** Ku Klux Klan'ın toplanma yeri.

klaxon, *is.* klâkson, korna.

kleagle, *is.* Ku Klux Klan' da resmî görevli.

Klebs-Löffler bacillus, *is.* difteri basili *(Corynebacte-rium diphtheriae).*

Kleenex , *is.* kâğıt mendil.

kleig light, *is. bk.:* **klieg light.**

Klein bottle, *is. geom.* Klein şişesi : dış yüzeyindeki bir noktadan iç yüzeyindeki karşıt noktaya yüzeyi delmeden geçilebilen kapalı yüzey.

klepht, *is.* **1.** (Yunanlı/Arnavut) eşkıya, haydut, hırsız, soyguncu, **2. ~ic** : eşkıya+, haydut+. ***e.a.- 1.*** *robber, guerilla.*

kleptolagnia, *is. psikol.* çalma cinselliği : çalma eyleminden cinsel doygunluk sağlama durumu.

kleptomania, *is. psikol.* çalma sayrılığı, hırsızlık hastalığı : hiçbir nesnel gereksinme olmaksızın kişinin çalma zorunluğu duyması. **kleptomaniac** : çalma hastası.

klieg light, *is.* kuvvetli ışık/aydınlatma, özellikle sinema sahnesi aydınlatması.

klipspringer, *is. zool.* kaya antilopu *(Oreotragus oreotragus)* : Ümit Burnu ile Habeşistan arasındaki dağlarda yaşayan küçük, çevik bir antilop. Uzunluğu 1 m, yüksekliği 60 cm.

klong, *is.* (Siyam'da) kanal. *the ~s of Bangkok.*

kloof, *is.* (Afrika'da) derin dere. ***e.a.-*** *ravine, deep glen.*

kludge = kluge, *is. argo* uydurma/derme çatma sistem, özellikle başka bir maksatla yapılmış ve birbirine pek uymayan parçalardan oluşmuş bilgisayar.

klutz, *is. argo* **1.** sakar, beceriksiz, hoyrat (kimse), **2.** aptal, sersem, mankafa, **3. ~iness** : sakarlık, beceriksizlik, hoyratlık; aptallık, sersemlik, mankafalık, **4. klutzy** : sakar, beceriksiz, hoyrat; aptal, sersem, mankafa. ***e.a.-1.*** *clumsy, awkward, 2. stupid, foolish, blockhead.*

Klystron , *is.* klistron : çok yüksek frekans osilatörü/amplifikatörü olarak kullanılan elektron tüpü.

km. = kilometer(s).

k-meson = K-meson = kaon, *is. fiz.* yarım ortacık : kütlesi protonunkinin takriben yarısı kadar, + veya - yükü elektronunkine eşit olan ortacık.

kmole = kilomole(s).

kn = knot(s).

knack, *is.* **1.** yetenek, kabiliyet, hüner, ustalık, maharet. *He had a ~ for saying the right thing when necessary. He has a / the ~ of making friends wherever he goes.* **2.** zekâ, becerikililik, **3.** hüner ve ustalık isteyen iş, **4.** meleke, alışkanlık. **get the ~ of doing** : ...yapmakta meleke edinmek. **I've lost the ~** : Alışkanlığımı yitirdim. **5.** izahı güç nitelik/eğilim, **6.** *esk.* ustalık ve maharetle yapılmış cihaz, **7.** sır, püf noktası, bilinmeyen/anlaşılması güç husus. **There's a ~ in it** : Bunun bir püf noktası var. **to have the ~ of doing sth.** : işin sırrını/püf noktasını (nasıl

yapılacağını) bilmek. ***e.a.-1.*** *talent, aptitude, aptness, facility, dexterity, trick, stratagem, 2. cleverness, adroitness.*

knacker, *is. Brit.* **1.** sakat/ölmüş at/inek vb. alarak derisini vb. satan kimse, **2.** yıkmacı, hurdacı : eski ev, gemi vb. alıp parçalarını satan kimse, **3. ~'s yard** : hurda deposu, hurdacı dükkânı, **4. knackery** : yıkmacılık, hurdacılık.

knackered, *sf. Brit.- argo* bitkin, bîtap, çok yorgun. ***e.a.-*** *very tired.*

knackwurst = knockwurst, *is.* baharatlı kalın sucuk.

knap, *is.&f.* **knapped, knapping** *Brit.-k.d.* **1.** tepe üstü, küçük tepenin zirvesi/doruğu, **2.** tepecik, **3.** hafifçe/tık tık vurmak, **4.** kır-(ıl)mak, yar(ıl)mak, parçala(n)mak, parça parça etmek/olmak, **5.** (taş vb.) yont(ul)mak, **6.** (anî/şiddetle) ısırmak, dişlemek, ısırıp koparmak, **7.** hızlı hızlı konuşmak, gevezelik etmek, **8. ~per** : taşçı, taş yontucu. ***e.a.- 1.*** *crest, summit, 3. rap, 4. snap, break, crop, 6. nibble, bite, 7. chatter.*

knapsack, *is.* sırt/arka çantası.

knapweed, *is. bot.* peygamber çiçeği *(Centaurea nigra)* : pembe, mor top çiçekli bir bitki.

knar, *is.* **1.** budak, **2. ~red/~ry** : budaklı. ***e.a.- 1.*** *knot.*

knave, *is.* **1.** hilekâr/düzenbaz/dolandırıcı kimse, alçak herif, **2.** (iskambilde) bacak, **3.** *esk.* uşak, hizmetkâr. ***e.a.- 1.*** *rascal, rogue, scoundrel, swindler, blackguard, villain, scamp, scapegrace.* ***k.a.-1.*** *hero, gentleman.* ***eş ses.-*** *nave.*

knavery, *is., ç.* **-ries 1.** hile(kârlık), düzen (bazlık), dolandırıcılık, alçaklık, rezilik, **2.** dolandırma, aldatma, tongaya bastırma, **3.** *esk.* şakacılık, yaramazlık, muziplik. ***e.a.- 1.*** *fraud, deceitfulness, trickery, rascality, 3. mischievousness, waggishness, roguishness.*

knavish, *sf.* **1.** hilekâr, düzenbaz, dolandırıcı, alçak, rezil, **2. ~ly** : hile ile, düzenbazlıkla, dolandırıcılıkla, alçakça, rezilâne, **3. ~ness** *bk.:* **knavery** (1).

knead, *gl.f.* **1.** yoğurmak, hamur yapmak. *~ing dough.* **2.** mıncıklamak, ovmak, masaj yapmak, **3.** yoğurarak yapmak/şekil vermek. **~ and mold public opinion** : kamuoyunu geliştirmek/istenilen şekle çevirmek, **4. ~ing table** : hamur tahtası, üzerinde hamur açılan tahta, **5. ~ing-trough** : hamur teknesi, **6. ~able** : yoğurulabilir, **7. ~er** : yoğuran, yoğurucu.

knee, *is.&f.* **kneed, kneeing 1.** *anat.* diz. **to move about on one's hands and ~s instead of walking** : yürüyecek yerde eller ve dizler üstünde sürünmek, **2.** dört ayaklı hayvanlarda arka bacağın orta eklemi, **3.** dize benzer/diz şeklinde şey, **4.** elbisenin dizi/dize gelen kısmı. *big holes in the ~s of his old trousers.* **5.** dirsek şeklinde parça, çerçevenin köşesi, **6.** bataklıkta büyüyen ağaçların köklerindeki yuvarlak veya konik çıkıntı. *cypress ~.* **7.** diz vurma(k), dizi ile vurma (k), dürtme(k), dokunma(k), **8.** *esk.* (reverans makamında) diz bükmek, **9.** *esk.* diz çökmek **10. be on/go (down) on ~s** : diz çökmek (dua veya yalvarma için), **11. bring s.o. to his ~s** : (birini) dize getirmek, yenmek, bozguna/hezimete uğratmak, boyun eğdirmek, yola getirmek, **12. gone at the ~s** *k.d.* dizleri yırtılmış/eskimiş (pantalon), **13. learn sth at one's mother's ~** : anasının dizi dibinde öğrenmek, **14. on the ~s/in the lap of the gods** : meçhul, bilinmez (gelecek olay), Allaha kalmış, Allah bilir. ***e.a.- 9.*** *kneel, genuflect, 11. defeat.*

knee action, *is.* dirsek hareketi : taşıtın ön tekerleklerine bağımsız düşey hareket sağlayan askı düzeni.

knee breeches, *is.* kısa pantalon.

kneecap, *is.&f.* **-capped, -capping 1.** diz kapağı, diz kemiği, **2.** dizlik, dize konulan parça/yama, **3.** (bir kimsenin) dizine ateş etmek, dizinden vurmak (özellikle anarşi olaylarında). ***e.a.- 1.*** *patella.*

knee-deep, *sf.* **1.** diz boyu (derinliğinde), dize kadar. *~ mud/flood. The water was ~.* **2.** dizine kadar batmış/gömülmüş. *They were ~ in water/in mud.* **3.** (bir işe/olaya) tamamen dalmış /kendini vermiş/kaptırmış, tamamen işin içinde. *~ in work.* **4.** boğazına kadar. **~ in debt** : boğazına kadar borç içinde. ***e.a.- 3.*** *embroiled, involved, deeply engaged, occupied.*

knee-high, *sf.* **1.** diz boyunda, dize kadar (yükselen). *The grass was ~.* **2.** bacak kadar, ufacık. **I knew that man when he was only ~** : Onun çocukluğunu bilirim. **3. ~ to a grasshoper** : bacak kadar (çocuk), cüce, bücür.

kneehole, *is.* (masa/yazıhane vb. de) diz boşluğu.

knee jerk, *is. fizy.* diz kapağına vurulunca bacağın birden fırlaması.

knee-jerk, *sf. k.d.- hkr.* düşünmeden yapan/yapılan, düşüncesiz, kukla, her emre itiraz etmeden baş eğen. *a ~ liberal.*

knee joint, *is.* diz eklemi/mafsalı.

kneel, *gs.f.* **knelt/kneeled, kneeling 1.** diz çökmek, diz üstü oturmak, diz büküp selâmlamak. *He knelt down to look for a coin he had dropped. Everyone knelt in prayer.* **2. ~er** : diz çöken.

kneepad, *is.* dizlik, diz yastığı, dizi koruyucu yastık.

kneepan, *is.* diz kapağı kemiği. ***e.a.- knee-cap, patella.***

kneepiece, *is.* diz zırhı, zırhın dizi koruyan parçası.

knell, *is.&f.* **1.** matem çanı sesi, **2.** ölüm haberi, kara haber, matem sesi, ölümü ilân eden ses, **3.** zeval/sona erme (işareti/sesi). *The ~ of parting day.* **sound the ~ of** : sona ermek, zeval bulmak, -e elveda demek. *His failure sounds the ~ of all his hopes.* **4.** matem çanı çalmak, matem çanı ile ilân etmek, **5.** selâ vermek, **6.** matem çanı gibi ağır ağır çalmak, hazin/matemli ses vermek.

knelt, *f. bk.:* **kneel** *(geç.z.&sf.f.).*

Knesset(h), *is.* İsrail parlamentosu.

knew, *f. bk.:* **know** *(geç.z.).*

Knickerbocker, *is.* **1.** New York'un en eski Holanda yerlileri soyundan olan, **2.** New Yorklu, New York şehri yerlisi.

knickers = knickerbockers, *is.* golf pantalonu, şalvar.

knickknack = nickknack, *is.* **1.** biblo, oyuncak, cici bici, küçük süslü şey, **2.** çerez, çeşitli yiyecek, **3. ~ed = ~y** : cicili bicili. ***e.a.- 1. trinket, gimcrack.***

knife[1], *is., ç.* **knives 1.** bıçak, çakı. **table ~** : yemek bıçağı. **carving ~** : et bıçağı, et dilimleme bıçağı. **pocket ~** : çakı. **~ and fork** : bıçak ve çatal. *Put your ~ and fork down on the plate if you're finished eating.* **2.** hançer, kama, **3.** makine bıçağı, makinenin kesici ucu, **4. before you can/could say "knife":** *Brit.- argo* göz açıp kapayıncaya kadar, çabucak. *She ran off before you can/could say "knife".* **5. under the ~** : bıçak altında, ameliyat olurken, ameliyatta, ameliyat esnasında. *The sick man died under the ~. He was under the ~ for three hours.* **6. ~like** : bıçak gibi. ***e.a.- 2. dagger.***

knife[2], *f.* **knifed, knifing 1.** bıçakla kesmek, **2.** bıçaklamak, bıçak saplamak, hançerlemek, bıçakla/kama ile/hançerle vurmak. *During the fight he was ~d in the back.* **3.** (boya vb.) bıçakla karıştırıp hazırlamak, **4.** *ABD- argo* arkadan vurmak, kuyusunu kazmak, **5.** bıçak gibi kesmek/yarmak. *The prow was knifing the water. The cruiser ~d through the heavy sea.* **6. knifer** : bıçaklayan, bıçak saplayan, bıçakla kesen.

knifeboard, *is.* **1.** bıçak temizleme tahtası, **2.** *Brit.* eski otobüslerin üst kat koltuğu.

knife-edge, *is.* **1.** bıçak ağzı, bıçağın keskin yanı, **2.** (bıçak gibi) keskin şey, bıçak sırtı, (pantalon) bıçak sırtı gibi ütülü, **3.** dayanak : terazi kolu, saat rakkası vb. için desteklik yapan sert madenden keskin kama, **4. on a ~** : (a) bıçak üstünde, geleceği/sonucu hakkında son derece endişeli. *He was on a ~ about the examinations.* (b) sonu meçhul/şüpheli, kritik durumda, kararsız. **balanced on a ~** : son derece şüpheli. **The success or failure of the plan was balanced on a ~** : Plânın başarılı olup olmayacağı son derece şüpheli idi.

knife-grinder, *is.* bıçak bileyicisi.

knife pleat, *is.* ince/keskin kırma/kıvrım/pli. **knife-pleated** : ince/keskin kırmalı.

knife-rest, *is.* bıçak altlığı : sofrada üzerine et bıçağı konulan altlık.

knife-sharpener, *is.* bileyici, bıçak bileme aleti.

knight, *is.&gl.f.* **1.** (Orta Çağlarda) silâhşor, şövalye, **2.** asilzade, **3.** "Sir" unvanını kazanan kimse, **4.** (satrançta) at, **5.** kendini bir ilkeye/bir kadının hizmetine adayan kimse, **6.** şövalye yapmak, şövalyelik payesi vermek. *Sir George has been ~ed by the Queen.* **7. black ~** : kötülük simgesi, **8. white ~** : iyilik simgesi, ıslahatçı, **9. ~ of the pen** : gazeteci, **10. ~ of the road** : (mizah) yolkesici, **11. ~ bachelor** : unvanı kaydıhayat şartıyla olan ve çocuklarına geçmeyen şövalye, **12. ~ banneret** : sancaktar, bayraktar, **13. ~ - errant** : serüvenci silâhşor, Orta Çağda diyar diyar dolaşan şövalye, **14. ~ - errantry** : (a) serüvenci silâhşorluk, (b) donkişotluk, donkişotvari davranış/eylem, **15. Knights of the Round Table** : Kral Arthur'un sarayındaki şövalyeler.

knighthead, *is. den.* şövalye başı : geminin baş tarafında şövalye başı gibi oyulmuş başlık.

knighthood, *is.* **1.** silâhşorluk, şövalyelik. *The golden age of ~ was long time ago.* **2.** asil/kibar davranış, **3.** şövalyeler, silâhşorlar. *The ~ of England suffered heavy losses in the Wars of Roses.*

knightly, *sf.&zf.* **1.** şövalye+. **~ armor** : şövalye zırhı, **2.** şövalyeye yakışır, asil, cesur, âlicenap, yiğitçe, kahramanca. *~ deeds.* **3.** şövalyelerden oluşan, **4. knightliness** : cesaret, yiğitlik, mertlik, asalet, kibarlık.

knish, *is.* çörek :Yahudilerin yaptığı etli veya patatesli çörek.

knit, *is.&f.* **knitted/knit, knitting 1.** örmek. **~ stockings out of wool = ~ wool into stockings** : yün çorap örmek. **~ sth up** : örerek tamir etmek. *She often ~s while reading. She is ~ting a sweater.* **2.** birleştirmek, sıkı sıkıya bağlamak. *Mortar is used to ~ bricks together. ~ broken bones. The two families are ~ together by common interests.* **a well-~ frame** : iyi yapılı vücut. **loosely ~ frame** : gevşek yapılı vücut, **3.** (kaşları) çatmak. **~ the brows** : kaş çatmak, **He ~ his brows** : Kaşlarını çattı. **4.** birleşmek, kaynaşmak, bitişmek, birbirine yapışmak/kaynamak. **I hope the 2 edges of the broken bone will ~ (together) smoothly** : İnşallah kırık kemikler birbirine düzgünce kaynar. **5.** (kaş) çatılmak, uçları birbirine yaklaşmak, **6.** örgü, örülmüş giysi, **7. ~table** : örülebilir, **8. ~ted** : örülmüş, örme, **9. ~ter** : ören, örgü yapan, örücü.

knitting, *is.* **1.** örme (işi), **2.** örgü, örülmüş şey, **3. ~ machine** : örgü makinesi, **4. ~ needle** : şiş tığ, örgü şişi tığ, **5. ~ work** : örgü işi.

knitwear, *is.* örülmüş elbise, örgü (blûz/süveter vb.).

knives, *ç. is. bk.:* **knife.**

knob, *is.* **1.** topuz, tokmak, tutamak. **door ~** : kapı tokmağı. *He opened the door by turning the ~.* **2.** düğme, top, yumru, topak. **a ~ of butter** : tereyağı topağı. **Turn the ~ clockwise to switch the set on** : Cihazı çalıştırmak için düğmeyi sağa çeviriniz. **3.** tepecik, yığın, küme, yuvarlak tepe, **4. ~bed** : topaklı, topuzlu, yumrulu, **5. ~like** : topuz/tokmak gibi.

knobby, *sf.* **-bier, -biest 1.** yumrulu, topuzlu, topaklı, yumru yumru, topak topak, **2.** yumru/topak gibi, tostoparlak, yusyuvarlak. *He has very thin legs and ~ knees.* **3. knobbiness** : yumruluk, topuzluluk, topaklılık.

knobkerrie, *is.* topuz, ucu topuzlu değnek/sopa : G Afrika yerlileri mızrak/ok yerine bunu atarlar.

knock[1], *f.* **1.** vurmak, (kapı) çalmak. **Someone is ~ing at the door/on the window** : Birisi kapıyı çalıyor/pencereye vuruyor. *Please ~ (on / at the door) before entering.* **Come in without ~ing** : Kapıyı çalmadan içeri giriniz. **He ~ed (=struck by accident) his head on /against the wall** : Başını (kazara) duvara vurdu. **2.** (makine) vurmak, vuruntu yapmak. *The engine of our car is ~ing badly.* **3.** *k.d.* kusur bulmak, eleştirmek, tenkit etmek, başına kakmak, muaheze etmek, çıkışmak, **4.** çarp(ış)mak, toslamak, tokuşmak. *He ~ed into the table.* **5.** vurmak, çarpmak, dövmek, **6.** zorlamak, itmek, **7.** vurarak delmek/açmak/yapmak. *to ~ a hole in the door.* **8.** (bir şeyi başka şeye) çarpmak/vurmak/toslatmak/tokuşturmak, **9.** *Brit.- argo* şaşırtmak, son derece hayrete düşürmek, hayrette bırakmak, *argo* afallatmak, ağzı açık bırakmak, **10. ~ about/around** *argo* (a) avare/serseriyane dolaşmak, (b) aylaklık etmek, boş yere vakit öldürmek, aylak aylak gezmek, sürtmek, (c) hırpalamak, örselemek, tartaklamak, sarsmak, **11. ~ back** *Brit.- k.d.* (bir yudumda) içmek (içkiyi) tepeye dikmek, mideye indirmek. *You ~ back a pint in the pub.* **12. ~ down** : (a) mezatta malı son artırana verdiğini çekici vurarak ilân etmek. *The painting was ~ed down at $90/was ~ed down to Mr. S for $90.* (b) *tic.* parçalara ayırmak. *We ~ed down the bookcase and packed it in the car.* (c) *argo* (parayı) çalmak, zimmetine geçirmek, (d) *argo* kazanmak, (maaş vb.) almak, (e) fiyatı indirmek/kırmak, tenzil etmek. *The price was ~ed down to $5.* (f) yıkmak, yere sermek, yer ile yeksan etmek, vurup devirmek. *Our house is being ~ed down to make way for a new road. These old houses are to be ~ed down.* (g) **~ over** *d.d.* (taşıt) çarpıp yere devirmek, çarpmak. *Jo was ~ed down by a bus yesterday.* (h) **You could ~ me down/over with a feather** : Çok şaştım, şaşırıp kaldım, hayretler içinde kaldım. **13. ~ it off** *argo* (kavga/gürültü/münakaşa vb.) durdur(mak), son ver(mek), **14. ~ off**

argo (a) dur(dur)mak, son vermek, (b) bitirmek, temizlemek, başından atmak, defetmek. *I've a lot of work to ~ off before I can take my holiday.* (c) öldürmek, haklamak, icabına bakmak, (d) (fiyatı) indirmek, tenzil etmek, (e) yenmek. *~ off 3 opponents.* (f) bozmak, sakatlamak, mahvetmek, işlemez hâle getirmek. (g) *Brit.- k.d.* (bir şeyi) çalmak, yürütmek. *Who ~ed off my coat?* (h) soymak, soygunculuk yapmak. *They ~ed off a bank.* (i) (yazı/müzik) yazıvermek, çiziştirivermek, şipşak yapmak. *He ~ed off a poem in 5 minutes.* (j) *Brit.- argo - kaba* (kadını/kızı) sikmek, düzmek, **15. ~ on the head** : (ümit, plân vb.) kırmak, akamete uğratmak, son vermek. *Her refusal has ~ed all my careful plans on the head.* **16. ~ (oneself) out** : takatini tüketmek, bütün gücünü harcamak, bîtap düşmek, dermansız /güçsüz kalmak, **17. ~ out** : (a) (boksta) rakibini yere sermek/bayıltmak, nakavt etmek, (b) tahrip etmek, bozmak, hasara uğratmak, **18. ~ out of the box** : (beysbolde) topa iyi vuruşlar yaparak karşı oyuncuyu yerinden çıkarmak, **19. ~ over** : (a) (birisine/bir şeye) vurup düşürmek/devirmek, (b) soymak, hırsızlık yapmak. *He ~ed over five banks.* **20. ~ people's heads** : (insanların) aklını başına getirmek, (zorla) yola getirmek, makul olmaya zorlamak, Hanya'yı Konya'yı göstermek, **21. ~ spots off s.o. (at sth.)** : daha üstün /başarılı olmak, yenmek, duman attırmak. **He can ~ spots off me at almost any game we play** : Oynadığımız her oyunda beni yener. **22. ~ the bottom out of** : alt üst etmek, başarısızlığa/akamete uğratmak. *Her refusal has ~ed the bottom out of my plans.* **23. ~ together** : alelâcele yapmak, yapıp çatmak, kaba saba/baştan savma yapmak. *~ boards together for a camp table. The bookshelves had obviously been ~ed together, not made with care.* **24. ~ up** : (a) *Brit.- k.d.* (kapıya vurup) uyandırmak. *Please tell the servant to ~ me up at 5 o'clock.* (b) *Brit.- k.d.* yormak, bîtap düşürmek. *He was ~ed up after the long steep climb.* (c) *ABD- argo* (bir kadını) gebe bırakmak. ***e.a.-1.*** *strike,* ***5.*** *hit, strike, beat,* ***10.*** *(b) loiter, loaf, (c) mistreat,* ***11.*** *swallow, toss down,* ***12.*** *(c) steal, embezzle, (d) earn, receive, (e) reduce, lower, (f) destroy, demolish,* ***13.*** *stop,* ***14.*** *(a) cease, (b) finish, dispose of, get rid of, (c) kill, murder, (d) reduce, (e) defeat, (f) disable, (g) steal, (h) rob,* ***15.*** *exhaust,* ***17.*** *(b) damage, destroy,* ***19.*** *(a) fell, (b) rob.*

knock[2], *is.* **1.** vurma, vuruş, **2.** kapı çalınması, **3.** darbe, sadme, **4.** *k.d.* eleştirme, tenkit, kusur bulma, başa kakma, çıkışma, muaheze. *He likes praise, but can't stand the ~s.* **5.** *mak.* vuruntu, motorun çıkardığı anormal gürültü, **6.** belâ, musibet, felâket, talihsizlik. ***e.a.-2.*** *rap,* ***3.*** *blow, thump,* ***6.*** *trouble, misfortune.*

knockabout, *sf.&is.* **1.** *den.* iki yelkenli küçük yat. *bk:* **raceabout**, **2.** kaba ve dayanıklı/her işe gelir (giyim/eşya). *~ clothing.* **3.** kaba, haşin, gürültülü. *~ games.* **4.** (piyes, film) güldürücü, gülmekten katıltan. *~ comedy.* ***e.a.-3.*** *rough, boisterous.*

knockdown, *sf.&is.* **1.** yere serici, yıkan, deviren (vuruş/darbe/şey). *a ~ blow.* **2.** mat edici, itiraza yer bırakmayan. *a bewildering assortment of ~ arguments.* **3.** portatif, sökülür takılır (eşya). *a ~ table/chair.* **4.** fiyat indirimi, tenzilât.

knock-down-and-drag-out = knock-down-drag-out, *sf&is.* kıyıcı, kıran kırana, şiddetli, acımasız (mücadele vb.). *~ political debates.*

knocker, *is.* **1.** vuran, (kapıyı) çalan (kimse/şey), **2. doorknocker** *d.d.* kapı tokmağı, **3.** *argo- kaba* meme, kadın memesi, **4.** *argo - hkr.* müzmin muhalif : daima her şeye karşı çıkan kimse, **5. on the ~** *Brit.- argo* kapı kapı dolaşan (satıcı/propagandacı vb.).

knock-knee, *is.* çarpık bacak, bacakların dizlerde içeri doğru çarpık olması/eğriliği. **knock-kneed** : çarpık/eğri bacaklı. **knock-knees** : çarpık/eğri bacaklar.

knockless, *sf.* **1.** vuruntusuz, (motorda) vuruntuyu önleyen. *~ motor fuel.* **2.** asude, sakin, gürültüsüz patırdısız. *a ~ life.*

knock-me-down, *sf.* ezici, kahhar, müthiş, yenilmez, ezilmez.

knockout, *is.&sf.* **1.** vurup devirme, yıkma, yere vurma, nakavt. *He won the fight by a ~.* **2.** devrilme, yıkılma, yere serilme, **3.** devirici/yıkıcı vuruş/darbe, **4.** *k.d.* çok başarılı, çok güzel, göz kamaştırıcı. *You really look a ~ in your dress.* **5. ~ drops** *: argo* bayıltıcı damla : içkiye damlatılarak içeni hemen bayıltan ilâç (*chloral hydrate* vb.).

knockwurst, *is. bk.:* **knackwurst.**

knoll, *is.&f.* **1.** yayvan/yassı tepe, tepecik, tümsek, **2.** *esk. bk.:* **knell**, **3. ~er** : çan çalan, **4. ~y** : tepecikli, tümsekli. ***e.a.- 1.*** *hillock, mound.*

knop, *is.* topuz, yumru, yuvarlak çıkıntı. ***e.a.-*** *knob.*

knot[1], *is.* **1.** düğüm. **tie/make a ~** : düğümlemek, düğüm yapmak. *tie a ~ in a rope. tie a rope in a firm ~.* **2.** (kurdele vb.) bağ, fiyonga, süs bağı, **3.** (insan/eşya vb.) küme, topluluk. *People were standing about in ~s, anxiously waiting for news.* **4.** *anat. zool.* yumru, şiş(kinlik). *The muscles of his arms stood out in ~s as he lifted the heavy box. A ~ in a gland.* **5.** *bot.* yumru, **6.** budak, **7.** (kerestede) budak yeri, **8.** ağaçlarda yumrular oluşturan bitki hastalığı, **9.** *den.* (a) saatte deniz mili (cinsinden geminin hızı). *The cruising speed of this ship is 18 ~s.* (b) 47 ayak 3 inçlik (=14.40 m) uzunluk, (c) *k.d.* deniz mili, **10.** zorluk, müşkülât, çetrefillik, zor/karışık durum, çözümü zor sorun. *a matter full of le-gal ~s.* **11.** bağ(lılık), rabıta. **The marriage ~ = wedding ~** : evlilik bağı. **tie the ~** : nikâhla bağlanmak, **12. tie oneself in/up in/into ~s = get tied (up) into ~s (over)** : şaşırıp kalmak, ne yapacağını bilememek, işin içinden sıyrılamamak. **13. tie s.o. (up) in ~s** : (birisini) şaşırtmak, şaşkına çevirmek, çıkmaza sokmak, **14. Gordian ~** : kördüğüm.

knot[2], *f.* **knotted, knotting 1.** düğümle(n)mek, düğümle bağla(n)mak, düğüm yapmak/olmak. *to ~ the rope tightly. ~ the end of the thread before you begin sewing. ~ two ropes together.* **2.** budaklanmak, yumrulaşmak, yumru yumru olmak, **3.** karmakarışık etmek/olmak, Arap saçına çevirmek, karış(tır)mak.

knot[3], *is. zool.* buz çulluğu *(Calidris canutus, C. tenuirostris)* : Kuzey kutup bölgesinde civciv çıkaran ve kışı güney yarımküresinde geçiren birkaç çeşit iri çulluk.

knotgrass, *is. bot.* çoban değneği *(Polygonum aviculare)* : sapında yumrular bulunan bir ot.

knothole, *is.* budak deliği.

knotted, *sf.* **1.** düğümlü, düğümlenmiş, **2.** *bot.* budaklı, **3.** *zool.* yumrulu, şişkin, yumru yumru, **4.** çetin, zor, müşkül. ***e.a.- 1&4.*** *knotty, 2. gnarled.*

knotter, *is.* düğümleyen/düğüm çözen kimse.

knotty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** düğümlü, düğüm düğüm, düğümlenmiş, **2.** budaklı.*~wood.* **3.** çetrefil, çetin, güç, zor, karışık, muğlâk, dolaşık. *a ~ problem.* **4. ~ pine** : budaklı çam : süs için kullanılan çok budaklı çam tahtası, **5. ~ rhatany** *bk.:* **rhatany** (1). ***e.a.- 3.*** *complex, complicated, difficult, intricate, puzzling.*

knotweed, *is. bot.* düğüm otu *(Polygonum maritinum)* : karabuğday familyasından kumlu arazide yetişen sapları boğum boğum, toprağa yapışık, ufak pembemsi/yeşilimsi çiçekler açan birkaç çeşit ot.

knotwork, *is.* örülmüş veya düğümlenmiş şeritten esvap süsü, bir çeşit dantel.

knout, *is.&f.* **1.** (vaktiyle Rusya'da adam dövmek için kullanılan) kamçı/kırbaç, **2.** kamçılamak, kırbaçlamak.

know[1], *f.* **knew, known, knowing 1.** bilmek. **I ~ (that) you are wrong** : Haksız olduğunu biliyorum. **I ~ why he is angry** : Neden öfkelendiğini biliyorum. **I don't ~ where to begin** : Nereden başlayacağımı bilemiyorum. **2.** ezberlemek, ezbere bilmek, ezberinde olmak. *to ~ a poem by heart.* **3.** tanı(ş)mak. *to ~ the mayor.* **make oneself ~n to s.o.** : kendini birisine tanıtmak, **4. ~ how** : usulünü bilmek, tekniğine vâkıf olmak, tecrübeyle bilmek. *to ~ how to use a computer. to ~ how to make baklava.* **5.** seçmek, fark etmek, **6.** *esk.* ... ile cinsî münasebette bulunmak, **7.** bilgisi/malûmatı olmak, bilgi/malûmat edinmek. **I don't ~ much about it/him** : O hususta/onun hakkında fazla bilgim/malûmatım yok. **8.** haberi olmak, haberdar olmak. **It's no good lying, I ~ all about it** : Yalan söylemek faydasız, hepsinden haberim var! **9. ~ the ropes** *k.d.* iyice/ayrıntılarıyla bilmek, içini dışını bilmek, künhüne vâkıf olmak, usulünü/çaresini bilmek, **10. ~ better than** : daha iyisini bilmek. **I ~ better than that** : (a) Bundan daha iyisini bilirim. (b) Bu kadarcık şeyi bilirim/akıl ederim. (c) O da bir şey mi! **He ~s better than to do that** : Artık bu kadarını da bilir (Onu yapacak kadar aptal değildir). **He should have known better than to do it** : O işin yapılmaması gerektiğini bilmeliydi/yapmayacak kadar aklı olmalıydı. **You ought to ~ better!** Bu kadarcık şeyi bilmeliydin(iz)! **12. ~ one's own mind** : emin olmak, kararlı olmak, tereddüt etmemek, ne yapacağını bilmek, **13. ~ what's what** : uyanık fikirli olmak, her şeyi bilmek, dünyada olup bitenlerden haberi olmak, bir işten iyi anlamak, bir işte pişmiş olmak, **14. not that I ~ of** : Bil-

mem! Bildiğime göre, (öyle) değil! Haberim/bilgim yok! **"Is he dead?" "Not that I ~!"** "Ölmüş mü?" "Bilmem/haberim yok." ***e.a.-1.*** *comprehend, understand, believe, think.*

know2, *is. k.d.* bilgi, malûmat. **in the ~** : bilgili, malûmatlı, bilgi sahibi. **to be in the ~** : bilgisi olmak, gizli bir şeyden haberdar olmak, işin iç yüzünü bilmek.

knowability, *is.* bilinebilme.

knowable, *sf.* bilinebilir, fark edilebilir, tanınması kolay.

know-all = know-it-all, *is.* bilgiç, ukalâ, her şeyi bilir geçinen.

knower, *is.* bilen kimse.

know-how, *is.* ana bilgi, esas/temel bilgi, uzmanlık, bir şeyin nasıl yapılacağı hakkında derinlemesine bilgi/hüner/ustalık.

knowing, *sf.* **1.** çok bilmiş, zeki, kurnaz, açıkgöz, şeytan, cin fikirli. *a ~ fellow.* **2.** anlayışlı, anladığını ima eden. **a ~ glance/look/smile** : çok bilmiş/anlayışlı bir bakış/gülümseme, **3.** bilgili, haberdar, bilgisi/haberi olan, malûmatlı, **4.** bilinçli, şuurlu, kasıtlı, bile bile. ~ *interference in the affairs of another.* **5. ~ly** : kasten, bile bile, **6. ~ness** : bilgiçlik, çok bilmişlik, kurnazlık, şeytanlık, açıkgözlük. ***e.a.- 1.*** *shrewd, sharp, astute, clever, 2. perceptive, cognitive, 3. intelligent, wise, 4. conscious, intentional, deliberate.*

know-it-all, *is. k.d. bk.:* **know-all.**

knowledge, *is.* **1.** bilgi, malûmat. *His ~ of the subject is limited.* **intuitive ~** : sezgisel bilgi, **2.** anlayış, vukuf, kavrayış, **3.** malûmat, haber, haberdar olma, ünsiyet. **The ~ of our victory caused great joy** : Zafer haberi büyük sevinç uyandırdı. **common ~** : herkesçe bilinen şey. **to (the best of) my ~** : bildiğime/haber aldığıma göre. **without my ~** : haberim olmadan, benden habersiz. **take ~ of** : bilgi/malûmat edinmek, anlamak, ünsiyet peyda etmek, **4.** bilim, ilim, **5.** *esk.* cinsî münasebet. ***e.a.- 1.*** *enlightment, information, erudition, 2. understanding, comprehension, discernment, judgement, wisdom, apprehension, cognition, 4. science, 5. sexual intercourse.* ***k.a.- 1-3.*** *ignorance.*

knowledgable = knowledgeable, *sf.* **1.** bilgili, malûmatlı, vâkıf, bilgi/vukuf sahibi, **2.** akıllı, zeki, **3. ~ness** : bilgili/akıllı/zeki oluş, **4. knowledgably = knowledgeably** : bilgili/malûmatlı bir şekilde, akıllıca, zekice, vukufla.

known, *sf.&is.&f.* **1.** bilinen, belli, tanınmış, ünlü, meşhur, malûm. **~ facts** : bilinen gerçekler. **a ~ authority on this topic** : bu konuda tanınmış bir yetkili. **~ as ...** : ...olarak tanınmış/bilinen. **this is what is ~ as...** : buna ... denilir. **a ~ thief** : tanınmış bir hırsız. **well ~** : ünlü, meşhur, herkesçe iyi bilinen, **2.** bilinen şey/çokluk, **3.** *bk.:* **know** *(sf.f.).*

know-nothing, *sf.&is.* **1.** bilgisiz, cahil, hiçbir şey bilmez (kimse), **2.** *bk.:* **agnostic** (3), **3.** *b.h.* Ne bileyim partisi(ne mensup) : ABD'de XIX. yy. da kurulup yeni gelen göçmenlere ve Katoliklere karşı cephe alan siyasî parti üyesi. ***e.a.- 1.*** *ignorant, ignoramus.*

know-nothingism, *is.* **1.** *b.h.* Ne bileyimcilik : ABD'de XIX. yy.da yeni göçmen ve katoliklere karşı kurulan partinin ilkesi, **2.** bilmemezlik, cahillik, bilgisizlik, cehalet (özellikle din ve ahlâk konularında), **3.** *b.h.* bilgi aleyhtarlığı : XX. yy. ortalarında beliren aydınlara düşman ve yabancı/yıkıcı etkilere karşı duran aşırı vatanperver siyasî davranış.

known quantity, *is. mat.* bilinen çokluk.

Knt. = Knight.

knuckle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** parmak eklemi/oynak yeri, **2.** parmak eklemi çıkıntısı, boğum, **3.** (koyun/sığır vb.) budunun diz tarafı, dört ayaklı hayvanlarda diz mafsalı, **4.** (gemi gövdesi/çatı vb.) birleşme çizgisi çıkıntısı, **5.** muşta, **6.** menteşe ek yeri, menteşelerde çivi yuvası, **7.** (elde tutulan bilyeyi) baş parmakla vurup fırlatmak, **8. ~ ball** : (beysbolde) topu başparmakla işaret ve orta parmak eklemleri arasında tutup hafifçe döndürerek atma. **~ baller** : parmakla döndürerek top atan, **9. ~ down** : (a) *k.d.* ciddiyetle işe koyulmak/sarılmak, ciddîleşmek, ciddiye almak, ciddî olarak çok çalışmak. *Let's ~ down to business. You'll have to ~ down if you want to pass the examination.* (b) **~ under** *d.d.* teslim olmak, boyun eğmek. *We refuse to ~ under to any dictatorship.* **10. ~ joint** : (a) parmak eklemi/mafsalı, parmağın oynak yeri, (b) *mak.* oynaklı ek/kavrama, oynak, mafsal, bir düzlem içinde hareket sağlayan mekanik eklem, **11. near the ~** : yersiz, münasebetsiz, yakışıksız. *That joke of his was a bit near the ~, don't you think?* **12. rap** *sf.***o. over the ~s** : (a) (okulda ceza olarak) parmaklarının üzerine vurmak, (b) çatmak,

şiddetle/sert bir dille hücum etmek. *He rapped the government over the ~s for wasting public money.* **13. knuckly** : küt eklemli, parmak eklemleri küt/şiş. ***e.a.-9.*** *(a) work hard, (b) submit, yield, give in.*

knucklebone, *is.* **1.** (insanda) parmak eklem kemiği, **2.** (dört ayaklı hayvanlarda) aşık kemiği, **3. ~s** : aşık oyunu.

knuckle duster = brass knuckles, *is.* muşta.

knucklehead, *is. k.d.* mankafa, aptal, sersem, budala, kafasız (kimse), **2. ~ed** : mankafa, aptal, budala. ***e.a.-*** *stupid, bumbling, fool, blockhead.*

knur, *is.* (ağaç gövdesindeki) budak.

knurl = nurl, *is.&f.* **1.** kertik, diş, tırtıl, çentik, pürtük, **2.** budak, yumru, topuz, **3.** *İsk.* sağlam/gürbüz/iriyarı kimse, **4.** kertmek, çentmek, diş açmak.

knurled, *sf.* **1.** kertikli, çentikli, dişli, tırtıllı, pürtüklü, **2.** budaklı. ***e.a.- 1.*** *milled,* ***2.*** *gnarled.*

knurly, *sf.* **knurlier, knurliest** budaklı, çentikli, kertikli, pürtüklü, yamrı yumru. ***e.a.-*** *gnarled, knurled.*

K.O. / k.o. / KO, *ç.* **K.O.'s / k.o.'s / KO's** = knockout.

koa, *is.* **1.** *bot.* alakasya *(Acacia koa)* : akasyagillerden yaprakları hilâl şeklinde, küçük beyaz top çiçekler açan, kerestesi makbul bir ağaç, Hawai'de yetişir. **2.** alakasya kerestesi : kırmızı renkli, ince elyaflı olup mobilyacılıkta kullanılır.

koala, *is. zool.* keseli ayı *(Phascolarctos cinereus)* : Avustralya'ya özgü iri kulaklı, kırçıl tüylü, kuyruksuz, yavaş hareket eden, okaliptüs yaprakları ve tomurcukları ile beslenen keseli hayvan. Boyu ≈ 75 cm. **coala, carbora, koala bear** *d.d.*

koan, *is., ç.* **-ans, -an** düşündürücü saçma soru : öğrencilere sorulan mantıksız fakat düşündürücü ve gerçek anlayışını genişletici soru.

kob, *is. zool.* al antilop *(Kobus kob)* : GD Afrika'da yaşayan kırmızı, turuncu renkli antilop.

kobold, *is.* (Alman folklorunda) **1.** evlere üşüşen yaramaz cin, **2.** yer altı cini.

Kodachrome , *is.* **1.** renkli fotoğraf, **2.** renkli fotoğraf usulü.

Kodiak bear, *is. zool.* Kodiak ayısı *(Ursus middendorffi)* : Alaska KB Kanada ve Kodiak adasında yaşayan iri boz ayı. Uzunluğu 2.70 m, ağırlığı 680 kg'a ulaşır. **Kadiak bear, Kodiak** *d.d.*

kOe = kilo-oersted(s).

Kohinoor = Kohinor = Kohinur, *is.* **1.** Kûhinur (= Nur dağı) : 1849'da İngiltere kral tacına konulan 106 karatlık meşhur Hint elması, **2.** pek kıymetli şey.

kohl, *is.* (göze çekilen) sürme, rastık (ince antimuan sülfit tozu).

kohlrabi, *is., ç.* **-bies** *bot.* yer lâhanası *(Brassica oleracea gongylodes)* : kökünün toprak üstünde şalgam gibi büyüyen kısmı yenir.

Kohutek, *is. astr.* Kohutek kuyruklu yıldızı : 1973-1974'te güneşin yakınından geçmiş olan ve güçlükle görülebilen bir kuyruklu yıldız.

koine, *is.* **the ~** : karma Rumca : Roma İmparatorluğu zamanında gelişerek klâsik Yunan dili yerine geçen Rumca lehçeler karışımı.

kokanee, *is., ç.* **-ees, -ee** ufak kızılsom balığı. **~ salmon** *d.d.*

kok-saghyz = kok-sagyz, *is. T.* köksakız *(Taraxa-cum kok-saghyz)* : Türkistan'da yetişen ve kökünden sakız çıkarılan bir bitki.

kola, *is.* **1. ~ nut** *d.d.* kola cevizi : B Afrika, Antil adaları ve Brezilya'da yetişen kola cevizi ağacının kestane büyüklüğünde meyvesi. Kafein ve teobromin içerir. Eskiden soğuk şerbet yapmakta kullanılırdı. **2.** kola cevizi özü, **3. ~ tree** *d.d.* kola cevizi ağacı *(Cola nitida),* **4.** *bk.:* **cola** (1).

kolynski, *is., ç.* **-skies 1.** *zool.* Asya minki *(Mustela siberica),* **2.** bu hayvanın kürkü.

kolkhoz, *is., ç.* **kolkhozy/kolkhozes** kolhoz : Sovyetler Birliğinde ortak çiftlik.

kolo, *is., ç.* **kolos** halay : Orta Avrupa'da çember şeklinde dizilen oyuncuların oynadıkları halk oyunu.

komatik = comatik, *is. Cnd.* Eskimo kızağı.

kommandatura = kommandantura = kommandantur, *is.* askerî hükûmet karargâhı.

Komodo dragon, *is. zool.* dev kertenkele *(Varanus komodoensis)* : Cava'nın doğusundaki Sunda adalarında yaşayan ve uzunluğu 3 m, ağırlığı 136 kg'ı bulan dünyanın en iri kertenkelesi. **dragon lizard, giant lizard, Komodo lizard** *d.d.*

komondor, *is., ç.* **-dors, -dorok** Macar köpeği : beyaz kaba tüylü, burnu siyah, gözleri kestane rengi iri çoban köpeği.

Konia = Konya, *is.* Konya.

koniology, *is. bk.:* **coniology.**

koodoo, *is., ç.* **-doos** Afrika ceylanı : Afrika'da yaşayan helezonî boynuzlu, kurşunî kahverengi tüylü iri ceylan türü. **greater ~** : büyük (erkek) ceylan *(Strepciseros strepciseros).* **lesser ~** : dişi ceylan *(Strepciseros imberbis).* **kudu** *ş.d.y.*

kook, *is. argo* **1.** antika, acayip kimse, terelelli, **2.** deli, kaçık, sapık. ***e.a.-*** *cuckoo, screwball.*

kookaburra = laughing jackass, *is. zool.* gülen balıkçıl *(Dacelo gigas)* : Avustralya'ya özgü, kahkahaya benzer keskin, gürültülü ses çıkaran bir balıkçıl kuşu.

kookie = kooky, *sf.* **kookier, kookiest** *argo* deli, akılsız, aptal, budala, divane. ***e.a.-*** *crazy, offbeat, silly.*

kookiness, *is. argo* delilik, akılsızlık aptallık, budalalık.

koorajong, *is. bk.:* **kurrajong.**

kop, *is. G. Afrika* tepe. ***e.a.-*** *hill.*

kopeck = kopek = copeck, *is.* kapik : Rus rublesinin 1/100'ü değerinde bronz para.

koph = qoph, *is.* kof : İbranî alfabesinin on dokuzuncu harfi.

kopje = koppie, *is. G Afrika* tepecik, küçük tepe.

kor, *is. bk.:* **homer** (3).

Koran = Quran, *is.* Kur'an, Kur'anı kerim.

Koranic, *sf.* Kur'an+.

Korea, *is.* Kore. **Democratic People's Republic of ~** : (Kuzey) Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti. **Republic of ~** : (Güney) Kore Cumhuriyeti.

Korean, *sf.&is.* Koreli, Korece, Kore dili/halkı (ile ilgili). **~ War = ~ Conflict** : Kore Savaşı (1950-53).

koruna, *is., ç.* **koruny/korun/korunas**, koruna : Çekoslovakya lirası. 1 koruna = 100 *halers.*

kos, *is., ç.* **kos** (Hindistan'da) arazi uzunluk ölçüsü: 1.6 ilâ 4.8 km arasında değişir. **koss** *d.d.*

kosher, *sf.&is.&gl.f.* **koshered, koshering** **1.** (Musevî şeriatına göre) mısmıl, temiz, yenilmesi caiz (gıda). **~ meat** : mısmıl et, **2.** dinsel temizlik kurallarına uyan. *a ~ restaurant/kitchen.* **3.** Musevî şeriatına uygun olarak hazırlamak, temizlik kurallarına uymak, **4.** *k.d.* (a) arı, saf, katışıksız, hakikî, (b) uygun, kurallara uyan, muvafık, meşru. **kasher** *d.d.* ***e.a.- 4.*** *(a) genuine, authentic, (b) proper, legitimate, correct.*

koto, *is., ç.* **-tos/-to** *Jap.* Japon sazı: uzun, dar bir kutu üzerine gerilmiş 13 telli ve 3 parmağa takılı mızraplarla çalınan bir müzik aleti.

kotow(er), *is.&f. bk.:* **kowtow(er).**

Koweit, *is. bk.:* **Kuwait.**

kowtow, *is.&gs.f.* **1.** (Çin usulü) secde etme(k), diz çöküp alnı yere dokundurarak ibadet veya hürmet etme(k), **2.** zilletle boyun eğme(k), yaltaklanma(k), köle gibi yerlere kapanarak saygı gösterme(k), **3. ~er** : secde eden, kölece saygı gösteren, yaltaklanan kimse.

K.P. = **1.** *As.* kitchen police, **2.** Knight of the Order of St. Patrick, **3.** Knights of Pythias.

kpc = kiloparsec(s).

Kr, *kim.* krypton (simge).

kraal = craal, *is.&f.* **1.** (G Afrika'da etrafı kazık ve sırıklarla çevrili kulübelerden oluşan) yerli köyü, **2.** bu köyün halkı, **3.** (G Afrika) ağıl, **4.** ağıla kapatmak.

kraft = kraft paper, *is.* ambalaj kâğıdı.

krait, *is. zool.* pama *(Bungarus fasciatus)* : GD Asya'da bulunan çok zehirli kobra yılanı. Uzunluğu 175 cm.

kraken, *is.* (Norveç kıyılarında büyük burgaçlar yaptığına inanılan efsanevî) deniz canavarı.

K ration, *is.* (ABD ordusunda II. Dünya Savaşında kullanılan) demirbaş erzak.

kraut, *is.* **1. krauthead** *d.d. hkr.* Alman, Alman askeri, **2.** *bk.:* **sauerkraut.**

Kremlin, *is.* **1. the ~** : (a) Sovyet hükûmeti, (b) içinde Sovyetler Birliği devlet dairelerinin bulunduğu Moskova'daki yüksek duvarlı kale, Kremlin, **2.** *k.h.* (herhangi bir Rus şehir veya kasabasında) kale, **3. ~ologist** : Sovyetler Birliği politikası uzmanı, **4. ~ology** : Sovyetler Birliği hükûmet ve politika sistemi bilgisi.

kreutzer = kreuzer, *is.* eskiden Almanya ve Avusturya'da kullanılan gümüş veya bakır para.

krieg, *is., ç.* ***kriege/kriegs*** *Alm.* **1.** savaş, harp, **2. ~spiele**: harp oyunu. ***e.a.-1.*** *war,* ***2.*** *war's game.*

krill, *is., ç.* **krill** *zool.* kril *(Euphausiidae)* : bazı balinalara yem olan ufak karidese benzer deniz hayvanı.

krimmer = crimmer, *is.* kuzu kürkü : Kırım'da yetişen kuzuların derisinden yapılan kıvırcık, gri kürk.

kris = crease = creese, *is.* Malezya hançeri.

Krishna, *is.* **1.** Krişna : Hindu tanrısı veya tanrılaştırılmış kahramanı, **2. ~ism** : Krişna'ya tapınma, Hindu dininin yaygın bir şekli.

Kriss Kringle, *is. bk.:* **Santa Claus.**

krona= crown, *is., ç.* **-nor** kron : İsveç lirası, 100 *öre.*

króna, *is., ç.* **krónur** : İzlanda lirası, 100 *aurar.*

krone, *is., ç.* **-ner** kron : Danimarka lirası, 100 *öre.*

krone, *is., ç.* **-nen** eski Alman altın lirası, 10 mark.

Kronecker delta, *is. mat.* Kronecker simgesi : iki değişkenli bir işlev olup değişkenler eşit iseler değeri 1, farklı iseler değeri 0'dır.

kroon, *is., ç.* **kroons, krooni** eski Estonya alüminyum/bronz lirası. 1~ = 100 *marks/senti.*

krubi, *is., ç.* **-bis** *bot.* krubi *(Amorphophallus titanum)* : yılanyastığıgillerden Sumatraya özgü pis kokulu bir bitki. **krubut** *d.d.*

kruller, *is. bk.:* **cruller.**

krummholz, *is., ç.* **krummholz** bodur orman : dağlarda ormanların üst sınırını oluşturan bodur ağaçlar.

krypton, *is. kim.* kripton : molekülü tek atomlu tembel gaz. Çok az miktarda havada bulunur. Simgesi: **Kr**, atom ağ. 83.80, atom nu. 36, 0 **C**'de 760 mm cıva basıncında 1 litresi 3. 708 g. Yüksek güçlü tungsten filâmanlı ampullerde kullanılır.

KS = Kansas.

kt. = **1.** karat, **2.** kiloton, **3.** knot.

Kt. = Knight.

Kublai Khan = Kubla Khan = Kubilai Khan, *is.* Kubilay Han (1216-1294). Cengiz Han'ın torunu : 1260-94 arasında Moğol hükümdarı. Çinde Moğol Hanedanının kurucusu.

kuchen, *is.* meyveli kek.

kudos, *ç. is.* **1.** ödül, şeref ödülü. *a score of honorary degrees and other ~.* **2.** övme, medih, methüsena, **3.** şeref, şan, şöhret. *He got a great deal of ~ for his work at university.* ***e.a.-1.*** *award, honor,* ***2.*** *praise, compliment,* ***3.*** *glory.*

kudu, *is. bk.:* **koodoo.**

kudzu, *is. bot.* Japon sarmaşığı *(Pueraria lobata)* : bezelyegillerden üç dilimli geniş yapraklı tırmanıcı Asya bitkisi. Hayvan yemi olarak ve toprak aşınmasını önlemek için yetiştirilir.

Kufic = Cufic, *sf.&is.* Kûfi (yazı).

Ku Kluxer, *is.* zenci düşmanı.

Ku Klux Klan, *is.* **1.** Zenci Düşmanı Örgüt : ABD iç savaşlarından sonra güney eyaletlerinde kurulup zencilerin yeni kazandıkları hakları yok etmeye çalışan gizli örgüt, **2.** Georgia'da 1915'te kurulan ve en çok 1920'lerde zenciler, katolikler ve yahudiler aleyhinde çalışan gizli örgüt.

kukri, *is.* (Nepal'de kullanılan namlusu kıvrık) hançer.

kulak, *is.* (Rusya'da) ücretle işçi çalıştıran oldukça zengin köylü.

Kultur, *is.* **1.** hars, kültür, medeniyet, toplumsal örgütlenme, **2.** (alay için) Alman İmparatorluğu ve Nazi rejimleri sırasında demokratik olmayan azametli tutum, **3.** (Nazilere göre) Alman ırkının üstünlüğü, **4.** ekin, ekinç. ***e.a.-1.*** *civilization, culture.*

Kulturkampf, *is.* kültür savaşı : Alman İmparatorluk idaresi ile Roma Katolik kilisesi arasında eğitim kurumları ve kiliselere atamaların devletçe kontrolu konusunda çıkan siyasî mücadele.

kumiss = koumis = koumiss = koumyss, *is.* **1.** kımız : mayalanmış kısrak veya deve sütünden yapılan Tatarlarca pek makbul bir içki, **2.** inek sütünden yapılıp diyet ve tıbbî maksatlarla kullanılan kımıza benzer içki.

kümmel, *is.* anason ve kimyonla yapılmış Alman veya Rus likörü.

kummerbund, *is. bk.:* **cummerbund.**

kumquat = qumquat, *is.* **1.** Çin portakalı : Çin, Japonya ve ABD'de reçel yapmak için yetiştirilen ufak, yuvarlak veya yumurta biçiminde portakala benzer kabuğu tatlı, içi ekşi meyve, **2.** Çin portakalı ağacı *(Fortunella)* : Vatanı Çin olup Japonya, Florida ve Kaliforniya'da yetiştirilen bodur narenciye ağacı.

kung fu, *is.* Çin dövüşü : eski Çin usulü el ve bacak hareketleriyle kendini savunma.

K'ung Fu-tzu = K'ung Fu-tse, *is.* Konfüçyüs (Çincesi). ***e.a.- Confucius.***

kunzite, *is.* künzit : şeffaf leylâk renkli bir mineral. Süs eşyası yapmakta kullanılır.

Kuomintang, *is.* Çin Milliyetçi Partisi : 1911'de *Sun Yatsen* tarafından kurulmuş ve 1927'den beri *Chiang Kai-Shek* tarafından yönetilmiştir.

kurbash, *is.&f. T.* kırbaç(lamak).

Kurd, *is.* Kürt.

Kurdish, *sf.* Kürt+, Kürtçe, Kürtlere/ Kürtçeye ait.

kurgan, *is.* kurgan : Rusya ve Sibirya'da eski mezar.

kurrajong = koorajong = currajong, *is. bot.* hasır ağacı *(Brachychiton populneum)* : Avustralya'da çan biçiminde güzel çiçekler açan, kabuğundan çıkarılan elyaftan hasır ve balık ağı yapılan bir ağaç.

kurta, *is.* (Hindistan'da erkeklerin giydiği) işlik, yakasız uzun gömlek.

kurtosis, *is. ist.* basıklık : İstatistikte tek doruklu sıklık eğrisinin ortalama değer civarındaki eğimi. Buna **peakedness** (sivrilik) de denir.

kuru, *is.* titreme hastalığı : Yeni Gine yerlilerinde görülen tehlikeli bir sinir hastalığı.

kuruş, *is. T.* kuruş.

Kuwait = Koweit, *is.* Kuveyt. Kuwaiti : Kuveyt+, Kuveytli.

kV = kv = *elekt.* kilovolt(s).

kVA = kva = *elekt.* kilovoltampere(s).

kvass = kvas = quass, *is.* Rus birası.

kvell, *gs.f. k.d.* övünmek, yüksek sesle övmek, özellikle aileden birisinin başarısını gururla herkese anlatmak.

kW = kw = *elekt.* kilowatt(s).

kwacha, *is., ç.* **kwacha** Malavi/Zambia lirası.

kwachiorkor, *is. patol.* etyemez hastalığı : Afrika'da sırf mısırla beslenen ve proteinli gıda alamayan çocuklarda görülen hastalık. Eller, ayaklar ve karın şişer.

kWh = kwhr = K.W.H. = *elekt.* kilowatt-hour(s).

KY = Ky. = Kentucky.

kyack, *is.* heybe.

kyanite, *is. bk.:* **cyanite.**

kyanize = kyanise, *gl.f.* süblimelemek : tahtanın çürümesini önlemek için cıva klorür emdirmek. **kyanization** : süblimeleme.

kyat, *is.* kiyat : Burma lirası. 1 ~ = 100 *pyas.*

kylix = cylix, *is., ç.* **kylikes** (eski Yunan ve Roma'da) kulplu kadeh : iki tarafında tutamağı olan topraktan yapılmış derinliği az bir içki kabı.

kymogram, *is. tıp* nabız eğrisi.

kymograph = cymograph, *is. tıp* **1.** nabız-ölçer: nabız ve solunumu ölçüp sürekli kaydeden cihaz, **2.** *hv.* eğimölçer : uçağın yatay düzleme nazaran eğimini ölçüp yazan alet, **3. ~ic** : nabız-ölçüm+.

Kymric, *sf.&is. bk.:* **Cymric.**

Kymry, *ç. is. bk.:* **Cymry.**

kyphosis, *is. patol.* kamburluk. **kyphotic** : kambur.

Kyrie eleison, **1.** bazı kilise ayinlerinde okunan ve "Ya Rabbi merhamet et!" sözleriyle başlayan dua, **2.** bunun bestesi.

kyte, *is. İsk.* karın, mide, göbek, işkembe. ***e.a.- belly, stomach, paunch.***

kythe, *f.* **kythed, kything** *İsk. bk.:* **kithe.**

Kyzyl Kum = Kizil Kum = Qizil Qum, *is.* Kızılkum Çölü (Aral Gölünün güneydoğusundadır).

*****

***

*

L

L, l, *is., ç.* **L's/'s/l's/ls 1.** İngiliz alfabesinin on ikinci harfi, **2.** L şeklinde nesne, **3.** *k.d.* yükseltilmiş demir yolu, **4.** *bk.:* **ell** (1), **5.** bir dizinin on ikinci (I ihmal edilirse on birinci) elemanı, **6.** (Roma rakamı olarak) 50.

L = 1. *optik* lambert(s), **2.** large, **3.** Lâtin, **4.** left, **5.** length, **6.** *Brit.* pound(s), **7.** longitude, **8.** *tiy.* stage left, **9.** Lady, **10.** Lake, **11.** lattitude, **12.** law, **13.** *It.* lira/lire.

la, *is.&ünl.* **1.** *müz.* la notası, müzik gamında altıncı nota, **2.** Ya! Vay! (hayret ünlemi). *La, sir, how do you go on!*

La, *kim.* lanthanum (simge).

La. = Louisiana (Posta kodu).

L.A. = **1.** Latin America, **2.** Law Agent, **3.** Library Association, **4.** Local Agent, **5.** Los Angeles.

laager = lager, *is.&f.* **1.** (Güney Afrika'da) etrafı arabalarla kuşatılmış kamp veya konak yeri, **2.** (etrafı arabalarla çevrili) kamp kurmak, konaklamak.

lab, *is.* laburatuar (kısaltma). ***e.a.-*** *laboratory.*

Lab. = Labrador.

lab. = **1.** labor, **2.** laboratory, **3.** laborer

labarum, *is., ç.* **-ara 1.** kilise sancağı/flâması, **2.** Konstantin ve sonraki Roma imparatorlarının Hristiyanlık simgesi taşıyan askerî sancakları.

labdanum = ladanum, *is.* **1.** *bot.* laden *(Cistus ladenifolius)* : Ladengillerden beyaz, kırmızı, pembe çiçekli, reçinesi hekimlikte kullanılan bir ağaççık, **2.** laden reçinesi : tıbbî plâster, esans, sürme, rastık vb. yapmakta kullanılır.

labefaction, *is.* sallanma, sarsılma, zayıflama, düşme, çökme.

label, *is.&f.* **-beled, -beling** *(Brit.:* **-belled, -belling)** **1.** etiket, yafta, **2.** (bir yazı/metin/bölüm vb. başına konulan) nitelendirici cümle/kelime, **3.** sıfat, lâkap, **4.** bir şahsı/grubu/siyasî hareketi tanımlayan kısa söz/cümle, **5.** *mim.* (kapı/pencere üstündeki) damlalık, korniş, **6.** marka, özellikle gramofon plâğı markası, **7.** en büyük erkek evlâdı gösteren arma işareti (düşey çıkıntılı yatay bir çizgi), **8.** *esk.* şerit, ince uzun parça, **9.** etiketlemek, etiket/yafta yapıştırmak, yaftalamak, **10.** (etiket yapıştırarak) işaretlemek. *The bottle was ~ed "poison".* **11.** sınıflandırmak, tasnif etmek, **12.** ad/lâkap takmak. *He ~ed the boastful man a liar.* **13. labeler = labeller** : etiketleyen, etiket/yafta yapıştıran. ***e.a.-*** *3. epithet, 5. dripstone, 10. mark, designate, 11. classify, 12. call, name.*

labelloid, *sf.* dudaksı, dudak biçiminde.

labellum, *is., ç.* **-bella** *bot.* dudakçık : orkide türü bitkilerde taç yaprağının dudak şeklindeki kısmı.

labia, *ç. is. bk.:* **labium.**

labial, *sf.&is.* **1.** dudak+, dudak gibi, dudağa benzer, dudağımsı, **2.** *müz.* dudak şeklinde kenarları olan (flüt vb. gibi müzik aleti), **3.** dudaklarla ilgili, **4.** *s.bl.* (a) dudaksıl : dudaktan çıkarılan (ses) (p, v, m, w gibi), (b) dudaksıl ünsüz/ses, **5. ~ity** : dudaksıllık, dudağa benzerlik, **6. ~ly** : dudaktan.

labialise/labialisation, *Brit. bk.:* **labialize/labialization.**

labialize, *gl.f.* **-ized, -izing** *sf.bl.* **1.** dudaksıllaştırmak, (sesli harfi) dudaktan söylemek, yuvarlaklaştırmak, **2. labialization** : dudaksıllaşma.

labia majora, *ç. is.* (tekili : **labium majus**) *anat.* (kadın tenasül organında) büyük dudaklar.

labia minora, *ç. is.* (tekili : **labium minus**) *anat.* (kadın tenasül organında) küçük dudaklar.

labiate, *sf.* **1.** dudaklı, dudak biçiminde parçası olan, **2.** *bot.* (a) nanegillerden, nane familyasından *(Labia-tae / Menthaceae,* eskiden *Lamiaceae)* taç yaprakları dudak şeklinde olan (bitki), (b) çift dudaklı (bitki). ***e.a.- 1.*** *lipped, 2. (b) bilabiate.*

labile, *sf.* **1.** kararsız, değişken. *an emotionally ~ patient.* **2.** (fiziksel/kimyasal etkenlerle) ayrışan/çözüşen, (etkenlere) dayanıksız, çabuk değişen. *heat- ~ and heat-stable antigens. The germinative plasma of the eggs is ~ , producing under the influence of various conditions of nourishment different results.* **3. lability** : kararsızlık, değişkenlik, dayanıksızlık. ***e.a.- 1.*** *unstable, changeable.*

labio-, *ön ek* " dudak".

labiodental, *sf.&is. sf.bl.* diş-dudak : alt dudağı üst dişlere dokundurarak çıkarılan (ses).

labionasal, *sf.&is. sf.bl.* geniz-dudak : dudaklarla geniz boşluğu arasında hasıl olan (ses).

labiovelar, *sf.&is. sf.bl.* dudak-artdamak : dudakların yuvarlaklaşması ve dil sırtının yumuşak damağa doğru kalkmasıyla oluşan (ünsüz).

labium, *is., ç.* **labia 1.** dudak, **2.** *anat.* (a) dudak veya dudağa benzer organ, (b) kadın tenasül uzvunda dudağa benzer kıvrım, **3.** *bot.* taç yaprağının dudak şeklindeki alt kısmı, **4.** böcek ağzının dudağa benzer alt kısmı.

labor = labour, *is.&f.&sf.* **1.** çalışma, iş, emek, sây, gayret. **Minister/Ministry of ~ = Secretary/Depart-ment of ~** *ABD* Çalışma Bakanı/Bakanlığı, **2.** zahmet, meşakkat, sıkıntı, zorluk, **3.** iş gücü, işçiler, işçi sınıfı. **~ market** : işçi piyasası. **~ shortage** : işçi kıtlığı. **~ party** : işçi partisi, **4.** görev, yapılması gereken iş. *the 12 ~s of Hercules.* **5.** *tıp* (a) doğum sancısı, doğumda rahimin kasılması. *~ pains.* (b) bu sancıların aralık ve süresi, **6.** *den.* çalkantı, fırtınada geminin şiddetle çalkalanması, **7.** çalışmak, iş yapmak. *He ~ed all day in the mill.* **8. ~ for** : ... için uğraşmak, çabalamak, emek/gayret sarf etmek, emek vermek, emekle meydana getirmek. **to ~ for peace/in the cause of peace** : barış için çabalamak. **~ for the happiness of mankind** : insanlığın mutluluğu için uğraşmak, **9.** *gen.* **~ under** : sıkıntı/zahmet çekmek, sıkıntıya katlanmak. **to ~ under difficulties** : güçlüklere göğüs germek, **10.** doğurmaya çalışmak, doğum sancısı çekmek, **11.** (gemi) çalkalanmak, sallanmak, yalpa yapmak. *The ship ~ed in the high waves.* **12.** ayrıntılarına girmek, teferruata dalmak/boğulmak, ayrıntılar/teferruat üzerinde durmak. **I will not ~ the point** : İşin ayrıntılarına girmeyeceğim. *The speaker ~ed the point so much that we lost interest.* **13.** yormak. sıkıntı/eziyet vermek, yük olmak, **14.** güçlükle ilerlemek/yürümek. *The lame man ~ed past. A fat man ~ing up the stairs.* **15.** *esk.* toprağı sürmek/işlemek/ekmek, tarım yapmak, **16.** iş+, işçi+, çalışma+, işçilerle/çalışma ile ilgili. *~ negotiations.* **~ reform** : çalışma reformu, **17. ~ingly** : çalışarak, uğraşarak, gayret sarf ederek, emek vererek, zahmetle, sıkıntı ile, güçlükle. ***e.a.- 1.*** *work, 2. toil, 3. working men, working class, 4. job, task, 5. travail, parturition, delivery, 7. work, toil, 8. strive, 12. elaborate, overelaborate, overwork, overdo, 13. burden, tire, distress, 15. till, plow, cultivate.* ***k.a.- 1.*** *idleness, leisure, rest, 7-9. rest, relax.*

laboratory, *is.&sf.* **1.** deney evi, laboratuvar, **2.** laboratuvara ayrılan süre. *Six hours of ~ per week.* **3.** sıkı kontrol altında imalât yapan kurum.

labor camp, *is.* **1.** mecburî iş kampı, tutukluların zorla çalıştırıldıkları ceza evi, **2.** seyyar tarım işçileri kampı.

Labor Day, *is. ABD-Cnd.* İşçi günü, Çalışma bayramı : Eylül ayının ilk pazartesi günü (resmî tatil). *bk.:* **Labour Day.**

labored = laboured, *sf.* **1.** güçlükle/zahmetle yapılan, ağır. **~ breathing** : güçlükle soluma, **2.** sun'î, yapmacık, tantanalı, mutantan, özentili, gösterişli, gayritabiî. *a ~ prose. a ~ speech.* **3. ~ness** : yapmacıklık, gösteriş, özenti, sun'îlik. ***e.a.- 1.*** *heavy, 2. strained, overelaborated, overdone, ornate, unnatural.* ***k.a.- 2.*** *plain, natural.*

laborer = labourer, *is.* **1.** işçi, amele, ırgat, rençber, **2.** çalışan kimse, emekçi.

labor-intensive, *sf.* çok işçi isteyen, sermayeden çok el emeğine/iş gücüne dayanan. *a ~ industry. bk.:* **capital-intensive.**

laborious, *sf.* **1.** yorucu, zahmetli, meşakkatli, zor. *Climbing a mountain is ~.* **2.** gayretli, dikkatli, çok emek ve dikkat isteyen. *~ research.* **3.** çalışkan, gayretli, işgüzar, **4. ~ly** : zahmetle, gayretle, sebatla, **5. ~ness** : yoruculuk, zorluk, meşakkatlilik; gayret, dikkat(lilik), çalışkanlık. ***e.a.- 1.*** *labored, difficult, tiresome, arduous, 3. diligent, industrious, hard-working.*

laborite = labourite, *is.* işçi yandaşı, işçi partisi üyesi, işçi çıkarlarını koruyan gruba/partiye mensup kimse.

labor movement, *is.* işçi hareketi, örgütlenmiş işçiler, bunların program ve politikaları.

labor of love, *is.* severek/seve seve yapılan iş, çıkar karşılığı değil zevk için (gönüllü) yapılan iş.

labor omnia vincit, *Lât.* çalışmakla her amaca ulaşılır (Oklahoma'nın simge sözü).

labor pains, *is.* doğum sancıları/ağrıları.

labor relations, *is.* işçi ve işveren ilişkileri, iş münasebetleri.

labor-saving = labour-saving, *sf.* kolaylaştırıcı, zahmeti azaltan, iş tasarrufu sağlayan. *a ~ device.*

labors of Hercules, *mit.* Herkül'ün yiğitlikleri : Herkül'ün kuzeni Eurystheus'e ölmezlik kazandırmak için yaptığı on iki kahramanca iş.

labor union, *is.* işçi birliği, sendika.

labour, *is.&f.&sf. Brit. bk.:* **labor.**

Labour Day, *is.* Çalışma bayramı : İngiltere ve İngiliz milletler topluluğunun çoğunda 1 Mayıs, Kanada'da eylülün ilk pazartesi, Yeni Zelanda'da ekimin dördüncü pazartesi günü.

labour exchange, *is. Brit.* iş ve işçi bulma kurumu.

Labrador, *is.* **1.** Labrador (yarımadası), **2. ~ auk** *bk.:* **puffin**, **3. ~ Current** : Labrador akıntısı, **4. ~ dog** : bir çeşit av köpeği, **5. ~ duck** : Labrador ördeği *(Camp-torhynchus labradorius)* : soyu hemen hemen tükenmiş siyah beyaz tüylü K Amerika köpeği, **6. ~ retriever** : Labrador tazısı : kısa, sık siyah beyaz tüylü, vurulan avı bulup getirmek için yetiştirilmiş bir cins köpek, **7. ~ spar** *bk.:* **labradorite**, **8. ~ean = ~ian** : Labradorlu, Labrador+.

labradorite, *is.* Labrador feldispatı : en iyisi Labrador'da bulunan rengârenk parlak bir çeşit feldispat. **Labrador spar** *d.d.*

labret, *is.* dudaklık : bazı ilkel insanların dudağı delerek taktıkları süs eşyası.

labrum, *is., ç.* **labra 1.** dudak, dudağa benzer organ, **2.** *zool.* eklem bacaklılarda ağzın ön çıkıntısı, (b) karından bacaklılarda kabuk ağzının dış kısmı, **3.** *anat.* eklem kıkırdağı.

laburnum, *is. bot.* sarısalkım *(Laburnum anagyroides).*

labyrinth, *is.* **1.** dolambaçlı yer, lâbirent, dolambaçlı dar geçit, **2.** dolambaçlı/karışık şey, **3.** entrikalı/içinden çıkılmaz iş, **4.** *anat.* (a) iç kulak kanalı : iki kısımdan oluşur : **bony ~** : kemikli kanal. **membranous ~** : zarlı kanal, (b) burnun üst kısmı ile göz arasındaki kalbur kemiği hava boşlukları, **5. ~ic(al)** : çapraşık, dolambaçlı, çok dolaşık/karışık, **6. ~ically** : dolambaçlı/çapraşık/karışık bir şekilde, **7. ~ fish** *zool.* cennet balığı *(Macropadus viridiauratus)* : GD Asya ve Afrika nehirlerinde bulunan, solungaç üstündeki dolambaç kanallardan hava alarak su dışında uzun zaman yaşayabilen balık türü.

labyrinthine = labyrinthian, *sf.* **1.** lâbirent gibi, lâbirente benzer, dolambaçlı, **2.** karışık, çapraşık, dolaşık, keşmekeş, arap saçı gibi. ***e.a.- 1&2.*** *labyrinthic(al), 2. intricate, complicated, tortuous.*

lac, *is.* **1.** lâk, lâka : G Asya'da bazı böceklerin bazı ağaçlarda biriktirdikleri reçineli sıvı. Vernik, mektup mumu, kırmızı boya vb. yapımında kullanılır, **2. lakh** *d.d.* (a) (Hindistan'da) yüz bin rupi, yüz binlik herhangi bir meblâğ, (b) sonsuz, çok büyük miktar.

laccolith = laccolite, *is. jeol.* **1.** lakolit : kaya tabakaları arasına nüfuz ederek üst tabakayı kubbe gibi şişiren lâv tabakası, **2. laccolithic = laccolitic** : lakolit+.

lace, *is.&f.* **laced, lacing 1.** dantel, oya. **Brussel ~** : Brüksel danteli. **point ~** : iğne oyası, **2.** kaytan, **3.** kundura/korse bağı, **4.** şerit, kordon, **5. bobbin ~ = pillow ~** : kopanaki, karo danteli, **6. ~ maker** : dantel işleyen/ören, **7. ~ making** : dantel işleme/örme, **8.** kaytan geçirip bağlamak, kundura bağı ile/kordonla/şeritle bağla(n)mak, **9.** (kordon/şerit/bağ) geçirmek, **10.** (korse kaytanını çekerek) beli sıkıştırmak, **11.** dantel ile süslemek, dantel geçirmek, **12.** *bk.:* **interlace, intertwine**, **13.** *k.d.* dövmek, kamçılamak, kırbaçlamak, **14.** (renkli kalemle)

işaretlemek, çizmek, **15. ~ into** : (a) üzerine saldırmak/atılmak, (yumrukla vb.) tecavüz etmek, (b) şiddetle azarlamak. *The teacher ~d into his students for not studying.* **16.** (içkiye/yemeğe) hafif alkol katmak. **milk ~d with rum** : romlu süt. ***e.a.- 15. (a) beat, lash, thrash, (b) scold, berate.***

lace-bug, *is. zool.* dantelli böcek *(Tingidae)* : bitki öz sularını emerek çok zarar veren gövde ve kanatları dantel gibi bir böcek türü.

lacerate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** yırtmak, yaralamak. *to ~ the flesh.* **2.** (hislerini) incitmek, rencide etmek, üzmek, (kalbini) kırmak. *to ~ one's feelings.* **3.** *bk.:* **lacerated. 4. lacerability** : yırtılabilme. yaralanabilme, (his) incinebilme, **5. lacerable** : yırtılabilir, yaralanabilir, (his) incinebilir, **6. lacerative** : yırtıcı, yaralayıcı; incitici, gücendirici, kalp kırıcı. ***e.a.- 1. mangle, rend, maim, tear, 2. distress, injure, harrow.***

lacerated, *sf.* **1.** yırtılmış, yaralanmış, **2.** (hisleri) incinmiş, incitilmiş, üzülmüş, üzgün, kalbi kırılmış/kırık, **3.** *bot. zool.* parçalı, dilimli, yırtık, kesik kesik, lime lime (yaprak vb.). ***e.a.- 1. mangled, jagged, torn, 2. distressed, pained.***

laceration, *is.* **1.** yırt(ıl)ma, yarala(n)ma, **2.** (hisleri) incitme, rencide etme, üz(ül)me, (kalp) kır(ıl)ma, **3.** yırtık, yara.

Lacerta, *is.* Kertenkele burcu.

lacertid, *sf.&is. zool.* **1.** kertenkelegillerden, **2.** bir nevi kertenkele *(Lacertidae).*

lacertilian = lacertian, *sf.&is.* kertenkele, kertenkelegillerden herhangi bir sürüngen.

lacewing, *is.* zar kanatlı (böcek) *(Chrysopidae).*

lacework, *is.* dantel, oya işi.

laches, *is. huk.* geciktirme, zaman aşımına uğratma, yasal gereksinmeyi vaktinde yerine getirmeme, (yasal hususu) ihmal. *bk.:* **statute of limitations**

lachrymal, *sf.&is.* **1.** gözyaşı+, gözyaşına ait, gözyaşı getiren, **2.** göz yaşartan, gözyaşı akıtan, **3.** *anat.* **~ bone** *d.d. bk.:* **lacrimal bone.**

lachrymation = lachrimation, *is.* gözü yaşarma, gözyaşı salgılama, gözden yaş akması.

lachrymator=lacrimator, *is. kim.* göz yaşartıcı madde.

lachrymatory = lacrimatory, *sf.* göz yaşartıcı. ~ *bomb.*

lachrymose, *sf.* **1.** gözü yaşlı, gözünden yaşlar akan, çok ağlayan, **2.** matemli, üzgün, mahzun, matem/hüzün verici, **3. ~ly** : gözyaşları içinde, ağlayarak, matemle, hüzünle, **4. lachrymosity** : gözünden yaşlar akma, ağlama, üzgünlük, matem(lilik). ***e.a.- 1. tearful, 2. mournful.***

lacily, *zf.* dantel dantel, dantele/oyaya benzer şekilde.

laciness, *is.* dantele benzerlik, dantel gibi oluş.

lacing, *is.* **1.** (kaytan, şerit vb. ile) bağlama/sıkma, **2.** kaytan, şerit, (kundura/pabuç) bağ (ı), **3.** dantel şerit/süs, **4.** (içkiye/yiyeceğe katılan azıcık) alkol, **5.** *k.d.* dövme, kamçılama, kırbaçlama.

laciniate, *sf. bot. zool.* çentik(li), dilik(li), dilimli, dilim dilim, diş diş.~ *leaf.* ***e.a.- slashed, jagged.***

lack, *is.&f.* **1.** eksiklik, noksan, kıtlık, azlık, yetersizlik, nedret. ~ *of money. The plants died through/for ~ of water.* **2.** ihtiyaç, gereksinme, **3.** yoksunluk, mahrumiyet, yokluk. **for ~ of** : ...-sizlik yüzünden, ...olmadığı için, -den yoksun kalarak, **4.** kıt olmak, bulunmamak, az olmak, -den mahrum olmak, -e muhtaç olmak, ihtiyacı olmak. **to be ~ing in brains** : aklı kıt olmak. **not to ~ of money** : paraya ihtiyacı olmamak, **5.** noksan/eksik olmak. **He ~s skill in debate** : Tartışma yeteneği noksan. *3 members are ~ing for a quorum.* **6.** yetişmemek, kifayet etmemek, noksan gelmek, olmamak. **Time ~s for a full explanation** : Her şeyi anlatmaya vakit yok. **7.** yokluk/kıtlık/mahrumiyet çekmek. *He will not ~ for advisers. ~ the necessities of life.* ***e.a.- 1. dearth, scarcity, paucity, insufficiency, 2. need, 3. absence, 4. want, need, require. k.a.- 1. surplus, 4. have, possess.***

lackadaisical, *sf.* **1.** ilgisiz, alâkasız, kayıtsız, bîgâne, kaygısız, bezgin, gevşek, sebatsız. **2.** uyuşuk, tembel. *too ~ to be a good student.* **3. ~ly** : ilgisizce, kayıtsızlıkla, uyuşuk uyuşuk, tembellikle, **4. ~ness** : ilgisizlik, alâkasızlık, kayıtsızlık, gevşeklik, tembellik, uyuşukluk. ***e.a.- 1. listless, languid, dreamy, 2. lazy, indolent. k.a.- 1. animated, spirited, excited, inspired, ambitious, 2. diligent, industrious, assidious, energetic.***

lackaday, *ünl. esk.* Eyvah! Heyhat! Tüü! Yazıklar olsun!

lackey = lacquey, *is., ç.* **-eys**, *f.* **-eyed, -eying 1.** uşak, erkek hizmetçi, **2.** dalkavuk, çanak yalayıcı, **3.** yaltaklanmak, dalkavukluk/uşaklık etmek, *argo* çanak yalamak. ***e.a.- 2.*** *toady.*

lacking, *sf.&e.* **1.** muhtaç, yoksun, yok. **to be ~** : muhtaç olmak. **He is ~ in courage** : Cesareti yok. **~ land** : arazisiz, **2.** kıt, az, noksan, yetersiz, kifayetsiz. *Water is ~ in a desert.* **3.** yok, namevcut. *He was ~ during the storm.* **4.** olmazsa, yoksa, olmadığı takdirde. **~ anything better, use what you have** : Daha iyisi yoksa, elinde olanı kullan. ***e.a.- 1.*** *deficient,* ***2.*** *absent,* ***3.*** *missing,* ***4.*** *without.*

lackluster = lacklustre, *sf.&is.* **1.** donuk, cansız, sönük, fersiz. *a ~ production of play.* **2.** donukluk, cansızlık, sönüklük, fersizlik. ***e.a.- 1.*** *dull, vapid.*

laconic, *sf.* **1.** özlü, veciz, kısa ve anlamlı, muhtasar. *a ~ style.* **2. ~ally** : özlü/veciz bir şekilde, kısaca. ***e.a.- 1.*** *concise, pithy, terse, brief, succinct.*

laconical, *sf. esk. bk.:* **laconic** (1).

laconism = laconicism, *is.* **1.** özlülük, icaz, **2.** özlü söz, veciz ifade, kısa ve anlamlı söz.

lacquer, *is.&f.* **1.** vernik, cilâ, **2.** reçineli vernik, mobilya cilâsı : Çin ve Japonya'da yetişen vernik ağacından *(Rhus verniciflua, Toxicodendron verniciflua)* elde edilir ve mobilya cilâlamakta kullanılır. **3. ~ ware/~ work** *d.d.* cilâlanmış mobilya veya oyma tahta eşya, **4.** cilâlamak, verniklemek, cilâ/vernik ile parlatmak, **5. ~ed** : cilâlı, **6. ~er** : cilâcı.

lacquey, *is., ç.* **-queys**, *f.* **-queyed, -queying** *bk.:* **lackey.**

lacrimal, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **lachrymal** (1, 2), **2.** *bk.:* **~ bone.**

lacrimal bone, *is. anat.* gözyaşı kemiği : göz çukurunun ön kısmındaki ince, ufak, zarımsı kemik. **lachrymal, lacrimal** *d.d.*

lacrimator, *is. bk.:* **lachrymator.**

lacrimatory, *sf.&is., ç.* **-ries** *bk.:* **lachrymatory.**

lacrosse, *is.* ağ topu : karşılıklı onar kişilik takımlar arasında sopaya bağlı ağ ile topu yakalayıp fırlatarak kaleye sokmaktan ibaret top oyunu.

lactalbumin, *is. biy.-kim.* süt albümini : kesilmiş sütün suyundan elde edilen ve serum albümine benzeyen proteinli madde.

lactam, *is. kim.* laktam : -NH-CO- grubunu içeren çevrimsel amid. Karboksil ve amino gruplarından su molekülü çıkarılarak elde edilir.

lactary, *sf.* süt+, sütlü, süte ait, sütten.

lactase, *is. biy.-kim.* lâktaz : laktozu glükoz ve galaktoza dönüştüren maya/enzim. Genç hayvanların bağırsaklarında ve ekmek mayasında bulunur.

lactate, *is.&gs.f.* **-tated, -tating 1.** *kim.* lâktat : lâktik asit tuzu/esteri, **2.** süt salgılamak, **3.** emzirmek, süt/meme vermek.

lactation, *is.* **1.** süt salgılama, süt oluşumu, **2.** emzirme, **3.** süt salgılama süresi, emzirme süresi, **4. ~al** : emzirme+, **5. ~ally** : emzirerek, emzirmek suretiyle.

lacteal, *sf.&is.* **1.** sütlü, süt gibi, sütümsü, **2.** *anat.* keylûsî, kilüslü, **3.** ince bağırsaklarda sindirilmiş besini emen kılcal lenfa damarı, **4. ~ly** : sütlü olarak, süte benzer şekilde. ***e.a.- 1.*** *milky, lactean, lacteous.*

lacteous, *sf. esk.* sütlü, süt renginde, süte benzer, sütümsü. ***e.a.-*** *milky, lacteal.*

lactescent, *sf.* **1.** sütlü, sütlenmiş, **2.** süt salgılayan/veren, **3.** *bot.* sütlü sıvı salgılayan/üreten/içeren (bazı bitkiler), **4. lactescence = lactescency** : sütlülük.

lactic, *sf.* süt+, sütlü, sütsü, süte ait, sütten çıkarılan/elde edilen. **~ fermentation** : sütün mayalanması/yoğurda dönüşümü.

lactic acid, *is. biy.-kim.* süt asidi, lâktik asit : $CH_3CHOHCOOH$. Ekşimiş sütte, kas metabolizması ürünlerinde bulunan, besin olarak ya da hekimlikte, boya ve dokuma sanayiinde kullanılan renksiz veya sarımtrak sıvı.

lactiferous, *sf.* **1.** süt salgılayan/veren, süt verici, **2.** süt veya sütlü sıvı ileten/taşıyan. **~ *ducts*. 3. ~ness** : süt verme/salgılama/iletme.

lacto- = lact-, *ön ek* "süt". *ör.:* *lactometer.*

lactobacillus, *is., ç.* **-cilli** *bkt.* süt basili : karbonhidratların, özellikle sütün ekşiyip süt asidi üretmesine sebep olan ince, uzun, çubuk şeklindeki basil.

lactoflavin, *is. biy.-kim. bk.:* **riboflavin.**

lactogenic, *sf.* süt veren, süt yapıcı, süt bezelerini faaliyete geçiren.

lactoglobulin, *is.* sütyuvar : kesilen sütün suyundan elde edilen kristalli protein parçacıkları.

lactometer, *is.* sütölçer : sütün özgül ağırlığını ölçen alet.

lactone, *is. kim.* lâkton : hidroksil ve karboksil grupları içeren asitlerin su kaybetmesinden oluşan çevrimsel esterler grubu. **lactonic** : lâkton+.

lactonize, *f.* **-ized, -izing** lâktonlaş(tır)mak. **lactonization** : lâktonlaş(tır)ma.

lactoprotein, *is.* süt proteini.

lactoscope, *is.* kaymakölçer : sütün kaymak miktarını ölçen ışıksal alet.

lactose, *is.* **1.** *biy.-kim.* süt şekeri, lâktoz : C12H22O11.H2O. Sütte bulunan disakkarit şeker, hidroliz sonucu glükoz ve galaktoz verir, ekşiyince lâktik asit üretir, **2.** ticarî süt şekeri : beyaz kristalli, suda eriyen tatlı madde. Bebek maması, besin maddeleri yapımında, eczacılıkta, bakteri üretmede kullanılır. **milk sugar, sugar of milk** *d.d.*

lacuna = lacune, *is., ç.* **-nae/-nas 1.** boşluk, aralık, boş yer, eksiklik, açıklık (özellikle yazı ve metinde). **There were several ~s in her letter where words had been erased** : Mektubunda birçok kelime silinmiş, yerinde boşluklar kalmıştı. **2.** *anat.* (kemik dokudaki küçük) boşluk, **3.** *bot.* bitki dokuları arasındaki hava boşluğu. ***e.a.- 1.*** *hiatus, gap, blank.*

lacunal = lacunary, *sf.* **1.** boşluk+, boşluğa/aralığa/açıklığa ait, **2.** boşluklu, boşlukları olan.

lacunar, *sf.&is., ç.* **lacunars/lacunaria 1.** *mim.* tekneli tavan : dört veya sekiz köşeli girintilerle süslü tavan/kubbe/kemer, **2.** (dört veya sekiz köşeli) oyuntulu tavan süsü, **3.** *bk.:* **lacunal**. ***e.a.- 2.*** *coffer.*

lacunose, *sf.* boşluklu, boşluklarla dolu, birçok boşluğu/aralığı olan. **lacunosity** : boşluklu olma.

lacustral = lacustrian, *sf. bk.:* **lacustrine.**

lacustrine, *sf.* **1.** göl+, gölsel, göle ait, göl ile ilgili, **2.** gölcül, gölde yaşayan/yetişen, **3.** gölde (göl içinde/kıyısında) oluşan (jeolojik katman vb.), **4.** göl içinde/üstünde. *Some prehistoric people built ~ dwellings.*

lacy, *sf.* **lacier, laciest** dantelli, oyalı, dantel/oya gibi. *~ leaves of a fern.* ***e.a.-*** *lacelike.*

lad, *is.* **1.** oğlan, delikanlı, genç adam, **2.** *k.d.* (hitap ederken) arkadaş, ahbap. ***e.a.- 1.*** *boy, youth,* ***2.*** *chap, fellow.*

ladanum, *is. bk.:* **labdanum.**

ladder, *is.&f.* **1.** merdiven, el merdiveni, süllüm, **2.** merdivene benzer şey, kademeli/basamaklı şey, kademe, basamak. *This company has an elaborate promotion ~ .* **3.** *Brit.* (çorapta) (a) kaçık, (b) (çorap) kaçmak, (çorabı/ilmeği) kaçırmak, **4.** yükselme aracı, **5.** balık geçidi : balıkların akıntıya/baraja yukarı çıkabilmeleri için yapılan kademeli su havuzcukları. ***e.a.- 2.*** *scale,* ***3.*** *run,* ***5.*** *fishway.*

ladder-back = ladder back, *sf.&is.* **1.** merdiven arkalık : yatay çıtalardan oluşan sandalye arkalığı, **2. ~ chair** *d.d.* merdiven arkalıklı sandalye.

ladder stitch, *is.* merdiven biçimli dikiş.

laddie, *is. İsk.* oğlan, delikanlı. **Look here ~** : Bana bak delikanlı/oğlum. ***e.a.-*** *lad.*

lade, *f.* **laded, laden/laded, lading 1.** yükle(t)mek, tahmil etmek, **2.** (boğazına kadar borca vb.) batmak, (bir yük altında) ezilmek. **~n with debt** : boğazına kadar borç içinde, **3.** (edilgen fiil olarak) dolmak, dolup taşmak. **Trees ~n with fruit** : Meyve dolu ağaçlar. **4.** kepçelemek, (kepçe vb. ile) su doldurmak veya suyunu boşaltmak, **5. lader** : yükleyen.

laden, *sf.&f.* **1.** yüklü, **2.** *bk.:* **lade.**

la-de-da = la-di-da, *sf.&is. k.d.* **1.** züppe, çalımlı, kendini beğenmiş, çıtkırıldım, kibarlık taslayan. *a ~ manner.* **2.** çalım, züppelik, çıtkırıldımlık, kendini beğenmişlik, kibarlık taslama. ***e.a.- 1.*** *affected, pretentious, foppish.*

ladies, *ç. is.* **1.** bayanlar, hanımlar, kadınlar (tekili : **lady**), **2. ~ Aid** : (kadınlar) kiliseye yardım kolu, **3. ~ Auxiliary** : (bir cemiyetin) kadınlar kolu, **4. ~ Day** : Kadınlar günü : kadınlara özgü indirimli/ücretsiz temsil vb. günü. *Friday was ~ day at the ball park.* **5. ~-in-waiting** *bk.:* **lady-in-waiting, 6. ~ ' man = lady's man** : kadın düşkünü : kadın peşinde koşan, onların hoşuna gitmeye çalışan adam, **7. ~' room = powder room** : kadınlar helâsı.

lading, *is.* **1.** yükleme, tahmil, **2.** yük, hamule. **bill of ~** : konşimento, yük belgesi.

ladino, *is.* **1.** *bot.* kaba yonca, **2.** *b.h.* İspanya Yahudileri lehçesi, **3.** *bk.:* **mestizo** (2).

ladle, *is.&gl.f.* **-dled, -dling 1.** kepçe, **2.** kepçelemek, kepçe ile doldurmak ya da boşaltmak, **3. ladler** : kepçeleyen, kepçe ile dolduran/boşaltan.

ladleful, *sf.* kepçe dolusu.

ladron(e), *is. GB ABD* **1.** hırsız, haydut, **2. ladronism** : hırsızlık, haydutluk. ***e.a.- 1.*** *thief, robber, freebooter.*

lady, *sf.&is., ç.* **-dies 1.** bayan, hanım(efendi), kibar kadın, **2.** (kibar hitap sözü olarak) hanımefendi, **3.** (herhangi) kadın. **cleaning ~** : temizlikçi kadın. **the ~ of the house** : ev kadını, evin hanımı. **a ~ judge** : kadın yargıç, **4.** eş, zevce, refika, karı, **5.** *Brit.* Leydi, İngiliz asilzadesinin eşi, **6.** otoriter/yetkili kadın. *bk.:* **lord** (4), **7.** *b.h.* Hz. Meryem. **Our Lady** : Meryem Ana. **Lady chapel** : Meryem Ana kilisesi, kilisede Meryem Ana'ya ayrılan kısım, **8.** sevgili, şövalyenin sevdiği kadın, **9. ~hood** : bayanlık, hanımlık, hanımefendilik, **10. ~ish** : kadın gibi, kadınımsı, (küçümser anlamda) kadına yakışır. ***e.a.- 1&3.*** *woman,* ***4.*** *wife,* ***8.*** *beloved.*

lady beetle = ladybird (beetle), *is. bk.:* **ladybug.**

ladybug, *is.* uğur böceği, hanım böceği, gelin böceği *(Coccinella septempunctata)* : Vücudu yarım küre biçimindedir. Rengi turuncu, kırmızı olup üzerinde yedi siyah nokta vardır. Başka böceklerle ve bitkilerle beslenir. **lady beetle, ladybird beetle, ladybird** *d.d.*

lady crab, *is. zool.* çalpara *(Portunus puber)* : 3-5 cm boyunda, parlak benekli, bacakları tüylü yengeç.

Lady Day, *is.* **1.** Meryem Ana günü : Cebrail'in Meryem Ana'ya haber verdiği gün, bu vesile ile yapılan yortu (25 Mart), **2.** *Brit.* borç ve kiraların üç aylık taksit ödeme günü.

ladyfinger, *is.* hanım parmağı (şeklinde kurabiye).

ladyfish, *is., ç.* **-fish/-fishes 1.** *bk.:* **bonefish, 2.** iri gümüş balığı *(Elops saurus)* : ringa balığına benzer iri, gümüş renkli bir balık.

ladyfy = ladify, *gl.f.* **1.** hanımefendi muamelesi yapmak, hanımefendi diye hitap etmek, **2.** hanımefendiye yakışır tavır takınmak, hanımefendi gibi davranmak.

Lady in the Chair, *is. astr. bk.:* **Cassiopeia.**

lady-in-waiting, *is., ç.* **ladies-in-waiting** nedime, kraliçe veya prensesin gözdesi.

lady-killer, *is. k.d.* kadın avcısı : kadınlar üzerinde büyüleyici etkisi olduğu iddia edilen erkek, kadınların meftun olduğu tip.

lady-killing, *is. k.d.* kadın avcılığı.

ladykin, *is.* küçük hanım, hanımcık.

ladylike, *sf.* **1.** hanımefendivari, hanımefendi gibi, hanımefendiye yakışır, hanım hanımcık, kibar, zarif, nazik. *a ~ appearance/ costume.* **2.** zayıf, kuvvetsiz, iradesiz, çıtkırıldım, kadın tavırlı, kadınsı. ***e.a.- 1.*** *well-bred, gentle, delicate,* ***2.*** *effeminate.*

ladylove, *is.* sevgili, yavuklu, maşuka, metres. ***e.a.-*** *sweetheart, mistress.*

lady of the evening = lady of the pleasure, *is.* orospu, fahişe. ***e.a.-*** *prostitute, hooker, whore.*

lady of the house, *is.* ev sahibesi, ev kadını.

ladypalm, *is. bot.* Çin palmiyesi *(Rhapis)* : menşei G Çin olup Florida ve Kaliforniya'da da yetiştirilen geniş yapraklı, sarımtrak çiçekli, bodur palmiye.

lady's-eardrop = ladies'-eradrop, *is. bot.* küpe çiçeği *(Fuchsia).* ***e.a.-*** *fuchsia.*

lady's-finger, *is., ç.* **lady's-fingers** *bot.* **1.** bamya, **2.** parmak biçiminde parçası olan herhangi bir bitki. ***e.a.- 1.*** *okra.*

ladyship, *is.* **1.** hanımefendilik, **2. Her/ Your ~** : Hanımefendi Hazretleri.

lady's maid, *is.* (hanımın) oda hizmetçisi, özel hizmetçi.

lady's man, *is. bk.:* **ladies' man.**

lady's-mantle, *is., ç.* **lady's-mantles** *bot.* aslan pençesi *(Alchemilla xanthochlora).*

lady's-slipper = lady-slipper, *is. bot.* **1.** Venüs çarığı *(Cypripedium)* : çiçekleri terliğe benzeyen bir tür orkide, **2.** çiçekleri terliğe benzeyen çeşitli bitkiler (*Paphiopedium, Phragmipedium, Selenipedium* vb.).

lady's-smock, *is. bot.* yaban teresi *(Cardamine pratensis)* : turpgillerden beyaz ve mor çiçekler açan bir bitki.

lady's-thumb, *is. bot.* hanımparmağı *(Polygonum persicaria)* : karabuğdaygillerden pembe, mor çiçek açan bir bitki. **persicaria** *d.d.*

lady's-tresses, *is. bot.* kıvırcık çiçeği *(Spiranthes).* **lady's-traces, lady tresses** *d.d.*

laetrile, *is.* çekirdek özü : kaysı ve şeftali çekirdeklerinden çıkarılan ve kanseri iyileştirdiği iddia edilen bir ilâç.

laevo, *sf. bk.:* **levo.**

laevo-, *ön ek bk.:* **levo-.**

laevogyrate, *sf. bk.:* **levogyrate.**

lag[1], *is.&f.* **lagged, lagging 1.** *gen.* ~ **behind** : geri kalma(k), gecikme(k), geç kalma(k), oyalanma(k), yavaş yavaş yürüme(k). *The child ~ged because he was tired. He was ~ging behind the others.* **2.** azalma(k), gevşeme(k), zayıflama (k). *Interest ~ed as the meeting went on.* **3.** (bilye oyununda oyun sırasını saptamak için) bilyeyi çizgiye *(lag line)* atma(k), **4.** geri kalan/geciken şey/kimse, **5.** *mek.* (harekette) gecikme/gerileme miktarı, **6.** *elect.* gerileme, evre/faz gerilemesi, **7. ~ger** : geri kalan, geciken, geride/arkada kalan. ***e.a.- 1.*** *linger, loiter, straggle, 2. flag, slacken, weaken, 7. loiterer.*

lag[2], *is.&f.* **lagged, lagging** *argo* **1.** sürmek, sürgüne göndermek, nefyetmek, **2.** tutuklamak, tevkif etmek, **3.** hapsetmek, hapse atmak, **4.** tutuklu, mahkûm, suçlu. **an old** ~ : sabıkalı, **5.** sürgün, ceza, mahkûmiyet. ***e.a.- 2.*** *arrest, 3. imprison, 4. convict.*

lag[3], *is.&f.* **lagged, lagging 1.** kasnak tahtası, fıçı/davul/kazan kasnağı yapmakta kullanılan tahta şerit, **2.** (ısı kaybını önlemek için) yalıtmak, tecrit etmek.

lagan = ligan, *is.* batık mal, denize batmış fakat kurtarılması için şamandıra ile yeri belirtilmiş mal.

lager, *is.&f.* **1. ~ beer** *d.d.* köpüklü bira : karbonatlı, hafif, altı hafta ilâ altı ay bekletilmiş bira, **2.** *bk.:* **laager.**

laggard, *sf.&is.* **1.** geri kalan, tembel, yavaş, ağır (kimse), **2. ~ly** : geri kalarak, yavaş yavaş, ağır ağır, betaetle, **3. ~ness** : geri kalma, gecikme, tembellik, yavaşlık. ***e.a.- 1.*** *sluggish, backward, lingerer, loiterer.*

lagging, *sf.&is.* **1.** yavaş, aheste, geri kalan, ağır ilerleyen. ~ **steps. 2.** gerileme, geri kalma, **3.** (buhar kazanını/makineyi vb.) yalıtma, keçe/asbest vb. ile kaplama, **4.** tecrit gömleği : kazan vb. etrafına sarılmış yalıtkan madde, izolasyon, **5. ~ly** : geri kalarak, gecikerek, yavaş yavaş. ***e.a.- 1.*** *lingering, loitering, slow, dragging.*

lagniappe = lagnappe, *is.* **1.** *G ABD* hibe, caba : satıcının müşteriye verdiği ufak hediye, **2.** bahşiş. ***e.a.- 2.*** *gratuity, tip.*

lagomorph, *is. zool.* **1.** kemirgenler *(Lagomorpha) :* tavşangilleri içine alan iki çift üst kesici dişli kemirici hayvanlar sınıfı, **2. ~ic = ~ous** : kemirici.

lagoon, *is.* **1.** kıyı gölü, deniz kulağı, **2.** mercan çemberi gölü, **3.** (büyük) süzme havuzu, **4.** (denizin/nehrin istilâsından hasıl olan) sığ göl, **5. ~al** : kıyı gölü+.

lag screw = coach screw, *is.* (dört, altı köşeli başlı) ağaç vidası.

lagune, *is. bk.:* **lagoon** (1, 2, 4).

laic, *sf.&is.* **1. laical** *d.d.* lâik, din ve dünya işlerini ayrı tutan, dinle ilgisi olmayan, **2.** lâik kimse, **3. ~ally** : lâik bir şekilde, **4. ~ise** *bk.:* **laicize**, **5. ~ism** : lâiklik. ***e.a.- 1.*** *lay, secular, 2. layman.*

laicize, *gl.f.* **-cized, -cizing 1.** lâikleştirmek, lâik kılmak, din ve dünya işlerini ayırmak/ayrı tutmak, dinle ilgisini kesmek. *to ~ a school.* **2. laicization** : lâikleştirme, din ve dünya işlerini ayırma/ayrı tutma, dinle ilgisini kesme. ***e.a.- 1.*** *secularize.*

laid, *f. bk.:* **lay**[1] *(geç.z.&sf.f.).*

laid-back, *sf. argo* **1.** yavaş, aheste, sakin, acelesiz, telâşsız. ~ *music rhytms.* **2.** kaygısız, kayıtsız, bağımsız, ahlâk ve toplum kurallarına bağlı olmayan, başıboş, serazat. *a ~ way of living.* ***e.a.- 1.*** *relaxed, unhurried, 2. carefree.*

laid deck, *is.* döşemeli güverte, tahtaları gemi eksenine paralel döşenmiş güverte.

laid paper, *is.* çizgili kâğıt.

laid up, *sf.* **1.** biriktirilmiş, ilerisi için saklanmış, **2.** (hastalık sebebiyle) evde/yatakta, **3.** *den.* arması soyulmuş ve havuza yatırılmış.

laigh, *sf.&zf. İsk. bk.:* **low**[1].

lain, *f. bk.:* **lie**[2] *(sf.f.).*

lair, *is.&f.* **1.** in, vahşî hayvan yuvası, **2.** gizlenme yeri, **3.** *Brit.* yatak, yatma/dinlenme yeri, **4.** *İsk.* çamura /bataklığa/pisliğe batmak/saplanmak, **5.** ağıla/ine girmek/koymak. ***e.a.- 1.*** *den, 2. hideout, hideaway, 3. bed.*

laird, *is. İsk.* **1.** mülk sahibi, zengin, lord. **2. ~ly** : lord gibi, **3. ~ship** : mülk sahipliği, zenginlik.

laisser faire = laisser-faire = laissez faire, *sf.&is. Fr.* **1.** bırakınız yapsınlar : serbest ekonomi ilkesi, hükûmetin ekonomik işlere müdahale etmemesini savunan doktrin, **2.** başkalarının işlerine karışmama (ilkesi/tutumu).

laissez-passer, *is., ç.* **-ser** *Fr.* lesepase : pasaport yerine kullanılan hudutlardan geçiş kartı. ***e.a.-*** *permit.*

laity, *is.* **1.** ibadet edenler, ruhban sınıfı dışında kalan dindarlar, **2.** belirli bir meslek zümresi dışındakiler, üye olmayanlar.

lake, *is.* **1.** göl. (ilgili sıfat : ***lacustrine***), **2.** göle benzer su birikintisi, **3.** mora çalan koyu kırmızı boya, **4.** kırmızı boya maddesi, **5. ~ dweller** : göl evi sakini, **6. ~ dwelling** : göl evi/konutu : göllerin sığ yerinde kazıklar üzerine kurulan ev, **7. ~ District** : (İngiltere'nin) Göller Bölgesi. **~ Poets** : Göller Bölgesi şairleri (Wordsworth, Coleridge, Southey), **8. ~ herring** : göl ringası *(Coregonus artedii)* : büyük göllerde yaşayan beyaz etli balık, **9. ~ trout** : göl alabalığı *(Salvelinus namaycush)* : Kanada ve K ABD'deki göllerde yaşayan iri, çatal kuyruklu bir balık.

lakefront = lakeshore = lakeside, *is.* göl kıyısı, göl kenarı(ndaki arazi).

lakeport, *is.* göl limanı : göl (özellikle K Amerika'da Büyük Göller) kıyısında kurulmuş liman şehri.

laker, *is.* **1.** göle bağlı kimse : göl kıyısında oturan/çalışan veya sık sık göle giden kimse, **2.** göl balığı, (özellikle) alabalık, **3.** göl vapuru, (özellikle) Büyük Göllerde işleyen gemi.

laking, *is. tıp* **1.** allaşma : alyuvar hemoglobininin kan plâzmasına karışıp onu al renge boyanması, **2. laked = laky** : allaşmış.

laky, *sf.* **lakier, lakiest 1.** al, mora çalan kızıl boyalı, kızıl boyalı, **2.** allaşmış. *bk.:* **laking** (2), **3.** göl gibi, gölümsü, göle benzer.

lalapalooza = lallapalooza, *bk.:* **lollapalooza.**

-lalia, *son ek* konuşma kusuru, pelteklik ifade eder. *ör.: bradylalia, rhinolalia, echolalia. bk.:* **-phasia**

lall, *gs.f.* peltek konuşmak, **r** harfini **l** gibi söylemek.

Lallan, *sf.&is. İsk.* **1.** ova, düzlük, alçak arazi, **2. Lallans** *d.d.* ovalı İskoçların şivesi. ***e.a.- 1.*** *Lowland.*

lallation, *is. sf.bl.* **1.** pelteklik, peltek konuşma, **r** harfini **l** gibi söyleme, **2.** (sözü) geveleme, anlaşılmaz konuşma. *bk.:* **lambdacism.** ***e.a.- 2.*** *babbling.*

lallygag = lollygag, *gs.f.* **-gagged, -gagging** *k.d.* haylazlık etmek, aylakça vakit öldürmek, haytalaşmak, avare dolaşmak. ***e.a.-*** *idle, loaf.*

lam, *is.&f.* **lammed, lamming** *argo* **1.** dövmek, pataklamak, dayak atmak, sopa çekmek, **2. ~ into (s.o.)** : (birine sözle/bedenen) saldırmak, üzerine atılmak, hücum etmek, darbe indirmek, **3. ~ out** : atılmak, hücum/taarruz etmek, yenmek, hezimete uğratmak, *k.d.* tepelemek. *to ~ out savagely against an invader.* **4.** sıvışmak, kaçmak, tüymek, *argo* tabanları yağlamak, cızlamı çekmek, (polisten) kaçıp saklanmak, **5.** kaçış, kaçma, tüyme, firar (etme) sıvışma, **6. on the ~** : kaçak, firar hâlinde, (polisten) kaçmış, kaçıp izini kaybetmiş, **7. take it on the ~** : alelâcele kaçmak, tüymek, sıvışmak, firar etmek, kaçıp izini kaybetmek. ***e.a.- 1.*** *beat, thrash, strike, 2. attack, 3. defeat, conquer, 4. flee, scram, escape, 5. escape, fleeing, 6. escaped, 7. flee, scram, escape.*

lama, *is.* **1.** lama : Tibetli Buda rahibi. **2. Grand ~** : Baş Lama, Dalay Lama, **3. ~ism** : (Tibet ve Moğolistan'da) Budizm, **4. ~ist(ic)** : Budist.

Lamarckism, *is.* Lamarkçılık : çevre koşullarının bitki ve hayvanlarda sebep olduğu uzvî değişikliklerin kalıtımla yeni kuşaklara geçeceğini savunan kuram. **Lamarckian** : Lamarkçı : bu kuramı benimseyen.

lamasery, *is., ç.* **-series** Lama manastırı.

Lamaze technique, *bk.:* **psychoprophylaxis.**

lamb, *is.&f.* **1.** kuzu, **2.** kuzu eti, **3.** kuzu gibi (sevimli, masum, uslu) kimse, **4.** saf, bön, acemi, kolayca aldanan kimse, (özellikle) acemi borsacı, **5. the Lamb** : Hz. İsa, **6.** kuzulamak, **7. like a ~** : (a) kuzu gibi, uslu, halim selim, iyi huylu, (b) saf, bön, tecrübesiz, kolay aldanır, **8. ~'s wool** : kuzu yünü.

lambast(e), *gl.f.* **-basted, -basting** *k.d.* **1.** (iyice) dövmek, (temiz) dayak atmak, pestilini çıkarmak, **2.** (şiddetle) azarlamak, *argo* haşlamak, zılgıtı vermek. ***e.a.- 1.*** *beat, thrash, whip, 2. scold, castigate, reprimand, excoriate, censure.*

lambda, *is.* lamda, Yunan alfabesinin on birinci harfi.

lambdacism, *is. s.bl.* l sesini fazla kullanmak. *bk.:* **lallation.**

lambdoid(al), *sf.* lamda harfi şeklinde.

lambency, *is., ç.* **-cies** hafif parlaklık.

lambent, *sf.* **1.** (alev gibi) yalayan, hafifçe dokunup geçen. geçen. ~ *tongues of flame.* **2.** parlak, cevval, kıvrak. ~ *wit.* **3.** hafif parlak. *Moonlight is ~. A ~ light.* **4. ~ly** : yalayarak, hafifçe dokunarak, hafifçe parıldayarak. ***e.a.- 1. flickering, licking, 2. brilliant, 3. softly radiant/bright.***

lambert, *is. optik.* lambert : CGS birim sisteminde parlaklık birimi = lümen/cm^2 veya 0,32 mum/cm^2 : her bir santimetre karesine 1 lümen ışık düşen mükemmel yansıtıcı bir yüzeyin parlaklığı.

lambkill = sheep laurel, *is. bot.* kuzuboğan, kuzu defnesi *(Kalmia angustifolia)* : dar yapraklı, pembe çiçekli bir funda. K Amerika'da yetişir, hayvanlar için zehirlidir.

lambkin, *is.* **1.** kuzucuk , küçük kuzu, **2.** küçük çocuk, yavrucuk, yavrucağız, çocukcağız.

lamblike, *sf.* **1.** kuzu gibi, **2.** *mec.* nazik, uysal, iyi huylu, yumuşak başlı, itaatli, muti, söz dinler.

Lamb of God, *is.* Hz. İsa. ***e.a.- Christ.***

lambrequin, *is.* **1.** (Orta Çağda) miğfer kılıfı : miğferi sıcaktan ve paslanmaktan koruyan kumaş örtü, **2.** kapı/pencerenin üst kısmını örten perde, **3.** (armacılıkta) *bk.:* **mantling.**

lamb's fry, *is.* (kebap edilip yenilen) kuzu taşağı.

lambskin, *is.* kuzu derisi.

lamb's lettuce, *is.* körpe marul, kuzu marulu *(Valeria-nella).*

lamb's tails, *is.* fındık çiçeği.

lamb's wool, *is.* kuzu yünü (ile yapılan kumaş).

lame[1], *sf.* **lamer, lamest 1.** topal, ayağı/bacağı sakat. *a ~ old man. His arm was ~.* **2.** sakat, **3.** zayıf, yetersiz, acemi(ce). *a ~ excuse. Sleeping too long is a ~ excuse for being late. a ~ effort.* **4.** yorgun, uyuşuk, ağrılı, ağrıyan, sızlayan. *His arms is ~ from playing ball. ~ back.* **5. ~ly** : topallayarak, **6. ~ness** : topallık, sakatlık. ***e.a.- 1. crippled, disabled, 3. weak, inadequate, clumsy, unsatisfactory, ineffective, poor, 4. stiff, soar, painful.***

lame[2], *gl.f.* **lamed, laming 1.** topallatmak, topal etmek, **2.** sakatlamak, zayıflatmak, etkisiz hâle getirmek. *The accident ~d him for life.* ***e.a.- 1. cripple, 2. disable.***

lame[3], *is., ç.* ***lames*** *Fr.* zırh levhası, zırhın oynak yerlerini kaplayan üst üste levhacıkla.

lamé, *is.* lâme (kumaş) : parlak ipekli/pamuklu/reyon kuma.

lamebrain, *is. argo* aptal, ahmak, budala, kafadan sakat (kimse). ***e.a.- dunce, booby, fool, half-wit, dope, square.***

lamed, *is.* İbranîce alfabenin on ikinci harfi.

lame duck, *is.* **1.** *ABD- k.d.* seçim dönemi sona yaklaşmış ve yeniden seçilmemiş senato/kongre üyesi, **2.** sakat/kötürüm kimse, **3.** borsada borçlarını ödemeyen kimse.

lamella, *is., ç.* **-mellae/-mellas** ince levha, pul, zar.

lamellar, *sf.* **1.** pul pul, pullu, ince levhalardan/zarlardan oluşmuş, **2.** pul+, zar+, ince levha+, **3. ~ly** : pul/zar/ince levha şeklinde. ***e.a.- 1. lamellate.***

lamellate = lamellated = lamellose, *sf.* **1.** *bk.:* **lamellar** (1), **2.** düz, yassı, levha gibi, **3. lamellately** : düz/yassı biçimde, pul/zar/ince levha şeklinde, **4. lamellosity = lamellation** : düzlük, yassılık, pul/zar şeklinde olma; pul pul olma/ayrılma, levhalardan oluşma.

lamellibranch = lamellibranchiate, *sf.&is.* yassı solungaçlı, *Pelecypoda* sınıfına mensup yumuşakça. ***e.a.- pelecypod.***

lamellicorn, *sf.&is.* **1.** yassı duyargalı (böcek), **2.** yassı uçlu (duyarga).

lamelliform, *sf.* yassı, düzlemsel, levha şeklinde. ***e.a.- platelike, scalelike.***

lamellirostral = lamellirostrate, *sf.* yassı gagalı (su kuşu).

lamellose, *sf. bk.:* **lamellate.**

lament, *is.&f.* **1.** ağlama(k), inleme(k), figan etme(k), ağlayıp inleme(k). *Why does she ~ ?* **2.** yas/matem tutma(k), biri için ağlama(k)/keder etme(k), matemini tutma(k), yasa bürünme(k). **to ~ the dead** : ölünün matemini tutma(k), **3.** üzülmek, esef etmek. **We ~ed his absence** : Onun hazır bulunmayışına üzüldük. **4.** ağıt, yas, matem, keder, hüzün, **5.** matem kasidesi/şiiri, **6.** esef, üzüntü, teessüf, **7.** şikâyet, sızlanma, **8. ~er** : ağlayan, inleyen, matem/yas tutan kimse,

9. ~ingly : ağlayarak, inleyerek, matem/yas içinde, matemle, hüzünle. ***e.a.- 1. bewail, bemoan, weep, 2. mourn, grieve, wail, 3. deplore, regret, 4. lamentation, moan, wail, 5. monody, threnody, elegy, dirge, 6. regret, 7. complaint.***

lamentable, *sf.* **1.** üzücü, üzüntü veren, acıklı, keder verici, müessif. *a ~ accident. It was a ~ day when our dog died. a ~ failure.* **2.** *esk.* matemli, yaslı, mateme gark eden, yasa boğan, ağlatıcı, **3.** berbat, değersiz, şayanıteessüf. *The singer gave a ~ performance.* **4. ~ness** : üzücülük, acıklılık, hazinlik, esef vericilik, **5. lamentably** : ağlanacak/acınacak hâlde, üzücü bir şekilde. ***e.a.- 1. regrettable, unfortunate, deplorable, distressing, 2. mournful, grievous, woeful, doleful, 3. poor, low, inferior, contemptible, miserable, pitiful.***

lamentation, *is.* **1.** ağlama, inleme, üzülme, keder etme, **2.** ağıt, yas, matem, keder, üzüntü, hüzün, feryat, figan, **3. Lamnetations** : (İncil'de) Yeremya peygamberin mersiyeler kitabı.

lamented, *sf.* merhum, rahmetli, matemi/yası tutulan. **~ly** : matemle, matemini tutarak.

lamia, *is., ç.* **-mias/-miae 1.** *mit.* çocukları kandırıp kanlarını emdiğine inanılan kadın başlı yılan gövdeli canavar, **2.** vampir, dişi canavar.

lamiaceous, *sf. bot.* nanegillerden, nanegillere mensup (bitki) (*Labiatae, Menthaceae*, eski: *Lamiaceae)*

lamina, *is., ç.* **-nae/-na 1.** ince levha, safiha, varak, yaprak, **2.** tabaka, üstüste ince levhalar dizisi, **3.** *bot.* yaprak.

laminable, *sf.* dövülgen : dövülerek ince levha/yaprak haline getirilebilir.

laminal, *sf. bk.:* **laminar.**

lamina propria, *is., ç.* **laminae propriae** taban zarı. ***e.a.- basement membrane.***

laminar = laminal = laminary, *sf.* ince levhalı, yaprak/varak/safiha halinde, pul pul, yaprak yaprak.

laminate, *sf.&is.&f.* **-nated, -nating 1.** ince levhalara/tabakalara ayırma(k), **2.** haddeden geçirerek ince levha yapma(k), **3.** tabakaları üst üste koyarak yapmak/inşa etmek, **4.** ince levhalarla kaplamak/örtmek, **5.** ince levhalara ayrılmak, yapraklanmak, **6.** ince levha/yaprak (şeklinde), safiha/varak (hâlinde), tabakalı, kat kat, katmerli, **7. laminable** : ince levha hâline getirilebilir, haddelenebilir, haddeden geçirilebilir, **8. laminator** : ince levha hâline getiren, haddeden geçiren, haddeleyen, hadde.

laminated, *sf.* **1.** ince levhalar/yapraklar/safihalar hâlinde, levhalı, yapraklı, varaklı, **2.** katmerli, katlı, kat kat, tabaka tabaka, ince tabakalardan oluşmuş. *~ wood.* ***e.a.- laminate, laminal, laminar, laminary.***

lamination, *is.* **1.** haddele(n)me, haddeden geç(ir)me, ince levha hâline getirme/gelme, **2.** ince levha, safiha, yaprak, varak, **3.** katmer, tabaka, ince levhalar dizisi, kat kat dizi.

laminose, *sf. bk.:* **laminar.**

Lammas (Day), *is.* **1.** (İngiltere'de eskiden 1 Ağustosta yapılan) hasat ayini, yeni mahsulden yapılan ekmeğin takdisi, **2.** Katoliklerce 1 Ağustosta yapılan St. Peter'in hapisten kurtuluşu festivali.

Lammastide, *is.* hasat ayini zamanı.

lammergeier = lammergeyer = lammergeir, *is. zool.* kuzu kartalı, kuzu kapan *(Gypaetus barbatus)* : G Avrupa'dan Çin'e kadar geniş bir bölgede yüksek dağlarda yaşayan ve kuzuları kapan iri bir kartal. Kanat genişliği 3 m, sırtı kara olup beyaz çizgilidir. Karnı açık renkte, başı karadır. Kama biçimindeki kuyruğu kahverengidir. **ossifrage** *d.d.*

lamp, *is.* **1.** lâmba, kandil, fener. **safety ~** : madenci/emniyet feneri. **standard ~** : ayaklı lâmba. **~ - glass = ~ chimney** : lâmba şişesi. **student ~** : (ayar edilebilir) masa lâmbası. **street ~** : sokak lâmbası, **2.** *bk.:* **incandescent lamp, 3.** *bk.:* **fluorescent lamp. 4.** bazı çeşit ışınlar yayan cihaz/lâmba. *infrared ~. sun ~.* **5.** *argo* göz, **6.** *esk.* ışıklı gök cismi : güneş, ay, yıldız, **7.** *esk.* meş'ale, **8.** manevî ışık, bilgi/ilham kaynağı, aydınlatan/tenvir eden kaynak. ***e.a.- 7. torch.***

lampad, *is.* lâmba, kandil, fener, meş'ale, mum.

lampas, *is.* **1. lampers** *d.d.* (atlarda) damak hastalığı, **2.** bir çeşit süslü kumaş.

lampblack, *is.* lâmba/kandil isi.

lamper, *gs.f. k.d.* lap lap/paldır küldür yürümek.

lamper eel, *is.* **1.** *bk.:* **lamprey**, **2.** *bk.:* **Congo snake.**

lampion, *is.* idare lâmbası, küçük petrol lâmbası.

lamplight, *is.* lâmba ışığı.

lamplighter, *is.* **1.** lâmbacı : eskiden sokak lâmbalarını yakan adam, **2.** lâmba yakıcısı, lâmba yakma aleti, **3. like a ~** : hızla, ivedilikle, çabucak, yıldırım gibi.

lampoon, *is.&f.* **1.** yergi, taşlama, alay etme, küçük düşürme, hiciv, tezyif, **2.** yermek, taşlamak, alay etmek, hicvetmek, (hakkında) hiciv yazmak, tezyif etmek, **3. ~er = ~ist** : yergici, hicivci, yergi/hiciv yazarı, heccav, **4. ~ery** : yergicilik, heccavlık, yerme, taşlama, tezyif. ***e.a.- 1. satire, pasquinade, squib, 2. mock, ridicule.***

lamppost, *is.* lâmba direği, sokak feneri direği. **Between you and me and the ~** : Söz aramızda.

lamprey, *is., ç.* **-reys** *zool.* taşemen, deniz taşemeni *(Petromyzon marinus) : Hyperoartia* grubundan deniz veya nehir balığı. Yılan balığına benzer, gözleri gelişmemiştir, emici ağzı yuvarlaktır. Delici dişlerini başka balıkların etine saplayıp kanlarını emer. **lamprey eel, lamper eel** *d.d.*

lampshade, *is.* abajur.

lamp shell, *is.* şişe kabuklu : lâmba şişesine benzeyen kabuklu hayvan.

lampyrid, *sf.&is. zool.* ateşböceği veya benzeri böcek (*Lampyridae* sınıfı).

lanai, *is., ç.* **-nais** (Hawai dili) veranda. ***e.a.- veranda.***

lanate = lanated = lanose, *sf.* **1.** yünlü, yün gibi, yüne benzer, **2.** *bot.* tüylü, tüylerle kaplı. ***e.a.- 1. woolly.***

lance, *is.&gl.f.* **lanced, lancing 1.** mızrak, **2.** mızraklı (süvari), **3.** zıpkın, mızrağa benzer av aleti, **4.** *bk.:* **lancelet**, **5.** *bk.:* **sand lance**, **6.** neşterlemek, (neşter ile) yarmak/deşmek, **7.** mızrakla saldırmak, mızrak saplamak, **8. ~ rest** : mızraklık, (zırh) mızrak yuvası.

lance corporal, *is.* **1.** *ABD- Deniz Kuvvetlerinde* er ile onbaşı arası rütbe(li asker), **2.** *Brit.* (a) kıdemsiz onbaşı, (b) (eskiden) onbaşı vekili (er)

lancelet, *is. zool.* batrak *(Amphioxus lanceolatum) :* balığa benzer saydam bir deniz hayvanı. Sıcak denizlerde kuma gömülerek yaşar. Uzunluğu 6 cm. **amphioxus** *d.d.*

lanceolate, *sf.* **1.** mızraksı, mızrak (başı) biçiminde, **2.** dar ve sivri, söğüt yaprağı gibi. ~ *leaf.* **3. ~ly** : mızrak veya söğüt yaprağı biçiminde olarak.

lancer, *is.* mızraklı süvari.

lancers, *is.* **1.** bir tür kadril dansı, **2.** bu dansın müziği.

lance sergeant, *is. Brit.- As.* **1.** kıdemsiz çavuş, **2.** *esk.* çavuş vekili onbaşı.

lance snake, *is. bk.:* **fer-de-lance.**

lancet, *is.* **1.** *tıp* neşter, **2. ~ arch** *d.d. mim.* sivri kemer, mızrak başına benzer kemer, **3. ~ fish** : neşter balığı *(Alepisaurus)* : dişleri iri ve neşter gibi keskin bir okyanus balığı, **4. ~ window** *d.d. mim.* sivri kavisli dar pencere, mızrak başı biçiminde pencere, **5. ~ed** : mızrak biçiminde pencereli/kemerli.

lancewood, *is.* **1.** *bot.* mızrak ağacı *(Oxandra lanceolata)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ve araba dingili, mızrak sapı, dolap vb. yapımında kullanılan sert, elâstikî çeşitli ağaçlardan her biri, **2.** bu ağacın kerestesi.

lanciform, *sf.* sivri, mızrak biçiminde, ince uçlu.

lancinate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** hançerlemek, hançer/bıçak saplamak, (bıçak vb. ile) deşmek/yırtmak/delmek/parçalamak, **2. lancinating** : keskin (ağrı vb.), bıçak gibi saplanan, **3. lancination** : hançerle(n)me, (hançer/bıçak vb.) sapla(n)ma. ***e.a.- 1. stab, pierce, tear.***

land[1], *is.* **1.** kara, arz, yeryüzü. **Travel over ~ and sea** : Karada ve denizde seyahat etmek. **Come in sight of ~** : Karayı görmek. **To reach ~** : Karaya varmak/ulaşmak. **The storm blew fiercely over ~ and sea** : Karada ve denizde şiddetli fırtına esiyordu. **2.** toprak, arazi, tarla. **He bought ~ in Florida** : Florida'da arazi satın aldı. **forest ~** : ormanlık arazi. **rough and stony ~** : arızalı ve taşlık arazi, **3.** memleket, ülke, diyar. **mountainous ~** : dağlık memleket. **people of many ~s** : çeşitli ülkelerin halkı. **native ~** : anayurt, anavatan. **the Holy ~** : Arzımukaddes, Filistin, **4.** arsa, yer. *the ~ on which this house is built.* **5.** *huk.* emlâk, arazi. *~ prices have risen quickly.* **6.** *ekon.* doğal kaynaklar. *~, labor and capital are the principal factors of producti-*

on. **7. the ~** : (a) kır, kırsal bölge, (b) tarım, çiftçilik. **back to the ~** : tarıma/toprağa dönüş. *Many workers left the ~ for jobs in town.* **8.** memleket, millet. **war between ~s** : milletler arasında savaş, **9. How the ~ lies** : İşler nasıl? **See/find out how the ~ lies** : İşlerin nasıl olduğunu araştırmak, zemin yoklamak, ağzını aramak, **10. make ~** : karaya ulaşmak/varmak/çıkmak, **11. in the ~ of living** : sağ, hayatta. ***e.a.- 1. earth, 2. ground, soil, 3. country, realm, domain.***

land[2], *f.* **1.** karaya çık(ar)mak, (gemi) yanaş(tır)mak, (uçak) in(dir)mek. *The passengers ~ed. The ship ~ed at the pier. The pilot ~ed the airplane safely.* **2.** götürmek, sevk etmek, sokmak, sürükle(n)mek, *mec.* boylamak, yuvarlanmak. **His behavior will ~ him in jail** : Bu tutum seni hapse sürükler. **The thief ~ed in jail** : Hırsız ceza evini boyladı. *This boat will ~ you in İzmir.* **The car ~ed in the ditch** : Araba hendeğe yuvarlandı. **3.** *k.d.* elde etmek, yakalamak, kazanmak, *mec.* konmak. *to ~ a job. to ~ a fish. He ~ed a valuable prize.* **4.** (balık) tutup karaya getirmek, **5.** *gen.* **~ up** : (eninde sonunda) varmak, ulaşmak, erişmek, boylamak. **He ~ed up in jail** : Sonunda hapsi boyladı. **The report ~ed up on my desk** : Rapor dönüp dolaşıp benim masama geldi. **We finally ~ed up in a small village** : Sonunda küçük bir köye vardık. **6.** *argo* (tokat, sille vb.) aşketmek/indirmek. *I ~ed one on his chin. I ~ed a blow on his nose.* **7.** kon(dur)mak. *The bird ~ed on the branch.* **8. ~ on one's feet = ~ like a cat** : dört ayak üstüne düşmek. *He always ~s on his feet.* **9. ~ s.o./oneself in** : başına iş/dert açmak, başını derde/belâya sokmak. **What a mess you've ~ed us all in!** Başımıza büyük dert açtın! **This will ~ us in trouble** : Bu bizim başımıza iş açacak/başımızı belâya sokacak. ***e.a.- 1. disembark, debark, set on shore, 3. get, catch, capture, gain, 6. hit, strike.***

-land, *son ek* "...arazi/ülke". *ör.: hinterland, lowland.*

land-, *ön ek* "emlâk, arazi, çiftlik vb.". **land-agency** : emlâk simsarlığı. **land agent** : çiftlik kâhyası.

landau, *is.* **1.** payton, **2.** üstü açılabilen otomobil, **3.** otomobilin açılabilen üst kısmı, **4. ~let = ~lette** : üstü açılabilen küçük otomobil.

land bank, *is.* **1.** emlâk bankası, **2.** ziraat bankası.

land crab, *is. zool.* kum yengeci *(Gecarcinidae).*

landed, *sf.* **1.** arazi sahibi, arazisi olan. *a ~ proprietor.* **2.** araziden ibaret. *a ~ property.*

landfall, *is.* **1.** karaya yaklaşma, karanın görünüşü, **2.** görülen/yaklaşılan kara, **3.** *bk.:* **landslide.**

land force, *is. As.* kara kuvveti.

land-grabber, *is.* arazi gasp eden kimse, haksızlıkla/hile ile başkasının arazisine tecavüz eden kimse.

land grant, *is.* hibe arazi, arazi bağışı : okul, demir yolu vb. yapılması için hükûmetin verdiği arazi.

land-grant college/university, *is. ABD* Federal hükûmetin paraca desteklediği kolej/üniversite.

landgrave, *is.* **1.** (eski Almanya'da) kont, **2.** *b.h.* bazı Alman prenslerine verilen unvan.

landgraviate, *is.* (eski Almanya'da) kontluk (makamı/arazisi).

landgravine, *is.* (eski Almanya'da) kontun/prensin eşi.

landholder, *is.* arazi/emlâk sahibi.

landholding, *is.* arazi/emlâk sahipliği.

landing, *is.* **1.** iniş, in(dir)me, karaya çık(ar)ma. *The army made a ~ in France.* **crash ~** : (uçak) gövde ile iniş. **forced ~** : mecburî iniş, **2.** çıkarma yeri, iskele, **3.** *mim.* sahanlık, merdiven sahanlığı, **4. ~ beam** *hv.* iniş kılavuzu, uçağın aletle inişini yöneten radyo huzmesi/demeti, **5. ~ craft** : çıkarma gemisi, **6. ~ field** : (uçak) iniş alanı, hava alanı, **7. ~ flap** : iniş kanatçığı, **8. ~ gear** : iniş takımı, **9. ~ net** : çıkarma ağı : oltaya takılan balığı sudan dışarı çıkarmaya yarayan sopaya takılı ağ, **10. ~ place = ~ stage** : iskele, rıhtım, **11. ~ ship** : çıkarma gemisi, **12. ~ strip = airstrip** : (a) pist, iniş yolu/şeridi, uçakların iniş ve kalkışta üzerinde yürüdükleri yol, (b) (hava alanlarında) yardımcı pist, (c) uzak/ücra yerlerde uçağın indiği yol şeridi.

landlady, *is., ç.* **-dies** ev/emlâk sahibesi, evini kiraya veren kadın, pansiyoncu kadın.

landless, *sf.* arazisiz, topraksız, arazisi/toprağı olmayan. **~ness** : arazisizlik, topraksızlık.

landlocked, *sf.* **1.** kara ile çevrili/kuşatılmış, kıyısız, kıyısı olmayan. *a ~ country.* **2.** denizden uzak, denize ulaşım yolu olmayan, **3.** de-

nizden uzak sularda (nehirde, gölde) yaşayan, **4. ~ salmon** : göl sombalığı *(Salmo solar)* : D ABD ve Kanada'da denizle ilgisi olmayan tatlı su göllerinde yaşayan som balığı.

landlord, *is.* **1.** ev/emlâk/arazi sahibi, mülkünü kiraya veren kimse, **2.** hancı, otelci, pansiyoncu, **3. ~ism** : (a) ağalık, arazinin belirli kimselerin malı olması ve işleyicilere kiraya verilmesi sistemi, (b) ağalık zihniyeti, ağaların/emlâk sahiplerinin tutum/davranış ve düşünceleri, **4. ~ly** : ağa gibi, ağa zihniyetiyle/tutumuyla.

landlubber, *is.* **1.** acemi denizci, **2.** kara adamı : karada büyümüş, denize alışkın olmayan kimse, **3. ~ish = ~ly** : acemi denizci gibi, **4. landlubbing** : denizden uzak/karada yaşayan.

landman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **landsman** (1).

landmark, *is.* **1.** sınır taşı, sınır/hudut işareti, **2.** (a) nirengi noktası, bir bölgeyi/araziyi belirleyen simge, (b) anatomik yapıların yerini tarif için kullanılan belirli organ, **3.** dönüm noktası, önemli bir olayı/çağı başlatan şey. *This novel is a ~ in modern litterature.* **4.** tarihî anıt/abide, tarihî önemi olan yapı.

landmass, *is.* kıt'a, büyük kara kütlesi.

land mine, *is.* kara mayını.

Land of Enchantment, *is.* New Mexico (takma adı).

land office, *is.* tapu dairesi.

land-office business, *is. ABD- k.d.* kârlı ticaret, hararetli/çok kârlı satış.

land of milk and honey, *is.* **1.** çok verimli/bereketli ülke/arazi/toprak, bolluk/servet ülkesi, **2.** Allahın lûtfu.

land of Nod, *is.* uyku ülkesi.

Land of Opportunity, *is.* Arkansas (takma adı).

Land of Promise, *bk.:* **Promised Land.**

Lanf of Midnight Sun, *is.* Norveç. ***e.a.-*** *Norway.*

Lanf of Rising Sun, *is.* Japonya. ***e.a.-*** *Japan.*

landowner, *is.* emlâk/arazi sahibi. **~ship** : emlâk sahipliği.

landowning, *sf.&is.* emlâk sahipliği/sahibi.

land plaster, *is.* alçı, gübre olarak kullanılan alçı tozu.

land-poor, *sf.* toprak züğürdü : arazisi olduğu hâlde fakir olan.

land reform, *is.* toprak reformu, topraksız çiftçiye toprak dağıtımını öngören hükûmet programı.

landscape, *is.&f.* **-scaped, -scaping 1.** manzara, çevre/kır manzarası, **2.** peyzaj, manzara/açık hava resmi, **3.** *esk. bk.:* **vista, prospect, 4.** araziyi/bahçeyi düzenlemek/güzelleştirmek, yöreyi düzenlemek, **5.** bahçe mimarlığı yapmak, **6. ~ architect** : bahçe mimarı. **~ architecture** : bahçe mimarlığı, **7. ~ gardner** : bahçeyi düzenleyen bahçıvan. **~ gardening** : bahçeyi düzenleme.

landscapist, *is.* manzara ressamı, açık hava manzaraları resmeden sanatçı.

Land's End = Lands End, *is.* Karanın sonu : İngiltere'nin GB ucu.

landshark, *is.* arazi vurguncusu/ muhtekiri : hileli yollarda araziyi ucuza alıp pahalıya satan kimse.

landside, *is.* pulluk tabanı.

landsknecht = lansquenet, *is.* baltacı : XVI. yy. da balta/kargı taşıyan piyade eri.

landslide, *is.&f.* **-slid, -slid/slidden, -sliding 1.** heyelân toprak kayması, **2.** kayan toprak, **3.** (a) ezici çoğunluk, (b) ezici çoğunlukla kazanılan seçim, **4.** büyük zafer, umulmadık başarı/zafer, **5.** (toprak) kaymak, çökmek, **6.** (seçimi) ezici çoğunlukla kazanmak.

landslip, *is.&f. Brit. bk.:* **landslide** (1&5).

landsman, *is., ç.* **-men 1. landman** *d.d.* kara adamı, karada yaşayan/çalışan kimse, **2.** *den.* (a) acemi denizci, (b) ilk deniz yolculuğuna çıkan bahriyeli.

landsman, *is., ç.* **landsleit** (Yiddiş) hemşeri, vatandaş, yurttaş. ***e.a.-*** *compatriot.*

Landsturm, *is.* **1.** topyekûn seferberlik, **2.** büyük tehlike hâlinde en son silâh altına alınan ihtiyat kuvvetler.

Landtag, *is.* (eskiden Almanya'da, özellikle Prusya'da) yasama kurulu, meclis.

land tax, *is.* arazi vergisi.

landsward(s), *sf.&zf.* karaya yönelik/dönük/bakan/müteveccih(en)/doğru.

lane, *is.&sf.* **1.** patika, dar yol, geçit, **2.** dar sokak, belirlenmiş dar yol/iz, kanal, mecra, **3.** *(oto.)* şerit, yol şeridi, geniş kara yolunda bir arabaya ayrılan sınırı çizgilerle işaretli şerit,

4. (koşu/yüzme) her yarışmacıya ayrılan şerit, **5.** deniz/hava seyrüsefer yollarından her biri, **6.** *İsk. bk.:* **lone, alone. his ~ = himself alone** : yalnız o/kendisi. **my ~ = myself alone** : yalnız başıma, yalnızca ben. **their ~ = themselves alone** : yalnız onlar, **7. lanely** *İsk. bk.:* **lonely.**

langlauf, *is.* kır kayağı. ***e.a.-*** *cross-country skiing.*

langläufer, *is., ç.* **-läufer, -lâufers** kır kayakçısı.

langley, *is., ç.* **langleys**, güneş ışınlama birimi = cm^2 başına küçük kalori.

langouste, *is.* dikenli ıstakoz. ***e.a.-*** *spiny lobster.*

langrage = langrel = langridge, *is.* yelkendelen : eski deniz savaşlarında düşman gemilerinin yelken donanımını tahrip için kullanılan mermi.

langshan, *is.* Çin tavuğu, iri bir cins kümes hayvanı.

langsyne, *is.&zf, İsk.* **1.** mazi, geçmiş zaman, **2.** çok zaman önce, vaktiyle, önceleri, evvel zamanda.

language, *is.* **1.** dil, lisan. *He is learning 2 foreign ~s. The Turkish ~.* **2.** *esk.* konuşma kabiliyeti, **3.** ifade (tarzı). **In his own ~** : Kendi ifadesine göre, **4.** (bir kabileye/bölgeye özgü) lehçe, **5.** özel işaretlerden oluşan haberleşme/anlaşma sistemi. **The ~ of mathematics** : Matematik dili. **Computer ~** : Bilgisayar dili. **Deaf-and-dumb ~** : Sağır ve dilsizlerin dili, **6.** hayvanların dili/anlaşma aracı. *the ~ of birds.* **7.** araçlı anlaşma/konuşma. *the ~ of flowers. the ~ of art.* **8.** dil bilimi, lengüistik, **9. bad ~** : küfür. **dead/living ~** : ölü/yaşayan dil. **primitive ~** : ilkel dil. **spoken/written ~** : konuşma/yazı dili. **strong ~** : ağır söz, sert ifade, küfür. ***e.a.-*** *1. tongue, lingo, dialect, jargon, vernacular.*

language arts, *is.* konuşma sanatları : okuma, edebiyat, kompozisyon yazma, hitabet, dram gibi bir çocuğun ana diline hakimiyetini sağlayan konular.

language laboratory, *is.* dil laboratuarı.

langue, *is. Fr.* şive, bir toplumun özel konuşma tarzı. **~ d'oc** : Orta Çağlarda G Fransa'da konuşulan dil. **~ d'oïl** : Orta Çağlarda K Fransa'da konuşulan eski Fransızca.

languet, *is.* küçük dil, dilcik, dile benzer çıkıntı.

languid, *sf.* **1.** zayıf, halsiz, dermansız, bitkin. *A hot, sticky day makes a person feel ~.* **2.** ilgisiz, bîgâne, alâkasız, bezgin, **3.** ruhsuz, cansız, gayretsiz, isteksiz. *a ~ manner.* **4.** yavaş, ağır, bati, gevşek. *a ~ attempt.* **5. ~ly** : isteksizce, ilgisizce, bîgâne bir şekilde, yavaş yavaş, bezginlikle, bitkin bir hâlde, **6. ~ness** : hâlsizlik, dermansızlık, bitkinlik, ilgisizlik, bezginlik, gayretsizlik, isteksizlik. ***e.a.- 1.*** *weak, weary, drooping, faint, feeble, exhausted,* ***2.*** *indifferent, slugguish,* ***3.*** *dull, listless, spiritless,* ***4.*** *slow.* ***k.a.- 1-4.*** *energetic, vivacious.*

languish, *gs.f.* **1.** zayıf düşmek, takati kesilmek, mecalsiz kalmak, gevşemek. *His vigilence never ~ed.* **2.** solmak, erimek, süzülmek, ruhsuzlaşmak, hayatiyetini/canlılığını kaybetmek. *The flowers ~ed from lack of water.* **3.** ihmale uğramak, **4.** isteği/hevesi kalmamak, ümidini kaybetmek, umutsuzluğa/ye'se kapılmak, **5.** kederli/üzgün/hülyalı hâl takınmak. *She gave the young man a ~ing look.* **6.** sıkıntı/ıstırap çekmek, sefil/perişan olmak, sefalet çekmek. **to ~ in powerty** : yoksulluk içinde sürünmek. *Wild animals often ~ in captivity.* **~ in prison** : hapishanede çürümek, **7.** *gen.* **~ for** : özlemini/hasretini çekmek. *She ~ed for home.* **~ after/for sth** : bir şeyin hasretiyle erimek/yanıp tutuşmak, **8. ~ment** : mecalsizlik, hâlsizlik, dermansızlık, bitkinlik, bîtaplık; mahzunluk, üzgünlük, içlilik, özleyiş, özlem/hasret çekme. ***e.a.-*** *1. droop, fade, 7. long, pine.*

languisher, *is.* **1.** zayıf düşen, takati kesilen, mecalsiz kalan, **2.** solan, eriyen, süzülen, ruhsuzlaşan, hayatiyetini/canlılığını kaybeden **3.** ihmale uğrayan, **4.** isteği/hevesi kalmayan, ümidini kaybeden, umutsuzluğa/ye'se kapılan, **5.** kederli/üzgün/hülyalı hâl takınan, **6.** sıkıntı/ıstırap çeken, sefil/perişan olan, sefalet çeken, **7.** özlemini/hasretini çeken.

languishing, *sf.* **1.** mecalsiz, hâlsiz, dermansız, bitkin, bitap, **2.** mahzun, üzgün, kederli, içli, meyus, hüzün dolu, sevgi/muhabbet dolu, sevdalı. *a ~ sigh.* **3.** uzun süren, etkisi unutulmayan. *a ~ death.* **4.** özlemli, özlem/hasret dolu, **5. ~ly** : mecalsiz/halsiz/dermansız/bitkin/ bîtap bir hâlde, mahzun mahzun, üzülerek, kederle, yeis içinde, sevgi/muhabbet ile, özleyerek, özlem/hasret çekerek. ***e.a.- 1.*** *drooping,* ***2.*** *tender, sentimental, loving,* ***3.*** *lasting, lingering,* ***4.*** *pining, longing.*

languor, *is.* **1.** zayıflık, takatsizlik, güçsüzlük, bitkinlik, bîtaplık, kuvvetsizlik, mecalsizlik, hâlsizlik, zafiyet, cansızlık, **2.** isteksizlik, gevşeklik, şevksizlik, ağırlık, fütur, yeis, **3.** hayalperestlik, mahmurluk, malihülya, **4.** sıkıcılık, durgunluk, **5.** hareketsizlik. ***e.a.- 1.*** *weakness, fatigue, faintness, 2. spiritlessness, sluggishness, 3. dreaminess, 4. oppressiveness, stillness, 5. dullness, stagnation.*

languorous, *sf.* **1.** *bk.:* **languid**, **2.** yorucu, bezdirici, bıktırıcı, bitkinlik veren, takatsiz/mecalsiz/hâlsiz düşüren, uyuşturucu. *a ~ climate.* **3. ~ly** : yorarcasına, bıktırırcasına, bitkin/takatsiz/mecalsiz bırakacak şekilde, **4. ~ness** *bk.:* **languor.**

langur, *is. zool.* langur *(Presbytis)* : uzun kuyruklu, gür kaşlı, ince yapılı Asya maymunu. Yaprak, çiçek ve meyvelerle beslenir.

laniard, *is. bk.:* **lanyard.**

laniary, *sf.&is., ç.* **-aries** köpek dişi, it dişi.

laniferous = lanigerous, *sf.* yünlü, tüyleri yüne benzeyen. ***e.a.-*** *fleecy.*

lanital, *is.* yapay yün : kazeinden yapılan ve özellikleri yüne benzeyen yapay elyaf.

lank, *sf.* **1.** (saç) uzun ve düz, dalgasız, kıvırcık olmayan. *~ hair.* **2.** (bitki) ince ve uzun. *~ grass.* **3.** zayıf, uzun boylu, sırık gibi. *a ~ boy. ~ cattle.* **4. ~ly** : (a) dümdüz, (b) upuzun, ipince, sırık gibi, **5. ~ness** : (a) düzlük, dalgasızlık, (b) incelik, uzunluk, zayıflık, zayıf ve uzun boylu oluş. ***e.a.- 1.*** *straight, limp, 2. long, slender, 3. lean, gaunt, thin.*

lanky, *sf.* **lankier, lankiest 1.** upuzun, incecik, sırık gibi, zayıf. *a tall, ~ man.* **2. lankily** : upuzun sırık gibi, **3. lankiness** : upuzunluk, incelik, uzun boyluluk. ***e.a.- 1.*** *bony, gaunt, lean, loose-jointed.*

lanner, *is. zool.* akdoğan *(Falco biarmicus)* : Akdeniz bölgesinde ve G Asya'da bulunur, **2.** dişi akdoğan, **3. ~et** : erkek akdoğan (dişisinden daha ufaktır).

lanolin(e), *is.* **1.** lanolin, yün yağı : koyun yününden elde edilen, merhem, sabun ve tuvalet eşyası yapmakta kullanılan yağlı madde, **2. lanolated** : lanolinli. ***e.a.- 1.*** *wool fat.*

lanose, *sf.* **1.** yünlü, tüylü, **2. lanosity** : yünlülük, tüylülük. ***e.a.- 1.*** *lanate, woolly.*

lansdowne, *is.* yünle karışık ipekli kumaş.

lansquenet, *is. bk.:* **landsknecht.**

lantana, *is. bot.* lenten *(Lantana Camana)* : sıcak ülkelerde güzel kokulu çiçekleri için yetiştirilen bir bitki.

lantern, *is.* **1.** fener, fanus. **bull's-eye ~** : polis feneri, ışığı tam öne aksettiren fener. **dark ~** : hırsız feneri, **2.** *mim.* hava/ışık kulesi : hava ve ışık girmesi için binanın tepesine yapılan pencereli küçük kule, **3.** deniz feneri, özellikle üstteki ışıklı kısım, **4.** *bk.:* **magic lantern, 5.** *esk. bk.:* **lanthorn, 6. ~ fish** : fener balığı *(Myctophidae)* : derisindeki fosforışıl madde ile ışık veren iri gözlü ufak bir balık, **7. ~ fly** : fener böceği *(Fulgoridae)* : tropik ülkelere özgü, başında fenere benzer çıkıntısı bulunan ve eskiden ışık saçtığına inanılan parlak renkli iri bir böcek, **8. ~ jaw** : uzun ve ince çene. **~-jawed** : uzun çeneli, **9. ~ slide** : projektörle gösterilen renkli resim, **10. ~ pinion = ~ wheel** : fener dişlisi.

lanthanide, *is. kim.* lantanit. **~ series** : lantan dizisi : atom numaraları 57-71 arasında bulunan, *lanthanum* (bazı bilginlere göre *cerium*) ile başlayıp *lutetium* ile son bulan nadir toprak elemanları.

lanthanon, *is.* lantan öğe : lantan dizisinin herhangi bir öğesi/elemanı.

lanthanum, *is. kim.* lantan : koyu kurşunî renkli, üç valanslı nadir toprak madeni, Monazit gibi bazı nadir cevherlerde bulunur. Simgesi **La**, atom ağ. 138.91, atom nu. 57, özgül ağ. 6.15 (20°C'de).

lanthorn, *is. esk.* fener. ***e.a.-*** *lantern.*

lanuginose = lanuginous, *sf.* **1.** tüylü, havlı, ince ve yumuşak tüylerle örtülü, **2.** tüy gibi, tüye benzer, **3. ~ness** : tüylülük, havlılık.

lanugo, *is., ç.* **-gos** *biy.* tüy, hav, ince ve yumuşak tüy tabakası.

lanyard = laniard, *is.* **1.** *den.* kısa sicim/ip/tel, savlo, **2.** askı ipi, kordon, bir şeyi asmak/tutturmak için kullanılan ip (düdüğü boyundan asmaya yarayan ip gibi), **3.** *As.* top ateşleme ipi : topu ateşlemeye yarayan ufak çengelli falya ipi, **4.** *ABD- As.* (a) kordon, köstek, sol omuzda taşınan ecnebi askerî nişan, (b) askerî polislerin sağ omuza geçirdikleri tabanca sapına bağlı beyaz kordon.

Laodicea, *is.* **1.** Goncalı : İncil'de adı geçen yedi kiliseden birinin bulunduğu eski Anadolu kasabası, **2.** Lazkiye. ***e.a.- 2. Latakia.***

Laodicean, *sf.&is.* **1.** Goncalılı, **2.** ilgisiz, kayıtsız, bîgâne (kimse), özellikle dine karşı ilgisiz.

lap[1], *is.* **1.** kucak. *The mother had her baby on her lap.* **2.** etek, elbisenin dizleri örten kısmı, **3.** *mec.* yetki ve kudret alanı, el, iktidar. **The outcome is in the ~ of gods** : Sonucunu Allah takdir eder/Allaha kalmış bir şey/Allah ne yazdı ise o olur. **They dropped the problem in his ~** : Sorunun çözümünü ona tevdi ettiler. **to throw into s.o.'s ~** : (sorumluluğu/yönetimi) birisine yükletmek, **4.** çukurluk, çukur yer/vadi, **5. the last ~** : (a) bir yarışın son turu, (b) *mec.* son aşama/merhale (çoğu gitti, azı kaldı), **6. in the ~ of luxury** : ferah fahur, lüks ve refah içinde. **be/live in the ~ of luxury** : lüks ve refah içinde yaşamak, bir eli yağda bir eli balda olmak.

lap[2], *is.&f.* **lapped, lapping 1.** katla(n)ma (k), kıvırma(k), kıvrılma(k), **2.** (etrafına) dola(n)ma(k), sar(ıl)ma(k), sarıp sarmalama(k), bohçalama(k). **~ped in luxury** : lüks içinde, refaha gark olmuş, **3.** (üzerine) örtme(k), dolama(k), bir şeyin üstünü başka bir şeyle tamamen örtmek/kaplamak, **4.** (yarışta) bir devir/tur ileride olmak, **5.** çark ile cilâlamak, **6.** (inşaat) uçlarını üst üste koyarak birleştirmek, **7.** kuşatma(k), çevirme(k), etrafını sarma(k), ihata etme(k), kucaklama(k). **to be ~ped with maternel tenderness** : anne şefkati ile sarılmak/kucaklanmak, **8.** etrafına bir kere dolanabilecek kadar kumaş, **9.** (koşu, yarış vb.) devir, tur, tam bir dönüş, **10.** kat, kıvrım başka bir şeyin üzerine binen kısım, **11.** kıvrılma/katlanma payı, **12.** parlatma/cilâlama çarkı. ***e.a.- 1. fold, enfold, 2. wrap, wind, enwrap.***

lap[3], *is.&f.* **lapped, lapping 1.** (suyu) şapırdatarak yıkamak, **2. ~ up** : (a) (sulu yiyeceği vb.) dil ile yalamak, yalayıp yutmak, (dil ile) lıkır lıkır/şapır şupur yalamak/içmek. *The cat quickly ~ped up all the milk.* (b) kanmak, aldanmak, inanmak, yutmak. **He ~s up everything you say** : Ne söylense inanır/yutar. **~ up compliments** : iltifatlara inanmak/kanmak, **3.** (dalga) fışıltı ile yıkamak/yalamak. *Waves ~ping on the beach. Water ~ping against the sides of the canoe.* **4.** şapırdatma, şapırdatarak yalama, yalayarak içme/temizleme, **5.** şapırtı, fışıltı. *the ~ of the waves.* **6.** yal, sıvı hâlde hayvan yemi, **7. lapper** : şapırdatarak/lıkır lıkır yalayan/içen, şaplatan.

lap[4], *f. k.d. bk.:* **leap** *(geç.z.).*

laparo- = lapar-, *ön ek* "böğür, karın". *ör.: laparotomy.*

laparoscope, *is. tıp* karın içi göstergeci: teşhis için karnın içine sokularak iç organları gösteren alet. **laparoscopic** : karın içi gözgülemi+. **laparoscopy** : karın içi gözgülemi.

laparotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* karın yarma ameliyatı.

lap belt, *is. oto.* emniyet kemeri.

lapboard, *is.* kucak masası : kucağa konarak masa gibi kullanılan ince tahta.

lap dissolve, *is.* zincirleme : sinema ve TV de bir görüntünün zayıflayıp öbürünün belirmesi.

lap dog, *is.* küçük ev köpeği. ***e.a.- messan (İsk.)***

lapel, *is.* yaka devriği, klâpa. **~led** : devrik yakalı.

lapful, *is., ç.* **-fuls** kucak dolusu, bir kucak.

lapidary, *sf.&is., ç.* **-daries 1. lapidist** *d.d.* hakkâk, oymacı, cevahirci, mücevherâtı kesen/parlatan/işleyen zenaatçi, **2.** oymacılık, hakkâklık, cevahircilik, mücevherâtı kesme/parlatma/işleme, **3. lapidarist** *d.d.* mücevherci, mücevher uzmanı, **4.** mücevherciliğe, mücevher işleme sanatına ait, **5.** mücevhere işlenmiş/hâkkedilmiş, **6.** zarif, ince, dikkatle işlenmiş (mücevheri andıran), **7.** yazıt, kitabe, **8.** görkemli, muhteşem, heybetli, anıtsal. *~ language.* ***e.a.- 8. grandiose, stately.***

lapidate, *gl.f.* **-dated, -dating** *az kul.* **1.** taşlamak, taş atmak, taşa tutmak, üzerine taş yağdırmak, **2.** taşlayarak öldürmek, **3. lapidation** : taşlama.

lapidify, *f.* **-fied, -fying** *az kul.* taşlaşmak, taş kesilmek, **2.** taşlaştırmak, taşa çevirmek, taş yapmak, **3. lapidification** : taşlaşma. ***e.a.- 1&2. petrify.***

lapillus, *is., ç.* **-pilli** volkan taşı : çapı 2.5 cm'den küçük olan yuvarlak indifaî taş.

lapin, *is., ç.* **lapins** *Fr.* **1.** tavşan, **2.** tavşan kürkü. ***e.a.- 1.*** *rabbit.*

lapis, *is., ç.* ***lapides*** *Lât.* **1.** cevher, kıymetli taş, **2. ~ lazuli** : (a) gökcevher, lâcivert taş, (b) gök mavisi, lâcivert. ***e.a.- 2.*** *(b) azure, sky-blue.*

lap joint, *is.&gl.f.* **1. plain lap** *d.d.* (bina inşaatında) bindirme, bindirmeli ek, yan yana konulan parçalardan birinin kenarını öbürü üstüne bindirerek yapılan ek, **2.** bindirmeli eklemek, üst üste bindirerek ek yapmak, **3. lap-jointed** : bindirme ekli.

Lapland, *is.* Laponya : Norveç, İsveç ve Finlandiya'nın kuzeyi ile Kola yarımadasından oluşan bölge.

Lapp, *is.* **1. Laplander** *d.d.* Lapon, Laponyalı, Laponya'da yaşayan Fin asıllı ahali, **2. Lappish** *d.d.* Laponca, Lapon dili (Fince'ye yakın bir dil).

lappet, *is.* **1.** sarkıntı, sarkık parça, elbise veya baş örtüsünün sarkan parçası, elbise kıvrımı, **2.** (omurgalılarda) sarkık et parçası, **3.** (kuşlarda) ibik, **4. ~ed** : sarkık, ibikli.

lap robe, *is.* diz örtüsü : otomobil vb. de seyahat ederken dize örtülen battaniye vb.

lapse, *is.&f.* **lapsed, lapsing 1.** gerileme, geri kalma, beklenen sonuca/duruma ulaşamama, zaaf. **~ of memory** : bellek gerilemesi, hafıza zaafı, **2.** yanlış, kusur, noksanlık, hata, zuhul, yanılma, (dil) sürçme. **a ~ of tongue** : dil sürçmesi. **a ~ of justice** : adlî hata. **She behaved very well, with only a few ~s** : Bazı kusurları dışında durumu çok iyi idi. **a ~ in table manners** : sofra adabında işlenen kusur, **3.** (zaman) geçme, geçiş, mürur, geçen zaman, süre, fasıla, aralık, inkıta. **a long ~ of time** : uzun bir süre/fasıla/zaman aralığı. **He returned to university after a ~ of several years** : Yıllarca süren bir ayrılıktan (fasıladan/inkıtadan) sonra üniversiteye döndü. **A minute is a short ~ of time** : Bir dakika kısa bir süredir. **With the ~ of time** : Zamanla, gün geçtikçe, *k.d.* gel zaman git zaman. **4.** (ahlâken) düşme, sukut, sapma, (doğruluktan) ayrılma, (dininden) dönme, irtidat. **~ from the truth** : gerçekten ayrılma. **a ~ into bad habits** : kötü alışkanlıklara dönme. **a ~ from virtue** : faziletten ayrılma. **a moral ~** : ahlâkî sapıklık, **5.** (aşağı dereceye/mertebeye) düşme, inme. **a ~ from grace** : gözden/itibardan düşme, **6.** *huk.* düşme, sukut, ihmal yüzünden hak ve tasarrufunu elden kaçırma, **7.** battal olma, kullanılmaz hâle gelme, çökme, harap olma, **8.** (sigorta vb.) geçersizlik, hükümsüzlük : prim ödenmemesi nedeniyle sigortanın geçersiz hâle gelmesi. *a ~ of a lease.* **9.** *meteor.* **~ rate** *d.d.* (sıcaklığın/basıncın) yükseklikle değişme oranı, **10.** kayma, **11.** (belirli bir seviyeden aşağıya) düşmek, (itibar/şeref vb.) kaybetmek, (harabiye) yüz tutmak, (komaya vb.) girmek. **to ~ from grace** : itibardan/gözden düşmek. **The house ~d into ruin** : Ev harabiye yüz tutmuş. **to ~ into a coma** : komaya girmek. **to ~ into unconsciousness** : bayılmak, kendini (şuurunu) kaybetmek, **12.** *huk.* (ihmal/ölüm dolayısıyla) başkasına geçmek, intikal etmek (emlâk, hak vb.), **13.** (sigorta vb.) sona ermek, hükmü kalmamak, geçersiz olmak, battal olmak, zeval bulmak. *The insurance policiy ~d. His membership ~d last month.* **14.** (belirli bir duruma) geçmek, intikal etmek, dalmak, gömülmek, batmak. **to ~ into silence** : sessizliğe gömülmek. *The guests ~ into silence when the speaker began.* **15.** sapmak, dalâlete düşmek, (hataya vb.) saplanmak/kapılmak. **~ from virtue into vice** : faziletten ayrılıp ahlâksızlığa sapmak. **~ into bad habits** : kötü âdetlere saplanmak, **16.** yanılmak, hata etmek, kusur işlemek, **17.** (zaman) geçmek, mürur etmek, **18.** (bir zaman için) inanç ve ilkelerinden vazgeçmek, **19.** (zamanla) azalmak, zail olmak, zeval bulmak, sönmek. *The boy's interest in the story soon ~d.* **20.** son bulmak, sona ermek. *The experiment ~d last year.* **21. lapsable = lapsible** : geçebilir, intikal edebilir, sona erebilir, hükümsüz kalabilir, azalabilir, zeval bulabilir, **22. lapser** : hataya/dalâlete düşen, yanılan, hata/kusur işleyen, inançlarından dönen kimse. ***e.a.- 11.*** *relapse, backslide, slip, 13. terminate, 17. elapse, 20. cease.*

lapsed, *sf.* **1.** (dinini) terk etmiş, (ibadeti) bırakmış, **2.** *huk.* geçersiz, hükümsüz, battal, zaman aşımına uğramış, hükmü kalmamış, gayrimer'î.

lapstrake = lapstreak, *sf.&is.* bindirme : üst üste bindirilmiş tahtalardan yapılmış (kayık). ***e.a.-*** *clinker-built.*

lapsus, *is. Lât.* **1.** hata, zuhul, yanlışlık, yanıltı, sehiv, **2. ~ calami** : kalem hatası, **3. ~ *linguae*** : dil hatası/sürçmesi, ağızdan kaçırma (söz), sürçülisan, **4. ~ *memoriae*** : yanılgı, unutkanlık, bellek/hafıza hatası.

lapwing, *is. zool.* kızkuşu *(Vanellus vanellus)* : ince, uzun ve kıvrık ibikli, cırlak sesli, acemice uçan bir kuş. **green polwer, pewit, weep** *d.d.*

lar, *is., ç.* **lares/lars** (eski Roma inancına göre) koruyucu ruh, ölen ecdadın aile ocağını koruyan ruhu.

larboard, *sf.&is.* (Obs.) (den.) (geminin) sol/iskele (tarafı). ***e.a.-*** port.

larboard, *sf.&is. esk. den.* (geminin) sol/iskele (tarafı). ***e.a.-*** *port.*

larcener = larcenist, *is.* hırsız. ***e.a.-*** *thief.*

larcenous, *sf.* **1.** hırsız, hırsızlıktan suçlu, **2.** hırsızlık nevinden, hırsızlama, **3. ~ly** : hırsızlıkla.

larceny, *is., ç.* **-nies** *huk.* hırsızlık, sirkat, çalma. **compound ~** : başka suçlara eklenen hırsızlık. *bk.:* **grand larceny, petty larceny**. ***e.a.-*** *theft, stealing.*

larch, *is.* **1.** kara çam *(Larix),* **2.** kara çam kerestesi.

lard, *is.&f.* **1.** domuz yağı. **~ type**: yağlı domuz, yağı için beslenen domuz. **~ oil** : domuz yağından çıkarılan ve yağlama vb. de kullanılan sıvı yağ, **2.** domuz yağı ile yağlamak, **3.** (yazı ve sözü tumturaklı kelimelerle/darbımesellerle vb.) süslemek/zenginleştirmek. *The book is well ~ed with anecdotes. to ~ a long speech with stories.* ***e.a.-*** *1. grease, 2. enrich, garnish.*

lardaceous, *sf.* yağlı, yağa benzer, yağ gibi. ***e.a.-*** *fatty, lardlike.*

larder, *is.* **1.** kiler, **2.** erzak. **3. ~ beetle** : kiler kurdu *(Dermestes lardarius)* : peynir, kuru et vb. gibi erzağa musallat olan takriben 0.8 cm boyunda bir kurt, **4. ~er** : kilerci. ***e.a.-*** *1. pantry, 2. provisions.*

lardon = lardoon, *is.* yağ dilimi : domuz iç yağından kesilip etler arasına konulan parça.

lardy, *sf.* **lardier, lardiest 1.** yağlı, **2.** yağlanmış, yağ bağlamış, şişman, semiz. ***e.a.-*** *fat.*

lardy-dardy, *sf. argo* züppe, çıtkırıldım, kibarlık budalası. ***e.a.-*** *dandyish.*

lares, *ç. is.* **1.** koruyucu ruhlar. Tekili : **lar**, **2. ~ and penates** : (a) (eski Roma'da) ev/aile mabutları, aile ocağını koruyucu ruhlar, (b) manevî değeri olan şey, ata yadigârı/en kıymetli eşya.

large1, *sf.* **larger, largest 1.** büyük, iri, cesim, muazzam. *a ~ crowd. a ~ sum of money. Canada is a ~ country. She inherited a ~ fortune. A man with a ~ family needs a ~ house.* **2.** bol, çok, külliyetli, **3.** geniş, vâsi. *a man of ~ experience.* **to have ~ views** : geniş görüşlü olmak, ilerisini görmek, **4.** geniş ölçüde, büyük mikyasta. *a ~ employer of labor. to do sth on a ~ scale. to a ~ extent.* **5.** *esk.* cömert, âlicenap. **~ of heart** : cömertlik, **6.** *den.* müsait, pupadan gelen (rüzgâr), **7. to grow/get large(r)** : büyümek, gelişmek, irileşmek. **make larger** : büyütmek, **8. as ~ as life** : (a) doğal büyüklükte (heykel), (b) anîde, beklenmedik bir anda, bütün heybetiyle, sapasağlam, dipdiri. **I had not seen him for years, but here he was, as ~ as life and twice as natural** : Onu uzun yıllar görmemiştim, fakat anîde, bütün heybetiyle/sapasağlam karşıma çıkıverdi. **9.** (konuşma/ifade) kaba, adî, bayağı, **10.** düşük ahlâklı, hafifmeşrep, **11.** övüngen, palavracı, **12. largeness** : genişlik, büyüklük, irilik, cesamet. ***e.a.-*** *1. huge, immense, vast, great, 2. abundant, ample, 3. broad, extensive, 4. generous, lavish, bountiful, 6. favorable, 9. coarse, vulgar, 10. loose, 11. extravagant, boastful.* ***k.a.-*** *1. small.*

large2, *is.* **1.** *esk.* cömertlik, âlicenaplık, **2. at ~** : (a) serbest, başıboş, kontrolsuz, kaçmış, henüz yakalanmamış. *The escaped prisoner is still at ~.* (b) geniş ölçüde/mikyasta, (c) genellikle, genel olarak, umumiyetle. *Did the people at ~ approve the government's policy?* (d) **at-large** *ş.d.y.* tüm, bütün olarak, bütünü ile. **The people at ~** : tüm ahali. **the country at ~** : tüm memleket, (e) bütün ayrıntılarıyla, mufassalan. **He spoke at ~ of his specialty** : İhtisasını bütün ayrıntılarıyla anlattı. (f) geniş kapsamlı/yetkili, geniş bir alana dağılmış, geniş bir bölgeyi temsil eden. *The firm's representative at ~. Congressman at ~.* (g) rastgele, gelişigüzel. **scatter accusations at ~** : gelişigüzel ithamlarda bulunmak, **3. by and ~** : genellikle, bütünü ile, bütün kapsamıyla, bütün/tüm olarak, geniş anlamda. **There were bad days, but itwas a pleasant summer, by and ~** : Bazı kötü günler oldu ama genellikle yaz güzel geçti. **4. in ~ = in the ~** : geniş ölçüde, büyük mikyasta. ***e.a.-*** *1. generosity, bounty, 2. (a) free, at liberty, (b) at length, (c) in general, as a whole, (d) altogether, (e) fully, in detail, (g) at random, 3. mostly, usually.*

large[3], *zf.* **1.** *den.* müsait rüzgârla, pupa yelken. *to sail ~.* **2.** *esk.* bol bol, mebzulen, **3.** *bas.* iri harflerle. **printed ~** : iri harflerle basılmış.

large-hearted, *sf.* **1.** cömert, iyi yürekli, açık kalpli, âlicenap, eli açık, iyiliksever, **2. ~ness** : cömertlik, âlicenaplık. ***e.a.- 1. generous, openhanded, liberal, sympathetic.***

large intestine, *is.* kalın bağırsak.

largely, *zf.* **1.** geniş ölçüde, büyük mikyasta, ziyadesiyle, çoğunlukla, ekseriyetle, başlıca. *His success was ~ due to luck. This region consists ~ of desert.* **2.** bol bol, cömertçe, mebzulen. *He gives ~ to charity.* **3.** geniş anlamda. ***e.a.- 1. chiefly, generally, mostly, extensively, to a great extent, 2. generously, freely, 3. comprehensively.***

large-minded, *sf.* **1.** geniş fikirli, serbest düşünüşlü, anlayışlı, hoşgörülü, müsamahakâr, **2. ~ly** : anlayışla, hoşgörü ile, müsamaha ile, serbest düşünce ile, **3. ~ness** : geniş fikirlilik, anlayışlılık, hoşgörü, müsamaha(kârlık).

largemouth bass, *is. zool.* iri yayın balığı *(Micropte-rus salmoides)* : K Amerika tatlı sularında yaşayan alt çenesi uzun, sırtı siyahımsı yeşil, karnı açık renkli yayın balığı.

large-print, *sf.* iri harfli, iri (on dört puntodan büyük) harflerle basılmış. *~ books.*

large-scale, *sf.* **1.** geniş (kapsamlı), şümullü, yaygın, topyekûn. *a ~ disaster.* **2.** toptan/çok sayıda yapılmış, **3.** büyük ölçekli/mikyaslı (harita), **4. ~ integration** *bk.:* **LSI**. ***e.a.- 1. extensive.***

largess(e), *is.* **1.** bahşiş, büyük hediye/armağan, **2.** ihsan, atiyye, **3.** *esk.* cömertlik. ***e.a.- 3. generosity***

larghetto, *sf. &zf.&is. müz.* **1.** yavaş ve hafif(çe), **largo**'dan biraz hızlı, **2.** yavaş ve hafif çalınan parça.

largish, *sf.* genişçe, büyükçe, irice.

largo, *sf.&is., ç.* **-gos** *müz.* ağır, yavaş, vakur (müzik parçası).

lariat, *is.* **1.** kement, at ve sığır yakalamak, için fırlatılıp ucundaki ilmeği boyunlarına geçirilen ip, **2.** (otlayan hayvanları kazığa bağlayan) ip, yular. ***e.a.- 1. lasso, riata, reata.***

larine, *sf.* **1.** martıgillerden, martıları içine alan *Larinae* familyasına mensup, **2.** martı gibi, martımsı, martıya benzer. ***e.a.- 2. gull-like.***

lark, *is.&gs.f.* **1.** *zool.* tarla kuşu, *(Alaudidae, Alauda arvensis),* **2.** *bk.:* **meadowlark, titlark**, **3. crested ~** : tepeli tarla kuşu *(Galerida cristata),* **4. rise with the ~** : çok erken kalkmak, gün doğmadan/şafakla beraber uyanmak/kalkmak, **5. shore ~** : kulaklı tarla kuşu, **6. wood ~** : orman tarla kuşu, **7.** eğlence, eğlenti cümbüş. **Boys are fond of having a ~** : Çocuklar eğlenceyi severler. **What a ~ = How amusing** : Ne güzel eğlence, **8.** lâtife, şaka, tuhaflık, **9. ~ about/around** : eğlenmek, eğlence/eğlenti düzenlemek, çocukça eğlenmek, **10.** şaka/lâtife yapmak, takılmak yapmak, **11. do sth. for a ~** : bir şeyi sırf şaka olsun diye yapmak, **12.** (at sırtında) mania atlamak, **13. ~er** : eğlenen, şaka yapan, **14. ~ishness** : şakacılık, **15. ~some** : şakacı, lâtifeci. ***e.a.- 6. frolic, 7. prank, 8. have fun, frolic, romp, sport, 9. play pranks, 14. frolicsome, playful.***

larkspur, *is. bot.* hezaren çiçeği *(Delphinium)* : taç yaprakları mahmuz biçiminde, mavi beyaz, pembe ve kırmızı çiçekler açan bir bitki.

larrigan, *is. ABD-Cnd.* (mokasen tabanlı) diz boyu çizme.

larrikin, *sf.&is. Avust.- argo* **1.** genç külhanbeyi, **2.** serkeş, başıboş, asi, gürültücü, kaba, külhani. ***e.a.- 1. hoodlum, 2. disorderly, rowdy.***

larrup, *is.&gl.f.* **-ruped, -ruping** *k.d.* **1.** dayak, kötek, sopa, darbe, **2.** dövmek, pataklamak, dayak atmak, sopa çekmek. ***e.a.- 1. blow, 2. beat, thrash.***

larum, *is., bk.:* **alarum**. ***e.a.- alarm.***

larva, *is., ç.* **-vae 1.** kurtçuk, sürfe, larva, tırtıl : tümbaşkalaşma gösteren böceklerde yumurtadan çıkan henüz pupa evresine geçmemiş, kanatsız, genel olarak kurt biçimindeki genç hayvan tipi, **2.** omurgasız hayvan yavrusu, **3. larval** : kurtçuk hâlinde.

larvacide, *is.* **1.** kurtçukkıran, tırtıl öldüren ilâç, **2. larvacidal** : kurtçukkıran, tırtıl öldürücü.

laryngal = laryngeal, *sf.* **1.** gırtlak+, gırtlağa ait, hançeresel, hançerevî, **2. ~ly** : gırtlakla ilgili olarak.

laryngitis, *is. patol.* **1.** gırtlak yangısı/iltihabı, larenjit, **2. laryngitic** : gırtlak yangılı, gırtlağı iltihaplı, larenjitli, gırtlak yangısı ile ilgili.

laryngo- = laryng-, *ön ek* "gırtlak, boğaz, hançere". Ör.: *laryngotomy, laryngoscope.*

laryngology, *is. tıp* boğaz hastalıkları bilimi, tıbbın boğaz hastalıklarıyla ile uğraşan bölümü. **laryngologic(al)** : boğaz hastalıklarıyla ilgili. **laryngologist** : boğaz hastalıkları uzmanı.

laryngoscope, *is. tıp* gırtlak gözgüsü, boğaz muayene aleti. **laryngoscopic(al)** : gırtlak gözgüsü ile yapılan. **laryngoscopist** : gırtlak gözgüsü ile muayene eden. **laryngoscopy** : gırtlak gözgüleme.

laryngotomy, *is. cer.* gırtlak açımı, gırtlağa nefes deliği açma ameliyatı.

larynx, *is., ç.* **larynges/larynxes 1.** *anat.* boğaz, gırtlak, hançere, **2.** *zool.* (hayvanlarda) boğaz, ses tellerini içeren boğaz boşluğu.

lasagna = lasagne, *is. It.* **1.** yassı mantı, karesel yassı kuru hamur, **2.** (etli/peynirli ve salçalı) mantı, İtalyan mantısı, lazanya.

lascar = lashkar, *is.* **1.** Hintli denizci/gemici, Hint bahriyelisi, **2.** *Hint.* topçu (***leşker*** = asker kelimesinden bozma).

lascivious, *sf.* **1.** kösnülü, şehvetli, şehvet düşkünü, **2.** kösnül, şehevî, şehvet uyandıran, **3.** şehvet ifade eden, **4. ~ly** : şehvetle, kösnülüce, **5. ~ness** : kösnüllük, şehvetli olma, şehvaniyet. ***e.a.- 1. wanton, lewd, lustful.***

laser, *is.* lâzer [***Light Amplification by Simulated Emission of Radiation***] : ışık yükselteci, ışık dalgalarını kuvvetlendirip yönelten düzen. **~ beam** : lâzer ışını : cerrahlıkta, haberleşmede, sanayide kullanılan çok kuvvetli ve toplu ışık demeti.

lash, *is.&f.* **1.** kamçı ucu, **2.** vurma, vuruş, darbe, kamçı darbesi. *He was given 20 ~es.* **3.** (kamçı vb. gibi) vuran/acıtan şey, **4.** anî/seri hareket, **5.** çarpma, kamçılama (yağmur damlalarının, dalgaların vb. bir yüzeye hızla çarpması gibi). *The ~ of waves on the rocks.* **6.** kirpik, **7.** yerme, azarlama, alaylı/acı söz, hakaret. *the ~ of an angry woman's tongue.* **8.** dayak cezası. *Mutinous sailors sentenced to the ~.* **9.** kamçılamak, kırbaçlamak, (kamçı ile) vurmak/dövmek. *He ~ed the horse across the back with his whip.* **10.** kamçılayarak sürmek, sevk etmek, yedmek, **11. ~ out at** : (sözle/yazı ile veya fi'len) saldırmak, hücum etmek, çatmak, sert ve anî çıkış yapmak. *The article ~ed out at social injustice.* **The horse ~ed out at me** : At bana çifte attı. **The speaker ~ed out at the government** : Hatip hükûmeti şiddetle eleştirdi. **12.** azarlamak, ayıplamak, kınamak. **~ s.o. with one's tongue** : birini şiddetle azarlamak/haşlamak, **13.** yermek, hicvetmek, taşlamak, **14.** (şiddetle) çarpmak, vurmak. *The sea ~s against the cliffs. The hailstones ~ed (against) my face. The rain was ~ing at/against the windows.* **15.** galeyana getirmek. **~ oneself into a fury** : çok öfkelenmek. **~ s.o. into (a state)** : (bir duruma) sürüklemek/getirmek. **The speaker ~ed his listeners into a fury** : Hatip dinleyicileri gazaba getirdi. **16.** hızla savuşmak, tüymek, hızla geçip gitmek, **17.** (kamçı gibi) vurmak/çarpmak. *The lion/the crocodile ~ed its tail.* **18.** bağlamak. **~ one thing to another = ~ things together** : (iple) birbirine bağlamak. **~ sth down** : sıkıca bağlamak, bağlayarak muhafaza etmek. ***e.a.- 6. eyelash.***

LASH, *is.* gemi ile taşınıp nehire indirilen ve içerilere yük taşıyan mavna [= ***Lighter Aboard SHip***].

lashed, *sf.* kirpikli.

lasher, *is.* **1.** kamçılayan, kırbaçlayan, **2.** döven, vuran, çarpan, **3.** azarlayan, hicveden, **4.** bağlayan.

lashing, *is.* **1.** kamçılama, kırbaçlama, **2.** çarpma, vurma, dövme, vuruş, darbe, **3.** azarlama, paylama, zılgıt, **4.** (iple) bağlama, **5.** ip, halat, urgan, **6. ~ly** : (a) kamçılayarak, kamçılarcasına, (b) çarparak, vurarak, çarpa çarpa, çarparcasına, (c) azarlayarak, azarlarcasına, (d) iple bağlayarak.

lashkar, *is. bk.:* **lascar.**

lass, *is.* **1.** kız, (evlenmemiş) genç kadın, **2.** sevgili, maşuka, yavuklu. ***e.a.- 1. girl, 2. sweetheart.***

lassie, *is. İsk.* kızcağız, genç/küçük kız.

lassitude, *is.* **1.** (bedenî/zihnî) yorgunluk, hâlsizlik, bitkinlik, dermansızlık, **2.** gevşeklik, uyuşukluk, vurdumduymazlık, ilgisizlik, lâkaydi. ***e.a.- 1. languor, weariness, tiredness.***

lasso, *is., ç.* **lassos/lassoes**, *gl.f.* **-soed, -soing 1.** kement, urgan, atları/sığırları yakalamaya yarayan ucu ilmekli ip, **2.** kementle yakalamak, kement atmak, **3. lassoer** : kementçi, kementle yakalayan.

last[1], *sf.* (**late** sıfatının üstünlük derecesi) **1.** (en) son, en sonraki, en sondaki/gerideki. **~ month of the year** : yılın son ayı.**The ~ time I**

saw you : Seni son gördüğüm zaman. **The ~ 10 pages** : Son on sayfa. **His house is the second ~** : Evi sondan ikincidir. **Have the ~ word** : (a) tartışmada altta kalmamak, son sözü söylemek, (b) son söz/son karar kendisinde olmak, **2.** geçen, evvelki, önceki, sabık. **~ week** : geçen hafta. **This day ~ week** : Geçen hafta bugün. **He lived here ~ 5 years** : Son beş yılını burada geçirdi. **The ~ but one** : Sondan bir önceki. **~ night** : dün gece, **3.** sonuncu, en sona kalan. **In the ~ resort/resource** : son çare olarak. **That was the ~ straw** : O, bardağı taşıran damla oldu. **I'm down to my ~ dollar note** : Bir dolardan başka meteliğim yok. **He was on his ~ legs** : Takati kalmamıştı. **4.** nihaî, ahir, son. **In his ~ hours** : Son saatlerinde. **one's ~ gasp** : son nefes. **~ sleep** : ölüm, son uyku. **the ~ Day** : Kıyamet günü, mahşer (günü). **~ trump(et)** : kıyamet çanı, İsrafil'in düdüğü. **~ offices** : cenaze duaları, **5.** kesin, kat'î, nihaî, son. **the ~ word on the matter** : mesele hakkında son ve kesin söz. **The last word has been said on that** : O mesele artık kapandı. **6.** son derece, müthiş, çok şiddetli, gayet, olanca. **with his ~ effort** : olanca gücü ile, **7.** her bir, birer birer, tek tek, ayrı ayrı, yegân yegân. **I want every ~ man here** : Hepiniz (istisnasız, birer birer) burada bulunacaksınız. ***e.a.- 1.*** *final, ultimate, terminal, eventual,* ***2.*** *latest,* ***4.*** *final,* ***5.*** *conclusive, definitive,* ***6.*** *utmost, extreme,* ***7.*** *individual, single.* ***k.a.-*** *first.*

last2, *zf.* **1.** en son, en sonra, son olarak, sonuncu, herkesten/herkesten sonra. **~ mentioned** : son olarak söylenen. **He came ~ and left first** : Herkesten sonra geldi, herkesten önce gitti. *I am to speak ~ at the meeting. The horse on which I bet my money came ~ . He was alone when ~ seen.* **2.** sonuç olarak, son (söz) olarak, nihayet. *And ~ I'd like to consider the economic aspect.* **3. ~ but not least** : son ve önemli (bir hususta), en nihayet önemle belirteyim/zikredeyim ki... **4. at ~** : (en) nihayet, (en) sonunda. *The holiday came at ~ .* **5. at long ~** : uzun zaman sonra, en nihayet, hele şükür. *At long ~ we reached London.* ***e.a.- 2.*** *finally, in conclusion, lastly.*

last3, *is.* **1.** sonuncu (kimse/şey), sonuncusu, en son gelen/olan. **the ~ but one** : sondan ikincisi/bir önceki, **2.** son, son kısım/bölüm. **You haven' t heard the ~ of it** : Dahası var, daha dur bakalım, daha neler neler var. **We shall never hear the ~ of it** : Bunun sonu gelmez, bundan kurtuluş yok. **look one's ~** : son defa görmek. **That was the ~ we saw of him** : Onu bir daha görmedik, gidiş o gidiş. **3.** bitiş, bitim, son, hatime. *At the ~, you will not be able to repent.* **4. breathe one's ~** : son nefesini vermek, ölmek, **5. to/till the ~** : ilelebet, ölünceye kadar, ömür boyunca, son ana kadar. *faithful to the ~.* **6. every ~** *k.d.* (istisnasız) hepsi/tümü/bütünü. *Pick up every ~ bit of paper from the floor.*

last4, *f.* **1.** sürmek, devam etmek, baki olmak. *How long did the movie ~ ?* **The journey ~ed 3 months** : Gezi üç ay sürdü. **How long does your leave ~ ?** İznin(iz) ne kadardır? **It's too good to ~** : Bu güzel hava böyle devam etmez. **2.** yetmek, bitmemek, tükenmemek. **We have enough food to ~ (us) (for) two weeks** : Yiyeceğimiz ancak iki hafta yeter. **3.** dayanmak, bozulmamak, (sağlamlığını/gücünü vb.) korumak. **My shoes ~ed two years** : Ayakkabılarım iki sene dayandı. **This overcoat will ~ you the winter** : Bu palton bu kış da dayanır/ seni yaza çıkarır. ***e.a.- 1.*** *endure, continue, go on,* ***2.*** *maintain, keep, hold out,* ***3.*** *survive, outwear, outlive.* ***k.a.- 1.*** *end, stop, terminate, expire,* ***2.*** *fail, die,* ***3.*** *wear out, die.*

last5, *is.* **1.** kalıp, kundura kalıbı, **2. stick to one's ~** : çizmeden yukarı çıkmamak, kendi işiyle uğraşmak, bilmediği işe burnunu sokmamak, **3.** eski ağırlık/hacim ölçüsü : değeri bölgelere göre değişik olup yaklaşık 1.8 tondur.

last-ditch, *sf.* **1.** (felâketi önlemek için) son gayretle /canını dişine takarak yapılan. *a ~ attempt to save country from enemy's invasion.* **2.** sonuna kadar dayanan. *~ survivors of the attack.*

last ditch, *is.* son çare, son savunma/müdafaa.

laster, *is.* **1.** süren, devam eden, **2.** dayanan, sağlam kalan şey.

last hurrah, *is.* son çaba/gayret. *His unsuccessful senate run was his ~ ~ .*

lasting, *sf.&is.* **1.** sürekli, devamlı, daimî, uzun süren, sonu gelmez, sonsuz. *The experience had a ~ effect on him. a ~ sorrow.* **2.** dayanıklı, sağlam, **3.** sık dokunmuş sağlam kumaş (ayakkabılarda deri yerine vb. kullanılır), **4. ~ly** : biteviye, aralıksız, sürgit, devamlı surette, daimî

olarak, sürekli bir şekilde, **5. ~ness** : süreklilik, devamlılık, biteviyelik, sürgitlik, dayanıklılık, sağlamlık. ***e.a.- 1. enduring, permanent, unending, continuing, 2. durable.***

Last Judgment, *is.* Kıyamet Günü.

lastly, *zf.* **1.** son olarak, nihayet, sonunda, **2.** özetle, özet olarak, kısaca. ***e.a.- 1. finally, 2. in conclusion.***

last mile, *is.* idama giden yol, idam mahkûmunun hücresinde darağacına kadar olan yol.

last name, *is.* soyadı. ***e.a.- surname.***

last post, *is. Brit.* (askerler için) son yat borusu.

last quarter, *is. astr.* son dördün, ikinci dördün/terbi : dolunaydan sonra ayın tam yarısının aydınlık göründüğü gece (yedinci gece).

last rites, *is.* **1.** cenaze töreni, **2.** ölmek üzere olanın baş ucunda yapılan ayin. ***e.a.- extreme unction.***

last sleep, *is.* ölüm, son uyku.

last straw, *is.* son had, dayanılmaz derece, bardağı taşıran damla, sabrı tüketen olay. *"It's the last straw that breaks the camel's back* : Devenin belini kıran son saman çöpüdür." atasözünden alınan deyim.

Last Supper, *is.* Son Yemek : Hz. İsa'nın çarmıha gerilmeden bir gün önce şakirtleriyle yediği yemek.

Last Things, *ç. is.* kıyamet alâmetleri : dünyanın sona ereceğini gösteren belirtiler.

last word, *is.* **1.** son söz, **2.** kesin karar/söz/tutum, kesin karar yetkisi, **3.** en yetkili ifade/beyan/çalışma vb. **His study will surely be the ~ ~ on the subject for many years** : Onun incelemeleri muhakkak ki bu konu üzerinde uzun yıllar en yetkili belge olarak kalacaktır. **4.** *k.d.* son moda, en ileri/mütekâmil örnek, yetkin örnek. *The ~ ~ in sport car.*

lat, *is., ç.* **lats/lati** *esk.* Letonya gümüş parası.

Lat. = Lâtin(ce).

lat. = latitude.

Latakia, *is.* **1.** Lazkiye, Suriye'nin limanı. (Eski adı : *Laodicea*), **2.** bir tür Türk tütünü.

latch, *is.&f.* **1.** mandal, kapı mandalı, **2.** mandalla(n)mak, **3. ~ onto** *k.d.* (a) elde etmek, ele geçirmek, (b) bırakmamak, sımsıkı sarılmak, (gitmesine) izin vermemek, çam sakızı gibi yapışmak, (c) kavramak, anlamak, akıl erdirmek, idrak etmek, **4. off the ~** : yarı açık, hafifçe aralık/aralanmış, **5. on the ~** : mandallı, mandallanmış, kilitlenmiş, **6. spring ~** : yaylı mandal. ***e.a.- 3. (a) obtain, get, (c) comprehend, understand.***

latchet, *is. esk.* kundura bağı. ***e.a.- shoelace.***

latchkey, *is., ç.* **-keys 1. passkey** *d.d.* anahtar, kapı mandalını açan anahtar, **2. ~ child** : ana ve babası çalıştığı için eve yalnız girip çıkan çocuk.

latchstring, *is.* mandal ipi : dışarıdan çekilerek kapı mandalını açan ip/sicim. **The ~ is always out** : Kapımız daima açıktır (istediğiniz zaman buyurun).

late1, *sf.* **later/latter, latest/last 1.** geç. **Train was 10 minutes ~** : Tren on dakika gecikti. **to be ~** : geç kalmak. **Don't be ~ for work** : İşine geç kalma. **to keep ~ hours** : geç yatmak. **at the latest** : en geç, **2.** geç vakitlere kadar süren, gecikmiş. *We had a ~ dinner last night.* **3.** belirli zamandan sonra olan, gecikmiş, geç kalmış. *success ~ in life.* **at this ~ hour** : bu geç (ilerlemiş) saatte, **4.** son, en son, taze. **a ~ news bulletin** : en son haber bülteni. **The ~ storm did much damage** : Son fırtına çok hasar yaptı. **in the ~ October** : Ekim sonlarında. **in the ~ afternoon** : ikindi üstü, **5.** önceki, sabık. *the ~ government. The ~ Prime Minister is still working actively.* **6.** merhum, rahmetli, müteveffa. *The ~ Mr. Smith was a fine man.* **7.** yaşlılıkta/ihtiyarlıkta vaki olan. **in his later years** : ihtiyarlığında, ahir ömründe, **8.** ilerlemiş, aşkın. **He is in his ~ sixties** : Yaşı altmışı aşkındır (yetmişine merdiven dayadı). **9.** yakın geçmişte olan. ***e.a.- 1. tardy, 4. recent, 5. former, 6. deceased.***

late2, *zf.* **later, latest 1.** geç, belirli zamandan sonra, geç vakte kadar. *He worked ~.* **2.** ilerlemiş saatte, geç vakit. *We went to bed ~.* **It's getting ~** : Vakit gecikiyor, saatler ilerliyor. **~ in life** : ilerlemiş bir yaşta, **3. of ~** *d.d.* :son zamanlarda, bugünlerde, bu sıralarda, yakınlarda. **I haven't seen him of ~** : Bugünlerde onu görmedim. **better ~ than never** : geç olsun da güç olmasın (hiç olmamaktansa varsın geç olsun), **4. at the latest** : en geç, **5. early and ~** : erken veya geç demez, vakti saati yok, sabah akşam, bütün gün, **6. be ~ (for sth)** : (bir şey için) geç kalmak, gecikmek. **It's a bit ~ in the day to**

change your mind : Fikrinizi değiştirnek için çok geç kaldınız. **7. later in the day** : günün geç saatlerinde, akşama doğru, **8. sooner or later** : ergeç, eninde sonunda, **9. too ~** : çok geç. **arrive too ~** : iş işten geçtikten sonra gelmek, yetişememek. **I was too ~** : Çok geciktim, yetişemedim. **Before it is too ~** : İş işten geçmeden, henüz vakit var iken. **10. very ~** : çok geç.

latecomer, *is.* geç gelen, geç kalan (kimse). *~s cannot be seated until the first intermission.*

lated, *sf. bk.:* **belated.**

lateen, *sf.* 1. (yelken) üç köşe+, Lâtin, **2. ~-rigged** : üç köşe yalkenli, Lâtin yelkenli, **3. ~ sail** : üç köşe yelken, Lâtin yelken, **4. ~ yard** : üç köşe yelken sereni.

lately, *zf.* son olarak, son günlerde, son zamanlarda, bugünlerde, yakınlarda, az önce, ahiren. **Have you been to the cinema ~?** Son günlerde sinemaya gittin mi? **It is only ~ that she has been well enough to go out** : Ancak son zamanlarda dışarı çıkacak kadar iyileşti. **till ~** : yakın zamanlara kadar. ***e.a.-*** *recently.*

latency, *is.* **1.** gizlilik, örtülülük, gizli varlık, bilkuvve/gizli olarak var olma, **2.** *bk.:* **latent period.**

latency period, *is. psikol.* gizlilik dönemi : 4-5 yaşından erginlik çağına kadar geçen ve cinsel duyguların henüz uyanmadığı çağ.

lateness, *is.* gecikme, geç kalma.

latensification, *is. foto.* belirtme, belirli/görünür hâle getirme, açığa çıkarma.

latensify, *gl.f.* **-sified, -sifying** *foto.* belirtmek, belirli/görünür hâle getirmek, açığa çıkarmak

latent, *sf.&is.* **1.** gizil, gizli, örtülü, saklı, gömülü, mevcut olduğu hâlde göze görünmeyen. *His desire for success remained ~. A ~ infection. Many of our deepest desires remain ~. A ~ talent. A ~ bud. The power of a grain of wheat to grow into a plant remains ~ if it is not planted.* **2.** parmak izi : cürüm işlenen yerde kalan ve dikkatli işlemle belirli hâle getirilip incelenen parmak izi, **3. ~ ambiguity** *huk.* gizil belirsizlik. **4. ~ content** : gizil içerik, **5. ~ extinction** : gizil körelme, **6. ~ heat** : gizil ısı : sabit basınç ve sıcaklıkta bir özdeğin evre ya da örüt biçim değişimi gibi niteliksel dönüşümlerinde ısı biçiminde alınıp verilen erke, **7. ~ learning** : gizil öğrenme, **8. ~ time** *bk.:* **latent period. 9. ~ly** : gizilce, gizlice, göze görünmeden. ***e.a.- 1.*** *dormant, quiescent, veiled, potential.* ***k.a.- 1.*** *active, actual, operative.*

latent period, *is.* gizil dönem : (a) *patol.* kuluçka dönemi : mikrobun vücuda girmesinden hastalık belirtileri görülünceye kadar geçen süre, (b) *fizy.* uyarı ile tepki arasındaki süre. ***e.a.-*** *latency.*

later, *sf.&zf.* daha sonra, sonraları, sonradan, bilâhare, bademe, badehu. **~ on** : daha sonra, bilâhare (**late** sıfat ve zarfının artıklık derecesi).

laterad, *zf.* yana doğru.

lateral, *sf.&is.&gs.f.* **1.** yanal, yan+, yana doğru, yandan, yana dönük/yönelik, yanda bulunan, yandan gelen, yana ait, **2.** *s.bl.* (a) yancıl : nefes dilin iki yanından dışarı verilerek söylenen : **l** gibi. (b) yan ünsüz : bu tür söylenen ünsüz harf, **3.** yan parça, yan takı, yan hendek/kanal, (maden) yan damar, **4.** *futbol* (a) **~ pass** *d.d.* yan pas, yandan verilen pas, (b) yanlamak, yandan pas vermek, **5. ~ chain = side chain** *kim.* yan halka, açık halka, **6. ~ line** : yan duyarga : balıkların, hem karada hem denizde yaşayan hayvanların başlarında ve yan taraflarında su akımlarını, basınç değişmeleri ile itreşimleri duyuran kanal, **7. ~ thinking** : etraflıca düşünme.

laterally, *zf.* yandan, yana doğru, yanlamasına.

laterite, *is. jeol.* **1.** kırmızı kil : sıcak bölgelerde kayaların parçalanmasından ileri gelen toprak, **2.** lığ : suların sürükleyip yığdığı toprak, **3.** kayaların ufalanmasından oluşan toprak, **4. lateritic** : kil+, lığ+.

laterization, *is.* killeşme, kayaların ufalanıp toprak hâline gelmesi.

latescence, *is.* **1.** gizillik, gizlilik, saklılık, örtülü/kapalı olma, **2. latescent** : gizil, gizli, saklı örtülü, kapalı. ***e.a.- 1.*** *latency,* **2.** *latent.*

latest, *sf.&zf.&is.* (**late** sıfat ve zarfının üstünlük derecesi) **1.** en son. **This author's ~ work** : Bu yazarın en son eseri. **~ novelties** : en son yenilikler. **~ intelligence/news** : (en) son haberler. **~ fashions** : son moda, **2. at (the) ~** : en geç, ...-den önce. **By 5 o'clock at the ~** : Saat 5'ten önce (en geç saat 5'te.), **3.** (en) son haber/havadis/söylenti. *Have you heard the ~ about*

war? What's the ~ on this affair? **4.** son sevgili/yavuklu/kız arkadaş. *Have you seen his ~ ?* **5.** (en) son şaka/fıkra vb. *Have you heard his ~ ?* **6.** (en son) kahramanlık/yararlık/takdire değer davranış. *Did you hear about his ~?* ***e.a.-*** ***1.*** *most recent,* ***2.*** *before, not later than.*

latex, *is., ç.* **latices/latexes 1.** aköz su, bitki sütü : bazı bitkilerin süte benzer öz suyu, **3.** *kim.* lateks, ham kauçuk : yapay kauçuk veya plâstik maddelerin sıvı asıltısı.

lath, *is., ç.* **laths**, *gl.f.* **1.** çıta, **2.** sıva tirizi, **3.** ince dar tahta, **4.** alçı tabanı olarak kullanılan ince tahta levha, **5.** çıta demeti, **6. as thin as a ~** : çöp gibi, zayıf, ipince, incecik, **7. ~-and-plaster** : bağdadî (kaplama), **8.** çıtalamak, tirizlemek, tiriz koymak, çıta/ince tahta ile kaplamak. ***e.a.-*** *7. lathwork.*

lathe, *is.&gl.f.* **lathed, lathing 1.** torna (tezgâhı). **back-geared ~** : ara dişlili torna. **backing-off ~** : kılavuz ve rayma tornası. **bench ~** : saatçı tornası, tezgâh tornası. **chucking ~** : aynalı torna tezgâhı. **cone ~** : fenerli torna. **gunbarrel ~** : namlu tornası. **threading ~** : otomatik vida dişi tornası. **toolroom ~** : takım torna tezgâhı. **wheel ~** : lokomotif tekerlek tornası. **woodworking ~** : ağaç tornası, **2.** çömlekçi çarkı, **3.** çark, **4.** tornalamak, torna etmek, torna tezgâhında işlemek, **5. ~ bed** : torna gövdesi, **6. ~-bearer** : torna aynası, **7. ~-dog** : torna mesnedi.

lather, *is.&f.* **1.** köpük, sabun köpüğü, **2.** yorulduğu zaman atın ağzından çıkan köpük, **3.** *k.d.* telâş, heyecan. **In a ~** : telâşlı, heyecanlı, **4.** köpür(t)mek, köpük çıkarmak/hasıl etmek, **5.** köpükle örtülmek, **6.** sabunlamak, **7.** *k.d.* dövmek, dayak atmak, pataklamak, **8.** tirizci, çıtacı, binalara tiriz/çıta çakan işçi, **9. ~er** : köpürten, **10. lathery** : köpüklü. ***e.a.- 1&2*** *foam, froth, sud,* ***7.*** *flog, thrash.*

lathi, *is. Hint.* meses, üvendire, demir uçlu değnek.

lathing, *is.* çıtalama, tirizleme, bağdadî sıva yapma, **2.** çıta/ince tahta demeti.

lathy, *sf.* **lathier, lathiest** çıta gibi, çıtamsı, ince ve uzun.

latices, *ç. is. bk.:* **latex .**

laticifer, *is. bot.* süt göze, süt damarı : bitkilerde sütlü öz su içeren göze/damar. **~ous** : sütlü, süt öz sulu, süte benzer öz su çıkaran.

latifoliate = latifolious, *sf. bot.* geniş yapraklı.

latifundium, *is., ç.* **-dia** (eski Roma'da) geniş arazi, kölelerle ilkel şekilde tarım yapılan büyük çiftlik.

Latin, *is.&sf.* **1.** Lâtince, eski Roma İmparatorluğunun resmî dili. **Old ~** : eski Lâtince : M.Ö. I. yy. dan önceki Lâtince. **Classical ~** : Klâsik Lâtince (M.Ö 80-M.S. 200 yılları arasında *Cicero, Sezar, Livy, Virgil, Tacitus, Horace* ve *Juvenal* ' in klâsikleştirdikleri edebî dil). **Medieval ~ = Middle ~** : Orta Çağ Lâtincesi (600-1500). **New ~ = Neo ~** : Yeni Lâtince : Rönesans çağında Rumca ile de karışarak gelişen ve bilimsel deyimlerde kullanılan Lâtince. **Vulgar ~** : Avam Lâtincesi : M.S. 200 yıllarından sonra Orta Çağ boyunca Romalıların konuştukları ve Lâtin köklü dillere temel olan Lâtince, **2.** Lâtin kilisesi(ne ait), **3.** eski *Latium* (Roma'nın güneyindeki İtalyan) halkına ait, **4. ~ alphabet** : Lâtin alfabesi, **5. ~ America** : Lâtin Amerika (ülkeleri) : ABD'nin güneyinde kalan ülkeler, **6. ~ American** : Lâtin Amerikalı, **7. ~ Church** : Roma Katolik Kilisesi, **8. ~ cross** : Lâtin haçı : tepesinde kısa bir yatay çubuk bulunan haç, **9. ~ quarter** : Lâtin mahallesi : Paris'te Sen nehri güneyinde öğrenci ve artistlerin oturduğu semt, **10. ~ square** *mat.* Lâtin dördül : eşit sayıda satır ve sütunlarına her biri yalnız bir defa kullanılan sayı ve harfler yerleştirilmiş dördül ağ (istatistikte kullanılır).

Latinate, *sf.* Lâtincemsi, Lâtinceye kaçan, Lâtince kelime ve cümleleri bol bol kullanan (yazı/konuşma üslûbu).

Latinic, *sf.* Lâtin : Lâtinceye/Lâtinlere ait.

Latinise/Latinisation, *Brit. bk.:* **Latinize/Latinization.**

Latinism, *is.* **1.** Lâtince deyim, bir dilde Lâtinceyi andıran özellik/kuruluş/yapı, **2.** Lâtinlik, Lâtin karakteri/tarzı/üslûbu/düşüncesi.

Latinist, *is.* Lâtince uzmanı.

Latinity, *is.* **1.** Lâtince bilme/konuşma, **2.** Lâtin üslûbu, **3.** Lâtince deyim.

Latinize, *f.* **-ized, -izing 1.** Lâtinleş-(tir)mek, Lâtin âdetlerini/inanışlarını vb. benimsemek, **2.** Lâtince ile karıştırmak, **3.** Lâtinceye çevirmek, **4.** Lâtince kelimeler/cümleler kullanmak, **5. Latinization** : Lâtinceleş(tir)me.

Latino, *is.* Lâtin asıllı ABD vatandaşı, ABD'de yerleşmiş G Amerikalı.

latish, *sf.* geççe, biraz/oldukça geç.

latitude, *is.* **1.** *coğ.* enlem, arz derecesi, **2.** serbestlik, sınırsızlık, olanak, imkân, seçenek. *The progressive school allowed great ~ in selecting courses.* **3.** *astr. bk.:* **celestial latitude**, **4.** *foto.* bağıl parlaklıkların aslına uygunluğu, **5.** genişlik, vüs'at, en, **6.** bolluk, şümul, **7.** müsamaha, tolerans. ***e.a.- 2. extent, liberty, indulgence, range, scope, opportunity, margin, independence, unrestraint.***

latitudinal, *sf.* **1.** enine, enlemesine, arzanî, **2.** enlemsel, **3. ~ly** : enine/enlemesine/enlemsel olarak.

latitudinarian, *sf.&is.* **1.** (özellikle dinde) geniş görüşlü/mezhepli, hoşgörür, müsamahakâr, serbest görüşlü, taassupsuz (kimse), **2.** *b.h.* XVII. yy. da Anglikan kilisesinde kurulu dinsel düzene bağlılığın gereksizliğini savunan rahiplerden biri, **3. ~ism** : hoşgörürlük, taassupsuzluk, müsamahakârlık.

latria, *is.* (Katolik dininde) Allaha ibadet.

latrine, *is.* (özellikle askerî kampta) helâ, apteshane.

-latry, *son ek* "-e tapınma /ibadet, -perestlik". *ör.: heliolatry, idolatry, demonolatry, bibliolatry.*

latten = lattin, *is.* **1.** yaldız, altın görünüşünde pirince benzer madenden yapılmış ince levha, **2.** madenî levha/yaprak, safiha. *gold ~.* **3.** teneke, galvanizli saç. (Türkçe altın, Arapça lâtun kelimelerinden alınmış.)

latter, *sf.&is.* **1.** (iki şeyden) sonuncu, sonraki, son söylenilen, ikinci(si). **The ~ proposition is accepted** : Son teklif kabul edildi. **The ~ part of the evening was quite pleasant** : Gecenin ikinci yarısı oldukça eğlenceliydi. *The ~ is the more expensive of the two systems. bk.:* **former. 3.** (zaman itibarıyla) sonraki, son. **In the ~ years of his life** : Ömrünün son yıllarında. **3.** sonuna/bitimine doğru. **In the ~ part of the century** : Yüzyılın sonlarına doğru. **4.** *esk. bk.:* **last, final, 5. ~ end** : ölüm, zeval, son. ***e.a.- 1. second-mentioned, 2&3. later, recent, last. k.a.- 1. former, previous, first, 2&3. early, beginning, initial, commencing.***

latter-day, *sf.* **1.** yeni, çağdaş, çağa/şimdiki zamana uygun, modern, son moda. *~ troubadours. ~ religions.* **2.** yakında/daha sonraki zamanda olan, **3. ~ Saint** : Mormon, son çağ azizleri. ***e.a.- 1. modern, 2. recent.***

latterly, *zf.* **1.** son zamanlarda, son günlerde, bu yakınlarda, geçenlerde, ahiren, **2.** sonraları, sonradan, daha sonra, bilâhare. *He was a lawyer, but ~ he became a writer.* ***e.a.- 1. lately, recently, 2. later, at a later time, toward the end.***

lattermost, *sf.* en son. ***e.a.- latest, last.***

lattice, *is.&gl.f.* **-ticed, -ticing 1.** kafes, ızgara. **~ beam** : kafes kiriş. **~ bridge** : kafes kirişli köprü. **~ mast** : kafes direk, **2.** pencere kafesi, **3.** *fiz.* örgü : çoktürel tepkileşimde bölünebilir ve bölünemez özdeklerin düzenli dizilmesiyle oluşan örnekçe, **4. crystal ~ = space ~** *d.d. kristal.* buzsul örgüsü : bir buzsul içinde özdeciklerin titreşime başladıkları ortalama yerlemlerinin oluşturduğu düzenli ağ, **5.** *mat.* örgü : dilemsel (keyfî) iki öğesinin en küçük üst sınırı ve en büyük alt sınırı var olan tikel sıralı küme, **6.** kafes yapmak, kafes şekline sokmak, kafesle çevirmek, kafese/kafes içine koymak, **7. ~like** : kafes gibi, kafes biçiminde, kafese benzer, **8. ~ truss** : kafesli makas.

latticed, *sf.* **1.** kafes biçiminde, kafesli, örgülü, **2.** *biy. bk.:* **clathrate.**

latticework, *is.* **1.** kafes işi, kafes/ızgara çatkı, **2.** kafes.

latticing, *is.* **1.** kafes yapma, kafes işi/kafes çatkı yapma, **2.** *bk.:* **latticework.**

Latvia, *is.* Letonya Cumhuriyeti.

Latvian, *sf.&is.* **1.** Letonyalı, **2.** Letonca, Letonyalıların konuştuğu dil, **3.** Letonya'ya/Letonyalılara ait.

lauan, *is.* **1.** *bot.* lavun : Filipin'de yetişen maun cinsinden bir ağaç *(Shorea, parashorea)* : sarıdan kızıl kahverengine kadar değişen renkli yumuşak bir kereste verir, **2.** lavun kerestesi.

laud, *is.&gl.f.* **1.** övmek, methetmek, sena etmek, **2.** yüceltmek, ululamak, tebcil etmek, **3. ~s** : (kilisede) övgü saati, **4. ~er = ~ator** : öven, metheden. ***e.a.- 1. praise, extol, acclaim, 2. glorify.***

laudable, *sf.* **1.** övülmeye/övgüye/takdire/methedilmeye değer, takdire lâyık, beğenilen, makbul, **2.** *esk.- tıp* iyileşmeye yüz tutmuş (yara vb.), **3. ~ness = laudability** : övülmeye lâyık olma, **4. laudably** : övülmeye değer/takdire lâyık olarak. ***e.a.- 1. praiseworthy, commendable.***

laudanum, *is.* **1.** afyon ruhu, **2.** *esk.* afyonlu müstahzarat.

laudation, *is.* övme, övgü, medih, sena, methetme, sitayiş. ***e.a.-*** *praise, eulogy.*

laudatory = laudative, *sf.* övücü, methedici, sitayişkâr. **laudatorily** : överek, methederek, sitayişle.

laugh, *f.* **1.** gülmek. *to ~ at a joke. The jokes made everyone ~. He was so amusing he soon had them all ~ing at him.* **to ~ immoderately/uproaringly** : gülmekten katılmak. **to ~ till one cries** : gözünden yaş gelinceye kadar gülmek. **Don't make me ~** : Güleyim bari! **2.** sevinmek, eğlenmek, sevinç ifade etmek, **3.** (sırtlan vb.) güler gibi ses çıkarmak, **4. ~ away/out** : gülerek geçiştirmek/uzaklaştırmak/yok etmek/bertaraf etmek, gülerek meseleyi kapatmak, işi şakaya vurmak. **~ away s.o.'s fears or doubts** : korkuyu/şüpheyi gülerek dağıtmak/geçiştirmek, **5.** gülerek/kahkahalarla ifade etmek, **6. ~ at** : (a) alay etmek, alaya almak, gülünç düşürmek, (birine) gülmek. **It is unkind to ~ at a person who is in trouble** : Başı dertte olan bir kimseye gülmek ayıptır. **There is nothing to ~ at** : Gülünecek bir şey yok! **I am afraid of being ~ed at** : Gülünç düşmekten (elâleme kepaze olmaktan) korkarım. (b) gülüp geçmek, önem vermemek, umursamamak, ciddiye almamak, hafifsemek, istihfaf etmek, **7. ~ down** : : gülerek susturmak, istihfafla karşılamak. **to ~ down a proposal** : bir teklifi alaya alarak akamete uğratmak, **8. ~ in/up one's sleeve** : içinden/bıyık altından/kıs kıs gülmek. **~ in s.o.'s face** : birine karşı saygısızlık/küstahlık göstermek, hiçe saymak, kıymet vermemek, **9. ~ off** : alaya almak, gülünç düşürmek, alay etmek, eğlence yerine koymak. **~ sth off** : şakaya vurmak, önem vermemek, hafifsemek, aldırış, etmemek, hiçe saymak, gülerek geçiştirmek. **He ~ed the matter off** : Meseleyi gülerek geçiştirdi. **10. to ~ on** (or **out of**) **the other (wrong) side of one's mouth** (or **face**) : güldüğüne pişman olmak, başarı/sevinç beklerken hayal kırıklığına uğramak. **I'll make him ~ on the wrong side of his face/mouth** : Ben ona gülmeyi gösteririm/onu güldüğüne pişman ederim. **11. He ~s best who ~s last = He who ~s last ~s longest** : Son gülen iyi güler. **12. to ~ over** : anlatıp gülmek, **13. to ~ to scorn** : nefretle karşılamak, rezil etmek, kepazeye çevirmek, alay konusu yapmak, **14. We ~ed him out of it** : Alaya alarak (o işten) vazgeçirdik. **15.** gülme, gülüş, hande, kahkaha. *We had a good many ~s over his foolishness. They all joined in the ~.* **with a ~** : gülerek, **16.** şaka, lâtife. **to do sth. for a ~** : şaka olsun diye (bir şey) yapmak, **17. have the last ~** : en sonunda başarıya/zafere ulaşmak, **18. to burst into a ~** : kahkahalarla gülmek, **19. to force a ~ = to give a forced ~** : zoraki gülmek, **20. to raise a general ~** : herkesi güldürmek, **21. to have the ~ of s.o. = to have the ~ on one's side** : birisini bozmak, rezil etmek, elâleme kepaze etmek, gülünç düşürmek, **22. to have the ~ on** : başkalarını küçük düşürmeye çalışanla alay etmek. ***e.a.- 1.*** *chortle, cackle, guffaw, roar, giggle, titter, snicker, snigger, chuckle,* ***6.*** *(a) ridicule, mock, (b) belittle.*

laughable, *sf.* **1.** gülünç, tuhaf, acayip, güldürücü, gülünecek, gülünür, **2. ~ness** : gülünçlük, tuhaflık, acayiplik, güldürücülük, **3. laughably** : gülünç/tuhaf, acayip bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *ludicrous, ridiculous, funny, comic(al), droll.*

laugher, *is.* gülen/sevinen/eğlenen kimse.

laughing, *sf.&is.* **1.** gülüş, gülme, kahkaha, **2.** gülen /güldüren (kimse), **3.** gülünç, gülünecek, **4. burst out ~** : kahkaha atmak, **5. no ~ matter** : şakaya gelmez (nazik/kritik) durum, ciddî/gülünmeyecek şey. **It's no ~ matter** : Bu iş şakaya gelmez/durum naziktir/işin şakası yok/mesele ciddîdir. **The mistake was no ~ matter** : Hata ciddî idi. **6. ~ gas** *kim.* güldürücü gaz, azot oksit : N2O, **7. ~ gull** : gülen martı *(Larus atricilla)* : K Amerika'nın Atlantik kıyılarında yaşayan kara başlı, tiz sesli bir martı türü, **8. ~ hyena = spotted hyena** : benekli sırtlan, **9. ~ jackass** *bk.:* **kookaburra**. ***e.a.- 1.*** *laughter.*

laughingly, *zf.* gülerek, alay/şaka yollu, şaka olsun diye. **It is ~ called ...** : Ona şaka yollu ... denir.

laughingstock, *is.* alay konusu, gülünç kimse/şey, maskara. **make a ~ of oneself** : elâleme maskara olmak/gülünç düşmek. **He made himself a ~** : Elâleme maskara oldu/gülünç düştü.

laughter, *is.* **1.** gülüş, gülme, hande, kahkaha. *Their ~ could be heard in the next room.* **2. to burst into ~** : kahkahalarla gülmek, **3. to roar with ~** : kahkahalarla (etrafı) çınlatmak, **4. to hold the sides with ~ = split/die with ~ = to be convulsed/to shake with ~** : katılırcasına gülmek, güle güle kasıkları çatlamak. **He made us cry with ~** : O kadar güldürdü ki gözlerimizden yaş geldi. **5. ~less**: ciddî, yüzü gülmez.

launce, *is. bk.:* **sand lance.**

launch[1], *is.* **1.** büyük sandal, küreklerle veya motorla hareket eden açık veya yarım güverteli bot, **2.** işkampaviye, harp gemisinin en büyük sandalı.

launch[2], *is.&f.* **1.** (küçük gemiyi) suya indirme(k), **2.** (gemiyi) kızaktan (suya) indirme(k). *~ a new passenger liner.* **3.** başla(t)mak, (kampanya vb.) açmak. *to ~ a new business. to ~ a campaign.* **4.** yürürlüğe koymak, ortaya atmak, meydana/piyasaya çıkarmak. *to ~ a project. to ~ a share issue.* **5.** atmak, (roket vb.) fırlatmak. *~ a rocket/a missile/spacecraft into outer space.* **~ an attack** : hücuma/taarruza geçmek. **~ threats at an opponent** : hasmına tehditler savurmak, **6.** *gen.* **~ into** : (cesaretle/azimle/hızla) gir(iş)mek/dalmak/atılmak. **~ into a new business** : yeni bir işe girişmek. **Once he ~ed on this subject...** : Bir kere bu konuya girişti mi... **7.** *gen.* **~ into/on/out** : (gemi) sefere çıkmak, **8. ~ out** : (büyük/yeni bir işe/teşebbüse) girişmek/atılmak, teşebbüs etmek. *He left his father's shop and ~ed out into business for himself.* **9. ~ out/forth/on an enterprise** : bir teşebbüse girişmek, **10. ~ out into expense** : büyük masraflara girişmek, **11.** girişim, teşebbüs, bir işe başlama/atılma ***e.a.- 3. initiate, start, venture, open, 5. hurl, throw, fling, 6. plunge, burst, 7. sail.***

launcher, *is.* **1.** fırlatıcı, atıcı, fırlatan, atan (şey/kimse), **2.** mancınık, katapult, fırlatma kulesi/rampası.

launching, *is.* **1.** (roket vb.) fırlatma, atma, **2.** (gemi) suya indirme, **3.** başlatma, girişme.

launch(ing) pad, *is.* (roket) fırlatma rampası.

launder, *is.&f.* **1.** (çamaşır) yıka(n)mak, yıkayıp ütüle(n)mek, **2.** *argo* para kaçırmak, gayrimeşru yollardan kazanılan parayı yabancı bankalara yatırarak gizlemek, **3.** oluk, savak, çamaşır suyunun aktığı oluk, maden cevheri yıkamada tali zenginlikte cevher asıltısı taşıyan su kanalı, **3. ~ability** : (çamaşır) yıkanabilme, yıkanmaya dayanma, **4. ~able** : yıkanabilir, yıkanmaya dayanır, **5. ~er** : çamaşırcı, **6. ~ette** *bk.:* **laundromat.**

laundress, *is.* çamaşırcı (kadın), çamaşır yıkayıcı/ütüleyici kadın. ***e.a.- washerwoman, laundrywoman.***

Laundromat = **launderette**, *is.* çamaşır evi, çamaşırhane, para atılınca kendiliğinden çalışan yıkama ve kurutma makinelerinin bulunduğu halka mahsus çamaşır yıkama yeri.

laundry, *is., ç.* **-ries 1.** kirli çamaşır, **2.** çamaşırhane, **3.** çamaşır yıkama, **4. ~ list** *ABD* (a) uzun liste, gelişigüzel yapılmış ve çeşitli maddeleri içeren liste, (b) çamaşır listesi.

laundryman, *is., ç.* **-men 1.** çamaşırcı, çamaşırhane sahibi veya işçisi, **2.** kirli çamaşırları toplayan/yıkanmışları dağıtan adam.

laundrywoman, *is., ç.* **-women** *bk.:* **laundress.**

laura, *is.* Ortodoks manastırı.

lauraceous, *sf. bot.* defnegillerden, defnegillere ait.

Laurasia, *is. jeol.* Lorasya : Paleozoik çağın sonlarına doğru bölünerek Asya, Avrupa ve K Amerika'yı oluşturduğu farz olunan büyük kıt'a. *bk.:* **Gondwana.**

laureate, *sf.&is.* **1.** defneli, defne dallarından çelenk giymiş, **2.** (bilimde/sanatta) başarılarından ötürü şeref payesine lâyık olan, **3.** seçkin, mümtaz, çelenk giymeye lâyık, **4.** defneden yapılmış, **5.** ödül/mükâfat/şeref payesi kazanmış kimse. **a Nobel ~** : Nobel ödülü kazanmış kimse, **6. poet ~** *d.d.* başşair şairiâzam, meliküşşuara, **7. ~ship** : başşairlik, şairiâzamlık, meliküşşuaralık, **8. laureation** : defne çelengi giydirme, şeref pâyesi verme.

laurel, *is.&f.* **-reled, -reling** *(Brit.:* **-relled, -relling***)* **1.** *bot.* defne (ağacı) *(Laurus nobilis),* **2.** defnegillerden herhangi bir ağaç. **bay ~** : defne ağacı. **cherry ~** : taflan ağacı, karayemiş ağacı *(Prunus laurocerasus),* **3.** yabanî defne. **mountain ~** : kalmi ağacı *(Kalmia latifolia).* **Portugal ~** : frenk taflanı *(Cerasus lusitanica).* **spurge ~** : kulapa *(Daphne koreola).* **4.** defne

dalı, **5.** defne dalından çelenk (şeref ve zafer simgesi). ~ **wreath** : defne çelengi, **6.** *gen.* **~s** : onur, şeref, şan, şöhret, bir alanda gösterilen büyük başarı karşılığı kazanılan onur/şeref payesi. **reap** ~ : şöhret kazanmak. **crowned with ~s** : şeref payesine erişmiş, **7. look to one's ~s** : üstünlüğü/önderliği başkasına kaptırmamaya çalışmak, şöhretini korumaya gayret etmek. *New developments in the industry are forcing long-established firms to look for their ~s.* **8. rest on one's ~s** : kazanılan şöhretle yetinmek, fazla şöhrette gözü olmamak, **9.** defne dalları ile süslemek, defne dallarından taç/çelenk giydirmek, **10.** şeref payesi vermek, nişan ve rütbe ile onurlandırmak/ödüllendirmek. ***e.a.- 6. honor.***

Laurentian, *sf.* **1.** St. Lawrence nehrine ait, **2.** *jeol.* Kanada'da Büyük Göller çevresindeki Arkeozoik çağdan kalma granit kaya ve dağ oluşumlarına ait, **3. ~ Mountains = Laurentides = Laurentians** : Lorantit dağları : Doğu Kanada'da St. Lawrence nehri ile Hudson Körfezi arasındaki dağlar, **4. ~ Plateau = Laurentian Shield = Canadian Shield** : Lorantit Yaylası : Kanada'nın hemen yarısını kaplayan ve Hudson Körfezinden MacKenzie nehri ağzına kadar uzanan geniş yayla.

lauric acid, *is. kim.* defne asidi : CH3 (CH2)10COOH: özellikle Hindistan cevizi yağında bulunan kristalli yağ asidi. Sabun, loril alkol ve ester yapımında kullanılır.

lauryl alcohol, *is. kim.* loril alkol : C12H26O : başka alkollerle karıştırılarak deterjan yapımında kullanılır.

Lausanne, *is.* Lozan (şehri).

laus Deo, *Lât.* Elhamdülillâh.

lauwine = lawine, *is. az kul.* çığ. ***e.a.- avalanche.***

lav, *is. k.d. bk.:* **lavatory.**

lava, *is.* **1.** püskürtü, lâv, yanardağın püskürttüğü kızgın/erimiş kaya, **2.** soğumuş lâv, soğuyup katılaşmış püskürtü.

lavabo, *is., ç.* **-boes 1.** el yıkama, ayinden sonra papazın elini yıkaması, **2.** el yıkarken okunan dua, **3.** el yıkamada kullanılan küçük havlu veya leğen, **4.** (Orta Çağ manastırında yıkanmak için kullanılan) taş kurna/tekne, suluk.

lavage**, is., ç. **lavages** Fr.* **1.** yıka(n)ma, **2.** *tıp* (a) yıkama, lavaj, şırınga ile temizleme, (b) mide yıkama. ***e.a.- 1. washing.

lavalava, *is.* (Polinezya/Samoa) yerlilerine özgü) fistan, eteklik : dikdörtgen biçiminde pamuklu basma.

***lavaliere = lavalier = lavalière**, is. Fr.* gerdanlık, zincirle boyuna geçirilen süslü mücevher.

lavation, *is.* yıkama, arıtma, temizleme. **~al** : yıkama+.

lavatory, *is., ç.* **-ries 1.** lavabo, **2.** yıkanma yeri, **3.** tuvalet, helâ . **public** ~ : umumî helâ, **4.** (kilisede ayin icabı olarak) el yıkama.

lave, *is.&f.* **laved, laving 1.** yıkamak, **2.** (nehir vb.) yanından akıp gitmek, yalayıp gitmek, **3.** üzerine su dökmek, **4.** *esk.* yıkanmak, banyo yapmak, **5.** *İsk.* artık, bakiye, kalıntı. ***e.a.- 1. wash, bathe, 2. wash, 3. pour, 4. bathe, 5. remainder, rest.***

lavender, *is.&sf.&f.* **-dered, -dering 1.** eflâtun (renk/renginde), **2.** *bot.* lâvanta otu *(Lavandula officinalis).* **French** ~ : karabaş *(Lavandula stoechas),* **3.** (kuru) lâvanta çiçeği, **4. ~ water** *d.d.* lâvanta (suyu), lâvanta kokulu kolonya, **5. ~ oil** : lâvanta yağı/esansı, **6.** lâvanta suyu/kolonyası serpmek, lâvanta kokusu vermek.

laver, *is.* **1.** (eski Musevî mabetlerinde hahamın vaftizden önce yıkandığı) tekne/kurna/suluk, **2.** *esk.* el leğeni, **3.** *esk.* vaftiz kurnası/suyu, **4.** yıkayan/temizleyen şey, **5.** *bot.* yenilebilen deniz yosunu *(Porphyra laciniata, P. vulgaris).* **~ bread** : yosun ekmeği.

lavish, *sf.&gl.f.* **1.** *gen.* **~ of** : savurgan, müsrif, bol bol harcayan/savuran/israf eden, heba eden. **~ of his time** : vaktini boşa harcayan/heba eden kimse. **A rich man can afford to be ~ with his money** : Zengin kimsenin bol para harcamaya gücü yeter. **2.** bol bol, ölçüsüz, aşırı. *~ spending. to bestow ~ praise on s.o.* **~ of affection** : aşırı sevgi/muhabbet, **3.** müsrif, savurgan. **to be ~ with one's money** : parasını savurmak, israf etmek, **4.** bol, mebzul, cömert, eli açık. **to be ~** : cömert/eli açık olmak. **~ with help** : yardımını esirgemez. *He is never ~ in giving money to charity.* **5.** savurmak, israf etmek, bol bol vermek/harcamak, esirgememek, ibzal etmek, bol keseden harcamak/yağdırmak. *to ~ favors on a person. The prince ~ed on show girls.* **6. ~er** : savurgan müsrif, **7. ~ly** : savurganlıkla, müsriflikle, bol bol, **8. ~ment = ~ness** : savurganlık, müsriflik, israf. ***e.a.- 1. prodigal, extravagant,***

excessive, unstinted, profuse, 2. excessive, 4. generous, openhanded, 5. heap, pour, squander, waste, dissipate, pour out, overindulge, shower. k.a.- 1. sparing, niggardly, 5. withold, stint, retain, begrudge.

law[1], *is.* **1.** yasa, kanun. **at ~** : yasal/kanunî olarak, yasa/kanun gereğince, yasaya/kanuna uygun olarak. **enforceable at ~** : yasal olarak yürütülebilir/infaz edilebilir. **by ~** : yasa gereğince, kanuna göre. **by/under Turkish ~** : Türkiye yasaları gereğince. **Civil ~** : medenî kanun. **commercial ~** : ticaret hukuku. **Criminal ~** : Ceza kanunu. **Is there a ~ against it?** (Yasaya göre) yasak mı? **It's the ~** : Yasa budur/böyledir/bunu gerektirir/bunu emreder. **Martial ~** : Sıkıyönetim, örfî idare. **Ther's no ~ against it** : (Yasaya göre) yasak değil/bunu yasaklayan yasa yoktur. **2.** kural, düstur, kaide. **moral ~** : ahlâk kuralı. **a ~ of grammar** : dil bilgisi kuralı, **3.** düzen, nizam, yasaların uygulanmasıyla toplumun ulaştığı kararlı ve güvenli durum. **maintaining ~ and order** : düzen/nizam ve asayişin korunması, güvenliğin sağlanması. **the forces of ~ and order** : güvenlik/zabıta kuvvetleri, **4.** tüze, hukuk. **~ of nations** : devletler hukuku. **administrative ~** : idare hukuku. **common ~** : örf ve âdet hukuku. **constitutional ~** : anayasa hukuku. **international ~** : milletler arası hukuk, devletler hukuku, **5.** hukuk ilmi/mesleği. **to study ~** : hukuk tahsili yapmak. **~ school** : hukuk fakültesi. **enter the ~** : hukukçu olmak. **~ term** : (a) hukuk dili/deyimi, (b) mahkemelerin çalışma dönemi, **6.** düstur, yasaları içine alan kitap, belirli bir konudaki yasaların tümü, **7.** yasal işlem/kovuşturma. **to go to ~** : yasal işleme başvurmak, yasal kovuşturma açmak, mahkemeye başvurmak, **8.** polis, yasaları uygulamakla görevli şahıs/kurum. **The long arm of the ~** : (mizah) polis, zabıta. **Here's the ~ arriving** : Polis geliyor. **The ~ arrived at the scene immediately after the alarm went off** : Alarm çalar çalmaz polis olay yerine yetişti. **9.** töre, örf, âdet, usul. *Having a good breakfast was an absolute ~ in the household.* **10.** türe, adalet. **~ court = court of ~** : mahkeme. **take the case to ~** : işi mahkemeye götürmek. **to take s.o. to ~ = to have the ~ on s.o.** : bir kimseyi adalete(adaletin pençesine) teslim etmek. **I'll have the ~ on you!** Seni mahkemeye veririm. **11.** (doğal) yasa/kanun. **the ~ of gravitation** : yer çekimi kanunu. **Newton's/Ohm's ~s** : Newton/Ohm kanunları, **12.** Allahın emri. **13. the Law** *bk.:* **Law of Moses. 14.** İncil'deki, özellikle Ahdicedit'teki dinî emirler. *the ~ of Christ.* **15. be a ~ unto oneself** : bildiğini okumak, kendi başına buyruk olmak, kanun tanımamak, **16. be at ~** : davalı olmak, **17. go to ~** : mahkemeye başvurmak, **18. go to ~ with s.o.** : birisinin aleyhine dava açmak, **19. have the ~ on s.o.** : birisinden davacı olmak, **20. have the ~ on one's side** : yasaya göre haklı olmak, **21. keep (within) the ~** : yasaya uymak, yasadan ayrılmamak, **22. lay down the ~** : (a) yetki ile görüşünü açıklamak, salâhiyetle noktainazarını beyan etmek, (b) hükmetmek, emretmek, ahkâm kurmak, dediğim dedik demek. (c) *k.d.* dava açmak, mahkemeye başvurmak. **Without wishing to lay down the ~** : Haddim olmayarak. **23. take the ~ into one's hands** : hakkını kendi eliyle almak, bizzat ihkakıhak etmek, öç almak, **24. He's ~ into himself** : Kendi başına buyruktur, kimseyi dinlemez. ***e.a.- 1. statute, ordinance, regulation, canon, decree, act, bill. 2. rule, 3. orderliness, civil peace, 5. jurisprudence, 6. code, 7. litigation, 8. police, 10. justice. k.a.- 3. chaos, anarchy, disorder.***

law-abiding, *sf.* **1.** yasatanır : yasaya/kanuna itaat eden, namuslu, doğru, dürüst. *He is a ~ citizen.* **2. ~ness** : yasatanırlık, yasaya itaat etme.

law and order, *is.* güvenlik, kamu düzeni, genel asayiş, sulh ve sükûn. **law-and-order** : güvenli, düzenli, sulh ve sükûn içinde.

lawbook, *is.* kanunname, kanun kitabı/dergisi.

lawbreaker, *is.* yasa tanımaz, yasaya/kanuna aykırı davranan kimse, serkeş, asi. **lawbreaking** : yasa tanımazlık, kanunu ihlâl, asilik, serkeşlik.

lawful, *sf.* **1.** yasal, kanunî, yasalara/kanunlara uygun, **2.** meşru : yasaya uygun olarak atanmış/tanınmış/yapılmış. *a ~ king. a ~ heir. a ~ marriage.* **3.** *bk.:* **law-abiding, 4. ~ly** : yasal/kanuna uygun olarak, **5. ~ness** : yasallık, kanuna uygunluk. ***e.a.- 1&2. legal, legitimate, licit.***

lawgiver, *is.* yasa yapan, kanunî, kanun yapan kimse, yasaları ilân eden/yürürlüğe koyan kimse. **lawgiving** : yasa/kanun yapma.

lawing, *is. İsk.* ödence, fatura, özellikle meyhanede yenilip içilenin faturası.

lawless, *sf.* **1.** yasa dışı, yasaya/kanuna aykırı. ~ *violence.* ~ *acts.* **2.** başıboş, kontrolsuz, serkeş, yasa tanımaz. ~ *passion. a* ~ *mob.* ~ *tribes.* **3.** gayrimeşru, **4. ~ly** : yasaya aykırı olarak, **5. ~ness** : yasaya aykırılık. ***e.a.- 2.*** *uncontrolled, wild, unbridled, unruly,* ***3.*** *illegal.*

lawmaker, *is.* yasa yapan, yasa/kanun yapıcı/yazıı, milletvekili. ***e.a.-*** *legislator.*

lawmaking, *is.* yasama, yasa/kanun yapma.

lawman, *is., ç.* **-men** polis, güvenlik görevlisi, zabıta memuru, kanun adamı.

law merchant, *is., ç.* **laws merchant** ticaret ahlâkı/töresi.

lawn, *is.* **1.** çimenlik, çayır, çimen, çim tarhı. ~ **bowling** : bahçede top yuvarlama oyunu. ~ **mower** : çimbiçer, çim biçici, çimen biçme makinesi. ~ **party** : çimenlik yerde yapılan eğlence/ziyafet. ~ **sprinkler** : çim sulayıcı, çimen sulama aygıtı. ~ **tennis** : açık havada oynanan tenis. **2.** *esk. bk.:* **glade**, **3.** ince keten bezi, ince keten/pamuklu kumaş, **4.** ince elek.

lawny, *sf.* **1.** çimenli, çimenlik/çayırlık, **2.** ince elek gibi, ince keten bezinden yapılmış.

law of action and reaction, *is. fiz.* etki tepki yasası : etkinin tepkiye eşit olduğunu ifade eden mekanik yasası, hareketin üçüncü yasası.

law of averages, *is.* **1.** ortalamalar yasası : İstatistikte J. Bernouilli tarafından kurulan ve elverişli sonuçlar sayısının rastgele deneme sayısına oranını aşağı yukarı belirleyen kural, **2.** *k.d.* olasılık ilkesi.

law of conservation of energy, *is. fiz.* erke korunumu yasası, enerji sakımı kanunu.

law of conservation of mass, *is. fiz.* özdek korunumu yasası, kütle sakımı kanunu.

law of (universal) gravitation, *is. fiz.* yer çekimi yasası, ağınım yasası, genel cazibe kanunu.

law of large numbers, *is. ist.* büyük sayılar yasası : sınama sayısı sonsuza yaklaştıkça elverişli sonuçlar ortalaması evren (*population*) ortalamasına yaklaşır.

law of mass action, *is. kim.* kütleler etki yasası : "Bir kimyasal tepkimede ürünlerin etkin kütleleri çarpımının, tepkenlerin etkin kütleleri çarpımına oranı sabittir."

Law of Moses, *is.* Musa Yasası: Kitabı Mukaddes'te Ahdiatik'in ilk beş kitabı. ***e.a.-*** *Pentateuch.*

law of motion = Newton's law of motion, *is. fiz.* devinim yasası, hareket kanunu : Klâsik mekaniğin üç temel yasası. **First law of motion** : Birinci devinim yasası: Bir cismi etkileyen dış kuvvetlerin bileşkesi sıfır ise o cisim ya sükûnettedir ya da sabit hızla doğrusal olarak devinir. **Second law of motion** : İkinci devinim yasası : Bir cismin kütlesi ile ivmesinin çarpımı, cismi etkileyen kuvvetlerin bileşkesine eşittir. **Third law of motion** : Her etkiye eşit ve zıt yönde bir tepki oluşur.

law of parsimony, *is. fels.* sadelik yasası : Doğal olay ve bilimsel verilerin yorumunda en basit, sade varsayımın yeğ tutulması ilkesi.

law of the jungle, *is.* kargaşa düzeni : medeniyet, ahlâk ve başkasının hakkına saygı tanımayan, kuvvetlinin zayıfı ezmesine dayanan başıboş düzen.

lawrencium, *is. kim.* lorensiyum : çok kısa ömürlü radyoaktif eleman. Simgesi: **Lw**, atom nu. 103, atom ağ. 262. İlk önce Kaliforniyumun boron izotopları ile bombardımanı sonucunda elde edilmiştir.

lawsuit, *is.* dava, yasal kovuşturma. *Injustices are often remedied by ~s.*

lawyer, *is.* **1.** avukat, dava vekili, **2.** *zool. bk.:* **burbot**, **3.** *Brit.- k.d.* böğürtlen veya funda sapı/gövdesi, **4. ~like** : avukat gibi, avukata benzer, **5. ~ly** : avukata yaraşır şekilde, avukat gibi. ***e.a.- 1.*** *counselor, counsel, barrister, solicitor, attorney, advocate.*

lax, *sf.* **1.** savsak, ihmalci, kayıtsız, kaygısız, ciddiyetten uzak. ~ **behavior.** ~ **in morals** : hafifmeşrep. ~ **in attendance** : devamsız, **2.** belirsiz, müphem, kesinlikten uzak. ~ **use of a word** : bir kelimenin yersiz kullanılması. *The ~ instructions left many of us confused. a ~ interpretation of the law.* **3.** gevşek, sıkı olmayan, sağlam/gergin olmayan. *a ~ cord.* **4.** (bağırsak) hafif ishale tutulmuş, **5.** zayıf, seyrek (dokunmuş), göz göz, gözenekli, mesamatlı. ~ *texture.* **6.** *s.bl.*

gevşek (sesli) : dil ve çene kasları gerilmeden söylenen. **e** ve **i** gibi. *bk.:* **tense**, **7.** *bot.* gevşek, dağınık, sıkışık olmayan (yaprak, çiçek). *a ~ flower cluster.* **8. ~ly** : gevşekçe, gevşek bir şekilde, ihmalcilikle, kaygısızca, belirsizce, **9. ~ness** : gevşeklik, ihmalcilik, kayıtsızlık, kaygısızlık, belirsizlik. ***e.a.- 1. careless, negligent, neglectful, 2. vague, 3. loose, slack, 4. loose, open, 5. porous.*** ***k.a.- 1. strict, stringent, firm, austere, 2. exact, precise, concise, specific, 3. tense, rigid, taut, firm, strong.***

laxation, *is.* **1.** gevşeklik, **2.** gevşe(t)me, **3.** (bağırsakları) boşaltma, hafif ishal, mülâyemet. ***e.a.- 1. relaxation, 2. losening, 3. defacation.***

laxative, *sf.&is.* **1.** yumuşatıcı, gevşetici, **2.** müleyyin/müshil (ilâç), **3. ~ly** : yumuşatıcı/gevşetici bir şekilde, **4. ~ness** : yumuşatıcılık, gevşeticilik, müleyyinlik.

laxity, *is.* **1.** gevşeklik, **2.** savsaklık, ihmalcilik, ihmalkârlık, umursamazlık, **3.** hafifmeşreplik, havaîlik.

lay[1], *f.* **laid** (veya 8. için **layed**), **laying 1.** koymak, bırakmak, vazetmek. *~ a book on a desk.* **~ a finger on** : dokunmak, el sürmek, zarar vermek, **2.** sermek, yatırmak. **One punch laid him low** : Bir yumrukta yere serildi. *The storm laid the grain flat.* **3.** sunmak, takdim/arz etmek, önüne koymak/getirmek. **to ~ before** : sunmak, arz etmek, izahat vermek, teşhir etmek. *He laid his case before the commission.* **4.** ileri sürmek, ortaya atmak. **to ~ claims** : iddia etmek, (savı) ileri sürmek, **5.** isnat etmek, atfetmek, (üstüne) yıkmak, yüklemek, hamletmek. **to ~ blame on s.o.** : birisini suçlandırmak/suç isnat etmek. **to ~ stress on (sth)** : (bir şeyin) üzerinde önemle durmak, (bir şeye) önem vermek/ehemmiyet atfetmek, **6.** gömmek, toprağa vermek, defnetmek. *They laid him to rest.* **7.** yumurtlamak. *to ~ eggs.* **8.** (kumar, bahsi müşterek vb.) pey sürmek, (para) koymak. *He layed $10 on the horse.* **9.** bahse girmek, bahis tutuşmak. **I'll ~ you ten to one that he wins** : Bire karşı on ile bahse girerim ki o kazanacak. **10.** (belirli bir duruma) sürüklemek, sevk etmek, getirmek, (bir durumda/hâlde) bırakmak. **The failure of his crops laid him in debt** : Ürün alamadığı için borca girdi. **11.** (vergi vb.) koymak/vazetmek/tarh etmek, (ceza vb.) vermek/kesmek. *They ~ an embargo on shipment of oil.* **12.** *gen.* **~ to/on** : yerleştirmek, (yerine/belirli bir duruma) koymak, uygulamak, tatbik etmek, **13.** (tuzak) kurmak. **~ fast** : yakalamak, kaçmasına meydan vermemek, **14.** yerleştirmek, tesis etmek, kurmak, açmak. *The scene laid in France.* **to ~ a line of defense** : savunma hattı kurmak/tesis etmek, **15.** (muntazam) dizmek, örmek. *to ~ bricks.* **16.** döşemek, yaymak, sermek, (yol) yapmak. *to ~ a pipeline. to ~ a superhighway.* **to ~ between** : ikisi arasına döşemek, **17.** (sofra) kurmak, hazırlamak. **to ~ the table**: sofra kurmak, **18.** (boya vb.) sürmek, **19.** (plân vb.) tasarlamak/yapmak/kurmak, **20.** *gen.* **~ on/at/about**: (sopa, kamçı vb.) vurmak/indirmek/aşketmek, **21.** düzeltmek, düzgün hâle getirmek, düzgünleştirmek. *to ~ the nap of cloth.* **22.** (halat, iplik vb.) örmek, bükmek. **to ~ a cable** : halat örmek, **23.** yatıştırmak, sakinleştirmek, teskin etmek, gidermek. *to ~ a person's doubts at rest.* **24.** çökeltmek, dibe çöktürmek. *laying the clouds of dust with a spray of water.* **25.** *den.* yönel(t)mek, (belirli bir yöne) döndürmek/çevirmek/gitmek. *to ~ aloft. to ~ close to wind. ~ the land.* **26.** (topu/silâhı) tevcih etmek, nişan almak, **27.** (birisiyle) cinsî münasebette bulunmak, *argo-kaba* sikmek, düzmek, **28.** *k.d. bk.:* **lie**[2]. **29. ~ about one (with sth.)** : saldırmak, hücum etmek, rastgele vurmak. *When they rushed at him, Harry laid about him with his big stick.* **30. apart** : bir tarafa atıvermek, **31. ~ aside** : (a) terk etmek, reddetmek, vazgeçmek, feragat etmek. *They laid aside their bad habits.* (b) ayırmak, saklamak, bir yana koymak, (c) biriktirmek. *~ aside money for one's old age.* (d) (elinden) bırakmak, bir yana koymak. *He laid his book aside to listen to me.* **32. ~ at one's door** : isnat etmek, hamletmek, **33. ~ away** : (a) saklamak, biriktirmek, tasarruf etmek. *I laid away ten dollars a week toward buying a bicycle.* (b) (malı) ayırmak, bir yana koymak, saklamak, (c) (birisini) gömmek, defnetmek, **34. ~ (sth.) back** : (bir şeyi) geri çevirmek/döndürmek. *The horse laid back his ears.* **35. ~ bare** : açmak, açıkça ortaya koymak, soyup çıplak bırakmak. **to ~ bare to s.o.** : (sırrı) birisine söylemek/açıklamak, ifşa etmek, **36. ~ by** : (a) saklamak, biriktirmek, ayırmak, ta-

sarruf etmek, yığmak. *He had managed to ~ by some money for college.* (b) (gemi) durmak, (c) ıskartaya çıkarmak, bir kenara atmak, (d) (mısır vb.) son ürünü ekmek, **37. ~ by the heels** : tutuklamak, tevkif etmek, enselemek, yakalayıp hapsetmek, **38. ~ down** : (a) bırakmak, terk etmek, vazgeçmek, feda/feragat etmek. ~ **down the arms** : silâhlarını bırakmak, teslim olmak. ~ **down one's life** : hayatını feda etmek. *He laid down his life for his country.* ~ **down the office** : görevden çekilmek, istifa etmek, (b) (ilerisi için) saklamak, biriktirmek, depo etmek, (c) (hedefe) yöneltmek, tevcih etmek, (d) emretmek, amirane hükmetmek, (yasa/yönetmelik vb.) koymak, vazetmek, tesis/tespit etmek. ~ *down the law.* ~ *down rigid rules. These prices have been laid down by the manufacturers.* (e) yere koymak, yatırmak. ~ *the baby down. She laid herself down.* (f) pey sürmek, (peşin) ödemek. *How much are you ready to ~ down?* (g) tezgâhlamak, yapmaya/inşaata başlamak. ~ *down a new ship.* (h) (araziyi) otlağa/çayırlığa çevirmek. ~ *down in/to/under grass.* (i) plân/harita yapmak, (j) açıklamak, tefsir etmek, (k) piyasaya çıkarmak, **39. ~ for** *argo* pusu/tuzak kurmak, pusuya yatmak, pusuda beklemek, **40. ~ great store on** : çok kıymet vermek, **41. ~ hands on** : tutmak, yakalamak, ele geçirmek, bulmak, yakasına sarılmak, **42. ~ hands together** : el ele vermek, baş başa verip istişare etmek, **43. ~ hold of/on** : ele geçirmek, yakasına yapışmak, yakalamak, tutmak, *mec.* bahane etmek, istifade etmek, **44. ~ in** : biriktirmek, istif etmek, çokça tedarik etmek, ambara yığmak, **45. ~ into** *argo* (a) dövmek, dayak atmak, pataklamak, saldırmak, üstüne yürümek. *He laid into the vicious dog wit a stick.* (b) azarlamak. *My parents laid into me for not doing my homework.* (c) (sözle/kuvvetle) tecavüz/taarruz etmek, **46. ~ it on = ~ it on thick = put/spread it on thick = ~ it on with trowel** *k.d.* abartarak övmek/methetmek, ballandırmak, göklere çıkarmak, dalkavukluk yapmak, yaltaklanmak, bin dereden su getirmek. **Bob wanted to go to the movies. He layed it on thick to his mother** : Bob sinemaya gitmek için annesine yaltaklandı. **47. ~ it on at his door** : ayıplamak, hakir görmek, **48. ~ low** : (a) hasta etmek, yatağa düşürmek, (b) *ABD- argo* gizlenmek, (c) yere sermek, yer ile yeksan etmek, yıkmak, hezimete uğratmak, **49. ~ off** : (a) (ekseriya iş azlığından ve geçici süre için) işten çıkarmak/atmak, işine son vermek, kovmak, azletmek, görevden almak, (b) *argo* (alaya/şakaya vb.) son vermek, (yakasını) bırakmak. ~ **off complaining** : şikâyeti bırak. ~ **off me!** Bırak yakamı! (c) (kıyıdan/başka gemiden) uzaklaşmak, **50. ~ on** : (a) (sorumluluk vb.) yüklemek, (suç vb.) üzerine atmak, itham etmek, (b) (tokat vb.) vurmak, aşketmek, (c) (su/gaz vb.) doldurmak, (d) (baskı için kâğıdı makine üzerine) yerleştirmek, (e) bırakmak, koymak, (f) kaplamak, (g) kilo almak, şişmanlamak, **51. ~ on the table** : (a) ertelemek, tehir etmek, (b) oya/reye koymak, **52. ~ oneself out** *k.d.* olanca gayretini sarf etmek, çabalamak, aşırı çaba göstermek, yırtınmak. *Bob wanted to win a medal, so he really laid himself out in the race.* **53. ~ open** : (a) açmak, izah/tavzih etmek, açıklamak, aydınlatmak, (b) kesip içini açmak, **54. ~ out** : (a) (boylu boyuna) sermek, yaymak, (b) düzenlemek, tanzim etmek, hazırlamak, (c) (ölüyü gömülmeye) hazırlamak, (d) *k.d.* (para) harcamak/vermek, sarf etmek, ödemek, (e) plânlamak, tasarlamak, (bahçe /bina/şehir vb. için) plân yapmak. *to ~ out a garden.* (f) (bir kimseye) vurmak, vurup yere sermek, vurup bayıltmak, leşini sermek, **55. ~ out in lavender** *argo* azarlamak, paylamak, çıkışmak, **56. ~ over** : (a) ertelemek, sonraya bırakmak, tehir/talik etmek. *The vote will have to be laid over until next week.* (b) *ABD* mola vermek, duraklamak, ara vermek. *We'll ~ over in Bursa for a few days and then drive to İzmir.* (c) (üzerine/üzerini) kaplamak, **57. ~ siege to** : kuşatmak, muhasara etmek, muhasaraya almak, **58. ~ to** : (a) *den.* gemiyi (foça edip) durdurmak, (b) *den.* gemiyi doka çekmek/doklamak, (c) gayret etmek, (işe) dört elle sarılmak/kendini vermek, (d) atfetmek, yüklemek, isnat etmek, **59. ~ to rest = ~ to sleep** : (a) gömmek, ebedî uykusuna yatırmak, (b) örtbas etmek, bertaraf etmek, **60. ~ together** : yan yana koymak, birbirine eklemek, **61. ~ to heart = take to heart** : (a) unutmamak, aklından çıkarmamak, daima hatırlamak, (b) çok etkilenmek, içine işlemek, çok üzülmek/duygu-

lanmak. *He laid his sister's death very much to heart.* **62. ~ under** : emrine tâbi olmak, **63. ~ up** : (a) biriktirmek, toplamak, (ilerisi için) saklamak, (b) hasta etmek, yatağa düşürmek, yatalak etmek, (c) gemiyi kızağa çekmek, tamire almak, **64. ~ upon** : bırakmak, terk etmek, **65. ~ waste** : tahrip/harap etmek, tahrip etmek, yakıp yıkmak, harabeye çevirmek. *Enemy soldiers laid waste the country.* ***e.a.- 1. put, lie, 5. ascribe, attribute, impute, 6. bury, 8. stake, 9. bet, wager, 11. impose, burden, 12. set, place, apply, 14. place, locate, 17. set, 19. devise, arrange, 23. allay, quiet, suppress, 29. attack, 31. (a) abandon, reject, give up, (b) store, 33. (a) save, (c) bury, 36. (a) save, store, (c) discard, 38. (a) yield, give up, (b) stock, store, 45. (a) beat, thrash, (b) scold, (c) assail, attack, 49. (a) dismiss, 52. try hard, 54. (a) spread, (b) arrange, prepare, (d) spend, pay, (e) plan, (f) knock, strike, 55. scold, 56. (a) postpone, (b) stop over, 57. siege.***

lay2, *is.* **1.** duruş, yatış, durum, konum, vaziyet, **1.** mevki, mahal, **3.** (halat) büküm, bükme tarzı, **4.** balıkçılıkta) kâr, hisse, **5.** *argo* (a) cinsî münasebet, *kaba* sik(iş)me, (b) cinsî münasebette bulunulan kimse, **6. ~ days** : (geminin) yükleme ve boşaltma süresi, limanda gecikme günleri.

lay3, *f.* **1.** *bk.:* **lie**2 (pt).

lay4, *sf.* **1.** lâik, papaz sınıfından olmayan, halka ait, halk tarafından yapılan. *a ~ sermon.* **2.** belirli bir meslekten (özellikle doktor, mühendis, hukukçu) olmayan, mesleksiz, ehliyetsiz. *a legal handbook for ~ readers.* ***e.a.- 2. unprofessional.***

lay5, *is.* **1.** şiir, gazel, şarkı, **2.** ezgi, nağme. ***e.a.- 1. poem, ballad, 2. melody, song.***

layabout, *is. Brit.* aylak, başıboş, avare, tembel, işsiz güçsüz kimse. ***e.a.- loafer, idler, bum.***

lay analyst, *is.* ruhçözümler, psikoanalist (tıp doktoru olmayan).

layaway, *is.* peylenmiş mal, peyleme, bedelin bir kısmını ödeyerek mal ayırtma veya böylece ayrılan mal. **~ plan** : peyleme, pey verip mal ayırtma.

lay brother, *is.* din hademesi : kendini bir dine adayarak dinsel kurumlarda (mutfak/bahçe işlerinde) çalışan kimse. Kadın ise : **lay sister, laywoman.**

lay-by, *is.* **1.** *Brit.* durak, araba durağı : yol/demir yolu kenarında arabaların bekleme yeri, **2.** *den.* dar nehir ve kanallarda gidiş gelişi engellemeden su taşıtlarının durup bekledikleri girinti, palamarla bağlama yeri, **3.** (tarımda) son işlem, tarlayı son sürüp ekme işi.

layer, *is.&f.* **1.** katman, tabaka, kat, katmer. **two ~s of paint** : iki kat boya, **2.** yeryüzü tabakası. *alternating ~s of basalt and sandstone.* **3.** koyan/yatıran/sofra kuran/dizen/düzenleyen vb. kimse, **4.** yumurtlayan. **a good ~** : çok yumurtlayan tavuk, **5.** daldırma (fidan), **6.** katmanlaş(tır)mak, tabakalaş(tır)mak, tabaka teşkil etmek, katmerlen(dir)mek, tabakalara ayrılmak, **7.** (fidanı) daldırmak, daldırma fidan yetiştirmek, **8. ~ cake** : katmerli pasta, kat kat kremalı pasta, **9. ~age** : (fidanı) daldırma, daldırma usulüyle fidan yetiştirme.

layette, *is.* bebek takımı, bebek çamaşır ve elbiseleri.

lay figure, *is.* **1.** (ağaçtan) insan modeli, manken, kukla, cansız model, **2.** önemsiz kişi, *mec.* sarı çizmeli Mehmet Ağa.

layman, *is., ç.* **-men 1.** acemi, bir meslek/bilimin yabancısı, ehliyetsiz kimse (özellikle hukuk ve tıpta), **2.** ruhanî sınıftan olmayan/rahip olmayan kimse.

layoff, *is.* **1.** işine son verme, işten/görevden uzaklaştırma, azil, **2.** işsizlik süresi.

lay of the land, genel durum, koşullar, şerait, vaziyet, ahvaliumumiye. *Brit.:* **lie of the land.**

layout, *is.* **1.** düzen, tertip, plân. *We objected to the ~ of the house.* **2.** durum, duruş, vaziyet, **3.** *basım* sayfa düzeni/tertibi, diziliş, mizanpaj, **4.** *k.d.* kurum, yer, emlâk, konut, belirli bir işe tahsis edilen bina/arazi ve müştemilâtı. *a fancy ~ with a swimming pool. a cattle-ranching ~.* **5.** takım, âlet edevat, **6.** (iskambilde) deste düzeni, destenin diziliş tarzı, **7.** (a) kurulu/düzenli bir şey, (b) yapılış, kuruluş, düzen. *a model train ~.* ***e.a.- 2. plan, arrangement, 4. dwelling, place, 7. setup, situation.***

layover, *is. ABD* mola, duruş, duraklama, konaklama, dinlenme, aralık, fasıla. ***e.a.***- *stopover.*

layperson, *is. bk.:* **layman.**

lay reader, *is.* (Anglikan kilisesi) papaz yardımcısı : rahip olmadığı hâlde bazı dinî ayinleri yaptırma yetkisi olan kimse.

lay sister, *is.* rahibe yamağı : kendini dine adamış olup dinî kurumlarda hizmetçilik eden kadın.

lay-up, *is.* (basketbolda) yakından topa vuruş.

laywoman, *is., ç.* **-women 1.** ruhanî sınıftan olmayan kadın, **2.** mesleksiz/ehliyetsiz kadın.

lazar, *is.* cüzzamlı, kötü bir hastalığa yakalanmış kimse.

lazaretto, *is., ç.* **-tos 1.** cüzzam hastanesi, çaresiz hastalıkları tedaviye çalışan hastane, **2.** karantina, **3.** *den.* kıç taraftaki erzak ambarı. **lazaret, lazarette** *d.d.*

laze, *is.&f.* **lazed, lazing 1.** tembelik, tembelleşme, tembelce hoş vakit geçirme, vakit öldürme, rahavetle geçirilen vakit. *a quiet ~ in the hammock.* **2.** tembelleşmek, haytalaşmak, avareleşmek, **3.** ~ **about/around** : tembel tembel/avare dolaşmak, tembellikle vakit geçirmek, **4.** ~ **away** : tembel tembel vakit geçirmek, vakit öldürmek. ~ **away one's time** : hiçbir iş yapmadan tembelce vakit geçirmek, avarelik etmek.

lazuli, *is. bk.:* **lapis lazuli.**

lazulite, *is.* gök taşı, gök mavisi renginde bir mineral : (FeMg)Al2P2O8(OH)2. **lazulitic** : gök taşı+, gök taşından.

lazurite, *is.* lâcivert taş : lâcivert kristalli bir mineral. Na5Al3Si3O12S3. Süs eşyası yapmakta kullanılır.

lazy[1], *sf.* **lazier, laziest 1.** tembel, aylak, gevşek. *She was too ~ to get up and turn off the TV.* **2.** uyuşturucu, bunaltıcı, uyuşuk. *a hot, ~ afternoon. a ~ mood.* **3.** yavaş, ağır, bati, hareketsiz, durgun. *a ~ stream.* **4.** yan yatmış (sığır markası), **5. lazily** : tembel tembel, tembelce, tembellikle, **6. laziness** : tembellik, uyuşukluk, **7. lazyish** : tembelce, oldukça tembel. ***e.a.***- *1. indolent, idle, slothful, 3. sluggish.* ***k.a.***- *1. industrious..*

lazy[2], *gs.f.* **lazied, lazying** tembellik etmek, tembel tembel yatmak, tembel davranmak, ağırdan almak. ***e.a.***- *laze.*

lazybones, *is. k.d.* tembel adam/çocuk.

Lazy Susan, *is.* döner tepsi.

lazy tongs, *is.* zikzak maşa.

lb., *ç.* **lbs., lb.** *bk.:* **pound.**

lbf, *fiz.* = pound-force.

LC = landing craft.

L/C = l/c = letter of credit.

L.C. = **1.** letter of credit, **2.** Library of Congress.

l.c. = **1.** left center, **2.** letter of credit, **3.** loco citato (zikredilen yerde).

LCD = *Liquid Crystal Display* : iki cam arasındaki ince bir sıvı kristal filmin elektrik akımı ile ışıksal özelliğini değiştirmesinden yararlanan sayı gösterme yöntemi. Hesap makinelerinde, sayısal saatlerde vb. kullanılır.

L.C.D. = l.c.d. = *lowest common denominator* : en küçük ortak payda.

L.C.F. = l.c.f. = *lowest common factor* : en küçük ortak çarpan.

L.C.M. = l.c.m. = *least common multiple* : en küçük ortak kat.

LD = **1.** *Laus Deo = Praise (be) to God* : Elhamdülillâh, **2.** *lethal dose* : öldürücü doz, **3.** *long distance* : uzak mesafe.

L-dopa, *is.* Parkinson hastalığının kötürümleştirmesini önleyen ilâç [**L**-(3,4) **D**(ihydr) **o**(xy)**p**(henyl)**a**(nine)].

Ldp. = **1.** ladyship, **2.** lordship.

L.D.S. = **1.** *Laus Deo Semper : praise (be) God forever :* Allaha daima şükürler olsun, **2.** Licentiate in Dental Surgery.

-le, *son ek* **1.** sık sık tekrarlanan eylemleri bildiren fiillerin sonuna gelir: *dazzle, twinkle, sparkle* gibi, **2.** fiillerden üretilen ve "anık, müstait, yetenekli" anlamı içeren sıfatlara takılır : *brittle* gibi, **3.** küçültme adlarına takılır : *bramble, icicle* gibi, **4.** araç ve alet adlarını gösterir : *beadle, bridle, thimble* gibi.

lea, *is.* **1.** çayırlık, otlak, mera, **2.** birkaç sene otlak olarak kullanıldıktan sonra sürülüp başka ürün yetiştirilen tarla, **3.** iplik uzunluğu ölçüsü : yün için 80 yarda, pamuk ve ipek için 120 yarda, keten için 300 yarda (1 yarda 0.915 m).

leach, *f.&is.* **1.** (su/sıvı) süz(ül)mek, filtreden geç(ir)me(k), **2.** (külü/toprağı vb.) su ile karıştırıp süzerek suda eriyen maddelerini ayırma(k). ~ *out alkali from ashes. Potash is ~ed*

from wood ashes. **3.** süzülerek suda eriyen maddeleri kaybetmek. **the ~ing of the soil**: şiddetli yağmur vb. ile toprağın besleyici maddeleri kaybetmesi, **4. ~ out/away** : süzülüp arınmak, tasfiye olunmak, **5.** süzülen madde, **6.** süzgeç, filtre, **7. ~ability** : süzülebilme, **8. ~able** : süzülebilir, süzülerek ayrılabilir, **9. ~ate** : süzüntü, süzmekle elde edilen sıvı/ürün, **10. ~er** : süzen kimse.

leachy, *sf.* **leachier, leachiest** gözenekli, mesamatlı, suyu geçiren (kumlu/çakıllı toprak gibi). ***e.a.*** *- porous.*

lead[1], *f.* **led, leading 1.** yol göstermek, önden gitmek, rehberlik/önderlik etmek. *You ~, we'll follow. To ~ a group on a cross-country hike.* **2.** yed(il)mek, yedeğinde götürmek/gitmek, peşi sıra götürmek, elinden tutup götürmek. *to ~ a horse by a rope. A properly trained horse will ~ esaily.* **3.** *gen.* **~ to** : etkilemek, sebep/saik olmak, (bir eyleme/sonuca) sevk etmek/itmek, sonucunu doğurmak, ...ile sonuçlanmak. *Subsequent events led him to reconsider his position. The incident led to his resignation.* **I am led to the conclusion that** : ... sonucuna vardım (şu sonuca vardım ki....). **~ to nothing** : bir sonuca varmamak, boşa çıkmak, beyhude olmak, **4.** yöneltmek, çevirmek, imale etmek. *You can ~ him around to your point of view if you are shrewd with him.* **5.** ulaştırmak, iletmek, götürmek, sevk etmek, isal etmek. *a pipe ~s water to the house.* **6.** (yol, geçit vb.) gitmek, götürmek, var-(dır)mak, ulaş(tır)mak. *The first street on the left will ~ you to the Library. That path ~s directly to his house. Study ~ind to a Ph.D. degree.* **7.** getirmek, (bir yere) almak. *The prisoners were led in the warden's office.* **8.** sevk ve idare etmek. *He led the Allied Forces during the war.* **9.** önde/başta gitmek/yürümek, (liste vb. de) başta/birinci gelmek/olmak. *to ~ a parade. The school band led the parade.* **In history he is low in class, but in algebra he ~s** : Tarih dersinde sınıfın gerisindedir, fakat cebirde birincidir. **10.** üstün olmak, ileride olmak, üstünlük/öncelik sağlamak. *He ~s his teammates.* **11.** önderlik yapmak, önayak olmak, başına geçmek. **~ a movement** : bir harekete önayak olmak, **12.** yönetmek, idare etmek. *to ~ an orchestra. He led a peace movement in the late 1930's.* **13.** (ömür/zaman) sürmek, geçirmek. **to ~ a happy life** : mutlu bir ömür sürmek, **14.** (iskambilde) oyunu açmak, (belirli kartla) oyuna başlamak, **15.** (hareketli hedefin) önüne nişan almak. *~ an aircraft.* **16. ~ a dog's life** : (köpek gibi) sürünmek, sefalet içinde bunalmak, çok sıkıntılı bir hayat sürmek, **17. ~ a merry chase** : maharetle kaçıp kurtulmak. *The deer led the hunter a meery chase.* **18. ~ aside** : bir yana çekmek, **19. ~ astray** : (a) yoldan çıkmak, yolunu sapıt(tır)mak/şaşır-(t)mak, yanlış yola sevk etmek, **20. ~ away** : (a) (beyzbol) top atılmadan önce koşmak, (b) alıp götürmek, uzağa götürmek, (c) ayartmak. **be led away** : başkasının etkisine kapılmak, **21. ~ by the nose** : bir kimseyi istediği gibi idare etmek, istediğini yaptırmak, burnuna kancayı takmak, yularından tutup görtürmek, **22. ~ in prayer** : (a) başkaları için dua etmek, (b) toplum huzurunda yüksek sesle dua okumak, **23. ~ off (with)** : başlamak, önderlik/rehberlik yapmak, önce davranmak, başa geçmek. *She led off (the show) with a song.* **24. ~ one a dance** : kişisel çıkarı için zorluk çıkarmak, *mec.* deveyi yokuşa sürmek, **25. ~ (s.o.) on** : (a) yanlış şeye inandırmak, zannını uyandırmak, yanıltmak. **She led him on to think that she woul eventually marry him** : Onunla evleneceği zannını uyandırdı. (b) **~ (s.o.) on into** : yanlış harekete sürüklemek, zararlı bir işe sürüklemek/teşvik etmek. (c) yol göstermek, rehberlik etmek. **~ s.o. to say sth** : birini bir şey söylemeye sevk etmek, sözü ağzına koymak. **That ~s on to what I was going to say** : Bu, asıl söyleyeceğim şeye götürür. **26. ~ out** : dışarı çıkarmak, **27. ~ the way** : (a) yol göstermek, rehberlik/kılavuzluk yapmak, (b) örnek olmak, (c) önce davranmak, (d) öne geçmek, önden yürümek, **28. ~ up to** : (a) (bir bahse/konuya) yol açmak, zemin hazırlamak. *My kind words led up to a request for money. His speech led up to a discussion of war.* (b) (bir konuya vb.) ihtiyatla/çekinerek girmek/temas etmek. *He led up carefully to his proposal.* (c) ...demek istemek, sözü/konuyu belirli bir hedefe götürmeye/sevk etmeye çalışmak. **What are you ~ing up to?** Ne demek istiyorsun? (d) götürmek, ulaştırmak. *This road ~s up to Çankaya. This staircase ~s up to the roof.* **~ up to a subject** : sözü bir konuya götürmek/çevirmek. (e) ...ile sonuçlanmak. *The years that led up to the*

war. The events that led up to revolution. **29. ~ s.o. wrong** : birini baştan çıkarmak, ayartmak, yanlış yola sevk etmek. ***e.a.- 1&2. guide, precede, escort, usher, 3. influence, induce, motivate, 4. bring, 5. conduct, 8. command, direct, head, run, 9. excel, outstrip, 23. begin, start, 25. (b) mislead.***

lead[2], *is.* **1.** öncelik, birincilik, önde/başta gelme, ilerleme. **take the ~** : başa geçmek, rehber olmak, birinci gelmek. *He took the ~ in the race.* **2.** ileride/önde olma derecesi. **He had a ~ of four lengths** : Dört boy ileride idi. *He had a ~ of 3 meters at the halfway mark.* **have a big ~** : çok önde olmak, uzun mesafe almış olmak, **3.** önder, rehber, kılavuz, (b) **4.** yular, tasma, köpek kayışı, **5.** işaret, emare, delil, bir yolu/yöntemi vb. belirten gösterge, ipucu. *He was not sure where to look for the information, but the librarian gave him some good ~s.* **6.** önderlik, liderlik, rehberlik, kılavuzluk, iz. **to follow s.o.'s ~** : birinin izinden gitmek. *We made a point to follow the ~ of Atatürk.* **7.** *tiy.* (a) baş rol, (b) baş oyuncu, **8.** (iskambilde) (a) oyuna başlama, ilk oynama hakkı/işlemi, (b) ilk oynanan kart, **9.** (gazetecilikte) giriş, girişlik, söz açımı, girizgâh, bir haberin özet niteliğindeki ilk cümleleri, (dergide) başyazı, **10.** *elekt.* tel, uç, bağlama iletkeni, **11.** (boks) (hasıma yönelıilen) yumruk/vuruş, **12.** *den.* (a) halat/zincir doğrultusu, (b) **leader** *d.d.* kılavuz, **13.** (madencilikte) (a) maden damarı, (b) eski nehir yatağında altın içeren birikinti, **14.** (hareketli hedefin) önüne nişan alma, **15.** (hareketli hedefi vurmak için) nişan noktasının hedefe uzaklığı, **16.** (beyzbol) önce koşma, ilerleme, **17.** (koro müziğinde) baş ses. ***e.a.- 4. leash, 5. clue, indication, 6. leadership, guidance example, 13. lode.***

lead[3], *sf.* baş, önemli. **~ editorial** : başmakale.

lead[4], *is.* **1.** *kim.* kurşun : gri,renkli, ağır, yumuşak, dövülgen maden. Simgesi **Pb**, atom ağ. 207.19, atom nu. 82, özgül ağ. 11.34 (20°C de). **pig ~** : külçe kurşun. **red ~** : sülüğen tozu. **white ~** : üstübeç. **~ color** : kurşunî, kurşun rengi. **~-free** : kurşunsuz (benzin), **2.** kurşun veya kurşun alaşımından yapılmış şey, **3.** çekül/şakul/iskandil kurşunu. **Heave the ~** : iskandil etmek. **~ line** : iskandil savlosu, **4.** mermi, saçma, **5.** grafit, **6.** kalem kurşunu, kurşun kalemin yazan çubuğu. **black ~** : kalem kurşunu, **7. leading** *d.d.* (matbaacılıkta) satırlar arasını açmak için kullanılan ince kurşun cetvel, satır arası cetveli, anterlin, **8.** pencere kurşunu : pencerelerdeki renkli camları taşıyan kurşun çerçeve, **9.** *bk.:* **white lead**, **10. ~s** *Brit.* (a) kurşunla kaplı cam, (b) dama kaplanan kurşun levha, **11. swing the ~** : hastalık taslamak, temarüz etmek. ***e.a.- 3. plummet, weight, plumb.***

lead[5], *gl.f.* **1.** kurşunlamak, kurşunla doldurmak/kaplamak, **2.** *basım* satır aralarını kurşun cetvelle açmak, **3.** pencere camlarını kurşunla tutturmak, **4.** (tüfek vb.) kurşunla tıkanmak, **5.** iskandil etmek.

lead[6], *sf.* kurşun+, kurşunlu, kurşundan yapılmış.

lead acetate = sugar of lead, *is. kim.* kurşun asetat : $Pb(C_2H_3O_2)_2.3H_2O$. Zehirli katı madde. Boya ve dokumacılıkta kullanılır.

lead arsenate, *is. kim.* kurşun arsenat : $PbHAsO_4$. Çok zehirli toz. Haşeratı öldürmekte kullanılır.

lead colic, *is. patol. bk.:* **painter's colic.**

leaded, *sf.* kurşunlu (benzin): tetrahedril kurşun içeren (yanınca havayı kirleten bir maddeye dönüşür). ***k.a.- unleaded, leadfree.***

leaden, *sf.&gl.f.* **1.** ağır, kurşun gibi, atıl. *a ~ mass.* **2.** kasvetli, kapanık. *~ air.* **3.** kurşunî, kurşun renginde. *~ clouds. a ~ sky.* **4.** sıkıcı, boğucu, ezici, bunaltıcı, tazyik edici, ağır. *a ~ silence.* **5.** tembel, ağır, bati, kayıtsız, kaygısız. *He moved at a ~ pace.* **to feel ~-limbed** : kol ve bacaklarını kurşun gibi ağır hissetmek, **6.** değersiz, adî, **7.** kurşun+, kurşundan yapılmış, **8.** ağırlaştırmak, yavaşlatmak, tembelleştirmek, **9.** kasvet vermek, sıkmak, bunaltmak, **10. ~ly** : ağır ağır, ağır/sıkıcı/bunaltıcı bir şekilde, **11. ~ness** : ağırlı, sıkıcılık, bunaltıcılık. ***e.a.- 1. heavy, 2. dull, spiritless, gloomy, 3. grey, 4. oppressive, listless, 6. poor.***

leader, *is.* **1.** önder, lider, baş, resi, **2.** rehber, kılavuz, yol gösteren, **3.** *müz.* (a) orkestra/bando şefi, (b) (orkestrada) birinci keman, solo kemancı, **4.** (a) oltada yem taşıyan ip, (b) balığı havuza yönelten ağ, **5.** (film veya ses şeridinde makaraya sarılan) kılavuz film/şerit, **6.** *Brit.* **leading article** *d.d.* (gazetede) başmakale, **7.** müş-

teri çekmek için ucuzlatılan mal, **8.** (yağmur sularını aşağı akıtan) oluk, iniş oluğu, **9.** *den.* **lead** *d.d.* kılavuz, **10. ~s** *bas.* gözü bir yere çekmek için konulan bir sıra nokta veya kesik çizgi, **11. ~less** : öndersiz, lidersiz, kılavuzsuz, rehbersiz. ***e.a.- 1. chief, 3. conductor.***

leadership, *is.* **1.** önderlik, liderlik. *He maintained his ~ of the party despite heavy opposition. The nation prospered under his ~.* **2.** önderlik yeteneği, sevk ve idare kabiliyeti. *He displayed ~ potential.* **3.** önderler, bir toplumu yöneten kimseler.

lead glass, *is.* kurşunlu cam, bileşiminde kurşun oksit bulunan cam. ***e.a.- flint glass.***

lead glaze, *is.* (seramik) kurşunlu sır, kurşun oksit içeren silisli seramik sırı.

lead-in, *is. rad. TV* anten girişi, anten bağlantısı, anteni verici veya alıcıya bağlayan tel. **down-lead** *d.d.*

leading, *sf.&is.* **1.** başlıca, belli başlı, en önde/başta gelen, en önemli, baş. *He was the ~ writer of our time.* **The ~ lady/man in a play** : piyeste başrolü oynayan kadın/erkek oyuncu, **2.** birinci, en önde/başta giden. *He rode the ~ car.* **3.** yol gösteren, rehber olan, yöneten, yön veren, kılavuzluk eden, **4.** önderlik, liderlik, rehberlik, kılavuzluk, **5.** önder, rehber, yöneten/sevk eden şey/kimse, **6. lead** *d.d. basım* satır arası cetveli, **7. ~ article** : (a) *Brit.* başmakale, (b) derginin en önemli makalesi, **8. ~ cases** *huk.* emsal teşkil eden davalar, **9. ~ light** : (a) *den. bk.:* **range light**, (b) *k.d.* mürşit, önemli/nüfuzlu kişi, **10. ~ part** : başrol, **11. ~ performer** : başoyuncu, **12. ~ question** : (a) güdümlü soru : arzu edilen cevaba iten soru, (b) baş sorun, en önemli sorun. **~ question of the day** : günün en önemli sorunu, **13. ~ rein** : biniciliğe ve at alıştırmaya mahsus yedek dizgin, **14. ~ strings** : (a) (yeni yürümeye başlayan çocukları) yürütme kayışı, (b) dizgin : sınırlayıcı/yöneltici koşullar, (c) **be in ~-strings** : yuları ele vermek, başkasının emrinde/yönetiminde olmak, **15. ~ tone** : yedinci nota. ***e.a.- 1. chief, principal, foremost, 2. first, 3. directing, guiding, influencing, 7. (a) leader.***

leadless, *sf.* kurşunsuz, kurşun içermeyen.

lead line, *is. den.* iskandil ipi.

lead-off, *sf.* başlangıç, ilk, birinci. **The ~ item on the agenda** : Gündemin ilk maddesi.

leadoff, *is.* **1.** başlangıç, giriş, **2. lead-off man** *d.d. beyzbol* topa ilk vuran oyuncu. ***e.a.- 1. start, beginning.***

lead pencil, *is.* kurşun kalem.

lead-pipe cinch, *argo* **1.** kesinlik, kesin/hiç şüphesiz şey, kat'iyet, **2.** yapılması çok kolay iş. ***e.a.- 1. certainty, sure thing.***

leadplant, *is. bot.* kurşunî funda *(Amorpha canescens)* : GB ABD'de yetişen, sapı ve yaprakları kurşunîye çalan bir funda. Eskiden madenciler kurşun yataklarının göstericisi olarak kabul ederlerdi.

lead poisoning, *is.* **1.** *patol.* (a) kurşun zehirlenmesi : özellikle küçük çocukların oyuncak ve kurşunlu boyalı eşyayı ağızlarına almasından ileri gelen zehirlenme hâli. Çırpınma ve koma ile belirir. (b) **plumbism, saturnism** *d.d.* kurşunlu maddelerle sürekli temas eden büyüklerde görülen kronik zehirlenme, **2.** *argo* (a) vurularak ölme, (b) kurşun yarası.

leadsman, *is., ç.* **-men** *den.* iskandilci.

lead-swinger, *is. Brit.- argo* **1.** kaytarıcı, işten kaçan, yan çizen, dalgacı, hayta, **2. lead swinging** : kaytarma, işten kaçma, yan çizme, dalgacılık, haytalık. ***e.a.- 1. shirker, slacker, malingerer.***

lead time, *is.* ön süre, yapım süresi, bir ürünün plânlanması ile yapılması arasında geçen zaman. *a long ~ ~ on a new aircraft.*

leadwort, *is. bot.* diş otu *(Plumbago europaea)* : beyaz, mavi, kırmızı çiçekler açan sıcak iklim bitkisi.

leady, *sf.* **leadier, leadiest** kurşunlu, kurşun+, kurşundan, kurşun gibi, kurşunumsu.

leaf, *is., ç.* **leaves**, *f.* **1.** yaprak. **clover ~** : yonca yaprağı. **Sweep up dead leaves in automn** : Sonbaharda kuru yaprakları süpürmek. **~ tobacco** : yaprak tütün. **to shed its leaves** : yapraklarını dökmek. **fall of the leaves** : yaprak dökümü, yaprakların dökülmesi, güz, **2.** (bitki) sürgün, bitki sapından yana doğru gelişen bitki organı, **3.** taç yaprağı, çiçek yaprağı, petal. *a rose ~.* **4.** (toplu olarak) yaprak(lar), yeşillik, **5.** (kitap/defter) yaprak. **counterfoil and ~** : (makbuz vb.) dip koçanı ve yaprak. **turn over a ~ down** : (kitabın) yaprağını kıvırmak, **6.** ince madenî

levha, varak. *gold/silver ~.* **7.** katman, kat, tabaka, safiha, **8.** (kapı) kanat. **~ of a table** : masanın uzatma eki, **9. in ~** : yeşermiş, yapraklanmış. **The trees will soon be in ~** : Ağaçlar yakında yeşerir/yapraklanır. **come into ~** : yapraklanmak, yeşermek. *The trees come into ~ in spring.* **10. turn over a new ~** : yeniden başlamak, yeni bir döneme girmek, yeni kararlar almak, (yaşamını/durumunu) yeni baştan düzene sokmak. *I promised to turn over a new ~ and study harder.* **11. take a ~ out of somebody's book** : birisinden örnek/ibret almak, (birisini) kendine örnek edinmek, birisinin yolundan gitmek. *You should take a ~ out of his book.* **12. to shake like a ~** : tir tir titremek, yaprak gibi titremek, **13.** yapraklanmak, yaprak açmak/çıkarmak/vermek, **14.** *gen.* **~ through** : (kitaba) göz gezdirmek, sayfaları/yaprakları çevirmek. *to ~ through a book.* **15. ~like** : yaprak gibi. ***e.a.- 3. petal, 4. foliage, 7. layer, lamina.***

leafage, *is.* yapraklar, yeşillik. ***e.a.- foliage.***

leaf beet, *is. bot.* pazı yaprağı. ***e.a.- chard.***

leaf beetle, *is.* yaprak biti *(Chrysomelidae).*

leaf blight, *is.* yaprak küfü : yapraklara arız olan bir tür hastalık.

leaf blister, *is. bk.:* **leaf curl.**

leaf blotch, *is.* yaprak pası : yaprak hastalığının bir evresinde görülen koyu lekeler.

leaf bud, *is.* yaprak tomurcuğu.

leaf butterfly, *is. zool.* yaprak kelebeği *(Kallima)* : G Asya'da görülen yaprağa benzer kelebek.

leaf curl = leaf blister, *is.* yaprakkıvırtan : yaprakların kıvrılarak ölmesine yol açan bir nevi mantar hastalığı.

leaf-cutting ant, *is.* yaprakkesen karınca *(Atta)* : Tropikal Amerika'ya özgü yaprakları ve çiçekleri kesip çiğneyen bir tür karınca.

leaf-cutting bee, *is.* yaprakdelen arı *(Megachilidae)* : yaprakları ve çiçekleri yuvarlak biçimde delen bir arı türü.

leafed, *sf.* yapraklı.

leaf fat, *is.* içyağı : hayvanların (özellikle domuzların) karın boşluğunda böbreklerin etrafını saran yağ tabakası. Domuz yağı *(lard)* bundan yapılır.

leafhopper, *is. zool.* yaprak piresi *(Cicadellidae)* : Hububata musallat olan ve bitkinin suyunu emen, zıplayarak hareket eden, hortumlu birkaç çeşit böcek.

leaf insect = walking leaf, *is. zool.* yaprakası böcek *(Phasmatidae)* : şekli ve rengi yaprağa benzer bir böcek.

leaf lard, *is.* domuz içyağı : domuzun böbrek yağından elde edilen yağ.

leafless, *sf.* yapraksız. **~ness** : yapraksızlık.

leaflet, *is.* **1.** risale, broşür, el ilânı, katlanmış fakat dikilmemiş basılı kâğıt, **2.** bileşik bir yaprağın her bir dilimi, **3.** yaprakçık, taze/küçük yaprak, **4.** yaprağa benzer yapı/oluşum.

leaf miner, *is.* yaprak kurdu : kurtçuk evresinde yaprakları yiyen böcek türü.

leaf mold = leaf mould, *is.* **1.** yaprak gübresi, funda toprağı, **2.** yaprak küfü : bazı bitkilerin yapraklarına arız olan hastalık.

leaf monkey, *is. bk.:* **langur.**

leaf mustard, *is. bk.:* **mustard** (2).

leaf roll, *is.* yaprak kıvrılması : patates bitkisi hastalığı.

leaf roller, *is. zool.* yaprakkıvıran : kurtçukları yaprakları kıvırıp içine yuva yapan çeşitli böcek ve güvelerden her biri (*Tortricidae* familyası).

leaf rust, *is.* yaprak pası : hububat yapraklarında *Puccinia* türü mantarların sebep olduğu hastalık.

leaf scald, *is.* yaprak yanığı : çeşitli bakteri ve mantarların yaprakta sebep olduğu bir hastalık. Yaprakta yer yer soluk benekler türer.

leaf spot, *is.* yaprak lekesi : yapraklarda yuvarlak biçimde soluk renkli benekler oluşturan hastalık.

leaf spring, *is.* yaprak yay.

leafstalk, *is.* yaprak sapı. ***e.a.- petiole.***

leaf trace, *is.* yaprak izi.

leafy, *sf.* **leafier, leafiest 1.** yapraklı, yaprağı çok, yapraklarla örtülü. *~ woodland.* **2.** yaprakşı, yaprak gibi, yaprak şeklinde/biçiminde, yaprağa benzer. *We choose a fabric with a ~ design.* **3.** yaprak+. **a ~ shade** : yaprak(ların) gölgesi, **4. ~ liverwort** : kızıl yaprak, **5. ~ spurge** : iri sütleğen *(Euphorbia esula)* : Avrupa'dan Amerika'ya gelmiş kalımlı bir sütleğen, **6. leafiness** : yapraklılık, çok yapraklı olma.

league[1], *is.&f.* **leagued, leaguing 1.** sözleşme, sözlü anlaşma, ahit : ortak çıkarların korunması, karşılıklı yardım ve dayanışma amacıyla yapılan anlaşma, **2.** (özel amaçlar için kurulan) birlik, cemiyet, ittifak. *the ~ of Women Voters.* **3.** topluluk, sınıf, grup, kategori, seviye. *He simply isn't in your ~ when it comes to brains. The two contractors are just not in the same ~.* **4.** (spor) küme, lig. *a hockey/bowling/football ~.* **5. in ~** : (gizli/kötü maksatlarla) anlaşmış, anlaşma hâlinde, müttefik(an) el birliğiyle. **be in ~ with** : ...ile iş birliği yapmak, müştereken/el birliğiyle hareket etmek. *The suspected spies were thought to be in ~ with the enemy. They were in ~ against us.* **form a ~ against s.o.** : birine karşı birleşmek, aleyhinde birlik kurmak, **6.** (belirli bir amaç uğrunda) birleşmek, birlik olmak/kurmak, ittifak etmek. **~ together** : birleşmek, ittifak etmek. *Countries that ~d together.* ***e.a.- 1. alliance, 2. confederacy, coalition, 3. class, group, category, level, 5. allied, 6. unite, combine.***

league[2], *is.* **1.** fersah : takriben 5 km'lik uzaklık ölçüsü (memleketine göre 2.42 -4.6 mil arasında değişir, genellikle 3 mil kabul edilir). **2.** fersah kare : 1796 hektarlık eski İspanyol arazi ölçüsü.

League of Nations, *is.* Milletler Cemiyeti, Cemiyetiakvam : 1919'da Versay andlaşması ile kurulup Nisan 1946'da feshedilen milletler arası kurum.

leaguer, *is.&gl.f.* **1.** *esk.* (a) kuşatma, muhasara, (b) kuşatmak, muhasara etmek, **2.** birlik üyesi, cemiyet azası. ***e.a.- 1. (a) siege, (b) besiege.***

leak, *is.&f.* **1.** (sıvı/gaz vb. sızdıran) çatlak, yarık, delik, yırtık. *a ~ in the garden hose. a ~ in a blackout curtain. a ~ in a boat. Water poured in through a ~ in the ship's hull.* **2.** sızıntı, sızma. *water/gas ~. The ~ was so slow we barely noticed it.* **spring a ~** : sızıntı peyda etmek. **stop a ~** : sızıntıyı kesmek/önlemek, (su vb.) sızdıran deliği tıkamak, **3.** *elekt.* kaçak : yetersiz/kusurlu yalıtımdan ileri gelen akım kaybı, iletim hattında böyle bir kaybın bulunduğu nokta, **4.** (haber/sır) sızma, sırrın gizlice dışarıya verilmesi. *a news ~. budget/security ~. a ~ in the defence system.* **5.** *argo- kaba* işeme, çiş yapma. **take a ~** : işemek, çiş yapmak, su dökmek, **6.** (sıvı) sız(dır)mak, ak(ıt)mak. *The rain is ~ing in. The ship was ~ing badly. The car ~s oil. The roof ~s. The water is ~ing through the roof.* **7.** (gaz, hava vb.) kaç(ır)mak. *That pipe ~s gas.* **8.** *gen.* **~ out** : (sır vb.) dışarı sız(dır)mak, açıkla(n)mak, ifşa etmek/olunmak, (gizlice etrafa) yay(ıl)mak, duyurmak, duyulmak. *The secret ~ed out. Who ~ed the news to the press?* ***e.a.- 1. crack, aperture, opening, gash, hole, puncture, fissure, crevice, rupture, perforation, break, breach, 2. leakage, leaking, drain, outflow, efflux, seepage, escape, ebb, 6&7. exude, seep, percolate, filter, discharge, escape, 8. divulge, reveal, disclose, confide, give away. k.a.- 8. conceal, hide, suppress.***

leakage, *is.* **1.** sızma, **2.** sızıntı, akıntı. *a ~ in a pipeline.* **3.** süzülme firesi, sızıp kaybolan miktar. *The ~ was estimated 30 liters an hour.* **4.** (sır) açıklanma, sızma, ifşa. *a ~ of the news to the press.* **5.** *elekt.* kaçak.

leaker, *is.* çatlak/yarık/sızdıran şey.

leakless, *sf.* sızıntısız, sızdırmaz.

leaky, *sf.* **leakier, leakiest 1.** sızıntılı, sızdıran, çatlaklı, yarıklı, delikli, su alan. *a ~ boat.* **2.** *esk.* güvenilmez, **3. leakily** : sızdırarak, sızıntılı/çatlaklı bir şekilde, **4. leakiness** : sızdırma, çatlaklık.

leal, *sf. Isk.* **1.** sadık, vefakâr, hakikî, gerçek, **2. ~ly** : sadakatle, sadıkane, vefa ile, **3. ~ty** : sadakat, vefa. ***e.a.- 1. loyal, true, faithful.***

lean[1], *f.* **leaned** (veya *Brit.* **leant**), **leaning 1.** eğ(il)mek, meylet(tir)mek. *A small tree ~s over in the wind. He ~ed forward/down/over to hear what she said. He ~ed his head forward. She ~ed over the balustrade and shouted to the men downstairs.* **2.** yana yatmak, eğik/meyilli olmak, eğri durmak. *The post ~s to the left.* **3.** *gen.* **~ to/toward(s)** : temayül göstermek, (fikren/hissen) meyletmek, eğiliminde/eğilimli/temayülünde/mütemayil olmak. *to ~ toward socialism.* **I ~ toward the belief that** : Şuna inanıyorum ki... **4. ~ on/against** : daya(n)mak, yasla(n)mak, aban(dır)mak. *to ~ on/against a wall. She ~ed against his shoulder. to ~ a chair against the railing.* **5.** güvenmek, dayanmak, itimat etmek, inanmak, kanmak. **to ~ on empty promises** : boş vaatlere kanmak. **to ~ (heavily) on s.o. for advice** : (hep) birisinin öğütlerine inanmak.

~ **upon others for guidance** : başkalarının rehberliğine güvenmek, **6.** ~ **on** : zorlamak, tazyik etmek, yakasını bırakmamak. **They ~ed on him for payment** : Ödemesi için zorladılar. **The editor was ~ing on him for the article** : Editör onu makale yazmaya zorluyordu. **7.** ~ **over backward** *k.d.* (bir şeyi telâfi için) aşırı/fazla ileri gitmek, bütün gayretini sarf etmek, elinden geleni yapmak. *He ~s over backward to prove that he is innocent.* **8. to ~ a stain on** : leke sürmek. ***e.a.- 1. incline, bend, 2. slant, 3. tend, 4. rest, prop, 5. depend, rely, 6. put pressure on.***

lean[2], *is.* **1.** eğim, eğilim, meyil, temayül. *a ~ of 30°.* **2.** eğilme, meyletme, **3.** yağsız/yavan et, **4.** zayıf/yağsız şey . ***e.a.- 1. inclination.***

lean[3], *sf.* **1.** zayıf, lagar. ~ *cattle. The prisoner looked ~ and pale.* **2.** (et) yağsız, yavan. ~ *meat is healthier for you than fatty meat.* **3.** ürünsüz, mahsulsüz, kıraç. ~ **years** : ürünsüz yıllar, kıtlık yılları, **4.** kıt, az, yetersiz, çeşnisiz, fakir, düşük nitelikli. **a ~ diet** : perhiz, çeşnisiz yemek. **a ~ harvest** : kıt hasat. **The firm realized ~ profits during the early years** : Firma, ilk yıllarda az kâr sağladı. **5.** (hava yakıt karışımı) yakıtça fakir, (yağlı boya) yağı az, **6. ~ly** : zayıf/yağsız bir şekilde, kıtı kıtına, yetersiz olarak, **7. ~ness** : zayıflık, yağsızlık, yavanlık, kıtlık, yetersizlik. ***e.a.- 1. thin, spare, skinny, lank, lanky, emaciated, gaunt, 3. sparse, barren, poor, 4. meager, scant, scanty, insufficient, modest. k.a.- 1&2. fat, stout, plump, 4. rich, abundant, ample, plentiful, profuse.***

leaning, *sf.&is.* **1.** eğilim, meyil, temayül. *strong literary ~s.* **2.** eğilme, meyletme, **3.** eğik, eğri, eğilmiş, meyilli, mail. **a ~ tower** : eğri kule. ~ **Tower of Pisa** : Pisa'nın Eğri Kulesi.

lean-to, *is., ç.* **-tos 1.** sundurma : bir tarafı direkler üstüne dayanan eğik çatı, **2.** binanın eğik çatılı uzantısı, **3.** eğik çatılı bina, **4.** eğik çatı (eğik bir düzlemden ibaret çatı).

leap, *is.&f.* **leaped/leapt, leaping 1.** sıçramak, zıplamak, atlamak, hoplamak. ~ **over** : üstünden atlamak. **to ~ over a ditch** : hendekten atlamak. ~ **for joy** : sevincinden zıplamak, etekleri zil çalmak. **He leapt into (out of) the car** : Arabaya (arabadan) atladı. **He leapt into the air** : Havaya zıpladı. **Her heart leapt** : Yüreği hop etti. **2.** fırlamak, atılmak. **to ~ aside** : hızla kenara çekilmek, **3.** (acele hükme/karara) varmak. *to ~ to a conclusion.* **4.** üstünden atlamak, atlayıp öte tarafa geçmek. **to ~ o fence/a wall** : çitten/duvardan atlamak. *The thief ~ed the wall and escaped.* **5.** aşmak, geçmek. *to ~ Atlantic in a jet.* **6.** zıplatmak, hoplatmak, atlatmak, **7.** (aygır) kısrağa binmek, çiftleşmek, **8.** ~ **at** : can atmak, can atarak kabul etmek, öpüp başına koymak, yakalamak, kaçırmamak. ~ **at an offer** : bir teklifi can atarak kabul etmek. ~ **at the chance** : fırsatı yakalamak/kaçırmamak, **9.** sıçrama, sıçrayış, atlama, atlayış, zıplama, zıplayış, hoplama, hoplayış, hamle. **take a ~** : sıçramak, vb. **at one ~** : bir hamlede/sıçrayışta. **a giant ~ for mankind** : insanlık için muazzam bir sıçrayış/hamle/ilerleme, **10.** atlama mesafesi, **11.** (üstünden) atlanılan yer, **12.** anî geçiş, fırlama, yükselme. *a successful ~ from piano class to concert hall.* **13.** anî/önemli artış/yükseliş. *There has been a ~ in profits this year.* **14. by leaps and by bounds** : büyük hızla, çok çabuk/sür'atle. dev adımlarıyla. **We are progressing by leaps and bounds** : Dev adımlarıyla ilerliyoruz. **15.** ~ **in the dark** : gözü kapalı atılış/girişim, sonu meçhul/tehlikeli teşebbüs, sonu belirsiz/şüpheli iş, **16. leaper** : atlayan, zıplayan, fırlayan kimse/şey. ***e.a.- 1&9. jump, spring, bounce, bound, hop, 3. rush, hasten, jump, come hastily, 4. jump over, bound/hop over, 14. very rapidly.***

leapfrog, *is.&gl.f.* **-frogged, -frogging 1.** birdirbir, **2.** birdirbir oynamak, **3. ~er** : birdirbir oynayan.

leapt, *f. bk.:* **leap** *(geç.z.&sf.f.).*

leap year, *is.* artık yıl, seneikebise : 366 gün süren (Şubat ayı 29 gün olan) yıl : 365.25 gün süren astronomi yılı ile 365 günlük takvim yılı arasındaki farkı kapatmak için 4 ile bölünebilen (400 ile bölünemeyen sonu çift sıfırlı yıllar hariç) her yıl artık yıl sayılır. *bk.:* **common year.**

learn, *f.* **learned/learnt, learning 1.** öğrenmek, bilgi edinmek. *to ~ a foreign lamguage. to ~ (how) to do sth.* **It is never too late to ~** : İnsan her yaşta öğrenebilir. **2.** *gen.* ~ **of/about** : haber almak, vakıf olmak, bilgisi olmak, anlamak. **to ~ the truth/the facts** : gerçeği anlamak.

to ~ of an accident : bir kazayı haber almak. **I was sorry to ~ (that) you had been ill** : Hasta olduğunu haber alınca üzüldüm. **We haven't yet ~ed whether he recovered** : İyileşip iyileşmediğinden henüz haberimiz yok. **3.** bellemek, ezberlemek, hıfzetmek. **~ by heart** : ezberlemek. **~ by rote** : tekrarlayarak ezberlemek. *He ~ed the poem so he could recite it at the dinner.* **4.** (alışkanlık, itiyat, terbiye vb.) edinmek/öğrenmek, ders/ibret almak, başkasında görüp kendine maletmek. *He ~ed patience from his father.* **to ~ bad habits** : kötü alışkanlıklar edinmek. **to ~ from one's mistakes** : yaptığı hatalardan ders almak, **5.** *esk.* öğretmek, göstermek. (Bugün bu anlamda kullanılmıyor.) **I'll ~ you!** Ben sana gösteririm! **That'll ~ you!** Bu sana ders olsun! **6. ~ a /one's lesson** : iyi bir ders almak, Hanya'yı Konya'yı öğrenmek. **He's ~t his lesson** : (gereken) dersi aldı = ağzının payını/boyunun ölçüsünü aldı, **7. ~ off** : ezberlemek, su gibi bilmek, **8. ~ up** : bütün gücü ile öğrenmeye çalışmak/gayret etmek, girdisini çıktısını öğrenmek. *She ~t up all she could about the district.* **9. ~able** : öğrenilebilir, **10. ~er** : öğrenen, öğrenci, acemi. ***e.a.- 1. discover, 2. ascertain. know, 3. memorize, 4. acquire, 5. instruct, teach.***

learned, *sf.* **1.** bilgili, bilgin, âlim, okumuş, malûmatlı, allâme. *a (group of) ~ man.* **2.** bilimsel, ilmî, bilimî, bilgi+. *a ~ book/work/society. the ~ professions.* **3.** (sonradan) öğrenilmiş, tecrübe ile kazanılmış. *a ~ response. ~ versus innate behavior patterns.* **4.** (unvan olarak) saygıdeğer, seçkin, güzide, mümtaz (hukukçulara hitapta kullanılır). *My ~ friend.* **5. ~ borrowing** : (başka dilden alınmış) bilimsel/teknik kelime. *Flora and fauna are ~ borrowings from Latin.* **6. ~ly** : bilgince, âlimane, derin bilgi/vukuf ile, **7. ~ness** : bilginlik, bilgi, âlimlik, ilim. ***e.a.- 1. scholarly, 4. eminent.***

learned profession, *is.* bilimsel meslek : derin inceleme ve yüksek bilgi seviyesi gerektiren din, hukuk, tıp mesleklerinden biri.

learning, *is.* **1.** bilgi, ilim, irfan, malûmat, **2.** öğrenim, öğrenme, bilgi edinme, **3.** *psikol.* öğrenme : eğitim, alıştırma ve deneme ile davranışın değiştirilmesi. ***e.a.- 1. erudition, lore, scholarship, knowledge, cultivation, 2. education, edification. k.a.- ignorance.***

learnt, *f. bk.:* **learn** *(geç.z.&sf.f.).* **~ behavior** *psikol.* öğrenilmiş davranış.

lease, *is.&f.* **leased, leasing 1.** kira sözleşmesi/kontratı, **2.** icar, kiralama. **a ten years' ~** : on yıl için kiralama, **3.** icara verilen/kiralanan mülk, **4.** kira/icar süresi. *They have a long ~ on the property.* **This ~ is up in May** : Bu kiranın süresi mayısta bitiyor. **5.** fırsat, imkân. **a ~ on life** : hayatta ele geçen fırsat. **a new ~ on life** : daha uzun/sağlıklı/ferah/mutlu yaşama fırsatı. **take on a new ~ of life** : yeniden hayata/mutluluğa kavuşmak. **The antibiotics have given him a new ~ of life** : Antibiyotikler sayesinde sağlığına tekrar kavuştu. **6.** kiralamak, kontrat ile kiraya vermek. *She planned to ~ her apartment to a friend.* **7.** kiralamak, kira ile tutmak. *He ~d the farm from the old man.* **8. leasable** : kiralanabilir, kiraya verilebilir. ***e.a.- 5&6. rent, charter, hire.***

leasehold, *sf.&is.* **1.** kiralama, kira ile tutma, kira ile yararlanma hakkı, **2.** kiralı, kiralanmış.

leaseholder, *is.* kiracı, müstecir.

leash, *is.&gl.f.* **1.** yular, tasma. **hold in ~** : yularını elden bırakmamak. **2.** dizginleme, zapturapt, kontrol, kısıtlama. **to keep one's temper in ~** : dizginlemek, zapturapta almak. **a tight ~ on one's subordinates** : maiyetindekiler üzerinde sıkı bir kontrol, **3.** (avcılıkta) üç cins hayvandan oluşan takım, **4.** dizginlemek, zapturapta almak, kontrol etmek. *to ~ the energy of the atom.* **5.** (yular, tasma, ip vb. ile) birbirine bağlamak, **6. strain at the ~** : kontroldan sıyrılmaya/kurtulmaya çalışmak, serbest kalmaya çabalamak. ***e.a.- 1. lead, 2. check, curb, restraint, 4. control, check, 5. connect, link, associate.***

leasing, *is. esk.* yalan, sahtekârlık. ***e.a.- lie(s), lying, falsehood.***

least[1], *sf.&is.* **1.** (**little** sıfatının üstünlük derecesi) en az, en ufak, en küçük, en cüz'î, asgarî. **He has the ~ money of us all** : Aramızda en az parası olan odur. **He walked the ~ distance of all** : İçimizde en az yolu o yürüdü. **The ~ bit of dirt in a watch may make it stop** : En ufak kir saati durdurabilir. **~ said soonest mended** *a.s.* Ne kadar az söylenirse tevili o kadar kolay olur. **2.** en önemsiz. **The ~ thing upsets her** : En önemsiz şeye sinirlenir. **That is the ~**

of my cares : Umurumda değil, o meseleye hiç önem vermem, onu hiç düşünmem bile. **3.** en az şey/derece/miktar, zerre, en önemsiz şey/kimse. **That is the ~ you can do** : Hiç olmazsa bunu yapabilirsin. **4. at ~ = at the ~** : (a) en az, en azından, asgarî. **The repair will cost at ~ $300** : Tamir en azından 300 dolar tutacak. **The temperature was at ~ 36°C** : Sıcaklık asgarî 36°C idi. (b) hiç olmazsa, ne de olsa, çok şükür. **He may have been late, but at ~ he came** : Çok şükür geldi ya, geç kalmasının önemi yok. **At ~ he has an alternative** : Hiç olmazsa bir seçeneği var. **At ~ it is not raining** : Yağmurun yağmadığına şükredelim (Hiç olmazsa yağmur dindi). **5. at the very ~** : en azından, hiç olmazsa, en aşağı. **Ten days at the very ~** : En azından on gün. **6. not give the ~ sign** : hiç belli etmemek, en küçük bir işaret vermemek, (asla) renk vermemek, **7. not in the ~** : hiç, asla, kat'iyen, hiçbir şekilde, zerre kadar değil, estağfurullah. **It did not surprise me in the ~** : Beni zerre kadar şaşırtmadı (=Asla hayret etmedim). **It doesn't matter in the least** : Hiç önemi yok, **8. not in the ~ degree = not the ~ bit** : hiçbir şekilde, asla, hiç de ...değil, **9. to say the ~ (of it)** : en azından, hiç olmazsa, en hafif deyimiyle.

least[2], *zf.* **1.** (**little** zarfının üstünlük derecesi) en az, hiç olmazsa. **That's the ~ important of all** : İçlerinde en önemsizi (en az önemlisi) budur. **the ~ expensive** : en ucuz (en az pahalı), **2. ~ of all** : (a) hepsinden daha az/önemsiz/küçük. **He deserves it ~ of all** : O buna herkesten daha az lâyıktır/müstahaktır (hiç de lâyık/müstahak değildir). (b) bilhassa ... değil, hele...hiç. **~ of all would I wish to offend him** : Hele onu hiç gücendirmek istemem. **No one, ~ of all children, paid attention** : Hiç kimse, hele (özellikle) çocuklar hiç dikkat etmediler.

least common denominator = lowest common denominator, *is.* **1.** *mat.* en küçük ortak payda, **2.** ortak düzey.

least common multiple = lowest common multiple, *is. mat.* en küçük ortak kat.

least significant digit, *is. mat.* en küçük belirtici sayak : bir sayının en sağındaki sayak (rakam). *bk.:* **most significant digit.**

least squares, *ist.* en küçük üstikiler : gözlem sonuçlarıyla beklenen kuramsal değerler arasındaki fark karelerini minimum yaparak sabitleri belirleme yöntemi. **~ ~ estimator** : en küçük üstikiler kestiricisi.

leastways = leastwise, *zf. k.d.* bari, hiç olmazsa, en azından, her hâlde. ***e.a.***- *at least, at any rate.*

leather, *is.&sf.&f.* **1.** kösele, (tabaklanmış) deri, meşin. **fair ~** : tabiî renkli kösele. **morocco ~** : sahtiyan. **patent ~** : rugan. **Russia ~** : telâtin. **~ - dresser** : deri işçisi. **~ jacket** : tipula kurtçuğu/larvası. **~ prunella** : değersiz şey, önemsiz mesele. **Nothing like ~ !** Tavsiyelerine diyecek yok! (Kendi çıkarını düşünerek bir tavsiyede bulunan kimseye söylenir.) **2.** deri(den yapılmış) eşya. **~ goods** : deri eşya, **3.** deri+, kösele+. **~ processing** : deri işleme. **~ upholstering** : deri kaplama, **4.** kösele/deri ile kaplamak, **5.** *argo* kamçı/kayış ile dövmek, dayak atmak. **~ing** : dayak atma, kamçılama.

leatherback (turtle), *is. zool.* dev kaplumbağa, köseleli kaplumbağa *(Dermochelys coriacea)* : uzunluğu 2.4 m, ağırlığı yarım tonu bulan, kabuğu yumuşak deri ile kaplı iri deniz kaplumbağası.

leather bar, *is.* ibne barı : deri ceket giyen homoseksüellerin devam ettikleri bar.

leather bottle, *is.* tulum, kırba, tuluk.

leatherette, *is.* cilt bezi, pantazot, deri taklidi : kitap ciltlemede, mobilyacılıkta kullanılır.

leatherhead, *is. argo* aptal, mankafa, budala. ***e.a.***- *blockhead.*

leatherleaf, *is. bot.* deriyaprak *(Chamaedaphne calyculata)* : Kuzey ülkelerinde yetişen, küçük heyaz boru çiçekler açan kalımlı bataklık fundası.

leathern, *sf.* **1.** deri+, kösele+, deriden/köseleden yapılmış, **2.** deri/kösele gibi, köselemsi, deriye/köseleye benzer.

leatherneck, *is. argo* Amerikan bahriyelisi, bahriye eri.

Leatheroid , *is.* yapay/sun'î deri.

leatherwood, *is. bot.* deri çalı *(Dirca palustris)* : Sarı çiçek açan yumuşak beyaz odunlu ve sert lifli kabuklu K Amerika fundası. Kabuğundan kızılderililer halat yaparlar.

leathery, *sf.* **1.** kösele/kayış/meşin gibi, sert, katı, **2. leatheriness** : sertlik, katılık, kösele/kayış/meşin gibi olma.

leave[1], *f.* **left, leaving 1.** (bir yerden/kimseden) ayrılmak, çıkmak, çıkıp gitmek, (bir şeyi/kimsey) terk etmek. **to ~ a room** : odadan

çıkmak/ayrılmak. **to ~ a job** : işten ayrılmak, işini terk etmek. **He left the house** : Evden ayrıldı. **He left his wife 3 months ago** : Üç ay önce karısından ayrıldı. **2.** bırakmak. **to ~ a window open** : pencereyi açık bırakmak. **to ~ books on one's desk** : kitapları masasının üzerine bırakmak, **3.** (kendi hâline) bırakmak/terk etmek, yalnız bırakmak. **~ alone** : kendi haline bırakmak, rahat bırakmak, geride/yalnız bırakmak. **~ me alone** : Beni yalnız bırak (rahatsız etme). **~ the cat alone** : Kediyi kendi hâline bırak (kediye sataşma). **We left him to his work** : Onu iş yerine bıraktık. **left to oneself** : yalnız kalınca, yalnız başına, **4.** (bir şeye) son vermek, terk etmek, vazgeçmek. *He left drinking/smokin for nearly 2 years ago.* **take it or ~ it** : ister beğen ister beğenme, **5.** havale/tevdi etmek, bırakmak. *We left the details to his lawyer.* **~ me to settle the matter** : İşin hallini bana bırak. *I left the driving to my sister.* **6.** (bir yana/yüzüstü) bırakmak, ihmal/terk etmek. *We will ~ this for the moment and concentrate on the major problem.* **7.** (olduğu hâlde/geride) bırakmak. **We left plenty of work** : Geride bir sürü iş bıraktık. **8.** (geride eser/iz) bırakmak. **The wound left a scar** : Yara iz bıraktı. **Oil ~s stains** : Yağ leke bırakır. **9.** (ölürken) geride bırakmak. *He ~s a widow. to ~ a large family.* **10.** miras bırakmak. **to ~ money in a will** : vasiyetname ile para bırakmak. **He left his fortune to charity** : Servetini hayır işlerine bıraktı. **He was left a big house** : Kendisine büyük bir ev miras kaldı. **11.** emanet etmek/bırakmak. *May I ~ this parcel with you?* **12.** (çıkarmada) kalan/bakiye bırakmak, kalmak, artmak. **2 from 5 ~s 3** : 5'ten 2 çıkarsa 3 kalır. **13.** yola çıkmak/koyulmak. **We must ~ early** : Erken yola çıkmalıyız. **14.** kalkmak. **~ the table** : sofradan kalkmak, **15. ~ about** : ortada bırakmak, **16. be left** : kalmak. **There was nothing left to me but to ~ the country** : Bana memleketi terk etmekten başka yapacak bir şey kalmamıştı (başka çare yoktu). **My assistant prepared the whole project, there was nothing left to me but to sign it** : Bütün projeyi asistanım yaptı, bana sadece imza etmek kaldı. **17. ~ go = ~ hold of** : serbest bırakmak, alıkoymamak, salıvermek, **18. ~ it at that** : işi burada bırak, daha fazla bir şey söyleme/yapma. **Let us ~ it at that** : (bu işi/konuyu) burada bırakalım/daha ileri gitmeyelim/üstüne fazla düşmeyelim, **19. ~ off** : terk etmek, vazgeçmek, **20. ~ one cold** : ilgi çekememek, alâka uyandıramamak, **21. ~ (people) to themselves/ to (their) own devices** : (birilerini) kendi hâline bırakmak, işlerine karışmamak, **22. ~ out** : atlamak, hariç bırakmak, ihmal etmek. **He left out an important matter in his report** : Raporunda önemli bir hususu atladı. **23. ~ over** : ertelemek, tehir etmek, **24. be left over** : artmak, (artık) kalmak, **25. ~ s.o./sth. be** : (bir kimseyi/şeyi) kendi haline bırakmak, dokunmamak. **"The baby's crying!""Leave him be; he'll soon stop."** "Bebek ağlıyor!" "Dokunma, birazdan susar." **26. ~ well alone = ~ well enough alone** : (daha kötüye gitmemesi için) işi olduğu gibi bırakmak, daha fazla kurcalamamak. ***e.a.- 1. abandon, depart, quit, forsake, vacate, relinquish, 3. bk.: let, 4. forbear, cease, renounce, 6. disregard, neglect, 8. result in, 10. bequeth, will, 13. set out, 15. stop, cease, abandon, 16. omit, exclude.***

leave[2], *is.* **1.** ruhsat, müsaade. **to beg ~ to go** : gitmek için müsaade rica etmek. **You have my ~ to stay away from the office tomorrow** : Yarın daireye gelmemene müsaade ediyorum. **by/with your ~** : müsaadenizle, izin verirseniz. **to ask ~ (from s.o.) to do sth** : birisinden bir iş yapmak için müsaade istemek, **2.** izin, mezuniyet. **to be on ~** : izinli olmak, **3.** izin süresi. **30 day's ~** : 30 günlük izin, **4.** ayrılma, gitme, hareket etme. **take ~** : gitmek, ayrılmak, veda etmek, hareket etmek. *He took his ~ before the formal ceremonies began.* **I must take my ~** : Gitmeli-yim. **We took ~ of our hostess at the door** : Ev sahibesine kapıda veda ettik. **5. ~ of absence** : (a) (maaşsız) izin, mezuniyet, (b) izin/mezuniyet süresi, **6. on ~** : izinli, izinde. **He went home on ~** : İzinli olarak evine gitti. **7. (take) French ~** : izinsiz ayrılma(k), savuşma(k), tüyme(k), (özellikle borcunu ödemeden) sıvışma(k), **8. take ~ of one's senses** : aklını kaçırmak, delirmek, çıldırmak. ***e.a.- 1-3. liberty, 1. permission, consent, 2&3. vacation, furlough, 4. departure.***

leave[3], *gs.f.* **leaved, leaving** yapraklanmak, yaprak sürmek/çıkarmak. ***e.a.- leaf.***

leaved, *sf.* yapraklı. *a ~ branch. a four- ~ clover.* ***e.a.-*** *leafed.*

leaven, *is.&gl.f.* **1.** maya, **2.** mayalık/ekşi hamur, **3.** hamur kabartıcı madde, **4.** öz, cevher, maya, önemli değişiklik meydana getiren şey. **The ~ of wit in his writings** : Yazılarındaki zekâ cevheri. **A ~ of hope brightened our despair** : Bir ümit ışığı üzüntümüzü dağıttı. **5.** mayalan(dır)mak, maya ile kabar(t)mak, kabarcıklar çıkarmak, ekşi(t)mek. **~ the lump** : (a) bütün hamuru mayalamak, (b) hepsini etkilemek, **6.** (maya gibi) etkilemek, sürekli değişiklik sağlamak, şeklini/niteliğini değiştirmek. ***e.a.-*** *6. influence, change.*

leavening, *is.* **1.** maya, **2.** değiştirici katkı, bir şeye katılınca onun niteliğini değiştiren nesne.

leaver, *is.* **1.** giden, terk eden, ayrılan, çıkan, **2.** izinli, mezun.

leaves, *ç. is.* yapraklar. *bk.:* **leaf.**

leave-taking, *is.* ayrılış, ayrılma, veda. *His ~ was brief.* ***e.a.-*** *departure, farewell.*

leaving, *is.* **1.** artık, kalıntı, bakiye, **2. ~s** : süprüntü, kalıntılar, bekaya, **3.** ayrılma, bırakıp gitme, hareket etme, bitirme, mezuniyet. **~ - age** : resmî okul/lise bitirme yaşı. **~ certificate** : orta öğrenim diploması. ***e.a.-*** *1. residue, 2. remains, refuse.*

leavy, *sf.* **leavier, leaviest** *esk.* yapraklı. ***e.a.-*** *leafy.*

Lebanese, *sf.&is. ç.* **-nese** **1.** Lübnanlı, **2.** Lübnan+, Lübnan'a/Lübnanlılara ait.

Lebanon, *is.* Lübnan. **~ Mountains** : Lübnan Dağları.

Lebensraum, *is. Alm.* yaşama alanı, hayat sahası : millî ekonomi ve ticaretin gelişmesi/genişlemesi için bir milletçe arzulanan ek arazi.

lebkuchen, *is., ç.* **-chen** *Alm.* bademli kurabiye : bal, limon ve baharat ile yapılan sert bir kurabiye.

lech, *is.&gl.f. argo bk.:* **letch.**

Le Chatelier principle, *is. fiz.* Chatelier ilkesi : "Dengedeki bir sisteme dış kuvvet etkiyince buna tepki gösterecek şekilde denge durumu ayarlanır."

lecher, *is.&f.* **1.** kösnülü, şehvet düşkünü, sefih, zampara, **2.** kösnülü/şehvetli olmak, şehvet düşkünü/sefih /zampara olmak, kendini sefahate vermek.

lecherous, *sf.* **1.** kösnülü, şehvetli, şehvete düşkün, zampara, sefih. *a ~ man.* **2.** şehvet verici/uyandırıcı, tahrik edici, **3. ~ly** : şehvetle, **4. ~ness** : şehvetlilik.

lechery, *is., ç.* **1.** kösnü, şehvet, şehvete düşkünlüğü, cinsel arzulara aşırı derecede düşkünlük, **2.** sefahat, zamparalık.

lecithin, *is.* **1.** *biy.-kim.* lesitin : hayvan/bitki dokularında, yumurtanın sarısında bulunan fosfor asidi, kolin *(choline),* yağ asitleri ve gliserolden oluşan sarı, kahverengi yağlı maddelerden biri, **2.** yapay lesitin : soya fasulyesi, mısır ve yumurta sarısından elde edilir. Şekerleme, gıda maddeleri, kozmetik ve mürekkep yapımında kullanılır.

lecithinase, *is. biy.-kim.* lesitinaz : lesitin hidrolizini katalizleyen enzim.

lectern, *is.* **1.** (kilisede) kürsü, rahle, **2.** hitabet kürsüsü.

lection, *is.* **1.** (bir kitabın belirli bir baskısındaki) değişik metin, ayrıbasım, **2.** din dersi, hutbe, dinî ayinde kutsal kitaptan okunan parça.

lectionary, *is., ç.* **-aries** hutbe kitabı, kilisede ayin esnasında okunacak parçaları içeren kitap.

lector, *is.* **1.** okutman, üniversite/kolej öğretmeni, **2.** (Katoliklerde) (a) en küçük rütbeli ruhban sınıfının bir üstü, (b) vaiz, bu sınıfa mensup üye. *bk.:* **acolyte** (2), **exorcist** (2), **ostiary** (1), **3. ~ate = ~ship** : okutmanlık, vaizlik

lecture, *is.&f.* **-tured, -turing** **1.** genel ders, (sınıfta/topluluğa verilen) ders, konferans, (belirli konuda) konuşma, vaaz, hitabe, **2.** paylama, azar(lama), tekdir, **3.** (yüksek sesle) okuma, **4.** ders/konferans/vaaz vermek, hitap etmek. *to ~ at various colleges.* **5.** azarlamak, paylamak, tekdir etmek, **6. ~ship** : (a) okutmanlık, öğretim görevi, (b) okutman/öğretim görevlisi makamı. ***e.a.-*** *1. address, talk, speech, 2. reprimand, scolding, 4. addrèss, 5. reprimand, scold, rebuke.*

lecturer, *is.* **1.** konuşmacı, konferansçı, hatip, **2.** okutman, öğretim görevlisi, üniversitelerde geçici süre için ders veren profesör/hoca.

led, *f. bk.:* **lead** *(geç.z.&sf.f.).*

LED, *is.* ışıklı diyod *(Light Emitting Diode)* : akım geçince ışık yayan elektronik düzen. Rakamlı saatlerde, hesap makinelerinde kullanılır. *Many digital watches have an LED time display.*

lederhosen, *ç. is.* deri pantalon (Bavaryaya özgü).

ledge, *is.* **1.** raf, bina duvarındaki düz/yatay çıkıntı, tepsi kenarı, **2.** (uçurumda/yamaçta raf gibi düz çıkıntı yapan) kaya, **3.** (denizde/gölde) resif, kaya dizisi, sıra kaya, **4.** (madencilikte) (a) yer altı kaya tabakası, (b) damar, maden damarı. ***e.a.- 4.*** *(b) lode, vein.*

ledger = leger, *is.&sf.* **1.** ana defter, defterikebir, hesap defterinin en büyüğü, jurnal, sicil defteri, **2.** (mezarlarda) kapak taşı, mezar üstüne yatay durumda konulan taş, **3.** (iskelede) yan bağlama tahtası, **4. ~ bait = ~ tackle** *d.d.* (su dibinde duran) olta yemi, **5.** *esk.* sabit, hareketsiz, **6. ~-blade** : sabit (namlulu) bıçak, **7. ~ board** : tabla : çit, trabzan vb. üstündeki düz/yatay tahta, **8. ~ line** : (a) *müz.* ek çizgi, ek notalar için portenin üst veye altına eklenen çizgi, (b) sabit olta.

ledgy, *sf.* **ledgier, ledgiest** düz çıkıntılı, raf gibi, yatay düz çıkıntıları olan.

lee[1], *is.&sf.* **1.** sığınak, korunak, barınak, melce, kuytu/mahfuz yer. *The ~ of the rock gave us some protection against the storm.* **2.** rüzgâr - altı, rüzgârdan korunan taraf, rüzgâr tutmayan taraf, rüzgâra maruz bulunmayan taraf. *the ~ of the house.* **3.** *den.* rüzgâraltı, boca, geminin rüzgârdan mahfuz/rüzgâr tutmayan tarafı. **~ anchor** : rüzgâraltı tarafına atılan demir, **4.** *den.* kuytu, mahfuz, korunan, (rüzgâr) tutmayan. **~ side** : kuytu/yan köşe, rüzgâr tutmayan taraf, **5. ~ shore** : rüzgâraltı kıyısı, rüzgâra maruz kıyı, rüzgârlı kıyı/sahil, **6. ~ tide** : rüzgâr akıntısı, rüzgâr yönünde akan akıntı, **7. under the ~** *den.* rüzgâraltında, rüzgâr tutmayan tarafta. **under the ~ of** : -den korunarak, -den mahfuz bir şekilde.

lee[2], *is. gen.* **lees** : tortu, çökelti, telve. ***e.a.*** *- sediment, dregs..*

leeboard, *is. den.* denge tahtası : yelkenli geminin rüzgârla yan yatmaması için iki yanına eklenen geniş ve düz kalas.

leech, *is.&f.* **1.** *zool.* sülük *(Hirudo medicinalis),* **2.** hacamat, kan alma aleti, **3.** asalak, başkasına sülük gibi asılan/onun sırtından geçinen kimse. *He clung like a ~ to me all evening.* **4.** *esk.* hekim, **5.** *den.* yelkenin kıç yakası, kare yelkenin gradin yakası veya astarı, **6.** sülük gibi yapışmak, kan emmek, **7.** *esk.* tedavi etmek, iyileştirmek, **8.** asalak geçinmek, **9.** sülük yapıştırmak/çekmek, sülükle kan almak, **10. ~like** : sülük gibi. ***e.a.- 3.*** *parasite,* ***4.*** *physician,* ***7.*** *cure, heal.*

leek, *is. bot.* pırasa *(Allium Porrum).*

leer, *is.&gs.f.* **1.** yan bakış, kötü gözle bakma, yan bakma, kem göz, kötü nazar, **2.** yan bakmak, yan gözle/kötü gözle bakmak. **to ~ at s.o. :** birisine yan gözle/kötü niyetle bakmak (şehvetli duygularla veya kötülük yapmak niyetiyle), **3. ~ingly** : kötü gözle/fena maksatla, yan yan bakarak.

leery, *sf.* **leerier, leeriest 1.** *gen.* **~ of** : kuşkulu, **2.** *esk.* açıkgöz, uyanık, kurnaz. **leary** *ş.d.y.* **3. leerily** : kuşku ile, kurnazca, açık gözlülükle, **4. leeriness** : kuşku, kurnazlık açıkgözlülük. ***e.a.- 1.*** *wary, suspicious,* ***2.*** *knowing, alert, sly.*

lees, *ç. is. bk.:* **lee**[2].

leeward, *sf.&is.&zf. den.* **1.** rüzgâraltı (tarafı), kuytu (yer), rüzgârdan mahfuz taraf. *~ side of the house.* **2. ~ly** : rüzgâraltı tarafına doğru. ***k.a.- 1.*** *windward.*

leeway, *is.* **1.** *den.* sürüklenme, sapma, rüzgâr etkisiyle geminin normal rotasından ayrılma miktarı/açısı, **2.** *hv.* sürüklenme : uçağın rüzgâr etkisiyle rotasından ayrılma miktarı, **3.** yedek payı, (bir işin başarı ile bitirilebilmesi için gerekli) yedek zaman/mesafe/malzeme. *With 10 minutes ~ we can catch the train. 30 minutes should be (a big) enough ~ to allow for delays. That gives him a certain (amount of) ~* . **make up ~** *mec.* kayıp zamanı (veya geri kalan işi) telâfi etmek, açığı kapamak, yetişmek. **have much ~ to make up** : işinde çok geri kalmak, çok zaman kaybetmiş olmak, **4.** hareket/düşünce serbestliği, serbestçe hareket/davranma olanağı. **His instructions gave us plenty of ~** : Onun yönergeleri bize bir hayli serbest hareket olanağı sağladı. **have ~** : hareket sahası/serbestisi olmak.

left[1], *sf.&is.* **1.** sol, solda, sola ait, sol tarafta bulunan, **2.** solcu, (politikada) sol eğilimli, **3.** sol taraf, **4.** sola dönüş. **make a ~** : sola dönmek. **Make a ~ at the next corner** : İlk köşeden sola dön. **5.** *b.h.* (a) Parlamento salonunda başkanın solunda bulunan ve sosyalist parti üyelerine ayrılan kısım, (b) (toplu olarak) sol, solcular, sosyalist milletvekilleri, **6. the Left = left wing** : sol, solkanat : sosyal, politik ve ekonomik

alanda mevcut düzeni yıkıp geniş kapsamlı devrim yapma yanlısı olan parti/grup. *bk.:* **right**, **7.** (yumruk oyununda) sol vuruş, **8. ~ Bank** : sol kıyı : Paris'te Sen nehrinin güneyindeki sanatçı, yazar ve öğrenci semti, **9. ~ face** *As.* sola dön (üş), **10. ~ field** : (a) (beysbolde) sol saha, (b) sol saha oyuncusu, **11. out in ~ field** *argo* tamamen yanlış/hatalı, çığırından/zıvanadan çıkmış, **12. be in the ~ field** : yedeğe alınmak, **13. ~ fielder** : (beysbolde) sol saha oyuncusu.

left[2], *zf.* sola doğru.

left[3], *f. bk.:* **leave**[1] *(geç.z.&sf.f.).*

left-hand, *sf.* **1.** sol+, solda, sol tarafta(ki). *the ~ page.* **2.** sol el ile. *a ~ stroke.* **3.** *bk.:* **left-handed**, **4.** sola dönen/giden. *They drove too fast round the ~ bend.*

left-handed, *sf.&zf.* **1.** solak, **2.** sol el ile yapılan/kullanılan. *a ~ punch. a ~ tool. ~ scissors.* **3.** sol tarafta bulunan, **4.** sol+, saat ibrelerinin ters yönünde dönen. **a ~ screw** : sol vida, **5.** sinsi, ikiyüzlü, alaycı. maksadı şüpheli/gizli. **a ~ compliment** samimî olmayan/alaycı iltifat, **6.** acemi(ce) salak(ça) beceriksiz(ce), **7. morganatic** *d.d.* asil olmayan kimse ile evlenen asil soylu kimse, **8.** sol el ile. *He writes ~ .* **9.** sola doğru, saat ibrelerinin ters yönünde, **10. ~ly** : sol el ile, solak bir şekilde, **11. ~ness** : solaklık. ***e.a.- 5.*** *ambiguous, doubtful, insincere, ironical, 6. clumsy, awkward.*

left-hander, *is.* **1.** solak, sol eli ile iş gören kimse, **2.** sol yumruk.

leftism, *is.* solculuk, sol taraftarlığı.

leftist, *sf.&is.* solcu, solcu parti üyesi/milletvekili, solcu fikirleri destekleyen.

left-luggage, *is.* **1.** emanete verilen eşya. **2. ~ office** : *Brit.* emanet yeri. ***e.a.- 2.*** *baggage room.*

leftover, *sf.&is.* **1.** kalıntı, artık, artan, bakiye, artakalan. **~ meat loaf. 2.** artık/artan yemek.

leftward, *sf.&zf.* **1. leftwards** *d.d.* solda, sola doğru, **2.** sol+, soldaki, solda bulunan, **3.** sola yönelik/müteveccih, sola doğru giden, **4. ~ly** : sola yönelik olarak, sola doğru.

left wing, *is.* **1.** *bk.:* **left**[1] (6), **2.** sol kanat, sol eğilimli parti/kurum vb.

leftwing, *sf.* **1.** sol kanat+, solcu, **2. ~er** : solcu.

lefty, *sf.&zf.&is., ç.* **lefties** *k.d.* **1.** solak, sol el ile, **2.** solakça, salakça, acemice, beceriksizce, **3.** solak kimse, sol eliyle iş gören.

leg[1], *is.* **1.** *anat.* (a) bacak, baldır, diz kapağından ökçeye kadar olan kısım. **She's got nice ~s** : (O kızın) güzel bacakları var. (b) but. **~ of mutton** : koyun budu, **2.** ayak, mobilya ayağı, bacak görevi gören şey, **3.** (pantalon, vb.) bacak, **4.** (pergel vb.) ayak. *the ~s of a compass.* **5.** üçgenin yan kenarı, (dik üçgenlerde) dik kenar, **6.** aşama, merhale, kademe. *The last ~ of a trip.* **7.** *den.* geminin rota değiştirmeden aldığı yol, **8.** (spor yarışmalarında) bölüm. *Won the first two ~s of horse racing.* **9.** (kriket) (a) oyuncunun sol ve gerisindeki alan, (b) bu alandaki oyuncu veya bunun pozisyonu, **10.** reverans, diz bükme. **make a ~** : reverans yapmak, **11. be/get (up) on one's (hind) ~s** : ayağa kalkıp itiraz etmek, **12. be (up) on one's ~s** : (a) sağa sola koşuşmak, uzun süre ayakta kalmaktan yorulmak. **I'm on my ~s all day** : Bütün gün ayaktayım/koşuşup duruyorum/bütün gün dur otur yok. (b) (hastalıktan sonra) ayağa kalkmak, yataktan kalkıp dolaşmak, **13. get somebody back on his ~s (again)** : (a) iyileş(tir)mek, hastalıktan ayağa kalkmak, (b) birisini paraca desteklemek, kalkındırmak, **14. give s.o. a ~ up** : (a) birisinin ata binmesine yardım etmek, (b) birisine yardımda/müzaherette bulunmak, kalkınmasına yardım etmek, desteklemek, **15. give no ~ to stand on** : tutunacak bir dal bırakmamak, kıskıvrak bağlamak, çaresiz bırakmak, **16. have the ~s of s.o.** *k.d.* birisinden daha hızlı koşmak, **17. not have a ~ to stand on = have no ~ to stand on** *k.d.* dayanağı/mesnedi olmamak, tutar tarafı olmamak, mesnetsiz olmak, savunulacak/müdafaa edilecek tarafı olmamak, kuvvetli delilden yoksun olmak, **18. not to leave s.o. a ~ to stand on** : iddialarını birer birer çürütmek, savunmasız bırakmak, **19. on one's/its last ~s** : (a) son kertesinde, tahammülünün sonunda, çok bitkin hâlde. *I feel as if I am on my last ~s, but a swim should revive me.* (b) ölüm hâlinde, ölmek üzere, **20. pull one's ~** *k.d.* takılmak, şaka yapmak, alay etmek, dalga geçmek, *argo* matrak geçmek. *He didn't realized I was pulling his leg, he believed what I said.* **21. set s.o./sth. on his/its ~s again** : tutup kaldırmak, diriltmek, canlandırmak, **22. shake a ~** *argo* (a) acele etmek, (b) dans etmek, **23. show a ~** *k.d.* yataktan kalkmak, **24. stand on one's own ~s/feet** : kendi yağı ile kavrulmak, kimseye muhtaç olmamak, **25. stretch one's ~s** : yürümek, yürüyüş yap-

mak, gezmeye gitmek, **26. take to one's ~s/ heels** : kaçmak, tüymek, **27. ~less** : bacaksız, **28. ~like** : bacak gibi. ***e.a.- 6. stage, 10. observance, bow, 14. help, 20. tease, make fun, 22. (a) hurry up, (b) dance.***

leg2, *f.* **legged, legging 1.** *gen.* **~ it** : hızlı yürümek, koşmak, **2.** (sandalı) ayakla hareket ettirmek, pedallamak.

leg. = **1.** legal, **2.** legate, **3.** legato, **4.** legend, **5.** legislative, **6.** legislature.

legacy, *is., ç.* **-cies 1.** bırakıt, tereke, miras, vasiyetle birine bırakılan para/mal, **2.** miras, atalardan kalan şey. **a ~ of the past** : geçmişten kalma, mazinin mirası, anmalık, armağan, yâdigâr, bergüzar. *Our ~ from ancient Empire.* **3.** kalıntı, kalıt. *These ruined buildings are a ~ of war.* ***e.a.- 1. bequest, 1&2. inheritance.***

legal, *sf.&is.* **1.** yasal, yasalara/kanunlara uygun, kanunî, meşru. **~ remedy** : yasal yollar, kanun yolları. *Such acts are not ~.* **2.** türel, tüzel, huhuk+, hukukî, adlî. **the ~ profession** : hukuk mesleği, hukukçuluk. **~ knowledge** : hukuk bilgisi. **take ~ advice** : hukukî konuyu danışmak, **3.** yasal olarak tanınan, meşru, kanunî. **the ~ owner** : yasal sahip, **4.** caiz, kanuna göre, kanuna dayanan, **5.** hukuk ve hukukçulara özgü. **a ~ mind** : hukukçu zihniyeti/kafası/düşünüşü, **6.** (a) yasal hak, (b) yasal yüküm, kanunî mükellefiyet, **7.** resmî ilân/duyuru, **8.** *gen.* **~s** : bono, banka vb. tarafından yasalara uyarak çıkarılan kıymetli evrak, **9. ~ age** : rüşt, erginlik yaşı. **10. ~ aid** : tüzel yardım, fakirlere bedava sağlanan avukatlık hizmeti, **11. ~ cap** *ABD* resmî kâğıt : avukatların kullandıkları 21.5x35.5 cm'lik yazı kâğıdı, **12. ~ eagle** : *argo* cerbezeli avukat, çok başarılı/tuttuğunu koparan avukat, **13. ~ error** : adlî hata, **14. ~ fiction** : bahane, tüzel oyalama, (yanlış bile olsa) bir kimsenin işine geldiği için gerçek diye ileri sürdüğü iddia, **15. ~ holiday** *ABD* resmî tatil, **16. ~ investment** : yasal yatırım : banka vb. gibi yasalarla kurulan kurumların satın aldığı tahvil, resmî senet vb. **17. ~ reserve** : yasal yedek/kanunî ihtiyat (akçe) : yasalara göre bir bankanın yedek olarak bulundurması gereken nakit para, **18. ~ science** : hukuk bilimi/ilmi. **19. ~ separation = judicial separation** : evli bir çiftin ayrı yaşaması, **20. ~ tender** : yasal para, banknot, yasal olarak para yerine geçen ve alıcının reddedemeyeceği kıymetli evrak. ***e.a.- 1. lawful. k.a.- 1. illegal.***

legalise/legalisation, *Brit. bk.:* **legalize/ legalization.**

legalism, *is.* **1.** yasallık, yasa sayma, yasacılık : yasalara/kanunlara sıkı sıkıya bağlılık/aşırı riayet, yasaların ruhundan ziyade lâfzına bağlılık, **2.** hukuk termi/kuralı, **3.** (dinde) şeriatçilik, din ve şeriata sımsıkı bağlılık.

legalist, *is.* **1.** yasacı : yasalara aşırı derecede bağlı kimse, **2. ~ic** : yasacıl : yasalara aşırı derecede bağlı olan/ riayet eden, **3. ~ically** : yasacıl olarak, yasalara aşırı derecede bağlılıkla.

legality, *is., ç.* **-ties 1.** yasallık, kanunîlik, meşruiyet, yasalara/kanunlara uygunluk, **2.** kanunşinaslık, yasalara/kanunlara bağlılık, **3. legalities** : yasal hüküm/zorunluk, kanunî vazife/ vecibe/mecburiyet. ***e.a.- 1. lawfulness.***

legalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** yasallaştırmak, kanunîleştirmek, yasalara/kanunlara uydurmak, **2.** onaylamak, tasdik etmek, **3. legalization** : yasallaştırma, onaylama, tasdik etme.

legally, *zf.* yasal/kanunî olarak, yasal yönden, yasal yollarla, yasalara uygun olarak, kanun bakımından, kanunen, hukuken.

legal-size, *sf.* **1.** tüzel boyutta : 21.5x35.5 cm boyutunda (kâğıt), **2.** uzun, 21.5x35.5 boyutundaki kâğıdı alabilecek (dosya, büro eşyası vb.). *~ file holders.*

legate, *is.* **1.** Papanın elçisi, **2.** (eski Roma'da) (a) tümen/lejyon komutanı, (b) imparatorun atadığı senatör rütbesinde eyalet valisi, **3.** elçi, sefir, murahhas, **4. ~ship** : elçilik, sefirlik, murahhaslık.

legatee, *is.* varis, mirasçı, kendisine miras bırakılan kimse. **residuary ~** : dağıtımdan sonra kalan servetin varisi.

legatine, *sf.* elçi+, Papanın elçisi+ (başkanlığında/tarafından onaylanmış).

legation, *is.* **1.** (orta) elçilik, sefirlik, sefaret (makamı/mevkii), sefarethane, **2.** mümessillik/temsilcilik (dairesi), **3.** elçilik erkânı/heyeti (ikinci derecede), **4. ~ary** : elçilik+, sefirlik+, sefaret+.

legato, *sf. müz.* **1.** bağlı, legato : bir müzik parçasında notaların ara vermeden birbirine bağlanarak seslendirilmesi gerektiğini bildiren deyim, **2.** bu tarzda icra edilen müzik parçası.

legator, *is.* **1.** vasiyetçi, vasiyetle miras bırakan kimse, **2. ~al** : vasiyetçiye ait. ***e.a.- 1. testator.***

leg bye, (krikette) oyuncunun (eli hariç) vücuduna değen top ile yapılan sayı.

legend, *is.* **1.** efsane, masal, hikâye. *a character in ~* . **2.** menkıbe. *a popular hero in American ~.* **3.** kitabe, yazıt : abide/silâh vb. üzerindeki yazı, **4.** açıklama : harita/resim vb. üzerindeki işaretlerin anlamını gösteren liste, **5.** destan : ünlü kimseler hakkındaki hikâyelerin tümü, **6.** destan/menkıbe kahramanı, ünlü kişi. *He is a ~ in his own lifetime for his scientific discoveries.* ***e.a.- 1.*** *fable, myth, fiction.* ***k.a.- 1.*** *fact.*

legendary, *sf.&is., ç.* **--aries 1.** efsanevî, menkıbevî, destanî, insanüstü. *a ~ hero.* **2.** efsanemsi, masalımsı, destanımsı, efsane/menkıbe gibi, efsaneyi/menkıbeyi/destanı andıran, **3.** ünlü, meşhur, herkesçe tanınmış, **4.** masal türünden, rivayet kabilinden, **5. legendarily** : efsanevî/destanî bir şekilde, efsane/destan gibi. ***e.a.- 1.*** *heroic, supernatural, superhuman, 2&4. fabled.*

legendize, *gl.f.* **-ized, -izing** efsaneleştirmek, menkıbeleştirmek, destan/efsane/menkıbe yapmak. *Devoted followers ~d his birth.*

legendry, *is.* **1.** menkıbeler, destanlar, efsaneler, masallar. *a life which is built on ~ and myth.* **2.** (edebiyatta) destan/masal türü.

legerdemain, *is.* **1.** el çabukluğu, el marifeti, **2.** gözbağcılık, hokkabazlık, **3.** hile, aldatma, **4.** maharet/hüner gösterisi, beceriklilik. *political ~.* ***e.a.- 1.*** *jugglery, 3. trickery, deception.*

leges, *ç. is. bk.:* **lex.**

legged, *sf.* **1.** ...bacaklı. **two-~** : iki bacaklı. **long-~** : uzun bacaklı. **bandy-~** : paytak, **2.** ayaklı, bacakları/ayakları olan. **a ~ desk** : ayaklı yazı masası.

legging = leggin, *is.* tozluk, dolak, getr.

leggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** uzun bacaklı, leylek/sırık bacaklı, **2.** uzun ve mütenasip bacaklı, **3.** bacak+, bacağa ait, **4.** (bitki) sırık gibi, gelişmeden uzayıp giden, **5. legginess** : uzun bacaklılık, sırık/leylek bacaklılılık.

leghorn, *is.* **1.** legorn, bir tavuk cinsi, **2.** ince örgülü hasır, **3.** (kenarları geniş ve yumuşak) hasır şapka.

legibility = legibleness, *is.* okunaklılık, açıklık.

legible, *sf.* **1.** okunaklı, açık, kolayca okunabilir, **2. ~ness** *bk.:* **legibility**, **3. legibly** : açık seçik, okunaklı bir şekilde.

legion, *is.&sf.* **1.** (eski Roma'da) alay/tugay/tümen : süvari ile karışık 4200 ilâ 6000 kişilik piyade birliği, **2.** *gen.* **~s** : ordu, büyük askerî kuvvet, **3.** büyük kalabalık, **4.** *b.h.* Millî Muhafız Teşkilâtı, Eski Muharipler Derneği vb. gibi millî nitelikte askerî veya fahrî kurum. *American ~. Foreign ~.* **5.** sayısız, pek çok, sürü sürü, namütenahi, pek kalabalık, ordu gibi. *The problems are ~. Their members are ~.* **6. ~ of Honor** : Lejyon Donör: Fransa'da 1802'den sonra verilmeye başlanan şeref nişanı, **7. ~ of Merit** : ABD şeref nişanı: ABD'ye büyük yararlığı dokunan yerli ve yabancı askerlere verilir. ***e.a.- 2.*** *army, 3. multitude.*

legionary, *sf.&is., ç.* **--aries 1.** alay+, lejyon+, **2.** alaylardan meydana gelmiş, alaylardan ibaret, **3.** alaya mensup, alaylı, **4.** (eski Roma'da) alay/lejyon askeri, **5.** *Brit. British Legion'* a mensup kişi, **6.** alaylı/alaya mensup asker. ***e.a.- 6.*** *legionnaire.*

legionnaire, *is.* **1.** *b.h. American Legion* üyesi, **2.** alaylı/alaya mensup asker. ***e.a.- 2.*** *legionary.*

legislate, *f.* **-lated, -lating 1.** yasa koymak, kanun yapmak/vazetmek/çıkarmak. *Parliament ~s for Canada.* **2.** yasa/kanun ile kontrol altına almak, yasa kapsamına/kanun şümulüne almak. *attempts to ~ morality.* **3.** yasa ile zorunlu kılmak/zorlamak. *The council ~d him out of office.*

legislation, *is.* **1.** yasama, teşri, kanun yapma, **2.** yasalar, kanunlar, mevzuat.

legislative, *sf.&is.* **1.** yasama(lı), teşriî, kanun yapma ile ilgili. **~ assembly** : yasama kurulu/meclisi. **~ power** : yasama gücü/erki, teşriî kuvvet. **~ immunity** : yasal dokunulmazlık, milletvekili dokunulmazlığı, teşriî masuniyet, **2.** yasa/kanun yapan, yasal yetkisi olan. **~ committees** : meclis encümenleri, **3.** yasama meclisine ait. *~ recess.* **4.** yasaların koyduğu/emrettiği, yasal, kanunî, yasalarla ilgili, kanuna müteallik, **5.** *bk.:* **legislature**, **6. ~ly** : yasa ile, yasal yollardan, kanunî olarak.

legislator, *is.* **1.** yasa/kanun yapan kimse, milletvekili, **2.** yasama meclisi (millet meclisi/parlamento) üyesi, **3. ~ial** *bk.:* **legislative**, **4. ~ship** : milletvekilliği, millet meclisi üyeliği, **5. legislatress** : kadın milletvekili.

legislature, *is.* **1.** yasama kurulu, teşriî meclis, millet meclisi, kurultay, **2.** *ABD* eyalet yasama meclisi.

legist, *is.* yasa/kanun uzmanı, kanunşinas, hukukşinas.

legit, *sf. argo bk.:* **legitimate, truthful.**

legitimacy, *is.* yasallık, meşruiyet, yasalara/kanunlara uygunluk.

legitimate, *sf. &gl.f.* **-mated, -mating** **1.** yasal, kanunî, meşru. *a ~ government. the property's ~ owner.* **2.** yasalara/kanunlara uygun. *Use public money only for ~ purposes.* **3.** meşru (olarak doğmuş). *a ~ child. of ~ birth.* **4.** mantıkî, makul, akla/mantığa/düşünceye uygun. *a ~ conclusion. It would be ~ to think that...* **5.** miras olarak hak kazanmış, tevarüs etmiş. *a ~ sovereign/king.* **6.** haklı, yerinde, şayanıkabul. *a ~ complaint. Sickness is a ~ reason for absence from school or work.* **7.** usule/nizama/mevzuata/kurallara uygun. *~ advertising expenditure.* **8.** *tiy.* profesyonel sanatçıların oynadığı. *the ~ theater/drama.* **9.** yasallaştırmak, meşru kılmak, yasaya/kanuna uydurmak/uygun hâle getirmek. *to ~ an accession to the throne.* **10.** (piç çocuğun) nesebini tasdik etmek, **11.** meşruiyetini/yasalara uygunluğunu ilân etmek, **12.** onaylamak, tasdik etmek, haklı çıkarmak, yasalara uygunluğunu kanıtlamak, **13. ~ly** : yasal/meşru olarak, yasal yollardan, **14. ~ness** : yasallık, meşruluk, yasalara/kanunlara uygunluk, **15. legitimation = legitimisation = legitimization** : yasallaştırma, yasalara uygun hâle getirme. ***e.a.- 1&2.*** *lawful, rightful, legal, licit, sanctioned,* ***4.*** *logical, reasonable,* ***6.*** *justified, valid, authentic, genuine,* ***9.*** *legalize,* ***12.*** *justify, sanction, authorize.* ***k.a.- 1&2.*** *illegitimate.*

legitimatise = legitimatize, *f. bk.:* **legitimate.**

legitimise = legitimize, *f. bk.:* **legitimate.**

legitimist, *is.&sf.* **1.** yasalcı, meşru kral taraftarı, özellikle Fransa'da Bourbon krallığı, ispanya'da Don Carlos partisi taraftarı, **2. legitimism** : yasalcılık, meşru krallık taraftarlığı.

legitimize, *gl.f.* **-mized, -mizing** *bk.:* **legitimate.**

legman, *is., ç.* **-men** **1.** gezici/seyyar memur, **2.** gazete muhabiri, olay yerlerini gezerek haber toplayan gazeteci.

leg-of-moutton = leg-o'-moutton, *sf.* koyun budu şeklinde, üçgensel. **~ sail** : üçgen yelken : tabanı yukarıda asılan üçgen yelken. **~ sleeve** : bilek kısmı dar, omuza doğru genişleyen elbise kolu.

leg-out, *gl.f.* koşarak vurmak, (ayakla) vurup fırlatmak.

leg-pull, *is.* şaka, takılma, alay (etme), *argo* matrak geçme.

legroom, *is.* ayak yeri : oturunca ayakları uzatacak yer.

legume, *is. bot.* baklagiller *(Leguminosae)* familyasından herhangi bir bitki, **2.** bakla/fasulye/bezelye gibi sebzelerin tohumu/tanesi, **3.** (baklagillerden) sebze : taze bakla/fasulye/bezelye vb.

leguminous, *sf.* **1.** baklagillerden, baklagiller familyasından, **2.** baklagiller familyasına ait.

leg up, *is.* **1.** yardım, destek, takviye, **2.** *bk.:* **head start.** ***e.a.- 1.*** *boost.*

leg warmers, *is.* dizlik, dolak, dizlere ısıtmak için geçirilen giysi.

legwork, *is. k.d.* ayak işi : devamlı yürümeyi gerektiren iş.

lehr, *is.* cam fırını : cam eşyayı tavlamak için kullanılan uzun fırın.

lehua, *is.* **1.** *bot.* lehuva *(Metrosideros tremuloides) :* Mersingiller familyasından Pasifik adalarına özgü parlak çiçekli, sert keresteli bir ağaç, **2.** lehua çiçeği (Hawai'nin eyalet simgesi).

lei, *is., ç.* **leis** **1.** çiçek gerdanlık : Hawai yerlilerinin çiçek ve tüylerle yapıp boyunlarına geçirdikleri gerdanlık, **2. Lei Day** : Hawai'de çiçek gerdanlık bayramı : en güzel gerdanlığı yapana ödül verilir, **3.** *bk.:* **leu.**

Leicester, *is.* **1.** uzun yünlü bir koyun cinsi, **2. ~shire** : İngiltere'nin bir kontluğu.

leishmania, *is.* **1.** layişmanya : omurgalıların dokularına arız olan tek gözeli asalak, **2. leishmanial = leishmanic** : layişmanyaya ait, **3. leishmanioid** : layişmanya gibi, layişmanyaya benzer.

leishmaniasis = leishmaniosis, *is. patol.* layişmanyozis, layişmanya asalaklarının sebep olduğu hastalık.

leister, *is.&f.* **1.** (üç veya daha fazla çatallı) zıpkın, **2.** zıpkınlamak, zıpkınla balık avlamak.

leisure, *is.&sf.* **1.** kaygısızlık, başıboşluk, işsizlik, serbestlik, çalışmaktan azade oluş, **2.** boş vakit, boş/işsiz zaman, fırsat. **I have no ~ for sport** : Spor için boş vaktim yok. **3.** rahat, huzur, ağırdan alına, keyfine bakma, **4. at ~** : (a) serbest/boş vakti olan, (a) acelesiz, acele etme-

den, ağır ağır, yavaş yavaş, (c) işsiz, boş, işi gücü olmayan. **I am seldom at ~** : Boş kaldığım pek nadirdir. **5. at one's ~** : vakit bulunca, (boş) vakti olunca/olduğu zaman, müsait zamanda, fırsat düşerse. **Please look through these papers at your ~** : Bir boş vaktinde şu kâğıtlara lütfen bakıver. **6.** boş, serbest, işsiz. **~ hours** : boş saatler, **7.** boş/başıboş olan, vakti olan, işi olmayan. *the ~ class.* **8. ~less** : boş vakti olmayan. ***e.a.- 4. (b) slowly, (c) unemployed.***

leisured, *sf.* **1.** serbest/boş vakti olan, işsiz, boş, atıl, işi gücü olmayan, çalışmayan. **the ~ classes** : çalışmayan sınıf, aristokrat sınıfı, **2.** acele etmeyen, yavaş, aheste, sakin, kaygusuz. ***e.a.- 2. leisurely, unhurried.***

leisurely, *sf.&zf.* **1.** ağır, aheste, acelesiz, telâşsız, sakin, yavaş, hafif, acele etmeden iş yapan, acelesiz yapılan. **We took a ~ stroll after dinner** : Yemekten sonra hafif bir yürüyüş yaptık. **2.** ağır ağır, aheste aheste, yavaş yavaş, sükûnetle, acele/telâş etmeden. **We walked ~ looking in all the windows** : Vitrinlere bakarak ağır ağır yürüdük. **3. lesiureliness** : yavaşlık, ahestelik, telâşsızlık, acele etmeme. ***e.a.- 1. relaxed, restful, unhurried, slow, idle, casual, languid, 2. unhurriedly, slowly, lingeringly. k.a.- 1. hasty, rushed, rapid, fast, 2. hurriedly, quickly, rapidly, fast.***

leitmotif = leitmotiv, *is.* örge : bir opera da/müzikli dramda zaman zaman tekrarlanan nağme, ana düşünceyi vurgulayan öğe.

lek, *is.* **1.** lek : Arnavutluk para birimi. Çinkodan yapılmış olup 100 kintara eşittir. **2.** kuşların (özellikle kara orman tavuklarının) toplanma/çiftleşme yeri.

lekythos, *is., ç.* **-thoi** yağdanlık : dar boğazlı, kulplu porselen yağ kabı.

leman, *is. esk.* **1.** sevgili, mahbube, yavuklu, **2.** odalık, metres. ***e.a.- 1. sweetheart, beloved, 2. mistress.***

lemma, *is., ç.* **lemmas, lemmata 1.** ön sav : yardımcı önerme/sav/teorem, başka bir savın/teoremin kanıtlanmasında yararlanılan sav/teorem, **2.** ana fikir, asal düşünce/konu, **3.** süslü cümle, yaldızlı söz, **4.** başlık, (şiir/yazı) önsöz, **5.** *bot.* başakçık bürgüsü : çayır otu başakçığının ercik ve dişi organı altındaki bürgü.

lemming, *is. zool.* kır sıçanı *(Lemmus, Myopus* ve *Dicrostonyx* türleri) : Kuzey ülkelerinde (İsveç, Norveç vb.) bulunur. Bazan sürü hâlinde göç ederek suda boğulurlar.

lemniscate, *is.* kelebek eğrisi : 8 şeklindeki eğri. Kutupsal koordinatlarda denklemi : $r^2 = a^2 \cos 2\phi$.

lemniscus, *is., ç.* **-nisci** *anat.* beyaz sinir lifi, özellikle beyin sinirlerini oluşturan beyaz telcik(ler). **fillet** *d.d.*

Lemnos, *is.* Limni (adası). **Lemnian** : Limni+, Limnili.

lemon, *is.&sf.* **1.** limon, **2.** *bot.* limon ağacı *(Citrus Limon).* **sweet ~** : tatlı limon *(Citrus Pergamia).* **3.** limon rengi, açık sarı, **4.** *k.d.* adî/değersiz kimse/şey. **The last car I bought was a ~** : Son aldığım araba beş para etmez. **The answer's a ~** : Şüpheli bir meseledir. **5.** limonata, **6.** limonlu, limonî, limon tadında/renginde/kokusunda, limondan yapılmış, **7. ~ balm** *bot.* oğul otu *(Melissa officinalis) bk.:* **balm** (5), **8. ~ butter = ~ butter sauce** : (a) limonlu tereyağı, limon rayihasında tereyağı, (b) limon suyu, erimiş tereyağı ve baharatla yapılmış balık sosu, **9. ~ drop** : limon şekeri, **10. ~ geranium** *bot.* limon sardunyası *(Pelargonium Limoneum)* : yaprakları limon kokar, **11. ~ish** : limonî, limonumsu, limon koku ve lezzetinde, **12. ~like** : limon gibi, limona benzer, **13. ~ peel** : limon kabuğu, **14. ~ pudding** : limonlu pelte, limonlu puding, **15. ~ - sole** : (a) *zool.* kızıl dil (balığı) *(Pleuronectes microcephalus),* (b) *Brit.- argo* aptal kız, **16. ~ squash** *Brit.* limonata, limonlu gazoz, **17. ~ squeezer** : limon sıkacağı, **18. ~ verbena** *bot.* limonfunda *(Aloysia triphylla)* : Şili'de yetişir. Beyaz çiçekli, yaprakları limon kokan funda. **19. ~ yellow** : açık sarı, limon sarısı.

lemonade, *is.* limonata.

lemongrass, *is. bot.* limon otu *(Cymbopogon)* : Tropik ülkelerde yetişir, limon kokan bir yağ (**~ oil**) elde edilerek parfüm vb. imalinde koku ve lezzet vermekte kullanılır.

lempira, *is.* Honduras lirası = 100 *centavos.*

lemur, *is. zool.* maki, tilki maymun *(Lemur catta) :* Madagaskar'a özgü yüzü tilkiye benzeyen yumuşak kürklü, iri gözlü, uzun kuyruklu bir maymun. Uzunluğu 106 cm.

lemures**, ç. is. Lât.* (bir ailede) ölülerin ruhu, hortlak, hayalet. ***e.a.- ghosts, specters.

lemuroid, *sf.&is.* **1.** maki gibi, maki cinsinden, tilki maymuna benzer, **2.** *bk.:* **lemur.**

lend, *f.* **lent, lending 1.** ödünç/borç vermek, eğreti olarak vermek, ariyet vermek. *Can you ~ me your book?* **2.** faizle/borç para vermek. *Banks ~ money and charge interest.* **3.** vermek, sağlamak, teçhiz etmek, eklemek, katmak. *Distance ~s enchantment to the view. The many flags lent color to the street. A lace curtain ~s charm to a window.* **4.** hasretmek, tahsis etmek. **to ~ one's aid to a cause** : bir gayeye hizmet etmek, **5. ~ oneself/one's name to** : (kötü bir işe) adı karışmak, methaldar olmak, (bir işte) parmağı olmak. *Don't ~ yourself to foolish schemes. I shall not ~ myself to your scheme.* **6. ~ itself/themselves to (of things)** : uymak, uygun/elverişli olmak, yakışmak, yaraşmak. *a topic that ~ s itself admirably to class discussion.* **7. ~ a hand = ~ help** : yardım etmek, yardım elini uzatmak. **She lent a hand with the dishes** : Bulaşıkları yıkamaya yardım etti. **8. ~ an ear** : kulak vermek, dinlemek. ***e.a.- 3. give, contribute, add, furnish, impart, 6. accommodate, be suitable for.*** ***k.a.- 1. borrow.***

lender, *is.* **1.** ödünççü, borç veren, **2.** ariyetçi, eğreti veren, ödünç veren.

lending library, *is.* kiralama kitap evi, kira ile kitap veren kitaplık. ***e.a.- circulating library, rental library.***

lend-lease, *is.&gl.f.* **-leased, -leasing 1.** ödünç verme, kiralama : 1941'de çıkarılan bir yasa (**~ act**) ile II. Dünya Savaşında ABD'nin müttefiklerine sağladığı malzeme ve hizmetler, **2.** ödünç vermek veya kiralamak : bu yasa gereğince malzeme/hizmet sağlamak.

length, *is.* **1.** uzunluk, mesafe, tul. **The ~ of a road** : Bir yolun uzunluğu. **a river 580 km in length** : 580 km uzunlukta bir nehir. **~ overall = overall ~** : tüm uzunluk. **of some ~** : oldukça uzun. **go the whole ~ of the street** : sokağın başından sonuna kadar gitmek. **the ~ and breadth** : bir uçtan bir uca, boydan boya, her tarafa. **over the ~ and breadth of the country** : yurdun dört bucağında/her yanında/her köşesinde. **turn in its own ~** : olduğu yerde dönmek, **2.** boy. *the ~ of the room.* **along the ~ of** : ... boyunca. **His horse led by a ~** : Onun atı bir at boyu önde idi. **arm's ~** : kol boyu. **a ~ of rope** : bir halat boyu. **a dress ~** : bir elbiselik (kumaş). **cable's ~** *den.* yüz kulaç, gomene boyu, **3.** süre, müddet. **~ of time** : süre, müddet. *the ~ of time needed for the work.* **~ of service** : hizmet süresi, kıdem. **the ~ of a holiday** : tatil süresi. **Make a stay in İzmir for some ~** : Bir müddet İzmir'de kalmak. **4.** *gr.* (sesli harflerde) uzatılma/uzunluk. *the ~ of a syllable.* **5.** (briç) bir elde aynı cinsten en az dört kâğıt olma, **6.** *gen.* **~s** : derece, mertebe, merhale, kapsam, şümul, radde, had. **go to the ~ of ...** : derecesine/raddesine (kadar) vardırmak/götürmek. **He went to the ~ of asking money from him** : İşi ondan para istemeye kadar vardırdı. **go to any ~(s) = go to great/some/considerable ~(s) = go to all ~s** : her çareye başvurmak, hiçbir engel tanımamak, her ne pahasına olursa olsun yapmak, ne yapıp yapıp sonuca ulaşmak, allem etmek kallem etmek. **I've gone to great ~s to get it finished** : Ne yapıp yapıp onu bitirdim. **He would go to any ~(s) to succeed** : Başarmak için her çareye başvurur. **I didn't think he would go to such ~s to get the job** : İşe girmek için işi bu raddelere götüreceğini tahmin etmezdim. **He would go to any ~** : Ondan her şey beklenir, her çareye başvurur, yapmayacağı şey yoktur. **7. at ~** : (a) tamamen, tamamıyla, baştan başa, başından sonuna kadar. *He told us his adventures at ~.* (b) nihayet, en sonunda. *At ~, after many delays, the meeting started.* (c) ayrıntılı olarak. bütün ayrıntılarıyla/teferruatıyla, uzun uzadıya. **treat a subject at ~** : bir konuyu bütün ayrıntılarıyla anlatmak. **speak at (great) ~** : uzun uzadıya konuşmak, **8. at full ~** : (a) bütün ayrıntılarıyla/tafsilâtıyla, ayrıntılı olarak, mufassal bir şekilde, mufassalan. (b) boylu boyunca. **He was lying at full ~ on the grass** : Boylu boyunca çimen üzerine uzanmıştı. **fall all one's /full ~ on the ground** : yere serilmek/yıkılmak, boylu boyuna (yere) düşmek/uzanmak, **9. keep at arm's ~** : (a) uzak tutmak, yaklaştırmamak, (b) (bir kimseden) uzak durmak, samimî/içli dışlı olmamak, samimî olmasına müsaade etmemek. **10. measure one's ~ (on)** *Brit.* boylu boyuna düşmek. ***e.a.- 1. span, reach, measure, 7. (a) completely, thoroughly, (b) finally, at last.***

lengthen, *gl.f.* **1.** uza(t)mak, art(ır)mak, temdit etmek. **Tha days/nights are ~ing** : Günler/geceler uzuyor. *This year she had to ~ all her hems.* **His face ~ed** : Suratı asıldı/surat astı, **2. ~er** : uzatan, artıran. ***e.a.- 1. elongate, extend, stretch, prolong, protract, draw out, drag out, expand, spin out, string out, increase.*** ***k.a.- 1. shorten, abbreviate, curtail, abridge, decrease.***

lengthways = lengthwise, *sf.&zf.* uzunlamasına, (boylu) boyunca, tulânî, uzunluğuna. *He folded the blanket ~.* ***e.a.-*** *longitudinally.*

lengthy, *sf.* **lengthier, lengthiest 1.** çok uzun, aşırı/fazla uzun, yorucu. *a ~ voyage. Be prepared for a ~ speech after dinner.* **2.** ayrıntılı, teferruatlı, tafsilâtlı, mufassal, lüzumsuz tafsilâtla dolu. *The book is ~ in places.* **3. lengthily** : uzun uzadıya, uzun uzun, ayrıntılarıyla, ayrıntılı olarak, **4. lengthiness** : (fazla) uzunluk, uzun / ayrıntılı/tafsilâtlı oluş. ***e.a.- 1.*** *very long, overlong, extended, prolonged, elongated,* ***2.*** *wordy, discursive, tediously verbose.* ***k.a.- 1&2.*** *short, brief, limited, condensed, succinct, terse, to the point.*

leniency = lenience, *is.* **1.** yumuşaklık, mülâyimlik, mülâyemet, **2.** hoşgörürlük, müsamaha. ***e.a.-*** *bk.: mercy.*

lenient, *sf.* **1.** yumuşak, mülâyim, hafif. *a ~ punishment.* **2.** hoşgörür, müsamahalı. *The judge was ~ in sentencing the criminal.* **3.** nazik, şefkatli, merhametli. *She was very ~ with me.* **4.** *esk.* yumuşatıcı, yumuşaklık veren, hafifletici, **5. ~ly** : yumuşak/mülâyim bir şekilde, hoşgörü ile, şefkatle, merhametle. ***e.a.- 1.*** *easy, soft, mild,* ***2.*** *tolerant, indulgent, permissive, forgiving,* ***3.*** *tender, merciful, gentle, compassionate,* ***4.*** *softening, soothing, alleviative, emollient.* ***k.a.-*** *harsh, stern, rigid, rigorous, strict, stringent, severe, cruel, merciless.*

Leninism, *is.* Leninçilik, Leninvari komünistlik.

lenis, *sf.&is. s.bl.* yumuşak (ünsüz) : b, d gibi yumuşak telâffuz edilen (ünsüz). ***k.a.-*** *fortis.*

lenitive, *sf.&is.* **1.** yumuşatıcı/müleyyin/mülâyemet veren (ilâç), **2.** yatıştırıcı, sükûnet verici, müsekkin (ilâç). ***e.a.-*** *soothing, softening, mitigating.*

lenity, *is.*, *ç.* **-ties 1.** yumuşaklık, mülâyimlik, mülâyemet, **2.** şefkat, merhamet, yumuşak huyluluk. ***e.a.-*** *mercy, mildness, gentleness, mercifulness.* ***k.a.-*** *severity, harshness.*

leno, *is.*, *ç.* **-nos 1. ~ weave** *d.d.* kıvırcık, çift bükülmüş iplik, **2.** kıvırcık kumaş, çift bükülmüş iplikli dokuma.

lens, *is.*, *ç.* **lenses 1.** mercek, adese, pertavsız. **achromatic ~** : renksiz mercek. **telescopic ~** : yaklaştırıcı objektif. **wide-angle ~** : geniş açılı mercek, **2.** mercek dizisi/takımı, **3.** (elektronik/magnetik) mercek, **4.** *anat.* **crystalline ~** *d.d.* göz merceği, **5. ~ed** : mercekli, **6. ~eless** : merceksiz.

lent, *f. bk.:* **lend** *(gsç.z.&sf.f.).*

Lent, *is.* **1.** Büyük Perhiz : Hristiyanların Paskalyadan önceki kırk günlük perhizi, **2.** *esk.* dinin emrettiği herhangi perhiz dönemi, **3. ~ lily** *bk.:* **daffodil**, **4. ~ term** : (üniversitede) Büyük Perhiz zamanına rastlayan dönem.

-lent, *son ek* "...ile dolu". *ör.: pestilent.*

lentamente, *zf. müz.* yavaşça. ***e.a.-*** *slowly.*

Lenten = lenten, *sf.* **1.** (Büyük) Perhiz+. **~ fare** : perhiz yemeği, etsiz yemek. **~ pie** : etsiz börek, perhiz böreği. **~ services** : Perhiz ayini, **2.** perhizvari, perhiz gibi, **3.** yavan baharatsız, **4.** sıska, zayıf, çelimsiz, az, yetersiz, **5.** sönük, kasvetli, kederli, sıkıntılı, karanlık, loş, muzlim. ***e.a.- 3.*** *plain,* ***4.*** *meager, spare,* ***5.*** *dismal, somber, sombre.*

lentic, *sf.* durgun su+, durgun suya ait, durgun suda yetişen.

lenticel, *is.* **1.** kovucuk : bitki saplarında hava ile gaz alış verişini sağlayan mercimek biçiminde gevşek doku, **2. ~late** : kovucuklu, gözenekli.

lenticular, *sf.* **1.** mercek+, merceksi, adese gibi, adese/mercek biçiminde, **2.** çift dışbükey, **3.** mercimek biçiminde. ***e.a.- 1&3.*** *lentiform,* ***2.*** *biconvex, convexo-convex.*

lenticulate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** pürtükle-(ndir)mek, yüzeyini pürüzlü/pürtüklü yapmak, **2. lenticulation** : pürtükle(ndir)me, yüzeyini pürüzlü/pürtüklü yapma.

lenticule, *is.* **1.** pürtük, pürüz : üç boyutlu/renkli fotoğrafta kullanılan filmlerdeki küçük mercek biçiminde pürtükler, **2.** projeksiyon perdesindeki ufak pürüz/pürtük.

lentigo, *is.,ç.* **-tigines** *tıp* çil. ***e.a.-*** *freckle.*

lentil, *is.* **1.** mercimek (bitkisi) *(Lens culinaris),* **2.** mercimek (tanesi/tobumu). **~ soup** : mercimek çorbası. **3. water ~** : su mercimeği *(Lemna minor).*

lentissimo, *sf.&zf. müz.* çok yavaş, gayet/son derece yavaş (bir şekilde). ***e.a.-*** *very slow(ly).*

lento, *sf.&zf. müz.* yavaş (bir şekilde), yavaşça, yavaş yavaş. ***e.a.*** *- slow(ly).*

lentoid, *sf.* mercek/mercimek şeklinde, çift dışbükey.

leonine, *sf.* **1.** aslan+, **2.** aslan gibi.

leontiasis, *is. patol.* aslan surat hastalığı : yüzün aslan yüzüne benzer bir görünüş aldığı cüzam hastalığı.

leopard, *is.* **1.** pars, panter *(Panthera pardus),* **2.** panter kürkü, **3.** parsa benzer çeşitli hayvanlardan her biri : *jaguar, cheetah, ocelot* vb. **American ~** : Amerika parsı. **black ~** : siyah (derili) pars. **hunting ~ = cheetah** : çita *(Acinonyx jubatus).* **snow ~** : kar parsı, **4.** (armacılıkta) aslan, yürüyen aslanın yandan görünüşü, **5.** üzerinde pars resmi olan sikke : (a) III. Edward tarafından bastırılan yarım florinlik altın para, (b) V. Henry'nin çıkardığı gümüş sikke, **6. Can the ~ change the spots?** : Huy değişir mi? Can çıkar da huy çıkmaz. "Kırk yıllık yâni olur mu kâni?"

leopardess, *is.* dişi pars.

leopard frog, *is. zool.* benekli kurbağa *(Rana pipiens)* : sırtında kenarı beyaz çizgili koyu renk benekleri olan yeşil kurbağa. K Amerika'da bulunur.

leotard, *is.* sımsıkı giysi : cambaz ve bale oyuncularının giydiği bedene sımsıkı yapışan kollu ve paçalı tek giysi. *bk.:* **tights.**

leper, *is.* **1.** cüzamlı, cüzama yakalanmış kimse. **~ hospital** : cüzam hastanesi, **2.** ahlâksız, serseri, toplumdan atılmış kötü kişi, **3. ~ed** : cüzamlı, cüzama yakalanmış. ***e.a.*** *- 2. outcast.*

lepido-, *ön ek* "pullu, kabuklu". *ör.: lepidopteron.*

lepidolite, *is.* pullu mika, lepidolit : mika grubundan pembe, kurşunî, beyaz veya leylâk renginde pul pul tabakalı cevher, K-Li-Al silikat. Önemli bir lityum kaynağı.

lepidopteran, *sf.&is.* pul kanatlı (böcek).

lepidopterology, *is.* pul kanatlılar bilimi : Zoolojinin kelebek, güve vb. gibi pul kanatlı böcekleri inceleyen dalı. **lepidopterological** : pul kanatlılar bilimi ile. **lepidopterologist** : pul kanatlılar bilimi uzmanı.

lepidopteron, *is., ç.* **-tera** *zool.* pul kanatlı (böcek).

lepidopterous = lepidopteral, *sf. zool.* pul kanatlı, pul kanatlılar sınıfına mensup (böcek).

lepidosiren, *is. zool.* karamaru *(Lepidosiren paradoxa)* : Amazon nehrinde yaşayan ve hem solungaç, hem akciğere benzer organı ile solunan, eti lezzetli bir yılan balığı türü.

lepidote, *sf. bot.* pul kabuklu : pul şeklinde kabukla örtülü.

leporine, *is. zool.* tavşansı, tavşana benzer/ait.

leprechaun, *is.* (İrlanda folklorunda) gizli hazinesi olan cüce ayakkabıcı cin.

leprosarium, *is., ç.* **-saria** cüzam hastahanesi.

leprose, *sf. bk.:* **leprous.**

leprosy, *is. patol.* cüzam, miskin hastalığı *Mycobacterium leprae* adlı mikrobun sebep olduğu bulaşıcı hastalık. Ciltte yaralar, sinirlerin paralize olması, parmakların kötürümleşmesi şekillerinde baş gösterir. **Hansen's disease** *d.d.*

leprous, *sf.* **1.** *patol.* cüzamlı, cüzama yakalanmış, **2.** cüzam gibi, cüzama benzer, **3.** *bot. zool.* pullu, kabukları/cildi pul pul olmuş, **4. ~ly** : cüzama yakalanmışcasına, **5. ~ness** : cüzamlılık.

-lepsy = -lepsia, *son ek* "nöbet, yakalanma, anî hastalık nöbeti". *ör.: epilepsy, catalepsy.*

lepto- = lept-, *ön ek* "ince, hafif, küçük". *ör.: leptosome, leptophyllous.*

lepton, *is., ç.* **-ta 1.** Yunan kuruşu, 1/100 drahmi, **2.** *fiz.* yeğnicik, zerre, parçacık : eksicik, artıcık, müon ve ılıncıkaltı kümesine giren küçük kütleli parçacıklara verilen ad, **3. ~ic** : yeğnicik+.

leptosome, *is.* **1.** cılız/zayıf kimse, **2. leptosomatic = leptosomic** : cılız, zayıf.

leptospire, *is.* sarmal bakteri : serbest olarak veya memeliler üzerinde asalak yaşayan *Leptospira* türü helezonî bakteri. **leptospiral** : sarmal bakteri+.

leptospirosis, *is., ç.* **-roses** sarmal bakterilerin sebep olduğu çeşitli hastalıklar.

lesbian, *sf.&f.* **1.** sevici, homoseksüel (kadın), **2.** seviciliğe ait, **3.** *b.h.* Midillili, Midilli'de oturan kimse, **4.** Midilli'ye/Midillililere ait, **5.** Safo veya taraftarları (Safo'nun sevici olduğu söylenir), **6.** *az kul. bk.:* **erotic**, **7. ~ism** : sevicilik.

Lesbos, *is.* Midilli (adası). ***e.a.*** *- Mytilene.*

lese majesty = lèse majesty = lèse majesté, *is.* **1.** *huk.* hükümdara karşı işlenen suç/ihanet, **2.** töreye/an'aneye saldırı/tecavüz.

lesion, *is.* **1.** yara, bere, **2.** *patol.* örsenti, değişim, başkalaşma : anormal ve zararlı değişiklik.

lespedeza, *is. bot.* lâvantacık *(Lespedeza)* : baklagillerden üç yapraklı ve lâvanta çiçekli bir bitki.

less, *sf.&is.&e.&zf.* **little** sıfatının karşılaştırma şekli. (Üstünlük derecesi : **least**) **1.** daha az, daha küçük, eksik, noksan. **~ important** : daha az önemli. *Would you mind speaking ~ quickly? She is ~ beautiful than Emel.* **grow ~** : azalmak, **2.** *gen.* **much ~ = still ~** : asla, kat'iyen değil, ...şöyle dursun, ... bile. **He could barely pay for his own meal, much ~ for mine** : Benimki şöyle dursun, kendi yemek parasını bile zor öder. **The baby can't even walk, much ~ run** : Koşmak şöyle dursun, çocuk henüz yürüyemiyor bile. **3.** az/eksik miktar, daha az bir şey, daha küçük kimse/şey. *He refused to take ~ than ten dollars.* **4.** ...noksan, eksik. **a year ~ two days** : bir yıldan iki gün noksan, **5. ~ and ~** : gittikçe daha az. **He does ~ and ~ work** : Gittikçe daha az iş yapıyor. **We have ~ and ~ to eat every day** : Yiyeceğimiz gittikçe azalıyor. **6. any the ~** : hiç de daha az. **He doesn't seem any the ~ healthy in spite of all his drinking** : Bu kadar içmesine rağmen hiç de daha az sıhhatli görünmüyor. **7. even ~ = much ~ = still ~** : ne de, hele... hiç, ... şöyle dursun (olumsuz bir cümleyi izleyen cümleyi daha da olumsuz yapar). **He can't speak Turkish, still ~ English** : İngilizce şöyle dursun Türkçeyi bile konuşamaz (Türkçe konuşamaz, hele İngilizce hiç konuşamaz). **It was not a merely scientific interest, even ~ was it a political one** : Sırf bilimsel bir ilgi olmadığı gibi, siyasî bir ilgi hiç değildi. **8. ~ of it/of that** ! Yeter artık! **9. ~ than no time** : çok kısa zamanda, **10. no ~ (than)** : (a) en az. *No ~ than 1000 people came.* (b) (hayret ifadesi olarak) ta kendisi! **Good Heavens! It's the President himself, no ~ !** Allah Allah, bu Cumhurbaşkanının ta kendisi! **11. no ~ a person/a thing than** : bizzat o (kimse/şey). **No ~ a person than the King** : Bizzat Kral. **London is no ~ expensive than Paris** : Pahalılıkta Londra Paris'ten aşağı kalmaz. **He writes with no ~ knowledge than clarity** : Bilgili olduğu kadar da açık bir dille yazıyor. **12. none the ~** : -e rağmen, ... olsa bile, yine de. *I can't swim; none the ~ I'll try to cross the river.* **13. ~ than** : -den daha az. **in ~ than no time** : bir anda, göz açıp kapayıncaya kadar, **14. nothing ~ than** : (a) en az, -den aşağı değil, ta kendisi. **He is nothing ~ than a thief** : Hırsızın ta kendisidir/Hırsızın biridir. **You should ask nothing ~ than $1000 for your car** : Araban için bin dolardan az isteme. (b) ... ile bir, aynen, tıpkı, âdeta. **He resembled nothing ~ than a bandit** : Tıpkı bir hayduda benziyordu. **15. nothing more or ~ than** : ... ile aynı/bir. **It's nothing more or ~ than a murder to send him without a gun to catch the criminal** : Onu silâhsız olarak katili yakalamaya göndermek cinayettir. **16. not ~ (than)** : en az, -den az değil. **He earns not ~ than $3000 a month** : Aylık kazancı en az üç bin dolardır. **17. the ~** : çok daha az, ne kadar az olursa o kadar .... **I was all the ~ surprised** : Çok daha az şaştım/hiç şaşmadım. **The ~ said the better** : Ne kadar az söylenirse o kadar iyidir. ***e.a.-bk.: small, fewer.***

-less, *son ek* "-sız/-siz, -den yoksun". *ör.: homeless, childless, careless, countless, pitiless, valueless.*

lessee, *is.* kiracı, müstecir, kira ile tutan kimse. **~ship** : kiracılık.

lessen, *f.&bağ.* **1.** azal(t)mak, noksanlaş(tır)mak, eksil(t)mek, ufal(t)mak, küçül(t)mek. *Separating the sick from healthy ~s the risk of infection.* **2.** *esk. bk.:* **depreciate, disparage**, **3.** *ABD- k.d. bk.:* **unless**. ***e.a.- 1.*** *decrease, diminish, belittle, minimize.* ***k.a.- 1.*** *increase.* ***eş ses.-*** *lesson.*

lesser, *sf.* (**little** sıfatının karşılaştırma derecesi) **1.** (daha) az, daha küçük/önemsiz. **one of the ~ known modern poets** : az tanınmış çağdaş şairlerden biri. **all those ~ powers in Europe** : Avrupa'nın bütün küçük kuvvetleri, **2.** iki şeyin en küçüğü/önemsizi. **the ~ of two evils** : ehvenişer. **choose the ~ of two evils** : ölümlerden ölüm beğenmek, **3. to a ~ degree** : nisbeten az/hafif/zararsız derecede. ***e.a.- 1.*** *minor.*

lesson, *is.&gl.f.* **1.** ders. *Each history ~ lasts 40 minutes. There will be no ~ today. Our math text is divided into 20 ~s.* **2.** ibret, ders. **draw a ~ from sth** : bir şeyden ibret almak. *The ~s from the past. The accident was a ~ to me.* **Let that be a ~ to you** : Bu sana bir ders olsun/ bundan ibret al. **3.** paylama, azar. **I'll teach you a ~ !** Ben sana gösteririm! **learn one's ~ (by bitter experience)** : boyunun ölçüsünü almak/ Hanya'yı Konya'yı öğrenmek, **4.** dinî ayin sırasında kutsal kitaptan okunan parça, **5.** *az kul.* ders vermek, öğretmek, **6.** paylamak, azarlamak. ***e.a.- 3. reproof, punishment, 4. lection, pericope, 5. instruct, teach, 6. admonish, rebuke, reprove.***

lessor, *is.* kiraya veren.

lest, *bağ.* **1.** olmasın/etmesin diye, olmaması/etmemesi için. **He took the map ~ he should get lost** : Yolunu kaybetmemek için haritayı yanına aldı. **I grabbed the iron rail at my side ~ I slipped off** : Kayıp düşmemek için yanımdaki demir parmaklığa tutundum. **2.** korkusu ile, endişesiyle, yoksa, aksi hâlde. **Be careful ~ you fall from that tree** : Dikkat et yoksa ağaçtan düşersin. **3.** belki, olmaya ki, (korku, tehlike, endişe vb. ifade eden sözlerden sonra) ...ki. **There was danger ~ the plan become known** : Plânın öğrenilmesi tehlikesi vardı. **They were afraid ~ he should come too late to save them** : Onun kendilerini kurtarmaya vaktinde yetişemeyeceğinden korkuyorlardı. **4.** ...diye, ...-masından. **I was afraid ~ he should/might fall** : Düşmesinden (düşer diye) korkuyordum. *He was afraid ~ his father should be angry with him.*

let[1], *f.* **let, letting 1.** izin vermek, müsaade etmek. *Let me do that for you.* **She wanted to help but her mother wouldn't let her** : O yardım etmek istedi ama annesi bırakmadı/izin vermedi. **2.** bırakmak, almak, açmak. **The maid let us into the house** : Hizmetçi bizi içeriye aldı. **to ~ blood** : kan almak. **to let a window/door into a wall** : duvarda pencere/kapı açmak, **3.** kirala-(n)mak, kiraya vermek, kira/icar getirmek. **flat to let** : kiralık kat. **to let = to be let** : kiralık, **4.** sözleşmeye/kontrata bağlamak, kontratla (işi birisine) vermek. *to let work to a carpenter.* **5.** (bir iş yapmasına) sebep olmak. Bu anlamda **let** fiili başka bir fiilin başına gelerek onu geçişli/ettirgen yapar. Örneğin : **know** : bilmek. **let know** : bildirmek. **fall** : düşmek. **let fall** : düşürmek, **6.** başka fiillerin başına gelerek : (a) niyet, istek, dilek, rica, emir, ihtar, telkin, tavsiye vb. bildiren emir kipi yapar: **Let me see** : Bakayım, göreyim. **Let's go** : Gidelim. **Let them try it** : Bırak denesinler. **Let it rain** : Yağmur yağsın. (b) faraziye, tasavvur vb. bildirir : **Let x equal the sum of two numbers** : x, iki sayının toplamına eşit olsun (olduğunu farz edelim). **Let x equal 2y** : x = 2y olduğunu farz edelim. **Let the two lines be parallel** : İki çizginin paralel olduğunu farz edelim. **7. let alone** : (a) karışmamak, dokunmamak, kendi hâline bırakmak. **Let me alone (Leave me alone)** : Bana karışma, beni kendi hâlime bırak. **Let him alone** : Ona dokunma/bırak onu. (b) bir yana, şöyle dursun, nerde kaldı (ki). **Honesty, let alone honor, was not in him** : Şeref şöyle dursun, onda dürüstlük namına bir şey yoktu. **8. let (s.o./sth.) be** : (bir kimseyi/şeyi) kendi hâline bırakmak, karışmamak, dokunmamak. **Let him be, he's doing no harm**: Bırak onu, onun kimseye bir zararı yok. **So let it be** : Olsun/haydi öyle olsun. **Let there be light** : Ortalık aydınlansın (Işık olsun). **Let there be no mistake about it** : Yanlışlık/yanlış anlaşma olmasın = Şu husus iyice bilinsin ki = Bu hususta hiçbir şüphe kalmasın. **9. let down** : (a) düş/ hayal kırıklığına uğratmak. **Don't let us down today; we're counting on you to help** : Sizin yardımınıza güveniyoruz, bizi şimdi düş kırıklığına uğratmayın. (b) yüz çevirmek, ihanet etmek, yüzüstü bırakmak, (c) azaltmak, gevşetmek, yavaşlatmak. *As her interest in the work wore off, she began to let down.* (d) (saç, etek vb.) uzatmak, sarkıtmak, çözmek, (aşağı) indirmek, (e) **let one's hair down** *k.d.* samimî davranmak, içli dışlı olmak, resmiyeti ortadan kaldırmak, (f) mahcup/rezil etmek, **10. let go** : (a) serbest bırakmak, salıvermek, (gitmesine) izin vermek, (elinden) kaçırmak, koyuvermek. **to let go a rope or an anchor** : halatı/demiri salıvermek. **Let me go** : İzin verin/bırakın gideyim. (b) terk etmek, vazgeçmek, feragat etmek. *He let go all thought of winning a prize.* **11. let in** : (a) (kapıyı açıp) içeri almak, (girmesine) müsaade etmek. **Can you let him in?** Ona kapıyı açar mısınız? **The maid let him in** : Hizmetçi onu içeri aldı. **He let himself in with a key** : Anahtarla

kapıyı açıp içeri girdi. **Let the dog in** : Köpeği içeri al. **let in the possibility of doubt** : şüpheye yol açmak, (b) (zarara vb) sokmak/uğratmak. **to let s.o. in for loss** : birisini zarara sokmak, (c) **let in on** *d.d.* (bir sırrı vb.) paylaşmak, ortak olmak, iştirak etmek. **let s.o. in on a secret** : bir sırrı birine açmak. **Can we let him in on it ?** Bunu (sırrı vb.) ona açabilir miyiz/söyleyebilir miyiz? (d) **let in for** : yol açmak, sebep olmak, sebebiyet vermek. **See what you've let me in for now!** Bak şimdi başıma ne işler açtın! **Let oneself in for trouble/for a lot of work** : Başına dert açmak/bir sürü iş açmak. **I didn't know what I was letting myself in for** : Başıma ne gibi dertler açılacağını bilemedim/karşılaşacağım zorlukları hesaplayamadım. **12. let into** : (a) -e ortak/sırdaş olmak, (b) (pencere vb.) aç-(ıl)mak, (c) (birisini) ortak etme/karıştırmak/iştirak ettirmek, (d) (bir şeyi başka bir şeye) daldırmak/sokmak/batırmak, **13. let loose** : (a) (birini/bir şeyi) salıvermek, serbest/başıboş bırakmak. *Children let loose from school.* (b) **be let loose on** : kolayca zarar vb. verecek durumda olmak, engel tanımamak, serbestçe (etki vb.) yapabilmek, **14. let off** : (a) patlatmak, (silâh vb.) atmak, fırlatmak, (b) (görevden/sorumluluktan) affetmek, mazur görmek, azat etmek, serbest bırakmak. *She let the boy off (doing) his music practice.* (c) bağışlamak, hafif bir ceza ile salıvermek. **He let me off this time** : Bu defalık suçumu bağışladı. **He was let off with a fine** : Para cezası ile serbest bırakıldı. (d) (taşıttan birini) indirmek, inmesine müsaade etmek, (e) **let s.o. off the hook** : (birisini) güç durumdan kurtarmak, sorumlu tutmamak, mazur görmek, mes'uliyetten kurtarmak, (f) **let off steam** : (lokomotif) buhar salıvermek, (bir kimse) kabına/ele avuca sığmamak, çok faal olmak, **15. let on** *k.d.* (a) (sırrını) açıklamak, ifşa etmek. **Don't let on that I told you** : Sana söylediklerimi kimseye söyleme. **Don't let on about the meeting** : Toplantı hakkında kimseye bir şey söyleme. (b) taslamak, gösteriş yapmak, ...süsü vermek, ...gibi davranmak, (hâl vb.) takınmak, olduğundan başka türlü görünmek. **He passed me in the street but he didn't let on** : Caddede yanımdan geçti, fakat görmemezlikten geldi. **They knew the answer but they didn't let on** : Cevabını bildikleri hâlde bilmez gibi davrandılar. **16. let out** : (a) (sır vb.) açıklamak, ifşa etmek, ağzından kaçırmak. **He accidentally let out that he hadn't been for 3 weeks** : Üç haftadır eve uğramadığını ağzından kaçırdı. (b) gevşetmek, (c) (elbise vb.) genişletmek, bollaştırmak, (d) dışarıya bırakmak/koyvermek/salıvermek/göndermek. **let the water out of the bath** : banyo küvetinin suyunu boşaltmak. **He let him out quietly** : Sessizce onu dışarı gönderdi. (e) kiraya vermek, kiralamak. **Has the room been let out yet?** Oda kiralandı mı? (f) *k.d.* kov(ul)mak, sepetle(n)mek, (g) (feryat/çığlık) koparmak/basmak. **He let out a cry of pain** : Duyduğu acı ile feryadı bastı. **let out a laugh** : kahkahayı basmak, (h) **let the cat out (of the bag)** *k.d.* sırrı açığa vurmak, baklayı ağzından çıkarmak, (i) **let out at s.o.** : (birisine) vurmak, çifte atmak. **let out at s.o. with one's foot** : birisini tekmelemek, (j) hariç bırakmak, hesaba katmamak. **If it's a bachelor you need that lets me out** : Aradığın bir bekâr ise beni hesaba katma. **17. let s.o. have it** *k.d.* (birisini) dövmek, vurmak, tepelemek, canına okumak, azarlamak, paylamak, **18. let up** *k.d.* (a) gevşemek, yumuşamak, sertliğini kaybetmek. **There will be no let up in our endeavours** : Gayretimizi asla gevşetmeyeceğiz. (b) durmak, ara vermek. **She worked all night without letting up** : Bütün gece durup dinlenmeden çalıştı. **What a talker she is, she never lets up** : Çenesi durmadan işler/habire konuşur. **Once he is started he never lets up** : Bir başladı mı, durmak bilmez. **to let up on a pursuit** : takipten vazgeçmek, **19. let up on** *k.d.* merhametli/insaflı davranmak, insaf/merhamet etmek. ***e.a.*** *- 1. allow, permit, 2. leave, 5. cause, make, suffer, grant, 8. leave alone, 9. (a) disappoint, fail, (b) betray, desert, (c) abate, slacken, slow up, (d) lower, (f) humiliate, 11. (a) admit, 14. (c) pardon, 15. (b) peretend, 16. (a) divulge, disclose, (e) hire, (f) dismiss, be dismissed, 18. (a) slacken, abate, (b) stop, pause.*

let[2], *is.&gl.f.* **letted/let, letting 1.** (tenis vb. de) topun ağa değmesi, **2.** engel, mania. **without let or hindrance** : hiçbir engelle karşılaşmadan, **3.** *esk.* engellemek, engel/zorluk çıkarmak, karşı durmak. ***e.a.*** *- 2. obstacle, obstruction, 3. hinder, impede.*

-let, *son ek* **1.** "-cık" küçültme eki. **booklet** : kitapçık, **2.** "-lık" : vücudun belirli bir yerine takılan bant veya süs : **armlet** : kolluk.

letch = lech, *is.&sf.&f. argo* **1.** kösnü, şehvet, şiddetli cinsel arzu, **2.** *bk.:* **lecher**, **3.** *gen.* **~ for/after** : kösnülmek, şehvetli davranmak, şiddetli cinsel arzu göstermek, **4.** kösnül, şehvetli. ***e.a.- 4. lecherous, lustful.***

letdown, *is.* **1.** (hacim, kuvvet, hız, enerji vb.) azalma, küçülme, **2.** düş/hayal kırıklığı, inkisar, sükûtuhayal, **3.** (ekonomik) durgunluk, para azlığı/kıtlığı, para darlığı, deflasyon, depresyon, **4.** *hv.* (uçak) iniş, (iniş için) alçalma, **5.** küçülme, küçük düşme, mahcup/rezil olma. ***e.a.- 1. decrease, 2. disappointment, disillusionment, discouragement, 3. depression, deflation, 5. humiliation.***

lethal, *sf.* **1.** öldürücü, ölüme sebep olan/yol açan. *a ~ injury. ~ chemicals. ~ weapons. a ~ dose.* **2.** ölüm+, ölümle ilgili, **3. ~ity** : öldürücülük, ölüme sebep olma, **4. ~ly** : öldürecek şekilde. ***e.a.- 1. deadly, fatal.***

lethargic(al), *sf.* **1.** uyuşuk, uykulu, atıl, tembel. *A hot, humid day often makes us feel ~.* **2.** *tıp* uyuşturucu, uyku verici, **3. ~ encephalitis** *patol.* uyku sayrılığı /hastalığı, **4. lethargically** : uyuşuk uyuşuk, uyuşuk/uykulu bir şekilde. ***e.a.- 1. drowsy, sluggish, dull, torpid, comatose, 3. sleeping sickness. k.a.- 1. energetic.***

lethargy, *is., ç.* **-gies 1.** uyuşukluk, tembellik, miskinlik, atalet, rahavet, bitkinlik, **2.** *patol.* uyuklama.

Lethe, *is.* **1.** *mit.* suyundan içenlere her şeyi unutturan nehir, **2.** unutkanlık, **3. ~an** : unutturucu, unutkanlık veren. ***e.a.- 2. forgetfulness, oblivion.***

lethiferous, *sf. esk. bk.:* **lethal.**

let's = let us : -lım/-lim/- lum/-lüm. **Let's go** : gidelim.

Lett, *is.* **1.** Letonyalı, **2.** Let, Letonya dili.

letted, *f. bk.:* **let**[2] *(geç.z.&sf.f.).*

letter[1], *f.* **1.** mektup, tezkere. *I received a ~ from my sister.* **~ book** : eski mektup kopya defteri, **2.** harf. *The word "house" has five ~s. English alphabet has 26 ~s.* **capital ~** : büyük harf, majüskül. **small ~** : küçük harf. **silent ~** : sessiz harf, yazılıp telâffuz olunmayan harf, **3.** matbaa harfi, **4.** harf çeşidi, **5.** (toplu olarak) harf çeşitleri, **6.** sözle bildirilen anlam, görünür anlam, lâfız. **He kept the ~ of the law but not the spirit** : Yasanın ruhuna değil lâfzına sadık kaldı. **7. ~s** : (a) edebiyat, bilgi, ilim, (b) edebiyatçılık, edebiyat mesleği. **a man of ~s** : edebiyatçı, edip, müellif, ilim adamı, (c) edebiyat bilgisi, **8.** (özellikle okul takımlarında sporculara verilen) şeref arması (okul adının baş harfleri vb.). **a man with ~ after his name** : ismin sonuna diploma/dernek simgesi olan harfleri koyabilen adam, **9. to the ~** : (a) harfiyen, aynen, kelimesi kelimesine. *I carried out your order to the ~.* (b) en küçük ayrıntılarıyla tıpkısı tıpkısına, olduğu gibi, **10. ~-bomb** : mektup bombası, **11. ~ box** : mektup kutusu, **12. ~-card** : mektup gibi kapatılan kartpostal, **13. ~ carrier** : dağıtıcı, müvezzi, postacı, posta dağıtıcısı/müvezzii, **14. ~-drop** : casusların gizli posta kutusu, **15. ~ file** : mektup dosyası, **16. ~ mail** : mektup postası, **17. ~ of advice** : talimat mektubu, ticarî hayatta mal gönderenin alana, ajanın patrona veya kambiyo senedi gönderenin alıcıya yazdığı iş mektubu, **18. ~(s) of credence** : itimatname, **19. ~ of credit** : itibar mektubu, akreditif, **20. ~ of intent** : sözleşme vaadi : bir şahsın bir sözleşmeyi imzalayacağını, aksi hâlde tazminat ödeyeceğini bildiren mektup, **21. ~ of introduction** : tanıtma mektubu, **22. ~(s) of marque = ~ of marque and reprisal** : korsanlık fermanı : bir hükûmetin bir şahsa bahşettiği başka bir milletin ticaret gemilerini yakalama yetkisi/izni, **23. ~ of recall** : dön emri, elçiye memleketine dönmesini emreden resmî mektup, **24. ~ press** : (a) mektup kopya makinesi, (b) *bk.:* **letterpress** (2), **25. ~ rate**: mektup ücreti, mektuplara uygulanan posta ücret tarifesi, **26. ~ stock** *ABD* geçici hisse senedi : borsada kayıtlı olmadığı için resmen alınıp satılamayan hisse senedi, **27. ~ writer** : mektup yazıcısı, para ile mektup yazan kimse, **28. bread and butter ~** : şükran mektubu, **29. covering ~** : sunu, takdim mektubu, anlatıcı mektup, **30. dead ~** : (a) geçersiz yasa, hükmü kalmamış kanun, (b) sahipsiz mektup, alıcısı bulunamayan mektup, **31. night ~** : ELT telgraf, gece tarifesine göre gönderilen telgraf, **32. registered ~** : taahhütlü mektup. ***e.a.- 7. (a) litterature, 9. (b) precisely.***

letter[2], *f.* **1.** (harflerle) yazmak/basmak, hâkketmek, kitap harfiyle yazmak, (haritaya/plâna) yazı yazmak, **2.** (atletizm) şeref arması kazanmak. ***e.a.- 1. print, inscribe.***

letter[3], *is. Brit.* kiraya veren, ev sahibi.

lettered, *sf.* **1.** okumuş, bilgili, aydın, münevver, tahsilli, edip, **2.** edebî, edebiyata/edebî kültüre ait, tahsil ve okuma ile ilgili, **3.** harflerle belirtilmiş/işaretlenmiş.

letterer, *is.* **1.** harflerle yazan/işaretleyen, hakkâk, hattat, **2.** tabelâcı, taşıtlar üzerine kurum adlarını yazan usta.

letteret, *is.* kısa harf.

lettergram, *is.* ELT telgraf, indirimli/ucuz tarifeli telgraf.

letterhead, *is.* **1.** başlık, mektup kâğıdı başlığı, **2.** başlıklı mektup kâğıdı.

lettering, *is.* **1.** harfleme, harflerle işaret etme/yazma, hattatlık, hakkâklık, **2.** (tabelâ vb.) üzerine yazılan harfler.

letterless, *sf.* **1.** *esk.* cahil, tahsilsiz, bilgisiz, **2.** haber alamayan, mektupsuz, habersiz, **3.** yazısız, yazısı bulunmayan. ***e.a.- 1. illiterate.***

letterman, *is., ç.* **-men** (okullar arası) yarışma birincisi, şeref arması alan sporcu.

letter missive, *is., ç.* **letters missive** emirname, mucip, yüksek makamdan yazılan emir/tavsiye/davet mektubu vb.

letter-perfect, *sf.* **1.** su gibi, harfi harfine, kelimesi kelimesine (rol ezberleme, ders öğrenme vb.), **2.** yanlışsız, hatasız, kusursuz, mükemmel. ***e.a.- perfectly, verbatim, precise.***

letterpress, *is.* **1.** tipo baskısı, linotip, harfler dizilerek basılan metin, **2.** metin, bir kitabın yazılı kısmı (şekil ve resimler hariç).

letter-size, *sf.* **1.** mektupluk : 21.6x28 cm boyutunda (kâğıt), **2.** mektup kâğıdı boyutunda, 21.6x28 cm'lik evrakı koymağa mahsus. ~ *filing cabinet. bk.:* **legal-size.**

letters of administration, *huk.* yönetim yetki belgesi : bir şahsa, ölen bir kimsenin mallarını yönetme yetkisi veren mahkeme ilâmı.

letters of credence = letters credential, *is.* itimatname

letterspace, *gl.f.* **-spaced, -spacing** *mec.* harfleri aralamak : satır uzunluğunu eşitlemek veya bir kelimeyi vurgulamak için harflerin arasını açmak.

letters patent, *is.* berat, ferman, imtiyaznâme, ruhsat, patent.

letters testamentary, *huk.* tasfiye yetki belgesi : bir şahsa, ölen bir kimsenin mallarını tasfiye yetkisi veren mahkeme ilâmı.

Lettic, *sf.* Letonyalı+, Letonyaca+.

Lettish Latvian = Lett, *sf.&is.* Letonyaca.

lettre de cachet, *is., ç.* **lettres de cachet** *Fr.* ferman, hükümdar mührünü taşıyan belge, özellikle hapis fermanı.

lettuce, *is.* **1.** marul *(Lactuca sativa)*, salata. **cos ~ = romaine ~** : düz/Yedikule marulu *(Lactuca sativa longifolia).* **head ~** : top marul. **wild ~** : yaban marulu *(Lactuca virosa).* **2.** *argo* kâğıt para, banknot. ***e.a.- 2. cash, paper money.***

letup, *is. k.d.* ara, ara verme, tatil, dinlenme, azalma, yavaşlama, sakinleşme. *After a slight ~ , the rain started again, harder ever.* ***e.a.-*** *cessation, pause, respite, interlude, relief, lull.*

leu = ley, *is., ç.* **lei** ley : Romanya lirası = 100 bani.

leucemia/leucemic, *is. bk.:* **leukemia/leukemic.**

leucine, *is. kim.* lösin : CHCH2CH (NH2)COOH. İnsan ve hayvanların beslenmesinde önemli bir amino asit.

leucite, *is.* lökit : KAlSi2O6. Beyazımsı gri renkte potasyum-alüminyum silikat. Volkanik kayalarda rastlanır.

leuco-/leuc-/leuk-/leuko-, *ön ek* "ak, beyaz". *ör.: leukocyte.*

leuco base, *kim.* ak boya : boyayı redükleyerek elde edilen renksiz veya hafif renkli bileşim. Tekrar oksitlenerek boya olur.

leucocidin, *sf.* akyuvarları öldüren bakteri.

leucocratic, *sf. jeol.* ak (kaya) : açık renkli minerallerden oluşmuş (kaya).

leucocyte, *is. bk.:* **leukocyte.**

leucocytosis/leucocytotic, *is. bk.:* **leukocytosis/leuko-cytotic.**

leucoderma, *is. patol.* ak deri, deride yer yer ak lekeler meydana gelmesi. ***e.a.- vitiligo, leukoderma.***

leucoma = leukoma, *is. patol.* ak benek : gözün kornea tabakasında meydana gelen beyaz leke.

leucomaine, *is. biy.-kim.* lökoman : metabolizma sonunda hayvan vücudunda oluşan zehirli azotlu bileşimlerden herhangi biri.

leucopenia, *is. tıp bk.:* **leukopenia.**

leucoplast, *is. bot.* lökoplast : bitki gözelerinde etrafında nişasta oluşan renksiz protoplâzma nüvesi.

leucopoiesis/leucopoietic, *bk.:* **leukopoiesis/leukopoi-etic.**

leucorrhea(l) = leucorrhoea(l), *is. bk.:* **leukorrhea(l).**

leuk-, *ön ek bk.:* **leuco-.**

leukemia = leukaemia = leucemia, *is. patol.* kan kanseri, lösemi : Kanda akyuvarların hızla artması ve kansızlık ile beliren öldürücü hastalık. **leukemic** : kan kanseri ile ilgili, kan kanserine yakalanmış.

leuko-, *ön ek bk.:* **leuco-.**

leukocyte = leucocyte, *is. anat.* akyuvar, (kandaki) beyaz kürecik, lökosit.

leukocytosis = leucocytosis, *is. patol. fizy.* akyuvar çokluğu : intanî hastalıklarda vücuda bağışıklık sağlamak için kanda geçici olarak akyuvar artışı (kan kanseri ile ilgisi yoktur). **leukocytotic** : akyuvar çokluğu ile ilgili.

leukoderma, *is. bk.:* **leucoderma.**

leukoma, *is. bk.:* **leucoma.**

leukopenia = leucopenia, *is. tıp* (kanda) akyuvar azlığı. **leukopenic = leucopenic** : akyuvar azlığı+.

leukopoiesis = leucopoiesis, *is.* akyuvar yapımı/oluşumu : akyuvarların teşekkülü ve gelişmesi. **leukopoietic** : akyuvar yapımı+.

leukorrhea = leucorrhea, *is. patol.* (kadın tenasül organındaki) beyaz akıntı. **leukorrhoea, leucorrhoea** *d.d.* **leukorrheal/leucorrheal** : beyaz akıntı+.

lev, *is., ç.* **leva** leva, Bulgar lirası = 100 stotinki.

Levalloisian = Levallois, *sf.* Orta Paleolitik çağına ait.

Levant, *is.* Doğu Akdeniz ülkeleri : Türkiye, Yunanistan, Mısır ve özellikle Suriye, Lübnan, İsrail.

levanter, *is.* **1.** doğu yeli : Akdeniz'de doğudan esen sert rüzgâr, **2.** *Brit.* borcunu ödemeden izini kaybeden kimse.

Levantine, *sf.&is.* **1.** doğulu, Doğu Akdenizli (kimse), **2.** doğuya özgü, **3.** *k.h.* kabarık ağır ipek kumaş, **4. Levantinism** : Doğu Akdeniz töre ve davranışları.

levator, *is., ç.* **levatores/levators 1.** *anat.* kaldırıcı kas : vücudun bir organını/parçasını kaldıran kas, **2.** *cer.* kafatasının çökük kısmını kaldırmaya özgü cerrah aleti.

levee, *is.&gl.f.* **leveed, leveeing 1.** *coğ.* (a) set, nehrin taşmasına engel olacak taş/toprak yığını, (b) set yapmak, **2.** *tarım* tump, maşara kenarı, **3.** *esk.* rıhtım, gemilerin yanaştığı yer, **4.** (İngiltere'de) yalnız erkeklerin hazır bulunduğu ve ikindi vakti yapılan saray kabul resmi, **5.** (bir kimse şerefine yapılan) kabul töreni, **6.** *ABD* cumhurbaşkanının kabul resmi, **7.** *Cnd.-As.* subayların yılbaşı kabul töreni, **8.** *esk.* hükümdarın sabah yataktan kalkarak yüksek rütbeli birini kabulü.

level[1], *sf.* **1.** düz, düzgün (yüzey). **~ ground** : düz zemin, **2.** yatay, ufkî. *The tray must be absolutely ~. Hold the stick ~.* **3.** (önem/nitelik) eşit, aynı (değerde/nitelikte), başa baş. **dead ~** : dümdüz (yüzey), aynı, eşit. *The two contestants are dead ~ .* **to be ~ with (in race)** : (yarışmada) başa baş gelmek. **to draw ~ with (in race)** : (yarışmada) aynı dereceyi almak. **to be ~ in seniority** : kıdemce aynı olmak, **4.** tekdüze, yeknesak, üniform. *~ stress.* **5.** (a) bir düzeyde/seviyede/hizada, aynı yükseklikte/irtifada. **~ with** : bir hizada. **on a ~ with...**: ...ile aynı düzeyde/seviyede/yükseklikte. *The table is ~ with the window sill.* (b) düzeyli, seviyeli, düzeyde, seviyede. *High- ~ talks have began between the major powers.* (c) (rütbe/derece/nitelik bakımından) eşit, denk, muadil, aynı seviyede. *The two friends remained ~ in rank, but not in salary.* **6.** silme, ağzına kadar dolu. *a ~ teaspoon of salt.* **7. ~ head** : soğukkanlı, sakin, vakur, dengeli, makul. **He answered in a ~ voice** : Vakur bir sesle cevap verdi. **keep a ~ head** : soğukkanlılığını korumak. *She's got a ~ head.* **8. one's ~ best** *k.d.* (bir kimsenin) elinden gelen, (yapabileceği) en iyi. **I'll do my ~ best** : Elimden geleni yaparım. *He said he had tried his ~ best, but couldn't persuade him.* ***e.a.- 1&2. flush, flat, even, smooth, plane, plain, 2. horizontal, 2. equal, 4. even, equable, uniform, 5. equipotential, 7. balanced, steady, calm, sensible, reasonable. k.a.- 1. uneven.***

level[2], *is.* **1.** (kabarcıklı) düzeç, tesviye aleti/ruhu, **2.** (Topoğrafya) nivo, tam yatay durumu gösteren/ölçen teleskoplu alet, bu aletle yapılan ölçü. **to take a ~** : nivo ölçmek, **3.** yatay çizgi/düzlem, **4.** yataylık, yatay durum. **out of ~** : yatay olmayan, eğik, **5.** düzlük, düz arazi. **lay (a place) ~ with the ground** : (bir yeri) dümdüz yapmak, yer ile yeksan etmek, **6.** düz/düzgün yüzey, **7.** düzey, seviye, yükseklik, hiza. *social/ intellectual ~ . The water rose to a ~ of 10 meters.* **This problem is handled at ministerial ~** : Bu sorun bakanlar düzeyinde ele alınıyor. **on a ~ with** : ... ile bir hizada/seviyede. **at a higher/ lower ~** : Daha yüksek/alçak düzeyde. *The noise ~ in the library makes it hard to concentrate.* **8.** aşama, derece, rütbe, mevki, kademe. **professional ~** : meslekî derece/kademe, **9.** başarı derecesi, **10. find one's (own) ~** : lâyık olduğu düzeye/seviyeye/mertebeye/mevkie ulaşmak, kendi seviyesini bulmak. *After failing as a painter, he found his ~ as a political cartoonist.* **11. on the ~** *k.d.* (a) dürüst, samimî, açık kalpli, içi dışı bir, saklısı gizlisi olmayan. **I'm telling you on the ~** : Sana açıkça/samimi olarak söylüyorum. *Is that offer on the ~ ?* (b) düzlükte. *to work on the ~.* ***e.a.*** *- 8. status, rank, 11. (a) honest, sincere, bona fide.*

level[3], *f.* **-eled, -eling** *(Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** (bir yüzeyi) düzeltmek, tesviye etmek. *They used bulldozer to ~ the ground.* **2.** bir düzeye/aynı seviyeye getirmek. **~ up** : dümdüz etmek, bir hizaya getirmek, **3.** yıkmak, yerle bir etmek, dümdüz etmek, toprak seviyesine indirmek. *The tornado ~ed every house in the town. to ~ trees.* **4.** *k.d.* (bir kimseyi) devirmek, yıkmak, yere sermek. **~ a blow at s.o.** : birisine bir darbe indirmek, **5.** (iki veya daha fazla şeyi) eşitle(ştir)mek, eşit yapmak, denkleştirmek, müsavi kılma. *to ~ social classes.* **6.** (tüfek/eleştiri vb.) yöneltmek, tevcih etmek, doğrultmak. **~ accusations against s.o.** : birini suçlamak, birine karşı ithamlarda bulunmak. **to ~ a gun at s.o.** : tabancayı birisine çevirmek. *The soldier ~ed his riffle.* **to ~ a blow a s.o.** : birisine yumruk vurmak/aşketmek. **to ~ an accusation at s.o.** : birisini suçlamak, üstüne suç atmak. *She ~ed a stinging rebuke at the speaker. A serious charge was ~ed at the minister.* **7.** (renk vb.) tekdüze yapmak, yeknesak hâle getirmek, **8.** arazi üzerinde iki nokta arasındaki yükseklik/irtifa farkını ölçmek, bağıl düzeyi belirlemek, seviye ölçmek, nivo kullanmak, **9.** *esk.* (gözünü belirli bir yöne) çevirmek/yöneltmek, **10.** *gen.* **~ off** *hv.* yatay uçmak (havalandıktan sonra veya inişe geçerken), **11.** *gen.* **~ off/out** : düzleşmek, dümdüz/ yatay olmak. *The path climbs for about 200 meters and then ~s off.* **12.** *gen.* **~ with** *argo* doğruyu/gerçeği söylemek, dobra dobra konuşmak. *~ with me about that trip to Chicago. You can ~ with me, what really happened.* **13. ~ off** : (fiyat, istatistik, sonuç vb.) kararlı bir hâle gelmek, artık değişmemek, istikrar kazanmak, (eğri) düzleşmek, yataylaşmak, **14. ~ out** : denkleşmek, denk gelmek, eşitleşmek, eşit/denk olmak, **15. ~ up** : (a) (arazi çukurlarını doldurarak) düzleştirmek, (b) **~ sth. up to** : bir şeyi ... düzeyine çıkarmak/yükseltmek, **16.** *esk.* (düşünce ve maksadı bir şeye) yöneltmek, tevcih etmek. ***e.a.*** *- 1. smooth, flatten, 3. raze, demolish.*

level[4], *zf. esk.* düz/yatay bir şekilde, düzgünce. **to draw ~ with** : aynı seviyeye gelmek/ ulaşmak, eşit olmak, başa baş gelmek.

level crossing, *is.* düz geçit, aynı düzeyde demir yolu geçidi. ***e.a.*** *- grade crossing.*

leveler = leveller, *is.* **1.** düzelteç, düzleyen, düzleştiren, tesviye eden (kimse/alet), **2.** toplumsal eşitlik yanlısı, toplumsal sınıf farklarını ortadan kaldırmak isteyen kimse.

level-headed, *sf.* **1.** soğukkanlı, temkinli, vakur, sağgörülü, sağduyulu, dengeli, ölçülü, mazbut, aklıselim sahibi, **2. ~ness** : soğukkanlılık, temkin, vekar, aklıselim. ***e.a.*** *- 1. sensible.*

leveling rod, *is.* (topoğrafya) mira, seviye farkı ölçmekte kullanılan taksimatlı çubuk.

leveller, *is. Brit.* **1.** *bk.:* **leveler**, **2.** *b.h.* XVII. yy. ortalarında İngiltere'de genel oy hakkı, dinsel hoşgörü ve yazılı anayasa isteyen parti üyesi.

levelly, *zf.* dümdüz, aynı düzeyde, yatay bir şekilde, düz/yatay olarak.

levelness, *is.* düzlük, düzgünlük, yataylık.

lever, *is. &gl.f.* **1.** kaldıraç, manivelâ, **2.** *mec.* vasıta, alet, **3.** (kaldıraçla) kaldırmak.

leverage, *is.&gl.f.* **-aged, -aging 1.** kaldıraçlama : kaldıraç/manivelâ etkisi, kaldıraç kullanma, **2.** (kaldıracın sağladığı) mekanik kazanç, **3.** nüfuz, etkileyebilme/tesir edebilme yetenceği,

müessiriyet, etkenlik, güç. *Organizing to gain greater professional, economic and political ~.* **4.** *tic.* (a) kazancı artırmak için (borç alarak) ek sermaye kullanma(k), sermayeyi artırma(k), (c) bundan doğan kâr/kazanç.

lever escapement, *is.* manivelâlı saat düzengeci.

leveret, *is.* tavşancık, tavşan yavrusu, küçük tavşan.

leverlike, *sf.* kaldıraç gibi, kaldıraçvari, kaldıraca benzer.

leviable, *sf.* **1.** vergiye tâbi, **2.** tarh ve tahsili mümkün.

leviathan, *is.* **1.** (Tevrat'ta adı geçen) iri su canavarı (muhtemelen timsah), **2.** büyük deniz hayvanı (balina vb.), **3.** çok büyük ve güçlü şey (transatlantik vb.).

levier, *is.* **1.** tahsildar, vergi toplayan kimse, **2.** asker toplayan kimse, **3.** savaş açan, **4.** icra memuru, haczeden kimse.

levigate, *sf.&gl.f.* **-gated, -gating 1.** (eğeleyerek) parlatmak/cilâlamak, **2.** (ıslak iken) eğeleyip ince toz hâline getirmek, **3.** ıslatarak ince tozları ayırmak, **4.** *kim.* pelte gibi tektürel bir karışım yapmak, **5.** *bot.* yüzeyi) parlak, cilâlı, düz, **6. levigation** : parlatma, cilâlama, eğeleme, **7. levigator** : parlatan, cilâlayan, eğeleyen.

levin, *is. esk. bk.:* **lightning.**

levirate, *is.* (İbranîlerde eski bir yasaya göre) ölen kardeşinin karısı ile evlenme mecburiyeti. **leviratic(al)** : bu mecburiyetle ilgili.

Levis , *is.* blucin, kaba pamuklu kumaştan yapılmış dar pantalon.

levitate, *f.* **-tated, -tating 1.** havaya kalkmak/kaldırmak, (olağanüstü bir kuvvet etkisiyle) yükselip havada durmak, (spiritizma kuvveti ile veya rüyada) havaya yüksel(t)mek, **2. levitation** : havaya yüksel(t)me/kalkma/kaldırma, **3. levitator** : havaya yükselten/kaldıran.

Levite, *is.* **1.** Levi kabilesinden biri, **2.** (bilhassa Tevrat'ta) Musevî tapınağı kâhinlerinin yardımcısı, **3.** *k.d.* Yahudi, **4. Levitic(al)** : Levi+, Levi'lere ait/özgü, (b) Tevrat'ın Musevî ayinlerini belirleyen üçüncü kitabı ile ilgili.

Leviticus, *is.* Tevrat'ın Musevî ayinlerini belirleyen üçüncü kitabı, Levililer.

levity, *is., ç.* **-ties 1.** hoppalık, hafifmeşreplik, hiffet, hafifseme, önem vermeme. *The situation is too grave for ~.* **2.** düşüncesizlik, münasebetsizlik, şakacılık, **3.** döneklik, kararsızlık, sebatsızlık, **4.** hafiflik. ***e.a.- 1.*** *frivolity, flippancy, triviality, giddiness, hilarity,* ***3.*** *fickleness, inconstancy,* ***4.*** *lightness, buoyancy.* ***k.a.- 1.*** *gravity, seriousness, solemnity, dignity, sobriety, earnestness.*

levo = laevo, *sf. bk.:* **levoratory.**

levo- = laevo- = lev-, *ön ek* "sol, sola". Çoğunlukla ışığın ucaylanım düzlemini sola döndüren cisimler için kullanılır. *ör.: levorotatory.*

levogyrate = laevogyrate = levogyre, *bk.:* **levorotatory.**

levorotation = laevorotation, *is. optik* (ucay düzlemi) sola dönüş. ***e.a.-*** *sinistrogyration.*

levorotatory = levorotary, *sf. optik, kim.* sola dönen (ışık ucaylanım düzleminin bazı kristal ve bileşimlerde sola dönmesi gibi). *bk.:* **dextorotatory.**

levulin, *is. biy.-kim.* levülin : nişastaya benzer renksiz amorf bileşim. Kolayca hidroliz olur ve levüloz verir.

levulinic acid, *is. kim.* levülin asidi : CH3CO(CH2). COOH. Naylon ve plâstiklerin sentezinde veya dezenfektan olarak kullanılan renksiz, kokusuz katı cisim. Şekeri hidroklorik asitle kaynatarak veya timüs guddesinin nükleik asidinden elde edilir.

levulose, *is. biy.-kim. bk.:* **fructose.**

levy[1], *is., ç.* **levies 1.** (zorla veya yasal yollardan) vergi/asker toplama, **2.** (toplanan) vergi/asker, **3. ~ en masse :** topyekûn seferberlik

levy[2], *f.* **levied, levying 1.** (zorla veya yasal yollardan) vergi/asker) toplamak. .... *The government levies taxes to pay its expenses. To ~ troops in time of war.* **2.** vergilendirmek, vergi koymak/ tarh etmek. **~ a tax** : vergi koymak/tarh etmek, **3.** askere celp etmek/çağırmak, **4.** savaş açmak, savaşmak, harp etmek. **~ war on s.o.** : birisiyle savaşmak, **5.** *gen.* **~ on** : haczetmek. **to ~ on s.o.'s property** : birinin malını haczetmek. **to ~ execution on s.o.'s goods** : birinin malına haciz koymak, **6. ~ blackmail** : birine şantaj yapmak, **7. ~ a fine on s.o.** : birinden para cezası almak, **8. ~ a tribute on** : -den haraç almak, **9. levier** : (a) vergi tarh eden/alan, (b) asker toplayan. ***e.a.- 1.*** *collect,* ***2.*** *impose,* ***3.*** *enlist, conscript, draft.*

lewd, *sf.* **1.** kösnülü, şehvet düşkünü, azgın, aşırı şehvetli. *a ~ glance.* **2.** açık saçık, ayıp, müstehcen, edep dışı (dil, şarkı, resim vb). *~ pictures.* **3.** *esk.* (a) adî, kaba, (b) ahlâksız, rezil (kimse), **4. ~ly** : şehvetle, kösnülce, azgınca, edepsizce, **5. ~ness** : kösnülük, şehvetlilik, azgınlık, açık saçıklık, müstehcenlik, ayıplık. ***e.a.- 1.*** *lascivious, 2. obscene, indecent, salacious, 3. (a) low, vulgar, (b) base, vile, evil, wicked.*

lewis = lewisson, *is.* taş kaldıracı, demir kama : yontulmuş taşların özel oyuğuna geçirilerek onları kaldırmaya yarayan kama biçimli demir.

Lewis gun, *is.* hafif makineli tüfek.

lewisite, *is.* levizit : ClCH=CHAsCl2 : ciltte kabarcıklar yapan zehirli gaz, kimyasal savaş aracı.

lex, *is., ç.* **leges** *Lât.* yasa, kanun. ***e.a.-*** *law.*

lexical, *sf.* **1.** sözcül, sözlüksel, bir dilin kelime ve sözlüklerine ait, **2.** sözlük+, sözlüğe ait/ilişkin, **3. ~ meaning** : temel anlam, sözlük birimsel anlam. *bk.:* **grammatical meaning**, **4. ~ity** : sözlüksellik, **5. ~ly** : sözlükle, sözlükle ilgili olarak.

lexicographer, *is.* sözlükçü, sözlük yazarı, kelimeleri derleyerek sözlük hâline getiren kimse.

lexicography, *is.* **1.** sözlük bilgisi, sözlükçülük, sözlük yazma/derleme, **2. lexicographic (al)** : sözlüksel, sözlük bilimsel, **3. lexicographically** : sözlük bilimsel olarak, sözlük bilgisi bakımından/yöntemiyle.

lexicology, *is.* **1.** sözlük bilimi, kelime bilimi : kelimelerin anlam ve köklerini inceleyen bilim, **2. lexicological** : sözlük bilimsel, **3. lexicologist** : sözlük bilimci.

lexicon, *is., ç.* **lexica/ lexicons 1.** sözlük, lügat (özellikle Yunanca/Lâtince/İbranîce), **2.** (belirli bir dil/bilim dalı/toplum sınıfı vb. ne özgü) sözlük, **3.** müfredat, envanter, sicil, kayıt, **4.** bir dildeki anlam birimlerin toptan listesi.

lexicostatistics, *is.* **1.** sözlüksel istatistik : tarihsel amaçla bir dildeki kelimelerin istatistiksel incelenmesi. *bk.:* **glottochronology**. **2. lexicostatistic(al)** : sözlüksel istatistik+.

lex loci, *huk.* yerel yasa, mahallî kanun.

lex non scripta, *huk.* örf, âdet, töre, yazılmamış yasa.

lex scripta, *huk.* yazılı yasa/kanun. ***e.a.-*** *written law, statute law.*

lex talionis = talion, *is.* kısas, misilleme yasası : yapılan kötülüğü aynen suçluya uygulayarak cezalandırma.

ley, *is. bk.:* **1. lea** (1), **2. leu.**

LF = low frequency.

li, *is., ç.* li, Çin uzunluk ölçüsü, takriben 540 m.

Li, *kim. bk.:* **lithium.**

liability, *is., ç.* **-ties 1. liabilities** : (a) borçlar, borçların tümü, (b) pasif, zimmet. *The monthly statement shows the company's assets and liabilities.* **2.** yüküm(lülük), mükellefiyet, taahhüt. **~ for (paying) tax** : vergi (ödeme) yükümlülüğü, **3.** sorumluluk, mes'uliyet. **I don't admit ~ for the accident** : Kazanın sorumluluğunu kabul etmiyorum. **4. liableness** *d.d.*: (hastalığa) istidat. *~ to disease.* **5.** kusur, zaaf, aleyhte olan nitelik. **Her short temper is a ~ in dealing with people** : Toplumsal ilişkilerde sinirli mizacı onun için bir zaaftır. ***k.a.- 1.*** *assets.*

liable, *sf.* **1. ~ to** : hassas, müstait, çabuk etkilenen. **She is ~ to catch cold** : Soğuğa hassastır, çabuk soğuk alır. **2.** muhtemel, ihtimal dahilinde olan. **He's ~ to shout when angry** : Öfkelenince (ekseriya) bağırıp çağırır. **3. ~ for** : sorumlu, mes'ul, yükümlü, mükellef. **He declared that he was not ~ for his wife's debt** : Karısının borçlarından sorumluluk kabul etmeyeceğini bildirdi. **Every man of 20 is ~ for military service** : 20 yaşındaki her erkek askerlikle mükelleftir. **4.** maruz, duçar, tabi. **People who walk on the grass are ~ to a fine of $10** : Çimenler üzerinde yürüyen on dolar cezaya çarptırılır. **The plan is ~ to changes** : Plânda değişiklikler yapılabilir. ***e.a.- 2.*** *likely, 3. responsible, 4. subject.*

liaise, *f.* **-aised, -aising** *Brit.- k.d. gen.* **~ with** : iş birliği yapmak, müşterek hareket etmek, irtibat sağlamak. *An envoy ~s with a foreign government.* **Every unit must ~ with the next unit** : Her birlik komşu birlikle irtibat sağlamalıdır.

liaison, *is., ç.* **-sons** *Fr.* **1.** *As.* irtibat : harekâtı ortak bir amaca doğru geliştirmek için askerî birlikler arasında sağlanan sıkı temas ve iş birliği, **2.** (herhangi bir kuruluşun kısımları arasında) bağlantı, irtibat, temas, iş birliği, **3.** (ka-

dın erkek arasında gizli/gayrîmeşru cinsel) ilişki, münasebet, **4.** *s.bl.* bitiş(tir)me, birleş(tir)me, kelime sonunda normal olarak telâffuz edilmeyen sessiz harfin kendinden sonraki sesli ile birleştirilerek söylenmesi. Fransızcada *les arbres* gibi, **5.** (aşçılıkta) çorba ve salçaları koyulaştıran katkı (krema ve yumurta sarısı gibi).

liana = liane, *is. bot.* tırmanıcı bitki : sıcak ülke ormanlarında yetişen ve sarmaşık gibi ağaçlara tırmanan çeşitli bitkilerden her biri.

lianoid, *sf. bot.* tırmanıcı, sarmaşık gibi.

liar, *is.* yalancı.

liard, *is., ç.* **liards** eski Fransız gümüş parası (XV. yy. dan 1793'e kadar kullanılmıştır).

Lias, *is.* alt Jura katmanı : Jura devri kayalarının en alt tabakası. **~sic** : bu katmanla ilgili.

lib, *is. k.d.* özgürlük, serbestlik, toplumsal devrim. **Women's ~** : Kadın özgürlüğü.

Lib. = **1.** Liberal, **2.** Liberia, **3.** Libya.

lib. = **1.** book, **2.** librarian, **3.** library.

libation, *is.* **1.** mabutlar şerefine şarap vb. nin yere dökülmesi, **2.** bu şekilde dökülen şarap vb., **3.** (şaka) (a) içki, (b) işret, içki âlemi, **4. ~al = ~ary** : içkili, içki âlemi ile ilgili.

libel, *is.&gl.f.* **-beled, -beling** *(Brit.:* **-belled, -belling)** **1.** *huk.* (a) şeref kırıcı yayın, kötüleyici/küçük düşürücü yerme. **The actor brought suit against the columnist for ~** : Aktör, fıkra yazarı aleyhinde hakaret davası açtı. (b) yazılı hakaret/iftira, küçük düşürücü /müstehcen yazı/resim vb. yayınlama. *bk.:* **slander**. **2.** (herhangi) iftira, karalama, hakaret, şeref kırıcı/küçük düşürücü eylem, **3.** *huk.* dilekçe, istida, arzuhal, **4.** *esk.* risale, kısa bilimsel inceleme/tez, **5.** neşren hakaret etmek, şeref kırıcı/küçük düşürücü yayın yapmak. *The candidate charged that his opponent ~ed him in the article.* **6.** *gen.* **~ against/on** : iftira etmek, kara sürmek/çalmak. ***e.a.-*** *2. aspersion, defamation, calumny, smear, slur, vilification, obloquy,* ***5&6.*** *vilify, slur, derogate, discredit, slander, defame, revile, disparage, blacken, calumniate, asperse.* ***k.a.-*** *2. vindication, apology,* ***5&6.*** *vindicate, apologize, retract.*

libelant = libellant, *is.* **1.** *huk.* karacı, iftiracı, müfteri, neşren hakaret eden kimse, **2.** davacı, iftira davası açan.

libelee = libellee, *is.* davalı, aleyhinde hakaret/iftira davası açılan kimse.

libeler = libeller = libelist = libellist, *is.* karacı, iftiracı, şeref kırıcı/küçük düşürücü yayın yapan kimse.

libelous = libellous, *sf.* aşağılayıcı, küçük düşürücü, şeref kırıcı, hakaretâmiz, tahkir edici. **~ly** : aşağılarcasına, küçük düşürücü/şeref kırıcı bir şekilde, hakaret edercesine.

liber[1], *is. bot. bk.:* **phloem.**

liber[2], *is., ç.* ***libri/libers*** *Lât.* kütük, sicil defteri, sicil, resmî kayıt defteri.

liberal, *sf.&is.* **1.** açık/hür fikirli, serbest/açık düşünceli, liberal, din ve politikada ilerleme ve devrim yanlısı. **~ opinions** : serbest fikirler. **~ Party** : Liberal Parti. **a ~ mind/thinker** : serbest düşünen kimse, **2.** liberal : ilerici politik reformları savunan partiye ait, liberal parti üyesi, **3.** temsilî, hükûmet yanlısı : aristokrasi ve monarşiye karşı gelen, **4.** yasalarla teminat altına alınmış geniş özgürlük taraftarı, **5.** geniş ölçüde fikir ve söz hürriyeti taraftarı, **6.** hoşgörücü, müsamahakâr, **7.** cömert, eli açık, mükrim. *a ~ donation. a ~ supporter of the hospital.* **8.** bol, mebzul, bereketli, zengin. *He put in a ~ supply of coal for winter.* **9.** (anlam, yorum) serbest, geniş görüşlü, mutaassıp olmayan. *a ~ interpretation of the Bible.* **10.** genel, ihtisaslaşmamış, tek bir alana münhasır olmayan, geniş serbest düşünceye yer veren, **11. ~ly** : (a) serbestçe, ilerici/devrimci görüşle, açık/hür fikir ve düşünce ile, (b) cömertçe, bol bol, **12. ~ness** : (a) serbestlik, açık/hür fikirlilik, ilericilik, devrimcilik, (b) cömertlik, eli açıklık. ***e.a.-*** *1. progressive, radical,* ***6.*** *unprejudiced, tolerant,* ***7.*** *generous, munificient,* ***8.*** *ample, plentiful, abundant,* ***9.*** *free.* ***k.a.-*** *1. conservative, reactionary,* ***6.*** *intolerant.*

liberal arts, *is.* edebiyat bölümü : edebiyat, felsefe, dil, tarih ve toplumsal bilimleri içine alan üniversite dersleri grubu (karşıtı: fen, mühendislik ve meslek dersleri).

liberal education, *is.* (ihtisaslaşmamış/geniş konuları kapsayan) edebiyat dersleri öğretimi/öğrenimi.

liberalise/liberalisation/liberaliser, *Brit. bk.:* **liberalize/liberalization/liberalizer.**

liberalism, *is.* **1.** açık/serbest/hür düşünce, serbest fikirlilik, **2.** liberallik, liberal partinin politika, ilke ve uygulaması, **3.** kişisel özgürlüğün, insan hak ve hürriyetlerinin hükûmet tarafından güvence altına alınmasını savunan toplumsal ve politik felsefe, **4.** dinsel inanışlarda geleneklerden ve dinsel otoriteden bağımsızlığı savunan çağdaş Protestanlık, **5.** *fel.* erkincilik : herkese duyunç, inanç, düşünce özgürlüğü tanınmasının gerekli olduğunu savunan, özgür düşünüşe bağlı dünya görüşü, **6. liberalist** : erkinci/ilerici/özgürlükçü/liberal (kimse), **7. liberalistic** : erkinci, ilerici, özgürlükçü, liberal.

liberality, *is., ç.* **-ties 1.** cömertlik, eli açıklık, el açıklığı, **2.** cömertçe verilen hediye, **3.** serbest fikirlilik, fikir serbestliği/erkinliği/özgürlüğü/genişliği, **4.** (fiziksel özelliklerde) genişlik, büyüklük, irilik, cesamet, **5.** *bk.:* **liberalism**. ***e.a.- 1. generosity, bounty***

liberalize, *f.* **-ized, -izing 1.** erkinleş(tir)mek, liberalleş(tir)mek, **2.** geniş/açık fikirli olmak/kılmak, **3.** (yasalarla) daha geniş serbestlik vermek, **4.** liberal yapmak/olmak, **5. liberalization** : erkinleş(tir)me, liberalleş(tir)me, geniş/açık fikirli olma/kılma, **6. liberalizer** : erkinleştiren, liberalleştiren, geniş/açık fikirli kılan, (yasalarla) daha geniş serbestlik veren.

liberate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** serbest bırakmak, azat etmek, **2.** (esirlikten, düşman istilâsından vb.) kurtarmak, halâs etmek, **3.** salıvermek, koyvermek, **4.** *kim.* açığa çıkarmak, bileşimden ayırarak serbest hâle getirmek, **5.** *argo* yağma etmek, talan etmek, yağmacılık yapmak. ***e.a.- 1. free, release, deliver, loose, 2&4. release, 3. disengage, 5. loot, plunder.***

liberation, *is.* **1.** serbest bırak(ıl)ma, azat etme/olma, **2.** (esirlikten, düşman istilâsından vb.) kurtar(ıl)ma, kurtuluş, **3. ~al** : kurtuluş+, serbestlik+.

liberative = liberatory, *sf.* kurtarıcı, serbest bırakıcı.

liberator, *is.* kurtarıcı, kurtaran, serbestliğe kavuşturan.

libertarian, *sf.&is.* **1.** hürriyetçi, hürriyet taraftarı, özellikle düşünce ve davranış serbestliği yanlısı (kimse), **2.** serbest irade doktrinini savunan (kimse). *bk.:* **necessitarian, 3. ~ism** : hürriyetçilik, fikir hürriyeti taraftarlığı.

liberté, égalité, fraternité, *Fr.* özgürlük, eşitlik, kardeşlik (Fransız İhtilâlinin simge sözü). ***e.a.- liberty, equality, fraternity.***

liberticide, *is.* **1.** özgürlüğün/hürriyetin yok edilmesi/imhası, **2.** özgürlük düşmanı, özgürlüğü yok eden kimse, **3. liberticidal** : özgürlüğü yok edici.

libertinage, *is.* ahlâksızlık, sefahat, hovardalık.

libertine, *sf.&is.* **1.** ahlâksız/adî/rezil/sefih/hovarda (kimse), **2.** *esk.* başıboş, serazat, hiçbir düzen/nizam tanımayan, **3.** (eski Roma'da) azatlı köle, serbest bırakılmış esir. ***e.a.- 1. profligate, rake, lecher, roué, debauchee, sensualist, amoral, lascivious, lewd, 2. unretsrained, uncontrolled. k.a.- 1. prude.***

liberty, *is., ç.* **-ties 1.** özgürlük, serbestlik, hürriyet. **~ of conscience** : vicdan hürriyeti/özgürlüğü. **~ of speech** : söz hürriyeti. **~ of press** : basın özgürlüğü. **civil ~** : şahsî hürriyet, masuniyet. **political ~** : siyasî hürriyet. **religious ~** : din özgürlüğü, **2.** bağımsızlık, istiklâl. *The colony finally won its liberty.* **3.** kurtuluş, **4.** *gen.* **liberties** : cür'et, küstahlık, lâubalîlik, fazla serbestlik. *Using them without asking permission is a bit of a ~.* **5.** *den.* izin, **6.** imtiyaz, muafiyet, müsaade, izin, **7. at ~** : (a) serbest, özgür, başıboş. *The escaped lion is still at ~.* **set at ~** : serbest bırakmak, azat etmek. **be at ~ to do sth.** : bir şeyi yapmakta serbest olmak. *You are at ~ to choose any of these books.* (b) işsiz, (c) izinli, yetkili, istediğini yapabilen, istediği gibi davranabilen. **You are not at ~ to change the wording** : İfadeyi değiştirmeye yetkili değilsiniz. **8. take the ~ of (doing sth.)** : (a) cesaret etmek, cür'et/yüreklilik göstermek, (b) sırnaşıklık/küstahlık/saygısızlık/ yüzsüzlük etmek, küstahlaşmak, lâubalîleşmek. **He was not the sort of man with whom one took liberties** : Ona karşı hiç kimse lâubalîlik yapamazdı. ***e.a.- 1. freedom, 2. independence, 3. liberation, 5. shore leave, 6. franchise, permission, licence, privilege, immunity, 7. (a) free, (b) unemployed.***

liberty cap, *is.* azat külâhı : eski Roma'da azat edilen esirlere verilen yumuşak konik külâh ki özgürlük simgesi olarak kullanılırdı. *bk.:* **Phrygian cap.**

libertyman, *is., ç.* **-men** *Brit.* izinli bahriyeli.

libidinal, *sf.* sevgeç. ~ **object** : sevgeç konusu : sevgecin yöneldiği ve duyarlı olduğu kişi ya da nesneler. **~ly** : sevgeçle.

libidinous, *sf.* **1.** kösnül, şehevî, şehvanî, cinsel içgüdüye ait. **2.** kösnülü, şehvetli, azgın, şehvet düşkünü, **3. ~ly** : kösnülce, şehevî/şehvanî olarak, şehvetle, azgınca, **4. ~ness** : kösnülük, şehvet, azgınlık, şehvet düşkünlüğü. ***e.a.-*** *2. lustful, lewd.*

libido, *is.* **1.** kösnü, şehvet, cinsel arzu, **2.** *psikol.* sevgeç, libido : ilkel benliğe bağlı ve genel anlamda cinsel özlem denebilecek ruhsal güç ya da diriklik.

libra[1], *is., ç.* **-brae** libre, eski Roma tartı birimi 327 gram.

libra[2], *is., ç.* **-bras** *esk.* Peru altın lirası = 100 *centavos.* **sol** *d.d.*

Libra, *is. astr.* Terazi burcu, Zodyak'ın, yedinci burcu.

librarian, *is.* **1.** kütüphaneci, **2.** kitaplık memuru, **3.** kütüphane müdürü, **4. ~ship** : kütüphanecilik.

library, *is., ç.* **-braries 1.** kütüphane, kitaplık. **reference** ~ : araştırma/kaynakça kütüphanesi, kitapları ödünç vermeyip bina içinde okunmak üzere veren kütüphane. **walking** ~ : ayaklı kütüphane, çok bilgili kimse, her şeyi bilen kişi. **mobile/travelling** ~ : gezici/seyyar kütüphane, **2.** kütüphane binası, **3.** aynı matbaada basılan aynı tür kitaplar dizisi, **4.** bir şahsa ait kitapların tümü, **5.** ödünç verme kitaplığı. **circulating** ~ = **lending** ~ : ödünç kitap veren kütüphane. **public** ~ : halk kütüphanesi, **6.** *bil.* (a) yordamlık : bir bilgisayar dizgesinde kullanıma hazır biçimde tutulan izlence ve yordamlar topluluğu, (b) ~ **of data** : veri kitaplığı, **7.** ~ **binding** : maroken/sağlam cilt, **8.** ~ **card** : kütüphane kartı : kütüphaneden ödünç kitap alanlara verilen kimlik kartı, **9.** ~ **of Congress** : Kongre kütüphanesi : Washington D.C. deki Amerikan millî kütüphanesi (1800'de kurulmuştur), **10.** ~ **paste** : beyaz zamk : nişastadan yapılmış kalın, beyaz zamk, **11.** ~ **science** : kütüphanecilik (bilgisi).

librate, *gs.f.* **-brated, -brating 1.** salınmak, sallanmak, (iki nokta arasında)titreşmek, **2.** (havada) dengede kalmak/durmak. ***e.a.-*** *1. oscillate, waver, 2. hover, remain balanced.*

libration, *is.* **1.** titreşim, salınım, **2.** *astr.* titreşim: gök cisminin (özellikle ayın) denge konumu etrafında yavaş yavaş sallanması, **3. ~al** : titreşimsel, **4. libratory** : titreşimli, salınımlı, titreşimsel. salınımsal. ***e.a.-*** *1. oscillation.*

librettist, *is.* opera metni yazarı.

libretto, *is., ç.* **-brettos/-bretti 1.** opera metni/güftesi, **2.** opera kitabı.

libri, *ç. is.* kütükler, sicil defterleri. Tekili : **liber.**

libriform, *sf. bot.* kalburumsu, kalbur damar şeklinde.

Libya, *is.* **1.** Libya, **2. ~n** : Libyalı, Libya+, eski Libyalıların konuştukları Berberî dili. **3. ~n Desert** : Libya Çölü.

lice, *ç. is.* bitler. Tekili : **louse.**

licence, *is.&f.* **-cenced, -cencing** *bk.:* **license.**

licenceable, *sf. bk.:* **licensable.**

license, *is.&f.* **-censed, -censing 1.** belge, lisans, ruhsat(name), izin (tezkeresi). *The barber hung his ~ on the wall.* ~ **tax** : içki satışı için verilen ruhsat harcı. **export/import** ~ : ihracat/ithalât ruhsatı, **2.** ehliyet(name). **driving** ~ : şoförlük/sürücü ehliyeti. ~ **plate** : (oto) plâka, **3.** bile bile kural ve törelerden ayrılma (özellikle edebî ve artistik maksatlarla). *Poetic ~ is the freedom from rules that is permitted in poetry.* **4.** (a) aşırı serbestlik, çapkınlık, (b) gevşeklik, kayıtsızlık, **5.** lisans, başkasına ait patenti kullanma hakkı, **6.** izin/ruhsat/yetki vermek, izin belgesi/lisans/ehliyetname vermek, **7. licensable** : izin/ruhsat/ehliyet/lisans verilebilir. ***NOT*** : Bilhassa İngiltere ve Kanada'da **licence** kelimesi isim olarak kullanılır, fiil olarak **license** şeklindeki yazılış tercih edilir.

licensee, *is.* ruhsatneme/ehliyetname sahibi, kendisine izin/ruhsat/yetki verilen kimse.

licentiate, *is.* **1.** ruhsatlı/izinli/ehliyetli/yetkili kimse, resmî bir makamdan (üniversite vb.) bir meslek icrası için resmen izin almış kimse, **2.** üniversiteden diplomalı : *bachelor'* dan yukarı, doktoradan aşağı derecede diploma sahibi, **3. ~ship** : izinli/ehliyetli/ruhsatlı olma, **4. licentiation** : ruhsat/ehliyet verme, özellikle hekimlik ruhsatı verme.

licentious, *sf.* **1.** kösnülü, şehvetli, azgın, şehvet düşkünü, **2.** ahlâksız, yasa/töre/ahlâk kuralı tanımayan, **3.** uçarı, çapkın, **4. ~ly** : ahlâksızca; şehvetle, azgınlıkla, **5. ~ness** : ahlâksızlık; azgınlık, şehvet düşkünlüğü. ***e.a.- 1. lewd, lascivious, 2. lawless, immoral, abandoned, profligate. k.a.- 2. lawful.***

lichee, *is. bk.:* **litchi.**

lichen, *is.&gl.f.* **1.** *bot.* liken, yosun, (yosunların genel adı), **2.** *patol.* liken, daüşşeyb, deride kabarcıklar şeklinde görülen bir cilt hastalığı, **3.** yosunlaşmak, yosun tutmak, yosunlarla kaplanmak, **4. ~like** : yosunumsu, yosun gibi, yosuna benzer, **5. ~oid** : yosunlu, yosuna/likene benzer, **6. ~ose = ~ous** : yosunlu, yosun kaplı, yosun tutmuş, yosunlarla ilgili.

lich gate = lych gate, *is.* damlı kapı : bilhassa İngiltere'de kilise avlusunda cenazenin konulup papazın beklendiği üstü damlı kapı.

lichi, *is., ç.* **-chis** *bk.:* **litchi.**

licht(ly), *is.&f.&sf.&zf. İsk. bk.:* **light(ly).**

licit, *sf.* **1.** yasal, meşru, caiz, mubah, yasaya/kanuna uygun, **2. ~ly** : yasal/meşru olarak, yasaya/kanuna uygun bir şekilde, **3. ~ness** : yasallık, meşruiyet, yasaya/kanuna uygunluk. ***e.a.- 1. legal, lawful, permitted, legitimate. k.a.- 1. illicit, illegal, unlawful, forbidden, banned, prohibited.***

lick[1], *gl.f.* **1.** yalamak, **2. ~ up/off/from** : yalayıp yutmak, bir şeyin üstündeki zamkı/yiyeceği vb. dil ile yalayıp bitirmek. *The cat ~ed up the spilt milk.* **3.** (dalga, alev vb.) yalayıp/sıyırıp geçmek, **4.** *k.d.* (a) (ceza olarak) pataklamak, bir temiz dayak atmak, (b) yenmek, alt etmek, galip gelmek, galebe çalmak, (c) üstün gelmek, baskın çıkmak, (yarışmada vb.) geçmek, **5. ~ into shape** *k.d.* (sıkı çalışma sonunda) şekil/biçim vermek, hazırlamak, tamamlamak, mükemmelleştirmek, tekemmül ettirmek, adam etmek, **6. ~ s.o.'s boots** : yaltaklanmak, el etek öpmek, çanak yalamak. **He is not fit to ~ that man's boots** : Onun eline su dökemez/kesip attığı tırnak olamaz. **7. ~ clean** : yalayıp temizlemek, **8. ~ one's chops/lips** : (yemek beklerken) yalanmak, ağzının suyu akmak, **8. ~ the dust** : yenilmek, mağlup olmak, kahrolmak, öldürülmek, **9. This ~s me = It's got me ~ed** : Buna akıl erdiremem/aklım ermez, **10. as hard as he could ~** : alabildiğine koşarak, bütün hızı ile, **11. ~ s.o.'s arse** : (birinin) kıçını yalamak, yaltaklanmak, dalkavukluk etmek, **12. ~ one's wounds** : yarasını kendisi sarmak, başının çaresine bakmak.

lick[2], *is.* **1.** yalama, yalayış, **2.** yalam, bir yalayışta alınan miktar, **3. salt ~** *d.d.* hayvanların yaladıkları doğal tuz, **4.** *k.d.* (a) sille, tokat. **give s.o. a good ~** : birine müthiş bir tokat aşketmek. (b) kısa süreli anî gayret, bir çırpıda yapılan iş. **Before we go out I'll just give the room a quick ~** : Çıkmadan önce odayı çabucak derleyip toparlayacağım. (c) hız, sür'at, çabukluk. *He came down the road at a great ~.* (d) az miktar, küçük şey. **a ~ of** : azıcık, birazcık. *Give me a ~ of your chocolate. He didn't do a ~ of work.* **This door needs a ~ of paint** : Bu kapı azıcık boya istiyor. **5. ~ and a promise** *k.d.* yarım yamalak, baştan savma, gelişigüzel, üstünkörü. **give oneself a ~ and promise** : kendine biraz çeki düzen vermek, **6. ~s** : fırsat, şans. **last ~s** : son fırsat. **I'm sure you'll get your ~s in later** : Eminim ki yakında eline fırsat geçer. ***e.a.- 4. (a) blow, thwack, thump, rap, slap, cuff, buffet, (c) speed, clip, 6. opportunity, chance, turn.***

licker, *is.* yalayan.

lickerish = liquorish, *sf. esk.* **1.** obur, boğazına düşkün, pisboğaz, **2.** çok arzulu/hevesli/istekli, gözü doymaz, **3.** kösnülü, kösnük, şehvetli, azgın, sefih, çapkın, ahlâksız, kadın düşkünü, **4.** *esk.* iştah verici, **5. ~ly** : oburlukla, oburcasına, istekle, şehvetle, **6. ~ness** : oburluk, pisboğazlık; aşırı istek; kösnü, şehvet. ***e.a.- 2. greedy, longing, desirous, 3. lustful, lecherous. eş ses.- licorice.***

lickety-split, *sf. k.d.* doludizgin, çarçabuk, çabucak, göz açıp kapayıncaya kadar. *She was off down the sidewalk ~ before they could stop her.* ***e.a.- rapidly, headlong.***

licking, *is.* **1.** *k.d.* (a) dayak, kötek, sopa, patak, (b) yenilgi, yenilme, hüsran, hayal kırıklığı, aksilik, **2.** dayak atma, dövme, pataklama, sopa çekme. ***e.a.- 1. (a) beating, thrashing, (b) disappointment, setback.***

lickspit = lickspittle, *is.* dalkavuk, yaltakçı, çanak yalayıcı, alçak, aşağılık, adî. ***e.a.- flatterer, toady, fawning, contemptible.***

licorice, *is.* **1.** *bot.* meyan *(Glycyrrhiza glabra),* **2.** meyan kökü, **3.** baklagillerden meyana benzer herhangi bitki, **4.** meyankökü hulâsası, **5.** meyan kökü hulâsasından yapılmış şekerleme.

lictor, *is.* (eski Roma'da) baltacı, yüksek memurların önünde giden ve elinde değneklerle sarılmış bir balta taşıyan subay. **~ian** : baltacı, baltacıya benzer.

lid, *is.&gl.f.* **lidded, lidding 1.** kapak. *the ~ of a box.* **snap ~** : yaylı kapak, **2.** göz kapağı, **3.** *bot.* tohum/meyve kapağı, tohum zarfı kapağı, **4.** *argo* şapka, **5.** *ABD- argo* 28 gramlık bir paket haşiş/merihuana, **6.** (kapağını) kapa-(t)mak, kapak koymak/yapmak, **7. lift/take/blow the ~ off** : (rezaleti/skandalı/yolsuz işleri) açıklamak, açığa vurmak, göz önüne sermek, *k.d.* kirli çamaşırları ortaya dökmek. **The newspaper articles took (or blew) the ~ off his illegal activities** : Gazeteler onun yaptığı yolsuzlukları açıkladılar. **8. flip one's ~** *argo* (a) tepesi atmak, zıvanadan çıkmak, sabrı tükenmek, (öfkeden) deliye dönmek, (b) delirmek, aklını kaçırmak, **9. keep the ~ on** : duruma hâkim olmak, dizginleri elinde tutmak, serbest ve bozucu hareketlere meydan vermemek, **10.** sınırlandırma, tahdit, yasak, engel. **put the ~ on** : son vermek, sona erdirmek, durdurmak, önlemek, engel olmak, yasaklamak. **Put the ~ on gambling** : Kumar oynamayı yasaklamak. **Put a ~ on further release of information** : Daha fazla haber sızmasını önlemek. **11.** şanssızlık, felâket, olaylar dizisinin en son ve en fecisi. **That puts the ~ on it** : Bir bu eksikti! *argo* Bu, üstüne tüy dikti. ***e.a.- 2. eyelid, 3. operculum, 10. (a) curb, check, restraint, put an end.***

lidar, *is.* [= **LI**ght ra**DAR**] ışıklı radar : lazer ışınları ile havadaki tozların, kirletici maddelerin miktar, yoğunluk ve yüksekliğini ölçen meteoroloji aleti.

lidded, *sf.* kapaklı.

lidless, *sf.* **1.** kapaksız, **2.** (göz) kapaksız, göz kapağı olmayan, **3.** *esk.* uyanık, tetikte, ihtiyatlı, müteyakkız. ***e.a.- 3. vigilant, watchful.***

lido, *is.*, *ç.* **lidos 1.** açık hava yüzme havuzu, **2.** lüks plâjlı sayfiye yeri, **3.** *b.h.* Venedik civarında bir ada.

lidocaine, *is.* lidokeyn, C14H22N2O : hidroklorik şekli mevzîî anestetik olarak ve kalp atışını düzenlemede kullanılan kristalli bileşim.

lie, *is.&f.* **lied, lying 1.** yalan, düzen, uydurma, palavra. **to tell ~s** : yalan söylemek. **That's a ~** ! Yalan! Yalan söylüyorsun! **a barefaced ~** : apaçık/düpedüz/göz göre göre yalan. **a white ~** : zararsız/masum yalan, iş bitiren yalan. **a pack of ~s** : yalan dolan, bir sürü yalan, **2.** hile, sahtekârlık, düzenbazlık. **to act a ~** : sahte davranmak, sahtekârlık yapmak, **3.** yalancılık, yalan söyleme, aldatma, **4. give the ~ to** : (a) birisini yalancılıkla itham etmek, yalanlamak, tekzip etmek, (b) yalancı(lığını meydana) çıkarmak, yalanlamak, yalan olduğunu ispat etmek/göstermek, **5.** yalan söylemek. *The witness lied to the jury.* **6.** aldatmak, sahtekârlık yapmak, **7. ~ away s.o.'s reputation** : yalan söyleyerek gözden düşmek/başkalarının güvenini kaybetmek, **8. ~ in one's throat (or teeth)** : çok yalan söylemek, korkunç yalanlar söylemek. **He's lying in his teeth** : Baştan başa/hep yalan söylüyor. (İşi gücü yalan dolan!) **9. ~ like a gas-meter/like a lawyer** : avukat gibi (daima) yalan söylemek, **10. ~ like a trooper** : çok yalan söylemek, **11. ~ oneself out of a difficulty** : yalan söyleyerek zor bir durumdan kurtulmak. **He tried to ~ his way out of it** : Yalan söyleyerek işin içinden sıyrılmak istedi. **He lied his way into the job** : Yalan dolan ile işe girdi. **12. ~ oneself into / out of a scrape** : yalan söyleyerek başını belâya sokmak/belâdan sıyrılmak, **13. ~ out of it** : yalan söyleyerek bir işten sıyrılıvermek. ***e.a.- 1. falsehood, prevarication, falsification, fib, 2. imposture, 4. (a) contradict, (b) belie, 6. falsify, prevaricate, fib, fabricate, misstate. k.a.- 1. truth, fact, veracity.***

lie[2], *f.* **lay, lain, lying 1.** *gen.* **~ down** : yatmak, uzanmak. **~ sick** : hasta yatmak. **~ on one's side** : yan yatmak. **~ on the ground** : yere yatmak/uzanmak. **~ down on the couch** : kanapeye uzanmak. **She lay in bed until 10 o'clock** : Saat 10'a kadar yataktan kalkmaz. **She was lying face downward** : Yüzükoyun yatıyordu. **2.** gömülü/medfun olmak. **Here lies my father** : Babam burada medfundur. **His body lies in Çamlıca** : Mezarı Çamlıca'dadır. **3.** (bir cisim) durmak, bulunmak, kalmak. *The book was lying on the table.* **to ~ under suspicion** : şüphe/zan altında kalmak, **4.** (belirli bir konumda/durumda/yerde vb.) durmak. **to ~ idle** : atıl durmak. *The*

book lay open on the table. His food lay untouched while he told us the story. **during the years that ~ before us** : önümüzdeki yıllarda, **5.** olmak, bulunmak, mevcut olmak. **~ in ruins** : harap olmak. **~ at the point of death** : ölmek üzere/ölümün eşiğinde olmak. **He knows where his interests ~** : Çıkarının nerede olduğunu bilir. **A brilliant future ~s before you** : Önünde parlak bir istikbal var. **The whole world lay at her feet**: Bütün kapılar ona açıktı/Her şey emrinde idi. **It does not ~ within my power to decide** : Karar vermek benim elimde değil/karar vermeye yetkim yok. *The fault ~s here. Obstacles ~ in the way.* **6.** yerleşmek, kalmak, kâin olmak. **The snow never ~s there** : Orasını kar tutmaz/kar orada (fazla) kalmaz. **7.** uzanmak, upuzun yatmak, uzatılmak. **He lay helpless on the floor** : Çaresiz yere upuzun yatmıştı. **8.** *gen.* **~ in** : ibaret olmak, dayanmak, istinat etmek. **The cure ~s in education** : Çaresi eğitimdir/çözümü eğitime dayanır. **The difference ~s in the fact that...** : Farkı ...-dan ibarettir. **9.** yönelmek, teveccüh etmek, belirli bir yön almak/yönde olmak, **10.** *huk.* (kanunen) caiz olmak, şayanıkabul olmak. **No appeal ~s against the decision** : Karar temyiz edilemez. **11.** *esk.* konaklamak, gecelemek, geceyi geçirmek, **12. ~ about/around** : (a) bir köşeye atılmak, meydanda kalmak, ötede beride/darmadağınık durmak. *The bottles and knives were left lying around overnight.* (b) tembellik/haytalık yapmak, hiçbir iş yapmamak, **13. ~ back** : sırtüstü yatmak, **14. ~ behind** : (bir şeyin) sebebi olmak. *It's this kind of irresponsibility that lay behind the crisis.* **15. ~ by** : (a) ara/mola vermek, (işi/faaliyeti) geçici olarak durdurmak, (b) bir köşeye atılmak, işe yaramamak, atıl kalmak, (c) (ilerdeki ihtiyaç için) bir kenarda durmak, **16. ~ down on the job** *k.d.* (işi) savsaklamak, yan çizmek, atlatmak, görevden kaçınmak, **17. ~ in** : (a) loğusa olmak, loğusa yatağında yatmak, (b) *Brit.* (sabahleyin) yataktan geç kalkmak, **18. ~ in state** : (cenaze) resmî bir yere halk tarafından ziyaret edilmek üzere konulmak, **19. ~ in wait** : pusuya yatmak, **20. ~ low** : (a) saklanmak, gizlenmek, (b) maksadını/niyetini saklamak/gizli tutmak, **21. ~ off** *den.* alargada/açıkta yatmak, kıyıdan veya başka gemiden uzak durmak, **22. ~ over** : (a) ertelenmek, tehir edilmek, sonraya bırakılmak, (b) askıda/muallâkta kalmak, (c) bir yana yatmak, **23. ~ to** *den.* geminin başını rüzgâra çevirip durmak, orsa alabanda eğlendirmek, **24. ~ up** : (a) (hasta) yatmak, yatakta kalmak. *Take this pill and ~ up for a while.* **25. ~ with** : (a) görevi/işi olmak, (yetki/sorumluluk bir kimseye) ait olmak. **The decision ~s with him** : Karar ona aittir/onun elindedir. **It ~s with you to decide** : Karar vermek sana aittir. **The burden of proof lies with the accuser** : İspatlamak sorumluluğu davacıya aittir. (b) *esk.* birisi ile yatmak, cinsî münasebette bulunmak, **26. ~ with one's ears back** : kulağı kirişte beklemek, **27. as far as in me lies** : elimden geldiği kadar, bütün gücümle/kuvvetimle, **28. let sleeping dog ~** : meseleyi kurcalama, işleri kendi hâline bırak, uyuyan yılanı uyandırma, **29. take lying down** *k.d.* itirazsız/olduğu gibi/kolayca kabul etmek, ses çıkarmamak, (bir şeye) boyun eğmek, göz yummak, (bir hakareti vb.) alttan almak. **He won't take it lying down** : Kolay kolay kabul etmeyecek. **I refuse to take that lying down** : Buna göz yumamam. **We will not take your insults lying down** : Hakaretlerinizin altında kalamayız. **30. Time ~s heavy on my hands** : İşsizlikten sıkılıyorum. ***e.a.-*** *1. recline, 8. consist, be grounded, 11. lodge, sojourn, 16. shirk.* ***k.a.-*** *1. stand.*

lie[4], *is.* **1.** yatma, uzanma, yatış, uzanış, **2.** (bir şeyin bulunduğu) durum, vaziyet, duruş, **3.** (hayvan) in, yuva, yatak, **4. lie-down** *k.d.* (yatarak) kısa istirahat, (istirahat için) uzanma/yatma, **5. the ~ of the land** *bk.:* **lay of the land.**

lie-abed, *is.* uykucu kimse.

liebfraumilch, *is. Alm.* beyaz şarap, Ren şarabı.

lied, *is., ç.* ***lieder*** *Alm.* **1.** şarkı, türkü, **2.** şarkı güftesi, şiir, kaside.

Liederkranz , *is.* **1.** içi kremli, yumuşak, keskin bir peynir, **2.** Alman erkek korosu, musiki cemiyeti.

lie detector, *is.* yalan göstermeci : nabız atışını ölçerek bir kimsenin sorulanlara verdiği yanıtların doğru veya yanlış olduğunu gösteren alet. ***e.a.-*** *polygraph.*

lief, *sf.&zf.* **1.** memnuniyetle, seve seve, isteyerek, maalmemnuniye, tercihen, daha iyi. **I would as ~ go as stay** : Gitsem de olur, gitmesem de. **I'd as ~ stay here** : Burada memnuniyetle kalırım. **I would as ~ not go** : Gitmesem daha iyi olur. **I would as ~ die as do this** : Bunu yapmaktansa ölmek daha iyi. **I would as ~ die as tell a lie** : Ölsem bile yalan söylemem/Yalan söylemektense ölmeyi tercih ederim. **I would ~er have died** : Keşki ölseydim/ölsem daha iyi olurdu, **2.** *esk.* istekli, arzulu, hahişger, gönüllü, **3.** *esk.* sevgili, aziz, muazzez, **4. ~ly** : isteyerek, seve seve, memnuniyetle. ***e.a.- 1. gladly, willingly, lieve, 2. willing, desirous, 3. dear, beloved, treasured.***

liege, *is.&sf.* **1.** kendisine biat edilen derebeyi veya hükümdar, **2.** uyruk, kul, köle, metbu, bir derebeyi veya hükümdar himayesine girip kendini onun hizmetine adayan sadık kişi, **3.** sadık, kendini adamış. **The ~ adherents of a cause** : Bir davaya kendini adayanlar. **4.** derebeyine/hükümdara biat eden, **5. ~ lord** : derebeyi, metbu, kendisine uyruk olunan kimse. ***e.a.- 3. loyal, faithful.***

liegeman, *is., ç.* **-men 1.** uyruk, kul, köle, metbu, tebaa, **2.** serdengeçti, sadık taraftar. ***e.a.- 1. vassal, subject, 2. faithful follower.***

lie-in, *is. Brit.- k.d.* **1.** sabahleyin geç kalkma, yatakta (uzun süre) yatma/uzanma, **2.** (protesto için) yola yatma.

lien, *is.* **1.** haciz, haczetme, **2.** ipotek faizi, matlup, alacak, **3. ~able** : haczedilebilir.

lierne, *is. mim.* yan kuşak : Gotik mimarisinde ana kuşaktan ayrılan bağlayıcı kuşak.

lieu, *is.* **1.** *esk.* yer, mevki, mekân, mahal, **2. in ~ of** : ...yerine, -e karşılık/bedel olarak, ...karşılığında. **He gave us an IOU in ~ of cash** : Para yerine senet verdi. ***e.a.- 1. place, stead, 2. instead of.***

Lieut. = lieutenant.

lieutenancy, *is., ç.* **-cies 1.** teğmenlik, **2.** teğmenler.

lieutenant, *is.* **1.** *As.* teğmen, mülâzim. **first ~** : üsteğmen. **second ~** : teğmen, **2.** deniz yüzbaşısı : **lieutenant junior** (teğmen)den büyük, **lieutenant commander** (binbaşı)dan küçük deniz subayı, **3.** bir üst rütbeye/makama ait görevi yapan kimse, **4. ~ colonel** : yarbay, **5. ~ commander** : deniz binbaşısı, **6. ~ general** : korgeneral, **7. ~ governor** : (a) *ABD* devlet/eyalet başkan yardımcısı, (b) *Brit.* vali yardımcısı, **8. ~ junior grade** *ABD* deniz üsteğmeni, **9. ~ senior grade** *ABD* deniz yüzbaşısı.

lieve, *zf. k.d. bk.:* **lief.**

life, *sf.&is., ç.* **lives 1.** hayat, yaşama, kalım, dirim. **Animal and plant ~** : Hayvan ve bitki hayatı. **to risk one's ~** : hayatını tehlikeye koymak. **~ is like that** : Hayat budur/böyledir. **It is a matter of ~ and death** : Ölüm kalım meselesidir. **2.** canlılık, can, ruh. **come to ~** : canlanmak. **He came to ~ again** : Yeniden canlandı. **bring to ~** : diriltmek, canlandırmak. **carry one's ~ in one's hands** : kelleyi koltuğa almak, canını dişine takmak. **There was no sign of ~** : Canlılık alâmeti yoktu. **loss of ~** : ölüm. **lose one's ~** : canını vermek, ölmek. **The cat has nine lives** : Kedi dokuz canlıdır. **to have as many lives as a cat** : kedi gibi dokuz canlı olmak. **to lay down one's ~** : canını feda etmek, **3.** hayatiyet, canlılık, hareket. **The town came to ~ when sailors arrived** : Denizciler gelince şehir canlandı. **It put new ~ into me** : Bana yeniden canlılık verdi. **4.** yaşam, ömür, hayat. **in his ~** : hayatında. **He lived in France all his ~** : Bütün ömrünü Fransa'da geçirdi. **a long/short/eternal ~** : uzun/kısa/ebedî ömür/hayat. **the rest of my ~** : geri kalan ömrüm. **Never in (all) my ~ have I seen such stupidity** : Ömrümde böyle saçmalık görmedim. **He has seen ~** : Görmüş geçirmiş/feleğin çemberinden geçmiştir. **one's station/position in ~** : insanın hayattaki/toplumdaki yeri, **5.** yaşamsal, hayatî, hayat+. **a life policy** : hayat sigortası (poliçesi), **6.** (yaşama/dayanma) süresi/müddeti. **for his/her ~** : ömür boyunca, yaşadığı sürece, kaydıhayat şartıyla. **for the ~ of me** : yüz yıl yaşasam, hiç. asla, dünyada. **I can't for the ~ of me understand** : Bunu asla anlamıyorum/buna hiç aklım ermiyor. **the ~ of a battery/of an engine** : bir bataryanın/motorun ömrü/dayanma süresi, **7.** ömür boyu, yaşadığı sürece, daimî, müebbet. **~ annuity/pension** : ömür boyu gelir/emeklilik. **a ~ member** : daimî üye. **~ sentence = ~ prison** : müebbet (ömür boyu) hapis. **to be sent to prison for ~** : müebbet hapse mahkûm olmak, **8.** canlı (mahlûk), canlılar. *Ten lives were lost in the fire. There is no ~*

on desert island. **The water swarms with ~** : Suda birçok canlı kaynaşıyor. **9.** yaşama (tarzı). **manner of ~** : yaşama tarzı. *Which do you prefer, town or city ~ ?* **a dull ~** : sıkıcı bir hayat. **to lead a quiet ~** : sakin bir hayat sürmek, **10.** zevk, sefa, cümbüş, eğlence. *There isn't much ~ in our village. You will never see ~ if you stay at home forever.* **11.** öz yaşam, öz geçmiş, biyografi. *to write s.o.'s ~. The ~ of the President.* **12.** en kıymetli şey, *(Fig.)* can, ruh. *She was my ~ . Teaching is his entire ~.* **13.** (sanat) canlı model. *The portrait was painted from ~. Drawn from life.* **14.** (şarap vb.) köpürme, **15.** tazelik, taravet, körpelik, **16.** zindelik, canlılık, hareketlilik, coşkunluk. *He's full of ~ . There was no ~ in her dancing.* **17.** *b.h.* (a) ebedî/ruhanî hayat. **the ~ to come** : ahret. (b) Allah, **18.** çağ, hayatın belirli bir dönemi. **adult ~** : erginlik çağı. **at my time of ~** : benim yaşımda/çağımda, bu yaştan sonra. **married ~** : evlilik hayatı. **single ~** : bekârlık, **19.** geçim, maişet, **20. as big as ~ = as large as ~** : (a) gerçek, hakikî, ta kendisi, tıpkısı, (b) bizzat, şahsen, (c) canlısı/hakikisi kadar büyük, **21. come to ~** : (a) ayılmak, kendine gelmek, (b) neşelenmek, şenlenmek, coşmak, canlanmak, (c) ilgi/heyecan duymak, **22. escape with one's ~** : postu kurtarmak, canını zor kurtarmak, **23. fly/run for one's ~** : can korkusu ile kaçmak, **24. for dear ~ = for one's ~** : canı/hayatı pahasına, canını dişine takarak, tatlı canı için, bütün gücü/kuvveti ile, **25. for the ~ of one** : (olumsuz cümlelerde kullanılır) ne kadar çabalasa/uğraşsa, ne yaparsa yapsın, hiç mi hiç, ölse/geberse bile. **He can't understand it for the ~ of him** : Ne kadar uğraşsa nafile, hiçbir şey anlamıyor. **I can't for the ~ of me remember where I put my key** : Anahtarımı nereye koyduğumu hiç mi hiç hatırlamıyorum. **26. not on your ~** : asla, kat'iyen, hiçbir zaman. *You will never be a doctor, not on your ~.* **27. run for your ~** : Kaç! Canını kurtar! **28. seek s.o.'s ~** : birinin canına kasdetmek, **29. take one's ~ in one's (own) hands** *k.d.* daima ölümle karşı karşıya olmak, ölüm tehlikesine maruz bulunmak, kelleyi koltuğa almak, **30. take s.o.'s ~** : (birini) öldürmek, canına kıymak. **take (one's) own ~** : intihar etmek, kendi canına kıymak, **31. depart this ~** : ölmek, bu dünyadan göçmek, **32. have the time of one's ~** : gülüp eğlenmek, eğlenceli vakit geçirmek, zevkusafa sürmek, **33. lay down one's ~** : canını feda etmek, **34. lead a dog's ~** : çok sıkıntı çekmek, sürünmek, sefalet içinde yaşamak, **35. lead a ~ of pleasure** : zevk ve safa sürmek, **36. throw away one's ~** : hayatını heder etmek, **37. to the ~** : tıpkı, canlı gibi, **38. true to ~** : gerçek, hayatta olduğu gibi, **39. try one for his ~** : cezası idam (veya müebbet hapis) olan bir suçun sanığını yargılamak, **40. upon my ~** : Allah aşkına! Başım hakkı için! Suphanallah! **41. without accident to ~ or limb** : (kimsenin) kılına halel gelmeden, kimsenin burnu kanamadan. ***e.a.- 2. spirit, vigor, 11. biography, 14. effervescence, sparkling, 16. vitality, animation, spirit, 19. livelihood, 26. by no means, absolutely not.***

life-and-death = life-or-death, *sf.* ölüm kalım, ölüm dirim, hayat memat. **~ struggle** : ölüm kalım savaşı/ mücadelesi.

life and limb, *sf.* hayatî. **The old bridge is a danger to life and limb** : Eski köprü hayatî tehlike arz ediyor.

life assurance, *is. Brit.* hayat sigortası. ***e.a.- life insurance.***

life belt, *is.* **1.** cankurtaran kemeri, **2.** güvenlik/emniyet kemeri. ***e.a.- 2. safety belt.***

lifeblood, *is.* **1.** kan, can, **2.** yaşama gücü, yaşatan güç/kuvvet, canlılık, hayatiyet, ruh, can. *The young people became the ~ of the organization.*

lifeboat, *is.* **1.** cankurtaran sandalı, **2.** kurtarma/tahliye gemisi.

life buoy, *is.* cankurtaran simidi.

life class, *is.* canlı modellerin resmini yapan sınıf.

life cycle, *is.* **1.** *biy.* yaşam evresi : bir canlının yaşamı boyunca geçirdiği sürekli değişiklikler, **2.** yaşam hikâyesi, **3.** bir ferdin/toplumun ömür boyunca geçirdiği safhalar.

life estate, *is.* ömür boyu mülk veya gelir.

life expectancy, *is.* ortalama ömür, muhtemel yaşam süresi.

life-giver, *is.* canlandıran, hayat veren, yaşatan, hayatiyet/yaşama gücü veren (kimse/şey).

life-giving, *sf.* canlandırıcı, hayat verici, yaşatıcı, hayatiyet/yaşama gücü verici. ***e.a.- invigorating.***

lifeguard, *is.&gsz.* **1.** cankurtaran : plâj ve havuzlarda boğulma tehlikesinde olanları kurtaran görevli, **2.** can kurtarmak, can kurtarıcı olarak çalışmak.

Life Guards, *is.* (İngiltere'de) Muhafız Süvari Kıtası.

life history, *is. biy.* **1.** yaşam tarihi : bir canlının doğumundan ölümüne kadar geçirdiği safhalar/olaylar dizisi, **2.** *bk.:* **life cycle.**

life insurance, *is.* hayat sigortası. ***e.a.-*** *life assurance.*

life jacket, *is.* cankurtaran yeleği. ***e.a.-*** *life west, Brit. air jacket.*

lifeless, *sf.* **1.** cansız. *a ~ statue.* **2.** ölü. *~ bodies on the battlefield.* **3.** hayattan yoksun, canlı varlık bulunmayan. *a ~ planet. ~ desert.* **4.** (can)sıkıcı, ölgün, kasvetli, cansız, sönük. *a ~ performance.* **5. ~ly** : ölü gibi, (can)sıkıcı/ölgün/kasvetli/cansız/sönük bir şekilde, **6. ~ness** : cansızlık, (can)sıkıcılık, ölgünlük, kasvetlilik, sönüklük. ***e.a.-*** *1. inanimate, inorganic, 2. dead, deceased, defunct, extinct, 4. dull, torpid, inactive, inert, sluggish.* ***k.a.-*** *1. living, alive, animate, 4. vigorous, active.*

lifelike, *sf.* (âdeta) canlı, canlı/yaşıyormuş gibi. *a ~ portrait.* **~ness** : canlı gibi oluş.

life line, *is.* **1.** cankurtaran halatı, **2.** yedeklik halat, **3.** dalgıcı deniz üstüne bağlayan halat, **4.** yüzücülerin gerektiği zaman tutundukları halat, **5.** korkuluk : gemi güverte ve geçitlerinde yolcuların tutunması için konulan halat, **6.** önemli ikmal ve ulaşım yolu : bir bölgenin en önemli ihtiyaç maddelerinin sağlandığı yol, **7.** (avuç içindeki) hayat çizgisi.

lifelong, *sf.* ömür boyu, bir ömür süren, hayat boyunca devam eden. **a ~ love** : ömür boyu süren aşk. **a ~ friendship** : çok eski dostluk.

lifemanship, *is.* üstünlük : (konuşmada, iş hayatında vb.) karşısındakini şaşırtarak/yıldırarak üstünlük sağlama hüneri.

life mask, *is.* canlı kimsenin yüz kalıbı (heykel yapmak için alçı ile çıkarılır). *bk.:* **death mask.**

life net, *is.* (can)kurtarma ağı : yangında yüksekten atlayanları kurtarmak için itfaiyecilerin gergin tuttukları kuvvetli ağ.

life of Riley, kaygusuz, rahat ve asude yaşam.

life peer, *is.* dirim soylu : asalet unvanı kendisi ölünce sona eren (çocuklarına geçmeyen) İngiliz asizadesi.

life preserver, *is.* **1.** cankurtaran, şişme veya mantar dolu cankurtaran yeleği, **2.** *Brit.* topuzlu baston, kurşun veya demir başlı sopa. ***e.a.-*** *2. blackjack, bludgeon.*

lifer, *is. argo* **1.** müebbet mahpus, müebbet hapse mahkûm kimse, **2.** *ABD* daimî asker, ömür boyunca asker/subay olan kimse.

life raft, *is.* cankurtaran sal : geminin acele boşaltılması vb. gibi acil durumlarda kullanılan sal (şişirilip kürekle yürütülen kauçuk sandal gibi).

lifesaver, *is.* **1.** cankurtaran, boğulmak/ölmek üzere olanları kurtaran kimse, **2.** cankurtaran simidi, **3.** *k.d.* hızır (gibi imdada yetişen), müşkül anlarında başkalarını imdadına koşan kimse.

lifesaving, *sf.&is.* cankurtarıcı, cankurtaran, müşkül anlarda imdada koşan (kimse).

life sentence, *is.* müebbet hapis (cezası). *bk.:* **death sentence.**

life-size(d), *sf.* tabiî büyüklükte (heykel vb.). *a ~ statue.*

life span, *is.* **1.** en uzun ömür, azamî ömür : bir bitki veya hayvanın yaşayabileceği en uzun süre, **2.** ömür, yaşam süresi.

life-style, *is.* yaşama tarzı. *a casual ~.*

life table, *is. bk.:* **mortality table.**

lifetime, *is.&sf.* **1.** ömür, hayat (süresi/boyu), sağlık. **once in a ~** : hayatta bir kere. **In his whole ~ he had never been in an airplane** : Ömründe hiç uçağa binmedi. **It won't happen in (or during) my ~** : Bu, benim sağlığımda olmaz/Onu benim gözüm görmez. **It seemed a ~** : Ebediyet kadar uzun geldi. **2.** ömür boyunca süren, yaşadığı sürece devam eden. **a ~ happiness** : ömür boyunca süren mutluluk. *the work of a ~.* **3.** hayatta bir kere olan/ele geçen. *It is the chance of a ~.*

life west, *is. bk.:* **life jacket.**

lifework, *is.* ömür boyu yapılan iş, meslek, zenaat, bütün hayatın vakfedildiği iş. *This dictionary is my ~.*

lift, *is.&sf.* **1.** (yukarı) kaldırmak, yükseltmek. *~ a chair. ~ one's head. This suitcase is too heavy for me to ~. He ~ed his fork to his mouth.*

2. (yürürlükten) kaldırmak, (hükmünü) iptal etmek, hükümsüz kılmak, son vermek, sona erdirmek. *The unpopular tax law was soon ~ed.* **3.** yukarıda/yüksekte tutmak, **4.** terfi ettirmek, (rütbesini/mevkiini/itibarını vb.) yükseltmek, **5.** (ses) yükseltmek. *to ~ up one's voice.* **6.** *k.d.* (edebî anlamda) çalmak, intihal etmek, başkasının eserini kendi eseri imiş gibi yayınlamak. *to ~ a passage from an author.* **7.** *k.d.* bir mağazadan mal) çalmak, yürütmek, aşırmak, araklamak. *He ~ed a hat from a store.* **8. airlift** *d.d.* hava yolu ile acele (insan/eşya) taşımak, **9.** (bitki) sökmek, kökünden çıkarmak, **10.** *ABD* (ipotek borcunu vb.) kapatmak, tamamını ödemek, (ipoteği) kaldırmak, **11.** (golf) (topu) yerden almak, **12.** (yüzüne) estetik ameliyatı yapmak, **13.** (gemi inşaatı) ölçüyü resimden/modelden yapılan parçaya geçirmek, **14.** kalkmak, yükselmek, **15.** (bulut, sis vb.) dağılmak. *The fog ~ed around midday.* **16.** kaldırma, kaldırış, yükseltme, yükseltiş. **give the box a ~** : sandığı kaldırmak. *Can you give me a ~ up, I can't reach the shelf.* **17.** kaldır(ıl)ma mesafesi/yüksekliği, **18.** kaldırıcı/yükseltici kuvvet, **19.** kaldırılan ağırlık/yük, **20.** (dağa) tırmanma, çıkma, **21.** (yaya kimseyi arabaya alıp) taşıma, götürme. **give s.o. a ~** : birisini arabaya alıp götürmek. *He often gave the neighbor's boy a ~ to school.* **22.** neşe, ferahlık, manevî kuvvet. *The promotion gave him a ~.* **23.** kaldırma makinesi, **24.** *bk.:* **ski lift**, **25.** *Brit.* (a) asansör, (b) kaldırıcı cihaz, **26.** (arazi) yükselme/yükseliş/yükseklik, **27.** *hv.* kaldırıcı kuvvet : uçağı havada tutan ve uçuş yönüne dik olan kuvvet bileşeni, **28.** (kundura/çizme) taban köselesi, **29.** ayakkabı tabanını yükselten kemerimsi parça, **30.** (madencilikte) (a) bir işlemde çıkarılan maden cevheri kalınlığı, (b) inerçıkar, (c) çıkarma yüksekliği, **31.** hava yolu ile insan/malzeme nakli, **32. ~able** : kaldırılabilir, yükseltilebilir, **33. ~er** : kaldıran, yükselten, **34. ~man** *Brit.* asansörcü. ***e.a.-*** *1. hoist, elevate, raise, 6. plagiarize, 7. steal, 25. (a) elevator.* ***k.a.-*** *1. lower.*

liftoff, *is. hv. (roket)* yükseliş, kalkış : roketin fırlatıldıktan sonra kendi itme kuvveti ile yükselmesi veya uçağın yatay uçuşa geçinceye kadar yükselmesi.

lift pump, *is.* emme tulumba.

lift truck, *is.* asansörlü kamyon, alttan sürme araba.

ligament, *is.* **1.** *anat.* bağ : kemikleri birbirine bağlayan/organları yerinde tutan doku, **2.** bağ, kiriş, **3. ~al = ~ary = ~ous** : bağ şeklinde, bağ+, **4. ~ously** : bağ şeklinde.

ligan, *is. huk. bk.:* **lagan.**

ligate, *gl.f.* **-gated, -gating** *tıp* (kanayan damarı) bağlamak.

ligation, *is.* **1.** *tıp* (kanayan damarı) bağlama, **2.** bağ, bağlayan şey, **3. ligative** : bağlayıcı. ***e.a.-*** *2. ligature.*

ligature, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** bağlama, raptetme, **2.** bağ, iplik, sicim, kordon, şerit, bağlamaya yarayan şey, **3.** *bas. yazı* bağ : iki harfi birbirine birleştiren çizgi, **4.** *müz.* (a) bağlı notalar : çizgi ile birleştirilmiş ve bir hece olarak terennümü gereken nota grubu, (b) bağ çizgisi, (c) (klârnet ve saksofonda) ağızlığı alete bağlayan madenî şerit, **5.** *cer.* (a) bağ, damar bağı, damarı sıkıp kan akışını durdurmak veya siğil vb. ni boğarak kurutmak için kullanılan özel iplik/tel, (b) (damarı) bağlamak, (siğil vb.) boğmak. ***e.a.-*** *5. (b) ligate, tie up.*

light[1], *is.* **1.** ışık, ziya, nur. **candle ~** : mum ışığı. **sunlight** : güneş ışığı. **moonlight** : ay ışığı. **daylight** : gündüz (ışığı). **artificial ~** : sun'î ışık. **traffic ~s** : trafik ışıkları, **2.** ışık kaynağı : güneş, lâmba, mum vb. gibi ışık veren şey. **Get out of my ~** : Gölge etme! **You are standing in my ~** : Güneşime mani oluyorsun. **3.** aydınlanma, aydınlık. **powerful/poor ~** : kuvvetli/zayıf aydınlık. **to give a good/bad ~** : iyi/kötü aydınlatmak, **4.** şafak, gün ışıması, fecir. **at first ~** : şafakta. **It was growing ~** : Şafak söküyordu/ortalık aydınlanıyordu. **5.** gündüz, gün ışığı. **It is ~** : Gündüzdür. **While it's still ~** : Gün bitmeden/ortalık henüz aydınlık iken. **6.** aydınlatma derecesi, **7.** görüş, görünüş, *mec.* noktainazar, görüş açısı. **to appear in one's true ~** : iç yüzünü/hakikî çehresini göstermek, olduğu gibi görünmek. **His action appeared in the ~ of a crime** : Eylemine cinayet gözü ile bakıldı. **to appear in the ~ of a swindler** : dolandırıcıya benzemek. **Employees and workers look at difficulties in quite a different ~** : Memur ve işçiler zorluklara tamamen başka bir açıdan bakıyorlar. **8.** parıltı, lem'a. *You should have seen the ~ in his eye!* **9.** şule, ateş, kıvılcım/alev gibi tutuşturan şey. *a ~ for his cigarette. Can you gi-*

ve me a ~ please? **10.** açıklık, vuzuh, herkesçe görülüp anlaşılma. **We need more ~ on this subject** : Bu konuyu daha çok açıklamalıyız. **~s and shades of expression**: anlatım incelikleri, **11.** *mim.* ışıklık : pencere çerçevesinin camlı bölmelerinden her biri. *window of six ~s.* **12.** (manevî/zihnî) aydınlanma, tenevvür. **to stand in one's own ~** : çok mütevazi olmak, değerini/bilgisini göstermemek, **13. ~s** : idrak/akıl nuru, bilgi, fikir, zihnî kabiliyet, anlayış, düşünce. **according to one's ~s** : bir kimsenin anlayışına/düşüncesine göre. **We have many new ~s on this matter** : Bu konuda birçok yeni bilgiye sahibiz. **to act according to one's ~s** : aklının gösterdiği yolda gitmek/kendi anlayışına ve bilgisine göre davranmak. **to have no ~s on a science** : bir bilim hakkında hiçbir fikri (bilgisi) olmamak, **14.** aydın kişi, aydınlatıcı kimse, parlak örnek olan kimse, model, örnek. **leading ~** : örnek/seçkin kişi. *The actor was a leading ~ in the theater.* **15.** deniz feneri, **16.** trafik ışığı, **17.** *esk.* görüş, görme kabiliyeti, **18. bring to ~** : açıklamak, aydınlığa çıkarmak/kavuşturmak, tavzih etmek, vuzuha kavuşturmak, açıkça göstermek, keşfetmek, meydana çıkarmak. *Many facts were brought to ~ during the investigation.* **19. come to ~** : açıklanmak, meydana çıkmak, aydınlığa çıkmak/kavuşmak, tevazzuh etmek, vuzuha kavuşmak, keşfedilmek. *Some curious facts came to ~.* **20. get in s.o.'s ~** : birisine karanlık etmek, önüne çıkmak, engel olmak, ayağına dolaşmak, **21. in a good (bad) ~** : elverişli (elverişsiz) koşullar/şartlar altında, iyimserlikle/kötümserlikle. **He has shown himself in a good ~** : İyi taraflarını gösterdi. **22. in the ~ of** : -in ışığında, ...göz önüne alınırsa/bakılırsa, -e göre, ...bakımından. **In the ~ of what you say** : Söylediğine göre... **23. put out a ~** : ışık tutmak, **24. see the ~ (of day)** : (a) doğmak, dünyaya gelmek, hayat bulmak, (b) açıklanmak, açıklığa/aydınlığa/vuzuha kavuşmak, herkesin gözü önüne serilmek, (c) (önce karşı çıkılan şeyi) anlamaya/kabule başlamak, doğruyu/iç yüzünü görmek. **begin to see ~** : (iç yüzünü/hakikî mahiyetini) görmek/anlamak. **I was beginning to see the ~** : İşin iç yüzünü görmeye başlamıştım. (d) gerçekleşmek, meydana gelmek, **25. see the red ~** : tehlikeyi/engeli görmek, **26. see things in a new ~** : durumun bambaşka olduğunu anlamak, **27. set ~ to** : tutuşturmak, **28. shed/throw ~ on** : aydınlatmak, açıklamak, tavzih etmek, vuzuha kavuşturmak. **throw ~ on a subject** : bir konuyu aydınlatmak/açıklamak. *That throws a ~ on many things.* **Can you throw any ~ on this question?** Bu soruyu biraz açıklar mısınız? **to shed/cast a new ~ on a subject** : bir konuya yeni bir vuzuh/açıklık kazandırmak, **29. strike a ~** : ışık yakmak, ışıtmak, aydınlatmak, (çakmak/kibrit) çakmak, **30. show s.o. a ~** : (birisine) bilgi vermek, aydınlatmak, tenvir etmek. ***e.a.- 4. dawn, daybreak, 5. daytime, 6. illumination, 8. gleam, sparkle, 9. spark, ignition, flame, 14. luminary, 15. lighthouse, 17. eyesight, 18. discover, reveal, 22. considering, in view of, 28. clarify, clear up, explain.***

light[2], *sf.* **1.** aydınlık, aydınlanmış, ışıklı, parlak, nurlu, münevver. **a ~ airy room** : aydınlık, havadar bir oda. **It is as ~ as day** : Gündüz gibi aydınlık. **2.** (renk) soluk, açık. **~ blue** : açık mavi. *~ green eyes.* **3.** (kahve) sütlü. ***e.a.- 1. bright, 2. pale. k.a.- 1&2. dark.***

light[3], *f.* **lighted/lit, lighting 1.** yakmak, tutuşturmak, ateşlemek. *She ~ed the candles. He lit the fire.* **2.** (lamba vb.) yakmak, (kibrit/çakmak) çakmak. *She ~ed the lamp. to ~ a match.* **3.** *gen.* **~ up** : aydınlatmak, ışıklandırmak *Hundreds of candles ~ed up the ballroom.* **4.** *gen.* **~ up** : şenlendirmek, neşelendirmek, nurlandırmak, parlatmak. *A smile lit up her face.* **5.** ışık tutmak, ışıkla yol göstermek. *He lit him up the stairs to bed with a candle. His flashlight ~ed us through the tunnel.* **6.** yanmak, tutuşmak, alev/ateş almak, alevlenmek, ateşlenmek, **7.** *gen.* **~ up** : (sigara vb.) yakmak, ateşlemek. *He lit (up) a cigarette.* **8.** *gen.* **~ up** : parlamak, parıldamak, ışık saçmak, **9.** *gen.* **~ up** : neşelenmek, neşe saçmak, sevinçten parlamak. *Her face was ~ed up by a smile. A smile lit up her face.* **10.** aydınlanmak, ışık almak, ışımak. *The room is ~ed by six windows. The sky ~s up at sunset.* ***NOT :*** **Light** fiilinin geçmiş zamanı olarak hem **lighted** hem de **lit** kullanılabilir. Fakat **lighted** daha ziyade sıfat olarak (ışıklı, aydınlanmış, yanan anlamında), **lit** ise fiilin geçmiş zamanı olarak kullanılmaktadır : **She carried a lighted candle** : Elinde yanan bir mum taşıyordu. **He lit a cigarette** : Bir sigara yaktı.

light[4], *sf.* **1.** hafif, yeğni. *a ~ load.* **~ as feather** : tüy gibi hafif. **be a ~ sleeper** : uykusu hafif olmak. **travel ~** : az eşya ile seyahat etmek, **2.** hafif : hacmine göre ağırlığı az, yoğun olmayan, özgül ağırlığı küçük. *a ~ metal.* **3.** belli belirsiz, sönük, kesif olmayan, (renk) açık. **~ hair** : sarı saç. **a ~ fog** : hafif sis, **4.** dayanılır, dayanılması/tahammülü kolay, **5.** güldürücü, eğlendirici, ağır ve ciddî olmayan. **a ~ litterature** : eğlendirici/kolay okunur/hafif kitaplar. **~ opera** : operet, opera komik, **6.** önemsiz. *~ losses.* **7.** (gıda) hafif, hazmı kolay. *~ meal.* **8.** (şarap) hafif, keskin olmayan, alkolü az. *a ~ wine.* **9.** (ekmek) iyi mayalanmış, yumuşak, kabarık, **10.** (toprak) kumlu, yumuşak, mesamatlı. *a ~ soil.* **11.** ince, narin, **12.** çevik, atik, ayağına tez. *~ on one's feet.* **13.** şen, şuh, hafifmeşrep, havaî, kaygusuz. *a ~ laugh.* **to do sth with a ~ heart** : bir şeyi neşe ile/kaygusuzca yapmak, **14.** önemsiz, sathî, **15.** hafifmeşrep, zayıf ahlâklı, herkesle düşüp kalkan, **16.** kararsız, dönek, çabuk değişen, havaî, uçucu, **17.** (a) başı dönmüş, sersemlemiş, (b) **~ in the head** : budala, ahmak, deli, sersem, **18.** *As.* hafif silâhlı. **~ infantry** : hafif piyade. **~ horseman** : hafif süvari, **19.** yüksüz, yükü hafif, **20.** *meteor.* (rüzgâr) hafif : hızı saatte 10 km'yi geçmeyen. *bk.:* **~ air, ~ breeze. 21.** (poker) borçlu. *He's a dollar ~.* **22. make ~ of** : (a) önem vermemek, hafifsemek, yabana atmak, baştan savmak. ***e.a.- 3. faint, 6. trivial, 11. slender, delicate, 12. nimble, 14. frivolous, 15. wanton, promiscous, loose, 16. changeable, volatile, 17. (a) dizzy, delirious, (b) silly, foolish, crazy.*** ***k.a.- 1. heavy.***

light[5], *gs.f.* **lighted/lit, lighting 1.** (attan/taşıttan) inmek. *He ~ed from his horse.* **2.** konmak, (üzerine) düşmek. **~ on one's feet** : ayakları üstüne düşmek. **A bird lit on the branch** : Dala bir kuş kondu. **3.** *gen.* **~ on/upon** : rastlamak, tesadüfen bulmak/olmak. **~ upon a rare book in a secondhand bookshop** : Sahaflarda nadir bir kitap bulmak. **He lit upon a solution** : Tesadüfen bir çözüm buldu. **4.** (bir yere/kimseye) isabet etmek, rastlamak, gelmek, (darbe) vurmak, inmek. **The blow lit on his head** : Darbe başına indi. **5. ~ into** *k.d.* (sözle veya fizikî olarak) saldırmak, hücum etmek. *I lit into that food until I finished the heel of the loaf.* **6. ~ out** *argo* tüymek, çabucak uzaklaşmak, cızlamı çekmek. *The fox lit out for the forest.* ***e.a.- 1. get down, dismount, 2. land, alight, settle, 3. happen, discover, 5. attack, scold, 6. leave suddenly, go away quickly.***

light adaptation, *is.* ışığa uyum : göz bebeğinin ışık şiddetine göre genişleyip daralması.

light adapted, *sf.* ışığa uymuş.

light air, *is. meteor.* esinti, hafif yel/rüzgâr : Beaufort ölçeğinde hızı saatte 1.6-4.8 km olan yel.

light-armed, *sf.* hafif silâhlı.

light artillery, *is. As.* hafif top : çapı 105 mm'ye kadar olan top veya hovitzer. *bk.:* **heavy artillery, medium artillery.**

light bomber, *is. As.* hafif bombardıman uçağı : yüklü iken brüt ağırlığı 45 tondan az olan ve yakın mesafede bombardıman yapan uçak. *bk.:* **heavy bomber, medium bomber.**

light box, *is.* ışıklı kutu : filmleri incelemede kullanılan yüzeyi düzgün aydınlatılmış kutu.

light bread, *is.* francala : beyaz undan yapılmış yumuşak ekmek.

light breeze, *is. meteor.* hafif meltem : Beaufort ölçeğinde hızı saatte 6.4-11.2 km olan yel.

light bulb, *is.* aınpul, elektrik ampulü.

light cream, *is.* hafif kaymak, yağ oranı az olan kaymak

light cruiser, *is.* hafif kruvazör : 6 inçlik toplarla mücehhez savaş gemisi. *bk.:* **heavy cruiser.**

light-emitting diode, *is. bk.:* **LED.**

lighten[1], *f.* **1.** aydınlanmak, ışımak, ışıklanmak. *The sky gradually ~ed.* **2.** (göz/çehre) parla(t)mak, ışılda(t)mak, neşelendirmek, **3.** *az kul.* (şimşek) çakmak, parlayıp sönmek. **It thundered and ~ed for hours** : Saatlerce gök gürledi ve şimşekler çaktı. **4.** *esk.* parıldamak, parlak görünmek, ışık saçmak, **5.** aydınlatmak, ışıtmak, ışıklandırmak. *The sun ~s the sky.* **6.** soldurmak, (rengini) açmak. *The summer sun ~ed her hair.* **7.** *esk. bk.:* **enlighten, 8.** *esk.* **~ out/forth/down** : çaktırmak, parlatıp söndürmek (şimşek vb.). ***e.a.- 1&2. brighten, 3. flash. 4. shine, gleam, 5. illuminate.***

lighten^2, *f.* **1.** hafifle(t)mek, yükü(nü) azal(t)mak, tahfif etmek, (vergi vb.) indirmek. *to ~ taxes.* **3.** sevin(dir)mek, neşelen(dir)mek. *The good news ~ed our hearts. His face ~ed when he saw her.* ***e.a.-*** *1. mitigate, ease, lessen, reduce, 2. cheer, gladden, perk up.* ***k.a.-*** *1. aggravate.*

lightener, *is.* parlatan, aydınlatan, ışıtan, ışıklandıran.

lighter^1, *is.* **1.** yakan, tutuşturan, alevlendiren (kimse/şey), **2.** çakmak.

lighter^2, *is.&f.* **1.** mavna, salapurya, yükleme ve boşaltmada kullanılan dibi düz, motorsuz deniz aracı, **2.** mavnalamak, mavnaya/mavnadan yüklemek/aktarmak, mavna ile taşımak, **3. ~man** : mavnacı.

lighterage, *is.* **1.** mavnalama, mavnaya yükleme/aktarma, mavna ile taşıma, **2.** mavna ücreti.

lighter-than-air, *sf. hv.* **1.** havadan hafif (hava aracı), **2.** havadan hafif araca ait.

lightface, *sf.&is. bas.* ince baskı, ince çizgili (matbaa harfi/baskı). **~d** : ince basılı, ince çizgili. *bk.:* **boldface.**

lightfast, *sf.* solmaz, (güneş ışığından) rengi atmaz, ışığa dayanır. **~ness** : solmazlık, renk sabitliği.

lightfingered, *sf.* **1.** hünerli, marifetli, eli uz/hafif, eline tez, **2.** eli uzun, (yankesicilikte) usta, sürmeyi gözden çeken, **3. ~ness** : hünerlilik, marifetlilik, eli uzluk, eli uzunluk. ***e.a.-*** *1. nimble.*

lightfooted, *sf.* **1.** çevik, atik, tetik, çalâk, eline/ayağına tez, **2.** zarif, yürüyüşü kibar ve ahenkli, **3. ~ly** : çevik/atik bir şekilde, zarafetle, kibarlıkla, **4. ~ness** : çeviklik, atiklik, zarafet, kibarlık.

lightful, *sf.* ışıklı, parlak, nurlu, aydınlık, ziyadar. **~ly** : ışıl ışıl, pırıl pırıl, aydınlık/parlak bir şekilde.

light-handed, *sf.* **1.** eli uz/hafif, becerikli, hünerli, marifetli, **2.** yükü hafif.

light-headed, *sf.* **1.** başı dönen, sersem. *The fever was gone, but she still felt a little ~.* **2.** budala, aptal, düşüncesiz, ahmak, **3. ~ly** : (a) başı dönerek, (b) budalaca, aptalca, düşüncesizce, **4. ~ness** : (a) baş dönmesi, sersemlik, (b) budalalık, aptallık, düşüncesizlik, ahmaklık. ***e.a.-*** *1. giddy, dizzy, delirious, 2. thoughtless, frivolous, silly, flighty.*

light-hearted = lighthearted, *sf.* **1.** şen, sevinçli, neşeli, mesrur, memnun, mes'ut, kaygısız, endişesiz, gamsız, **2. ~ly** : neşe ile, sevinçle, mes'ut/kaygısız/endişesiz bir şekilde, **3. ~ness** : şenlik, sevinç, neşe, sürur, mutluluk, kaygısızlık, endişesizlik, gamsızlık. ***e.a.-*** *1. cheerful, gay, glad, carefree, debonair.* ***k.a.-*** *1. despondent.*

light heavyweight, *sf.* orta ağır sıklet : 73-79 kg arasındaki boksör.

light-heeled, *sf. esk.* **1.** çevik, tez, ayağına çabuk, **2.** hafifmeşrep, hoppa, sürtük, iffetsiz. ***e.a.-*** *1. brisk, nimble, 2. unchaste, wanton.*

light horse, *is.* hafif süvari : hafif silâh ve teçhizat taşıyan süvari.

light-horseman, *is., ç.* **-men** hafif süvari eri.

lighthouse, *is., ç.* **-houses** deniz feneri, fener kulesi.

lighting, *is.* **1.** aydınlatma, tenvir(at), **2.** *tiy.* ışıklama : sahnedeki oyuna uygun ışıklandırma düzeni, **3.** ışıklanma, aydınlatma, bir tabloya/cisme ışığın geliş tarzı.

lightish, *sf.* **1.** açık (renk), oldukça hafif/açık renkli, **2.** hafifçe, oldukça hafif.

lightless, *sf.* **1.** ışıksız, karanlık, muzlim, ışık olmayan, **2.** ışık vermeyen. ***e.a.-*** *dark, obscure, dusk, dusky, gloomy, tenebrous.* ***k.a.-*** *lightful, bright.*

lightly, *zf.* **1.** hafifçe. *~ cooked. ~ armed.* **take sth. ~** : hafiften almak, ciddiye almamak. **2.** azar azar, azıcık, az miktarda. *~ clad. ~ salted food.* **3.** kolayca, zahmetsizce. *She jumped ~ aside.* **~ come ~ go** : haydan gelen huya gider. **get off ~** : ucuz kurtulmak, hafif atlatmak, **4.** sevinçle, neşe ile, seve seve, **5.** metanetle, şikâyet etmeden. **take bad news ~** : acı haberi metanetle karşılamak, **6.** önemsizce, önem vermeden, küçümseyerek, istihfafla, küstahça. **speak ~ of s.o.** : birisini istihfaf etmek, **7.** (olumsuz cümlelerde) sebepsiz, düşüncesizce, iyice düşünmeden, ciddiye almadan, umursamadan. **The problem should not be passed over ~** : Bu sorun düşüncesizce örtbas edilemez. **8.** çabucak, tezelden, çeviklikle, canlılıkla. *to skim ~ over the water.* **9.** ilgisizce, kayıtsızlıkla, dikkatsizce. *The issue is too important to be passed over ~.* **10.** yavaşça, incitmeden, hafifçe. *Her arm rested ~ on his*

arm. He held the bird ~ in his hand. **11.** *esk.* edepsizce, hayasızca, ahlâksızca. ***e.a.-1.*** *slightly, 2. moderately, 3. easily, readily, 4. cheerfully, airily, buoyantly, 6. frivolously, flippantly, 7. unconcernedly, 8. nimbly, quickly, swiftly, 9. indifferently, carelessly, 11. wantonly.*

light machine gun, *is.* hafif makineli tüfek.

light meat, *is. bk.:* **white meat.**

light meter, *is.* pozmetre. ***e.a.-*** *exposure meter.*

light-minded, *sf.* **1.** düşüncesiz, havaî, uçarı, hoppa, kararsız, dönek, ciddî olmayan, **2. ~ly** : düşüncesizce, havaîlikle, uçarılıkla, hoppaca, kararsızca, döneklikle, **3. ~ness** : düşüncesizlik, havaîlik, uçarılık, hoppalık, kararsızlık, döneklik. ***e.a.-*** *1. frivolus, trifling.*

lightness, *sf.* **1.** aydınlık, parlaklık, ışıklılık, **2.** (renk) açıklık, solukluk, **3.** hafiflik, yeğnilik, **4.** çeviklik, atiklik, zarafet, **5.** külfetsizlik, sıkıntısızlık, kolaylık. *~ of a task.* **6.** şenlik, neşelilik, güleryüzlülük, **7.** ciddiyetsizlik, ciddî olmama, umursamazlık, önem vermeme. ***e.a.-*** *1. brightness, 2. paleness, 4. agility, grace, nimbleness, 6. cheerfulness, 7. leniency.*

lightning, *sf.&is.&f.* **lightninged, lightning 1.** şimşek, yıldırım, **2.** şimşek/yıldırım gibi, çok hızlı, **3. as quick as a ~ = with ~ speed : =like greased ~** : şimşek/yıldırım gibi, şaşırtıcı bir hızla, **4.** şimşek çakmak, yıldırım düşmek (zamir olarak daima **It** alır). **It ~ed just as I was about to leave** : Tam ben çıkmak üzere iken şimşek çaktı. **5. ~ arrester** *elekt.* paratoner, elektrikli cihazları yıldırımdan koruyan düzen, **6. ~ bug** : ateş böceği, **7. ~ conductor = ~ rod** : yıldırım siperi, yıldırımsavar, siperisaika : yıldırımın zararından korunmak için bina, direk vb. nin tepesine konulan ve iletken tellerle toprağa bağlanan sivri uçlu çubuk. ***e.a.-*** *6. firefly.*

light-o'-love, *is., ç.* **light-o'-loves 1.** hafifmeşrep kadın, fahişe, **2.** sevgili, oynaş, metres, maşuka, dildade. ***e.a.-*** *1. pprostitute, 2. lover, paramour.*

light opera, *is.* operet, hafif opera. ***e.a.-*** *operetta.*

light out, *gsz.* tüymek, sıvışmak, acele gitmek, hızla uzaklaşmak/savuşmak. *He lit out for home as soon as he could.*

light pen = light pencil, *is.* ışık kalemi, bilgisayarlarda özellikle destekli tasarım alanında ekrandaki çizim üzerinde vb. değişiklik yapmak üzere kullanılan yüksek duyarlıklı ışıklı elektrik kalemi.

lightplane, *is.* hafif uçak, özel yolcu uçağı.

lightproof, *sf.* ışık geçirmez.

light quantum, *is. fiz. bk.:* **photon** (1).

lights, *ç. is. - k.d.* akciğer, kesilmiş hayvanın akciğeri.

lightship, *is.* fener gemisi/dubası : seyrüseferin tehlikeli olduğu yerde demirlemiş ve ışıkla gemilere yol gösteren gemi.

light show, *is.* ışıklı oyun : amplifikatörle kuvvetlendirilmiş müzik eşliğinde değişen/yanıp sönen renkli ışıklarla sergilenen eğlence.

lightsome, *sf.* **1.** şen, neşeli, canlı, şuh, kaygısız, gamsız, **2.** parlak, ışıklı, aydınlık, **3.** çevik, atik, tetik, zarif. *~ feet.* **4. ~ly** : (a) şen/neşeli/canlı/şuh bir şekilde, kaygısızca, (b) parlak/ışıklı/aydınlık bir şekilde, (c) çeviklikle, zarafetle, **5. ~ness** : (a) şenlik, neşe, canlılık, şuhluk, kaygısızlık, gamsızlık, (b) parlaklık, (c) çeviklik, atiklik, zarafet. ***e.a.-*** *1. cheerful, gay, lighthearted, buoyant, 2. luminous, illuminated, bright, 3. agile, light.*

lights-out, *is.* **1.** karartma, ışıkları söndürme emri, **2.** (disiplinli yaşayanlar için) yatma zamanı.

light-struck, *sf.* ışık almış, ışıkla bozulmuş (film vb.)

lighttight, *sf. bk.:* **lightproof.**

light trap, *is.* **1.** ışıklı tuzak : böcekleri cezbedip öldüren ışıklı cihaz, **2.** ışık geçirmez perde : ışığı geçirmeden bir kimsenin karanlık odaya girmesine elverişli düzen.

light verse, *is.* taşlama, hicviye, hafif mizahî manzume.

lightweight, *sf.&is.* **1.** hafif, yeğni, ağırlığı az, **2.** önemsiz, ehemmiyetsiz, etkisiz, nüfuzsuz (kişi), **3.** hafif siklet : ağırlığı 57-61 kg arasında olan (boksör), **4.** (kumaş) ince, hafif.

light well, *is. mim.* aydınlık : bina içine ışık getirmek için çatıya kadar uzanan boşluk.

lightwood, *is. ABD* çıra, ateş tutuşturmaya yarayan odun.

light-year, *is. astr.* ışık yılı/senesi : ışığın bir yılda alacağı yol, takriben $946x10^9$ km. Yıldızlar arası uzaklık ölçü birimi olarak kullanılır.

lign-/ligni-/ligno-, *ön ek* "odun, ağaç". *ör.: ligniform, lignification, lignify.*

ligneous, *sf.* odunsu, odun gibi, oduna benzer. ***e.a.*** *- woody.*

lignification, *is.* odunlaşma.

ligniform, *sf.* odun şeklinde, oduna benzer (asbestlerde görülen bazı oluşum vb.).

lignify, *f.* **-fied, -fying** odunlaş(tır)mak.

lignin, *is. bot.* odun özü, : selülozla beraber odun dokuyu oluşturan madde.

lignite, *is.* linyit, isli kömür : bitkisel özelliklerini yitirmemiş yumuşak kahverengi maden kömürü. **lignitic** : linyit+.

lignocellulose, *is. bot.* ağaç selüloz : odun gözelerin duvarını oluşturan madde. **lignocellulosic** : ağaç selülozlu.

lignum vitae, *is., ç.* **lignum vitaes 1.** *bot.* peygamber ağacı, kutsal odun ağacı (*Guaiacum officinale* veya *G. sanctum)* : sert odunu makara, cetvel vb. yapmakta kullanılan bir ağaç, **2.** bu ağacın kerestesi.

ligroin(e), *is.* ligroin : petrol damıtımından elde edilen, eritici olarak, kuru temizlemede vb. kullanılan renksiz, çabuk tutuşur, uçucu madde.

ligula, *is., ç.* **-lae, -las 1.** *bot. zool.* dilcik, dile benzer organ/parça, **2.** *bot. bk.:* **ligule**, **3. ligular** *bk.:* **ligulate.**

ligulate = ligulated, *sf.* **1.** dilcikli, dile benzer organı/ çıkıntısı olan, **2.** dil(cik) şeklinde.

ligule, *is. bot.* **1.** çimen yaprağı dibinbeki ince zara benzer çıkıntı, **2.** bileşik çiçeğin dil şeklindeki taç yaprağı/tüveyç.

ligure, *is.* kıymetli bir taş : eski İsrail din adamlarının taktığı gerdanlıktaki on iki mücevherden biri, muhtemelen lâl taşı.

likable = likeable, *sf.* **1.** hoş, hoşa giden, sevimli, cana yakın, sempatik, çekici, cazip. *a ~ person.* **2. ~ness = likability = likeability** : hoşluk, sevimlilik, cana yakınlık, çekicilik, cazibe. ***e.a.*** *- 1. pleasing, attractive, agreeable, popular.*

like[1], *sf.* **1.** benzer, aynı, eş, müşabih. *suits of ~ design.* **They are as ~ as two peas (in a pod)** : Tıpkı, birbirinin tıpkısı, bir elmanın iki yarısı, **2.** eşit/aynı miktarda, denk. *Ann's uncle promised her $50 if she could earn a ~ sum.* **3.** *k.d. bk.:* **likely, 4.** *k.d.* üzere, -e benzer, galiba. **The king is sick and ~ to die** : Kral hasta, öleceğe benzer (galiba ölecek). ***e.a.*** *- 1. similar, analoguous, 4. about.*

like[2], *e.* **1.** gibi, -e benzer, farksız. *She is ~ her mother. They are very much ~ one another. to smell ~ a rose.* **I never saw anything ~ it** : Asla böyle (buna benzer) şey görmedim. **It looks ~ rain** : Yağmur yağacağa benziyor. **He's just ~ anybody else** : Herhangi bir kimseden farkı yoktur. **2.** tıpkı... gibi, âdeta ...-e benzer. **She can run ~ a deer** : Tıpkı bir geyik gibi koşar. **~ father ~ son** : Tıpkı babasına çekmiş. **We heard a noise ~ a car backfiring** : Adeta egzoz patlamasına benzer bir ses işittik. **3.** -ce. ... gibi. **He acted ~ a tyrant** : Müstebitçe davrandı. **He behaved ~ a fool** : Deli gibi oldu/ deliye döndü. **4.** beklenen, umulan. **Isn't that just ~ him?** Ondan beklenen de bu değil mi (Ondan başka ne beklenir)? **It's not ~ him to be late** : O pek geç kalmazdı/Geç kalmak âdeti değildi. **5.** arzulu, istekli. **I feel ~** : arzu ediyorum, canım istiyor. *I feel ~ a cup of coffe.* **I don't feel ~ working** : Canım çalışmak istemiyor. **6.** örneğin, ...gibi. *They offer technical courses ~ electronics, applied physics an chemistry.* **7. ~ anything** *k.d.* aşırı, pek çok, ifrat derecede, **8. ~ crazy = ~ mad** : pek fazla, aşırı derecede. *He works ~ crazy.* **9. nothing ~** : pek ... değil. **It's nothing ~ as cold as it was yesterday** : Pek dünkü kadar soğuk değil. **10. something ~** : aşağı yukarı, ...civarında, takriben, ...gibi. **The tune goes something ~ this** : Makam aşağı yukarı şöyle devam ediyor. **It cost something like $90** : Aşağı yukarı $90 tutar. **That's something ~ it** : Onun gibi bir şey. **11. ~ this** : şöyle, şu türlü, şu şekilde. **It happened ~ this** : (Olay) şu şekilde oldu. **I'm sorry I didn't come, but it was ~ this** : Özür dilerim, gelemedim, fakat şöyle oldu. **~ that** : öyle, o türlü. **People ~ that can't be trusted** : Öyle kimselere itimat edilmez. **12. That's more ~ it** : Ha şöyle! Şimdi oldu! (veya) Hah işte, böylesi daha iyi/Ha şöyle, yola gel! **13. That's nothing ~ it** : Hiç de öyle değil. **What's he ~** : Nasıl (ne biçim) bir adamdır? **What's he ~ as a teacher** : Öğretmenliği nasıl-

dır? **You know what she's like** : Onun nasıl (ne mal) olduğunu bilirsin. **What's the weather ~ in Bursa?** Bursa'da hava nasıl? **14. ~ hell = ~ blazes** : (a) öfkeli öfkeli, öfke ile, kızgınlıkla, pek şiddetli. **He moans ~ hell when he loses a bet** : Bir bahsi kaybedince kıyametleri koparır. (b) (ünlem olarak) kim demiş? asla...değil! kat'iyen değil! **"But you were there, weren't you?""Like hell, I was! I certainly wasn't."** "Fakat sen de orada idin, değil mi?" "Kim demiş orada olduğumu, elbette değildim!". ***e.a.- 1&2. similar, resembling, 7&8. extremely, very much, 9. not nearly, 10. about/almost like, 14. (a) furiously, energetically.***

like[3], *zf.* **1.** aşağı yukarı, takriben, tahminen. *The actual interest is more ~ 18 %.* **2.** *gen.* **~ enough = as ~ as not = very ~** *k.d.* galiba, muhtemelen. *~ enough it will rain.* **3.** *k.d.* (a) (bir) hayli, oldukça. **There was this old lady with her face all wrinkled ~** : Yüzü bir hayli kırışmış ihtiyar bir kadın vardı. (b) âdeta, bir dereceye kadar, oldukça, aşağı yukarı. **He felt tired, ~** : Âdeta/oldukça yorulmuştu. **He was looking tough ~** : Oldukça sert/haşin görünüyordu. **4.** -e yakın, ...derecesinde/mertebesinde. **That novel's nothing ~ as good as this one** : O roman asla bunun kadar iyi olamaz (bunun kâbına erişemez). **5. more ~ than** : -den ziyade, daha ziyade. **She's more ~ 30 than 25** : O, 25'ten ziyade 30'una yakındır. ***e.a.- 1. nearly, closely, approximately, 2. likely, probably, 3. (a) somehow, in a way, (b) to a degree, more or less.***

like[4], *bağ. k.d.* **1.** aynen, tıpkı, ...gibi, kadar. **It happened ~ you said it would** : Aynen dediğin gibi oldu. **He can't play poker ~ his brother can** : Kardeşi kadar poker oynayamaz. **It is just ~ I say** : Aynen dediğim gibidir. **2.** sanki, âdeta. **He acted ~ he was afraid to go home** : Âdeta eve gitmekten korkuyormuş gibi davrandı. **It rained ~ the skies were falling** : Sanki gökler yere iniyormuş gibi şiddetli yağmur yağdı. **3.** veçhile, üzere. **~ we used to** : alıştığımız gibi, âdet üzere, âdetimiz veçhile, **4. it looks ~** : anlaşılan, görülüyor ki. **It looks ~ we'll have to do it ourselves** : Anlaşılan bunu bizzat biz yapacağız. ***e.a.- 1. as, just as, 2. as if. NOT*** : İngilizcede konuşma dilinde bazan **as** yerine **like** kullanılırsa da bu doğru değildir. **As** ve **as if**, mukayese cümlelerinde "gibi, sanki, âdeta" anlamlarında bağlaç olarak kullanılır: **He still writes as he used to when he was a child** : Hâlâ çocuk iken yazdığı gibi yazıyor. **Act as if you were familiar with the place** : O yerleri tanıyormuş gibi davran. **Like** ise mukayese yaparken edat olarak kullanılır ve "gibi" anlamına gelir. **She swims like a fish** : Balık gibi yüzüyor. **He acts like a child** : Çocuk gibi davranıyor. Aradaki farkı şu iki cümle daha iyi belirtir : **I would like to speak to you as a father** : Baban olarak (baban olmak sıfatıyla) seninle konuşmak isterim. **I would like to speak to you like a father** : Bir baba gibi (baban değilim ama, babanın yerine) seninle konuşmak isterim.

like[5], *is.* **1.** benzeri, tıpkısı, eşi, aynısı, benzer/mümasil şey. **We will not see his ~ again** : Bir daha benzerini göremeyeceğiz. **That was acting, the ~ of which we shall not see again** : Böyle bir rolün eşini bir daha göremeyiz. **I've never seen its ~** : Buna benzer şeyi asla görmedim. **2.** cins, tür, nevi, **3. the ~** : eşi(ni), benzeri(ni), böylesi(ni). *We have never seen the ~ before.* **4. the ~ /likes of** : -nin benzeri/eşi. **I've never seen the ~ of it = I've never seen the likes of it** : Bunun benzerini hiç görmedim. **Have you ever seen the likes of this?** Hiç böyle şey gördün mü? **the likes of him** : ona benzer/onun gibi kimseler, **5.** *gen.* **~s** : hoşlanma, sevme, beğenme, tercih. **~s and dislikes** : (bir kimsenin) sevdiği ve sevmediği (hoşlandığı ve hoşlanmadığı) şeyler. *My mother knows my ~s and dislikes.* **High class restaurants are not the ~s of us** : Lüks lokantalar bize göre (bizim harcımız) değil. ***e.a.- 1. counterpart, match, equal, 2. kind, sort, type***

like[6], *f.* (**like to** şeklinde konuşmalarda kullanılır): az kaldı, nerede ise. **I like to died from laughing** : Gülmekten nerede ise ölecektim.

like[7], *is.&f.* **liked, liking 1.** hoşlanmak, zevk almak, zevk/haz/lezzet duymak. *I ~ peaches and grapes. I ~ books. He ~s the job, but not the salary.* **2.** sevmek, hoşuna gitmek, hoşlanmak. *They ~ their new math teacher.* **I ~ her** : O hoşuma gidiyor. **He is well ~d here** : Onu burada herkes sever. **How do you ~ him** : Ondan

hoşlanıyor musun? **3.** arzu/istek duymak, arzu etmek, arzulamak, istemek. **Come whenever you ~** : İstediğin zaman gel. **I ~ people to be punctual** : Herkesin dakik olmasını isterim. **I'd ~ him to come** : Onun gelmesini arzu ediyorum. **You may say what you ~, but I am going there** : Siz ne derseniz deyiniz, ben oraya gidiyorum. **I can do as I ~ with him** : O avucumun içindedir, ona ne istersem yatırırım. **As much as you (ever) ~** : Ne kadar isterseniz. **4.** canı istemek, rica etmek. **I would ~ a glass of milk, please** : Bir bardak süt rica edeceğim. **~ it or lump it, you'll have to go!** İster istemez gideceksin (İstesen de istemesen de gitmeye mecbursun). **Whether you ~ it or not** : İster istemez (İsteseniz de istemeseniz de). **If you ~** : (a) (eğer) istersen (iz). *We can go out, if you ~.* (b) nasıl istersen (iz). *Shall we go out? (Yes), if you ~.* **5.** beğenmek. **If you don't ~ it, you can lump it** : Beğenmezsen beğenme (Beğenmezsen kimin umurunda)! **6.** *k.d.* uyuşmak, anlaşmak, bağdaşmak, arası iyi olmak, başı hoş olmak. **Bananas don't ~ me** : Muzlarla başım hoş değil. **7.** arzu/tercih etmek, istemek. **When do you ~ your breakfast?** Kahvaltınızı ne zaman arzu edersiniz? **I'd ~ the red one, please** : Kırmızısını (istiyorum), lütfen. **8. How do you ~ = How would you ~** : (a) fikrin(iz)/düşüncen(iz)/mütalaan(ız) nedir,... -i nasıl buluyorsun(uz)? *How do you ~ the idea/my dress?* (b) ister misin(iz), arzu eder misin(iz), -e ne buyurulur? *How would you ~ a holiday?* (c) beğeniyor/hoşlanıyor musun(uz)? **How do you like you new job?** Yeni işinden hoşlanıyor musun (memnun musun)? **9. I'd ~ to** : (tehdit/güvensizlik anlamı taşır) ... da göreyim/görelim/bakalım. **I'd ~ to see him do better, even if he does think he's so clever** : Pek akıllı geçiniyor ama, daha iyisini yapsın da görelim (yapsın bakalım). **I'd ~ to know what he means by that!** Ne demek istediğini açıklasın bakalım! **10. I ~ that!** Hoppala! Bir bu eksikti! Maşallah! Ne âlâ! Yağma yok! ***e.a.- 1. enjoy, 2. love, 3. wish, want, 4. choose, 4. approve.***

-like, *son ek* **1.** ...gibi, -vari, -e benzer, -imsi. **childlike** : çocuk gibi. **a hairlike thread** : kıl gibi ince iplik, **2.** -e yaraşır/yakışır/uygun. **businesslike** : iş hayatına uygun.

likeability, *is. bk.:* **likability.**

likeable(ness), *bk.:* **likable(ness).**

likelihood, *is.* **1.** olasılık, ihtimal. *Is there any of rain this afternoon?* **2. in all ~** : büyük bir ihtimalle, pek muhtemeldir ki, ağlebiihtimal. *In all ~ (= very probably) we shall be away for a week.* **3.** *esk.* müsait /ümit verici durum, gerçekleşme olasılığı. ***e.a.- 1. probability, 2. very probably, 3. promise.***

likeliness, *is.* **1.** *bk.:* **likelihood**, **2.** benzerlik, müşabehet.

likely, *zf.&sf.* **likelier, likeliest 1.** muhtemel, beklenir, olabilir, -e benzer. **He is ~ to go** : Gitmesi muhtemeldir (Gideceğe benzer). **It is ~ to rain today** : Bugün yağmur yağacağa benziyor/yağması muhtemeldir. **Are we ~ to arrive in time?** Vaktinde ulaşabilecek miyiz? **Not ~** : Ne münasebet! Ne gezer! Buna ihtimal yok! **2.** akla yakın, makul, inanılır. *a ~ (enough) excuse.* **3.** uygun, münasip. *Is there a ~ place to fish?* **4.** vaatkâr, ümit verici. *a ~ subject.* **5.** *k.d.* cazip, güzel, hoş, cana yakın. *a ~ girl.* **6.** belki, galiba, ihtimal ki, -cek gibi. *I'll very ~ be home all day.* **7. as ~ as not** : büyük bir ihtimalle, çok muhtemel. **He will succeed as ~ as not** : Büyük bir ihtimalle muvaffak olacak. **He'll forget all about it as ~ as not** : Bütün bunları unutması çok muhtemeldir. ***e.a.- 1. probable, imminent, apt, liable, 2. plausible, believable, 3. suitable, appropriate, 4. promising, 5. attractive, agreeable. 6. probably. k.a.- unlikely.***

like-minded, *sf.* **1.** düşündeş, oydaş, eş fikirli, hemfikir, kafadar, **2. ~ly** : düşündeşlikle, hemfikir olarak, **3. ~ness** : düşündeşlik, oydaşlık, eşfikirlilik, uyuşma, anlaşma.

liken, *gl.f.* benzetmek, karşılaştırmak, mukayese etmek. *The poet ~s life to a dream. to ~ the heart to a pump.* ***e.a.- compare. eş ses.- lichen.***

likeness, *is.* **1.** benzerlik, benzeme, benzeyiş, benzeşme, müşabehet. *There is a strong ~ between the boy and his father. I can't see much ~ between the two boys.* **2.** (resim, suret, fotoğraf vb.) tıpkısı, benzeri. *The portrait is a good ~ of her.* **3.** görünüş, şekil, suret. *The wizard assumed the ~ of a very old man.* **In the ~ of** : görünüşünde, şeklinde, suretinde. ***e.a.- 1. resemblance, similitude.***

liker, *is.* hoşlanan, seven, hazzeden.

likewise, *zf.* **1.** hem, dahi, keza(lik), ve, ve de, ve yine, ayrıca, ilâveten. **You must pack plenty of food for journey, ~, you'll need warm clothes, so pack them too** : Seyahat için bol miktarda yiyecek al, ayrıca sıcak tutacak giyime de ihtiyacın olacak, onları da hazırla. **2.** böyle(ce), öyle(ce), bunun/onun gibi, aynı veçhile/tarzda. **Watch him and do ~** : Ona bak, o ne yapıyorsa sen de öyle yap. **3.** bilmukabele, ben de. **"Please to meet you." "Likewise "** : "Sizinle tanıştığıma memnun oldum. " "Ben de." ***e.a.- 1. moreover, in addition, also, too, 2. similarly, in the same way.***

liking, *is.* **1.** hoşlanma, sevme, hazzetme. **take a ~ to s.o.** : birisinden hoşlanmak, kanı kaynamak, ısınmak. **I have taken a ~ to him** : Ona ısındım/kanım kaynadı. **2.** yeğleme, yeğ tutma, tercih, **3.** haz, zevk, sevilen/hoşlanılan/hoşa giden şey. *It's not my ~ to go walking on a cold day.* **4.** ilgi, meyil, alâka. *She had a ~ to children. He had a greater ~ for science.* **5.** düşkünlük, iptilâ. **to have a ~ for sweets** : tatlıya düşkün olmak, **6. to one's ~** : zevkine/meşrebine uygun. **food to my ~** : hazzettiğim yemek. **It's not to my ~** : Ondan hazzetmem. **Is this to your ~** : Bu zevkinize uygun mu? ***e.a.- 1. attraction, affection, fondness, 2. preference, 3. taste, pleasure. k.a.- 1. antipathy.***

lilac, *is.&sf.* **1.** *bot.* leylâk (ağacı) *(Syringa vulgaris),* **2.** leylâk (çiçeği), **3.** leylâk rengi, açık mor.

lilaceous, *sf.* leylâk renginde, açık mor.

liliaceous, *sf.* **1.** zambak gibi, zambak+, zambağa benzer /ait, **2.** zambakgillerden, zambak familyasından.

lilied, *sf.* **1.** zambaklı, zambağı çok/bol olan, **2.** *esk.* zambak gibi beyaz. ***e.a.- 2. lilylike, white.***

Lilith, *is.* **1.** (Babil ve Asur menkıbelerine göre) ıssız yerlerde bulunan ve çocuklara saldıran cadı, **2.** (İbranîlere göre) Havva yaratılmadan önce Adem'in karısı olan ve Havva yaratılınca şeytana veya cadıya dönüşen yaratık.

Lilliput, *is.* (Swift'in Gulver'in Seyahatleri romanında) cüceler ülkesi.

Lilliputian, *sf.&is.* **1.** cüce, çok küçük, minicik, ufacık, **2.** önemsiz/değersiz (kimse/şey), **3.** dar kafalı kimse, **4.** cüceler ülkesine/cücelere ait. ***e.a.- 1. small, tiny, miniature, dwarf, 2. petty, 3. marrow-minded.***

lilt, *is.&f.* **1.** kıvraklık, oynaklık, **2.** kıvrak/canlı/oynak şarkı (söylemek), **3.** (sesteki) tatlı/hoş ahenk, **4.** seke seke yürüme(k).

lily, *sf.&is., ç.* **lilies 1.** *bot.* zambak *(Lilium)* : zambakgiller familyasından çeşitli bitkiler. **calla ~** : gelin çiçeği *(Zantedeschia aethiopica).* **pond ~** : nilüfer çiçeği, göl otu *(Nymphaea lutea).* **tiger ~** : pars zambağı, kaplan postu *(Lilium tigrinum).* **water ~** : nilüfer çiçeği *(Nymphaea odorata),* **2.** zambak (çiçeği), **3.** Fransa kralların aile arması olan zambak şekli, **4.** zambak gibi, nazik, narin, zarif. *Her ~ hands.* **5.** tertemiz, lekesiz, bembeyaz, **6. ~ iron** : (sivri ucu çıkarılabilen) zıpkın, **7. ~like** : zambak gibi, **8. ~ pad** : nilüfer yaprağı.

lily-livered, *sf.* korkak, yüreksiz, tabansız. ***e.a.- cowardly.***

lily of the valley, *is., ç.* **lilies of the valley** *bot.* inci çiçeği, müge *(Convallaria majalis).*

lily-white, *sf.* **1.** bembeyaz, zambak gibi, **2.** saf, temiz, lekesiz, **3.** zenci aleyhtarı (ABD'de bir siyasî örgüt). ***e.a.- 1. white, 2. pure.***

lima bean, *is. bot.* lima fasulyesi *(Phaseolus limensis)* : iri, yassı taneli bir tür fasulye. **lima** *d.d.*

limaciform, *sf.* salyangoz biçiminde. *~ insect larvae.*

limaçon, *is. mat.* ilmik eğrisi : çemberin sabit bir noktası etrafında dönen kesen üzerinde, çemberi kestiği ikinci noktadan itibaren iki yönde eşit uzaklıklar alarak bulunan eğri. Denklemi: $r = b + a\cos\theta$.

limacine = limaciform, *sf.* salyangoza ait/benzer, salyangozumsu, salyangoz gibi. ***e.a.- sluglike.***

liman, *is. T.* koy, nehrin denize döküldüğü yerdeki küçük körfez. ***e.a.- lagoon.***

limb[1], *is.* **1.** kol, bacak, kanat, uzuv, organ, **2.** dal, ağacın büyük dalı. *The knotty ~s of an enormous oak.* **3.** çıkıntı. *the four ~s of a cross.* **4.** üye, aza : bir şeyin/kurumun üyesi/parçası/dalı/şubesi, **5.** *Brit.- k.d.* yaramaz/şımarık çocuk, afacan, haşarı, **6. out on a ~** *ABD- k.d.* ko-

runcasız, çaresiz, tehlikeye maruz, biçare, desteksiz, yapayalnız. **leave s.o. out on a ~** : birisini tehlikeye maruz bırakmak. **be/go out on a ~** : tehlikeye maruz kalma, çaresiz/desteksiz kalmak. *The producer of the play was left out on a ~ when his backers suddenly withdraw their support.* **7. a ~ of Satan = a ~ of the devil** : şeytanın art ayağı, çok yaramaz çocuk, **8. tear ~ from ~** : (vücudu) parçalamak, param parça etmek, parça parça etmek. **be torn ~ from ~ by wolves** : kurtlar tarafından parçalanmak, **9. escape with life and ~** : paçayı/postu kurtarmak, tehlikeyi atlatmak/savuşturmak, **10. ~ed** : dallı, kollu, kanatlı, çıkıntılı, uzantılı, **11. ~less** : dalsız, kolsuz/bacaksız, kanatsız. ***e.a.- 2. branch, 6. vulnerable.***

limb2, *is.* **1.** *astr.* ayla, hale, güneşin/ayın/gezegenin dış çevresi, **2.** açiölçerin dereceli yayı, **3.** *bot.* (a) taç yaprağının üst geniş kenarı, (b) yaprağın/çiçek yaprağının geniş kısmı.

limba, *is.* **1.** *bot.* limba *(Terminalia superba)* : Batı Afrika'da yetişen gövdesi beyazımsı, elyafı düzgün, yüksek bir ağaç, **2.** limba kerestesi.

limbate, *sf. bot. zool.* renkli kenarlı : başka renkte bir kenar çizgisi olan (çiçek vb.).

limber1, *sf.&f.* **1.** (kolayca) bükülür, eğilir, katlanır, oynak. *A pianist has to have ~ fingers.* **2.** çevik, esnek, **3.** *gen.* **~ up** : çevikleş(tir)mek, çeviklik/esneklik kazan(dır)mak, alış(tır)mak. *We did some exercices to ~ up before the game. to ~ up one's wits before an exam.* **4. ~ly** : çevik çevik, çeviklikle, **5. ~ness** : çeviklik, esneklik, bükülebilme, katlanabilme. ***e.a.- 1. flexible, pliant, pliable, 2. lithe, supple. k.a.- 1. rigid, unbending, 1&2. stiff.***

limber2, *is.&f.* **1.** *As.* toparlak, iki tekerlekli top arabası, **2.** topu toparlağa/top arabasına bağlamak, **3.** *gen.* **~s** *den.* boşaltma oluğu : gemi iç omurgasının iki tarafında suları toplayıp pompa kuyusuna akıtan oluklar veya delikler.

limbo1, *is., ç.* **-bos 1.** araf, cehennem dibi, gayya kuyusu, **2.** unutulma, gözden düşme, istenmeme, itibar görmeme, bir kenara atılma, idbar : istenmeyen kimselerin/şeylerin durumu. *The idea of forming a staff association is in ~ (= has been put to one side) until the new manager is appointed.* **3.** (a) ceza evi, tutuk evi, zindan, hapishane, (b) tutukluluk, mahpusluk, **4.** kararsızlık, ikircik(lik), tereddüt, bocalama, iki zıt durum arasında kararsız/müteredditt kalma, askıda/muallâkta olma. *He was left in ~ for some time before he was told he definitely had the job.*

limbo2, *is., ç.* **-bos** limbo, eğilme dansı : Batı Hint adalarına özgü bir dans. Oynayan geriye doğru eğilip gittikçe alçaltılan yatay çubuk altından geçer.

Limburger (cheese), *is.* limburger : keskin kokulu ve lezzetli, yumuşak bir peynir türü. **Limburg cheese** *d.d.*

limbus, *is., ç.* **-bi** *anat. zool.* kenar/sınır şeridi, renk ve yapı bakımından civarından ayrılan çevre çizgisi.

lime1, *is.&f.* **limed, liming 1. calcium oxide, quicklime** *d.d.* kireç, CaO. **quick ~** : sönmemiş kireç. **slaked ~** : sönmüş kireç. **~ burner** : kireç ocakçısı. **~ glass** : kireçli cam, bileşiminde önemli miktarda kalsiyum bulunan cam. **~ hydrate** : sönmüş kireç, **2.** toprağa katılan kalsiyum bileşimi, **3.** ökse, **4.** kalsiyum, **5.** kireçlemek, toprağa kireç veye kalsiyum bileşimleri katmak. *~ the lawn in the spring.* **6.** (ağaçlara) ökse kurmak, **7.** ökse ile yakalamak, **8.** kireç sürmek, (kireç ile) badanalamak, **9. ~less** : kireçsiz. ***e.a.- 3. birdlime, 8. whitewash.***

lime2, *is.* **1.** yeşil limon, misket limonu *(Citrus aurantifolia).* **2.** yeşil limon ağacı, **3. ~ tree** *d.d.* ıhlamur ağacı. ***e.a.- 3. linden.***

limeade, *is.* (yeşil limonla hazırlanmış) limonata.

Limehouse, *is.* Londra'nın doğusunda pislik ve sefaleti ile tanınmış fakir mahallesi.

lime-juicer, *is. argo* **1.** İngiliz gemisi, **2.** İngiliz bahriyelisi, **3.** İngiliz, (İngiliz gemilerinde skorbütü önlemek, için yeşil limon suyu içilmesinden kinaye).

limekiln, *is.* kireç ocağı.

limelight, *is.&f.* **1.** *tiy.* sahne ışığı, kalsiyum ışığı, kireç lambası, **2.** genel ilgi, toplumsal ilgi/alâka, halkın gösterdiği ilgi/dikkat/alâka. **in the ~** : genel ilgiyi toplamış/çekmiş, herkesçe bilinen. **to be in the ~** : herkesin ilgisini toplamak, halkın diline düşmek, göz önünde olmak, **3.** dikkati üzerinde toplamak, **4. ~er** : dikkati üzerinde toplayan kimse. ***e.a.- 3. spotlight.***

lime liniment, *is. ecz. bk.:* **carron oil.**

limen, *is., ç.* **limens/limina** *psikol.* eşik : canlıda tepki uyandıran en küçük uyaran. ***e.a.-*** *threshold.*

limerick, *is.* hicviye, beş mısralı mizahî manzume : 1., 2. ve 5. mısralar kendi aralarında, daha kısa olan 3. ve 4. mısralar da kendi aralarında kafiyelidir.

limestone, *is.* kireç taşı.

limesulfur = limesulphur, *is. kim.* kireçli kükürt : kireç ve kükürdü suda kaynatarak elde edilen ve haşerat öldürmede kullanılan sıvı.

lime-twig, *is.* **1.** ökseli dal : kuş yakalamak, için ökse macunu sürülmüş dal, **2.** ökse, tuzak. ***e.a.- 2.*** *snare.*

limewater, *is.* **1.** kireç suyu : hekimlikte asit gidermek, havadan CO2'yi absorbe etmek veya losyon yapmak için kullanılır, **2.** kireçli su : doğal olarak çok miktarda CaCO3 ve CaSO4 içeren su.

limey, *sf.&is., ç.* **-eys** *argo* **1.** İngiliz, **2.** İngiliz denizcisi.

limicoline, *sf.* kıyıda yerleşmiş/oturan, kıyı sakini.

limicolous, *sf.* çamurlu / bataklık yerlerde yaşayan (solucan vb. gibi).

liminal, *sf. psikol.* eşik+. **~ stimulus** : eşik uyaranı, duyu organında bir algı veya tepkiye yetebilecek güçteki uyaran.

limit, *is.&f.* **1.** uç, nihayet, **2.** sınır, hudut. *City ~s. The ~s of one's vision.* **His greeds knows no ~** : İhtirasının hududu yoktur. **3.** had, derece. **the ~** : dayanılabilecek son had/aşama. **without ~** : hadsiz hesapsız, sınırsız. **one's ~ of endurance** : bir kimsenin tahammül derecesi. **I have reached the ~ of my patience** : Artık sabrım kalmadı. **age ~** : yaş haddi. **weight ~** : ağırlık haddi. **speed ~** : maksimum/azamî hız, **4.** *mat.* erey, limit, gaye, **5.** (kumarda) limit, bir oyunda sürülebilecek azamî para miktarı, **6. He's the ~** : Artık fazla oluyor, haddini aşıyor. **That's the ~ !** Bu kadar olur! Bu kadarı da fazla! Her şeyin bir haddi var! Çekilir şey değil! Bundan fazlasına müsaade edemem. **within a two-mile ~** : iki mil içinde. **on/off ~s** *As.* girilir/girilemez, **7. within ~s** : bir dereceye kadar, makul sınırlar içinde. **It is true within the ~s** : Bir dereceye kadar doğrudur. **I'm willing to help you within ~s** : Makul sınırlar içinde sana yardım etmek isterim. **8.** *k.d.* çekilmez/dayanılmaz şey, sabrı taşıran şey. **You're the ~ ! Can't you make your mind up!** Tövbe yarabbi (Hasbinallah)! Ayol ne karar vereceksen ver! **9.** sınırlandırmak, tahdit etmek, hudut tayin etmek, hudut çekmek. *We must ~ our expenditure to $100. We are ~ed in what ve can do.* **10.** kısıtlamak, kısmak, azamî had tayin etmek. *He ~ed questions to 25 minutes.* **11.** kuşatmak, **12.** hasretmek, münhasır kılmak, inhisar ettirmek. *The plant is ~ed to Turkey. He ~ed questions to those dealing with education.* **13. ~ oneself to** : ...ile yetinmek/iktifa etmek. *to ~ oneself to a few remarks. I shall ~ myself to three aspects of the subject.* ***e.a.- 10.*** *restrain, restrict,* ***4.*** *confine.* ***k.a.- 11.*** *widen.*

limitable, *sf.* **1.** sınırlan(dırıl)abilir, kısıtlanabilir, tahdit olunabilir, hasredilebilir, **2. ~ness** : sınırlan(dırıl)abilme, kısıtlanabilme, tahdit olunabilme.

limitary, *sf.* **1.** sınırsal, sınıra/hududa ait, **2.** (a) sınır/hudut teşkil eden, hudut olarak kullanılan, sınırlandıran, çevreleyen, ihata eden, (b) hudutta, sınırda, **3.** *esk.* sınırlı, kısıtlı, mahdut. ***e.a.- 2.*** *limiting, enclosing,* ***2.*** *limited.*

limitation, *is.* **1.** sınırla(ndır)ma, kısıtlama, kayıtlama, takyit, tahdit. *the ~ on imports.* **2.** zaaf, kusur, noksanlık, yetersizlik, gücü/yeteneği sınırlandıran etken. **He has his ~s** : Yetenekleri sınırlıdır. *to know one's ~s. A wise man knows his own ~s.* **3.** sınırlandıran şey, **4.** sınırlı/mahdut olma, **5.** *huk.* (a) süre, mehil, mühlet, zaman aşımı. **statute of ~s** : zaman aşımını belirleyen yasa, (b) sınırlayıcı koşul/madde. ***e.a.- 1.*** *restriction, restraint,* ***2.*** *lack, shortcoming, disability, inability.*

limited, *sf.* **1.** sınırlı, kısıtlı, mahdut, tahditli. **to a ~ extent** : bir dereceye kadar. *He's having only ~ success in his new business.* **2.** sayılı, az (sayıda). *a ~ number of seats.* **3.** dar, yetenekleri sınırlı, yaratıcı kabiliyetten yoksun. *a bit ~, a bit thick in the head.* **4.** *Brit.* (a) limited (şirket), mahdut mes'uliyetli (ortaklık). **~ partnership** : komandit şirket. *kıs.:* **Ltd.** *Smith Brothers Co. Ltd.* (b) *bk.:* **incorporated, 5.** (tren/otobüs) ekspres. **~-stop bus** : her durakta durmayan otobüs, **6. ~ - access highway** *bk.:* **expressway, 7. ~ edition** : mahdut baskı, belirli sayıda baskı,

8. ~ monarchy = constitutional monarchy : meşrutî krallık, **9. ~ war** : sınırlı amaçlı savaş, mahdut hedefli harp, **10. ~ly** : sınırlı bir şekilde, mahdut miktarda, **11. ~ness** : sınırlılık, mahdutluk. ***e.a.- 1. restricted, circumscribed, 3. narrow.***

limiter, *is.* **1.** sınırlayıcı, kısıtlayıcı (kimse/şey), **2.** *elekt.* limitör : frekans modülasyonlu işaretlerin genliklerini sınırlandırarak genlikçe modüle eden parazitleri yok eden devre düzeni.

limiting, *sf.* **1.** sınırlandıran, kısıtlayan tahdit eden, daraltan, **2.** *gr.* sınırlı/sınırlandırıcı (sıfat/cümle).

limiting adjective, *is. gr.* **1.** sınırlandırıcı sıfat : ismi nitelemeyip kapsamını daraltan/sınırlandıran sıfat. *THIS, SOME, CERTAIN are limiting adjectives.* **2.** ismi niteleyen sıfattan önce gelip kapsamını daraltan sıfat : **few, other** gibi. *A few red apples.*

limitless, *sf.* **1.** sınırsız, sayısız, hudutsuz, sonsuz, uçsuz bucaksız, hadsiz hesapsız. *The ~ ocean. A dictator whose ambitions were ~.* **2. ~ly** : sınırsız bir şekilde, sınır tanımaksızın, **3. ~ness** : sınırsızlık, hudutsuzluk, sonsuzluk. ***e.a.- 1. boundless, infinite, endless.***

limn, *gl.f. esk.* **1.** resmetmek, resmini çizmek/yapmak, tersim etmek, **2.** betimlemek, tasvir etmek. ***e.a.- 1. draw, paint, 2. describe.***

limner, *is.* ressam, portre ressamı. ***e.a.- painter.***

limnetic, *sf.* gölde yaşayan.

limnology, *is.* **1.** göl bilimi : göllerin/tatlı suların fiziksel ve biyolojik özelliklerini inceleyen bilim, **2. limnologic(al)** : göl bilimsel, **3. limnologically** : göl bilimi ile, **4. limnologist** : göl bilimi uzmanı.

limo, *is., ç.* **limos** *k.d. bk.:* **limousine.**

limonene, *is.* limon özü : C10H16. Limon ile portakalda bulunan ve limon kokusu veren madde.

limonite, *is.* limonit : FeO(OH).H2O. Sarı, kahverengi sulu demir oksit cevheri. **brown hematite** *d.d.*

limonitic, *sf.* limonite/demir oksit cevherine benzer.

limousine, *is.* **1.** büyük lüks otomobil, **2.** hava alanlarından veya tren istasyonlarından yolcu taşıyan küçük otobüs veya büyük yolcu otomobili, **3.** *esk.* şoför kısmı açık, arkası kapalı, çatısı şoförün üstünü örten üç, beş kişilik otomobil.

limp[1], *gs.f.* **1.** aksamak, topallamak, aksayarak/topallayarak yürümek. *After falling down the stairs, he ~ed for several days.* **2.** güçlükle/ağır aksak ilerlemek/gelişmek, sürüncemede kalmak. *The project ~ed along, for no one seemed very interested.* **3.** aksaklık, topallık, aksama, topallama. *He walks with a ~.* **4. ~er** : aksak, topal, aksayan, topallayan kimse, **5. ~ingly** : aksayarak, topallayarak.

limp[2], *sf.* **1.** yumuşak, gevşek, eğilip bükülebilen, dayanıksız. *The book is bound ~ in cloth.* **2.** pörsük, pörsümüş, solmuş, soluk, buruşuk, sarkık. *The lettuce had lost its crispness and was quite ~. Flowers looked ~ in the heat. Her hair hung ~ about her shoulder. ~ curtains.* **3.** (seciye) zayıf, pısırık, uyuşuk, **4.** rahavetli, uyuşuk, bitkin, bîtap, dermansız, yorgun. **feel as ~ as a wet rag** : paçavraya dönmek, hurdası çıkmak, suyu sıkılmış limon gibi bitkin olmak. *I am so tired I feel as limp as a wet rag.* **5. ~ly** : yumuşak/gevşek bir şekilde; pörsük pörsük, buruş buruş; bîtap/bitkin/yorgun bir hâlde, **6. ~ness** : yumuşaklık, gevşeklik; pörsüklük, buruşukluk; yorgunluk, bitkinlik. ***e.a.-1. flabby, flaccid, soft, loppy, 3. feeble, weak, 4. tired, fatigued, weary, exhausted.***

limpet, *is.* **1.** *zool.* deniz salyangozu : karından ayaklılar familyasından kayalara yapışarak duran konik kabuklu salyangoz. Olta yemi veya yiyecek olarak avlanır. **2.** inatçı, ısrarla/inatla bir şeye sarılan, kene gibi yapışan kimse, **3.** tekne bombası : gemi teknesine yapışan patlayıcı madde.

limpid, *sf.* **1.** duru, berrak, saydam, şeffaf (su, hava). *~ water/eyes/streams/pools.* **2.** parlak, açık, vazıh, kolay anlaşılır. *~ prose.* **3.** asude, sakin, üzüntüsüz, endişesiz, kedersiz, **4. ~ity = ~ness** : (a) duruluk, berraklık, saydamlık, şeffaflık (b) parlaklık, açıklık, vuzuh, kolay anlaşılma, (c) asudelik, sakinlik, üzüntüsüzlük, endişesizlik, kedersizlik, **5. ~ly** : (a) duru/ berrak bir şekilde, (b) açık/vazıh olarak, kolay anlaşılır tarzda, (c) asude/sakin/üzüntüsüz, endişesiz bir şekilde. ***e.a.- 1. clear, transparent, pellucid, 2. lucid, 3. calm, serene.***

limpkin, *is. zool.* su turnası, topal turna *(Aramus guarauna)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan keskin sesli bir kuş. **courlan** *d.d.*

limpsy = limpsey, *sf.* **-sier, -siest** *k.d.* (zayıflıktan/yorgunluktan) bitkin, bîtap, takatsiz, mecalsiz.

limuloid, *is.&sf.* iri yengeç. ***e.a.*** *- horseshoe crab.*

limy, *sf.* **1.** kireçli, kireçlenmiş, kireç sürülmüş, **2.** ökseli, ökse sürülmüş, **3. liminess**: kireçlilik, ökselilik.

lin, *is. bk.:* **linn.**

linable, *sf. bk.:* **lineable.**

linage = lineage, *is.* **1.** (bir yazıdaki) satır sayısı, **2.** (dergide yayınlanan makale/hikâye için ödenen) satır ücreti, satır başına ödenen ücret, **3.** *esk. bk.:* **alignment.**

linchpin, *is.* **1.** (tekerleğin) dingil çivisi, **2.** *mec.* en önemli unsur, karmaşık bir düzeni bir arada tutan öge/unsur, bir örgütte en önemli kişi.

Lincolnesque, *sf.* Abraham Lincoln'vari/gibi.

Lincoln green, *is.* zeytunî, zeytin yeşili.

Lincolniana, *ç. is.* Abraham Lincoln'a ait eşya, yazılar, menkıbeler vb.

lincomycin, *is. ecz.* linkomisin : C18H 34N2O6S : Penisiline dayanıklı çeşitli bakterilerin sebep olduğu hastalıkların tedavisinde kullanılan antibiyotik.

linctus, *is. ecz.* öksürük ilâcı.

lindane, *is. kim.* linden : C6H6Cl6 : haşerat ve yabanî etları öldüren toz.

linden, *is.* **1.** *bot.* ıhlamur ağacı *(Tilia).* **American ~** : Amerika ıhlamuru *(Tilia americana).* **European ~** : Avrupa ıhlamuru *(T. europaea),* **2.** ıhlamur kerestesi. ***e.a.*** *- 1. lime, lime tree.*

lindy, *is., ç.* **-dies** bir nevi hızlı dans. **lindy hop** *d.d.*

line[1], *is.* **1.** çizgi, hat. **straight ~** : doğru çizgi. *Draw a ~ from A to B. The fortune teller studied the ~s of my hand.* **2.** (yazı) satır. *a column of 40 lines.* **3.** (şiir) mısra. *Each ~ has 7 beats.* **4.** dizi, sıra. *a ~ of cars/trees/chairs/people.* **5.** *tiy.* rol, kısım, bir aktöre düşen piyes bölümü. *I forgot my ~s and had to be prompted.* **6.** pusula, not, kısa mektup. **drop a line** : kısa bir mektup göndermek. **I must drop a line to Cahit asking him to come** : Cahit'e mektup yazıp davet etmeliyim. **7.** fikir silsilesi, düşünce dizisi, muhakeme tarzı. **a ~ of thought** : fikir silsilesi. **You haven't got the right answer, but you're on the right ~s** : Doğru cevabı bulamadın, fakat muhakeme tarzın doğru. **8.** hareket tarzı, hattıhareket, tutum, durum, yol. **the ~ to be taken** : tutulacak yol. **a ~ of policiy** : siyasî tutum. **It's hard ~ on him** : Onun için çetin bir durum. **9.** soy, nesep, sülâle. *a noble ~ . a ~ of kings. The Stuarts were a ~ of English kings.* **in direct ~** : babadan oğula. **pure ~** : arı döl, katışıksız soy, **10.** *argo* aldatıcı/kandırıcı/ikna edici söz, **11. ~s** : (a) çevre, bir şeyin dış hatları (bina, gemi vb.). *The severe ~s of Norman architecture.* (b) biçim, şekil. **the ~s of a ship** : geminin şekli/biçimi, (c) plân, kuruluş. *The two books were written on the same ~s.* **12.** hiza, nizam, düzen, uyuşma, uzlaşma, ahenk. **to bring discrepencies into ~** : çelişkileri uzlaştırmak/gidermek, **13.** uğraşma alanı, saha, meşgale. **What is your ~ of business** : Mesleğin/işin nedir? **That work is not my ~** : Bu iş benim harcım değil/bu benim işim değil/bu bana göre değil, **14. ~s** *Brit.* evlenme cüzdanı, **15. ~s** *Brit.* kader, talih. **Hard ~s** : zalim kader, **16.** ulaştırma, şirketi/yolu. **an airline** : hava yolu. **a shipping ~** : nakliyat şirketi, **17.** iş, meslek, meşgale, meşguliyet, meslek ve ticaret dalı. *the drygoods ~.* **18.** belirli bir cins/marka mal. **~ of goods** : mal çeşidi, **19.** ip, sicim, olta ipi, iplik. *fishing- ~s. Hang (out) the clothes on the ~.* **20.** ölçme ipi, **21.** *elekt.* (a) (telgraf, telefon vb.) hat. **telephone ~s** : telefon hatları. **transmission ~s** : iletim/transmisyon hatları. **The ~s are all out as the result of the blizzard** : Kar fırtınası yüzünden bütün hatlar arızalandı. **Hold the ~** : (Telefonu) kapatmayın/telefondan ayrılmayın. **~ is busy** : hat meşgul, **22.** *g.s.* fırça darbesi, (resimde) çizgi. *The beauty of ~ in the work of Boticelli.* **23. ~ on** : ipucu, aranılan gerçeğe ulaştırabilecek iz. **give s.o. a ~ on sth.** : ipucu vermek, **24. the ~** *coğ.* eşlek, ekvator, üstüva hattı. **cross the ~** : ekvatordan geçmek, **25.** (a) sigorta türü/sınıfı. **casualty ~** : kaza /hasar sigortası. (b) belirli bir risk için ödenecek sigorta miktarı, **26.** gayrimenkulün sınırı/hududu, **27.** (gazetecilikte) *bk.:* **banner** (6), **28.** *As.* (a) cephe, savunma/müdafaa hattı. **~ officer** : muharip subay,

cephede/savaş gemisinde görevli subay, (b) istihkâm (hattı), (c) (kara/deniz) muharip kuvvetler, (d) saf, sıra. **within enemy's ~s** : düşman safları içinde. (e) gemi kafile çizgisi. **~-of-battle ship = ship of the ~** *esk.* en büyük zırhlı/harp gemisi. (f) *esk.* muvazzaf ordu/donanma, **29.** *gen.* **~s** *As.* savaş düzeni, harp nizamı, savunma hattı. **~ of battle** : savaş düzeni, harp nizamı. **front ~** : cephe hattı, **30.** *den.* boru. **a steam ~** : buhar borusu, **31.** *futbol* ön iki sıradan biri, **32.** (Dokumacılıkta) uzun elyaf. *bk.:* **tow**[2] (1), **33.** sınır, hudut, çevre çizgisi. **That hedge marks our property ~** : Şu çit bizim arazimizin hudududur. **south of the ~** : hududun güneyi. *the ~ between Germany and France.* **34.** yol, iz, doğrultu, istikamet. *the ~ of march of the army.* **35.** (demir yolu) hat, ray. *Passengers are not allowed to cross the line. The main ~ of a railway.* **36.** inçin 12'de biri ≈ 2 mm. **37.** *Cnd.* (Ontario'da) özel yol, **38. all along the ~** : her hususta, her noktada, her yerde, baştan başa, tümü ile, tamamıyla. *I accepted that all along the ~. He was successful all along the ~.* **39. draw the ~ at** : bir şeyi reddetmek, kabul etmemek. **One must draw the ~ somewhere** : Her şeyin bir haddi/hududu vardır. **40. get a ~ on** : *k.d.* bir şeyin bilinmeyen tarafını bulmak/meydana çıkarmak, **41. get/have/give s.o. a ~ on sth.** : birisine bir hususta bilgi vermek, **42. go up in one's ~s** *ABD-tiy.* rolünü unutmak, **43. hold the ~** : (a) direnmek, (değişikliğe) karşı durmak, cephe almak. *to hold the ~ against high prices.* (b) (telefonu) kapatmamak, (c) (futbol) karşı takımı ilerletmemek, **44. in ~** : (a) düzgün, bir hizada/düzeyde/seviyede. **keep prices in ~** : fiyatları makul seviyede tutmak. (b) **in ~ with** : uygun, muvafık, aynı fikirde. *That isn't in ~ with my ideas at all!* (c) hazır, amade, (d) sırada, sonraki. **Who's next in ~** ? Sıra kimde? (e) **in ~ for** : elde etmek üzere, sırası gelmiş. **in ~ for the job** : iş almak/bulmak üzere, iş sırası gelmiş. **in ~ for promotion** : terfi sırası gelmiş, **45. in ~ of duty = in the ~ of duty** : görev esnasında, görevini/vazifesini yaparken, **46. into ~** : (a) sıraya, hizaya, düzeye, seviyeye, (b) anlaşma(ya), uyuşma(ya). **come into ~** : anlaşmaya varmak, anlaşmak, uyuşmak. **bring into ~** : ikna etmek, anlaştırmak, yola/hizaya getirmek. *He will bring the other members into ~ and the committee will accept his plan.* **fall into ~ with** : -e uymak, ...ile anlaşmak, **47. on the ~** : (a) ikisi arası, ne biri ne öbürü, (b) (tablo) en göze çarpacak yerde, (c) vaktinde/tam ödenmiş. *cash on the ~.* **48. on a ~** : düzgün, bir hizada, aynı düzeyde/seviyede, **49. out of ~** : (a) bir hizada değil, düzgün/doğru değil. **fall out of ~**: (fikren vb.) ayrılmak, (gemi) saftan çıkmak, (b) *argo* muhalif, asi, inatçı, itaatsiz, zıt fikirde. *He is always out of ~ with the rest of the board members.* (c) arsız, küstah, terbiyesiz, münasebetsiz, haddini bilmez, yakışık almaz. *Her last remark was out of the ~.* **50. reach the end of ~** : işin sonuna ulaşmak, *k.d.* yüzüp yüzüp kuyruğuna getirmek, **51. read between ~s** : gizli/kapalı anlamı sezmek/anlamak, sezmek, farkına varmak, *argo* çakmak, **52. shoot a ~** *argo* böbürlenmek, övünmek, iftiharla söylemek, **53. take a strong ~** : (politikada) parti ilkelerine sıkı sıkıya bağlı kalmak, **54. toe the ~** : (a) kurala/emre sıkı sıkıya riayet et(tir)mek, boyun eğmek, çoğunluğa ayak uydurmak, herkesçe kabul edilen fikri benimsemek, (b) sorumluluğu yüklenmek/üzerine almak, mes'uliyetini müdrik olmak, görevini yapmak. *e.a.- 4. row, 11. (a) contour, outline, 12. alignment, agreement, accord, 14. certificate of marriage, 15. lot, fortune, luck, 24. equator, 33. edge, limit, boundary, 34. course, track, direction, 39. refuse, 44. (a) straight, in alignment, (b) in conformity, in agreement, (c) ready, (d) in order, in succession, 47. (a) in between, 46. even, level, 49. (b) unruly, unsubordinate, (c) impertinent, presumptuous, 52. boast.*

line[2], *f.* **lined, lining 1.** *gen.* **~ up** : (a) diz(il)mek, sırala(n)mak. *a road ~d with trees. The soldiers quickly ~d up. Cars ~d the road for a km.* (b) sıra/kuyruk olmak, sıraya/kuyruğa girmek. *People were lining up to get into theater.* **2.** hizaya gelmek/sokmak, saf yapmak, saf teşkil etmek, **3.** *gen.* **~ up** : bulmak, tedarik etmek, hazırlamak, (yardım) sağlamak, iş vermek, işe almak. **Have you got someone ~d up?** Birisini buldun mu? **I wonder what he's got ~d up for us?** Acaba bizim için ne hazırladı? **4.** çizmek, çizgi çekmek, çizgilerle işaretlemek, çizgilerle dol(dur)mak/kapla(n)mak. **a face ~d by age** : yaşlılıktan kırışmış bir yüz. **~d paper** : çizgili

kâğıt. ~ **sth. out on paper** : bir şeyi kâğıt üzerine işaretlemek. **Signs of worry ~d his face** : Yüzünde endişe çizgileri belirdi. **5.** göz kalemi ile göze çizgi çekmek, **6.** *esk.* (ölçü şeridi/ipi ile) ölçmek, arşınlamak, **7.** *gen.* ~ **down** *Cnd.* halatla kıyıya bağlı kayık içinde akıntıya aşağı gitmek. *We often ~d down rapids instead of portaging.* **8.** ~ **out** : (a) (ana hatlarıyla) belirtmek. **We followed the plan he had ~d out** : Ana hatlarıyla belirttiği plânı izledik. (b) beysbolde yere yakın atılan topa vurmak, (c) *müz.* icra etmek, söylemek, çalmak. *He ~d out a few old songs with great gusto.*

line[3], *f.* **lined, lining 1.** astarlamak, astar geçirmek/kaplamak/çekmek. **an overcoat ~d with silk** : ipek astarlı bir palto, **2.** (cebi/cüzdanı/keseyi para ile) doldurmak. *to ~ one's pocket with money.* **He has ~d his purse well** : Kesesini iyice doldurdu/çok para kazandı. **a well-~ed purse** : dolgun kese, **3. lined** : astarlı.

lineable = linable, *sf.* **1.** dizilebilir, sıralanabilir, hizaya konulabilir, **2.** çizilebilir.

lineage, *is.* **1.** soy, nesep, nesil, silsile, **2.** aile, sülâle, kabile, aşiret, ırk, **3.** *bk.:* **linage**. ***e.a.*** *- 1. pedigree, derivation, ancestry, 2. family, race, stock.*

lineal, *sf.* **1.** doğrudan doğruya soyundan gelen/doğan. *A grandson is a ~ descendant of his grandfather.* **2.** kalıtımsal, irsî, soydan (miras yolu ile) geçen/intikal eden. *The lands were his ~ right.* **3.** *bk.:* **linear, 4. ~ly** : kalıtım/miras yolu ile, doğrudan doğruya soydan gelerek. ***e.a.*** *- 2. hereditary.*

lineament, *is.* **1.** *gen.* **~s** : yüz hatları, çehrenin ayırt edici çizgileri. *The ~s of a Mongol face.* **2.** *gen.* **~s** : ayırt edici özellik. **3. ~al** : ayırt edici, **4. ~ation** : (ayırt edici) çizgiler oluşturma.

linear, *sf.* **1.** doğrusal. ~ **accelerator** *fiz.* doğrusal ivdireç. ~ **algebra** : doğrusal cebir. ~ **associative algebra** : doğrusal birleşmeli cebir. ~ **combination** : doğrusal katışım/bileşim. ~ **dependence** : doğrusal bağımlılık. ~ **element** : doğrusal öğe. ~ **equation** : doğrusal denklem. ~ **form** : doğrusal biçim. ~ **function** : doğrusal işlev. ~ **independence** : doğrusal bağımsızlık. ~ **interpolation** : doğrusal iç değer biçimi. ~ **isomorphism** : doğrusal eş yapı dönüşümü. ~ **iteration** : doğrusal yinelem. ~ **lattice** : doğrusal örgü. ~ **manifold** : doğrusal katman. ~ **mapping** : doğrusal izdeşim/gönderim. ~ **perspective** : doğrusal izdüşüm/görünge. ~ **programmning** : doğrusal izlenceleme. ~ **representation** : doğrusal adlanım. ~ **space** : doğrusal uzay. ~ **transformation** : doğrusal dönüşüm, **2.** uzunluk+, boy+, uzunlukla ilgili. ~ **measure** : (a) uzunluk/boy ölçüsü, (b) uzunluk ölçü birimi, **3.** çizgisel. ~ *dimensions.* **4.** çizgili, çizgilerden oluşan. ~ *design/drawing.* **5.** çizgiye benzer, çizgi biçiminde. ~ *nebulae.* **6.** *mat.* (a) doğrusal, birinci derece. ~ *equation.* (b) lineer. **a ~ operation** : lineer işlem, **7.** *bot.* uzun ve ince. *a ~ leaf.*

linearise/linearisation, *Brit. bk.:* **linearize/lineari-zation.**

linearity, *is.* doğrusallık.

linearize, *gl.f.* **-ized, -izing** doğrusallaştırmak, doğrusal yapmak. **linearization** : doğrusallaştırma, doğrusal yapma.

lineate, *sf.* çizgili, enine/paralel çizgileri olan.

lineation, *is.* **1.** çizgi çizme, çizgilerle işaretleme, **2.** çizgilerle bölme/ayırma, **3.** *bk.:* **outline, delineation**, **4.** çizgiler dizisi, çizgilerden oluşan şekil.

linebacker, *is.* (futbol) ön oyuncu. **linebacking** : ön oyunculuk.

linebreed, *f.* **-bred, -breeding 1.** eş soydan türe(t)mek, belirli bir soydan yeni nesiller yetiştirmek, **2. linebreeding** : eş soydan türe(t)me.

linecaster, *is.* satır döküm makinesi : harfleri satır halinde döken matbaa makinesi. **linecasting** : satır dökümü.

line chief, *is.* uçuş şefi : uçakların uçuş çizgisinden ayrılmamasına nezaret eden hava subayı.

line cut, *is. bas.* çizgili oyma : çizgilerden veya siyah, beyaz alanlardan oluşan klişe.

line drawing, *is.* tarama resim.

line drive = liner, *is.* (beyzbol) alçak vuruş : topa alçaktan hızla gidecek şekilde yapılan vuruş.

line engraving, *is.* **1.** tarama çizgili oyma (cılık), **2.** tarama çizgi ile işlenmiş madenî levha, **3.** tarama çizgili resim/baskı.

line gale, *is. bk.:* **equinoctial storm.**

line gauge, *is.* punta ölçeği : harflerin puntasını ölçmeye yarayan matbaacı cetveli.

line-haul, *is.* düz ulaştırma : iki yer arasında insan/eşya taşıma.

lineless, *sf.* çizgisiz.

linelike, *sf.* çizgi gibi, çizgi şeklinde.

lineman, *is., ç.* **-men 1. linesman** *d.d.* hat bakıcı : telgraf/telefon hatlarını yapan/tamir eden memur, **2.** (futbol) ön hat oyuncusu, **3.** demir yolu raylarını kontrol eden memur, **4.** ölçü şeridini/zincirini taşıyan kimse.

linen, *is.&sf.* **1.** keten, ketenden yapılmış (kumaş vb.), **2.** *gen.* **~s** : keten yatak/sofra vb. örtüsü/takımı, **3.** keten ipliği, **4. wash one's dirty ~ in public** : birinin kirli çamaşırlarını ortaya dökmek, gizli rezaletleri/yolsuzlukları açığa çıkarmak, **4. ~ basket** : çamaşır sepeti, **5. ~ closet = ~ cupboard** *Brit.* havlu/çarşaf dolabı, **6. ~ draper** *Brit.* manifaturacı, **7. ~ paper** : keten elyafından yapılmış kâğıt, **8. lineny** : ketenli, ketenimsi, ketene benzer.

line of duty, *is.* (özellikle askerî) görev, vazife, hizmet. **in the line of duty** : görev esnasında.

line of fire, *is.* **1.** nişan hattı : tam ateş edileceği anda silâhın namlu ağzından geçen ve namlu ekseni düşey düzlemi içinde bulunan yatay çizgi, **2.** tehlikeli durum / mevki.

line of force, *is. fiz.* kuvvet çizgisi : kuvvet (elektrik/magnetik vb.) alanı içinde her noktasında alan vektörüne teğet olan çizgi. **field line** *d.d.*

line of scrimmage, *is.* oyun çizgisi : futbola başlarken topun bulunduğu çizgi.

line of sight, *is.* **1. line of sighting** *d.d.* (silâh) nişan çizgisi, (topoğrafya aleti vb.) görüş çizgisi, **2.** *astr.* görüş çizgisi : gök cisminden gözlemcinin gözüne gelen ışık yolu, **3.** *bk.:* **line of vision**, **4.** *rad.TV* verici ve alıcı antenleri birleştiren doğru çizgi.

line of vision, *is.* görüş çizgisi : göz yuvarının arkasında keskin görüşü sağlayan çukurluk ile görülen noktayı birleştiren doğru çizgi.

lineolate(d), *sf. zool. bot.* ince çizgili.

liner[1], *is.* **1.** (şirkete ait) gemi/uçak, büyük yolcu gemisi/uçağı, transatlantik, **2.** çizen/çizgilerle işaretleyen (kimse/şey), **3.** *(beysbol) bk.:* **line drive**, **4.** (kozmetik) göz kalemi.

liner[2], *is.* **1.** astarcı : elbiseye astar geçiren kimse, **2.** astar, **3.** (a) fonograf plâğının koruyucu kılıfı, (b) bu kılıf üzerindeki izahat, **4.** *müh.* silindir kovanı/gömleği.

linesman, *is., ç.* **-men 1.** hat bakıcı, **2.** *sp.* hakem yardımcısı, yan hakemi. ***e.a.- 1. lineman.***

lines plan, *is.* gemi teknesi planı.

line squall, *is.* düz cepheli bora/kasırga : cephesi bir doğru çizgi şeklinde ilerleyen bora/kasırga (teknik terim olarak kullanılmaz).

line storm, *is. bk.:* **equinoctial storm.**

line-up = line up, *is.* **1.** sıra, dizi, saf, *k.d.* kuyruk, **2.** dizilmiş/sıraya girmiş insanlar, **3.** tanık veya mağdurun suçluyu tanıyabilmesi için sanıkların dizildiği sıra, **4.** *sp.* oyuncu listesi, **5.** belirli bir amaç için çalışan kimselerin veya şirketlerin oluşturduğu birlik.

line up, *gs.f.* **1.** dizilmek, sıralanmak, sıraya girmek, sıra olmak. ~ ~ *for inspection.* **2.** toplamak, sağlamak, temin etmek. ~ ~ *support for a candidate.*

ling, *is., ç.* **ling/lings 1.** *zool.* bir tür morina *(Molva molva)* : Grönland ve K Avrupa'da bulunan morinaya benzer eti yenir balık, **2.** *bk.:* **burbot**, **3.** gıda olarak avlanan çeşitli uzun balıklardan her biri, **4.** *bot.* süpürge otu *(Calluna vulgaris).* ***e.a.- 4. heather.***

-ling, *son ek* **1.** bir gruba/faaliyete mensubiyeti veya bir durumu belirtir. Ekseriya küçük düşürücü anlam taşır: *hireling, underling* gibi. **2.** "-cık/-cik/-cuk/-cük, -cağız, -ceğiz" : isme takılan küçültme eki. *duckling, princeling* gibi, **3.** yön, mevki, durum, tarz vb. bildiren zarf eki. *darkling, sideling* gibi.

linga = lingam, *is.* (Hinduizm) erkek tenasül uzvunun timsali : ölüm/doğum mabudu Siva'yı temsil eder.

lingcod, *is., ç.* **-cods/-cod** *zool.* koca ağız *(Ophiodon elongatus)* : K Pasifik'te bulunan geniş ağızlı bir balık. **ling cod** *ş.d.y.*

linger, *gs.f.* **1.** ayrılmamak, gitmemek, uzaklaşmamak, beklemek, (gitme vaktini vb.) uzatmak. **~ on after everyone else has left** : herkes gittikten sonra bir süre oradan ayrılmamak. **Several fans ~ed at the stage door for some time after the actor had gone in** : Aktör içeri girdikten sonra hayranları bir müddet sahne kapı-

sında bekleştiler. **2.** zeval bulmamak, (âdet vb.) sürüp gitmek, kolay ölmemek, (insan vb.) uzun zaman can çekişmek, şiddeti azalarak hâlâ devam etmek/yaşamak. **Daylight ~s long in summertime** : Yazın gün ışığı uzun sürer. **The custom ~s on** : Töre/âdet hâlâ devam ediyor. **After the accident he ~ed (on) for several months** : Kazadan sonra aylarca can çekişti (ve nihayet öldü). **The pain ~ed on for several weeks** : Ağrı haftalarca sürdü (sonra geçti). **3.** düşünceye/tefekküre/zevke dalmak, **4.** gecikmek, ağırdan almak, savsaklamak. **to ~ over a meal** : yavaş yavaş yemek, yemek masasında uzun süre oturmak, **5.** yavaş yavaş gitmek, avare dolaşmak, tembel tembel gezinmek, **6. ~ away/out** : oyalanmak, vakit öldürmek. *We ~ed away the summer at the beach.* **7.** *esk.* aylaklık etmek, aylakça dolaşmak. *Don't ~ about/around.* **8.** (zihinden/akıldan) çıkmamak, uzun süre (hafızada) kalmak. *The tune ~s in my mind.* **9. to ~ on a subject** : bir konu üzerinde uzun süre durmak. **I let my eyes ~ on the scene** : Gözlerimi uzun süre manzaradan ayıramadım. **10. ~er** : oyalanan, uzun süre ayrılamayan, geciken, ağırdan alan, savsaklayan, geciktiren, **11. ~ingly** : oyalanarak, uzun süre ayrılmaksızın, gecikerek, ağırdan alarak, savsaklayarak. ***e.a.-1.*** *loiter, 4. delay, dawdle, tarry, 5. saunter along, dally, loiter.*

lingerie, *is. Fr.* **1.** kadın iç çamaşırı, gecelik, **2.** *esk.* çamaşır.

lingo, *is., ç.* **-goes** *k.d.* **1.** (genellikle yabancı) dil, lisan, acayip/anlaşılmaz dil, **2.** şive, lehçe, bir kimseye özgü dil, **3.** meslek argosu. *the ~ of the doctors.* ***e.a.-*** *langauge, dialect, jargon.*

lingonberry, *is., ç.* **-ries** dağ kızılcığı. ***e.a.-*** *mountain cranberry, cowberry.*

lingua, *is., ç.* **-guae** dil, dile benzer parça. ***e.a.-*** *tongue.*

lingua franca, *is., ç.* **lingua francas/lingua francae 1.** ortak dil, yabancılar arasında anlaşma sağlayan yabancı dil. **English is the ~ ~ of commerce** : İngilizce ticaret âleminin ortak dilidir. **2.** eskiden Akdeniz kıyılarında konuşulan İtalyancadan bozma dil.

lingua geral, *is.* G Amerika Amazon vadisinde konuşulan ortak dil (Tupi'den bozma).

lingual, *sf.&is.* **1.** dile/dil biçimindeki organa ait, **2.** dile/lisana ait, **3.** *s.bl.* dil ucu ile telâffuz edilen (ses), **4. ~ly** : dil ile, dil ucundan, dilin ucuna doğru.

linguiform, *sf.* dil biçiminde. ***e.a.-*** *tongue-shaped.*

linguine = linguini, *is. It.* uzun yassı makarna.

linguist, *is.* **1.** dilci, dil bilimci, dil bilgini/uzmanı, lisan âlimi, **2.** çok dil bilen.

linguistic, *sf.* **1. linguistical** *d.d.* (a) dilsel, dile/lisana ait. ~ *change.* (b) dil bilimsel, dil bilimine ait, **2. ~ally** : dil bakımından, dil bilimsel olarak, **3. ~ atlas** *bk.:* **dialect atlas**, **4. ~ chart** : dil haritası, **5. ~ community** : dilsel topluluk, **6. family** : dil ailesi, **7. ~ form = speech form** : anlamlı söz (cümle, kelime vb.). *bk.:* **morpheme**. **8. ~ geographer = dialect geographer** : dil bilimsel coğrafya uzmanı, **9. ~ geography = dialect geography** : dil bilimsel coğrafya, uzamsal dil bilimi : dil olgularının yeryüzündeki dağılış alanlarını inceleyen bilim, **10. ~ group** : dil öbeği, **11. ~ level** : dil düzeyi, **12. ~ revolution** : dil devrimi, **13. ~ stock** : (a) dil ailesi, bir dil ile çeşitli lehçe, şive ve ağızlarının tümü, (b) bir dili ve çeşitli lehçelerini konuşan toplum.

linguistician, *is. bk.:* **linguist** (1).

linguistics, *ç. is.* dil bilimi. **comparative ~** : karşılaştırmalı dil bilimi. ***e.a.-*** *(Brit.) philology.*

lingulate(d), *sf.* dil biçiminde. *a ~ leaf.* ***e.a.-*** *ligulate.*

liniment, *is.* ovalamaç, merhem, romatizma ve burkulmadan doğan ağrıları dindirmek için ovarak sürülen yağlı/kokulu sıvı.

linin, *is. biy.* linin : göze çekirdeğindeki renkli tanecikleri birbirine bağlayan ağ gibi madde.

lining, *is.* **1.** astar, bir şeyin içine geçirilen/kaplanan madde. **Every cloud has a silver ~** : Her işte bir hayır vardır. **2.** (kitap ciltlemede) cilt astarı, **3.** astarlama, astar geçirme/kaplama, **4.** (çizgi) çizme, çizgilerle süsleme/tarama, **5.** çizgili süs, çizgilerle yapılan tezyinat.

link[1], *is.* **1.** halka, zincir halkası. **missing ~** : noksan halka, insanla maymun arasındaki yaratık, **2.** bağ, bağlantı, rabıta. **He felt a ~ of trust between them** : Aralarında bir güven bağı olduğunu hissetti. *The ~ between the past and the future. A ~ in a chain of evidence.* **3.** lüle, bukle. *a ~ of hair.* **4.** sucuk halkası, tek sosis kangalı, **5.** *ilet.* bağlantı, haberleşme kanalı, iki nokta arasında haberleşme sağlayan sistem, **6.** kol düğmesi, **7.** (a) 7.92" = 20.12 cm'lik uzunluk birimi, (b) ölçü zincirini oluşturan 100 çubuktan her biri (= 1 kadem = 30.48 cm), **8.** *kim.* bağ, molekülü oluşturan atomlar arasındaki çekme kuvveti, **9.** *mak.* mafsal, oynak yeri, **10.** (yağlı kıtıktan yapılmış) meş'ale, **11.** zincirlemek, (birbirine) bağlamak, raptetmek, kavra(t)mak, **12.** *İsk.* sekmek, hafif hafif sekerek yürümek, **13. ~able** : bağlanabilir, zincirlenebilir, raptedilebilir, **14. linker** : halkacı, zincir halkası yapan. ***e.a.- 2. bond, tie, connection, 6. cuff link, 8. bond, 10. torch, 11. join, connect, fasten, bind, unite, interlock, couple, 12. trip.***

linkage, *is.* **1.** bağla(n)ma, zincirle(n)me, birleş(tir)me, raptetme, **2.** bağ, bağlantı, irtibat, **3.** *kal. b.* soy bağı, soya çekme : aynı kromozomdan üreyen genlerle iki veya daha fazla niteliğin kalıtım yolu ile döllere geçmesi, **4.** *mak.* kol/çubuk (düzeni), **5.** *elekt.* sarmaç : bir bobinin sarım sayısı ile bir sarımdan geçen manyetik akının çarpımı, **6.** pantograf vb. gibi çizim aleti.

linkboy, *is. esk.* meş'aleci, fenerci : meş'ale/fener taşıyarak yaya yollarını aydınlatmak için kiralanmış çocuk.

linked, *sf.* **1.** *kal. b.* soy bağımlı, soya çekmiş, **2.** bağlı, merbut, birleşmiş, **3. ~ rhyme** : bağlı kafiye : bir mısraın son hecesi ikinci mısraın ilk hecesiyle birleşerek ikinci mısraın son hecesine uyan kafiye şekli. *Some birds fly / Towards the night* gibi. **4. ~ verse** : bağlı şiir : Üç mısralık ilk kıtası bir şair, bunu izleyen iki mısralık kıtaları başka şairler tarafından yazılmış Japon şiiri. ***e.a.- 2. connected, joined, interlocked.***

linking verb, *is. gr.* bağ-fiil : eylem bildirmeyip yüklemi özneye bağlayan fiil. *Be, appear, seem, become are linking verbs.* Örnek : *He is a doctor. We became friend.* ***e.a.- copula.***

links, *ç. is.* **1.** golf oyunu sahası, **2.** *İsk.* düz uzun kumsal, **3. ~man** : golfçu, golf oyuncusu. ***e.a.- 1. golf course, 3. golfer.***

Link trainer , *is.* yerde pilot eğitim cihazı.

linkwork, *is.* **1.** zincir işi, zincir gibi halkalardan oluşan el işi, **2.** *bk.:* **linkage.**

linn = lin, *is. İsk.* **1.** çağlayan, şelâle, sel veya su mecrası üzerinde su düşütleri, **2.** boğaz, dar geçit, uçurum. ***e.a.- 1. cascade, 2. ravine, precipice.***

linnet, *is. zool.* **1.** kenevir kuşu *(Carduelis cannabina)* Sırtı ve kanatları kestane rengi, karnı kül rengi, ak ötücü kuş. **2.** keten kuşu *(Carduelis linaria)* : tarla ve çalılıklarda yaşayan bir ispinoz türü.

lino, *is., ç.* **linos** *bk.:* **linoleum.**

linocut, *is.* **1.** lino oyma, **2.** muşamba baskısı : tahta üzerine çakılmış muşambaya oyulmuş şekillerle yapılan baskı.

linoleic acid, *is. kim.* linoleik asit : $C_{17}H_{31}COOH$. Keten tohumu yağı gibi yağlarda bulunan doymamış yağ asidi. **linolic acid** *d.d.*

linoleum, *is.* muşamba, linolyum, döşemelik mantarlı muşamba. **~ block** : oymalık muşamba, oyma yapmak için tahta üzerine çakılmış muşamba.

Linotype , *is.* linotip : matbaa harflerini satır halinde dizip döken baskı makinesi.

linotype, *f.* **-typed, -typing 1.** linotip dizgi/baskı yapmak, **2. linotyper = linotypist** : linotip basımcısı.

linsang, *is. zool.* Hint kedisi *(Prionodon, Pardictis, Poiana)* : G Asya ve Afrika'da yaşayan kediye benzer uzun kuyruklu et obur hayvan.

linseed, *is.* **1.** keten tohumu, **2. ~ cake** : köftün, (yağı çıkarılmış) keten tohumu posası/küspesi, **3. ~ meal** : köftün unu, **4. ~ oil** : bezir yağı, keten tohumu yağı, **5. ~ poultice** : keten tohumu lâpası.

linsey-woolsey, *is., ç.* **-woolseys 1. linsey** *d.d.* keten, yün veya pamuk karışımı kaba kumaş, **2.** *esk.* saçma, şaşırtmaca, yave, boş/manasız söz, zevzeklik. ***e.a.- 2. nonsense, balderdash.***

linstock, *is.* top ateşleme çubuğu : çatal ucu ile kibrit tutularak topu ateşlemede kullanılan çubuk.

lint, *is.* **1.** keten tiftiği, **2.** iplik yapmakta kullanılan pamuk, **3.** yara pansumanı için kullanılan keten tiftiği, **4.** pamuk tohumdan ayrıldıktan sonra kalan döküntü, **5. ~less** : tiftiksiz, liflsiz, elyafsız, tüysüz.

lintel, *is.* üst söve, kapı veya pencerenin üst sövesi, lento. *Brit.:* **lintol.**

lintwhite, *is. İsk. bk.:* **linnet.**

linty, *sf.* **lintier, lintiest 1.** tiftikli, tüylü, lifli, elyaflı, **2.** tiftik/tüy gibi. *~ bits on his coat.*

liny, *sf.* **linier, liniest 1.** çizgisel, çizgi gibi, çizgiye benzer, **2.** dar, ensiz, ince ve uzun, **3.** çizgili. **liney** *d.d.* ***e.a.- 2. thin.***

Linzer torte, *is., ç.* **Linzer tortes** bademli/fındıklı pasta : dövülmüş badem/fındıklı ve içi reçelli pasta.

lion, *is.* **1.** *zool.* aslan *(Panthera leo),* **2.** Kedigillerden pars, panter, kugar vb. gibi iri vahşî hayvan, **3.** cesur, yiğit, aslan gibi adam, **4.** gözde/ünlü kişi, herkesçe aranan/sevilen tanınmış/şöhretli kişi. *a literary ~.* **5. ~s** *Brit.* ilginç şeyler/yerler, **6.** *b.h. astr.* Aslan burcu, **7.** *b.h. International Association of Lions Club* üyesi, **8.** üzerinde aslan resmi olan madenî para, **9.** (a) İngiltere'nin simgesi olarak aslan, (b) İngiliz milleti, **10. ~like** : aslan gibi, cesur, yiğit, kuvvetli, **11. ~ - hunter** : şöhret avcısı: ünlü kişileri ziyafet vb. ile elde etmeye çalışan kimse, **12. Beard the ~ in his den** : kuvvetli/nüfuzlu birine açıkça meydan okumak/karşı koymak, **13. put (one's) head in the ~'s mouth** : kelleyi koltuğa almak, çok tehlikeli bir işe atılmak, **14. the ~'s skin** : sahte kahramanlık, **15. twist the ~'s tail** : aslanı ininden çıkarmak, uyuyan aslanı uyandırmak, hükûmeti (özellikle İngiliz hükûmetini/milletini) kızdıracak harekette bulunmak. ***e.a.- 4. celebrity, 6. Leo.***

lioness, *is.* dişi aslan.

lionfish, *is. zool.* aslan balığı *(Pterois)* : Büyük Okyanusun Ekvator bölgesinde bulunan parlak çizgili, uzun yüzgeçli ve sırt yüzgeçleri zehirli bir balık türü.

lionhearted, *sf.* **1.** cesur, yiğit, kahraman, aslan yürekli, **2. ~ly** : cesaretle, yiğitçe, kahramanca, aslan gibi, **3. ~ness** : cesaret, yiğitlik, kahramanlık, aslan yüreklilik. ***e.a.- 1. courageous, brave.***

lionise/lionisation/lioniser, *Brit. bk.:* **lionize/lioni-zation/lionizer.**

lionize, *f.* **-ized, -izing 1.** ululamak, methedip göklere çıkarmak, (birine) ünlü kişi/kahraman muamelesi yapmak, baş tacı etmek. *The visiting artist was ~d by the press.* **2.** *Brit.* ilginç/önemli yerleri ziyaret etmek/gezip görmek/göstermek/teşhir etmek, **3.** şöhret avcılığı yapmak, ünlü kişileri ziyafetlere davet ederek elde etmeye çalışmak, **4. lionization** : (a) ululama, methedip göklere çıkarma, kahraman muamelesi yapma, (b) ilginç yerleri ziyaret etme/gösterme, (b) şöhret avcılığı yapma, **5. lionizer** : (a) ululayan, methedip göklere çıkaran, kahraman muamelesi yapan, (b) ilginç yerleri ziyaret eden/gösteren, (b) şöhret avcılığı yapan.

lion's mouth, *is.* çok tehlikeli yer.

lion's share, *is.* aslan payı, bir şeyin en büyük ve en iyi parçası. *He received ~ ~ of the research money. She grabbed the ~ ~ of the dessert.*

lip, *is.&sf.&f.* **1.** dudak. **upper/lower- ~** : üst/alt dudak. *a man with a cigar between his lips.* **2.** *gen.* **~s** : (konuşma organı olarak) dudaklar, ağız. **She refused to open her ~s** : Ağzını açmadı/sır vermedi, **3.** *argo* ayıp söz, edepsizlik, küstahlık, arsızlık, yüzsüzlük. **None of your ~** : Küstahlığı/arsızlığı bırak. **4.** dudak şeklinde şey, **5.** *bot.* çenet : bilhassa nanegillerden olan bitkilerde taç yaprağı oluşturan iki parçadan her biri, **6.** *zool.* (a) *bk.:* **labium**, (b) karından ayaklılarda kabuk ağzının iç ve dış kenarları, **7.** (sürahi vb.) ağız. *the ~ of a pitcher.* **8.** kenar, uç, **9.** (a) yara ağzı, (b) (vadi vb.) giriş, açıklık, kenar, **10.** dudak+, dudak hareketi ile oluşan. **~ movements** : dudak hareketleri. **~ consonants** : dudaktan çıkarılan ünsüzler, **11.** sözde, asılsız, gayrisamimî. **~ praise. 12.** dudaklarını dokundurmak, öpmek, **13.** mırıldanmak, **14.** yalanmak, **15.** *golf* topa vurup çukurun tam kenarına göndermek, **16.** *müz.* (nefesli sazların dili/ağızlığı ile) sesi ayarlamak, **17. bite one's ~s** : (öfkesini/üzüntüsünü belli etmemek için) dudaklarını ısırmak, **18. button one's ~ = button up** *argo* susmak, ağzına kilit vurmak, **19. hang on the ~s of** : kulak vermek, dikkatle dinlemek, **20. keep a stiff upper ~** : metin olmak, (felâkete) cesaretle göğüs germek, kendine hâkim olmak, fütu-

ra/korkuya kapılmamak, cesaretini/metanetini kaybetmemek. *e.a.- 10. labial, 11. insincere, 12. kiss, 13. utter, murmur, 14. lick.*

lipase, *is. biy.- kim.* lipaz : yağları sindiren enzimlerden herhangi biri. Karaciğer, pankreas, sindirim organları ve bazı bitkiler üretir.

lipid(e) = lipin = lipoid, *is. biy.- kim.* yağ, yağımsı madde : yağ, balmumu ve steroller gibi dokunuşu yağlı, suda erimeyen, alkol, eter, kloroform vb. de eriyen, protein ve karbohidratlarla birlikte yaşayan gözenin temel yapısını oluşturan çeşitli organik bileşimler.

lipless, *sf.* dudaksız.

liplike, *sf.* dudak gibi, dudak biçiminde, dudağa benzer.

lipo-, *ön ek* "yağ+, yağlı". *ör.: lipoid, lipoprotein.*

lipofuscin, *is.* göze yağı : insan yaşlandıkça gözelerde biriken renkli yağ tabakası.

lipogenesis, *is.* yağ oluşumu : canlı vücutlarda yağ asitlerinin teşekkülü.

lipoic acid, *kim.* lipo asidi : C8H14O2S2. Metabolizmada alfa keto asitlerin oksitlenmesini sağlayan kristalli bileşim.

lipoid(al), *sf.* yağ+, yağa benzer, yağ gibi, yağımsı.

lipolysis, *is. kim.* yağların hidrolizi ile yağ asitleri ve gliserol oluşması.

lipoma, *is., ç.* **-mas, -mata** *patol.* lipoma, yağ uru, yağlı tümör. **~tous** : lipomalı, yağ urlu.

lipophilic, *sf. fiz. kim.* **1.** yağsever : yağlı maddelere karşı kuvvetli afinitesi olan, **2.** yağemer : yağların erimesini/soğurulmasını kolaylaştıran.

lipoprotein, *is. biy.- kim.* yağlı protein (süt, yumurta sarısı, kan vb. gibi).

lipotropic, *sf. biy.- kim.* yağ tüketen : yağlı maddelere karşı afinitesi olan, karaciğerde yağ birikimini önleyen. **lipotropism** : yağ tüketicilik.

lipped, *sf.* **1.** dudaklı. **thin ~** : ince dudaklı. **thight ~** : sıkı dudaklı, ağzı sıkı, **2.** *bot. bk.:* **labiate.**

lippen, *f. İsk.* **1.** (bir kimseye) güvenmek, itimat/emniyet etmek, **2.** (bir şeyi birisine) emanet etmek/bırakmak, **3.** güveni/itimadı/itikadı olmak. *e.a.- 1. trust, rely, 2. entrust, 3. have confidence/faith/trust.*

lipper, *is.&f.* **1.** (deniz) hafif dalga(lanma), küçük dalgalardan gelen serpinti, **2.** (hafif) dalgalanmak. kırışmak. *e.a.- 2. ripple.*

lippy, *sf.* **lippier, lippiest** arsız, küstah, edepsiz, terbiyesiz, sırnaşık. **Don't get ~ with me** : Edepsizliğin lüzumu yok. *e.a.- insolent, impudent, brash.*

lip-read, *f.* **-read, -reading** dudak anlamak : dudak hareketlerinden konuşulanları (duymaksızın) anlamak. **lip-reader** : dudak anlayan. **lip-reading** : dudak anlama.

leap service, *is.* sahte bağlılık, sözde samimiyet, samimiyetsizlik, suretâ hürmet. *He paid only ~ ~ to the dictator.* *e.a.- insincerity.*

lipstick, *is.* ruj, dudak boyası.

liquate, *gl.f.* **-quated, -quating** *metal.* ergit arıtmak, ergiterek arıtmak : bir alaşımı ergitip daha yüksek sıcaklıkta ergiyen maddelerden arıtmak. **liquation** : ergitarıtma.

liquefaction, *is.* sıvılaş(tır)ma, sıvı hâline gelme/getirme. **liquafactive** : sıvılaştırıcı.

liquefiable, *sf.* sıvılaş(tırıl)abilir, ergitilebilir, ergiyebilir.

liquefied petroleum gas, *is.* sıvı bütan : sıkıştırılarak sıvılaştırılmış propan, bütan gibi tutuşucu karbonlu hidrojenler. Doğal gazlardan veya petrol arıtımı yan ürünlerinden yapılır. Yakıt olarak, organik sentezlerde, yapay lâstik yapımında kullanılır. **bottled gas, LPG, LP gas** *d.d.*

liquefier, *is.* **1.** sıvılaştıran, **2.** sıvılaştırıcı, sıvılaştırma cihazı.

liquefy, *f.* **-fied, -fying** sıvılaş(tır)mak, ergi(t)mek, sıvı hâline gelmek/getirmek/dönüş(tür)mek. *e.a.- melt.*

liquescent, *sf.* **1.** sıvılaşan, ergiyen, sıvı haline dönüşen, **2.** ergiyebilir, sıvılaşabilir, **3. liquescence = liquescency** : sıvılaşma, sıvılaşabilme, ergi(yebil)me. *e.a.- 1. melting.*

liqueur, *is.* likör, alkollü ve tatlı içki. **cordial** *d.d.*

liquid, *sf.&is.* **1.** sıvı, akışkan (madde), akıcı, mayi. **Water is a ~** : Su bir akışkandır. **~ soap** : sıvı sabun. **~ air** : sıvı(laştırılmış) hava. **2.** sulu, su gibi, **3.** berrak, saydam, şeffaf, parlak. *large ~ eyes.* **4.** (ses) hoş, akıcı, kulağa hoş gelen. *the ~ notes of a bird.* **5.** (hareket) ahenkli, yumuşak, zarif, **6.** kolayca paraya çevrilebilir. **~**

assets. Canada Savings Bonds are a ~ investment. **7.** *s.bl.* akıcı : pürüzsüz, yumuşak telâffuz edilebilen ve sesli gibi uzatılabilen (sessiz harf). *L and r are ~ consonants.* **8. ~ly** : sıvı olarak, sıvı şeklinde, **9. ~ness** : sıvılık, akışkanlık, akıcılık. ***e.a.- 1. fluid, 2. melted, 3. clear, transparent, bright, 4. smooth, 6. convertible.***

liquidambar, *is.* **1.** *bot.* günlük ağacı *(Liquidambar)* : D Asya ve KD Amerika'da yetişen akçaağaç yapraklarına benzer yıldız biçimli yaprakları, dikenli yuvarlak meyvesi olan bir ağaç. *bk.:* **sweet gum, 2.** günlük : bu ağaçtan elde edilen sarımtrak, güzel kokulu, yatıştırıcı sıvı (hekimlikte kullanılır).

liquidate, *f.* **-dated, -dating 1.** (borcu) ödemek, tediye etmek, **2.** (iş/ticaret) tasfiye etmek, kapatmak, **3.** (istenmeyen bir şeyi) defetmek, bertaraf etmek, tasfiye etmek, temizlemek, ilga etmek, -e son vermek. *to ~ a partnership. Russian revolution ~d the nobility.* **4.** paraya çevirmek, **5.** *argo* öldürmek, temizlemek. *All his supporters were expelled, exiled or ~d. Gangsters who ~ their rivals.* **6.** *esk.* açıklamak, aydınlatmak. ***e.a.- 1. pay, settle (a debt), 3. abolish, do away with, get rid of, break up, wipe out, 5. kill, murder.***

liquidation, *is.* **1.** (borç) öde(n)me, tediye, **2.** tasfiye etme, kapatma, **3.** paraya çevir(il)me.

liquidator, *is.* tasfiye memuru, işi tasfiye ile görevli memur.

liquid crystal, *is.* sıvı örüt, sıvı kristal : donma noktası üstündeki belli sıcaklık aralığında dış etkilere karşı yönseme gösteren, özellikle optik özellikleri doğrultu ile değişen sıvı.

liquid fire, *is.* sıvı silâh : savaşta düşmana karşı kullanılan petrol vb. gibi tutuşucu sıvı.

liquid glass, *is. bk.:* **sodium silicate.**

liquidise, *gl.f. Brit. bk.:* **liquidize.**

liquidity, *is.* sıvılık, akışkanlık. ***e.a.- liquidness.***

liquidize, *gl.f.* **-ized, -izing** sıvılaştırmak, sıvı hâline getirmek. ***e.a.- liquefy.***

liquid measure, *is.* sıvı ölçüsü/ölçeği (litre, galon, vb.).

liquid oxygen = lox, *is.* sıvı oksijen: sıkıştırılıp - 183°C'den aşağı sıcaklıkta sıvı olarak saklananan oksijen.

liquid petrolatum, *is.* madenî yağ. ***e.a.- mineral oil.***

liquid storax, *is.* günlük, buhur. **storax** *d.d.*

liquor, *is.&f.* **liquored, liquoring 1.** içki : damıtma usulüyle elde edilen alkollü içki (viski, konyak vb. gibi). **under the influence of ~** : yarı sarhoş. **in ~ = the worse for ~** : sarhoş, çakırkeyf. **malt ~** : bira. **~ store** : içki satan dükkân, **2.** et suyu, sebze/meyve suyu : bir şeyi kaynatarak elde edilen su, **3.** mahlûl/mahlût, **4.** suda eritilmiş ilâç, **5.** (deriyi) yağlamak, **6. ~ up** : (çok) içki iç(ir)mek, iç(ir)erek zil zurna sarhoş olmak/etmek.

liquorice, *is.* meyan kökü, meyan balı. ***e.a.- licorice.***

liquorish, *sf. bk.:* **lickerish.**

lira, *is., ç.* **lire/liras 1.** *T.* lira, Türk lirası (= 100 kuruş), **2.** *It.* liret, İtalyan lirası (= 100 centisimi).

liriodendron, *is., ç.* **-drons/-dra** *bot.* ağaç lâlesi *(Liriodendron).*

liripipe, *is.* **1.** (Orta Çağ giyiminde) şapka kuyruğu/püskülü, şapkanın arkasından sarkan parça, **2.** *bk.:* **scarf, trippet, hood.**

Lisbon, *is.* Lizbon. Portekizcesi : ***Lisboa.***

lisle, *is.&sf.* **1. lisle thread** *d.d.* (ince, çift bükülmüş, dayanıklı) pamuk ipliği (özellikle çorap örmekte kullanılır), **2.** bu iplikten yapılmış.

lisp, *is.&f.* **1.** pelteklik, **2.** peltekleme(k), peltek konuşma(k) : **s** ve **z** harflerini *"thin"* deki **th** gibi telâffuz etme(k), **3. ~er** : peltekleyen, peltek konuşan, **4. ~ingly** : peltekleyerek, peltek peltek.

***lis pendens**, is. Lât. huk.* **1.** mahkeme gündemine alınmış/duruşma gününü bekleyen dava, **2.** dava sonuna kadar davalı malın mahkeme kontrolu altında bulunması ilkesi.

lissom(e), *sf.* **1.** kıvrak, esnek, eğilip bükülebilir (özellikle vücut), **2.** çevik, atik, hareketli, **3. ~ly** : kıvrak/esnek/çevik/atik bir şekilde, **3. ~ness** : kıvraklık, esneklik, çeviklik, atiklik. ***e.a.- 1. lithe, limber, supple, 2. agile, active. k.a.- 1. rigid, 2. clumsy.***

list[1], *is.&f.* **1.** dizin, liste, cetvel, fihrist. **alphabetical ~** : abecesel dizin, alfabe sırasıyla liste/cetvel. **make a ~ of things one must do** : yapacağı işlerin listesini yapmak. **a shopping/gocery ~** : alış veriş listesi. **put sf.o.'s name on the ~** : birisinin adını listeye eklemek. **take his**

name off the ~ : adını listeden çıkarmak/silmek. **~ price** : katalog fiyatı, maktu fiyat. **black ~** : kara liste. **the free ~** : (a) gümrüksüz ithal edilen eşya listesi, (b) (tiyatroya) parasız girenlerin listesi. **the active ~** : askerî göreve çağrılacak subaylar listesi. **on the active ~** : faal hizmette. **be on the danger ~** : (hasta) ölüm tehlikesinde olmak, **2.** liste(sini) yapmak, listeye/deftere geçirmek/yazmak, kaydetmek. *~ s.o.'s name. Let's just ~ these factors: we have temperature, speed, pressure... what else?* **3.** listede bulunmak, listeye girmek/dahil olmak/kaydolunmak, kayda geç(ir)mek. *Your name isn't ~ed. The death was officially ~ed as drowning.* **4.** (hisse senedi) borsaya kaydet(tir)mek, borsada kayıtlı bulunmak, **5.** *esk. bk.:* **enlist**, **6.** (fiyatı) katalogda bulunmak, kataloğa geç(ir)mek. *This radio ~s at $34.98.* **7. enter the ~s** : (yarışmaya/tartışmaya/rekabete vb.) katılmak, dahil olmak. *Foreign companies may be allowed to enter the ~s for the first time.* ***e.a.- 1. catalog, inventory, register, roll, schedule, index, 2. record, catalog, 3. enroll.***

list2, *is&sf.&f.* **1.** kenar, kıyı, kenar şeridi, **2.** kumaş kenar(lar)ı, **3.** şerit kurdele, **4.** renkli şerit, **5.** (sakal/bıyık) ayırım çizgisi, **6.** tahta kenarından kesilip çıkarılacak kısım (kabuk vb.), **7.** saban izi, **8.** şeritlerden yapılmış, **10.** (toprağı) sürmek, ekime hazırlamak, **11.** tahta kenarından ince bir parça kesmek. ***e.a.- 1. border, 2. selvage, 3. strip, band, 7. furrow.***

list3, *is.&f.* (gemi) yan yatma(k), yana eğilme(k). *The sinking ship was ~ing so that water lapped her decks.*

list4, *f. esk.* **1.** hoşlanmak, canı istemek, hoşuna gitmek. **It ~s me not to speak** : Canım konuşmak istemiyor. **2.** arzu/istek/meyil duymak, keyfi/canı istemek. **The wind bloweth whereit ~eth** : Rüzgâr nereden isterse oradan eser. ***e.a.- 1. please, like, 2. wish, desire, choose,***

list5, *f. esk.* dinlemek, işitmek, duyınak. ***e.a.- listen, hear.***

listed, *sf.* **1.** (borsada) kayıtlı, alınıp satılabilir. **~ securitiy** : borsada kayıtlı/serbestçe alınıp satılabilen hisse senedi/bono/kıymetli evrak, **2.** (telefon rehberinde) yazılı/kayıtlı.

listel, *is. mim.* ince pervaz/tiriz.

listen, *f.* **1.** *gen.* **~ to** : dinlemek, kulak vermek. **~ to the radio** : radyo dinlemek. **I like to ~ to music** : Müzik dinlemeyi severim. *to ~ attentively to s.o.* **~ to me!** Bana bak/beni dinle. **He wouldn't ~ to reason** : Doğru söze kulak vermez. **2.** *gen.* **~ to** : dikkat etmek, dikkatle dinlemek, itaat etmek. **You never ~ to a word I say** : Söylediklerime dikkat etmiyorsun. **~ to your father!** Baban ne diyorsa onu yap! **I don't know what he said, because I wasn't listening** : Ne dediğini bilmiyorum, çünkü dikkat etmiyordum. **3.** *gen.* **~ for** : beklemek, kulak vermek, kulağı ...da olmak, göz kulak olmak. **to ~ for the telephone** : telefon beklemek/kulağı telefonda olmak. *~ for the telephone while I am out.* **Hush, I'm listening for the telephone** : Sus, telefon bekliyorum. **4. ~ in** : (a) kulak misafiri olmak, (konuşulanları gizlice) dinlemek, kulak kabartmak. *to ~ in to a conversation.* (b) radyo (dan) dinlemek. *to ~ in at news time. ~ in next week for another drama. ~ in to the news.* **Did you ~ in to the Prime Minister yesterday evening** : Dün akşam radyodan Başbakanı dinledin mi? (c) (telefon konuşmasını) paralel telefondan dinlemek. *I ~ed in on the extension.* **5. ~ out** *k.d.* dikkatle dinlemek, kulak vermek. *~ out for your name to be called.* **6.** *esk.* işitmek, **7. ~able** : dinlenebilir, **8. ~er** : dinleyici. ***e.a.- 2. heed, 4. (a, c) eavesdrop, overhear, 6. hear.***

listening, *is.* **1.** dinleme, dinleyiş. **Goodbye and good ~** : (radyoda) (gelecek programda buluşmak üzere) Şimdilik hoşça kalınız! **2. ~ post** *As.* (a) (düşman hattına yakın) dinleme noktası, (b) gizli haber/istihbarat kaynağı.

lister, *is.* **1. ~ plow** *d.d.* pulluk, toprağı sürmeye mahsus çift bıçaklı saban, **2. ~ planter = ~ drill** *d.d.* sürüm/ekim pulluğu : toprağı süren ve aynı zamanda açtığı çukura tohumu döküp kapatan pulluk, **3.** listeci, liste/fihrist/katalog yapan kimse.

listeriosis = listerellosis, *is., ç.* **-oses** lister hastalığı : memeli hayvanlarda/kuşlarda/nadiren insanlarda görülen tehlikeli bir beyin hastalığı. *Listeria monocytogenes* adlı bakteri sebep olur.

listing, *is.* **1.** dizinleme, kaydetme, liste/fihrist/katalog yapma, **2.** listede bulunma, listeye dahil olma, **3.** liste, kayıt, katalog, listede bulunan şeyler. ***e.a.- 3. list, record, catalog.***

listless, *sf.* **1.** kaygısız, kayıtsız, bîgâne, dikkatsiz, gevşek. *a dull and ~ mood.* **2.** neşesiz, hâlsiz, bezgin, üzgün. **to feel ~** : neşesiz/hâlsiz hissetmek. **The heat made him ~** : Sıcak onu hâlsiz bıraktı. **3. ~ly** : kaygısızca, kayıtsızca, neşesiz/hâlsiz bir şekilde, **4. ~ness** : kaygısızlık, kayıtsızlık, neşesizlik, halsizlik. ***e.a.- 1&2. languid, apathetic, lackadaisical.***

lists, *is.* **1.** kapalı cirit/mızrak yarışma alanı, **2.** (cirit/mızrak oyunu alanını çevreleyen) parmaklık, çit, **3.** er meydanı : dövüş/yarışma/vuruşma/mücadele alanı /sahası, **4. enter the ~** : mücadeleye/yarışmaya girişmek, ihtilâfa düşmek.

lit, *is.&sf.* **1.** yanmış, tutuş(turul)muş, aydınlatılmış. *bk.:* **light** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** sarhoş, içkili. ***e.a.- 2. drunk..***

lit. = **1.** liter(s), **2.** literal(ly), **3.** literary, **4.** literature.

litany, *is., ç.* **-nies 1.** yakarış, münacat, mukabele ile okunan dua, **2.** nakarat, tekrar. *a ~ of cheering phrases.* **3. the Litany** : Anglikan kilisesi dua kitabında *(Book of Common Prayer)* mukabeleli kısa dualar.

litchi, *is., ç.* **-tchis 1.** Çin eriği *(Litchi chinensis)* (ağacı/meyvesi). **lichee, lichi** *ş.d.y.* **2. ~ nut** : Çin eriği kurusu.

lit de justice, *is. Fr.* **1.** taht : Fransız kralların parlamento toplantılarında oturdukları sandalye, **2.** toplantı, içtima : Fransız krallarının hazır bulunduğu parlamento toplantısı.

-lite, *son ek* "taşı" : maden cevheri ve fosil adlarına takılır. *ör.: aerolite, chrysolite, rhodolite, ichnolite.*

liter, *is.* litre, 0.001 m^3. *Brit.:* **litre.**

literacy, *is.* **1.** okumuşluk, okur yazarlık, okuyup yazabilme yeteneği. **There is a high/low degrre of ~ in this country** : Bu ülkede okur yazarlık oranı yüksektir/düşüktür. **2. ~ test** : okur yazarlık sınavı.

literal, *sf.* **1.** harfi harfine, harfiyen, aslının tıpkısı, aynen, kelimesi kelimesine. *a ~ translation.* **2.** (şahıs) kelimeleri gerçek ve asıl anlamlarında kullanan, hayalî/mecazî anlamlardan uzak duran, **3.** gerçek/hakikî (anlamda), lâfzî, mecazî değil. *a ~ interpretation. When we say "He flew down the stairs to meet them", we do not mean "fly" in the ~ sense of the word.* **4.** abartmasız, gerçeğe/hakikate uygun. *It was a ~ statement of the fact. A ~ account. The ~ truth of the matter is that he was terrified.* **5.** gerçek, ciddî, hakikî. *~ bankruptcy. The drought has meant ~ starvation.* **6.** harf+, harfî, alfabe harflerine ait. **a ~ error** : harf hatası, **7.** harf biçiminde, **8.** harflerle ifade edilen, **9. ~ness** *bk.:* **literality.**

literalise/literalisation/literaliser, *Brit. bk.:* **literalize/literalization/literalizer.**

literalism, *is.* **1.** harfiyen yorumculuk, harfi hafine yorum/açıklama taraftarlığı, **2.** (sanat/edebiyat) gerçekçilik, realizm, idealizmden kaçınma, gerçeklere bağlılık, **3. literalist** : harfiyen yorum taraftarı, gerçekçi, **4. literalistic** : harfiyen, gerçek anlamda, **5. literalistically** : harfiyen yorumlayarak, gerçekçilikle.

literality, *is., ç.* **-ties 1.** harfiyen açıklama/çevirme, aslına bağlı/sadık kalma, **2.** gerçekçilik, aslına sadakat, gerçeğe bağlılık. ***e.a.- literalness.***

literalize, *f.* **-ized, -izing 1.** harfiyen/harfi harfine çevirmek/açıklamak, aslına sadık kalmak, **2. literalization** : harfiyen çevirme/açıklama, aslına sadık kalma, **3. literalizer** : harfiyen çeviren/açıklayan, aslına sadık kalan.

literally, *zf.* **1.** harfi harfine, harfiyen, aynen, kelimesi kelimesine. *translate ~ . Carry out orders ~.* **2.** gerçekten, cidden, hakikatte, aslında, gerçek/hakikî anlamda. **What does the word mean ~ ?** Bu kelimenin asıl anlamı nedir? **3.** abartmasız, mübalâğasız, tam manasıyla, gerçeğe/hakikate uygun olarak. *I was a ~ penniless : I couldn't even make a phone call.* **He ~ has to beg for his food** : Geçinmek için tam manasıyla dileniyor. **4.** ciddî (olarak). **I was joking, but he took me ~** : Şaka yapıyordum, fakat o ciddiye aldı (ciddî zannetti). ***NOT : Literally*** kelimesi bazan ifadeye kuvvet vermek için kullanılır ve "nerde ise, hemen hemen, âdeta" anlamına gelir. **The desk was ~ buried in papers** : Masa âdeta kâğıtlara gömülmüştü. Mamafih, kelimenin "gerçekten, abartmasız vb." gibi asıl anlamına aykırı düşen bu tür kullanıştan kaçınılması tavsiye olunur. ***e.a.- 1. word for word, 2. actually, really, 3. exactly.***

literal-minded, *sf.* hayalsiz, hayalden yoksun, (kuru) gerçekçi, yavan, şiirsiz, şiir niteliğinden yoksun, hayale kapılmaz, heyecansız, alelâde. ***e.a.- unimaginative, prosaic, matter-of-fact.***

literary, *sf.* **1.** edebî, edebiyatla ilgili, edebiyat+. **the ~ profession** : edebiyatçılık, edebiyat mesleği. **a ~ man** : edip, edebiyatçı. **~ style** : edebî üslûp. **~ property** : telif hakkı. **~ society** : edebî cemiyet, **2.** yazı+, yazar+. **~ style** : yazı üslûbu, **3.** kitabî, **4.** (çok) okumuş, aydın, münevver, okumaya meraklı. *They are very ~ family.* **5.** tumturaklı, tantanalı, debdebeli, gösterişli, **6. literarily** : edebî olarak, edebiyat yönünden, **7. literariness** : edebîlik. ***e.a.- 1. bookish, 4. well-read, 5. stilted, pedantic.***

literate, *sf.&is.* **1.** okur yazar, okuma yazma bilen (kimse), **2.** okumuş, tahsilli (kimse), **3.** çok okumuş, kültürlü, bilgili, edebî bilgisi geniş. *He is a remarkably ~ young man.* **4.** (yazı/konuşma) açık, belgin, belli, sarih, kolay anlaşılır, **5. ~ly** : (a) okumuş/bilgili/kültürlü olarak, (b) açık/belgin/sarih bir şekilde, vuzuhla, sarahatle, **6. ~ness** : (a) okumuşluk, bilgili/kültürlü oluş, (b) açıklık, belginlik, sarahat, vuzuh, kolay anlaşılma. ***e.a.- 2. educated, cultured, 3. literary, well-read.***

literati, *ç. is.* aydınlar, münevverler, edipler, bilgili/seçkin kimseler. ***e.a.- intellectuals, intelligentsia, scholars.***

literatim, *zf.* harfiyen, aynen, harfî harfine. ***e.a.- literally.***

literature, *is.* **1.** edebiyat. *Turkish ~. 18th century English ~.* **2.** (yazılmış) kitaplar/eserler, **3.** belirli bir konuda yazılmış yazılar (kitap, makale vb). *Medical/technical/scientific ~.* **4.** yazarlık, ediplik, muharrirlik (mesleği), **5.** edebî eser, okunacak kitap vb. **I wish I had some ~** : Keşke yanımda okunacak bir şey bulunsaydı. **6.** *k.d.* basılı evrak (ilân, dergi, broşür, risale, rehber vb.). *Campaign ~. Travel ~. We shall be glad to send you some ~ about our refrigerators/package holidays.* **7.** *esk.* edebî kültür, yazılmış eserleri anlama/takdir yeteneği, **8.** *müz.* belirli bir çalgı veya çalgı takımı için bestelenmiş parçaların tümü. ***e.a.- 1. belles-lettres, letters.***

-lith, *son ek* **1.** "taş, taşı". *ör.: monolith, acrolith, megalith, paleolith.* **2.** "sun'î taş". *ör.: granolith.* **3.** "çakıl, taş, kum". *ör.: urolith.* **4.** bazan **-lite** son eki yerine geçer : *battolith, laccolith* gibi.

litharge, *is.* mürdesenk, doğal kurşun oksit, PbO : ağır, zehirli, katı madde. Akümülatör, cam, seramik, boya ve mürekkep yapmakta kullanılır. *bk.:* **red lead.**

lithe, *sf.* **lither, lithest 1.** yumuşak, çevik, kıvrak, kolayca eğilip bükülebilen. (insan, hayvan, vücut, maden vb.). *~ steel. ~ movements. a ~ dancer.* **make one's muscles ~** : adaleleri yumuşatmak, **2. ~ly** : çevikçe, kıvrakça, yumuşakça, eğilip bükülerek, **3. ~ness** : çeviklik, kıvraklık, yumuşaklık, elâstikiyet, kolay eğilip bükülebilme. ***e.a.- 1. pliant, limber, supple, flexible, lithesome.***

lithemia = lithaemia, *is. patol.* litemi, kanda üre ve ürik asit fazlalığı. **lithemic** : litemik, kanında fazla üre/ürik asit bulunan.

lithesome, *sf. bk.:* **lithe.**

lithia, *is.* lityum oksit : Li2O : beyaz kostik bileşim. **~ water** : liyumlu maden suyu (ilâç olarak kullanılır).

lithiasis, *is. patol.* taş oluşumu : vücutta taşa benzer kütleler oluşması (böbrek, safra kesesi taşı vb. gibi).

lithic, *sf.* **1.** taşsı, taşa ait, taşımsı, taşa benzer, taş gibi, **2.** *patol.* (vücutta, özellikle mesanede oluşan) taşa ait, **3.** *kim.* lityum+, lityumlu, lityuma ait, **4. ~ally** : mesane taşı ile ilgili olarak.

-lithic, *son ek* (belirli bir) taş devrine ait. *ör.: Neolithic, Paleolithic.*

lithium, *is.* **1.** *kim.* lityum : yumuşak, gümüşî beyaz maden. Simgesi : **Li**, atom ağ. 6.939, atom nu. 3, özgül ağ. 0.53 (20°C de). Bilinen madenlerin en hafifi. Yalnız bileşimlerine rastlanır. **2. ~ carbonate** : lityum karbonat, Li2 CO3. Cam/seramik yapımında, taşkın çöküm-lü çıldırı tedavisinde kullanılan kristalli toz. **3. ~ fluoride**, : lityum florür, LiF : prizma ve seramik yapımında kullanılan beyaz bileşim.

litho, *is. bk.:* **lithograph.**

litho- = lith-, *ön ek* "taş". *ör.: lithography, lithophite.*

lithograph, *is.&gl.f.* **1.** taş basması (resim), litograf, **2.** taş basması (ile resim) yapmak, **3. ~er** : taş basmacı, litografyacı, **4. ~ic(al)** : taş basması+, **5. ~ically** : taş basması ile, litografya ile.

lithography, *is.* **1.** taş basması, litografya. *kıs.:* **lit., litho., lithog. 2.** *bk.:* **planography.**

lithoid(al), *sf.* taş gibi, taşa benzer, taş yapılışında. ***e.a.- stony, stonelike.***

lithology, *is.* **1.** taş bilimi, kayaların/taşların genel yapı ve bileşimini inceleyen bilim. *bk.:* **petrography**. **2.** *tıp* taş bilimi, litoloji : insan bedeninde oluşan taşları tedavi ile uğraşan tıp dalı, **3. lithologic(al)** : taş bilimsel, **4. lithologically** : taş bilimiyle, **5. lithologist** : taş bilimci, taş bilimi uzmanı.

litholysis, *is. tıp* ilâçla mesane taşını eritme.

lithomarge, *is.* katı kil : sıkıştırılmış kütle halinde bulunan ve çok defa arı olmayan kil.

lithometeor, *is.* (havadaki) katı asıltı (sis, toz, duman).

lithontriptic, *sf.&is. tıp* mesane taşını eritici (ilâç).

lithophyte, *is.* **1.** *zool.* taş yapılı : yapısı/iskeleti taş gibi olan polip (mercan vb.), **2.** *bot.* taşçıl : kayalarda yetişen bitki, **3. lithophytic** : taş yapılı, taşçıl.

lithopone, *is.* litopon : baryum sülfat, çinko süfit ve çinko oksitten oluşan beyaz boya. Yüz pudrası, kâğıt, muşamba, mürekkep, boya ve sun'î deri yapımında kullanılır.

lithoprint, *is.&f.* taş basması (yapmak). ***e.a.-*** *lithograph.*

lithosphere, *is.* taş küre, arzın kabuğu, litosfer.

lithotomize, *gl.f.* **-mized, -mizing** *cer.* taş çıkarmak, ameliyatla mesane taşını çıkarmak.

lithotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* taş kırım, taş çıkarım : mesane taşını çıkarma ameliyatı. **lithotomic(al)** : taş kırım+, taş çıkarım+. **lithotomist** : taş çıkarım ameliyatı yapan uzman.

lithotripsy, *is. bk.:* **lithotrity.**

lithotripter, *is. cer.* taş ezici : mesane taşını ezip ufalayan alet.

lithotrity, *is., ç.* **-ties** *cer.* taş ezme : mesane taşını ezip idrarla çıkabilecek ince toz haline getirme ameliyatı. **lithotritist** : taşezer : mesane taşını ezen cerrah.

Lithuania, *is.* Lituanya. **~n** : Lituanya+, Lituanyalı, Lituanyaca, Lituanya'da konuşulan Baltık dili.

litigable, *sf.* ihtilâflı, dava açılabilir/edilebilir, dava konusu olabilir.

litigant, *sf.&is.* davacı, dava eden, muhasım.

litigate, *f.* **-gated, -gating 1.** dava etmek/açmak, mahkemeye başvurmak/müracaat etmek, **2.** *esk.* reddetmek, kabul etmemek, itiraz/münakaşa etmek, ihtilâfa düşmek. ***e.a.-*** *2. dispute.*

litigation, *is.* **1.** dava etme/açma, mahkemeye başvurma /müracaat etme, **2.** dava. *The neighbors resorted to ~ to determine their property boundaries.* **3.** *az kul.* anlaşmazlık, ihtilâf, muhasamat. ***e.a.-*** *2. lawsuit, prosecution, suit, contention, 3. disputation, dispute, contest, controversy.*

litigator, *is.* davacı. ***e.a.-*** *litigant.*

litigious, *sf.* **1.** dava+, davaya ait, dava ile ilgili, **2.** davadan hoşlanır, **3.** kavgacı, nizacı, **4.** davalı, çekişmeli, **5. ~ly** : kavgacılıkla, niza ile, ihtilâflı bir şekilde, **6. ~ness = litigosity** : kavgacılık, nizacılık, çekişme, ihtilâfa yol açma. ***e.a.-*** *3. argumentative, disputatious, quarrelsome.*

litmus, *is.* **1.** turnusol : bazı yosunlardan (özellikle *Roccella tinctoria'* dan) elde edilen mavi boya. Kimyada gösterge olarak kullanılır. Asitlerin etkisiyle kırmızıya, alkalilerin etkisiyle maviye döner. **2. ~ paper** : turnusol kâğıdı.

litotes, *is., ç.* **-tes** *söz.s.* ters olumsuz deyim : bir fikri tersinin olumsuz hâli ile ifade etme. Örneğin : *"I shall be glad"* yerine *"I shan't be sorry"*, veya *"It was very difficult"* yerine *"It was no easy matter"* cümleleri ters olumsuz deyimdir. Keza : *not bad at all* = **good.** *A fact of no small importance* = **A fact of great importance.** *bk.:* **hyperbole.**

litre, *is. Brit.* litre. ***e.a.-*** *liter.*

Litt. B. = Bachelor of Letters /Litterature.

Litt. D. = Doctor of Letters /Litterature.

litten, *sf. esk.* aydınlık, ışıklı, aydınlanmış. ***e.a.-*** *lighted.*

litter, *is.&f.* **1.** çerçöp, döküntü, süprüntü, zibil. **Take your ~ home** : Döküntülerini eve götür. **Don't leave ~** : Çöp atma. *Pick up your ~ after the picnic.* **2.** dağınıklık, düzensizlik, intizamsızlık, karışıklık, keşmekeş(lik). **in a ~** : düzensiz, karmakarışık. **a ~ of books** : karmakarışık kitap yığını, **3.** (kedi/köpek vb.) bir defada doğan yavrular. **a ~ of puppies** : bir batında doğan köpek yavruları. **ten little pigs at a ~** : bir batında doğmuş on domuz yavrusu. **be in ~** : (hayvan) doğum halinde olmak, **4.** sedye, **5.** tahtırevan, **6.** (hayvanları yatırmak/bitkileri korumak için serilen) kuru ot/saman, **7.** (ormanda)

çürümüş yapraklar, yarı ayrışmış organik maddeler, **8.** mezbeleye/çöplüğe çevirmek. *to ~ the room with papers.* **9.** döküp saçmak, savurmak, karıştırmak, darmadağınık/karmakarışık etmek, keşmekeşe çevirmek. *He had ~ed papers all about the room.* **10.** *gen.* **~ up** : (karmakarışık) saç(ıl)mak, yay(ıl)mak, dağıtmak, dağılmak, karmakarışık olmak. *~ up one's room. The room was ~ed with papers.* **11.** eniklemek, kunnamak, (hayvan) doğurmak, (özellikle bir batında birkaç tane doğurmak), **12.** *gen.* **~ down** : (hayvanın altına) yataklık ot sermek. *~ down a horse/a stable.* ***e.a.- 2.*** *disorder, untidiness, clutter, mess,* ***3.*** *brood,* ***4.*** *stretcher,* ***9&10.*** *mess (up), scatter.*

litterae humaniores, *is.* klâsik edebiyat, tarih ve felsefe.

littérateur = litterateur, *is., ç.* **-teurs** *Fr.* edip, yazar, muharrir, edebiyatçı.

litteratim, *zf. esk. bk.:* **literatim.**

litterbag, *is.* çöp torbası.

litterbasket, *is.* çöp sepeti.

litterbin, *is. Brit.* (sokakta/bahçede) çöp kutusu.

litterbug = litter-lout, *is. ABD- argo* ortalığa çöp atan/umumî yerleri kirleten kimse. *~s should be fined.*

littermate, *is.* enik eşi : aynı batında doğan hayvan yavrularından her biri.

littery, *sf.* dağınık, çer çöp dolu, pis, kirli. ***e.a.-*** *untidy.*

little[1], *sf.* **less** or **lesser, least** or **littler, littlest 1.** küçük, cüce. *~ boy/girl. The old man lived in a ~ house in the woods.* **2.** (süre/zaman) kısa. **for a ~ while/time** : kısa bir süre için. *I spent a ~ time in Italy.* **3.** az, cüz'î. *The doctor has ~ hope for her recovery. There's only a ~ time left before my plane leaves.* **4.** ufak tefek, minicik, ufacık. *She has ~ feet. A ~ old man.* **5.** biraz, az miktarda. *a ~ difficulty. There is ~ milk left in the pitcher.* **6.** önemsiz, ehemmiyetsiz, hafif. *The ~ things of life. She had a ~ cold last week, but she's fine now.* **7.** hafif, zayıf. *a ~ voice.* **8.** geri/dar fikirli. *a ~ mind. The criticism all came from people with ~ minds.* **9.** nâçiz, değersiz. *a ~ gift.* **10.** adî, aşağılık, pespaye, rezil. *all his dirty ~ jokes. Only a ~ man would pinch a child. That ~ sneak stole my sweater.* ***e.a.- 1.*** *small,* ***2.*** *short, brief,* ***3.*** *few, minute,* ***4.*** *tiny, teeny, diminutive,* ***6.*** *trivial,* ***8.*** *short-sighted, opinionated,* ***10.*** *petty, mean.* ***k.a.- 1&4.*** *big, large, great, immense, huge, enormous, monstruous, colossal, giant,* ***2.*** *long, extended,* ***3&5.*** *much, abundant, ample, plentiful,* ***6.*** *major, important, grave, serious, considerable, significant, consequential,* ***8.*** *farsighted, broad-minded.*

little[2], *zf.* **less, least 1.** çok az, az miktarda, pek cüz'î. *He is ~ known. He travels ~. He slept very ~ last night. He left ~ more than an hour ago.* **That is ~ short of (= is almost) madness** : Bu âdeta delilik. **a ~** : biraz(cık), azıcık. *She seemed to be a ~ afraid. That hat is a ~ too large for me.* **2.** (hemen) hiç, zerre kadar, asla, kat'iyen. **He ~ knows what will happen** : Ne olacağını hiç (zerre kadar) bilmiyor. **~ did I think** : Aklımdan geçirmedim. *He ~ knows (= ~ does he know) that the police are about to arrest him.* **3.** nadiren, pek seyrek. *We see each other very ~.* ***e.a.- 1.*** *slightly, scarcely, not much,* ***2.*** *not at all, hardly (at all), never,* ***3.*** *seldom, rarely, infrequently, not often.* ***k.a.- 1.*** *much,* ***2.*** *certainly, surely, assuredly,* ***3.*** *always.*

little[3], *is.* **1.** az/ufak şey, az/cüz'î miktar, azıcık/küçük (şey). *You have done very ~ for us. I understood ~ of his speech.* **He did what ~ he could** : Elinden geleni yaptı/esirgemedi. **Every ~ helps** : Azıcık da olsa işe yarar. **the ~ ones** : küçükler/çocuklar/yavrular. **the ~ people** : periler, **2.** biraz, az (uzaklık). **Move a ~ to the left** : Biraz sola git. **It's down the road a ~** : Yolun az ilerisindedir. **3.** (zaman) az, biraz, kısa süre. *Stay here for a ~.* **after a ~** : biraz sonra. *He came back after a ~.* **Let's walk (for) a ~** : Biraz yürüyelim. **Wait a ~** : Biraz bekle. **4. in ~** : küçük ölçüde, minyatür, küçültülmüş. **paint in ~** : küçültülmüş tablo, **5. ~ by ~** : azar azar, tedricen, **6. make ~ of** : (a) küçümsemek, önem vermemek, küçük görmek, aldırış etmemek. *She made ~ of her troubles.* (b) pek az anlayabilmek, iyice anlayamamak/kavrayamamak, **7. think of ~** : (a) önemsiz saymak, kale almamak, hesaba katmamak, önem/kıymet vermemek, (b) çekinmemek, tereddüt etmemek, **8. ~ or nothing** : hemen hemen hiç, hiç denecek kadar az. **He had ~ or nothing to say about it** : O konuda söylenecek hemen hemen hiç sözü yoktu. ***e.a.- 1.*** *small amount,* ***5.*** *gradually,* ***6.*** *(a) belittle,* ***8.*** *hardly anything.*

Little Bear, *is. astr.* Küçük Ayı burcu. ***e.a.***- *Ursa Minor.*

little bittern, *is. zool.* cüce balaban *(Ardetta minuta).*

little bitty, *sf.* azıcık, minnacık, ufacık, küçücük. ***e.a.***- *small, tiny.*

little bluestem, *is. bot.* gök çayır *(Andropogan scoparius)* : K Amerika'nın orta bölgelerinde hayvan yemi olarak yetiştirilen çayır/ot.

little bunting, *is. zool.* cüce yelve *(Emberiza pusille).*

little bustard, *is. zool.* küçük toy kuşu *(Otis tetrax).*

little chief hare, *is. zool.* ıslıklı tavşan *(Ochotona princeps)* : Kayalık Dağlarda yaşayan kısa kulaklı, kısa bacaklı, kuyruksuz tavşan. **pika, cony** *d.d.*

Little Corporal, *is.* Küçük Onbaşı : Napolyonun lâkabı.

little crake, *is. zool.* cüce bataklık tavuğu *(Porzana parva).*

Little Dipper, *is. astr.* Küçük Ayı burcu. ***e.a.***- *Ursa Minor.*

Little Dog, *is. astr.* Köpek burcu. ***e.a.***- *Canis Minor.*

little egret, *is. zool.* küçük akbalıkçıl *(Egretta garzette).*

Little Englander, *is.* (XIX. yy. da) İngiliz İmparatorluğunun toprak genişlemesi aleyhtarı.

little finger, *is.* küçük parmak.

little grebe, *is. zool.* yumurta piçi, ırmak dalgıcı *(Podiceps ruficollis)* : bir tür dalgıç kuşu.

little gull, *is. zool.* cüce martı *(Larus minutus).*

little hours, *is.* (Katolik kilisesinde) sabahın 1., 3., 4. ve 5. dua saatleri.

little leaf, *is.* yaprakkıran : çinko noksanlığından ileri gelen ve çekirdekli meyve ağaçları yapraklarının kıvrılıp sararması şeklinde görülen bir hastalık.

littleneck, *is. ABD* ufak midye *(Venus mercenaria)* : ekseriya çiğ olarak yenir. ~ **clam** *d.d.*

littleness, *is.* **1.** küçüklük, ufaklık, azlık, **2.** dar düşüncelilik, **3.** miskinlik, **4.** önemsizlik.

little office, *is.* (kiliselerde) küçük dersane : Hz. Meryem şerefine ders ve ilâhi öğretilen oda.

little owl, *is. zool.* kukumav *(Athene noctua).*

little people, *is.* **1.** periler, cinler, **2.** avam, halk, önemsiz kişiler, **3.** çocuklar, çoluk çocuk, **4.** cüceler. ***e.a.***- ***1.*** *fairies, elves, leprechauns,* ***3.*** *children,* ***4.*** *midget.*

little slam = small slam, *is. briç* on üç elden ibaret oyunun on ikisini kazanma. *bk.:* **grand slam.**

little theater, *is.* **1.** amatör tiyatro, **2.** deneysel tiyatro.

little toe, *is.* ayağın küçük parmağı.

little woman, *is.* eş, zevce. ***e.a.***- *wife.*

littoral = litoral, *sf.&is.* **1.** kıyı+, sahil+, kıyıda bulunan, **2.** kıyı bölgesi, sahil boyu/şeridi. ~ **cordon** : kıyı kordonu. ***eş ses.*** - *literal.*

liturgical, *sf.* **1. liturgic** *d.d.* (a) ayin+, ayine ait/benzer, ayin şeklinde, ayini andıran, (b) toplu ayin yapılan, toplu ayine izin verilen. ~ *churches.* **2. ~ly** : ayin tarzında, ayin şeklinde.

liturgics, *is.* **1.** toplu ayin sanatı, **2.** ayinlerin tarih ve tefsiri.

liturgist, *is.* **1.** ayinci : ayin bilgini, **2.** ayinler kitabını derleyen/düzenleyen kimse, **3.** ayinlere bağlı kimse, **4. ~ic** : ayin+, ayin şeklinde, **5. liturgism** : ayincilik, ayinlere bağlılık.

liturgy, *is., ç.* **-gies 1.** ayin, dinsel tören, **2.** toplu dua, kilise ayini, **3. Divine Liturgy** *d.d.* ekmek ve şarap takdisi ayini, Aşâi Rabbanî. ***e.a.***- ***1.*** *ritual.*

livability = liveability, *is.* **1.** (beklenen) ömür/yaşam süresi (davar ve kümes hayvanları için kullanılır), **2.** yaşamaya elverişlilik, iskân kabiliyeti. ***e.a.***- *vivability, livableness.*

livable = liveable, *sf.* **1.** (içinde) yaşanabilir, oturulabilir, iskâna uygun/elverişli. *This house is not ~.* **2. ~ with** : (a) (bir kimse ile birlikte) yaşanabilir, geçinilebilir, (b) çekilir, tahammül edilebilir. *Such behavior is not ~. The pain is bad, but it is ~.* **3.** yaşamaya değer. *a ~ life. Something to make life seem more ~.* **4. ~ness** *bk.:* **livability**. ***e.a.***- ***1.*** *habitable, comfortable,* ***2.*** *(a) companiable,* ***3.*** *endurable, worth living.*

live[1], *f.* **lived, living 1.** yaşamak, hayatta/berhayat olmak. ~ **long!** Çok yaşa! Varol! *Was he still living when the doctor arrived? Grandfather ~d to the age of 90.* **2.** sağ olmak, canlı ol-

mak. **He still ~s** : Hâlâ sağ (hayatta)dır. Bu anlamda " **He's still alive**" şekli tercih edilir. **3.** var olmak, mevcut olmak, **4.** *gen.* **~ on/upon** (a) : ...ile geçinmek. **to ~ on one's income** : geliri ile geçinmek. **One has got to ~** : İnsan geçinmek zorundadır/Geçim dünyası bu. (b) ...ile beslenmek. *to ~ on rice.* **5.** oturmak, eğleşmek, ikamet etmek. *to ~ in a cottage.* **6.** ömür/hayat sürmek/geçirmek, (belirtilen şekilde) yaşamak. **They ~d happily ever after** : Uzun, mutlu bir ömür sürdüler. **to ~ a double life** : iki yüzlü hayat yaşamak, **7.** yaşantısını düzenlemek, hayatını tanzim etmek, **8.** hayatın tadını çıkarmak, (hayattan) kâm almak, **9. ~ and learn** : yaşadıkça öğrenmek, zamanla tecrübe sahibi olmak. **You/We ~ and learn** : Daha kim bilir neler öğreneceğiz/göreceğiz. "Yaşa yaşa gör temaşa." **10. ~ and let ~** : kimsenin işine karışmadan yaşamak, etliye sütlüye karışmamak, her şeyi hoş görmek, herkesin hakkını teslim etmek, **11. ~ by** : (a) -den geçimini sağlamak, (b) kurallara/tüzeye uymak, **12. ~ by/on one's wits** : dalavere ile/kurnazlıkla para kazanmak, (ticarette) alavere dalavere yapmak, **13. ~ down** : (bir şeyi) unut(tur)acak/affettirecek şekilde yaşamak, zamanla unut(tur)mak. **to ~ down a slander** : bir iftirayı unutturacak şekilde yaşamak. **He made a mistake and couldn't ~ it down** : Yaptığı hayatı ömrü boyunca unutamadı. **14. ~ for** : (a) ömrünü vakfetmek, işi gücü ...olmak. *He ~s for his car.* (b) bütün ümidini (bir şeye) bağlamak, ...için yaşamak. *She ~s for her only son.* **15. ~ high off the hog** *bk.:* **hog**[1] (6), **16. ~ in**: (hizmetçi vb.) çalıştığı evde yatıp kalkmak/barınmak. **~ out** : çalıştığı evden başka yerde oturmak. *Their butler, cook and chauffeur ~ in, but the two maids ~ out.* **17. ~ it up** *k.d.* hayatın tadını çıkarmak, zevkusafa içinde yaşamak, hayattan kâm almak, sefih/kaygısız bir ömür sürmek. *He started living it up after he got out of the army.* **18. ~ on** : (a) yaşamaya devam etmek, (b) ...ile yaşamak/geçinmek/beslenmek. **to ~ on fruit/vegetables** : meyve/sebze ile beslenmek. **~ on the rent from one's property** : emlâkinin kirası ile geçinmek. **~ on s.o.** : birisinin sırtından geçinmek, **19. ~ out** : (a) sonuna kadar yaşamak/dayanmak, ömrü vefa etmek. *Will the old man ~ out the next year?* (b) (hizmetçi vb.) dışarıda (çalıştığı evden başka evde) oturmak, **20. ~ through** : (bir badireden/çetin bir işten) sağ salim çıkmak, ölmemek, sağ kalmak, eceli gelmemiş olmak. *He ~d through the Second World War.* **21. ~ up to** : (a) -e yakışır hayat sürmek/yaşamak. **~ up to one's reputation** : şöhretine yakışacak şekilde yaşamak. **~ up to one's principles** : ilkelerinden ayrılmamak, ilkelerine uygun hayat sürmek, (b) (umulduğu gibi) çıkmak/olmak/geçmek. **The holidays didn't ~ up to expectations** : Tatil umulduğu gibi geçmedi. **to ~ up to s.o.'s expectations** : bir kimsenin umduğu gibi olmak. (c) (çevreye vb.) uymak/intibak etmek. **We must try to ~ up to our new surroundings** : Yeni çevremize uymaya çalışmalıyız. (d) örnek almak, (bir mertebeye) erişmeye çalışmak. **His brothers's success will give him something to ~ up to** : Kardeşinin başarılarından örnek almalıdır. **22. ~ with** : (a) birlikte yaşamak, bir arada (karı koca gibi) yaşamak, (b) sabretmek, tahammül etmek, sabır/tahammül göstermek, dayanmak, alışmak. *I don't like the noise of these jet aircrafts, but I've learnt to ~ with it. I don't enjoy the pain, but I can ~ with it.* ***e.a.- 1&2. be/remain alive, 3. exist, 5. (a) feed, subsist, (b) dwell, reside, abide, sojourn, lodge, stay, 10. be tolerant. k.a.- 1-3. die.***

live[2], *sf.* **liver, livest 1.** canlı, hayatta, diri, yaşayan. *~ animals.* **2.** hayata/canlılara ait, **3.** hayat/canlılık emaresi gösteren. *The ~ sounds of the forest.* **4.** zinde, hayat dolu. *His approach in any business dealing is ~ and fresh.* **5. *k.d.*** enerjik, uyanık, atik, çevik. *a ~ personality.* **6.** *ABD* güncel, hayatî, çok önemli. **a ~ problem** : güncel sorun. **a ~ issue** : çok önemli mesele, **7.** yanan (kor/ateş). *a ~ coal.* **~ embers** : sönmemiş ateş korları, **8.** parlak, canlı (renk), **9.** iyi zıplayan. *a ~ tennis ball.* **10.** hâlen oynanmakta olan (maç vb.), **11.** patlamamış (bomba, mermi vb.). *~ ammunition.* **12.** *elekt.* gerilimli, akımlı, gerilim/akım taşıyan/ileten, dokunulursa çarpar. *a ~ wire.* **~ rail** : akım ileten ray, **13.** hareketli, hareket eden, müteharrik. *the ~ head of a lathe.* **~ load** : hareketli yük, **14.** *basım* basılmaya hazır, **15.** *rad. TV* canlı (yayın). *It wasn't a recorded show, it was ~.* **16.** asıl yerinden ayrılmamış (kaya), **17. ~ one** *ABD- argo* (a) savurgan, müsrif, kolayca para harcayan, (b) bön, enayi, avanak. ***e.a.- 1. alive, 5. energetic, alert, up-to-date, dynamic, 7. burning, glowing.***

live[3], *zf. rad-TV* canlı olarak, oluşum halinde iken, vuku bulduğu anda, anında, sıcağı sıcağına. *The concert will be broadcast ~.*

liveability, *is. bk.:* **livability.**

liveable(ness), *bk.:* **livable(ness).**

livebearer, *is. zool.* doğurucu balık : *(Poeciliidae)* familyasından herhangi bir akvaryum balığı.

livebearing, *sf. zool.* doğurucu, doğuran, yumurta ile değil doğurarak üreyen. ***e.a.-*** *viviparous.*

live-born, *sf.* canlı doğmuş. *bk.:* **stillborn.**

live center, *is.* kuvvet verici mil ucu : torna vb. nin işi taşıyan ve dönen parçası.

lived, *sf.* (belirtilen türde) canlı, ömürlü. **long-** ~ : uzun ömürlü. **a many- ~ cat** : dokuz canlı kedi.

live-forever, *is. bot. bk.:* **orpine.**

live-in, *sf.&is.* **1. sleep-in** *d.d.* iç-, evde yatıp kalkan. *a ~ maid.* **2.** iş yerinde oturmayı gerektiren (görev), **3.** (evli olmadığı hâlde) beraber/aynı evde yaşayan. *She shared the apartment with her ~ boyfriend.*

livelihood, *is.* **1.** geçim, geçinme, maişet, rızık, geçim aracı/vasıtası. *to gain a ~ as a tenant farmer.* **2.** *esk.* canlılık, hayatiyet. ***e.a.-*** *1. subsistence, sustenance, living, maintenance.*

livelong, *sf.* tüm, bütün, tekmil, bitmez, tükenmez, uzun (süreli). **the ~ day** : bütün gün. **They stayed with us the ~ summer** : Bütün yaz bizde kaldılar. ***e.a.-*** *whole, entire.*

lively, *sf.* **-lier, -liest 1.** canlı, zinde. *at a ~ pace/speed. He may be 80, but he's still ~.* **2.** şen, neşeli. *a ~ tune/music. He is very ~.* **3.** heyecanlı, hareketli, hadiseli, hararetli. *We had a ~ week. ~ conversation. Things are getting too ~.* **4.** kesin, keskin, açık, vazıh. *a ~ recollection.* **5.** anlamlı, etkin, etkili (ifade/durum/hâl), **6.** parlak, canlı, keskin (renk/ışık). *She was dressed in ~ pink.* **7.** köpüklü (şarap), **8.** (hava) serin, temiz, ferah, taze. *a ~ breeze.* **9.** (top) zıplayan, geriye seken, **10.** (beysbol) uzağa atılan (top), kuvvetli (vuruş). *a ~ ball that lost us the game.* **11.** hayat dolu, faal, çalışkan, **12. livelily** : canlı/zinde/çevik bir şekilde, neşe ile, **13. liveliness** : canlılık, zindelik, parlaklık, neşe, neşelilik. ***e.a.-*** *1. alert, spry, nimble, agile, quick, pert, vivacious, 2. gay, buoyant, animated, spirited, sprightly, 3. eventful, stirring, exciting, 4. strong, keen, distinct, 5. striking, telling, effective, 6. vivid, bright, brilliant, 7. sparkling, stimulating, 8. fresh, invigorating, 9. rebounding, springing, resilient.* ***k.a.-*** *1. inactive, torpid, lifeless, 2. dull.*

liven, *f.* **1.** *gen.* **~ up** : canlan(dır)mak, neşelen(dir)mek, şenlen(dir)mek, neşe/hayatiyet vermek/kazanmak. *What can we do to ~ up the party?* **2. ~er** : canlandıran, neşelendiren, şenlendiren.

liveness, *is.* canlılık, dirilik, zindelik, çeviklik.

live oak, *is.* **1.** *bot.* yeşil meşe *(Quercus virginiana)* : G ABD'de yetişen ve daima yeşil kalan bir tür meşe, Georgia eyaletinin simgesi, **2.** bu türden herhengi bir ağaç, **3.** yeşil meşe kerestesi.

liver[1], *is.* **1.** *anat.* karaciğer. (İlgili sıfat: **hepatic**), **2.** (gıda olarak yenilen) hayvan karaciğeri, **3.** karaciğer hastalığı. **The doctor says it's just a touch of ~** : Doktor bunun hafif bir karaciğer hastalığı olduğunu söylüyor. **4. ~ brown/ ~maroon** *d.d.* karaciğer rengi, grimsi kızıl kahverengi, **5.** *esk.* tabiat, mizaç, **6. have a ~** : (a) karaciğeri bozuk olmak, karaciğer hastalığı olmak, (b) kara sevdalı/safralı/titiz olmak, **7. lily livered = white livered** : korkak, **8. ~ extract** : karaciğer özü/hulâsası : kansızlığın tedavisinde kullanılır, **9. ~ fluke** : karaciğer kelebeği *(Fasciola hepatica)* : insan ve hayvanlarda karaciğer ve safra yollarına yerleşerek kelebek hastalığı yapan parazit, **10. ~ fluke disease** : kelebek hastalığı. ***e.a.-*** *9. liver-rot.*

liver[2], *is.* **1.** (belirli bir tarzda) yaşayan kimse. **clean ~** : temiz/dürüst hayat yaşayan kimse. **evil ~** : sefih/ahlâksız/adî bir hayat süren kimse. **high ~** : boğazına düşkün kimse. *He was always a high ~.* **loose ~** : uçarı/sefih bir hayat yaşayan kimse, **2.** oturan, ikamet eden, sakin. **a ~ in cities** : şehirlerde oturan kimse. ***e.a.-*** *2. dweller, resident, inhabitant.*

liver[3], *sf.* **live** sıfatının karşılaştırma hâli : daha canlı/zinde/neşeli.

liveried, *sf.* özel üniformalı (hizmetçi, uşak vb.). *a ~ footman/chauffeur.*

liverish, *sf.* **1.** karaciğerimsi, karaciğere benzer, karaciğer gibi, **2.** karaciğeri(nden) rahatsız/hasta, **3.** sinirli, huysuz, titiz, ters, safralı. **4. ~ness** : sinirlilik, huysuzluk, titizlik, terslik. ***e.a.-*** *3. bilious, disagreeable, melancholy, peevish, irascible.*

liverleaf, *is., ç.* **-leaves** *bk.:* **hepatica.**

Liverpudlian, *is.* Liverpullu, Liverpul'da doğan/oturan kimse.

liver-rot, *is. vet. patol.* kelebek hastalığı, koyun ve sığırlarda rastlanan karaciğer hastalığı. ***e.a.*** *- distomatosis, fascioliosis, liver fluke disease.*

liver sausage = liver pudding, *is.* ciğerli sosis.

liverwort, *is. bot.* **1.** ciğer otu, koyun otu *(Hepaticae)* : nemli yerlerde, suda veya ağaç gövdelerinde yetişen yosunumsu bitki. **scale moss** *d.d.* **2.** *bk.:* **hepatica**

liverwurst, *is.* karaciğer sucuğu, ciğer sosisi.

livery[1], *is., ç.* **-eries 1.** özel üniforma : uşak ve hizmetçilerin giydiği özel giysi, **2.** eskiden asillerin maiyetinde çalışanlara giydirdiği özel üniforma ve taktığı nişan, **3.** özel bir kuruluş üyesinin resmî elbisesi, **4. ~ company** *d.d. Brit.* Londra'da mensuplarına üniforma giydiren esnaf cemiyeti/lonca, **5.** kılık, kıyafet, örtü, özel giysi, **6.** kira atlarını besleme işi, **7.** *ABD* kira atları/arabaları ahırı, **8.** *huk.* ferağ, istimlâk beratı.

livery[2], *sf. bk.:* **liverish.**

liveryman, *is., ç.* **-men 1.** at ve arabaları kiraya veren kimse, **2.** *Brit.* (Londra'da resmî üniforma giymeye hakkı olan) lonca üyesi, **3.** *esk.* özel üniformalı uşak/hizmetçi.

livery stable, *is.* kiralık at ve arabaların bulunduğu ahır.

lives, *ç. is.* hayatlar. Tekili : **life.**

live steam, *is.* taze buhar, güçlü buhar, kazandan gelen basınçlı buhar.

livestock, *is.* çiftlik hayvanları, mal, davar/sığır.

livetrap, *gl.f.* hayvanı canlı olarak tuzakla yakalamak.

live trap, *is.* hayvanı canlı olarak yakalayan tuzak.

live wire, *is.* **1.** gerilimli/akımlı tel, güç ileten elektrik teli, **2.** *argo* açıkgöz/faal/atak/atik kimse.

livid, *sf.* **1.** morarmış : berelenme, kan dolaşımının engellenmesi sonucunda mosmor renk almış. *~ marks/bruises on the body. ~ with cold/rage. He was ~ with cold. She had a ~ bruise on her forehead.* **2.** donuk mavi, koyu grimsi mavi, **3.** kızmış, köpürmüş, küplere binmiş, öfkeli, kan beynine sıçramış, tepesi atmış. **~ with anger/rage/fury** : öfkeden mosmor kesilmiş. **The insult made him ~** : Hakareti duyunca tepesi attı/kızdı/köpürdü/küplere bindi. **4.** soluk, benzi solmuş/sararmış, kül gibi. *~ with shock.* **his ~ face** : soluk yüzü, **5.** kıpkırmızı, mosmor, **6. ~ity = ~ness** : morarma, morluk, **7. ~ly** : mosmor kesilerek. ***e.a.*** *- 2. dull blue, 3. enraged, furious, 4. ashen, deathly pale, pallid, 5. reddish, flushed, purplish.*

living, *sf.&is.* **1.** canlı, diri, sağ, yaşayan, hayatta. *a ~ person. ~ or dead. He is still ~. There wasn't a ~ soul. He's the greatest ~ poet. No ~ man could do better.* **2.** mevcut, (hâlen) kullanılan. *~ languages.* **3.** sağlam, kuvvetli, sarsılmaz. **a ~ faith** : sarsılmaz iman. **a ~ hope** : kuvvetli ümit, **4.** yanan, ateşli, kor hâlinde (kömür vb.), **5.** akar, akıcı, akışkan (su vb.), **6.** canlı, hakikî, tıpkı (benzeri). **He's the ~ image of his father** : Tıpkı babasına benziyor. **a ~ picture** : canlı tablo, **7.** yaşayan kimselere ait. *within ~ memory.* **8.** geçim, yaşama, geçindirebilecek, geçim sağlayabilecek. **~ conditions** : yaşama koşulları. **a ~ wage** : geçim sağlayabilecek ücret. **9.** yerli, doğal, tabiî, yerinden ayrılmamış. *~ rock.* **10.** pek çok, son derece, fevkalâde, (ifadeye kuvvet vermek için kullanılır). **to scare the ~ daylight out of s.o.** : bir kimseyi son derece korkutmak (bir kimsede şafak attırmak), **11.** yaşam, yaşama, hayat, canlılık. *The sheer joy of ~ makes up for one's troubles.* **12.** hayat (tarzı). **luxurious ~** : lüks hayat. **good ~** : hâli vakti yerinde olma, rahat yaşama. **healthful ~** : sağlıklı yaşama. *Such reckless ~ can ruin your health.* **13.** (a) geçim, geçinme, maişet. **The standard of ~ in Turkey** : Türkiye'de geçim düzeyi/hayat standardı. **to earn one's ~** : geçimini sağlamak. **make one's ~** : geçinmek, geçimini sağlamak, hayatını kazanmak. **to make a ~ in commerce** : ticaretle geçinmek. **cost of ~** : geçim masrafı. **What do you do for ~** ? Ne ile geçiniyorsun (uz)? Ne iş yapıyorsun(uz)? **14.** *Brit.* bir yere papaz ata(n)ma hakkı, **15. the ~s** : yaşayanlar, hayatta bulunan kimseler. **in the land of the ~s** : insanlar arasında. **I'm glad to be among the ~s** : Hayatta olmaktan mutluluk duyuyorum. ***e.a.*** *- 1. alive, live, animate, animated, vital, 2. extant,*

surviving, active, functioning, 3. active, strong, 4. burning, glowing, 5. flowing, 6. lifelike, 9. native, 10. very. 11. life, existence, existing, being, animation, 13. (a) subsisting, subsistence, livelihood, maintenance, (b) income, wages, 14. benefice. ***k.a.-*** *1. dead, lifeless, 11. dying, expiring, 13. destitution, indigence.*

living death, *is.* sefalet, sefil hayat, sürünme, ölümden beter hayat. *The ~ ~ of concentration camp.*

livingly, *zf.* canlı olarak, canlı bir şekilde, gerçeğe uygun bir şekilde, hayatta olduğu gibi. ***e.a.-*** *vitally, realistically.*

living picture, *is.* canlı tablo. ***e.a.-*** *tableau vivant.*

living room = living space, *is.* **1.** oturma/misafir odası, **2.** *bk.:* **lebensraum.**

living standard, *is.* geçim düzeyi, hayat standardı. ***e.a.-*** *standard of living.*

living unit, *sf.* (apartman) daire.

living wage, *is.* asgarî geçim geliri, asgarî ücret.

livre*, is., ç.* ***-vres*** *Fr.* eski Fransız parası. 1794'ten sonra terk edilmişti.

livyer = livier, *is. Cnd.* Newfoundland yerlisi.

lixiviate, *gl.f.* **-viated, -viating 1.** yıkamak, yıkayarak suda eriyen maddeleri ayırmak, **2.** odun külünden kül suyu elde etmek, **3.** eritici madde ile muamele etmek, **4. lixiviation** : yıkama, yıkayarak suda eriyen maddeleri ayırma. ***e.a.-*** *leach.*

lixivium, *is., ç.* **-ium/s/-ia 1.** kül suyu, odun külünü suda yıkayarak elde edilen alkali ve tuz eriyiği, **2.** (yıkayarak elde edilen) eriyik.

lizard, *is.* **1.** *zool.* kertenkele *(Lacertilia Sauria),* **2.** kertenkeleye benzer sürüngen (timsah, krokodil, dinosor vb.), **3.** kertenkele derisi, **4. The Lizard = Lizard Head** : GB İngiltere'deki dağlık burun.

lizardfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** kertenkele balığı *(Synotontidae)* : kafası kertenkeleninkine benzeyen geniş ağızlı birkaç çeşit balık.

lizard's tail, *is. bot.* kertenkele kuyruğu *(Saururus cernuus)* : K Amerika'ya özgü yapraksız küçük beyaz çiçek açan kalımlı ot.

'll 1. shall veya **will** fiillerinin kısaltılmışı : **What'll we do = What will we do** : Ne yapacağız? **2.** *k.d.* **till** (=-e kadar)'ın kısaltılmışı. **Wait'll he comes** : O gelinceye kadar bekle.

llama, *is.* **1.** *zool.* lama *(Lama)* : G Amerika'ya özgü, beyaz kahverengi tüylü hörgüçsüz deveye benzer geviş getiren hayvan, **2.** lama tüyü, bu tüyden yapılmış kumaş.

LM = Lunar Module.

lm = (Optik) lumen(s).

LMT = Local Mean Time.

ln, *mat. bk.:* natural logarithm.

LNG = liquefied natural gas.

lo, *ünl.* işte, bak. **~ and behold!** İşte! Hayret! Şaşılacak şey! Al sana! Hoppala! Bak hele! *She had looked everywhere for her key when lo and behold there it was in her bag!* ***e.a.-*** *look, see, observe!*

loach, *is. zool.* çopra balığı *(Cobitidae)l*

load1, *is.* **1.** yük, hamule. *He was carrying a heavy ~. The truck/ship had a full ~. under full ~.* **2.** tam yük/hamule, ...dolusu. **a wagonload of coal** : bir vagon dolusu kömür. **carload** : araba yükü/dolusu. **a boat ~ of tourists** : bir vapur dolusu turist, **3.** ağırlık, sıklet. **Branches bent low by their ~ of fruit** : Meyvelerinin ağırlığından dallar aşağı sarkıyordu. **4.** sorumluluk/mes'uliyet (yükü), (bir kimseden/makineden vb.) beklenen iş. *Always carried his share of ~.* **5.** *müh.* yük : bir yapının/mekanik düzenin dayanabileceği kuvvetlerin bileşkesi. **dead ~** : sabit yük. **live ~** : hareketli yük, **6.** *elekt.* (a) çıkış gücü : bir elektrik makinesinin verebileceği güç, (b) elektrik gücü harcayan cihaz/alıcı, **7.** (ortak hisse senedi alıcılarından kesilen) giriş aidatı/ücreti, peşin komisyon, **8.** bir atımlık barut/fişek/mermi, **9.** *argo* bir kimseyi sarhoş edebilecek kadar içki, **10.** üzüntü, endişe, kaygı. **Took a ~ off her mind** : Üzüntüden kurtuldu, ferahladı. **11.** fikir yorgunluğu, **12.** kalıtsal nedenlerle ömrün kısalması. *genetic ~. mutational ~.* **13. get a ~ of** *ABD- argo* bakmak, göz atmak, dinlemek, farkına varmak, **14. loads** *k.d.* muazzam miktar, pek çok/bol, müthiş. **Don't worry, we have loads of food** : Merak etme, pek bol yiyeceğimiz var. ***e.a.-*** *3. weight, encumbrance, onus, 13. look at, listen to, take notice of.*

load2, *f.* **1.** yükle(t)mek, tahmil etmek, yükünü vermek. *The man ~ed the truck with the grain. To ~ a ship.* **2.** yük almak, yüklenmek. *The ship is still ~ing.* **3.** (silâh vb.) doldurmak. *to ~ a gun. to ~ a basket with groceries. ~ quickly. His pockets were ~ed with sweets and toys.*

4. (hediye vb.) yağdırmak, bol bol vermek, (hediyeye vb.) gark etmek, ibzal etmek. *They ~ed us with gifts. He was ~ed with honors. They ~ed her with compliments.* **5.** *gen.* **~ down/with** *etc.* (üzüntüye/endişeye gark etmek/boğmak, üz(ül)mek, kederlen(dir)mek, ...yükü/sorumluluğu altında ez(il)mek. **~ed down with debt** : boğazına kadar borç içinde. **Don't ~ your mind with useless worry** : Beyhude üzüntülere kapılma. **He has been ~ed down with family responsibilities all his life** : Bütün ömrünce aile sorumluluğu altında ezildi. **7.** (yalan/uydurma ile) şişirmek, tahrif etmek, (birine tesir ederek) yanlış hükme vardırmak. **To ~ the evidence in favor of defendent** : Delilleri sanık lehine tahrif etmek. **a ~ed question** : yanıltıcı/şaşırtıcı soru, **8.** *elekt.* yüklemek, devreye yük sokmak, güç harcayan cihazı üretece bağlamak, **9.** (sigorta) zam yapmak, masrafları ekleyerek primi artırmak, **10.** *gen.* **~ into** : (taşıta) dolmak, binmek. *The campers ~ed into buses.* **11.** yüklenmek, üzerine/omuzlarına almak, deruhde etmek, **12.** (mide) tıka basa doldurmak, **13. ~ up** : yükletmek. *Have you finished ~ing up (the van) yet?* ***e.a.- 1. lade, 5. weight, encumber, burden, oppress.*** ***k.a.- 5. disburden.***

load displacement, *is. den.* (geminin) yük su çekimi.

loaded, *sf.* **1.** yüklü, dolu, **2.** (silâh) dolu, doldurulmuş, **3.** (söz, beyanat, ifade vb.) aldatıcı, yanıltıcı, şaşırtıcı. *a ~ question.* **The argument was ~ in his favor** : Deliller onun lehine değiştirilmişti. **4.** (zar) hileli, bir tarafı ağırlaştırılmış, **5.** *argo* sarhoş, zom, **6.** *argo* çok zengin, yükünü tutmuş. **Let him pay, he is ~** : O zengindir, bırak masrafı o ödesin. ***e.a.- 1. full, 5. drunk, intoxicated, 6. very wealthy, rich.*** ***k.a.- 1. empty, unloaded, 5. sober, 6. poor.***

loader, *is.* **1.** yükleten/dolduran kimse, **2.** vinç, yükleme makinesi.

load factor, *is. elekt.* yük kat sayısı, üretecin ortalama gücünün tepe güce oranı.

loading, *is.* **1.** yükle(t)me, tahmil, **2.** yük, hamule, **3.** *hv.* uçak ağırlığının motor gücüne/kanat genişliğine/kanat alanına oranı, **4.** (sigorta) zam, masrafları karşılamak için prime eklenen miktar, **5.** dolgu, doldurmak için kullanılan madde. ***e.a.- 5. filler.***

load line, *is. den.* su kesimi, yük çizgisi, hamule su kesimi : gemi yüklü iken dalacağı su düzeyini gösteren çizgi. **Plimsoll line** *d.d.*

load-line mark, *is. den.* su kesimi çizgisi, yük çizgisi : geminin en fazla ne kadar yük alabileceğini belirten/gösteren çizgi. **Plimsoll mark** *d.d.*

loads, *zf. k.d.* pek çok, bir yığın, tonlarca, son derece, ziyadesiyle, binlerce. *Thanks ~.* ***e.a.- very much, a great deal.***

load-shedding, *is. elekt.* tikel karartma : tüm elektrik kesilmesini önlemek için bazı semtlerin elektriğini kesme.

loadstone = lodestone, *is.* **1.** mıknatıs taşı, doğal mıknatıs, **2.** mıknatıs, **3.** mıknatıs gibi çeken şey.

loaf[1], *is., ç.* **loaves 1.** somun. **a ~ of bread** : bir ekmek somunu. **Bread is usually sold by ~** : Ekmek genellikle somun şeklinde satılır. **2.** somun şeklinde gıda maddesi, kelle. **a meat ~** : somun şeklinde et. **sugar- ~** : kelle şeker, **3. Half a ~ is better than no bread** *a.s.* Yarım ekmek hiç yoktan iyidir. **4.** *Brit. - argo* kafa, beyin, **5. Use your ~** *argo* Düşün! Aklını kullan! ***e.a.- 4. head, brain, 5. reflect, think.***

loaf[2], *f.* boş/aylakça gezmek, haylazlık/aylaklık etmek, vaktini boş geçirmek, aylak aylak vakit öldürmek. **Don't ~ away your time** : Boş yere vaktini öldürme. **Don't ~ about while there's so much work to be done** : Yapılacak bu kadar iş varken aylak aylak dolaşma. ***e.a.- dawdle, loiter, idle.***

loafer, *is.* **1.** aylak/ haylaz kimse, hayta, boş gezen kimse, *argo* kaldırım mühendisi, boş gezenin boş kalfası, **2.** koşu pabucu, düz ökçeli ayakkabı.

loam, *is.* **1.** yumuşak toprak : az killi, çok kumlu, organik maddeli gevşek toprak, **2.** *esk.* toprak, kil, killi toprak, **3. ~less** : yumuşak topraksız.

loamy, *sf.* **loamier, loamiest 1.** yumuşak topraklı : içinde az kil, çok kum ve organik madde bulunan, **2. loaminess** : yumuşak topraklılık.

loan[1], *is.&f.* **1.** ödünç (verme/alma), borçlanma, ikraz, istikraz, borç para, faizle/ödünç verilen/alınan para. **He asked his brother for a ~** : Kardeşinden borç para istedi. **have the ~ of sth. = have sth. on ~ (from s.o.)** : ödünç almak. **May I have the ~ of your bike** : Bisikletini ödünç/ariyet alabilir miyim? (Bu anlamda daha çok **borrow** kullanılır) **2.** ödünç verilen/alınan şey, emanet. *Life's not our own, it is but a ~ to be repaid. I have the book out on ~ from the lib-*

rary. The book is a ~ not a gift. **3.** eğreti verme/alma, iare. *the ~ of a book.* **4.** geçici görev. *My assistant is on ~ to another department at the moment.* **5.** *bk.:* **loanword, 6. on ~** : emanet (verilmiş), ödünç/eğreti olarak. *The book was on ~ so I had to wait.* **7.** borç/ödünç vermek, ikraz etmek, faizle para vermek. ***e.a.- 6. borrowed, 7. lend. NOT :*** Amerika'da bilhassa günlük konuşmada **LOAN** fiilinin **LEND** yerine kullanılmasında sakınca görülmez : ***He loaned me $50.*** Halbuki İngiltere'de **LOAN** yalnız isim olarak kullanılır; borç vermek fiili için ise **LEND** kelimesi tercih edilir. ***He asked me for a loan of ten pounds. I lent him only 5 pounds.*** Mamafih günlük konuşmada, uzun süre emanet vermek anlamında İngiltere'de de bazan **LOAN** kullanılmakta ise de bu pek doğru sayılmamaktadır: *He loaned his collection of pictures to the Public Gallery.*

loan[2], *is. Isk.* **1.** *bk.:* **lane, 2.** inek sağma yeri. **loaning** *d.d.*

loanable, *sf.* ödünç/borç verilebilir.

loaner, *is.* ödünç veren kimse.

loan shark, *is. k.d.* tefeci, murabahacı, aşırı faizle para veren kimse. ***e.a.- usurer.***

loan society, *is.* ödünç para veren şirket.

loanshift, *is.* yabancı dilden biraz değiştirilerek alınan kelime.

loan-translation = loan translation, *is.* **1.** aktarma çeviri : başka dilden aynen çevrilen deyim. Örneğin Fransızca ***mariage de convenance*** deyiminin İngilizceye **marriage of convenience** şeklinde çevrilmesi, **2.** aktarma suretiyle çevrilmiş deyim : örneğin Almanca ***Übermensch'*** ten çevrilen **superman.**

loanword = loan word, *is.* eğreti kelime : başka bir dilden alınan kelime. Örneğin İngilizceden Türkçeye alınan *sandviç*, Almancadan İngilizceye alınan *blitz* gibi. **loan** *d.d.*

loath = loth, *sf.* **1.** *gen.* **~ to** : isteksiz, gönülsüz. **be ~ to do sth.** : bir şeyi yapmaya gönlü olmamak. *The little girl was ~ to leave her mother.* **I am ~ for you to do this** : Bunu yapmanızı istemem. **2. nothing ~** : istekli, isteyerek, seve seve, memnuniyetle. **He did it nothing ~** : Seve seve/canına minnet yaptı, **3. ~ness** : isteksizlik, gönülsüzlük. ***e.a.- 1. unwilling, reluctant, disinclined, averse, opposed, against. k.a.- 1. eager, anxious, willing, desirous, keen, avid.***

loathe, *gl.f.* **loathed, loathing 1.** iğrenmek, tiksinmek. *She was seasick, and she ~d the smell of greasy food.* **2.** nefret etmek, hiç sevmemek. *He ~s travelling by air.* **3. loather** : iğrenen, tiksinen, nefret eden kimse, **4. loathful** *az kul. bk.:* **loathsome.** , ***e.a.- 1. detest, dislike, despise, scorn, disdain, 2. hate, abhor, abominate, deplore. k.a.- dote (on), love, adore, like, admire, enjoy, desire, crave, long for.***

loathing, *is.* **1.** iğrenme, tiksinme, nefret, istikrah. **He/it fills me with ~** : Bende nefret uyandırıyor. **2. ~ly** : iğrenerek, tiksinerek, nefretle. ***e.a.- 1. aversion, detestation, disgust, abhorrence, dislike, hatred.***

loathly[1], *zf.* istemeyerek, istemeye istemeye, isteksizce, gönülsüzce, gönülsüz/isteksiz şekilde, kerhen. ***e.a.- reluctantly, unwillingly.***

loathly[2], *sf. esk.* iğrenç, tiksindirici, nefret verici, menfur. ***e.a.- loathsome, hideous, repulsive.***

loathsome, *sf.* **1.** iğrenç, tiksindirici, nefret verici, menfur. *a ~ odor. a ~ creature.* **2. ~ly** : iğrenç/tiksindirici/nefret verici bir şekilde, **3. ~ness** : iğrençlik, tiksindiricilik, nefret uyandırma. ***e.a.- 1. revolting, disgusting, offensive, detestable, abhorrent, hateful, despicable, hideous, repulsive, abominable, repugnant, nasty, vile, obnoxious, odious, distasteful. k.a.- lovable, adorable, attractive, charming, delightful, alluring.***

loaves, *ç. is.* somunlar. Tekili : **loaf.**

lob, *is.&f.* **lobbed, lobbing 1.** (a) (teniste topa) havaya doğru vurmak, tenis kortunun gerisine doğru atmak, (b) havaya doğru vurulan top, **2.** (kriket) topu aşağıdan hafifçe atmak, **3.** (mermiyi/füzeyi) dik bir yörünge ile atıp hedefe düşürmek, **4.** yavaş yavaş/salınarak gitmek, ağır ağır/hantalca hareket etmek, **5.** *bk.:* **lungworm, 6. ~ber** : topu havaya doğru fıtlatan.

lob- = lobo-, *ön ek* "yuvarlak, toparlak". *ör.: lobate.*

lobar, *sf. anat.* dilmik+, yuvarlaksı, toparlaksı, yuvarlak/toparlak kısma ait, lopa ait, loplu. **~ pneumonia** : dilmik öykencesi, akciğer lobu zatürreesi.

lobate = lobated, *sf.* **1.** yuvarlak, toparlak, loplu, yuvarlak/toparlak kısımları olan, **2.** kulak memesi/lop şeklinde, **3.** (kuş) parmaklarında sarkık zarı olan (ayak), **4. ~ly** : dilmik dilmik, yuvarlakça, toparlakça, yuvarlak biçimde.

lobation, *is.* **1.** yuvarlaklık, toparlaklık, **2.** *bk.:* **lobe.**

lobby[1], *is., ç.* **-bies 1.** dalan, sofa, giriş holü, antre, geçit, dehliz, koridor, bekleme odası. *the hotel ~.* **2.** yasama meclisi toplantı salonuna bitişik hol, **3.** inankurul : meclis üyelerini belirli bir fikri savunmaya ikna için uğraşan kimselerden oluşan topluluk. *The minister was met by a ~ of industrialists.* **4.** zıt eylemciler : yöneticileri kararlarından döndürmek için birleşen halk. *The clean-air ~ are against the plans for the new factory.*

lobby[2], *f.* **-bied, -bying 1.** oy çelmek : meclis üyelerinin oylarını etkilemeye çalışmak, meclis koridorlarında üyelerin oylarını kazanmaya uğraşmak, **2.** milletvekillerinin oylarına tesir etmek, **3.** inan çelmek : milletvekillerini ikna ederek bir yasanın kabulünü sağlamak, **4. lobyer = lobbyist** : oyçelen, inançelen : milletvekillerine bir fikri kabul ettirmeye çalışan kimse, **5. lobbyism** : oy çelme, inan çelme, kulisçilik, milletvekillerinin oylarını kendi tarafına çevirme faaliyeti.

lobbygow, *is. argo* serseri çocuk, başıboş/haylaz oğlan.

lobe, *is.* **1.** (yaprak, organ vb.) dilmik, yuvarlak kısım, yuvarlak çıkıntı, lob, **2.** kulak memesi, **3.** (beyin, akciğer, karaciğer vb.) dilmik, tümsek, simetrik yuvarlak parça, **4.** su kuşlarının ayak parmaklarındaki yuvarlak mahmuz, **5.** *jeol.* buzul ucu : karadaki geniş buz tabakasının çıkıntılı ucu, **6.** *ilet.* yayın dalı : antenden her yönde yayılan alan şiddeti ile orantılı vektörlerin uç noktalarının çizdiği eğri dilimlerinden her biri.

lobectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* dilmik çıkarımı : bir organın yuvarlak çıkıntısının ameliyatla çıkarılması.

lobed, *sf.* **1.** dilmikli, yuvarlaklı, toparlaklı, yuvarlak çıkıntılı, **2.** *bot.* dilimli. ***e.a.- 1.*** *lobate.*

lobelia, *bot.* lobelya (çiçeği) : *Lobelia* türünden mavi, kırmızı, sarı/beyaz çiçek açan bitki.

lobeline, *is.* loblin : C22H27 NO2. Hint tütününden elde edilen kristalli alkaloid. Sigarayı terk ettirmek, solunumu kolaylaştırmak için kullanılır.

loblolly, *is., ç.* **-lies 1. ~ pine** *d.d.* (a) bataklık çamı *(Pinus Taeda)* : G ABD'de yetişen bir tür çam, (b) bu çamın kerestesi, **2.** *ABD - k.d. bk.:* **mire**, **3.** *Brit.- k.d.* lapa, koyu un çorbası, **4.** *k.d. bk.:* **lout.**

lobo, *is., ç.* **-bos** *ABD* bozkurt, Amerika bozkurdu. ***e.a.- timber wolf.***

lobotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* dilmik ayırımı : bazı beyin hastalıklarını tedavi için beynin iki yarısının ortadan kesilerek ayrılması ameliyatı.

lobscouse, *is.* peksimetli türlü : kuşbaşı et, sebze ve peksimetle yapılan bahriyeli yemeği.

lobster, *is., ç.* **-ster, -sters**, *f.* **1.** *zool.* ıstakoz *(Homarus vulgaris, H. americanus),* **2.** *bk.:* **spiny lobster**, **3.** ıstakoza benzer çeşitli kabuklu deniz hayvanları, **4.** ıstakoz eti, **5.** ıstakoz avlamak, **6. ~ - eyed** : patlak gözlü, **7. ~ing** : ıstakoz avcılığı, **8. ~man** : ıstakozcu, ıstakoz avcısı, **9. ~ Newburg(h) = ~ à la Newburg(h)** : kremalı ıstakoz yemeği, **10. ~ pot = ~ trap** : ıstakoz tuzağı, ıstakoz avlamaya mahsus kafes biçimli tuzak, **11. ~ shift = ~ trick** : gece nöbeti : gazete idarehanelerinde vb. akşamın geç saatinden sabahın erken saatlerine kadar tutulan nöbet, **12. ~ thermidor** : ıstakoz yahnisi : ıstakoz eti pişirilip krem sos, rendelenmiş peynir, mantar ve eritilmiş tereyağı ilâve edilip kabuğu içinde fırınlanarak yapılan yemek. İlk önce Napolyon için pişirilmişti.

lobstick = lopstick, *is. Cnd.* yan dalları budanmış lâdin ağacı.

lobular, *sf.* dilmiksel, dilmiksi, dilmiğe benzer, yuvarlak çıkıntılı. **~ly** : dilmik dilmik, yuvarlak çıkıntılı biçimde.

lobulate(d), *sf.* dilmikli, yuvarlak çıkıntılı.

lobulation, *is.* dilmiklenme, yuvarlak çıkıntılı olma.

lobule, *is.* **1.** dilmikçik, küçük yuvarlak çıkıntı, lopçuk, **2.** dilmiğin bir parçası.

lobulose = lobulous, *sf.* dilmikçikli.

lobworm, *is. bk.:* **lungworm.**

loca, *ç. is. bk.:* **locus.**

local, *sf.&is.* **1.** yöresel, çevresel, mahallî, semt+, mahalle+. ~ **customs** : yöresel/mahallî âdetler. **the ~ doctor** : semt/mahalle doktoru. ~ **government** : mahallî hükûmet/yönetim. ~ **news** : mahallî haberler. ~ **time** : mahallî saat, **2.** belirli bir yere özgü, **3.** mevziiî, vücudun bir kısmı ile ilgili. ~ **infection** : mevziî iltihap. ~ *pain/disease.* ~ *application of a remedy.* **4.** her istasyonda duran (tren/otobüs). *a ~ train.* **5.** *mec.* dar, sınırlı, **6.** lokal, bir kurumun mahallî şubesi, **7.** yerli, bir yerin yerlisi, **8.** *Brit.* mahalle meyhanesi/kahvesi vb., **9.** (gazetede) şehir haberleri, mahallî haberler, **10.** ~ **color** : mahallî renk : sanat ve edebiyatta bir yere/çağa özgü yöresel özellikler, **11.** ~**ness** : yöresellik, çevresellik, mahallîlik, mevziîlik, **12.** ~ **option** : yöresel yasaklama : bir şehir/bölge halkının kendi yörelerinde içki yasağı koyma yetkisi.

locale, *is.* **1.** yer, yöre, mahal, mevki, özellikle belirli bir olayın geçtiği yer, **2.** (tiyatro/sinema) sahne.

localise/localisable/localisation/localiser, *Brit. bk.:* **localize/localizable/localization/localizer.**

localism, *is.* **1.** yöresel âdet/töre/şive vb., **2.** yöre sevgisi, belirli bir yöre için beslenen sevgi / bağlılık, **3.** yerli şeye rağbet, **4. localist** : yöresever, yöreye/yöresel âdetlere/törelere vb. bağlı, **5. localistic** : yöresever, yöreye bağlı, yöresel özellikleri yansıtan.

locality, *is., ç.* **-ties 1.** yer, yöre, çevre, mahal, mevki, mevzi, mekân, civar, semt. **Are there any store in this ~** : Bu civarda dükkân var mı? *We are new to this ~ .* **2.** çevre tanıma, bulunduğu yeri ve civarı kolayca tanıma, yerini/yolunu bulabilme yeteneği. *She has a good sense of ~.* **have a bump of ~** : kolayca cihetini/yolunu bulabilmek, **3.** yer tutma, belirli bir yerde bulunma, bir şeyin bulunduğu yer. *Every material object has ~.*

localize, *f.* **-ized, -izing 1.** yerini belirtmek, yerelleştirmek, meziîleştirmek, belirli bir bölgeye sıkıştırmak, sınırlandırmak , tahdit etmek, **2.** yerelleşmek, mevziîleşmek, sınırlı bir bölgede/alanda bulunmak, sınırlanmak. *The infection seemed to be ~d in the foot.* **3. localizable** : yerelleştirilebilir, mevziîleştirilebilir, sınırlanabilir, **4. localization** : yerini belirtme, yerelleş(tir)me, meziîleş(tir)me, sınırlan(dır)ma, tahdit etme, **5. localizer** : yerini belirten, yerelleştiren, meziîleştiren, sınırlandıran.

locally, *zf.* **1.** yörece, mahallî/mevziî olarak. ~ **appointed staff** : yörece atanan memurlar, **2.** bu yörede /civarda, yakınlarda. **We have no shops ~** : Yakınlarda dükkân yok. **We deliver free ~** : Bu yörede ücretsiz olarak evlere teslim ediyoruz. **3.** yer yer, mevziî. ~ **showers** : yer yer sağnaklar, **4.** bazı yerlerde/semtlerde. **Onions are in short supply ~** : Bazı semtlerde soğan az bulunuyor. **5.** kendi mahallesinde, civarında, çevresinde.

locate, *f.* **-cated, -cating 1.** yerini bulmak/keşfetmek/tayin etmek/tespit etmek, nerede olduğunu bulmak. ~ *a town in a map. The police are trying to ~ the missing man.* **2.** yerleştirmek, bir yerde kurmak/tesis etmek, iskân etmek, (bir yerde) yapmak. *A new school to be ~d in the suburbs. Where is the factory to be ~d?* **3.** yerleşmek, yurt/mekân edinmek. *After Dad retires he's going to ~ in Gürün.* **4.** *ABD* (a) ölçerek arazi sınırlarını belirtmek, (b) (araziyi) mal edinmek, mülkiyetine geçirmek, **5.** (tarihini, menşeini, kime/nereye ait olduğunu) tespit etmek. *to ~ an event in history. to ~ a quotation.* **6.** *k.d.* oturmak, ikamet etmek, sakin olmak, **7.** *huk.* kiraya vermek, **8. locatable** : yeri bulunabilir/tespit edilebilir, yerleştirilebilir, **9. locater = locator** : (yerini) belirleyici/işaretleyici, maden yerini/yol güzergâhını işaretleyen kimse. ***e.a.*** *1. find, discover, pinpoint, discern, detect, 2. situate, place, settle, establish, 3. settle, reside, dwell.*

location, *is.* **1.** yerini bulma/keşfetme/tayin ve tespit etme, **2.** yer, mevki, mahal, semt. *The cottage was in a sheltered ~. The scouts disputed about the ~ of the camp.* **3.** (belirli özellikteki) yer, mekân, mevki, (bir işe tahsis edilen) alan, saha, bölge. **a mining ~** : maden bölgesi. *a good ~ for a drugstore.* **4.** *bil.* yer, bellek yeri : genellikle bir sekizli saklanabilecek bellek öğesinin konumu, **5.** *sin.* yer, (dışarıda) çevirim yeri (genellikle stüdyo dışındaki yer). **on ~** : dışarıda. ~ **hunt** : yer seçimi. ~ **man = ~ manager** : dışarıda çevirim görevlisi. ~ **shooting** : dışarıda çevirim. ~ **unit** : dışarıda çevirim takımı, **6.** *huk.* kiralama, kiraya verme.

locative, *sf.&is. gr.* **1.** bulunma hâli, fiilin gösterdiği oluş ve kılışın yerini, zamanını bildiren isim hâli mef'ulünfih, **2.** bulunma hâlindeki kelime, **3.** bir şeyin yerini belirtmeye/tespite yarayan.

loc. cit. *(= loco citato) Lât.* adı geçen yerde, yukarıda zikredilen kitapta/yerde.

loch, *is. İsk.* **1.** göl, **2.** haliç, dar körfez. ***e.a.-*** *1. lake.*

loci, *ç. is. bk.:* **locus.**

lock[1], *is.* **1.** kilit. **double ~** : çifte kilit. **safety ~** : güvenlik kilidi. **letter-keyed ~** : şifreli kilit. **Yale ~** : Yale kilidi. **pick a ~** : kilidi anahtarsız (kurcalayarak) açmak, **2.** mandal, sürgü, kenet, **3.** (ateşli silâhlarda) ateşleme düzeni/tertibatı, mekanizma, **4.** kanal havuzu : kanal içinde gemileri yükseltmek/alçaltmak için kullanılan iki ucu sürgülü kapılarla kapalı bölme, **5.** basınçlı bölme, basınç düşürme odası, **6.** (güreş) kapma, kavrama, yakalama. **arm ~** : kol kapma, **7. ~, stock and barrel** : tümüyle, bütünüyle, tamamıyla, tamamen, baştan başa, olduğu gibi, topu birden, ne var ne yok hepsi, heyeti umumiyesiyle. *They rejected the proposals, ~, stock and barrel. He sold the factory, ~ , stock and barrel.* **8. under ~ and key** : kilit altında, sımsıkı kapalı, sıkı güvenlik altında. **to put/keep sth/s.o. under ~ and key** : Bir şeyi/kimseyi kilit altında saklamak/muhafaza etmek. ***e.a.-*** *7. wholly, entirely, completely, 8. locked up.*

lock[2], *f.* **1.** kilitle(n)mek. *~ the door. I forgot to ~ the door. The door is ~ed.* **2.** *gen.* **~ up** : kapa(t)mak, üstüne kilit vurmak, kilit altına almak. *to ~ up a prisoner. to ~ up one's private papers.* **3.** kenetle(n)mek, **4.** (kolları) birbirine kavuşturmak/geçirmek. *to ~ arms.* **5.** sımsıkı kucaklamak/sarılmak, **6.** (gemi) kanal havuzuna sokmak, kanal havuzunda yukarı/aşağı gitmek, **7.** (kanalı) havuzlara ayırmak, **8. ~ in** : kapa(t)mak, sıkışıp/kapanıp kalmak. *The ship was ~ed in ice. The secret was ~ed in her heart.* **to ~ oneself in** : kapanmak, kapalı kalmak, **9. ~ on to** : (radar) hedefe kilitlenmek, hedefi yakalayıp otomatik olarak izlemek, **10. ~ out** : (a) (kilitleyip) dışarıda bırakmak. *She was so angry she ~ed her sister out.* (b) işçileri çalışma yerine bırakmamak, lokavt yapmak, iş yerini işçilere kapatmak. (c) zihninden uzaklaştırmak, aklından çıkarmak, ümidi kesmek, unutmaya çalışmak. *They ~ed out of their minds all thoughts of returning.* **11. ~ up** : (a) hapsetmek, hapse atmak, (b) (evin/otomobilin vb.) kapılarını sımsıkı kilitlemek, (c) *basım* bağlamak, (d) güvence/teminat altına almak, garanti etmek. *We've got the championship ~ed up.* **12. ~able** : kilitlenebilir.

lock[3], *is.* **1.** lüle, perçem kâkül, **2. ~s** : saç, **3.** kiznek, kısa/kırpıntı yün.

lockage, *is.* havuzlama, gemiyi kanal havuzundan geçirme, (kanal havuzundan) geçme parası.

lockbox, *is.* kilitli kutu (posta kutusu, emanet kutusu).

locked, *sf.* **1.** kilitli, klitlenmiş, **2. ~-in** : (a) sabit, değişmez, (b) (para, yatırım vb.) vadesi gelmeden alınamaz.

locker, *is.* **1.** kilitli dolap/sandık/çekmece vb., **2.** kiralık buzhane, buzhaneden kira ile tutulan bölme/oda, **3.** kilitleyen (kimse), **4. ~ paper** : buzhane ambalaj kâğıdı, **5. ~ plant** : buzhane, dondurulmuş gıdaları saklamaya özgü ve bölmeleri kiraya verilen soğutma tesisi, **6. ~ room** : dolap odası : okul, fabrika, spor salonu vb. de kilitli dolapların bulunduğu oda.

locket, *is.* **1.** madalyon, **2.** kılıç kınının üst kısmı.

lock-in, *is.* kilitlenme, kenetlenme, değişmezlik, sabitlik, hareketsizlik, **2.** yükümlülük, taahhüt, bağlılık, mecburiyet, zorunluluk, sınırlılık. ***e.a.-*** *2. commitment, binding, restriction.*

lockjaw = locked jaw = trismus, *is. patol.* tetanos, kazıklı humma.

locknut = lock nut, *is. mak.* emniyet somunu, kilit somunu.

lockout, *is.* iş kapatımı, lokavt, işçilerle anlaşılmaması üzerine iş yerinin kapatılıp bütün işçilere yol verilmesi.

lockram, *is.* kaba keten bezi (eskiden İngiltere'de kullanılırdı).

locksmith, *is.* çilingir, kilit yapan/tamir eden kimse. **~ery** : çilingirlik, çilingir dükkânı. **~ing** : çilingirlik.

lockstep, *is.* **1.** talim adımı, uygun adım, **2.** değişmez usul, sıkı düzen, körü körüne bağlanılan ilke, kişisel /hür düşünce ve girişime yer vermeyen tutumcu uygulama.

lockstich, *is.* çapraz dikiş, zincir dikişi.

lockup, *is.* **1.** tutuk evi, tevkifhane, hapishane (odası), **2.** kilitle(n)me, kapat(ıl)ma, **3.** basım bağlama. ***e.a.- 1. jail.***

loco[1], *sf.&is., ç.* **-cos 1.** deli otu, **2.** *bk.:* **locoism, 3.** *ABD- argo* deli, çılgın. ***e.a.- 1. locoweed, 3. crazy, insane, frenzied, mad.***

loco[2], *zf. müz.* yazıldığı gibi. ***e.a.- as written.***

loco[3], *gl.f.* **-coed, -coing 1.** delirtmek, çıldırtmak, deli etmek, **2.** deli otu ile zehirlemek.

loco-, *ön ek* "bir yerden bir yere". *ör.: locomotion.*

***loco citato**, Lât. bk.:* **loc. cit.**

loco disease = locoism = loco, *is.* deli otu hastalığı : deli otu yiyen at, sığır ve koyunlarda sürekli zehirlenmeden ileri gelen hastalık.

locomote, *gs.f.* **-moted, -moting** civarda dolaşmak, bir yerden bir yere gitmek/hareket etmek.

locomotion, *is.* **1.** devinme, hareket, civarda dolaşma/yürüme, bir yerden bir yere gitme/hareket etme, **2.** gezme, seyahat (etme). ***e.a.- 2. travel.***

locomotive, *is.&sf.* **1.** lokomotif, **2.** topluca yapılan ve önce yavaş başlayıp gittikçe hızlanan alkış, "yaşa! varol!" haykırışı, **3.** öz devingeç, kendiliğinden hareket edebilen. ~ *bacteria.* **4.** öz devimsel, öz devinime elverişli, kendiliğinden harekete ait, **5.** lokomotife ait, **6.** devindirici, hareket ettirici, muharrik, **7. ~ly** : öz devinme ile, kendiliğinden devinerek/hareket ederek, **8. ~ness = locomotivity** : öz devingeçlik, öz devinim, özdevimsellik, kendiliğinden hareket etme.

locomotor = locomotory, *sf.* devimsel, harekî, devindiren, hareket ettiren, hareket sağlayan.

locomotor ataxia, *is. patol. bk.:* **tabes dorsalis.**

locoweed, *is. bot.* deli otu *(Astragalus, Oxytropis)* : GB ABD'ye özgü zehirli ot. Yiyen hayvanlarda deli otu hastalığına *(locoism)* sebep olur.

***loc. primo cit.**, Lât.* ilk zikredilen yerde/kitapta.

locular, *sf. biy.* gözeli, hücreli, göze/hücre(ler)den oluşmuş. **multilocular** : çok gözeli.

loculate(d), *sf.* gözeli, göz göz, gözelere/hücrelere bölünmüş.

loculation, *is.* gözeleşme, gözelerden oluşma, gözelere/hücrelere bölünme.

locule, *is. bot. bk.:* **loculus.**

loculi, *ç. is.* gözeler, hücreler. Tekili : **loculus.**

loculicidal, *sf.* **1.** (uzunlamasına) yarılmış/çatlamış, yarık, çatlak. ~ *fruit.* **2. ~ly** : yarık/çatlak bir şekilde.

loculus, *is., ç.* **-li 1.** *anat.* göze, hücre, göz, **2.** *bot.* (a) çekirdek kılıfı/zarfı/boşluğu, (b) çiçek tozu kılıfı, polen zarfı.

locum-tenency, *is.* vekillik, vekâlet, geçici görev.

locum tenens, *is., ç.* **locum tenentes** *Brit.* vekil, geçici görevli kimse : özellikle doktor veya papazlık görevini geçici olarak üzerine alan kimse. **locum** *d.d.*

locus, *is., ç.* **loci/loca 1.** yer, mahal, mevki, **2.** *mat.* gezenek, geometrik yer : eş özellikli noktaların çizdiği şekil, **3.** *kal. b.* genyer : genlerin kromozomdaki yeri, **4. ~ classicus** : açıklayıcı örnek/parça, klâsik örnek, bir kelimenin/konunun açıklanması için kullanılan standart örnek/parça, **5. ~ in quo** : olay yeri, vak'a mahalli, **6. ~ sigilli** : mühür/damga yeri, resmî belgede mühür basılan yer, **7. ~ standi** : davaya müdahale hakkı. ***e.a.- 1. place, locality, area.***

locust, *is.* **1.** *zool.* çekirge *(Acrididae, Locustidae)* : kısa duyargalı, sürü hâlinde göç eden ve bitkileri/ekinleri tahrip eden böcek, **2.** *zool.* ağustos böceği, **3.** *bot.* (a) salkım ağacı, akasya ağacı *(Robinia pseudoacacia),* (b) harup (keçiboynuzu) ağacı *(Ceratonia siliqua),* (c) bu ağaçların kerestesi, **4. ~ bean** : keçiboynuzu (meyve), harup, **5. ~-bird = ~-eater** : çekirgecil, çekirge ile beslenen kuş, **6. ~like** : çekirge gibi, çekirgeye benzer, **7. ~-years** : yoksunluk/kıtlık/güçlük yılları. ***e.a.- 1. grasshopper, 2. cicada, 3. (a) black locust, (b) carob, honey locust, 4. carob.***

locusta, *is., ç.* **-tae** *bot.* çayır başakçığı. **locustal** : başakçık+.

locution, *is.* **1.** deyim, tabir, **2.** üslûp, ifade tarzı.*He has no sense of f ormal ~.* ***e.a.- 1. expression, idiom, phrase, 2. phraseology, style of speech.***

locutory, *is., ç.* **-ries** (manastırda) ziyaretçi odası.

lode, *is.* (maden) damar.

loden, *is.* **1.** şayak, sık dokunmuş su geçirmez yün kumaş, **2. ~ green** *d.d.* koyu yeşil, şayak rengi, koyu zeytunî renk, **3. ~ coat** : kebe, (başlıklı) şayak palto.

lodestar = loadstar, *is.* **1.** çoban yıldızı, yol gösteren yıldız, **2.** kutup yıldızı, **3.** (yol gösterici) rehber, kılavuz, ilke vb. ***e.a.-*** *Polaris, polestar, north star.*

lodestone, *is. bk.:* **loadstone.**

lodge, *is.&f.* **lodged, lodging 1.** kulübe, ahşap kır/köy evi, tatil evi. *My uncle rents a ~ in the mountains every summer.* **2.** kapıcı/bekçi/bahçıvan kulübesi, kabin, **3.** sayfiye oteli, **4.** tekke, loca : gizli cemiyetlerin/masonların toplantı yeri. **Drand ~** : Farmason Yönetim Kurulu, **5.** (bir malikâne veya müessesede) hizmetli/müstahdem konutu, **6.** (Amerika'da) yerli/kızılderili konutu/çadırı, **7.** hayvan ini/yuvası, **8.** misafir etmek/olmak/kalmak. *to ~ at a friend's house.* **~ with s.o.** : birinin evinde oturmak, biriyle düşüp kalkmak. *Where are you lodging now? I'm lodging with Mr&Mrs. X.* **9.** barın(dır)mak, sığın(dır)mak, yerleş(tir)mek, (geçici olarak/kira ile) oda vermek/ıskân etmek. *Can you ~ us for the weekend? to ~ students.* **10.** (emanet) vermek/teslim etmek, depo etmek, (bankaya para) yatırmak, emanet etmek. *~ money in a bank. ~ one's valuables in the bank while away from home on holidays.* **11.** yerleş(tir)mek, otur(t)mak, kon(dur)mak, sapla(n)mak. *My kite ~d in the top of a tree. The hunter ~d a bullet in the lion's heart. A small fishbone ~d in his throat and had to be removed by a doctor.* **12.** içermek, içine almak, ihtiva /ihata etmek, **13.** *gen.* **~ in/with** : yetki/salâhiyet vermek, **14.** (dilekçe/bilgi vb.) vermek/sunmak, arz etmek, takdim etmek. **to ~ a complaint** : şikâyet etmek. **We ~d a complaint with the police** : Polise şikâyet ettik. *~ a complaint against one's neighbors with the authorities.* **to ~ an appeal** : temyiz etmek, **15.** (rüzgâr/yağmur ekini vb.) yere sermek/yatırmak, yerle bir etmek, dümdüz etmek, **16.** (geyiği vb.) izlemek, izleyerek yuvasını bulmak, **17.** kiracı olmak, kirada oturmak, geçici olarak bir yerde kalmak/ikamet etmek. **We are merely lodging at present** : Şimdilik geçici olarak bir yerde kalıyoruz. **18.** içine gömülmek/saplanmak. **The bullet ~d in his brain** : Mermi beynine saplandı. **19. ~able** : yerleştirilebilir, iskân edilebilir, misafir edilebilir. ***e.a.- 1&2.*** *cottage, cabin,* ***8.*** *house, quarter,* ***9.*** *shelter,* ***10.*** *deposit, put, place,* ***12.*** *contain, house,* ***13.*** *west,* ***14.*** *file, lay.*

lodgement, *is. bk.:* **lodgment.**

lodgepole, *is.* **1.** çadır direği : Amerika kızılderililerinin çadır/kulübe yapmak için kullandıkları direk, **2. ~ pine** *bot.* direk çamı : K Amerika'da rastlanan iki tür çamdan biri : (a) bodur kıyı çamı *(Pinus contorta)* : kalın kabuklu, sert odunlu bir ağaç; (b) uzun çam *(Pinus contortus latifolia, P. murrayana)* : ince kabuklu, yumuşak hafif keresteli ağaç.

lodger, *is.* kiracı, misafir, pansiyoner : başkasının evinde bir odada (kira ile) oturan kimse. **take in ~s** : evine kiracı almak, evinin bir(kaç) odasını kiraya vermek.

lodging, *is.* **1.** barınak, konut, mesken, oturacak yer, **2.** geçici olarak oturulan yer/ev, pansiyon, misafirhane. **They gave us a night's ~** : Bize gece kalacak bir yer verdiler. **a ~ for the night** : gece kalınacak yer. **to find ~** : kalacak bir yer bulmak, **3. ~s** : kiralık oda, pansiyon, **4.** misafir etme, barındırma, barınacak yer sağlama, **5. ~ house** : (haftalık olarak) oda oda kiraya verilen ev, pansiyon.

lodgment, *is.* **1.** yerleş(tir)me, oturma, ikamet et(tir)me, barın(dır)ma, **2.** misafirlik, misafir etme/olma, **3.** emanet ver(il)me, emaneten teslim etme, (para) yatırma, tevdi, **4.** emanet edilen şey, (bankaya vb.) yatırılan/teslim edilen şey, yerleşen/biriken şey, birikinti. *a ~ of earth on a ledge or rock.* **5.** *As.* köprü başı : düşmandan zaptedilip yerleşilen istihkâm. *Gain a ~ on an enemy-held coast.* **6.** barınak, (geçici) konut, misafirhane, pansiyon, lojman, yatacak yer. *Found the ~ in the city.* **7.** (dilekçe/şikâyet vb.) sunma, arz etme, tevdi/takdim (etme). *The ~ of a complaint.* ***e.a.- 6.*** *lodging. shelter, accommodations.*

loess = löss, *is. jeol.* lös, tozla : Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika nehir vadilerinde rastlanan genellikle rüzgârın getirip yığdığı çok verimli sarımtrak kül rengi ince toprak. **~al = ~ial** : lös+, löslü.

loft, *is.&f.* **1.** çatı/tavanarası (oda), dam altı, **2.** kilise balkonu/mahfili. *a choir ~.* **3.** samanlık, **4.** fabrika/depo üst katı, **5.** (a) golf sopasının topa vurunca havaya fırlatması için yapılmış eğri kısmı, (b) topu havaya fırlatma, (c) topu havaya fırlatan vuruş, **6.** güvercinlik, **7.** güvercin sürüsü, **8.** yünün elâstikiyeti, **9.** *den.* gemi parçalarının tam ölçekle resmedildiği/monte edildiği geniş ve açık yer. *a sail ~.* **10.** tavan arasına koymak/kaldırmak/yerleştirmek, **11.** (golf topu) havaya fırla(t)mak, bir engelden aş(ır)mak/yüksekten atmak, **12.** (golf sopasına) eğim vermek, **13.** *esk.* eve tavan arası (oda) yapmak, çatı katı çıkmak, (ahıra) yüksek samanlık yapmak, **14.** yükselmek, yükseklere çıkmak. *A huge building ~ing into the sky.* **15.** uzaya yollamak. *Instruments ~ed by a powerful rocket.* **16.** (geminin tam ölçekli) uygulama resmini sermek/yaymak, **17. ~er = ~ing iron** : yükseltici : golf topunu havaya fırlatmaya yarayan eğri yüzeyli demir, **18. ~less** : çatı katı olmayan, **19. ~ bed** : asma yatak, yükseğe kaldırılmış yatak. ***e.a.- 1.*** *attic, 3. hayloft.*

lofty, *sf.* **loftier, loftiest 1.** yüce, yüksek, ulu. *~ mountains. ~ walls of the city.* **2.** ulvî, asil, çok yüksek (fikir vb.). *~ aims/ideals/sentiments. a ~ style.* **3.** gururlu, kibirli, azametli, çalımlı, kurumlu, mağrur, küçümser, tepeden bakan. *a ~ appearance. in a ~ manner. He had a ~ contempt for others. I didn't like her ~ treatment of the visitors.* **4. loftily** : (a) yüksekten, (b) kibirle, gururla, kurumla, mağrurane, küçümsercesine, **5. loftiness** : (a) yükseklik, yücelik, (b) kibir(lilik), gurur(luluk), kurum(luluk), mağrurluk, çalım, küçümseme. ***e.a.- 1.*** *elevated, high, towering, tall, 2. exalted, sublime, noble, eminent, 3. haughty, proud, arrogant, proud, insolent, scornful, aloof.* ***k.a.- 1.*** *low, short, stunted, dwarfed, 3. lowly, undignified, debased, mean, ignoble, degraded, 3. humble, modest, friendly, cordial.*

log[1], *is.&f.* **logged, logging 1.** kütük, tomruk, ağaç gövdesi. **~ cabin** : kütüklerden yapılmış kulübe/ev, **2.** *den.* hızölçer, parakete : geminin hızını ölçen alet. **heave/throw/stream the ~** : parakete kullanmak/atmak. **sail by the ~** : geminin yerini hız ölçerek belirlemek. **~-line** : parakete ipi/halatı. **patent ~** : uskurlu parakete, **3.** *den. hv.* jurnal : geminin/uçağın seyir/uçuş jurnalı, **4.** günlük (kütüğü), sicil/kayıt defteri, bir makinenin çalışmasını, bir işlemin safhalarını gösteren ayrıntılı kayıtlardan her biri. **a computer ~** : bilgisayar günlüğü. **to write up/keep the ~ (book)** : sicil/kayıt (defteri) tutmak, **5.** kütük gibi şey/adam vb. **king ~** : mostralık kral : faaliyet göstermeyen fakat zararsız kral, **6.** kütük/tomruk kesmek, **7.** ağaç kesmek, tomruklamak, ağacı kesip tomruk yapmak, **8.** günlük/sicil/jurnal tutmak, sefer/uçuş jurnalı tutmak, jurnala kaydetmek, **9.** (uçak/gemi) (belirli bir hızla) seyretmek, yol almak. *The ship was ~ging 18 knots. The plane was ~ging 620 km/h.* **We ~ged (up) 50 km that day** : O gün 50 km yol aldık. **10. ~ on** : (bilgisayarı) açmak, başlatmak. **~ off** : (bilgisayardaki işlemi) bitirmek/kapatmak, **11. in the ~** : yontulmamış, kütük/tomruk hâlinde, **12. like a ~** : kütük gibi, hareketsiz, donakalmış. **sleep like a ~** : derin uykuya dalmak, kütük gibi (hareketsiz) uyumak. **He lay like a ~** : Kütük gibi yatıyor. ***e.a.- 11.*** *unhewn.*

log[2], *is.* logaritma. ***e.a.-*** *logarithm.*

logan, *is. bk.:* **logan-stone.**

loganberry, *is., ç.* **-ries 1.** böğürtlen çileği : böğürtlen ile ağaç çileğinin birleşmesinden elde edilen iri, koyu kırmızı, ekşi meyve, **2.** *bot.* böğürtlen çileği bitkisi *(Rubus loganobaccus).*

loganiaceous, *sf. bot.* logangillerden : Tropik ve yarı tropik bölgelerde yetişen ve kargabüken *(nux vomica)* ağacının da dahil olduğu zehirli otlar/fundalar ve ağaçlar *(Loganiceae)* familyasına ait.

logan-stone=logan=loggan stone, *is.* sallanan kaya : yerinden kopmuş ve itilince sallanabilen kaya parçası.

logaoedic, *sf.&is.* karışık vezinli (şiir).

logarithm, *is. mat.* logaritma, tersüstel : verilen sayıyı elde etmek için tabanın yükseltilmesi gereken üst. *The ~ to the base 10 of 100 is 2.*

logarithmic, *sf. mat.* **1. ~al** *d.d.* tersüstel, logaritmik, **2.** tersüstel denklem : değişkenleri tersüstel içinde bulunan (denklem), **3. ~ally** : tersüstel olarak, **4. ~ derivative** : tersüstel türev, **5. ~ equation** : tersüstel denklem, **6. ~ function** : tersüstel işlev, logaritmik fonksiyon, **7. ~ spiral** : tersüstel sarmal, **8. ~ table** : tersüstel çizelge, logaritma cetveli.

logbook, *is.* (gemi/uçak) seyir/uçuş jurnalı, gemi/uçak jurnalı, günlük, günlemeç. ***e.a.-*** *log.*

log bronc, *is. ABD- argo* tomruk motoru : tomrukları su içinde çekmek için kullanılan tek kişilik dıştan motorlu kayık.

loge, *is.* **1.** loca, **2.** kulübe, **3.** (tiyatroda) en alt balkonun ön kısmı (geri kısımdan geçit ve/ veya parmaklıkla ayrılmış).

logger, *is.* **1.** tomrukçu, ormanda ağaç kesen kimse, **2.** tomruk kamyonu/traktörü, **3.** tomruk yükleme makinesi. ***e.a.- 1.*** *lumberjack.*

loggerhead, *is.* **1.** odun kafalı, kalın kafalı, kaz kafalı, aptal, **2. ~ turtle** *d.d.* karet kaplumbağası, iribaş deniz kaplumbağası *(Caretta caretta),* **3.** koca kafa, büyük baş, **4.** *bk.:* **alligator snapper**, **5.** demir topuz : ucundaki demir top ısıtılarak katran vb. eritmekte kullanılan uzun saplı alet, **6.** (balina avcı gemisinde zıpkın ipinin sarıldığı) kazık, baba, **7. at ~s with** : ...ile kavgalı/dargın/arası açık, **8. ~ed** : odun kafalı, kalın kafalı, kaz kafalı, aptal. ***e.a.- 1.*** *blockhead, dunce, stupid, fool.*

loggets = loggats, *is.* odun atma oyunu : (İngiltere'de) bir kazığa odun atılarak oynanan eski bir oyun.

loggia, *is., ç.* **-gias/-gie** *It.* **1.** açık galeri/ kemer altı : en az bir tarafı açık sütunlu yapı, **2.** revak, sundurma.

logging, *is.* tomrukçuluk, tomruk kesme/ taşıma işi.

logic, *is.* **1.** mantık, us bilimi, eseme, **2.** (a) usa vurma (yöntemi), muhakeme tarzı/ usulü. *The lawyear won his case because his ~ was sound.* (b) yargılama gücü, muhakeme kuvveti, **3.** mantıklı düşünüş/düşünce. *There is much ~ in what you say.* **4.** (bir işte/sanatta/düşünüşte/ sistemde) tutarlılık, uygunluk, insicam, tevafuk. **the ~ of events** : olayların gerektirdiği, **5.** *bil.* mantık : bilgisayara hesaplama yöntemini gösteren temel ilkeler ve devre bağlantıları. **~ design** : mantıksal tasarım, **6.** zorlayıcı neden, mücbir sebep : aklıselime aykırı veya aklıselim dışında bir kararı zorunlu kılan etkenler. *the ~ of war.*

-logic = -logical, *ön ek* **-logy** ile son bulan adlardan sıfat yapar. *ör.: biology - biologic(al).*

logical, *sf.* **1.** mantıkî, mantıksal, mantığa uygun, us bilimine ait, esemeli. *a ~ conclusion.* **2.** akla yakın/uygun, makul. *a ~ behavior.* **3.** beklenen, doğal, tabiî, zarurî, **4.** mantık+, mantıkla ilgili, **5.** akıllı, aklı/muhakemesi yerinde, mantık sahibi. *a ~ writer/thinker.* **6. ~ empiricism** : mantıksal deneycilik, **7. ~ positivism** : mantıksal olguculuk, **8. ~ity = ~ness** : mantıksallık, mantıkîlik, mantığa uygunluk, **9. ~ly** : mantıkî/mantığa uygun olarak, mantıken, mantığa göre, mantıklı olarak. ***e.a.- 1.*** *analytic, subtle, deductive, 2. reasonable, sensible, rational.* ***k.a.- 1.*** *illogical, 2. irrational.*

logician, *is.* mantıkçı, usbilimci, esemeci.

logicise, *f. Brit. bk.:* **logicize.**

logicism, *is. fel.* mantıklaştırıcılık : (a) mantıksal olana aşırı değer verme, (b) mantığı ruh biliminden ayrı kurma ve ruh biliminden üstün sayma, (c) matematiği mantığa indirgeme/ mantığın bir dalı sayma.

logicize, *f.* **-cized, -cizing 1.** mantıklaştırmak, esemelleştirmek, mantıkî şekle sokmak, mantıkî şekil vermek, **2.** mantığa dayanmak, mantık kullanmak.

logion, *is., ç.* **logia** deyiş, deyim, söz, özellikle Hz. İsa'ya atfedilen söz.

logistic[1] = **logistical**, *sf. As.* lojistik. **~ support** : lojistik destek : bir askerî birliğe, kendisine verilen görevi başarabilmesi için gerekli malzeme ve hizmetlerin sağlanması. **logistically**: lojistik olarak.

logistic[2], *sf.&is.* **1.** simgesel mantık, matematiksel/modern mantık : kavramları kelimelerle değil, göstergelerle göstererek işlem yapan mantık, **2.** lojistik ile ilgili.

logistics, *is. As.* lojistik : savaşta ya da askerî yürüyüşte yol, haberleşme, sağlık, malzeme temin/ikmal /bakım gibi hizmetleri sağlayan strateji bölümü. **logistician** : lojistik uzmanı.

logjam, *is.* **1.** tomruk sıkışıklığı : nehirde nakledilen tomrukların sıkışıp hareketsiz kalması, **2.** sıkışıklık, sıkışma, tıkanıklık, tıkanma, engel.

lognormal, *sf. ist.* **1.** tersüstel olağan. **2. ~ distribution** : tersüstel olağan dağılım, **3. ~ity** : tersüstel olağanlık, **4. ~ly** : tersüstel olağanlıkla.

logo, *is. basım bk.:* **logotype.**

logo- = log-, *ön ek* "söz, deyiş". *ör.: logomachy.*

logogram, *is.* **1. logograph** *d.d.* söz simgesi, kısaltma : çok kullanılan kelime veya deyimi simgeleyen işaret veya kısaltma : ***and*** yerine **&** gibi, **2. ~matic** : söz simgesel, **3. ~matically** : söz simge ile.

logograph, *is.* simge, işaret, kelime/deyim yerine kullanılan işaret.

logographic, *sf.* **1.** simgeli, işaretli, (kelime/deyimler yerine) işaret kullanan. ~ *writing.* **2.** hızlı yazım usulüne ait, **3. ~ally** : simgelerle, kelimeler yerine işaretler kullanarak.

logography, *is.* **1.** logotiple baskı, birkaç harf/hece/kelimelik klişe ile baskı, **2.** (sıra ile) hızlı yazım, zabıt : her kâtip birkaç kelimeyi yazmak suretiyle konuşulanları zabta geçirme yöntemi, **3. logographer** : (a) logotiple baskı yapan, (b) (sıra ile zabıt tutan) zabıt kâtibi.

logogriph, *is.* değişik dizi (anagram) veya benzeri söz bulmacası. **logogriphic** : söz bulmacası şeklinde.

logomachy, *is., ç.* **-chies 1.** kelimeler üzerinde tartışma/münakaşa, **2.** bir kelimenin yersiz/yanlış kullanılması üzerine çıkan tartışma, **3.** kelime oyunu : her birinde bir harf basılı kartlarla kelime teşkil etme oyunu, **4. logomachic (al)** : kelimeler üzerine tartışmalı, **5. logomachist = logomach** : kelimeler üzerinde tartışan.

logorrhea = logorrhoea, *is.* **1.** saçmalama, zırvalama : çoğunlukla akıl hastalığı sonucunda birbirini tutmaz, anormal konuşma, **2. logorrheic** : ipe sapa gelmez, saçma, zırva.

logos, *is.* **1.** *fel.* evrensel düzen : evreni/kâinatı yöneten/geliştiren temel ilke, **2.** Tanrı kelâmı : evreni yaratan ilâhî söz/kelâm, **3.** deyiş, kelâm, **4.** (Hristiyanlıkta) Allah.

logotherapy, *is.* (ruh hastalıklarını) telkinle tedavi.

logotype = logo, *is. basım* **1.** bir kelime/hece veya birkaç harften ibaret klişe, **2.** marka, alâmetifarika, **3.** başlık, serlevha, gazete adını gösteren yazı.

logroll, *f. ABD* **1.** (politikada) ödünleşmek, karşılıklı yardımlaşmak : karşılıklı ödün/taviz ile yardım/muzaheret sağlamak, **2.** karşılıklı ödünle tasarıyı yasallaştırmak, **3. ~er** : ödünleşen.

logrolling, *is.* **1.** *ABD* (politikada) ödünleşme, karşılıklı yardımlaşma : karşılıklı ödün/taviz ile yardım/muzaheret sağlama, **2.** kütük/tomruk yuvarlama, tomrukları yuvarlayarak bir yerde toplama, **3.** su üstünde tomruk yuvarlama oyunu. ***e.a.- 3. birling.***

-logue = -log, *son ek* "deyiş, söyleşi, söz, konuşma". Önündeki kelimenin belirttiği şekilde yazı veya konuşma anlamı verir. *analogue, monologue, dialogue, prologue* gibi.

logway, *is. bk.:* **gangway** (6).

logwood, *is.* **1.** *bot.* bakkam (ağacı) *(Haematoxylon campechianum)* : Orta Amerika ve Antil adalarında yetişir, **2.** bu ağacın gayet sert kerestesi, **3.** bakkam boyası : bu ağaçtan çıkarılan kırmızı boya maddesi.

logy, *sf.* **-gier, -giest 1.** uyuşuk, sersem, hantal, ağır, yavaş, bati, atıl, tembel, vurdumduymaz, **2. logily** : uyuşuk uyuşuk, sersem sersem, hantalca, ağır, ağır, yavaş yavaş, tembel tembel, **3. loginess = logginess** : uyuşukluk, sersemlik, hantallık, tembellik. ***e.a.- 1. sluggish, inert, groggy, dull, lethargic, heavy.***

-logy, *son ek* **1.** "bilimi, bilgisi, fenni, ilmi, -loji". *ör.: biology, psychology, sociology;* **2.** "nutuk, söylev". *ör.: eulogy,* **3.** "yazı, külliyat, derleme". *ör.: anthology, martyrology,* **4.** "öğreti, doktrin, kuram, teori, -iyat" *ör.: ethnology,* **theology** : ilâhiyat. ***e.a.- 1. science, study of, 2. speech, discourse, 3. writing, collection, 4. doctrine, theory.***

loid, *gl.f. argo* (ince bir plâstik kart sokarak) kapı kilidini açmak.

loin, *is.* **1.** *gen.* **~s** : bel, insan ve dört ayaklı hayvanların arka kaburga ucu ile kalça kemiği arasındaki kısmı. İgili sıfat : **lumbar, 2.** fileto : bel kısmından kesilen et. *a ~ of beef. bk.:* **sirloin, 3. ~s** : (a) bel altı, sulp, döl. **sprung from the ~s of** : -in öz evlâdı, -in sulbünden gelen. (b) üreme organları, **4. fruit of the ~s** : nesil, kuşak, **5. gird up one's ~s** : etekleri sıvamak, büyük bir işe hazırlanmak/girişmek.

loincloth, *is.* peştemal, kuşak, sıcak ülkelerde yerlilerin bellerine doladıkları kısa eteklik.

loiter, *f.* **1.** oyalanmak, sallanmak. ~ *on one's way home.* **2.** aylakça/serseriyane dolaşmak, başıboş/avare gezmek, sürtmek. *A suspicious character was ~ing in the hall.* **3.** *gen.* ~

away : vakit öldürmek/kaybetmek, vaktini boş geçirmek, **4.** savsamak, işi sürüncemede bırakmak. ~ *over a job.* **5. ~ with intent** : bile bile/kasten suç işlemek. **to be charged with ~ing with intent** : kasten suç işlemekle itham edilmek, **6. ~er** : oyalanan, aylak aylak/avare gezinen, vakit öldüren kimse, **7. ~ing** : aylaklık, avarelik, serserilik, başıboş dolaşma, **8. ~ingly** : oyalanarak, vakit öldürerek, aylak aylak, başıboş, serseriyane. ***e.a.- 1.*** *dally, dawdle, idle, loaf, linger,* ***2&3.*** *delay, tarry, loaf,* ***4.*** *lag.*

loll, *f.&is.* **1.** yan gelip yatmak, tembelce (sırtüstü) uzanmak, yayılıp oturmak. *to ~ on a chesterfield. She was ~ing in a chair, with nothing to do.* **2.** (dışarı) sarkmak, sallanmak. *A dog's tongue ~s out in hot weather.* **3.** sarkıtmak, sallamak. *The dog ~ed its tongue out.* **4.** *esk.* (a) yan gelip yatma, tembelce uzanma, (b) yan gelip yatan/tembelce uzanan kimse, **5. ~ about/around** : işsiz güçsüz dolaşmak, haytalık yapmak, **6. ~ back** : yan gelmek, yan gelip yatmak, **7. ~er** : yan gelip yatan/tembelce uzanan kimse, **8. ~ingly** : yan gelip yatarak, tembelce uzanarak, tembel tembel, aylak aylak. ***e.a.- 1.*** *lounge, recline, lean,* ***2.*** *dangle,* ***3.*** *let droop/dangle/hang.*

lollapalooza, *is. ABD- argo* olağanüstü, harika, harikulâde, fevkalâde (şey/kimse/olay). **lollapaloosa, lalapalooza, lallapalooza** *ş.d.y.*

lollipop = lollypop, *is.* **1.** elma şekeri, emme şeker : çubuk ucunda yalanarak yenen şeker, **2.** çubuklu dondurma : çubuk ucunda yalanarak yenen sert dondurma, **3.** *Brit.* öğrencilerin sokakta karşıya geçmeleri için arabaların durmasını sağlayan "dur" işareti, **4. ~-man** : elindeki "dur" işareti ile öğrencileri sokaktan karşıya geçiren adam. ***e.a.- 1.*** *sucker, lolly,* ***2.*** *popsickle, ice lolly.*

lollop, *gs.f.* **1.** *Brit.- k.d. bk.:* **loll, lounge, 2.** hamle etmek, (öne eğilerek) fırlamak/atılmak/sıçramak. **He ~ed away into the distance** : Fırlayıp uzaklaşıverdi.

lolly, *is., ç.* **-lies 1.** *bk.:* **lollipop, 2.** *Brit.* (a) akide şekeri, meyveli şeker, sert şekerleme, (b) para. ***e.a.- 2.*** *(a) candy, (b) money.*

lollygag, *gs.f.* **-gagged, -gagging** *bk.:* **lallygag.**

loment = lomentum, *is. bot.* tohum zarfı boğumlu bitki : baklagillerden olgunlaşınca tohumları boğumlu bir zarf içinde birbirinden ayrı olan bitki. **lomentlike** : bu tür bitkilere benzeyen.

lomentaceous, *sf.* (tohum zarfı) boğumlu (fasulye, bezelye, bakla gibi).

London, *is.* **1.** Londra, **2. ~ broil** : dilimlenmiş biftek : pişirildikten sonra ince dilimlere kesilmiş biftek, **3. ~ clay** *jeol.* Londra kili : GD İngiltere'de Eosen çağa ait jeolojik yerey, **4. Londonderry = Derry** : K İrlanda'da bir il (kontluk), **5. ~er** : Londralı, **6. ~ particular** : Londra sisi, Londra'ya özgü koyu sis, **7. ~ plane** *bot.* sis çınarı, Londra çınarı : sise/dumana dayanıklı, sokaklara dikilen bir tür çınar, **8. ~-pride** : *bot.* pembe taşkıran, pembe çiçekli bir nevi taşkıran çiçeği, **9. ~-smoke** : sis/duman rengi, kül rengi.

lone, *sf.* **1.** yalnız, kimsesiz. *We met a ~ traveller on our way.* **to play a ~ hand** : bir işte yalnız başına kalmak, *k.d.* göbeğini kendi eliyle kesmek, **2.** ıssız, tenha, ücra, her şeyden uzak, tek başına. *a ~ house on a hill.* **3.** tek, biricik, yegâne, **4.** *ed.* kimsesiz, bîkes, terk edilmiş. **She is a poor ~ woman** : Fakir, kimsesiz bir kadındır. **5.** eşsiz, arkadaşsız. **to be on one's ~(s)/by one's ~**(s) : tek başına kalmak, **6.** bekâr, dul, **7. ~ness** : yalnızlık, kimsesizlik. ***e.a.- 1.*** *solitary, unaccompanied, alone,* ***2.*** *isolated, deserted,* ***3.*** *single, unique, singular, only, sole,* ***4.*** *lonely, unfrequented, deserted,* ***5.*** *lonesome, companionless, unescorted,* ***6.*** *unmarried, widowed.* ***eş ses.****- loan.*

lone hand, *is.* **1.** kendi başına buyruk, bildiğinden şaşmaz, başkasının nasihat ve yardımını reddederek kendi işini kendisi yapan kimse, **2.** bağımsız davranış/eylem, **3.** tek başına mücadele eden siyasî aday, **4.** (kâğıt oyununda) (a) refakatsiz/tekil oyuncu, (b) refakatsiz/tekil oynanan el, **5. play a lone hand** : bir işte tek başına kalmak.

lonely, *sf.* **-lier, -liest 1.** yalnız, kimsesiz. *He was ~ while his brother was away.* **2.** eşsiz, arkadaşsız, aşinasız, tek (başına). *a ~ tree. a ~ traveller.* **3.** ıssız, tenha, ücra, kuş uçmaz kervan geçmez. *a ~ road.* **It's ~ out there** : Oralardan kuş uçmaz kervan geçmez. **4.** münzevi, metruk,

terk edilmiş, her şeyden/herkesten uzak. *a ~ life in the country. a ~ mountain village.* **5.** kasvetli, bunaltıcı, sıkıntı/kasvet veren. *a ~ city.* **6.** yalnızlıktan ruhu sıkılmış. *a ~ looking girl.* **7. lonelily** : yalnızca, kimsesiz olarak, **8. leneliness** : yalnızlık, kimsesizlik. ***e.a.- 1. lone, solitary, 2. companionless, 3. isolated, unfrequented, forsaken, sequestered, 4. deserted, 6. lonesome, friendless, forlorn.***

loner, *is.* münzevi, merdümgiriz, yalnızlığı seven/yalnız yaşayan kimse. ***e.a.- lone wolf.***

lonesome, *sf.* **1.** yalnız, kimsesiz. *He was very ~ when he first went away to school.* **2.** (yalnızlıktan) üzgün/mahzun/meyus/kasvetli. *I feel so ~ when you go a way for more than a day.* **3.** ıssız, tenha, uzak, ücra. *a ~ walley.* **4. on/by one's ~** *k.d.* yapayalnız, tek başına. **all on my ~** : tek başıma, yapayalnız. **all on your ~** : tek başın(ız)a. **to be on one's ~** : yapayalnız/tek başına olmak, **5. ~ly** : yalnız başına, kendi kendine, kimsesiz olarak, ıssız/tenha bir şekilde, **6. ~ness** : (a) yalnızlık, kimsesizlik, (b) (yalnızlıktan doğan) kasvet, üzüntü, yeis, (c) ıssızlık, tenhalık, ücralık, ***e.a.- 1&2. lonely, alone, forlorn, desolate, forsaken, friendless, 3. remote.***

Lone Star State, *is.* Teksas (takma ad).

lone wolf, *is. k.d.* münzevi, merdümgiriz, yalnızlığı seven kimse. ***e.a.- loner.***

long[1], *sf.* **longer, longest 1.** uzun. **~ way** : uzun yol. **a ~ tunnel** : uzun bir tünel. **~ distance** : uzak mesafe. **Turkey has a ~ coastline** : Türkiye'nin uzun bir sahili vardır. *How ~ is the River Nile?* **The arm of the law is ~** : Kanunun gücü her şeye yeter. **2.** uzun (süren/süreli/devam eden). **a ~ speech** : uzun (süren) bir nutuk. **three hours ~** : üç saatlik, üç saat süren. *There will be a ~ wait until the next bus.* **It will take as ~ as five years** : Beş yıl kadar sürer. **Ten days at the ~est** : En fazla on gün, **3.** uzunlukta, uzunluğu ... olan. *ten kilometers ~.* **The new road is 60 km ~** : Yeni yol 60 km uzunluktadır. **4.** uzun, ayrıntılı, teferruatlı, çok madde içeren. *a ~ list.* **5.** (yapılması/okunması vb.) çok zaman alan. *a ~ play/novel. a ~ story.* **6.** uzun ve can sıkıcı/kasvetli, **7.** çok eski zamanları kapsayan, uzak. *a ~ memory.* **8.** (iki şeyden) uzun/fazla olan(ı). *He must have taken the ~ way home.* **a ~ price** : yüksek bir fiyat. **a ~ purse** : dolu kese, **9.** yavaş, aheste, zaman alan. **be ~ about sth./doing sth** : (bir işi) yavaştan almak, oyalanmak. *He's awfully ~ getting here.* **10.** kapsamlı, şümullü. *a ~ look ahead. a ~ look into future.* **11.** *gen.* **~ on** : mevcudu bol/fazla, (bir şeyden) nasibi bol, zengin, çok, kuvvetli. **~ on brains** : kafalı, zeki, akıllı. **~ on supplies** : malzemesi bol, **13.** (normalden) uzun (boylu), yüksek. **~ Ömer** : Uzun Ömer, **14.** umulmaz, umulmadık, beklenmez, beklenmedik, olasılığı az, gayrimuhtemel, ihtimal dışı. *a ~ chance.* **It's a ~ shot/chance but we might be lucky** : Pek ihtimal verilemez ama, belki talihimiz yaver gider. **It was just a ~ shot/chance** : Uzak bir ihtimaldi/Pek olacak şey değildi/Gerçekleşmesi beklenemezdi. **15.** *şiir* uzun (hece), **16.** *fin.* fiyat artışını bekleyerek malı/hisse senedini elde tutan, **17.** temel/standart ölçüden büyük. **~ dozen** : on üç adet. **a ~ ton** : 1016 kg, **18. in the ~ run** : eninde sonunda, er geç, en sonunda, nihayette, ileride, uzak gelecekte. *The system will work out fairly in the ~ run.* **19. ~ since** : çoktan beri, epey/hayli zamandır, **20. ~ view** : uzağı/ilerisini görüş, plânlamada ilerideki sonucu düşünebilme, **21. by a ~ chalk** *Brit.* = **by a ~ shot** *ABD- k.d. az kul.* fazlasıyla, ziyadesiyle, haydi haydiye, çok daha. **X is better than Y by a ~ chalk** : X, Y'den çok daha iyidir. **22. by a ~ way** : büyük farkla, her bakımdan. **the best by a ~ way** : her bakımdan en iyisi, **23. go a ~ way** : (a) uzaklara gitmek, çok ilerlemek. **He will go a ~ way** : Bu adam çok ilerler. (b) büyük bir etki yapmak, etkisi uzun sürmek, çok işe yaramak, **24. not by a ~ shot** *ABD* = **not by a ~ chalk** *Brit.- k.d.* : hiç, asla, kat'iyen. *"Is he ready yet?" "No, not by a ~ chalk/shot."* **25. not by a ~ sight = not by a ~ ways** : asla, kat'iyen, **26. of ~ standing** : eski. ***e.a.- 1. lengthy, extensive, 2. protracted, prolonged, extended, 6. tedious, 10. extensive, broad, thorough, 14. unlikely, 18. eventually. k.a.- 1-5. short.***

long2, *is.* **1.** uzun zaman/süre/vakit, süre, zaman, vakit. **I have only ~ enough to drink a cup of coffee** : Ancak bir kahve içebilecek kadar vaktim var. **He hasn't ~ to live** : Fazla yaşamaz. **How ~** : Ne kadar (zaman). **How ~ did he stay with you?** Ne kadar (kaç gün/saat) sizinle kaldı? **How ~ will it take?** Ne kadar sürer? **How ~ have you stay in Canada?** Kanada'da ne kadar kalacaksın? **2.** uzun (nesne/şey). **The signal was two longs and a short** : İşaretlerin ikisi uzun, biri kısa idi. **3.** (elbise ölçüsü olarak) uzun (boy), **4.** vurguncu, istifçi : ileride fiyat artacağını umarak hisse senetlerine/mala fazla para yatıran kimse, **5. before ~** : yakında, kısa zamanda, çok geçmeden. *We should have news of her before ~.* **6. the ~ and the short of = the ~ and ~ of** : işin özü/özeti, hulâsası, aslı, esası, **7. the ~ and the short of it** : kısacası, uzun sözün kısası. **The ~ and the short of it is that he was caught by the police at the end** : Kısacası sonunda polis yakasına yapıştı. ***e.a.- 4. bull, 5. soon, 6. gist, substance, upshot.***

long3, *zf.* **1.** uzun zamandan beri, bir süreden beri, hayli (uzun) zamandır. *a reform ~ advocated.* **2.** uzak(ta), uzağa. **He threw the ball ~** : Topu uzağa fırlattı. **3.** geç (vakitlere kadar). **Don't be ~** : Geç kalma, gecikme, **4.** süresince, boyunca, müddetince, bütün (zaman). **all night ~** : bütün gece. **It's been dry all summer ~** : Bütün yaz kurak geçti. **5.** çok/hayli zaman, uzun süre/zaman. **~ before** : çok önceleri, çok zaman önce. **He was gone ~ before we arrived** : Biz gelmeden çok önce o gitmişti. **6. as ~ as** *bk.:* **as**2 (19), **7. ~er** : artık, bir daha, bundan sonra, bundan böyle. **He no ~er work in this company** : Artık bu şirkette çalışmıyor. **8. so ~** : esen kal(ınız), hoşça kal(ınız), şimdilik Allaha ısmarladık, **9. so ~ as** : ...sürece, şartı ile. **You may borrow the book so ~ as you keep it clean** : Kitabı temiz tutmak şartı ile ödünç alabilirsin.

long4, *gs.f.* **longed, longing 1.** arzulamak, çok istemek/arzu etmek. *I'm ~ing to see you.* **2. ~ for** : özlemek, özlemini/hasretini çekmek, hasret kalmak, burnunda tütmek, *k.d.* iple çekmek. **to ~ for home** : yuvasını/evini özlemek. **I am ~ing for my country** : Memleketimi çok özledim. **The children are ~ing for the holidays** : Çocuklar tatili iple çekiyorlar. **3. ~ for s.o. to do sth.** : (bir kimsenin bir şey yapmasını) candan istemek/dilemek, can atmak. **She ~ed for him to stay longer** : Onun daha fazla kalmasını candan istiyordu. **4.** *esk.* uymak, uygun/münasip olmak, yakışmak. ***e.a.- 1-3. yearn, pine, crave, aspire, desire, hunker.***

-long, *son ek* "boyu(nca), uzunluğunca, bütün ..." . **day-long** : bütün gün. **lifelong** : ömür boyu(nca).

long-, *ön ek* "uzun zaman(den beri), uzun süre(dir)". *ör.: long-accustomed, long-awaited, long-borne, long-buried, long-cherishedlong-continued, long-delayed, long-desired, long-endiring, long-established, long-expected, long-hidden, long-held, long-kept, long-lasting, long-lost, long-neglected, long-past, long-planned, long-settled, long-wished.*

long. = longitude.

long-ago, *sf.* eski/geçmiş (zamana ait), geçmişteki, mazideki. *~ leaders.*

long ago, *is.* çok eski zaman, uzak mazi.

longan = lungan, *is.* **1.** *bot.* longan ağacı *(Euphoria Longan)* : sabun ağacı familyasından Çin'de yetişen bir ağaç, **2.** longan meyvesi, Çin eriğine benzer bir meyve.

longanimity, *is.* sabır, tahammül, tevekkül, büyük acı ve ıstıraplara sabırla katlanma.. ***e.a.- fortitude, forbearance.***

longanimous, *is.* sabırlı, tahammüllü, mütevekkil, acı ve ıstıraplara sabırla katlanan. ***e.a.- forbearing.***

longboat, *is. den.* büyük sandal, şalupa, (eskiden) yelkenli geminin en büyük sandalı.

long bone, *is.* uzun kemik, omurgalılarda kol/bacak kemiği.

longbow, *is.* uzun yay : eski İngiliz okçularının kullandıkları 170-185 cm uzunluğunda, elle çekilen kuvvetli yay. **to draw/pull the ~** : abartmak, mübalâğa etmek.

longcloth, *is.* muslin: ince, beyaz, yumuşak pamuklu kumaş, kundaklık kumaş.

long-day, *sf.* çok güneş isteyen (bitki).

long-distance, *sf.&zf.* **1.** uzak(ta), birbirinden uzak, **2.** uzak mesafe(li)/menzilli, uzakları kaplayan, uzak yerlere giden/tesir eden. **~ listening devices** : uzak mesafe dinleme cihazları. *a ~ moving van.* **3.** (telefon) şehirler arası.

long distance, *is.* şehirler arası (telefon servisi/santralı/operatörü).

long division, *is. mat.* bölme : bütün basamakları gösterilen bölme işlemi.

long dozen, *is.* artık düzine, on üç adet.

long-drawn = long-drawn-out, *sf.* uzun uzadıya, uzayıp/sürüp giden, sonu gelmez, bitip tükenmez. *a ~ speech. a ~ howl of coyote.* ***e.a.-*** *prolonged.*

longe, *is.&gl.f.* **longed, longeing 1.** uzun yular : talim yaptırırken atın boynuna bağlanan uzun ip, **2.** uzun yular takarak ata talim yaptırmak. **lunge** *d.d.*

long-eared bat, *is. zool.* uzun kulaklı yarasa *(Plecotus auritus)* : Avrupa ve Asya'da ağaç kovuklarında ve binalarda yaşayan kulakları vücudu kadar uzun yarasa.

long-eared owl, *is. zool.* kulaklı orman baykuşu *(Asio otus)* : K Amerika'da ormanlarda yaşayan sırt tüyleri pas rengi ve enine çizgili baykuş.

longeron, *is. hv.* uçak kanadında boy kirişi.

longeval = longaeval, *sf.* uzun ömürlü, dayanıklı. ***e.a.-*** *longe-lived, longe-lasting, longevous.*

longevity, *is.* **1.** uzun ömür(lülük), **2.** ömür, yaşam (süresi), ömür/hayat uzunluğu. *research in human ~. a study of ~.* **3.** kıdem, hizmet/memuriyet süresi/müddeti. ***e.a.-*** *3. seniority.*

longevous, *sf.* uzun ömürlü, çok yaşayan/yaşamış. ***e.a.-*** *longe-lived, longeval.*

long face, *is.* asık surat, ekşi yüz, üzgün çehre, somurtma, somurtkanlık.

long-faced, *sf.* asık suratlı, suratı asık, üzgün, somurtuk, somurtkan.

long-finned gray mullet, *is. zool.* altınbaş kefal *(Mugil auratus)* Akdeniz ve Karadeniz'de yaşayan eti lezzetli bir balık. Uzunluğu 30 cm. Solungaç kapaklarının üzerinde birer sarı leke vardır.

long gallery, *is.* uzun galeri : Elizabet ve Jakob çağı malikânelerinin üst katındaki gündelik salon.

long green, *is. argo* kâğıt para, banknot. ***e.a.-*** *paper money, cash.*

longhair(ed), *sf.&is. k.d.* **1.** (bazan küçültücü) münevver, aydın, profesör/filozof kılıklı, **2.** sanatsever, müziksever, özellikle klâsik müziğe düşkün (kimse), **3.** uzun saçlı, hipi. ***e.a.-*** *1. intellectual, 3. hippie.*

longhand, *sf.&is.* el yazısı (ile) (stenografinin aksi). *bk.:* **shorthand.**

longhead, *is.* **1.** uzun kafa, dolikosefal, **2.** uzun kafalı kimse.

longheaded = long-headed, *is.* **1.** uzun kafa, dolikosefalik, **2.** akıllı, zeki, uzağı gören, ferasetli, **3. ~ly** : zekice, akıllıca, ferasetle, uzağı görerek, **4. ~ness** : akıllılık, zekilik, feraset, uzağı görüş kabiliyeti. ***e.a.-*** *1. dolichocephalic, 2. shrewd, farseeing, astute, sagacious.*

long horn, *is.* (bir nevi) kaşar peyniri : beyaz, turuncu renkli 5.5 kg'lık tekerlek hâlinde çedar peyniri.

Longhorn, *is.* **1.** uzun boynuzlu sığır : soyu hemen hemen tükenmiş olan İngiliz sığırı, **2. Texas longhorn** *d.d.* Teksas sığırı : İspanya'dan Amerika'ya getirilmiş ve soyu hemen hemen tükenmiş sığır cinsi, **3.** *argo* Teksaslı.

long-horned beetle, *is. zool.* uzun duyargalı böcek : *Cerambycidae* familyasından sürfeleri canlı veya çürümüş ağaç gövdelerini oyarak yerleşen uzun duyargalı çeşitli böcekler. **long-horn beetle** *d.d.*

long-horned grasshopper, *is. zool.* boynuzlu çekirge : *Tettigoniidae* familyasından iplik gibi uzun duyargalı, erkekleri ön kanatlarının özel yapılışı ile cırlak ses çıkaran yeşil çekirge türü.

long horse, *is.* **1.** uzun eşek : jimnastik atlama aleti, **2.** uzun eşek atlama yarışı/oyunu.

long house, *is.* **1.** uzun ev/baraka/kulübe : K Amerika *Iroquois* kabilelerinde toplumsal konut olarak kullanılan 30 m kadar uzunlukta ahşap ev, **2.** *Iroquois* kabileleri birliği.

long hundredweight, *is.* 112 librelik İngiliz ağırlık ölçüsü (50.8 kg).

longi-, *ön ek* "uzun(luk), tul". *ör.: longicorn.*

longicorn, *sf.&is.* **1.** uzun duyargalı (böcek), **2.** uzun duyargalılar *(Cerambycidae)* familyasından, **3.** *bk.:* **long-horned beetle.**

longing, *sf.&is.* **1.** özlem, özleyiş, hasret, tahassür, **2.** şiddetli arzu/istek, **3.** özleyen, hasret duyan, arzulu, istekli, **4. ~ly** : özlemle, özleyerek, şiddetli arzu/istek duyarak, **5. ~ness** : özleme, özleyiş, hasretlik, şiddetli arzu, göresime. ***e.a.- 1. yearning, 2. desire.***

longish, *sf.* uzunca, oldukça uzun.

longitude, *is.* **1.** *coğ.* boylam, tul, **2.** *astr. bk.:* **celestial longitude**, **3.** *esk.* uzunluk, tul.

longitudinal, *sf.* **1.** boylamsal, boylama ait, **2.** uzunlamasına, uzunluğuna. *~ measurements. ~ stripes (in a flag).* **3.** *zool.* eksenel, vücut ekseni boyunca, baş, kuyruk doğrultusunda, **4.** çağlar boyu, uzun süreli olaylara ait. *a ~ study.* **5. ~ wave** *fiz.* boyuna dalga : yayılma yönünde titreşen dalga (ses dalgası gibi). *bk.:* **transverse wave**, **6. ~ly** : boylamasına, uzunlamasına.

long johns, *is. argo* uzun (paçalı) don.

long jump, *is. Brit.* uzun atlama. ***e.a.- broad jump.***

long leaf pine, *is.* **1.** *bot.* uzun (yapraklı) çam *(Pinus palustris)* : kıymetli terebentin ve kereste kaynağı olan Amerika çamı, **2.** uzun çam kerestesi. **Georgia pine, pitch pine, longleaf, long-leaf, longleaved pine** *d.d.*

long-legged buzzard, *is. zool.* kızıl şahin *(Buteo rufinus).*

longliner, *is. Cnd.* uzun balıkçı gemisi. **~man** : bu gemi ile balık avlayan.

long-lived, *sf.* **1.** uzun ömürlü, çok yaşayan. *a ~ family.* **2.** (çok) dayanıklı, **3. ~ness** : uzun ömürlülük, dayanıklılık. ***e.a.- 2. enduring.***

longly, *zf.* uzun bir şekilde, uzun uzun.

long measure, *is.* uzunluk ölçüsü. ***e.a.- linear measure.***

long-nosed garfish, *is. zool.* kemikli turna balığı *(Lepisosteus osseus).*

long pig, *is.* yamyamların yediği insan eti (Maori ve Polinezya yerlilerince verilen ad).

long play, *is.* uzun çalar (plâk).

long-playing, *sf.* uzun çalan.

long-range, *sf.* **1.** uzun menzilli. *~ rockets/missiles.* **2.** uzun vadeli, uzak geleceği kapsayan. *~ planning/plans.*

long rifle, *is. bk.:* **Kentucky rifle.**

long run, *is.* **1.** uzun süre/zaman, **2. in the long run** : zamanla, uzun zaman sonra, eninde sonunda. *It is difficult to save money now, but it's worth it in the long run.* ***e.a.- 2. eventually.***

long S, *is.* uzun S : eskiden (genellikle İngiltere'de) kullanılan entegral işaretine benzer s harfi.

longship, *is.* uzun gemi : eskiden K Avrupa kavimlerinin kullandığı dar uzun tekneli, tek yelkenli ve çok kürekli gemi.

longshore, *sf.&zf.* kıyısal, kıyıda/sahilde (yaşayan/çalışan/bulunan), kıyı boyunca.

longshoreman, *is., ç.* **-men** liman işçisi, (gemi) yükleme/boşaltma işçisi, tahmil/tahliye amelesi. ***e.a.- stevedore.***

longshoring, *is.* liman işçiliği, yükleme/boşaltma işi.

long shot, *is. k.d.* **1.** kafadan sallama/atma, at yarışında kazanma şansı en az olana pey sürme, **2.** cür'etli girişim : tehlikeli fakat başarıldığı takdirde büyük ödül/çıkar getiren atılım, **3.** *sin. TV* uzaktan çekiş, telefoto, **4. (not) by a long shot** : asla, kat'iyen, hiç de. **They haven't finished by a long shot** : Hiç de bitiremediler. ***e.a.- 4. by no means, not at all, decidedly/certainly not.***

long-sighted, *sf.* **1.** uzakgörür, hipermetrop, **2.** uzak görüşlü, uzağı/ilerisini gören, öngörülü, dûrendiş, **3. ~ness** : uzak görüşlülük, uzağı/ilerisini görme, öngörü, dûrendişlik. ***e.a.- 1. far-sighted, hypermetropic, 2. sagacious.***

long since, *zf.* **1.** çoktan beri, çok önceleri, çok zaman önce. *Programs which have ~ ~ ceased to be useful.* **2.** uzun zamandır, uzun süreden beri, çoktan beri. *He has ~ ~ been recognized as a great writer.* ***e.a.- 1. long ago, 2. for a long time.***

longsome, *sf.* **1.** çok uzun, lüzumsuz derecede uzun/teferruatlı, can sıkıcı, **2. ~ly** : uzun uzun, ayrıntılı bir şekilde, **3. ~ness** : çok uzun/ayrıntılı oluş. ***e.a.- 1. lengthy, tedious.***

long splice, *is.* uzun ek : iki halatın uzunca birer parçasını üst üste getirip bükerek yapılan düğümsüz ek.

longspur, *is. zool.* mahmuzlu kuş *(Calcarius, Rhynchophanes)* : ispinozgillerden K Amerika tundralarında bulunan, ayaklarının arka parmağı mahmuz gibi uzun çeşitli kuşlar.

longstanding, *sf.* süreğen, müzmin, eski, çoktan beri var olan. **of ~** : çok eski. **a ~ feud** : eski düşmanlık. *a ~ complaint about rising living costs. a ~ debt.*

long-staple, *sf.* uzun elyaflı (pamuk vb.).

long-suffering, *sf.&is.* **1.** sabırlı, tahammüllü, müsamahakâr, (acıya, ıstıraba vb.) dayanıklı, azap/ıstırap çeken, cefakeş, **2.** sabır, tahammül, (acıya, ıstıraba vb.) dayanma, hoşgörü, müsamaha, **3. ~ly** : sabırla, tahammülle, hoşgörü ile.

long suit, *is.* **1.** (iskambil) elde fazla sayıda kart tutulan oyun, **2.** üstün nitelik, seçkinlik, temayüz, temeyyüz : bir kimsenin kendini gösterdiği/sivrildiği/temayüz ettiği nitelik/eylem/çalışma alanı.

long sweetening, *is. G ABD* pekmez, şerbet, tatlı sıvı.

long-term, *sf.* uzun vadeli/süreli. **a ~ bond** : uzun vadeli bono.

longtime, *sf.* çok eski, uzun zamandır/çoktan beri var olan, kadim. *a ~ friend(ship).* ***e.a.-*** *longstanding.*

long ton, *is.* 1016 kg' lık ton.

longueur, *is. Fr.* (kitap, piyes vb.) fazla uzun/sıkıcı kısım.

long vacation, *is. Brit.* (üniversite/mahkeme) yaz tatili.

long-waisted, *sf.* uzun belli, omuzla bel arası normalden uzun. *bk.:* **short-waisted.**

longways, *zf.* uzunluğuna, uzunlamasına. ***e.a.-*** *lengthwise.*

long-winded, *sf.* **1.** (can sıkacak derecede) uzun konuşan/yazan, yorucu, bıktırıcı, usandırıcı. *a ~ speaker.* **2.** bitmez tükenmez (söz/yazı), **3.** kolay yorulmayan, derin nefes alan. *A long-distance runner must be ~.* **4. ~ly** : uzun uzadıya, bıktırırcasına, usanç verircesine, **5. ~ness** : fazla uzunluk, bıktırıcılık, usandırıcılık, yoruculuk. ***e.a.-*** *1. tiresome.*

longwise, *sf.&zf.* uzunlamasına uzunluğuna. ***e.a.-*** *lengthwise, longways.*

loo, *is., ç.* **loos**, *f.* **looed, looing 1.** lu, bir çeşit iskambil oyunu : kaybeden oyuncu ortaya para koyar, kazanan ise alır, **2.** bu oyunda toplanan para, **3.** *Brit.- k.d.* helâ, tuvalet, **4.** lu oyununda kaybedeni para koymaya mecbur etmek. ***e.a.-*** *3. toilet.*

looby, *is., ç.* **-bies** iri yarı/hoyrat/beceriksiz kimse. ***e.a.-*** *lout, lubber.*

loof, *is.* **1.** *İsk.* el ayası, **2.** *bk.:* **luff.** ***e.a.-*** *1. palm.*

loofa = loofah, *is. bk.:* **luffa.**

looie = looey = louie, *is. argo* teğmen.

look[1], *f.* **1.** *gen.* **~ at** : bakmak. **~ at me** : Bana bak. **~ (up) at the ceiling** : Tavana bak. **~ (down) at the floor** : Yere bak. **I ~ed but saw nothing** : Baktım ama bir şey göremedim. **~ to see whether the road is clear** : Yolun açık olup olmadığına bakmak. **to ~ questioningly at a person** : bir kimseye şüpheli gözlerle bakmak, **2.** nazar etmek, **3.** bakınmak, (gözleriyle) araştırmak, **4.** ...olacağa benzemek, ... gibi gözükmek. **Conditions ~ toward war** : Duruma bakılırsa harp olacağa benziyor. **5.** görünmek. **You look pale/ill/well/happy** : Sararmış/hasta/iyi/mutlu görünüyorsun. **6.** gözükmek. **The case ~ promising** : Durum umut verici gözüküyor. *Judging by her letter, she ~s to be the best person for the job.* **7.** mütalaa etmek, gözden geçirmek. **to ~ at the facts** : olguları gözden geçirmek, **8.** yönelmiş/nazır/müteveccih olmak, bakmak. *The window ~s upon the street.* **9.** cephesi -ye bakmak. *The house ~s to the east.* **10.** dikkatle/dik dik bakmak. *He ~ed at me straight in the eye.* **11.** gözleriyle anlatmak, bakışı ile ifade etmek. *She said nothing but ~ed all interest.* **12.** *gen.* **~ up** : bakmak, araştırmak, **13.** *gen.* **~ over** : (dikkatle) incelemek/gözden geçirmek, (üzerinde) düşünmek, **14.** benzemek, ...gibi olmak. *He ~ed a perfect fool.* **15.** ummak, beklemek (bu anlamda daima bir mastardan önce kullanılır) : **I ~ to hear from you soon** : Senden yakında haber bekliyorum. **16. ~ about** : (a) etrafına/sağına soluna bakmak, dört yanını gözlemek/kollamak, civarı görmek. **We hardly had time to ~ about us before we had to continue our journey** : Civarı görmeye pek fırsat bulamadan seyahatimize devam ettik. (b) (bir yeri/durumu) incelemek, gözden geçirmek. (c) **~ about (for sth)** : aramak, araştırmak. *Are you still ~ing about for a job?* **~ about for s.o.** : gözleriyle birisini araştırmak, **17. ~ after** : (a) gözet(le)mek, gözle takip etmek, arkasından bakmak. *We ~ed after the train as it left the station.* (b) bakmak, ihtimam/dikkat göstermek, mukayyet olmak, çe-

kip çevirmek, idare etmek. *Who will ~ after the children while their mother is in hospital?* **Are you being well ~ed after?** Sana iyi bakıyorlar mı? **He needs a wife to ~ after him** : Ona bakacak bir eş/zevce lâzım. **He is old enough to ~ after himself** : Artık kendini idare edecek yaştadır. **18. ~ ahead** : ileriye/istikbale bakmak, ilerisi için plânlar kurmak, geleceği düşünmek, **19. ~ alike** *ABD* (birbirine) benzemek, birbirinin tıpkısı/benzeri olmak, **20. ~ alive= ~ lively** *k.d.* (a) acele etmek, atik davranmak, hızlı hareket etmek, (b) uyanık/tetikte/zinde/dikkatli olmak, gözünü dört açmak. **~ alive!** Dikkat et! Canlan! Gayret et! **21. ~ around** : (a) bütün ihtimalleri incelemek, üzerinde düşünmek, (b) araştırmak, aramak, **22. ~ at** *ABD* (a) seyretmek, bakmak. *~ing at TV. ~ing at him jumping. good/bad (etc.)* **...to ~ at** : görünüşte güzel/çirkin (vb). (b) mütalaa etmek, ...gözü ile bakmak, göz atmak. *He ~s at work in a different way now he's in charge. Will you please ~ at this letter?* (c) göz önünde tutmak, nazarıitibara almak. *I wouldn't ~ at such a small offer.* **They wouldn't ~ at my proposal** : Teklifimi reddettiler (göz önüne almadılar). (d) incelemek, araştırmak, muayene etmek. *He is ~ing at a new idea for getting rich. You must have your bad tooth ~ed at. Doctor, will you ~ at my ankle?* (e) (emir olarak) bakmak. *~ at this beautiful house!.* (f) **not much to ~ at** : çirkin, göze hoş görünmeyen. **The hotel is not much to ~ at** : Otel pek çirkin/külüstür. (g) **~ at him/her/it** : görünüşte. *To ~ at her you'd never guess she is a university teacher.* **23. ~ away (from sth.)** : gözlerini/bakışın (bir şeyden) başka tarafa çevirmek, başını çevirmek, bakmamak, **24. ~ back** : (a) anımsamak, hatırlamak, geçmişi anmak/düşünmek, (b) gerilemek, geri kalmak, ilerleyememek. **Never ~ back !** Daima ilerle! Asla geriye/geçmişe bakma! **25. ~ before you leap!** *a.s.* Ayağını denk al! **26. ~ black (at...)** : kızgın/öfkeli gözükmek, **27. ~ blue** : üzgün/meyus/kederli gözükmek, **28. ~ daggers** : bakışı ile tehdit etmek, (birisine) yiyecekmiş/öldürecekmiş gibi bakmak, **29. ~ down on/upon (s.o.)** : (birisini) hor/hakir/küçük görmek, istihkar etmek, küçümsemek, hiçe saymak. *When she married an engineer, she ~ed down on the office girls she had worked with.* **30. ~ down one's nose at** : (birisine) tepeden/yukarıdan bakmak, üstünlük taslamak, **31. ~ for** : (a) aramak. *He is ~ing for a job. I'm ~ing for my key.* (b) *k.d.* (yanlış davranışı ile kötü bir duruma) yol açmak/sebep olmak, *mec.* avuç açmak, kaşınmak. *You're ~ing for a fight if you say things like that to me.* **He's ~ing for trouble** : Belâsını arıyor. (c) *esk.* ummak, beklemek. *It's too soon yet to ~ for results.* **32. ~ forward (to)** : (zevkle/heyecanla/dört gözle/sabırsızlıkla) beklemek, ummak. *We are ~ing forward to my uncle's visit with great pleasure. I ~ forward to seeing you again. NOT :* **~ forward to**'dan sonra ya bir isim, ya da **-ing** şeklinde fiil gelir, mastar asla gelmez. ***"I ~ forward to see you"*** demek yanlıştır, ***"...seeing you"*** demek gerekir. **33. ~ good** : (a) uygun/elverişli/münasip gözükmek/görünmek. *Your proposal ~s good.* (b) iyi etki bırakmak, olumlu yönde etkilemek. *Make the idea ~ good, even if it isn't.* (c) cazip/güzel gözükmek, (d) iyi durumda/mükemmel olduğu izlenimini uyandırmak, **34. ~ in** : (a) **~ into** *d.d.* (içine) bakıvermek, şöyle bir göz atmak. (b) **~ in on** *d.d.* (bir yere/bir kimseye) uğrayıvermek, kısa bir ziyarette bulunmak. **She said she'd ~ in on her way back** : Dönüşte uğrayacağını söyledi. **35. ~ (s.o.) in the eye/face** : (birisinin) yüzüne/gözüne dik dik bakmak, (b) cesaretle karşılamak, korkmamak, yılmamak. **to ~ death/one's enemy in the face** : ölümden/düşmanından korkmamak, **36. ~ into** : (a) araştırmak, incelemek, soruşturmak, tahkik etmek, tahkikat yapmak. **He promised to ~ into the matter** : Meseleyi araştıracağını vadetti. *The police is ~ing into the past record of the suspect.* (b) içine bakmak. *He ~ed into the box/the mirror/her eyes.* **37. ~ like** : benzemek. **It ~s like raining** : Yağmur yağacağa benziyor. **38. ~ on** : (a) seyretmek, (durup) bakmak.*The teacher conducted the experiment while we ~ed on.* (b) **~ upon = ~ on as** *d.d.* saymak, addetmek, telâkki etmek. **I ~ on her as a very able person** : Bence o çok yetenekli bir kimsedir. (c) **~ on sf.o. with** : ... gözü ile bakmak. **He seems to ~ on me with distrust** : Bana güvenmediği anlaşılıyor (Bana galiba şüpheli gözlerle bakıyor). (d) **~ on to** : (bir manzaraya vb.) bakmak, nazır olmak. **My bedroom ~s on (to) the garden** : Yatak odam bahçeye ba-

kar. **39. ~ oneself** : tabiî görünmek, olduğu gibi görünmek, keyfi/neşesi/sıhhati yerinde olmak. **not ~ oneself** : keyifsiz (hasta/üzgün vb.) gözükmek. *You're not ~ing yourself today, you're ~ing ill/worried etc.* **He's beginning to ~ himself again:** Keyfi/neşesi yerine gelmeye başlıyor. **40. ~ one's age** : (hakikî) yaşını göstermek. *She ~s her age (= seems as old as she in fact is).* **You don't ~ your age (= ~ younger than you are) :** Yaşını göstermiyorsun (olduğundan daha genç görünüyorsun). **41. ~ one's best** : güzel (en iyi hâli ile) gözükmek, kendine yakıştırmak. *She ~s her best in tweeds.* **42. ~ out** : (a) **~ out on/ over** : -e nazır olmak/bakmak. *Our house ~s out on the park.* (b) sakınmak, dikkatli olmak, sağına soluna bakınmak. *~ out for cars as you cross the street.* **Everyone must ~ out for themselves** : Herkes başının çaresine bakmalıdır. (c) dikkat/ ihtimam göstermek, (d) bakmak, gözetmek, (gözleriyle) araştırmak. *~ out for your aunt at the station.* (e) (kendi malları içinden) seçmek, ayırmak. *to ~ out a dress for a party.* **43. ~ over** : (kısaca/üstünkörü) gözden geçirmek, incelemek, muayene etmek, göz gezdirmek. *He signed the contract without even ~ing it over.* **~ over a house** : bir evi gezmek/eve bakmak, **44. ~ sharp** : dikkat etmek, gözünü açmak, tetik davranmak. **~ sharp!** Dikkat et! **45. ~ small** : önemsiz/küçük/ hakir/hor görülmek/gösterilmek/düşürülmek. **We made him ~ small (=exposed him as being insignificant)** : Onu küçük düşürdük. **46. ~ the other way** : görmezlikten gelmek, **47. ~ through sth = ~ sth through** : baştan başa incelemek, dikkatle gözden geçirmek. *He ~ed the proposals through before approving them.* **48. ~ to** : (a) dikkat etmek. *We must each ~ to our own work.* **~ to your manners** : Davranışlarına dikkat et! (Kendine gel; terbiyeni takın), (b) ümit bağlamak, ummak, bel bağlamak, (c) güvenmek, dayanmak, inanmak, itimat etmek. **We ~ to you for help/to help us** : Bize yardım edeceğinize güveniyoruz. (d) **~ to it that** : -de emin olmak, kanaat getirmek, kesinleştirmek, sağlama bağlamak, tahkik etmek, iç yüzünü anlamak, (e) **~ to one's laurels** : elinden geleni yap(tır)mak, en iyi şekilde yapılmasını sağlamak, **49. ~ up :** (a) yukarıya bakmak, başını kaldırmak, (b) *k.d.* iyi-leşmek, düzelmek, iyiye doğru gitmek. *The trade should ~ up later in the year.* **Things are ~ing up** : İşler düzeliyor. (c) **~ up to s.o. (as...)** : Birisine (...olarak) hürmet/saygı göstermek. *They all ~ up to him as their leader.* (d) ara-(ştır)mak, (sözlüğe vb.) bakmak. *to ~ up the word in the dictionary. ~ up the phone number in the directory.* (e) *k.d.* yoklamak, ziyaret etmek. **~ s.o. up** : birisini gidip görmek/ziyaret etmek. *Do ~ me up next time you're in London.* (f) *den.* rüzgâr uygun yönden esince gemi) menzile doğru yol almak, menzile yönelmek, **50. ~ upon** : (a) **~ on** *d.d.* saymak, telâkki etmek, addetmek, ...gözü ile bakmak. *to ~ upon gambling as a sin.* (b) hayran kalmak, hayranlıkla/takdirle bakmak/ seyretmek. *to ~ upon a beautiful picture.* **nice to ~ upon** : güzel, cazip, **51. ~ up to** : (a) saymak, hürmet etmek, saygı/hürmet göstermek, (b) takdir etmek, hayran olmak, (c) güvenmek, itimat etmek, itibar etmek, **52. ~ well** : (a) iyi/uygun/ elverişli/müasit/münasip görünmek, yakışmak. *Does this hat ~ well on me?* (b) (şahıs) yakışıklı görünmek. *He ~s well in naval uniform.* (c) sıhhatli/keyifli gözükmek. *My aunt was ~ing well.* ***e.a.- 1. watch, 2. glance, gaze, 3. search, 4. tend, 5. appear, seem, 12. seek, 13. inspect, view, examine, 14. look like, appear to be, 15. expect, 17. (b) take care of, 20. (a) hurry, 21. (b) search, 22. (b) regard, judge, (c) consider, (d) examine, 24. (a) remember, recollect, (b) fail to advance, 29&30. disdain, censure, dislike, 31. (c) expect, 32. anticipate, expect, 36. (a) investigate, inquire, examine, 48. (c) depend, rely, 49. (c) respect, (d) search for, seek out.***

look2, *is.* **1.** bakış, bakma, nazar. **have a ~** : bakmak, göz atmak, göz gezdirmek. **Have a ~ at that** : Şuna bir bakıver. **She gave me a strange ~** : Bana bir tuhaf baktı. **take a good ~ at** : iyice bakmak, süzmek, **2.** yüz ifadesi, ifade. **I knew she didn't like it by the ~ on her face** : Yüzünün ifadesinden hoşlanmadığını anladım. **One could see by his ~ that he was angry** : Kızdığı yüzünden belli idi. **3.** gözle araştırma, **4.** görünüş, hâl, tavır. **He has the ~ of his father** : Babasını andırıyor/Onda babasının hâl ve tavırları var. **5. ~s** : (a) (dış) görünüş, yüz, çehre. **I don't like his ~s** : Bu adamın yüzünü hiç beğenmiyorum. (b) **good ~s** *d.d.* güzellik, cazibe, tenasüp. **She kept her ~s even in old age** : İhtiyarlı-

ğında bile güzelliğini korudu. **She's beginning to lose her ~s** : Güzelliği bozulmaya başlıyor. **6. I don't like the ~ of it/of the thing/the ~s of this** : Bana bu iş şüpheli görünüyor. ***e.a.***- *1. glance, 3. search, 4. aspect, air, 5. appearance.*

look3, *ünl.* **1.** Bak! Bana bak(sana)! **hey! ~ here!** Buraya/bana bak! **Now ~ here! you can't say things like that to me!** Bana bak! Benimle böyle konuşamazsın, anladın mı? **2.** (beni) Dinle! Kulak ver! Dikkat et! **~, I don't mind you borrowing my car, but you ought to ask me first** : Bak/dinle, arabamı kullanmana bir şey demem, ama önce bana danışmalısın. ***e.a.***- *1. see, 2. listen, pay attention.*

looker, *is.* **1.** bakan kimse, **2.** *argo* güzel, cazip ve yakışıklı kimse (özellikle kadın).

looker-on, *is., ç.* **~ers on** *k.d.* seyirci. ***e.a.***- *spectator, onlooker.*

look-in, *is.* **1.** kısa bakış/nazar, **2.** kısa ziyaret, **3.** başarı şansı, **4. get/have a ~** : (başarı/kazanma vb.) şansı olmak. **You won't have/get a ~ with such a competition** : Bu kadar rakip karşısında kazanma şansın yok. **5. give s.o. a ~** : şans tanımak.

looking glass, *is.* **1.** ayna, **2.** ayna camı. ***e.a.***- *1. mirror.*

lookout, *is.* **1.** gözetleme, gözleme. **to be on the ~ for** : kollamak, tetik bulunmak. **Be on the ~ for trouble** : Başını belâya sokma, tehlikeden sakın. **2.** nöbet (tutma), **3.** nöbetçi, gözcü, **4.** gözetleme yeri/mevkii, nöbet yeri, **5.** *Brit.* görünüş, **6.** *k.d.* kaygı, tasa, endişe/üzüntü kaynağı. **That's not my ~** : Bana ne! O beni ilgilendirmez/umurumda değil. **That is his ~** : Bu onu ilgilendirir/bunu o düşünsün! **7.** istikbal, gelecekteki imkân. **It's not a good ~ for his family if he's going to work abroad** : Onun yurt dışında çalışması ailesinin istikbali için iyi değildir. ***e.a.***- *5. outlook, 6. concern, worry.*

look-say methos = look-and-say method, *is.* gör belle yöntemi : okuyup yazmayı önce harf ve hecelerden başlayarak değil, yazılı bütün kelimeleri gösterip belleterek öğretme.

look-see, *is. argo* bakma, bakış, gözlem (e), acele gözden geçirme. ***e.a.***- *look.*

loom1, *is.* **1.** dokuma tezgâhı, **2.** dokuma (cılık), **3.** *den.* küreğin topacı/sapı, **4.** hayalet, karaltı, uzak korkunç hayal/siluet, uzakta korkunç hayal gibi belirme.

loom2, *f.* **1.** (uzakta korkunç hayal gibi) belirmek, heyulâ gibi gözükmek/belirmek. *The mountainous island ~ed on the horizon.* **2.** (korkunç bir hayal gibi/zebellâ gibi) karşısına çıkmak/dikilmek. *As we dashed round the corner, a police officer ~ed in front of us.* **dangers ~ing ahead** : karşılaşılacak/tehdit eden tehlikeler. *A large iceberg ~ ed through the thick, grey fog.* **3.** korkunç bir şekil almak, korkunç bir şekle dönüşmek. *The convention ~s as a political battle.* **4.** önemli bir sorun olarak belirmek. *Strictness or permissiveness : this ~s as a big question for many new parents.* **5. ~ up** : (karanlıkta/siste) hayal meyal/olduğundan daha büyük görünmek, **6.** (tezgâhta) dokumak.

loom3, *is. Brit.- k.d. bk.:* **loon** (1).

loon, *is.* **1.** *zool.* dalgıç kuşu *(Gavia immer)* : ördeğe benzer, balıkla beslenen, cırlak sesli, yüzücü/dalıcı kuş, **2.** değersiz/tembel/aptal kimse, serseri, ahmak. **crazy as a ~** : zırdeli, büsbütün sersem/budala.

looney = loony, *sf.* **loonier, looniest**, *is., ç.* **loonies** *argo* zırdeli, kaçık, meczup, çılgın(kimse). **luny** *d.d.* ***e.a.***- *lunatic, insane, foolish.*

looniness, *is. argo* delilik, çılgınlık, kaçıklık.

loony bin, *is. argo* tımarhane, akıl hastanesi.

loop1, *is.* **1.** ilmek, **2.** ilik (düğme iliği), **3.** halka (demir, ağaç vb.), perde bağı/halkası, **4.** *hv.* uçağın düşey düzlemde çizdiği kapalı dairesel yol, **5.** döndüreç : demir yolu/tramvay yolu sonundaki vagonu geri döndüren yuvarlak alan, **6.** (kara yolu) yonca yaprağı, yol dirseği, kavşak halkası, **7.** *fiz.* (a) titreşen tellerde iki düğüm noktası arasındaki parça, (b) karın : en büyük genlikle titreşen nokta, **8.** *elekt.* çerçeve, devre : kapalı elektrik/manyetik devre, **9.** *bil.* döngü : bir izlencede yer alan belirli koşul gerçekleşmedikçe yeniden uygulanan komutlar dizisi, **10.** nehir dirseği, **11. the Loop** : (a) Şikago'nun ana iş merkezi, (b) *bk.:* **IUD**, **12. for a ~** : şaşkınlık/perişanlık/çaresizlik içinde, **13. ~ line** *d.d.* yan yol : ana yoldan ayrılıp bir süre sonra tekrar ona kavuşan demir yolu, **14.** *esk.* (duvarda vb.) ufak/dar delik, kovuk, mazgal, **15.** (demircilikte dövülmeye hazır) kızgın demir külçe.

loop2, *f.* **1.** ilmekle(n)mek, ilmek yapmak/olmak, **2.** ilmeklerle çevirmek/süslemek, **3.** *gen.* **~ up** : ilmekle bağlamak. *to ~ up the new draperies. He ~ed the sail to the mast with rope.* **4.** (uçak) **to ~ the ~** *d.d.* havada düşey daireler çizmek, takla atmak, **5.** (füze/mermi) dairesel yörünge çizmek, **6.** (tırtıl) halka şeklinde kıvrılarak yürümek, halkalanmak, halka halka olmak, **7. ~ back** : daire çizip geri dönmek.

looped, *sf.* **1.** *argo* sarhoş, **2.** ilmekli, halkalı. ***e.a.- 1. drunk, inebriated.***

looper, *is.* **1.** ilmekçi, halkacı, ilmekleyen, ilmekle/halka ile bağlayan kimse, **2.** ölçmen tırtıl, **3.** (çift iplikle diken dikiş makinesinde) iplik gözü. ***e.a.- 2. measuring worm.***

loophole, *is.&gl.f.* **-holed, -holing 1.** mazgal, duvar deliği/kovuğu, **2.** delik, kovuk, açıklık, **3.** kaçamak (noktası/yolu). *There are a number of ~s in the tax laws whereby shrewd taxpayers can save money.* **4.** mazgallarla donatmak, mazgal/delik/kovuk açmak.

loop knot, *is.* ilmek düğümü.

loop stictch, *is.* ilmekli dikiş, fisto.

loop-the-loop, *is.* **1.** uçakla havada çizilen düşey daire, **2.** eğlence parkında çember çizen binit.

loopy, *sf.* **loopier, loopiest 1.** ilmekli, ilmeklerle dolu, **2.** *İsk.* kurnaz, zeki, hilekâr, **3.** *argo* deli, kaçık. ***e.a.- 2. shrewd, sly, 3. crazy, foolish.***

loose1, *sf.* **looser, loosest 1.** gevşek, bol, sıkıştırılmamış. *a ~ thread.* **a ~ collar** : bol yaka. **~-fitting clothes** : bol/dökük elbise. **a ~ screw** : sıkıştırılmamış vida, **2.** serbest, bağlı olmayan, boş. *a ~ end.* **let sth. ~** : serbest bırakmak, **3.** *kim.* serbest, bileşime girmemiş. *~ hydrogen.* **4.** dağınık, ayrı ayrı. *to stack ~ papers.* **to wear one's hair ~** : dağınık saçla dolaşmak, **5.** dökme, paketlenmemiş. **~ coffee** : dökme çekirdek kahve. **I bought this sweater ~** : Bu süveteri paketlenmemiş olarak aldım. **6.** (a) başıboş, serbest, avare. **We leave the dog ~ at night** : Geceleri köpeği serbest bırakıyoruz. **~ hours** : avare/boş saatler. (b) ayrılmamış, tahsis edilmemiş, emre amade, el altında bulunan. *~ funds.* **7.** geveze, zevzek, sır saklamaz, boşboğaz, kontrolsuz. **have a ~ tongue** : geveze olmak, *k.d.* ağzında bakla ıslanmamak. *She has a ~ tongue and will tell everybody.* **8.** ishal olmuş, liynetli, mülâyim, kabız değil, **9.** hafifmeşrep, ahlâkça serbest, ahlâkî bağ tanımayan, ilkesiz, serbest tutumlu/davranışlı. *~ morals. ~ business practices. ~ conduct.* **10.** iffetsiz, namussuz, ahlâksız, herkesle düşüp kalkan, orta malı. *a ~ woman.* **11.** lâçka, sallanan, sıkı bağlanmamış, bol. *a ~ tooth/button. a ~ rein/knot. This pole is coming ~ and will soon fall.* **12.** oynak, gevşek. *He runs with a ~, open stride.* **13.** bol, sarkık, sımsıkı oturmayan. *a ~ sweater.* **14.** seyrek, sıkışık olmayan. **cloth with a ~ weave** : seyrek dokunmuş kumaş, **15.** geniş özgürlük/bağımsızlık tanıyan, sıkı bağları olmayan, gevşek. *a ~ federation of city states.* **16.** (kum, toprak vb.) yumuşak, gevşek, katı ve sıkışık olmayan. *~ sand/soil.* **17.** (düşünce) serbest, hür, dağınık, kesin olmayan, sıkı kurallara uymayan. *~ thinking.* **That word has many ~ meanings** : O kelime (kesin olmayan) birçok anlama gelir. *a ~ translation from another language.* **18.** geniş görüşlü, hoşgörür. *a ~ interpretation of the law.* **19.** şüpheli, müphem, **20.** (öksürük) yumuşak, **21.** dikkatsiz, savruk, acemice. *~ play lost them the match.* **22. at a ~ end** : işsiz, avare, boş, yapacak işi olmayan, **23. fast and ~** : (a) riyakârca ikiyüzlülükle, (b) sorumsuzca, düşüncesizce, **24. have a ~ screw** *k.d.* kafadan çatlak olmak, aklından zoru olmak, bir çivisi gevşek olmak, **25. on the ~** : (a) (mahpus, sirk hayvanı vb.) açıkta, serbest, başıboş, kaçmış, ortalarda dolaşan, (b) *k.d.* serbest, ahlâksız, iffetsiz, **26. ride with a ~ rein** : (a) dizgini bırakmak, atı dizginsiz sürmek, (b) *mec.* (birisine) müsamaha göstermek, hoşgörmek, hoşgörür/müsamahakâr davranmak. ***e.a.- 1. untied, unrestricted, unconfined, 2. unbound, unattached, 3. free, uncombined, 6. (a) free, (b) available, unappropriated, unemployed, 8. lax, 10. libertine, dissolute, licentious, unchaste, lewd, promiscous, wanton, 11. slack, 12. limber, relaxed, 17. vague, general, indefinite, 18. liberal, broad, generous, 21. careless, awkward, 25. (a) free, at large, unconfined, (b) unrestrained, dissolute. k.a.- 1. bound, 10. chaste.***

loose2, *zf.* **1.** gevşekçe, bolca, serbestçe. *~-fitting, ~-jointed.* **2. break ~** : kaçmak, boşalmak, firar etmek, serbest kalmak. *One of the tigers in the zoo has broken ~ (=escaped from its*

cage). **3. cast ~** : çözmek, ayırmak, **4. cut ~** : (a) (bir durumdan/gruptan) ayrılmak, kurtulmak, serbest kalmak, ilişkiyi kesmek, (b) (tahakkümden/kontroldan vb.) kaçmak, kurtulmak, sıyrılmak, yakayı sıyırmak, (c) işi ciddiye almak, sıkı davranmak. *After losing the first game, he really cut ~ and won the second match easily.* (d) *k.d.* eğlenmek, cümbüş etmek, **5. get ~** : kurtulmak, serbest kalmak, **6. hang ~** *argo* istifini bozmamak, **7. let ~** : (a) kurtulmak, serbest kalmak, (b) kurtarmak, serbest bırakmak, salıvermek, çözüp koyvermek, (c) gevşemek, çözülmek, sökülmek. *The guardrail let ~.* **8. set/turn ~** : salıvermek, çözmek, serbest/başıboş bırakmak. ***e.a.- 1. loosely, 2. escape, 3. release, 7. (c) yield, give way, 8. set free, release, let go.***

loose[3], *f.* **loosed, loosing 1.** gevşetmek. **~ one's hold** : sıkı tutmamak, gevşek bırakmak, **2.** salıvermek, serbest bırakmak. **~ hold of sth.** : salıvermek. *They ~d the dog on him. They ~d the prisoners.* **3.** çözmek, açmak. **Wine ~d his tongue** : Şarabı içince dili açıldı/gevezeliğe başladı. **4.** (füze/silâh) atmak, fırlatmak, ateşlemek, ateş etmek. *to ~ (off) missiles on the invaders. to ~ off at a flock of ducks.* **5.** *esk.* gevşemek, açılmak, çözülmek. ***e.a.- 1. loosen, unbind, ease, slacken, relax, 2. liberate, release, 3. unfasten, ondo, untie, 4. shoot, let fly. k.a.- 1. tighten.***

loosebox, *is.* atın bağlanmadan bırakıldığı ahır.

loose end, *is.* **1.** sarkan uç, bağlanmamış/kullanılmamış parça. *There's a ~ ~ hanging from the hem.* **2.** yarım kalmış/tamamlanmamış işler, henüz bir karara bağlanmamış ayrıntılar, çözülmemiş/halledilmemiş/izah edilmemiş/müphem hususlar. *We've finished the main job, but there are still a few ~ ~s to tie up. There are too many loose ends in this case.* **3. at loose ends** : (a) kararsız, müteredditt (durumda), henüz bir plânı olmayan. *He has finished university, but is still at loose ends about what he wants to do.* (b) işsiz, boşta, işsizlikten canı sıkılan, ne yapacağını bilmeyen.

loosefitting, *sf.* bol, dökük (elbise).

loose-jointed, *sf.* **1.** oynak/gevşek eklemli/mafsallı, **2.** derme çatma, uydurma, gevşek yapılı, entipüften, sağlam yapılmamış, **3.** oynak (hareketli), kıvrak. *a ~ walk.* ***e.a.- 3. limber.***

loose-leaf, *sf.* yaprakları çıkarılıp takılabilen (kitap/defter/dosya), ciltlenmemiş. **~ binder** : telli dosya

loose-limbed, *sf.* (kolları/bacakları) elâstikî, lâstik gibi. *a ~ athlete.*

loosely, *zf.* **1.** gevşekçe, seyrek bir şekilde. **~ woven** : seyrek dokunmuş, **2.** bol/sarkık bir şekilde, **3.** ahlâksızca, **4.** hemen hemen, kabaca, aşağı yukarı. **word ~ employed** : tam yerinde kullanılmayan kelime.

loosen, *gl.f.* **1.** (bağ, köstek, pranga, zincir vb.) çözmek, açmak, **2.** gevşetmek, laçka etmek. *to ~ one's grasp/hold.* **3.** salıvermek, serbest bırakmak, **4.** yumuşatmak, kabartmak. *to ~ soil in a garden.* **5.** *tıp* (bağırsakları) yumuşatmak, mülâyemet vermek, ishal yapmak, **6.** hafifletmek, azaltmak, gevşetmek. *to ~ restrictions on trade.* **7.** *gen.* **~ up** : (a) gevşemek, çözülmek, açılmak, bollaşmak. **The shoes ~ed up with wear** : Kundura giyile giyile bollaştı. (b) serbestçe/rahatlıkla konuşmak, (c) (para vb.) cömertçe vermek, **8. ~er** : çözen, açan, gevşeten, salıveren, serbest bırakan, hafifleten, azaltan, yumuşatan. ***e.a.- 1. unfasten, undo, loose, 2. slacken, relax.***

looseness, *is.* **1.** gevşeklik, **2.** kararsızlık, **3.** intizamsızlık, **4.** ishal.

loose sentence, *is.* geniş cümle : bir/birkaç yan cümle uzatılmış cümle. *bk.:* **periodic sentence.**

loose smut, *is.* kurumcuk : hububatta *Ustilago* türü mantarların sebep olduğu, taneleri toz hâline getiren bir hastalık.

loosestrife, *is. bot.* **1.** altınkamış *(Lysimachia vulgaris, L. quadrifolia) :* çuha çiçeğigillerden sarı çiçekler açan bir bitki, **2.** mor salkım *(Lythrum salicaria) :* mor salkımlı çiçekler açan bir bitki.

loose-tongued, *sf.* zevzek, geveze, çenesi düşük, dedikoducu, sır saklamaz.

loot, *is.&f.* **1.** ganimet, yağma, çapul. *~ taken by soldiers from a captured town.* **2.** zorla/kanunsuz olarak alınan/gasp edilen mal, yağma malı. *a burglar's ~.* **3.** *k.d.* hediye, (satın alınmış) eşya. *The children opened their Christmas ~.* **4.** *argo* para. *That's a lot of ~ to spend for a radio!* **5.** yağmacılık, çapulculuk, ganimet toplama, **6.** yağmalamak, yağma etmek, çapulculuk yapmak. *The brutal soldiers ~ed and massacred for 3 weeks. Anyone found ~ing the bombed houses and shops will be shot.*

almak/toplamak, zorla/ganimet olarak zapt etmek. *to ~ a nation's art treasures.* **8.** soymak, talan/yağma etmek. *Conspiring to ~ the public treasury. The jewelry store was ~ed by burglars.* **9. ~er** : yağmacı, çapulcu. ***e.a.- 1. plunder, spoils, booty, 4. money, 6&7. despoil, sack, ransack, plunder, 8. rob.*** ***eş ses.- lute.***

lop[1], *is.&f.* **lopped, lopping 1.** budamak. *to ~ a tree.* **2.** (dal, kol, bacak vb.) kesmek. *~ off a branch/a leg. We ~ped off a big chunk of cheese.* **3.** (lüzumsuz diye) çıkarmak/kesmek/iptal etmek/kaldırmak. **Some train services have been ~ped off this line** : Bu hattan bazı tren servisleri kaldırıldı. *He had to ~ off whole pages of the report.* **4.** *esk.* (kafa/kol vb.) kesmek, cellat etmek, **5.** budanmış/kesilmiş dal, ağaç, vb. **6.** dal budak, odun, ağacı kereste yapılamayan kısmı, **7. ~per** : kesen, budayan. ***e.a.- 1&2. cut off, trim.***

lop[2], *sf.&f.* **lopped, lopping 1.** sark-(ıt)mak, gevşekçe aşağıya doğru salla(n)mak. *He ~ped his arms at his sides in utter exhaustion.* **2.** sallanmak, yalpalamak, sallanarak/yalpalayarak gitmek, **3.** zıplamak, sıçramak, kısa sıçrayışlar yapmak. *a rabbit ~ping through the garden.* **4.** sarkık, sarkmış. *a rabbit with ~ ears. a ~ ears rabbit.* ***e.a.- 1. droop, hang down.***

lope, *is.&f.* **loped, loping 1.** (insan veya dört ayaklı hayvan) uzun adımlarla yürüme(k)/koşma(k). *The deer ~d down the hill.* **2.** (at) eşkin gitmek, **3.** uzun adımlarla yürütmek, (atı) eşkin sürmek, **4.** uzun adım. *The deer went off at an easy ~.*

lop-eared, *is.* sarkık kulaklı.

loper, *is.* uzun adımlarla yürüyen/koşan (insan/hayvan), eşkin (at).

lophobranch, *sf.&is.* deniz iğnesi : denizatı, boru balığı vb. gibi *Lophobranchii* familyasından deniz hayvanı. **~iate** : deniz iğnesigillerden.

lophophore, *is.* besinkapar ; kolsu ayaklıların ağız kısmında besin yakalamaya yarayan dokunaçları bulunan at nalı biçiminde organ.

loppy, *sf.* **-pier, -piest** sarkık, sarkan. ***e.a.- limp, lopping, drooping.***

lopsided, *sf.* **1.** sarkık, eğik, yana sarkan/eğilmiş, bir tarafa meyilli/yatık, **2.** bakışımsız, simetrisiz, orantısız, bir tarafı daha ağır/geniş/fazla gelişmiş, **3.** aksak, topal, **4. ~ly** : sarkık/eğik bir şekilde, bakışımsız/simetrisiz olarak, **5. ~ness** : sarkıklık, eğiklik, bakışımsızlık, simetrisizlik. ***e.a.- 2. unsymmetrical.***

loquacious, *sf.* **1.** konuşkan, dilli, çeneli, geveze, çenebaz, çalçene, boşboğaz, **2.** uzun konuşmalı, çok kelimeli, kelime sayısı çok. *The most ~ play of the season.* **3. ~ly** : konuşkanlıkla, gevezelikle, boşboğazlıkla, çok konuşarak, **4. ~ness** : konuşkanlık, gevezelik, çenebazlık, boşboğazlık, çok konuşma. ***e.a.- 1. talkative, garrulous, verbose, voluble, 2. wordy.***

loquacity, *is.* konuşkanlık, gevezelik, çenebazlık, boşboğazlık, çok konuşma, ağız kalabalığı. ***e.a.- talkativeness, garrulity.***

loquat, *is. bot.* yenidünya, Malta eriği *(Eriobotrya japonica)* (ağacı ve meyvesi).

loquitur, *Lât.* o konuşur. ***e.a.- he/she speaks.***

loral, *sf.* (kuş/sürüngen/balıklarda) ağız ile göz arasında bulunan.

loran, *is.* yerbelirteç, loran: yerleri bilinen iki radyo istasyonundan alınan işaretler arasındaki zaman aralığını ölçerek bulunulan yeri belirleyen cihaz. (**LO**ng **RA**nge **N**avigation).

lord[1], *is.* **1.** hükümdar, hâkim, başkalarına hükmeden kimse, **2.** mal sahibi, **3.** (mesleğinde) önder. *one of the great ~s of banking.* **4.** derebeyi, beylerbeyi, tımar/zeamet sahibi, **5.** efendi, lord (unvan), **6. Lords** : Lordlar Kamarası, **7.** *b.h. Brit.* (a) Lord : büyük makam sahiplerine verilen unvan (Türkçedeki Sayın karşılığı). **Lord Mayor of London** : Sayın Londra Belediye Başkanı. (b) Piskoposlara takılan unvan. *Lord Bishop of Durham.* (c) marki, kont, vikont vb. ne gayriresmî takılan unvan. *Earl Kitchener* yerine *Lord Kitchener* gibi. **8.** Rab, Tanrı, Allah. **Lord bless me!** Aman ya Rabbi! **Lord (only) knows** : Allah bilir. *Lord knows where I left my bag.* **The Lord knows how** : Nasıl olduğunu ancak Allah bilir. **Lord have mercy = Lord bless me/my soul** : Allahım sen koru/Allahım sana sığındım/Allaha emanet, **9.** Hz. İsa. **Our Lord** : Efendimiz/Rabbimiz/Hz. İsa. **In the year of our Lord** : Hz. İsa devrinde/zamanında, **10.** *astrol.* etkin gezegen, hâkim seyyare, **11.** *esk.* zevç, koca (şimdi mizahî anlamda kullanılır). **one's ~ and master** : koca, zevç, **12. drunk as a ~** : zilzurna sarhoş, **13. live like a ~** : Bey/lord gibi yaşamak, **14. swear like a ~** : sövüp saymak,

15. treat like a ~ : paşa gibi ağırlamak, **16. lord-in-waiting = lord of bedchamber** : kralın/kraliçenin özel hizmetlerine bakan asilzade.

Lord[2], *ünl.* **1.** Allahım! Aman Allah! Yarabbi! (hayret, şaşkınlık, hayranlık, korku vb. ifade eder) **O Lord** : Yarabbi! **Good Lord!** Allah Allah! Yok canım! Deme Allahaşkına! *Lord, what a beautiful day!*

lord[3], *gs.f.* **1.** *gen.* **~ it** : büyüklük taslamak, tahakküm etmek, tepeden bakmak, kibir/azamet göstermek. **to ~ it over s.o.** : birisine tahakküme kalkışmak. *He ~s it over his friends.* **I will not be ~ed over** : Bana kimse tahakküm edemez. **2.** lord yapmak, lord unvanı vermek. ***e.a.- 1. domineer, 2. enoble.***

Lord Chamberlain, *is.* (İngiltere'de) başmabeyinci.

Lord Chancellor = Lord High Chancellor, *is.* (İngiltere'de) Lordlar Kamarası Başkanı ve Adalet Bakanı.

Lord Chief Justice, *is.* (İngiltere'de) Yargıtay Başkanı.

lording, *is. esk.* **1.** *bk.:* **lord**, **2.** *gen.* **~s** : Lordlar, Beyler, Efendiler (çoğunlukla hitap ederken kullanılırdı). ***e.a.- 2. lords, sirs, gentlemen.***

lordless, *sf.* sahipsiz.

lordlike, *sf.* lord gibi, lordcasına.

lordling, *is.* lordcuk, genç/önemsiz lord (çoğunlukla küçümser anlamda kullanılır).

lordly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** görkemli, muhteşem, azametli, asil, zarif, kibar, lorda yaraşır, lordvari, efendice. *A ~ feast was provided. a ~ reception.* **2.** gururlu, kibirli, küstah(ça). *~ contempt. a ~ air. His ~ manners angered everyone.* **3.** lord(lar)a ait, **4.** amirane, mütehakkim, tahakküm edercesine, **5. lordliness** : (a) görkemlilik, azamet, ihtişam, asillik, kibarlık, (b) gurur, kibir, tahakküm. ***e.a.- 1. magnificient, grand, elegant, majestic, regal, noble, sumptuous, splendid, dignified, 2. haughty, arrogant, overbearing, imperious, disdainful, lofty, proud, 4. domineering. k.a.- 1. lowly, humble, modest, mean, abject, plebeian, 2. modest, meek, humble, servile, gentle, submissive, mild.***

Lord of hosts, *is.* Cenabıallah, Tanrı. ***e.a.- God, Jehovah.***

Lord of Misrule, *is.* (eskiden İngiltere'de saray ve asilzade konaklarında) Noel şenlikleri başkanı (şenlikleri düzenleyip yöneten).

lordosis, *is. patol.* öne kamburluk : bel kemiğinin öne doğru çıkık olması. **lordotic** : öne kambur.

lords and ladies, *is. bot.* yılan yastığı. ***e.a.- wild arum.***

Lord's Day, the, *is.* Pazar günü.

lordship, *is.* **1.** *b.h.* **Your/His ~** : Zatı-asilâneleri, Lord Cenapları (İngiltere'de dükler hariç asilzadelere, piskoposlara ve yargıçlara hitap ederken söylenir), **2.** lordluk (sıfatı/payesi), **3.** (a) egemenlik, üstünlük, bir lordun yetki ve kudreti, (b) lordun nüfuz bölgesi/mülkü/arazisi. ***e.a.- 3. (a) supremacy, sovereignity.***

Lord Spiritual, *is., ç.* **Lords Spiritual** Ruhanî Lord : Lordlar Kamarasına mensup (baş) piskopos.

Lord's Prayer, the, *is.* İsa'nın öğrettiği dua : *Our Father* diye başlar.

Lord's Supper, the, *is.* **1.** Aşâi Rabbanî ayini, **2.** *bk.:* **Last Supper**. ***e.a.- 1. Communion, Mass, Eucharist.***

Lord's Table, the, *is.* Aşaî Rabbanî masası.

Lord Temporal, *ç.* **Lords Temporal** Lordlar kamarasının papaz olmayan üyesi. *bk.:* **Lord Spiritual.**

lore, *is.* **1.** bilgi, bilim, ilim, **2.** (belirli bir konuda) töresel/efsanevî/eski zamandan kalma bilgilerin tümü. *The ~ of herbs/of the woods.* **3.** *esk.* (a) öğretim, öğretme, tedrisat, (b) ders, öğrenilen/öğretilen şey, **4.** *zool.* (kuş/sürüngen ve balıklarda) gaga/ağız ile göz arasındaki düzlük. ***e.a.- 1. knowledge, learning, erudition, 3. (a) instruction, (b) lesson.***

Lorelei, *is.* Ren Perisi : Alman romantik edebiyatında gemicileri şarkılarıyla büyüleyip gemilerini kayalara çarptıran masal perisi.

lorgnette = lorgnon, *is.* **1.** katlanır gözlük : sapı süslü olup kullanılmadığı zaman katlanabilir, **2.** saplı opera dürbünü.

lorica, *is., ç.* **-cae 1.** *zool.* (hayvanlarda) zırh, kabuk, sert koruyucu deri, **2.** deri, zırh.

loricate(d), *sf.* **1.** *zool.* zırhlı/ kabuklu (hayvan).

lorication, *is.* (hayvanlarda) zırhla/kabukla örtülme.

lorikeet, *is. zool.* papağancık : Avustralya ve çevresindeki adalarda görülen parlak renkli, uzun gagalı ve dilinin ucu fırçaya benzeyen kuş.

lorimer = loriner, *is.* saraç.

loris, *is., ç.* **-ris/-rises** *zool.* gece maymunu : Hindistan ve Seylan'da yaşayan, yavaş hareketli, geceleri ağaçlarda gezinen maymuna benzer hayvan. **slender ~** : ince maymun *(Loris gracilis).* **slow ~ = East Indian ~** : tembel maymun *(Nycticebus tardigradus).*

lorn, *sf.* **1.** yalnız, kimsesiz, bîkes. *a lone, ~ widow.* **2.** *esk.* harap, metruk, terk edilmiş, viran, **3. ~ness** : yalnızlık, kimsesizlik; haraplık, viranelik. ***e.a.*- *1. forsaken, bereft, forlorn, desolate, lonely, abandoned, wretched, 2. ruined, lost, undone, doomed.***

lorry, *is., ç.* **-ries 1.** *Brit.* kamyon, **2.** yük vagonu, özellikle maden ocaklarında/fabrikalarda malzeme taşıyan vagon, **3.** (alçak, kenarsız, dört tekerlekli) yük arabası. ***e.a.*- 1.** *truck.*

lory, *is., ç.* **-ries** *zool.* alpapağan, fırça dilli papağan : *Domicella, Trichoglassus, Chalcopsitta, Eos* türlerinden Avustralya ve çevresindeki adalara özgü parlak kırmızı tüylü, uzun gagalı, dilinin ucu fırçaya benzeyen ve meyve öz sularıyla beslenen bir tür papağan.

lose, *f.* **lost, losing 1.** kaybetmek, yitirmek, zayi etmek. *I lost my money/my key. He lost his way in the mist. to ~ one's job/one's life. to ~ a bet. to ~ one's balance/one's courage. to ~ a fortune at the gambling table. to ~ a face in the crowd. We lost him in the crowd.* **2.** kaybolmak, yitmek, izi bulunamamak. *Ship and crew were lost. We lost ourselves in the woods.* **3.** (zaman vb.) kaybetmek, boşuna geçirmek/harcamak. *to ~ time in waiting.* **The doctor lost no time in getting the sick man to hospital** : Doktor vakit kaybetmeden hasta adamı hastaneye yatırdı. **4.** kaybettirmek, kaybetmesine sebep olmak. **You have lost the poor fellow his job** : Zavallıya işini kaybettirdin/onu işinden ettin. **The delay lost the battle for them** : Gecikme yüzünden muharebeyi kaybettiler. **5.** (yol vb.) şaşırmak. *He lost his way in the strange city.* **6.** kaçırmak. *I lost not a word of the speech. We lost the train.* **to ~ a chance** : Fırsatı (elden) kaçırmak), **7.** (düşünceye vb.) dalmak, gark olmak. **I had lost myself in the thoughts** : Düşüncelere daldım. **8.** (doktor hastayı) kurtaramamak, (müşteri) kaybetmek. **This doctor lost several patients** : (a) Bu doktorun hastalarından çoğu öldü. (b) Bu doktor müşterilerinden çoğunu kaybetti. **9.** (kadın) çocuk düşürmek/zayi etmek, **10.** zarara girmek/uğramak. **to ~ on a contract** : bir kontratta zarar etmek, **11.** yenilmek, mağlûp olmak, (yarış/savaş/oyun vb.) kaybetmek. *We played well but we lost.* **12.** değerinden kaybetmek. *a classic that ~s in translation.* **13.** azıtmak, **14.** mahrum olmak, **15.** geri kalmak. *This watch ~s 3 minutes a day.* **16. ~ by/in/on sth.** : ...ile bir şey kaybetmek/kaybı olmak. **You will ~ nothing by waiting** : Beklemekle bir şey kaybetmezsin/bir kaybın olmaz. **17. ~ face** : itibarını kaybetmek, küçük düşmek, **18. ~ ground** : geri çekilmek, mevkiini kaybetmek, **19. ~ interest in (s.o./sth)** : (bir kimseye/bir şeye karşı) ilgisini kaybetmek, artık ilgilenmemek, **20. ~ oneself** : (a) yolunu kaybetmek/şaşırmak, (b) kaybolmak, sırra kadem basmak, izini kaybetmek. *He lost himself in the crowd.* (c) (düşünce vb.) dalmak, gark olmak, zihnini tamamen işgal etmek. *to ~ oneself in thought.* (d) kendini kaybetmek, kendinden geçmek, **21. ~ one's head** : itidalini/soğukkanlılığını kaybetmek, **22. ~ one's temper** : çok kızmak, öfkelenmek, tepesi atmak, **23. ~ out** *k.d.* istediğini elde edememek, bozguna/yenilgiye uğramak, **24. ~ reason** : aklını kaçırmak, **25. ~ sight of sth** : (a) gözden kaçırmak/uzak tutmak, dikkate almamak. **We mustn't ~ sight of the fact that...** : ... hususunu gözden uzak tutmamalıyız. (b) artık görememek, gözden kaybetmek. **I lost sight of him in the crowd** : Kalabalıkta gözden kaybettim. **26. losable** : kaybedilebilir, **27. losableness** : kaybedilebilme. ***e.a.*- *3. waste, squander, 6. miss, 25. overlook.***

losel, *sf.&is. esk.* değersiz, kıymetsiz, işe yaramaz, beş para etmez (kimse). ***e.a.*-** *worthless, useless (person), scoundrel.*

loser, *is.* **1.** kaybeden, ziyan eden, yenilen, yenik, mağlûp (kimse/takım/millet). **to come off the ~** : sonunda zararlı çıkmak. **I am the ~ by it** : Bu işte ben zararlı çıktım/ben kaybettim. **2.** *argo* sürekli başarısızlığa uğrayan, başarısız, beceriksiz (kimse), düşük nitelikli (şey). **He is a born ~ (He's always defeated)** : Beceriksizin biridir/Doğuştan beceriksizdir. **3. be a bad ~** :

yenilince sinirlenmek, yenilgiyi hazmedememek, **4. a good ~** : yenilince kızmayan kimse. *A good ~ is somebody who doesn't become annoyed or angry when defeated.*

losing, *sf.* **1.** ziyan gören, zararla sonuçlanan, zarara yol açan, kazançlı olmayan. **a ~ concern** : kazançlı olmayan bir iş. **to be on ~ streak** : sürekli zarar etmek, **2.** yenilgi ile sonuçlanan, sonu yenilgi/mağlûbiyet olan, kazanılması olanaksız. **a ~ game** : kesinlikle kaybedilecek oyun. **It's a ~ battle** : Bu, mutlaka yenilgi ile sonuçlanacak bir mücadeledir. **3. ~ hazard** *bk.:* **hazard** (9), **4. ~ingly** : zarar/ziyan görerek, zararla, ziyanla, kaybederek, yenilerek, **5. losings** : (özellikle kumarda) zarar, ziyan, kayıp.

loss, *is.* **1.** kayıp, kaybetme, zayi etme, yitirme. **~ of blood** : kan kaybı. **~ of prestige** : itibarını kaybetme. **~ of heat** : ısı kaybı. **~ of civil rights** : medenî haklarını kaybetme. **~ of time** : zaman kaybı. **~ of opportunities** : fırsat kaybı, fırsatların elden kaçması, **2.** kaybolma, yitme, yitik, yitim. **to discover the ~ of a document** : bir belgenin kaybolduğunu fark etmek. **~ of voice** : ses yitimi, **3.** kayıp, kaybolan kimse/şey. *to suffer the ~ of one's friends.* **4.** zayiat, kaybolan miktar. *The ~ from the robbery amounted to a week's salary.* **5.** zarar, ziyan, dokunca. **~ of profit** : kârdan zarar, mahrum kalınan kâr. **a dead ~** : tam ziyan, her şeyi kaybetme, **6.** (yarışma/mücadele vb.) yenilgi, yenilme, kayıp. *the ~ of a bet/of a battle.* **7.** israf, **8.** azalma, düşme. *the ~ of engine speed at high altitudes.* **9.** yok olma, telef (olma). *the ~ of a ship by fire.* **10.** *As.* (a) can kaybı, telefat, (b) **~s** : zayiat, kayıplar, savaşta ölenlerin sayısı, **11.** *sig.* hasar. **average ~**: kısmî hasar. **total ~** : tam hasar, tam zarar, onarılmaya değmeyecek derecede büyük hasar, **12.** (buharlaşma vb.) eksilme, azalma, fire, **13. at a ~** : (a) zararına, maliyetten aşağı, (b) şaşırmış, ne yapacağını bilmez. **to be at a ~** : şaşırmak, afallamak, ne yapacağını bilememek. **We were completely at a ~ for an answer** : Ne cevap vereceğimizi bilemiyorduk. **14. cut one's ~es** : zararı azaltmak, zarardan kâr etmek, **15. He/it is no ~** : Bu, kayıp sayılmaz. **16. ~ leader** : (müşteri çekmek için) zararına satılan mal, **17. ~ ratio** : kayıp oranı, sigorta priminin sigorta kapsamına oranı. ***e.a.*** *- 7. waste, 13. (b) uncertain, perplexed, puzzled.* ***k.a.*** *- 1. gain*

lossy, *sf.* kayıplı, güç kaybına sebep olan, gücü zayıflatan, zayıflatıcı. *a ~ transmission line. a ~ dielectric.*

lost, *sf.* **1.** kaybolmuş, zayi olmuş, yit-(iril)miş. *~ friends. It's no use to think about one's ~ youth.* **2.** yitik, kayıp. *~ articles. ~ dog/keys/money.* **~ property (office)** : kayıp eşya bürosu, **3.** kendini kaybetmiş, yolunu şaşırmış, kayıp, izi bulunamayan. *~ children. ~ in mists. He was soon ~ in the crowd.* **4.** ziyan/heder olmuş, israf edilmiş, yararlanma fırsatı kaçırılmış. *a ~ advantage.* **5.** kaybedilmiş, yenilgi/mağlûbiyetle sona ermiş. *a ~ battle. a ~ chance.* **6.** mahvolmuş, tahrip edilmiş, telef/yok olmuş. *~ ships.* **7.** dalgın, (düşüncelere) dalmış. *He seems ~ in thought. He was reading his book, completely ~ to the world.* **8.** ümitsiz, meyus, kederli. *His eyes had a frantic, ~ look.* **9. ~ on/upon** : etkisiz, tesirsiz. *Good advice is ~ on him.* **to be ~ on** : etkilenmemek, tesir edememek, etkisiz/tesirsiz kalmak, **10. ~ to** : (a) tamamen ayrılmış, ilgisini kesmiş, kaybolmuş. *My son was ~ to me when he married.* (b) kapanmış, elinden çıkmış. *The chance of promotion was ~ to him.* (c) duygusuz, hissiz, vurdumduymaz. *He was ~ to all sense of duty.* **to be ~ to all sense of shame** : utanç duygusu kalmamak, ar damarı çatlamak, **11.** *bk.:* **lose** *(geç.z.&sf.f.).* ***e.a.*** *- 1&2. forfeited, gone, missing, 7. preoccupied, rapt, engrossed, 8. desperate, hopeless, distraught, distracted.* ***k.a.*** *- 1. found.*

lost cause, *is.* kaybedilmiş/ümitsiz dava, başarı olanağı bulunmayan girişim/atılım.

Lost Generation, *is.* **1.** kayıp/kaybolmuş nesil : I. Dünya Savaşının bitiminde olgunluk çağına gelen, kültürel ve duygusal kararlılıktan yoksun nesil, **2.** bu nesle mensup Amerikan yazarlarından bir grup : *E. Hemingway, Fitzgerald, Dos Passos* vb.

lost tribes, *is.* kayıp aşiret : eski İsrail'in Asurlulara esir düşen ve bir daha dönmeyen on kuzey aşireti.

lot, *is.&f.* **lotted, lotting 1.** kur'a. **draw ~s** : kur'a çekmek. *We drew ~s to decide who should be captain.* **2.** kur'a çekme. **by ~** : kur'a ile, kur'a çekerek. *divide property by ~. to choose a person by ~.* **3.** kur'a sonucu, kur'a çekerek ulaşılan sonuç. **The ~ fell to me** : Kur'a bana çıktı/

isabet etti, **4.** pay, hisse, nasip. **to receive one's ~ of an inheritance** : mirastan payını almak. **They divided the money and each went away with his ~** : Parayı bölüştüler ve herkes hissesini alıp gitti. **5.** talih, kısmet, nasip, kader, baht. **Her ~ had not been a happy one** : Talih yüzüne gülmedi. **a happy ~** : mutlu talih. **His ~ has been a hard one** : Talihi ona yar olmadı. **Such a good fortune falls to the ~ of few men** : Böyle talih herkese nasip olmaz. **It did not fall to my ~** : Bana nasip olmadı. **6.** arsa, parsel, saha, boş arazi (parçası). *a building ~ . a vacant ~. Our house is on a corner ~.* **a parking ~** : (oto) park sahası, **7.** *sin.* işlik arsası, filim çekilen yer, stüdyo, **8.** parça, kısım, bölüm, parti, açık artırmaya çıkarılan malların her biri. *The furniture was auctioned in 20 lots.* **9.** taife, güruh, takım, hepsi, tümü, topu. **Go away, the whole ~ of you/all the ~ of you** : Hepiniz/topunuz defolun buradan! **All the ~ of you are mad** : Hepiniz (tümünüz/topunuz) delisiniz! **in ~s** : takım/sürü hâlinde, takım takım, grup grup, **10.** *k.d.* tip, nevi, şahsiyet, kişi. **He's a bad ~** : Kötü bir kişidir (sağlam ayakkabı değildir). **11.** *gen.* **~s** *k.d.* birçok, pek çok, hayli. **a ~** : çok, külliyetli. **a ~ of** : pek çok, bir hayli, bir sürü, külliyetli. *a ~ of books.* **~s of money = a ~ of money** : külliyetli para. **There were ~s of people** : Hayli kalabalıktı. **He's ~s older than I am** : Benden çok daha fazla yaşlıdır. **~s and ~s** : pek çok, sayısız, sonsuz. **odd ~** : az miktar. **(all) the ~** : hepsi, sürü sepet. **What a ~ !** Ne kadar çok! **A (fat) ~ you care! (You don't care at all)** : Umurunda bile değil! (Sanki umurunda mı? Aldırdığı mı var?) **think a ~ of oneself** : sırf kendini düşünmek, bencil olmak, kendini bir şey zannetmek, **12.** *Brit.* vergi, resim, **13. cast in one's ~ with = throw in one's ~ with...** : ... ile kader birliği yapmak, mukadderatını/talihini ...ile birleştirmek, kaderde ortak olmak, kaderini/nasibini ...ile paylaşmak, **14. draw/cast ~s** : kur'a çekmek, kur'a ile işi halletmek, zar atarak talihini denemek, **15.** *gen.* **~ out** : kısımlara bölmek/ayırmak, **16.** hisselere ayırmak/bölmek, bölüştürmek, paylaştırmak, taksim etmek, **17.** parsellemek, (araziyi) parçalara ayırmak, **18.** kur'a çekmek, **19.** *esk.* zar atmak, zar atarak/kur'a çekerek tayin etmek. ***e.a.- 4. share, portion, quota, ration, allowance, 5. fate, destiny, fortune, 7. plot, parcel, 9. group, 10. sort, kind, 11. very much, too many, 12. tax, duty , 16. allot.***

lota = lotah, *is.* (Hindistan'da) maşrapa, su tası (bakır veya pirinçten).

loth, *sf. bk.:* **loath.**

lothario, *is., ç.* **-tharios** çapkın, zampara, sefih, kadınları baştan çıkarıp aldatan yakışıklı erkek (*Nicholas Rowe'* un *The Fair Penitent* adlı trajedisinden.) (1703). ***e.a.- rake, seducer.***

lothsome, *sf. esk. bk.:* **loathsome.**

lotion, *is.* **1.** *ecz.* losyon, (vücudun bir yerini yıkamak veya yumuşatmak için kullanılan) ilâçlı su, **2.** kolonya, güzellik losyonu. **hand ~** : el losyonu. **after shave ~** : traş kolonyası.

lottery, *is., ç.* **-teries 1.** piyango, **2.** şans/baht işi, kısmet, kader, tesadüf. *Marriage is a ~.*

lotto, *is.* tombala (oyunu).

lotus, *is., ç.* **-tuses** *bot.* **1.** nilüfer çiçeği *(Nymphaea).* **white ~** : beyaz nilüfer *(Nymphaea lotus).* **blue ~** : mavi nilüfer *(Nymphaea caerulea).* **sacred ~** : pembe nilüfer *(Nymphaea nelumba)* **2.** hünnap, çiğde *(Ziziphus jujuba),* **3.** baklagillerin lotus türünden kırmızı, pembe, beyaz çiçekler açan bitkilerden her biri, **4.** *mim.* nilüfer yaprağı şeklinde mimarî tezyinat, **5.** *mit.* meyvesini yiyenlere tatlı bir uyuşukluk ve unutkanlık verdiği farz olunan ağaç. **lotos** *d.d.*

lotus-eater, *is.* **1.** hayalperest, kendini hayalî bir uyuşukluğa veren kimse, tatlı hayallere dalan, zevk ve sefasına düşkün kimse, **2.** *mit.* lotus meyvesini yiyip tatlı bir uyuşukluk ve unutkanlık içinde iken Odise tarafından bulunan kimse.

lotus position = lotus posture, *is.* bağdaş kurma, yogada bir oturuş şekli.

loud, *sf.&zf.* **1.** yüksek (sesle), şiddetli (gürültü). **~ talking** : yüksek sesle konuşma. **~ thunder** : şiddetli gök gürültüsü. *The bomb exploded with a ~ noise.* **~ cry** : feryat, çığlık, **2.** gürültülü, patırtılı, kulakları tırmalayıcı (bir şekilde). **~ laugh** : gürültülü kahkaha. *The music is too ~. A quartet of ~ trombones.* **3.** çınlayan, çın çın öten, **4.** yaygaralı, velveleli, taciz edici, kaba. *a ~ party. a ~ demonstration.* **5.** aşırı, abartılmış, mübalâğalı, ısrarlı, kuvvetli, fazla. **to be ~ in oen's praises** : aşırı/fazla methetmek, övmede fazla ileri gitmek. **a ~ denial** : kuvvetli inkâr. **~ demands** : ısrarlı talepler, **6.** (renk) çiğ, çok parlak, göze batan, gösterişli. *~ clothes. to have a penchant for ~ ties.* **7.** kaba saba, incelikten yoksun, adî, bayağı, **8. ~ out** : yüksek sesle,

konuşur gibi. *She repeated her lines out ~ to herself.* **9.** *k.d.* keskin/pis kokulu. *~ cheese.* ***e.a.- 1.*** *resounding, deafening, sentorian,* ***2.*** *noisy,* ***3.*** *resounding,* ***4.*** *clamorous, vociferous, blatant,* ***5.*** *emphatic, insistent,* ***6.*** *garish, conspicuous,* ***7.*** *vulgar,* ***8.*** *aloud,* ***9.*** *obnoxious.*

louden, *f.* (sesi) yükseltmek, (gürültüyü) şiddetlendirmek/artırmak.

loudish, *sf.* oldukça gürültülü/yüksek sesli.

loudly, *zf.* yüksek sesle, gürültü ile.

loud-mouth = loudmouth, *is., ç.* **-mouths** geveze, zevzek, dedikoducu, çenesi düşük, ağzı kalabalık, boşboğaz.

loud-mouthed = loudmouthed, *sf.* **1.** yüksek/gür sesli, **2.** geveze, zevzek, boşboğaz, çenesi düşük, ağzı kalabalık.

loudness, *is.* (ses) şiddet/yükseklik, yeğinlik. **~ of sound** : ses yeğinliği/şiddeti/yüksekliği.

loudspeaker, *is.* seslence, hoparlör.

lough, *is. Ir.* **1.** göl, **2.** kapalı körfez. ***e.a.- 1.*** *lake,* ***2.*** *loch.*

louie, *is. bk.:* **looie.**

louis, *is., ç.* **louis** *Fr. bk.:* **louis d'or.**

louis d'or, *is., ç.* **louis d'or** lui altını : 1640-1795 arasında Fransa'da geçerlikte olan altın sikke.

lounge, *is.&f.* **lounged, lounging 1.** aylakça vakit geçirmek, haylazlık etmek, *argo* havyar kesmek. **Idlers lounging at street corners** : Sokak köşelerinde haytalık yapan başıboş kimseler. **lounging over a café table** : kahvehane masasında pinekleme, **2.** tembelce uzanmak/yayılıp oturmak. *We ~d in the sun all afternoon.* **3. ~ around/along/off** : tembel tembel dolaşmak, **4. ~ away/out** : vakit öldürmek. *to ~ away the afternoon at the sea-shore.* **5.** divan sedir, şezlong, **6.** salon, istirahat/bekleme/oturma odası, hol, **7.** (uçak/gemi/tren) salon, oyun/eğlence salonu, **8.** içki salonu, meyhane, **9.** *esk.* aylaklık, tembelce yatış/oturuş, aylakça dolaşma, avarelik, haytalık, **10. ~ car** *bk.:* **club car**, **11. ~-chair** : rahat koltuk, **12. ~ lizard** *argo* kadın avcısı, jigolo, otel ve barlarda zengin kadın tavlamaya çalışan erkek, **13. lounger** : aylak, tembel, avare, tembelce oturan/dolaşan kimse, **14. ~ suit** *Brit.* gündelik elbise. ***e.a.- 1.*** *loaf,* ***2.*** *loll,* ***3.*** *saunter.*

lounging, *sf.* **1.** gündelik (elbise). *~ jacket.* **2.** tembel, uyuşuk. ***e.a.- 2.*** *indolent.*

loungy, *sf.* avare, aylak, tembel, vakit öldüren.

loupe, *is.* büyüteç, pertavsız, kuyumcu ve saatçilerin kullandığı iki ilâ yirmi defa büyüten mercek.

louping ill, *is. vet. patol.* delibaş : koyunlara kenelerin bulaştırdığı bir virüsle geçen sinir sistemi hastalığı. İnsanlara da geçebilir.

lour, *is.&f. bk.:* **lower**^{2}.

louring(ly/ness), *bk.:* **lowering(ly/ness).**

loury, *sf. bk.:* **lowery.**

louse^1, *is., ç. (1,2,3)* **lice**, *(4)* **loses 1.** bit, kehle *(Anoplura).* **body ~ = head ~** : baş biti *(Pediculus humanus).* **crab ~** : kasık biti, kıl biti *(Phthirius pubis),* **2.** kuş biti *(Mallophaga)* : kuşlara/memeli hayvanlara musallat olan parazit böcek, **3. plant ~** *d.d.* fidan biti, **4.** *argo* eşekoğlu eşek, köpekoğlu (köpoğlu) köpek, pis herif. **He's an absolute ~** : Köpoğlunun biridir.

louse^2, *gl.f.* **loused, lousing 1.** bitlemek, bitten temizlemek, **2. ~ up** *argo* berbat etmek, bozmak, Arap saçına çevirmek, *argo-kaba* içine sıçmak. *We ~d up the filing so badly, we had to do it all over again.* ***e.a.- 1.*** *delouse,* ***2.*** *spoil, botch, ruin.*

louse fly, *is. zool.* sinek biti *(Hippoboscidae).*

lousewort, *is. bot.* bit otu *(Pedicularis)* (Eskiden bu otu yiyen koyunların bitlendiğine inanılırdı).

lousy, *sf.* **lousier, lousiest 1.** bitli, üstü başı bit dolu, **2.** *k.d.* (a) berbat, kötü, fena. *He did a ~ job. That was a ~ movie. The job isn't bad, but the pay is ~.* (b) alçak, sefil, iğrenç, menfur, rezil. *That was a ~ thing to do.* **3. ~ with** *argo* dolu, yüklü. **He's ~ with money** : Cebi para dolu. **4. lousily** : (a) bitli bitli, (b) berbat/kötü/iğrenç bir şekilde, alçakçasına, **5. lousiness** : (a) bitlilik, (b) berbatlık, kötülük, (c) alçaklık, rezillik, iğrençlik. ***e.a.- 2.*** *(a) bad, miserable, (b) mean, contemptible, nasty, dirty.*

lout, *is.&gl.f.* **1.** sersem, hoyrat, kaba, aptal, beceriksiz, hantal, kaba saba, ayı gibi adam, *argo* eşek, **2.** *esk.* alay/istihza etmek, alaya almak, rezil etmek, hakir görmek, hakaret etmek, küçük düşürmek, *argo* matrak geçmek, eşek ye-

rine koymak, **3.** *k.d.* saygı ile eğilmek, **4.** *k.d.* baş eğmek, boyun eğmek, teslim olmak/etmek. ***e.a.-*** *1. stupid, boor, clumsy, ill-mannered, oaf, clown, awkward, 2. flout, scorn, 3. bow, stoop, curtsy, 4. submit, yield.*

loutish, *sf.* **1.** hoyrat, kaba, kaba saba, beceriksiz, hantal, hoyrat, sersem, soytarı. ~ *behavior.* **2. ~ly** : hoyratça, kabaca, kaba saba, beceriksizce, hantalca, hoyratça, sersemce, soytarı gibi, **3. ness** : hoyratlık, kabalık, kaba sabalık, beceriksizlik, hantallık, hoyratlık, sersemlik, soytarılık. ***e.a.-*** *1. awkward, clumsy, churlish, uncouth, vulgar, coarse, boorish.*

louver = louvre, *is.* **1.** pancur, pancur tahtası, **2.** pancurlu pencere veya kapı, **3.** (eski binalarda) yanları pencereli kubbecik, **4.** hava deliği, **5.** (otomobil, madenî dolap vb. de) havalandırma yarıkları, **6. ~ board(ing)** : pancur tahtası, **7. louvered = louvred** : pancurlu, hava delikli/yarıklı.

lovable = loveable, *sf.* **1.** sevimli, şirin, cana yakın, sevilen, sevgiye lâyık, sevgi uyandıran, **2.** hoş, cazip, çekici. *a ~ child. a child's ~ ways.* **3. ~ness = lovability** : sevimlilik, cana yakınlık, şirinlik, çekicilik, **4. lovably** : sevimli/şirin/cana yakın bir şekilde. ***e.a.-*** *1. dear, amiable, engaging, 2. pleasant, attractive.*

lovage, *is. bot.* selâm otu, yaban kerevizi *(Levisti-cum officinale)* : Maydanozgillerden bir bitki. Eskiden ilâç olarak kullanılırdı.

lovat, *is.* gökyeşil : mavimsi yeşil renk.

love, *is.&f.* **loved, loving 1.** aşk, sevda. **to be in ~ with = to fall in ~ with** : -e aşık olmak/sevdalanmak/tutulmak. **The young pair are in ~ (with each other)** : Genç çift birbirine aşık/tutkun. **2.** sevgi, muhabbet. **a mother's ~ for her child** : bir annenin çocuğuna karşı sevgisi. **He sends you his ~** : Size selâm/sevgilerini yolladı. **3.** (cinsel) arzu, ihtiras, **4.** sevgili, maşuka, yâr, dost. **an old ~ of mine** : eski sevgililerimden biri. **5.** (hitap olarak) sevgili, aziz. **My ~** : Sevgilim. **What a ~ of a child** : Ne cici/sevimli/hoş çocuk, **6.** aşk macerası, âşıklık, âşık olma, **7.** *b.h.* Aşk Tanrısı/Mabudu/İlâhı (Eros veya Cupid gibi), **8.** iyilik, sevgi hayırhahlık. *the ~ of one's neighbor.* **9.** hoşlanma, tutku. *Her ~ of books.* **10.** sevilen şey, tutku. *The theater was her great ~.* **11.** (a) Allah sevgisi, (b) Allahın kullarını sevmesi, rahim, merhamet, (c) insanların birbirine göstermesi gereken sevgi/merhamet/iyilik, **12.** (teniste) sıfır, pata, hiç sayı yapmama. **at ~** : rakibine hiç sayı kazandırmadan. *He won three games at ~.* **13.** sevmek, sevgi/muhabbet duymak/göstermek. *All her pupils ~ her. I ~ my country. She ~s her mother.* **14.** âşık olmak, sevdaya tutulmak, gönül vermek, **15.** hoşlanmak, istemek, istek /zevk duymak. *to ~ music. He ~s playing the piano. Most people ~ ice cream.* **"Will you come?""I should ~ to."** : "Gelir misiniz?" "Memnuniyetle, seve seve." **16.** ihtiyaç duymak, yararlanmak, hoşlanmak. *Plants ~ sunlight.* **17.** (a) sevişmek, cinsel temasta bulunmak, (b) sevmek, okşamak, **18. as you ~ your life** : canının kıymetini biliyorsan, **19. be in ~** : âşık olmak, **20. fall in ~ with (s.o.)** : (birine) âşık olmak, gönül vermek, gönlünü kaptırmak, vurulmak, *k.d.* abayı yakmak, **21. first ~** : ilk aşk, *k.d.* ilk göz ağrısı, **22. for ~** : karşılık beklemeden, fisebilillâh, pîr aşkına, sırf iyilik olsun diye, hatır için. **Work (just) for ~** : Fisebilillâh/pîr aşkına çalışmak, **23. for ~ or money** : para veya hatır için. **not for ~ nor for money** : ne para ne de hatır için, asla, hiçbir suretle, olanaksız, imkânsız. **It cannot be done for ~ or money** : Bu ne para ile, ne de hatır için yapılır. **24. for the ~ of** : ...aşkına, ...hatırı için. **For the ~ of mercy, stop that noise** : Allahaşkına kes şu gürültüyü! *Put that gun down, for the ~ of God.* **do sth. for the ~ of it** : bir şeyi zevk için/hoşlanarak yapmak, **25. in ~ (with)** : âşık, tutkun, sevdalı, bağlı. **in ~ with life** : hayata bağlı. **in ~ with one's work** : işine bağlı, işini seven, **26. Lord ~ you!** Ne münasebet! **27. make ~** : (a) kur/flört yapmak, ayartmaya/evlenmeye çalışmak, (b) öpüşmek, koklaşmak, (c) sevişmek, cinsel temasta bulunmak, **28. no ~ lost** : nefret, düşmanlık, husumet. *There was no ~ lost between the two brothers.* **29. ~ in a cottage** : İki gönül bir olunca samanlık seyran olur (Malî güçlükler içinde yapılan evlilik için söylenir). ***e.a.-*** *1&2. tenderness, fondness, affection, devotion, predilection, warmth, liking, attachment, 4. sweetheart, 13. adore, cherish, 14. be/fall in love, 15. like, 16. need, require, 17. (a) make love, (b) caress, fondle.* ***k.a.-*** *1&2. hatred, dislike, hate, aversion, antipathy, 13-15. detest, hate.*

loveable, *sf. bk.:* **lovable.**

loveableness = loveability, *is. bk.:* **lovableness/lovability**

love affair, *is.* **1.** aşk macerası, **2.** sevişme, cinsel temas (özellikle birbiriyle evli olmayan kadınla erkek arasında). ***e.a.*** *- amour.*

love apple, *is. esk.* domates. ***e.a.*** *- tomato.*

love arrows, *is.* sevda okları : kuartz üzerinde oluşmuş ince parlak iğneler şeklinde kırmızı kahverengi veya siyah titanyum dioksit kristalleri.

love-begotten, *sf.* piç, gayrimeşru, evlilik dışı. ***e.a.*** *- illegitimate.*

love beads, *ç. is.* (gençlerin sevgi ve barış simgesi olarak taktıkları) boncuklu gerdanlık.

lovebird, *is.* **1.** muhabbet kuşu *(Agapornis, Psittacula Loriculus),* **2. ~s** *k.d.* çifte kumrular, sevdalılar, birbirinin çok seven (yeni) evliler/âşıklar.

lovebug, *is.* aşk sineği *(Plecia nearctica)* : GD ABD'de mayıs ve eylül aylarında çoğalan iki kanatlı sinek.

love charm, *is.* sevda büyüsü, sevgi uyandıran sihir.

love child, *is.* piç, gayrimeşru çocuk.

love feast, *is.* **1.** (ilk Hristiyanlarda) dostluk bağlarını kuvvetlendirmek amacıyla düzenlenen ziyafet, **2.** dostluk ziyafeti, yeni cemiyetlerde eski Hristiyanların bu ziyafetini takliden yapılan dinî tören, **3.** şölen, bir kimse şerefine verilen ziyafet.

love game, *is.* kaybeden takımın hiç sayı yapamadığı tenis oyunu.

love grass, *is. bot.* çayırgüzeli *(Eragrostis major).*

love-hate, *sf.* sevgi nefretle karışık. *a ~ relationship.*

love-in-a-mist, *is. bot.* çöreotu *(Nigella damascena) :* düğün çiçeğigillerden mavi, beyaz çiçekler açan bir bitki.

love-in-idleness, *is. bot.* yabanî menekşe.

love knot, *is.* aşk düğümü, sevgi simgesi olarak özel bir şekilde bağlanan kurdele.

loveless, *sf.* **1.** sevgisiz, sevgiden/aşktan yoksun/mahrum. *a ~ marriage.* **2.** sevgisi olmayan, sevgi/aşk duymayan, **3.** sevilmeyen, **4. ~ly** : sevmeksizin, **5. ~ness** : sevgisizlik, sev(il)meme.

love letter, *is.* aşk mektubu.

love-lies-bleeding, *is. bot.* horozibiği, yabanî kadife çiçeği *(Amaranthus caudatus).*

lovelock, *is.* kâkül, zülüf, saç lülesi.

lovelorn, *sf.* hicranzede, sevilmeyen, sevgilisi tarafından terk edilmiş, gönlü yaralı. **~ness** : hicranzedelik.

lovely[1], *sf.* **-lier, -liest 1.** sevimli, şirin, **2.** *k.d.* hoş, lâtif, eğlenceli. **to have a ~ time** : hoş/eğlenceli vakit geçirmek, **3.** güzel, cazip, canayakın. *a ~ flower/rose. a ~ girl.* **4.** (manevî değerleri) yüksek, (huyu/ahlâkı) güzel. *She is endowed with a ~ character.* **5.** *esk. bk.:* **lovable**, **6.** *esk. bk.:* **affectionate**, **7. lovelily** : hoş/sevimli/güzel bir şekilde, **8. loveliness** : sevimlilik, şirinlik, güzellik, çekicilik, cana yakınlık. ***e.a.*** *- 1. charming, 2. delightful, pleasing, 3. beautiful, attractive, swell.* ***k.a.*** *- unlovely.*

lovely[2], *zf. k.d.* mükemmelen, mükemmel bir şekilde, pekâlâ. *That skirt and blouse go ~ together.* ***e.a.*** *- splendidly, very well.*

lovely[3], *is., ç.* **lovelies 1.** güzel kadın, **2.** güzel şey.

lovemaking, *is.* **1.** sevişme, **2.** çiftleşme, cinsel temas, cima, *kaba* sikişme. ***e.a.*** *- 1. courtship, 2. copulation, sexual intercourse.*

love match, *is.* aşk evliliği, yalnız aşk üzerine kurulan izdivaç.

love potion = love-philtre, *is.* aşk iksiri, aşkı/cinsel arzuyu kuvvetlendiren içki. ***e.a.*** *- philtre.*

lover, *is.* **1.** âşık, sevdalı, bir kadına âşık olan erkek, **2.** oynaş, yâr, dost : evlilik dışı sevdaya kapılmış erkek, **3. ~s** : âşıklar, sevdalılar, sevgililer, birbirine âşık olan kadın, erkek, **4.** sever, seven, âşık. **a ~ of music** : müziksever. **a ~ of art** : sanatsever, **5.** düşkün, hayran, müptelâ: sevgi, hürmet ve bağlılık gösteren kimse. **a ~ of mankind** : insanlık âşıkı/hayranı, kendini insanlığa vakfeden kimse, **6. ~like** : âşık/sevdalı gibi, **7. ~ly** : âşıkane, âşık/sevdalı gibi. ***e.a.*** *- 2. paramour, 5. devotee.*

lover's lane, *is.* âşıklar yolu.

love seat, *is.* iki kişilik kanape.

lovesick, *sf.* **1.** sevdazede, aşk hastası, kara sevdalı, mecnun, aşk yüzünden sararıp solan kimse. *a ~ young man.* **2.** derin sevda ifade eden, hicran/hasret dolu. *a ~ song/poem.* **3. ~ness** : sevdazedelik, kara sevda. ***e.a.*** *- 1. yearning.*

lovesome, *sf. k.d.* **1.** sevimli, şirin, çekici, cazip, alımlı, **2.** sevdalı, âşık , tutkun. ***e.a.*** *- 1. lovely, winsome, 2. affectionate, amorous.*

loving, *sf.* **1.** seven, sevgi/muhabbet dolu, meftun, tutkun, sevdalı. ~ *glances.* ~ *looks and words.* **2. ~ly** : sevgi/muhabbet ile, candan, severek, seve seve, **3. ~ness** : sevgi gösterisi, meftunluk, tutkunluk, hayranlık. ***e.a.- 1. affectionate.***

-loving, *son ek* "düşkünü, canlısı, delisi, -i çok seven". *ör.: art-loving, money-loving.*

loving cup, *is.* **1.** çok kulplu şarap tası (eskiden dostluk/veda toplantılarında elden ele dolaştırılırdı), **2.** (ödül olarak verilen) kulplu kupa.

low[1], *sf.* **1.** alçak, yüksek olmayan. *a ~ shelf. a ~ wall. This stool is very ~.* **get ~** : (düzeyi) alçalmak. **The river is getting ~ and will soon dry up** : Nehir alçalıyor, yakında büsbütün kuruyacak. **2.** kısa, bodur, **3.** ufka yakın. *The moon was ~ in the sky. a ~ sun.* **4.** ingin, münhat. *~ ground.* **5.** denize yakın, deniz düzeyinde, düz. *~ countries.* **6.** alçaktan, aşağıdan, derin(lemesine). *a ~ bow. a ~ swoop over a bomber target.* **7.** (elbise) yakası açık, dekolte. *a ~ blouse.* **8.** az yüksek. *a ~ relief on a frieze.* **9.** (dere, nehir vb.) derin olmayan, **10.** zayıf, mecalsiz, kuvvetsiz, hâlsiz, takatsiz, hasta. *to feel ~ and listless. to be in ~ health. Her mother is very ~.* **11.** (besin kuvveti vb.) düşük, az, basit, sade. *a ~ diet.* **12.** (miktar, derece, kuvvet, şiddet vb.) küçük, az, hafif. *a ~ number. a ~ flame. a diet ~ in fat.* **13.** (sayıca/değerce) alçak, düşük. *a ~ altitude, ~ pressure/temperature.* **14.** küçümseyen, küçük gören, (değerini) küçültücü. *a ~ estimate of a new book/of one's abilities. I had a ~ opinion on him.* **15.** geri, (belirli düzeyden) aşağı/düşük, dar. *~ intelligence. to receive ~ marks in school. a ~ income group.* **16.** az, kıt, azalmış, tükenmek üzere. *~ on funds. Our stock of wheat is ~. Oil is ~ in supply.* **17.** üzgün, meyus, karamsar. *~ spirits. a ~ frame of mind.* **18.** mütevazi, küçük, fakir. **He is of ~ birth** : Dağuştan fakirdir. *He rose from a ~ position to president of the company.* **19.** adî. *a ~ grade of fabric/of tobacco.* **20.** alçak gönüllü, **21.** alçak, rezil, denî, pespaye. *a ~ trick. a ~ deed.* **22.** kaba, bayağı, terbiyesiz. *entertainment of ~ sort. ~ companions. ~ tastes. ~ language.* **23.** (boks) belden aşağı(ya vurulan), **24.** *biy.* (yapılış, görev, bünye vb.) basit. *a ~ form of animal life. ~ organisms.* **25.** *müz.* pes, kalın. *a ~ tone.* **26.** yavaş, hafif. *a ~ murmur.* **27.** en alçak, en alt, en verimsiz, taban. *He felt it was the ~ point in his creative life. The ~ point of his career.* **28.** *Brit.* dinde sadelik taraftarı, **29.** *s.bl.* alçak ünlü : dil aşağıda iken telâffuz edilen : *hat, hut, hot, ought* gibi. **30.** *oto.* birinci (vites). *~ gear.* **31.** (beysbol) alçaktan/aşağıdan atılan, **32.** (iskambil) değeri düşük. *a ~ card.* **33.** ekvatora yakın, küçük enlemli. *~ northern lattitudes.* **34.** ölü, yere uzanmış/serilmiş. **I laid him low with my gun** : Onu tabanca ile vurup yere serdim. **35.** meteliksiz, parasız, müflis, cebi delik, **36.** ucuz, (fiyat) düşük. *a ~ price.* **37.** (tarih) yakın, **38.** göze çarpmayan, saklı, gizli. **lie ~** : gözden uzak durmak, gizlenmek, **39.** geri, medeniyetsiz. ***e.a.-6. deep, 7. low-necked, décolleté, 10. feeble, weak, sick, 11. plain, simple, 14. unfavorable, disparaging, 17. dispirited, unhappy, depressed, dejected, 18. humble, lowly, obscure, 21. mean, base, disreputable, ignoble, servile, 22. coarse, vulgar, mean, 26. soft, subdued, faint, 27. lowest, 30. first, 34. dead, prostrate, 35. broke, 36. cheap, inexpensive, 37. recent. k.a.- 1-3. high.***

low[2], *zf.* **1.** alçak (mevkide/derecede/noktada), **2.** aşağı/düşük durum(d)a. **bring ~** : küçük düşürmek, aşağılamak, alçaltmak, rezil etmek. *She swore she would bring him ~.* **3.** tükenmek üzere, azalmış, bitmiş, ölmek üzere. **run ~** : azalmak, bitmek üzere olmak. *The gas in the tank is running ~.* **4.** ucuzca, ucuz fiyata, **5.** yavaşça, hafifçe, yavaş/hafif/alçak sesle. *to speak ~.* **6. lay ~** : (a) öldürmek, (leşini) yere sermek, gebertmek. *to lay one's attackers.* (b) *k.d. bk.:* **lie low, 7. lie low** : (a) gizlenmek, saklanmak, gözden uzak durmak. *He had to lie low for a while.* (b) niyetini/maksadını gizlemek/saklamak/belli etmemek, susup beklemek. *Until the merger is concluded, you had better lie low on drawing up any new contract.* ***e.a.- 4. cheaply, 5. quietly, softly, 7. conceal oneself.***

low[3], *is.* **1.** en düşük/alçak nokta/seviye. *Prices reached a new ~.* **2.** ingin/münhat arazi, **3.** (oto) birinci vites, **4.** *meteor.* alçak basınç merkezi. **~ area** : alçak basınç bölgesi, **5.** (iskambilde) (a) değersiz el/kâğıt, (b) oyunda en düşük sayı, **6.** en düşük/adî/bayağı durum. *a new ~ in tastelessness.* **7. high and ~** : (a) herkes, zengini fakiri, havas ve avam, (b) her yer. **Search high and ~** : Her yerde/her yeri aramak. ***e.a.- 4. cyclone.***

low4, *is.&f.* **1.** böğürme. *the ~ of a distant herd.* **2.** böğürmek. ***e.a.- 2. moo.***

low beam, *is. oto.* yakın (mesafe) farı. *bk.:* **high beam.**

low blow, *is.* **1.** (boksta) belden aşağıya vurulan yumruk, **2.** kalleşlik, sinsice/kahpece hücum/davranış.

lowborn, *sf.* mütevazi/fakir aileden, aşağı tabakadan.

lowboy, *is.* alçak konsol.

lowbred, *sf.* **1.** soysuz, aşağı tabakadan, soyu bozuk, **2.** adî, kaba. ***e.a.- 1. ill-bred, 2. vulgar, coarse, crude, rude, unrefined. k.a.- 1. noble, 2. refined.***

lowbrow, *sf.&is. k.d.* **1. lowbrowed** *d.d.* adî, kaba, tahsilsiz, kültürsüz, basit (kimse), **2. ~ism** : adîlik, kabalık, basitlik, tahsilsizlik, kültürsüzlük.

low-cal, *sf.* az/düşük kalorili, kalorisi az/düşük.

Low Church, *sf.* Anglikan kilisesinde aşırı ayin ve merasimlere ve kilise otoritesine karşı gelen gruba mensup, dinde sadelik taraftarı. *bk.:* **High/Broad Church.**

low comedian, *is.* meddah, orta oyuncusu.

low comedy, *is.* orta oyunu, meddahlık. *bk.:* **high comedy.**

Low Countries, *is.* Hollanda, Belçika ve Lüksemburg.

low-down, *sf.&is. k.d.* **1.** *Gen.* **the ~ = low-down** : çıplak hakikat/gerçek, işin iç yüzü, **2.** alçak, ahlâksız, alçakça yapılan, adî, pespaye. *a ~ trick.* **3.** (caz) yavaş, hüzünlü, hisli. ***e.a.- 1. truth, fact, inside, information, dope, 2. base, mean, contemptible, dishonorable.***

lower1, *sf.&is.&f.* **1.** in(dir)mek. *to ~ a flag.* **2.** azal(t)mak, eksil(t)mek, (düzeyini) düşürmek. *to ~ the water in a canal. Fatigue ~s the body's resistance.* **3.** (miktar/derece/fiyat vb.) indirmek, tenzil etmek, azaltmak. *to ~ the prices.* **4.** (ses) hafifletmek/yavaşlatmak/kısmak, **5.** alçaltmak, (haysiyetini) küçültmek/düşürmek, rezil etmek. **~ oneself** : tenezzül etmek. *I would not ~ myself to do such a thing/to speak to him.* **6.** *müz.* (sesi) kalınlaştırmak, pesleştirmek, **7.** alçalmak, (güneş) batmak, inmek, **8.** zayıflatmak, zayıf düşürmek, **9.** daha aşağı(sında), alt (ta), alt kısmı(nda). *He was wounded in the ~ leg.* **10.** *b.h. jeol.* ilk, ön, önceki : genellikle altta kalan ve daha eski olan kayaç tabakalarını belirtir. **The ~ Devonian** : İlk Devon Çağına ait. **11.** güney. *~ New York State.* **12.** alt takma diş, **13.** (vapurda) alt yatak/ranza. ***e.a.- 1. drop, 2. diminish, lessen, 3. reduce, decrease, 4. soften, 5. degrade, humble, debase, abase, 6. flatter, 7. descend, sink, 8. weaken. k.a.- 3. raise, 5. elevate.***

lower2 = **lour**, *is.&f.* **1.** (hava/bulut) kararma(k), **2.** somurtma(k), surat asma(k). ***e.a.- 2. glower, scowl, frown, (look) sullen.***

lower apsis, *is.* günberi, yerberi. **apsis** *d.d.*

Lower California, *is.* Güney Kaliforniya.

Lower Canada, *is.* Quebec (eski adı) (1791-1841).

lower case, *bas.* küçük harf, minüskül.

lower-case, *sf.&is.&f.* **-cased, -casing 1.** küçük harf(li), küçük harflerle basılı, **2.** küçük harflerle basmak. *bk.:* **uppper-case.**

lower chamber, *is.* halk meclisi, avam kamarası. ***e.a.- lower house.***

lower class, *is.* alt tabaka, avam/işçi sınıfı/tabakası. *The lower classes are always with us.*

lower-class, *sf.* **1.** alt tabakaya/avama/işçi sınıfına ait, **2.** adî, düşük nitelikli, değersiz, aşağılık.

lowerclassman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **underclassman.**

lower criticism, *is.* metnin aslını araştıran eleştiri (özellikle İncil'in asıl metnini araştıran). **textual criticism** *d.d.*

lower court, *is.* bidayet mahkemesi, alt mahkeme.

lower deck, *is.* **1.** ikinci güverte, tavlun, **2.** *den.* erler ve erbaşlar.

lower house, *is. bk.:* **lower chamber.**

lowering = louring, *sf.* **1.** somurtuk, somurtmuş, asık (surat), öfkeli, **2.** kasvetli, kapkara(nlık) (gökyüzü/hava/bulut). ***e.a.- 1. sullen, scowling, frowning, angry, 2. gloomy.***

lower mast, *den.* alt direk/seren.

lowermost, *sf. Brit.* en alt, en aşağı(da olan). ***e.a.- lowest.***

lower world, *is.* **1.** yeryüzü, dünya, arz, **2.** ahiret, ölüler dünyası, cehennem.

lowery = loury, *sf.* kasvetli, karanlık, kapkara. *a ~ sky.* ***e.a.- gloomy, dark, threatening.***

lowest common denominator, *mat.* en küçük ortak payda. ***e.a.***- *least common denominator.*

lowest common multiple, *mat.* en küçük ortak kat. ***e.a.***- *least common multiple.*

lowest terms, *ç. is.* ortak çarpansız terimler : bir kesrin pay ve paydasında ortak böleni olmayan sayılar. **to reduce to ~ ~** : (kesri) kısaltmak.

low explosive, *is.* hafif/yavaş patlayıcı madde.

low frequency, *is. rad.* alçak frekans : 30-300 KHz arasındaki herhangi bir frekans. **low-frequency** : alçak frekanslı.

low-grade, *sf.* **1.** düşük nitelikli, adî, değersiz. *~ bonds.* **2.** hafif. *a ~ fever is a slight fever.* **3.** aşağı derecede/düzeyde/seviyede, aşağılık. *a ~ imbecile.*

lowish, *sf.* alçakça, oldukça alçak/düşük.

low-key, *sf.* **1. low-keyed** *d.d.* hafif(letilmiş), şiddeti azal(tıl)mış, sınırlı, mahdut, **2.** *foto.* kontrastı az. ***e.a.***- *1. reduced, restrained, understated.*

lowland, *sf.&is.* **1.** düzlük, ova, düz ve alçak (arazi), **2. the Lowlands** : İskoçya Ovaları : İskoçya'nın güney, orta ve doğusundaki düzlükler, **3. ~er** : (a) ovalı, ova halkından, (b) orta İskoçyalı, İskoçya ova halkından.

low-level, *sf.* **1.** aşağı/alt düzeyde : aşağı kademede bulunan kimseler arasında. *a ~ discussion.* **2.** küçük rütbeli, alt düzeyde bulunan. *~ officials.* **3.** alçaktan, alçak irtifadan, yere yakın. *~ bombing.*

lowlife, *is., ç.* **-lifes** *argo* kopuk, hayta, ayak takımı, aşağılık/alçak adam.

lowly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** alelâde, basit, sade, gösterişsiz, ihtişamsız, mütevazi. *a ~ cottage.* **2.** (rütbe ve mevkice) aşağı, ast, dûn, madun, **3.** alçak gönüllü, mütevazi, rint, deryadil, **4.** alçak yerde, aşağı tarafta, **5.** aşağı durumda/derecede, ikinci derecede. *~ paid workers.* **6.** alçak gönüllülükle, tevazu ile, mütevaziyane, rindane, **7.** yavaşça, alçak sesle. *to converse ~.*

Low Mass, *is.* basit/sade ayin : müziksiz ve korosuz kilise ayini. *bk.:* **High Mass.**

low-minded, *sf.* **1.** fesat, kötü yürekli/niyetli, adî düşünüşlü, bozuk fikirli, adîce/alçakça düşünceleri olan, **2. ~ly** : fesatlıkla, kötü niyetle, adîce, alçakça, **3. ~ness** : fesatlık, kötü yüreklilik, adîlik, alçaklık.

low-necked, *sf.* açık yakalı, dekolte (elbise).

lowness, *is.* alçaklık, alçak düzeylilik, inginlik.

low-pitched, *sf.* **1.** pes perdeden, kalın sesle. *a ~ aria for the basso.* **2.** alçak sesli, hafif. *a ~ whistle.* **3.** (çatı) az eğimli, hafif meyilli.

low-pressure, *sf.* **1.** alçak basınçlı, **2.** *meteor.* düşük basınçlı, hava basıncı deniz seviyesinden düşük olan, **3.** zorlamayan, tazyik etmeyen, şiddet göstermeyen, ısrar etmeyen, **4.** tatlı ve mülâyim, kurnaz, inandırıcı. *a ~ sales campaign.* ***e.a.***- *4. subtle, persuasive, easygoing.*

low profile, *is.* dikkati çekmeyen, gözlerden uzak, göze/dikkate çarpmaz, göze batmaz, gözönünde/bariz/aşikâr olmayan (tavır, tutum davranış). **to keep a ~** : göze çarpmamaya çalışmak.

low relief, *bk.:* **bas-relief.**

lowrider, *is.* alçak/yere yakın otomobil.

low-rise, *sf.* alçak (bina): bir, iki katlı ve asansörsüz (bina).

low-spirited, *sf.* **1.** üzgün, meyus, mahzun, kederli, tasalı, **2. ~ly** : üzgün bir şekilde, hüzünle, yeis içinde, kederle, **3. ~ness** : üzgünlük, yeis, keder, hüzün, tasa. ***e.a.***- *1. depressed, dejected, sad.*

Low Sunday, *is.* Paskalyadan sonraki pazar (günü).

low-tension, *sf. elekt.* alçak gerilimli, alçak gerilim taşıyan, alçak gerilimle çalışan. *~ wire.*

low-test, *sf.* çabuk buharlaşmayan, kaynama derecesi yüksek (benzin).

low tide, *is.* **1.** cezir, inik deniz, **2.** suların en alçak olduğu zaman, **2.** bir şeyin en düşük/alçak olduğu nokta. *His spirits were at ~ ~.*

low water, *is.* **1.** alçalmış su, en düşük düzeyinde bulunan su (nehir vb.), **2.** *bk.:* **low tide.**

low-water, *sf.* **1.** (su) alçak/düşük düzeyli, alçalmış, **2. ~ mark** : (a) inik deniz düzeyi, cezirin ulaştığı en alçak düzey/nokta, (b) en düşük/en alçak nokta/düzey. *the ~ mark of political trickery.*

lox, *is.&gl.f.* **1.** sıvı oksijen, **2.** rokete sıvı oksijen doldurmak, **3.** füme balık, tütsülenmiş som balığı. ***e.a.***- *1. liquid oxygen.*

loxodrome, *is. bk.:* **rhumb line.**

loxodromic(al), *sf.* **1.** kertesel, kerte çizgi+, **2.** kerte çizgilerini doğru çizgi olarak izdüşüren (Mercator izdüşümü gibi), **3. loxodromically** : kerte çizgileriyle.

loxodromics = loxodromy, *is.* kerte çizgileriyle seyrüsefer tekniği.

loyal, *sf.* **1.** sadık, (hükümdara/hükûmete/devlete) sadakatle bağlı. *a ~ subject.* **drink the ~ toast** : kraliçenin sağlığına kadeh kaldırmak, **2.** vefalı, vefakâr, sözünde/vadinde duran. *to be ~ to a vow.* **3.** samimî, candan (bağlı) vefakâr. *a ~ friend.* **4. ~ly** : sadıkane, sadakatle, vefakârlıkla, **5. ~ness** : sadakat, vefa, bağlılık ***e.a.- 1. patriotic, 2&3. faithful.***

loyalism, *is.* **1.** kralcılık, kral taraftarlığı, (özelikle ihtilâl zamanında) hükümdarı veya mevcut hükûmeti destekleme, **2. loyalist** : (a) kralcı, kral taraftarı, (b) muhafazakâr : Amerika ihtilâli esnasında İngiltere'ye sadık kalan kimse, (c) (İspanya iç savaşlarında) cumhuriyetçi.

loyalty, *is., ç.* **-ties 1.** sadakat, sadıklık, verilen söze/göreve bağlılık, **2.** kralcılık, krala/hükümdara/hükûmete sadık kalma, **3.** ahde vefa, sözünde durma. ***e.a.- 2. fealty, devotion, constancy, allegiance.***

lozenge, *is.* **1.** pastil, **2.** *geom.* eşkenar dörtgen, main, baklava şekli(nde şey), **3.** (armacılıkta) eşkenar dörtgen şeklinde süs.

LP, *ç.* **LPs, Lp's** uzunçalar, 33 1/3 devirli plâk.

L.P. = l.p. = 1. long primer, **2.** low pressure.

LPG = LP gas, *bk.:* **liquefied petroleum gas.**

lpW = l.p.w. = L.P.W. = lümen(s) per watt.

l.s.c. *Lât.* yukarıda söylenen yerde. ***e.a.- in the place cited above.***

LSD, 1. LSD-25, lysergic acid diethylamide *d.d.* LSD : C15H15N2CON(C2H5)2, liserjik asidin dietil amidi, usyarılım (şizofreni) ve benzeri akıl hastalıklarında kullanılan kuvvetli, sarnılatıcı/sabuklatıcı ilâç, **2.** *bk.:* **least significant digit.**

LSI = Large Scale Integration : geniş tümleşim, tek bir elektronik yonga üzerine 1000 kadar transistor/direnç sıkıştırma. *bk.:* **MSI, SSI.**

LST = Landing Ship Tank : asker ve zırhlı araç çıkarma gemisi.

Ltd. = ltd. = limited.

Lu, *kim. bk.:* **lutetium.**

luau, *is.* **1.** (Hawai'de) ziyafet, eğlenceli/şenlikli Hawai yemekleri ziyafeti, **2.** taro yaprakları, oktopus veya tavuk eti ile pişirilip üstüne Hindistan cevizi kreması dökülerek yenilen yemek.

lubber, *sf.&is.* **1.** hantal, kaba saba, beceriksiz (adam), **2.** *den.* acemi/beceriksiz denizci, **3. ~liness** : hantallık, kabalık, beceriksizlik, acemilik, **4. ~ly** : hantalca, beceriksizce, acemice. ***e.a.- 1. lout, clumsy.***

lubber line = lubber's lie = lubber's mark = lubber's point, *is.* gemi pusulasında veya seyrüsefer aletinde geminin gittiği yönü gösteren işaret.

lubber's hole, *is. den.* çıkış deliği : gemicilerin kestirme yoldan direğe çıkmaları için açılmış delik.

lube, *is. k.d.* **1.** *bk.:* **lubricant**, **2.** yağlama.

lubric, *sf. esk. bk.:* **lubricous.**

lubricant, *sf.&is.* **1.** motor yağı, yağ, gres, yağlayıcı madde, **2.** yağlayıcı, yağlayan, yağlamaya yarayan, yağlamada kullanılan. ***e.a.- 2. lubricating.***

lubricate, *f.* **-cated, -cating 1.** yağlamak, greslemek, gres yağı sürmek, **2.** kaypaklaştırmak, kayganlaştırmak, kaypak/kaygan hâle getirmek, yağlı bir madde sürmek. *This oil ~s the machine. to ~ one's hands with a lotion.* **3. well ~d** *argo* kafayı çekmiş, fitil gibi, sarhoş, **4. lubricative** : yağlayıcı, **5. lubricator** : yağdanlık, yağlama cihazı.

lubrication, *is.* **1.** yağlama, **2. ~al** : yağlama+.

lubricious, *sf. bk.:* **lubricous.**

lubricity, *is., ç.* **-ties 1.** kaypaklık, kayganlık, yağlılık, kolayca kayma, **2.** yağlama (kabiliyeti), kayganlaştırma, kaypaklaştırma, kaygan/kaypak hâle getirme. *the excellent ~ of this new oil.* **3.** kararsızlık, süreksizlik, geçicilik, tez zeval bulma, fanilik, döneklik. *the ~ of fame and fortune.* **4.** şehvet düşkünlüğü, çapkınlık, zamparalık. ***e.a.- 1. slipperiness, 3. instability, shiftiness, fleetingness, elusiveness, 4. lewdness, wantonness, lasciviousness.***

lubricous, *sf.* **1.** kaypak, kaygan, yumuşak. *a ~ skin.* **2.** kararsız, süreksiz, geçici, dönek, fani, **3.** şehvet düşkünü, çapkın, (pis) zampara. ***e.a.- 1. slippery, 2. unstable, uncertain, shifty, elusive, unsteady, wavering, undependable, 3. lewd, lecherous, salacious, lascivious, lustful, pornographic, obscene, filthy.***

lucarne, *is.* **1.** tavan penceresi, **2.** kule penceresi.

luce, *is.* **1.** (büyük) turna balığı, **2.** (armalarda) turna balığı resmi. ***e.a.- 1. pike.***

lucence, *is. az kul. bk.:* **lucency.**

lucency, *is.* **1.** parlaklık, parıltı, **2.** saydamlık, şeffaflık.

lucent, *sf.* **1.** parlak, parıltılı, berrak, ışıklı, ziyadar, **2.** (yarı) saydam, şeffaf, **3.** açık, aydın, vazıh, **4. ~ly** : parlak bir şekilde, berrak/açık/vazıh bir şekilde. ***e.a.- 1. shining, luminous, glowing, 2. transparent, semitransparent, translucent, 3. clear.***

lucern(e), *is. Brit.* kaba yonca. ***e.a.- alfalfa.***

luces, *ç. is. bk.:* **lux.**

lucid, *sf.* **1.** parlak, aydınlık, ışıklı, ziyadar, **2.** berrak, saydam, şeffaf. *a ~ stream.* **3.** açık, vazıh, sarih, iyi/kolay anlaşılır. *a ~ explanation.* **4.** akla yakın, mantıklı, anlamlı, makul. **have ~ intervals** : (deli/sayıklayan hasta) ara sıra kendine gelmek. *Insane persons sometimes have ~ intervals.* **5. ~ity = ~ness** : parlaklık, aydınlık; berraklık, saydamlık, açıklık; vuzuh, sarahat, iyi/kolay anlaşılabilme; akla yakınlık, mantıklı/makul olma, **6. ~ly** : parlak/aydınlık/berrak bir şekilde, açıkça, vazıh olarak, sarahatle, iyi/kolay anlaşılabilecek tarzda, akla yakın/mantıklı/ makul bir şekilde. ***e.a.- 1. bright, shining, luminous, radiant, 2. clear, pellucid, transparent, limpid, 3. understandable, intelligible, comprehensible, 4. rational, sane. k.a.- 1. dim, dark, 2&3. obscure, vague, 4. irrational.***

Lucifer, *is.* **1.** Şeytan, İblis. **as proud as ~** : gayet kibirli, mağrur, **2.** Sabah Yıldızı : Venüs/Zühre gezegeni, **3. ~ match** *d.d. esk.* kibrit.

luciferase, *is. biy.-kim.* (ateş böceklerinde) ışıtan/ışık veren enzim, ışık maya.

luciferin, *is. biy.-kim.* ışıtıcı : (ateş böceklerinde) ışık maya *(luciferase)* etkisiyle ışık veren madde.

luciferous, *sf.* ışıklı, ışık veren, ışık saçan, aydınlatan.

lucifugous, *sf.* ışıktan kaçan/uzaklaşan.

Lucina, *is. (eski Roma)* doğum tanrıçası.

Lucite , *is.* plâstik cam : cam yerine kullanılan ve kolayca şekil verilebilen saydam bir madde (metil metaklirat ester polimeri).

luck, *is.* **1.** talih, baht, şans, uğur, ikbal. **good ~** : iyi talih/şans. **bad/hard ~** : kötü talih, bahtsızlık, talihsizlik, aksilik. **to bring (s.o.) good ~** : uğurlu gelmek, uğur getirmek. **to bring (s.o.) bad/ill ~** : uğursuz gelmek, uğursuzluk getirmek. **Good ~ !** Uğurlu olsun! Bahtın /talihin açık olsun! **Better ~ next time** : Bir dahaya talihin açık olsun (İnşallah gelecek defa daha iyi olur). **Hard ~!** Va vah! Yazık! Aksilik!. **Yes, worse ~** ! Sorma! Maalesef! **~ favored him = ~ was with him = ~ was on his side** : Bahtı yaver gitti/Talihi yüzüne güldü. **As ~ would have it** : tesadüfen, talih eseri olarak, şansıma. **It's the ~ of the draw** : Bu bir şans işi. **It's good/bad ~ to see a black cat** : Kara kedi görmek uğurlu/uğursuz sayılır. **(It's) just my ~ !** Bu benim alın yazım! **It was just his ~ to meet the boss** : Uğursuzluğa bakın ki patronla karşılaştı. **to be down on one's ~** : Talihsizliğe uğramak, ikbal kapıları kapanmak, işleri ters gitmek. **a bit/piece/stroke of ~** : düşeş. **That's a bit of ~** : Ne şans! Ne (iyi) talih! **He's got the ~ of the devil = He's got the devil's ~** : Çok şanslıdır/Daima dört ayak üstüne düşer. **2. down on one's ~** : talihsiz, bahtsız, **3. for ~** : uğur getirsin diye, **4. in ~** : talihli, talihi/bahtı açık, şansı yaver, şanslı. **You're in ~ = Your ~ is in** : Talih yüzüne gülüyor = İkbalin/talihin açık = İşlerin yolunda. **5. Just my ~** : Tam benim şansıma. **6. no ~** : talihsizlik, kara talih, **7. no such ~** : maalesef, yazık ki, **8. out of ~** : talihsiz, bahtsız, şanssız, bahtı kara. **You're out of ~ = Your ~ is out** : Talih yüzüne gülmüyor = İkbalin/talihin kapalı = İşlerin ters gidiyor. **9. try one's ~** : şansını denemek. ***e.a.- 1. good fortune.***

luckily, *zf.* çok şükür, bereket versin ki, talihimden. *I needed a book which was ~ available. ~ for me the train was late, so I just caught it.* ***e.a.- fortunately.***

luckiness, *is.* talihlilik, şanslılık, talihi/şansı açık olma.

luckless, *sf.* **1.** talihsiz, bahtsız, şanssız. *a ~ man.* **2.** uğursuz, sonu başarısız. *a ~ attempt.* **3. ~ly** : maalesef, yazık ki, şanssızlık eseri olarak, **4. ~ness** : talihsizlik, bahtsızlık, şanssızlık, uğursuzluk. ***e.a.- 1. unlucky.***

luck out, *f. ABD- k.d.* talihi gülmek, bahtı yaver gitmek, talihi açık olmak.

lucky, *sf.* **luckier, luckiest 1.** uğurlu, uğur getiren. **a ~ day** : uğurlu/mutlu gün. **a ~ penny** : uğurlu para, **2.** talihli, kısmetli, şanslı, talihi/şansı/bahtı açık/yaver. *a ~ man.* **You're ~ to be alive after being in that accident** : Talihin varmış ki öyle bir kazadan sağ kurtuldun. **3.** tesadüfî, kazara vuku bulan. *a ~ accident.* **4.** uygun, elverişli, müsait, **5. ~ dog** : talihli/şanslı kimse. **~ dog!** Şanslı kerata! Herifin şansı var! **He's a ~ dog** : Çok şanslıdır kerata! **6. ~ you!** İşin iş! İşlerin tıkırında! Ne talihli adamsın! **It was ~ you got here in time** : İyi ki (talihin varmış ki) tam vaktinde geldin. **7. How ~ !** Ne âlâ! **8. have a ~ break** : talihi yüzüne gülmek, şansı/talihi açılmak, *k.d.* şeytanın bacağını kırmak. **We had a ~ escape** : İyi kurtulduk/şansımız varmış ki kurtulduk. **9. It's a ~ dip** : bu bir talih/şans işi. ***e.a.- 1. fortunate, 2. auspicious, propitious, 3. fortuitous, 4. favorable. k.a.- 1. unfortunate.***

lucky = luckie, *is., ç.* **luckies** *Isk.* nine, yaşlı kadın. ***e.a.- grandam, goody.***

lucky bag = lucky dip = lucky-tub, *is. Brit.* **1.** daldıral : panayırlarda belirli bir ücret karşılığında torbaya el sokularak çekilen eşya piyangosu, **2.** *mec.* şans/baht/tesadüf işi, piyango.

lucrative, *sf.* **1.** kârlı, kazançlı, yararlı, kâr/kazanç/gelir/çıkar sağlayan, iyi kâr getiren, bol paralı. **a ~ busines** : kârlı bir iş. **~ employment** : bol paralı/dolgun maaşlı memuriyet, **2. ~ly** : kârlı/kazançlı bir şekilde, kâr sağlayarak, **3. ~ness** : kârlılık, kazançlılık, kâr/kazanç/çıkar sağlama. ***e.a.- 1. profitable, moneymaking, remunerative.***

lucre, *is.* kâr, kazanç, para, çıkar, (şahsî) menfaat (hakaret anlamı taşır). **A man who would do anything for ~** : Kendi çıkarı için her şeyi yapan adam. **filthy ~** : aşağılık çıkar, süflî menfaat. **do sth. for filthy ~** : bir şeyi sırf para için (aşağılık çıkarı için) yapmak. ***e.a.- profit, money, riches.***

lucubrate, *gs.f.* **-brated, -brating 1.** (gece geç vakitlere kadar) çalışmak, kafa yorarak çalışmak, çok gayret/emek harcamak, **2.** emekle/bilgi ile eser meydana getirmek, vukufla yazmak.

lucubration, *is.* **1.** (gece geç vakitlere kadar) çalışma, aşırı/yorucu mesai, sây, gayret, yorucu iş, **2.** (büyük emekle/bilgi) meydana getirilmiş eser, **3. ~s** : edebî gayret/ eser.

lucubrator, *is.* (gece geç vakitlere kadar) çalışan kimse, çok gayret/emek harcayan kimse.

lucubratory, *sf.* zahmetli, yorucu, sıkıntılı, çok emek isteyen, çok çalışmayı gerektiren. *Writing a comprehensive dictionary is a ~ work.*

luculent, *sf.* **1.** açık, vazıh, sarih, kolay anlaşılır (izahat, ifade, düşünce, yorum, çeviri vb.), **2.** *az kul.* parlak, aydınlık, berrak, **3.** inandırıcı, ikna edici, **4. ~ly** : açık/vazıh/sarih bir şekilde, açıkça, sarahatle, vuzuhla, kolay anlaşılacak şekilde; parlak, berrak bir şekilde. ***e.a.- 1. lucid, clear, 2. bright, brilliant, shining, 3. convincing, cogent.***

Luddite, *is.* makine düşmanı, makinelerin işsizliği artırdığına ve ücretleri azalttığına inanan kimse, İngiltere'de 1811-16' da yeni dokuma makinelerini tahrip eden işçi grubuna mensup kimse.

lude, *is. argo* uyku ilâcı, metakualon.

ludicrous, *sf.* **1.** gülünç, tuhaf, güldürücü, komik. *a ~ incident.* **2.** saçma ve gülünç, **3. ~ly** : gülünç bir şekilde, **4. ~ness** : gülünçlük, komiklik, güldürücülük, saçmalık. ***e.a.- 1. ridiculous, comical, laughable, funny, farcial, 2. absurd, foolish.***

ludo, *is.* zar oyunu, zar atarak oynanan bir oyun.

lues, *is. patol.* frengi. ***e.a.- syphilis.***

luetic, *sf. patol.* frengili. **~ally** : frengili olarak.

luff, *is.&f. den.* **1.** yelkenin rüzgâr yakası, **2.** orsa seyiri, **3.** geminin yuvarlak pruvası/baş kısmı, **4.** orsa etmek, orsasına seyretmek, geminin baş kısmını tam rüzgâr doğrultusuna vererek gitmek, **5.** (yelken) rüzgâra çevrilip sallanmak, **6. ~ tackle** : adî palanga, orsa palangası.

luffa = loofa = loofah, *is.* **1. dishcloth gourd, rag gourd** *d.d:* kol kabağı, **2. vegetable sponge** *d.d.* lif, kol kabağının kurutulmuş içi (sünger olarak kullanılır).

Luftwaffe, *is.* (Nazi rejiminde) Alman Hava Kuvvetleri.

lug[1], *is.&f.* **lugged, lugging 1.** sürüklemek, sürükleyerek götürmek, güçlükle taşımak. *to ~ a suitcase upstairs. to ~ a handcart along.* **2.** (yelkenli) fazla yelken taşımak, **3.** çekmek, yedekte götürmek, **4.** (lâfı/sözü zorla) sokuşturmak, araya sokmak/karıştırmak. *~ his name into the talk.* **5.** sarsıla sarsıla/güçlükle gitmek. *The car ~s on hills.* **6.** çekme, sürükleme. ***e.a.-*** *1&3. pull, drag, tug.*

lug[2], *is.* **1.** kulp, sap, tutamak. *the ~ of a kettle.* **2.** araba okunun içinden geçtiği meşin halka, **3.** *argo* (a) hantal, beceriksiz, kaba adam, (b) herif, adam, **4.** *İsk.* kulak, **5.** *elekt.* pabuç, çarık, **6.** *bk.:* **lugsail**, **7.** *bk.:* **lugworm**. ***e.a.-*** *3. (a) lout, blockhead, (b) guy, 4. ear.*

luge, *is.&f.* **luged, lugeing 1.** kızak : sırt üstü yatılarak kaydırılan küçük yarış kızağı, **2.** bu kızakla kaymak.

Luger , *is.* Luger, 9 mm' lik otomatik Alman tabancası.

luggage, *is.* **1.** bagaj, eşya, yük, bavul, sandık, **2. left ~ (office)** : bagaj/emanet yeri, **3. ~less** : bagajsız, bavulsuz, eşyasız, **4. ~ - van** : eşya vagonu, **5. personal ~** : şahsî/zatî eşya. ***e.a.-*** *1. baggage.*

lugger, *is. den.* iki veya üç direkli, aşırma yelkenli ufak gemi.

lug nut, *is.* (iri) cıvata somunu.

lug-rigged, *sf. den.* dört köşe yelkenli.

lugsail = lug, *is. den.* dört köşe yelken.

lugubrious, *sf.* **1.** hazin, üzgün, üzüntülü, acıklı, yanık, yaslı, kederli, kasvetli, sıkıntılı, asık suratlı. *~ tones of voice. a ~ expression.* **2. ~ly** : üzüntülü/acıklı/hazin bir şekilde, hüzünle, kederle, **3. ~ness** : üzüntü, keder, hüzün, yas. ***e.a.-*** *1. sorrowful, gloomy, mournful, melancholy, dismal, doleful.*

lugworm = lug, *is. zool.* kum kurdu *(Arenicola)* : kuma gömülen halkalı deniz kurdu.

lug wrench, *is.* somun anahtarı.

lukewarm, *sf.* **1.** ılık, **2.** ilgisiz, kayıtsız, soğuk, bîgâne. **give only a ~ support to a cause** : bir davayı hararetle desteklememek. **a ~ friendship** : soğuk bir dostluk, **3. ~ly** : ilgisizce, kayıtsızlıkla, soğuk bir şekilde, **4. ~ness = ~th** : (a) ılıklık, (b) ilgisizlik, kayıtsızlık. ***e.a.-*** *1. tepid, 2. indifferent.*

lull, *is.&f.* **1.** uyutmak, ninni ile/pışpışlayarak uyutmak. *The mother ~ed the crying baby.* **~ to sleep** : ninni söyleyerek uyutmak, **2.** yatış(tır)mak, uyuş(tur)mak, sakinleş(tir)mek, teskin etmek, sükûnet bulmak. *~ a person's fears/suspicions. The wind/sea was ~ed.* **3.** (aldatıcı/geçici) güvenlik duygusu vermek, oyalamak, **4.** sessizlik, sükûnet, sakinlik, yatış(tır)ma, uyuş(tur)ma, uyu(t(ma, sakinleş(tir)me. *a ~ in a storm.* **5.** durgunluk. *a ~ in a business.* **6.** aralık, fasıla, ara verme. **in the ~** : aralığında, fasılasında, **7. ~ingly** : ninni söyleyerek; yatıştıracak/teskin edecek şekilde, yatıştırarak, sakinleştirerek. ***e.a.-*** *2. soothe, quiet, subside, 4. stillness, calm.*

lullaby, *is.&gl.f.* **-bied, -bying 1.** ninni, **2.** ninni söylemek, ninni ile uyutmak. ***e.a.-*** *1. cradlesong, 2. lull.*

lulu, *is. argo* **1.** önemli/bariz/göze çarpan/olağanüstü/fevkalâde kimse veya şey (güzellik, büyüklük, güçlük vb. bakımından), **2.** toptan ödeme : genel masrafları karşılamak için verilen toplu ödenek.

lum, *is. Brit.- k.d.&İsk.* baca. ***e.a.-*** *chimney.*

lumb- = lumbo-, *ön ek* "bel, kalça". *ör.: lumbago.*

lumbago, *is. patol.* bel ağrısı, lumbago.

lumbar, *sf.&is.* **1.** bel+, bele ait (damar/sinir vb.). **~ region** : bel (nahiyesi). **~ vertebrae** : bel omurları, **2.** bel omuru/damarı vb.

lumber, *is.&f.* **1.** kereste, doğrama, tahta, **2.** (bir köşeye yığılmış) lüzumsuz eşya, kıvır zıvır. **~ room** : sandık odası, **3.** kereste/tahta kesmek, tahta yapıp piyasaya sürmek, **4.** (ormanda) ağaç kesmek, **5.** (ağacı/kütüğü) doğramak, hazırlamak, **6.** (düzensizce/gayrimuntazam) yığmak, üst üste yığıp doldurmak veya yolu kapatmak. **~ up** : karmakarışık yığmak, lüzumsuz eşya ile doldurmak, **7.** hantal hantal yürümek, güçlükle ilerlemek. *tanks ~ing up a slope.* **8.** *esk.* gümbürdemek, gümbürtü çıkarmak, **9. ~er** : keresteci, **10. ~less** : kerestesiz. ***e.a.-*** *6. heap, encumber, 8. rumble.*

lumbering, *is.&sf.* **1.** kerestecilik, kereste için ağaç kesimi, **2.** hantal, kaba, hantal hantal yürüyen/hareket eden, **3.** *esk.* gürültülü, gümbürtülü, gümbürtü çıkaran, **4. ~ly** : hantalca, hantal hantal, gümbürtü ile, gümbürdeyerek.

lumberjack, *is.* **1.** kütükçü, ormanda ağaç kesen kimse, **2. lumber jacket** *d.d.* oduncu/keresteci ceketi: bele kadar uzayan deri/yün ceket, **3.** *Cnd.* kestane kargası. ***e.a.- 1. logger, 3. jay.***

lumberman, *is., ç.* **-men 1.** keresteci, kereste tüccarı, **2.** hızarcı, bıçkıcı, kütükleri doğrayıp kereste yapan kimse.

lumbermill, *is.* kereste fabrikası, hızarhane. ***e.a.- sawmill.***

lumberyard, *is.* kereste deposu.

lumbricalis, *is., ç.* **-les** *anat.* el ayasındaki veya ayak tabanındaki dört kastan biri. **lumbrical** *d.d.*

lumbricoid, *sf.&is.* **1.** solucanımsı, yer solucanı gibi, solucana benzer, **2.** yuvarlak bağırsak solucanına benzer, **3.** *bk.:* **roundworm.**

lumen, *is., ç.* **-mina 1.** *optik* lümen, ışık akısı birimi : 1 mumluk ışık kaynağının 1 radyanlık katı açı içinden gönderdiği ışık akısı. *kıs.*: **lm. 2.** *anat.* tüp şeklindeki organın içindeki boşluk, **3.** *bot.* göze boşluğu.

Luminal , *is.* lüminal, fenobarbital. ***e.a.- phenobarbital.***

luminaire, *is.* avize, lâmba.

luminance, *is.* **1.** ışıltı, ışıklılık, ziyadarlık, **2. luminosity** *d.d:* parlaklık, parıltı, parlama, aydınlatma, ışık yayma, **3.** *optik* parıltı, ışık kaynağının veya ışığı yansıtan yüzeyin parlaklık derecesi : birim alandan birim katı açı içinde yayılan ışık akısı. ***e.a.- 3. brightness.***

luminary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** ışıklı, parlak, aydınlık, aydınlatıcı, ziyadar, **2.** ışıklı gök cismi (özellikle güneş ve ay), **3.** ışık kaynağı, **4.** aydın, münevver, bilgili ve aydınlatıcı kimse.

luminesce, *gs.f.* **-nesced, -nescing** ışıldamak, parıldamak, ışık saçmak/yaymak.

luminescence, *is.* **1.** ışıldama, parıldama, **2.** ışıltı, parıltı.

luminescent, *sf.* ışıltılı, parıltılı, ışıldayan, parlak.

luminiferous, *sf.* ışıklı, ışık yayan, parlak, ziyadar.

luminosity, *is., ç.* **-ties 1.** *bk.:* **luminance** (2), **2.** parlak/aydınlık/ışıklı nesne, **3.** *astr.* parlaklık : bir yıldızın güneşe nazaran parlaklık derecesi.

luminous, *sf.* **1.** ışıklı, ışık yayan, aydınlık, parlak, fosforlu. ~ *paint. My watch is ~.* **2.** ışığı yansıtan veya dağıtan, **3.** zeki, akıllı, parlak zekâlı, aydın, münevver, bilgili. ~ *leadership.* **4.** berrak, açık, vazıh. *a ~ comment/explanation.* **5. ~ energy** : ışık erke, ışık enerjisi, **6. ~ flux** : ışık akısı (lümen olarak), **7. ~ intensity** : ışık şiddeti, bir ışık kaynağının 1 radyanlık katı açıdan gönderdiği ışık akısı, **8. ~ paint** : parıldayan boya, karanlıkta görülen boya, **9. ~ly** : parlak/aydınlık bir şekilde, berrak/açık/vazıh olarak, açıklıkla, sarahatle, vuzuhla, **10. ~ness** : parlaklık, berraklık, açıklık. ***e.a.- 1. radiant, brilliant, resplendent, glowing, shining, 3. bright, intelligent, wise, 4. clear, lucid, understandable, perspicuous. k.a.- 1&2. dark.***

lumisterol, *is. biy.-kim.* lümisterol : C28H 44O. Ergosterolden ışınlanma yolu ile elde edilen suda erimez bileşim.

lummox, *is. k.d.* aptal, bön, ahmak kimse.

lump[1], *is.&sf.* **1.** topak, yumak, külçe, iri parça. *a ~ of dough. a ~ of lead. After the explosion there were large ~s of rock everywhere.* **2.** yumru, çıkıntı, şiş(kinlik). *He has a bad ~ on the forehead. She was afraid when she felt a ~ in her left breast.* **3.** yığın, öbek, **4.** (kesme) şeker topağı. **a ~ of sugar** : bir topak şeker. **Do you take one ~ or two?** Bir mi yoksa iki topak (şeker) mi istersiniz? **5.** çoğunluk, kütle. **the great ~ of voters** : seçmenlerin çoğunluğu, **6.** ahmak, sersem, hantal/iri yarı/kabasaba kimse, **7.** *Brit.-k.d.* ırgat, amele, iş olunca çalışan, olmayınca boşta kalan sözleşmesiz inşaat işçisi, **8. ~s** : (a) dayak, kötek, patak, yenilgi. *He had taken a lot of ~s growing up in the city.* (b) azarlanma, paylanma, hak edilen ceza, ağız payı. **get/take one's ~s** : ağzının payını almak. *The outspoken mayor had to take his ~s from the press.* **give s.o. his ~s** : birisine ağzının payını vermek, **9.** topak+, topak hâlinde. **~ sugar** : topak şeker, **10.** toptan. **a ~ payment** : toptan ödeme. **~ sum** : götürü. **He was working for a ~ sum** : Götürü çalışıyordu. **11. in the ~ = in a ~** : toptan, götürü, topyekûn, hep birden yekten, ayrıcasız, istisnasız, **12. have a ~ in the throat** : üzüntüden boğazı tıkanmak/düğümlenmek, tıkanır gibi olmak.

lump[2], *f.* **1.** yığ(ıl)mak, **2. ~ together** : birleş(tir)mek, bir araya getirmek/gelmek. **If we ~ed together we could buy a car** : Paramızı birleştirirsek bir araba alabiliriz. **3.** topaklaşmak, topak topak olmak/yapmak. *If you don't stir the pudding it will ~.* **4.** toptan almak/satmak, **5.** *gen.* **~ along** : hantal hantal dolaşmak, gürültü ile öteye beriye gitmek, **6.** toptan hesaplamak, birleştirmek, toptan göz önüne almak. **to ~ all the facts together** : Olayları toptan göz önüne almak.*We ~ all our expenses together.* **7.** (ister istemez) katlanmak, tahammül etmek, dayanmak, nazını/kahrını çekmek. **Like it or ~ it = If you don't like it, you can ~ it** : İster istemez/ Beğensen de beğenmesen de/İster beğen ister beğenme/Canın isterse/Beğenmezsen beğenme! ***e.a.- 2. unite, 7. endure, put up with.***

lumpen, *sf.* uydurma, derme çatma, düzmece, sahte, soysuz, aslı/ne idüğü belirsiz, gûya, sözüm ona. *~-intellectuals.* **lumpenproletariat** *hkr.* sahte/ soysuz emekçiler, devrimsel ilerlemeye ilgi göstermeyen işçi sınıfı.

lumper, *is.*. liman hamalı, yükleme/boşaltma işçisi.

lumpfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* deniz tavşanı *(Cyclopterus lumpus)* : karın yüzgeçleri şekil değiştirerek emici disk hâline gelmiş kalın gövdeli balık. Erkeği açtığı bir çukur içinde yumurtalara bekçilik eder. K Avrupa kıyılarında yaşar. Boyu 40-100 cm.

lumping, *sf.* **1.** iri, büyük, hantal, beceriksiz, **2. ~ly** : hantalca, beceriksizce. ***e.a.- 2. clumsily.***

lumpish, *sf.* **1.** topağımsı, yumru/şiş gibi, şişkin, topaklı, **2.** hantal, iri yarı, hantalca yürüyen, **3.** aptal, ahmak, kalın kafalı, budala, **4.** *esk.* üzgün, meyus, kederli, **5.** can sıkıcı, çok yavaş/ ağır/bati, **6. ~ly** : (a) topaklı/yumru/şişkin bir şekilde, (b) hantal hantal, (c) aptalca, budalaca, (d) can sıkıcı bir şekilde, ağır ağır, **7. ~ness** : (a) topaklık, şişkinlik, (b) hantallık, (c) aptallık, budalalık, ahmaklık, (d) can sıkıcılık, yavaşlık, ağırlık. ***e.a.- 1. lumpy, 2. heavy, awkward, 3. dull, stupid, clumsy, 4. dejected, 5. boring.***

lump-sum, *sf.* toptan, götürü. *~ price. ~ settlement.*

lumpy, *sf.* **lumpier, lumpiest 1.** topaklı, yumrulu, topaklarla/yumrularla dolu. *a ~ gravy.* **2.** (yüzeyi) arızalı, tümsekli, **3.** (deniz) dalgalı. *a ~ sea.* **4.** hantal, kaba, **5. lumpily** : (a) topak topak, yumru yumru, (b) tümsekli/arızalı bir şekilde, (c) hantal hantal, kaba saba, **6. lumpiness** : topaklılık, yumrululuk, arızalılık, tümseklilik, hantallık, kabalık.

lumpy jaw, *is. patol. bk.:* **actinomycosis.**

Luna, *is.* **1.** (eski Roma) Ay tanrıçası, Ay, **2.** (simyada) gümüş. ***e.a.- 2. silver.***

lunacy, *is., ç.* **-cies 1.** delilik, (muvakkat) cinnet, ara sıra gelen akıl hastalığı, divanelik, kaçıklık, **2.** ahmaklık, budalalık, delicesine davranış. ***e.a.- 1. insanity, madness, mania, derangement, 2. folly, foolishness. k.a.- 1&2. rationality, sanity.***

luna moth, *is. zool.* ay pervanesi *(Actias luna)* : Amerika'ya özgü soluk yeşil renkli, hilâl şeklinde benekli, uzun kuyruklu iri pervane.

lunar, *sf.&is.* **1.** Ay+, Ayın+, Aya ait. **the ~ orbit** : Ayın yörüngesi, **2.** ay+, kamerî, Ayın hareketi ile ölçülen. **a ~ month** : kamerî ay, **3.** gümüş+, **4.** Ay gözlemi : seyrüsefer ve haritacılık için Ay üzerinde yapılan gözlem, **5. ~ caustic** *tıp&kim.* cehennem taşı, AgNO3. Özellikle yaraları dağlamak için kullanılan çubuk şeklindeki gümüş nitrat, **6. ~ day** : Ay günü, kamerî gün : Ayın meridyen düzleminden iki ardışık geçişi arasında geçen zaman. **7. ~ distance** : Ay uzaklığı : Ayın güneşten veya bir yıldızdan derece olarak uzaklığı, **8. ~ eclipse** : Ay tutulması, **9. ~ module** : uzay gemisi, **10. ~ month** : kamerî ay, *bk.:* **month** (4), **11. ~ naut** : Aya giden astronot, **12. ~ rover** : Ay aracı : Astronotların Ay üzerinde gezindikleri dört tekerlekli araç, **13. ~ scape** : Ay manzarası, **14. ~ year** : kamerî yıl, Ay yılı.

lunarian, *is.* **1.** Aylı, Ayda yaşadığı farz edilen yaratık, **2.** Ay bilgini : Ay'ı inceleyen bilim adamı.

lunate(d) = lunately, *sf.&zf.* hilâl biçiminde.

lunatic, *sf.&is.* **1.** deli, çılgın, mecnun, akıl hastası (kimse), **2.** delice yapılan, **3.** deli+, delilere mahsus, **4. ~ asylum** : tımarhane, **5. ~ fringe** : müfrit cephe : bir fikri/hareketi desteklemekte aşırı gidenler.

lunatical, *sf.* **1.** *bk.:* **lunatic** (1-3), **2. ~ly** : delice, çılgınca, deli/çılgın gibi, akılsızca, mecnunane.

lunation, *is.* kamerî ay, Ayın tam bir devir süresi, iki yeni hilâl arasında geçen 29.5 gün.

lunch, *is.&f.* **1.** öğle yemeği, **2.** hafif yemek. **picnic ~** : piknik yemeği, **3.** öğle yemeğinde yenilen yemek/gıda, **4.** yemek odası, **5.** (öğle yemeği) yemek, **6.** (öğle yemeği) hazırlamak/vermek/yedirmek, **7. ~ counter** : büfe, **8. ~ hour** : öğle tatili, **9. ~er** : öğle yemeği yiyen/hazırlayan/veren/yediren, **10. ~less** : yemeksiz.

luncheon, *is.&f.* **1.** öğle yemeği, hafif yemek, davet ve toplantılarda verilen öğle yemeği, **2. less** : yemeksiz

luncheonette, *is.* (hafif yemek yenilen) yemek odası/lokanta, hafif yemek satan büfe.

lunchroom, *is.* **1.** (hafif yemek yenilen) lokanta/kafeterya, **2.** yemekhane, okul vb. de yemek yenilen oda/salon.

lunchtime, *is.* (öğle) yemek zamanı, yemek saati.

lune, *is.* **1.** hilâl, yarım ay (şeklinde herhangi nesne), **2.** birbirini kesen iki çember yayı arasındaki geometrik şekil.

lunette, *is.* **1.** hilâl şeklinde cisim/boşluk/aralık, **2.** *mim.* (duvar veya kubbede) hilâl şeklinde aralık, **3.** hilâl şeklindeki aralığı dolduran, **4.** *As.* ay tabya, **5.** (taşıtlarda) çekme halkası.

lung, *is.* **1.** akciğer. İlgili sıfat : ***pulmonary.*** **2.** (örümcek ve bazı karından bacaklılarda) akciğere benzer organ, **3. at the top of one's ~s** : avazı çıktığı kadar, avaz avaz, **4. the ~s of a city** : açık yerler, parklar, **5. iron ~** : çelik akciğer.

lungan, *is. bk.:* **longan.**

lunge, *is.&f.* **lunged, lunging 1.** hamle etmek, atılmak, saldırmak, savlet etmek, **2.** talim dizgini : atları talim ettirirken tutulan en az 9 m uzunluktaki dizgin, **3.** talim dizgini ile atı dolaştırmak (dairesel yolda yürütmek). ***e.a.- 1. plunge, thrust, 2&3. longe.***

lungfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* akciğerli balık : *Dipnoi* grubundan solungaçtan başka akciğer görevi yapan organı olan balıklardan her biri.

lungi = lungyi, *is.* (Hindistan'da erkeklerin giydiği) peştemal.

lung-power, *is.* ses gürlüğü.

lungworm, *is.* akciğer kılkurdu *(Metastrongylidae)* : memeli hayvanların akciğerlerinde asalak yaşayan iplik kurdu, **2.** sürüngenlerle hem karada hem suda yaşayan hayvanların akciğerlerinde asalak yaşayan *Rhabdias* türü kurt. **lobworm, lob** *d.d.*

lungwort, *is. bot.* ciğer otu *(Pulmonaria officinalis* ve *Mertensia virginica):* Mavi çiçekler açar.

luni-, *ön ek* "ay, kamer". *ör.: lunitidial.*

lunisolar, *sf.* Aygün+ : Ay ve Güneşin ortak/karşılıklı etkisine ait.

lunitidal, *sf.* Ayın sebep olduğu met ile ilgili. **~ interval** : ay-met süre : Ayın sebep olduğu metler arasındaki süre.

lunk, *is. bk.:* **lunkerhead.**

lunker, *is.* **1.** cesim, azmanı, kendi türünde en büyük şey, **2.** çok iri balık, (özellikle) levrek.

lunkerhead = lunk, *is. argo* mankafa, aptal, alık kimse. ***e.a.- blockhead .***

lunkerheaded, *sf. argo* mankafa, aptal, alık.

lunt, *is.&f. İsk.* **1.** alev, meş'ale, çıra/kibrit alevi, ateş yakmakta kullanılan alev, **2.** tütmek, duman/buhar çıkarmak.

lunula, *is., ç.* **-lae** hilâl biçiminde şey (örneğin tırnak dibindeki beyazlık). **lunule** *d.d.*

lunular, *sf.* hilâl şeklinde. *~ markings.*

lunulate(d), *sf.* **1.** hilâl benekli, hilâl şeklinde işaretleri olan, **2.** hilâl biçimli.

luny, *sf.* **lunier, luniest**, *is., ç.* **lunies** *bk.:* **loony.**

Lupercalia, *is., ç.* **-lia/-lias** (eski Roma'da) bereket/bolluk şenliği : Kır ilâhı *Lupercal* şerefine 15 Şubatta kutlanırdı. **~n** : bu şenlikle ilgili.

lupine[1], *is. bot.* acı bakla *(Lupinus).* **white ~** : beyaz bakla *(Lupinus albus).*

lupine[2], *sf.* **1.** kurt gibi, kurda ait, **2.** aç kurt gibi, **3.** yırtıcı, vahşî. ***e.a.- 3. savage, ravenous, predatory.***

lupulin, *is.* şerbetçi otu püskülü *(Humulus Lupulus) :* tababette kullanılır.

lupus = lupus vulgaris, *is. patol.* börüce, deri veremi.

lupus erythematosus, *is. patol.* albörüce.

lurch[1], *is.&gs.f.* **1.** sars(ıl)ma(k), salla-(n)ma(k). **The car gave a sudden ~ and overturned** : Araba anîde sarsıldı ve devrildi. **2.** yalpa (yapmak), yalpalama(k), sendeleme(k), anîde bir yana yatma(k), **3. ~ingly** : sarsılarak, sallanarak, yalpalayarak, sendeleyerek. ***e.a.- 1. stagger(ing), totter(ing), reel(ing), 2. pitch(ing).***

lurch[2], *is.&gs.f.* **1.** çıkmaz, müşkül/güç durum. **to leave (s.o.) in the ~** : (birisini/dostu/ortağı) yüzüstü bırakmak, güç bir durumda terk etmek, **2.** (oyunda) yenilgi, hezimet, bozgun, hiç sayı kazanmama veya rakibinden çok geride olma.

lurch[3], *is.&gs.f.* **1.** *esk.* hile/sahtekârlık yapmak, aldatmak, **2.** *esk.* çalmak, aşırmak, hırsızlık yapmak, **3.** *Brit.- k.d.* pusu kurma(k), pusuya yatma(k), hırsız gibi gizlenme(k), sinsi sinsi gizlice yaklaşma(k), **4. ~er** : (a) *esk.* pusu kuran, pusuya yatan, hırsız gibi gizlenip gözetleyen, (b) pusu kuran bir cins av köpeği. ***e.a.- 2. steal, filch, 3. lurk, prowl, 4. (a) poacher, prowler.***

lurdan(e), *sf.&is. esk.* tembel, aptal, sersem, bir işe yaramaz (kimse). ***e.a.- lazy, dull, stupid, loutish, worthless.***

lure, *is.&f.* **lured, luring 1.** tuzak, hile, **2.** çekicilik, cazibe. *the ~ of the sea.* **3.** yem : oltaya /tuzağa konulan canlı veya sun'î yem, **4.** şahini/atmacayı geri getirmek, için kuşa/ete benzer şey, **5. in ~** : (armalarda) uçları aşağı doğru birleşmiş bir çift kanat (aksi : **a vol**), **6.** ayartmak, kandırmak, iğfal etmek, cezp etmek, çekmek, vaitle/yalanla kendine çekmek, **7.** tuzağa düşürmek, yemlemek, sun'î/canlı yem ile avlamak, **8. lurer** : ayartan, kandıran, iğfal eden kimse, **9. luringly** : ayartarak, aldatarak, iğfal ederek. ***e.a.- 1. temptation, 3. decoy, 6. seduce, entice, attract, allure, inveigle, 7. decoy, bait. k.a.- 6. revolt, repel.***

lurid, *sf.* **1.** kıpkızıl, korkunç,bir kızıllıkta, bir yangından göğe akseden kızıllık gibi, karanlıkta kızıl alev saçan, bakır renkli. *a ~ sunset. The sky was ~ with the flames of the burning city.* **2.** korkunç, tüyler ürpertici. *a ~ crime. ~ stories.* **cast a ~ light on** : korkunçlaştırmak, korkunç bir şekilde tasvir etmek, **3.** heyecanlı, merak/heyecan/korku uyandıracak şekilde tasvir edilen. *The newspaper carried the ~ account of the kidnapping.* **4.** iğrenç, dehşet verici, menfur. *the ~ details of a murder.* **5.** soluk, uçuk (renkli), **6.** parlak/çiğ renkli, göze batan, gösterişli. *paperbacks with ~ covers.* **7. ~ly** : (a) kıpkızıl, (b) korkunç/tüyler ürpertecek şekilde, korku ve heyecan uyandırarak, **8. ~ness** : (a) kızıllık, parlaklık, (b) korkunçluk, korku ve heyecan uyandırma, dehşete düşürme. ***e.a.- 4. gruesome, revolting, sensational, horrifying, 5. livid, wan, pallid, pale, murky, 6. showy, gaudy. k.a.- 2. mild.***

lurk, *gs.f.* **1.** pusuya yatmak, pusuda beklemek, pusu kurmak, hırsız gibi gizlenmek/saklanmak. *He was ~ing behind the bush.* **2.** gizli gizli dolaşmak, gizlice/sinsi sinsi yürümek/yaklaşmak. *There's someone ~ing (about) in the garden.* **3.** gizli/saklı kalmak, göze çarpmamak, varlığını gizlemek, **4. ~er** : pusu kuran, pusuya yatan, hırsız gibi saklanan, sinsi sinsi dolaşan kimse, **5. ~ingly** : pusu kurarak, pusuya yatarak, hırsız gibi saklanarak, sinsi sinsi dolaşarak/yaklaşarak. ***e.a.- 1. skulk, sneak, 2. prowl, slink.***

luscious, *sf.* **1.** pek tatlı, çok lezzetli/leziz/nefis, sulu, usareli. *a ~ peach.* **2.** lâtif, hoş, hoşa giden, zevki okşayan, çekici , cazip, **3.** çok süslü (üslûp), insanın ağzını sulandıran (tasvir), **4.** *esk.* fazla tatlı, insanın içini bayıltan, **5. ~ly** : (a) tatlı tatlı, çok lezzetli/leziz/nefis bir şekilde, sulu sulu, (b) lâtif/hoş bir şekilde, zevki okşarcasına, çekici/cazip bir durumda, **6. ~ness** : (a) tatlılık, lezzet, nefaset, (b) letafet, hoşluk, hoşa gitme, zevki okşama, çekicilik, cazibe. ***e.a.- 1. delicious, 2. pleasing, 4. cloying, excessively sweet.***

lush[1], *sf.* **1.** (bitki örtüsü) gür, bol, mebzul, bereketli. *We passed many ~ fields.* **2.** körpe, taze, sulu, gevrek (bitki/sebze), lezzetli. *~ fruit. ~ vegetables grow in our garden.* **3.** verimli, bitek, mümbit, bereketli, **4.** müreffeh, bolluk/refah içinde, **5.** kârlı, kazançlı, **6.** kösnül, şehvetli, zevk ve şehvete düşkün, **7.** lüks, debdebeli, tantanalı, mutantan, mükellef, zengin, bol, cafcaflı. **8. ~ly** : (a) bol bol, mebzulen, (b) taze taze, körpe körpe, sulu sulu, **8. ~ness** : gürlük, bolluk, bereket, tazelik, körpelik, verimlilik. ***e.a.- 1. plentiful, profuse, abundant, 2. fresh, luxurious, savory, delicious, succulent, 3. fertile, 4. prosperous, thriving, 5. profitable, prosperous, 6. voluptous, 7. sumptuous, opulent. k.a.- 2. withered, stale.***

lush2, *is.&f. argo* **1.** ayyaş, sarhoş, içki müptelâsı, alkolik, **2.** çok içki iç(ir)mek, sarhoş etmek/olmak. ***e.a.- 1. alcoholic, drunkard, drunk, sot, 2. drink.***

Lusitania, *is.* **1.** Portekiz (eski adı), **2.** Almanlar tarafından 7.5.1915'te K Atlantik'te batırılan lüks İngiliz yolcu gemisi.

lust, *is.&gs.f.* **1.** kösnüllük, şehvet, cinsel ihtiras, nefsaniyet, şehvet düşkünlüğü, **2.** *gen.* **~ for/after** : (a) şiddetli arzu/istek, ihtiras. *a ~ for power/for revenge.* (b) şehvetle arzu etmek, **3.** şevk, can atma, tehalük, iştah, istek, **4.** *esk.* (a) zevk, haz, (b) arzu, temayül, **5.** şehvet duymak, şehvetle arzu etmek, kuvvetli cinsel arzu duymak. ***e.a.-1&2. desire, 3. zest, relish, 4. (a) pleasure, delight, (b) desire, inclination, wish.***

luster1 **= lustre**, *is.&f.* **1.** parlaklık, parıltı. *the ~ of gold. This polish brings out the ~ of the silver.* **2.** cilâ, **3.** ışık saçma, aydınlatma, **4.** şaşaa, ihtişam, şan, şeref, şöhret. *Winning the Nobel prize added even more ~ to the poet's name.* **5.** ışık saçan kristal vb, **6.** avize, **7.** parlak kumaş, **8.** (seramik üzerindeki) sır, cilâ, **9.** (mineralin/cevherin) ışığı yansıtma(sı), yüzey görünüşü, **10.** parlatmak, parlaklık vermek, cilâlamak, **11.** parlamak, parıldamak, ışık saçmak. ***e.a.- 1. sheen, shine, gloss, glitter, brilliance, brightness, radiance, polish, sparkle, 4. splendor, glory, distinction, excellence, fame, prestige, honor, illustriousness. k.a.- 1. dullness.***

luster2 **= lustre**, *is. bk.:* **lustrum** (1).

luster3, *is.* ihtiras sahibi, muhteris, düşkün, şiddetle arzu eden kimse, (servet, şöhret vb.) peşinde koşan kimse. **a ~ after power** : iktidar düşkünü.

lusterless, *sf.* mat, donuk, cilâsız, zevksiz.

lusterware, *is.* (parlak sırlı) çini, seramik.

lustful, *sf.* **1.** kösnülü, şehvetli, şehvet düşkünü, **2.** *esk. bk.:* **lusty, 3. ~ly** : kösnülüce, şehvetle, **4. ~ness** : kösnüllük, şehvet(lilik). ***e.a.- 1. libidinous, lecherous.***

lustral, *sf.* **1.** arınmaya ait/yarayan, arınma/taharet +, arınma için kullanılan, **2.** beş yıllık, beş yılda bir olan. ***e.a.- 2. quinquennial.***

lustrate, *gl.f.* **-trated, -trating 1.** (törenle) arıtmak/temizlemek, (ayinde) yıkayıp arıtmak, şartlamak, taharetle(n)mek. **2. lustration** : (törenle) arıtma/temizleme, şartlama, **3. lustrative** : arıtıcı, temizleyici.

lustre, *is.&f. Brit. bk.:* **luster.**

lustreless, *sf. Brit. bk.:* **lusterless.**

lustring = lustering, *is.* parlatma, kumaşlara parlaklık verme işlemi.

lustrous, *sf.* **1.** parlak, ışıklı, ziyadar, parıldayan, **2.** görkemli, muhteşem, şaşaalı, parlak, **3. ~ly** : parlak bir şekilde, pırıl pırıl, görkemle, ihtişamla, **4. ~ness** : parlaklık, parıldama, görkemlilik, şaşaa. ***e.a.- 1. gleaming, glowing, shimmering, shining, luminous, glossy, 2. splendid, brilliant.***

lustrum, *is., ç.* **-trums, -tra 1. luster/lustre** *d.d.* beş yıllık süre, **2.** (eski Roma'da) beş yılda bir yapılan nüfus sayımı ve bütün halkın törenle arıtılması.

lusty, *sf.* **lustier, lustiest 1.** dinç, gürbüz, kuvvetli, sağlam, sıhhatli, canlı, **2.** (yemek) besleyici, kuvvetli, **3.** *bk.:* **lustful, 4.** *esk.* şen, neşeli, **5. lustily** : dinç/ gürbüz/kuvvetli/sağlam/ sıhhatli bir şekilde, **6. lustiness** : dinçlik, gürbüzlük, kuvvetlilik, sağlamlık. ***e.a.- 1. robust, sturdy, stout, powerful, 2. hearty, 4. merry, joyous.***

lutanist, *is. bk.:* **lutenist.**

lute, *is.&f.* **luted, luting 1.** ut, kopuz, lâvta, **2.** ut çalmak, **3.** lök, lökün, macun, balçık, **4.** lökünlemek, hamurlamak, boruların ek yerlerini lökünle sıvamak.

luteal, *sf.* sarı dokusal, sarı dokuya ait. *bk.:* **corpus luteum.**

lutecium, *is. kim. bk.:* **lutetium.**

lutein, *is. biy.-kim.* **1. xanthophyll** *d.d.* lütein, C40H56O2. Yumurta sarısında, bazı çiçeklerin petallerinde, yosunlarda vb bulunan sarı-kırmızı renkli karotenit alkol, **2.** sarı doku *(corpus luteum)* dan elde edilen ilâç.

lutenist = lutanist, *is.* udî, utçu, kopuzcu, lâvtacı, ut/kopus/lâvta çalan kimse.

luteolin, *is. kim.* lüteolin, C15H10O6. İpek boyamakta (ve eskiden tababette) kullanılan sarı madde.

luteotropin, *is.* **1.** *biy.-kim.* luteotropin : memelilerde süt bezelerini çalıştıran pitüvit ön salgısı, **2.** *ecz.* sütü bollaştırmak ve rahim kanamalarını durdurmakta kullanılan bu maddenin ticarî şekli. **luteotrophin, luteotropic hormone, prolactin** *d.d.*

luteous, *sf.* yeşilimsi (sarı).

lutestring, *is.* parlak ipekli kumaş.

lutetium = lutecium, *is. kim.* lutesyum: üç valanslı nadir toprak madeni. Simgesi **Lu**, atom ağ. 174.97, atom nu. 71.

Lutheran, *sf.&is.* Luter'e ait, Luter taraftarı, Luterci.

Lutheranism = Lutherism, *is.* Lutercilik.

luting, *is.* lökün. ***e.a.-*** *lute.*

lutist, *is.* udî, utçu, ut çalan, ut yapan.

Luwian = Luian = Luvian, *is.&sf.* eski Anadolu halkının konuştuğu dil. Etilerle ilgili olduğu tahmin ediliyor. Çivi yazısı ile yazılmış kalıntıları bulunmuştur.

lux, *is., ç.* **luces** *optik* lüks, aydınlanma birimi : 1 lümenlik ışık akısının ışık kaynağından 1 m uzakta ve yayılma doğrultusuna dik 1 m^2 lik yüzeyde husule getirdiği aydınlanma. 1 lüks = 0.0929 *foot-candle.*

luxate, *gl.f.* **-ated, -ating** (oynak yerinden) çıkarmak. ***e.a.-*** *dislocate.*

luxation, *is.* çıkık.

luxe, *is. Fr.* lüks, zarafet, debdebe, şatafat, tantana, ihtişam. ***e.a.-*** *luxury, elegance, sumptuousness*

Luxembourg = Luxemburg, *is.* Lüksemburg.

luxuriance, *is.* bereket, bolluk, mebzuliyet.

luxuriant, *sf.* **1.** bereketli, gür, bol (bitki). *In spring the grass on our lawn is ~.* **2.** verimli, mümbit, bereketli (toprak). *~ soil.* **3.** sık ve gür, gümrah. *She has a ~ head of hair.* **4.** çok süslü, **5.** geniş, zengin. *a ~ imagination.* **6. ~ly** : bol bol, bereketli/verimli bir şekilde. ***e.a.-*** *1. abundant, lush, 2. fertile, fruitful, prolific, 4. florid.*

luxuriate, *gs.f.* **-ated, -ating 1.** bolluk/lüks içinde yaşamak, **2.** zevkini/keyfini sürmek/çıkarmak, çok zevk almak, keyfine bakmak, sefa sürmek. *luxuriating in a hot bath.* **3.** (bitki) bol/bereketli/mebzul olmak, **4. luxuriation** : bolluk/lüks içinde yaşama, zevkini/keyfini sürme/çıkarma, keyfine bakma, sefa sürme, (bitki) bol/bereketli/mebzul olma.

luxurious, *sf.* **1.** bolluk/rahat/zenginlik ve lüks içinde, **2.** zevk verici, çok rahatlık/kolaylık sağlayan, **3.** zevk ve sefaya dalmış, **4.** pek bol, mebzul, **5. ~ly** : lüks bir şekilde, rahat/bolluk/zevk ve sefa içinde, bol bol, mebzulen, **6. ~ness** : lüks, bolluk, rahatlık, zenginlik. ***e.a.-*** *1. rich, sumptuous, opulent, 2. sensual, self-indulgent, 3. voluptuous, 4. luxuriant.* ***k.a.-*** *1. squalid.*

luxury, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** lüks, günlük yaşam için gerekli olanların dışında zevk, kolaylık, rahatlık sağlayan mal ve olanaklar, **2.** lükse/zevk ve sefaya dalma, fazla bolluk/zenginlik içinde sürülen hayat, **3.** zevk ve sefa. *to live in ~.* **4.** arzu edilen fakat ulaşılması güç olan şey. **a ~ few can afford** : çok az kimsenin gücünün yeteceği bir lüks, **5.** saçma/manasız zevk düşkünlüğü, bir şeyden alınan garip/acayip zevk. **to give the ~ of tears** : ağlamaktan garip bir zevk duymak, **6.** *esk. bk.:* **lechery, lust, lasciviousness.**

Lw, *kim. bk.:* **lawrencium.**

lwop = *leave without pay* : ücretsiz izin.

lx = lux, luces.

-ly, *son ek* **1.** "...gibi, -e has/özgü, -vari, -ca/-ce" : adlardan sıfat yapar. *ör.: manly, godly, saintly, fatherly.* **2.** "-lik, -de bir". *ör.: weekly, daily, maonthly.* **3.** "...ile, -en, ...bir şekilde, -ca/-ce" : sıfatlardan zarf yapar. *ör.: gladly, gradually, brightly.*

lyamhound, *is. esk. bk.:* **bloodhound.**

lycanthrope, *is.* **1.** kendini kurt zanneden (akıl hastası), **2.** *bk.:* **werewolf.**

lycanthropy, *is.* **1.** kurt sanı : kendini kurt (veya başka bir yırtıcı hayvan) sanma hastalığı, **2.** kurtlaşma, insanın kurt şeklini alması, **3. lycanthropic** : kurtsanısal.

Lycaonia, *is.* Likaonya : Konya ve yöresinin eski adı.

lycée**, is., ç.* ***-cées *Fr.* lise.

lyceum, *is.* **1.** *ABD* halk eğitim merkezi : konferans, tartışma, konser vb. yolu ile halkı eğiten örgüt, **2.** konferans/toplantı salonu, **3.** Atina yakınlarında Aristo'nun felsefe öğrettiği koru, **4.** lise.

lytch gate, *bk.:* **lich gate.**

lychnis, *is. bot.* alçiçek *(Lychnis).* **scarlet ~** : kızılçiçek *(L. chacedonica).*

Lycia, *is.* **1.** Likya : Muğla yöresinin eski adı. **2. ~n** : Likya+, Likyalı, Likya dili.

lycopod = lycopodium, *is. bot.* kurtayağı *(Lycopo-dium clavatum).*

lycopodium, *is.* kurtayağı tozu : kurtayağı sporlarından oluşan sarımtrak, kolay alevlenen toz. Eczacılıkta ve havaî fişek yapmakta kullanılır.

lyddite, *is. kim.* lidit : başlıca pikrik asitten oluşan kuvvetli bir patlayıcı madde.

Lydia, *is.* Lidya : Anadolu'da kurulmuş zenginlik ve debdebesi ile meşhur bir krallık (M.Ö. VII - VI. yy.).

Lydian, *sf.&is.* **1.** Lidya+, **2.** Lidyalı, **3.** Lidya dili, **4.** nazik, narin, yumuşak, kadınsı, kadın gibi, **5.** kösnülü, şehvetli, şehvet düşkünü, **6. ~ mode** *müz.* eski Yunanlılarda yumuşak ve sinirleri gevşetici bir gam, **7. ~ stone** : mihenk taşı. ***e.a.- 4. gentle, soft, effeminate, 5. voluptuous, sensuous, sensual.***

lye, *is. kim.* **1.** soda eriyiği : KOH ve NaOH'ın sudaki derişik eriyiği, **2.** kül suyu, boğada suyu.

lying, *sf.&is.&f.* **1.** yalancı, asılsız, sahte, (kasten) yalan söyleyen. *a ~ report. a ~ tongue.* **2.** yalancılık, yalan söyleme, **3.** *bk.:* **lie** *(sf.f.).* **4. ~ly** : yalancılıkla, yalan söyleyerek, aldatarak, sahtekârlıkla. ***e.a.- 1. false, untrue, deceitful.***

lying-in, *sf.&is., ç.* **lying-in, lying-ins** doğum+, loğusalık. **~ hospital** : doğum evi.

lying to, *is. den.* faça edip yatma.

lymph, *is.* **1.** *anat. fizy.* ak kan, lenfa, **2.** *esk.* öz su, **3.** *esk.* pınar, memba, berrak/temiz su, **4. ~ node** : ak kan düğümü, lenfa bezi.

lymph-, *bk.:* **lympho-.**

lymphadenitis, *is. patol.* ak kan bezesi yangısı, lenf bezesi iltihabı.

lymphatic, *sf.&is.* **1.** ak kan+, ak kancıl, lenfatik, **2.** ak kan damarı, **3.** kaygısız, heyecansız, vurdumduymaz, aşırı serinkanlı, tembel, gevşek, pısırık, **4. ~ally** : kaygısızca, heyecanlanmadan, soğukkanlılıkla, tembelce, uyuşuk uyuşuk. ***e.a.- 3. sluggish, indifferent.***

lymph cell, *is. bk.:* **lymphocyte.**

lymph gland = lymph node = lymphatic gland, *is.* ak kan düğümü, beze, lenf guddesi.

lympho- = lymph-, *ön ek* "ak kan, lenf" *ör.: lymphocyte.*

lymphoblast, *is. anat.* lenfoblast, olgunlaşmamış ak kan göze. **~ic** : lenfoblast+.

lymphocyte, *is. anat.* ak kan göze : lenf dokuda bulunan iri küresel çekirdekli akyuvar. **lymphocytic** : ak kan gözesel.

lymphocytosis, *is. patol.* lenfositoz : kanda ak kan göze sayısının anormal şekilde çoğalması. **lymphocytotic** : lenfositoz+.

lymphogranuloma, *is., ç.* **-mas, -mata** *patol.* **1.** lenfagranüloma, ak kan düğümü örsentisi, **2.** *esk. bk.:* **Hodgkin's disease.**

lymphoid, *sf.* **1.** ak kansal, ak kanımsı, ak kana/lenfe benzer, **2.** ak kan dokuya ait : ak kan düğümlerinde, timüste, bademciklerde ve dalakta bulunan ve ak kan üreten dokulara özgü.

lymphoma, *is. patol.* **1.** ak kan uru, lenfoma : ak kan düğümlerinde oluşan ur/tümör, **2. ~toid** : ak kan uruna benzer. *a ~toid tumor.*

lyncean, *sf.* **1.** vaşak/karakulak+, vaşak gibi, **2.** vaşak gözlü, keskin görüşlü. ***e.a.- 2. sharp-sighted***

lynch, *gl.f.* **1.** linç etmek, yargılamadan öldürmek, **2. ~er** : linç eden, **3. ~ing** : linç etme, **4. ~ law** : linç yasası/kanunu/hukuku.

lynx, *is., ç.* **lynxes/lynx** *zool.* vaşak *(Lynx).* **Canada ~** : Kanada vaşağı *(Lynx canadensis).* **bay ~ = bobcat** : K Amerika vaşağı *(Lynx rufus).* **black-eared ~** : karakulak, istep vaşağı.

lynx-eyed, *sf.* keskin görüşlü. ***e.a.- lyncean, sharp-sighted.***

lyonnaise, *sf.* ince dilinmiş soğanla pişirilmiş (patates).

lyophilic, *sf. fiz. kim.* tam çözüşmüş, liyofilik : zerrecikleri eritici sıvıya kuvvetle bağlı olan, sıvı içinde tamamen çözüşüp dağılan (asıltı).

lyophilize, *gl.f.* **-lized, -lizing** (doku, serum vb.) havasız boşlukta dondurarak kurutmak. **lyophilization** : havasız boşlukta dondurarak kurutma.

lyophobic, *sf. fiz. kim.* tezçökelir, zerreleri içinde bulunduğu sıvıya bağlı olmayan (asıltı).

Lyra, *is. astr.* Şilyak takımyıldızı, Rebap burcu : parlak Vega yıldızının içinde bulunduğu burç. *Cygnus* ve *Hercules* burçları arasındadır.

lyrate(d), *sf.* **1.** *bot.* rebap yapraklı, yaprakları rebaba benzeyen, **2.** *zool.* rebap biçimli (bazı kuşların kuyrukları), **3.** rebaba benzer, **4. lyratedly** : rebaba benzer şekilde.

lyre, *is.* **1.** rebap, lir, çenk, **2.** *astr. bk.:* **Lyra.**

lyrebird, *is. zool.* lir kuşu, çenk kuşu *(Menura)* : Avustralya'ya özgü ve uzun kuyruğu açılınca lire/rebaba benzeyen kuş.

lyric(al), *sf.* **1.** coşkun, esindolu, lirik, duygusal, kalbe doğduğu gibi ifade edilen. *~ poetry. He's the greatest ~ poet of the last century.* **2.** şarkı ile ifade edilen, **3.** çenk/rebab ile çalınan, rebaba ait/uygun, **4.** hafif/yumuşak (ses), **5. lyrically** : lirik bir şekilde, kalbe doğduğu gibi, **6. lyricalness** : liriklik.

lyric, *is.* **1.** lirik şiir, **2.** *gen.* **~s** : güfte, bir şarkının sözleri.

lyricise/lyricisation, *Brit. bk.:* **lyricize/ lyricization .**

lyricism = lyrism, *is.* **1.** liriklik, lirik üslûp, **2.** coşku, heyecan, duyguların olduğu gibi coşkun bir şekilde ifadesi.

lyricist, *is.* **1.** lirik şair, **2.** (şarkı) güfte yazarı/şairi.

lyricize, *f.* **-cized, -cizing 1.** lirik şiir yazmak, kalbe doğduğu gibi ifade etmek, **2.** rebab ile çalınan şarkının güftesini okumak, **3.** lirikleştirmek, **4. lyricization** : lirik şiir yazma, lirikleştirme.

lyriform, *sf.* çenk/rebab/lir biçiminde.

lyrism, *is.* **1.** çenk/rebab/lir çalma, **2.** *bk.:* **lyricism.**

lyrist, *is.* çenk/rebab/lir çalan.

lys- = lyso-, *ön ek* "çöz(üş)me, ayrışma, gevşeme, ayrılma". *ör.: lysin.*

lyse, *f.* **lysed, lysing** *biy.-kim.* (gözeleri lisin ile) eritmek, **2.** (göze) erimek.

-lyse, *Brit. bk.:* **-lyze.**

Lysenkoism, *is.* özellik ve niteliklerin doğal olarak kromozom ve kalıtımtaşır *(gene)* ile geçmediğini, fakat sonradan kazanılan niteliklerin soya geçtiğini savunan kalıtım kuramı.

lysergic acid, *is. kim.* lisercik asit : C15H15N2COOH. Hastalıklı çavdardan veya sentezle elde edilir. LSD sentezinde kullanılır.

lysimeter, *ön ek* erirlikölçer : bir maddenin eriyebilme kabiliyetini ölçen alet.

lysin, *is. biy.-kim.* göze eriten : bakteri ve alyuvarları eriten bir karşıt ten.

lysine, *is. biy.-kim.* lisin : H2N(CH2)4CH (NH2)COOH : Sindirim esnasında bazı proteinlerin hidrolizi ile oluşan, insan ve hayvanların beslenmesinde önemli bir amino asit.

lysis, *is.* **1.** *biy.-kim.* erime : gözelerin lisin ile erimesi/yok olması, **2.** *tıp* hastalığın tedricen gerilemesi/iyileşmesi.

-lysis, *son ek* "çözüm, çözüşme, çözülme (si), ayrışma, ayrışım". *ör.: analysis, electrolysis, paralysis.*

-lyso, *bk.:* **-lys .**

lysogen, *is.* zararsız bakteri.

lysogenic, *sf.* **1.** zararsız, yerleştiği organizmada hastalık yapmayan. *~ viruses.* **2. ~icity** : zararsızlık, hastalık yapmama.

lysogenize, *gl.f.* **-nized, -nizing** (bakteri vb. ni) zararsız hâle getirmek.

lysogeny, *is.* (bakteri vb.) zararsızlık.

lysosome, *is.* erit göze : bir gözenin göze eriten madde (lisin) içeren parçası.

lysozyme, *is. biy.-kim.* lisozim : bakterileri öldüren antiseptik enzim : gözyaşında, akyuvarlarda, yumurta albümininde ve bazı bitkilerde bulunur.

lyssa, *is.* kuduz. ***e.a.-*** *hydrophobia, rabies.*

Lysterbag, *is.* su tulumu : askerî birliklere mikropsuz su sağlayan su geçirmez torba.

-lyte, *son ek* **1.** "ayrışan madde" : belirlenen yöntemle ayrıştırılan maddeyi belirtir. *ör.: electrolyte,* **2.** *bk.:* **-lite.**

lythraceous, *sf. bot.* Bahariye *(Lythraceae)* familyasından (bitki).

lytic, *sf.* ayrıştıran, çözüştüren, eriten.

-lytic, *son ek* "çözümsel" : **-lysis** ile son bulan adlardan sıfat yapar. Ör. : *electrolytic, analytic, paralytic.*

lytta, *is., ç.* **lyttas, lyttae** *anat.* kurtsu kıkırdak : köpeklerin ve diğer yırtıcı hayvanların dilinde solucan biçiminde bir kıkırdak.

-lyze = -lyse, *son ek* "eritmek, çözüştürmek, ayrıştırmak" : **-lysis** ile son bulan adlardan fiil yapar. *ör.: electrolyze, catalyze, paralyze.*

*****
***
*

M

M, m, *is., ç.* **M's/Ms, m's/ms** **1.** İngiliz alfabesinin on üçüncü harfi.

M, **1.** mach, **2.** Medieval, **3.** Middle, **4.** bir dizinin on üçüncü (I yazılmazsa on ikinci) sırası, **5.** Romen rakamlarında 1000 sayısı.

m, **1.** medieval, **2.** medium, **3.** meter(s), **4.** middle.

M-, *ABD- As.* askerî cihaz anlamı katan kısaltma. M-1 tüfeği gibi.

m- = meta-M'-, *bk.:* **Mac-.**

M. *kıs.* **1.** Majesty, **2.** Manitoba, **3.** marka(a), **4.** Marquis, **5.** Medicine, **6.** Medium, **7.** Meridian, **8.** noon, **9.** Monday, **10.** Monsieur, **11.** mountain.

m. = **1.** male, **2.** (Almanya'da) mark(s), **3.** married, **4.** masculine, **5.** mass, **6.** *müz.* measure, **7.** medium, **8.** noon, **9.** meter, **10.** mile, **11.** minim, **12.** minute, **13.** (reçetede) mix, **14.** modification of, **15.** modulus, **16.** month, **17.** morning.

M-1, *is., ç.* **M-1's** yarı otomatik Amerikan piyade tüfeği. 0.30 kalibrelik. **Garand riffle** *d.d.*

M-16, *is., ç.* **M-16's** ufak çaplı tam otomatik Amerikan piyade tüfeği (Vietnam Savaşındaki standart tüfek).

MA = **1.** Massachusetts (posta kodu), **2.** *psikol.* mental age.

mA = ma = milliampere(s).

mA° = milliangstom(s).

M.A. = Master of Arts, **2.** Military Academy.

ma, *is. k.d.* anne. ***e.a.- mother.***

ma'am, *is. k.d.* madam, **2.** (İngiltere'de) kraliçeye veya prensese hitap unvanı.

mac, *is. Brit.- k.d. bk.:* **mackintosh.**

Mac-, İskoç ve İrlanda asıllı soyadları ön takısı. *MacDonald* gibi. **Mc-, M'-** *ş.d.y.*

macabre = macaber, *sf.* **1.** ürpertici, meş' um, korkunç, **2.** ölüm+, ölümü hatırlatan/temsil eden, ölümle ilgili. **dance ~** : ölüm dansı.

macadam, *is.* **1.** makadam, (yol inşaatında kullanılan) kırma taş, **2.** (makadam döşenmiş) şose.

macadamia, *is.* **1.** *bot.* makadamya *(Macadamia ternofolia)* : Avustralya'ya mahsus kıvırcık yapraklı, beyaz çiçekli ağaç, **2. ~ nut** *d.d.* makadamya cevizi : bu ağacın sert kabuklu, içi yenen meyvesi.

macadamise/macadamisation, *Brit. bk.:* **macadamize/macadamization.**

macadamize, *gl.f.* **-ized, -izing** makadamlamak, kırma taş döşeyip sıkıştırarak yol yapmak. **macadamization** : makadamlama, kırmataş döşeme.

macaque, *is. zool.* yanaklı maymun, makak *(Macaca philippinensis)* : Hindistan ve GD Asya'da bulunan yanakları torbalı bir cins maymun.

macaroni, *is., ç.* **-nis/-nies** **1.** makarna, **2.** züppe, XVIII-XIX. yy.da Avrupalılığa özenen ve çok seyahat eden züppe İngiliz genci.

macaronic, *sf.&is.* **1.** karma : mahallî dil ve Lâtince kelimelerden/eklerden oluşan (dil), **2.** çeşitli dillerin karışmasından ibaret (dil), **3.** karma, karışık, muhtelit, karmakarışık, **4.** karma dilli yazı/şiir, **5. ~s** : karma dil, çeşitli dillerin karışımı olan dil, **6. ~ally** : karmakarışık, karışık bir şekilde, karma suretiyle.

macaroon, *is.* bademli kurabiye, acıbadem kurabiyesi.

Macassar oil, *is.* briyantin, saç tuvaletinde kullanılan yağ.

macaw, *is. zool.* dev papağan *(Ara macao)* : tropikal Amerikaya özgü parlak yünlü, uzun kuyruklu iri bir cins papağan. Uzunluğu ≈ 90 cm.

maccaboy = maccoboy, *is.* gül kokulu enfiye.

mace, *is.* **1.** gürz, topuz : Orta Çağlarda kullanılan sivri çıkıntılarla mücehhez yuvarlak savaş aracı, **2.** tören/merasim asası, **3.** *bk.:* **macebearer**, **4.** besbase : küçük Hindistan cevizi kabuğunun öğütülmesiyle elde edilen güzel kokulu baharat.

Mace, *is.&f.* **Maced, Macing 1. Chemical ~** *d.d.* göz yaşartıcı (madde) : zararsız şekilde göz yaşartıcı gaz ihtiva eden ve çoğunlukla ayaklanmalara karşı polisçe kullanılan püskürtme sıvısı, **2.** göz yaşarıcı madde ile saldırmak.

macebearer, *is.* asadar : tören asası taşıyan görevli.

macédoine, *is., ç.* **macédoines** *Fr.* **1.** sebze/meyve salatası, **2.** *bk.:* **medley.**

Macedonia = Macedon, *is.* Makedonya.

Macedonian, *sf.&is.* **1.** Makedonyalı, **2.** Makedonya'ya/Makedonyalılara özgü, **3.** Makedonya dili.

macer, *is.* **1.** *bk.:* **macebearer**, **2.** (İskoçya'da) yüksek mahkeme emirlerinin icra eden memur.

macerate, *f.* **-ated, -ating 1.** (ıslatarak) yumuşatmak. *Paper can be made from wood in powder form which has been ~d.* **2.** (sıvı içinde) yumuşamak, **3.** (eritici ile) çözüş(tür)mek, ayrış(tır)mak, **4.**zayıfla(t)mak, incel(t)mek, **5. macerater = macerator** : yumuşatan, zayıflatan, **6. maceration** : yumuşa(t)ma, zayıfla(t)ma, **7. macerative** : yumuşatıcı, zayıflatıcı.

mach = Mach, *is. kıs.: M.* bir cismin hızının aynı ortamdaki ses hızına oranı. **mach number** *d.d. If a plane is flying at mach 2, it is flying twice the speed of sound.*

mach. = **1.** machine, **2.** machinery, **3.** machinist.

ma chère, *Fr.* azizem, (kadına/kıza hitap ederken) sevgilim. ***e.a.*** *- my dear.*

machete, *is., ç.* **-chetes** *Isp.* pala : Amerika'nın tropik bölgelerinde şeker kamışı kesmek, ormanda yol açmak için kullanılan geniş namlulu büyük bıçak.

Machiavellian, *sf.&is.* **1.** Makyavellivari, Makyavelli gibi, sinsi, hilekâr, **2.** Makyavelli'nin *The Prince* (1513) adlı eserinde açıkladığı yönetim şekline uygun, **3.** Makyavelli ilkeleri yanlısı (kimse), **4. ~ism = Machiavellism** : Makyavelcilik, sinsilik, hilekârlık, **5. ~ly** : Makyavellivari, Makyavelli tarzında, sinsice, hile ile.

machicolate, *gl.f.* **-lated, -lating** (kalede) mazgal açmak/yapmak, mazgallarla donatmak.

machicolation, *is. mim.* (kalede) mazgal : saldıran düşman üzerine kızgın yağ/eritilmiş kurşun dökmek için açılmış kale deliği.

machinate, *f.* **-ated, -ating 1.** fesat düzenlemek, dolap/entrika/dalavere çevirmek, düzenbazlık etmek, kurnazca tertiplemek/düzenlemek, **2. machinator** : fesatçı, dalavereci, fesat/dolap/entrika düzenleyen, düzenbaz. ***e.a.-1.*** *plot, scheme, contrive.*

machination, *is.* **1.** fesat düzenleme, dolap/entrika/dalavere çevirme, düzenbazlık etme, kurnazca tertip/düzen, **2.** *gen.* **~s** : fesat, dolap, entrika dalavere düzen(bazlık). ***e.a.- 2.*** *stratagem, plots, intrigue.*

machine, *is.&sf.&f.* **-chined, -chining 1.** makine. **sewing ~** : dikiş makinesi. **knitting ~** : örgü makinesi. **~ oil** : makine yağı. **~ knitting** : makine örgüsü. **~-made** : makine ile yapılmış. **~ age** : makine çağı, **2.** mekanizma, **3.** motorlu araç (otomobil, uçak vb.), **4.** *mek.* (a) hareketi/kuvveti ileten veya değiştiren herhangi bir düzen, mekanik düzen, makine, (b) **simple ~** *d.d.* basit makine: manivelâ, tekerlek ve dingil, makara, vida, kama ve eğik düzlem gibi basit mekanik düzen, (c) basit makinelerden oluşan sistem, **5.** örgüt, **6.** düşünmeden (makine gibi) hareket eden kimse/şey, **7.** *hkr.* politika çarkı, partizan siyasî kurum/düzen, bir şehrin/devletin partizan gayeler peşinde koşan parti teşkilâtı, **8.** kompleks bir yapının kuruluşu ve işleme düzeni. *the human ~.* **9.** (eski tiyatrolarda) tanrıların sahneye giriş/çıkışını sağlayan mekanizma, **10.** (makine ile) yapmak/imal etmek/hazırlamak/şekil vermek/düzeltmek. *The edge must be ~d down to 0.03 millimeters.* **11. machinability** : makinede işlenebilme, **12. machinal** : mekanik, makine gibi, **13. ~less** : makinesiz, **14. ~like** : makine gibi, makineye benzer, **15. ~ bolt** : makine cıvatası : 1/4 inç veya daha büyük çaplı, kare veya altıgen başlı cıvata ve somun, **16. gun** : makineli tüfek, mitralyöz, **17. ~ language** : (bilgisayar) makine dili : bilgisayarın doğrudan doğruya anlayabileceği harfler/rakamlar/işaretler ve kelimeler, **18. ~ pistol = burp gun** : otomatik tabanca, **19. ~ riffle** *bk.:* **automatic rifle. 20. ~ screw** : makine vidası : çapı 1/4 inçten küçük, tornavida

ile sıkıştırılan yarık tepeli vida, **21. ~ shop** : makine atelyesi, tornacı dükkânı, **22. ~ tool** : makineli tezgâh : torna, freze, plânya vb. gibi imalâtta kullanılan tezgâhlar, **23. ~ translation** : bilgisayar çevirisi, **24. ~ word** : bilgisayar kelimesi : bilgisayarın standart söz birimi olarak kabul ettiği belirli sayıda ikilden (= bit) oluşan birim.

machine-gun, *gl.f.* **-gunned, -gunning** makineli tüfekle vurmak/taramak/ateş etmek, makineli tüfek ateşine tutmak. **~ner** : makineli tüfek ateşine tutan.

machine-made, *sf.* fabrika işi, makine ile yapılmış.

machinery, *is.*, *ç.* **-eries** **1.** makineler, **2.** makine parçaları/aksamı, **3.** destanî şiirde doğaüstü/insanüstü unsurlar, **4.** mekanizma. *the ~ of government.* **5.** bir sonuca varmak için başvurulan araçlar.

machinist, *is.* **1.** makinist, makine operatörü/işleticisi, **2.** makine imalâtçısı/tamircisi, **3.** *ABD- den.* gemi makine subayı.

machine-wash, *f.* makine ile (çamaşır vb.) yıkamak. **~able** : makinede yıkanabilir.

machismo, *is. İsp.* erkeklik, erkek hâkimiyeti. ***e.a.*** *- maleness, virility*

Machmeter, *is. hv.* makölçer, makometre : ses hızı cinsinden uçağın hızını ölçen alet.

mach number, *bk.:* **mach.**

macho, *sf.&is.*, *ç.* **-chos** (Meksika İspanyolcası) erkek/yiğit/kuvvetli (adam). ***e.a.*** *- virile, strong, manly.*

machree, *is. Ir.* sevgili(m). **Mother ~** : Sevgili annem. ***e.a.*** *- dear, my heart, my love.*

-machy, *son ek* "mücadele, münazaa, savaş". *ör.: logomachy, theomachy.*

mackerel, *is.*, *ç.* **-el/-els** **1.** *zool.* uskumru *(Scomber scombrus),* **2. chub ~ = Spanish ~** : kolyoz *(Scomber colias),* **3. horse ~** : istavrit *(Trachurus), orkinos (Thunnus thynnus),* **4. dried ~** : çiroz, **5. ~ shark** : canavar uskumru *(Lamnidae)* : Okyanuslarda yaşayan bir tür yırtıcı uskumru. **6. ~ sky** : (a) parça parça bulutlu gökyüzü, (b) sirokümülüs veya altokümülüs bulutları kümesi.

mackinaw, *is.* **1. ~ coat** *d.d.* kalın yün ceket, **2. ~ blanket** : kalın battaniye, Kızılderili battaniyesi, **3. ~ boat** : Kızılderili sandalı (tabanı düz, ucu sivri, bazan yelkenli olur).

mackintosh = macintosh, *is.* **1.** yağmurluk, **2.** kauçuk kaplı ince kumaş, **3. ~ed** : yağmurluklu.

mackle = macule, *is.&f.* **-led, -ling** **1.** leke, benek, bulanıklık, basılmış bir yazının (üst üste basma vb. nedeniyle) bulanık görünmesi, **2.** (baskı esnasında) bulan(dır)mak, lekele(n)mek, bulanık bas(ıl)mak. ***e.a.*** *- blur.*

macle, *is.* ikiz kristal : aynı cinsten birleşmiş çift kristal.

macramé = macramé lace, *is. T.* makrame, düğümlü örgü : düğümler atılmış süslü kordon/sicim (Türkçe *mahrama* kelimesinden alınmış olup yüz havlusu kenarındaki düğümlere benzer örgü demektir).

macro- = macr-, *ön ek* "iri, büyük, büyümüş, fazla gelişmiş, muazzam, uzun, aşırı". *ör.: macrocosm, macrograph, macroscopic. bk.:* **micro-.**

macrobiotic, *sf.* **1.** uzun ömür veren/sağlayan, hayatı uzatan (hububat, sebze vb.). *a ~ diet.* **2.** ömrü uzatan besinlere ait, bu besinleri temin eden. *~ cooking. a ~ restaurant.* **3.** uzun ömürlü, **4. ~ally** : ömrü uzatacak şekilde. ***e.a.*** *- 3. long-lived.*

macrobiotics, *is.* ömrü uzatma sanatı (özellikle sebze ile beslenerek).

macrocephalic = macrocephalous, *sf.* koca kafalı, büyük beyinli.

macrocephalus, *is.*, *ç.* **-li** **1.** koca kafalı, kafatası büyük kimse, **2.** iri kafatası.

macrocephaly, *is.* koca kafalılık, büyük başlılık, iri beyinlilik.

macroclimate, *is.* genel iklim : bir kıt' anın/bir ülkenin/geniş bir bölgenin iklimi. **macroclimatic** : genel iklim+.

macrocosm, *is.* **1.** evren, kâinat, âlem. *bk.:* **microcosm. 2.** karmaşık yapı/bünye, büyük bir sistemi oluşturan öğelerin tümü. *the ~ of war.* **3.** büyütülmüş model, **4. ~ic** : evrensel, **5. ~ically** : evrensel olarak, geniş ölçüde.

macrocyst, *is.* **1.** *patol.* iri ur, **2.** *bot.* (bazı yosunlarda) iri eşey göze.

macrocyte, *is.* **1.** *patol.* iri göze, iri alyuvar : anormal irileşmiş alyuvar, **2. macrocytic** : iri gözesel, iri alyuvarlı, **3. macrocytic anemia** : iri alyuvarlı kansızlık : alyuvarların irileşmesi şeklinde beliren kansızlık.

macrodont, *sf.* iri dişli, kazma dişli.

macroeconomic, *sf.* genel ekonomi+.

macroeconomics, *is.* genel ekonomi : ekonomiyi bütünüyle ve kapsamlı olarak inceleyen ekonomi bilimi.

macroevolution, *is. biy.* evrenevrim : bütün sınıf ve türleri kapsayan evrim. **~ary** : evren evrimsel.

macrogamete, *is. biy.* iri eşey göze.

macrograph, *is.* dev resim, tam boy resim : bir cismi doğal boyutlarıyla veya büyütülmüş olarak gösteren resim. **~ic** : dev resimle.

macromolecule = macromole, *is. kim.* dev molekül : protein, kauçuk, eşizler vb. gibi yüzlerce/binlercc atomdan oluşan molekül. **macromolecular** : dev moleküllü.

macron, *is.* uzatma işareti : sesli harfin uzun okunması için üzerine konulan (-) işareti.

macronutrient, *is.* iri besin : bitkilerin gelişmesi için çok miktarda gerekli olan madde (karbon gibi)

macrophage, *is. anat.* iri yutar gözc. **macrophagic** : iri yutar gözesel.

macropodian, *sf.&is.* uzun bacaklı : arka ayakları uzun keseli hayvan (kanguru vb.).

macropterous, *sf.* uzun kanatlı, uzun yüzgeçli.

macroscale, *is.* geniş ölçü. *study of atmospheric motions on a ~.*

macroscopic(al), *sf.* gözle görülür, çıplak gözle görülebilen, iri, büyük. **macroscopically** : gözlc görülebilecek tarzda.

macrostructure, *is.* dış yapı : maden, toprak vb. nin çıplak gözle görülebilen dış yapısı.

macruran, *sf.&is.* karınlı, karın kısmı gelişmiş (kabuklu hayvan) : ıstakoz, yengeç, karides vb. gibi. **macrural, macruroid, macruroud** *d.d.*

macula, *is., ç.* **-lae/-las** **1.** benek, leke, nokta, ben, güneş lekesi, **2.** renk, yapı vb. bakımından çevresinden farklı küçük anatomik yapı, **3. macular** : benek+, benekli, lekeli, benli. ***e.a.-1.*** *blotch, spot, macule.*

macula lutea, *is., ç.* **maculae luteae** sarı benek : gözün retina merkezine yakın olup en keskin görüşü sağlayan sarımtrak küçük alan. **yellow spot** *d.d.*

maculate, *sf.&gl.f.* **-lated, -lating** **1.** lekelemek, **2.** kirletmek, **3.** benekli, **4.** lekeli, kirli, pis, kirlenmiş. ***e.a.- 1.*** *stain, 2. sully, pollute, 3. blotched, spotted, 4. sully, pollute.*

maculation, *is.* **1.** lekeleme, kirletme, **2.** leke, benek(lilik), kir(lilik), **3.** (hayvanlara konulan) işaret, marka, **4.** *bk.:* **defilement.**

macule, *is.&f.* **-uled, -uling** **1.** benek, leke, bulanıklık, **2.** *bk.:* **mackle.**

mad[1], *sf.* **madder, maddest** **1.** deli, divane. **to go ~** : delirmek, aklını kaçırmak. *She went ~ after the death of her son.* **2.** çılgın, çıldırmış. **drive s.o. ~** : çıldırtmak, çılgına çevirmek, **3.** (hayvanlar hakkında) (a) vahşî, kudurmuş. *~ bull.* (b) kuduz. *a ~ dog.* **4.** çok kızmış, çılgına dönmüş, kendinden geçmiş, dengesini kaybetmiş. **to be ~ at/with s.o. = to get ~ at/with s.o.** : birine kızmak/hiddetlenmek. **Don't be/get ~ at/with me** : Bana kızma. *Mother gets ~ with me for coming home late.* **make s.o. ~** : birisini kızdırmak/öfkelendirmek. **hopping ~** *ABD- k.d.* çok kızmış, köpürmüş, tepesi atmış, **5.** akılsız, deli, sonunu düşünmeyen, tedbirsiz, basiretsiz. **You ~ girl, going out with no coat on a cold day!** Seni akılsız kız seni! Hiç bu soğukta paltosuz dışarı çıkılır mı? **6.** tutkun, meftun, çok düşkün, müptelâ. **~ about** : fazla istekli, can atan. **~ about/on football** : futbol delisi. **~ for revenge** : intikama susamış, **7.** çok neşeli/sevinçli, sevinçten çılgına dönmüş, **8. like ~** *argo* çılgınca, çılgın/deli gibi, deli(cesine), alelâcele, düşüncesizce. *They ran like ~ to catch the moving bus.* **9. ~ as a hatter = ~ as a march hare = raving ~** : zırdeli, kaçık, sapık, **10. maddish** : deli gibi, delice, yarı deli, delişmen. ***e.a.- 1.*** *insane, lunatic, maniacal, crazed, crazy, 2. furious, exasperated, raging, irate, enraged, angry, irritated, 3. (a) wild, (b) rabid, 4. frenzied, frantic, 5. imprudent, irrational, ill-advised, dangerous, perilous, 6. fond, infatuated, 7. hilarious, 8. frantically, 9. deranged, batty, crazy. k.a.-5. sensible, practical, sound, safe. **NOT:*** *Hiddetli, çok öfkeli* anlamında **MAD** sıfatının kullanılması pek doğru sayılmaz, bu anlamda "**irritated, angry, annoyed**" gibi sıfatlar tercih edilmelidir. Mamafih, pek çok kimse bilhassa konuşma dilinde **mad** sıfatını bu anlamda kullanırlar. **Don't make/drive me mad** : Beni kızdırma. (Bunun yerine ***Don't make me angry*** veya ***Don't irritate me!*** demek yeğdir.)

mad[2], *f.* **madded, madding** *esk.* delirmek, çıldırmak, aklını kaçırmak, delice davranmak, delilik yapmak. ***e.a.-*** *madden.*

mad[3], *is. k.d.* **1.** delilik, **2.** öfke, hiddet, kızgınlık, tehevvür.

Madagascan, *is.&sf.* Madagaskar+, Madagaskarlı.

Madagascar, *is.* Madagaskar adası.

madam, *is., ç.* **madams/mesdames 1.** hanım(efendi), madam: kadınlara hitapta kullanılan kibar deyim, **2.** Sayın Bayan, muhterem ... ‡Hanımefendi : makam ve mevki sahibi kadınların unvanlarının başına eklenir : **Madam Chairman** : Sayın Bayan Başkan. **Madam President** : Sayın Cumhurbaşkanı (kadın), **3.** genelevci kadın, genelev işleten kadın, **4.** ev hanımı, eş, zevce. ***e.a.- 1&2.*** *lady,* ***4.*** *wife .*

madame, *is. Fr.* **1.** *ç. :* **mesdames** bayan, hanım(efendi) : İngilizce konuşmayan evli bayanların isimlerinin başına getirilir, **3.** *ç.* **madames** *bk.:* **madam** (3)

mad-brained, *sf.* akılsız, düşüncesiz, deli, kafadan çatlak. ***e.a.-*** *hotheaded, rash.*

madcap, *sf.&is.* delişmen, düşüncesiz, akılsız, saçma, deli(ce), zıpır, delifişek, ele avuca sığmaz (kimse). *Your ~ plans to go mountain climbing in the middle of winter frighten me.*

madden, *f.* **1.** delir(t)mek, çıldır(t)mak, aklını kaçırmak, **2.** kızdırmak, öfkelendirmek, sinirlendirmek, çileden çıkarmak, can sıkmak. ***e.a.-1.*** *rage, craze,* ***2.*** *infuriate, provoke, anger, exasperate, irritate, vex, annoy, inflame.* ***k.a.-2.*** *calm, mollify.*

maddening, *sf.* **1.** deli eden/edici, çıldırtıcı, delirtici, **2.** sinirlendirici, öfkelendirici, çileden çıkaran, can sıkıcı. **~ delays** : can sıkıcı gecikmeler, **3.** çok ıstırap veren, dayanılmaz. *The pain was ~ and she couldn't sleep.* **4. ~ly** : çıldırtıcasına, deli edercesine, can sıkacak/sinirlendirecek şekilde, **5. ~ness** : çıldırtıcılık, sinirlendiricilik, can sıkıcılık. ***e.a.- 1.*** *infuriating exasperating, irritating, annoying.*

madder, *sf.&is.* **1.** daha deli. *bk.:* **mad**[1], **2.** *bot.* kızıl kök, boya kökü *(Rubia tinctorum) :* küçük sarımtrak çiçekler açan Avrupa bitkisi, **3.** kök boyası, kızıl boya kızıl kök bitkisinin kökünden çıkarılan parlak kırmızı boya, **4.** bu bitkinin kökü, kızıl kök, **5. ~ lake = ~ rose = ~ pink** : kızıl mor renk.

maddest, *sf.* en deli, zırdeli. *bk.:* **mad**[1].

madding, *sf.* **1.** deli, akılsız, çılgın, delice/akılsızca/çılgınca davranan, **2.** zıvanadan çıkmış, çok hiddetlenmiş, köpürmüş, **3.** çıldırtıcı, delirtici, çileden çıkaran, can sıkıcı, sinirlendirici, **4. ~ crowd** : gürültülü kalabalık, büyük şehrin velvelesi. ***e.a.-1.*** *frenzied, delirious, raging,* ***3.*** *maddening.*

made, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **make** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** yapılmış, imal edilmiş, mamul. **~ in Turkey** : Türkiye'de yapılmış. **handmade** : elde yapılmış, el işi. **loosely ~** : bol yapılmış, gevşek örülmüş (elbise vb.). **well ~** : biçimli, iyi yapılı **2.** yapay, sun'î, yapma, **3.** uydurma, icat edilmiş. *a ~ excuse.* **4.** geleceği güvenli, istikbali güvence altına alınmış, müemmen, işi yolunda. *a ~ man. When you win the jackpot, you're ~.* **5.** oluşmuş, müteşekkil. *Clouds are ~ up of little drops of water.* **6.** elverişli, uygun, müsait. *a night ~ for love.* **7. to have (got) it ~** : (a) *ABD- argo* sonuçtan /başarıdan emin olmak, son derece uygun olmak, (b) ısmarlamak, ısmarlama yaptırmak. ***e.a.- 3.*** *invented, fictitious, made-up,* ***5.*** *formed,* ***6.*** *suitable.*

mademoiselle, *is., ç.* **mademoiselles/mesdemoiselles** *Fr.* madmazel, küçük hanım/bayan : İngiliz veya Amerikalı olmayan evlenmemiş kadınlara kibarca hitapta kullanılır. *kıs.:* **Mlle.** *How are you, ~ ?*

made-to-order, *sf.* **1.** ısmarlama. *bk.:* **ready-to-wear**. **2.** tam uygun, yerinde, münasip, yakışır, yaraşır, elverişli, tıpatıp uygun.

made-up, *sf.* **1.** uydurma, düzmece, asılsız, yalan, **2.** makyajlı, fazlaca süslü, sun'î, **3.** yapılıp bitmiş, mamul, tamamlanmış, hazır. *a~ sample.* **4.** (para/zaman/iş vb.) tazmin edilmiş, zararı/karşılığı ödenmiş, **5.** kararlı, değişmez, sabit, (bildiğinden) şaşmaz. *an audience with stubbornly ~ minds.* ***e.a.-1.*** *concocted, invented, fictitious,* ***3.*** *finished, complete,* ***5.*** *decided.*

madhouse, *is., ç.* **-houses 1.** tımarhane, **2.** gürültülü/velveleli karmakarışık ve intizamsız yer.

madly, *zf.* **1.** delice(sine), çılgınca(sına), çıldırasıya, kudurmuşça(sına), deli/kudurmuş/çıldırmış gibi. **to be/fall ~ in love** : çılgınca âşık olmak, çıldırasıya sevmek, **2.** öfke ile, vahşiyane. *He rushed ~ out of the room.* **3.** saçma sapan, mantıksızca, akılsızca, **4.** *k.d.* son derece, ziyadesiyle. *It's ~ exciting.* ***e.a.- 1.*** *insanely, wildly,* ***2.*** *furiously,* ***3.*** *foolishly.*

madman, *is., ç.* **-men** deli/kaçık/divane/akılsız kimse. *He drives like a ~; I'm sure he'll have an accident one day.* ***e.a.*** *- lunatic, maniac.*

mad money, *is. argo* yedek para : bir kadın veya kızın darda kalınca harcamak için yanında bulundurduğu az miktarda para.

madness, *is.* **1.** delilik, divanelik, çılgınlık, **2.** kuduz, **3.** saçma(lık), akılsızlık, mantıksızlık. *It is sheer ~ to speak as you do.* **4.** öfke, kızgınlık, tehevvür, kudurma, **5.** aşırı tutku/iptilâ. ***e.a.*** *-**1.** insanity, **2.** rabies, **3.** folly, **4.** frenzy, rage.*

Madonna, *is.* **1.**Meryem ana, Hazreti Meryem, **2.** Meryem ana resmi/heykeli, **3.** *k.h.* (eski İtalyancada) hanım(efendi).

Madonna lilly, *is.* beyaz zambak *(Lilium candidum).*

madras, *is.* **1.** ince çizgili pamuklu kumaş (gömlek, entari vb. yapılır), **2.** desenli perdelik tül, **3.** parlak renkli büyük baş örtüsü/sarık vb.

madre, *is., ç.* **-dres** *İsp.* anne. ***e.a.*** *- mother.*

madrepore, *is.* delikli mercan *(Madreporaria) :* sıcak denizlerde mercan adaları oluşturur. **madreporian = madreporic = madreporitic** : delikli mercan gibi.

madrigal, *is.* **1.** *müz.* madrigal : XVI-XVIII. yy.larda çoğunlukla çalgısız olarak dört, altı sesle okunan şarkı, **2.** kısa lirik pastoral veya âşıkane şiir, **3.** şarkı, genellikle koro şarkısı, **4. ~esque = ~ian** : madrigal şeklinde, **5. ~ist** : madrigal şarkıcısı/şairi.

madrilène, *is.* (dondurulmuş) domatesli et suyu.

Madrilenian, *sf.&is.* Madritli, Madrit+.

madroño, *is., ç.* **-ños** *İsp. bot.* madra ağacı *(Arbutus Menziesii) :* KB Amerika'da yetişen parlak oval yapraklı, beyaz çiçekli, odunu sert, fakat kabuğu yumuşak bir ağaç. Yaprağını dökmez, sarı renkli meyvesi yenir. **madroña, madrone** *d.d.*

mad staggers, *vet. patol. bk.:* **stagger** (5).

maduro, *sf.&is.* sert ve koyu renkli (puro).

madwoman, *is., ç.* **-women** deli kadın.

madwort, *is. bot.* deli otu *(Alyssum saxatille),* **2.** (bir tür) hodam *(Asperugo procumbens).*

mae, *sf.&is.&zf. İsk. bk.:* **more.**

Maeander, *is.* Menderes (eski adı).

Maecenas, *is.* **1.** şair *Vergil* ile *Horace'*ın hâmisi eski Roma devlet adamı, **2.** hâmi, koruyucu, özellikle edebiyat ve sanat hâmisi.

maelstrom, *is.* **1.** girdap, karşı konulmaz ve tehlikeli kuvvet/güç. *the ~ of passion.* **2.** burgaç, su girdabı, **3.** *b.h.* Norveç'in KB kıyısındaki büyük burgaç.

maenad, *is.* **1.** şarap tanrısı Baküs'ün buyruğundaki peri, **2.** heyecanla kendinden geçmiş kadın, **3. ~ic** : heyecanla kendinden geçmiş, mest olmuş, **4. ~ically** : kendinden geçerek, mest olarak, **5. ~ism** : içki âlemi yapma, mest olma. ***e.a.*** *- **1.** bacchante.*

maestoso, *sf.&zf. müz.* şahane, görkemli, muhteşem. ***e.a.*** *- majestic(ally), stately.*

maestro, *is., ç.* **-tros** *It.* **maestri** üstat, maestro, orkestra şefi.

Mae West, *is.* cankurtaran yeleği, II. Dünya Savaşında denize inen havacıların kullandığı şişirilebilen yelek.

maffick, *f.* gürültülü şenlik yapmak. *The reaction to better news caused a ~ing such as has rarely been seen.*

Mafia = Maffia, *is. It.* **1.** *ABD* mafya, gizli çete, Sicilya ve İtalyan asıllı cinayet örgütü, **2.** (Sicilya'da) (a) yasa düşmanlığı, (b) yasa düşmanı/asi örgüt.

Mafioso, *is., ç.* **-si** tanınmış mafya üyesi, çetebaşı.

ma foi, *Fr.* Vallahi, cidden, gerçekten, imanım hakkı için. ***e.a.*** *- my word! really!*

mag, *is. k.d. bk.:* **magazine.**

mag. = **1.** magazine, **2.** magnetism, **3.** magnitude.

magazine, *is.* **1.** dergi, mecmua, **2.** depo, barut/cephane deposu, **3.** (askerî) silâh/erzak deposu, **4.** fişeklik, (silâhta) fişek hazinesi, **5.** *foto.* filim yuvası/makarası, kartuş. ***e.a.*** *- **5.** cartridge.*

magdalen, *is.* **1.** tövbekâr fahişe, **2.** fahişeleri ıslah evi.

Magdalenian, *sf.* Yontma Taş Devrine ait.

mage, *is. esk.* büyücü, sihirbaz. ***e.a.*** *- magician.*

Magellan, *is.* **1. Strait of ~** : Macellan Boğazı, **2. ~ic cloud** *astr.* Macellan bulutu : Güney Yarım Küresinde Samanyolunun iki bağımsız yıldızı çevresindeki uzay bulutu.

magenta, *is.* **1.** *bk.:* **fuchsin**, **2.** mor, kızılımsı mor renk.

maggot, *is.* **1.** sürfe, kurtçuk, sinek ve bazı böceklerin sürfesi, özellikle çürüyen madde üzerinde gelişen kurtçuk. **wood-boring ~** : ağaç kurdu, **2.** *esk.* delice arzu/merak/sevda, garip tutku. **have a ~ in one's head** : saçma/delice arzulara kapılmak, ham hayaller peşinde koşmak, **3. maggoty** : (a) kurtlu, (a) delice arzulara kapılmış. *e.a.-2. whim, 3. (b) freakish.*

Maghrib, *is.* Mağrip : Cezayir, Tunus ve Fas'ın eski adı.

Magi, *is., ç.* **-gus 1.** doğuda gördükleri yıldız aracılığı ile yeni doğmuş olan Hz. İsa'yı ziyarete gelen üç müneccim, **2.** eski Medya ve İran'da ruhban sınıfı, Mecusîler. (Doğaüstü güce sahip oldukları söylenir.)

Magian, *sf.* **1.** Mecusî, **2. ~ism** :Mecusîlik.

magic, *is.* **1.** büyü, sihir, afsun. **black ~** : büyü. **white ~** : iyi niyetle yapılan büyü, **2.** büyücülük, sihirbazlık. *Some people believe in ~* . **3.** büyülenme, **4.** büyüleme, teshir etme, büyüleyici etki. *the ~ of his voice.* **5.** tutku, dayanılmaz/karşı konulmaz etki, **6.** hokkabazlık, gözbağcılık, **7. like ~** : mucize gibi, birdenbire, ansızın. **as if by ~** : mucize kabilinden, umulmadık şekilde. *e.a.-1-4. enchantment, necromancy, sorcery, witchcraft, woodoo, divination, 6. legerdemain, conjuring, 7. instantly.*

magic(al), *sf.* **1.** büyüleyici, teshir edici, füsunkâr, efsunkâr. **~ beauty** : büyüleyici güzellik. **have a ~ effect** : büyü tesiri yapmak, **2.** büyü/sihir gibi, **3.** büyülü, sihirli. **~ mirror** : sihirli ayna. **~ wand** : sihirli değnek, **4.** büyücülükte/sihirbazlıkta kullanılan, büyü/sihir ile ilgili, **5. magically** : sihirli/büyülü bir şekilde, büyü/sihir gibi, mucize kabilinden.

magician, *is.* büyücü, sihirbaz, gözbağcı, hokkabaz, afsuncu, afsun/büyü yapan .

magic lantern, *is. esk.* projektör.

magic number, *is.* sihirli sayı : son derece kararlı bir çekin'in *(nuclide)* ılıncık (nötron) sayısı.

magic square, *is.* sihirli kare : eşit karelere bölünmüş ve her bölmesine, satırlar/sütünlar/köşegenler boyunca toplamları aynı olan sayılar yazılı kare.

magisterial, *sf.* **1.** mütehakkim, hâkimane, amirane, **2.** yetkili, salâhiyetli, **3.** yargıca/hâkime ait, **4.** tumturaklı, **5. ~ly** : mütehakkimane, hâkimane, amirane, diktatörce, **6. ~ness** : tahakküm, amirlik taslama. *e.a.-1. imperious, domineering, dictatorial, 2. authoritative, weighty.*

magistery, *is., ç.* **-teries 1.** feylesof taşı vb. gibi alşimistlerce maddeyi değiştirebilme veya hastalıkları iyileştirme özelliği olduğuna inanılan madde, **2.** *bk.:* **mastership.**

magistracy, *is., ç.* **-cies 1.** sorgu yargıçlığı, sulh hâkimliği (makamı, görevi), **2.** yargıçlar kurulu, **3.** sorgu yargıcının yetki belgesi. **magistrature** *d.d.*

magistral, *sf.* **1.** *ecz.* (hazır olmayıp) reçeteye göre yapılan (ilâç). *bk.:* **officinal**, **2.** temel, esas, ana (istihkâm), **3.** *az kul. bk.:* **magisterial**, **4. ~ity** *bk.:* **magisterialness**, **5. ~ly = magistratically** *bk.:* **magisterially.**

magistrate, *is.* **1.** amir, yetkili memur, **2.** sorgu yargıcı, sulh hâkimi, **3. magistratical** : sorgu yargıçlığı+.

magma, *is., ç.* **-mas/-mata 1.** çökelti, balçık, ince organik/madensel maddelerin hamur gibi yumuşak karışımı, **2.** *jeol.* magma, yer altındaki ergimiş kütle, **3.** *ecz.* hamur, macun, lâpa, katı ve sıvı karışımı yumuşak madde, **4. ~tic** : çökeltili, hamur/balçık/lâpa şeklinde.

magn-, *ön ek bk.:* **magni-.**

Magna Carta = Magna Charta, *is.* **1.** Büyük Berat : 15.6.1215'te İngiliz Kralı John'a zorla imzalatılan hürriyet beyannamesi, **2.** anayasa, insan hakları yasası, temel hak ve hürriyetleri güvenlik altına alan herhangi yasa.

magna cum laude, *Lât.* ikinci(likle), iftihar listesinde ikinci : diploma derecesi olarak kullanılır. *He graduated ~ ~ ~. bk.:* ***summa cum laude*** (birinci), ***cum laude*** (üçüncü).

magnalium, *is.* magnezyum-alüminyum alaşımı.

magnanimity, *is., ç. (2. için)* **-ties 1.** gönül yüceliği, yüce/ulu gönüllülük, âlicenaplık, cömertlik, **2.** cömert/âlicenap/yüce gönüllü hareket/davranış.

magnanimous, *sf.* **1.** gönlü yüce, yüce/ulu gönüllü, âlicenap, cömert, deryadil. *Only a truly ~ man could forgive such an insult.* **2.** asil (tabiatlı/ruhlu), yüce soylu. *Even his enemies consi-*

dered him ~. **3. ~ly** : cömertçe, âlicenaplıkla, **4. ~ness** : cömertlik, âlicenaplık. ***e.a.-1.*** *forgiving, generous, largehearted, charitable, beneficient, philanthropic, altruistic.* ***k.a.-1.*** *unforgiving, vindictive, resentful, selfish, parsimonious, miserly.*

magnate, *is.* **1.** büyük adam, kodaman, nüfuzlu/meşhur kimse, eşraf, ileri gelen(ler), patron, sermayedar. *an industrial/territorial ~.* **2.** büyük mevki/rütbe sahibi kimse, **3.** (eskiden Polonya'da/Macaristan'da) senato üyesi, **4. ~ship** : kodamanlık, eşraflık, patronluk, sermayedarlık.

magnesia, *is.* **1.** magnezya, magnezyum oksit : MgO. Hekimlikte müleyyin ve asit giderici olarak kullanılan tatsız beyaz toz. *bk.:* **milk of magnesia, 2. ~l = ~n** : magnezyalı, magnezya+, **3. magnesic** : magnezyumlu.

Magnesia, *is.* Manisa'nın eski adı.

magnesite, *is.* manyezit, doğal magnezyum karbonat : MgCO3. Beyaz kütleler hâlinde bulunur.

magnesium, *is. kim.* magnezyum : gümüş beyazı renginde, hafif, dövülgen, parlak bir ışıkla yanan maden. Simgesi: **Mg**, atom ağ. 24.312, atom nu. 12, özgül ağ. 1.74 (20°C'de). Ayna, hassas aletler, işaret fişeği vb. yapmakta kullanılır. **~ light** : magnezyum ışığı, magnezyumun yanmasından meydana gelen parlak ışık.

magnesium arsenate, *is. kim.* magnezyum arsenat : Mg3(AsO4)2.nH2O. Haşerat öldürmede kullanılır.

magnesium carbonate, *is. kim.* magnezyum karbonat : MgCO3. Beyaz kristalli tuz.

magnesium chloride, *is. kim.* magnezyum klorür : MgCl2.

magnesium hydroxide, *is. kim.* magnezyum hidroksit : Mg(OH)2. Müleyyin ve asit giderici beyaz toz.

magnesium oxide, *is. kim. bk.:* magnesia

magnesium sulfate, *is. kim.* magnezyum sülfat, İngiliz tuzu : MgSO4. Hekimlikte, deri ve dokuma sanayiinde kullanılan beyaz toz.*bk.:* **Epsom salt.**

magnesium trisilicate, *is. kim.* magnezyum trisilikat : 2MgO. 3SiO2.nH2O. Eczacılıkta asit giderici, sanayide koku/renk giderici olarak kullanılan beyaz toz.

magnet, *is.* **1.** mıknatıs, **2.** çekici şey/kimse.

magnet-/magneto-, *ön ek* **1.** manyetik kuvvet. *ör.: magnetometer*, **2.** mıknatıssal, mıknatısî, manyetik (kuvvet). *ör.: magnetoelectric, magneton,* **3.** manyetoelektrik. *ör.: magnetogenerator.*

magnetic, *sf.&is.* **1.** mıknatıssal, mıknatısî, manyetik, **2.** mıknatıs özelliği gösteren, **3.** mıknatıslanabilen, mıknatısla çekilebilen, **4.** yerin manyetik alanına ait, **5.** çekici, cazip. *a ~ personality.* **6.** pusula ile ölçülen, **7.** mıknatıs, manyetik madde, **8. ~ally** : mıknatıssal olarak, **9. ~ coil** : mıknatıs bobini, **10. ~ core** : mıknatıs çekirdeği, **11. ~ circuit** : mıknatıssal çevrim, manyetik devre, **12. ~ course** : mıknatıssal rota : mahallî manyetik meridyene göre belirlenen rota, **13. ~ declination** : mıknatıssal sapma, **14. ~ dip** : mıknatıssal eğim, **15. ~ drum** : mıknatıslı davul, bilgisayarda mıknatıssal yüzeyine bilgilerin kaydedildiği dönen silindir, **16. ~ equator** *bk.:* **aclinic line, 17. ~ field** : mıknatıssal alan, **18. ~ flux** : mıknatıssal akı, **19. ~ head** : mıknatıssal kafa, manyetik ses kaydına veya seslendirmeye yarayan elektromanyet, **20. ~ induction** : mıknatıssal irkilim, manyetik endükleme, **21. ~ needle** : mıknatıs iğnesi/ibresi, **22. ~ moment** : mıknatıssal döngü, **23. ~ north** : mıknatıssal kuzey, pusula ibresinin gösterdiği kuzey, **24. ~ permeability** : mıknatıssal geçirgenlik, **25. ~ polarization** : mıknatıssal ucaylanım, **26. ~ pole** : mıknatıssal ucay, **27. ~ recording** : manyetik kayıt, ses, TV programı veya (bilgisayara) bilgi vb. nin mıknatıssal yöntemle şerit, tel veya disk üzerine kaydedilmesi, **28. ~ storm** : manyetik fırtına, güneş lekeleri ve güneşin fırlattığı yüklü parçacıklar sebebiyle yer mıknatıssal alanında vuku bulan anî değişmeler, **29. ~ tape** : mıknatıssal kuşak, manyetik şerit, teyp bandı : ses vb. kaydı için bir/iki yüzü demir oksit tozu ihtiva eden madde ile kaplı şerit. Sadece **tape** *d.d.* **30. ~ variation** *bk.:* **~ declination.**

magnetics, *is.* mıknatıs bilimi, fiziğin mıknatısları ve mıknatıssal olayları inceleyen bölümü.

magnetise/magnetisation/magnetiser, *Brit. bk.:***magnetize/magnetization/magnetizer.**

magnetism, *is.* **1.** mıknatıslık, mıknatısiyet, manyetizma : demir vb. gibi maddelerin birbirini çekme özelliği, **2.** *bk.:* **magnetics, 3.** bir mıknatısın mıknatıssal döngüsü/manyetik momenti, **4.** çekicilik, cazibe, **5.** *esk.* hipnotizma.

magnetite, *is.* manyetit, siyah demir oksit : Fe3O4. mıknatıs özelliği gösteren demir cevheri.

magnetizability, *is.* mıknatıslanabilme.

magnetizable, *sf.* mıknatıslanabilir.

magnetization, *is.* mıknatıslanma.

magnetize, *gl.f.* **-ized, -izing** **1.** mıknatıslamak, **2.** çekmek, cazbetmek, meftun etmek, etkisi/nüfuzu altında bırakmak, **3.** *esk. bk.:* **mesmerize**, **4. magnetizing force** : mıknatıslayan kuvvet.

magnetizer, *is.* mıknatıslayan, mıknatıslayıcı .

magneto, *is., ç.* **-tos** *elekt.* manyeto, döneci (armatürü) daimî mıknatıs kutupları arasında dönerek elektrik akımı üreten makine. **magneto-electric generator**'un kısaltılmış şekli. **magnetodynamo, magnetogenerator** *d.d.*

magneto-, *ön ek* "mıknatıslı, mıknatısî, mıknatısla ilgili/meydana gelen". **magnetic, magnetism** kelimelerinin eklemelerde aldığı şekil.

magnetochemistry, *is.* mıknatıs kimyası : mıknatıssal ve kimyasal olayların karşılıklı etkisini inceleyen bilim. **magnetochemical** : mıknatıskimyasal.

magnetoelectricity, *is.* **1.** endüklenmiş elektrik, endükleme/endüksiyon ile üretilen elektrik, **2.** mıknatıssal elektrik : mıknatıssal etki ile üretilen elektriği inceleyen bilim.

magnetograph, *is.* kaydedici manyetometre.

magnetohydrodynamic, *sf. fiz.* **1.** mıknatıssal hidrodinamik+, **2. ~ally** : mıknatıssal hidrodinamikle, **3. ~s** : mıknatıssal hidrodinamik, manyetohidrodinamik : sıvı maden, iyonlaşmış gaz vb. gibi elektriği ileten sıvılara mıknatıssal alanın, elektriksel, ısısal ve hidrodinamik kuvvetlerin etkisini inceleyen bilim. **hydromagnetics** *d.d.*

magnetometer, *is.* mıknatısölçer, manyetometre : (özellikle yerin) mıknatıssal alan şiddetini ölçen alet. **magnetometric** : mıknatısölçümsel. **magnetometry** : mıknatıs ölçümü.

magnetomotive, *sf.* mıknatıssal yüksüren, mıknatıssal akıdan ileri gelen, mıknatıssal akı ile ilgili, mıknatıssal etki yaratan. **~ force** : mıknatıssal yüksüren kuvvet, manyetomotor kuvvet (= mıknatıssal direnç ile akı şiddetinin çarpımı).

magneton, *is. fiz.* mıknatın, manyeton : atom ve daha küçük zerrelerin mıknatıssal döngüsünü ölçmekte kullanılan birim.

magneto-optics, *is.* mıknatıssal ışık bilgisi : mıknatıssal alanın ışık üzerine etkisini inceleyen bilim.

magnetoresistance, *is.* mıknatıssal ekdirenç : elektrik direncinin mıknatıssal alan yönüne bağlı olarak değişmesi.

magnetoscope, *is.* mıknatıssal alan göstergesi, manyetoskop : mıknatıssal alanın varlığını gösteren alet.

magnetosphere, *is. fiz.* **1.** mıknatıssal kuşak, manyetosfer : takriben 40,000 mil yüksekliğe kadar yer küresini kuşatan ve yerin mıknatıssal alanı ile iyonlaşmış parçacıkların oluşturduğu kuşak, **2.** gezegen vb. gibi uzay cisimlerini kuşatan ve yerin mıknatıssal kuşağına benzeyen elektrikle yüklü parçacıklardan oluşmuş kuşak.

magnetostatic, *sf.* duruk mıknatıssal. **~s** : duruk mıknatıslık.

magnetostriction, *is. fiz.* mıknatıssal büzülüm : mıknatıssal alan içinde ferromanyetik cisimlerin hacim değiştirmesi. **magnetostrictive** : mıknatıs büzülümsel.

magnetron, *is. elekt.* magnetron : içindeki elektron demeti kuvvetli mıknatıssal alan etkisine maruz bırakılarak çok yüksek frekanslı titreşimler üreten diyod.

magni-, *ön ek* "büyük, muazzam, uzun."

magnifiable, *sf.* büyütülebilir.

magnific(al), *sf. esk. bk.:* **magnificient.**

Magnificat, *is.* **1.** Meryem Ana'nın Hamt ilâhisi, **2.** bu ilâhinin bestesi, **3.** övgü, methiye.

magnification, *is.* **1.** büyü(t)me, **2.** büyütme derecesi/kuvveti, **3.** büyütülmüş kopya/tıpkıbasım.

magnificence, *is.* **1.** görkem, ihtişam, ululuk, büyüklük, azamet, **2.** debdebe, şaşaa, tantana, alâyiş, gösteriş, lüks. ***e.a.-1.*** *splendor, grandeur, sumptuousness, pomp, majesty,* ***2.*** *luxury, luxuriousness, impressiveness.* ***k.a.-1&2.*** *squalor.*

magnificient, *sf.* **1.** görkemli, muhteşem, ihtişamlı, gösterişli, tantanalı, mutantan. *a ~ mosque/house. The queen was wearing a ~ silver dress.* **2.** harikulâde, enfes. *a ~ prose.* **3.** asil, soylu. *his ~ generosity.* **4.** *b.h.- (unvan olarak)* ulu, yüce, büyük, muhteşem, haşmetli, muazzam, **5. ~ly** : görkemli/muhteşem bir şekilde, ihtişamla, gösterişle, debdebe/tantana ile, haşmetle, azametle, harikulâde/enfes bir şekilde, **6. ~ness** : görkemlilik, ihtişam, gösteriş, tantana, debdebe, ululuk, yücelik, büyüklük, azamet, haşmet. ***e.a.- 1&2.*** *splendid, superb, gorgeous, exquisite, lavish, showy, luxurious, remarkable, 3. noble, sublime, 4. great, grand.* ***k.a.- 1&2.*** *modest, poor.*

magnifico, *is.*, *ç.* **-cos 1.** Venedik asilzadelerine verilen unvan, **2.** mevki/servet sahibi kimse, büyük adam, kodaman.

magnifier, *is.* **1.** büyüten/abartan kimse/şey, **2.** büyüteç, pertavsız. ***e.a.-2.*** *magnifying glass.*

magnify, *f.* **-fied, -fying 1.** (büyüteçle) büyütmek, büyük göstermek. **~ing glass** : büyüteç, pertavsız, **2.** genişletmek, tevsi etmek, **3.** abartmak, mübalâğa/izam etmek. *~ dangers. ~ one's sufferings. ~ an incident.* **4.** şiddetlendirmek, artırmak, fazlalaştırmak, **5.** *esk.* övmek, göklere çıkarmak, methetmek, ululamak, tebcil etmek. ***e.a.- 1.*** *increase, amplify, 2. enlarge, augment, 3. exaggerate, overstate, 4. intensify, dramatize, heighten, 5. extol, praise, exalt, glorify, laud.* ***k.a.- 1&2.*** *reduce, 3. minimize.*

magniloquent, *sf.* **1.** abartmalı, mübalâğalı, tumturaklı, tantanalı, şatafatlı, **2. magniloquence** : tumturaklı/abartmalı/şatafatlı söz/üslûp, **3. ~ly** : abartarak, mübalâğalı bir şekilde. ***e.a.-1.*** *bombastic, pompous, lofty, grandiloquent, rhetorical.*

magnitude, *is.* **1.** büyüklük, vüs'at, azamet, **2.** önem, ehemmiyet. *the ~ of the achievement.* **of the first ~** : son derece önemli, **3.** *mat.* boyut, mertebe, büyüklük derecesi, standart birimin katları olarak ifade edilen sayısal ölçü, **4.** ululuk, yücelik, (manevî) büyüklük, **5.** *astr.* (a) kadir, parlaklık, çıplak gözle görülen yıldızların parlaklık derecesi : en parlak yıldızınki 1, ancak görülebileninki 6 olup ardışık iki parlaklık derecesinin oranı 2.512'dir. **star of the first ~** : en parlak yıldız, birinci kadirden olan yıldız. (b) **absolute magnitude** *d.d.* saltık büyüklük : 10 parsek (3.26x10) ışık yılı uzaklıktaki bir yıldızın görünür büyüklüğü, **6. magnitudinous** : büyük, vâsi, geniş, önemli, vüs'atli. ***e.a.-1.*** *size, extent, greatness, 2. importance.*

magnolia, *is.* **1.** *bot.* manolya (ağacı) *(Magnolia grandiflora),* **2.** manolya (çiçeği), **3. ~ceous** : manolya+, manolya türünden/familyasından, **4. ~ State** : Mississipi (takma adı), **5. ~ warbler** *zool.* manolya kuşu *(Dendroica magnolia)* : K Amerika'ya özgü siyah ve sarı renkli ötücü kuş.

magnum, *is.* **1.** (şarap ve sert içki konulan) büyük şişe (1.4 l veya 50 ons hacminde), **2.** bu şişe dolusu (1.4 l), **3.** *anat.* bilek kemiklerinin en büyüğü, **4. ~ opus**: şaheser, bir yazarın/sanatçının en büyük yapıtı.

Magnus hitch, *is.* Magnus düğümü, yonca düğümünden bir ilmik fazlası olan düğüm.

magot, *is. bk.:* **Barbary ape.**

magpie, *is.* **1.** *zool.* saksağan *(Pica pica),* **2. yellow-billed ~** : Kaliforniya saksağanı *(Pica nuttalli)* (Bazan sadece **pie** denir), **3.** geveze, boşboğaz. ***e.a.- 3.*** *chatterbox.*

maguey, *is. İsp.* **1.** *bot.* sabır otu *(Agave cantala),* **2.** sabır otu elyafı.

Magus, *is.*, *ç.* **Magi 1.** (eski Met ve Perslerde) din adamı, **2.** Mecusî, **3.** sihirbaz, büyücü, münecccim. ***e.a.- 3.*** *wizard, sorcerer, magician, astrologer.*

Magyar, *sf. &is.* **1.** Macar, **2.** Macarca. ***e.a.-*** *Hungarian.*

Magyarorszag, *is.* Macaristan (Macarca). ***e.a.-*** *Hungary.*

Mahabharata(m) = Mahabharatum, *is.* Hint destanı : Hindistan'daki Pandava ve Kaurava hanedanları arasındaki savaşları anlatan Sanskritçe destan.

maharaja(h), *is.* mihrace : Hindistan'da devlet başkanı prenslere verilen unvan, raja'dan üstün paye.

maharanee = maharani, *is. Hint.* **1.** mihracenin eşi, **2.** Hint prensesi.

maharishi, *is.* (Hindistan'da) derviş.

mahatma, *is.* **1.** *Hint.* evliya, ulu kişi, yüce manevî mertebeye erişmiş kimse, **2.** daha yüksek manevî payelere erişmekten vazgeçip kendini halkına adayan hikmet sahibi kimse, **3. ~ism** : evliyalık.

Mahayana, *is.* Budizmin ikinci doktrini : idealizm ve menfaatsiz sevgiyi vurgular, iman ile kurtuluşa erişileceğini savunur. **Mahayanist** : bu doktrine inanan.

Mahdi, *is., ç.* **-dis 1.** Mehdi : Müslümanlıkta, bilhassa Şiîlerde kıyametten önce bütün dünyaya hak ve adalet getireceğine inanılan manevî önder, **2.** kurtarıcı Müslüman lideri, **3.** Mısır'da İngilizlere karşı savaşan ve 1885'te Hartum'da General Gordon'u yenen Sudan Şeyhi Muhammed Ahmet'in unvanı, **4. Mahdism** : Mehdilik, **5. Mahdist** : Mehdiye inanan.

mah-jong(g), *is.* Çin dominosu : dört kişi arasında 144 taşla oynanır.

mahlstick = maulstick, *is.* ressam çubuğu : ressamın bir eliyle tutarak fırça tutan eline destek yaptığı çubuk.

mahogany, *sf.&is., ç.* **-nies 1.** *bot.* maun ağacı *(Swietenia Mahogoni, S. macrophilla),* **2.** maun (tahtası/kerestesi), **3.** maun+, maundan yapılmış. *a ~ table.* **4.** kızıl kahverengi, maun rengi.

Mahomet = Mahomed, *is.* Muhammet.

Mahometan, *sf.&sf.* **1.** Müslüman, **2. ~ism** : Müslümanlık. ***e.a.-1.*** *Muslim.*

Mahound, *is.* **1.** *esk.* Muhammet, **2.** *İsk.* şeytan. ***e.a.- 2.*** *satan, devil.*

mahout, *is.* filci, fil sürücüsü/seyisi.

maid, *is.* **1.** (genç) kız, **2.** hizmetçi (kız), **3.** *az kul.* evlenmemiş/evde kalmış (yaşlı) kız. **old ~** : geçkin/evlenmemiş yaşlı kız, titiz/telâşlı kimse, **4.** *esk.* bakire, **5. ~-of-all-work** : orta hizmetçisi, her işe bakan hizmetçi, **6. ~ish** : genç kız gibi, genç kıza yaraşır, **7. ~ishness** : genç kız gibi oluş, genç kıza benzerlik. ***e.a.-1.*** *girl, lass, maiden, 2. servant, 3. spinster, 4. virgin.*

maidan = meidan, *is. T.* meydan, alan.

maiden, *is.&sf.* **1.** genç kız, bakire, **2.** (eskiden İskoçya'da kullanılan) giyotine benzer bir alet, **3.** yarışa yeni çıkan at, **4.** acemi atlar yarışı, **5.** evlenmemiş, bekâr (kadın). *a ~ aunt.* **6.** ilk (defa denenen/yapılan/kullanılan vb.). **~ effort**: ilk girişim/teşebbüs, **7.** bâkir, yeni, taze, **8.** henüz yarış kazanmamış atlara mahsus (yarış, ödül), **9.** (silâh/şövalye/asker) denenmemiş, **10. ~ name** : kızlık soyadı, bir kadının evlenmeden önceki soyadı, **11. ~ speech** : yeni milletvekilinin ilk nutku, **12. ~ voyage** : ilk sefer, yeni yapılan geminin ilk seferi.

maidenhair, *is.* **1. ~ fern** *d.d. bot.* baldırıkara *(Adiantum)* : ince parlak saplı ve ince narin yapraklı bir tür eğrelti otu, **2. ~ tree** *bk.:* **gingko.**

maidenhead, *is.* **1.** kızlık, bekâret, **2.** bikir. ***e.a.-1.*** *maidenhood, virginity, 2. hymen.*

maidenhood, *is.* kızlık, erdenlik, bekâret, bâkirelik.

maidenlike, *sf.* kibar, nazik, hanım kız gibi.

maidenly, *sf.* **1.** mahcup, kız gibi, **2.** kibar, nazik, mütevazi, **3. maidenliness** : mahcubiyet, mahcupluk, kibarlık, naziklik. ***e.a.- 1.*** *timid, virginal, 2. gentle, modest.*

maidhood, *is. bk. :* **maidenhood.**

maid-in-waiting, *is., ç.* **maids-in-waiting** nedime, kraliçe veya prensesin özel hizmetlerine bakan bekâr kadın. ***e.a.-lady-in-waiting.***

maid of honor, *is.* **1.** baş nedime (kraliçe veya prensesin), **2.** yenge: düğünde geline kılavuzluk eden kadın.

Maid of Orleans, *bk. :* **Joan of Arc.**

maidservant, *is.* kadın hizmetçi, hizmetçi kız.

maieutic(al), *sf.* sorgusal, doğurtucu: mantıkî sorularla yeni fikirlere ulaştıran (Sokrat'ın felsefî yöntemi).

maigre, *sf. Fr.* yavan, etsiz ve susuz (dinî perhizlerde yenilen yemek gibi).

maihem, *is. bk.:* **mayhem.**

mail[1], *is.&sf.&f.* **1.** posta. **send a letter by ~** : posta ile mektup göndermek. **the mail-coach** : posta arabası. **~ boat** : posta vapuru. **~ train** : posta treni. **air ~** : uçak postası. **~ order** : posta ile gönderilen sipariş. **It came in the ~** : Posta ile geldi. **first class ~** : tam ücrete tâbi mektup, **2.** *gen.* **~s** : mektup, paket vb. gibi posta maddeleri. *There are special trains to take the ~s. The ship sank and the ~s were lost.* **3.** postadan gelen maddeler. *I had a lot of ~ yesterday.* **4.** posta (taşıyıcısı/treni/aracı vb.). **~ carrier** : postacı, dağıtıcı, müvezzi, **5. ~ delivery** : posta dağıtımı/tevziatı, **6.** postalamak, postaya vermek/atmak, posta ile göndermek. ***NOT :*** **MAIL** kelimesi çok defa gazete adlarına eklenir : *Daily Mail* gibi. Bazan da tren veya vapur seferlerini adlandırmakta kullanılır: *The Irish Mail* gibi. ***e.a.- 1&6*** *post.*

mail[2], *is.&f.* **1.** halkalı zırh, halka ve zincirden yapılmış zırh, **2.** halkalı zırh giydirmek.

mail[3], *is. İsk.* vergi, kira, malî mükellefiyet.

mailability, *is.* postaya kabul edilebilme, postalanabilme, posta ile gönderilebilme.

mailable, *sf.* postalanabilir, posta ile gönderilebilir, postaya kabul edilir.

mailbag, *is.* **1.** dağıtıcı/müvezzi çantası, **2.** posta torbası/çuvalı.

mailbox, *is. ABD* **1. postbox** *d.d.* posta kutusu, **2.** (evlerde) mektup kutusu. **letterbox** *d.d. (Brit.)*

maile, *is. bot.* Hawai üzümü *(Alyxia olivaeformis)* : yaprakları ve kabuğu güzel kokulu olup çelenk yapmakta kullanılır.

mailed, *sf.* **1.** zırhlı, zırh giymiş. *a ~ knight.* **2.** postalanmış, postaya atılmış, **3. ~ fist** : (a) tehdit, saldırı tehdidi, tehditkâr/üstün kuvvet, (b) baskı, kaba kuvvet, zulüm. **to show the ~ fist** : tehdit etmek, baskı yapmak, kuvvete başvurmak.

mailer, *is.* **1.** postalayan/postaya veren kimse, **2.** otomatik adres makinesi, **3.** postaya gidecek mektup ve paketleri hazırlayan kimse, **4.** zarf, kutu, torba gibi postalanacak maddenin içine konulduğu mahfaza, **5.** *esk.* posta vapuru.

mailing, *is.* **1.** postalama, posta ile gönderme, **2.** müraselât, posta ile gönderilen maddeler, **3.** *İsk.* (a) kiralı çiftlik, (b) çiftlik kirası, **4.** adres listesi.

maillot, *is., ç.* **maillots 1.** mayo, dansöz ve cambazların giydiği bedene sımsıkı oturan giysi, **2.** (tek parçalı) kadın mayosu, **3.** bedene sımsıkı oturan örgülü gömlek.

mailman, *is., ç.* **-men** postacı, dağıtıcı, müvezzi.

mail-order, *sf.* **1.** posta siparişi, posta ile ısmarlanan/gönderilen, **2. ~ house** : posta sipariş mağazası : mallarının hepsini veya çoğunu posta ile müşterilerine teslim eden mağaza.

maim, *is.&gl.f.* **1.** sakatlamak, sakat/kötürüm etmek, felce uğratmak, meflûç bırakmak. *After the car accident she was ~ed for life.* **2.** yaralamak, (bir uzvu) kullanılmaz hâle getirmek, malûl/çolak bırakmak, **3.** *esk.* sakatlık, kötürümlük, malûllük, çolaklık, **4. ~edness** : sakatlık, kötürümlük, malûllük, çolaklık, **5. ~er** : sakatlayan, kötürüm/malûl bırakan, çolak yapan. ***e.a.-1.*** *cripple, lacerate, mangle, mutilate, batter,* **2.** *injure, disable, deface, mar, impair.*

main, *sf.&is.* **1.** baş, başlıca, belli başlı, temel, en önemli, en önde gelen. *The ~ thing to remember. The ~ point of my argument. Soldiers guarded the ~ gates.* **2.** safi, sırf, katkısız, yalnız, olanca, bütün. **by ~ force/strength** : var/olanca kuvvetiyle, bütün gücüyle, **3.** ana, esas, asıl. **The ~ street of a town** : Bir şehrin ana caddesi. **~ bearing** : ana yatak. **~ body** : *As.* asıl kuvvet. **The ~ line of a railway** : Demir yolu ana hattı. **all ~ services** : ana hizmetler (su, elektrik, havagazı vb.). **the ~ force (of the army etc.)** : (ordu vb. nin) ana kuvveti, **4.** *gr.* temel, bağımsız. **~ clause** : temel cümle. *In "I walked out when the bell rang." "I walked out" is the ~ clause.* **5.** *esk. bk.:* **essential, 6. in the ~** : başlıca, belli başlı, esas itibarıyla, aslında, esasen, çoğunlukla, ekseriya, çoğu, alelekser, **7.** (su/gaz) ana boru, **8.** kuvvet, şiddet, zor. **with might and ~** : var kuvvetiyle, **9.** ana fikir, esas/ana parça/kısım/bölüm vb. **He is the ~ of the business** : O, işin temelidir. **10.** *ed.* açık deniz, derya, engin. *the bounding ~.* **11.** (ana) kara, asıl kıt'a, **12.** horoz dövüşü. ***e.a.-1.*** *chief, principal, cardinal, prime, leading, most important,* **2.** *sheer, utmost, pure, direct, only,* **6.** *mostly, chiefly,* **12.** *cockfight.* ***k.a.-1.*** *secondary, least.*

main brace, *is.* **1.** *den.* mayistra prasyası, **2. splice the ~ ~** : içkiler dağıtmak, içmek, sarhoş olmak.

main chance, *is.* kazanç fırsatı, kişisel çıkar, şahsî menfaat. **have an eye on the ~ ~** : (kişisel çıkarı için) fırsat gözlemek.

main course, *is.* **1.** *ABD* asıl yemek (ordövr veya tatlı değil). *bk.:* **entrée, 2.** *den.* ana yelken.

main deck, *is. den.* ana güverte, baş güverte.

mainframe, *is.* (bilgisayar) ana işlem ünitesi : merkezî kontrol ve hesaplama ünitelerinin tümü. Temel kontrol ve bilgi işlemlerini yapar. **central processing unit** *d.d.*

mainland, *is.* ana kara, ana toprak, bir kıt'ayı/ülkeyi oluşturan büyük kara parçası (adalar hariç). **~er** : ana karada yaşayan kimse.

main line, *is.* **1.** ana hat, ana demir yolu, **2.** *argo* (a) ana damar, uyuşturucu maddenin kolayca şırınga edileceği damar. *a shot of heroin in the ~ ~.* (b) ana damara yapılan eroin şırıngası.

mainline, *f.* **-lined, -lining** *argo* ana damara ilâç (özellikle eroin) şırınga etmek. **mainliner** : ana damarına eroin şırınga eden kimse.

mainly, *zf.* **1.** başlıca, belli başlı, çoğunlukla, çok defa, esas itibarıyla , ekseriya, alelekser, geniş ölçüde. *His money comes ~ from business interests.* **2.** *esk.* bol bol, **3.** *esk.* zorla, cebren. ***e.a.- 1.*** *chiefly, principally,* ***2.*** *abundantly,* ***3.*** *forcefully.*

mainmast, *is. den.* ana direk, grandi direği, mayistra, geminin ortasındaki büyük direk.

main memory, *is.* (bilgisayarda) ana bellek.

mainsail, *is. den.* ana yelken, mayistra yelkeni.

mainsheet, *is. den.* mayistra yelkenini idare eden uskuta halatı.

mainspring, *sf.* **1.** ana yay, büyük zemberek, **2.** asıl/başlıca sebep, başlıca amil, zorlayıcı etken.

mainstay, *is.* **1.** temel/başlıca dayanak, ana destek/mesnet. *After the father's death the son became te ~ of the family. He is the ~ of the business.* **2.** *den.* ana istralya, grandi çanaklarını pruva direğinin alt tarafına bağlayan payanda.

main stem, *is.* esas gövde/kol/mecra vb., örneğin: (a) (nehir) ana kol, (b) demir yolu) ana hat, (c) (şehir) ana cadde.

mainstream, *is.&sf.* **1.** ana görüş/eğilim/temayül, ana/temel yönseme/yönelme/yönelim. *The ~ of political thought.* **2.** (nehir) ana kol.

maintain, *gl.f.* **1.** sürdürmek, devam ettirmek, idame etmek. **~ friendly relations with ...** : ... ile dostça ilişkileri sürdürmek. *enough food to ~ life.* **2.** korumak, muhafaza etmek, aynı seviyede tutmak. **~ one's health** : sağlığını korumak. **~ one's reputation** : şöhretini korumak, adını kirletmemek. **~ a speed of 90 km an hour** : Saatte 90 km hızı muhafaza etmek. **~ an open mind on sth.** : bir konuda herkesin fikrini almak/dikkatle dinlemek, **3.** bakmak, bakımını yapmak/sağlamak. *~ a car/a house. ~ machinery. ~ a railroad.* **4.** iddia/ısrar/teyit etmek. *He ~ed that all men are not equal.* **to ~ that it is so** : bu böyledir diye iddia etmek, **5.** (fikrinde) direnmek, ayak diremek, ısrar etmek. **~ one's innocence = ~ that one is innocent of charge** : suçsuz olduğunu ısrarla söylemek/iddia etmek, **6.** (hücuma karşı vb.) tutunmak, dayanmak, savunmak, yerini muhafaza/müdafaa etmek. *~ a position.* **~ one's rights** : haklarını savunmak, **7.** geçindirmek, geçimini/iaşesini sağlamak, beslemek, masrafını görmek. **to ~ a family** : aile geçindirmek, **8. ~able** : (a) sürdürülebilir, devam ettirilebilir, (b) korunabilir, savunulabilir, (c) bakılabilir, bakımı kabil, (d) desteklenebilir, iddia edilebilir, **9. ~er** : sürdüren, devam ettiren, koruyan, savunan, bakımcı, bakımını yapan, destekleyen. ***e.a.- 1.*** *continue,* ***2.*** *preserve, retain, keep,* ***4.*** *affirm, assert, declare,* ***5.*** *uphold, defend, vindicate, justify,* ***6.*** *keep, hold,* ***7.*** *support.* ***k.a.- 1.*** *discontinue,* ***5.*** *contradict.*

maintenance, *is.* **1.** bakım, tamir. *Who's responsible for the ~ and care of the building? He learned tractor ~.* **2.** sürdürme, devam ettirme, idame, muhafaza, koruma. *The ~ of friendly relationship with England.* **3.** geçim, maişet, nafaka, yiyecek, geçindirme. **~ order** : nafaka kararı. *His small farm provides a ~ , but not much more.* **4.** *huk.* (a) taraflardan birine malî yardım suretiyle davaya fuzulî müdahale, (b) nafaka : boşanan eşlerden birinin eşine/çocuğuna mahkeme kararıyla verdiği geçim parası. *~ is awarded by court order and usually stops if the supported person remarries.* **5.** iddia, ısrar, teyit, **6.** destek, himaye, **7.** savunma, koruma. **~ of one's rights** : bir kimsenin haklarının korunması. ***e.a.-1.*** *upkeep,* ***3.*** *livelyhood, living,* ***6.*** *support.*

maintop, *is. den.* grandi çanaklığı.

main yard, *is. den.* grandi sereni.

maiolica, *is. bk.:* **majolica.**

mair, *sf.&is. İsk. bk.:* **more.**

maisonette = maisonnette, *is. Brit.* evcik, küçük ev, bir evin kiraya verilen bölümü.

maist, *sf.&is. İsk. bk.:* **most, almost.**

mai tai, *is.* buzlu rom, limon ve ananas suyu karışımı.

maître d', *is., ç.* **maître d's** *k.d. bk.:* **maître d'hotel** (1&2).

maître d'hotel, *is., ç.* **maîtres d'hotel 1.** metrdotel, başgarson, **2.** otelci, hancı, otel sahibi/müdürü, **3.** (aşçılıkta) tereyağ, limon suyu, sirke ve maydanozlu sos.

maize, *sf.&is.* **1.** *Brit. bk.:* **corn**[1] (1), **2.** sarı, mısır rengi, **3. ~ oil** : mısır yağı. ***e.a.-3.*** *corn oil.*

Maj. (-Gen.) = Major (General).

majestic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* görkemli, muhteşem, haşmetli, heybetli, şahane. *a ~ manner. the ~ Alps.* **2. ~ally** : görkemli/muhteşem bir şekilde, ihtişamla, haşmetle, heybetle. ***e.a.- 1.*** *stately, grand, magnificient, regal, royal, lofty, splendid, glorious, superb.*

majesty, *is., ç.* **-ties** (2-4 için) **1.** görkem(lilik), ihtişam, heybet, haşmet, şevket, celâl. *The snow-covered mountains in their ~.* **2.** egemenlik, hükümranlık, hakimiyet. *The ~ of the law.* **3.** kral veya eşine verilen unvan, **4. Your/His/Her ~** : Haşmetmeap, majeste, Zatışahane, Haşmetlû Kral(içe) Hazretleri. ***e.a.-1.*** *regal, lofty, grandeur, stateliness, 2. sovereignity.*

majolica= maiolica, *is.* mineli çini, süslü İtalyan çinisi.

major, *is.&sf.&f.* **1.** *As.* binbaşı, **2.** *ABD* (a) üniversitede izlenen temel ders, uzmanlık dalı. *History was his ~.* (b) (bir uzmanlık dalında) öğrenci. *a chemistry ~.* **3.** *müz.* majör. *The scale of C ~ has neither sharps nor flats.* **~ key** : majör perdesi. **~ scale** : büyük ıskala, **4.** üstün kabiliyetli/yetenekli/rütbeli kimse, **5.** ergin, reşit. *bk. :* **minor**, **6.** *man.* büyük önerme, büyük terim. **~ premise** : büyük önerme. **~ term** : büyük terim, **7.** (İngiliz halk okullarında) aynı soyadlı öğrencilerden yaşça büyük olan, **8. ~s** : büyük lig maçları, **9.** (rütbe/boy/miktar/kapsam vb. itibarıyla) büyük. **take the ~ share of the profits** : kârdan büyük pay almak. *He is a ~ poet.* **~ order** : (kilisede) papazlık rütbesi, **10.** önemli, başlıca, belli başlı, başta/ileri gelen. *a ~ question. a ~ artist/poet.* **11.** (bir konuda) uzmanlaşmak, (bir dersi temel olarak) almak, başlıca bir mevzuu takip etmek, üniversite öğrenimini belli bir konuda yoğunlaştırmak. **to ~ in math** : Matematikte uzmanlaşmak, **12. ~ offense** : ağır suç, **13. ~ suit** : (briçte) kupa ve maça.

majordomo, *is., ç.* **-mos 1.** (sarayda/malikânede) vekilharç, **2.** (baş)kâhya, sofracı. ***e.a.- steward, butler.***

majorette, *is.* bando önünde caka satarak yürüyen kız. ***e.a.- drum majorette.***

major general, *is. As.* tümgeneral.

major-generalship, *is. As.* tümgenerallik.

majority, *is., ç.* **-ties 1.** çoğunluk, ekseriyet. **absolute ~** : salt çoğunluk, mutlak ekseriyet. **to be in ~** : çoğunlukta olmak. **decision taken by ~** : çoğunlukla alınan karar. **by an overwhelming ~** : ezici bir çoğunlukla. **a simple ~** : (seçim vb. de) basit çoğunluk (yarıdan bir fazla). **in the ~ of cases** : ekseri hâllerde. **the silent ~** : halkın çoğunluğu (ki siyasî kanaatleri tarafsızdır). **join the great ~** : ölmek, **2.** oy çoğunluğu : çoğunluğu kazanan oylarla öbürlerinin toplamı arasındaki fark. *If Bill received 12000 votes, Adam 7000 and John 3000, Bill had a ~ of 2000.* **3.** çoğunluk partisi, **4.** binbaşılık (rütbesi, mevkii), **5.** erginlik, reşitlik. **to attain/reach one's ~** : erginlik çağına gelmek, reşit olmak. *She can't get married without her parent's permission, as she hasn't reached her ~.* **6. ~ leader** : çoğunluk lideri, **7. ~ rule** : çoğunluk kuralı : mecliste basit çoğunlukla alınan karara herkesin uyma zorunluğu.

majuscule, *sf.&is.* **1.** büyük harf, majüskül, büyük harfle yazılmış, **2. majuscular** : büyük harf şeklinde, büyük harfe benzer, büyük harf gibi, büyük harfli. ***e.a.- 1.*** *capital.* ***k.a.- 1.*** *minuscule.*

makable = makeable, *sf.* yapılabilir, edilebilir.

make[1], *f.* **made, making 1.** yap(tır)mak, yaratmak. *to ~ a dress/a chair/a work of art.* **2.** etmek, çıkarmak, girişmek. **~ war** : harp çıkarmak, harbe girişmek, harp etmek. **~ noise** : gürültü etmek. **~ trouble** : çıngar/hâdise/zorluk çıkarmak, **3.** kılmak, etmek. **to ~ s.o. happy** : birisini mutlu etmek. **Experience has made him a man** : Tecrübe onu adam etti. **4.** hazırlamak, pişirmek. *to ~ a meal. to ~ a cake. to ~ oneself/s.o. a cup of coffe.* **5.** imal etmek, yapmak, meydana/husule getirmek. *to ~ bricks out of clay.* **6.** dönüştürmek, çevirmek, tahvil etmek. *to ~ a liquid into a solid.* **7.** zorlamak, mecbur etmek, sebep olmak. *The teacher made him leave the room.* **8.** fırsat vermek, sebep/vesile olmak, çıkarmak, **9.** kazanmak, elde etmek, edinmek, sağlamak. *to ~ a fortune/a good salary/new friends.* **to ~ a living** : geçimini sağlamak, geçinecek kadar para kazanmak, **10.** (şiir) yazmak. *to ~ a poem.* **11.** tasarlamak, hazırlamak, yapmak, yazmak, akdetmek. **to ~ a treaty** : muahede akdetmek, **12.** yapmak, icra/ifa etmek, işlemek. **to ~ a bargain** : pazarlık yapmak. **to ~ an attempt** : teşebbüs etmek. **to ~ a mistake** : hata işlemek, **13.** kurmak, tesis etmek, meydana getirmek, yap-

mak, çıkarmak, ısdar etmek. **to ~ laws** : kanun yapmak/çıkarmak, **14.** atamak, tayin etmek. *The President made him his special envoy.* **15.** olmak, gelişmek. **He will ~ a good engineer** : İyi bir mühendis olacak. **16.** tasarlamak, **17.** *gen.* **~ of** : anlamak, anlam çıkarmak, mana vermek, yorumlamak. **What do you ~ of this?** Bunu nasıl yorumlarsınız? **18.** tahmin/hesap etmek. *to ~ the distance ten miles.* **I ~ it nearly 3 years since I saw him** : Tahminime göre onu görmeyeli üç yıl oluyor. **19.** oluşturmak, düz(enle)mek, teşkil etmek. *to ~ a matched set.* **20.** erişmek, tutmak, baliğ olmak, (toplamı bir sayıya) ulaşmak. *to ~ a dozen.* **21.** etmek, eşit olmak. **Two plus two ~s four** : İki, iki daha dört eder. *4 quarts ~ a gallon. That ~s 5 who want to go.* **22.** yaramak, hizmet etmek. **This book ~s pleasant reading** : Bu kitap zevkle okunuyor. **The hall would ~ a good theater** : Salon iyi bir tiyatro olur. **23.** sağlamak, temin/teşkil etmek. **That ~s a good answer** : Bu, iyi/yerinde bir cevap teşkil eder. **24.** başarı sağlamak, şans getirmek, talihini açmak. **His last book made him** : Son kitabı ona başarı sağladı. *One big deal made the young businessman.* **25.** söylemek, (nutuk) vermek, beyan/ilân etmek. **to make a stirring speech** : heyecanlı bir nutuk söylemek. **to ~ an announcement** : beyanatta bulunmak, (bir şeyi) ilân etmek, **26.** (belirli hızla) gitmek/hareket etmek, yol almak, katetmek. **to ~ 90 km an hour** : saatte 90 km hızla gitmek. **to ~ 500 miles before dark** : karanlık basmadan 500 mil yol almak, **27.** varmak, ulaşmak, erişmek, vasıl olmak, yanaşmak. **The ship made port on Friday** : Gemi cuma günü limana vardı. **to ~ Boston** : Boston'a ulaşmak. **28.** yetişmek, (vaktinde) erişmek/ulaşmak. **If you hurry, you can ~ the next flight** : Acele edersen bir sonraki uçağa yetişirsin. **He barely made the train** : Trene güçlükle yetişti. **29.** *k.d.* (bir mevkie) yükselmek, terfi etmek, ulaşmak. **to ~ colonel** : albaylığa yükselmek, **30.** adı geçmek, (gazete sayfasını) işgal etmek. **to ~ the front page** : gazetenin ilk sayfasına geçmek, **31.** (iskambilde vb.) (a) bir el oyun kazanmak, (b) kartları karıştırmak. *to ~ the deck.* **32.** (oyunda) sayı kazanmak, **33.** (elektrik devresi) kapa(n)mak, **34.** gözükmek, görünmek, (kendini belirtilen durumda) göstermek. **to ~ merry** : şen görünmek, **35.** yapılmak. *This toy house ~s easily : just fold on the dotted lines.* **36.** (met) kabarmak, yükselmek, **37.** düzeltmek, tanzim etmek, hazırlamak. *to ~ a bed.* **38.** (bir hareket) yapmak, göstermek. *to ~ a gesture.* **39.** *argo* cinsel ilişkide bulunmak, *kaba* sikmek. *He's been pretending that he made her when they went camping.* **40.** ...-tirmek : **make** fiili önüne geldiği fiili ettirgen yapar : **cry** : ağlamak; **make cry** : ağlatmak. **wait** : beklemek. **make wait** : bekletmek gibi, **41.** *k.d.* yeltenmek, ... üzere olmak. **He made to speak, but I stopped him** : Konuşmaya yeltendi, fakat ben susturdum. **42.** güzelleştirmek, güzel göstermek. **It's the bright paint which really ~s the room** : Parlak boya odayı gerçekten güzel gösteriyor. **43.** *esk.* yemek. **~ a good/hearty meal** : iyi/doyurucu bir yemek yemek, **44.** *k.d.* yerleşmek, yer/mevki sağlamak. **He made the football team** : Futbol takımına yerleşti. **45. ~ a clean breast of** : itiraf etmek, içini boşaltmak, **46. ~ a difference** : fark etmek, farklı olmak, **47. ~ a face** : somurtmak, surat asmak, yüzünü buruşturmak, **48. ~ a fire** : ateş yakmak, **49. ~ after** : izlemek, takip etmek, kovalamak, peşinden gitmek, **50. ~ an example of one** : ibret olsun diye cezalandırmak, **51. ~ a night of it** : sabaha kadar eğlenmek, **52. ~ a play for** : elde etmeye çalışmak, **53. ~ a point** : mim koymak, **54. ~ a point of** : (a) önem/ehemmiyet vermek, önemle üzerinde durmak, (bir hususta) titiz/dikkatli olmak/davranmak, (b) esaslı tutmak, **55. ~ as if = ~ as though** : ...gibi davranmak, ...süsü vermek, ...taslamak, yapar gibi görünmek, **56. ~ away with** : (a) çalmak, yürütmek, alıp götürmek, *argo* araklamak. *The treasurer made away with the club's money.* (b) öldürmek, yok etmek, **57. ~ believe** : ...taslamak, ...imiş gibi görünmek/davranmak, ... süsü vermek, ...olduğuna inan(dır)mak. *The little girl liked to ~ believe she was a princess.* **58. ~ bold** : cür'et/cesaret göstermek, **59. ~ book** *argo* (at yarışı vb.) toplu bahis kabul etmek, **60. ~ both ends meet** : kazancı masrafına yetişmek, (alâküllühal) geçinip gitmek, olanla idare etmek, ayağını yorganına

göre uzatmak, iki ucunu bir araya getirmek, **61. ~ do** : elde mevcut olanla idare/iktifa etmek, yetinmek, onsuz da yaşamak. *During the war we had no butter or coffe, but we made do. You'll have to ~ do with cold meat for dinner.* **62. ~ do and mend** : yeni bir şey (elbise vb.) almadan mevcutla (yamayarak, tamirle vb.) idare etmek, **63. ~ eyes at** : göz etmek, (çapkınca) göz kırpmak, **64. ~ fast** : sağlamlaştırmak, sıkıştırmak, **65. ~ for** : (a) -e doğru yürümek/gitmek, yaklaşmak. **~ for home** : eve doğru yürümek, evin yolunu tutmak. (b) hücum etmek, saldırmak, hamle etmek, ileri atılmak, (c) sağlamak, temin etmek, faydası/yardımı olmak. *This incident will not ~ for peace. Careful driving ~s for fewer accidents.* **66. ~ fun of** : ...ile eğlenmek/alay etmek. **He made fun of me** : Benimle alay etti. **67. ~ good** : (a) telâfi etmek, (b) başarmak, muvaffak olmak. *He has talent and he'll ~ good.* (c) *gen.* **~ good on** : (söz, vait) tutmak, yerine getirmek, (d) ispatlamak, kanıtlamak. *Can you ~ your claim good?* **68. ~ head** : dayanmak, direnmek, karşı durmak, mukavemet etmek, **69. ~ head or tail of** : anlamak, bir mana vermek. **Can you ~ head or tail of the letter?** Mektuba bir mana verebildin mi? **70. ~ it** *k.d.* (a) başarmak, muvaffak olmak, (gayeye/hedefe) ulaşmak/erişmek/yetişmek, kazanmak. *to ~ it through college. to ~ it to the train.* (b) **~ it with ...** *kaba* ... ile cinsel ilişkide bulunmak, sikmek. *Bill says he has made it with Sue.* **71. ~ like** *argo* (a) taklit etmek, ...rolü yapmak, (b) (bir kimsenin yaptığı işi) yapmak, (işi) üzerine almak. **to ~ like a cook** : aşçılık yapmak, aşçılık işini üzerine almak, **72. ~ love** : sevişmek, cinsel ilişkide bulunmak, **73. ~ no bones of it** : (a) bir işi tereddütsüz hemen yapmak, çekinmemek, tereddüt etmemek, (b) saklamamak, açıkça itiraf etmek, **74. ~ of** : anlamak, yorumlamak, mana vermek, anlam/mana çıkarmak, **75. ~ off** : sıvışmak, kaçmak, tüymek, **76. ~ off with** : çalmak, hırsızlamak, alıp götürmek, yürütmek, *argo* araklamak. *He made off with some apples. Thieves made off with her jewelry.* **77. ~ or break** : ya kazanmak ya da batırmak, **78. ~ out** : (a) (çek, makbuz vb.) yazmak, yazıp bitirmek. *He made out his application for university.* (b) ispatlamak, kanıtlamak, ispat etmek. *That ~s you out most selfish.* (c) anlamak, kavramak, mana çıkarmak, farkına varmak. *The boy had a hard time to ~ out the problem.* (d) ima etmek, demek istemek, (anlamını) kastetmek, suçlamak, itham etmek, ...yerine koymak. **He made me out to be a liar** : Beni yalancı yerine koydu/yalancılıkla suçladı. (e) *k.d.* başarmak, idare etmek. *How are you making out in your new job? We must try to ~ out with what we have.* (f) *argo* sevişmek, öpüşmek, cinsel ilişkide bulunmak, (g) fark etmek, görmek, farkına varmak, (göz ile) seçmek. *I can barely ~ out three ships near the horizon.* **79. ~ over** : (a) (modelini) değiştirmek, yenilemek, tadil etmek. *to ~ over a dress/a page.* (b) devretmek, ferağ etmek, bağışlamak, *Grandfather made over his farm to my father.* **80. ~ peace** : barışmak, sulh yapmak, **81. ~ room** : yer vermek, yer açmak/hazırlamak, **82. ~ sail** : yelken açmak, **83. ~ sense** : anlamlı/manalı olmak, mana ifade etmek, makul/akla yakın olmak, **84. ~ shift = ~ do** : olanla geçinip gitmek, **85. ~ short work of** : bir çırpıda/çabucak bitirmek, **86. ~ something of** : (a) izam etmek, büyütmek, pireyi deve yapmak, önemli imiş gibi göstermek. (b) bahane edip kavga çıkarmak, **87. ~ sure** : emin olmak, kanaat getirmek, güvence/teminat altına almak, **88. ~ the best of** : azamî derecede yararlanmak/istifade etmek, mihneti kendine zevk edinmek, **89. ~ the feathers fly** *k.d.* (a) gayretle/seve seve çalışmak. (b) **~ the fur fly** *d.d.* kıyametleri koparmak, **90. ~ the grade** : (a) başarmak, (b) istenilen nitelikte olmak, **91. ~ the most of** : mümkün olduğu kadar yararlanmak/fayda/çıkar sağlamak. kendine yararlı hâle getirmek, **92. ~ the scene** : (bir olaya/işe) katılmak, hazır bulunmak. *I'm too tired to ~ the scene, let's go home.* **93. ~ time** : hızla gitmek, ilerlemek, (yolu) kısa zamanda almak, vakit kazanmak, **94. ~ up** : (a) oluşturmak, teşkil etmek. **Girls ~ up most of that class** : Kızlar o sınıfta çoğunluğu oluşturur. *A car is made up of many different parts.* (b) toplamak, bir araya getirmek, yapmak, düzenlemek, tertiplemek. (c) uydurmak, icat etmek. *to ~ up a story.* (d) **~ up for** *d.d.* telâfi etmek, karşılamak. **~ up for lost time** : kaybolan/boşa giden vakti telâfi etmek. (e) tamamlamak. *to ~ up the money (to the right amount).* (f) düzenlemek, düzene/intizama sokmak,

tertiplemek, (yatak) yapmak/hazırlamak. *Bring the sheets and ~ up the bed.* (g) karar vermek. ~ **up one's mind** : karar(ını) vermek. (h) anlaşmazlıkları dostça çözümlemek/halletmek, uyuşmak, anlaşmak, anlaşmaya varmak. (i) (kavgadan sonra) barışmak. *You don't really hate each other, so why don't you kiss and ~ up?* (j) makyaj yapmak, giyinip makyaj yaparak sahneye çıkmaya hazırlanmak. *She ~s herself up. You have ten minutes in which to ~ up.* (k) boyanmak, pudra/ruj vb. sürmek, (l) *basım* dizmek, baskıya hazırlamak. *to ~ up a page/a book.* (m) biçip dikmek. *I've made up the dress/the curtains.* (n) (borcunu) ödemek, ödeyip hesabı kapatmak. *You must ~ up what you owe before the end of the year.* (o) (ilâç/reçete) hazırlamak. *He made up the doctor's prescription.* **95. ~ up to** *k.d.* (a) yaltaklanmak, yaranmak, yüzüne gülmek, gözüne girmeye çalışmak. *Many people ~ up to him only because of his wealth.* (b) flört etmek, gönlünü kazanmaya çalışmak, (c) ~ **(it) up to sf.o. for sth.** : ödeşmek, (bir iyiliğin) altından kalkmak/karşılığını vermek, telâfi etmek. *You've been so kind. I'll ~ it all up to you one day. How can we ~ (it) up to them for all the worry we've caused them.* **96. ~ water** *bk.:* **urinate**, **97. ~ way** : (a) yol açmak, (kenara çekilerek) yol vermek. *The people made way for the President.* (b) (yol açarak) ilerlemek. ~ *way through the forest.* **98. ~ with** *ABD- argo* hazırlamak, getirmek, vermek. **I'm hungry, ~ with the dinner** : Karnım aç, yemeği hazırla. ***e.a.-1.*** *form, build, produce, fabricate, create, construct, manufacture,* ***2.*** *cause, engage, bring about,* ***4.*** *fix, prepare,* ***6.*** *convert, transform, change, turn,* ***7.*** *compel, force, induce, cause,* ***8.*** *occasion,* ***9.*** *earn, gain, acquire, get, obtain, secure, procure,* ***11.*** *draw up, enact,* ***12.*** *effect, perform, execute,* ***13.*** *establish, enact,* ***14.*** *appoint, name,* ***15.*** *become, prove to be,* ***17.*** *judge, interpret,* ***18.*** *estimate, reckon,* ***19.*** *compose, form,* ***23.*** *constitute, provide,* ***25.*** *utter, put forth,* ***27.*** *arrive, reach,* ***28.*** *arrive in time,* ***43.*** *eat,* ***49.*** *follow, chase, pursue,* ***55.*** *pretend, act as if,* ***56.*** *(a) steal, (b) kill,* ***57.*** *pretend, feign,* ***64.*** *fasten, secure,* ***65.*** *(a) approach, go toward, (b) attack, lunge at,* ***66.*** *mock, ridicule,* ***67.*** *(b) succeed, (c) fulfill, (d) prove,* ***69.*** *understand,* ***70.*** *(a) succeed, achieve, (b) have sex,* ***71.*** *(a) imitate, impersonate,* ***75.*** *run away,* ***78.*** *(a) write, (b) prove, establish, (c) comprehend, discern, decipher, (d) imply, suggest, impute, (e) manage, succeed, get along, (g) distinguish,* ***79.*** *(a) alter, remodel, renovate, refashion, (b) transfer,* ***94.*** *(a) constitute, form, (b) construct, compile, (c) invent, concoct, (d) compensate, (e) complete, (f) arrange, (g) decide, conclude, (n) repay, (o) prepare,* ***95.*** *(a) fawn on, flatter, (b) flirt with,* ***98.*** *prepare, produce, bring.*

make[2], *is.* **1.** yapı, yapılış, yapım, şekil, biçim, üslûp, **2.** imalât, mamulât, marka, cins, çeşit. **cars of all ~s** : her marka otomobil. **Our own ~** : Kendi imalâtımız. **This watch has gone wrong, I wish I'd bought a better ~** : Bu saat iyi işlemiyor, keşke daha iyi bir marka alsaydım. **3.** huy, tabiat, karakter, yaratılış, fıtrat, **4.** yapma, imal/inşa etme, **5.** verim, randıman, (elde edilen) ürün (miktarı), hasılat, **6. on the ~** *k.d.* (a) kendi kazancı/çıkarı peşinde koşan, ne yapıp yapıp zengin/başarılı olmak için çalışan. **to be on the ~** : kendi kazancı/çıkarı peşinde koşmak, ne yapıp yapıp zengin/başarılı olmak için çalışmak, (b) büyüyen, ilerleyen, gelişen, (c) *argo* zamparalık yapan, cinsel ilişki kurmaya çalışan, **7.** (iskambilde) koz çıkarma, **8.** *elekt.* (devre) kapanma, **9.** *esk.* eşit, denk, muadil, eş. ***e.a.-1.*** *form, build, style,* ***2.*** *brand,* ***3.*** *disposition, character, nature,* ***5.*** *output,* ***6.*** *(a) increasing, advancing,* ***9.*** *equal, peer, mate.*

makebate, *is. esk.* kışkırtıcı, kavga ve dövüşü teşvik eden, yangına körükle giden kimse.

make-believe, *is.&sf.* **1. make-belief** *d.d.* yalandan inanma, inanmış görünme, **2.** hayalî, uydurma, sahte, yapmacık. *He lives in a world of ~ (a ~ world) if he thinks he can succeed without working hard.* ***e.a.- 1.*** *pretense,* ***2.*** *pretended, feigned, made-up, unreal, imaginary.*

make-do, *sf.&is.* eğreti, yasak savan, geçici (tedbir), idareimaslahat. ***e.a.-*** *makeshift.*

makefast, *is. den.* (palamarın bağlandığı) iskele babası, şamandıra.

maker, *is.* **1.** yapıcı, yapan, -cı/-ci. **shoemaker** : kunduracı. **dress-maker** : terzi, **2.** *b.h.* Allah, Tanrı, Yaratıcı, **3.** taahhütname/senet/bono veren/imzalayan kimse, **4. go to one's ~ =**

meet one's ~ : ölmek, rahmeti rahmana kavuşmak, **5.** *esk.* şair, **6.** imalâtçı, yapımcı, **7.** (briç) ilk başarılı el gelen oyuncu. ***e.a.-2.*** *creator, author, God,* ***4.*** *die,* ***5.*** *poet,* ***6.*** *manufacturer.*

make-ready, *is.* baskıya hazırlama.

maker's mark, *is.* kuyumcu damgası : bir mücevher üzerine yapan kuyumcunun vurduğu damga.

makeshift, *sf.&is.* eğreti, geçici, muvakkat (tedbir), idareimaslahat, yasak savma. *This is just a ~ arrangement of the furniture, I'll change it when the floor's been cleaned.* ***e.a.-*** *make-do, contrivance, emergency, temporary, improvised, substitute.*

make-up = makeup, *is.* **1.** makyaj malzemesi : allık, pudra, ruj vb. **2.** süslenme, boyanma, makyaj yapma, allık/pudra/ruj sürme. *too much ~ looks unnatural.* **3.** (a) makyajın yarattığı etki. *Her ~ is too showy.* (b) (makyajla elde edilen) görünüş. *She changed his ~ of an old man for that of a Chinese.* **4.** yapı(lış), bünye, teşekkülât. *the ~ of a criminal. The ~ of his character can't be changed at his age.* **5.** (kitap/gazete vb.) dizgi, sayfa düzeni, tertip, mizanpaj, **6.** bütünleme (sınavı), ikmal (imtihanı).

makeweight, *is.* **1.** abra, teraziyi ayarlamak için hafif gelen kefesine konulan ağırlık, **2.** dara, **3.** boşluk dolduran kimse/şey, takım tamam olsun diye eklenen değersiz kimse/şey. ***e.a.-2.*** *counterbalance, counterpoise, counterweight.*

make-work, *sf.&is.* **1.** uydurma iş : işçiler boş kalmasın diye yaptırılan fuzulî iş, **2.** işsizler için iş bulma, **3.** işleyecek tarzda düzenlenmiş.

making, *is.* **1.** yapma, imal etme. **bread-making** : ekmek yapma/pişirme. **cheese ~** : peynir yapma. **beermaking** : bira yapma, **2.** yapı, bünye, teşekkül(at), **3.** başarı sebebi. **be the ~ of** : başarı sebebi ...olmak. **Discipline is the ~ of a soldier** : Askeri asker yapan disiplindir. **4.** *gen.* **~s** : yetenek, kabiliyet, istidat, nitelik (ler). *He has the ~s of a first-rate officer/of a great artist.* **He has the ~s of a man** : Adam olacağa benziyor. *He has in him the ~s of a great man.* **5. ~s** : malzeme, (bir şeyin yapıldığı) maddeler. *the ~s of a meal.* **6.** mamul madde, **7.** üretilen/yapılan miktar. *a ~ of butter.* **8. in the ~** : (a) yapılırken, imal edilirken, imalât esnasında. **It was spoilt in the ~** : Yapılırken bozulmuştu. (b) (yapılmaya vb.) hazır, üretim safhasında, üretilmekte, gelişmekte. *There is a fortune in the ~ for anyone willing to work hard.* ***e.a.- 2.*** *structure, constitution, composition, make-up,* ***4.*** *capacity, potential,* ***7.*** *batch.*

Makkah = Mecca, *is.* Mekke.

mal-, *ön ek* "kötü/fena/yanlış/yetersiz". *ör.: malodorous, malfunction, malcontent, malnourished.*

malabsorption, *is.* kötü emilim : sindirim kanalında besinlerin gerektiği gibi emilmemesi.

Malacca cane, *is.* Malaka bastonu, kestane rengi bir baston.

malaceous, *sf. bot.* elmagillerden : elma, armut, ayva, muşmula, malta eriği, alıç vb.

malachite, *is.* bakır taşı, malakit, yeşil renkli bakır karbonat : $CuCO_3(OH)_2$. Süs eşyası yapmakta kullanılır. **~ green** : bakır yeşili, bakır taşından yapılan koyu mavimtrak yeşil boya.

malaco- = malac-, *ön ek* **1.** "yumuşak". *ör.: malacopterygian,* **2.** "yumuşakça". *ör.: malacology.* ***e.a.- 1.*** *soft,* ***2.*** *mollusk.*

malacology, *is.* yumuşakçalar bilimi. **malacologist** : yumuşakçalar bilimi uzmanı.

malacophyllous, *sf. bot.* yumuşak (ve etli) yapraklı.

malacopterygian, *sf.* yumuşak yüzgeçli (balık).

malacostracan, *is.&sf. zool.* yengeçgiller (e ait) : *Malacostraca* sınıfından eklem bacaklılar (yengeç, ıstakoz, karides vb.) ile ilgili.

maladaptation, *is.* uyumsuzluk.

maladapted, *sf.* uyumsuz, uyum sağlayamamış.

maladaptive, *sf.* uyumsuz, uyum sağlayamayan.

maladjusted, *s.* uyumsuz, (çevreye/koşullara) intibak edemeyen.

maladjustment, *is.* uyumsuzluk, intibaksızlık.

maladminister, *gl.f.* kötü yönetmek, fena idare etmek.

maladministration, *is.* kötü yönetim, fena idare.

maladroit, *sf.* **1.** beceriksiz, sakar, maharetsiz, hünersiz, eli işe yakışmaz, **2. ~ly** : beceriksizce, sakarca, **3. ~ness** : beceriksizlik, sakarlık. ***e.a.-1.*** *clumsy, awkward, bungling, tactless, unskillful, blundering.* ***k.a.- 1.*** *adroit, skillful.*

malady, *is., ç.* **-dies 1.** sayrılık, hastalık, illet, dert. *a severe ~.* **2.** düzensizlik, bozukluk. **social maladies** : Toplumsal düzensizlikler. *Poverty is a social ~.* ***e.a.- 1. illness, sickness, disease.***

mala fide, *Lât.* kötü niyetle/maksatla, suiniyetle. ***e.a.- in bad faith.***

Malaga, *is.* **1.** Malaga : İspanya'nın Akdeniz kıyısında bir liman kenti, **2.** (Malaga'da yetişen) tatlı misket üzümü, **3.** (bu üzümden yapılan) Malaga şarabı.

Malagasy, *sf.&is., ç.* **-gasy, -gasies 1.** Madagaskar+, Madagaskarlı, **2.** Madagaskar dili, **3.** Madagaskar halkına/diline ait, **4. ~ Republic** : Madagaskar Cumhuriyeti (eski adı). *Fr.:* ***République Malagache.***

malaguena, *is.* **1.** Malaga halk şarkısı, **2.** bir nevi İspanyol dansı.

malaise, *is.* kırıklık, keyifsizlik, rahatsızlık, dermansızlık.

malamute, *is. ABD-Cnd.* Alaska köpeği : kalın uzun tüylü olup kızaklara koşulur. **malemute, malemiut** *d.d.*

malanders, *is. vet. patol.* atlarda dizin iç tarafında meydana gelen çatlak/yara.

malapert, *sf. esk.* **1.** arsız, küstah, yüzsüz, utanmaz, terbiyesiz, **2. ~ly** : arsızca, küstahça, yüzsüzlükle, terbiyesizce, **3. ~ness** : arsızlık, küstahlık, yüzsüzlük, utanmazlık, terbiyesizlik. ***e.a.-1. impudent, forward, bold, saucy.***

malapportion, *gl.f.* oransız/yanlış/haksız/uygunsuz dağıtmak/paylaştırmak/tevzi etmek. **~ment** : uygunsuz dağıtım.

malaprop, *sf.* saçma, gülünç, uygunsuz (söz vb.).

malapropism, *is.* **1.** kelimeleri yanlış/uygunsuzca kullanma, benzer seslileri gülünç bir şekilde birbirine karıştırma : *immortality* yerine *immorality* gibi. Örnek: *They believe the immorality of the souls.* **2.** saçmalama, zırvalama. Örnek: *Lead the way and we'll precede. Malapropism* çok defa bilmeden, fakat bazan da güldürü için kasten yapılır.

malapropos, *sf.&zf.* uygunsuz(ca), yersiz/münasebetsiz /yakışıksız (bir şekilde). ***e.a.- inappropriate(ly), inopportunate(ly).***

malar, *sf.&is. anat.* elmacık kemiği+. **~ bone** : elmacık kemiği. ***e.a.- zygomatic bone.***

malaria, *is.* **1.** *patol.* sıtma : *Anopheles* cinsi sivrisineğin taşıdığı *Plasmodium* mikrobunun sebep olduğu ateşli hastalık, **2.** *esk.* bozuk/zehirli hava, **3. malarial = malarian = malarious** : sıtmalı. ***e.a.-1. paludism, swamp fever, 2. miasma.***

malariology, *is.* **1.** sıtma bilimi, **2. malariologist** : sıtma uzmanı.

malarkey = malarky, *is. k.d.* saçma söz/yazı, palavra, yanıltıcı/kışkırtıcı söz/yazı ***e.a.- bunkum, bunk***

malate, *is. kim.* malat : elma asidinin tuzu/esteri.

Malawi, *is.* Malavi : GD Afrika'da bir cumhuriyet, eski adı : **Nyasaland.**

Malay, *sf.&is.* **1.** Malaya+, Malayalı, Malaya yarımadası ve civarındaki adalar halkı(na ait), **2.** Malayca, Malaya dili, **3.** bir çeşit iri tavuk, **4. ~n** : Malaya+, Malayalı, **5. ~ Archipelago = Malaysia** : Malezya : GD Asya'da Sumatra, Moluccas, Borneo, Filipin, Celebes ve Timor adaları grubu.

Malaysia, *is.* **1.** Malezya : GD Asya'da Malaya, Sabah, Sarawak ve Singapur'u içine alan bağımsız federasyon, **2.** *bk.:* **Malay Archipelago.**

malcontent, *sf.&is.* **1.** hoşnutsuz, küskün, sızlanan, memnun/tatmin olmayan, gayrimemnun (kimse), **2.** mevcut yönetimden/hükûmetten/ekonomik sistemden memnun olmayan (kimse), **3. ~tedly** : hoşnutsuzlukla, memnun olmayarak, **4. ~tedness** : hoşnutsuzluk, küskünlük, memnuniyetsizlik. ***e.a.-1. dissatisfied, discontented.***

mal de mer, *is. Fr.* deniz tutması. ***e.a.- seasickness.***

maldevelopment, *is.* körelme, kötü/yetersiz gelişme, dumura uğrama, gelişememe.

maldistribution, *is.* kötü/yanlış dağıtım/dağılım, eşitsizlik, dengesizlik : nüfusun, servetin, kaynakların bölgeler ve bireyler arasında dengesizlik/eşitsizlik doğuracak biçimde dağılımı.

mal du pays, *is. Fr.* evseme, yurtsama, yurt özlemi, daüssıla. ***e.a.- homesickness.***

male, *sf.&is.* **1.** erkek (insan/hayvan/bitki). *There were 3 puppies in the litter, 2 males and one female. A ~ monkey.* **2.** erkek+, erkeğe ait/yaraşır/mahsus, erkekçe. **a ~ voice** : erkek sesi.

3. erkekler(den oluşan). **a ~ choir** : erkekler korosu, **4.** *bot.* (a) erkek, eril, (b) (tohum hk.) *bk.:* **staminate**, **5.** *mak.* erkek (vida, makine parçası vb.), **6.** eril, erkeklik+. **the ~ organs** : erkeklik uzvu. ***e.a.- 1&2. masculine, 2. manly. k.a.-female. eş ses.- mail.***

male-, *ön ek* Lâtince asıllı kelimelerin önüne gelerek "kötülük, mel'anet vb." anlamı katar : *Malediction* gibi. *bk.:* **mal-.**

maleate, *is. kim.* maleat, maleik asit tuzu/esteri.

maledict, *sf.&gl.f.* **1.** *esk.* lânetli, beddualı, mel'un, lânete/bedduaya uğramış, **2.** lânetlemek, lânet/beddua/tel'in etmek. ***e.a.-1. accursed, 2. curse, execrate.***

malediction, *is.* **1.** lânet, beddua, lânetleme, tel'in, **2.** iftira, bühtan, karacılık. ***e.a.-1. damning, execration, curse, 2. slander, calumny. k.a.-1. benediction.***

maledictive = maledictory, *sf.* lânetli, lânete/ bedduaya uğramış, lânetlenmiş.

malefaction, *is.* cürüm cinayet, kötülük, kötü hareket. ***e.a.- crime, wrongdoing.***

malefactor, *is.* **1.** mücrim, cani, suçlu, kötülük eden kimse, **2.** mel'un, hain. lânetli, günahkâr kimse, (kadın ise : **malefactress** denir). ***e.a.-1. criminal, felon, culprit, 2. evildoer. k.a.-benefactor.***

male fern, *is.* erkek eğrelti *(Dryopteris filixmas) :* Hekimlikte bağırsak kurtlarını öldürmekte kullanılır.

malefic, *sf.* kötü, mel'un, kötücül, bedhah, fena, muzır, meş'um, menhus, habis. ***e.a.- malign, baneful, malicious, baleful, harmful, evil.***

maleficence, *is.* kötülük, mel'anet, fenalık, muzırlık, şeamet, uğursuzluk, habaset, habislik, kötü/fena hâl/hareket/karakter.

maleficent, *sf.* kötü, mel'un, kötücül, bedhah, fena, muzır, meş'um, menhus, habis. ***e.a.-malicious, baleful, harmful, evil, malefic. k.a.-beneficient.***

maleic acid, *is. kim.* maleik asit : HOOC-CH=COOH. Beyaz kristalli katı madde. Kumaş boyamakta, sentetik reçine yapımında, yağların muhafazasında kullanılır.

malemute, *is. bk.:* **malamute.**

maleness, *is.* erkeklik, er(il)lik.

malentendu, *is., ç.* **-dus** *Fr.* yanlışlık, yanlış anla(şıl)ma, suitefehhüm. ***e.a.- misunderstanding, mistake, misconception.***

malevolence, *is.* kötü niyet, kin(darlık), kötücüllük, kötü yüreklilik, nefret. ***e.a.-malice, hatred, ill will. k.a.-benevolence.***

malevolent, *sf.* **1.** kötü niyetli, kinci, kindar, garezkâr, kötücül, kötü yürekli, intikamcı, zararlı, **2. ~ly** : kötü niyetle, kinle. garezle, garezkârane, intikam duygusu ile. ***e.a.-1. malicious, ill-disposed, vindictive, evil, harmful. injurious. k.a.-1. benevolence.***

malfeasance, *is. huk.* (memur hakkında) yasa dışı davranış, kanuna aykırı hareket, görevi kötüye kullanma, suiistimal. *bk.:* **misfaisance.** ***e.a.-wrongdoing, misconduct.***

malfeasant, *sf. huk.* yasa dışı davranan, kanuna aykırı hareket eden, görevi kötüye kullanan (memur).

malformation, *is.* sakatlık, kusur(luluk), kusurlu yapılış/teşekkül, sakat bünye.

malformed, *sf.* sakat, kusurlu, sakat bünyeli/yapılı.

malfunction, *is.&gs.f.* kusurlu/hatalı işleme(k), doğru dürüst işlememe(k).

malgré lui, *Fr.* istemeyerek, elinde olmayarak, kerhen. ***e.a.-in spite of himself, despite his intent.***

malic, *sf.* **1.** elma+, elmaya ait, elmadan yapılmış/çıkarılmış, **2.** *kim.* elma asidinden/malik asitten türemiş, **3. ~ acid** : elma asidi, malik asit : COOHCH2(OH)COOH. Elma ve benzeri meyvelerde bulunur. Hayvan metabolizmasında ara ürün olarak husule gelir.

malice, *is.* **1.** kötülük, kötü niyet, suiniyet, garez, kin, bedhahlık. **bear ~** : kin/garez beslemek, kötü niyeti olmak. **bear s.o. no ~** : birine karşı kötü niyet beslememek. **with ~ towards none** : hiç kimseye karşı kötü niyeti olmaksızın, **2. ~ aforethought = ~ prepense** : (kötülük/cinayet) tasarlama/kurma, kasıt, taammüt. **with ~ aforethought** : taammüden, tasarlayıp kurarak, **3.** muziplik, iğneleme. ***e.a.-1. animosity, enmity, malevolence, rancor, grudge, evil intent, spite, malignity, malignancy, spleen. k.a.-1. benevolence, good will, charity.***

malicious, *sf.* **1.** kötü niyetli, suiniyet besleyen, garezkâr, kindar, kinci, bedhah. ~ *gossip.* **2.** *huk.* kasıtlı, kasten yapılan/işlenen, kurulup tasarlanmış, kötü niyete müstenit, **3. ~ly** : kasden, kötü niyetle, taammüden, **4. ~ness** : kasıt, kötü niyet, garez, kin. ***e.a.-1.*** *spiteful, malevolent, malign.*

malign, *sf.&gl.f.* **1.** kötücül, bedhah, habis, uğursuz, meş'um, zararlı, tehlikeli. *Gambling often has a ~ influence.* **2.** kötü niyetli, kinci, kindar, hain, **3.** iftira etmek, kara çalmak, günahına girmek, leke sürmek. ~ *an innocent person.* **4. ~er** : kötücül/kötü niyetli/kindar/hain kimse, karacı, iftiracı, müfteri, **5. ~ly** : iftira ile, kötü niyetle, kin ve garezle, haince, uğursuzca, habisane. ***e.a.- 1.*** *evil, pernicious, baleful, 2. malevolent, malicious, 3. slander, defame, libel, disparage, revile, vilify.*

malignance = malignancy, *is., ç.* **-cies 1.** kötülük, habislik, habaset, **2.** zarar(lılık), uğursuzluk, şeamet, tehlike. *the ~ of war.* **3.** *tıp* kötücül ur, habis tümör.

malignant, *sf.* **1.** kötücül, bedhah, uğursuz, habis, zarar /ıstırap veren, muzır, şerir. *a ~ nature. a ~ look.* **2.** çok tehlikeli, zararlı, tahripkâr, **3.** *patol.* öldürücü, vahim, habis. ~ *tumor. ~ cholera.* **4. ~ly** : kötü niyetle, uğursuzca, vahim/öldürücü bir şekilde. ***e.a.-1.*** *spiteful, malevolent, 2. perilous, harmful, hurtful, dangerous, 3. deadly.* ***k.a.-1&3.*** *benign.*

malignity, *is., ç.* **-ties 1.** kötücüllük, kötü niyetlilik, bedhahlık, suiniyet/kin besleme, **2.** kötü niyet, kin, garez, hınç, **3.** öldürücülük, habaset, vahamet. ***e.a.- 1.*** *malevolence, ill will, malice, 3. virulence, malignancy.* ***k.a.-*** *benignity.*

malihini, *is.* Hawai'de yabancı olan kimse.

Maliki, *is.* Maliki mezhebi : Müslümanlıkta Sünnîliğin dört dalından biri. *bk.:* **Hanafi, Hanbali, Shafii.**

malines, *is.* **1. maline** *d.d.* ince tül, peçelik (şapka vb. süslemekte kullanılır), **2.***bk.:* **Mechlin lace.**

malinger, *gs.f.* **1.** sayrımsamak, hastalık taslamak, (işten/görevden kaçınmak için) temarüz etmek, yalandan kendini hasta göstermek, **2. ~er** : sayrımsar, hastalık taslayan, temarüz eden, yalandan hasta gözükerek görevden kaçan kimse.

malison, *is. esk.* beddua, lânet. ***e.a.-*** *curse, malediction.*

malkin, *is. Brit.- k.d.* **1.** (a) pasaklı (kadın), (b) şırfıntı, aşüfte, iffetsiz kadın, **2.** korkuluk, bostan korkuluğu, kukla, **3.** kedi, **4.** tavşan. ***e.a.- 1.*** *(a) slattern, (b) lewd, 2. scarecrow, effigy, 3. cat, 4. hare.*

mall, *is.* **1.**ağaçlı yol, gezi, mesire, **2.** *ABD-Cnd.* (yayalara mahsus açık veya kapalı) çarşı : taşıtlara kapalı, yayalar için gezecek/oturacak yerleri olan ve çeşitli mağazaları içine alan alış veriş yeri (bazan etrafında araba park sahası bulunur), **3.** yol ayrım şeridi : gidiş geliş yollarını ayıran çimenlik şerit, **4.** halka top oyunu/sopası/sahası, **5.** *az kul. bk.:* **maul.**

mallanders, *is. bk.:* **malanders.**

mallard, *is., ç.* **-lards/lard** *zool.* yeşilbaş, yaban ördeği *(Anas platyrhynchos) :* tüyleri kahverengi, erkeği yeşilbaşlı ördek.

malleability, *is.* dövülgenlik, dövülürlük.

malleable, *sf.* **1.** dövülgen, dövülür, çekiçle dövülerek işlenebilir (maden). *Gold, silver and copper are ~ metals.* **2.** uysal, yumuşak huylu, kolay uyar, kolay şekil verilebilir/işlenebilir. *The ~ mind of a child. Tactics that are ~ and vary with circumstances.* **3. ~ iron = ~ cast iron** : dövme demir, dövülgen demir, yavaş ısıtılıp soğutularak dövülgen hâle getirilen dökme demir, **3. ~ness** *bk.:* **malleability**, **4. malleably** : uysallıkla. ***e.a.-1.*** *bk.: plastic, 2. adaptable, tractable, flexible, pliable, impressionable, docile, compliant.* ***k.a.-1.*** *refractory, intractable, 2. rigid, stiff, hard, firm, unyielding, inflexible, inelastic.*

mallee, *is. bot.* **1.** bodur okaliptüs *(Eucalyptus dumosa, E. oleosa) :* Avustralya'da bazan sık/geniş çalılıklar oluşturur, **2.** okaliptüs çalılığı.

mallemuck = mollymawk, *is. k.d.* iri deniz kuşu : iri martı, albatros vb.

mallenders, *is. bk.:* **malanders.**

malleolus, *is., ç.* **-oli** *anat.* aşık (kemiği) çıkıntısı : aşık kemiğinin topuğun iki tarafındaki yuvarlak çıkıntısı. **malleolar** : aşık çıkıntısına ait.

mallet, *is.* **1.** tokmak, tokaç, ağaç veya lâstik başlı çekiç, **2.** (kroket oyununda) sopa, **3.** (poloda) uzun saplı sopa/değnek, **4.** çomak : davul vb. çomağı.

malleus, *is., ç.* **mallei** *anat.* (orta kulaktaki) çekiç (kemiği). **hammer** *d.d. bk.:* **incus** (1), **stapes.**

mallow, *is. bot.* **1.** ebegümeci *(Malva sylvestris).* **dwarf/running ~** : Amerika ebegümeci *(M. rotundifolia),* **2.** hatmi, sarı hatmi, pamuk, bamya gibi ebegümecigilerden herhangi bir bitki, **3. marsh ~** : hatmi *(Althea officinalis),* **4. musk ~** : amber çiçeği *(Hibiscus abelmochus),* **5. yellow ~ = Indian ~** : sarı hatmi *(Abutilon),* **6. ~ rose** : pembe bamya *(Hibiscus moscheutos)* : pembe çiçekler açan bamya türü.

malm, *is.* **1.** yumuşak kireç taşı : gevrek, kolay ufalanır cinsi, **2.** GD İngiltere'deki kireçli arazi, **3.** tuğla toprağı: tuğla yapmakta kullanılan kil ve kireç karışımı.

malmsey, *is., ç.* **-seys 1.** tatlı şarap : Yunanistan ve İspanya'da yapılır, **2.** tatlı şarap üzümü.

malnourished, *sf.* kötü/yetersiz beslenmiş. ***e.a.-*** *undernourished.*

malnutrition, *is.* kötü beslenme, beslenme bozukluğu/yetersizliği, besinsizlik, gıdasızlık.

malocclusion, *is.* (dişlerin) kusurlu kapanış(ı). **malocclu**ded : kusurlu kapanan.

malodor, *is.* pis/fena koku.

malodorous, *sf.* **1.** pis/fena kokulu, **2.** bozuk, yanlış, yersiz, uygunsuz, (yasalara/kurallara) aykırı. *~ practices and chicanery in high financial places.* **3. ~ly** : pis pis kokarak, yanlış/uygunsuz bir şekilde, **4. ~ness** : pis kokma; yanlışlık, uygunsuzluk, yolsuzluk. ***e.a.-1.*** *ill-smelling, rank, fetid, stinking, noisome, rancid, fusty, musty, 2. improper, scandalous.*

malolactic, *sf.* (şarapta bakteriler aracılığı ile) elma asidinin laktik aside dönüşümü+.

malonic acid, *is. kim.* malonik asit : CH2 (COOH)2 : barbitüratların sentezinde aracı olarak kullanılan dibazik asit. Elma asidinin oksitlenmesi ile elde edilir.

malonylurea, *is. kim. bk.:* **barbituric acid.**

malpighiaceous, *sf. bot.* malpigigiller+ : geniş bir tropik bitkileri ailesi olan *Malpighiaceae'* ye ait.

Malpighian corpuscule, *is. anat.* Malpighi cisimciği : omurgalıların böbreklerindeki yumacık *(glomerulus)* ve onları kuşatan zarlardan oluşan süzücü eleman. **Malpighian body** *d.d.*

Malpighian layer, *anat.* Malpighi katmanı : üst derinin yumuşak alt tabakası.

Malpighian tube, *is.* Malpighi borusu : böceklerin dışkı organlarını oluşturan uzun ince borulardan biri. **Malpighian tubule, Malpighian vessel** *d.d.*

malposition, *is.* yanlış/kötü konum/vaziyet.

malpractice, *is.* **1.** *huk.* (a) yanlış tedavi : bilgisizlik/ihmal/kasıt sonucu hekim tedavisinin sakatlık ya da ölümle sonuçlanması, (b) yanlış savunma : avukatın bilgisizlik vb. yüzünden davayı kaybedip büyük zarara yol açması, **2.** görevi kötüye kullanma, görevde/vazifede ihmal/ suiistimal, **3.** yolsuzluk, kötü hareket, irtikâp, yasaya/ahlâka aykırı hareket.

malt, *is.&f.* **1.** malt, (bira yapmak için) çimlendirilmiş arpa, **2.** *bk.:* **malted milk, 3.** (tahılı) çimlendirmek, malt yapmak, **4.** çimleşmek, maltlaşmak, malt haline gelmek, **5.** malt özü ile muamele etmek, **6.** malt ile içki yapmak, **7. ~ extract** : malt hulâsası, arpa özü, **8. ~ liquor** : malt içkisi, malttan yapılan içki, **9. ~iness** : maltlılık, malt gibi olma, malt içerme, **10. ~ster** : maltçı, malt yapan/satan, **11. ~ sugar** *bk.:* **maltose, 12. malty** : maltlı, malt gibi, malt içeren.

Malta fever, *is. patol.* Malta hummması. ***e.a.-*** *brucellosis.*

maltase, *is. biy.- kim.* maltaz : ince bağırsağın çıkardığı ve maltozu dekstroza dönüştüren maya.

malted milk, *is.* **1.** maltlı süt tozu , **2. malted** *d.d.* maltlı süt : süt tozu ve malttan yapılmış dondurmalı içecek.

Maltese, *sf.&is., ç.* **-tese 1.** Maltalı, Maltız, **2.** Malta adasına/halkına ait, **3.** Malta dili, Malta'da konuşulan Arapça lehçe, **4. ~ cat** : Maltız kedisi, tüyleri mavimsi kurşunî bir kedi türü, **5. ~ cross** : (a) Malta haçı, dört kolu eşit ve uçları çentikli haç, (b) *bk.:* **scarlet lychnis, 6. ~ dog** : Malta köpeği : uzun beyaz tüylü bir köpek cinsi, **7. ~ goat** : Maltız keçisi.

maltha, *is.* **1.** katranlı harç, **2.** madenî katran, **3.** yer mumu *(ozocerite)* gibi doğal karbonlu hidrojen karışımı.

Malthusian, *sf.&is.* Maltüs kuramı/felsefesi taraftarı. **~ism**: Maltüs kuramı: nüfus artışının besin üretiminden fazla olduğunu ve ekonomik durumu düzeltmek için nüfus artışını kısıtlama zorunluğunu savunur.

maltol, *is. kim.* maltol : C6H6O3. Çam kabuğu, iğne yaprakları, hindiba ve kavrulmuş malttan elde edilir, rayiha vermek için kullanılır.

maltose, *is. kim.* malt şekeri, nişasta şekeri, maltoz : C12H22O11.H2O. Diyastazın etkisiyle nişastadan elde edilen beyaz kristalli, suda eriyen şeker. Besin olarak ve kültür yetiştirmekte kullanılır. **malt sugar, maltabiose** *d.d.*

maltreat, *gl.f.* **1.** hırpalamak, örselemek, kötü davranmak, fena muamele etmek, eziyet/işkence etmek, **2. ~er** : hırpalayan, eziyet/işkence eden kimse, **3. ~ment** : hırpalama, örseleme, kötü davranma, fena muamele etme, eziyet, işkence. ***e.a.- 1. abuse, mistreat, injure.***

malvaceous, *sf. bot.* ebegümecigillerden, ebegümeci *(Malvaceae)* familyasına mensup (hatmi, bamya, pamuk, ebegümeci vb.).

malvasia, *is. bk.:* **malmsey.**

malversation, *is.* **1.** yönetim bozukluğu : para aşırma (ihtilâs), yiyicilik (irtikâp), rüşvet, suiistimal vb., **2.** bozuk yönetim/idare.

malvoisie, *is. bk.:* **malmsey.**

mama, *is. k.d. bk.:* **mamma.**

mamaguy, *is.&f. (Caribbean)* aldatma(k), alay (etmek). ***e.a.- deceive, tease.***

mamba, *is. zool.* ağaç yılanı *(Dendroaspis)* : Orta/Güney Afrika'da ağaçlarda yaşayan ve soktuğunu öldüren çok zehirli bir yılan.

mambo, *is.&f.* **1.** mambo, Haiti dansı, **2.** mambo dansı oynamak, **3.** mambo müziği.

mamelon, *is.* (meme gibi) tepecik.

Mameluke = Mamaluke = Mamluk, *is.* **1.** Kölemen, Memlûk : Mısır'da 1250-1517 arasında hüküm sürmüş hanedan, **2.** (Müslüman ülkelerde) köle, esir.

mamma = mama, *is. k.d.* anne. ***e.a.- mother.***

mamma, *is.* **1.** *ç.* **mammae** *anat. zol.* meme, **2.** *ç.* **mamma** : bulutların altında memeye benzer çıkıntı. ***e.a.- 1. breast, udder.***

mammal, *is.* **1.** memeli (hayvan) : insanın da dahil bulunduğu memeliler *(Mammalia)* sınıfından herhangi bir hayvan, **2. ~ian** : memeli, **3. ~ity** : memelilik, **4. ~ogical** : memeliler bilimine ait, **5. ~ogist** : memeliler bilimi uzmanı, **6. ~ogy** : memeliler bilimi, zoolojinin memeli hayvanlar bölümü.

mammaplasty, *is.* estetik göğüs ameliyatı : ameliyatla memelerin büyütülmesi ya da küçültülmesi.

mammary, *sf. anat. zool.* meme+, meme gibi, memeye ait/benzer. ***e.a.- mammalike.***

mammato-cumulus, *is., ç.* **-lus** *esk.* meme şeklinde bulut. ***e.a.- mamma.***

mammatus, *is. meteorol.* memeli bulut : alt yüzeyi meme gibi çıkıntılı bulut.

mammie, *is. bk.:* **mammy.**

mammiferous, *sf.* memeli. ***e.a.- mammalian.***

mammiform, *sf.* mememsi, meme başı şeklinde. ***e.a.- mammillary.***

mammilla, *is., ç.* **-milae 1.** *anat.* meme başı, **2.** memecik, meme başına benzer kabarıklık, **3. ~ry** *bk.:* **mammiform.** ***e.a.- 1. nipple.***

mammillate(d), *sf.* memecikli, meme başlı, meme başı olan, meme başına benzer çıkıntıları bulunan.

mammillation, *is.* memeciklilik, kabarcıklılık, meme başı gibi çıkıntılı olma.

mammock, *is.&f. k.d.* **1.** kırık, parça, kırıntı, **2.** kırmak, parçalamak. ***e.a.-1. fragment, shred, scrap.***

mammogram, *is.* meme röntgeni.

mammography, *is.* (kanserin erken teşhisi için) meme röntgeni çekme. **mammographic** : meme röntgeni+.

mammon, *is.* **1.** (insanı kötü yola sevk eden) servet, mal, hırs, ihtiras, **2.** *b.h.* hırs/servet tanrısı, **3. ~ish** : servet ve ihtirastan ileri gelen, **4. ~ism** : servet hırsı, **5. ~ist = ~ite = ~istic** : muhteris, servet peşinde koşan, servet delisi.

mammoth, *is.&sf.* **1.** mamut *(Mammuthus)* : Paleistocene çağda yaşamış iri file benzer memeli hayvan, **2.** çok iri, dev gibi, kocaman. ***e.a.- 2. huge, enormous, gigantic.***

mammy, *is., ç.* **-mies 1.** *k.d.* anne, **2.** (Güney ABD) zenci sütanne, beyaz ailede çalışan zenci kadın hizmetçi, Arap dadı.

man[1], *is., ç.* **men 1.** adam, erkek. **a blind ~** : kör (adam). **an old ~** : yaşlı adam. **the young ~** : genç, delikanlı. **~ of letters** : edip, yazar. **~ of the house** : evin erkeği. **best ~** : sağdıç. **~'s estate** : erkeğin (maddeten/manen) olgunlaşması, rüşt, **2.** insan, insan türü, nev'ibeşer. **fellow ~** : hemcins, insan, arkadaş. **He's a nice ~** : İyi bir insandır. *Man existed for thousands of years. The ~ of today likes to travel.* **3.** insan ırkı, insanoğlu, âdemoğlu, **4.** şahıs, kimse, kişi. **all men** :

herkes. **Death comes to all men** : Ölüm herkese mukadderdir. **~ must change in a changing world** : Değişen dünyada kişi de değişmek zorundadır. **inner ~** : insanın tinsel varlığı, mide, iştah, **5.** *gen.* **a ~** : birey, fert, birisi, bir kimse. **to give a ~ a chance** : bir kimseye fırsat vermek. **every jack ~** : herkes, son ferde kadar, **6.** koca, zevç. **~ and wife = ~ and woman** : karı koca, **7.** (erkek) maiyet erkânı, takımın üyesi. *officers and men.* **8.** er, yiğit, mert, cesur, erkek. **act the ~** : cesur/mert olmak, erkekçe/mertçe davranmak. **be a ~** : cesur ol. **He was every inch a ~** : Sapına kadar erkekti. **~ to ~** : erkekçe, mertçe, erkek erkeğe, açıkça, samimî olarak. **Play the ~** : erkekçe/mertçe davranmak, **9.** uşak, erkek işçi/hizmetçi, amele, **10.** (hitapta) bey, efendi, kardeş, arkadaş vb. **Now, now, my good ~, please calm down** : Haydi, sinirlenme arkadaş. **11.** *argo* dikkati çekmek için kadın veya erkeğe hitapta "bana bak!" anlamında kullanılır: **Hey, man, don't you dig that music?** Hey, bana bak, bu müzikten hoşlanmıyor musun? **12.** satranç/dama taşı, **13.** metbu, tebaa, kul, köle vasal, **14.** *esk.* erkeklik, cesaret, **15. as a man** : insanca, insan olarak, insanlık bakımından, insan gözü ile, **16. as one ~** : tek vücut olarak, el birliğiyle, oy birliğiyle, birlikte, beraberce, uyuşarak, **17. be one's own ~** : bağımsız, özgür/müstakil olmak, kendi kendini yönetebilmek, dilediğince hareket edebilmek, kendi başına buyruk olmak, **18. ~ and boy** : çocukluğundan beri, ömrü boyunca, **19. ~ alive!** Yahu! Be adam! **20. the Man** *argo* beyaz insan, özellikle polis, patron, idareci gibi yetki sahibi kimse (zenciler arasında bu anlamda kullanılır), **21. to a ~** : herkes, hep(si), hep birlikte, ayrıcasız, istisnasız, bilâ istisna. *We accepted his idea to a ~. They answered "yes!" to a ~.* **22. the ~ in the street** : halktan biri, (kamu oyunu temsil eden) herhangi bir kimse, sokaktaki adam, **23. ~ of my/your/his word** : sözünün eri. *He said he'd help, and he's a ~ of his word, so we know he will.* **24. to the last ~** : son ferdine kadar. *They were killed to the last ~.* **25. ~ of God** : papaz, rahip, din adamı.

man2, *gl.f.* **manned, manning 1.** (bir işe) adam tayin etmek/atamak, (bir makineyi/gemiyi vb. işletecek) insan gücü sağlamak. *We can ~ ten ships.* **The busses are under-manned** : Otobüs işletecek yeteri kadar personel yok, **2.** asker yerleştirmek, takviye etmek. *~ the fort/the guns.* **3.** (gelecek bir olaya) hazır olmak, kendini hazırlamak, göğüs germek, kuvvetli bulunmak. *to ~ oneself to an ordeal. You must ~ yourself, my boy!* **4.** (şahini) insana alıştırmak.

man3, *ünl. argo* Yahu! Hey! Be! (Şaşkınlık, hayret, heyecan, zevk, onay vb. gösterir.) **Man, what a ball game!** Ne güzel maç be!

man4, *f. İsk. bk.:* **maun.**

-man, *son ek* "-cı/-ci/-cu/-cü" adların sonuna gelerek o nesne ile ilgili sanat bildirir : **milkman** : sütçü, **postman** : postacı vb.

man-, *ön ek* "insan, adam, insan gücü ile, insan eliyle" vb. ifade eder. **man-abhoring** : insanlardan nefret eden. **man-created** : insanın yarattığı. **manmade** : insan eliyle yapılmış. **man-hunt** : insan avı vb.

mana, *is.* (insanda/maddede bulunan) doğaüstü güç/kuvvet.

man about town, *is.* sosyete adamı, eğlence düşkünü : vaktini gece kulüplerinde, tiyatrolarda, eğlence yerlerinde geçiren adam.

manacle, *is.&f.* **-cled, -cling 1.** kelepçe, **2.** *gen.* **~s** : engel, mania, tahdit, sekte, **3.** kelepçelemek, kelepçe vurmak/takmak. *The pirates ~d their prisoners.* **4.** engellemek, engel/mania çıkarmak, tahdit etmek, sekteye uğratmak. ***e.a.*** *1. handcuff, 2. restraints, checkes, 3. handcuff, fetter, 4. hamper, restrain, bind.*

manage, *is.&f.* **-aged, -aging 1.** başarmak, becermek, işini uydurmak/çevirmek, muvaffak olmak. **He ~d to see the governor** : Vali ile görüşmeye muvaffak oldu. **He tried to mount his horse but couldn't ~** : Ata binmeye çalıştı, beceremedi. **Did you ~ to get anything to eat before you came?** Gelmeden önce bir şeyler yiyebildin mi? **2.** sorumlu/mes'ul olmak, mes'uliyetini üzerine almak. *to ~ a big company. to ~ an estate.* **3.** etkilemek, sözünü geçirmek, yola getirmek, zapt etmek, kandırmak. **He can't ~ this horse at all** : Bu atı hiç zapt edemez. **4.** yönetmek, idare etmek, çekip çevirmek, yürütmek. *The government couldn't ~ the economy effectively.* **We'll ~ it somehow** : Nasıl olsa işi yürütürüz/işin içinden çıkarız. **5.** (silâh/alet vb.) kullanmak, **6.** yolunu/çaresini bulmak, (güçlüklere rağmen) başarmak. **He ~d to escape** : Bir yolu-

nu bulup kaçtı. **7.** *esk.* (atı) terbiye etmek, **8.** yönetimi/idareyi üstüne almak, müdür olmak. *Who will ~ while the boss is away?* **9.** *esk.* idareli kullanmak, tutumlu davranmak, idare etmek, **10.** geçinmek, (güçlüklere rağmen) geçimini sağlamak, işleri çekip çevirmek. **How will she ~ with her husband gone?** Kocası olmadan nasıl (ne ile) geçinecek? **They ~d despite low pay** : Azıcık maaşla geçimlerini sağladılar. **11.** *esk. bk.:* **management**, **12.** *esk. bk.:* **manège**. ***e.a.- 1.*** *arrange, contrive, 3. dominate, influence, 4. guide, conduct, regulate, engineer, rule, direct, govern, control, handle, administer, 5. wield, handle, 6. contrive, accomplish, 7. train, handle, 8. husband, 10. get by, make out.*

manageable, *sf.* **1.** yönetilebilir, idare edilebilir, yönetimi/idaresi kolay, uysal, yola gelir, munis, söz dinler, yumuşak başlı, **2. ~ness = manageability** : yönetilebilme, idare edilebilme, uysallık, söz dinleme, yumuşak başlılık, **3. manageably** : kolayca yönetilebilecek şekilde, uysallıkla, söz dinleyerek.

management, *is.* **1.** yönetim, idare, **2.** usul, **3.** yönetim yeteneği, yöneticilik, idarecilik, **4.** yönetim kurulu, yönetenler, idare edenler, müdüriyet, **5. ~ information system** : yönetim bilgi dizgesi : iş yönetiminde gerekli bilgileri düzenli bir şekilde derleyip ilgililerin yararlanmasına sunan bilgisayarlı örgüt. ***e.a.-1.*** *administration, charge, conduct, guidance.*

manager, *is.* **1.** müdür, direktör. **a bank ~** : Banka müdürü. **board of ~s** : yönetim kurulu, idare meclisi, müdürler kurulu, **2.** yönetici, yönetmen, idareci. *the ~ of our football team.* **3.** (ev işlerini vb.) maharetle yöneten/çekip çeviren kimse, ev idarecisi. *My wife is an excellent ~. She must be a very good ~ to feed her children so well on so little money.* **4. ~ship** : müdürlük, direktörlük, müdüriyet, yöneticilik, yönetmenlik. ***e.a.-1.*** *director, boss, supervisor, 2. administrator.*

manageress, *is. Brit.* müdire, kadın müdür/direktör/yönetici.

managerial, *sf.* **1.** yönetimsel, idarî, idareye/müdüre ait, **2. ~ly** : yönetimle, yöneterek, idarî olarak.

managing editor, *is.* yazı işleri müdürü.

manakin, *is.* **1.** *bk.:* **manikin**, **2.** *zool.* mono *(Mana-cus manacus)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde bulunan kısa gagalı, parlak tüylü ötücü kuş.

manana, *is.&zf.* yarın, ileride, gelecekte, istikbalde, başka bir zaman, çıkmaz ayın son çarşambası(nda). ***e.a.-*** *tomorrow, some other time.*

man-at-arms, *is., ç.* **men-at-arms 1.** (silâhlı) er/asker, **2.** (ağır silâhlı) süvari. ***e.a.-1.*** *soldier.*

manatee, *is. zool.* deniz ineği *(Trichechus)* : Florida-Meksika-Antil adaları kıyılarında yaşayan kuyruğu kaşık biçiminde, iki ön yüzgeci olan ve ot ile beslenen deniz hayvanı. Boyu 2.4-3.9 m. **sea cow** *d.d.*

manche, *is.* (armalarda) elbise/gömlek kolu.

Manchester terrier, *is.* Mançester köpeği : kısa, parlak siyah, kahverengi tüylü teriye köpeği.

manchet, *is. esk.* francala.

man-child, *is., ç.* **men-children** oğlan, oğul, erkek çocuk.

machineel, *is. bot.* zehirli elma *(Hippomane Mancinella)* : süte benzer zehirli öz suyu ve elmaya benzer meyvesi olan bir ağaç (Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişir).

Manchu, *sf.&is., ç.* **-chus/-chu 1.** Mançu, Mançuryalı, **2.** Mançu dili, **3.** Mançulara/dillerine ait, **4. ~ dynasty** veya **Ch'ing** : 1644-1912'de Çin'de hüküm süren Moğol asıllı Mançu sülâlesi.

Manchukuo = Manchoukuo, *is.* Mançukuo : Moğolistan'ın bir kısmı ile Mançurya'dan oluşan ülke. 1932-45'te Japonlarındı, şimdi Çin idaresindedir.

Manchuria, *is.* Mançurya. **~n** : Mançuryalı.

manciple, *is.* (kolej, manastır vb.) levazım memuru.

-mancy, *son ek* "fal/falı, ...ile kehanet, fala bakma". *ör.: necromancy, oneiromancy.*

mandala, *is.* **1.** (Hindu ve Budistlere özgü) evren biçimi : her kenarında bir tanrı bulunan ve çember içine çizilen kare, **2.** dörde bölünmüş ve çeşitli resimlerle süslenmiş sembolik çember.

mandamus, *f.&is., ç.* **-muses**, *huk.* yüksek mahkeme emri (çıkarmak), yüksek mahkemece bir şeyin yapılmasını emretmek.

mandarin, *is.* **1.** mandarin : Çin'de dokuz sivil memur rütbesinden biri, **2.** *b.h.* Mandarin : resmî Çince, Çin dili, **3.** Kuzey Çin/Pekin dili, **4.** mandalina (meyve), **5.** *bot.* mandalina ağacı *(Citrus reticulata),* **6. ~ duck** *: zool.* Çin ördeği *(Aix galericulata) :* tepeli/ibikli ördek. ***e.a.-4&5.*** *mandarin orange.*

mandatary, *is., ç.* **-taries** mandater, vekil, diğer bir ülke üzerinde mandası/yönetimi olan ülke. **mandatory** *d.d.*

mandate, *is.&f.* **-dated, -dating 1.** manda, vesayet, başka bir ülkeyi yönetme yetkisi, **2.** manda/vesayet altındaki ülke, sömürge, **3.** seçmen yönergesi : iktidardaki partiyi seçenlerin verdiği talimat, direktif, **4.** yüksek mahkeme emri (alt mahkemeye veya yetkili makama), **5.** emir, ferman, talimat, emirname, **6.** vekâlet, vekillik, **7.** Papa iradesi, **8.** manda altına koymak, **9.** emir/ferman çıkarmak. ***e.a.-5.*** *fiat, decree, injunction, edict, ruling.*

mandated, *sf.* manda altında (memleket).

mandator, *is.* mandater, vasi, başka bir ülkeyi mandası altında tutan devlet.

mandatory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** zorunlu, zarurî, mecburî, gerekli, elzem. **It's ~ upon him to do so** : Böyle yapmak zorundadır. **2.** emir/ferman icabı, **3.** mandaya ait, **4.** *bk.:* **mandatary**, **5. mandatorily** : zorunlu/mecburî olarak, mecburen. ***e.a.-1.*** *compulsory, obligatory.*

man-day, *is., ç.* **man-days** bir adamın bir günde yapabileceği iş.

mandible, *is.* **1.** alt çene kemiği, **2.** (kuşlarda) (a) alt gaga, (b) **~s** : gaganın üst ve alt kısımları, **3.** (eklem bacaklılarda) çeneye benzer ısırma organı, **4. mandibular(y)** : alt çene kemiğine ait/yakın.

mandibulate(d), *sf.* ısırma organlı : ısırma/çiğneme organı olan (böcek).

mandolin(e), *is.* mandolin.

mandolinist, *is.* mandolinci, mandolin çalan kimse.

mandragora, *is.* **1.** *bk.:* **mandrake** (1), **2.** adamkökü.

mandrake, *is.* **1.** *bot.* adamotu, muhabbet otu, hacı otu, kankurutan *(Mandragora officinarum)* : şekli insana benzer etli ve çatallı bir kökü olan kısa saplı narkotik ot, **2.** *ABD bk.:* **May apple.**

mandrel = mandril, *is.* **1.** *mak.* mil, fener mili, **2.** kavrayıcı, torna mili, **3.** çıkrık iği, **4.** çark mili, **5.** dairesel testere mili, **6.** bir kalıbın yuvarlak çelik göbeği.

mandrill, *is. zool.* mandril, iri şebek *(Papio sphinx* veya *Mandrillus sphinx).* Batı Afrika'da yaşayan yırtıcı, erkeğinin yüzünde mavi ve kırmızı çizgiler bulunan iri bir cins maymun.

mane, *is.* yele. **maned** : yeleli. **maneless** : yelesiz.

man-eater, *is.* **1.** yamyam, **2.** insan eti yiyen hayvan (köpek balığı, aslan, kaplan vb.), **3.** *bk.:* **great white shark.**

man-eating, *sf.* insan eti yiyen, yırtıcı.

manège = manege, *is.* **1.** at eğitimi, **2.** eğitilmiş/talimli atın yürüyüşü ve hareketleri, **3.** at eğitim okulu, **4.** binicilik okulu.

manes, *is.* **1.** (eski Roma dininde) ataların ruhu, **2.** ruh, ölü bir kimsenin ruhu. ***e.a.-1.*** *shades,* **2.** *spirit.*

maneuver, *is.&f.* **-vered, -vering 1.** manevra (yapmak). *The ships ~ed to block the channel. Can you ~ the car into that parking plot?* **2. ~s** : harp oyunu/tatbikatı, büyük askerî manevra, **3.** hile, dolap, düzen. *political ~s.* **4.** hile/dolap çevirmek, düzen kurmak, (gizlice) plânlamak. *The vice-president is ~ing to displace the president of the company.* **5.** önlem, tedbir, tertibat, **6.** maharetle yürütmek/yönetmek, becermek. *to ~ a conversation.* **7.** harp oyunu/tatbikatı yapmak, **8.** tedbir almak. **manoeuvre** *d.d.* **9. ~ability** : kolay yönetilebilme, manevra kabiliyeti büyük olma, **10. ~able** : yönetilebilir, manevra kabiliyeti yüksek, **11. ~er** : manevra yapan, yöneten hile/dolap çeviren, entrikacı. ***e.a.-3.*** *scheme, stratagem, gambit, move, plot, ploy, tactic, artifice, trick, dodge, intrigue,* **4.** *scheme, intrigue, plot, plan, finagle, manipulate.*

man-for-man, *sf. bk.:* **man-to-man.**

man Friday, *is.* yakın ve sadık yardımcı, her işi yapan hizmetçi.

manful, *sf.* **1.** erkekçe, mert, cesur, yiğit (çe), kararlı, azimli. **He made ~ effort to move the heavy furniture** : Ağır mobilyayı taşımak için yiğitçe gayret sarf etti. **2. ~ly** : cesaretle, mertçe, yiğitçe, azimle, yılmadan. *One man is ~ly coping with a wide range of tasks.* **3. ~ness** : mertlik, cesurluk, yiğitlik, azimkârlık. ***e.a.-1.*** *manly, bold, courageous, resolute, determined, brave, sturdy.*

mangabey, *is., ç.* **-beys** *zool.* albaş maymun, kırmızı başlı mangabey *(Cercocebus torquatus)* : Afrika ormanlarında bulunan kılları sarı, esmer, başı kırmızı, ak yakalık tüylü, el ve ayak parmakları yarım zarlı, uzun kuyruklu, beyaz göz kapaklı bir tür maymun.

mangan- = mangani- = mangano-, *ön ek* "manganez(li)". *ör.: manganic, manganous.*

manganate, *is. kim.* manganat, manganik asit tuzu. **potassium ~** : potasyum manganat, KMnO4.

manganese, *is. kim.* **1.** manganez : sert, gevrek, kurşunî, beyaz maden. Simgesi **Mn**, atom ağ. 54.938, atom nu. 25, özgül ağ. 7.2 (20°C'de), **2. ~ dioxide** : manganex dioksit, MnO2, önemli bir oksitleyici, **3. ~ steel** : manganezli çelik.

manganic, *sf. kim.* **1.** manganez+, manganezli, manganik (üç valanslı manganez içeren). **~ acid** : manganik asit, H2MnO4. Yalnız tuzları bilinen, serbest elde edilemeyen bir asit.

manganite, *is.* **1.** manganit : parlak koyu kurşunî veya siyahımsı ortorombik kristalli manganez hidroksit : MnO(OH), **2.** *kim.* dört valanslı Mn içeren H4MnO4 veya H2MnO3 asitlerinin herhangi tuzu.

manganous, *sf. kim.* manganez(li), iki valanslı Mn içeren.

mange, *is. vet. patol.* uyuz, uyuz böceğinin hayvanlarda sebep olduğu deri hastalığı.

mangel-wurzel, *is. Brit.* yemlik pancar *(Beta vulgaris)* : hayvan yemi olarak yetiştirilen pancar. **mangel** *d.d.*

manger, *is.* **1.** yemlik, musur, ahırlarda hayvanlara yem verilen tekne/çukur, **2.** *den.* (a) suluk : gemilerin baş kısmında sızan suları toplayan yer, (b) zincirin tabanında sızan suyun toplandığı ızgaralı yer, **3. a dog in the ~** : kıskanç, kendi kullanmadığı bir şeyden başkasının yararlanmasını istemeyen kimse. **He is a dog in the ~** : Kıskancın biridir.

mangey, *sf.* **-gier, -giest** *bk.:* **mangy.**

mangle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** parçalamak, ezmek, yırtmak, delik deşik/paramparça etmek, hurdahaş etmek, müthiş hasara uğratmak. *His arm was badly ~d in the accident.* **2.** bozmak, berbat/harap etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, tanınmaz hâle getirmek. *The music was too difficult for her, and she ~d it.* **3.** silindirli makine ile ütülemek, silindirden/merdaneden geçirmek, **4.** (madenî levhayı) presten/merdaneden geçirmek, preslemek, cendereden geçirmek, **5.** sıkmaç, (iki silindirli) ütü makinesi, kalender, pres, cendere, merdane, **6. mangler** : (a) parçalayan, ezen, yırtan, hurdahaş/paramparça eden, (b) bozan, berbat eden, (c) (silindirle) ütüleyen. ***e.a.-1.*** *maim, cut, slash, crush, damage, 2. spoil, mar, ruin, deface, destroy.*

mango, *is., ç.* **-goes/-gos 1.** Hint eriği, mango : sıcak ülkelere özgü bir ağacın yumurta biçiminde, sarımtrak kırmızı renkli, sert çekirdekli, ekşimsi meyvesi, **2.** *bot.* mango ağacı *(Magnifera indica).*

mangonel, *is.* mancınık : eskiden taş veya okları fırlatmak için kullanılan savaş aracı.

mangosteen, *is.* **1.** Hint şeftalisi : Hindistan'da yetişen kalın kabuklu, etli, sulu, koyu kırmızımtrak kahverengi, lezzeti şeftali ve ananası andıran meyve, **2.** *bot.* Hint şeftalisi ağacı *(Garcinia Mangostana).*

mangrove, *is.* **1.** *bot.* dış köklü, mangrov, rizofora *(Rhizophora)* : tropikal kıyılarda ve bataklıklarda yetişen ve toprağın üstüne dış kökler salarak tutunan ağaç ve funda, **2.** mine kök *(Avicennia)* : mine çiçeğigillerden dış köklü ağaç.

mangy = mangey, *sf.* **-gier, -giest 1.** uyuz, uyuzlu, uyuza yakalanmış, uyuzdan ileri gelen, uyuz gibi. *a ~ dog.* **2.** pis, kirli, tiksindirici, yırtık pırtık, hırpanî. *a ~ old rug. a ~ little suburb.* **3.** adî, bayağı, pespaye, rezil. a *~ trick.* **4. mangily** : uyuzca, uyuz gibi, pis/kirli/hırpanî bir şekilde, adîce, rezilâne, **5. manginess** : uyuzluk, pislik, hırpanîlik, adîlik, rezillik, pespayelik. ***e.a.-2.*** *shabby, dirty, scruffy, squalid, 3. contemptible, mean.*

manhandle, *gl.f.* **-dled, -dling 1.** hırpalamak, kaba muamele etmek, kabaca itmek, itip kakmak, **2.** insan gücü ile (makine kullanmadan) hareket ettirmek. *~ a car out of a ditch.*

Manhattan, *is.* **1. ~ Island** *d.d.* Manhattan adası, **2.** KD Kansas'ta bir şehir, **3.** viski ve vermut karışımı bir içki, **4. ~ite** : Manhattanlı, **5. ~ Project** *ABD* Manhattan projesi, II. Dünya Savaşında ilk atom bombasını geliştirme projesinin gizli adı.

manhole, *is.* menhol, (telefon kabloları) ek odası, yer altındaki boru, kablo, lâğım kanalizasyonu vb. ne caddeden girişi sağlayan üstü kapaklı delik/baca.

manhood, *is.* **1.** erkeklik, erlik (hali/çağı), **2.** yiğitlik, cesurluk, mertlik, erkeklik, cesaret, şecaat, kahramanlık, yiğit/cesur/erkekçe/mert davranış. *He proved his ~ in the war.* **3.** erkekler, erkek nüfus. *The ~ of Canada.* **4.** insanlık, beşeriyet, **5.** (cinsel) erkeklik gücü, erkeğin cinsel kudreti/iktidarı, **6. ~ suffrage** : bütün ergin erkeklerin oy verme hakkı.

man-hour, *is.* iş(çilik) saati : bir işçinin bir saatlik çalışması (sanayide zaman birimi olarak kullanılır). *kıs.:* **man-hr.**

manhunt, *is.* **1.** (cani/mücrim/kaçak vb.) arama, sıkı takibat, taharri, **2.** bir kimsenin sıkı sıkıya aranması, **3. ~er** : (cani vb.) arayan/takip eden kimse, taharri memuru.

mania, *is.* **1.** tutku, düşkünlük, merak, iptilâ. *She has a ~ for (driving) fast cars. He's got car ~. a ~ for ice-cream/for saving things.* **2.** *psikol.* taşkınlık sayrılığı, cinnet : kişinin sevinç, güven ve her türlü devimsel etkinliklerinin düzgülü olmayan bir biçimde arttığı ve bazan aşırı şiddet hareketlerine yol açtığı ruh sayrılığı.

-mania, *son ek* "...taşkınlığı, ...deliliği/cinneti, aşırı ... tutkusu/iptilâsı" *ör.: megalomania, bibliomania.*

maniac, *sf.&is.* **1.** çılgın, deli, manyak, kaçık (kimse). *That driver is a ~.* **2.** (bir şeye) aşırı düşkün/tutkun/müptelâ, ...delisi. **a football ~** : futbol delisi. ***e.a.- 1.*** *mad(man), lunatic.*

maniacal, *sf.* **1.** çılgın, deli, kaçık, **2.** çılgınlığa/deliliğe ait, **3. ~ly** : çılgınca, delice, çılgın/deli gibi.

manic, *sf.&is.* **1.** çılgın, deli, kaçık, çıldırmış, delirmiş, aklını kaçırmış, **2.** çılgınlığa/deliliğe ait.

manic-depressive, *sf.&is.* **1.** taşkınçöküntülü (kimse), **2. ~ psychosis** : taşkınçöküntülü çıldırı.

Manichaean = Manichean, *sf.&is.* **1. Manichee** *d.d.* çelişkili ikicil (mezhebe inanan) : İran'da M.S. III. yy.da Zerdüştlük, Budizm ve Hristiyanlıktan esinlenerek kurulan, hem Allaha hem şeytana inanan, dünyevî hazlardan vazgeçmekle ruhun maddiyattan sıyrılacağına inanan (mezhep).

Manichaeanism = Manicheism = Manicheanism = Manichaeism, *is.* çelişkili ikicillik.

manicotti, *is. It.* domatesli peynirli makarna dolması : içi peynirle doldurulup domates sosu ile pişirilen iri düdük makarnası (İtalyan yemeği).

manicure, *is.&f.* **-cured, -curing 1.** manikür, tırnak bakımı, el bakımı (yapmak), **2. manicurist** : manikürcü.

manifest, *sf.&is.&gl.f.* **1.** açık, apaçık, (bes)belli, aşikâr, bedihî, ortada, meydanda, zahir. *a ~ error/truth.* **Fear was ~ on his face** : Korku yüzünde apaçık görülüyordu. **It is something ~ to all of you** : Bu hepiniz için apaçık bir şeydir. *The thief left so many clues that his guilt was ~.* **2.** *psikol.* bilinçli, belirgin, **3.** (gemi) bildirge, manifesto, yük senedi, gümrük beyannamesi, (uçak) yolcu/yük listesi, **4.** belirtmek, açıklamak, açıkça göstermek, izhar etmek. *She doesn't ~ much desire to marry him.* **~ itself** : belirmek, belli olmak, meydana çıkmak, tecelli/zuhur etmek. *No disease ~ed itself during the long voyage.* **5.** kanıtlamak, ispatlamak, ispat etmek, şüphe bırakmamak. *~ the truth of a statement.* **6.** (a) manifestoda göstermek, geminin yük senedine kaydetmek, (b) manifestoyu ibraz etmek, **7. ~ly** : açıkça, besbelli, aşikâr/bedihî olarak, **8. ~ness** : apaçıklık, besbellilik, bedahet, aşikârlık. ***e.a.-1.*** *evident, obvious, apparent, plain, clear, distinct, unmistakable,* ***4.*** *reveal, disclose, evince, display, show,* ***5.*** *prove.* ***k.a.-1.*** *latent, hidden, masked, obscure, inconspicuous,* ***4.*** *conceal, hide.*

manifestant, *is.* gösterici, tezahüratçı, gösteriye/tezahürata katılan kimse.

manifestation, *is.* **1.** gösterme, belirtme, açıklama, izhar etme, **2.** görülme, belirme, açığa çıkma, belli olma, zuhur (etme), tezahür, **3.** kanıt, ispat, delil, emare, alâmet, belirti. *Her smile was a ~ of joy.* **4.** gösteri, tezahürat, **5.** (spiritüalizm) (ruh) meydana çıkma, görülme, belirme, maddeleşme. *No ~ occurred at the first séance.* ***e.a.- 5.*** *materialization.*

Manifest Destiny, *is.* **1.** kaçınılmaz mukadderat, belli akıbet, gelecekte mutlaka olacak şey. *In the mid-19th century expansion to the Pacific was regarded as the ~ ~ of the United States.* **2.** (geniş anlamda) (zahiren iyiliksever görünen) emperyalist genişleme politikası, **3.** XIX. yy.da bütün K Amerika'nın Allah tarafından ABD'ne bahşedileceği inanışı.

manifesto, *is.*, *ç.* **-toes** bildiri, bildirge, tebliğ, (hükûmetin/hükümdarın/bir kurumun) umuma hitap eden beyanat(ı). ***e.a.-declaration, proclamation.***

manifold, *sf.&is.&gl.f.* **1.** çeşitli, çeşit çeşit, türlü türlü, değişik, pek çok, muhtelif, müteneyvi, müteferrik. *~ duties.* **2.** çok yönlü/cepheli, çok şekilli. *a ~ program for social reform.* **3.** çeşitli sebeplerden ileri gelen. *a ~ liar.* **4.** çok görevli, birçok işleri birden yapan, **5.** çok parçalı/kısımlı/özellikli şey, **6.** kopya, suret, çoğaltılmış kopyalardan biri, **7.** *mak.* dağıtım borusu/odacığı, çok ağızlı boru, sıvı veya gazın toplandığı veya çeşitli yollara dağıldığı odacık, **8.** çoğaltmak, teksir etmek, kopya çıkarmak, **9. ~ly** : çeşitli olarak, çeşit çeşit, türlü türlü, **10. ~ness** : çeşitlilik, tenevvü. ***e.a.- 1. various, diverse, numerous, multiple, 2. multiform, many-sided.***

manifolder, *is.* çoğaltma/teksir/kopya makinesi.

manikin = manakin = mannikin, *is.* **1.** cüce, küçük adam, adamcık, **2.** manken, **3.** anatomi modeli, insan şekli. ***e.a.-1. dwarf, pygmy, 2. mannequin.***

Manila, *is.* **1.** Manila, Filipin'in başkenti, **2. ~ hemp** *d.d.* Manila keneviri, **3. ~ paper** *d.d.* sağlam ambalaj kâğıdı : eskiden Manila kenevirinden yapılırdı, şimdi odundan da yapılıyor, **4. ~ rope** : (Manila kenevirinden yapılmış) halat, kendir.

manilla, *is.* **1.** *bk.:* **Manila hemp**, **2.** *bk.:* **Manila paper.**

manille, *is.* (iskambilde) ikinci koz.

manioc, *is. bk.:* **cassava.**

maniple, *is.* **1.** (eski Roma ordusunda 60 veya 120 erden ibaret) bölük, **2.** bazı papazların ayinlerde sol kolun bileğine yakın taktıkları süslü şerit.

manipulable, *sf.* **1.** el ile işletilebilir/yapılabilir, **2.** ustalıkla yönetilebilir/idare edilebilir, **3. manipulability** : el ile işletilebilme/yapılabilme, ustalıkla yönetilebilme/idare edilebilme.

manipular(y), *sf.* **1.** (eski Roma ordusunda) bölük+, bölüğe ait, **2.** el ile işletilen/işletmeye ait.

manipulate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** (el ile) işletmek/yapmak, manevra yapmak. *The driver of an outomobile ~s levers and pedals. Do you know how to ~ a computer?* **2.** ustalıkla/maharetle/hünerle yönetmek /idare etmek, nüfuz ve tesir altına almak. *The job of a manager is to ~ and control a complex system.* **to ~ a person** : Bir kimseyi nüfuzu altına almak. **3.** hile/dalavere/sahtekârlık yapmak, kurnazlıkla kendi lehine çevirmek, (hesapta) rakamları ustalıkla değiştirip çıkar sağlamak. *The bookkeeper ~d the company's accounts to cover up his theft.* **4. manipulatable** : el ile işletilebilir, ustalıkla yönetilebilir/değiştirilebilir/kendi lehine çevrilebilir. ***e.a.-1. handle, operate, manage, 3. juggle, falsify, defraud, tamper with.***

manipulation, *is.* **1.** (hünerli/ustalıklı) yönetim, yönetme, idare (etme), manevra, **2.** (el ile) işlet(il)me, yap(ıl)ma, çalıştır(ıl)ma, **3.** dalavere, hile, sahtekârlık.

manipulative, *sf.* **1.** el ile işletilen/işletmeli, işletmeye ait, **2.** hileli, dalavereli, **3.** hileci, dalavereci, **4. ~ly** : (a) el ile işleterek/işletilecek şekilde, (b) hile/dalavere ile, ustaca sahtekârlıkla, **5. ~ness** : (a) el ile işletilebilme, (b) hile, dalavere (ile iş çevirme).

manipulator, *is.* **1.** (el ile) işleten/yapan, (ustalıkla) yöneten, idare eden kimse, **2.** vurguncu, hileci, dalavereci, **3.** (telgraf) maniple, **4. ~y** *bk.:* **manipulative.**

manitou, *is.*, *ç.* **-tous/-tou** (K Amerika'daki Algonquin kızılderililerine göre) doğayı yöneten insanüstü varlık; insanüstü kudreti olan ruh, tanrı veya mabut. **manitu** *ş.d.y.*

mankind, *is.* **1.** insanlık, beşeriyet, nev'i-beşer, insan ırkı, insanoğulları, **2.** erkekler.

manlike, *sf.* **1.** insana benzer, insan gibi, insanımsı, **2.** erkekçe, erce, mertçe, erkeğe yakışır, **3.** (kadın için) erkek gibi, erkek tavırlı, erkeğe benzer, **4. ~ness** : insana/erkeğe benzeyiş, insanlık, erkeklik. ***e.a.- 2. manly.***

manly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** erkek(çe), er(ce), mert(çe), yiğit(çe), erkeğe/erkekliğe yakışır (şekilde). *A ~ man would not have run away.* **2.** erkek gibi, erkeğe özgü, erkek+. **~ sports** : erkek sporu, **3. manliness** : erkeklik, erlik, mertlik, yiğitlik. ***e.a.-1. virile, masculine, male, mannish.***

man-made, *sf.* yapay, yapma, sun'î, insan yapısı. *Nylon is a ~ fibre. We live in an entirely ~ environment.* ***e.a.- artificial, synthetic.***

manna, *is.* **1.** kudret helvası, **2.** ruhanî/ilâhî besin/gıda, **3.** balsıra, dişbudak vb. gibi ağaçlardan sızan koyu tatlımsı madde, piz, **4. ~ grass** *bot.* bataklık çayırı *(Glyceria).*

Mann Act = White Slave Act, *is.* Mann Yasası : ABD Kongresinin 1910'da çıkardığı ve fuhuş maksadıyla bir eyaletten ötekine kadın taşımayı suç sayan yasa.

manned, *sf.* insan taşıyan, insanla işletilen. *~ space flight.*

mannequin = manikin, *is.* **1.** manken, insan modeli, **2.** kadın manken/model, **3.** *bk.:* **lay figure** (1). ***e.a.- 2.*** *model.*

manner, *is.* **1.** yöntem, yol usul, **2.** tavır, hareket tarzı. *She has a kind ~. He has an wakward ~. I don't like his ~.* **3. ~s** : (a) görgü, terbiye. **good ~s** : iyi terbiye/görgü, kibarlık, nezaket, muaşeret âdabı. **bad ~s** : terbiyesizlik, görgüsüzlük, kabalık. **It is nice to see a child with ~s** : Terbiyeli/görgülü bir çocuk görmek hoş bir şey. **forget one's ~s** : terbiyesini bozmak, kendini unutmak, nezaketi bir tarafa bırakmak, (b) hâl, tarz, (c) töre, âdet. *Books and movies show us ~s of other times and places.* **4.** davranış, tutum, **5.** çeşit, tür, nevi, şekil, biçim, tarz. *We saw all ~ of birds in the forest. All ~ of of things were happening. The trouble arose in a curious ~.* **in like ~** : benzer şekilde, aynı tarzda. **What ~ of person was he?** Nasıl bir adamdı? **6.** üslûp. *Verses in the ~ of Spenser.* **7.** *esk.* (a) tabiat, tiynet, karakter, (b) *bk.:* **guise, fashion, 8. by all ~ of means** : muhakkak, mutlaka, her hâlde, elbette. **no ~ of doubt** : kuşkusuz, hiç şüphe yok, **9. in a ~ of speaking** : bir anlamda, bir bakıma, tabir caizse, söz gelişi, aşağı yukarı, takriben, denilebilir ki, **10. to the ~ born** : (a) doğuştan kibar/asil, (b) doğuştan alışmış. **as (if) to the ~ born** : sanki böyle/bu iş için doğmuş. ***e.a.-1.*** *method, way, 2. mode, fashion, bearing, 3. (b) mode, (c) habit, custom, 4. demeanor, deportment, 5. kind, sort, 6. style, 7. (a) nature, character, disposition, 8. certainly, by all means, 9. so to speak, in a certain sense, more or less, approximately, as one might say.* ***eş ses.-*** *manor.*

mannered, *sf.* **1.** ...tavırlı, belirli tarzda/şekilde davranan/hareket eden. **bad- ~ = ill- ~** : terbiyesiz, kaba. **good- ~ = well - ~** : terbiyeli, nazik, kibar, **2.** yapmacıklı, yapmacık/sahte tavırlı. *a ~ walk. a ~ way of speaking.*

mannerism, *is.* **1.** yapmacıklık, sun'ilik, yapmacık/sun'i tavır, **2.** *b.h.* XVI. yy. da İtalya'da başlayıp Avrupa'ya yayılan bir sanat üslûbu : çehre ve şekiller oransız biçimde uzar, boyutlarda orantı yoktur, **3.** sanatta bir üslûbu aşırı derecede kullanma, **4.** üslûp, bir şeyi yapmakta izlenen ve alışılan tarz, mizaç, huy. ***e.a.-1.*** *pose, artificiality, preciosity, 4. idiosyncrasy.*

mannerist, *is.* **1.** özentici, yapmacık üslûp kullanan sanatkâr, **2. ~ic** : özentili, yapmacıklı, **3. ~ically** : özentili/yapmacıklı bir şekilde.

mannerless, *sf.* **1.** terbiyesiz, görgüsüz, kaba, arsız, nezaketsiz, **2. ~ness** : terbiyesizlik, görgüsüzlük, nezaketsizlik, kabalık. ***e.a.-1.*** *impolite, discourteous.* ***k.a.- 1.*** *polite, courteous.*

mannerly, *sf.&zf.* **1.** nazik, kibar, terbiyeli, görgülü, nezaketli, **2.** nazikane, nezaketle, kibarca, terbiyeli/görgülü bir şekilde. ***e.a.-1.*** *polite, 2. politely.*

mannikin, *is. bk.:* **manikin.**

mannish, *sf.* **1.** erkek tavırlı (kadın), erkek gibi, erkeksi. *Her ~ clothes.* **2.** erkekçe, mertçe, erkeğe yakışır (bir şekilde), **3. ~ly** : erkekçe, mertçe, erkek gibi, **4. ~ness** : erkek tavırlılık, erkeğe benzerlik. ***e.a.- 1&2.*** *masculine, manly.*

mannitol, *is. kim.* manitol : HOCH2 (CHOH)4CH2OH veya C6H14O6. Tatlımsı kristalli alkol, birçok bitkide bulunur. Böbrek çalışmasını kontrolde, reçine ve elektrolitik kondansatör yapımında vb. kullanılır.

mannose, *is. kim.* menoz : C6H12O6. Manitolün oksitlenmesinden elde edilen aldoz şekeri.

mano am mano, *is., ç.* ***mano am manos*** *İsp.* **1.** ihtilâf, çatışma, **2.** (küçük bir grup içinde) yalnız. ***e.a.-1.*** *confrontation, conflict.*

manoeuver = manoeuvre, *is.&f. bk.:* **maneuver.**

Man of Destiny, *is.* Kaderin Adamı : Napolyon Bonapart'ın kendi kendine verdiği unvan.

Man of God, *is.* **1.** peygamber, evliya, vb. **2.** papaz, rahip, din adamı.

Man of Sorrows, *is.* Elemzede: Hz. İsa'ya verilen unvan.

man of straw, *is. bk.:* **straw man.**

man of the cloth, *is.* papaz, rahip.

man of the world, *is.* dünya adamı, ehlidil, dünya hâlini bilir/hâlden anlar adam.

man-of-war, *is., ç.* **men-of-war** **1.** harp/savaş gemisi, **2. Potuguese ~** *d.d.* fizalya, bir cins denizanası. ***e.a.- 1. warship.***

manometer, *is.* basıölçer, manometre.

manometric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* bası ölçümlü, manometric, **2. ~ally** : bası ölçümle, basınç ölçerek, **3. manometry** : basınç ölçme.

man on horseback, *is.* **1.** kurtarıcı, halâskâr : buhranlı anlarda ülkesini kurtaran ve çok defa diktatör olmaya namzet olan askerî şahsiyet, **2.** diktatör.

manor, *is.* **1.** malikâne. **Lord of the ~** : malikâne sahibi, ağa, **2.** tımar, zeamet, **3. ~ house** : malikâne konağı, malikâne sahibinin köşkü, **4. ~ial** : malikâneye ait, **5. ~ialism** : tımar/zeamet sistemi. ***e.a.- 3. mansion, manor seat.***

man-o'-war bird, *is. bk.:* **frigate bird.**

man power, *is.* **1.** insan gücü/kuvveti, **2.** erkek gücü, bir erkeğin iş yapabilme gücünü belirten birim (genellikle 0.1 beygir gücü olarak alınır), **3.** *bk.:* **manpower.**

manpower, *is.* **1.** işçi(ler), iş gücü, personel. **The company suspended the project for the lack of ~** : Şirket, işçi bulamadığından projeyi erteledi. **2.** el emeği, **3.** askerî güç, asker sayısı, ordu mevcudu.

manqué, *sf. Fr.* (mesleğinde) başarısız, geri kalmış, noksan, kusurlu. *a writer ~.* ***e.a.- unsuccessful.***

manrope, *is. den.* tutma halatı, merdiven vb. yanına tutamak olarak konulan halat.

monsard, *is.* **1. ~ roof** *d.d.* tepesi az eğimli ve etekleri dik çatı, **2. ~ed** : bu tür çatısı olan.

manse, *is.* **1.** papaz evi, **2.** *esk. bk.:* **manor house.**

manservant, *is., ç.* **menservants** uşak, erkek hizmetçi.

-manship, *son ek* -"-cılık/-cilik/-culuk/-cülük". *ör.:* **workmanship** : işçilik.

mansion, *is.* **1.** kâşane, büyük konak. **the Monsion House** : Londra Belediye Başkanı konağı, **2.** *bk.:* **manor house**, **3.** *esk.* ayın yirmi sekiz günlük görünüşünün her biri, **4.** *esk.* konut, ev, mesken. ***e.a.- 4. house, dwelling, abode.***

man-size(d), *sf. k.d.* **1.** büyük, bol, bir erkeğe yetecek büyüklükte/miktarda/boyutta. *a nourishing, ~ meal.* **2.** zor, çetin, güç, bir erkeğin yapabileceği. *a ~ job/problem.* ***e.a.-1. large, big.***

manslaughter, *is.* **1.** adam öldürme, **2.** katil, insan katli, cinayet, **3.** *huk.* ölüme sebep olma, taammütsüz/kasıtsız adam öldürme (kazaen vb). ***e.a.-1&2. homicide, manslaying.***

manslayer, *is.* kaatil, cani, adam öldüren kimse.

manslaying, *is.&sf.* katil, cinayet, adam öldürme.

manstopping, *sf.* durdurucu, adam durduran, adamın ilerlemesine engel olan (mermi hakkında kullanılır).

mansuetude, *is. esk.* yumuşaklık, mülâyimlik, şefkat, rikkat, munislik, uysallık. *Her infinite ~ and kindness.* ***e.a.- gentleness, mildness, tameness.***

manta, *is., ç.* **-tas** *Isp.* **1.** (İspanya ve G Amerika'da) örtü, atkı, **2.** yük örtüsü : at ve beygire yüklenen yükün üzerine çekilen örtü, **3. ~ ray** *d.d. zool.* çadır balığı *(Manta birostris) :* sıcak denizlerde yaşayan ve 6 m kadar eni olan iri yassı balık.

man-tailored, *sf.* erkek elbisesi biçiminde (kadın elbisesi).

manteau, *is., ç.* ***-teaus/-teaux*** *Fr. esk.* manto, palto. ***e.a.- mantle, cloak.***

mantel, *is.* **1.** ocak/şömine rafı, **2.** (süslü) şömine kenarı. **mantle, mantelpiece, chimney piece** *d.d.*

mantelet, *is.* **1.** kısa ve kolsuz manto, pelerin, **2.** *As.* **mantlet** *d.d.* kalkan, eskiden muhasara edilen kalelere hücum esnasında kullanılan taşınabilir siper, **3.** top kalkanı, zırh.

manteletta, *is.* (katolik kiliselerinde kardinal, piskopos vb. nin giydiği dize kadar uzanan) kolsuz manto/pelerin.

mantelpiece, *is.* şömine rafı. ***e.a.-mantel.***

manteltree = mantel-tree, *is.* **1.** ocak üstü sövesi, (ağaç veya taştan yapılmış) ocak/şömine üst eşiği, **2.** örme söve.

mantic, *sf.* **1.** gizdeyisel : kâhinliğe/gaipten haber vermeye ait, **2.** gizdeyişli, gizdeyici, kâhin, gaipten haber veren/verme gücü olan, **3. ~ally** : gizdeyişle, kehanetle, gaipten haber vererek/vermek suretiyle. ***e.a.-1. prophetic.***

-mantic, *son ek* "gizdeyisel, ...falına ait" : **-mancy** ile son bulan adlardan sıfat yapar. *ör.: necromantic.*

mantilla, *is.* **1.** bürümcek, şal, (İspanya ve G Amerika'da) başa ve omuzlara atılan örtü, **2.** kısa manto.

mantis, *is., ç.* **-tises/-tes** *zool.* peygamber devesi *(Mantis religiosa),* dua böceği : ön ayaklarını dua eder gibi kaldıran çekirgeye benzer fakat daha ince bedenli böcek. **praying mantis, praying mantid** *d.d.*

mantissa, *is. mat.* onlu parça, mantis, bir logaritmanın ondalık kısmı. *bk.:* **characteristic** (4a).

mantis shrimp, *is. zool.* tutaçlı karides : av yakalamaya mahsus ön ayakları olan karides. **squilla** *d.d.*

mantle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** harmani, bol ve kolsuz palto/manto, **2.** örtü, örten/gizleyen şey. *The ~ of darkness. Hills with a ~ of snow.* **3.** *zool.* örtenek, (kabuklu su hayvanlarında) iç deri, **4.** lüks lâmbası fitili/gömleği, **5.** (kuşlarda) kanat tüyü : kanadın iç ve dışını örten aynı renmli tüyler, **6. mantlepiece** *d.d. bk.:* **mantel**, **7.** *jeol.* kabuk : yer kabuğu ile yer özeği arasında takriben 2900 km kalınlığındaki tabaka/katman. *bk.:* **core**[1] (5), **crust** (6), **8.** (harmani vb. ile) örtmek, kaplamak, saklamak, gizlemek, **9.** yay(ıl)mak, ser(il)mek, (yüze allık vb.) sürmek, **10.** (yüzü) kızarmak, pembeleşmek. *Her cheeks ~d. Her face ~d with blushes.* **11.** örtülmek, sarılmak, kaplanmak. *She ~d in a heavy fur coat. Mountaintops ~d with snow.* **12.** (üzeri köpük vb. ile) örtülmek/kaplanmak. *The pond was ~d.* ***e.a.-8.*** *envelop, cover, conceal,* ***9.*** *spread,* ***10.*** *blush, flush,* ***12.*** *foam.*

mantled, *sf.* örtülü, sarılı, kaplı. **an ivy- ~ wall** : sarmaşıklarla kaplı bir duvar.

mantle rock, *is. coğ.* toprakkaya : yeryüzünde katı kaya tabakasının üstünde toprakla karışık kaya parçacıkları. ***e.a.-*** *regolith.*

mantlet, *is. As. bk.:* **mantelet** (2).

mantletree, *is. bk.:* **manteltree.**

mantling, *is.* (armalarda) miğfer örtüsü : miğferin etrafından sarkan süslü kumaş parçası. ***e.a.-*** *lambrequin.*

man-to-man, *sf.&zf.* **1.** mertçe, açık(ça), dürüst(lükle), yüz yüze, erkekçe, hiçbir şey gizlemeden. *a ~ talk.* **2. ~ defense** : teke tek savunma : futbol, basketbol vb. de her oyuncunun karşı takımdaki belirli bir oyuncuya karşı savunması yöntemi. *bk.:* **zone defense**. ***e.a.-*** *honest (ly), sincere(ly).*

Mantoux test, *tıp* Mantu denemesi : verem teşhisinde uygulanan bir deneme.

mantra, *is. (Hindu)* ezberlenecek/terennüm edilecek söz/deyim/formül, Veda'da manzum övgü.

mantrap, *is.* **1.** adam tuzağı, **2.** tehlike kaynağı.

mantua, *is.* **1.** bol entari, XVII. yy. kadın giysisi, **2.** *bk.:* **mantle.**

manual, *sf.&is.* **1.** elsi, ele ait, el+. **He has great ~ dexterity** : Eli çok hünerlidir. **~ workers often earn more than office workers** : El işçileri çok defa dairede çalışanlardan fazla para kazanırlar. **2.** el ile yapılan/işletilen/yönetilen vb., manüel. *~ labor/training/exercises.* **~ telephone exchange** : el ile işleyen (manüel) telefon santralı, **3.** el kitabı, rehber, bir bilim ve sanatın esaslarını özetleyen küçük kitap, **4.** *As.* talimname, kılavuz, **5.** (orgda) tuş dizisi, klâvye, **6. ~ alphabet** : el alfabesi, sağır/dilsiz alfabesi, **7. ~ labor** : amelelik, ağır iş(çilik), el ile yapılan iş, **8. ~ training** : el işi eğitimi, eylemsel eğitim, iş(çilik) eğitimi/öğretimi, marangozluk/demircilik gibi sanatların iş yaptırarak öğretilmesi, **9. ~ly** : el ile, eylemli/amelî olarak.

manubrium, *is., ç.* **-bria/-brium 1.** *anat. zool.* sap, sapa /tutamağa benzer kemik/çıkıntı/göze vb., **2.** *anat.* (a) göğüs kemiğinin üst kısmı, (b) (kulakta) çekiç kemiğinin uzun çıkıntısı, **3. manubrial** : sap+, çıkıntısal.

manufactory, *is., ç.* **-ries** *esk. bk.:* **factory.**

manufacturable, *sf.* yapılabilir, imal edilebilir.

manufactural, *sf.* imalâta ait, yapım+, imal+.

manufacture, *is.&gl.f.* **-tured, -turing 1.** işlemek, yapmak, imal etmek. *~ shoes/cement.* **manufacturing industries** : imalât sanayii, **2.** (yalan) uydurmak/çıkarmak, yalandan icat etmek. **The dishonest lawyer ~d evidences** : Sahtekâr avukat yalan deliller uydurdu. **3.** yaratmak. **writers who ~ stories for TV** : TV için hikâyeler yaratan yazarlar, **4.** yapım, yapma, imal(ât), **5.** mamulât, yapılmış/imal edilmiş madde. *a museum of arts ans ~s.* **6.** meydana gelme, yarat(ıl)ma, oluşma, teşekkül. *The ~ of blood corpuscules.* ***e.a.- 1.*** *build, assemble, make,* ***2.*** *fabricate, invent, make up, compose.* ***k.a.- 1.*** *destroy.*

manufactured, *sf.* yapılmış, mamul, imal edilmiş, işlenmiş. ~ **goods** : mamul eşya. **Many countries sell ~ goods abroad** : Birçok ülke dışarıya mamul eşya satar. ~ **gas** : (kömürden elde edilen) havagazı.

manufacturer, *is.* imalâtçı, fabrikatör.

manumission, *is.* (kölelikten) azat (etme/edilme), serbest bırak(ıl)ma.

manumit, *gl.f.* **-mitted, -mitting** (kölelikten) azat etmek, serbest bırakmak. **~ter** : azat eden, serbest bırakan.

manure, *is.&gl.f.* **-nured, -nuring 1.** gübre. **artificial/chemical ~** : sun'î/kimyevî gübre, **2.** (gübre olarak kullanılan) dışkı, fışkı. **barnyard ~** : ahır gübresi. **liquid ~** : fışkı şerbeti, **3.** gübrelemek, **4. ~-spreader** : gübre serpen, gübre yayıcı, gübreleme makinesi, **5. manurer** : gübreleyen, gübre serpen kimse, **6. manurial** : gübre gibi, gübreye benzer, gübreli. ***e.a.-1.*** *fertilizer.*

manus, *is., ç.* **-nus 1.** *anat. zool.* el, ön ayak, **2.** (Roma hukuku) kocanın karısını kontrol ve idare yetkisi, bir kimsenin başkası üzerindeki egemenliği.

manuscript, *is.* **1.** el yazması, el ile yazılmış kitap, belge vb., **2.** müsvedde, **3.** yazma, **4.** bir eserin baskıya verilen metni.

manward(s), *sf.&zf.* insana doğru/yönelik, insanî.

manwise, *zf.* insanca, insan gibi, insana yaraşır tarzda.

Manx, *sf.&is.* **1.** Manlı, Manca : Man adası halkı ve bunların dili(ne ait), **2. ~ cat** : kuyruksuz/kısa kuyruklu kedi (bir kedi türü), **3. ~man** : Manlı, Man adası halkı.

many[1], *sf.* **more, most 1.** (a) çok, birçok, pek çok. ~ **people** : birçok kimse. ~ **years ago** : yıllarca önce. **There are ~, ~ reasons against it** : Aleyhinde pek çok delil var. **Were there ~ people at the play?** Oyunda çok seyirci var mıydı? **How ~** : Ne kadar? Kaç (tane)? *How ~ letters are there in the alphabet?* **too ~** : pek çok, sayısız, külliyetli. *You have (far) too ~ books on the shelf.* (b) sayısız, müteaddit, çeşitli, muhtelif, türlü, külliyetli, **2. ~ a = ~ an** : çoğunda, ...-ce, pek çok, müteaddit. **For many a day it rained** : Günlerce yağmur yağdı (günlerin çoğu yağmurlu geçti). **as many** : aynı sayıda. **I saw 3 plays in as ~ days** : Üç günde üç temsil seyrettim. **3. in so ~ words** : aynen (bu sözlerle). **He didn't say in so ~ words** : Aynen öyle söylemedi. **I told him in so ~ words** : Ona aynen böyle söyledim. ***e.a.-1.*** *numerous, innumerable, numberless, countless, myriad.* ***k.a.-1.*** *few.*

many[2], *is.* **1.** çok kimse/şey, çoğu, bir çoğu, ekserisi. **There were ~ in the show** : Gösteride çok seyirci vardı. **good ~** : pek çoğu, ekserisi, hayli(si). ~ **of us left early** : Çoğumuz erken ayrıldık. **as many as** : ... kadar. **as ~ as ten people** : on kişi kadar, tahminen on kişi. **Take as ~ as you want** : İstediğin kadarını al. **2. the ~** : insanların çoğu, halk, toplum, halk kütlesi. *Is it right that the ~ should starve while the few have plenty?* **3.** çok kimse, kalabalık. **A great ~ attended the concert** : Konseri büyük bir kalabalık izledi. **4. a good/great ~** : pek çok, hayli, sayısız (bunu izleyen fiil/ad çoğul olur). *I have a good ~ things to do today.* **5. many a/an/another :** çok, pek çok, ekseri (bunu izleyen fiil/ad tekil olur). ~ **a man** : pek çok kimse/kişi. ~ **a man would welcome the opportunity** : Pek çok kimse bu fırsatı öpüp başına koyar. ~ **another student** : öğrencilerin çoğu/ekseri öğrenciler. **I have been there ~ (and ~) a time** : Çok kereler orada bulundum. **6. one too ~ for (s.o.)**: (birisi için/hirinin takatinden) fazla, aşırı, yeteneğinin üstünde, **7. many's the time/day/night** *etc.* : birçok kere/gün/gece vb. **Many's the time he used to say that** : O bunu birçok kere söyledi.

many[3], *zm.* çok sayıda insan/şey, çoğu. ~ **of the beggars were blind** : Dilencilerin çoğu kördü.

many-colored, *sf.* çok renkli.

manyfold, *zf.* kat kat, birkaç kat//misli. *Aid to education has increased ~.* ***e.a.-*** *by many times.*

manyplies, *is. zool.* kırkbayır : geviş getiren hayvanların işkembelerinin üçüncü bölümü. ***e.a.-*** *omasum.*

manysided, *sf.* **1.** çok kenarlı, çok yanlı, **2.** çok yönlü/cepheli, karışık, **3.** türlü nitelikli/yetenekli, çeşitli konularla ilgisi olan, çok işler bilen, **4.** çok anlamlı, çeşitli anlamlara gelen, **5. ~ness** : çok yönlülük, çok anlamlılık. ***e.a.-*** *3. versatile.*

manzanilla, *is.* bir nevi İspanya şarabı.

manzanita, *is. bot.* **1.** manzanita *(Arctostaphilos)* : Batı ABD'de yetişen hep yeşil funda, **2.** bu fundanın küçük elmaya benzer meyvesi.

Maoism, *is.* Maoculuk : Mao Tse-tung'un kurduğu devrimci, yıkıcı, gerillacı temellere dayanan siyasal, toplumsal, ekonomik ve askerî kuramlar.

Maori, *sf.&is., ç.* **-ris/-ri 1.** Muri : Yeni Zelandalı esmer Polinezya halkı, **2.** Murice : Murilerin Polinezya dili, **3.** Muri+, Murilere/Muriceye ait.

mao tai, *is.* Çin likörü : süpürge darısından yapılan kuvvetli bir içki.

map, *is.&f.* **mapped, mapping 1.** harita, plân. **draw a ~** : harita yapmak. **city ~** : şehir plânı. **highway/road ~** : kara yolları haritası, **2.** gökyüzü haritası : yıldızları gösteren harita, **3.** *mat.* izdeşim, gönderim, **4.** *argo* yüz, surat, **5. off the ~** : (a) önemsiz, kıymetsiz, hükümsüz, unutulmuş, nisyana mahkûm, silik, silinmiş, yok olmuş, ortadan kaybolmuş, (b) çok uzak, cehennemin dibi(nde), dünyanın öbür ucunda, **6. wipe off the ~** : (a) önem vermemek, hesaba katmamak, hiçe saymak, yok saymak/addetmek, (b) yok etmek, mahvetmek, (haritadan) silmek. **The whole town was wiped off the ~** : Şehir tamamıyla yok olmuştu/haritadan silinmişti. **7. on the ~** *k.d.* (a) önemli, tanınmış, meşhur. **put on the ~** : önem kazandırmak, tanıtmak, meşhur etmek, şöhretini yaymak. *This big new hotel certainly put our town on the ~.* **8.** harita(sını) yapmak/çıkarmak, plân yapmak/çizmek, **9.** *gen.* **~ out** : plânla(ştır)mak, kararlaştırmak, tasarlamak, ayrıntılarıyla plânlamak, düzenlemek. *~ out one's time. ~ out the week's work.* **He hasn't yet ~ned out what he will do** : Henüz ne yapacağını kararlaştırmadı. **10. mappable** : (a) haritası yapılabilir, (b) *mat.* izdeşik, izdeşilebilir, **11. mapper** : haritacı, **12. mapping** : (a) harita yapma, (b) *mat.* izdeşim, gönderim, **13. ~ reference** : nirengi noktası, **14. ~ section** : pafta. ***e.a.-1.*** *plan, outline, diagram, chart, graph,* ***4.*** *face,* ***5.*** *(a) of no account, of no importance, (b) inaccessible, unreachable, far away,* ***6.*** *prominent, important.*

maple, *is.* **1.** *bot.* akçaağaç, isfendan çınarı *(Acer).* **common ~** : ova akçaağacı. **Norway ~** : çınarımsı akçaağaç. **red ~** : kızıl akçaağaç. **sugar ~** : şurup akçaağacı. **white ~** : ak isfendan, **2.** akçaağaç kerestesi, **3. ~ leaf** : akçaağaç yaprağı, Kanada bayrağındaki simge, **4. ~ sugar** : akçaağaç şekeri, akçaağaç şurubu kaynatılarak yapılan esmer şeker, **5. ~ syrup** :akçaağaç şurubu.

maquette, *is.* maket, model.

maqui, *is. bot.* maki *(Aristotelia macqui)* : Şili'de yetişen çalı/funda. Elyafından müzik aleti yayı, meyvesinden tıbbî şurup yapılır.

maquillage, *is. Fr.* makyaj, süslenme. ***e.a.-makeup.***

maquis, *is., ç.* **-quis 1.** maki : Akdeniz iklimi bölgelerinde görülen odunsu, dikenli ve meşin yapraklı ağaç ve fundalardan oluşan yoğun bitkisel örtü, **2.** *b.h.* II. Dünya Savaşında Nazilere karşı savaşan Fransız direnme örgütü (üyesi), çete.

mar, *gl.f.* **marred, marring 1.** bozmak, ihlâl etmek, halel getirmek. *The noise ~red the peace of the night. Nothing ~red the unanimity of the proceedings.* **2.** zarar vermek, hasara uğratmak, **3.** sakatlamak, zedelemek. *A large scratch ~red the table.* **4.** mahvetmek, tahrip etmek. **make or ~ s.o.** : birini ihya etmek ya da mahvetmek, **5.** *esk.* engel/mani olmak, tıkamak. ***e.a.-1.*** *spoil, impair,* ***2.*** *harm, damage,* ***3.*** *injure, disfigure, deface, mutilate, mangle,* ***4.*** *destroy,* ***5.*** *hamper, impede, block.* ***k.a.-enhance,*** *adorn, beautify, embellish, improve, restore, decorate.*

mar. = **1.** marine, **2.** maritime, **3.** married.

Mar. = March.

marabou = marabout, *is.* **1.** *zool.* iri leylek : Afrika ve G Asya'da bulunan üç tür iri leylekten her biri : Afrika leyleği *(Leptoptilus crumeniferus),* Java leyleği *(Leptoptilus javanicus)* , Hindistan leyleği *(Leptop-tilus dubius).* Kanat ile kuyruklarının altındaki tüyler kadın şapkası ile kürk taklidi süsler yapmakta kullanılır. **2.** (iri) leylek tüyü, yumuşak tüy, **3.** leylek tüyünden yapılan elbise kenar süsü, **4.** bir nevi ince floş, **5.** ince floştan yapılmış kumaş.

marabout, *is.* **1.** (İslâmiyette) derviş, bilhassa K Afrika'da Allahın adamı sayılan derviş, murabut, **2.** derviş türbesi, **3.** derviş inzivagâhı, **4.** *bk.:* **marabou.**

maraca, *is.* maraka : su kabağı şeklinde içi ufak çakıl dolu müzik ritim aleti.

Maracanda, *is.* Semerkant (eski adı). ***e.a.*** *- Samarkand.*

maraging steel, *is.* (bir nevi) sert çelik : çok az karbon ve %25 nikel içeren, durdukça serteleşen bir çelik türü.

marasca, *is.* acı kiraz *(Prunus Cerasus Marasca).*

maraschino, *is.* acı kiraz likörü. **~ cherry** : şuruplu kiraz, şurup içinde pişirilip konserve yapılan ve likör ilâve edilerek garnitür olarak kullanılan kiraz.

marasmus, *is. patol.* zayıflama, erime, görünür bir sebep olmadan (bilhassa küçük çocukların) gitgide zayıflayıp kuvvetten düşmesi. **marasmic** : marazî, zayıflatan. **marasmous** : zayıflama illetine benzer.

marathon, *is.* **1.** maraton, uzunyol koşusu, **2.** 26 mil 385 yardalık koşu, **3.** mukavemet yarışı : uzun çaba ve dayanıklılık isteyen her türlü yarışma. *a ~ dance.*

maraud, *is.&f.* **1.** (çapulculuk maksadıyla) akın etmek, **2.** çapulculuk/yağma/talan etmek, **3.** *esk.* çapul(culuk), yağma(cılık), talan, akın (cılık), **4. ~er** : çapulcu, yağmacı, talancı, akıncı. ***e.a.-1.*** *invade, attack, raid,* **2.** *plunder, ravage, harry, pillage,* **3.** *foray*

maravedi, *is., ç.* **-dis** murabıt : İspanya'da Mağribîler zamanında (XI-XII. yy.) kullanılan altın para.

marble, *is.&zf.* **-bled, -bling 1.** mermer, **2.** mermer yapıt, **3.** mermer taklidi, mermere benzer taş, **4.** bilye, zıp zıp, **5. ~s** : (a) bilye/zıpzıp oyunu. *to play ~s.* (b) *argo* akıl, akliselim, sağduyu. **lose one's ~** : aklını kaçırmak. **He seems quite nice, but I don't think he's got all his ~s** : İyi bir kimse, fakat zannederim pek aklı başında değil. **6.** mermer+, mermerden yapılmış. *a ~ statue/tomb.* **7.** mermer gibi, mermertaklidi, mermer gibi damarlı, **8.** (mermer gibi) soğuk/donuk/hissiz/merhametsiz/düz/beyaz. **He has a ~ heart** : taş yüreklidir (merhametsizdir). **a heart of ~** : taş (gibi) yürek, katı yürek. **a ~ heart/breast** : merhametsiz yürek/kalp. **In spite of her age there were no lines on her ~ forehead** : Yaşına rağmen dümdüz alnında kırışıktan eser yoktu. **9.** hâreli, ebrulu, (mermer gibi) renk renk, benekli, **10.** mermer taklidi boyamak, **11.** hârelemek, ebrulamak, **12. ~ cake** : hâreli pasta : renkleri açıklı beyazlı mermeri andıran pasta, **13. go for all the ~s** *argo* kazanç hırsı ile büyük tehlikeye atılmak/zarara uğramak, **14. have all one's ~s = have all one's buttons** : anlayışlı/makul olmak, sağduyusu yerinde/aklı başında olmak. **He wouldn't act like this if he he had all his ~s** : Aklı başında (makul) olsa böyle yapmazdı. ***e.a.-5.*** *(b) wits, common sense.*

marbled, *sf.* **1.** mermerli, mermer döşeli, **2.** ebrulu, hâreli, mermer gibi damarlı/dalga dalga renkli. *a book with ~ edges.* ***e.a.-2.*** *marbly.*

marble-edged, *sf.* kenarı mermer gibi dalga dalga boyanmış, ebrulu (kitap).

marbler, *is.* mermer taklidi boyayan, hâreleyen.

marble-like, *sf.* mermerimsi, mermer gibi, mermere benzer.

marbleize, *gl.f.* **-ized, -izing** mermerleştirmek, mermer gibi boyamak, mermer süsü vermek. **marbleization** : mermerleştirme, mermer gibi boyama, mermer süsü verme.

marbling, *is.* **1.** mermerleştirme, mermer gibi boyama, mermer süsü verme, **2.** ebru, hâre, **3.** (kitap ciltlerinde) mermer görünüşlü kenar, ebru.

marbly, *sf.* mermer gibi (katı/sert/soğuk/hâreli/ebrulu/dalgalı vb.).

marc, *is.* **1.** posa, üzüm posası, cibre, **2.** (Fransa'da) üzüm posasından yapılan brendi, **3.** *ecz.* bitkisel ilâçların eritici ile erimeyen kalıntısı.

marcasite, *is.* **1.** demir sülfit, akpirit: FeS2, **2.** (eskiden) kristalli akpirit (XVIII. yy.da ziynet eşyası yapılırdı), **3. narcasitical** : akpiritsel, akpiritli.

marcel, *is.&gl.f.* **1.** (saçı) dalgalandırma (k)/ondüle yapma(k), maşa ile saça düzgün dalgalı şekil verme(k), **2. ~ waves** : saç dalgası, ondülasyon, **3. ~ler** : ondüle yapan berber.

marcescent, *sf. bot.* solmuş (fakat kuruyup düşmemiş), soluk (yaprak). **marcescence** : solma.

march, *is.&f.* **1.** (düzgün/talim adımlarıyla) yürümek, asker gibi (rap rap) yürümek, hızla yürümek/gitmek/ilerlemek, yürüyüş yapmak. *We watched the soldiers ~ing. She was very angry and ~ed out (of the shop). Time ~es on.* **2.** (zorla) yürütmek, sevk etmek, göndermek.

The little boy behaved badly, so she ~ed him up to bed. They ~ed the prisoner away. **3.** resmigeçit yap(tır)mak. *He ~ed the soldiers.* **4. Quick ~ !** *As.* İleri, marş! **5. ~ing orders** : yürüyüş/hareket emri, **6.** yürüyüş, yürüme, askerî yürüyüş, geçit resmi. *The army is prepared for the ~.* **forced ~** : cebrî yürüyüş. **line of ~** : yürüyüş yolu, yürüyüş hedefi. **~ column** : yürüyüş kolu. **~ outpost** : yürüyüş ileri karakolu. **~-past** : geçit resmi. **~ unit** : yürüyüş birliği, **7.** bir yürüyüşte alınan yol. *It was a short/a day's ~ from the city to the camp.* **8.** ilerleme, ileri gitme, terakki, gelişme. *The ~ of science. History records the ~ of events.* **steal a ~** : belli etmeden üstünlük kazanmak, **9.** yürüyüş marşı, marş (müzik). **funeral ~** : cenaze marşı. **wedding ~** : düğün marşı. *He enjoyed listening to ~es.* **10. marchland** *d.d.* sınır, hudut, sınır şeridi, sınır boyunca uzanan arazi parçası, **11. ~es** : İngiltere-İskoçya veya İngiltere-Gal arasındaki (ihtilâflı) sınır bölgesi. *the Welsh ~ s.* **12.** *İsk.* hudut çizgisi/işaretleri, **13.** *gen.* **~ with** : hemhudut olmak, ortak sınırı olmak. *Our territory ~s with theirs.* ***e.a.-1.*** *walk,* ***8.*** *advance, progress,* ***10.*** *frontier, border, boundary,* ***13.*** *border.*

March, *is.* Mart.

Märchen, *is., ç.* **-chen** *Alm.* peri masalı, masal, hikâye. ***e.a.-*** *fairy tale, folk tale, story.*

marcher, *is.* **1.** yürüyen/yürüyüş yapan kimse, **2.** hudut bölgesi sakini, **3.** (eskiden) hudut muhafızı, hudut bölgesini yöneten ve savunan kimse.

marchesa, *is., ç.* **-se** *It.* markiz.

marchese, *is., ç.* **-si** *It.* marki.

marchioness, *is.* markiz, marki karısı.

marchland, *is.* sınır/hudut bölgesi. ***e.a.-*** *borderland.*

marchpane, *is.* acıbadem kurabiyesi. ***e.a.-*** *marzipan.*

Marconi rig, *is.* (yelkenlilerde) üçgen donanım. **Bermuda(n) rig, Bermudian rig** *d.d.*

Mardi gras, *is.* Katoliklerin büyük perhizinden önceki salı günü. ***e.a.-*** *Shrove Tuesday.*

mare, *is.* **1.** kısrak, **2.** *esk. bk.:* **nightmare** (4), **3.** *ç.* **maria** *astr.* ay yüzeyindeki koyu renkli düzlük (Galile ilk defa teleskopla görünce deniz zannetmişti).

mare clausum, *is. Lât.* kapalı deniz : yalnız bir devletin egemen olduğu deniz nakliyatına elverişli su kütlesi.

mare liberum, *is. Lât.* serbest/açık deniz : bütün milletlerin seyrüseferine açık deniz.

maremma, *is., ç.* **-remme** (deniz kıyısına yakın) bataklık.

mare nostrum, *is. Lât.* bizim deniz : Romalıların Akdeniz'e verdiği ad.

Mare Serenitatis, *is.* Sükûnet Denizi : Ay yüzeyinin birinci dörtte birinde karanlık bir yadi, takriben 311,000 km^2. **Sea of Serenity** *d.d.*

marc's-nest, *is., ç.* **mare's-nests** veya **mares'-nests** **1.** nafile keşif, boş çıkan/işe yaramayan buluş, **2.** keşmekeş/karman çorman durum, **3.** asılsız haber, hulya.

mare's-tail, *is.* **1.** *bot.* atkuyruğu *(Hippuris vulgaris),* **2.** at kuyruğu şeklinde sirüs bulutu.

Mare Tranquillitatis, *is.* Durgun Deniz : Ay yüzeyinin birinci dörtte birinde, 285,000 km^2'lik karanlık düzlük. **Sea of Tranquillity** *d.d.*

margarin(e), *is.* margarin.

margay, *is. zool.* kaplan kedisi *(Felis tigrina)* : Tropik Amerika ormanlarında yaşar.

marge, *is. esk. bk.:* **margin, edge.**

margin, *is.&gl.f.* **1.** kenar, hudut, sınır. *Sit on the ~ of a swimming pool. Road ~s.* **2.** sayfa kenarı(ndaki yazısız şerit). *To make notes on the ~ of a book. Wide/narrow ~s.* **3.** (son) had, sınır, erey, limit. **~ of endurance** : tahammül sınırı. *the ~ of subsistence/of consciousness.* **4.** pay, fazlalık, tolerans, gereğinden fazla bırakılan/olan miktar, gerekli miktardan fazlası. **a ~ of safety** : güvenlik payı. *We allow a ~ of 15 minutes when we want to catch a train.* **by a narrow ~** : kıl payı (kala), kıtı kıtına, daradar, az bir farkla. **He escaped defeat by a narrow ~** : Yenilgiden kıl payı kurtuldu (=az kaldı yeniliyordu). **allow a ~ for mistake** : hata ihtimalini göz önünde tutmak. **allow s.o. some ~** : bir dereceye kadar hareket serbestisi vermek, **5.** *fin.* yedek akça, ihtiyat akçesi, **6.** rehin payı : borç alınan para ile rehin bırakılan malın piyasa değeri arasındaki fark, **7.** *tic.* kâr : satış fiyatı ile maliyet arasındaki fark. *An increase of a penny a gallon in the dealer's ~ on the price of petrol.* **8.** *ekon.* (a) yararlılık sınırı : zarara girmeden malın satılabileceği en düşük fiyat; (b) baş başalık : bir ekonomik girişimin zarar etmemesi için gereken en az gelir, **9.** (a) ara, mesafe, boşluk, (b) zırh, marj, **10.** sınır/hudut çekmek, kenarında yer bırakmak, **11.** sayfa kenarına not yazmak, **12.** *fin.* yedek akça yatırmak. ***e.a.-*** *edge, border, rim, verge, brink,* **3.** *limit, confine, bound.*

marginal, *sf.* **1.** sınırsal, kenar+, hudut+, sınır+, **2.** kenarda/kıyıda/sınırda bulunan, **3.** son hadde yakın, kıtı kıtına, yedek pay/tolerans bırakılmamış, **4.** sayfa kenarında yazılı/basılı, **5.** (arazi) verimsiz, işlenmesi zor. **~ land** : verimsiz/işe yaramayan arazi, gelir/kazanç sağlamadığı için işlenmeyen arazi, **6.** *ekon.* (a) başa baş, ne kâr ne zarar sağlayan, ancak masrafları karşılayan veya çok az kâr getiren, (b) geliri ancak masrafını karşılayan mala ait. *~ profits.* **7.** *psikol.* (a) bilinçsiz, şuur dışında kalan, belirsiz şekilde hissolunan, (b) duraksamalı : hangisine katılacağını kestiremeden iki küme arasında bocalayan. *~ man.* **8. ~ seat** : çok az oy farkı ile kazanılan milletvekilliği, **9.** önemsiz, etkisiz, az, cüz'î. *The new law will have only a ~ effect on the lives of most people.* **10.** fakirane, yoksulluk sınırında, en zarurî ihtiyacı sağlayan (geçim, yaşama tarzı vb.), **11. ~ity** : sınıra/son hadde yakınlık, az gelir/kazanç sağlama, geliri ancak masrafını karşılama, **12. ~ly** : sınıra yakın olarak, geliri ancak masrafını karşılayacak şekilde.

marginalia, *ç. is.* kenar notları, haşiye.

marginate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** kenarlı, kenar bırakılmış, kenar şeridi olan, **2.** farklı renkte kenarı bulunan, **3.** kenar şeridi bırakmak, sayfa kenarında boşluk bırakmak, **4. margination** : kenar şeridi bırakma. ***e.a.- 3. borden.***

margosa, *is. bot.* Hint tespih ağacı *(Melia azadirachta)* : acı kabuğu kuvvet ilâcı olarak kullanılır, meyvesinden hekimlikte kullanılan bir yağ çıkarılır.

margravate = margraviate, *is.* uç beyliği.

margrave, *is.* **1.** uç beyi, Alman hudut eyaletleri valisinin unvanı, **2.** bazı hükümdarların geleneksel unvanı, **3.** *esk.* Almanya'da marki karşılığı asalet unvanı, **4. margravial** : uç beyine ait.

margravine, *is.* uç beyinin eşi, markiz.

marguerite, *is. bot.* **1.** papatya *(Bellis perennis)*, **2.** papatyaya benzer beyaz yapraklı sarı göbekli çeşitli çiçeklerden her biri, özellikle kasımpatı papatya *(Chrysanthemum frutescence).*

Maria, *is.* **1.** Meryem, **2. Black ~** *k.d.* cezaevi/hapishane arabası, **3. ~n** : (a) Meryem Ana+, (b) Meryem Ana müridi, (c) kraliçe Mary'ye ait, **4. ~nne** : (kadın şeklinde simgelenen) Fransa Cumhuriyeti, **5. ~ Theresa thaler** : eski Avusturya gümüş lirası. ***e.a.- 5. Levant dollar, Maria Theresa dollar.***

mariachi, *sf.&is.* **1.** Meksika sokak bandosu, **2.** bu bandonun çalgıcısı (yerli Meksika kıyafeti giyinir), **3.** Meksika dans müziği.

mariage de convenance, *Fr. bk.:* **marriage of convenience.**

mariculture, *is.* su ürünleri üretimi. ***e.a.- sea-farming.***

marigold, *is. bot.* kadife çiçeği *(Tagetes erecta).* **bur ~** : su kemeri *(Bidens tripatita).* **corn ~** : altıncık *(Chrysanthemum segetum).* **marsh ~** : altıntopu *(Caltha palustris).* **pot ~** : kadife çiçeği *(Calendula officinalis).*

marihuana = marijuana, *is.* **1.** *bot.* Hint keneviri *(Cannabis sativa),* **2.** haşiş, esrar, maruvana, uyuşturucu madde olarak kullanılan kurutulmuş Hint keneviri yaprağı.

marimba, *is.* marimba : tuşları ağaç çubuklardan yapılmış piyanoya benzer tokmakla vurularak çalınan çalgı.

marina, *is.* yat iskelesi/limanı.

marinade, *is.&gl.f.* **-naded, -nading 1.** salamura, et veya balığın yumuşatmak/çeşni ve lezzet vermek için içine konulduğu baharatlı sirke veya şarap, **2.** salamura et/balık, **3.** *bk.:* **marinate.**

marinara, *is.&sf. It.* **1.** baharatlı sarımsaklı domates salçası, **2.** salçalı. *shrimps ~.*

marinate, *gl.f.* **-nated, -nating 1. marinade** *d.d.* salamura yapmak, salamuralamak, salamuraya yatırmak, eti/balığı (yumuşatmak için) baharatlı sirke, zeytinyağı, şarap içinde bir müddet bekletmek, **2. marination** : salamura yapma.

marine, *sf.&is.* **1.** deniz+, denize ait, denizle ilgili, denizde bulunan, bahrî. **Whales are ~ animals** : Balina deniz hayvanıdır. *The rocks are covered by ~ plants.* **~ salt** : deniz tuzu. **~ currents** : deniz akıntıları. **~ -science** : deniz bilimi, **2.** denizcilik+, deniz nakliyatı+, (denizde) seyrüsefer+. **~ law** : deniz hukuku. **~ insurance** : deniz (nakliyat) sigortası, **3.** deniz (kuvvetlerine ait), bahriye (ile ilgili). **~ power** : deniz kuvveti. **~ barracks** : deniz kuvvetleri barakaları, **4.** deniz+, gemi+ (denizde/gemide kullanılan). **~ supplies** : deniz levazımatı. **a ~ engine** : gemi motoru. **~ compass** : gemi pusulası, **5.** *ABD* silâhendaz, deniz piyadesi, **6.** bahriyeli, deniz eri, **7.** *bk.:* **seascape, 8. mercantile ~ = merchant ~** : deniz/ticaret filosu, **9. ~ Corps** *ABD*

Silâhendaz Kuvvetleri : Deniz piyadesi ve hava kuvvetlerinden oluşur. Resmî adı : ***United States Marine Corps*** (**USMC** veya **U.S.M.C.**), **10. Royal ~s = Royal ~ corps** : (İngiliz) Kraliyet Deniz Kuvvetleri, **11. Tell that/it to the ~s** *k.d.* Sen onu külâhıma anlat (söylediklerinin hiçbirine inanmıyorum). ***e.a.-2.*** *maritime, nautical, oceanic, 3. naval.*

mariner, *is.* **1.** gemici, gemi kaptanı/yardımcısı, denizci, bahriyeli. *The old ~ had sailed the seas for 40 years.* **2.** *b.h.* ABD'nin Mars ve Venüs'e yolladığı insan taşımayan uzay araçları dizisinden biri, **3. Master ~** : başkaptan, diplomalı kaptan, ticaret gemisi kaptanı, **4. ~'s compass** : gemici pusulası. ***e.a.- 1.*** *seaman, sailor, seafarer*

Mariolatry, *is.* Meryem Ana'ya tapma. **Mariolater** : Meryem Ana'ya tapan. **Mariolatrous** : Meryem Ana'ya tapan.

Mariology = Maryology, *is.* **1.** Meryem Ana bilgisi : Meryem Ana'ya ait inanış, öğreti ve mütaleaların tümü, **2.** Meryem Ana bilgisi öğrenimi, **3. Mariologist** : Meryem Ana bilgini.

marionette, *is.* kukla.

mariposa lily, *is. bot.* kelebek lâlesi *(Calochortus)* : Batı ABD ve Meksika'da yetişen lâleye benzer renk renk çiçekler açan bitki. **mariposa tulip, mariposa** *d.d.*

marish, *sf.&is.* **1.** *esk.* bataklıklı, **2.** *esk.* bataklık. ***e.a.- 1.*** *marshy, boggy, 2. marsh.*

marital, *sf.* **1.** evlilik+, evliliğe ait. **~ vows** : evlilik yemini. **~ relationships** : evlilik ilişkileri. **~ discord** : evlilikte anlaşmazlık. **The couple celebrated of 25 years of ~ bliss** : 25 yıllık mutlu evliliklerini kutladılar. **3. ~ status** : medenî hâl, **4. ~ly** : evli olarak, evlilikle ilgili olarak. ***e.a.- 1.*** *conjugal, connubial, matrimonial.*

maritime, *sf.* **1.** denizcilik+. *The admiral is an expert on ~ history.* **2.** denizde/gemide kullanılan/kullanılmaya elverişli, **3.** deniz+, denize ait, denizde yaşayan vb. **4.** kıyı+, sahil+, yalı+, (kıyıda bulunan/yaşayan, geçimini denizden sağlayan). *a ~ state. İzmir is a ~ city. Many ~ people live from fishing.* **~ - pine** : yalı çamı, **5.** denizcilik+, deniz nakliyatı+/ticareti+. *Ships and sailors are governed by ~ law.* **6. ~ Alps** : Deniz Alpleri : GD Fransa ve KB İtalya arasındaki Alpler, **7. ~ Provinces** : Kıyı Eyaletleri/İlleri : Kanada'nın Atlas Okyanusu'na kıyısı olan provensleri (Nova Scotia, New Brunswick, Prince Edward Island).

Maritsa, *is.* Meriç (nehri).

marjoram, *is. bot.* mercankök, merzegûş *(Origanum/ Majorana).* güvey otu *(Majorana hortensis).* **sweet ~ = wild ~** : keklik otu, yer fesleğeni *(Origanum vulgare).* **pot ~** : yabanî mercankök, farekulağı *(Origanum vulgare).*

mark[1], *is.* **1.** işaret, im. **question ~** : soru imi, istifham işareti. **exclamation ~** : ünlem işareti, nida, **2.** belirti, alâmet, emare, tanıma işareti. **to bow as a ~ of respect** : saygı belirtisi olarak eğilmek. *a ~ for lost ships.* **3.** (a) marka, damga, postmark : posta damgası, (b) imza olarak çizilen çizgi. *make your ~ here.* **4.** bellik, çizgi, çetele. **high-water ~** : doruk çizgisi : suların en çok yükseldiği düzeci gösteren çizgi. **Plimsall ~** : su düzeyi çizgisi, 80 tondan fazla her gemide bulunması gerekli çizgi, **5.** iz, yara izi, bere, alâmetifarika, **6.** not, numara, değer, öğrencinin bilgi/başarı derecesini gösteren sayı/harf. *My ~ in mathematics was 10.* **A bad ~** : kırık not, **7.** standart nitelik, norm. *His behavior was below the ~. The employee's work has been below the ~ this week.* **8.** şöhret, liyakat, önem, imtiyaz, seçkinlik. **man of ~** : önemli/seçkin/mümtaz kişi, **9.** amaç, hedef, nişan, gaye, erek. *The hunter's ~.* **To fall short of one's ~** : amacına erişememek. **If it was meant to be an apology, your words were way off the ~** : Maksadın özür dilemekse, sözlerin bu amaçtan çok uzak. **10.** *k.d.* enayi, her söze kanan, çabuk aldanan, istihza/alay konusu kimse. *a ~ for every schemer.* **11.** (yarış) çıkış hattı/noktası, **12.** (boks) göbek, mide, karnın ortası, **13.** *bowling* vuruş, isabet, **14.** *den.* iskandil savlası üzerinde kulaç işareti. *bk.:* **deep** (21), **15.** (eskiden Alman köylerinde) ortak arazi, **16.** *esk.* sınır, hudut, **17. beside the ~** : konu dışı, (konu ile) ilgisiz, hedeften uzak, **18. hit the ~** : (a) doğru/isabetli olmak, hedefe isabet ettirmek, (b) başarmak, amaca ulaşmak, muvaffak olmak, **19. make one's ~** : başarmak, hedefine/maksadına ulaşmak/erişmek, **20. miss the ~** : (a) hedefe isabet ettirememek, (b) tam doğru olmamak, (c) konu dışı olmak, **21. wide of the ~** : isabetsiz, yanlış, konu/hedef dışı, amaçtan/hedeften uzak. **be wide of the ~** : yanlış/isabetsiz tahmin etmek, hedefi tutturamamak, **22.** dikkat, nazarı itibar. **nothing worthy of ~** : önemsiz. **worthy of ~** : dikkate

değer, şayanıdikkat, **23. to leave/make a ~** : iz bırakmak, etkilemek, etki altında bırakmak, **24. sa-ve the ~ = God save the ~** ! Tövbeler olsun! Sözüm ona! Hâşâ! **25. up to the ~** : (a) kurallara/istenilene uygun, münasip, elverişli, maksada muvafık, istenilen derecede, (b) sağlıklı, sıhhatli, sağlığı/sıhhati/keyfi yerinde, iyi durumda. ***e.a.- 1&2. sign, indication, 3. trademark, 5. trace, scar, 6. grade, rating, 7. norm, 8. repute, distinction, importance, eminence, 9. target, goal, objective, purpose, 10. sucker, gull, 16. boundary, frontier, 17. irrelevant, 19. succeed, 22. attention, notice, heed.***

mark[2], *f.* **1.** imlemek, işaretlemek, işaret koymak/etmek. *~ all the large cities on this map. The heap of stones ~s the grave of a traveller.* **2.** etiketlemek, etiket koymak/yapıştırmak, markalamak, marka vurmak, **3.** not vermek/atmak, değerlendirmek. *He ~ed the work 10 out of 10. I have 25 essays to ~/to be ~ed.* **4.** yoklama yapmak, yoklama defterine yazmak. *Each morning the teacher ~s the pupils **present, absent** or **late.*** **5.** (niteliğini) göstermek, delâlet etmek. **She has the qualities that ~ a good nurse** : İyi bir hasta-bakıcının niteliklerine sahip olduğunu gösteriyor. **6.** *gen.* **~ out** : çizmek, yazmak, yapmak. *to ~ out a plan of attack.* **7.** (işaretlerle vb.) göstermek, belirtmek, belli etmek, önemini/anlamını belirtmek. *Many important inventions ~ the last 150 years.* **8.** (a) iz/leke bırakmak. *The hot cup ~ed the table badly.* (b) lekelenmek, üzerinde leke/ız kalmak. *This table ~s badly, don't put the hot cup on it.* **9.** göstermek, izhar etmek, açıklamak, belli etmek. *To ~ approval with a node. A frown ~ed her displeasure. What are the qualities that ~ a great leader?* **10.** dikkat etmek, mimlemek, unutmamak. **~ my words**! Sözüme mim koy! (Sözümü unutma!) *~ carefully how it is done/how to do it/how he does it.* **11.** hatırda tutmak, nazarıdikkate almak, hesaba katmak, **12.** fark etmek, farkına varmak, dikkat etmek, göz önüne almak, göz önünde tutmak, **13. ~ down** : fiyatları indirmek, tenzilât yapmak. **All our stock has been ~ed down for the sales** : Çabuk satmak için bütün mallarımızın fiyatlarını indirdik. **14. ~ off/out** : sınır/hudut çizmek, çizgi ile ayırmak, çizgi ile durumunu belirtmek. *They ~ed out the tennis court with white paint.* **15. ~ out for** : seçmek, ayırmak, göstermek. *His courage and determination ~ him out for high rank at an early age. ~ s.o. out for promotion.* **16. ~ time** : (a) yerinde saymak, (b) ertelemek, sonraya bırakmak, (c) boşuna vakit geçirmek, durup beklemek, **17. ~ up** : (a) (yazarak/çizerek) kirletmek/lekelemek. *Don't ~ up the desks.* (b) imlemek, işaretlemek, işaret koymak, işaretlerle belirtmek, (c) kâr eklemek, bir malın maliyetine kâr ekleyerek fiyatını belirlemek, fiyatını yükseltmek. *The new tax made it necessary to ~ up all the goods in the shop.* **a 10% mark-up** : %10 fiyat artışı. ***e.a.- 2. label, tag, 7. indicate, designate, identify, set off, 11&12. consider, notice, observe, eye, regard, spot***

mark[3], *is.* **1.** mark, Alman para birimi (1871'den beri). *bk.:* **Deutsche mark, ostmark, reichmark**, **2.** markka, Finlandiya parası, **3. merk** *d.d.* eski İskoç (gümüş) parası, **4.** *esk.* Avrupa'da kullanılan ağırlık birimi : takriben 8 ons/227 gram.

markdown, *is.* **1.** indirim, tenzilât, fiyat indirimi, **2.** indirim/tenzilât miktarı.

marked, *sf.* **1.** belirgin, bariz, apaçık, göze çarpan. **with ~ disdain** : apaçık bir nefretle. *There is a ~ difference between an orange and a grape.* **She is a woman of ~ intelligence** : Zekâsı hemen göze çarpan bir kadındır. **2.** mimlenmiş, işaretlenmiş, imli, imlenmiş, şüpheli, şüphe/zan altında, damgalı, göz hapsinde tutulan. *a ~ man. After being reported as having been near the scene of murder, John was a ~ man.* **3.** işaretli, markalı, belirli bir işaret taşıyan, **4.** *gr.* belirtili, ayırıcı bir özellik ya da belirti içeren, **5. ~ly** : belirgin/bariz/apaçık bir şekilde, hemen göze çarpacak tarzda, **6. ~ness** : belirginlik, barizlik, apaçıklık, hemen göze çarpma. ***e.a.- 1. noticeable, conspicuous, prominent, distinguished, distinct, outstanding, remarkable, clear.***

marker, *is.* **1.** işaretleyici, markacı, işaret/marka koyan kimse/şey, **2.** nişan taşı, işaret, damga, **3.** hedefe olan isabetleri gösteren şahıs, bilârdo sayılarını işaret eden kimse, **4.** (kitap) bellik, **5.** (krosbar telefon santrallarında) marker.

market[1], *is.* **1.** pazar. *There is a fruit and vegetable ~ here every Saturday.* **~ basket** : pazar sepeti. **~ day** : pazar kurulduğu gün, çarşı/pazar günü. **~ garden** : bostan. **~ gardener** :

bostancı. ~ **gardening** : bostancılık. **Common** ~ : (Avrupa) Ortak Pazar(ı). **open** ~ : açık pazar, serbest piyasa, **2.** çarşı, pazar yeri, hal. **street** ~ : sokakta kurulan pazar, **3.** dükkân, mağaza. **meat** ~ : kasap dükkânı. **fish** ~ : balık pazarı, balıkçı dükkânı, **4.** piyasa, borsa. **the cotton** ~ : pamuk borsası. **a bad** ~ : düşük piyasa. **bear** ~ : kötümser piyasa. **black ~(eer)** : kara borsa(cı). **bull** ~ : iyimser piyasa. **corn/grain** ~ : hububat borsası. **dull** ~ : durgun piyasa. **home** ~ : iç piyasa. **lively** ~ : canlı/hararetli piyasa. **money** ~ : para borsası. **stock** ~ : borsa. **wholesale** ~ : toptancı borsası/piyasası. **world** ~ : dünya piyasası. **world coffee** ~ : dünya kahve piyasası. **corner the** ~ : (bir malı) piyasadan kaldırmak. ~ **analysis** : piyasa tetkiki, **5.** müşteriler, alıcılar. **loose one's** ~ : müşterilerini kaybetmek, **6.** ticaret, alış veriş. **go ~ing** : alış verişe/pazara gitmek, **7.** (bir mala karşı) istek, talep. **There was not enough cheese to supply the** ~ : Talebi karşılayacak kadar peynir yoktu. **find a ready** ~ : (bir mala) çok talep olmak, revaç görmek. *There is a ready ~ for small cars.* **have a good ~ for sth** : bir şeye çok talep olmak, **8.** pazar (=muhtemel alıcılar/müşteriler topluluğu). *Afrika is a new ~ for many products.* **9.** cari fiyat, piyasa değeri. **The ~ has risen** : Fiyatlar yükseldi. **The ~ is falling** : Fiyatlar düşüyor. **at a ~ price** : piyasa fiyatına, cari fiyat üzerinden, **10. in the ~ for** : satın almaya niyetli. *in the ~ for a car/for a house.* **be on/come into** ~ : satışa çıkmak, **11. on the** ~ : satılık, piyasada. **Put his house on the** ~ : Evini satışa çıkarmak. **A good selection of fresh produce on the** ~ : piyasada çeşitli taze ürünler, **12. play the** ~ : borsada spekülasyon yapmak, **13. price out of** ~ : aşırı fiyat koyarak müşterileri kaybetmek.*The firm priced itself out of the ~.*

market2, *f.* **1.** satın almak, alış veriş yapmak. **to go ~ing** : alış verişe/pazara gitmek, **2.** piyasaya çıkarmak/sürmek, satışa çıkarmak/arz etmek. *The firm ~s many types of goods.* **3.** satmak. *He cannot ~ the goods he makes. The inventor is trying to ~ his new product.*

marketable, *sf.* **1.** (kolayca) satılabilir, sürümü kolay, **2.** ticarî (değer taşıyan), piyasada aranan, alıcısı çok. ~ *securities.* **3.** piyasa+. ~ **value** : piyasa değeri, **4. ~ness = marketability** : satılabilme, müşterisi olma, **5. marketably** : satılabilecek/piyasada tutunabilecek şekilde.

marketing, *is.* **1.** alış veriş (yapma), çarşıdan öteberi alma, **2.** pazarlama, mal ve hizmetlerin sürümünü/satışını artıracak plân ve hazırlıklar yapma. ~ *seminar.*

market order, *is.* **1.** satış emri, satın alma/mübayaa emri, sipariş, piyasa fiyatından satmak/satın almak, için komisyoncuya verilen emir.

marketplace = market place, *is.* **1.** pazar yeri, çarşı, hal, **2.** ticaret âlemi, piyasa, **3.** manevî değerlerin, fikirlerin karşılaştığı, teati edildiği ve derecelendirildiği görülmez âlem. *the ~ of ideas. the literary ~.*

market price, *is.* cari fiyat, piyasa fiyatı, satış fiyatı. ***e.a.*** *- market value.*

market research, *is.* piyasa incelemesi, tüketicilerin hangi mal ve hizmetlere rağbet gösterdiklerini araştırma.

market town, *is.* pazar ili : içinde pazar kurulan şehir/kasaba.

market value, *is.* piyasa değeri/fiyatı, cari fiyat. *bk.:* **book value, face value, par value.** ***e.a.*** *- market price.*

markhor, *is., ç.* **-khors/-khor** *zool.* yılan yiyen keçi, dağ keçisi *(Capra falconeri)* : Afganistan ve Hindistan'ın dağlık bölgelerinde yaşayan uzun tüylü, kıvrık boynuzlu yaban keçisi. **markhoor** *d.d.*

marking, *is.* **1.** imle(n)me, işaretle(n)me, işaret/marka koyma, **2.** im, işaret, marka, nişan, alâmet, **3.** alaca, benek, hayvanların tüy/deri/pullarını değişik renkleri, **4.** (eğitim) değerlendirme, düzeltme, not verme/atma, **5. ~ gauge** : nişankes, **6. ~ hammer** : marka çekici, damga çekici, **7. ~ ink** : sabit mürekkep, marka/işaret mürekkebi, **8. ~ iron** : damga demiri, **9. ~ tack** : işaret çivisi, **10. ~ tool** : işaret bizi, nişangeç.

markka, *is., ç.* **-kaa** Finlandiya lirası, marka. 1 markka = 100 pennia. **mark** *d.d.*

Markov chain = Markoff chain, *is. mat.* Markof zinciri : gelecekte vuku bulma olasılığı yalnız şimdiki veya biraz önceki duruma bağlı olup şimdiki duruma ulaştıran yoldan bağımsız bulunan ayrılmış seçkisiz süreç (rastgele yürüyüş gibi).

Markivian = Markov = Markoff, *sf.* oluşumu yalnız şimdiki duruma bağlı olan (Markof zinciri gibi).

Markov process = Markoff process, *is.* Markof süreci: zincirine benzeyen seçkisiz sürekli süreç (Brown hareketleri gibi). **Markov chain** *d.d.*

marksman, *is., ç.* **-men 1.** nişancı, atıcı, **2.** *ABD- As.* tüfekle atıcılıkta en küçük derece, **3. ~ship** : nişancılık.

markswoman, *is., ç.* **-women** nişancı/ atıcı kadın.

markup, *is.* **1.** (a) kâr haddi, kazanç sınırı, satış fiyatı ile maliyet fiyatının farkı, (b) kazanç sınırı oranı : kârın maliyet veya satış fiyatına oranı (% olarak), **2.** (a) fiyat artışı/yükselişi, (b) fiyat artış miktarı.

marl, *is.&gl.f.* **1.** kireçli toprak, kil ve kireç karışımı gevrek toprak (kireç bakımından fakir topraklarda gübre gibi kullanılır), **2.** *esk.* toprak, **3.** kireçlemek, kireçli toprakla gübrelemek, **4.** *den.* halat üzerine başka ince halat sarmak, **5. ~aceous** : kireçli, **6. marly** : (a) kireçli, (b) mermer gibi.

marlberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* alacakara *(Ardisia paniculata)* : G Florida'da yetişen uzun yapraklı, beyaz çiçekli ve parlak siyah meyveli bodur ağaç/funda.

marled, *sf. İsk.* benekli, alacalı hâreli. ***e.a.-*** *marbled, mottled, variegated.*

marlin, *is., ç.* **-lin/-lis 1.** *zool.* kılıççene *(Makaira)* : kılıç balığına benzer iri bir balık. **blue ~** : mavikılıç *(M. nigricans)* : Atlas Okyanusu'nda yaşar. **striped ~** : çizgili kılıç *(M. mitsukuri)* : Büyük Okyanus'ta yaşar. **2.** *bk.:* **marline.**

marline, *is. den.* gircila, mürnel, iki örmeçli ve gevşek sol bükümlü ince halat. **marlin, marling** *d.d.*

marlinespike, *is. den.* kavela : halatları eklerken bükümünü açmakta kullanılan sivri uçlu demir. **marlinspike, marlingspike** *ş.d.y.*

marlite, *is.* katı kireçli toprak : hava etkisine dayanıklı kireç ve kil karışımı toprak.

marmalade, *is.* ezme reçel, marmelat : şekerle pişirilmiş meyve ezmesi. **~ tree** : reçel eriği ağacı *(Calo-carpum sapota)* : Tropik Amerika'da yetişen ve eriğe benzer meyvesinden reçel yapılan büyük ağaç.

marmoreal = marmorean, *sf.* mermerimsi, mermer gibi, mermere benzer, mermerden yapılmış, mermer+. **~ly** : mermer gibi, mermere benzer şekilde.

marmoset, *is. zool.* **1.** ipek tüylü maymun *(Callithrix jacchus)* : Orta ve G Amerika'ya özgü yumuşak tüylü, uzun kuyruklu küçük maymun (toplam boyu 60 cm, sırf kuyruğu 30 cm), **2.** buna benzer maymun türü, **3.** *bk.:* **tamarin.**

marmot, *is. zool.* **1.** dağ sıçanı, gelengi *(Marmota caligata).* **yellow-bellied ~** : sarıbelli gelengi *(Marmota flaviventis)* : G Dakota ve Wyoming'de bulunur. **hoary/whistling ~** : kırgelengi *(Marmota caligata)* : Batı ABD ve Kanada'da bulunur. **2.** dağ sıçanına benzer herhangi hayvan : **prairie dog** : bozkır iti gibi.

Maroc, *is. Fr.* Fas (Fransızca adı). ***e.a.-*** *Morocco.*

marocain, *is.* Fas krebi : yün ve pamukla karışık ipek krep (kumaş).

Maronite, *is.* Marunî.

maroon, *sf.&is.&f.* **1.** kestane rengi(nde), vişne çürüğü rengi(nde), **2.** marun : XVII-XVIII. yy. larda kölelikten kaçıp Antiller'de ve Guiana'da yerleşen zencilerden biri, **3.** kaçak zenci köle, **4.** ıssız adada/kıyıda yalnız bırakılan kimse, **5.** ıssız adaya/kıyıya çıkarıp terk etmek. *Pirates used to ~ people on the desert islands.* **6.** (bir kimseyi) ümitsizlik/çaresizlik içinde bırakmak, yüzüstü bırakmak, kaderine terk etmek, **7. marooner** : korsan. ***e.a.-7.*** *buccaneer, pirate.*

marplot, *is. esk.* oyun bozan : işe burnunu sokarak bir tasarımı/planı/düzeni bozan kimse.

marque, *is. esk.* **letter of ~** *d.d.* (eskiden verilen) korsanlık fermanı, **2.** misilleme, mukabeleibilmisil, zorunlu önlem, **3.** *Fr.* marka, **4.** *esk.* misilleme olarak el koymak/yakalamak/zapt etmek. ***e.a.-2.*** *reprisal, retaliation, 3. mark, 4. retaliate, seize.*

marquee, *is.* **1.** sundurma, tente, kapı üstü tentesi, **2.** afiş : tiyatro binası giriş kapısı önünde oynanan piyes ve oynayan sanatçıların adı yazılı çıkıntılı ilân yeri, **3.** *Brit.* otağ, büyük çadır.

marquess, *is. Brit. bk.:* **marquis.**

marquetry, *is., ç.* **-tries** (mobilyacılıkta) kakma (işi). **marqueterie** *d.d.*

marquis, *is., ç.* **-quises/-quis** marki, dükten bir aşağı asalet unvanı. *Brit.:* **marquess.**

marquisate, *is.* **1.** markilik (rütbesi/payesi), **2.** marki idaresindeki arazi.

marquise, *is., ç.* **-quises 1.** markiz, markinin eşi/zevcesi, **2.** markiz payesine erişmiş hanım, **3.** çok yüzlü oval biçimli mücevher.

marquisette, *is.* markizet, (pamuk/reyon/ipek/naylon) ince kumaş.

marram grass, *is. bot.* kıyı otu *(Ammophila arenaria).*

marriage, *is.* **1.** evlilik, evlenme, izdivaç. **a happy ~** : mutlu bir evlilik. *We wished the bride and groom a happy ~.* (ilgili sıfat : **hymeneal, marital**). **to give in ~** : evlendirmek, başgöz etmek. **to take in ~** : evlenmek, **2.** nikâh, evlenme töreni, **3.** birleşme, uyuşma, ahenk, uygunluk. *The ~ of form and content. The ~ of words and melody. The ~ of painting and poetry.* **4.** (iskambilde) kral ve kraliçenin bir elde bulunması, **5. arranged ~** : ana baba tarafından tertip edilen evlenme, **6. civil ~** : medenî nikâh, **7. registry-office ~** : evlenme dairesinde yapılan nikâh, **8. relative by ~** : sıhrî akraba, **9. religious ~** : kilise nikâhı, dinî nikâh, **10. seek s.o.('s hand) in ~** : bir kıza talip olmak, **11. trial ~** : deneme evliliği: evlenmeden önce bir çiftin tecrübe için beraber yaşamaları, **12. ~ bed** : (a) zifaf yatağı, yeni evlilerin ilk gece yattıkları yatak, (b) nikâhın verdiği hak ve vazife, **13. ~ broker** : çöpçatan, para karşılığında çöpçatanlık yapan kimse, **14. ~ certificate/lines** : evlenme cüzdanı, **15. ~ customs** : evlenme töreleri/âdetleri, **16. ~ guidance counsellor** : evlilik danışmanı, **17. ~ licence** : evlenme izni/ruhsatı, **18. ~ of convenience** : menfaat evliliği : para/servet/unvan için yapılan evlenme, **19. ~ partner** : eş, **20. ~ portion** : çeyiz, **21. ~ - settlement** : evlenirken gelir tahsisi, **22. ~ vows** : evlilik yemini. ***e.a.-1&2.*** *wedlock, matrimony, wedding, nuptials.*

marriageable, *sf.* **1.** evlenebilir, evlenecek yaşta/çağda, gelinlik, **2. ~ness = marriageability** : evlenebilme, evlenecek yaşta olma.

married, *sf.&is.* **1.** evli, evlenmiş. **I am ~** : Ben evliyim. *He is a ~ man.* **~ couple** : evli çift, karı koca. **the newly ~ couple** : yeni evliler, **2.** evlilik+, evlenme. **~ life** : evlilik hayatı. **~ name** : (kadın için) evlilik soyadı. **~ quarters** *As.* evliler mahallesi, **3.** birleşmiş, çok yakın ilgili, adamış. **He's ~ to his work** : Kendini işine adamıştır. **4.** *gen.* **~s** : evliler, evli kimseler. *Young ~s are prime buyers of furniture. A roomful of young ~s.* ***e.a.-1.*** *wedded, 2. connubial, marital, matrimonial, conjugal, 3. joined, united.*

marrier = marryer, *is.* **1.** evlenen kimse, **2.** nikâh kıyan kimse, evlenme memuru, rahip, vb.

marron, *is.* **1.** kestane (özellikle şekerleme yapılan veya şurup içinde muhafaza edilen), **2. ~s glacés** : kestane şekerlemesi. ***e.a.-1.*** *chestnut.*

marrow, *is.&f.* **1.** (a) ilik, (b) **red ~ = spinal ~***d.d.* omurilik. **to be chilled/frozen to the ~** : iliklerine kadar üşümek/donmak, **2.** iç, öz, esas, temel, ruh, can, (bir şeyin) en önemli kısmı. *Personal liberty is the ~ of the American tradition.* **3.** besinin en özlü/iyi kısmı, **4.** canlılık, hayatiyet, güç kuvvet, **5.** *Brit.* sakız kabağı, **6.** *İsk.* evlenmek, birleşmek, **7. ~ish** : ilik gibi, iliğe benzer, **8. ~less** : iliksiz, **9. marrowy** : ilikli, ilik gibi, ilik dolu. ***e.a.-2.*** *essence, 4. itality, strength, 5. vegetable marrow.*

marrowbone, *is.* ilikli kemik.

marrowfat = marrow pea, *is.* iri bezelye.

marry[1], *f.* **-ried, -tying 1.** evlenmek, izdivaç yapmak. **Will you ~ me?** Benimle evlenir misin? **They've been married** : Evlendiler. **~ beneath one** : dengi olmayanla evlenmek. **~ into a family** : iç güveysi girmek. **~ money** : zengin bir kimse ile evlenmek, **2.** nikâh kıymak. *The minister married them.* **3.** *gen.* **~ off** : evermek, evlendirmek, (kocaya) vermek. *They married their daughter off to a young engineer.* **4.** birleş-(tir)mek, imtizaç et(tir)mek, **5.** *den.* (a) (halatın eklenecek uçlarını) yan yana koymak, (b) iki halatı birleştirip tek halat gibi kullanmak, (c) iki halatı birbirine eklemek. ***e.a.-1-3.*** *wed, wive, espouse, hitch, 4. unite, join, mate, couple.*

marry[2], *ünl. esk.* Ya! Acayip! Aman Allahım! Allah Allah! (Meryem Ana'ya izafeten Mary'nin değişik şekli).

Mars, *is.* **1.** (eski Romalılarda) Savaş Tanrısı, **2.** *astr.* Merih (gezegen) : çapı 6800 km, güneşten ortalama uzaklığı 228,520,000 km, tam devrini 686.9 günde yapar, iki uydusu vardır.

marse = massa, *is.* (Güney ABD'de zenci ağzı) *bk.:* **master**. *Was called ~, approached with fear, and addressed hat in hand.*

Marseillaise, *is. Fr.* Marseyez : Fransız millî marşı.

Marseille(s), *is.* Marsilya.

marsh, *is.* **1.** bataklık, batak (arazi), **2. ~ fever** : sıtma, malarya, bataklık humması, **3. ~ grass** : göl otu. ***e.a.- 1.*** *swamp.*

marshal, *is.&f.* **-shaled, -shaling** (veya *Brit.:* **-shalled, -shalling**) **1.** mareşal, müşir. **Field ~** : Mareşal, Müşir. **~ of teh Royal Air Force** : (İngiliz) Hava Kuvvetleri Mareşali, **2.** polis müdürü : ABD'de bazı mülkî bölgelerde şeriflik görevi yapan memur, **3. fire ~** *d.d.* itfaiye müdürü, **4.** teşrifatçı, protokol memuru. *a parade ~.* **5.** düzenlemek, dizmek, tanzim etmek, sıralamak, sıraya koymak, intizama sokmak. *~ing the troops. The police ~ed the processing into the town.* **~ arguments** : itirazları sıralamak. *to ~ the facts.* **6.** yol göstermek, teşrifatçılık/rehberlik yapmak, önüne düşüp yol göstermek. *She was ~ing her little group of children down the street.* **7.** sıralanmak, dizilmek, düzgün/belirgin şekil almak, intizama girmek. *Ideas ~ing neatly.* ***e.a.-5. order, gather, convoke, 6. usher, lead, escort, guide, 7. arrange, deploy. eş ses.- martial.***

marshalcy = marshalship, *is.* mareşallik.

marsahl(l)er, *is.* **1.** düzenleyen, dizen, sıralayan, tanzını eden, **2.** teşrifatçı, rehber, yol gösteren.

Marshalsea, *is. esk.* **1.** (İngiltere'de) Kraliyet teşrifatçısının dairesi, **2.** Londra'da borçlular hapishanesi (1842'de ilga edildi).

marsh elder, *is. bot.* **1.** bataklık mürveri *(Iva frutescens)* : ABD'de tuzlu bataklıklarda yetişir. **2.** *bk.:* **guelder rose**. ***e.a.- 1. sumpweed.***

marsh frog, *is. bk.:* **pickerel frog.**

marsh gas, *is.* metan, bataklık gazı.

marsh hawk, *is. zool.* bataklık atmacası *(Circus cyaneus)* : gri kahverengi tüylü, kıç tüyleri beyaz, uzun yuvarlak kanatlı Amerika atmacası.

marsh hen, *is. zool.* **1.** su tavuğu *(Fulica atra),* **2.** *bk.:* **moorhen**, **3.** *bk.:* **bittern.**

marshiness, *is.* bataklık, bataklık olma.

marshland, *is.* bataklık arazi.

marshlike, *sf.* bataklık gibi.

marsh mallow, *is. bot.* **1.** hatmi *(Althaea officinalis),* **2.** ebegümeci *(Hibiscus Moscheutos).*

marshmallow, *is.* **1.** hatmi lokumu : hatmi kökünden yapılmış yumuşak şekerleme, **2.** Amerika lokumu : Arap sakızı, jelâtin, şeker ve nişastadan yapılmış lokuma benzer şekerleme, **3. ~y** : lokum gibi.

marsh marigold, *is. bot.* Girit lâdeni *(Cistus creticus).*

marsh titmouse, *is. zool.* bataklık baştankarası *(Parus palustris).*

marshwort, *is. bot.* su maydanozu *(Apium nodiflorum).* ***e.a.- fool's watercress.***

marshy, *sf.* **marshier, marshiest 1.** batak, bataksal, sulak. *~ ground.* **2.** bataklığa ait, bataklıkta yetişen. *~ vegetation.* **3.** bataklıklı, bataklıktan ibaret. ***e.a.- 1. boggy, swampy.***

marsipobranch, *sf.&is. zool.* **1.** keseliler : *Marsipobranchii* veya *Cyclostomata* denilen keseli hayvanlar sınıfından olan, **2.** keseli balık.

marsupial, *sf.&is. zool.* keseli (hayvan). **~ cat** : keseli sansar. **~ frog** : keseli kurbağa. **~ moles** : keseli köstebekgiller. **~ wolf** : keseli kurt.

marsupium, *is., ç.* **-pia** *zool.* kese, keseli dişi hayvanların karnındaki der kıvrımı/torba.

mart, *is.* **1.** çarşı, pazar yeri, pazar, ticaret merkezi, mezat yeri, **2.** *esk.* panayır, fuar, **3.** *Isk.* kasaplık hayvan, **4.** *İsk.* tuzlanıp kış için saklanan et, **5.** *esk.* pazarlık, alış veriş, **6.** *esk.* kavga, mücadele, müsabaka, yarışma. ***e.a.- 1. market, marketplace, 2. fair, 6. battle, contest.***

Martello tower, *is.* hisar, kule, üstüne top yerleştirilmiş yuvarlak kule biçiminde istihkâm. **Martello/martello** *d.d.*

marten, *is., ç.* **-tens 1.** *zool.* sansar *(Martes americana),* **2.** sansar kürkü. ***eş ses.- martin.***

martial, *sf.* **1.** savaşçı, savaşkan, cengâver, muharip, harpçi, yiğit, cesur, kahraman. *a man of ~ spirit.* **2.** savaş+, harp+, savaşa ait/uygun/özgü. *~ music.* **~ arts** : harp sporları (judo, karati vb.), **3.** asker+, cengâver+, savaşçıya/muharibe yaraşır/özgü. *~ stride. ~ attire.* **4.** askerî, askere/orduya ait. **court ~** : divanıharp, askerî mahkeme, **5. ~ law** : sıkıyönetim, örfî idare, **6. ~ism = ~ness** : savaşçılık, savaşkanlık, yiğitlik, cesurluk, **7. ~ist** : savaşçı/cesur/cengâver kimse, asker, muharip, **8. ~ly** : askerce, cesurca, yiğitçe, cengâverce. ***e.a.-1. warlike, brave, 3. soldierly, 4. military.***

martin, *is. zool.* **1.** kırlangıç *(Delichon urbica).* **house ~** : şehir/pencere kırlangıcı. **purple ~** : mor kırlangıç *(Progne subis).* **sand ~** : kum kırlangıcı *(Riparia riparia),* **2.** kırlangıca benzer çatal kuyruklu kuş, **3. martins** : kırlangıçgiller *(Hirundinidae).* ***e.a.- 1. swallow.***

martinet, *is.* sert amir, aşırı disiplinci. **~ish** : sertçe, amirane. **~ism** : sert amirlik, sıkı disiplincilik.

martingale, *is.* **1. standing ~** *d.d.* kelepser, martingal kayışı : şahlanmasına engel olmak için beygirin dizgin ve geminden kolanına bağlanan kayış, **2. running ~** *d.d.* koşu kelepseri, **3.***den.* cıvadra sakalı, kör baston, **4.** her oyunda konan para iki misli yapılan kumar, **5. ~ boom = dolphin striker** *d.d. den.* dikme kösteği.

martini, *is., ç.* **-nis** martini : cin, vermut ve votka karışımı bir içki.

Martinmas, *is.* St. Martin festivali (11 Kasım).

martlet, *is. Brit.- k.d.* küçük kırlangıç.

martyr, *is.&f.* **1.** şehit, din/vatan uğruna savaşırken ölen kimse, **2.** kurban : (a) bir ülkü/inanç uğrunda feda edilen ya da kendini feda eden kimse, (b) uzun ıstırap ve işkenceye katlanan kimse. **~ of rheumatism** : romatizma kurbanı, **3.** mağdur, mazlum, uzun süre ıstırap/yokluk/mahrumiyet/sefalet çeken kimse. **make a ~ of** : mazlum mevkiine koymak. **make a ~ of oneself** : şöhret kazanmak için fedakârlık eder görünmek, **4.** merhamet dilencisi : ıstırap ve mahrumiyetini abartarak veya yalandan kendini mağdur/mazlum göstererek kendine acındıran kimse, **5.** şehit etmek, **6.** işkence etmek, **7.** haksızlığa uğratmak, **8. martyrly** : şehit/kurban gibi. ***e.a.-6.*** *torture, torment.*

martyrdom, *is.* **1.** şehitlik, şehadet, şehit olma, **2.** büyük ıstırap/acı/işkence, ıstırap çekme.

martyrise/martyrisation, *Brit. bk.:* **martyrize/martyrization.**

martyrize, *f.* **-ized, -izing 1.** şehit/kurban etmek, **2.** şehit/kurban olmak, **3. martyrization :** şehit/kurban etme/olma.

martyrology, *is., ç.* **-gies 1.** şehit bilimi : şehitlerin hayatını inceleyen bilim, **2.** şehitler tarihi/menkıbesi, **3.** şehitler listesi, **4. martyrologic(al)** : şehit bilimine ait, **5. martyrologist** : şehit bilimi uzmanı.

martyry, *is., ç.* **-tyries** şehit anıtı/türbesi/âbidesi, bir şehit adına yapılan anıt/türbe/âbide.

marvel, *is.&f.* **-veled, -veling** (veya *Brit.:* **-velled, -velling**) **1.** tansık, mucize, hârika. *The operation was a ~ medical skill. The ~ of nature. The ~s of modern science. If he gets there, it will be a ~.* **It's a ~ to me that...** : ... bana bir mucize gibi geliyor/beni hayrette bırakıyor. **to work ~s** : mucize(ler) yaratmak, mucize gibi tesir etmek, **2.** *esk.* hayret, şaşkınlık, hayret uyandıran/şaşırtıcı şey. **It is a ~ to me how he does it** : Onun nasıl yaptığına şaşıyorum (yaptığını aklım almıyor). **3. work ~s = do ~s** : mucize(ler) yaratmak, harikulâde başarı sağlamak, **4.** hayret etmek, şaşmak. *I ~ that you were able to do it.* **We ~ed at their skill/at magician's skill** : Onların/sihirbazın hünerleri bizi hayrette bıraktı. **5.** garip bulmak. *We ~ed that they had escaped unhurt.* **6.** hayran kalmak/olmak. **The tourists ~ed at the beauty of Bosphorus** : Turistler Boğaziçi'nin güzelliğine hayran oldular. **7. ~ment** : hayret uyandıran şey, hârika, mucize. ***e.a.-1.*** *wonder, miracle, 2. astonishment, 4-6. wonder, gape, be awed, be overwhelmed, be astonished, be amazed.* ***k.a.- 1.*** *commonplace.*

marvellous/~ly/~ness, *Brit. bk.:* **marvelous/~ly/~ness.**

marvelous, *sf.* **1.** hârikulâde, fevkalâde, olağanüstü. **What a ~ idea!** Harikulâde bir fikir! **It's a ~ book** : Fevkalâde bir kitaptır. **2.** mükemmel, âlâ, güzel, enfes, kusursuz, dört başı mamur. **It was a ~ party** : Mükemmel bir ziyafetti. **What a ~ weather** : Ne güzel hava! **3.** acayip, garip, şaşırtıcı, hayret verici, **4. ~ly** : hârikulâde/ fevkalâde/olağanüstü/hayret verecek şekilde, mükemmel/kusursuz bir şekilde, hârika kabilinden, **5. ~ness** : hârikulâdelik, fevkalâdelik, olağanüstülük, şaşırtıcılık, mükemmellik. ***e.a.-1.*** *wondrous, extraordinary, amazing, miraculous, supernatural. 2. wonderful, great, superb, excellent, 3. incredible, improbable, astonishing.*

marvy, *sf. esk.- argo* çok güzel, mükemmel, fevkalâde. ***e.a.-*** *very good, fine, marvelous.*

Marxian, *is.* Marksist, Karl Marks tarafından geliştirilen/kurulan, Marksizm yanlısı. **~ socialism** : Marksist sosyalizm. **~ism** *bk.:* **Marxism.**

Marxism, *is.* Marksizm, Karl Marks tarafından geliştirilen ekonomik. toplumsal ve siyasal ilkelerin tümü. **Marxist** : Marksçı, Marksist, Marksizm yanlısı.

Mary, *is.* Meryem Ana. **Virgin ~** *d.d.*

Mary Jane, *is. argo* haşiş, marihuana. ***e.a.-*** *marijuana.*

marzipan, *is.* badem ezmesi. **marchpane** *d.d.*

-mas, *son ek* "...ayini" *ör.: Martinmas.*

mas. = masc. = masculine.

Masai, *is., ç.* **-sais/-sai** Masai : Kenya ve Tanzaniya halkı, bunların dili.

mascara, *is.* sürme, rastık, rimel.

mascon, *is.* kütle yığın : ay yüzeyinin altında yer yer ağır kütlelerin oluşturduğu yığın. Ay çekiminin düzensizliğine ve aya giden uzay araçlarının yörüngelerinde sapmalara yol açar.

mascot, *is.* uğurluk, tılsım, uğur getiren kimse/hayvan/eşya.

masculine, *sf.&is.* **1.** erkek+. *The woman's ~ partner.* **2.** erkek gibi, erkekçe, erkeğe özgü/ait/mahsus, iri yarı, kuvvetli, **3.** *gr.* eril, müzekker (cins/kelime). **~ noun** : eril ad. **~ gender** : eril cins, **4.** (kadın) erkeksi, erkek tavırlı, erkek gibi, **5.** (şiirde) son hecesi vurgulu/kuvvetli. **~ rhyme** : vurgulu kafiye, tek hecesi ya da son hecesi vurgulu olan kafiye : *breaks/takes, alert/convert, disdain/complain* gibi. **~ ending** : (a) bir mısraın vurgulu hece ile bitişi, (b) eril son hece/eril ek. **~ caesura** : vurgulu heceden sonra duraklama, **6.** acunun etkin ve üretken ilkesini oluşturan, **7. ~ly** : erkekçe, erkek gibi, **8. ~ity = ~ness** : erkeklik, erillik, erkek tavırlılık. ***e.a.- 1.*** *manly, virile, male,* ***4.*** *mannish,* ***5.*** *stressed, strong.* ***k.a.- 1-4.*** *feminine, female, effeminate, womanly, womanish.*

masculinise/masculinisation, *Brit. bk.:* **masculinize/masculinization.**

masculinize, *gl.f.* **-ized, -izing** erkekleşmek, erkeğe benzemek, (kadın) erkeğe özgü cinsel nitelikler peyda etmek. **masculinization** : erkekleşme, erkeğe benzeme.

maser, *is. fiz.* meyzer : uyarılmış ışınım salımlı mini dalga üreteci [= **M**icrowave **A**mplification by **S**timulated **E**mission of **R**adiation]. **optical laser** *d.d.*

mash, *is.&f.* **1.** lâpa, **2.** ezme, **3.** hayvanlara yedirilen sıcak lâpa, **4.** (bira yapmak için) sulu arpa ezmesi, ezilmiş arpa ve su karışımı, **5.** ezmek, ezerek püre/lâpa yapmak. **~ed potatoes** : patates püresi, **6.** (bira yapmak için) ezilmiş arpayı sıcak su ile karıştırmak, **7.** *esk.- argo* flört yapmak, kur yapmak, âşıkane ilişki kurmaya çalışmak. ***e.a.- 1.*** *crush, smash.*

masher, *is.* **1.** ezen kimse/şey, püre makinesi. *a potato ~.* **2.** *argo* çapkın, zampara, hovarda, kadın peşinde koşan kimse.

Mashad, *is.* Meşhed (Acemcesi). ***e.a.-*** *Meshed.*

mashie = mashy, *is.* demir uçlu golf sopası. **~ iron** : demir uçlu orta eğimli golf sopası. **~ niblick** : eğri uçlu golf sopası.

masjid = musjid, *is.* mescit.

mask, *is.&f.* **1.** maske, **2.** örtü, perde, nikap. *a ~ of darkness.* **under the ~ of...** : ... perdesi altında, **3.** gösteriş, yapmacık, yapma/sahte tavır. *He hid his evil plans under a ~ of friendship.* **4.** maskeli kimse, **5.** maskeli balo/cümbüş/eğlence/şenlik, **6.** *bk.:* **masque** (1,2), **7.** (yüz ve çehrenin görünüşü anlamında) maske, **8.** (alçı veya balmumundan yapılmış) yüz kalıbı. **death ~** : ölünün alçıdan yapılmış yüz kalıbı, **9.** köpek veya tilki başı, **10.** alalama, örtme, gizleme, kamuflaj, bir bataryayı veya askerî harekâtı düşmandan gizlemek için yapılan düzen, **11.** (koruyucu) maske. *a gas ~. a ski ~. surgical ~.* **12.** (fotoğrafçılıkta resmi basarken bir kısmını örtmekte kullanılan) mat kâğıt, **13. throw/drop off the ~** : maskesini indirmek, iç yüzünü ortaya koymak, **14.** gizlemek, saklamak. *A smile ~ed his disappointment. He ~ed his real purpose.* **15.** örtmek, örtbas etmek, **16.** gizlenmek, saklanmak, maske takmak, **17. ~like** : maske gibi. ***e.a.-*** *3. pretense,* ***4.*** *masker,* ***5.*** *masquerade, revel, mummery,* ***14.*** *disguise, conceal, veil, cloak, shroud,* ***15.*** *cover.*

maskalonge, *is., ç.* **-longes/-longe** *bk.:* **muskellunge.**

maskanonge, *is., ç.* **-nonges/-nonge** *bk.:* **muskellunge.**

masked, *sf.* **1.** maskeli. **~ ball** : maskeli balo. *a ~ burglar/gunman.* **2.** gizli, saklı, örtülü, gizlenmiş. *~ jealousy.* **3.** *zool.* benekli. ***e.a.- 2.*** *disguised, concealed, hidden.*

masker = masquer, *is.* **1.** maskeli kimse, **2.** maskeli baloya/eğlenceye/cümbüşe katılan kimse.

masking tape, *is.* yapışkan şerit, (özellikle boyacılıkta boyanmaması gereken yüzeyleri örtmekte kullanılır).

maskinonge, *is., ç.* **-nonges/-nonge** *bk.:* **muskellunge.**

masochism, *is.* **1.** *psikol.* özezerlik, mazoşizm : kendine yapılan işkence ve zulümden cinsel zevk alma sapıklığı. *bk.:* **sadism, 2.** ıstıraptan zevk duyma, kendine hükmedilmekten, başkalarının keyfine hizmetten hazzetme.

mazochist, *sf.* **1.** özezer, mazoşist, **2. ~ic** : özezer+, özezerli. **~ic sabotage** : özezerli baltalama, **3. ~ically** : özezercesine.

mason, *is.&gl.f.* **masoned, masoning 1.** duvarcı, **2.** taşçı, taş yontma ustası, **3.** *b.h.* mason, farmason, **4.** (taş/tuğla) duvar örmek, **5. ~ bee** : duvarcı arı *(Osmia cobaltina)* : yuvasını kum, çamur ve kilden yapan bir cins arı, **6. ~ jar** : konserve/reçel kavanozu, kapağı sımsıkı kapanıp hava geçirmeyen kavanoz. ***e.a.- 3. Freemason.***

masonic, *sf.* mason veya farmasonluğa ait. **~ally** : masonca, farmasonca

Masonite , *is.* sunta, şıkıştırılmış talaştan yapılan sun'î tahta (bölmelerde, izolasyon işlerinde kullanılır).

masonry, *is., ç.* **-ries 1.** duvarcılık, taşçılık, **2.** taş duvar, **3.** duvarcı/taşçı işi, **4.** *b.h.* farmasonluk. ***e.a.- 4. Freemasonry.***

masque, *is.* **1.** (İngiltere'de XVI-XVII. *yy.* da) acemiler tiyatrosu, **2.** acemiler tiyatrosu için yazılmış dram, **3.** maskeli balo/eğlence/şenlik. ***e.a.- 1&2. mask, 3. masquerade, revel.***

masquer, *is. bk.:* **masker.**

masquerade, *is.&f.* **-aded, -ading 1.** maskeli balo, **2.** maskeli balo kıyafeti, tebdili kıyafet, **3.** taslama, ...gibi görünme, yapmacık, sahte tavır. *a ~ of piety.* **4. ~ as** : ...kılığına girmek, ...taslamak, ...gibi görünmek, ...geçinmek, ...süsü vermek. **to ~ as a former English count** : kendine eski bir İngiliz kontu süsü vermek. **All this time he's been masquerading as a real doctor** : Bunca zaman kendine hakikî bir doktor süsü verdi. **5.** tebdilikıyafet etmek, kılık/kıyafet değiştirmek. *The king ~d as a beggar to find out if his people really liked him.* **6.** maskeli baloya/şenliğe/eğlenceye gitmek. ***e.a.-1&2. mask, masque 3. disguise, pretense, 4. impersonate, pretend to be, 5. disguise.***

masquerader, *is.* maskeli kimse, maske giyen/tebdilikıyafet eden/maskeli baloya giden kimse.

mass, *is.&sf.&f.* **1.** kütle. *Einstein studied the relation of energy and ~.* **~ number** : kütle sayısı. **~ spectrograph** : kütle izgeçizeri. **~ spectrum** : kütle izgesi. **~ unit** : kütle birimi, **2.** yığın, küme. *a ~ of sand. The ship cut its way slowly through ~es of ice.* **3.** parça, topak, yumak. **a ~ of dough** : hamur yumağı, **4.** demet. *a ~ of flowers.* **5.** kalabalık, topluluk, toplum, sürü. **people in the ~** : genellikle halk, toplum. **a ~ of people** : büyük kalabalık. **A ~ of people jammed into the arena** : Alanda büyük bir kalabalık toplandı. **There are ~es of people in here** : Burada bir sürü insan var. **6. the ~es** : toplum, halk kütlesi/topluluğu, avam. *Most TV programs are entertainment for the ~es.* **7.** çoğunluk, ekseriyet, büyük kısım, kısmıküllî. **the great ~ of the people** : halkın çoğunluğu. *The ~ of public opinion is in favor of no-fault auto insurance.* **8.** toplumsal, kütlesel, çoğunluğu kapsayan/ilgilendiren, yaygın, kapsamlı, şümullü. *~ hysteria. a ~ meeting. ~ culture. a book designed for a ~ market. ~ education.* **9. in the ~** *d.d.* toptan, toplu(ca), kütle/sürü hâlinde, toplu olarak, yığın yığın, küme küme. *~ production.* **~ attack** : toplu saldırı. **~ executions** : toptan idamlar. **~ rising** : bütün halkın ayaklanması, **10.** alelâde, halktan, avama mensup. *~ man.* **11.** topla(n)mak, yığ(ıl)mak, bir araya gelmek/getirmek, kümele(n)mek. *Crowds ~ed along the road where the President would pass. Dark clouds ~ed, and we expected rain.* ***e.a.- 2. heap, aggregate, pile, 3. lump, block, chunk, 4. bundle, collection, accumulation, 5. proletariat, plebeians, 7. majority, 8. widespread, 9. collectively, as a whole, all-over, total, 10. commonplace.***

Mass, *is.* **1.** ayin, Katolik kiliselerinde ekmek ve şarabın takdisi ayini (Aşâi Rabbanî). **high ~** : müzikli tam ayin. **low ~** : müziksiz ayin. **black ~** : (a) ölüler için yapılan ayin, (b) küfür ile icra edilmiş Aşâi Rabbanî ayini, (c) şeytana tapmak için düzenlenen ayin, **2.** ayin müziği.

Mass. = Massachusets (ABD eyaletlerinden biri).

massa, *is. bk.:* **marse.**

massacre, *is.&gl.f.* **-cred, -cring 1.** kırım, katliam, toptan öldürme/kılıçtan geçirme. *The ~ of some 200 Sioux by U.S. troops at Wounded Knee, South Dakota on Dec. 29, 1890, marked the end of the Indian Wars.* **2.** *ABD-`k.d.* feci/ezici yenilgi (sporda vb.), **3.** katletmek, kılıçtan geçirmek, katliam yapmak, toptan öldürmek. *Herod's soldiers ~d the male infants of Bethlehem.* **3.** *ABD-` k.d.* ağır/feci yenilgiye uğratmak, **4. massacrer** : katil, katleden, toptan öldüren. ***e.a.- 1. carnage, extermination, butchery, bloodbath, 2. defeat, 3. slay, perpetrate genocide, butcher, murder.***

massage, *is.&gl.f.* **-saged, -saging 1.** ovma(k), ovuşturma(k), masaj (yapmak), **2. massager = massagist** : masajcı, masaj yapan/ovan kimse, **3. massageeuse** : masajcı kadın, **4. ~ parlor** : masaj evi (bazan gizli fuhuş evi olarak da tanınır).

mass defect, *fiz.* kütle eksiği : bir atom çekirdeği kütlesi ile onu oluşturan çekinciklerin kütleleri toplamı arasındaki fark (çekirdeğin oluşumu esnasında açığa çıkan enerjiyi belirler). *bk.:* **binding energy.**

massé, *is.* (bilardoda) dik vuruş : çubuğu masaya dik tutarak vuruş. **~ shot** *d.d.*

massedly, *zf.* topluca, toplu olarak, kütle hâlinde, bir araya toplanarak, hep birlikte.

mass-energy equation, *fiz.* kütle erke denklemi : kütle ile erke (enerji) arasındaki bağıntıyı gösteren $E = mc^2$ Einstein denklemi. **E** : erke, **m** : kütle, **c** : ışık hızı.

masseter, *is. anat.* çene kası : alt çenenin kapanmasını sağlayan kısa kalın kas. **~ic** : çene kası+.

masseur, *is., ç.* **-seurs** masajcı, tellak.

masseuse, *is., ç.* **-seuses** masajcı kadın.

massicot = massicotite, *is.* kurşun boyası, kurşun monoksit : PbO. Boya ve kurutucu olarak kullanılan sarı toz.

massif, *is.* **1.** kütle : dağ silsilesinin bir veya birkaç zirve ile vadiyi içine alan merkezî kısmı, **2.** yerinden oynamış ve yer yer çatlamış yerküre parçası, **3. ~ Central** : (Fransa'da) merkezî dağ kütlesi.

massiness, *is. bk.:* **massiveness.**

massive, *sf.* **1.** ağır, iri, cüsseli, iriyarı, iri yapılı, heybetli, büyük, heyulâ gibi, muazzam. **a ~ building** : büyük bir bina. **a ~ wrestler** : iriyarı bir pehlivan. **We must make ~ efforts to improve things** : İşleri düzeltmek için muazzam çaba harcamamız gerekir. **2.** geniş, kocaman (alın, kafa vb.). *a ~ forehead. a ~ head.* **3.** muazzam, etkili, tesirli, **4.** toptan, kütle hâlinde, genel, umumî. *a ~ assault. ~ retaliation.* **5.** *min.* som, yekpare, kristalleşmemiş, **6.** *jeol.* kütlemsi, yığınsal, katmansız, tabakalaşmamış, **7.** *tıp* (a) yaygın : kasların/bedenin büyük kısmını etkileyen/kaplayan. *a ~ tumor. a ~ swelling.* (b) aşırı, fazla, normalden çok. *a ~ dose.* **8. ~ly** : ağır/heybetli/muazzam bir şekilde, beybetle, kütle hâlinde, yekpare olarak, **9. ~ness = massivity** : ağırlık, irilik, heybetlilik, büyüklük, muazzamlık, yaygınlık. ***e.a.-1.*** *bulky, heavy, great, ponderous,* ***2.*** *large,* ***3.*** *substantial, solid, great, imposing, powerful,* ***4.*** *extensive.*

massless, *sf. fiz.* kütlesiz. **~ness** : kütlesizlik.

mass media, *is.* tüm duyurum, kitle iletişim, toplu haber yayma araçları.

mass meeting, *is.* genel toplantı : çoğunlukla siyasal tartışma amacıyla yapılan halka açık toplantı.

mass movement, *is.* **1.** tüm devinim, kütle hareketi, toplu hareket, büyük bir topluluğun taşınması/yer değiştirmesi, geniş ölçüde havadan taşıma. **~ ~ of troops** : büyük askerî birliklerin havadan taşınması, **2.** *sos.* kütle/toplum/halk hareketi/girişimi : mevcut toplumsal, ekonomik ve siyasal kurumları değiştirmek için avam tabakasının giriştiği kapsamlı hareket.

mass noun, *is. gr.* kütlesel ad : sonsuz parçalara bölünebilen cisimlerle soyut kavramlara verilen ad : *water, air, happiness* gibi. İngilizcede bu adlar *indefinite article* ***(a, an)*** almazlar ve çoğul yapılamazlar. *bk.:* **count noun.**

mass number, *is. fiz.* kütle sayısı : (a) bir öğecik çekirdeğinin çekincik sayısı, (b) bir öğecik çekirdeği yerdeşinin öğecikler kütlesine en yakın tüm sayı.

massotherapy, *is. tıp* ovarak iyileş(tir)me, masajla tedavi. **masssotherapist** : masajla tedavi uzmanı.

mass-produce, *gl.f.* **-duced, -ducing 1.** tüm üretmek, toptan üretmek/istihsal etmek, **2. mass-producer** : tüm üretici, toptan üreten/istihsal eden.

mass production, *is.* tüm üretim, toptan üretim/istihsal, seri imalât, malların makine ile çok sayıda üretimi.

mass spectrograph, *is. fiz.* kütle izgeçizeri.

mass spectrometer, *is. fiz.* kütlesel izgeölçer : bir maddeyi iyonlaştırıp magnetik/elektrik alana maruz bırakarak zerreciklerin sapma derecesinden bileşenlerini tanımlayan alet.

mass spectroscope, *is. fiz.* kütle izgegözler : elektrikle yüklü zerreciklerin kütlelerini ölçmekte kullanılan alet.

mass spectroscopy, *is. fiz.* kütle izge bilgisi.

mass spectrum, *is. fiz.* kütle izgesi : elektrikle yüklü zerreciklerin kütlelerine ve kütlelerinin yüklerine oranına göre sıralanmış izgeleri.

massy, *sf.* **massier, massiest** *bk.:* **massive.**

mast, *is.&gl.f.* **1.** *den.* gemi direği. **mooring ~** : prova/grandi/mizana direği, **2.** direk. **a flag ~** : bayrak direği. **a flag at half ~** : (matem alâmeti olarak) yarıya indirilmiş bayrak, **3.** palamut/kayın/meşe kozalağı (özellikle domuz veya başka hayvanlara yem olarak verilir), **4.** direk dikmek, dircklerle donatmak, **5. to sail before the ~** : tayfalık yapmak, tayfa olarak çalışmak.

mastaba(h), *is.* kesik piramit şeklinde eski Mısır mezarı.

mastectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* meme ameliyatı : ameliyatla memenin kesilip çıkarılması.

master[1], *is.* **1.** usta. **be ~ of ...** : ...ustası olmak. **Like ~ like man** : Böyle ustanın böyle çırağı olur. **2.** amir, patron. **(to be) one's own ~** : kendi başına buyruk (olmak), **3.** kaptan, süvari, tüccar gemisi kaptanı, **4.** efendi, evin beyi, aile reisi. *The ~ is not at home.* **the ~ of the house** : aile reisi. **to be the ~ of one's own house** : kendi evinin efendisi olmak, **6.** başkan, reis, yönetici, **7.** *Brit.* (erkek) öğretmen/başöğretmen. **music ~** : müzik öğretmeni, **8.** üstat büyük sanatçı. **grand ~** : büyük üstat, üstadıâzam. *He is a ~ of the violin.* **old ~s** : eski üstatlar (özellikle Rönesans çağı İtalyan ressamları), **9.** galip, fatih, muzaffer, galebe çalan, hâkim olan/hükmeden şey/kimse. **to be the ~ of the situation** : duruma hâkim olmak. **to be (the) ~ of one's faith** : kaderine hükmetmek, kaderi kendi elinde olmak. *I am the ~ now.* **Never let the fear be your ~** : Asla korkuya kapılma/korkunun esiri olma. *After hard fighting the defenders were still the ~s of the city.* **10.** ustabaşı, sanatını iyi bilen ve başkalarına öğreten kimse, **11.** uzman, mütehassıs, erbap, işinin ehli kimse, bir şeyi iyi yöneten/kullanan kimse. *a ~ of his time and money.* **12.** yargıç yardımcısı, sorgu yargıcı/hâkimi, mustantik, **13.** (üniversite) master : lisans üstü öğrenim derecesi, bu öğrenimi başarı ile bitiren kimse. *a ~'s degree. ~ of Arts/Science,* etc. **14.** küçük bey (hitap için kullanılır), genç asilzade. *~ John Brown.* **15. matrix** *d.d.* özgün, asıl, örnek, nümune, mekanik usulle kopye edilecek şey, **16.** ana, benzer tarzda işleyen mekanizmaya kumanda eden. *~ clock. ~ cylinder/spring/wheel/schedule/plan* etc. **17.** hoca, dinî lider, felsefe, din vb. de önder, başkalarına öğreten/önayak olan değerli/bilgili kişi, **18. the Master** : Hz. İsa, Üstat, **19. ~dom = ~hood** : (a) ustalık, üstatlık, uzmanlık, maharet, hüner, (b) egemenlik, üstünlük, hâkimiyet, **20. ~less** : sahipsiz, efendisiz, başıboş, *esk.* yönetimsiz, kontrolsüz, yönetilemez. ***e.a.- 3.*** *captain,* ***6.*** *chief,* ***7.*** *teacher, tutor, schoolmaster,* ***9.*** *victor, conqueror.*

master[2], *sf.* **1.** baş, usta. **~ builder** : mimar, yapı ustası, kalfa. **~ stroke** : çok ustalıklı/maharetli iş. **~ touch** : usta eli, yerinde söz/davranış, **2.** ana, temel, esas, asıl. **~ bath** : ana banyo, bir evde genellikle büyük yatak odasına bitişik banyo. **~ bedroom** : büyük yatak odası, aile reisinin yattığı oda. **~-clock** : ana saat. **~ copy** : (a) teksir kalıbı, mumlu kâğıt, (b) asıl/esas nüsha. **~ key** : ana anahtar, aynı cinsten birçok kilidi açan anahtar. **~ switch** *elekt.* ana anahtar/şalter, **3.** yöneten, yönetici, kontrol/kumanda eden, **4.** egemen, hâkim, hükmeden, **5.** bağımsız, kendi başına buyruk, **6.** uzman, üstat, usta. ***e.a.- 2.*** *chief, principal, main, cardinal,* ***3.*** *directing, controlling, leading,* ***4.*** *dominant,* ***6.*** *skilled, proficient.*

master[3], *gl.f.* **1.** zapt etmek, fethetmek, **2.** yönetmek, hâkim olmak, idare/kontrol etmek, **3.** iyice öğrenmek/bilmek, vâkıf/hâkim olmak, vukuf kesp etmek. **~ a subject** : bir konuya hâkim olmak (iyice bilmek). *~ a foreign language.* **4.** itaat ettirmek, baş eğdirmek, tahakküm etmek, hükmü/idaresi altına almak, **5.** yenmek, galebe çalmak, hakkından gelmek. **~ a difficulty** : bir güçlüğü yenmek, **6.** usta/uzman olmak, maharet/hüner kazanmak. ***e.a.-1.*** *subjugate, overcome, overpower,* ***2.*** *govern, manage.*

master aircrew, *is. Brit.* hava gediklisi, havacı astsubay.

master-at-arms, *is., ç.* **masters-at-arms** **1.***den.* inzibat çavuşu, gemi polis astsubayı, **2.** (bir cemiyet veya kurumda) güvenlik görevlisi.

master card, *is.* **1.** koz, **2.** çok önemli/hayatî sebep/bilgi/haber.

masterful, *sf.* **1.** mütehakkim, hükmeden, amir, buyurucu, emredici, otoriter. *He spoke in a ~ manner. His eyes were dark and ~.* **2.** inatçı, iradesi kuvvetli, **3.** usta, maharetli, yetenekli, üstada yakışır. *The actor gave a ~ performance.* **3. ~ly** : (a) ustaca, maharetle, mahirane, (b) amirane, tahakkümle, **4. ~ness** : (a) ustalık, uzmanlık, beceriklilik, (b) amirlik. ***e.a.-1.*** *domineering, imperious, authoritative, self-willed, peremptory, imperative, 2. masterly, consummate, adept, expert, skilled, skillful.*

master hand, *is.* **1.** usta, uzman, erbap, yetenekli/hünerli kimse, eli uz, marifetli, maharetli, **2.** ustalık, uzmanlık, yetenek, hüner, maharet, marifet, beceri, el uzluğu. ***e.a.-1.*** *expert, 2. skill.*

masterly, *sf.&zf.* usta(ca), ustalıkla, üstatça, maharetli, becerikli, maharetle, beceri ile. *She was a ~ painter. She paints ~.* ***e.a.-*** *expert (ly), skillful(ly).*

master mariner, *is.* tüccar gemisi kaptanı.

master mason, *is.* **1.** başfarmason, üçüncü dereceye erişmiş farmason, **2.** başduvarcı.

master mechanic, *is.* başmakinist, başteknisyen, ustabaşı.

mastermind, *is.&f.* **1.** temel us, yöneten us/akıl, dâhi, akıllı/zeki kişi. **It will take a ~ to solve this problem** : Bu sorunu ancak bir dâhi çözebilir. **2.** bir plânı akıllıca/ustalıkla düzenleyen/yöneten/uygulayan kimse. *The advertising manager is the ~ of our new marketing policy.* **3.** akıllıca düzenlemek/yönetmek, ustalıkla/kurnazca ve maharetle tertip/tanzim ve idare etmek, çekip çevirmek. *Police knows who ~ed the robbery.* ***e.a.-1.*** *genius, sage, wizard, pundit, expert, 2. planner, organizer, engineer, initiator, 3. plan, organize, engineer, direct.* ***k.a.- 1.*** *idiot, moron, imbecile, simpleton, fool, incompetent, novice, tyro.*

Master of Arts, *is.* **1.** edebiyat lisansiyesi, edebiyat mezunu, **2.** edebiyat lisansı. *kıs.:* **A.M.** veya **M.A.**

master of ceremonies, *is.* konukçu, teşrifatçı, mihmandar, protokol görevlisi, eğlence/ziyafet yönetmeni/konukçusu.

master of foxhounds, *is.* avcıbaşı, avı yöneten kimse.

Master of Science, *is.* fen lisansiyesi, fen mezunu. *kıs.:* **M.S./M.Sc./S.M./Sc.M.**

masterpiece, *is.* **1.** şaheser. *a musical/literary ~. It was her ~.* **2.** üstün eser, **3.** harika. ***e.a.-*** *masterwork.*

master plan, *is.* ana/temel/esas plân, yönlendirici plân. *An architect has created a ~ ~ for the monument.* **master-plan** : ana/temel/esas plânını yapmak, esasını plânlamak.

master race, *is.* üstün/hâkim ırk, başka ırklara/uluslara egemenlik imtiyazını kendinde gören, onlardan üstün yaratıldığına inanan ırk/ulus.

master's degree, *is.* master derecesi, lisans üstü yüksek öğrenim derecesi/diploması.

master sergeant, *is. ABD* astsubay başçavuş.

mastership, *is.* **1.** yöneticilik, **2.** yönetim, yönetme, kontrol, kumanda, **3.** ustalık, beceri, maharet, hüner, uzmanlık, ihtisas, yetenek. ***e.a.-*** *2. control, command.*

master stroke, *is.* çok ustalıklı/maharetli iş, kesin başarı, kesin sonuçlu/etkili eylem.

masterwork, *is. bk.:* **masterpiece**

master workman, *is.* **1.** ustabaşı, **2.** usta işçi, hünerli/marifetli işçi, işinin ehli kimse.

mastery, *is., ç.* **-teries** (2-5 için) **1.** hüküm, idare, kontrol, kumanda. *The major had complete ~ over his men.* **2.** (bir konuda) üstün/derin/geniş bilgi, vukuf. *Our teacher has a ~ of many subjects.* **~ of language** : geniş dil bilgisi, **3.** zafer, galebe. *Two teams competed for ~.* **4.** üstünlük, hâkimiyet, hâkim olma, **5.** üstatlık, ustalık, maharet, beceri, marifet, hüner. ***e.a.-1.*** *command, control, rule, 3. victory, 4. superiority, ascendancy, dominion, 5. skill, knowledge, proficiency, ability, adroitness.* ***k.a.-1.*** *subservience, submission, obedience,* ***2&5.*** *incompetence, ineptness.*

masthead, *is.&sf.&gl.f.* **1.** *den.* direk ucu/üstü/tepesi(ndeki). *~ rig.* **2. flag** *d.d.* Gazete, derginin sahibi, yayın işleri müdürü ve yazarlarını gösteren başlık, **3.** başlık, serlevha, **4.** (bayrak vb.) direğe çekmek, **5.** (ceza olarak) direğin tepesine yollamak. ***e.a.-*** *3. nameplate.*

mastic, *is.* **1. mastiche, mastix** *d.d.* sakız, **2.** *bot.* sakız ağacı *(Pistacia Lentiscus),* **3.** macun, **4.** sakızlı rakı, **5. ~able** : çiğnenebilir; macun haline getirilebilir.

masticate, *f.* **-cated, -cating 1.** çiğnemek, dişlerle ezmek, **2.** (kauçuk vb. ni ezerek/yoğurarak) hamur yapmak, hamur veya macun haline getirmek, **3. mastication** : çiğneme, hamur/macun yapma, **4. masticator** : çiğneyen, macun/hamur yapan.

masticatory, *sf.&is.*, *ç.* **-ries** *ecz.* çiğnenecek, çiğnenerek alınan, çiğnemeye mahsus (ilâç vb.).

mastiff, *is.* mastı : kısa tüylü, iri yapılı, dudak ve kulakları sarkık, geniş kafalı, sarı veya açık kahverengi köpek.

mastigophoran, *sf.&is.* **1. mastigophorous** *d.d.* kamçılı, **2. mastigophore** *d.d.* kamçılılar sınıfından tek gözeli hayvan *Mastigophora (Flagellata).*

mastitis, *is.* **1.** *patol.* meme iltihabı/yangısı, **2.** *vet. patol.* (hayvanlarda, bilhassa ineklerde) meme iltihabı, **3. mastitic** : yangılı, yangısal, iltihabî.

mastix, *is. bk.:* **mastic** (1).

mastless, *sf.* direksiz.

masto-/mas-, *ön ek* "meme+". *ör.:* **mastitis.**

mastodon, *is.* mastodon, mamut : *Oligosen* ve *Paleistosen* çağda yaşamış, yalnız fosili bulunan iri file benzer memeli hayvan. **~ic** : mastodon+.

mastoid, *sf.&is.* **1.** memeye benzer, meme/meme başı biçiminde, **2.** tümük, kulak ardı tümüğü, (kulak arkasında) mememsi çıkıntılı kemik, bu kemiğe ait/ yakın, **3. ~ cell** : tümük boşluğu, kulak arkası kemiğinde doğumdan sonra oluşan boşluk, **4. ~ process** : mememsi çıkıntı.

mastoidectomy, *is.*, *ç.* **-mies** *cer.* tümük çıkarımı : kulak iltihabı ameliyatında kulak arkası çıkıntılı kemiğin bir parçasının kesilmesi.

mastoiditis, *is. patol.* tümük yangısı, kulak arkası kemiği iltihabı.

masturbate, *f.* **-bated, -bating 1.** öz doyurmak, istimna etmek, el vb. ile cinsel organı uyararak cinsel boşalım sağlamak, *argo* abaza/otuz bir çekmek, **2. masturbator** : öz doyurumcu, istimnacı.

masturbation, *is.* **1.** öz doyurum, istimna, **2. ~al = masturbatory** : öz doyurumsal, istimnaî.

mat[1], *is.&f.* **matted, matting 1.** paspas, hasır. **doormat** : kapı önü paspası. **collision ~** *den.* usturmaca, **2.** altlık, nihale, tencere/bardak/vazo altlığı. *Put the hot dish down on the ~, so you don't spoil the table.* **3.** *sp.* minder, **4.** karmakarışık yığın, Arap saçı, keçe gibi şey. *a ~ of weeds. a ~ of hair.* **5.** takviye bloku : bina temelini takviye için konulan beton blok, **6. on the ~** *k.d.* cezalı, ceza görmüş, görevli kimse tarafından cezalandırılmış. **be on the ~** : azarlanmak, ceza almak, **7.** hasır döşemek, hasır (ile) örtmek, **8.** hasırlaş(tır)mak, keçeleş(tir)mek, **9.** hasır (gibi) örmek, bükerek/keçeleştirerek hasıra benzetmek, **10.** düğümlenmek, çitişmek, birbirine dolaşmak. *The swimmer's wet hair was ~ted. The fur collar ~s when it gets wet.*

mat[2], *is.&f.* **matted, matting 1.** (karton vb.) altlık, çerçeve kenarı, resim ile çerçeve arasına konulan karton vb. kenarlık, **2.** resimle çerçeve arasına karton vb. den altlık/kenarlık koymak.

mat[3], *sf.&is.&f.* **matted, matting 1.** donuk, mat (yüzey). *These photographs have a ~ finish.* **2.** yüzeyi donuklaştıran/matlaştıran alet, **3.** donuklaştırmak, matlaştırmak. **matt, matte** *ş.d.y.*

mat[4], *is.* **1.** *basım* harf kalıbı, **2.** *k.d. bk.:* **matrix** (7).

matador, *is.* **1.** boğa güreşçisi, matador, **2.** (bazı iskambil oyunlarında) koz, **3.** *b.h. ABD* pilotsuz uçak.

match[1], *is.* **1.** kibrit. **ordinary ~** : adî kibrit, herhangi bir yüzeye sürülünce alevlenen kibrit. **safety ~** : güvenlik kibriti, yalnız kutusunun eczalı kısmına sürtülünce alevlenen kibrit, **2.** fitil, lâmba fitili, ateşleme fitili.

match[2], *is.&f.* **1.** eş, akran, benzer, kopya. **be a good ~ for...** : -e eş/denk olmak, **2.** denk, muadil, emsal. **find/meet one's ~** : (a) dengini bulmak, dengine rastlamak, (b) büyük zorlukla karşılaşmak, hakkından gelecek birine rastgelmek, çetin rakiple karşılaşmak, **3.** eşliğe uygun kimse, **4.** uygun çift, uygun eşya. **The hat is a good ~ for the coat** : Şapka mantoya tam uyuyor. **5.** *Brit.* maç, oyun, karşılaşma. *a boxing/tennis ~.* **6.** yarışma, müsabaka, **7.** evlenme. **make a ~ of it** : evlenmek, **8.** müstakbel eş. **9.** denk/eşit olmak, dengi/benzeri olmak. *My ta-*

lent doesn't ~ his. You can't ~ him in knowledge of wild plants/his knowledge of wild plants. **10.** eşi/emsali olmak. **This hotel can't be ~ed for good service and food** : Yemek ve servis bakımından bu otelin eşi yoktur. **No one could ~ him** : Hiç kimse onun kâbına erişemez. **She doesn't ~ (up to) her sister in intelligence** : Kızkardeşi kadar zeki değildir. **11.** (birbirine) uydurmak, (aralarında) denge/ahenk sağlamak, benzetmek, denkleştirmek, denk getirmek. *To ~ one's actions to one's beliefs.* **~ your expenses to your income** : Masraflarını gelirine uydur (Ayağını yorganına göre uzat). **12.** uymak, uygun gelmek, ...gibi olmak, şekli/rengi/boyu vb. aynı olmak. *~ the tongue and groove of adjoining floorbords. These gloves do not ~. The curtains don't ~ the paint. The result didn't ~ (up to) our hopes.* **13.** (bir şeyin) eşini/eşitini/aynını/benzerini yapmak/meydana getirmek/bulmak. *to ~ pearls. I need some blue wool like this, can you ~ it please?* **Can you ~ (up) this material ?** Bu kumaşın eşi var mı? **14.** karşılaştırmak, karşı karşıya getirmek, çatıştırmak, ihtilâfa düşürmek, yarıştırmak. **~ s.o. against another** : boy ölçüştürmek. *He ~ed his horse against his neighbour's in a race.* **15.** karşısına (eşit kuvvette) rakip/hasım çıkarmak. *The teams were well ~ed. to ~ boxers.* **16.** (kuvvetçe denk) rakiple/hasımla karşılaşmak. **They are well ~ed** : Kuvvetçe eşittirler. **17.** karşılaştırmak, mukayese etmek. *to ~ one's strength against his enemy's.* **18.** evlen(dir)mek, birleş(tir)mek, **19.** uygun/münasip/denk/eş olmak, **20.** (yazı turada) karşılıklı iki para atıp karşılaştırmak, **21. well-matced** : uygun, yakışmış, eş, denk. **be well-matched** : uyuşmak, birbirine uygun olmak, birbirinin dengi olmak, **22. ill-matched** : uygunsuz, yakışmamış, birbirine eş/denk değil, **23. matching fund** : bağışların toplamına eşit yapılan şartlı bağış, **24. matchable** : denkleştirilebilir, birbirine uydurulabilir, eşi/benzeri bulunur, **25. matcher** : denkleştiren, birbirine uyduran, eşini/dengini bulan. ***e.a.-5. game, 6. contest, 7. marriage, 9&10. equal, rival, approach, touch, 11. adapt, 12. fit, suit, harmonize, agree, correspond, 18. marry, 19. suit.***

matchboard, *is.* geçme tahta, yan yana getirilip birinin çıkıntısı öbürünün yarığına geçirilen ve böylece tek parça gibi görünen tahta.

matchbook, *is.* kartonlu cep kibriti.

matchbox, *is.* kibrit kutusu.

matchet, *is.* pala, geniş namlulu bıçak. ***e.a.-*** *machete.*

matching, *sf.&is.* **1.** uygun, eş, denk, **2.** uyuşum, uygunluk, denklik.

matchless, *sf.* **1.** eşsiz, emsalsiz, misilsiz, eşi/emsali yok, eşi görülmemiş, rakipsiz, kıyas kabul etmez. *~ courage.* **2.** kibritsiz, **3.** kibritsiz tutuşan, kibrit çakmadan yakılan. **a ~ gas range** : kibritsiz tutuşan gaz fırını, **4. ~ly** : eşsiz/emsalsiz bir şekilde, eşi/emsali görülmedik şekilde, **5. ~ness** : eşsizlik, emsalsizlik, rakipsizlik, kıyas kabul etmeme. ***e.a.-1. peerless, unequaled, incomparable.***

matchlock, *is.* **1.** fitilli tüfek, **2.** çakmaklı tabanca.

matchmaker, *is.* **1.** çöpçatan, **2.** atletik karşılaşmaları düzenleyen kimse, **3.** kibrit fabrikatörü/imalâtçısı.

matchmaking, *is.* **1.** çöpçatanlık, **2.** atletik karşılaşmaları düzenleme, **3.** kibrit yapımı/imali.

matchmark, *is.&f.* bağlantı işareti, bir makinenin yan yana getirilecek parçalarını gösteren işaret (koymak).

match play, *is.* maç, oyun, golf maçı.

match point, *is.* (tenis vb.) maçı kazandıran sayı.

matchstick, *is.* kibrit çöpü (özellikle yanmış olan).

matchup, *is.* denk oyuncuları karşılaştırma.

matchwood, *is.* **1.** kibrit çöpü, kıymık, ince uzun tahta parçası, **2.** kibrit yapımına elverişli kereste, **3. burn like ~** : çıra gibi yanmak, **4. made of ~** : çerden çöpten, **5. smashed to ~** : paramparça (edilmiş). ***e.a.- 1. splinters.***

mate, *is.&f.* **mated, mating 1.** eş, bir çiftin her bir teki. **I can't find the ~ of theis glove/sock** : Bu eldivenin/çorabın eşini bulamıyorum. **2.** akran, emsal, karşılık, **3.** eş, zevç/zevce, refik(a), karı kocadan her biri, **4.** çiftleşen hayvanlardan her biri, (hayvana) eş. *The zoo is looking for a ~ for its female panda.* **5.** arkadaş, ortak, iş ortağı, kapı yoldaşı. **classmate** : sınıf arkadaşı. **John and Bill were ~ in the army** : John ve Bill asker arkadaşıydılar. **6.** *den.* **first ~** *d.d.* (ticaret gemisinde) ikinci kaptan. *The ~ gave an order to*

swab the decks. **7.** (gemide) subay vb. yardımcısı, **8.** yamak, yardımcı. *plumber's ~.* **9.** (satrançta) mat, **10.** çiftleş(tir)mek, **11.** evlen(dir)mek, **12.** eşlemek, eşini bulmak/yapmak, iki benzer şeyi bir araya getirmek, **13.** (birbirine) uymak, uygun gelmek, geçmek. *gears that ~ well.* **14.** *esk.* eşlik/arkadaşlık/refakat etmek, **15.** *esk.* eşit/denk olmak, uymak, **16.** (satrançta) mat etmek, yenmek. ***e.a.- 2. counterpart, 3. spouse, 5. comrade, partner, chum, pal, friend, colleague, 8. helper, 10. copulate, 11. marry, 12&13. couple. 14. consort, 15. equal, match, 16. checkmate, defeat.***

mate = maté, *is.* Paraguay çayı.

mateless, *sf.* eşsiz.

matelote, *is.* şaraplı/baharatlı balık yahnisi.

mater, *is., ç.* **-ters/-tres** *Brit.- k.d.* **1.** anne, **2. ~ dolorosa** : (a) kederli anne, (b) *b.h.* (matem tutan anne olarak) Meryem Ana. ***e.a.-1. mother.***

materfamilias, *is.* ailenin annesi.

material[1], *is.* **1.** madde. **raw ~** : ham madde. **explosive ~s** : patlayıcı maddeler. *Rubber is a widely used ~.* **2.** unsur, bir şeyi oluşturan nesnelerden her biri, **3.** malzeme. **building ~** : inşaat malzemesi. **~s science** : malzeme bilgisi, **4.** (a) (bir eser için gereken) malzeme, belge, vesika. *He is gathering ~ for a history of the World War II. Collecting ~ for a book.* (b) konu, mevzu. *He is hoping to find ~ for a TV programme. This is exactly the kind of ~ he needs. ~ for thought.* **5.** kumaş, dokuma, bez. **dress ~** : elbiselik kumaş. **a light ~** : ince bir kumaş. *I have enough ~ for a jacket and pants.* **6. ~s** : gereç(ler), malzeme, levazım. *Have you got any writing ~s?* **7.** delil, kanıt, belge. *We have ~ against him since we found out about the crime.* **8.** aday, namzet: bir işe/maksada yarayışlı/elverişli kimse/eleman. *There is officer ~ among these new soldiers (=some are good enough to become officer).* ***e.a.-1. matter, substance, stuff, 2. element, constituent, 3. supplies, 4. data, facts, notes, references, 5. textile, fabric, 7. facts.***

material[2], *sf.* **1.** özdeksel, maddesel, maddî. **the ~ world** : maddî dünya. **The storm did a great deal of ~ damage** : Fırtına büyük maddî hasar yaptı. **~ well-being** : maddî refah. *She's too poor to satisfy her family's ~ needs.* **2.** fiziksel, fizikî, cismanî. **the ~ force** : fiziksel kuvvet, **3.** bedensel, bedenî. *Food and shelter are ~ comforts.* **4.** önemli, mühim. *Your support will make a ~ difference in the success of our program. Hard work is a ~ factor in success.* **5.** *huk.* (bir davanın ispatı/adaletin tecellisi için) gerekli, elzem. *~ evidence. ~ witness.* **6.** *fel.* özdeksel, maddî. ***e.a.- 1&2. physical, corporeal, 4. essential, important, significant, substantial, 5. indispensable.***

materialise/materialisation/materialiser, *Brit. bk.:* **materialize/materialization/materializer.**

materialism, *is.* **1.** *fel.* özdekçilik, maddecilik, materyalizm : her türlü gerçekliğin (yalnızca nesnel değil, ruhsal ve tinsel olan gerçekliğin de) özünü, temelini özdekte gören, özdekten başka bir tözün bulunmadığını öne süren dünya görüşü, **2.** maddî refahı en üstün değer olarak kabul eden öğreti, **3.** dünyevî şeyleri önemseme.

materialist, *is.* **1.** özdekçi, maddeci, materyalist, **2.** kendini yalnız maddî gayelere adayan, maddî refahı en üstün değer sayan kimse, **3. ~ic** : özdekçi, maddî görüşlü, **4. ~ically** : özdekçilikle, maddeci/materyalist olarak.

materiality, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** özdeksellik, maddîlik, cismanîlik. *the ~ of the universe.* **2.** özdek, madde, maddî/cismanî/fiziksel nesne, **3.** önem, zaruret, lüzum. *the ~ of evidence.* ***e.a.- 2. matter, substance.***

materialize, *f.* **-ized, -izing 1.** maddeleştirmek, gerçekleştirmek, kuvveden fi'le çıkarmak. *He never ~d his ideas for a new company.* **2.** maddî nitelik vermek, şekil vermek. *An inventor ~s his ideas by building a model.* **3.** cismanî varlık vermek, (ruha) cisim vermek. **4.** maddîleştirmek, maddeye/maddî varlığa ve refaha önem verdirmek, **5.** maddeleşmek, gerçekleşmek, cisimleşmek, belirmek, vücut bulmak, tecessüm etmek, maddî varlık kazanmak. *The ghost ~d before Hamlet.* **6.** gerçekleşmek, tahakkuk etmek, kuvveden fiile çıkmak, müncer olmak. *Our plans never ~d.* **7. materialization** : maddîleş(tir)me, gerçekleş(tir)me, maddeleşme, tecessüm etme, şekil kazanma, **8. materializer** : maddîleştiren, gerçekleştiren, maddî nitelik/şekil veren.

materially, *zf.* **1.** önemli derecede, gerektiği kadar, yeter derecede. **His work didn't help ~** : Onun çalışması yeter derecede yararlı olmadı. **2.** bedenen, maddeten, maddî/fizikî/cismanî olarak. **He improved ~ and morally** : Bedenen ve ruhen gelişti. **3.** *fel.* maddî âlemi ilgilendirecek şekilde. ***e.a.- 1. considerably, substantially, 2. physically.***

materialness, *is.* maddîlik, cismanîlik.

materials handling, *is.* (malzeme) yükleme/boşaltma (özellikle makinelerle).

materia medica, *is.* **1.** tıbbî malzeme, **2. pharmacognosy** *d.d.* ilâç bilimi, eczacılık : tıbbî ilâçların kaynaklarını, fiziksel özelliklerini, kullanılış ve dozlarını öğreten bilim.

materiel = matériel , *is.* **1.** gereç, malzeme, levazım, **2.** *As.* askerî araç ve gereçler, harp levazımatı, askerî levazım, silâh, cephane vb.

maternal, *sf.* **1.** anne+, annelik+, anneye/anneliğe ait/yakışır/özgü. *She showed her daughter's picture with ~ pride.* **2.** anne tarafından (gelen akraba vb.). **~ grandmother** : annecanne. **~ uncle** : dayı. **~ aunt** : teyze. **~ grandparents** : anneanne ve dede, **3. ~ism** : annelik sevgisi/içgüdüsü gösterme, **4. ~istic** : annelik içgüdüsü/sevgisi/duyguları gösteren, **5. ~ly** : anne gibi, anne sevgisi/şefkati/içgüdüsü ile, anne tarafından.

maternity, *is.&sf.* annelik, analık, annelik hâli, annelikle ilgili, anneliğe ait/özgü. **~ dress** : hamile elbisesi. **~ hospital** : doğum evi, doğum hastanesi.

mateship, *is.* **1.** eşlik, arkadaşlık, **2.** eşitlik, denklik.

matey, *sf.&is., ç.* **mateys** *Brit.- k.d.* **1.** arkadaş, yoldaş, dost, ahbap, **2.** arkadaşça, ahbapça, dostça, dostane. *a ~ chat.* **3. ~ness = matiness** : arkadaşlık, yoldaşlık, dostluk, ahbaplık. ***e.a.- 1. comrade, chum, buddy, 2. friendly, sociable, companiable.***

math, *is. k.d.* **mathematics** (kısaltılmışı).

math. = **1.** mathematical, **2.** mathematics.

mathematic(al), *sf.* **1.** uz bilimsel, matematik+, matematiksel, riyazî. **~ study** : matematik öğrenimi. **~ analysis** : uz bilimsel çözümleme. **2.** matematik (işlerinde kullanılan). **~ instruments** : matematik aletleri, **3.** kesin, kat'î, tam, **4. ~ expectation** : uz bilimsel beklenti, **5. ~ fallacy** : uz bilimsel yanılım, **6. ~ induction** : uz bilimsel tümevarım, **7. ~ logic** : uz bilimsel us bilimi, **8. mathematically** : uz bilimle, matematik olarak/yönünden/yöntemle, riyazî olarak. ***e.a.- 3. precise, certain, exact, 7. symbolic logic.***

mathematician, *is.* uz bilimci, matematikçi, riyaziyeci.

mathematics, *is.* **1.** uz bilimi, matematik, riyaziye, **2.** uz bilimsel/matematiksel yöntemler/işlemler/özellikler, **3. applied ~** : uygulamalı uz bilimi/matematik, **4. pure ~** : arı uz bilimi, soyut uz bilimi/matematik.

maths, *is. Brit.- k.d. bk.:* **mathematics.**

matilda, *is. Avust. bk.:* **swag** (6).

matin, *sf.&is.* **1. matins** *Brit.* **mattins** : (Hristiyanların) gece yarısı/sabah ibadeti, **2. Morning Prayer** *d.d.* (Anglikan kilisesinde) sabah ayini/ibadeti, **3.** (kuşların) sabah ötüşü, **4.** sabah+, sabaha/sabah ibadetine ait. **matinal** *d.d.*

matinée = matinee, *is.* **1.** *Brit.* matine, gündüz eğlencesi/gösterisi/temsili, özellikle öğleden sonraki filim gösterisi veya temsil, **2. ~ idol** : gözde sanatçı : kadınların hayran olduğu (baş) aktör/oyuncu.

matless, *sf.* **1.** paspassız, keçesiz, hasırsız, **2.** nihalesiz, altlıksız, **3.** dolaşmamış, dolaşıksız.

matras(s) = mattrass, *is.* imbik, uzun boyunlu şişe. **bolthead** *d.d.*

matri-/matr-, *ön ek* "anne, ana".*ör.: matriarchate.*

matriarch, *is.* **1.** aile/kabile reisi kadın. *bk.:* **patriarch**, **2. ~al = ~ic** : anaerkil, ana egemenliği(ne ait), **3. ~alism** : anaerkillik, ana egemenliği.

matriarchate, *is.* **1.** anaerkillik, ana egemenlikli toplum düzeni, **2.** anaerkil toplum.

matriarchy, *is., ç.* **-chies** anaerki, ana egemenliği, annelerin egemen olduğu toplumsal düzen.

matrices, *is., ç. bk.:* matrix (çoğulu).

mattermatricide, *is.* **1.** ana katli : bir kimsenin annesini öldürmesi, **2.** ana katili : annesini öldüren kimse, **3. matricidal** : ana katli+, ana katline/katilliğine ait.

matriclinous, *sf. biy.* ana kalıtlı : ana soyuna çekmiş, ana soyundan gelme. **a ~ tradition. matroclinal matroclinous, matrilineal** *d.d.*

matriculant, *is.* (üniversiteye vb.) kaydeden/kaydedilen, kayıt memuru, öğrenci adayı.

matriculate, *is.&gl.f.* **-lated, -lating 1.** (üniversiteye vb.) kaydetmek, öğrenci almak, **2.** (öğrenci) kaydedilmek/yazılmak, **3.** öğrenci (adayı), yeni kaydedilen öğrenci, **4. matriculator** : kayıt memuru. ***e.a.- 1. enroll, admit.***

matriculation, *is.* **1.** (üniversite vb.) öğrenci kaydetme/kaydedilme, **2.** *Brit.* olgunluk/üniversiteye giriş sınavı.

matrilineal, *sf. bk.:* **matriclinous.**

matrilocal, *sf.* **1.** içgüveysi, karısının evinde oturan, karısının aşiretine karışmış, **2. ~ity** : içgüveyliği. . *bk.:* **patrilocal**. ***e.a.-1. uxorilocal.***

matrimonial, *sf.* **1.** evlilik+, izdivaç, evliliğe/izdivaca ait, **2. ~ly** : (a) evlenme suretiyle, (b) evlilikle ilgili olarak, (c) evlilik töresince/yasasına göre. ***e.a.-1. marital, nuptial, connubial, conjugal.***

matrimony, *is., ç.* **-nies 1.** evlilik, evlenme, izdivaç, **2.** evlenme töreni, düğün, **3.** evlilik hayatı, **4.** evlilik/karı koca ilişkileri, **5.** bir nevi iskambil oyunu, bu oyunda kral ve kraliçenin bir araya gelmesi. ***e.a.- 1. wedlock, marriage.***

matrimony vine, *is. bot.* düğün asması : it üzümü *(Lycium)* familyasından güzel çiçek ve yaprakları için yetiştirilen bir bitki. **boxthorn** *d.d.*

matrix[1], *is., ç.* **matrices/matrixes 1.** beşik, yatak, kaynak, memba, bir şeyi üreten/geliştiren/barındıran/şekillendiren nesne. *Rome was the ~ of western civilization.* **2.** *anat.* üretici göze (tırnağı oluşturan gözeler gibi), **3.** *biy.* göze dolgu : gözeler arasını dolduran madde, **4.** (a) aradolgu : kayalarda kristallerin/iri taneli parçaların arasını dolduran ince taneli kısım, (b) taşıl izi : fosil, billûr veya kristalin kaya içinde bıraktığı iz, **5.** (madencilikte) gang : maden damarının dış astarı gibi olan taş/toprak, **6.** *metal.* ana evre : bir alaşımın sonraki evrelerinin içinde oluştuğu kristalli evre, **7.** *bas.* harf kalıbı, matris, **8.** *bk.:* **master**[1] (15), **9.** kalıp, içdüzey, dişi kalıp, zımba dişisi, plâk kalıbı, **10.** *mat.* dizey, matris, **11.** (bilgisayarın elektronik devresinde) çevirici dizey : bir kodu öbürüne çeviren diyodlar/röleler dizisi, **12.** *bk.:* **matrixing**, **13. ~ sentence** *d.d. gr.* ana/bağımsız cümle, **14.** *esk.* döl yatağı, rahim. ***e.a.- 5. gangue, 14. womb.***

matrix[2], *gl.f.* **matrixed, matrixing** (kalıpla) plâk basmak.

matrixing, *is.* ikileme : dört kanallı (kuadrafonik) sesi kaydederken iki kanala indiren ve seslendirmede tekrar dört kanala dönüştüren elektronik düzen.

matron, *is.* **1.** ana, hatun, çoluk çocuk sahibi olgun kadın, **2.** (kadın ceza evinde/helâsında) bekçi kadın, **3.** (hastane, okul vb.) yönetmen yönetici kadın, iç işleri yöneten kadın, **4. ~al** *bk.:* **matronly**, **5. ~hood = ~ship** : (a) analık, ana olma (hali), (b) (kadın) yöneticilik, yönetmenlik.

matronage, *is.* **1.** analık, **2.** (kadın) yöneticilik, **3.** ana ihtimamı/dikkati/şefkati, **4.** analar, kadın yöneticiler.

matronize, *f.* **-ized, -izing 1.** ana yapmak, analaştırmak, ana gibi olgunlaştırmak. **She was ~d by her children and her responsibilities** : Çocukları ve sorumluluğu onu analaştırdı/olgunlaştırdı. **2.** (kadın) amirlik taslamak, yönetmek, hükmetmek, tahakküm etmek, **3.** (ana gibi) bakmak, ihtimam göstermek, analık yapmak. *She offered to ~ the young people.* **4.** (kadın) bekçi/gardiyan/yönetici olmak, yöneticilik yapmak.

matronlike, *sf. bk.:* **matronly.**

matronly, *sf.&zf.* **1.** ana gibi, anaya/analığa yakışır (şekilde), **2.** (kadın) ağırbaşlı (lıkla), olgun(lukla), vakur(ane), **3.** hâkimane, amirane, (kadın) yönetici tavrı ile, **4. matronliness** : ana gibi davranış, olgunluk, tahakküm.

matron of honor, *is.* nedime, yenge, kadın sağdıç, düğünde geline kılavuzluk eden olgun kadın.

matronymic, *sf.&is. bk.:* **metronymic.**

MATS = Military Air Transport Service.

matt = matte, *sf.&is.&gl.f.* **matted, matting 1.** mat, donuk, parlak olmayan, **2.** *metal.* kükürtlü külçe, özellikle işlenmemiş bakır/kurşun/nikel sülfit cevheri, **3.** matlaştırmak. **mat** *ş.d.y.*

matted, *sf.* **1.**donuk(laşmış), mat(laşmış), **2.** keçeleşmiş, **3.** dolaşmış, birbirine geçmiş, Arap saçına dönmüş. *a ~ growth of shrubs.* **4.** hasır gibi örülmüş, **5.** hasırla örtülü/örtülmüş, **6.** paspaslı.

matter[1], *is.* **1.** özdek, madde. **coloring ~** : renkli madde. **organic ~** : organik madde, **2.** cisim, **3.** cevher, öz, ana madde. *the ~ of the stars.* **4.** cerahat, irin, dışkı, idrar gibi vücuttan atılan madde, **5.** konu, mevzu, husus, içerik, muhteva. *business ~* . **There was very little ~ of interest in his speech** : Nutkunda pek ilgi çekecek husus yoktu. **6.** basılı/yazılı madde/evrak, evrak. **postal ~** : posta evrakı. **printed ~** : basılı evrak, matbua. **~ for reading** : okunacak evrak/kitap vb. **7.** iş, husus. **a trivial ~** : önemsiz bir iş. **settle the ~s** : işi/meseleyi halletmek/çözmek/kapatmak. **make ~s worse** : işi büsbütün çıkmaza sokmak/berbat etmek. **let the ~ drop/rest** : işi oluruna/yüzüstü bırakmak, peşini bırakmak, kovuşturmaktan vazgeçmek, **8.** ...-lık iş/mesele. **a ~ of ten dollars** : On dolarlık bir iş. **a ~ of a few days** : birkaç günlük bir mesele, **9.** sorun, mesele. **a ~ of time** : zaman meselesi. **a ~ of opinion** : düşünce/oy meselesi. **a ~ of taste** : zevk meselesi. **a ~ of serious thought** : üzerinde ciddiyetle düşünülecek bir sorun. **That's quite another ~** : O tamamen ayrı bir mesele. **10.** önem, ehemmiyet, fark. **It's no ~ what happens** : Ne olursa olsun, fark etmez. **11.** *gen.* **the ~** : güçlük, zorluk, nahoş durum, hoşnutsuzluk, endişe. **What's the ~ with you?** Neyin (ne zorun) var? Ne oldu? Derdin nedir? **Is there anything the ~ with you?** Sana/size bir şey mi oldu? **There is nothing the ~** : Bir şey yok (endişeyi mucip bir hâl yok). **as if nothing was the ~** : hiçbir şey yokmuş/olmamış gibi. **There's nothing the ~ with that idea** : O fikre diyecek yok (O, yerinde bir fikir). **12.** *gen.* **~ of/for** : sebep, neden, vesile, konu. **a ~ of complaint** : şikâyet konusu. **a ~ of great concern** : büyük endişe vesilesi/konusu. **13.** *fel.* (a) özdek, madde, temel özelliği yer kaplama olan varlık, (b) (Aristo felsefesinde) ancak bilim yoluyla gerçeklik kazanacak olan, henüz belirsiz olanak durumundaki şey, **14.** *basım* (a) dizilecek metin, taslak, müsvedde, (b) dizgi, baskıya hazır hurufat, **15.** (Hristiyanlıkta) yanılsama, yanlış algılama, yanlış tasarım, **16.** *huk.* (a) dava konusu, (b) iddia, ispatı gereken husus, **17. a ~ of life and death** : ölüm kalım meselesi, hayat memat meselesi, hayatî önemi olan sorun, **18. as a ~ of fact** : aslında, işin doğrusu, gerçekte(n), hakikatte, hakikaten, zaten, filhakika, **19. for that ~ = for the ~ of that** : buna/ona gelince, hatta, aslında. **He's shaking with cold; so am I, for that ~** : O soğuktan titriyor, aslında ben de öyleyim. **20. no ~** : (a) önemsiz, önemi yok, fark etmez, önemli/mühim değil, zararı yok, aldırma, boş ver. **I wanted to see him before he left, but it's no ~** : Gitmeden önce onu görmek istiyordum, fakat önemi yok. **It's no laughing ~** : İşin şakası yok, şakaya gelmez. (b) **no ~ what** : ne olursa olsun, her ne pahasına olursa olsun, ne yapıp yapıp, hiçbir. **No ~ how difficult** : Ne kadar güç olursa olsun. **No ~ what the excuse, you must not be late** : Hiçbir şekilde (mazeretiniz ne olursa olsun) geç kalmamalısınız. **They're going to win, no ~ what** : Her ne pahasına olursa olsun (ne yapıp yapıp) kazanacaklar. **21. ~ of course** : beklenen/umulan şey, zarurî sonuç/akıbet. **as a ~ of course** : tabiî olarak, kendiliğinden, hiç düşünmeden, zarurî olarak. **After such reprisals, war followed as a ~ of course** : Bu misillemelerden sonra savaş kendiliğinden patlak verdi. **22. in the ~ of** : konusunda, hususunda. ***e.a.- 1. substance, material, stuff, 2. object, thing, 3. essence, 6. subject, topic, theme, 7. affair, business, state, 10. importance, significance, 11.difficulty, trouble, wrong, 12. cause, basis, ground, reason, 8. actually, truthfully, in reality.***

matter[2], *gsz.* **1.** önemli olmak, ehemmiyetli/mühim olmak, önem/anlam taşımak, bir şey ifade etmek, fark etmek. **It doesn't ~** : Önemi yok, zararı yok, fark etmez. *It doesn't ~ if I miss the train, because there's another later.* **What does it ~ ?** Ne önemi var? Ne olur ki? **Nothing seems ~ when you are very sick** : İnsan ağır hasta olunca hiçbir şey gözüne görünmüyor. **I don't think anybody ~s to her apart from herself** : Kendinden başka kimseye önem vermiyor (Dünya umurunda değil). **2.** *patol.* cerahatlenmek, cerahat çıkarmak. *a ~ing wound.* ***e.a.-1. signify, count, be of concern, mean, 2. suppurate.***

matterful, *sf.* önemli, anlamlı, manalı, özlü, mühim.

matterless, *sf.* önemsiz, anlamsız, manasız, özsüz.

matter of course, *bk.:* **matter**[1] (21).

matter-of-course, *sf.* **1.** kaçınılmaz, tabiî, zarurî, beklenen. umulan, **2.** olayları olduğu gibi kabul eden. ***e.a.- 1.*** *inevitable, expected.*

matter of fact, **1.** *huk.* (delillere göre hükme bağlanacak olan) iddia, beyan, **2.** olgu, vakıa, gerçek.

matter-of-fact, *sf.* **1.** gerçek, olmuş, gerçekçi, açık, apaçık, gerçeklere/olaylara dayanan. *She gave us a ~ appraisal of the situation.* **2.** alelâde, tabiî, basit, yavan, sıkıcı, kuru, maddî, prâtik, hayale kapılmaz, heyecansız. **She said it calmly and firmly in a ~ voice** : Bunu sakin ve heyecansız bir sesle ve kesinlikle söyledi. **3. ~ly** : (a) açıkça, gerçeklere/olaylara dayanarak, (b) alelâde/tabiî/heyecansız bir şekilde, kılı kıpırdamadan, **4. ~ness** : (a) açıklık, gerçeklik, hakikilik, (b) basitlik, tabiîlik, heyecansızlık. ***e.a.- 1.*** *realistic, factual, real, blunt, 2. natural, prosaic, commonplace.* ***k.a.-*** *speculative, vague, theoretical, emotional, impractical.*

mattery, *sf.* **1.** cerahatli, irinli, **2.** çapaklı. *eyes all ~.*

Matthew, *is.* **1.** Matta : Hz. İsa'nın on iki havarisinden biri (adını dört İncil'den birine vermiştir), **2.** Matta İncil'i.

matting, *is.* **1.** hasır, keçe, **2.** hasır örgüsü, hasır örme, **3.** hasır malzemesi, **4.** hasırlar, paspaslar. **coconut ~** : paspas, **5.** donuk/pürüzlü yüzey, mat satıh.

mattins, *is. Brit. bk.:* **matin** (1).

mattock, *is.* kazma, tirpidin.

mattress, *is.* **1.** döşek, yatak, şilte, uzun minder, somya. **spring ~** : yaylı somya, cennet yatağı, **2.** set, su kenarlarında aşınmayı önleyici (çalı ve direklerden örülü) engel.

maturate, *gsz.* **-rated, -rating 1.** *patol.* cerahatlenmek, cerahat/irin toplamak, **2.** olgunlaşmak, kemale ermek. ***e.a.- 1.*** *suppurate, 2. mature.*

maturation, *is.* **1.** *patol.* cerahatlenme, cerahat/irin toplama, **2.** olgunlaşma, olma, yetişme, kemale erme, **3.** *biy.* olgunluk : döllenmeye hazırlığın son evresi (bu esnada tohumdaki kromozom sayısı yarıya iner), **4. ~al** : olgunlaşma, olgunluk (evresine ait).

maturative, *sf.* **1.** cerahatlendiren, cerahat/irin toplayan, **2.** olgunlaştıran, olgunlaştırıcı, erginleştiren, olduran, kemale erdiren.

mature[1], *sf.* **1.** olgun, ergin, olgunlaşmış, olmuş, kemale ermiş, kâmil. *a ~ face. ~ thinking. Grain is harvested when it is ~. He's a ~ man who can make his own decision.* **2.** mükemmel, iyi hazırlanmış, tamam, tam. *~ plans. By next year we will have a ~ plan for the subway.* **3.** vadesi gelmiş. *a ~ loan/bond.* **4.** dikkatli, inceden inceye. **after ~ deliberation** : düşünüp taşındıktan sonra, **5.** *coğ.* olgun, aşınmalarla son şeklini bulmuş. **~ stage** : olgunluk evresi. **~ valley** : olgun koyak, **6. ~ly** : olgunca, tamamen, dikkatle, **7. ~ness** : olgunluk, kemal, erginlik. ***e.a.-1.*** *ripe, full-grown, developed, aged, adult, 2. completed, perfected, ready, full-fledged, 3. due, payable, 4. careful.* ***k.a.- 1.*** *immature, unripe, undeveloped, adolescent, young, juvenile, 2. incomplete, unperfected, unfinished.*

mature[2], *f.* **-tured, -turing 1.** olgunlaş-(tır)mak, ol(dur)mak, kemale er(dir)mek, geliş-(tir)mek. *Apples are maturing rapidly. We need more sunshine to ~ the crops. The experience has ~d her understanding. His character ~d during these years.* **2.** tamamlamak, ikmal etmek. *to ~ a plan.* **3.** süresi dolmak, vadesi gelmek. *The bonds will ~ in ten years.* ***e.a.- 1.*** *ripen develop, grow up, bloom, blossom, maturate.*

maturity, *is.* **1.** olgunluk, erginlik, kemal, **2.** tam gelişme, tekâmül, mükemmeliyet. *When their plan reached ~, they were able to begin.* **3.** *tic.* (a) süresi dolma. vadesi gelme, (b) süre, vade, ödeme tarihi. ***e.a.- 1.*** *ripeness, adulthood, matureness, full development, 2. perfection, completion, readiness.*

matutinal, *sf.* **1.** erken, şafak vakti(nde), sabah+, seher(de), **2. ~ly** : erkenden, seher vakti, tan yeri ağarırken, şafak sökerken. ***e.a.- early.***

matzah, *is., ç.* **matzahs/matzoth** *bk.:* **matzo.**

matzo, *is., ç.* **matzos/matzoth** pağaç, mayasız ekmek, Musevîlerin pasoverde yedikleri mayasız hamurdan yapılmış kare biçiminde gevrek ekmek. **~ ball** : mayasız hamurdan yapılmış meyveli tatlı. **~ meal** : pağaç unu, mayasız ekmek unu.

maudlin, *sf.* **1.** acıklı, hazin, elemli, aşırı duygusal. *a ~ story of a little orphan and her lost doggy.* **2.** sarhoşluk etkisiyle yersiz olarak ağlayan veya aşırı derecede duygulanan, cıvık ve ağlamalı sevgi gösteren. *The drunken man began to get ~.* **3. ~ism = ~ness** : acıklılık, hazinlik, duygusallık, **4. ~ly** : acıklı bir şekilde, elem/hüzün vererek.

mauger = maugre, *e. esk.* rağmen. ***e.a.-*** *in spite of, notwithstanding.*

maul = mall, *is.&f.* **1.** tokmak, **2.** *esk.* gürz, ağır topuz, **3.** hırpalamak, örselemek. *Stop ~ing the cat.* **4.** dövmek, dövüp yaralamak/berelemek, ezmek. *The hunter was ~ed by a lion and badly hurt.* **5.***ABD* (tokmak ve kama ile) yarmak, parçalamak, **6.** *mec.* şiddetle eleştirmek/tenkit etmek, paçavraya çevirmek, iler tutar yerini bırakmamak. *His latest novel has been ~ed by critics.* **7. mauler** : hırpalayan, örseleyen, döven, yaralayan. ***e.a.-1.*** *abuse, manhandle, 2. beat, injure, bruise, batter, mangle, 3. split.*

maulstick = mahlstick, *is.* ressam değneği : ressamın çalışırken sağ kolunu dayadığı bir ucuna deri kapanmış değnek.

Mau Mau, *is., ç.* **Mau Maus/ Mau Mau** Mau Mau : Kenya'da 1952-56 yıllarında Avrupalıları uzaklaştırmak için eyleme girişen tedhişçi örgüt (mensubu).

mau-mau, *gl.f. ABD - argo* yıldırmak.

maumet, *is. esk.* put, mabut, sahte tanrı.

maun, *f. İsk. bk.:* **must.**

maund, *is.* ağırlık ölçü birimi : Hindistan ve bazı Asya ülkelerinde kullanılır, ağırlığı 11.34 ilâ 37.3 kg arasında değişir.

maunder, *gsz.* **1.** saçmalamak, zırvalamak, anlaşılmaz veya tutarsız şekilde konuşmak, **2.** avare/aylak aylak dolaşmak, haytalık/aylaklık yapmak, **3.** *Brit.- k.d. bk. :* **grumble**, **4. ~er** : (a) saçmalayan, (b) avare/aylak gezen. ***e.a.- 1.*** *drivel.*

maundy, *is.* (Katoliklerde) fakirlerin ayaklarını yıkama ayini. **~ Thursday** : Paskalyadan önceki perşembe günü. **~ money** : o gün kraliçenin fakirlere dağıttığı para.

Mauretania = Mauritania, *is.* **1.** Moritanya, (a) KB Afrika'da şimdiki Fas ve Batı Cezayir'de hüküm sürmüş eski bir krallık, (b) eski Fransız sömürgesi olup 1960'ta bağımsız bir cumhuriyet kuran ülke. Resmî adı : ***Islamic Republic of Mauritania,*** **2. ~n** : Moritanyalı.

Mauser, *is.* mavzer, uzun menzilli bir tüfek.

mausoleum, *is., ç.* **-leums/-lea 1.** anıtkabir, türbe, sanatkârane süslenmiş büyük mezar, **2.** birçok ölünün gömüldüğü yapı, **3.** eski Karya kralı *Mausolus* için Bodrum'da inşa edilen ve dünyanın yedi harikasından biri sayılan türbe, **4.** büyük kasvetli bina/oda, **5. mausolean** : anıtkabir/türbe gibi, türbemsi, türbeye benzer.

mauve, *sf.&is.* **1.** leylâk rengi, pembemsi mor (renk). *a ~ dress. The garden was full of ~ irises.* **2.** (anilinden elde edilen) mor boya (1856' da keşfedildi, kömür katranından yapılan ilk boyadır.), **3. ~ decade** : mutlu on yıl : refah ve mutluluk çağı sayılan 1890-1899 yılları.

maven, *is. bk.:* **mavin.**

maverick, *is.* **1.** (GB ABD) sahipsiz/başıboş dana/buzağı, damgalanmamış sığır/tosun (törece ilk yakalayıp damgalayanın malı olur). *The cowboys rounded up the ~s for banding.* **2.** *ABD - k.d.* dik kafalı, serkeş, asi, törelere/toplum kurallarına uymayan kimse, parti disiplinine uymayan politikacı. *The young senator was regarded as a political ~.*

mavin = maven, *is.* usta, elinden her iş gelen kimse.

mavis, *is. zool.* kızıl ardıç kuşu *(Turdus philomelos).*

mavourneen = mavournin, *is. Ir.* sevgili (m). ***e.a.-*** *(my) darling, dear.*

maw, *is.&f.* **1.** boğaz, (özellikle etçil memeli hayvanlarda) ağız/gırtlak ve boğaz, **2.** (kuş/kümes hayvanı) kursak. *The farmer crammed grain down the goose's ~. Food is partially digested in a bird's ~.* **3.** işkembe, mide, **4.** mağara ağzı, **5.** *k.d.* anne, **6.** *İsk. bk.:* **mow.** ***e.a.-1.*** *mouth, throat, gullet, 2. crop, craw, 3. stomach, 5. mother.*

mawkish, *sf.* **1.** tiksindirici, (tadı/kokusu) iğrenç, tatsız, yavan, **2.** fazla içli, marazî şekilde hassas. *Mother tends to get ~ when she speaks of her childhood.* **3. ~ly** : (a) iğrenç bir şekilde, (b) aşırı içlilikle, **4. ~ness** : (a) iğrençlik, (b) aşırı içlilik/hassasiyet. ***e.a.-1.*** *insipid, 2. sentimental.*

max. = maximum.

maxi, *is., ç.* **maxis** *k.d.* (topuklara kadar uzanan) uzun eteklik/entari/manto. ***e.a.-*** *maxiskirt.*

maxi-, *ön ek* **1.** "çok uzun". Ör.: *maxiskirt,* **2.** "çok geniş (kapsamlı), vasi". *maxi-problems, maxi-power.*

maxilla, *is., ç.* **maxillae 1.** çene, çene kemiği, (memeli hayvanlarda) üst çene kemiği, **2.** (eklem bacaklılarda) çene gerisindeki bir çift çıkıntı.

maxillary, *sf.&is., ç.* **-laries** çene+, çene kemiği+. **~ gland** : çene altı bezi. **~ artery** : çene atardamarı.

maxilliped(e), *is. zool.* çene ayağı : eklembacaklı hayvanlarda ağız parçalarından sonra gelen 1, 2 veya 3 çift ayak (besin yakalamaya yararlar). **maxillipedary** : çene ayaklı, çene ayağı+.

maxillo-, *ön ek* "çene, çene kemiği". *ör.: maxillofacial.*

maxillofacial, *sf.* çene (kemiği) ve yüz+. *~ surgeon.*

maxim, *is.* **1.** özdeyiş, vecize, özlü söz, darbımesel, **2.** kural, ilke, düstur. ***e.a.- 1.*** *aphorism, saying, adage, proverb.*

maxima, *is. bk.:* **maximum.**

maximal, *sf.* en çok, en fazla, en büyük, azamî. **~ly** : en fazla, azamî derecede, olsa olsa.

maximalist, *is.* müfrit/aşırı devrimci, bir işi toptan ve hemen yapıp bitirme yanlısı, özellikle devrim yolu ile iktidarı ele geçirmeye çalışan sosyalist.

maximin, *is.* küçüklerin en büyüğü : en küçüklerden oluşan dizinin en büyüğü.

maximation = maximisation, *is.* şiddetlendirme, en büyük/azamî yapma, son haddine çıkarma.

maximise, *gl.f. Brit. bk.:* **maximize.**

maximite, *is.* kuvvetli bir patlayıcı madde.

maximize, *gl.f.* **-mized, -mizing 1.** azamî/en büyük yapmak, en son haddine çıkarmak, azamîleştirmek, son derece artırmak/büyütmek/çoğaltmak, son kerteye getirmek, şiddetlendirmek, **2.** bir ilkeyi geniş anlamıyla yorumlamak, **3. maximizer** : son haddine çıkaran, azamîleştiren, son kerteye getiren.

maximum, *sf.&is., ç.* **-mums/-ma 1.** en büyük (değer), en yüksek, en çok, azamî, maksimum. **~ likelihood** *ist.* en çok olabilirlik, **2.** *mat.* çıkaç değeri, bir işlevin en büyük değeri/maksimum noktası, **3.** *fiz.* doruk, tepe, en büyük. **~ pressure** : en büyük basınç. **~ voltage** : tepe gerilimi, **4. ~ly** : en fazla olarak, azamî derecede.

maxiskirt, *is.* çok uzun eteklik. ***e.a.- maxi.***

maxixe, *is., ç.* **maxixes** Brezilya dansı.

maxwell, *is. elekt.* maksvel : CGS manyetik akı birimi : şiddeti 1 Gaus olan manyetik alanın kendisine dik 1 cm^2'lik yüzeyden geçirdiği akı.

Maxwell demon, *is. fiz.* Maksvel cini : Termodinamiğin ikinci yasasına aykırı olarak moleküllerin bir bölümden ötekine geçişini sağlayan veya önleyen son derece küçük kütleli kuramsal düzen/ cisim.

may, *is.&f. Present tense :* **may**, *past tense :* **might 1.** -bilmek, -malı, -meli : izin, imkân, olanak, dilek vb. ifade eden yardımcı fiil. **~ I come in?** Girebilir miyim? **I ~ be wrong** : Yanılmış olabilirim. **It ~ rain** : Yağmur yağabilir/yağması muhtemeldir. **He ~ come tomorrow** : (a) Belki yarın gelir. (b) Yarın gelebilir (gelmesine izin var). **You ~ go** : Gidebilirsin. **It ~ be that...** : Olabilir ki... **May you live long** : Çok yaşa! **May they be happy** : Mutlu olsunlar. **If I ~ say so** : Kusura bakmayın ama... **I hope we ~ meet again** : Umarım ki yine görüşürüz. **He ~ not be hungry** : Belki de acıkmamıştır (aç olmayabilir). **I ~ (possi-bly) have done so** : Öyle yapmış olabilirim. **Run as he might he could not overtake me** : Ne kadar koşsa beni yakalayamaz. **We ~/might as well stay where we are** : Bulunduğumuz yerde kalsak daha iyi olur(du). **2.** *esk.* yetenek/güç bildirir. Hâlen bu anlamda "**can**" kullanılıyor. **3.** *esk. bk.:* **maiden.**

May, *is.&f.* **1.** mayıs, yılın beşinci ayı, **2.** gençlik, hayatın ilkbaharı, **3.** 1 Mayıs şenlikleri, **4.** *Brit. bk.:* **hawthorn**, **5.** *k.h.* çiçek toplamak.

maya, *is. Hinduism* **1.** büyü, afsun, **2.** hayal gücü, **3.** hayal kurma, **4.** hayal, kuruntu, **5.** *b.h.* **Mahamaya** *d.d.* Kudret Tanrıçası.

Maya, *is., ç.* **-yas/-ya 1.** Maya : G Meksika, Guatamala, Honduras çevresinde yaşayan oldukça medenî yerli Amerikalı halk, **2.** Mayaca, Mayaların dili.

mayan, *sf.* **1.** büyü/afsun/hayal+, **2.** *b.h.* Maya+, Maya aşiretine ait, Mayalı, Maya dili, Mayaca.

May apple, *is.* **1.** mayıs elması *(Podophyllum peltatum)* : Amerika'da yetişen, sarımtrak yumurta biçimindeki meyvesi yenen bir bitki, **2.** bu bitkinin meyvesi. **mandrake, Indian apple** *d.d.*

Mayari iron, *is.* Küba demiri : makine dökümünde kullanılır.

maybe, *zf.* belki, olabilir, ihtimal (ki). ~ *I'll go too.*

maybeetle, *is. zool.* mayıs böceği *(Mololontha vulgaris)* : bitkileri yiyen bir böcek. **maybug, cockchafer** *d.d.*

May Day = May-day, *sf.&is.* 1 Mayıs, Bahar Bayramı.

Mayday, *is.* İmdat! (Milletler arası radyo-telefon tehlike işareti/imdat çağrısı).

mayest, *esk.* may fiilinin şimdiki zaman ikinci tekil şahsı.

Mayflower, *is.* **1.** 1620'de İngiltere'den Amerika'ya meşhur bir göçmen kafilesini getiren geminin adı, **2.** *k.h. bot.* mayıs çiçeği, mayıs ayında çiçek açan çeşitli bitkilerden biri (*arbutus, hepatica, anemone, hawthorn, cowslip* vb.).

mayfly, *is., ç.* **-flies 1.** *zool.* mayıs sineği *(Epheme-roptera)*, **2.** mayıs sineği biçiminde yapay olta yemi. **May fly, ephemerid** *d.d.*

mayhap, *zf. esk.* belki, olabilir. ***e.a.- perhaps.***

mayhem = maihem, *is.* **1.** *huk.* sakatlama, birini sakatlayarak savunmasız bırakma suçu, **2.** şiddet, kavga, gürültü, kargaşalık.

Maying, *is.* Bahar Bayramı şenlikleri.

mayn't = may not (kısaltılmışı).

mayonnaise, *is.* mayonez.

mayor, *is.* **1.** belediye başkanı/reisi, **2.** bir şehrin/kasabanın baş yargıcı. **Lord ~** : İngiltere'de Londra vb. gibi büyük şehirlerin belediye başkanı. **Lady ~** : kadın belediye başkanı, **3. ~al** : belediye başkanına/başkanlığına ait, **4. ~alty = ~ship** : belediye başkanlığı, **5. ~ess** : (a) kadın belediye başkanı, (b) *Brit.* belediye başkanı tarafından seçilen başkadın (belediye başkanının eşi/kızı/hemşiresi vb.).

maypole, *is.* fırdöndü, bahar bayramında halkın etrafında dans ettiği çiçeklerle süslü direk.

maypop, *is.* **1.** *bot.* çarkıfelek *(Passiflora incarnata)* : G ABD'de yetişir. **2.** bu bitkinin yenilebilir meyvesi.

May queen, *is.* Bahar (bayramı) kraliçesi.

mayst, *f. esk.* "may" fiilinin şimdiki zaman ikinci tekil şahsı.

Maytide = Maytime, *is.* mayıs ayı, mayıs zamanı.

may tree, *is. bk.:* **hawthorn.**

mayweed, *is. bot.* mayıs otu *(Anthemis Cotula)* : papatyaya benzer çiçekler açan fena kokulu bir ot. **dogfennel, stinking camomile** *d.d.*

May wine, *is.* kokulu şarap : ince otu *(woodruff)* ile rayihalandırılmış, bazan içine ananas ve portakal dilimleri konularak içilen beyaz şarap.

mazal tov, *is. bk.:* **mazel tov.**

mazard = mazzard, *is.* **1.** *esk.* (a) baş, kafa, (b) yüz, çehre, **2.** *esk. bk.:* **mazer.** ***e.a.-1.*** *(a) head, (b) face.*

mazarin(e), *is.* **1.** çukur madenî tas, **2. ~ blue** *d.d.* morumsu koyu mavi renk.

Mazdaism, *is.* Zerdüştlük. ***e.a.- Zaroastrianism.***

maze, *is.&gl.f.* **mazed, mazing 1.** lâbirent, dolambaç, çapraşıklık, şaşırtaç, keşmekeş, karışık/çıkmaz yol. *a ~ of government regulations. The messenger boy confused in the ~ of offices.* **2.** şaşkınlık, şaşırma, hayret, apışıp kalma. **be in a ~** : şaşırmak, apışıp kalmak, ne yapacağını bilememek, **3.** (dansta) dönme, dönüş, **4.** *k.d.* şaşır(t)mak, sersemle(t)mek, şaşkınlığa uğra(t)mak, hayrette bırakmak/kalmak, **5. mazedly** : hayretle, hayret/şaşkınlık içinde, şaşırmışcasına, **6. mazedness** : şaşkınlık, taaccüp, hayret, **7. mazelike** : lâbirent/girdap gibi, karmakarışık. ***e.a.- 1.*** *labyrinth, complex, tangle, snarl, jungle,* ***4.*** *daze, stupefy, bewilder, perplex.*

mazel tov, *İbr.* tebrikler, uğurlu olsun, bahtın açık olsun. **mazal tow** *d.d.* ***e.a.- best wishes.***

mazer = mazard, *is.* tas, kâse, çanak, maşrapa (eskiden tahtadan, sonraları metalden yapılan büyük su içme kabı).

mazout = mazut, *is.* mazot.

mazuma, *is. argo* para, mangiz. ***e.a.- money.***

mazurka = mazourka, *is.* **1.** mazurka, hareketli bir Leh dansı, **2.** mazurka müziği.

mazy, *sf.* **mazier, maziest** **1.** şaşırtıcı, karmakarışık, keşmekeş, dolambaçlı, çapraşık, **2. mazily** : şaşırtıcasına, dolambaçlı/karışık/çapraşık/içinden çıkılmaz bir şekilde, **3. maziness** : dolaşıklık, şaşırtıcılık, karışıklık, çapraşıklık. ***e.a.- 1.*** *winding, confusing, labyrinthine.*

mazzard, *is. bot.* yabanî kiraz *(Prunus avium)*, özellikle aşılanarak çeşitli kiraz türleri üretilen ağaç ve meyvesi. **mazzard cherry** *d.d.*

mb = **1.** millibar(s), millibarn(s).

M.B. *Brit.* = Bachelor of Medicine.

M.B.A. = Master of Business Administration.

MC = **1.** Marine Corps, **2.** Medical Corps, **3.** Member of Congress.

Mc = **1.** megacurie(s) **2.** megacycle(s).

mc = **1.** megacycle(s), **2.** millicurie(s).

M.C. = **1.** Master Commandant, **2.** Master of ceremonies, **3.** Medical Corps, **4.** Member of Congress, **5.** *Brit.* Military Cross.

McCarthyism, *is. ABD* **1.** asılsız yere hıyanetle/komünistlikle suçlandırmak, **2.** vatan aleyhinde veya komünist propagandası mahiyetinde olduğunu ileri sürerek muhalif fikirleri ve eleştirmeyi kısıtlamak.

McCoy, *is. argo gen.* **the McCoy** veya **the real McCoy** : hakikî, sahici, halis, gerçek. *Those other paintings are copies, but this one is the ~.*

MCi = megacurie(s).

mCi = millicurie(s).

McLeod gauge, *is.* alçak basınçölçer : çok alçak gaz basınçlarını ölçen cihaz. Gazdan bir miktarının hacmi belirli bir oranda sıkıştırılıp basıncı ölçülür ve bundan asıl basınç hesaplanır.

MD = Maryland (posta kodu).

Md, **1.** *kim.* mendelevium, **2.** Maryland.

M.D. = **1.** Doctor of Medicine (Tıp Doktoru), **2.** Middle Dutch.

M-day, *is. As.* **Mobilisation Day** : seferberlik günü, seferberliğin ilân edildiği gün.

mdse. = merchandise.

me, *zm.* **1.** beni, bana. **He saw me** : O beni gördü. **Give me the book** : Kitabı bana ver. **He brought me flowers** : Bana çiçek getirdi. **2.** (edattan/fiilden sonra) ben. **without me** : bensiz, ben olmaksızın. **It's me** : Ben'im. **That's me on the left of the photograph** : Fotoğrafın solundaki ben'im. **3.** *k.d.* (bazan **my** yerine kullanılır) : **Did you hear about me getting promoted?** Terfi ettiğimi duydun mu? **4. to me** : bana. **from me** : benden, **5. Ah me!** Eyvah! Aman, aman! **Dear me!** Olur şey değil! Allah Allah! Yok canım! Ne yazık! Vah vah! ***NOT:*** Konuşmada **as, than** ve **be**'den sonra **him, her, us, them** nesnel adılları kullanılırsa da yazı dilinde bunlar yerine **he, she, I, we, they** kullanılmalıdır. Örneğin konuşmada *"I'm fatter than **HIM**. I'm not as pretty as **HER**. It is **ME**."* denilebilirse de yazı dilinde gramerce doğru olan şekil, yani : *"I'm fatter than **HE**. I'm not as pretty as **SHE**. It is **I**."* kullanılmalıdır. Daha doğru ve tam şekil **"than he is"**"**as she is**" gibi cümlenin tam yapılmasıdır: "**I'm fatter than HE is**." gibi.

ME = Maine (posta kodu).

M.E. = **1.** managing editor, **2.** Master of Education, **3.** Master of Engineering, **4.** Mechanical Engineer, **5.** Medical Examiner, **6.** Mining Engineer.

mea culpa, *Lât.* kusur/kabahat bende, benim yüzümden. ***e.a.- my fault, I'm to blame.***

mead, *is.* **1.** bal rakısı : bal şerbetini mayalandırarak yapılan alkollü içki, **2.** *esk. bk.:* **meadow.**

meadow, *is.* **1.** çayır(lık), çimenlik arazi, otlak, **2. ~ beauty** : çayırgüzeli *(Rhexia)*, **3. ~ fescue** : otlak çayırı *(Festuca elatior)* : hayvan yemi olarak yetiştirilen geniş yapraklı uzun bir çayır cinsi, **4. ~ grass** : çayır otu, çimen *(Poa pratensis)*, **5. ~land** : otlak, çayır, mer'a, çayırlık arazi, **6. ~less** : çayırsız, çimensiz, otlaksız, **7. ~ lily = Canada lily** : çayır zambağı *(Lilium canadense)*, **8. ~ mushroom** : çayır mantarı *(Agaricus campestris)* : organik gübreli arazide yetişen yenilebilir bir mantar türü, **9. ~ rue** : çayır sedefi *(Thalictrum dioicum)*, **10. ~ saffron** : güz çiğdemi, itboğan, *(Colchicum automnale)*, **11. ~ spittlebug** : tükrüklü böcek *(Philaenus spumarius)* : K Amerika'da bulunan ve bilhassa çimenlere zarar veren böcek türü.

meadowlark, *is. zool.* çayır kuşu *(Sturnella neglecta, S. magna)* : sırtı ve kanatları kahverengi/siyah, göğsü sarı güzel sesli K Amerika kuşu.

meadowless, *sf.* çayırsız, çimensiz, otlaksız.

meadow mouse, *is. zool.* tarla faresi/sıçanı *(Microtus).* ***e.a.-field mouse, meadow vole.***

meadow nematode, *is. zool.* çayır kurdu *(Pratylenchus pratensis)* : köklerine tebelleş olarak bitkileri yok eden asalak iplik kurdu.

meadowsweet, *is. bot.* **1.** erkeç sakalı *(Spiraea latifolia)* : gül familyasından beyaz, pembe çiçekler açan bir bitki, **2.** buna benzer *Filipendula* veya *Ulmaria* türünden herhangi bitki.

meadow vole, *is. zool. bk.:* **meadow mouse.**

meadowy, *sf.* çimenli, çayırlı.

meager = meagre, *sf.* **1.** az, kıt, noksan, yetersiz, eksik, kısıtlı, kifayetsiz. **a ~ salary** : az bir maaş. **a ~ meal** : kıt yemek. **He cannot exist on his ~ income** : Yetersiz geliriyle geçinemiyor. *The campers took only a ~ supply of food.* **2.** bereketsiz, mahsulsüz, kısır, verimsiz. *a ~ harvest. ~ soil.* **3.** zayıf, etsiz, ince. *a ~ face.* **a body ~ with hunger** : açlıktan zayıflamış bir vücut, **4.** kuru, tatsız, yavan. **leading a ~ life** : tatsız bir yaşam sürdürme, **5. ~ly** : az/kıt bir şekilde, yetersizce, zayıf/kuru bir halde, **6. ~ness** : azlık, kıtlık, yetersizlik, bereketsizlik, kısırlık, verimsizlik, zayıflık, kuruluk, yavanlık. ***e.a.- 1.*** *poor, scanty, deficient, spare, 3. lean, thin, slim.* ***k.a.-1.*** *abundant, ample, copious, plentiful, substantial, sufficient.*

meal[1], *is.* **1.** (a) yemek, taam. **That was a lovely ~** : Enfes bir yemekti. *She cooks a hot ~ in the evenings.* **It's time for the midday ~** : Öğle yemeği saati geldi. **Turkish ~s are very tasty** : Türk yemekleri çok lezzetlidir. (b) öğün. **We eat three ~s a day** : Günde üç öğün yemek yeriz. **2.** yemek zamanı/saati. **at ~s** : yemeklerde, yemek saatlerinde. *The whole family meets at ~s.* **3. have/get a ~** : yemek yemek. **have/get a good ~** : iyice/doyasıya/tıka basa yemek, kendine ziyafet çekmek, **4. make a ~ of** : (a) yemek olarak yemek. **He made a ~ of bread and cheese** : Yemek olarak peynir ekmek yedi. (b) yiyip bitirmek, silip süpürmek, (c) işi uzatmak, bir işe gerekenden fazla zaman ve güç harcamak, **5. ~s on the wheels** : ihtiyar ve fakirlere dağıtılan yemek.

meal[2], *is.* **1.** (elenmemiş) un, kepekli un. **wheat/corn ~** : buğday/mısır unu, **2.** ezme, kırma, öğütülmüş/un hâline getirilmiş şey (ceviz, badem, fındık vb. ezmesi). ***e.a.-flour, cornmeal, oatmeal, groats, bran, grits, farina.***

-meal, *son ek* bir defada alınan/ölçülen miktarı veya birimi gösteren eski bir son ek. **piecemeal** : parça parça, parçalı. **inchmeal** : azar azar, tedricen, santim santim.

mealie, *is. G Afrika* **1. ~s** : mısır, darı, **2.** mısır koçanı.

mealless, *sf.* **1.**yemeksiz, taamsız, **2.** unsuz.

meal ticket, *is.* **1.** yemek karnesi : lokantada yenilen yemek bedelini ödemek için para yerine geçen karne, **2.** *ABD- argo* geçim dayanağı, medarımaişet, geçim sağlayan şey/kimse.

mealtime, *is.* yemek zamanı/saati/vakti.

mealworm, *is. zool.* un kurdu *(Tenebrio).*

mealy, *sf.* **mealier, mealiest 1.** un gibi, un/toz/pudra hâlinde, **2.** unlu, undan yapılmış, **3.** unla/tozla kaplı, unlu, tozlu, **4.** benekli, beyaz benekli (at), **5.** solgun, soluk, renksiz, un/kireç gibi, beyaz. *a ~ complexion.* **6.** *bk.:* **mealy-mouthed, 7. mealiness** : (a) unluluk, un gibi olma, unlu olma, undan yapılma, (b) beneklilik, (c) solgunluk, solukluk, renksizlik. ***e.a.-1.*** *powdery, 2. farinaceous, 4. spotty, uneven, 5. pale, sallow, pallid, blanched.*

mealybug, *is. zool.* unlu bit *(Pseudococcidae)* : meyve ağaçlarına zarar veren, üzerleri un gibi bir tozla kaplı çeşitli böcekler.

mealy-mouthed, *sf.* **1.** yaltak(çı), mütebasbıs, riyakâr, samimiyetsiz, yalancıktan tatlı dilli. *a ~ orator.* **2. ~ly** : yaltakçılıkla, tabasbusla, riyakârlıkla, **3. ~ness** : yaltakçılık, tabasbus, riyakârlık. ***e.a.- 1.*** *insincere, euphemistic, devious, mealy.*

mean[1], *f.* **meant, meaning 1.** niyetlenmek, niyet etmek, istemek. **I ~ to talk to him about the meeting** : Onunla toplantı hakkında konuşmak istiyorum/niyetleniyorum. **without ~ing it** : istemeden, kasıtsız olarak, **2.** kararlaştırmak, tasarlamak. **It is meant for you** : Bu sizin için. **meant for a storeroom** : depo olarak tasarlanmış, **3.** amaçlamak, kastetmek, (demek) istemek. **He ~s no harm** : Kötülük kastetmiyor (kötü bir maksadı yok). **That remark was meant for you** : Bu ihtar sana idi (seni amaçlıyordu). **What do you mean (by that)** : Ne demek istiyorsun? (Neyi kastediyorsun? Maksadın nedir?) **I didn't ~ to be rude** : Bu kabalığı isteyerek yapmadım. **4.** anlamında olmak, anlamı/

manası ... olmak, ...demek, ifade ctmek. **The French word "*oui*" ~s "yes"** : Fransızca "*oui*" kelimesi "evet" demektir. **The word "freedom" ~s many things to me** : "Hürriyet" kelimesi benim için çok şeyler ifade eder. **What is that look supposed to ~ ?** O bakışın anlamı ne? (O bakışla ne demek istiyorsun?) **5.** ...demek, sonucunu doğurmak, sonucuna ulaştırmak, gerçekleştirmek, mümkün kılmak. **This bonus ~s that we can take a trip to Florida** : Bu ikramiyeyi alınca Florida'ya gidebiliriz. **6.** (bir kimseye karşı belirli bir) niyet beslemek, niyetinde olmak. **I ~ to be friendly with you** : Seninle dost olmak niyetindeyim. **7.** (değerinde) öneminde) olmak, demek olmak, önem taşımak. **Money doesn't ~ happiness** : Para mutluluk demek değildir. **It doesn't ~ much** : Çok önemi yok. **I can't tell you what it meant to me** : Bunun benim için nc kadar önemli olduğunu anlatamam.**You ~ everything to me** : Sen benim her şeyimsin. **8.** niyetlenmek, tasarlamak, kurmak, (ciddî olarak) düşünmek. **I ~ this book for you** : Bu kitabı sana vermeyi düşünüyordum. **What do you ~ to do** : Ne yapmak niyetindesin? (Ne yapmayı düşünüyorsun/tasarlıyorsun?) **You don't really ~ it** : Şaka yapıyorsun(uz)/Gerçekten böyle yapmayı düşünmüyorsun(uz). **9.** (sözünde/kararında) ciddî olmak, sözünün eri olmak, şakası olmamak. **I ~ what I say** : Ciddî söylüyorum/sözümde ciddîyim/lâf olsun diye söylemiyorum. *The boss ~s what he says about strikes.* **11. ~ business** : *ABD- k.d.* niyetinde ciddî/kararlı olmak, (yapmaya) azmetmek, şakası olmamak, **12. ~ ill** : kötü niyet beslemek, niyeti kötü olmak, **13. ~ well by** : -e karşı iyi niyet beslemek, kötü maksadı olmamak. **He ~s well** : Kötü bir niyeti yoktur/ hüsnüniyet sahibidir. **He ~s well by you** : Size karşı iyi niyet besliyor. ***e.a.-1.*** *intend, contemplate,* ***2.*** *destine, foreordain,* ***4.*** *signify, denote, indicate, imply, connote, import, represent.*

mean[2], *sf.* **1.** adî, bayağı, basit, alelâde. *The shoes were of ~ quality. He has some ~ job at the local factory.* **no ~** : (a) alelâde değil, mükemmel, eşi az bulunur, önemli. **He is no ~ scholar** : Önemli bir bilgindir. **He's no ~ cook** : Mükemmel bir aşçıdır. (b) zor, güç, çetin. **no ~ task** : çetin/zor iş, **2.** (a) alçak(ça), aşağılık. **a ~ trick** : alçakça bir hile. **take a ~ revenge** : alçakça öcünü almak. (b) soysuz, asaletsiz. *a peasant of ~ birth.* **3.** önemsiz, değersiz, ehemmiyetsiz, kıymetsiz. *~ little details.* **4.** kirli, pis, kılıksız, pejmürde, yoksul, fakir. **~er quarters of the city** : şehrin fakir mahalleleri. **They could only afford the ~est of rooms in a poor area** : Paraları fakir bir semtte son derece pis bir oda kiralamaya yetiyordu. **5.** rezil, alçak, düşük, pespaye, namert, menfur, ahlâksız. **~ thoughts/ character** : namert düşünceler/karakter. **How could anyone be so ~ ?** İnsan nasıl bu denli alçalabilir? **6.** pinti, cimri, hasis, nekes, eli sıkı. **~ about money** : para hususunda cimri. **He is a ~ man to do business with** : Hasisin biridir, onunla iş yapılmaz. **7.** (a) bencil, küstah, mütecaviz, (b) kötü, fena, insafsız. **I felt ~ not letting her go** : Onun gitmesine engel olmakla insafsız davrandım. **8.** huysuz, musibet, baş belâsı, zapt olunmaz, tehlikeli, zor, başa çıkılmaz. *a ~ horse/animal. That's a ~ dog, be careful it doesn't bite you. a ~ drunk man.* **9.** *argo* şahane, nefis, mükemmel, kusursuz, yaman, dehşetli. *He plays a ~ game of golf. Plays a ~ trumpet.* **10.** *k.d.* (a) utangaç, çekingen, mahcup, (b) mahcup/rezil olmuş, utanmış. **to feel ~ (about sth.)** : (bir şeydcn) utanmak, **11.** *ABD- k.d.* keyifsiz, rahatsız, hasta. **I feel ~ today** : Bugün keyifsizim. **12.** *ABD- k.d.* çetin, güç, tehlikeli. **a ~ corner to cross. 13.** bön, budala, aptal, salak. ***e.a.- 1.*** *inferior, poor,* ***2.*** *common, humble, plebeian,* ***3.*** *petty, poor, shabby, unimposing,* ***4.*** *squalid, poor, shabby, unimposing,* ***5.*** *ignoble, centemptible, despicable, base, abject,* ***6.*** *stingy, myserly, penurious, niggardly, close, tight, parsimonious, sordid, pinchpenny,* ***7.*** *offensive, selfish, nasty, disagreeable, greeable,* ***8.*** *vicious, ill-tempered, vexatious,* ***9.*** *skillful, excellent, impressive, expert,* ***10.*** *ashamed, , humiliated,* ***11.*** *ill, indisposed,* ***12.*** *difficult, troublesome,* ***13.*** *dull.* ***k.a.-1.*** *superior, superb, excellent, splendid,* ***2.*** *exalted,* ***3.*** *important, significant,* ***6.*** *generous, bountiful, openhanded,* ***8.*** *kind, goodhearted, compassionate.*

mean[3], *is.* **1.** *gen.* **~s** : araç, vasıta, usul, yöntem, yol, çare, vesile. **~s of transport** : taşıtlar, ulaşım araçları, nakil vasıtası. *Taking a plane is the quickest ~s of getting there. Use any ~s to secure peace.* **~s to an end** : gayeye ulaştıran vasıta. **The end justifies the ~s** : Gaye vasıtayı meşru kılar. **2. ~s** : (a) (elde mevcut) kaynak, imkân, olanak, malî imkân, para. **There is no ~s of doing it** : Bunu yapmak olanaksızdır. **live within one's ~s** : kendi yağı ile kavrulmak. **live beyond one's means** : har vurup harman savurmak, gelirinden çok harcamak. **It is beyond my ~s** : Ona benim gücüm (param) yetmez/ o benim harcım değildir. **without ~s** : yoksul, fakir, geliri olmayan. (b) varlık, servet, refah, zenginlik, gelir, irat. **a man of ~s** : varlıklı bir adam. *Only a man of ~s could afford a house that big. His ~s pemit him to live comfortably.* **3.** orta, vasat. **the golden ~** : her şeyin kararı, ikisi ortası, ideal olan şey, **4.** *mat.* ortalama (değer), vasatî, sayı bilgisel ortalama. **~ curvature** : ortalama eğrilik. **~ deviation** : ortalama sapma. **~ value** : ortalama değer. **arithmetic ~** : sayısal/sayı bilgisel ortalama. **geometric ~** : uzam bilgisel/geometrik ortalama. **harmonic ~** : uyumlu ortalama. (b) (orantıda) içler (1. ve 3. terim), **5.** *ist.* **expected value** *d.d.* beklenen değer. **~ range** : ortalama genişlik. **~-square deviation** : ortalama üstikisel sapma. **~-square error** : ortalama üstikisel yanılgı, **6.** *man.* (tasımda) küçük öncül, orta terim, **7. by all ~s** : (a) ne yapıp yapıp, her ne pahasına olursa olsun, her çareye başvurarak, (b) elbette, hayhay, şüphesiz, **8. by ~s of** : aracılığı ile, vasıtasıyla, sayesinde, yardımıyla, -den yararlanarak. *We crossed the stream by ~s of a log.* **9. by no ~s** : asla, kat'iyen, kesinlikle, hiçbir suretle, hiç de. **This work is by no ~s easy** : Bu iş hiç de kolay değildir. **10. ~s to an end** : bir amaca/ sonuca ulaştıran yol/çare/araç, **11. ways and ~s** : çeşitli araçlar/vasıtalar, özellikle malî kaynaklar bulma yolları. **Committee of Ways and ~s** : Bütçe Encümeni. ***e.a.- 1.*** *instrument, way, method, mode, resort, alternative, vehicle,* ***2.*** *(a) resources, money, funds, assets, capital, (b) wealth, riches, income, revenue,* ***3.*** *middle, center, midpoint, median,* ***4.*** *(a) average, middling,* ***7.*** *(a) at any cost, without fail, (b) certainly,* ***9.*** *with the help of,* ***9.*** *in no way, not at all, certainly not*

mean[4], *sf.* **1.** orta, vasat, **2.** ortalama, vasatî. **~ distance** : ortalama uzaklık. **~ pressure** : ortalama basınç. **~ temperature** : ortalama sıcaklık. **~ time** : ortalama güneş saati. **Greenwich ~ time** : Grinviç ortalama güneş saati. **~ sea level** : ortalama deniz düzeyi.

meander, *is.&gs.f.* **1.** dolanmak, kıvrılmak, dolambaçlı yoldan gitmek, kıvrıla kıvrıla gitmek. *A brook ~s through the meadow. The path ~s up the hill.* **2.** başıboş/avare dolaşmak, gezinmek, dönüp dolaşmak. *We ~ed through the park. The talk ~ed on.* **3.** *mec.* tutarsız/ insicamsız konuşmak, sözü döndürüp dolaştırmak, **4.** *gen.* **~s** : kıvrım, büklüm, ivicaç, yılankavi/dolambaçlı yol/mecra, lâbirent, menderes, **5.** dönme hareketi, kıvrımlı/zikzaklı/dolambaçlı devinim, dönüp dolaşma, **6.** kıvrımlı nakış/ işleme, **7.** *b.h.* Menderes nehri, **8. ~er** : kıvrılarak giden, dönüp dolaşan kimse/şey, **9. ~ingly** : kıvrılarak, dolanarak, kıvrıla kıvrıla, **10. ~ous** : kıvrımlı, dolambaçlı, ivicaçlı, zikzaklı. ***e.a.- 1.*** *wind, turn,* ***2.*** *wander, ramble,* ***4.*** *turnings, windings.*

meanie, *is. k.d. bk.:* **meany.**

meaning, *is.&sf.* **1.** anlam, mana, medlûl. **Explain the ~s of these foreign words** : Bu yabancı kelimelerin anlamlarını açıklayınız. **What is the ~ of this word?** Bu kelimenin anlamı nedir? **What is the ~ of this?** Bu ne demek oluyor? Bunun anlamı ne? **Literal ~** : gerçek/hakikî anlam. **Look/gesture full of ~** : Anlamlı bakış/ jest, **2.** amaç, gaye, maksat, hedef, **3.** yorum, tefsir. **~ of a dream** : rüya yorumu, **4.** önem, değer. *He says the life has lost its ~ since his wife died.* **5.** maksatlı, niyetli. **well- ~** : iyi niyetli. **She is a well- ~ person** : İyi niyetli bir insandır. **6.** anlamlı, manalı, manidar, mana dolu. **a ~ look** : mana dolu bir bakış, **7.** anlamına gelen, anlamını ifade eden, **8. ~ly** : anlamlı/manidar bir şekilde, manalı manalı. ***e.a.-1.*** *signification, import, purport, sense, denotation, tenor, gist, drift, trend,* ***2.*** *aim, purpose, end, goal,* ***3.*** *interpretation, significance,* ***4.*** *importance, value, worth,* ***5.*** *intended,* ***6.*** *expressive, suggestive, significant.*

meaningful, *sf.* **1.** anlamlı, manalı, manidar, anlam/mana dolu. **She gave her husband a ~ look** : Kocasına manalı bir bakışla baktı. **2.** önemli, değerli, ehemmiyetli, ciddî, tatminkâr,

yararlı, faydalı. **Every person deserve a ~ job** : Yararlı bir iş tutmak herkesin hakkıdır. **3. ~ly** : anlamlı/manalı/ manidar bir şekilde, **4. ~ness** : anlamsız, manasız, önemsiz, değersiz. ***e.a.-1.*** *significant, expressive, suggestive, explicit, purposeful, eloquent, 2. worthwhile, useful, substantial, important, serious, gratifying.* ***k.a.-1&2.*** *meaningless, senseless, superficial, facetious, 2. worthless, useless, unsubstantial, unimportant, pithy, trivial, trifling.*

meaningless, *sf.* **1.** anlamsız, manasız, anlaşılmaz, bir anlam taşımaz, bir şey ifade etmez, saçma. *Chinese is ~ to me. It seems to be a completely ~ riddle.* **2.** boş, abes, maksatsız, hedefsiz, gayesiz, amaçsız, önemsiz, değersiz, yararsız, faydasız, beyhude. **Many people live ~ lives** : Çok kimseler gayesiz bir yaşam sürerler. **Taxes made the bonus ~** : Vergiler, ikramiyenin değerini sıfıra indirdi. **3. ~ly** : anlamsız/ manasız bir şekilde, saçma sapan, **4. ~ness** : anlamsızlık, manasızlık, saçmalık, abeslik, beyhudelik. ***e.a.-1.*** *incomprehensible, unintelligible, incoherent, senseless, 2. pointless, purposeless, worthless, valueless, useless, aimless, unimportant, unessential, trivial, shallow, purportless, insignificant.* ***k.a.- 1&2.*** *meaningful, 1. comprehensible, intelligible, coherent, understandable, expressive, clear, obvious, evident, 2. purposeful, worthwhile, valuable, useful, important, significant, sensible.*

meanly, *zf.* **1.** basit/adî/alelade bir şekilde, önemsizce, değersizce, kötü/fena bir şekilde, **2.** alçakçasına, rezilâne, adîce, aşağılıkla, nefret uyandırırcasına, **3.** cimrice, pintice, hasisçe, hasislikle, pintilikle, cimrilikle, **4.** *esk. bk.:* **moderately, fairly, well.**

meanness, *is.* **1.** adîlik, bayağılık, basitlik, **2.** alçaklık, düşüklük, aşağılık, soysuzluk, **3.** önemsizlik, değersizlik, **4.** rezillik, alçaklık, namertlik, ahlâksızlık, **5.** cimrilik, pintilik, **6.** küstahlık, tecavüzkârlık.

mean proportional, *is. mat.* orta oranlı, geometrik ortalama, iki sayının çarpımının karekökü. Örneğin a/x = x/b de x sayısı a ile b arasında orta oranlıdır.

mean solar day, *is.* ortalama güneş günü.

mean solar time, *is.* ortalama güneş saati.

means test, *is.* **1.** *Brit.* gelir yoklaması : işsizlik maaşı alan bir kimsenin gelir durumunun araştırılması, **2.** hükûmetten yardım isteyen kimsenin malî durumunun soruşturulması.

mean sun, *is. astr.* ortalama güneş: gök ekvatorunda düzgün hızla hareket eden ve yıllık devrini hakikî güneşle aynı zamanda tamamlayan sanal güneş.

meant, *f. bk.:* **mean**[1] *(geç.z.&sf.f.).*

-meant, *son ek* "...niyetli/maksatlı". *ör.:* **well-meant** : iyi niyetli.

meantime, *is.&zf.* **1.** ara, aradaki zaman. **in the ~** : bu arada, bu esnada, bu süre zarfında. *At last we were released; in the ~ our friends informed the newspapers.* **2.** arada, bu arada, bu esnada, bu süre içinde, bu müddet zarfında. *~, don't call us, we'll call you.* **3.** aynı zamanda. *She was talking on the phone, ~ her son was playing in the garden.* ***e.a.- 1.*** *interim, interval, the period between, 2. in the interim, meanwhile, during that time, 3. simultaneously, at the same time.*

meanwhile, *zf. bk.:* **meantime** (2,3).

meany = meanie, *is.*, *ç.* **meanies** *k.d.* basit/ adî/kötü/ahlâksız kimse.

meas. = measure.

measle, *is. bk.:* **measles** (3) (tekili).

measled, *sf.* uyuz, uyuza yakalanmış (domuz vb.).

measles, *is.* **1.** *patol.* (a) kızamık, (b) kızamık gibi döküntülü herhangi hastalık. **German ~** : kızamıkçık, **2.** *vet. patol.* domuz uyuzu : *Taenia* türü şerit kurtların sebep olduğu bir hayvan hastalığı, **3.** uyuz kurtçuğu : domuz uyuzu yapan kurdun larvası.

measly, *sf.* **-slier, -sliest 1.** kızamıklı, kızamık çıkarmış, kızamığa yakalanmış, **2.** kızamığa benzer, **3.** *k.d.* (a) berbat, kötü, sefil, değersiz. *a ~ performance.* (b) çok küçük/az/yetersiz, cimri. *a ~ payment.*

measurable, *sf.* **1.** ölçülebilir, ölçüye gelir, ölçülmesi kabil. *The distance to the sun is ~.* **2.** sınırlı, ılımlı, ölçülü, **3. ~ness = measurability** : ölçülebilme, **4. measurably** : ölçülebilecek şekilde, ölçülü olarak. ***e.a.-1.*** *mensurable, determinable, 2. limited, moderate.*

measure[1], *is.* **1.** ölçme, ölçüm, mesaha, **2.** ölçü. **angular ~** : açı ölçüsü. **full ~** : tam ölçü. **liquid ~** : sıvı (oylum) ölçüsü. **short ~** : eksik

ölçü, **3.** ölçü alcti. **tape ~** : şerit metre, mezür, mezura, ölçü şeridi, **4.** ölçü birimi. *An hour is a ~ of time.* **5.** (bir) miktar (ölçüsü belli). *to drink a ~ of wine.* **6.** ölçü sistemi, **7.** ölçek, mikyas, ölçek (ölçü kabı). *a full ~ of wheat.* **8.** derece, mertebe. *He has not become rich in business, but he has had a certain ~ of success/some ~ of success.* **9.** (makul) had/miktar, itidal, ılımlılık. *Talkative beyond all ~.* **10.** sınır, hudut, limit. **to know no ~** : sınır tanımamak, aşırı gitmek, ifrata kaçmak, **11.** yasa, tüzük, nizam, kanun, karar. **a senate ~** : Senato kararı, **12.** *gen.* **~s** : önlem, tedbir. **hard/strong ~s** : zorlayıcı önlemler, sert/zecrî tedbirler. **to take ~s to avert suspicion** : şüphe uyandırmayacak önlemler almak. **take ~s to relieve suffering** : ağrı dindirici tedbirler almak, **13.** *şiir* vezin, ölçü, **14.** *müz.* ölçü, mezür, **15.** ağır dans. **tread a ~** *esk.* dans etmek, **16.** *jeol.* damar, tabaka, katman, **17. beyond ~** : son derece, hadden aşırı, ölçüsüz. **to be angry beyond ~** : son derece öfkelenmek, *argo* tepesi atmak, **18. for good ~** : fazla olarak, fazladan, ek olarak, ilâveten, ihtiyaten, **19. have/take one's ~ = get the ~ of s.o.** : birine değer biçmek, birinin karakter ve yeteneklerini değerlendirmek/sınamak. **I've got his ~** : Onu sınadım. **20. in a ~ = in some ~** : bir dereceye kadar, kısmen, **21. in a great/large ~** : geniş ölçüde, **22. made to ~** : ısmarlama (yapılmış) (elbise), **23. take ~s** : önlem/tedbir almak, hazırlıklı bulunmak. ***e.a.- 1. measurement, 2. size, dimensions, capacity, range, 5. amount, 9. moderation, temperance, 10. bounds, limit, 16. beds, strata, 17. greatly, exceedingly, 18. in addition, as an extra, 19. size up, 20. partly, to some degree.***

measure[2], *f.* **-ured, -uring 1.** ölçmek, mesaha etmek. *to ~ a distance/weight/time/volume. to ~ current/voltage/frequency/force/power.* **2.** *gen.* **~ off/out** : ölçerek ayırmak/kesmek/işaretlemek, belirli miktarda ölçmek. *He ~d off 5 meters of material. She ~d out flour, butter and sugar, and started to mix a cake.* **3.** değerlendirmek, değer biçmek, tahmin/takdir etmek, kıyaslamak, kıyas/mukayese etmek. *to ~ the importance of an issue. to ~ Goethe against Hugo.* **4.** ölçüsü ...olmak, **5.** ayarlamak, oranlamak, **6.** geçmek, **7.** ölçü(sünü) almak, **8.** ölçüsünde olmak, boyutları (uzunluğu, boyu, hacmi vb.) ... olmak, belirli bir ölçüde olmak, **9. ~ against** : (üstüne) ölçmek, ölçerek karşılaştırmak, (elbise) prova yapmak. *I ~d the coat against her and it was too long.* **10. ~ one's length** : (yere) uzanmak/düşmek, boylu boyuna yatmak/uzanmak, yere yıkılmak, **11. ~ one's strength (with s.o.)** : birisiyle boy ölçüşmek/mücadele etmek, **12. ~ swords (with s.o.)** : (a) (hasmı ile) boy ölçüşmek, (b) kılıçla/kılıç kılıca vuruşmak/dövüşmek, (c) mücadele etmek, savaşmak, **13. ~ one's wits (against s.o.)** : (birisi ile) zekâ yarışmasına girişmek, fikir mücadelesi yapmak, **14. ~ up (to)** : (a) belirli bir aşamaya/mertebeye/standarda) erişmek/ulaşmak. *The exhibition didn't ~ up to last year's.* (b) yetenekli/ehliyetli/kabiliyetli olmak, (bir işe) elverişli olmak/yaramak. *He didn't ~ up to the job.* ***e.a.- 3. evaluate, value, assess, appraise, judge, 5. adjust, proportion, 6. traverse.***

measured, *sf.* **1.** ölçülü, belirli, muayyen. *The car raced over a ~ mile.* **2.** ahenkli, mütenasip, ayarlanmış, **3.** düzenli, düzgün, muntazam, tekdüze, ağır. *The dignitaries advanced with ~ tread.* **4.** dikkatli, düşünceli, hesaplı, kontrollu. *~ terms. His reply was started in ~ phrases.* **5.** vezinli, ölçü, mevzun, **6. ~ly** : ölçülü/ahenkli/düzenli bir şekilde, **7. ~ness** : ölçülü/ahenkli/düzenli oluş. ***e.a.-1. ascertained, precise, exact, verified, 2. regulated, proportioned, 3. regular, uniform, steady, 4. deliberate, restrained, premeditated, intentional, calculated, 5. metrical. k.a.- 4. careless, hasty.***

measureless, *sf.* **1.** ölçüsüz, sınırsız, sonsuz, uçsuz bucaksız, hadsiz hesapsız. *the ~ universe.* **2. ~ly** : ölçüsüz/sınırsız/sonsuz bir şekilde, **3. ~ness** : ölçüsüzlük, sınırsızlık, sonsuzluk, uçsuz bucaksızlık. ***e.a.- 1. boundless, limitless, infinite, unlimited.***

measurement, *is.* **1.** ölç(ül)me, mesaha. *The ~ of length by a meter-stick is easy.* **2.** ölçü, boyut (uzunluk, boy, en, hacim vb.). *The ~s of the room are 6 by 5 meters.* **3.** ölçü sistemi/birimi. *liquid ~ .* **4. ~s** *k.d.* (kadınlarda) göğüs, bel ve kalça ölçüsü. *The starlet's ~s were 38-24-36.* **5. ~ ton** : *bk.:* **ton** (4). ***e.a.- 2. dimension, 4. measure.***

measurer, *is.* ölçmen.

measuring, *sf.&is.* **1.** ölçme, ölçü, **2.~ chain** : ölçü zinciri, **3. ~ cup = ~ glass** : ölçü kabı/bardağı, dereceli bardak, **4. ~ moth** : ölçmen güve, **5. ~ rod** : ölçü değneği/çubuğu, **6. ~worm** : ölçmen tırtıl : gövdesinin arka kısmını öne getirerek ölçer gibi yürüyen bir tırtıl. ***e.a.- 6. inchworm, looper, spanworm.***

meat, *is.* **1.** et. **~ packing** *ABD* toptan kasaplık, **2.** (genel anlamda) yiyecek (şey), yemek. **~ and drink** : yiyecek ve içecek. **Say grace before ~** : Yemekten önce dua etmek. **This is ~ and drink to them** : Bu onlar için bir nimettir. **One man's ~ is another man's poison** *a.s.* Birine yarar, ötekine zarar. **3.** (meyve, sebze vb.) etli kısım, yenen kısım, et. *The ~ of a peach/of a nut.* **4.** öz, esas, ruh, ana fikir. *The ~ of a book. There's not much ~ in this book. The ~ of an argument/of the story.* **5.** en büyük zevk, en çok sevilen uğraş/meşgale. *Something to do with electronics would be more his ~ than a job in commerce.* **6.** *esk.* günün başlıca yemeği, yemek, **7. ~ and potatoes** *ABD- argo* öz, esas, temel, en önemli/esaslı kısım, **8. ~-and-potatoes** : özlü, esaslı, önemli, esasa/temele ilişkin, **9. ~less** : etsiz, özsüz. ***e.a.- 1. flesh, 2. meal, food, 4. gist, crux, essence, main idea, substance, 6. dinner, main meal.***

meatal, *sf. anat.* (kemik içindeki) kanala/yola ait, kanal+, yol+.

meat ax, *is.* satır, kasap satırı. ***e.a.- cleaver.***

meat-ax, *sf. ABD- argo* **1.** ciddî, hayatî, çok önemli, köklü, kökten temelden, cezrî. **~ defense cuts** : Savunma bütçesinde önemli kısıntılar. **2.** büyük ölçüde kısıntıyı öngören, kesinti/kısıntı taraftarı. *a ~ approach to the budget.*

meatball, *is.* yuvarlak köfte.

meat by-product, *is.* sakatat, kesilen hayvanın etinden başka yenilen/işe yarayan kısmı.

meat-fly, *is.* et sineği.

meathead, *is. argo* mankafa, et kafa, taş kafa, aptal, budala, sersem. ***e.a.-blockhead, dunce, fool.***

meathooks, *is. argo* eller, yumruklar. ***e.a.- hands, fists.***

meatloaf, *is.* rulo köfte.

meatman, *is.* kasap. ***e.a.- butcher.***

meat pie, *is.* etli börek.

meat safe, *is.* tel dolap.

meat type, *is.* yağsız domuz eti.

meatus, *is., ç.* **meatuses/meatus** *anat.* (kemik içi) yol, kanal, delik (kulak/burun kemiklerindeki gibi).

meaty, *sf.* **meatier, meatiest 1.** etimsi, ete benzer, et gibi, etten yapılmış, **2.** etli, eti bol, dolgun, **3.** özlü, esaslı, (fikir bakımından) zengin, etkili, düşündürücü, anlamlı, kuvvetli. *The speech was very ~, it contained many valuable ideas.* **4. meatiness** : (a) etlilik, ete benzerlik, (b) özlülük, cevher, (fikirce) zenginlik. ***e.a.-3. pithy, significant.***

Mecca = Makkah = Mekka, *is.* **1.** Mekke, **2.** *k.h.* ülkükent : herkesin ziyaret ettiği/görmek istediği yer, **3.** *k.h.* bir dinin/öğretinin doğduğu yer, **4.** ülkü, gaye, amaç, **5. Meccan** : Mekke+, Mekkeli, Mekke'ye ait.

mech. = **1.** mechanical, **2.** mechanics, **3.** mechanism.

mechanic, *is.* **1.** usta, makine ustası, makinist, **2.** makine/motor/otomobil tamircisi.

mechanical, *sf.&is.* **1.** makine+, makineye ait. **~ failure** : makine arızası, **2.** makineli, makine gücü ile işleyen. *a ~ toy.* **3.** makine gücü ile, makinenin sağladığı. *~ propulsion/power/transport.* **4.** mekanik. *~, hydraulic or compressed air brakes.* **5.** mekanik (sürtünme, aşınma vb.). *~ erosion of rocks.* **6.** makine+ : makine ve alet yapımı/tasarımı vb. ile ilgili). *a ~ genius. ~ engineering.* **7.** makine ve alet ile çalışan, **8.** makine ve aletleri kullanma/anlama+. *~ ability.* **9.** makine ve aletle yapılmış, **10.** mihanikî, düşünmeden, el alışkanlığı+, alışkanlık+. *Her reading is very ~. He was asked the same question so many times that the answer became ~.* **11.** alışılmış, kendiliğinden, otomatik. *~ movements.* **12.** mekanik+, mekaniğe ait, mekanik konusuna giren, **13.** işleysel, fiziksel kuvvetlerle yönetilen, **14.** *fel.* maddesel/mekanik kuvvetlerin etkisiyle izah eden. *a ~ philosophy.* **15.** cansız, ruhsuz, maddesel, maddeci, maddî. *a lifeless and ~ speech.* **16.** *basım* baskı levhası : basılacak klişe ve kalıpların üzerine yapıştırıldığı karton, **17.** *esk.* işçi, ırgat, el işçisi, amele, **18. ~ advantage** : işleysel/mekanik verim, **19. ~ drawing** : teknik resim, **20. ~ engineer** : makine mühendisi. **~ engineering** : makine mühendisliği, **21. ~ equivalent**

of heat : ısının işleysel/mekanik eş değeri : ısı birimine tekabül eden iş/erke değeri. Örneğin 1 küçük kalorinin işleysel eş değeri 4.1858 jul' dür. **22. ~ally** : işleyle, işleysellikle, mihanikî olarak, **23. ~ity = ~ness** : işleysellik, mihanikîlik. ***e.a.-11.*** *habitual, routine, automatic,* ***15.*** *materialistic, unspiritual.*

mechanician, *is.* makinist, makineci, makine ustası.

mechanics, *is.* **1.** (tekil anlamda) işley bilimi, mekanik, mihanik, **2.** (çoğul anlamda) işleyiş, işley yapı, mekanizma, işleysel yapı, **3.** (çoğul anlamda) alışılmış/her günkü işler/yöntemler/ayrıntılar, **4.** fen, teknik, sanat, usul, yöntem. **the ~ of playing the piano** : piyano çalma sanatı. *the ~ of playwriting.*

mechanise/mechanisation, *Brit. bk.:* **mechanize/mechanization.**

mechanism, *is.* **1.** düzenek, mekanizma, devingen parçalardan oluşmuş ve bir arada karmaşık işleri yapan düzen, **2.** (bir maksadı gerçekleştiren/bir sonuca ulaştıran) yöntem/araç, **3.** işleysel uygulama, makine, **4.** işleysel yapı, bir makineyi oluşturan parçaların yapı ve dizilişi, **5.** işleme düzeni, işleysel düzen, bir şeyin devingen parçalarının tümü. *~ of a clock.* **6.** (a) işleyiş, (b) alışılmış yöntemler/usuller, **7.** sanat, teknik, bir sanatın mekanik icra tarzı, **8.** özdekçilik, maddecilik : evrende her şeyin devinen özdeklerden ürediği kuramı. *bk.:* **dynamism** (1), **vitalism** (1), **9.** *fel.* (a) işleycilik : bütün süreçlerin Newton mekaniği ile izah edilebileceği görüşü, (b) bütün biyolojik süreçlerin fizyo-kimyasal yöntemlerle açıklanabileceği görüşü, **10.** *psikol.* ruh düzeneği : ruhsal kuvvetlerin işlemesi ve karşılıklı etkisi, **11. ~ic** : işleysel, düzeneksel. ***e.a.-*** *7. technique,* ***8.*** *materialism.*

mechanist, *is.* **1.** işleyci, işleycilik kuramı yanlısı, **2.** *esk. bk.:* **mechanician, mechanic.**

mechanistic, *sf.* **1.** işleysel, düzeneksel, mekanik+, **2.** *fel.* işleyci, işleycilik kuramına dayanan, bu kurama ait, **3. ~ally** : işleysel/düzeneksel olarak.

mechanize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** makineleştirmek, **2.** otomatikleştirmek, kendi kendine işler hâle getirmek, **3.** makine ile yapmak/işle(t)mek/yönetmek, **4.** *As.* motorize etmek, motorlu taşıtlarla/tanklarla/zırhlı araçlarla donatmak. **~d forces** : zırhlı kuvvetler, **5. mechanization** : makineleştirme, **6. mechanizer** :makineleştiren.

mechanochemistry, *is.* işleysel kimya : kimyasal erkenin mekanik işe dönüşümünü inceleyen bilim. **mechanochemical** : işleysel kimya+.

mechanoreception, *is.* işleyalım.

mechanoreceptive, *sf.* işleyalımsal.

mechanoreceptor, *is.* işleyalmaç :(basınç, gerilme vb. gibi) mekanik dürtülere duyarlı sinir ucu.

mechanotherapy, *is.* işleysel sağaltım, mekanik yöntemlerle (masaj vb.) tedavi yöntemi. **mechanotherapist** : işleysel sağaltım uzmanı.

Mechlin lace, *is.* **1.** şerit dantel (önceleri Belçika'nın Mechlin şehrinde yapılırdı), **2.** (makine ile örülen) ince şerit dantel : elbise etek ve yakalarına dikilir. **Mechlin, malines** *d.d.*

med. = 1. medical, **2.** medicine, **3.** medieval, **4.** medium.

medal, *is.&f.* **-aled, -aling** *(Brit.:* **-alled, -alling) 1.** madalya, nişan. *gold-/silver/bronze- ~.* **2.** madalya/nişan vermek/takmak, **3. ~ed/~led** : madalyalı, **4. ~ of Honor** *ABD* şeref madalyası, savaş kahramanlarına ABD kongresinin verdiği en büyük şeref nişanı, **5. ~ of Freedom** : Hürriyet nişanı/madalyası, ABD'de çeşitli alanlarda başarı gösterenlere verilir, **6. ~ for Merit** *ABD* liyakat madalyası, **7. ~ play** : başarılı vuruşları hesaba katan golf oyunu.

medalist = medallist, *is.* **1.** madalyacı, madalya yapımcısı, **2.** madalyalı, madalya kazanan/alan kimse, **3.** *sp.* madalya kazanan.

medallion, *is.* **1.** madalyon, büyük madalya, **2.** *mim.* (a) dairesel kabartmalı süs, (b) (panel biçiminde) tezyinat, **3.** *ABD* taksi ehliyeti (çoğunlukla arabaya tutturulan küçük madenî bir disk şeklindedir), ehliyetli taksi şoförü.

meddle, *gs.f.* **-dled, -dling 1.** *gen.* **~ in sth** : karışmak, müdahale etmek, (kendini ilgilendirmeyen hususlarda) araya girmek, *argo* (başkasının işine) burnunu sokmak. **Don't ~ in my affairs** : Benim işlerime karışma. **Don't ~ in politics** : Politikaya karışma. **2.** *gen.* **~ with sth** : karıştırmak. **Who's been meddling with my papers** : Kâğıtlarımı kim karıştırdı? **3. meddler** : (herkesin işine) karışan, (her şeye) burnunu sokan kimse. ***e.a.-1&2.*** *interfere, tamper, intermeddle.*

meddlesome, *sf.* **1.** (her şeye) karışan/burnunu sokan, müdahaleci, **2. ~ly = meddlingly** : (her şeye) karışarak, müdahale ederek, **3. ~ness** : her şeye karışma, burnunu sokma, müdahale. ***e.a.- 1. intrusive, curious, interfering.***

Mede, *is.* Med, Medyalı. **a law of the ~s and Persians** : değişmez töre/gelenek/âdet.

medevac, *is.&f. ABD- As.* **1.** yaralı taşıma helikopteri : savaş alanında yaralananları hastaneye taşır, **2.** (yaralıları savaş alanından hastaneye) helikopterle taşımak.

Medex, *is., ç.* **Medex** *ABD* sıhhiye çavuşu : rutin işlerde doktora yardım eden eğitilmiş asker.

medfly, *is. bk.:* **Mediterranean fruit fly.**

medi- = medio-, *ön ek* "orta, ara". *ör.: mediate, medieval, mediocre.*

media[1], *is.* **1. medium**'un çoğulu : araçlar, vasıtalar, **2. the ~ = mass ~** : toplu haber araçları (gazete, radyo, TV), **3. ~ event** : topluma duyurulmak istenen olay.

media[2], *is., ç.* **-diae 1.** *anat.* (damarlarda) orta cidar, **2.** (Yunancada) yarı sesli harf.

Media, *is.* Medya, Medler ülkesi, KB İranın eski adı.

mediacy, *is.* **1.** aracılık, ara buluculuk, **2.** ara bulma, aracılık yapma. ***e.a.- 2. mediation.***

mediad, *zf.* (bir cismin/şeyin) ortasına/orta düzlemine/simetri eksenine doğru/yönelik.

mediaeval, *sf. bk.:* **medieval.**

medial, *sf.&is.* **1.** orta, orta(sın)da, vasat, **2.** ortalama, vasatî, **3.** *s.bl.* kelimenin başında/sonunda değil ortasında bulunan, ortadaki: *man* kelimesindeki *a* gibi, **4. ~ly** : ortalama olarak, ortada bulunan. ***e.a.- 1. median, intermediate, 2. mean, average.***

median, *sf.&is.* **1.** orta+, orta(sın)da bulunan, bir şeyi/hayvanı sol ve sağ diye iki eşit kısma ayıran. **~ nerve** : kol orta siniri, **2.** ortaya/orta düzleme ait, **3.** *mat. ist.* ortanca : (a) eleman sayısı tek olan bir dizide ortada bulunan sayı. *5 is the ~ of 1, 3, 5, 7, 9.* (b) eleman sayısı çift olan dizide ortadaki iki sayının ortalaması, **4.** *geom.* (a) üçgende: kenar ortay, (b) yamukta: kıyı ortayı, ortanca : paralel olmayan kenarların ortalarını birleştiren çizgi, **5.** (kara yollarında) **~ strip** *d.d.* orta çizgi : gidiş geliş trafiğini ayıran çizgi veya şerit, **6. ~ly** : ortada/ortalama olarak.

Median, *sf.&is.* Med+, Medya+, Medyalı, Medlere/Medya'ya/dillerine ait.

ınediant, *is.* gamın üçüncü notası.

mediastinum, *is., ç.* **-astina** *anat.* **1.** ara bölme : vücuttaki iki boşluğu ayıran bölme/perde/zar, **2.** bölek, sağ ve sol göğüs boşluğunu ayıran bölme, **3. mediastinal** : ara bölmesel, bölek+.

mediate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** ara bulmak, aracılık yapmak, araya girmek, tavassut etmek, vasıta olmak. *The government ~d between the workers and the employers.* **2.** barıştırmak, uzlaştırmak, uyuşturmak, bağdaştırmak. *~ between two warring countries. The lawyer tried to ~ between the company and the union.* **3.** arada bulunmak, mutavassıt olmak, **4.** dolaylı, araçlı, vasıtalı, ara yerde bulunan, mutavassıt. **5. ~ly** : dolaylı olarak, aracılıkla, **6. ~ness** : aracılık, dolaylılık. ***e.a.- 1&2. arbitrate.***

mediation, *is.* ara bulma, ara buluculuk, aracılık, barıştırma, uzlaştırma, tavassut (etme), şefaat. **The dispute was settled by ~** : Uyuşmazlık ara bulucu ile yatıştırıldı. ***e.a.- arbitration, reconciliation, conciliation, pacification, peacemaking, compromise.***

mediative, *sf.* ara bulucu, uzlaştırıcı, yatıştırıcı, barıştırıcı ***e.a.- mediatory, mediating.***

mediatize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** bağlamak, katmak, ilhak etmek, unvan ve bazı yetkilerini saklı tutarak bir devleti öbürüne eklemek. **2. mediatization** : ilhak (etme), bağlama, katma. ***e.a.- 1. annex.***

mediator, *is.* **1.** ara bulucu, aracı, uzlaştırıcı, barıştırıcı, şefaatçi, mutavassıt (kimse), **2. ~ial** *bk.:* **mediatory, 3. ~ially** : ara buluculukla, uzlaştırarak, barıştırarak.

mediatory, *sf.* **1.** ara bulucu, uzlaştırıcı, barıştırıcı, yatıştırıcı, **2.** ara bulmaya/uzlaştırmaya yarayan, ara bulmaya vb. yönelik. ***e.a.- mediatorial.***

mediatress = mediatrice, *is.* (kadın) ara bulucu, uzlaştırıcı. **mediatrix** *d.d.*

mediatrix, *is., ç.* **-atrices/-atrixes** *bk.:* **mediatress.**

medic, *is.* **1.** *argo* (a) doktor, (b) tıp öğrencisi, (c) sıhhiye çavuşu, **2.** *bot.* kaba yonca *(Medicago).*

medicable, *sf.* **1.** iyileştirilebilir, (ilâçla) sağaltılabilir, tedavi edilebilir, tedavisi mümkün, çaresi var, **2. medicably** : iyileştirilebilecek/sağaltılabilecek şekilde. ***e.a.- 1. curable.***

Medicaid, *is. ABD* sağlık sigortası, hükûmetin sağladığı sağlık yardımı. *bk.:* **Medicare.**

medical, *sf.&is.* **1.** tıbbî, tıp+, sağlık+, hekimliğe ait. **a ~ examination** : tıbbî muayene, sağlık muayenesi. **~ advice** : sağlık öğüdü. **~ board** : sağlık kurulu. **~ botany** : tıbbî botanik, tıbbî bitkiler bilimi. **~ knowledge** : sağlık bilgisi, tıbbî bilgi. **~ officer of health** : sağlık memuru **~ man = ~ practitioner** : doktor, tabip. **~ school/student** : tıp fakültesi/öğrencisi, **2.** ilâçla yapılan (ameliyatla değil). **~ treatment** : ilâçla tedavi, **3.** *az kul.* tedavi. **~ properties** : tedavi özelliği, **The hospital has a ~ ward and a surgical ward** : Hastahanede bir tedavi kliniği ve bir ameliyathane var. **4.** *k.d.* tıbbî muayene, sağlık muayenesi. ***e.a.- 3. therapeutic, curative, medicinal, 4. medical examination.***

medical examiner, *is.* **1.** adlî tabip, **2.** sigorta doktoru, hayat sigortası satın alanları muayene eden doktor.

medical jurisprudence, *is.* adlî tıp. ***e.a.- forensic medicine, legal medicine.***

medically, *zf.* tıbbî olarak, tıp yönünden/bakımından, tıp gözü ile, tıbben, tıbbî maksatlarla/yöntemlerle.

medicament, *is.* **1.** ilâç, em, **2. ~al = ~ary = ~ous** : ilâç+, ilâçlı, ilâçla ilgili, ilâçtan ileri gelen. ***e.a.- 1. medicine, remedy.***

Medicare, *is. (ABD ve Kanada'da)* Devlet sağlık sigortası, ABD'de 65 yaşından büyük olanlara uygulanan sağlık yardımı.

medicate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** (ilâçla) tedavi etmek, sağaltmak, iyileştirmek, iyi etmek, **2.** ilâçlamak, emlemek, ilâç vermek/sürmek.

medication, *is.* **1.** (ilâçla) tedavi, sağaltma, iyileştirme, iyi etme, **2.** ilâçlama, emleme, ilâç verme/sürme/kullanma, **3.** ilâç, em. ***e.a.- 3. medicament.***

medicinal, *sf.* **1.** tedavi edici, sağaltıcı, iyileştirici, iyi edici, **2.** ilâç/tedavi niteliğinde, **3.** sağlıklı, sıhhî, sağlığa yarayışlı, **4. ~ly** : ilâçla, ilâç vererek.

medicine, *is.&gl.f.* **-cined, -cining 1.** ilâç, deva. **patent ~** : hazır ilâç, **2.** tıp, hekimlik, tababet (ilmi). **preventive ~** : koruyucu hekimlik, **3.** ilâçla tedavi (sanatı), **4.** tababet, doktorluk, hekimlik, tıp mesleği, **5.** ilkel insanlarca tedavi için kullanılan herhangi madde/sihir/ayin vb. **6. give s.o. a taste (or dose) of his own ~** : bir kimseye yaptığı kötülüğün cezasını çektirmek, başkalarına reva gördüğü fena muameleyi aynen sahibine uygulamak, kötülüğe aynıyla mukabele etmek, misilleme/mukabeleibilmisil yapmak. *Let's give him a taste of his own ~.* **7. take one's ~** : ettiğini bulmak, yaptığı kötülüğün cezasını/ecrini/acısını çekmek, kazdığı kuyuya düşmek, *argo* hapı yutmak, **8.** *esk.* büyü, afsun, büyü için kullanılan ilâç vb. **9.** hekimlik yapmak, **10. ~ ball** : sağlık topu, sporda kullanılan meşin kaplı büyük ve ağır top, **11. ~ chest** : ilâç/ecza dolabı, **12. ~ dropper** : damlalık, **13. ~ lodge** : (a) tedavi evi/kulübesi, K Amerika kızılderililerinin tedavi maksadıyla ayin/sihir yaptıkları yer, (b) K Amerika *Algonquin* kızılderilileri arasında en önemli dinî toplum, **14. ~ man** (a) (Amerika kızılderililerinde) büyücü hekim, doğaüstü kuvvete sahip olduğuna inanılan adam, (b) (1900'den önce) hazır/müstahzar ilâç satıcısı, **15. ~ show** : tıp gösterisi : hazır ilâçları veye kocakarı ilâçlarını halka tanıtıp satmak için yapılan eğlentili toplantı.

medico, *is., ç.* **-cos** *argo* doktor, hekim.

medico-, *ön ek* **1.** "tıp, hekimlik, tıbbî". *ör.: medicopsychology,* **2.** "tıbbî ve...". *ör.: medicolegal.*

medicolegal, *sf.* tıbbî ve adlî, tıp ve adalete ait.

medieval, *sf.&is.* **1.** Orta Çağ+, Orta Çağa ait, Orta Çağ tarzında/üslûbunda, **2.** *k.d.* eski, modası geçmiş, **3.** Orta Çağ insanı, **4. ~ Latin** : Orta Çağ Lâtincesi, **5. ~ly** : Orta Çağ tarzında/üslûbunda, Orta Çağa özgü bir şekilde. **mediaeval** *ş.d.y.*

medievalism, *is.* **1.** Orta Çağ âdetleri/inançları/davranışları, **2.** Orta Çağcılık : Orta Çağ âdetlerine/kurumlarına/davranışlarına bağlılık, **3.** Orta Çağdan kalma âdet/fikir/tutum vb. **mediaevalism** *ş.d.y.*

medievalist, *is.* **1.** Orta Çağcı : Orta Çağ tarihi/edebiyatı/felsefesi uzmanı, **2.** Orta Çağ hayranı : Orta Çağ sanat/kültür/âdet ve davranışlarına vb. bağlı kimse, **3. ~ic** : Orta Çağcı+. **mediaevalist** *ş.d.y.*

Medina, *is.* Medine.

mediocre, *sf.* orta, vasat, bayağı, alelâde, ne iyi ne kötü, ehven, basit. *The student tried hard, but his work is ~. He seems content with a ~ job.* ***e.a.-*** *average, commonplace, ordinary.* ***k.a.-****extraordinary, distinctive, superior, excellent, superb, distinguished, unique.*

mediocrity, *is.* **1.**bayağılık, alelâdelik, ehvenlik, basitlik. *The old poet decried the ~ of today's writing.* **2.** basit/adî/bayağı kimse, **3.** ortalama yetenek, vasat kabiliyet, alelâde iş/icraat.

meditate, *f.* **-tated, -tating 1.** (derin derin) düşünmek, (derin) düşünceye dalmak, tefekkür etmek, murakabeye varmak. *Modern men don't set aside enough time to ~. He sat there meditating upon his misfortunes.* **2.** tasarlamak, (zihninde) kurmak, plânlamak, niyetlenmek, niyet etmek. *to ~ revenge/mischief. They are meditating a change in the office arrangements.* **3. meditatingly** : derin derin düşünerek, düşünüp taşınarak, önceden tasarlayarak/plânlayarak, **4. meditator** : derin düşünen/düşünceye dalan, mütefekkir. ***e.a.-*** *1. think, muse, reflect, ruminate, cogitate, deliberate, ponder, 2. intend, contemplate, plan, devise, concoct, consider, aim at.* ***k.a.-*** *act, do.*

meditation, *is.* **1.** (derin derin) düşünme, (derin) düşünceye/tefekküre dalma, murakabeye varma, **2.** tasarlama, (zihninde) kurma, plânlama, **3.** düşünce, tefekkür, murakabe. ***e.a.-*** *3. thought, reflection, contemplation.*

meditative, *sf.* **1.** düşünceli, dalgın, düşüncelere dalmış, mütefekkir, derin derin düşünen, **2. ~ly** : düşünceli düşünceli, dalgın/düşünceli bir şekilde, derin derin düşünerek, **3. ~ness** : düşüncelilik, dalgınlık, düşüncelere/tefekküre dalma. ***e.a.-****1. contemplative, thoughtful, pensive.*

Mediterranean, *sf.&is.* **1. ~ Sea** *d.d.* Akdeniz, **2.** Akdenizli, Akdeniz halkından kimse, **3.** Akdeniz+, Akdeniz'e özgü, **4.** Akdeniz bölgesi halkına özgü, **5. ~ black-headed gull** *zool.* kara başlı martı *(Larus melanocephalus),* **6. ~ fever** *patol.* Akdeniz humması, **7. ~ flour moth** *zool.* un güvesi *(Anagasta kuehniella).* Larvası buğdaydan yapılmış yiyecekleri yok eden gri, siyah güve, **8. ~ fruit fly** *zool.* meyve sineği *(Ceratitis capitata)* : siyah, beyaz benekli, iki kanatlı, larvası olgun meyveleri mahveden bir tür sinek, **9. ~ gecko** *zool.* yassı parmaklı geko *(Hemidactylus turcicus),* **10. ~ race** : Akdeniz ırkı, **11. ~ scad** *:zool.* karagöz, istavrit balığı *(Trachurus mediterraneus),* **12. ~ great shearwater** *zool.* sarı gagalı yelkovan *(Puffinus kuhli)* : fırtına kuşugillerden tüyleri beyaz, kahverengi, kül rengi bir kuş).

medium, *sf.&is., ç.* **-dia/-diums 1.** orta, ortalama hâl/durum. **happy ~** : tam karar, ne çok ne az, ne ifrat ne tefrit. **2.** orta/vasat (derecede olan şey), **3.** ortam, çevre, **4.** (canlılar için) yaşama ortamı, **5.** araç, vasıta, çare, yol. *a communication ~.* **News ~** : gazete. **through the ~ of** : vasıtasıyla, yoluyla, aracılığı ile, **7.** *biy.* örneklerin saklandığı/sergilendiği madde, **8.** *bkt.* **culture ~** *d.d.* mikrop üretimine elverişli madde, **9.** (a) (resim) boyaya katılan sıvı, (b) ressamın çalıştığı malzeme veya çalışma tekniği, **10.** aracı, medyum : başka bir şahsiyetin veya doğaüstü varlığın şahsında belirdiği kimse, **11.** ortalama, vasatî, ortanca, orta, vasat. ***e.a.-*** *1&11. mean,* ***5.*** *environment,* ***11.*** *average, middling, mediocre.*

medium artillery, *is. ABD- As.* orta çaplı top : çapı 105-155 mm olan top ve hovitzerler. *bk.:* **heavy artillery, light artillery.**

medium bomber, *is.* orta menzilli bombardıman uçağı : orta yükseklikte uçan, 100,000 -250,000 lb. ağırlıkta bomba taşıyan oldukça büyük savaş uçağı. *bk.:* **heavy bomber, light bomber.**

medium frequency, *is. rad.* orta frekans : 300-3,000 kHz arasındaki frekans. *kıs.:* **MF, mf.**

mediumistic, *sf.* (ruh çağırmada) medyuma/aracıya ait, aracı/medyum niteliği taşıyan.

medium of exchange, *is.* değiş tokuş aracı : mal ve hizmetlerin değiş tokuşunda değer birimi kabul edilen herhangi bir nesne.

medium-scale integration, *is.* orta çapta tümleşme. *kıs.:* **MSI.**

medium wave, *is. rad.* orta dalga (100-1000 m).

medius, *is., ç.* **-dii** *anat.* orta parmak.

medlar, *is.* **1.** *bot.* muşmula, döngel, beşbıyık *(Mespilus germanica),* (ağacı, meyvesi), **2.** muşmula türünden birkaç ağaç, **3. Japanese ~** : yenidünya, malta eriği *(Eribotrya Japonica)* (ağacı ve meyvesi).

medley, *sf.&is., ç.* **-leys 1.** *müz.* potpuri, curcuna, çeşitli parçalardan oluşan karışık müzik. *The band played a ~ of march tunes.* **2.** çeşitli, karışık, karmakarışık (şey), keşmekeş. *a ~ of different ideas.* **3. make a ~** : karıştırmak, karmakarışık yapmak, curcunaya çevirmek, **4. ~ race** : serbest yüzme yarışı : her yüzücünün istediği tarzda yüzdüğü yüzme yarışı, **5. ~ relay** : serbest bayrak yarışı : her koşucunun değişik mesafe koştuğu yarış. ***e.a.-1.*** *potpourri, miscellany, olio, mixture, 2. jumble, gallimaufry, farrago, hodgepodge, mishmash, hash, mess.*

medulla, *is., ç.* **-dullas, -dullae 1.** *anat.* (a) ilik, (b) bir organın ortasındaki yumuşak, ilik gibi madde (böbreklerin adrenal bezi gibi), (c) *bk.:* **medulla oblongata**, **2.** *bot.* öz. ***e.a.- 1.*** *(a) marrow, 2. pith.*

medulla oblongata, *is., ç.* **medulla oblongatas, meduldullae oblongatae** *anat.* soğanilik, bulbus, beynin en alt ve arka kısmı (omur iliğe bitişik kısım).

medulla spinalis, *is. anat.* omur ilik.

medullary, *sf.* **1.** iliğimsi, ilikli, özlü, **2. ~ ray** *bot.* (a) öz ışını : dışarı doğru büyüyen bitkilerde kabukla öz arasındaki tabakalardan her biri, (b) damar ışını, **3. ~ sheath** : (a) *bot.* öz kını : bitki gövdesinde özü çevreleyen ağaç doku kılıflardan en içteki, (b) *anat. bk.:* **myelin sheath**. ***e.a.- 2.*** *(b) vascular ray.*

medullated, *sf.* ilikli, özlü.

medusa, *is., ç.* **-sas, -sae** *zool.* **1.** denizanası, medüz, **2. medusan** : denizanası+, medüz+, **3. medusoid** : denizanasına benzer. ***e.a.- 1.*** *jellyfish*

meed, *is. esk.* **1.** ödül, mükâfat, hak, **2.** rüşvet, hediye. ***e.a.- 1.*** *reward, recompense, 2. bribe, gift, present.*

meek, *sf.* **1.** (a) uysal, sakin. **as ~ as a lamb** : kuzu gibi, uysal. *The boss constantly mistreated his ~ assistant.* (b) mütevazi. **~-spirited** : alçak gönüllü, **2.** yumuşak başlı, sabırlı, mülâyim, halim selim, **3.** *esk.* nazik, kibar, **4. ~ly** : uysalca, alçak gönüllülükle, tevazu ile, **5. ~ness** : uysallık, sakinlik, tevazu, alçak gönüllülük, mülâyimlik. ***e.a.-1&2.*** *patient, mild, submissive, compliant, docile, yielding, tractable, modest, humble, 3. gentle, kind, compassionate.* ***k.a.- 1&2.*** *domineering, bossy, bold, overbearing, presumptuous, k.d. spunky, rebellious, insubordinate, arrogant, unyielding, pretentious, immodest.*

meerschaum, *is.* **1.** lüle taşı, Eskişehir taşı, **2.** lüle taşı(ndan) pipo.

meet[1], *f.* **met, meeting 1.** rastlamak, rast gelmek, tesadüf etmek. *He met her by chance.* **2.** tanışmak. **Pleased to ~ you** : Müşerref oldum/tanıştığımıza memnun oldum. *Come to the party and ~ some interesting people. I met her last year, but I don't remember her name.* **3.** buluşmak, bulmak. *When shall we ~ again? Let's ~ for dinner.* **4.** karşılamak, istikbal etmek. **~ a train** : bir treni karşılamak, **5.** (göze) çarpmak. *A peculiar sight met my eyes.* **6.** karşılaşmak, yüz yüze/karşı karşıya gelmek. **Their cars met on the narrow road** : Arabaları dar yolda karşılaştı. *I met him in the street.* **7.** kavuşmak, birleşmek, bitişmek, bir araya gelmek. *Their lips met (in a kiss). After a long separation I finally met my sweetheart last summer.* **8.** çatışmak, çekişmek, çarpışmak, muhalif/rakip olarak karşılaşmak, **9.** zıt gitmek, muhalefet etmek, karşı gelmek, **10.** başa çıkmak, hakkından gelmek, mukabele etmek, icabına bakmak, uğraşmak, meşgul olmak. **He ~s the accusations with scorn** : Suçlamaları istihza ile karşılar. **11.** (ihtiyacı/talebi vb.) karşılamak/tatmin etmek, (ihtiyaca) yetmek. *Does this ~ your need?* **12.** (arzulara/koşullara vb.) uymak, uygun gelmek, (koşulları) yerine getirmek/sağlamak. *to ~ the requirements for a diploma.* **13.** başına gelmek, uğramak, karşılaşmak, maruz kalmak, duçar olmak. *I met a lot of difficulties in the work.* **14.** mukabele etmek, karşılık vermek, cevap vermek. *He met her glance with a smile. Angry cries met his speech.* **15.** toplanmak, içtima etmek. *The Parliament will ~ next month.* **16.** görüşmek, **17.** (doğru/düzlem vb.) kesişmek, birbirini kesmek, **18.** (senet, borç vb.) ödemek. **to ~ bills** : faturaları ödemek, **19.** (fikren) anlaşmak/uyuşmak, aynı fikirde olmak, mutabık olmak, mutabakat sağlamak, **20.** (düşman olarak) karşılaşmak, çarpışmak, savaşa tutuşmak, **21. ~ halfway** : (a) kısmen anlaşmak, (b) karşıdakinin ne yapacağını tahmin ederek ona göre davranmak, **22. ~ the case** : isteğe uygun olmak, koşulları sağlamak, talebi karşılamak. *I'm afraid your proposal*

hardly ~s the case. **23. ~ the eye/ear** : göze çarpmak, kulağına gelmek, **24. ~ s.o.'s eyes** : birinin yüzüne/gözlerine bakmak, bakmaya cesaret etmek. **She was afraid to ~ my eyes** : Yüzüme bakmaktan çekiniyordu. **25. ~ (up) with** : (a) rastlamak, karşılaşmak, rastgelmek, tesadüf etmek. **~ with obstacles** : engellerle karşılaşmak. (b) duçar olmak, maruz kalmak, başına gelmek, uğramak. **~ with an accident** : kazaya uğramak, **23. well met** *esk. bk.:* **welcome, 24. make ends ~** : (parasını) idareli harcamak, geçinebilmek, ayağını yorganına göre uzatmak, **25. there's more in it than meets the eye** : işin altında iş var; daha bilinmeyen gerçekler/sebepler var. ***e.a.-1. encounter, come across, run into, 3. join, 6. face, 8. confront, contend, 9. oppose, 10. cope, deal, handle, 11. satisfy, fulfill, 12. conform, 13. experience, encounter, 14. counter, 15. assemble, convene, gather, 17. interest, cross, join, 18. pay, settle, 25. (a) encounter, come across, (b) experience, undergo, receive.***

meet[2], *is.* **1.** toplantı, topluluk, **2.** toplanma, av için köpeklerin, yüzme/yarış vb. için yarışmacıların toplanması, **3.** toplanma yeri.

meet[3], *sf.* uygun, münasip, yakışır, elverişli, muvafık, lâyık. ***e.a.- suitable, fitting, proper, apt, appropriate***

meeter, *is.* karşılaşan, rastlayan, toplanan, toplantıya katılan kimse.

meeting, *is.* **1.** toplanma, miting, **2.** toplantı, içtima, oturum, celse. **general ~** : genel kurul toplantısı, **3.** topluluk, toplum, cemaat, **4.** (düşmanca) karşılaşma, vuruşma, çatışma, düello, **5.** ibadet için toplanma, **6.** birleşme, bitişme, kavuşma, kesişme noktası, kavşak, **7. ~ house** *d.d.* (özellikle Protestanların) ibadet evi, kilise, toplanıp ibadet edilen yer, **8. ~ place** : (a) toplantı yeri, (b) uğrak, (c) randevu. ***e.a.-2. assembly, 4. duel, 6. junction, intersection, union.***

meetly, *zf.* uygun/münasip şekilde, elverişlice.

meetness, *is.* uygunluk, münasiplik, elverişlilik.

mega- = meg-, *ön ek* **1.** "milyon, mega-". *ör.: megahertz,* **2.** "büyük, kocaman, muazzam". *ör.: megalith.*

megabit, *is. bil.* **1.** 1024 kilobit veya 1,048,576 bit (ikil), **2.** megabit, 10^6 ikil.

megabyte, *is. bil.* **1.** 1024 kilobayt veya 1,048,576 bayt (çoklu), **2.** megabayt, 10^6 çoklu.

megacephalic = megacepkalous, *sf.* büyük kafalı. ***e.a.-large-headed, megalocephalic, megalocephalous.***

megacephaly, *is.* büyük kafalılık.

megacurie, *is.* mega-küri, 10^6 curie. *kıs.:* **MCi, Mc.**

megacycle = megahertz, *is. elekt.* megahertz, 10^6 hertz. *kıs.:* **MHz.**

megadeath, *is.* (nükleer savaşta) milyonların ölümü.

megagamete, *is. bk.:* **macrogamete.**

megalith, *is. ark.* (tarih öncesi çağlardan kalma) ulu taş, büyük taş anıt. **~ic** : ulu taş+.

megalo- = megal-, *ön ek* "büyük, koca, iri, dev, aşırı". *ör.: megalomania.*

megaloblast, *is.* iri alyuvar, dev alyuvar (kansızlık hâllerinde kanda görülür).

megalocephalia = megalocephaly, *is.* koca kafa(lılık).

megalocephalic = megalocephalous, *sf. bk.:* **megacephalic.**

megalomania, *is.* **1.** *psikol.* büyüklük taşkınlığı, büyüklük kuruntusu, megalomani, **2.** büyük işler yapma takınağı/fikrisabiti, **3. megalomanic(al) = megalomaniac** : büyüklük taşkını.

megalopolis = megapolis, *is.* **1.** dev kent, çok büyük şehir (Tokyo gibi), **2.** karma kent : birçok şehrin birleşmesinden oluşan geniş yerleşme alanı.

megalopolitan, *is.* **1.** dev kent, karma kent+, **2.** dev kentli, karma kentli, **3. ~ism** : dev kentlik, dev kentlere özgü nitelik.

megaloptera, *is.* iri kanatlılar. **megalopteran** : iri kanatlı böcek. **megalopterous** : iri kanatlı.

megalosaur, *is.* **1.** dev dinozor : Jura çağında yaşamış çok iri etçil dinozor. **~ian** : dev dinozora ait.

megaphone, *is.* **1.** ses büyüteç, megafon, **2. megaphonic** : ses büyüteçli, gür, **3. megaphonically** : ses büyüteçle, gür bir şekilde.

megapod, *sf.* dev ayaklı, iri ayaklı.

megapode, *is. zool.* dev ayaklı kuş : tavukgillerden Avustralya'da bulunan iri ayaklı bir kuş. Yumurtasını toprağa gömerek civciv çıkarır.

megascopic, *sf.* **1.** çıplak gözle görülebilen, **2.** çıplak gözle yapılan gözlemlere dayanan/gözlemlerle ilgili, **3. ~ally** : çıplak gözle. ***e.a.-1.*** *macroscopic.*

megasporangium, *is., ç.* **-gia** *bot.* iri tohum kabı, çok iri tohumlar üreten tohum kabı (sporangium).

megaspore, *is. bot.* **1.** iri spor, dev spor, **2.** çiçekli bitkilerde embriyo kılıfı, **3. megasporic** : iri sporlu, dev sporlu, **4. megasporogenesis** : dev spor oluşumu/gelişimi.

megasporophyll, *is. bot.* dev spor üreten (sporofil).

megass(e), *is. bk.:* **bagasse.**

megastructure, *is.* dev yapı : içinde mağazalar, tiyatro, sinema ve spor salonları vb. bulunan gökdelenlerden oluşan yapı.

megathere = megatherium, *is.* dev ayı : K Amerika'da *Pleistiocene* çağda yaşamış boyu 6 m'yi bulan ayıya benzer çok iri hayvan.

megaton, *is.* **1.** bir milyon ton, **2.** megaton : bir milyon ton dinamitinkine denk atom/hidrojen bombası patlama kuvveti. *kıs:* **MT.**

megavolt, *is. elekt.* megavolt, 10^6volt. *kıs.:* **MV, Mv.**

megavolt-ampere, *is. elekt.* megavolt amper, 10^6 VA. Kıs.: **MVA, Mva.**

megawatt, *is. elekt.* megavat, 10^6 vat. *kıs.:* MW, Mw

megawatt-hour, *is. elekt.* megavat saat, 10^6 vat saat. *kıs.:* **MWh, Mwhr.**

megillah, *is.*, **1.** *argo ç.* **-gillahs** : uzun izahat/açıklama, **2.** *ç.* **-gilloth** : Tevrat'ın birçok bölümünü içeren tomar.

megohm, *is. elekt.* megom, 10^6 om (direnç birimi).

megrim, *is.* **1. ~s** : bunalım, yeis, gam, keder, üzüntü, kasvet, can sıkıntısı, **2.** *esk.* kapris, (gelip geçici) heves/arzu/merak, esinti, **3.** *esk.* (a) baş ağrısı, (b) baş dönmesi. ***e.a.-1.*** *low spirits, blues, 2. whim, caprice, fancy, 3. (a) migraine, (b) dizziness.*

meinie = meiny, *is., ç.* **meinies** *esk.* **1.** *İsk.* kalabalık, çokluk, izdiham, **2.** (a) maiyet, (b) ev halkı. ***e.a.-1.*** *crowd, multitude, 2. (a) retinue, (b) household.*

meiosis, *is.* **1.** *biy.* yarılanım, yarılanımlı çoğalma, indirgeme bölünmesi : ana gözede bulunan diployid kromozom sayısını yarı yarıya kapsayan gözelerin meydana gelmesi ile sonuçlanan göze bölünmesi, **2.** *söz.s. bk.:* **litotes**, **3. meiotic** : yarılanımlı.

Mekka, *is.* Mekke. **Mecca** *ş.d.y.*

melamine, *is.* **1.** *kim.* melamin : C3N3 (NH2)3. Organik sentezlerde ve reçine yapımında kullanılan katı cisim, **2. ~ resin** : melamin reçinesi : melamin ile formaldehitin birleşmesinden oluşan plâstik madde : mutfak eşyası yapmakta, kâğıt ve dokuma sanayiinde vb. kullanılır.

melancholia, *is. psikol.* **1.** kara sevda, melankoli, **2. ~c** : *bk.:* = **melancholic.**

melancholic, *sf.* **1.** kara sevdalı, melânkolik, **2. ~ally** : kara sevdalı gibi, melânkolik bir şekilde.

melancholy, *sf.&is., ç.* **-cholies** **1.** kara sevda, melânkoli, **2.** kasvet, can sıkıntısı, yeis, üzüntü. *Rainy days give me a feeling of ~.* **3.** dalgınlık, derin düşüncelere dalma, **4.** *esk.* (öd, safra, (b) safravîlik, safra fazlalığı, **5.** kasvetli, üzgün, kederli, meyus, melânkolik, kara sevdalı, canı sıkılmış. *a ~ mood. Hamlet was a ~ man.* **6.** kasvet verici, üzücü, hazin, yeis/keder verici. *What a ~ day! a ~ scene.* **7.** dalgın, düşünceli, derin derin düşünen, düşüncelere dalmış, **8.** elemli, elem/keder/hüzün dolu. *a~ smile.* ***e.a.- 1.&2.*** *sadness, despondency, depression, 3. pensiveness, thoughtfulness, 5. depressed, despondent, sad, gloomy, blue, dispirited, downcast, glum, mournful, dejected, 6. depressing, dismal, 7. pensive, thougthtful, 8. lamentable, deplorable.* ***k.a.- 1&2.*** *exhilaration, joy, delight, cheer, happiness, gladness, 5. happy, exhilarated, joyful, joyous, cheerful, gay, merry, sprightly, 6. exhilarating, joyous, delightful, cheerful, happy.*

mélange, *is., ç.* **-langes** *Fr.* karışım, mahlût, karışık şey. ***e.a.-*** *mixture, medley.*

melanic, *sf. bk.:* **melanotic.**

melanin, *is. biy.- kim.* karaboya, deri ve saçlara koyu renk veren boya.

melanism, *is.* **1.** karalık, koyu esmerlik, koyu renklilik, cilt/saç/göz/tüy vb. de fazla miktarda koyu renkli madde bulunması, **2. melanistic**: kara, koyu esmer.

melano- =melan-, *ön ek* "kara, siyah". *ör.: melanoma.*

melanochroi, *is. ç.* siyah saçlı beyaz insanlar.

melanochroic = melanochroid, *sf.* siyah saçlı ve beyaz tenli.

melanoid, *sf.* koyu esmer, karayağız.

melanoma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* kara ur, kara tümör (özellikle deride, gözde vb.).

melanophore, *is.* karagöze : (balıklarda, sürüngenlerde vb.) koyu renkli boya içeren göze.

melanosis, *is. patol.* karalık, koyu esmerlik, dokularda kara madde fazlalığı. **melanosity** : karalık, koyu esmerlik, kara yağızlık.

melanotic = melanous, *sf.* kara, koyu esmer, kara yağız.

melaphyre, *is. esk.* kara kaya : koyu renkli bilûrlu volkanik kaya.

melatonin, *is.* akçıl hormon : C13H16 N2O2 : omurgalılarda epifiz bezinin çıkardığı cildi ağartan hormon.

Melba sauce, *is.* Melba sosu : tatlıların üstüne konulan ahududu şurubu.

Melba toast, *is.* gevrek, ince peksimet.

meld, *is.&f.* **1.** (iskambilde) eldeki kâğıtları göstererek kazanılan sayıyı ilân etme(k), **2.** kazandıran kâğıt kombinezonu/el, **3.** karış(tır)mak, birbirine kat(ıl)mak, birleş(tir)mek.

melder, *is. İsk.* bir defada öğütülen hububat. ***e.a.- grist.***

melee = melée, *is.* **1.** göğüs göğüse dövüş/kavga, meydan kavgası, yumruk kavgası, arbede, vuruşma, **2.** karışıklık, kargaşalık, keşmekeş, karmaşa. ***e.a.-2. confusion, turmoil, jumble.***

melic, *sf.* **1.** şarkılık, şarkı olmaya elverişli, **2.** lirik.

melilite, *is.* melilit : volkanik kayalarda rastlanan silikatlar (Na, Ca ve Al silikat).

melilot, *is. bot.* sarı yonca, kokulu yonca *(Melilotus officinalis).* **sweet clover** *d.d.*

melinite, *is.* dumansız barut, melinit : pamuk barutu ile pikrik asitin birleşmesinden elde edilen kuvvetli patlayıcı madde.

meliorate, *f.* **-rated, -rating 1.** düzel(t)mek, iyileş(tir)mek, ıslah etmek/olmak, **2. meliorable** : düzel(til)ebilir, iyileş(tiril)ebilir, **3. melioration**:düzel(t)me, iyileş(tir)me, ıslah, **4. meliorative** : düzeltici, **5. meliorator** : düzelten kimse/şey. ***e.a.- 1. ameliorate.***

meliorism, *is.* **1.** düzenserlik : dünyanın gittikçe düzeldiği ve insanların bu düzelmeyi hızlandırdığı inancı. *bk.:* **optimism, pessimism, 2. meliorist** : düzenser, **3. melioristic** : düzencil.

meliority, *is.* **1.** üstünlük, yeğlik, tefevvuk, faikiyet. ***e.a.- superiority.***

melisma, *is., ç.* **-mata 1.** ırlam : bir hecede ırlanan (teganni edilen) notaların tümü, **2.** ezgi süsü, melodik süsleme, **3.** *bk.:* **cadenza, 4. ~tic** : ırlamsal.

Melitene, *is.* Malatya (eski adı).

Melita, *is.* Malta (eski adı).

melliferous = mellific, *sf.* bal üreten, bal veren, ballı.

mellifluence, *is.* tatlı dil(lilik).

mellifluent(ly), *bk.:* **melliflous(ly).**

melliflous, *sf.* **1.** bal gibi, tatlı (ses), ahenkli/yumuşak/akıcı (söz/müzik), **2.** ballı, tatlı, (bal vb.) katılmış, ballan(dırıl)mış, **3. ~ly** : tatlı dille, ahenkli/hoş bir şekilde, **4. ~ness** : tatlılık, ballılık, tatlı dil(lilik). ***e.a.-1. mellifluent, dulcet.***

mellophone, *is.* melofon, boru şeklinde nefesli çalgı. ***e.a.- althorn.***

mellow, *sf.&f.* **1.** olgun/olmuş (meyve), tatlı, sulu ve lezzetli (meyve). *a ~ peach/pear.* **2.** yıllanmış (şarap), **3.** (olgunlaşarak/yıllanarak) gelişmiş, tatlılaşmış, yumuşamış, **4.** (ses/ışık/renk) yumuşak/tatlı/ahenkli/lâtif/hoş, (gözü/kulağı okşayan. *a violin with ~ tone. a ~ light in a picture. ~ color.* **5.** iyi huylu, hoş tabiatli, mülâyim, cana yakın, hoşgörülü. *in a ~ mood.* **grow ~** : olgunlaşmak, (yaş/tecrübe ile) hoşgörülü/temkinli olmak, **6.** (toprak) yumuşak, verimli, özlü, zengin, kuvvetli, münbit. *~ soil.* **7.** *k.d.* çakırkeyf, biraz içmiş, hafif sarhoş, **8.** olgunlaş(tır)mak, yumuşa(t)mak, tatlılaş(tır) mak. ***e.a.-1. ripe, soft, sweet, full-flavored, 2. well-matured, 4. soft, rich, 5. genial, jovial, pleasing, agreeable, 6. loomy, rich, friable. k.a.-1. immature, raw, green, 4. harsh.***

mellowly, *zf.* **1.** olgunlukla, olgun bir şekilde, **2.** tatlılıkla, tatlı tatlı, yumuşak bir şekilde, **3.** hoşgörü ile, mülâyemetle.

mellowness, *is.* **1.** olgunluk, **2.** yumuşaklık, tatlılık, **3.** hoşgörü, iyi huyluluk, cana yakınlık.

melodeon, *is.* **1.** küçük org, **2.** (bir çeşit) akordeon.

melodia, *is.* **1.** ezgi, şarkı, melodi, **2.** ağaç borulu org.

melodic, *sf.* **1.** ezgin/ezgili, ahenkli, **2.** ezgisel, melodi+, ahenk+, melodik, **3. ~ally** : ezgili/ahenkli bir şekilde.

melodious, *sf.* **1.** ezgili, ahenkli, müzikal, hoş. *a ~ voice.* **2.** sesi tatlı, güzel sesli. *a ~ bird.* **3. ~ly** : ahenkle, tatlı sele, ezgili bir şekilde, **4. ~ness** : ahenklilik, (sesi) tatlılık, ezgililik. ***e.a.-1.*** *tuneful, melodic,* ***2.*** *musical, sweet-sounding.*

melodist, *is.* **1.** şarkıcı, **2.** bestekâr, ezgi/melodi besteleyen kimse.

melodize, *f.* **-dized, -dizing** *(Brit.* **melodise**) **1.** ezgilemek, ezgileştirmek, ahenk/melodi vermek, **2.** ezgi/melodi bestelemek, ezgi dizmek.

melodizer, *is.* **1.** ezgici, ezgileyen, ezgileştiren, **2.** ezgi/melodi besteleyen/bestecisi, ezgi dizen/dizici.

melodrama, *is.* **1.** acıklı oyun, melodram, heyecanlı dram, **2. ~tist** : acıklı oyun yazarı.

melodramatic, *sf.* **1.** acıklı, dokunaklı, melodramlı, melodram gibi, çok hisli/heyecanlı. **2. ~ally** : acıklı/dokunaklı bir şekilde, aşırı duygusallıkla, **3. ~s** : acıklı oyun sanatı, acıklı/dokunaklı tutum/davranış/olay/yazım. ***e.a.-1.*** *sensational.*

melodramatize, *gl.f.* **-tized, -tizing** *(Brit.* **melodramatise**) **1.** acıklı/heyecanlı hale getirmek, heyecan katmak, melodramlaştırmak. *~ a situation.* **2.** (hikâyeyi/romanı) acıklı oyuna çevirmek, **3. melodramatization** : acıklı/heyecanlı hâle getirme, heyecan katma, melodramlaştırma.

melody, *is., ç.* **-dies 1.** ezgi, nağme, melodi, **2.** *müz.* (a) bir bestedeteki notaların art arda dizilişi. *bk.:* **harmony, rhythm**, (b) uyumlu (harmonik) bestenin bir parçası, hava, (c) tek seslerin belirli bir müzik parçası oluşturacak şekilde art arda dizilişi, **3.** bestelenecek şiir, **4. ~less** : nağmesiz, ezgisiz, ahenksiz. ***e.a.-1.*** *bk.: harmony,* ***2.*** *tune, song, theme, air.*

meloid, *sf.&is. zool.* ısırgan (böceği) : *Meloidae* familyasından herhangi bir böcek.

melon, *is.* **1.** *bot.* kavun. **watermelon** : karpuz, **2.** *argo* (hissedarlara dağıtılacak) büyük kâr, (b) avanta: prim, ikramiye, piyango vb. gibi havadan gelen toplu para, **3. cut/split the ~** : (havadan gelen) kârı paylaşmak, **4.** kavuniçi (renk), **5.** kavuna benzer şey, şişko göbek, **6. ~like** : kavun gibi, kavuna benzer.

melt, *is.&f.* **melted/molten, melting 1.** ergi(t)me(k), sıcaklığın etkisiyle katı hâlden sıvı hâle dönüş(tür)me(k). *The sun ~ed the snow. The ice is ~ing. Great heat ~s the iron.* **2.** eri(t)me(k), çözünme(k), çözüşme(k), sıvılaşma (k), sıvıya karışma(k), sıvı içinde eri(t)me(k)/halletme(k). *Sugar ~s in water. Let the cough drop ~ in your mouth.* **3. ~ away** : azalmak, (yavaş yavaş) azalıp tükenmek/bitmek, erimek, dağılmak. *His fortune slowly ~ed away. The crowd quickly ~ed away when the storm broke. The fog ~ed away.* **4.** *gen.* **~ into** : (içine) karışmak/katılmak, içinde kaybolmak, dön(üş)mek, değişmek. *Night ~ed into day. In the rainbow, the green ~s into blue, the blue into violet. The thief ~ed into the crowd.* **5. ~ into tears** : gözlerinden yaş boşalmak, **6.** (kalbi) yumuşa(t)mak, insafa/merhamete gelmek/getirmek, mülâyimleş(tir)mek. *Pity for his wounded enemy ~ed his heart. Her heart ~ed with pity. Pity ~ed her heart.* **7.** yok etmek, yok olmak, kalmamak. *His anger ~ed.* **8. ~ (sth) down** : (altın/gümüş ziynet eşyasını) eritip külçe yapmak, **9. ~ in the mouth** : (yiyecek) ağızda erimek, son derece yumuşak olmak, iyi pişmiş/nefis olmak. *This cake/pear/peach ~s in the mouth.* **10.** eritilmiş madde, **11.** bir defada eritilen miktar, **12. milt** *d.d.* dalak : gıda olarak yenilen sığır vb. dalağı, **13. ~ability** : er(g)iyebilme, **14. ~able** : er(g)iyebilir, **15. ~ingly** : er(g)iyerek, **16. ~ingness** : er(g)iyebilme. ***e.a.-1.*** *fuse, thaw, liquefy,* ***2.*** *dissolve,* ***3.*** *dwindle, blend, merge,* ***6.*** *soften, gentle, mollify, relax, touch,* ***7.*** *disappear, varnish,* ***12.*** *spleen.* ***k.a.-1.*** *freeze,* ***2.*** *solidify, congeal, jell, crystallize,* ***6.*** *harden.*

meltage, *is.* **1.** er(g)itme, er(g)ime, **2.** ergitilmiş madde (miktarı, cinsi).

meltdown, *is.* tümergime : yetersiz soğutma sonucunda nükleer reaktör çekirdeğinin büyük bir kısmının ergimesi. Radyasyonun dağılıp çevreye zarar vermesine yol açar.

melting, *sf.* **1.** tatlı/yumuşak/hoş (ses), **2. ~ly** : (a) ergiyerek, (b) tatlı/yumuşak bir şekilde, **3. ~ness** : (a) ergirlik, ergiyebilme, (b) tat-

lılık, yumuşaklık, mülâyimlik, şefkat, **4. ~ point** *fiz.kim.* ergime noktası : katı bir maddenin sıvılaşmaya başladığı sıcaklık derecesi, **5. ~ pot** : (a) pota, maden ergitme kabı, (b) çeşitli milletlere/ırklara mensup halkın bir arada kaynaştığı ülke.

melton = melton cloth, *is.* (kalın paltoluk) yünlü kumaş. **melton mowbray pie** : (bir nevi) etli börek.

meltwater, *is.* ergime suyu : buz ve karın ergimesinden oluşan su.

mem, *is.* mim, İbranî alfabesinin on üçüncü harfi.

mem. = **1.** member, **2.** memoir, **3.** memorandum.

member, *is&sf.* **1.** üye, aza. *a ~ of our club.* **2.** yasama organı üyesi. **a ~ of Parliament** : Millet Meclisi üyesi, Milletvekili, mebus. **a ~ of Legislative Assembly** : Yasama Kurulu/Meclisi üyesi (ABD de *House of Representative,* Kanadada Parlamento, İngiltere'de Avam Kamarası üyesi), **3.** *biy.* organ uzuv : kol, bacak, kanat, dal vb. **4.** bileşen : bileşik bir yapıyı oluşturan parçalardan her biri, **5.** *mat.* (a) (denklemde) taraf, eşitliğin bir tarafındaki terimlerin tümü, (b) öğe : bir kümeyi oluşturan nesnelerden her biri, **6. ~ed** : üyeli, üyelerden oluşan, ...organlı. ***e.a.- 3. limb, 4. element, portion, 5. (b) element.***

membership, *is.* **1.** üyelik, azalık, **2.** üyeler, azalar(ın tümü).

membranal, *sf.* zarlı, zar gibi, zarımsı, zar şeklinde.

membrane, *is. biy.* **1.** zar, gışa. *One kind of ~ covers the front of the eyeball.* **2.** hücre zarı, **3.** parşömen parçası, **4. ~ bone** : zar dokudan gelişen kemik. *bk.:* **cartilage bone**, **5. ~ed** : zarlı, gışalı, **6. ~less** : zarsız, gışasız.

membranous = membranaceous, *sf.* **1.** zarlı, zarlardan oluşmuş, zardan ibaret, **2.** zarımsı, zar gibi, ince, gışaî. *~ leaves.* **3.** zar oluşturan, anormal zar tabakalarıyla kaplı, **4. ~ labyrinth** : iç kulak kanalı, **5. ~ly** : zarlı olarak, zarlardan oluşmuşcasına.

memento, *is., ç.* **-tos/toes 1.** yadigâr, hatıra. *These post card are ~s of our trip abroad.* **2.** andaç, muhtıra, **3.** (Katolik kilisesi) anma ayini, **4. ~ mori** *: Lât.* (a) öleceğini unutma, (b) (kuru kafa vb. gibi) ölüm simgesi. ***e.a.-1. souvenir.***

memo, *is., ç.* **memos** *k.d. bk.:* **memorandum.**

memoir, *is.* **1. ~s** : (a) anılar, hatırat, (b) öz geçmiş, kişinin kendi yaşam öyküsü, (c) muhtıra, bilimsel rapor, **2.** biyografi, tercümeihâl. ***e.a.- 1. (c) monography, 2. biography.***

memoirist, *is.* anılar/muhtıra/hatırat/biyografi yazarı.

memorabilia, *ç. is.* unutulmaz olaylar/şeyler, anılmaya/hatırlanmaya değer olaylar. Tekili : **memorabile.**

memorable, *sf.* **1.** unutulmaz, önemli, anılmaya/hatırlanmaya değer. *a ~ speech.* **2.** kolayca hatırlanabilen, kolay bellenir/akılda kalır, **3. ~ness = memorability** : kolayca hatırlanabilme, anımsanabilme, **4. memorably** : kolayca anımsanabilecek/unutulmayacak bir şekilde.

memorandum, *is., ç.* **-dums/-da 1.** muhtıra, andaç, ileride hatırlanmak için yazılan kısa yazı. *He sent us a ~ about the meeting.* **2.** bir memurun öbürüne yazdığı kısa not, **3.** müzekkere, **4.** *huk.* bir anlaşmanın koşullarını kapsayan genellikle gayriresmî yazışma, **5.** devletler arasında gayriresmî nota, muhtıra, bildiri. ***e.a.- 1. reminder, 2. note.***

memorial, *is&sf.* **1.** anıt, abide. *The statue is a ~ to the town's war dead.* **2.** anı, anma töreni, önemli bir olayı anmak için yapılan tören/merasim. *Friends gathered at a ~ for the late statesman.* **3.** önerge, dilekçe, tezkere, muhtıra, yasama organlarına/resmî makamlara düzeltilmesi gereken bir hususu açıklamak için gönderilen yazı, **4.** anma+, anısına/hatırasına dikilen/yapılan (anıt vb.), hatırlatıcı. *Delaware ~ bridge. ~ hospital. ~ services.* **5.** belleksel, hafıza+, bellek+, hafızaya/belleğe ait, **6. ~ Day = Decoration Day** *ABD* anma günü, harpte ölenleri anmak için ayrılan gün, mayısın son pazartesi günü, **7. ~ly** : anısına, anısını yaşatmak için, anmak maksadıyla. ***e.a.-2. tribute, hommage.***

memorialise/memorialisation/memorialiser, *Brit. bk.:* **memorialize/memorialization/memorializer.**

memorialist, *is.* **1.** anıt/kitabe yazarı, **2.** anı/hatırat yazarı, anılarını/hatıralarını yazan kimse.

memorialize, *f.* **-ized, -izing 1.** (hatırasını) anmak, kutlamak, saygı ile anmak/yâdetmek, an-

ma töreni yapmak, **2.** önerge/dilekçe vermek, muhtıra sunmak, **3. memorialization** : (hatırasını) anma, kutlama, **4. memorializer** : (hatırasını) anan, kutlayan kimse. ***e.a.-1.*** *commemorate, 2. petition.*

memorize, *gl.f.* **-rized, -rizing 1.** ezberlemek, bellemek, ezbere öğrenmek, hıfzetmek, belleğinde/hafızasında tutmak, **2. memorizable** : ezberlenebilir, bellenebilir, **3. memorization** : ezberleme, belleme, **4. memorizer** : ezberleyen, belleyen kimse.

memory, *is.*, *ç.* **-ries 1.** bellek, hafıza, **2.** hafıza kuvveti. **to have a good ~** : hafızası kuvvetli olmak, **3.** anımsama, hatırlama, **4.** olayları anımsanan zaman süresi. *a time within the ~ of living men.* **5.** anımsanan/hatırlanan şey.*one's earliest memories.* **6.** hatıra : özellikle ölen bir kimsenin arkada bıraktığı şöhret. *a ruler of beloved ~.* **7.** hatırlanma, anılma, **8.** hatırlanan/anılan kimse/şey, **9.** anı, hatıra. **in ~ of** : anısına, hatırasına. *A monument in ~ of Atatürk.* **10. storage** *d.d.* (a) bellek: bilgisayarın bilgi saklama/hatırlama kapasitesi, (b) bilgisayarda bilgilerin saklandığı bileşenlerin tümü, **11. ~ address register**:bellek erişim yazmacı, **12. ~ buffer register** : bellek veri yazmacı, **13. ~ capacity** : bellek sığası, **14. ~ dump** : bellek dökümü, **15. ~ interleaving** : bellek binişimi, **16. ~ location** : bellek yeri, **17. ~ page** : bellek sayfası, **18. ~ protection** : bellek korunum. ***e.a.-3.*** *remembrance, recollection, retrospect, reminiscence, 5. recollection, 6. fame, 9. commemoration.* ***k.a.- 3.*** *oblivion, forgetfulness.*

Memphite, *sf.&is.* **1. Memphitic** *d.d.* Memfis+, Memfis'e ait, **2.** Memfisli, eski Mısır'ın Memfis şehrinde doğan/oturan.

mem-sahib, *is.* (eskiden Hindistan'da Avrupalı kadınlara karşı nezaket hitabı) hanımefendi.

men, *ç. is., bk.:* **man** (çoğulu).

menace, *is.&f.* **-aced, -acing 1.** tehdit etmek, gözdağı vermek, **2.** tehlike teşkil etmek, **3.** tehlikeye maruz kalmak/bırakmak. *Floods ~d the walley towns with destruction.* **4.** tehdit, gözdağı, **5.** tehlike, tehdit eden şey. *In dry weather forest fires are a ~.* **6. menacer** : tehdit eden, gözdağı veren, **7. menacingly** : tehditle, tehdit edercesine, gözdağı vererek. ***e.a.-1.*** *threaten, 2. imperil.*

ménage = menage, *is., ç.* **-nages** *Fr.* **1.** aile, **2.** ev idaresi, **3. ~ à trois** : üçlü aile : karı koca ile bunlardan birinin âşıkının bir arada yaşamaları. ***e.a.- 1.*** *household, 2. housekeeping.*

menagerie, *is.* **1.** yabanıl/vahşî hayvanlar kolleksiyonu, **2.** hayvanat bahçesi : yabanıl hayvanların sergilendiği yer.

menarche, *is. fizy.* **1.** (kadınlarda) âdetin/aybaşının ilk dönemi, **2. ~al = menarchial** : âdetin ilk dönemine ait.

men-children, *ç. is., bk.:* **man-child.**

mend, *is.&f.* **1.** onarmak, tamir etmek, yamamak, yama vurmak. *to ~ clothes.* **2.** düzeltmek, tamir etmek, **3.** ıslah etmek, **4.** iyileştirmek, iyi duruma getirmek. *to ~ matters.* **5.** (hastalıktan) iyileşmek, **6.** onarım, onarma, tamir, **7.** onarılmış/tamir edilmiş yer, yama, **8. Least said, soonest ~ed** : Ne kadar az lâf söylenirse mesele o kadar çabuk kapanır. **9. ~ your ways** : Davranışlarına dikkat et. **10. on the ~** : nekahet devresinde, (hastalıktan) iyileşmekte, gelişmekte, düzelmekte, **11. be on the ~** : iyileşmek, **12. ~able** : onarılabilir, tamir edilebilir, düzeltilebilir, iyileştirilebilir. ***e.a.-1.*** *fix, repair, restore, retouch, 2. rectify, amend, emend, 3. correct, 4. improve, ameliorate, meliorate, 5. heal, recover, 10. recovering, recuperating.*

mendacious, *sf.* **1.** yalan, uydurma, sahte, düzmece. *a ~ report.* **2.** yalancı, sahtekâr, **3. ~ly** : yalanla, yalancılıkla, sahtekârlıkla, **4. ~ness** : yalancılık, sahtekârlık. ***e.a.-1.*** *false, untrue, 2. lying, untruthful.* ***k.a.-1.*** *true, 2. truthful, frank, honest.*

mendacity, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** yalancılık, sahtelik, düzmecelik, **2.** yalan söz, sahte iş vb. ***e.a.- 1.*** *falsehood, untruthfulness, 2. lie, falsehood.* ***k.a.- 1.*** *truth, truthfulness, veracity.*

mendelevium, *is. kim.* mendelevium : yapay ışınetkin eleman. Simgesi **Md, Mv**, atom nu. 101, atom ağ. 258.

Mendelian, *sf.&is.* **1.** Mendel+, G. Mendel (1822-84)'e veya onun kalıtım yasalarına ait, **2.** Mendel(ism) taraftarı, Mendelci.

Mendelism, *is.* Mendelcilik, Avusturyalı botanikçi Mendel'in geliştirdiği kalıtım kuramları.

Mendel's laws, *is.* Mendel yasaları, Mendel'in kurduğu temel kalıtım/veraset ilkeleri.

mender, *is.* tamirci, onarıcı, tamir eden, onaran, düzelten.

mendicancy = mendicity, *is.* dilencilik, dilenme.

mendicant, *sf.&is.* **1.** dilenci, dilenen, dilencilik eden, **2.** dilenen, dilencilikle geçinen. ***e.a.-1.*** *beggar, 2. begging.*

mene, mene, tekel, upharsin *Aramî* sayıldı, sayıldı, tartıldı, bölündü : Baltazar ve krallığının çökeceğini önceden haber veren, Daniel tarafından yorumlanan duvar yazısı.

menfolk, *ç. is.* erkekler, ailenin erkek efradı.

menhaden, *is., ç.* **-den** *zool.* yağlı ringa *(Brevoortia tyrannus)* : K Atlantik ve Antil adaları kıyılarında avlanıp yağı çıkarılan ve eti gübre olarak kullanılan ringaya benzer bir balık. **fatback, hardhead, mossbunker, pogy** *d.d.*

menhir, *is.* menhir : tarih öncesi çağlardan kalma dikili tek parça taş sütun/anıt.

menial, *sf.&is.* **1.** hizmetçiye özgü/yaraşır, hizmetçi+, köle+. *She has to spend too much time on such ~ tasks as washing pots and pans. He answered in ~ tones.* **2.** adî, bayağı, aşağılık, süflî, küçültücü, kölemsi, köleye yakışır. *a ~ task/occupation.* **the ~ staff** : hizmetçiler, **3.** hizmetçi, uşak, bütün ağır işleri yapan orta hizmetçisi, **4.** adî/süflî/aşağılık kimse, köle. ***e.a.- 2.*** *servile, degrading, abject, subservient, humble,* ***3.*** *domestic servant, attendant, flunky, underling.*

Ménière's syndrome = Ménière's disease, *is. patol.* Ménière hastalığı : kulak çınlaması, sağırlık, baş dönmesi, bulantı ve kusma ile beliren kulak hastalığı.

meninges, *ç. is.* (tekili : **meninx**) *anat.* beyin ve omurilik zarı : beyni ve omuriliği kuşatan üç zar (***dura meter, pia meter*** ve ***arachnoid***). **meningeal** : beyin/omurilik zarı+.

meningioma, *ç. is.* **-omas/-omata** *patol.* beyin zarı uru : beyin zarında teşekkül edip yavaşça büyüyen, beyne basınç yaparak tehlikeli durumlar yaratan ur.

meningitis *is. patol.* beyin zarı yangısı, menenjit. **meningitic** : menenjit+, menenjit şeklinde, menenjitli.

meningococcus *is., ç.* **-cocci** beyin zarı yangısına sebep olan bakteri *(Neisseria meningitidis).* **meningococcal = meningococcic** : bu bakteri ile ilgili.

meningoencephalitis *is., ç.* **-litides** *patol.* beyin ve beyin zarı yangısı.

meninx, *is. bk.:* **meninges.**

meniscus, *is., ç.* **-nisci/-niscuses** **1.** hilâl şeklinde cisim, **2.** *optik* hilâl mercek : kesiti hilâl şeklinde (bir yüzü içbükey, öbürü dışbükey) mercek, **3.** üst yüzeyi içbükey veya dışbükey olan sıvı sütunu, **4.** *anat.* oynak ayçası, menisk : eklemlerde kemikler arasındaki kıkırdak disk.

menispermaceous, *sf. bot.* tırmanıcı : (bitki).

meno, *zf. müz.* daha az. **~ mosso** : daha yavaş.

meno-, *ön ek* "aybaşı, âdet". *ör.: menopause.*

menology, *is., ç.* **-gies** **1.** aylık takvim (önemli dinî günleri belirtir), **2.** tarih sırasına göre azizlerin kısa biyografisi.

menopause, *is. fizy.* âdet/aybaşı kesilimi, yaş dönümü, menopoz. **menopausal = menopausic** : âdet/aybaşı kesilimi ile ilgili.

menorah, *is.* **1.** (Musevîlerin ışıklar bayramında kullandıkları) sekiz kollu şamdan, **2.** yedi kollu işlemeli şamdan.

menorrhagia, *is. patol.* aşırı âdet/aybaşı kanaması **menorrhagic** : âdet/aybaşı) aşırı kanayan.

mensa, *is., ç.* **-sas/-sae** (Katolik kiliselerinde) mihrap taşı, mihrabın üstündeki düz taş. **altar stone, altar slab** *d.d.*

mensal, *sf.* **1.** aylık, ayda bir, her ay olan, **2.** sofra+, sofraya ait, sofrada kullanılan. ***e.a.-*** ***1.*** *monthly.*

mensch, *is., ç.* **menschen** *ABD- argo* muhterem zat, olgun/dürüst ve saygıdeğer kimse.

mense, *is.&f.* **mensed, mensing** *İsk.* **1.** özellik, hususiyet, **2.** şereflendirmek, şeref/onur vermek, **3. ~ful** : özel, özelliği olan, **4. ~less** : özelliksiz, özelliği olmayan. ***e.a.-1.*** *propriety, 2. grace.*

menservants, *ç. is. bk.:* **manservant.**

menses, *is. fizy.* (kadınlarda) aybaşı, âdet, hayız.

Menshevik, *is., ç.* **-viks/-viki** Rus Sosyal Demokrat Partisinde (1903-1917) Bolşeviklere karşı olan tutucu üye.

mens rea, *is.* cürme niyet. ***e.a.-*** *criminal intent.*

men's room = men's lounge, *is.* erkekler helâsı.

mens sana in corpore sano, *Lât.* Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur. *(A sound mind in a sound body.)*

menstrual, *sf.* **1.** (kadınlarda) aybaşı/âdet+. ~ **cycle** : aybaşı çevrimi, **2.** aylık, ayda bir/her ay olan. ***e.a.- 2. monthly, mensal.***

menstruate, *gsz.* **-ated, -ating** aybaşı/âdet görmek.

menstruation, *is.* **1.** (kadınlarda) aybaşı/âdet, hayız, **2.** âdet süresi. ***e.a.- period.***

menstruous, *sf.* **-ated, -ating** (kadınlarda) aybaşı/âdet+, aybaşı gören.

menstruum, *is., ç.* **struums/-strua** eritici. ***e.a.- solvent.***

mensurable, *sf. bk.:* **measurable.**

mensurableness = mensurability *bk.:* **measurability.**

mensural, *sf.* ölçü+, ölçme+, ölçüye/ölçmeye ait, ölçme ile ilgili.

mensuration, *is.* **1.** ölçü bilimi : geometrinin uzunluk/alan/hacim ölçme ile uğraşan dalı, **2.** ölçme, mesaha, **3.** ~**al** : ölçü bilimine ait, ölçme+.

menswear = men's wear, *is.* erkek elbisesi/giysisi.

-ment, *son ek* **1.** "-ı, -iyet, -ma/-me" bir fiilin sonuna gelerek o işin sonucunu bildirir. *ör.:* **achievement** :başarı/muvaffakiyet. **abridgment** : kısaltma. **development** : gelişme, **2.** araç, vasıta, tarz, yöntem, yol vb. bildirir : *ör.: government, escapement, refreshment.* **3.** nitelik, durum, koşul vb. bildirir. *ör.: astonishment, amazement.*

mental, *sf.* **1.** ansal, anlaksal, anlak+, ruhsal, ruh+ zihnî, fikrî, aklî, zihin ve akıl ile ilgili. ~ **aberration** : ansal sapınç. ~ **age** : ansal yaş, akıl yaşı. ~ **alertness** : ansal uyanıklık. ~ **blindness** : ansal körlük. ~ **block** : düşünce durgusu. ~ **defect** : ansal sakatlık. ~ **deterioration** : ansal çöküntü. ~ **development** : ansal/zihnî gelişme. ~ **disease = ~ disorder = ~ illness** : akıl hastalığı. ~ **faculty** : ansal yetiler. ~ **healing** : ansal iyileşme, telkinle tedavi. ~ **health = ~ hygiene** : ruh sağlığı. ~ **handicap** : ansal gerilik. ~ **maturity** : ansal olgunluk. ~ **organization** : ansal örgüt. ~ **retardation = ~ deficiency** : ansal gerilik, anlak/zekâ geriliği. **a ~ patient** : akıl hastası. ~ **set** : ansal kurgu. ~ **structure** : ansal yapı, **2.** akıl hastalıkları+. ~ **hospital** : akıl (hastalıkları) hastanesi, tımarhane. ~ **treatment** : akıl hastalığının tedavisi, ruhî tedavi, **3.** akıldan/zihinden yapılan, zihinde mevcut, zihinde, zihnî. ~ **arithmetic** :zihnî/zihinden yapılan hesap, **4. make a ~ reservation** : içinden pazarlık yapmak, **5.** çene+, çene ile ilgili.

mentalism, *is.* akılcılık : temel gerçeğin akıl ve zihin olduğu, maddî âlemin ancak duyu organlarında mevcut bulunduğu öğretisi.

mentalist, *is.* **1.** kâhin : akıldan geçenleri okuyan/bilen kimse, **2.** akılcı : akılcılık felsefesine inanan kimse, **3.** ~**ic** : akılcı+, akılcılık felsefesine dayanan, **4.** ~**ically** : akılcılıkla, aklen, akla/ akılcılık kuramına dayanarak.

mentality, *is., ç.* **-ties 1.** zihniyet, düşünüş. *the Eastern ~.* **2.** zekâ, zihin/akıl gücü. *an average ~. An idiot has a very low ~.* **3.** zihnî alışkanlık, zihnî faaliyet. ***e.a.- 2. mind, intelligence.***

mentally, *zf.* **1.** zihnen, aklen, akıl/zihin yolu ile, fikren, düşünce yolu ile, **2.** akıl yönünden, akla nazaran, akıl ve düşünceye göre, **3.** ~ **retarded child** : geri anlaklı/geri zekâlı çocuk.

menthaceous, *sf. bot.* naneli, nanegillerden, nane familyasına mensup. **Menthaceae** : nanegiller.

menthene, *is. kim.* mentin : (a) formülü C10H18 olan eşiz tek halkalı türpenlerden her biri, (b) mentolden elde edilen ve bazı yağlarda bulunan renksiz sıvı türpen, C10H18.

menthol, *is&sf.* **1.** *kim. ecz.* mentol : nane ruhundan elde edilen veya sentetik olarak yapılan renksiz alkol : CH3C6H9(C3H7)OH. Parfüm ve likör yapmakta, soğuk algınlıkları ile nefes yolları rahatsızlıklarını tedavide kullanılır, **2.** mentollü. ~ **cigarettes** : mentollü sigara, **3.** ~**ated** : mentollü, mentolle muamele edilmiş, mentol katılmış.

mention, *is.&gl.f.* **1.** anma(k), zikretme (k), sözünü/lâfını etme(k), ima etme(k), bahsetme(k), söyleme(k). **We need hardly ~ that** : Onu söylemeğe gerek yok/zikre değmez. **He ~ed to me that he had seen you** : Seni gördüğünden bahsetti. *I shall ~ it to him. I heard my name ~ed by somebody.* **2.** (şükranla/takdirle/

hürmetle vb.) anma(k), yâd etme(k), zikretme (k). *Before closing I want to ~ all those who contributed so generously.* **3.** ima, ifade, zikir, **4.** (değerli bir başarı/eylem vb. dolayısıyla) resmen tanıma, mansiyon, takdirname. *A soldier who has received several honorable ~s in dispatches.* **5. make ~ of** : anmak, zikretmek, bahsetmek, sözünü etmek. **He made no ~ of your request** : İsteğinizden hiç bahsetmedi. **6. not to ~** : ayrıca, üstelik, ...-den başka, -e ilâveten, ...şöyle dursun, ...bir tarafa, ...yetmiyormuş gibi . *We were served French champagne, not to ~ the usual cocktail.* **7. Don't ~ it** : estağfurullah, bir şey değil, **8. ~able** : anılabilir, zikredilebilir, bahsedilebilir, **9. ~er** : anan, zikreden, bahseden kimse. ***e.a.-1.*** *name, specify, indicate, identify,* ***2.*** *cite,* ***3.*** *in addition to.* ***k.a.-1&2.*** *omit, forget, neglect, disregard, ignore, drop, suppress.*

menu, *is.* yemek listesi, menü.

meow, *is.&f.* miyavlama(k). ***e.a.-*** *miaow, miaou, miaul.*

meperidine, *is. ecz.* meperidin : hidroklorit şekli ağrı dindirici ve uyuşturucu olarak kullanılan narkotik bileşim : C15H21NO2. **~ hydrochloride** : meperidin hodroklorit : C15H21 NO2.HCl.

Mephisto, *is. bk.:* **Mephistopheles.**

Mephistophelean = Mephistophelian, *sf.* şeytanca, şeytanî, iblisane, hainane, şeytan/iblis gibi. ***e.a.-*** *cynical, crafty, sardonic, fiendish.*

Mephistopheles = Mephisto, *is.* **1.** şeytan, iblis, hain, cennetten kovulduğu farz edilen yedi şeytandan biri, **2.** (Orta Çağ efsanesine göre) akıl ve kudret karşılığında Faust'un ruhunu satın alan şeytan, **3.** şeytan gibi hain/kurnaz kimse, kötü insan, hain adam.

mephitic, *sf.* **1.** pis kokulu, **2.** zehirli, zehirleyici. ***e.a.-*** ***2.*** *noxious, pestilential, poisonous.*

mephitis, *is.* **1.** yerden çıkan pis kokulu ve zehirli gaz, **2.** pis koku.

meprobamate, *is. ecz.* meprobamat : C9 H18N2O4 : üzüntü, kuruntu, ruhî sıkıntı, sinir gerginliği ve kas kasılmalarını tedavide kullanılan toz.

Merak, *is.* Büyük Ayı takımyıldızında Beta yıldızı.

merbromin, *is. ecz.* merbromin : C20H8 Br2HgNa2O6. antiseptik ve mikrop öldürücü toz.

mercantile, *sf.* **1.** tecimsel, ticarî, ticarete özgü. *a successful ~ venture.* **2.** tüccar, tecimle/ticaretle uğraşan. *a ~ nation/firm.* **3.** *ekon.* (a) tecim+, ticaret . (b) tecimsel üstünlüğe dayayan, **4. ~ agent** : ticaret ofisi : tüccarlar hakkında bilgi toplayıp bildiren acente, **5. ~ fleet** : ticaret filosu, **6. ~ law** : ticaret hukuku, **7. ~ marine** : ticaret filosu/gemileri, **8. ~ paper** : ticarî evrak, kıymetli evrak (senet, tahvil vb.), **9. ~ system = mercantilism** : tecimsel üstünlük sistemi : Derebeyliğin yıkılmasından sonra başlayan, bir ulusun ekonomik refah ve üstünlüğünü sağlamak amacı güden ekonomik politika. Ülkede altın, gümüş birikimini teşvik, az ithalât, fazla ihracat ve sömürge edinme ilkelerine dayanır. ***e.a.-1.*** *commercial.*

mercantilism, *is.* **1.** tecimsel anlayış, ticarî zihniyet, **2.** *bk.:* **mercantile system. 3. mercantilist(ic)** : tecimsel anlayışlı, ticarî zihniyet sahibi. ***e.a.- 1.*** *commercialism.*

mercaptan, *is. kim.* **1.** merkaptan : genel formülü RSH olan (R: kök) pis kokulu bileşimler grubu, **2.** merkaptan : CH3CH2SH : tutuşabilen pis kokulu bir sıvı. ***e.a.-*** *thiol.*

mercapto group, *is. kim.* merkapto grubu : üç valanslı -SH grubu. **mercapto radical, thiol** *d.d.*

mercaptopurine, *is. ecz.* merkaptöpürin : C5H4N4S. Kan kanseri *(leukemia)* tedavisinde kullanılan sarı kristalli toz.

Mercator projection = Mercator's projection, *is.* Merkator izdüşümü : Yeryüzünün eşlek (ekvator) boyunca teğet bir silindir üzerine izdüşürülen haritası. Eşlekten uzaklaştıkça şekiller çarpılır, ölçek bozulur.

mercenary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** çıkarcı, çıkar düşkünü, menfaatperest, paragöz, yalnız kâr/çıkar gözeten. *Does he love his wealthy mother or only pretend to for ~ reasons?* **2.** ücretli (asker/ordu), yabancı orduda ücretle hizmet eden (asker). *a ~ soldier.* **3.** ücretle çalışan kimse, uşak, **4. mercenarily** : çıkarcılıkla, çıkar düşkünlüğü ile, menfaatperestlikle, **5. mercenariness** : çıkarcılık, çıkar düşkünlüğü, menfaatperestlik, para hırsı, esnaf zihniyeti. ***e.a.-1.*** *venal, greedy, selfish, covetous, avaricious, acquisitive, grasping,* ***2.*** *hireling.* ***k.a.- 1.*** *idealistic, altruistic, selfless, unselfish, generous, philanthropic, benevolent.*

mercer, *is., Brit.* kumaşçı, manifaturacı, kumaş/manifatura tüccarı.

mercerize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (pamuklu kumaşı) ağartmak, parlatmak, boyamaya hazırlamak için alkaliye batırarak beyazlık ve parlaklık vermek, merserize etmek, **2. mercerization** : (pamuklu kumaşı) ağartma, parlatma, merserize etme, **3. mercerized** : ağartılmış, parlatılmış, merserize (kumaş).

mercery, *is., ç.* **-ceries 1.** manifatura/kumaş mağazası, **2.** manifatura, kumaş.

merchandise, *is.&f.* **-dised, -dising 1.** mal, emtia, ticarî eşya, mamul eşya, satılık mal, ayniyat, özdek, **2.** *esk.* tecim, ticaret, **3.** tecim/ticaret yapmak, tüccarlık yapmak, alış veriş yapmak, **4.** piyasaya sürmek, (reklâmlarla vb.) satışını artırmak, **5. merchandiser** : tüccar. ***e.a.-1.*** *goods, commodities, wares, 2. trade, 3. deal in, trade.*

merchandising, *is.* piyasaya sürme, pazarlama, (reklâm vb. ile) satışını/sürümünü artırma. **merchandise planning** *d.d.*

merchandize, *is.&f.* **-dized, -dizing** *bk.:* **merchandise.**

merchant, *is&sf.* **1.** tüccar, tacir, satıcı, **2.** dükkâncı, dükkân/mağaza sahibi, perakendeci, perakende tüccarı/taciri/satıcı, **3.** tecimsel, ticarî, tüccar+, **4.** ticaret filosu+/gemisi+, deniz ticareti+. **~ navy** : deniz ticaret filosu. **a ~ seaman** : tüccar gemisinde çalışan denizci. **~ ship** : şilep, ticaret gemisi. **~ shipping** : deniz taşımacılığı, **5. ~ bank** : ticaret bankası, **6. ~like** : tüccar gibi. ***e.a.-1.*** *dealer, trader, 2. storekeeper, retailer.*

merchantable, *sf.* alınıp satılabilir, ticarî bakımdan önemli/değerli, piyasada tutunabilir. ***e.a.-*** *marketable.*

merchantman, *is., ç.* **-men 1.** şilep, yük gemisi, ticaret gemisi, **2.** *esk.* tüccar, tacir. ***e.a.-*** *2. merchant.*

merchant marine, *is.* **1.** ticaret filosu : bir milletin ticaret gemilerinin tümü, **2.** ticaret gemileri kaptan, zabitan ve tayfaları.

merchant prince, *is.* çok zengin ve nüfuzlu tüccar.

merci (beaucoup), *ünl. Fr.* (çok) teşekkür ederim. ***e.a.-*** *thank you (very much).*

merciful, *sf.* **1.** merhametli, acımalı, şefkatli, müşfik, iyi yürekli. *The ~ king saved him from death.* **2.** ıstırapsız, acı çektirmeyen. *a ~ death.* **3. ~ly** : merhametle, acıyarak, şefkatle, iyi yüreklilikle, **4. ~ness** : merhamet(lilik), şefkat(lilik), müşfiklik, iyi yüreklilik. ***e.a.-1.*** *compassionate, forgiving, tender.* ***k.a.- 1.*** *cruel, pitiless, merciless.*

merciless, *sf.* **1.** merhametsiz, acımasız, gaddar, zalim, katı/taş yürekli, **2. ~ly** : merhametsizce, acımadan, gaddarca, zalimce, katı/taş yüreklilikle, **3. ~ness** : merhametsizlik, acımasızlık, gaddarlık, zalimlik, katı/taş yüreklilik. ***e.a.-1.*** *pitiless, cruel.* ***k.a.- 1.*** *compassionate, merciful, tender, forgiving.*

mercur- = mercuro-, *ön ek* "civa". *ör.: mercuric.*

mercurate, *is.&gl.f.* **-rated, -rating 1. mercuriate** *d.d.* merkürat: iki valanslı civa içeren tuz, **2.** civalamak, organik bir bileşime civa sokmak, civa ile muamele etmek, **3. mercuration** : civalama.

mercurial, *sf.&is.* **1.** civasal, civa kullanılmasından ileri gelen, civalı, civa içeren, **2.** *Mercury* tanrısı(na özgü), **3.** Utarit/Merkür gezegenine ait, **4.** canlı, hareketli, şen, neşeli, **5.** dönek, kararsız, sebatsız, oynak, hafifmeşrep, civa gibi, değişken, kaypak, ele avuca sığmaz, dakikası dakikasına uymaz. *a ~ nature.* **6.** *ecz.* civalı ilâç, civa müstahzarı, **7. ~ barometer** : civalı barometre, **8. ~ity = ~ness** : canlılık, hareketlilik, döneklik, kararsızlık, sebatsızlık, oynaklık, hafifmeşreplik, **9. ~ly** : canlılıkla, neşe ile, döneklikle, sebatsızlıkla, kararsızlıkla, sebatsızca, kararsızca, hafifmeşreplikle. ***e.a.-4.*** *active, lively, sprightly, volatile, 5. changeable, fickle, flightly, erratic.*

mercuric, *sf. kim.* **1.** civa+, civalı, iki valanslı civa içeren, **2. ~ chloride** : civa klorür, $HgCl_2$: çok zehirli beyaz kristalli toz. Tuz ve civa, sülfat karışımının uçunumundan elde edilir. Sanayide, resimde ve hekimlikte (dezenfekte işlerinde) kullanılır. **bichloride of mercury, corrosive sublimate, mercury (bi)chloride** *d.d.*

Mercurochrome , *is. ecz. bk.:* **merbromin.**

mercurous, *sf. kim.* **1.** civa+, civalı, tek valanslı civa içeren, **2. ~ chloride** *ecz. bk.:* **calomel.**

mercury, *is., ç.* **-ries 1.** *kim.* cıva : gümüş gibi parlak, ağır, sıvı metal. Barometre, termometre, ayna sırı, haşarat öldürücü ve çeşitli ecza maddeleri yapmakta, alaşımları diş doldurmakta kullanılır. Simgesi : **Hg**, atom ağ. 200.59, atom nu. 80, özgül ağ. 13.546 (20°C'de), donma noktası -38.9°C, kaynama noktası 357°C. **2.** *ecz.* özellikle deri hastalıklarına karşı kullanılan cıvalı ilâç, **3.** *b.h.* Merkür : eski Roma ticaret, kurnazlık, hırsızlık ilâhı, **4.** *b.h. astr.* Utarit, Merkür (gezeğen), **5.** haberci, haber ulaştırıcı, **6.** *bot.* yerfesleğeni *(Mercuralis perennis),* **7.** *b.h. ABD* tek kişilik uzay aracı, **8. ~ barometer = mercurial barometer** : cıvalı barometre, **9. ~ bichloride** *bk.:* **mercuric chloride, 10. ~ chloride** *bk.:* (a) **mercuric chloride**, (b) **calomel, 11. ~-vapor lamp** *elekt.* cıva buharlı lâmba.

mercy, *is., ç.* **-cies** (4 ve 5 için) **1.** acıma, merhamet. **to show ~ to** : -e acımak, merhamet etmek, merhamete gelmek. *He showed ~ to his enemies and let them live.* **2.** insaf, aman, **3.** af, mağfiret, yargıcın suçu bağışlama veya cezayı hafifletme yetkisi. *The judge showed ~ to the young offender.* **4.** rahmet, bereket, **5.** *k.d.* lûtuf, inayet, nimet, mucize, Allahın lûtfu/inayeti. **It is/was a ~ that** : bereket versin ki. **It was just a ~ I was there when it happened** : Bereket versin ki olay anında ben orada idim. **It was a ~ that they arrived safely** : Çok şükür sağ salim geldiler. **6. at the ~ of** : elinde, insafına kalmış. **be at the ~ of...** : kaderi ...-in elinde olmak. **at the ~ of waves** : dalgaların keyfine bağlı. **I am at your ~** : İnsafınıza/merhametinize sığınıyorum. *k.d.* Boynum kıldan ince. **7. leave to s.o.'s (tender) mercies** : (birinin) insafına/merhametine bırakmak, (merhametsizin) eline düşürmek. **left to the tender mercies of** : ...-in (insafsız) eline düşmüş. *He was left to the tender mercies of the police.* **8. Be thankful for small mercies** : Öp de başına koy! Bir ye, bin şükret! **9. for ~'s sake** : Allah aşkına! Allah rızası için! Ne olur! **10. throw oneself to s.o.'s ~** : birinin insafına/merhametine sığınmak, *k.d.* ocağına düşmek, **11. sister of ~** : rahibe, fakirsever kadınlar birliği üyesi, **12. What a ~ !** Ne âlâ! Hele şükür! **13. That's a ~ !** Allaha çok şükür! Hamdolsun! ***e.a.-1.*** *forgiveness, clemency, leniency, lenity, mildness, compassion, pity, benevolence,* **5.** *blessing.* ***k.a.-1.*** *cruelty, severity, harshness, implacability, punishment, chastisement, vengence.*

mercy killing, *is. bk.:* **euthanasia** (1).

mercy seat, *is.* Rahman tahtı, Tanrı katı.

mere, *sf.&is. (üstünlük derecesi :* **merest**) **1.** sırf, sadece, daha, henüz, alelâde, ...-den başka değil. **He is still a ~ child** : O henüz bir çocuk! **It was a ~ coincidence** : Sırf bir tesadüftü/tesadüften başka bir şey değildi. **The cut was a ~ scratch** : Yara bir sıyrıktan ibaretti. **a ~ nobody** : önemsiz kişi, solda sıfır. **a ~ nothing** : pek önemsiz/hiç mesabesinde bir şey, **2.** *esk.* katkısız, karışıksız, saf, safi (şarap, dil vb.), **3.** *esk.* salt, sırf, belirtilenden başka değil, **4.** *esk.* göl, durgun su, **5.** *esk.* sınır, hudut, sınır taşı, hudut işareti. ***e.a.-1.*** *bare, common, ordinary, insignificant, sheer, sole, nothing else but,* **2.** *pure, unmixed,* **4.** *pool,* **5.** *boundary, landmark.*

mère, *is., ç.* **mères** anne. ***e.a.-*** *mother.*

merely, *zf.* **1.** sırf, sadece, ancak, yalnız, -den ibaret, -den başkası değil. **I ~ asked his name** : Sadece adını sordum. **I said it ~ as a joke** : Sırf şaka olsun diye söyledim. **I ~ want to know the truth** : Sadece gerçeği bilmek istiyorum. **It's ~ a formality** : Formaliteden başka bir şey değil. **2.** *esk.* katışıksız, saf olarak, arı bir şekilde. *Not mixedly but~ true and good.* **3.** *esk.* tamamıyla, tümüyle, bütünüyle, büsbütün. *His love is ~ mine.* ***e.a.-1.*** *simply, only, barely, hardly, solely,* **2.** *purely,* **3.** *entirely, wholly, absolutely, altogether.*

merengue, *is., ç.* **-gues** *lsp.* mereng : Dominik-Haiti dansı.

merest, *sf.* en az. *bk.:* **mere.**

meretricious, *sf.* **1.** cicili bicili, kaba süslü, yaldızlı. *~ glamour.* **2.** sahte, gösterişli, aldatıcı, sun'î, yapmacık, gayrisamimî. *We determined that his credentials were~.* **3.** *esk.* orospu+, orospu gibi, orospuya benzer/yakışır/özgü, **4. ~ly** : sahte/gösterişli/aldatıcı/yapmacık bir şekilde, **5. ~ness** : sahtelik, gösteriş, aldatıcılık, sun'îlik, yapmacıklık. ***e.a.-1.*** *tawdry, showy, gaudy,* **2.** *false, fraudulent, counterfeit, deceptive, misleading, delusive, spurious, phony, shoddy, sham.*

merganser, *is., ç.* **-sers/ser** *zool.* testere gagalı ördek *(Mergus, Merginal) :* kenarları testere ve ucu çengel gibi gagasıyla dalarak balık avlayan ördek cinsi. Çoğu tepelikli olur. K Amerika'da yaşar. **hooded ~** : tepelikli ördek *(Lophodytes cucullatus).*

merge, *f.* **merged, merging 1.** birleş(tir)mek, kavuş(tur)mak. **The place where the roads ~** : Yolların birleştiği yer. **2. ~ in/into** : (a) kat(ış)mak, karış(tır)mak, mezcetmek, katış(tır)mak. *This stream ~s into the river up ahead. One color ~s into the other.* (b) dön(üş)mek. *His fear gradually ~d into curiosity to know what was happening.* **3.** içine karışıp kaybolmak, yutulmak. *As the cultures are ~d and traditions lost.* **4.** (kurumlar/şirketler vb.) birleş(tir)mek, birleş(tir)erek bir tek kurum/şirket hâline gelmek/getirmek. *The two firms ~ d last year.* **5. ~nce** : birleşme, kavuşma, katılma, birbirine karışma. ***e.a.-1&3.*** *unite, amalgamate, join, interfuse, unify,* ***2.*** *combine, blend, mix,* ***4.*** *consolidate, amalgamate, associate.* ***k.a.-1-4.*** *separate, diverge, disjoin, part, sever, disband.*

merger, *is.* **1.** birleşme, karışma, katışma, mezcolma, **2.** katılma, iltihak, kurumların/şirketlerin birleşmesi, **3.** *huk.* bir sözleşmenin/mülkün/alacağın/vecibenin/küçük bir suçun daha büyüğü ile birleştirilmesi/mezcedilmesi.

meridian, *is&sf.* **1.** *coğ.* (a) boylam (çemberi), tul dairesi, yeryüzündeki herhangi bir nokta ile kutuplardan geçen büyük çember/daire, (b) boylam çemberinin iki kutup arasındaki yarısı. *the Greenwich ~.* **2.** *astr.* öğlen çemberi : gözlemcinin tepe noktası ile kutuplardan geçen düzlemin gök küresi ile ara kesiti, **3.** doruk, zirve : yükseliş, refah vb. nin en yüksek noktası. *The ~ of life is the prime of life.* **4.** boylamsal, boylam çemberine/tul dairesine ait, boylam+, tul+. **~ circle** : boylam çemberi, **5.** öğle+, günün ortası+. **the ~ hour** : öğle saati, **6.** doruk+. zirve+, en yüksek+, tepe+, evç+. *In his ~ splendor.* ***e.a.-6.*** *culminating, highest, gratest.*

méridienne*, is., ç.* ***-ennes*** *Fr.* Fransız kanapesi : yanları farklı yükseklikte, arkalığı meyilli kanape.

meridional, *sf.&is.* **1.** boylamsal, boylam+, **2.** güney+, güneysel, güneye ait/özgü, güneyde olan, cenubî, **3.** güneyli, güneyde (özellikle Fransa'nın güneyinde) oturan (halk), **4. ~ly** : boylam (kuzey-güney) doğrultusunda, tulânî olarak, boylamsal olarak. ***e.a.-2.*** *southern, southerly.*

meringue, *is.* beze : yumurta akı ile şekerden yapılan pasta veya krema.

merino, *is., ç.* **-nos 1.** merinos (koyunu) *(Ovis aries),* **2.** merinos yünü, **3.** merinos yünden yapılan kumaş, merinos kumaşı.

merisis, *is. biy.* büyüme, gelişme (özellikle göze bölünmesiyle). *bk.:* **auxesis.**

meristem, *is. bot.* oğulcuk doku, filiz doku : göze bölünmesiyle hızla büyüyen fakat henüz tam gelişmemiş doku. **~atic** : oğulcuk dokusal.

meristic, *sf. biy.* **1.** bölümlü, dilimli, **2.** bölümsel, dilimsel, **3.** sayısal (fark), şekilce (farklılık). *~ variation in flower petals.* **4. ~ally** : bölümlü/sayısal olarak, şekil bakımından. ***e.a.-1&2.*** *segmental.*

merit, *is.&f.* **1.** değer, kıymet, önem. *There is great ~ in dealing fairly with your employees. There is little ~ in telling us now, it's too late.* **2.** meziyet, fazilet, hüner, marifet. *People of ~. She is a person of some ~. The book's only ~ is its sincerity.* **3. ~s** : hak, gerçeklik, doğruluk veya yanlışlık, hakkaniyet, esas, davanın esası. **to judge sth. on its ~s** : değerine/doğruluğuna/gerçekliğine göre hüküm vermek. *The judge will consider the case on its ~s.* **4.** *gen.* **~s** : liyakat, kabiliyet, yararlık. **Order of Merit** : Liyakat nişanı (İngiliz kralı/kraliçesi tarafından verilir). **to treat s.o. according to his ~s** : bir kimseye lâyık olduğu şekilde muamele etmek. *She was awarded a certificate of ~ for her piano playing.* **5.** *esk.* mükâfat. **make a ~ of sth.** : mükâfat beklemek/ummak, meziyet/marifet saymak/addetmek. *Don't make a ~ of being punctual, it's only what we expect of you.* **6.** hak etmek, lâyık olmak, liyakat kazanmak/kesp etmek. *~ reward.* **7.** değmek, değerinde olmak, müstahak/hakkı olmak. *The suggestion ~s serious consideration.* ***e.a.-1.*** *value, worth, worthiness,* ***2.*** *virtue, talent, ability,* ***4.*** *desert,* ***6&7.*** *deserve, be entitled to, be worthy of, warrant, have a right to.*

merited, *sf.* hak edilmiş, hak edilen, lâyık olan. **~ly** : hak ederek, lâyık olarak.

meritless, *sf.* değersiz, kıymetsiz, önemsiz, meziyetsiz, liyakatsiz.

meritocracy, *is. Brit.* **1.** değerli aydın/münevver sınıf, sırf kendi meziyet ve yetenekleriyle yükselenler topluluğu, **2.** değerli aydınlara önemli toplumsal görev veren sistem.

meritocrat, *is. Brit.* değerli aydın, sırf kendi yetenek ve meziyetleriyle yükselen kimse.

meritorious, *sf.* **1.** değerli, kıymetli, meziyetli, faziletli, övgüye değer, saygıdeğer, hürmete lâyık, **2. ~ly** : değerlice, övgüye lâyık olarak, övülecek şekilde, **3. ~ness** : değerlilik, meziyet, fazilet, saygıdeğerlik, övgüye değerlik.

merit system, *is. ABD* (devlet memurluğunda) liyakat ve başarıya göre atama, terfi sistemi.

merk, *is. İsk.* eski İskoç gümüş parası. **mark** *d.d.*

merl = merle, *is. İsk.* karatavuk *(Turdus merula).* ***e.a.*** *- blackbird.*

merlin, *is. zool.* **1.** bozdoğan *(Falco columbarius aesalon),* **2.** güvercin doğanı.

merlon, *is.* (iki mazgal arasındaki) siper.

mermaid, *is.* deniz kızı, belinden aşağısı balık olan efsanevî kız.

merman, *is., ç.* **-men** deniz adamı : belden aşağısı balık olan efsanevî adam.

mero-, *ön ek* "kısım, kısmî, kısmen". *ör.: meroblastic.*

meroblastic, *sf.* kısmen çatlayan (yumurta). **~ally** : kısmen çatlayarak.

meromorphic, *sf. mat.* tikel tanımlı, kısmî tarifli. **~ function** : tikel tanımlı/tikel çözümsel işlev, Domeni içinde sınırlı sayıda nokta dışında tanımlı ve çözümlü olan işlev.

-merous, *son ek* "...kısımlı/parçalı". *ör.:* **dimerous** : iki parçalı, iki parçadan oluşan.

merozoite, *is.* ergin spor : bazı sporozoanların eşeysiz üremesinden oluşan spor (malarya paraziti gibi).

merriment, *is.* **1.** şenlik, sevinç, neşe, şetaret, keyif, cümbüş, zevk ve sefa. *I never saw such an unbriddled ~ at a party.* **2.** *esk.* eğlence, eğlenti, neşe veren/eğlendiren şey. ***e.a.-1.*** *mirth, hilarity, laughter, gaity, jollity, frolic, fun, amusement, cheer, gleefulness, jubilation, exhilaration, conviviality, 2. entertainment, festivity.* ***k.a.-1.*** *cheerlessness, joylessness, distress, misery, mourning.*

merry, *sf.* **merrier, merriest 1.** şen, neşeli, sevinçli, keyifli. **a ~ laugh** : şen bir kahkaha. **wish s.o. a ~ holiday** : birisinin bayramını kutlamak, **2.** neşelendiren, neşe verici, sevindirici, eğlendirici, güldürücü. *a ~ joke. a ~ time at the party.* **3.** *esk.* hoş, lâtif, mutluluk veren, **4.** *k.d.* çakırkeyif, oldukça sarhoş. *grew ~ on wine.* **5. make ~** : eğlenmek, şenlik/cümbüş yapmak, çalıp oynamak, **6. merrily** : sevinçle, neşe ile, keyifle, neşeli neşeli, **7. merriness** : sevinç, neşe, keyif, şenlik. ***e.a.-1.*** *gay, cheerful, cheery, happy, blithe, frolicsome, sprightly, glad, 2. mirthful, joyous, hilarious, jolly, jovial, gleeful, 3. pleasant, delightful, 5. celebrate, party.* ***k.a.-1.*** *sad, gloomy, dismal, dejected, 2. solemn.*

merry-andrew, *is.* soytarı, hokkabaz, palyaço, meddah. ***e.a.*** *- clown, buffoon.*

merry-go-round, *is.* **1. carrousel/carousel** *d.d.* atlı karınca, **2.** hengâme, başdöndürücü bir hızla akıp giden toplumsal yaşantı, iş hayatı vb. dünya gailesi. *The holidays were a ~ of parties.* ***e.a.*** *- roundabout.*

merrymaker, *is.* eğlenen, cümbüş eden, âlem yapan, çalıp oynayan. ***e.a.*** *- reveler.*

merrymaking, *is.&sf.* **1.** eğlenme, cümbüş etme, âlem yapma, çalıp oynama. *The annual picnic was a time for ~.* **2.** eğlence, eğlenti, cümbüş, âlem, **3.** şen, neşeli, eğlenceli, eğlendirici, cümbüşlü. ***e.a.-2.*** *revel, festivity, celebration, 3. gay, festive.*

merrythought, *is. Brit.* lâdes kemiği. ***e.a.-*** *wishbone*

mesa, *is.* masayayla : sarp yamaçlı yüksek düzlük, ABD ve Meksika'nın kurak bölgelerinde görülen yamaçları uçurum gibi dik düzlük.

mésalliance, *is., ç.* ***mésalliances*** *Fr.* uygunsuz evlenme, dengi olmayanla/aşağı tabakadan birisiyle evlenme. ***e.a.*** *- misalliance.*

mesarch, *sf. ç.b.* **1.** odunsu damarı her iki yönde gelişen (bazı eğreltilerde olduğu gibi), **2.** ortanemcil : orta nemli yerde yetişen/gelişen.

mescal, *is. bot.* **1.** dikensiz kaktüs *(Lophophora Williamsii, L. Lewinni)* : Teksas ve K Meksika'da yetişir. **2. ~ button** : bu kaktüsün tomurcuğu (Kızılderililer dinî törenlerinde sanrıl *(halüsinojen)* olarak kullanırlar), **3.** sabır otu rakısı : sabır otunun bazı türlerinin suyundan yapılan alkollü içki, **4.** (suyundan içki yapılan) sabır otu. ***e.a.*** *- 2. peyote, 4. maguey, agave.*

mescaline, *is. ecz.* meskalin : C11H17 NO3. kaktüs tomurcuğundan çıkarılan sanrıl (halüsinojenik) ilâç.

mesdames, *ç. is.Fr.* bayanlar. ***e.a.-*** *ladies.*

mesdemoiselles, *ç. is. Fr.* (küçük) bayanlar/kızlar. Tekili : **mademoiselle**

meseems, *f.* **meseemed** *esk.* zannederim, bana öyle geliyor ki. ***e.a.-*** *it seems to me.*

mesembryanthemum, *is. bot.* gün çiçeği *(Carpobrotus)* : G Afrika'da yetişen halı otugillerden yaprakları etli, parlak beyaz ve pembe çiçekleri öğle vakti açılan bitki.

mesencephalon, *is., ç.* **-la/-lons 1.** orta beyin, **2. mesencephalic** : orta beyin+. ***e.a.-1.*** *midbrain.*

mesenchyme=mesenchyma, *is. biy.* **1.** bağ doku : embriyonda orta derinin bağ dokuları, kan damarlarını, lenfatik sistemi ve yüreği oluşturan kısmı, **2. mesenchymal** : bağ dokusal, **3. mesenchymatous** : bağ dokulu, bağ dokuya benzer, bağ doku gibi.

mesenteron, *is., ç.* **-tera** *biy. esk.* orta bağırsak, oğulcuğun bağırsak boşluğunun orta kısmı. **~ic** : orta bağırsak+.

mesentery, *is., ç.* **-teries** *anat.* **1.** bağırsak askısı : ince bağırsakları karın duvarına bağlayan, bağırsakları besleyen kan damarları, sinir ve ak kan damarlarının geçtiği çift katlı ince zar. **mesenterium** *d.d.* **2. mesenteric** : bağırsak askısına ait.

mesh, *is.&f.* **1.** ağ gözü, gözenek, delik. *a net with 1 cm ~es. The net was made of fine ~.* **2. ~es** : (a) ağ ipi/teli. *The ~es of a spider's web. The fish were caught in the ~es of the net.* (b) pençe, kıskaç, tutmaya/yakalamaya yarayan herhangi bir şey. **to be caught in the ~es of the law** : kanunun pençesine yakalanmak, **3.** ağ, şebeke. *We put some/a fine wire ~ over the windows so that the flies couldn't get in.* **4.** örgü, **5.** *mak.* geçme, çark dişlerinin birbirini kavraması, **6.** geçme ağ: kalbur, elek, mücevherat vb. de kullanılan eşit aralıklı birbirine geçmiş tellerden oluşan düzen, **7.** tuzak. *Entangled in the ~es of political intrigue.* **8.** ağ ile tutmak/yakalamak, ağa/tuzağa düşürmek, **9.** gözenekli olmak, (ağ gibi) göz göz olmak, **10.** *mak.* kavra(t)mak, (çarkın dişleri vb.) birbirine geç(ir)mek, kenetle(n)mek. *The wheels ~ed. The car moved forward as the gears ~ed.* **11.** ağa/tuzağa düşmek/takılmak, ağ ile yakalanmak, **12.** birbirine uy-(dur)mak, ahenk sağlamak, uygun/hemahenk olmak. *Their character don't ~. Our ways of looking at these problems don't ~.* **13. in ~** : kilitlenmiş, sımsıkı birbirine geçmiş (çarkın dişleri gibi). ***e.a.- 3.*** *net, network, web, grid,* ***7.*** *trap,* ***8.*** *enmesh, intermesh,* ***9.*** *engage, interlock,* ***12.*** *match, coordinate, interact.*

meshuga = meshugga = meshugah, *sf. argo* deli, çatlak. ***e.a.-*** *crazy, mad, insane.*

meshwork, *is.* ağ, şebeke, ağ örgüsü. *a vascular ~.* ***e.a.-*** *network.*

meshy, *sf.* ağımsı, ağ gibi, gözenekli, göz göz. ***e.a.-*** *meshed.*

mesial = mesian, *sf.* **1.** orta, vasat, **2.** *zool.* bedenin ortasına ait, **3. mesially = mesally** : ortasında olacak şekilde. ***e.a.-1.*** *medial.*

mesic, *sf.* **1.** orta nemli, ortalama nem isteyen, ortalama nemli bir ortama uymuş, **2.** *fiz.* ortacıklı, ortacık+, meson+, **3. ~ally** : orta nemli olarak, orta nemli ortamla ilgili olarak.

mesitylene, *is. kim.* mezitilen, C6H3(CH3)3 : kömür katranında bulunan ve asetondan elde edilen renksiz, kokulu, kuvvetli eritici sıvı.

mesityl oxide, *is. kim.* mezitil oksit, C6 H10O : eritici olarak kullanılan güzel kokulu sıvı.

mesmeric, *sf.* **1.** uyutucu, uyutma ile sağlanan, **2.** büyüleyici, dayanılmaz, **3. ~ally** : uyutarak, büyüleyerek. ***e.a.- 2.*** *irresistible, fascinating.*

mesmerise/mesmerisation/mesmeriser, *Brit. bk.:* **mesmerize/mesmerization/mesmerizer.**

mesmerism, *is.* **1.** uyutum : hastanın irade ve sinirlerine tesir ederek onu uyutma, **2.** ipnotizma, **3.** büyüleme, teshir etme, **4. mesmerist** : uyutan, büyüleyen, teshir/ipnotize eden kimse. ***e.a.-1.*** *(animal) magnetism, hypnosis,* ***2.*** *hypnotism,* ***3.*** *fascination.*

mesmerize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (telkinle) uyutmak, hipnotize etmek, **2.** büyülemek, teshir etmek, büyü ile etkilemek, **3.** büyüleyerek (bir işi) yaptırmak, büyü ile yapmaya mecbur etmek. **4. mesmerizer** : uyutan, büyüleyen, teshir/ipnotize eden kimse. ***e.a.- 1.*** *hypnotize,* ***2.*** *spellbind, fascinate.*

mesnality = mesnalty, *is., ç.* **-ties** aracı lordluk, baş lorda bağlı lordun emlâki.

mesne, *sf. huk.* **1.** aracı, mutavassıt, orta, (özellikle zaman/yapılış bakımından) ortada/arada bulunan, **2. ~ lord** : (eski İngiliz yasasında) aracı lord, derebeyliğin baş lorduna bağlı lord. ***e.a.*** *- intermediate, intervening, middle.*

meso-, *ön ek* "orta, ara, mutavassıt, merkezî". *ör.: mesocephalic.*

Mesoamerica, *is. ark.* Orta Amerika. ***e.a.*** *- Central America.*

mesoblast, *embril.* **1.***bk.:* **mesoderm**, **2.** genç oğulcuğun sonradan orta deriyi oluşturan gözeler dizisi, **3. ~ic = mesodermic** : orta deri+.

mesocarp, *is. bot.* meyvelerin etli kısmı.

mesocephal, *is.* orta kafa, mezosefal. **~ic** : orta kafalı.

mesocephaly, *is.* orta kafalılık.

mesocranic, *sf.* orta kafataslı : kafatası indeksi ortalama olan.

mesocratic, *sf. jeol.* kurşunî renkli : eşit miktarda koyu ve açık renkli mineral içeren (volkanik kaya).

mesoderm, *is.* ortaderi. **~al = ~ic** : orta deri+.

mesogastrium, *is. anat.* **1.** oğulcuk karnındaki iki askıdan biri, **2.** göbek bölgesi.

mesoglea = mesogloea, *is.* orta sünger : süngerin iç ve dış çeperleri arasında bulunan gözesiz jelâtinli madde. **mesogleal = mesogloeal** : orta sünger+.

mesognathic = mesognathous, *sf.* **1.** hafifçe çıkık çeneli, **2.** çenesi orta çıkıklıkta olan, çene indeksi 98-103 arasında olan.

mesognathism = mesognathy, *is.* **1.** hafifçe çıkık çenelilik, **2.** çenesi orta çıkıklıkta olan, çene indeksi 98-103 arasında bulunma hali.

Mesolithic, *sf.* Orta taş devri+.

mesomorph, *is.* kas ve kemikleri iyi gelişmiş insan.

mesomorphic, *sf.* **1. mesomorphous** *d.d.* sıvı buzsul , sıvı ile kristal arası bir hâlde olan, **2.** kas ve kemikleri iyi gelişmiş (insan).

mesomorphism = mesomorphy, *is.* **1.** sıvı buzsulluk, sıvı ile kristal arası bir halde olma, **2.** kas ve kemiklerin iyi gelişmiş olması.

meson, *is. fiz.* ortacık : eksicikten (elektron) 210-1000 kat büyük kütleli fakat önelcikten (proton) çok daha küçük, +, - veya sıfır yüklü temel parçacık. *bk.:* **mu meson, pi meson**. eski adı : **mesotron.**

mesonephros, *is., ç.* **-roi** *embril.* **1.** ilkel böbrek : omurgalı oğulcuklarda üç boşaltım kanalından biri (gelişerek böbrek olur). *bk.:* **metanephros, pronephros**, **2. mesonephric** : ilkel böbrek+.

mesopause, *is. meteor.* **1.** orta geçit : orta yuvar (mezosfer) ve yükün yuvar (iyonosfer) arasındaki geçiş bölgesi, 80 km yükseklikten başlar.

mesopelagic, *sf.* (Okyanuslarda) orta derinlikteki (180-900 m arası).

mesophyll, *is. bot.* **1.** orta doku : yapraklarda üst deri altındaki klorofilli yumuşak doku, **2. mesophyllic = mesophyllous** : orta dokusal.

mesophyte, *is. bot.* **1.** orta nemcil bitki : ortalama nemli ortamda yetişen bitki, **2. mesophytic** : orta nemcil.

Mesopotamia, *is.* Mezopotamya, Elcezire : Irak'ın Dicle ve Fırat arasındaki bölgesi. **~n** : Mezopotamyalı.

mesosphere, *is.* **1.** orta yuvar, mezosfer : yükün yuvar (iyonosfer) ile dış yuvar *(exosphere)* arasındaki atmosfer kuşağı, **2.** stratosfer ile termosfer arasındaki hava kuşağı, **3. mesospheric** : orta yuvar+.

mesothelioma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* iç zar uru/tümörü.

mesothelium, *is., ç.* **-lia** *anat.* iç zar : vücut boşluğunu içten örten zar (***peritoneum, pericardium, pleurae*** gibi).

mesothorax, *is., ç.* **-thoraxes/-thraces** **1.** (böceklerde) orta halka : böceğin göğsünü oluşturan üç halkadan ortadaki. İki çift kanat ile ikinci çift bacakları taşır, **2. mesothoracic** : orta halka+.

Mesozoic, *sf.&is. jeol.* İkinci Zaman. Orta Çağ, Mezozoik Çağ : 65 milyon ilâ 225 milyon yıl önceki çağ.

mesquite = mesquit = mezquite = mezquit, *is. bot.* **1.** tatlı bakla *(Prosopis glandulosa)* : baklagillerden GB ABD ve Meksika'da yetişen bir funda/bodur ağaç. Baklaya benzer meyvesi şekerce zengin olup hayvanlara yedirilir. **algarroba, honey mesquite** *d.d.* **2.** *bk.:* **screw bean.**

mess, *is.&f.* **1.** karışıklık, düzensizlik, dağınıklık, pislik, pejmürdelik. **in a ~** : karmakarışık, keşmekeş, darmadağınık. *This room is in a ~. I'll have to to clean up all the ~ in this room.*

2. karışık/düzensiz/dağınık/pis yığın, keşmekeş. *The whole house is a ~. There was a ~ of dirty dishes in the sink.* **make a ~** : berbat etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, keşmekeş etmek, Arap saçına döndürmek, **3.** müşkül/utandırıcı durum, içinden çıkılmaz/zor durum, çıkmaz, baş belâsı. **get oneself into a mess** : her tarafını kirletmek, başını belâya sokmak, çıkmaza saplanmak. **Here's a pretty ~** : Çattık belâya! Ayıkla pirincin taşını! **4.** sofra arkadaşları, daima aynı sofrada yemek yiyen kimseler, **5.** (birlikte yenilen) yemek, ziyafet, **6.** bir öğünlük yemek, **7.** bir tabak dolusu yemek (katı veya sulu). *Picked a ~ of peas for dinner.* **8. ~ hall** *d.d.* yemek salonu, yemekhane, ordu evi lokantası, (bilhassa askerlerin) topluca yemek yedikleri yer. *Officers are at ~ now.* **9.** (askerlikte toplumsal amaçla kurulan) birlik. *He was secretary of the sergeant's ~.* **10.** *gen.* **~ up** : kirletmek, pisletmek. *Don't ~ up my clean floor. He ~ed up his book by scribbling on the pages.* **11.** *gen.* **~ up** : karıştırmak, karmakarışık hale getirmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, keşmekeşe/çorbaya/Arap saçına çevirmek, berbat etmek, bozmak, alt üst etmek. *They ~ed up the whole deal.* **12.** birlikte yemek yemek, **13. ~ around = ~ about** : (a) *k.d.* oyalanmak, amaçsız/gayesiz/plânsız iş görmek, boşuna uğraşmak. *I'm not of a sailor, but I like to ~ about in my little boat on the river.* (b) *argo* vakit öldürmek, sinek avlamak, havyar kesmek, avarelik etmek. *He spent all day Sunday just ~ing about.* (c) *argo* (bir kimse veya şey ile) ilgilenmek, (bir işe) karışmak/burnunu sokmak, bulaşmak. *~ing other people's affairs.* (d) sıkı fıkı olmak. *Don't ~ around with admiral much.* (e) flört/kur yapmak. *He caught him ~ing around with his wife.* (f) oyalamak, atlatmak. *Don't ~ me about; I want the money you promised me.* **14.** kurcalamak, bozmak. *She told the child not to ~ with his father's camera.* **15.** şaşırmak, şaşalamak, şaşırıp hata yapmak. *Got another chance and didn't want to ~ up again.* **16.** yitirmek, kaybetmek, akamete uğratmak. *He ~ed up his chances of winning the race.* **17.** yemek vermek, (birlikte) yemek yemek. ***e.a.-1&2.*** *jumble, litter, hodgepodge, hash, mishmash, disorder, disarray, 3. predicament, difficulty, plight, muddle, mix-up, confusion, trouble, dilemma, 10. befoul, 11. bungle, muddle, botch, disarrange, 13. (a) dabble, putter, triffle, (b) dawdle, idle, (c) meddle, interfere, (d) associate, (e) flirt.*

message, *is.* **1.** (özel) haber, mesaj. **Leave a ~ for s.o.** : birisi için özel haber bırakmak, **2.** bildiri, duyuru, (resmî) tebliğ, hitap, hitabe. *The President's ~ to Congress.* **3.** esin, ilham, vahiy, Peygamberin halka duyurusu. *the ~ of a Prophet.* **4.** (bilişim) ileti : haber birimini oluşturan bir veya birkaç kelime, **5.** öz, ruh, ana fikir, bir kitabın/temsilin vb. telkin etmek istediği fikir, düşünce, kıssadan hisse. *The ~ of this book.* **6. get the ~** *argo* (sözdeki imayı/gizli anlamı) sezmek, anlamak, (maksadı) çakmak/fark etmek, **7. run ~s** : ufak tefek işlere koşmak, **8.** habercinin görevi. *His ~ completed, he went on his way.* **9. ~ unit** *ABD* haberleşme ücret birimi ‹ telefon konuşmalarında uzaklık ve konuşma süresine göre değişen ücret birimi.

messaline, *is.* ince ipekli kumaş, muslin.

messan, *is. İsk. bk.:* **lapdog.**

messeigneurs, *ç. is., bk.:* **monseigneur.**

messenger, *is.* **1.** haberci, ulak, kurye, **2.** *esk.* tellâl, münadi, mübeşşir, müjdeci. ***e.a.-1.*** *courrier, 2. herald, percursor, harbinger, forerunner.*

Messiah = Messias, *is.* **1.** Mesih : Musevîlere Tanrı emirlerini ulaştıracağı vadedilen Tanrı elçisi ve hükümdar, **2.** İsa peygamber, **3.** (bir ülkenin beklediği) kurtarıcı, halâskâr, **4. ~ship** : kurtarıcılık.

Messianic, *sf.* **1.** Mesihî, İsevî, İsa peygambere ait, **2.** kurtarıcı+, halâskâr+, **3.** ülkücü, idealist, bir ülküye bel bağlamış/kendini adamış, **4. ~ally** : ülkücülükle.

Messianism, *is.* **1.** Mesihe/İsa peygambere inanış, **2.** ülkücülük, idealistlik, bir ülküye kendini adama.

messieurs, *ç. is. Fr.* baylar, beyler, efendiler. *kıs.:* **Messrs.** *bk.:* **monsieur.**

mess jacket, *is.* sofrada giyilen (kısa, dar) ceket.

mess kit = mess gear, *is.* sefer tası.

messman, *is., ç.* **-men** hizmet eri, yemekhanede çalışan asker.

messmate, *is.* sofra arkadaşı.

mess sergeant, *is.* (askerî yemekhanede görevli) levazım çavuşu.

messtin, *is.* aş kabı, karavana.

messuage, *is. huk.* konut, mesken (müştemilâtı ve bahçesiyle birlikte).

messy, *sf.* **messier, messiest 1.** kirli, pasaklı, darmadağınık, karmakarışık, keşmekeş. *a ~ room.* **2.** kirleten, dağınıklık/karışıklık yaratan, **3.** çetrefil, müşkül, zor, çetin, karışık, muğlâk, içinden çıkılmaz, can sıkıcı, utanç verici, nahoş. *a ~ situation. ~ lawsuits.* **4.** *k.d.* şaşkın, şapşal, muvazenesiz, ne yaptığını bilmez, **5. messily** : kirli/pasaklı/darmadağınık/karmakarışık bir hâlde, keşmekeş içinde, **6. messiness** : kirlilik, pasaklılık, darmadağınıklık, karmakarışıklık, keşmekeşlik. ***e.a.-1.*** *dirty, untidy,* ***3.*** *difficult, embarrassing, unpleasant.*

mestee, *is. bk.:* **mustee.**

mestizo, *is., ç.* **-zos/-zoes 1.** melez, kırma, iki ayrı ırkın karışımından gelen erkek, **2.** (G Amerika'da) İspanyol ve Kızılderili karışımı melez, **3.** Avrupalı ve Hintli/zenci/Malezyalı karışımı melez, **4.** Filipinli ile ecnebi karışımı melez. (Kadın ise : **mestiza** denir.)

met, *f. bk.:* **meet** *(gsç.z.&sf.f.).*

meta, *sf. kim.* meta : benzen halkasında bir C atomu ile ayrılmış iki yer işgal eden. *bk.:* **ortho-** (5), **para-** (5)

meta- = met-, *ön ek* **1.** değişik, yeri/şekli değişmiş, ters dönmüş. *ör.: metamorphosis,* **2.** *anat. zool.* geri, sonra, öte tarafında, öbür ucunda. Çok defa **post-/dorso-** ön eklerine eş değerdir. *ör.: metathorax, metaplasis, metacarpus, metacephalon.* **3.** ...ile, beraber, ortak, yanında, -e tâbi//bağlı. *ör.: metabiosis.* **4.** ötesi (nde), üst(ünde) yüksek. *ör.: metaphysics, metapsychology.* **5.** *kim.* (a) meta+, değişik/çoğuz şekli, polimeri. *metaldehyde,* (b) ...türevi : *metaprotein,* (c) susuz asidin en az su içeren türevi : *metaphosphoric acid,* (d) atom ve kökleri birbiri ardınca dizili benzen türevi.

metabiosis, *is.* ortak yaşam : başka bir canlının varlığına bağlı olarak yaşama.

metabolic, *sf.* **1.** *biy.* yapım yıkımsal : metabolik, metabolizmaya özgü, metabolizma etkisiyle olan, **2.** *zool.* başkalaşmış, başkalaşıma uğrayan/uğramış, **3. ~ally** : (a) metabolizma ile, (b) başkalaşarak.

metabolise, *Brit. bk.:* **metabolize.**

metabolism, *is.* **1.** *biy. fizy.* yapım yıkım : metabolizma : canlıların besinleri özümleyerek protoplâzmaya çevirmeleri (*anabolism,* yapım) ve protoplâzmayı parçalayıp enerji üretmeleri (*catabolism,* yıkım) süreçlerinin tümü, **2.** *bk.:* **metamorphosis.**

metabolite, *is. biy. fizy.* yapım yıkım ürünü.

metabolize, *f.* **-lized, -lizing 1.** yapım yıkıma/metabolizmaya uğra(t)mak, metabolizma yolu ile değiş(tir)mek, **2. metabolizability** : metabolizmaya uğrayabilme, **3. metabolizable** : metabolizmaya uğrayabilir.

metacarpal, *sf.&is. anat.* **1.** el tarağı, **2.** el kemiği.

metacarpus, *is., ç.* **-pi** *anat.* el tarağı, elin bilekle parmaklar arasındaki kemikli kısmı.

metacenter = metacentre, *is. gemi inş.* öte merkez, denk merkezi, denge merkezi, aşkın merkez : yüzen bir cismin dengede iken yüzme ağırlık merkezinden geçen düşey ile, denge bozulduğu zamanki yüzme ağırlık merkezinden geçen düşeyin kesiştiği nokta. Bu nokta cismin ağırlık merkezinden ne kadar yukarıda ise yüzme dengesi o kadar kararlıdır.

metacentric, *sf.* **1.** öte merkez+, denge merkezi+, aşkın merkez+. **~ height** : öte merkez yüksekliği, **2.** çatal(lı). *a ~ chromosome.*

metachromatism, *is.* renk değişimi, meneviş(lenme). **metachromatic** : renk değiştiren, menevişli.

metaethics, *is.* **1.** ahlâk temelleri, temel ahlâk bilgisi, **2. metaethical** : ahlâkî, ahlâk temellerine dayanan.

metagalaxy, *is., ç.* **-axies** *astr.* **1.** tüm evren : Samanyolunu da içine alan gök adaların (galaksilerin) tümü, **2. metagalactic** : tüm evrensel.

metage, *is.* **1.** resmî ölçme/tartma, **2.** ölçü/tartı ücreti, kantariye.

metagenesis, *is.* **1.** ardışık üreme, metagenez : eşeysiz döl ile eşeyli dölün birbiri arkasından gelmesinden ibaret döl değişimi, **2. metagenetic = metagenic** : ardışık üremsel, **3. metagenetically** : ardışık üreme, ardışık üreme suretiyle.

metagnathous, *sf.* **1.** çapraz gagalı (kuş). **2. metagnathism** : çapraz gagalılık.

metal, *is.&sf.&f.* **-aled, -aling** *(Brit. :* **-alled, -alling**) **1.** maden, metal. *Gold, silver, copper and iron are ~s.* **base ~** : ham maden, cevher. **sheet ~** : saç, madenî levha. **~-fatigue** : maden kağşaması, **2.** *kim.* (a) arı metal, kimyaca saf bir eleman olarak metal. **noble ~** : soy metal. **rare ~** : nadir maden. (b) tuzlarının sudaki eriyiği + iyon veren özdek, **3.** alaşım, halita. **bell ~** : pirinç, tunç. **gun ~** : top tuncu, **4.** *basım bk.:* **type metal**, **5.** ergimiş cam (dökülmeye/şişirilmeye hazır), **6.** yaratılış, huy, tıynet, tabiat, **7.** *Brit.* (yol yapımında kullanılan) kırılmış taş, makadam, çakıl, **8.** madde, özdek, temel nitelik, bir şeyin esas/temel yapısı. *Cowards are not made of the same ~ as heroes.* **9.** (armacılıkta) gümüş veya altın yaldız/boya, **10.** madenî, madensel, metal+, madenden yapılmış. *a ~ container. a ~ coin.* **11.** metallemek, maden (ile) kaplamak, yolu makadamlamak/çakıl döşemek. **~led road** : makadam yol, **12. leave/jump the ~s** *Brit.* (tren) raydan çıkmak.

metalanguage, *is.* üst dil, doğal dili ya da konu dili inceleyip betimlemek için oluşturulmuş araç dil, dili anlatan dil.

metalepsis, *is.* öteleme, ön söyleme : bir şeyi belirtmek için ondan önceki ya da sonraki olayları söyleme.

metalinguistic, *sf.* **1.** üst dil+. **~ function** : üst dil işlevi, **2. ~ally** : üst dil ile, üst dil bakımından/yönünden, **3. metalinguistics** : üst dil bilimi : dil ile onun kültürel temelini inceleyen bilim.

metalist = metallist, *is.* **1.** madenci, maden uzmanı, maden işleyen kimse, **2.** yalnız madenî para kullanılması taraftarı.

metalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** madenleştirmek, maden hâline koymak, maden özelliği vermek, madenle kaplamak. **metallize, metallise** *Brit. ş.d.y.* **2. metalization** : madenleştirme, madenle kaplama.

metalled, *sf. Brit.* makadam, taş döşenmiş (yol).

metalleity, *is., bk.:* **metallicity.**

metallic, *sf.* **1.** madensel, madenî, maden+, madenden yapılmış. *a ~ element. ~ coins. ~ mixture.* **2.** madenimsi, madene benzer. maden niteliğinde/sertliğinde/parlaklığında vb. *~ color. ~ blond hair.* **3.** *kim.* (a) serbest, bileşime girmemiş (maden). *~ iron.* (b) maden içeren/üreten/hasıl eden, **4.** (ses) madenî, sert, çınlayan, tannan, tırmalayıcı. *a sharp ~ note. a ~ voice.* **5. ~ally** : madensel olarak, madenî bir şekilde, **6. ~ity = metalleity** : madensellik, madenîlik, madene benzerlik, **7. ~ soap** : madenî sabun : Pb ve Al gibi bazı madenlerin tuzlarını çeşitli yağ asitleriyle birleştirerek elde edilen, dokuma, boya ve vernik sanayiinde kullanılan bal mumuna benzer sabunsu madde.

metalliferous, *sf.* madenli, maden içeren/üreten/veren.

metalline, *sf.* **1.***bk.:* **metallic**, **2.** bir/birkaç maden tuzu içeren.

metallise/metallisation/metalliser, *Brit. bk.:* **metallize/metallization/metallizer.**

metallist, *is. bk.:* **metalist.**

metallize, *gl.f.*. **-lized, -lizing** *bk.:* **metalize.**

metallographic, *is.* **1.** metalografi+, **2. ~ally** : metalografi yöntemiyle.

metallography, *is.* **1.** metalografi : maden ve alaşımların yapısını mikroskopla inceleyen bilim, **2.** metal baskısı : metal levhalarla litografik baskı, **3. metallographer = metallographist** : metalografi uzmanı.

metalloid, *is.&sf.* **1.** metalsi : metallerin fiziksel özelliklerini, metal olmayanların da kimyasal özelliklerini gösteren öğe : arsenik, silisyum, bizmut vb. gubu, **2.** metal olmayan madde, **3.** madenlerle alaşım yapan fakat maden olmayan madde.

metallurgy, *is.* **1.** metal bilimi, metalürji, izabe : filizlerinden arı metali ayırma bilimi ve uygulayımı, **2.** alaşımcılık, alaşım yapma bilim ve uygulayımı, **3.** maden işleme tekniği, **4. metallurgic(al)** : metal bilimine ait, **5. metallurgically** : metal bilimiyle, metal bilimi yöntemiyle, **6. metallurgist** : metal bilimi uzmanı.

metalmark, *is. zool.* yaldızlı kelebek *(Riodinidae) :* kanatları maden parlaklığında renkli küçük ve orta büyüklükte kelebek türü.

metalsmith, *is.* madenci, madenî eşya yapım ustası.

metalware, *is.* madenî eşya, kap kacak, madenî mutfak eşyası. **metalwork**, *is.* **1.** madenî eşya(lar), **2.** maden işçiliği, maden işleme, **3. ~er** : maden işçisi, **4. ~ing** : maden işçiliği, maden işleme (sanatı).

metamathematics, *is.* **1.** uz bilimi ötesi : ilkeleri, kavramsal öğeleri, bağdaşıklığı, uz bilimi ve us bilimi dizgelerini bir bütün olarak inceleyen bilim dalı, **2. metamathematical** : uz bilimi ötesine ait, **3. metamathematician** : uz bilimi ötesi.

metamer, *is. kim.* üst eşiz, metamer, başka bir veya birkaç maddeye eşiz olan bileşik.

metamere, *is. bk.:* **somite.**

metameric, *is.* **1.** *kim.* üst eşizli, **2.** *zool.* (a) halkalı, halkalardan oluşmuş, bölütlü, vücudu bölütlere ayrılmış, (b) bölütlü gelişme+, **2. ~ally** : (a) üst eşizli olarak, (b) bölütlü olarak, bölünerek (gelişme).

metamerism, *is.* **1.** *zool.* (a) bölütlü gelişme , halkalı üreme, (b) bölütlü/halkalı olma, **2.** *kim.* üst eşizlik : çeşitli grupların aynı atoma bağlanmasından oluşan eşizlik/izomerlik. C2H5 NHC2H5 ve CH3NHC3H7 gibi. **metamerization** : bölütlenme.

metamorphic, *sf. jeol.* başkalaşmış, metamorfik, yapısı sonradan değişmiş. ~ **rocks** : başkalaşmış kayaçlar.

metamorphism, *is.* **1.** *bk.:* **metamorphosis**, **2.** *jeol.* ayrımlaşma, farklılaşma, başkalaşma, sonradan değişikliğe uğrama.

metamorphose, *f.* **-phosed, -phosing** başkalaş(tır)mak, şeklini/tabiatını değiştirmek, ...şekline sokmak. *The witch ~d the people into animals. You are so ~d I can hardly think you my master. (Shakesp.).* ***e.a.-*** *mutate, transmute, transform.*

metamorphosis, *is., ç.* **-ses 1.** şekil/yapı/bünye/öz değişimi (sihirle/büyü ile değişme gibi), **2.** görünüş/karakter ve koşulların tamamen değişmesi, **3.** değişmiş şey/kimse, **4.** *zool.* başkalaşım, başkalaşma, istihale, **5.** *patol.* ötedeğişim, anormal doku değişimi, **6.** *bot.* bitkinin gelişmesi esnasında organ veya yapısının görev ve şekilce değişikliğe uğraması. ***e.a.- 2.*** *mutation, transmutation.* ***k.a.- 1&2.*** *stasis.*

metamorphous, *is. bk.:* **metamorphic.**

metanephric, *sf.* böbrecik+.

metanephros, *is., ç.* **-roi** *embril.* böbrecik : yüksek omurgalıların oğulcuklarında üç boşaltım organından biri (sonradan gelişerek böbrek olur). *bk.:* **mesonephros, pronephros.**

metaphase, *is. biy.* ara evre, metafaz : göze bölünmesinde ikiye ayrılan kromozomların orta kuşak düzlemi üzerinde bulundukları evre.

metaphor, *is.* **1.** eğretileme, istiare, mecaz : belirli bir nesneyi gösteren bir kelime ya da cümleyi kapalı bir benzetimle başkası yerine kullanma. *"He was a lion in battle."* cümlesindeki *"lion"* kelimesi yiğitliği anlatan bir eğretilemedir. **2. ~ic(al)** : eğretilemeli, mecazî, **3. ~ically** : eğretilemeli olarak, mecazî anlamda, **4. ~icalness** : eğretilemelik, mecazîlik, mecazî anlam taşıma.

metaphosphate, *is. kim.* metafosfat, metafosforik asitin tuzu.

metaphosphoric acid, *is. kim.* metafosforik asit : HPO3. Fosfor beş-oksitten elde edilen ve fosfor asitleri arasında en az su içeren asit. Cam görünüşünde, renksiz, katı bir cisim olup ortofosforik asit ısıtılarak elde edilir. *bk.:* **phosphoric acid.**

metaphrase, *is.&gl.f.* **1.** çeviri, çevirme, tercüme, **2.** çevirmek, (özellikle edebî eseri) tercüme etmek, **3.** edebî şeklini/cümle yapısını değiştirmek, başka kelimelerle anlatmak/ifade etmek. ***e.a.- 1.*** *translation,* ***2.*** *translate.*

metaphrast, *is.* **1.** çevirici, çeviren, mütercim, metnin edebî kuruluşunu değiştiren (örneğin düz yazıyı manzum şekline sokan) kimse, **2. ~ic(al)** : çevrimsel, **3. ~ically** : çevirerek, çevirmek suretiyle.

metaphysic, *sf.&is. az kul. bk.:* **metaphysics, metaphysical** .

metaphysical, *sf.* **1.** *fel.* doğa ötesi, fizik ötesi, metafizik, **2.** soyut, muğlâk, anlaşılması güç, **3.** XVII. *yy.* da İngiliz felsefî şiir okuluna ait, **4. ~ly** : fizik ötesi varlık veya gerçek olarak, soyut/güç anlaşılır bir şekilde.

metaphysician = metaphysicist, *is.* metafizikçi, fizik ötesi kuram yaratan/geliştiren kimse.

metaphysics, *is.* **1.** doğa ötesi, fizik ötesi. metafizik : varlığın kökenini, özünü, sonunu, gerçeğin, hayatın ilkelerini, mahiyetini buna benzer soyut sorunları sistematik bir şekilde inceleyen ve bu hususlarda kuramlar oluşturan felsefe dalı. *Ontology* (varlık bilimi) ve *Cosmology* (evren bilimi) dallarına ayrılır, **2.** *psikol.* ruh ötesi: başkasının zihnindekini okuma, ruhlarla ilişki kurma, gelecekten haber verme gibi ruh bilimin kapsamına girmeyen olayları inceleyen felsefe dalı, **3.** (anlaşılması güç sorunlarla uğraşan) felsefe, **4.** *k.d.* anlaşılmaz/şaşırtıcı konuşma.

metaplasia, *is.* **1.** doku dönüşümü : bir dokunun başka bir türe dönüşmesi, **2.** göze değişimi/dönüşümü : bir tür göze yerine anormal şekilde başka tür gözelerin oluşması, **3. metaplastic** : dönüşümsel.

metaplasm, *is.* **1.** *biy.* metaplazma : gözede bulunan nişasta, yağ, boya gibi cansız maddeler, **2.** *gr.* söz dönüşümü : hece veya harfler ekleyerek/çıkararak veya yerini değiştirerek kelime veya cümlenin yapısının değiştirilmesi, **3. ~ic** : metaplâzma ile ilgili, metaplâzma şeklinde, söz dönüşümlü.

metaprotein, *is. biy.-kim.* öte protein : proteinin suda erimeyen fakat sulu asit ve alkalilerde eriyen hidrolitik türevi.

metapsychology, *is.* deney üstü ruh bilimi : zihin ve zihnin kaynağı, işlevi, yapısı vb. ile deneyle doğruluğu tanıtlanamayan konular üzerinde kuramsal açıklama ve yorumlar yapan ruh bilimi.

metasomatism = metasomatosis, *is.* **1.** öte değişim : dıştan yüksek sıcaklıkta başka maddelerin eklenmesi sonucunda mineral ve kayaçların kimyasal bileşim ve yapılarının değişmesi, **2.** *bk.:* **replacement** (5), **3. metasomatic** : öte değişimsel, **4. metasomatically** : öte değişimle.

metastable, *sf.* **1.** *metal.* az durağan : bazı koşullar sağlanmazsa kimyasal bileşimi değişen, **2.** *fiz. kim.* yarı kalımlı : erke düzeyi kalımlı durumdakinden düşük olan ve az miktar erke verilmekle kalımlı duruma geçebilen, **3. metastability** : az durağanlık, yarı kalımlılık, **4. metastably** : az durağan/yarı kalımlı olarak

metastasis, *is., ç.* **-ses 1.** *patol.* (a) göçüm, öte göç : hastalığın bir organdan ötekine yayılması, hastalık yapan organizmanın ya da kanser gözelerinin kan/ak kan damarları vb. yolu ile bedenin başka yerlerine geçmesi, (b) bunun hasıl ettiği durum, **2.** değişim, başkalaşım, **3. metastatic** : (a) göçümlü, ötegöçen, (b) değişimsel, değişen, **4. metastatically** : (a) göçümle, öte göçme suretiyle, (b) değişimle, değişerek. ***e.a.-*** *2. transformation.*

metastasize, *gs.f.* **-sized, -sizing** *patol.* öte göçmek, göçüm yolu ile (bedenin başka organlarına) yayılmak.

metatarsal, *sf.&is.* **1.** ayak tarağı+, **2.** ayak tarağı kemiği.

metatarsus, *is., ç.* **-si** *anat. zool.* ayak tarağı : ayak bileği ile parmaklar arası.

metate, *is.* değirmen taşı, özellikle mısır öğütmekte kullanılan çukur değirmen alt taşı.

metathesis, *is., ç.* **-eses 1.** göçüşme : bir kelime içinde birbirini izleyen iki ses birimin yer değiştirmesi (eski İngilizcedeki *bridd* kelimenin sonradan *bird* olması gibi), **2.** *kim.* çifte bozunma, **3.** tersinim : herhangi bir durumun tersine dönmesi, **4. metathetic(al)** : göçüşmeli, göçüşümsel, göçüşme+. ***e.a.- 2.*** *double decomposition*

metathesise, *f. Brit. bk.:* **metathesize.**

metathesize, *f.* **-sized, -sizing** göçüş(tür)mek : bir kelime içinde iki ses birimi yer değiş-tir(t)mek.

metathorax, *is., ç.* **-thoraxes/-thoraces** art göğüs : böceklerde üçüncü çift bacak ve ikinci çift kanatları taşıyan arka göğüs bölümü. **metathoracic**: art göğüs+.

meta-toluidine, *is. kim.* metatoluidin CH3 C6H4NH2. toluidinin yan eşizi, sıvı. Boya ve organik bileşimler yapımında kullanılır.

metaxylem, *is. bot.* ön odun : ağaç damarlarının dış çevresindeki kalın çeperli göze katmanı.

Metazoa, *is. zool.* **1.** çok gözeliler : çok gözeli hayvanlar sınıfı, **2. metazoal = metazoic** : çok gözeli, **3. metazoan = metazoon** : çok gözeli hayvan.

mete, *is.&gl.f.* **meted, meting 1.** *gen.* **~ out** : (ölçerek/sayarak) dağıtmak, bölüştürmek, paylaştırmak, taksim/tevzi etmek, ölçüp vermek. *The money was ~d out after it had been carefully counted.* **to ~ out punishment** : ceza vermek. **~ out rewards** : ödül dağıtmak, **2.** *esk.* ölçmek, **3.** sınır çizgisi işareti, sınır taşı, **4.** sınır, hudut. **~s and bounds** : sınırlar, sınırlayıcı şeyler. ***e.a.- 1.*** *allot, allocate, dole, deal, measure, parcel, distribute, apportion, disburse, dispense, assign, 2. measure, 4. limit, boundary.*

metempiric(al), *sf.* **1.** deney dışı, deney ötesi : deney kapsamı/alanı dışında bulunan, **2.** deney öte bilimsel, **3. metempirically** : deney dışı olarak.

metempirics =metempiricism, *is.* **1.** deney öte bilimi : deney dışında kalan nesne ve varlıklarla uğraşan felsefe dalı, **2. metempiricist**: deney öte bilimi uzmanı.

metempsychosis, *is., ç.* **-ses 1.** ruh göçü/sıçraması, tenasüh, ölen bir kimsenin ruhunun başkasına geçmesi, **2. netempsychic = metempsychosic(al)** : ruh göçümsel, ruh göçü+, tenasühî.

metencephalon, *is., ç.* **-lons/-la** *anat.* **1.** arka beyin, beyinin arka kısmı, **2. metencephalic** : arka beyin+. ***e.a.- 1.*** *afterbrain*

meteor, *is.* **1.** gök taşı, meteor, **2.** akan yıldız, ağan, ağma, şahap, **3.** *esk.* dolu. kar, tayfun, tufan vb. gibi gök olayları, **4. ~like** : gök taşı/akan yıldız gibi, **5. ~ shower** : gök taşı yağmuru, yıldız yağmuru. ***e.a.-1.*** *meteorid, meteorite,* **2.** *shooting star.*

meteoric, *sf.* **1.** gök taşı+, meteor+, **2.** gök taşlarından oluşan. **a ~ shover** : gök taşı yağmuru, **3.** (a) gök taşımsı, gök taşı gibi, gök taşına benzer, (b) parlak, göz kamaştırıcı, anî parlayan, hızlı, sür'atli, şimşek gibi parlayıp sönen. *a ~ career. a ~ rise of fame. Many singers have enjoyed a ~ rise to success.* **4.** meteorolojik, hava olaylarına ait, **5. ~ally** : gök taşı gibi, parlak bir şekilde, anîde parlayıp sönerek. ***e.a.-3.*** *brilliant, rapid, dazzling, flaming, flashing, speedy, fast, swift, sudden.*

meteorite, *is.* **1.** gök taşı, meteor(taşı), **2.** *bk.:* **meteoroid, 3. meteoritic(al) = meteorital** : gök taşı+, gök taşının sebep olduğu.

meteoritics, *is.* **1.** gök taşı bilimi, gök taşlarını/meteorları inceleyen bilim, **2. meteoritist** : gök taşı uzmanı.

meteorograph, *is.* **1.** havayazar : basınç, sıcaklık, nem vb. gibi meteorolojik olayların tümünü ölçüp yazan alet, **2. ~ic** : havayazar ile yapılan.

meteoroid, *is. astr.* uzay taşı, atmosfere girince parlayıp ışık saçan kuyruklu yıldız parçası.

meteorologic(al), *is.* **1.** hava bilimine ait, meteorolojik, meteorolji+, hava+, hava durumu+, **2. meteorologically** : hava bilimiyle, meteorolojik olarak.

meteorologist, *is.* hava bilimci, meteoroloji uzmanı.

meteorology, *is.* hava bilimi, hava bilgisi, meteoroloji.

meter, *is.&f.* **1.** *(Brit.:* **metre**) : metre, uzunluk ölçü birimi : kripton 86'nın belirli koşullar altında verdiği turuncu ışığın dalga boyunun 1,650,763.73 katı, **2.** (şiir) vezin, ölçü, vezin ölçüsü, **3.** *müz.* ölçek, eşit zaman aralıklı ritmik ölçü, **4.** ölçü aleti, ölçek, saat, sayaç, **5.** ölçmek, mesaha etmek.

-meter, *son ek* "sayaç, saat, -metre, -ölçer". *ör.: altimeter, barometer, thermometer, speedometer, ampermeter, voltmeter, watmeter, ohmmeter etc.*

meterage, *is.* ölçme, ölçü, mesaha, metraj.

meter-kilogram-second, *sf.* metre kilogram saniye (MKS) ölçü sistemine ait. *kıs.:* **MKS, mks, m.k.s.**

meter maid, *ABD* (paralı oto park yerlerinde zaman aşımı cezası yazan) kadın zabıta memuru.

metestrus, *is.* (dişi hayvanlarda) kızışma/kösnüme bitimi, kösnümenin azalıp sönme dönemi.

methacrylate, *is. kim.* **1.** metakrilat : (a) metakrilik asitin tuzu/esteri, (b) metakrilik asit türevlerinden elde edilen akrilik reçine veya plâstik, **2. ~ resin** : metakrilik reçine.

methacrylic acid, *is. kim.* metakrilik asit : $CH_2=C(CH_3)COOH$. Metil esteri (metil metakrilat) çoğuzlaşarak saydam plâstik madde üreten sıvı asit. *bk.:* **lucyte, plexiglass.**

methadon(e), *is. ecz.* metadon : $C_{21}H_{27}NO$. Bireşimsel uyuşturucu ilâç. Eroinin etkisini durdurur. Eroin düşkünlerinin tedavisinde ve ağrı dindirmede kullanılır.

methamphetamine, *is. ecz.* metamfetamin : $C_{10}H_{15}N$. Hidroklorit bileşimi merkezî sinir sistemini uyarmakta ve şişmanlığın tedavisinde kullanılan beyaz, kristalli amfetamin bileşimi.

methane, *is. kim.* metan, bataklık gazı : CH_4. Renksiz, kokusuz, alevlenip yanan bir gaz.

methane series, *is. kim.* metan grubu, genel formülü C_nH_{2n+2} olan doymuş alifatik karbonlu hidrojenler grubu. **alkane series, paraffine series** *d.d.*

methanol, *is. kim.* metanol, metil alkol, odun ruhu : CH_3OH. Odunun damıtılması veya CO ile H'in katalitik muamelesi ile elde edilen renksiz, uçucu, tutuşur ve çok zehirli alkol. Eritici, donmayı önleyici olarak, başka bileşimleri elde etmekte vb. kullanılır. **carbinol, methyl alcohol, wood spirit** *d.d.*

methaqualone, *is. ecz.* metakualon : C16 H14.N2O. Uyku ilâcı olarak kullanılan barbitüratsız sedatif hipnotik madde.

Methedrine , *is.* metedrin : etkisi amfetamine benzer münebbih ilâç.

metheglin, *is. bk.:* **mead.**

methemoglobin, *is. biy.-kim.* metemoglobin : bazı ilâçların etkisiyle kanda oluşan kahverengimsi oksijen, hemoglobin bileşimi. **methaemoglobin, hemiglobin** *d.d.*

methenamine, *is. kim.* metenamin : C6 H12N4. Formalin ve amonyaktan elde edilen ve kauçuğun kükürtle sertleştirilmesinde, bireşimsel reçine yapımında ve antiseptik olarak kullanılan organik bileşik. **hexamethylenetetramine, hexamine** *d.d.*

methicillin, *is.* metisilin, bireşimsel penisilin.

methinks, *f. şiir* **methought** *esk.* bence, bana göre, zannedersem, bana öyle geliyor ki. *e.a.- it seems to me.*

methionine, *is. biy.-kim.* metionin : C5 H11O2NS. Kazeinde, yünde ve diğer proteinlerde bulunan veya bireşimsel olarak yapılan amino asit. Bazı karaciğer hastalıklarını önleme ve tedavide yüksek proteinli diyet bütünleri olarak kullanılır.

method, *is.* **1.** yöntem, usul, metot. *scientific ~s.* **2.** yol, tarz, gidiş, minval. **That's not a good ~ for making people like you** : İnsanlara hoş görünmenin yolu bu değildir. **By that ~, it would take 5 people 6 days to complete the work** : Bu gidişle işi beş kişi altı günde tamamlayabilir. **3.** kural, kaide, düzen, nizam, **4.** plân, **5. There's ~ in his madness** : Göründüğü kadar deli değil. **6. the Method = Stanislavski Method = Stanislavski System** : Stanislavski dizgesi, oyuncunun iç ve dış yönden kendini rolüne hazırlamasını içeren oyunculuk dizgesi, **7. ~less** : yöntemsiz, usulsüz, kuralsız, metotsuz, düzensiz, intizamsız, plânsız. ***e.a.-1.*** *mode, techniques, procedure, process, approach,* **2.** *way, means, manner.*

methodical, *sf.* **1. methodic** *d.d.* yöntemli, düzenli, düzgün, tertipli, muntazam, usulüne uygun, usulü dairesinde. *a ~ treatment of the subject.* **2.** sistemli, sistematik, dikkatli, plânlı. *~ in his daily routine. He is ~ even when he is on vacation.* **3. ~ly** : düzenli/tertipli olarak, muntazam bir şekilde, usulüne uygun olarak, sistemli/plânlı bir şekilde, **4. ~ness** : düzenlilik, muntazamlık, sistemli/plânlı davranış. ***e.a.-1.*** *orderly, logical, analytical, precise,* **2.** *systematic, tidy, regular, neat, careful, meticulous, deliberate, painstaking.*

methodise/methodiser, *Brit. bk.:* **methodize/methodizer.**

Methodism, *is.* **1.** Medodizm : İngiltere'de XVIII. *yy.* başlarında J. Wesley'in kurduğu Protestanlık mezhebi. Kişisel ve toplumsal ahlâka önem verir. **2.** *k.h. az kul.* yöntemcilik, yöntemli/planlı/düzenli/sistematik çalışma, **3.** *k.h. az kul.* yöntemlere/usullere aşırı bağlılık.

Methodist, *is.* **1.** Metodist, Metodizm mezhebine mensup kimse, **2.** *k.h. az kul.* yöntemci, belirli yöntemlere bağlı kimse, **3. ~ic(al)** : Metodistlere/Metodizme özgü, **4. ~ically** : Metodistvari, Metodist tarzında, Metodizme uygun şekilde.

methodize, *f.* **-ized, -izing 1.** yöntemleştirmek, yönteme/usule/kurala bağlamak/uydurmak, **2.** düzenlemek, düzene bağlamak, düzenli/sistematik hâle getirmek, nizama/intizama sokmak, **3. methodizer** : yöntemci, yöntemleştiren, düzenleyen, düzenli/sistematik hâle getiren. ***e.a.-1.*** *order, systematize.*

methodology, *is., ç.* **-gies 1.** (bilimde/sanatta vb.) yöntem(ler), ilke(ler), kural(lar), **2.** *fel.* yöntem bilimi, metodoloji : bilim ve felsefede düzenli araştırma, mantıkî sonuca varma yollarını öğreten bilim, **3.** tasımlama : öğretilecek konuların analizi, değerlendirilmesi ve bunları öğretme yollarının incelenmesi, **4. methodological** : yöntem bilimine ait, **5. methodologically** : yöntem bilimiyle, **6. methodologist** : yöntem bilimci, yöntem bilimi uzmanı.

methotrexate, *is. kim.* metotreksat C20 H22N8O5. Hekimlikte kanser tedavisinde kullanılan turuncu, kahverengi kristal toz.

methought, *f.* bana öyle geldi ki/geliyordu ki. (**methinks** fiilinin geçmiş zamanı).

methoxide, *is. kim. bk.:* **methylate** (1).

methoxy(l), *sf. kim.* metoksil : metoksi grubu içeren,

methoxychlor, *sf. kim.* metoksiklor : haşerat öldürücü beyaz katı bileşik: Cl3CCH (C6H4OCH3)2.

methoxy group= methoxy radical *is. kim.* metoksi grubu, tek valanslı CH3O- kökü.

Methuselah, *is.* **1.** İncil'e göre 969 yıl yaşamış bir resul, **2.** 6.5 kuartlık şarap şişesi.

methyl acetate, *is. kim.* metil asetat : CH3COOCH3. Eritici olarak kullanılan renksiz, uçucu, tutuşur sıvı.

methylal, *is. kim.* metilal : CH3OCH2O CH3. Parfümeri ve organik sentezlerde kullanılan kloroform kokulu, uçucu, tutuşur sıvı. **formal** *d.d.*

methyl alcohol, *is. kim. bk.:* **methanol.**

methylate, *is.&f.* **-ated, -ating** *kim.* **1. methoxide** *d.d.* metilat, metil alkol bileşiği, örneğin sodyum metilat : CH3ONa, **2.** metil grubunu içeren bileşim, **3.** metillemek, bir bileşimin H atomunu metil grubu ile değiştirmek, **4.** metil alkol ile karıştırmak, **5. methylation** : metilleme, **6. methylator** : metilleyen

methylbenzene, *is. kim. bk.:* **toluene.**

methyl bromyde, *is. kim.* metil bromür : CH3Br. Eritici, soğutucu, dezenfektan vb. olarak kullanılan renksiz, zehirli gaz.

methyl chloride, *is. kim.* metil klorür : CH3Cl. Eritici, soğutucu vb. olarak kullanılan zehirli gaz.

methylene, *sf. kim.* metilen (grubunu içeren).

methylene blue, *is. kim. ecz.* metilen mavisi : C16H18ClN3S.3H2O. Suda eriyince koyu mavi bir renk alan, mikropları, organik maddeleri boyamakta ve siyanür zehirlenmesine karşı panzehir olarak kullanılan koyu yeşil kristal.

methylene group = methylene radical, *is. kim.* metandan türeyen iki valanslı >CH2 grubu.

methyl ethyl ketone, *is. kim.* bütanon : eritici olarak kullanılan tutuşur sıvı : CH3 COCH2CH3.

methyl group = methyl radical, *is. kim.* metandan türeyen tek valanslı >CH2 grubu.

methyl methane, *is. kim. bk.:* **ethane.**

methyl salicylate = wintergreen oil, *is. kim.* metil salisilat, HOC6H4 COOCH3 : parfümeride ve tahriş giderici olarak hekimlikte kullanılan sıvı.

metical, *is.* Mozambik lirası.

meticulous, *sf.* **1.** çok titiz, çok dikkatli, çok dakik/hassas, kılı kırk yaran, en ince ayrıntılar üzerinde dikkatle duran. *a ~ worker. ~ drawings. Our ~ housekeeper never forgets a thing.* **2. ~ity = ~ness** : titizlik, aşırı dikkat/hassasiyet, **3. ~ly** : titizlikle, dikkatle, hassasiyetle, kılı kırk yararcasına. ***e.a.-1.*** *fastidious, careful, punctilious, exact, exacting, precise, painstaking, finical, finicky, fussy, perfectionist, scrupulous.* ***k.a.- 1.*** *careless, inexact, imprecise, sloppy, negligent.*

métier, *is.* **1.** meslek, iş, meşguliyet, zanaat, **2.** özel yetenek/hüner, bir kimsenin en çok istidat gösterdiği iş sahası. ***e.a.-1.*** *profeession, vocation, trade,* ***2.*** *forte.*

métis, *is., ç.* **-tis** (dişisi: **métisse**) **1.** melez, karışık soydan gelen kimse, **2.** *Cnd.* kızılderili ile beyaz (özellikle Fransız) soyundan gelen kimse, **3.** (hayvan) kırma. ***e.a.- 1&2.*** *halfbreed,* ***3.*** *crossbreed.*

Metonic cycle, *is. astr.* Ay dönemi : yeni Ay'ın (hilâlin) görüldüğü an ile tekrar aynı günde aynı biçimde görüldüğü an arasındaki on dokuz yıllık süre.

metonym, *is.* **1.** düz değişmece, mecaz, **2. ~ic(al)** : düz değişmeceli, mecazî, **3. ~ically** : düz değişmeceli olarak, mecazen.

metonymy, *is.* **1.** düz değişmece, mecazımürsel : öz ve tüm anlamıyla kullanılmayıp onun bir özelliği amaçlanarak öne sürülen söz. *ör.: "Lands belonging to the crown"* cümlesinde *"crown"* kelimesi *"king, ruler"* yerine kullanılan düz değişmecedir.

me-too, *sf.&f.* **me-tooed, me-tooing** *k.d.* **1.** öyküncül, taklitçi, (özellikle politikada) başarılı bir kimsenin yaptıklarını benimseyip uygulayan. *Conducted a ~ campaign.* **2.** (bir rakibin başarılı eylemlerini) benimseyip izlemek, kendine mal etmek, taklit etmek, öykünmek, izinden gitmek. *~ the President.* **3. ~er** : öyküncü, taklitçi, başarılı birisinin izinden giden, izleyen, **4. ~ism** : öykünculük, taklitçilik.

metope, *is. mim.* (Dorik mimarisinde) kabartmalı karesel sütun başı.

metre, *is. Brit. bk.:* **meter.**

metric, *sf.* **1.** metre+, metrik, metreye dayanan, metreyi esas tutan. **~ sistem** : metrik sistem, metre sistemi. **~ ton** : ton, 1000 kg, **2.** metrik sisteme dayanan, metrik sisteme uygun, metrik sistemi esas kabul eden. *a ~ study.* **go ~** :

metrik sisteme çevirmek, metrik sistem kullanmak, **3.** *bk.:* **metrical, 4. ~ hundredweight** : 50 kg (lık ağırlık ölçüsü birimi).

-metric, *son ek* **1.** "-metrik, ...ile ölçülen, -nin gösterdiği, -e ait" (**-meter, -metry** ile son bulan adlardan sıfat yapar). *ör.: barometric, galvanometric.*

metrical, *sf.* **1.** ölçülü, vezinli (şiir), **2.** manzum, vezinli mısralardan oluşan. *a ~ translation of Homer.* **3.** ölçü+, ölçüye ait/ilişkin, ölçü ile ilgili. **4. ~ly** : ölçülü/vezinli olarak.

metrican, *is. bk.:* **metrist.**

metrics, *is.* **1.** ölçü bilimi, **2.** ölçülü/vezinli yazma sanatı, manzum yazı sanatı.

metrist, *is.* manzum (şiir) üstadı.

metritis, *is. patol.* döl yatağı yangısı, rahim iltihabı.

metro, *is., ç.* **-ros** metro, yer altı treni (özellikle Paris ve Montreal'dekine bu ad verilir). ***e.a.- subway, underground, tube.***

metro-, *ön ek* **1.** "ölçü". *ör.: metronome, metrology,* **2.** "döl yatağı, rahim". *ör.: metrorrhagia.*

Metroliner, *is. ABD* **1.** (New York-Washington, D.C. arasında Amtrak şirketinin işlettiği) ekspres treni, bu trenin bir vagonu.

metrology, *is., ç.* **-gies 1.** ölçü bilimi, ölçme/tartma bilgisi/tekniği/sistemi, **2. metrological** : ölçü bilimine ait, **3. metrologically** : ölçü bilimiyle, **4. metrologist :** ölçü bilimi uzmanı.

metronome, *is. müz.* metronom, müzik tempo aleti.

metronymic= matronymic, *sf.&is.* **1.** ana sanlı, soyadını ana tarafından alan, **2.** ana san, ana soyadı. *bk.:* **patronymic.**

metropolis, *is., ç.* **-lises 1.** başkent, başşehir, **2.** büyük şehir, bir ülkenin en büyük şehri, **3.** ticaret/kültür merkezi, **4.** (eski Yunan kolonilerinde) ana kent.

metropolitan, *sf.&is.* **1.** başkent+, başşehir+, başkente ait, **2.** başkentli, başkente oturan kimse, **3.** büyük şehirli, büyük şehir terbiyesi/görgüsü olan kimse, **4.** (Katolik) başpiskopos, **5.** (Ortodoks) metropoliten, **6. ~ism** : başkentlik, başkent/büyük şehir niteliği.

metroport, *is.* (şehir içinde/çatı üstünde) helikopter alanı.

metrorrhagia, *is. patol.* döl yatağı/rahim kanaması.

-metry, *son ek* "ölçü(sü), ölçüm(ü), ölçme bilgisi/sanatı/yöntemi". *ör.: chronometry, photometry.*

mettle, *is.* **1.** huy, tabiat, tutum, gidiş, **2.** cesaret, yürek, metanet, azim. **a man of ~** : cesur bir adam. **try s.o.'s ~** : bir kimsenin cesaretini denemek, **3. on one's ~** : elinden geleni yapmaya hazır, azim ve cesaretle, **4. be one's ~** : azimle girişmek, var gücüyle uğraşmak, **5. put s.o. on his ~** : bir kimseyi çetin (azim ve cesaret isteyen) bir işe koşmak. ***e.a.-1.disposition, temperament, 2. courage, spirit.***

mettlesome, *sf.* cesur, azimkâr, metin, atak, ateşli, yürekli, canlı, gayretli. ***e.a.- spirited, courageous.***

M.E.T.U. = *Middle East Technical University :* Orta Doğu Teknik Universitesi.

meunière, *sf.* una bulanıp yağda kızartılmış, limonlu ve maydanozlu (balık).

MeV = Mev = mev, *fiz.* milyon elektronvolt.

mew, *is.&f.* **1.** (kedi) miyav(lamak), **2.** *zool.* martı *(Larus canus),* **3.** atmaca kafesi, **4.** (kümes hayvanlarını) semizletme kümesi, **5.** uzletgâh, inzivagâh, inziva/saklanma/uzlete çekilme yeri, **6.** inzivaya çekilmek, saklanmak, gizlenmek, **7.** *esk.* (tüy, saç vb.) dökmek, (deri) değiştirmek, **8. mews** *Brit.* (sokak/avlu etrafına dizilmiş) at ahırları, ev ve araba garajlarından oluşan mahalle. ***e.a.-2. sea gull, 6. confine, conceal, 7. shed, molt.***

mewl, *gs.f.* **1.** (bebek vb.) ağlamak, mızıldanmak, **2. ~er** : ağlayan, mızıldanan. ***e.a.-1. whimper, whine, cry.***

Mexican, *sf.&is.* **1.** Meksikalı, Meksika+, **2. ~ bean beetle** *zool.* fasulye böceği *(Epilachna verivestis)* : Meksika'dan ABD'ye göçmüş olan, ve fasulya bitkisiyle beslenen bir tür gelin böceği, **3. ~ hairless** *: zool.* tüysüz köpek : yalnız başında ve kuyruğunda bir tutam tüy olan, geri kalan bedeni çıplak bir cins küçük köpek, **4. ~ jumping bean** *: bk. :* **jumping bean, 5. ~ Spanish** : Meksika İspanyolcası, **6. ~ standoff = ~ draw** : çıkmaz, **7. ~ War** : Meksika Savaşı : ABD ile Meksika arasındaki savaş (1846-48). ***e.a.- 6. impass.***

Mexico, *is.* Meksika.

mezcaline, *is. ecz. bk.:* **mescaline.**

mezereon = mezereum, *is.* **1.** *bot.* mezeren *(Daphne Mezereum) :* İlkbaharda güzel kokulu pembe, mor çiçek açan bir funda, **2.** (kuru) mezeren kabuğu : yakı olarak kullanılır, cildi tahriş eder.

mezuza = mezuzah, *is., ç.* **-zahs/-zuzoth** *İbr.* (Musevîlerin kapıya astıkları) muska (İçinde Tevrat'tan bazı parçalar ve üstünde de Allah anlamına gelen *Shaddai* yazılıdır, katlanıp bir kutu veya tüpe konularak kapı üstüne asılır.).

mezzanine, *is.* **1.** asma kat, ara kat, **2.** *tiy.* birinci balkon, ön/alt balkon.

mezza voce, *It. müz.* yarım sesle.

mezzo, *sf.&is., ç.* **-zos** *It. müz.* **1.** orta, vasat, yarım, **2. ~ forte** : orta şiddette, orta derecede kuvvetli, **3. ~ piano** : orta yumuşaklıkta, orta derecede yumuşak, **4. ~ soprano** : mezo soprano, soprano ile alto arasındaki ses. ***e.a.-1.*** *middle, medium, half,* ***2.*** *moderately loud,* ***3.*** *moderately soft.*

mezzo-relievo, *is., ç.* **-vos** yarım kabartma heykel.

mezzo-rilievo, *is., ç.* **mezzi-rilievi** *It. bk.:* **mezzo-relievo.**

mezzotint, *is.&f.* **1.** bakır/çelik klişe (yapmak), **2.** bu klişe ile yapılan bask.

MF = mf = medium frequency.

mf. = **1.** *müz.* mezzo forte, **2.** microfarad (s).

mfd. = **1.** manufactured, **2.** microfarad(s).

mfg. = manufacturing.

mg = milligram(s).

Mg = *kim.* magnesium.

Mgr. = mgr. = **1.** manager, **2.** monseigneur, **3.** monsignor.

mH = mh = millihenry, millihenries.

mho, *is., ç.* **mhos** *elekt.* mo, MKS birim sisteminde iletkenlik birimi, OHM'on tersi.

MHz = *elekt.* megahertz.

MI = Michigan (posta kodu).

mi, *is. müz.* mi, gamın üçüncü notası.

miana bug, *is. zool.* tavuk biti *(Argas) :* kümes hayvanlarına musallat olan, insanlar için de tehlikeli bir böcek. **tampan** *d.d.*

miaou = miaow, *bk.:* **meow.**

miasma, *is., ç.* **-mas/-mata 1.** pis koku, ufunet, leş kokusu, tefessüh eden organik maddelerden yayılan sağlığa zararlı koku, **2.** pis ve zehirli hava, **3.** mikroplu hava, **4.** bozucu/ifsat edici etki/hava. *Freed from the ~ of powerty.*

miasmal = miasmatic(al) = miasmic, *sf.* pis, mikroplu, zehirli, tehlikeli, bozuk, fasit.

miaul, *is.&gs.f.* miyavlama(k). ***e.a.-*** *meow.*

mib, *is. ABD- k.d.* **1.** bilye, **2.** bilye oyunu. ***e.a.-*** *marble.*

mica, *is.* **1.** mika, evren pulu, **2. ~ceous** : mikalı, mika+. mikadan yapılmış, mikaya benzer, **3. ~ schist** : mika taşı. ***e.a.- 1.*** *isinglas.*

mice, *ç. is.* fareler. (tekili : **mouse**).

micelle, *is.* **1.** *biy.* tanecik : nişasta tanesi, protoplâzma vb. de görülen çok küçük moleküller kümesi, **2.** *kim.* (a) çoğuzlu moleküller kümesi, (b) (bazı asıltılı elektrolitik sıvılarda görülen) yükün küme, iyonlar topluluğu.

Michael, *is.* **1.** Mikail : baş meleklerden biri, **2.** bir erkek adı, **3. ~mas = ~ Day** *Brit.* Mikail günü : 29 Eylülde melek Mikail şerefine yapılan festival.

Michaelmas daisy, *is. Brit. bot.* yıldız çiçeği, pat, güz başlangıcında çiçek açan yabanî pat.

Mick, *is. hkr.* İrlandalı. ***e.a.-*** *Irishman.*

Mickey, *sf.&is., ç.* **-eys 1. ~ Finn** *d.d. argo* içine gizlice uyuşturucu ilâç, müshil vb. katılmış içki, **2.** *k.h. ABD- argo* **mickey mouse** *d.d.* (a) miki fare, canlı resim+, canlı resim müziği tarzında, (b) basit, adî, hakir, aşağılık, (c) (zencilerin beyazlar için kullandığı deyim) salak, aptal, enayi, (d) basit, kolay, önemsiz, havadan, havacıva şey, **3. take the ~ out of s.o.** : birisiyle alay etmek, alaya almak.

mickle = muckle, *sf.&zf. esk. İsk.* **1.** büyük, kocaman, **2.** çok. ***e.a.- 1.*** *great, large,* ***2.*** *much, many.*

micra, *ç. is. bk.:* **micron.**

micrify, *gs.f.* **-fied, fying** küçültmek, önemsizleştirmek.

micro- = micr-, *ön ek* **1.** "mini, çok küçük" . *ör.: microfilm, microswitch,* **2.** "büyüten, yükselten". *ör.: microscope, microphone,* **3.** *patol.* "gelişmemiş, anormal derecede küçük kalmış". *ör.: microcephaly, microcyte,* **4.** (bilimde) :

mikroskopla incelene/yapılan, mikroskop kullanmayı gerektiren. *ör.: microbotany, micrometallurgy, micromineralogy, microzoology,* **5.** (metrik ölçü sisteminde ve bilimde) "milyonda bir". *ör.: microampere, microcoulomb, microfarad, microhenry, microohm, microvolt.*

microammeter, *is.* mikroampermetre.

microampere, *is. elekt.* mikroamper, milyonda bir amper.

microanalysis, *is., ç.* **-ses** *kim.* minil çözümleme : çok küçük miktardaki örneklerin/maddelerin çözümlenmesi/analizi. **~analyst** : minil çözümcü. **microanalytic(al)** : minil çözümsel.

microangstrom, *is.* mikroangstrom, milyonda bir angstrom, 10^{-14} cm.

microbacterium, *is., ç.* **-teria** mini bakteri : süt ve sütten yapılan maddelerde rastlanan çubuksu, yüksek sıcaklığa dayanıklı, çürükçül (çürümüş organik maddelerle beslenen) bakteri türü.

microbalance, *is.* mini tartaç : çok küçük maddeleri tartan hassas terazi.

microbar, *is.* mikrobar : CGS sisteminde basınç ölçü birimi, dyne/cm^2, her cm^2'ye 1 din'lik kuvvet.

microbarograph, *is. meteor.* mini basınçölçer : hava basıncındaki çok küçük değişmeleri ölçüp yazan alet.

microbe, *is.* **1.** mini can, mikrop, **2. ~less** : mikropsuz, **3. microbial = microbic = microbian** : mini canlı, mini canımsı, mini can+, mini can türünden, mini canların sebep olduğu. ***e.a.-1.*** *germ, microorganism, bacterium, bacillus.*

microbicide, *sf.* mini cankıran, mini can/mikrop öldüren/yok eden (ilâç vb.). **microbicidal** : mini can kırıcı, mikrop öldürücü.

microbiology, *is.* **1.** mini can bilimi, mikrobiyoloji, çok küçük canlıları inceleyen bilim, **2. microbiologic(al)** : mini can bilimsel, **3. microbiologically** : mini can bilimsel olarak, mikrobiyoloji yöntemiyle/yönünden, **4. microbiologist** : mini can bilimi/mikrobiyoloji uzmanı.

microcapsule, *is.* mini kaplak, mini kapsül : kırılarak/eritilerek içindeki ilâç kullanılan ufak kapsül.

microcephalic = microcephalous, *sf.&is.* mini kafataslı, ufak başlı, mini kafalı : kafatası anormal şekilde küçük (kimse).

microcephalism = microcephaly, *is.* mini kafataslılık, ufak başlılık, kafatasının anormal küçük olması.

microchemistry, *is.* **1.** mini kimya : miktarı çok küçük özdekleri inceleyen kimya, **2. microchemical** : mini kimyasal.

microcircuit, *is.* mini devre, mini çevre, mini çevrim, mikro devre : çok küçük bir silis levhacığı üzerine işlenmiş çok bileşenli elektrik devresi. **microcircuitry** : mini devre düzeni.

microcirculation, *is.* mini dolaşım: kılcal damarlarda dolaşım. **microcirculatory** : minidolaşımsal.

microclimate, *is.* **1.** mini iklim : dar bölge iklimi (ev, bitki topluluğu, kent vb. gibi küçük bir alanın iklimi), **2. microclimatic** : mini iklim+, mini iklime özgü, **3. microclimatically** : mini iklimle ilgili olarak.

microclimatology, *is.* **1.** mini iklim bilimi, **2. microclimatologic(al)** : mini iklimsel, **3. microclimatologist** mini iklimci, mini iklim uzmanı.

microcline, *is.* miniklin, K-Al silikat : $KAlSi_3O_8$. Çinicilikte kullanılan bir feldspat.

micrococcus, *is., ç.* **-cocci 1.** top bakteri, mikro koküs : düzensiz topaklar halinde görülen, birçok türü çürükçül veya asalak yaşayan küresel bakteri türü, **2. micrococcal = micrococcic** : top bakteri+, top bakterimsi.

microcode, *is.* mikro düğüm : mikroizlencelemede kullanılan kod/düğüm.

microcomputer, *is.* mikrobilgisayar.

microcopy, *is., ç.* **-copies** mini tıpkım : çok küçültülmüş tıpkım/kopya.

microcosm = microcosmos, *is.* **1.** mini evren, miniler evreni, çok küçük varlıklar âlemi. *The atom is a ~. bk.:* **macrocosm. 2.** (evrenin özü/özeti olarak) insan, **3.** (evreni/dünyayı/geniş bir âlemi simgeleyen) küçük toplum. *The boardinghouse was a ~ of a larger world.* **4. microcosmic** : mini evrensel.

microcrystal, *is.* **1.** mini örüt, mini buzsul : ancak mikroskopla görülebilen minicik örüt/buzsul/kristal, **2. ~line** : mini örütsel, mini örüt hâlinde/şeklinde, **3. ~linity** : mini örütlük

microculture, *is.* **1.** mini kültür : küçük bir topluma özgü kültür, **2.** mini üretim: mikroskopla incelenebilen bakteri/mini can/küçük organizma kültürü.

microcurie, *is. fiz. kim.* mikro küri, 10^{-6} küri: saniyede $3.70x10^{4}$ bozunumluk ışın-etkinlik birimi.

microcyte, *is.* **1.** mini göze, mini zerre : çok küçük göze/hücre/zerre, **2.** *patol.* mini alyuvar : genellikle hemoglobini noksan doğadışı küçük alyuvar, **3. microcytic** : mini göze+, mini alyuvar+.

microdetector, *is.* mini algıç : çok küçük elektrik yüklerini ölçen alet (galvanometre vb.).

microdissection, *is.* mini kesim : çok küçük cisimlerin mikroskop altında özel aletlerle kesilmesi.

microdont= microdontic = microdontous, *sf.* mini dişli : dişleri anormal derecede küçük.

microeconomics, *is.* mini ekonomi : ekonominin belirli özel bir konu ile uğraşan bölümü (Örneğin bir firmanın maliyet/fiyat konusu, ev ekonomisi vb.). *bk. :* **macroeconomics.**

microelectronics, *is.* mikro elektronik : çok küçük elektronik bileşenler ile mini devrelerin tasarım, yapım ve uygulayımı ile uğraşan bilim.

microelement, *is. biy.-kim. bk.:* **trace element.**

microencapsulate, *gl.f.* mini kapsüllemek, çok küçük bir kapsül içine koymak. **microencapsulation** : mini kapsülleme .

microenvironment, *is.* mini çevre. **~al** : mini çevresel.

microevolution, *is.* mini evrim : çok küçük değişmelerin birikiminden ileri gelen evrimsel gelişme. **~ary** : mini evrimsel.

microfarad, *is. elekt.* mikrofarad, 10^{-6} farad.

microfauna, *is.* **1.** mini direy, mini doğay, **2.** mini yaratıklar, gözle görülemeyecek kadar küçük hayvancıklar. *the soil ~.* **3. microfauna** : mini direysel.

microfibril, *is.* **1.** mini lif, özellikle bitki selülozunun mikroskopla görülebilen telcikleri, **2. ~lar** : mini lifli, ince lifçikli, çok ince telcikler hâlinde.

microfiche, *is.* mikrofiş : sayfalarca yazıları içine alan 10x15 cm'lik mikrofilm.

microfilm, *is.&f.* mikrofilm(e çekmek). **~able** : mikrofilme çekilebilir. **~er** : mikrofilme çeken kimse.

microflora, *is.* **1.** mini bitey, **2.** mini bitkiler, çıplak gözle görülemeyecek kadar küçük bitkiler.

microfloral, *sf.* mini biteysel.

microform, *is.* **1.** mini form, mini belge : mikrofilme çekilmiş çizelge/cetvel/belge, **2.** minileme : basılı maddeleri çok küçük boyda filme alma, **3.** *bk.:* **microcopy.**

microfossil, *is.* mini taşıl : ancak mikroskopla incelenebilen çok küçük taşıl/fosil.

microgamete, *is. biy.* mini eşey göze : birleşen eşey gözelerden küçük olanı (genellikle eril göze).

microgram, *is.* **1.** *(Brit :* **microgramme**) mikrogram, 10^{-6} gram : genellikle mikrokimyada kullanılan ağırlık ölçü birimi, **2.** *bk.:* **micrograph**, (2).

micrograph, *is.* **1.** miniyazar, minikazar : çok küçük yazılar yazmaya veya kazmaya/oymaya yarayan alet, **2. microgram** *d.d.* mikroskopla çekilen resim, mikroskopta görünüş resmi, **3. ~er** : mini yazıcı, **4. ~ic** : mini yazım+, **5. ~ically** : miniyazarla.

micrography, *is.* **1.** mini çizim : mikroskopik cisimlerin çizimi/resmi/çizgi ile gösterilmesi, **2.** mikroskopla inceleme, **3.** mikroskop kullanma sanatı ve yöntemi, **4.** mini yazım : çok küçük harflerle yazı yazma işi/sanatı.

microgroove, *is.* mini iz : uzunçalar plâktaki çok ince iğne izi.

microhenry, *is., ç.* **-ries/rys** *elekt.* mikro hanri, 10^{-6} hanri (endüktans birimi).

microhm, *is. elekt.* mikro-om, 10^{-6} om (direnç birimi).

microinch, *is.* mikroinç, 10^{-6} inç, 1 inç (2.54 cm) nin milyonda biri.

microlite, *is.* **1.** *min.* mini örüt : mikroskopik örüt/kristal, **2.** mikrolit : kalsiyum pirotantalat Ca2Ta2O7. Genellikle niobium ve fluorin de içerir.

microliter = microlitre, *is.* mikrolitre, 10^{-6} litre (=1 mm^3). Mikrokimyada kullanılan hacim ölçü birimi.

micrology, *is.* **1.** ayrıntıcılık, kılyaranlık, mızmızlık, çok ince ayrıntılara aşırı derecede önem verme, ayrıntılar üzerinde gereksizce durma, **2.** mikroskopçuluk, mikroskop kullanma bilimi, araştırmalarında mikroskoba dayanan bilim, **3. micrologic(al)** : ayrıntıcıl, kılyaran, **4. micrologically** : kılı kırk yararcasına, ince ayrıntılar üzerinde fazlaca durarak, **5. micrologist** : (a) ayrıntıcı, kılı kırk yaran kimse, (b) mikroskopçu, mikroskopla inceleyen.

micrometeorite, *is.* **1.** mini gök taşı : çapı 1 mm'den küçük gök taşı, **2.** gezegenler arası boşlukta çok küçük gök cismi.

micrometeorology, *is.* mini hava bilimi : atmosferin alt tabakalarında birkaç km çapındaki alan içinde oluşan hava olaylarını inceleyen bilim.

micrometer, *is.* **1.** mikrometre : teleskop/mikroskop gibi aletlere bağlı olup çok küçük uzunlukları ölçen alet, **2. ~ caliper** *d.d.* miniölçer mikrometre, mikrometreli ölçek, **3.** mikron, metrenin milyonda biri.

micrometric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* miniölçerle/mikrometre ile ölçülen, mikrometrik, **2. ~ally** : miniölçerle, mikrometre ile, mikrometrik olarak, **3. micrometry** : mini ölçüm, mikrometre ile ölçme.

micromho, *is., ç.* **-mhos** *elekt.* mikromo, 10^{-6} mho, iletkenlik birimi.

micromicro-, *bk.:* **pico.**

micromicron, *is., ç.* **-crons/-cra** mikromikron, mikronun milyonda biri.

micromillimeter, *is.* mikromilimetre, milimetrenin milyonda biri.

microminiature, *is.* mikrominyatür, çok küçük ölçekli.

microminiaturization, *is.* mikrominyatürleştirme, çok küçültme, (elektronik bileşenleri/devreleri) aşırı minyatür hâle getirme.

microminiaturized, *is.* mikrominyatürleştirilmiş, çok küçültülmüş, minnacık.

micron, *is., ç.* **-crons/-cra 1.** (metrik sistemde) mikron, metrenin milyonda biri, **2.** *fiz. kim.* çapları 0.2-10 mikron arasında bulunan asıltı zerrecikleri. **mikron** *ş.d.y.*

Micronesia, *is.* **1.** Mikronezya : Büyük Okyanusun üç bölümünden biri. Ekvatorun kuzeyinde ve Filipinlerin doğusunda bulunan *Mariana, Caroline* ve *Marshall* adalarını kapsar. **2. ~n** : Mikronezya+, Mikronezyalı, Mikronezyalıların dili.

microorganism, *is.* **1.** mini canlı, mikroorganizma : ancak mikroskopla görülebilen bitki/hayvan (bakteri, tek gözeli/protozoa vb.), **2. ~al = microorganic** : mini canlı+, mikroorganizma+.

micropaleontology, *is.* **1.** mini eski varlık bilimi, mini taşıl bilimi : mikroskopik taşılları inceleyen eski varlık bilimi/paleontoloji dalı, **2. micropaleontologic(al)** : mini eski varlık bilimsel, **3. micropaleontologist** : mini eski varlık bilimi uzmanı.

microparasite, *is.* **1.** mini asalak : asalak olarak yaşayan mini canlı/mikroorganizma, **2. microparasitic** : mini asalak+, mini asalakımsı.

microphage, *is. anat.* mini yutargöze : kanda/ak kanda yabancı maddeleri yutan göze (*polymorpho-nuclear leukocyte* gibi).

microphone, *is.* **1.** seslik, mikrofon : ses dalgalarını elektrik akımına çeviren aygıt, **2. microphonic** : mikrofon+, mikrofona ait/uygun, mikrofon etkisi yapan, **3. microphonics** : (a) titreşim gürültüsü : elektronik bileşenlerin mekanik hareketlerinin hoparlörde hasıl ettiği gürültü, (b) zayıf sesleri şiddetlendirme bilim ve tekniği.

microphotograph, *is.&gl.f.* **1.** *bk.:* **microfilm, 2.** mini resim : optik büyütücülerle görülebilen küçük fotoğraf, **3.** *bk.:* **photomicrograph, 4.** mikrofilme çekmek, mini resmini çıkarmak/yapmak, **5. ~er** : mini resimci, mikrofilmci, **6. ~ic** : mini resim+, **7. microphotography** : mini resimcilik, mikrofilmcilik (mesleği/tekniği).

microphotometer, *is.* **1.** mini ışılölçer, mikrofotometre : çok küçük ışık şiddetini ölçebilen alet. Fotoğraf filmi üzerindeki izgesel (spektral) çizgilerin ışık yoğunluklarını ölçmede vb. kullanılır. **2. microphotometric** : mini ışılölçümsel, **3. microphotometrically** : mini ışılölçerek, mini ışılölçümle, **4. microphotometry** : mini ışılölçüm.

microphysics, *is.* **1.** mini doğa bilimi : atom, molekül gibi zerreleri inceleyen doğa bilimi/fizik dalı, **2. microphysical** : mini doğa bilimsel.

microphyte, *is.* **1.** mini bitki, mikroskopik bitki, **2. microphytic** : mini bitkisel.

micropore, *is.* **1.** mini delik, gözenekçik, **2. microporosity** : mini deliklilik, mini gözeneklilik, **3. microporous** : mini delikli, gözenekçikli.

microprint, *is.&gl.f.* **1.** mini baskı, büyüteçle okunabilen baskı, **2.** mini basmak, küçülterek basmak.

microprocessor, *is.* mikroişleyici, miniişler, mikroprosesör : bilgisayarın tüm ana işlemlerini yapabilen yonga *(chip).*

microprogram, *is.* **1.** mikroizlence, mini izlence, **2. ~ming** : mini izlenceleme.

micropublisher, *is.* mini yayın evi, mikrofilm yayın evi.

micropublishing, *is.* mini yayınlama: mikrofilm vb. gibi küçültülmüş şekilde yayınlama.

micropyle, *is.* **1.** *zool.* giriş kapıcığı, delikçik : yumurtaya spermin girdiği küçük delik, **2.** *bot.* bitkilerde tohumcuğa polen tüpünün girdiği küçük delik, **3. micropylar** : giriş kapıcığı+, delikçik+.

micropyrometer, *is.* mikropirometre : ışıklı küçük cisimlerin sıcaklığını ölçen optik pirometre.

microscope, *is.* minigözler, mikroskop. **put** *s.o.***/sth under the ~** : bir kimseyi/şeyi dikkatle incelemek.

microscopic(al), *sf.* **1.** mini ölçekli, ancak minigözlerle/mikroskopla görülebilen. *bk.:* **macroscopic**, **2.** minigözlerle, mikroskopla, minigözler/mikroskop altında. *The scientist made a ~ examination of the dust collected from the mon.* **3.** inceden inceye, çok dikkatli. *She made a ~ examination of her home to see it was completely clean.* **4.** her şeyi/bütün ayrıntıları gören, hiçbir şeyi gözden kaçırmayan. *She has a ~ eye for dirt.* **5.** *k.d.* minicik, ufacık, minnacık, küçücük, çok küçük/ufak. *It's impossible to read his ~ handwriting.* **6.** mikroskop kullanmayı gerektiren, **7. microscopically** : (a) inceden inceye, çok dikkatle, (b) çok cüz'î/az miktarda, (c) minigözlerle, mikroskopla.

microscopy, *is.* **1.** mini gözlem bilgisi, **2.** mini gözlemcilik, minigözlerle/mikroskopla inceleme/araştırma, **3. microscopist** : mini gözlemci.

microsecond, *is.* mikrosaniye, saniyenin milyonda biri.

microseism, *is. jeol.* mini sarsıntı : sismografla kaydedilen ve denizlerdeki zelzeleden ileri geldiği sanılan hafif yer sarsıntısı. **microseismic** : mini sarsıntı+.

microsiemens, *is.* mikrosimens, 10^{-6} simens.

microsome, *is. biy.* mikrosam : canlı gözenin sitoplazmasında bulunan çok küçük zerrecikler. **microsomal = microsomial = microsomic** : mikrosam+.

microspectrophotometer, *is.* mini izgesel ışıölçer : çok küçük cisimlerin (canlı göze vb.) yaydıkları ışığı inceleyen alet.

microsporangium, *is., ç.* **-gia** *bot.* mini kapçık/tohum kabı.

microspore, *is. bot.* **1.** minispor, **2.** çiçek tozu (taneciği), **3. microsporic = microsporous** : minispor+, minisporlu.

microsporophyll, *is. bot.* mini kapçık yaprağı.

microstomatous = microstomous, *sf.* mini ağızlı, çok küçük ağızlı.

microstructure, *is. metal.* mini yapı : madenin/alaşımın mikroskopla görülen yapısı.

microsurgery, *is.* **1.** mini gözlemle ameliyat : mikroskopla ve çok küçük aletlerle, lâzer ışınları ile yapılan ameliyat (kan damarlarının, sinirlerin eklenmesi vb. gibi). *to reattach a severed hand by means of ~.* **2. microsurgical** : mini gözlemli ameliyat ile.

microtome, *is.* minidiler, minidilimler : mikroskopta incelenecek dokuları çok ince dilimleyen bıçak.

microtomy, *is., ç.* **-mies** **1.** mini dilme, mini dilimleme : mikroskopta incelemek üzere çok ince dilimler kesme, **2. microtomic(al)** : mini dilimleyen, **3. microtomist**: mini dilimleyici.

microtone, *is. müz.* **1.** mini aralık, çeyrek aralık, yarım tondan küçük nota aralığı, **2. microtonal** : mini aralıklı, **3. microtonality** : mini aralıklılık, **4. microtonally** : mini aralıkla.

microvillus, *is.* mini tüy : göze veya dokuların ancak mikroskopla görülebilen tüy gibi uzantıları.

microvolt, *is. elekt.* mikrovolt, voltun milyonda biri.

microwatt, *is. elekt.* mikrovat, vatın milyonda biri.

microwave, *is.* **1.** mini dalga : dalga uzunluğu 1 mm ilâ 50 cm arasında bulunan çok yüksek frekanslı elektromanyetik dalga, **2. ~ oven** : mini dalga fırını, **3. ~ spectroscope** : mini dalga izgegözler, **4. ~ spectroscopy** : mini dalga izge bilgisi.

micrurgy, *is.* **1.** ince kesim : mikroskopla büyüterek kesip biçme tekniği, **2. micrurgic(al)** : ince kesim+, ince kesimli, **3. micrurgist** : incekesen.

micturate, *gs.f.* **1.** işemek, çiş yapmak, su dökmek, **2. micturition** : işeme, çiş yapma, su dökme, sık sık idrara çıkma hastalığı. ***e.a.-1.*** *urinate.*

mid, *sf.&zf.&is.* **1.** ortasında. **in ~ automn** : güz ortasında. **in ~ ocean** : açık denizde, denizin ortasında, **2.** orta, merkez. **The ~ East** : Orta Doğu. **the ~ finger** : orta parmak, **3.** *s.bl.* orta sesli : dil üst ve alt damağın ortasında iken söylenen (sesli): *boat, bet* gibi, **4.***esk. bk.:* **middle, 5. 'mid** *ş.d.y. bk.:* **amid, among.**

mid-, *ön ek* şu anlamları katar : (a) "ortası(nda)". *ör.: mid-April, mid-century, mid-continent, mid-crowd, mid-July, mid-lake, mid-ocean, midrange, mid-sea, midsentence, midstory, midstreet,* (b) "orta, merkez". *ör.: mid-line, mid-part, mid-period, mid-region, mid-value,* (c) sıfatlara eklenerek "orta, vasat, merkezî". *ör.: mid-Asian, mid-Atlantic, middorsal, midfrontal, midmonthly, mid-Pacific.*

midair, *is.* gök(yüzü), hava, sema. **in ~** : havada, gökte, gökyüzünde. **Planes collided in ~** : Uçaklar havada çarpıştılar.

Midas, *is.* **1.** Midas : (efsaneye göre dokunduğunu altın yapan) Frikya kralı, **2.** karun, çok zengin adam, **3. the ~ touch** : dokunduğunu altın yapma/çok para kazanma kabiliyeti.

midbrain, *is. anat.* orta beyin, dimağın orta kısmı. ***e.a.*** *- mesencephalon.*

midchannel, *is.* kanal ortası, kanalın orta kısmı.

midcontinent, *is.* kıt'anın ortası.

midcourse, *sf.&is.* **1.** uçuş ortasında/esnasında, havada, gökyüzünde, yörünge ortasında, **2.** orta yol, itidal yolu, ılım yolu.

midday, *is.&sf.* **1.** öğle, gün ortası, **2.** öğle+. **~ meal** : öğle yemeği

midden, *is.* **1.** *Brit.* çöplük, mezbele(lik), gübrelik, gübre/çöp yığını, **2. kitchen ~** *d.d.* içinde insan ve hayvan kemikleriyle taş aletler bulunan tarih öncesinden kalma çöp yığını.

middle[1], *sf.&is.* **1.** ortadaki, ortada/merkezde/ara yerde bulunan, merkezî. *the ~ house in the row.* **2.** orta, vasat. *The ~ section of the country is the least populated.* **There is no ~ way** : İkisinin ortası yoktur. **3.** ılımlı, mutedil, itidalli, aşırı değil, ifrattan uzak, **4.** (tarih) orta, eski ile yeni (çağdaş) arası. **~ age** : orta çağ, **5.** *gr.* (Yunanca, Sanskritçe gibi dillerde) etken ve edilgen arası (fiil), eylemi özneyi etkileyen (fiil), **6.** orta, merkez, orta yer. **the ~ of a road** : yolun ortası, **7.** bel, bedenin orta kısmı, **8.** ortalama, vasat, **9.** (çiftçilikte) ekili yerler arasındaki arazi. ***e.a.-*** *1. equidistant, halfway, medial, midway, 6. midpoint, center, midst.* ***k.a.-1.*** *extreme, 6. extremity.*

middle, *gl.f.* **-dled, -dling 1.** ortasına koymak/yerleştirmek, **2.** ortadan ikiye katlamak, **3.** (kriket) ortalamak, sopanın ortası ile vurmak.

middle age, *is.* orta yaş, insan ömrünün orta yılları, 45-65 yaş arası.

middle-aged, *sf.* **1.** orta yaşlı, **2. ~ly** : orta yaşlı olarak, **3. ~ness** : orta yaşlılık.

Middle Ages, *is.* Orta Çağ, 476-1453 yılları arasındaki tarihî çağ. (eski: Kurunuvusta).

middlebreaker = middlebuster, *is. bk.:* **lister** (1).

middlebrow, *sf.&is.* **1.** orta kültürlü (kimse), kültür seviyesi ve zevkleri fazla gelişmemiş (kimse). *bk.:* **highbrow, 2. ~ed** : orta kültürlü, **3. ~ism** : orta kültürlülük.

middle C, *müz.* do (notası).

middle class, *is.* **1.** orta sınıf, burjuva, orta tabaka (halk), **2. middle-class** : orta sınıf, burjuva.

middle distance = middle ground = middle plane, *is.* (resimde) orta yer, orta uzaklık, tablonun ortası.

middle ear, *is.* orta kulak : kulak zarı ile örs, çekiç, üzengi ve mercimek kemiklerini içine alan kulak boşluğu.

Middle East = Mideast, *is.* Orta Doğu : Libya'dan Afganistan'a kadar uzanan, Mısır, Sudan, İsrail, Ürdün, Lübnan, Suriye, Türkiye, Arap Yarımadası, Irak ve İran'ı kapsayan bölge.

Middle Eastern, *sf.* Orta Doğu+, Orta Doğuya ait/özgü.

Middle English, *is.* Orta İngilizce (150-1475 yılları arasında konuşulan İngilizce). *kıs.:* **ME.**

middle finger, *is.* orta parmak.

middle game, *is.* oyunun ortası, özellikle satrançta ilk açılımı izleyen gelişme/ilerleme safhası.

middle ground, *is.* **1.** *bk.:* **middle distance, 2.** yol ortası, iki ucun ortası.

Middle Kingdom, *is.* **1. Middle Empire** *d.d.* (Mısır'da) Orta Krallık: 11-14. hanedanların hüküm sürdüğü çağ (M.Ö. ~ 2000-1785). *bk.:* **New Kingdom, Old Kingdom, 2.** Çin'in içeri bölgesindeki on sekiz eyalet.

middle lamella, *is.* orta zar : bitki gözeleri arasında bulunan pektinli zar.

middleman, *is., ç.* **-men** aracı, komisyoncu, tellâl, mutavassıt, kabzımal.

middlemost = midmost, *sf.* en ortadaki, tam orta(da bulunan).

middle name, *is.* ad, isim, göbek adı ile soyadı arasındaki ad.

middle-of-the-road, *sf.* **1.** ılımlı, mutedil, aşırı politika gütmeyen, tarafsız, taraf tutmayan. **2. ~er** : ılımlı/mutedil/tarafsız kimse. ***e.a.-1.*** *moderate.*

middle passage, *is.* (tarihte) orta geçit : Atlas Okyanusu'nun Afrika-Antil Adaları arası (esir gemilerinin en uzun süre seyrettikleri yol).

middle plane, *bk.:* **middle distance.**

middler, *is.* ortacı, orta gruba/bölüme/sınıfa mensup kimse; örneğin üç yıl süreli okullarda 2. sınıf, dört yıl süreli okullarda 2 ve 3. sınıf öğrencileri.

middle school, *is.* ortaokul (genellikle 5-8. sınıflar).

middle term, *is.* orta terim : tasımda (kıyasta) her iki cümlede ortak olan terim.

middleweight, *is.&sf.* **1.** orta ağırlıktaki şahıs, **2.** (boksta) orta sıklet : ağırlığı 147-160 lb. olan oyuncu.

Middle West = Midwest, *is.* Orta Batı : ABD'nin orta bölgesinin batısı. **Middle Western = Midwestern** : Orta Batı+, Orta Batılı, Orta Batıya özgü.

middling, *sf.&zf.* **1.** orta, vasat, şöyle böyle, alelâde (büyüklük, nitelik, derece, mertebe, rütbe vb. bakımından). *He had only ~ success as an architect.* **2.** *k.d.* (sağlığı) oldukça iyi, orta hâlli, şöyle böyle, ne iyi ne kötü. *"How are you today?" "Fair to ~."* **3.** oldukça, iyice, orta derecede. *This pupil behaves ~ well in class.* **4. ~ly** : orta derecede, şöyle böyle. ***e.a.-1.*** *mediocre, average, ordinary, moderate, fair, so-so, second rate, medium, 3, moderately, fairly.*

middlings, *is.* **1.** orta nitelikli ürün, **2.** (hayvan yemi olarak kullanılan) kaba öğütülmüş hububat, (arpa/mısır/buğday) kırma, **3.** (pamuk borsasında fiyat ayarlamasına esas olan) lifleri orta uzunlukta pamuk, **4.** (domuz etinde) but ve kol.

middorsal, *sf.* sırt ortası(nda bulunan).

middy, *is., ç.* **-dies** *k.d.* **1.** *bk.:* **midshipman**, **2. ~ blouse** *d.d.* bahriye yakalı bluz, **3.** *Avust.* bira bardağı dolusu.

Mideast, *bk.:* **Middle East.**

midfield, *is.* **1.** orta saha, (futbol vb.) oyun alanının ortası, **2. ~er** *d.d.* orta saha oyuncusu.

midge, *is.* **1.** *zool.* titrer sinek *(Chironomidae),* **2.** ufak tefek kimse, bücür, bodur, cüce.

midget, *is.&sf.* **1.** mini mini, minnacık, ufak tefek (kimse), bücür, bodur, cüce, **2.** mini hayvan, kendi cinsleri arasında çok küçük yapılı hayvan, **3. ~ism** : cücelik, bodurluk, ufak tefeklik, miniminilik. ***e.a.- 1.*** *dwarf, miniature.*

midgut, *is. embril. zool.* bağırsakçık: oğulcuklarda sonradan gelişerek bağırsak olan besin borusunun orta kısmı. *bk.:* **foregut, hindgut.**

midi, *is. k.d.* midi : baldıra kadar inen eteklik/entari vb. ***e.a.-*** *midiskirt.*

Midi, *is. Fr.* Güney, (özellikle Fransa'nın) Güney bölgesi.

midinette, *is., ç.* **-nettes** Parisli satıcı kız, moda mağazalarında terzi veya satıcı kız.

midiron, *is.* (ucu orta eğimli) golf sopası.

midland, *is.&sf.* **1.** iç ülke, bir memleketin iç bölgesi, **2.** memleket/yurt içi(nde bulunan), bir ülkenin orta/iç bölgelerine özgü, **3.** *b.h.* Orta İngiltere lehçesi, **4.** *b.h.* ABD'nin doğu bölgesinin orta kısımlarında konuşulan İngilizce lehçe, **5.** *b.h.* **~s** : Orta İngiltere.

midline, *is.* orta çizgi, eksen, (özellikle) beden ekseni.

midmost, *sf.&zf.* **1.** en ortada(ki), tam ortada/merkezde (bulunan), **2.** orta, merkezî, ortalıklı.

midnight, *is.&sf.* **1.** gece yarısı. *at/before/after ~. The doctor received a ~ call.* **2.** gece yarısı gibi, karanlık, kasvetli, **3. burn the ~ oil** : gece yarısına/geç vakitlere kadar çalışmak. *I'll have to burn the ~ oil again tonight in order to finish my project.* **His essay smells the ~ oil** : Yazdığı makale üzerinde çok emek sarf etmişe benziyor. **4. ~ sun** : (kutuplar civarında) gece yarısı güneşi, **5. ~ly** : (a) her gece yarısı, gece yarıları (olan), (b) gece yarısında olan/vukua gelen.

mid off, *is.* (kriket oyununda) kale gerisi. **mid on** : kale yanı. **mid wicket off/on** *d.d.*

midpoint, *is.* **1.** orta, göbek, orta nokta, merkez, **2.** *geom.* orta nokta : bir doğru parçası/yay üzerinde uçlardan eşit uzaklıktaki nokta. *the ~ of a line.* **3.** (zaman bakımından) orta, ara. *We are now at the ~ of this government's period of office.*

midrash, *is., ç.* **midrashim** Eski Ahdin Aramî diliyle yazılmış tefsirleri (IV-XII. yy.). **Midrashoth** *d.d. bk.:* **Haggadah, Halakah.**

midrib, *is. bot.* (yaprakta) orta damar.

midriff, *is.* **1.** *anat.* diyafram, karın zarı, karın ve göğüs boşluklarını ayıran zar, **2.** orta beden : bedenin göğüsle karın arasındaki kısmı, **3.** bel, elbise beli, elbisenin göğüsle karın arasındaki kısmı, **4.** göğüs karın arası açık elbise.

midsection, *is.* **1.** orta bölüm, orta kısım, bir şeyin ortası, **2.** *k.d.* karın boşluğu. ***e.a.- 2.*** *solar plexus.*

midship, *sf.* gemi ortası+, geminin orta kısmında bulunan.

midshipman, *is., ç.* **-men 1.** *ABD* deniz subay adayı, Deniz Harp Akademisi öğrencisi, **2.** *Brit.* (a) (yeni mezun olmuş) deniz subayı, (b) (eskiden) genç subay adayı.

midshipmite, *is. Brit. (mizahî) bk.:* **midshipman** (2).

midships, *is.&sf.&zf.* geminin orta kısımları, gemi ortasında (bulunan), gemi ortalarına doğru.

midst, *is.&e.* **1.** *gen.* **the ~** : orta, ara, orta/ara yer, **2.** ortasında, arasında, sırasında, meyanında, **3. in the ~ of** : (a) ortasın(d)a, arasın(d)a, meyanında. *The bomb fell in the ~ of the crowd. They wanted the picnic to be in the ~ of the forest.* (b) esnasında, sırasında. **She took ill in the ~ of the ceremony** :Tören esnasında hastalandı. *The announcement was made in the ~ of the program.* (c) ... üzere/iken. **I was in the ~ of saying...** : Daha ...der demez/...demek üzereydim ki/... der iken/demeye kalmadan, **4. in our ~** : aramızda. **in your ~** : aranızda. **in their ~** : onların arasında. *The traitor is in our ~.* ***e.a.-1.*** *center, middle, heart, interior, 2. amid, amidst, among.*

midstream, *is.* nehrin ortası/orta yeri, akıntının ortası.

midsummer, *is.&sf.* **1.** yaz ortası, yaz dönümü (21 Haziran civarı). **2. ~ Day = St. John's Day** *Brit.* Yaz Bayramı (24 Haziran), **3. ~ Eve = ~ Night = St. John's Eve = St. John's Night** *Brit.* Yaz Bayramı arifesi (akşamı). Eskiden cadıların o akşam fenalık yaptıklarına inanılırdı. **4. ~ madness** : yaz deliliği, yaz mevsiminde yapılan akılsız/mantıksız/düşüncesiz hareket.

midterm, *is.&sf.* **1.** dönem ortası : öğretim yarıyılı veya resmî görev döneminin ortası, **2.** *gen.* **~s** : dönem ortası sınavları, **3.** yarı dönem, dönem ortasında yapılan/vuku bulan.

midtown, *is.&sf.* orta kent, şehir merkezi.

mid-Victorian, *sf.&is.* **1.** Kraliçe Viktorya çağının ortalarına özgü, **2.** bu çağda yaşamış yazar vb., **3.** bu çağın zevk, fikir, düşünce ve davranışlarını benimsemiş kimse, **4. ~ism** : Viktorya çağı estetik ve ahlâk standartları.

midway, *is.&sf.&zf.* **1.** ara yol, ana yol, meydan, bir fuarda vb. eğlence yerlerinin etrafında dizildiği yol veya meydan, **2.** yol ortası, yolun orta noktası, yarı yol, **3.** yarı yolda olan, yarı yola özgü, orta(daki), orta yerde(ki), tam ortasında(ki). **~ between the two towns** : iki şehrin tam ortasında. *There is a small village ~ between these two towns.* ***e.a.- 3.*** *halfway.*

midweek, *is.&sf.* hafta ortası. **~ly** : hafta ortasında.

Midwest(ern), *bk.:* **Middle West(ern).**

midwife[1], *is., ç.* **-wives 1.** ebe, **2.** yapıcı, kurucu, bir şeyin/yapıtın meydana getirilmesine/yaratılmasına yardımcı olan kimse.

midwife[2], *gl.f.* **midwifed/midwived, midwifing/mid-wiving 1.** ebelik yapmak, doğurtmak, **2.** bir şeyin meydana gelmesine/yaratılmasına yardımcı olmak.

midwifery, *is.* ebelik.

midwinter, *is.&sf.* kış ortası+, kara kış+.

midyear, *is.&sf.* **1.** yıl ortası, senenin ortası(ndaki), **2.** *k.d.* yarıyıl sınavı, öğretim yılının ortasında yapılan sınav, **3. ~s** *k.d.* yarıyıl sınavları, öğretim yılı ortasında yapılan sınavlar.

mien, *is.* tavır, eda, tutum, davranış, hava, görünüş, çehre, yüz, surat. **a man of noble ~** : asil tavırlı/görünüşlü bir adam. **The manager had the ~ of a soldier** : Müdürde bir asker edası vardı. *The judge looked at the prisoner with a thoughtful and solemn mien.* ***e.a.-*** *appearance, look, carriage, manner, air, bearing, apect, demeanor.* ***eş ses.-*** *mean.*

miff, *is.&f.* **1.** küsme, küskünlük, darılma, dargınlık, gücenme, güceniklik, **2.** çekişme, yersiz/manasız kavga, **3.** *k.d.* darıl(t)mak, küs(tür)mek, gücen(dir)mek, **4. ~ed** : küskün, dargın, gücenmiş, gücenik. ***e.a.-1.*** *huff, 2. tiff, 3. offend, take offense, 4. offended, irritable.*

miffy, *sf.* **-fier, -fiest** *k.d.* **1.** alıngan, tez gücenen/darılan/küsen, **2. miffiness** : alınganlık, tez gücenme.

mig =migg = miggle, *is. k.d.* **1.** bilye, zıpzıp, misket, **2. migs** : bilye oyunu.

Mig, *is.* Mig : Rus yapısı savaş uçağı.

might, *f.&is.* **1.** *bk.:* **may** (pt). **He ~ come** : Gelebilir, belki gelir. **I wrote down his telephone number, so that I ~ remember it** : Hatırlayabilmek (unutmamak) için telefon numarasını bir tarafa yazdım. **I ~ have known he'll do something silly** : Bir saçmalık yapacağını bilmeliydim. **He said I ~ go if I wished** : İstersem gidebileceğimi söyledi. **~ well** : olabilir, pekâlâ mümkün. **We lost the match, but we ~ well have won if one of our players hadn't been hurt** : Maçı kaybettik, fakat bir oyuncumuz yaralanmasa idi pekâlâ kazanabilirdik. **2.** yetenek, kabiliyet, **3.** güç, kuvvet, kudret, **4.** zor, üstün kuvvet, **5. by/with (all one's) ~ and main = with all one's ~** : bütün gücüyle, olanca kuvvetiyle, canını dişine takarak. *He worked with all his ~ and main.* **6.** *k.d.* pek çok, pek ziyade, pek fazla, **7. might-have-beens** *k.d.* (geçmişte) olması arzu edilen şeyler, elden kaçan fırsatlar. *The old lady would sit for hours, thinking sadly of all the might-have-beens.* ***e.a.-1.*** *capacity, competence, capability, capableness, 2. strength, power, vigor, potency, 3. force, 6. a great deal.* ***k.a.-1-3.*** *weakness, inability, feebleness.*

mightily, *zf.* **1.** kuvvetle, kudretle, güçlü bir şekilde, şiddetle, ağır bir şekilde. **He swore ~** : Ağır bir küfür savurdu. **2.** son derece, pek çok, fazlasıyla, çok fazla. **I was ~ amused by the story my friend told me** : Arkadaşımın anlattığı hikâye son derece hoşuma gitti. ***e.a.-1.*** *powerfully, vigorously, 2. very much, greatly.*

mightiness, *is.* **1.** kuvvet(lilik), kudret(lilik), güç(lülük) ***e.a.-*** *power, strength.*

mighty, *sf.&zf.* **mightier, mightiest 1.** güçlü, kuvvetli, kudretli, zorlu, müthiş. *a ~ ruler. a ~ blow. He was a ~ warrior. a ~ nation. Even the mightiest of empires come to an end.* **2.** çok büyük, cesim, muazzam, muhteşem. *a ~ oak. the ~ ocean. the ~ iceberg came into view.* **3.** çok önemli, olağanüstü, fevkalâde, büyük. *a ~ accomplishment.* **4.** *k.d.* çok, pek çok, ziyadesiyle, fazlasıyla, fevkalâde, son derece. *I'm ~ pleased. a ~ cold day. a ~ big man. a ~ fine person. It was a ~ good meal, and everyone enjoyed it.* **5. high and ~** : (a) kendine pâye veren, böbürlenen, kendini pek yükseklerde gören, alçak dağları ben yarattım sanan. **Ever since he was elected as mayor, he's been acting in a very high and ~ way** : Belediye başkanı seçildiğinden beri kendini pek yükseklerde görüyor. ***e.a.-1.*** *strong, powerful, puissant, robust, vigorous, forceful, invincible, 2. huge, enormous, immense, tremendous, massive, colossal, titanic, gigantic, vast, monstrous, majestic, 3. exceptional, important, extraordinary, 4. very, extremely, exceedingly.* ***k.a.-1.*** *feeble.*

mignon, *sf. Fr.* **1.** mini mini, küçük (ve zarif/sevimli), minyon. (dişil şekli : **mignonne**), **2.** file minyon. ***e.a.- 1.*** *dainty, 2. filet mignon.*

mignonette, *is. bot.* muhabbet çiçeği *(Reseda odorata)*

migraine, *is. tıp* yarım baş ağrısı, migren. **~ous** : başı ağrıyan, migrenli.

migrant, *sf.&is.* **1.** göçmen, muhacir, **2.** göçebe, göçücü, göç/hicret eden, **3.** seyyar işçi, ırgat.

migrate, *gs.f.* **-grated, -grating 1.** göçmek, göç/hicret etmek. *Wealthy people often ~ in winter to warmer sunnier countries.* **2.** (kuş) göç etmek, hicret etmek. *Many birds ~ to warmer countries in winter.* **3.** (bir madde/organizma içinde) yer değiştirmek. *Filarial worms ~ within the human body.* ***e.a.-1.*** *move, resettle. emigrate, immigrate.* ***k.a.- 1.*** *remain.*

migration, *is.* **1.** göç, hicret, **2.** göçme, yer değiştirme, **3.** göçebeler, göçebe sürüsü, **4.** *kim.* (a) atom/molekül göçü/yer değiştirmesi, (b) yükün/iyon göçü : elektrik alanının etkisiyle yükünlerin elektrotlara doğru hareketi.

migrative, *sf. bk.:* **migratory.**

migrator, *is.* göçebe, göç aden kimse.

migratory, *sf.* **1.** göçen, göçücü, **2.** göçmen+. *~ birds.* **3.** göç+, göçme+. *~ movements of birds.* **4.** göçebe. ***e.a.-1.*** *migrating, 4. roving, nomadic, wandering.*

mikado, *is., ç.* **-dos** mikado, Japon imparatoru.

mike, *is.* **1.** *k.d. bk.:* **microphone**, **2.** *k.d. bk.:* **micrometer**, **3.** haberleşmede M harfini belirlemek için söylenen kelime.

mikron, *is., ç.* **-krons/-kra** *bk.:* **micron.**

mikvah = mikveh, *is., ç.* **-voths/-vahs** Ortodoks Musevîlerin dinî merasimle yıkandıkları hamam.

mil, *is.* **1.** mil, 0.001 inç = 0.0254 mm (tel çapı ölçmede kullanılır), **2.** (askerlikte) daire çevresinin 1/6400'ü (açı ölçüsü), **3.** (eskiden eczacılıkta) mililitre veya cm^3.

mil. = **1.** military, **2.** militia, **3.** million.

miladi = milady, *is., ç.* **-dies 1.** İngiliz asilzadesi kadın (çoğunlukla hitap ederken kullanılır), **2.** şık/zarif giyimli kadın. *Shoes to match ~'s spring wardrobe.*

milage, *is. bk.:* **mileage.**

milanaise, *sf.* (Fransız aşçılığında) makarnalı, milânez : yanında salçalı/mantarlı/kıymalı makarna bulunan. **Veal cutlets à la ~** : Makarnalı dana pirzolası.

Milanese, *sf.&is., ç.* **-ese 1.** Milanolu, Milano şehri yerlisi, **2.** Milano şivesi, Milano İtalyancası, **3.** Milano+, **4.** (İtalyan aşçılığında) (a) una/ekmek kırıntısına bulanarak yağda kızartılmış (et), (b) salçalı, mantarlı ve rendelenmiş peynirli (hamur işi), **5. ~ chant** *bk.:* **Ambrosian chant.**

milch, *sf.* sağmal, süt veren. **~ cow** : sağmal inek.

mild, *sf.* **1.** kibar, nazik, sakin. **a ~ answer.** **2.** zarif, iyi huylu, halim. *a ~ old gentleman.* **3.** ılımlı, mutedil, mülâyim, lâtif, hoş. *a ~ winter. It's ~ today. a ~ climate.* **4.** yumuşak, hafif. *a ~ flavor.* **~ and bitter** : hafif acımsı bira. **a ~ sedative** : hafif müsekkin/yatıştırıcı ilâç, **5.** sert değil, orta şiddette, orta dereceli, hafif. *~ regret. He had a ~ form of polio. a ~ headache.* **6.** *Brit.* yumuşak, kolay işlenebilen (toprak, ağaç vb.). **~ steel** : yumuşak çelik (karbon oranı %0.4'ten az olan çelik), **7.** *esk.* merhametli, iyi yürekli, müşfik, **8. draw it ~** ! Abartma! Mübalâğa etme! Atma! ***e.a.- 1. gentle, calm, serene, placid, 2. good-tempered, docile, 3. temperate, moderate, clement, pleasant, 4. bland, soft, emollient, 7. kind, gracious, considerate. k.a.-1-3. harsh, severe, fierce, unkind, unpleasant, forceful, 4. strong, sharp, 5. pungent, astringent, strong, sharp.***

milden, *f.* yumuşa(t)mak, ılımlaş(tır)mak, mülâyimleş(tir)mek, (şiddeti) hafifleş(tir)mek, kibarlaş(tır)mak.

mildew, *is.&f.* **1.** *bitki patol.* (bitkiler üzerinde yetişen zararlı) küf, **2.** küf, **3.** küflenme, (küflenmeden ileri gelen) solma, renk bozulması, **4.** küflen(dir)mek, küf bağla(t)mak, **5. mildewy** : küflü, küflenmiş, küf bağlamış.

mildewproof, *sf.* küflenmez.

mildly, *zf.* **1.** kibarca, nazikâne. *She complained loudly to the shopkeeper, who answered her mildly.* **2.** ılımanca, mutedil bir şekilde, **3.** yumuşak/hafif bir şekilde, **4.** biraz, azıcık, pek az. **I was only ~ interested in the story I read in the newspaper** : Gazetede okuduğum haber beni pek az ilgilendirdi. **5. to put it ~** : en hafif deyimle, en azından, abartmasız, mübalâğasız. *The minister didn't act very sensibly, to put it ~.* ***e.a.- 4. slightly.***

mildness, *is.* **1.** kibarlık, naziklik, **2.** ılım (lılık), ılımanlık, itidal, mutedillik, **3.** yumuşaklık, hafiflik.

mile, *is.* **1. statute ~** *d.d.* mil, 1609.35 metre (= 5280 ayak = 1760 yarda)lik uzunluk ölçü birimi. **2. geographical ~ = nautical ~** : deniz mili, 1853 metrelik (= 6080 ayak) uzunluk ölçü birimi, **3. international nautical ~ = international air ~** *d.d.* milletler arası deniz/hava mili, 1852 metrelik (6076.1155 ayak) uzunluk ölçüsü, **4.** uzunluk/uzaklık ölçülerinden herhangi biri, **5.** uzaklık, boşluk, mesafe, **6. ~s** *k.d.* pek/çok (ileride), fersah fersah, kilometrelerce. **be ~s ahead of s.o.** : birini fersah fersah geçmek, ...-den çok ileride olmak. **He was ~s out in his calculations** : Hesapları baştan başa yanlıştı. **The sun went down, but we were ~s from home** : Güneş battı, fakat biz evden çok (kilometrelerce) uzaktaydık. **7. not a hundred (or a million) ~s from** : ...-den pek uzak değil, ...-e yakın, **8. passengermile** : yolcu başına mil, **9. tonmile** : mil başına ton (taşıma hesabı ölçüsü).

mileage = milage, *is.* **1.** (belirli bir süre içinde mil olarak) alınan yol, (özellikle) bir arabanın yaptığı toplam yol. *When one buys an old car, one usually asks what ~ it has done. What's the ~ on your car?* **Low ~ car** : az kullanılmış araba, **2.** (mil olarak) uzaklık, uzunluk, mesafe, **3. ~ allowance** *d.d.* (mil başına verilen) yolluk/

harcırah. *He gets ~ on trips he makes for the company.* **4.** (mil başına ödenen) taşıma ücreti, nakliye, **5.** (1 litre/galon benzinle) alınan yol. **We get good ~ on this new car** : Bu yeni araba az benzin yakıyor. **6.** *k.d.* (bir şeyden sağlanan) yarar, fayda, çıkar, menfaat. **There is more ~ in this policy** : Bu siyaset daha çok çıkar sağlayabilir. **He was getting ~ out of this** : Bundan çok çıkar sağlıyordu.

milepost, *is.* mil/kilometre işareti/levhası/taşı, yol üzerinde mil/km olarak uzaklığı gösteren levha.

miler, *is.* **1.** bir mil (koşan) koşucu, bir millik koşuya katılan koşucu, **2.** bir millik koşu için eğitilmiş koşucu/yarış atı.

-miler, *son ek* **1.** "...mil koşucusu, ...millik yarışı başaran". *He was the best quarter-miler in our school.* **2.** "...millik, ...mil uzunluğunda". *The ski run was a two-miler.*

miles glorious, *is., ç.* ***miltes gloriosi*** *Lât.* kabadayı asker, (komedilerde) kendini metheden asker.

milestone, *is.* **1.** kilometre (mil) taşı, **2.** aşama, merhale, dönüm noktası, önemli olay. *The invention of the printing was a ~ in the progress of education.* **~s in one's life** : bir kimsenin hayatındaki önemli olaylar.

milfoil, *is. bot.* civanperçemi *(Achillea millefolium).* ***e.a.-*** *yarrow.*

miliarensis. *is., ç.* **-ses** eski Roma gümüş parası (I. Konstantin tarafından bastırılmıştır).

miliaria, *is. patol.* isilik. ***e.a.-*** *prickly heat.*

miliary, *sf.* **1.** darımsı, darı tanelerine benzer, darı gibi, **2.** *patol.* sivilceli, darı tanelerine benzer sivilce veya kabarcıkları olan (hastalık). *~ fever.*

milieu, *is., ç.* ***-lieus/-lieux*** *Fr.* çevre, muhit, koşul. *I was born in a ~ where further education was a luxury.* ***e.a.-*** *environment, surroundings, medium, condition, setting.*

milit. = military.

militancy, *is.* **1.** saldırganlık, kavgacılık, savaşçılık, ataklık, **2.** azimkârlık, kararlılık, sebatkârlık, çalışkanlık, bamaratlık. ***e.a.-militantness.***

militant, *sf.&is.* **1.** saldırgan, kavgacı, savaşçı, mütecaviz, tecavüzkâr, (çoğunlukla küçültücü anlamda), kavga arayan, hiç yoktan kavga çıkaran kimse. *A few ~ members of the crowd started throwing stones at the police. A ~ speech.* **2.** azimkâr, kararlı, sebatkâr. *a ~ attitude.* **3.** atak, girişken, tuttuğunu koparan, **4. ~ly** : saldırganlıkla, kavgacılıkla, tecavüzkârane; ataklıkla, sebatla, azimle, **5. ~ness** *bk.:* **militancy.** ***e.a.-*** *1. combative, combatant, belligerant, warlike, fighting, 2. resolute, 3. agressive.* ***k.a.-*** *pacific, peaceable, moderate, pacifist, concessive.*

militarily, *zf.* askerî bakımdan, asker görüşü ile.

militarise/militarisation, *Brit. bk.:* **militarize/militarization.**

militarism, *is.* **1.** askerlik ruhu, asker zihniyeti, **2.** savaşçı/saldırgan politika, harp/savaş politikası, **3.** askerî üstünlük sağlama çabası, **4.** asker sınıfının politika ve devlet işlerinde egemenliği.

militarist, *is.* **1.** asker ruhlu, asker zihniyeti taşıyan kimse, **2.** savaşçı/saldırgan kimse, harp /savaş politikası güden (kimse/devlet), **3.** askerî uzman, askerlik işlerinde yetenekli kimse, **4. ~ic** : savaşçı, saldırgan, askerî üstünlük sağlama amacı güden, **5. ~ically** : saldırganlıkla, savaşçı bir tutumla, asker zihniyeti ile.

militarize, *gl.f.* **-rized, -rizing 1.** silâhlandırmak, askerîleştirmek, silâhlı kuvvetlerle/askerî malzeme ile teçhiz etmek, **2.** askerî veçhe/karakter vermek, askerî disiplin sağlamak. *~ the police force.* **3.** ordu/silâhlı kuvvetler emrine almak, (askerlerce) el koymak, **4.** asker ruhu/disiplini aşılamak, askerî zihniyetle yetiştirmek

military, *sf.&is.* **1.** askerî. **~ government** : askerî hükûmet. **a ~ attaché** : ataşemiliter, askerî ataşe. **~ law** : askerî hukuk. **~ police** : askerî inzibat. **~ hospital** : askerî hastane, **2.** askerlik+. **~ service** : askerlik hizmeti. **~ age** : askerlik çağı. **a ~ career** : askerlik mesleği, **3.** askerce, askere/askerliğe yaraşır/özgü, **4.** savaşçı, cenkçi, cengâver. **~ valor. 5.** ordu, asker, silâhlı/askerî kuvvetler. **The ~ was called in to deal with these civil disorder** : Sivil ayaklanmayı bastırmak için askerî kuvvetlere başvuruldu. **6. ~ academy = ~ school** : Harp Okulu. **7. ~ area** : askerî bölge, **8. ~ brush** : (sapsız) saç fırçası, **9. ~ chart** :

askerî harita, **10. ~ civic action** : askerî kamu işleri, **11. ~ commission** : sıkıyönetim mahkemesi, **12. ~ Council Supreme** : Yüksek Askerî Şûra, **13. ~ court** : askerî mahkeme, **14. ~ courtesy** : askerî görgü, **15. ~ defense** : askerî savunma, **16. ~ Department** : Kuvvet Komutanlığı, **17. ~ justice** : askerî adalet, **18. ~ law** : (a) askerî hukuk, (b) askerî kanun, (c) askerî ceza kanunu, **19. ~ mission** : (a) askerî heyet, (b) askerî görev, **20. ~ mobilization** : askerî seferberlik, **21. ~ pace** : asker adımı, talim adımı, **22. ~ science** : askerlik bilimi, **23. ~ tribunal** : askerî mahkeme.

militate, *gs.f.* **-tated, -tating 1.** etkilemek, tesir etmek, sebep olmak, **2. ~ against** : engel olmak, önlemek. *Several factors combined to ~ against the success of our plan. The fact that he'd been in prison ~d against his chances of getting fresh employment.* **3. ~ in favor of** : lehine etkilemek, kolaylaştırmak, **4.** *esk.* (a) asker olmak, (b) savaşa katılmak, (c) (bir inanışa/harekete karşı) kesin bir tutum takınmak, fikrinden dönmemek, **5. militation** : etkileme, tesir etme, sebep olma.

militia, *is.* **1.** redif askeri, **2.** *ABD* yedek askerler, **3.** milis.

militiaman, *is., ç.* **-men 1.** redif askeri, **2.** yedek asker, **3.** milis askeri.

milium, *is., ç.* **milia** *patol.* (deride) kabarcık, yağ kabarcığı.

milk, *is.&f.* **1.** süt. **cow ~** : inek sütü. **condensed ~ = evaporated ~** : süt özü. **dried ~** : süt tozu. **new ~ = fresh ~** : taze süt. **skim ~** : yağsız (yağı alınmış) süt. **tinned ~** : konserve süt. **~ puddings** : sütlü tatlılar (sütlâç, muhallebi vb.), **2.** bitki vb. sütü, süte benzer sıvı. **coconut ~** : Hindistan cevizi sütü, **3. come home with the ~** *Brit.-mizah* bütün gece eğlenip şafak vakti eve dönmek. *He came home with the ~.* **4. cry over spilt ~** : nafile üzülmek, boş yere dövünmek, telâfisi imkânsız bir şey için gözyaşı dökmek. **It's no use crying over the spilt ~** : Telâfisi imkânsız bir şey için gözyaşı dökmek neye yarar? **5. ~ in** : sağmal, süt veren (inek vb.), **6. the ~ of human kindness** : (doğal) şefkat, merhamet, hayırhahlık, iyilikseverlik, **7.** süt (ünü) sağmak. *The farmer ~ed the cows.* **8.** (bir kimseden para/servet/haber vb.) sızdırmak/çekmek/sağmak, yararlanmak, kötüye kullanmak. *The minister was too experienced to be ~ed by the newspaper men (= he refused to give them any news).* **9.** süt vermek. *This cow doesn't ~ very well.* **10.** sağılmak.

milk adder, *is. bk.:* **milk snake.**

milk and honey, *is.* **1.** bolluk, bereket, refah. *America used to be called a land of milk and honey.* **2.** *k.d.* çok kolay/gayet basit şey.

milk-and-water, *sf.* yavan lezzetsiz, tatsız, değersiz, etkisiz, fasa fiso. *~ poetry.* ***e.a.-*** *insipid, weak, wishy-washy, namby-pamby.*

milk bar, *is.* sütçü/muhallebici dükkânı, süt salonu.

milk chocolate, *is.* sütlü çikolata.

milker, *is.* **1.** süt sağan kimse, **2.** süt (sağma) makinesi, **3.** sağmal (inek vb.), süt veren hayvan. **a good ~** : sütü bol inek. ***e.a.- 2.*** *milking machine.*

milk fever, *is.* **1.** *vet. patol.* süt humması : sağmal ineklerde görülen uyuşturucu ve paralize edici ateşli hastalık, **2.** *patol.* süt humması : loğusa kadınlarda görülen ateşli bir hastalık.

milkfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* süt balığı *(Chanos chanos)* : Büyük Okyanus'ta ve Hint Okyanusu'nda bulunan gümüş renkli, dişsiz, iri bir balık.

milk-float, *is.* sütçü arabası.

milk glass, *is.* beyaz/süt renginde bardak. **opaline** *d.d.*

milkily, *zf.* **1.** bembeyaz, süt gibi, **2.** sütlüce, sütlü sütlü, **3.** aşırı uysallıkla, yumuşak başlılıkla.

milkiness, *is.* **1.** aklık, beyazlık, süt gibi olma, **2.** sütlülük, bol süt verme, **3.** aşırı uysallık, yumuşak başlılık.

milking machine, *is.* süt sağma makinesi. ***e.a.-*** *milker.*

milking stool, *is.* süt taburesi : oturacak yeri düz ve yarım daire şeklinde üç ayaklı iskemle.

milk leg, *is. patol.* filibit. ***e.a.-*** *white leg, phlegmasia dolens.*

milkmaid, *is.* sütçü, (çiftlikte süt sağan) kadın/kız.

milkman, *is.* sütçü.

milk of magnesia, *is.* magnezyum sütü, $Mg(OH)_2$: süt görünüşünde sulu magnezyum hidroksit. Mide asidini giderici ve müshil olarak kullanılır.

milk punch, *is.* sütlü içki : süt, alkollü içki, şeker vb. karışımı.

milk run, *is. argo* kolay/tehlikesiz uçuş. *The reconnaissance flight was a ~ ~ .*

milk shake, *is.* dondurmalı süt : dondurma ve şurupla karıştırılıp çalkalanmış süt.

milk sickness, *is. patol.* süt sancısı : bazı zehirli otları yiyen ineklerin sütlerini içenlerde görülen hastalık. ***e.a.*** *- tremble.*

milk snake, *is. zool.* boz yılan *(Lampropeltis doliata, L. triangulum)* : KD Amerika'da bulunan kurşunî esmer renkte, siyah kenarlı kahverengi benekleri olan, kurbağa, fare vb. ile beslenen, çok defa evlere giren zehirsiz yılan. **milk adder, spotted adder** *d.d.*

milksop, *is.* muhallebi çocuğu, lapacı, zayıf ve korkak tabiatlı çocuk/adam.

milk sugar, *is.* süt şekeri, laktoz. ***e.a.*** *- lactose.*

milk toast, *is.* sütlü ekmek kızartması : kızartılıp tereyağı sürülerek sıcak sütle yenilen ekmek.

milk-toast, *sf.&is.* **1.** son derece yumuşak/mülâyim, etkisiz (kimse), mızmız, **2.***bk.:* **milquetoast.**

milk tooth, *is., ç.* **milk teeth** süt dişi. **deciduous tooth** *d.d.*

milk train, *is. argo* sabah treni, sabahın erken saatinde işleyen banliyö treni.

milk vein, *is.* süt damarı.

milk vetch, *is. bot.* sütlü bakla *(Astragalus Glycyphyllos)* : keçilerin sütünü artırdığına inanılan baklagillerden bir ot.

milkweed, *is. bot.* **1.** sütlüce *(Asclepias syriaca)* : açık mor renkli salkım çiçekler açan, öz suyu sütümsü çeşitli ot ve fundalardan biri, **2.** sütleğen (otu), **3. ~ bug** *zool.* sütlüce böceği : *(Oncopeltus fasciatus)* : araştırma maksadıyla üretilen iri siyah, kırmızı benekli böcek, **4. ~ butterfly** *bk.:* **monarch.**

milk-white, *sf.* süt gibi beyaz.

milkwood, *is. bot.* sütlü ağaç : öz suyu süt gibi olan birkaç çeşit ağaç (Jamaika'da yetişen *Pseudomedia spuria* gibi).

milkwort, *is. bot.* **1.** süt otu *(Polygala)* : çeşitli renklerde güzel çiçekler açan ot ve fundalar. K Amerika'da yetişen türleri : **purple ~** : mor süt otu *(Polygala sanguinea),* **whorled ~** : kıvırcık süt otu *(Polygala verticillata).*

milky, *sf.* **milkier, milkiest 1.** süt gibi, süte benzer, **2.** sütlü, sütle karışık. *I like my coffe ~.* **3.** ak, beyaz, süt gibi, beyazımsı, **4.** sütlü, sütü bol, bol süt veren, **5.** uysal, yumuşak başlı, halim, mazlum, alçak gönüllü, munis, çekingen, korkak, pısırık, ürkek, **6. ~ disease** : sütlü sayrılık: *Bacillus popillae ve B. lentimorbus* bakterilerinin Japon böceği larvalarında sebep olduğu hastalık. ***e.a.*** *- 3. white, whitish, 5. meek, tame, bland, spiritless, timorous.*

Milky Way, *is. astr.* Samanyolu, Samanuğrusu, Hacılar Yolu, Kehkeşan. **Galaxy** *d.d.*

mill, *is.&f.* **1.** fabrika, imalâthane, atölye. **cotton ~** : iplik/çırçır fabrikası, iplikhane. **food ~** : besin/gıda fabrikası. **paper ~** : kâğıt fabrikası. **saw ~** : hızar/kereste fabrikası. **steel ~** : çelikhane, çelik fabrikası. **~ building** : fabrika binası. **~ hand** : fabrika işçisi, **2.** değirmen. **flour ~** : un değirmeni/fabrikası. **water ~** : su değirmeni. **~ wheel** : değirmen çarkı. **wind ~** : yel değirmeni. **~ stream** : değirmen suyu, **3.** el değirmeni. **coffe ~** : kahve değirmeni, **4.** cendere, meyve/sebze suyu sıkma makinesi, **5.** darphane, **6.** haddehane, saç fabrikası, **7.** *argo* (otomobil, sandal vb.) motor(u), **8.***ABD* doların binde biri, 0.1 cent, **9.** (değirmende) öğütmek/çekmek, değirmenden geçirmek. *Some wheat will be ~ed before it is exported.* **10.** (Fabrikada) yapmak, imal etmek, **11.** (madenî para) basmak, (madenî para) kenarına tırtıklar yapmak. *A dime is ~ed. Silver coins with ~ed edge.* **12.** *argo* dövüşmek, dövmek, vurmak, yenmek, üstün gelmek, galebe çalmak, **13.** *gen.* **~ about/around** : (etrafta) dolaşmak, gezinmek, piyasa yapmak, (avare/başıboş/gayesiz) gezmek. *There were many people ~in around after the parade.* **14. through the ~** *k.d.* büyük zorluklara/müşkülâta maruz, *mec.* feleğin çemberi. **go through the ~** : büyük zorluklar atlatmak, feleğin çemberinden geçmek. **put through the ~** *k.d.* (a) denemek, sıkı bir denemeden geçirmek, sıkı sıkıya incelemek, (b) zorluklara/müşkülâta maruz bırakmak, anasından emdiğini burnundan getirmek, Hanya'yı Konya'yı öğretmek, dünyanın kaç bucak olduğunu göstermek. ***e.a.*** *- 1. factory, 9. grind, 10. manufacture, 12. fight, beat, strike, overcome.*

millable, *sf.* **1.** öğütülebilir, **2.** fabrikada yapılabilir, imal edilebilir.

millage, *is.* vergi oranı (dolar başına 0.1 cent olarak)

millboard, *is.* mukavva, (kitap ciltlemekte kullanılan) kalın karton.

milldam, *is.* değirmen barajı.

milled, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **mill** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** öğütülmüş, öğünmüş (un), çekilmiş (kahve vb.), **3.** işlenmiş, **4.** çentikli, tırtıklı, tırtıllı, oluklu (para vb.).

millenarian, *sf.&is.* **1.** bininci, bin yıl+, kıyametten önce barış ve esenliğin hüküm süreceği farz olunan bin yıllık döneme ait, **2.** bu dönemin geleceğine inanan kimse, **3. ~ism = millennialism** : (a) kıyametten önceki bin yıllık barış ve esenlik dönemine inanış, (b) ideal topluma inanış.

millenary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** bin+, bin yıl+, bin yıllık, bin yıllık dönem, **2.** bininci yıl dönümü+, **3.** *bk.:* **millenarian**, **4.** *bk.:* **millenium.**

millenium, *is., ç.* **-niums, -nia 1.** bin yıl, bin yıllık, bin yıllık dönem, **2.** bininci yıl dönümü, **3. the ~** : Hz. İsa'nın yeryüzünde hüküm süreceği farz olunan bin yıllık barış ve esenlik dönemi, **4.** (gelecekteki) mutluluk ve doğruluk dönemi.

millepede, *is. bk.:* **millipede.**

millepore, *is. zool.* deniz danteli, bingöze *(Millipora).*

miller, *is.* **1.** değirmenci, **2.** öğütme makinesi, **3.** *zool.* pervane, tozkanatlı kelebek, **4. ~ index** : Miller belirteci : kristal yüzeyinin konum ve yönünü belirten üç tam sayıdan biri. ***e.a.*- 2.** *milling machine.*

millerite, *is.* **1.** milerit, doğal nikel sülfür : NiS. Altıgen biçiminde tunç renginde cevher, **2.** *b.h.* Millerci : Kıyametin 1843'te kopacağını ve İsa'nın tekrar dirileceğini ilân eden W. Miller'e inanan kimse.

miller's-thumb, *is. zool.* başparmak balığı *(Cottus gobio)* : başparmağa benzeyen küçük bir tatlı su balığı.

millesimal, *sf.&is.* binde bir (parça). ***e.a.*-** *thousandth*

millet, *is.* **1.** akdarı *(Setaria italica),* **2.** darıya benzer ve hayvan yemi olarak yetiştirilen birkaç çeşit ot.

milli-, *ön ek* "binde bir". *ör.: millimeter, milligram.*

milliammeter, *is.* miliampermetre.

milliampere, *is. elekt.* miliamper, **mA**, 0.001 amper.

milliangstrom, *is.* miliangstrom, **mA°**, 0.001 angstrom.

milliard, *is. Brit.* milyar, bin milyon. ***e.a.*-** *billion.*

milliare, *is.* miliar, bir arın binde biri.

milliary, *sf.* **1.** mil+ : eski Roma mili+ (= 1000 adımlık), **2.** bir mil gösteren.

millibar, *is.* milibar, **mb** : hava basıncı birimi bar'ın binde biri veya 1000 din/cm^2.

millibarn, *is. fiz.* milibarn, **mb**, 0.001 barn.

millicurie, *is. fiz. kim.* miliküri, mCi, 0.001 küri.

millieme, *is.* miliyem, 0.001 Libya/Sudan/Mısır lirası.

millier, *is.* ton, 1000 kg. **tonneau** *d.d.*

milligram(me), *is.* miligram, mg, 0.001 gram.

millihenry, *is., ç.* **-ries/rys** *elekt.* milihanri, **mH/mh**, 0.001 Hanri.

millilambert, *is. fiz.* mililamber, **mL**, 0.001 lamber.

milliliter = millilitre, *is.* mililitre, **ml**, 0.001 litre.

millime, *is.* milim, Tunus parası, 0.001 dinar.

millimeter = millimetre, *is.* milimetre, **mm**, 0.001 m.

millimetric, *sf.* milimetrik.

millimho, *is., ç.* **-mhos** *elekt.* milimo, mmho, 0.001 mo, iletkenlik birimi.

millimicron, *is., ç.* **-crons/-cra** milimikron, 0.001 mikron, 10^{-7} cm.

millimole, *is.* milimol, **mM**, 0.001 mol.

milline, *is.* **1.** milin : gazetenin bir milyon nüshasında çıkan bir sütun genişliğinde bir satırlık ilân, **2. ~ rate** *d.d.* böyle bir ilânın ücreti.

milliner, *is.* kadın şapkacısı.

millinery, *is.* **1.** kadın şapkacılığı, **2.** kadın şapkaları.

milling, *is.* **1.** öğütme, (kahve vb.) çekme, **2.** değirmencilik, **3.** (madenî para kenarındaki) tırtıl/tırtık/çentik, **4. ~ machine** : freze makinesi.

milliohm, *is. elekt.* miliom, 0.001 om (direnç birimi).

million, *is., ç.* **-lions** (veya bir sayıdan sonra: **-lion**) **1.** milyon, bin kere bin, **2.** milyonu gösteren rakam/simge : 1,000,000 veya **M**, **3.** sonsuz, sayısız, pek çok. *a ~ things to do.* **Thanks a ~** : Sonsuz teşekkürler. **4. the ~s** : toplum, halk, ahali, **5. ~s** : milyonlar, 1,000,000 ile 999,999,999 arasındaki bütün sayılar, **6. in a ~** : eşsiz, (dünyada) eşi bulunmaz/bir tane. **She thinks her husband is a man in a ~** : Kocasının dünyada eşi bulunmaz sanıyor. **She is one in a ~** : Dünyada bir tanedir/eşsizdir. **7. a/one chance in a ~** : milyonda bir ihtimal, çok zayıf ihtimal, **8. in a ~ year** : asla, kat'iyen, dünyada, kıyamet kopsa, yer yerinden oynasa. **I will not do it in a ~ year** : Dünyada yapmam. **9. to feel like a ~ (dollars)** : son derece mutlu hissetmek, büyük bir huzur ve saadet içinde olmak, **10. make a ~ (dollars)** : milyoner olmak, milyonlar kazanmak.

millionaire = millionnaire, *is.* **1.** milyoner, serveti bir milyon vaya daha fazla (para birimi) olan kimse, **2.** çok zengin kimse, **3. ~ss** : kadın milyoner.

millionth, *sf.&is.* **1.** milyonuncu, **2.** milyonda bir.

millipede, *is. zool.* kırkayak *(Diplopoda). e.a.- milleped(e), milliped.*

milliradian, *is.* miliradyan, 0.001 radyan (açı ölçüsü).

millirem, *is.* milirem, 0.001 rem.

milliroentgen, *is.* miliröntgen, 0.001 röntgen (ışınım birimi).

millisecond, *is.* milisaniye, **msec**, 0.001 saniye.

millisiemens, *is. elekt.* milisimens, **mS**, 0.001 simens (iletkenlik birimi).

millivolt, *is. elekt.* milivolt, **mV, mv**, 0.001 volt (gerilim birimi).

milliwatt, *is. elekt.* milivat, **mW, mw**, 0.001 vat (güç birimi).

millpond, *is.* **1.** değirmen havuzu, **2. like a ~ = as calm as a ~** : çok sakin/durgun, çarşaf gibi (deniz).

millrace, *is.* **1.** değirmen oluğu/arkı, değirmen deresi, suyu değirmen çarkına ileten oluk/kanal, **2.** değirmen suyu, değirmeni döndüren su akıntısı.

mill-rind, *is.* değirmen taşı desteği : değirmenin üst taşının demir desteği.

millrun, *is.* **1.** *bk.:* **millrace**, **2.** öğütülerek zenginlik derecesi tespit edilmiş cevher, **3.** kereste fabrikasının piyasaya çıkardığı satılabilir mal, herhangi bir fabrikanın üretimi/ürettiği mal.

mill-run, *sf. bk.:* **run-of-the-mill.**

Mills bomb = Mills grenade, *is.* (yüksek patlama kuvvetli) el bombası.

millstone, *is.* **1.** değirmen taşı, **2.** (hissî, malî, vb.) engel, yük, ayak bağı. **a ~ round one's neck** : yük, köstek, ayak bağı, insanın hayatta başarılı olmasını engelleyen şey. *His lazy son, who refuses to do any work, is a ~ round his neck.* **3.** ezici şey. **be between the upper and nether ~** : örs ile çekiç arasında kalmak, ezilmek, iki ateş arasında kalmak, **4.** baş belâsı.

millstream, *is.* değirmen suyu akıntısı.

mill wheel, *is.* değirmen çarkı, su çarkı/türbini.

millwork = mill work, *is.* **1.** fabrika halısı, **2.** fabrika işi, fabrikada yapılan iş, **3.** fabrika işi doğrama, hazır pervaz, kafes, kapı, pencere vb.

millwright, *is.* **1.** makineci, makine ustası, montör, fabrika makinelerini tasarlayan/yapan/monte eden kimse, **2.** fabrika makineleri tamircisi.

milord, *is.* Lord cenapları, beyzadem (İngiliz asilzadelerine hitapta kullanılır).

milpa, *is.* **1.** (Meksika ve Orta Amerika'da) mısır tarlası, **2.** ormandan tarlaya çevrilip birkaç mevsim ekildikten sonra terk edilen arazi, **3.** mısır (bitkisi).

milquetoast = milktoast, *is.* çekingen pısırık, korkak, sümsük.

milreis, *is., ç.* **-reis 1.** *esk.* Brezilya gümüş lirası, 1000 reis (1942'den beri kullanılmıyor), **2.** *esk.* Portekiz altın lirası, 1000 reis (1910' dan beri kullanılmıyor).

milt, *is.&f.* **1.** erkek balığın menisi, **2.** balığın erkeklik organı, **3.** *esk. bk.:* **spleen**, **4.** (balığın menisi ile balık yumurtasını) aşılamak/döllemek.

milter, *is.* (üreme mevsiminde) erkek balık.

mim, *sf. Brit.- k.d.* **1.** mütevazi, alçak gönüllü, **2.** ciddî, ağırbaşlı. *e.a.- 1. modest, 2. demure.*

mimbar, *is.* (camilerde) minber.

mime, *is.&f.* **mimed, miming 1.** pandomima, sözsüz oyun, el/yüz/vücut hareketleriyle taklit sanatı, **2.** taklitçi, mukallit, pandomimacı, **3.** (Roma/Yunan) orta oyunu, fars, **4.** orta oyuncusu, **5.** *bk.:* **mimic** (1&4), **6.** palyaço, soytarı, komediyen, **7.** taklit yapmak, taklit yaparak güldürmek, **8. mimer** : taklitçi, mukallit, soytarı, palyaço, orta oyuncusu. ***e.a.-1.*** *pantomime,* ***6.*** *clown, jester, comedian.*

mimeo, *is.&f. k.d. bk.:* **mimeograph.**

mimeograph, *is.&f.* **1.** mumlu teksir makinesi, **2.** mumlu kâğıtla teksir etmek.

mimesis, *is.* **1.** *söz.s.* taklit, öykünme, yansılama, **2.** *biy.* benzeme, renk ve biçimine girme, **3.** *zool. bk.:* **mimicry**. ***e.a.- 1&2.*** *imitation.*

mimetic, *sf.* **1.** taklit+, öykünsel, öykünücü, öykünme+, **2.** taklitçi, taklit, yapma, sahici olmayan, aldatıcı, **3.** benzer, çevreye uyan, göz boyayıcı, gizleyici. ~ *coloring of a butterfly.* **5. ~ally** : taklit suretiyle, öykünerek, çevreye benzeyerek, aldatıcı bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *imitative.*

mimetite, *is.* mimetit, kurşun klor arsenat : $Pb_5As_5O_{12}Cl$.

mimic, *sf.&is.&f.* **1.** öykünmek, taklit etmek, (alay/eğlendirme maksadıyla) taklidini yapmak. *The boy made all his friends laugh by ~ing the teacher's slow and solemn way of speaking.* **2.** kopye etmek, körü körüne/düşünmeden taklit etmek. *A parrot can ~ a person's voice.* **3.** benze(t)mek, benzerini yapmak, tıpkı ... gibi yapmak/görünmek. *Some insects ~ leaves.* **4.** taklitçi, mukallit, başkalarını taklit ederek halkı güldüren kimse, **5.** taklit, kopye, öykünme, **6.** orta oyuncusu, komediyen, palyaço, soytarı, **7.** benzeme, renk ve biçimine girme, **8. ~al** *esk.* taklit, öykünme, **9. ~ally** : taklit suretiyle, taklidini yaparak, öykünerek, **10. ~ker** : taklitçi, taklit eden, mukallit. ***e.a.- 1.*** *imitate, ridicule (by imitating),* ***2.*** *ape, copy,* ***3.*** *simulate.*

mimicry, *is., ç.* **-ries 1.** taklitçilik, öykünme, **2.** *zool.* benzeme, (biçimi/rengi) çevreye uyma, hayvanların düşmanlarından korunmak için renk/şekil bakımından çevreye uymaları.

Mimir, *is.* (İskandinav mitolojisinde) deniz tanrısı.

mimosa, *is. bot.* mimoza, küstüm otu *(Mimosa pudica).*

mimosaceous, *sf. bot.* küstüm otugillerden, mimoza/küstümotu familyasına mensup.

min. = **1.** mineralogical, **2.** mineralogy, **3.** minim, **4.** minimum, **5.** mining, **6.** minor, **7.** minute(s).

mina, *is., ç.* **-nae/-nas** (eski Mısır/Yunan) ağırlık birimi (1/60 talent veya 100 drachmas).

minable = mineable, *is.* kazılıp çıkarılabilir, (maden) işletilebilir.

minacious, *sf.* **1.** tehditkâr, tehdit eden, **2. ~ly** : tehdit edercesine, **3. ~ness = minacity** : tehditkârlık. ***e.a.-1.*** *threatening, menacing.*

minaret, *is. T.* minare. **~ed** : minareli.

minatorial = minatory, *sf.* **1.** tehditkâr, tehdit edici, korkutucu, **2. minatorially = minatorily** : tehdit edercesine, tehditkâr bir surette, tehdit yolu ile, korkutarak. ***e.a.- 1.*** *threatening, menacing.*

mince, *is.&f.* **minced, mincing 1.** (a) kıymak, kıyma yapmak, ince ince doğramak. **~d meat** : kıyma (et). (b) kıyma, ince ince kıyılmış/doğranmış şey, **2.** ufaltmak, inceltmek, küçük parçalara ayırmak, **3.** küçültmek, küçük/önemsiz göstermek, **4.** kibar/nazik konuşmak, **5.** (sözü) yumuşatmak, mülâyim bir lisan kullanmak, tatlı dille hitap etmek. *The judge addressed the jury bluntly, without mincing the words.* **6.** vakarla yürümek/hareket etmek, vakur davranmak, vakarlı bir eda takınarak kısa adımlarla dimdik yürümek, **7.** yapmacık/câli bir nezaketle konuşmak/hareket etmek, **8. not to ~ matters = not to ~ one's words** : sözünü esirgememek, açıkça/dobra dobra konuşmak. **He does not ~ matters/his words** : Sözünü sakınmaz, dobra dobra konuşur. **He didn't ~ matters with me** : Yüzüme karşı/açıkça /çekinmeden söyledi. **Not to ~ matters she just wasn't good** : Açıkçası (sözün kısası) onda aranan liyakat yoktu. **9. without mincing matters** : açıkça, dobra dobra, (sözünü) sakınmadan, pervasız.

mincemeat, *is.* **1.** kıyma, **2.** ince doğranmış elma, üzüm vb. karışımı (baharat eklenerek hamur tatlılarına konur. Bazan et de ilâve edilir.) **3. make ~ of s.o.** : pestilini çıkarmak, tarumar/paramparça etmek. *Our team made ~ of the rest of the league.*

mince pie, *is.* etli/kıymalı pide, lâhmacun.

mincer, *is.* **1.** kıyan, kıyma yapan, ince ince doğrayan, **2.** kıyma makinesi.

mincing, *sf.* **1.** aşırı nazik (söz, tavır vb.), **2.** çıtkırıldım, yapmacıklı. *an affected, ~ young girl.* **3. take ~ steps** : vakur/küçük adımlarla yürümek, **4. ~ly** : aşırı /yapmacık bir nezaketle, çıtkırıldım tavırlarla.

mind[1], *is.* **1.** us, akıl. **to lose one's ~** : delirmek, aklını kaybetmek. **sound ~** : sağduyu, akliselim. **of unsound ~** : aklı noksan, akılsız, aklını kaçırmış. **Her ~ is filled with dreams of becoming a great actress** : Büyük bir artist olmayı aklına koymuştu. **to be in one's right ~** : aklı başında olmak. **to be out of one's (right) ~** : aklı başında olmamak, aklını kaçırmak, çıldırmak, akılsızlık etmek, akılsızca davranmak. **You must be out of your ~** : Sen aklını kaçırmışsın/çıldırmışsın! **He went out of his ~** : Delirdi/çıldırdı/aklını kaçırdı. **I can't get it out of my ~** : Bir türlü aklımdan çıkmıyor/unutamıyorum. **2.** an, zihin, dimağ, beyin, kafa. **In one's ~'s eye** : kafasında, zihninde, muhayyilesinde. **His ~ went blank** : Kafası durdu/beyni işlemez oldu. **I'm not clear in my own ~ about it** : Onu anlamıyorum/ne olduğunu açıkça göremiyorum. **Bring one's ~ to bear sth.** : Zihnini/kafasını bir konuya vermek (Dikkatini bir şey üzerinde toplamak). **Get it into your ~ that...** : Şunu unutma (iyice kafana koy) ki... **3.** anlak, zekâ, kafa. **He has the ~ for such work** : Bu işlerden anlar/bu gibi işleri kafası alır/bu işlere aklı yatar. **4.** deha, dâhi, üstün insan, büyük zekâ sahibi kimse. *He is one of the great ~s of our time. He was a very sharp ~ . The best ~s (= the cleverest people) in the country are trying to find a way out of its difficulties.* **5.** bilinç, şuur, **6.** fikir, düşünce, karar, tasavvur. **to change one's ~** : fikrini/kararını değiştirmek, kararından caymak. **They were of one ~** : Aynı fikirde idiler. **I'm still of the same ~** : Hâlâ aynı fikirdeyim/kararımı değiştirmedim. **What's on your ~ ?** Fikrin nedir? Ne düşünüyorsun? **It was in my ~ to go and see him** : Gidip onu görmeyi tasarlıyordum. **Nothing was further from my ~ than going to see her** : Gidip onu görmeyi asla düşünmüyordum (Onu ziyaret etmek aklımın köşesinden bile geçmiyordu). **7.** istek, niyet, arzu, meram, maksat, murat. **to have a ~ to leave** : gitmek arzusunda olmak. **You can do it if you have a ~** : İstersen(iz) yapabilirsin(iz). **I have no ~ to offend him** : Onu gücendirmek istemedim = Maksadım onu gücendirmek değildi. **I've a good ~ to do it** : Onu yapmayı çok istiyorum. **Have you (got) anything particular in ~ ?** Özellikle arzu ettiğiniz bir şey var mı? **with one ~** : (a) tek maksatla, (b) arzu/düşünce birliği ile. **be in two ~s = be of many ~s about (doing) sth** : bir türlü karar verememek, (iki/birçok düşünce arasında) bocalamak/tereddüt etmek, ikircikli/mütereddit olmak, **8.** ruh, maneviyat, manevî varlık, **9.** algı, idrak. **Within the ~ of man** : İnsanın algılayabildiği, **10.** bellek, hafıza (kuvveti), hatır(a). **Former days were called to ~** : Geçmiş günler hatıra gelmişti. **Keep the rules in ~** : Kuralları belle/öğren/hatırda tut. **I'll bear you in ~** : Seni unutmayacağım/hatırlayacağım. **bring/call sth to ~** : bir şeyi hatırlatmak. **It came (in) to my ~ that** : Aklıma ... geldi/Hatırladığıma göre... **It went quite (right/clean) out of my ~** : Tamamen unuttum. **11.** dikkat, düşünce, düşünce tarzı. **To keep one's ~ on a subject = to give one's ~ to sth** : Dikkatini/düşüncesini bir konu üzerinde toplamak. *He can't keep his ~ on his work = He can't give his whole ~ to his work.* **to let one's ~ wander** : dikkati dağılmak, **12.** (Katoliklerde) ölü için yapılan anma ayini, **13.** (Hristiyanlarda) ruh, can, **14. a piece of one's ~** *k.d.* azar, tevbih, kızgınlığın/öfkenin açıkça ifadesi. açıkça tasvip etmeme/karşı gelme. **give s.o. a piece of one's ~ = tell s.o. one's ~** : (birisine) ağzına geleni söylemek, iyice veriştirmek, adamakıllı haşlamak, azarlamak/paylamak, **15. bear/keep in ~** : hatırında/aklında tutmak, hatırlamak, unutmamak. *Bear in ~ that tomorrow is a holiday.* **16. be of one ~ = be of the same ~** : (a) aynı fikirde/hemfikir olmak, uyuşmak, anlaşmak, (b) fikrinden dönmemek, sebat etmek. **17. blow one's ~** : (a) esrar etkisiyle kendinden geçmek, (b) deli etmek, şaşkına çevirmek, **18. call to ~** : aklına gelmek/getirmek, hatırla(t)mak, **19. have a good ~ to** : kuvvetli arzu/temayül duymak, mütemayil olmak. **I have a good/half ~ to** : şeytan diyor ki... **20. have a ~ of (one's) own** : ne istediğini bilmek, kararlı/azimli olmak, **21. have a ~ to** : niyetlenmek, niyet/arzu etmek. *I have a ~ to watch TV tonight.* **22. have a half ~** : biraz istekli/niyetli olmak, **23. in ~** : (a) aklında, fikrinde, düşüncesinde, zihninde, hatırında. **have in ~** :

(a) hatırlamak, (b) düşünmek, tasarlamak, (c) niyetlenmek, tasavvur etmek, plânlamak. (b) niyet, tasavvur, **24. know one's own ~** : direnmek, azmetmek, kararından dönmemek, ne istediğini bilmek, kendini bilmek, **25. make up one's ~** : karar vermek, **26. on one's ~** : aklında, kafasında, hatırında, düşüncesinde, **27. out of one's ~** : (a) deli, kaçık, (b) (tamamen) unutulmuş. **Out of sight, out of ~** : Gözden uzak olan gönülden de uzak olur. **28. presence of ~** : (tehlike anında) çabuk karar verme/iyi ve salim düşünme yeteneği, soğukkanlılık, **29. to one's ~** : (birisinin) fikrince, düşüncesine göre. **to my ~** : bence, benim fikrimce, bana sorarsanız, **30. pass out of ~** : unutulmak, **31. put in ~** : hatırlatmak. **Put me in ~ of tomorrow** : Yarın bana hatırlat. **He puts me in ~ of his father** : Babasını andırıyor/hatırlatıyor. **32. set one's ~ (on sth.)** : (bir şeyi) aklına koymak, çok arzu etmek, **33. set sb's ~ at rest** : birisinin endişelerini gidermek, gönlünü ferahlatmak, **34. speak one's ~** : düşündüğünü açıkça/çekinmeden söylemek, **35. take one's ~ off** : düşüncelerini (hoş olmayan bir şeyden) uzaklaştırmak, aklından çıkartmak, unutmak, **36. state of ~** : ruh durumu, haletiruhiye. **mind's eye** : muhayyile, **37. take it into one's ~ (to do sth.)** : (bir şey yapmak) aklına esmek, **38. take s.o.'s ~ off his troubles** : dertlerini unutturmak, **39. time out of ~** : öteden beri, eskiden beri, ezelden beri, oldum olasıya, **40. weight off s.o.'s ~** : ferahlık. **That's a weight off my ~** : İçim ferahladı = Yüreğime su serpildi. ***e.a.- 1.*** *reason, intellect, intelligence.*

mind[2], *f.* **1.** dikkat etmek. dikkatli/uyanık/müteyakkız olmak. **~ the steps** : Dikkatli yürü/önüne bak! **~ yourself** ! Dikkat et! **~ out or you'll break it** : Dikkat etmezsen kırılır. **~ what you are about** : Ne yaptığına dikkat et. *He said to the little boy: "Mind! Don't go too near the edge of the cliff!"* **2.** uğraşmak, meşgul olmak, (işine) bakmak. **to ~ one's own business** : Kendi işine bakmak, kendi işiyle meşgul olmak. **~ your own business** ! Sen kendi işine bak (bana karışma)! **3.** bakmak, mukayyet olmak, ihtimam göstermek. **to ~ the children** : çocuklara bakmak/gözkulak olmak. **Who's ~ing the store?** Dükkâna kim bakıyor? **4.** kaygı çekmek, endişe etmek, üzülmek. **Don't ~ about your daughter, she'll be all right** : Kızın için üzülme, iyileşecek. **5.** rahatsız olmak, sakıncalı/mahzurlu görmek, (olumsuz veya soru cümlelerinde nezaket hitabı olarak) ...zararı olmak. **I don't ~** ! Bence mahzur yok/bence hava hoş/umurumda değil/aldırmam. **I don't ~ your being late** : Geç kalmana bir şey demem. **Do you ~ = Would you ~** : Lütfen, müsaade eder misiniz? **Would you ~ handing me that book?** O kitabı lütfen bana verir misiniz? **Do you ~ if I go** : Gitmeme izin verir misiniz? **6.** önem/ehemmiyet vermek, kulak asmak, aldırmak, aldırış etmek, nazarıitibara almak. **I don't ~ what people say** : Elâlemin sözlerine aldırış etmem. **Don't ~ his bluntness** : Onun kabalığına aldırma/boş ver. **You mustn't ~ about their gossiping** : Onların dedikodusuna kulak asmamalısın. **7.** *k.d.* (a) farkına varmak, fark etmek, sezmek, *argo* çakmak, (b) hatırla-(t)mak, **8.** itaat etmek, sözünü dinlemek, boyun eğmek, saymak. *~ your father and mother.* **9.** (emir olarak) dikkat etmek, anlamak, görmek, müşahede etmek. **~ what I say** : Söylediklerime dikkat et! **~ now, I want you home by twelve** : Saat 12'de evde olacaksın, anladın mı? **~ out** ! Dikkat! önüne/etrafına bak! **~ out of way** ! Yol verin! Savulun! **10.** karşı çıkmak, itiraz etmek, gücenmek, darılmak. **If you ~ me/my saying so** : Sözlerime gücenmezseniz/hatırınız kalmasın ama. **I shouldn't ~ a glass of cold water** : Susadım, bir bardak soğuk su içsem iyi olur (bir bardak suya hiç itirazım yok). **"A cup of coffe?""I don't ~!"** "Kahve arzu eder misiniz?" "Memnuniyetle (hiç itirazım yok, memnun olurum)", **11. ~ you** : (a) unutma(yınız) ki. *"Erol has been very bad-tempered this week." "Yes, but ~ you, he's been rather ill recently."* (b) buna rağmen, öyle olsa bile, yine de. **She's a very nice girl, ~ you, but I wouldn't want to marry her** : Çok iyi bir kız, ama yine de onunla evlenmek istemem. (c) öyle olmasına öyle, orası muhakkak ama, **12. never ~** : (a) üzülme, aldırma, boş ver, tasalanma, elem çekme. **Never ~ what he says** : Sen onun sözlerine aldırma/boş ver! *When he lost his watch, his father said : "Never ~; I'll buy you another one."* (b) zararı/önemi yok, önemli değil, adam sen de. **Never ~ the expense** :

Masrafın önemi yok! *It is raining, but never ~, I'll come over to see you.* (c) ... şöyle dursun/bir yana, o da bir şey mi? **With this knee injury, I can't walk, never ~ run** : Dizimin yarasından koşmak şöyle dursun, yürüyemiyorum bile. **13. never you ~** *k.d.* sen karışma, sana ne, seni ilgilendirmez, sen kendi işine bak. *"Who's that letter from?" "Never you ~!"* **14. ~ one's language/tongue** : sözlerine dikkat etmek, kibar konuşmak. **~ your tongue** : Kibar konuş (ağzından çıkanı kulağın işitsin). **15. ~ one's manners** : terbiyeli/nazik olmak, **16. ~ your P's and Q's** : uslu/terbiyeli/kibar ol, terbiyeni takın, sözlerine/hareketlerine dikkat et. ***e.a.- 7. (a) perceive, be aware of, (b) remind, remember, 8. obey.***

mind-altering, *sf.* us bozucu, zihni karıştıran, bilinci etkileyen. *a ~ drug.*

mind-bender, *is. argo* **1.** sanrı uyandıran uyuşturucu madde, **2.** bu maddeyi kullanan kimse, **3.** şaşırtıcı şey, **4.** başkalarının aklını çelen kimse.

mind-bending, *is. argo* **1.** sanrılayıcı, sanrı uyandırıcı, zihni bulandırıcı, **2.** bunaltıcı, şaşırtıcı, anlaşılmaz, karışık, muğlâk.

mind-blowing, *sf.&is. argo* **1.** şaşırtıcı, hayret uyandırıcı, sersemletici, müthiş, **2.** sanrılayıcı, sanrı uyandırıcı, **3.** sanrılama, sanrı uyandırıcı ilâç alma.

mind-bogging, *sf. argo* **1.** şaşırtıcı, anlaşılmaz, karışık, muğlâk, **2.** müthiş, korkunç, dehşet uyandırıcı, ezici, kahredici. ***e.a.- 1. confusing, incomprehensible, 2. shocking, overwhelming, surprising.***

minded, *sf.* **1.** ...görüşlü/fikirli/niyetli/kararlı. **strong-~** : sabit kararlı, kararından dönmez. **evil-~** : kötü niyetli, **2.** ...eğilimli, -e yönelik/mütemayil, gönüllü, gönlü yatmış, niyetli, istekli, zihni ... ile meşgul. **~ to do sth.** : bir şeyi yapmaya istekli/gönüllü. **If you are so ~** : Gönlünüz öyle istiyorsa. **business - ~** : hep işini düşünen, **3.** -e önem veren. **He's becoming very ecology- ~** : Çevre sorunlarına çok önem verir oldu. **4. absent- ~** : unutkan. **bloody- ~** : hunhar, cani, zalim. **broad- ~** : geniş düşünceli, müsamahakâr. **high- ~** *esk.* mağrur, kendini beğenmiş. **narrow- ~** : dar kafalı, dar düşünceli, mutaassıp. **single - ~** : sabit fikirli, tek bir fikre saplanmış.

minder, *is.* **1.** bakıcı, bakan, dikkat ve ihtimam gösteren kimse, **2.** *Brit.* bakılmak için birisine emanet edilmiş çocuk.

mind-expanding, *sf. bk.:* **psychedelic.**

mindful, *sf.* **1.** *gen.* **~ of** : uyanık, müteyakkız, dikkatli, dikkat/itina/ihtimam gösteren, düşünceli, **2.** unutmaz, hatırlar, **3. ~ly** : dikkatle, ihtimam ve itina ile, **4. ~ness** : dikkatlilik, ihtimam, itina. ***e.a.- 1. aware, heedful, careful.***

mindless, *sf.* **1.** akılsız, düşüncesiz, kafasız, **2.** dikkatsiz, itinasız, savruk, unutkan, **3.** insanüstü, insan kontrolünün dışında. *Man has always been in fear of the ~ forces of nature.* **4. ~ly** : akılsızca, düşüncesizce, dikkatsizce, düşünmeden, unutarak, hiçe sayarak, **5. ~ness** : akılsızlık, düşüncesizlik, kafasızlık, dikkatsizlik, itinasızlık, savrukluk, unutkanlık. ***e.a.-1. senseless, stupid, unintelligent, 2. careless, inattentive, heedless, unmidful.***

mind reader, *is.* kâhin, başkasının aklından geçenleri okuyan/bilen/keşfeden kimse.

mind reading, *is.* kehanet, başkasının aklından geçenleri okuma/bilme/keşfetme, düşünceleri okuma.

mind-set, *is.* **1.** niyet, eğilim, istek, temayül, **2.** mizaç, tabiat, istidat. ***e.a.- 1. intention, inclination, 2. disposition, mood.***

mind's eye, *is.* muhayyile, hayal gücü. ***e.a.- imagination.***

mine[1], *zm.* **1.** benim. **It's ~** : O benimdir. *The yellow sweater is ~.* **He is an old friend of ~** : O benim eski bir arkadaşımdır. **2.** benimki. **Is this book yours or ~** ? Bu kitap seninki mi, yoksa benimki mi? **3.** (eskiden sesli harfle veya sessiz h ile başlayan kelimeler önünde **my** yerine kullanılırdı): ***mine eyes* = my eyes. *mine enemy* = my enemy. *mine heart* = my heart.**

mine[2], *is.&f.* **mined, mining 1.** maden ocağı. *Coal ~. gold ~.* **2.** maden (yatağı/cevheri). **3.** kaynak, memba, hazine. *a ~ of information.* **4.** *As.* (a) (düşman tahkimatı altına açılan) lâğım, dehliz, tünel, (b) mayın, sabit torpil. **to lay ~** : mayın döşemek. *The truck was destroyed by a buried ~.* **to clear a beach of ~s** : mayından temizlemek, mayın taramak. **~ detector** : mayın bulucu, **5.** *bot.* bazı böceklerin yapraklarda açtıkları delik, **6.** (maden ocağı) kazmak, maden tüneli açmak. **~ for coal/gold** : Kazarak kömür/

altın aramak, **7.** (yer altından) maden çıkarmak. *Gold is ~d from deep underground.* **8.** tünel/yer altı geçidi açmak. *~ the enemy's trenches/forts.* **9.** mayın döşemek/dökmek. *~ the entrance of a harbour.* **10.** mayınlamak, mayınla tahrip etmek/patlatmak. *The cruiser was ~d and sank in five minutes.* **11.** (belirli bir maksat/araştırma için) değerli bilgi/belge elde etmek, değerli bir kaynak keşfetmek, **12.** baltalamak, sabote etmek, gizli tertiplerle başarısızlığa uğratmak, **13. ~able = minable** : kazılıp çıkarılabilir, işletilebilir (maden). ***e.a.- 6. dig, 7. extract, 8. burrow, 12. undermine.***

minefield, *is.* **1.** *As.- den. kuv.* mayın tarlası, **2.** gizli tehlikelerle dolu şey.

minelayer, *is.* mayın gemisi, mayın döken gemi.

miner, *is.* **1.** madenci, maden işçisi, **2.** *esk.* mayıncı, askerî mayınları döşeyen veya çıkaran kimse, **3.** lâğım kazan asker, **4.** tırtılları yaprak kemiren zararlı bir böcek, **5. sappers and ~s** : askerî mühendisler, lâğımcılar.

mineral, *is.&sf.* **1.** maden, mineral, **2.** maden filizi/cevheri, **3.** madensel/madenî (organik olmayan) (madde), **4.** madenli, maden içeren, **5. ~ kingdom** : mineraller, madenler, maden cevherleri, madensel maddeler, **6. ~ oil** : madenî yağ, **7. ~ pitch** : asfalt, **8. ~ spirits** : petrol ruhu : yağlı boya ve vernikleri sulandırmaya yarayan damıtılmış petrol, **9. ~ spring** : maden suyu kaynağı, **10. ~ tar = maltha** : madenî katran, **11. ~ water** : maden suyu, **12. ~ waters** *Brit.* gazoz, maden suyu sodası, sun'î olarak lezzet ve rayiha verilmiş içecek madde, **13. ~ wax** *bk.:* **ozocerite**, **14. ~ wool = rock wool** : amyant, ak asbest, **15. ~s** : *Brit.* maden suyu.

mineralise, *Brit. bk.:* **mineralize.**

mineralize, *f.* **-ized, -izing 1.** mineralleştirmek, bir madenî mineral haline getirmek, **2.** taşlaştırmak, **3.** mineralle kaplatmak, **4.** mineralleri toplamak/incelemek, **5. mineralization** : mineralleştirme, mineralle kaplama, **6. mineralizer** : (a) mineralleyici : bir madenle birleşince filiz oluşturan madde, (b) kristalleştirici : kayaların yeniden kristalleşmesini hızlandıran madde. ***e.a.- 1-4 mineralogize.***

mineralogy, *is.* **1.** mineral bilimi, mineraloji, maden cevherleri bilimi, **2. mineralogic(al)** : mineral bilimsel, **3. mineralogically** : mineral bilimi olarak, mineral bilimi yöntemleriyle, **4. mineralogist** : mineral bilimi uzmanı.

Minerva, *is.* (eski Roma) akıl/hikmet/sanat tanrıçası.

minestrone, *is.* etli sebze çorbası : İtalyan usulü et veya tavuk, sebze ve ufak makarna ile yapılmış koyu bir çorba.

minesweeper, *is.* mayın tarayıcı.

minesweeping, *is.* mayın tarama.

mingle, *f.* **-gled, -gling 1.** karış(tır)mak, birbirine kat(ıl)mak/karış(tır)mak. *Tunca and Meriç rivers join and ~ their waters near Edirne. The truth ~d with falsehood.* **2.** birleş-(tir)mek, bir araya gelmek/getirmek, **3.** ortaklık kurmak, şirket teşkil etmek, **4.** iştirak etmek, katılmak, **5. ~ment** : karışma, katılma, birleşme, **6. mingler** : karış(tır)an, birbirine katan, birleş(tir)en. ***e.a.-1. mix, blend, 2. unite, join, conjoin, 3. associate, 4. participate.***

ming tree, *is.* bodur ağaç, sun'î olarak bodurlaştırılmış ağaç.

mingy, *sf. Brit.- k.d.* hasis, pinti, cimri. *a ~ fellow.* ***e.a.- mean, stingy.***

mini-, *ön ek* "mini, küçük, kısa, minnacık". *ör.: minicomputer, miniskirt, minitour.*

miniature, *is.&sf.* **1.** minyatür, bir şeyin çok küçük modeli/resmi. *In museum there is a ~ of the ship Victoria.* **2.** çok küçük resim, **3.** mini mini, minnacık, küçücük, küçültülmüş, **4.** 35 mm'lik film kullanan. **~ camera** : 35 mm'lik film kullanan/minyatür kamera. **~ photograhy** : 35 mm'lik filmle fotoğraf çekme, **5. in ~** : çok küçültülmüş, minyatür halinde, çok küçük ölçüde, **6. miniaturist** : minyatürcü, minyatür ressamı, **7. ~ golf** : minyatür golf.

miniaturize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** minyatürleştirmek, çok küçültmek. *to ~ the electronic equipment in a spacecraft.* **2.** çok küçük modelini yapmak, **3. miniaturization** : minyatürleştirme, çok küçültme, çok küçük modelini yapma.

minibike, *is.* küçük motosiklet.

minibus, *is., ç.* **-buses** minibüs, küçük otobüs.

Minicam , *is.* Minikam : taşınabilir TV kamerası (TV işaretlerini aynı zamanda mikrodalgalarla stüdyoya gönderir)

minicomputer, *is.* mini bilgisayar, mini kompüter.

Minié ball, *is.* Minié mermisi : dibi koni biçiminde olup ateş edilince genişleyen bir mermi (XIX. *yy.*).

minify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** azaltmak, ufaltmak, küçültmek, asgariye indirmek, **2.** önemsizleştirmek, önemini azaltmak, **3. minification** : azaltma, ufaltma, küçültme, önemsizleştirme. ***e.a.- 1. lessen, minimize.***

minikin, *is.&sf. az geçer* çok küçük/narin/ufacık/minicik/minnacık (kimse/şey). ***e.a.- delicate, dainty, mincing.***

minim, *is.&sf.* **1.** damla, minim : takriben bir sıvı damlasının hacmine eşit sıvı ölçüsü : 1/60 dram, ≈ 0.06 cm^3, **2.** *müz.* en kısa nota, yarım ton, **3.** zerre, en küçük miktar, **4.** çok küçük/önemsiz (şey).

minima, *ç. is. bk.:* **minimum.**

minimal, *sf.* **1.** en az, en aşağı, asgarî, en cüz'î, son derece az/seyrek. *On these cliffs vegetation is ~. The article claimed that the side effects of the drug were ~.* **2.** en küçük, son derece küçük/cüz'î, ufacık, minicik. *Fortunately, the storm only did ~ damage to the crops.* **3. ~ art** : sade sanat : gayrişahsî bir üslûpla işlenmiş geometrik şekillerden oluşan resim/heykel, **4. ~ pair** *gr.* en küçük çift : birbirinden farklı tek bir harfi olan farklı anlamlı kelime çifti. ***pin/bin, bet/bed*** gibi, **5. ~ism** *bk.:* **minimal art, 6. ~ist** : (a) sade sanatçı, (b) aza indirgeyici : siyasî kurumların güç, yetki ve etkilerini, birtakım amaçların gerçekleşmesini en az düzeyde tutma yanlısı, **7. ~ly** : son derece küçük olarak/çok az/cüz'î bir şekilde.

minimax, *is.* en küçük çıkaç/maksimum, maksimumların en küçüğü.

mumların en küçüğü. Oyun teorisinde en elverişsiz koşullar altında uğranılacak en büyük kayıpların en küçüğü.

minimise/minimisation/minimiser, *Brit.bk.:* **minimize/minimization/minimizer.**

minimize, *gl.f.* **-mized, mizing 1.** çok küçültmek/azaltmak/ufaltmak, en küçük değerine/asgariye indirmek, mümkün olan en küçük değerine indirgemek. *The polar explorers took every precaution to ~ the danger of their trip.* **2.** küçümsemek, küçük/önemsiz göstermek, önem vermemek, hafifsemek. *An ungrateful person ~s the help others have given him.* **3. minimizer** : çok küçülten/azaltan, en küçük değerine indiren, küçümseyen, önemsiz gösteren. ***e.a.-2. decry, belittle. k.a.- 1-2. maximize.***

minimum, *sf.&is., ç.* **-mums/-ma 1.** en az (miktar), en küçük (değer/derece vb.), en ufak, minimum, asgarî. *I need a ~ of 8 hours sleep a night.* **2.** (ölçülen/kaydedilen/ulaşılan değerlerin/sayıların) en küçüğü, **3.** *mat.* (a) ineç değeri, minimum, asgarî : bir işlevin belirli bir aralıkta aldığı değerlerin en küçüğü, (b) değişkenin tarif aralığında işlevi en küçük yapan değeri, **4. ~ wage** : asgarî ücret, taban ücreti, en az ücret, başlangıç ücreti.

mining, *is.* **1.** madencilik, maden çıkarma işlemi/sanayii, **2.** mayınlama, mayın döşeme/dökme, **3. ~ engineer** : maden mühendisi, **4. ~ engineering** : maden mühendisliği.

minion, *is.&sf.* **1.** dalkavuk, yaltakçı, yalayıcı, köle, peyk, **2.** gözde, nedime, **3.** küçük rütbeli memur. **the ~s of the law** : polis, zabıta memurları vb. **4.** *basım* yedi puntoluk matbaa harfi, **8.** *az kul.* narin, ince, ufak, minimini, minyon. ***e.a.- 2. idol, 8. dainty, delicate, fine.***

minipark, *is.* küçük park. ***e.a.- pocket park.***

miniscule, *is. bk.:* **minuscule.**

miniseries = mini-series, *ç. is.* **1.** mini dizi, kısa dizi, kısa olaylar/sunuşlar dizisi, **2.** *TV* mini dizi : üç veya daha fazla kısımda ardışık günlerde gösterilen dizi film.

minish, *f. esk.* küçültmek, azaltmak, ufaltmak, en küçük değere indirmek. ***e.a.- diminish, lessen.***

miniskirt, *is.* çok kısa etek(lik), mini etek. **~ed** : mini etekli, çok kısa etekli.

ministate, *is.* küçük devlet.

minister, *is.&f.* **1.** papaz, rahip, **2.** vaiz, **3.** bakan, vekil, nazır. **~ of Communications** : Ulaştırma Bakanı. **~ of Education** : Eğitim Bakanı. **~ of Finance** : Maliye Bakanı. **~ of Foreign Affairs** : Dışişleri Bakanı. **~ of Defense** : Savunma Bakanı. **~ of Health and Welfare** : Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı. **~ of Labor** :

Çalışma Bakanı. **Prime ~** : Başbakan. **~ without portfolio** : Devlet Bakanı, sandalyesiz nazır, **4. ~ plenipotentiary** *bk.:* **plenipotentiary, 5.** vekil, başkası adına iş yapan kimse/şey. *The storm which killed the murderer seemed the ~ of God's vengeance.* **6.** *esk.* hizmetçi, **7.** papazlık/rahiplik yapmak, **8. ~ to** : yardım/hizmet etmek, yardımda bulunmak. **~ to the sick** : hastaya bakmak, **9.** (rahat/huzur/mutluluk vb.) sağlamak. **~ to s.o.'s needs** : birinin ihtiyaçlarını sağlamak **10.** uygulamak, tatbik etmek, (ilâç vb.) vermek. ***e.a.-1.*** *clergyman, pastor,* ***5.*** *agent,* ***6.*** *servant,* ***10.*** *administer, apply.*

ministerial, *sf.* **1.** papazlık+, rahiplik+, **2.** bakanlık, vekâlet+. **~ duties** : bakanlık görevleri. **Some ~ changes are expected in the near future** : Yakın gelecekte bazı bakanlıkların değişmesi bekleniyor. **3.** yöneticilik+, vekillik+, **4.** orta elçilik+, **5.** yardımcı, aracı, katkısal, yardımda/katkıda bulunan, aracılık yapan, araç/gereç olarak kullanılan, **6. ~ist** : (İngiliz parlamentosunda) hükûmeti/bakanlığı tutan/destekleyen, **7. ~ly** : bakan olarak, bakanlıkça, bakanlık tarafından. ***e.a.-5.*** *instrumental, contributive.*

ministrant, *sf.&is.* **1.** yardım/hizmet eden (kimse), **2.** dinî hizmet gören/ayin yöneten (kimse).

ministration, *is.* **1.** yardım, hizmet, gayret, çaba, görev, hizmet/görev ifası. *All the ~s of the doctors and nurses couldn't save the sick child's life.* **2.** dinî hizmet, papaz tarafından toplumun dinî ihtiyaçlarının karşılanması, **3. ministrative** : yardım şeklinde, hizmet/ görev ile ilgili.

ministry, *is., ç.* **-ries 1.** papazlık, rahiplik, dinî hizmet/görev, **2.** papazlar, rahipler, din adamları, ruhban sınıfı, **3.** bakanlık, vekâlet (makamı/görevi/mevkii). **~ of Agriculture** : Tarım Bakanlığı. **~ of Commerce** : Ticaret Bakanlığı. **~ of Communications** : Ulaştırma Bakanlığı. **~ of Customs and Monopolies** : Gümrük ve Tekel Bakanlığı. **~ of Defense** : (Millî) Savunma Bakanlığı. **~ of Development and Housing** : İmar ve İskân Bakanlığı. **~ of Education** : Millî Eğitim Bakanlığı. **~ of Energy and Natural Resources** : Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı. **~ of Finance** : Maliye Bakanlığı. **~ of Foreign Affairs** : Dışişleri Bakanlığı. **~ of Forestry** : Orman Bakanlığı. **~ of Health and Welfare** : Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı. **~ of Industry and Technology** : Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. **~ of the Interior** : İçişleri Bakanlığı. **~ of Justice** : Adalet Bakanlığı. **~ of Labor** : Çalışma Bakanlığı. **~ of Public Works** : Bayındırlık Bakanlığı. **~ of Tourism** : Turizm ve Tanıtma Bakanlığı. **~ of Village Affairs** : Köy İşleri Bakanlığı. **~ of Youth and Sports** : Gençlik ve Spor Bakanlığı, **4.** Bakanlar Kurulu, kabine, hükûmet, **5.** Bakanlık (binası), **6.** bakanlık süresi, **7.** hizmet, yardım, muavenet, görev. ***e.a.- 2.*** *clergy,* ***7.*** *service, ministration.*

minisub, *is.* küçük denizaltı, araştırma denizaltısı.

minitrack, *is.* yörünge izleme : sun'î peykin yörüngesinin telemetre ile izlenmesi ve işaretlerinin kaydedilmesi.

minium, *is.* **1.** sülüğen, boya olarak kullanılan parlak kırmızı kurşun oksit : Pb_3O_4, **2.** parlak kırmızı, narçiçeği rengi, **3.** *esk. bk.:* **cinnabar.**

miniver, *is.* **1.** (Orta Çağlarda süs olarak elbise kenarına konulan) beyaz kürk şerit. *bk.:* **vair**, **2.** beyaz kürk, özellikle resmî elbiselerde kullanılan kakum kürkü.

mink, *is., ç.* **minks/mink 1.** *zool.* vizon, Amerika vizonu, mink *(Mustela vison),* **2.** vizon kürkü, mink, **3.** vizon manto/etol.

minke whale, *is. zool.* mini balina *(Balaenoptera acutorostrata)* : sırtı koyu, karnı açık renkte küçük bir balina türü.

Minkowski universe = Minkowski world, *is.* dört boyutlu uzay : dördüncü boyut zamandır. Her olay bu uzayda bir nokta ile simgelenir.

Minn. = Minnesota.

minnesinger, *is.* (Orta Çağlarda) Alman halk ozanı/şarkıcısı. ***e.a.-*** *troubadour.*

minnow, *is., ç.* **-nows/-now** *zool.* **1.** golyan balığı *(Phoxinus phoxinus),* **2.** sazan, süslü havuz balığı gibi *Cyprinidae* familyasından herhangi küçük balık, **3.** küçük/mini balık.

Minoan, *is.&sf.* **1.** (Girit'te eski) Minos medeniyeti(ne ait) (M.Ö. 3000-1100), **2.** *esk.* Giritli.

minor, *sf.&is.&f.* **1.** küçük, ufak, daha küçük, küçükçe. ~ **axis** : (elipste) küçük eksen. **a ~ fault** : küçük bir hata/kusur. **Asia ~** : Küçük Asya. *He left most of his money to his sons, his daughter received only a ~ share of his wealth.* ~ **order** : (Katolik kilisesinde) küçük ruhban sınıfı. ~ **party** : küçük parti, temsilci sayısı hükûmet politikasını etkilemeyecek kadar az olan parti, **2.** ikince derecede, tâli, önemsiz, küçük rütbeli (kimse). *The young actress was given a ~ part in the new play. a ~ composer/poet. a ~ wound.* **3.** ergin olmayan, rüştünü ispat etmemiş (kimse). *bk.:* **major. *Smith*** ~ : küçük Smith, soyadları Smith olan iki kardeşin küçüğü, **4.** *müz.* minör, yarım derece pest sese ait. ~ **key** : minör anahtarı. ~ **mode** : minör skalası/anahtarı. ~ **triad** : küçük üçlü, **5.** (a) azınlık+, azınlığa ait, (b) ergin olmayanlara ait, **6.** tâli/yardımcı ders, öğrencilerin tâli öğreninı konuları (ile ilgili), **7.** *man.* ~ **premise** *d.d.* küçük önerme, suğra. ~ **term** : küçük terim, **8.** *ABD* (sporda) ikinci lig. **the ~s** : ikinci lig maçları. ~ **league(r)** ikinci lig (oyuncusu), **9.** ~ **in** : (üniversitede) ikinci branş olarak almak. *He ~ed in French litterature.* ***e.a.-1&2.*** *smaller, secondary, petty, small, unimportant.* ***k.a.- 1&2.*** *major.*

minorca, *is.* minorka : leghorn'a benzeyen fakat daha iri bir tavuk cinsi.

minority, *sf.&is., ç.* **-ties** **1.** azınlık, ekalliyet. *The ~ must often accept what the majority decides to do.* **be in the ~** : azınlıkta olmak/kalmak. **a ~ government** : azınlık hükûmeti. ~ **leader** : azınlık lideri. ~ **rights** : azınlık hakları. **be in a ~ of one** : (fikrinde) yalnız kalmak, **2.** ~ **group** *d.d.* azınlık grubu, (ırk/din/dil vb. bakımından) azınlıkta kalan toplum, **3.** çocukluk, sübyanlık, reşit/ergin olmama.

Minotaur, *is.* Minotor : gövdesi insan, başı boğa şeklinde tasarlanan hayalî canavar. Girit dehlizlerinde bulunduğu ve *Theseus* tarafından öldürülünceye kadar her sene yedi oğlan, yedi kız yediği rivayet edilir.

minster, *is. Brit.* **1.** manastıra bağlı kilise, manastır kilisesi, **2.** büyük kilise, katedral.

minstrel, *is.* **1.** (Orta Çağda) halk şairi, âşık, **2.** müzisyen, şarkıcı, şair, ozan, **3.** (eskiden) yüzünü siyaha boyayarak zenci şarkıları okuyan ve soytarılık eden oyuncu, **4.** ~ **show** : (yüzlerini siyaha boyayan oyuncuların oynadığı) orta oyunu, komedi. ***e.a.- 1.*** *gleeman, jongleur,* ***2.*** *musician, singer, poet.*

minstrelsy, *is.* **1.** (zenci taklidi) orta oyunu, **2.** bu oyunda söylenen şarkı, balad vb., **3.** orta oyunu trupu.

mint[1], *is.&sf.* **1.** *bot.* nane *(Mentha). bk.:* **peppermint, spearmint**, **2.** nane familyasından herhangi bir bitki. **water ~** : su yarpuzu *(Mentha aquatica).* **wild ~** : yarpuz *(Mentha pulegium).* **3.** nane şekeri, **4.** nane+, naneli. ~ **julep** : naneli buzlu viski. ~ **sauce** : (kuzu etine konulan) nane salçası. ~ **tea** : nane çayı, kaynatılıp içilen nane suyu.

mint[2], *is.&sf.* **1.** darphane, para basım evi. **coins fresh from ~** : darphaneden yeni çıkmış para. **Have a ~ of money** : para kesmek, çok parası olmak, **2.** *k.d.* büyük meblâğ (özellikle para). *She made a ~ when she sold her house.* **3.** fabrika, imalâthane, yapım evi, bir şeyin yapıldığı yer, **4.** yepyeni, kullanılmamış. *a ~ stamp.* **in ~ condition** : pırıl pırıl, gıcır gıcır, yepyeni, lekesiz, pürüzsüz, kusursuz. *an old car in ~ condition. a book in ~ condition.* **5.** ~ **mark** : darphane damgası, paralara vurulan resmî damga, **6.** ~**master** : darphane müdürü, **7.** ~ **par of exchange** : bir ülkenin para biriminin başka ülkenin cinsinden değeri.

mint[3], *gl.f.* **1.** para basmak, **2.** (yeni kelime) icat etmek/yaratmak/uydurmak. *The poet ~ed several words that can't be found in any dictionary.* ***e.a.- 2.*** *invent, originate, fabricate.*

mintage, *is.* **1.** para basma, **2.** (darphaneden çıkan) madenî para, basılan para, **3.** para basma ücreti/masrafı, **4.** paraya basılan marka/damga.

minter, *is.* **1.** para basan, **2.** (yeni kelime) icat eden/yaratan/uyduran.

mint-state, *sf.* (para/pul) yepyeni, pırıl pırıl, gıcır gıcır, hiç kullanılmamış.

minty, *sf.* **mintier, mintiest** naneli, nane kokulu/rayihalı.

minuend, *is.* çıkartılan, kendisinden başka bir sayı çıkarılan sayı. *bk.:* **subtrahend.**

minuet, *is.* **1.** menüet : üç tempolu eski bir ağır dans (XVII-XVIII. *yy.*), **2.** bu dansın müziği.

minus, *e.&is.&sf.* **1.** eksi, **~ sign** : eksi (çıkarma) işareti : (-). **10 ~ 6 is 4** : 10'dan 6 çıkarsa 4 kalır, **2.** -sı yok/noksan, -sız. **He is ~ his hat** : Şapkasız, şapkası yok. **a book ~ its title page** : başlık sayfası noksan bir kitap. **He came from the war ~ a leg** : Savaşta bir bacağını kaybetti. **3.** eksi, sıfırın altında. *The temperature was ~ 25 degrees.* **4.** negatif, eksi. *a ~ quantity.* **5. ~ sign** *d.d.:* eksi işareti, **6.** negatif sayı, **7.** kayıp, zarar, ziyan. **He calculated his gains and losses of money and the result was a ~** : Kazanç ve kayıplarını hesaplayınca zarar ettiğini anladı.

minuscule, *sf.&is.* **1.** çok küçük, mini mini, **2.** küçük harf, minüskül, **3.** küçük harfli el yazısı, **4.** küçük harfle yazılı, **5.** küçük, ufacık, önemsiz.

minute[1], *is.&f.* **-uted, -uting 1.** dakika, 60 saniye, saatin 1/60'ı (zaman ölçüsü), **2.** an, lâhza, kısa zaman. **He paused for a ~ to listen** : Bir an durup dinledi. **in a ~** : hemen, şimdi, bir dakikaya kadar. *I'll be ready in a ~.* **3.** (acele yazılmış) özet, muhtıra, not. *The minister read the report very carefully, and at the end wrote a ~ expressing his agreement.* **4. ~s** : tutanak, zabıt(name), toplantı tutanağı/zaptı, rapor, **5.** *geom.* dakika, 1/60 derece (açı ölçüsü), **6. up to the ~** : güncel, yeni, modern, **7. the ~ (that)...** : ...anda, ...dakikada, hemen(cecik), derhâl. **Although we hadn't met for 33 years, I recognized him the ~ (that) I saw him** : 33 yıl buluşmamış olmamıza rağmen onu gördüğüm anda tanıdım. **8. to the ~** : tam, dakikası dakikasına. **The train arrived at 6 o'clock to the ~** : Tren tam saat 6'da geldi. *He wakes up every morning at 7 o'clock to the ~.* **9.** saat tutmak, dakikaları saymak/ölçmek, **10.** tutanak/zabıt tutmak, tutanağa/zapta geçirmek, **11. ~ book** : tutanak/zabıt defteri, **12. ~ gun** : matem topu : matem işareti olarak (kral veya devlet başkanının ölümü, geminin batması vb. dolayısıyla) her dakikada bir atılan top, **13. ~ hand** : (saatte) yelkovan, **14. ~ wheel** : (saatin) yelkovan çarkı. ***e.a.- 2. moment, instant, second, jiffy, 7. as soon as, 8. exactly.***

minute[2], *sf.* dakikalık, dakikada/kısa zamanda yapılan. **~ rice/steak** : çabuk pişen pirinç/biftek.

minute[3], *is.&f.* **-uter, -utest 1.** çok küçük/ufak. *His writing is so ~ that it's difficult to read.* **2.** önemsiz, cüz'î, pek az. *a ~ improvement.* **3.** çok dikkatli, kılı kırk yaran, ayrıntılı, en ince ayrıntılarına kadar inen. *a ~ examination/observer. ~ instructions.* **4. ~ness** : (a) miniciklik, çok küçüklük/ufaklık, (b) aşırı dikkat, kılı kırk yarma, en ince ayrıntılarına kadar inceleme. ***e.a.- 1. infinitesimal, minuscule, little, 2. insignificant, triffling, unimportant, 3. detailed, exact, precise. k.a.-1. large, 3. cursory.***

minutely, *sf.&zf.* **1.** dakika başına, her dakika, dakikada bir, dakikası dakikasına, dakikadan dakikaya, **2.** dikkatle, ihtimamla, inceden inceye, bütün ayrıntılarıyla, en ince teferruatına kadar. *He examined the jewel ~ before saying how much it was worth.* **3.** ince ince, ufak ufak, küçücük. *Cut the bread up ~.*

minuteman, *is., ç.* **-men 1.** (ABD ihtilâli zamanında) her an savaşa hazır gönüllü asker, **2.** *ABD* üç kademeli kıt'alar arası balistik füze, **3.** ABD' ni komünistler işgal ettiği takdirde gerilla savaşı yapmaya hazır gizli örgüt üyesi.

minutiae, *ç. is. (tekili:* **-tia**) **1.** önemsiz küçük ayrıntılar, gereksiz şeyler, (gizli) incelikler, gavamız, **2. minutial** : önemsiz, küçük, gereksiz ayrıntı/teferruat kabilinden. *minutial matters.*

minx, *is.* **1.** civelek/şuh/hoppa kız, arsız/yılışık/yüzsüz/şımarık/sırnaşık kız, **2. ~ish** : civelek, şuh, hoppa, arsız, yılışık, yüzsüz, şımarık, sırnaşık. ***e.a.- 2. pert, saucy, impudent.***

minyan, *is., ç.* **minyanim/minyans** Musevî ayinlerinin icrası için bulunması gereken en az erkek sayısı (13 yaşını geçmiş en az on kişi).

Miocene, *is.&sf. jeol.* Miyosen (çağı) : üçüncü jeolojik dönemin dördüncü çağı, bugünkü memeli hayvanların geliştiği çağ.

miosis = myosis, *is., ç.* **-ses** *patol.* göz bebeği büzülümü : hastalık, ilâç vb. etkisiyle göz bebeğinin aşırı küçülmesi. *bk.:* **mydriasis.**

miotic = myotic, *sf.&is.* göz bebeğini büzen/küçülten (ilâç)

mir, *is., ç.* **miri** *Rus* köy halkı, köy toplumu : Çarlık Rusyasında toprağa ortak sahip olan toplum.

mirabilia, *ç. is. Lât.* mucizeler, harikalar. ***e.a.- miracles, wonders.***

mirabile dictu, *Lât.* hayret!

miracidium, *ç. is.* **-cidia** **1.** yaprak solucanı larvası, **2. miracidial** : yaprak solucanı larvası+.

miracle, *is.* **1.** tansık, mucize, harika. *The doctors performed a heart operation that was a ~ of medical skill. We have accomplished technological ~s.* **2.** keramet, **3. work ~s** : keramet göstermek, mucize yaratmak, mucize gibi etkilemek, **4. ~ drug** : harika ilâç, **5. ~ play** : mucizename : Orta Çağlarda Havarilerin hayatı ve mucizelerini konu alan temsil. *bk.:* **morality play, mystery play**. ***e.a.- 1.*** *marvel, wonder,* ***4.*** *wonder drug.*

miraculous, *sf.* **1.** harikulâde, doğaüstü, olağanüstü. *The army won a ~ victory over a much stronger enemy.* **2.** mucizevî, mucize gibi, mucize kabilinden. *a ~ event.* **3.** mucize yaratan. *~ power/drugs.* **4. ~ly** : mucize gibi, mucize kabilinden, mucize eseri olarak, **5. ~ness** : tansıklık, mucizevîlik, harikulâdelik, mucizeye benzerlik. ***e.a.-1.*** *wonderful, marvelous, extraordinary, supernatural, preternatural.* ***k.a.-1.*** *natural, prosaic, commonplace.*

mirador, *is. İsp.* güzel manzaralı balkon/pencere vb.

mirage, *is.* **1.** ılgım, yalgın, serap. *The travellers in the desert saw in the distance a lake and trees beside it, but it was only a ~.* **2.** (gerçekleşmesi olanaksız) hulya, hayal, boş arzu.

mire, *is.&f.* **mired, miring 1.** batak(lık), derin çamurlu/batak arazi, **2.** kir, pislik, leke. **drag s.o./s.o.'s name through the ~** : bir kimsenin ismini/şerefini/namusunu kirletmek, **3. in the ~** : güçlükler içinde, özellikle şeref ve haysiyet kırıcı güç durumlarda, bataklık içinde, **4.** çamura/bataklığa bat(ır)mak/sapla(n)mak. *He ~d his car and had to go for help.* **5.** çamurlatmak, çamurla kirletmek/lekelemek, çamur bulaştırmak, çamur atmak, leke sürmek, **6.** büyük zorluğa/müşkülâta uğramak, belâya çatmak, (bir çıkmaza) saplanıp kalmak. *He got ~d in a traffic jam.* **7. ~ down** : yarıda kalmak, başarısızlığa uğramak. ***e.a.-1.*** *bog, marsh, swamp, slush,* ***4.*** *stick,* ***5.*** *defile, soil, bespatter,* ***6.*** *entangle.*

mirk(y), *is.&sf. bk.:* **murk(y).**

mirror, *is.&gl.f.* **1.** ayna. *A woman usually carries a small ~ in her bag.* **2.** yansıtıcı yüzey, aynaya benzer parlak şey, **3.** sadık temsilci, bir şeyi olduğu gibi/değiştirmeden gösteren/yansıtan şey, ayna. *This newspaper claims to be the ~ of public opinion (= claims to express what people are really thinking).* **4.** örnek, simge, timsal, model, nümune. *That knight was a ~ of chivalry.* **5. rear-view ~** : dikiz aynası. **vanity ~** : tuvalet aynası, **6.** yansıtmak, aksettirmek, ayna gibi göstermek. *The still water ~ed the trees along the bank.* **7.** olduğu gibi göstermek, gerçeğe uygun şekilde anlatmak, gerçeği yansıtmak.*The book ~ed modern life in Canada.* **8. ~ image** : görüntü, aynadaki görünüş/imge/hayal, **9. ~like** : ayna gibi, **10. ~ writing** : (aynada görüldüğü gibi) ters yazı. ***e.a.- 4.*** *exemplar, model, pattern. example,* ***6.*** *reflect.*

mirth, *is.* **1.** şenlik, neşe, sevinç, sürur, **2.** eğlence, cümbüş, gülüp eğlenme. *Christmas is a time of ~, especially for children.* **3.** kahkaha, gülüş. **This remark caused some ~** : Bu söz gülüşmelere sebep oldu. ***e.a.- 1.*** *rejoicing, gaity, jollity, jovality, glee, hilarity, merriment,* ***3.*** *laughter.*

mirthful, *sf.* **1.** şen, neşeli, sevinçli, eğlenceli, cümbüşlü, kahkahalı, **2. ~ly** : sevinçle, neşe ile, kahkahalarla, gülüp eğlenerek, **3. ~ness** : şenlik, eğlence, neşeli/sevinçli olma, gülüp eğlenme.

mirthless, *sf.* **1.** neşesiz, üzgün, kederli, **2. ~ly** : neşesiz/üzgün/kederli bir şekilde, **3. ~ness** : neşesizlik, üzgünlük, kederlilik. ***e.a.-1.*** *sad, melancholy.*

MIRV = *Multiple Independently targeted Reentry Vehicle :* her biri farklı hedeflere atılabilen birçok harp başlığını taşıyan güdümlü mermi.

miry, *sf.* **mirier, miriest 1.** batak(lıklı). *~ ground.* **2.** çamurlu, çamurla dolu, **3.** pis, kirli, iğrenç. ***e.a.-1.*** *swampy,* ***2.*** *muddy,* ***3.*** *dirty.*

mirza, *is. Far.* mirza, bey, şehzade.

mis- *ön ek* **1.** "kötü, fena, ters, aksi". *ör.: misfortune, misgovernment.* **2.** "yanlış, yersiz, hatalı". *ör. : misunderstand, mislabel.* **3.** "... -sizlik" (yokluk bildirir). *ör.: mistrust.* **4.** *bk.:* **miso-.** *ör.: misanthrope.* **NOT: mis-** ön eki birçok isim ve fiilin başına getirilerek onların anlamını yukarıda gösterildiği şekilde değiştirir. **mis-** ile başlayan kelime sözlükte bulunamazsa asıl kelimeye bakıp yukarıdaki kurala göre anlam vermelidir.

misadventure, *is.* **1.** kaza, felâket, belâ, musibet, **2.** aksi tesadüf, talihsizlik. ***e.a.- 1.*** *accident, calamity, disaster, mishap,* ***2.*** *misfortune, mischance.*

misadvice, *is.* yanlış öğüt.

misadvise, *gl.f.* **-vised, -vising** yanlış öğüt/bilgi vermek.

misalignment, *is.* yanlış ayar. **misaligned** : yanlış ayarlı, yanlış ayarlanmış, ayarsız.

misalliance, *is.* uygunsuz izdivaç, yanlış evlilik, uygunsuz bir birlik.

misallocation, *is.* yanlış tahsis. *Dangerous ~ of our intellectual resources.*

misally, *gl.f.* **-lied, -lying** yanlış/isabetsiz ittifak yapmak.

misanthrope = misanthropist, *is.* merdümgiriz, insanlardan nefret eden/kaçan kimse, insanlara güvenmeyen kimse.

misanthropic(al), *sf.* merdümgiriz, insanlardan nefret eden. **misanthropically** : insanlardan nefret edercesine.

misanthropy, *is.* merdümgirizlik, insanlardan nefret etme, insanlara güvensizlik.

misapplication, *is.* yanlış uygulama/tatbik etme, yerinde kullanmama. **He was wrongly made to pay a fine, owing to a ~ of the law** : Kanunun yanlış uygulanması yüzünden ona para cezası ödettiler.

misapply, *gl.f.* yanlış uygulamak/tatbik etmek, yerinde kullanmamak.

misapprehend, *gl.f.* yanlış anlamak. **~ingly** : yanlış anlayarak, yanlış anlama yüzünden.

misapprehension, *is.* yanlış anlama.

misapprehensive, *sf.* **1.** yanlış anlayan, yanlış anlayışlı, **2. ~ly**: yanlış anlayarak, **3. ~ness** : yanlış anlama.

misappropriate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** çalmak, zimmetine geçirmek, emanete hiyanet etmek, usulsüz/haksız olarak almak/kullanmak, **2. misappropriation** : çalma, zimmetine geçirme, emanete hıyanet etme, güveni kötüye kullanma.

misarrange, *gl.f.* **-ranged, -ranging 1.** yanlış düzenlemek/tanzim etmek, düzenini/sırasını/ tertibini bozmak, **2. ~ment** : yanlış düzenleme, düzensizlik.

misbecome, *gl.f.* **-came, -coming** uygun/ münasip olmamak, yakışmamak.

misbegot = misbegotten, *sf.* **1.** piç, gayrimeşru, veledizina. *a ~ child.* **2.** alçak, rezil. *a ~ scoundrel.* **3.** başlangıçtan beri kötü/yanlış/yersiz/uygunsuz. *antiquated and ~ tax laws.* ***e.a.- 1.*** *illegitimate,* ***2.*** *contemptible, deformed.*

misbehave, *gl.f.* **-haved, -having 1.** yaramazlık/edepsizlik/terbiyesizlik etmek, terbiyesiz/kaba davranmak, fena/yakışıksız hareket etmek, **2. misbehaved** : yaramaz, edepsiz, terbiyesiz. *a misbehaved child.* **3. misbehaver** : yaramaz, edepsiz, terbiyesiz kimse.

misbehavior = misbehaviour, *is.* yaramazlık, arsızlık, edepsizlik, terbiyesizlik.

misbelief, *is.* imansızlık, küfür, yanlış inanış/itikat/kanaat, kamu inanışına aykırı itikat.

misbelieve, *f.* **-lieved, -lieving** *esk.* **1.** inanmamak, itikat etmemek, imansızlık/itikatsız/ kâfir olmak, şüphe etmek, **2.** yanlış şeye inanmak, yanlış kanaat edinmek, **3. misbeliever** : imansız, itikatsız, kâfir, zındık. ***e.a.- 2.*** *disbelieve, doubt.*

misbelieving, *sf.* **1.** yanlış şeye inanan, yanlış itikat sahibi, imansız, itikatsız, **2. ~ly** : yanlış inanışla, imansızlıkla, itikatsızlıkla.

misbrand, *gl.f.* yanlış damga vurmak, yanlış marka/etiket takmak.

miscalculate, *f.* **-lated, -lating 1.** yanlış hesaplamak, hesapta yanılmak/hata yapmak. *to ~ the time required for a job. I missed the train, I'd ~d the time it'd take me to reach the station.* **2. miscalculation** : yanlış hesaplama, hesapta yanılma, **3. miscalculator** : yanlış hesaplayan/ hesabında yanılan kimse.

miscall, *f.* **1.** yanlış adlandırmak, yanlış isimle çağırmak, isimde yanılmak, **2.** (sporda hakem) yanlış karar vermek, **3.** *Brit.- k.d.* küfretmek, sövmek, sövüp saymak, **4. ~er** : yanlış adlandıran, yanlış isimle çağıran. ***e.a.-1.*** *misname,* ***3.*** *revile, abuse, malign.*

miscarriage, *is.* **1.** yanlış uygulama, yanılma, hata. **~ of justice** : adlî hata, **2.** başarısızlık, istenilen/beklenen sonuca/hedefe/gayeye ulaşamama, amaca varamama. **the ~ of a letter** : mektubun alıcısına ulaşamaması, **3.** çocuk düşürme, düşük (özellikle hamileliğin 12-28. haftaları arasında). *bk.:* **abortion.**

miscarry, *gs.f.* **-ried, -rying 1.** hedefe/gayeye/amaca ulaşamamak/erişememek, istenilen sonuca varamamak, akamete/başarısızlığa uğramak, boşa çıkmak, *k.d.* suya düşmek. *His plans miscarried and he could not come.* **2.** (mektup vb.) alıcısına ulaşamamak, postada kaybolmak, **3.** çocuk düşürmek.

miscast, *gs.f.* **-cast, -casting 1.** *tiy.* yanlış oyuncu seçmek, rol dağıtımında hata yapmak. *to ~ a play.* **2.** yanlış rol vermek/dağıtmak, uygun olmayan rol vermek. **to ~ an actor** : bir aktöre uygun olmayan rol vermek. *The young actress was badly ~ as a bank manager.*

miscegenation, *is.* **1.** ırk karışımı, farklı ırktan biriyle evlenme veya birlikte yaşama, **2.** melezleşme, farklı ırklardan olan anne ve babadan döl üremesi, **3. miscegenetic** : karışık ırktan, melez+.

miscellanea, *ç. is.* derlemeler, çeşitli yazı/makale veya eşya.

miscellaneous, *sf.* **1.** çeşitli, müteferrik, muhtelif, karışık. *a ~ collection of stamps. ~ conversation. ~ expenses. He writes a newspaper column of ~ comments.* **2.** çok yönlü/cepheli. *a ~ writer.* **3.** çeşitli konu(lar)da, konuları çeşitli. *a ~ discussion.* **4. ~ly** : çeşit çeşit, çeşitli/müteferrik/karışık bir şekilde, çok yönlü olarak, **5. ~ness** : çeşitlilik, karışıklık, çok yönlülük. ***e.a.- 1.*** *varied, manifold, mixed, various, diverse, 2. diversified, heterogenous, many-sided.*

miscellany, *is., ç.* **-nies 1.** derleme. *a ~ of American short stories. The little volume is a ~ of thoughts, quotes and poetry.* **2.** karışım, çeşitli nesnelerin karışımından oluşan grup/topluluk. *The room was filled with a ~ of objects.* **3.** *gen.* **miscellanies** : derlemeler, bir ciltte toplanan çeşitli konularda yazılmış yazılar koleksiyonu.

mischance, *is.* talihsizlik, bahtsızlık, şanssızlık, aksilik, kaza. *Only a serious ~ will prevent him from arriving tomorrow.* ***e.a.- misfortune, mishap, bad luck.***

mischief, *is.* **1.** muziplik, şeytanlık, kurnazlık, fesat. *Her eyes were full of ~.* **make ~** : fesat karıştırmak, **2.** yaramazlık, haylazlık, kötülük, ziyankârlık. **She knew the children were up to some ~** : Çocukların bir yaramazlık peşinde olduklarını anlamıştı. **3.** yaramazca/haylazca hareket/tavır. *malicious ~. We fear he is up to serious ~.* **4.** zarar/ziyan/hasar sebebi/kaynağı, **5.** zarar, ziyan, belâ, musibet. **to come to ~** : zarara uğramak, belâya çatmak, **6.** muzip/yaramaz/ziyankâr kimse, baş belâsı. *He's a little ~.* **7. do s.o./oneself a ~** *Brit.* birisine/kendine kötülük yapmak/zarar verme, birisini/kendini incitmek. **He's intending to do us a ~** : Bize kötülük yapmaya niyetleniyor. **8. make ~ (between people)** : aralarını bozmak, fesat karıştırmak, hırgür çıkarmak, münafıklık yapmak. ***e.a.- 1&2.*** *naughtiness, devilment, devilry, 3. wrongdoing, malice, injury, evil, 5. harm, trouble, damage, hurt.*

mischief-maker, *is.* fesatçı, fesat kumkuması, fitneci, kavgacı, münafık, arabozan, ortalığı karıştıran.

mischief-making, *sf.&is.* fesat(çılık), fitne(cilik), münafıklık, ara bozuculuk.

mischievous, *sf.* **1.** zararlı, muzır, tahripkâr, zarar verici. *~ gossip. ~ behavior.* **2.** yaramaz, haylaz, şeytan, muzip, kurnaz. *a ~ boy.* **3.** hain, garezkâr, fitneci, münafık, arabozan. *a ~ person.* **4. ~ly** : şeytanca, muziplikle, kurnazlıkla, haince, fitnecilikle, ara bozuculukla, **5. ~ness** : yaramazlık, haylazlık, şeytanlık, muziplik, hainlik, kurnazlık, fitnecilik, ara bozuculuk. ***e.a.- 1.*** *harmful, injurious.*

misch metal, *is.* karışık metal : izli mermi, çakmak taşı vb. yapmakta kullanılan nadir toprak madenleri karışımı.

miscible, *sf.* karış(tırıl)abilir. *~ ingredients/liquids.* **miscibility** : karış(tırıl)abilme.

misclassify, *gl.f.* yanlış bölümlemek/sınıflamak/tasnif etmek. **misclassification** : yanlış bölümleme/sınıflama/tasnif etme.

miscolor= miscolour, *gl.f.* **1.** yanlış renklendirmek, yanlış renk vermek, **2.** yanlış göstermek/tanıtmak, yanlış temsil etmek. ***e.a.- 2.*** *misrepresent.*

miscommunication, *is.* haberleşememe, anlaşamama.

misconceive, *f.* **-ceived, -ceiving 1.** yanlış anlamak/kavramak. **He completely ~d my meaning** :Maksadımı tamamen yanlış anladı. **2.** (bir şey hakkında) yanlış fikre sahip olmak, yanlış sanıya/zehaba kapılmak, yanlış bilgi/fikir edinmek, **3.** yanlış düşünmek/tasarlamak. *The government's plan for the railways is wholly ~d; it*

is unsuitable for a modern travel system. **4. misconceiver** : yanlış anlayan/kavrayan, yanlış fikre/zehaba kapılan. ***e.a.- 1. misunderstand.***

misconception, *is.* yanlış anlama/kavrama/sanma, yanlış zan/sanı/zehap, yanlış yorum, suitefehhüm. *Many people have ~s about astrology.* ***e.a.-miaspprehension, misinterpretation, misunderstanding, fallacy, delusion.***

misconduct, *is.&gl.f.* **1.** kötü yönetim, fena idare, idaresizlik, beceriksizce yönetim, **2.** suiistimal, görevi kötüye kullanma. *Because of his ~, the minister had to resign from the government.* **3.** zina, gayrimeşru cinsel ilişki. *He was found guilty of ~ with his neighbor's wife.* **4.** kötü hareket/davranış, **5.** kötü yönetmek, fena idare etmek. *He has so ~ed his affairs that he's deep in debt.* **6.** kötü davranmak, kötülük yapmak, **7. ~ oneself (with s.o.)** : zina yapmak, birisiyle gayrimeşru cinsel ilişki kurmak, ahlâksızlık yapmak, ahlâksızca davranmak. *It was proved that his wife has ~ed herself with several men.* ***e.a.- 2. malfeasance, 3. adultery, 4. misbehavior, malefaction, 5. mismanage, 6. misbehave.***

misconstruction, *is.* **1.** yanlış anlama/kavrama, yanlış yorumlama/mana verme, **2.** yanlış anlaşılma, yanlış yorum. *A law must be stated in the clearest language, so that there may be no ~ of it.* **3. open to** : yanlış anlaşılabilir, yanlış yorumlanabilir. *Such vague and ambiguous statements are open to ~.*

misconstrue, *gl.f.* **-strued, -struing** yanlış anlamak, yanlış yorumlamak/mana vermek/tefsir etmek, ters anlam vermek. *Shyness is sometimes ~d as rudeness.* ***e.a.- misunderstand, misinterpret, misread, misapprehend, misjudge.***

miscount, *is.&f.* yanlış hesap (etmek), yanlış sayma(k). *The teacher ~ed the number of boys who were present.* ***e.a.- miscalculate.***

miscreance = miscreancy, *is. esk.* yanlış inanış/kanaat, yanlış iman/itikat, yalan/asılsız şeye inanma. ***e.a.- misbelief.***

miscreancy, *is.* **1.** kötülük, habaset, vicdansızlık, zalimlik, gaddarlık, **2.** *esk. bk.:* **miscreance**. ***e.a.- 1. villainy.***

miscreant, *sf.&is.* **1.** kötü(lükçü), habis, vicdansız, alçak, zalim, gaddar (kimse). *The ~ never admitted his dastardly deed.* **2.** imansız, kâfir, zındık, itikatsız. ***e.a.- 1. depraved, villain (ous), evildoer, scoundrel, wretch, malefactor, 2. unbelieving, infidel, misbelieving, heretical.***

miscreate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** yanlış/kusurlu yaratmak, **2.** *esk. bk.:* **miscreated**, **3. miscreation** : (a) yanlış/kusurlu yaratma, (b) kusurlu yaratık.

miscreated, *sf.* (yaratılıştan) kusurlu/biçimsiz, hilkat garibesi, ucube, eciş bücüş. ***e.a.- misshapen, monstrous.***

miscue, *is.&f.* **-cued, -cuing 1.** *k.d.* yanlış/hata (yapmak), yanılmak, **2.** (bilardoda) yanlış/hatalı vuruş (yapmak), **3.** *tiy.* rolünü şaşırmak, kendine gelen söz sırasını kaçırmak veya söz sırası gelmeden söylemek. ***e.a.- 1. mistake.***

misdate, *is.&f.* **-dated, -dating** yanlış tarih (atmak).

misdeal, *is.&f.* **-dealt, -dealing** (iskambil kâğıtlarını) yanlış dağıtma(k), yanlış sayıda kâğıt dağıtma(k). **~er** : yanlış kâğıt dağıtan.

misdeed, *is.* kötülük, kötü/ahlâksızca eylem, ahlâksızlık, suç, kabahat. *He deserved long imprisonment for his many ~s.* ***e.a.- transgression, misdemeanor, offense, sin, misconduct, misbehavior, violation, malfeasance, crime, felony, atrocity, outrage.***

misdeem, *is. bk.:* **misjudge.**

misdemean, *gl.f. az kul.* kötü davranmak, kötülük etmek/yapmak, kötü harekette bulunmak. ***e.a.- misbehave.***

misdemeanant, *is.* kabahatli, suçlu, kabahat işlemiş kimse, kötü hareketinden dolayı suçlanan kimse.

misdemeanor = misdemeanour, *is.* **1.** kabahat/suç (işleme), **2.** *huk.* suç (cürüm ve cinayetten daha hafif sayılır). ***e.a.- 1. transgression, fault, offense.***

misdescribe, *gl.f.* yanlış tanımlamak, yanlış tarif/tasvir etmek, yanlış anlatmak. **misdescription** : yanlış tanımlama, yanlış tarif/tasvir etme, yanlış anlatma.

misdiagnose, *gl.f.* yanlış tanıtlamak, yanlış teşhis koymak. **misdiagnosis** : yanlış tanı, yanlış teşhis.

misdirect, *gl.f.* **1.** yanlış (yola) yönetmek/sevk etmek, yanlış öğüt/salık vermek, yanıltmak. *I asked a boy the way to the station, but he ~ed me.* **2.** (mektuba vb.) yanlış adres yazmak, **3.** (işi) kötü yönetmek/idare etmek, **4.** boşuna gayret sarf etmek, nafile uğraşmak. *The work isn't worth doing, and he ~s his efforts by spending so much time on it.* **5.** (yargıç) jüriye yanlış/yanıltıcı talimat vermek.

misdirection, *is.* **1.** yanlış (yola) yönetme/sevk etme, yanlış öğüt/salık verme, yanıltma, **2.** (mektuba vb.) yanlış adres yazma, **3.** kötü yönetim, yanlış idare, **4.** *huk.* yargıcın jüriye verdiği yönergede yasal yanlışlık.

misdo, *gl.f.* **-did, -done, -doing 1.** yanlış/hatalı yapmak, baştan savmak, **2. ~er** : yanlış yapan, baştan savan, **3. ~ing** *bk.:* **misdeed.**

misdoubt, *is.&f. esk.* şüphe (etmek) şüphelenme(k). ***e.a.*** *- doubt, suspect, suspicion, distrust.*

mise, *is.* **1.** anlaşma, sözleşme, **2.** *huk.* ilâm.

misease, *is.* **1.** *esk.* rahatsızlık, huzursuzluk, ıstırap, sefalet, **2.** *esk.* fakirlik, yoksulluk. ***e.a.*** *-1. discomfort, distress, suffering, misery, 2. poverty.*

miseducate, *gl.f.* **1.** yanlış eğitmek, hatalı eğitim yapmak, **2. miseducation** : yanlış/hatalı eğitim.

mise en scène, *Fr.* **1.** sahneleme, sahneye koyma, **2.** oyun düzeni, sahne düzeni, **3.** (bir olayın cereyan ettiği) çevre, muhit, sahne. ***e .a.*** *- 3. surroundings, environment, milieu.*

misemploy, *gl.f.* **1.** kötüye kullanmak, suiistimal etmek, yanlış yerde/maksatla kullanmak, yanlış işe tahsis etmek, **2. ~ment** : yanlış/kötüye kullanma, suiistimal (etme), yanlış işe tahsis (etme).

miser, *is.* **1.** cimri, pinti, hasis. *The old ~ never gave anything to anyone and just sat counting his money day and night.* **2.** *esk.* sefil, perişan kimse. ***e.a.*** *- 1. niggard, skinflint, tightwad. skimper, pinchpenny, pennypincher, hoarder, scrooge.* ***k.a.*** *- 1. spendthrift, profligate, spender, philanthropist.*

miserable, *sf.* **1.** sefil, pek fakir. *They live in a ~ house. a ~ life.* **2.** dertli, bedbaht, mutsuz, zavallı. *Her face had a ~ expression.* **I'm feeling pretty ~** : Kendimi çok bedbaht hissediyorum. **3.** perişan, acınacak halde, zavallı, miskin, mendebur. *~ sinners.* **4.** adî, süflî, pespaye, pis, kirli, berbat, utanç verici. *That man would sell his honor for a few ~ dollars. a ~ scoundrel.* **5.** feci, müthiş, acıklı, şayanıteessüf. **a ~ headache** : müthiş bir baş ağrısı. **a ~ failure** : feci bir başarısızlık. *~ conditions.* **6.** berbat, kötü, pek fena. **~ weather** : kötü hava. *We were dissappointed by his ~ performance.* **7. ~ness** : sefillik, sefalet, fakirlik, mutsuzluk, zavallılık, perişanlık, kötülük, berbatlık, **8. miserably** : sefilâne, yoksulluk/sefalet içinde, bahtsız/mutsuz/zavallı bir hâlde, kötü/berbat bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. impoverished, very poor, wretched, 2. disconsolate, doleful, distressed, 3. pitiable, lamentable, 4. despicable, mean, low, disreputable, shameful, 5. deplorable, pitiable, unfortunate, 6. atrocious, despicable, abject, apalling.* ***k.a.*** *-1. comfortable, 2. happy, gay, joyous, cheerful, 3-6. admirable, laudable.*

Miserere, *is.* **1.** Mezmurlar kitabında 51. Mezmur, **2.** bu Mezmurun bestesi, **3.** *k.h.* niyaz, yakarı, merhamet dileme, münâcat, **4.** *k.h. bk.:* **misericord.**

misericord(e), *is.* **1.** (Orta Çağlarda yaralı bir şövalyeyi azaptan kurtarmak için ölüm darbesinin vurulduğu) hançer, **2.** kilisede ayakta ilâhi söyleyenlerin dayandığı tahta çıkıntı, **3.** manastırda oruç gibi bir vecibeden affedilme, **4.** manastırda oruçtan affedilen keşişlere yemek verilen oda.

misericordia, *is. Lât.* merhamet, lûtuf, mağfiret. ***e.a.*** *- compassion, mercy.*

miserly, *sf.* **1.** cimri, pinti, hasis. *He is so ~ he won't give anything to anyone.* **2. miserliness** : cimrilik, pintilik, hasislik. ***e.a.*** *- 1. stingy, parsimonious, avarious.* ***k.a.*** *- 1. generous.*

misery, *is., ç.* **-eries 1.** sefalet, mahrumiyet, meşakkat. *Some very poor people live in ~, without beauty or comfort around them.* **2.** bahtsızlık, bedhahtlık, dert, belâ, felâket, musibet, mutsuzluk, keder, ıstırap. *Her baby died and, to add to her ~, her husband deserted her.* **3.** ıstırap kaynağı, keder verici/acıklı şey. *The miseries of mankind.* **4.** *k.d.* (a) ağrı. *a ~ on my left side.* (b) romatizma, (c) *gen.* **miseries** : eziyet, işkence, yeis, fütur, umutsuzluk, kasvet, sıkıntı. ***e.a.*** *- 1. affliction, privation, hardship, wretchedness, distress, 2. suffering, tribulation, calamity, disaster, 3. grief, anguish, woe, 4. (a) pain, (b) rheumatism.* ***k.a.*** *-1. luxury, ease, comfort, 2. happiness, joy, enjoyment.*

misesteem, *gl.f.* saymamak, saygı/hürmet/itibar göstermemek, takdir etmemek.

misestimate, *is.&f.* **1.** yanlış tahmin/takdir (etmek), yanlış hüküm (vermek), yanlış hükme varmak, tahmininde/hükmünde yanılmak, **2. misestimation** : yanlış tahmin/takdir/hüküm.

misfeasance, *is. huk.* **1.** yolsuzluk, görevi kötüye kullanma/suiistimal (etme), kanunsuzluk, yasal bir işlemi yasa dışı yürütme. *bk.:* **malfeasance, nonfeasance,**

sance, **2. misfeasor** : yolsuzluk yapan, görevini kötüye kullanan kimse.

misfile, *gl.f.* **-filed, -filing** yanlış dosyalamak, (evrakı) yanlış dosyaya koymak.

misfire, *is.&f.* **-fired, -firing 1.** (patlamalı motor) ateş almama(k), (silâh) ateşlenmeme(k)/patlamama(k), **2.** *k.d.* amaca ulaşamama(k), istenilen sonucu elde edememe(k), hedefe isabet ettirememe(k).

misfit, *is.* **1.** uymayan (büyük/küçük/dar/bol vb.) elbise, eğreti, uymayan şey, **2.** uygunsuzluk, uyumsuzluk, eğretilik, **3.** işinin ehli olmayan kişi, yanlış görevde bulunan adam, **4.** uyumsuz, çevresine veya topluma uymayan kimse. *social ~s.*

misfortune, *is.* **1.** mutsuzluk, talihsizlik, bedbahtlık, şanssızlık. *His failure in business was due not to ~ but to his own mistakes. By ~ he fell into bad company.* **2.** kaza, belâ, musibet, felâket. *~s never come singly.* ***e.a.-1.*** *bad luck, ill luck, calamity, mischance, 2. mishap, disaster, catastrophe, trouble, misery, ruination.* ***k.a.-1.*** *good luck, good fortune, happiness, prosperity.*

misgive, *f.* **-gave, -given, -giving** kuşkulan-(dır)mak, şüphelen(dir)mek, kuşku/şüphe /güvensizlik uyan(dır)mak, kuşkuya/şüpheye düş-(ür)mek, güvenmemek, güveni/itimadı sarsılmak, korku/endişe/vesvese uyan(dır)mak/duymak.

misgiving, *is.* **1.** kuşku, şüphe, endişe, vesvese, korku, güvensizlik. **with some ~ = not without ~** : biraz kuşkulanarak, biraz şüphe/korku/endişe ile. *I was filled with ~. I like your plan in principle, my only ~ is that it may take too long to carry out.* **2. ~ly** : kuşku/şüphe/endişe/korku ile. ***e.a.-1.*** *suspicion, mistrust, apprehension, doubt, anxiety, skepticism, uncertainty, dubiousness.*

misgovern, *f.* **1.** kötü yönetmek/idare etmek, **2. ~ment** : kötü/beceriksiz/yeteneksiz yönetim/idare, **3. ~or** : kötü/beceriksiz/yeteneksiz yönetici/idareci.

misguide, *f.* **-guided, -guiding 1.** yanlış yöne/yola sevk etmek, yanlış salık vermek, (doğru yoldan) saptırmak/ayırmak, yanlış yol göstermek, dalâlete düşürmek, azdırmak, baştan çıkarmak, **2. misguidance** : yanlış yöne/yola sevk etme, (doğru yoldan) saptırma/ayırma, yanlış yol gösterme, dalâlete düşürme, **3. misguider** : yanlış yola sevk eden, yanlış yol gösteren, yanıltan, hataya/dalâlete düşüren kimse. ***e.a.-1.*** *mislead, misdirect.*

misguided, *sf.* **1.** yanlış yola sapmış/ sevk edilmiş, sapıtmış, hataya/dalâlete düşmüş, yanlış yolda, yanılmış. *He was thoroughly ~ about public opinion.* **2. ~ly** : sapıtarak, yolunu şaşırarak, yanlış yola saparak, **3. ~ness** : sapıtma, yanılma, hataya düşme, yolunu şaşırma, yanlış yola sevk edilme. ***e.a.- 1.*** *misled, mistaken, misadvised, faulty, misdirected, erroneous, adrift.*

mishandle, *f.* **-dled, -dling 1.** kötü muamele etmek, kötü davranmak, **2.** hırpalamak, örselemek, hor davranmak, hor/dikkatsiz kullanmak, itina etmemek, ihtimam göstermemek. *This scientific instrument will break very easily if it's ~d.* **3.** kötü yönetmek, fena idare etmek. *to ~ an estate. Our company lost an important order because the whole affair was badly ~d by the directors.*

mishanter, *is. İsk. bk.:* **mishap, misadventure.**

mishap, *is.* **1.** kaza, belâ, musibet. **without ~** : sağ salim. *He returned from his long trip without ~.* **2.** aksilik, talihsizlik. ***e.a.- 1.*** *disaster, accident, 2. mischance, misfortune, bad luck.*

mishear, *f.* **-heard, -hearing 1.** yanlış duymak/işitmek, iyi duyamamak/işitememek, **2.** (işitileni) yanlış anlamak, *k.d.* kazı koz anlamak. *You ~d my question.*

mishmash = mishmosh, *is.* **1.** keşmekeş, karmakarışıklık, allak bullaklık. *The acting was a ~ of styles and accents.* **2.** karışım, karman çorman/karmakarışık şey. *This new book is a strange ~ of ideas.* ***e.a.-*** *hodgepodge, jumble, medley.*

misinform, *gl.f.* **1.** yanlış haber/bilgi vermek, yanlış bildirmek/anlatmak, yanıltmak, **2. ~ant = ~er** : yanlış bilgi veren, **3. ~ation** : yanlış bilgi/haber.

misinterpret, *gl.f.* **1.** yanlış yorumlamak/anlamak/anlam vermek, yanlış anlatmak/izah etmek/açıklamak. *The driver ~ed the policeman's signal and turned in the wrong direction.* **2. ~ation** : yanlış yorum, yanlış anlama/açıklama, **3. ~er** : yanlış yorumlayan/açıklayan kimse.

misjoinder, *is. huk.* bir davada tarafların veya sebeplerin yanlışlıkla birleştirilmesi.

misjudge, *gl.f.* **-judged, -judging 1.** yanlış hüküm vermek, yanlış anlamak, yanlış fikir/kanaat edinmek, haksız bir kanaate/hükme varmak. *He's honest, and you ~ him if you think he isn't. I'm afraid I ~d your abilities.* **2. misjudger** : yanlış hüküm veren, yanlış anlayan, yanlış fikir/kanaat edinen kimse, **3. misjudgingly** : yanlış hüküm vererek, yanlış anlayarak, yanlış fikirle/kanaatle, **4. ~ment = misjudgment** : yanlış hüküm (verme), yanlış kanaat.

miskal, *is.* miskal, eski bir ağırlık ölçüsü ≈ 4.8 g.

misknow, *gl.f.* **-knew, -known, -knowing 1.** yanlış bilmek/anlamak, yanılmak, **2. ~ledge** : yanlış bilgi, yanlış anlama, yanılma. ***e.a.- 1.*** *misunderstand.*

mislabel, *gl.f.* **-beled, -beling** *(Brit.:* **-belled, -belling**) yanlış etiket koymak. *to ~ a bottle of medicine.*

mislaid, *f. bk.:* **mislay** (pt&pp).

mislay, *gl.f.* **-laid, -laying 1.** (halı vb.) yanlış yere sermek/yaymak/koymak. *He mislaid the carpet.* **2.** koyduğu yeri unutmak, kaybetmek, bulamamak. *Mother is always ~ing her glasses.* **3. ~er** : yanlış yere koyan/seren, koyduğu yeri unutan, bulamayan.

mislead, *gl.f.* **-led, -leading 1.** yanlış yola sevk etmek/saptırmak, yanlış yoldan götürmek. *He was accused of ~ing his followers.* **2.** aldatmak, yanıltmak, hataya düşürmek, yanlış fikir/zan uyandırmak. *Her appearance ~ me; I thought she was young, but she wasn't.* **3. ~er** : yanlış yola sevk eden/saptıran, yanlış yoldan götüren, aldatan, yanıltan, hataya düşüren, yanlış fikir/zan uyandıran. ***e.a.- 1.*** *misdirect, misguide, lead astray,* ***2.*** *delude, deceive, seduce, beguile, entice, dupe, betray, fool, double-cross.*

misleading, *sf.* **1.** aldatıcı, yanıltıcı, yanlış fikir/zan uyandıran. *~ advertising. The calmness of the sea was ~.* **2. ~ly** : aldatıcı/yanıltıcı bir şekilde, aldatarak, yanıltarak. ***e.a.-1.*** *deceptive, deceiving.*

misleared, *sf. İsk. bk.:* **ill-bred, ill-mannered, unmannerly.**

mislike, *is.&f.* **-liked, -liking** *esk. bk.:* **displease, dislike, disapproval.**

mismanage, *gl.f.* **-aged, -aging 1.** (dürüst/ehliyetli) yönetememek/idare edememek, kötü yönetmek/idare etmek, **2. ~ment** : kötü yönetim, ehliyetsiz idare, **3. mismanager** : kötü yöneten/yönetici.

mismarriage, *is.* uygunsuz/mutsuz evlilik.

mismatch, *is.&gl.f.* **1.** uygunsuzluk, ahenksizlik, uymama, uygunsuz birleşme/evlenme. *That marriage is definitely a ~.* **2.** (birbirine) uymamak, denk/uygun olmamak, uygunsuz/ahenksiz olmak, uygunluk/ahenk sağlayamamak. *He was wearing a ~ed pair of socks.* ***k.a.- match.***

mismate, *f.* **-mated, -mating** uygunsuz evlen(dir)mek/çiftleş(tir)mek.

misname, *gl.f.* **-named, -naming** yanlış adlandırmak, yanlış isim vermek, yanlış zikretmek, yanlış isimle çağırmak. ***e.a.- miscall.***

misnomer, *is.* **1.** yanlış ad/isim/terim/deyim/tabir, **2.** adlandırmada yanlışlık, yanlış ad kullanma, **3.** resmî belgede ad yanlışlığı, yanlış ad yazma.

miso- = mis-, *ön ek* "nefret etme, düşmanlık". *ör.: misogamy, misogyny.*

miso, *is. Jap.* (çorba yapmakta kullanılan) bulamaç: haşlanmış pirinç, soya fasulyesi ve tuz karıştırılıp ezildikten sonra mayalandırılarak yapılır.

misogamy, *is.* **1.** evlilikten nefret (etme), **2. misogamic** : evlilikten nefret edici, **3. misogamist** : evlilikten nefret eden kimse.

misogyny, *is.* **1.** kadın düşmanlığı, kadından nefret (etme), **2. misogynic = misogynistic = misogynous** : kadın düşmanı+, kadından nefret eden, **3. misogynist** : kadın düşmanı, kadından nefret eden kimse.

misology, *is.* **1.** mantık/muhakeme düşmanlığı, mantıktan/muhakemeden/usa vurmadan/makul düşünmeden nefret etme, **2. misologist** : mantık/muhakeme düşmanı.

misoneism, *is.* **1.** yenilik düşmanlığı, yenilikten/değişiklikten nefret etme/hoşlanmama, **2. misoneist(ic)** : yenilik düşmanı.

misorient, *gl.f.* **1.** yanlış yöneltmek/yönlendirmek, yanlış yön vermek, yanlış yöne çevirmek, **2. ~ation** : yanlış yöneltme, yanlış yöne çevirme.

misperceive, *gl.f.* **-ceived, -ceiving 1.** yanlış anlamak/idrak etmek, yanlış bellemek, **2. misperception** : yanlış anlama/idrak etme, yanlış belleme.

mispickel, *is. bk.:* **arsenopyrite.**

misplace, *gl.f.* **-placed, -placing 1.** yanlış/eğreti yere koymak. **Among all this old furniture that modern chair looks ~d** : Bu eski mobilyalar arasında şu modern koltuk eğreti duruyor. **2.** koyduğu yeri unutmak, kaybetmek. *I ~d my car key.* **3.** uygunsuz/biçimsiz yerleştirmek, **4.** yanlış şeye bağlamak/tahsis etmek. **to ~ one's trust/confidence** : yanlış kimseye güvenmek, **5. ~ment** : yanlış yere koyma. ***e.a.-2.*** *mislay, lose, 4. misapply.*

misplay, *is.&f.* (spor/kumar) yanlış/hatalı/oyun kurallarına aykırı oyun (oynamak).

misplead, *f.* **-pled, -pleading** (davayı) yanlış savunmak.

mispleading, *is. huk.* (davayı) yanlış savunma.

misprint, *is.&f. basım* baskı hatası (yapmak), yanlış baskı, yanlış basmak. *The word "battle" was ~ed in the newspaper as "bottle".*

misprision, *is.* **1.** *huk.* (a) görevi kötüye kullanma, vazifeyi suiistimal, (b) bir cürme göz yumma suçu, **2.** yanlış, hata (yazı/baskı hatası), **3.** istihkar, istihza, hakaret, küçük/hakir görme, hükümdara/mahkemeye hakaret, **4.** *esk.* yanlış anlama, ***e.a.- 3.*** *contempt, scorn, 4. misconception, misunderstanding.*

misprize, *gl.f.* **-prized, -prizing 1.** nefret etmek, tiksinmek, **2.** küçük görmek, değer vermemek, değerini aşağılamak. ***e.a.- 1.*** *despise, 2. undervalue.*

mispronounce, *gl.f.* **-nounced, -nouncing 1.** yanlış telâffuz etmek/söylemek, **2. mispronounciation** : yanlış telâffuz, yanlış söyleme.

misquote, *is.&f.* **-quoted, quoting 1.** yanlış alıntılamak/aktarmak, yanlış iktibas etmek, birinin sözünü yanlış tekrarlamak. *The minister complained that several newspapers had ~d him/his speech/had ~d what he said.* **2.** yanlış alıntı/aktarma/iktibas, yanlış aktarılan söz/yazı, **3. misquotation** : yanlış alıntılama/aktarma, yanlış iktibas, birinin sözünü yanlış tekrarlama.

misread, *gl.f.* **-read, -reading 1.** yanlış okumak. *He misread the date on the letter; it was May 15th, not 16th.* **2.** yanlış anlamak, yanlış yorumlamak. *The general misread the enemy's intentions, and didn't expect an attack. He misread her silence as agreement.* ***e.a.- 1.*** *misinterpret, misunderstand.*

misreckon, *f.* yanlış hesaplamak, yanlış tahmin etmek, hatalı/yanlış saymak. ***e.a.-*** *miscalculate, miscount.*

misremember, *f.* **1.** yanlış anımsamak/hatırlamak, **2.** *k.d.* anımsayamamak, hatırlayamamak, unutmak.

misreport, *is.&f.* yanlış/hatalı rapor (vermek). **~er** : yanlış/hatalı rapor veren.

misrepresent, *gl.f.* **1.** yanlış temsil etmek, gerektiği gibi/tam temsil etmemek, **2.** yanlış/yalan bilgi vermek, yanlış anlatmak, yanlış tarif ermek. *He ~ed the facts to suit his purposes.* **3. ~ation** : yanlış temsil etme, yalan/yanlış bilgi verme, **4. ~ative** : yanlış temsil eden, yalan, aldatıcı, **5. ~er** : yalan/yanlış bilgi veren, yanlış temsil eden.

misrule, *is.&gl.f.* **-ruled, -ruling 1.** kötü yönetim, fena idare, fena hükûmet, **2.** kargaşa, karışıklık, anarşi, **3.** kötü yönetmek, fena idare etmek. ***e.a.-1.*** *misgovernment, 2. disorder, anarchy, 3. misgovern.*

miss[1], *f.* **1.** vur(a)mamak, isabet et(tire)memek. *He fired twice, but both shots ~ed.* **to ~ one's guess** : tahmininde yanılmak, isabet ettirememek, **2.** yetişememek, ulaşamamak, erişememek, kaçırmak. *to ~ a train.* **3.** yararlanamamak, (fırsat vb.) elden kaçırmak. *to ~ a chance/an opportunity.* **You haven't ~ed much** : Fazla/önemli bir şey kaçırmadın. **~ the market** : piyasa fırsatını kaçırmak, **4.** (hazır) bulunmamak, katılmamak, gitmemek. **Who is ~ing** ? Kim eksik/yok? *to ~ a day of school. to ~ church.* **5.** yokluğunu/kaybolduğunu fark etmek/hissetmek. *When did you first ~ your wallet?* **I did not ~ my key till I got home** : Eve gelinceye kadar anahtarın kaybolduğunu fark etmedim. **It**

will never be ~ed : Eksikliğini/yokluğunu kimse fark etmez. **6.** özlemek, özlem duymak, hasret kalmak, göreceği gelmek. **I ~ you all dreadfully** : Hepinizi çok özledim. **7.** kaçmak, sıvışmak, (zor/kıl payı) kurtulmak, az/ramak kalmak. **He just ~ed being run over** : Ezilmekten zor kurtuldu. **He just ~ed hitting the other car** : Az kaldı öbür arabaya çarpıyordu. **8.** anlayamamak, kavrayamamak. **to ~ the point** : özünü/esasını/ana fikri kavrayamamak, **9.** başarısızlığa uğramak, etkili/müessir olamamak, **10.** yanlışlıkla atlamak. *You ~ed this paragraph when typing.* **11. ~ fire** *bk.:* **fire** (26), **12. ~ out** : (a) görmemek, ilgilenmemek, temas etmemek, içermemek, atlamak, unutmak, (b) **~ out on** : fırsatı kaçırmak, (fırsattan vb.) yararlanamamak, **13. ~ the boat = ~ the bus** *k.d.* fırsatı (elden) kaçırmak. *You should have bought those shares a month ago; now you've ~ed the boat.* **14. ~ the mark = ~ one's mark** : gayeye/hedefe ulaşamamak, istenileni elde edememek. ***e.a.- 7. avoid, escape, 9. fail.***

miss[2], *is.* **1.** vuramama, isabet ettirememe, *argo* karavana. **It's hit or ~** : rastgele, sonu ne olursa olsun, ya herru ya merru, ne çıkarsa bahtına, **2.** başarısızlık, muvakkafiyetsizlik, **3.** unutma, atlama, zuhul, yokluk, noksanlık. **He's no great ~** : Yokluğu pek fark edilmez. **4. near ~** : (a) (taşıt vb.) çarpışmaya ramak kalmış, (b) (spor) neredeyse isabet edecek, **5. A ~ is as good as a mile** *a.s.* Kaybın/başarısızlığın küçüğü de bir, büyüğü de (Örneğin treni bir dakika farkla kaçırmakla bir saat farkla kaçırmak aynı şeydir). **6. to give sth. a ~** *Brit.- k.d.* kaytarmak, atlatmak, görmemezlikten gelmek, vazgeçmek. ***e.a.- 2. failure, 3. omission***

miss[3], *is., ç.* **misses 1.** bayan, matmazel : evlenmemiş kızlara hitapta soyadından önce kullanılır: *Miss Jones* gibi, **2.** Küçük hanım, bayan! Evli olmayan hanımlara hitapta ad söylenmeden de kullanılır: *Just one moment, miss!* **3.** kız, bekâr genç bayan.

Miss. = Mississipi.

missal, *is.* **1.** (Katolik kiliselerinde) Aşâi Rabbanî ayini kitabı, **2.** dua kitabı.

missay, *f.* **-said, -saying** *esk.* **1.** küfretmek, sövmek, **2.** iftira etmek, kötülemek, zemmetmek, **3.** yanlış/yalan söylemek. ***e.a.-1. abuse, 2. slander.***

missel thrush = mistle thrush, *is. zool.* ökse ardıç kuşu, ökse ardıcı *(Turdus viscivorus)* : ökse otu meyvası ile beslenen iri bir cins ardıç kuşu. Avrupa ve Asya'da yüksek ormanlarda yaşar. **wood thrush, missel** *d.d.*

missend, *gl.f.* yanlış (yere) göndermek, yanlışlıkla göndermek. **missent mail** : yanlış yere gönderilen posta.

misshape, *gl.f.* **-shaped, -shaped/-shapen, -shaping** biçimsizleştirmek, biçimini/şeklini bozmak, yanlış/çirkin biçim vermek. ***e.a.- deform.***

misshapen, *sf.* **1.** biçimsiz, biçimi/şekli bozulmuş, çirkin biçimli. *a ~ body.* **2. ~ly** : çirkin/bozuk biçimle, **3. ~ness** : biçimsizlik, bozuk/çirkin biçimlilik. ***e.a.- 1. deformed.***

missile, *is.&sf.* **1.** mermi, kurşun, **2.** ok, mızrak, **3.** atılan şey, **4.** *As.* mermi, füze, roket. **guided ~** : güdümlü mermi. **intercontinental ballistic ~** : kıt'alar arası balistik füze. *~s can be launched from land, air or water.* **5.** mermi/roket/füze olarak kullanılabilen, **6.** roket+, füze+, mermi/roket fırlatmaya/atmaya yarayan. *The ~ base was closely guarded.*

missileer, *is. bk.:* **missileman.**

missileman, *is., ç.* **-men 1.** füzeci, roketçi, güdümlü mermiyi fırlatan/işleten kimse, **2.** füze/roket uzmanı/teknisyeni.

missilery = missilry, *is.* füzecilik, roketçilik, güdümlü mermi yapma/kullanma bilimi/sanatı.

missing, *sf.* **1.** eksik, noksan, kayıp, namevcut, bulunmayan, kaybolmuş. **There is a ~ page** : Bir sayfa eksik. *The ~ key was found under the table. Two students were ~ from the class today.* ***e.a.- absent, lost.***

missing link, *is.* **1.** eksik/noksan halka, bulunamayan bağ/rabıta, bir diziyi tamamlamak, için gerekli olup bulunamayan öğe, önemli bağ, **2.** tekâmül silsilesinde yeri boş kalmış kademe, insanla maymun arasında bilginlerin bulmayı başaramadıkları yaratık, **3.** (alay) maymuna benzer çirkin insan.

missiology, *is.* misyonerlik.

mission, *is.&sf.&f.* **1.** (hükûmetin görevle dış ülkeye gönderdiği) heyet, misyon. *British trade ~ to Russia.* **2.** görev, vazife, (heyete verilen) özel görev. *medical ~ of doctors and nurses.*

~ **accomplished** : Görev başarıldı. **3.** elçilik, sefarethane, **4.** *As.* harekât görevi, yüksek makamca verilen görev. *A party of soldiers was landed secretly at night on the enemy coast; their ~ was to blow up the radio station.* **5.** (roketçilikte) (a) uçuş, (b) uçuş esnasında yapılacak deneme ve görevler, **6.** dinî heyet, (kilise tarafından dinî görevle gönderilen) misyoner heyeti, **7.** misyonerlerin görev alanı, **8.** fakir bölgelerde dinî hayır işleri, **9.** devamlı papazı olmayan kilise/bölge, **10.** kilisede yapılan özel toplantı veya vaiz serisi, **11.** imaret, yoksullara yardım evi, **12.** en büyük arzu, hedef/amaç, **13.** *b.h.* XX. yüzyıl başlarında ABD'de gelişen İspanyol taklidi kaba, ağır ve koyu renkli mobilya+. ~ **furniture** : kaba, ağır ve koyu renkli mobilya. **14.** özel heyet göndermek, **15.** özel görev vermek, **16.** (dinî) misyonerlik yapmak.

missionary, *sf.&is., ç.* **-aries** (**missioner** *d.d.)* **1.** görevli, yabancı ülkeye/mahrumiyet bölgesine gönderilen din/eğitim/sağlık işleri görevlisi, **2.** misyoner, başkalarını kendi dinine/inanışına çevirmeye çalışan kimse, **3.** özel heyet üyesi, **4.** görev+, misyonerlik+.

missionize, *f.* **-ized, -izing 1.** özel görev yapmak, **2.** misyonerlik yapmak, **3. missionization** : özel görev/misyonerlik yapma, **4. missionizer** : özel görevli, misyonerlik yapan kimse.

missish, *sf.* resmî, ciddî, soğuk, aşırı kibar, titiz, yapmacıklı, sun'î. ***e.a.***- *prim, prudish, affected.*

missis = missus, *is. k.d.* eş, karı, zevce. **I'll have to** *As.* **to** ~ : Eşime sormam gerekiyor. ***e.a.***- *wife.*

missive, *sf.&is.* **1.** mektup, resmî yazı, tahrirat, tezkere, **2.** (resmî makamdan yazılan yazı) gönderilmek üzere, gönderilmiş.

Missouri, *is.* **1.** (ABD'de) Misuri nehri/eyaleti, **2. from** ~ *k.d.* şüpheci, delilsiz inanmayan, **3.** ~**an** : Misuri+, Misurili. ***ç.a.***- *2. skeptical.*

missout, *is.* bahsi kaybettiren zar atışı.

misspeak, *f.* **-spoke, -spoken, -speaking** yanlış/hatalı söylemek/konuşmak/telâffuz etmek.

misspell, *f.* **-spelled/-spelt, -spelling** (imlâsını) yanlış yazmak. ~**ed** : imlâsı yanlış/bozuk.

misspend, *gl.f.* **-spent, -spending 1.** yanlış/hatalı/boş yere/lüzumsuz şeylere harcamak/sarf etmek, (parayı) savurmak, heba etmek, har vurup harman savurmak, **2.** (para/zaman) israf etmek, (zamanı) boş geçirmek, heba/ziyan etmek.

misspent, *sf.* boşa harcanmış, heba olmuş, israf edilmiş. *an old man regretting ~ youth.*

misstate, *f.* **-stated, -stating** yanlış anlatmak, yanlış ifade/beyan etmek, yalan katmak.

misstatement, *is.* yalan/yanlış/asılsız ifade/beyan(at). *The minister's speech contained several ~s about the cost of the new aircraft.*

misstep, *is.* **1.** yanlış adım, **2.** yanlış tutum/hareket/davranış/atılım/teşebbüs.

missus, *is. bk.:* **missis.**

missy, *is., ç.* **missies** *k.d.* küçük kız, küçük hanım, (genç) hanım/kız.

mist, *is.&f.* **1.** pus, buğu, sis, duman. *The mountaintop was covered in ~.* **2.** donukluk, bulanıklık, karartı, **3.** *meteor.* ince sis, yatay görüş uzaklığı 1 km'den fazla olan sis, **4.** (görüşü bulandıran) gözyaşı perdesi. *The ~ of tears filled her eyes.* **5.** *gen.* ~ **up** : sislenmek, buğulanmak, puslanmak. *The windows began to ~ up.* ~ **over** : sislenmek, sise bürünmek, **6.** çiselemek. *It was ~ing a while ago.* **7.** buğulandırmak, bulandırmak, donuklaştırmak, puslandırmak. *Tears ~ed her eyes.*

mistakable, *sf.* yanılabilir, yanlış yapabilir/olabilir, yanlış anlaşılabilir. **mistakably** : yanılarak, yanlışlıkla, sehven, yanlış anlaşılarak.

mistake, *is.&f.* **-took, -taken, -taking 1.** yanlış, hata. *He had made several terrible ~s but he wasn't going to admit it.* **2.** yanlışlık, yanılma. *There must be some ~ in this bill; please add up the figures again.* **3.** yanlış anlama/anlaş(ıl)ma, **4. and no** ~ : hiç kuşkusuz/şüphesiz, ona hiş şüphe yok. *That car is the most expensive and no ~!* **5. by** ~ : yanlışlıkla, zuhulen, sehven, dalgınlıkla. *He put salt into his tea by ~.* **6. make no** ~ : (zerre kadar) şüphe etme/yanılma, şüphen olmasın. *If you don't study hard, you'll fail, make no ~ about it.* **7. there's no ~ about it** : hiç kuşkusuz/şüphesiz, hiç şüphe yok ki. *There's no ~ about it, he's the biggest fool I've met.* **8.** ~ **for** : zannetmek, sanmak, -e benzetmek. **I mistook him for the mayor** : Onu belediye başkanı sandım. **I mistook that stick for a snake** : O sopayı yılan zannettim.

9. yanlış anlamak, **10.** yanılmak, yanlış/hata yapmak/işlemek, **11. there's no mistaking** : yanlışlığa imkân yok, yanlış(lık) olamaz, mutlaka, kesinlikle, hiç şüphesiz. **There was no mistaking the menace in his voice** : Sesi kesinlikle tehditkârdı. ***e.a.- 1&2. inaccuracy, erratum, fault, error, oversight, 3. misunderstanding, misconception, 8. misjudge, err. k.a.- 3. understanding.***

mistaken, *sf.* **1.** yanlış, hatalı. *a ~ idea.* **2.** yanılmış, hata yapmış, hataya düşmüş. *In that idea, you're ~.* **3.** yanlış anlaşılmış. *The minister doesn't use simple plain language, and what he says is often ~.* **4. ~ly** : yanlışlıkla, yanılarak, sehven, **5. ~ness** : yanlışlık, hata, yanılma. ***e.a.- 1. inaccurate, misconceived.***

mistbow, *is. bk.:* **fogbow.**

mister, *is.* **1.** *b.h.* Bay, Bey : erkek soyadından önce kullanılan unvan. *kıs.:* **Mr.** *Mr. Brown. please come here.* **2.** *k.d.* Bey, efendi, beyefendi, bayım (doğrudan doğruya isimsiz hitapta kullanılır). **Watch it, ~ !** Bayım, dikkat et! **3.** meslekî unvanı olmayan kimse. *At the moment I'm only a ~, but when I get my higher degree, I'll be a doctor.* **4.** küçük rütbeli kara ve deniz subaylarına verilen resmî unvan.

mistflower, *is. bot.* morçiçek, mor salkım *(Eupotarium Coelestinum)* : K Amerika'da yetişir, mavi, mor salkım çiçekler açar.

misthink, *gs.f.* **-tought, -thinking** *esk.* **1.** yanlış düşünmek, **2.** fesatlık düşünmek, aleyhinde/kötü şey düşünmek.

mistime, *gl.f.* **-timed, -timing** zamanını yanlış ayarlamak/seçmek, uygunsuz zamanda yapmak/söylemek, zamanını yanlış tahmin etmek.

mistle thrush, *is. bk.:* **missel thrush.**

mistletoe, *is. bot.* **1.** ökse otu *(Viscum album)* : çeşitli ağaçlar üzerinde asalak olarak yetişen sarımtrak çiçekli, beyaz meyvalı, açık yeşil yapraklı bitki, Noelde süs olarak kullanılır, **2.** ökse otuna benzer birkaç bitki : Oklahoma çiçeği *(Phoraden-dron flavescens)* gibi.

mistook, *f. bk.:* **mistake** *(geç.z.).*

misral, *is.* (Güney Fransa'da esen çok soğuk) kara yel.

mistranslate, *f.* **-lated, -lating** **1.** yanlış çevirmek/tercüme etmek, **2. mistranslation** : yanlış çeviri/tercüme.

mistreat, *gl.f.* **1.** kötü davranmak, kötü muamele etmek, örselemek, hırpalamak, incitmek, kötü/hor kullanmak. **2. ~ment** : kötü muamele/davranış, örseleme, hırpalama, incitme.

mistress, *is.* **1.** hanım, aile/ev hanımı, **2.** bir hayvanın sahibesi olan kadın. *the dog's ~.* **3.** nüfuz/yetki sahibi kadın. *She was the ~ of his heart.* **4.** *Brit.* kadın öğretmen. *All girls like their new English ~.* **5.** odalık, metres, **6.** *esk.* sevgili, maşuka, **7.** *esk.* evli kadınlara verilen unvan : bayan, hanım, hanımefendi, **8. ~ of ceremonies** : törencibaşı, tören yöneticisi (kadın). ***e.a.-4. schoolmistress, 6. sweetheart.***

mistrial, *is. huk.* **1.** işlem hatası yüzünden hükümsüz kalan yargılama/muhakeme, **2.** sonuçsuz yargılama : jüri üyelerinin karara varamaması vb. hâllerinde bir hükümle sonuçlanamayan yargılama.

mistrust, *is.&f.* **1.** güvensizlik, itimatsızlık, şüphe. *He keeps his money at home because he has a great ~ of banks.* **2.** güvenmemek, itimat etmemek, güvensizlik/itimatsızlık göstermek. *He ~ed his neighbors. She ~ed her ability to learn to swim.* **3.** şüphe etmek, şüphelenmek, şüphe ile bakmak/karşılamak. *He ~ed his own judgment.* **4. ~ingly** : güvensizlikle, itimatsızlıkla, şüphe ile, şüphelenerek. ***e.a.-1. distrust, uncertainty, 2. distrust, 3. suspect, surmise. k.a.- 1. trust, assurance, 2. trust.***

mistrustful, *sf.* **1.** güvensiz, itimatsız, şüpheci, şüpheli, kuşkulu, güvensizlik/itimatsızlık/şüphe dolu. *He seems ~ even of his friends.* **2. ~ly** : güvensizlikle, itimatsızlıkla, şüphe ile, şüphelenerek, **3. ~ness** : güvensizlik, itimatsızlık, şüphelenme, şüphecilik. ***e.a.-1. suspicious, distrustful, doubting.***

mists, *is.* karanlık çağlar. *There are secrets in the ~ of history that will never be uncovered.*

misty, *sf.* **mistier, mistiest** **1.** sisli, puslu, buğulu, bulanık, dumanlı. *~ hills. ~ air. It was a ~ morning, but it soon became clear when the sun began to shine. ~ eyes with tears.* **2.** belirsiz, müphem, karanlık. *He has only the mistiest memories of his childhood.* **3.** hayal meyal (seçilebilen). *a ~ shape in the distance.* **4. mistily** : sisli/puslu/buğulu/bulanık/dumanlı/belirsiz/müphem bir şekilde, **5. mistiness** : sis(lilik), buğu(luluk), bulanıklık, belirsizlik, müphemlik, hayal meyal seçilebilme. ***e.a.-2. indistinct, vague, obscure.***

misty-eyed, *sf.* gözü yaşlı, sulu gözlü, yaşlı gözlü, hassas, çabuk üzülüp ağlayan. ***e.a.-sentimental.***

misunderstand, *f.* **-stood, -standing 1.** yanlış anlamak, yanlış yorumlamak/tefsir etmek, yanlış mana vermek, **2.** ters anlamak, ters mana vermek, (ne demek istediğini) anlamamak, **3.** (ruhunu/kalbini/hislerini/maksadını vb.) anlamamak. *He complains that his wife ~s him.* ***e.a.-1.*** *misinterpret.*

misunderstanding, *is.* **1.** yanlış anla(ş)ma, yanlış yorum(lama)/tefsir etme, yanlış mana verme, yanılmaca. *I've made my intentions very clear, and I hope there'll be no ~ of them.* **2.** ters anlama, ters mana verme, (ne demek istediğini) anlamama. *This whole criticism seems to rest on a ~.* **3.** anlaşmazlık, geçimsizlik, ihtilâf, fikir ayrılığı. *After their ~, they scarcely spoke to each other for months.* ***e.a.-1&2.*** *misapprehension, error, misinterpretation,* ***3.*** *discord, disagreement, dissension, difference, difficulty, quarrel.* ***k.a.- 2.*** *concord.*

misunderstood, *sf.* **1.** yanlış anlaşılmış/yorumlanmış, **2.** anlaşılmamış, takdir edilmemiş, değeri bilinmemiş. *As a child he always felt ~.* ***e.a.- 2.*** *misjudged, unappreciated.*

misusage, *is.* **1.** (kelimeleri) yanlış kullanma, yersiz kullanma, **2.** fena muamele, kötü davranış, örseleme, hırpalama, kötüye kullanma, hor davranma.

misuse, *is.&f.* **-used, -using 1.** yanlış/yersiz kullanma, suiistimal, yanlış maksada hasretme, hor kullanma. *a ~ of public funds. a ~ of words.* **2.** yanlış kullanmak/uygulamak, yanlış maksada hasretmek. *He ~s his knife at the table by lifting the food with it.* **3.** suiistimal etmek, kötüye kullanmak, **4.** örselemek, hırpalamak, hor kullanmak, kötü muamele etmek. *This watch will last you a lifetime if you don't ~ it. An arrogant man generally ~s his friends.* ***e.a.-1.*** *misapplication,* ***2.*** *misapply, misemploy,* ***4.*** *abuse, ill-treat, ill-use, mistreat, hurt, harm, exploit, injure, maltreat.* ***k.a.- 4.*** *respect, esteem, appreciate, honor, cherish.*

misuser, *is.* **1.** *huk.* suiistimal, kötüye kullanma, yolsuzluk, **2.** kötüye kullanan, yanlış kullanan/uygulayan, **3.** hor kullanan, kötü muamele eden, hırpalayan, örseleyen, **4.** suiistimal eden, yolsuzluk yapan kimse.

misvalue, *gl.f.* **-ued, -uing** değerini/kıymetini takdir edememek, kadrini/kıymetini bil(e)memek, küçük/değersiz görmek. ***e.a.-undervalue.***

misword, *gl.f.* yanlış kelimelerle ifade etmek, yanlış kelime/kelimeyi kullanmak, kelimeyi yanlış anlamda kullanmak.

miswrite, *gl.f.* **-wrote,-written, -writing** yanlış yazmak.

mite[1], *is. zool.* kene, sakırga *(Acarina).*

mite[2], *is.&zf.* **1.** ufak para, akçe, metelik, birkaç kuruş, az miktarda para. *She's a poor old woman, but she gives her ~ to every beggar she passes on the street.* **2.** ufak parça/lokma, çok ufak şey. *He told his wife he'd had enough and couldn't eat a ~ more.* **3.** *bk.:* **widow's mite**, **4.** biraz(cık), bir parça(cık), çok az. *I think she's a ~ tired. He's a ~ greedy.* ***e.a.- 4.*** *somewhat, very little, bit.* ***eş ses.-*** *might.*

miter = mitre, *is.&gl.f.* **1.** piskoposluk tacı : Papanın ve Katolik piskoposların giydikleri sivri yumurta biçiminde süslü miğfer, **2.** piskoposluk makamı/rütbesi, **3.** eski Yahudi hahamlarının başlığı, **4.** eski Yunan kadınlarının başlarına bağladığı sargı, **5.** baca başlığı, **6.** (marangozlukta) (a) gönye, (b) **~ box** : şev gönyesi, şev kesme gönyesi, **7. ~ gear** : konik dişli, **8. ~ joint** : şevli geçme, şevli ek(leme), **9. ~ square** : şev gönye, **10.** piskopos yapmak, piskoposluk payesine yükseltmek, **11.** şevlemek, şev yapmak, şev ile birleştirmek.

miter = mitre, *sf.* **1.** piskopos tacı biçiminde, külâhımsı, **2.** piskopos tacı giymiş, piskopos tacı olan/taçlı.

miterwort = mitrewort, *is.* **1. bishop's cap** *d.d. bot.* papaz otu *(Mitella)* : Taşkırangillerden kapsülü piskopos tacına benzeyen bir ot, **2.** zehir otu *(Cynoctonum mitreola)* : GD ABD'de yetişen bodur, zehirli bir ot.

mither, *is. İsk. bk.:* **mother.**

Mithra(s), *is.* (eski İran) Güneş, ışık ve gerçek tanrısı.

mithridate, *is.* panzehir. **mithridatic** : panzehir+.

mithridatism, *is.* zehire karşı bağışıklık : gittikçe artan dozda azar azar zehir vererek vücudu zehire karşı dayanıklı kılma.

mithridatize, *gl.f.* zehire karşı bağışıklık kazandırmak : gittikçe artan dozda azar azar zehir vererek vücudu zehire karşı dayanıklı kılmak.

miticidal, *sf.* kene öldürücü.

miticide, *is. kim.* kene öldürücü ilâç.

mitigate, *f.* **-gated, -gating 1.** yatış(tır)mak, (ağrı vb.) hafifle(t)mek/azal(t)mak. *to ~ a person's anger. to ~ pain. to ~ the effects of war.* **2.** *az kul.* (bir kimseyi) yumuşatmak, mülâyimleştirmek, itidale sevk etmek, ılımlaştırmak, **3. ~dly** : yatıştırarak, hafifleterek, yatıştıracak/azaltacak şekilde, **4. mitigable** : yatıştırılabilir, hafifletilebilir, azaltılabilir, **5. mitigation** : yatıştırma, hafifletme, azaltma, **6. mitigative = mitigatory** : yatıştırıcı, hafifletici, **7. mitigator** : yatıştırıcı/hafifletici madde, müsekkin, **8. mitigating causes/circumstances** *huk.* cezayı hafifletici sebepler. ***e.a.- 1.*** *lessen, relieve, moderate, extenuate, alleviate, soothe,* ***2.*** *mollify, appease, soften, assuage.* ***k.a.-1.*** *increase, augment, heighten, enhance, strengthen, intensify.*

mitis, *sf.&is.* mitis, alüminyumlu dövme demir, alüminyum katılarak dövülgenliği artırılmış demir. **mitis metal, mitis iron** *d.d.*

mitochondrion, *is., ç.* **-dria** *biy.* **1.** mitokondriyum : sitoplâzmada bulunan ve göze metabolizmasını sağlayan çubuk/iplik biçiminde organeller. **chondriosome** *d.d.* **2. mitochondrial** : mitokondriyum+.

mitosis, *is. biy.* mitoz, göze bölünmesi (süreci). **mitotic** : mitoz+, göze bölünmesi ile ilgili. **mitotically** : mitoz/göze bölünmesi suretiyle.

mitrailleuse, *is.* mitralyöz, makineli tüfek. ***e.a.-*** *machine gun.*

mitral, *sf.* **1.** külâhımsı, külâh biçiminde, **2.** *anat.* ikili kapakçık yakınında bulunan, ikili kapakçık+, **3. ~ valve = bicuspid valve** : ikili kapakçık : yüreğin sol kulakçığı ile sol karıncık arasında kanın geri gitmesini önleyen iki üçgensel kapakçık. *bk.:* **tricuspid valve.**

mitre, *is.&f.* **-tred, -tring** *Brit. bk.:* **miter.**

mitsvah, *is. bk.:* **mitzvah.**

mitt, *is.* **1.** beysbol eldiveni : top yakalamaya mahsus yalnız başparmak yeri olan avucu yastıklı eldiven, **2.** tek parmaklı eldiven. **oven ~** : fırın eldiveni. *She put an oven ~ to take the hot dishes out of the oven.* **3.** *argo* el. *Get your ~s out off your pocket.* **4.** kadınlara mahsus parmaksız dantel eldiven, **5.** *argo* boks eldiveni. ***e.a.- 2.*** *mitten, 3. hand, 5. boxing glove.*

Mitteleuropa, *is. Alm.* Orta Avrupa. ***e.a.-*** *Central Europe.*

mitten, *is.* **1.** tek parmaklı eldiven, **2.** *bk.:* **mitt** (4), **3. ~like** : tek parmaklı eldiven biçiminde.

mittimus, *is., ç.* **-muses 1.** *huk.* tutuklama belgesi, tevkif müzekkeresi, hapis cezası ilâmı, **2.** *Brit.- k.d.* azil, işten çıkarma. ***e.a.-1.*** *warrant, writ,* ***2.*** *dismissal.*

mity, *sf.* kurtlu, kurtlanmış. *~ cheese.*

mitzvah = mitsvah, *is., ç.* **-voth/-vahs 1.** (Musevîlerde Tevrat'ın veya hahamın vazettiği) emir, sünnet, **2.** bu emrin ifası, **3.** sevap.

mix, *is.&f.* **mixed/mixt, mixing 1.** (birbirine) karıştırmak/katmak. *~ ingredients to make a cake.* **2.** katmak, eklemek, ilâve etmek. *~ some salt into the flour.* **3.** karmak, birbirine karıştırarak hazırlamak. *to ~ mortar.* **4. ~ up** : (a) karış(tır)mak, burnunu sokmak. *He ~ed up in politics.* (b) karmakarışık yapmak, (c) şaşırmak, birbirine karıştırmak, zihni karışmak. *He ~ed up the meaning of those two words. Don't ~ me up; I'm trying to count.* **5.** birleştirmek, bir araya getirmek. *to ~ business and pleasure.* **6.** (melez elde etmek için) çiftleş(tir)mek, **7.** karışmak, karışım meydana getirmek. *Milk and water ~. A paint that ~es easily with water. Oil and water don't ~ = Oil doesn't ~ with water.* **8.** ortak olmak, ortaklık kurmak, **9.** kaynaşmak, uyuşmak, bağdaşmak, anlaşmak. *He does not ~ well with others. She's such a friendly person that she ~es well in any company.* **10. to ~ it up** *argo* yumruklaşmak, yumruk yumruğa girmek. **11.** karış(tır)ma, **12.** karışım, karıştırılmış hâlde satılan gıda maddesi vb. *a cake ~.* **13. mixer** *d.d.- k.d.* viskiye katılan soda, meyva suyu, zencefil birası vb. katkı, **14.** karışım oranı. *a ~ of two to one.* **15. ~ability** : karışabilme, **16. ~able = ~ible** : karış(tırıl)abilir. ***e.a.-1&7.*** *blend, commingle, jumble, amalgamate, fuse,* ***4.*** *(c) confuse,* ***5.*** *combine, unite, join,* ***6.*** *crossbreed,* ***7.*** *coalesce,* ***12.*** *mixture, concoction.*

mixed = mixt, *sf.* **1.** karış(tırıl)mış, karışık. **all ~ up** : karma karışık, birbirine karışmış, **2.** karma. *~ school. ~ foursome.* **3.** *huk.* çok cepheli, çok yönlü, karmakarışık, **4.** *s.bl.* karma (sesli), **5. ~ up** : zihni karışmış, şaşırmış, afallamış. **to be/get ~ up** : (a) zihni karışmak,

şaşırmak, (b) karışmak. *He was ~ed up in a plot to overthrow the king.* **6.** *bot.* karışık : talkımlı ve salkımlı (çiçek), **7. ~ blessing** : hem zararlı hem yararlı şey, çok yararları olmakla beraber ciddî mahzurları da olan nesne, **8. ~ bud** : karma tomurcuk: dal, yaprak ve çiçek üreten tomurcuk, **9. ~ doubles** : karışık çiftler, her tarafta birer erkek birer kadınla oynanan tenis, **10. ~ drink** : karışık içki, iki veya daha fazla alkollü içki karışımı, **11. ~ farming** : çeşitli tarım : aynı çiftlikte çeşitli ürün ve hayvan yetiştirilmesi, **12. ~ fraction = ~ number** : *mat.* karma üleşke, tam sayılı bayağı kesir, **13. ~ grill** : karışık ızgara, **14. ~ group** : karma grup, **15. ~ language** *gr.* karma dil, **16. ~ marriage** : karışık evlenme, değişik din ve ırktan insanların evlenmesi, **17. ~ media = multimedia** : karma ortam : öğretim, reklâm, eğlendirme vb. için film, kitap, ses alıcı vb. gibi araçların birlikte kullanılması, **18. ~-media** : karma ortamlı, **19. ~ metaphor** : karışık eğretileme /istiare : aynı ifadede birbiriyle ilgisiz iki veya daha fazla eğretilemenin kullanılması. Örnek : *"The storm of protest nipped in the bud."* **20. ~ suffix** *gr.* aitlik eki, **21. ~ train** : karma katar : yolcu ve yük vagonlarından oluşan tren.

mixed-up = mixed up, *sf.* **1.** şaşkın, şaşırmış, zihni karışmış/bulanmış, afallamış, ne yapacağını bilemez hâlde. *He listened so many political arguments that he got all ~, and had no idea which was right and which was wrong.* **2.** (kötü bir işe) karışmış/bulaşmış. *I'm afraid he's ~ in some dishonest business.* **3.** (kötü bir kimse ile) yakınlık kurmuş. *He got ~ with a man who had bad influence on him.* ***e.a.-1.*** *confused.*

mixer, *is.* **1.** karıştırıcı, **2.** *k.d.* uysal, uyumlu, cana yakın, arkadaş canlısı, başkalarıyla çabuk anlaşıp kaynaşan. *a good ~.* **3.** mikser: elektrikli yemek karıştırıcı. *bk.:* **blender. 4.** tanış(tır)ma toplantısı, **5.** *k.d. bk.:* **mix** (13), **6.** bileştirici : radyo yayın stüdyosunda vb. çeşitli kaynaklardan (mikrofon, ses alıcı vb.) gelen sesleri belirli oranlarda birleştiren, bazılarını zayıflatıp öbürlerini şiddetlendiren düzen.

mixologist, *is. argo* barmen. ***e.a.*** *- bartender.*

mixology, *is. argo* barmenlik, içki hazırlama sanatı.

mixt, *f. bk.:* **mix** *(geç.z.&sf.f.).*

mixture, *is.* **1.** karışım, katışım. *This tobacco is a ~ of 3 different sorts. Green is a ~ of blue and yellow.* **2.** karıştır(ıl)ma, katıştır(ıl)ma, karışma, katışma, **3.** kaynaşma, **4. The ~ as before** *k.d.* Eski hamam eski tas, hep aynı terane/aynı tutum. ***e.a.-1.*** *blend, combination, compound, miscellany, medley, melange.*

mix-up, *is.* **1.** karışıklık, anlaşmazlık, karışık/içinden çıkılmaz durum, şaşkınlık. *Due to some administrative ~ the letters had not been sent out.* **2.** ihtilâf, kavga dövüş. ***e.a.- 1.*** *confusion, mess, muddle, tangle, disorder, 2. conflict, fight.*

mizen = mizzen, *is&sf.* **1. mizenmast/ mizzenmast** *d.d.* mizana direği, üç direkli geminin en gerideki (üçten fazla direklide önden üçüncü) direk, **2.** mizana yelkeni, mizana direğine çekilen üçgen yelken.

mizzle, *is.&f.* **mizzled, mizzling 1.** çisenti, toz gibi ince yağmur, **2.** çiselemek, toz gibi ince yağmur yağmak. *Standing up hatless in the mizzling rain.* **3.** *Brit.* tüymek, sıvışmak, birdenbire gitmek/hareket etmek/kaçmak, **4. mizzly** : çisentili, çisenti hâlinde, çiseleyerek. ***e.a.-1&2.*** *drizzle, 3. decamp.*

MKS = mks = m.k.s. = meter-kilogram-second.

mkt. = market.

mL = millilambert(s).

ml = ml. = milliliter(s).

Mlle = Mlle. = mademoiselle.

mm =mm. = millimeter(s).

MM. = messieurs.

Mme(s). = madame(s).

mmf = *elekt.* micromicrofarad(s).

Mn = *kim.* manganese.

mnemonic, *sf.&is.* **1.** belleksel, belleğe/hafızaya yardımı olan, hafızayı kuvvetlendiren. *a set of ~ symbols.* **2.** bellek+, hafıza+. **great ~ power** : büyük bellek gücü/hafıza kuvveti, **3.** ansıtıcı, hatırlatıcı (cihaz/kod vb.). a *~ device.* **4. ~ally** : (a) bellekle, bellek yolu ile, ansıyarak, (b) ansıtarak, ansıtıcı ile.

mnemonics = mnemotechnics, *is.* **1.** bellek bilimi : belleği/hafızayı kuvvetlendirme/geliştirme süreç ve tekniği.

Mnemosyne, *is.* eski Yunan bellek tanrıçası.

-mnesia, *son ek* "bellek, anı, hafıza". *ör.:* **paramnesia** : anı karışıklığı.

Mngr. = Monsignor.

mngr. = manager.

MO = Missouri (Posta kodu).

Mo, *kim.* molybdenum (simgesi).

-mo *son ek* "yapraklı" : kâğıdın katlanmasıyla elde edilen yaprak sayısını belirtir. **16mo** : on altı yapraklı.

mo, *is. Brit.- k.d.* **1.** an, kısa zaman, dakika. **Wait a mo; I shan't be long** : Bir dakika bekle, şimdi gelirim. **2. half a mo** : (a) bir an, bir saniye, hemen. **Wait there on the corner while I go into the shop, I shan't be half a mo** : Köşede bir saniye beni bekle, dükkâna uğrayıp hemen gelirim. (b) dur hele, sahi, şimdi hatırladım. **That's a very nice girl; here, half a mo, isn't she your neighbor?** Çok cici bir kız; dur hele/sahi, o senin komşun, değil mi?

mo. = month.

M.O. = m.o. = 1. mail order, **2.** medical officer, **3.** money order.

moa, *is. zool.* moa *(Dinornis maximus)* : Yeni Zelanda'da yaşamış ve türü tükenmiş deve kuşuna benzer iri bir kuş (boyu 3 m).

moan, *is.&gs.f.* **1.** inilti, inleme, figan, ah etme, ah çekme, **2.** uğultu. *The ~ of the wind.* **3.** *esk.* yakınma, acındırma, şikâyet. *She's never satisfied, she always has some ~ or another.* **4.** inlemek, ah etmek, figan etmek. **The sick child ~ed a little, and then fell asleep** : Hasta çocuk biraz inledi, sonra uykuya daldı. **5.** inildemek, uğuldamak, **6.** yakınmak, acındırmak, şikâyet etmek. *Stop ~ing, you really have nothing to complain about.* **7. ~ingly** : (a) inleyerek, feryat ve figan ederek, (b) uğuldayarak, uğultu ile. ***e.a.-3.*** *complaint, lamentation.* ***4.*** *groan,* ***6.*** *lament, complain, bewail.* ***eş ses.-*** *mown.*

moanful, *sf.* **1.** iniltili, inleyen, feryat/figan eden, **2.** uğultulu, **3. ~ly** : (a) inleyerek, feryat/figan ederek, (b) uğuldayarak, uğultu ile.

moat, *is.&gs.f.* **1.** kale hendeği, **2.** etrafına hendek kazmak, hendekle çevirmek, **3. ~ed** : hendekli, hendekle çevrili, **4. ~like** : hendek gibi, hendeğe benzer.

mob, *is.&sf.&f.* **mobbed, mobbing 1.** derinti, güruh, ayak takımı, başıboş/saldırgan kalabalık, sürü. *The police tried to control the ~ . The crowd turned into an ugly ~.* **2.** kalabalık, izdiham, insan kalabalığı. *There was a great ~ at the gate, waiting to get in.* **3.** düzensiz halk kalabalığı/ayak takımı/sürü/güruh ile ilgili, **4. ~ rule/~ law** : linç kanunu. **~ violence** : ayak takımının giriştiği tedhiş hareketi, **5.** merakla/gürültü ile etrafını sarmak/kuşatmak. *Autograph hunters ~bed the singer outside her hotel.* **6.** sürü hâlinde saldırmak/hücum etmek. *The angry crowd ~bed the criminal who killed an innocent child.* ***e.a.-1.*** *rabble, hord,* ***2.*** *crowd, masses, multitude,* ***3.*** *gang .*

mobbish, *sf.* sürü/güruh gibi, gürültülü, anarşik.

mobcap, *is.* başlık, (eskiden kadınların ev içinde giydikleri) çeneden bağlı başlık.

mobile, *sf.&is.* **1.** devingen, devimsel, hareketli, müteharrik, yer değiştirebilen. *A car is a ~ machine.* **2.** (sıvı) akışkan. *a ~ liquid.* **3.** değişken, mütehavvil, (ifade/mizaç/maksat vb.) çabuk değişen, (fikir) kararsız. *~ features. He has a ~ face, like an actor's. A ~ personality.* **4.** oynak, uyanık (zekâ/zihin) cevval. *a ~ mind.* **5.** (a) toplumların karışmasına elverişli, (b) bireyin bir toplumdan ötekine geçmesine elverişli, **6.** seyar, taşınabilir. *a ~ library/shop/home/hospital.* **7.** devingen beykel : parçalar hâlinde yapılmış olup rüzgâr vb. ile kımıldayan heykel. ***e.a.-1.*** *movable, motile,* ***3.*** *variable, volatile, fickle,* ***4.*** *versatile.* ***k.a.-1-3.*** *immobile, immovable, fixed, stolid.*

mobilise/mobilisable/mobilisation, *Brit. bk.:* **mobilize/mobilizable/mobilization.**

mobility, *is.* **1.** devingenlik, çabuk hareket kabiliyeti. *The army's in need of many more vehicles to increase its ~.* **2.** değişkenlik, değişme, **3.** akışkanlık.

mobilization, *is.* **1.** seferberlik, **2.** sanayi, ulaştırma vb. ekonomi dallarının harbe hazırlanması, **3.** seferber olma, harbe hazırlanma. *The ~ of the army was completed in 48 hours.*

mobilize, *gl.f.* **-lized, -lizing 1.** seferber etmek, silâh altına almak. **We must ~ the army** : Orduyu seferber etmeliyiz. **2.** seferberlik ilân etmek, sanayi, ulaştırma vb. ekonomi dallarını harbe hazırlamak, **3.** seferber olmak, harbe hazırlanmak, **4. mobilizable** : seferber edilebilir, harbe hazırlanabilir.

Möbius strip, *is. geom.* Möbiüs kuşağı : bir kâğıt şeridin bir ucunu 180° döndürüp öbür ucuna yapıştırarak elde edilen kuşak. Kâğıt üzerinde hep aynı yüzde devinen bir cisim kâğıdı delmeden öbür yüze geçer.

mobocracy, *is., ç.* **-cies 1.** derinti erki : avam takımı yönetimi, güruh yönetimi/egemenliği, cahil ayak takımının kurduğu yönetim, **2.** (yöneten sınıf olarak) derinti, avam takımı, güruh, **3. mobocrat** : derinti erki/ avam takımı yönetimi yanlısı, **4. mobocratic(al)** : derinti erki şeklinde. ***e.a.-1.*** *mob rule.*

mobster, *is.* çeteci, gangster, cinayet şebekesi ferdi. ***e.a.-*** *mobsman, gangster.*

moccasin, *is.* **1.** mokasen, Kızılderili çarığı, yumuşak deriden yapılmış çarık, **2.** çarığa benzer köscle altlı ayakkabı, **3.** *zool.* kanca dişli engerek *(Ancistro-don halys)* : G ABD'de yaşayan çok zehirli kara/su yılanı, **4. ~ flower** *bot.* (a) terlik çiçeği, (b) *bk.:* **cypripedium**, **5. ~ telegraph** *Cnd.- k.d.* (a) ağızdan ağıza yayılan söylenti/dedikodu/şayia, (b) Kızılderililerin koşarak haber ulaştırması. ***e.a.- 3.*** *water moccasin, cottonmouth.*

mocha, *is.* **1.** *b.h.* (Yemen'de) Moha limanı, **2.** Yemen kahvesi, **3.** iyi cins kahve, **4.** moka : çikolata, kahve karışımı, **5.** açık çikolata rengi, **6.** ince eldivenlik deri, keçi/koyun derisi.

mochila, *is. İsp.* eyer derisi, at eyeri üzerine kaplanan deri.

mock, *is.&f.* **1.** alay/istihza etmek, **2.** alaya almak, eğlenmek, (alay için) taklit etmek, takılmak, şaka etmek, **3.** karşı gelmek, meydan okumak, önem vermemek, hiçe saymak. *His actions ~ convention.* **4.** aldatmak, **5.** küçük düşürmek, tahkir etmek, maskara etmek, **6. ~ up** : tam büyüklükte modelini yapmak, **7.** (şiir) taklit etmek, sahtesini yapmak, **8.** alay, istihza, **9.** alay konusu. **make ~ of** : alay konusu yapmak, alaya almak, gülünç düşürmek, **10.** taklit, öykünme, **11.** sahte, yapma, sun'î, taklit. *The army training exercises ended with a ~ battle.* **12. ~able** : alay/istihza edilebilir, **13. ~er** : alay/istihza eden, alaya alan, eğlenen, **14. ~ingly** : alay ederek/edercesine, istihza ile, **15. put the ~ers on sth** *Brit.- argo* bozmak, berbat etmek, rezil etmek, akamete uğratmak. *Those 2 defeats last week have put ~ers on our team's chances of winning this year's competition.* ***e.a.-1&2.*** *deride, taunt, flout, gibe, chaff, tease, ridicule, twit, banter, rally,* ***3.*** *dismiss, defy, flout,* ***4.*** *deceive, delude, disappoint, cheat, dupe,* ***5.*** *scoff, jeer, scorn, contempt,* ***7.*** *imitate,* ***8.*** *mockery, derision,* ***10.*** *imitation.*

mockery, *is., ç.* **-eries 1.** alay, istihza, eğlenme, **2.** alaycı söz/eylem, **3.** alay/istihza konusu. *He had become a ~ in the village.* **4.** taklit, bir şeyin kaba ve acayip şekilde yapılan benzeri, **5.** maskaralık, gülünç şey, gülünç bir taklit. *a ~ of justice. The medical examination was a ~ ; the doctor hardly looked at the child.* **6.** (gülünç bir şekilde) uygunsuz/yakışıksız/manasız şey, **7. make a ~ of** : (a) gülünç düşürmek, alay etmek, maskara etmek, boşa çıkarmak, semeresiz bırakmak. *His failure made a ~ of the teacher's great effort to help him.* (b) gülünç/asılsız olduğunu meydana çıkarmak. *His evil life makes a ~ of his claims to be a holy man.*

mock-heroic, *sf.&is.* **1.** destansı taşlama, mizahî destan, **2. ~al(ly)** : mizahî destan şeklinde/tarzında.

mocking, *sf.* **1.** alaycı, alaylı, müstehzi. *~ laughter.* **2. ~ly** : alayla, alay ederek/edercesine, eğlenerek, eğlenircesine, istihza ile, müstehziyane.

mockingbird, *is. zool.* alaycı kuş *(Mimus polyglottos)* : G ABD ve Meksika'da yaşayan ve başka kuşların ötüşlerini taklit eden gri, siyah, beyaz tüylü ötücü kuş

mock moon, *is. bk.:* **paraselene.**

mock orange, *is. bot.* ful, ağaç fulü *(Philadelphus coronarius).* ***e.a.-*** *syringa.*

mock sun, *is. bk.:* **parhelion.**

mock turtle soup, *is.* taklit kaplumbağa çorbası : sığır kellesi veya başka etlerden yapılmış baharatlı ve şaraplı çorba.

mock-up = mock up, *is.* tam boy model : bir şeyin inceleme, deneme, öğretim vb. için yapılmış tam ölçekli modeli.

mod, *sf.&is.* asrî, şık, son (ve acayip) modaya uygun (giyinen kimse, bilhassa İngiliz genci).

mod. = **1.** moderate, **2.** *müz.* moderato, **3.** modern.

modacrylic, *is.* modakrilik : dokumacılıkta kullanılan %35-85 akrilonitril içeren yapay polimer ipliği.

modal, *sf.* **1.** şeklî, şekle ait, şekil+, hâl+, tavır+, **2.** *müz.* makam+, **3.** *gr.* kip+. **~ auxiliary** : yardımcı kip : İngilizcede başka fiillerin kiplerini yapmaya yarayan ***can, dare, do, may, must, need, shall, will*** gibi fiiller, **4.** *fel.* öze/maddeye değil şekil ve görünüşe ait, **5.** *man.* gereklilik/imkân/imkânsızlık belirten, **6.** *ist.* en sık rastlanan (değer), tipik, **7. ~ly** : şeklen, şekil bakımından.

modality, *is., ç.* **-ties 1.** şekil, usul, tarz, **2.** dış görünüş, zahirî durum/koşul, keyfiyet, **3. mode** *d.d. man.* kiplik : önermelerin doğru/yan-lış, olanaklı/olanaksız, gerekli/gereksiz gibi sınıflara ayrılması (gerçeklik, zorunluk, olanak sınıfları), **4.** *tıp* tedavi usulü/cihazı, **5.** ilkel duyu : görme, işitme, dokunma vb.

mod cons, *is. Brit.* modern konforlar : kalorifer, devamlı sıcak su vb. gibi ev konforları. **complete with all mod cons** : bütün modern konforları haiz.

mode, *is.* **1.** yöntem, usul, tarz, yol. *a ~ of political thought.* **2.** şekil, biçim, durum, tarz, tür, çeşit. *He suddenly became wealthy, which changed his ~ of life. He always chose this ~ of transport.* **3.** *fel.* kip : (a) biçim, şekil, dış görünüş, (b) Kant felsefesinde : varlık, olanak, güncellik kategorilerinden biri, **4.** *man.* (a) *bk.:* **modality** (3), (b) tasımın çıkarım kuralları, önerme/karşılaştırma şekli, **5.** *müz.* makam, **6.** *gr.* kip, **7.** *ist.* doruk değeri : bir sıklık dağılımında en çok yinelenen değer, **8.** *jeol.* kayacın mineral bileşimi (ağırlığın yüzdesi olarak), **9.** moda. ***e.a.-1.*** *method, way, 2. form, 9. style, fashion.*

model[1], *is.* **1.** örnek, nümune. *This clause was a ~ for lucidity.* **2.** model. *a ~ of a ship. Some car makers produce a new ~ every year.* **3.** kalıp, **4.** resmi/heykeli yapılan kimse, model. *a ~ for a statue.* **5.** model kadın/kız : elbise vb. modasını teşhir eden genç/cazip kadın, manken, **6.** şekil, biçim. *I want a dress like yours, for that ~ would suit me.* **7.** örnek kimse. *This young man is a ~ of all that a good student should be.* ***e.a.-1.*** *prototype, archetype, mold, 4. sitter, 5. mannequin, 7. ideal, example.*

model[2], *sf.* **1.** örnek, nümune, model (olan). *a ~ house.* **2.** örnek (tutulmaya lâyık), iyilik/mükemmeliyet vb. örneği. *a ~ student. She's a ~ mother; no other woman could take better care of her children.* ***e.a.-2.*** *examplary.*

model[3], *f.* **-eled, -eling** *(Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** örneğe göre yapmak, **2.** biçimlendirmek, şekil/biçim vermek. *In ancient times people ~ed cooking pots in clay by hand.* **3.** modelini yapmak/çıkarmak. *The little boy ~ed a ship.* **4.** sergilemek, defile yapmak. *to~ dresses.* **5.** modellik/mankenlik yapmak. *She was chosen to ~ a silk evening dress at the fashion show.* **6.** (resim) üç boyutlu görünümü vermek, **7. ~ on = ~ upon** : örnek almak, örneğe göre yapmak. **She ~ed herself on her mother** : Annesini kendine örnek alıyor. **The railway system is ~ed on the successful plan used in other countries** : Demir yolu sistemi, başka ülkelerde başarı ile uygulanan bir plâna göre yapıldı. **8. ~er = ~ler** : modelci, model yapan.

modeling = modelling, *is.* **1.** model(ini) yapma, **2.** modellik/ mankenlik (yapma). *She is interested in ~.* **3.** (resime) üç boyutlu görünüm verme, oyumlarına, **4.** biçimlendirme, şekil/biçim verme.

modelist, *is.* modelci, model yapımcısı.

modem, *is.* modem : bilgisayar verilerini telefon hattı veya benzeri iletişim hatları üzerinden gönderen/alan elektronik düzen.

moderate, *sf.&is.&f.* **-ated, -ating 1.** (a) ılımlı, mutedil (kimse). *He holds ~ political opinions.* (b) partinin ılımlı üyesi, **2.** makul (kimse/şey), ölçülü, aşırı değil. *a ~ profit. The worker's demands are ~ : they're asking for only a small increase in their wages.* **3.** orta(lama), vasat, ne çok ne az. *a ~ income. a ~ speed.* **4.** alelâde, şöyle böyle, **5.** hafif, sakin, şiddetli değil. *~ winds.* **6.** yatış(tır)mak, ılımlı/mutedil/makul hale getirmek, itidale getirmek/gelmek, makul/anlayışlı olmak, **7.** hafifle(t)mek, azal(t)mak, yavaşla(t)mak, yumuşa(t)mak. *The wind was strong all day, but it ~d after sunset.* **8.** (tartışma/münazara vb.) başkanlık etmek, yönetmek, idare etmek. *We need someone neutral to ~ the debate.* **9. ~ breeze** *meteor.* esinti, meltem, orta yel : hızı saatte 13-18 mil olan rüzgâr, **10. ~ gale** *meteor.* hafif fırtına : hızı saatte 32-38 mil olan rüzgâr. ***e.a.-1.*** *(a) temperate, 2. reasonable, 3. medium, 4. fair, mediocre, 5. calm, gentle, 6. calm, mitigate, temper, 7. diminish, reduce, soften, lessen, abate, subdue, 8. preside, direct, manage, conduct.* ***k.a.-1.*** *immoderate, extreme, 2. unreasonable, 5. violent.*

moderately, *zf.* **1.** ılımlı/makul/mutedil bir şekilde, **2.** orta derecede, şöyle böyle, ne çok ne az. *The examination questions were ~ difficult.*

moderateness, *is.* ılımlılık, makullük, mutedillik, itidal. ***e.a.**-temperance, restraint, moderation.*

moderation, *is.* **1.** *bk. :* **moderateness**, **2.** serinlik, ferahlık. *The rain brought some ~ to the uncomfortably hot weather.* **3.** sükûnet, soğukkanlılık, yatışma. *He showed great ~ in answering so gently the attacks made on his character.* **4.** (tartışma vb.) başkanlık, yönetme, idare, **5. in ~** : ılımlı/makul bir şekilde, itidalle, aşırılığa/ifrata kaçmadan. ***e.a.**-3. calmness, self-control, 5. temperately.*

moderato, *sf. müz.* moderato.

moderator, *is.* **1.** yatıştırıcı, ara bulucu, yatıştıran/ara bulan/itidale sevk eden/ılımlaştıran kimse, **2.** (tartışma vb.) başkan, reis, yönetici, **3.** *rad.TV* sunucu, açık oturum yöneticisi, **5.** *fiz.* ılımlayıcı : grafit ve ağır su gibi ılıncıkları (nötronları) yavaşlatan madde, **6. ~ial** : yatıştırıcı+, ara bulucu+, **7. ~ship** : ara buluculuk, (tartışmada) başkanlık, yöneticilik.

modern, *sf.&is.* **1.** çağdaş, asrî, modern, **2.** Yeni Çağ, Orta Çağdan sonraki tarih dönemi. **~ history** : Yeni Çağ tarihi, **3.** yeni, asrî, modern. *Television is a ~ invention. A house with all ~ conveniences.* **4.** çağcıl, bugünkü, zamanımızın/bugünün..., yaşayan. **~ languages** : yaşayan diller, **5.** çağdaş/çağcıl/modern kimse, **6.** yenilik taraftarı, çağcıl zevk ve görüşleri olan kimse, **7.** *basım* yeni matbaa harfleri : düşey çizgileri kalın, hatları düzgün, harf ucu çıkıntıları ince harf türü, **8. ~ly** : çağdaşça, çağdaşlıkla, çağdaş olarak, çağdaş/yeni/modern bir şekilde, **9. ~ness** : çağdaşlık, çağcıllık, modernlik, yenilik, asrîlik, **10. ~ dance** : modern/yeni dans, bütün vücudun kıvrak hareketleriyle soyut fikirleri ifade eden dans, **11. ~ jazz = progressive jazz** : çağdaş/modern/ileri caz, 1940'tan sonra gelişen harmonik ve ritmik bakımdan daha zengin caz, **12. ~ pentathlon** : çağdaş beşli yarış : 300 m yüzme, 4000 m kır koşusu, 30 hendek atlamalı 5000 m engelli koşu, 25 m'den hedefe ateş etme ve eskrimden oluşan olimpiyat yarışması.

modernise/modernisation/moderniser, *Brit. bk.:* **modernize/modernization/modernizer.**

modernism, *is.* **1.** çağcıllık, asrîlik, modernlik, **2.** yenilik, günümüze özgü şeyler (söz, âdet, davranış vb.). *You'll find very little ~ in this writer's books.* **3.** (a) Katoliklerde yeni bilim ve felsefe kavramlarına dayanan ve 1907'de Papa Pius X tarafından yasak edilen yenileşme hareketi, (b) XX. *yy.* da Protestanların liberal din eğitimi.

modernist, *is.* **1.** çağdaşçı, yenilikçi, yenilik yanlısı, **2. ~ic** : (a) çağdaş, çağcıl, (b) çağdaşçılık+, çağdaşçı+, **3. ~ically** : çağdaş/çağcıl görüşle, çağdaşçılıkla.

modernity, *is., ç.* **-ties 1.** çağdaşlık, çağcıllık, asrîlik, modernlik, yenilik, çağa/bugüne uygunluk. *The ~ of this writer's thoughts is surprising, when one remembers that he wrote the book 400 years ago.* **2.** yeni/çağdaş şey.

modernize, *f.* **-ized, -izing 1.** çağcıllaş(tır)mak, yenileş(tir)mek, asrîleş(tir)mek, modernleş(tir)mek, çağa/günün koşullarına uy(dur)mak, **2. modernization** : çağcıllaş(tır)ma, yenileş(tir)me, asrîleş(tir)me, modernleş(tir)me, çağa/günün koşullarına uy(dur)ma, **3. modernizer** : çağcıllaştıran, yenileştiren, asrîleştiren, modernleştiren, çağa/günün koşullarına uyduran.

modest, *sf.* **1.** alçak gönüllü, mütevazi, kurumsuz, mahcup. *The young actress is very ~ about her success; she says it's as much the result of good luck as her abilities.* **2.** gösterişsiz, sade, iddiasız. *a ~ house. She served a ~ but tasty meal.* **3.** ufak, önemsiz, mütevazi, ılımlı, mutedil, makul. *Please accept this ~ gift; it's all I can afford. a ~ price. a ~ request.* **4.** afif, nezih, edepli, tutarlı, yakışık alır. *a ~ neckline on a dress.* **5. ~ly** : gösterişsizce, tevazu/alçak gönüllülük ile, sade/iddiasız/mütevazi bir şekilde. ***e.a.**-1. unassuming, demure, prudish, humble, diffident, meek, 1&2. unpretentious, unobtrusive, simple, plain, 3. moderate, 4. decent, pure, virtuous, proper.*

modesty, *is.* **1.** tevazu, alçak gönüllülük. *I respect ~ , but I don't like coyness.* **2.** iffet, nezahet, edeplilik, kibarlık. *Her ~ kept her from wearing a miniskirt.* **3.** sadelik, gösterişsizlik, ılımlılık. *The ~ of the President's residence is part of his popularity.* **4. in all ~ = with all due ~** : kemali tevazu ile, övünmek gibi olmasın (ama). *I can say, in all ~, that there's no more successful man in the whole town than me.*

modicum, *is.* azıcık, nebze, az miktar. **a ~ of** : bir nebze, zerre kadar. **If he had a ~ of sense, he wouldn't do such foolish thing** : Zerre kadar sağduyusu olsaydı bu saçmalığı yapmazdı.

modificand, *is. gr.* tümlenen, anlamı değiştirilen. *In red books, "books" is a ~.*

modification, *is.* **1.** değiş(tir)me, değişiklik, tadil. *A few simple ~s to this plan would greatly improve it.* **2.** değişik/muaddel şekil. *It is a ~ of his old theory.* **3.** *biy.* değişke : canlının kendi faaliyet veya çevre etkisiyle kazandığı fakat kalıtımla geçmeyen nitelikler, **4.** sınırlama, niteleme, **5.** *gr.* (a) tümleme, (b) tümleyenin anlamı, (c) değişme, değişik şekil alma : örneğin ***not*** kelimesinin ***-n't*** şeklini alması. ***e.a.-2.*** *variant, **4.** limitation, qualification.*

modificative = modificatory, *sf.* değiştirici değiştiren, tadil edici.

modifier, *is.* **1.** değiştiren, tadil eden (kimse/şey), **2.** *gr.* tümleyen, başka bir kelimenin anlamını değiştiren/tamamlayan. *Adjectives and adverbs are ~s.*

modify, *f.* **-fied, -fying** **1.** (kısmen/biraz) değiştirmek, tadil etmek, değişiklik yapmak. *to ~ a plan. These plans must be modified if they're to be used successfully.* **2.** *gr.* tümlemek, nitelemek, nitelendirmek, sıfat/zarf vb. ile kelimenin anlamını tamamlamak. *In "a good man", "good" modifies "man".* **3.** sesli harf yerine ['] koymak, **4.** azaltmak, hafifletmek, ılımlı yapmak. *to ~ demands. to ~ one's statement.* **5.** değişmek, tadilâta uğramak, **6. modifiability = modifiableness** : değiş(tiril)ebilme, tadil edilebilme, **7. modifiable** : değiş(tiril)ebilir, tadil edilebilir. ***e.a.-1.*** *change, alter, vary, adjust, shape, reform, **4.** moderate, temper, curb, qualify.*

modillion, *is.* (Korint mimarisi) süslü korniş desteği.

modiolus, *is., ç.* **-oli** *anat.* iç kulak salyangozundaki kemik.

modish, *sf.* **1.** modaya uygun, son model, son moda, **2. ~ly** : modaya uygun bir şekilde, **3. ~ness** : modaya uygunluk.

modiste, *is., ç.* **-distes** **1.** kadın terzisi/şapkacısı.

modulability, *is.* kiplenimlik, kiplenebilme, modüle edilebilme.

modular, *sf.* **1.** birimsel, modüle ait, modül gibi, **2.** takıtlı, modüllü, takıtlardan/modüllerden oluşmuş, kutu kutu. *a ~ home.* **3. ~ arithmetic** : ölçken sayı bilgisi : tam sayılarla işlem yapan ve her işlem sonucundan modülün katlarını çıkarıp kalanı sonuç olarak veren sayı bilgisi." *In a ~ arithmetic with modulus 5, 3 multipled by 4 would be 2." "5 hours after 10 o'clock is 3 o'clock because clocks follow a ~ arithmetic with modulus 12."* **4. ~ity** : birimsellik, **5. ~ly** : birimsel olarak.

modulate, *f.* **-lated, -lating** **1.** (sesi vb.) yumuşatmak, hafifleştirmek, tatlılaştırmak, **2.** (ses perdesini) duruma göre değiştirmek, **3.** *müz.* (a) gam(ını) değiştirmek, (b) ses gürlüğünü değiştirmek, (c) makam ile söylemek, **4.** *ilet.* kiplemek, modüle etmek : taşıyıcı işaretin genliğini/frekansını/evresini ses veya işaret genliğine göre değiştirmek, **5.modulation** : kiplenim, **6. modulative** : kipleyici, **6. modulator** : (a) kipleç, kipleyici, (b) sesdüzenler, **7. modulatory** : kiplemsel.

module, *is.* **1.** birim, standart ölçü birimi, **2.** çap, mikyas, miyar, **3.** takıt, modül, karmaşık bir cihazın takılıp çıkarılabilen parçaları, **4.** (uzay araçlarında) odacık, bölme. *A command ~ of the Apollo spacecraft. A lunar ~.* **5.***mat.* (yöney/vektör/karmaşık sayı) genlik.

modulo, *zf. mat.* ölçkesine göre. **congruent ~ n** : n ölçkesine göre eşleşik. **6 is congruent to 11, ~ 5** : 5 ölçkesine göre 6 ile 11 eşleşiktir (5 ile bölününce 6 ve 11 aynı kalanı verir.)

modulus, *is., ç.* **-li** **1.** *fiz.* kat sayı, çarpan. **~ of elasticity** : esneklik kat sayısı. **~ of rupture** : kopma çarpanı, **2.** *mat.* (a) ölçke, genlik, modül, (b) çeviri kat sayısı : bir tabana göre logaritmayı başka tabana göre logaritmaya çevirmek için çarpılması gereken sayı.

modus, *is., ç.* **modi** **1.** usul, tarz, yol. **~ operandi** : hareket tarzı, icra yolu/usulü (özellikle bir caninin cinayet işleme tarzı). **~ vivendi** : (a) yaşayış tarzı, (b) geçici anlaşma/uyuşma.

mofette = moffette, *is.* **1.** kat yanardağ dumanı : yanardağ bölgelerinde yerden çıkan ve çoğunlukla CO2'den ibaret zehirli gaz, **2.** bu gazın çıktığı yer çatlağı.

mog, *gl.f.* **mogged, mogging** *k.d.* **1.** sürüklenmek, sürekli olarak ağır ağır yürümek, **2.** tüymek, kaçmak, sıvışmak. ***e.a.-1.*** *plod, **2.** decamp.*

Mogen David, *is. bk.:* **Star of David.**

mogul, *is.* tümsek, kar tümseği : kayak yamaçlarında tümsek şeklinde sertleşmiş kar yığını.

Mogul, *is.* **1.** Moğol : Babür hanedanından Hindistan'ı fethederek 1526'da Müslüman Hint İmparatorluğunu kuran hükümdar. Bu İmparatorluk 1857'ye kadar sürmüştür. **2.** bu sülâleden herhangi bir Hint hükümdarı. **the Great/Grand ~** : Babür hanedanından Hindistan İmparatoru, **3.** Moğol : Moğolistan halkı, **4.** *k.h.* önemli/nüfuzlu/kudretli kimse. *A ~ of the movie industry.* **5.** yük lokomotifi. **Mughal, Mughul, Moghal, Moghul** *ş.d.y.*

mohair, *is.* **1.** tiftik (yünü), **2.** tiftik (yününden yapılmış) kumaş.

Moham. = Mohammedan.

Mohammed = Mohammad = Muhammet.

Mohammedan, *sf.&is.* Müslüman. ***e.a.-Muslim.***

Mohammedanism, *is.* Müslümanlık, İslâm dini. ***e.a.-Islam.***

Mohammedanize, *gl.f.* **-ized, -izing** Müslümanlaştırmak, Müslüman yapmak. ***e.a.-Islamize.***

Moharram, *is. bk.:* **Muharram.**

mohel, *is., ç.* **mohalim/mohels** *İbr.* sünnetçi.

Mohism, *is.* Mohizm : bütün insanlara karşı sevgiyi ve mutlakiyet idaresini savunan doktrin.

Mohock, *is.* külhan beyi, kabadayı, zorba : XVIII. *yy.* da Londra'da gece sokaktan geçenlere saldıran serseri. **~ism** : kabadayılık, zorbalık.

Mohole, *is.* MO-deliği: jeolojik araştırma maksadıyla Moho süreksizliğinden daha derin açılan delik.

Mohorovicic discontinuity, *is. jeol.* Moho süreksizliği : Kıtaların 22 mil, okyanus dibinin 6 mil kadar derininde bulunan, bileşimi, kalınlığı bilinmeyen, sismik dalgaların hız ve şeklini değiştiren tabaka.

Mohs scale, *is. min.* Mohs ölçeği : Çizdiği minerallere göre 1 ile 15 arasında derecelenen sertlik derecesi : **1.** talc, **2.** gypsum, **3.** calcite, **4.** fluorite, **5.** apatite, **6.** orthoclase, **7.** vitreous pure silica, **8.** quartz, **9.** topaz, **10.** garnet, **11.** fused zirconia, **12.** fused alumina, **13.** silicon carbide, **14.** boron carbide, **15.** diamond.

mohur, *is.* mohur : 15 rupi değerinde eski altın Hint parası.

moidore, *is.* eski Portekiz ve Brezilya altın parası.

moiety, *is., ç.* **-ties 1.** *huk.* yarım/yarı. *The judge ordered that the dead man's 2 children should each receive a ~ of his possessions.* **2.** parça, kısım, pay, **3.** bir aşiretin iki yarısından her biri. ***e.a.- 1. half, 2. part, component.***

moil, *is.&gs.f.* **1.** zahmet, eziyet, meşakkat, ağır iş, **2.** karışıklık, kargaşa, gürültü, **3.** çok/sıkı çalışmak, didinmek, uğraşmak, ağır iş görmek, zahmet/sıkıntı çekmek, **4.** devamlı çalkalanmak, dönüp durmak, **5.** ıslatmak, ıslanmak, **6. ~er** : zahmet/meşakkat çeken, çok çalışan, eziyete katlanan kimse. ***e.a.-1. toil, drudgery, 2. confusion, turmoil, trouble, uproar, 3. toil, drudge, 4. swirl, churn, 5. make/get wet.***

moiling, *sf.* **1.** zahmetli, yorucu, eziyetli, zor, meşakkatli, çok çalışmayı gerektiren. *a ~ job.* **2.** *bk.:* **industrious**, **3.** sarsıntılı, karışık, çalkantılı, gürültülü, **4. ~ly** : zahmetli/yorucu/zor bir şekilde, meşakkatle, eziyetle, (b) çok çalışarak, (c) sarsılarak, çalkantı/gürültü ile. ***e.a.-1. toilsome, 3. turbulent, noisy.***

Moira, *is., ç.* **-rai** *mit.* kader, kısmet, baht. ***e.a.- fate, destiny.***

***moire**, is.* hareli (ipek) kumaş, muare.

moiré, *sf.&is. Fr.* hareli, dalgalı (ipek/kumaş).

moist, *sf.* **1.** nemli, rutubetli, **2.** (göz) yaşlı, yaşarmış, yaş dolu. *Her eyes were ~, but she didn't cry.* **3.** sulu, ıslak, yaş, **4. ~ful** : yaş dolu, ıslak, nemli, rütübetli, **5. ~less** : nemsiz, rutubetsiz, kuru, **6. ~ly** : nemli/ıslak/rutubetli bir şekilde, ıslak ıslak, yaş yaş, nemli nemli, **7. ~ness** : nemlilik, rütubet, ıslaklık, yaşlık. ***e.a.-1. wet, damp.***

moisten, *f.* **1.** yaşar(t)mak, nemlen(dir)mek, rutubetlen(dir)mek, ıslatmak, ıslanmak. *Her eyes ~ed as she listened to the sad story. He ~ed his dry lips.* **2. ~er** : yaşartan, ıslatan, nemlendiren, rutubetlendiren.

moisture, *is.* **1.** nem, rutubet, **2.** ıslaklık, yaşlık, **3. ~less** : nemsiz, rutubetsiz, kuru. ***e.a.-1&2. dampness, wetness, humidity.***

moisturize, *f.* **-ized, -izing 1.** nemlen-(dir)mek, rutubetlen(dir)mek, **2.** ıslatmak, ıslanmak, yaşar(t)mak.

moke, *is. argo* **1.** *ABD* zenci, Arap (hakaret sözü), **2.** budala, enayi, **3.** *Brit.- k.d.* eşek, **4.** *Avust.* zayıf at. ***e.a.- 1. negro, 2. dull, 3. donkey, 4. nag.***

mol, *is. kim. bk.:* **mole** (8).

mol. = **1.** molecular, **2.** molecul.

molal, *sf. kim.* **1.** molal : molekül-gram+, **2.** 1000 g çözücü/eritici içinde 1 mol çözünen/eriyen özdek içeren, **3.** ~ **solution** : molal çözelti : 1000 g çözücü içinde 1 mol çözünen özdek bulunan çözelti/eriyik.

molality, *is., ç.* **-ties** *kim.* molallik : 1000 g çözücü/eritici içinde çözünen özdeğin mol sayısı.

molar[1], *is.&sf.* **1.** ~ **tooth** *d.d.* azı dişi, **2.** öğütücü, çiğneyip parçalayıcı, **3.** azı dişi+, azı dişine ait, **4.** ~ **bone** : elmacık kemiği. ***e.a.- 2. grinding.***

molar[2], *sf.* **1.** *fiz.* özdeksel, kütlesel : atom ve molekülden ziyade özdek (madde) ve kütle ile ilgili, **2.** *kim.* molar : 1 litre çözelti içinde 1 mol çözünen özdek içeren. ~ **solution** : molar çözelti. ~ **conductance** : molar iletkenlik, 1 molekül gram elektrolitin iletkenliği, **3.** ~**ity** : molarlık 1 litre çözeltide çözünen özdeğin mol sayısı.

molasses, *ç. is.* **1.** melas : şeker yapımında elde edilen çeşitli koyu şeker şurubu, **2.** pekmez, koyu şurup. ***e.a.- 1. treacle.***

mold = mould, *is &f.* **1.** kalıp, matris. *Molten metal is poured into a ~.* **2.** genel biçim, **3.** kalıpla yapılmış şey. *a ~ of jelly.* **4.** kalıpla verilen biçim, **5.** şekil, biçim, **6.** örnek, model, nümune, **7.** (ayırıcı) nitelik/vasıf/karakter, yaratılış, tıynet, tabiat, huy. *He's a man who doesn't fit into the conventional ~ of the typical retired army officer.* **8.** *mim. bk.:* **molding** (3), **9.** küf. *The bread was covered with green ~.* **10.** küflen(dir)mek, küf bağla(t)mak, **11.** *Brit.* toprak, humuslu toprak, yumuşak ve mümbit toprak, **12.** şekillendirmek, biçimlendirmek, şekil/biçim vermek. *He ~ed a rabbit out of a clay.* **13.** kalıplamak, kalıba dökmek/sokmak, kalıba dökerek/sokarak şekil/biçim vermek, **14.** (döküm) kalıp yapmak, **15.** etkilemek, etkili/müessir olmak, oluşturmak, tesir etmek, teşekkülünde amil/müessir/etkili olmak. **To ~ public opinion** : Kamuoyu oluşturmak. *To ~ the character of a child.* **16.** *esk.* (hamur vb.) yoğurmak, **17.** (bir şeyin) şeklini almak, (elbise) bedene oturmak. *a dress that ~s the figure.* **18.** ~**ability** : biçimlendirilebilme, şekillendirilebilme, kalıplanabilme, istenen biçime/şekle sokulabilme, **19.** ~**able** : biçimlendirilebilir, şekillendirilebilir, kalıplanabilir, istenen biçime/şekle sokulabilir. ***e.a.-5. shape, form, 6. prototype, example, 9. fungus, mildew, 12. shape, form, 15. influence, 16. knead, 17. cling to .***

Moldau, *is.* Moldavya (nehri).

Moldavia, *is.* **1.** Buğdan : Romanya'da bir eyalet, **2.** ~**n** : Buğdan+, Buğdanlı, **3.** ~**n Soviet Socialist Republic** : Buğdan S. S. Cumhuriyeti : 1940'ta Romanya'dan ayrılıp Rusya'ya bağlanan cumhuriyet.

moldavite, *is.* moldavit: Bohemya'da bulunan yeşil renkli doğal cam. Menşei meteorlara atfedilmektedir.

moldboard, *is.* **1.** saban kulağı, pulluk demiri (toprağı kazıp alt üst eden eğri levha), **2.** buldozer küreği, **3.** beton kalıp tahtası.

molder = moulder, *is.&f.* **1.** çürümek, çürüyüp toz haline gelmek, ufalanmak, harap olmak. *A house that had been left to ~.* **2.** çürütmek, ufalamak, çürüyüp toz haline getirmek, **3.** kalıpçı, modelci, kalıp/model ustası. ***e.a.-1. crumble, waste away.***

molding = moulding, *is.* **1.** şekillendirme, şekil/biçim verme, kalıp yapma, **2.** kalıp, şekil, model, belirli şekil verilmiş şey, **3.** *mim.* tiriz, pervaz, korniş, silme, **4.** ~ **board** : hamur tahtası, üzerinde ekmek, kurabiye vb. hamuru hazırlanan tahta.

moldwarp = mouldwarp, *is. Brit.- k.d.* köstebek *(Talpa europaea).*

moldy = mouldy, *sf.* **1.** küflü, küflenmiş, küfle örtülü. ~ *bread.* **2.** küf kokulu, eskimiş/çürümüş, bayat(lamış), **3.** eski, köhne. ~ *tradition.* **4. moldiness = mouldiness** : küflülük, küflenme, bayatlama, eskime. ***e.a.-2. musty, crumbling, 3. antiquated, fusty.***

mole, *is.* **1.** ben, insan vücudundaki benek, **2.** (renkli) doğum lekesi, **3.** *zool.* köstebek, körsıçan, yer göçkeni *(Talpidae, Talpa europaea, Scalopus aquaticus).* ~ **with pouch** : keseli köstebek *(Notoryctes typhlops).* ~ **rat** : kör fare *(Spalax typhlus).* **4.** karanlıkta çalışan kimse,

5. tünel kazma makinesi, **6.** dalgakıran, mendirek, **7.** sun'î liman, **8.** *kim.* mol, (gram olarak) molekül ağırlığı, molekül gram, bir Avgadro sayısınca (6.02214×10^{23}) molekül içeren özdek miktarı, **9.** *patol.* döl yatağında ölü yumurtanın oluşturduğu et parçası. ***e.a.- 2.*** *nevus.*

mole cricket, *is. zool.* **1.** danaburnu *(Gryllotalpa gryllotalpa),* **2.** danaburnuna benzer birkaç tür böcek.

molecular, *sf.* **1.** molekül+, molekülsel, özdeciksel, **2. ~ beam = ~ ray** *fiz.* özdeciksel ışın, özdecik demeti/ışını, molekül demeti/ışını, **3. ~ biology** : özdeciksel dirim bilimi, moleküler biyoloji. **~ biological** : özdeciksel dirim bilimsel. **~ biologist** : özdeciksel dirim bilimi uzmanı, **4. ~ film = monolayer** : özdeciksel yaygı, tek katman, tek özdecik kalınlığında yaygı/film, **5. ~ formula** : özdeciksel ilinti, molekül formülü : bir bileşimdeki atomların cins ve miktarını gösteren ilinti/formül. *bk.:* **empirical formula, structural formula. 6. ~ volume** : özdeciksel oylum, molekül hacmi : bir molekül gram maddenin hacmi (molekül ağırlığının yoğunluğuna oranı), **7. ~ weight** : özdecik ağırlığı, molekül ağırlığı : bileşimi oluşturan öğeciklerin atom ağırlıkları toplamı, **8. ~ly** : özdeciksel olarak, moleküllerle.

molecularity, *is. kim.* özdeciklik : bir kimyasal olaya katılan özdecik (molekül) ve öğecik (atom) sayısı.

molecule, *is.* **1.** *fiz. kim.* özdecik, molekül, **2.** zerre, tozan, küçük parça, **3.** molekül gram, molekül ağırlığı.

molehill, *is.* **1.** köstebek tepesi/yuvası : köstebeklerin kazdıkları toprakları yığarak yaptıkları tümsek, **2.** önemsiz/basit şey, **3. make a mountain (out) of a ~** : habbeyi kubbe yapmak, pireyi deve yapmak, önemsiz bir şeyi gereksiz yere büyütmek/abartmak/izam etmek.

moleskin, *is.* **1.** köstebek derisi, **2.** köstebek derisine benzer kumaş, **3. ~s** : bu kumaştan yapılan elbise/pantalon.

molest, *gl.f.* **1.** sataşmak, rahatsız/taciz etmek, musallat olmak, saldırmak, tedirgin etmek. *It is cruel to ~ animals.* **2.** sarkıntılık etmek, tasallut/tecavüz etmek, (kadına/çocuğa) cinsel bakımdan taciz edici hareketlerde bulunmak, **3. ~ation** : sataşma, musallat olma, sarkıntılık, tasallut, tecavüz, **4. ~er** : sataşan, musallat olan, sarkıntılık eden.

moline, *sf.* (armacılıkta) kolları eşit uzunlukta, uçları yarık ve kıvrık (haç).

moll, *is. argo* **1.** orospu, fahişe, **2.** havaî genç kız, güzel fakat kafasız/bilgisiz kız, **3.** gangsterin sevgilisi, **4.** kadın haydut/hırsız. ***e.a.- 1.*** *prostitute, whore,* ***2.*** *doll,* ***3&4.*** *gun moll.*

mollah, *is. bk.:* **mullah.**

mollescent, *sf.* **1.** yumuşatıcı, yumuşatan, **2. mollescence** : yumuşatma, yumuşatıcılık.

mollie = mollienisia = molly, *is. zool.* molinezya, parlak renkli bir akvaryum balığı *(Poecillidae Mollienisia).*

mollify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** yumuşatmak, yatıştırmak, uysallaştırmak, sakinleştirmek, teskin etmek. *His anger was finally mollified. He mollified her by flattery.* **2.** hafifletmek, azaltmak, dindirmek. *~ one's demands. to ~ pain.* **3. mollifiable** : yumuşatılabilir, hafifletilebilir, teskin edilebilir, **4. mollification** : yumuşatma, uysallaştırma, dindirme, teskin (etme), **5. mollifier** : yumuşatan, uysallaştıran, dindiren, teskin eden. ***e.a.- 1.*** *pacify, appease, soothe,* ***2.*** *mitigate, reduce, assuage, temper.*

mollusc, *is. bk.:* **mollusk.**

molluscoid(al), *sf. zool.* yumuşakça(lar sınıfından).

mollusk, *is. zool.* **1.** yumuşakça : yumuşakçalar *(Mollusca)* sınıfından herhangi bir hayvan. **mollusc** *ş.d.y.* **2. molluscan** : yumuşakça+, **3. ~like** : yumuşakça gibi, yumuşakçaya benzer.

molly, *is., ç.* **-lies** *bk.:* **mollie/mollienisia.**

mollycoddle, *is.&gl.f.* **-dled, -dling 1.** lâpacı, mahallebi çocuğu, hanım evlâdı, kadınımsı erkek, **2.** üstüne titremek, şımartmak, nazlı büyütmek. ***e.a.- 1.*** *milksop,* ***2.*** *coddle, pamper, indulge.*

mollymawk, *is. bk.:* **mallemuck.**

Moloch, *is.* **1.** (İncil'e göre) Ammoniler ve Fenikelilerin çocuklarını yakarak kurban ettikleri tanrı, **2.** büyük fedakârlık/kurban isteyen şey, **3.** *k.h. zool.* dikenli kertenkele *(Moloch horridus)* : Avustralya çöllerinde yaşar. (1&2. **Molech** *ş.d.y.*)

Molotov cocktail, *is.* Molotof kokteyli : fitili ateşlenerek düşmana fırlatılan içi benzin dolu şişe.

molt = moult, *is.&f.* (kuş, böcek, sürüngenler vb.) tüy/deri değiştirme(k), tüylerini dökme(k). **~er** : tüy/deri değiştiren hayvan.

molten, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **melt** *(sf.f),* **2.** erimiş, eritilmiş. *~ lead. ~ lava.* **3.** dökme, eritilip dökülen madenden yapılmış. *~ images.*

molto, *zf. müz.* çok. *~ allegro.* ***e.a.-very.***

mol. wt. = molecular weight.

moly, *is., ç.* **-lies 1.** *mit.* Circe'nin büyüsünü çözmek için Hermes'in Odise'ye verdiği ot, **2.** *bot.* yabanî sarımsak *(Allium moly),* **3.** *kis.* **molybdenum.**

molybdate, *is. kim.* molibdat, molibdik asitin tuzu.

molybdenite, *is.* molibdenit, molibden disülfit MoSO2. Yumuşak, grafite benzer molibden cevheri.

molybdenous, *sf. kim.* molibdenli, iki valanslı molibden içeren.

molybdenum, *is. kim.* molibden : gümüşî beyaz maden. Demirle alaşımları kesici edevat yapmakta kullanılır. Simgesi : **Mo**, atom ağ. 95.94, atom nu. 42, özgül ağ. 10.2.

molybdic, *sf. kim.* molibdik, üç ve altı valanslı molibden içeren. **~ acid** : H2MoO4 gibi.

mom, *is. k.d.* anne. ***e.a.- mother.***

mom-and-pop, *sf. k.d.* ailece işletilen, küçük, ufak (dükkân vb.). **a ~ grocery** : aile bakkaliyesi, bir ailenin işlettiği küçük bakkal dükkânı.

mome, *is. esk. bk.:* **fool, blockhead.**

moment, *is.* **1.** an, lâhza, kısa zaman. **Just a ~ please** : Bir saniye/dakika lütfen. **In a ~ all was changed** : Bir anda her şey değişti. **the ~ I saw him** : onu gördüğüm anda, onu görür görmez. **not for one ~** : Asla! Kat'iyen! Hiçbir zaman! **this ~** : şu anda, bir an önce, derhal, hemen, **2. the ~** : (şu) an. **at the ~** : şu anda, şu sırada. **He is busy at the ~** : Şu anda meşguldür. **We both arrived at the same ~** : İkimiz de aynı anda geldik. **3.** evre, safha, durum, hâl, **4.** önem, ehemmiyet, sonuç. **be of (great) ~** : (çok) önemli olmak. **A decision of great ~** : çok önemli bir karar. **a matter of ~** : önemli bir iş. *The President will speak to the nation tonight on a matter of greatest ~.* **5.** *ist.* beklem. **~ generating function** : beklem çıkaran işlev. **~ matrix** : beklem dizeyi. **~ ratio** : beklem oranı, **6.** *fel.* görünüm, temel unsur, bileşen, **7.** *mek.* döngü, moment. **~ of force** : döngü. **~ of inertia** : eylemsizlik döngüsü, **8. at any ~** : her an, herhangi bir anda, **9. at every ~** : sürekli olarak, her an, daima, mütemadiyen, aralıksız. *At every ~ I am reminded of the great difficulties we have still to face.* **10. at the last ~** : son anda, son dakikada, **11. at this ~ in time** *Brit.* şu anda, şimdi, **12. in a ~** : birazdan, şimdi, nerede ise, hemen, pek yakında, bir dakikaya kadar. **He'll be back in a ~** : Şimdi/nerede ise gelir, **13. the ~ (that)** : derhal, o anda, hemen. **I recognized her the ~ (that) I saw her** : Onu gördüğüm anda (görür görmez) tanıdım. **14. this ~** : şu anda, şimdi. *I've only (just) this ~ (just now) remembered that I have to see the doctor this evening.* **15. on the spur of the ~** *bk.:* **spur** (9). ***e.a.- 1. instant, minute, second, 3. juncture, 4. importance, consequence, significance, 9. continually, ceaselessly.***

momentarily, *zf.* **1.** bir an (için), kısa bir süre, geçici olarak. **to pause/hesitate ~** : bir an durmak/duraklamak, **2.** her an, her saniye, anbean, zamanla, zaman geçtikçe. *Our danger is increasing ~.* **3.** yakında, nerede ise, hemen. ***e.a.- 1. briefly, instantly, 2. every moment, progressively, 3. imminently.***

momentary, *sf.* **1.** anî, çok kısa (süreli), geçici, gelip geçen, süreksiz, devamsız. **Her feeling of fear was only ~; it soon passed** : Duyduğu anî korku biraz sonra geçip gitti. **2.** her an (olabilecek), pek yakın. **to live in fear of ~ annihilation** : her an yok olmak korkusu içinde yaşamak, **3.** *az kul.* her an, sürekli, daimî. **The escaped prisoner passed his days in ~ fear of being caught and sent back to prison** : Hapishane kaçağı günlerini her an yakalanıp tekrar hapsedilmek korkusu ile geçirdi. **4. momentariness** : anîlik, geçicilik, kısa sürelilik.

momently, *zf.* **1.** anbean, zaman zaman, **2.** bir an için, **3.** her an, her saniye, her lâhza.

moment of truth, *is.* **1.** boğa güreşçisinin boğaya kılıcı saplayacağı an, **2.** karar anı, kritik an.

momentous, *sf.* **1.** çok önemli, ciddî, mühim, büyük/vahim sonuçlar doğurabilecek. **a ~ event** : ciddî bir olay. *We listened on the radio*

to the ~ news that war had began. **2. ~ly** : önemli/ciddî bir şekilde, **3. ~ness** : önemlilik, ehemmiyet, ciddîlik, vahamet. ***e.a.- 1. critical, crucial, serious, heavy, important, significant, essential, decisive, eventful, fateful, consequential, grave. k.a.- 1. trivial, trifling, unimportant, insignificant, inconsequential.***

momentum, *is., ç.* **-ta/-tums 1.** (hareket ettiren) kuvvet, hız, hareket hızı, sürükleyici güç, itme, itiş, şiddet. **As the rock rolled down the mountainside, it gathered ~** : Dağın yamacından yuvarlanan kaya gittikçe hızlandı. **The national struggle for independence is gaining ~ every day** : Millî bağımsızlık mücadelesi gittikçe kuvvetleniyor/güç kazanıyor. **2.** *fiz.* devinirlik, momentum: dönen bir cismin kütlesi ile hızının çarpımı, **3.** *fel. bk.:* **moment** (6).

momism, *is. ABD* anneye aşırı bağlılık/düşkünlük, anormal derecede anneye dayanma/güvenme.

momma, *is. k.d.* **1.** anne, **2.** *argo* kadın. ***e.a.- 1. mamma, mother, 2. woman.***

mommy = mummy, *is. ABD* anne. ***e.a.- mother.***

Momus, *is., ç.* **-muses/-mi 1. Momos** *d.d. - mit.* tenkit ve istihza tanrısı, **2.** *k.h.* tenkitçibaşı, hep tenkit eden/her şeye kusur bulan kimse.

mon, *is. İsk. bk.:* **man**[1].

mon-, *ön ek bk.:* **mono-.**

Mon. = **1.** Monday, **2.** Monsignor.

Monacan = Monegasque, *is&sf.* Monakolu, Monako+.

monachal, *sf.* manastıra/keşişlerin hayatına ait. ***e.a.- monastic.***

monachism, *is.* **1.** manastır hayatı, **2. monachist** : manastıra/keşişlere özgü. ***e.a.- 1. monasticism.***

monacid, *is. kim. bk.:* **monoacid.**

monad, *is.* **1.** *biy.* (a) tek gözeli organizma, (b) (1 ilâ 3 kamçılı) amip, **2.** *kim.* tek valanslı eleman/atom/atom grubu. *bk.:* **dyad** (2), **triad** (2 a), **3.** *fel.* monad, bölünmez birlik/varlık/töz/cevher, metafizikte temel birim/birey, **4.** tek varlık, **5. ~al = ~ic(al)** : tözel, monada ait, **6. ~ically** : tözel olarak.

monadelphous, *sf. bot.* ercikleri filamentlerle birleşmiş (çiçek/bitki).

monadism, *is. fel.* **1. monadology** *d.d.* monadizm : varlığın temel birimi olarak bölünmez tözlere/cevherlere yer veren Leibnitz doktrini, **2. monadist** : monadist, monadizme inanan.

monadnock, *is. coğ.* (düzlükte tek başına yükselen) tepe, dağ.

monandrous, *sf.* **1.** tek kocalı, **2.** *bot.* (a) tek ercikli (çiçek), (b) tek ercikli çiçek açan (bitki).

monandry, *is.* **1.** tek kocalılık, tek koca ile evlenme âdeti, tek koca ile evli bulunma, **2.** *bot.* tek erciklilik, tek ercikli çiçek açma. *bk.:* **polyandry.**

monanthous, *sf. bot.* tek çiçekli.

monarch, *is.* **1.** tek erk, hükümdar, kral, imparator, padişah, sultan, **2.** büyük kudret/güç/servet sahibi kimse, (ticarette vb.) kral. *a ~ of international shipping.* **3.** *zool.* şah kelebek, iri kelebek *(Danaus plexippus)* : kızıl kahverengi iri bir kelebek, **4. ~al = ~ial** : tek erkli, krallıkla yönetilen. *~ institutions.* **5. ~ally** : tek erkli olarak, krallıkla.

Monarchianism, *is.* Tek tanrıcılık, Tevhitçilik : II. ve III. yy. da Hristiyan kilisesince geliştirilen ve teslis nazariyesini inkâr ederek tek tanrı tanıyan doktrin. **Monarchianist** : Tek tanrıcı, Tevhitçi.

monarchical, *sf.* **1. monarchic** *d.d.* tek erksel, hükümdarlık+, krallık+, hükümdara/krallığa ait. *~ rules.* **2.** hükümdarlık/mutlak idare taraftarı, **3. ~ly** : tek erkle, krallıkla, hükümdarlıkla, mutlakiyetle.

monarchism, *is.* **1.** tek erklik, mutlakiyet, krallık (sistemi), **2.** tek erkçilik, kraliyetçilik, mutlak idare taraftarlığı, **3. monarchist(ic)** : tek erkçi, kralcı, mutlak idare taraftarı.

monarchy, *is., ç.* **-chies 1.** tek erklik, mutlak hükümdarlık, mutlakiyet, krallık, padişahlık, saltanat, **2.** tek kişi egemenliği, **3. absolute ~** : müstebit idare, istibdat idaresi, despotluk, **4. constitutional ~ = limited ~** : meşrutiyet idaresi, meşrutî hükûmet sistemi.

monarda, *is. bot.* monarda (Monarda) : K Amerika'da yetişen birkaç çeşit kokulu bitki. *horsemint* vb.

monasterial, *sf.* manastır+.

monastery, *is.* **1.** manastır, **2.** manastır halkı.

monastic(al), *sf.&is.* **1.** manastır+, keşiş+.~ *vows. a ~ library.* **2.** münzevî, dünyadan elini eteğini çekip kendini dine adamış (kimse), **3.** keşiş, manastıra çekilmiş kimse, **4. monastically** : münzeviyane, keşiş gibi, dünyadan el etek çekerek, **5. monasticism** : inziva, manastır hayatı. ***e.a.- 1&2.*** *monasterial, 3. monk.*

Monastir, *is.* Manastır (şehri).

monatomic = monoatomic, *sf. kim.* **1.** tek atomlu, molekülünde tek atom bulunan, tek öğecikli, **2.** tek atom veya grubu değişebilen, **3.** tek değerli/valanslı. ***e.a.- 3.*** *monovalent.*

monaural, *sf.* **1.** tek kulaklı, tek kulakla, sesi tek kulakla duyan, **2.** *bk.:* **monophonic** (2), **3. ~ly** : tek kulakla, tek sesli olarak.

monaxial, *sf. bot.* **1.** tek eksenli, **2.** çiçekleri ana eksen üzerinde bulunan.

monazite, *is.* monazit, seryum-lantanium fosfat : kırmızı veya sarımtrak kahverenkli önemli bir toryum cevheri.

mon cher, *Fr.* azizim (erkeğe hitapta kullanılır). *bk.:* ***ma chère.*** ***e.a.-*** *my dear.*

Monday, *is.* **1.** pazartesi. *He'll arrive on ~.* **2. ~ -morning quarterback** *k.d.* fetvacıbaşı, ukalâ, başkalarının yaptıklarını iş olup bittikten sonra tenkit eden kimse, **3. ~ - morning quarterbacking** : fetvacı başılık, ukalâlık, **4. ~s** : pazartesi günleri. **She works ~s** : Pazartesi günleri çalışır.

monde, *is. Fr.* dünya, toplum, topluluk, cemiyet.

mondial, *sf. Fr.* evrensel, âlemşümul.

mondo, *is., ç.* **-dos** derhal cevap verilmesi gereken soru.

monecious, *sf. bk.:* **monoecious.**

Monegasque, *is.&sf. Fr.* Monakolu. ***e.a.-*** *Monacan.*

monestrous, *sf.* tek kösnümlü : yılda bir defa kösnüyen/kızışan/yavrulayan.

monetarism, *is. ekon.* paracılık : para hacmini azaltıp çoğaltarak millî ekonomiye yön verilebileceği doktrini. **monetarist** : paracı, bu tür ekonomi yanlısı.

monetary, *sf.* **1.** para+, sikke+. **a ~ reward** : para ödülü. *The ~ system of certain countries used to be based on gold.* **2.** parasal, para ile ilgili, paraya ait, malî. *The ~ value of the treasure is staggering.* **He is having ~ problems** : Para sıkıntısı çekiyor. **3. ~ unit** : para birimi. *The ~ unit in USA is dollar.* **4. monetarily** : para bakımından, malî yönden.

monetize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** (maden) para basmak, madenî para basıp piyasaya çıkarmak. *to ~ gold.* **2.** tedavüle çıkarmak, geçerli yapmak. *Brit.:* **monetise, 3. monetization** : para basma, tedavüle çıkarma.

money, *is., ç.* **moneys/monies 1.** para, nakit, akçe. **come into ~** : paraya konmak, para sahibi/zengin olmak. **It will bring in big ~** : Bu işte çok para var, **2. paper money** *d.d:* kâğıt para, banknot, **3.** para yerine geçen şey, **4.** çek, senet, esham vb. gibi kıymetli evrak, **5. ~ of account** *d.d.* saymanlık parası, piyasada mevcut olmayıp sırf hesap tutmada kullanılan para birimi (ABD' de *mill,* İngiltere'de *guinea* gibi), **6.** servet, zenginlik, mülk, vb. nin para ile ölçülen değeri. **Her family has ~** : Ailesi zengindir. *She has a lot of ~.* **7. moneys = monies** *huk.* nakit, meblâğ, para, **8.** malî kazanç/kâr, **9. easy ~ = it's ~ for jam/ old rope** : kolay kazanılan para, *argo* anafor, **10. even ~** : (yarışta) eşit tutarla bahis tutuşma, **11. folding ~** : kâğıt para, **12. for one's ~** *k.d.* -e göre, -nin fikrince, -e kalırsa. **for my ~** : bence. *For my ~, there's nothing to be gained by waiting.* **Not for every man's ~** : Herkesin harcı değildir. **He's the man for my ~** : Aradığım adam budur. **13. hard ~** : madenî para, sikke, nakit, **14. in the ~** *argo* (at/köpek yarışlarında) birinci, ikinci ve üçüncü, **15. key ~** : hava parası, **16. make ~** : kazanmak, kazanç/kâr sağlamak, para yapmak, zengin olmak, **17. ready ~** : peşin para, nakit, **18. throw good money after bad** : zararlı bir işe devamda ısrar etmek, **19. to be in the ~** *argo* çok parası olmak, para içinde yüzmek, çok zengin olmak, **20. to put ~ on** : (bir işe) para yatırmak, yatırım yapmak, **21. ~ belt** : para kemeri, içinde para taşınan kuşak, **22. ~ box** *(a) Brit.* kumbara, (b) *bk.:* **cashbox, 23. ~ order** : havale, para gönderimi, **24. ~ scrivener** : para komisyoncusu, başkalarına borç para bulan aracı, **25. ~ spider** : uğurlu örümcek, üzerinde gezdiğini zengin edeceğine inanılan örümcek, **26. ~ supply** : parasürüm, tedavüldeki para, piyasaya sürülen para, piyasadaki para hacmi, **27. ~'s worth** : harcanan paraya değer, emeğin/ masrafın karşılığı. **You've had your ~'s worth** : Masrafını bol bol çıkarttın. **28. ~ tree** : (a) para ağacı: sallanınca para döken efsanevî ağaç, (b) *k.d.* iyi kazanç/gelir kaynağı, altın yumurtlayan kaz.

moneybag, *is.* **1.** para çantası, kese, cüzdan, **2. ~s** : *k.d.* zengin (kimse), para çıkısı, kirli çıkı.

moneychanger, *is.* **1.** sarraf, **2.** bozuk parayı cinslerine göre koymaya mahsus mahfaza.

moneyed, *sf.* paralı, zengin. **~ class** : zengin sınıf. ***e.a.-wealthy.***

moneyer, *is.* **1.** *esk.* bankacı, sarraf, sermayedar, **2.** *esk.* darphaneci, darphane görevlisi. ***e.a.- 1.*** *banker, broker,* ***2.*** *minter.*

money-grubber, *is.* para canlısı, para düşkünü, haris kimse.

money-grubbing, *is.* para hırsı, paraya düşkünlük.

moneylender, *is.* tefeci, faizci. *He fell into the hands of ~s.*

moneyless, *sf.* parasız, meteliksiz, yoksul, fakir.

moneymaker, *is.* **1.** çok iyi para kazanan kimse, para babası, **2.** kazançlı/kârlı iş, para getiren teşebbüs.

moneymaking, *sf.&is.* **1.** kazançlı, kârlı. *a ~ scheme.* **2.** kâr/kazanç sağlayan. *The ~ part of the deal.* **3.** para kazanma, kâr/gelir sağlama.

money-market, *is.* para piyasası, borsa. **~ fund = ~ mutual fund** : para piyasası yatırım fonu : hazine bonoları, ticarî senetler vb. gibi kısa vadeli yatırımlara yöneltilmiş iyi faiz getiren yatırım.

money-spinner, *is. Brit.* gelir sağlayan (kimse/iş/ürün). *In Adana valley, the ~ is cotton.* ***e.a.-*** *money-maker.*

moneywort, *is. bot.* karga otu *(Lysimachia nummularia)* : çuhaçiçeğigillerden yuvarlak yapraklı ve sarı çiçekli tırmanıcı bitki. **creeping Charlie/Jennie** *d.d.*

monger, *is&gl.f.* **mongered, mongering 1.** *Brit.* tüccar, tacir, satıcı (son ek olarak kullanılır). **cheesemonger** : peynirci, peynir tüccarı. **fishmonger** : balıkçı, **2.** aşağılık/kötü/adî işlere karışan, bu tür işler peşinde koşan kimse (son ek olarak)...yapan, -e karışan, ...yayan. **slandermonger** : iftiracı. **scandalmonger** : rezalete karışan. **gossipmonger** : dedikoducu, dedikodu yayan, **3.** satıcılık/ticaret yapmak, alıp satmak. **4. ~ing** : alış veriş, ticaret, satıcılık, ...ile uğraşma, (son ek olarak) ...yayma/teşvik etme. **hatemongering** : nefret yayma. **peacemongering** : barışı teşvik etme. ***e.a.- 3.*** *peddle, deal in,* ***4.*** *selling, dealing, trafficking, trading.*

mongo, *is., ç.* **-gos** *bk.:* **mungo.**

Mongol, *sf.&is.* **1.** Moğol, **2.** Moğol ırkına benzer kimse, **3.** Moğolca, Moğol dili, **4.** *patol.* Mongolizm hastalığına yakalanmış kimse, **5.** *bk.:* **Mongolian.**

Mongolia, *is.* **1.** Moğolistan, **2. Inner ~** : İç Moğolistan, Çin yönetimindeki Güney Moğolistan. Resmî adı : *Inner Mongolian Autonomous Region.* **3. Outer ~** : Dış Moğolistan (şimdiki adı : *Mongolian People's Republic).*

Mongolian, *sf.&is.* **1.** Moğolistan+, **2.** Moğol+, **3.** *bk. :* **Mongoloid**, **4. Mongolic** *d.d.* Moğolca, Moğol dili, **5. ~ fold** *bk.:* **epicanthus**, **6. ~ idiocy** *esk. bk.:* **Down's syndrome.**

Mongolism = Mongolianism = Mongolian idiocy, *is. patol.* mongolizm : çekik gözlü ve geri zekâlılık.

Mongoloid, *sf.&is.* **1.** Moğola benzer, Moğolumsu, Moğol tipi, **2.** Moğol ırkından, Moğol ırkına mensup (kimse), **3.** *k.h.* çekik gözlü ve geri zekâlı.

mongoose, *is., ç.* **-gooses** *zool.* **1.** Firavun faresi *(Herpestes edwardsii)* : Hindistan'da bulunan ve gelinciğe benzeyen bir hayvan. Kobraları, zehirli yılanları öldürür; kemirici hayvanlarla, kuş ve yumurta ile beslenir, **2.** buna benzer hayvan : gelincik vb.

mongrel, *sf.&is.* **1.** melez hayvan, **2.** melez/soyu karışık/soyu belirsiz kimse/yaratık, katışık şey. *Some English words are ~s; they are formed from a mixture of different language; such as TELE (Greek)-VISION (Latin).* **3.** karışık soylu/melez köpek. ***e.a.-1.****cross, half-breed,* ***3.*** *mutt, hybrid.*

mongrelise/mongrelisation/mongreliser, *Brit. bk.:* **mongrelize/mongrelization/mongrelizer.**

mongrelize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** melezleştirmek, melez tür yetiştirmek/üretmek, soyunu karıştırmak, **2. mongrelization** : melezleştirme, melez tür yetiştirme/üretme, soyunu karıştırma, **3. mongrelizer** : melezleştiren, melez tür yetiştiren/üreten.

mongst, *e. bk.:* **amongst.**

monied, *is. bk.:* **moneyed.**

monies, *ç. is., bk.:* **money.**

moniker= monicker, *is. argo* ad, isim, lâkap, takma ad. *She never liked the ~ Thelma and called herself "Tee".* ***e.a.-****name, nickname.*

moniliform, *sf.* **1.** *bot. zool.* tesbihimsi, tesbih şeklinde, dizili yumrulardan oluşmuş, **2.** tesbihe/boncuk dizisine benzeyen.

monish, *gl.f. esk. bk.:* **admonish.**

monism, *is.* **1.** *fel.* tekçilik, monizm : gerçekliğin temeli olarak yalnızca tek bir ilkeyi (örneğin yalnızca özdeği, ya da tini) kabul eden dünya görüşü. *bk.:* **dualism** (2), **pluralism** (1), **2.** birleme, birimleme : bütün yapı, süreç vb. ni tek bir yönetken ilkeye indirgeme, **3.** tarihte bir tek tesadüfî etken bulunduğu inanışı, **4. monist** : tekçi, **5. monistic(al)** : tekçi+, tekçil, **6. monistically** : tekçi görüşle.

monition, *is.* **1.** uyarma, ikaz, ihtar, tembih, **2.** resmî ilân, **3.** *huk.* celp, davet, ihbarname, **4. monitive** : uyarıcı, ikaz edici. ***e.a.- 1. admonition, warning, caution, 3. summons, citation.***

monitor, *is.&f.* **1.** sınıf mümessili, sınıfta düzeni korumakla görevli öğrenci, **2.** uyarıcı/ikaz edici şey, **3.** denetlik, monitor, izleme/gözlem düzeni, bir makinenin/sistemin çalışmasını izleyen/denetleyen/yazan cihaz, **4.***den.* (a) (ABD'de eskiden) kıyı koruma gemisi, (b) *b.h.* bu gemilerden ilkinin adı : Monitor (1862), **5.** *zool.* uyarıcı kertenkele *(Varanidae)* : Afrika, G Asya ve Avustralya'da bulunan, timsahların varlığını haber veren iri kertenkele, **6.** *rad. TV* denetlik : stüdyoda yayının niteliğini gözlemeye yarayan alıcı, **7.** uyarıcı kimse, **8.** ışın uyarı aygıtı : radyoaktivite varlığını haber veren cihaz, **9.** izlemek, gözlemek, denetlemek, nezaret etmek, uyarmak. *He ~ed the whole TV debate to be sure the contestants got equal coverage. I'm ~ing the class during the math exam.* **10. ~ial** : denetsel, gözlemsel, uyarıcı, izleyici, denetleyici, denetleme+, izleme+, gözleme+, uyarma+, **11. ~ially** : denetleyerek, izleyerek, uyararak, denetleme vb. suretiyle, **12. ~ship** : denetçilik, izleme, uyarma. ***e.a.- 9. watch, observe, censor, supervise, oversee.***

monitory, *sf.&is.*, *ç.* **-ries 1.** uyarıcı, uyaran, ikaz/tembih edici/eden. *a ~ look.* **2.** öğütleyen, öğüt/nasihat veren, **3.** uyarı/ikaz/öğüt/nasihat kabilinden, **4.** öğüt/nasihat/uyarı mektubu. ***e.a.- 1. admonitory, monitorial.***

monitress, *bk.:* **monitor** (dişil şekli).

monk, *is.* **1.** keşiş, **2.** manastıra çekilmiş kimse. *a Budhist ~.* **3.** münzevi kimse. ***e.a.-1. brother, friar.***

monkery, *is.*, *ç.* **-ries 1.** inziva, manastır hayatı, keşişlik (genellikle küçültücü anlamda kullanılır), **2.** manastır, manastır halkı.

monkey[1], *is.*, *ç.* **-keys 1.** *zool.* maymun *(Primates),* **2.** maymuna benzer kimse, **3.** şahmerdan başı, **4.** *Brit.- argo* 500 İngiliz lirası veya dolar. *He won a ~ at the horse races.* **5.** *Brit.- argo* kambur, **6. get one's ~ up** *Brit.- k.d.* kızmak, öfkelenmek, **7. have a ~ on one's back** *argo* (a) mütemadiyen tehlikeli ilâçlar almak, (b) bir kimseden sürekli nefret etmek, **8. make a ~ (out) of s.o.** *k.d.* rezil/kepaze olmak, gülünç düşmek, elâleme maskara olmak, **9. put s.o.'s ~ up** : kızdırmak, öfkelendirmek, **10. ~ bars** : tırmanma çubukları, tırmanma talimleri yapılan çubuklar, **11. ~ bread** : (a) baobap ağacı, ekmek ağacı, (b) maymun ekmeği, baobap meyvesi, **12. ~ business** *ABD- argo* (a) düzenbazlık, hile, yalan dolan, dalavere, dolandırıcılık. *There must have been some ~ business, because some of my money is missing.* (b) hafifmeşreplik, havaîlik, maskaralık, haytalık, yaramazlık. *Those kids are always full of ~ business.* **13. ~ flower** : misk otu *(Mimulus cardinalis),* **14. ~ jacket** : maymun ceketi, kısa/dar ceket, **15. ~ nut** : *Brit.* fıstık, **16. ~ puzzle** *bot.* Şili çam fıstığı *(Araucaria imbricata)* : karışık dallı/budaklı, sert yapraklı bir ağaç, tohumları yenir, **17. ~ suit** : erkek elbisesi, **18. ~-tricks** : açıkgözlülük, münasebetsizlik, maskaralık.

monkey[2], *f.* **-keyed, -keying 1. ~ around/about** : (delicesine) oynamak. *The boys were ~ing about in playground and one of them was knocked down and hurt his head.* **2. ~ with = ~ about/around with** : kurcalamak, karıştırmak. *You'll break that radio set if you don't stop ~ing about with it.* **3. ~ around** : oyalanmak, dalga geçmek, **4.** taklit etmek, öykünmek, taklidini yapmak, maskaralık yapmak. ***e.a.-4. imitate, mimic, ape.***

monkeyish, *sf.* maymunca, maymun gibi.

monkeylike, *sf.* maymun gibi, maymuna benzer.

monkeypot, *is.* maymun tası : G Amerika'daki *Lecythis* türü büyük ağaçların çanak biçimindeki tohum zarfı.

monkeyshine, *is. gen.* **~s** *argo* aldatma, hile, düzen, kötü şaka.

monkey wrench, *is.* **1. adjustable spanner** *d.d. Brit.* İngiliz anahtarı, **2.** *ABD- k.d.* köstek, engel, bir şeyi bozan/engelleyen şey. **throw a ~ ~ into** : (işi) bozmak/engellemek/kösteklemek. *He threw a monkey wrench into our plans.*

monkfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** maymun balığı *(Squatina vulgaris),* **2.** keler balığı *(Squatina squatina).*

monkhood, *is.* **1.** keşişlik, **2.** keşişler.

monkish, *sf.* **1.** (küçültücü) keşiş gibi, **2.** keşiş+, keşişlere ait. *the ~ church.* **3.** keşişvari. *a ~ manner.* **4.** keşişlere mahsus, keşişlerin yaptığı/kullandığı, **5.** münzevi, **6. ~ly** : keşişvari, münzeviyane, **7. ~ness** : keşiş gibilik, münzevilik.

monk's cloth, *is.* sepet örgüsü kalın pamuklu kumaş : perde, yatak örtüsü vb. yapılır.

monkshood, *is. bot.* boğan otu *(Aconitum),* kaplan boğan *(Aconitum Napellus)* : çiçekleri geniş ve keşiş şapkası biçimindedir.

mono, *sf.&is., ç.* **monos 1.** tek boyutlu (ses/ses kaydı), **2.** *k.d. bk.:* **infectious mononucleosis.** ***e.a.-1.*** *monophonic.*

mono- = mon-, *ön ek* **1.** "tek, bir, yalnız, mono-". *ör.:monogamy, momocotyledon,* **2.** *kim.* (a) "mono-, tek atomlu, tek elemanlı". *ör.: monobasic, monohydrate,* (b) "tek molekül kalınlığında" *ör.: monolayer.*

monoacid(ic), *sf.&is. kim.* tek asit(li): kimyasal tepkimeye tek H atomu veya OH kökü ile katılan asit.

monoatomic, *sf. kim. bk.:* **monatomic.**

monobasic, *sf.* **1.** *kim.* tek bazlı (asit) : kimyasal tepkimeye tek H atomu ile katılan, **2.** *biy. bk.:* **monotypic, 3. monobasicity** : tek bazlılık.

monoblastic, *sf.* tek katmanlı, tek katlı/tabakalı (blastula evresindeki oğulcuk gibi).

monobloc, *sf.* tek parçalı, yekpare gövdeli.

monocarp, *is. bot.* **1.** tek ürünlü/meyveli bitki : bir defa meyve verdikten sonra ölen bitki. **2. ~ic** : tek ürünlü, **3. ~ous** : (a) tek ürünlü, (b) tek yumurtalı.

monocarpellary, *sf. bot.* tek karpelli, tek meyve yapraklı.

monocellular, *sf.* tek gözeli.

monocentric, *sf.* tek merkezli.

monocephalous, *sf. bot.* tek başlı. *a ~ aster.*

monocchloride, *sf. kim.* tek klorlu.

monochord, *is.* sesölçer : nota aralıklarını ölçmek için kullanılan tek telli eski bir ses aleti.

monochromat(e), *is.* renk körü : bütün renkleri gri, boz gören kimse.

monochromatic, *sf.* **1.** tek renkli, **2.** tek rengi açıklı koyulu kullanan. *a ~ painting.* **3.** *optik* tek renkli ışık veren, **4.** (göz) renk körü, **5. ~ally** : tek renkli olarak, tek renkle, **6. ~ity** : tek renklilik.

monochromatism, *is.* **1.** renk körlüğü : bütün renkleri gri, boz görme hastalığı, **2.** tek renklilik : bir sanat eserinin tek renkle işlenmesi. *bk.:* **dichromatism, trichromatism.**

monochromator, *is. fiz.* renkseçer : sürekli izge veren bir ışın demetinden belli dalga boyunda tek renkli ışığı ayıran aygıt.

monochrome, *sf.&is.* **1.** tek renkli. *a ~ television set.* **2.** tek renkli resim, **3.** tek renkli resim yapma sanatı, **4. monochromic(al)** : tek renkli, **5. monochromist** : tek renkli resim yapan sanatkâr. ***e.a.- 1&4.*** *monochromatic.*

monocle, *is.* tek gözlük, monokl. **~ed** : tek gözlüklü

monoclinal, *sf.&is. jeol.* **1.** tek eğimli (katman), **2. ~ly** : tek eğimli olarak.

monocline, *is. jeol.* tek eğimli katman/oluşum.

monoclinic, *sf.* eğik eksenli : iki ekseni eğik, üçüncüsü bunlara dik olan (kristal) (*gypsum, augite* gibi).

monoclinous, *sf. bot.* tek eşeyli : erlik ve dişilik organları aynı çiçekte bulunan. **monoclinism**: tek eşeylilik.

monocoque, *is.* **1.** tek kabuklu : bütün gerilme kuvvetleri dış kabuğa/zarfa gelen inşa tarzı (roket gövdesi vb. gibi), **2.** tek kabuklu taşıt (tren vagonu vb.).

monocot(yl), *is. bot.* tek çenek. ***e.a.-*** *monocotyledon.*

monocotyledon, *is. bot.* **1.** tek çenek, tek çenekli bitki *Monocotyledoneae* sınıfından herhangi bir bitki. *bk.:* **dicotyledon, 2. ~ous** : tek çenekli.

monocracy, *is., ç.* **-cies** tek yönetim, tek kişi egemenliği, saltçılık, bir kişinin hükûmeti yönetmesi sistemi, otokrasi. ***e.a.*** *- autocracy.*

monocrat, *is.* tek yönetici. **~ic** : tek-yönetimsel, saltçı.

monocular, *sf.* **1.** tek gözlü, **2.** tek gözle bakılan, tek gözcüklü/gözlüklü. *a ~ microscope.* **3. ~ly**: tek gözle.

monoculture, *is.* **1.** tek tarım : toprağın yalnız bir tür ürün yetiştirmekte kullanılması, **2. ~al** : tek tarım+.

monocycle, *is.* tek çevrim, tek dönem.

monocyclic, *sf.* **1.** tek çevrimli, tek dönemli, **2.** *kim.* tek halkalı.

monocycly, *is.* **1.** tek çevrimlilik, tek dönemlilik, **2.** *kim.* tek halkalılık.

monocyte, *is. anat.* **1.** tek akyuvar, monosit : ilik veya dalakta üreyip kana geçen oval veya nal biçiminde tek çekirdekli, renksiz büyük yutar göze/akyuvar, **2. monocytic** : tek akyuvar+, **3. monocytoid** : tek akyuvar biçiminde.

monodic, *sf. müz.* **1.** tek sesli, **2. ~ally** : tek sesle.

monodispersion, *is. kim.* eş irilikte dağılım.

monody, *is., ç.* **-dies 1.** tek sesli ağıt/mersiye, **2.** ağıt, mersiye, ölen bir kimsenin matemini terennüm eden şiir, **3.** *müz.* (a) tek sesin hâkim olduğu beste usulü, (b) tek sesli şarkı/beste, (c) *bk.:* **monophony** (1), **4. monodist** : ağıtçı, mersiyeci. ***e.a.*** *- 1. lament, 3. (a) homophony.*

monoecious = monecious = monoicous, *sf.* **1.** *biy.* çift eşeyli, er dişi : hem erkek hem dişi cinsiyet organı olan, **2.** *bot.* çift eşeyli (bitki) : erlik ve dişilik organları aynı bitkide fakat ayrı çiçeklerde bulunan, **3. ~ly** : çift eşeyli olarak, **4. monoecism = monoecy** : çift eşeylik. ***e.a.*** *- 1. hermaphroditic.*

monofilament, *is.&sf.* **1. monofil** *d.d.* tek tel, tek lif, tek iplik, sentetik maddeden tek bükülü kalın iplik, **2.** tek telli, tek lifli, tek iplikli, sentetik kalın tek iplikten yapılmış. *a ~ fishing line.*

monogamic, *sf. bk.:* **monogamous.**

monogamist, *is.* tek eşli/evli kimse, tek evlilik taraftarı.

monogamous, *sf.* **1.** tek eşli, tek evli, tek evliliği savunan, **2.** tek evlilik+, **3. ~ness** : tek-eşlilik, tek evlilik. ***e.a.*** *- 1. monogamic.*

monogamy, *is.* **1.** tek eşlilik, tek evlilik, monogami. *bk.:* **bigamy, polygamy** (1), **2.** *zool.* tek eşlilik, bir tek eşle çiftleşme, **3.** ömür boyunca bir defa evlenme. *bk.:* **digamy.**

monogenesis = monogeny, *is.* **1.** tektürüm, tek soyluluk : bütün insanların bir tek anne-babadan türediği kuramı, **2.** bütün canlıların tek bir gözeden ürediği kuramı, **3.** *biy.* (a) başkalaşımsızlık, başkalaşımsız büyüme, (b) eşeysiz üreme.

monogenetic = monogenous, *sf.* **1.** tek türümsel, **2.** (bazı yassı kurtlarda) tek döllü, **3.** *jeol.* tek süreçli, tek süreçle oluşan (dağ silsilesi vb.).

monogenic, *sf.* **1.** *biy.* tek genli : kalıtsal niteliklerini bir çift genden alan, **2.** tek eşeyli : (yalnız erkek veya yalnız dişi) döl üreten, **3. monogeny** : tek genlilik, tek eşeylilik.

monogenism, *is. bk.:* **monogenesis** (1).

monogerm, *sf.* tek üretken : bir tohumdan bir tek bitki üreten. *a ~ variety of sugar beet.*

monoglot, *sf.&is.* tek dilli, tek dil bilen/konuşan.

monogram, *is&gl.f.* **-grammed, -gramming 1.** öz simge : mektup kâğıdı, elbise vb. üzerinde ismin baş harflerinden oluşan süslü simge/şekil/marka, **2.** öz simgelemek, öz simge/marka işlemek/koymak/basmak, **3. ~matic(al) = ~mic** : öz simge+, öz simgesel.

monograph, *is&gl.f.* **1.** tek yazım, monografi, özel bir konu üzerinde yazılmış kitap/yazı, **2.** tek bir şeyin/grubun incelenmesi, **3.** özel/tek bir konu üzerinde yazmak, monografi yazmak, **4. ~er = ~ist** : tek yazımcı, tek yazım/monografi yayınlayan, **5. ~ic(al)** : tek yazımsal, tek yazım+, monografi şeklinde.

monogyny, *is.* **1.** tek eşlilik, tek karılı olma, tek kadınla evli bulunma. *bk.:* **polygny** (1), **2. mongynic = monogynious = monogynous** : tek eşli, tek karılı, tek zevceli, **3. monogynist** : tek eşle evlenme taraftarı.

monohull, *is.* tek tekneli (gemi). *bk.:* **catamaran.**

monohydrate, *is. kim.* **1.** monohidrat, tek su molekülü, **2. ~d** : tek su molekülü içeren.

monohydric, *sf. kim. bk.:* **monohydroxy** (özellikle alkol ve fenol).

monohydroxy, *sf. kim.* tek hidroksilli (molekül).

monoicous, *sf. bk.:* **monoecious.**

monolatry, *is.* **1.** (birçok tanrıya inanmakla beraber) tek tanrıya tapma, **2. monolater** : tek tanrıya tapan kimse, **3. monolatrous** : tek tanrılı.

monolayer, *is.* tek katman. ***e.a.*** *- molecular film.*

monolingual, *sf.&is.* tek dilli : tek dili bilen/konuşan.

monolith, *is.* **1.** tek kaya/taş : tek parça halinde büyük taş, **2.** yekpare taştan sütun/direk/âbide vb., **3.** masif/yekpare/çetin/parçalanmaz nesne.

monolithic, *sf.* **1.** tek taşlı : yekpare taştan yapılmış. *a ~ column.* **2.** yekpare, bütün, bütüncül, parçalanmaz, ayrılamaz, kaya gibi. *the ~ buildings of a great city.* **3.** değişmez, mazbut, sağlam, kuvvetli. *~ society.* **a ~ state** : kuvvetli devlet, *mec.* hürriyetleri kısıtlayan devlet. *People aren't free to express opinions against the government in a ~ state.* **4. ~ally** : tek taşlı/yekpare olarak.

monolog(ue), *sf.* **1.** tekli konuşma, monolog, **2.** tek bir kişinin konuştuğu edebî eser (şiir vb.), **3.** uzun konuşma, tirad, **4.** tek sanatçının oynadığı oyun, **5.** *k.d.* uzun ve can sıkıcı nutuk, **6. monologic(al)** : tek konuşmalı, tek konuşma/monolog şeklinde, **7. monologist = monologuist** : tek konuşmacı, tek konuşan, tek oyuncu.

monomania, *is.* **1.** saplantı : sürekli olarak tek bir fikir/fikir grubu ile meşgul olma, sabit fikir, delice merak, **2.** takınak : bilince takılarak korku/bunalım yaratan, kişinin çabalarına karşın kurtulamadığı düşünce/coşku/tepi, musallat fikir, **3. ~c(al)** : saplantılı, takınaklı, saplantı/takınak şeklinde. ***e.a.*** *- 1. craze, 2. obsession.*

monomer, *is. kim.* **1.** tekiz : çoğuzlarda art arda yinelenip en küçük birimi oluşturan özdecik (molekül), **2. ~ic** : tekizel, tekiz şeklinde.

monomerous, *sf. bot.* tekizli, tek parçalı : her çevresinde bir yaprak/çiçek bulunan.

monometallic, *sf.* **1.** tek metalli, **2.** para için tek metal kullanma taraftarı.

monometallism, *is.* **1.** tek metalcilik : para değeri standardı olarak tek metal (altın/gümüş) kullanma usulü, **2.** yalnız bir cins metalden para basma sistemi, **3. monometallist** : tek metalci.

monometer, *is. şiir* **1.** tek ölçü : şiirin birim ölçülü/vezinli mısraı, **2. monometric(al)** : tek ölçülü.

monomial, *sf.&is.* **1.** *mat.* tek terimli, bir terimli (ifade/çokluk), **2.** *biy.* tek kelimeli, bir kelimelik (ad/isim).

monomolecular, *sf.* **1.** tek katmanlı, bir özdecik/molekül kalınlığında, **2. ~ly** : tek katmanlı olarak.

monomorphemic, *sf. gr.* tek biçim birimli, tek anlam birimli. *"Raise" is ~ but "raises" is not.*

monomorphic = monomorphous, *sf.* **1.** *biy.* tek biçimli, bir biçimli, **2.** eş yapılı, benzer yapılı.

mononuclear, *sf.* tek çekirdekli.

mononucleosis, *is. patol.* **1.** tek çekirdek sayrılığı : kanda aşırı sayıda tek akyuvar (lökosit veya monosit) bulunması, **2.** *bk.:* **infectiuous mononucleosis.**

monophagous, *sf.* tek besinli, tek beslemli : tek bir bitki veya hayvan türü ile beslenen.

monophagy, *is.* tek beslem, tek beslenim : bir tek bitki veya hayvan ile beslenme.

monophobia, *is.* yalnızlık korkusu, yalnız kalmaktan korkma.

monophonic, *sf.* **1.** *müz.* tek sesli, **2. monaural** *d.d.* tek çıkışlı : girişindeki sesleri birleştirip tek ses olarak çıkaran (seslendirme düzeni). *bk.:* **stereophonic.**

monophony, *is., ç.* **-nies 1.** tek sesli müzik, **2.** *bk.:* **monody** (3a).

monophthong, *is. s.bl.* **1.** tek ünlü, hep aynı sesle söylenen sesli harf, **2. ~al** : tek ünlü+, tek ünsel, **3. ~isation** : tek ünlüleşme, **3. ~ize** : tek ünlüleştirmek.

monophyletic, *sf.* **1.** tek aşiretli, **2.** tek soylu, tek atadan türeyen (hayvan grubu vb.), **3. monophyletism = monophylety** : tek aşiretlilik, tek soyluluk.

monophyllous, *sf. bot.* tek yapraklı.

Monophysite, *is.* **1.** Tek doğacı : Hz. İsa'nın yarı insan yarı ilâh tek tabiatı olduğunu savunan, **2. Monophysitic** : Tek doğacı+, **3. Monophysitism = Monophysism** : Tek doğacılık.

monoplane, *is.* tek kanatlı uçak.

monoplegia, *is. patol.* **1.** tek (taraflı) inme : bir tarafın/kasın/kas bölgesinin felce uğraması, **2. monoplegic** : tek inmeli, tek tarafı felce uğramış.

monoploid, *sf.&is. biy.* tam dizi kromozomlu (göze vb.)

monopode, *sf.&is.* tek ayaklı (yaratık).

monopodial, *sf. bot.* **1.** tek eksenli, dalları ana gövdeden ayrılan, **2. ~ly** : tek eksenle.

monopodium, *is., ç.* **-dia** *bot.* tek eksenli gövde, dalları ana gövdeden ayrılan ağaç (çam vb.).

monopody, *is., ç.* **-dies** (şiir vezninde) birim ölçü, birim vezin ölçüsü.

momopolise/monopolisation/monopoliser, *Brit. bk.:* **momopolise/monopolisation/monopoliser.**

monopolism, *is.* tekelcilik, inhisarcılık.

monopolist, *is.* **1.** tekelci, inhisarcı, **2.** tekelcilik/inhisarcılık taraftarı, **3. ~ic** : tekelci, inhisarcı, tekel+, **4. ~ically** : tekelcilikle, inhisarcılıkla.

monopolize, *gl.f.* **-lized, -lizing** **1.** tekelleştirmek, inhisar altına almak. **~ the conversation** : konuşmayı inhisarı altına almak, başkasını konuşturmamak, **2.** tamamen kendine maletmek/hasretmek, yalnız kendisi sahip olmak, kendi kontrolu altında tutmak, **3. monopolization** : tekelleştirme, **4. monopolizer** : tekelci, inhisarcı, tekeli/ inhisarı altında tutan kimse.

monopoly, *is., ç.* **-lies** **1.** tekel, inhisar, **2.** yalnız kendine maletme. *No one person has a ~ on virtue.* **3.** bir şeyi münhasıran/yalnız başına kontrolu altında bulundurma, **4.** tekel maddesi, inhisar altında tutulan nesne. *A university education shouldn't be the ~ of those whose parents are rich.* **5.** tekel idaresi, bir şeyi inhisarı altında tutan kurum, **6.** vurgunculuk, tek başına piyasaya hâkim olma.

monopropellant, *is. (Aerospace)* tek iteç : ateşlenmeye hazır yakıt ve oksijen karışımı.

monopsony, *is., ç.* **-nies** **1.** tek alıcı piyasası : bir tek alıcı bulunması halinde piyasanın durumu, **2. monopsonist** : tek alıcı, **3. monopsonistic** : tek alıcılı.

monorail, *is.* tek ray, monoray, tek raylı demir yolu.

monorchid, *sf.&is.* tek taşaklı. **~ism** : tek taşaklılık.

monorhyme, *is.* **1.** tek kafiyeli şiir : bütün mısraları aynı şekilde kafiyeli olan şiir, **2. ~d** : tek kafiyeli.

monosaccharide = monosaccharose, *is. kim.* monosakkarit : glikoz, fruktoz vb. gibi doğal olarak bulunan veya polisakkarit ve glikozitlerin hidrolizinden elde edilen şeker.

monossepalous, *sf. bot.* tek çanak yapraklı, tek sepalli.

monosodium glutamate, *is. kim.* sodyum glütamat : HOOC(CH2)2CH(NH2) COONa. Etlere lezzet vermek için kullanılan beyaz, suda erir kristalli tuz. **MSG, sodium glutamate** *d.d. bk.:* **glutamic acid.**

monosome, *is.* **1.** tekil kromozom, monosom, çift olmayan X kromozom, **2.** monosomlu birey.

monosomic, *sf.* tek (sayıda) kromozomlu.

monospermous = monospermal, *sf. bot.* tek tohumlu.

monostich, *is.* **1.** tek mısra, **2.** tek mısralı şiir/hicviye/vecize, **3. ~ic** : tek mısralı.

monostome = monostomous, *sf. zool.* tek ağızlı (yassı kurt).

monostrophe, *is.* **1.** tek kıtalı şiir, **2.** eş vezinli şiir : bütün kıtaları aynı vezinde olan şiir, **3. monostrophic** : (a) tek kıtalı, (b) eş vezinli, **4. monostrophics** : eş vezinli (kıtalardan oluşan) şiir.

monostylous, *sf. bot.* tek boyuncuklu : çiçeğinin bir tek dişilik uzvu sapı olan.

monosyllabic, *sf.* **1.** tek heceli, **2.** kısa, tek heceli kelimelerle oluşan. *All I could get from him were ~ replies, such as "yes" and "no".* **3.** kısa/tek heceli kelimelerle ifade edilen, tek heceli kelimeler kullanan, **4. ~ally** : tek hecelerle, kısa kısa.

monosyllabism, *is.* **1.** tek hecelilik, tek heceli oluş, **2.** tek heceli kelimeler kullanma.

monosyllable, *is.* tek heceli kelime. *Yes and no are ~s.*

monosymmetric, *sf.* **1.** tek bakışımlı (kristal), **2.** *bot. biy. bk.:* **zygomorphic**, **3. ~al** : tek bakışımlı, **4. ~ally** : tek bakışımlı biçimde, **5. monosymmetry** : tek bakışım(lılık).

monosynaptic, *sf. tıp* **1.** tek sinir kavşaklı, tek bir sinir kavşağını ilgilendiren, **2. ~ally** : tek sinir kavşağını ilgilendirecek şekilde.

monotheism, *is.* tek tanrıcılık, tek tanrıya inanış.

monotheist, *sf.* **1.** tek tanrıcı, **2. ~ic(al)** : tek tanrıcı+, **3. ~ically** : tek tanrıcılıkla, tek tanrı inanışı ile.

monotint, *is.* tek renk.

monotone, *is.&sf.* **1.** tek ses, tek frekanslı ses, tonu/perdesi değişmeyen yeknesak ses/ahenk, **2.** tek sesle söylenen söz/şarkı, **3.** tekdüzelik, değişmezlik, yeknesaklık, **4.** tek sesli, **5.** tek renkli, **6.** *bk.:* **monotonous.**

monotonic, *sf.* **1.** tek sesli, tek sesle söylenen, **2.** *mat.* tekdüze, sabit değerli, serbest değişkenin artan değerlerine karşın ya hep artan, ya da hep azalan. ~ **function** : tekdüze işlev. ~ **sequence** : tekdüze dizi, **3. ~ally** : (a) tek sesle, (b) tekdüze olarak.

monotonous, *sf.* **1.** tekdüze, yeknesak, monoton. *She spoke in a ~ voice.* **2.** (tekdüzelik/hiç değişmeme nedeniyle) sıkıcı, bıktırıcı, yorucu, usanç verici. *~ food, ~ work. They'll diversify his job to make it less ~.* **3. ~ly** : tek düzenle, yeknesak/monoton bir şekilde, bıktırıcasına, **4.~ness**: tekdüzelik, yeknesaklık, monotonluk, sıkıcılık. ***e.a.-2. tedious, humdrum, boring, dull, dreary, tiresome, uninteresting. k.a.- 2. interesting, diverting, diversified, varied.***

monotony, *is.* **1.** tekdüzelik, yeknesaklık, monotonluk, **2.** sıkıcılık, yoruculuk, bıktırıcılık, **3.** tek seslilik, aynı perdeden ses çıkarma.

monotreme, *is. zool.* **1.** tek delikli (sınıfından olan) hayvan (*Monotremata* alt sınıfı). En ilkel yapılı memeli hayvanlar bu sınıfa girer. Sürüngenlerin yumurtasına benzer yumurtalar yumurtlarlar. Yavrular süt emerek gelişir. Avustralya'da bulunan karıncayiyenler ve gagalı memeliler bu sınıftandır. **2. monotrematous** : tek delikli.

monotrichate = monotrichatous = monotrichic, *sf.* tek kamçılı (bakteri).

Monotype , *is.* **1.** *basım* monotip, levhadan baskı, tek baskı, tek tek harflerle otomatik dizgi, **2.** *k.h. biy.* tek tip, bir türün tek üyesi, **3. monotyper** : monotip/tek baskı makinesi.

monotypic, *sf.* **1.** tek türlü, tek çeşitli, tek bir türü/çeşidi/cinsi olan, **2.** *biy.* tek bireyli. *a ~ genus.*

monovalence = monovalency, *is. kim.* tek değerlilik, tek valanslı olma.

monovalent, *sf.* **1.** *kim.* tek değerli, tek valanslı, valansı bir olan, **2.** *bkt.* tek karşıntanlı, tek karşıttenli (serum).

monovular, *sf. bk.:* **monozygotic**. *~ twins.*

monoxide, *is. kim.* monoksit, tek oksijenli, molekülünde bir tek O atomu bulunan.

monozygotic = monozygous, *sf.* tek yumurtadan üremiş. *~ twins.* ***e.a.- monovular.***

mons, *is., ç.* **montes** *anat.* tümsek: çatı kemiği kaynağı üstünde bulunan üstü yetişkin kimselerde kıllarla kaplı içi yağlı kabarıklık. ~ **pubis** : (erkeklerde) çatı tümseği. ~ **veneris** : (kadınlarda) çolpan tümseği.

***Monseigneur**, is., ç. Messeigneurs Fr.* **1.** Monsenyör : prenslere, piskoposlara ve diğer seçkin kişilere Fransızların verdiği unvan, **2.** bu unvanı taşıyan kişi.

monsieur**, is., ç. messieurs Fr.* bay, bey, efendi, mösyö. ***e.a.- mister, sir.

Monsignor(e), *is., ç.* **Monsignors/Monsignori** *It.* **1.** Monsinyor : Katolik kilisesinde bazı yüksek rütbeli rahiplere verilen unvan, **2.** bu unvanı taşıyan kişi.

monsoon, *is.* **1.** mevsim rüzgârı : Hint Okyanusu ve G Asya'da yazı GB, kışın KD'dan esen rüzgâr, **2.** muson : Hindistan'a çok miktarda yağmur getiren GB rüzgârı, **3.** mevsimine göre yön değiştiren rüzgâr, **4.** kara ve deniz arasında sürekli esen rüzgâr, **5. ~al** : muson+.

monster, *is.&sf.* **1.** canavar, ejderha, dev, **2.** ucube, hilkat garibesi, korkunç ve çirkin yaratık, **3.** acayip ve doğaüstü şey, **4.** *biy.* anormal bitki/hayvan (bazı organları noksan, eciş bücüş, garip şekilli). *Two headed calf is a ~.* **5.** gaddar/zalim/vicdansız kimse, canavar ruhlu insan. *The man in charge of the slaves was a ~.* **6.** dev gibi/korkunç hayvan vb., **7.** iri, dev gibi, devâsa, muazzam, çok büyük, heybetli, **8. the green-eyed ~** : kıskançlık. ***e.a.- 5. beast, brute, devil, fiend, villain, wretch, demon, 7. huge, enormous, 8. jealousy.***

monstrance, *is.* (Katolik kilisesi) kutsal ekmek kabı.

monstrosity, *is., ç.* **-ties 1.** canavarlık, gaddarlık, **2.** acayiplik, ucubelik, hilkat garibeliği, **3.** canavar, **4.** hilkat garibesi, ucube. *A dog with two heads would be a ~.* **5.** çok çirkin/acayip nesne. *The place is a ~, I've never seen such a strange, ugly building.* ***e.a.- 3. monstre, 5. fre-***

ak. **monstrous**, *sf.&zf.* **1.** korkunç, müthiş, **2.** çok çirkin, iğrenç, müstekreh, tiksindirici, **3.** dev gibi, devâsa, çok büyük/iri, muazzam, cesim, heybetli, **4.** anormal, doğa dışı, görülmemiş, garip, acayip, **5.** canavar/ejderha/izbandut gibi, **6.** *k.d.* çok, müthiş, son derece, **7. ~ly** : korkunç/müthiş bir şekilde; çirkin iğrenç bir şekilde, tiksindirircesine, dev gibi, heybetle; anormal/görülme-miş/garip/acayip bir şekilde, canavarca, **8. ~ness** : korkunçluk, heybetlilik, anormallik, gariplik, acayiplik, canavarlık, gaddarlık. ***e.a.-1.*** *frightful, horrible, tremendous,* ***2.*** *hideous, outrageous, revolting, shocking, disgraceful,* ***3.*** *huge, gigantic, prodigious,* ***4.*** *strange, unnatural, abnormal, stupendous,* ***6.*** *very, extremely.*

mons veneris, *is. anat.* çolpan tümseği, venüs/zühre dağı.

montadale, *is.* Amerika koyunu : Amerika'da yetiştirilmiş kalın beyaz yünlü, boynuzsuz ve eti makbul koyun türü.

montage, *is., ç.* **-tages**, *f.* **-aged, -aging 1.** kurgu, kurguculuk, fotomontaj, **2.** kurgu foto, fotomontajla çekilen resim, **3.** karma yapıt, çeşitli müzik/edebî eserlerden derlenip birleştirilerek elde edilen yapıt. *His latest novel is a ~ of biography, history and fiction.* **4.** karışım, karıştırılmış nesne, **5.** kurgulamak, fotomontaj yapmak, derleyip bir araya getirmek.

Montagnard, *sf.&is., ç.* **-gnards/-gnard 1.** Kanada'da Kayalık dağlarda yaşayan Kızılderili aşireti, **2.** Vietnam'da dağlık bölgelerde yaşayan karışık ırklı koyu esmer halk.

montane, *sf.&is.* dağlık bölgeye ait (bitki/hayvan vb.), dağlarla ilgili, dağlarda yetişen/yaşayan.

montani semper liberi, *Lât.* "Dağ halkı daima hürdür." West Virginia'nın simge sözü.

montan wax, *is.* dağ mumu : linyit ve turbadan elde edilen, mobilya ve ayakkabı cilâsında kullanılan koyu esmer bitümlü mum.

mont-de-piété, *is., ç.* ***monts-de-piété*** *Fr.* (Fakirlere) yardım sandığı: Yoksullara ehven şartlarla ödünç para veren Fransız kurumu.

monte = monte bank, *is.* (kırk kâğıtla oynanan) İspanyol kâğıt oyunu.

monteith, *is.* punç kabı : genellikle gümüşten, kenarında punç fincanlarını asmaya mahsus çentikler bulunan büyük kâse.

Montenegrin, *sf.&is.* Karadağlı.

Montenegro, *is.* Karadağ : Yugoslavya'ya bağlı bir cumhuriyet. 1878-1918'de bağımsız bir krallık idi.

montero, *is., ç.* **-ros** *İsp.* avcı şapkası.

Montessori method = Montessori system, *is.* Montessori yöntemi : okul öncesinde erken beceri kazandırmaya yönelik, duygusal ve devimsel yetişmeye önem veren öğretim yöntemi.

Montezuma's revenge, *Meksika* ishal. ***e.a.-*** *diarrhea.*

montgolfier, *is., ç.* **-fiers** (havası ısıtılarak uçurulan) balon.

month, *is.* **1. solar ~** *d.d.* ay, güneş yılının 12'de biri, **2.** ay : takvim yılını oluşturan 12 aydan biri. **In the ~ of May** : Mayıs ayında. **Which day of the ~ is it today** : Bugün ayın kaçı? **at the end of the current ~** : bu ayın sonunda. **this day next ~** : gelecek ay bugün, **3.** bir aylık süre (takriben 30 gün veya 4 hafta). **It went on for ~s** : Aylarca sürdü. **once a ~** : ayda bir. *It will take about a ~ to finish the project.* **4. lunar month** *d.d.* kamerî ay : (a) ayın bir dönemini tamamladığı 27.322 günlük süre, (b) yeni ayın görüldüğü anlar arasındaki 29.53 günlük süre, **5. a ~ of Sundays** : sittinsene, çok uzun süre. **He'll never do it in a ~ of Sundays** : Sittinsene bu işi yapmaz.

monthly, *sf.&zf.&is. ç.* **-lies 1.** aylık. **~ income** : aylık gelir. **~ instalment** : aylık taksit. **~ payment** : aylık ödenti/ödeme. **~ salary** : aylık, maaş, **2.** ayda bir (olan/yapılan). *a ~ meeting. Our employees are paid ~.* **3.** aylık dergi, **4.** bir ay süren.

month's mind, *is.* (Katoliklerde) ölümün otuzuncu günü yapılan ayin.

monticule, *is.* **1.** tepe, küçük dağ, **2.** tâli volkan ağzı.

montmorillonite, *is.* kabaran kil : su emerek kabaran ve genel formülleri Al2Si4O10 (OH)2 olan mineraller.

monument, *is.* **1.** anıt, âbide. *Turkey is full of old Seljukian and Ottoman ~s.* **2.** tarihî yapı, **3.** övünülecek örnek eser/kişi vb. *The professor's publications were ~s of learning.* **4.** kitabe, ölüyü ululayan yazıt, **5.** sınır taşı, **6.** mezar taşı, **7.** *esk.* mezar, **8.** *esk.* heykel. ***e.a.-*** *6. tombstone, 8. statue.*

monumental, *sf.* **1.**anıtsal, âbidevî, **2.** anıt/âbide gibi, muazzam, heybetli, görkemli, muhteşem. **Sinan's ~ works** : Sinan'ın muhteşem eserleri. **3.** tarihî (öncmi olan), **4.** anıtlara ait, **5.** anıt yerine geçen, anıt hükmünde, **6.** çok büyük, muazzam. *a ~ stupidity/ignorance. a ~ achievement.* **7. ~ism = ~ity** : heybet, ihtişam, görkemlilik, azamet, büyüklük, **8. ~ly** : (a) anıt/âbide görkemi/ihtişamı ile, görkemle, ihtişamla, heybetle, muazzam bir şekilde, (b) muazzam, çok büyük. *How could anyone have done such a ~ly stupid thing?*

monumentalize, *gl.f.* **-ized, -izing** anıtlaştırmak, âbideleştirmek, (âbide olarak) tarihe maletmek. *Brit.* **monumentalise.**

mony = monie, *sf.&is. İsk. bk.:* **many.**

-mony, *son ek* "...-lik". **parsimony** : cimrilik. **-ment** son eki ile eş anlamlıdır.

monzonite, *is.* monzonit : yarı yarıya ortoklaz ve eğik dilimli feldispattan oluşan tanesel volkanik kayaçlar grubu. **monzonitic** : monzonitli.

moo, *is.&f.* **mooed, mooing 1.** böğürme (k), **2.** *Brit.- argo* sersem/adî kadın. ***e.a.-1.*** *low.*

mooch = mouch, *f. argo* **1.** aşırmak, araklamak, yürütmek, çalmak, anaforlamak, **2.** beleşe konmak, beleş geçinmek, beleşten elde etmek, parazit/asalak geçinmek. *He tried to ~ a drink off me, but I said no.* **3.** yalvarmak, dilenmek, **4. ~ about/around** : aylakça dolaşmak, avare/işsiz güçsüz gezinmek. *He had nothing to do and nowhere to go, and spent the morning ~ing about, his hands in his pockets and his eyes on the ground.* **5.** pusuya yatmak, fırsat kollamak, sinsice hareket etmek, **6. ~er** : aşıran, araklayan, çalan, beleş/parazit/asalak geçinen, dilenen, dilenci. ***e.a.-1.*** *steal, pilfer, scrounge, 2. cadge, sponge, 3. beg, cadge, 4. amble, wander, 5. skulk, sneak.*

mood[1], *is.* **1.** duygu durumu, ruh hâli, haletiruhiye, mizaç, huy, tabiat, keyif, hava. **in a good ~** : keyifli, neşeli. **to be in a good ~** : keyifli/neşeli olmak, keyfi yerinde olmak. **in a bad/nasty/ugly ~** : keyifsiz, neşesiz, aksi. **He is in one of his bad/nasty/ugly ~** : Yine aksiliği üzerinde. **to be in the ~ to/for ...** : ...-i canı istemek, ...-e mütemayil/hevesli olmak, ... içinden gelmek. **not to be in the ~ to ...** : ... içinden gelmemek, canı istememek. **I'm not in the ~ (= I'm in no ~) for laughing** : Gülmek içimden gelmiyor. **I'm in no ~ to listen to him** : Onu dinlemek niyetinde değilim/Canım hiç de onu dinlemek istemiyor. **He is in no laughing ~** : Yüzü hiç gülmüyor/şakası yok. **Are you in the ~ for chess** : Canın satranç oynamak istiyor mu? **He plays well when he's in the ~** : Canı isterse iyi oynar. **As the ~ takes him** : Canı nasıl isterse, aklına nasıl eserse. **That depends on his ~** : Bu onun keyfine bağlı. **the ~ of the meeting** : toplantının havası, **2. ~s** : tutalga, aklına esme, canı isteme, kederli/üzgün olma nöbeti. **He's a man of ~s** : Günü gününe uymaz. **She has ~s** : Ne yapacağı/nasıl davranacağı belli olmaz, **3.** *esk.* öfke nöbeti, kızıp köpürme. ***e.a.-1.*** *temper, humor, disposition, inclination, vein, 3. anger, rage.*

mood[2], *is.* **1.** *gr.* kip, sîga. **indicative ~** : bildirme kipi. **imperative ~** : buyrum/emir kipi. **subjonctive ~** : isteme kipi, **2.** *man.* önerme çeşidi. **mode** *d.d.*

moody, *sf.* **moodier, moodiest 1.** karamsar, üzgün, umutsuz, bedbin, meyus. **He's very ~ because things aren't working out at home** : Evde işleri iyi gitmediği için çok üzgün. *Such a ~ person can depress everyone.* **2.** dargın, küskün. *He sat there in a ~ silence.* **3.** içe dönük, içe kapanık, günü gününe uymaz. *I'm too ~ to know what I'll feel like doing next week.* **4.** aksi, huysuz, ters, öfkeli, çabuk kızan. *He's a very ~ person so it's hard to say how he'll react.* **5. moodily** : karamsarca, huysuzca, aksilikle, terslikle, aksi aksi, **6. moodiness** : karamsarlık, huysuzluk, aksilik, terslik. ***e.a.-1.&2.*** *gloomy, dejected, pessimistic, melancholy, despondent, morbid, dismal, unhappy, 3&4. fickle, variable, unpredictable, temperamental, inconsistent, flighty, impulsive. k.a.-1&2. happy, joyful, cheerful, 3&4. stable, constant, consistent, steady.*

Moog synthesizer, *is. müz.* Mog bireştiricisi : müzik aletleriyle elde edilenden daha geniş tını üreten elektronik cihaz. **Moog** *d.d.*

mool, *is.* yumuşak humuslu toprak, **2.** mezar toprağı, **3.** mezar. ***e.a.- 1.*** *soil, 1&2. mold, 3. grave.*

moola = moolah, *is. ABD- argo* para, mangiz, metelik. ***e.a.- money.***

mooley, *is. bk.:* **muley.**

moon, *is.&f.* **1.** Ay, kamer, mah. **Phases of the ~** : Ayın evreleri/safhaları. **full ~** : dolunay, bedir, mehtap. **half ~** : yarım ay. **new ~** : yeni ay, hilâl. **first/last quarter** : birinci/ikinci dördün/ terbi. **waxing/waning crescent** : (ilk/son) hilâl. **There was a full ~ that night** : O gece mehtap vardı. **by the light of the ~** : ay ışığında. **ask/cry for the ~** : olmayacak şey istemek. **the man in the ~** : (a) ay dede, (b) bu dünyadan çok uzak yaşayan muhayyel kimse. **I know no more about it than the man in the ~** : Ne bileyim? Nereden bileyim? Hiç bilgim yok. **Once in a blue ~** : Ayda yılda bir; kırk yılda bir; bayramdan bayrama; pek seyrek. **over the ~** : çok mutlu, sevinçten uçuyor, etekleri zil çalıyor. **She's over the ~ about her new baby** : Yeni bebeğinin üstüne deli divane oluyor. **promise s.o. the ~** : olmayacak şey vadetmek. **to reach for the ~** : olmayacak işe girişmek, **2.** *bk.:* **month. *many moons ago*** : aylarca önce, **3.** uydu, peyk. *the ~ of the Jupiter.* **4.** yuvarlak veya hilâl biçiminde nesne, **5.** ay ışığı, **6.** *bk.:* **lunule. 7.** *k.d.* dalgın dalgın bakınmak/gezinmek/dolaşmak, **8.** hülyalara dalmak, **9.** boş vakit geçirmek, vaktini boşa harcamak. *to ~ the afternoon away.* **10.** bir kimseye/bir şeye hülyalı gözlerle bakmak, **11. ~ about/around** : üzgün ve gayesiz dolaşmak, **12. ~ away** : gayesiz/boş vakit geçirmek. ***e.a.- 3. satellite, 5. moonlight.***

moonbeam, *is.* Ay ışını.

moon-blind, *sf. vet. patol.* **1.** gece körü, tavuk karası, **2. ~ness** : gece körlüğü : atlarda görülen göz hastalığı. ***e.a.- 1. moon-eyed, 2. nyctalopia, mooneye.***

moonbow, *is.* Ay kuşağı : Ay ışığının yansıma ve kırılmasından ileri gelen gök kuşağı.

mooncalf, *is., ç.* **calves 1.** (doğuştan) geri zekâlı kimse, **2.** aptal, budala, sersem, **3.** hayalperest, aylak, vaktini hayallerle öldüren kimse.

moonchild, *is.* Yengeç burcunda doğan kimse.

mooncraft, *is.* Ay aracı, Aya giden uzay aracı.

moon-crawler, *is.* Ay taşıtı, Ayda gezen taşıt.

mooned, *sf.* **1.** hilâl biçiminde, **2.** hilâl biçimli şekillerle süslü. ***e.a.-1. moonlike, crescent-shaped.***

mooneye, *is.* **1.** gece körü, tavuk karası, **2.** bu hastalığa tutulmuş göz. ***e.a.-1. moonblindness.***

moon-eyed, *sf.* **1.** gece körü, **2.** gözleri korkudan/hayretten faltaşı gibi açılmış. ***e.a.- 1. moonblind***

moon-faced, *sf.* Ay yüzlü, mehlika.

moonfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** ay balığı *(Vomer setipinnis)* : yassı yuvarlak gövdeli, gümüşî veya sarımtrak renkli Atlantik balığı. **dollarfish, horsefish** *d.d.* **2.** *bk.:* **opah, 3.** *bk.:* **minnow.**

moonflower, *is. bot.* gece sarmaşığı *(Calonyction aculeatum)* : sarmaşıkgillerden güzel kokulu beyaz çiçekleri gece açılan bir bitki.

moonish, *sf.* havaî, uçarı, hafifmeşrep, sebatsız, kaprisli, maymun iştahlı, bir saati bir saatine uymaz, **2.** yuvarlak, dolgun, yumuşak, **3. ~ly** : havaîlikle, uçarılıkla, hafifmeşreplikle, sebatsızca, kaprisli bir şekilde. ***e.a.- 1. capricious, inconstant, fickle, 2. round, plump, soft.***

moonless, *sf.* **1.** aysız, mehtapsız (gece). *a dark ~ night.* **2.** uydusuz, peyksiz. *a ~ planet.*

moonlet, *is.* uyducuk, (doğal veya yapay) küçük uydu.

moonlight, *sf.&is.&f.* **-lighted, -lighting 1.** ay ışığı, mehtap, **2.** mehtaplı, ay ışığı ile aydınlanmış, **3.** gece/ay ışığında olan, **4.** gece (asıl işinden başka bir işte) çalışmak, **5. ~er** : gecekuşu : gece (asıl işinden başka bir işte) çalışan kimse, **6. ~ing** : gece (asıl işinden başka bir işte) çalışma.

moonlike, *sf.* Ay gibi, parlak, ışıklı.

moonlit, *sf.* Ay ile aydınlanmış, mehtaplı.

moonquake, *is.* Ayda yer sarsıntısı, (Aydaki) zelzele.

moonraker, *is.* **1.** *den.* **moonsail** *d.d.* kontra yelkeni üstündeki hafif dört köşe yelken, **2.** *bk.:* **simpleton.**

moonrise, *is.* **1.** Ayın doğuşu/doğması, **2.** Ayın doğduğu an/saat.

moonscape, *is.* **1.** Ay manzarası, Ay yüzeyinin görünüşü, **2.** Ay yüzeyinin artistik resmi.

moonseed, *is. bot.* hilâl otu *(Menispermum)* : yeşilimtrak beyaz çiçekli, tohumu hilâl şeklinde tırmanıcı bitki.

moonset, *is.* **1.** Ayın batışı/batması, **2.** Ayın battığı an/saat.

moon shell, *is. zool.* deniz salyangozu *(Naticidae).*

moonshine, *is.* **1.** *ABD- k.d.* kaçak içki, **2.** mehtap, Ay ışığı, **3.** saçma, boş lâkırdı, kuru lâf, zırva, yave. ***e.a.- 2.*** *moonlight,* ***3.*** *nonsense, pretense.*

moonshiner, *is. ABD- k.d.* içki kaçakçısı, kaçak içki yapan/satan.

moonshiny, *sf.* **1.** ayla/mehtapla aydınlanmış, **2.** ay ışığı gibi beyaz, **3.** saçma, aldatıcı, manasız. ***e.a.- 1.*** *moonlit,* ***3.*** *nonsensical, visionary, silly.*

moonshot = moon shoot, *is.* **1.** Aya uzay aracı fırlatma, **2.** Ay aracı, Aya fırlatılan uzay aracı.

moonstone, *is.* ay taşı, mücevher olarak kullanılan yarı saydam sedefimsi mavi bir taş. **adularia** *d.d.*

moonstricken = moonstruck, *sf.* **1.** aysar, çılgın, deli, kaçık, cin çarpmış, aklını oynatmış, **2.** romantik, aşırı hayalperest, **3.** *bk.:* **bemused**. ***e.a.-1.*** *lunatic, deranged, insane, crazed.*

moonwalk, *is.* Ayda yürüyüş.

moonward, *zf.* Aya doğru/yönelik/müteveccihen.

moonwort, *is.* **1.** *bot.* ay otu, hilâl yapraklı eğrelti *(Botrychium Lunaria),* **2.***bk.:* **honesty** (5).

moony, *sf.* **moonier, mooniest 1.** Ay ışıklı, mehtaplı, Ay ışığı ile aydınlanmış, **2.** Ay gibi parlak/ışıklı, aydınlık, **3.** (a) hilâl gibi, (b) Ay gibi, yusyuvarlak, **4.** *k.d.* dalgın, unutkan, hayallere dalmış, **5. moonily** : dalgınlıkla, dalgın dalgın, hayallere dalarak, unutkanlıkla, **6. mooniness** : dalgınlık, unutkanlık, dikkatsizlik. ***e.a.- 1.*** *moonlit,* ***2.*** *(a) crescent shaped, (b) round,* ***4.*** *absent-minded, dreamy, moonstruck,* ***5.*** *abstractedly, dreamily,* ***6.*** *dreaminess, inattention.*

moor, *is.&f.* **1.** *Brit.* turbalı, fundalık boş arazi. *Hounds pursued the escaped convict across the ~.* **2.** demirleme(k), demir atma(k). *Let's ~ at the next dock for the night.* **3.** palamarla bağla(n)ma(k), şamandıraya bağla(n)ma(k), **4.** sıkı sıkıya bağlama(k). *They ~ the aircraft to the deck with cables.* ***e.a.-1.*** *moorland, wasteland, heath, wold, down, fell, upland, tundra, steppe, savanna, marsh, fen,* ***2.*** *anchor, dock,* ***3&4.*** *secure, berth, fix, fasten, attach, lash.* ***k.a.- 3&4.*** *untie, unfasten, cast off, set adrift.*

Moor, *is.* **1.** Mağribî, Faslı, **2.** (eskiden Avrupa'da) Müslüman. ***e.a.- 1.*** *Berber,* ***2.*** *Muslim.*

moorage, *is.* **1.** demirleme/gemiyi karaya bağlama yeri, **2.** palamar parası, **3.** demirle(n)me/bağla(n)ma (işi/anı).

moor-berth, *is.* demirleme yeri.

moorcock, *is. zool.* orman horozu *(Teltrao urogallus).* **gorcock** *d.d.*

moorfowl, *is. esk.* orman tavuğu.

moorhen, *is. zool.* **1.** orman tavuğu, **2.** yeşil ayaklı su tavuğu *(Gallinula chloropus).* ***e.a.- 1.*** *gorhen,* ***2.*** *gallinule, water hen.*

mooring, *is.* **1.** (gemi/uçak) halatla/palamarla bağlama, **2. ~s** : (gemi/uçak) bağlanma yeri, **3. ~s** : geminin bağlanmasına mahsus lenger, palamar veya şamandıra, **4. ~s** : kuvvetli inanış, iman, dayanak, din/aile bağı, **5. ~ - berth** : demir yeri, **6. ~-buoy**: bağlama şamandırası, **7. ~ mast** *hv.* bağlama kulesi, **8. ~ post** : palamar babası, **9. take up her ~s** : (gemi) dubaya bağlanmak, **10. cut one's ~s** : acele uzaklaşmak için palamarı kesmek .

Moorish, *sf.* Mağribîlere/Faslılara ait/benzer.

moorland, *is. Brit.* kır, bozkır, fundalık.

moorwort, *is. bot.* bataklık fundası *(Andromeda polifolia) :* K yarım küresinde bataklık arazide yetişen ve pembe, beyaz çiçek açan bir funda.

moory, *sf.* fundalık, turbalı.

moose, *is., ç.* **moose** *zool.* **1.** mus, Kanada geyiği *(Alces americanus),* **2.** Alaska geyiği *(Alces gigas),* **3.** Avrupa musu *(Alces machlis).* ***e.a.- 3.*** *elk.*

moosebird, *is. zool.- Cnd.* Kanada kargası. ***e.a.-*** *Canadian jay.*

moosemilk, *is. Cnd.- k.d.* **1.** yerli kaçak viski, **2.** rom ve süt karışımı içki.

moose pasture, *is. Cnd.- argo* değersiz maden yatağı.

moose-yard, *is.* mus ağılı : ormanlarda kışın Kanada geyiğinin barındığı, karları eşip altındaki sürgünleri yediği açıklık saha.

moot, *sf.&is.&gl.f.* **1.** şüpheli, tartışmalı, münazaalı, münakaşalı, ihtilâflı, münakaşa götürür. **a ~ point/ question** : ihtilâflı nokta/mesele. **~ case** : ihtilâflı dava, tartışma konusu olan dava, **2.** uygulamasız, pratik önemi olmayan, sırf akademik, **3.** kuramsal, varsayımsal, farazî, nazarî, **4.** tartışmak, münakaşa/müzakere etmek. *The new tax law is being ~ed at the parliament.* **5.** tartışmaya sunmak, müzakereye arz etmek, **6.** (bir sorunun) pratik önemini azaltmak/kaldırmak, **7.** *Brit.* yönetim kurulu, kurul, meclis, **8.** (bazı İngiliz kasabalarında) belediye, **9.** (hukukî bir konu üzerinde) tartışma, münakaşa, munazaa, **10. ~ court** : kuramsal mahkeme : hukuk öğrencilerinin tüzel konuları tartışması için farazî davaları görüşen mahkeme. ***e.a.-1.*** *doubtful, debatable, disputable, disputed, unsettled, 3. theoretical, hypothetical, 4. argue, debate, 5. broach.*

mop, *is.&f.* **mopped, mopping 1.** paspas, saplı tahta bezi, saplı bulaşık bezi, **2.** *argo* pürsek saç, dağınık taranmamış saç demeti, **3. Mrs ~** *k.d.* gündelikçi kadın, **4.** yüz buruşturma/ekşitme, **5.** paspaslamak, saplı bezle (tahta vb.) silmek. *She has to ~ the kitchen floor once a day.* **6.** silmek, kurulamak. **~ one's brow** : (mendille) alnının terini silmek. *It was such a hot day that he kept ~ping his face with his handkerchief.* **7.** silmek, temizlemek. *The nurse gently ~ped the blood from the wound with a soft cloth.* **8. ~ the floor with s.o.** *k.d.* (oyunda, tartışmada vb.) birini kolayca ve tamamen yenmek, mat etmek, haklamak, yere sermek, **9. ~ up** : (a) *As.* düşmanı temizlemek, silip süpürmek. *The battle was won, except for ~ping up a few small groups of enemy soldiers who continued to fight.* (b) *k.d.* bitirmek, tamamlamak. *I must just ~ up the last of the work.* (c) silmek, temizlemek. *It was you who dropped the milk, you'll have to ~ it up.* **10.** yüz buruşturmak, yüzünü ekşitmek. ***e.a.-4.*** *grimace, 9. (b) finish, complete.*

mopboard, *is. bk.:* **baseboard** (1).

mope, *is.&f.* **moped, moping 1.** üzüntülü/kederli/yeis içinde olmak, canı sıkılmak, bunalmak. **Stop moping and perk up!** Üzüntüyü bırak da neşelen! **2.** üzmek, canını sıkmak, bunaltmak, keder/yeis vermek, **3. ~ about/around** : üzüntüye/kedere garkolmak, keder/yeis içinde bunalmak, habire üzülmek. *She ~d about it all day.* **4.** ağırdan almak, sallanmak, çöçelemek, vakit öldürmek, **5.** üzüntülü/üzgün/meyus/gamlı/kederli kimse, **6. ~s** : üzüntü, yeis, gam, keder, sıkıntı, can sıkıntısı, bunalım, bunaltı, kasvet. ***e.a.-1.*** *sulk, languish, fret, worry, be dejected, be gloomy, pine, repine, lament, grieve, pout, grouse, grumble, 6. blues, dejection, depression.*

moped, *is.* **1.** motorlu bisiklet, **2. ~er** : motorlu bisikletli.

moper, *is.* üzüntülü/kederli/meyus kimse.

mopingly, *zf.* üzülerek, üzüntü/keder/yeis ile, can sıkıntısı içinde.

mopish, *sf.* **1.** üzgün, üzüntülü, meyus, kederli, gamlı, kasvetli, **2. ~ly** *bk.:* **mopingly**, **3. ~ness** : üzüntü, üzülme, keder, yeis, kasvet, sıkıntı. ***e.a.-1.*** *listless, dejected.*

mopoke, *is. bk.:* **frogmouth.**

moppet, *is. k.d.* **1.** küçük çocuk, **2.** *esk.* bez bebek. ***e.a.- 1.*** *child, youngster.*

mop-up, *is.* **1.** bitirme, tamamlama, temizleme, **2.** *As.* askerî temizleme hareketi. ***e.a.-*** *completion.*

moquette, *is.* döşemelik kalın kadife kumaş.

mor, *is.* ormandaki humuslu toprak.

mora, *is., ç.* **morae/moras** hece, manzum yazıda en kısa vezin ölçüsü.

moraceous, *sf. bot.* dutgillerden, dut *(Moraceae)* familyasına mensup (dut, incir, kendir, şerbetçi otu vb. gibi).

moraine, *is.* **1.** buzul taş, moren, buzulları taşıdığı ve eriyince birkinti halinde bıraktıkları kum, çakıl, taş, kil vb. **2. morainal = morainic** : buzul taş+, buzul taşa ait.

moral, *sf.&is.* **1.** ahlâk+, ahlâkî, ahlâksal, ahlâka ait. **~ principle** : ahlâk kuralı, ahlâkî ilke. *The film was not only amusing, but it also gave a valuable ~ lesson.* **2.** iyi ahlâklı, ahlâk kurallarına uygun. **~ hazard** : sigortalının hilekârlığından doğan zarar, **3.** törel, törece, törelerin gerektirdiği, **4.** ahlâk kurallarını inceleyen, ahlâk+, ahlâk kuralları ile ilgili. *a ~ question. a ~ book.* **~ philosophy** : ahlâk ilmi/felsefesi, **5.** ahlâk sahibi, iyiyi kötüyü ayırt edebilen. *Man is a ~ being. A little baby is not a ~ being.* **~ faculty** : iyiyi kötüyü seçme yeteneği, **6.** dürüst, ahlâklı, doğru. *a ~ act. a ~ man. My grandfather was a very ~*

man. **7.** namuslu, iffetli, faziletli. *He didn't lead a ~ life before his marriage.* **8.** manevî. **~ defeat** : manevî yenilgi. **~ courage** : celâdet, medenî cesaret. **~ support** : manevî destek. *We gave ~ support to the team by cheering loudly.* **~ victory** : manevî zafer, **9.** vakıalardan ziyade iyi ahlâka/seciye ve karaktere dayanan, olasılı. *~ evidence. ~ arguments.* **10.** ahlâk dersi, kıssadan hisse. *The ~ of this story for children is that brothers and sisters shouldn't quarrel.* **11. ~s** : ahlâkiyat, ahlâk kuralları, ahlâk. **doubtful ~s** : ahlâk dışı davranışlar, **12.** özdeyiş, düstur, **13. ~ certainty** : muhakkak olan şey, son derece büyük olasılık, hemen hemen kesin/kat'î olan şey. *It is a ~ certainty that Turkey will be one of the most powerful and advanced countries in the 21st century.* ***e.a.- 6. upright, honest, virtuous, righteous, 7. chaste, 11. standards, ethics, 3. maxim, aphorism.***

morale, *is.* maneviyat, manevî güç, moral, yürek gücü, güven, ümit, cesaret. *The ~ of the soldiers was excellent.* **The news was a boost to our ~** : Haber, maneviyatımızı kuvvetlendirdi.

moralise/moralisation/moraliser, *Brit. bk.:* **moralize/moralization/moralizer.**

moralism, *is.* **1.** ahlâkçılık, her şeyi ahlâk yönünden görme/inceleme/değerlendirme, **2.** ahlâkî özdeyiş/vecize, ahlâk öğüdü, **3.** törelcilik, **4.** dürüstlük, doğruluk.

moralist, *is.* **1.** ahlâkçı, ahlâk bilimi uzmanı, **2.** ahlâk/iffet/fazilet/dürüstlük öğreten kimse, ahlâk hocası, **3.** cebir ve zorla başkalarını doğru yola sevk edeceğine inanan kimse, **4. ~ic** : ahlâkî. **5. ~ically** : ahlâkî bakımdan ahlâk yönünden.

morality, *is., ç.* **-ties** (4-6 için) **1.** ahlâkî davranış, doğruluk, dürüstlük, ahlâk kurallarına uygunluk. *His way of doing business are certainly successful, but we're doubtful about their ~.* **2.** ahlâkî nitelik/karakter. *I'm concerned about the ~ of the question.* **3.** namus, iffet, fazilet. *Her private ~ is her own business.* **4.** ahlâkî sistem veya doktrin, **5.** ahlâk dersi, ahlâk öğretimi, ahlâk ilmi, **6. ~ play** *d.d.* töreci oyun, ahlâkî dram : XIV-XVI. *yy.* da ahlâk temeli üzerine kurulan ve soyut nitelikleri (erdem, kötülük, kin, onur vb.) kişiler olarak sahneye çıkaran oyun. *bk.:* **miracle play, mystery play. 7. ~ squad** : ahlâk zabıtası : kumar, fuhuş gibi ahlâksızlıklarla yasal yoldan mücadele eden polis kuvveti. ***e.a.-1. virtue, rightness, integrity, probity, uprightness, honor, 3. chastity, chastness, 4. ethics. k.a.-1-3. immorality, wickedness, dishonor.***

moralize, *f.* **-ized, -izing 1.** ahlâk öğretmek, ahlâk dersi vermek, ahlâkî öğüt vermek, ahlâkını düzeltmek, **2.** ahlâkî yönlerini açıklamak, ahlâkî mütalaalar ileri sürmek, ahlâk üzerinde düşünmek, ahlâk dersi çıkarmak, **3.** maneviyatını kuvvetlendirmek, yürek/cesaret/ümit vermek, **4. moralization** : ahlâk öğretme, ahlâk dersi/ahlâkî öğüt verme, ahlâkını düzeltme, ahlâkî yönlerini açıklama, ahlâk dersi çıkarma, maneviyatını kuvvetlendirme, **5. moralizer** : ahlâk öğreten, ahlâk dersi/ahlâkî öğüt veren, ahlâkını düzelten, ahlâkî yönlerini açıklayan, ahlâk dersi çıkaran, maneviyatını kuvvetlendiren kimse, **6. moralizingly** : ahlâk dersi/ahlâkî öğüt vererek, ahlâkî yönlerini açıklayarak, ahlâkî mütalaalar ileri sürerek, maneviyatını kuvvetlendirerek.

morally, *zf.* **1.** ahlâkî olarak, ahlâklı bir şekilde, **2.** ahlâk bakımından, ahlâkça, ahlâk noktainazarından. *It isn't unlawful to leave one's children alone in the house at night, but it's ~ wrong; they might have an accident.* **3.** dürüstçe, doğrulukla, namusluca, dürüst/doğru/namuslu bir şekilde. *He lives ~.* **4.** gerçekte, aslında, fiilen, hemen hemen, yaklaşık olarak. *It's ~ certain that he'll be next prime minister.* ***e.a.-3. virtuously, 4. virtually, practically.***

Moral Majority, *is.* Dürüst Çoğunluk : Okullara din dersi koyma, dine, ahlâka aykırı kitap ve yayınları yasaklama, çocuk aldırmayı menetme vb. gibi sıkı tutucu ahlâk kurallarını yaymak amacıyla kurulmuş Protestan örgütü. **Moral Majoritarian** : Dürüst Çoğunlukçu.

Moral Re-Armament, *is.* Manevî Silâhlanma : kişi ve toplum ahlâkını yükselterek dünyayı ıslah etmek amacıyla 1938'de Frank Buchman'ın giriştiği evrensel hareket. *kıs.:* **MRA. Buchmanism** *d.d.*

moral sense, *is.* ahlâkî sağduyu : doğru, yanlış tutum ve davranışları ayırt edebilme yeteneği.

moral turpitude, *is.* ahlâksızlık, ahlâk dışı davranış/eylem, kötü ahlâk.

morass, *is.* **1.** sulak sazlık arazi, **2.** bataklık, batak, **3.** engel, güçlük, mania, **4. ~y** : bataklık. ***e.a.- 2. marsh, bog.***

moratorium, *is., ç.* **-toria/-toriums 1.** yasal geciktirme, moratoryum : olağanüstü hâllerde bazı yasal ödevlerin (borç ödeme vb.) yerine getirilmesinin geciktirilmesi/ertelenmesi, **2.** yasal geciktirme süresi, **3.** erteleme, bazı eylemlerin (özellikle düşmanca ve tehlikeli sayılanların) geçici olarak durdurulması.

moratory, *sf.* ödemeyi erteleyen/erteleyici, erteleme+.

Moravian, *sf.&is.* **1.** Moravyalı, **2.** Moravya+, **3.** Moravya dili, **4.** Bohemya'da gelişen Hristiyanlık mezhebi üyesi, **5. ~ Gate** : Moravya geçidi : Südet ve Karpat dağları arasındaki geçit, **6. ~ism** : Bohemya'da gelişen Hristiyan mezhebi taraftarlığı.

moray, *is., ç.* **-rays** *zool.* **1.** yılan balığı *(Muraenidae)* : sıcak denizlerde yaşayan parlak renkli, keskin dişli, geniş ağızlı bir balık, **2.** Akdeniz yılan balığı *(Muraenidae helena),* **3. banded ~** : Hawai yılan balığı *(Gymnothrax waialuoe).* ***e.a.- murry, moral eel.***

morbid, *sf.* **1.** (a) sapık, marazî, çarpık, ürkütücü/nahoş şeylere anormal ilgi gösteren. *His love of cemeteries is ~.* (b) üzücü, üzgün, hazin. *a ~ interest in death.* **2.** (a) hastalıklı. *Cancer is a ~ growth.* (b) hastalıktan ileri gelen. *a ~ condition.* (c) hasta edici. *~ substances.* **3.** hasta organlar+, hastalık+. **~ anatomy** : hastalık anatomisi, **4.** korkunç, iğrenç, ürkütücü, dehşet verici, tüyler ürpertici.*The ~ details of a murder.* **5. ~ly** : sapıklıkla, marazî bir şekilde, korkunç/iğrenç/tüyler ürpertici şekilde, **6. ~ness** : sapıklık, marazîlik, ürkütücü/nahoş şeylere aşırı ilgi duyma, korkunçluk, iğrençlik, tüyler ürperticilik. ***e.a.-1. (a) unhealthy, unwholesome, 4. gruesome, grisly, horrible, frightful. k.a.-1. cheerful.***

morbidity, *is.* **1.** ürkütücü/marazî konulara aşırı ilgi duyma, **2.** (bir hastalıktan) ölüm oranı, **3.** hastalık oranı : belirli bir bölgede belirli bir hastalığa yakalananların yüzdesi.

morbific(al), *sf.* hasta(lık) yapan, hastalığa sebep olan. **morbifically** : hastalığa sebep olacak şekilde.

morbilli, *is. patol. bk.:* **measles** (1).

morceau, *is., ç.* ***-ceaux Fr.*** **1.** parça, **2.** kısa müzik/şiir vb. parçası. ***e.a.- 1. morsel, bit, fragment***

mordacious, *sf.* **1.** ısırıcı, ısıran, ısırgan, keskin, **2.** alaycı, müstehzi, iğneli, **3. ~ly** : istihza ile, alayla, iğneleyici/müstehzi bir şekilde. ***e.a.- 1. biting, sharp, acrid, caustic, 2. sarcastic.***

mordacity, *is.* **1.** ısırıcılık, keskinlik, dokunaklılık, **2.** alaycılık, istihza.

mordant, *sf.&is.&f.* **1.** alaycı, müstehzi, iğneleyici, dokunaklı, keskin, acı, zehir gibi. *His political opponents feared his ~ tongue, and even more his ~ pen.* **2.** renk tespit edici, rengi sabitleştirici, boya tutturucu (madde), **3.** boya tutturucu/rengi sabitleştirici madde katmak, **4.** (maden oymacılıkta) asit veya benzeri eritici madde, **5.** *mus. bk.:* **mordent**, **6. ~ly** : alaycı/müstehzi bir şekilde, acı acı, zehir gibi, istihza ile, alayla, iğnelercesine, **7. mordancy** : alaycılık, istihza. ***e.a.- 1. sarcastic, caustic, scornful, malicious, acerbic, cutting, biting, incisive, bitter, acrimonious, 7. harshness, incisiveness. k.a.-1. soothing, pacifying, charitable.***

mordent = mordant, *is. müz.* melodi süsleme : temel sesi yarım veya tam bir ton aşağısındaki seslerle zenginleştirme.

more, *sf.&zf.&is.* **1.** daha fazla, daha çok, daha ziyade, daha büyük. (**much** ve **many** sıfatlarının artıklık derecesi. *bk.:* **most**). *~ time. ~ pencils. ~ money.* **2.** daha (**much** zarfının artıklık derecesi). **~ rapid** : daha hızlı, **3.** yine, tekrar, yeniden, artık, daha fazla. **Let's talk ~ another time** : Başka zaman yine konuşalım. **I couldn't stand it any ~** : Artık/daha fazla tahammül edemedim. **4.** üstelik, ayrıca. *You've come late for school, and what's ~ you've lost your books.* **5.** ilâve/daha fazla (şey). *Tell me ~ about it. I want ~ .* **6.** daha büyük sayı/miktar/derece, **7. ~ and ~** : gittikçe, gitgide (artarak/hızlanarak vb.), **8. ~ or less** : (a) az çok, bir dereceye kadar, nisbeten, şöyle böyle. *Most people are ~ or less selfish.* (b) aşağı yukarı, yaklaşık olarak, takriben. *The distance is ten kilometers, ~ or less.* **9. ~ than** : -den daha fazla/büyük/değerli (şey). *His report is ~ than a survey.* **10. ~ than enough** : yeter de artar bile, **11. a little ~** : (a) biraz daha, (b) az daha, az kaldı. **A little ~ and I should have killed him** : Az kaldı onu öldürecektim (az daha üstüme varsaydı onu öldürürdüm). **12. as many ~ (as/again)** : bu kadar daha. **I'll have as many ~ as you can spare** : Fazladan ne kadar

verebilirseniz o kadar alırım. **13. it is no ~** : artık ortada yok, yerinde yeller esiyor, **14. no ~ than = nothing ~ than = not much ~ than** : -den fazla değil. **He is no ~ German than I am** : Kim demiş onu Alman diye? **"I can't understand it." "No ~ can I."** "Bunu anlamıyorum. " "Benden de al, o kadar." **15. never ~** : bir daha mı, kat'iyen/asla/Allah göstermesin, **16. the ~ = all the ~** : haydi haydiye, evleviyetle, daha fazla/ziyade, daha çok. **I like him all the ~ for his reticence** : Onu daha ziyade ağzı sıkı olduğu için seviyorum (Ağzı sıkı olduğu için onu daha çok seviyorum). **17. the ~ the better** : ne kadar çok olursa o kadar iyi, **18. the ~ so as ...** : özellikle ... için, **19. the ~ the less** : ne kadar çok... ise o kadar az. **The ~ you talk the less you think** : Ne kadar çok konuşursan o kadar az düşünürsün. **20. What ~ could you want!** Bundan iyisi can sağlığı. **21. What is ~** : üstelik, dahası var. ***e.a.-2. in a greater extent, 3. further, longer, again, in addition, 4. moreover, 8. (a) to some extent, (b) approximately.***

moreen, *is.* elbiselik veya perdelik yünlü veya yün, ipek karışımı kumaş.

morel, *is. bot.* **1.** kuzu mantarı *(Morchella esculenta)* : yenilebilen bir tür mantar, **2. morelle** *d.d.* siyah it üzümü.

morello, *is., ç.* **-los** vişne *(Prunus cerasus austera).*

moreover, *zf.* üstelik, ayrıca, bundan başka, ayrıca, buna ilâveten. *The price is too high, and ~ the house isn't in a suitable location.* ***e.a.-besides, also, furthermore, too, in addition, what's more, more than that.***

mores, *ç. is. sos.* töreler, âdetler. ***e.a.-ways, manners.***

Moresque, *sf. bk.:* **Moorish.**

morganatic, *sf.* dengi olmayan (evlenme). **~ marriage** : krallık ailesinden birinin aşağı tabakadan biriyle unvan ve miras hakkı vermemek şartıyla evlenmesi. **~ally** : denk olmaksızın.

morganite, *is.* pembe beril (mücevher).

morgen, *is.* **1.** (eskiden Hollanda'da, halen G Afrika'da kullanılan) arazi yüzey ölçü birimi, takriben 2 *acres* ≈ 8094 m^2, **2.** (eskiden Prusya, Norveç ve Danimarka'da kullanılan) ≈ 2698 m^2 lik arazi ölçü birimi.

morgue, *is.* **1.** ölülük, morg, **2.** (gazetecilikte) referans olarak saklanan fotoğraf, gazete kupürleri vb.

moribund, *sf.* **1.** ölmek üzere, ölüm halinde, can çekişmekte, **2.** soyu/nesli tükenmek üzere, sonu yakın, **3.** ilerlemeyen, durgun, **4. ~ity** : (a) ölmek üzere olma, can çekişme, (b) durgunluk, ilerlememe, **5. ~ly** : (a) can çekişircesine, (b) durgun bir şekilde, ilerlemeksizin.

morion, *is.* **1.** miğfer, (XVI-XVIII. yy. devrik kenarlı şapka şeklinde), **2.** siyah kuvars.

Morisco, *sf.&is., ç.* **-cos/-coes 1.** *bk.:* **Moorish, 2.** *bk.:* **Moor, 3.** İspanya'daki Mağribîlerden biri.

moritori te salutamus, *Lât.* "Ölmek üzere olan bizler sizi selâmlarız." (Gladyatörlerin dövüş meydanına çıkarken Roma İmparatorunu selâmlamaları).

Mormon, *is.&sf.* **1.** Mormon : 1830'da ABD'de Joseph Smith tarafından kurulan bir mezhebin üyesi, **2.** Mormon+, Mormonlara/inanışlarına ait, **3.** *bk.:* **Book of Mormon. 4. ~ism** : Mormonluk.

morn, *is. bk.:* **morning.**

morning, *is.&sf.* **1.** sabah. **Good ~** ! : Günaydın, sabahlarınız hayırlı olsun. **It is my ~ off** : Bu sabah izinliyim. **2.** şafak, fecir, tan, seher vakti, **3.** başlangıç. *the ~ of life.* **4. in the ~** : yarın. *I haven't got what you want now, but I can get it for you in the ~.* **the first thing in the ~** : yarın/sabahleyin erkenden, **5. ~after** : içki mahmurluğu, içki içenlerin ertesi sabah duydukları rahatsızlık, **6. ~-after pill** : cinsel temastan birkaç saat sonra alınabilen doğum kontrol hapı, **7. ~ coat** : caketatay, erkeklerin gündüz giydikleri resmî elbisenin kuyruklu ceketi, **8. ~ dress** : (erkeklerin merasimde gündüz giydiği) resmî elbise, **9. ~ gown** : sabahlık, robdöşambr, **10. ~ performance** : matine, sinema ve tiyatronun gündüz seansı, **11. ~ prayer** *bk.:* **matin** (2), **12. ~ report** *As.* (günlük) sabah yoklaması, sabah raporu, **13. ~ room** : küçük salon, **14. ~ sickness** :(gebe kadınlarda) sabah bulantısı, **15.~ star** : (a) sabah yıldızı, Venüs, (b) *bot.* sabah çiçeği *(Mentzelia Lindleyi)* : Kaliforniya'da yetişen parlak sarı çiçekli bitki, **16. ~ watch** : (a) sabah duası (vakti), (b) *den.* 04.00-08.00 nöbeti/vardiyası. ***e.a.- 7. cutaway, tailcoat.***

morning-glory, *is., ç.* **-ries** *bot.* sarmaşık, kahkaha çiçeği, gündüz sefası *(Ipomea purpurera, Convolvulus).*

mornings, *zf.* sabahları, her sabah.

Moro, *is., ç.* **-ros/-ro** Moro : Malezya ve Güney Filipin Müslüman aşiretlerinin bir ferdi.

Morocco, *is.* **1.** Fas, **2.** Merakeş (şehri), **3.** *k.h.* **~ leather** *d.d.* maroken, **4. Moroccan** : Faslı, Fas+.

moron, *is.* **1.** kısmen geri zekâlı kimse : IQ'su 50-69 olup zekâca 8-12 yaşındaki çocuk düzeyini geçmeyen kimse, **2.** *k.d.* aptal, budala, ahmak, kuş beyinli, **3. ~ic** : aptal+, **4. ~ically** : aptalca, budalaca, ahmakça, **5. ~ism = ~ity** : aptallık, budalalık, ahmaklık.

morose, *sf.* **1.** somurtkan, suratsız, asık suratlı, abus, huysuz, haşin, yüzü gülmez. *He came home tired and ~ after a long and unsuccessful day's work.* **2.** üzgün, üzüntülü, meyus, kasvetli, (mizaç). *He has a ~ expression.* **3. ~ly** : somurtkan/suratsız bir şekilde, asık suratla, huysuzlukla, huşunetle, üzgün/üzüntülü bir şekilde, meyusane, **4. ~ness = ~ity** : somurtkanlık, suratsızlık, asık suratlılık, huysuzluk, haşinlik, üzgünlük, üzüntü, yeis. ***e.a.-1&2.*** *moody, sour, sulky, sad, downcast, surly, sullen, gloomy, ill-humored, glum, dour, crabbed.* ***k.a.-1&2.*** *cheerful, genial, happy, blithe, good-natured.*

morph, *is.* **1.** *d.b.* biçim birimsel değişke, **2.** biçim, **3.** biçim birimsel dizi, **4.** melez organizmalar topluluğu, **5.** *bk.:* **morphology**. ***e.a.-1.*** *allomorph.*

-morph, *son ek* "biçimli, şekilli, şeklinde". *ör.: isomorph.*

morpheme, *is. d.b.* **1.** anlam birimi : anlamı olan en küçük dil birimi (kelime, ek vb.), **2.** biçim birim : daha küçük bağımsız ve anlamlı parçaya bölünemeyen en küçük dil bilgisi birimi : ***the, write, pin*** gibi. *bk.:* **allomorph**, **3. ~ic** : anlam birimsel, biçim birimsel, **4. ~ically** : anlam birim/biçim birim olarak.

morphemics, *is.* **1.** anlam birim bilgisi : anlam birimlerin görevlerinin incelenmesi, sınıflandırılması ve tanımlanması, **2.** anlam birimlerin birleşerek kelimeleri oluşturma tarzı, **3.** kelime yapımı bilgisi.

Morpheus, *is.* rüyalar tanrısı. **In the arms of ~** : uykuda. **Morphean** : rüyalar tanrısına ait.

-morphic, *son ek* "şekilli, biçimli". **-morph** ile son bulan adlardan sıfat yapar. *ör.: antropomorphic.*

morphine, *is. ecz.* morfin : C17H19 NO3.H2O. Beyaz kristalli alkoloid. Afyondan elde edilen en önemli uyuşturucu madde. Ağrı dindirmek, uyuşturmak ve uyutmak için hekimlikte sülfat, hidroklorid ve başka tuzları kullanılır. **morphia** *d.d.*

morphinic, *sf. ecz.* morfin+.

morphinism, *is.* morfin iptilâsı.

morphinomania, *is.* morfin iptilâsı/tiryakiliği.

morphinomaniac, *sf.* morfin müptelâsı/tiryakisi.

-morphism, *son ek* "biçimlilik". *ör.: antropomorphism.*

morpho- = morph-, *ön ek* "yapı, biçim, şekil". *ör.: morphology, moprphogenesis, morphofunctional.*

morphogenesis, *is. biy.* **1.** oluşum, hayat oluşumu : canlıların yapı ve şekilce oluşması, gelişmesi, **2. morphogenic = morphogenetic** : oluşumsal.

morphology, *is.* **1.** biçim bilimi: bitki ile hayvanların biçim ve yapılarını inceleyen biyoloji dalı, **2.** bir canlının bütün olarak yapı ve biçimi, **3.** *gr.* (a) biçim bilimi : bir dilde kelime yapım tarzları, (b) bir dildeki kelime yapı ve şekillerinin incelenmesi, **4.** *coğ.* yer biçim bilimi, **5.** herhangi bir şeyin biçiminin/şeklinin incelenmesi, **6. morphologic(al)** : biçim bilimsel, **7. morphologically** : biçim bilimiyle, biçim bilimi yönünden, **8. morphologist** : biçim bilimci, biçim bilimi uzmanı. ***e.a.- 4.*** *geo-morphology.*

morphometry, *is.* **1.** şekil ölçüm, biçim ölçme, **2.** göl bilimin bir dalı : göllerin ve göl yataklarının biçimsel ölçüleriyle uğraşan bilim, **3. morphometric(al)** : şekil ölçümsel, **4. morphometrically** : şekil ölçümle.

morphophoneme, *is. gr.* **1.** ses değişim simgesi : bir anlam birimin ses değişmelerini belirleyen simge. Örneğin **leaf** (yaprak) kelimesinin çoğul olunca **leaves** şeklini alması F simgesi ile belirtilebilir, **2.** tüm biçim değişimi : bir anlam birimin kendinden önce ve sonraki anlam birimlere bağlanışta değişen biçimlerinin tümü.

morphophonemic, *is. d.b.* biçim ses bilimsel.

morphophonemics, *is. d.b.* biçim ses bilimi, biçim bilimsel ses bilimi.

-morphous, *son ek* "biçimli, şekilli" : **-morph** ile son bulan adlardan sıfat yapar. *polymorphous* gibi.

-morphy, *son ek* "biçimlilik, şekillilik". Ör. : *homomorphy.*

morris = morris dance, *is.* (Kuzey İngiltere) halk oyunu.

Morris chair, *is.* Moris koltuğu : arkası ayarlanabilen, döşeği sabit olmayan geniş koltuk.

morro, *is., ç.* **-ros** tepecik, yassı tepe.

morrow, *is.* yarın, erte(si gün), ferda, sabah. **Good ~** : *esk.* Günaydın, sabahlar hayrolsun. *The war was at an end, and the nation was full of hopes for the ~.* **on the ~** : ertesi gün. *We expected her on the ~.* **on the ~ of** : ertesinde, ferdasında.

morse, *is.* **1.** *zool. bk.:* **walrus**, **2.** mücevherli toka.

Morse alphabet = Morse Code, *is.* Mors alfabesi.

morsel, *is.&f.* **-seled, -seling** *(Brit.:* **-selled, -selling)** **1.** lokma, parça. *You must taste just a ~ of this cake.* **2.** zerre, ufak parça. *He wouldn't do such silly things if he had a ~ of sense.* **3.** *mec.* nefis parça, lokum, bir içim su. **That new secretary is a tasty ~** : Şu yeni sekreter bir içim su. **4.** önemsiz kimse, **5. dainty ~** : nefis parça, **6. a tough ~** : yenilir yutulur şey değil, **7. This decision was a bitter ~** : Bu çok sert/haşin bir karar idi. **8.** *gen.* **~ out** : lokmalamak, parçalamak, lokmalara/parçalara bölmek, lokma lokma/parça parça dağıtmak.

mort, *is.* **1.** (avcılıkta) avlandı borusu : av hayvanının vurulduğunu bildiren boru sesi, **2.** *zool.* üç yaşında som balığı, **3.** *esk.* ölüm. ***e.a.- 3.*** *death.*

mortal, *sf.&is.* **1.** ölümlü, fânî, geçici. *All men are ~.* **2.** insanî, beşerî. *It's beyond the ~ power to bring a dead man back to life.* **3.** dünyevî. *~ existence.* **4.** ölümcül, ölüm+. *~ agony.* **5.** ağır, büyük, affedilmez, manen öldürücü, ruhu öldüren. **~ sin** : (Katoliklerde) büyük/ağır günah, işleyenin ruhunu ilâhî yargılamadan/mağfiretten mahrum bırakan, bilerek işlenmiş günah, **6.** öldürücü, öldüren, ölüme sebep olan. *a ~ wound/illness. He received a ~ wound soon after the battle began.* **7.** ölünceye kadar (süren), ölümle sonuçlanan. *~ combat. a ~ contest.* **8.** amansız, canına kasteden. *a ~ enemy.* **~ enemies** : (birbirinin) can düşmanı, **9.** müthiş, korkunç, uğursuz, meş'um, vahim. **in ~ fear** : can korkusu ile, can havliyle, **10.** *k.d.* (a) çok büyük, son derece, müthiş. **~ terror** : aşırı korku, dehşet. **in ~ terror** : dehşet içinde. **It's a ~ shame that she's paid so little; she deserves much higher wages** : Çok yazık ki bu kadar az maaş alıyor, çok daha yükseğine lâyıktır. (b) çok uzun (zaman). *He had to wait a ~ time before the doctor could see him.* **11.** *k.d.* **every ~** : mümkün olan, elinden gelen, gücünün yettiği. *I did every ~ thing to make her happy.* **12.** mümkün, makul, akla sığar. **There is no ~ reason for his action** : Böyle davranmasına hiçbir makul sebep yok. **13.** insan, insanoğlu, beşer, ölümlü/fânî yaratık. *We're all ~s, with our human faults and weaknesses.* **14.** *Brit.- k.d.* yaratık, mahlûk, insan, kimse. *I've never known such a lazy ~ as you.* **15. ~ mind** : (Hristiyanlıkta) yanılgı, sapınç, dalâlet; hayat, zekâ ve ruhun maddî olduğu inancı. ***e.a.-1.*** *temporal, transitory, ephemeral,* ***2.*** *human,* ***6.*** *fatal, deadly, lethal,* ***8.*** *deadly, implacable,* ***9.*** *severe, dire,* ***10.*** *(a) extreme, awful, very great, (b) tiringly long,* ***11.*** *possible, earthly,* ***12.*** *conceivable,* ***13.*** *human being,* ***15.*** *illusion.* ***k.a.- 1.*** *immortal, undying,* ***5.*** *venial.*

mortality, *is., ç.* **-ties** **1.** ölümlülük, fânilik, **2.** ölümlü yaratıklar : canlılar, insanlar, insanlık, insanoğlu, beşeriyet, **3.** ölüm oranı, vefiyat. *If this disease spreads in the country, the doctors fear that there'll be a high ~.* **4.** (büyük ölçüde) can kaybı, telefat, zayiat. *The ~ from the earthquake was devastating.* **5.** *esk.* ölüm, **6. ~ table = life table** : (sigortacılıkta) ölüm (oranı) cetveli, her yaştaki ölüm oranını gösteren cetvel.

mortalize, *gl.f.* **-ized, -izing** ölümlü yapmak, fânî kılmak, ölümlü/fânî telâkki etmek.

mortally, *zf.* **1.** öldürecek/ölecek derecede, ölüm derecesinde, ölecek gibi. *The young soldier fell to the ground, ~ wounded.* **2.** fânî, fânilere yakışır bir şekilde, ölümlüce, **3.** ağır, vahim, müthiş, son derece ciddî bir şekilde, pek çok. *He was ~ offended. She's ~ afraid of walking home alone on a dark night.* ***e.a.- 1.*** *fatally,* ***3.*** *deeply, very, greatly, bitterly, grievously.*

mortar, *is.&f.* **1.** havan, dibek, **2.** (a) havan topu, (b) havan topuna benzer silâh, **3.** maden cevheri ezme/öğütme düzeni, **4.** harç, kireç veya çimento ile kum ve su karışımı, **5.** harç ile sıvamak/tutturmak, **6. ~ hoe** : harç (karma) çapası, **7. ~less** : harçsız, **8. mortary** : harç+, harçlı.

mortarboard, *is.* **1.** harç tahtası/tepsisi, **2.** üniversite mezuniyetinde giyilen kep, tepesi düz şapka.

mortgage, *is.&gl.f.* **-gaged, -gaging 1.** tutu, rehin, ipotek, **2.** tutu belgesi, rehin/ipotek senedi, **3.** tutu/rehin/ipotek ile elde edilen hak, **4.** tutula(ndır)mak, (binayı/mülkü) ipotek etmek, rehin bırakmak, rehine koymak/vermek, **5.** taahhüt/mecburiyet altına koymak, tehlikeye sokmak, **6. ~ bank** : emlâk bankası. ***e.a.- 5.*** *pledge, obligate, stake.*

mortgaged, *sf.* ipotekli, tutuda, rehinde, rehinli.

mortgagee, *is.* tutu alacaklısı, ipotekli alacak sahibi.

mortgager = mortgagor, *is.* tutu borçlusu, ipotek yapan borçlu, malını rehin bırakarak borç para alan kimse.

mortice, *is.&gl.f.* **-ticed, -ticing** *bk.:* **mortise.**

mortician, *is.* cenazeci, cenaze işleriyle uğraşan kimse. ***e.a.-undertaker, funeral director.***

mortification, *is.* **1.** alçalış, aşağılaşma, aşağılık, alçalma, zillet, mezellet. *to suffer bitter ~.* **2.** mezellet/alçalma sebebi, küçük düşüren şey, **3.** çile, riyazet, nefsi körletme, nefse eza, **4.** *patol.* kangren, doku harabiyeti. ***e.a.- 1.*** *humiliation, shame,* ***4.*** *gangrene, necrosis, decay.*

mortified, *sf.* **1.** (a) küçük düşmüş, utanmış, mahcup olmuş. *He was terribly ~ to find that he forgot the money he borrowed.* (b) zelil, alçak, aşağılık, **2.** münzevi, inzivaya çekilmiş, sofu, zahit, dünyadan elini eteğini çekmiş. *a ~ life.* **3.** kangrenli, kangren olmuş, **4.** *esk.* duygusuz, hissiz, ölü, **5.** *esk.* çürük, çürümüş, **6. ~ly** : (a) utanarak, utançla, mahcup düşerek, mahcubiyetle, (b) aşağılıkla, zelilâne. ***e.a.- 1.*** *(a) ashamed,* ***2.*** *ascetic, austere,* ***3.*** *gangrenous,* ***4.*** *deadened,* ***5.*** *decayed, rotten.*

mortify, *f.* **-fied, -fying 1.** utandırmak, küçük düşürmek, mahcup etmek, alçaltmak, aşağılamak, zillete uğratmak, tezlil etmek. *The teacher was mortified by his own inability to answer such a simple question.* **2.** riyazet yapmak, nefsini mahrum etmek/körletmek, dünyadan elini eteğini çekmek, **3.** *patol.* kangrenleş(tir)mek, kangren etmek/olmak, çürü(t)mek. *The doctor had to cut away some of the flesh round the wound, as it had mortified.* **4. mortifier** : utandıran, küçük düşüren, mahcup eden, **5. mortifyingly** : utandırarak, mahcup ederek, küçük düşürerek. ***e.a.-1.*** *humiliate, humble, abase, shame.*

mortise, *is.&gl.f.* **-tised, -tising 1.** zıvana, (tahtaya/taşa açılan) delik, yuva, tıkaç deliği, lamba, **2.** (tahta, taş vb.) delmek, delik/yuva/zıvana açmak, **3.** zıvana ile birleştirmek, **4.** *basım* baskı levhasından bir parça kesip yerine yeni maden doldurmak, **5. ~ chisel** : zıvana keskisi/kalemi, **6. ~ joint = ~ and tenon joint = ~-and-tenon joint** : zıvanalı geçme, **7. ~ lock** : gömme kilit, **8. mortiser** : zıvana/lamba/delgi makinesi. ***e.a.- 1-4.*** *mortice.*

mortmain, *is. huk.* **1.** meşruta, satılmamak koşulu ile bir kimseye/kuruluşa verilmiş mülk, **2.** meşruta sahipliği, **3.** geçmişin (bugünkü duruma kısıtlayıcı) etkisi. ***e.a.- 1&2.*** *dead hand.*

mortuary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** cenaze evi, **2.** *esk.* bir kilise cemiyetinin üyesi ölünce papaza verilen hediye, **3.** ölüm+, ölümle ilgili, **4.** defin+, ölülerin gömülmesi ile ilgili, **5. ~ chapel** : mezarlık kilisesi, **6. ~ urn** : ölü külü kabı : yakılan ölülerin külünü saklamaya mahsus kavanoz. ***e.a.- 1.*** *funeral home.*

morula, *is., ç.* **-las/-lae** morula : yumurtanın segmantasyonu sırasında meydana gelen ve gözelerin dut tanesi gibi kümelenmesinden oluşan yuvarlak yığın.

MOS, *elekt.* **1.** Metal Oxide Semiconductor, **2.** Metal Oxide Silicon.

mos. = months.

mosaic, *is.&sf.&f.* **-icked, -icking 1.** mozaik, **2.** mozaikçilik, mozaik yapma/işleme sanatı, **3. ~ map** *d.d.* havadan çekilen fotoğrafların yan yana getirilmesiyle elde edilen harita, **4. ~ disease** *d.d.* bencik hastalığı : bitkilerde bazı virüslerin sebep olduğu sarı, yeşil lekeli hastalık, **5.** mozaik+, mozaikli, mozaik gibi, mozaike benzer, **6.** mozaiklemek, mozaiklerle süslemek, **7.** mozaik yapmak, mozaik biçiminde birbiriyle birleştirmek, **8. ~ gold** : (a) mozaikli altın, kalay

sülfür SnS2. : Yaldız ve bronz işlerinde kullanılan altın renginde bir madde, **9. ~ist** : mozaikçi, mozaik yapan/satan.

Mosaic(al), *sf.* **1.** Musa+, Musevî, Musa peygambere ait, Musa peygamberden kalma, Musa peygamberin koyduğu yasalar/ilkeler veya bıraktığı yazılarla ilgili, **2. Mosaic Law** : Musa şeriati, Tevrat.

moschate, *sf.* misk gibi, misk kokulu. ***e.a.-musky.***

moschatel, *is. bot.* misk otu *(Adoxa Moschatellina)* : misk kokulu küçük sarı, yeşil çiçekler açan bir bitki.

Moscow, *is.* **1.** Moskova, **2. Grand Duchy of ~** *d.d. bk.:* **Muscovy** (1).

moselle, *is.* (Alman) Mozel şarabı, bir tür beyaz şarap.

Moses, *is.* **1.** Musa (peygamber), **2.** önder, yasa kurucu.

mosey, *gs.f. ABD- k.d.* **1.** sıvışmak, tüymek, çabucak uzaklaşmak/gitmek, **2.** *gen.* **~ along/about** : gezinmek, dolaşmak, sürtmek, avare dolaşmak. ***e.a.-1.*** *decamp, go away, move off, 2. saunter, stroll*

moshav, *is., ç.* **moshavim**, *(İsrail'de)* tarım kooperatifi.

Moskva, *is.* Moskova (Rusçası).*bk.:* **Moscow.**

Moslem, *sf.&is., ç.* **-lems/-lem 1.** Müslüman, **2. ~ism** : Müslümanlık. ***e.a.-1.*** *Muslim, 2. Islam.*

mosque, *is.* cami. **Blue ~** : Sultanahmet Camii.

mosquital, *sf.* sivrisinek+.

mosquito, *is., ç.* **-toes/-tos 1.** *zool.* sivrisinek *(Culicidae),* **2. ~ boat = PT boat** : devriye torpido gemisi, **3. ~ fish** : sivrisinek balığı : sivrisinek larvalarını yiyen iki tür balıktan her biri *(Gambusia affinis ve Heterandria formosa),* **4. ~ fleet** *den.- argo* küçük filo, küçük harp gemilerinden oluşmuş donanma, **5. ~ hawk** *ABD- k.d. bk.:* **nighthawk** (1), **dragonfly**, **6. ~ net** : cibinlik, **7. ~ netting** : cibinlik kumaşı.

moss, *is.* **1.***bot.* yosun, liken *(Musci),* **2.** yosunlu arazi, yosun kaplı yer, **3.** *İsk.* bataklık, turbalık, **4. A rolling stone gathers no ~** : Yuvarlanan taş yosun tutmaz. **5. ~ agate** : yosunumsu akik taşı : yosuna benzer siyah, kahverengi çizgileri olan akik taşı, **6. ~ animal** *bk.:* **bryozoan**, **7. ~ green** : yosun rengi, sarımtrak donuk yeşil renk, **8. ~ hag** *İsk.* bataklık çukuru, **9. ~ pink ~ phlox = ground pink** *bot.* yer pembesi *(Phlox subulata)* :Doğu ABD'de yetişen ve beyaz, pembe, morumsu çiçek açan bodur bitki, **10. ~ rose** *bot.* yosun gülü *(Rosa centifolia muscosa) :* sapı ve çanağı tüylü bir çeşit gül.

mossback, *is.* **1.** *k.d.* aşırı tutucu/muhafazakâr, örümcek kafalı kimse, (b) köylü, kaba/basit kimse, **2.** *ABD* (a) yaşlı kaplumbağa, (b) yaşlı ve iri balık, levrek vb., (c) yabanî inek/boğa, **3. ~ed** : aşırı tutucu, bağnaz, muhafazakâr, örümcek kafalı. ***e.a.-1.*** *(a) fogy, (b) backwoodsman, rustic.*

mossbunker, *is. zool. bk.:* **menhaden.**

mosser, *is.* yosuncu, İrlanda yosunu toplayıp pazara çıkaran kimse.

mossgrown, *sf.* yosun tutmuş, yosun kaplı, yosunla örtülü, yosunlu, **2.** eski kafa, örümcek kafalı, eskimiş, çok eski, antika, modası geçmiş. ***e.a.- 2.*** *old-fashioned, antiquated.*

mosso, *sf. müz.* çabuk, hızlı. ***e.a.-*** *rapid, fast.*

mosstrooper, *is.* **1.** çapulcu, yağmacı, akıncı, **2.** İngiltere-İskoçya sınırındaki turbalık veya bataklıklarda gizlenip eşkıyalık yapan haydut (XVII. yy.). ***e.a.-*** *marauder.*

mossy, *sf.* **mossier, mossiest 1.** yosunlu. **~ bank** : yosunlu kıyı, **2.** yosuna benzer, yosun gibi. *~ green.* **3.** yosunla kaplı (gibi gözüken), **4.** eski, köhne, antika, **5. mossiness** : (a) yosunlaşma, yosun tutma, yosuna benzeme, (b) eskilik, köhnelik.

most[1], *sf.* **much** veya **many** sıfatının üstünlük derecesi **1.** en çok, en fazla, en ziyade. **the ~ votes** : oyların en çoğu. **the ~ money** : en çok para, paranın en çoğu. *The storm did ~ damage to the houses on the edge of the cliff. Which is ~ : 10, 20 or 40?* **2.** çoğunlukla, ekseriya, birçok hâlde, çoğu (hâllerde). *~ exercise is beneficial.* **3.** pek çok, hemen hemen hep(si). **I visited ~ (of the) countries in Europe** : Avrupa ülkelerinin pek çoğunu gezdim. **~ of his time is spent travelling** : Vaktinin çoğu seyahatte geçiyor. **4. for the ~ part** : genellikle, genel olarak, umumiyetle, ekseriyetle, başlıca. *I agree with the ~ part what you say. Summers in the south of*

Turkey are for the ~ part dry and sunny. ***e.a.-*** *2. in the majority of instances, 3. nearly all, 3. mainly, usually.*

most[2], *is.* **1.** (en) büyük miktar/sayı/kısım, en yüksek derece. **~ of it is true** : Büyük kısmı/çoğu doğrudur. **I finished ~ of the work** : İşin büyük kısmını bitirdim. **2.** çokluk, çoğunluk, ekseriyet, kısmı küllî. **~ of his writing is rubbish** : Yazdıklarının çoğu saçmadır. **3.** en fazla. **The ~ this room will sit is 150** : Bu salonda en fazla 150 kişi oturabilir. **the ~ one can hope for** : insanın en fazla umabileceği şey, **4.** insanların çoğunluğu, ekseri kimseler, çoğu kimse. **to be happier than ~** : çoğu kimselerden daha mutlu olmak. **~ people think so** : Çoğu kimse böyle düşünüyor. **5.** azami derecede. **to make the ~ out of sth** : (a) bir şeyden azamî derecede yararlanmak. **It's a lovely day, let's make the ~ of it** : Bu güzel günü kaçırmayalım (Bu güzel günden mümkün olduğu kadar yararlanalım). **We haven't much fuel, we must make the ~ of it** : Yakıtımız az, idareli kullanmalıyız. (b) son derece önem vermek, önemini abartmak/izam etmek. **make the ~ of a story** : bir hikâyeyi ballandıra ballandıra anlatmak, **6. at the ~ = at ~** : olsa olsa, en ziyade, en fazla, -den fazla değil, haydi bilemedin, taş çatlasa. **Our food supply will last only two months or, at the ~, three** : Yedek erzakımız en fazla iki, haydi bilemedin (taş çatlasa) üç ay yeter. **She is at ~ 25 years old** : Olsa olsa/en fazla 25 yaşındadır. **The repairs to your car will cost $90 at the ~** : Arabanın tamiri 90 dolardan fazla tutmaz.

most[3], *zf.* **much** zarfının üstünlük derecesi. **1.** (ikiden fazla heceli sıfat ve zarflardan önce) en (fazla/ziyade/büyük/çok). **This is the ~ comfortable hotel in town** : Şehrin en konforlu oteli budur. **She was the ~ beautiful girl I 've ever seen** : Şimdiye kadar gördüğüm kızların en güzeliydi. *That was the ~ difficult question.* ***NOT*** : Bu anlamda **most** zarfı duygu, düşünce vb. gibi manevî değerler belirten sıfat ve zarflarla kullanılır, maddî bir nitelik için kullanılmaz. Örneğin **most attractive, most convincing, most persuasive, most certainly** vb. denir, fakat ***most tall, most quickly*** denmez, **2.** *k.d.* hemen hemen, aşağı yukarı, yaklaşık olarak. **We go there ~ every week** : Hemen hemen her hafta oraya gideriz. **3. ~ certainly** : elbette, muhakkak, mutlaka, şüphesiz. **I shall ~ certainly attend the meeting** : Toplantıya mutlaka geleceğim. ***e.a.-*** *1. very, 2. almost, nearly.*

-most, *son ek* "en, en çok, en fazla/ziyade, azamî vb.". *ör.: foremost, utmost, innermost, outmost, topmost*

mostly, *zf.* **1.** en ziyade, çoğunlukla, ekseriya. *The guests are ~ friends of the bride.* **2.** başlıca, belli başlı, **3.** genellikle, genel olarak, umumiyetle. *She uses her car ~ for going to the shops.* **4.** özellikle, bilhassa, her şeyden ziyade, en çok. *He enjoys listening to the music sometimes, but ~ he reads novels.* ***e.a.-1.*** *predominantly, largely, greatly, 2. mainly, principally, primarily, 3. generally, customarily, 4. chiefly, especially, particularly, above all.* ***k.a.-*** *3. seldom.*

most significant digit, *is.* en büyük belirtici sayak : bir sayının en solundaki sayak/rakam. *kıs.:* **MSD.** *bk.:* **least significant digit.**

Mosul, *is.* Musul.

mot, *is., ç.* **mots 1.** nükte, ince anlamlı söz, **2.** *esk.* boru sesi, **3. bon ~** : pek nükteli söz, **4. ~ juste** : tam anlamlı/yerinde söz.

mote, *is.&f.* **1.** zerre, toz. *He watched the ~s (of dust) dancing in the sunlight that shone through the window.* **2.** *esk. bk.:* **may, might.** ***e.a.-*** *1. speck, particle, dust.*

motel, *is.* motel, konak, kervansaray. ***e.a.-*** *motor court, motor hotel, motor inn, motor lodge.*

motet, *is. müz.* (kilisede) çok sesli ilâhi.

motey, *sf.* tozlu, toz hâlinde.

moth, *is., ç.* **moths** *zool.* **1.** güve, pervane *(Lepidop-tera).* **2. ~s** : pul kanatlılar, **3. clothes ~** : güve. *Most of the clothes in the cupboard have got ~ in them.*

mothball, *is.&sf.&gl.f.* **1.** naftalin (bilye şeklinde), **2.** çalışmaz durumda, gayrifaal, yedeğe ayrılmış, depoya konulmuş, **3. ~s** : depolama, depoda saklama, kızağa çekme. **in ~s** : (a) depoda, kızakta, depoda. *Put the ships in ~s after the war.* (b) kullanılmaz, işe yaramaz, bir köşeye atılmış, iskarta edilmiş. *Put that idea in ~s.* **4.** depoya koymak, yedeğe ayırmak, faaliyetten alıkoymak. ***e.a.-*** *2. inactive, unused, stored away, 4. inactivate, put into storage.*

moth bean, *is. bot.* Hint fasulyesi *(Phaseolus aconitifolius)* : Hindistan'da hayvan yemi olarak ve toprağı zenginleştirmek için ekilen ufak sarı taneli bir tür fasulye.

moth-eaten, *sf.* **1.** güve yemiş, **2.** harap, köhne, eski(miş), yıpranmış, fersude, **3.** modası geçmiş. ***e.a.*- 2.** *worn-out, decrepit, decayed, dilapidated, scruffy, 3. old-fashioned, antiquated, outdated.*

mother, *is.&sf.&gl.f.* **1.** anne+, ana, valide. ~ **bird** : anne kuş. ~ **love** : anne sevgisi. ~ **country** : ana vatan, ana yurt. *Turkey is my ~ country.* **2.** kaynana, kayın valide, **3.** analık, üvey ana, **4.** *bk.:* **mother superior, 5.** anne yerine geçen/anne gibi bakan kadın, **6.** annelik duygusu/şefkati. *It appealed to the ~ in her.* **7.** ana : bir şeyi doğuran/yaratan/koruyan/meydana getiren şey. **Hunger is often the ~ of crime** : Açlık, çoğu kez cinayetin anasıdır. **Necessity is the ~ of invention** : İhtiyaç icat doğurur. **8.** *ABD- argo kaba bk.:* **motherfucker, 9. become a ~** : doğurmak, anne olmak, **10. every ~'s son** : (istisnasız) herkes, her fert, her erkek, **11.** yerli, doğuştan, fıtrî. ~ **dialect** : yerli şive. ~ **courage** : fıtrî cesaret, **12.** annesi olmak, doğurmak, büyütmek, **13.** müellifi olmak, **14.** annelik yapmak, anne gibi bakmak/büyütmek, evlât edinmek, **15. ~ of vinegar** *d.d.* sirke tortusu, **16. Mother's Day** : anneler günü, **17. ~ cell** : ana göze/hücre, **18. ~ church** : ana kilise, katedral, büyük kilise, **19. ~'s darling** : hanım evlâdı, mahallebi çocuğu, **20. ~ earth** : doğa, tabiat, toprak, **21. ~ lode** : (maden) ana damar, **22. ~ ship** : ana gemi, (denizde/uzayda) başka gemilerin ikmal ve bakımını yapan büyük gemi, **23. ~ superior** : başrahibe, **24. ~ tongue** : ana dil(i), **25. ~ wit** : sağduyu, aklıselim, feraset, zekâ.

Mother Carey's chicken, *is. zool.* fırtına kırlangıcı *(Oceanites oceanicus)*

motherfucker, *is. ABD -argo, kaba* **1.** orospu dölü, köpoğlu, alçak, adî, rezil, **2.** (öfke ve kızgınlık ifadesi olarak) kahrolasıca. ***e.a.-1.*** *mean/despicable/vicious person.*

Mother Goose, *is.* İngiltere'de 1760'da yayınlanan derleme çocuk şiirleri kitabı müellifinin takma adı.

motherhood, *is.* analık, annelik.

motherhouse, *is.* büyük manastır, kadınlar manastırı.

Mother Hubbard, *is.* bol kadın elbisesi.

mother-in-law, *is.* kaynana, kayın valide.

motherland, *is.* ana vatan, ana yurt.

motherlike, *sf.* anne gibi, anne yerinde.

motherly, *sf.&zf.* **1.** anne+, ana gibi, anaya yakışır, annece, şefkatli, müşfik. ~ **advice** : anne öğüdü. **She's a warm ~ person** : Sıcakkanlı, şefkatli bir kimsedir. **2. motherliness** : şefkat, sevgi, anne gibi davranış.

mother-naked, *sf.* çırılçıplak, anadan doğma çıplak.

mother-of-pearl, *is.* sedef. ***e.a.*** *- nacre.*

motherwort, *is. bot.* aslan kuyruğu *(Leonorus cardica)* : Nanegillerden küçük pembe, mor çiçekler açan bir bitki.

mothproof, *sf.&gl.f.* **1.** güve yemez, **2.** (kumaşı) güveyemez hale getirmek.

mothy, *sf.* **mothier, mothiest 1.** güveli, güvelenmiş, güve dolu, **2.** güve yemiş, güve kesmiş.

motif, *is.* **1.** (edebî eserin/sanat eserinin/müzik parçasının işlediği) konu, mevzu, ana fikir. *The Cinderella ~ is found in the litterature of many countries.* **2.** örge : yazıda/sanatta/el işlerinde sık sık yinelenen asal düşünceyi vurgulayıcı öğe/süs/şekil/renk, **3.** hâkim fikir/nitelik, **4.** (folklorda/edebiyatta) çok defa tekrarlanan standart öykü/anlatım elemanı. **motive** *d.d.*

motile, *sf.&is.* **1.** *biy.* öz devimli, kendiliğinden devinebilen, **2.** *psikol.* devim duygun : görülen veya duyulan şekillerden ziyade devinen görüntüleri zihninde açık seçik tutabilen kimse.

motility, *is.* **1.** öz devim, öz devinme, **2.** devim duygunluk.

motion, *is.&f.* **1.** devinme, devinim, hareket. **forward ~** : ileri devinim. **lateral ~** : yan devinim. **perpetual ~** : sürekli devinim. **retrograde ~** : geri devinim, **2.** jest, işaret, hareket. **He made a ~ with his hand as if to tell me to keep back** : Eliyle bana geri çekil der gibi bir işaret yaptı. **3.** devinebilme, hareket kabiliyeti, **4.** yürüyüş/gidiş (tarzı), **5.** öneri, önerme, önerge, teklif, talep, takrir. **make a ~ = put forward a ~ = propose a ~** : önermek, önerge vermek, öneride bulunmak. **to second the ~** : öneriyi desteklemek. **The ~ was carried** : Önerge kabul edildi. **6.** def'i tabiî, **7.** *huk.* (yargıca/mahkemeye) baş-

vurma, müracaat. (yargıca sunulan) teklif/talep, **8.** güdü, eğilim, temayül, içten gelen istek, **9.** *müz.* melodik ses değişimi, makam değişme, **10.** *mak.* (a) mekanizmanın belirli bir hareketi, (b) bu hareketi yapan parça, **11.** (el ile) işaret etmek. **He ~ed me out** : (Eliyle) dışarı çıkmamı işaret etti. **12.** (işaretle) yöneltmek, bir iş yapmasını işaretle istemek. **~ s.o. to do sth** : işaretle birinin bir şey yapmasını istemek. *The policeman ~ed the people away from the area of the accident. He opened the door and ~ed me into the room.* **13. in ~** : devingen, devinen, devinir, devinmekte, hareket hâlinde. **to be in ~** : devinmek, hareket etmek, hareket hâlinde olmak. **put/set in ~** : devindirmek, hareketc geçirmek, işletmek. **while in ~** : devinirken, kareket esnasında, **14. ~al** : devimsel, harekî, harekete ait, **15. ~er** : devindiren, hareket ettiren. ***e.a.- 1.*** *move, movement, locomotion, translation,* ***2.*** *movement, gesture,* ***4.*** *gait, bearing, carriage,* ***5.*** *proposal,* ***7.*** *application,* ***8.*** *inclination,* ***11.*** *moving.* ***k.a.- 1.*** *rest, repose, stillness, immobility, stasis, quiet, quiescence.*

motionless, *sf.* **1.** devinimsiz, devinmesiz, hareketsiz, devinmez, sabit. *a ~ statue. The cat remained ~ waiting for the mouse out of its hole.* **2. ~ly** : devinmeksizin, kımıldamaksızın, hareket etmeden, **3. ~ness** : devimsizlik, devinmezlik, hareketsizlik, sabitlik, kımıldamama. ***e.a.- 1.*** *stationary, unmoving.*

motion picture, *is.&sf.* **1.** sinema, film, **2. ~ ~ actor/actress** : sinema oyuncusu/aktörü/artisti. **~ ~ camera** : alıcı. **~ ~ film** : boş film. **~ ~ projector** : gösterici. **~ ~ studio** : işlik. **~ ~ technique** : sinema uygulayımı. **~ ~ theater** : sinema. **~ ~ theater owner** : oynatımcı, **3. motion pictures** : sinemacılık (tekniği/sanatı/işi/ticareti).

motions, *is.* iş, eylem, hareket, faaliyet. **go through ~** : harekete/faaliyete geçmek, isteksizce bir işe koyulmak, zahmete katlanmak. *The doctor was sure the man wasn't really ill, but he went through the ~ of examining him.*

motion sickness, *is. patol.* devinim sayrılığı : otomobil/uçak/deniz tutması.

motion study, *is. bk.:* **time**[1] (18).

motivate, *gl.f.* **-vated, -vating** gütmek, sevk etmek, harekete geçirmek, yaptırmak, -e sebep olmak, doğurmak, neden/saik olmak, ileri gelmek. **His offer to help was ~d by a desire to please** : Yardım teklifi hoşa gitmek isteğinden ileri geliyordu. **This murder was ~d by hatred** : Aralarındaki nefret bu cinayeti doğurdu.

motivation, *is.* **1.** güdü, dürtü, sebep, saik, **2.** güdüle(n)me, sevk etme/edilme, sebep/saik olma, dürtme, harekete getirme, **3.** müşevvik, muharrik, saik, vesile, hareketc getiren/teşvik eden şey, arzu, heves. **The stronger the ~, the more quickly a person will learn a foreign language** : Bir kimse ne kadar kuvvetle arzu ederse yabancı dili o kadar çabuk öğrenir. **4. ~al** : dürtücü, sevk edici, harekete getirici, teşvik edici. ***e.a.- 3.*** *incentive, inducement.*

motivation(al) research, *is.* güdü araştırması : toplumsal bilimleri, özellikle ruh bilimi ile toplum bilimi uygulayarak tüketici davranış ve tutumun incelenmesi. Pazarlama ve reklâm işlerinde kullanılır. *kıs.:* **MR, M.R.**

motive, *is.&sf.&f.* **-tived, -tiving 1.** güdü, dürtü, neden, sebep, saik, amil, gerekçe, teşvik edici şey. **What was his ~ for his committing crime** : Onu cinayet işlemeye sevk eden ne idi? **2.** amaç, gaye, hedef. *His ~ in going away was to see the world.* **3.** (sanat, edebiyat, müzik) *bk.:* **motif, 4.** devindirici, itici, hareket ettirici, muharrik, hareket hasıl eden. **~ force** : itici kuvvet. *The wind provides the ~ power that turns this wheel.* **5.** güdüsel, devinsel, devinimsel, harekî, harekete ait, **6.** sürükleyici, teşvik edici, dürtücü, zorlayıcı, **7.** saik/sebep teşkil eden, **8.** *bk.:* **motivate**. ***e.a.- 1.*** *motivation, incitement, influence, ground, cause, inducement, incentive,* ***2.*** *goal, object.*

motiveless, *sf.* **1.** sebepsiz, gayesiz, maksatsız, teşvik görmeyen, **2. ~ly** : hiçbir sebep olmaksızın, maksatsızca, gayesizce, teşvik görmeksizin, **3. ~ness** : sebepsizlik, gayesizlik, maksatsızlık, teşvik görmeme.

motive power, *is.* **1.** devindirici/hareket ettirici güç, mukarrik güç, **2.** (mekanik) güç kaynağı. *The ~ ~ of trains is usually steam or electricity.* **3.** (demir yolu şebekesindeki) bütün lokomotifler.

motivic, *sf.* motifli (müzik).

motivity, *is.* devindirici/hareket ettirici/muharrik güç, sebep, saik.

***mot juste**, is., ç. **mots justes** Fr.* (en) uygun kelime, doğru/yerinde söz.

motley, *sf.&is., ç.* **-leys 1.** ayrı cinsten, birbirine benzemez, çeşitli kısımlardan oluşmuş, çeşit çeşit. *a ~ collection of old books.* **a ~ crowd** : çeşitli halktan oluşan kalabalık, **2.** rengârenk, alaca(lı), karışık renkli, alaca bulaca, **3.** rengârenk giysili, **4.** renk karışımı, **5.** rengârenk giysi, palyaço elbisesi. *At the party he wore ~.* **6.** çok türel topluluk, **7.** *bk. :* **medley**, **8. put on ~ = wear the ~** : (a) palyaço gibi /rengârenk giyinmek, (b) palyaçoluk etmek, (c) gülünç düşmek, rezil olmak. ***e.a.-1.** heterogeneous, **2.** parti-colored.*

motmot, *is. zool.* motmot kuşu *(Momotidae) :* Yalıçapkınıgillerden testere gagalı, yeşil, mavi tüylü bir kuş. Tropikal Amerika'da bulunur.

motocross, *is.* engelli motosiklet yarışı.

motor, *is.&sf.&f.* **1.** motor, **2.** motorlu (taşıt), otomobil, **3.** devindiren, hareket ettiren, muharrik, **4.** buhar makinesi/türbini, elektrik motoru vb., **5.** *fizy.* devindiren, hareket ettiren, hareket nakleden. *~ nerves arouse muscles to action.* **~ area** : devinim kontrol bölgesi, beynin kas hareketlerini yöneten bölgesi, **6.** *psikol.* devimsel, harekî. *a ~ response. ~ images.* **7.** otomobille/motorlu taşıtla gitmek/götürmek, **8. ~s** : otomobil şirketlerinin hisse senetleri ve bonoları.

motorbike, *is.* **1.** motorlu bisiklet, **2.** küçük motosiklet.

motorboat, *is.&f.* motorlu sandal, deniz motoru (ile gezmek/seyahat etmek).

motorbus = motor coach, *is.* otobüs. ***e.a.-bus.***

motorcade, *is.* oto geçidi, araba korteji, konvoy.

motorcar, *is.* **1.** otomobil, **2.** *ABD* motorlu tren. ***e.a.-1.** automobile.*

motor court, *is. ABD* motel. ***e.a.-** motel.*

motorcycle, *is.&f.* **-cled, -cling** motosiklet (sürmek/ile gitmek).

motor drive, *is.* (başka makineleri işleten) elektrik motoru. **motor-driven** : motorlu, motorla işleyen.

motordrome, *is.* motorlu taşıt (otomobil/motosiklet) için yarış pisti, yarış alanı.

motored, *sf.* motorlu. **a bimotored airplane** : iki motorlu uçak.

motor home, *is.* motorlu ev : arka kısmı ev biçiminde düzenlenmiş motorlu taşıt.

motor horn, *is.* klâkson, korna.

motoric, *sf.* kas devinsel, kas devinimi sağlayan.

motoring, *is.* otomobille seyahat, otomobil sürme.

motorise/motorisation, *Brit. bk.:* **motorize/motori-zation.**

motorist, *is.* şoför, sürücü, otomobilci, otomobil süren/otomobille seyahat eden kimse.

motorize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** motor takmak, motorla donatmak/teçhiz etmek, **2.** motorlaştırmak, motorlu taşıtla donatmak, motorize etmek, **3. motorization** : motor takma, motorla donatma/teçhiz etme, motorlaştırma.

motorless, *sf.* motorsuz.

motor lodge, *is.* motel. ***e.a.-** motel, motor inn, motor hotel.*

motor-lorry, *is. Brit.* kamyon. ***e.a.-**truck.*

motorman, *is., ç.* **-men 1.** vatman, makinist, elektrik motorlu taşıt (tramvay/tren vb.) işleten kimse, **2.** motorcu, motor işleten kimse.

motor paralysis, *is. tıp* hareket kasları felci.

motor pool, *is.* taşıt deposu: gerekince görevli personelin kullanması için toplu olarak bir yerde bulundurulan taşıtlar (askerî taşıtlar vb.).

motor-pumper, *is.* motorlu yangın tulumbası.

motor scooter = scooter, *is.* iki tekerlekli kaptıkaçtı.

motor ship = motorship, *is.* dizel motorlu gemi.

motor truck = truck, *is.* kamyon.

motor vehicle, *is.* motorlu taşıt.

mottle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** benek, leke, **2.** beneklilik, benekli şekil, **3.** beneklemek, türlü renklerle doldurmak, benek benek yapmak, **4. ~d** : benekli, benek benek, alacalı, ebrulu, lekeli, **5. ~ment** : beneklilik, benekle(n)me, **6. ~r** : benekleyen, lekeleyen. ***e.a.-** 1&3. blotch, spot, 4. blotched, spotted.*

motto, *is., ç.* **-toes/-tos 1.** özdeyiş, vecize, düstur : bir kimsenin/toplumun amaç, ilke ve ülküsünü özetleyen, rehber olan, yol gösteren kısa

deyiş. *"Think before you speak." is a good ~.* **2.** simge söz, belgi söz, şiar, parola, yazıt, arma, rumuz, remiz. ***"Independ-ence or death."*** *was the ~ of the Turkish Independence War.* ***e.a.-*** *slogan, maxim, proverb, precept, aphorism, dictum, axiom, epigram, truism.*

moue*, is., ç.* ***moues*** *Fr.* somurtma, dudak bükme, surat asma.

moufl on = moufflon, *is. zool.* yabanî dağ koyunu, muflon *(Ovis musinon)* : Sardinya, Korsika vb. dağlarında bulunan, erkeği iri kıvrık boynuzlu koyun.

mouillé, *sf. s.bl.* **1.** damaksıl : dil damağa dokundurularak seslendirilen, **2.** yumuşak: Fransızcada **y** olarak telâffuz edilen **ll** gibi.

moujik, *is.* Rus köylüsü. **muzhik** *ş.d.y.*

moulage, *is.* **1.** (suç/delil tespiti için) kalıp/iz alma, kalıbını çıkartma, **2.** kalıp, mulaj.

mould/mouldability/mouldable/moulder *Brit. bk.:* **mold/moldability/moldable/molder.**

moulding/mouldy/mouldiness *Brit. bk.:* **molding/moldy/moldiness.**

moulin, *is. jeol.* buzul oluk, buzul kuyu : damlayan suların buzul içinde açtıkları değirmen oluğu gibi düşey kuyu.

Mouloud, *is.* Mevlit : Müslümanlarca Rebiyülevvelin on ikinci günü kutlanan Hz. Muhammed'in doğum günü.

moult(er), *is. Brit. bk.:* **molt(er).**

mound, *is.&gl.f.* **1.** (toprak) yığın, küme, öbek, **2.** höyük, **3.** tepecik, tümsek, **4.** (toprak) set, sedde, toprak tahkimat, **5.** deste, yığın. *I've still got a ~ of letters to answer.* **6.** *beyzbol* atıcının durduğu tümsek, **7.** *esk. bk.:* **hedge, fence**, **8.** hükümdarlık simgesi : kralın kudret ve imtiyazını simgeleyen altın küre üzerinde haç, **9.** (toprak vb.) yığmak, tümsek/tepecik/öbek yapmak, toprak tahkimatı/set yapmak, **10.** yığılmak, kümelenmek, tümsek teşkil etmek. ***e.a.-1&3.*** *hillock, knoll, bank,* ***4.*** *embankment, earthwork, entrenchment, bulwark,* ***5.*** *heap, pile, stack,* ***8.*** *orb,* ***9.*** *heap up.*

Mound Builders, *is.* Höyükçüler : eski çağlarda Missisippi havzasında höyükler inşa etmiş olan Kızılderili aşiretler.

mount, *f.&is.* **1.** çıkma(k), tırmanma(k). *He ~ed the stairs slowly.* **~ the throne** : tahta çıkmak, kral(içe) olmak, **2.** (ata/bisiklete) bin-(dir)me(k). *She ~ed the bicycle and rode away. He was ~ed on a black horse.* **3.** (yüksek bir yere) kurma(k)/koyma(k)/oturtma(k)/yerleştirme-(k)/inşa etme(k). *a small house ~ed on poles. to ~ a house on stilts.* **4.** binek/at temin etme(k), **5.** (silâh) asma(k), **6.** (gemi/istihkâm) silâhları yerleştirme(k)/mevzileme(k), **7.** nöbetçi koyma (k)/dikme(k). **~ guard at/over** : nöbet tutmak, beklemek. *The dog ~ed guard over his master's bicycle.* **8.** (karton vb. üzerine) yerleştirme(k)/yapıştırma(k). *He ~ed the photograph on stiff paper and then put it in a frame.* **9.** (komedi, dram vb.) sahneye koyma(k), sahneleme(k), **10.** (iskelet vb.) örnek olarak hazırlama(k), **11.** (erkek hayvan dişisi ile) çiftleşme(k), **12.** (mikroskop için) (a) lâm hazırlama(k), (b) hazırlanmış lâm, **13.** yükselme(k), yükseğe çıkma(k), **14.** (miktar) artma(k), yükselme(k), çoğalma(k), (düzeç, sıcaklık vb.) yükselmek, artmak. *The level of the water ~ed until it reached my vaist. The temperature ~ed into 36°C. In spite of his efforts, his debts continued to ~ up.* **15.** takma(k), kurma(k), monte etme(k), **16.** taşıma(k), **17.** (bir eyleme vb.) girişme(k), kalkışma(k), geçme(k). *The opposing political party is getting ready to ~ a powerful attack on the government.* **18.** çıkış, tırmanış, **19.** dağ, tepe, **20.** binek, binit, binilecek şey, **21.** destek, altlık, dayangaç, payanda, çerçeve, üzerine resim yapıştırılan mukavva, **22.** (pul)*bk.:* **hinge**(4), **23.** top kundağı, **24. ~able** : çıkılabilir, tırmanılabilir, binilebilir, yerleştirilebilir, inşa edilebilir, konulabilir, monte edilebilir, **25. ~less** : bineksiz, binitsiz, desteksiz, altlıksız. ***e.a.- 1.*** *climb, ascend, scale,* ***2.*** *get up on,* ***13.*** *ascend,* ***19.*** *mountain, hill,* ***20.*** *steed, charger.* ***k.a.- 1&13.*** *descend, dismount.*

mountain, *is.&sf.* **1.** dağ+. **~ air** : dağ havası. *Ararat is Turkey's highest ~. He looked down from the top of the ~ to the valley far below.* **2.** yığın, **3.** dağ kadar (büyük şey). **a ~ of** : bir yığın, pek çok. **I have ~s of work to do** : Yapılacak çok (dağlar kadar yığılı) işim var. **4.** çok büyük, muazzam, dağ gibi (engel). **a ~ of difficulties** : çok büyük güçlükler, **5. the Mountain** :

(Fransız tarihinde) Danton ve Robespiyer'in önderlik ettiği müfrit grup, **6.** dağda yetişen. ~ *plants.* **7. make a ~ out of a molehill** : pireyi deve yapmak, fazlaca abartmak, **8. ~ ash** *bot.* (a) üvez ağacı *(Sorbus americana),* (b) Avustralya okaliptüsü *(Eucalyptus regnans),* **9. ~ avens** *bot.* dağ gülü *(Dryas octopetala)* : Alplerde ve Arktik bölgede yetişen gül familyasından kalımlı bir bitki, **10. ~ battery** : (topçu) dağ bataryası, **11. ~ bluebird** *zool.* mavi kuş *(Sialia curricoides)* : erkeğinin tüyleri gök mavisi ötücü kuş. KB Amerika'da bulunur, **12. ~ cat** *bk.:* (a) **cougar,** (b) **bobcat, 13. ~ chain** : dağ silsilesi, sıradağlar, **14. ~ cork = ~ leather** : hafif asbest, **15. ~ cranberry** *bot.* dağ kızılcığı *(Vaccinium Vitis-Idea),* **16. ~ dew** : kaçak viski (**moon-shine** *d.d.*), **17. ~ goat** *zool.* dağ keçisi *(Oreamnos montanus),* **18. ~ laurel** *bot.* dağ defnesi *(Kalmia latifolia)* : K Amerika'da yetişen pembe beyaz salkım çiçekli kalımlı bitki (Pennsylvania ve Connecticut'ın simge çiçeği). **calico bush, calico tree** *d.d.* **19. ~ lion** *bk. :* **cougar, puma, 20. ~ mahagony** *bot.* dağ maunu *(Cercocarpus)* : KB Amerika'da yetişen bir tür funda, **21. ~ oyster** : (pişirilip yenilen) taşak, (koç, teke, dana vb.). *bk.:* **prairie oyster, 22. ~ range** : (a) dağ silsilesi, (b) sıradağlar, (c) dağlık bölge, **23. ~ rat** *bk.:* **pack rat, 24. ~ sheep** *zool.* (a) *bk.:* **bighorn,** (b) dağ koyunu, yabanî koyun, **25. ~ sickness** *patol.* dağ hastalığı, dağ tutması : yükseklerde hava basıncı ve oksijen azlığından ilerigelen nefes darlığı, baş ağrısı, bulantı vb.

mountaineer, *is.&gs.f.* **1.**dağlı, dağlık yerde yaşayan kimse, **2.** dağcı, dağa tırmanan, **3.** dağa tırmanmak, dağcılık yapmak, **4. ~ing** : dağcılık.

mountainous, *sf.* **1.** dağlık.~ *country.* **2.** dağ gibi, cesim, muazzam, çok büyük. *a ~ wave.* **3.** dağa benzer, dağı andıran, **4. ~ly** : çok büyük /muazzam bir şekilde, **5. ~ness** : dağlık (oluş).

mountainside, *is.* yamaç, dağ yamacı.

Mountain State, *is. ABD* Montana (takma adı).

Mountain (Standard) Time, *is.* Dağlık Bölge Saati : ABD'de Montana'dan Arizona ve New Mexico'ya kadar uzanan bölgede uygulanan standart saat (GMT - 7).

mountaintop, *is.&sf.* **1.** tepe, doruk, zirve, dağ tepesi, **2.** dağ tepesinde bulunan. *a ~ house.* ***e.a.- 1.*** *peak, summit.*

mountebank, *is.&gs.f.***1.**şarlatanlıkla sahte ilâç satmak/satan kimse, ilâç işportacı, **2.** şarlatan, sahtekâr, dolandırıcı, **3.** hile/dalavere/sahtekârlık yapmak, dolandırmak, **4. ~ery** : şarlatanlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, dalaverecilik. ***e.a.- 1.****pitchman, 2. phony, pretender, fraud.*

mounted, *sf.***1.**atlı, süvari. **~ police** : atlı polis, **2.** (mevzie vb.) yerleştirilmiş, kurulmuş, monte edilmiş. ~ *machine gun.* **3.** (foto vb.) mukavvaya yapıştırılmış. *a ~ photo.* ***k.a.-1.*** *afoot.*

Mountie = Mounty, *is. k.d.* Kanada Federal Atlı Polisi (= *Royal Canadian Mounted Police* = RCMP).

mounting, *is.* **1.** binme, biniş, çıkma, çıkış, tırmanma, tırmanış, **2.** destek, dayanak, altlık, **3.** çerçeve, kenarlık. *a new ~ for an heirloom jewel.*

mourn, *f.* **1.** yas/matem tutmak. *The old woman still ~s for her son, 30 years after his death.* **2.** kederlenmek, ağlamak, üzülmek. *He sat alone after the battle, ~ing over the loss of his best friend.* ***e.a.-1.*** *bewail, bemoan, grieve, lament, sorrow, rue,* **2.** *regret, deplore, cry, wail, sob.* ***k.a.-*** *rejoice, exult, laugh, triumph.*

mourner, *is.* **1.** yaslı, matemli, matemzede (kimse), **2.** ölen akraba veya yakınının cenazesine giden kimse, **3.** *ABD* (dinî uyanış/intibah toplantılarında) tövbekâr, tövbe istiğfar eden.

mourners' bench = anxious seat, *is. ABD* tövbe peykesi/sırası.

mournful, *sf.* **1.**yaslı, matemli, **2.** üzgün, kederli, mahzun, **3.** üzücü, acıklı, dokunaklı, hazin, **4. ~ly** : matemle, üzülerek, yas/matem tutarak, kederle, hüzünle, **5. ~ness** : yas/matem tutma, üzgünlük, kederlilik, mahzunluk. ***e.a.- 1&2.*** *doleful, melancholy, unhappy, dolesome, dolorous, lamentable, rueful, sorrowful, woeful,* **3.** *depressing, joyless, saddening, triste, afflictive, calamitous, distressing, gloomy, somber, dreary.*

mourning, *is.&sf.* **1.** yas, matem. *All the theaters and cinemas were closed as a sign of ~ for the dead president.* **go into ~** : matem tutmak, matem elbisesi giymek. **in deep ~** : büyük yas içinde, mateme gark olmuş, karalar giymiş. **2.** yas/matem tutma, **3.** matem elbisesi, karalar.

He is wearing ~ . **in ~** : yaslı, matemli, karalar giymiş, **4.** ağıt, ağlama, matem gözyaşı dökme, **5.** yas/matem süresi. **half ~** : (a) matem süresinin son kısmı, (b) yarı matem elbisesi, **6. ~ly** : yas/matem içinde, yas tutarak, hüzünle, kederle, matemle, **7. ~ band** : matem şeridi, matem alâmeti olarak kola takılan siyah şerit, **8. ~ cloak (butterfly)** *zool.* yaslı kelebek *(Nymphalis antiopa)* : Avrupa ve K Amerika'da bulunur, kanatları koyu kahverengi ve mor benekli, kanat uçları açık sarıdır, **9. ~ dove** *zool.* yaslı kumru *(Zenaidura macroura)* : ötüşü hazin bir tür kumru, K Amerika'da bulunur, **10. ~ paper** : siyah kenarlı mektup kâğıdı.

mouse[1], *is., ç.* **mice1.***zool.* fare, sıçan *(Muridae, Mus).* **house ~** : ev faresi *(Mus musculus).* (İlgili sıfat : ***murine***), **2.** fare türünden çeşitli kemirgenler. **harvest ~** : cüce sıçan *(Reithrodontomys).* **lemming ~** : kır sıçanı *(Synaptomys).* **field/meadow ~** : tarla sıçanı *(Microtus arvalis).* **shrew ~** : orman soreksi *(Sorex araneus).* **spiny ~** : dikenli sıçan *(Acomys cahirinus).* **white ~** : beyaz fare, **3.** *ABD- k.d.* mahcup/ürkek/çekingen/korkak kimse, **4.** *ABD- argo* şişmiş /morarmış göz, **5.** *den.* (a) halat düğümü, (b) kanca bağı, **6.** (boks argosu) (yumruktan ileri gelen) göz altındaki şişlik, **7. as poor as a church ~** : çok fakir/yoksul, **8. play cat and ~ with s.o.** : (birisiyle) kedi fare ile oynar gibi oynamak, (ona) işkence/eziyet etmek, **9. ~ bird** *zool.* (a) fare kuşu *(Colius)* : konik gagalı, yumuşak tüylü ve uzun kuyruklu bir Afrika kuşu, (b) örümcek kuşu, **10. ~ deer** *: Bk.:* **chevrotain**. ***e.a.- 4. black eye, 5. (b) mousing, 9. (a) coly, (b) shriek.***

mouse[2], *f.* **moused, mousing1.**fare/sıçan avlamak, sıçan tutmak/yakalamak, **2.** (sinsi sinsi) bir şeyin peşinden gitmek/dolaşmak, **3.** *den.* (halatı) düğümlemek, kancayı ağız bağı ile bağlamak. ***e.a.- 2. prowl.***

mouse-ear, *is. bot.* fare kulağı *(Hieracium Pilosella) :* ufak tüylü yaprakları olan bitki türleri. **~ chichweed** : tüylü kuş otu *(Cerastium vulgarum* ve *C. viscosum)*

mousehole, *is.* fare deliği, çok ufak delik.

mouser, *is.* fare avcısı, (özellikle) kedi.

mouselike, *sf.* fare gibi, fareye benzer.

mousetail, *is. bot.* sıçan kuyruğu*(Alopecurus agrestis).*

mousetrap, *is.&f.* **1.** fare kapanı, tuzak, **2.** kapana kıstırmak, tuzağa düşürmek.

mousey, *sf.* **mousier, mousiest** *bk. :* **mousy.**

mousing, *is.* **1.***den.* kanca bağı, **2.** fare avı/avcılığı, fare avlama, sıçan tutma.

moussaka, *is. T.* musakka.

mousse, *is.* **1.** köpüklü krema : çırpılıp soğutulmuş şeker, yumurta akı, kaymak, vanilya karışımı, **2.** et/balık ve sebze ile hazırlanmış buna benzer garnitür.

mousseline, *is. Fr.* **1.** muslin, **2.** dantele benzer ince bardak, **3. ~ de laine** : ince yünlü muslin kumaş, **4. ~ de soie** : ipek muslin.

moustache(d), *bk.:* **mustache(d.**

Moust(i)erian, *sf.* Yontma Taş Çağı+ ***e.a.-*** *Paleolithic.*

mousy = mousey, *sf.* **mousier, mousiest 1.** fare gibi, (rengi, kokusu vb.) fareye benzeyen. **~ hair** : donuk kirli kahverengi saç. *Her ~ hair had been cheaply permed.* **2.** sessiz, sakin, gürültüsüz, sinsi, gizli. *a ~ tread.* **3.** ürkek, çekingen, korkak, mahcup. *a ~ voice. She's so ~ that she's terrified of meeting strangers.* **4.** fareli, fareler üşüşmüş, fare dolu, **5.** sıkıcı, kasvetli, **6. mousily** : fare gibi, sessizce, gürültü etmeden, sinsice, sinsi sinsi, ürkek ürkek, **7. mousiness** : sessizlik, ürkeklik, korkaklık, mahcupluk, çekingenlik, sinsilik. ***e.a.-2. quiet, noiseless, stealthy, 3. timid, shy, fearful, bashful, timorous, 5. drab, colorless, dull.***

mouth[1], *is., ç.* **mouths1.***anat.* ağız. **medicine to be taken by ~** : ağızdan alınacak ilâç. **with one's ~ wide open** : ağzı bir karış açık, hayret içinde (ilgili sıfat: ***oral***), **2.** (çiğneme/tatma organı olarak) ağız, **3.** (beslenecek/bakılacak kimse anlamında) ağız, boğaz, nüfus, kişi. **so many ~s to feed** : beslenecek/doyurulacak bu kadar boğaz/nüfus. **He has ten ~s to feed in his family** : On nüfusu besliyor. **4.** (ses organı olarak) ağız, **5.** ifade, söz. **to give ~ to one's thoughts** : düşüncelerini (sözle) ifade etmek. **She didn't dare open her ~** : Bir söz söyleyemedi (Ağzını açmaya cesaret edemedi). *He never opened his ~ all evening.* **6.** gevezelik, boşboğazlık, boş/kuru/manasız söz veya konuşma. **That man is all ~** : Şu adam gevezenin biridir. **7.** su-

rat buruşturma, dudak bükme, **8.** (mağara/kuyu/çukurluk vb.) ağız, methal, giriş. *A fall of rock blocked the ~ of the cave.* **9.** nehrin ağzı : sularını göle/denize boşalttığı yer. *The ~ of Sakarya.* **10.** (mengene vb.) ağız, **11.** org, flüt gibi çalgı aletlerinin yan deliği, **12.** (kavanoz, şişe, kap vb.) ağız, **13.** (ateşli silâhta) namlu ağzı, **14. a hard ~** : geme itaat etmeyen (at), **15. by word of ~** : sözle, şifahen, ağızdan (yazılı değil), **16. down in the ~** : *k.d.* üzgün, kederli, mahzun, suratı asık, meyus, karamsar, cesareti kırılmış, **17. from ~ to ~** : dilden dile, ağızdan ağıza, **18. have a big ~** : geveze/boş boğaz olmak, sır saklayamamak, ağzında bakla ıslan-mamak. **He has a big ~** : Gevezenin biridir. **19. keep one's ~ shut** *k.d.* susmak, ağzını kapamak, sır saklamak, ketum olmak, **20. laugh on the other side (or wrong sie) of (one's) ~** *bk.:* **laugh**[1] (10), **21. live from hand to ~** : ancak ekmeğini kazanabilmek, çok zor geçinmek, ölmeyecek kadar geçimi olmak, **22. look a gift horse in the ~** : hediye edilen atın dişine bakmak, hediyeyi beğenmemek, bulup da bunamak, **23. make ~s at** : -e surat ekşitmek/surat asmak/dudak bükmek, **24. make one's ~ water** : imrendirmek, ağzını sulandırmak, **25. open one's big ~** *k.d.* olur olmaz konuşmak, saçmalamak, boşboğazlık/gevezelik etmek, saygısızca lâfa karışmak, **26. put the ~ on s.o.** *Brit.&Avust.- argo* (yalandan) pohpohlanmak, iyi yaptığını söyleyerek bir kimseyi başarısızlığa sürüklemek, **27. put words in (to) s.o.'s ~** : (a) birisine akıl öğretmek, ne söylemesi gerektiğini öğretmek, (b) uydurup birisinin ağzından konuşmak, birisine söylemediği sözleri atfetmek, **28. shoot off (one's) ~** *argo* ağzına geleni söylemek, düşünmeden konuşmak, **29. shut one's ~** *k.d.* (a) sus(tur)mak, sesini kesmek, ağzını kapamak, (çoğunlukla emir olarak kullanılır). *Shut your ~, you stupid fool!* (b) **well, shut my ~** *G ABD* Şaştım kaldım! (c) sır saklamak, ağzını açmamak, kimseye söylememek. *He kept his ~ shut about it.* **30. stop s.o.'s ~** *k.d.* (birini) susturmak, ağzını kapatmak, **31. take the word out of s.o.'s ~** : sözü (birisinin) ağzından kapmak, konuşmasına fırsat vermemek, **32. the horse's ~** : bilen kimse, asıl güvenilir kaynak. **The news came straight from the horse's ~**: Haber çok güvenilir kaynaktan geliyor. ***e.a.- 5. expression, utterance, 14. by speaking, 15. depressed, dejected, disconsolate, disheartened.***

mouth[2], *f.* **-mouthed, mouthing 1.** (gösterişli bir şekilde) konuşmak/söylemek/hitap etmek, atıp tutmak, yüksekten atmak. **to ~ a speech** : nutuk çekmek, **2.** ağzına almak/koymak, yemek, **3.** (ağızda) çiğnemek, **4.** (at) geme alıştırmak, **5.** *az kul.* dudak bükmek, surat etmek/asmak, yüz buruşturmak, **6.** sessiz/fısıltı ile/dudak hareketleriyle konuşmak. *The librarian ~ed the word "quiet".* **7.** anlamadan/inanmadan tekrarlamak, kötü söz söylemek. *He crept into the corner, ~ing curses.* **8.** mırıldanmak, ağzında gevelemek. *He ~ed his words.* ***e.a.-1.declaim, rant, 2. eat, 8. mumble.***

mouthbreeder, *is. zool.* yavrusunu ağzında besleyip büyüten balık (*Tilapida ve Haplocromis* türleri).

-mouthed, *son ek* **1.** "ağızlı". **large-mouthed** : geniş ağızlı. **a small-mouthed woman** : küçük ağızlı kadın, **2.** "konuşan". **loud-mouthed** : yüksek sesle konuşan. **foul-mouthed** : küfürbaz.

mouther, *is.* **1.**yüksekten atan, atıp tutan, gösterişli konuşan, **2.** ağzına atan, yiyen, **3.** çiğneyen, **4.** mırıldanan, ağzında geveleyen.

mouthful, *is.,ç.* **-fuls 1.** ağız dolusu, **2.** lokma. *He'd had enough and couldn't eat another ~ (of dinner).* **3.** az miktar, nebze, **4.** *k.d.* telâffuzu güç kelime, **5.** *argo* isabetli/önemli söz. **to say a ~** : isabetli söz söylemek.

mouth hook, *is.* ağız kancası : iki kanatlı sineklerde çene yerine geçen kanca gibi ağız çıkıntısı.

mouthless, *sf.* ağızsız.

mouth organ, *is.* ağız mızıkası, armonika.

mouthpart, *is. gen.* **~s** : (eklem bacaklılarda) ağız çıkıntısı.

mouthpiece, *is.* **1.** (şişe, tüp vb.) ağız, **2.** (çalgı) ağızlık, çalgının dudaklar arasına alınan kısmı. *a trumpet ~.* **3.** gem, **4.** (başkası adına konuşan) sözcü. **to be the ~ of s.o.** : başkası adına konuşmak. *This newspaper is the ~ of the government.* **5.** *argo* avukat (özellikle canileri, katilleri savunan). ***e.a.-4. spokesman, 5. lawyer.***

mouth-to-mouth, *is.* ağızdan üfleyerek sun'î teneffüs.

mouthwash, *is.* gargara, ağız suyu, ağız çalkalamak için antiseptik su.

mouth-watering, *sf.* nefis, iştah verici, ağzı sulandıran. *a ~ menu. a ~ bowl of fruit.*

mouthy, *sf.* **mouthier, mouthiest 1.** lâfazan, geveze, yüksekten atıp tutan, ağzı kalabalık, lâf ebesi, **2. mouthily** : gevezece, gevezelikle, lâfazanlıkla, ağız kalabalığı ile, yüksekten atıp tutarak, **3. mouthiness** : lâfazanlık, gevezelik, lâf ebeliği, yüksekten atıp tutma. ***e.a.-1.*** *ranting, bombastic, garrulous, loud-mouthed.*

mouton, *is.* koyun derisi (kürk).

moutonnée(d), *sf. coğ.* koyun yünü gibi, koyun yünü görünüşünde (kaya), buzullarla yuvarlaklaştırılıp etrafa dağıtılmış.

movable = moveable, *sf.&is.* **1.** devinebilen, devingen, devinir, hareketli, kımıldayabilen, müteharrik, hareket edebilen. *toy soldiers with ~ arms and legs.* **2.** *huk.* taşınabilir, menkul, nakledilebilir (mal, eşya, mobilya vb.). **~s** : menkul mal, **3.** tarihi değişen (yortu, dinî bayram vb.). **~ feast** : tarihi değişen (her yıl aynı tarihe gelmeyen) dinî bayram. *Easter is a ~ holy day.* **4. ~ness = movability** : devingenlik, devinebilme, hareket edebilme, taşınabilirlik, **5. movably** : hareket edebilecek/taşınabilecek şekilde. ***e.a.-1.*** *transportable.* ***k.a.- 1&2.*** *immovable.*

move[1], *f.* **moved, moving 1.** devin(dir)mek, hareket et(tir)mek, kımılda(t)mak, gitmek, götürmek, sallamak. *He ~d into the shade. I told him to be quiet and not to ~. He ~d the flag slowly up and down. ~ you chair nearer to the fire. Can you ~ your fingers?* **2.** taşı(n)mak, göç(tür)mek, göç etmek, yer değiş(tir)mek, nakletmek, uzaklaş(tır)mak. *He ~d his family out of the war zone.* **to ~ house** : taşınmak, evi taşımak. *to ~ to a bigger house.* **3.** ilerle(t)mek, ileri götürmek/gitmek. *moving up in executive ladder. He ~d slowly towards the door. Troops are moving near the frontier.* **4.** (makine vb.) işle(t)mek, tahrik etmek, harekete geç(ir)mek, dön(dür)mek. *This switch ~s the whole machine. to ~ a pivot.* **5.** *tic.* sat(ıl)mak, (satarak) elden çık(ar)mak, el değiştirmek. **These goods ~ very fast** : Bu mal çok çabuk satılıyor. **6.** *gen.* **~ on** *k.d.* (gitmek üzere) kalkmak, kalkıp gitmek. *We ought to ~ on.* **7.** *tıp* (bağırsak) boşal(t)mak, işle(t)mek. **to ~ one's bowels** : bağırsaklarını boşaltmak, büyük abdest yapmak, *kaba* sıçmak, kaka yapmak, **8.** (sosyeteye) karışmak, katılmak, düşüp kalkmak. *to ~ in cultivated circles. to ~ in society.* **9.** *gen.* **~ for** : başvurmak, müracaat etmek, dava açmak, **10.** önermek, önerge vermek, teklif etmek. **I ~ that we accept the offer** : Teklifin kabulünü öneriyorum. **I wish to ~ an amendment to this law** : Bu yasada bir değişiklik yapılmasını öneriyorum. **11.** başlatmak, harekete geçirmek/getirmek, (bir eyleme) zorlamak/ikna etmek. *The report ~d the faculty to take action.* **12.** *gen.* **~ to** : sürüklemek, sevk etmek, zorlamak, mecbur etmek, ...-lendirmek. **to ~ s.o. to anger** : birisini öfkelendirmek. **to move s.o. to agree** : birisini kabule zorlamak. **to ~ s.o. to laugh/to pity** : birisini güldürmek/acındırmak/merhamete getirmek, **13.** (hislerine) dokunmak, etkilemek, tesir/müteessir etmek. **The story ~d her to tears** : Hikâye onu (teessüründen) ağlattı. **be ~d (by emotion)** : etkilenmek, mütehassis olmak. **He was deeply ~d by such kindness** : Bu denli iyilik onu çok etkiledi. **14.** (karar vb. den) döndürmek, saptırmak, (maksattan/gayeden) ayırmak. *to ~ him from his purpose.* **15.** (satranç vb.) oynamak, taşı yürütmek/sürmek, **16.** (zamana) ayak uydurmak. *to ~ with the time.* **17.** göndermek, nakletmek. *His firm wants to ~ him to another city. He asked to be ~d to Bursa/to an easier job/to a new department.* **18. ~ a muscle** : kılı kıpırdamak, tınmak. **He didn't ~ a muscle** : Kılı kıpırdamadı (tınmadı bile). **19. ~ about/around** : (a) kımıldanmak. *He can ~ about only with difficulty.* (b) seyahat etmek, dolaşmak. **We've ~d about a great deal** : Bir hayli seyahat ettik. **20. ~ along** : ilerlemek, ileriye yürümek. *The people standing in the bus ~d along to make room for others.* **21. ~ away** : (başka yere) taşınmak/gitmek, uzaklaşmak. *"Does Mr. B. still live here?" "No, he ~d away from here."* **22. ~ back** : (a) gerilemek, geri çek(il)mek/gitmek/götürmek. *~ the table back where it was before.* (b) yerine dönmek, avdet etmek. *He ~d back to the desk.* (c) geri gelmek. *They ~d back to Sivas.* **23. ~ down** : (a) aşağı inmek. *He ~d down from the top floor.*

(b) (rütbe/derece/sınıf) indirmek, tenzil etmek. *We had to ~ that student down to an easier class.* **24. ~ for** : (Mecliste) önermek, önerge vermek, **25. ~ forward** : ilerlemek, ileri yürümek, **26. ~ heaven and earth (to do sth.)** : her çareye başvurmak, mümkün olan her şeyi yapmak, **27. ~ in** : (a) (eve) taşınmak, içine girmek. *We've bought the house, but we can't ~ in until next month.* (b) müdahale etmek, (c) kontrolünü ele geçirmek, ortaya atılmak. *Our competitors have gone out of business, so now our company can ~ in.* **28. ~ off** : (a) (şahıs) çekilmek, uzaklaşmak, çekilip gitmek, (b) (taşıt) kalkmak, hareket etmek, **29. ~ on** : (a) yola koyulmak, gitmek. *The gipsies ~d on to another site.* (b) yürümek, hareket etmek. *" ~ on please!" said the policeman.* (c) geçmek. *And now we ~ on to another episode.* **30. ~ out** : (a) (evden) çıkmak, (başka yere) taşınmak. *to ~ out of a house.* (b) (asker) çekilmek, ric'at etmek, (c) (insan/hayvan/eşya) çıkarmak, başka yere nakletmek, **31. ~ over** : (a) öteye gitmek, yer açmak. *~ over and let your grandmother sit down.* (b) (işten/makamdan) çekilmek. *Uncle left his position on the board of directors, as he felt he should ~ over in favor of a younger man.* **32. ~ up** : (a) çıkmak. *Can you ~ up a few steps?* (b) terfi etmek, yükselmek. *She's learnt so fast that we can now ~ her up to a more advanced class.* **33. ~ with the time** : zamana uymak, **34. when the spirit ~s me** : canım ne zaman isterse, aklıma estiği zaman. ***e.a.- 2. remove, 4. turn, revolve, operate, work, spin, rotate, 7. evacuate, 9. appeal, proceed, 11. prompt, actuate, impel, urge, persuade, 12. rouse, influence, induce, incite, impel, 13. touch, stir, 14. dislodge, budge, 16. keep pace.***

move[2], *is.* **1.** devinim, devinme, hareket, **2.** (ev) taşı(n)ma, göç(me), göç etme, **3.** atılım, hamle, girişim. **a ~ in the right direction** : yerinde bir girişim, **4.** (satranç vb.) (a) oyun/hamle sırası, (b) hamle, ilerleyiş, **5. get a ~ on** *k.d.* başlamak, acele etmek. **He'll never finish the work if he doesn't get a ~ on** : Acele etmezse işini asla bitiremez. **6. on the ~** *k.d.* (a) faal, meşgul, (b) hiç durmaz, hareket hâlinde, sağa sola koşuşur, (c) ilerlemekte, terakki hâlinde. ***e.a.- 1. motion, movement, 5. begin, act, hurry, 6. (a) busy, active, (c) advancing, progressing.***

moveability/movable/movableness/movably, *bk.:* **movability/movable/movable-ness/movably.**

moveless, *sf.* **1.** hareketsiz, devinmez, sabit, **2. ~ly** : hareketsiz/devinmez bir şekilde, devinmeksizin, kımıldamaksızın, **3. ~ness** : hareketsizlik, devinmezlik, kımıldamazlık, sabitlik.

movement, *is.* **1.**devinim, devinme, hareket. *There's little ~ after sunset in the streets of this quiet village.* **2.** kımıldanma, kımıldanış, **3. ~s** : faaliyet. *The police think this man may be the thief they're looking for, so they're watching his ~s carefully.* **4.** *As.* harekât, manevra, birliklerin/gemilerin/uçakların hareketi, **5.** (olay) seyir, cereyan, gelişme, yönlenme, **6.** meyil, istidat, **7.** *g.s.* hareket hissi veren nitelik, **8.** oynama, el, (satranç vb.) hamle, taş sürme/ilerletme, **9.** önlem, tedbir, tedbirli iş, **10.** göç, taşınma, ev değiştirme, **11.** akım, örgütlenme, bir amaca doğru örgütlenmiş topluluk. *the right-wing ~. The aim of the trade union ~ is to obtain higher wages and better conditions for workers.* **12.** *tıp* **bowel ~s** *d.d.* bağırsakların işlemesi, **13.** (saat vb.) mekanizma, hareketli parçalar, **14.** *müz.* (a) bölüm, kısım, parça. *the second ~ of a symphony.* (b) usul, ritm, tempo, ölçü. *a waltz ~.* **15.** (şiir) ritmik yapı. ***e.a.-1. motion, 4. maneuver, 6. inclination, tendency, trend.***

mover, *is.* **1.** devindiren/hareket ettiren kimse/şey, **2.** (ev eşyası) nakliyat şirketi, nakliyatçı. *The ~s will be here tomorrow.*

movie, *is. k.d.* **1.** sinema, **2.** sinema (binası), **3. ~s** : (a) sinemacılık, (b) (sanat ve eğlence olarak) sinema, (c) filim gösterisi. *Let's go to the ~s.* **4. ~ camera** : sinema alıcısı, film makinesi/kamerası. ***e.a.- 1. motion picture, 2. motion picture theater.***

moviedom, *is.* sinema dünyası. ***e.a.-filmdom.***

moviegoer, *is.* izleyici, sinema müdavimi/düşkünü, sık sık sinemaya giden kimse. **moviegoing** : izleyicilik, sinema düşkünlüğü, sık sık sinemaya gitme.

moviemaker, *is.* sinema yapımcısı.

moving, *sf.* **1.** devingen, devinen, hareketli, hareket eden, hareket halinde(ki). **a ~ target** : hareketli hedef. **Oil the ~ parts of the machine** : Makinenin hareketli parçalarını yağla. **2.** devindirici, devindiren, hareket ettiren, muharrik, **3.** tahrik/teşvik edici, kışkırtıcı, dürtücü, zorlayıcı. *a ~ principle. What is the ~ force behind*

the team? **4.** dokunaklı, acıklı, hazin, etkili. *The beggar told her such a ~ story that she almost wept.* **5.** taşı(n)ma. *~ expenses. a ~ van. ~ day.* **6. ~ picture** : sinema, **7. ~ staircase = ~ stairway** : yürüyen merdiven, **8. ~ly** : devinerek, hareket ederek. ***e.a.- 6. motion picture, 7. escalator.***

mow[1], *f.* **mowed, mowed/mown, mowing** **1.**(çimen, ekin vb.) biçmek, (tırpan/orak/makine vb. ile) biçmek/kesmek. *to~ an overgrown lawn.* **2.** *gen.* **~ down** : (top/makineli tüfek vb. ateşi ile) biçmek, yere sermek, toptan öldürmek. *The machine gun ~ed down enemy soldiers like grass.* **3.** (düşmanı) ezmek, yere sermek, hezimete uğratmak, tarumar etmek. **4.** *esk.* surat asmak, yüzünü ekşitmek. ***e.a.-1.cut down, 2. destroy, kill, 3. overwhelm, 4. make face, grimace.***

mow[2], *is.* **1.** ambarda ekin veya ot yığını konulan yer, **2.** (anbara konulan) ekin/ot yığını, **3.** *esk.* asık/abus/ekşi surat. ***e.a.- 3. grimace.***

mower, *is.* **1.** orakçı, tırpancı, ekin/ot biçen kimse, **2.** çim/ekin/ot biçme makinesi, orak makinesi. ***e.a.-2. lawn mower, mowing machine.***

mown, *f. bk.:* **mow**[1] *(sf.f.).*

moxa, *is.* **1.** yakı, moksa : Çin'de/Japonya'da bazı hastalıkların tedavisi için cilt üstünde yakılan pamuğa benzer bitkisel madde, **2.** yakı otu *(Artemisia moxa)* : yakı/moksa veren ot.

moxie, *is. argo* **1.** çeviklik, dinçlik, azim, şevk, kuvvet, gayret, enerji. *After all these years, he is still full of the old ~.* **2.** cesaret, yürek, soğukkanlılık. ***e.a.-1. vigor, pep, spirit, mettle, stamina, 2. courage, nerve, audacity.***

moyen âge, *is. Fr.* Orta Çağ. ***e.a.-Middle Ages.***

Mozarab, *is.* **1.** Müslüman idaresindeki İspanya'da bulunan Hristiyan, **2. ~ic** : (a) Mozarablara ait, (b) IX-XV. yy. İspanya mimarî üslûbunda.

mozzarella, *is.* pide peyniri, mozarella : sarımtrak beyaz, yarı yumuşak, tuzsuz ve lezzetli, kaşara benzer peynir, pizza/pide yapmakta kullanılır.

mozzetta, *is., ç.* **-tas/mozzette** *It.* başlıklı pelerin, Katoliklerin giydikleri göğüsten düğmeli, başlıklı kısa pelerin.

mp = *müz.* mezzo piano.

MP = **1.** Military Police, **2.** Mounted Police.

M.P. = **1.** Member of Parliament, **2.** Military Police, **3.** Mounted Police, **4.** melting point.

mpg = miles per gallon.

mph = m.p.h. = miles per hour.

mR = mr = milliroentgen.

Mr., *ç.* **Messrs** = Mister.

MRBM = Medium Range Ballistic Missile.

Mr. Clean, *k.d.* şerefli, dürüst, mazisi temiz kişi (özellikle devlet adamı).

Mrs., *ç.* **Mrs. /Mmes.** Bayan (evli kadının soyadından önce kullanılır).

Ms. = Ms = Bayan (bekâr veya evli bütün kadınların soyadından önce kullanılır).

mS = millisiemens.

m/s = **1.** meters per second, **2.** meters per second per second.

MS., *ç.* **MSS.** = manuscript.

msec = milliseconds.

MSI = *elekt.* Medium Scale Integration (Orta çapta tümleşim).

m.s.l. = M.S.L. = mean sea level.

MT = **1.** megaton(s), **2.** Montana (posta kodu).

Mt. = mt. = **1.** mount, **2.** mountain.

Mts. = mts. = mountains.

much, *sf.&zf.* **more, most**, *is.* **1.** çok, fazla, ziyade, hayli. **I haven't ~ time** : Fazla zamanım yok. **He hasn't got ~ money** : Çok parası yok. **She hasn't got ~ interest in cooking** : Yemek pişirmeye karşı fazla ilgisi yok. **2.** çok (miktarda) şey. **~ of this is not true** : Bunun çoğu doğru değildir. **~ still remains to be done** : Daha yapılacak çok şey var. **He gave away ~** : Çok şey feda etti. **3.** önemli şey/husus. **Was not ~ to look at** : Seyretmeye değer fazla bir şey yoktu. **~ happened while you were away** : Sen yokken çok/önemli şeyler oldu, **4.** ziyadesiyle, fazlasıyla, (pek) çok, son derece, pek fazla/ziyade. **Thank you very ~** : Çok teşekkür ederim. **He was ~ surprised** : Ziyadesiyle hayret etti. **~ more easily** : çok daha kolay (bir şekilde). **~ bigger :** çok daha büyük. **~ worse** : çok daha fena, **5.** takriben, aşağı yukarı, hemen hemen. **to come ~ the same conclusion** : hemen hemen ay-

nı sonuca/hükme varmak. **It is pretty ~ the same thing** : Hemen hemen aynı şey. **6.** sık sık, çoğu kez, çoğu zaman, ekseriya. **She doesn't go out ~** : Sık sık dışarı gitmez. **Do you go there ~** : Oraya sık sık gider misiniz? **7. as ~ again** : bir o kadar daha, iki misli, **8. as ~ as one can do** : elinden geldiği/gücünün yettiği kadar, mümkün mertebe, imkân nisbetinde, **9. as ~ as = so ~ as** : ... kadar, ... gibi, sanki.... **He looked at me as ~ as to say...** : ... demek ister gibi yüzüme baktı. **It's as ~ as saying he is a liar** : Bu ona yalancı demek gibi bir şey. **I love you as ~ as I love your brother** : Kardeşini sevdiğim kadar seni de seviyorum. **10. I thought as ~** : Bunu bekliyordum, zaten bundan şüphelenmiştim, ben de öyle tahmin ediyordum. *So they found out he's been cheating. I thought as ~.* **11. make ~ of** : (a) çok önem/değer vermek, (b) fazla bir şey anlamak/elde etmek/kazanmak, mana çıkarmak. **I couldn't make ~ of that new book of his** : Onun yeni kitabından pek bir şey anlayamadım. **12. not ~ of a** : iyi/uygun/münasip değil. **It's not ~ of a day for a walk** : Yürüyüş için pek uygun bir hava değil. **He's not much of a doctor** : Pek iyi bir doktor değildir (Doktorluğu nafile; beş para etmez). **13. not up to ~** : pek iyi değil. **This film's not up to ~, although the actors are good** : Artistler iyi ama film pek bir şeye benzemiyor. **14. (not) think (too) much of** : takdir et-(me)mek, kıymet/değer ver(me)mek. **I don't think ~ of his ideas** : Onun fikirlerine kıymet vermem. **15. so ~ as** : hattâ, ... bile. **He just left without so ~ as saying goodbye** : Allaha ısmarladık bile demeden çekip gitti. **16. so ~ for** : bu iş burada biter, bu konu için bu kadar yeter, bu iş/düşünce böylece suya düştü. **Now it's started raining; so ~ for my idea of taking a walk** : İşte yağmur başladı, benim yürüyüş yapma düşüncem de suya düştü. **So ~ for your promise** : Nerede kaldı verdiğin söz! **So ~ for this problem, now for the next** : Bu soru üzerinde yeteri kadar durduk, şimdi ötekine geçelim. **So ~ for his friendship** : Onun arkadaşlığı bu kadarmış (Ondan başka ne beklenir?). **17. so ~ as (not)** : ... değil,... şöyle dursun, ...-den ziyade. **I don't so ~ dislike him as hate him** : Ondan hoşlanmamaktan ziyade nefret ediyorum (Hoşlanmamak şöyle dursun, ondan nefret ediyorum). **18. so ~ the better**! Daha iyi ya! İsabet! **19. so ~ so that** : öylesine... ki, o derecede ...ki. **20. this/that ~** : şu kadar. **I'll say this ~ : he's a good worker** : Şu kadarını söyleyeyim : çalışkan bir kişidir. **This ~ is certain that** : Şurası muhakkak ki... **21. too ~ for** : ... için fazla/ağır. **Climbing the smallest hill is too ~ for her since her illness** : Hastalığından beri en küçük bir yokuş çıkmak bile ona fazla geliyor. **22. too ~ of a** : haddinden fazla. **That's a bit too ~ af a good thing** : Bu kadarı da biraz fazla. **One can have too ~ of a good thing** : İyi ve nefis şeye doyum olmaz. **You can't have too ~ of a good thing** : Fazla mal göz çıkarmaz. **23. ~ too** : aşırı, haddinden fazla. **It's ~ too cold** : Haddinden fazla soğuk. ***e.a.- 4.*** *greatly, far, excessively, exceedingly,* ***2.*** *nearly, approximately, about, rather, somewhat,* ***3.*** *often, frequently, regularly, many times, a lot.*

muchness, *is. esk.* **1.** çokluk, fazlalık, ziyadelik, büyüklük, **2. much of a ~** : tıpkı, aynı, farksız, eş değer. **It's much of a ~** : Ha o, ha bu, fark etmez/hepsi bir (Ha Hoca Ali, ha Ali Hoca!).

mucic acid, *is. kim.* tutkal asidi HOOC (CHOH)4COOH : Süt şekerinin vb. nitrik asitle oksitlenmesinden elde edilen ve organik bireşimlerde kullanılan renksiz kristalli toz.

mucid, *sf. az kul. bk.:* **moldy, musty, slimy.**

muciferous, *sf.* sümük+, sümük hasıl eden. ~ *ducts.*

mucilage, *is.* **1.**zamk, tutkal, **2.** piz, bitkilerden sızan yapışkan sıvı.

mucilaginous, *sf.* **1.**zamklı, tutkallı, zamk gibi, **2.** yapışkan, yapıştırıcı, **3. ~ly** : yapışkan bir şekilde, **4. ~ness** : yapışkanlık.

mucin, *is.* **1.** sıvık su : sümük ve balgamın bileşimindeki azotlu maddeler grubu, **2. ~oid** : sıvıksı, sıvık su gibi, sıvık suya benzer, **3. ~ous** : sıvıksı, sıvık sulu.

muck, *is.&f.* **1.**gübre, **2.** gübreli kara toprak, ümüs, **3.** bataklık çamuru, pislik, **4.** karışıklık, keşmekeş. **to be all in a ~** : keşmekeş içinde olmak, **5.** *Brit.* çöp, çöplük, **6.** (madencilikte) maden damarı bulununcaya kadar kazılması gereken işe yaramaz taş, toprak vb. **7.** gübrelemek, gübre dökmek, **8.** kirletmek, pisletmek,

lekelemek, **9. ~ about** *Brit.- argo* avare/boş/gayesiz gezmek, sallanmak, sürtmek, salak salak dolaşmak. *He's not working, just ~ing about.* **10. ~ in** *Brit.- argo* (başkalarıyla işi/görevi vb.) paylaşmak, ortaklaşa yapmak. *If we all ~ in, we'll soon finish the job.* **11. make a ~ of** : (a) kirletmek, pisletmek, (b) bozmak, berbat etmek, **12. ~ out** : hayvan gübresini/çamuru/toprak vb. yi temizlemek/kaldırmak. **~ out a stable** : ahırın gübresini temizlemek, **13. ~ up** *Brit.- argo* bozmak, berbat etmek, karmakarışık/keşmekeş yapmak, yüzüne gözüne bulaştırmak.~ *up a job. e.a.- 1&7. manure, 3. filth, dirt, mire, mud, 4. jumble, mess, 5. thrash, 8. soil, 9. idle, putter, 11. (b) spoil, 13. ruin, bungle.*

muckamuck, *is.&f.* **1.** (Batı Kanada) (a) gıda, yiyecek, yemek, (b) yemek vb. yemek, **2.** *bk.:* **high muck-a-muck**. *e.a.- 1. (a) food, (b) eat.*

mucker, *is. Brit.- argo* **1.** hödük, kaba, terbiyesiz kimse, serseri, ayak takımı, **2.** (madencilikte) yükleyici, işe yaramayan taş ve toprağı kazan/temizleyen işçi. *e.a.-1. vulgar, ill-bred person.*

muckily, *zf.* **1.** pis/kirli bir şekilde, **2.** gübreli, gübre dolu olarak.

muckiness, *is.* **1.** pislik, kir, **2.** gübrelilik.

mucking, *sf.&zf. Brit.- argo bk.:* **damned.**

muckle, *sf. Brit.- k.d. bk.:* **mickle.**

muckluck, *is. bk.:* **mukluk.**

muckrake, *is.&f.* **-raked, -raking 1.** gübre tırmığı, **2.** (özellikle politikada) gizli rezaletleri/yolsuzlukları araştırıp meydana çıkarmak, *k.d.* kirli çamaşırları ortaya dökmek, **3. muckraker** : gizli rezaletleri/yolsuzlukları araştırıp meydana çıkaran/kirli çamaşırları ortaya döken kimse, **4. muckraking** : gizli rezaletleri meydana çıkarma, kirli çamaşırları ortaya dökme.

mucksweat, *is. Brit.- k.d.* sırsıklam terleme.

muckworm, *is.* **1.***zool.* gübre kurdu veya gübre içinde gelişen kurtçuk, **2.** *k.d.* hasis, tamahkâr, cimri. *e.a.- 2. miser.*

mucky, *sf.* **muckier, muckiest 1.** gübre gibi, gübreli, **2.** pis, kirli, **3.** *Brit.- k.d.* (a) **nasty, mean**, (b) (hava) çok nemli/rutubetli, yapışkan, sıkıcı. *e.a.- 2. filthy, dirty.*

mucluc, *is. bk.:* **mukluk.**

muco- = muc-, *ön ek* "sümük, balgam". *ör.: mucopurulent.*

mucoid, *is. biy.-kim.* sümüksü madde : bağ dokularında, kistlerde vb. bulunur. **~al** : sümüksü.

mucolytic, *sf.* mükolitik : mükopolisakkaritleri hidrolize eden enzimlere ait.

mucopolysaccharide, *is.* mükopolisakkarit : heksosaminden türeyen ve suda eriyerek sıvık su oluşturan polisakkarit.

mucoprotein, *is. biy.-kim.* mükoprotein : hidroliz sonucunda karbonhidrat ve amino asit veren protein.

mucopurulent, *sf.* sümüklü ve irinli.

mucosa, *is., ç.* **-sae** *anat. bk.:* **mucous membrane.**

mucosity, *is.* sümüksülük, balgam gibi yapışkanlık, sümüksü görünüş/yapı.

mucous = mucose, *sf.* **1.** sümüksü, sümük gibi, **2.** sümüklü, sümük çıkaran.

mucous membrane = mucosa, *is.* sümük-doku, sümüksü zar: sindirim/solunum/üreme kanallarının içini kaplayan ve kaygan sümüksü madde çıkaran zar/doku.

mucro, *is., ç.* **mucrones** *bot. zool.* (yaprak vb. deki) sivri uç.

mucronate(d), *sf. bot. zool.* sivri uçlu (yaprak vb.).

mucronation, *is.* **1.** sivril(eş)me, **2.** sivrilik, sivri uç.

mucus, *is.* sümük, balgam sümüksü salgı.

mud, *is.&gl.f.* **mudded, mudding 1.** çamur, balçık. **~ bath** : çamur banyosu, **2.** *k.d.* iftira, bühtan karalama, **3.** *k.d.* en adî/hakir/küçük düşürücü yer/durum, **4.** (petrol kuyusu açmada) matkabı soğutmak için deliğe basınçla gönderilen sıvı, **5. clear as ~** : anlaşılmaz, muğlâk, karanlık, bulanık, **6.** çamurlamak, çamur sürmek, çamurla sıvamak. *The log house was ~ded on the outside.* **7.** çamur yapmak, **8. drag s.o.'s name in the ~** : bir kimsenin adını lekelemek, namusuna leke sürmek, **9. here's ~ in your eye** *k.d.* (kadeh kaldırırken şaka olarak) şerefinize! **10. one's name is ~** *k.d.* (bir kimse) adı lekelenmiş/şöhretine leke sürülmüş, **11. sling/throw ~ at** : iftira etmek, kara sürmek, çamur atmak/sıçratmak. *e.a.-1. mire, muck, 2. defamation, slander, libel, 5. incomprehensible, obscure, 8. disgrace, defame, 10. slander, vilify.*

mud-bank, *is.* sığlık.

mudbrick, *is.* kerpiç.

mudcap, *is.&f.* **-capped, -capping** (kuvvetli bir patlayıcı maddeyi patlatmadan önce) çamurla kaplama(k).

mudcat, *is. zool.* kedi balığı (Missisippi'de bulunan iri cinsi).

mud crack, *is.* çamur çatlağı : çamur ve balçık kururken oluşan çatlak.

mud dauber, *is.* **1.***zool.* kum arısı *(Sphecidae)* : çamurdan yuva yapan eşek arısı, **2.** *bk.:* **cliff swallow.**

mudder, *is.* çamurda iyi koşan yarış atı.

muddle, *is.&f.* **-dled, -dling1.***gen.* **~ up** : karıştırmak, karmakarışık etmek, keşmekeşe çevirmek, yüzüne gözüne bulaştırmak. *He was trying to help, but he only ~d up.* **2.** şaşırtmak, aklını/zihnini bulandırmak, **3.** (sarhoşluktan vb.) aptallaşmak, zihni karışmak. *I get ~d when they give so many orders so quickly.* **4.** (içki vb.) karıştırmak, birbirine katmak, **5.** (suyu) çamurlatmak, bulandırmak, **6.** şaşırmak, şaşkına dönmek, aklı/zihni karışmak, **7. ~ through** : (bir işi) bata çıka başarmak, bocalaya bocalaya sonuca ulaştırmak, zorlukla paçayı kurtarmak, her şeye rağmen gemisini yürütmek/kurtarmak. **to ~ through college** : bata çıka koleji bitirmek. **Don't worry, I'll ~ through** : Merak etme, bata çıka başarırım. **8.** karışıklık, keşmekeşlik, karman çormanlık, **9.** şaşkınlık, sersemlik, zihin dağınıklığı/perişanlığı. *He was all in a ~ and didn't even know what day it was.* **10. ~dness = ~ment** : karışıklık, keşmekeşlik, **11. muddlingly** : (a) karıştırarak, keşmekeşe çevirerek, yüzüne gözüne bulaştırarak, (b) bocalayarak, bata çıka, güç belâ, binbir güçlükle, (c) şaşkınlıkla, şaşkın şaşkın, aptal aptal. ***e.a.-1.*** *jumble, bungle, mix, mess up,* ***2.*** *confuse, bewilder, confound, befuddle,* ***4.*** *mix, stir,* ***8.*** *jumble, mess,* ***9.*** *confusion, bewilderment.*

muddleheaded, *sf.* **1.** sersem, şaşkın, aptal, salak, kalın kafalı, zihni karışık. *a ~ fellow.* **2. ~ness** : sersemlik, şaşkınlık, aptallık, salaklık, kalın kafalılık. ***e.a.-1.*** *stupid, blundering, confused.*

muddler, *is.* **1.** karıştırıcı, içki karıştırma çubuğu, **2.** karıştıran/keşmekeşe çeviren kimse, **3.** bocalayan, bata çıka işini güçlükle başaran kimse.

muddy[1], *sf.* **-dier, -diest1.**çamurlu. *a ~ street.* **2.** bulanık. *~ waters of the river.* **3.** (renk) mat, donuk, kirli. *a ~ brown. a ~ color.* **4.** (zihin) bulanık, şaşkın, vuzuhsuz, karmakarışık, perişan. *~ thinking.* **5.** (düşünce/ifade vb.) anlaşılmaz, müphem, muğlâk, karanlık, **6. muddily** : (a) çamurlu çamurlu, bulanık/mat/donuk bir şekilde, (b) şaşkınlıkla, (c) anlaşılmaz/müphem bir şekilde, **7. muddiness** : (a) çamurluluk, bulanıklık, (b) anlaşılmazlık, müphemlik. ***e.a.-3.*** *dull,* ***4.*** *obscure, vague, confused, muddled.*

muddy[2], *f.* **-died, -dying 1.**çamurlanmak, çamurlatmak, **2.** bulan(dır)mak, **3.** donuklaş(tır)mak, **4.** şaşır(t)mak, (zihnini) karıştırmak, **5.** müphemleştirmek, muğlâk/anlaşılmaz hâle getirmek.

mud eel, *is. zool.* bataklık kertenkelesi *(Siren lacertina)* : G ABD'de bataklık ve hendeklerde yaşar. Arka ayakları yoktur, ön ayakları kısadır. Akciğeri ve solungacı vardır. Boyu 60 cm.

Mudéjar, *sf.&is., ç.* **-jares 1.** Hristiyanların işgalinden sonra İspanya'da kalmasına izin verilen müslüman, **2.** XIII-XVI. yy. İspanyol mimarîsi+ (Roma, Gotik ve Arap üslûpları karışımı).

mud flat, *is.***1.**gelgit esnasında çamurların biriktiği arazi, **2.** kurumuş gölün çamurlu yatağı.

mudguard, *is.* çamurluk (oto, bisiklet vb). ***e.a.-*** *fender.*

mud hen, *is. zool.* **1.** su tavuğu *(Fulica atra),* **2.** su yelvesi *(Rallus aquaticus).* ***e.a.-1.*** *coot,* ***2.*** *water rail.*

mudlark, *is. Brit.* sokak çocuğu, hayta, afacan, evsiz barksız sokakta gezen çocuk. ***e.a.-*** *street urchin, street Arab.*

mudpuppy, *is., ç.* **-pies** *zool.* **1.** çamur semenderi *(Necturus maculosus)* : KD Amerika'da yaşayan, solungaç ve ayakları gelişmiş iri su semenderi (boyu 30-45 cm), **2.** K Amerika'da bulunan *Ambystoma* türü semender.

mudra, *is.* Hindu ayinlerinde çeşitli el hareketleri.

mudsill, *is.* alt eşik, binanın en aşağıdaki eşiği.

mudskipper, *is.* bataklık balığı : çamurlu sularda yaşayan ve bazan yem aramak için dışarı çıkan balık.

mudslide, *is.* **1.** çamurlu kaygan yamaç, **2.** çamur kayması.

mudslinging, *is.* siyasî iftira, karalama, çamur atma. **mudslinger** : siyasî müfteri, iftiracı, çamur atan.

mud snake, *is. zool.* çamur yılanı *(Farancia abacura)* : GD ABD'de bataklıklarda yaşayan karnı kırmızı, sırtı mavi, siyah renkli zehirsiz yılan.

mudstone, *is.* çamurkaya : kilden oluşan kaya.

mudsucker, *is. zool.* çamur balığı *(Gillicthys mirabilis)* : Kaliforniya'da olta yemi olarak kullanılan balık.

mud turtle, *is. zool.* bataklık kaplumbağası *(Kinos- ternidae)* : Doğu ABD'de tatlı sularda/ bataklıklarda yaşayan birkaç çeşit küçük kaplumbağa.

muenster, *is.* Münster peyniri, bir nevi beyaz peynir.

muesli, *is. Brit.* aşure : yarma, kuruyemiş, bal vb. den yapılıp kahvaltıda yenilen İngiliz yemeği.

muezzin = mueddin, *is.* müezzin.

muff, *is.&f.* **1.** el kürkü, manşon, **2.** bazı kuşların başlarının iki yanındaki kabarık tüy demeti, **3.** *sp.* yakalanabilecek topu kaçırma(k)/ tutamama(k). *~ a shot.* **4.** beceriksizlik, başarısızlık, acemilik, **5.** *mak.* bilezik, kovan, halka, zıvana, **6.** *k.d.* beceremmemek, başaramamak, acemice iş görmek, yüzüne gözüne bulaştırmak. *My brother ~ed his chance to get that job.* ***e.a.- 3. fumble, 6. bungle.***

muffatee = muffetee, *is.* **1.** boyun bağı, atkı, eşarp, kaşkol, **2.** (yünden örülmüş) yen, bileklik, manşet.

muffin, *is.* **1.** somuncuk, küçük yuvarlak ekmek/somun, **2.** *bk.:* **English muffin**, **3. ~ pan** : (küçük) somun tavası, **4. ~ stand** : kahvaltı sehpası.

muffle, *is.&gl.f.* **-fled, -fling 1.** *gen.* **~ up**: (boyun bağına/paltoya vb.) sarınmak, sarıp sarmala(n)mak, bürünmek. *He went into the snow ~d in two wollen coats. She was ~d in silk.* **2.** (sesi) boğmak, azaltmak, hafifletmek, kısmak, (sesi kısmak için) etrafını sarmak. **~d voice** : örtülü ses, kısılmış/kısık/boğuk ses. *A bell can be ~d with cloth.* **3.** susturmak, sesini kısmak. **All opposition had been ~d** : Bütün muhalifler susturuldu. **4.** sargı, atkı, bürümcek, sarınacak şey, **5.** sesi boğmak/kısmak için kullanılan örtü vb., **6.** çevreleç, alev gömleği, fırınlanan maddeleri alev veya gaz temasından koruyucu mahfaza/ kılıf, **7.** geviş getirici ve kemirici hayvanların üst dudak ve burunlarının kalın ve tüysüz kısmı. ***e.a.- 1. envelop, 2&3. suppress.***

muffler, *is.* **1.** atkı, boyun atkısı, fular, eşarp, **2.** (gürültü) susturucu. ***e.a.- 2. silencer.***

mufti, *is., ç.* **-tis 1.** müftü, **2.** (üniforma giyenlerin görev dışında giydikleri) sivil elbise. *The retired general appeared in ~.* **3.***bk.:* **Grand Mufti.**

mug, *is.&f.* **mugged, mugging 1.** (çömlek) maşrapa, kulplu büyük bardak/fincan, **2. mugful** *d.d.* maşrapa dolusu. *to make a ~ of coffee.* **3.** *argo* yüz, çehre, **4.** *argo* katil, şaki, eşkiya, cani, zalim, canavar (gibi adam), **5.** *argo* **~ shot** *d.d.* sanığın yüz fotoğrafı, **6.** *bk. :* **grimace**, **7.** *ABD* adam, erkek, herif, **8.** *Brit.* avanak, aldatılmış kimse, **9.** (soymak maksadıyla) saldırmak, üzerine atılmak, saldırıp soymak, **10.** (polis sanığın) fotoğrafını çekmek, **11.** *argo* (maymun gibi) yüz hareketleri yapmak, yüzünü buruşturmak/ekşitmek, **12. ~ up** : iyice/derinlemesine incelemek/araştırmak. *I'll ~ up the law on this subject.* ***e.a.-3. face, 4. thug, ruffian, hoodlum, punk, criminal, 7. man, guy, 8. dupe, victim.***

mugger, *is.* **1.** soyguncu, saldırgan, mütecaviz, saldırıp soyan kimse, **2.** mimiklerle komiklik yapan kimse, **3.** *zool.* **muggar, muggur** *d.d.* Hint timsahı *(Croco-dylus palustris)* : G Asya'da bulunan geniş burunlu timsah. Boyu ≈ 3.6 m.

muggins, *is.* **1.** *Brit.- argo* ahmak, avanak, budala, **2.** bir nevi iskambil/tavla oyunu. ***e.a.- 1. dupe, simpleton, fool.***

muggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** (hava) sıcak ve rutubetli, sıkıcı, kapalı, kasvetli. *This ~ weather irritates my sinuses.* **2. muggily** : sıcak ve rutubetli/ sıkıcı/kapalı/ kasvetli bir şekilde, **3. mugginess** : sıcak ve rutubetlilik, sıkıcılık, kapalılık, kasvetlilik. ***e.a.-1. sultry, oppressive, close, humid, clammy, stuffy, sticky, sweltering. k.a.-1. dry.***

mug's game, *is. Brit.- k.d.* budalalık, aptallık, budala işi. *Writing is a ~ ~; I think I'll get a job in a shop.*

mug-up, *is.* nevale, azık, hafif yemek, kumanya, özellikle yolculukta mola verip yenilen yemek.

mughal = mughul, *is. bk.:* **Mogul.**

mugho pine = mugo pine, *is. bot.* İsviçre çamı *(Pinus mugo mughus)* : süs ağacı olarak yetiştirilen dalları yaygın bodur bir çam.

mugweed = mugwort, *is. bot.* **1.** pelin *(Artemisia vulgaris),* **2.** yabanî krizantem, **3.** (sarı çiçek açan bir nevi) şilte otu *(Galium cruciatum).*

mugwump, *is. ABD* **1.** 1884 seçimlerinde partinin başkan adayını desteklemeyen cumhuriyetçi, **2.** bağımsız/tarafsız (politikacı), **3. ~ian** : bağımsız, tarafsız, **4. ~ery = ~ism** : bağımsızlık, tarafsızlık, **5. ~ish** : bağımsızca, tarafsızca.

Muhammad = Muhammed = Mahomet, *is.* Hz. Muhammet, ahir zaman peygamberi (570-632).

Muhammadan = Muhammedan, *sf.&is.* **1.** Müslüman, **2. ~ism** : Müslümanlık, **3. ~ calendar** : Hicrî takvim, **4. ~ era = Muslim era** : Hicrî tarih. ***e.a.-1. Muslim, 2. Islam.***

Muharram = Moharram, *is.* Muharrem, Hicrî senenin ilk ayı.

muhly, *is., ç.* **-lies** *bot.* **muhly grass** *d.d:* ince çayır *(Muhlenbergia)* : GB ABD ve Meksika'da yem olarak yetiştirilen çayır. Başlıca türleri : **ring ~** : halka çayır *(M. torreyi).* **spike ~** : sivri çayır *(M. wrighty).*

mujik = muzhik, *is.* Rus köylüsü.

mukluk = mucluc = muckluck, *is.* **1.** (Eskimoların giydiği geyik ve fok balığı derisinden yapılmış) yumuşak çizme, **2.** yumuşak tabanlı çizme.

mulatto, *is.&sf.* **1.** melez, beyaz ve zenci anne babadan doğan çocuk, **2.** soyu zenci ve beyaz karışımı olan kimse, **3.** esmer, sütlü kahverengi.

mulberry, *is., ç.* **-ries 1.** dut, **2.** *bot.* dut ağacı *(Morus).* **white ~** : beyaz dut *(Morus alba).* **red ~** : kırmızı/mor dut *(M. rubra).* **black ~** : karadut *(M. nigra).* **paper ~** : kâğıt dutu *(Broussonetia papyrifera).* **3. ~ brandy** : dut rakısı, **4.** koyu mor renk.

mulch, *is.&f.* **1.** (ağaç köklerini korumak için konulan) saman/kuru ot/yaprak yığını, **2.** ağaç köklerine ot/saman/kuru yaprak vb. yığmak/örtmek, **3. ~ pile** : gübre haline gelsin diye yığılan yaprak/ot.

mulct, *is.&gl.f.* **1.** ceza, cereme (para cezası), **2.** (para cezası) vermek/kesmek, cezalandırmak. *They ~ed him (of) $50 for drunk driving.* **3.** dolandırmak, hile ile para vb. alıp vermemek, aldatmak. *Look at this hotel bill! They've really ~ed us.* **4.** yoksun bırakmak, mahrum etmek, hile ile malını elinden almak. ***e.a.- 1. fine, penalty, 2. punish, 3. swindle, defraud, cheat.***

mule, *is.&gl.f.* **muled, muling 1.** katır, ester, **2.** *biy.* melez hayvan, özellikle kanarya, ispinoz melezi, **3. spinning ~** *d.d.* iplik bükme/sarma makinesi, **4.** *k.d.* inatçı kimse. **as stubborn as a ~** : katır gibi inatçı, **5.** şıpıdık, arkalıksız terlik, **6.** farklı kalıplarla (para/madalya) basmak, birbirine uymayan kalıp kullanmak, **7. ~ deer** *zool.* iri kulaklı geyik *(Odocoileus hemionus)* : KB Amerika'da yaşar. **8. ~ skinner** *k.d.* katırcı, **9. ~ train** : (a) katır kervanı, (b) katırların çektiği yük arabası katarı. ***e.a.- 8. muleteer.***

mule-foot(ed), *sf.* toynaklı, tırnağı yarık olmayan. *~ swine.*

muleta, *is.* (boğa güreşçilerinin boğayı kızdırmak için kullandıkları) kırmızı pelerin.

muleteer, *is.* katırcı.

muley = mulley = mooley, *sf.&is.* boynuzsuz (sığır). ***e.a.- hornless, polled.***

muliebral, *sf.* kadınca, kadınımsı, kadın+, kadına özgü.

muliebrity, *is.* **1.** kadınlık, **2.** kadın tabiati, kadınlara özgü nitelik. ***e.a.-1. womanhood, 2. feminity.***

mulish, *sf.* **1.** (katır gibi) inatçı, **2. ~ly** : inatla, inatçılıkla, **3. ~ness** : inatçılık. ***e.a.-1. stubborn, obstinate, intractable.***

mull[1], *f.* **1.** *gen.* **~ over** : (derin derin/iyice) düşünmek, düşünüp taşınmak, teemmül etmek. *to ~ over a decision. He ~ed over his problems.* **2.** öğütmek, ezip toz haline getirmek, **3.** (şaraba, elma suyuna) şeker ve baharat katarak kaynatmak. ***e.a.- 1. ponder, ruminate, cogitate, meditate, 2. pulverize.***

mull[2], *is.* **1.** ince muslin kumaş, **2.** humus, karatoprak, ormanlarda teşekkül eden ve zamanla alttaki mineral toprakla karışan çürümüş yaprak ve organik maddeler, **3.** (çoğunlukla asıltı halinde) ince toz, öğütülmüş katı madde.

mullah = mulla= mollah, *is.* molla. **~ism** : mollalık.

mullein = mullen, *is. bot.* **1.** sığırkuyruğu *(Verbascum)* : Sıraca otugillerden kaba tüylü yapraklı, sık sarı çiçekli bitki, **2. great ~** : iri sığırkuyruğu *(V. thapsus).* **3. moth ~** : kelebek otu *(V. blattaria).* **4. ~ pink** : pembecik *(Lychnis coronaria)* : beyaz tüylü yaprakları ve güzel kırmızımsı çiçekleri için yetiştirilen Avrupa bitkisi.

muller, *is.* **1.** havan eli (taş veya camdan yapılmış), **2.** havan, dibek vb. gibi öğütmeye/toz haline getirmeye yarayan mekanik aygıt.

Mullerian duct, *is.* Müller kanalı.

mullet[1], *is., ç.* **-let/-lets** *zool.* **1.** dubar *(Mugilidae),* **2.** barbunyagillerden yuvarlak gövdeli birkaç çeşit balık. **red ~** : tekir balığı *(Mugil Sermuletus).* **grey ~** : has kefal *(Mugil cephalus).* **golden grey ~** : altınbaş kefal *(Mugil auratus).* **thin-lipped grey ~** : pulâterina *(Mugil capito),* **3.** *bk.:* **goatfish, 4.** *bk.:* **sucker** (6)

mullet[2], *is.* yıldız şeklinde arma nişanı.

mulley, *sf.&is., ç.* **-leys** *bk.:* **muley.**

mulligan = mulligan stew, *is. ABD-argo* türlü : et ve sebze yemeği.

mulligatawny, *is.* etli ve baharatlı Hint çorbası.

mullion, *is.&gl.f. mim.* **1.** kayıt, dikme, pencere çerçevesinin dikey bölme tirizi, **2.** tirizlerle bölmek. ***e.a.- 1.*** *munnion.*

mullite, *is.* doğal çini, ateşe dayanıklı alüminyum silikat. 3Al2O3.2SiO2.

mullock, *is.* **1.** moloz, maden ocağından çıkan işe yaramaz toprak/taş/kaya vb. **2. mullocky** : molozlu. ***e.a.- 1.*** *muck.*

multangular, *sf.* çok açılı, çok köşeli. ***e.a.-*** *multiangular, polyangular.*

multangulum, *is., ç.* **-la** *anat.* bilek kemiği. **greater ~ bone** : başparmakla birleşen bilek kemiği. **lesser ~ bone** : işaret parmağı ile birleşen bilek kemiği.

multi- = mult-, *ön ek* "çok, çeşitli, muhtelif, müteaddit, çok katlı, katmerli, çok sayıda, çok parçalı/yönlü/cepheli, birçok bakımdan". Ör.: *multiaxial, multibirth, multibranched, multichanneled, multidirectional, multiengined, multifaced, multilaminar, multilaminate, multilineal, multilobed, multilobular, multimolecular, multimotored, multiovular, multipolar, multiracial, multiradial.* Bu kelimelerin anlamı için ***multi'*** den sonraki kelimeye bakıp önüne "çok, çok katlı vb." getiriniz.

multicellular, *sf. biy.* çok gözeli, çok hücreli. **~ity** : çok gözelilik.

multicolor = multicolour, *sf.&is.* **1.** çok renkli (resim vb.), **2.** aynı anda ikiden fazla renkli baskı yapabilen (matbaa), **3. ~ed** : çok renkli. *a ~ed carpet.*

multicultural, *sf.* çok kültürlü. *Canada is a ~ country.* **~ism** : çok kültürlülük, kültürleri çeşitli toplumların bir arada yaşaması.

multidimensional, *sf.* **1.** çok boyutlu.~ *calculus.* **2.** çok yönlü. *a ~ problem.* **3. ~ity** : çok boyutluluk/yönlülük.

multidisciplinary, *sf.* çok yönlü eğitimsel : belirli bir amaca yönelik birçok öğrenim dalını kapsayan.

multiethnic, *sf.* çok budunsal : çeşitli budunları/etnik grupları amaç tutan/ilgilendiren/kapsayan. ~ *textbooks.*

multifaceted, *sf.* **1.** çok yüzlü, çok yüzeyli. ~ *gem.* **2.** çok evreli/safhalı, çok cepheli, çok yönlü. *The ~ problems of foreign policiy.* **3.** çok meziyetli, birçok meziyeti olan.

multifactorial, *sf.* **1.** çok kalıtımlı : çeşitli genlerden intikal eden nitelikleri taşıyan, **2. multifactor** *d.d.* çok etkenli. *a ~ study.* **3. ~ly** : çok kalıtımlı/etkenli olarak.

multifamily, *sf.* çok aileli, çok aile için yapılmış. ~ *dwelling.*

multifarious, *sf.* **1.** çok parçalı/öğeli/şekilli/biçimli, **2.** çok çeşitli, çok türlü, birçok, muhtelif, türlü türlü, değişik. *The ~ duties of a farmer. ~ talents.* **3. ~ly** : çok çeşitli bir şekilde, türlü türlü, çeşit çeşit, **4. ~ness** : çok öğelilik, çok çeşitlilik/türlülük. ***e.a.- 2.*** *diverse, various, many.*

multifid, *sf.* çok dilimli, dilim dilim, birçok parçadan/dilimden oluşmuş.

multiflora rose, *is. bot.* salkım gül *(Rosa multiflora) :* salkım salkım küçük çiçekler açan gül.

multiflorous, *sf. bot.* çok çiçekli.

multifoil, *sf.* katmerli.

multifold, *sf.* çok katlı, katmerli, kat kat. ***e.a.-*** *manifold, numerous.*

multifoliate, *sf. bot.* çok yapraklı.

multiform, *sf.* çok şekilli, çok biçimli. **~ity** : çok biçimlilik.

multigerm, *sf.* çok üretken : birçok bitkiyi yetiştiren/üretebilen. *a ~ veriety of sugar beet.*

Multigraph , *is.* mültigraf : küçük bir baskı ve çoğaltma makinesi.

multilane, *sf.* çok şeritli (otoyol). ~ *highways.*

multilateral, *sf.* **1.** çok yanlı, çok kenarlı, **2.** çok taraflı, çok uluslu, birçok ulusun/milletin katıldığı. *~ trea-ty. ~ agreements. ~ trade.* **3. ~ly** : çok taraflı olarak.

multilayer(ed), *sf.* çok katmanlı/tabakalı/katlı/düzeyli, kat kat. *~ epidermis. ~ rain forest. ~ insights.*

multilevel(ed), *sf.* çok düzeyli. *freeways with ~ exchanges.*

multilingual, *sf.* **1.** çok dilli, çok dil bilen, **2.** birkaç dilde yazılan/konuşulan. *a ~ sign.~ dictionaries.* **3. ~ly** : çok dil bilerek/konuşarak, çok dilli olarak, **4. ~ism** : çok dil bilme/konuşma.

Multilith , *is.* mültilit : küçük foto ofset baskı makinesi.

multimedia, *sf.&is.* **1.** çok araçlı, çok/çeşitli araçlar kullanan. *a ~ learning. a ~ exhibition.* **2.** (hep bir arada kullanılan) çeşitli haber araçları (film, slayt, ses alıcı, müzik vb.).

multimillionaire, *is.* çok zengin, katmerli milyoner, mültimilyoner, birkaç milyon sahibi olan kimse.

multinational, *sf.&is.* **1.** çok uluslu, birçok ulusu kapsayan. *a ~ alliance. a ~ empire.* **2.** uluslar arası, iki veya daha fazla ülkede bulunan (kurum, şirket vb.). *a ~ corporation. Several large ~s have already located in this area.* **3.** uluslar arası : üyeleri ikiden fazla millete mensup. *a ~ society.*

multinomial, *sf.&is. mat.* katlı terimli, çok terimli. ***e.a.*** *- polynomial.*

multinuclear = multinucleate(d), *sf.* çok çekirdekli.

multipara, *is., ç.* **-rae** çok doğuran kadın : iki veya daha fazla çocuk annesi veya ikinci çocuğuna hamile olan kadın. *bk.:* **nullipara, primipara.**

multiparous, *sf.* **1.** (bir defada) çok yavrulayan, bir batında birden fazla yavru doğuran, **2.** *bot.* çok eksenli (talkım), birçok yan eksenleri olan, **3. multiparity** : (a) çok yavrulama, (a) çok eksenlilik.

multipartite, *sf.* **1.** çok bölümlü, birçok bölümü/kısmı olan, **2.** *bk.:* **multilateral** (2).

multiparty, *sf.* çok partili.

multiped(e), *sf.&is.* **1.** çok ayaklı, **2.** *az kul.* çok ayaklı hayvan (kırkayak vb.).

multiphase, *sf.* **1.** çok evreli, çok fazlı, çok/müteaddit safhalı, **2. multiphasic** : çok fazlı. ***e.a.-1.*** *polyphase.*

multiple, *sf.&is.* **1.** çok yönlü, katmerli, çok kısımlı, çoklu, toplu, müteaddit. *~ injuries. a man of ~ interests.* **2.** yineli, yinesel, tekrarlı, çok katlı, mükerrer, tekrar tekrar vuku bulan. *~ echoes.* **3.** *elekt.* (a) paralel bağlı (çevrim/devre), (b) paralel bağlama, (c) çok uçlu, bağlantı yapılabilecek birçok ucu olan (çevrim/devre), **4.** çok ortaklı. *~ ownership.* **5.** muhtelif, **6.** *bot.* katmerli, bitişik : birçok çiçeğin dişilik organlarının bitişmesiyle oluşmuş (dut, ananas gibi meyveler), **7.** *mat.* kat, misil. *12 is a ~ of 4.* **common ~** : ortak kat, müşterek misil. **lowest common ~** : en küçük ortak kat. *12 is the lowest ~ of 3 and 4.* **submultiple** : bölen. *10 is a submultiple of 100.* ***e.a.-1.*** *manifold, many,* ***2.*** *repeated,* ***5.*** *various,* ***6.*** *collective.*

multiple-choice, *sf.* seçenekli, çok seçimli : cevaplardan doğrusunun seçilmesi gereken. *a ~ examination.*

multiple factors, *is.* (kalıtım bilimi) çoklu etkenler : büyüklük, renk vb. gibi niteliklerin oluşumunda birlikte rol oynayan iki veya daha fazla farklı gen.

multiple fruit, *is. bot.* bitişik meyve : birçok çiçeğin dişilik organlarının birleşmesiyle oluşan meyve (dut, ananas vb.). ***e.a.****-collective fruit.*

multiple integral, *is. mat.* çok katlı tümlev/ entegral.

multiple personality, *is.* çoğul kişilik. ***e.a.****- split personality.*

multiple sclerosis, *is. patol.* çoklu sertleşim : beyin veya omurilikte birçok dokunun sertleşmesi sonunda ilgili kasların kötürümleşmesi veya sürekli titremesi hastalığı.

multiple shop/store, *is. Brit. bk.:* **chain store .**

multiple star, *is. astr.* bileşik yıldız : ortak bir çekim merkezi etrafında birleşmiş birkaç yıldız.

multiplet, *is. fiz.* **1.** çoklu : çok yanaşık çizgilerden oluşan izge çizgisi, **2.** yükleri farklı, başka özellikleri aynı olan zerreler kümesi.

multiple-valued, *sf. mat.* çok değerli. *a ~ function.*

multiple voting, *is.* tekrarlı oy verme : bir seçimde (yasaya aykırı olarak) bir seçmenin birden fazla oy vermesi.

multiplex, *sf.&is.&f.* **1.** çoklu, çoğullu, çok katlı, çok yönlü. *The ~ moods of our human nature.* **2.** *ilet.* çoğullamalı/mültipleks (elektronik cihazı) : bir transmisyon ortamından çok sayıda haberleşme işaretlerini aynı anda gönderen/alan. *~ communication systems.* **3.** çoğullamak : bir transmisyon ortamından çok sayıda haberleşme işaretlerini aynı anda gönderecek/alacak şekilde işleme tabi tutmak, **4.** çoğullamalı/mültipleks sistemleri ile haberleşmek, **5.** (haritacılıkta) stereoskopik dürbünle bakılınca haritayı üç boyutlu gösteren düzen, **6. ~er** : çoğullayıcı, mültipleks cihazı. ***e.a.-1.*** *multiple, manifold.*

multipliable = multiplicable, *sf.* **1.** çoğaltılabilir, **2.** çarpılablilir.

multiplicand, *is. mat.* çarpılan.

multiplicate, *sf. az kul.* çoklu, çok katlı, muzaaf, mükerrer. ***e.a.-*** *mutiple, manifold.*

multiplication, *is.* **1.** çoğaltma, **2.** çoğalma, **3.** *mat.* çarpma (işlemi). **~ table** : çarpma çizelgesi, çarpım tablosu, kerrat cetveli. **~ sign** : çarpma işareti (**x**), **4. ~al** : çarpma+, çarpımsal.

multiplicative, *sf.* **1.** çarpımsal. **~ function** : çarpımsal işlev. **~ group** : çarpımsal öbek. **~ identity** : çarpımsal özdeşlik : oranlı (rasyonel) sayılar sisteminde çarpıldığı sayıyı değiştirmeyen eleman (1 sayısı gibi). **~ inverse = reciprocal** : çarpımsal ters : sayılar sisteminde bir sayı ile çarpımı bire eşit olan eleman. **~ linear functional** : çarpımsal doğrusal işlevsel, **2. ~ly** : çarpımsal olarak.

multiplicity, *is., ç.* **-ties 1.** çokluk, çok türlülük, çeşitlilik. *a ~ of ideas. The vast ~ of the visible world.* **2.** çok büyük miktar. **a ~ of** : sayısız, pek çok. *a ~ of errors.*

multiplier, *is.* **1.** *mat.* çarpan, **2.** çoğal(t)an/çarpan kimse/şey, **3.** *fiz.* büyütücü, çoğaltıcı, **4.** gelir artışının yatırım artışına oranı.

multiply[1], *f.* **-plied, -plying 1.** çoğal(t)mak, art(ır)mak, yay(ıl)mak, genişle(t)mek, üre(t)mek, türe(t)mek. *This will ~ our chances of success. When animals have more food, they generally ~ faster.* **2.** *mat.* çarpmak. **to ~ two numbers together** : iki sayıyı birbiriyle çarpmak. **~ 17 by 28** : 17 ile 28'i çarpmak. ***e.a.-1.*** *augment, increase, spread, breed, propagate .*

multiply[2], *sf.&zf.* **1. multi-ply** *ş.d.y.:* çok katlı/tabakalı, kat kat. *~ nylon. ~ glass.* **2.** çeşit çeşit, çeşitli/türlü şekillerde, her türlü, her nevi, her çeşit, **3.** birçok bakımdan, birçok hususta. *~ useful objects.* ***e.a.- 3.*** *in several ways, in many ways, manifoldly.*

multipolar, *sf.* **1.** çok ucaylı/kutuplu. *a ~ generator.* **2.** çok dallı, çok uçlu. *~ nerve cell.* **3. ~ity** : çok ucaylılık, çok dallılık.

multiprocessing, *is.* çok süreçleme : tek belleği *(memory)* paylaşan birçok işleyicisi *(processor)* olan bilgisayar sisteminde birçok izlencenin aynı zamanda işlenmesi.

multiprocessor, *is.* çok işlemci, çok süreçleyici.

multipurpose, *sf.* çok işe yarar, çok/çeşitli iş görür. *a ~ fabric.*

multiracial, *sf.* çok budunlu, birçok ırkı içine alan/temsil eden. *~ organizations.* **~ism** : çok budunluluk.

multisense, *sf.* çok anlamlı, birçok anlama gelen. *~ words.*

multisensory, *sf.* çok duyusal : birçok duyu organını ilgilendiren. *~ teaching methods. ~ experience.*

multistage, *sf.* **1.** çok katlı, çok kademeli. *a ~ rocket.* **2.** çok evreli/safhalı, birkaç safhada tamamlanan. *a ~ investigation.*

multistate, *sf.* **1.** çok devletli, birçok devleti ilgilendiren. *a ~ attack on environmental pollution.* **2.** birçok devlette şubesi bulunan. *~ enterprises.*

multistoried = multistory, *sf.* çok katlı. *~ buildings.*

multisyllabic, *sf.* çok heceli. ***e.a.-*** *polysyllabic.*

multitude, *is.* **1.** çokluk, kesret, **2.** çok sayıda. *A ~ of thoughts filled her mind.* **3.** kalabalık. *Buses disgorged their ~s.* **4.** halk, ahali. *Seeks the approbation of the ~.* **5. cover a ~ of sins** : bütün günahları affettirmek, hepsini mazur göstermek. ***e.a.-*** *3. crowd, mass, throng, 4. public, populace.*

multitudinous, *sf.* **1.** çok, pek çok, bir sürü. *all his ~ relatives.* **2.** kalabalık, **3.** çok kısımlı/parçalı/bölümlü, **4. ~ly** : ziyadesiyle, sürü ile, kalabalık bir şekilde, **5. ~ness** : sayıca çokluk, sayı fazlalığı. ***e.a.-1.*** *populous, 2. crowded, 3. manifold.*

multivalent, *sf.* **1.** *kim.* çok valanslı, üç veya daha fazla valanslı, **2.** çok değerli/anlamlı/çekici, **3. multivalence** : çok valanslılık/ değerlilik/anlamlılık/çekicilik. ***e.a.- 1. polyvalent.***

multivalve, *sf.&is.* çok kapakçıklı (yumuşakça veya kabuğu) **multivalvular** : çok kapakçıklı.

multivariate, *sf. ist.* çok değişkenli. ~ *analysis.*

multiversity, *is., ç.* **-ties** *ABD* büyük üniversite : pek çok fakülte, yüksek okul, enstitü ve araştırma bölümlerinden oluşan üniversite.

multivitamin, *sf.&is.* çok vitaminli, çeşitli vitaminlerden oluşan (hap).

multivocal, *sf.* çok anlamlı, (eşit olasılıklı/değerli) çok anlamları olan.

multivoltine, *sf.* çok üremsel, çok döllü : bir mevsimde birkaç defa döl üreten. ~ *insects.*

multivolume(d), *sf.* çok ciltli, birçok ciltten oluşan.

multum in parvo, *Lât.* az ve öz.

multure, *is. İsk.* değirmenci hakkı, değirmende un öğütme ücreti.

mum[1], *sf.* sessiz, sakin, susmuş, sükût etmiş. **to keep ~** : susmak. **Keep ~ !** Sus! Sesini kes! ***e.a.- silent.***

mum[2], *ünl.* Sus! Ses çıkarma! **~ is the word** : Sesini çıkarma! Kimseye söyleme! Aramızda kalsın!

mum[3] = **mumm**, *gs.f.* **mummed, mumming 1.** soytarılık yapmak, soytarı gibi hareket etmek, **2.** festivalde gezip eğlenmek, **3.** maske giyerek rol yapmak.

mum[4], *is.* **1.** *k.d. bk.:* **chrysanthemum, 2.** *Brit.- k.d.* anne, **3.** *bk.:* **madam, 4.** keskin bira. ***e.a.- 2. mother, mom .***

mumble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** mırıldanma(k), mırıltı, lâkırdıyı geveleme(k), anlaşılmaz şekilde konuşma(k). *The old man ~d a prayer. He ~d that he was tired.* **2.** (dişleri noksan olduğundan) iyice çiğneyememek, zorla çiğnemek, **3. mumbler** : mırıldanan, **4. mumblingly** : mırıldanarak.

mumbletypeg = mumbledypeg = mumble peg = mumble-the-peg, *is.* çakı saplama : çakıyı atıp işaretli toprak veya tahtaya saplamaktan ibaret çocuk oyunu.

mumbo jumbo, *is., ç.* **mumbo jumbos 1.** anlamsız/saçma ayin/büyü, **2.** *k.d.* anlaşılmaz/ anlamsız/karışık söz, **3.** tapıncak, fetiş, boş inanç, bâtıl itikat, korku ve saygı duyulan hurafe, **4.** (bazı Afrika kabilelerinde) şeytana karşı koyan köy mabudu. ***e.a.- 2. gibberish.***

mu-meson = muon, *is.* mü- ortacık : kütlesi elektronunkinin 207 katı olan + veya - yüklü ortacık.

Mumetal, *is.* mümetal : manyetik geçirgenliği yüksek, histerezis kaybı az olan Ni-Fe-Cu alaşımı.

mummer, *is.* **1.** (özellikle Noel zamanı) maske ve süslü elbise giyen kimse, **2.** maskkeli aktör, **3.** palyaço, hokkabaz. ***e.a.-2. actor, 3. pantomimist.***

mummery, *is., ç.* **-meries 1.** maskeli eğlence, **2.** palyaçoluk, hokkabazlık, **3.** gösterişli/ manasız dinî ayin.

mummichog = mummychog, *is. zool.* ammaçok balığı *(Fundulus heteroclitus) :* sürü halinde gezen ve olta yemi olarak kullanılan bir tür balık (Amerika).

mummify, *f.* **-fied, -fying 1.** (ölüyü) mumyalamak, **2.** mumya yapmak, **3.** (bir fikri/kurumu) öldürmek, cansız/hayatiyetsiz hâle getirmek, **4.** kurumak, (kuruyup) büzülmek, buruşmak, **5. mummification** : (a) mumyalama, (b) kuruma, büzülme, buruşma, **6. mummiform** : mumyalanmış, mumyalaşmış, cansız, ölü. ***e.a.- 4. dry up, shrivel.***

mummy[1], *is., ç.* **-mies 1.** mumya, mumyalanmış ceset, **2.** kurumuş ceset, **3.** ölü, ceset, cansız şey, **4.** *Brit.- k.d.* anne. ***e.a.- 4. mother.***

mummy[2], *gl.f.* **-mied, -mying** *bk.:* **mummify.**

mump, *is.&gs.f. esk.* **1.** *Brit.- k.d.* dudak bükmek/büzmek, **2.** mırıldanmak, anlaşılmaz şeyler söylemek, **3.** somurtmak, surat asmak, **4.** *argo* dilenmek, parasını sızdırmak, **5.** *argo* aldatmak, kandırmak, **6.** *esk. bk.:* **grimace, grin, 7. ~er** *Brit.- k.d.* (a) somurtkan, somurtan, surat asan, (b) dilenci, **8. ~s** : somurtkanlık, somurtma, surat asma. ***e.a.- 1. grin, 2. mumble, 3. to be sullen/sulky, 4. beg, sponge, 5. cheat, 7. (b) beggar, 8. sullenness.***

mumps, *is.* **1.** *patol.* kabakulak, **2.** *bk.:* **mump** (8).

munch, *f.* **1.** çiğnemek, kıtırdatarak/hapır hupur yemek, **2. ~er** : çiğneyen, kıtırdatarak yiyen. ***e.a.- 1.*** *chew.*

munchy, *sf.* **munchier, munchiest**, *is., ç.* **munchies 1.** gevrek, kıtır kıtır yenilen, **2.** nevale, gevrek yiyecek (kuru bisküvi, kuru yemiş vb.). *Drinks and munchies were served for dinner.* **3.** *argo* açlık, özellikle gevrek ve tatlı yiyeceklere karşı duyulan iştah. *an attack of the munchies.* **4. munchiness** : gevreklik.

mundane, *sf.* **1.** dünyevî, dünyalık, dünyaya özgü, fâni, geçici, **2.** günlük, güncel, olağan, her günkü, her zamanki. *~ matters of the business.* **3.** bayağı, adî, basit, **4. ~ly** : fâni bir şekilde, güncel olarak, her günkü/her zamanki gibi, **5. ~ness** : dünyevîlik, fânilik, güncellik, olağanlık, alelâdelik, bayağılık, basitlik. ***e.a.-1.*** *earthly, secular, temporal, 3. common, ordinary, banal.* ***k.a.- 1.*** *eternal, heavenly, celestial, spiritual.*

mundungo = mundungus, *is. esk.* siyah ve pis kokulu tütün.

mung bean, *is. bot.* sarı fasulye *(Phaseolus aureus)* : G Asya'da yetişen sarı/yeşil taneli bir tür fasulye.

mungo, *is., ç.* **-gos** kıtık, kısa elyaflı artık yün, bu yünden yapılan kumaş. **mongo, mongoe** *d.d. bk.:* **shoddy**[1] (1).

Munich, *is.* Münih. **~ Pact = ~ Agreement** : Münih Anlaşması : 29.9.1938'de Almanya, İtalya, İngiltere, Fransa arasında imzalanan ve Südetleri Almanya'ya terk eden anlaşma.

municipal, *sf.* **1.** belediye+, şehir+, şehre/belediyeye ait. **~ affairs** : belediye işleri. **~ building** : belediye binası. **~ council** : belediye meclisi/kurulu. **~ police** : belediye zabıtası, mahallî polis. **~ district** : belediye bölgesi, belediye sınırları içindeki bölge. **~ law** : belediye nizamı. **~ tax** : belediye vergisi, **2.** *esk.* iç işleri+, dahiliye+, devletin iç işlerini ilgilendiren, **3. ~ borough** *bk.:* **borough, 4. ~ court** : şehir mahkemesi, küçük suçlara bakan mahkeme, **5. ~ism** : (a) belediyecilik, belediye yönetimi, (b) belediyelere geniş yetki verilmesini savunan kuram, **6. ~ist** : belediyeye geniş yetki verilmesi taraftarı, **7. ~ity** : (a) belediye bölgesi (şehir/kasaba), (b) belediye örgütü/yönetimi, **8. ~ly** : belediyece, belediye tarafından/vasıtasıyla/kanalıyla.

municipalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** belediye kontrolu altına almak, belediyeye mal etmek, **2.** belediye teşkil etmek, belediye örgütü kurmak, **3. municipalization** : belediye kontrolu altına alma, belediyeye mal etme, belediye teşkil etme, belediye örgütü kurma.

munificent, *sf.* **1.** cömert, eli açık. *a ~ reward.* **2.** cömertçe verilen, bol, mebzul. *a ~ gift.* **3. ~ness = munificence** : (a) cömertlik, eli açıklık, (b) bolluk, mebzuliyet. *the ~ of a gift.* **4. ~ly** : cömertçe, bol bol, mebzulen. ***e.a.-1.*** *bountiful, bounteous, generous, benevolent, 2. lavish, liberal, profuse, 3. (a) generosity.* ***k.a.-1.*** *stingy, penurious, mean, niggardly.*

muniment, *is.* **1. ~s** *huk.* senet, tanıt, belge, vesika, hüccet, tapu senedi, **2.** *esk.* savunma, korunma. ***e.a.-1.*** *deed, charter, 2. defense, protection.*

munition, *is.&f.* **1.** *gen.* **~s** : mühimmat, cephane, silâh, savaş gereçleri, harp levazımatı, **2.** *esk.* korunma aracı, **3.** *esk.* istihkâm, tahkimat, tabya, **4.** cephane/mühimmat vb. sağlamak/temin etmek, savaş gereçleriyle donatmak. ***e.a.-1.*** *ammunition, armament, 3. fortification, fortress, stronghold, rampart.*

münster, *is. bk.:* **muenster.**

muntin, *is.* çerçeve çubuğu, (pencere camını tutan) çubuk.

muntjac = muntjak, *is. zool.* **1.** Asya geyiği *(Muntia-cus muntjac)* : G Asya ve Endonezya'da bulunan boynuzları tam gelişmiş küçük geyik, **2.** Çin geyiği *(Elaphodus)* : Çin ve Tibet'te bulunan minicik boynuzlu küçük geyik.

muon, *is. fiz. bk.:* **mu meson.**

muraenid, *is. zool.* yılan balığı *(Muraenidae).*

mural, *sf.&is.* **1.** duvar+, duvara ait/benzer, duvar gibi, duvarımsı. *~ precipices.* **2.** duvar üzerine yapılan/asılan. *a ~ painting.* **3.** duvar resmi, duvara yapılan resim, duvara sabit olarak asılan resim, **4. ~ist** : duvar ressamı, duvar üzerine resim yapan sanatçı.

muramic acid, *is. kim.* yosun asidi $C_9H_{17}NO_7$: mavi, yeşil deniz yosunlarında rastlanan glükozamin laktik asit türevi bir amino şeker.

murder, *is.&f.* **1.** *huk.* katil, cinayet, adam öldürme. **first degree ~** : taammüden/tasarlayarak adam öldürme. **~ weapon** : cinayet silâhı, **2.** cinayet/katil olayı. *two ~s in one week. There has never been a ~ in this town.* **3.** *argo* baş belâsı, çok zor/tehlikeli iş, berbat şey. *That final exam was a ~! The traffic was a ~ last night. The last part of the climb is ~.* **4. blue ~** : avaz avaz, avazı çıktığı kadar. **cry/scream blue ~** : avaz avaz ağlamak/bağırmak/protesto etmek. *The child screamed blue ~, but his mother didn't change her mind.* **5. judicial ~** : yasal fakat haksız/insafsız idam, **6. ~ will out** : cinayet/kabahat/haksızlık ergeç/sonunda meydana çıkar. suç/haksızlık örtbas edilemez, **7. get away with ~** *: k.d.* bir kötülüğün/suçun cezasını çekmemek, cezasız sıyrılmak/kurtulmak. **They get away with ~** : İşledikleri suçlar/cinayetler cezasız kalıyor (Ne yapıp yapıp cezasız kurtuluyorlar). **8. ~ case** : cinayet davası. **~ trial** : cinayet davası duruşması. **~ squad** : polis cinayet masası (ekibi), **9.** katletmek, (adam) öldürmek, cinayet işlemek, kasten öldürmek. *Cain ~ed his brother. A ~ed man.* **10.** vahşîce öldürmek, (hayvanı) kesmek, boğazlamak, canına kıymak, **11.** bozmak, berbat etmek. *to ~ a tune. She really ~s the song.* **12. ~er = ~ess** : kaatil, cani, adam öldüren kimse, **13. ~ee** : cinayet kurbanı, öldürülen kimse, maktul. ***e.a.-1.*** *homicide, assasination, manslaughter, killing,* ***3.*** *unbearable, intolerable, oppressive, agonizing, very difficult, impossible, dangerous,* ***9.*** *kill, assasinate, slay,* ***10.*** *butcher, slaughter,* ***11.*** *corrupt, bastardize, abuse, mangle, mutilate.*

murderous, *sf.* **1.** cinaî, ölümlü, **2.** kanlı, kaatil, kana susamış, tehlikeli. **a ~ fiend** : kanlı düşman, **3.** öldürücü, ölüm saçan. *a ~ blow.* **4.** son derece güç/zor/tehlikeli/belâlı, çekilmez, tahammül edilmez. *a ~ heat. a ~ curve on the road.* **5.** şiddet+, hiddet+. **a ~ expression on his face** : Yüzündeki hiddet ifadesi, **6.** cinayet+, katil+, adam öldürme. **a ~ plan** : cinayet plânı. **~ intention** : adam öldürme niyeti/tasavvuru, **7. ~ly** : öldürecek gibi, öldürürcesine, caniyane, **8. ~ness** : öldürücülük, canilik, kana susama. ***e.a.-3.*** *brutal, bloody, deadly,* ***4.*** *devastating, difficult, dangerous.*

murex, *is.*, *ç.* **murices/murexes** *zool.* dikenli salyangoz *(Murex tenuispina)* : eskiden mor boya elde etmekte kullanılan deniz salyangozu. Sıcak ve ılık denizlerde yaşar, yırtıcıdır. Boyu 10-13 cm.

muriate, *is.* klorür, özellikle gübre olarak kullanılan potasyum klorür, KCl. (Bilimde bu isim kullanılmaz.)

muriated, *sf. esk.* tuzlu, tuzlanmış. ***e.a.-*** *salted, pickled.*

muriatic acid, *is.* (bilimde kullanılmaz) tuz ruhu. ***e.a.-*** *hydrochloric acid.*

muricate(d), *sf. bot. zool.* dikenli, kısa sivri dikenlerle kaplı.

murine, *sf.&is. zool.* sıçangillerden, kemirgenlerin sıçan familyasından. **~ typhus** : sıçan tifüsü (insana pire ile geçer).

murk = mirk, *sf.&is.* **1.** karanlık, zulmet, kasvet, **2.** karanlık+, siyah, kasvetli, muzlim, **3.** sis, pus, **4. ~ily** : karanlık/kasvetli bir şekilde, **5. ~iness** : karanlık(lık), siyahlık, kasvet(lilik), sislilik. ***e.a.-1.*** *darkness, gloom,* ***2.*** *dark, murky,* ***3.*** *mist, haze, fog.*

murky, *sf.* **murkier, murkiest 1.** karanlık, kasvetli. *a ~ night.* **2.** sisli, puslu, bulutlu, bulanık, **3.** sık, kesif, koyu. *~ fog/smoke.* **4.** utanç verici, kirli, lekeli. *a ~ secret. a criminal with a ~ past.* **5.** anlaşılmaz, muğlâk, çetrefil.*~ prose.* ***e.a.-1.*** *dark,* ***2.*** *cloudy, dusky, misty, hazy, lowering,* ***4.*** *shameful.* ***k.a.-1&2.*** *bright, clear.*

murmur, *is.&f.* **1.** mırıltı, mırıldanma, **2.** şırıltı, uğultu, çağıltı. *the ~ of a stream/of little waves.* **3.** homurtu, homurdanma, şikâyet. *He obeyed me without a ~.* **4. heart ~** *d.d. tıp* üfürüm, hırıltı : kapakçıkların deforme olmasından ileri gelen ve stetoskopla dinleyince duyulan kalp atışı sesi, **5.** mırıldanmak, söylenmek, yavaş sesle söylemek. *He ~ed his thanks. a child ~ing in her sleep.* **6.** homurdanmak, şikâyet etmek. *The people ~ing against the government.* **7.** şırıldamak, çağ(ıl)damak, uğuldamak. *"As we played in the stableyard, we used to to hear the sad ~ing of the stream, unseen beneath the silver willows." (Ömer Seyfettin-Kaşağı).* **8. ~er** : mırıldanan, homurdanan, çağıldayan, uğuldayan (şey), **9. ~ing** : mırıldanan, mırıltılı, çağlayan, uğuldayan, **10. ~ingly** : mırıldanarak, homurdanarak, çağlayarak, uğuldayarak. ***e.a.-1.*** *mumble, mutter,* ***3.*** *grumbling, complaint.*

murmurous, *sf.* **1.** mırıltılı, şırıltılı, uğultulu, **2.** mırıldanan, şırıldayan, uğuldayan. ~ *waters.* **3. ~ly** : mırıldanarak, şırıldayarak, uğuldayarak, şırıltı/uğultu ile.

murphy, *is., ç.* **-phies** *argo* patates. ***e.a.-potato***

Murphy bed, *is.* gizlenebilir yatak : kapanıp yüklük içinde saklanabilen yatak.

Murphy game, *is.* el çabukluğu (ile para zarfını sahte şeylerle dolu zarfla değiştirme hilesi).

Murphy's Law, *is. ABD-k.d.* aksilikler yasası, Mörfi yasası :*"Bir şeyin aksi gideceği varsa aksi gider."*

murrain, *is.* **1.** *vet. patol.* kırcın : hayvanlara özgü salgın hastalık, **2.** *esk.* belâ, musibet, taun, veba. ***e.a.- 2. plague, pestilence.***

murre, *is., ç.* **murres/murre** *zool.* **1.** karadalgıç ve akdalgıç gibi kuzey denizlerine özgü kuşlardan biri *(Uria aalge, Uria lomvia),* **2.** *bk.:* **razor-billed auk.**

murrelet, *is. zool.* dalgıççık *(Alcidae)* : K Pasifik adalarında yaşayan birkaç çeşit ufak kuş.

murrey, *sf.&is.* kızıl mor (renk).

murrhine = murrine, *sf.* kakmalı ve renkli camlı. ~ **glass** : çiçek kakmalı renkli züccaciye.

murry, *is. bk.:* **moray.**

murther, *is.&f. esk. bk.:* **murder.**

mus. = **1.** museum, **2.** music(al), **3.** musician.

musaceous, *sf. bot.* muzgillerden, muz *(Musaceae)* familyasına mensup.

musca, *is., ç.* **muscae 1.** *zool.* sinek : ikikanatlılar sınıfına giren böcekler *(Muscidae).* Karasinek bu sınıftandır. **2.** *b.h.* Sinek Burcu.

muscadel = muscadelle, *is. bk.:* **muscadine.**

muscadine, *is.* **1.** *bot.* misket üzümü *(Vitis rotundifolia),* **2.** *esk.* misket şarabı. **muscadel, muscat, muscatel** *d.d.*

muscae volitantes, *ç. is.* (gözde) uçan benekcikler : göz içi sıvısında veya göz merceğindeki bozukluktan dolayı göz önünde uçar gibi görünen ufak benekler.

muscarine, *is. kim.* mantar zehiri : C8H19 NO3. Bazı mantarlarda, bozulmuş balıkta rastlanan zehirli madde. **muscarinic** : mantar zehiri+.

muscat, *is. bk.:* **muscadine.**

Muscat, *is.* Maskat, Umman'ın başkenti. ~ **and Oman** : Umman Sultanlığı (eski adı).

muscatel, *is. bk.:* **muscadine.**

muscavado, *is. bk.:* **muscovado.**

muscid, *sf.&is.* sinek(gillerden) : ikikanatlı böceklerin sinekgiller *(Muscidae)* sınıfından.

muscle, *is.&f.* **-cled, -cling 1.** *anat.* kas, adale, kas doku. **deltoid** ~ : deltakası, deltoid kas. **extensor** ~ : uzatan kas (kol, bacak vb. yi uzatan). **femural** ~ : uyluk kası. **flexor** ~ : büken kas. **frontal** ~ : alın kası, **2.** kaslardan oluşan organ, **3.** adale kuvveti. **It takes ~ to move a piano** : Piyanoyu taşımak için adale kuvveti ister. **Put some ~ into your work** : İşine kuvvetle sarıl. **4. not move a** ~ : hiç kıpırdamamak, kılı kıpırdamamak. **Don't move a** ~ : Hiç kımıldama, **5.** *k.d.* etki, nüfuz, tesir. **The organization has enough ~ to get its way with the city council** : Kurum şehir meclisine söz geçirebilecek (etki yapabilecek) durumdadır. **6.** kuvvetlendirmek, sağlamlaştırmak, **7.** *gen.* ~ **in** *ABD- argo* zorla/ite kaka yol açmak, zorla karışmak/burnunu sokmak/müdahale etmek. **Why should he ~ in on our meeting?** Toplantımıza ne diye zorla burnunu sokuyor? **8. muscly** : kaslı, adaleli. ***e.a.- 3. brawn, power, 5. influence.***

musclebound, *sf.* adaleli, kasları çok gelişmiş.

muscle car, *is. ABD- argo* hızlı otomobil : motoru güçlü ve çabuk hızlanan araba (spor arabası).

muscled, *sf.* kaslı, adaleli, pazılı. *hard- ~ arm.*

muscleman, *is., ç.* **-men** *ABD-argo* **1.** iri yarı/pehlivan yapılı adam, özellikle olay çıkaran müşterileri tutup dışarı atan kimse, **2.** zorba, azman, çam yarması, haydut kırması, **3.** *bk.:* **bodyguard.**

muscle plasma, *is. fizy.* kas kansıvı, kas plâzması : kas dokunun çıkardığı bir sıvı (bazan uyarıcı olarak zerk edilir).

muscle sense, *is. bk.:* **kinesthesia.**

muscle spindle, *is. anat.* kas duyu lifi, kas duyarga : kas gerilmelerine duyarlı, sinir elyafı ile karışık kas lifleri. **stretch receptor** *d.d.*

muscology, *is.* yosun bilimi.

muscovado = muscavado, *is.* ham şeker : şeker kamışından suyu uçurularak elde edilen şeker.

Muscovite, *sf.&is.* **1.** Moskof, Moskovalı, **2.** *esk.* Rus, **3.** *k.h.* mika : Al3Si3O10(OH)2.

Muscovitic, *sf.* Çarlık Rusyası+.

Muscovy, *is.* **1. Grand Duchy of Muscovy** *d.d.* Moskova Presnliği (1271'de Moskova ve çevresinde kurulmuştu), **2.** *esk.* Rusya, **3. ~ duck = musk duck** *zool.* tepeli ördek *(Cairina moschata)* : tropikal Amerika'da bulunan ve geniş ölçüde evcilleştirilen tepelikli iri yaban ördeği. ***e.a.- 2. Russia.***

muscular, *sf.* **1.** kas+, adale+, adalî ~ **strength** : adale kuvveti. **the ~ system** : kas sistemi. **a ~ disease** : kas hastalığı. **~ activity** : adalî faaliyet, **2.** kasları iyi gelişmiş, adaleli. *a ~ body/arm.* **3.** iri yarı, kuvvetli, izbandut gibi, pehlivan yapılı (kimse). *He's big and ~.* **4. ~ distrophy** *patol.* kas zafiyeti, kas distrofisi : kasları zayıflatarak kötürümlüğe yol açan sebebi meçhul bir hastalık, **5. ~ity** : adaleli görünüş, kasların iyi gelişmiş olması, **6. ~ly** : adaleli/kuvvetli bir şekilde. ***e.a.- 2&3. brawny, strong, powerful, sturdy.***

musculature, *is.* kas sistemi : bedenin veya bir organın kaslarından oluşan sistem.

muse, *f.* **mused, musing 1.** düşünceye/hayallere dalmak, dalgın dalgın düşünmek. *She sat musing for hours.* **2.** (dalgın dalgın ve hayretle) etrafı seyretmek, temaşaya dalmak, **3.** dalgın dalgın söylemek/konuşmak. ***e.a.-1. cogitate, ruminate, think, dream, ponder, deliberate, meditate. eş ses.- mews.***

Muse, *is.* **1.** *mit.* dokuz güzel sanat tanrıçasından her biri, **2.** *k.h.* şiir/esin/ilham perisi, **3. invoke the ~** : esinlemek, ilham davet etmek, ilham almak.

museful, *sf. esk.* **1.** dalgın, derin düşüncelere dalmış, düşünceli, mütefekkir, **2. ~ly** : dalgın dalgın, düşünceli düşünceli, düşüncelere dalarak. ***e.a.- 1. pensive, thoughtful.***

muser, *is.* dalgın, düşünceli, hayalperest, derin düşüncelere dalan kimse.

musette, *is., ç.* ***-settes*** *Fr.* **1.** müzet : eski tip Fransız akordeonu, **2.** müzetle çalınan pastoral müzik, **3. ~ bag** *d.d.* sırt çantası : askerlerin eşyalarını doldurup sırtta taşıdıkları çanta.

museum, *is.* **1.** müze, **2. ~ piece** : müzelik eşya : (a) eski/modası geçmiş eşya, (b) kıymetli/müzede saklanmaya değer eşya.

mush, *is.&f.&ünl.* **1.** *ABD* lâpa, mısır unu lâpası, **2.** pelte, **3.** pelte/lâpa gibi şey, **4.** yapışkan âşıklık, âşıkane sırnaşıklık, gözyaşı ile ifade edilen bıktırıcı âşıkane hisler, **5.** (köpeklerin çektiği) kızakla seyahat etmek, **6.** haydi! marş! (kızak çeken köpeklere verilen kumanda).

mushroom, *is.&sf.&gs.f.* **1.** mantar, **2.** göbelek, yenilen mantar *(Agaricaceae).* **field ~ = meadow ~** : kuzu göbeleği *(Agaricus campestris). Many ~s are edible.* **3.** mantarımsı/mantara benzer/mantar gibi (şey). *a great ~ of smoke.* **4.** türedi, birdenbire ortaya çıkan, hızla gelişen (şey). *~ growth. ~ town. Houses sprang like ~s.* **5.** mantar+, mantarlı. **~ soup** : mantar çorbası, **6.** mantar toplamak. *to go ~ing in the woods.* **7.** mantar şeklini almak. *The smoke ~ed into the sky.* **8.** mantar gibi/birdenbire büyümek/gelişmek/yayılmak/genişlemek. *Since the opening of the first shop new branches ~ed all over the country.* **9. ~ anchor** *den.* mantar başlı çapa, **10. ~ cloud** : (atom bombasının patlamasıyla meydana gelen) mantar şeklinde bulut, **11. ~ growth** : mantar gibi büyüme, birdenbire büyüyüp yayılma, **12. ~ town** : birdenbire/hızla gelişen kasaba, **13. ~like** : mantar gibi, mantarımsı.

mushy, *sf.* **mushier, mushiest 1.** lâpa gibi, lâpamsı, yumuşak, ezilmiş, ezme+. *~ potatoes. ~ peas.* **2.** *k.d.* aşırı duygusal, tatsız derecede hissî. ***e.a.-1. pulpy, soft, 2. emotional, sentimental.***

music, *is.* **1.** müzik, musiki, **2.** ahenk, kulağa hoş gelen ahenkli ses. *Her voice was ~ to my ears. The ~ of the waves/of the wind/birds.* **3.** nağme, makam, hava, beste, kompozisyon, müzik parçası, **4.** belirli bir çağa/bestekâra/millete ait müzik eserleri, müzik türü. *baroque ~. classical ~. folk ~. Turkish ~. the ~ of Mozart.* **5.** nota. *a songbook with words and ~. Give me the ~ and I'll play it for you. a sheet of ~.* **6.** müzik sanatı/bilimi. *to study ~ . a ~ student.* **7. face the ~** *k.d.* bir girişimin karşılaşacağı güçlükleri/varabile-ceği kötü sonucu/doğacak sorumluluğu yılmadan karşılamak/kabullenmek, akıbetine hazır olmak, **8. set the ~** : bestelemek. **set a poem to ~** : bir şiiri bestelemek, **9. ~ book** : nota kitabı. **~ box** : latarna, çalgılı kutu. **~ cues = ~ plot** : müzik çizelgesi. **~ drama** : müzikli dram, lirik oyun. **~ hall** : (a) müzik salonu, konser salonu, müzikhol, (b) *Brit.* vodvil tiyatrosu. **~ master** : musiki üstadı, müzik hocası. **~ paper** : çizgili nota kâğıdı. **~ roll** : müzik tomarı : otomatik

piyanoda çalınan, üzerine nota yerine delikler açılmış kâğıt şeridi. ~ **stand** : nota sehpası. ~ **stool** : piyano taburesi, **10. chamber** ~ : oda müziği. **electronic** ~ : elektronik müzik. **instrumental** ~ : aletli/çalgılı müzik, çalgı ile çalınan müzik. **program** ~ : belirli bir konu ifade eden müzik. **vocal** ~ : sesli müzik, sesle söylenen müzik.

musical, *sf.&is.* **1.** müzik+, musiki+. ~ *society.* ~ *instruments.* ~ *knowledge.* **2.** müzikli, ahenkli, uyumlu, kulağa hoş gelen. *a* ~ *voice.* **3.** müziksever, müziğe istidatlı, musikişinas, müzik ustası, **4.** bestelenmiş, **5.** müzikli, müzik eşliğinde icra edilen. ~ *comedy.* **6.** ~ **chairs** : (müzikli) sandalye kapma oyunu : müzik anîde durunca sayısı oyunculardan bir noksan olan sandalyelere oturulur, ayakta kalan oyundan çıkar. **7.** ~ **clown** : çalgıcı soytarı, **8.** ~ **comedy** : müzikli komedi/güldürü, **9.** ~ **director** : müzik başyöneticisi, **10.** ~ **drama** : müzikli dram, **11. ~ity = ~ness** : (a) ahenklilik, (b) müzik yeteneği, müziğe istidat, müzikte bilgi/yetenek sahibi olma, **12. ~ly** : müzikle, ahenkle, **13.** ~ **saw** : müzikli testere, **14.** ~ **theater** : müzikli tiyatro, **15.** ~ **voice** : ezgi sesi. ***e.a.-2.*** *melodious, harmonious.*

musicale, *is.* müzik toplantısı, müzikli toplantı.

musician, *is.* **1.** müzisyen, musikişinas, çalgıcı, şarkıcı. *An orchestra is made up of many ~s.* **2.** bestekâr, müzik üstadı, **3. ~ly** : müzisyen gibi, müsizyen olarak, **4. ~ship** : müzisyenlik, musikişinaslık.

music of the spheres, *is.* yıldızların müziği : Pitagor felsefesine göre gök cisimlerinin çıkardığı fakat insanların işitemediği müzik sesleri.

musicology, *is.* **1.** müzik bilimi, **2. musicological** : müzik bilimsel, **3. musicologically** : müzik bilimiyle, **4. musicologist** : müzisyen, müzik üstadı.

musing, *sf.&is.* **1.** düşünceli, dalgın, düşüncelerc/hayallere/hülyalara dalmış, **2.** düşünme, tefekkür, tahayyül, düşüncelere/hülyalara dalma, dalgınlık, **3. ~ly** : dalgın dalgın, düşünceli/hülyalı bir şekilde, hayallere dalarak. ***e.a.-1.*** *meditative, reflective, dreamy, thoughtful,* ***2.*** *contemplation, reflection, meditation.*

musique concrète, *Fr.* düzenlenmiş müzik : şeride kaydedilen müzik ve doğal seslerin elektronik araçlarla düzenlenmesinden oluşan sanat eseri.

musjid = masjid, *is.* mescit.

musk, *is.* **1.** misk : erkek misk geyiğinin karın kısmında deri altından çıkarılan bezelerden elde edilen ve parfümeride kullanılan güzel kokulu madde, **2.** misk sıçanı, misk kedisi, samur gibi hayvanlardan elde edilen miske benzer madde, **3.** yapay misk, **4.** misk kokusu, miske benzer koku, **5.** *bot.* misk otu, amber çiçeği, misk kokulu herhangi bir bitki, **6.** ~ **bag = ~ gland** : misk bezesi, erkek misk geyiğinin misk salgılayan bezesi/guddesi, **7.** ~ **deer** : *zool.* misk geyiği *(Moschus moschiferous)* : Orta Asya'da bulunur, erkeğinden misk elde edilir. **8.** ~ **duck = mould goose** *zool.* (a) *bk.:* **Muscovy duck**, (b) misk ördeği *(Biziura lobata)* : Avustralya'da yaşar, kuluçka zamanında misk gibi kokar, **9.** ~ **geranium** *: bot.* kokulu sardunya, **10.** ~ **mallow** *bot.* (a) ~ **rose** *d.d.:* misk gümeci *(Malva moschata)* : K Amerika'ya Avrupa'dan getirilmiş misk kokulu ebegümeci, (b) *bk.:* **abelmosk**, **11.** ~ **ox** *zool.* misk sığırı *(Ovibus moschatus)* : Keçi ve antilop familyasından iri bir hayvan. K Amerika-Arktik bölgelerde yaşar. Misk kokuludur. Uzunluğu 2.4 m, yüksekliği 1.5 m. **12.** ~ **plant** *bot.* misk otu *(Mimulus moschatus).* **13.** ~ **rose** *bot.* (a) misk gülü *(Rosa moschata)* : Akdeniz bölgesinde yetişir. Misk kokulu beyaz çiçekler açar. (b) *bk.:* **musk mallow** (b), **14.** ~ **thistle** *bot.* misk kengeri *(Carduus nutans)* : çiçekleri misk kokulu dikenli bir bitki, **15.** ~ **turtle = ~ terrapin = ~ tortoise** *zool.* misk kaplumbağası *(Sternotherus odoratus)* : KD ABD ve Kanada'da bulunan ve korkutulunca misk kokulu bir madde salgılayan su kaplumbağası.

muskallonge, *is., ç.* **-longe** *bk.:* **muskellunge.**

muskeg, *is.* yosunlu bataklık.

muskellunge, *is., ç.* **-lunge/-lunges** *zool.* göl turnası *(Esox masquinongy)* : KD Amerika göl ve nehirlerinde bulunan iri (30-36 kg) bir av balığı. **maskalonge, maskanonge, maskinonge, muskallonge, muskallunge, muskie** *d.d.*

musket, *is. esk.* piyade tüfeği (XVI. yy.).

musketeer, *is.* silâhşör, tüfekli er.

musketry, *is.* **1.** *As.* nişancılık, atıcılık, ateşi hedefe isabet ettirme sanatı, **2.** tüfekler, **3.** tüfekli erler, silâhşörler, **4.** tüfek ateşi. ***e.a.-2. muskets, 3. musketeers.***

Muskhogean = Muskogean = Muskogian, *is.* Maskoçça, Makoç dilleri grubu : GB ABD'de yaşayan yerlilerin konuştukları çeşitli dilleri kapsar *(Chickasaw, Choctaw, Creek, Seminole* aşiretlerinin dilleri).

muskie = musky, *is. bk.:* **muskellunge.**

muskit, *is. bk.:* **mesquite.**

muskmelon, *is. bot.* **1.** kavun, kokulu kavun, *(Cucumis melo),* **2.** *bk.:* **cantaloupe.**

muskrat, *is., ç.* **-rats/-rat** *zool.* **1.** misk sıçanı *(Ondatra zibethica)* : K Amerika'ya mahsus misk kokulu su faresi, **2.** maskret, misk sıçanının açık kahverengi kalın kürkü. Manto yapmakta kullanılır.

musky[1], *sf.* **muskier, muskiest 1.** misk gibi, misk kokulu. *a ~ smell.* **2. muskiness** : misk gibi kokma.

musky[2], *is., ç.* **-kies** *bk.:* **muskellunge.**

Muslem, *sf.&is., ç.* **-lems/-lem** *bk.:* **Muslim.**

Muslim, *sf.&is., ç.* **-lims/-lim 1.** Müslüman, İslâm, **2.** *bk.:* **Black Muslim, 3. ~ calendar** : Hicrî takvim : Bazı Müslüman ülkelerin kullandığı, 622 Hicret yılını başlangıç kabul eden ve bir yılı 354-355 gün süren takvim, **4. ~ era** *bk.:* **Mohammedan Era**. ***e.a.- 1. Moslem, Muslem.***

muslin, *is.* muslin (kumaş). **~et(te)** : kaba muslin.

muspike, *is. Cnd.* melez turna balığı (*pike* ve *muskellunge* balıklarının melezi).

musquash, *is.* **1.** *bk.:* **muskrat, 2.** *Brit.* maskret kürk.

muss, *is.&gl.f.* **1.** *k.d.* kargaşa, kavga, dövüş, boğuşma, **2.** keşmekeş, kargaşalık, düzensizlik, intizamsızlık, **3.** *gen.* **~ up** ; karıştırmak, dağıtmak, pürsetmek, örselemek, buruşturmak, bozmak, kirletmek. *to ~ up one's hair. Don't ~ up my hair. The child's clothes were ~ed up.* ***e.a.-1. commotion, tumult, row, squable, 2. mess, confusion, untidiness, disorder, 3. rumple, disarrange, disturb, crumple, tousle, ruffle, mess, tangle, foul up. k.a.- arrange, tidy, straighten, untangle.***

mussel, *is. zool.* midye, karakabuk midyesi *(Mytilus edulis).*

Mussulman, *is., ç.* **-mans** Müslüman, İslâm.

mussy, *sf.* **mussier, mussiest** *k.d.* **1.** (karma)karışık, keşmekeş, (darma)dağınık, örselenmiş, karışmış, buruşuk, buruşmuş, düzensiz, intizamsız, **2. mussily** : (karma)karışık/(darma)dağınık bir hâlde, karışmış, düzensiz/intizamsız bir şekilde, **3. mussiness** : (karma)karışıklık, keşmekeşlik, (darma)dağınıklık, karışıklık, buruşukluk, düzensizlik, intizamsızlık.

must[1], *(Çekimde hiç değişmeyen ve gereklilik, zorunluk, kesinlik, olasılık bildiren yardımcı fiil)* **1.** mecbur olmak. *One ~ eat.* **2.** gerekmek, icap etmek, lâzım olmak, -malı, -meli. **I ~ go** : gitmeliyim, gitmem lâzım. **You ~ not smoke here** : Burada sigara içmemelisin. **You ~ keep your spirit up** : Cesaretini kaybetmemelisin. **If I ~** : gerekirse. **OK, I'll talk to him if I ~** : Peki, gerekirse onunla konuşurum. **If you ~ know** : mutlaka bilmem gerekiyorsa, çok merak ediyorsan. *If you ~ know, I'm going to help him look for an apartment.* **3.** -malı, -meli, her hâlde ...olmak. **You ~ have forgotten what I told you** : Sana söylediklerimi unutmuş olmalısın. **You ~ know him** : Onu her hâlde/mutlaka tanırsın (tanımamana imkân yok). **It ~ be midnight** : Her hâlde gece yarısı olmuştur. **They ~ have left early** : (Her hâlde) erken gitmiş olmalılar. **4.** mecburiyetinde/zorunda olmak. **To succeed you ~ try hard** : Başarmak için sıkı çalışmak zorundasın. **Go if you ~** : Gitmek zorunda isen, git! **5.** (vukuu hemen hemen kesinlikle beklenen olay için) -malı/-meli. **If you go that way you ~ meet him** : Oradan gidersen muhakkak ona rastlarsın. **6.** kaçınılmaz/mukadder olayı bildirir : *Man ~ die.* **7.** istenilenin/beklenenin aksini yapmak anlamında kullanılır: **After I gave her my advice, she ~ go and do the opposite** : Verdiğim öğütlere rağmen gidip tam aksini yapmasın mı? **Just as we were starting he ~ loose his car key** : Tam yola çıkacağımız sırada aksi gibi otomobilin anahtarını kaybetti. **8.** *esk.* bazan ***get, go*** fiilleriyle berabermiş gibi, fakat onlar olmadan kullanılır: *We ~ away [= We ~ go away.]*

must[2], *is.&sf.&f.* **1.** zorunluk, mecburiyet, gereklik, lüzum, zaruret, zarurî/hayatî önemi olan şey. *Safety is a ~. Warm clothes are a ~ in winter.* **2.** önemli, hayatî, zarurî, mecburî, elzem, şart olan. *a ~ item. ~ legislation.* **3.** küf, küflülük, küf kokusu, **4.** küflen(dir)mek, **6.** şıra, üzüm şırası, **7.** *bk.:* **musth**. ***e.a.- 2. necessary, indispensable, vital, 3. mold, moldiness, musk, mustiness.***

mustache = moustache, *is.* **1.** bıyık, **2.~ cup** : bıyıklılar için özel fincan.

mustached, *sf.* bıyıklı.

mustachio, *is., ç.* **-chios 1.** palabıyık, posbıyık, **2. ~d** : palabıyıklı, posbıyıklı.

mustang, *is.* yabanî at. ***e.a.- bronco.***

mustard, *is.* **1.** hardal, **2.** *bot.* hardal otu *(Brassica nigra).* **black ~** : kara hardal otu *(Brassica nigra).* **white ~** : ak/beyaz hardal otu *(Brassica hirta).* **hedge ~** : yaban hardalı, çalgıcı otu *(Sisymbrium officinale).* **leaf ~** : yaprak hardalı *(Brassica juncea).* **wild ~** : yabanî hardal *(Brassica caber).* **~ seed** : hardal tohumu, **3.** *argo bk.:* **zest, 4. cut the ~** *k.d.* başarmak, istenen/beklenen sonuca ulaşmak, **5. ~ oil** : hardal yağı : hardal tohumundan çıkarılır, sabun yapmakta kullanılır, **6. ~ plaster** : hardal yakısı. ***e.a.- 4. succeed.***

mustard gas = dichlorodiethyl sulfide, *is.* iperit, dikloro dietil sülfit : (ClCH2CH2)2S. Yakıcı, gözleri kör edici ve öldürücü zehirli gaz. Sıvı hâlindedir.

mustee = mestee, *is.* **1.** yarı melez : ebeveyninin biri beyaz, öbürü melez olan kimse, **2.** *bk.:* **half-breed.**

musteline, *sf.* **1.** sansargiller familyasından *(Musteli-dae)* (sansar, kokarca, gelincik, mink vb. gibi), **2.** gelinciğe benzer, **3.** koyu sarı veya açık kahverengi.

muster, *is.&f.* **1.** (askerî birlik vb.) toplanma, içtima. **to call the ~** : (teftiş için askeri) toplamak, içtima ettirmek, **2.** topla(n)ma(k), içtima et(tir)me(k). *to ~ the soldiers. The troops ~ed on the hill.* **3. ~ up** : toplamak. **to ~ up one's courage** : cesaretini toplamak, **4.** topluluk, toplantı, toplu şey/kolleksiyon, **5. ~ in/into** : askere yazmak/kaydetmek/almak. *~ed into army.* **6. ~ out** : terhis etmek. ***e.a.- 1. convoke, assemble, gather, summon, 2. convene, congregate, 3. collect, gather, summon, 4. assembly, gathering 5. enlist, 6. discharge.***

musth = must, *sf.&is.* **1.** kızmış/kızgın(erkek fil/deve), **2.** kızgınlık : erkek fillerde görülen tehlikeli cinsel kızışma hali, **3.** kızgın fil.

mustn't = must not (*bk.:* **must**[1]).

musty, *sf.* **mustier, mustiest 1.** küflü, küf kokulu. *~ old books.* **2.** eski, köhne, antika, zamanı/modası geçmiş. *~ laws.* **3.** sönük, yavan, tatsız, ağır, bayat, cansız, **4. mustily** : küflü/eski/köhne bir şekilde, **5. mustiness** : küflülük, eskilik, köhnelik. ***e.a.-1. moldy, fusty, malodorous, 2. antiquated, superannuated, old-fashioned, 3. dull, apathetic, trite, stale, lifeless.***

mutable, *sf.* **1.** değişebilir, değişken, mütehavvil, **2.** dönek, kararsız, sık sık değişen. *~ desires.* **3. ~ness = mutability** : değişebilme, değişme, kararsızlık, bekasızlık, **4. mutably** : sık sık değişerek, kararsızca, değişken/mütehavvil bir şekilde. ***e.a.- 1. changeable, variable, 2. unstable, vacillating, wavering, unsteady, fickle. k.a.- 2. stable.***

mutafacient, *sf.* değiştirebilen, başkalaştıran, soy değişime/biyolojik mütasyona sebep olan.

mutagen, *is.* başkalaştırıcı, başkalaştıran/mü-tasyonu çabuklaştıran madde.

mutagenic, *sf.* **1.** başkalaştıran, değiştiren, mütasyona sebep olan, **2. ~ally** : başkalaştıracak şekilde, başkalaştırarak, **3. ~ity** : başkalaştırma (yeteneği), değiştirebilme.

mutant, *sf.&is.* **1.** başkalaşan, değişen, **2.** *biy.* genleri değişmiş, mütasyona uğramış, **3.** başkalaşım/mütasyon sonunda meydana çıkmış (yeni organizma), başkalaşmış bitki/hayvan.

mutate, *f.* **-tated, -tating 1.** başkalaş(tır)mak, değiş(tir)mek, dönüş(tür)mek, **2.** istihaleye/soydeğişimine/mütasyona uğra(t)mak, **3.** *gr.* ses değişimine uğra(t)mak, **4. mutative** : başkalaştırıcı, değiştirici.

mutation, *is.* **1.** değiş(tir)me, dönüş(tür)me, dönme, başkalaş(tır)ma, **2.** değişiklik, başkalık, tahavvülât, **3.** *biy.* (a) başkalaşım, istihale, soy değişimi, mütasyon, bitki ve hayvanlarda genlerin değişimi, (b) başkalaşmış /soyu değişmiş/mütasyona uğramış birey, **4.** *gr.* bir ünlü veya ünsüzün değişmesi, **5. ~al** : değişimsel, başkalaşımsal, **6. ~ally** : değişim/başkalaşım suretiyle. ***e.a.-2. change, alteration, 4. umlaut.***

mutatis mutandis, *Lât.* gerekli değişiklikler yapılarak, farklı hususlar gözönünde tutularak.

mutchkin, *is. İsk.* sıvı hacim ölçüsü : ≈ 0.426 l.

mute, *sf.&is.&f.* **muted, muting 1.** sessiz, suskun. *in ~ admiration.* **2.** sakin, ses çıkarmayan, sözle ifade edilmeyen. *a ~ appeal.* **3.** dilsiz/konuşamayan (kimse). *He is deaf and ~.* **4.** sessiz, ünsüz, telâffuz edilmeyen (harf) : (a) kelimenin söylenişine hiç katkısı olmayan. *The **b** in plumb is ~.* (b) söylenişe katkısı olduğu hâlde kendisi sessiz olan. *The **e** in mate is ~.* **5.** *huk.* kendini savunamayan, susan sükût eden. *to stand ~.* **6. sordino** *d.d.* (müzik aletlerinde) ses kısma düzeni, surdin, **7.** *s.bl.* kapantı, **8.** *müz.* sesini kısmak/hafifletmek, ses kısma düzeni ile sesi boğmak, surdin kullanmak. *He ~d the strings of his violin.* **9.** *g.s.* (rengi) yumuşatmak. **~d colors** : yumuşak renk tonları, **10.** (kuş) kaka yapmak, bağırsaklarını boşaltmak, **11. ~ly** : sessizce, susarak, sükûnetle, **12. ~ness** : sessizlik, susma, suskunluk, sükûnet. ***e.a.- 4.*** *stop.*

muted, *sf.* **1.** sessiz, suskun, susmuş, sakin, **2.** (ses kısma düzeni ile) kısılmış, hafifletilmiş, yumuşak, **3. ~ly** : sessizce, sükûnetle, susarak. ***e.a.-1.*** *silent, subdued.*

mute swan, *is. zool.* sessiz kuğu *(Cygnus olor).*

muticous, *sf. bot.* iğnesiz, dikensiz, sivri değil, küt.

mutilate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** sakatlamak, sakat/kötürüm yapmak, (kolunu/bacağını vb.) kesmek, **2.** bozmak, değiştirmek, çirkinleştirmek, tanınmaz hâle getirmek, berbat etmek, **3.** (kitap vb.) önemli kısımlarını çıkarmak, bozmak, **4. mutilation** : sakatlama, kötürüm etme, bozma, **5. mutilative = mutilatory** : sakatlayıcı, kötürüm edici, bozucu, **6. mutilator** : sakatlayan, kötürüm eden, bozan (kimse/şey). ***e.a.- 1.*** *maim, cripple, 2. disfigure, 3. damage, injure, mar, spoil, ruin.*

mutineer, *is.&f.* **1.** asi, isyancı, isyankâr, **2.** *bk.:* **mutiny.**

mutinous, *sf.* **1.** asi, isyancı, isyankâr, ihtilâlci, isyan hâlinde, **2.** serkeş, itaatsiz, dikkafalı, başeğmez, **3.** zapt edilmez, kontrolü güç, **4. ~ly** : asilikle, isyankârane, serkeşçe, itaatsizlikle, baş eğmeksizin, **5. ~ness** : asilik, isyankârlık, dik kafalılık, serkeşlik, itaatsizlik. ***e.a.- 1.*** *seditious, revolutionary, insurgent, 2. rebellious, refractory, insubordinate.* ***k.a.- 2.*** *obedient.*

mutiny, *is., ç.* **nies**, *f.* **-nied, -nying 1.** isyan, ayaklanma, kıyam, başkaldırma (bilhassa asker/gemicilerin isyanı). *A ~ has taken place in the ship.* **2.** isyan etmek, ayaklanmak, kıyam etmek, başkaldırmak, kazan kaldırmak. *The cruelty of the captain caused the ship's crew to ~.* ***e.a.-1.*** *revolt, rebellion, insubordination, uprising, insurrection, insurgency, upheaval, coup, 2. revolt, rebel, rise up, defy authority.*

mutism, *is.* **1.** sessizlik, sükût, suskunluk, **2.** *psikol.* dilsizlik, konuşmama, konuşmayı reddetme (olumsuzluk belirtisi). ***e.a.-1.*** *muteness, dumbness.*

mutt, *is. argo* **1.** it, köpek, özellikle soyu karışık köpek, **2.** aptal, ahmak, mankafa. ***e.a.- 1.*** *dog, mongrel, cur, 2. stupid, blockhead.*

mutter, *is.&f.* **1.** mırıldanma(k), söylenme(k), kendi kendine yavaş sesle konuşma(k). *She's ~ing to herself.* **2.** homurdanma(k). *He ~ed a threat.* **3.** mırıltı, homurtu, **4. ~er** : mırıldanan, söylenen, homurdanan, **5. ~ingly** : mırıldanarak, mırıltı şeklinde, söylenerek, homurdanarak. ***e.a.- 1.*** *murmur, 3. grumble, complaint.*

mutton, *is.* **1.** koyun eti. **~ chop** : koyun pirzolası, **2.** *basım* m harfini belirtmek için söylenen kelime, **3. as dead as a ~** : ölü, ölmüş, **4. ~ dressed as lamb** : gençlik taslayan yaşlı kadın, **5. muttony** : (a) etli, kasaplık (koyun), (b) koyun eti lezzetinde.

muttonchops = muttonchops whiskers, *ç. is.* (erkeklerde) uzun favori.

muttonfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** deniz yayını, **2.** *bk.:* **abalone**, **3.** iri levrek *(Lutianus analis)* : Atlantik'in tropikal bölgelerinde bulunur. ***e.a.- 1.*** *ocean pout, 3. snapper.*

mutton-head(ed), *sf.&is.* aptal, dangalak, budala, ahmak, mankafa(lı), kazkafa(lı). ***e.a.-*** *dolt, stupid*

mutual, *sf.* **1.** karşılıklı, mütekabil, iki taraflı. **~ love** : karşılıklı sevgi. **~ admiration** : karşılıklı takdir/ hayranlık, **2.** birbirine. **to be ~ enemies** : birbirine düşman olmak, **3.** ortak, müşterek. **~ friend** : müşterek dost. **~ acquaintaces** : müşterek tanıdıklar. **~ interests** : ortak

çıkarlar, **4.** karşılıklı sigorta+. *a ~ company.* **5. ~ fund** *bk.:* **open-end investment company 6. ~ insurance= ~ plan** : karşılıklı sigorta, kârın belirli bir kısmının poliçe hamiline ödenmesini gerektiren sigorta, **7. ~ savings bank** : tasarruf bankası, tasarruf sandığı : net kazancını tasarruf sahiplerine dağıtan banka, **8. ~ity** : karşıtlık, karşılıklılık, mütekabiliyet, ortaklık, müştereklik, **9. ~ly** : karşılıklı olarak, ortaklaşa, müştereken, mütekabilen. ***e.a.-1.*** *reciprocal, 3. common.*

mutualise/mutualisation, *Brit. bk.:* **mutualize/mutualization.**

mutualism, *is.* ortakçılık, karşılıklı asalaklık, organizmaların karşılıklı yardımlaşması. **mutualistic** : ortak.

mutualize, *f.* **-ized, -izing 1.** karşılıklı yapmak, karşılıklı hâle getirmek, **2.** hisse senetlerinin önemli bir kısmına memurları/müşterileri ortak yapmak, **3.** karşılıklı olmak, karşılıklı hâle gelmek.

mutuel, *is. bk.:* **pari-mutuel.**

mutule, *is.* (Dorik mimarîsinde) sütun pervaz tabanı. **mutular** : pervaz tabanı şeklinde.

muumuu, *is.* **1.** (Hawai'de kadınların giydiği) parlak desenli bol fistan/entari, **2.** (kadınların evde giydikleri) bol fistan/entari, günlük entari.

muzhik, *is.* Rus köylüsü. **moujik, mujik, muzjik** *d.d.*

muzzle, *is.&f.* **-zled, -zling 1.** (ateşli silâhlarda) namlu ağzı, **2.** (hayvanın çıkıntı teşkil eden) ağzı ve burnu, **3.** (ısırmaması için hayvanın ağzına geçirilen) ağızlık, ağız kafesi, burunluk, burunsak, burunsalık, **4.** (hayvana) burunluk/burunsalık geçirmek, ağzını bağlamak, gem vurmak. *The judge ordered him to ~ his dog.* **5.** susturmak, ağzını kapamak/tıkamak, konuşturmamak, *mec.* çanına ot tıkamak, serbestçe konuşmasını önlemek. *Those who know the truth have been ~d by those in power.* ***e.a.- 4.*** *harness, gag, bridle, curb, bind, check, 5. silence, quiet, still, suppress, gag, throttle, stifle, strangle.*

muzzleloader = muzzle-loader, *is.* ağızdan dolma top/tüfek. **muzzleloading = muzzle-loading** : ağızdan dol(dur)ma.

muzzle velocity, *is.* (mermi) ilk hız.

muzzy, *sf.* **muzzier, muzziest 1.** (zihni) bulanık/karışık/dağınık/perişan, şaşırmış, şaşkın. *I'm feeling a bit ~ in the head.* **2.** müphem, vuzuhsuz, anlaşılmaz. *His conclusions can be ~ and naive.* **3.** loş, karanlık, kasvetli. *a ~ day.* **4.** sarhoş, sersem, **5. muzzily** : müphem/karışık/vuzuhsuz/anlaşılmaz bir şekilde, **6. muzziness** : dağınıklık, perişanlık, müphemlik, vuzuhsuzluk, loşluk, kasvet. ***e.a.-1.*** *confused, befuddled, muddled, 2. blurred, fuzzy, 3. dull, gloomy.*

MV = 1. *elekt.* megavolt(s), **2.** motor vessel.

Mv = 1. *elekt.* megavolt(s), **2.** *kim.* mendelevium.

mV = mv = *elekt.* millivolt(s).

MVA = Mva = *elekt.* mega volt-ampere(s).

MW = Mw = *elekt.* Megawatt(s).

mW = mw = *elekt.* milliwatt(s).

MWh = Mwhr = *elekt.* megawatt-hour(s).

Mx = *elekt.* Maxwell(s).

MX = MX missile, *is.* deneme roketi : 10 adet ayrı hedefe atılabilecek nükleer harp başlığı taşıyan ABD kıtalar arası balistik roketi.

my, *zm. ünl.* **1.** benim. **my book/house/car** : benim kitabım/evim/arabam. **my dear** : yavrum, evlâdım, şekerim, canım vb. **2.** Vay! Vay canına! Olur şey değil! Hayret! Allah Allah! **My, what a big house!** : Vay canına, amma da büyük ev! **3.** şüphe bildiren ünlem olarak da kullanılır: **my eye = my foot** : haydi oradan kime yutturuyorsun, sen onu külâhıma anlat. **Accident, my eye! It was plain carelessness** : Kaza imiş, sen onu külâhıma anlat, basbayağı dikkatsizlikti bu!

myalgia, *is. patol.* kas ağrısı, kasınç, adale romatizması. **myalgic** : ağrılı, kasınçlı, romatizmalı.

myalism, *is.* büyücülük.

myasthenia, *is. patol.* kas güçsüzlüğü. **~ gravis** : kötücül kas güçsüzlüğü. **myastenic** : kas güçsüzlüğü+.

mycelium, *is., ç.* **-lia** *bot.* miselyum, mantarlarda besi doku. **mycellial = mycellian** : besidokusal.

Mycenae, *is.* **1.** Miken : eski Yunanistan'da bir şehir, **2. ~an** : Miken+, Miken şehrine ait, **3.** Miken medeniyetine ait (M.Ö. 1950-1100).

-mycete(s), *son ek* "mantar". Botanikte sınıflandırmada kullanılır:*basidiomyecete(s)* gibi.

myceto-, *ön ek* "mantar". *ör.: mycetozoan.*

mycetoma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* mantarlaşma : mantarların veya çubuksu bakterilerin deri altında yerleşmesi ve bundan ileri gelen ur.

mycetophagous, *sf.* mantarla beslenen, mantar yiyen.

-mycin, *son ek* "mantarlardan elde edilen". *ör.: erythromycin.*

myco-, *ön ek* "mantar". *ör.: mycology.*

mycobacterium, *is., ç.* **-teria** çubuk (şeklinde) bakteri. ~ **tuberculosis** : tüberküloz yapan çubuk bakteri. **mycobacterial** : çubuk bakterilerin sebep olduğu.

mycoflora, *is.* belirli bir bölgeye özgü mantarlar.

mycology, *is.* **1.** mantar bilimi : biyolojinin mantarları inceleyen dalı, **2.** bir bölgedeki mantarlar, **3. mycologic(al)** : mantar bilimsel, **4. mycologically** : mantar bilimsel olarak, **5. mycologist** : mantar bilimci.

mycorrhiza, *is., ç.* **-zae/-zas** kök mantar : bazı ağaçların köklerini ağ gibi saran veya kök gözelerine nüfuz ederek beraber yaşayan asalak mantar.

mycosis, *is. patol.* mantar hastalığı : vücutta asalak mantar bulunması ve bundan ileri gelen hastalık.

mycotoxin, *is.* mantar zehiri.

mydriasis, *is. tıp* göz bebeği genişlemesi (hastalık, ilâç vb. etkisiyle).

mydriatic, *sf.&is.* göz bebeğini genişleten (ilâç).

myelencephalon, *is., ç.* **-lons/-la** *anat.* arka beyin, beynin omur ilikle birleşen parçası. **myelencephic** : arka beyine ait.

myelin = myeline, *is. anat.* miyelin : bazı sinir iplikçiklerini saran beyaz, yumuşak ve yağlı madde. **myelinic** : miyeline ait.

myelin sheath = medullary sheath, *is. anat.* miyelin kını/kılıfı.

myelitis, *is. patol.* **1.** omurilik yangısı/iltihabı, **2.** ilik yangısı/iltihabı.

myelo- = myel-, *ön ek* "ilik, omurilik".

myeloblast, *is.* ilik ana göze.

myelocyte, *is.* ilik göze, ilik gözesi.

myelofibrosis, *is. patol.* ilik dokulaşma : ilik dokunun iğleşmesi (fibrozlaşması), karaciğer ve dalağın kan gözeleri üretecek gelişmeler göstermesi hâli.

myelogenic, *sf. bk.:* **myelogenous.**

myelogenous, *sf.* iliksel, ilikte oluşan/gelişen, ilikte üreyen. ~ **sarcoma** : iliksel kemik uru. ~ **leukemia** : iliksel akyuvar uru.

myeloid, *sf. anat.* **1.** omurilik+, omuriliksel, **2.** iliksi, ilik gibi, iliğe benzer, **3.** iliksel, ilik+, iliğe ait.

myeloma, *is. patol.* ilik (göze) uru.

myelopathy, *is.* ilik/omurilik hastalığı.

myiasis, *is., ç.* **-ses** *patol.* kurtlanma : bedendeki boşluk vaya dokularda sinek kurtçuklarının üremesinden doğan hastalık.

mylonite, *is. jeol.* ezik kaya : tamamen ezildikten sonra basınç altında katmanlaşmış ve ilk yapısını kaybetmiş kaya.

myna(h), *is. zool.* Hint sığırcığı, mina *(Acridotheres, Gracula, Sturnus, Eulabes)* : Sığırcıkgillerden Hindistan'a mahsus çeşitli kuşlar. Bazıları papağan gibi konuşur. **Hill** ~ : Dağ sığırcığı *(Eulabes religiosa).* **mina** *ş.d.y.*

Mynheer = mijnheer, *is.* **1.** (Hollanda dilinde) Bay, Bey, Efendi, **2.** efendim (nazikâne hitap kelimesi).

myo-, *ön ek* "kas, adale". *ör.: myology.*

myoblast, *is.* kas göze, kas hücreleri üretebilen farklılaşmamış hücre.

myocardiograph, *is. tıp* yürek devimölçer : kalp hareketlerini kaydedici alet.

myocarditis, *is. patol.* yürek kası yangısı.

myocardium, *is., ç.* **-dia** *anat.* yürek kası, kalp adalesi. **myocardial** : yürek kası+.

myoclonus, *is.* seğirme, kas seğirmesi.

myoelectric, *sf.* kas elektriği+ : kaslarda husule gelen elekriksel gerilimle ilgili.

myogenic, *sf.* **1.** kas+, kasta üreyen, adalî, kasta/adalede husule gelen. ~ **pain** : adalî ağrı, **2.** sinir uyarımı ile değil, yürek kasının özel yapılışından dolayı düzgün ve ritmik şekilde vuku bulan. *a ~ heart beat.* **3. ~ity** : kasta üreme, kasta hasıl olma.

myoglobin, *is. biy.-kim.* kas sıvı, miyoglobin : Kan emoglobininden daha az CO ve daha çok oksijen taşıyan kas emoglobini.

myograph, *is.* kasılmyazar, miyograf : kas kasılma ve gevşemelerini kaydeden alet. **~ic** : kasılmyazara ait. **~ically** : kasılmyazarla. **myography** : kasılım yazma, miyografi.

myology, *is.* kas bilimi : kasları inceleyen anatomi dalı. **myologic(al)** : kas bilimsel. **myologist** : kas bilimi uzmanı.

myoma, *is., ç.* **-mas/-mata** kas uru : kas dokuda oluşan ur/tümör. **~tous** : kas uru+, kas uru şeklinde.

myomectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kas uru çıkarımı.

myoneural, *sf.* kas sinirsel : kas ve sinir ilgilendiren.

myopathy, *is.* kas sayrılığı.

myope, *is.* uzakgörmez, miyop.

myopia = myopy, *is.* **1.** *göz.* uzakgörmezlik, miyopluk, uzağı iyi görememe, **2.** *k.d.* öngörüsüzlük, ilerisini/geleceği iyi görememe, görüş kıtlığı, ferasetsizlik, bilgi ve feraset noksanlığı. ***e.a.- 1. nearsightedness, 2. obtuseness.***

myopic, *sf.* **1.** *göz.* uzakgörmez, miyop(lu), uzağı iyi göremeyen, **2.** öngörüsüz, ilerisini/geleceği iyi göremeyen, ferasetsiz, **3. ~ally** : öngörüsüzlükle, ile risini/geleceği göremeksizin.

myoscope, *is. tıp* miyoskop, kasılımgözler, kas kasılımını gözleme aleti.

myosin, *is. biy.-kim.* miyosin : kas dokuda bulunan bir globülin.

myosis, *is. tıp bk.:* **miosis.**

myosotis = myosote, *is. bot.* unutmabeni türünden herhangi bir çiçek.

myotic, *sf. bk.:* **miotic.**

myotome, *is.* iskeletçik : oğulcukta (embriyonda) sonradan gelişerek iskelet kaslarını oluşturan kısım.

myotonia, *is. patol.* kas gergi artımı, kas gerilmesi. **myotonic** : kas gerici.

myria- = myri-, *ön ek* **1.** pek çok, sayısız. *ör.: myriapod.* **2.** on bin. **myriameter** : on bin metre.

myriad, *sf.&is.* **1.** sonsuz, sayısız, çok büyük (sayı/miktar). *A ~ of thoughts passed through her mind.* **2.** sayısız insan/şey, **3.** sayısız evreleri/çeşitleri/veçheleri vb. olan, **4.** on bin.

myriapod = myriopod, *is. zool.* çok ayaklı böcek (kırkayak, tespihböceği vb.). **~ous = ~an** : çok ayaklı, kırkayakgillerden.

myrica, *is.* mersin kökü, mersin kabuğu (bazan hekimlikte kullanılır).

myrimec- = myrimeco-, *ön ek* "karınca".

myrimecology, *is.* karınca bilimi.

myrimecophagous, *sf.* karınca yiyen, karınca ile beslenen.

Myrmidon, *is., ç.* **Myrmidons/Myrmidones 1.** *mit.* Kral Aşil ile Truva Savaşına katılan Tesalyalı savaşçı, **2.** *k.h.* efendisine körü körüne itaat eden kimse.

myrobalan, *is.* **1.** kurutulmuş helile (ağacı) meyvesi : sepicilikte kullanılır, **2.***bk.:* **cherry plum.**

myrrh, *is.* mür, mürrüsafi, kokulu sarı sakız : *Commiphora Myrrha* türünden bazı bitkilerin kokulu sakız veya reçinesi (lâvanta yapmakta kullanılır). **myrrhic** : mür+, mürrüsafi+.

myrtaceous, *sf. bot.* **1.** Mersingillerden, Mersingiller *(Myrtaceae)* familyasına mensup (bitki), **2.** mersine benzer.

myrtle, *is. bot.* **1.** mersin *(Myrtus communis)* : GD Avrupa'da yetişen daima yeşil yapraklı, güzel kokulu beyaz/pembe çiçekler açan ve kokulu siyah küçük meyve veren bir ağaç. Aşk simgesi sayılır ve eskiden Venüs'e ithaf olunurdu. **2.** küçük Cezayir menekşesi *(Vinca minor),* **3.** Kaliforniya defnesi *(Umbellularia californica).* ***e.a.- 2. periwinkle, 3. California laurel.***

myself, *zm.* **1.** bizzat ben, kendim. **I ~ told her** : Ona bizzat (ben) söyledim. **I will come ~** : Kendim geleceğim. **2.** beni, kendimi, kendi kendimi. **I hurt ~** : Kendimi incittim (yaralandım). **She wanted Ali and ~** : Ali'yi ve beni istedi. **3.** her zamanki/normal halim. **A short nap and I was ~ again** : Kısa bir uykudan sonra kendime (normal halime) geldim. **I don't feel like ~** : Kendimi (her zamanki gibi) iyi hissetmiyorum, iyi değilim, keyfim yok. **I feel more ~ today** : Bugün kendime geldim/daha iyiyim. **4. (all) by ~** : yalnız, tek başıma. *I carried it all ~* . **I live all ~** : Yalnız yaşıyorum. **5.** ifadeye kuvvet vermekte kullanılır : **I ~ am doubtful** : Ben bile şüpheleniyorum. ***NOT :*** **Me, you, her, him, us** vb. gibi nesnel zamirlerin kullanılacağı yerde ***myself, yourself, herself, himself, ourself*** vb. gibi dönüşlü zamirlerin kullanılması doğru değildir. Örneğin : "**He gave it to me.**" denir, fakat "**He gave it to *myself.*** " denmez.

Mysia, *is.* Misya : Çanakkale bölgesinin eski adı.

mystagogue, *is.* dinî sırları açıklayan/öğreten kimse.

mystagogy, *is.* **1.** dinî sırları açıklama/öğretme, **2. mystagogic(al)** : dinî sırları açıklayan/öğreten, **3. mystagogically** :dinî sırları açıklayarak.

mysterious, *sf.* **1.** gizemli, sır dolu, esrarengiz, garip, acayip, şaşırtıcı, izah edilemez. *a ~ event. a ~ sickness. His ~ disappearance has never been resolved.* **2.** anlaşılmaz, akıl ermez, müphem, karanlık. *a ~ explanation.* **3.** gizli, saklı. **The ~ plan which nobody has been told** : Kimseye açıklanmayan gizli plân. **4. ~ly** : gizemlice, esrarengiz/anlaşılmaz bir şekilde, gizlice, **5. ~ness** : gizemlilik, esrarengizlik, acayiplik, anlaşılmazlık, gizlilik. ***e.a.- 1.*** *puzzling, inexplicable, occult, arcane,* ***2.*** *unintelligible, incomprehensible, unfathomable, inscrutable, abstruse, esoteric,* ***3.*** *secret, cryptic.* ***k.a.-1-3.*** *clear, evident, understandable, comprehensible.*

mystery, *is., ç.* **-teries 1.** gizem, sır, gizlilik, **2.** muamma, anlaşılmaz/bilinmez şey. *There's a ~ surrounding the woman who lives in the castle and we may never find the solution.* **3.** hikmet. *the ~ of the migration of the birds.* **4. ~ story** *d.d* : gizem öykü, polisiye roman, **5.** eski zamanlara ait dinî piyes, **6.** (Doğu kilisesinde) dinî ayin, **7.** (eski dinlerde) gizli ayin, **8. mysteries** : yalnız mensupları tarafından bilinen gizli din/inanış/ibadet vb., **9. ~ play** *d.d.* (Orta Çağda) dinsel dram (çoğunlukla Hz. İsa'nın hayatına, ölümüne ve tekrar dirilmesine dair), **10.** *esk.* (a) ticaret, zenaat, (b) *bk.:* **guild.** ***e.a.-1.*** *enigma, riddle, puzzle, conundrum.*

mystic, *sf.&is.* **1.** manevî önemi/değeri olan, manevî simge taşıyan, gizli anlamı olan, sihirli, **2.** gizemli, batınî, sırrî, esrarengiz, gizli, esrarlı. *a ~ formula.* **3.** mistik, tasavvufî, tasavvufa ait, **4.** gizemci, mutasavvıf, tasavvuf ehli, **5. ~ity** : gizemcilik, tasavvuf, **6. ~ly** : gizemle, gizli/batınî bir şekilde.

mystical, *sf.* **1.** batınî, sırrî, esrarlı, gizli, sihirli, **2.** gizemli, tasavvufî, tasavvufa ait, **3.** *az kul.* anlaşılmaz, esrarengiz, muğlâk, karanlık, **4. ~ity = ~ness** : gizlilik, batınîlik, gizemlilik, tasavvufîlik, **5. ~ly** : batınî/gizli/esrarlı bir şekilde, gizemli/tasavvufî olarak. ***e.a.- 1.*** *mystic, occult.*

mysticism, *is.* **1.** gizemcilik, tasavvuf, mistisizm, **2.** gizlilik, esrarengizlik, **3.** gizli/esrarengiz düşünce ve tefekkür.

mystify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** şaşırtmak, hayrete düşürmek, **2.** gizemleştirmek, muammalaştırmak, muamma hâline getirmek, anlaşılmasını güçleştirmek, esrarengiz süsü vermek, esrar perdesine bürümek. *~ the interpretation of a prophecy.* **3. mystification** : şaşırtma, hayrete düşürme, gizemleştirme, muammalaştırma, anlaşılmasını güçleştirme, **4. mystifiedly = mystifyingly** : şaşırtacak/hayrete düşürecek şekilde, gizemleştirerek, muammalaştırarak, anlaşılmasını güçleştirerek, **5. mystifier** : şaşırtan, hayrete düşüren, gizemleştiren, muammalaştıran, anlaşılmasını güçleştiren. ***e.a.-1.*** *bewilder,* ***2.*** *complicate.*

mystique, *is.* **1.** bir kimseyi üstün gösteren doktrin, fikir, inanış vb. nin tümü, **2.** (esrarlı/etkileyici) hüner, marifet, **3.** din/sanat/meslek vb. nin esrarlı havası, **4.** bir tarikatin benimsediği doktrinlere göre gerçekleri görüş tarzı.

myth, *is.* **1.** esatir, **2.** efsane, masal, hurafe, **3.** tartışmasız kabul edilen fikir ve inanış. ***e.a.-1.*** *legend, saga.*

mythic(al), *sf.* **1.** esatirî, **2.** efsanevî, masalımsı, hurafevî, **3.** efsane ve esatirî hikâyelerle uğraşan (yazar vb.), **4.** hayalî, ancak efsanelerde rastlanan (kimse), **5.** farazî, uydurma, asılsız, **6. mythically** : esatirî/efsanevî/hayalî/hurafevî bir şekilde. ***e.a.- 4.*** *imaginary,* ***5.*** *fictitious.*

mythicise, *gl.f. Brit. bk.:* **mythicize.**

mythicize, *gl.f.* **-cized, -cizing** efsaneleştirmek, gizemleştirmek, efsanevî/esrarengiz/esatirî bir havaya bürümek.

mythmaker, *is.* efsane yaratıcısı, efsane/esatir kahramanı. **mythmaking** : efsane yaratma.

mythogenesis = mythogeny, *is., ç.* **-genies** efsane yaratma, efsaneleştirme. **mythogenic** : efsanevî, efsane yaratan.

mythographer = mythographist, *is.* efsane derleyicisi : efsane, masal, esatirî hikâye vb. toplayan/kaydeden kimse.

mythography, *is.* **1.** derlenmiş efsaneler, **2.** efsane derleme: efsane, masal, esatirî hikâye vb. nin eleştirmeli derlemesi, **3.** esatirî sanat : esatirî/efsanevî konuların sanat eserleriyle temsili.

mythologic(al), *sf.* **1.** esatirî, mitolojik, **2.** efsanevî, efsane şeklinde, tarihsel geçerliği olmayan, gerçekliği belgelenmemiş, **3. mythologically** : esatir kabilinden, mitolojiye/efsaneye göre.

mythologise/mythologisation, *Brit. bk.:* **mythologize/mythologization.**

mythologist, *is.* **1.** mitolojist, mitoloji uzmanı, **2.** efsane, esatirî hikâye vb. yazarı.

mythologize, *f.* **-gized, -gizing 1.** efsaneleri, esatirî hikâyeleri sınıflandırmak, açıklamak ve bunlar hakkında eser yazmak, **2.** efsane/esatirî hikâye uydurmak/anlatmak, **3.** efsaneleştirmek, efsane/masal şekline koymak.

mythology, *is., ç.* **-gies 1.** mitoloji, **2.** efsaneler, esatirî hikâyeler, **3.** efsaneleri/esatirî hikâyeleri inceleme/derleme/araştırma/kurma sanatı.

mythomania, *is. psikol.* yalancılık sayrılığı : anormal şekilde abartma veya yalan söyleme eğilimi. **mythomaniac** : yalancı, yalan söyleme hastası.

mythopoeia, *is.* efsanevî/esatirî eylem/koşul/nitelik vb.

mythopoeic(al) = mythopoetic(al), *sf.* **1.** efsanevî, esatirî, **2.** efsane yaratan.

mythopoeism, *is.* efsane yaratma. **mythopoeist** : efsane yaratan kimse.

mythopoem, *is.* efsanevî şiir. **mythopoet** : efsane şairi.

mythos, *is., ç.* **mythoi 1.** *bk.:* **myth** (1), **mythology** (1), **2.** efsanelerde yer alan fikirler/değerler/idealler ve özellikler, **3.** *bk.:* **theme, plotl**

my word, *ünl.* Ya! Öyle mi! Bak hele! Daha neler! Allah Allah! (hayret ve şaşkınlık ifade eder).

myxedema = myxoedema, *is. patol.* miksedema : tiroit guddesi faaliyetinin azalması sonucu derinin sertleşmesi, kuruyup kırışması, zekâ ve hislerin körleşmesi, konuşma zorluğu gibi belirtiler gösteren hastalık. **~tous** : miksedemalı. **myxedemic = myxoedemic** : miksedema ile ilgili.

myxoma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* yumuşak ur. **~tous** : yumuşak urlu.

myxomatosis, *is. vet. patol.* tavşankıran : sivrisineklerle taşınan bir virüsün sebep olduğu bulaşıcı ve öldürücü bir tavşan hastalığı (tavşanları azaltmak için kasten İngiltere ve Avustralya'ya sokulmuştur).

myxomycete, *is.* cıvık mantar : çürüyen bitkilerde görülen tek gözeli, protozoan gibi devinen ve sporla üreyen ilkel organizma. **myxomycetous** : cıvık mantar şeklinde.

myxovirus, *is.* cıvık virüs : enflüenza, kabakulak vb. virüslerini içine alan RNA'lı virüsler grubu.

*****
***
*

N

N, n, *is. ç.* **N's/Ns, n's/ns 1.** İngiliz alfabesinin on dördüncü harfi, **2.** bu harfin temsil ettiği ses, **3.** *kim.* Azot veya Nitrojenin simgesi, **4.** *mat.* herhangi bir sayı. **to the n'th degree** : n'inci dereceye, herhangi bir kuvvete/dereceye, **5.** *fiz.* kırılım imleci, *bk.:* **index of refraction.**

n = 1. born, **2.** name, **3.** nephew, **4.** net, **5.** neuter, **6.** new, **7.** nominative, **8.** noon, **9.** *kim.* normal (eriyik yoğunluğu), **10.** note, **11.** number.

N = 1. (satrançta) süvari *(knight),* **2.** North (ern).

N. = 1. Nationalist, **2.** Navy, **3.** Noon, **4.** *kim.* Normal (eriyik yoğunluğu), **5.** Norse, **6.** North(ern), **7.** November.

na, *zf. İsk.- k.d. bk.:* **no, not.**

Na, *kim.* sodyum (simgesi).

N.A. = 1. National Academician, **2.** North America.

N.A.A. = 1. National Aeronautics Association, **2.** National Automobile Association.

NAACP = N.A.A.C.P. = National Association of Colored People.

nab, *gl.f.* **nabbed, nabbing** *k.d.* **1.** (kaçağı/hırsızı/caniyi) tutuklamak/ yakalamak /enselemek, **2.** kapmak, yakalamak, çalmak. *He ~bed the best seat in the house.* ***e.a.- 1.*** *arrest, apprehend, catch,* ***2.*** *snatch, seize.*

Nabataean = Nabatean, *is.* **1.** Palestin'de yaşayan eski Arap halkı, **2.** bunların dili.

nabe, *is. argo* mahalle sineması.

nabob, *is.* **1.** Hindistan'da zengin olan Avrupalı, **2.** zengin/nüfuzlu kimse, **3,** Nevap, Moğol İmparatorluğu zamanında Hindistan valisi, **4. ~ery = ~ism** : zenginlik, **5. ~ish** : zengin gibi, zengince.

nacelle, *is. hv.* (uçakta) ayrı bölme, motor bölmesi.

nacre, *is.* sedef. ***e.a.-*** *mother-of-pearl.*

nacred, *sf.* sedefli, sedef işlemeli, sedef gibi.

nacreous, *sf.* **1.** sedefli, sedeften, sedef gibi, **2.** parlak, sedef/inci gibi parlayan. ***e.a.-*** *2. lustrous, iridescent, pearly.*

nada, *is. İsp. bk.:* **nothing.**

Na-Dene = Nadene, *is.* K Amerika Kızılderililerinin konuştukları diller grubu (*Athapaskan, Haida, Tlingit* dilleri).

nadir, *is.* **1.** *astr.* ayakucu, nadir, semtikadem : gözlemcinin bulunduğu noktadan geçen düşeyin uzay küresini kestiği noktalardan altta bulunanı, **2.** en aşağı nokta/safha, **3. ~al** : ayakucu+, en alt+. ***k.a.- 1.*** *zenith.*

nae, *sf.&zf. İsk. bk.:* **no, not.**

naething, *is.&zf. İsk. bk.:* **nothing.**

naevus = naevoid, *bk.:* **nevus, nevoid.**

nag, *is.&f.* **nagged, nagging 1.** taciz/ tedirgin etmek, bezdirmek, bıktırmak, bizar etmek, *argo* başının etini yemek, dırdır etmek, illâllah dedirtmek. *She ~ged her husband at every opportunity.* **2.** huzurunu kaçırmak, zihnine takılmak/musallat olmak, rahatsız etmek. *A possible solution ~ged the back of my mind. The memory ~s him. This tooth has been ~ging me for days.* **3.** devamlı azarlamak/kusur bulmak/ beğenmemek, durmadan şikâyet etmek/yakınmak, **4. ~ at** : içine dert olmak, vicdan azabı vermek, **5. nagger** *d.d.* dıdırcı, dırdır eden, devamlı kusur bulan kimse, **6.** *argo* at, (değersiz) binek/yarış atı, **7.** ihtiyar at. ***e.a.- 1.*** *harass, annoy, vex,* ***2.*** *worry.*

nagana, *is. vet. patol.* nagana : Afrika'da çeçe sineklerinin bulaştırdığı bir at/sığır hastalığı.

naggingly, *zf.* dır dır/taciz/tedirgin ederek, bıktırırcasına.

naiad, *is., ç.* **-ads/-ades, 1.** *mit.* su perisi, ırmak/göl ve çeşmeler perisi, **2.** iyi yüzücü kız/ kadın, **3.** bazı böceklerin sudaki gelişim evresi, **4.** *bot.* su otu : Naias familyasından ABD'de sularda yetişen tek çenekli bitki.

naif = naïf, *sf. Fr. bk.:* **naïve.**

nail, *is.&f.* **1.** çivi, mıh, **2.** çiviye benzer nesne, **3.** tırnak, **4.** toynak, hayvan tırnağı, **5.** kumaş ölçüsü : 5.7 cm veya 2.25 inç, **6. hard as ~s** : (a) **tough as ~** *d.d.* çivi gibi sağlam, çevik, atik, iyi idmanlı, (b) acımasız, merhametsiz, katı yürekli, taş yürekli, **7. drive the ~ home** : (a) çiviyi iyice çakmak, (b) iddiayı kanıtlamak, **8. hit the ~ on the head** : taşı gediğine koymak, tam isabetli/yerinde söz söylemek, tam doğrusunu söylemek/yapmak, **9. on the ~** : (a) hemen, derhal. **pay cash on the ~** : hemen/peşinen (nakden) ödemek, (b) söz konusu, **10.** çivilemek, mıhlamak, çivi çakmak, **11.** *gen.* **~ up** : çivi ile tutturmak/tespit etmek/kapatmak. *He ~ed the box up. He ~ed the wines to the wall.* **12.** *gen.* **~ down** : (a) sağlamlaştırmak, güvence altına/garantiye almak, sağlama bağlamak, teminat altına almak. **to ~ down a contract**. (b) tespit etmek, sabitleştirmek. *~ down the windows.* **13.** sımsıkı bağlamak/tutmak, yerinden kımıldatmamak. *Terror ~ed him to the spot. The clerk ~ed to his counter.* **14.** *argo* tutmak, yakalamak, enselemek. *He ~ed me on my way to lunch.* **15.** *argo* (yalanı) meydana çıkarmak, açığa/yüzüne vurmak, **16.** *argo* vurmak, tam isabet ettirmek. **He ~ed him in the head with a rock** : Taşla başına vurdu. **17.** *argo* çalmak, hırsızlamak, araklamak. *to ~ an apple.* **18.** (bir konu/cisim üzerinde) teksif etmek/toplamak, (gözünü) dikmek/ayırmamak. *~ing his eyes on the crack.* **19. ~ one's colors to the mast** : bildiğinden şaşmamak, fikrinden dönmemek, direnmek, kafasının dikine gitmek, azim ve sebat göstermek. **During the election campaign the candidate ~ed his colors to the mast on the question of civil rights** : Seçim kampanyası esnasında aday, medenî haklar konusundaki fikrinde direndi. **20. fight tooth and ~** : bütün gücüyle mücadele etmek, canını dişine takıp savaşmak, **21. hit the ~ on the head** *bk.:* **hit** (20), **22. ~ in s.o.'s coffin** : felâket sebebi, mahvına sebep olan şey. ***e.a.- 4. claw, hoof, talon, 6. (a) tough, rugged, (b) unfeeling, merciless, 10. fasten, fix, 11. close, shut, 12, secure, 13. fix, 14. catch, arrest, check, 15. detect, expose, 16. hit, strike, 17. snatch, steal, seize.***

nail brush, *is.* tırnak fırçası.

nail file, *is.* tırnak törpüsü.

nailfold, *is. anat.* tırnak kıvrımı, tırnak dibindeki deri kıvrımı.

nail polish, *is.* tırnak cilâsı.

nail puller, *is.* kerpeten, kıskaç.

nail scissors, *is.* tırnak makası.

nailset = nail set, *is.* çivigömen : çiviyi yüzeyden derine çakmaya yarayan alet.

nainsook, *is.* nansuk : patiskadan daha kalın, yumuşak, hafif pamuklu kumaş.

naira, *is., ç.* **naira** Nijerya para birimi.

naissance, *is.* doğum, doğuş, köken, soy, nesil. ***e.a.- birth.***

naïve = naive, *sf.* **1.** saf(derun), bön, toy, tecrübesiz, **2.** denenmemiş, derinlemesine incelenmemiş. *a ~ idea.* **3.** bilgisiz, habersiz. *a ~ observer.* **4. ~ly** : bön bön, saflıkla, toylukla, tecrübesizlikle, bilgisizce, haberi olmadan, **5. ~ness** *bk.:* **naïveté**. ***e.a.- 1. candid, artless, ingenuous, unaffected, unsophisticated, unsuspecting. k.a.- 1. sophisticated, artful, sly.***

naïveté = naiveté, *is.* **1.** safderunluk, bönlük, toyluk, tecrübesizlik, **2.** safiyane/bönce davranış/söz. ***e.a.- 1. innocence, artlessness, candor, openness, simplicity, frankness, sincerity, unaffectedness, naiveness, naivety. k.a.- 1. sophistication, worldliness.***

naïvety, *is., ç.* **-ties** *bk.:* **naïveté.**

naked, *sf.* **1.** çıplak, üryan. **stark ~** : çırılçıplak, anadan doğma, **2.** (üstü) açık, örtüsüz, örtülmemiş, yalçın, kuru. *~ ground.* **3.** salt, yalın, katkısız, düpedüz, sade. **the ~ truth** : salt gerçek, **4.** optik aleti kullanmayan, çıplak. **the ~ eye** : çıplak göz, **5.** (a) gizlenmemiş, besbelli, aşikâr. *~ jealousy.* (b) kılıfsız, kınsız. *a ~ sword.* **6.** koruncasız, savunmasız, silâhsız, çaresiz, **7.** yoksul, muhtaç, yoksun, mahrum. **~ of** :-den mahrum/yoksun. *The trees were left ~ of leaves.* **8.** *huk.* kanıtsız, ispatsız, dayanaksız, mesnetsiz, geçersiz, **9.** *bot.* (a) (tohum) kılıfsız, çıplak, (b) (tomurcuk) koruyucu kılıfsız, (c) çiçek örtüsüz, (d) (sap) yapraksız, (e) (yaprak) tüysüz, parlak, kaypak, **10.** *zool.* tüysüz, saçsız, kürksüz, yünsüz, kılsız. **~ ape** : insan, **11. ~ly** : çırılçıplak, çıplak bir şekilde, **12. ~ness** : çıplaklık. ***e.a.- 1. nude, uncovered, undressed, unclothed 2. exposed, bare, stripped, denuded, 3. plain, stark, 5. (a) undisguised, 6. vulnerable, defenseless, unprotected, 7. destitute.***

nalorphine, *is.* nalorfin : C19H21NO3. Beyaz, kristal şeklinde morfin türevi. Hidroklorit bileşimi morfinin etkisini hafifletmekte ve uyuşturucu madde alışkanlığını teşhiste kullanılır.

naloxone, *is.* nalokson : C19H21NO4. Alışkanlık meydana getirmeyen sentetik uyuşturucu. Hidroklorit bileşimi fazla alınan uyuşturucu maddenin etkisini hafifletmekte kullanılır.

NAM = N.A.M. = National Association of Manufacturers.

namable = nameable, *sf.* **1.** adlandırılabilir, isimlendirilebilir, ad/isim verilebilir, tesmiye edilebilir, **2.** unutulmaz, anılmaya/zikre değer, anılabilir, zikredilebilir, **3. namability = nameability** : adlandırılabilme.

namaycush, *is. Cnd. az kul.* göl alabalığı. *e.a.- lake trout.*

namby-pamby, *sf.&is., ç.* **-bies 1.** yavan, tatsız, sönük, sıkıcı (şey), fasa fiso, **2.** aşırı derecede alıngan/duysal, **3.** yapmacıklı, sun'î. *~ behavior.* **4.** sıkılgan utangaç, çekingen kararsız (kimse). *~ boys afraid to leave their mother's apron string.* **5.** esassız, temelsiz, derme çatma, entipüften, gelişigüzel, baştan savma (iş). *~ educational standards. The ~ handling of juvenile delinquency.* **6. ~ish** : oldukça yavan/tatsız/sıkıcı vb., **7. ~ism** : yavanlık, tatsızlık, sıkıcılık, yapmacıklık, derme çatmalık, entipüftenlik vb. *e.a.- 1. insipid, 4. timid, irresolute.*

name, *is.&sf.&f.* **named, naming 1.** ad, isim. **by ~** : adıyla, ismiyle, ismen. **I know him by ~** : İsmen tanıyorum. **Christian ~** : vaftiz adı, öz ad. **Family ~** : soyadı. **maiden ~** : kızlık soyadı. **of the ~ of** : adıyla, ismiyle, adında, isminde, namında. **~ plate** : tabelâ, ad levhası, **2.** kötü söz, küfür, küçültücü/hakaretâmiz söz. **to call s.o. ~** : birine küfretmek/hakaret etmek. **call one ~s** : (a) birine sövüp saymak, küfürler savurmak, (b) kızdırmak için ad takmak, **3.** nam, şöhret. **to protect s.o.'s good ~** : şöhretini korumak. **to have a bad ~** : kötü şöhret sahibi olmak, adı kötüye çıkmak, **4.** ünlü/tanınmış/ad yapmış kimse/kurum vb. *a big ~ in industry.* **She is a ~ in shov business** : Ünlü bir artisttir. **5.** dış görünüş, suret, zahir. **in ~** : gürünüşte, zahiren, suretâ, sözde, görünüşte. **He was ruler in ~ only** : Sadece görünüşte hükümdardı. **6.** Tanrının kutsal adı. **in the ~ of goodness/fortune** : Allahaşkına, **7.** ün, unvan, şan ve şöhret, itibar. **to seek ~ and position** : mevki ve şöhret peşinde koşmak, **8. by the ~ of** : ... adlı, adı/ismi ... olan, **9. in the ~ of** : (a) adına, namına, yerine. **in the ~ of King** : Kral namına. **in the ~ of law** : kanun namına. (b) (başı/hakkı) için, ... aşkına/uğruna. **in the ~ of peace** : barış için, barış uğruna, **10. to make a ~ for oneself** : kendine şöhret yapmak/ün kazanmak, ün salmak, ad/isim yapmak, tanınmak, meşhur olmak, **11. to one's ~** : kendine/şahsına ait/mahsus/özgü, kendisinin, kendi adına. **He hasn't a friend to his ~** : Bir tek dostu bile yok. **I haven't a penny to my ~** : Meteliğim yok. **12. the ~ of the game** : asıl sorun, esas mesele, önemli olan husus. **In fishing, patience is the ~ of the game** : Balıkçılıkta önemli olan sabırdır. **13. under the ~ of** : ... adı ile, ... adını kullanarak. *Peyami Safa wrote under the ~ of Server Bedi.* **14.** adlandırmak, ad/isim koymak/vermek, **15.** adıyla/ismiyle çağırmak, **16.** zikretmek, sözünü etmek, **17.** adını/ismini söylemek, kimliğini söylemek/tanıtmak, **18.** belirtmek, tayin etmek, söylemek. **~ your price** : İstediğiniz fiyatı söyleyin (ne isterseniz vereceğim). **19.** atamak, tayin etmek, memur etmek, **20.** adı/ismi ... olan, ... adıyla tanınan/ismiyle maruf, **21.** *ABD- k.d.* ünlü, meşhur, tanınmış, maruf. *a ~ performer. ~ brands.* **22.** adını/ismini veren. **the ~ story** : adını kitaba veren hikâye, **23. namer** : adlandıran, ad veren, adı ile çağıran. *e.a.- 1. title, apellation, designation, 14. call. entitle, style, term, 16. cite, mention, 17. identify, 18. fix, determine, specify, 19. nominate, appoint.*

nameable, *sf. bk.:* **namable.**

name-caller, *is.* küfürbaz, ağzı bozuk kimse.

name-calling, *is.* küfürbazlık, küfretme, sövme.

name day, *is.* ad/isim günü : (a) bir kimsenin adını aldığı aziz namına yapılan bayram günü, (b) bir kimseye ad konulan gün, vaftiz günü.

name-dropping, *is. k.d.* kendine pâye vermek için meşhur kimselerle yakınlığından bahsetme, böbürlenme, çalım satma. **name-dropper** : böbürlenen, çalım satan.

nameless, *sf.* **1.** adsız, isimsiz, adı konmamış, **2.** tanımlanamaz, adlandırılamaz, ifadesi/tarifi imkânsız. ~ *terror.* **3.** bahse/zikre değmez, ağza alınmaz, dile gelmez. ~ *atrocities.* **4.** adı söylenmemiş, adı/kimliği bilinmeyen. *The guilty party shall be ~. the ~ dead.* **5.** soysuz, soyu belirsiz, gayrimeşru, **6. ~ly** : adsız/isimsiz bir şekilde, kimliği bilinmeksizin, **7. ~ness** : adsızlık, isimsizlik, kimliği bilinmeme. ***e.a.***- *1. anonymous, 2. inexpressible, indescribable, 3. unmentionable, 5. illetigimate.*

namely, *zf.* yani, özel olarak, hususuyla, bilhassa, şöyle ki. **Arabic is written in the opposite direction to English, ~ from right to left** : Arapça, İngilizceye göre ters yönde, yani sağdan sola doğru yazılır. ***e.a.***- *that is to say, specifically.*

namesake, *is.* adaş, aynı adlı kimse.

nametag, *is.* (yakaya takılan) ad etiketi.

nana, *is. ABD* nine, büyükanne (çocuk dili). ***e.a.***- *grandmother.*

nance, *is. argo* ibne, kadın kılıklı erkek.

nanism, *is.* cücelik, bodurluk. ***e.a.***- *dwarfishness.*

nankeen = nankin, *is.* **1.** nankin: devetüyü renginde Çin pamuklu kumaşı, **2. ~s** : bu kumaştan yapılmış elbise, **3. ~ yellow** *d.d.* devetüyü rengi, sarımtrak kahverengi.

nannoplankton = nanoplankton, *is.* mini sürükley.

nanny, *is., ç.* **-nies 1. nanny goat** *d.d.-k.d.* dişi keçi, **2.** *Brit.* dadı. ***e.a.***- *2. nursemaid.*

nano- = nan-, *ön ek* **1.** "son derece küçük, ufacık, mini mini, minnacık". Ör.: *nanoplankton.* **2.** "nano, milyarda bir, 10^{-9}. **nanocurie** (nC): 10^{-9} curie. **nano farad** (nF) : 10^{-9} farad. **nanohenry** (nH) : 10^{-9} henry. **~meter** (nm) : 10^{-9} m. **nanosecond** : 10^{-9} saniye. **nanowatt** : 10^{-9} watt.

Nansen passport, *is.* Nansen pasaportu : I. Dünya Savaşından sonra milliyetleri resmen bilinmeyenlere Milletler Cemiyetince verilen pasaport.

Nantes, *is.* Nant : Batı Fransa'da bir şehir. **Edict of ~** : Nant Fermanı : 1598'de Fransız Kralı Henry IV tarafından çıkarılan, Hugeno'lara din serbestliği ve siyasî eşitlik tanıyan ferman. 1685'te XIV. Louis tarafından ilga edilmiştir.

naos, *is.* **1.** *mim. bk.:* **cella, 2.** eski mabet.

nap, *is.&f.* **napped, napping 1.** kısa uyku, şekerleme. **take a ~** : uyuklamak, şekerleme yapmak, **2.** *gen.* **~ away** : uyuklamak, hafif uykuya dalmak, *k.d.* kestirmek, şekerleme yapmak/kestirmek. **I ~ped the afternoon away** : Öğleden sonra uyukladım/kestirdim. **3.** gafil bulunmak/avlanmak, gaflete dalmak, dikkatsiz davranmak (**catch** ile beraber kullanılır). **I was caught ~ping** : Gafil avlandım. **4.** (çuha, kadife vb.) tüylü yüz, **5.** tüy, hav : bazı bitkilerin/meyvelerin üstünü kaplayan tüye benzer madde, **6.** (kumaşı fırçalayarak) tüylendirmek, **7.** *bk.:* **napoleon** (2&3). ***e.a.***- *2. doze, snooze, 3. nod.*

napalm, *is.&f.* **1.** napalm, benzinle karışımı bomba, alev makinesi vb. de yakıt olarak kullanılan peltemsi madde, **2. ~ bomb** : napalm bombası, **3.** napalm bombası atmak.

nape, *is.* ense.

naperer, *is.* kral sarayında sofra bezlerine bakan memur.

napery, *is.* masa örtüsü ve peçeteler, sofra/yemek/çay takımı.

naphtha, *is.* **1.** neft (yağı) : petrolün damıtımında benzin ve benzen arasında elde edilen renksiz, uçucu ara ürün, **2.** katran vb. den elde edilen buna benzer madde, **3.** petrol. ***e.a.***- *3. petroleum.*

naphthalene, *is. kim.* **1. naphthaline, tar camphor** *d.d.* naftalin : C10H8. **2. naphthalic = naphthalenic** : naftalin+, naftalinli, naftalinden türeyen.

naphtalize, *gl.f.* **-lized, -lizing** neftlemek, neft ile karıştırmak/doyurmak.

naphthene, *is. kim.* naften : genel formülü CnH2n olan doymuş karbonlu hidrojenler. **naphtenic** : naftenli.

naphthol = naphtol, *is. kim.* **1.** naftol : C10H7OH. Naftalinden elde edilen ve boya yapmakta kullanılan iki eşiz bileşimden her biri, **2.** hidroksil grubu içeren naftalin türevi sınıfı.

Napierian logarithms, *is. mat.* tabiî logaritma, Neperiyen logaritma. **natural logarithms, Naperian logarithms** *d.d.*

napiform, *is.* turp/topaç biçiminde : üstü geniş ve yuvarlak, alta doğru incelen şekil (kök vb.).

napkin, *is.* **1.** peçete, peşkir, **2.** küçük karesel havlu/bez, örneğin: (a) *Brit.* çocuk bezi, (b) *Brit.- k.d.& İsk.)* mendil, çevre, yağlık, **3. sanitary ~** *d.d.* hijyenik bağ, sıhhî pamuk, (kadınların) âdet bezi. ***e.a.- 2.*** *(a) diaper, (b) kerchief, neckerchief.*

Naples, *is.* Napoli. **Bay of ~** : Napoli Körfezi. **~ yellow** : açık sarı renk boya, antimon boyası.

napless, *sf.* tüysüz, havsız, tüyü dökülmüş. **~ness** : tüysüzlük, havsızlık.

napoleon, *is.* **1.** pötifur : ince yufkalardan yapılmış içi kremalı tatlı, **2.** Napolyon altını, 20 Franklık eski Fransız altını, **3.** bir iskambil oyunu, **4. ~ boot** : Napolyon çizmesi, XIX. yüzyılda giyilen uzun çizme.

Napoleon, *is.* Napolyon. **~ic** : Napolyon+, Napolyon'a özgü/ait/benzer, Napolyon'u andıran. **~ically** : Napolyonvari.

nappe, *is.* **1.** *jeol.* (ileri doğru çıkmış) yukaç, **2.** set üzerini örten su, **3.** *geom.* örtü, koni tepesiyle ayrılmış iki konik yüzeyden her biri.

napper, *is.* **1.** uyuklayan, *k.d.* şekerleme kestiren, şekerlemeci, **2.** *Brit.- argo* baş, kafa, kelle. *It had come within an ace of coping me on the ~.* **3.** kumaşı tüylendiren, tüylerini/havlarını kabartan şey/kimse. ***e.a.- 2.*** *head.*

nappy, *sf.* **-pier, -piest**, *is.* **-pies 1.** tüylü, havlı, **2.** kıvırcık (saç vb.), **3. nappie** *d.d.* tepsi, yayık (çukur olmayan) tabak, **4. nappie** *d.d. Brit.- k.d.* çocuk bezi, **5. nappiness** : tüylülük, havlılık, kıvırcıklık. ***e.a.- 1.*** *downy,* ***4.*** *diaper.*

naprapathy, *is. tıp* dokusal sağaltım: bütün hastalıkların kas bağları ve bağlayıcı doku bozukluklarından ileri geldiği kuramına dayanan ilâçsız tedavi sistemi. **naprapath** : dokusal sağaltım uzmanı.

narc, *is. ABD- argo* uyuşturucu maddeleri kovuşturan detektif/memur.

narcein(e), *is.* narsin : $C_{23}H_{27}O_8$. Afyondan çıkarılan acı, kristalli uyuşturucu madde.

narcissism = narcism, *is.* **1.** beniçincilik, öz benlikçilik, kendine hayran olma, **2.** *psikol.* özseverlik : cinsel ilginin kendi öz şahsına yöneldiği çocukluk dönemi veya bunun ileriki yaşlarda süregitmesi, **3. narcissist** : beniçinci, öz benlikçi, özsever. ***e.a.- 1.*** *self-love, egocentricity.*

narcissistic = narcistic, *sf.* **1.** beniçinci, öz benlikçi, özseverci, **2. ~ ego-ideal** : özseverci benlik ülküsü, **3. ~ object choice** : özseverci konu seçimi, **4. ~ally** : beniçincilikle, öz benlikçilikle, özseverlikle.

narcissus, *is., ç.* **-cissus/-cissuses/-cissi 1.** *bot.* nergis, zerrin *(Narcissus),* **2.** *mit.- b.h.* Narsis : suda gördüğü kendi hayaline âşık olan ve sonunda ölerek nergise dönüşen genç.

narco, *is., ç.* **narcos** *ABD- argo bk.:* **narc.**

narco- = narc-, *ön ek* "duyarsızlık, uyku, uyuşukluk, hissizlik, sersemlik". *ör.: narcolepsy, narcomania.*

narcolepsy, *is. patol.* uyku hastalığı, önüne geçilemeyecek kadar şiddetli uyuma arzusu. **narcoleptic** : uyku hastası.

narcomania, *is. patol.* esrarkeşlik, uyuşturucu madde iptilâsı, esrar düşkünlüğü.

narcomaniac, *sf.* esrarkeş, uyuşturucu madde müptelâsı, esrar düşkünü.

narcose, *sf.* uyuşturucu, uyutucu. ***e.a.-*** *stuporous.*

narcosis, *is.* ilâç sersemliği/uyuşukluğu, ilâçlardan ilerigelen uyuşukluk, narkoz.

narcosynthesis, *is. psikol.* narkosentez : ilâçla uyuşturup hastaya ıstırap veren anımsamaları unutturmak suretiyle tedavi.

narcotic, *sf.&is.* **1.** uyutucu/uyuşturucu/uyuşukluk verici (ilâç), narkotik, **2.** esrarkeş, uyuşturucu madde müptelâsı, **3.** ağrı dindirici, müsekkin, **4.** uyuşturucu maddelerin sebep olduğu, **5.** esrarkeşlere/tedavilerine ait, **4. ~ally** : uyutarak, uyuşturarak, uyutma suretiyle.

narcotise/narcotisation, *Brit. bk.:* **narcotize/narcotization.**

narcotism, *is.* **1.** uyuşukluk, ilâçla uyuma, **2.** esrarkeşlik, esrar iptilâsı, uyuşturucu maddelere düşkünlük, **3.** uyuşturma/uyutma yöntemi/etkisi, uyuşturucu/uyutucu etki, **4. narcotist** : uyuşturan/ilâçla uyutan kimse, uyuşturucu madde müptelâsı.

narcotize, *f.* **-tized, -tizing 1.** (ilâçla) uyuşturmak/uyutmak, hissini iptal etmek, duygusuzlaştırmak, **2.** yatıştırmak, teskin etmek, uyutmak, unutturmak. **~ one's anxieties** : üzüntülerini unutturmak, **3. narcotization** : uyuşturma, uyutma, duygusuzlaştırma. ***e.a.- stupefy.***

nard, *is. bot.* **1.** *bk.:* **spikenard**, **2.** eskiden kökü hekimlikte kullanılan çeşitli kokulu bitkiler, **3. ~ine** : Hint sümbülü ve benzeri bitkilere ait.

nares, *ç. is.* (tekili : **naris**) *anat.* burun delikleri, geniz boşluğuna açılan yollar. ***e.a.-*** *nostrils.*

narghile = nargile = nargileh, *is.* nargile.

narial = narine, *sf.* burun delikleri ile ilgili.

nark, *is.&f. Brit.- argo* **1.** gammaz, muhbir, jurnalcı, polis casusu, **2.** hırsızları tongaya düşüren kimse, **3.** gammazlamak, ihbar etmek, ele vermek. ***e.a.- 1&2.*** *stool pigeon, 3. spy, inform.*

Narragansett, *is., ç.* **-setts 1.** Narangenset : önceleri Rhode Island'da oturan K Amerika Kızılderili aşireti, **2.** bu aşiretin konuştuğu Algonquin dili, **3.** Rhode Island'da yetiştirilen küçük binek atı.

narrate, *f.* **-rated, -rating 1.** (hikâye) anlatmak/nakletmek, hikâye etmek/söylemek. **Shall I ~ a strange experience of mine?** Başımdan geçen garip bir olayı anlatayım mı? **2.** (sinema/TV programlarında) yorumlamak, açıklamak, izahat vermek, izahatta/açıklamada/yorumda bulunmak. *In the new play, who is going to ~ ?* **3. narratable** : anlatılabilir, hikâye edilebilir, **4. narrater = narrator** : hikâyeci, masalcı, fıkracı, hikâye vb. anlatan, hikâye eden. ***e.a.-*** *1. recount, recite, detail, retell, relate.*

narration, *is.* **1.** anlatma, hikâye etme, nakletme, **2.** hikâye, fıkra, masal, **3.** anlatım, anlatış, anlatma/hikâye etme sanatı, **4. ~al** : anlatılan, hikâye edilen, hikâye şeklinde. ***e.a.-*** *2. story, narrative, account.*

narrative, *is.&sf.* **1.** hikâye, fıkra, masal. *a ~ of last week's events. ~ makes up most of the book.* **2.** anlatma, hikâye etme, nakletme, tahkiye. *The writer had great skill in ~. the ~ art.* **3.** anlatılan, hikâye edilen, **4.** hikâye/masal/fıkra şeklinde, hikâyemsi, masalımsı. *a ~ poem.* **5. ~ly** : anlatma/hikâye bakımından, hikâye tarzında, anlatarak. ***e.a.- 1.*** *chronicle, tale, narration, story, recital, history, account.*

narrow, *sf.&is.&f.* **1.** dar, ensiz. *a ~ street. The gate is too ~ for a car, we'll have to walk through.* **2.** sınırlı, mahdut, az sayıda, dar. **The secret is known only to a ~ group of people** : Sırrı ancak az sayıda kimse biliyor . **In the ~ meaning of the word** : Kelimenin dar manasıyla. **3.** yetersiz, az, kısıtlı. **~ resources** : yetersiz kaynaklar. **~ cicumstances** : fakirlik, **4.** pek az farkla, kıtı kıtına, az. **a ~ escape** : dar/ucuz kurtulma. **to win by a ~ majority** : az bir farkla (çoğunluğu) kazanmak, **5.** sıkı, dikkatli, (araştırma/soruşturma vb.). **a ~ inspection** : sıkı bir muayene, **6.** *Brit.- k.d.* cimri, hasis, tamahkâr, eli sıkı, **7.** *s.bl.* gergin (sesli) : *beet/boot* kelimelerindeki *ee/oo* sesi gibi dil gerilerek söylenen. *bk.:* **lax**. **8.** (hayvan yemi) proteince zengin, **9.** dar parça/yer/kısım, dar vadi/geçit/yol, yolun/vadinin/yarımadanın daralan kısmı, **10. ~s** : dar boğaz, nehrin/akıntının daraldığı yer. **the Narrows** : Çanakkale boğazının en dar kısmı, New York körfezinin en dar yeri, **11.** daral(t)mak, kıs(ıl)mak. *The river ~s at this point. In the bright sunlight she had to ~ her eyes.* **12.** *gen.* **~ down** : sınırlan(dır)mak, kısıtla(n)mak, kapsamını daraltmak, inhisar ettirmek. *Let's ~ down what we mean by" justice". to ~ down a contest to 3 competitors.* **13.** bağnazlaştırmak, mutaassıplaştırmak, dar fikirli/görüşlü yapmak, **14. ~ish** : darca, oldukça dar, **15. ~ness** : darlık, sıkılık, sınırlılık, azlık, kıtlık, yetersizlik. ***e.a.-*** *3. meager, 5. close, careful, minute, thorough, 6. stingy, thrifty, niggardly, 7. tense.* ***k.a.-*** *1. wide, broad.*

narrowboat, *is.* dar gemi : kanallarda işleyen dar ve uzun gemi.

narrowcast, *is.&gs.f.* **1.** dar yayın (yapmak), dar bir bölgeye/sınırlı bir topluma yayın yapma(k), **2.** dar yayın programı.

narrow gauge, *is.* **1.** (demir yolu) dar hat, ray aralığı 1.435 m'den az olan demir yolu, dekovil, **2.** dar hatta işleyen tren, **3. narrow gauged = narrow-gaged** : dar hatlı.

narrow-leaved bottle tree, *is. bk.:* **bottle tree.**

narrowly, *zf.* **1.** ancak, nerdeyse, kıtı kıtına, kıl payı. *One car went too fast and ~ missed hitting the other one.* **2.** dar bir şekilde/yerde, dar sınırlar içinde. *moving ~ between 2 limits*

that are close together. **3.** sıkı sıkıya, şüphe ile, inceden inceye. *The teacher questioned the boy ~ about why he was late.* **4.** aşırı derecede. *a ~ religious person.* ***e.a.- 1. hardly, barely, 3. carefully, intensely, 4. exactly, strictly.***

narrow-minded, *sf.* **1.** bağnaz, mutaassıp, dar fikirli/görüşlü. *The ~ articles in this newspaper make me angry.* **2. ~ly** : bağnazlıkla, taassupla, dar görüşle, **3. ~ness** : bağnazlık, mutaassıplık, dar görüşlülük. ***e.a.- 1. bigoted, biased, partial, illiberal, petty, prudish. k.a.- 1. broad-minded, inquisitive, tolerant, liberal.***

narthex, *is.* (kilisede) dış dehliz.

narwhal(e) = narwal, *is. zool.* deniz gergedanı, hortumlu balina *(Monodon monoceros):* Kuzey denizlerinde yaşayan ve erkeğinin üst çenesi helezonî bir şekilde uzamış olan memeli hayvan. Çene uzantısı 2.7 m, toplam boyu 7 m. Yağı ve kemiği kıymetlidir.

nary, *sf. k.d.* asla, hiç, hiçbir. **~ a doubt** : hiç kuşkusuz. **~ person wanted to go** : Hiç kimse gitmek istemedi (**never**' den bozma kelime).

NAS = N.A.S. = National Academy of Science.

NASA=National Aeronautics and Space Administration.

nasal, *sf.&is.* **1.** burun+. **~ cavity** : burun boşluğu. **breathe through the ~ passage** : burundan solumak, **2.** *s.bl.* genizsi, genzel, genzek, genizden söylenen (ses). *His ~ voice is hard to listen to. The horn made a ~ sound.* **3.** *anat.* **~ bone** *d.d.* burun kemiği, **4. ~ gleet** *bk.:* **gleet** (2), **5. ~ity** : genzellik, genzeklik, **6. ~ly** : burundan, genizden, genzek bir şekilde.

nasalise/nasalisation, *Brit. bk.:* **nasalize/ nasalization.**

nasalize, *f.* **-ized, -izing 1.** *s.bl.* genzelleştirmek, genizden söylemek/konuşmak/telâffuz etmek, **2. nasalization** : genzelleştirme, genizden söyleme/konuşma/telâffuz etme.

nascent, *sf.* **1.** yeni doğmuş, gelişme hâlinde, olgunlaşmamış, genç. *~ industries.* **2.** yeni belirmeye başlayan. *~ feelings of dislike. ~ ability of music.* **3.** *kim.* bileşimden yeni ayrılan, açığa çıkan, **4. ~ state = ~ condition** : bileşimden yeni ayrılma, açığa çıkma, elemanın bileşimden ayrıldığı andaki durumu, **5. nascence = nascency** : doğuş, başlangıç, meydana geliş, (yeni/henüz) belirme.

NASDAQ, *is.* ülke çapında hisse senedi alış/satış isteklerini gösteren bilgisayar düzeni : National Association of Securities Dealers Automated Quotations.

naseberry, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **sapodilla.**

nasion, *is. anat.* iki burun kemiğinin yüz kemiğine birleştikleri nokta. **nasial** : bu noktaya ait.

naso-, *ön ek* "burun". *ör.: nasofrontal, nasopharynx.*

nasofrontal, *sf. anat.* burun ve alın bölgesine ait.

nasopharynx, *is., ç.* **-pharinges/-pharinxes** *anat.* **1.** üst yutak : yutağın buruna yakın üst kısmı, **2. nasopharyngeal** : üst yutaksal.

nastic, *sf.* (bitki) eğri büyüyen : bazı gözeleri aşırı gelişerek eksenin şeklini/konumunu değiştiren.

-nastic, *son ek* "düzensiz büyüyen" : **-nasty** son ekini alan adlardan sıfat yapar. *ör.: hyponastic, epinastic.*

nasturtium, *is.* **1.** *bot.* Lâtin çiçeği *(Tropaeolum),* **2.** koyu sarı veya kırmızımsı turuncu (renk).

nasty[1], *sf.* **nastier, nastiest 1.** iğrenç, tiksindirici, **2.** pis, murdar, çok kirli, **3.** nahoş, berbat, sıkıcı, üzücü, hoşa gitmeyen. *a ~ habit/ weather/situation.* **4.** ayıp, çirkin, edepsiz, müstehcen. **~ story** : müstehcen hikâye. *~ language.* **5.** kinci, garezkâr, hain, fesat, rezil, alçak, adî, aşağılık, öfkeli, huysuz. *a ~ temper.* **don't be ~** : fesatlığı/kinciliği bırak. **to turn ~** : kin tutmak, rezilleşmek, rezilliği ele almak, adîleşmek. **a ~ trick** : alçakça bir düzen/hile, **6.** berbat, çok kötü, feci, müthiş, ağır. **~ blow** : müthiş/ağır darbe. *a ~ cut. a ~ accident.* **7.** (çok) tehlikeli, zararlı. *had a ~ climb to reach the summit.* **~ sea** : dalgalı/tehlikeli deniz, **8.** anlaşılmaz, çetin, girift, içinden çıkılmaz. *a ~ problem.* **9. nastily** : kin ve garezle, iğrenç/çirkin/berbat/feci bir şekilde, **10. nastiness** : pislik, iğrençlik, murdarlık, çirkinlik, ayıplık, kincilik, garezkârlık, rezillik, alçaklık, fesatlık, hainlik. ***e.a.- 1. foul, loathsome, nauseating, repulsive, sickening, 2. dirty, filthy, 3. objectionable, disagreeable, unpleasant, disturbing, 4. indecent, offensive, 5. vicio-***

us, spiteful, mean, ill-natured, tawdry, malicious, 6. bad, painful, 7. hazardous, harmful, 8. vexatious. ***k.a.-*** *1. clean, pure, 2. delightful.*

nasty², *is.. ç.* **-ties** pis/iğrenç/tiksindirici/nahoş/berbat/kötü şey/kimse.

-nasty, *son ek biy.* "düzensiz büyüme" : göze çoğalması ile büyümenin basınç etkisiyle düzensiz bir hâl alması. *ör.: hyponasty.*

nat. = **1.** national, **2.** native, **3.** natural, **4.** naturalist.

natal, *sf.* **1.** doğum+, doğuş. **~ day = birthday** : doğum günü. **~ star** : doğuş yıldızı/burcu, **2.** doğuştan, **3.** *şiir* doğum (yeri) *bk.:* **native** (1).

natality, *is., ç.* **-ties** doğum oranı. ***e.a.-*** *birthrate.*

natant, *sf.* **1.** (suda) yüzen, **2.** *bot.* su üstü (nde bulunan) : su bitkilerinin yaprağı gibi, **3. ~ly** : yüzerek, yüzmek suretiyle. ***e.a.-*** *1. swimming, floating.*

natation, *is.* yüzme, yüzgeçlik.

natatorial = natatory, *sf.* yüzme+, yüzmeye/yüzgeçliğe ait, yüzmeye elverişli, yüzen, yüzücü, yüzgeç. **~ birds** : yüzücü kuşlar.

natatorium, *is., ç.* **-toriums, -toria** kapalı yüzme havuzu.

nates, *ç. is.* kalça, but. ***e.a.-*** *rump, buttocks.*

natheless = nathless, *zf. esk. bk.:* **nevertheless.**

nation, *is.* **1.** millet, ulus, budun. *The President spoke on the radio to the ~. Newly independent ~.* **2.** ülke, vatan, memleket, **3.** Kızılderili konfederasyonu üyesi olan aşiret, **4.** kavim, aynı ırktan gelen, aynı dili konuşan insan topluluğu veya bunların oturduğu memleket, **5. ~less** : milliyetsiz, hiçbir millete mensup olmayan. ***e.a.-*** *2. country, state, kingdom, realm.*

national, *sf.&is.* **1.** millî, ulusal. **~ anthem** : millî marş. **~ pride** : millî gurur, **2.** millete ait, bütün milleti ilgilendiren, **3.** milliyetperver, milletin/vatanın çıkarlarını gözeten, **4.** *az kul.* milliyetçi, **5.** yurttaş, vatandaş, uyruk, belirli bir millete mensup olan kimse, **6. ~ly** : milletçe, ulusça, millî olarak, ulusal açıdan. ***e.a.-*** *4. nationalist(ic), 5. citizen, subject.*

National Assembly, *is.* Kurultay, Millet Meclisi.

national bank, *is.* **1.** millî banka, **2.** *ABD* merkez bankası, banknot çıkarmaya yetkili banka.

national cemetery, *is. ABD* askerî mezarlık.

national church, *is.* resmî kilise, bir devletin çoğunluktaki tebaasına ait kilise.

national committee, *is.* millî komite, bir siyasî partinin icra komitesi.

National Convention, *is.* **1.** (Fransa'da) Yasama Kurulu (1792-95), **2.** *ABD* Atama Kongresi : Her dört yılda bir siyasî partilerin Başkan adayı seçmek için yaptıkları toplantı.

national debt, *is.* devlet borcu.

national forest, *is.* millî orman, ABD'de Federal Hükûmetçe korunan orman.

national government, *is.* millî hükûmet : siyasî partilerin çoğunu içine alan karma hükûmet. *In the last war, Britain had a ~ ~.*

National Guard, *is. ABD* Milis Teşkilâtı.

National Health Service, *is. Brit.* Millî Sağlık Servisi, (bedeli hükûmetçe ödenen) sosyal sağlık hizmeti.

national holiday, *is.* **1.** millî bayram, **2.** *ABD* Federal hükûmetçe ilân edilen resmî tatil günü.

national income, *is.* millî gelir : belirli bir süre (genellikle bir yıl) içinde bir milletin mal ve hizmet üretimi karşılığında sağladığı toplam net kazanç (maaş ve ücretler, kiralar, faiz, temettü vb.). *bk.:* **gross national product, net natioal product.**

nationalise/nationalisation, *Brit. bk.:* **nationalize/nationalization.**

nationalism, *is.* **1.** milliyetçilik, ulusçuluk, **2.** milletseverlik, **3.** millî bağımsızlık taraftarlığı, **4.** millî refah ve menfaatin milletler arası iş birliğinden ziyade her milletin bağımsız çalışması ile sağlanacağı kuram ve inanışı, **5.** sanat ve edebiyatta millî kaynak, tarih, folklor vb. den yararlanma, **6.** bir millete özgü nitelik, deyim vb.

nationalist, *is.* **1.** milliyetçi, ulusçu, milletsever, **2.** millî bağımsızlık taraftarı, **3.** *b.h.* Milliyetçi Parti üyesi.

nationalist(ic), *sf.* **1.** milliyetçi+, **2.** milliyetçiliğe/milliyetçilere ait, **3.** millî bağımsızlık için mücadele eden, **4. nationalistically** : milliyetçi tutumla/yaklaşımla, milliyetçi olarak, milliyetçilik açısından.

nationality, *is., ç.* **-ties 1.** milliyet, belirli bir millete/ülkeye mensup olma. *the ~ of a ship.* **2.** vatandaşlık, **3.** millî özellikler, **4.** millet, halk, **5.** milliyetçilik.

nationalize, *f.* **-ized, -izing 1.** millîle-(tir)mek, (sanayi, şirket, arazi, vb.) millete mal etmek/mal olmak, milletin emrine ver(il)mek. *The Turkish Government ~d several foreign companies.* **3.** vatandaşlığa kabul etmek/edilmek, vatandaş yapmak/olmak, **4. nationalization** : millîleştirme. ***e.a.- 3. naturalize.***

National Liberation Front, *is.* **1.** Millî Kurtuluş Cephesi : çeşitli ülkelerde milliyetçi grupların aldıkları ad, **2. ~ ~ ~ of South Vietnam** *d.d.* Güney Vietnam Millî Kurtuluş Cephesi : 1960'da Vietkongların G Vietnam'da kurdukları milliyetçi siyasî örgüt.

national monument, *is.* millî anıt.

national park, *is.* millî park : ABD'de doğal güzelliği, tarihî önemi vb. dolayısıyla Federal Hükûmetçe bakılan ve halkın yararlanmasına ayrılan bölge.

National Socialism, *is.* Milliyetçi Sosyalizm: Alman Nazi partisinin ilke ve uygulamaları.

National Weather Service, *is. ABD* Meteoroloji İşleri. ABD Ticaret Bakanlığına bağlı meteoroloji dairesi. Hava tahminleri, özellikle sel ve kasırga uyarıları yayınlar. Eski adı : **Weather Bureau.**

nationhood, *is.* ulusluk, budunluk, milliyet, müstakil ve bağımsız bir millet olma, bağımsızlık.

native, *sf.&is.* **1.** doğum+. **one's ~ land** : bir kimsenin doğum yeri/vatanı, **2.** doğal, doğuştan, kalıtımsal, irsî. *~ intelligence. a ~ American. ~ ability. a beauty ~ to her family.* **3.** bölgesel, mahallî. *a ~ government. ~ farm products.* **4.** yerli (halk/ahali), bir ülkenin yerlisi, özellikle beyaz olmayan yerli (zenci, kızılderili). **~ customs** : yerli âdetleri. *a ~ village. ~ doctors.* **5.** ana+, yerli+. **one's ~ language** ; bir kimsenin ana dili. **a ~ of İstanbul** : İstanbulun yerlisi. **Are you ~ here?** Buranın yerlisi misiniz? **6.** doğal, tabiî, sun'î olmayan, **7.** *esk.* bir kimsenin doğuştan hakkı olan, **8.** *esk.* yakından ilgili (doğuş vb. gibi bağlarla bağlı), **9. go ~** *k.d.* (yabancı bir ülkenin) âdetlerine/törelerine uymak, çevreye uymak, yerlileşmek, yerlisi gibi davranmak. *In Japan we wanted to go ~ and not stay in a European hotel.* **10. ~ly** : doğuştan, doğal olarak, **11. ~ness** : yerlilik, bir yerin yerlisi olma niteliği. ***e.a.- 2. innate, inherited, inbred, 4&5. indigenous, endemic, aboriginal, autochthonous.***

native-born, *sf.* yerli, doğma büyüme. *a ~ European.*

native citizen, *is.* doğal/doğuştan vatandaş.

native land, *is.* ana yurt, ana vatan, doğum yeri.

nativism, *is.* **1.** yerlicilik : yerli halkın hak ve çıkarlarını göçmenlere karşı koruma politikası, yerlilerin yabancılardan üstün tutulması, **2.** *fel.* doğuştan gelen fikirlerin varlığını ileri süren öğreti, **3. nativitist** : yerlici, **4. nativistic** : yerlici+.

nativity, *is., ç.* **-ties 1.** doğuş, doğum. *I have just visited the place of my ~.* **2.** *b.h.* Hz. İsa'nın doğuşu, **3.** Noel, **4.** (sanatta vb.) Hz. İsa'nın doğuşunun temsili, **5.** *astrol.* zayiçe, bir kimsenin doğduğu burç.

natl. = national.

NATO, *is.* NATO : **N**orth **A**tlantic **T**reaty **O**rganization (Kuzey Atlantik Antlaşması).

natrium, *is. esk. bk.:* **sodium.**

natrolite, *is.* iğne taş, sodyum alüminyum silikat : $Na2Al2Si3O10.2H2O$. Beyaz veya renksiz kristaller hâlinde bulunur. **needlestone** *d.d.*

natron, *is.* natron, doğal sodyum karbonat cevheri: $Na2CO3.10H2O$.

natter, *is.&gs.f.* **1.** *Brit.* sızıldanmak, şikâyet etmek, homurdanmak, **2.** *Avust.* gevezelik etmek, çene çalmak, **3.** gevezelik, boşboğazlık, **4.** *Cdn.* dedikodu. ***e.a.- 1. complain, grumble, 2. chatter, 3. chat, 4. gossip.***

natty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** zarif/kibar (giyim, tavır), temiz, süslü, şık. *He's a very ~ dresser, but of course he's got lots of money.* **2. nattily** : zarif/şık bir şekilde, kibarca, **3. nattiness** : zariflik, şıklık, kibarlık. ***e.a.- 1. neat, smart***

natural[1], *sf.&is.* **1.** doğal, tabiî. *The ~ mineral wealth of a country. Death from ~ causes.* **2.** tabiatta mevcut, **3.** doğaya/tabiata uygun, doğal ilkelere uygun. *a ~ explanation for the strange event.* **4.** doğada/tabiatta oluşan, yapay/sun'î olmayan. *~ prairie unbroken by the plow. ~ scenery.* **5.** insan karakteri icabı, **6.** eşyanın tabiatına uygun, **7.** normal, tabiî, yapmacıksız. *a ~ pose. ~ manner. Try to look ~ for your photograph.*

8. asıl, **9.** doğal bilimlere ait. ~ *laws describe phenomena of the physical universe.* **10.** gerçekte var olan, maddesel, fiziksel, **11.** fıtrî ahlâk kurallarına uygun. ~ *justice.* **12.** yasa dışı, gayrimeşru. *a ~ son/child.* **13.** basit, hudayinabit, kültürsüz, kaba saba, yontulmamış. *the ~ man. ~ passions.* **14.** *müz.* (a) diyezsiz ve bemolsüz, doğal, tabiî, (b) (boru, trompet vb.) delik ve tuşları olmayan, **15.** öz, (üvey değil), kan bağı ile bağlı. ~ **parents** : öz ebeveyn (anne baba), **16.** olağan, tabiî, normal. *Events followed their ~ course.* **17. ~ly** : (a) doğal/tabiî/normal olarak, (b) doğa/tabiat/yaratılış icabı, (c) elbette, tabiî, tabiatıyla, şüphesiz, **18. ~ness** : doğallık, tabiîlik. ***e.a.- 7. artless, unsophisticated, ingenuous, naive, 8. inborn, native, 12. illegitimate, 17. (c) certainly, of course.***

natural[2], *is.* **1.** *k.d.* doğuştan hünerli kimse, **2.** doğal ve iyi nitelikli nesne, **3.** *müz.* (a) piyanonun beyaz tuşu, (b) bekar işareti : notanın önüne gelince bemol/diyez etkisini yok eder, (c) bekar işaretli nota, tabiî sesli nota, **4.** *esk.* doğuştan budala/aptal, **5.** *(iskambil) bk.:* **blackjack** (7b), **6.** (zarla kumar oyununda) ilk atışta 7 veya 11 getirerek kazanma. ***e.a.- 4. idiot.***

Natural Bridge, *is.* Doğal Köprü : Batı Virginia'da 64 m yükseklikte 15-30 m genişlikte, 27 m uzunlukta doğal kireç taşından oluşmuş köprü.

natural child, *is.* piç, gayrimeşru çocuk.

natural childbirth, *is.* **1.** tabiî doğum, ilâçsız ve nisbeten az ağrılı doğum, **2.** anneyi tabiî doğuma hazırlama programı.

natural color, *is.* asıl renk, doğal/tabiî renk.

natural death, *is.* tabiî ölüm, eceli ile ölüm.

natural gas, *is. kim.* tabiî/doğal gaz: yer altından çıkan ve yakıt olarak kullanılan metan gazı (%80'den fazla metan, az miktarda etan, propan, bütan, nitrojen ve bazan helyum içerir).

natural gender, *is. gr.* doğal cins : eril, dişil vb.

natural history, *is.* **1.** doğa bilgisi, tabiat bilgisi: botanik, zooloji vb. gibi tabiattaki bütün yaratıkları ve cisimleri inceleyen bilimler, **2.** (teknik dışında kalan) doğa bilimlerinin öğrenimi, **3. natural historian** : doğa bilgisi uzmanı.

naturalise/naturalisation, *Brit. bk.:* **naturalize/naturalization.**

naturalism, *is.* **1.** doğacılık, **2.** (sanatta) natüralizm, doğadaki varlıkları oldukları gibi ayrıntılı olarak resmetme/anlatma sanatı, **3.** doğal içgüdülere dayanan eylemler/eğilimler/duyuşlar, **4.** *fel.* doğalcılık : (a) doğa dışı hiçbir nesne, sebep ve süreç olmadığını, bütün olay ve varlıkların bilimsel yoldan anlatılabileceğini savunan öğreti, (b) ahlâk hükümlerinin olaylarla gerçeklenebileceği görüşü, **5.** bütün dinî gerçeklerin doğal süreçlerin incelenmesiyle elde edildiğini, ilham ve vahiyden gelmediğini savunan öğreti, **6.** doğa sevgisi, doğal şeylere bağlılık.

naturalist, *is.* **1.** doğacı, doğa bilgini, doğa bilgisi/tabiat bilgisi uzmanı, **2.** (sanat/edebiyat) naturalizm yanlısı.

naturalistic, *sf.* **1.** doğacıl, doğaya uygun, tabiatı/doğal çevreyi taklit eden, **2.** doğa bilimine, tabiat bilgisine ait, **3.** (sanat/edebiyat) naturalizme ait, **4. ~ally** : doğacıl/doğaya uygun olarak, doğa bilimi yolu ile.

naturalize, *f.* **-ized, -izing 1.** (yabancıyı) uyruklaştırmak, vatandaşlığa kabul etmek/edilmek, vatandaş yapmak/olmak. *He was ~d after living in Canada for 9 years.* **2.** (bitki/hayvan) yerlileş(tir)mek, çevreye uy(dur)mak. *Some European birds have become ~d in America.* **3.** (dile) yabancı kelime sokmak, yabancı âdetleri benimsemek, yabancılaş(tır)mak. *"Parti" is a French word now ~d into/in Turkish.* **4.** doğaya/tabiata uy(dur)mak, **5.** (yabancı çevreye) uymak/alışmak, **6. naturalization** : (yabancıyı) uyruklaştırma, vatandaşlığa kabul etme/edilme, vatandaş yapma/olma, yerlileş(tir)me.

natural law, *is.* doğal yasa, tabiat kanunu.

natural logarithm, *is. mat.* tabiî logaritma, Neper logaritması, **e** tabanına göre hesaplanan logaritma. Simgesi : **ln**. ***Napierian logarithm d.d. bk.:*** **common logarithm.**

natural number, *is.* doğal sayı, pozitif tam sayı (veya sıfır).

natural philosophy, *is.* **1.** doğa bilimleri, tabiat bilgisi, **2.** fen bilgisi, fiziksel bilimler. ***e.a.- 1. natural science, 2. physical science.***

natural resources, *is.* doğal/tabiî kaynaklar: bir ülkenin yer altı ve yer üstü kaynakları (maden, petrol, orman, su vb.).

natural right, *is.* doğal/tabiî hak.

natural rubber, *is.* kauçuk.

natural science, *is.* doğa bilimi, tabiat bilgisi : biyoloji, fizik vb. gibi doğal olayları/nesneleri inceleyen bilim.Tersi: matematik, felsefe gibi kuramsal bilimler.

natural selection, *is.* doğal ayıklanma, tabiî ıstıfa : belirli çevre koşullarına en iyi uyum sağlayan bitki ve hayvanların yaşamlarını sürdürebilmesi olayı. **survival of the fittest** *d.d. bk.:* **Darvinism.**

natural theology, *is.* doğal din bilgisi. **natural theologian** : doğal din bilgini.

natural virtue, *is.* doğal erdem, tabiî/temel fazilet, insanın muktedir olduğu fazilet. *bk.:* **theological virtue.**

nature, *is.* **1.** doğa, tabiat, yaratılış, hilkat. *It's only human ~ to like money.* **against ~** : tabiata aykırı. **copied from ~** : tabiattan alınmış. **freak of ~** : hilkat garibesi. **human ~** : insan tabiatı, **2.** mizaç, huy, maya. *It's his ~ to be generous.* **good ~d** : iyi huylu, **3.** tür, çeşit, nevi, mahiyet. *two recent books of the same ~. What is the ~ of the new chemical? Ceremonies of a solemn ~.* **4.** dünya, âlem, **5.** varlıklar, yaratıklar, **6.** evren, kâinat. *So quiet that all ~ seemed asleep.* **7.** evrensel kuvvetlerin tümü. *Growing crops on this land is a struggle against ~.* **8.** doğal durum/görünüş. **a portrait true to ~** : doğal görünüşü yansıtan resim. **in the ~ of things** : durumun gerektirdiği şekilde, **9.** içgüdü, sevkitabiî, **10.** doğal ilkeler/yasalar. *an act that is against ~.* **11.** insanların düzelmemiş/eğitilmemiş hâli, **12.** ilkel/evcilleşmemiş durum. **state of ~** : (a) insanların medenileşmeden önceki doğal/bozulmamış hâli, (b) çıplaklık. **in a state of ~** : (a) vahşî, medenileşmemiş, eğitilmemiş, (b) çırılçıplak, **13. by ~** : doğuştan yaratılıştan, fıtrî olarak, tabiatıyla, doğal olarak. *It's not in her ~ to do anything rude, she's polite by ~.* **14. Mother ~** *d.d.* tabiat ana. *Cat's are nature's/Mother nature's way of limiting the number of mice.* **15. call of ~** : def'i tabiî ihtiyacı, **16. second ~** : tabiat hükmüne geçen şey, tabiî gelen şey, **17. of/in the ~ of** : ... gibi, ... türünde/tarzında/biçiminde, **18. let the ~ take its course** *k.d.* işleri oluruna bırakmak, özellikle iki kişinin dış etkilerden uzak sevişmesine göz yummak. ***e.a.-*** *3. type, kind, sort, 13. innately.*

-natured, *son ek* "...tabiatlı/huylu/mizaçlı". **good-natured** : iyi huylu.

nature study, *is.* doğa bilimi, tabiatın incelenmesi, ilkokullarda öğretilen botanik, zooloji vb.

nature worship, *is.* doğaya tapma. **nature worshiper** : doğaya tapan.

naturist, *is.* doğacı, doğaya/tabiata âşık olan kimse, doğal güzellikleri her şeyden üstün tutan kimse. **naturism** : doğacılık, doğaya/tabiata âşık olma.

naturopathy, *is.* **1.** doğal sağaltım : hastalıkları ilâç kullanmadan, beslenme şeklini değiştirerek tedavi yöntemi, **2. naturopath** : doğal sağaltımcı, **3. naturopathic** : doğal sağaltım+, **4. naturopathically** : doğal sağaltım yolu ile.

Naugahyde , *is.* sun'î deri : bavul yapmada, mobilya kaplamada vb. kullanılır.

naught = nought, *is.&sf.* **1.** sıfır, **2.** hiç, hiçbir şey, **3.** boş, başarısızlık fiyasko, **4. bring to ~** : boşa çıkarmak, başarısızlığa/akamete uğratmak, **5. come to ~** : boşa çıkmak, suya düşmek, akamete uğramak. **Her efforts came to ~** : Bütün çabaları boşa çıktı. **6. set at ~** : önem vermemek, umursamamak, hiçe saymak, hesaba katmamak, metelik vermemek. **to set the law at ~** : kanun tanımamak, kanunu hiçe saymak, **7.** *esk.* ahlâksız, namussuz, **8.** *esk.* değersiz, kıymetsiz, **9.** *esk.* asla, zerre kadar...değil. ***e.a.-*** *1. zero, cypher, 2. nothing, nothingness, nonexistence, 3. complete failure, 7. (morally) bad, wicked, 8. worthless.*

naughty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** yaramaz, haylaz, asi, serkeş (bilhassa çocuklar için kullanılır). *You ~ boy! I told you not to play in the road.* **to behave ~** : yaramazlık yapmak, **2.** ayıp, fena, münasebetsiz, yakışık almaz. *It's ~ to pull your sister's hair. a ~ word. It was rather ~ of that scientist to mention only the people who agree with his ideas.* **3.** çirkin, müstehcen, açık saçık, ahlâksız, ahlâka mugayir. *an amusing and ~ book.* **4.** *esk. bk.:* **bad, wicked, 5. naughtily** : yaramazca, haylazlıkla, asi/serkeş bir şekilde, **6. naughtiness** : yaramazlık, haylazlık, asilik, serkeşlik. ***e.a.-*** *1. disobedient, mischievous, 2. improper, indecent, 3. obscene.*

naumachia, *is., ç.* **-chiae/-chias 1.** (eski Roma'da) yapmacık deniz savaşı, **2.** yapmacık deniz savaşı oyun yeri (havuz vb.).

naumachy, *is., ç.* **-chies** *bk.:* **naumachia.**

nauplius, *is., ç.* **-plii** *zool.* **1.** naupliyus : sade yapılı kabuklulara ait bir çift gözü ve üç çift ayağı olan bir lârva tipi, **2. nauplial = nauploid** : naupliyus+.

nausea, *is.* **1.** bulantı, mide bulantısı/bulanması, deniz tutması, **2.** iğrenme, tiksinme, **3. nauseant** : bulantı veren, kusturucu ilâç. ***e.a.- 1. queasiness, 2. disgust, loathing, repugnance.***

nauseate, *f.* **-ated, -ating 1.** (mide) bulan(dır)mak, bulantı vermek/duymak. *He was ~d by the movement of the ship.* **2.** iğren(dir)mek, tiksin(dir)mek, nefret duy(ur)mak. *It's nauseating to see how he treats his children.* ***e.a.- sicken, revolt. k.a.- attract, delight.***

nauseating, *sf.* **1.** iğrenç, tiksindirici, mide bulandırıcı. *a ~ smell.* **2.** menfur, nefret verici, **3. ~ly** : iğrenç/tiksindirici/nefret verici bir şekilde.

mauseation, *is.* bulantı, bulanma, mide bulantısı/bulanması, iğrenme, tiksinme.

nauseous, *sf.* **1.** iğrenç, tiksindirici, mide bulandırıcı, bulantı verici, iğrendirici, **2.** *k.d.* midesi bulanan, bulantı hisseden (hasta), **3.** *ABD* nefret / istikrah uyandırıcı, **4. ~ly** : iğrenç/tiksindirici/nefret verici bir şekilde, **5. ~ness** : iğrençlik, tiksindiricilik. ***e.a.- 1&3. sickening, nauseating, disgusting, revolting, repellent, abhorrent, despicable, offensive. 2. nauseated, queasy, sick. k.a.- 1. delightful.***

nautch, *is.* (Hindistan'da profesyonel dansözler tarafından oynanan) oyun, dans, raks.

nautical, *sf.* **1.** denizel, denizsel, deniz+, denizcilik+, denizciliğe/denizcilere ait, bahrî. **~ terms** : denizcilik terimleri, **2. ~ mile** : deniz mili, 1852 m. **3. ~ly** : denizcilikle ilgili olarak.

nautilus, *ç. is.* **nautiluses/nautili 1. chambered ~ /pearly ~** *d.d.* notilus, sedefli deniz helezonu *(Nautilus macromphalus)* : kafadan bacaklı yumuşakçalardan parlak spiral kabuklu bir deniz hayvanı, **2.** *bk.:* **paper nautilus.**

naval, *sf.* **1.** savaş gemileri+. *a ~ convoy.* **2.** gemi+, **3.** deniz kuvvetleri+, **4.** (a) deniz+, denizel, bahrî, (b) denizci, deniz kuvvetleri olan. *the great ~ powers.* **5. ~ academy** : deniz harp akademisi. **~ architect** : gemi inşaat mühendisi. **~ architecture** : gemi inşaat mühendisliği, gemi inşaatçılığı. **~ base** : deniz üssü. **~ battles** : deniz savaşları. **~ forces** : deniz kuvvetleri. **~ officer** : deniz subayı. **~ power** : harp donanması olan devlet. **~ reserves** : deniz ihtiyat kuvvetleri. **~ stores** : deniz malzemesi ***e.a.- 1-4. marine.***

nave, *is.* **1.** dingil başlığı, tekerlek poyrası, tekerleğin orta kısmı, **2.** (kiliselerde) ana hol, orta hol. ***e.a.- 1. hub.***

navel, *is.* **1.** göbek, **2.** orta, merkez, **3. ~ cord** *tıp* göbek kordonu, **4. ~ orange** : gebe portakal, göbekli ve çekirdeksiz portakal, Vaşington portakalı.

navelwort, *is. bot.* saksı güzeli *(Umbilicus pendilinus)* : sarımtrak/yeşilimtrak boru şeklinde çiçek açar.

navette, *is., ç.* **-vettes** uçları sivri oval biçimde kesilmiş elmas olmayan kıymetli taş.

navicert, *is.* bağış belgesi: savaşan bir devletin tarafsız gemiye verdiği (deniz ablukasından) serbest geçiş belgesi.

navicular, *sf.&is.* **1.** kayık şeklinde, sandalımsı. *~ bone.* **2. naviculare** *d.d.* (el ve ayak bileğindeki) sandal kemik, **3. ~ disease** : at topuğu hastalığı, atların topuk kemiğine arız olan bir hastalık. ***e.a.- 2. scaphoid.***

navigable, *sf.* **1.** seyrüsefere/gidiş gelişe elverişli, içinde gemi/kayık gezebilir. *The St. Lawrence River is ~ from the Great Lakes to the sea.* **2.** güdümlü, yöneltilebilir, kabilisevk (gemi/uçak/füze vb.), **3. ~ semicircle** : siklonun zararsız yarısı, siklonun ilerleme yönüne zıt esen ve geminin seyrine engel olmayan tarafı, **4. ~ness = nagigability** : seyrüsefere elverişlilik, **5. navigably** : seyrüsefere elverişli bir şekilde. ***e.a.- 2. steerable.***

navigate, *f.* **-gated, -gating 1.** sefer etmek, sefere çıkmak, gemi veya uçakla gitmek, **2.** (gemiyi/uçağı/güdümlü mermiyi) gütmek, sevk etmek, menziline ulaştırmak, **3.** kaptanlık etmek, (gemiyi/uçağı) rotasında yürütmek. *to ~ by stars.* **4.** (gemi) suda yüz(dür)mek, su üzerinde hareket et(tir)mek. *Can that big ship easy to ~ ?* **5.** *k.d.* (a) güvenle/salimen yolunda gitmek/yolunu bulmak. *When you walk down, be careful how you ~ the stairs.* (b) yol göstermek. *Get in the car; I'll drive if you hold the map and ~.*

navigation, *is.* **1.** gemi/uçak seferi, seyrüsefer, **2.** (gemileri/uçakları) gütme, sevk etme. *The compas is an instrument of ~.* **3.** (gemi/uçak) gidiş/geliş yollarını haritada çizme/işaretleme, **4.** denizcilik, havacılık, (gemi/uçak ile) gidip gelme. *~ is difficult on this river because of the*

rocks. a passage open to ~ . **5.** gemicilik, denizcilik bilimi, **6. ~al** : seyrüsefere/ gemi uçak seferlerine ait, **7. ~ally** : seyrüsefer bakımından.

navigation light, *is. hv.* uçuş ışığı: uçak gövdesine bağlı ve gece uçuşu esnasında uçağın boyutlarını, yerini ve yolunu gösteren renkli ışık. **position light, running light** *d.d.*

navigator, *is.* **1.** gemici, denizci, kaptan, gemi/uçak sevk ve idaresini bilen kimse, **2.** kâşif, denizde keşif seferlerini yöneten kimse, **3.** *Brit.* deniz eri/işçisi. ***e.a.- 1. pilot.***

navvy, *is., ç.* **-vies** *Brit.* amele, ırgat.

navy, *is., ç.* **-vies 1.** donanma, deniz kuvvetleri, **2.** deniz kuvvetleri komutanlığı, bahriye nezareti. *The ~ want(s) more money for ships this year.* **3. ~ blue** *d.d.* lâcivert, koyu mavi, deniz mavisi, **4.** *esk.* deniz filosu, armada. *a small ~ of 10 ships.* **5.** *Brit.- k.d.* demir yolu/yol/ kanal işçisi, **6. ~ bean** : küçük kuru fasulye, **7. ~ Cross** *ABD* (denizcilere verilen) kahramanlık nişanı, **8. ~ yard** : bahriye tersanesi : harp gemilerinin yapıldığı, onarıldığı, donatıldığı tersane.

nawab, *is.* **1.** nevap : Moğollar zamanında Hindistan'da Müslüman hükümdar, **2.** zengin ve seçkin kişi. ***e.a.- 2. nabob.***

nay, *zf.&is.* **1.** hayır, yok, değil. **say s.o. ~** : birisini (bir iş yapmaktan) men etmek/ alıkoymak/engel olmak. *If he wants to smoke in his own house, who can say him ~ ?* **He will not take ~** : "Yok" sözünden anlamaz. **2.** hem de, hattâ, bundan başka, yalnız bu değil. **The letter made him happy, ~, ecstatic** : Mektup onu sevindirdi, hem de delicesine sevindirdi. **She is a pretty, ~, a beautiful woman** : Güzel, hattâ fevkalâde güzel bir kadındır. **3.** ret, inkâr, **4.** olumsuz oy, ret oyu, aleyhte oy, **5.** olumsuz oy veren kimse. **The nays have it** : Önerge reddedildi. ***e.a.- 1. no, 2. and not only so, but; indeed; not only that, but also, 3. refusal, denial.***

naya paisa, *is., ç.* **naye paise 1.** Hindistan'da 1 rupinin 1/100'ü değerinde bakır para, **2.** Umman'da rupinin 1/100'ü.

Nazarene, *is.&sf.* **1.** Nasıralı, Nasıra şehri yerlisi, **2.** ilk Hristiyanlık çağında Hristiyanlığı kabul etmiş fakat Musevî ibadetlerini terk etmemiş Yahudi, **3.** Nasranî, Hristiyan, **4. the ~** : Hz. İsa, **5.** Nasıra şehrine/Nasranîlere/Nasıralılara ait.

Nazareth, *is.* Nasıra, İsrail'de bir şehir.

Nazarite = Nazirite, *is.* **1.** (eski İbranîlerde) koyu dindar, sofu, **2.** (galat olarak) Hristiyan, **3. Nazaritic = Naziritic** : koyu dindarca, sofuca.

Nazi, *sf.&is., ç.* **-zis 1.** Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi (1933'te Adolf Hitler yönetiminde iktidara geçmişti.), **2.** nazi, nazilikle ilgili, nazi/Hitler taraftarı (kimse), **3. ~ism = ~sm** : Nazilik, Nazizm, Nazi taraftarlığı.

NB = N.B. = **1.** *Nota bene* : iyice dikkat et, **2.** New Brunswick. ***e.a.- 1. note well, take notice.***

Nb, *kim. bk.:* **niobium.**

NBC = National Broadcating Company.

NBS = National Bureau of Standards.

Nd, *kim. bk.:* **neodymium.**

Ne, *kim. bk.:* **Neon.**

né, *sf. Fr.* doğmuş, doğuş : bir kimsenin doğuştaki /ilk/yasal adını gösterir : *Robert Roe, ~ John Doe.*

Neanderthal, *sf.* **1.** Neandertal, Orta Avrupa kaba taş çağı insanı(na ait), **2. ~er** : (a) kaba taş çağı insanı, (b) kaba/ilkel insan, **3. ~ man** : Orta Avrupa kaba taş çağı insanı.

neap, *sf.&is.* **1.** az gelgitsel, **2. neap tide** *d.d.* az gelgit : ayın birinci ve ikinci dörtte bir görünüşünü izleyen günlerde vuku bulan ve alçalma/yükselmenin en az olduğu gelgit/meddücezir, **3.** (at arabasında) ok, koşum oku.

near[1], *zf.&e.* **1.** yakın(ında), yakına. *This hotel is ~ the station. Come ~er please. Don't go too ~ the edge of the cliff, just ~ enough to see over it. Nobody was ~.* **2.** (zaman bakımından) yakın. **come/draw ~** : yaklaşmak. **Winter draws ~** : Kış yaklaşıyor. *Call me again ~er (to) the time of the meeting.* **3.** (belirli hâle/ duruma) doğru, yönelik, müteveccih. *Every lesson brings me ~er to proficiency.* **4.** âdeta, sanki, hemen hemen, nerde ise, az daha, az kaldı. *~ dead from exhaustion.* **She came ~ to tear (= almost cried)** : Nerde ise/az daha ağlayacaktı. **I came ~ to being drowned** : Az daha/az kaldı boğuluyordum. **5. nowhere ~ = not anywhere ~** : *k.d.* ...-den pek uzak, asla ... değil, hiç de ... değil. **The bus is nowhere ~ as dear as the train** : Otobüs asla tren kadar pahalı değildir (Otobüs trenden çok daha ucuzdur). ***e.a.- 1. close (to), 4. almost, nearly.***

near[2], *sf.* **1.** yakın(daki), yakında bulunan, uzak olmayan. **the ~ future** : yakın gelecek. *Where is the ~est bus stop? a building near the*

station. **His opinion is very ~ my own** : Düşünceleri benimkine çok yakındır. **~ at hand** : yakınında, el altında. **go by the ~est road** : en yakın/kestirme yoldan gitmek. **as ~ as I can remember** : hatırımda kaldığına göre, **2.** beri, yakın. **The ~ side of the road** : yolun beri geçesi. *Can we fish from the ~ bank of the river, or must we cross over?* **3.** (a) (yakın (akraba/arkadaş vb.). *All my ~ relatives live abroad.* (b) samimî, candan, teklifsiz, sıkı. *a ~ friend. Someone ~ and dear.* **4.** âdeta, nerde ise, hemen hemen. *The fire was a ~ catastrophe. a ~ success.* **5.** kıl payı, ramak kalmış, az farkla, dar, ucu ucuna. **It was a ~ thing** : Dar kurtuldum/kıl payı bir farkla/ucu ucuna/ramak kaldı. **a ~ escape** : dar kaçış/kurtuluş. **~ upon a hundred** : hemen hemen yüz kadar/yüz ya var ya yok, **6.** (at/atlı taşıt) sol (taraftaki). *the ~ front wheel of a car.* **the ~ foreleg** : sol ön bacak. (tersi : **off**), **7. ~ at hand** : (a) yakın, el altında, yakın(ın)da, yöresinde, (b) yakın (gelecekte), **8. nearest and dearest** : (a) (akraba/arkadaş) çok sevgili. *My nearest and dearest friend.* (b) (mizah) aile. *Our nearest and dearest (=our families) need our care, don't they?* **9.** cimri, hasis, eli sıkı, **10.** (tercüme) sadık, aslına uygun, **11. nearness** : yakınlık. ***e.a.- 5. close, narrow, precarious, 9. stingy, miserly, parsimonious.***

near[3], *f.* yaklaşmak, yakına/yanına gelmek. *We could see the tall buildings as we ~ed New York.* ***e.a.- approach.***

near beer, *is.* hafif bira (%0.5'ten daha az alkollü).

nearby, *sf.&zf.* yakın(da), çevrede. *a football match being played ~.* ***e.a.- adjacent, neighboring.***

Nearctic, *sf. zool. coğ.* ılıman arktik : K Amerika'nın nisbeten ılıman arktik bölgeleri ile Grönland'a ait.

Near East, *is.* Yakın Doğu. **~ern** : Yakın Doğu+.

nearly, *zf.* **1.** hemen hemen, nerde ise, âdeta, az daha, az kaldı. **I ~ fell** : Az kaldı düşüyordum. **The job is ~ finished** : İş hemen hemen bitti. **The train was ~ full** : Tren hemen hemen dolu idi. **He was ~ dead with cold** : Soğuktan nerde ise ölüyordu. **2.** yaklaşık olarak, aşağı yukarı, takriben, hemen hemen, oldukça. **It is the same thing or ~ so** : Hemen hemen aynı şey. **a ~ perfect likeness** : oldukça mükemmel bir benzerlik, **3.** yakinen, (pek) yakından, samimiyetle. *a matter ~ affecting our interest.* **4.** *esk.* cimrice, cimrilikle, hasisçe, hasislikle. ***e.a.- 1. almost, practically, 2. appro-ximately, 3. closely, 4. stingily.***

near rhyme, *is.* yarım kafiye. ***e.a.- slant rhyme, half rhyme, oblique rhyme.***

nearside, *sf. Brit.* (arabanın/atın/yolun vb.) sol tarafındaki. *the ~ back light of a car.* ***k.a.- offside.***

nearsighted, *sf.* **1.** yakıngören, miyop, **2. ~ly** : miyoplukla, miyop olarak, **3. ~ness** : yakıngörürlük, miyopluk. ***e.a.- 1. myopic, shortsighted.***

near-term, *sf.* yakın gelecekteki, vukuu yakın, yakında beklenen. *The ~ prospects of lower interest rates.*

near thing, *is. k.d.* az kalsın/hemen hemen /nerde ise başarısızlıkla/hezimetle/felâketle sonuçlanan olay (seçim, yarışma, hücum, savaş vb.). *What a near thing that was! My enemies nearly got me!*

neat, *sf.&zf.* **1.** zarif, zevkli, düzgün ve temiz. *~ handwriting. He keeps his office ~.* **2.** kibar, zarif, şık. **~ as a pin** : son derece zarif, iki dirhem bir çekirdek, **3.** sade/zarif (görünüşlü), **4.** zeki, hünerli, kurnaz, akıllı, becerikli. *a ~ plan. a ~ trick.* **5.** *argo* fevkalâde, harikulâde, çok güzel. *a ~ bicycle. It was really a ~ party, I enjoyed myself.* **6.** (içki) halis, katışıksız, safi (susuz/buzsuz). *I like my whisky ~.* **7.** safi, net. *~ profits.* **8.** sade, özlü, vazıh, açık. *a ~ description.* **9. ~ly** : zarif/zevkli/düzgün/temiz/şık/kibar bir şekilde, hünerle, kurnazlıkla, akıllıca, becerikli-likle, **10. ~ness** : zariflik, düzgünlük, temizlik, kibarlık, şıklık, zekilik, beceriklilik, hünerlilik. ***e.a.- 1&2. spruce, smart, tidy, trim, trig, dapper, natty, 4. clever, smart, 5. wonderful, splendid. k.a.- 1&2. untidy, sloppy, disorderly, slovenly, unkempt, 4. maladroit.***

neaten, *gl.f.* zarifleştirmek, düzeltmek, zarif/kibar/düzgün hâle koymak, intizama sokmak, çeki düzen vermek.

neath = 'neath, *e. - k.d. bk.:* **beneath.**

neat's-foot oil, *is.* paça yağı : sığır paçasını ve incik kemiğini kaynatarak elde edilen ve köseleyi yumuşatmakta kullanılan yağ.

neb, *is.* **1.** gaga, kuş gagası, **2.** *İsk.* ağız, insan ağzı, **3.** burun, özellikle hayvan burnu, **4.** uç, bir şeyin sivri ucu. ***e.a.- 1. bill, beak, 2. mouth, 3. nose, 4. tip, 5. nib.***

nebbish, *is. argo* zavallı/sünepe/mıymıntı /korkak/ürkek (kimse). ***e.a.- timid/meek/drab (person).***

Nebiim = Neviim, *is.* Peygamberler. *bk.:* **Tanach.**

Nebraskan, *sf.&is.* Nebraskalı, **2.** *jeol.* Pleistosen çağında K Amerika buzullarının ilk safhası.

nebula, *is., ç.* **-lae/-las 1.** *astr.* (a) bulutsu: uzayda toz ve gazlardan oluşmuş bulut gibi ışıklı veya karanlık küme, (b) **planetary ~** *d.d.* sisli gezegen : etrafı gaz bulutu ile çevrilmiş yıldız, **2. spiral ~** : sarmal bulutsu, spiral nebula, büreymisehabiye, **3.** *patol.* (a) boz : göz bebeğine arız olan beyazımsı leke, (b) idrar bulanıklığı, **4.** *tıp* püskürtme ilâç, püskürtülerek uygulanan ilâç.

nebular, *sf.* **1.** bulutsu+, bulutumsu, bulut gibi görünen yıldız kümesine ait, **2. ~ hypothesis** *astr.* bulutsu kuramı : güneş sisteminin aslında bulutumsu bir madde yığınından oluştuğunu varsayan Laplace kuramı (XIX. yüzyıl). *bk.:* **planetesimal hypothesis.**

nebulated, *sf.* bulutumsu, belirsiz : belirsiz çizgili işaretleri bulunan (kuş veya başka hayvan vb.).

nebulé = nebuly, *sf.* dalga çizgili : s şeklinde girinti çıkıntılı (kenar çigisi olan arma).

nebulise/nebulisation/nebuliser, *Brit. bk.:* **nebulize/nebulization/nebulizer.**

nebulize, *gl.f.* **-lized, -lizing 1.** püskürtmek, fısfısiamak, havaya karışan ince sıvı zerrecikleri hâline getirmek, **2. nebulization** : püskürtme, **3. nebulizer** : püskürteç, püskürtücü, fısfıs. ***e.a.- 1. atomize.***

nebulose, *sf.* **1.** bulutumsu, bulut/sis gibi, **2.** belirsiz, müphem, puslu, açık seçik olmayan, **3.** sis benekli, bulut gibi lekeleri olan. ***e.a.- 1. cloudlike, nebulous, 2. hazy, indistinct.***

nebulosity, *is., ç.* **-ties 1.** sisli/bulutlu/ puslu madde, sis gibi/sis şeklinde madde, **2.** bulutumsuluk, pusluluk, sislilik, **2.** belirsizlik, müphemlik, bulanıklık, vuzuhsuzluk, sarahatsizlik. ***e.a.- nebulousness.***

nebulous, *sf.* **1.** bulanık, müphem, belirsiz, vuzuhsuz, sarahatsiz, belli belirsiz, hayal meyal. *~ political ideas.* **2.** bulutlu, puslu, sisli, bulut/sis gibi, bulutsu gibi, **3.** buluta/uzay sisine benzer, **4. ~ly** : bulanık/ müphem/ vuzuhsuz/ sarahatsiz bir şekilde, belli belirsiz, hayal meyal, bulutlu/ puslu bir şekilde, **5. ~ness** : bulanıklık, müphemlik, belirsizlik, vuzuhsuzluk, sarahatsizlik, belli belirsizlik, pusluluk, sislilik. ***e.a.- 1. hazy, vague, indistinct, confused, 2. cloudlike, misty, cloudy, 3. nebular, 5. nebulosity.***

necessaries, *ç. is.* gerekli/zarurî şeyler, ihtiyaç maddeleri. **~ of life** : zarurî/mübrem ihtiyaçlar. *Enough money for the ~ (of life) : food, clothing and shelter. **NOT :*** **NECESSITIES** hayatın sürdürülmesi için elzem olan şeyler demektir ve anlamca **NECESSARIES** kelimesinden daha kuvvetlidir : *Air and water are necessities of life. **Necessaries**, gerekli olan, fakat onsuz da yaşanabilen şeyleri belirtir : A few necessaries for the journey, like socks and toothbrush.*

necessarily, *zf.* **1.** mutlaka, muhakkak, her hâlde. *You don't ~ have to attend. Good-looking food doesn't ~ taste good (=it may sometimes taste bad). Great actors are not ~ handsome.* **2.** çaresiz, ister istemez, bizzarure, çarnaçar, kaçınılmaz bir şekilde, zarurî olarak, mantıken. *That conclusion doesn't follow ~ from the foregoing. Taxes must ~ be levied.* ***e.a.- unavoidably, inevitably.***

necessary, *sf.&is.* **1.** gerekli, gereken, lüzumlu, lâzım. *Food is ~ for life. to make the ~ laws.* **2.** çaresiz, önlenemez, önüne geçilemez. *Death is the ~ end of life.* **3.** zorunlu, kaçınılmaz, vazgeçilmez, mutlaka gerekli, elzem. *It is ~ for him to go. The power ~ to the government.* **4.** *man.* (a) lâzım: inkârı hâlinde tezada düşülen (önerme), (b) zarurî : önermeleri doğru ise sonucu da doğru olan, (c) zorunlu : sonucun doğru olması/olayın vuku bulması için varlığı şart olan (koşul), **5. ~ evil** : kaçınılmaz belâ: hoşa gitmeyen fakat istenilen sonucu elde etmek için katlanılması zarurî olan şey. *I don't like working such long hours, but it's a ~ evil until we've saved enough for a house.* **6.** gerekli şey, lüzumlu/ zarurî nesne, **7.** *k.d.* (ayrı kulübede) helâ, kenef, ayakyolu, tuvalet, **8.** *bk.:* **necessaries. 9. do the ~** : gereğini yapmak, gerekli önlemleri al-

mak, icabına tevessül etmek, **10. if ~** : gerekirse, icabında, icap ederse, lüzumu hâlinde, zaruret hâlinde, hinihâcette. ***e.a.- 1-3.*** *essential, indispensable, requisite, required, needed, needful, expedient.* ***k.a.- 1-3.*** *unnecessary, needless, dispensable, optional, unessential, contingent, casual, accidental, discretional, futile, vain, valueless, worthless.*

necessitarian = necessarian, *sf.&is.* **1.** gerekirci, belirlenimci, determinist, **2.** *fel.* gerekircilik, belirlenimcilik, determinizm, icabiye : bütün olayların (iradî olanlar dahil) önceki sebeplerin kaçınılmaz sonucu olduğunu savunan felsefe görüşü. ***e.a.- 2. determinism.***

necessitate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** gerek-(tir)mek, icap et(tir)mek. *The rain ~d a postponement. Your remarks may ~ my thinking about the question again.* **2.** zorlamak, zorunlu/zarurî kılmak, mecbur/icbar etmek. *He was ~d to agree. No man is ~d to lie.* **3. necessitation** : gerek, icap, zorunluk, mecburiyet, **4. necessitative** : gerekli, gereken, zorunlu, zorlayıcı. ***e.a.- 1. require, 2. compel, oblige, force.***

necessitous, *sf.* **1.** yoksul, fakir, yoksun, züğürt, muhtaç, ihtiyaç içinde. *a ~ family.* **2.** gerekli, lüzumlu, zorunlu, zarurî, kaçınılmaz. *No money will be given except for the most ~ reasons.* **3.** ivedi, ivedili, acil, müstacel, hemen yapılması gereken, zorlayıcı, mücbir, **4. ~ly** : (a) yoksullukla, yoksun olarak, (b) gerekli/zarurî bir şekilde, (c) ivedilikle, acilen, **5. ~ness** : (a) yoksulluk, yoksunluk, (b) gereklilik, zorunluluk, lüzum, zaruret, (c) ivedilik, müstacellik. ***e.a.- 1. needy, indigent, impoverished, destitute, poverty-stricken, 2. essential, unavoidable, necessary, 3. urgent, compelling, pressing.***

necessity, *is., ç.* **-ties 1.** gerekli/lüzumlu şey. **Food and clothing are necessities of life** : Besin ve giyim, yaşam için gereklidir. **2.** gerek, gerekli(li)k, gerekseme, lüzum, ihtiyaç. **physical ~** : doğal/tabiî ihtiyaç. **the ~ of adequate housing** : yeterli konut ihtiyacı. **Is there any ~ for another election?** Başka bir seçime gerek var mı? **3.** zorunluk, zaruret, acil ihtiyaç, zorda kalma. **of ~** : zaruret karşısında, zarurî olarak, zorda kalarak, mecburen.*The ~ for a quick decision. He'll never learn German until the ~ arises.* **~ knows no law** : Zorda kalınca her şey yapılır. **4.** kaçınılmazlık, kaçınılmaz durum, zaruret. *The ~ of appearing in court.* **5.** mecburiyet, mecbur olma. **to resign out of ~** : mecbur olarak istifa etmek. **not by choice but by ~** : isteyerek değil fakat mecburen. **There is a ~ for hard work in this office** : Bu dairede sıkı çalışmak mecburîdir. **6.** yoksulluk, yoksunluk, fakirlik, fukaralık, züğürtlük. *a family in dire ~. He was forced by ~ to steal a loaf of bread.* **7.** *fel.* zorunluk/zaruret. **logical ~** : mantıkî zaruret, **8. make a virtue of ~** : (a) mihneti kendine zevk etmek, mecbur olduğu işi isteyerek yapıyor görünmek, (b) nahoş fakat kaçınılmaz bir işten iyi sonuç almaya çalışmak. *Since we have to stay here for a long time, let's make a virtue of ~ and visit historical places.* **9. of ~ = by ~** : (a) çaresiz, ister istemez, mecburen, zarurî olarak, kaçınılmaz bir şekilde, bizzarure. **It is of ~ so** : İster istemez bu böyledir. *This discussion must of ~ be postponed for a while.* (b) kaçınılmaz/zarurî sonucu olarak. ***e.a.- 2. indispensability, 3. need, exigency, requirement, 6. powerty, 9. (a) unavoidably, inevitably, by necessity.***

neck, *is.&f.* **1.** boyun, gerdan. *~ of lamb.* **2.** yaka, elbise/gömlek yakası. *the ~ of a shirt.* **3.** (şişe/vazo vb.) boğaz. *the ~ of a bottle.* **4.** boyun gibi şey, dar parça, **5.** kıstak, berzah : iki kara parçasını birleştiren dar arazi. *a ~ of land coming out from the coast.* **6.** boğaz, iki denizi birleştiren dar su, **7.** (keman vb.) sap. *the ~ of a violin.* **8.** *anat.* (kemik veya organda) boyun, dar kısım. **~ of womb :** rahim/döl yatağı boynu, **9.** dişin minesi ile kökü arasında hafifçe daralan kısım, **10.** *mim.* (sütunun) başlık altı, **11.** *jeol.* sönmüş volkan ağzını dolduran katı lâv veya volkanik kaya, **12. break one's ~** *k.d.* çok çabalamak/gayret sarf etmek, alnının damarı çatlamak. *Don't break your ~ on this job : it's not urgent.* **13. break the ~ of a task** : bir işin çoğunu yapıp bitirmek, **14. breathe down s.o.'s ~** *argo* (a) birine çok yaklaşmak, burnunun dibine sokulmak, (b) birini göz hapsine almak, sıkı sıkıya gözetlemek, **15. ~ and ~** : başa baş, çok az farklı, (yarışta) at başı beraber, **16. ~ and crop** *k.d.* tümüyle, tamamıyla, tamamen, büsbütün, olduğu gibi, palas pandıras, **17. ~ of the woods** *ABD- k.d.* civar, çevre. *People don't do that sort of thing in my ~ of woods!* **18. ~ or nothing** : ya

hep ya hiç, ya herro ya merro, ya devlet başa ya kuzgun leşe, her tehlikeyi göze alarak, **19. fall on one's ~** : birinin boynuna sarılmak, **20. get it in the ~** *k.d.* ağır darbe yemek, azarlanmak, zılgıtı yemek. *You'll get it in the ~ if you wreck your father's car.* **21. pain in the ~** : dert, baş belâsı. **It gives me pain in the ~** : Başıma belâ oluyor/canıma okuyor. **He is pain in the ~** : Tam bir baş belâsıdır. **22. risk one's ~** : hayatını tehlikeye koymak, kendini ateşe atmak, kelleyi koltuğa almak, **23. save one's neck** *k.d.* kelleyi/paçayı/postu kurtarmak, tehlikeden sıyrılıp kurtulmak, **24. stick one's ~ out** *argo* kelleyi koltuğa almak, büyük bir tehlikeye atılmak. *A politician supporting an unpopular law is sticking his ~ out : he may loose the next election.* **25. stiff ~** : (a) tutulmuş boyun, boyun tutulması, (b) inatçılık, **26. talk through the back of one's ~** : saçmalamak, ne dediğini bilememek, ağzından çıkanı kulağı işitmemek, **27. up to one's ~ (in) = up to one's ears (in)** *k.d.* (a) boğazına kadar (dert vb. içinde). **I am up to my ~ in debt** : Boğazıma kadar borç içindeyim/uçan kuşa borçluyum. (b) (işi) başından aşmış, çok meşgul. **He is up to his ~ in work** : İşi başından aşmış/aşkın. **28. win by a ~** : (a) az farkla kazanmak, (b) (at yarışında) bir baş farkla birinci gelmek, **29. wry ~** : eğri boyun, **30.** sevişmek, okşamak, kucaklaşmak, (cinsel münasebet yapmadan) öpüşüp koklaşmak. *A boy and a girl ~ing in the back of a car. She likes ~ing, but she won't go all the way.* **31.** kellesini kesmek, cellât etmek. ***e.a.- 6. strait, 16. entirely, completely, 17. neigborhood, region, 30. caress, fondle, kiss, 31. behead, strangle.***

neckband, *is.* elbise yakası, süslü yakalık.

neckcloth, *is., ç.* **-cloths** *esk.* boyun bağı, kravat. ***e.a.-*** *necktie, cravat.*

neckerchief, *is.* boyun atkısı, şal.

necking, *is.* **1.** *k.d.* öpüp okşama, sevişme, koklaşma, kucaklaşma, **2.** *mim.* sütun bileziği.

necklace, *is.* gerdanlık, kolye.

neckless, *sf.* boyunsuz, yakasız, boğazsız.

necklet, *is.* **1.** boyun kürkü, süslü yakalık, **2.** dar gerdanlık.

necklike, *sf.* boyun/boğaz gibi, boyuna benzer.

neckpiece, *is.* (kürk) yakalık, boyun atkısı.

neck-rein, *f.* **1.** dizgini gererek atı yöneltmek, dizgini kısmak, **2.** (at) kısılan dizgine göre yön almak.

necktie, *is.* kravat, boyun bağı. **~less** : kravatsız.

neckwear, *is.* kravat, boyun bağı, eşarp gibi boyun etrafına dolanan kumaş.

necr- = necro-, *ön ek* **1.** "ölü, ölmüş". *ör.: necrophilia,* **2.** "ceset" : *ör.: necropsy,* **3.** "ölme, ölüm, ölü doku hâline dönüşüm". *ör.: necrobiosis.*

necrobiosis, *is.* gözelerin ölmesi/ölü dokuya dönüşmesi.

necrolatry, *is.* ölüye tapma.

necrology, *is., ç.* **-gies 1.** ölüm ilânı, ölü hakkında yazılan yazı, ölünün kısa biyografisi, **2.** (belirli bir yerde/zamanda) ölenlerin listesi, **3.** ölü bilimi: ölüleri inceleyen bilim, **4. necrologic(al)** : ölüm+, ölümü bildiren. **necrological notice** : ölüm ilânı, **5. necrologist :** ölüm ilânı/ölü biyografisi yazan kimse.

necromancy, *is.* **1.** büyü(cülük), sihir(bazlık), **2.** ölülerle haberleşerek fala bakma, ruh çağırarak tefeül, **3. necromancer** : büyücü, sihirbaz, **4. necromantic** : büyü+, sihir+, büyülü, sihirli, **5. necromantically** : büyü ile, sihirle. ***e.a.- 1. witchcraft, conjuration, sorcery, magic.***

necrophagous, *sf.* **1.** cesetçil : ceset yiyerek beslenen. *~ insects. ~ savages.* **2. necrophagy** : cesetçillik, cesetle beslenme.

necrophilia = necrophilism, *is. psikol.* **1.** ölü sapıncı, hayvansal cinsellik, ölülere karşı cinsel istek duyma, **2. necrophile** : ölü sapığı, ölülere karşı cinsel istek duyan kimse, **3. necrophiliac = necrophilic** : ölü sapıncı+, hayvansal cinsel.

necrophobia, *is. psikol.* **1.** ölüm korkusu, ölmekten aşırı derecede korkma, **2.** ölü korkusu : ölülerden/cesetlerden aşırı derecede korkma.

necropolis, *is.* büyük mezarlık, kabristan. ***e.a.-*** *cemetery.*

necropsy, *is., ç.* **-sies**, *f.* **-sied, -sying 1.** otopsi, **2.** otopsi yapmak. **necroscopy** *d.d.* ***e.a.-*** *autopsy, postmortem examination.*

necrose, *f.* **-crosed, -crosing** *patol.* (doku) ölmek, hayatiyetini kaybetmek. **necrotize** *d.d.*

necrosis, *is.* **1.** doku ölümü, bir dokunun çürüyüp ölmesi, kangren, nekroz, **2.** (bitkilerde) dokuların kuruyup ölmesine yol açan hastalık, **3. necrotic** : çürüyen/ölen (doku), (dokuyu) çürüten/öldüren/kurutan. ***e.a.- 1. gangrene.***

necrotise, *f. Brit. bk.:* **necrotize.**

necrotize, *f.* **-tized, -tizing 1.** (doku) öl-(dür)mek, hayatiyetini kaybet(tir)mek, **2. necrotizing** : (a) öldüren. *~ infections.* (b) ölen. *~ tissue.* ***e.a.- 1. necrose.***

necrotomy, *is., ç.* **-mies 1.** otopsi, ceset kesme, **2.** *cer.* ölü kemiğin kesilip çıkarılması.

nectar, *is.* **1.** *bot.* bal özü, nektar, bitkilerin arı ve böcekleri çeken şekerli öz suyu, **2.** bengi su, abıhayat, kevser. *bk.:* **ambrosia. 3.** meyve özü, su katılmamış meyve suyu, **4.** nefis içecek, şerbet, şurup, **5. ~ean = ~eous = ~ous = ~ied** : bal özlü, nektarlı, bengi sulu, şerbetli, şuruplu, **6. ~ial** : bal özlü, bal özümsü, **7. ~like** : bal özü gibi.

nectarine, *is.* tüysüz şeftali.

nectarise, *f. Brit. bk.:* **nectarize.**

nectarize, *gl.f.* **-ized, -izing** şerbetlemek, bal özü eklemek, meyve özü veya bal özü katmak, tatlılaştırmak. ***e.a.- sweeten.***

nectary, *is., ç.* **-ries 1.** *bot.* bal özü/tatlı meyve özü üreten parça/organ, **2.** (böceklerde) bal üreten borucuk, ballık.

nee = neé, *sf.* kızlık adı : bir kadının evlenmeden önceki adını belirtir. *Madame de Staël, nee Necker*

need, *is.&f.* **1.** gerek(lik), lüzum. **There is no ~ to worry** : Üzülmeye gerek yok. *No ~ to be afraid.* **2.** ihtiyaç, muhtaç olma. *He has no ~ of your charity.* **3.** acil ihtiyaç, darda kalma. **to help a friend in ~** : Darda kalmış bir dosta yardım etmek. **to be a friend in ~** : darda kalanın dostu olmak, **4.** zorunluk, zorunluluk, zaruret, lüzum. *The ~ for leadership.* **5.** yokluk, fakirlik, fakr-u-zaruret. **in time of ~** : yokluk zamanında, **6. if ~ be** : gerekirse, icabında, lüzumu halinde, **7. as/when/if the ~ arises** : gerekirse, icap ederse, ihtiyaç hasıl olursa, gerektiği/icap ettiği zaman, ne zaman lâzım olursa. *Take money from the bank as the ~ arises.* **8.** gereksemek, muhtaç olmak, ihtiyacı olmak, lâzım olmak, istemek. *Children ~ milk.* **This soup ~s salt** : Bu çorba tuz istiyor. **This job ~s a lot of care, attention and time** : Bu iş çok dikkat, itina ve zaman ister. *to ~ money/food/clothing etc.* **9.** gerekmek, icap etmek, lâzım olmak. Bu anlamda ***need*** yardımcı fiil olarak soru veya olumsuz cümlelerde kullanılır ve o zaman üçüncü tekil hâli **needs** değil **need** şeklinde yazılır. Bunu izleyen mastar **to** almaz. **He need not go** : Gitmesi gerekmez. **Need he come?** : Gelmesi lâzım mı? Fakat olumlu cümlelerde ***He needs to...*** şekli kullanılır: **He needs to study** : Ders çalışması lâzım. **10.** yoksulluk/zaruret/ihtiyaç içinde olmak, fakir/yoksun olmak, **11.** *esk.* gerekmek, gerek(li) olmak, icap etmek, **12. needer** : muhtaç olan, ihtiyacı olan kimse. ***e.a.- 1. necessity, 2. exigence, 3. emergency, 5. destitution, poverty, neediness, indigence, privation, hardship, 8. require, 11. be necessary.***

needful, *sf.* **1.** gerekli, lüzumlu, lâzım, elzem. *~ supplies. The instruments ~ for this work.* **2.** *esk.* muhtaç, yoksun, muztar durumda, **3.** *argo* para, (özellikle) hazır nakit para, **4. ~ly** *esk. bk.:* **necessarily**, **5. ~ness** : gereklilik, lüzum, ihtiyaç. ***e.a.- 1. necessary, required, 2. needy, 3. money, cash.***

needle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** iğne, dikiş iğnesi, dikiş makinesi iğnesi. **crochet ~** : dantel iğnesi. **2.** tığ, şiş, örgü şişi. *knitting ~s.* **3.** *tıp* şırınga/ aşı iğnesi. *bk.:* **hypodermic ~** . *Doctor jabbed the ~ into my arm.* **4.** *k.d.* enjeksiyon, şırınga, şırınga ile ilâç zerki. *The doctor gave him a ~.* **5.** gramofon/pikap iğnesi, **6.** *elekt.* pusula ibresi, ibre. *The ~ of the compass shows that we're facing north.* **7.** çuvaldız, **8.** *bot.* iğne yaprak. *a pine ~* . **9.** *zool.* iğne gibi sivri çıkıntı, **10.** *kim.- min.* iğne gibi sivri kristal. *~s of ice.* **11.** ucu sivri kaya, **12.** ucu sivri dikili taş. *Cleopatra's ~.* **13.** kinayeli/iğneleyici söz, inceden inceye alay/istihza. **He gives me the ~** : Beni iğneliyor/benimle alay ediyor. **14. ~ in a haystack** *k.d.* saman yığınında kaybolmuş iğne, bulunması çok güç şey. **to look for a ~ in a haystack** : saman yığınında iğne aramak, **15. as sharp as a ~** : şeytan gibi zeki, **16. on the ~** *ABD* esrar tiryakisi, **17.** iğnelemek, iğne ile tutturmak, **18.** iğne ile dikmek, **19.** iğne batırmak/sokmak, **20.** iğne ile/iğne gibi delmek, **21.** *k.d.* (a) dürtmek, (bir iş yapmağa) zorlamak. *We ~d her into going with us.* (b) alay/istihza etmek, iğnelemek, alaya almak. **They ~d him into losing his temper** : Alay ederek onu kızdırdılar. **The boys always ~d him about being fat** : Çocuklar onun şişmanlığı ile hep alay ederler. **22.** *ABD- k.d.* (içkinin) alkol oranını artırmak. *to ~ beer.*

23. ~ bath : çok ince delikli duş, **24. ~craft** *bk.:* **needlework.** ***e.a.- 3. hypodermic syringe, 4. injection, 5. stylus, 12. obelisk, pillar, 18. sew, 20. pierce, 21. (a) prod, goad, provoke, (b) tease, annoy, heckle, torment.***

needlefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** zargana *(Belonidae)* : sıcak denizlerde, nehir ağızlarında yaşayan iğne gibi sivri dişli ve uzun çeneli balık, **2.** *bk.:* **pipefish.**

needle lace, *is.* oya işi, iğne danteli.

needlepoint = needle point, *is.* iğne işi oya/ kanaviçe.

needle-point = needlepoint, *sf.* iğne işi. **~ lace** : iğne işi oya/dantel.

needless, *sf.* **1.** gereksiz, gerekmez, lüzumsuz, beyhude, boşuna, boş yere, nafile. *a ~ waste of food.* **Your worries are ~, I'll be all right** : Beyhude üzülme, bana hiçbir şey olmaz. **2. ~ to say** : elbette, tabiatıyla, söylemeye lüzum yok, aşikâr olarak, apaçık, tahmin edilebileceği gibi. *This new plan, ~ to say, will improve our economy.* **3. ~ly** : gereksizce, lüzumu/gereği olmadan, beyhude/nafile yere, boşu boşuna, hiç lüzumu yokken. *Let's not argue ~ly, the question is already settled.* **4. ~ness** : gereksizlik, lüzumsuzluk, beyhudelik, nafilelik. ***e.a.- 1. unnecessary.***

needle time, *is. Brit.* radyoda plâk müziği saati.

needle valve, *is. mak.* karbüratör iğnesi.

needlewoman, *is., ç.* **-women** dikişçi/terzi kadın.

needlework = needlecraft, *is.* **1.** dikiş nakış işi. *tired eyes from doing fine ~.* **2.** iğne işi, işleme, oya, dantel. *tables covered with ~.* **3. ~er** : iğne işi yapan.

needn't = need not : gerekmez, gerek yok. **You ~ have told the news, he knew it already** : Haberi o zaten biliyor, senin söylemene gerek yok.

needs, *zf. esk.* mutlaka, kesinlikle, zarurî olarak. Çoğunlukla **must** fiilinden sonra gelir: **It must ~ be so = It ~ must be so** : Mutlaka böyle olmalıdır. *A soldier ~ must go where duty calls.* ***e.a.- necessarily, of necessity.***

needy, *sf.* **needier, neediest 1.** yoksul, muhtaç, fakir, ihtiyaç/mahrumiyet içinde. *~ families.* **2. needily** : yoksul/fakir bir hâlde, **3. neediness** : yoksulluk, fakirlik. ***e.a.- 1. poor, destitute, poverty-stricken, in want, necessitous, impoverished. k.a.- 1. rich, wealthy, affluent, well-to-do, well-off.***

neep, *is. Brit. bk.:* **turnip.**

ne'er, *zf. esk. bk.:* **never.**

ne'er-do-well, *is.&sf.* **1.** serseri, hayta, tembel, hiçbir işe yaramaz, elinden bir iş gelmez (kimse). ***e.a.- worthless, idle, ineffectual, good-for-nothing.***

nefarious, *sf.* **1.** alçak, adî, kötü, fena, habis, şerir, hain. *~ deeds. a ~ criminal. a ~ plan to cheat his own friend.* **2. ~ly** : alçakça, adîce, kötü/fena bir şekilde, habisane, haince, **3. ~ness** : alçaklık, adîlik, kötülük, fenalık, habislik, hainlik. ***e.a.- 1. iniquitous, villainous, evil, vicious, heinous, infamous, vile, atrocious, abominable, base, despicable. k.a.- 1. good, honest, honorable, exalted, noble, admirable, praiseworthy, laudable.***

negate, *is.&f.* **-gated, -gating 1.** iptal /ifna etmek, yok etmek, hükümsüz kılmak. *This year's losses ~ last year's profits.* **2.** inkâr etmek, reddetmek, olmadığını ispat etmek. *a pessimism which always ~s.* **3.** zıt hüküm, bir hükmün/ önerinin aksi. *Either this statement or its ~ is verifiable.* **4. negater = negator** : iptal/ifna eden, yok eden, inkâr eden, reddeden. ***e.a.- 1. nullify, invalidate, void, defeat, destroy, wipe out, 2. deny, abrogate, revoke, rule out, refute, contradict, veto. k.a.- 1&2. affirm, confirm, ratify, corroborate, reinforce, support.***

negation, *is.* **1.** inkâr, ret. *A ~ of one's former beliefs. He shook his head in ~ of the charge.* **2.** yokluk, eksiklik, mevcut olmama, ademimevcudiyet. *Darkness is the ~ of light.* **3.** hükümsüzlük, olumsuzluk, **4. ~al** : inkâr/ret mahiyetinde, yokluk bildiren, **5. ~ist = ~alist** : inkârcı, ret/inkâr eden kimse.

negative[1], *sf.&is.* **1.** olumsuz, aleyhte (söz, cevap vb.). **a ~ statement** : olumsuz ifade. **~ evidence** : aleyhte kanıt/delil. **~ vote** : aleyhte verilen oy, ret oyu, **2.** aksi, ters (cevap, davranış vb.). *He maintained a ~ attitude about cooperating.* **3.** ret, inkâr. *a ~ reply to my request.* **4.** men eden, yasaklayan (emir vb.), **5.** menfi, negatif. *a man of ~ viewpoint.* **6.** verimsiz, **7.** *mat.&fiz.* eksi, negatif, menfi (sayı, çokluk). **~ sign** : eksi işareti. **~ number** : eksi sayı. **~ charge** : eksi

yük. ~ **resistance** : eksi direnç, **8.** *tıp* negatif : belirli bir hastalığın veya mikrobun bulunmadığını gösteren. *a ~ blood test.* **9.** *fizy.* uyarıya zıt yönde cevap veren, **10.** *elekt.* eksi (elektrikle yüklü), **11.** *kim.* elektron kazanmış, asit, **12.** *man.* inkâr eden, **13.** *gr.* olumsuz, onaysız, **14.** *foto.* negatif : aydınlıkları karanlık, karanlık yerleri aydınlık gösteren (resim), **15.** reddetme, inkâr etme, kabul etmeme, **16.** menfi/aleyhte bulunan taraf, bir söze/karara vb. itiraz eden kimse(ler), **17.** *esk.* veto (hakkı), **18. in the** ~ : olumsuz, menfi. **The reply, when it finally came, was in the** ~ : Nihayet olumsuz cevap geldi. **19. ~ly** : olumsuz/menfi bir şekilde, tersine, aksine, ret/inkâr suretiyle, **20. ~ness = negativity** : olumsuzluk, menfilik. ***e.a.- 6. fruitless, 7. minus. k.a.- positive.***

negative[2], *gl.f.* **-tived, -tiving 1.** yalanlamak, inkâr etmek, cerh etmek, **2.** reddetmek, kabul etmemek, veto etmek, aleyhinde oy vermek. *The plan was ~d by (the veto of) committee.* **3.** karşı gelmek, etkisini gidermek/tadil etmek, men etmek, **4.** iptal etmek, hükümden düşürmek. ***e.a.- 1. deny, contradict, 2. refuse, veto, disprove, 3. neutralize, counteract.***

negative income tax, *is.* hükûmetin fakirlere para yardımı.

negativism, *is.* **1.** *psikol.* olumsuzluk, karşı gelme eğilimi, olumsuz/menfi tutum/davranış, **2.** *fel.* şüphecilik, **3.** inkârcılık, muhalefet, her şeye itiraz etme, **4. negativist** : olumsuz davranan, menfi tutumlu, şüpheci, inkârcı, muhalif, itirazcı, **5. negativistic** : olumsuz, menfi, ters, zıt, muhalif.

negatron, *is. bk.:* **electron** (1).

neglect, *is.&gl.f.* **1.** savsamak, savsaklamak, ihmal etmek. *The maid ~ed her work. to ~ to reply to an invitation.* **2.** bakmamak, dikkat/ihtimam göstermemek, dikkate/nazarıitibara almamak. *to ~ one's health.* **3.** unutmak, kusur etmek. *Don't ~ to lock the door/locking the door when you leave. Don't ~ to water the plants.* **4.** yapmamak, atlatmak, kaytarmak, yüzüstü bırakmak. *to ~ one's business.* **5.** aldırmamak, umursamamak, aldırış etmemek, önem vermemek, hesaba katmamak. *He ~ed his lawyer's advice.* **6.** ihmal, savsama, dikkatsizlik, ihtimam göstermeme, yüzüstü bırakma, unutma, aldırmama, umursamama. *The owner's ~ of repairs to his house.* **7.** bakımsızlık, ihtimamsızlık, unutulma, ihmal olunma. *an old person living in unhappy ~.* **8. ~er = ~or** : savsaklayan, ihmal eden, umursamayan, ihmalci/ dikkatsiz kimse. ***e.a.- 1-5. disregard, ignore, slight, overlook, omit, fail, forget, shirk, 6. negligence, inattention, heedlessness, dereliction, remissness, carelessness, indifference. k.a.- 1-5. attend to, take care of, care for, notice, regard, appreciate, value, prize, heed, cherish.***

neglected, *sf.* **1.** ihmal edilmiş, ihmale uğramış, bakımsız, metruk, mühmel, yüzüstü bırakılmış, **2. ~ly** : ihmal edilmiş/yüzüstü bırakılmış bir hâlde, bakımsız/metruk bir şekilde, **3. ~ness** : bakımsızlık, ihmale uğrama, yüzüstü bırakılma, terk edilme.

neglectful, *sf.* **1.** *gen.* ~ **of** : savsak, ihmalci, ihmalkâr, dikkatsiz, kayıtsız, bigâne, umursamayan, aldırış etmeyen, ihtimam göstermeyen, bakmayan, düşüncesiz. *a mother who is ~ of her children.* **2. ~ly** : ihmalcilikle, ihmal edercesine, savsayarak, dikkatsizce, kayıtsızca, umursamaksızın, **3. ~ness** : savsaklık, ihmalcilik, ihmalkârlık, dikkatsizlik, kayıtsızlık, umursamazlık. ***e.a.- 1. careless, negligent, lax, slack, remiss, heedless, thoughtless. k.a.- 1. careful, thoughtful.***

negligee = negligée, *is.* **1.** uzun sabahlık, neglije, **2.** ev elbisesi, ropdöşambr.

negligence, *is.* **1.** savsama, savsaklama, ihmal(cilik), ihmalkârlık. *guilty of criminal ~. Because of owner's ~ the house was in great need of repair.* **2.** gaflet, kusur, unutma. **gross** ~ : büyük gaflet, **3.** dikkatsizlik, ihtimamsızlık, itimatsızlık. ***e.a.- neglect.***

negligent, *sf.* **1.** savsak, ihmalci, ihmalkâr. *He's been ~ in not locking the doors as he was told to do so.* **2.** dikkatsiz, kayıtsız, ilgisiz, bigâne, umursamayan, aldırış etmeyen. *His ~ behavior resulted in an accident.* **3.** özensiz, özen/ihtimam göstermeyen. *to dress with ~ grace.* **4. ~ly** : ihmalcilikle, ihmal edercesine, savsayarak, dikkatsizce, kayıtsızca, umursamaksızın. ***e.a.- 1. neglectful, lax, slack, remiss, 2. indifferent, careless, 3. casual.***

negligible, *sf.* **1.** ihmal edilebilir, kabiliihmal, az, cüz'î, önemsiz, hesaba katılmayabilir. *The damage to my car is ~. a ~ amount of rain.* **2. ~ness = negligibility** : ihmal edilebilme, azlık, cüz'îlik, önemsizlik, **3. negligibly** : ihmal edilebilecek kadar (az/önemsiz vb.), az/cüz'î/ önemsiz bir şekilde/miktarda.

negotiability, *is.* **1.** satılabilme, devredilebilme, aktarılabilme, havale/ciro edilebilme, **2.** (anlaşma hususunda) tartışılabilme, müzakere edilebilme, pazarlık yapılabilme.

negotiable, *sf.* **1.** (çek, bono vb.) devredilebilir, aktarılabilir, havale/ciro edilebilir. *~ securities.* **2.** (anlaşma hususunda) tartışılabilir, müzakere edilebilir, pazarlık yapılabilir. *~ demands.* **3.** geçilebilir. *a difficult but ~ road. a steep, hardly ~ hill.* **4. ~ instrument**: *bk.:* **bill of exchange.**

negotiant = negotiator, *is.* delege, murahhas, ara bulucu, yetkili temsilci, anlaşmacı, tartışmacı, müzakereye memur kimse.

negotiate, *f.* **-ated, -ating 1.** (anlaşmayı) müzakere etmek/görüşmek, pazarlık yapmak, pazarlığa girişmek. *Arab and Israeli leaders met to ~ a settlement. The government has had to ~ with the opposition party on/over the new law.* **2.** akdetmek, imzalamak, yapmak. *They finally ~d a peace treaty.* **3.** (çek, bono vb.) ciro etmek, devretmek, aktarmak, satmak. *to ~ securities.* **4.** başarmak, üstesinden gelmek, müzakereyi anlaşma ile sonuçlandırmak. *He ~d an important business deal. The trade union ~d a new contract with the owner.* **5.** *k.d.* (engelleri) aşmak, geçmek, başa çıkmak. *The car ~d the sharp curve by slowing down.* **6.** (çek vb. üzerinde) işlem/ muamele yapmak, alıp vermek, bozmak. **I'm sorry, our bank doesn't ~ foreign cheques** : Özür dilerim, bankamız yabancı çekleri bozmuyor. ***e.a.***- *1. confer over, discuss, 2. arrange, contract, 3. transfer, convey, 5. cope with, get over, handle, manage, make, deal with, 6. transact.*

negotiator, *is. bk.:* **negotiant.**

negotiatory, *sf.* müzakere+, tartışma+, pazarlık+. **~ committee** : müzakere heyeti. *~ preparations.*

Negress, *is. gen. hkr.* zenci kadın.

Negrillo, *is., ç.* **-los/-loes** cüce zenci. ***e.a.***- *pygmy.*

Negrito, *is., ç.* **-tos/-toes 1.** cüce zenci, **2.** Filipin, Malezya, G Hindistan ve Andaman adalarında yaşayan ufak yapılı siyah ırka mensup kimse.

Negritude, *is.* zenci nitelikleri : zencilere özgü toplumsal, tarihsel, kültürel nitelikler/ töreler vb.

Negro, *sf.&is., ç.* **-groes 1.** zenci, Afrika zencisi, siyah derili insan, **2.** zenci+, siyah+, zencilere/siyah ırka ait/özgü, **3. ~ness** : zencilik. ***NOT:*** Bugün ırk ve kültür söz konusu olduğu zaman ***Negro*** yerine ***Black*** kullanılması tercih edilmektedir.

Negroid, *sf.&is.* **1.** zencimsi, siyah, zenciye benzer, **2.** zenci, siyah ırka mensup kimse.

Negroism, *is.* **1.** zenci hak ve hürriyetleri doktrini, **2.** zencilik, zencilere özgü nitelik/ davranış/konuşma tarzı vb.

Negrophil(e), *is.* zenci taraftarı, zencilere sempati gösteren başka ırktan kimse. **Negrophilism** : zenci taraftarlığı, zencilere sevgi/sempati besleme.

Negrophobe, *is.* zenci düşmanı, zencilerden korkan/nefret eden kimse.

Negrophobia, *is.* zenci düşmanlığı, zencilerden korkma/nefret etme.

negus, *is., ç.* **-guses 1.** *b.h.* Necaşî, Habeşistan Hükümdarı, **2.** şarap, sıcak su, şeker, limon ve Hindistan cevizi ile yapılan bir içki.

neigh, *is.&gs.f.* kişneme(k). ***e.a.***- *whinny.*

neighbor, *is.&sf.&f. (Brit.:* **neighbour**) **1.** komşu+. **my next-door ~** : bitişik komşum. **one of our ~ nations** : komşu uluslardan biri, **2.** yakın/yanında bulunan kimse/şey. **one's duty towards one's ~** : insanlara karşı görevlerimiz, **3.** arkadaş, soydaş, kardeş (gibi yakın kimse). **Howdy, ~** ! Merhaba kardeş! **4.** iyilik/yakınlık gösteren/hayırhah kimse, hemdert, dert ortağı. **to be a ~ to s.o. in distress** : dertliye dert ortağı olmak, **5. good ~ policy** : iyi komşuluk siyaseti, **6.** komşu olmak, hemhudut/bitişik olmak. **Our farm ~ on a large stretch of wood** : Çiftliğimiz geniş bir ormana bitişiktir. **7.** yaklaş(tır)mak, yakınına getirmek/gelmek, yakın(ında) olmak, **8.** dost/ahbap olmak, iyi komşuluk yapmak.

neighborhood, *is. (Brit.:* **neighbourhood**) **1.** yöre, civar, çevre, havali, **2.** semt, mahalle. *a ~ school. a quite ~ with good shops.* **3.** komşu-

lar, konu komşu, mahalle halkı. *The whole ~ was there.* **4.** yakınlık, **5. in the ~ of** *k.d.* (a) aşağı yukarı, takriben, ...civarında. *He paid in the ~ of $900 for the car.* (b) yakınında, civarında, çevresinde, yöresinde. *You will find it somewhere in the ~ of the station.* ***e.a.- 1. proximity, vicinity, 2. district, quarter, place, 4. nearness, proximity, 5. (a) approximately, about, (b) near, close to.***

neighboring, *sf. (Brit.:* **neighbouring**) yöredeki, civardaki, çevredeki, yakın, komşu, bitişik. *a bus service between the town and the ~ villages.* ***e.a.-*** *adjacent, nearby, adjoining, near, contiguous.* ***k.a.-*** *distant, far-away, remote.*

neighborly, *sf. (Brit.:* **neighbourly**) **1.** dostça, arkadaşça, samimî, yakın, iyi komşu gibi. *to speak in a ~ way. The townfolk were quite ~ when we moved here.* **2. neighborliness** *(Brit.:* **neighbourliness**) dostça/ arkadaşça/ samimî/yakın davranış , iyi komşuluk. ***e.a.- 1. friendly, courteous, polite, amiable, kind, kindly, hospitable, cordial, helpful, gracious, civil.*** ***k.a.- 1. unfriendly, hostile, remote, uncivil.***

neither, *bağ.&sf.&zf.&zm.* **1.** (ikisinden) hiçbiri, ne bu ne öteki/öbürü. **~ statement is true** : Söylenenlerin hiçbiri doğru değil. **~ of them knows** : hiçbiri bilmiyor. *"Which of the books did you like?" "~ (of them)!"* **2. ~...nor...** : ne... ne de .... **~ by day nor by night** : ne gündüz ne de gece. **~ my family nor I was there** : Ne ailem ne de ben orada değildik. **3.** ... -de/ dahi, bile. **Bob can't go and ~ can I** : Bob gidemez, ben de gidemem (Ne Bob gidebilir, ne de ben). **4.** ne de... (olumsuz bir cümleye olumsuz cevap verirken kullanılır). **"I can't swim!" " ~ can I!"** "Ben yüzme bilmem. " "Ne de ben! (= Ben de bilmem)".

Nejd, *is.* Necit : Orta Arabistan'ın Vahabîlerle meskûn bölgesi.

nekton, *is.* nekton, denizde yüzen canlı organizmalar : mikroorganizmalardan balinalara kadar hepsini içine alır. **nektonic** : nekton+. *bk.:* **plankton.**

nelly, *is. Brit.* **1.** çok iri fırtına kuşu, **2.** kadın tavırlı kimse, **3. not on your ~** *argo* asla, kat'iyen, olmaz. ***e.a.- 3. certainly not.***

nelson, *is.* (güreş/boks) çapraz. *half~/ quarter~/three quarter~/full ~.*

nelumbo, *is., ç.* **-bos** *bk.:* **lotus** (1). **nelumbium** *d.d.*

nemat-, *ön ek bk.:* **nemato-.**

nemathelminth, *is. zool.* iplik kurdu : iplik kurtları familyasından ince, uzun, yuvarlak gövdeli kurtlar.

nemato- = nemat-, *ön ek* "ipliksi, iplik gibi". *ör.: nematode.*

nematocyst, *is. zool.* yakıcı kapsül : denizanası ve poliplerde korunmaya, avlanmaya yarayan ince kılları kapsayan kese. **nettle cell** *d.d.* **nematocystic** : yakıcı kapsül şeklinde.

nematode, *sf.&is. zool.* iplik kurdu, nematod.

Nembutal , *is. ecz. bk.:* **pentobarbital.**

nemertean, *sf.&is. zool.* şerit kurdu. **nemertian, nemertine, ribbon worm** *d.d.*

nemesis, *is., ç.* **-ses 1.** korkunç düşman, **2.** öç/intikam aracı, **3.** *b.h.* (eski Yunanistan'da) intikam tanrıçası, ceza ve öç alma tanrıçası

nemine contradicente, *Lât.* oy birliğiyle, itirazsız. ***e.a.- unanimously.***

nemine dissentiente, *Lât.* oy birliğiyle, hep birden. ***e.a.- unanimously.***

neo- = ne-, *ön ek* **1.** "yeni, çağdaş, asrî, modern" *ör.: Neo-Platonism, Neo-Darvinism, neolithic,* **2.** *kim.* neo : diğer dört C atomuna bağlı bir C atomu bulunan eşizi gösterir: *neoarsphenamine* gibi.

neoarsphenamine, *is. ecz.* neoarsfenamin : vaktiyle firengi tedavisinde kullanılan arsfenaminden daha az zehirli toz. H2NC6H3(OH)As 2C6H3(OH)NHCH2OSNa.

Neocene = Neogene, *is.&sf. jeol.* Neosen : III. jeolojik devrin Pliosen ve Miosen çağlarını içine alan bölümü.

neoclassic(al) = neo-classic(al), *sf.* yeniklâsik, neoklâsik: edebiyat, müzik, resim ve mimarîde klâsik üslûbu canlandıran/yeniden uygulayan.

Neoclassicism = Neo-Classicism = Neoclassicism, *is.* **1.** *mim.* neoklasik mimarî: Avrupa ve Amerika'da XVIII-XIX. yüzyıllarda eski Yunan üslûp ve tezyinatını geniş ölçüde kullanan mimarî, **2.** (edebiyat/müzik/resim/heykel) neoklâsik üslûp, **3. neoclassicist = neo-classicist** : neoklâsikçi.

neocolonialism, *is.* yeni sömürgecilik, ekonomik sömürgecilik : bir milletin bağımsızlığına dokunmadan onu ekonomik ve politik bakımdan kendine tâbi kılma siyaseti. **neocolonialist** : yeni sömürgeci.

Neo-Darvinism, *is. biy.* **1.** Yeni Darvincilik : Evrimin doğal ayıklanma sonucu olduğunu ve kazanılan niteliklerin kalıtımla geçmediğini ileri süren görüş, **2. Neo-Darvinian = Neo-Darvinist** : Yeni Darvinci.

neodymium, *is. kim.* neodimyum : üç valanslı nadir toprak metali. Pembe, mor tuzlar verir. Simgesi : **Nd**, atom ağ. 144.24, atom nu. 80, özgül ağ. 6.9 (20°C).

neofascism, *is.* **1.** yeni faşizm : Faşizm ve Nazizmi canlandırmaya çalışan politik hareket, **2. neo-Fascism** : yeni Faşistlik : İtalya'da Faşizmi canlandırma politikası. **neofascist/ neo-Fascist** : yeni Faşist.

Neogaea = Neogea, *is.* Yeni Tropik Bölgeyi içine alan biyojeografik bölüm.

Neo-Impressionism, *is.* **1.** Yeni İzlenimcilik, **2. Neo-Impressionist** : Yeni İzlenimci. ***e.a.- 1. Pointillism.***

neolith, *is.* cilâlı taş devrinden kalan eser. **~ic** : cilâlı taş devrine ait, neolitik.

neologic(al), *sf. bk.:* **neologistic(al).**

neologise, *gl.f. Brit. bk.:* **neologize.**

neologism = neology, *is.* **1.** yeni kelime/deyim/cümle, yeni uydurulmuş söz/deyim/tabir, **2.** söz türetim : yeni kelime yaratma, kelimeleri yeni anlamda kullanma, **3.** türeç : ilâhiyatta/dinî düşünüşte/kutsal kitapların yorumunda yenilik.

neologist, *is.* **1.** söz türetici : yeni kelime/anlam bulan/kelimeleri yeni anlamda kullanan kimse, **2.** tanrı biliminde yeni bir öğretiyi benimseyen kimse, **3. ~ic(al)** : söz türetimsel, türeçsel.

neologize, *gs.f.* **-gized, -gizing 1.** söz türetmek : yeni kelime/deyim yaratmak, kelimeleri yeni anlamda kullanmak, **3.** yeni dinsel öğreti ortaya atmak veya benimsemek.

neology, *is., ç.* **-gies** *bk.:* **neologism.**

neomycin, *is. ecz.* neomisin : Streptomislerin (özellikle *Streptomyces fradiae*) ürettiği bir antibiyotik. Deri ve göz iltihaplarında ve ameliyatlarda (antiseptik olarak) kullanılır.

neon, *is.&sf.* **1.** *kim.* neon, tembel gaz. Az miktarda havada bulunur. Turuncu, kırmızı renkli deşarj tüplerinde kullanılır. Simgesi: **Ne**, atom ağ. 20.183, atom nu. 10. 0°C'de ve 760 mm, cıva basıncında 1 litresi 0.902 g, **2.** neon lâmbası (ile yapılan reklâm), **3.** neonlu, neon+, neon gazı ihtiva eden, **4.** neon lâmbalı, neon tüplü. *a ~ sign.* **5.** *k.d.* bayağı, zevksiz ve gösterişli gece eğlencelerine veya bu tür eğlencelerin bulunduğu semte ait.

neonatal, *sf.* **1.** yeni doğmuş, bebek+. *~ mortality.* **2. ~ly** : yeni doğmuş olarak.

neonate, *is.* bebek, yeni doğmuş çocuk, dört haftalık veya daha küçük bebek.

neonatology, *is.* **1.** bebek bilimi : yeni doğan (özellikle erken ve noksan doğan) çocuklar üzerinde uzmanlaşan tıp dalı, **2. neonatologist** : bebek bilimi uzmanı.

neo-Nazi, *is., ç.* **-zis** yeni Nazi.

neo-Nazism, *is.* yeni Nazilik.

neoorthodox = neo-orthodox, *sf.* yeni ortodoks.

neoorthodoxy = neo-orthodoxy, *is.* yeni ortodoksluk : liberal teolojiye karşı XX. yy.da doğan ve reformasyonun bazı öğretilerini pekiştiren Protestan hareketi.

neophilia, *is.* yenilik merakı/sevdası.

neophiliac, *is.* yenilik meraklısı/sevdalısı.

neophyte, *is.* **1.** mühtedi, yeni bir din kabul eden kimse, **2.** (kilisede) yeni vaftiz edilen kimse, **3.** (Katoliklerde) papaz adayı, acemi papaz, **4.** acemi, bir şeye yeni başlayan kimse, **5. neophytic** : mühtedi+, acemi+, **6. neophytism** : mühtedilik, acemilik.

neoplasia, *is.* **1.** urlaşma, ur teşekkülü, **2.** ur, tümör, urlu/tümörlü durum.

neoplasm, *is. patol.* yeni oluşum, ur, tümör, anormal şekilde büyüyen doku. ***e.a.- tumor.***

neoplastic, *sf.* **1.** yeni oluşmuş, yeni oluşumlu, yeni oluşum+, ura/tümöre benzer.

neoplasticism, *is.* yeni plâstik resim sanatı, resimde Stijl sanat ilkesi. **neoplasticist**: yeni plâstik ressam.

neoplasty, *is., ç.* **-ties** onarım cerrahisi, plâstik cerrahi ile organ onarımı.

Neoplatonism = Neo-Platonism, *is. fel.* Yeni Plâtonculuk : III. yy.da Eflâtun'un fikirleriyle doğu tasavvufunun kaynaşmasından oluşan felsefe sistemi. Vahdetivücut felsefesine dayanır. **Neoplatonic = Neo-Platonic** : Yeni Plâtoncu+. **Neoplatonist = Neo-Platonist** : Yeni Plâtoncu.

neoprene, *is. kim.* neopren : kloroprenin çoğuzlaşmasından elde edilen yapay kauçuk. Yağlara dayanıklıdır. Boya, cam macunu, kimyasal aletler ve kaplara astar, pabuç tabanı vb. yapmakta kullanılır.

Neo-Realism, *is.* **1.** Yeni Gerçekçilik : edebiyat, sinema, mimarî vb. de daha gerçekçi üslûp benimseyen sanat hareketi, **2.** *fel. bk.:* **New Realism.**

Neorican, *is.* ABD'de bir süre yaşayıp dönen Porto Rikolu.

Neo-Romanticism, *is.* Yeni Romantizm.

Neo-Scholasticism, *is.* Yeni Skolâstiklik : Skolâstik felsefenin yeni hayata ve çağdaş sorunlara uyugulanmış şekli.

neoteny, *is. zool.* (larvalarda) cinsel olgunluk. **neotenic = neotenous** : cinsel olgunlaşmış (larva).

neoteric, *sf.&is.* **1.** yeni, çağdaş, asrî, modern (yazar/düşünür vb.). **2. ~ally** : çağdaş bir şekilde, çağa uygun olarak. ***e.a.- 1. new, modern.***

Neotropical, *sf.* Yeni Tropik+ : Amerika'nın tropik bölgelerine ait.

Nepalese, *sf&is., ç.* **-lese** Nepalli, Nepal'e ait, Nepal dili.

Nepali, *is.* Nepal dili.

nepenthe, *is.* **1.** eski insanlarca acı ve üzüntüyü unutturduğu farz olunan bir ilâç, **2.** teselli, keder ve ıstırabı unutturan herhangi bir şey, **3. ~an = nepenthic** : teselli edici.

nepenthes, *is. bot.* (Malezya'da yetişen) böcekçil sarmaşık.

nephanalysis, *is.* bulut analizi, bulut haritası, hava tahmini için bulut haritasının incelenmesi.

nepheline = nephelite, *is.* nefelin : NaAlSiO4 : alkalice zengin volkanik kayalarda bulunan bir tür feldspat.

nephelinite, *is.* nefelinit, nefelinli bazalt, ince taneli volkanik kaya. **nephelinitic** : nefelinitli.

nephelometer, *is.* **1.** *bkt.* bakteriölçer : bir asıltı içindeki bakteri sayısını ölçmekte kullanılan standart baryum klorür dizilerinden oluşmuş aygıt, **2.** *fiz. kim.* yoğunluköl̈çer : bir asıltı içindeki zerreciklerin yoğunluğunu bunların yansıttığı ışık yardımıyla ölçen aygıt, **3.** bulut yoğunluğunu ölçen alet, **4. nephelometric(al)** : bakteri ölçümsel, yoğunluk ölçümsel, **5. nephelometry** : bakteri ölçme, yoğunluk ölçme.

nephew, *is.* **1.** yeğen, kardeş oğlu, **2.** kayınbiraderin veya baldızın oğlu, **3.** *esk.* (erkek) torun, **4.** *esk. bk.:* **cousin**, **5.** papazın gayrimeşru oğlu. ***e.a.- 3. grandson.***

nepho-, *ön ek* "bulut". *ör.: nephology.*

nephogram, *is.* bulut(ların) fotoğrafı.

nephograph, *is.* bulut(ların) fotoğrafını çeken alet.

nephology, *is.* bulut bilimi : meteorolojinin bulutları inceleyen bölümü. **nephological** : bulut bilimsel. **nephologist** : bulut bilimi uzmanı.

nephoscope, *is.* bulutizler : bulutların yüksekliğini, hız ve gidiş yönünü ölçen alet.

nephr-, *ön ek bk.:* **nephro-.**

nephralgia, *is. patol.* böbrek ağrısı.

nephrectomize, *f. cer.* ameliyatla böbreği çıkarmak.

nephrectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* böbrek ameliyatı, ameliyatla böbreğin çıkarılması.

nephridium, *is., ç.* **-phridia** *zool.* nefridyum : omurgasız hayvanlarda görülen ilkel boşaltım organı. **nephridial** : nefridyuma ait.

nephrism, *is. patol.* böbrek hastalığının sebep olduğu sağlık bozukluğu.

nephrite, *is.* (bir nevi) yeşim taşı. **kidney stone** *d.d.*

nephritic, *sf.&is. patol.* **1. nephric** *d.d.* böbrek+, böbrekle ilgili, **2. ~al** *d.d.* böbrek yangısı+, böbrek yangısına yakalanmış, **3.** böbrek hastalığı için kullanılan ilâç. ***e.a.- 1. renal.***

nephritis, *is. patol.* böbrek yangısı/iltihabı, nefrit.

nephro- = nephr-, *ön ek* "böbrek" . *ör.: nephrotomy.*

nephrogenic, *is.* **1.** böbreklerde oluşan, **2.** böbrek doku üreten.

nephrolith, *is.* böbrek taşı. **~iasis** : böbrek taşı hastalığı.

nephrology, *is.* böbrek bilimi. **nephrologist** : böbrek hastalıkları uzmanı.

nephron, *is.* böbreklerde süzme elemanı.

nephrosis, *is. patol.* böbrek hastalığı, böbrek borularında yangısız bozukluk. **nephrotic** : böbrek hastalığı ile ilgili.

nephrotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* böbrek açımı, böbrek taşı çıkarımı.

ne plus ultra, *Lât.* **1.** tepe, zirve, en yüksek nokta, evcibâlâ, **2.** mükemmeliyetin son haddi. ***e.a.- 1. acme, 2. perfection.***

nepotism, *is.* **1.** akraba kayırma, (akrabaya yapılan) iltimas, iltimasla akrabasını işe yerleştirme, **2. nepotic= nepotistic(al)** : kayırılan, iltimaslı, **3. nepotist** : akraba kayıran, iltimasçı. ***e.a.- 1. favoritism.***

Neptune, *is.* **1.** (eski Roma) deniz tanrısı, **2.** deniz, okyanus, umman. *~'s mighty roar.* **3.** *astr.* Neptün gezegeni : çapı 64,260 km, güneşten ortalama uzaklığı 4,495,580,000 km, devir süresi 164.8 yıl, iki uydusu vardır.

Neptunian, *sf.* **1.** denize/deniz tanrısına ait, **2.** Neptün gezegenine ait, **3.** *jeol.* su etkisiyle oluşan.

neptunium, *is. kim.* neptünyum: U-238' in nötronla bombardımanı sonucu elde edilen ışınetkin özdek. Hızla plütonyuma ve sonra U-235'e dönüşür. Simgesi **Np**, atom nu. 93, atom ağ. 237. **~ series** : neptünyum dizisi : plütonyum 241'den bizmüt 209'a kadar uzanan ışınetkin ögeler dizisi.

nerd, *is. argo* aptal/ahmak/sevimsiz kimse.

nerdy, *sf. argo* aptal, ahmak, budala.

Nereid, *is. mit.* su perisi.

nereis, *is., ç.* **nereides** *zool.* uzun yeşil deniz kurdu.

neritic, *sf.* sığ, sığ yerde bulunan.

neroli = neroli oil, *is.* portakal çiçeği esansı, çiçek yağı.

Neronise, *f. Brit. bk.:* **Neronize.**

Neronize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** Neron'a benzetmek, Neron'a benzemekle nitelendirmek, **2.** (Neron gibi) bozmak/ifsat etmek, **3.** (Neron gibi) zulmetmek, işkence yapmak, merhametsizce ezmek. ***e.a.- 3. tyrannize, oppress.***

nerts, *ünl. argo* saçma, zırva. ***e.a.- nonsense, nuts.***

nervation = nervature, *is.* **1.** sinir sistemi, **2.** *bk.:* **venation.**

nerve, *is.&f.* **nerved, nerving 1.** sinir, asap, **2.** (bilimde kullanılmaz) diş özü, **3.** kiriş, sinir teli, veter, **4.** kuvvet, metanet, **5.** cesaret, soğukkanlılık, itidal, kendine güven. *Have you the ~s for this delicate and dangerous work?* **a man of ~** : cesur/soğukkanlı adam. **a test of ~** : cesaret denemesi. **lose one's ~** *k.d. (a)* itidalini/soğukkanlılığını kaybetmek, zıvanadan çıkmak, (b) cesaret edememek, cesaretini yitirmek. **My ~s will crack** : Tahammül edemeyeceğim. **war of ~s** : sinir harbi, **6. ~s** : sinirlilik, öfke, hiddet, asabî buhran, asabiyet. **a case of ~s** : asabî buhran hâli. **an attack of ~s = a fit of ~s** : sinir buhranı, **7.** *k.d.* cür'et, küstahlık, yüzsüzlük. **He had the ~ to say that?** Demek bunu söylemek cür'etini gösterdi? **The ~ of him!** Küstahın biri! **What a ~ = Some ~!** : Bu ne cür'et/ne küstahlık! **8.** *biy.* damar : kanat/yaprak damarı, **9.** *gen.* **~s** : duyarlık, duysal dayanıklılık kaynağı, hassas nokta. **hit/touch a ~** : hassas noktasına dokunmak, yarasını deşmek, bam teline basmak. *I'm afraid I hit a ~ when I mentioned her dead mother, and she began to cry.* **10. get on one's ~s** : birinin sinirine dokunmak, asabını bozmak, sinirlendirmek, kızdırmak, canını sıkmak, **11. strain every ~** : son derece gayret göstermek, bütün gücünü harcamak, **12.** kuvvet/cesaret/metanet vermek, yüreklendirmek. *He ~d himself for battle by thinking about past victories.* ***e.a.- 3. sinew, tendon, 4. strength, vigor, energy, power, force, 5. courage, firmness, steadfastness, fortitude, resolution, boldness, assurance, daring, 6. nervousness, 7. impertinence, insolence, arrogance, audacity, gall, temerity, effrontery, brashness, 8. vein, nervure, 10. irritate, provoke, exasperate, upset, 12. give strength/courage to. k.a.- 4. weakness, 12. weaken.***

nerve cell, *is. anat.* **1.** sinir gözesi/hücresi, **2.** beyin/omurilik gözesi/hücresi.

nerve center, *is. anat.* **1.** sinir merkezi, işitme/görme gibi belirli görevleri olan sinir gözelerinin toplandığı yer, **2.** *As.* komuta merkezi, yönetim/haberleşme merkezi, harp karargâhı. ***e.a.- 2. headquarters.***

nerved, *sf.* **1.** sinirleri olan, sinirli, **2.** cesur, yiğit, metin, dayanıklı. ***e.a.- 2. bold, poised.***

nerve fiber, *is. anat.* sinir lifi.

nerve gas, *is. kim.* sinir gazı : sinir merkezini, bilhassa solunum merkezini paralize eden fosforik asitten türetilmiş zehirli gaz.

nerve impulse, *is. fizy.* sinirsel tepi, sinirsel itki.

nerveless, *sf.* **1.** sinirsiz, sakin, soğukkanlı, serinkanlı, sinirlerine hâkim, **2.** zayıf, nahif, kuvvetsiz, cansız, güçsüz, dermansız, **3.** korkak, cesaretsiz, yüreksiz, tabansız, maneviyatı kırık, **4.** *anat. bot.* sinirsiz, damarsız, siniri/damarı olmayan, **5. ~ly** : (a) sinirlenmeden, sükûnetle, soğukkanlılıkla, (b) korkakça, cesaret edemeden, **6. ~ness** : (a) soğukkanlılık, temkin, serinkanlılık, (b) korkaklık, cesaretsizlik, yüreksizlik, tabansızlık. ***e.a.-*** ***1.*** *cool, calm, collected, posed,* ***2.*** *weak, feeble,* ***3.*** *cowardly, spiritless.*

nerve-racking = nerve-wracking, *sf.* sinirlendirici, sinir bozucu. *a ~ ordeal.* ***e.a.-*** *exasperating.*

nerve track, *is.* sinir yolu : beyinde ve bel kemiğinde sinirlerin geçtiği yer.

nerve tire, *is.* sinir yorgunluğu, sinir hastalığı.

nervine, *sf.&is.* **1.** sinirsel, sinirlere ait, **2.** sinirleri yatıştırıcı (ilâç), sinir ilâcı.

nervosity, *is.* sinirlilik, asabiyet.

nervous, *sf.* **1.** sinirli, asabî. **to become ~** : asabîleşmek, sinirli olmak. **make s.o. ~** : birisini sinirlendirmek, canını sıkmak, **2.** sinir+, sinirsel, asabî. **~ impulse** : sinirsel tepi, sinirsel itki. **~ tension** : sinir gerginliği. **~ disorder** : sinir bozukluğu, **3.** sinir+, sinirlerden oluşan. *The brain is a part of ~ system of the body.* **4.** sinir+, sinirleri etkileyen. **~ diseases** : sinir hastalıkları. **5.** sinir bozukluğundan ileri gelen, sinirleri bozuk, **6.** heyecanlı ve asabî, merak ve endişe içinde, sinirleri gergin vaziyette. *a ~ moment for us all. I'm always ~ when I have to write an exam.* **7.** korkak, ürkek, çekingen. **be ~ about doing sth.** : bir şeyi yapmaktan çekinmek/korkmak, **8.** *esk.* kuvvetli, adaleli, **9. ~ breakdown** : sinirsel yıkım, sinir argınlığı, sinir bozukluğu, **10. ~ prostration** : sinir bitkinliği, nevrastenı, **11. ~ system** : sinir sistemi, cümleiasabiye, **12. ~ temperament** : sinirlilik, sinirli/asabî mizaç, **13. ~ly** : sinirli/ürkek/korkak/çekingen bir şekilde, **14. ~ness** : sinirlilik, korkaklık, ürkeklik, çekingenlik, sıkılganlık, asabî heyecan. ***e.a.-*** ***7.*** *restless, uneasy, timid, fearful, apprehensive,* ***8.*** *strong, vigorous, sinewy,* ***10.*** *neurasthenia.* ***k.a.-*** ***7.*** *confident, bold*

nervure, *is.* **1.** *bot.* yaprak damarı, **2.** *zool.* böcek kanadının siniri.

nervy, *sf.* **nervier, nerviest 1.** *k.d.* küstah, arsız, yüzsüz, **2.** cesur, gözü pek, yılmaz. *The ~ feats of the mountaineers.* **3.** kuvvetli, metin, çetin, **4.** *Brit.* çekilmez, tahammül edilmez, sinir törpüleyici, sabrı tüketen, **5.** sinirli, heyacanlı, asabî, korkak, ürkek, **6. nervily** : (a) küstahça, arsızlıkla, yüzsüzlükle, (b) cesaretle, yılmadan, (c) sinirli/heyacanlı/asabî bir şekilde, korkak korkak, ürkerek, **7. nerviness** : (a) küstahlık, arsızlık, yüzsüzlük, (b) cesurluk, gözü peklik, (c) sinirlilik, heyacan, asabîlik, korkaklık, ürkeklik. ***e.a.-*** ***1.*** *insolent, presumptuous, impudent, brash, brazen,* ***3.*** *strong, sinewy, vigorous,* ***4.*** *trying,* ***5.*** *nervous, excitable, on edge, jumpy.*

nescience, *is.* **1.** bilgisizlik, cehalet, cahillik, **2.** bilinemezcilik, **3. nescient** : bilgisiz, cahil. ***e.a.-*** ***1.*** *ignorance,* ***2.*** *agnosticism.*

ness, *is. esk.* burun, çıkıntı, denize uzanan kara parçası. ***e.a.-*** *headland, cape, promontory.*

-ness, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük" sıfatlardan isim yapan son ek. *ör.: darkness, goodness, kindness, blindness.*

Nesselrode (pudding), *is.* cevizli meyve peltesi : dondurmalara, hamur tatlılarına vb. ilâve edilir.

nest, *is.&f.* **1.** yuva, kuş yuvası, âşiyan, **2.** (böcek/balık/kaplumbağa/tavşan vb.) yuvası. **an ants' ~** : karınca yuvası, **3.** iç içe konulan kutular takımı. *a ~ of tables.* **4.** hırsız yatağı. *a robber's ~.* **5.** hırsız yatağı müdavimleri, **6.** *As.* yuva. **machine-gun ~** : makinalı tüfek yuvası, **7.** yuvaya yerleştirmek, **8.** yuva yapmak/kurmak. **~ing box** : folluk, **9.** yuvaya girmek, **10.** yuva soymak. *to go ~ing.* **11. feather one's ~** : *argo* (a) emanet malı iç etmek, küpünü doldurmak, (b) yuvasını şenlendirmek/süslemek, **12. mare's ~** : görünüşte önemli aslında değersiz veya yanlış olan bir buluş, **13. nester** : yuva yapan, yuvaya yerleş(tir)en/giren, **14. nestlike** : yuva gibi, yuva şeklinde.

n'est-ce pas, *Fr.* değil mi? ***e.a.-*** *isn't that so?*

nest egg, *is.* **1.** yedek para, ihtiyat akçesi, **2.** fol.

nestle, *f.* **-tled, -tling 1.** barın(dır)mak, sığın(dır)mak. *Villages ~d among the mountains.* **2.** sımsıkı sarılmak, bağrına basmak. *The mother ~d her baby in her arms.* **3.** oturmak, yerleşmek, kurulmak, çökmek. *She ~d down into the big chair and began to read.* **4. nestler** : barın(dır)an, sığın(dır)an; sarılan, bağrına basan; oturan, yerleşen.

nestling, *is.* **1.** kuş civcivi, henüz yuvadaki kuş, (yuvadan henüz uçamayan) yavru kuş, **2.** yavru, yavrucak, küçük çocuk.

Nestor, *is.* **1.** Truva savaşında en akıllı ve yaşlı asker, **2.** akıl hocası, akıllı ve yaşlı öğüt verici kimse, kıdemli/tecrübeli kimse. *He no longer wrote, but was a ~ to younger writers.*

Nestorian, *is.* **1.** Nesturî (mezhebine mensup kimse). İsa'nın ilâhî ve insanî varlıklarının birbirinden bağımsız olduğuna inanan ve bunların birleştiğini kabul etmeyen kimse, **2. Nestorianism** : Nesturîlik.

net[1], *is.&f.* **netted, netting 1.** ağ, tül, file. **tennis ~** : tenis ağı. (ilgili sıfat: ***reticular***), **2.** şebeke, **3.** balık/kelebek vb. ağı. *a butterfly ~.* **4.** tuzak, hile. *a ~ of political snare. a police ~ to trap the bank robbers.* **5.** ağa/tuzağa düşürmek, avlamak. *She's ~ted (herself) a rich husband.* **6.** ağ ile tutmak/avlamak. *to ~ fish.* **7.** ağ ile örtmek. *~ the fruit trees to protect them from birds.* **8.** ağ örmek, **9.** (tenis vb.) topu ağa vurmak, **10. ~less** : ağsız, tülsüz, filesiz, **11. ~like= netty** : ağ gibi, ağ şeklinde, **12. ~table** : (a) ağa/tuzağa düşürülebilir, ağ ile yakalanabilir/avlanabilir, (b) safi/net kâr sağlanabilir. ***e.a.- 1.*** *mesh, web, meshwork, latticework, grid,* ***4.*** *snare,* ***5&6.*** *catch, ensnare.*

net[2], *sf.&is.&f.* **1.** safi, net, halis, katkısız, öz, gerçek kesintisiz. *~ income. ~ profit.* **2.** (ağırlık) darasız, dara çıktıktan sonra, safi. *~ weight.* **3.** en son, nihaî. *The ~ result of the tax changes was to make the rich even richer.* **4.** safi kâr, net kâr (sağlamak). ***e.a.- 3.*** *final, conclusive.* ***k.a.- 1.*** *gross.*

Neth. = Netherlands.

nether, *sf.* **1.** yer altı, yerin altında/derinliklerde bulunan. **the ~ regions/world** : yer altı âlemi, ölüler dünyası, **2.** alt, alttaki. **~ lip** : alt dudak. **the ~ side** : alt taraf. **3. ~ward** : yer altında, altta/alt tabakalarda, alt tarafa/aşağıya doğru, **4. ~ world** : (a) cehennem, ölüler diyarı, (b) ahiret, öbür dünya. ***e.a.- 1.*** *infernal,* ***2.*** *lower, under,* ***4.*** *(a) hell.*

Netherlands, *is.* **1.** Hollanda, Felemenk. **2. ~ Antilles = ~ West Indies = Dutch West Indies** : Hollanda Antilleri : *Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba* ve *St. Eustatius* adaları, **3. ~ East Indies** : Indonezya Cumhuriyetinin eski adı, **4. ~ Guiana** *bk.:* **Surinam, 5. Netherlander = Netherlandian = Netherlandic** : Hollanda+, Hollandalı. ***e.a.- 1.*** *Holland.*

nethermost, *sf.* en alçak, en aşağı düzeyde olan. ***e.a.-*** *lowest.*

net national product, *is.* safi/net millî hasıla : gayrisafi millî hâsıladan sermaye yıpranma payı çıktıktan sonra kalan miktar. *bk.:* **national income.**

net profit, *is.* safi/net kâr : bir ticarî işte bütün masraflar çıktıktan sonra elde kalan kâr.

netsuke, *is. Jap.* pencere çerçevesinde askı olarak kullanılan fildişi/tahta/metal seramik süslü düğme.

nett, *Brit. bk.:* **net.**

netting, *is.* **1.** ağ, cibinlik, tül, **2.** ağ örme (işi), **3.** (balıkçılıkta vb.) ağ kullanma.

nettle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** *bot.* ısırgan *(Urtica urens),* **2.** ısırgangillerden herhangi bir ot, **3.** tahriş, taharrüş, **4.** kızdırmak, sinirlendirmek. *She was ~d by the boy's frequent interruptions.* **5.** ısırgan gibi dalamak, tahriş etmek, **6. ~ cell** *zool. bk.:* **nematocyst, 7. ~like** : ısırgan gibi, dalayıcı, **8. nettler** : kızdıran, sinirlendiren kimse, **9. nettly** : ısırganlı, ısırgan gibi, dalayıcı.

nettle rash, *is. patol.* kurdeşen, ürtiker. ***e.a.-*** *urticaria, nettle fever.*

nettlesome, *sf.* **1.** kızdırıcı, sinirlendirici, **2.** çabuk kızan/sinirlenen. ***e.a.- 1.*** *irritating.*

net ton, *is. bk.:* **short ton.**

net tonnage, *is.* geminin safi tonajı.

netty, *sf.* ağ gibi, ağ biçiminde, ağımsı.

net-veined, *sf.* ağ damarlı. *a ~ leaf/wing.*

net-winged, *sf.* ağ kanatlı, kanatlarında ağ şeklinde damarları olan.

network, *is.&f.* **1.** ağ, şebeke, ağ örgüsü. *a railway ~. the ~ of bloodvessels in the body.* **2.** geniş bir alanda birbirine bağlı veya birbiriyle ilgili binalar/oteller/dükkânlar/daireler/istasyonlar vb. *a ~ of hotels.* **3.** file örgü, **4.** *rad. TV* yayın istasyonları şebekesi : birbirine transmisyon ortamları ile bağlı olup bir programı aynı anda

yayınlayan vericilerin tümü, **5.** yaygın örgüt, şebeke. **a crime ~** : cinayet şebekesi, **6.** *elekt.* elektrik devre elemanlarından oluşan dizge, **7.** ağ gibi yayılmak/kaplamak. *a continent ~ed with navigable rivers and canals.* **8.** radyo/TV şebekesinde yayınlamak.

neuk, *is. İsk. bk.:* **nook, corner.**

neume, *is. müz.* nota işareti. **neumatic = neumic** : notalı, notalardan oluşan.

neur-, *ön ek bk.:* **neuro-.**

neural, *sf.* sinir+, sinirsel, asabî, sinir sistemi ile ilgili. **~ly** : sinirsel olarak.

neuralgia, *is. patol.* sinir ağrısı, nevralji. **neuralgic** : sinir ağrısı+, nevralji şeklinde.

neurasthenia, *is. patol.* sinir zayıflığı, sinir argınlığı, nevrasteni.

neurasthenic, *is. patol.* sinirleri zayıf, sinir zafiyetine uğramış, nevrastenik. **~ally** : sinirleri zayıflamış bir hâlde.

neurectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* sinir ameliyatı, ameliyatla sinirin kesilip çıkarılması.

neurilemma = neurilema = neurolemma, *is. anat.* sinir (lifi) kılıfı. **neurilemmal = neurilemmatic = neurilemmatous** : sinir lifi kılıfına ait.

neuritis, *is. patol.* sinir yangısı/iltihabı.

neuro- = neur-, *ön ek* "sinir, asap". *ör.: neurology.*

neuroanatomy, *is.* sinir yapı bilimi, sinir anatomisi. **neuroanatomical** : sinir yapı bilimsel. **neuroanatomist** : sinir yapı bilimi uzmanı.

neuroblast, *is.* sinir ana gözesi. **neuroblastic** : sinir ana göze+. **neuroblastoma** *patol.* sinir ana göze uru.

neurocoele = neurocoel = neurocele, *is.* oğulcuğun/rüşeymin beyin ve omuriliğindeki boşluklar.

neurofibril, *is.* sinir telciği. **~lary** : sinir telcik+.

neurofibroma, *is. patol.* sinir tel uru.

neurogenic, *sf. tıp* **1.** sinir kökenli, sinirde/sinir dokuda husule gelen, **2.** sinirlerin kontrol ettiği. *~ heart-beat.* **3.** sinir bozukluğundan ileri gelen, **4. ~ally** : sinir kökenli olarak.

neuroglia, *is. anat.* sinir bağ dokusu : merkezî sinir sisteminde sinir gözenin temel elemanlarını destekleyen ve birbirine bağlayan narin doku. **neurogliac = neuroglial = neurogliar = neuroglic :** sinir bağ dokusuna ait.

neurohormone, *is.* sinir iç salgısı, sinir dokuların salgıladığı hormon. **neurohormonal** : sinir iç salgısal.

neurohumor = neurotransmitter, *is.* sinirdevim salgısı : sinir dokunun salgıladığı ve çevresindeki sinir ve kas dokuları harekete geçiren madde. **neurohumoral** : sinirdevim salgısal.

neuroleptic, *sf.&is.* sinir yatıştırıcı, müsekkin (ilâç).

neurologic(al), *sf.* sinir bilimsel.

neurologist, *is.* sinir hastalıkları uzmanı, sinir mütehassısı, asabiyeci.

neurology, *is.* sinir bilimi, sinir sayrılıkları (bilimi), sinir hastalıklarını tedaviye uğraşan tıp dalı.

neuroma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* sinir doku uru. **~tous** : sinir doku uru+, sinir doku uruna benzer.

neuromuscular *sf.* sinir kas+, sinir ve kaslarla ilgili. **~ junction** : sinir kas kavşağı.

neuron = neurone, *is.* sinir göze, sinir gözesi/hücresi.

neuronic, *sf.* sinir gözesel.

neuropath, *is. psikol.* sinir hastası. **~ologic(al)** : sinir hastası+/hastalığı+. **~ologically** : sinir hastalığı ile ilgili olarak.

neuropathology, *is.* sinir sayrılık bilimi, sinir sistemi patolojisi. **neuropathologist** : sinir sayrılıkları uzmanı.

neuropathy, *is.* sinir sayrılılığı. **neuropathic** : sinir sayrısı/hastası, sinir sayrılığı ile ilgili. **neuropathically** : sinir sayrılığı yönünden.

neurophysiology, *is.* sinir işlev bilimi, sinir fizyolojisi. **neurophysiologic(al)** : sinir işlev bilimsel. **neurophysiologically** : sinir işlev bilimle. **neurophysiologist** : sinir işlev bilimi uzmanı.

neuropsychiatry, *is.* sinir ruh hekimliği. **neuropsychiatric** : sinir ruh+. **neuropsychiatrist** : sinir ruh hekimi.

neuropsychosis, *is. patol.* sinirsel çıldırı, sinir ve akıl hastalığı. **neuropsychotic** : sinirsel çıldırı+, sinir ve akıl hastası.

neuropteran, *is. zool.* tül kanatlılar: dantelimsi dört kanatlı böcekler sınıfı. **neuropteral** : tül kanatlı.

neuropteron, *is. zool.* tül kanatlı böcek.

neuropterous, *sf. zool.* tül kanatlı, dantel gibi dört kanadı olan (böcek).

neurosis, *is., ç.* **-ses 1.** sinirce, tince, **2. neurosal** : sinircel, tincel. ***e.a.-*** *1. psychoneurosis.*

neurosurgeon, *is.* sinir cerrahı.

neurosurgery, *is.* sinir cerrahisi/ameliyatı, beyin ve sinir sistemi cerrahisi. **neurosurgical** : sinir cerrahisi ile/yolu ile.

neurotic, *sf.&is.* **1.** *psikol.* sinirceli, sinir hastası, evhamlı, aşırı duygulu kimse, **2.** *patol.* tincel, sinirsel, sinirlerle/sinir hastalıklarıyle ilgili, **3. ~ child** : sinirceli çocuk. **~ inventory** : sinirce dökümü. **~ need** : sinirceli gereksinme. **~ pride** : sinirceli büyüklenme. **~ rebelliousness** : sinirceli baş kaldırma. **~ resignation** : sinirce umursamazlığı, **4. ~ally** : sinircelice, sinirceli bir şekilde.

neurotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* sinir ameliyatı, (nevralji vb. tedavisi için) sinirin kesilmesi. **neurotomical** : sinir ameliyatı+. **neurotomist** : sinir cerrahı.

neurovascular, *sf.* sinir damar+, sinir ve damarla ilgili.

neuter, *sf.&is.&f.* **1.** *gr.* (a) yansız : kimi dillerde bulunan ve birtakım biçimsel/bağlamsal belirtilerle erilden de, dişilden de ayrılan cins, (b) yansız kelime, (c) geçişsiz (fiil), **2.** eşeysiz, üremsiz, cinsiyetsiz, cinsiyet/üreme organı olmayan, **3.** *zool.* üreme organları gelişmemiş (böcek). *The worker bee is ~.* **4.** iğdiş edilmiş (hayvan), hadım (erkek), **5.** *bot.* eşeysiz bitki, **6.** yansız, tarafsız, bîtaraf, taraf tutmayan, **7.** iğdiş etmek, hadım etmek, burmak. ***e.a.-*** *7. castrate, spay, alter.*

neutral, *sf.&is.* **1.** yansız, tarafsız, bîtaraf, taraf tutmayan (kişi/devlet/ülke). *Switzerland was ~ during the last two wars in Europe. My uncle was ~ on the subject of women's right.* **2.** (savaşta) tarafsız ülke vatandaşı, **3.** belirsiz, silik, belirli bir niteliği olmayan. *a ~ personality.* **4.** *mak.* boş, avara, hareketsiz, ayrı. **When you start the engine, be sure the car is in ~** : Motoru çalıştırırken vitesi boşa almayı unutma. **5.** (renk) (a) boz, kül rengi, gri, kurşunî. *We painted the room a ~ color.* (b) her renge uyan (beyaz ve pastel gibi), **6.** *bot. zool. bk.:* **neuter**, **7.** *kim.* yansız, ne asit ne baz özelliği göstermeyen. *~ salts. a ~ solution.* **8.** *fiz.* ılın, elektriklenmemiş, yüksüz, mıknatıslanmamış, ne + ne - yüklü, **9. ~ acriflavine** *bk.:* **acriflavine**. ***e.a.-*** *1. impartial, unbiased, indifferent, 3. indefinite, 5. achromatic , grayish.*

neutralise/neutralisation/neuraliser, *Brit. bk.:* **neutralize/neutralization/neuralizer.**

neutralism, *is.* tarafsızlık, bîtaraflık (siyaseti). **neutralist(ic)** : tarafsız, bîtaraf.

neutrality, *is.* **1.** tarafsızlık, bîtaraflık, yansızlık, taraf tutmama, tarafsız kalma, **2.** tarafsız durum, **3.** tarafsızlık hâli.

neutralization, *is.* **1.** tarafsızlaş(tır)ma, **2.** *kim.* yansızlaştırma, asit veya alkali niteliğini yok etme, **3.** *gr.* yansızlaşma : iki birim arasındaki karşıtlığın ayırıcı niteliğini yitirmesi.

neutralize, *f.* **-ized, -izing 1.** tarafsızlaş(tır)mak, tarafsız/bîtaraf hale getirmek/gelmek, taraf tutmasını önlemek, **2.** etkisizleştirmek, etkisiz/tesirsiz bırakmak, etkisini/tesirini yok etmek. *High taxes will ~ increased wages.* **3.** *As.* savaş dışında bırakmak, savaştan/harekâttan alıkoymak, atıl bırakmak. *The airforce quickly ~d the enemy's navy.* **4.** tarafsızlığını ilân etmek, tarafsız/bîtaraf kalmak, **5.** *kim.* yansızlaştırmak, asit veya alkali niteliğini yok etmek/gidermek. *to ~ an acid with a base.* **6.** *elekt.* ılınlaştırmak : elektrik yükünü yok etmek, mıknatıslığını gidermek, **7. neutralizer** : tarafsızlaştıran, etkisizleştriren, yansızlaştıran, ılınlaştıran. ***e.a.-*** *2. nullify, counteract.*

neutrally, *zf.* tarafsızca, tarafsızlıkla, tarafsız/bîtaraf olarak, taraf tutmadan.

neutralness, *is.* tarafsızlık, bîtaraflık, taraf tutmama.

neutral spirits, *is.* saf alkol, viskiye karıştırılan ve cin, kordiyal, likör vb. yapmakta kullanılan 95 'lik alkol.

neutral zone, *is.* tarafsız bölge.

neutrino, *is., ç.* **-nos** *fiz.* ılıncıl: ışınetkin bozunum esnasında elektron ve nötronlarla beraber yayınlanan elektrik yüksüz ve hızı azaldıkça kütlesi sıfıra yaklaşan zerre.

neutro-, *ön ek* "tarafsız, yansız". *ör.: neutrosphere.*

neutron, *is. fiz.* ılıncık, nötron : elektrik yükü olmayan, kütlesi protonunkinden biraz büyük zerre. Hidrojenden başka atomların çekirdeğinde bulunur. **~ bomb** : ılıncık/nötron bombası: patlama gücü ile kirletmesi oldukça küçük olan

ve ılıncık yağmuru ile hayatı yok eden nükleer bomba. Patladıktan kısa süre sonra hedef işgal edilebilir. ~ **number** : ılıncık sayısı: bir atomun çekirdeğindeki ılıncıkların sayısı

neutronic, *sf. fiz.* ılıncıksal, nötron+.

neutrophil(e), *sf.&is. fiz.* boya tutar : nötral boyalarla boyanabilen (göze, akyuvar vb.).

névé, *is.* **1.** buzkar : dağ tepelerinde birikip buzullaşan taneli kar, **2.** buzkar bölgesi. ***e.a.***- *firn.*

never, *zf.* **1.** hiç, hiçbir zaman. **Such an idea never occured to me** : Böyle bir fikir hiç (bir zaman) aklıma gelmedi. **I have ~ yet seen it** : Onu daha hiç görmedim. **2.** asla, kat'iyen, bir daha. ~ **again** : Tövbeler tövbesi! Bir daha mı, asla! Kat'iyen! **Go back there? Never!** : Bir daha oraya gitmek mi? Asla!. **He ~ came back** : Bir daha geri gelmedi. **I've ~ met him and I hope I ~ will meet him** : Onunla asla karşılaşmadım ve inşallah karşılaşmam da. **3.** ~ **mind** *k.d.* (a) aldırma, boş ver. ~ **mind the noise** : Gürültüye aldırma. (b) zararı/önemi yok, fark etmez, hiç de önemli değil. ~ **mind, I'll do it myself** : Zararı yok, ben kendim yaparım. **4. Well, I never**! : Allah Allah, şaşılacak şey, olur şey değil, böylesini asla işitmedim/görmedim. **"You mean he actually did it? Well, I never!"** "Yani hakikaten böyle bir şey yaptı mı? Olur şey değil!" **5.** ~ **so** : (her) ne kadar, ne derece, ne denli. **He won't be able to do it, though he try never so hard** : Ne kadar çaba sarf etse gene de başaramayacak. **Be he ~ so brave** : Ne kadar cesur olursa olsun. **6.** ~**-ending** : sonsuz, sonu gelmez, bitip tükenmez, lâyemut, aralıksız, ebedî, **7.** ~**-failing** : (a) şaşmaz, yanılmaz, çok isabetli, birebir. *~-failing method.* (b) bitmez, tükenmez. *~-failing source.* **8.** ~**-to-be-forgotten** : unutulmaz, **9.** ~**-ceasing** : dinmez, hiç durmayan/dinmeyen, bitip tükenmeyen. ***e.a.***- *1. not ever, at no time, 2. not at all, absolutely not, under no circumstances, nevermore.* ***k.a.***- *1&2. always, forever, evermore, eternally.*

nevermind, *is. k.d.* dikkat. Genellikle olumsuz cümlelerde kullanılır: **Pay him no** ~ : Ona aldırış etme, boş ver. ***e.a.***- *attention, heed, notice.*

nevermore, *zf.* asla, kat'iyen, hiçbir zaman, bundan böyle, bir daha, hiç.

never-never, *sf.&is.* **1.** ~ **land** *d.d.* muhayyel/hayalî/ideal (durum/koşul/yer vb.), **2.** *Brit.-argo* taksitle/veresiye (satın alma). **I can't pay for it all at once, so I suppose I'l have to get it on the** ~ : Peşin para ile alamam, galiba taksitle almam gerekecek. **to buy on the** ~ : taksitle almak. ***e.a.***- *1. ideal, imaginary, illusory, implausible, 2. hire-purchase system.*

nevertheless, *zf.* yine de, bununla beraber, mamafih, böyle olmakla beraber, öyle olsa bile, ancak, buna rağmen. *She was tired,* ~ *she kept on working. It's not surprising, it's* ~ *disappointing.* ***e.a.***- *however, nonetheless, notwithstanding, in spite of that, anyhow, anyway, though, even so, on the other hand, yet, but.*

nevus = naevus, *is., ç.* **-vi** *tıp* doğuştan cilt anormalliği (doğum lekesi, ben vb. dahil). **nevoid** : cildi doğuştan anormal.

new, *sf.&is.&zf.* **1.** yeni (şey/madde/durum/nitelik), yeni çıkmış. *a ~ book. a ~ concept of the universe. a ~ era. a ~ edition.* **2.** yeni keşfolunmuş. *a ~ chemical element.* **3.** ~ **to** : garip, acayip, görülmemiş, işitilmemiş, alışılmamış, şimdiye kadar bilinmeyen. *Ideas ~ to us.* **4.** yeni (atanmış). *a reception for our ~ minister.* **5.** ~ **to** : acemi. *Men ~ to such work.* **6.** ek, ilâve, yeni. *He sought ~ information on the subject. ~ gains.* **7.** taze. *small and good-tasting ~ potatoes.* **8.** yeniden, yeni olarak, son zamanlarda, yakında, geçenlerde, **9.** ~**ness** : yenilik, tazelik. ***e.a.***- *1. modern, late, novel, current, up-to-date, 3. strange, unfamiliar, 5. unaccustomed, 6. additional, further, 7. fresh, 8. again, newly, anew, recently.* ***k.a.***- *1&2. old, ancient, antique.*

newborn, *sf.&is., ç.* **-born/-borns 1.** yeni doğmuş (bebek). *a ~ baby.* **2.** yeniden doğmuş/canlanmış. *a ~ faith in his fellow-man.* ***e.a.***- *1. neonate, 2. reborn.*

Newburg, *sf.* yumurta, tereyağı, şarap ve kremalı sosla pişirilmiş (balık vb.).

Newcastle, *is.* **1.** İngiltere'de bir şehir, **2. carry coals to** ~ : dereye su taşımak, **3.** ~ **disease** *vet. patol.* tavuk felci : virüslerin sebep olduğu, tavuklarda yumurtlamayı kesen ve piliçlerde felce sebep olan hastalık.

new-coined, *sf.* yeni çıkmış, yeni icat edilmiş.

newcomer, *is.* **1.** yeni gelen (kimse). *a ~ to a city.* **2.** acemi, yeni başlayan, müptedi. *She's a ~ to chemistry, but she's already made some discoveries.*

new criticism, *is.* **1.** yeni eleştiricilik : edebî eserlerin dil, hayal gücü, fikir ve heyecan bileşenlerine önem verip tarihî ve biyografik unsurları ikinci plâna atan eleştiri türü. **new critic** : yeni eleştirici.

new deal, *is.* **1.** yeni sistem : ABD'de 1930 yıllarında işsizlere iş bulmayı, toplumsal ve ekonomik durumu düzeltmeyi amaçlayan hükûmet politikası, **2.** fakir ve dar gelirlileri koruma sistemi. *a ~ ~ for farmers with higher meat and milk prices.* **3. new dealer :** yeni sistemci, **4. new dealish** : yeni sisteme benzer, **5. new dealism** : yeni sistemcilik.

New Delhi, *is.* Yeni Delhi.

newel, *is.* **1.** *mim.* sarmal merdivenin orta direği, **2. ~ post** *d.d.* trabzanın başındaki/dibindeki direk.

New England, *is.* Yeni İngiltere: ABD'nin doğusunda Connecticut, Maine, Massachusetts, New Hampshire, Rhode Island ve Vermont eyaletlerini kapsayan bölge. **~ ~ boiled dinner** : etli patates, havuç, lâhana ve soğan türlüsü. **~ ~ clam chowder** : patatesli kremalı midye çorbası. **~ ~er** : Yeni İngiltereli.

newfangled, *sf.* **1.** yeni çıkmış, yeni, yeni moda/model. *~ ideas/notions.* (alay için söylenir). *He's always coming with ~ ideas.* **2.** (nadiren/alay yollu) yenilik meraklısı, yeniliğe hevesli, **3. ~ness** : yenilik merakı. *We need better teachers, not ~ ideas of education.* ***e.a.- 1. new-fashioned, novel.***

Newfoundland, *is.* Yeni ülke, Kanada'nın bir eyaleti.

new franc, *is.* yeni frank.

new grammar, *is.* (söz dizimi incelemelerinde matematik ve mantık simgelerini kullanan) yeni gramer.

newish, *sf.* **1.** yenice, oldukça/hayli yeni, yeni gibi, **2. ~ laid** : günlük/taze (yumurta), **3. ~ look** : son moda.

newly, *zf.* **1.** yeni, geçenlerde, yakında, son zamanlarda. *a ~ built house. a ~ discovered medication.* **2.** yeniden, tekrar, taze. *~ painted walls.* **3.** yepyeni/değişik bir şekilde, başka türlü. *~ arranged furniture. an old idea ~ expressed.* ***e.a.- 1. lately, recently, 2. anew, afresh, once again, 3. in a new way.***

newlywed = newly-wed, *is.* yeni evli.

newmarket, *is.* **1. ~ coat** *d.d.* (XIX. yy.da) dar ve uzun palto, **2.** bir iskambil oyunu.

new math, *is.* **new mathematics** *d.d.* 1950'den beri bazı ABD okullarında okutulan kümeler kuramı üzerine kurulmuş matematik.

new moon, *is.* **1.** yeni ay, hilâl, ayça, **2.** ayın ilk hilâl şeklinde görüldüğü zaman.

new-mown, *is.* **1.** yeni biçilmiş (çimen).

New Realism, *is. fel.* Yeni Gerçekçilik : XX. yy. da idealizme karşıt olarak türeyen, doğayı temel olarak gören ve felsefe sorunlarını doğa bilimlerinin yöntemi olan çözümleme yolu ile inceleyen felsefe akımı.

news, *is.* **1.** haber. **good/bad ~** : iyi/kötü haber. **I have a good ~ for you** : Size iyi bir haberim var. **exclusive ~** : atlatma haber. **false ~** : asılsız/yalan haber. **latest ~** : son haber, **2.** havadis, **3. break the ~ (to s.o.)** *k.d.* haber vermek, açıklamak, bir havadisi ilk olarak söylemek. **break the ~ gently** : alıştıra alıştıra söylemek/haber vermek, **4. ~ to s.o.** *k.d.* (şimdiye kadar) duyulmamış. **This is ~ to me** : Bunu hiç duymamıştım. **5. be in the ~** : herkesin ağzında olmak, dillere düşmek, **6. What's the ~** ? Ne var ne yok? **7. ~-editor** : haberler şefi, **8. ~-flash** : anî haberler, **9. ~ media** : haber yayın araçları.

news agency, *is.* **1.** haber ajansı/acentası, **2.** haber acentalığı.

news agent, *is. Brit.* bayi, gazeteci (dükkânı). ***e.a.- newsdealer.***

newsboy, *is.* gazeteci (çocuk), gazete dağıtıcısı/satıcısı.

newscast, *is. rad. TV* haber izlencesi/yayını. **~er** : sunucu, haber sunucusu. **~ing** : haber yayını.

news coverage, *is.* görüşüm.

newsdealer, *is.* gazete/dergi bayii.

newsletter, *is.* haber bülteni.

newsmagazine, *is.* haber dergisi.

newsmaker, *is. ABD* haber yaratıcısı/konusu, haberlere konu olan olay/kimse.

newsman, *is., ç.* **-men 1.** gazeteci, gazete muhabiri, haberci, muhabir, **2.** *bk.:* **newsdealer**, **3.** televizyon bildirmeni. ***e.a.- 1. reporter, newspaperman.***

newsmonger, *is.* havadis kumkuması, dedikoducu, (uydurma/asılsız) haber yayan kimse. ***e.a.- gossip.***

newspaper, *is.* **1.** gazete, **2.** gazetecilik şirketi, gazete idarehanesi, **3.** *bk.:* **newsprint.**

newspaperman, *is., ç.* **-men 1.** gazeteci (yazar, muhabir, düzeltici/editör/musahhih, yazı işleri müdürü vb.), **2.** gazete sahibi.

newspaperwoman, *is., ç.* **-women** gazeteci (kadın).

newspeak, *is.* imalı deyim/üslûp: siyasî veya ideolojik bir maksatla resmî/yarı resmî olarak bir fikri üstü kapalı, imalı bir şekilde söyleme veya yazma.

newspeople, *is.* haberciler, muhabirler, gazete muhabirleri.

newsperson, *is.* haberci, haber ulaştırıcı, muhabir.

newsprint, *is.* gazete kâğıdı, üçüncü hamur kâğıt.

newsreader, *is. Brit. rad. TV* sunucu, spiker.

newsreel, *is. sin.* dünya haberleri, haber filmi.

news release, *is. bk.:* **press release.**

news room, *is.* haber odası : gazete/yayın kurumu vb. idarehanelerinde haberlerin derlenip düzenlenerek yayına hazırlandığı oda.

newssheet, *is.* haber bülteni, tek sayfalık gazete.

newsstand, *is.* gazete bayiliği, gazeteci dükkânı/kulübesi.

news theatre, *is.* haber filmlerini gösteren sinema.

news-vendor, *is.* gazete bayii.

New Stone Age = Neolithic period, *is.* Cilâlı Taş Devri.

New Style, *sf.* Yeni Usul : şimdi kullanılan (İngiltere'de 1752'de kullanılmaya başlanan) Gregorian takvimine göre.

newsworthy, *is.* **1.** ilginç, yayınlanmaya/neşre/bahsedilmeye değer, ilgi çekebilen (haber), **2. newsworthiness** : ilginçlik.

newsy, *sf.* **newsier, newsiest 1.** haber dolu, bol havadisli. *a ~ letter.* **2.** dedikodulu, dedikodu ile dolu, **3.** *bk.:* **newsworthy. 4. newsiness** : haber dolu/ bol havadisli olma. ***e.a.- 2. gossipy.***

newt, *is. zool.* **1.** su keleri, su kertenkelesi, ufak keler *(Triturus Diemyctylus),* **2.** semender, **3. smooth ~** : kaypak semender *(Lissotriton punctatus),* **4. red spotted ~** : (kırmızı) benekli semender. ***e.a.- 1&2. eft.***

New Testament, *is.* **1.** Yeni Ahit, Ahdicedit, İncil, Kitabı Mukaddes'in Hz. İsa'nın hayat ve öğretilerini içeren ikinci kısmı, **2.** Allahın İsa vasıtasıyla insanlara bildirisi.

new theology, *is.* yeni tanrı bilimi/ilâhiyat : XIX. yy. sonlarında başlayan, çağdaş kavramlarla bilimsel keşifleri ve felsefe anlayışını din ile bağdaştırmayı amaç edinen, tutucu dinsel inanışlara karşı gelen dinsel hareket.

New Thought, *is.* Yeni Düşünce : XIX. yy.da başlayan ve yapıcı düşüncenin yaratıcı kudretine önem vererek manevî/ruhî tedavi yollarını araştıran hareket. **New Thoughter =New Thoughtist** : Yeni Düşünceci.

newton, *is. fiz.* nevton : MKS sisteminde kuvvet birimi, 1 kg'lık kütleye 1 m/s^2 ivme veren kuvvet.

Newtonian, *sf.&is.* **1.** Newton+, Newton yasaları+, Newton'a/Newton yasalarına ait. **~ mechanics** : Newton mekaniği, **2.** Newton yasalarına dayanan.

Newton's laws of motion, *is. fiz.* Newton'un hareket yasaları/kanunları. *bk.:* **law of motion.**

new wave, *is.* **1.** yeni atılım/hamle, yeni akın/cereyan, sanatta/edebiyatta/politikada töresel tutumdan ayrılma eğilimi, **2.** yeni akın/atılım öncüleri: bu eğilimin öncülüğünü yapanlar.

New World, *is.* Yeni Dünya : Batı yarım küresi, Amerika. *bk.:* **Western Hemisphere.**

New World ant-eaters, *is. zool.* karıncayiyengiller.

New World monkey, *is. zool.* yassı burunlu maymun.

New World vultures, *is. zool.* Yeni dünya akbabasıgiller, Yeni dünya kuşları.

new year, *is.* **1.** yeni yıl, **2.** yılbaşı, yeni yılın ilk günleri, **3.** *bk.:* **New Year's Day.**

New Year's = New Year's Day, *is.* yılbaşı, 1 Ocak.

New Year's Eve, *is.* yılbaşı gecesi, 31 Aralık akşamı.

New York cut, *ABD* kemiksiz sığır pirzolası.

New Yorker, *is.* NewYorklu.

New Zealand, *is.* Yeni Zelanda. **~ ~er** : Yeni Zelandalı.

next, *sf.&zf.&e.* **1.** ertesi, müteakip, onu takip eden, ondan sonraki. **the ~ day/morning** : ertesi gün/sabah. **He came back ~ week** : Ertesi hafta (bir hafta sonra) döndü. **During the ~ 5 days he did not go out** : Onu takip eden beş gün içinde sokağa çıkmadı. **on the ~ page** : daha sonraki sayfada. **to be continued in our ~ issue** : devamı gelecek sayıda, **2.** bitişik, komşu, yanındaki, yanıbaşındaki. **the ~ room** : bitişik oda. **~ door** : bitişik komşu/ev. **Who was the girl ~ to you**? Yanındaki kız kimdi? **3.** en yakın. **the thing ~ my heart** : üzerine titrediğim şey, en çok istediğim şey. **wear flannel ~ to the skin** : fanilayı tenine giymek, **4.** bir sonraki, gelecek, müteakip. **~ week/month/year** : gelecek hafta/ay/yıl. **~ time** : gelecek sefer, bir dahaya. **the year after ~** : öbür sene. *We'll catch the ~ train. Will you be at our ~ meeting?.* **5.** (sırada) sonra gelen. **Who is ~** ? Sıra kimde? **~, please!** Lütfen sırası gelen yaklaşsın. **6. ~ door to** : (a) bitişik (komşu). **He lives ~ door to us** : Bitişik komşumuzdur, bitişiğimizde oturur. (b) hemen hemen, âdeta. *His silence was ~ door to an admission of guilt.* **7.** (bundan/ondan) sonra, bunu müteakip. **What will you do ~** ? Bundan sonra ne yapacaksınız? *What line comes ~ in the poem?* **When ~ we meet** ? Bundan sonra ne zaman buluşacağız? **8.** hemen sonra, ...-den sonra, daha sonra, bilâhare. *My turn comes ~ after yours. First we add water, ~ we boil.* **9. ~ to** : hemen hemen, âdeta. **~ to impossible** : hemen hemen imkânsız. **~ to nothing** : hiç değerinde, yok pahasına, hemen hemen hiç. **I got it for ~ to nothing** : Onu yok pahasına aldım. **There was ~ to nobody at the meeting** : Toplantıda hemen hemen hiç kimse yoktu. **10.** en yakın, komşu, mücavir. **~ the school** : okula en yakın, **11. ~ friend** *: huk.* veli, kanunî vasisi olmadığı halde reşit olmayan bir kimse adına hareket edebilecek kimse, **12. ~ of kin** : en yakın akraba/hısım. ***e.a.- 9. almost, nearly, 10. adjacent to, nearest.***

next-door, *sf.&zf.* komşu, bitişik. **Go to ~** : Komşuya git. **~ neighbor** : bitişik komşu.

nexus, *is., ç.* **nexus 1.** bağ, rabıta. **the traditional ~** : töresel/ananevî bağ, **2.** (birbirine bağlı şeylerden oluşan) dizi, küme, grup. ***e.a.- 1. tie, link, connection.***

nF = nanofarad(s).

N.F. = **1.** Newfoundland, **2.** no funds, **3.** Norman French.

NFD = Newfoundland.

NG, *kim.* nitroglycerin.

N.G. = **1.** National Guard, **2.** New Guinea, **3.** no good.

n'gana, *is. bk.:* **nagana.**

nH = nanohenry.

NHI = N.H.I. *Brit.* National Health Insurance.

Ni, *kim. bk.:* **nickel.**

niacin, *is. biy.-kim.* niyasin, nikotonik asit.

Niagara, *is.* **1.** *coğ.* Niyagara. **~ River** : Niyagara Nehri. **~ Falls** : Niyagara Şelâlesi, **2.** sel, tufan. *a ~ of protest.* ***e.a.- 2. torrent, flood.***

nib, *is.&f.* **nibbed, nibbing 1.** (kuş) gaga, **2.** kalem ucu, **3.** uç, herhangi bir şeyin sivri ucu, çıkıntı, sivrilik. *a cutting tool with a diamond ~.* **4.** ucunu açmak, sivriltmek, **5.** uç takmak. ***e.a.- 1. neb, bill, beak, 2. penpoint, 3. tip.***

nibble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** gevelemek, azar azar ısırmak. *She ~d a cracker/a cookie.* **2.** *gen.* **~ at** : (hafifçe/azıcık) ısırmak. *a fish ~s at the bait.* **3.** çöplenmek, azar azar (ısırarak) yemek. **~ away** : yiyip bitirmek, azar azar tüketmek. *Food and rent ~d away at the money they had saved.* **4.** kemirmek, dişlemek. *The mice have ~d a part of the cheese.* **5.** (koyun) otlamak, çimlenmek, **6.** ilgilenmek, bir şeyi kabul eder görünmek, kabule niyetli olmak. *He's nibbling at the offer of a job in a big company.* **7.** *mec.* şiddetle eleştirmek/tenkit atmak, didiklemek, didik didik etmek. *Critics nibbling a new play.* **8.** küçük/ufak lokma, ufak parça, kırıntı, tadımlık. *I'll just try a ~ of this cheese.* **9.** ısırım, hafifçe/azıcık ısırma. *Mice had had a ~ at the cheese.* **10. nibbler** : (azar azar) ısıran, geveleyen. ***e.a.- 1-4. bite, gnaw, munch, crunch, chew, nip, peck, 8. bite, taste, small piece, morsel, tidbit, crumb, speck, particle, fragment.***

Nibelung**, is., ç.* ***-lungs/-lungen *Alm.* **1.** cüce, Almanların Cüceler Destanı kahramanı, **2.** Siegfried taraftarı, **3.** Alman Cüceler Destanındaki Burgonya krallarından herhangi biri.

***Nibelunglied**, is. Alm.* Cüceler Destanı : XIII. yy. da meçhul bir şairin yazdığı ve Sigfried'in, Kriemhild'in, Burgonya krallarının menkıbelerini anlatan destan.

niblick, *is.* yuvarlak demir başlı golf sopası.

niblike, *sf.* küçük lokma gibi, lokmamsı, kırıntı şeklinde.

nibs, *is. argo* **1.** patron, yetkili kimse, *mec.* dişli kimse, **2. his/her ~** *hkr.* cenapları, hazretleri, haşmetmaap (kendini büyük görenler için alay yollu kullanılır). **How is his ~ today**? Haşmetmaap bugün nasıllar? **3. your ~** : kulunuz, köleniz, bendeniz.

ni-cad, *is.* nikel-kadmiyum.

Nicaea, *is.* İznik (eski adı). **~n** *bk.:* **Nicene.**

Nicaragua, *is.* Nikaragua. **~n** : Nikaragualı.

niccolite, *is. min.* nikolit, nikel arsenit: Ni-As. Donuk bakır renkli mineral.

nice, *sf.* **nicer, nicest 1.** hoş, lâtif, güzel, iyi. *a ~ day/time. Emirgân is a ~ place. We had a ~ evening. to say ~ things.* **2.** (a) iyi, mükemmel, âlâ. **This is a ~ mess** : İşler Arap saçına döndü/ayıkla pirincin taşını! (b) iyi yürekli, hayırhah, samimî. *a ~ person.* **3.** dakik, **4.** hassas, **5.** ince. **a ~ distinction** : ince bir fark. *a ~ shade of meaning.* **6.** nazik, kibar, zarif, düşünceli. **to be ~ to s.o.** : birine kibarca/nazikâne muamele etmek. *He was ~ to us. ~ manners. That wasn't ~ of you. That's a ~ way to talk.* **How ~ of you to...** : Ne kadar naziksiniz! **7.** sevimli, şirin, cazip, cana yakın. *a ~ girl. What a ~ face she's got.* **8.** uygun, münasip, **9.** titiz, müşkülpesent. **to be too ~ about sth.** : çok titiz davranmak, ince eleyip sık dokumak. *~ in his eating. to be ~ about one's food.* **10.** *esk.* çekingen, mahcup, utangaç, mütevazi, **11.** *esk.* önemsiz, cüz'î, ufak tefek, **12.** lezzetli, tatlı, nefis, **13.** ince, düşünce ve maharet isteyen, **14. ~ and** : tamamıyla, mükemmelen, mükemmel bir şekilde. **~ and dry** : kupkuru. **~ and warm** : sıcacık. **~ and sweet** : bal gibi, **15. ~ness** : güzellik, hoşluk, letafet, zarafet, kibarlık, şirinlik, sevimlilik. ***e.a.- 1.*** *agreeable, pleasing, delightful, commendable,* ***2.*** *(a) kind, (b) friendly,* ***3.*** *delicate,* ***5.*** *minute, fine, subtle,* ***6.*** *polite, refined, cultured,* ***7.*** *charming, attractive, sympathetic,* ***8.*** *suitable, proper,* ***9.*** *dainty, fussy, fastidious, finical, finicky,* ***10.*** *coy, shy, reluctant, modest, reserved, reticent,* ***11.*** *trivial, unimportant,* ***14.*** *properly, gratifyingly.* ***k.a.- 1.*** *unpleasant, disagreeable, awful,* ***2.*** *unkind, unfriendly, mean,* ***3.*** *careless, crude, sloppy, inaccurate,* ***8.*** *improper.*

niceish = nicish, *sf.* oldukça iyi/hoş/güzel/lâtif, iyice, güzelce, hoşça. *They seem to be ~ people.*

nicely, *zf.* **1.** güzelce, hoş/lâtif/iyi bir şekilde, mükemmelen. *~ done.* **2.** kibarca, nazikâne. *an objection expressed ~.* **3.** incelikle, zarafetle, **4.** terbiyeli, uslu, kibar. *try to behave ~. The child behaved very ~.* **5.** dikkatle, itina ile, maharetle. *a job ~ carried out.* **6.** memnuniyet verici bir şekilde. *The man is doing ~ (= his condition is all right) in hospital after the accident.*

Nicene = Nicaean, *sf.* **1.** İznik+, İznik şehrine ait, **2. ~ Council** : İznik Meclisi/Konseyi, 325 ve 787 yıllarında İznik'te toplanan kilise meclislerinden her biri, **3. ~ Creed** : İznik İnancı : 325'te İznik'te toplanan kilise meclisinin kararlaştırdığı ve VI. yy. da yüzyılda bütün batı Hristiyan âleminde kabul edilen Hristiyanlık ilkeleri.

nice Nelly, *sf.&is.* **1.** çıtkırıldım, kibar Ayşe: herkese karşı aşırı tevazu, nezaket, kibarlık gösteren/taslayan (kimse, özellikle kadın). **nice nelly, nice nellie, nice Nellie** *ş.d.y.* **2.** *bk.:* **euphemistic**, **3. ~ism** : çıtkırıldımlık, aşırı tevazu/nezaket/kibarlık.

nicety, *is.*, *ç.* **-ties 1.** ince nokta, püf noktası. *niceties of protocol.* **2.** incelik, ince ayrıntı, **3.** *gen.* **niceties** : (a) zarafet, kibarlık, nezaket, incelik. **The niceties of a language** : Bir dilin incelikleri. **The niceties of table manners** : Sofra adabının incelikleri. (b) ince ayrıntı, teferruat. *Let's answer the question in general: we haven't time to consider all the niceties.* **4.** iyilik, hoşluk, letafet, güzellik, **5.** hassaslık, titizlik, müşkülpesentlik, **6.** dakiklik, tamlık, doğruluk, kusursuzluk, hatasızlık. **A man with great ~ of judgment** : Hatasız/doğru muhakeme yürüten bir adam. **7. to a ~** : bütün ayrıntılarıyla, en ince teferruatına kadar, ayrıntılı, inceden inceye, tam karar, tavında, kıvamında, dakik/hassas bir şekilde, güzelce, nefis bir şekilde. *cakes browned to a ~.* ***e.a.- 1.*** *punctillio,* ***2.*** *subtlety, detail,* ***3.*** *refinement, elegance,* ***4.*** *niceness,* ***5.*** *delicacy, fastidiousness,* ***6.*** *precision, exactness, accuracy,* ***7.*** *precisely, exactly, to the last detail.*

niche, *is.&gs.f.* **niched, niching 1.** (duvarda) yuva, hücre, oyuk, heykel vb. koymak için yapılmış süslü duvar girintisi, **2.** uygun yer/mevki. *He's found a ~ (for himself) doing the job he always wanted to do.* **3.** bitki/hayvan topluluğu içinde bir canlının durumu/görevi/yeri, **4.** hücreye/oyuğa/yuvaya yerleştirmek/koymak.

Nichrome , *is.* nikrom : yüksek sıcaklıklarda elektrik direnci ve stabilitesi yüksek nikel, krom demir alaşımı.

nicht wahr, *Alm.* değil mi? ***e.a.***- *Isn't that so?*

nicish, *sf. bk.:* **niceish.**

nick, *is.&f.* **1.** (a) çentik, kertik, diş. *He cut ~s in a stick to keep count of his score.* (b) sıyrık. *not badly hurt, only ~s and cuts.* **2.** işaret çentiği, işaret edilmiş yer, **3.** son an/dakika, kritik an. **in the ~ of time** : tam zamanında, ancak, tam gerektiği anda, tam o sırada. *She caught the baby in the ~ of time before he fell down the stairs.* **4.** hedef, nişan alınan nokta. *His rejoinder hit the ~.* **5.** (a) ana babadan üstün nitelikte evlât, (b) böyle bir evlât yetiştiren birleşme, **6.** tıkırtı, "tık" sesi, **7.** *Avust.* yakışıklılık, vücut tenasübü. **in great ~** : çok yakışıklı/mütenasip. **in good ~** *argo* iyi bir halde, sağlıklı. *The doctor says my heart is still in good ~.* **in bad ~** : bakımsız, harap, kötü durumda, **8. ~ point** *d.d.* (a) akıntının dirsek noktası, (b) uçurum dibindeki keskin köşe, **9.** *argo* hapishane. **Ten years in the nick** : On yıl hapis, **10. old ~** *d.d.* şeytan, **11.** (a) çentmek, kertmek, çentik/kertik yapmak. *~ a tree. ~ a steel bar before sawing.* (b) çentik açmak, çentik yaparak zedelemek. *~ a china cup/a knife blade.* **12.** çetele yapmak, çetele ile/çentikler yaparak saymak, **13.** kesmek, oymak, **14.** hafifçe sıyırtıp geçmek, sıyırtmak. *The bullet just ~ed his arm.* **15.** (tam) isabet ettirmek, doğru tahmin etmek, tam zamanında yakalamak, **16.** aldatmak, kandırmak, dolandırmak, *argo* tongaya düşürmek, faka bastırmak, **17.** *Brit.- argo* (hırsızı, caniyi vb.) enselemek, yakalamak. *The police ~ed him before he'd gone far in the stolen car.* **18.** *argo* çalmak, soymak, hırsızlık yapmak, *argo* tırtıklamak, araklamak, aşırmak, **19. ~ (s.o.) for** : (birisinden ücret/vergi/masraf vb.) almak, soymak, (haraç) kesmek. *They ~ed me (for) $10 just to have my hair cut.* **20.** inkâr etmek, yalanlamak, **21.** *esk.* lâkap takmak, **22.** (fırsatı vb.) tam zamanında yakalamak. *~ an opportunity. ~ a train.* **23.** hücumda bulunmak, (hafifçe) saldırmak. *People who ~ed at the American system.* **24.** (tenis vb. de top) köşeye/kenara (duvarla yerin birleştiği çizgiye) çarpmak, **25.** birleşerek daha üstün nitelikli nesil üretmek. ***e.a.***- ***1.*** *(a) notch, groove, chip,* ***9.*** *prison,* ***11.*** *notch,* ***12.*** *tally, record, score,* ***16.*** *cheat, defraud,* ***17.*** *arrest, catch,* ***18.*** *rob, steal,* ***19.*** *charge,* ***20.*** *deny,* ***21.*** *nickname,* ***22.*** *hit, grasp, catch,* ***23.*** *snipe, hack.*

nickel, *is.&f.* **-eled, -eling** *(Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** *kim.* nikel : gümüşî beyaz, sert, dövülgen ve telgen maden. Simgesi: **Ni**, atom ağ. 58.71, atom nu. 28, özgül ağ. (20 C'de) 8.9, **2.***ABD&Cnd.* 5 sentlik madenî para, **3. not worth a ~** : beş para etmez, **4.** nikelle kaplamak, nikelaj yapmak, **5. ~ing** : nikelleme, nikelle kaplama, nikelaj yapma.

nickel-and-dime, *sf.&f.* **nickeled-and-dimed, nickeling-and-diming** *k.d.* **1.** beş on paralık, üç beş kuruşluk, ucuz, **2.** önemsiz, değersiz, kıymetsiz, **3.** çok az para harcamak, **4. ~ it = ~ one's way** : yavaş yavaş/tedricen (çok az masrafla) istediğini elde etmek, gayesine ulaşmak.

nickelic, *sf. kim.* nikel+, nikelli, üç valanslı nikel içeren.

nickeliferous, *sf.* nikelli, içinde nikel olan.

nickelodeon, *is.* **1.** *esk.* 5 sente film seyredilen sinema, **2.** *esk.* 5 sent atılınca çalan otomatik pikap.

nickelous, *sf. kim.* nikel+, nikelli, iki valanslı nikel içeren.

nickel oxide, *sf. kim.* nikel oksit : NiO. Yeşil boya yapımında, nikel tuzları yapmakta kullanılan yeşil toz.

nickel plate, *is.* nikel kaplama, nikelaj.

nickel-plate, *f.* **-plated, -plating** nikelle kaplamak, nikelaj yapmak.

nickel silver, *is.* nikelli gümüş, Alman gümüşü, Ni-Ag alaşımı. ***e.a.***- *German silver.*

nicker, *is.&f.* **1.** çentikçi, çentik/kertik açan kimse, **2.** kişneme(k), **3.** kıs kıs gülme(k), **4.** *Brit.- argo* sterlin, İngiliz lirası, **5.** *Avust.* para. ***e.a.***- ***2.*** *neigh,* ***3.*** *snicker, laugh,* ***4.*** *sterling,* ***5.*** *money.*

nicknack, *is. bk.:* **knickknack.**

nickname, *is.&f.* **-named, -naming 1.** lâkap, takma ad, **2.** kısaltılmış ad : Thomas yerine Tom, James yerine Jim, Joseph yerine Jo gibi, **3.** ad/lâkap takmak, lâkabıylı/takma adıyla çağırmak, **4.** yanlış ad takmak, yanlış adla çağırmak. **5. nicknamer** : ad/lâkap takan. ***e.a.-*** *4. miscall, misname.*

Nicomedia, *is.* İzmit (eski adı).

Nicosia, *is.* Lefkoşa.

nicotiana, *is. bot.* tütün : *Nicotiana* türünden süs için yetiştirilen bitkiler (çiçek açan tütün gibi).

nicotinamide, *is. biy.-kim.* nikotinamid : C6H6N2O : nikotinik asidin amidi, kompleks B vitamini bileşeni. Et, karaciğer, balık eti, buğday ve yumurtada bulunur. Pellagra hastalığını önlemede ve tedavide kullanılır. **nicotinic acid amide** *d.d.*

nicotine, *is. kim.* nikotin: C10H14N2. Tütünden elde edilen renksiz, zehirleyici sıvı alkaloid .

nicotinic, *is. kim.* nikotin+, nikotinli, nikotinik.

nicotinic acid = niacin, *is. biy.-kim.* nikotinik asit : C6H5NO2 : kompleks B vitamini bileşenlerinden biri. Pellagra hastalığına karşı koruyucu ve tedavi edici ilâç.

nicotinism, *is.* nikotinizm, nikotin zehirlenmesi : aşırı tütün kullananlarda görülen hastalık.

nictate, *gs.f.* **-tated, -tating** *bk.:* **nictitate.**

nictation, *is. bk.:* **nictitation.**

nictitate, *gs.f.* **-tated, -tating 1.** göz kırpmak, **2. nictitation** : göz kırpma, **3. nictitating membrane = nictating membrane** : göz perdesi, bazı hayvanlarda göz kapaklarının altında bulunan koruyucu perde.

nidal, *sf.* (böcek vb.) yuva(sı) ile ilgili, yuvasal.

niddering = nidering, *sf.&is. esk.* korkak, alçak, aşağılık (kimse). ***e.a.-*** *cowardly, base, coward.*

nide, *is.&f.* **nided, niding** *az kul.* **1.** sülün yuvası, **2.** bir kuluçkadan çıkan civcivler (özellikle sülün), **3.** yuva yapmak. ***e.a.- 1&3.*** *nest,* ***2.*** *brood.*

nidicolous, *sf.* yuvacıl, yumurtadan çıktıktan sonra bir süre yuvada kalan (civciv). *bk.:* **nidifugous.**

nidificant, *sf.* yuva kurucu/yapıcı.

nidificate, *gs.f.* **-cated, -cating** yuva kurmak/yapmak.

nidification, *is.* yuva kurma/yapma.

nidifugous, *sf.* tez uçar : yumurtadan çıktıktan kısa bir süre sonra uçup yuvadan ayrılan (civciv). *bk.:* **nidicolous.**

nidify, *gs.f.* **-fied, -fying** *bk.:* **nidificate.**

nidus, *is., ç.* **-duses/-di 1.** yuva, böcek/örümcek yuvası, **2.** mikrop yuvası, canlı organizmada mikropların yerleşip çoğaldıkları yer, **3.** kaynak, herhangi bir şeyin türediği/geliştiği/çoğaldığı yer.

niece, *is.* **1.** (kız) yeğen, kardeş kızı, **2.** kayınbiraderin/baldızın/görümcenin kızı, **3.** (rahip vb. nin) gayrimeşru kız(ı).

niello, *f.&is., ç.* **nielli 1.** savat : gümüş, bakır, kurşun ve kükürtten oluşan, oyulan yüzeyleri doldurularak süs yapılan siyah madenî madde, **2.** savat işi, savatla yapılan süs/tezyinat, **3.** savatçılık, savatla süsleme/tezyinat sanatı, **4.** savatlamak, savatla süslemek/tezyinat yapmak.

Nielsen rating, *is.* Nielsen tahmini : seçilmiş bir grup seyirciler arasında belirli bir TV programını izleyenleri tespit ederek ülke çapında o programı kaç kişinin izlediğini tahmin etme. **Nielsen** *d.d.*

Nietzschean, *sf.&is.* Niçe felsefesi+. **~ism = Nietzscheism** : Niçelcilik, Niçe felsefesi, özellikle üstün insan doktrini.

nieve = neif, *is. İsk.&Brit.-k.d.* yumruk. ***e.a.-*** *fist.*

niffer, *is.&gl.f. İsk. bk.:* **barter, exchange.**

nifty, *sf.* **-tier, -tiest** *argo* şık, zarif, kibar. ***e.a.-*** *stylish, smart, fine, attractive, pleasing, clever.*

nigella = nigella seeds, *is.* çörek otu. ***e.a.-*** *black caraway.*

Niger seed, *is.* Nijer tohumu : Tropikal Afrika'da yetişen *Guizotia abyssinica* bitkisinin siyah tohumu. Yağı çıkarılarak yemeklerde ve sabun yapmakta kullanılır. **ramtil seed** *d.d.*

niggard, *sf.&is.* son derece hasis/cimri/pinti (kimse). ***e.a.-*** *niggardly, stingy.*

niggardly, *sf.&zf.* **1.** hasis, cimri, pinti, tamahkâr. *A ~ husband who never gave her enough money for food.* **2.** kısıtlı, kıt, çok az. *a ~*

portion. a ~ tip to a waiter. **3.** hasisçe, cimrice, pintice, tamahkârca, **4. niggardliness** : hasislik, cimrilik, pintilik, tamahkârlık. ***e.a.- 1.*** *niggard, stingy, miserly, penurious, tightfisted, parsimonious, avaricious, covetous,* ***2.*** *small, scanty, meager.* ***k.a.- 1&2.*** *generous, bountiful, profuse, lavish, copious, ample, abundant, plentiful.*

nigger, *sf.&is. hkr.* **1.** zenci, **2.** koyu esmer kimse, arap, **3. ~-brown** : koyu kahverengi, **4. work like a ~** : köle gibi çalışmak, **5. a ~ in the woodpile** : çapanoğlu. **There's a ~ in the woodpile** : Altından çapanoğlu çıkar. ***e.a.- 1.*** *negro.*

niggle, *gs.f.* **-gled, -gling 1.** kılı kırk yarmak, gereksiz ayrıntılarla vakit geçirmek, önemsiz/sonuçsuz şeylerle uğraşmak, **2.** fazla titiz/mızmız olmak, herşeye kusur bulmak, biteviye tenkit etmek, dırdır etmek. *She ~d (over everything) until my patience was worn out.* **3. ~ at** : devamlı taciz etmek, rahatını kaçırmak, -e takılmak. **a doubt that ~d at his brain** : kafasına/zihnine takılan bir şüphe, **4. niggler** : kılı kırk yaran, gereksiz ayrıntılarla vakit geçiren önemsiz/sonuçsuz şeylerle uğraşan, fazla titiz/mızmız, her şeye kusur bulan, biteviye tenkit eden, dırdırcı. ***e.a.- 1.*** *triffle.*

niggling, *sf.&is.* **1.** aşırı titiz, mızmız, **2.** yorucu, sıkıcı, çok dikkat isteyen (iş). *The ~ job of mending all the small holes in the socks.* **3.** müşkülpesent, huysuz, kılı kırk yaran, **4.** (a) can sıkıcı. *~ remarks.* (b) biteviye taciz eden, rahat vermeyen. *a ~ doubt.* **5. ~ly** : titizlikle, mızmızlıkla, huysuzlukla, müşkülpesentlikle, kılı kırk yararcasına, can sıkacak şekilde, taciz edercesine. ***e.a.- 1.*** *petty, inconsequential,* ***3.*** *fussy, overprecise,* ***4.*** *(a) annoying, (b) nagging.*

nigh, *sf.&zf.&f.* **nigher, nighest 1.** *gen.* **~ on/onto** : yakın. **Dawn was ~** : Şafak yakındı. **She is ~ onto 70 years old** : Yaşı 70'e yaklaşıyor. **Evening draws ~** : Akşam yaklaşıyor. **2.** hemen hemen. **well ~** : hemen hemen, takriben, ... kadar. *served the king well ~ 50 years.* **3.** kısa, kestirme, dolaysız, **4.** *esk.* yaklaş(tır)mak. ***e.a.- 1&2.*** *near, close, nearly, almost,* ***3.*** *short, direct,* ***4.*** *approach.*

night, *is.&sf.* **1.** gece, gece vakti (ilgili sıfat : **nocturnal**). gece vuku bulan/çalışan vb. **~ lamp** : gece lambası. **~ nurse** : gece hasta bakıcısı, gececi hasta bakıcı. **cold ~ winds** : soğuk gece rüzgârları, **2.** akşam, gecenin başlangıcı. **the ~ hours** : akşam saatleri. *We expect to get back before the ~ .* **3.** karanlık, **4.** (a) bilgisizlik, cehalet, (b) üzüntü, yeis, keder, (c) ihtiyarlık, ölüm, **5.** gece eğlencesi, eğlence vb. gecesi, **6. all ~ (long)** : bütün gece, sabaha kadar, **7. at ~** : (a) gece, geceleyin, (b) akşam (üstü), karanlık basarken, **8. by ~** : geceleyin, **9. good ~** : iyi geceler, geceniz hayırlı olsun. **have a good/bad ~** : iyi/rahat uyumak/uyumamak, **10. in the ~** : gece, geceleyin, gece vakti, **11. make a ~ of it** *k.d.* eğlenceli/unutulmaz bir gece geçirmek, gece geç vakitlere kadar eğlenmek, **12. ~ and day** : gece gündüz, durmadan, daima, aralıksız, fasılasız. *I think about her ~ and day.* **13. ~ after ~** : her gece, birçok gece. *He goes out drinking ~ after ~ .* **14. ~-black** : zifirî karanlık, **15. ~-dress/-gown** : gecelik, **16. ~fall** : akşam üzeri, sular kararduğı zaman, **17. ~-fighter** : gece avcı uçağı, **18. ~-glass** : gece dürbünü, **19. ~less** : gecesiz, **20. ~like** : gece gibi, karanlık, simsiyah, **21. ~-line** : gece oltası, **22. a ~ out** : (a) eğlence ile geçirilen gece, (b) hizmetçinin izinli olduğu gece. ***e.a.- 2.*** *nightfall,* ***3.*** *dark,* ***4.*** *(a) ignorance, (b) sorrow, (c) old age, death,* ***12.*** *unceasingly, continually, tirelessly.* ***eş ses.-*** *knight.*

night bird, *is.* **1.** *k.d. bk.:* **nighthawk**, **2.** gece kuşu, **3.** *mec.* geceleyin dolaşan (külhanbeyi) bir kimse.

night-blind, *sf.* gece körü, geceleri iyi göremeyen.

night blindness, *is.* gece körlüğü. ***e.a.-*** *nyctalopia.*

night-blooming cereus, *is. bot.* gece kaktüsü *(Selenicereus grandiflorus)* : iri ve güzel kokulu çiçekleri gece açılan iki türlü Amerikan kaktüsü.

nightcap, *is.* **1.** takke, gece başlığı, **2.** *k.d.* yatmadan önce içilen içki, **3.** *k.d.* günün en son spor olayı.

night clothes, *is.* gecelik, yatak kıyafeti.

nightclub = night club, *is.&f.* **1.** gece kulübü, bar, **2.** gece kulübüne devam etmek, **3. ~er** : gece kulübü müdavimi. ***e.a.- 1.*** *nightspot.*

nightcourt, *is.* gece mahkemesi : büyük kentlerde suçüstü davalarına vb. bakmak için geceleri de çalışan mahkeme.

nightcrawler = nightwalker, *is. ABD- k.d.* gece solucanı. ***e.a.-*** *dew-worm.*

nighthawk, *is.* **1.** *zool.* keçisağan *(Chordeiles minor),* **2.** *bk.:* **nightjar, 3.** *bk.:* **night owl, 4.** *k.d.* gece kuşu : geceleri geç vakte kadar çalışan kimse, **5.** gece hırsızı. ***e.a.-*** ***1.*** *bullbat, mosquito hawk.*

night heron, *is. zool.* gece balıkçılı *(Nycticorax nycticorax, Nyctanassa violacea).*

nightie = nighty, *is.* gecelik.

nightingale, *is. zool.* bülbül *(Luscinia megarhyncha).*

nightjar, *is. zool.* çobanaldatan *(Caprimulgus europaeus).*

night latch, *is.* gece kilidi : dışarıdan anahtarla, içeriden mandalla kilitlenip açılan kapı kilidi.

night letter, *is.* mektup, telgraf, ELT, geceleri ucuz tarife ile gönderilen telgraf.

night light, *is.* gece lâmbası/kandili : geceleri yanar bırakılan loş ışık.

nightlong, *sf.&zf.* bütün gece (süren), sabaha kadar. *a ~ job. Working ~ to finish the job.*

nightly, *sf.&zf.* **1.** gece (meydana gelen), gece vuku bulan. *~ revels.* **a ~ news broadcast** : gece haberleri, **2.** her gece. *a play performed ~ .* **Performances are given ~ except on Sunday** : Pazar hariç her gece temsil vardır. **3.** geceleyin, gece vakti, **4.** gece+, geceye özgü. *the ~ gloom. eş ses.- knightly*

nightmare, *is.* **1.** kâbus, korkulu rüya. *I woke cold and shaking from the ~.* **2.** (kâbus gibi) korkunç şey. *The duststrom was a ~.* **3.** dehşet, korku. *The ~ of an atomic war.* **4.** *esk.* karabasan : uykuda insanı korkuttuğu zannedilen kötü ruh, korkunç dev. ***e.a.-*** ***1.*** *phantasmagoria.*

nightmarish, *sf.* **1.** kâbus gibi, korkulu, korkunç dehşet/korku veren, müthiş, **2. ~ly** : kâbus görmüş gibi, korku ile, korkunç bir şekilde, **3. ~ness** : kâbusa benzerlik, korkunçluk, dehşet/korku verme.

night owl, *is. k.d.* gece kuşu, geceleri geç yatmayı âdet edinen kimse.

night rail, *is. esk.* kadın geceliği. ***e.a.-*** *nightgown.*

night raven, *is. zool.* bağırtlak, geceleri öten kuş.

nightrider, *is.* **1.** *G ABD* gece haydudu: geceleri baskın yapan atlı ve maskeli haydut, **2. nightriding** : gece haydutluğu, gece baskını.

night robe, *is.* gecelik. ***e.a.-*** *nightgown.*

night-robed, *sf.* gecelikli.

nights, *zf.* geceleri, her gece, geceleyin. *I work ~.*

night-safe, *is.* gece kasası : gece banka kapalı iken para yatırmaya özgü kasa.

night school, *is.* gece okulu. *I learned English at/in ~~.*

nightshade, *is. bot.* **1.** it üzümü *(Solanum nigrum) :* çiçekleri beyaz, meyvesi siyahtır, **2. woody ~ = bittersweet ~** : yaban yasemini *(Solanum dulcamara). :* çiçekleri mor, meyvesi kırmızıdır, **3.** *bk.:* **belladonna.**

night shift, *is.* **1.** gece ekibi: fabrika vb. de gece çalışan işçiler, **2.** gece nöbeti : gece ekibinin çalışacağı saatler. **work (on) the ~ ~** : gece nöbetinde çalışmak.

nightshirt, *is.* gecelik, erkeklerin gece entarisi.

nightside, *is.* (ay, dünya vb. gibi gezegenlerin) gece yüzü, gece olan yarısı, karanlık taraf.

night soil, *is.* insan gübresi, gübre olarak kullanılan insan dışkısı.

nightspot, *is. k.d. bk.:* **night club.**

nightstand, *is. bk.:* **night table.**

nightstick, *is.* bekçi sopası, iri ve uzun sopa. ***e.a.-*** *billy.*

night table, *is.* komodin, başucu sehpası. ***e.a.-*** *nightstand.*

nighttide, *is. esk.- ed. bk.:* **nighttime.**

nighttime, *is.&sf.* gece vakti, gece.

night vision, *is.* **1.** gece/karanlıkta görme (özelliği), **2.** gece görülen (hayalet).

nightwalker, *is.* gece hırsızı/fahişesi, geceleyin dolaşan hırsız/fahişe vb.

night watch, *is.* **1.** gece nöbeti/vardiyası, **2.** gece bekçisi, **3.** *gen.* **~es** : gece nöbeti saatleri/süreleri.

night watchman, *is.* gece bekçisi, gece nöbetçisi.

night wear, *is.* gece giysisi/elbisesi. ***e.a.-*** *nightclothes.*

nighty, *is., ç.* **nighties** *bk.:* **nightie.**

nighty-night, *ünl. k.d.* iyi geceler, Allah rahatlık versin. ***e.a.-*** *good night.*

nigrescent, *sf.* **1.** kararmış, karamsı, siyahlaşmış, kararan, siyahlaşan, rengi siyaha dönen, **2. nigrescence** : kararma, siyahlaşma. ***e.a.-*** ***1.*** *blackish.*

nigrify, *gl.f.* **-fied, -fying** **1.** karartmak, siyahlaştırmak, **2. nigrification** : karartma, siyahlaştırma.

nigritude, *is.* **1.** karalık, siyahlık, **2.** karanlık, **3.** *esk.* siyah nesne, kötü şöhretli kimse/şey. ***e.a.- 1. blackness, 2. darkness.***

nigritudinous, *sf.* **1.** kapkara, simsiyah, **2.** karanlık.

nigrosin(e), *is. kim.* kara boya, anilinin oksitlenmesinden elde edilen koyu mavi veya siyah boyalardan herhangi biri.

nihil, *is. Lât.* **1.** hiç, yok, değersiz şey, **2. ~ obstat** : (Katolik kilisesinde) bir kitabın din ve ahlâka aykırı olmadığı onaylanarak yayınlanmasına verilen izin. ***e.a.- 1. nothing.***

nihilism, *is.* **1.** hiçlik, yokluk, **2.** yerleşmiş/mevcut yasa ve kurumları inkâr etme/hiçe sayma, **3.** *fel.* hiççilik : (a) varlığı inkâr eden öğreti, (b) bilim ve gerçeğin temelini inkâr eden öğreti, (c) değer hükümlerini, ahlâk kurallarını inkâr eden öğreti, **4.** (politikada) mevcut bütün politik, ekonomik, toplumsal kurumları temelinden yok ederek devrim yapmayı amaçlayan inanış, **5.** *b.h.* Rusya'da XIX. yy. da terörcülük ve cinayetlerle ereklerine ulaşmaya çalışan bir ihtilâl grubunun ilkesi, **6.** anarşi, terörizm, şiddet taraftarı devrimcilik, **7.** tüm yıkımcılık, dünyanın ve öz varlığın toptan yok edilmesi fikri. ***e.a.- 6. anarchy, terrorism.***

nihilist, *is.* **1.** hiççi, anarşist, terörist, mevcut kurumları temelinden yıkmaya çalışan devrimci, **2. ~ic** : yıkıcı, toptan yok etmeyi amaçlayan.

nihility, *is.* hiçlik, yokluk. ***e.a.- nothingness.***

Nihon *is.* Japonya (Japonca adı). ***e.a.- Japan.***

-nik, *son ek* "...delisi, sevdalısı, tutkunu, düşkünü" : belirli bir maksadı/eğilimi, durumu vb. olan kimseyi tanımlayan aşağılatıcı isim türetme eki. *ör.: beatnik, peacenik, filmnik, nogoodnik, protestnik.*

Nike, *is.* **1.** *mit.* zafer tanrısı, **2.** iki/üç katlı uçaksavar/roketsavar füzesi.

nil, *is.* **1.** hiç, yok, sıfır. *The new machine reduced labor costs to almost ~.* **2.** *Brit.* (sporda) sıfır, hiç sayı almama. *A victory in the match by 4 points to ~ = A 4-nil (4-0) victory.* ***e.a.- nothing, naught, zero.***

Nile, *is.* **1.** Nil (nehri). *Blue ~, White ~.* **2. ~ blue** : nil mavisi, soluk yeşilimsi mavi, **3. ~ green** : nil yeşili, soluk sarımtrak yeşil.

nilgai, *is., ç.* **-gais/-gai** *zool.* Hint ceylânı *(Boselap-hus tragocomelus)* Hindistan'da bulunan erkeği mavimtrak gri renkli, küçük boynuzlu, dişisi koyu sarı ve boynuzsuz iri bir cins ceylân. **nylghai, nylghau, nilghai, nilghau, nilgau** *d.d.*

nill, *f. esk.* istememek, arzu etmemek, isteksiz/gönülsüz olmak. *Will he, nill he.* *bk.:* **willy-nilly.**

Nilometer, *is.* **1.** Nilölçer : Nil nehri taştığı zaman su yükekliğini ölçen alet, **2.** düzeyölçer : bir nehrin su düzeyini ölçen alet, **3. Nilometric** : Nil ölçümsel.

Nilotic, *sf.* **1.** Nil'e/yöresine özgü, **2.** Nil yöresinde yaşayanlara özgü, **3.** Sudan dillerine ait.

nilpotent, *sf. mat.* sıfır güçlü: herhangi bir kuvvete yükseltilince sıfır olan. **~ element** : sıfır güçlü öğe. **~ group** : sıfır güçlü öbek. **~ matrix** : sıfır güçlü dizey. **~ operator** : sıfır güçlü işleç.

nil sine numine, *Lât.* Allahın izniyle/inayetiyle.

Nilus, *is.* Nil (nehrinin Lâtince adı).

nimble, *sf.* **-bler, -blest** **1.** çevik, atik, çabuk (hareketli). *A piano player with ~ fingers.* **~ -fingered** : marifetli, hünerli, becerikli, eline tez **2.** (a) uyanık, zeki, açıkgöz. **~ -witted** : çok zeki, anlayışlı, hazırcevap. **a ~ mind** : uyanık bir zekâ. *~ in his answer to the hard question.* (b) hassas. *a ~ listener.* **3. ~ness** : çeviklik, atiklik, eline çabukluk, beceriklilik, uyanıklık, zekilik. **4. nimbly** : çevik/atik bir şekilde, el çabukluğu ile, uyanık/zeki bir şekilde. ***e.a.- 1. agile, active, lively, brisk, spry, 2. (b) sensitive, responsive.*** ***k.a.- 1. slow, heavy, ponderous, awkward.***

nimbo-, *ön ek* "yağmur bulut, nimbüs". *ör.: nimbostratus.*

nimbostratus, *is., ç.* **-tus** katman kara bulut, alçak yağmur bulutu : koyu kurşunî, şekilsiz, yağmur getiren bulut.

nimbus, *is., ç.* **-bi/-buses** **1.** nur aylası, ayla, hale, **2.** *esk.* kara bulut, nimbüs, yağmur bulutu, **3.** bir kimsenin/şeyin etrafını saran parlak şöhret bulutu/halesi, **4.** *mit.* nur, Tanrıyı/kutsal bir varlığı saran ışıklı bulut veya hale, **5. ~ed** : aylalı, haleli, nurlu.

nimiety, *is., ç.* **-ties** çokluk, bolluk, mebzuliyet, artıklık, fazlalık. ***e.a.-*** *excess, overabundance, redundancy.*

niminy-piminy, *sf.* **1.** çok titiz/dikkatli, kılı kırk yaran, **2.** çıtkırıldım, nazik, kibar, kadın tavırlı. ***e.a.-*** *1. finicky, 2. dainty, refined, effeminate, mincing.*

nimious, *sf.* çok, bol, mebzul, fazla, aşırı. ***e.a.-*** *extravagant, excessive.*

Nimrod, *is.* **1.** Nemrut, Nuh'un torununun oğlu, **2.** usta avcı, **3.** *esk.* zalim, gaddar, nemrut. ***e.a.-*** *3. tyrant.*

nincompoop, *is.* **1.** alık, sersem, budala, avanak, ahmak, **2. ~ery = ~ishness** : alıklık, sersemlik, budalalık, avanaklık, ahmaklık, **3. ~ish** : alıkça, sersemce, budalaca, avanakça, ahmakça. ***e.a.-*** *1. fool, idiot, dolt, simpleton.*

nine, *sf.&is.* **1.** dokuz, **2.** dokuz sayısı/rakamı : 9, IX, **3.** dokuz kişi/şey, **4.** beysbol takımı, **5.** (iskambilde) dokuzlu, **6. the Nine = the nine Muses** : dokuz güzel sanat tanrıçası, **7. ~ times out of ten** *k.d.* yüzde doksan, hemen hemen daima. *Even before I open my mouth, my wife seems to know what I'm going to say ~ times out of ten.* **8. on cloud ~** : son derece mutlu, başı göklere değmiş, sevinçten uçuyor. *We were on cloud ~ when our team won the world championship.* **9. to the ~s** *k.d.* baştan başa, tepeden tırnağa, mükemmelen, şık bir şekilde. **Everybody was dressed to the ~s** : Herkes gayet şık giyinmişti. **10. ~ days' wonder** : kısa süre ilgi/heyecan uyandırdıktan sonra unutulan nesne, **11. have ~ lives (like a cat)** : (kedi gibi) dokuz canlı olmak.

ninefold, *sf.&zf.* **1.** dokuzlu, dokuz parçalı/kısımlı, **2.** dokuz kat, dokuz misli.

ninepence, *is. Brit.* **1.** dokuz peni (kuruş), **2.** eskiden kullanılan 9 penilik sikke.

ninepenny, *sf.* 2.75 inç uzunluğundaki çivi+. *kıs.:* 9d.

ninepin, *is.* kuka : 9 kuka oyununda kullanılan kukalardan biri. **~s** : 9 kuka oyunu.

nineteen, *sf.&is.* **1.** on dokuz+, **2.** on dokuz rakamı: 19 veya XIX, **3.** 19 kişiden/şeyden oluşan topluluk, **4. talk ~ to the dozen** : habire/durmadan konuşmak.

nineteenth, *sf.&is.* **1.** on dokuzuncu, **2.** on dokuzda bir, 1/19 (parça), **3.** bir dizinin on dokuzuncu elemanı.

ninetieth, *sf.&is.* **1.** doksanıncı, **2.** doksanda bir, 1/90 (parça), **3.** bir dizinin doksanıncı elemanı.

ninety, *sf.&is., ç.* **-ties 1.** doksan. **~ years** : 90 yıl, **2.** doksan rakamı: 90 veya XC, **3.** doksan kişiden/şeyden oluşan topluluk, **4. nineties** : doksanlar : 90 ile 99 arasında (ev numarası, yaş, sıcaklık derecesi, yüzyıl vb. söylenirken kullanılır). **He was in his nineties when he died** : Öldüğü zaman yaşı doksanlarda (90-99 arasında) idi. **5. ~ nine** : (a) 99, (b) **~ nine times out of a hundred** *k.d.* yüzde 99, hemen hemen daima, ekseriya. **~ nine times out of a hundred I am right** : Yüzde 99 (=ekseriya) ben haklıyım.

ninja, *is., ç.* **-ja/-jas** casusluk ve gizli cinayet işlerinde çok hünerli Japon muharibi.

ninny, *is., ç.* **-nies 1.** alık, budala, ahmak, avanak, sersem. **ninnyhammer** *d.d.* **2. ~ish** : alık gibi, budalamsı, budalaca, ahmakça, avanakça, sersemce. ***e.a.-*** *1. fool, simpleton, dunce.*

ninon, *is.* tül, ince ve şeffaf kumaş (kadın elbiseleri, perde vb. yapılır.).

ninth, *sf.&is.* **1.** dokuzuncu, **2.** dokuzda bir, 1/9 (parça), **3.** bir dizinin dokuzuncu elemanı, **4.** *müz.* (a) bir oktavdan 1/9 oktav fazla olan fasıla, (b) böyle fasılalı notaların harmonik bileşimi, **5. ~ly** : dokuzuncu olarak.

niobium, *is. kim.* niobyum : kimyasal özellikleri tantala benzeyen parlak kurşunî renkli maden. En çok çelik alaşımları yapmakta kullanılır. Simgesi : **Nb**, atom nu. 41, atom ağ. 92.906, özgül ağ. (20°C'de) 8.4. Eskiden **Columbium** denirdi. **niobic** : niobyumlu. **niobous** : niobyum+, üç valanslı niobyum ihtiva eden. **niobous chloride** : niobyum klorür, $NbCl_3$.

nip, *is.&f.* **nipped, nipping 1.** kıstırma(k), (iki yüzey veya nokta arasında) sıkıştırma(k), çimdikleme(k), ısırma(k). *The dog ~ped him on the leg.* **2.** (çimdikleyerek/ısırarak/makasla keserek) koparmak, kırpmak, kesmek. *to ~ off the corner of the page with scissors.* **3.** büyümesini/gelişmesini/yayılmasını) engellemek/önlemek. *to ~ a rumor.* **4.** (soğuk) dondurmak, sızlatmak. *A sharp wind ~ped his ears.* **5.** *Brit.- argo gen.* **~ off/away/out/up/down** : sıvışmak, gizlice kaçmak, tüymek. **I'll ~ out and buy a newspaper** : Bir koşu gidip gazete alacağım. **~ in (the cloth)** : elbiseyi büzdürmek/daraltmak. **I had to ~ this**

dress in at the waist to make it fit : Bu elbiseyi bedenime uydurmak için belinden daralttım. **6. ~ in the bud** : başlangıçta durdurmak/yok etmek, bastırmak, meydan vermemek, akamete uğratmak. *All his plans were ~ped in the bud by the sudden death of his benefactor.* **7.** *Brit.* (içkiyi) yudumlamak, yudum yudum içmek, **8.** *argo* çalmak, aşırmak, hırsızlamak, araklamak, **9.** *argo* yakalamak, kapmak, almak, **10.** azar(lama), tevbih, keskin/kırıcı söz/tenkit, **11.** keskin soğuk, don. **There is a ~ in the air** : Hava soğuyor. **12.** (peynirde) acılık, yitilik, keskin tat. *cheese with a ~.* **13.** küçük parça/lokma, zerre, **14.** *gen.* **nips** *bk.:* **nipper** (2), **15. ~ and tuck** *ABD- k.d.* daradar, az kalsın, kıl payı, pek az fark, at başı beraber. *The race stayed ~ and tuck until the last minute.* **16.** yudum. *a little ~ of whisky now and then.* **17.** sıvışma, tüyme, çabucak gitme. ***e.a.- 1. pinch, bite, 2. sever, 4. chill, 5. flee, sneak away, 8. steal, pilfer, snatch, 9. catch, take, 11. cold, frost, 15. very close, 16. sip.***

Nip, *is. hkr.* Japon. (Nipponese'in kısaltılmışı). ***e.a.- Japanese.***

nipa, *is. bot.* sepet palmiyesi *(Nipa fruticans):* yaprakları sepet yapmakta ve dam örtmekte kullanılan Hindistan ve Filipinler'e özgü bir tür palmiye ağacı.

nipper, *is.* **1.** kırpan/kesen/sıkıştıran/kıstıran kimse/şey, **2.** *gen.* **~s** : kıskaç, cımbız, **3.** (yengeç/ıstakoz vb.) kıskaç, **4.** *Brit.- k.d.* küçük çocuk, oğlan, **5. ~s** *argo* kelepçe, **6.** atın ön dişi. ***e.a.- 2. nips, 4. boy, lad, 5. handcuffs.***

nipping, *sf.* **1.** kırpan, kesen, sıkıştıran, kıstıran, kesici, sıkıştırıcı, kıstırıcı, **2.** keskin, ısırıcı, dondurucu, soğuk. *a ~ wind.* **3.** sert, acı, alaycı, müstehzi. *very ~ remarks.* **4. ~ly** : (a) kıstırarak, sıkıştırarak, (b) dondurucasına, (c) sert/acı/müstehzi bir şekilde. ***e.a.- 2. sharp, biting, cold, nippy, chilling, 3. sarcastic, caustic, bitter, stinging.***

nipple, *is.* **1.** meme başı, **2.** emzik, şişe emziği, **3.** iki ucu vidalı kısa boru, **4. ~less** : (meme) başsız, emziksiz.

Nippon, *is.* Japonya (Japonca adı). ***e.a.- Japan.***

Nipponese, *is., ç.* **-nese** Japon. ***e.a.- Japanese.***

nippy, *sf.* **-pier, -piest 1.** (a) keskin, ısıran, ısırıcı, (b) acı/sert/dondurucu (soğuk). *a ~ winter morning. a ~ taste.* **2.** *Brit.- k.d.* çevik, atik, çabuk, hızlı, faal. *You'll have to be ~ if you don't want to be late. A ~ dog.* **3. nippily** : (a) keskin/sert bir şekilde, (b) soğukça, dondurucasına acı acı, (c) çevik/atik bir şekilde, çabucak, hızla, **4. nippiness** : (a) keskinlik, sertlik, acılık (b) soğukluk, (c) çeviklik, atiklik, çabukluk, tezlik. ***e.a.- 1. (a) sharp, biting, pungent, (b) chilly, chilling.***

nip-up, *is.* sıçrama, sırtüstü yatmış iken sıçrayarak ayak üstüne kalkma.

nirvana, *is.* **1.** (Budizm) nirvana : insanın aşırı istek, hırs ve tutkularından kurtularak eriştiği salt mutluluk, **2.** Hinduizm'de Brahma ile kaynaşarak ulaşılan buna benzer durum, **3.** mutluluk, keder/üzüntü/ıstırap ve dünya gailelerinden azade olma hâli. *a strange ~ produced by drugs.* **4.** hülya, erişilmez amaç, **5. nirvanic** : nirvana+, nirvanaya benzer.

Nisan = Nissan, *is.* Nisan, İbranî takviminin yedinci ayı.

Nisei, *is., ç.* **-sei/-seis** Japon asıllı Amerikalı. *bk.:* **Issei, Kibei.**

nisi, *sf.&bağ. huk.* geçici, muvakkat, kesinleşmemiş, ...-den itibaren geçerli. *(order, rule, decree* vb. gibi hukukî terimlerden sonra kullanılır ve tadil/temyiz/iptal edilmediği takdirde belirli bir tarihten itibaren geçerli olacağını bildirir. **a decree ~** : geçici ilâm.

nisi prius, *is.&sf. huk.* **1. ~ ~ court** *d.d.* sulh hukuk mahkemesi, **2.** *Brit.- huk.* (a) jüriyi toplantıya çağıran davetiye, (b) hukuk ve ceza davalarının yargıçlar tarafından yürütülmesi sistemi.

Nissen hut, *is.* baraka: oluklu çelik saçtan yapılmış yarım silindir şeklinde portatif bina.

nisus, *is., ç.* **-sus** çaba, gayret, sây, zorlama. ***e.a.- effort, impulse, endeavor, exertion.***

nit, *is.* **1.** bit yumurtası, sirke, **2.** yavşak, yeni yumurtadan çıkmış bit veya benzeri böcek, **3.** ahmak, budala. ***e.a.- 3. nitwit.***

nitchie, *is. Cnd. hkr.* Kızılderili. ***e.a.- Indian.***

niter = nitre, *is.* **1.** güherçile, potasyum nitrat : KNO3. Barut, havaî fişek vb yapımında kullanılan beyaz tuz, **2.** Şili güherçilesi, sodyum nitrat : NaNO3. Gübre olarak veya dinamit yapmakta kullanılan beyaz tuz.

nitery, *is., ç.* **-eris** *ABD- k.d. bk.:* **night club.**

nitid = nitidous, *sf.* parlak. ***e.a.***- *bright, lustrous.*

nitpick, *gs.f. argo* **1.** mızmızlanmak, kılı kırk yarmak, gereksiz ayrıntılar üzerinde fazla durmak. *We can't deal with every little details, so stop ~ing and get back to work!* **2. ~er** : mızmız, vesveseli, kılı kırk yaran, **3. ~ing** *k.d.* gereksiz ayrıntılar üzerinde duran/durma, kılı kırk yaran/yarma. *a dull speech that contained nothing but ~ing.*

nitr-, *ön ek bk.:* **nitro-.**

nitrate, *is.&f.* **-trated, -trating 1.** *kim.* nitrat, nitrik asitin tuzu/esteri, -ONO2 veya -NO3 kökü ihtiva eden bileşik, **2.** nitratlı gübre, azot gübresi, KNO3 ve NaNO3'ten oluşan yapay gübre, **3.** nitratlamak, nitrik asit veya nitratla muamele etmek, **4.** nitratlaştırmak, nitrat hâline getirmek, **5. ~ bacterium** : nitrat bakterisi, **6. nitration** : nitratla(ştır)ma, **7. nitrator** : nitratlaştıran.

nitric, *sf. kim.* **1.** nitrik, beş valanslı nitrojen/azot içeren, **2.** nitratlı, KNO3 veya NaNO3 içeren, **3. ~ acid** : nitrik asit, kezzap, azotik asit : HNO3. Suda eriyen, yakıcı ve kuvvetli oksitleyici asit. Patlayıcı madde, yapay gübre vb. yapmakta ve organik sentezlerde kullanılır. **4. ~ bacteria** *bk.:* **nitrobacteria, 5. ~ oxide** : azot oksit : NO. Renksiz, suda az erir gaz. Bazı madenlere nitrik asidin etkimesiyle açığa çıkar. ***e.a.***- *3. aqua fortis.*

nitride = nitrid, *is. kim.* nitrit : nitrojenin boron gibi daha fazla elektropozitif elemanla bileşimi.

nitrifiable, *sf.* nitratlaşabilir.

nitrification, *is.* nitratlaşma.

nitrify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** nitratlaştırmak : havanın azotunu, amonyak ve bileşimlerini oksitleyerek (özellikle bakterilerin etkisiyle) nitrit, nitrat veya bunların asitlerine dönüştürmek, **2.** nitrojenle/azotlu bileşimlerle doyurmak.

nitrile, *is. kim.* nitril : genel formülü RC=N olan organik bileşimler sınıfı.

nitrite, *is. kim.* nitrit : nitrus asitin (HNO2) tuzu/esteri. **~ bacterium = nitrosobacterium = nitrous bacterium** : nitrit bakterisi: amonyumu oksitleyerek nitrite çeviren bakteri.

nitro, *is., ç.* **nitros** *kim.* nitro, nitratlı bileşim, (özellikle) nitrogliserin.

nitro-, *ön ek kim.* **1.** "nitro" : nitro grubunu belirten ön ek: *nitroglycerine* gibi, **2.** hatalı olarak nitrat grubunu belirtmekte kullanılır: *nitrocellulose* gibi.

nitrobacteria, *nç. is.* (tekili : **nitrobacterium**) azot bakterileri : toprakta bulunan nitratlaştırıcı bakteriler.

nitrobenzene, *is. kim.* nitrobenzen : C6H5NO2. Anilin yapımında kullanılan zehirli sıvı. **essence de mirbane** *d.d.*

nitrocellulose, *is. kim. bk.:* **cellulose nitrate.**

nitrochloroform, *is. kim. bk.:* **chloropicrin.**

nitrofuran, *is. kim.* nitrofüren : C4H3O. NO2 : Bakteri enfeksiyonlarını tedavide kullanılır.

nitrogen, *is. kim.* nitrojen, azot : Renksiz, kokusuz gaz. Hava hacminin %80'ini oluşturur. Hayvan ve bitki dokularında, özellikle proteinlerde bulunur. Amonyak ve bileşimleri, nitrik asit, siyanid, patlayıcı maddeler, boya ve yapay gübre yapmakta kullanılır. Simgesi: **N**, atom ağ. 14.0067, atom nu. 7. bir litresinin 760 mm cıva basıncı ve 0°C'de ağırlığı 1.2506 g.

nitrogen cycle, *is.* azot çevrimi : Havadaki azot ile topraktaki azotlu bileşimlerin bitkiler tarafından besin hâline çevirilmesi, besin ve bitkilerin çürüyerek havaya azot vermelerinden oluşan kimyasal olaylar dizisi.

nitrogen dioxide, *is. kim.* azot dioksit, NO2 : zehirli bir gaz.

nitrogen fixation, *is.* **1.** azot saptama : Havadaki azotun kimyasal yoldan veya bakteriler aracılığı ile başka elemanlarla birleşmesi süreci (yapay gübre ve sınaî ürünler yapımında kullanılır), **2.** azot özümseme: baklagillerden bitkilerin yumrularındaki bakterilerin azotu bitkiye yarayışlı besine çevirmesi, **3. nitrogen-fixer** : azot saptayıcı/azot özümseyici organizma, **4. nitrogen-fixing** : azot saptayan, azot özümseyen. *nitrogen-fixing bacteria.*

nitrogen mustard, *is.* azot hardalı, (ClCH2CH2)2NCH3. Zehirli, kabartıcı madde. Hardal gazına benzeyen fakat S yerine N ihtiva eden bileşim. Kanser vb. hastalıkların tedavisinde kullanılır.

nitrogen narcosis, *is.* azot ferahlaması, azot uyuşukluğu : Hava basıncının takriben yedi katı basınç altında azotun kana geçmesinden ileri gelen rahatlama, gevşeme ve uyuşukluk hâli. Dalgıçlarda görülür. **rapture of the deep** *d.d.*

nitrogenous, *sf.* azotlu, nitrojenli.

nitrogen tetroxide, *is. kim.* azot dörtoksit, nitrojen tetroksit : N2O4. Roket yakıtlarında (oksitleyici olarak) ve nitrik asit üretiminde kullanılır.

nitroglycerin(e), *is. kim. ecz.* nitrogliserin, kuvvetli patlayıcı sıvı: CH2NO3CHNO3 CH2 NO3. Dinamit ve benzeri patlayıcı maddelerde, roket iticilerinde, kalp damarlarını genişletmekte (*angina pectoris* tedavisinde) kullanılır. **glyceryl trinitrate, trinitroglycerin** *d.d.*

nitro group = nitro radical, *is. kim.* nitro grubu, tek valanslı -NO2 grubu.

nitrolic, *sf. kim.* nitrolik : tuzları koyu kırmızı eriyik veren, genel formülleri RC(=NOH) NO2 şeklinde olan asitlere ait.

nitrometer, *is. kim.* azotölçer : bir madde/karışımda bulunan azot miktarını gösteren alet.

nitromethane, *is. kim.* nitrometan : CH3 NO2. Organik sentezlerde veya eritici olarak kullanılan zehirli bir sıvı.

nitroparaffin, *is. kim.* nitroparafin : metan serisinden bileşimlerde H atomu yerine nitro grubunun geçmesiyle elde edilen bileşimler sınıfı.

nitrosamine, *is. kim.* nitrosamin : genel formülü R2NNO olan bileşimlerden herhangi biri.

nitroso = nitrosyl, *is. kim.* nitrosil, nitroso grubu içeren.

nitroso group = nitrosol radical, *is. kim.* nitroso grubu: tek valanslı O=N- kökünü içeren.

nitrous, *sf. kim.* **1.** azotlu, nitrojenli, güherçileli, azot/nitrojen içeren, azota benzer/ait, **2.** nitröz : üç valanslı azot içeren, **3. ~ acid** : nitröz asit : HNO2, yalnız eriyiklerde rastlanan kararsız bileşim.

nitrous bacteria/bacterium, *is. kim.* azot bakterisi: amonyak türevlerini oksitleyerek nitritlere çeviren bakteri.

nitrous oxide = laughing gas, *is. kim. ecz.* güldürücü gaz, diazot monoksit : N2O. Hoş kokulu, tatlı, tutuşmaz gaz. Teneffüs edilirse ferahlık, neşe ve inşirah verir. Dişçilikte anestetik olarak, bazı kimyasal maddeleri yapmakta, fısfıslarda vb. kullanılır.

nitty-gritty, *is. argo* öz, esas, bir konunun özü/aslı/esası/iç yüzü/can alacak noktası. **get down to ~ = come to the ~** : meselenin aslına/esas meseleye gelmek. *You say we need $900, but now let's get down to the ~ : How are we going to get it?*

nitwit, *is.* ahmak, budala, beyinsiz, kafasız, aptal, kuş beyinli (kimse), mankafa. *The ~ who answered the phone forgot to give her the message.* ***e.a.***- *fool, blockhead, dummy, dolt, clod, dunce, dimwit, nicompoop, booby, lamebrain, meathead, chowderhead, bonehead, klutz, pinhead, birdbrain, numskull, noodlehead, peabrain*

nival, *sf.* karda büyüyen/yetişen. ~ *flora.*

niveous, *sf.* kar gibi, bembeyaz, apak. ***e.a.***- *snowy.*

nix[1], *is.&zf.&ünl. argo* **1.** hiç, hiçbir şey, yok, hiçbiri, hiç kimse, **2.** Dur! Dikkat et! (bir kimseyi bir şey yapmaktan/söylemekten alıkoymak için söylenir). *Father said ~ on our plan.* ***e.a.***- *1. nothing, no, 2. stop, watch out.*

nix[2], *gl.f. argo* reddetmek, veto etmek, engel/mani olmak, men etmek, durdurmak. *to ~ the project. The City Council ~ed the proposal. He ~ed our suggestions.* ***e.a.***- *veto, refuse, prohibit, disapprove.*

nix[3], *is., ç.* **nixes** (Alman folklorunda) ufak su perisi.

nixie, *is., ç.* **nixies** **1.** (Alman folklorunda) dişi su perisi, **2.** *ABD* (adresi yanlış/okunaksız olduğundan) alıcısına teslim edilemeyen mektup/paket.

Nizam, *is.* **1.** Nizam : Haydarabat emiri (XVIII. yy. dan 1950'ye kadar), **2.** *k.h.* nizamı cedit askeri/ordusu, **3. ~'s Dominions = Nizamate** : Haydarabat (eski adı).

NJ = N.J. = New Jersey.

NM = N.M. = New Mexico.

nm = **1.** nanometer, **2.** nautical mile, **3.** nonmetallic.

no[1], *zf.* **1.** hayır, yok, değil. *Is it raining? No, it's snowing.* **2.** (hayret ve şaşkınlık ifadesi olarak) Deme! Allah aşkına! Sahi mi? *"I bought this car for $110." "No! Could it really have been so cheap?"* **3.** (bir sıfattan önce anlamı ters çevirir). **no longer** : artık, bir daha. **He no longer comes here** : Artık buraya gelmiyor. **I can go no farther** : Daha öteye/uzağa gidemem. **I want no more of it** : Bu kadarı yeter, sözü uzatma. **4.** (mukayese sıfatından önce) (hiç de) değil. **He is no better** : Hiç de daha iyi değil. **No better than the other** : Öbüründen hiç de daha iyi değil. **5. whether or no** : ister istemez, ister...ister..., ...da...da. **You may not like it, but you'll have do it, whether or no** : Hoşlanmayabilirsin, fakat ister istemez yapacaksın = İster hoşlan ister hoşlanma, yapmak zorundasın = Hoşlansan da, hoşlanmasan da yapmak zorundasın.

no[2], *sf.* **1.** hiç (bir), yok. **no man = no one** : hiç kimse. **I have no idea** : Hiçbir fikrim yok. **2.** (asla, kat'iyen, elbette) değil. **He is no genius** : Elbette dâhi değil. **It is no distance** : Uzak değil. **It's no joke** : Kolay iş değil, şakaya gelmez, bu işin şakası yok. **3.** olanaksız, imkânsız, mümkün değil. **There's no knowing/saying/ telling** : Bilmek/söylemek olanaksızdır = Bilmeye/söylemeye imkân yoktur. **There's no saying what will he do next** : Bundan sonra ne yapacağını kimse bilemez. **4.** yasak, müsaade edilmez. **no admittance= no entry** : girilmez, girmek yasaktır. **no parking** : park yapmak yasak. **no smoking** : sigara içmek yasak, **5. no dice** *argo* olmaz, olmayacak, imkânsız. **no doubt** : kuşkusuz, şüphesiz. **no end of talk** : sonu gelmez lâf. **no less than** : en az. **no man's land** : sahipsiz arazi, tehlikeli bölge. **no more** : artık, bir daha, bundan sonra ... yok. **no nonsense** : saçmalama, manasızlığın lüzumu yok. **No sooner said than done** : Söz ağızdan çıkar çıkmaz yapılır. **no way** : imkânsız, olanaksız. **no whit** : hiç, kat'iyen. **no wonder** : (a) pek tabiî, hiç garip değil, (b) tevekkeli değil. **by no means** : asla, kat'iyen hiç. **in no time** : hemen, derhal, anında. **in no wise** : hiçbir suretle.

no[3], *is.* **1.** yok/hayır sözü/cevabı/kelimesi, **2.** ret, inkâr, itiraz, **3.** (a) olumsuz oy, (b) olumsuz oy veren kimse. **The noes have it** : olumsuz oy verenler kazandı. ***e.a.- 2. denial, refusal.***

no./nos. = numara. **no. 10** = on numara.

No = Noh, *is.* Japon klasik dramı.

No, *kim.* nobelium (simge).

no-account, *sf.&is. k.d.* işe yaramaz, beceriksiz, değersiz, elinden bir iş gelmez (kimse).

Noachic(al) = Noachian, *sf.* Nuha'a/Nuh zamanına ait.

Noah, *is.* Nuh (peygamber). **~'s Ark** : Nuh'un gemisi.

nob, *is. argo* **1.** baş, kafa, kelle, **2.** *Brit.* asilzade, zengin, züppe ve büyüklük taslayan kimse, **3.** (*Cribbage* denilen iskambil oyununda) kozun valesi.

nobble, *gli* **-bled, -bling** *Brit.- argos* **1.** ata ilâç vererek yarışı kazanmasını önlemek, **2.** (bir kimseyi) aldatmak, aldatıp ikna etmek, faka bastırmak, hile ile elde etmek, **3.** dolandırmak, **4.** yakalamak, **5. nobbler** : hilekâr, dolandırıcı, aldatıcı, dalavereci. ***e.a.- 3. swindle, cheat, 4. catch.***

nobby, *sf.* **-bier, -biest** *Brit.- argo* **1.** şık, zarif, gösterişli. *The ~ night-club atop of a skyscraper.* **2.** mükemmel, üstün, fevkalâde, **3. nobbily** : şık/zarif/gösterişli bir şekilde. ***e.a.- 1. chic, smart, elegant, fashionable, showy, stylish, flashy, 2. excellent, first-rate.***

no-being, *is.* yokluk. ***e.a.- non-existence.***

Nobelist, *is.* Nobel ödülü kazanan kimse.

nobelium, *is. kim.* nobelyum, yapay ışınetkin eleman. Simgesi : **No**. atom nu. 102, atom ağ. 259.

Nobel prize, *is.* Nobel ödülü/mükâfatı : Dinamiti keşfeden İsveçli Alfred B. Nobel'in (1833-96) vasiyeti gereğince her yıl Fizik, Kimya, Tıp, Edebiyat, dünya barışı dalında büyük keşif ve katkıda bulunanlara verilen ödül.

nobiliary, *sf.* asil, soylu, asilzadelere ait.

nobility, *is., ç.* **-ties** (1, 5, 6 için) **1.** asilzade, asilzade sınıfı, soylu, kibar, **2.** (İngiltere'de) asilzade rütbesi, asilzadelik, **3.** soyluluk, asillik, asalet, kibarlık. *He acted with great ~ of purpose.* **4.** asalet payesi, **5.** ruh asaleti, iyi ahlâk, **6.** büyüklük, yücelik, ihtişam. ***e.a.- 1. aristocracy, 2. peerage, 6. grandeur, magnificence.***

noble, *is.&sf.* **-bler, -blest 1.** soylu, asil (kişi), **2.** asilâne, soyluca, asalete/soyluluğa yakışır. *a ~ deed.* **3.** aristokrat, asilzade/aristokrasi sınıfından. *a ~ family. a man of ~ birth.*

4. âlicenap, yüce gönüllü, **5.** yüce, ulu, heybetli, büyük, görkemli, muhteşem. *a building of ~ size. a ~ looking horse.* **6.** mükemmel, çok güzel, **7.** asil ruhlu, iyi ahlâklı, övülmeye değer. *to attempt to save the child's life was very ~.* **8.** *kim.* asil, asal, soy, kimyasal bileşime girmeyen. *Gold is a ~ metal.* **~ gas** : soy gaz, **9.** *Brit.* İngiliz asilzadesi, **10.** İngiltere'de 6s 8d değerinde eski altın para. ***e.a.- 3. highborn, aristocratic, 5. grand, stately, lordly, splendid, 7. lofty, honorable, magnanimous, 8. inert, 9. peer.***

nobleman, *is., ç.* **-men** asilzade, soylu kişi.

noble-minded, *sf.* asil düşünceli, iyi yürekli. **~ness** : asalet, iyi yüreklilik.

nobleness, *is.* asalet, asillik, soyluluk, kibarlık.

noblesse, *is.* **1.** *esk.* asilzadelik, **2.** asalet, asillik, soyluluk, **3. ~ oblige** : asalet görevi, asil kimselerin başkalarına mertçe ve iyi yürekli davranma görevi. ***e.a.- 2. nobility, nobleness.***

noblewoman, *is., ç.* **-women** soylu/asil kadın.

nobly, *zf.* **1.** asilane, soyluca, **2.** mertçe, yiğitçe, cesurane, **3.** muhteşem/mükemmel bir şekilde, **4.** asil /soylu aileden, asil soydan. *~ born.* **5.** fedakârane, iyi yüreklilikle. *She ~ did my work as well as hers when I was ill.* ***e.a.- 2. bravely, gallantly, courageously, 3. splendidly, superbly, magnificiently.***

nobody, *zm.&is., ç.* **-bodies 1.** hiç kimse. *She likes ~ and ~ likes her. There's ~ in the room.* **She said she loved ~ but me** : Yalnız beni sevdiğini (= benden başka hiç kimseyi sevmediğini) söyledi. **2.** *k.d.* önemsiz/tanınmayan kimse, adı sanı yok, sosyal mevkii olmayan kişi. *I want to be famous, I'm tired of being ~.* **He's a mere ~** : O önemsiz bir kişidir/solda sıfırdır.

nocent, *sf. az kul.* **1.** zararlı, tehlikeli. *a ~ dose.* **2.** suçlu, kabahatli. ***e.a.- 1. harmful, injurious, hurtful, 2. guilty.***

nociceptive, *sf.* **1.** (uyarı) ağrıtıcı, incitici, ıstırap verici, **2.** ağrıtıcı uyarıdan ileri gelen, bu tür uyarıya cevap veren.

nock, *is.&gl.f.* **1.** (okun arkasında kirişin geçtiği) kertik, **2.** yayın iki ucunda kirişi tutmaya mahsus kertik, **3.** *den. bk.:* **throat** (4), **4.** kertmek, (okun dibine/yayın ucuna) kertik yapmak, **5.** oku yay kirişine yerleştirmek.

no-claim(s) bonus, *is.* prim indirimi : geçen sigorta döneminde tazminat isteğinde bulunmayanın sigorta ücretindeki indirim.

noct- = nocti-, *ön ek* "gece". *ör.: noctilucent.*

noctanbulism = noctambulation, *is.* uyurgezerlik, uykuda gezme, **2. noctanbulis** : uyurgezer, uykuda gezen. ***e.a.- somnambulism.***

noctiluca, *is., ç.* **-cae** yakamoz, geceleyin ışıldayan ve deniz yüzeyini parıltılı gösteren tek gözeli organizmalar. **noctilucan** : yakamozlu, geceparlar, geceleyin ışıldayan, ışıltılı, parıltılı.

noctilucent, *sf. meteor.* gece parlayan. **~ cloud** : yaz geceleri takriben 80 km yüksekte görülen ışıklı/parlayan bulut.

noctuid, *sf.&is.* kara güve : çok zararlı güveleri içine alan *Noctuidae* sınıfından herhangi bir güve.

nocturn, *is.* Katoliklerde sabah ayininin üç bölümünden biri.

nocturnal, *sf.* **1.** gece+, geceye özgü, leylî. **a ~ visit** : gece ziyareti. **a ~ bird** : g ece kuşu, **2.** geceleyin olan/yapılan. **a ~ journey** : gece seyahati, **3.** gececi, gece çalışan/faaliyet gösteren, **4.** gece açılıp gündüz kapanan (çiçek), **5. ~ emission** : düş azma, ihtilâm, **6. ~ity** : gececilik, geceye özgü oluş, **7. ~ly** : geceleyin, gece esnasında. ***e.a.- 1-3. night, nightly, nighttime, 7. nightly. k.a.- 1-3. diurnal, daily, by day.***

nocturne, *is.* **1.** gece musikisi, noktürn, **2.** tatlı ve duygulu müzik parçası, **3.** (resim) gece manzarası.

nocuous, *sf.* **1.** zararlı, tehlikeli, zarar verebilen, **2. ~ly** : zararlı/tehlikeli bir şekilde, **3. ~ness** : zarar(lılık), tehlike(lilik).

nod, *is.&f.* **nodded, nodding 1.** (selâm/kabul/doğrulama anlamında) başı öne eğme(k), baş sallama(k), başı ile tasdik (etmek)/selâm (vermek). *I asked him if the baby was asleep and he ~ded. He ~ded as if to say yes. The President ~ded and everyone sat down around the table.* **2.** (uyuklarken) başı öne düşme(k), uyuklama (k), küngürdeme(k), şekerleme kestirme(k). *I ~ded off in the meeting and didn't hear what was said.* **3.** dikkatsiz davranmak, dikkatsizlik yüzünden yanlış yapmak. *Even the teacher ~s now and then.* **4.** (ağaç, çiçek vb.) yere eğilme

(k), sallanma(k). *Trees ~ in the wind.* **5.** başı ile işaret et-me(k), baş hareketi ile davet etme(k)/ yol göster-me(k). *to ~ s.o. into the room.* **6. get the ~** *k.d.* (a) onayını/muvafakatini almak, razı etmek, kabul ettirmek, (b) seçilmek, **7. give the ~** *k.d.* (a) onaylamak, muvafakat etmek, (b) seçmek, **8. on the ~** *Brit.- k.d.* (a) veresiye, (b) alelâcele razı olarak. ***e.a.- 2. nap.***

nodal, *sf.* düğüm+, düğümsel, düğümlü, düğüm gibi, düğüme benzer. **~ points** : (titreşen telin) düğüm noktaları. **~ity** : düğümlülük.

nodding, *sf.* **1.** yere/öne eğilen, **2.** sarkan, sarkık. *a plant with ~ flowers.* **3.** uzaktan, pek samimî /yakın olmayan, sathî, pek az, **4. ~ acquaintance** : (a) uzaktan tanışıklık/tanışma, göz aşinalığı, birisini pek az tanıma. **have a ~ acquaintance with s.o.** : birisiyle pek az tanışmak, sadece selâmlaşmak. *I have a ~ acquaintance with her.* (b) (bir konu hakkında) pek az /sathî bilgisi olmak, pek az aşina olmak, fazla bir şey bilmemek. *a ~ acquaintance with chemistry.* (c) pek az tanışılan kimse, uzaktan ahbap/arkadaş. **She and I are not really friends, only ~ acquaintances** : Onunla arkadaş değiliz, sadece uzaktan tanışırız. **5. ~ly** : (selâm/doğrulama için) baş eğerek, başını sallayarak, başı ile selâm vererek, kabul ederek, doğrulayarak. ***e.a.- 1. pendulous, 3. casual, slight.***

noddle, *is.&f.* **noddled, noddling** *argo* **1.** baş, kafa, beyin. *Think! Use your ~!* **2.** sık sık kafa sallamak. ***e.a.- 1. head, pate, noodle.***

noddy, *is., ç.* **-dies 1.** (koyu renkli) deniz kırlangıcı *(Anous stolidus)* : Sıcak deniz kıyılarında yaşar, çok insancıldır. **2.** aptal, ahmak, budala (kimse). ***e.a.- 2. fool, simpleton, noodle.***

node, *is.* **1.** düğüm, çıkıntı, yumru, şişkinlik, **2.** merkez noktası, bileşenlerin merkezi, **3.** *bot.* (a) budak, dal ayrım noktası, (b) dal ile yaprağın birleştiği yer, **4.** *geom.* boğum noktası : eğrinin/yüzeyin birden fazla teğet çizilebilen noktası, **5.** *fiz.* düğüm noktası : titreşen telin/ipin sıfır (veya minimum) genlikli noktası, **6.** *astr.* düğüm : gök cisminin yörüngesinin ekliptik düzlemini kestiği iki noktadan her biri, **7.** *anat.* yumru, şiş. *lymph ~s.* **8.** *patol.* düğüm, yumru, romatizmadan ilerigelen katılık.

nodical, *sf. astr.* düğümsel.

nodose = nodous, *sf.* düğümlü, boğumlu, yumrulu. **nodosity** : düğümlülük, yumruluk.

no doubt, *zf.* **1.** kuşkusuz, şüphesiz, kesinlikle, kat'iyetle, kesin/kat'î surette, hiç şüphe yok (ki), elbette. *The court will no doubt deal severely with the criminals.* **2.** zannederim, her hâlde, eminim ki. *No doubt you would like a drink. You no doubt know what's happened.* ***e.a.- 1. certainly, 2. I'm sure, I suppose.***

nodular, *sf.* **1.** düğümlü, yumrulu, boğumlu, **2.** düğüm+, düğümsel, **3.** düğüm şeklinde.

nodulation, *is.* **1.** yumrulaşma, bitki köklerinde yumru oluşması, **2.** *bk.:* **nodule.**

nodule, *is.* **1.** düğümcük, ufak düğüm/ boğum/yumru, **2.** ufak şişkinlik, **3.** *bot.* yumrucuk, küçük yumru, **4.** yuvarlak maden cevheri. ***e.a.- 1. small node/knot/knob, 3. tubercle.***

nodulose = nodulous, *sf.* **1.** düğümcüklü, boğumcuklu, yumrucuklu.

nodus, *is., ç.* **-di** zorluk, müşkülât, içinden çıkılmaz durum çıkmaz. ***e.a.- complication, difficulty.***

Noel, *is.* **1.** Noel, **2.** Noel şarkısı. ***e.a.- 1. Christmas***

noes, *ç. is.* **no** kelimesinin çoğulu, *bk.:* **no.**

noesis, *is.* (Yunan felsefesinde) uslama, usavurma, muhakeme etme, aklî faaliyet.

noetic, *sf.* **1.** ussal, aklî, zihnî, aklî faaliyetle ilgili, **2.** akıldan/zihinden/zekâdan doğan, akıl ve muhakeme ile öğrenilen/anlaşılan, **3.** kuramsal, nazarî, teorik, **4. ~s** : aklın kanunları, mantık kuralları.

no-fault = no-fault insurance, *is.* sorgusuz (suçluyu aramaksızın) kazazedenin zararını ödeyen sigorta.

no-frills, *sf.* temel, aslî, ayrıntısız, en önemli hususları içine alıp ayrıntıları kapsamayan. **a ~ air fare** : temel uçak bileti ücreti.

nog, *is.* **1. nogg** *d.d.* (a) *ABD* çalkanmış yumurtalı içki, yumurtalı likör, (b) keskin bira, **2.** takoz, ağaç çivi.

noggin, *is.* **1.** fincan, küçük (kulplu) bardak, **2.** ufak bir içki ölçüsü, **3.** *k.d.* kafa, baş. ***e.a.-1. cup, 3. head.***

nogging, *is.* **1.** duvar dolgusu, ahşap çerçeveli duvarları doldurmakta kullanılan tuğla vb., **2.** çerçeve duvarı doldurma/örme, **3.** tuğla duvara çivi çakmak için yerleştirilen tahta parçaları.

no-go, *sf.* **1.** geçilmez, **2. ~ area** *k.d.* (a) yasak bölge, (b) düşman grupların yaşadığı kentlerde düşman mahalle.

no-good, *sf.&is.* değersiz/işe yaramaz/ nafile/beyhude (kimse/şey).

no-holds-barret, *sf. k.d.* **1.** şiddetli, kıran kırana. **a ~ fight** : kıran kırana dövüş, **2.** tüm, bütün, noksansız, son derece, çok büyük, azamî. **a ~ effort** : azamî gayret, çok büyük çaba. ***e.a.- 1. unrestrainedly violent, 2. complete, utmost***

nohow, *zf. k.d.* asla, kat'iyen, hiçbir suretle. **I can't learn this ~** : Bunu asla öğrenemeyeceğim. ***e.a.- in no way, not at all.***

noil, *is.* kısa elyaf, pamuk/yün vb. den tarayarak ayrılan kısa lif.

noise, *is.&f.* **noised, noising 1.** gürültü, patırtı, şamata, velvele, yaygara. *The ~ kept me awake.* **~ pollution** : insana/çevreye zararlı gürültü, **2.** ses. *The ~ of rain on the roof.* **3.** feryat, bağırma, **4.** *fiz.* parazit, gürültü, parazit, **5.** dedikodu, iftira, bühtan, **6.** gürültü etmek, patırtı/ yaygara yapmak, **7.** çok konuşmak, gevezelik/ zevzeklik etmek, **8.** *gen.* **~ about/abroad** : (haber/şayia/dedikodu) yaymak/çıkarmak/neşretmek. *The scandal was quickly ~d about.* **9. big ~** *hkr.* kodaman, büyük adam. *He thinks he's a big ~.* **10. make a ~** : gürültü yapmak/çıkarmak, ortalığı velveleye vermek, **11. make a/some ~ about** *k.d.* şikâyet etmek, şikâyette bulunmak. *The bus was late again today. Let's make a noise to the company about it.* **12. make ~s** : (düşüncelerini vb.) yüksek sesle/hararetle anlatmak. **My teacher made encouraging ~s when I said I wanted to go to university** : Üniversiteye gideceğimi söyleyince öğretmenim beni hararetle tebrik etti. **13. make a ~ in the world** : ünlenmek, ünü yayılmak, meşhur olmak, **14. white ~** *ilet.* ak gürültü, yaygın gürültü : geniş bir frekans bandına yayılmış gürültü, **15. ~-insulation** : sese karşı yalıtım. ***e.a.- 1. clatter, blare, uproar, clamor, hubbub, racket, din, 2. sound.***

noiseless, *sf.* **1.** gürültüsüz, sessiz, sakin. *a ~ electric fan.* **2. ~ly** : sessizce, gürültüsüzce, sükûnetle, ses çıkarmadan, gürültü etmeden, **3. ~ness** : sessizlik, gürültüsüzlük. ***e.a.- 1. silent, quiet, soundless, still.***

noisemaker, *is.* **1.** törenlerde gürültü yapan boru, zil, davul vb., **2.** gürültücü, yaygaracı, şamatacı, gürültü yapan kimse/şey.

noisemaking, *sf.&is.* **1.** gürültü yapma/ çıkarma, **2.** gürültücü, gürültü yapan.

noiseproof, *sf.* ses geçirmez. ***e.a.- soundproof.***

noisome, *sf.* **1.** iğrenç, pis (kokulu), müteaffin. *a ~ slum.* **2.** (a) zararlı, muzır. *a ~ petilence.* (b) nahoş, can sıkıcı. *rude and ~ people/ behavior.* **3. ~ly** : pis/iğrenç bir şekilde, **4. ~ness** : pislik, iğrençlik. ***e.a.- 1. putrid, rotten, stinking, offensive, disgusting, fetid, rank, 2. (a) harmful, injurious, noxious, hurtful, pernicious, deleterious. k.a.- 2. healthful.***

noisy, *sf.* **noisier, noisiest 1.** gürültülü, patırtılı, velveleli, şamatalı, yaygaralı. *a ~ car/ street/city. This is a very ~ office = It's very ~ in this office.* **2.** gürültücü, şamatacı, yaygaracı. *a ~ boy.* **3. noisily** : gürültü ile, gürültülü bir şekilde, paldır küldür. *walked noisily downstairs = walked downstairs noisily.* **4. noisiness** : gürültü (lülük), şamata, velvele, patırtı, gürültülü olma. ***e.a.- 1&2. clamorous, vociferous.***

no-knock, *sf. k.d.* habersiz: kimliklerini bildirmeden konuta zorla girip araştırma yetkisi veren (yasa vb.).

nolens volens, *Lât.* ister istemez. ***e.a.- willy-nilly, whether willing or not.***

noli me tangere, *Lât.* **1.** dokunulmaz (kişi/ şey), **2.** basübadelmevtten sonra İsa'nın Mary Magdelene'e görünüşünü tasvir eden resim, **3. noli-me-tangere** *ş.d.y.:* patlangaç otu, **4.** "Dokunma! Müdahale etme!" ihtarı. ***e.a.- 3. touch-me-not.***

nolle prosequi, *huk.* takipsizlik kararı.

no-load fun = no-load, *is.* komisyonsuz satılan hisse senedi.

nolo contendere *huk.* "suç isnadına itiraz etmiyorum" : ceza davasında sanığın suçu üstüne almadan cezayı kabul etmesi hâlinde kullanılan deyim.

nol-pros, *gl.f.* **-prossed, -prossing** takipsizlik kararı vermek. **nol. pros.**, *bk.:* **nolle prosequi.**

nom. = nominative.

noma, *is., ç.* **-mas** *patol.* (zayıf çocukların ağız ve yanaklarında görülen) kangrenli yara.

nomad, *is.&sf.* **1.** göçebe, bedevî. **a ~ way of life** : göçebe hayatı. **~ peoples** : göçebeler, **2.** gezginci, başıboş gezen, **3. ~ic(al)** : göçebe gibi, göçebelere özgü, **4. ~ically** : göçebe tarzında, göçebelikle, göçebe gibi, **5. ~ism** : göçebelik, bedevîlik.

no man's land, *is.* **1.** sahipsiz/boş arazi, **2.** *As.* düşman kuvvetler arasındaki (henüz zaptedilmemiş) arazi, **3.** (insanların faaliyet alanlarında) belirsizlik, müphemlik, anlaşılmamış/dokunulmamış/çözümlenmemiş/ihtilâflı konu, tehlikeli husus. *The ~ ~ ~ of political controversy. The ~ ~ ~ of the generation gap.* **a legal ~ ~ ~** : ihtilâflı bir hukukî konu.

nomarch, *is.* (Yunanistan'da/eski Mısır'da) vali. **~y** : il, vilâyet, eyalet.

nombril, *is.* arma levhasının ortası. ***e.a.-*** *navel.*

nom de guerre, *is., ç.* ***noms de guerre*** *Fr.* takma ad/isim, lâkap, müstear isim, namımüstear. ***e.a.-*** *pseudonym.*

nom de plume, *is., ç.* ***noms de plume*** *Fr.* (yazarlar için) takma ad/isim, lâkap, müstear isim, namımüstear, mahlâs. ***e.a.-*** *pen name, pseudonym.*

nome, *is.* **1.** (eski Mısır'da) eyalet, **2.** *bk.:* **nomarchy.**

nomen, *is., ç.* **nomina** (eski Roma'da) ikinci ad/isim. Gaius Julius Caesar' daki *Julius* gibi.

nomenclator, *is. esk.* **1.** çığırtkan : şahısları/eşyayı adlarıyla çağıran/ilân eden kimse, **2.** sınıflandırıcı, tasnifçi, musannif, (bilimde) adlandıran/sınıflandıran kimse, **3. ~ial** : terimsel, terimlerle ilgili.

nomenclature, *is.* **1.** (bilimde/sanatta) terimler, ıstılahlar, deyimler, **2.** adlar, isimler, unvanlar, **3.** terimler dizgisi, terminoloji, **4.** adlandırma, tasnif etme, **5.** sistematik liste, **6.** mal bölümleme çizelgesi, **7. nomenclatural** : terimsel, terimlerle ilgili.

nominal, *sf.&is.* **1.** sözde, gûya, saymaca, itibarî, ancak ismen mevcut, ismi var cismi yok, lâfzî, sanal, varsayımlı, farazî. *The old man is the ~ head of the business, his son makes the decision. a ~ peace. ~ leader of the party.* **~ income** : itibarî/saymaca gelir. **~ value** : itibarî/saymaca değer. **~ wages** : para olarak ücret (satın alma gücü ile değil para miktarı ile ölçülen ücret. *bk.:* **real wages. 2.** önemsiz, cüz'î, ehven, pek ucuz, az, hafif, düşük. **a ~ sum** : cüz'î bir meblâğ. *We paid a ~ rent for the cottage : $10 a month.* **sold at a ~ price** : düşük bir fiyatla satıldı. **3.** ad+, isim+. **a ~ roll of the pupils in our room** : Sınıfımızdaki öğrencilerin isim listesi. **4.** *gr.* ad+, adsal, ad yerine geçen, ad üreten, ad olarak kullanılan. **~ root** : ad kökü. *Day is the ~ root of daily, daybreak and Sunday.* **~ sentence= ~ phrase** : ad cümlesi. **~ stem** : ad gövdesi. **a ~ suffix = ~ endings** : ad son eki, **5.** (birisinin) adını taşıyan, ada yazılı, nama muharrer. **~ shares of stock** : nama muharrer hisse senetleri, **6.** yerinde, yolunda, isteğe uygun, memnuniyet verici, plâna uygun, tasarlandığı gibi. *Everything was ~ during the spacecraft launch.* **7.** ad/isim (olarak kullanılan kelime veya kelime grubu). *"The rich and the poor"* deyimindeki *"rich and poor"* gibi.

nominalism, *is.* (Orta Çağ felsefesinde) adcılık : soyut kavramların yalnız ad olarak bulunduğunu, gerçekte var olmadığını savunan öğreti. *bk.:* **conceptualism.** ***k.a.-*** *realism.*

nominalist, *sf.&is.* adcı. **~ic** : adcıl. **~ically** : adcılıkla.

nominalize, *gl.f.* **-ized, -izing** adlandırmak, (konuşmanın başka bir kısmını) ad/isim haline getirmek, ada/isme çevirmek.

nominally, *zf.* **1.** ismen, ismiyle, adı ile, **2.** görünürde, görünüşte, zahiren, **3.** saymacalı, itibarî olarak.

nominate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating 1.** aday/namzet göstermek, adaylığa seçmek. **He is ~d for the presidency** : Başkanlığa aday gösterildi. **2.** atamak, tayin etmek, nasbetmek, görevlendirmek. *The President ~d him as his representative at the meeting.* **3.** *esk.* ad/unvan/isim vermek, adlandırmak, tesmiye etmek, **4.** *esk.* belirtmek, tayin/tespit etmek, saptamak, **5.** adlı, isimli, adında, isminde. ***e.a.-*** ***1.*** *propose, suggest, recommend, label, tag,* ***2.*** *appoint, name, choose, install, select, invest,* ***3.*** *entitle, name, designate,* ***4.*** *specify.*

nomination, *is.* **1.** aday/namzet gösterme, adaylığa seçme, **2.** atama, tayin etme, nasbetme, görevlendirme, **3.** atanma, aday/namzet gösterilme, tayin (olunma), görevlendirilme, **3.** adaylık (teklifi), **4. place *s.o.*'s name in ~** : birisini aday göstermek.

nominative, *sf.&is.* **1.** *gr.* yalın/öznel (hâl). **~ case** : yalın hâl. **a ~ ending** : yalınlık/öznellik eki. *"We" is a ~ pronoun.* **2.** atanmış, tayin edilmiş, **3.** isme/nama muharrer, adı yazılı kişiye özgü (senet, çek, belge vb.), **4. ~ly** : (a) yalın/öznel olarak, (b) ada yazılı olarak. ***e.a.-*** ***2.*** *appointed, nominated.*

nominator, *is.* atayan, aday gösteren/seçen, tayin eden, görevlendiren.

nominee, *is.* aday, namzet, aday/namzet gösterilen/atanan kimse.

nomism, *is.* bağnazlık, taassup, din ve ahlâk yasalarına sıkı sıkıya bağlılık. **nomistic** : bağnaz, mutaassıp.

nomo- = nom-, *ön ek* "yasa, kanun, hukuk, usul". *ör.: nomology, nomography.*

nomograph, *is.* **1. nomogram** *d.d.* (sayısal bağıntıları gösteren) çizge, çizit, nomogram : genellikle her biri ayrı bir değişkeni gösteren üç çizgiden oluşur. İki çizgi üzerinde bilinen değerleri gösteren noktaları birleştiren doğrunun üçüncü çizgi ile kesim noktası aranan sonucu verir. **2. ~er** : çizitçi, **3. ~ic(al)** : çizitsel, **4. ~ically** : çizitle, çizitsel olarak.

nomography, *is., ç.* **-phies 1.** yasalama, yasa/kanun yapma sanatı, **2.** çizitke, çizge bilimi, nomografi, çizit yapma/kullanma sanatı.

nomology, *is.* **1.** yasa bilimi, tüze bilimi, kanunlar/hukuk ilmi, **2.** us bilimi, mantık, usavurma yasaları ve bilimi, **3. nomological** : yasabilimsel, tüze bilimsel, us bilimsel, **4. nomologist** : yasa bilimi/tüze bilimi/us bilimi uzmanı, hukukçu, mantıkçı.

nomothetic, *sf.* **1.** yasal, tüzel, teşriî, **2.** yasaya dayanan, yasalardan türeyen, hukukî, **3.** evrensel yasaların incelenmesi ve formül şekline konulmasını ilgilendiren/gerektiren.

-nomy, *son ek* "bilimi, bilgisi, ilmi, düzenlenmesi, yönetimi, dağıtımı". *ör.: astronomy, economy, taxonomy, agronomy.*

non-, *ön ek* Olumsuzluk bildiren ön ek. Önüne geldiği kelimeye "-sız/-siz/-suz/-süz, gayri-, ademi-, -mazlık, değil, olmayan vb." anlamları katar. **noneffective** : etkisiz. **noncombattant** : gayrimuharip. **noncompliance** : uymazlık. **nonaddictive** : alıştırıcı olmayan gibi. ***NOT:*** **non-** ön ekini alan kelimelerin anlamı için asıl kelimenin anlamına bakıp tersi alınmalıdır.

nona, *is. patol.* uyku sayrılığı/hastalığı. ***e.a.-*** *sleeping sickness .*

nonadditive, *sf.* toplamı yanlış, toplanınca gösterilen sonucu vermeyen.

nonage, *is.* **1.** çocukluk, küçüklük, sabavet, rüşte ermemiş olma, **2.** ermemişlik/toyluk süresi.

nonagenarian, *sf.&is.* doksanlık, 90 yaşında olan (kimse), yaşı 90-99 arasında olan (kimse).

nonagression, *sf.&is.* saldırmazlık, ademitecavüz. **a pact of ~** : saldırmazlık paktı.

nonagressive, *sf.* **1.** saldırmaz, **2. ~ly** : saldırmaksızın, **3. ~ness** : saldırmazlık.

nonagon, *is.* **1.** dokuzgen, dokuz kenarlı çokgen, **2. ~al** : dokuzgen şeklinde. ***e.a.- 1.*** *enneagon.*

nonalcoholic, *sf.* alkolsüz. *a ~ drink.*

nonaligned, *sf.* **1.** hizasız, hizada değil, hizaya girmemiş, eğri, **2.** (politikada) bağımsız : ABD, Rusya veya Çin ile siyasî bağı/ittifakı olmayan, bu devletlerin politikasını desteklemeyen. *a ~ African nation.* **3. nonalignment** : hizasızlık, (politikada) bağımsızlık.

nonallergenic, *sf.* duyarcasız, alerjisiz, duyarca/alerji yapmayan, alerjiye sebep olmayan. *~ cosmetics.*

nonappearance, *is.* gözükmeme, gıyap, yokluk, (mahkemede) hazır bulunmama.

nonassessable, *sf.* yükümsüz : hisse sahibini yatırdığı para dışında her türlü masraf ve sorumluluktan muaf tutan. **nonassessability** : yükümsüzlük.

nonbeliever, *sf.* imansız, kâfir.

nonbelligerant, *sf.&is.* **1.** savaşmaz, savaş dışı, gayrimuharip (millet), **2. nonbelligerancy** : savaşmazlık, gayrimuhariplik.

noncanonical, *sf.* **1.** yasa/kural dışı, **2.** kilise kanununda/kitabı mukaddeste bulunmayan.

nonce, *is.&sf.* **1.** hâl, şimdiki zaman. **for the ~** : hâlen, şimdilik, bu defa(lık). *Just for the ~ let's go by air.* **2.** yalnız bir tek olay/vesile ile icat edilmiş. **~ word** : yalnız bir tek olay dolayısıyla icat edilmiş kelime.

nonchalance, *is.* **1.** ilgisizlik, kayıtsızlık, bîgânelik, soğukluk, heyecansızlık, soğukkanlılık. *He showed a surprizing ~ the first time he flew a plane.* **2. nonchalant** : ilgisiz, kayıtsız, bîgâne, soğuk, sakin, heyecansız, soğukkanlı. *She remained quite ~ during all the excitement.* **3. nonchalantly** : ilgisizce, kayıtsızca, bîgâne/heyecansız/soğuk bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *indifference, equanimity, 2. impertubable, cool, composed, detached, indifferent, inexcited, casual, calm, collected.* ***k.a.- 2.*** *excitable.*

noncom, *is. k.d. bk.:* **noncommissioned officer.**

noncombat, *sf.* savaş dışı, barış+, sulh+, hazerî. ~ **duty** : hazerî görev.

noncombatant, *sf.&is.* **1.** savaşmayan, savaş dışı, savaşa katılmayan, gayrimuharip, savaş/harp zamanında geri hizmetlerde görev alan (kimse) (askerî doktor, hastabakıcı vb.). *military duty as a* ~. **2.** (savaşta) sivil, asker olmayan.

noncombustible, *sf.&is.* **1.** tutuşmaz/alevlenmez/yanmaz/ateş almaz (madde), **2. noncombustibility** : tutuşmazlık, yanmazlık, ateş almazlık.

noncommissioned officer, *is. As.* astsubay, gedikli erbaş.

noncommittal, *sf.* **1.** tarafsız, çekimser, müstenkif. *I asked him to vote for me but he was* ~. **2.** kaçamaklı, müphem, suya sabuna dokunmaz, **3. ~ly** : tarafsız/çekimser kalarak, kaçamaklı/müphem bir şekilde, suya sabuna dokunmaksızın.

noncommunicable, *sf.* bulaşmaz, sirayet etmez, sari olmayan (hastalık).

noncompliance, *sf.* **1.** uymama, uymazlık, uygunsuzluk, **2.** itaatsizlik, riayetsizlik, baş eğmeme, karşı gelme, **3. noncompliant** : uymaz, uygunsuz, itaatsiz, riayetsiz, baş eğmez, karşı gelen.

non compos mentis* = *non compos, *Lât.* kaçık, divane, akılsız, akılca dengesiz, aklî dengesi bozuk. *The court judged him to have been* ~ ~ ~ *when he did the murder.*

nonconducting, *sf.* iletmez, iletmeyen, yalıtkan.

nonconductor, *is.* yalıtkan (madde), iletken olmayan madde, (ısı/ses/elektriği) geçirmeyen madde.

nonconforming, *sf.* **1.** topluma uymayan, mevcut düzene/nizama ayak uydurmayan, **2.** Anglikan kilisesine bağlı olmayan.

nonconformist, *is.* **1.** topluma uymayan, mevcut düzene/nizama ayak uydurmayan kimse, **2.** Anglikan kilisesine bağlı olmayan kimse, **3. nonconformism = nonconformity** : topluma uymama, mevcut düzene/nizama ayak uydurmama, Anglikan kilisesine bağlı olmama.

noncooperation, *is.* **1.** iş birliği yapmama, iş birliği yapmayı reddetme, desteklememe, yardım etmeme, **2.** medenî itaatsizlik/direnme, (Gandi gibi) pasif direnme: siyasete bilfiil katılmaksızın hükûmetin icraat ve siyasetine karşı koyma/muhalefet etme (vergi ödememe vb. gibi), **3. ~ist = noncooperator** : iş birliği yapmayı reddeden, pasif direnen kimse, **4. noncooperative** : iş birliği yapmayı reddedici , pasif direnici.

noncorrosive, *sf.* paslan(dır)maz, çürü(t)mez.

noncredit, *sf.* (üniversitede) başarı derecesini etkilemeyen, başarı notu sayılmayan. ~ *course.*

noncrossover, *sf.* geçişsiz : soysal (genetik) geçiş sağlayacak kromozomu bulunmayan. ~ *off-spring.*

nondairy, *sf.* sütsüz, süt veya sütten mamul madde içermeyen. ~ *whipped topping.*

nondefense, *sf.* savunmasız, müdafaasız, gayriaskerî, savunma ile ilgisi olmayan. ~ *spending.*

nondescript, *sf.&is.* **1.** tanımsız, tanımlanamaz, tarifsiz, tarifi imkânsız, cinsi/sınıfı belirsiz, belirli bir cins veya sınıfa girmeyen (nesne/kimse). *a* ~ *color. eyes of* ~ *shade: neither brown, blue nor grey.* **2.** tuhaf, garip, ne idüğü belirsiz (kimse). ***e.a.*** *1. amorphous, indistinct, indescribable.*

nondestructive, *sf.* **1.** yok etmez, tahrip etmez, bozmaz, fiziksel/kimyasal yapısını değiştirmeyen/bozmayan. ~ *analysis.* **2. ~ly** : yok etmeksizin, bozmaksızın, **3. ~ness** : yok etmezlik, tahrip etmezlik.

nondiapausing, *sf.* **1.** (fizyolojik gelişmede) duraklamasız, **2.** (fiyolojik) duraklama evresinde bulunmayan.

nondimensional, *sf.* boyutsuz, ebatsız, derecesiz.

nondirective, *sf.* güdümsüz : danışma, sağaltım, mülâkat vb. de soru soranın yorum ve açıklamadan kaçınarak konuşmacının serbestçe fikirlerini ifade etmesine yönelik. ~ **client-centered therapy** : güdümsüz sağaltım. ~ **counseling** : güdümsüz danışma. ~ **procedure** : güdümsüz yöntem.

nondiscriminatory, *sf.* ayırımsız, ayırım veya fark gözetmeyen, eşit, tefrikasız.

nondisjunction, *is. biy.* bölünmeme: göze bölünmesinde kromozomun normal olarak ikiye ayrılmaması.

nondisposable, *sf.&is.* yok edilemez, imha/telef edilemez (madde).

nondistinctive, *sf. gr.* farksız, farklı anlamları olmayan, farklı anlam taşımayan. **~ly** : anlamca farklı olmaksızın.

nondividing, *sf.* (gözeleri) bölünmeyen.

nondormant, *sf.* **1.** filizlenebilir, yeşerir, biter, filiz verebilir. ~ *seeds.* **2.** filizlenme/gelişme/büyüme hâlinde olan. ~ *plants.*

nondrinker, *sf.* içki içmez, yeşilaycı.

nondrinking, *sf.* içki iç(il)meyen.

nondrying oil, *is.* kurumaz yağ : ince tabaka hâlinde havaya maruz kalınca katılaşmayan yağ (zeytinyağı gibi)

none, *zm.&zf.&sf.* **1.** hiçbir(i), hiç. ~ *of the memgers is going.* ~ *of the books.* ~ **of this/that** : şunlardan/onlardan hiçbiri. **I want ~ of your excuses** : Hiçbir mazeret kabul etmem. ~ **of us** : hiç birimiz. ~ **of them** : onlardan hiçbiri. **That is ~ of your business** : Sana ne! Seni ilgilendirmez! Sen kendi işine bak! ~ **of this concerns me** : Hiçbiri beni ilgilendirmez. ~ **of your impudence**! Edepsizliğin lüzumu yok! ~ **of your cheek!** Yüzsüzlüğün lüzumu yok! **2.** hiç kimse (bu anlamda kullanılırsa fiil çoğul olur). ~ *were left when I came.* **3. have ~ of** *k.d.* kabul/müsaade/müsamaha etmemek. **I'll have ~ of your stupid ideas** : Saçma fikirlerinin hiçbirini kabul edemem. **He was offered a job but he said he'd have ~ of it** : Ona bir iş teklif edildi, fakat kabul edemeyeceğini söyledi. **4.** ~ **but** : ancak, yalnız, ...-den başkası değil. ~ **but he knows the secret** : Sırrı yalnız o biliyor (ondan başkası bilmiyor). ~ **but a strong man could have lifted it** : Onu ancak kuvvetli bir adam kaldırabilirdi. **5.** ~ **other (than)** : (hayret ifade eder) (...-den) başka kim (olabilir?), ta kendisi. **It's ~ other than Tom**! Tom, ta kendisi. **"We thought you were in Canada! Can it really be you?" " ~ other!"** "Biz seni Kanada'da zannediyorduk, sahiden sen misin?" "Ta kendisi!" **6.** asla, hiç (de değil), hiçbir suretle, kat'iyen, zerre kadar. **Our supply is ~ too great** : Erzakımız hiç de fazla değil. **He is ~ the happier for his wealth** : Servetinden dolayı asla mutlu değil. **I like him ~ the worse for that** : Bundan dolayı ona karşı sevgim kat'iyen azalmadı. **His position is ~ too secure** : Durumu hiç de sağlam değil. **7. (to be) ~ the wiser** : farkına varmak, fark etmek. *If we take only one piece of cake, mother will be ~ the wiser.* **8. He was ~ too soon** : Tam zamanında yetişti. **You know, ~ better, how poor I am** : Ne kadar fakir olduğumu siz herkesten iyi bilirsiniz.

noneffective, *sf.&is.* **1.** etkisiz, tesirsiz, verimsiz (kimse), **2.** işe/hizmete elverişsiz, yeteneksiz (asker/bahriyeli).

nonego, *is. fel.* nesnel evren, benlik dışındaki dünya.

nonentity, *is., ç.* **-ties 1.** önemsiz/değersiz/yeteneksiz kimse/şey. *A weak government, full of nonentities. He's a complete ~.* **2.** yeteneksizlik, yetersizlik, beceriksizlik, değersizlik, kabiliyetsizlik. *Came to office after years of political ~.* **3.** hiçlik, yokluk, var olmayan/sırf hayalden ibaret şey.

nones, *is.* **1.** (Katoliklerin) ikindi tapınması/ayini, yedi âyin saatinden beşincisi (günün dokuzuncu saati veya saat 15.00), **2.** (eski Roma takviminde) "ides"ten dokuz gün önceki gün (mart, mayıs, temmuz ve ekimin 7'si, diğer ayların 5'i).

nonessential, *sf.&is.* gereksiz, lüzumsuz, fer'î, tâlî, zarurî olmayan (şey/kimse).

non est, *Lât.* **1.** değil(dir), **2.** *huk.* tutuklanacak şahıs kendi bölgesinde bulunmadığı için tutuklama belgesinin getirilmesi.

nonesuch = nonsuch, *is.* **1.** eşsiz, eşi bulunmaz (kimse/şey). *Skills which made him a ~ in the world of music.* **2.** *bk.:* **black medic**, **3.** bir cins elma. ***e.a.*** *1. ideal, nonpareil, paragon.*

nonetheless, *zf.* mamafih, bununla beraber, buna rağmen, her şeye rağmen. ***e.a.*** *however, nevertheless.*

non-Euclidian, *sf.* Öklitçi olmayan, Öklit koyutlarına dayanmayan. ~ **geometry** : Öklitçi olmayan uzam bilimi/geometri.

nonevent = non-event, *is. k.d.* sönük/önemsiz olay, umulduğu kadar ilgi uyandırmayan olay. *The election was a real ~ of the year.*

nonfeasance, *is. huk.* ihmal, savsama, yasal bir yükümlülüğü hiç veya gereği gibi yerine getirmeme. **nonfeasor** : ihmalci, savsayan kimse. *bk.:* **malfaisance, misfaisance.**

nonferrous, *sf.* **1.** demirsiz, demir içermeyen, **2.** demir olmayan, demirden başka (maden).

nonfiction, *is.* kurgusal olmayan düz yazı, nesir edebiyatı : roman, şiir ve dram dışında kalan edebiyat (tarih, biyografi vb.). **~al** : kurgusal olmayan. **~ally** : kurgusal olmayarak.

nonfigurative, *sf.* **1.** (resim/heykel) soyut, mücerret, **2.** hakikî, mecazî olmayan.

nonflammable, *sf.* tutuşmaz, yanmaz, parlamaz, ateş almaz. **nonflammability** : tutuşmazlık.

nonflowering, *sf.* çiçeksiz, çiçek açmayan.

nonfluency, *is., ç.* **-cies** belâgatsizlik, ifadenin düzgün/akıcı olmaması, fasih/beliğ konuşamama.

nonfood, *sf.* besin olmayan, yenilmez/içilmez. *~ items.*

non-fulfilment = non-fulfillment, *is.* yerine getirmeme, yapmama, ifa/icra etmeme, ademi icra/ifa.

nongovernment(al), *sf.* hükûmetle ilgisiz, hükûmet dışı, gayriresmî.

nongraduate, *is.* okulu bitirmemiş/diplomasız kimse.

nongreen, *sf.* yeşil olmayan, klorofilsiz.

nonhero, *is.* korkak, cesaretsiz, kahraman olmayan kimse. ***e.a.*** *- antihero.*

nonillion, *sf.&is., ç.* **-lions/-lion** nonilyon : ABD ve Fransa'da 10^{30}, İngiltere ve Almanya'da 10^{54} sayısı.

noninductive, *sf.* endüktanssız, irkilimsiz.

noninfected, *sf.* (hastalık) bulaşmamış.

noninterference, *is.* (politikada başkalarının işine) karışmama, müdahele etmeme. **noninterferer** : karışmayan, müdahale etmeyen.

nonintervention, *is.* **1.** karışmazlık, başka devletlerin işine karışmama (siyaseti), ademimüdahele, **2. ~al** : karışmayan, müdahale etmeyen, **3. ~alist = ~ist** : karışmama taraftarı.

noninvolvement, *is.* ilgisizlik, duygusal serüvene atılmaktan çekinme, maceradan kaçınma/uzak durma.

nonionic, *sf. kim.* yükünsüz, iyonsuz. **~ detergent** : yükünsüz deterjan : eriyince elektrik bakımından yansız asıltılara ayrılan temizleyici.

non-iron, *sf.* ütülenmez, ütü istemez, buruşmaz.

nonjoinder, *is. huk.* dava dışında bırakma, davaya katılması gereken bir kimsenin dışta bırakılması.

nonjudgmental, *sf.* tarafsız, yansız, objektif, bir kimsenin şahsî/ahlâkî durumu hakkında hüküm vermekten kaçınan.

nunjuring, *sf.* yeminsiz, sadakat yemini etmeyen.

nonjuror, *is.* **1.** yemin etmeyen, sadakat yemininden kaçınan, **2.** *b.h.* İngiltere'de William ve Mary'ye sadakat yeminini reddeden Anglikan papazı.

nonleaded, *sf.* kurşunsuz (benzin).

nonlegal, *sf.* yasa ile ilgisi olmayan, yasal şekilde ifade edilmemiş olan (***illegal*** kelimesinden farklı).

non licet, müsaade edilemez, yasaktır, yasaya aykırıdır.

nonlinguistic, *sf.* **1.** dil ile ilgisiz, **2.** yabancı dil öğrenemeyen.

nonliterate, *sf.&is.* yazısız, yazı dili olmayan. *a ~ people.*

nonmagnetic, *sf.* mıknatıssız, mıknatıslanmaz, manyetik olmayan.

nonmatching, *sf.* **1.** uymaz, benzemez, uygunsuz, birbirini tutmaz, **2.** bağışın toplamına eşit miktarda şartlı bağış gerektirmeyen. *~ grants.*

nonmaterial, *sf.* maddesel olmayan, maddesiz, gayrimaddî, **2.** manevî, ruhanî, ruhî. *to minister to man's ~ needs.* **3.** kültürel, bedii, estetik. ***e.a.*** *- 2. spiritual, 3. cultural, aesthetic.*

nonmetal, *is. kim.* **1.** maden olmayan eleman, maden özelliği göstermeyen eleman : C, N, S, vb., **2.** eriyiklerde + yükün vermeyen eleman. **~lic** : maden olmayan.

nonmonetary, *sf.* para ile ilgisi olmayan.

nonmoral, *sf.* **1.** ahlâkla ilgisi olmayan, ne ahlâkî ne de gayriahlâkî, **2. ~ity** : ahlâkla ilgisi olmama, **3. ~ly** : ahlâkla ilgisi olmaksızın. ***e.a.*** *- 1. bk.: immoral.*

nonnegative, *sf.* negatif olmayan, negatif değil (ya pozitif, ya da sıfır).

nonnegotiable, *sf. fin.* (para yerine) geçmez, (ticarî) muamele görmez.

nonnuclear, *sf.* **1.** nükleer olmayan, nükleer patlama husule getirmeyen. *a ~ bomb.* **2.** atom enerjisiyle işlemeyen. *a ~ propulsion system.* **3.** nükleer silâhı/atom bombası olmayan. *a ~ country.* **4.** nükleer silâh kullanmayan. *a ~ war.*

no-no, *is., ç.* **no-nos/no-no's** *ABD- argo* yasak, memnu, yapılması kat'iyen istenmeyen/doğru olmayan şey, zararlı/tehlikeli vb. şey.

nonobjective, *sf.- g.s.* soyut, nesnel olmayan, mücerret. ~ *art.* **nonobjectivism = nonobjectivity** : soyutluk, nesnel olmama. **nonobjectivist** : soyutçu, nesnel olmayan sanatçı.

nonobservance, *is.* riayetsizlik, itaatsizlik, saymama, hiçe sayma. ~ *of the rules could get you into trouble.*

non obstante, *Lât.* rağmen. ***e.a.-*** *notwithstanding.*

no-nonsense, *sf.* ciddî, vakur, ağırbaşlı, müsamahasız, sistemli. *She has a ~ attitude where business is concerned.* ***e.a.-*** *serious, businesslike, earnest, diligent, determined, resolute, intent, grave, severe.* ***k.a.-*** *frivolous, giddy, slapdash, scatterbrained, offhand.*

nonparametric, *sf. ist.* evrendeğersiz. ~ **method** : evrendeğersiz yöntem. ~ **statistical tests** : evrendeğersiz istatiksel sınama. ~ **tolerance limits** : evrendeğersiz hoşgörü sınırları

nonpareil, *sf.&is.* **1.** eşsiz, eşi/dengi/misli /benzeri bulunmaz (kimse/şey), mükemmel, müstesna, biricik, yegâne, kıyas kabul etmez. *an object of ~ beauty. She was a woman of ~ beauty.* **2.** pasta ve kurabiyeler üzerine serpilen renkli küçük şeker tanecikleri, süs şekeri, **3.** süslü şekerle kaplı yuvarlak yassı çukulata, **4.** *basım* (a) altı puntoluk matbaa harfi, (b) altı puntoluk satır aralığı kalıbı. ***e.a.-*** ***1.*** *peerless, matchless, unrivaled, unequaled, unique, unsurpassed, unmatched, one-of-a-kind, exceptional.*

nonparous, *sf.* çocuk doğurmamış.

nonparticipant, *is.* katılmayan, iştirak etmeyen kimse.

nonprticipating, *sf.* sigortadan temettü ve kâr hissesi almayan, kâra iştirak etmeyen.

nonparticipation, *is.* katılmama, iştirak etmeme. ~ *of local citizens to local government.*

nonpartisan = nonpartizan , *sf. &is.* **1.** partisiz, tarafsız, bir partiye bağlı olmayan (kimse). *a ~ ballot. a ~ board.* **2. ~ship** : tarafsızlık, partisizlik, bir partiye bağlı olmama.

nonparty, *sf.* tarafsız, partisiz, partilere ait olmayan.

nonpathogenic, *sf.* sayrısız, hastalık yapmayan, hastalığa sebep olmayan. *bk.:* **avirulent.**

nonpayment, *is.* öde(n)meme, ödemede ihmal. *He is in trouble for ~ of his last year's tax.*

nonperformance, *is.* yapmama, ifa/icra etmeme, yerine getirmeme. **nonperforming** : yapmayan.

nonperishable, *sf.* **1.** bozulmaz, çürümez, dayanıklı, yok olmaz, **2. ~s** *d.d.* bozulmaz/çürümez gıda, kuru erzak.

nonpersistent, *sf.* **1.** dayanıksız, çabuk bozulan. ~ *insecticides.* **2.** çabuk yayılan/bulaşan, taşıyıcı tarafından kısa zamanda etrafa taşınan. ~ *viruses.*

nonperson, *is.* **1.** önemsiz kişi, önemi/nüfuzu/hakları inkâr edilen/yok edilen/tanınmayan kimse, yok farz edilen şahıs, **2.** siyasî veya ideolojik nedenlerle gözden düşen/unutulmaya mahkûm edilen kimse. ***e.a.-*** ***2.*** *unperson.*

non placet, *Lât.* olumsuz oy, aleyhte verilen oy.

nonplus, *is.&f.* **-plused, -plusing** (veya *Brit.:* **-plussed, -plussing**) **1.** şaşırtmak, şaşkına çevirmek, hayrete düşürmek. **be ~(s)ed** : apışıp kalmak, şaşırmak, şaşkına dönmek. *We were ~ed to see two roads leading off to the left where we had expected only one.* **2.** şaşkınlık, şaşırma, hayret, şaşırıp/apışıp kalma, hayretten donakalma. ***e.a.-*** ***1.*** *perplex, puzzle, confound, mystify, dumbfound, baffle, confuse, muddle, faze, bewilder, dismay, stump.*

nonpolar, *sf.* ucaysız, kutupsuz, kutuplaşmamış.

non possumus, *Lât.* yapamayız, olmaz. ***e.a.-*** *we cannot.*

nonprescription, *sf.* reçetesiz, doktor reçetesi olmadan alınabilen. ~ *drugs.*

nonproductive, *sf.* **1.** üretmeyen, gayrimüstahsil, üretime katkısı olmayan (Fabrikalarda kontrolör, personel memuru vb. gibi). *The ~ labor of clerks and inspectors.* **2.** verimsiz, ürünsüz, mahsulsüz, ürün/mahsul vermeyen. *a ~ oil well.* **3.** (öksürük) kuru, balgamsız, **4. ~ly** : üretime katkısı olmaksızın, verimsizce, ürünsüzce, ürün vermeden, **5. ~ness = nonproductivity** : üretmezlik, gayrimüstahsillik, verimsizlik, ürünsüzlük, mahsulsüzlük.

nonprofessional, *sf.&is.* **1.** mesleksiz, mesleği olmayan (kimse), **2.** hevesli, amatör, kazanç maksadıyla/geçim için değil, sırf zevk için spor yapan (sporcu/atlet), **3. ~ly** : mesleksiz olarak, amatör sıfatıyla.

nonprofit, *sf.* **1.** kamu yararına çalışan, kâr gayesi gütmeyen. *a ~ association. ~ charities.* **2.** kârsız, kâr/kazanç getirmeyen, **3. ~-making**: kâr/kazanç sağlamayan. *The business turned out to be ~-making and soon closed down.*

nonproliferation, *is.* **1.** çoğalmama, ürememe, **2.** hızla yayılmasını/genişlemesini önleme/durdurma. *~ of nuclear weapons.* **3.** atom silâhlarını önleyici. *a ~ agreement.*

non-pros, *gl.f.* **-prossed, -prossing** *huk.* davacının gıyabında karar/hüküm vermek.

non pros. = non prosequitur.

non prosequitur, *is. huk.* (davacı aleyhinde verilen) gıyap kararı.

nonprotein, *sf.* proteinsiz, proteinden elde edilmeyen.

nonquota, *sf.* kota dışı, kotasız.

nonreader, *is.* okuma bilmeyen/okumayan kimse, (özellikle) okuma öğrenmekte zorluk çeken çocuk.

nonrefundable, *sf.* (parası) geri verilmez/ödenmez, iade edilmez. *a ~ bond.*

nonrelativistic, *sf.* **1.** göresiz, görelilik/izafiyet/relativite kuramına dayanmayan. *~ equations. ~ kinematics.* **2.** kütleyi etkilemeyecek kadar yavaş hızla giden (cisme ait), **3. ~ally** : göresiz olarak, görelilik kuramına dayanmadan, **4. ~ quantum mechanics** : göresiz nicemsel işleybilim.

non rep. = non repetatur.

non repetatur, *ecz.* (reçetede) tekrarlanmaz, tekrarlamayınız.

nonrepresentational, *sf.* **1.** temsilcisiz, temsilî olmayan, **2.** (resimde) benzetmesiz, tasvirsiz, tasvirî olmayan, cisimleri doğal görünüşleriyle göstermeyen, **3. ~ism** : benzetmesizcilik.

nonresidence = nonresidency, *is.* (bir yerde) konutlanmama, oturmama, ikamet etmeme, meskûn olmama.

nonresident, *sf.&is.* (bir yerde) konutlanmayan/oturmayan/ikamet etmeyen/meskûn olmayan (kimse). **~ landowner** : kendi emlâkinde oturmayan mülk sahibi. **~ student** : gündüzlü/yatısız öğrenci.

nonresistance, *is.* direnmeyiş, direnmeme, baş eğme, boyun eğme, teslimiyet, karşı koymama, mukavemet etmeme, hükûmet otoritesine (haksız ve şiddetli davranışlarında bile) boyun eğme/itaat politikası; şiddet hareketlerine kuvvetle karşı koymama ilkesi.

nonresistant, *sf.&is.* **1.** direnmeyen/karşı koymayan (kimse), otoriteye baş eğen (kimse), **2.** şiddet hareketlerine kuvvetle karşı koyma aleyhtarı (kimse).

nonrestrictive, *sf. gr.* kısıtlamayan: değiştirdiği anlamı sınırlayarak değil, tanımlayarak belirten, tanımı tamamlayan. **~ clause** *bk.:* **descriptive clause.**

nonrigid, *sf.* **1.** esnek, katı olmayan, **2.** *hv.* çerçevesiz : gövdesine şekil ve sağlamlık sağlayacak çerçevesi olmayıp içindeki gazın basıncı ile şekil alan (hava gemisi), **3. ~ity** : esneklik, katı olmayış.

nonscheduled, *sf. Brit.* tarifesiz, dizinsiz, programsız, belirli bir tarife ve programa uymayan, dolmuşçu. **~ airlines** : dolmuşçu hava yolları. ***e.a.-*** *unscheduled.*

nonscience, *sf.&is.* bilimsiz, bilim dışı, gayrı ilmî, bilimle ilgisi olmayan.

nonsectarian, *sf.* mezhepsiz, belirli bir dinî mezhebe bağlı olmayan.

nonsedimentable, *sf.* çökelmez, tortulaşmaz, belirli koşullar altında çökelti/tortu vermeyen.

nonsense, *sf.&is.* **1.** saçma (şey), manasız/mantıksız (şey). **That's (a lot of) ~** : (Bütün bunlar) manasız/saçma şeyler! **2.** boş/manasız/saçma söz/lâf. **talk ~** : saçmalamak, saçma konuşmak. **I've had enough of this ~** : Böyle saçmalara karnım tok! **3.** saçmalık, saçma hareket. *Stop that ~, children! Behave yourselves.* **4.** anlamsızlık, manasızlık, delilik, budalalık, ahmaklık. **Stop this ~ = No more of your ~** : Bu budalalığı/saçmalığı bırak artık! **I won't stand any ~ about that** : Bu konuda hiçbir manasızlığa göz yumamam. **5.** önemsiz şey, **6. ~ verses** : anlamsız şiir, eğlence için yazılmış saçma mısralar, **7. make ~ of = make a ~ of** : sonuçsuz bırakmak, suya düşürmek, akamete uğratmak. *Your foolish anger made ~ of plans for peace with the enemy.* ***e.a.-*** *1. twaddle, balderdash, folly, 4. absurdity, senselessness, silliness, 5. trifles.* ***k.a.-*** *1-4. sense, common sense, wisdom, reason.*

nonsensical, *sf.* **1.** saçma sapan, manasız, abuk sabuk, zırva. ~ *opinions/sounds.* **Don't be so** ~ : Zırvalama, saçmalığı/manasızlığı bırak. **2. ~ity = ~ness** : saçmalık, manasızlık, **3. ~ly** : saçma sapan bir şekilde, manasızlıkla, saçmalayarak.

non seq. = non sequitur.

non sequitur, *is., ç.* ***non sequiturs*** *Lât.* ilgisiz sonuç, mantıksız/mantığa aykırı sonuç, konuşulanla ilgisi olmayan söz.

nonsked, *is. k.d.* tarifesiz (uçuş saatleri belirsiz) hava yolu.

nonskid, *sf.* kaymaz, kayma tehlikesi önlenmiş (otomobil lâstiği, halı altlığı vb.).

nonslip, *sf.* kaymaz, kaymayı önleyecek şekilde yapılmış.

nonsocial, *sf.* topluma aykırı, toplumla ilgisiz. ***e.a.-*** *unsocial.* ***k.a.-*** *social.*

nonstandard, *sf.* standart olmayan.

nonstarter, *is.* **1.** başlamaz, başlamayan, **2.** iyi çıkış yapamayan kimse, **3.** *Brit.* başarı şansı olmayan kimse.

nonstick, *sf.* yapışmaz, pişmiş yemeğin kolayca (yapışmadan) ayrılabildiği. *a ~ coating in a frying pan.*

nonstop, *sf.&zf.* durmadan, duraksız, aralıksız, fasılasız, biteviye, mola vermeden. ~ *train/flight. music playing ~ all night.*

nonsuch, *is. bk.:* **nonesuch.**

nonsuit, *is.&gl.f. huk.* **1.** davanın düşmesi, **2.** (davacının davayı takipten vazgeçmesi veya yeterli delil göstermemesi dolayısıyla verilen) takipsizlik kararı, **3.** davanın düşmesine karar vermek, takipsizlik kararı vermek.

nonsupport, *is. huk.* nafaka vermeme, (kanunen bakmakla yükümlü olduğu kimseye) bakmama.

nonsyllabic, *sf.* hecesiz, hece oluşturmayan.

nontarget, *sf.* amaç olmayan, amaç/gaye teşkil etmeyen. *Effects of intecticides on ~ organisms.*

nonteaching, *sf.* öğretimle ilgisiz.

nontenured, *sf.* ayrıcalıksız, imtiyazsız, işinde kalabilme hakkı olmayan.

nontitle, *sf.* gayesi unvan olmayan (yarışma).

nontrivial, *sf.* **1.** önemli, ihmal edilemeyen, **2.** (en az bir değişkeni) sıfırdan farklı. ~ *solution to linear equations.*

non troppo, *müz.* fazla değil. *allegro ~ ~.*

non-U, *sf. k.d.* yüksek sınıflara özgü olmayan (özellikle İngiltere'de).

nonunion, *sf.&is.* **1.** sendikaya/meslek birliğine bağlı olmayan, sendikasız, ünyonsuz, **2.** *tıp* kırılan kemiğin iyileşmemesi/kaynamaması/bitişmemesi, **3. ~ism** : sendika/meslekî birlik aleyhtarlığı, sendikayı/ünyonu hiçe sayma, **4. ~ist** : sendika/meslekî birlik aleyhtarı.

nonuple, *sf.&is.* **1.** dokuz kat, dokuz misli, **2.** (bir sayının) dokuz katı olan sayı. ***e.a.- 1.*** *ninefold.*

nonuplicate, *sf.* **1.** dokuz kat, dokuz misli, **2.** dokuzuncu kuvvete yükseltilmiş. ***e.a.- 1.*** *ninefold.*

nonvector, *is.* mikrop taşımayan/hastalık bulaştırmayan böcek vb.

nonverbal, *sf.* **1.** sözlü olmayan. ~ *communications. ~ means of expressing.* **2.** çok az söz kullanmayı gerektiren : ~ *tests.* **3.** konuşma yeteneği zayıf, **4. ~ly** : sözlü olmayarak, pek az söz kullanarak.

nonviable, *sf.* ömürsüz, yaşayamaz, gelişemez, büyüyemez, işleyemez.

nonviolence, *is.* (baskı rejimine karşı vb.) şiddet ve cebir kullanmaktan kaçınma, zorbalıktan kaçınma, zorlamama.

nonviolent, *sf.* şiddet ve cebir kullanmaktan kaçınan, zor kullanmayan, zorlamayan. **~ly** : şiddet ve cebir kullanmaktan kaçınarak, zor kullanmaksızın.

nonvolatile, *sf.* uçmaz, buharlaşmaz.

nonvoter, *is.* **1.** oy vermeyen, oyunu kullanmayan, **2.** oy (verme) hakkı olmayan.

non-Western, *sf.* **1.** batılı olmayan. ~ *countries.* **2.** batılı toplumlara özgü olmayan. ~ *values.*

nonwhite, *sf.&is.* beyaz (ırka mensup) olmayan (kimse), Afrikalı, zenci, siyahî, habeşî, Arap.

nonzero, *sf.* sıfırdan farklı.

noodle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** şehriye, erişte. ~ *soup. chicken ~ soup.* **2.** *argo* kafa, **3.** *argo* **noodlehead** *d.d.* budala/alık/ahmak/sersem kimse, **4.** gelişigüzel/usulsüz çalgı çalmak. ***e.a.-*** *2. head. 3. fool, simpleton.*

nook, *is.* **1.** köşe. *sitting in the chimney ~.* **2.** kuytu yer. *resting in a shady ~ in the garden.* **3.** bucak, ıssız köşe, **4.** uzak/ücra yer, **5. ~s and crannies** : köşe bucak, en ücra köşeler/yerler. **search every ~s and crannies** : fıldır fıldır aramak, köşe bucak aramak, **6. ~like** : köşemsi, köşevari, kuytu, ücra. ***e.a.-*** *1. corner, 2. recess.*

noon, *is.* **1.** öğle, günün ortası, saat 12.00. **at ~** : öğleyin, öğle vakti. *Leave home at ~.* **Eat the ~ meal** : Öğle yemeği yemek. **~ is the earliest time I can come** : Öğleden evvel gelemem. **sleep until ~** : öğleye kadar uyumak, **2.** en parlak/başarılı devre, doruk, **3. ~ hour** : öğle paydosu. **high ~** : tam öğle vakti, **4.** *esk.* gece yarısı. ***"~ of night"*** şeklinde kullanılır. ***e.a.-*** *1. midday.*

noonday, *sf.&is.* **1.** öğle+, öğle vakti olan. **the ~ sun** : öğle güneşi. **the ~ meal** : öğle yemeği, **2.** öğle vakti, günün ortası. ***e.a.-*** *2. noon, midday.*

no one = no-one, *zm.* hiç kimse. **no one is home** : evde hiç kimse yok. ***e.a.-*** *nobody.*

nooning, *is. k.d.* **1.** öğle (vakti), **2.** öğle paydosu, **3.** öğle yemeği, **4.** öğle istirahati.

noontide, *is.* **1.** öğle (vakti), **2.** en parlak/başarılı dönem, doruk, zirve. *He's at the ~ of his fame.*

noontime, *is. bk.:* **noonday, noontide.**

noose, *is.&f.* **noosed, noosing 1.** ilmik, **2.** bağ, tuzak, kapan. **put one's head in the ~ = put a ~ round one's neck** : tuzağa düşmek, **3.** kement, ucu ilmikli ip/halat. **hangman's ~** : cellâdın ipi/kemendi. **He escaped the hagman's ~** : Cellâdın kemendinden kurtuldu. **4.** ilmiklemek, ilmik yapmak, ilmikle bağlamak/tutturmak, **5.** kementle yakalamak/tutmak, **6. nooser** : kementçi, kementle yakalayan. ***e.a.-*** *2. tie, bond, snare.*

noosphere, *is.* canlı küre : insanların faaliyetiyle bilerek veya bilmeyerek değiştirilen küre kuşağı.

nopal, *is. bot.* Hint inciri, firavun inciri, frenk inciri *(Opuntia ve Nopalea).*

no-par = no-par-value, *sf.* itibarî değeri olmayan. **~ stock** : itibarî değeri olmayan ve herhangi bir fiyatla satılabilen hisse senedi.

nope, *zf. ABD- argo* hayır. *"Are you hungry?" "Nope!"* ***e.a.-*** *no.*

nor, *bağ.* ne, ne de..., ve ne de... anlamında olup şu hallerde kullanılır: **1.** olumsuz cümlelerde, özellikle **neither...nor** şeklinde : **Neither cold nor hot** : Ne soğuk, ne sıcak. **They won't wait for you, ~ for me, ~ for anybody** : Ne seni, ne beni, ne de başka birini beklemezler. **2. not, no, never** vb. gibi olumsuzluk bildiren kelimelerden sonra aynı olumsuzluk anlamını kuvvetle sürdürmek için kullanılır: **I never saw him again, ~ did I regret it** : Onu bir daha görmedim, buna pişman da değilim. **3.** olumlu bir cümleyi olumsuz bir cümleye bağlar ve "**and not** = ve ... gerekmez/gerek yok" anlamı verir: **They are happy, ~ need we worry** : Onlar mutlular, endişeye gerek yok. **4.** *k.d.* "**than**" yerine kullanılır: ...-den. **Did you ever see a poorer place nor this place**? Bundan daha fakir bir yer gördün mü? **5.** eskiden **neither** kulanılmadan " ne de " anlamında kullanılırdı: **He nor I was there** : O da, ben de orada değildik. **6.** keza eskiden **neither...nor** yerine **nor...nor** şeklinde kullanılırdı: **Nor he, nor I was there** : Ne o, ne de ben orada değildik.

Nor. = **1.** Norman, **2.** North(ern), **3.** Norway, **4.** Norwegian.

nor. = north(ern).

nor'- *ön ek* kuzey . **nor'east** : kuzeydoğu.

Nordic, *sf.&is.* **1.** Kuzey Avrupalı: Cermen ve İskandinav ırkından, **2.** özellikle İskandinavya'da bulunan dolikosefal uzun boylu ve sarışın ırka mensup (kimse), **3.** atlamalı kayak yarışması+, **4. ~ combined** : karma kayak yarışı.

nor'easter = northeaster, *is.* kuzeydoğu.

norepinephrine, *is.* norepinefrin : C8H11NO3. Kuvvetli bir damar büzücü olup kanamaları durdurmakta kullanılır.

Norfolk jacket/coat, *is.* avcı ceketi.

Norge, *is.* Norveç (Norveççe adı). ***e.a.-*** *Norway.*

noria, *is.* bostan dolabı. ***e.a.-*** *Persian wheel.*

norite, *is.* Norveç kayası, tanesel yapılı bir tür kaya.

norland(er), *is. bk.:* **northland(er).**

norm, *is.* **1.** düzgü, norm, örnek, model, düstur, standart: kural olarak benimsenmiş ve yerleşmiş ilke ya da yasaya uygun durum. **Social ~s** : toplumsal düzgüler, **2.** ortalama, genel düzey, beklenen/alışılmış sayı/miktar/derece vb. *The national ~ in this examination is 70 out of 100.* **3.** *eğt.* (a) (belirli yaştaki/bilgi ve eğitim düzeyindeki kimseler için saptanan) ortalama başarı derecesi, (b) bireyin geçmişteki ortalama başarısına göre saptanmış standart, **4.** *mat.* düzge : (a) tanım kümesi bir vektör uzayı olan gerçek değerli eksisiz işlev, (b) bir bölüntüde ardışık iki nokta arasındaki farkların en büyüğü. ***e.a.-*** *1. standard, model, pattern, 2. average.*

normal, *sf.&is.* **1.** normal, alışılmış, doğal, mutad, tabiî, beklenen, ortalama, standartlara uygun. ~ *working hours from 9 to 17.* ~ *temperatures during May. Rainfall has been below* ~ *this July.* **2.** adî, alelâde, olağan, **3.** düzgülü, düzgün, uygun, muntazam (nesne), **4.** *psikol.* düzgülü : (a) (zekâ/şahsiyet/ruhsal gelişme vb.) ortalama, (b) (ruhen) sağlıklı, sağlam, **5.** *mat.* (a) düzgen, normal, dik(ey). (b) düzgen/normal uzunluğu : düzgenin eğri ile x ekseni arasında kalan parçasının uzunluğu. ~ **curvature** : düzgen eğrilik. ~ **functions** : düzgen işlevler. ~ **lines** : düzgen doğrular. ~ **matrix** : düzgen dizey. ~ **plane** : düzgen düzlem. ~ **to a curve** : eğri düzgeni. ~ **to a surface** : yüzey düzgeni, **6.** *kim.* normal : (a) 1 litresinde 1 eş değer gram çözünen özdek bulunan. ~ **solution** : normal çözelti, (b) her C atomu en fazla iki C atomuna bağlı olan (düzgün C zincirli alifatik hidrokarbon), (c) bütün OH grupları veya H atomu yerine başka atom grupları geçmiş bulunan (yansız/nötral tuz). Na2SO4 gibi, **7.** *biy.-tıp* (a) sağlıklı, sıhhatli, iyi gelişmiş, normal, düzgün, hastalıksız. *a* ~ *child.* (b) doğal, tabiî. ***e.a.- 1.*** *usual, regular, natural, typical,* ***4.*** *perpendicular.* ***k.a.- 1-3.*** *abnormal, irregular, unusual, unnatural, exceptional.*

normal curve, *is. ist.* düzgen dağılım (eğrisi) : Değişkenin çeşitli değerleri için olasılıkları gösteren çan kesiti biçimindaki eğri. **Gaussian curve** *d.d.*

normalcy, *is. az kul. bk.:* **normality.**

normal distribution, *is. ist.* düzgen dağılım. **Gaussian distribution** *d.d.*

normalise/normalisation, *Brit. bk.:* **normalize/normalization.**

normality, *is.* doğallık, tabiîlik, normallik, düzgünlük, düzgenlik, uygunluk. ***e.a.-*** *normalcy, normalness.*

normalize, *f.* **-ized, -izing 1.** doğallaş-(tır)mak, tabiîleş(tir)mek, normalleş(tir)mek, düzgünleş(tir)mek, normal kılmak, normal durumu almak, **2.** *metal.* (çeliği vb. ısıtarak) gerilmeleri gidermek, **3.** (nicemsel işley biliminde ve olasılık hesaplarında) düzgenlemek: uygun bir kat sayı ile çarparak işlevin gösterdiği eğri ile x ekseni arasında kalan alanı 1'e eşit yapmak, **4. normalization** : doğallaştırma, tabiîleştirme, normalleştirme, düzgünleştirme.

normally, *zf.* genellikle, çoğunlukla, doğal/tabiî olarak, ortalama olarak, düzgünce.

normalness, *is. bk.:* **normality.**

normal school, *is.* öğretmen okulu : liseden sonra iki yıllık eğitimle öğretmen yetiştiren okul.

Norman, *is.&sf.* **1.** Norman : X. yy.da Normandiya'yı işgal eden kuzey/İskandinav halkı, **2.** ~ **French** *d.d.* Norman-Fransız : Normandiya'da yerleşen ve 1066'da İngiltere'yi istilâ eden İskandinav-Fransız karışımı ahali. ~ **Conquest** : Norman istilâsı, **3.** Normandiyalı, **4.** Normandiya'ya/Normanlara ait.

Normandy, *is.* Normandiya.

Normanize, *f.* **-ized, -izing 1.** Normanlaş-(tır)mak, Normandiyalıların töre, âdet, dil vb. ni benimse(t)mek, **2. Normanizer** : Normanlaş-(tır)an.

normative, *sf.* **1.** örnek, temel, kural/kaide teşkil eden, standart. ~ *grammar.* **2.** düzgüsel, düzgülü, normlara/belirli kural ve standartlara dayanan. *a* ~ *science.* ~ *judgments about how people should act. a* ~ *statement.* **3. ~ly** : örnek/temel olarak, düzgülü olarak, belirli kurallara/normlara dayanarak, **4. ~ness** : düzgüsellik, normlara/kurallara uygunluk.

normless, *sf.* düzgüsüz, norma/kurala uymayan.

Norse, *sf.&is.* **1.** Norveç+, Norveçe/eski İskandinavya'ya ait, **2.** Norveçliler, **3.** eski İskandinavyalılar, **4.** Norveççe, (özellikle) eski Norveç dili.

Norseman = Northman, *is., ç.* **-men** Kuzeyli, Kuzey adamı, İskandinavyalı, özellikle VIII-XI. yy. larda İngiltere, İrlanda, Avrupa'nın birçok bölgelerine ve muhtemelen Amerika'ya yayılmış topluluğun üyesi.

north, *is.&sf.&zf.* **1.** kuzey, şimal, kuzey yönü/ciheti. *The* ~ *end of town.* ~ *wind.* **3.** kuzey bölgesi, bir ülkenin kuzey kısımları, **4.** *b.h.* ABD'nin kuzey eyaletleri : İç Savaşlarda ABD birliğini kurmaya çalışan ve Ohio nehrinin kuzeyinde kalan (Missouri ve Maryland dahil) bölge, **5.** kuzeyden, şimalden, **6.** kuzeye doğru, kuzey istikametinde. *He walked* ~. *to travel further* ~. *The room faces* ~. **7.** kuzey(in)de, kuzey tarafında. *The town lies* ~ *of the border.* ***e.a.- 6.*** *northward.*

North Atlantic Treaty (Organization), *is.* Kuzey Atlantik Andlaşması, NATO. **North Atlantic Pact** *d.d.*

northbound, *sf.* kuzeye yönelik/müteveccih, kuzeye doğru giden. ~ *traffic.*

north by east, *is.* yıldız kerte poyraz, kuzeyin 11°15' doğusu. *kıs.:* **NbE.**

north by west, *is.* yıldız kerte karayel, kuzeyin 11°15' batısı. *kıs.:* **NbW.**

northeast, *is.&sf.&zf.* **1.** kuzeydoğu, **2.** kuzeydoğu bölgesi, **3. the** ~ : ABD'nin kuzeydoğu bölgesi, özellikle Yeni İngiltere denilen eyaletler, **4.** kuzeydoğu +, kuzeydoğuda bulunan. *The* ~ *end of town.* **5.** kuzeydoğu yönünde/cihetinde, **6.** kuzeydoğu +, kuzeydoğudan esen/gelen, poyraz. *a* ~ *wind.* **7.** kuzeydoğuya yönelik, kuzeydoğuya doğru, kuzeydoğu istikametinde. *Heading* ~. *To sail* ~. **8.** kuzeydoğusunda. *Rize is* ~ *of Turkey.*

northeast by east, *is.* poyraz kerte doğu, kuzeydoğunun 11°15' doğusu. *kıs.:* **NEbE.**

northeast by north, *is.* poyraz kerte yıldız, kuzeydoğunun 11°15' kuzeyi. *kıs.:* **NEbN.**

northeaster = nor'easter, *is.* **1.** poyraz (rüzgârı/fırtınası), **2.**(geniş kenarlı/su geçirmez) gemici şapkası.

northeasterly, *sf.&zf. den.* **1.** kuzeydoğu+, kuzeydoğudaki, kuzeydoğuda bulunan, **2.** kuzeydoğu yönünde/istikametinde, **3.** kuzeydoğudan, kuzeydoğu yönünden/cihetinden/istikametinden (esen/gelen). ~ *wind.* **4.** kuzeydoğuya yönelik, kuzeydoğu yönünde, kuzeydoğuya doğru/müteveccihen, poyraza doğru, **5.** kuzeydoğudan.

northeastern, *sf.* **1.** kuzeydoğu+, kuzeydoğudaki, kuzeydoğuda olan/ bulunan, **2.** kuzeydoğudan, kuzeydoğu yönünden/cihetinden/istikametinden esen/gelen, **3. ~er** : kuzeydoğulu, kuzeydoğu halkı(ndan), ABD'nin kuzeydoğu eyaletleri halkından, **4. ~most** : ta kuzeydoğuda, kuzeydoğunun en uzak yerinde (bulunan).

northeastward, *sf.&zf.&is.* **1.** kuzeydoğuya doğru, kuzeydoğuya yönelik/bakan/müteveccih(en), **2.** kuzeydoğu. *in a* ~ *direction.* **3. ~ly** : kuzeydoğu yönünde/istikametinde, kuzeydoğuya yönelik.

northeastwards, *zf. den.* kuzeydoğuya doğru, kuzeydoğu yönünde/istikametinde.

norther, *is.* kuzeyden esen fırtına/şiddetli rüzgâr.

northerly, *sf.&zf.&is., ç.* **-lies 1.** kuzey+, kuzeydeki. **the ~ border** : kuzey sınırı, **2.** kuzey yönündeki, kuzeye doğru olan, **3.** kuzey+, kuzeyden esen. *a* ~ *wind.* **4.** kuzeye doğru, kuzey yönünde/istikametinde, **5.** kuzeyden, **6.** kuzey rüzgârı, kuzeyden esen fırtına/rüzgâr.

northern, *sf.&is.* **1.** kuzey+, kuzeye ait, kuzeyde bulunan, kuzeydeki, **2.** kuzeye yönelik/müteveccih, kuzeye giden, **3.** (rüzgâr) kuzey+, kuzeyden esen. *a* ~ *storm.* **4.** *b.h.* Kuzey+, (özellikle ABD'nin) kuzey bölgelerinde bulunan/yaşayan/meydana gelen, Kuzeyli. *a* ~ *species.* **5.** *astr.* gök ekvatorunun kuzeyinde bulunan. *a* ~ *constellation.* **6.** ~ **canoe** *Cnd.* büyük yük sandalı, **7.** ~ **corn rootworm** : mısır kökü kurdu *(Diabrotica longicornis)* : ABD'nin kuzey taraflarında larvası mısır köklerini tahrip eden haşarat, **8.** ~ **lights** : kuzey fecri, fecri şimalî, **9.** ~ **Hemisphere** : Kuzey Yarım Küresi, **10. ~most** : en kuzeydeki, **11. ~ness** : kuzeylilik, kuzeyde bulunma, kuzeye yönelme, kuzeyden gelme/esme, **12.** ~ **Spy** : Kuzey elması, kış elması : iri, sarımtrak kırmızı bir elma türü, **13.** ~ **white cedar** : beyaz sedir ağacı *(Thuja occidentalis)* : KD Amerika'da bulunan dalları yatay bir tür sedir ağacı ve bunun kerestesi. ***e.a.*** *8. aurora borealis.*

Northerner, *is.* Kuzeyli, özellikle ABD nin kuzey bölgesi halkı.

North Germanic, *is.* İskandinav dilleri : İsveç, Norveç, Danimarka ve İzlanda dillerini içine alan diller grubu. **Scandinavian** *d.d.*

northing, *is.* **1.** kuzeye doğru harekette iki nokta arasındaki enlem farkı, **2.** kuzey doğrultusunda uzaklık, **3.** kuzeye doğru alınan yol/katedilen mesafe, **4.** *astr.* bir gök cisminin gök ekvatorundan kuzeye doğru uzaklığı. ***e.a.*** *4. north declination.*

northland, *is.* **1.** kuzey bölgesi, **2.** bir memleketin kuzey kısmı, **3.** *b.h.* İskandinav Yarımadası (İsveç ve Norveç'i kapsar), **4. ~er** : (a) kuzeyli, kuzey bölge halkı, (b) İskandinavyalı (İsveçli/Norveçli).

north-northeast, *is.&sf.&zf. den.* **1.** kuzey kuzeydoğu (KKD), **2.** KKD'ya yönelik/doğru/müteveccih, **3.** KKD'dan esen/gelen (rüzgâr vb.). *kıs.:* **NNE.**

north-northwest, *is.&sf.&zf. den.* **1.** kuzey-kuzeybatı (KKB), **2.** KKB'ya yönelik/doğru/müteveccih, **3.** KKB'dan esen/gelen (rüzgâr vb.). *kıs.:* **NNW.**

North Pole, *is.* **1.** *coğ.* Kuzey Kutbu, dünyanın en kuzey noktası, **2.** *astr.* dünyanın dönüş ekseninin gök küresini kestiği nokta`: Kutup Yıldızından takriben 1 uzaktadır. **3.** mıknatıs çubuğunun kuzeyi gösteren ucu.

North Sea, *is. coğ.* Kuzey Denizi, Şimal Denizi : Atlantik'in Britanya ile Avrupa arasında kalan parçası. Eskiden *German Ocean* denirdi.

North Star, *is.* Kutup Yıldızı. ***e.a.*** *- Polaris.*

northward, *sf.&is.* **1. northwardly** *d.d.* kuzeye bakan, kuzeyde bulunan, kuzeye doğru giden, kuzey+. **In a ~ direction** : Kuzeye doğru, Kuzey yönünde, **2.** kuzey, kuzey taraf.

northwardly = northwards, *sf.&zf.* kuzeye doğru (olan/giden vb.), kuzeyden esen.

northwest, *is.&sf. &zf. den.* **1.** kuzeybatı (KB), *kıs.:* **NW**, **2.** KB bölgesi, **3. the ~** : (a) ABD'nin KB Bölgesi (Washington, Oregon, Idaho), (b) ABD'nin batı sınırı Mississippi nehri iken KB bölgesi, (c) kuzeybatı+, KB Kanada, **4.** KB 'da bulunan. **The ~ end of town** : Kentin kuzeybatısı, **5.** KB'dan esen/gelen, **6.** KB yönünde, KB'ya doğru. *Heading ~.*

northwest by north, *is. den.* karayel kerte yıldız : kuzeybatının 11°15' kuzeyi. *kıs.:* **NWbN.**

northwest by west, *is. den.* karayel kerte batı : kuzeybatının 11°15' batısı. *kıs.:* **NWbW.**

northwester = nor'wester, *is. den.* karayel : kuzeybatıdan esen rüzgâr.

northwesterly = nor'westerly, *sf.&zf. den.* **1.** kuzeybatı+, kuzeybatıda bulunan, **2.** kuzeybatıya yönelik/müteveccih, kuzeybatı yönünde, kuzeybatıya doğru, **3.** kuzeybatıdan/kara yelden/kara yel yönünden esen.

northwestern, *sf.* **1.** kuzeybatı+, kuzeybatıda bulunan, **2.** kuzeybatıdan esen/gelen, **3. ~er** : (a) kuzeybatılı, kuzeybatı bölgesi halkından bir kimse, (b) ABD'nin KB bölgesinde doğan/oturan kimse.

northwestward, *sf.&zf.&is.* **1.** kuzeybatıya doğru, kuzeybatıya yönelik/bakan/müteveccih (en), **2.** kuzeybatı. *in a ~ direction.* **3. ~ly** : kuzeybatı yönünde/istikametinde, kuzeybatıya yönelik, kuzeybatıdan.

northwestwards, *zf. den.* kuzeybatıya doğru, kuzeybatı yönünde/istikametinde.

Norway, *is.* **1.** Norveç, **2. ~ maple** *bot.* Norveç akçaağacı *(Acer platanoides).* Parlak yeşil yapraklı akçaağaç türü. ABD'de gölgesi için yetiştirilir. **3. ~ rat = brown rat** *zool.* Norveç sıçanı *(Rattus norvegicus).* Gri kahverengi tüylü, karın altı beyazımsı, uzun ve pul pul kuyruklu, ev, ambar ve rıhtımlarda yaşayan bir tür fare, **4. ~ salpeter** *kim.* Norveç güherçilesi, amonyum nitrat, **5. ~ spruce** *bot.* Norveç lâdini *(Picea abies).*

Norwegian, *sf.&is.* **1.** Norveç+, Norveçli, Norveççe, Norveç'e/Norveçlilere/Norveç diline ait, **2. ~ elkhound** : Norveç av köpeği : iri boynuzlu geyik avında kullanılan kısa bedenli, kısa ve sivri kulaklı, kalın gri tüylü bir cins köpek, **3. ~ salpeter** *kim. bk.:* **calcium nitrate**, **4. ~ Sea** : Norveç Denizi : Atlas Okyanusunun Grönland, Norveç ve İzlanda kuzeyi arasındaki parçası.

nor'wester, *is.* **1.** *bk.:* **southwester** (3), **2.** *bk.:* **northwester.**

nos-, *bk.:* **noso-.**

nos. = Nos. = numbers.

nose[1], *is.* **1.** burun. *His ~ was bleeding. She has a nice ~.* **2.** koklama duygusu. **have a good ~** : iyi koku almak. *a dog with a good ~.* **3.** anlayış, sezgi, seziş, araştırıp bulma yeteneği. *A reporter must have a ~ for news. a keen ~ for absurdity.* **4.** çıkıntı, burun, buruna benzer şey. *The bow of a ship or airplane is often called ~.* **5.** geminin ön kısmı, pruva, **6.** uçağın ön ucu, burun, **7.** golf sopasının ucu, **8.** *k.d.* (kendini ilgilendirmeyen işlere karışma anlamında) burun. *a troublesome woman with her ~ in/into everything. Keep your (big) ~ out of my affairs.* **to poke (or stick) one's ~ into sth.** : bir şeye burnunu sokmak/karışmak, **9.** (at vb.) burun uzunluğu, **10. bite one's ~ off** : (birine) ters cevap vermek, terslemek, paylamak, **11. by a ~** *argo* kıl payı, çok az farkla, **12. count noses** : yoklama yapmak, hazır bulunanları saymak, **13. cut off one's ~ to spite one's face** : gâvura kızıp oruç bozmak. öfke ile kalkıp zararla oturmak, keskin sirkenin zararı küpüne dokunmak, bindiği dalı kesmek, **14. follow one's ~** : (a) dosdoğru/burnunun doğrusuna gitmek, (b) düşünmeden hareket etmek, bildiğinden şaşmamak,

(yanlış yolda) direnmek/inat etmek, **15. keep (have/hold) one's ~ to the grindstone** : durmadan/sıkı çalışmak, **16. lead s.o. by the ~** : yularını ele almak, (birini) parmağında çevirmek, istediği gibi kontrol etmek, körükörüne takip ettirmek, **17. look down (one's) ~ at** *k.d.* (birisini) küçük/hakir görmek, (birine) tepeden bakmak, **18. on the ~** *argo* (a) tam, tamamen, dosdoğru, doğru olarak, tamı tamına, tıpatıp, tam isabetle, tam hedefe. *The bombs landed right on the ~.* (b) tam zamanında, saniyesi saniyesine, (c) (yarışta) kazanan, **19. pay through the ~** : aşırı/fahiş fiyat ödemek, avuç dolusu para ödemek, ateş pahasına satın almak, çok pahalıya malolmak, **20. put s.o.'s ~ out of joint** *Brit.- k.d.* (a) ayağını kaydırmak, pabucunu dama at(tır)mak, burnunu/gururunu kırmak, (b) birinin ümitlerini kırmak, plânlarını akamete uğratmak, **21. rub s.o.'s ~ in (the dirt)** *k.d.* (birinin) burnunu sürtmek, başına kakmak, kendi hatalarını hatırlatarak bir kimseyi cezalandırmak. *All right, I know I am wrong! You don't need to rub my ~ in it/in the dirt!!* **22. speak through the ~** : genizden/burundan konuşmak, **23. thumb (one's) ~** : nanik yapmak, başparmağını burnuna koyarak alay etmek, istihfaf/istihkar etmek, **24. turn up (one's) ~ at** *k.d.* beğenmemek, burun kıvırmak, yüz çevirmek. *I wish my children wouldn't turn up their ~s at doing their schoolwork.* **25. under s.o.'s (very) ~** *k.d.* (birisinin) gözünün önünde, göz göre göre, apaçık/âşikâr bir şekilde, burnunun dibinde. ***e.a.- 3. flair, 4. spout, snout, nozzle, muzzle.***

nose[2], *f.* **nosed, nosing 1.** koklamak, koku(sunu) almak, **2.** koklar gibi burnunu uzatmak, koklayarak muayene etmek, koklayarak aramak, **3.** burnu ile itmek, **4.** burnunu sürmek, burnu ile dokunmak, **5.** ağır ağır ilerlemek. *The little boat ~d carefully between the rocks.* **6. ~ about/around** : (a) (başkasının işine) burnunu sokmak/karışmak, (b) ara(ştır)mak, eşelemek, kolaçan etmek, **7. ~ at** : koklamak, burnuna çekmek, **8. (ship) ~ her way through fog** etc.: (gemi) sis vb. de yolunu bulmak/yol almak, **9. ~ in** : sokulmak, araya girmek, oyulgalanmak, **10. ~ out** : (a) koklayarak/ısrarla arayıp meydana çıkarmak/bulmak. *My study ~d out some interesting facts.* (b) (yarışta vb.) pek az farkla kazanmak. **He was ~d out in the election by a younger man** : Seçimi pek az oy farkı ile bir genç kazandı. ***e.a.- 1. smell, scent, 2. sniff, 4. nuzzle, 6. (a) pry, (b) search.***

nose bag, *is.* (atın) yem torbası. ***e.a.- feed bag.***

noseband, *is.* burunluk, gemin/yuların burun üstünden geçen kısmı. **~ed** : burunluklu, burunluk takılmış.

nosebleed, *is.* burun kanaması.

nose cone, *is.* burun konisi : uzay roketinin koni şeklindeki ön kısmı.

-nosed, *ön ek* "burunlu". **long-nosed** : uzun burunlu. **red-nosed** : kırmızı burunlu.

nose dive, *is.* **1.** baş aşağı düşüş/dalış, uçağın başaşağı düşmesi, **2.** balıklama dalış, **3.** anî düşüş. **Market values took a ~ ~** : Piyasa/fiyatlar anîde düştü.

nosegay, *is.* küçük çiçek demeti, demet, buket. ***e.a.- bouquet.***

noseless, *sf.* burunsuz.

noselike, *sf.* burun gibi, buruna benzer.

nosepiece, *is.* **1.** burun mahfazası, (zırh başlığının) burun siperi, **2.** mikroskopta objektiflerin takıldığı yer, **3.** *bk.:* **noseband, 4.** (gözlükte) burunluk, burun köprücüğü.

nosey, *sf.* **nosier, nosiest** *bk.:* **nosy.**

nosh, *is.&f.* **1.** yemekler arasında ufak tefek çerez kabilinden şeyler yemek, gevelemek, atıştırmak, geviş getirmek. *~ing on a cookie. stop ~ing and help me wash.* **2.** *Brit.- argo* (a) yemek, yiyecek, gıda. *It's an evil looking restaurant but their ~ is good.* (b) yeme. **have a quick ~** : alelâcele bir şeyler yemek/atıştırmak, **3. nosh-up** *Brit.- argo* ziyafet, bol ve nefis yemek. ***e.a.- 1. eat, chew, 2. (a) food.***

no-show, *k.d.* (uçakta/gemide vb.) yer ayırttığı hâlde gelmeyen yolcu.

nosing, *is. mim* **1.** (merdiven basamağında) çıkıntı, **2.** çıkıntı başlığı.

noso- = nos-, *ön ek* "sayrılık, hastalık". *ör.: nosology.*

nosocomial, *sf.* hastanede bulaşan/başlayan (hastalık).

nosography, *is.* sayrı bilimi : hastalıkların sistematik tasnif ve tasviri ilmi. **nosographer** : sayrı bilimi uzmanı. **nosogtaphic(al)** : sayrı bilimine ait.

nosology, *is.* sayrı bilimi : hastalıkları sınıflandırarak inceleyen bilim. **nosological** : sayrı bilimsel. **nosologically** : sayrı bilimle, sayrı bilimi yönünden, sayrı bilimi yöntemiyle. **nosologist** : sayrı bilimi uzmanı.

nostalgia, *is.* **1.** evseme, yurtsama, yurt özlemi, vatan hasreti, daüssıla, **2.** (uzak ve geçmiş bir şey için duyulan) özlem, **3. nostalgic** : özlemli, özlem dolu, özlem+, özlemsel, **4. nostalgically** : özlemle, yurt özlemiyle. ***e.a.***- *1. homesickness.*

nostoc, *is.* gök yosun : tatlı su kıyılarında/kayalarda bulunan peltemsi mavi, yeşil renkli yosunlar.

nostology, *is. bk.:* **geriatrics. nostologic**: *bk.:* **geriatric.**

nostomania, *is. psikol.* aşırı yurtsama/evseme, daüssıla hastalığı.

nostril, *is.* **1.** burun deliği, **2.** burun kapağı.

nostrum, *is.* **1.** kocakarı ilâcı, **2.** şarlatan ilâcı, birinin icat edip formülünü gizli tuttuğu ve ilmî temele dayanmadan dertlere deva olduğunu iddia ettiği ilâç, **3.** ıslahat plânı: toplumsal/siyasal bozuklukları düzeltmek için tasarlanmış plân/kuram/düzen. *There is no simple ~ for political and social evils.* **4.** panzehir, her derde deva, devayıkül. ***e.a.***- *4. panacea.*

nosy = nosey, *sf.* **nosier, nosiest** *k.d.* **1.** meraklı, mütecessis, başkasının işine burnunu sokan. *She is very ~, she wants to know everything in her neigborhood.* **2. nosily** : merakla, tecessüsle, her işe burnunu sokarak, **3. nosiness** : meraklılık, tecessüs, her işe burnunu sokma, **4. ~ Parker** : meraklı Raziye. ***e.a.***- *1. prying, snooping, inquisitive, intrusive, 4. busybody.*

not, *zf.* **1.** değil. **That's ~ true** : Bu doğru değildir. **It's a cat, ~ a dog** : O köpek değil kedidir. **~ everybody can do this** : Bu her babayiğidin harcı değil. **~ a few** : az değil. **~ much** : çok değil. **Not everybody likes this book** : Bu kitaptan hoşlanmayanlar çok! **Not all his work is succesful** : Bütün işleri başarılı değil (bazıları başarısız). **if not** : yoksa, aksi hâlde. **Drop that gun! If not, you'll be sorry** : Silâhını bırak, yoksa pişman olursun. **Why not** : Neden olmasın? Elbette (olur). **"Can you come tomorrow?" "Why not?"** "Yarın gelebilir misin?" "Elbette gelirim." **2.** fiilleri olumsuz yapar : -ma/-me. **Do ~ go**! : Gitme! **Do ~ touch** : Dokunma! **3.** olumsuz bir kelimeyle kullanılırsa o kelimenin olumlu anlamını kuvvetlendirir: *a not unwelcome guest = a very welcome one.* **He had many enemies, but found he was not without friends as well** : Çok düşmanı vardı, fakat dostu da çoktu. **4. not a** : (isimden önce) hiçbir, bir tane bile... değil. **Not a single man was killed and only 3 wounded** : Hiç kimse ölmedi, sadece üç kişi yaralandı. **5. not at all** : (a) (teşekküre karşı) bir şey değil, (b) asla, kat'iyen. hiç de değil. **"Are you ill?" "Not at all!"** "Hasta mısın?" "Hayır, kat'iyen (bir şeyim yok)" **6. not... but** : ... değil ama/fakat, **7. not only... but (also)** : sadece ... değil, üstelik/aynı zamanda..., hem ...hem de... **Shakespeare was not a writer but (also) an actor** : Shakespeare sadece yazar değil, aynı zamanda aktördü (hem yazar, hem de aktördü). **8. not but what** *k.d.* mamafih. **He's never walked that far - not but what he could do if he tried** : O kadar çok yürümedi, mamafih gayret etse yürürdü. **9. not half** *bk.:* **half**[3] (5), **10. not that** : aslında, ... şöyle dursun, ... değil amma, ... değil ya, ... bir yana. **Not that it matters, but how did you spend the money I gave you?** (Aslında) önemli değil ama sana verdiğim parayı nasıl harcadın? **If he ever said so - not that I ever heard him say so - he told a lie** : Onun böyle söylediğini işitmedim ama eğer öyle dediyse yalan söylemiş. **not that I know of** : bildiğime göre, **11. not to say** : hattâ, belki de, ... değilse bile. **He sounded impolite, not to say rude** : Nezaketsiz, hatta kaba konuştu. (Kaba değilse bile nezaketsiz konuştu.) **It would be foolish, not to say mad, to sell your house** : Evini satmak düşüncesizce, hatta akılsızca bir iş olur (akılsızlık değilse bile düşüncesizlik olur). ***eş ses.***- *knot, naught, nought.*

nota, *ç. is. bk.:* **notum.**

nota bene, *Lât.* iyice dikkat et. *kıs.:* **N.B., n.b.** ***e.a.***- *note well, take notice.*

notability, *is., ç.* **-ties** (2 için) **1.** şöhret, ün, **2.** şöhretli /ünlü kimse. *There were several notabilities at the reception.*

notable, *sf.&is.* **1.** dikkate değer, şayanıdikkat, zikre değer. *It is ~ that... A ~ book/event.* **2.** ünlü (kişi), şöhretli, tanınmış, muteber (kim-

se). *a ~ lawyer/doctor/painter. Many ~s attended the President's levee.* **3.** belli, bariz, göze çarpan, aşikâr. *There is a ~ difference in their ages.* **4.** unutulmaz, hatırlanacak. *~ events.* **5.** önemli, hatırı sayılır, çok. *a ~ quantity.* **6.** *esk.* yetenekli, çalışkan, tutumlu, **7. ~s** : ekâbir, eşraf, ileri gelenler, itibarlılar, kodamanlar, **8.** *esk.* dikkate değer olay/şey, **9. notably** : (a) apaçık/bariz/göze çarpacak şekilde, şayanıhayret derecede. *Notably higher prices.* (b) özellikle, bilhassa. *Many members were absent, notably the vice-chairman.* **10. ~ness** : bellilik, aşikârlık, göze çarpıcılık, apaçıklık; ünlülük, şöhret, tanınmışlık; önemlilik, unutulmazlık. ***e.a.- 1. noteworthy, 2. prominent, important, distinguished, outstanding, renowned, famous, famed, eminent, well-known, reputable, 3. noticeable, remarkable, salient, marked, conspicuous, pronounced, 4. memorable, 6. capable, industrious, thrifty, 9. (a) noticeably, (b) especially, particularly. k.a.- 1&3. ordinary, imperceptible, concealed, hidden, 2. unknown, anonymous.***

notarial, *sf.* **1.** noter+, noterlik+, notere ait/özgü, **2.** noterlikçe yapılmış/hazırlanmış/icra edilmiş, **3. ~ly** : noterlikçe hazırlanak/yapılarak.

notarize, *gl.f.* **-rized, -rizing 1.** notere tasdik ettirmek, noterlikçe onayla(t)mak. *Please have your statement ~d and return it to this office.* **2. notarization** : notere tasdik ettirme/onaylatma.

notary, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **notary public.**

notary public, *is., ç.* **notaries public** belgitleyici, noter.

notaryship, *is.* noterlik.

notate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** notalamak, notaya geçirmek, **2.** simgelemek, imlemek, simgelerle/imlerle/işaretlerle göstermek, **3.** not etmek/ almak.

notation, *is.* **1.** nota, özel bir maksada hizmet eden im/işaret/simge. **musical ~. 2.** notalama, notaya geçirme, **3.** imleme, işaretleme, imlerle/işaretlerle gösterme, **4.** (matematikte, herhangi bir bilimde vb. kullanılan) özel imler/işaretler/simgeler dizisi, rakamlar, harfler, notasyon. *algebraic ~s. The 2 scientists use different ~ for the same objects. Exponential ~ saves space in writing large numbers.* **5.** not alma, kaydetme, **6.** (yazılı) not, muhtıra, kayıt, **7. ~al** : imli, işaretli, simgeli, imlerle/işaretlerle gösterilmiş, im+, işaret+, nota+. ***e.a.- 6. note, jotting, record.***

notch, *is.&gl.f.* **1.** çentik, kertik, diş. *a ~ in the stick, cut by a sharp knife.* **2.** çetele, **3.** dar ve derin dağ geçidi, **4.** *k.d.* derece, mertebe, kademe, seviye. **a good book, several ~es above anything else by this writer** : yazarın öbür eserlerinden kat kat üstün güzel bir kitap. **He is a ~ above the others** : O, ötekilerden bir derece daha üstündür. **5.** çentmek, kertmek, çentik/diş açmak, çenterek işaretlemek. **~ together** : çentik açarak birbirine tutturmak. **~ up** : çentmek, **6.** çetele çekmek, çetele ile/çentiklerle hesap tutmak, **7.** (başarı, zafer vb.) kazanmak, kaydetmek. *The team ~ed (up) their 3rd victory in a row.* ***e.a.- 1. indentation, 3. defile, 4. grade, step, degree, level.***

notchback, *is.* çentik arkalı (otomobil : yük kompartımanının kapağı arka pencere ile bir açı oluşturan. *bk.:* **fastback.**

notched, *sf.* çentikli, kertikli, dişli.

notcher, *is.* çenten, kerten, çentik/diş açan.

note[1], *is.* **1.** not, muhtıra. *Her ~s helped her to remember what the speaker said.* **take/make ~ of sth.** : bir şeyi not etmek/kaydetmek/bir tarafa yazmak. *Please make a ~ of her name.* **take/make ~s** : not almak, not tutmak. **lecture ~s** : ders notları. **to speak from ~s** : notlara bakarak konuşmak/nutuk söylemek. **to speak without ~s** : notlara bakmadan konuşmak, **2.** betik, tezkere, pusula, **3.** kısa/teklifsiz mektup. *a thank you ~.* **4.** (devletler arasında) nota, bildiri. *U.S.A. sent a note of protest to U.S.S.R.* **5. ~s** : özet, hulâsa, not, icmal, **6.** senet, hesap pusulası, **7.** banknot, kâğıt para. *a pound ~. How much of the money in ~s and how much in coin?* **8.** dikkat, önemseme, dikkate alma. **take ~ (of)** : dikkate almak, önem vermek, dikkatle dinlemek. *I will take ~ of what you say.* **worthy of ~** : dikkate değer, önemli. *a play worty of ~.* **9.** şöhret, itibar, seçkinlik, mümtaziyet. **a person of ~** : muteber/seçkin bir kişi. **a figure of international ~** : milletler arası tanınmış bir sima, **10.** önem, ehemmiyet. **of ~** : önemli, dikkate değer. *a writer of ~.* **Is anything of ~ happened?** Önemli bir şey oldu mu? **11.** eda, tavır, (gizli) ifade, hava, ton. *a speech ending on a ~ of triumph. With a ~ of anxiety in his voice.* **His voice held a ~ of desperation** : Sesinde gizli bir ümitsizlik ifadesi

vardı. **a ~ of nostalgia** : özlem havası. **a ~ of warning** : uyarı tonu/edası, **12.** *müz.* (a) nota, ses, (b) nota işareti, (c) (piyano) tuş, **13.** *esk.* melodi, şarkı, **14. compare ~s** : fikir teati etmek, karşılıklı görüş ve düşüncelerini anlatmak, **15.** belirti, alâmet, delil, unsur. **There was a ~ of carelessness in the way she acted** : Davranışlarında bir umursamazlık belirtisi vardı. **16. strike the ~** : belirtmek, tebarüz ettirmek, ifade/beyan etmek. *Let me strike a ~ of hopefulness: this job will not be as hard as you think.* **17. mental ~** : belleme, hafızaya yerleştirme. **make a mental ~** : bellemek, unutmamak, aklında tutmak. *I must make a mental ~ to buy coffee.* ***e.a.- 1. memorandum, minute, reminder, 2. commentary, annotation, remark, 7. bill, 8. observation, notice, heed, 9. reputation, distinction, celebrity, fame, renown, 10. importance, consequence, 11. mood, quality, tone, 15. element.***

note[2], *gl.f.* **noted, noting 1.** not etmek, not almak, kaydetmek, yazmak. *to ~ (down) an appointment in one's diary. ~ his name and address in your book.* **2.** (kitap kenarına) not/açıklama/açımlama/haşiye/şerh yazmak, açıklamak, açımlamak, şerh ve izah etmek. **The newspaper does not ~ what happened next** : Gazete, sonra ne olduğunu açıklamıyor. **3.** dikkat etmek, dikkatle izlemek, önem vermek. *Now, ~ what I do next. ~ that the matter is not closed yet.* **4.** fark etmek, farkına varmak. *to ~ an error. She ~d that nis hands were dirty.* **5.** *müz.* notasını yazmak, notaya almak, notalamak, **6.** göstermek, delâlet etmek, demek, tazammnun etmek, anlamına gelmek. ***e.a.- 1. register, record, 2. annotate, 3. give attention to, observe carefully, 4. perceive, notice, see, spot, remark, 6. signify, denote, indicate, designate. k.a.- 3&4. ignore, disregard, overlook.***

notebook, *is.* **1.** nota defteri, **2.** not defteri, andaç, muhtıra.

notecase, *is. Brit.* para cüzdanı. ***e.a.- billfold, wallet***

noted, *sf.* **1.** ünlü, şöhretli, tanınmış, meşhur, maruf, muteber. *a ~ performer. Gürün is a town ~ for its apples and apricots.* **2.** kaydedilmiş, not edilmiş, dikkate alınmış, **3. ~ly** : ünlü/tanınmış olarak.

noteless, *sf.* **1.** tanınmamış, göze çarpmayan, belirsiz, farkına varılmayan, **2.** notasız, sessiz, ahenksiz. ***e.a.- 1. unnoticed, indistinguished, undistinguished, 2. unmusical, voiceless.***

note of hand, *is. bk.:* **promisory note.**

notepaper, *is.* mektup kâğıdı, yazı kâğıdı.

noter, *is.* not eden, not alan, notaya alan.

noteworthy, *sf.* **1.** dikkate değer, şayanıdikkat, önemli, mühim. *He wrote a ~ book on the subject.* **2. noteworthily** : dikkate değer/ şayanıdikkat bir şekilde, önemli surette, **3. noteworthiness** : dikkate değerlik, önemlilik, mühimlik. ***e.a.- 1. notable, remarkable, significant.***

nothing[1], *is.* **1.** hiçbir şey. *She sat there all the evening and said ~.* **2.** hiç bir iz/eser. *The searchers found ~ in the woods.* **3.** hiçlik, yokluk, **4.** hiç, önemsiz/değersiz kimse/şey, sıfır, solda sıfır. **All that goes for ~** : Bütün bunlar hiçe sayılıyor. **5.** hiçbir zorluk/müşkülât vb., **6. ~ but** : sırf, sade, yalnız, ...-den başka değil. **He's ~ but a criminal** : Katilin biridir, katilden başka bir şey değildir. **7. ~ doing** : (a) kat'iyen değil, elbette/kesinlikle hayır/değil, olmaz, yok öyle şey, ben karışmam, bana ne, yağma yok. *"Come to see me tomorrow." " ~ doing, I'm very busy."* (b) sükûnet, göze çarpar faaliyet yok. *There was ~ doing in town.* **8. ~ for it** : başka çare yok. **With the bridge destroyed, there was ~ for it; we had to swim** : Köprü yıkıldığından yüzmekten başka çaremiz kalmamıştı. **9. ~ if not** : çok, son derece. **He was ~ if not clever** : Çok zeki idi. **He is ~ if not generous** : Son derece cömerttir. **10. ~ like** : benzemez, ... gibisi yoktur. **There's ~ like a holiday to make one feel rested** : Dinlenmek için hiçbir şey tatile benzemez, **11. ~ much** : çok az, pek...yok. **"Anything interesting happening?" " No, ~ much."** İlginç bir şey var mı? Pek bir şey yok. **12. ~ of** : hiç, zerre kadar. **~ of the gentleness in his manners** : tavrında zerre kadar kibarlık yok. **13. ~ of the kind = ~ of the sort** : öyle (hiç) bir şey. **You'll do ~ of the sort** : Öyle bir şey yapamazsın. **14. ~ to do with** : hiç ilgisi yok. **That decision has ~ to do with me** : O kararın benimle hiç ilgisi yoktur. **I have ~ to do with him** : Onunla hiçbir ilgim yoktur. **15. for ~** : (a) bedava, beleş, parasız, ücretsiz, (b) boşuna, beyhude, (c) sebepsiz, hiç sebep yokken, bir hiç için, **16. not ... for ~** : tevekkeli değil, sebepsiz değil. *Not for ~ there is a shortage of food : It rained very little last summer.* **17. care ~ for** : nefret etmek. **I don't love you and I care ~ for your**

money and your title : Seni sevmiyorum, parandan da, unvanından da nefret ediyorum. **18. have ~ on** *k.d.* (a) (mizah) ...-den daha iyi/üstün olmamak. **Now Henry Ford has ~ on me : I have my own car too** : Artık H. Ford'un benden üstün tarafı kalmadı, benim de arabam var. (b) (polis) hiçbir delil bulamamak. *The police have ~ on them: they hid the body very well.* **19. in ~ flat** *ABD- argo* çok kısa zamanda, göz açıp kapayıncaya kadar, bir anda, kaşla göz arasında, bir saniyede/dakikada, şipşak. *I could do a job like this in ~ flat.* **20. to know from ~ = not to know from ~** *ABD- argo* hiçbir şey bilmemek, **21. to make ~ of = to think ~ of** : (a) önem vermemek, mühimsememek, kolay sanmak. **He thinks ~ of walking 25 km.** : 25 km yürümeyi kolay sanıyor. (b) anlayamamak. *I could make ~ of what he said.* **22. to say ~ of** : ... bir yana, ... şöyle dursun, üstelik, ... -de caba. **3 people were badly hurt, to say ~ of damage to the building** : Binanın tahrip olması bir yana, üç kişi de ağır yaralandı. **23. nex to ~** : hemen hemen hiç, hiç mesabesinde, önemsiz, **24. sweet ~s** *k.d.* (mizahî anlamda/az kullanılır) tatlı sevda sözleri, tatlı ve boş/aldatıcı vaatler. *Sitting in a dark corner saying sweet ~s to one another.* ***e.a.- 1. naught, 4. zero, 6. only.***

nothing[2], *zf.* **1.** asla, kat'iyen, hiç...değil, hiçbir suretle. *~ dismayed, he repeated his question.* **2. ~ like = ~ near** : pek o kadar değil, daha az. **"Is it $20 for a taxi to the airport?" " No, ~ like that."** "Hava alanına taksi 20 dolar tutar mı?" "Hayır, pek o kadar tutmaz".

nothingness, *is.* **1.** hiçlik, yokluk, adem. *Is there only ~ after death?* **2.** önemsizlik, değersizlik, **3.** baygınlık, ölüm, **4.** (telâfisi imkânsız) boşluk. *Her husband's death left a feeling of ~ in her heart.* ***e.a.- 1. nonexistence, 2. insignificance, 3. unconsciousness, death, 4. emptiness, void.***

notice, *is.&f.* **-ticed, -ticing 1.** ilân, duyuru, ihtar, bilgi, haber. **give ~** : işten çıkarılacağını önceden haber vermek. **I gave him 2 weeks ~** : İşten çıkarılacağını iki hafta önce bildirdim. **serve ~** : uyarmak, ihtar/ilân etmek, bildirmek, tebliğ etmek. **until further ~** : yeni duyuruya / ikinci bir ihtara kadar. **I must have ~** : önceden haberim olmalı. **legal ~** : resmî ilân. **without ~** : bildirimsiz, habersiz, önceden haber vermeden. **~-board** : ilân/bildiri tahtası. **~ period** : ihbar öneli, **2.** bildiri(m), bildirme, tebliğ, afiş, **3.** ihbar(name), ikaz, uyarı, uyarma. *~ of an approaching storm.* **final ~** : son ihtar/uyarı, **4.** dikkat, önemseme, fark etme, farkına varma. **take ~ of** : dikkat etmek, farkına varmak. *to take ~ of one's environment.* **take no ~** : aldırış etmemek, farkına varmamak. **That detail escaped my ~** : O ayrıntı gözümden (dikkatimden) kaçmış, **5.** eleştiri, tenkit. *favorable ~s.* **6.** saygı, riayet, **7.** fark etmek, farkına varmak, görmek, müşahede etmek, farkında olmak. **I ~d her hesitating** : Tereddüt ettiğini fark ettim. **I ~ you have a new dress** : Görüyorum yeni bir elbise giymişsin. **8.** bahsetmek, yorumlamak, eleştirmek, **9.** saygı göstermek. ***e.a.- 1. advice, news, announcement, warning, 2. information, sign, poster, 3. notification, 4. note, attention, observation, cognizance, heed, 5. review, critique, 6. civility, respect, 7. see, regard, observe, note, mark, distinguish, discriminate, recognize, discern, perceive.***

noticeable, *sf.* **1.** fark edilebilir, farkına varılabilir, görülebilir, göze çarpar, bâriz, aşikâr, açık. *His lack of enthousiasm was very ~.* **She was ~ on account of her large hat** : Geniş şapkasıyla göze çarpıyordu. **2.** önemli, şayanıdikkat, dikkati çeken. *a ~ drop in the amount of crime. a ~ price increase.* **3. noticeability** : fark edilebilme, farkına varılabilme, görülebilme, göze çarpma, bârizlik, âşikârlık, açıklık, **4. noticeably** : dikkati çekecek derecede, fark edilebicek/ göze çarpacak şekilde, bâriz/ aşikâr surette, açıkça. ***e.a.- 1. conspicuous, prominent, notable, remarkable, outstanding, salient, striking, definite, clear, evident, obvious, noteworthy, perceivable, perceptible, manifest, observable.*** ***k.a.- 1. inconspicuous.***

notification, *is.* bildiri, bildirme, bilgi/ haber verme, ihbar, tebliğ. *Have you received a ~ of the meeting?*

notify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** bildirmek, bilgi/haber vermek, ihbar/tebliğ etmek, haberdar etmek. **to ~ s.o. of sth.** : birisine bir şeyi bildirmek. **to ~ the police of a crime** : bir cinayeti polise ihbar etmek. **Please ~ me of when you may arrive** : Lütfen geleceğin zamanı bana bildir. *You will be notified later of the result.* **2.** *Brit.*

ilân etmek. *The sale was notified in the newspapers.* **3. notifiable** : bildirilebilir, haber verilebilir, bildirilmesi elzem. **All changes of address are notifiable immediately** : Bütün adres değişikliklerinin derhâl bildirilmesi elzemdir. **4. notifier** : bildiren, haber veren. ***e.a.- 1. inform, apprise.***

notion, *is.* **1.** kavram, mefhum, fikir. **That's a good ~** : İyi bir fikir. **"What's the time?""I haven't a ~!"** "Saat kaç?" "Hiç fikrim yok!"**2.** (a) sanı, zan, inanış tasavvur. **You have no ~ how dull it was** : Ne kadar sıkıcı olduğunu tasavvur edemezsin. (b) görüş, mütalaa, **3.** (a) (müphem/üstünkörü) bilgi/anlayış, seziş. **I have a ~ he is going to resign** : İstifa edeceğini seziyorum. **He has no ~ of what I mean** : Ne demek istediğimi zerre kadar anlamıyor. (b) gelip geçici arzu. *She had a ~ to visit her grandmother.* **4.** düzen, tertibat, ustalıkla yapılmış cihaz, **5. ~s** *ABD* tuhafiye: düğme, iplik, kurdele vb. gibi ufak tefek eşya, **6.** meyil, niyet, temayül. *He has no ~ of risking his money.* **7. ~less** : hiçbir fikri/bilgisi olmayan. ***e.a.- 1. idea, concept, conception, 2. (a) belief, (b) opinion, view, 3. (a) idea, understanding, (b) whim, caprice, 4. device, contrievance, 5. sundries, haberdashery, 6. inclination.***

notional, *sf.* **2.** kavramsal, **2.** fikir/tasavvur hâlinde, **3.** kuramsal, soyut, nazarî, mücerret, **4.** hayalî, ideal, tasarı hâlinde, **5.** *gr.* anlamsal, şekil veya söz dizimiyle ilgisi olmayan, kelimenin anlamı ile ilgili. *bk.:* **relational**. **6.** başlı başına anlam taşıyan, bağımsız anlamlı, **7. ~ly** : kavramsal/kuramsal/soyut olarak, fikir/tasavvur/düşünce hâlinde. ***e.a.- 1. conceptual, 2. speculative, 3. theoretical, abstract, 4. imaginary.***

noto- = not-, *ön ek* "arka, geri, sırt". *ör.: notochord.*

notochord, *is. biy.* sırt ipliği, arka kiriş : omurgalı hayvanlarda sonradan gelişerek bel kemiğini oluşturan uzunlamasına dizili gözeler. **~al** : arka kirişsel.

notoriety, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** (genellikle kötü) ün/şöhret/tanınma, leke, dile düşme, adı çıkma. *A crime or scandal brings much ~ to those involved in it.* **2.** kötü şöhretli/adı çıkmış/dile düşmüş kimse. ***e.a.- 1. disrepute, disgrace, shame, discredit, dishonor, infamy, ignonimy, scandal, degradation. k.a.- 1. honor, nobility, esteem, goodness.***

notorious, *sf.* **1.** (kötülükleriyle/ahlâk-sızlıklarıyla vb.) tanınmış/ünlü/ün salmış/meşhur, adı çıkmış, dile düşmüş, mahut. *a ~ woman. a ~ criminal/thief. an area ~ for crime. His noisy parties made him ~ in the town. The guest was really a ~ jewel thief.* **2.** genellikle tanınan/bilinen. **it is ~ that** : herkesçe bilinmektedir ki... **3. to be ~ for...** : ... ile tanınmak/ün salmak. *He is ~ for being late.* **4. ~ly** : tanınmış/ün salmış olarak, **5. ~ness** *bk.:* **notoriety**. ***e.a.- 1. infamous, egregious, blatant, glaring, arrant, 2. widely known, renowned, notable, outstanding.***

notornis, *is., ç.* **notornis** *zool.* kanatsız kuş : Yeni Zelanda ve yörelerine özgü kanatları gelişmemiş, uçamayan bir tür kuş.

Notre Dame, *is. Fr.* **1.** Hz. Meryem, **2.** Paris'te 1163-1257'de yapılmış Notrdam kilisesi.

no-trump, *sf.&is.* (briç) kozsuz (oyun). **~er** : kozsuz oynayan oyuncu.

notturno, *is., ç.* **-ni** *It. müz.* noktürn, gece musikisi.

notum, *is., ç.* **nota** *zool.* notum, arka bölüt : böceklerde göğüs bölütlerinin sırt parçası.

Notus, *is.* (eski Yunanistan'da) lodos, güney yeli.

notwithstanding, *e.&bağ.&zf.* **1.** rağmen, gene de. **He bought it ~ the high price**: Pahalı olmasına rağmen gene de aldı. **2.** gerçi, her ne kadar ... ise de, bununla beraber, ...-e rağmen. *He was unknown to most people, ~ he had lived there a long time.* **3.** mamafih, buna rağmen, ... olsa bile. *It is raining, but I shall go ~.* ***e.a.- 1. despite, in spite of, 2. although, in spite of the fact that, 3. nevertheless, anyway, yet, however.***

nougat, *is.* koz helvası.

nought, *is.&sf.* **1.** sıfır, **2. ~s and crosses** *Brit.* dokuz kare oyunu. ***e.a.- 1. naught, 2. tick-tack-toe.***

noumenal, *sf.* özgün, kendicil, hissedilmeyen, ancak farz olunabilen. **~ism** : özgüncülük, kendicilik. **~ist** : özgüncü, kendici. **~ity** : özgünlük. **~ly** : özgün olarak.

noumenon, *is., ç.* **-na 1.** özgün nesne, öz nesne, kendinde şey, düşünceden bağımsız olarak var olan nesne, **2.** sanal nesne : zihinle kavranabilen, lâkin duyu organlarıyla erişilemeyen şey, **3.** olayların duygularla anlaşılamayan ve nazarî olarak bilinmesine imkân bulunmayan, ancak ispatsız olarak kabul edilen sebepleri veya dayanakları.

noun, *is. gr.* isim, ad. **abstract ~** : soyut isim. **collective ~** : topluluk ismi. **common ~** : cins isim. **concrete ~** : somut isim, müşahhas isim. **proper ~** : özel ad, özel/has isim. **verbal ~** : isim-fiil, eylemsel ad. **~ally** : ad olarak. **~less** : adsız, isimsiz.

noun(al), *sf.* adsal, ad+, isim+, ada benzeyen.

nourish, *gl.f.* **1.** beslemek, gıda vermek. *Milk ~es a baby. ~ing food. A well-nourished baby.* **2.** destek olmak, bakmak, büyütmek, geliştirmek, **3.** (ümit vb.) beslemek/bağlamak/etmek. **~ a hope** : ümit etmek. **to ~ the hope of a trip abroad** : yabancı ülkelere seyahat etmeyi ümit etmek. **~ false hopes** : gerçekleşmeyecek ümitler beslemek, **4. ~er** : besleyen, gıda veren kimse. ***e.a.- 1. feed, nurse, suckle, breast-feed, nurture, 2. strengthen, promote, 3. nurse, cherish. k.a.- 1. starve, undernourish.***

nourishing, *sf.* **1.** besleyici, gıdalı, **2. ~ly** : besleyerek. ***e.a.- 1. nutritious.***

nourishment, *is.* **1.** besin, gıda, yiyecek, yemek. **He took no ~ all day until dinner** : Akşama kadar hiçbir şey yemedi. **2.** besle(n)me, gıda alma/verme, (yemek) ye(dir)me. ***e.a.- 1. food, sustenance, nutriment.***

nous, *is. fel.* akıl, zihin, zekâ, idrak, anlayış, aklıselim, sağduyu. *He's got a lot of ~. A clever girl with lots of ~.* ***e.a.- mind, intellect, reason, common sense.***

nonvean riche, *is., ç.* **nouveaux riches** *Fr.* yeni zengin, sonradan görme. *The house of some nouveaux riches with costly but ugly furniture.*

nouveauté, *is., ç.* **-tés** *Fr.* yenilik, yeni şey/icat.

nouvelle cuisine, *is. Fr.* yeni Fransız mutfağı, Fransız usulü yeni yemek pişirme tarzı (En iyi, taze erzak ve taze baharatla sanatkârane hazırlanmış yemekleri kapsar).

Nov. = November.

nova, *is., ç.* **-vae/vas** *astr.* birden parlayan yıldız : anîden binlerce defa parlaklaşan ve sonra tedricen sönen yıldız. *bk.:* **supernova.**

novaculite, *is.* çakmak kaya : çok ince kuartz kristallerden oluşmuş çok sert bir kaya.

Nova Scotia, *is.* Yeni İskoçya : Kanada'nın bir eyaleti.

novation, *is. huk.* yüküm yenileme: eski bir mükellefiyet/yüküm yerine yenisini koyma.

novel, *is.&sf.* **1.** roman, **2.** *esk. bk.:* **novella**, **3.** yeni, yeni çıkma, taptaze. *a ~ suggestion, something we hadn't tried before.* **4.** garip, acayip, alışılmamış, görülmedik, **5.** (Roma hukuku) ek yasa, kanun zeyli : imparatorun koyduğu kanuna ek kararname veya irade. ***e.a.- 3. new.***

novelette, *is.* küçük roman, hikâye, (çok defa aşk üzerine yazılmış) hafif macera romanı. *Girls reading silly ~s.* ***e.a.- novella.***

novelettish, *sf.* romantik, hissî, santimantal, romanlarda olduğu gibi. **~ly** : romantik/hissî şekilde.

novelise/novelisation, *Brit. bk.:* **novelize/novelization.**

novelist, *is.* romancı, roman yazarı.

novelistic, *sf.* **1.** roman+, romanımsı, roman tarzında, romanvari, romanlarda rastlanan. **2. ~ally** : romanlarda rastlandığı şekilde, romantik bir tarzda.

novelize, *gl.f.* **-ized, -izing** romanlaştırmak, roman hâline koymak. **novelization** : romanlaştırma.

novella, *is., ç.* **-vellas/-velle** kısa roman, büyük hikâye.

novelty, *sf.&is.. ç.* **-ties 1.** yenilik. *Always looking for ~ in what she wears.* **2.** yeni/alışılmamış şey. *Hard work was no ~ to a person from a poor family like him.* **3.** (yeni, dikkati çeken, ucuz ve çok defa faydasız) ufak tefek eşya, cıncık boncuk, ıvır zıvır. *Shops full of Christmas novelties in December. A ~ toy.* **4.** yeni tarz (dokuma), **5. ~ siding** *bk.:* **drop siding.**

November, *is.* kasım, yılın on birinci ayı, **2.** haberleşmede N harfini belirtmek için söylenen söz.

novena, *is., ç.* **-nae** (Katolik kilisesinde) dokuz gün süren ayin/dua.

novice, *is.* **1.** acemi, çırak, bir işe yeni başlayan kimse, **2.** rahip/rahibe adayı, **3.** kiliseye yeni üye olan kimse, **4. ~hood** : acemilik, çıraklık. ***e.a.- 1. newcomer, tyro, 1&2. neophite, novitiate.***

noviciate = novitiate, *is.* **1.** acemilik, çıraklık (durumu/süresi), **2.** (a) rahip/rahibe adaylarının acemilik dönemi, (kilisede rahip/rahibe adaylarına ayrılan yer, **3.** acemi, çırak, rahip/rahibe adayı. ***e.a.- 3. novice.***

Novocaine , *is. ecz.* novokain, lokal anestezi için kullanılan ve enjeksiyonla verilen bir ilâç. ***e.a.***- *procaine.*

now[1], *zf.* **1.** şimdi, şu anda. *I'm reading a book ~.* **2.** hemen, derhâl, derakap, vakit geçirmeden, gecikmeden. *I must go ~.* **3.** (a) o vakit, o anda, o zaman. *It was ~ one o'clock.* (b) artık. **Having washed, they were ~ ready to eat**: Yıkanıp temizlenmişlerdi, artık yemeğe hazırdılar. **He won't be long ~** : Artık nerde ise gelir. **4. just ~ = right ~ = only ~** : (a) henüz, demin (cek), biraz önce. *He left home just ~.* (b) hemen şimdi, derhâl. *I'll do it right ~.* **5.** bugünlerde, şu sırada. *It' s pretty cold ~.* **6.** şimdi, bu şartlar altında. *I see ~ what you meant.* **7.** imdi. *~, you don't really mean that.* **8.** (bir emri/soruyu vb. kuvvetlendirmek için söylenir) : hey, bana bak. **~ stop that**! Hey, bırak/yapma onu! **~, what's going on?** Hey, ne oluyor? **Oh, come ~** ! : Haydi canım/amma yaptın ha! **well ~** ! Allah Allah! Yok canım! Bak hele! **9. (every) ~ and again = ~ and then** : ara sıra, zaman zaman. *Every ~ and again I remember good old days of my youth.* **10. ~ that** : mademki, öyle ise, **11. ~ for** : ...-e gelince, şimdi gelelim.... **That matter is settled. Now for the next question** : O mesele halledildi. Şimdi gelelim bundan sonraki soruna (= bundan sonraki meseleye gelince...). **~ for it** : haydi/buyurun bakalım, **12. ~...~ = ~ then** : kâh... kâh, bir... bir. **With prices ~ rising ~ falling, who knows what will it cost next year**? Fiyatlar bir yükselip bir düşüyor, bu durumda kim bilir gelecek yıl bunun fiyatı ne olacak? **13. ~ this, ~ that** : bir bu, bir o; bazan biri bazan öteki, **14. there ~ = ~ then = now, now** : hele şükür, çok şükür. **There ~, I've at last got the engine started** : Hele şükür, nihayet motoru çalıştırabildim. **15. ~ then** : (a) öyle ise, şu hâlde, peki. **~ then, what happened**? Peki, ne oldu? (b) Sakın ha! Haydi! **16. now now**! : hele ... bakayım! **Now now, child, stop crying** : Çocuk, hele sen sus bakayım! ***e.a.***- ***1.*** *at the moment,* ***2.*** *immediately, at once,* ***5.*** *nowadays,* ***9.*** *occasionally,* ***10.*** *since, inasmuch as.*

now[2], *bağ.* mademki, ... ise, ...-e binaen, ...-e göre. **~ (that) you've seen him** : Mademki onu gördünüz = Onu gördüğünüze göre... **~ that you've come, stay a while** : Geldiğinize göre (bari) biraz kalın (Hazır gelmişken biraz kalın). ***e.a.***- *since, inasmuch as.*

now[3], *sf.&is.* **1.** şimdiki (zaman), hâl, hâlihazır, şu/bu an, günümüzün, çağımızın. **The ~ President** : şimdiki Cumhurbaşkanı. **The time for action is ~** : Harekete geçme zamanı bu andır. **2.** (a) yepyeni. *~ clothes.* (b) her şeyden haberi olan, kulağı delik. *~ people.* **3. before ~** : bundan önce. **by ~** : şimdiye kadar. **for ~** : şimdilik. **from ~ on** : bundan sonra, bundan böyle. **how ~**? : Bu ne demek? Bu nasıl şey? **~ or never** : ya şimdi, ya hiç. **till ~ = until ~** : şimdiye kadar. **up to ~** : şu ana kadar.

nowadays, *is.&zf.* **1.** şimdiki zaman, hâl, hâlihazır, günümüz. **The manners of ~** : Günümüzün âdabımuaşereti. **2.** bugünlerde, şu sıralarda, hâlen, çağımızda, bu zamanda, son zamanlarda. *Why don't you visit us ~? I'm very busy ~.*

no way = noway = noways, *zf.* asla, hiç, kat'iyen, kesinlikle, hiçbir veçhile, imkânı yok. *"Can you wait for me?" "No way, I must go right now!"* ***e.a.***- *nowise, not at all, certainly not.*

nowhere, *zf.&is.* **1.** hiçbir yerde, hiçbir yere. **The book was ~ to be found** : Kitap hiçbir yerde bulunamadı. **She went ~, just stayed at home** : Hiçbir yere gitmedi, evde kaldı. **2. no place** *d.d. ABD- k.d.* hiçbir sonuca/amaca/neticeye. **That kind of talk will get you ~** : O tarzda konuşmak seni hiçbir sonuca ulaştırmaz. **3. from (out of) ~ = out of ~** : (a) küçük bir yerden, köyden, kasabadan vb. **He came from the ~ into national fame** : Küçük bir kasabadan gelip millete ün saldı. (b) bilinmeyen bir yerden, birdenbire, ansızın, apansız(ın). **A man came up from ~ and hit him on the head** : Ansızın bir adam çıkıp kafasına vurdu. **4. miles from ~** : en yakın yere ... mil uzakta, çok uzak, cehennemin dibi. **a lonely island, 2000 miles from ~** : en yakın yere 2000 mil uzakta ıssız bir ada, **5. ~ near** : çok daha az. **He is ~ near as clever as his brother is** : Kardeşi kadar zeki değildir. **6.** yokluk, adem, **7.** bilinmezlik, meçhul. ***e.a.***- ***6.*** *nonexistence,* ***7.*** *anonymity, obscurity.*

nowheres, *zf. ABD-k.d. bk.:* **nowhere** (1).

nowhither, *zf.* hiçbir yere/yerde. ***e.a.***- *nowhere.*

nowise, *zf. esk.* asla, kat'iyen, hiç, kesinlikle, hiçbir suretle. ***e.a.***- *not at all, not, no way.*

nowt, *is. Brit.- k.d. bk.:* **naught, nothing.**

Nox, *is.* (eski Roma) gece Tanrıçası.

noxious, *sf.* **1.** (sağlığa) zararlı, muzır, zarar veren. ~ *chemicals in the river water.* **2.** ahlâkı bozan, fena, müfsit, ifsat edici. ~ *doctrines. a ~ book.* **3.** menfur, iğrenç, nahoş, sevimsiz, tiksindirici. **4. ~ly** : zarar verecek şekilde, ifsat edercesine, iğrenç/tiksindirici bir şekilde, **5. ~ness** : zararlılık, muzırlık, müfsitlik, fenalık, iğrençlik. ***e.a.- 1&2. unwholesome, 2. pernicious, 3. obnoxious, distasteful. k.a.- 1. wholesome, healthy, harmless.***

noyade, *is. Fr.* boğma, boğarak öldürme (özellikle Fransa'da 1793-94 terör döneminde Nantes'da uygulanan boğarak idam usulü).

nozzle, *is.* **1.** hortum/boru ağzı, boru ucu, körük burnu, hortumbaşı, tüfek ağzı, **2.** çaydanlık ağzı, **3.** ağızlık, emzik, meme. **sprinkling ~** : püskürtme memesi, **4.** uç, burun, hamlaç, bek, püskürücü, fışkırık, **5.** lüle, masura, çeşme.

Np, *kim. bk.:* **neptunium** (simgesi).

NP = N.P. = n.p. = **1.** new paragraph, **2.** notary public.

npt = n.p.t. = normal pressure and temperature.

NSF = N.S.F. = **1.** National Science Foundation, **2.** not sufficient funds : (çekin) karşılığı yok.

nth, *sf.* **1.** n'inci, bir dizide sonuncu, **2.** *k.d.* binlerce vb. **This is the nth time I've told you to eat slowly** : Binlerce defa sana yavaş ye dedim. **3. the nth degree/power** : (a) n'inci kuvvet, (b) son derece, son kertc.

nuance, *is., ç.* **nuances** *Fr.* ayırtı, ince fark, nüans, ince anlam/renk vb. farkı. *He practised until he could imitate every gesture and ~ of her speech.*

nub, *is.* **1.** çıkıntı, topuz, yumru, şişlik, **2.** topak, parça. *a ~ of coal.* **3.** *ABD- k.d.* öz, nüve, özet, hulâsa, esas, meal, ana fikir. *the ~ of the story.* **4.** iplik eğirilirken bile bile bırakılan ufak düğüm gibi kabartı, **5. ~by** : çıkıntılı, yumrulu, topuzlu, şişkin. ***e.a.- 1. knob, protuberance, 2. lump, 3. gist, core, point, crux.***

nubbin, *is.* **1.** haşelek, gelişmemiş meyve veya mısır koçanı, **2.** ufak çıkıntı, aşınmış/ufalmış/büyümemiş nesne, **3.** *k.d. bk.:* **nub** (3).

nubble, *is.* küçük yumru/topak/parça, çıkıntı, pürtük, pürüz.

nubbly, *sf.* **-blier, -bliest** pürtüklü, pürüzlü, çıkıntılı, küçük yumrularla dolu.

Nubia, *is.* **1.** Nübye : Mısır'ın güneyi ile Sudan'ın bir kısmını kaplayan Nil nehri ile Kızıldeniz arasındaki bölge, **2.** KD Afrika'da eski bir krallık, **3.** *k.h.* eşarp, kadın baş örtüsü, **4. ~n** : (a) Nübyeli, (b) Nübye dili, (c) Nübye atı/keçisi, (d) Nübyeli zenci köle, **5. ~n Desert** : Nübye çölü.

nubile, *sf.* gelinlik, evlenme çağına gelmiş (genç kız).

nubility, *is.* erginlik, olgunluk, evlenme yaşı, gelinlik.

nucellus, *is., ç.* **-celli** *bot.* **1.** evin, öz, tohum nüvesi, **2. nucellular** : evinsel, özlü, öz+, çekirdek+.

nucha, *is., ç.* **-cahe** *zool.* ense, boyun. **nuchal** : ense+.

nucle-, *ön ek bk.:* **nucleo-.**

nuclear, *sf.* **1.** çekirdek+, çekirdeksel, **2.** nükleer, atom silâhları ile ilgili, **3.** atom+, atom enerjisi ile işleyen, **4. ~ atom** : çekirdeksel öğecik. **~ breeder** : çekirdeksel üretken. **~ chain reaction** : çekirdeksel zincir tepkileşim. **~ charge** : çekirdeksel yük. **~ cross section** *bk.:* **cross section** (8). **~ disintegration** : çekirdeksel parçalanım. **~ emulsion** : çekirdeksel asıltı. **~ energy = atomic energy** : çekirdeksel erke. **~ equation** : çekirdeksel denklem. **~ family** : (baba, anne ve çocuklardan oluşan) temel aile. **~ fission** : çekirdek bölünmesi. **~ forces** : çekirdeksel kuvvetler. **~ fuel** : çekirdeksel yakıt. **~ fusion** : çekirdeksel kaynaşım. **~ isomer** : çekirdeksel eşiz. **~ isomerism** : çekirdeksel eşizlik. **~ magnetic moment** : çekirdeksel mıknatıssal döngü. **~ magnetic resonance** : çekirdeksel mıknatıssal çınlanım. **~ membrane** : çekirdek zarı. **~ number** : çekirdeksel sayı. **~ packing** : çekirdeksel topaklanım. **~ paramagnetism** : çekirdeksel dizimıknatıslık. **~ physics** : çekirdek bilgisi, atom fiziği, çekirdek fiziği, nükleer fizik. **~ polarisation** : çekirdeksel ucaylanım. **~ potential energy** : çekirdeksel erkil erke. **~ power** : çekirdeksel güç. **~ reaction** : çekirdeksel tepkileşimler. **~ reactor** : çekirdeksel tepkileşimlik. **~ resonance** : çekirdeksel çınlanım. **~ sap = karyolymph**: çekirdek özü : göze çekirdeğinin berrak ve homojen ana maddesi. **~ spin** : çekirdeksel fırıl. **~ star** : çekirdeksel yıldız. **~ structure** : çekirdeksel yapı. **~ transmutation** : çekirdeksel dönüşüm.

nuclease, *is. biy.-kim.* nükleaz : bitki ve hayvan dokularında bulunan nükleik asidi parçalayan maya.

nucleate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1. nucleated** *d.d.* (a) çekirdekli, nüveli, çekirdeği/nüvesi olan. *~ cells.* (b) çekirdekten oluşan/üreyen, çekirdekte vuku bulan. *~ boiling.* **2.** çekirdekleş(tir)mek, nüveleş(tir)mek, çekirdeğini/nüvesini oluşturmak, **3. nucleation** : çekirdekleş(tir)me, nüveleş(tir)me, çekirdeğini/nüvesini oluşturma, **4. nucleator** : çekirdekleş(tir)en, nüveleş(tir)en.

nuclei, *ç. is. bk.:* **nucleus** (çoğulu).

nucleic acid, *is. biy.-kim.* nükleik asit: bütün canlı gözelerde, özellikle göze çekirdeğinin proteininde bulunan fosfor asidi ve karbohidratla, 2 pürin ve 2 primidinden oluşan kompleks asit gruplarından her biri.

nuclein, *is. biy.-kim.* nüklein : göze çekirdeğinde bulunan nükleik asitli renksiz amorf protein.

nucleinase, *is. biy.-kim.* nükleinaz : nükleik asidi nükletoidlere parçalayan enzim.

nucleo- = nucle-, *ön ek* "çekirdek, nüve, öz" anlamları katar. *"nucleus, nuclear, nucleic acid"* kelimeleri yerine geçer. *nucleoprotein* gibi.

nucleol-, *ön ek* "çekirdecik". *ör.: nucleolated.*

nucleolar, *sf.* çekirdecik+, çekirdeciği oluşturan, çekirdeciğe ait.

nucleolate(d), *sf.* çekirdecikli.

nucleolus = nucleole, *is., ç.* **-li** *biy.* çekirdecik : bir gözenin özündeki yuvarlak madde. **nucleoloid** : çekirdecik+.

nucleon, *is. fiz.* çekincik : çekirdeği oluşturan temel parçacıklardan her biri (proton, nötron vb.).

nucleonic, *sf.* çekirdek bilimine ait.

nucleonics, *is.* çekirdek bilimi : çekirdek fiziğinin bilim ve tekniğe uygulanması.

nucleoplasm, *is.* **1.** çekirdek özü : göze çekirdeğinin ana maddesi olan protoplazma. **karyoplasm** *d.d.* **2. ~atic = ~ic** : çekirdek özü+.

nucleoprotein, *is. biy.-kim.* çekirdek proteini : bitki ve hayvan gözelerinde bulunan, üreme için çok önemli olan protein ve nükleik asit bileşimi.

nucleosidase, *is. biy.-kim.* nükleosidaz: nükleosidin hidrolizini katalizleyen enzim.

nucleoside, *is. biy.-kim.* nükleosit : nükleotidin ana maddesi.

nucleosynthesis, *is.* çekirdek bireşimi : Hidrojen çekirdeği vb. hafif elemanlardan ağır kimyasal elemanların oluşması.

nucleotidase = nucleophosphatase= phosphonuclease, *is. biy.-kim.* nükleotidaz : nökleotitlerin ve fosforik asidin hidrolizini çabuklaştıran enzim.

nucleotide, *is. biy.-kim.* nükleotid : nükleik asidin kısmî hidrolizinden veya fosforik asidin nükleoside etkimesinden elde edilen ester.

nucleus, *is., ç.* **nuclei/nucleuses 1.** çekirdek, nüve, **2.** öz, iç, cevher, esas, temel. **The ~ of the affair** : İşin esası. *The ~ of a library/university/crew.* **3.** *biy.* göze çekirdeği, hücre nüvesi, bitki ve hayvan gözelerinde protoplâzmaya gömülü etrafı ince bir zarla kaplı küçük yuvarlacık madde ki metabolizma, üreme, çoğalma, özümseme, kalıtım gibi bütün hayatî işlevlerin merkezidir, **4.** *anat.* beyin ile omurilikte uyarı ve emir sinirleri liflerinin birleştiği noktada sinir gözelerinden oluşan gri kütle, **5.** *astr.* kuyruklu yıldızın parlak başı, nebulanın çekirdeği, **6.** *fiz.* (atom) çekirdek, nüve : atomun merkezinde pozitif yüklü proton ile nötronlardan oluşan, atomun ağırlığını oluşturan madde, **7.** *kim.* (a) çekirdek, (b) aşı çekirdeği, (b) halka : kimyasal değişmeler esnasında temel yapıları ve bağlantıları ayni kalan atomlar dizisi, **8.** *bot.* nişasta taneciğinin özü. ***e.a.- 1. center, kernel.***

nuclide, *is. fiz.* çekin : ılıncık (nötron) ve önelcik (proton) sayısı ve çekirdeksel erkesi ile belirlenen bir öğecik ya da belirli bir yerdeşi.

nude, *sf.&is.* **nuder, nudest 1.** çıplak. **in the ~** : çırılçıplak, anadan doğma. *She went swimming in the ~.* **2.** örtüsüz, mefruşatsız, **3.** çıplak hissi veren, içini gösteren. *a ~ dress.* **4.** *huk.* hükümsüz, geçersiz, kanunen geçerli olması için temel unsuru noksan olan. *a ~ contract.* **5.** çıplaklara mahsus, çıplakların katıldığı, çıplaklardan oluşan. *a ~ party/beach. ~ swimming.* **6.** çıplak heykel, resim insan vücudu, **7. the ~** : çıplaklık, **8. ~ly** : çırılçıplak (bir şekilde), **9. ~ness** : çıplaklık. ***e.a.- 1. uncovered, undressed, naked, unclothed, undraped, 2. bare, 4. unsupported.***

nudge, *is.&f.* **nudged, nudging 1.** (dirsekle) dürtme(k), dirsekleme(k), dirsek vurma(k), iteleme(k), dürtüş. *He ~d his friend to let him know it was time to leave.* **give a ~** : dürtmek, **2.** (kalabalıkta) iterek yol açmak. *~d through the crowd. A ship nudging its way through the ice.* **3.** yaklaşmak. **She is nudging forty** : Kırkına yaklaşıyor. **4. ~ one's memory** : hatırlatmak, **5. nudger** : dürten, dirsek vuran.

nudi-, *ön ek* "çıplak". *ör.: nudicaulous.*

nudibranch, *is.* kabuksuz deniz salyangozu : *Nudibranchia* familyasından arkasında ve yanlarında solunum çıkıntıları bulunan salyangoz. **sea slug** *d.d.*

nudibranchian = nudibranchiate, *sf.&is.* kabuksuz (salyangoz).

nudicaul(ous), *sf. bot.* yapraksız, çıplak gövdeli.

nudie, *is. argo* **1.** çıplak kadın filmi/gösterisi, **2.** çıplak kadın (artist/model).

nudism, *is.* çıplaklık, çıplak yaşama/dolaşma alışkanlığı.

nudist, *sf.&is.* **1.** çıplak, çıplak yaşamaya/dolaşmaya alışmış kimse, **2.** çıplak+, çıplaklara özgü. *a ~ camp.*

nudity, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** çıplaklık. *a lot of ~ in recent films.* **2.** çıplak kimse/nesne. ***e.a.- 1.*** *nakedness.*

nudnik, *is. argo* başbelâsı, can sıkıcı kimse. ***e.a.-*** *pest.*

nudum pactum, *is. huk.* yasal hususlar göz önüne alınmadan yapılan sözleşme/anlaşma veya vaat.

nugatory, *sf.* **1.** önemsiz, basit, değersiz, kıymetsiz, **2.** geçersiz, hükümsüz, etkisiz, **3.** boş, abes, yararsız, faydasız, anlamsız, sonuçsuz, **4. nugatorily** : önemsiz/ basit/değersiz bir şekilde, geçersiz/hükümsüz/ etkisiz olarak; yararsız/ anlamsız/ sonuçsuz bir şekilde, **5. nugatoriness** : önemsizlik, basitlik, değersizlik; geçersizlik, hükümsüzlük, etkisizlik; abeslik, yararsızlık, anlamsızlık, sonuçsuzluk. ***e.a.- 1.*** *trifling, trivial, frivolous, worthless, 2. invalid, inoperative, 3. ineffective, ineffectual, useless, vain, inconsequential, empty.* ***k.a.- 1-3.*** *valuable, useful, efficacious, profitable.*

nugget, *is.* **1.** (altın) külçe, tabiatta rastlanan külçe hâlinde altın veya başka kıymetli maden. *a gold ~.* **2.** cevher, küçük fakat değerli şey. *a few ~ of truth. ~s of information/wisdom.* **3. nuggety** : külçe+, külçe hâlinde, külçeli, külçe gibi.

nuisance, *is.* **1.** dert, belâ, baş belâsı, sıkıntı, sıkıcı kimse/şey. **public ~** : toplumun huzurunu bozan şey. **These mosquitoes are a ~** : Bu sivrisinekler baş belâsı! **That child is perfect ~** : O çocuk tam bir baş belâsı! **What a ~! I've forgotten my ticket** : Hay Allah, biletimi unutmuşum! **2.** *huk.* başkalarına sıkıntı/zarar veren şey, **3. commit no ~** : (umumî yerlere konulan ilân) kirletmeyiniz : (a) işemek yasaktır, (b) çöp atmak yasaktır, **4. ~ ground** *Cnd.* (Batı Kanada'da) çöplük, çöplerin döküldüğü yer, **5. ~ tax** : dokuncalı vergi : çok ufak tutarlar halinde ödendiğinden dolayı sıkıcı olan vergi, **6. ~ value** : baş belâsı, yıpratıcı güç, düşmanı sürekli olarak taciz ettiği/yıprattığı için değerli olan şey.

nuke, *is.&f.* **nuked, nuking** *argo* **1.** atom bombası/silâhı, termonükleer silâh, **2.** nükleer güç santralı, **3.** nükleer silâhla saldırmak, **4.** (yemeği) mikrodalga fırınında pişirmek.

null, *sf.&is.&f.* **1.** battal, hükümsüz, geçersiz, **2.** olumsuz, var olmayan, **3.** *mat.* (a) boş, hiç bir elemanı olmayan (dizi/küme). *~ set.* (b) limiti sıfır olan. *~ sequence.* **4.** (a) sıfır, hiç, (b) bir şeyin/ölçeğin başlangıç noktası, (c) radyo alıcısının hiçbir işaret almadığı nokta, (d) elektrik akımının/radyo işaretinin sıfır noktası, (e) şifrenin çözülmesini zorlaştırmak için eklenen anlamsız işaret, **5. ~ and void** : tamamen geçersiz, hükümsüz, değersiz, itibarsız. *The court ruled that the claim was ~ and void.* **6.** önemsiz, değersiz, yararsız, faydasız, anlamsız, **7.** sıfırlamak, sıfır yapmak, sıfıra indirmek, **8.** değersiz/ önemsiz kılmak, yok etmek, **9.** hükümsüz kılmak, iptal/battal etmek. ***e.a.- 1.*** *void, invalid, 2. nonexistent, absent, negative, 4. zero, nil, 6. unimportant, valueless, worthless, meaningless, 9. annul, nullify.*

nullah, *is.* **1.** (Hindistan'da) zaman zaman kuruyan dere yatağı, mecra, yatak, **2.** sel çukuru, koyak, dar ve derin dere. ***e.a.- 2.*** *gully, ravine.*

nulli-, *ön ek* "hiç, yok, sıfır". *ör.: nullify.*

nullification, *is.* **1.** iptal (etme/edilme), hükümsüz kıl(ın)ma, geçersizleş(tir)me, hükmünü kaldırma ilga (etme/edilme), **2.** *ABD* bir eyaletin/devletin federal yasaları kendi sınırları içinde uygulamayı reddetmesi, **3. ~ist = nullificator** : federal yasaları uygulamayı reddeden.

nullifidian, *sf.&is.* dinsiz, imansız, kâfir, zındık.

nullify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** iptal/ilga/battal etmek, geçersiz/hükümsüz kılmak, hükmünü/geçerliğini kaldırmak, yürürlükten kaldırmak. ~ *a law. a claim nullified by the court.* **2.** etkisini/tesirini yok etmek/bertaraf etmek, etkisiz hâle getirmek. *a rise in prices ~ing a rise in wages.* **3.** değersizleştirmek, değerini/kıymetini yok etmek, önemsizleştirmek, önemsiz bırakmak. **The difficulties of the plan ~ its advantages** : Plânın güçlükleri yanında faydaları önemsiz kalıyor. **4. nullifier** : iptal/ilga eden, yürürlükten kaldıran, hükümsüz/etkisiz bırakan, değersizleştiren, önemsizleştiren. ***e.a.- 1.*** *annul, abolish, void, invalidate, abrogate,* ***2.*** *negate,* ***3.*** *cancel.* ***k.a.- 1.*** *enact, decree, legislate, ratify, confirm, establish, institute.*

nullipara, *is., ç.* **-arae 1.** hiç doğurmamış kadın. *bk.:* **primipara, 2. nulliparity** : hiç doğurmamışlık, **3. nulliparous** : hiç doğurmamış.

nullity, *is., ç.* **-ties** (2,3&4. için) **1.** hiçlik, yokluk, sıfırlık, olumsuzluk, önemsizlik, değersizlik, hükümsüzlük, geçersizlik, boşluk. *a feeling of the ~ of life.* **2.** geçersiz/hükümsüz şey, önemsiz/faydasız/nafile/değersiz şey, **3.** basit/sathî/değersiz kimse, ilginç olmayan/silik şahsiyet. *All characters in the book seem (like) nullities.* **4.** *huk.* iptal, butlan, geçerli olmayan şey. ~ **suit** : (evliliği) iptal davası. ***e.a.- 1.*** *invalidity, nothingness, futility, nonentity.*

null-space, *is. mat.* hiçlik uzayı : verilen bir doğrusal dönüştürüm sonunda bütün elemanları sıfır olan vektör uzayı.

Num. = Numbers.

num. = **1.** number, **2.** numeral(s).

numb, *sf.&gl.f.* **1.** uyuşuk, uyuşmuş. **My feet have gone ~** : Ayaklarım uyuştu. **My fingers are ~ with cold** : Soğuktan parmaklarım uyuştu. *A ~ sensation.* **2.** duygusuz,,hissiz, heyecansız, vurdumduymaz, ilgisiz, bîgâne, **3.** (korkudan vb.) donmuş, hareketsiz, kımıldayamaz. **to be taken ~ with fright** : korkudan donakalmak. **The sight of the lion made him ~ with fear** : Aslanı görünce korkudan donakaldı. **4.** uyuşturmak, uyuşukluk vermek, hissiz/duygusuz hâle gelmek, donup kalmak, kımıldayamamak. **Fingers ~ed with cold** : Soğuktan uyuşmuş parmaklar. **the numbing effect of the drug** : ilâcın uyuşturucu etkisi, **5. ~ly** : uyuşuk uyuşuk, uyuşmuş bir şekilde, uyuşmuşçasına, (korkudan vb.) donmuş gibi, hissizce, duygusuzca, **6. ~ness** : uyuşukluk, uyuşma, duygusuzluk, hissizlik. *The old lady was ~ed with grief when her granchild died. He was ~ed with fear.* ***e.a.- 2.*** *indifferent,* ***3.*** *paralyzed.*

number[1], *is.* **1.** sayı, adet. **cardinal ~** : asıl sayı, nicelik sayısı. **even ~** : çift sayı/numara. **odd ~** : tek sayı/numara. **Six is an even ~** : altı, çift bir sayıdır. **imaginary ~** : sanal sayı. **a small ~ of** : az sayıda, birkaç. **ordinal ~** : sıra sayısı. **prime ~** : asal sayı, bölünmez sayı. **what ~ of** : kaç. *What ~ of people are you expecting?* **whole ~** : tam sayı. **They were ten in ~** : Sayıları on kadardı. **2.** numara. *My room ~ is 26.* **3.** numaralı (ev, sokak vb.). **Go to ~ 40 Kent Street** : Kent sokağında 40 numaralı eve git. **serial ~** : seri numarası, **4.** rakam. **round ~** : yuvarlak rakam. **six figure ~** : altı haneli rakam, altı rakamlı sayı, **5.** miktar, takım. **a ~ of persons** : birkaç kişi, bir takım insanlar, **6.** bir dizinin bir tek elemanı, **7.** (konser vb.) parça, numara, eğlendiri, atraksiyon, **8.** (dergi vb.) sayı, nüsha. **back ~** : (dergi vb.) eski sayı, **9. ~s** : (a) önemli sayıda şey, çok (şey), (b) çokluk, sayıca üstünlük. **Victory through sheer weight of ~s** : Sırf sayı üstünlüğü sayesinde kazanılan zafer. (c) (manzume mısraında) hece sayısı, (d) *müz.* müzik parçası, (e) *bk.:* **~s game**, (f) *esk.* hesap, aritmetik, **10.** *gr.* tekillik/çoğulluk hali, **11.** *k.d.* (a) genç kız/kadın. **cute ~** : çekici/sevimli/şirin kız. (b) (plâka, bina, telefon vb.) numara, **12. a ~ of** *k.d.* çok (sayıda/miktarda), bir hayli, müteaddit. **A ~ of people came to the meeting** : Toplantıya bir hayli gelenler oldu. **13. any ~ of** *k.d.* defalarca, yüzlerce (defa), çok sayıda/miktarda. **I've told you any ~ of times to keep the door shut** : Sana yüzlerce defa kapıyı kapalı tut dedim. **14. beyond ~ = without ~** : sayısız, sonsuz, pek çok, **15. ~s of** : bir hayli, oldukça çok (sayıda), müteaddit. *~s of people came to see / to visit him.* **a great ~s of** : pek çok, çok sayıda, birçok, **16. by ~** : numara ile, sayılarla, rakamlarla, **17. by ~s = by the ~s** : (a) (askerî talimde) sayı ile (icra edilen kumanda), (b) düşünmeden, makine gibi, mihanikî bir şekilde, **18. get/have**

s.o.'s ~ *argo* (birinin) iç yüzünü anlamak, niyetlerini/karakterini keşfetmek, ne idüğünü meydana çıkarmak, **19. look after ~ one** : kendi çıkarına bakmak, **20. opposite ~** *Brit.* taydaş, benzer, muadil, başka bir kurumda/hükûmette aynı mevkii işgal eden kimse. *an international meeting between each minister and his opposite ~.* **21. round ~** : yuvarlak rakam, yuvarlak hesap. **in round ~s** : yuvarlak hesapla, **22. s.o.'s ~ is/has come up** *k.d.* birinin sırası geldi (ceza, zahmetli bir iş vb. de). **His ~ is up** : Sıra şimdi onun/yandı/mahvoldu. **23. to the ~ of** *k.d.* ... kadar, tahminen. **Persons to the ~ of 100** : Yüz kişi kadar, tahminen yüz kişi, **24. ~ account** : yalnız numarasıyla tanınan banka hesabı. ***e.a.- 4. digit, figure, 8. copy, edition, 12. some, several, many, 13. many, 14. countless, vast, innumerable, 15. quite a few, rather many, 20. counterpart.***

number[2], *f.* **1.** saymak, hesaplamak, hesap etmek, **2.** numaralamak, numara koymak. *~ the pages of a book.* **~ed** : numaralı, numaralanmış. **3.** içermek, ihtiva etmek (bir sayıya) ulaşmak/varmak. *This city ~s a million inhabitants. A crew ~ in 20 men.* **He ~s 80 years** : Yaşı seksene vardı. **4.** sayısını sınırlandırmak, sayılı/sınırlı olmak. *His days in the office are ~ed.* **5. ~ off** *As.* numara saymak. **~ off!** (emir) Sağdan say! **6. ~able** : numaralanabilir, sayılabilir, **7. ~er** : numaralayan, **8. ~ing** : numaralama, sayma. ***e.a.- 1. compute, figure, 2. numerate, 3. total, reach an amount.***

number cruncher, *is. k.d.* hesap makinesi, çok hızlı hesap yapan makine veya kimse.

numberless, *sf.* **1.** sayısız, pek çok, hesapsız, sayıya/hesaba gelmez, sonsuz sayıda. *There are ~ stars in the sky.* **2.** numarasız, numaralanmamış, numara konulmamış. ***e.a.- 1. innumerable, countless, myriad, infinite.***

number line, *is. mat.* sayı doğrusu : her noktası, başlangıç itibar edilen noktaya olan uzaklığına göre + veya - belirli bir sayıyı temsil eden yönlü doğru çizgi.

number one, *sf.&is. k.d.* **1.** kendi (öz şahsı), kendi(si), öz(ü), benlik. **Look out for ~ ~** : Kendi çıkarına bak. **Don't always think of ~ ~** : Hep kendini düşünme (bencil olma). **2.** birinci, en âlâ, en iyi, en önemli, **3.** ilk, birinci, bir numaralı, en başta gelen. *Our ~ ~ difficulty.* **He is public enemy ~ ~** : Bir numaralı halk düşmanıdır.

Numbers, *is.* Eski Ahit'in dördüncü kitabı : İsraillilerin Mısır'dan göçünü anlatır.

numbers game, *is.* sayı piyangosu : gazetede çıkacak bazı istatistik, yarış sonucu vb. ni önceden tahmine dayanan yasa dışı piyango. **numbers, numbers pool, numbers racket, policy** *d.d.*

number theory, *is. mat.* sayılar kuramı : tam sayıların özelliklerini ve birbiriyle ilgisini inceleyen matematik dalı.

numbfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* uyuşturan balığı, torpil balığı. ***e.a.- electric ray.***

numbing, *sf.* uyuşturucu, uyuşturan, hissi iptal eden, sersemleten. **~ly** : uyuşturarak.

numbles, *ç. is. esk.* sakatat, bazı hayvanların (özellikle geyiğin) gıda olarak kullanılan iç organları.

numbskull, *is. bk.:* **numskull.**

numen, *is., ç.* **-mia 1.** (eski Roma'da) yöresel tanrı, bir bölgenin tanrısı, **2.** güdü, canlılık veren/yöneten iç kuvvet. *The ~ of his career.*

numerable, *sf.* sayılabilir, sayılması mümkün, sayıya/hesaba gelir, sayı ile ifade edilebilir. **numerably** : sayılabilecek şekilde.

numeracy, *is. Brit.* hesap bilme, hesaba aklı erme. *bk.:* **literacy.**

numeral, *is.&sf.* **1.** sayı, adet, rakam. **Arabic ~s** : Arap rakamları. **Roman ~s** : Roma rakamları. *The ~s on the clock are painted gold.* **2.** sayısal, adedî, rakamlarla ifade edilen, **3.** sayılardan ibaret, **4.** sayı ifade etmek için kullanılan.

numerary, *sf.* sayısal, adedî.

numerate, *is.&sf.&f.* **-ated, -ating 1.** saymak, sayıya vurmak, sayı ile belirtmek, **2.** (bir rakamı) okumak, **3.** numaralamak, numara koymak, **4.** *Brit.* hesaba yeteneği/kabiliyeti olan, iyi hesap bilen, hesaba aklı eren, bilimsel bir şekilde sayılarla düşünen.

numeration, *is.* **1.** sayma, numaralama, **2.** hesaplama, iyi hesap bilme, **3.** rakamları okuma, rakamlarla ifade etme, **4. numerative** *esk.* sayısal, adedî.

numerator, *is.* **1.** *mat.* pay, *esk.* suret, bir kesirde çizginin üstündeki sayı. *3 is the ~ of 3/5. The ~ of the fraction 4/9 is 4. bk.:* **denominator. 2.** sayaç, sayıcı, sayan, numaralayan, numara yazan.

numerical = numeric, *sf.* **1.** sayı+, sayısal, sayıca, adedî, adet itibarıyla, nümerik, numara+. **The ~ superiority of the enemy** : Düşmanın sayıca üstünlüğü. **~ adjective** : sayı sıfatı. **~ order** : numara sırası, **2.** sayı ifade eden (simge vb.), **3.** sayılı, numaralı, belirli bir sayı/numara taşıyan, **4.** sayılarla ifade edilen, **5.** hesap (kabiliyeti ile ilgili), hesap yapabilme+. **~ ability** : hesap (yapabilme) kabiliyeti, **6. ~ analysis** : sayısal çözümleme, nümerik analiz, belirli bir hata sınırı içinde yaklaşık değer hesaplama yöntemi. **~ function** : sayısal işlev. **~ integration** : sayısal tümlevleme. **~ taxonomy** : sayısal sınıflandırma, **7. numerically** : sayıca, sayısal olarak. **~ly greater** : sayıca daha büyük.

numerology, *is.* **1.** sayı falı, sayılarla fala bakma, örneğin bir kimsenin doğduğu yılı gösteren sayının onun hayat ve geleceğine etkisinin keşfi vb. **2. numerological** : sayı falı+, **3. numerologist** : sayı falcısı.

numerous, *sf.* **1.** çok, müteaddit, sayıca pek çok, sayısız. *He has ~ acquaintances.* **in ~ cases** : birçok hâllerde. **2.** çok sayıda, kalabalık. *a ~ family. a ~ gathering.* **3. ~ly** : pek çok defa, tekrar tekrar, çoğunlukla, alelekser, **4. ~ness** : çokluk, sayı çokluğu. ***e.a.- 1. many, 3. often, 4. numerosity.***

numina, *ç. is. bk.:* **numen** (çoğulu).

numinous, *sf.* **1.** ruhanî, manevî, doğaüstü, tabiat üstü, **2.** gizemli, esrarengiz, akıl ermez, mantıkla anlaşılmaz, **3.** kutsal, mukaddes, ilâhî, saygı ve huşu uyandıran. ***e.a.- 1. spiritual, supernatural, 2. mysterious, inscrutable, irrational, 3. holy, divine.***

numis. = numismatic(s).

numismatic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* para bilimsel, meskûkat/sikkeler bilimi ile ilgili, **2.** para ve madalyalarla ilgili, **3. ~ally** : para bilimiyle, para bilimi yönünden.

numismatics = numismatology, *is.* sikke bilimi, para bilimi, meskûkât ilmi, para ve madaylaları inceleyen bilim.

numismatist = numismtologist, *is.* **1.** meskûkât/para uzmanı, **2.** sikke ve madalya kolleksiyoncusu/meraklısı.

nummary, *sf.* para+, sikke+, para/sikke ile ilgili.

nummular, *sf.* sikkemsi, yuvarlak, madenî para şeklinde, disk biçiminde. *~lesions. ~ dermatitis.*

nummulite, *is.* nümülit : delikliler sınıfından *(Camerina Nummulites)* disk biçiminde kalkerli diskleri olan bir deniz hayvanı fosili.

numnah, *is.* belleme: eğerin altına serilen örtü. ***e.a.- saddle-cloth.***

numskull = numbskull, *is.* mankafa kimse. *Only a ~ like you could ask such a question.* ***e.a.- dunce, blockhead.***

nun, *is.* **1.** rahibe, **2.** nun : İbranî alfabesinin on dördüncü harfi, **3. ~'s veiling** : (başörtülük/elbiselik) ince yünlü kumaş, **4. ~ buoy** : konik şamandıra.

nunatak, *is.* buzul arasından sivrilen tepe/zirve.

Nunc Dimittis, *is.* **1.** Simeon'un şarkısı, **2.** *k.h.* (a) hayata veda, (b) ayrılış izni.

nunciature, *is.* papalık elçiliği,

nuncio, *is., ç.* **-cios 1.** papalık elçisi, **2.** *esk. bk.:* **messenger.**

nuncle, *is. Brit.- k.d. bk.:* **uncle.**

nuncupative, *sf. huk.* sözlü (vasiyetname). **~ly** : sözlü olarak. ***e.a.- oral. k.a.- written.***

nunlike, *sf.* rahibe gibi, rahibeye benzer.

nunnation, *is.* bir kelimeye "n" ekleme.

nunnery, *is., ç.* **-neries** manastır, rahibe manastırı.

nuptial, *sf.* **1.** düğün+, zifaf+, gerdek, evlilik+. **~ day** : düğün günü. **~ chamber** : zifaf odası, **2. ~ly** : düğün ile ilgili olarak, düğün şeklinde, **3. ~s** : düğün, evlenme, zifaf. ***e.a.- 3. wedding, marriage.***

nurl, *is.&gl.f. bk.:* **knurl.**

nurse, *is.&f.* **nursed, nursing 1.** hasta bakıcı, hemşire. **night ~** : gece hemşiresi. **graduate ~** : diplomalı hemşire. **registered ~** : ehliyetli hemşire, **2.** dadı, sütnine. **wet ~** : sütana, sütnine. **dry ~** : dadı, **3.** toplum hâlinde yaşayan böceklerde yeni doğanlara bakan böcek (karınca, arı vb.), **4.** bir teşebbüsü veya maksadı destekleyen kimse/yer, **5.** hastaya bakmak, hasta bakıcılık yapmak, (zayıf kimseyi) bakıp iyileştirmek. *She spent some time nursing in a military hospital during the war.* **6.** bakmak, iyileş(tir)meye çalışmak, dikkat ve ihtimam göstermek. *All her time goes into nursing her old father.* **7.** emzirmek, meme vermek. *a nursing mother.* **8.** beslemek. **to ~ a grudge (against...)** : (...-e karşı) kin beslemek, **9.** çocuğa bakmak, çocuk büyüt-

mek, **10.** azar azar yemek/içmek vb., idare ile kullanmak, **11.** (çocuk) meme emmek, beslenmek. *a nursing baby. nursing at its mother's breast.* **12.** desteklemek, takviye etmek, teşvik etmek. *A government which ~s art and science.* ***e.a.- 5. attend, 6. cure, 7. suckle, 8. feed, 9. rear, raise, bring up, 11. suck, 12. promote, foster.***

nurseling, *is. bk.:* **nursling.**

nursemaid = nurserymaid, *is.* dadı.

nurser, *is.* **1.** hastaya bakan, **2.** çocuğu emziren, **3.** emzik.

nursery, *is., ç.* **-eries 1.** bebek odası, **2.** çocuk yuvası/bakım evi, ana okulu. **~ school** : ana okulu, **3.** fidanlık. **~man** : fidanlık bahçıvanı, **4.** balık üretme havuzu, **5. ~ rhyme** : ninni.

nursing, *is.&sf.* **1.** hastabakıcılık, hemşirelik, **2.** (hasta vb.) bakma, bakım, **3. ~ bottle** : emzikli şişe, biberon, **4. ~ home** : (a) huzur evi, şifa yurdu, (b) *Brit.* özel hastane, **4. ~ staff** : hastabakıcılar, bakım personeli.

nursling = nurseling, *is.* **1.** bebek, meme çocuğu, süt çocuğu, **2.** (hayvan) yavru, henüz süt emen hayvan yavrusu, **3.** başkalarının bakımı altındaki kimse/şey.

nurturable, *sf.* beslenebilir, büyütülebilir.

nurture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** besleme (k), bakıp/besleyip büyütme(k), yetiştirme(k), **2.** büyütme(k), eğitmek, öğretme(k), geliştirme (k), **3.** eğitim, öğretim, **4.** besin, gıda, yiyecek, **5. ~less** : besinsiz, gıdasız, beslenmemiş, **6. nurturer** : besleyen, bakıp büyüten, yetiştiren, eğiten kimse. ***e.a.- 1. nourish, rear, 2. bring up, train, educate, 3. education, tutelage, 4. nourishment, food.***

nut, *is.&f.* **nutted, nutting 1.** (ceviz, fındık, badem, kestane gibi) sert kabuklu yemiş. **chestnut** : kestane. **hazelnut** : fındık. **walnut** : ceviz. **groundnut** : yer fıstığı. **almond** : badem. **pistachio** : şam fıstığı, **2.** (ceviz içi, fındık içi vb. gibi) kuru yemiş, **3.** *bot.* sert kabuklu ve tek çekirdekli meyve (kestane, palamut, fındık, ceviz vb.). **~ grow** : fındıklık, **4.** *argo* deli, ahmak, budala, çatlakkafa. **off one's ~** : deli, kaçık, bir tahtası eksik. **You must be off your ~** : Sen aklını kaçırmışsın. **5.** *argo* meraklı, hevesli, kurt, bir şeyin meraklısı/kurdu/müptelâsı, **6.** (vida, cıvata) somun, **7.** *müz.* (telli sazlarda) gergi mesnedi: tellerin altında bulunan ve telleri gergin tutan destek, **8.** *basım bk.:* **en** (2) **9.** *gen.* **~s** : *argo - kaba* taşak, **10. ~s** ! Saçma! Zırva! Manasız! **11.** *argo* kafa, **12.** ceviz (veya fındık vb. gibi kabuklu yemiş) toplamak. **go ~ting** : ceviz/fındık toplamaya gitmek, **13. hard/tough ~ to crack** *k.d.* çetin ceviz, dik kafalı, inatçı, anlaşmaya yanaşmayan/idaresi güç kimse, çetin/çatallı iş, müşkül mesele, **14. do one's ~** *argo* çok canı sıkılmak, kızmak, öfkelenmek, tepesi atmak, **15. for ~s** *Brit.- k.d.* hiç, kat'iyen, asla. *She sings well but she can't dance for ~s!.* ***e.a.- 4. foolish, eccentric, crazy (person), 5. buff, enthousiast, freak, 9. testicle, 10. nonsense, 11. head.***

nutant, *sf. bot.* sarkmış, bükülmüş, (tepesi/yaprakları) solup eğilmiş. ***e.a.- drooping, nodding.***

nutate, *gs.f.* **nutated, nutating** başı sallanmak, başı öne düşmek/eğilmek.

nutation, *is.* **1.** başı eğilme/öne düşme, (istemeyerek /irade dışı/anî olarak) başın öne eğilmesi, **2.** *tıp* baş sallanması hastalığı, **3.** *bot.* yönelim, nütasyon, **4.** *astr.* üğrüm : yer ekseninin ekliptik kutbu etrafında eş sürel (periyodik) salınımı, **5. ~al** : eğilme+, sarkma+, yönelimsel, üğrümsel.

nutbrown, *sf.* fındık rengi(nde).

nutbutter, *is.* fıstık/fındık vb. ezmesi (tereyağı gibi ekmeğe sürülür). **peanut butter** : fıstık ezmesi.

nutcase, *is. argo* deli, kaçık, kafadan çatlak kimse.

nutcracker, *is.* **1.** fındıkkıran, cevizkıran (kıskaç), **2.** *zool.* köknar kargası *(Nicifragacaryocatactes).* **Clark's ~** : Amerikan köknar kargası *(Nucifraga columbiana),* **3.** *bk.:* **nuthatch.**

nutgall, *is.* meşe mazısı, meşe vb. üzerinde teşekkül eden ceviz biçiminde ur. **Aleppo gal** *d.d.*

nut grass, *is. bot.* fındık otu *(Cyperus rotundus)* : ayak otugillerden fındık gibi kök urları olan bir tür ot. **cocograss** *d.d.*

nuthatch, *is. zool.* sıvacı kuşu *(Sitta carolinensis) :* kısa kuyruklu, keskin gagalı, böcek ve kabuklu tohumlarla beslenen bir kuş. **rock ~** : kaya sıvacı kuşu *(Sitta neumayer).*

nuthouse, *is. argo* tımarhane, akıl hastahanesi.

nutlet, *is.* **1.** ufak ceviz/fındık vb., kabuklu ufak yemiş/meyve, **2.** (erik/kayısı/şeftali vb.) çekirdek.

nutlike, *sf.* ceviz/fındık gibi.

nutmeat, *is.* ceviz/fındık/fıstık/badem içi, kabuksuz kuruyemiş.

nutmeg, *is.* **1.** *bot.* küçük Hindistan cevizi ağacı *(Myriztica fragrans),* **2.** küçük Hindistan cevizi : küçük ceviz biçiminde hoş kokulu sert bir tohum.

Nutmeg State, *is. ABD* Connecticut (takma adı).

nutpick, *is.* fındık/ceviz ayıklayıcı.

nut pine, *is. bot.* fındık çamı *(Pinus monophylla, P. edulis)* : Amerika'da kayalık dağlarda yetişen meyvesi yenir bir tür çam.

nutria, *is.* **1.** *zool.* Güney Amerika kunduzu, **2.** bu kunduzun kürkü. ***e.a.- 1.*** *coypu.*

nutrient, *sf.&is.* besin, gıda, besleyici/besinli (madde), gıda/besin sağlayan, gıda olarak kullanılan (madde). ***e.a.-*** *food, nourishing, nutritious.*

nutrilite, *is. biy.-kim.* besincik, mikroorganizmaları besleyen besin/gıda.

nutriment, *is.* **1.** besin, gıda, besleyici madde, **2.** büyümeyi/gelişmeyi sağlayan şey, **3. ~al** : besi+, besinsel, gıdaî. ***e.a.- 1.*** *food, nutrition.*

nutrition, *is.* **1.** besle(n)me, besleyiş, besleniş, besin/gıda alma/verme. *Good ~ is important for good health.* **2.** (bitkilerin/hayvanların) beslenme tarzı/süreci, **3.** besin, gıda. *A balanced diet gives good ~.* **4.** besin bilimi : insanların ve diğer canlıların besinlerini, beslenmelerini inceleyen bilim, **5. ~al = ~ary** : besinsel, beslenme+, besinlerle ve beslenme ile ilgili, **6. ~ally** : besinlerle/beslenme ile ilgili olarak, **7. ~ist** : beslenme uzmanı.

nutritious, *sf.* **1.** besleyici, besinli, gıdalı. *Eat lots of good ~ food.* **2. ~ly** : besleyici olarak, besinli/gıdalı bir şekilde, **3. ~ness** : besleyicilik. ***e.a.- 1.*** *nourishing, nutritive.*

nutritive, *sf.* **1.** besleyici, besinli, gıdalı, **2.** besin+, gıda+, gıdaî, besleme, beslenme. **What is the ~ value of this food**? Bu besinin besleme değeri nedir? **Digestion is part of the ~ process** : Sindirim, beslenme sürecinin bir parçasıdır. **3. ~ly** : besleyerek, beslemek suretiyle, besleyici olarak, **4. ~ness** : besleyicilik. ***e.a.- 1.*** *nutritious, nourishing.*

nuts, *sf.&ünl. argo* **1. nerts, nertz** *d.d.* Saçma! Zırva! Manasız! (Meydan okuma, korkusuzluk, kafa tutma vb. ifade eder.) *When they told him to stop fighting, he said "Nuts" and kept on fighting until he won.* **2.** illâllah! (can sıkıntısı, öfke, sabırsızlık vb. ifade eder). **~ to you and your friends! I never want to see you again**! : Senden de, arkadaşlarından da illâllah! Bir daha yüzünüzü görmek istemiyorum! **3.** deli, kaçık, akılsız, kafadan çatlak. **I'll go ~ if I have to wait much longer** : Daha fazla beklersem aklımı kaçıracağım. **4. (be)(dead) ~ about/on/over** : (a) çok hevesli/düşkün/deli divane (olmak). *He is ~ about flying.* (b) delice âşık, sırsıklam âşık (olmak), abayı yakmak. **He is ~ about/over the next door girl** : Komşu kızına abayı yakmış. ***e.a.- 3.*** *crazy, insane, mad, demented, eccentric,* ***4.*** *(a) enthusiastic, (b) madly in love.*

nuts and bolts, *is.* temel, esas, en önemli husus/bilgi, temel bilgi, bir şeyin temel unsurları/ilkeleri. *I don't know anything about the nuts and bolts of the computer. I'll teach you nuts and bolts of your job.*

nutshell, *is.* **1.** (ceviz/fındık) kabuğu, kabuk, **2. in a ~** : kısaca, özet olarak, hulâsaten, az ve öz olarak, sözün kısası. **put the matter in a ~** : kısaca anlatmak, özetlemek.

nutty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** fındık/ceviz dolu, fındığı/cevizi bol, **2.** fındık/ceviz tadı veren, lezzetli. *wine with a ~ taste.* **3.** fındıklı, cevizli. **a ~ cake** : fındıklı pasta, **4.** *k.d.* saçma, gülünç. *wrote a ~ letter and signed it "Napoleon".* **5.** *argo* deli, kaçık. **as ~ as a fruitcake** : zırdeli. ***e.a.- 2.*** *nutlike,* ***4.*** *silly, ridiculous,* ***5.*** *insane, mad, crazy.*

nutwood, *is.* **1.** ceviz/fındık/kestane ağacı, **2.** ceviz vb. kerestesi.

nux vomica, *is.* **1.** *bot.* kargabüken *(Strychnos Nux-vomica).* Logangillerden Hindistan'da yetişen bir ağaç, **2.** bu ağacın portakala benzer meyvesinin çekirdeği : hekimlikte kullanılan striknin *(strychnine)* ihtiva eder.

nuzzle, *is.&f.* **-zled, -zling 1.** burun ile eş-(ele)mek, **2. ~ at/up/against** *etc:* burnunu sürtmek, koklamak. *The horse ~d (up) against me. The dog ~d the sleeping child.* **3.** (kucağına) sokulmak. *She ~d her head against his shoulder.* **4.** (sevgi ile) kucaklama/sarılma/bağrına basma, **5.** *esk. bk.:* **cherish.** ***e.a.- 4.*** *cuddle, embrace.*

NV = Nevada.

NW = N.W. = n.w. = northwest(ern).

nW = nw = nanowatt(s).

NY = N.Y. = New York.

N.Y.C. = New York City.

nyct- = nycto-, *ön ek* "gece" *ör.: nyctolopia.*

nyctaginaceous, *sf. bot.* saat dörtgillerden saat dört bitki familyasına *(Nyctaginaceae)* mensup.

nyctalopia, *is.* gece körlüğü : gece karanlığında veya loşlukta hiç görememe hastalığı. **night blindness** *d.d.*

nyctalopic, *sf.* gece körü.

nyctinasty, *is. bot.* ışık irkilimi : ışık ve sıcaklık değişmesiyle çiçeklerin/yaprakların açılıp kapanması.

nyctitropism, *is. bot.* **1.** gece yönelimi : bazı bitki yapraklarının karanlıkta/gece durumlarını değiştirme özelliği, **2. nyctitropic** : gece yönelen.

nyctophobia, *is. psikol.* karanlık yılgısı : geceden/karanlıktan aşırı korkma.

nylghai, *is., ç.* **-ghais/-ghai** *bk.:* **nilgai.**

nylghau, *is., ç.* **-ghaus/-ghau** *bk.:* **nilgai.**

nylon, *is.* **1.** naylon. *~ thread. made of ~.* **2. ~s** : naylon çorap. **a pair of ~s** : bir çift naylon çorap.

nymph, *is.* **1.** peri, orman/su perisi, huri, **2.** (şiir) genç ve güzel kız, peri (gibi güzel kız), **3.** *biy.* nimfa : kurtçuk evresinden çıkmış fakat henüz tam gelişmemiş böcek, **4. ~al = ~ean** : (a) peri+, peri gibi, (b) böceğin nimfa çağına ait. ***e.a.*** *1. naiad, nereid, dryad, hamadryad, bk.:* **sylph.**

nympha, *is., ç.* **-phae 1.** *anat.* (kadın tenasül uzvunda) küçük dudak, **2.** *bk.:* **nymph** (3).

nymphaeaceous, *sf. bot.* nilüfergillerden, *Nymphaeceae* (Nilüfergil) familyasına mensup.

nymphalid, *sf.&is. zool.* fırça ayaklı (kelebek).

nymphet, *is.* (peri gibi) güzel/cazip kız.

nympho, *is., ç.* **-phos** *argo bk.:* **nymphomaniac.**

nympholepsy, *is., ç.* **-sies 1.** (eskiden perilerin ilham ettiğine inanılan) vecit, esrime, gaşyolma, kendinden geçme, aşırı sevinç, **2.** hezeyan, çılgınlık, ulaşılması olanaksız bir şey için duyulan taşkın heyecan.

nympholept, *is.* **1.** vecde gelen/kendinden geçen kimse, çılgınca sevinç/heyecan duyan kimse, **2. ~ic** : vecit hâlinde, vecde gelmiş, esrik, gaşyolmuş, kendinden geçmiş.

nymphomania, *is. patol.* nimfcil tutku, (kadınlarda) hastalık şeklinde aşırı ve kontrolsuz cinsel ilişki arzusu, şehvet düşkünlüğü, çiftleşme deliliği.

nymphomaniac(al), *sf.&is.* şehvet düşkünü, çiftleşme delisi (kadın).

nystagmus, *is. patol.* göz titremi : göz yuvarlağının irade dışı sağa sola (bazan aşağı yukarı) oynaması. **nystagmic** : göz titremsel, göz titremi ile ilgili.

Nyx, *is. (eski Yunan)* gece ilâhesi/tanrıçası

N.Z. = N. Zeal. = New Zealand : Yeni Zelanda.

*****

***

*

O

O, o, *is., ç.* **O's/Os/o's/os 1.** İngiliz alfabesinin on beşinci harfi, **2.** O sesi, **3.** O şeklinde şey, **4.** *mat.* sıfır, **5.** *kim.* oksijen, **6.** *elekt.* Ohm.

O. = **1.** Ocean, **2.** octavo, **3.** October, **4.** Ohio, **5.** Old, **6.** Ontario, **7.** Oregon.

o', *e.* **1.** bazı isimlerin başına gelen edat, **o'clock** gibi, **2. of** veya **on** edatının kısaltılmış şekli: **man-o'-war** gibi.

O', *ön ek* "oğlu" : bazı İrlandalı şahıs adlarının başına gelir: *O'Brian, O'Connor* gibi.

O, *ünl.* **1.** Ey! Ya! (Resmî hitapta veya Tanrıya yalvarışta kullanılır) **O Turkish Youth**! : Ey Türk Gençliği! **O Lord**! Ya İlâhi! Ey Ulu Tanrı! **2.** hayret ve şaşkınlık ifade eder: *O dear!* ***NOT*** : Ünlem olarak **O** yerine bazan **Oh** kullanılırsa da doğrudan doğruya hitapta genellikle kabul edilen şekil **O**'dur. **O** daima büyük harfle yazılır ve hemen arkasından ünlem işareti konmaz. **Oh** ise yalnız cümle başında iken büyük harfle yazılır ve hemen arkasından ünlem işareti veya virgül konur: *Oh! How could you?*

o-, *ön ek* **1.** *bk.:* **ob-**, **2.** *bk.:* **ortho-**, **3. oo-** *ş.d.y.* "yumurta" : *ör.: oology, oogonium.*

-o-, *ek* iki kelimeyi ekleyip birleşik kelime yapar: *dunkometer, elastometer* gibi.

-o, *son ek* "-li, ... özelliğinde, ... ile ilgili" : (a) sıfat ve isimlerin argo şeklini oluşturur : *cheapo, freako* gibi, (b) sıfatlardan argo isimler yapar : *weirdo, sicko* gibi. (c) takdir, tasvip vb. bildiren kelimeleri kuvvetlendirmek için sonlarına takılır: *cheerio, righto* gibi

o/a = on or about.

oaf, *is., ç.* **oafs** (veya nadiren **oaves**) **1.** budala, sersem, aptal, alık, ahmak kimse. *That ~ wouldn't know a good job if he saw one.* **2.** kaba/hoyrat kimse, **3.** geri zekâlı çocuk, **4.** *esk. bk.:* **changeling** (1). ***e.a.-1.*** *boob, dunce, simpleton, blockhead, dolt, ninny, 2. lout, churl, boor, clumsy, lummox.*

oafish, *sf.* **1.** budala, sersem, aptal, alık, ahmak, **2. ~ly** : sersemce, budalaca, aptalca, alık alık, **3. ~ness** : budalalık, sersemlik, aptallık, ahmaklık.

oak, *is.* **1.** *bot.* meşe (ağacı) *(Quercus).* (ilgili sıfat : **quercine**). **2.** meşe odunu/kerestesi, **3.** meşeye benzer ağaç, **4.** meşeden yapılmış mobilya/eşya, **5.** (süs olarak kullanılan) meşe yaprağı, **6. British ~ = English ~** : kaya meşesi, **7. Spanish ~ = red ~** : bodur meşe, sapsız meşe *(Quercus Rubra),* **8. dryer's ~ = gall ~** : mazı meşesi *(Quercus infectoria),* **9. East Indian ~** : saç ağacı *(Tectona grandis),* **10. holy ~ = evergreen ~ = holm ~** : pırnal *(Quercus ilex),* **11. Jerusalem ~** : nezle otu *(Chenepodium botrys),* **12. valonia ~** : valonya meşesi, palamut ağacı *(Quercus aegilops),* **13. cork ~** : mantar meşesi, **14. heart of ~** : aslan yüreklilik, **15. hearts of ~** : meşe tahtasından yapılmış eski İngiliz savaş gemileri, **16. ~ apple = ~ gall** : yaş mazı.

oaken, *sf.* **1.** meşe tahtasından yapılmış, **2.** meşe+.

oak-leaf cluster = oak leaf cluster = Oak Leaf cluster, *is.* meşe yaprağı demeti : dört meşe yaprağı ve üç palamutla simgelenen ABD askerî nişanı.

oaklike, *sf.* meşemsi, meşe gibi, meşeye benzer.

oakum, *is.* üstüpü, kalafat üstüpüsü. **black ~** : katranlı üstüpü.

OAO = Orbiting Astronomical Observatory.

oar, *is.&f.* **1.** kürek, kayık küreği. **muffled ~s** : gıcırtısız kürekler, gıcırdamasın diye ıskarmoz yatağına bez sarılmış kürekler. **2.** kürekçi. *He's the best ~ in our crew.* **3.** kürek şeklinde olan / kürek vazifesi gören şey, bazı kurtların küreğe benzer uzantıları, **4. He pulls a good ~** : (a)

İyi kürek çeker. (b) Görevini iyi/hakkıyla yapar. **5. put/push/shove/stick one's ~ in** : *argo.* (başkasının işine) burnunu sokmak, (istenilmeden) işe karışmak, yersiz müdahalede bulunmak. *He always puts his ~ in my business.* **6.** kürek çekmek, kürek çekerek ilerlemek. **7. rest on one's ~s** : (a) bir süre dinlenmek, işe ara vermek, (b) (sonuçtan memnun kalarak) işten çekilmek. ***e.a.-*** *2. oarsman, 5. meddle, interfere, butt in, 6. row.*

oared, *sf.* kürekli, kürekle mücehhez.

oarfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* kayış balığı *(Regalecus):* 3 - 6 m boyunda yassı gövdeli, sırt yüzgeci başından kuruğuna kadar uzanan bir tür balık.

oarless, *sf.* küreksiz.

oarlike, *sf.* kürek gibi, kürek biçiminde.

oarlock, *is.* ıskarmoz. ***e.a.-*** *rowlock.*

oarsman, *is., ç.* **-men 1.** kürekçi, sandalda kürek çeken. **2. ~ship** : kürekçilik. ***e.a.-*** *rower.*

OAS = **1.** *Organization of American States* : Amerika Devletleri Örgütü : ABD, Meksika, Haiti, Dominik Cumhuriyeti, Orta ve G Amerika Cumhuriyetleri arasında kurulan, ekonomik, siyasî ve askerî örgüt, **2.** Cezayir bağımsızlığını tanımak istemeyen Fransız subaylarının kurduğu *Organisation de l'Armeée Secrète* (Gizli Ordu Örgütü), **3. On Active Service** : faal hizmette.

oasis, *is., ç.* **-ses 1.** vaha, çöl ortasında sulak ve bitek yeşil arazi. *The road went through several oases in the desert.* **2.** ferahlatıcı yer/şey. **The library was an ~ of quiet** : Kütüphane sessiz, ferah bir yerdi.

oast, *is. Brit.* şerbetçi otunu kurutmaya mahsus ocak.

oat, *is.* **1.** *bot.* yulaf (bitki) *(Avena sativa),* **2.** *gen.* **~s** : yulaf (tanesi), **3.** yulaf türünden herhangi bir bitki. **wild ~** : yabanî yulaf *(Avena fatua)* gibi. **4.** *esk.* yulaf sapından yapılmış çalgı borusu, **5. be off one's ~s** : *k.d.* iştahını yitirmek, iştahı kaçmak, canı yemek istememek, **6. feel one's ~s** *k.d.* (a) şen ve zinde hissetmek, (b) kendini beğenmek, kendini yüksek görmek, böbürlenmek, gururlanmak, **7. sow one's wild ~s** *k.d.* gençlikte çılgınlıklar yapmak.

oatcake, *is.* yulaf gevreği.

-oate, *son ek kim.* "-at" : >C=O grubunu veya esterini içeren . *ör.: benzoate.*

oaten, *sf.* yulaflı, yulaftan yapılmış, yulaf+.

oat grass, *is. bot.* **1.** çayır yulafı, **2.** yabanî yulaf.

oath, *is., ç.* **oaths 1.** ant, yemin. **2.** küfür, lânet, sövme, küfretme. **let/rap out an ~ = utter an ~** : küfür savurmak. **3. make/take (an) ~** : ant içmek, yemin etmek, kitaba el basmak. **4. swear an ~** : yemin etmek, ahdetmek. **He took (or swore) an ~ to avenge himself** : Öcünü almaya ahdetti. **5. take ~s = take (s.o.'s) ~** : yemin ettirmek, yeminli ifadesini almak. *A notary public is authorized to take ~s.* **6. to put s.o. on/under ~ = to administer the ~ to s.o.** : (mahkemede) yemin ettirmek. *He swore on his ~ that he had never been there. I'll take my ~ on it!* **7. on/upon/under ~** : yeminle, yemin ederek, yeminli olarak. **He gave his evidence under ~** : Yeminle ifade verdi. ***e.a.-1.*** *vow, avowal, pledge, adjuration, affirmation, attestation, declaration, deposition, affidavit,* ***2.*** *curse, imprecation, profanity, blasphemy, obscenity, malediction.* ***k.a.-*** *2. benediction, blessing, prayer, invocation.*

oatlike, *sf.* yulaf gibi, yulafımsı, yulafa benzer.

oatmeal, *is.&sf.* **1.** yulaf ezmesi, yulaf unu, **2.** yulaf unundan yapılmış. *~ cookies.*

ob-, *ön ek* **1.** "karşı, -e doğru". *ör.: obvert,* **2.** "karşı, mukabil, zıt". *ör.: object, obstruct,* **3.** "üst(ünde), üzeri(nde)" *ör.: obliterate,* **4.** "tamamen". *ör.: obdurate,* **5.** "ters(ine)". *ör.: obovate.* Keza **m, c, f** ve **p** ile başlayan kelimeler önünde sırasıyla **o-, oc-, of-, op-** şeklini alır. Örneğin: *omit, occur, offend, oppress.*

ob. = **1.** o öldü (Lâtince *obiit),* **2.** incidentally, **3.** oboe, **4.** observation, **5.** obstetrical, obstetrician.

obb. = obbligato.

obbligato = obligato, *sf.&is. ç.* **-tos** *It. müz.* **1.** zorunlu, mecburî, mutlaka çalınması gerekir, atlanamaz, **2.** çalınması zorunlu müzik parçası, **3.** sürekli fon müziği. ***k.a.-1.*** *ad libitum.*

obconic(al), *sf. bot.* armut biçiminde.

obcordate, *sf. bot.* yürek şeklinde ve sivri ucu sapa yapışmış olan (yaprak).

obduracy, *is., ç.* **-cies** inatçılık, sertlik, katı yüreklilik.

obdurate, *sf.* **1.** inatçı. *an ~ refusal.* **2.** katı yürekli, taş kalpli. *an ~ criminal.* **3.** sert, kırıcı, yumuşatılamaz, idaresi/işlenmesi zor. *~ materials.* **4. ~ly** : inatla, sertlikle, katı yüreklilikle, **5. ~ness** *bk.:* **obduracy.** ***e.a.-1.*** *stubborn, unyielding, inflexible, 2. hardhearted, 3. intractable.*

OBE = O.B.E. = **1.** Officer (of the Order) of the British Empire, **2.** Officer of the British Empire.

obeah, *is. bk.:* **obi** (2).

obedience, *is.* **1.** itaat, söz dinleme, uysallık, saygı, sayma, boyun eğme. **in obedience to the law/to his orders** : yasalara/emirlere itaat ederek. **to owe ~ to s.o.** : birine saygı borcu olmak. **to show ~ to s.o./sth.** : birine/bir şeye saygı göstermek. **to compel ~ from s.o.** : birisini itaate zorlamak, **2.** kilisenin yetki/nüfuz alanı, **3.** din adamının emirlerine uyma, sadakat. ***e.a.- 1.*** *submission, compliance, allegiance.*

obedient, *sf.* **1.** itaatli, uysal, söz dinleyen, saygılı. *An ~ child does what he's told.* **to be ~ to s.o./sth.** : itaat etmek, söz dinlemek, **2.** (yasalara vb.) sadık, sadakatli, boyun eğen, **3. Your ~ sevant** : Kulunuz, Bendeniz, Hürmetkârınız (mektup sonunda kullanılır). ***e.a.-1&2.*** *docile, compliant, tractable, amenable, dutiful, submissive, subservient, yielding, faithful, loyal, devoted.* ***k.a.-1&2.*** *disobedient, contumacious, disobeying, insubordinate, rebellious, perverse, disrespectful, arrogant, refractory.*

obeisance, *is.* **1.** hürmetle eğilme. **to do/make ~** : saygı ile/hürmetle eğilmek. *The men made ~ to the king.* **2.** saygı, hürmet, tazim. **pay/do ~** : saygı/hürmet göstermek, saygı sunmak, arzıihtiram etmek. ***e.a.-1.*** *bow, curtsy, 2. deference, homage.*

obeisant, *sf.* saygılı, hürmetkâr. **~ly**: saygı ile, hürmetle.

obelise, *gl.f. Brit. bk.:* **obelize.**

obelisk, *is.* **1.** sütun, dikili taş, **2.** *basım* (hançer biçiminde) başvurma/müracaat işareti, **3. obeliscal = obeliskoid** : sütün/dikili taş şeklinde.

obelize, *gl.f.* **-lized, -lizing** (bir kelimeye/paragrafa) başvurma/müracaat işareti koymak. **obelism** : başvurma işaret koyma.

obelus, *is., ç.* **-li 1.** eski metinlerde şüpheli kısımları işaret için kullanılan işaret: - veya ÷ **işareti, 2.** *bk.:* **obelisk** (2).

obese, *sf.* **1.** çok şişman, **2. ~ly** : şişmanca, şişmanlıkla, **3. ~ness = obesity** : şişmanlık. ***e.a.-1.*** *corpulent, overweight, fat.*

obey, *gl.f.* **1.** itaat etmek, söz dinlemek, denileni yapmak. *to ~ one's parents/superiors. A good citizen ~s the law.* **2.** tâbi olmak, boyun eğmek. *to ~ one's instincts.* **3.** itaatli/saygılı olmak. *to love, honor and ~ .* **4. ~able** : itaat edilebilir. *~able laws.* **5. ~er** : itaat eden, söz dinleyen, **6. ~ingly** : itaat ederek, itaatle. ***e.a.-1-3.*** *comply with, abide by, 2. submit to, yield to, accede to.* ***k.a.- 1-3.*** *disobey, defy, revolt, rebel, mutiny, resist, refuse.*

obfuscate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** şaşırtmak, şaşkına çevirmek. *A man's mind may be ~d by liquor.* **2.** çetrefilleştirmek, zorlaştırmak, müphemleştirmek, çapraşık/muğlâk/içinden çıkılmaz hale getirmek, bulandırmak. *to ~ a problem with extraneous information.* **The questions raised merely ~d the issue** : Ortaya atılan sorular sadece konuyu içinden çıkılmaz hâle getirdi. **3.** karartmak, karanlık yapmak, **4. obfuscation** : şaşırtma, çetrefilleştirme, zorlaştırma, muğlâk bir hale getirme, karartma. ***e.a.-1.*** *confuse, bewilder, stupefy, blur, muddle, 2. cloud, 3. darken, obscure.* ***k.a.-1.*** *clarify, clear up, elucidate.*

obi, *is., ç.* **obis 1.** (Japonların kimono üzerine sardıkları) kuşak, **2.** (Afrika ve Antil Adalarında zencilerin yaptığı) büyü, sihir, **3.** tılsım, büyü/sihir için kullanılan nesne, **4. obiism** : büyücülük, sihirbazlık. ***e.a.-2.*** *obeah.*

obiit, *Lât.* öldü.

obit, *is. k.d. bk.:* **obituary.**

obiter dictum, *is., ç.* **obiter dicta 1.** rastgele söz/fikir, **2.** *huk.* yargıcın beyan ettiği gayriresmî fikir/kanaat.

obituary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** ölüm+, ölümle ilgili, **2.** ölüm ilânı, **3.** ölünün öz geçmişi.

obj. = **1.** object, **2.** objection, **3.** objective.

object, *is.&f.* **1.** cisim, obje, madde. *a bright moving ~ appeared in the sky.* **~ glass** : nesne merceği, objektif. **What an ~ she looks in that dress!** Bu elbise ile bir içim su! **2.** nesne, şey. **an ~ of pity/ridicule** : acınacak/gülünecek şey. **the ~ of one's love** : sevilen şey. **3.** konu, mevzu, mesele, husus. **~ at issue** : anlaşmazlık konusu, iddia olunan şey. **an ~ for study** : inceleme konusu. **4.** amaç, hedef, nişan. **With this ~ in mind/in view** : Bu amaç göz önünde tutula-

rak... **The government has been the ~ of much criticism** : Hükûmet büyük eleştirilere maruz kaldı (hedef oldu). **~ ball** : (bilârdoda) karambol yapmak için vurulan ilk top. **5.** emel, gaye, erek, murat, maksat. **with the ~ of** : gayesiyle, maksadıyla. *What is the ~ of the research? He has no ~ in life.* **Money is no ~** : Maksat parada değil/ Paranın önemi yok/İş parada değil. **6.** *gr.* nesne : Cümlede yüklemi bütünleyen, eylemsel yüklemin olanaklı yayılımları arasında yer alan, geçişli fiilin zorunlu kıldığı tümleç. *"ball" in "He hit the ball" is an ~.* **direct ~** : nesne. **indirect ~** : dolaylı tümleç, **7.** itiraz etmek, karşı gelmek, engel olmak. *I ~ to that remark. I ~ most strongly.* **8.** reddetmek, kabul etmemek, protesto etmek. *I made my suggestion, but John objected.* **9.** razı olmamak, mümanaat etmek. *Mother ~ed that the weather was too wet to play outdoors.* **10. ~ to** : beğenmemek, uygun görmemek, tasvip etmemek, -den hoşlanmamak, reddetmek. **12. ~ingly** : itiraz ederek, itiraz edercesine, **13. ~or** : itiraz eden, karşı gelen. ***e.a.-1&2.*** *thing, article, 3. essence, principle, basis, gist, 4. aim, goal, objective, target, intent, intention, destination, 5. purpose, design, meaning, significance, motive, 7. oppose, protest, 9.&10. disapprove.*

objectify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** nesnelleştirmek, cisimleştirmek, somutlaştırmak, maddeleştirmek, tecessüm ettirmek, göz önüne sermek. **Experiments in chemistry ~ the teaching** : Kimya denemeleri öğretimi somut hâle getirir. **2. objectification** : nesnelleştirme, somutlaştırma, maddeleştirme, tecessüm ettirme, göz önüne serme. ***e.a.-1.*** *externalize.*

objection, *is.* **1.** itiraz, ret, protesto. **I have no ~** : İtirazım yok. **make/raise an ~** : itiraz/protesto etmek. **make no ~ to** : itiraz etmemek, sakınca görmemek, razı olmak, **2.** itiraz etme, reddetme, karşı koyma, **3.** itiraz sebebi. **If you have no ~** : Mahzur görmezseniz. **4. ~able** : (a) itiraz edilebilir, itiraz götürür, (b) sakıncalı, mahzurlu, (c) nahoş, tatsız, hoşa gitmeyen, dayanılmaz, tahammül edilmez, (d) menfur, hakaretâmiz, kabulü imkânsız, **5. ~ableness = ~ability** : itiraz götürme, sakıncalı/mahzurlu olma, itiraza yol açabilme. ***e.a.-*** *5. (c) offensive, disagreeable, (d) insulting.*

objective, *is.&sf.* **1.** amaç, gaye, hedef, maksat. *Our ~ was to reach the border before dawn.* **2.** *(dil.)* **~ case** *d.d.* ismin -i hâli. *"The boy hit him"* deki *"him"* bu hâldedir, (b) nesne, (c) nesnel, belirtme hâli, **3. object glass, object lens, objective lens** *d.d.* (optik) nesne merceği, objektif : mikroskop, teleskop vb. optik aletlerde cisme bakan mercek (düzeni). **4.** nesnel, afakî, öznel olmayan, **5.** yansız, tarafsız, peşin hükümsüz, gayrişahsî. **an ~ opinion** : tarafsız bir fikir/mütalea, **6.** amaç/hedef/gaye edinilen, **7. ~ examination = ~ test** : nesnel sınav. **~ sensualism** : nesnel duyumculuk. ***e.a.-*** *1. object, goal, purpose, target, destination, 5. unbiased, impartial, fair, just, unprejudiced.* ***k.a.-5.*** *biased, prejudiced, personal.*

objective complement, *is. gr.* nesnel tümleç. *"We appointed him chairman"* cümlesindeki *"chairman"* nesnel tümleçtir.

objective correlative, *is.* bağlaşık amaç : hikâye vb. de olayların, anlatımın okuyucuda istenilen duygu ve heyecanı uyandırmaya yönelik düzeni.

objectivism, *is.* **1.** nesnelcilik, nesnellik taraftarlığı, **2.** (sanatta) nesnel öğeler kullanma eğilimi, **3.** tarafsızlık.

objectivist, *sf.&is.* **1.** nesnelci, **2. ~ic** : nesnel.

objectivity, *is.* **1.** tarafsızlık, yansızlık, bîtaraflık, **2.** nesnellik, afakîlik, **3.** dış/maddî/somut gerçekler. ***e.a.-*** *objectiveness.*

objectless, *sf.* **1.** gayesiz, maksatsız, amaçsız, hedefsiz, **2.** maddesiz, cisimsiz, nesnel olmayan, **3. ~ness** : gayesizlik, maksatsızlık, amaçsızlık, hedefsizlik, nesnel olmama. ***e.a.-1.*** *aimless, purposeless.*

object lesson, *is.* gösterili/uygulamalı ders : bir ilkenin somut bir şekilde örneklerle anlatılması/öğretilmesi.

objet d'art, *is., ç.* ***objets d'art*** *Fr.* sanat eseri.

objurgate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** şiddetle azarlamak, paylamak, **2. objurgation** : azarlama, paylama, **3. objurgator** : azarlayan, paylayan, **4. objurgatory = objurgative** : azarlayıcı, paylayıcı, azar şeklinde. ***e.a.-1.*** *castigate, scold (sharply), berate, chide, rebuke (severely), reproach/denounce vehemently.*

oblanceolate, *sf. bot.* ters mızrak biçiminde. *an ~ leaf.*

oblast, *is., ç.* **-lasts/-lasti** (Rusya'da) il, vilâyet, eyalet.

oblate, *sf.&is.* **1.** kutupları yassılaşmış, basık kutuplu, **2.** münzevî, tarikidünya: manastır hayatına kendini adamış fakat manastır kurallarına uymak zorunda olmayan kimse, **3.** Katoliklerde belirli kilise hizmetlerine kendini adamış acemi kimse, **4. ~ly** : kutupları yassılaşmış olarak. ***k.a.-1.*** *prolate.*

oblation, *is.* **1.** adak, nezir, Tanrıya sunulan şey, **2.** Aşâi Rabbanîde Tanrıya ekmek ve şarap sunulması, **3. ~al = oblatory** : adak+, adak şeklinde.

obligable, *sf.* zorunlu, zorlayan, icbar eden.

obligate, *sf.&gl.f.* **-gated, -gating 1.** zorlamak, icbar/mecbur etmek, zorunda/mecbur bırakmak. **to be ~d** : mecbur olmak. *A witness in court is ~d to tell the truth. He felt ~d to visit his parents.* **2.** minnettar bırakmak. **He felt ~d to them for their kindness towrads him** : Kendisine yaptıkları iyiliklerden dolayı onlara minnettar kaldı. **3.** gerekli, lüzumlu, zarurî, mecburî, **4.** *biy.* yalnız bir çeşit hayat sürmeye mahkûm. *an ~ parasite.* **5. ~ly** : zorunlu/zarurî/mecburî olarak. ***e.a.-1.*** *oblige, pledge, compell, 3. necessary, essential.* ***k.a.-3.*** *facultative.*

obligation, *is.* **1.** zorunluk, zor, mecburiyet. **I am under no ~ to...** : ... zorunda değilim, ...-e mecbur değilim. **2.** yükümlülük, mükellefiyet, sorum(luluk). **be/place under an ~ (to)** : yükümlü olmak/kılmak, **3.** ödev, vecibe, görev, farz. **to fulfill one's ~s** : görevini yapmak/ifa etmek. **a person's ~ to his family** : bir kimsenin ailesine karşı görevleri, **4.** yüküm, taahhüt. **meet one' ~** : taahhütlerini yerine getirmek, borçlarını ödemek. **The firm was not able to meet its ~** : Firma taahhüdünü yerine getiremedi. **5.** borç, senet, **6.** minnet borcu, minnettarlık. *She felt her ~ to these kind friends very deeply.* **7.** iyilik, lûtuf, **8. to pledge/commit/bind (funds/property etc) to meet an obligation** : (borca karşılık parayı/malı vb.) haczetmek. **9. to put oneself under an ~ to s.o.** : birine karşı minnet altında kalmak. ***e.a.-2.*** *responsibility, liability, 3. duty, pledge, 4. contract, bond, deed, 5. debt.*

obligative, *sf.* zorlayıcı, mecbur/icbar eden.

obligato, *sf.&is. ç.* **-tos/-ti** *bk.:* **obbligato.**

obligatory, *sf.* **1.** gerekli, elzem, zarurî, **2.** *gen.* **~ on/upon** : zorunlu, mecburî, kaçınılmaz. *Paying taxes is ~. Duties ~ on all.* **3. obligatorily** : gerekli/elzem bir şekilde, zarurî/zorunlu olarak, mecburen. ***e.a.-1.*** *required, requisite, imperative, necessary, 2. binding, mandatory, compulsory.* ***k.a.-1&2.*** *voluntary, noncompulsary.*

oblige, *f.* **obliged, obliging 1.** zorlamak, icbar etmek, mecbur etmek, zorunda bırakmak. *The law ~s parents to send their children to school.* **2.** gerektirmek, zorunlu/zarurî kılmak, **3.** yükümlü kılmak, taahhüt altına sokmak, mükellef etmek/kılmak, **4.** iyilik etmek, lûtfetmek, lûtuf göstermek. **Kindly ~ me by closing door** : Lütfen kapıyı kapayınız. **Can/could you ~ me with a pen** : Bir kalem lûtfeder misiniz? **5.** minnettar bırakmak. **(I'm) much ~d (to you) for your kindness** : Lûtfunuza minnetttarım. **6.** lûtfetmek, memnun etmek, gönlünü almak. *She ~d us with a song.* ***e.a.-1.*** *force, compel, impel, bind, coerce, 2. require, obligate, 4. please, favor, serve, accommodate.* ***k.a.-1.*** *free, liberate, acquit, 4. disoblige, inconvenience.*

obliged, *sf.* **1.** minnettar, müteşekkir. **I'm much ~ to you for your kindness** : Lûtfunuza minnettarım. **2. ~ly** : minnetle, teşekkürle, **3. ~ness** : minnet, teşekkür.

obligee, *is.* **1.** *huk.* alacaklı, **2.** yükümlü, mükellef, **3.** lûtuf/iyilik yapan, başkasını minnettar bırakan.

obliger, *is.* **1.** zorlayan, mecbur eden, yükümlü kılan, **2.** iyilik eden, minnettar bırakan.

obliging, *sf.* **1.** iyiliksever, iyilik yapan, nazik, lûtufkâr, hayırsever, hayırhah. **A very ~ waitress waited on me** : (Lokantada) çok nazik bir bayan bana servis yaptı. **2. ~ly** : iyilikle, hayırseverlikle, nazikâne, lûtufkârlıkla, **3. ~ness** : iyilikseverlik, naziklik, lûtufkârlık, hayırseverlik. ***e.a.-1.*** *helpful, kind, friendly, accommodating, courteous, polite, gracious, sympathetic.*

obligor, *is. huk.* borçlu, yükümlü, mükellef.

oblique, *sf. &zf. &f.* **-liqued, -liquing 1.** eğik, eğilmiş, mail, meyilli, verev (nesne), **2.** *geom.* yatık : ekseni taban düzlemine dik olmayan. **~ angle** : yatık açı, dar veya geniş açı,

dik olmayan açı. **3.** eğri, **4.** dolaylı, imalı, ima yollu. **~ oration/narrative** : naklî ifade. **5.** dolambaçlı, hileli, **6.** sapık, ahlâksız, sinsi, hilekâr, yoldan çıkmış, **7.** *gr.* **~ case** : isimlerin çekim hâli, **8.** *anat.* eğik (kas), **9.** *bot.* bakışımsız : iki yarısı eşit olmayan (yaprak), **10.** (teknik resimde) eğik (izdüşüm). *~ projection. ~ drawing. bk.:* **axonometric, isometric, 11. ~ly** : eğik bir şekilde, meyilli olarak. **12. ~ness** : eğiklik, eğrilik, eğimlilik. ***e.a.-1.*** *slanting, sloping,* ***6.*** *perverse, devious, underhand.*

obliquity, *is., ç.* **-ties 1.** eğiklik, **2.** sapıklık, ahlâksızlık, namussuzluk, seciyesizlik, **3.** eğim, meyil, eğilim, **4.** çetrefillik, çapraşıklık, müphemlik, anlaşılmazlık, **5. ~ of the ecliptic** *d.d. astr.* eğilim : yerin yörünge düzlemi ile ekvator düzlemi arasındaki açı (23°27' dır), **7. obliquitous** : (a) eğik, meyilli, (b) sapık, ahlâksız, (c) çetrefil çapraşık, müphem, anlaşılmaz. ***e.a.-2.*** *immorality, dishonesty,* ***3.*** *inclination,* ***4.*** *obfuscation.*

obliterate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** izini yok etmek, mahvetmek, yok etmek. *Heavy rain ~d the footprints. The bombardment ~d the t own.* **2.** silmek, iptal etmek, bozmak, aşındırmak. *The eraser ~d the writing. Try to ~ the incident from your memory.* **3. obliterable** : yok edilebilir, mahvedilebilir, silinebilir, iptal edilebilir, bozulabilir, **4. obliteration** : yok etme, mahvetme, silme, iptal etme, bozma, **5. obliterative** : yok edici, mahvedici, silen, iptal eden, bozan, **6. obliterator** : yok eden, mahveden, silen, iptal eden, bozan kimse/şey. ***e.a.-1.*** *annihilate, eradicate, destroy, raze, level, wipe out,* ***2.*** *erase, cancel, efface, delete, wipe out, expunge, rub out, blot out, abolish.* ***k.a.-1.*** *construct, create, restore, reconstruct, raise up, rehabilitate,* ***2.*** *write, add, keep.*

oblivion, *is.* **1.** unut(ul)ma, unut(ul)uş, nisyan. **to sink/fall/pass into ~** : unutulmak, unutulup gitmek, nisyana karışmak. *A former screen star now in ~ . The writer, once popular, is now relegated to ~.* **2.** unutma, kayıtsızlık, ilgisizlik. *His nap gave him 30 minutes of ~.* **3.** unutkanlık, **4.** bağışlama, af, genel af. ***e.a.-1.*** *obscurity, limbo,* ***2.*** *heedlessness, disregard,* ***3.*** *forgetfulness,* ***4.*** *amnesty, pardon.* ***k.a.-1.*** *fame, popularity, celebritiy, immortality.*

oblivious, *sf.* **1.** *gen.* **~ of/to** : habersiz, bîhaber. *She was ~ of his admiration. Concentrating on his work, the draftsman was ~ to the noise.* **2.** ilgisiz, alâkasız, kayıtsız, bîgâne, lâkayt. *How can you be so ~ to her rude remarks?* **3.** *gen.* **~ of** : unutkan, unutmuş. *to be ~ of past failures.* **~ of the fact that ...** : ...-i büsbütün unutarak, **4.** *esk.* unutturucu, unutkanlık veren, unutturan, **5. ~ly** : ilgisizce, lâkaydane, unutarak, unutkanlıkla, habersizce, **6. ~ness** : ilgisizlik, kayıtsızlık, lâkaytlık, unutkanlık, habersizlik. ***e.a.-1.*** *unaware, obstructed, unconscious,* ***2.*** *insensible, unobservant, unmindful, careless,* ***3.*** *forgetful.*

oblong, *sf.&is.* **1.** uzun(ca), boyu eninden fazla. *an ~ loaf of bread.* **2.** dikdörtgen (şeklinde). *an ~ tablecloth.* **3.** *bot.* elips biçiminde (yaprak), **4. ~ish** : uzunca, dikdörtgenimsi, **5. ~ly** : uzunca bir şekilde, dikdörtgene benzer şekilde, **6. ~ness** : uzunluk, dikdörtgenlik.

obloquial, *sf.* yerici, kötüleyici, ayıplayıcı, kınayıcı.

obloquy, *is., ç.* **-quies 1.** yerme. kötüleme, hakkında kötü söyleme, iftira etme, **2.** ayıplama, kınama, zemmetme, **3.** ayıplanma, kınanma, kötülenme, yerilme. ***e.a.-1&2.*** *abuse, opprobrium, odium, reproach, calumny, aspersion, revilement,* ***3.*** *disgrace, infamy.* ***k.a.-1.*** *praise,* ***3.*** *credit, renown.*

obnoxious, *sf.* **1.** iğrenç, menfur, çirkin, tiksindirici, sevimsiz, nahoş. *His disgusting table manners made him ~ to us.* **2.** *esk.* kötülüğe/zarara/fesada maruz, **3.** *esk.* cezaya/tekdire lâyık, **4. ~ly** : iğrenç/menfur, çirkin bir şekilde, tiksindiricesine, sevimsizce, **5. ~ness** : iğrençlik, çirkinlik, tiksindiricilik, sevimsizlik, nahoşluk. ***e.a.- 1.*** *hateful, offensive, disagreeable, detestable, abhorrent, repugnant, abominable,* ***3.*** *reprehensible.*

oboe, *is.* **1.** *müz.* obua, **2.** (eskiden haberleşmede) O harfini simgeleyen kelime.

oboist, *is.* obuacı, obua çalan müzisyen.

obol, *is.* **1.** eski bir Yunan gümüş sikkesi, 1/6 drahmi, **2.** *bk.:* **obole.**

obole, *is.* (Orta Çağlarda gümüş alaşımından yapılmış) Fransız sikkesi, 1/2 denier veya 1/24 sol. **obol, obolus** *d.d.*

obolus, *is., ç.* **-li 1.** Yunan ağırlık birimi, 0.1 gram, **2.** *bk.:* **obole.**

obovate, *sf.* ters oval biçiminde, taban kısmı ince (yaprak vb.).

obovoid, *sf.* beyzî, taban kısmı dar yumurta biçiminde.

obs. = Obs. = **1.** observation, **2.** observatory, **3.** obsolete.

obscene, *sf.* **1.** açık saçık, müstehcen, ayıp, edepsiz, edebe aykırı. *an ~ dance. an ~ remark.* **2.** kösnül, şehevî, cinsel arzuları tahrik edici, **3.** iğrenç, tiksindirici, menfur, müstekreh. *An ~ exhibition of public discourtesy.* **4. ~ly** : ayıp/açık saçık bir şekilde, edepsizce, edebe aykırı olarak, kösnül/şehevî bir tarzda, cinsel arzuları tahrik edercesine, iğrenç/tiksindirici bir şekilde, **5. ~ness** : açık saçıklık, müstehcenlik, edepsizlik, edebe aykırılık, kösnüllük, iğrençlik, tiksindiricilik.

obscenity, *is., ç.* **-ties** (2&3 için) **1.** müstehcenlik, açık saçıklık. *Many objected to the ~ of the book.* **2.** müstehcen/açık saçık/edepsiz şey, **3.** küfür, sövme, ayıp söz. *His speech was full of obscenities.* ***e.a.-1.*** *indecency, pornography, lewdness, prurience, lasciviousness, vulgarity, 3. profanity, vulgarity, swear word, cuss word, four-letter word.* ***k.a.-*** *decency, chastity, innocence, modesty.*

obscurant(ic), *sf.&is.* **1.** gerici, ilme/ilerlemeye karşı, cehalet/bilgisizlik taraftarı (kimse), **2.** anlaşılmaz hâle getiren, müphemleştiren, iphama boğan (kimse).

obscurantism, *is.* **1.** gericilik, ilim/bilgi aleyhtarlığı, ilerleme/medeniyet aleyhtarlığı, bilgisizlik/cehalet taraftarlığı, **2.** (bile bile) anlaşılmaz hâle getirme, vuzuhsuzlaştırma, müphemleştirme, iphama boğma. **3. obscurantist** : gerici, ilim/bilgi/ilerleme aleyhtarı.

obscuration, *is.* **1.** karar(t)ma, **2.** karanlık, **3.** müphemleş(tir)me, anlaşılmaz hâle getirme/gelme.

obscure[1], *sf.* **obscurer, obscurest 1.** belirsiz, vuzuhsuz, müphem, anlaşılmaz, kapalı (anlam). *an ~ meaning. an ~ passage in the book. an ~ style of writing. an ~ statement.* **2.** önemsiz, silik, göze çarpmayan. *an ~ position in the government.* **3.** tanınmamış. *an ~ poete.* **4.** ücra, uzak. *an ~ little town.* **5.** belirsiz, müphem, hayal meyal. *an ~ form/view. ~ sounds. ~ outline. An ~ figure could be seen through the fog.* **6.** (hece) kapalı. *an ~ vowel.* **7.** karanlık, loş, muzlim. *an ~ back room. an ~ corner.* **8.** (renk) koyu, karanlık. *an ~ brown.* ***e.a.-1.*** *uncertain, doubtful, obstruse, vague, ambiguous, equivocal, 2. inconspicuous, unnoticeable, 3. humble, unknown, 4. remote, hidden, 5. faint, indistinct, blurred, veiled, 7. dark, dim, murky, dusky, cloudy, somber, 8. dull, darkish.* ***k.a.-1.*** *clear, certain. Lucid, plain, explicit, intelligible, 2. conspicuous, noticeable, 3. renowned, famous, prominent, eminent, celebrated, well-known, 5. distinct, clear, 7. bright, light*

obscure[2], *is. &gl.f.* **-scured, -scuring 1.** gizlemek, saklamak, örtmek. *The large building ~d the hills behind.* **2.** belirsizleştirmek, müphemleştirmek, iphama boğmak, anlaşılmasını güçleştirmek, anlaşılmaz/muğlâk/belirsiz hâle getirmek. *to ~ the issue.* **3.** karartmak, karanlık/loş yapmak. *Clouds ~ the sun.* **4.** heceyi kapalı söylemek, **5.** *az kul. bk.:* **obscurity.** ***e.a.-1.*** *hide, conceal, cover, 2. confuse, obfuscate, muddle, befuddle, 3. darken.* ***k.a.-1.*** *reveal, disclose, show, expose, exhibit, 2. clarify, explain.*

obscuredly = obscurely, *zf.* **1.** gizli/kapalı bir şekilde, **2.** belirsiz/müphem/anlaşılmaz tarzda, **3.** loş/karanlık bir hâlde.

obscureness, *is. bk.:* **obscurity.**

obscurity, *is., ç.* **-ties** (3 için) **1.** (anlam) çapraşıklık, çetrefillik, müphemlik, belirsizlik, vuzuhsuzluk. *The ~ of the passage makes several interpretations possible.* **2.** karanlık, loşluk, **3.** karanlık/müphem şey, tanınmamış kimse, **4.** tanınmazlık, şöhretsizlik, kimse tarafından tanınmama/bilinmeme. **The Premier rose from ~ to fame** : Başbakan tanınmamış bir kimse iken (birdenbire) şöhrete ulaştı.

obsecrate, *gl.f.* **-crated, -crating 1.** yalvarmak, yakarmak, niyaz etmek, rica/istirham etmek, **2. obsecration** : yalvarış, yakarış, niyaz, rica, istirham. ***e.a.-1.*** *beseech, supplicate, beg, entreat.*

obsequeence = obsequence, *is.* dalkavukluk, aşırı derecede itaat, fazla boyun eğme.

obsequious, *sf.* **1.** dalkavuk, zelil, mütebasbıs. *~ courtiers greeted the king.* **2.** dalkavukça, zelilâne, yaltaklanırcasına. *an ~ bow.* **3.** *esk.* itaatli, saygılı, **4. ~ly** : dalkavuklukla, zelilâne, yaltaklanarak, tabasbusla, **5. ~ness** : dalkavukluk, tabasbus, yaltaklanma. ***e.a.-1.*** *cringing, submissive, servile, 2. fawning, sycophantic, flattering, toadyish, slavish, 3. obedient, dutiful.*

obsequy, *is., ç.* **-quies** cenaze töreni.

observable, *sf.* **1.** görülebilir, izlenebilir, ayırt/fark edilebilir, müşahede edilebilir, bariz, göze çarpan. *an ~ change.* **2.** kutlanabilir, kutlamaya değer. *an ~ holiday.* **3.** dikkate/incelemeye değer, **4. ~ness = observability** : görülebilme, izlenebilme, ayırt/fark edilebilme, **5. observably** : görülebilecek/fark edilecek şekilde, müşahede edileceği üzere. ***e.a.-1.*** *noticeable, discernible, 3. noteworthy, notable.*

observance, *is.* **1.** riayet, hürmet, itaat, (gereğini) yerine getirme. *The ~ of traffic laws.* **2.** kutlama, tes'it, anma. *The ~ of a national holiday.* **3.** tören, merasim. *patriotic ~s.* **4.** töre, âdet, kural, **5.** (Katoliklerde) mezhep düzeni/disiplini, **6.** izleme, gözleme, müşahede, **7.** *esk.* hürmet, tazim. ***e.a.-1.*** *obeying, following, compliance, adherence, 2. celebration, 3. ceremony, rite, ritual, 4. custom, practice, formality.*

observant, *sf.&is.* **1.** dikkatli, uyanık, müteyakkız. *Be ~ for signs of danger.* **2.** tetik, atik, açıkgöz, çabuk kavrayışlı, **3.** (yasalara/törelere/dine) saygılı, riayetkâr, itaatli, itaat eden (kimse), **4.** *b.h.* **Observantine** *d.d. St. Francis* mezhebine sadık/bağlı kimse, **5. ~ly** : dikkatle, uyanık olarak, (yasalara) riayet ederek, tetik/atik bir şekilde. ***e.a.-1.*** *watchful, vigilant, awake, careful, heedful, 2. alert, aware, perceptive, 3. obedient.* ***k.a.-1.*** *unobservant, inattentive, oblivious, heedless, unmindful, indifferent, unconcerned, 2. dull, slow.*

observation, *is.* **1.** gözlem, müşahede, müşahede kabiliyeti. *His keen ~ helped him to become a scientist.* **2.** dikkatli bakma, inceleme, tetkik. *The ~ of nature is important in science. This telescope is used for the ~ of distant stars.* **3.** rasat, gözlem. **weather ~s** : hava gözlemleri. **keep under ~** : gözlem altında bulundurmak, gözden ayırmamak, **4.** dikkat, göz, fark etme, farkına varma. **to escape a person's ~** : bir kimsenin gözünden kaçmak, **5.** ihtar, söz, **6.** gözlem/müşahede/rasat sonucu (elde edilen bilgi/bulgu). *The doctor examined the patient and wrote down his ~s.* **7.** *As.* gözetleme, tarassut, **8.** fikir, yorum, görüş, noktainazar, mütalaa. *The speaker had some witty ~s to make about modern politics.* **9.** gözlem/müşahede altında bulunma, incelenme, gözetlenme. *under the ~ of the hospital.* **10.** (denizde seyrüsefer maksadıyla) enlem/boylam ölçme, **11.** *esk.* (yasa vb. ye) riayet, itaat, **12. ~al** : gözlem+, gözlemsel, gözlemle ilgili, gözlem kabilinden, **13. ~ally** : gözlemle, gözlem/müşahede suretiyle, gözlem sonucunda. ***e.a.-1.*** *watching, viewing, examination, 2. watchfulness, heedfulness, 3. surveillance, 4. attention, notice, 5. remark, 6. finding, information, 8.comment, statement, pronouncement, commentary, 11. observance.*

observation car, *is.* gözlem vagonu : genellikle trenlerin sonunda bulunan yolcuların etrafı seyretmesine uygun şekilde geniş pencereli vagon.

observation post, *is. As.* (topçu) gözetleme/rasat mevzii.

observatory, *is., ç.* **-ries 1.** gözlem evi, rasathane, **2.** gözlem kulesi: etrafın manzarasını seyretmek için yapılmış kule.

observe, *f.* **-served, -serving 1.** gözetlemek, gözlemek, gözlemlemek, tarassut etmek. *to ~ an eclipse. An astronomer ~s the stars. To ~ the enemy.* **2.** incelemek, dikkatle bakmak, müşahede etmek, dikkat etmek, **3.** (fikir/mütalaa vb.) beyan etmek, ileri sürmek. *"Foul weather!" the captain ~d.* **4.** (davranış, durum vb.) korumak, sürdürmek, muhafaza etmek. *You must ~ quiet.* **to ~ silence** : sessizliği korumak, ağzını açmamak, **5.** riayet/itaat etmek, baş eğmek, saygı göstermek, uymak. *to ~ a rule/a law.* **6.** kutlamak, tes'it etmek. *to ~ a national holiday.* **7.** fark etmek, farkına varmak, farkında olmak. *I ~d nothing queer in his behavior.* **He never ~s anything** : Hiçbir şeyin farkına varmaz. **8.** gözlemcilik yapmak, tarassut etmek, müşahit olmak, **9.** yorumlamak, mütaleada bulunmak, ihtar etmek, düşüncesini belirtmek, **10. observingly** : dikkatle inceleyerek, gözetleyerek, gözlem/müşahede suretiyle, riayet/itaat ederek, farkına vararak. ***e.a.-1.*** *discover, detect, 2. note, witness, notice, perceive, 3. remark, 4. keep, maintain, 5. obey, comply with, conform, follow, fulfill, 6. celebrate, keep, 7. notice, 9. comment, remark.* ***k.a.- 1,2,5&6.*** *ignore, 5. violate*

observer, *is.* **1.** gözlemci, müşahit, **2.** gözet(leyi)ci, rasıt, tarassut eden, **3. air ~** *d.d. (ABD Hv. Kuv.'nde)* rasıt, gözetçi : düşmanın yerini/durumunu gözetlemek ve top atışını düzenlemek için pilotun yanında uçan görevli, **4.** (komisyonda/kurulda) müşahit : oya katılmayıp sırf müzakereleri izleyen ve rapor veren üye.

obsess, *gl.f.* **1.** zihnine takılmak, başka bir şey düşündürmemek, aklından çıkmamak, (zihnine/hislerine) musallat olmak, tedirgin etmek, sürekli olarak aklını/zihnini/düşüncelerini meşgul etmek, fikri sabit hâline gelmek. *The fear that someone might steal his money ~ed him. Suspicion ~ed her. He's ~ed by the desire to become a great scientist.* **2.** *ABD- k.d.* gereksiz yere endişelenmek, sürekli endişe ile huzuru kaçmak, **3. ~ingly** : aklından/zihninden çıkmamazcasına, zihnine takılarak, sürekli olarak düşüncelerini meşgul edercesine, fikri sabit hâlinde, **4. obsessor** : zihnine takılan/saplanan, fikrisabit hâline gelen, düşüncelerini daima meşgul eden şey.

obsession, *is.* **1.** takınak, saplantı, sabit/musallat fikir, musallat olan düşünce : bilince takılarak korku ve bunalım yaratan, kişinin çabalarına karşın kurtulamadığı düşünce, coşku ya da tepi. *He has an ~ about cleanliness.* **2.** (sabit bir fikir) zihnine saplanma, aklından çıkmama, bütün düşüncelerini işgal etme, **3. ~al** : takınaklı, saplantı+. **~ behavior** : takınaklı davranış. **~ neurosis** : saplantı sinircesi.

obsessive, *sf.* **1.** takınaklı, saplantılı, fikrisabit hâline gelmiş. **~ fears** : saplantılı korku. **~ - compulsive reaction** : takınaklı zorgu tepkisi, **2.** fikrisabit yaratan, zihnine saplanan/takılan.

obsidian, *is.* doğal cam, yanardağ camı, camkaya : bileşimi granite benzeyen koyu renkli, ince levha hâlinde iken saydam, çok sert bir taş. Eskiden ok ve bıçak yapılırdı.

obsolesce, *gs.f.* **-lesced, -lescing** eskimek, battal olmak, modası/hükmü geçmek, terk edilmek, bir köşeye atılmak.

obsolescence, *is.* eskime, battal olma, modası/hükmü geçme, terk edilme, bir köşeye atılma.

obsolescent, *sf.* **1.** eski(miş), battal, muattal, modası/hükmü geçmiş, hükümsüz, terk edilmiş. *Fountain pens are ~.* **2.** *biy.* az gelişmiş veya tedricen yok olan, dumura uğramış. *~ organs.* **3. ~ly** : eskimiş/muattal/hükümsüz bir şekilde. ***e.a.-1.*** *obsolete.*

obsolete, *sf.* **1.** (artık) kullanılmayan, kullanılmaz, terk edilmiş. *an ~ weapon.* **2.** eski, modası/hükmü geçmiş, hükümsüz, geçersiz, battal, **3.** (kelime/deyim vb.) artık kullanılmayan, terk edilmiş, en az yüz yıldan beri kullanılmayan. *an ~ word. bk.:* **archaic** (2), **4.** *biy.* gelişmemiş, az gelişmiş, dumura uğramış, **5. ~ly** : artık kullanılmayacak şekilde, eski/modası geçmiş/hükümsüz olarak, terk edilmiş bir hâlde, **6. ~ness = obsoletism** : terk edilmişlik, battallık, hükümsüzlük, geçersizlik, eski(miş)lik. ***e.a.-2.*** *antiquated, ancient, old, out of date.* ***k.a.-1&2.*** *new, modern.*

obstacle, *is.* **1.** engel, mania, mâni, hail. **to be an ~ to sth.** : bir şeyi engellemek, engel olmak, engel teşkil etmek. **to put an ~ in the way of sth.** : bir şeye engel çıkarmak. *Blindness is an ~ in most occupations.* **2. ~ course** : engelli talim yeri, manialı talimgâh : hendek, duvar, çit vb. gibi aşılması gereken çeşitli engellerle dolu askerî talim alanı, **3. ~ race** : engelli/manialı yarış. **~ racer** : engelli yarışçı. ***e.a.-1.*** *obstruction, hindrance, impediment.*

obstetric(al), *sf.* doğum+, gebelik+, çocuk doğumu/gebelik ile ilgili. **obstetrically** : doğumla/gebelikle ilgili olarak.

obstetrician, *is.* doğum uzmanı/mütehassısı.

obstetrics, *is.* doğum bilimi : gebelik ve doğum ile uğraşan hekimlik dalı. ***e.a.-tocology, tokology.***

obstinacy, *is., ç.* **-cies** (2. için) **1.** inatçılık, dik kafalılık, **2.** inat, inatçı/dik kafalı hareket/davranış.

obstinate, *sf.* **1.** inatçı, dik kafalı, söz dinlemez, muannit. *The ~ girl would go her own way, in spite of all warnings* **2.** ayak direyici, musır, bildiğinden şaşmaz. *~ advocacy of high tariffs.* **3.** önlenemez, kontrol dışı, durdurulamaz, engellenemez, mukavemeti kırılmaz, çaresiz, çare bulunmaz, süreğen, müzmin. *an ~ cough. an ~ habit.* **4. ~ly** : inat(çılık)la, dik kafalılıkla, muannidane, ısrarla, ayak direyerek. **to refuse ~ly** : ısrarla reddetmek, **5. ~ness** : inat(çılık), dik kafalılık, ayak direme, ısrar. ***e.a.-1.*** *stubborn, unyielding, inflexible, dogged, pertinacious, headstrong, obdurate, pig-headed, resolute, steadfast, tenacious, mulish.* ***k.a.-1.*** *compliant, amenable, tractable, docile, obedient, submissive.*

obstreperous, *sf.* **1.** serkeş, azılı, asi, itaatsiz, haylaz, zapt edilmez, ele avuca sığmaz. *That ~ child must be punished.* **2.** yaygaracı, gürültü-

cü, şamatacı, haşarı, azgın. **The crowd grew ~** : Kalabalık gittikçe yaygarayı artırdı. **3. ~ly** : serkeşçe, asi bir şekilde, itaatsizlikle, haylazlıkla, ele avuca sığmazcasına, yaygaracılıkla, gürültü/şamata ile, haşarılıkla, azgınlıkla, **4. ~ness**: serkeşlik, asilik, itaatsizlik, haylazlık, yaygaracılık, gürültücülük, haşarılık, azgınlık. ***e.a.- 1.*** *unruly, uncontrolled, disobedient, 2. noisy, clamorous, boisterous.* ***k.a.-1.*** *obedient, tractable, docile, manageable, 2. calm, quiet.*

obstruct, *gl.f.* **1.** engellemek, engel/mani olmak. *He ~ed our plan.* **to ~ (the passage of) a bill** : bir tasarının kanunlaşmasına engel olmak. *to ~ a policeman in the execution of his duty.* **2.** tıkamak, kapamak. *Fallen trees ~ the road.* **3.** görüşe engel olmak, görüşünü kapamak. *Trees ~ our view of the ocean.* **4. obstructer = obstructor** : engel/mani olan kimse/şey, **5. ~ingly** : engelleyerek, engel/mani olarak, engellemek suretiyle, engellercesine. ***e.a.-1.*** *hinder, impede, check, curb, inhibit, 2. stop, clog, block, arrest, halt.* ***k.a.-1.*** *further, encourage, help, aid, promote, support, expedite, facilitate, accelerate, advance, 2. clear, open, unblock.*

obstruction, *is.* **1.** engel, mâni, hail, **2.** engelleme, mâni olma, **3.** (a) tıkanıklık, (b) set, mania, engel olan/tıkayan şey, barikat. *an ~ in the road.* **4.** (parlâmentoda) müzakereleri kasten geciktirme, tasarının kanunlaşmasını engelleme, **5.** *tıp* tıkanım, tıkanma, **6. ~ism** : (siyasî) engelleme(cilik), **7. ~ist** : engellemeci, (özellikle parlâmentoda müzakereleri) engelleyen/mani olan kimse, **8. ~istic** : engelleyici.

obstructive, *sf.* **1.** engelleyici, engel/mâni olucu, **2. ~ly** : engelleyerek, engel/mâni olarak, engellercesine, engelleyecek şekilde, **3. ~ness = obstructivity** : engelleme, mâni olma, engelleyicilik.

obstruent, *sf.&is.* **1.** tıkaç, tıkayıcı, tıkayan/tıkanıklığa sebep olan (şey), **2.** *s.bl.* kapalı : nefesi kısmen/tamamen keserek söylenen (*fricative, affricative ve occlusive* sesliler gibi). *bk.:* **sonorant, 3.** *tıp* damar vb. tıkayan (ilâç).

obtain, *f.* **1.** edinmek, elde etmek, temin etmek, sağlamak. *We study to ~ knowledge. These goods may be ~ed from any large store.* **2.** ele geçirmek, kazan(dır)mak. **He ~ed the appointment through merit** : Meziyeti sayesinde o mevkii kazandı. **3.** üretmek, istihsal etmek. *to ~ sugar from the beat.* **4.** geçerli/cari/âdet olmak, hüküm sürmek. *The same rules ~ for everyone. Old customs still ~ here.* **System now ~ing** : geçerli olan sistem. **5.** *esk.* erişmek, ulaşmak, varmak, mazhar olmak. *~ the age of manhood.* **6.** *esk.* başarmak, başarıya ulaşmak, muvaffak olmak. **7. ~able** : elde edilebilir, sağlanabilir, temin edilebilir, **8. ~er** : elde eden, sağlayan, temin eden, **9. ~ment** : elde etme, temin etme, sağlama; elde edilen/sağlanan şey. ***e.a.-1&2.*** *gain, earn, win, achieve, attain, get, acquire, secure, procure, receive, take, 3. be in force, hold, stand, prevail, exist, 5. arrive at, reach, 6. succeed, prevail.* ***k.a.-1&2.*** *lose, forgo, relinquish, forfeit, give, grant, bestow, present, offer, confer, deliver, distibute, assign.*

obtect(ed), *sf. zool.* (böcek pupalarında kanat ve bacaklar) bedene yapışık/bitişik.

obtest, *f.* **-tested, -testing 1.** tanık/şahit göstermek, tanık olarak çağırmak, **2.** yalvarmak, yakarmak, niyaz etmek, **3.** ret/itiraz/protesto etmek, **4. ~ation** : yalvarma, yakarma. ***e.a.-2.*** *beg, supplicate, beseech, entreat, 3. object, protest, 4. supplication.*

obtrude, *f.* **-truded, -truding 1.** it(ele)mek, ileri sürmek, (gereksizce/istenmeden) ileri at(ıl)mak, (fikir vb.) empoze etmek, zorla kabul ettirmeye çalışmak. *Don't ~ your opinions on others.* **2.** (izinsiz/davetsiz olarak bir yere) girmek/sokulmak, zorla girmek, zorlamak, **3.** (itip) dışarı atmak, çıkarmak, fırlatmak. *a turtle ~s its head from its shell.* **4.** (dikkati çekmek için) ileri atılmak, **5. obtruder** : iteleyen, ileri süren, atılan, zorla giren, fikirlerini zorla kabul ettirmeye çalışan, **6. obtrusion** : iteleme, ileri sürme, atılma, zorla girme, fikirlerini zorla kabul ettirmeye çalışma. ***e.a.-1.*** *push, shove, impose, force, 2. intrude, 3. eject, extrude.*

obtrusive, *sf.* **1.** yılışık, küstah, arsız, münasebetsiz, herkesin işine karışan/burnunu sokan, istenmeden sokulan/ileri atılan, sıkıntı veren, taciz eden, usandıran. **Don't be so ~ in other peoples's affairs** : Başkalarının işlerine öylesine karışma. **2.** bariz, göze çarpan, göze batan. *an ~ error. ~ colors.* **3.** fırlamış, çıkıntılı, çıkık. **4. ~ly** : (a) küstahça, arsızca, münasebetsizce, (b) bariz/göze batacak şekilde, (c) fırlak/

çıkıntılı durumda, **5. ~ness** : (a) yılışıklık, küstahlık, arsızlık, münasebetsizlik, (b) barizlik, göze batma, (c) fırlaklık, çıkıntı. ***e.a.-1.*** *interfering, intruding, intrusive, meddlesome, meddling, prying, snoopy, nosy, impertinent, presumptuous,* ***2&3.*** *prominent, conspicuous, salient, outstanding, protrusive, protruding, projecting, bulging, protuberant, blatant.* ***k.a.-1.*** *reserved, reticent, modest, diffident, demure, timid, shy,* ***1&2.*** *unobtrusive,* ***2.*** *inconspicuous, concave, indented, hollow.*

obtund, *gl.f.* **1.** körleştirmek, köreltmek, uyuşturmak, yavaşlatmak, hafifletmek. *~ed reflexes. agents that ~ pain.* **2. ~ent** : uyuşturucu, hafifletici, köreltici. ***e.a.****-dull, blunt, deaden.*

obturate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** kapatmak, tıkamak, **2. obturation** : kapama, tıkama, **3. obturator** : kapak, tıkaç, kapayan/tıkayan şey. ***e.a.-*** *1. close, obstruct.*

obtuse, *sf.* **1.** yassı, küt, sivri olmayan, **2.** *geom.* geniş. **~ angle** : geniş açı, 90 -180 arasındaki açı. **~ angled = ~ angular** : geniş açılı. **~ triangle** : geniş (açılı) üçgen. **3.** (yaprak) uçları yuvarlak/küt, **4.** dangalak, kalın kafalı, mankafa. **You're just being ~** : Anlamamazlıktan geliyorsun. **5.** duygusuz, hissiz, kaba duygulu, **6.** (ses vb.) boğuk, derin, uğultu/inilti hâlinde. ***e.a.-1.*** *blunt, rounded,* ***4.*** *tactless, imperceptive, unobservant, stupid, thick, ignorant, slow-witted,* ***5.*** *insensitive, insensible,* ***6.*** *dull.* ***k.a.-1.*** *acute, sharp,* ***1-3.*** *pointed,* ***4.*** *intelligent, bright, smart, clever, keen, quick-witted, alert,* ***5.*** *sensitive, sensible*

obverse, *sf.&is.* **1.** (para/madalya) yüz (tarafı), **2.** ön cephe, ön, asıl yüz, **3.** *bk.:* **counterpart**, **4.** *man.* ters önerme, bir önermenin tersi. ***"All men are mortal"*** *is the* ***~ of*** ***"No men are immortal."*** **5.** yüzü bakan kimseye dönük, **6.** taydaş, akran, muadil, mukabil, **7.** dar tabanlı, tabanı tepesinden daha dar (yaprak vb.), **8. ~ly** : önden, ön cepheden yüzünden. ***k.a.-1.*** *reverse.*

obversion, *is.* **1.** evirme, evrilme, **2.** evrik/evrilmiş nesne, **3.** *man.* ters önerme : olumsuz kuruluşlu önermeden olumlu önerme elde etme (veya tersi). Örneğin *"No men are immortal"* önermesinden *"All men are mortal"* önermesinin çıkarılması bir ters önermedir.

obvert, *gl.f.* **1.** evirmek, (bir şeyin öteki yüzünü) çevirmek, **2.** *man.* ters önermek : olumsuz önermeden olumlu önerme elde etmek (veya tersi).

obviate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** önlemek, etkili tedbirlerle önünü almak/bertaraf etmek, (tehlike vb.) savuşturmak/atlatmak. *to ~ a difficulty. to ~ danger. to ~ objections. to ~ the risk of war.* **2. obviable** : önlenebilir, savuşturulabilir, atlatılabilir, **3. obviation** : önleme, önünü alma, bertaraf etme, savuşturma, **4. obviator** : önleyen, bertaraf eden kimse/şey. ***e.a.-1.*** *avert, preclude, prevent, forestall, remove, avoid, circumvent.* ***k.a.-1.*** *necessitate, require, oblige, impel, cause.*

obvious, *sf.* **1.** açık, apaçık, belli, besbelli, meydanda, aşikâr, bedihî, göz önünde. *It is ~ that 2 and 2 make 4.* **It's an ~ fact = It's quite ~** : Gerçek meydanda/apaçık/göz önünde. **to state the ~** : malûmuilâm etmek. **2.** kaba, göze batan, saygısız, ince ve zarif olmayan, hisleri rencide eden. *a play with rather ~ characterizations.* **3.** *esk.* yol üstünde/göz önünde duran, **4. ~ly** : açıkça, apaçık/besbelli bir şekilde, aşikâr olarak, belli ki, şüphesiz, görülüyor ki. **~ly not** ! Elbette değil! **5. ~ness** : apaçıklık, aşikâr/besbelli oluş, bedahet, şüphesizlik. ***e.a.-1.*** *evident, clear, apparent, unmistakable, distinct, plain, discernible, manifest, visible, perceptible.* ***k.a.-1.*** *concealed, hidden, obscure, abstruse, unclear, indistinct, invisible, imperceptible.*

obvolute = obvolutive, *sf. bot.* üst üste gelmiş, birbirine sarılmış (yaprak). **obvolution** : üst üste gelme, sarılma.

oc-, *ön ek* **ob-** ön ekinin **c** ile başlayan kelime önünde aldığı şekil : *ör.: occident.*

o.c. *Lât.* zikredilen eserde. *Latince:* ***opere citato.***

ocarina, *is.* okarina, yassı yumurta biçiminde nefesli çalgı. *kd.* **sweet potato** *dd.*

Occam's razor = Ockham's razor, *is.* özlülük ilkesi : bir şeyi izah için gereğinden fazla varsayıdan kaçınmayı öneren bilimsel ve felsefî kural.

occasion, *is.&f.* **1.** (belirli/elverişli bir) an/zaman/hâl/durum. **On that ~ I was not at home** : O zaman ben evde değildim. **They met on three ~s** : Üç defa buluştular. **2.** vesile, (önemli)

vak'a, münasebet. **I want to take this ~ to thank you** : Bu vesile ile sana teşekkür ederim. **On the ~ of his marriage** : Düğünü münasebetiyle/vesilesiyle. **3.** fırsat, elverişli durum. **I'll do it on the first possible ~** : İlk fırsatta bu işi yaparım. **4.** sebep. **There was no ~ for such behavior** : Böyle bir davranışa sebep yoktu. **You have no ~ to complaint** : Şikâyet etmene sebep yok. **5. ~s** *esk.* (a) gereklilik, lüzum, zaruret, (b) gerekli malzeme, **6. on ~** : ara sıra, bazan, fırsat düştükçe, **7. on the ~ of** : vesilesiyle, münasebetiyle, **8. rise to the ~ = improve the ~** : fırsatı kaçırmamak, fırsattan yararlanmak, **9. sense of ~** : (a) duruma göre davranma/hareket etme yeteneği, (b) olayları farklı ve doğru değerlendirme yeteneği, **10. take this/that ~ to ...** : ... için bu/o fırsattan/durumdan yararlanmak, **11.** sebep/vesile olmak, fırsat/imkân vermek, yol açmak. **Your behavior ~ed (us) a lot of trouble** : Senin tutumun başımıza bir hayli dert açtı. ***e.a.-1.*** *event, occurence, happening, incident, time,* ***2.*** *pretext,* ***3.*** *opportunity, chance, opening,* ***4.*** *ground, reason, cause, justification, motive,* ***6.*** *occasionally, now and then,* ***11.*** *cause, motivate, originate, create, elicit, prompt, provoke, inspire, bring about.*

occasional, *sf.* **1.** ara sıra (vuku bulan), tek tük, gelip geçici, arızî, fırsat düştükçe (yapılan). *an ~ publication. We get ~ visitors here. We had fine weather except an ~ thunderstorm.* **2.** takımdan ayrı, gerekirse kullanılan. **~ chair** : takımdan ayrı sandalye, **3.** rastgele, tesadüfî, **4.** belirli bir olay/vesile ile yapılan. *~ verses.* **~ music** : özel bir olay için müzik, **5.** gelgeç, gerekince çalışan. *an ~ servant.*

occasionalism, *is. fel.* ara nedencilik, vesilecilik : bütün olayların tek gerçek nedeninin Tanrı olduğunu öne süren, insana neden gibi görünen bütün öbür şeylerin Tanrının istencini yansıtan birer ara neden olduğunu savunan felsefe öğretisi .

occasionalist, *is.* ara nedenci. **~ic** : ara nedenci+.

occasionality, *is.* ara nedenlik, ara sıra olma, rastgelelik.

occasionally, *zf.* ara sıra, arada bir, kimi vakit, zaman zaman, bazen. **very ~** : çok seyrek, nadiren. **only very ~** : pek nadiren, binde bir. **They ~ stop by to see us** : Ara sıra bizi ziyarete gelirler. **I enjoy watchin TV ~** : Ara sıra TV seyretmekten hoşlanırım. ***e.a.-at times, sometimes, from time to time, now and then, every now and then, infrequently, once in a while, seldom, hardly ever, rarely, irregularly.*** ***k.a.-always, constantly, continually, often, continuously, incessantly, frequently, regularly, habitually, customerily, generally, usually, again and again, over and over.***

Occident, *is.* **1. the ~** : (a) batı ülkeleri : Avrupa ve Amerika, (b) Batı yarım küresi, **2.** *k.h.* batı, batı bölgeleri. ***e.a.-west.***

Occidental, *sf.&is.* **1.** batı+, batı ülkelerine ait, batısal, **2.** batılı, garpli, **3. ~ity = ~ism** : batılılık, **4. ~ist** : batıcı, batılı, batı taraftarı/hayranı, **5. ~ly** : batı tarzında, batılı gibi. ***e.a.-1&2.*** *western.*

Occidentalise/Occidentalisation, *Brit. bk.:* **Occidentalize/Occidentalization.**

Occidentalize, *gl.f.* **-ized, -izing** batılılaş(tır)mak. **Occidentalization** : batılılaş(tır)ma.

occipital, *sf.&is. anat.* başardı, art kafa+, kafanın arkası(nda bulunan). **~ bone** : art kafa kemiği. **~ly** : kafanın arkasından.

acciput, *is., ç.* **occiputs/occipita** *anat.* başardı, art kafa, kafanın arka kısmı.

occlude, *f.* **-cluded, -cluding 1.** tıkamak, kapa(t)mak, **2.** *fiz. kim.* (maden vb.) gaz tutmak, bileşiminde gaz bulun(dur)mak, gaz emmek/massetmek, **3.** (dişçilik) alt ve üst diş kuronları tam birbirine uymak, arada boşluk bırakmamak, üst üste oturmak, **4.** *meteor.* (sıcak ve soğuk cepheleri) karşılaşmak, **5. ~d front = occlusion** : karışık cephe, kapalı cephe : sıcak ve soğuk hava cephelerinin karşılaşmasından oluşan cephe, **6. occludent** : tıkayan, kapatan.

occlusion, *is.* **1.** tıka(n)ma, kapa(n)ma, **2.** *s.bl.* kapanma : seslendirmede nefes yolunun kapanması, **3.** *meteor. bk.:* **ocluded front**, **4.** *diş* üst üste oturma, (alt ve üst diş kuronları) birbirine uyma.

occlusive, *sf. & is.* **1.** tıkayıcı, kapatıcı, **2.** *s.bl.* kapantılı, **3. ~ness** : kapalılık, tıkanıklık

occult, *sf.&is.&f.* **1.** gizemli, esrarengiz, esrarlı, **2.** gizli, saklı, bilinmez, anlaşılmaz, **3.** sihirli, büyülü, doğa üstü. **~ arts** : büyücülük, sihirbazlık, **4.** gözle görülmez, **5. the ~** : gizem bi-

limi, büyücülük, sihirbazlık, **6. the ~** : gizli/doğaüstü kuvvetler, **7.** gizlemek, görünmez hâle getirmek, **8.** *astr.* (bir gök cisminin) görülmesine engel olmak, gölgelemek, gölgede bırakmak, **9.** gizlenmek, gözükmemek, saklanmak, **10. occulter** : gizleyen, saklayan, gölgeleyen, görünmesine engel olan, **11. ~ly** : gizemle, gizemli/esrarengiz bir şekilde, gizli/saklı olarak, sihirli/büyülü bir şekilde, **12. ~ness** : gizemlilik, gizlilik, saklılık, esrarengizlik, sihirlilik. ***e.a.-1.*** *mysterious, methaphysical, supernatural, 2. secret, concealed, unrevealed, veiled, shrouded, mystical, cabalistic, 7. hide, conceal.*

occultation, *is.* **1.** *astr.* gölgele(n)me, gölgede bırakma, bir uzay cisminin araya girerek arkadakini gizlemesi. *~ of a star by the moon.* **2.** gizlenme, saklanma, gözden kaybolma, **3.** tıkama, bloke etme, görünmesine engel olma, **4.** gizlilik, saklılık.

occultism, *is.* (insanların haberleşebileceği) gizli/esrarengiz/doğaüstü kuvvetlere inanma. **occultist** : gizemci, bu kuvvetlere inanan kimse.

occupancy, *is., ç.* **-cies 1.** (kiracı veya ev sahibi olarak) oturma, ikamet. **immediate ~** : hemen taşınılabilir. **The hotel room is $80 a night for double ~** : İki kişilik otel odasının geceliği $80'dır. **2.** kiracılık, ev sahipliği, **3.** iyelik, mülkiyet, (bir evi vb.) işgal, **4.** oturma/ikamet süresi/müddeti. **The lease gives us ~ of the house until the first of the new year** : Kontrata göre yılbaşına kadar evde oturabiliriz. **5.** mülkün kullanılması / bir maksada tahsisi. **industrial ~** : mülkün sanayie tahsisi, **6.** temellük, (bir mülkü) kendine mal etme, bir mülke yasal yollardan sahip olma. ***e.a.-*** *tenancy, occupation, lodgment, habitation, habitancy, possession, use, tenure, engagement.* ***k.a.-*** *vacancy, eviction, dispossession.*

occupant, *is.* **1.** (bir evde/yerde) bulunan/oturan/ikamet veya işgal eden kimse. **the ~s of a taxicab** : taksideki kimseler, **2.** kiracı. *The new ~s of the house will move in tomorrow.* **3.** sakin, oturan/yerleşen kimse. *Many of the early ~s of New York were Dutch.* **4.** *huk.* işgal yolu ile mülkiyete hak kazanan kimse. ***e.a.-1.*** *dweller, owner, householder, resident, tenant, inhabitant, occupier, 2. lessee, renter, roomer, lodger, 3. settler, colonist, native.*

occupation, *is.* **1.** iş, meslek, sanat. *Teaching is a teacher's ~. He gave his ~ as a lawyer.* **2.** uğraş, meşgale, meşguliyet. *a pleasant ~.* **3.** (araziye/mülke) yerleşme, (mülkü) kullanma. **be in ~ of a house** : bir evde oturmak, **4.** (mülkü) devir alma, mülkiyetine geçirme, temellük, **5.** (mülk) işgal edilme, meskûn bulunma, **6.** görev, vazife, memuriyet. *What is your ~?* **7.** işgal, istilâ. *The ~ of Poland. the ~ of the town by the enemy.* **army of ~** : işgal ordusu. ***e.a.- 1.*** *vocation, business, profession, trade, job, work, craft, career, metier, 2. activity, 3. occupancy, 6. employment, 7. conquest, invasion, subjugation, subjection.*

occupational, *sf.* **1.** iş+, meslek+, meslekî, uğraşı+. **~ diseases/hazards/risks** : meslek hastalıkları/tehlikeleri. **~ therapy** : uğraşı sağaltımı, meşguliyetle tedavi. **~ interest inventory** : uğraşı ilgisi dökümü, **2.** işgal kuvvetleri+, **3. ~ly** : işle/meslekle ilgili olarak.

occupy, *f.* **-pied, -pying 1.** işgal etmek, (bir yer) tutmak/kaplamak. *His books ~ a lot of space.* **2.** (zihni/kafayı/bedeni) meşgul etmek, uğraştırmak, vakit geçirmek. *He occupied himself in/with collecting stamps. Worries about the coming exams occupied her mind.* **How dou you keep occupied all day?** Bütün gün nelerle uğraşıyorsun? **keep one's mind occupied** : zihnini meşgul etmek, **3.** zapt etmek, işgal/istilâ etmek, ele geçirmek. *The invading army soon occupied the city and its suburbs.* **4.** (yer/mevki) almak/tutmak/işgal etmek. *The parents occupied the back half of the seats at the school play.* **5.** (ev vb. de) oturmak, ikamet etmek, meskûn olmak, işgal etmek. *~ a house/a bed/a railway carriage.* **6. be occupied in** : (bir işle) uğraşmak, meşgul olmak. *He was occupied in writing letters.* **be occupied with the thought of** : ...-i düşünmek, düşüncelere dalmak, **7.** *esk.* mülkiyetine geçirmek, kendine mal etmek, **8. occupiable** : işgal edilebilir, (yer vb.) tutulabilir/alınabilir, (ev vb.) oturulabilir, **9. occupier** : işgal eden, (evde vb.) oturan. ***e.a.-1.*** *fill, take up, 2. engage, employ, 3. capture, seize, obtain, 4. use, hold, take, fill, 5. reside in, dwell in, inhabit, lodge in, 6. busy.* ***k.a.-1,2, 4-6.*** *vacate, quit, evacuate, relinquish, give up, 3. liberate, free.*

occur, *gs.f.* **-curred, -curring 1.** olmak, vuku bulmak, vukua/meydana gelmek, vaki olmak. **When did the accident ~ ?** Kaza ne zaman oldu? **Don't let it ~ again** : Bir daha olmasın/tekerrür etmesin. **should the case ~** : gerekirse, icabında. *What has ~red between last week and this to make you change your mind?* **2.** bulunmak, rastlanmak, görünmek, meydana çıkmak, zuhur etmek. *Tuberculosis ~s most often in damp climates.* **3. ~ to** : akla/hatıra gelmek, aklından geçmek, tahmin etmek. **It didn't ~ to me that you would object** : Reddedeceğini tahmin etmedim. **An idea ~red to me** : Aklıma bir fikir geldi. **Did it never ~ to you to ask?** Sormak hiç aklına gelmedi mi? ***e.a.-1.*** *happen, take place, befall, come about,* ***2.*** *appear, arise, rise, emerge, develop,* ***3.*** *enter one's mind, cross one's mind, suggest itself.*

occurrence, *is.* **1.** oluş, vuku (bulma), vukua/meydana gelme, vaki olma. **This is a common ~** : Bu sık sık olur/ahvaliadîyedendir. *The repeated ~ of petty theft in the locker room.* **2.** olay, vak'a, hadise. **an everyday ~** : günlük olay, her gün olan vak'a. **It was the strangest ~ I can remember** : Hatırladığım en garip olay bu idi. **3. of ... ~** : vuku bulan, olan. **an event of rare ~** : nadiren/pek seyrek olan olay. **to be of frequent ~** : sık sık olmak/vuku bulmak. ***e.a.-2.*** *event, incident, happening, affair, episode.*

occurrent, *sf.&is.* **1.** hâlen cereyan etmekte olan, vuku bulan, vaki olan, oluşan, gelişen, hâlihazır, **2.** tesadüfî, arızî, rastlantıya bağlı, **3.** olay, vukuat, hâdise, zuhurat. ***e.a.-1.*** *current,* ***2.*** *incidental.*

OCD = *Office of Civil Defense* : Sivil Savunma Dairesi.

OCDM = *Office of Civil Defense Mobilization* : Sivil Savunma Seferberlik Dairesi.

ocean, *is.* **1.** ulu deniz, ana deniz, okyanus, büyük deniz, derya, umman. **Atlantic ~** : Atlas Okyanusu. **Pacific ~** : Büyük Okyanus. **Indian ~** : Hint Okyanusu. **Arctic/Antarctic ~** : Kuzey/Güney Buz Denizi. **~ current** : okyanus akıntısı. **~ trench** : ana deniz çukuru, **2.** yeryüzünün 3/4'ünü kaplayan geniş su kütlesi, **3.** sonsuz şey /miktar, **4. ~s of** *k.d.* pek çok, sonsuz, namütenahi.

oceanarium, *is., ç.* **-iums** büyük deniz akvaryumu.

oceanaut, *is. bk.:* **aquanaut** (1).

oceanfront, *sf.&is.* **1.** deniz kıyısı, kıyı, sahil. **an ~ hotel** : kıyı oteli, deniz kıyısında bulunan otel, **2.** kıyı şeridi, deniz kıyısındaki arazi.

ocean-going, *sf.* **1.** okyanus+, okyanusta sefer yapan. **~ ship** : okyanus gemisi, **2.** deniz+. **~ traffic** : deniz seyrüseferi/trafiği.

Oceania = Oceanica, *is.* Okyanusya : Büyük Okyanusun orta ve güneyinde bulunan Melanesia, Micronesia, Polynesia (ve bazan) Malay Archipelago ve Australasia adaları topluluğu.

oceanic, *sf.* **1.** ana deniz+, okyanusa ait, okyanusta yaşayan/üreyen/oluşan/dolaşan, **2.** çok büyük, sonsuz, muazzam. ***e.a.-1.*** *pelagic, thalassic,* ***2.*** *vast.*

oceanlike, *sf.* okyanus/umman gibi, sonsuz, muazzam.

ocean liner, *is.* transatlantik, okyanus yolcu gemisi.

Ocean of Storms, *bk.:* **Oceanus Procellarum.**

oceanography, *is.* ana deniz bilimi. **oceanographer** : ana deniz bilgini. **oceanographic (al)** : ana deniz bilimine ait.

oceanology, *is.* **1.** *bk.:* **oceanography**, **2.** deniz bilimi: denizlerdeki doğal kaynakları ve deniz teknolojisini konu alan bilim. **oceanologic(al)** : deniz bilimsel. **oceanologist** : deniz bilimi uzmanı.

ocean pout, *is. zool.* deniz yayını *(Macrozoarces americanus):* K Amerika'nın KD kıyılarında bulunan bir tür yayın balığı. **muttonfish** *d.d.*

ocean sunfish, *is. bk.:* **sunfish** (1).

Oceanus, *is.* Mitolojiye göre dünyayı çevreleyen, bütün nehir ve gölleri besleyen büyük su akıntısı.

Oceanus Procellarum, *is.* Ay yüzeyindeki en büyük gölge. İkinci ve üçüncü çeyrek yüzeyde olup $2x10^6$ mil karedir. **Ocean of Storms** *d.d.*

ocellar, *sf.* ilkel göz+, gözcük+.

ocellate(d), *sf.* **1.** gözcük gibi, gözcük biçiminde, gözcüğe/ilkel göze benzer (benek, leke vb.), **2.** göz göz/yuvarlak benekli (tavus tüyleri gibi).

ocellation, *is.* göz biçiminde benek/leke.

ocellus, *is., ç.* **ocelli 1.** gözcük, omurgasız hayvanlarda bulunan ilkel göz (retina gözeleri, renk maddesi ve sinirlerden oluşur), **2.** göz biçiminde/yuvarlak benek (tavus tüylerindeki gibi).

ocelot, *is. zool.* Amerikan parsı *(Felis pardalis)* : Kedigillerden parsa benzer, kürkü sarımsı/kırmızımsı gri benekli bir hayvan. Toplam uzunluğu 1.20 m, kuyruk uzunluğu 35 cm. Alaska'dan G Amerika'ya kadar geniş bölgelerde yaşar. **tiger cat** *d.d.* **oceloid** : Amerikan parsına ait.

ocher = ochre, *is.* **1.** aşı boyası, toprak boya : rengi açık sarıdan turuncu ve kırmızıya kadar değişen demir oksitli kil, **2.** açık sarı ile kırmızımsı sarı arası renk, **3. crude ~** : aşı taşı, **4. ~ous = ochery** : aşı boyalı, sarı, kırmızı renkli.

ochlocracy, *is.* avam erki, avam yönetimi/idaresi, ayak takımı hakimiyeti, avam/ayak takımı tarafından kurulan yönetim/hükûmet.

ochlocrat, *is.* avam, erki yanlısı. **~ic(al)** : avam erki+.

ochrea, *is., ç.* **-reae** *bk.:* **ocrea.**

ochroid, *sf.* aşı boyasına benzer.

-ock, *son ek* "-cık/-cik/-cuk/-cük" küçültme takısı. *ör.:* **hillock** : tepecik.

o'clock, *zf.* **1.** saat (günün saatini/zamanını belirtir). *What time is it? It's 9 ~.* **2.** yön/doğrultu belirtmekte açı yerine kullanılır. Gözlemcinin bakış yönü 12 farz edilir. *Enemy aircraft were approachin at 6 ~. **NOT :*** **o'clock** kelimesi tam saatleri ifadede kullanılır. Saatle beraber dakika söylenirken kullanılmaz: **5 o'clock** : saat (tam) beş. **half past 5** : saat beş buçuk. **10 past 8** : sekizi on geçiyor.

ocotillo, *is., ç.* **-tillos** *bot.* şamdancık *(Fouquiera splendens)* : Kaliforniya ve Meksika'da yetişen pembe çiçekli, dikenli bir tür funda.

OCR, *bil.* **1.** *optical character reader* : optik damga okuyucu, **2.** *optical character recognition* : optik damga tanıma.

ocrea, *is., ç.* **ocreae 1.** *bot.* (bitkinin) sap kılıfı : yaprak diplerinde sapı saran kılıf. **ochrea** *ş.d.y.*

ocreate, *sf. bot.* (sapı) kılıflı. ***e.a.- sheated.***

-ocracy, *son ek* "erki, hâkimiyeti" *ör.: plutocracy.*

Oct. = October.

oct. = octavo.

octa- = oct- = octo-, *ön ek* **1.** "sekiz" *ör.: octagon, octameter.* **2.** *kim.* sekiz atomlu.

octachord, *is. müz.* **1.** sekiz telli çalgı, **2.** sekiz notalık dizi.

octad, *is.* **1.** sekizli dizi/takım, **2.** *kim.* sekiz valanslı atom veya atom grubu, **3. ~ic** : sekizli.

octagon = octangle, *is.* sekizgen, sekiz kenarlı çokgen.

octagonal, *sf.* sekiz kenarlı, sekiz açılı. **~ly** : sekizgen şeklinde.

octahedral, *sf.* sekiz yüzlü+.

octahedrite, *is. bk.:* **anatase.**

octahedron, *is., ç.* **-drons/-dra** sekiz yüzlü.

octamerous, *sf.* **1.** sekizli, sekiz parçalı/kısımlı, **2.** *bot.* sekiz yapraklı, her halkasında sekiz yaprak bulunan (çiçek).

octameter, *sf.&is. şiir* sekiz heceli (mısra).

octane, *is. kim.* oktan : bazıları petrolün damıtılmasından elde edilen ve genel formülleri C8H18 olan on sekiz eşiz doymuş hidrokarbondan her biri.

octane number = octane rating, *is.* oktan sayısı : bir akaryakıtın, özel olarak yapılmış bir oto motorunda belirli deney koşulları altında yanması sırasında ölçülen vuruntu derecesi.

octangle, *sf.&is.* **1.** sekiz açılı, **2.** sekizgen. ***e.a.-1.*** *octangular,* ***2.*** *octagon.*

octangular, *sf.* **1.** sekiz açılı. **2. ~ness** : sekiz açılı oluş. ***e.a.-1.*** *octagonal.*

octant, *is.* **1.** dairenin sekizde biri, **2.** *mat.* sekizlik : birbirine dik üç düzlemin uzayda ayırdığı sekiz bölgeden biri, **3.** oktant : denizcilerin sefer esnasında 90°'ye kadar açıları ölçmekte kullandıkları 24°'lik yayı bulunan alet, **4.** bir gök cisminin diğerinden 45° uzaktaki durumu, **5. ~al** : sekizde birlik, sekizlik+.

octarchy, *is., ç.* **-chies 1.** sekiz kişilik hükûmet, **2.** hükûmeti sekiz kişilik olan ülke, **3.** sekizli pakt/anlaşma, müttefik sekiz hükûmet.

octave, *is.* **1.** *müz.* oktav : (a) bir tondan sekiz perde yüksek/alçak ton, (b) bunlar arasındaki fasıla, (c) bu tonların harmonik bileşimi, (d) müzik aletinde bir oktavlık fasılada bulunan tuşlar dizisi, **2.** borulu orgda basılınca sesi bir oktav yükselten kapak, **3. octet** *d.d.* (a) sekiz mısralı

şiir, (b) sekiz mısralı kıt'a, **4.** (kilise) (a) dinî bayramın sekizinci günü, (b) dinî bayramla başlayan sekiz günlük süre, **5.** (550 litrelik) bir fıçı şarabın (veya başka sıvının) sekizde biri, 68.75 litre, **6.** *eskrim* sekiz savunma konumunun sekizincisi, **7. octaval** : oktava ait.

octavo, *sf.&is., ç.* **-vos 1.** 15x22.5 cm boyutunda sekiz yaprak (16 sayfa)lık (kitap forması), kısaca 8 vo veya 8 yazılır. **2.** 15x22.5 cm boyutunda kitap.

octennial, *sf.* **1.** sekiz yılda bir (olan), **2.** sekiz yıllık/senelik, sekiz yıl süren, **3. ~ly** : sekiz yılda bir.

octet(te), *is.* **1.** sekiz kişilik orkestra/koro, **2.** sekiz kişi tarafından çalınan/söylenen müzik parçası, oktet, **3.** *şiir bk.:* **ovctave** (3), **4.** sekizlik grup.

octillion, *sf.&is., ç.* **-lions** (bir sayıdan sonra : **-lion**) oktilyon : ABD ve Fransa'da 10^{27}, İngiltere ve Almanya'da 10^{48}. **2. ~th** : oktilyonuncu, oktilyonda bir.

octo-, *ön ek bk.:* **octa-.**

October, *is.* **1.** ekim, yılın onuncu ayı, **2.** *Brit.* ekim birası, ekimde yapılan bira veya elma şarabı, **3. ~ Revolution** *bk.:* **Russian Revolution.**

octodecillion, *is., ç.* **-lions** (bir sayıdan sonra : **-lion**) oktodsilyon : ABD ve Fransa'da 10^{57}, İngiltere ve Almanya'da 10^{108}.

octodecimo, *sf.&is., ç.* **-mos** (2 için) **1.** 10x16 cm boyutunda 18 yaprak (36 sayfa)dan ibaret kitap forması. Kısaca 18mo veya 18° yazılır. **2.** 10x16 cm boyutunda kitap. **eighteenmo** *d.d.*

octogenarian = octogenary, *sf.&is.* **1.** seksenlik, 80 yıllık, 80 yaşında, **2.** yaşı 80 ile 90 arasında, seksenlerinde (kimse).

octonary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** sekiz+, sekiz sayısına ait, **2.** sekizlik, sekiz tane, sekizden ibaret, **3.** sekizlik grup, **4.** (şiir) sekiz mısralık kıt'a.

octopod, *is.* sekiz ayaklı : kafadan ayaklıların sekiz ayaklılar *(Octopoda)* sınıfına mensup hayvan.

octopus, *is., ç.* **-puses/-pi 1.** *zool.* ahtapot *(Octopus vulgaris),* **2.** sekiz ayaklı hayvan, **3.** nüfuzu/gücü her tarafa ulaşan (kimse/örgüt vb.).

octoroon, *is.* soyunun sekizde biri zenci olan kimse.

octosyllabic, *sf.&is.* sekiz heceli (kelime/mısra).

octosyllable, *is.* sekiz heceli kelime/mısra.

octroi, *is., ç.* **-trois** (eskiden Fransa ve İngiltere'de) ayakbastı parası, şehre giriş vergisi.

octuple, *sf.&f.* **-pled, -pling 1.** sekiz kat/sekiz misli (yapmak) sekiz kere (büyütmek), **2.** sekiz elemanlı.

octuplet, *is.* sekizlik dizi/grup/topluluk.

octuplex, *sf.* sekiz kat, sekiz misli. ***e.a.-octuple, eightfold.***

octuplicate, *sf. &is. &f.* **-cated, -cating 1.** sekiz kat, sekiz misli, **2.** sekiz nüsha, **3.** *gen.* **in ~** : sekizli, sekizlik grup/dizi/takım, **4.** sekiz kopye çıkarmak, **5.** sekiz katı/misli yapmak, sekiz kere çoğaltmak, sekiz ile çarpmak, sekiz katını almak. ***e.a.-1.*** *eightfold, octuple.*

octyl, *is. kim.* oktil : tek valanslı CH3 (CH2)7 kökü.

ocul-, *ön ek bk.:* **oculo-.**

ocular, *sf.&is.* **1.** göz+: *~ muscles.* gözün: *~ movements.* göz ile : *~ inspection.* **2.** görüş: *an ~ organ.* görgü(ye dayanan) : *~ testimony.* **3.** *az kul.* gözle görülür/görülebilen: *~ proof.* **4.** görerek yapılan/anlaşılan/öğrenilen, **5.** (mikroskop, teleskop vb. de) göz merceği, oküler, **6. ~ly** : gözle görülür şekilde.

oculist, *is.* **1.** göz hastalıkları uzmanı, **2.** göz doktoru, **3. ~ic** : göz+, göz hastalıkları ile ilgili. ***e.a.-1&2.*** *ophtalmologist, optometrist.*

oculo- = ocul-, *ön ek* "göz". *ör.: oculomotor, oculist.*

oculomotor, *sf.* gözdevindiren, gözü hareket ettiren. **~ nerve** : gözdevindiren sinir.

Od = Odd, *is.&ünl. esk.* Allah (yeminlerde kullanılırdı).

OD, *is.&f.* **OD'd, OD'ing** *argo.* **1.** aşırı doz (=*overdose*), **2.** (uyuşturucu madde vb.) dozunu kaçırmak, aşırı doz almak.

od = **1.** on demand, **2.** outside diameter, **3.** overdraft, **4.** overdrawn.

O.D. = **1.** Doctor of Optometry, **2.** (reçetelerde) sağ göz, **3.** outside diameter, **4.** overdraft/overdrawn.

odalisk = odalisque, *is. T.* odalık, cariye, halayık.

odd, *sf.* **1.** garip, acayip, tuhaf (şey). **~-looking** : garip/acayip (görünüşlü). **an ~ fish** : tuhaf adam. **He had an ~ expression on his face** : Yüzünde garip bir ifade vardı. **It's ~ that she's not back yet** : Hâlâ dönmemiş olması acayip! **in ~ corners** : kıyıda bucakta, umulmadık yerlerde. **the ~ game** : berabere kalındığı zaman sonuç almak için oynanan oyun. **strike one as ~** : garibine gitmek. **Well that's ~!** : Tuhaf şey! Allah Allah! Olur şey değil! **2.** bambaşka, **3.** küsur. **I owe 300-odd dollars** : 300 küsur dolar borcum var. **4.** (tam sayıdan artan) bir iki, birkaç. **a few ~** : birkaç. **a few ~ dollars in her purse** : cüzdanında birkaç dolar, **5.** (sayı) tek, 2 ile bölününce 1 artan. *5 is an ~ number.* **~ or even** : tek mi çift mi, **6.** arta kalan, artık, **7.** öbür tekine uymayan. *an ~ glove.* **8.** tek tük, dağınık, bölük pörçük, bir gruba/diziye dahil olmayan. *to pick up ~ bits of information.* **9.** geçici, sürekli olmayan, ara sıra zuhur eden. *~ job.* **at ~ moments/times** : vakit buldukça, boş vakitlerde. ***e.a.- 1.*** *unusual, extraordinary, rare, uncommon, peculier, strange,* ***9.*** *occasional, incidental.* ***k.ä.- 1.*** *usual, common, ordinary,* ***5.*** *even.*

oddball, *sf.&is. ABD-argo* **1.** garip, acayip. *an ~ scheme.* **2.** garip/acayip kimse.

Odd Fellow, *is.* İngiltere'de XVIII. yy. da kurulmuş olan *Independent Order of Odd Fellows* adlı yardımlaşma/dayanışma derneği üyesi.

oddity, *is., ç.* **-ties** (1 ve 3 için) **1.** garip/acayip/antika kimse/nesne/olay, **2.** gariplik, acayiplik, tuhaflık, garabet, **3.** garip özellik. ***e.a.- 2.*** *eccentricity, strangeness, singularity,* ***3.*** *peculiarity.*

odd jobber, *is.* geçici işçi, rastgele süreksiz ve basit işlerde çalışan işçi.

odd lot, *is.* **1.** mutattan az miktar, **2.** (borsa) küsuratlı : sayısı 100 veya 10'dan az hisse senedi, **3. odd-lot** : mutattan az, küsuratlı.

oddly, *zf.* acayip/garip/tuhaf şekilde. **~ enough** : tuhaftır ki, işin garibi/tuhafı şu ki. *~ enough he didn't remember his own birthday.*

odd man out, **1.** tek kalan kaybeder (oyundan çıkarılır) : yazı tura vb. atarak tek kalan kimseyi gruptan/takımdan çıkarma usulü, **2.** tek kalarak oyundan çıkarılan kimse, **3.** garip/acayip kimse.

oddment, *is.* **1.** döküntü, kalıntı, kırıntı, artakalmış parça, ufak tefek/artık şey, **2.** *basım* kitabın esas metni dışındaki kısımlar (başlık sayfası, bulduru, dizin vb.), **3.** acayip şey. ***e.a.-1.*** *leftover, remnant.*

oddness, *is.* **1.** tuhaflık, acayiplik, gariplik, **2.** teklik, tek oluş.

odd-pinnate, *sf. bot.* tek tüy yapraklı : sapının etrafında tek sayıda tüysü yaprağı olan.

odds, *is.* **1.** olasılık, ihtimal, bir şeyin vukuu ihtimali. **The ~ are that it will rain today** : Bugün yağmur yağması muhtemeldir. **2.** olasılık/ihtimal oranı. *The ~ are two-to-one that it won't rain today.* **3.** (a) bir bahiste kazanma/kaybetme oranı.*The ~ are 10 to 1 that her horse will not win the race.* (b) şans, talih. **~ are against him** : talihi yüzüne gülmüyor, şansı yaver değil, (c) talihsizlik. **He overcame the ~** : Talihsizliğini yendi. **4.** zayıf tarafa verilen üstünlük/ek sayı, **5.** üstünlük, avantaj, iki yarışmacıdan birini ötekinden üstün yapan nitelik, iyi talih. **The ~ are with me** : Üstünlük bendedir. **6.** fark, önem. **It makes no ~** : Fark etmez, önemi yok. **What's the ~** : Ne önemi var? *It makes no ~ when he goes.* **He won the election by considerable ~** : Seçimi önemli farkla kazandı. **7. at ~** : araları açık, anlaşmazlık/ihtilâf hâlinde, kavgalı. *The two boys had been at ~ for months.* **He is at ~ with X** : X ile araları açıktır. **8. by all ~ = by long ~ = by ~** : her bakımdan, hiç şüphesiz/kuşkusuz, hiç şüphe yok ki, itiraz götürmez şekilde. *The film was by all ~ the best of the year.* **9. to give/lay ~** : sonucu lehine olan/gözüken bir bahse girişmek. **lay (s.o.) ~ (of)** : birine avantaj sağlamak, üstünlüğü birine bırakmak, **10. to take/receive ~** : sonucu başkasının lehine gözüken bir bahse girmek, **11. long ~** : büyük farklı, çok aleyhte olan ihtimal (örneğin 100'de 1), **12. short ~** : az farklı olan ihtimal (2'ye 1 gibi). ***e.a.-1-3.*** *probability,* ***4.*** *handicap,* ***5.*** *advantage,* ***6.*** *difference, significance,* ***7.*** *in disagreement,* ***8.*** *in every respect, by far, undoubtedly.*

odds and ends, *ç. is.* **1.** kırıntı, döküntü, artık, kalıntı, hurda, ufak tefek şeyler, bölük pörçük, kıvır zıvır. **~ ~ ~ of food** : yemek artığı, **2.** müteferrik işler. **odds and sods** *d.d.* ***e.a.- 1.*** *remnants, scraps, fragments,* ***2.*** *miscellaneous items.*

odds-on, *sf.* **1.** kazanma/başarma şansı yüksek (olan). *The ~ favorite (=horse) came in last, to everyone's surprise.* **2.** emin, güvenilir, tehlikesiz, rizikosuz. *an ~ bet.* **3. It's ~ that** : büyük bir ihtimalle, muhakkak. *It's ~ that she won't come.*

ode, *is.* **1.** övgü, methiye, kaside: mağrur bir eda taşıyan kafiyeli/kafiyesiz manzume, **2.** güfte, şarkı olarak yazılmış şiir.

ode-, *son ek* **1.** "... gibi, -e benzer, ... türünde/biçiminde/şeklinde" *ör.: phyllode, nematode.* **2.** "yol" *ör.: anode, electrode.*

odeum, *is., ç.* **odea 1.** müzik/konser salonu, tiyatro, **2.** (eski Yunan ve Roma'da) içinde müzik ve şiir yarışmaları yapılan kapalı bina.

Odin, *is.* (İskandinav mitolojisi) Baştanrı.

odic, *sf.* övgü/methiye/kaside tarzında.

odious, *sf.* **1.** iğrenç, tiksinç, menfur, nefret verici, tiksindirici. *an ~ crime. an ~ business.* **2. ~ly** : iğrenç/menfur bir şekilde, nefret verecek tarzda, tiksindirircesine, **3. ~ness** : iğrençlik, nefret vericilik, tiksindiricilik. ***e.a.-1.*** *disgusting, hateful, repugnant, detestable, abhorrent, offensive, abominable, objectionable, despicable, execrable, loathsome, repellent, repulsive, revolting, contemptible, heinous, vile, evil, nasty, foul, obnoxious.* ***k.a.-1.*** *attractive, lovable, delightful, charming, pleasing, pleasant, agreeable, acceptable.*

odium, *is.* **1.** nefret, tiksinme, iğrenme, istikrah, gizli düşmanlık, **2.** ayıp, utanç, yüz karası. *the ~ of being a convict.* **3.** iğrençlik, tiksindiricilik.***e.a.-1.*** *detestation, abhorrence, antipathy, hatred, dislike, contempt, disgust, repugnance, 2. obloquy, opprobrium.* ***k.a.- 1.*** *love, affection, tenderness, fondness, 2. honor, repute, esteem.*

odograph, *is.* **1.** yolyazar : alınan yolu ölçüp yazan alet, **2.** *bk.:* **pedometer.**

odometer = hodometer, *is.* yolölçer : taşıtla alınan yolun uzunluğunu ölçen alet. **odometry** : yol ölçme.

odont- = -odont, *bk.:* **odonto-**

odontalgia, *is.* **1.** diş ağrısı. **2. odontalgic** : diş ağrısı+. ***e.a.-1.*** *toothache.*

odonto- = odont- = -odont, *ön ek* "diş". *ör.: odontology*

odontoblast, *is. anat.* diş doku : diş özü dokusu. **~ic** : diş dokusal.

odontogenesis, *is.* diş oluşumu, diş gelişimi.

odontoglossum, *is. bot.* dil orkide : Bolivya ve Meksika dağlarında yetişen iri çiçekli, kalın etli yapraklı bir orkide türü.

odontograph, *is.* **1.** *mak.* dişölçer : dişli çark ölçeği, diş masdarı, **2.** (diş hekimliğinde) mineölçer: diş minesinin düzgünlük derecesini ölçen alet.

odontoid, *sf.&is.* **1.** diş gibi, diş şeklinde, dişe benzer, **2. ~ process** *d.d. anat.* ilk omur dingili : ilk omur kemiğinin etrafında döndüğü boyun omurunun dişe benzer çıkıntısı.

odontology, *is.* **1.** diş bilimi : dişlerin ve diş etlerinin gelişme , bakım ve tedavisi ile uğraşan bilim, **2. odontological** : diş bilimsel, **3. odontologist** : diş bilimi uzmanı.

odontoma, *is.* diş uru.

odontophore, *is. zool.* dişli çene : çeşitli yumuşakçıların dişli dili ile besini ezdikleri dişli ağız yapısı. **odontophoral = odontophorine = odontophorous**:dişli çene+, dişli çenesi olan.

odor, *is.* **1.** koku. **2.** güzel koku, rayiha. *the ~ of roses.* **3.** pis koku. *the ~ of garbage.* **4.** belirtici özellik/nitelik, belirti, emare. *An ~ of corruption in the administration triggered an investigation.* **5.** itibar, şöhret. **be in bad ~** : itibardan düşmek, kötü şöhreti olmak, kötü tanınmak, adı çıkmak, gözden düşmek. *They were in bad ~ because of a suspected theft.* **be in good ~** : gözde olmak, şöhret/itibar sahibi olmak. **die in the ~ of sanctity** : iyi bir Hristiyan diye ad bırakıp ölmek. *Brit. :* **odour** *ş.d.y.* ***e.a.-1.*** *smell, scent, 2. fragrance, perfume, aroma, redolence, incense, 3. stink, 4. hint, flavor, 5. repute, estimation.*

odorant, *is.* kokulu madde, koku/rayiha veren şey/müstahzar.

odored = odoured, *sf.* kokulu.

odorful = odourful, *sf.* kokulu, rayihalı.

odoriferous, *sf.* **1.** (güzel) kokulu, rayihalı, muattar, güzel kokan, **2.** ahlâksız, düşük ahlâklı, ahlâka aykırı. *~ legislation.* **3. ~ly** : kokulu/rayihalı bir şekilde, **4. ~ness** : kokma, kokulu olma. ***e.a.-1.*** *odorous, fragrant, aromatic, perfumed, redolent.*

odorize, *gl.f.* **-ized, -izing** kokutmak, güzel koku/rayiha vermek. ***e.a.-*** *scent.*

odorless = odourless, *sf.* kokusuz. **~ly** : kokusuz bir şekilde. **~ness** : kokusuzluk.

odorous, *sf.* **1.** (iyi veya fena) keskin kokulu. **2. ~ly** : keskin kokulu bir şekilde, **3. ~ness** : keskin kokulu olma. ***e.a.-1.*** *odoriferous.*

odour, *is. Brit. bk.:* **odor.**

-odus, *son ek zool.* "... dişli" anlamında olup hayvan türlerini belirlemekte kullanılır : *ceratodus* gibi

-odynia, *son ek* "ağrısı". *ör.: pododynia.*

Odyssey, *is.* **1.** Odise : Homer'in ünlü destanı, **2.** serüvenli ve çetin uzun yolculuk.

OE = OE. = Old English.

Oe = oersted(s).

oe-, Lâtin ve Yunan köklü bazı kelimelerde **e-** yerine yazılır: *oecology, oenology, oesophagus* gibi.

O.E. = **1.** Old English, **2.** *tic.* omissions excepted.

o.e. = oe = omissions excepted.

OECD = O.E.C.D. = *Organization for Economic Cooperation and Development* : Ekonomik İş Birliği ve Gelişme Örgütü.

oecology, *bk.:* **ecology.**

oecumenical, *sf. bk.:* **ecumenical.**

oedema, *is. bk.:* **edema.**

oedipal, *sf.* Ödip karmaşası ile ilgili.

Oedipus complex, *is. psikol.* Ödip karmaşası : çocukların ayrı cinsten olan ebeveynine karşı cinsel eğilimi ve kendi cinsinden olan ebeveyni ile yarışması. *bk.:* **Electra complex.**

oeil-de-boeuf, *is., ç.* **oeils-de-boeuf** *Fr.* küçük yuvarlak pencere.

oeillade, *is. Fr.* sevdalı bakış, göz süzme. ***e.a.-*** *ogle.*

oenology = enology, *is.* şarapçılık, şarap bilgisi. **oenological** : şarap bilimsel. **oenologist** : şarap uzmanı.

oenomel = oinomel, *is.* **1.** ballı şarap, şaraba bal katılarak yapılan içki, **2.** kuvvetli ve tatlı şey.

oenophile, *is.* şarap uzmanı, şaraptan iyi anlayan kimse.

o'er, *e. zf. şiir bk.:* **over.**

oersted, *is. elekt.* örsted : CGS birim sisteminde mıknatıssal yeğinlik birimi.

oesophagus, *is. bk.:* **esophagus.**

oeuvre, *is., ç.* **oeuvres** *Fr.* **1.** yapıt, eser, **2.** külliyat, bir yazarın/sanatçının yapıtlarının tümü

of, *e.* **1.** -ın/-in/-un/-ün, -nın/-nin/-nun/-nün. **the color of her dress** : elbisesinin rengi. **the leaves of the tree** : ağacın yaprakları. **2.** -dan/-den (yapılmış/seçilmiş/ibaret vb.). **one of us** : içimizden biri. **a dress of silk** : ipek(ten yapılmış) elbise. **one of his last poems** : son şiirlerinden biri, **3.** ...dolu/yüklü/taşıyan (Bu anlamda kullanılınca çok defa Türkçeye çevrilmez) : **a bag of potatoes** bir çuval patates. **a ship of steel** : çelik yüklü gemi, **4.** (miktar/çokluk bildiren kelimelerden sonra) -lık/-lik/-luk/-lük (Bu anlamda bazan Türkçeye çevrilmez) : **2 kg of sugar** : 2 kg şeker. **a glass of water** : bir bardak su. **4 km of bad road** : 4 km(lik) bozuk yol. **How many hours a day of actual lessons?** Günde kaç saat(lik) ders? **5.** tarihlerde ayın önüne gelir : **the 19th of May** : 19 Mayıs (Mayısın 19'u). **6.** -lı/-li vb. (ihtiva eden anlamında). **an apartment of 4 rooms** : dört odalı daire, **7.** kimlik, sınıf, kategori, mülkiyet, menşe, asıl vb. bildirir: **The City of Paris** : Paris şehri. **The King of Sweden** : İsveç Kralı. **the property of the church** : kilise malı. **a girl of good family** : iyi bir aile(nin) kızı, **8.** *ABD* (saat/zaman bildirirken) -den önce, -ye kadar, ... kala. **20 (minutes) of five (= 20 to five)** : (Saat) beşe yirmi kala. **9.** ...tarafından/için. **It was very mean of you to insult her** : Ona hakaret etmek senin için çok ayıp. **10.** bakımından, ...-a. **to be fleet of foot** : ayağına çabuk/çevik olmak. **11.** ... ile (sebep bildirir). **(Do something) of one's own free will** : Kendi isteği ile (bir şey yapmak). **of oneself/itself** : kendiliğinden. **It didn't happen of itself** : Kendiliğinden olmadı.**12.** (a) -lik, -li. **An area of mountains** : Dağlık bölge. **A man of ability/of talent** : Yetenekli/hünerli kişi. **Ann of London** : Londralı Ann. **of note** : önemli, itibarlı. (b) ... (adlı). **the City of Ankara** : Ankara şehri. **13.** (nadiren) esnasında, -ları ...-leyin, ...-da/-de. **They always like to go there of an evening** : Oraya daima akşamları gitmekten hoşlanırlar. **of recent years** : son yıllarda. **of late** : son zamanlarda, **14.** (sebep vb. bildirir): -dan/-den. **to die of hunger** : açlıktan ölmek. **cure s.o. of a disease** : birini hastalıktan kurtarmak, **15.** sıfattan sonra şu özel anlamda kullanılır : **How kind of John to buy the tickets** : John'un biletleri alması çok nazik bir harekettir. **It's very annoying of**

Government to have raised the tax on fuel : Hükûmetin yakıt vergisini artırması esef edilecek bir olaydır. **16. within...of** : ...içinde, ...-den az, en fazla .... **Within a km from here** : Buraya en fazla 1 km (uzaklıkta). **17. of a** : (kuvvetli bir duyguyu belirten kelimeden sonra) gibi, misilli, ...biri, benzer. **that palace of a house** : o saray gibi ev. **some fool of a man** : serserinin biri, sersem gibi bir adam. **a paradise of a place** : cennet gibi bir yer. **18.** *esk.* -ca/-ce, ...tarafından. **loved of all men** : herkesçe sevilen. **beloved of his family** : ailesi tarafından sevilen, **19.** hakkında, hususunda, -e dair (bu anlamda çok defa çevrilmez) : **stories of his travels** : (onun) seyahat hikâyeleri. **to think highly of his proposals** : tekliflerini ciddiyetle düşünmek. **speak of it later** : o hususta sonra konuşmak, **20.** -e mahsus/ayrılmış/tahsis edilmiş (çok defa çevrilmez). **a day of rest** : istirahat günü. ***e.a.-1.*** *belonging to,* ***2.*** *made from,* ***3.*** *containing, carrying,* ***8.*** *before, until,* ***9.*** *on the part of,* ***10.*** *as to, in respect to, with reference to,* ***11.*** *through, by,* ***12.*** *possessing, having,* ***18.*** *by,* ***19.*** *about*.

of, *(nonstandard)* "**have**" yerine kullanılır : *He should of gone = He should have gone.*

OF = OF. = O.F. = OFr. = Old French.

ofay, *is. ABD- argo hkr.* beyaz insan, beyaz ırktan biri.

of course, *zf.* **1.** elbette, kuşkusuz, şüphesiz, muhakkak, **2.** doğal/tabiî olarak, tabiatıyla, beklendiği gibi. ***e.a.-1.*** *certainly, doubtless, surely,* ***2.*** *naturally, as expected.*

off[1], *zf.* **1.** uzağa, uzakta(ki). **house a mile off** : bir mil uzaktaki ev. **You are off the road** : Yoldan uzaklaştın. **keep s.o. off** : birisini uzaklaştırmak. **go off** : uzaklaşmak, uzağa gitmek. **far off** : çok uzak. **to go off to sleep** : uyumak, uykuya dalmak. **to run off** : koşarak uzaklaşmak, tüymek, **2.** ileride, ileriye, öteye, ötede. **They live two blocks off** : İki blok ötede oturuyorlar. **3.** dışarı(ya), dışarıda. (Anlamı çok defa fiilde gizlidir.) : **to take one's coat off** : ceketini çıkarmak. **Hats off** ! Şapkanızı çıkarınız! ~ **with your shoes** : Ayakkabılarınızı çıkarınız! **to cut s.o.'s head off** : birisinin kellesini uçurmak, **4.** çalışmaz, arızalı, gayrîfaal. **Turn the light off** : Işığı söndür! **Turn the water off** : Suyu kapat! **5.** tüm, tekmil, tamamen, toptan, hepsi, bütün. **pay off the debt** : borcun hepsini ödemek. **kill off all enemies** : düşmanların hepsini/tümünü öldürmek. **beat off the attack** : hücumu tamamen püskürtmek, **6.** izin, tatil. **my day off** : izin günüm, **7.** (karadan) uzakta, açıkta. **The ship anchored off İzmir** : Gemi İzmir açıklarında demirledi. **8.** yana, tarafa. **The road branches off Konya** : Yol Konya'ya ayrılır. **9.** indirimli, tenzilâtlı. **Ten percent off for cash** : Peşin para ile %10 indirimli. **10. be off** : (a) gitmek, hareket etmek, yola çıkmak. **I'm off to London** : Londra'ya gidiyorum. **We are off now** : şimdi yola çıkıyoruz. **They're off** : Gittiler, yola çıktılar. (b) yanılmak. **be off in one's calculations** : hesabında yanılmak. (c) *k.d.* deli olmak, (d) iptal edilmek. **The deal is off** : Anlaşma iptal edildi. (e) kesilmek, arızalanmak. **The electricity is off** : Elektrik kesildi. (f) bozulmak. **The cheese is a bit off** : Peynir biraz bozulmuş. (g) **be off color** : hasta olmak, **11. off and on = on and off** : ara sıra, fasılalarla, kesik kesik, **12. off with** : kes, uçur, yok et. **Off with his head** : Kellesini kes/uçur! **13. It is off my hands** : Benim elimden çıktı, elimde değil. **14. call off** : iptal etmek. *call the game off.* **15. fall off** : (a) düşmek, (b) azalmak, (c) bırakmak, **16. to be badly off** : fakir düşmek. **be badly off for (sugar etc.)** : (şeker vb.) az kalmak. **How are we off for coal** : Kömürümüz ne kadar kaldı? **17. to be well off** : (a) hâli vakti yerinde olmak, zengin olmak, (b) üstün/avantajlı durumda olmak. **You are better off where you are** : Şimdiki durumunuz daha iyi. **18. put off** : ertelemek, tehir etmek. *put off an appointment.* **19. put (a person) off** : (a) canını sıkmak, (b) (zorla) indirmek, alaşağı etmek, **20. show off** : gösteriş yapmak, caka / fiyaka satmak, **21. take off** : (a) alıp götürmek, (b) öldürmek, (c) indirmek, (d) (elbise) çıkarmak, (e) *k.d.* taklidini yapmak, (f) (uçak) kalkmak, havalanmak, uçmak, **22. from the off** : başlangıçtan, **23. breakfast off bread and cheese** : peynir ekmekle kahvaltı yapmak

off[2], *e.* **1.** büsbütün, tamamen. **break off a piece of bread** : bir parça ekmek koparmak, **2.** -sız/-siz, -den ayrılmış, ...-i kaybetmiş. **off balance** : dengesiz, dengesini kaybetmiş, **3.** indirimli, tenzilâtlı, daha ucuz. **25 percent off the marked price** : etiket fiatından %25 daha ucuz.

4. *k.d.* terk etmiş, kaçınan. **I'm off liquor** : İçkiyi terk ettim. **5.** uzakta, sapa. **a village off the main road** : ana yoldan uzakta bir köy, **6.** -den ayrılan, -ye kavuşan, ... ile birleşen. **an alley off 12th street** : 12. caddeden ayrılan bir yol. **7.** uzak, uzakta, uzağa, aşağıya, öteye vb. **keep off the grass** : çimlere basmayınız (çimlerden uzak durunuz). **He jumped off the horse** : Attan (aşağıya) indi. **8.** *k.d.* -dan/-den. **I bought it off him** : Bunu ondan satın aldım. **9.** -den/ile yapılmış (yemek vb.). **to make a meal off fish** : balıktan yemek yapmak, **10.** -den uzağa. **take the lid off the box** : kutunun kapağını kaldır/çıkar.

off[3], *sf.* **1.** yanlış, hatalı, **2.** birazcık anormal, kaçık, **3.** iptal edilmiş, battal, hükümsüz, geçersiz. *The agreement is off.* **4.** izinli, tatilde, boş, işsiz, avare. *a passtime for one's off hours.* **5.** "dışı". **off season** : mevsim dışı, **6.** uzak, öte. *the off side of the wall.* **7.** *den.* denize doğru, açıklara doğru, **8.** (kriket) karşı taraf sahasında bulunan, **9. on the off chance** *k.d.* gerekirse, icabında, hinihâcette, ne olur ne olmaz.

off[4], *is.* **1.** uzaklaşma, uzak oluş/bulunuş hali, **2.** (kriket) karşı taraf sahası, **3.** *Brit.- argo* başlangıç. **from the off** : başlangıçtan beri.

off[5], *ünl.* Defol! Çekil! Yıkıl! **(Be) off with you** ! : Yıkıl! Git! Defol! Çek arabanı!

offal, *is.* **1.** sakatat : yürek, ciğer, böbrek, işkembe vb., **2.** kasaplık hayvanın yenilmeyen kısımları, **3.** çerçöp, süprüntü, **4.** leş. ***e.a.-3. rubbish, garbage, 4. carrion.***

offbeat, *sf.&is.* **1.** olağan dışı, alışılmamış, anormal, mutat hilâfına. ~ *humor.* **2.** *müz.* vurgusuz nota. ***e.a.-1. unusual, unconventional, eccentric.***

off-Broadway, *sf.* **1.** (New York'un eğlence merkezi olan) Broadway dışında (bulunan). *an ~ theater.* **2.** (tiyatro vb.) deneysel, amatör işi, ticarî mahiyette olmayan.

offcast, *sf.&is.* atılmış, kabul edilmemiş, reddedilmiş, işe yaramaz, eski, fersude, işe yaramaz, ıskarta(ya ayrılmış) (eşya, mal vb.). *His ~ suits.* ***e.a.- rejected, castoff, discarded.***

off-center = off-centered, *sf.&zf.* **1.** merkezden sapmış, sapık, kaçık, merkez dışında, **2.** dengesiz, muvazenesiz, ayarsız.

off chance, *is.* zayıf bir olasılık, (zayıf) ümit. **I came on the ~ ~ of seeing her** : Onu görmek ümidiyle geldim. **He bought it on the ~ ~ that it would come in useful** : İşine yarayacağını umarak satın aldı. **I did it on the ~ ~** : Sonunu tesadüfe bırakarak yaptım.

off-color, *sf.* **1.** soluk, uçuk, rengi bozuk, rengini atmış, uygunsuz renkte. *an ~ gem.* **2.** açık saçık, ayıp, müstehcen, edebe aykırı, terbiyesiz. *After a few drinks he told some ~ jokes. an ~ joke/story.* **3.** keyifsiz, hasta, keyfi/neşesi yerinde değil. *He's ~ today. Brit.:* **off-colour.** ***e.a.-2. indelicate, indecent, risqué, racy, spicy, naughty, wicked, improper, offensive, obscene.***

offence(less), *bk.:* **offense(less).**

offend, *f.* **1.** gücendirmek, küstürmek, hatırını/gönlünü kırmak, (hislerini) incitmek, rencide etmek, darıltmak, kızdırmak. *He apologized for having ~ed her.* **be ~ed :** alınmak, küsmek, gücenmek, hatırı kırılmak/kalmak, **2.** kabahat/suç işlemek, (dinî/ahlâkî kuralı veya yasayı) ihlâl etmek, kusur etmek/işlemek. ~ **against (the law etc.)** : (yasa vb.) ihlâl etmek, riayetsizlik etmek, saymamak, **3.** (koku/tat/manzara) kötü tesir bırakmak, olumsuz şekilde etkilemek, hoşa gitmemek, **4.** incitmek, acı/ıstırap vermek, acıtmak, canını yakmak, rahatsız/taciz etmek. *He took off his shoe and removed ~ing pebble.* **5.** günah işlemek. **If it be a sin to covet honor, I am the most ~ing soul alive**. *(Shak.) :* Şerefli olmayı istemek günah ise ben en çok günah işleyen bir kulum. **6. ~able = ~ible** : gücenebilir, darılabilir, küsebilir, incinebilir, **7. ~ed** : küskün, dargın, gücenmiş, ***e.a.-1. affront, anger, displease, insult, provoke, nettle, outrage, exasperate, vex, aggravate, irritate, 2. violate, transgress, 4. hurt, 5. sin, err. k.a.-1. please, delight, beguile, captivate, charm, enchant, calm, conciliate.***

offender, *is.* **1.** kabahatli, suçlu. **first ~** : ilk defa suç işleyen kimse. **old/hard** : sabıkalı suçlu, **2.** gücendiren, inciten, rencide eden, hatırını kıran kimse.

offending, *sf.* **1.** gücendiren, inciten, rencide eden, hatır/gönül kıran, **2.** iğrenç, tiksindirici, **3.** suçlu, kabahatli, yasayı vb. ihlâl eden.

offense = offence, *is.* **1.** kusur, kabahat, (yasa vb. yi) ihlâl, -e riayetsizlik, -e aykırılık. **commit an ~** : kusur/kabahat işlemek, **2.** suç. **political ~** : siyasî suç. *For what ~ was he arrested?* **3.** cürüm, cünha. **a first ~** : (bir kimsenin işlediği) ilk cürüm/suç, **4.** nahoş/iğrenç/tiksindirici şey. **an ~ to his ear** : kulağına hoş gelmeyen şey, **5.** incitme, gücendirme, (hatır/kalp) kırma. *He tried not to cause ~.* **6.** alınma, gücenme, incinme, rencide olma, güceniklik, dargınlık, kırgınlık, iğbirar. **to give ~** : gücendirmek, darıltmak. **to take ~** : gücenmek, darılmak. *He takes ~ at the slightest criticism.* **7.** taarruz, tecavüz, hücum, saldırı. **weapons of ~** : saldırı silâhları. **The army proved weak in ~** : Ordu taarruz bakımından zayıf olduğunu gösterdi. **8.** saldırgan, mütecaviz, taarruz/hücum eden (ordu, takım vb.), **9.** *esk.* yara, bere, zarar, ziyan, incinme, incik, **10. No ~ meant** : Kimsenin hatırı kalmasın/kırılmasın. **No ~ was intended** : Maksat hatır kırmak değildi. **No ~** : Gücenmeyiniz, hatırınız kalmasın. ***e.a.-1-3.*** *transgression, crime, sin, misdeed, violation, infraction, misdemeanor,* ***6.*** *umbrage, resentment, pique, dudgeon, huff,* ***7.*** *agression, attack, assault,* ***8.*** *attacker.* ***k.a.-1-3.*** *innocence, guiltlessness,* ***5&6.*** *pleasure, delight, gratification, satisfaction,* ***7.*** *defense, resistance, guard, security.*

offenseless = offenceless, *sf.* **1.** masum, suçsuz, kabahatsiz, saf, günahsız, **2.** saldıramaz, hücum/taarruz edemez, **3.** saldırısız, taarruzsuz, **4.** gücendirmez, incitmez, hatır kırmaz, rencide etmez, **5.** çirkin/iğrenç olmayan, **6.** zararsız, **7. ~ly** : masumane, suçsuz/kabahatsiz bir şekilde, günahsızca, gücendirmeksizin, incitmeksizin, hatır kırmadan, rencide etmeden, **8. ~ness** : masumluk, suçsuzluk, kabahatsizlik, saflık, günahsızlık, gücendirmezlik, incitmezlik, hatır kırmama, rencide etmeme.

offensive, *sf.&is.* **1.** çirkin, iğrenç, tiksinç, tiksindirici, iğrendirici, nahoş, pis. **Bad eggs have an ~ odor** : Bozuk yumurtalar pis kokar. **2.** gönül/hatır kırıcı, inciten, rencide eden. **"Shut up!" is an ~ retort** : "Kes sesini!" sözü gönül kırıcıdır. **3.** ayıp, **4.** saldırıcı, saldırgan, saldırı+, taarruz+, taarruzî, tecavüzî. *~ movements. ~ weapons. ~ war for conquest.* **5.** saldırı, taarruz, hücum. **to launch an ~** : saldırmak, hücuma geçmek. *An ~ against polio was begun when the proper vaccine was developed.* **6.** saldırı/hücum vaziyeti, taarruz hareketi/hâli/durumu. *The army took the ~.* **7. ~ly** : (a) çirkin/iğrenç bir şekilde, tiksindirircesine, (b) gücendirerek, inciterek, gönül/hatır kırarcasına, (c) saldırarak, hücum/taarruz ederek, **8. ~ness** (a) çirkinlik, iğrençlik, tiksindiricilik, (b) gücendirme, incitme, gönül kırma, (c) saldırganlık, mütecavizlik. ***e.a.-1.*** *distasteful, disgusting, revolting, repellent,* ***2.*** *displeasing, vexing, unpleasant, hateful,* ***3.*** *repugnant,* ***4.*** *attacking.* ***k.a.-1&2.*** *pleasing,* ***4.*** *defensive*

offer, *is.&f.* **1.** sunma(k), takdim (etmek), ikram etme(k). *She ~ed us some of her cookies.* **2.** sunuş, sunulan/takdim edilen şey, **3.** teklif (etmek), teklifte/tavsiyede bulunmak, (dikkate) arz etmek. **a firm ~** : kesin/kat'î teklif. **job ~** : iş teklifi. **to ~ a solution to a problem** : bir soruna hal çaresi teklif/tavsiye etmek. **He ~ed to help me** : Bana yardım etmeyi teklif etti. **4.** evlenme teklifi, **5.** arz (etmek), takdim (etmek), önerme (k), öneri, **6.** *gen.* **~ up** : (ibadete/fedakârlığa) kendini adamak, (dua) etmek. **to ~ prayers** : dua etmek. **He ~ed (up) a prayer** : Tanrıya yalvardı/dua etti. **7.** (ümit vb.) vermek, vadetmek. *The doctor ~ed me hope.* **8.** (savaş) açmak, (muharebeye) girişmek/tutuşmak. **to ~ battle. 9.** (mukavemet/şiddet) gösterme(k), (karşı) koymak, dayatma(k), tehdit etme(k), yeltenme(k). **He ~ed stubborn resistance** : İnatla ayak diredi. **He ~ed to strike me with his cane** : Bastonu ile bana vurmaya yeltendi. **The thieves ~ed no resistance to the policemen** : Hırsızlar polise karşı koymadılar. **10.** göstermek, teşhir etmek, meydana çıkarmak. **The enemy ~ed resistance to our soldier's attack** : Düşman, askerlerimizin taarruzuna mukavemet gösterdi. **11.** (satışa) çıkarmak/arz etmek, piyasaya sürmek. **They ~ed their house for sale** : Evlerini satışa çıkardılar. **12.** (fiyat) vermek/teklif etmek. *He ~ed $30 for our old TV set.* **13.** (şükran/teşekkür) arz etmek, **14.** görünmek, gözükmek, **15.** (fırsat vb.) düşmek, çıkmak, zuhur etmek. **I will come if the opportunity ~s** : Fırsat bulursam (çıkarsa/zuhur ederse) gelirim. **16.** *esk.* **~ at** : girişmek, teşebbüs etmek, **17. ~able** : sunulabilir, takdim/teklif edilebilir, **18. ~er = ~or** : takdim/ teklif eden. ***e.a.-1.*** *present, tender, proffer,* ***3.*** *propo-*

se, give, move, suggest, 6. sacrifice, 8. attempt, 9. put up, threaten, 10. show, 12. tender, bid, 13. render, 14. appear, 15. occur. ***k.a.-1.*** *withdraw, withhold, retain, retract.*

offering, *is.* **1.** sunu, sunuş, takdim, teklif, **2.** kurban, zekât, kiliseye bağışlanan para/yardım, **3.** hediye, bağış, **4.** satışa arz edilen şey, piyasaya çıkarılan mal vb. **Latest ~s of leading novelists** : İleri gelen romancıların satışa çıkan son eserleri.

offertory, *is., ç.* **-ries 1.** kilisede ayin esnasında para toplama, **2.** (a) kilisede yardım parası toplanırken çalınan müzik, (b) ayinin para toplama faslı, (c) toplanan para, **3. offertorial** : (kiliseye) yardım+, iane+.

offhand, *zf.&sf.* **1.** hazırlıksız, düşünmeden, hazırlanmadan, irticalen, rastgele (yapılan), irticalî, anî, dikkatsiz. *The carpenter could not tell ~ how much the work will cost. The senator asked the reporters not to quote his ~ remarks. He works in a far ~ manner. I can't give an ~ answer.* **2.** anî, birden bire, nezaketsizce, kabaca, pat diye, pattadak, beklenmeden, kısaca, kestirme, **3.** teklifsiz, lâubalî, terbiyesiz.*The boy's ~ ways angered his father.* ***e.a.-1.*** *extemporaneous(ly), impromptu, extempore, casual(ly), informal, improvised, unpremeditated, unprepared, unplanned, unrehearsed, spontaneous, random, careless, heedless, hasty, 2. abrupt(ly), brusque (ly), short(ly), curtly, cavalierly* ***k.a.- 1.*** *prepared, premeditated, serious, considered, careful, thoughtful.*

offhanded, *sf.* **1.** hazırlıksız, irticalî, düşünmeden/alelacele/rastgele yapılan, **2.** teklifsiz, lâubalî, **3. ~ly** : hazırlıksız/irticalî olarak, alelacele, düşünmeksizin, (b) teklifsizce, nezaketsizce, lâubalî bir şekilde, **4. ~ness** : hazırlıksızlık, düşüncesizlik, plânsızlık, (b) teklifsizlik, nezaketsizlik, lâubalîlik.

off-hour, *is.&sf.* görev dışı, normal çalışma saatleri dışında, mesai dışı (iş, faaliyet vb.), trafiğin sıkışık olmadığı saat. *Railroad tickets are often cheaper during ~s.*

office, *is.* **1.** daire, yazıhane. **~-block** : büyük daireler binası. **~-worker** : memur, yazıhane memuru, **2.** ticarethane. **head- ~** : genel merkez. **branch- ~** : şube. **registered ~** : şirket merkezi, **3.** büro, ofis, meslekî iş yeri, örgüt, kurum. *He went to work in an architect's ~.* **4.** *b.h.* (a) (ABD-Federal hükûmet) daire. **~ of Education** : Eğitim Dairesi. **post ~** : postane. **police ~** : karakol. (b) *Brit.* bakanlık, nezaret. **Foreign/Home/War ~** : Dışişleri/İçişleri/Harbiye Bakanlığı, **5.** personel, bir iş yerinde çalışan memurlar, **6.** makam, mevki. **The ~ of President** : Cumhurbaşkanlığı makamı, **7.** memuriyet, iş. **to seek ~** : iş aramak. **~-bearer** : memur, **8.** hizmet, iş. **to act in the ~ of adviser** : danışmanlık yapmak, **9.** görev, vazife, sorumluluk, mes'uliyet. **take ~** : (parti) iktidara gelmek, (bakan) makama geçmek. **be in (out) of ~** : (parti) iktidarda bulun (ma)mak, **10.** *gen.* **~s** : (bir başkası için yapılan iyi/kötü) iş, nesne, şey, amel, işlem, eylem. **the good ~s of a friend** : bir arkadaşın iyilikleri (yaptığı iyi işler). **through the good ~s of ...** : ...-in delâletiyle/himmetiyle, ...sayesinde, **11.** (kilisede) (a) ibadet ve ayinler, (b) **divine ~** *d.d.* dua, İncil'den okunan parça, (c) ölü için yapılan dua/ayin, **12. ~s** *Brit.* evin mutfak, çamaşırhane gibi bölümleri. ***e.a.- 6.*** *post, station, berth, situation, appointment, 8. function, 9. duty, responsibility, charge, trust, 11. rite.*

office boy, *is.* odacı, hademe.

officeholder, *is.* devlet memuru.

office hours, *is.* çalışma saatleri.

officer, *is.&f.* **1.** subay, zabit, **2.** memur, görevli. **~ seeker** : devlet memuru olmak isteyen kimse, **3.** polis memuru, **4.** (tüccar/yolcu gemilerinde) süvari, kaptan, ikinci kaptan, **5.** (fahrî kurumlarda) en küçük rütbeden başka herhangi bir rütbe(yi haiz üye). **health ~ = medical ~** : sağlık memuru, **6. ~ of the court** : icra memuru. **~ of the day** : (garnizon) nöbetçi âmiri. **~ of the guard** : nizam karakol komutanı. **~ of the line** : muharip subay. **~ of state** : yüksek aşamalı memur. **~ in charge** : sorumlu subay. **~ in waiting** : (bazı alaylarda) nöbetçi subay. **field ~** : yüksek aşamalı subay. **flag ~** : amiral. **non-commissioned/petty/warrant ~** : astsubay. **staff ~** : kurmay subay, **7.** subay/memur vb. tedarik etmek, (gemi) subaylarını atamak, **8.** yönetmek, idare/kumanda/komuta etmek.

official, *sf.&is.* **1.** memur, görevli, resmî hükûmet memuru, makam sahibi, **2.** resmî. *There will be an ~ inquiry in the matter.* **3.** memuri-

yetle/resmî görev ve yetki ile ilgili, **4.** onaylı, hükûmetçe/yetkili kurumca atanmış/uygulanmış /onaylanmış, **5.** kamu+, kamusal, devlet+, **6.** *ecz.* Sağlık Bakanlığınca izin verilmiş : ABD'de *"United States Pharmacopoeia"* veya *"National Formulary"* tarafından onaylanmış (ilâç), **7. ~ly** : resmen, resmî bir şekilde. ***e.a.-1.*** *officer, 2. formal, vested, authorized, approved, certified, sanctioned, licenced, authentic.* ***k.a.-2.*** *unofficial, informal, unauthorized.*

officialdom, *is.* **1.** memuriyet, **2.** memurlar, memur sınıfı, **3.** kırtasiyecilik, bürokrasi. ***e.a.-3.*** *officialism.*

officialese, *is.* resmî dil, (tumturaklı ve anlaşılması güç) resmî deyimler.

officialism, *is.* **1.** resmî usul/yöntem/mevzuat, **2.** kırtasiyecilik, bürokrasi, **3.** memurlar, memur sınıfı.

officiant, *is.* ayin yönetmeni, dinî ayin yöneticisi.

officiary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** resmî (unvan vb.), makam ve mevki ile ilgili, **2.** resmî unvan veya mevki sahibi, **3.** memurlar, resmî zevat.

officiate, *f.* **-ated, -ating 1.** resmî görevi yerine getirmek, icra/ifa etmek, merasim yönetmek. *~ at a wedding.* **2.** ayin yönetmek, **3.** *sp.* hakemlik yapmak, **4. officiation** : tören/merasim/ayin yönetimi, **5. officiator** : törenci, merasim/ayin yönetmeni.

official, *sf.&is.* **1.** hazır ilâç, müstahzar. *bk.:* **magistral** (1), **2.** reçetesiz satılan (ilâç), **3.** *bk.:* **official** (6), **4. ~ly** : reçetesiz olarak.

officious, *sf.* **1.** işgüzar, her işe karışan, gereksiz yerde hizmet/yardım etmek isteyen, yılışık, arsız, muacciz, **2.** *esk.* yardımsever, iyiliksever, hayırhah, nazik, lûtufkâr, **3. ~ly** : işgüzarlıkla, her işe karışarak, **4. ~ness** : işgüzarlık. ***e.a.-1.*** *obtrusive, interfering, meddling, nosy, intrusive, 2. obligin.*

offing, *is.* **1.** engin, açık deniz, denizin karadan görülebilen en uzak yeri, **2.** kıyıdan çok uzak olan nokta, **3. in the ~** : (a) enginde, açıkta, uzak fakat görülebilen bir yerde, (b) yakın gelecekte, vukuu yakın veya muhtemel olan, mutasavver, muhtemel. **a job in the ~** : mutasavver/muhtemel görev. **There is a general election in the ~** : Yakında genel seçim var.

offish, *sf. k.d.* **1.** uzakçıl, uzak/soğuk duran, çekingen, kimseye yaklaşmayan, **2. ~ly** : uzakça, çekinerek, **3. ~ness** : uzak durma, çekingenlik. ***e.a.-1.*** *aloof, unapproachable.*

off-key, *sf.* **1.** ahenksiz, akortsuz, ahengi/akordu bozuk, **2.** düzensiz, intizamsız, anormal, **3.** hafifçe müstehçen, açık saçık, hayasız, **4.** yersiz, münasebetsiz, uygunsuz, mevsimsiz, yakışıksız. ***e.a.-2.*** *irregular, abnormal, anomalous, incongruous, 3. mildly obscene, risqué, 4. improper, ill-timed.*

off-license, *is. Brit.* içki bayii : evde içilecek içki satan dükkân.

off-limits, *sf.* (girilmesi) yasak. *a bar ~ to military personnel.*

off-line, *sf.* (bilgi işlemde) çevrim dışı : ana bilgisayardan bağımsız (olarak çalışan).

off-load, *f.* yükünü boşaltmak, tahliye etmek, hafifletmek. ***e.a.-*** *unload.*

off-peak, *sf.* **1.** durgun: talebin az olduğu, işin sıkışık olmadığı (süre/zaman), **2.** piyasanın durgun olduğu (işlerin kesat olduğu) zamanki. *~ prices.*

offprint, *is.&f.* **1. separate** *d.d.* ayrı baskı, ayrı basım : dergi vb. den ayrı basılan makale vb. **2.** ayrı basmak, ayrı baskı yapmak.

off-putting, *sf.* **1.** nahoş, hoşa gitmeyen, nezih ve çekici olmayan, zevksiz, **2.** cesaret/umut kırıcı, şaşırtıcı, vazgeçirici. ***e.a.-1.*** *unpleasant, unappealing, 2. discouraging, disconcerting.*

off-ramp, *is.* çıkış yolu, çıkış şeridi : ana yoldan yan sokağa çıkış veren şerit. *bk.:* **on-ramp.**

off-road, *sf.* ana yolda kullanılamayan (taşıt).

off-sales, *is., ç. Brit.* dışarıya içki satışı : dükkân dışında içilmek üzere içki satışı.

off-scouring, *is.* **1.** *gen.* **~s** : süprüntü, çerçöp, zibil, kir, **2.** sefil, düşkün, serseri, toplumun reddettiği kimse, adî / değersiz kimse, ayak takımı. ***e.a.-1.*** *rubbish, trash, garbage, refuse, filth, 2. (social) outcast, wretch, misfit.*

offscreen, *sf.* **1.** perde/ekran dışı, (sinema perdesinde/TV ekranında) görülmeyen. *an ~ commentator.* **~ narration** : öyküleme, **2.** gerçek hayat+, sinema filmi/TV programı dışında vuku bulan. *~ romances between stars.*

off-season, *sf.&is.* **1.** mevsim dışı, ölü mevsim(de), piyasanın durgun olduğu sürede/sürece. *~ hotel rates are usually low.* **2.** ölü mevsim, işlerin/piyasanın durgun olduğu zaman.

offset[1], *is.* **1.** telâfi eden/tamamlayan/yerini dolduran şey, bedel, karşılık. **as an ~ to sth.** : bir şeyi tamamlayacak şekilde, tamamlayıcı olarak. **as an ~ to my losses** : zarar ve ziyanıma karşılık olarak. **serve as an ~ to sth.** : bir şeyin güzelliğini belirtmek, **2.** başlangıç. **as an ~ to sth.** : bir şeye başlangıç olarak, **3.** *bot.* (a) sürgün, filiz, (b) daldırma, fışkırma, piç fidan, **4.** *jeol.* kayıklık, açıklık, faylarda/kırıklarda iki tabakanın birbirinden kayma miktarı, **5. ~ litography** *d.d.* ofset (baskı usulü), ofset baskı, **6.** çıkıntı : bir şeyin düzgünlüğünü bozan çıkık/yumru vb. kısım, **7. ~ line** *d.d.* ana gözlem çizgisine yakın paralel çizgi, **8.** *coğ.* dağ sırasının ovaya uzanan burnu, **9.** *mim.* duvar kalınlığının azaldığı yerdeki raf gibi çıkıntı, **10.** aile/ırk kolu, **11.** *mak.* dirsek, deveboynu, bir engeli aşmak için boru veya çubuğa verilen büküntü/eğrilik, **12.** (matbaacılıkta yeni basılmış sayfadan vb. bulaşan) mürekkep lekesi. ***e.a.-2.*** *beginning, start, outset,* ***9.*** *setoff,* ***10.*** *offshoot, scion.*

offset[2], *sf.* **1.** ofset (usulü). **~ printing** : ofset baskı, **2.** (merkezden) uzak, ayrı, sapa, ayrık, şaşırtma. **~ cylinder** : şaşırtma silindir. **~ screw** : şaşırtma vida, **3.** eksen dışı, eksenden/merkez çizgisinden uzak/ayrık, **4.** köşesel, bir şey ile köşe/açı yapacak şekilde birleşmiş, **5.** dallı, kollu, dal/kol veren.

offset[3], *f.* **-set, -setting 1.** telâfi etmek, karşılamak, yerini doldurmak, denkleş(tir)mek, denk gelmek/getirmek, dengelemek, denge sağlamak. **The gains ~ the losses** : Kâr, zararı karşılar/telâfi eder. *credits ~ debits. The losses in one department were ~ by the profits in another.* **2.** (yan yana/üst üste koyarak) karşılaştırmak, mukayese etmek. *to ~ one factor against the other.* **3.** *basım* ofset (usulü) basmak, **4.** dallanmak, sürgün/filiz vermek, **5.** boruya dirsek/deveboynu koymak. ***e.a.-1.*** *balance, compensate for, counterbalance, set off.*

offshoot, *is.* **1.** dal, filiz, sürgün, piç, **2.** şube, kol, ana kaynaktan ayrılan bölüm. *an ~ of a large organization.* **3.** bir ailenin dalı. ***e.a.-*** *branch.*

offshore, *sf.&zf.* **1.** kıyıdan uzak. *The storm moved ~. A gentle current carried him slowly ~.* **2.** kıyıdan denize doğru. *The wind was blowing ~.* **3.** kıyıdan uzaklaşan, kıyıdan denize yönelik. *an ~ wind.* **4.** kıyıdan (en az 3 mil) uzakta bulunan/çalışan vb. *~ fisheries.* **~ rig** : denizde bulunan petrol kuyusu, **5.** *ABD* (a) denizaşırı, yabancı bir ülkede kayıtlı bulunan ve hisse senetlerini yabancılara satan Amerikan sermayeli şirket+. *an ~ mutual fund.* (b) yurt dışı, A-merikalıların yabancı ülkede kurup işlettikleri. *an ~ automobile plant.*

offside, *sf.&zf. sp.* ofsayt : oyun alanı/sınırı dışında.

offspring, *is., ç.* **-spring/-springs 1.** döl, evlât, zürriyet, oğul. *The old man's ~ are wrangling over the estate.* **2.** ürün, mahsul. *the ~ of his mind.* ***e.a.-1.*** *descendant,* **2.** *product, result, effect.*

offstage, *is.&sf.&zf.* **1.** sahne dışı/arkası/gerisi, **2.** sahne dışındaki/arkasındaki, sahne dışında/arkasında cereyan eden/bulunan. **~ lights** : kulis ışıkları. *an ~ dialogue.* **3.** sahne arkasına/dışına. *He went ~.* **4.** özel hayatında. *Known ~ as a kindly man.* **5.** gizli/saklı olarak, gözlerden uzak, gizli kapalı, kamuoyundan gizli. *Much of the important work of the conference was done ~.*

off-street, *sf.* sokak dışı(nda), sokaklardan başka yerlerde. **More ~ parking will ease downtown traffic congestion** : Arabaların sokak dışında park yapmaları şehir içi trafik sıkışıklığını hafifletecektir.

off-the-cuff, *sf.&zf. ABD- k.d.* hazırlıksız (olarak), hazırlanmadan, doğaçtan, irticalen, irticalî, düşünüp tasarlamadan. *The minister's speech was ~, not a formal statement.*

off-the-job, *sf.* **1.** işsiz, **2.** iş dışında.

off-the-peg, *sf. Brit.* **1.** hazır. *an ~ dress.* **2.** basmakalıp. *~ ideas.* ***e.a.-1.*** *ready-made.*

off-the-rack, *sf.* hazır, mevcut, ambardan, önceden yapılıp hazırlanmış.

off-the-record, *sf.&zf.* gayriresmî (olarak), gizli, yayınlanamaz, kayda geçmemesi/yayınlanmaması gereken. *The President told the reporters his remarks were strictly ~. The Prime Minister was angry when a newspaper printed his ~ comments.* ***e.a.-unofficial, confidential, not for publication.***

off-the-shelf, *sf.* **1.** hazır, ambarda/stokta mevcut, hemen teslim edilebilir, **2.** yeni/özel koşullara kolayca uydurulabilir.

off-the-wall, *sf. argo* **1.** çok garip/acayip, şaşırtıcı, hayret uyandıran, alışılmamış, duyulmamış. *an ~ remark. ~ behavior.* **2.** beklenmedik, anî, damdan düşer gibi, pattadak, **3.** deli, zırva, saçma. *~ notions.* ***e.a.-1.*** *bizarre, freakish, unusual, unconventional,* ***2.*** *unexpected, impromptu,* ***3.*** *crazy.*

offtrack, *sf.* yarış alanı dışında yapılan. *~ betting.*

off-white, *sf.&is.* boz, hafif grimsi veya sarımsı beyaz (renk), kirli beyaz, mat beyaz.

off year, *is. ABD* **1.** kıtlık yılı, kesat yılı, ürünün/üretimin düşük olduğu yıl. *an ~ ~ for auto sales.* **2.** (a) seçimsiz/seçim yapılmayan yıl, (b) Cumhurbaşkanı seçimi yapılmayan yıl. **3. off-year** : kıtlık+, kesat+, seçimsiz.

Oflag, *is. Alm.* esir subaylar kampı.

oft, *zf. bk.:* **often**. *oft-repeated advice.*

often, *sf.&zf.* **1.** çoğu zaman, çoğu kez, ekseriya, birçok kere, sık sık, defaatle. *American girls are ~ very pretty. It rains ~ this time of the year.* **2.** birçok durumda, **3.** *esk.* pek sık, aralıksız, **4. as ~ as** : ne zaman..., kaç kere/defa. **As ~ as he tried to go there, hes's always failed** : Kaç kere oraya gitmek istedi, fakat başaramadı. *As ~ as I tried to get an answer from him, he made an excuse and avoided giving me the information I wanted.* **5. as ~ as not = more ~ than not** : çoğunlukla, çok defa, çoğu kez. **During the foggy weather the trains are late mor ~ than not** : Sisli havalarda çok defa trenler gecikir. **6. every so ~** : ara sıra, zaman zaman, vakit vakit, **7. ~ as** : ne zaman, ne vakit, kaç defa. **~ as I ask him to, he never helps his father** : Ne zaman babasına yardım etmesini istesem hep kaytarır. **8. How ~** : Ne kadar sık, ne kadar zamanda bir, ne kadar fasıla ile, kaç dakikada (saatte/günde vb.) bir, (saatte/günde vb.) kaç defa? **How ~ do the buses run**? Kaç dakikada bir otobüs var? **"How ~ do you go there?"" Once a month"** : "Oraya ne kadar sık gidiyorsun?" "Ayda bir." **9. once too ~** : gerektiğinden fazla, aşırı derecede. *He exceeded the speed limit once too ~ and fined $50.* **10. so ~** : sık sık, defalarca, **11. It cannot be said too ~ that = It cannot be too ~ repeated** : Ne kadar söylense/tekrar edilse yeridir. ***e.a.-1&2.*** *frequently, many times, repeatedly, customarily, generally, usually, in many cases,* ***4.*** *each time that, as many times as,* ***5.*** *very frequently, most of the time,* ***6.*** *now and then, from time to time,* ***7.*** *although...often.* ***k.a.-1&2*** *seldom.*

oftenness, *is.* sıklık, sık sık oluş. ***e.a.-frequency.***

oftentimes = ofttimes, *zf. bk.:* **often.**

ogam, *is., bk.:* **ogham.**

ogdoad, *is.* sekizlik grup.

ogee, *is.* **1.** S şeklinde eğri, **2.** *mim.* S şeklinde korniş, **3. ~ arch** : deveboynu kemer, sivri tepeli kemer, sivri tepede birleşen iki S şeklinde kemer.

ogham = ogam, *is.* eski İrlanda alfabesi : yirmi harften oluşur.

ogive, *is.* **1.** *mim.* (a) sivri (tepeli) kemer, (b) Gotik kemerlerinde köşe yayı, **2.** *ist.* birikmiş sıklık dağılımı eğrisi, **3.** *bk.:* **ogee** (1), **4.** roket veya füzenin eğrisel burnu.

ogle, *is&f.* **ogled, ogling 1.** âşıkane/baygın bakış, ısrarlı/sırnaşık/dik dik bakış, göz süzme, göz hapsine alma, **2.** âşıkane bakmak, baygın baygın/göz süzerek bakmak, **3.** ısrarla/dik dik bakmak, göz hapsine almak, gözünü ayırmamak.

ogre, *is.* **1.** insan yiyen dev, **2.** canavara benzer kimse, çirkin/gaddar ve vahşî kimse, **3. ~ish = ogrish** : canavara benzer, çirkin, gaddar, vahşî, **4. ~ishly = ogrishly** : canavarca, gaddarca, vahşiyane, **5. ~ism = ogrism** : canavarlık, gaddarlık, vahşîlik.

ogress, *is.* **1.** insan yiyen (dişi) dev, **2.** canavar gibi çirkin/gaddar ve vahşî kadın.

OH = Ohio, (kısaltma, posta kodu).

oh, *is.&ünl.&f.* **1.** Öyle mi! Ya! Sahi! (şaşkınlık belirtir) **2.** Of! Vay! Oy! (ağrı/sızı/ıstırap ifadesi) **3.** Hey! Bana bak! (dikkati çekmek için). *Oh, John, will you take these books? Oh, porter! Will you come here, please?* **4.** oflamak, ay/vay demek, hey diye seslenmek, (öyle mi, ya, vb.) demek.

ohm, *is. elekt.* **1.** om, direnç birimi: uçlarına 1 volt gerilim uygulanınca 1 amperlik akım geçiren iletkenin direnci, **2. ~age** : om olarak direnç, **3. ~ic** : omik, dirençsel, **4. ~meter** : ommetre, direnç ölçen alet.

O.H.M.S. = *On His (Her) Majesty's Service* : Majestelerinin hizmetinde.

Ohm's law, *is. elekt.* Ohm yasası/kanunu : Bir iletkenden geçen elektrik akımı, uçlarına uygulanan gerilimle doğru, dirençle ters orantılıdır. I = V/R.

oho, *ünl.* Hah! Tamam! Anlaşıldı! Çaktım! (hayret ve sevinç ünlemi).

-oid, *son ek* "benzer, -imsi, gibi, ... şeklinde". *ör.: ovoid, hydroid, alkaloid, globoid.*

-oidea, *son ek* "... -giller" : hayvan sınıflarını gösteren isim son eki. *ör.: Asteroidea.*

oil[1], *is.* **1.** yağ, **2.** sıvı yağ, bitkisel/nebatî yağ. **castor ~** : Hint yağı. **cod-liver ~** : balık/morina yağı. **corn oil** : mısır yağı. **cottonseed ~** : pamuk yağı. **light ~** : ince yağ. **lubricating ~** : makine/yağlama yağı. **olive ~** : zeytinyağı. **soybean ~** : soya yağı. **sunflower ~** : ayçiçeği yağı, **3.** petrol. **fuel oil** : mazot. **~ well** : petrol kuyusu, **4. crude ~** *d.d.* ham petrol, **5.** yağ kıvamında herhangi bir sıvı. *bath oil.* **6.** (resim) *bk.:* **~ color, ~ painting, 7. pour ~ on troubled waters** : yatıştırmak, sakinleştirmek, teskin etmek, **8. pour ~ on the flames** : körüklemek, kışkırtmak, yangına körükle gitmek, **9. strike ~** : (a) petrol (yatağı) keşfetmek, petrol bulmak, (b) hazine bulmak, çok yararlı bir şey keşfetmek, **10. burn the midnight ~** : gece yarısına kadar çalışmak , göz nuru dökmek, **11. the good/dinkum ~** *Avust.* gerçek ve yararlı haber. ***e.a.- 3. petroleum, 7. pacify.***

oil[2], *gl.f.* **1.** yağlamak, yağ sürmek/koymak, **2.** katı yağı eritmek, sıvı yağ yapmak/olmak. *Butter ~s when heated.* **3. ~ the hand = ~ the palm** : rüşvet vermek, bol bahşiş vermek, **4. ~ the wheels = ~ the works** : kolaylık göstermek, işi kolaylaştırmak, **5. to be well ~ed** : bol bahşiş/rüşvet almak. ***e.a.- 3. bribe, tip.***

oil[3], *sf.* **1.** yağlı, yağ gibi, yağ+. **~ barrel** : yağ fıçısı/varili, **2.** petrol+, **3.** yağdan yapılmış, **4.** yağdan elde edilen. **~-base(d)** : yağdan, yağ esaslı, yağsıllı, **5.** yağ ile işleyen, yağ yakan, **6. ~-bearing** : (a) yağlı, yağ veren (bitki), (b) petrollü, petrol ihtiva eden (arazi), **7. ~ beetle** : yağlı böcek : bacak eklemlerinden yağlı bir sıvı çıkaran *Meloe* türünden böcek, **8. ~bird** : *bk.:* **guacharo, 9. ~ box** : yağ kutusu, yağdanlık, **10. ~ breaker** : yağlı kesici, **11. ~-bright** : yağ parlaklığında, yağ gibi parlak, **12. ~ burner** : (a) yağ yakıcı, yağ yakan fırın, (b) yağ püskürteci : yağ yakan fırına yağ püskürten cihaz, **13. ~ cake** : küspe, köftün, keten/pamuk tohumu posası.

oilcan, *is.* yağdanlık, yağ ibriği.

oilcloth, *is., ç.* **-cloths** muşamba.

oil color, *is.* yağlı boya.

oilcup, *is.* yağdanlık, makine yağdanlığı, yağ yüksüğü. **grease cup** *d.d.*

oiled, *sf.* **1.** yağlı, yağlanmış. **~ paper** : yağlı kâğıt, **2.** *argo.* sarhoş. ***e.a.- 2. drunk.***

oiler, *is.* **1.** yağ(layı)cı, **2.** yağlama düzeni, **3.** yağdanlık, **4.** yağ gemisi, sarnıçlı gemi, denizde başka gemilere yakıt sağlayan gemi.

oil field, *is.* petrol alanı, petrol yatakları zengin bölge.

oil lamp, *is.* kandil, yağ lambası.

oilman, *is., ç.* **-men 1.** petrolcü, petrol kuyuları olan/bunları işleten kimse, **2.** yağcı, yağ tüccarı.

oil of cade, *is.* ardıç yağı.

oil of turpentine, *is.* neft yağı, terementi. turpentine, **spirits of turpentine** *d.d.*

oil of vitriol, *is. kim.* sülfürik asit, zaç yağı. ***e.a.- sulfuric acid.***

oil of wintergreen, *bk.:* **methyl salicylate.**

oil paint, *is.* **1.** *bk.:* **oil color, 2.** yağlı boya (badanası).

oil painting, *is.* **1.** yağlı boya resim/tablo, **2.** yağlı boya ile resim yapma sanatı.

oil palm, *is. bot.* yağlı hurma ağacı *(Elaeis guineensis)* : çekirdeklerinden yağ çıkarılan Afrika hurması.

oil pan, *is.* yağ deposu : otomobillerde motor yağı deposu.

oil sand, *is.* petrollü kum : petrol yatağı kumluk arazi.

oilskin, *is.* **1.** ince muşamba, gamsele : balıkçı elbisesi yapılan su geçirmez pamuklu kumaş, **2. ~s** : gamsele elbise, yağmur geçirmez giysi.

oil slick, *is.* göl/deniz üzerinde yağ birikintisi, suya karışmış (ham) petrol.

oilstone, *is.* bileği taşı.

oil stove, *is.* gaz sobası.

oil tanker, *is.* petrol gemisi, tanker.

oil warnish, *is.* yağlı cilâ.

oily, *sf.&zf.* **oilier, oiliest 1.** yağ+, yağ ile ilgili, **2.** yağ dolu, (çok) yağlı, yağı çok. *~ salad dressing. ~ Spanish food.* **3.** yağlanmış, yağa bulanmış. *dirty ~ clothes.* **4.** yağ gibi, yağımsı, yağa benzer. *an ~ liquid.* **5.** (konuşma) akıcı, pü-

rüzsüz, **6.** kaypak, kaygan, **7.** *mec.* yaltakçı, yaltaklanan, mütebasbıs, **8.** yağlıca, yağlı yağlı, **9.** kaypak/kaygan bir şekil de, **10.** yaltaklanırcasına, mütebasbısane, **11. oiliness** : kaypaklık; yağlılık, yağı çok olma, yağa bulanma; yağa benzeme, yağ gibi olma; (konuşma) akıcılık, pürüzsüzlük; *mec.* yaltakçılık, tabasbus.

oink, *is.&f. k.d.* **1.** homurtu, domuz sesi, **2.** (domuz gibi) homurdanmak. ***e.a.*** *- grunt.*

ointment, *is.* **1.** merhem. **sulfur ~** : uyuz merhemi. *cold cream and salve are ~s.* **2. a/the fly in the ~** : iyi bir şeyin zevkini/tadını kaçıran şey. ***e.a.-1.*** *salve, balm, unguent.*

OK = Oklahoma (kısaltma, posta kodu).

OK = O.K. = okay, *sf.&zf.&is., ç.* **O.K's, O.K.'d, O.K.'ing 1.** tamam, doğru, iyi, geçerli, makbul, şayanıkabul, uygun, münasip, yolunda, peki, pekâlâ. **O.K., I'll get it for you** : Peki, onu sana alırım. **Everything is O.K.** : Her şey yolunda. **The new schedule is O.K. :** Yeni program uygundur. **That car goes O.K. now** : O araba şimdi iyi işliyor. **2.** onaylamak, tasdik etmek, "peki" demek, uygun/münasip/doğru bulmak, **3.** izin, müsaade, onay, rıza, muvafakat, kabul, tasdik. ***e.a.- 1.*** *all right, all correct,* ***2.*** *approve, authorize,* ***3.*** *approval, endorsement, permission.*

O.K. = okay, *ünl.* Peki! Olur! Oldu! Hay hay! Kabul! Tamam!

oka = oke, *is. T.* **1.** okka, eski ağırlık ölçüsü, 1282 gram, **2.** sıvı ölçüsü, 5.047 litre.

okapi, *is., ç.* **-pis/-pi** *zool.* okapi *(Okapia johnstoni) :* Orta Afrika'da bulunan zürafaya benzer, fakat daha kısa boyunlu hayvan.

okey-doke = okey-dokey, *sf.&zf. k.d.* tamam, mükemmel, âlâ, iyi, doğru, uygun, münasip, peki, kabul. ***e.a.-*** *O.K., all right, all correct.*

Okie, *is. hkr.* **1.** Oklahoma'dan göçüp gelmiş çiftçi, **2.** (herhangi) göçmen çiftçi.

okra, *is.* **1.** *bot.* bamya *(Hibiscus esculentus)* (bitki), **2.** bamya (sebze olarak), **3.** bamya yemeği, **4. musk ~** : amberiye *(Abelmochus moschatus).* ***e.a.-*** *3. gumbo.*

old[1], *sf.&is.* **older, oldest** (veya **elder, eldest**) **1.** yaşlı, ihtiyar. *an ~ man/woman/horse.* **grow ~** : yaşlanmak, ihtiyarlamak. **~ woman** : kocakarı, **2.** eski, tarihî. **~ age** : eski çağ. *~ writings. ~ traditions. an ~ friend.* **3.** yaşlanmış, ihtiyarlamış, çökmüş, yıpranmış. **Worry had made him ~** : Üzüntü onu ihtiyarlattı/çöktürdü. *He looked ~ at thirty.* **4. ...years ~** : ...yaşında. **How ~ are you?** Kaç yaşındasın(ız)? **I am 36 years ~** : 36 yaşındayım. **a man of 40 years ~** : 40 yaşında bir adam. **...months ~** : ... aylık. **a child six moths ~** : 6 aylık bir çocuk. **5.** (ifadeye kuvvet vermek için kullanılır): **Come any ~ time** : Ne zaman istersen gel. **any ~ thing** : herhangi bir şey, ne olursa olsun. **I can use any ~ thing** : Ne olursa olsun, işime yarar. **6.** mahut, malûm, bilinen. **the same ~ excuse** : hep aynı/mahut mazeret. **same ~ story** : malûm/hep aynı hikâye. **That's an ~ trick** : O oyunu/hileyi herkes bilir. **7.** geçmiş, maziye karışmış. **the good ~ days/good ~ times** : eski günler/demler, geçmiş hoş zamanlar, **8.** köhne, eski(miş), modası geçmiş, artık kullanılmayan. *an ~ suit of clothes. This typewriter is an ~ model.* **9.** sabık, eski, evvelki. *He got his ~ job back. His ~ student.* **10.** çok eski, tarihe karışmış, **11.** ilkel, iptidaî, gelişmenin başlangıcındaki. *~ French.* **12.** emektar, tecrübeli, güngörmüş. *an ~ trooper speaking of the last war.* **13.** (renk) solmuş, soluk. **~ rose** : soluk pembe, **14.** aşınmış, yıpranmış, **15.** *coğ.* geçkin, aşınmış. **~ walley** : geçkin koyak, **16.** olgun, tecrübeli, ağırbaşlı, pişkin, meleke sahibi, makul, temkinli, aklı başında. **an ~ hand** : eski kurt, tecrübeli kimse. *an ~ hand at politics.* **17.** sevgi, yakınlık, dostluk bildirir: sevgili (dost), candan (arkadaş). **Good ~ Bob** : Sevgili dostum Bob. **~ buddy of mine** : Candan arkadaşım. Bazan da aşağılama, kötüleme anlamı katar : **That dirty ~ thing** : Şu pis mendebur şey. **18.** *k.d.* çok, harika, eşsiz. **We had a high ~ time at the party** : Ziyafette çok güzel vakit geçirdik/çok eğlendik. **19. as ~ as the hills** : çok eski/yaşlı, Nuh zamanından kalma. **20. oldish** : yaşlıca, eskice, oldukça yaşlı/eski, **21. oldness** : yaşlılık, ihtiyarlık, eskilik. ***e.a.-*** *1. aged, elderly,* ***2.*** *ancient,* ***6.*** *olden,* ***8.*** *dilapidated, worn-out, shabby, obsolete,* ***9.*** *former,* ***10.*** *antique, antiquated, archaic,* ***12.*** *experienced,* ***16.*** *sedate, sensible,* ***18.*** *great, wonderful, uncommon, plentiful,* ***19.*** *very old.* ***k.a.-*** *1. young,* ***2&3.*** *new.*

old[2], *is.* **1.** (çoğul anlamda) yaşlılar, ihtiyarlar, yaşlı/ihtiyar kimseler. *Care for the ~. It will appeal to ~ and young.* **2.** ... yaşında olan.

a class for six-year-olds : 6 yaşında olanlara özgü sınıf. **a 3-year ~** : 3 yaşında (çocuk). **3. of ~** : (a) (çok eski), uzak geçmişteki/mazideki. *Days of ~ . Mighty men of ~* . **the heroes of ~** : eski kahramanlar. (b) *az kul.* uzun süre, çok eskiden beri, uzun zamandan beri. **I know him of ~** : Onu çok eskiden beri tanırım. **4. young and ~** : herkes, genç/ihtiyar.

old Adam, *is. ilâh.* günahtan kurtulmamış insan.

old age, *is.* yaşlılık, ihtiyarlık. **~ ~ pension** : yaşlılık aylığı. **~ ~ pensioner** : yaşlı emekli.

Old Bailey, *is.* Londra Ağır Ceza Mahkemesi.

old boy, *is.* **1.** dinç ihtiyar, yaşlı fakat canlı ve neşeli kişi, **2.** *Brit.* eski öğrenci, özellikle ilkokul öğrencisi, **3.** *Brit. bk.:* **old chap.**

old chap = old boy, *is. Brit.* (samimî bir arkadaşa hitapta kullanılır) kardeşim, arkadaşım, sevgili dostum, azizim.

old clothes man, *is.* eskici.

old country, *is. ABD* öz yurt, ana yurt, göçmenin eski vatanı.

olden, *sf. &e.* **1.** yaşlı, ihtiyar, **2.** çok eski, uzak mazideki. **in ~ days/times** : çok eski zamanlarda. ***e.a.-1.*** *old, 2. ancient, past, long ago.*

Old English sheepdog, *is.* İngiliz çoban köpeği : kurşunî beyaz uzun tüylü orta boy bir köpek cinsi.

older, *sf.* yaşlıca, eskice, daha yaşlı/eski. ***e.a.-*** *elder.*

oldest, *sf.* en yaşlı, en eski. ***e.a.-*** *eldest.*

oldfangled, *sf.* eskiye meraklı, antika meraklısı, eski kafalı.

Old Fashioned, *is.* viski, su ve şekerle hazırlanıp limon/portakal dilimi ve kirazla süslenen kokteyl.

old-fashioned, *sf.* **1.** eski, batıl, eski moda, modası geçmiş, terk edilmiş, tarihe karışmış, antika, eski kafalı, eski törelere bağlı. *~ notions. an ~ dress. an ~ wife/house-keeper.* **2. ~ly** : eski /antika bir şekilde, modası geçmiş olarak, **3. ~ness** : eskilik, antikalık, modası geçmişlik, eski törelere bağlılık. ***e.a.-1.*** *out-of-date, antiquated, outmoded, obsolete, ancient.*

old fogy = old fogey, *is.* eski kafalı/mutaassıp kimse, eski fikir/inanış/töre ve âdetlere son derece bağlı kişi.

old-fogyish = old-fogeyish, *sf.* eski kafalı, mutaassıp, eski fikir/inanış/töre ve âdetlere bağlı, muhafazakâr.

Old Glory, *is.* ABD bayrağı. ***e.a.-****Stars and Stripes.*

old goat, *is. argo* **1.** moruk, gençlerin sevmediği/gençlere kötü davranan ihtiyar adam, **2.** çapkın ihtiyar, şehvet düşkünü yaşlı adam.

Old Guard, *is.* **1.** *ABD* bir partinin tutucu üyesi, **2.** tutucu / muhafazakâr kimse, **3. Old Guardism** : tutuculuk, muhafazakârlık.

old hand, *is.* bilgili/tecrübeli/güngörmüş kimse.

Old Harry, *is.* şeytan, iblis. ***e.a.-*** *Satan.*

old hat, *ABD- argo* eski, külüstür, eski moda, modası geçmiş, pejmürde, fersude, eskimiş, yıpranmış. ***e.a.-****old-fashioned, obsolete, trite.*

oldie, *is. k.d.* eski gözde : çok eskiden rağbette olan şarkı/hikâye/fıkra/sinema filmi vb.

oldish, *sf.* yaşlıca, oldukça yaşlı. *an ~ man.*

old lady, *is. k.d.* **1.** anne, bir kimsenin kendi annesi, **2.** eş, karı, zevce, bir kimsenin kendi eşi.

Old Lady of Threadneedle Street, İngiltere Bankası (takma adı).

old-line, *sf.* **1.** eski kafa, tutucu, muhafazakâr.*~ society* **2.** töreleşmiş, kökleşmiş, iyice yerleşmiş, töresel, an'anevî, töre/an'ane hâline gelmiş, **3. ~r** : tutucu. ***e.a.- 2.*** *traditional, long-established.*

old maid, *is.* **1.** ihtiyar kız, evlenmemiş yaşlı hanım, **2.** titiz, hırçın, huysuz, geçimsiz kimse, **3.** bir nevi iskambil oyunu, bu oyunda kaybeden kimse, **4.** (şaka olarak) artıkçı : sofrada en son kalan yemeği alan kimse. ***e.a.-1.*** *spinster.*

old-maidish, *sf.* titiz, hırçın, huysuz, geçimsiz, ihtiyar kız gibi. ***e.a.-****fussy, prudish, prim.*

old man, *is. k.d.* **1.** baba, bir kimsenin kendi babası, **2.** eş, koca, bir kadının kendi kocası, **3.** patron, amir, müdür, kaptan, komutan, **4.** *bk.:* **southernwood**, **5.** (sevgi/muhabbet ifade eder) aziz, sevgili, canım, -ciğim, **6. Old Man River** : Misisipi nehri. ***e.a.-1.*** *father, 2. husband, 3. commanding officer.*

Old Man of the Sea, *is.* **1.** Deniz Kurdu : Binbir Gece Masallarında Sinbad'ın peşinden ayrılmayan korkunç ihtiyar, **2.** sırnaşık/yapışkan adam, püsküllü belâ.

old master, *is.* **1.** eski üstat, özellikle XV-XVIII. yy.da yetişen ünlü sanatçı, **2.** eski ünlü sanatçıların yaptığı tablo/resim.

oldness, *is.* **1.** yaşlılık, ihtiyarlık, **2.** eskilik, köhnelik.

Old Nick, *is.* **1.** şeytan, **2. Full of the Old Nick** : Baş belâsı, musibet. *That boy is full of the Old Nick.* ***e.a.-1.*** *Satan, devil, Old Harry,* ***2.*** *troublemaker.*

old salt, *is.* tecrübeli denizci.

old school, *is.* **1.** töreseverler, an'aneperestler, tutucular, muhafazakârlar, eski töre ve âdetlere sıkı sıkıya bağlı kimseler, **2.** ~ ~ **tie** : (a) İngiliz halk okullarını simgeleyen boyun bağı, (b) (belirli bir topluluğun bireyleri arasında) sıkı dayanışma, tutkunluk, bağlılık.

old-school, *sf.* töresever, an'aneperest.

Old Scratch, *is.* şeytan. *bk.:* **Old Nick.**

old-shoe, *sf. k.d.* iddiasız, tanıdık, âşina, alışılmış, rahat, sıkıntısız. ***e.a.-****unpretentious, comfortable.*

old-squaw = oldwife, *is. zool.* benekli ördek *(Clangula hyemalis)* : Kuzey yarım küresinde bulunan bir cins deniz ördeği.

old stager, *is. bk.:* **stager** (1).

oldster, *is. k.d.* yaşlı adam, ihtiyar, pîr.

Old Stone Age, *is.* Yontma Taş Çağı. ***e.a.-*** *Paleolithic Period.*

old style = oldstyle, *is.* **1.** *bas.* eski biçim matbaa harfleri, **2.** Rumî takvime göre ölçülen zaman. *bk.:* **New Style.**

Old Testament, *is.* **1.** (Kitab Mukaddes'te) Eski Ahit, **2.** Tevrat.

old-time, *sf.* **1.** eski, kadim, tarihî, eski çağlara ait, **2.** iyice yerleşmiş, müesses, mazbut.

old-timer, *is. k.d.* **1.** tecrübeli/kıdemli/güngörmüş kimse, **2.** yaşlı, ihtiyar, **3.** "beybaba, babalık" (yaşlı bir kimseye hitapta kullanılır.)

oldwife, *is., ç.* **-wives** *zool.* Antil adaları sularında bulunan papağan balığı, ringa balığı vb. gibi birkaç tür balık.

old wives tale, *is.* boş inan, hurafe, batıl itikat, kocakarı lâfı.

old-womanish, *sf.* titiz, mızmız, ihtiyar kadın gibi, huysuz. ***e.a.-*** *fussy.*

Old World, *is.* Eski Dünya : Avrupa, Asya ve Afrika.

old-world, *sf.* **1.** eski (çağlara ait), tarihî, uzak mazideki, **2.** Eski Dünya+, Eski Dünyaya ait, **3. ~ly** : eski çağlardaki gibi, tarihî bir şekilde.

Old World monkey, *is.* maymun.

olé, *is.&ünl. İsp.* alkış, onaylama, teşvik ünlemi: "Yaşa! Vur! vb.". Özellikle boğa güreşçisini yüreklendirmek için söylenir. İspanyollar *Allah!* ünlemini Araplardan alıp değiştirerek **olé** hâline getirmişlerdir.

-ol = -ole, *son ek* **1.** *bk.:* **-oleo**

-ole, *son ek* **1.** *kim.* (a) halkası beş elemanlı heterosiklik bileşimi gösterir : *pyrrole* gibi, (b) bazı aldehit ve eterleri gösterir : *anisole* gibi, **2.** "küçük, mini, -cik" *ör.: nucleole.* ***e.a.-*** ***2.*** *small, little.*

oleaceous, *sf. bot.* zeytingillerden, zeytingiller *(Olea-cea)* familyasına mensup (bitki) : leylâk, yasemin, dişbudak vb. gibi.

oleaginous, *sf.* **1.** yağ+, yağsı, yağ gibi, yağa benzer, **2.** yağlı, yağ ihtiva eden, **3.** yağ veren/üreten, **4.** sahte tatlı dilli, yağcı, piyazcı, mütebasbıs, yaltakçı.

oleander, *is. bot.* **1.** zakkum ağacı *(Nerium Oleander)* : G Avrupa ve B Asya'da yetişen pembe, beyaz çiçekli, zehirli, yaprağını dökmeyen ağaç, **2.** kokulu zakkum/Hint zakkumu *(Nerium odorum)* : Hindistan'da yetişir, güzel kokulu çiçekler açar.

oleaster, *is. bot.* iğde *(Elaeagnus angustifolia)* : G Avrupa ve B Asya'da yetişir. Güzel kokulu sarı çiçek açar. Zeytin biçimindeki meyvesi kırmızımsı kabuklu, unlu ve tatlımsıdır. **wild olive** *d.d.*

oleate, *is. kim.* oleat, oleik asitin tuzu/esteri.

olecranon, *is. anat.* dirsek çıkıntısı. **olecranal = olecranial = olecranian** : dirsek çıkıntısına ait.

olefin(e), *is. kim.* **1.** olefin, alkenler serisinden herhangi bileşim, **2.** ~ **series** : alkenler serisi, **3. olefinic** : olefin+. ***e.a.- 2.*** *alkene series*

oleic, *sf. kim.* oleik. ~ **acid** : oleik asit, zeytinyağı asidi : $CH_3(CH_2)_7CH{=}CH(CH_2)_7COOH$: sabun ve tuvalet eşyası yapımında kullanılır.

olein(e), *is. kim.* **1.** olein (C17H33COO) 3C3H5 : oleik asidin trigliserik bileşimi, **2.** katı yağın çabuk eriyen kısmı.

oleo, *is. bk.:* **oleomargarine.**

oleo-, *ön ek* **1. -ol, -ole** *ş.d.y.* "yağ" . *ör.: oleograph, oleoresin,* **2.** "olein, oleik".

oleograph, *is.* **1.** (bez veya kaneva üzerine basılmış) yağlı boya taklidi resim, **2.** suya düşen yağ damlasının aldığı şekil, **3. ~ic** : yağlı boya taklidi resim+, **4. ~y** : yağlı boya taklidi resim baskı sanatı.

oleomargarin(e), *is.* **1.** margarin, **2. oleomargaric** : margarin+. ***e.a.-1. margarine.***

oleo oil, *is.* sıvı hayvanî yağ : hayva iç yağlarından elde edilen olein ve palmitin karışımı.

oleophilic, *sf.* yağ çeken.

oleoresin, *is.* **1.** yağlı reçine, **2.** *ecz.* reçine eriten yağ, örneğin zencefilden alkol/eter/aseton ile çıkarılan madde, **3. ~ous** : yağlı reçineli/reçinemsi.

olericultural, *sf.* **1.** sebze üreten, sebze üretimi+, **2. ~ly** : sebze üretimi ile ilgili olarak.

olericulture, *is.* **1.** sebze ekimi/üretimi, sebze yetiştirme, **2. olericulturist** : sebze yetiştiricisi, bahçıvan.

oleum, *is., ç.* **olea** *ecz. bk.:* **oil.**

O-level, *is.* (İngiliz ortaokullarında) **1.** ilk eleme sınavı, **2.** ilk elemede başarı derecesi.

olfaction, *is.* **1.** koklama, koku alma, **2.** koklama duyusu.

olfactive, *sf. bk.:* **olfactory.**

olfactometer, *is.* koku duyarlık ölçer: koku alma duyarlığını ölçen alet. **olfactometry** : koku duyarlık ölçme.

olfactory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** koku alma+, koklama+. **~ organ** : koklama organı, **2.** *gen.* **olfactories** : burun, koklama/koku alma organı, **3. ~ nerve** *d.d.* koku (alma) siniri, **4. ~ bulb** : koku tomurcuğu.

olfactronics, *ç. is.* koku bilimi : kokuları aletle sezme/çözümleme ilmi.

olibanum, *is.* günlük, bir tür buhur. ***e.a.-frankincense.***

olid, *sf.* pis kokulu. ***e.a.- fetid.***

oligarch, *is.* (takım erkinde/oligarşide) yönetici(lerden her biri). **~ic = ~ical** : takım erki+, oligarşik.

oligarchy, *is., ç.* **-chies 1.** takım erki, oligarşi, birkaç kişi tarafından devlet yönetimi, **2.** takım erki ile yönetilen devlet, **3.** takım erki yöneticileri, oligarşide iktidarda olan grup/sınıf/takım, **4. oligarchically** : takım erki ile, oligarşi yönetimiyle.

oligo- = olig-, *ön ek* "az, cüz'î, küçük, ufak, kıt". *ör.: oligocythemia, oligopoly.* ***e.a.-few, little, scanty.***

Oligocene, *sf.&is. jeol.* Oligosen (çağı) : 25 ilâ 40 milyon yıl önceki jeolojik dönem.

oligochaete, *is. zool.* solucanlar : kıllı ayaklılardan yer solucanı ve bazı su kurtlarının mensup olduğu sınıf.

oligoclase, *is.* oligoklaz : beyaz üzerine gri/yeşil/kırmızı gölgeli kristal feldspat.

oligocythemia = oligocythaemia, *is. patol.* kansızlık, kanda alyuvar azlığı.

oligopoly, *is.* satıcı azlığı(ndan doğan piyasa durumu). **oligopolistic** : satıcı azlığından doğan/ileri gelen.

oligopsony, *is.* durgun piyasa, alıcı azlığı (ndan doğan piyasa durumu). **oligopsonistic** : piyasa durgunluğundan/alıcı azlığından ileri gelen.

oligosaccharide, *is. kim.* az sakkarit : az sayıda mono sakkarit içeren bileşim. *disaccharide* gibi.

oligotrophic, *sf.* az besinli : erimiş besleyici maddeleri az olduğu için içinde az bitki ve hayvan yaşayan (göl vb.). **oligotrophy** : besin azlığı.

oliguria, *is. patol.* az işeme, idrar azlığı.

olim, *ç. is. İbr.* İsrail'e gelen göçmenler.

olio, *is., ç.* **olios 1.** türlü (yemeği), **2.** potpuri, curcuna, çeşitli müzik/edebî eserler. ***e.a.-1. olla podrida,* 2. *potpourri, hodgepodge, medley.***

olivaceous, *sf.* zeytunî, zeytin rengi(nde).

olivary, *sf.* **1.** zeytin biçiminde/şeklinde, beyzî, **2.** beyzî sinir ucu+, **3. ~ body** *anat.* beyzî sinir ucu : beynin omuriliğe birleştiği kısmın önünde bulunan iki oval sinir dokudan her biri.

olive, *is.&sf.* **1.** *bot.* zeytin (ağacı) *(Olea europaea),* **2.** zeytin, **3.** zeytin ağacına benzer ağaç, **4.** zeytin dalı/yaprağı, **5.** zeytin dalından çelenk, **6. ~ branch** *d.d.:* (a) (barış simgesi olarak) zeytin dalı, (b) barış simgesi (olarak sunulan nesne), **7.** zeytinden/zeytin ağacından veya

dalından yapılmış, **8.** zeytunî, zeytin rengi(nde), yeşil zeytin rengi. **9. ~ brown** : yeşilimsi kahverengi, **10. ~ drab** : (a) yeşilimsi kahverengi, (b) (ABD'de askerî üniforma yapmakta kullanılan) yeşilimsi kahverengi/zeytunî kumaş, (c) bu tür üniforma veya pantalon, **11. ~ green** : zeytunî, zeytin yeşili, **12. ~ oil** : zeytinyağı, **13. ~ tree** : zeytin ağacı.

olivenite, *is.* zeytin taşı : zeytin yeşili renginde bakır arsenat cevheri Cu4As2O8(OH)2.

olivine, *is.* **1.** olivin : Magnezyumdemir silikat cevheri : (Mg,Fe)2SiO4. Zeytunî veya gri yeşil renkli kütleler hâlinde volkanik kayalarda bulunur, **2.** peridot : nadiren rastlanan saydam olivin, mücevherat olarak kullanılır. **chrysolite** *d.d.*

olla, *is. İsp.* **1.** güveç, sapsız küp, **2.** güveçte pişirilen türlü, **3. ~ podrida** : (a) (güveçte pişirilen) türlü, (b) karışık şey. ***e.a.- 3. (b) miscellany.***

Olympiad, *is.* **1.** M.Ö. 776'da Yunanistan'da başlayan Olimpiyat oyunları arasındaki dört yıllık süre, **2.** Olimpiyat, **3. ~ic** : Olimpiyatla ilgili.

Olympian, *sf.&is.* **1.** Olimpos dağına/bu dağdaki eski Yunan tanrılarına ait, **2.** Olimpos dağındaki tanrı, **3.** tanrısal, görkemli, haşmetli, heybetli, uzak, erişilmez, mağrur, **4.** tanrısal heybetli kimse, **5.** Olimpiyat oyuncusu, **6.** Olimpiyat+, Olimpiyat oyunları ile ilgili.

Olympic, *sf.* **1.** Olimpik, Olimpiyat oyunlarına ait, **2. ~ Games = Olimpics** : Olimpiyat oyunları, **3. ~ pool = ~-size pool** : Olimpiyat yüzme havuzu.

-oma, *ç.* **-omas/-omata** *son ek* "ur, ...uru". *ör.: carcinoma, glaucoma, sarcoma, adenoma, fibroma.* ***e.a.- tumor.***

Oman, *is.* **1.** Umman, Arap yarımadasında bir ülke. **Sultanate of ~** : Umman Sultanlığı (eski adı **Muscat and ~**). **2. Gulf of ~** : Umman Körfezi.

omasum, *is., ç.* **-sa** kırkbayır : geviş getiren hayvanların işkembesinin üçüncü bölümü. ***e.a.- psalterium.***

Omayyad, *is., ç.* **-yads/-yades 1.** Emevî : Şam'da 661-750'de hüküm süren hanedana mensup kimse, **2.** İspanya'da 756-1031'de hüküm süren Emevî hanedanı üyesi. **Ommiad, Umayyad** *d.d.*

omber = ombre = hombre, *is.* bir iskambil oyunu.

ambudsman, *is., ç.* **-men 1.** dert dinleyici : yasama kurulunca halkın hükûmetten şikâyetlerini dinleyip tahkike memur edilen kimse, **2.** tahkikat memuru: öğrencilerin, tüketicilerin vb. şikâyetlerini inceleyip rapor hazırlayan ve çözüm yolları öneren kimse.

omega, *is.* **1.** omega, Yunan alfabesinin yirmi dördüncü ve son harfi, **2.** son, akıbet, bir şeyin sonu/sonuncusu, **3.** *fiz.* **~ particle** *d.d.* omega parçacığı : kütlesi elektronunkinin 3280 katı olan negatif yüklü parçacık, **4.** *fiz.* **~ meson** *d.d.* omega ortacığı : kütlesi elektronunkinin 1532 katı olan çok kısa ömürlü ortacık. ***e.a.-2. end, last, ending.***

omelet = omelette, *is.* **1.** omlet, kaygana, **2. cheese ~** : peynirli omlet. **savoury ~** : sebzeli omlet. **sweet ~** : şekerli/reçelli omlet, **3. One can't make an ~ without breaking an egg** : Fedakârlık yapmadan amaca ulaşılamaz.

omen, *is.&f.* **1.** belirti, alâmet, işaret. **a good/bad ~** : iyi/kötü belirti/alâmet. *Spilling salt is said to be a ~ of misfortune.* **regard as a good/bad ~ = draw a good/bad ~ from** : iyiye/kötüye yormak, **2.** fal, kehanet, gaipten haber veren şey, (gelecekte olacak şey hakkında) ön haberci. *Some people consider a black cat a creature of ill ~.* **3.** gelecekten/gaipten haber vermek, (gelecekte olacak şeyi) önceden bildirmek/haber vermek, kehanette bulunmak, (ileride olacak şeye) işaret /alâmet olmak, önceden belirtmek. ***e.a.-1. augury, foreboding, sign, token, portent, auspice, indication, harbinger, herald, percursor, pressage, warning, 3. portend.***

omentum, *is., ç.* **-ta** *anat.* örtenek, iç uzuvları örten zar. **omental** : örteneksel.

omer, *is.* eski İbranî hububat ölçeği, 0.1 ephah.

omicron = omikron, *is.* küçük o, Yunan alfabesinin on beşinci harfi.

ominous, *sf.* **1.** uğursuz, meş'um, netameli, tehditkâr. *The watchdog gave an ~ growl.* **2.** kötülüğe alâmet, felâket habercisi, fena bir şeye işaret olan. *~ black clouds.* **3. ~ly** : uğursuzca, şeametle, tehditkârane, **4. ~ness** : uğursuzluk, şeamet, şer, kötülük alâmeti. ***e.a.-1. portentous, fateful, threatening, unpropitious, menacing, sinister, 2. inauspicious, ill-omened. k.a.-1&2. favorable, propitious, auspicious, promising.***

omissible, *sf.* atlanabilir, (dışarıda) bırakılabilir, (yanlışlıkla/zuhulen) unutulabilir, geçiştirilebilir, kale alınmayabilir.

omission, *is.* **1.** atlama, (dışarıda) bırakma, (yanlışlıkla) unutma, zuhul, kale almama, ihmal(etme). **sin of ~** : ihmal suçu, **2.** atlanan/unutulan şey, unutulmuş/ihmal edilmiş iş, kusur, noksan. *His song was the only ~ from the program.* **3.** atlanma, unutulma, (yanlışlıkla) yazılmama/derç edilmeme/zikredilmeme.

omissive, *sf.* ihmalci, unutan, atlayan, ihmal eden.

omit, *gl.f.* **omitted, omitting** (yanlışlıkla/kasten) unutmak/atlamak/ihmal etmek. **You have ~ted a letter in this word** : Bu kelimenin bir harfini unuttun/atladın. **Please don't ~ locking/to lock the door when you leave** : Çıkarken kapıyı kilitlemeyi lütfen unutma. *Mary ~ted to make her bed. Be sure not to ~ anyone's name from the list.* ***e.a.-*** *leave out, exclude, ignore, forget, fail, neglect, overlook.* ***k.a.-*** *include, put in, add, remember, recollect, recall.*

ommatidium, *is., ç.* **-tidia** *zool.* sadegöz, ışıngöz : eklem bacaklılarda petek gözü meydana getiren çok sayıda gözden her biri. **ommatodial** : ışıngöze ait.

ommatophore, *is. zool.* fırlak göz: bazı salyangozlarda olduğu gibi ucunda göz bulunan dokunaç gibi çıkıntı.

ommatophorous, *sf. zool.* fırlak gözlü.

omni-, *ön ek* "bütün, tüm, hep, her şey, her yerde, büsbütün, külliyen". *ör.: omnifarious, omnipotence, omniscient.* ***e.a.-*** *all, totally.*

omnia vincit amor, *Lât.* Aşk her şeyi fetheder.

omnibus, *sf.&is., ç.* **-buses 1.** otobüs, omnibüs, **2.** seçmeler antolojisi, bir yazarın seçme yapıtlarını bir araya toplayan kitap, **3.** kapsamlı, toplu, çeşitli maddeleri bir araya toplayan. **an ~ bill** : kapsamlı tasarı, çeşitli konuları kapsayan yasa tasarısı, **4. ~ bar** : *elekt.* ana bara, toplama çubuğu.

omnidirectional, *sf.* çok yönlü, her yönde gönderen/alan. **~ antenna** : çok yönlü anten.

omnifarious, *sf.* **1.** her çeşit, her türlü, çeşit çeşit, karma, **2. ~ly** : çok çeşitli olarak, karma bir şekilde, **3. ~ness** : çok çeşitlilik.

omnificient, *sf.* **1.** her şeyi yaratan, hâlik, yaratıcı kudreti sonsuz olan, **2. omnificence** : sonsuz yaratma gücü, yaratıcılık.

omnipotence = omnipotency, *is.* mutlak güç/kudret, her şeye gücü yetme.

omnipotent, *sf.&is.* **1.** her şeye gücü yeten, mutlak güç/kudret sahibi, kadiri mutlak, **2.** geniş yetkisi olan, mutlak güç/salâhiyet sahibi, **3. the ~** : Kadirimutlak, Allah, Tanrı, **4. ~ly** : (a) her şeye gücü yeterek, mutlak güç/kudret ile, (b) geniş yetki ile, mutlak güç/salâhiyet ile. ***e.a.-1&3.*** *almighty,* ***3.*** *God.*

omnipresence, *is.* her yerde (aynı anda) bulunma/hazır olma.

omnipresent, *sf.* (aynı zamanda) her yerde hazır, her an her yerde bulunan.

omnirange, *is.* [=**omni**directional radio **range**] her yönlü : her yönde yayın yapan çok yüksek frekanslı radyo istasyonu : uçak pilotlarının yön bulmalarına yarar.

omniscience, *is.* **1.** tüm bilimi : her şeyi bilme, her şeye vâkıf olma, **2.** sonsuz bilgi, **3.** çok geniş bilgi/vukuf.

omniscient, *sf.&is.* **1.** tümbilir : her şeyi bilen, her şeye vâkıf olan (kimse), **2.** çok geniş bilgi sahibi, allâme. *Goethe was ~ in his era.* **3. the ~** : Allah, âlimimutlak, **4. ~ly** : her şeyi bilerek, her şeye vâkıf olarak.

omnium-gatherum, *is., ç.* **-ums** tümderme, çeşitli derme/kolleksiyon, her şeyi toplayıp biriktirme.

omnivore, *is.* **1.** her şeyi yiyen (insan veya hayvan), **2.** hem bitkisel hem hayvansal besinle beslenen, hem otobur hem etobur hayvan.

omnivorous, *sf.* **1.** (fark gözetmeden) her türlü besini yiyen, **2.** hepçil, hem ot hem et yiyen, **3.** her şeyi okuyan/öğrenen/benimseyen. **an ~ reader** : her çeşit kitap okuyan kimse. **an ~ taste fot litterature** : edebiyatın her türünden zevk alma, **4. ~ly** : hepçil olarak, (besinde vb.) fark gözetmeksizin, **5. ~ness** : hepçillik, besinde fark gözetmeme.

omphacite, *is. min.* yeşiltaş : soluk yeşil renkli piroksen cevheri.

omphalo-, *ön ek* "göbek". ***e.a.-****navel, umbilical.*

omphalos, *is.* **1.** göhek, **2.** kalkan göbeği, **3.** orta nokta, merkez, **4.** Delphi'de Apollo mabedindeki yuvarlak taş: yeryüzünün merkezi farz edilirdi. ***e.a.-****1. navel, 3. hub, center.*

on[1], *e.* **1.** üzerinde, üstünde. *a book on a table.* **2.** ...-da/-de (bağlı/bitişik anlamında). *a picture on the wall.* **3.** üstüne, üzerine. *Put the blanket on the baby.* **4.** -da/-de (beraber, içinde, iş birliği hâlinde). *to serve on a jury.* **5.** üzerine (yapılmış, işlenmiş). *a painting on canvas.* **6.** -da/-de (yer, mevki, durum vb. bildirir). *a scar on the face.* **7.** yanında, kenarında, kıyısında, bitişik. *a house on the lake. the town on the river bank.* **8.** yönünde, cihetinde, tarafında. *on the starboard bow. to sail on a southerly course.* **9.** ...ile. *on the wing.* **10.** -dan/-den, ...ile vasıtasıyla. *drunk on the wine. on the wheels.* **11.** hakkında, konusunda, ...üzerine. *write a term paper on Shakespeare. a work on economics.* **12.** ... hâlinde. **on the offensive** : hücum hâlinde. **the house is on fire** : ev yanıyor. **on the contrary** : aksine, bilâkis, **13.** -a/-e, -ya/-ye (kaynak, sebep vb. bildirir): *She depends on her father for money.* **14.** ... üzerine, ... ile, -e göre/dayanarak, ... gereğince. (dayanak/temel belirtir) : **He acted on his lawyer's advice** : Avukatının tavsiyesine göre hareket etti. **on his word of honor** : onun şeref sözüne dayanarak, **15.** tehlike, sorumluluk belirtir: *on pain of death.* **16.** esnasında, zarfında, -da/-de (gün, zaman, vesile vb. belirtir): **on Sunday**: Pazar günü. **on May 5th** : 5 Mayısta. **We demand cash on delivery** : Mal teslîminde (bedelinin) ödenmesini istiyoruz. **He arrived on my birthday** : Doğum günümde geldi. **17.** -e doğru, üzerine, -e karşı (hareketin, arzunun, düşüncenin vb. amacını bildirir): *to march on the capital. make war on the enemy.* **18.** -ca/-ce, ...için, ...sebebiyle. **On seeing her, I left** : Onu görünce (oradan) ayrıldım. **on hearing this** : bunu işitince. **19.** başında, başlangıcında, anında. **on the hour** : saat başında, **20.** -lerce, -e ilâveten, üst üste... **Thosands on thousands of them** : (Onlardan) binlercesi (binlerce ve binlercesi). **Defeat on defeat discouraged them** : Üst üste yenilgiler cesaretlerini kırdı. **21.** sonucunda, sebebiyle, yüzünden, -den, -den sonra, ... üzerine. **making a profit on tips** : bahşişlerden kâr sağlayarak. **On thinking about the idea, I decided against it** : Bu fikir üzerinde düşündükten sonra kabul etmemeye karar verdim. **22.** *k.d.* yanında, cebinde, üstünde. **Do you have ten dollars on you?** Yanında on dolar var mı? **23.** *k.d.* hesabına, ...kesesinden, namına, -dan. **drinks on the house** : içkiler müessese hesabına. **The joke is on you** : Bu şaka sana idi/bu taş sana atıldı. **24.** *k.d.* başına dert olacak şekilde. **The car stalled on me** : Araba stop edip başıma dert oldu. **25. to have sth. on** *ABD- k.d.* aleyhinde delilleri / bildikleri olmak.

on[2], *zf.* **1.** biteviye, aralıksız, fasılasız, durmadan, bir düziye. **He worked on (and on) all night** : Bütün gece aralıksız (durmadan) çalıştı. **2.** biraz daha, daha fazla (yapılan işe devamı belirtir). **If you walk on, you'll come to the school** : Biraz daha yürürseniz okula varırsınız. **3.** ileriye, ileride. **go/carry on** : ilerlemek, devam etmek. **Go on with your work** : İşine devam et. **It was well on in the night** : Gece ilerlemişti, gecenin geç saatlerinde idi. **4.** üstünde, üzerinde. **He had nothing (no clothes) on** : Üstünde elbise yoktu. **without anything on** : çırılçıplak, **5.** (söylenen kısmı) önde. **head on** : kafa kafaya, başı önde olarak. **The cars crashed head on** : Arabalar kafa kafaya birbirine çarptılar. **6.** sıkı, sağlam. **Hold on! You may fall down** : Sıkı tutun, yoksa düşersin. **7.** (elektrikli cihaz vb.) çalışır duruma. **turn the radio on** : radyoyu açmak. **turn the light on** : ışığı yakmak. **turn on** *mec.* etkilemek, hoşuna gitmek, hoşlandırmak, dokunmak. *Her songs really turn me on. bk.:* **turn off, 8. and so on** : vesaire, ilâh., vb., falan filân, **9. be on about** *k.d. hkr.* (bir kimse/şey hakkında) uzun uzun ve can sıkıcı şekilde konuşmak, çekiştirmek, dırdır etmek. **He's always on about politics** : Habire (bıktırırcasına) siyasetten bahiseder. **Bill was on about you the other day** : Geçen gün Bill seni uzun uzadıya çekiştirdi. **10. be on at (s.o.)** *k.d.* şikâyet yollu bir kimseyi bir şey yapmaya iknaya çalışmak, **11. later on** : sonra, badehu, badema, **12. not on** *kd.* imkânı yok, olanaksız, olmaz, imkânsız. **You can't refuse now- it's just not on**! Artık reddedemezsin, buna imkân yok! **13. on and off** (veya **off and on**): ara sıra, fasılalarla, aralıklı olarak, kâh...kâh..., kesintili bir şekilde, **14. on and on** : biteviye, aralıksız, ara/fasıla vermeden, fasılasız, habire, vira, bir düzüye, durmadan. **They talked on and on for hours** : Saatlerce durmadan konuştular. **15. on the whole** : genellikle, her şeyi hesaba katarak, bir bütün olarak. ***e.a.-1. 1&14.*** *continuously,* ***2.*** *further,* ***3.*** *forward,* ***13.*** *occasionally.*

on[3], *sf.* **1.** çalışmakta, işlemekte, faaliyette, açık. **The TV set was on** : Televizyon açıktı. **2.** cereyan etmekte, devam etmekte, sürüp giden. **The examination is now on** : Sınav başladı/devam ediyor. **Don't you know there is a war on?** Harp olduğunu (harbin devam ettiğini) bilmiyor musun? **3.** plânlanmış, plânda, plâna/programa alınmış. **Anything on after supper?** Akşam yemeğinden sonra plânda bir şey var mı? **What's on at the cinema?** Sinemada ne oynuyor? **What's on today** : Bugün (programda) ne var? **4.** (kriket oyununda) vuran oyuncunun bulunduğu (taraf). *the on side.* **5. on to** *k.d.* haberdar, (gerçek sebebini/anlamını/mahiyetini) bilen. **The police is on to him** : Polis onun peşindedir. **6. You're on** : Sıra sende, şimdi senin sıran.

on[4], *is.* **1.** çalışma/işleme durumu, **2.** (krikette) vuran oyuncunun bulunduğu taraf.

-on, *son ek* **1.** "küçük zerre/parçacık" : *neutron, proton* gibi. **2.** tembel gazları belirtir: *neon* gibi.

on-again, off-again, *sf. ABD* **1.** güvenilmez, kâh şöyle kâh böyle, kararsız. **I don't like this on-again, off-again business. Are we going to buy that house or not?** Böyle kararsızlıktan hoşlanmam. O evi satın alıyor muyuz, almıyor muyuz? **2.** askıda/muallâkta kalan, bir türlü başlatılamayan. ~ ~ *plans.* ***e.a.-1.*** *undependable, uncertain, changeable.*

onager, *is., ç.* **-gri/-gers 1.** *zool.* yaban eşeği *(Equus hemionus),* **2.** mancınık.

onagraceous, *sf. bot.* çuha çiçeğigillerden, *Onagreceae* (çuha çiçeğigiller) familyasına mensup.

onanism, *is.* **1.** yarıda kalmış cinsî münasebet : meni geleceği zaman erkek tenasül organının mihbilden dışarı çıkarılması, **2.** öz doyurum, istimna, kendi kendini tatmin, **3. onanist** : öz doyurumcu, **4. onanistic** : öz doyurumsal. ***e.a.-*** *2. masturbation, self-gratification.*

once[1], *zf.* **1.** vaktiyle, eskiden, bir vakitler, bir zamanlar. *He ~ knew her, but they are no longer friends. a ~ powerful nation.* **2.** bir (kere/defa). **He comes ~ a week** : Haftada bir (kere) gelir. **~ a month** : ayda bir, **3.** tek bir defa/bir kere, yalnız bir defa, bir kerecik. *~ a liar, always a liar. If the facts ~ become known, everybody would laugh at her.* **4.~ and again** : tekrar tekrar, defaatle, **5. ~ and for all = ~ for all** : kesinlikle, (ilk ve) son olarak, tamamıyla, bir çırpıda. *They had to be defeated ~ and for all. I tell you ~ and for all that this must be done.* **6. ~ in a while** : ara sıra, nadiren, bazan, bazı bazı, arada sırada, ikide bir, **7. ~ or twice** : bir iki kere, pek seyrek. *I've been there ~ or twice.* **8. ~ upon a time** : çok eskiden, vaktiyle, evvel zaman içinde, (masallarda) bir varmış bir yokmuş, **9. (just) for ~** : bir defaya mahsus olmak üzere, bir kerecik olsun, hiç olmazsa/yalnız bir defa, bu defalık, sırf bir kere. *For ~, he was telling the truth.* **Just for ~ I was completely happy** : Hiç olmazsa bir defa tamamen mutlu olmuştum. **10. ~ more** : (a) bir kere daha, (b) **~ again** *d.d.* yine, tekrar, evvelce olduğu gibi. *John's back home ~ more.* ***e.a.-1.*** *formerly,* ***4.*** *decisively, conclusively, finally, completely,* ***6.*** *at intervals, occasionally, now and then,* ***6.*** *infrequently,* ***7.*** *long ago.*

once[2], *sf.* önceki, evvelki, eski, sabık. **a ~ friend** : eski bir dost. ***e.a.-*** *former.*

once[3], *is.* **1.** bir kere(lik), bir defa(lık). **~ is enough** : bir kerelik yetişir. **She did it just the ~** : Onu sadece bir kere yaptı. **2. all at ~** : (a) hep birlikte/birden/bir arada, (b) birdenbire, anîde, ansızın, (c) aynı anda, ayna zamanda, **3. at ~** : (a) hemen, derhal, derakap. **Come at ~** : Derhâl gel. (b) aynı anda, aynı zamanda, hep birlikte. **Evryone shouted at ~** : Hep bir ağızdan bağırdılar. ***e.a.-2.****(a&c) simultaneously, (b) suddenly,* ***3.*** *(a) immediately, promptly, (b) simultaneously.*

once[4], *bağ.* **1.** ...-den sonra, bir kere ... mi. **Once you cross the river, you are safe** : Nehri geçtikten sonra (bir kere nehri geçtin mi) artık emniyettesin. **2.** ne zaman, ne vakit, ... zaman/vakit, -ince (bir işi) yapar yapmaz. **~ you're finished, go to bed** : İşini bitirince git yat. *~ printed, this dictionary will be very popular.* ***e.a.-1.*** *if ever,* ***2.*** *whenever, as soon Ask.*

once-over, *is. kd.* **1.** (çabucak/kısaca) gözden geçirme, üstünkörü inceleme, (acele) göz atma. **give sth. the ~** : bir şeyi alelâcele incelemek/gözden geçirmek, şöyle bir göz atmak, **2.** acele/üstünkörü/sathî/baştan savma iş.

once-over-lightly, *is. k.d.* baştan savma muamele/muayene, üstünkörü gözden geçirme.

onco-, *ön ek* **1.** ur, tümör. *ör.: oncogenic, oncogenous,* **2.** ur/tümör hasıl eden, **3.** yumru, kütle. ***e.a.- 1. tumor, 3. mass, bulk.***

oncology, *is.* ur bilimi, urları/tümörleri inceleyen tıp dalı. **oncologic(al)** : ur bilimine ait.

oncoming, *sf.&is.* **1.** yaklaşan, gelen. *the ~ train. the ~ year.* **2.** yetişen, gelişen. *the ~ generation.* **3.** gelecek, müstakbel. *~ visit.* **4.** yaklaşma, gelme, geliş. *the ~ of winter.* ***e.a.- 1. approaching, nearing, 2. emerging, rising. 3. future, 4. approach, onset.***

ondogram, *is.* ondogram, dalga çizimi : ondografla tespit edilmiş dalga eğrisi.

ondograph, *is.* ondograf, dalgaçizer : dalgalı eğrileri, özellikle alternatif akımın değişimini çizen alet.

ondometer, *is.* dalga boyu ölçer : radyo dalgalarının uzunluğunu ölçen alet.

one[1], *sf.&is.* **1.** bir. **Only one person** : yalnız bir kişi. **page ~** : birinci sayfa, **2.** tek, biricik, yegâne. **You are the ~ man I can trust** : Güvenebileceğim tek adam sensin. **3.** (herhangi) bir. *~ evening this week.* **I saw him ~ day last week** : Onu geçen hafta bir gün gördüm. **~ summer day** : bir yaz günü, **4.** bir, bütün, birleşik, birlik (hâlinde), aynı, birleşmiş. **They held ~ opinion** : Aynı fikirde idiler. **~ nation, indivisible** : bölünmez, birleşmiş bir millet. **They replied in ~ voice** : Hep birlikte/bir ağızdan cevap verdiler. **5.** ... adında biri/bir kimse. **~ John Smith was elected** : John Smith adında biri seçildi. **6. all ~** : (a) tamamen aynı, birbirinin aynı/tıpkısı/benzeri. *They are all ~ in their love of music.* (b) farksız, fark etmez, eşit, aynı, bir. **It is all ~ to me whether you stay or go** : İster kal, ister git, bence bir/fark etmez. **7.** bir rakamı/sayısı, birim, **8.** biri, birisi, bir tane(si), bir tek kişi/şey. **There is only ~ left** : Bir tane kaldı. **~ of** : (içlerinden) birisi. **~ of a group** : gruptan bir kişi. **~ at a time** : birer birer, **9.** (oyunlarda) birli, **10.** *k.d.* bir dolarlık banknot, bir papel, teklik, **11.** *b.h.* (Yeni Plâtonculukta) bütün varlıkları meydana getiren tek kaynak, **12. at ~** : birlikte, bir bütün halinde, birlik ve ahenk içinde, anlaşmış, uyuşmuş, aynı fikirde. *The two judges were at ~ about the winners.* **13. make ~** : (a) ilk/birinci olmak, başta gelmek, (b) evlenmek, birleşmek. **They were made ~** : Evlendiler. **14. ~ and all** : herkes, hepsi, her biri, **15. ~ another** : birbirini. **They love ~ another** : Birbirlerini seviyorlar. **16. ~ by ~ = ~ after another** : birer birer, birbiri ardından/ardınca, birbiri peşinden, **17. ~ up on** *k.d.* (bir şeye nazaran) ***üstünlük, rüçhaniyet. **be ~ up on s.o.** : birisinden üstün olmak. ***e.a.- 7. unity, 14. everyone.***

one[2], *zm.* **1.** bir kimse/şey, biri. **~ of the poets** : şairlerden biri. **~ of the poems was selected for the book** : Kitap için şiirlerden biri seçildi. **2.** şahıs, kişi. **He's a quiet ~** : Sessiz bir kişidir. **our loved ones** : sevdiklerimiz. **He's a knowing ~** : Çok bilmişin biridir. **I am not the ~ waste time** : Vaktini boşa geçirecek kimse değilim. **the old ~s** : yaşlı kişiler, yaşlılar, **3.** insan (herhangi bir kimse). **In time, ~ just gets fed up** : Zamanla insan bıkıveriyor. **When ~ thinks** : Düşünüldüğü zaman/insan düşündüğü zaman. **~ must work hard to achieve success** : Başarıya ulaşabilmek için sıkı çalışmak gerekir. **4.** aynı/tek şahıs/kişi. *Dr. Jekyll and Mr. Hyde were ~ and the same.* **5. ~ or two** : birkaç, bir iki.

-one, *kim.* ketonları belirten son ek : *acetone* gibi.

1-A = I-A, *is. ABD* askerlik hizmetine hazır (kimse).

one another, *zm.* her biri, birbir(ler)i(ni). **They struck at ~ ~** : Birbirlerine vurdular. **They were in ~ ~'s way** : Birbirlerinin yolu üzerinde idiler. ***NOT:*** **One another** ikiden fazla kişi için kullanılır. İki kişi arasında demek için **each other** denir : *The members of the team support one another* : Takım üyeleri birbirini destekler. *The two hate ech other :* İkisi birbirinden nefret eder.

1-A-O = I-A-O, *is. ABD* gayrimuharip olarak askerlik yapabilir (kimse).

one-arm(ed) bandit, *k.d. bk.:* **slot machine.**

one-bagger = one-base hit, *is. argo bk.:* **single**[3] (3).

1-C = I-C, *is. ABD* **1.** geri askerî hizmet : kıyı gözetleme, sağlık hizmeti vb., **2.** bu hizmete ayrılan kimse.

1-D = I-D, *is. ABD* yedek veya askerî okul öğrencisi.

one-dimensional, *sf.* tek boyutlu, sathî, afakî. **~ity** : tek boyutluluk, sathîlik, afakîlik.

one-eyed, *sf.* tek gözlü.

onefold, *sf.* bölünmez, bütün.

one-handed, *sf.* tek elli, tek elini kullanabilen, **2.** tek el ile, tek elini kullanarak. *could beat him up ~.* **3.** tek el ile kullanılan/kullanılacak tarzda yapılmış.

one-horse, *sf.* tek atlı, tek atla çekilen / işletilen. *a ~ sleigh.* **2.** bir tek atı olan. *a ~ farmer.* **3.** *k.d.* küçük, önemsiz, adî, basit, köhne, ikinci derecede. *a ~ town.* ***e.a.- 3. small, unimportant, limited, minor.***

one-idea'd = one-ideaed, *sf.* sabit fikirli, dar kafalı, dar görüşlü. ***e.a.- narrow-minded.***

oneiric, *sf.* düşsel. ***e.a.- dreamy.***

oneirocritic, *is.* **1.** düş yorumcusu, rüya tabircisi, **2. ~al** : düş yorumu+, **3. ~ally** : düş yorumu ile.

oneiromancy, *is.* **1.** düş falcılığı, rüyalardan geleceği haber verme, **2. oneiromancer = oneiromancist** : düş falcısı.

one-legged, *sf.* **1.** tek bacaklı, topal, **2.** *mec.* tek taraflı, eşit/simetrik olmayan. ***e.a.- 2. one-sided, unequal.***

one-liner, *is. ABD* özlü/veciz/akıllı ve mizahî söz.

one-man, *sf.* **1.** tek kişilik. *a ~ committee.* **2.** tek şahıslı, tek kişi tarafından icra edilen. *a ~ stage play.* **3.** bir tek şahsa ait. *a ~ show of oils.* **4.** bir kişilik, bir kişi için yapılmış, bir kişi alan. *a ~ boat.*

oneness, *is.* **1.** birlik, teklik, biriciklik, yegânelik, eşsizlik, **2.** fikir/duygu/gaye/ülkü birliği, ahenk, uyuşma, **3.** bütünlük, **4.** özdeşlik, aynıyet, **5.** birlik, birleşme. ***e.a.-1. singleness, 2. harmony, 3. integrity, wholeness, 4. identity, sameness, 5. union, unity.***

one-night stand, *is. ABD* **1.** bir gecelik temsil, **2.** bir tek temsil verilen yer/şehir.

one-off, *sf.&is. Brit.* bir kere olan/vuku bulan/yapılan (şey), tekrarlanmayan (olay vb.).

one-on-one, *sf.&zf.* karşı karşıya, teke tek, bire bir.

onerous, *sf.* **1.** sıkıcı, sıkıntılı, külfetli, ağır. *an ~ task. ~ duties.* **2.** yasal yüküm olan, kanunî olarak yapmak zorunda bulunulan. *~ contract.* **3. ~ly** : sıkıcı/külfetli bir şekilde, sıkıntı verecek tarzda, **4. ~ness** : sıkıcılık, külfetlilik, yükümlülük. ***e.a.-1. burdensome, oppressive, troublesome, exacting.***

oneself, *zm.* **1.** kendi(si), kendi kendini, kendi kendine, bizatihi. **One might ask ~ if it is worth trouble** : İnsan kendine "acaba zahmete değer mi" diye sorabilir. **2.** bizzat (ifadeyi kuvvetlendirici olarak). **To do something ~ is often easier than getting someone else do it** : Bir işi bizzat yapmak, ekseriya başkasına yaptırmaktan daha kolaydır. **3. be ~** : (a) kendine gelmek, sağlığına/neşesine kavuşmak, keyfi yerinde olmak, sağlığına/neşesini bulmak, sağlıklı ve neşeli olmak. *It is nice to be ~ again after an illness.* (b) tabiî/samimî olmak, gösterişten uzak olmak, **4. come to ~ = come to** : kendine gelmek, ayılmak, şuuruna hâkim olmak, **5. to ~** : özel, kişisel, kişiye özel, şahsî, zata mahsus.

one shot, *is. ABD- k.d.* **1.** bir konuda bir kere yayınlanan dergi, **2.** aktörün sahneye bir defa çıkması.

one-shot, *sf.* **1.** kestirme, bir defada/hemencecik etkisini gösteren/çözüm sağlayan. **There is no easy ~ answer to the problem** : Soruya kolay ve kestirme bir cevap yoktur. **2.** bir defalık, bir kereye mahsus, bir tek. *An intensive ~ drive for funds was made.*

one-sided, *sf.* **1.** (a) tek yönlü, tek taraflı, kısmî, (b) tarafsız olmayan, taraf tutan, haksız, adaletsiz, fark gözeten, **2.** *huk.* tek kişiyi ilgilendiren, **3.** denksiz, dengi dengine değil, taraflardan biri çok kuvvetli olan. *a ~ fight.* **4.** eşit/simetrik olmayan, tek taraflı veya bir tarafı çok gelişmiş olan, **5.** parçaları yalnız bir tarafta toplanmış bulunan, **6. ~ly** : tek taraflı olarak, **7. ~ness** : tek taraflılık. ***e.a.-1. unilateral, partial.***

one's self, *bk.:* **oneself.**

one-sided test = one-tailed test, *is. ist.* tek yanlı sınama : sınama örneklem değeri dağılımının yalnızca bir ucundaki geri çevirme bölgesi üzerinden yapılan sınama.

one-step, *is.&f.* **-stepped, -stepping** tek adım dansı (oynamak).

one-time = onetime, *sf.&zf.* **1.** eski, evvelki, sabık. *His ~ partner.* **2.** eskiden, vaktiyle. ***e.a.- 1. former, sometime, 2. formerly.***

one-to-one, *sf. mat.* **1.** bire bir. **~ correspondence** : bire bir uygu/karşılama/tekabül. **~ function** : bire bir işlev. **~ mapping** : bire bir izdeşim/gönderim.

one-track, *sf.* **1.** tek raylı, tek yollu, tek izli, **2.** *k.d.* dar kafalı, dar görüşlü, tek bir fikre saplanmış, bildiğinden şaşmaz. *a ~ mind.*

one-two (punch), *is.* çifte yumruk : boksta birbiri arkasına indirilen sol ve sağ yumruk.

one-up, *gl.f.* **-upped, -upping** üstün gelmek, baskın çıkmak, rakibinden ileride olmak, ileri geçmek.

one up, *sf.* **1.** üstün, baskın, avantajlı durumda, **2.** rakibinden bir sayı ileride, **3.** birer, her birine bir sayı. *The score was one up in the ninth inning.*

one-upmanship, *is.* (rakibinden) üstünlük, baskınlık, avantajlı durum.

one-way, *sf.* **1.** tek yönlü. *~ traffic. a ~ street.* **2.** dönüşsüz, dönüşü olmayan, **3.** *ABD* gidiş, yalnız gidiş için muteber. *a ~ ticket to Ankara. a ~ trip.* **4. a ~ ticket to** : (mizah) çıkmaz, dönüşsüz, dönüşü olmayan, geri dönülemez, rücu edilemez.

ongoing, *sf.* aralıksız, kesintisiz, sürekli, süregelen. *This is not an isolated crime, but part of an ~ social problem.* ***e.a.- continuing, growing.***

onion, *is.&sf.* **1.** *bot.* soğan *(Allium cepa),* **2.** soğana benzer bitki, **3.** soğan (kökü), **4.** soğan tadı/kokusu, **5.** soğanlı. *~ omelet.* **6.** soğan+, soğan gibi, **7. know one's ~** *argo* işini iyi bilmek, işinin ehli olmak.

oniondome, *is. mim.* sivri kubbe, Rus kiliselerinde görülen soğan biçiminde kubbe.

onionskin, *is.* ince, parlak ve şeffaf kâğıt.

on-limits, *sf. ABD* girilebilir, serbest, yasak değil.

on-line, *sf.* (bilgisayar) çevrim içi : ana bilgisayara bağlı olarak çalışan.

onlooker, *is.* seyirci. ***e.a.- spectator.***

onlooking, *sf.* seyreden, göz(et)leyen, gözlemleyen, müşahede eden.

only[1], *zf.&sf.* **1.** yalnız. **~ he remained** : Yalnız o kaldı. *Known ~ to him.* **2.** sadece, sırf. *He sold ~ two. Has lost ~ one election.* **3.** daha (çok zaman geçmedi), henüz. **I saw him ~ yesterday** : Onu daha dün gördüm. **4.** sonunda, ancak. *It will ~ make you sick. You will ~ make the matters worse.* **5.** biricik, tek, yegâne. *His ~ son.* **6. ~ too** : (a) son derece, cidden. *I am ~ too happy to be back.* **I shall be ~ too glad to help you** : Size yardım etmekten cidden haz duyarım. (b) maalesef, ziyadesiyle, fazlasıyla, çok. **It is ~ too likely to happen** : Vukuu çok muhtemeldir. **7. if ~** : keşke. **If ~ wars would cease** : Keşke savaşlar sona erse. **If ~ she would come** : Keşke gelebilse. **8.** tek, bir tane. *He was the ~ child in the room.* **9. one and ~** *d.d.* biricik, eşsiz, en üstün, eşi/emsali bulunmaz. *Atatürk was one and ~ hero in the whole world.* **As far as I am concerned, he is the ~ writer** : Bence o eşsiz bir yazardır. ***e.a.-1. solely, exclusively, 2. merely, just, 3. as recently as, 4. as a final result, 5. uniquely, 6. (a) as a matter of fact, extremely, (b) unfortunately, exceedingly, very, 7. I wish, 8. sole, single, alone, solitary, lone, 9. best, finest, unique, peerless.***

only[2], *bağ.* **1.** fakat, lâkin, ancak, ...olmasa idi. **I would have gone, ~ you objected** : Gidecektim, fakat siz engel oldunuz (=Siz engel olmasaydınız gidecektim). **He'd succeed, ~ he's rather lazy** : Tembellik etmese başarır. **He wants to go, ~ he can't** : Gitmek istiyor, lâkin gidemiyor. **2.** şu var ki, ancak, sadece. *For her it's just life as usual, ~ lonelier.* **Turkey is just like chicken, ~ bigger** : Hindi tavuğa benzer, sadece daha büyüktür. **3.** mamafih, fakat, ...olsa da, ...olsa bile. **The house is beautiful, ~ too expensive** : Ev güzel, fakat çok pahalı. ***e.a.- 1. except, but, 3. however.***

onomastic, *sf.* **1.** ad bilimine ait, öz ad bilimsel, **2.** öz ad+, **3.** *huk.* ilişik belgede yazılı olandan farklı şekilde imzalanmış.

onomastics = onomatology, *is.* (öz)ad bilimi : öz adların menşe ve tarihini inceleyen bilim.

onomatologic(al), *sf.* öz ad bilimsel. **onomatologically** : öz ad bilimsel olarak.

onomatopoeia, *is.* **1.** yansıma, ses öykümesi : bir varlığa/nesneye çıkardığı sese benzer ad takma. *cuckoo, boom* gibi. **2.** (hitabette) ses öykünmesiyle üretilen kelimeleri nutukta kullanma.

onomatopoeic = onomatopoetic, *is.* **1.** yansımalı, **2. ~ ally** : yansımalı olarak.

on-ramp, *is.* (yan yoldan ana yola/otoyola) giriş şeridi, giriş yolu. *bk.:* **off-ramp.**

onrush, *is.* (ileri doğru) üşüşme, saldırış, atılış, yığılma, akış, tehacüm. **~ing** : üşüşen, saldıran, atılan, yığılan.

onset, *is.* **1.** başlangıç, başlama, iptida. *the ~ of winter.* **2.** hücum, saldırı(ş), taarruz, akın, hamle. ***e.a.-1.*** *beginning, start,* **2.** *assault, attack.*

onshore, *sf.&zf.* **1.** kıyıya/sahile doğru (giden/hareket eden). *The wind was blowing ~.* **2.** kıyıda/sahilde (bulunan), kıyıya yakın. *~ fishing. an ~ lighthouse. an ~ buoy.* **3.** kıyı boyunca, kıyıya paralel. *to sail a boat ~.* **4.** karada/kıyıda olan/vuku bulan.

onside, *sf.&zf.* (spor) saha içinde.

onslaught, *is.* şiddetli saldırı/hücum/taarruz. ***e.a.-*** *attack, assault.*

onstage, *sf.&zf.* sahne+, sahnede, sahneye. *bk.:* **offstage.**

on-stream, *zf.* yapıma, imalâta. **to go ~** : imalâta geçmek/başlamak. *The new plant went ~ last week.*

Ont. = Ontario.

Ontarian, *sf.&is.* Ontariolu.

onto, *e.* **1.** üzerine, üstüne. **to get/jump ~ a horse** : Ata (at üstüne) binmek. **He got down ~ his knees** : Diz (üstüne) çöktü. **2.** -ya/-ye/-a/-e. **The door opens ~ a dark street** : Kapı karanlık bir sokağa açılıyor. **3.** *k.d.* farkında, haberdar. *I'm ~ your tricks.* **4. be ~ a good thing** *k.d.* iyi bir durumda olmak, **5. be ~ sth.** : keşfetmek üzere olmak. *They saw a royal seal, so they knew they were ~ something.* **6. be ~ s.o.** *k.d.* bir kimsenin yasa dışı eylemlerini/plânlarını meydana çıkarmak.

onto- = ont-, *ön ek* "varlık, yaratık". *ör.: ontology.*

ontogenesis = ontogeny, *is. biy.* birey oluş.

ontogenic(al) = ontogenetiç(al), *sf.* birey oluş+.

ontological, *sf.* varlık bilimsel. **~ argument** *fel.* varlık bilimsel kanıt : "Varlık mükemmeliyettir, Allah en mükemmel varlıktır, o hâlde Allah vardır." şeklindeki önsel kanıt.

ontology, *is.* varlık bilimi : varlığın mahiyetini inceleyen metafizik dalı. **ontologist** : varlık bilimci.

onus, *is., ç.* **onuses 1.** yük, yüküm, külfet, mükellefiyet, sorumluluk, mes'uliyet, görev. **The ~ of proof lies on/with the plaintiff** : İspat davacıya düşer. **2.** kabahat. **He tried to put the ~ onto me** : Kabahati benim üzerime atmaya çalıştı. **3. ~ probandi** : ispat (etme) sorumluluğu/görevi, kanıtlama zorunluğu. ***e.a.-1.*** *burden, responsibility,* **2.** *blame.*

onward(s), *sf.&zf.* **1.** ileri(de), ileriye (doğru), -den sonra. **The army hurried ~** : Ordu ileriye atıldı. **from breakfast ~** : kahvaltıdan sonra, **2.** ileri, ilerleyen. **the ~ motion of the army** : ordunun ileri hareketi, **3. from now ~** : bundan böyle/sonra. **from tomorrow ~** : yarından başlayarak/itibaren.

-onym, *son ek* " kelime, ad, isim". *ör.: pseudonym, antonym, synonym.*

onyx, *is.&sf.* **1.** damarlı akik, **2.** (kuzgunî) siyah, **3.** *tıp* tırnak, el/ayak tırnağı. ***e.a.-*** *3. nail.*

oo-, *ön ek* "yumurta". *ör.: oology.* ***e.a.-*** *ovum, egg.*

oocyte = oöcyte, *is. biy.* olgunlaşmamış dişi yumurta.

oodless, *is. k.d.* pek çok miktar, yığın, bolluk. **~ of** : pek çok, külliyetli, bol. **~ of money** : bol para.

oogamous = oögamous, *sf. biy.* **1.** farklı eşey gözeli : eril gözesi küçük ve hareketli, dişil gözesi büyük ve hareketsiz olan, **2.** farklı eşey gözelerin birleşmesinden üreyen, **3. oogamy = oögamy**: farklı eşey gözelilik.

oogenesis = oögenesis = oogeny = oögeny, *is. biy.* yumurtanın oluşması ve gelişmesi. **oogeneetic = oögenetic** : yumurtanın oluşma /gelişmesi ile ilgili.

oogonium = oögonium, *is., ç.* **-nia/-niums 1.** *biy.* dişi eşey göze üreten farklılaşmamış göze, **2.** *bot.* tek gözeli dişi organ: bir/birkaç yumurta içeren küresel bir torbadan ibarettir.

oolite = oölite = oolith, *is. jeol.* taneli kireç taşı: balık yumurtasına benzeyen yuvarlak taneciklerden oluşmuş kayaç. **oolitic** : taneli kireç taşı+.

oology = oölogy, *is.* kuş yumurtaları bilimi. **oological** : bu bilime ait. **oologist** : kuş yumurtaları uzmanı.

oolong, *is.* kokulu çay : kurutulmadan önce mayalanmış, kahverengi/siyah renkte güzel kokulu Çin çayı.

oomiak = oomiac, *is. bk.:* **umiak.**

oomph, *is. ABD- argo* **1.** azim, şevk, canlılık, hayatiyet, **2.** cinsî cazibe, fiziksel çekicilik. ***e.a.-1.*** *vitality, spirit, pep, enthusiasm,* ***2.*** *sex appeal.*

-oon, *son ek* Fransızca ve İtalyancadan alınan adlarda görülen son ek : *balloon, dragoon, pontoon* gibi.

oophor- = oöphor-, *ön ek* "yumurtalık" . *ör.: oophoritis.*

oophorectomy = oöphorectomy, *is., ç.* **-mies** *cer. bk.:* **ovariotomy.**

oophoritis = oöphoritis, *is. patol.* yumurtalık yangısı/iltihabı. ***e.a.-*** *ovaritis.*

oophyte = oöphyte, *is. bot.* yosun, eğrelti vb. de cinsel organların gelişme dönemi.

oops, *ünl.* Ay! Aman! Eyvah! Abo! (yanlış bir iş/hareket yapınca söylenir).

oosperm = oösperm, *is. biy.* döllenmiş yumurtacık. ***e.a.-*** *zygote.*

oosphere = oösphere, *is. bot.* (yosun vb. de) döllenmemiş yumurtacık. ***e.a.****-ovum, germinal vesicle.*

oospore = oöspore, *is. bot.* döllenmiş yumurta.

ootheca = oötheca, *is., ç.* **-cae** (karından bacaklılarda, böceklerde) yumurta kabı/kapsülü. **oothecal** : yumurta kabına ait.

ootid, *is. biy.* yumurta göze : olgunlaşarak yumurta hâlini alan göze.

ooze, *is.&f.* **oozed, oozing 1.** sız(dır)mak, sızıp akmak, yavaş yavaş akmak. *Blood ~d from his scraped knee.* **He ~s conceit** : Sırf kibir, azametinden yanına varılmıyor. **2.** (su, rutubet) geçirmek, **3.** (tedricen azalıp) tükenmek. *His courage ~ away as he waited.* **4.** (haber/sır vb.) duyulmak, sızmak, **5.** sızıntı, sızan şey, **6.** sız(dır)ma, **7.** deniz dibi çamuru, sulu cıvık çamur, **8.** bataklık, **9.** (sepicilikte kullanılan) meşe kabuğu suyu. ***e.a.-1.*** *leak, exude, seep, trickle.*

ooze leather, *is.* güderi, içi kadife gibi yumuşak dana vb. derisi.

oozy, *sf.* **oozier, ooziest 1.** sızıntılı, sızdıran, **2.** ıslak, nemli, sızıntıdan ıslanmış, **3.** cıvık, sulu çamur gibi, çamurlu, **4. oozily** : cıvık cıvık, çamur gibi, sızdırarak, ıslak/nemli bir şekilde, **5. ooziness** : sızıntılı olma, sızdırma, cıvıklık, nemlilik, ıslaklık. ***e.a.-2.*** *damp,* ***3.*** *slimy.*

op. = **1.** opera, **2.** operation, **3.** opposite, **4.** opus.

opacification, *is.* donuklaş(tır)ma.

opacify, *f.* **-fied, -fying 1.** donuklaş(tır)mak, **2. opacifier** : donuklaştıran.

opacity, *is., ç.* **-ties 1.** donukluk, matlık, saydamsızlık, **2.** donuk/mat cisim, **3.** *foto.* negatif filmde asıltının ışığı soğurma oranı, **4.** (anlamda) belirsizlik, müphemlik, **5.** kalın kafalılık.

opah, *is. zool.* opa balığı *(Lampris regius) :* parlak renkli, iri, eti yenir okyanus balığı.

opal, *is.* opal, panzehir taşı. **black ~** : siyah opal. **milk ~** : beyaz opal. **fire ~** : kızıl opal.

opalesce, *gs.f.* **-esced, -escing** renk oynaşmak, yanardöner gözükmek, renkleri kırpışarak değişmek.

opalescence, *is.* renk oyunu/oynaşması, yanar dönerlik.

opalescent, *sf.* yanardöner, renkleri kırpışıp değişen.

opaline, *sf.&is.* **1.** opal/panzehir taşı gibi, opale benzer, **2.** *bk.:* **opalescent, 3.** *bk.:* **milk glass.**

opaque, *sf.&is.&f.* **opaqued, opaquing 1.** saydamsız, ışığı geçirmez. *Muddy water is ~.* **2.** sesi/ısıyı/radyasyonu iletmeyen, **3.** donuk, mat, koyu (renkli), parlak olmayan (şey), **4.** belirsiz, müphem, muğlâk, kapalı, anlaşılmaz, **5.** kalın kafalı, gabi, mankafa, ahmak, aptal, anlayışsız, **6.** *foto.* negatifin bazı kısımlarını koyulaştıran boya. **7.** donuklaştırmak, matlaştırmak, **8.** *foto.* negatifin bazı kısımlarını donuklaştırmak, **9. ~ly** : donukça, donuk/mat bir şekilde, **10. ~ness** : donukluk, matlık, saydamsızlık, ışığı geçirmeme. ***e.a.-3.*** *dull, dark,* ***4.*** *obscure, unintelligible,* ***5.*** *unintelligent, dull, stupid, obtuse.*

opaque projector, *is.* yansıtaç: saydamsız cisimleri (kitap sayfası vb.) ekran üzerinde gösteren projektör.

op art, *is.* yanılsatıcı sanat : uzay ve şekilleri yanılsatıcı devinim ve görünümler şeklinde düzenleyen soyut resim üslûbu. **op** *d.d.* **op artist** : yanılsatıcı sanatkâr.

op. cit. (=*opere citato*) evvelce zikredilen kitapta/eserde, sözü geçen eserde.

ope, *sf.&f.* **oped, oping** *esk. bk.:* **open.**

OPEC = Organization of Petrol Exporting Countries.

Op-Ed = Op-Ed page, *is. ABD* karma sayfa : çeşitli görüş ve düşünüşteki yorumcu, fıkra/mizah yazarı vb. nin yazılarına ayrılan gazete sayfası. *The ~ of today's New York Times.*

open[1], *sf.* **1.** açık, kilitsiz, içine girilebilir. *an ~ door/window/drawer.* **break ~** : kırıp açmak. **Keep ~ house/board** *mec.* kapısı herkese açık olmak, konuksever olmak. **Keep your eyes ~** : Gözünü aç. **~ boat** : güvertesiz gemi, açık sandal. **half ~** : yarı açık, aralık. **~ shed** : sundurma. **cut ~** : kesip açmak, **2.** halka mahsus, herkese açık, serbest. **the ~ market** : serbest pazar. **~ race** : herkese açık yarışma. **an ~ competition** : açık müsabaka. **~ championship** : dünya şampiyonluğu. **wide ~** : apaçık, (kapı vb.) ardına kadar açık, **3.** açık, gizlenmemiş, aşikâr, göz önünde bulunan. **an ~ secret** : herkesçe bilinen bir sır. **~ to doubt** : şüphelenilir, su götürür. **~ hostility** : açık düşmanlık, **4.** açılmış, gelişmiş. *an ~ flower.* **5.** boş, münhal, emre amade, hazır, açık (memuriyet vb.). *The job is still ~.* **6.** çözümlenmemiş, sonuçlanmamış, muallâkta. *several ~ questions.* **7.** olgun, geniş fikirli, anlayışlı, peşin hükümden uzak. **an ~ mind** : olgun fikir, **8.** cömert, eli açık. *to give with an ~ hand.* **9.** *s.bl.* (a) ünlü, açık : ağzı tam açarak söylenen. *father, calm* kelimelerindeki ***a*** gibi. (b) açık, sesli harfle son bulan (hece), **10.** samimî, açık yürekli, içten, dürüst. *an ~ face. Let's be ~ with each other.* **11.** kabule hazır. *with ~ arms.* **12.** (av, balık avı) yasaklanmamış, serbest. **~ season** : serbest av mevsimi, **13.** (tehlikeye) maruz, korunmamış, savunmasız, **14.** (iğne işi, örgü vb.) delikli, **15.** ılıman, mülâyim, çok soğuk değil. *an ~ winter.* **16.** *bas.* geniş, aralıklı (satır), **17.** *müz.* parmakla kapatılmadan çalınan, **18.** *ABD- k.d.* asayişi gevşek, kumar ve fuhuş gibi yasa dışı eylemleri yeterince kontrol edilmeyen. *an ~ town.* **19.** (savaşta) savunmasız, müdafaasız, (istilâya) açık. *~ city.* **20.** açık havada, açıklıkta olan, **21.** sınıf farkı gözetmeyen, sınıfsız. *an ~ society.* **22.** alenî, açıktan açığa. *~ disregard of rules.* **23.** *den.* engelsiz, seyrüsefere elverişli. *an ~ coast.* **the ~ sea** : açık deniz, engin, **24.** (hesap) açık, dengelenmemiş, kapatılmamış, **25. ~ to** : (a) elverişli, müsait. *This book is ~ to misunderstanding.* (b) kabule hazır. **to lay oneself ~ to criticism** : tenkitleri kabule hazır olmak. **to be ~ to advice** : öğüt almaya/fikir/tavsiye vb.ni kabule hazır olmak, anlayışlı olmak, söz dinlemek. (c) kapatılmamış. ***e.a.-2.*** *public,* ***3.*** *unconcealed, overt,* ***4.*** *expanded, unfolded,* ***5.*** *available,* ***6.*** *unsettled, undecided,* ***7.*** *unbiased, receptive,* ***8.*** *generous, liberal,* ***10.*** *frank, honest, ingenious, candid, unreserved,* ***14.*** *porous,* ***15.*** *mild.* ***k.a.- 1.*** *closed, shut, locked,* ***2.*** *reserved, inaccessible,* ***3.*** *restricted,* ***7.*** *prejudiced, biased, unfair, unjust.*

open[2], *f.* **1.** açmak. *~ the door/window. to ~ a book.* **2.** umuma (geliş gidişe vb.) açmak, açık tutmak, **3.** yarmak, delmek, (tünel/geçit vb.) açmak, **4.** (paketi/kutuyu vb.) açmak, **5.** yaymak, sermek. *to ~ a map.* **6.** yarmak, deşmek, kesip açmak. *to ~ an abscess.* **7.** (ticarete/işe vb.) başlatmak, (dükkân vb.) açmak. *to ~ a store/a office.* **8.** genişle(t)mek, uza(t)mak, aç-(ıl)mak. *to ~ ranks. The ranks began to ~ .* **9.** aydınlatmak, tenvir etmek. *to ~ the mind.* **10.** açıklamak, açığa vurmak. *to ~ one's heart.* **11.** (görüşmeye vb.) başlamak, (müzakereyi) açmak. **to ~ negotiations** : müzakerelere başlamak. **The story ~s with a snowstorm** : Hikâye bir kar fırtınası ile başlıyor. **12.** *huk.* (a) davayı tekrar gözden geçirmek, (b) davaya başlamak, jüri önünde açış konuşması yapmak, **13.** açılmak. **The shop ~s at 10** : Dükkân saat 10'da açılır. **14.** (yara vb.) deşilmek, yarılmak, açılmak. *The wound ~ed again.* **15.** göz önüne çıkmak, yayılmak, serilmek, açılmak, **16.** bakmak, nazır olmak. *The door ~ed on a courtyard/onto a garden.* **17.** (tiyatro mevsimini) açmak, **18.** (engelleri) ortadan kaldırmak, (yolu vb.) açmak. *to ~ a way through a crowd.* **19.** (okul vb.) açılmak, çalışmaya başlamak. **School ~s tomorrow** : Okul yarın açılıyor/başlıyor. *The meeting ~ed with a prayer for our country.* **20.** (kitap sayfasını) açmak, çevirmek. *~ to page 33.* **21.** (iskambilde) ilk kartı oynamak, **22. ~ up** *argo* (a) eyleme geçmek, (özellikle) ateş açmak, (b) ünsiyet peyda etmek, aşina olmak, (c) (sırrı) açığa vurmak, açıklamak, fâşetmek, (d) (taşıtı) hızlandırmak,

hızlanmak, hız kazanmak. ***e.a.- 5. unfold, unroll, 8. expand, 9. enlighten, 10. divulge, reveal, 11. begin, commence, 14. rupture, 15. unroll, spread out.***

open[3], *is.* **1.** açıklık, açık alan/saha, meydan, **2.** açık hava. *I spent the afternoon in the ~ and got badly sunburned.* **3.** açık deniz, **4.** herkese açık yarışma, **5. the ~** : (a) serbest (hudutları açık) ülke/memleket, (b) açıklık yer, kır, orman, vb. *vacations in the ~* . (c) göz önünde/meydanda/herkesin bildiği şey, açıklanmış sır. *The scandal is now the ~.* **6. bring sth. in(to) the ~** : (bir şeyi) açıklamak, göz önüne sermek, kamuoyuna duyurmak. *It would be better to bring the problem out into the ~.*

open admissions, *is.* serbest kayıt ve kabul : öğrencileri sınavdan geçirmeden, lisedeki başarı derecelerine bakmadan üniversiteye kabul sistemi.

open air, *is.* açık hava. ***e.a.- outdoors.***

open-air, *sf.* açık hava+, açıkta/dışarıda yapılan. **an ~ theater** : açık hava tiyatrosu. ***e.a.- outdoor.***

open-and-shut, *sf. k.d.* apaçık, besbelli, göz önünde, aşikâr, hemen görülebilen, basit ve anlaşılması kolay, sonuca kolay ve kestirmeden götüren, şipşak. *There's no mystery about this : it's an ~ case of murder.* ***e.a.- obvious, straightforward, simple, direct.***

open book, *is.* açık yürekli, içi temiz, içi dışında, içi dışı meydanda, apaçık, gizlisi saklısı yok, göz önünde, anlaşılması kolay (kimse/şey/durum).

opencast, *sf.* yüzeye yakın. **~ coalmine** : yüzeye yakın kömür madeni.

open chain, *is. kim.* açık çevrim : sonu kapanmamış zincirleme bağlı atomlar dizisi. **open-chain** : açık çevrimli. *bk.:* **closed chain.**

open-circuit, *sf. elekt.* açık devre.

open city, *is. As.* açık şehir.

open couplet, *is.* açık beyit : son mısrada cümle tamamlanmayıp sonraki mısrada tamamlanan beyit. *bk.:* **closed couplet.**

open door, *is.* açık kapı siyaseti : ticaret, göç vb. bakımından bütün milletlere eşit haklar tanıyan politika. **open-door** : açık kapı+.

open-eared, *sf.* **1.** çok dikkatli, söz dinler, **2.** kulağı delik, her şeyi duyan, her şeyden haberi olan.

open-end, *sf.* **1.** geniş kapsamlı, geniş ölçüde yoruma elverişli, *mec.* lâstikli. *~ agreements.* **2. ~ investment company** : açık yatırım şirketi : isteğe göre sınırsız olarak hisse senedi çıkaran ve istenildiği anda onları paraya çeviren yatırım şirketi. **mutual fund** *d.d. bk.:* **closed-end investment company.**

open-ended, *sf.* **1.** açık, sınırsız : süre, miktar, içerik vb. bakımından hiçbir sınır koymayan. *an ~ discussion.* **2.** değiştirilebilir : koşullar gerektirince değiştirilebilen. **3.** serbestçe cevap verilebilen, önceden formüle edilmiş cevaplardan birini seçme zorunluğu koymayan. *~ question.*

opener, *is.* **1.** açıcı, açan şey/kimse, **2.** açacak. **can ~** : konserve açacağı. **3.** açış, başlangıç, olaylar dizisinin ilki, **4. ~s** : (pokerde) bir elde iki bacak veya daha kıymetli kâğıt (oyuncuya ilk çıkış imkânı verir).

open-eyed, *sf.&zf.* **1.** açıkgöz, gözü açık, **2.** gözleri (hayretten vb.) faltaşı gibi açılmış, şaşmış. **in ~ wonder** : şaşkınlık içinde, hayretle, **3.** dikkatle, bile bile, (sonucunu) anlayarak. *You made that agreement ~, and now you must do what you promised.* ***e.a.- 2. amazed, 3. alert, watchful, aware, discerning.***

open-faced, *sf.* **1.** açık yürekli, dürüst çehreli, samimî görünüşlü, **2.** kapaksız (saat), **3.** tek dilimli (sandviç)

open fracture, *bk.:* **compound fracture.**

open-handed = openhanded, *sf.* **1.** cömert, eliaçık, **2. ~ly** : cömertçe, cömertlikle, **3. ~ness** : cömertlik, eli açıklık. ***e.a.-1. generous, liberal, munificient.***

open-heart, *sf.* açık kalp, kalbi açarak yapılan. *~ surgery.*

open-hearted, *sf.* **1.** dürüst, samimî, açık yürekli, **2. ~ly** : dürüst bir şekilde, samimî olarak, açık yüreklilikle, **3. ~ness** : dürüstlük, samimiyet, açık yüreklilik. ***e.a.-1. frank, candid, straightforward.***

open-hearth, *sf.* açık ocak/fırın+. **~ furnace** : açık izabe fırını, Siemens-Martin fırını. **~ process** : açık izabe süreci, Siemens-Martin ameliyesi.

open house, *is.* **1.** herkese açık davet/ziyafet, **2.** okul vb. kurumların sergi vb. dolayısıyla halka açık olduğu zaman, **3.** müşterilerin randevu almadan gezip görebileceği satılık ev, **4. keep ~ ~** : evini misafirlere her an açık tutmak, her an ziyaretçi kabul etmek.

open housing = fair housing, *is. ABD* evi satarken/kiraya verirken ırk farkı gözetmeme.

opening, *is.* **1.** aç(ıl)ma, **2.** açıklık, açık alan/arazi, açıklık mesafesi, **3.** delik. *an ~ in the wall.* **4.** açış, açılış, küşat. *The ~ of the new theater was last week.* **~ night** : açılış gecesi. **~ time** : açılış saati, **5.** başlangıç, giriş. *the ~ of a lecture.* **6.** açış/açılış töreni, **7.** münhal/boş yer/memuriyet/mevki/kadro, **8.** fırsat. *He waited for an ~ to ask to borrow money.* **9.** (oyun) başlama, açış. *a manual of chess ~.* **10.** geçit, yol patika. *An ~ in the forest.* ***e.a.- 2. span, 3. hole, aperture, orifice, slit, breach, rift, cleft, fissure, rent, 5. beginning, 8. opportunity, occasion, chance, 10. passage, gap, tract.***

open letter, *is.* açık mektup.

open loop, *is.* açık çevrimli kontrol sistemi (kendi kendini tashih edemeyen sistem).

openly, *zf.* açıkça, açıktan açığa, açık bir şekilde.

open market, *is.* açık pazar, serbest piyasa. ***e.a.- free market.***

open-minded, *sf.* **1.** açık fikirli, yeni fikirleri kabule hazır, peşin hükümsüz, tarafsız, garezsiz. **2. ~ly** : açık fikirle, tarafsız olarak, **3. ~ness** : açık fikirlilik, tarafsızlık. ***e.a.- 1. unprejudiced, receptive.***

open-mouthed, *sf.* **1.** ağzı açık, **2.** (hayretten/şaşkınlıktan) ağzı bir karış açık, **3.** geniş ağızlı (kavanoz, küp vb.). *an ~ pitcher.* **4.** gürültücü, şamatacı, boşboğaz, **5.** açgözlü, obur, doymaz, haris, **6. ~ly** : (a) hayretten ağzı bir karış açık vaziyette, (b) açgözlülükle, oburcasına, (c) boşboğazlıkla, gürültücülükle, **7. ~ness** : (a) hayretten ağzı bir karış açık kalma, (b) açgözlülük, oburluk, (c) boşboğazlık, gürültücülük. ***e.a.- 4. noisy, clamorous, 5. greedy, voracious, ravenous, rapacious.***

openness, *is.* açıklık, açık yüreklilik, samimîlik.

open order, *is. As.* dağınık düzen.

open-pollination, *is.* doğal tozaklaşma: rüzgâr, böcek vb. aracılığı ile tozaklaşma.

open primary, *is. ABD* açık ön seçim : seçmenlerden parti üyeliği aranmayan ön seçim.

open secret, *is.* açık sır : sır olması gereken fakat herkesin bildiği şey.

open sesame, *is.* "Açıl susam açıl": ereğe/amaca ulaştıran tılsım (Binbir Gece Masallarında kırk haramilerin hazinelerini gizledikleri mağaranın kapısını açmak için Ali Baba'nın söylediği tılsımlı söz).

open-shelf, *sf. bk.:* **open-stack.**

open shop, *is.* **1.** açık iş yeri : işçi birliğine mensup olmayanları da çalıştıran kurum, **2.** yalnız birlik kurmamış işçi çalıştıran kurum. ***k.a.- closed shop.***

open sight, *is.* (ateşli silâhlarda) gez, açık nişangâh. *bk.:* **peep sight.**

open-stack = open-shelf, *sf.* açık raf : okuyucuların kitapları kendi elleriyle seçtikleri (kütüphane sistemi).

open stock, *is. tic.* açık stok : takım olarak satılan, fakat parçaları da ileride alınabilen mal.

open timber, *is.* (alt bitkileri bulunmayan) açık orman.

openwork, *is.* kafes işlemeli süs. **~ed** : kafes işlemeli.

opera, *is.* **1.** opera, **2.** opera müziği, **3.** opera binası. *The Paris ~.* **4.** opera temsili. *to go to ~.* **5.** *müz.* "opus"un çoğulu.

operable, *sf.* **1.** kullanılabilir, işlen-(il)ebilir, üzerinde çalışılabilir, **2.** ameliyat edilebilir, ameliyatı mümkün (ve tehlikesiz). *an ~ cancer. bk.:* **inoperable, 3. operability** : kullanılabilme, işlenebilme, ameliyat edilebilme, **4. operably** : kullanılabilecek/işlenebilecek şekilde, ameliyat edilebilecek tarzda.

opéra bouffe, *is., ç.* **opéra bouffes/opéras bouffe/opéras bouffes** güldürücü opera.

opera buffa, *is., ç.* **opera buffas/operas buffa** İtalyan güldürücü operası.

opéra comique, *is., ç.* **opéra comiquues/opéras comique/opéras comiques** *Fr.* **1.** diyalogları konuşulan opera, **2.** *bk.:* **comic opera.**

opera glasses = opera glass, *is.* opera dürbünü.

opera hat, *is.* (erkek) opera şapkası, katlanabilir silindir şapka.

opera house, *is.* **1.** opera binası, **2.** *ABD-k.d.* tiyatro veya sergi sarayı.

operand, *is. mat.* işleneç : üzerinde matematik işlemi yapılan çokluk.

operant, *sf.&is.* **1.** işlem yapan, sonuç doğuran, **2.** *psikol.* uyarımsız. **~ behavior** : uyarımsız davranış, belli ve kesin bir uyaran sonucu olmayan davranış, **3.** iş yapan/işleten kimse, operatör.

opera seria, *is., ç.* **opera serias/operas seria/opere serie** *It.* aryalı opera, çok aryalı XVIII. yy. İtalyan operası.

operate, *f.* **-ated, -ating 1.** işlemek, iş görmek, (makine) çalışmak). *The machinery ~s night and day. A machine ~d by electricity.* **2.** etki(le)mek, etkisini göstermek. *The medicine ~d quickly.* **3.** işlem/muamele yapmak, muamele etmek, muameleye tâbi tutmak, **4.** *cer.* ameliyat etmek, cerrahî müdahelede bulunmak. **~ on a person** : birini ameliyat etmek, **5.** *As.* (a) askerî harekât/manevra yapmak, (b) fi'lî askerlik yapmak (geri hizmet değil), **6.** (özellikle spekülasyon maksadıyla geniş çapta) alış veriş yapmak, **7.** (makine, fabrika, çiftlik vb.) işletmek, çalıştırmak. *to ~ a machine/a factory. He ~s a ranch. That company ~s factories in seven countries.* **8.** yönetmek, yürütmek, idare etmek. *to ~ a business.* **9.** üretmek, hasıl etmek, husule getirmek, istihsal etmek, meydana çıkarmak, **10. operatable** : çalıştırılabilir, işletilebilir.

operatic, *sf. &is.* **1.** opera+, operaya benzer, operamsı, operaya ait, opera ile ilgili, **2.** operaya uygun. *an ~ tenor. ~ music.* **3.** *gen.* **~s** : (a) opera sanatı, opera yapma/sahneleme tekniği, (b) abartmalı melodramatik durum, **4. ~ally** : operaya benzer/uygun şekilde.

operation, *is.* **1.** işle(t)me. *The ~ of a railway requires many men. The ~ of a machine.* **2. in/into ~** : etkili, hüküm süren, yürürlükte. *a rule no longer in ~.* **3.** (a) etki, tesir. *the ~ of alcohol on the mind.* (b) hüküm, yürürlük. **in ~** : yürürlükte. **go/come into ~** : yürürlüğe girmek. *The new law came into ~.* **4.** çalışma, faaliyet, **5.** *cer.* ameliyat, cerrahî müdahale. **delicate ~** : güç ve tehlikeli ameliyat. **major ~** : büyük ameliyat. *She had her ~ yesterday and is doing well.* **6.** *mat.* işlem. *Addition, subtraction, multiplication and division are the basic ~s in arithmetic.* **7.** *As.* (a) harekât, manevra, (b) *gen.* **~s** : tatbikat, (c) **~s** : karargâh, askerî harekâtın plânlandığı/yönetildiği yer, **8.** (borsada) alış veriş, (ticarî) muamele.

operational, *sf.* **1.** kullanılmaya hazır, çalışır/işler durumda. *The new machines are not yet ~.* **2.** *As.* (a) harekâta/savaşa hazır, (b) askerî harekâtla ilgili, **3.** işletme+, işletme ile ilgili. **~ costs** : işletme masrafları, **4.** amelî, **5. ~ly** : (a) çalışmaya/işletmeye hazır durumda, (b) işletme bakımından, (c) işletme/harekât ile ilgili olarak.

operationalism = operationism, *is. fel.* eylemcilik : "Bilimsel terim ve kavramların anlamı, onların tanımlanması, gösterilmesi için yapılan işlem ve eylemden ibarettir" doktrini.

operations research = operational research, *is.* işletme araştırması : bilimsel yöntemlerin, matematik çözümlemelerin, teknik olanakların sanayide ve hükûmet yönetiminde en büyük verimi sağlayacak şekilde uygulanması.

operative, *is.&sf.* **1.** (a) işletici, işletmeci, bir iş/sanayi dalı ile meşgul olan kişi, (b) usta, işçi, teknisyen, makinist, **2.** *ABD - k.d.* (a) hafiye, detektif, taharri memuru, (b) casus, gizli ajan/istihbarat memuru, **3.** işleyen, faal, **4.** yürürlükte, hüküm süren, geçerli, cari, mer'î. *Laws ~ in this city.* **5.** etkin, etkili, müessir, tesirli, verimli, **6.** üretimsel, verimli iş ve faaliyetle ilgili, **7.** *tıp* ameliyat+, ameliyatla ilgili, ameliyattan ileri gelen, **8.** işlek, çok kullanılan, en önemli. *~ word(s).* **9. ~ly** : işler/faal durumda, etkin/müessir bir şekilde, yürürlükte olarak, **10. ~ness = operativity** : işleme, faaliyet, etkinlik, geçerlik, verimlilik. ***e.a.-2.*** *(a) detective, investigator, (b) spy, agent.*

operator, *is.* **1.** makinist, teknisyen, işletici, sürücü, operatör, bir makineyi/aleti işleten/kullanan kimse. **Wireless ~** : Telsizci. **2.** operatris, telefon santral memuresi, **3.** işletmeci, sanayi kurumunu işleten kimse, **4.** borsa komisyoncusu, borsada spekülatif maksatla alış veriş yapan kimse, **5.** operatör, cerrah, **6.** *mat.* (a) işlem simgesi : matematik bir işlem yapılacağını gösteren işaret, (b) işleç : bir işlevi başka bir işleve dönüştüren işlev, **7.** *argo* kurnaz ve açıkgöz/beleşçi kimse, kurnazca fakat kirli yollardan işini beceren kimse.

opercular, *sf.* kapak+, kapak biçiminde.

operculate(d), *sf.* kapaklı.

operculum, *is., ç.* **-la/-lums 1.** *bot. zool.* kapak, **2.** *zool.* (karından ayaklılarda) kabuğun ağzını örten kapak, (balık ve sürüngenlerde) solungaç kapağı, **3.** *bot.* bazı bitkilerde tohum zarfı kapağı, **4.** *anat.* beyincik kabuğunun parçası. **opercele, opercule** *d.d.*

opere citato, *Lât. bk.:* **op. cit.**

operetta, *is.* operet, kısa/hafif opera.

operettist, *is.* operet bestecisi.

operose, *sf.* **1.** çalışkan, çok çalışan, **2.** zahmetli, müşkül, çok çalışmayı gerektiren, **3. ~ly** : çok çalışarak, zahmetle, **4. ~ness** : çalışkanlık, çok çalışma. ***e.a.-1.*** *industrious, diligent,* ***2.*** *laborious.*

ophicleide, *is.* eski bir nefesli çalgı : kıvrık bir pirinç borusu vardır.

ophidian, *sf.&is.* **1.** yılansı, yılana benzer, yılangillerden, yılangiller *(Ophidia)* sınıfından, **2.** yılan. ***e.a.-1.*** *snakelike,* ***2.*** *snake.*

ophiolatry, *is.* yılana tapma. **ophiolatrous**: yılana tapan.

ophiology, *is.* yılan bilimi. **ophiologist** : yılan bilimi uzmanı.

ophite, *is.* yeşil somaki taşı, koyu somaki mermer, serpantin.

ophitic, *sf.* somaki+, somakiye benzer/ait.

ophtalmia = ophtalmitis, *is. patol.* göz veya göz kapağı iltihabı.

ophtalmic, *sf.* göz+, göze ait. ***e.a.-*** *ocular.*

ophtalmo- = ophtalm-, *ön ek* "göz". *ör.: ophtalmology.*

ophtalmologist, *is.* göz mütehassısı, göz doktoru, göz hastalıkları uzmanı. *bk.:* **optician, optometrist.**

ophtalmology, *is.* göz bilimi : gözün anatomisini, çalışmasını ve göz hastalıklarını inceleyen bilim dalı. **ophtalmologic(al)** : göz bilimsel.

ophtalmoscope, *is.* göz dibi göreci, göz dibi bakacı : gözün içini gösteren muayene aleti. **ophtalmoscopic(al)** : göz dibi göreci ile yapılan.

ophtalmoscopist, *is.* göz dibi gözlemleyicisi.

ophtalmoscopy, *is., ç.* **-pies** göz dibi gözleyimi.

-opia, *son ek* (belirtilen) göz kusuru veya görüş durumu: *myopia, hypermetropia, diplopia, hemeralopia* gibi.

opiate, *is.&sf.&f.* **-ated, -ating 1.** afyonlu (ilâç), **2.** *k.d.* uyutucu/uyku verici/ağrı dindirici (ilâç), **3.** zihni uyuşturucu, sersemletici (nesne). **4.** uyuşturmak, uyutmak, (ağrı) dindirmek, sersemletmek. ***e.a.-2.*** *sedative, narcotic, soporific, 3. anodyne, 4. stupefy, dull, deaden.* ***k.a.-2.*** *stimulant.*

opine, *f.* **opined, opining 1.** fikrinde olmak, fikri/mütaleası ... olmak, düşünmek, zannetmek, farz etmek, **2.** fikrini/mütalâasını/düşüncesini açıklamak/ifade/beyan etmek, ... mütalâasında bulunmak. *He ~d that the weather would improve by evening.*

opinion, *is.* **1.** oy, mütalâa, rey. **public ~** : kamuoyu, efkârıumumiye, **2.** fikir. **ask s.o.'s ~** : birine danışmak, birinin fikrini almak. **expert ~** : uzmanın fikri. **give an ~ on sth** : bir şey hakkındaki fikrini/düşüncesini söylemek, **3.** zan, tahmin, **4.** kanaat, düşünce. **in my ~** : bence, kanaatimce, benim düşünceme göre. **be of the ~ that ...** : ... kanaatinde olmak. **I am entirely of your ~** : Sizinle tamamen aynı düşüncedeyim/hemfikirim. **form an ~ on sth.** : bir şey hakkında kanaat edinmek. **have/hold a high ~ of ...** : ...-i takdir etmek, hakkında çok iyi kanaat beslemek. **have/hold a high ~ of oneself** : kendini çok yüksek görmek, kendine paye vermek, böbürlenmek, gururlanmak. **have no ~ of ...= have a poor ~ of ...** : -e fazla değer vermemek, ... hakkında olumsuz kanaat beslemek, **5.** *huk.* içtihat, yargıcın kanaati/mütalâası/fikri. ***e.a.- 1-4.*** *persuasion, notion, idea, impression, view, sentiment, belief, conviction.*

opinionated, *sf.* **1.** inatçı, dik kafalı, fikrinden dönmez. **2. ~ly** : inatçılıkla, dik kafalılıkla, fikrinden dönmeksizin, **3. ~ness** : inatçılık, dik kafalılık, fikrinden dönmezlik. ***e.a.-1.*** *prejudiced, biased, bigoted, stubborn, obstinate, bullheaded, pigheaded, headstrong, obdurate, closeminded.* ***k.a.-1.*** *open-minded, broad-minded, unprejudiced, receptive, responsive, persuadable.*

opinionative, *sf.* **1.** oy/mütalâa/zan/tahmin/kanaat ile ilgili, düşünsel, fikrî, tahminî, **2.** *bk.:* **opinionated**, **3. ~ly** : tahminî olarak, tahminen, düşünüldüğüne göre, **4. ~ness** : düşünsellik, tahminî oluş, zanna/kanaate dayanma.

opisthognathism, *is. zool.* çekik çenelilik. **opisthognathous** : çekik çeneli, çenesi geriye çekilebilen (böcek).

opium, *is.* **1.** afyon, **2.** afyon gibi uyuşturucu madde, **3. ~ den** : afyon/esrar içme odası, **4. ~ poppy** *bot.* haşhaş, afyon çiçeği *(Papaver somniferum).*

opiumism, *is. patol.* esrarkeşlik, afyonkeşlik, afyon kullanma hastalığı.

opobalsam(um), *is.* pelesenk.

opodeldoc, *is.* kâfurlu sabun.

opossum = possum, *is., ç.* **-sums/-sum** *zool.* keseli sıçan *(Didelphis virginiana)* : Doğu ABD'de bulunur. Yavrusunu karnındaki kesede taşır. Tehlike karşısında ölü taklidi yapar. Boyu 91 cm, kuyruğu 33 cm.

opossum shrimp, *is., ç. zool.* keseli karides *(Mysidacea)* : yumurtasını bacakları arasındaki kesede taşıyan bir tür karides.

Opp. = **1.** oppuses, **2.** opera.

opp. = **1.** opposed, **2.** opposite.

oppidian, *sf.&is.* **1.** kasaba, **2.** kasabalı, **3.** kasabaya ait. ***e.a.- 1.*** *town, urban, 2. townsman, 3. civic.*

oppilate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** durdurmak, engellemek, tıkamak, **2. oppilant** : durduran, engelleyen tıkayan, **3. oppilation** : durdurma, engelleme, tıkama. ***e.a.-1.*** *stop up, obstruct, constipate.*

opponency, *is.* **1.** zıtlık, karşıtlık, **2.** muhalefet, **3.** düşmanlık, husumet, **4.** karşı gelme, karşı çıkma.

opponent, *sf.&is.* **1.** muhalif, düşman, hasım, rakip. *He defeated his ~ in the election.* **2.** karşıt, zıt, **3.** karşıki, karşıdaki, **4.** *anat.* bir organı öbürüne karşı getiren (kas vb.). ***e.a.- 1.*** *competitor, contestant, rival, adversary, antagonist, 2. opposing, adverse, antagonistic, 3. opposite.* ***k.a.-1.*** *ally, friend.*

opportune, *sf.* **1.** elverişli, uygun, müsait. **an ~ moment** : müsait bir an. *You have come at a most ~ moment.* **2.** vakitli, tam zamanında olan /yapılan. *an ~ offer of assistance. an ~ remark.* **3. ~ly** : tam zamanında, uygun/elverişli anda, **4. ~ness** : elverişlilik, uygunluk, müsaitlik. ***e.a.- 1.*** *suitable, favorable, appropriate, fortunate, apt, 2. convenient, timely, seasonable.*

opportunism, *is.* fırsatçılık, fırsat düşkünlüğü, oportünizm.

opportunist, *is.* **1.** fırsatçı, fırsat düşkünü, oportünist, **2. ~ic** : fırsat düşkünü, fırsat kollayan, **3. ~ically** : fırsat kollayarak, fırsat kollarcasına.

opportunity, *is., ç.* **-ties 1.** fırsat, vesile. **at the first/earliest ~** : ilk fırsatta. **a wonderful ~** : mükemmel bir fırsat. **to miss an ~** : fırsatı kaçırmak. *A summer in France gave her an ~ to learn French.* **take the ~ of doing (or to do)** : fırsattan yararlanarak ... yapmak. *I'd like to take this ~ to thank everyone for helping.* **when the ~ occurs** : fırsat düşerse/zuhur ederse. **to make the most of one's opportunities** : önüne çıkan fırsatlardan sonuna kadar yararlanmak/azamî yarar sağlamak, **2.** uygun/müsait zaman, **3.** elverişli durum, talih. *~ knocks (at the door) only once.* ***e.a.-1.*** *occasion, 2. favorable time, 3. chance.*

opposability, *is.* karşı(sına) konulabilme, muhalefet edilebilme, karşı çıkılabilme, dayatılabilme, diretilebilme.

opposable, *sf.* **1.** (bir şeyin) karşısına konulabilir, **2.** karşı konulabilir/çıkılabilir, muhalefet edilebilir, dayatılabilir, diretilebilir, engellenebilir, engel/mâni olunabilir.

oppose, *f.* **-posed, -posing 1.** karşı koymak/çıkmak, dayatmak, direnmek, mukavemet etmek. *The residents ~d the widening of the street.* **2.** engel/mâni olmak, engellemek, engel çıkarmak. *Her father ~d her wish to become an actress.* **3.** ihtilâfa düşürmek, vuruşturmak, çarpıştırmak. *to ~ armies.* **4.** muhalefet etmek, karşı durmak, muhalif/zıt fikirde olmak. *Opposition party ~d to any tax increase.* **5.** aleyhinde deliller öne sürmek, aksini iddia etmek/savunmak. *He was ~d to the development of nuclear weapons.* **6.** birbiriyle karşılaştırmak/mukayese etmek, **7.** karşısına koymak/getirmek. **to ~ ones finger to one's thumb** : parmağını başparmağının karşısına getirmek, **8.** muhalif olmak/davranmak, **9. opposer** : karşı koyan, dayatan, direten, muhalefet eden, engelleyen kimse, **10. opposingly** : karşı koyarak, muhalefet ederek, dayatarak, direterek, engelleyerek. ***e.a.-1.*** *confront, cotravene, contradict, resist, withstand, combat, dispute, 2. hinder, obstruct.* ***k.a.-1&2&4.*** *support, help, sustain, uphold, abet, aid, foster.*

opposed, *sf.* **1.** zıt, ters, aksi. *The two brothers had strongly ~ characters.* **2.** muhalif, karşı, aleyhinde. **be ~ to** : -e muhalif olmak/karşı çıkmak, **3. ~ to** : -e mukabil, -e zıt/karşı. **A strategy which is diametrically ~ to that of previous government** : Önceki hükûmetinkine tamamnen zıt bir strateji. **4. as ~ to** : karşıt/aksine olarak, -in tersine. **country life as ~ to city life** : şehir hayatına karşıt olarak köy hayatı.

opposite, *sf.&is.&e.* **1.** karşı. *The ~ side of the street.* **2.** karşısında, karşı tarafta/tarafında. *The map is ~ page 26.* **~ the school** : okulun karşısında, **3.** arka, ters. *The printing on the ~ side of the page shows through this side.* **4.** zıt, aksi, ters. *Sour is ~ to sweet. Black is the ~ of white.* **5.** karşılıklı. **They sat ~ each other** : Karşılıklı oturdular. **6.** *bot.* (a) karşılıklı, sapın karşılıklı tarafında olan (yaprak, çiçek), (b) bir organı düşey yönde öbürünün üst tarafında olan, **6.** *esk.* zıt, muhalif, **7.** *bk.:* **antonym**, **8.** (sinema /TV) (başartistle) beraber. *She played ~ a famous actor in her first starring role,* **9. ~ly** : karşı karşıya, karşılıklı olarak, zıt bir şekilde, aksine, tersine, **10. ~ness** : karşıtlık, karşılıklı oluş, terslik, zıtlık. ***e.a.-2.*** *facing, 3. reverse, 4. unlike, differing, contrary, 6. opponent, antagonist.* ***k.a.- 4.*** *like, same.*

opposition, *is.* **1.** muhalefet, **2.** zıtlık, karşıtlık. **in ~** : karşıt, zıt. *His views were in ~ to mine.* **3.** (a) karşı koyma, karşı durma, direnme, dayatma, mukavemet. **The mob offered ~ to the police** : Kalabalık polise karşı koydu. (b) zıt gitme, ihtilâf, rekabet, düşmanlık, **4.** muhalif parti, muhalefet. *In parliament, the party having the second largest number of elected members is called the official ~.* **5.** engel (olma), mania. *The stream flows without ~.* **6.** (bir şeyi başka bir şeyin) karşısına koyma/yerleştirme. *the ~ of the thumb to the fingers.* **7.** *astr.* iki gök cisminin birbirinden 180 uzak durumu, **8.** *man.* karşı olum : birbirini karşılıklı olarak dışta bırakan iki kavram ya da yargı arasındaki bağıntı. **9. ~al** : zıt, muhalif, birbirine karşı olan, **10. ~ist** : muhalif (parti üyesi), muhalefet eden/karşı çıkan kimse, **11. ~less** : muhalefetsiz. ***e.a.-1.*** *competition, hostility, antagonism, 3. (b) antipathy, conflict, rivalry, 5. impediment, obstruction, hindrance.*

oppress, *gl.f.* **1.** sıkmak, sıkıntı vermek, canını sıkmak, bunaltmak. *I feel ~ed by/with worry/the heat.* **2.** baskı yapmak,. tazyik etmek, **3.** ağırlık vermek, üzerine yüklenmek, **4.** *esk.* ram etmek, boyun eğdirmek, tenkil etmek, **5.** *esk.* ezmek, zulmetmek, tazyik etmek. *The tyrant ~ed the conquered people.* **6. oppressor** : sıkan, bunaltan, baskı yapan, ezen, tazyik eden kimse/şey. ***e.a.-1.*** *depress, 2. maltreat, persecute, 4. subdue, suppress, 5. crush, overwhelm.* ***k.a.- 1.*** *uphold, encourage.*

oppression, *is.* **1.** zulüm, kıyım, baskı, zorbalık, tagallüp. *They fought against ~.* **2.** zulmetme, baskı yapma, tazyik etme, **3.** zulüm/baskı/tazyik görme, zulme/baskıya maruz kalma. *The ~ of the people by the dictator caused the war.* **4.** eza, cefa, sıkıntı, kasvet, bunalım. ***e.a.- 1.*** *tyranny, despotism, persecution, cruelty.* ***k.a.- 1.*** *kindness, justice.*

oppressive, *sf.* **1.** zalim, zulmedici, ezici, basıcı, ağır. *The people could no longer stand the ~ practices of the government and they revolted.* **2.** sıkıcı, bunaltıcı, can sıkıcı, kasvetli. *~ heat. The atmosphere in this room is ~.* **3. ~ly** : (a) zulümle, zulmederek, baskı yaparak, ezerek, (b) bunaltıcı/sıkıcı bir şekilde, **4. ~ness** : (a) zalimlik, gaddarlık, zorbalık, (b) sıkıcılık, bunaltıcılık, kasvet. ***e.a.-1.*** *cruel, harsh, tyrannical, burdensome, despotic, harsh, 2. distressing, depressing, onerous, vexing, wearing.*

opprobrious, *sf.* **1.** hakaret dolu, tahkir edici, hakaretamiz. *Coward, liar and thief are ~ names.* **2.** utandırıcı, yüz kızartıcı, utanç verici. *~ conduct.* **3. ~ly** : (a) hakaretle, hakaret edercesine, (b) utanç verecek/yüz kızartacak şekilde, **4. ~ness** : (a) hakaret edici davranış, (b) utanç, utandırıcı tutum, rezillik. ***e.a.-1.*** *contemptuous, abusive, vituperative, reproachful, 2. disgraceful, shameful, dishonorable, ignominious.* ***k.a.- 1.*** *laudatory, 2. reputable.*

opprobrium, *is.* **1.** rezalet, utanç, hacalet, utanılacak şey, **2.** utanç/rezalet sebebi, ayıp, **3.** hakaret. ***e.a.-1.*** *infamy, disgrace.*

oppugn, *gl.f.* **1.** tenkitle saldırmak, hücum etmek, **2.** tartışmak, münakaşa etmek, **3. ~ance = ~ancy** : karşıtlık, karşı koyma, direnme, zıddiyet, muhalefet, düşmanlık, **4. ~ant** : karşı koyan, direnen, zıt, muhalif, düşman. ***e.a.-2.*** *dispute, 3. opposition, hostility, resistance, 4. opposing, antagonistic, contrary, combative.*

-opsis, *son ek* benzerlik belirtir : *coreopsis* gibi.

opsonic, *sf. bkt.* opsonin+, opsoninsel, opsonik. **~ index** : opsonin göstergesi : hastanın kan suyundaki yutargözelerin yok ettiği bakteri sayısının normal kan sudakilerin yok ettiği bakteri sayısına oranı.

opsonify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** (bakterileri) zayıflatmak, göze yutumuna hazırlamak, **2. opsonification** : zayıflatma, göze yutumuna hazırlama. ***e.a.-1.*** *opsonize.*

opsonin, *is.* opsonin, kansuda bulunan ve bakterilerin gözeyutarlar tarafından yok edilmesini kolaylaştıran madde.

opsonize, *gl.f.* **-nized, -nizing** *bk.:* **opsonify.**

opt, *gs.f.* **1.** *gen.* **~ for** : (birkaç şeyden birini) seçmek/tercih etmek, karar vermek. *The class ~ed for a field trip.* **2. ~ out** : çekilmek, vazgeçmek, yapmamaya karar vermek. *Several nations wanted to ~ out of the alliance.* ***e.a.-1. choose, decide, elect.***

opt. = **1.** optative, **2.** optical, **3.** optician, **4.** optics.

optative, *sf.&is.* **1.** istek bildiren, **2.** *gr.* (a) istek kipi, (b) istek kipindeki fiil, **3. ~ly** : istek bildirerek.

optic, *sf.&is.* **1.** ışık+, ışıksal, **2.** *bk.:* **optical**, **3.** mercek, optik aletin merceği, **4.** *k.d.* göz. ***e.a.-3. lens, 4. eye.***

optical, *sf.* **1.** ışık+, ışıksal. **~ aberrration** : ışıksal sapınç. **~ axis** : asal eksen. **~ center** : ışıksal özek. **~ constants** : ışıksal değişmezler. **~ emission** : ışık salım. **~ temperature** : ışıksal sıcaklık. **~ way** : ışıksal yol, **2.** ışık bilimsel, optik+, **3.** görme duygusuna yardım eden, görmeyi kolaylaştıran/düzelten, **4.** görüş, görme, göz+. **~ illusions** : gözün yanılması. *Being nearsighted is an ~ defect.* **5.** optik+, ışıkla işleyen. *an ~ instrument.* **6.** görülebilen. *an ~ galaxy.* **7. ~ activity** *fiz. kim.* ışıksal etkenlik : bazı maddelerin veya çözeltilerinin ucaylı ışığın titreşim düzlemini döndürmesi, **8. ~ art** : görümsel resim : geometrik çizgiler kullanarak görümsel etki (hareket vb.) uyandırmayı amaç edinen resim sanatı, **9. ~ bench** : ışık deneyleri masası. **~ double star** *bk.:* **double star**, **10. ~ glass** : optik cam: mercek vb. yapmakta kullanılan yüksek kaliteli, homojen, renksiz cam, **11. ~ isomer** : ışıksal eşiz, **12. ~ isomerism** : ışıksal eşizlik, **13. ~ laser** *bk.:* **maser**, **14. ~ rotation** : ışıksal dönme : bir ışıksal düzenden geçen ışığın ucaylanım açısının dönme miktarı, **15. ~ scanner** : ışıksal tarayıcı, **16. ~ scanning** : (bilgisayar) ışıksal tarama : harfleri okuyup elektrik itkilere *(impulse)* çeviren fotoelektrik düzenle manyetik şerit üzerine kayıt süreci, **17. ~ly** : (a) ışıksal olarak, ışık yardımı ile, ışıksal/optik araçlarla, (b) gözle. ***e.a.-4. visual, 6. visible.***

optic axis, *is.* ışık ekseni : (a) çift kırıcı bir buzsulun (kristalin) çift kırıcı olmayan doğrultusu, (b) göz bebeği merkezinden geçen görüş çizgisi.

optician, *is.* **1.** gözlükçü, **2.** optik aletler yapan/satan kimse.

opticist, *is.* ışık bilgini, optikçi, kuramsal ve uygulamalı ışık bilimi uzmanı.

opticly, *zf.* ışık bilimsel olarak.

optic nerve, *is. anat.* görme siniri : retinadan beyine giden ve görmeyi sağlayan ışığa duyarlı bir çift sinir.

optics, *is.* ışık bilimi, ışık bilgisi, optik.

optic thalamus, *bk.:* **thalamus** (1).

optimal, *sf.* **1.** en uygun, en iyi, en çok arzu edilen, en münasip, **2. ~ity** : en uygunluk, **3. ~ly** : en uygun/en iyi bir şekilde, en münasip tarzda. ***e.a.-1. best, optimum, most desirable/favorable.***

optimise/optimisation, *Brit. bk.:* **optimize/optimization.**

optimism, *is.* **1.** iyimserlik, nikbinlik, **2.** iyiliğin en sonunda fenalığa galebe çalacağı inancı, **3.** dünyanın evrende en iyi yer olduğu inancı, **4.** dünyada her şeyin iyiliğe hizmet ettiğini savunan kuram.

optimist, *is.* **1.** iyimser/nikbin kimse, her şeyin iyi tarafını gören kimse, **2.** iyiliğin en sonunda fenalığa galebe çalacağına inanan kimse.

optimistic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* iyimser, nikbin, her şeyin iyi tarafını gören. *an ~ plan.* **2. ~ally** : iyimserlikle, nikbinlikle, iyi tarafını görerek.

optimize, *f.* **-mized, -mizing 1.** iyimser/nikbin olmak, her şeyin iyi tarafını görmek, herşeyi iyimserlikle karşılamak/iyimser gözle bakmak, **2.** en iyi/mükemmel/verimli/elverişli/kullanışlı/yararlı hâle getirmek, **3.** en çok yararlanmak, **4.** (bilgisayar) etkinleştirmek, en iyilemek : en etkin/verimli sonucu verecek programı yazmak, **5. optimization** : (a) iyimser/nikbin olma, her şeyi iyimserlikle karşılama/iyimser gözle bakma, (b) en iyi/mükemmel/verimli/elverişli/kullanışlı/yararlı hâle getirme, (c) etkinleştirme, en iyileştirme.

optimum, *sf.&is., ç.* **-ma/-mums 1.** en iyi, en uygun, en elverişli, en müsait, **2.** (belirli bir sonuca ulaştıran) en iyi koşul, en elverişli/uygun durum, **3.** (belirli koşullarla ulaşılan) en iyi /elverişli sonuç, **4.** *biy.* bir canlının gelişmesi için en elverişli ısı, ışık, nem, yer ve besin.

option, *is.* **1.** seçme hakkı/yetkisi, **2.** seçme, tercih. **make an ~** : seçmek, tercih etmek, **3.** seçenek, seçilecek şey/yol/şık. **As a mother of two children, she had no ~ but to work** : İki çocuk annesi olarak çalışmaktan başka seçeneği yoktu. **4.** belirli süre içinde belirli koşullarla bir şeyi satın alma hakkı. **have/hold/take an ~ on sth** : bir şeyi belirli sürede belirli fiyata satın almaya hakkı olmak. *Jo has taken an ~ on that house.* **5. keep/leave one's ~s open** : acele karar vermemek, belirli bir süre içinde seçmekte serbest olmak, seçme/alma hakkı mahfuz olmak, **6.** (otomobil vb. de) standart teçhizata ilâveten istenirse satın alınabilen ek düzenek. *A car that includes air-conditioning and V-8 engine among its ~s.* **7. ~ day** : cevap günü. ***e.a.-2&3.*** *selection, election,* ***3.*** *choice, alternative.*

optional, *sf.* **1.** ihtiyarî, isteğe bağlı, zorunlu değil, seçenekli. *~ equipment on a car. ~ subjects at school. You don't have to have this radio in your new car, it's an ~ extra.* **2. ~ity** : ihtiyarîlik, isteğe bağlı oluş, zorunlu olmama, seçeneklilik, **3. ~ly** : ihtiyarî/isteğe bağlı olarak, istenirse, seçenekli olarak. ***e.a.-1.*** *elective.* ***k.a.-1.*** *compulsory, obligatory.*

optionee, *is.* yasal seçenek hakkı olan, belirli koşullarla belirli süre içinde satın almaya hakkı olan kimse.

opto-, *ön ek* "ışık, görüş". *ör.: optometry.*

optoelectronics, *is.* ışık eksicik bilim, optoelektronik.

optokinetic, *sf.* gözdevimsel, gözün hareketi ile ilgili.

optometer, *is.* görüşölçer: gözün görüş alanını, ışığın kırılmasından ileri gelen görüş kusurlarını ölçen alet.

optometrist, *is.* gözlük uzmanı : görme bozukluklarını ölçen ve gözlük reçetesi yazan uzman.

optometry, *is.* görme ölçümü, optometri : görüş bozukluklarını muayene ve bunu düzeltici gözlük reçetesi yazma mesleği. **optometric(al)** : görüş ölçümsel.

opulence = opulency, *is.* zenginlik, servet, bolluk, bereket. **live in ~** : servet/refah içinde yaşamak. ***e.a.-wealth, riches, affluence, abundance, lavishness, prosperity.***

opulent, *sf.* **1.** zengin. *hoping to marry an ~ widow.* **2.** bol, mebzul, **3.** çok süslü/gösterişli, şaşaalı, göz kamaştırıcı. *~ furnishings. The magnificiently ~ marble altar.* **4. ~ly** : servet/zenginlik içinde, bol bol, mebzulen. ***e.a.-1.*** *rich, affluent, wealthy,* ***2.*** *abundant, plentiful, lavish, profuse,* ***3.*** *luxuriant, luxurious.* ***k.a.-1.*** *destitute, indigent.*

opuntia, *is. bot.* **1.** frenk inciri, **2.** kaktüs, kaynana dili : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen yassı, etli, çok dallı, sarı, kırmızı, mor çiçekler açan ve bazıları yenilir meyve veren dikenli bitki.

opus, *is., ç.* **opuses** (veya 2. için **opera**) **1.** edebî eser, kitap, **2.** beste, müzik eseri (bestekârın yayınlanan eserlerine göre numaralı). *Beethoven's Opus 106.*

opuscule, *is.* küçük/önemsiz eser. **opuscular** : küçük esere ait.

-opy, *bk.:* **-opia.**

OR = 1. operational research, **2.** Oregon (zip kodu).

or, *bağ.&e.&sf.&is.* **1.** ya da, yahut, veya. *to be or not to be. They'll be gone for 3 or 4 days.* **2.** yoksa. *Do you prefer coffe or tea?* **3.** aksi hâlde, yoksa. **Hurry, or you'll be late** : Acele etmezsen geç kalacaksın (çabuk ol, yoksa gecikirsin). **4. either...or** : ya...ya. **Either this or that** : Ya bu, ya o. **5. whether ... or** : ister...ister..., olsa da olmasa da. **We intend to go, whether or not they do** : Onlar ister gitsin ister gitmesin biz gitmeye kararlıyız (Onlar gitse de, gitmese de biz gideceğiz). **6. or rather** : daha doğrusu (bir sözü düzeltmek/açıklamak için kullanılır). **His autobiography, or rather memoirs, is ready for publication** : Öz yaşam öyküsü, daha doğrusu anıları yayınlanmaya hazır. **7. or else** *k.d.* (tehdit için söylenir) sonra karışmam ha, sonunu sen düşün, yoksa.... *You clean it properly, or else!* **8. or so** : aşağı yukarı, ... kadar, tahminen, takriben, en azından. **I waited 3 minutes or so** : Üç dakika kadar bekledim. **9. or two** : (tekil adlardan sonra) en az, ... veya iki. **Wait a minute or two** : bir iki dakika bekle. **a dollar or two** : bir iki (birkaç) dolar, **10.** *esk.* önce, **11.** (armacılıkta) altın, sarı (altın rengi). ***e.a.- 10.*** *before,* ***11.*** *gold.*

-or, *son ek* **1.** eylem, sonuç, nitelik, özellik, durum vb. gösterir : *ardor, honor, tremor, error, terror* gibi, **2.** iş ve meslek bildirir : *actor, inventor, elevator* gibi.

o.r. = O.R. *tic.* (**owner's risk**) zarar/ziyan sahibine ait.

ora, *ç. is. bk.:* **os**[2] .

orach(e), *is. bot.* karapazı, koyun sarmaşığı *(Atriplex hortensis).*

oracle, *is.* **1.** (eski Yunanistan ve Roma'da) gaipten haber veren kâhin, **2.** (kâhinin verdiği) gaipten haber, **3.** (kâhinin) kehanette bulunduğu yer, **4.** vahiy, ilham, **5. ~s** *bk.:* **Scriptures, 6.** Tanrı ile haberleşme aracı, **7.** vaiz, kâhin, hikmet sahibi, yüce sözler söyleyen çok akıllı kişi.

oracular, *sf.* **1.** kehanetle ilgili, **2.** vahiy ve ilhamları açıklayan, **3.** anlaşılmaz, muğlâk, hikmetli, gizli anlam taşıyan, gizemli, esrarengiz, **4.** harikulâde, hayret verici, **5. ~ly** : kehanetle, anlaşılmaz/hikmetli/gizemli bir şekilde, hayret uyandırırcasına. ***e.a.-1.*** *prophetic, 3. ambiguous, obscure, enigmatical.*

oral, *sf.&is.* **1.** sözlü, şifahî (sınav, imtihan). **~ method** : sözlü yöntem. *an ~ test in German. an ~ message.* **2.** ağız+. **the ~ cavity** : ağız boşluğu. **3.** ağızdan verilen (ilâç vb.). *an ~ medicine.* **4.** *zool.* (polip ve deniz hayvanlarının) ağız ve dokunaçları ile ilgili, **5.** *s.bl.* yalnız ağızdan telâffuz edilen, burun kapalı söylenebilen : b, v gibi, **6.** *psikol.* ağız+, ağızcıl. **~ aggressivity** : ağız saldırganlığı. **~ anxiety** : ağızcıl kaygı. **~ character** : ağızcıl kişilik. **~ dependence** : ağızcıl bağımlılık. **~ erotism** : ağız kösnüllüğü. **~ sadism** : ağız sadistliği, **7. ~ly** : sözlü olarak, ağızdan. ***e.a.-1.*** *spoken, vocal, verbal.*

orang, *is. bk.:* **orang-utan.**

orange, *is.&sf.* **1.** portakal, **2.** *bot.* **sweet ~** : portakal ağacı *(citrus simensis).* **bitter/seville/sour ~** : turunç ağacı *(Citrus aurantium),* **3.** turunç, vb. gibi portakala benzer meyve. **bitter ~ = seville ~** : turunç, **4.** turuncu, portakal rengi(nde), **5.** portakal+, portakallı, portakaldan yapılmış. **~ jam/marmalade** : portakal reçeli, **6. ~ blossom** : portakal çiçeği.

orangeade, *is.* portakal şurubu.

orange pekoe, *is.* siyah çay : çay fidanının en ufak tepe yapraklarından yapılmış iyi kaliteli Hint/Seylan çayı.

orangery, *is., ç.* **-ries** limonluk, soğuk iklimlerde içinde portakal ağacı yetiştirilen camlı ev.

orange stick, *is.* portakal çubuğu : manikürcülerin kullandığı portakal ağacından yapılmış bir ucu yuvarlak, öbür ucu sivri çubuk.

orangewood, *is.* portakal tahtası/kerestesi.

orangutan = orang-utan = orangutang = orang-utang = orang, *is. zool.* orangutan *(Pongo pygmaeus) :* Borneo ve Sumatra'da bulunan uzun kollu iri maymun.

ora pro nobis, *Lât.* bizim için dua edin. ***e.a.-*** *pray for us.*

orate, *f.* **-rated, -rating** nutuk çekmek, hatiplik taslamak, azametle konuşmak. ***e.a.-*** *declaim, speechify.*

oration, *is.* söylev, (resmî) nutuk, hitabe. ***e.a.-*** *speech.*

orator, *is.* **1.** hatip, söylevci, nutuk çeken/belâgatle söz söyleyen kimse, **2.** *huk.* davacı.

Oratorian, *is.&sf.* yemin etmemiş papazlar birliğine mensup (papaz).

oratorical, *sf.* hitabet+, hitabet ile ilgili, hatipliğe ait, hatibe yaraşır, belâgatli. **~ly** : hatipçe, belâgatle, hatipliğe yaraşır şekilde.

oratorio, *is., ç.* **-rios** oratoryo : çoğunlukla dinsel konularda bestelenmiş uzun koro ve orkestra eseri.

oratorship, *is.* hitabet, hatiplik.

oratory, *is., ç.* **-ries 1.** söylev, nutuk, hitabe, **2.** hitabet / söz söyleme sanatı, **3.** belâgat, beliğ söz, **4.** özel tapınak, küçük mabet, kilise, **5.** *(b.h.)* **Congragation of Oratory** *d.d.* (Katoliklerde) yeminsiz olarak bir arada yaşayan, vaız ve eğitimle meşgul olan papazlar cemiyeti. ***e.a.-*** *2. eloquence.*

oratress = oratrix, *is., ç.* **oratrices** kadın hatip.

orb, *is.&f.* **1.** gök cismi, **2.** küre, **3.** göz, göz küresi, **4.** (hükümranlık alâmeti olarak) küre ve haç, **5.** *esk.* daire, dairesel şey, **6.** *astr.- esk.* (gök cisminin çizdiği) yörünge, mahrek, **7.** *esk.* yeryüzü küresi, kürei arz, **8.** küre/daire teşkil etmek/çizmek, **9.** *esk. bk.:* **encircle, enclose, 10.** yörünge çizmek, yörüngede hareket etmek, **11.** küre hâline gelmek, küreleşmek, top gibi yuvarlaklaşmak. ***e.a.-*** *2. ball, 3. eye, eyeball, 5. circle, 6. orbit, 7. earth.*

orbicular, *sf.* **1.** küresel, küre/top gibi, yuvarlak, yusyuvarlak, tostoparlak, **2.** *bot.* dairesel. *an ~ leaf.* **3. ~ity** : küresellik, yuvarlaklık, toparlaklık. ***e.a.- 1. spherical, globular, 2. circular, discshaped.***

orbiculate(d), *sf.* **1.** küresel, yuvarlak, top gibi, **2.** dairesel, **3. ~ly** : küresel/yuvarlak bir şekilde, **4. orbiculation** : küresellik, yuvarlaklık. ***e.a.-1. spherical, spheroidal, globular, 2. circular, 1&2. orbicular.***

orbit, *is.&gl.f.* **1.** yörünge, mahrek. *The ~ of a planet is an elliptical curve. How much does it cost to put a satellite into ~?* **2.** bir kimsenin faaliyet/etki alanı, yaşam çevresi, çevre, muhit. *My re-entry into the family ~. Out of the labor party's ~. The ~ of imperialism.* **3.** *anat.* göz çukuru, (b) göz, **4.** *zool.* kuşların/böceklerin gözlerini çevreleyen organlar, **5.** *fiz. kim.* elektron yörüngesi : elektronun atom çekirdeği etrafındaki devinim yolu, **6.** (bir gök cismi etrafında) dön(dür)mek. *Many artificial satellites are ~ing the earth.* **7.** belirli bir yörüngede devinmek, yörünge izlemek, **8.** yörüngelemek : bir uyduyu vb. yörüngesine yerleştirmek. *They plan to ~ a new satellite.* ***e.a.- 3. (a) eye socket, (b) eye.***

orbital, *sf.&is.* **1.** yörüngesel, yörünge+, mahrek+, **2.** göz çukuruna ait, **3.** *kim.* yörüngemsi : atom çekirdeği çevresinde bir elektronun bulunma olasılığının dağılımını veren ve nicem kuramına göre hesaplanan matematiksel işlev. **4.** *Brit.* çevre yolu, **5. ~ index** *anat.* çukur imleci : göz çukuru yüksekliğinin 100 katını çukur genişliğine bölerek elde edilen sayı, **6. ~ velocity** : yörünge hızı : bir cismi yörüngesinde tutan en az hız.

orbiter, *is.* yörünge izleyen, gök cismi etrafında (yere inmeden) bir yörüngede dönen uzay aracı.

orc, *is.* deniz canavarı : eski yazarların tasvir ettiği balina vb. gibi deniz hayvanı.

orca, *is. zool.* vahşi balina*(Grampus orca).* ***e.a.- killer whale.***

orch. = orchestra.

orchard, *is.* **1.** meyvelik, meyve bahçesi, **2.** meyve ağaçları, **3. ~ grass** : çayır, **4. ~ist = ~man** : bahçıvan.

orchestra, *is.* **1.** orkestra, **2.** *tiy.* (a) **~ pit** *d.d.* orkestra yeri/çukuru, (b) *ABD* parter, dinleyici/seyirci salonu, (c) *ABD* salonun sahneye yakın ön kısmı, **3.** (eski Yunanistan'da) sahne önünde koronun şarkı söyleyip dans ettiği yarım daire şeklinde yer, **4.** (eski Roma) kodamanlara ayrılan sahneye yakın yer.

orchestral, *sf.* **1.** orkestra+, orkestra için (bestelenmiş), **2.** orkestramsı, orkestrayı andıran, **3. ~ly** : orkestraya benzer şekilde.

orchestrate, *f.* **-trated, -trating 1.** orkestra için bestelemek/düzenlemek, orkestra müziği yazmak, **2.** (en iyi etkiyi uyandıracak şekilde) düzenlemek, ahenkleştirmek, ahenk sağlamak. *He ~s the elements of his art.* **3.** (belirli bir gizli ve kötü maksada ulaşmak için) önceden/el altından hazırlamak/tertiplemek/düzenlemek/yönetmek. *A brilliantly ~d campaign of protest. They suspected Russia has ~d the latest political crimes.* **4. orchestrater = orchestrator** : orkestra müziği bestecisi.

orchestration, *is.* **1.** orkestra için besteleme/düzenleme, orkestra müziği yazma, **2.** (el altından/gizlice) hazırlama/tertipleme/düzenleme/yönetme, **3.** ahenkleştirme, ahenk sağlama, ahenkli bir şekilde düzenleme. *Develop a world community through ~ of cultural diversities.*

orchestrion = orchestrina, *is.* orkestra taklidi : orkestranın çeşitli çalgılarını taklit eden org gibi bir çalgı. **harmonicon** *d.d.*

orchi-, *bk.:* **orchido-.**

orchid, *is.&sf.* **1.** *bot.* orkide, salep *(Orchidaceae),* **2.** açık mor, mavimtrak mor (renk/renkli).

orchid-, *ön ek bk.:* **orchido-.**

orchidaceous, *sf.* **1.** *bot.* salepgillerden, salepgiller familyasından, salepgillere ait, **2.** lüks, şaşaalı, gösterişli, mutantan, **3. ~ly** : gösterişle, şaşaalı bir şekilde. ***e.a.-2. showy, ostentatious.***

orchidectomy = orchiectomy = orchectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* er bezi çıkarımı, taşak/husye ameliyatı.

orchiditis = orchitis = orchetis, *is. patol.* er bezi yangısı, taşak/husye iltihabı.

orchido- = orchi- = orchid-, *ön ek* **1.** *bot.* "orkide, salep". *ör.: orchidology,* **2.** *tıp* **orchio-** *d.d.* "er bezi, taşak, husye". *ör.: orchidotomy.*

orchidology, *is.* orkide bilimi : botaniğin salepgiller familyasını inceleyen bölümü. **orchidologist** : orkide bilimi uzmanı.

orchil, *is.* **1.** yosun boya : *Rocella* türü yosunlardan elde edilen mor boya, **2.** boya yosunu : bu boyayı veren yosun. **archil** *d.d.*

orchis, *is.* **1.** *bk.:* **orchid**, **2.** sivri çiçekli orkide : ılıman bölgelerde yetişen *Orchis* türü orkide, **3.** *bk.:* **fringed orchis.**

orchitis, *is. bk.:* **orchiditis.**

orcinol = orcin, *is. kim.* orsinol : C6H3. CH3(OH)2. Bazı yosunlardan elde edilen veya bireşimsel olarak yapılan beyaz, suda eriyen, hava ile temas edince kızaran bileşim. Bazı karbohidratların ayıracı olarak kullanılır.

Orcus, *is.* (eski Roma) yer altı tanrısı.

ord. = **1.** order, **2.** ordinal, **3.** ordinance, **4.** ordinary, **5.** ordnance.

ordain, *f.* **1.** papazlığa atamak, papazlık görevi vermek. **be ~ed** : papazlığa atanmak, **2.** (yasa) emretmek, irade/ferman çıkarmak, hükmetmek, buyurmak. *The law ~s that convicted murderers be imprisoned.* **3.** (Allah/kader) takdir etmek, mukadder kılmak. *Thus do the gods ~. She believed that love had been ~ed by God.* **4. ~able** : (a) papazlığa atanabilir, (b) emir/ferman çıkarılabilir, **5. ~er** : (a) papazlığa atayan, (b) emir/ferman çıkaran, **6. ~ment** : (a) papazlığa atama, (b) irade, ferman, (c) mukadderat, kader. ***e.a.-2.*** *order, prescribe, determine, enact, 3. destine, predestine, predetermine.*

ordeal, *is.* **1.** çetin deneme, mihnet, işkence, ateşten gömlek, büyük sıkıntı. *an ~ such as imprisonment, illness or disaster.* **2.** (eskiden kullanılan) işkence ile yargılama yöntemi. *trial by ~.*

order[1], *is.* **1.** emir, buyruk, buyuru, buyrultu. **~ of the day** : günlük emir, gündem. **at one's ~** : emre hazır. **by ~** : emre göre, emir gereğince. **sealed ~s** *As.* vakti gelince açılıp okunacak mühürlü emirname. **standing ~s** : yürürlükteki/geçerli emirler. **take an ~** : emir almak. **till further ~s** : başka emir gelinceye kadar. **give s.o. his marching ~** *k.d.* birisini kovmak, **2.** sıra, dizi. **in alphabetical ~** : alfabe harfleri sırasına göre. **in ~ of size** : büyüklüğe göre. **put in ~** : dizmek, sıralamak, sıraya koymak. **~ of business** : gündem, **3.** düzen, nizam, intizam. **~ of battle** : muharebe düzeni/kuruluşu. **close/ extended ~** *As.* yanaşık/dağınık düzen. **put one's affairs in ~** : işlerini düzenlemek, düzene/ sıraya koymak. **working ~** : çalışma düzeni, **4.** hâl, durum. **in good working ~** : iyi işler durumda. **a wrist watch in working ~** : çalışır durumda bir kol saati, **5.** güvenlik, asayiş. **to keep /maintain ~** : asayişi korumak, güvenliği sağlamak, **6.** cins, çeşit. *a flower of a completely different ~.* **7.** (toplumsal) sınıf, tabaka. **the lower ~s** : alt/aşağı tabaka, **8.** yol, yöntem. usul, kural, **9.** (Parlamentoda) düzen, usullere riayet. **call s.o. to ~** : (meclis reisi) birisini usule riayete davet etmek, **10.** politik düzen, yönetim sistemi, **11.** sipariş, ısmarlama. **rush ~** : acele sipariş. **to ~** : ısmarlama, siparişe göre. **made to ~** : ısmarlama (yapılmış) elbise, **12.** *gr.* cümlede kelimelerin diziliş sırası, **13.** *biy.* takım, silsile, **14.** meslekî birlik/cemiyet, **15.** tarikat, mezhep fırkası. **monastic ~** : manastır tarikatı, **16.** (kilise) dinî makam/rütbe, **17.** meleklere verilmiş dokuz rütbeden her biri, **18. ~s** : (a) papazlık rütbesi. **holy ~s** : papazlar sınıfı. (b) papaz atama/kutsama töreni/ ayini, **19.** (Orta Çağlarda) dinî ve askerî yönetim, **20.** (a) şeref rütbesi, rütbe, paye. **~ of knighthood** : şövalyelik rütbesi. **~ of the Garter** : Garter payesi : İngiltere'de Kral III. Edward'ın 1348'de ihdas ettiği en yüksek şövalyelik payesi. (b) fahrî olarak çalışan kurum/topluluk, **21.** ödeme emri, mal teslimi emri, havale. **money ~** : para havalesi. **22.** *mim.* (a) sütun şekli, (b) klâsik sütun şekillerinden her biri : Dorik, İyon, Korent, Tuskan ve bileşik, (c) kemeri oluşturan eş merkezli halkalardan her biri, **23.** *mat.* (a) (cebirde) derece, (b) basamak : bir belirtecin (determinan) veya karesel dikecin (matris) basamağı, (c) (türevlerde) basamak, mertebe, derece : bir işlevin kaçıncı kez türevinin alındığını bildiren doğal sayı, (d) (türetik denklemde) basamak, mertebe : en yüksek basamaklı türevin basamağı, (e) kümenin) eleman sayısı, **24. call to ~** : (toplantıyı) usule göre açmak, **25. in ~** : (a) uygun, münasip, yolunda, (b) düzenli, sıralı, tertipli, muntazam. **in ~ of age/ rank/seniority etc** : yaş/aşama/kıdem vb. sırasıyla (c) doğru, usule/mevzuata uygun. **in applepie ~** : çok düzenli bir şekilde, yerli yerinde, **26. in ~ that = in ~ to** : ...için, ...gayesiyle/maksadıyla, ...diye. **in ~ to see** : görmek için, **27. in short ~** : çabucak, tezelden, sür'atle, acilen, acele, **28. on ~** :

siparişte, ısmarlanmış (fakat henüz teslim edilmemiş), **29. on the ~ of** : ...gibi, ...kabilinden / tarzında, az çok ...-e benzer, ... kadar, civarında, mertebesinde. **on the ~ of 1,000** : bin kadar, bin civarında, **30. out of ~** : (a) uygunsuz, yakışmaz, yakışık almaz, (b) bozuk, arızalı, çalışmaz durumda, (c) düzensiz, usule/nizama aykırı, parlâmento usullerine uymayan, **31. standing ~** *tic.* muteber emir. **standing ~s** : iç tüzük, dahilî nizamname. ***e.a.-6.*** *kind, sort,* ***27.*** *rapidly,* ***29.*** *like,* ***30.*** *(a) inappropriate, unsuitable.*

order[2], *f.* **1.** emretmek, emir vermek, buyurmak. **~ about/around** : (sağa/sola) emir yağdırmak. **~ off** : ayrılmasını emretmek. **~ a player off the field** : (hakem) oyuncuyu sahadan çıkarmak. **~ up** : askere almak, askerlik hizmetine çağırmak, **2.** ısmarlamak, sipariş etmek. *to ~ a book/one's meal.* **3.** düzenlemek, tertip/tanzim etmek, sıraya koymak, **4.** papazlığa atamak, **5.** *mat.* sıralamak, **6. ~able** : (a) ısmarlanabilir, (b) düzenlenebilir, sıralanabilir. ***e.a.-1.****command,* ***3.*** *arrange, systematize,* ***4.*** *ordain,* ***5.*** *arrange.*

order arms, *As.* **1.** tüfekle esas duruş, **2.** Hazır ol! (tüfekle esas duruş için verilen komut).

ordered, *sf.* **1.** düzgün, muntazam. **an ~ life** : muntazam bir hayat. **well ~** : düzenli, yerli yerinde, iyi tanzim edilmiş, **2.** düzenlenmiş, sıralanmış, dizilmiş, sıraya konulmuş. *an ~ set of rules.* **3. ~ness** : düzgünlük, muntazamlık, düzenlilik. ***e.a.-1.*** *regular, tidy,* ***2.*** *arranged.*

orderer, *is.* **1.** emreden, emir veren, **2.** ısmarlayan, sipariş eden, **3.** düzenleyen tertipleyen.

orderless, *sf.* düzensiz, intizamsız. ***e.a.-*** *disorderly*

orderly, *sf.&zf.&is., ç.* **-lies 1.** düzgün, tertipli, düzenli, muntazam (bir şekilde). *an ~ desk. ~ rows of houses.* **2.** sistemli, metotlu, metodik, **3.** (yasalara vb.) itaatli, itaatkâr, disiplinli, uslu. *an ~ crowd.* **4.** emirlerin tebliğ ve uygulanması ile ilgili, **5.** *As.* emir eri/çavuşu, hizmet eri, posta. **~ room** : bölük odası. **~ tent** : bölük çadırı. **~ officer** *Brit. bk.:* **officer of the day, 6.** hastane hademesi (erkek), **7. orderliness** : düzgünlük, intizam, tertiplilik, düzenlilik. ***e.a.-1.*** *tidy, regular,* ***2.*** *methodical, systematic,* ***3.*** *peaceful.* ***k.a.-1.*** *chaotic, haphazard.*

ordinal, *sf.&is.* **1.** sıra+. derece+, **2.** *biy.* takım+, **3.** sıral (sayı). **~ number = ~ numeral** : sıral sayı, sıra sayısı : *first, second, third* gibi sıra bildiren sayı, **4.** kilise ayinleri rehberi, **5.** papaz ve piskoposlar rehberi, **6. ~ly** : sıra ile, sıraya göre.

ordinance, *is.* **1.** yasa, kanun, **2.** tüzük, nizamname, **3.** düzen, kural, emir, ferman, **4.** yönetmelik, talimatname, **5.** ayin, dinsel tören, **6.** Allahın emri, kader, alın yazısı. ***e.a.-1.*** *order, law,* ***2&3.*** *decree, command.*

ordinarily, *zf.* **1.** genellikle, genel olarak, çoğunlukla, umumiyetle, ekseriya, **2.** alelâde/mütevazi bir şekilde, **3.** münasip/makul bir şekilde. ***e.a.-1.*** *usually, generally, commonly, regularly, as a rule, habitually,* ***2.*** *modestly,* ***3.*** *reasonably, normally.* ***k.a.-1.*** *rarely, infrequently, hardly ever, sporadically.*

ordinary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** alelâde, basbayağı, olağan, görülegelen, alışılmış, her zamanki. *an ~ person. an ~ situation.* **a very ~ kind of man** : alelâde/kendi hâlinde bir adam. **2.** bayağı, adî, basit. *very ~ manners. The speech was ~ and tiresome.* **3.** alışılmış, mutat, normal (durum/şey). *He ate his ~ breakfast of cereal, toast, and coffe.* **4.** *huk.* doğal/tabiî (hak), **5.** ortalama, vasat (kabiliyet, rütbe, mevki, nitelik, durum, derece, koşul hâl vb.). *ability above the ~.* **6.** (Katolik kilisesinde) her zamanki/mutat ayin, ayinin değişmeyen kısmı, **7.** (İngiltere'de) (a) belirli bir bölgede yetkili yüksek rütbeli rahip, (b) (eskiden) mahkûmlarla meşgul olan papaz, **8.** *ABD* veraset mahkemesi yargıcı, **9.** *Brit.* (a) tabldot yemek : tek bir fiyata yenilen belirli yemek, (b) tabldot lokantası: sabit fiyata yemek veren lokanta, (c) *esk.* otel veya otel lokantası, **10.** *huk.* vekâleten değil, bizzat yetki ve nüfuzunu kullanan kimse, **11.** (armacılıkta) basit/alelâde şekil (genellikle doğru ve geniş yaylı çizgilerden oluşur), **12. in the ~** : her zamanki gibi, alışıldığı/bilindiği veçhile, âdet üzere, bermutat, **13. in the ~ way** : genellikle, normal/genel olarak, normal koşullar altında, **14. out of the ~** : (a) acayip, garip, alışılmamış, görülmemiş, her zaman rastlanmayan, (b) eşsiz, seçkin, müstesna, ayrık, mümtaz, olağanüstü, fevkalâde, ***e.a.-1.*** *plain, commonplace, usual, customary,* ***2.*** *mediocre, indifferent,* ***3.*** *customary, normal, regular, accustomed,* ***13.*** *normally,* ***14.*** *(a) unusual, uncommon, (b) exceptional, extraordinary.* ***k.a.-1&3.*** *wextraordinary, unusual.*

ordinary seaman, *is.* üçüncü sınıf denizci. *kıs.:* **O.D., O.S., o.s.**

ordinate, *is. mat.* (Kartezyen koordinatlarda) düşey konaç, ordinat, bir noktanın x eksenine uzaklığı.

ordination, *is.* **1.** papaz atama/kutsama töreni, **2.** papazlığa atanma, **3.** irade/emir çıkarma, ferman ısdarı, **4.** düzenleme, tertipleme, sıralama, dizme, sıraya koyma, **5.** düzen, tertip, nizam, sıra, dizi.

ordn. = ordnance.

ordnance, *is.* **1.** top, topçuluk, **2.** askerî silâhlar, teçhizat ve cephane, savaş gereçleri, askerî donatım, **3.** ordu donatım dairesi, ordonat, **4. ~-datum** : orta deniz seviyesi, **5. ~-map** : (askerî) harita, **6. ~-officer** : ordu donatım subayı, **7. ~-survey** : haritacılık bürosu.

ordo, *is., ç.* **ordines** (Katolik kilisesinde) yıllık ayin ve dinî faaliyetleri gösteren defter.

ordonnance, *is., ç.* **-donances 1.** (bina/resim/edebî eser vb.) düzen, tertip, **2.** yasa, kanun, tüzük, yönetmelik. ***e.a.- 2. law, decree, ordinance.***

Ordovician, *sf.&is.* ön Silüryen çağı : 440-500 milyon yıl önceki Paleozoik çağ. **Lower Silurian** *d.d.*

ordure, *is.* **1.** gübre, fışkı, dışkı, pislik, müzahferat, **2.** rezalet, ahlâksızlık, **3. ordurous** : pis, gübreli, dışkılı. ***e.a.-1. dung, manure, excrement, feces.***

ore, *is.* **1.** töz, maden cevheri/filizi, mineral, külçe, **2.** madensileri içeren doğal madde, cevher. *sulfure ~.* **3. ~ deposit** : töz yatağı. **~ deposit limit** : yatak sınırı. **~ dressing** : töz hazırlama. **~ grade** : töz içeriği. **~ prospecting** : töz arama. **~ reserve** : töz birkisi. **~ sizing/sorting** : töz kümeleme. **~ stock yard** : töz biriktirme alanı. **~ storage bunker** : töz yığağı.

öre, *is., ç.* **öre** öre, İsveç/Norveç/Danimarka kuruşu, 1/100 kron.

oread, *is. mit.* dağ perisi.

orectic = orective, *sf. fel.* arzu/istek/iştah +.

oregano, *is. bot.* yabanî mercankök, farekulağı *(Origanum vulgare):* yaprakları kurutularak yemeklere rayiha ve lezzet vermek için kullanılan nanegillerden bir bitki.

Oregon, *is.* **1.** Oregon, ABD nin bir eyaleti, **2. ~ grape** : (a) Oregon asması *(Mahonia aquifolium)* : Batı ABD'de yetişen sarı çiçekli küçük mavi meyvesi olan kalımlı bitki, Oregon'un resmî simgesi, (b) Oregon üzümü : bu bitkinin meyvesi, **3. ~ fir = ~ pine** *bk.:* **Douglas fir**, **4. ~ myrtle** *bk.:* **California laurel**, **5. ~ Trail** *ABD* Oregon yolu : Amerika'da batıya göç için kullanılmış olan Missouri'den Oregon'a kadar 3600 km'lik yol.

Oreo, *is., ç.* **Oreos** *hkr.* beyaz insan gibi düşünen/davranan zenci.

-orexia, *son ek* "arzu, istek, iştah." *ör.: anorexia.*

org. = **1.** organic, **2.** organization, **3.** organized.

organ, *is.* **1.** *müz.* **pipe ~** *d.d.* org, erganun. **~ loft** : (kilisede) org galerisi. **~ stop** : org düğmesi. **mouth ~** : ağız mızıkası. **~ grinder** : lâternacı, orglu dilenci : sokaklarda org çalarak dilenen kimse, **2.** elektrikli org gibi orga benzer çalgı, **3.** el orgu, **4.** *biy.* örgen, organ, uzuv, **5.** araç, alet, vasıta, **6.** (siyasî parti, dinî/ilmî cemiyet vb. nin) yayın organı : gazete, dergi vb. **party ~** : parti yayın organı.

organa, *is. bk.:* **organon, organum** (çoğulu).

organdie = organdy, *is.* organze, ince/şeffaf muslin.

organelle, *is. biy.* göze örgen, örgencik : gözenin belirli bir görev yapan parçası.

organic(al), *sf.* **1.** örgensel, organik, uzvî. *~ chemistry. ~ compounds.* **2.** yaşayan, canlı, **3.** organizmayı etkileyen. *an ~ disease.* **4.** dokusal, canlı doku ile ilgili. *~ pathology.* **5.** *psikol.* bedensel, bedenî. *~ disorder.* **6.** düzenli, örgütlü, sistematik. *Every part of an ~ whole depends on every other part.* **7.** yapısal, bünyevî, **8.** canlı varlık gibi gelişen/büyüyen. *A view that history is ~.* **9.** (a) yapay gübre değil de hayvan ve bitki gübreleri kullanan. *~ gardening.* (b) hayvansal ve bitkisel. *~ fertilizer.* **10.** *huk.* temel yasalara dayanan. **~ law** : anayasa. ***e.a.-6. systematic, organized, 7. inherent, essential.***

organic, *is.* organik madde, menşei hayvan veya bitki olan madde.

organically, *zf.* **1.** örgensel/organik/uzvî olarak, **2.** organik yapı ile ilgili olarak.

organic chemistry, *is.* organik kimya : karbonatlar, karbon oksitleri ve sülfürlerin dışındaki karbon bileşiklerinin kimyası.

organic disease, *is. patol.* uzvî/örgensel hastalık : bedenin bir organını etkileyen/değiştiren hastalık. *bk.:* **functional disease.**

organicism, *is.* **1.** *biy. patol.* örgensellik : hayatî faaliyetlerin tüm örgenlerin ahenkli ve birbirini bütünler çalışmasının sonucu olduğu kuramı, **2.** *patol.* bütün hastalıkların bir veya birkaç organın başkalaşımından ileri geldiğini savunan kuram, **3.** toplumun bir organizmaya benzediği kuramı, **4. organicist(ic)** : örgenselci.

organicity, *is.* örgensellik, uzvîlik, organiklik.

organise/organisable, *Brit. bk.:* **organize /organizable.**

organism, *is.* **1.** uzviyet, organizma, örgenlik, **2.** canlı varlık (hayvan, bitki), **3.** örgüt, kurum, oluşum. **the governmental ~** : hükûmet örgütü, **4.** örgüt : kuruluşu/işlemesi canlı varlığa benzeyen. **the social ~** : toplumsal örgüt, **5. ~al = ~ic** : örgütsel, kurumsal, **6. ~ically** : örgütsel olarak.

organist, *is.* orgcu, org çalan kimse.

organization, *is. (Brit :* **organisation)** **1.** örgütlen(dir)me, teşkilâtlan(dır)ma. *The ~ of a company takes time and skill.* **2.** örgüt, kurum, teşekkül, dernek. **charitable ~** : yardım kurumu. **business ~** : ticarî kurum, **3.** düzen, teşkilât. *political ~.* **4.** bünye, yapı. *The ~ of human body is very complicated.* **5.** idare(cilik), **6. ~al** : örgütsel, kurumsal, **7. ~ally** : örgütsel/kurumsal olarak.

organize, *f.* **-ized, -izing** *(Brit.:* **organise)** **1.** örgütlen(dir)mek, örgütlemek, kur(ul)mak, tesis/teessüs etmek. *to ~ o committee.* **2.** düzenlemek, intizama sokmak, sıralamak, tasnif etmek. *to ~ the files of an office.* **3.** teşkil etmek, teşekkül etmek, oluşmak, teşkilât kurmak, teşkilâtlanmak, **4.** (işçi) birlik/sendika kurmak, teşkilâtlanmak, **5.** (işçiyi/memuru) işçi birliğine/sendikaya kaydetmek/sokmak/yerleştirmek, **6.** *k.d.* (bir görevi yapmak için) kendini hazırlamak, zihnini toplamak, düşünceleri muntazam sıraya koymak, **7. organizable** : örgütlen(diril)ebilir, teşkil edilebilir, düzenlenebilir. ***e.a.-1.*** *dispose, frame,* ***2.*** *order, systematize.* ***k.a-1.*** *destroy.*

organized labor, *is.* örgütlenmiş işçiler, birlik/sendika kurmuş işçiler.

organizer, *is.* **1.** örgütçü, teşkilâtçı, organizatör, (özellikle) işçileri birliğe üye kaydeden kimse, **2.** yönetmen, idareci, **3.** düzenleyici, tasnif edici, sıralaç : evrakı konularına/cinslerine göre tasnif ve dosyalamaya mahsus çok gözlü evrak çantası, **4.** embriyonun öbür kısımlarının gelişmesini sağlayan kısım.

organo-, *ön ek* "örgüt/uzuv/organ/örgütsel/organik."

organogenesis, *is. biy.* organ üremesi : (canlılarda) organ üremesi/gelişmesi. **organogenetic** : organ üremesine ait.

organography, *is.* organ tanımı : hayvan ve bitki organlarının bilimsel tanıtımı/tasviri. **organographic(al)** : organ tanımsal. **organographist** : organ tanımcı.

organology, *is.* **1.** organ bilimi : hayvan ve bitki organlarının yapı ve görevlerini inceleyen biyoloji dalı, **2.** saz bilimi : müzik aletlerinin incelenmesi, **3.** *bk.:* **phrenology, 4. organologic (al)** : organ bilimsel, **5. organologist** : organ bilimi uzmanı.

organometallic, *sf. kim.* metal organik. **~ compounds** : metal organik bileşikler, bir metal atomuna organik köklerin bağlı bulunduğu bileşikler.

organon, *is., ç.* **-na/-nons 1.** bilgi/düşünce aracı, **2.** *fels.* bilimsel, felsefî araştırma ile incelemelerin ilke ve kuralları sistemi.

organosol, *is.* organik asıltı, organosol : organik sıvı içindeki katı maddelerden oluşan asıltı/koloit.

organotherapeutics, *is. bk.:* **organotherapy.**

organotherapy, *is. tıp* örgensel tedavi : tiroit, pankreas gibi hayvan organlarından elde edilen ilâçlarla tedavi.

organotrophic, *sf.* örgen beslenim : organların beslenmesi ile ilgili.

organotropic, *sf.* organcıl : belirli bir organa yönelen veya o organda yerleşen (virüs vb.).

organum, *is., ç.* **-na/-nums 1.** *bk.:* **organon, 2.** *müz.* (a) bir melodinin dördüncü, beşinci fasılalarla veya oktavıyla aynı anda söylenmesi. (b) bu tür şarkı bestesi.

organza, *is.* organza, ince ve şeffaf ipek/naylon/reyon kumaş.

organzine, *is.* **1.** bükülmüş ipek, ipek dokumasında atkı teli, **2.** bükülmüş ipekle dokunmuş kumaş.

orgasm, *is.* **1.** dorukduyum, orgazm, bel gelmesi, cinsî münasebet esnasında duyulan en büyük zevk ve heyecan, **2.** bu zevkin duyulduğu an, **3.** şiddetli/önlenemez heyecan, **4. ~ic = orgastic** : dorukduyumsal.

orgeat, *is.* (portakallı) badem şurubu : önceleri arpa, sonraları badem ile yapılan ve portakal çiçeği özü, şeker ilâve edilen şurup.

orgiastic = orgiac, *sf.* **1.** sefih, sefahat+, sefahat âlemine ait, cümbüşlü, curcunalı, gayriahlâkî taşkınlıklarla dolu, **2.** taşkın, hezeyanlı, tahrik edici, büyük heyecan uyandırıcı, **3. orgiastically** : taşkınlıkla, hezeyanla, cümbüşlü/curcunalı bir şekilde. ***e.a.-2. wild, frenzied.***

orgulous, *sf.* **1.** mağrur, gururlu, **2.** gösterişli, görkemli, **3. ~ly** : gururla, mağrurane. ***e.a.-1. proud, haughty, 2. showy, splendid.***

orgy, *is., ç.* **-gies 1.** içki ve sefahat âlemi, cümbüş, **2.** hezeyan, taşkınlık, kontrolsuz ve yıkıcı eylem. *an ~ of destruction/bloodshed/killing.* **3. orgies** : eski Yunan ve Roma'da ilâhlar (Demeter, Dionyus) için yapılan gizli ve gayriahlâkî ayinler.

-orial, *son ek* "**-or, -ory**" ile sonlanan adlardan sıfat yapar. *ör.: professorial, purgatorial.*

oribatid, *sf.&is.* gözsüz kene *(Oribatidae)* : sert derili, parazit olmayan bir kene cinsi.

oribi, *is., ç.* **-bis/-bi** *zool.* boz antilop *(Ourebia ourebi)* G/D Afrika'da bulunan sivri boynuzlu küçük antilop.

oriel, *is.* cumba, çıkma, özellikle altı yarım koni şeklinde destekli yuvarlak cumba.

orient[1], *is.&sf.* **1. the Orient** : (a) Doğu, Şark, Asya, Doğu Asya ülkeleri, G/GD Akdeniz ülkeleri, (b) *bk.:* **Eastern Hamisphere**, **2.** (a) doğu incisi, (b) inci parlaklığı, **3.** *esk.* doğu+, şark+, dünyanın veya göğün doğu kısmı(na ait), **4.** *esk.* parıltılı, parlak. *~ gems.* **5.** *esk.* yükselen, doğan, tulû eden. **the ~ sun** : doğan güneş. ***e.a.-1. East, 3. eastern, 4. lustrous, radiant, 5. rising.***

orient[2], *f.* **1.** yöneltmek, yön vermek, tevcih etmek, çevirmek. *to ~ one's ideas to new conditions.* **2.** (bir kimseyi yeni çevreye/koşullara) alıştırmak, intibak ettirmek. *It takes a while to ~ myself in a strange city.* **3.** (belirli bir yere belirli bir konumda/yönde) yerleştirmek. **The building is ~ed north and south** : Bina, kuzey-güney yönünde yerleştirilmiştir. **4.** yönünü tayin etmek/bulmak, cihet tayin etmek, **5.** (ilkelere/gerçeklere/kurallara) uydurmak, **6.** moleküllerin eksenlerini aynı doğrultuya getirmek, **7.** doğuya (veya belirli bir yöne) dönmek/yönelmek/çevrilmek.

oriental, *sf.&is.* **1.** *b.h.* Doğusal, Doğu+, Doğuya özgü, Şark+. **~ music** : Doğu müziği, **2.** *b.h. coğ.* GD Asya'ya ait (Malezya, Borneo, Fi-qlipinler dahil), **3.** *bk.:* **eastern**, **4.** (a) çok parlak/şeffaf/temiz (mücevherat), (b) kıymetli (mücevher), (c) korindon türünden. *an ~ topaz/ruby.* **5.** (yıldız/gezegen) doğuda/gökyüzünün doğusunda gözüken, **6.** Doğulu, Şarklı, Asyalı, **7. ~ly** : doğu üslûbunda, doğu töresince, doğuya özgü bir şekilde. ***e.a.-4. (a) bright, clear, pure, (b) fine, precious.***

Orientalia, *is. ç.* Doğu sanat/kültür eserleri.

Orientalise/Orientalisation, *Brit. bk.:* **Orientalize/Orientalization.**

Orientalism, *is.* **1.** Doğu âdetleri/töreleri/usulleri, **2.** Doğu halkının karakter ve özellikleri, **3.** doğu bilimi, şarkiyat : Doğu dilleri/edebiyatı/kültürü.

Orientalist, *is.* şarkiyatçı, müsteşrik, doğu bilimi/doğu dilleri/edebiyatı/tarihi uzmanı.

Orientalize, *f.* **-ized, -izing** doğulaş(tır)mak, şarklılaş(tır)mak. **Orientalization** : doğulaş(tır)ma, şarklılaş(tır)ma.

Oriental rug, *is.* doğu/şark halısı.

orientate, *f.* **-tated, -tating** *bk.:* **orient**[2].

orientation, *is.* **1.** yönel(t)me, yön/cihet verme, tevcih/teveccüh etme, cihetlen(dir)me, **2.** *psikol.* (çevreye/koşullara) alış(tır)ma, intibak et(tir)me, **3.** (yeni bir durumda) yerini/yönünü/amacını belirleme/tayin etme, **4.** (yeni bir işe /mesleğe/çevreye) alıştırma/uydurma programı, **5.** *kim.* (özellikle aromatik bileşimlerde) yönelim, yönelme : molekül içinde atomların/atom gruplarının bağıl konumları, **6.** *mim.* kilise/cami inşaatında mihrap yerinin/yönünün ve bina ekseninin tespiti, **7.** (güvercinlerde) yuvaya dönüş içgüdüsü, **8. ~al** : yönelimsel, **9. ~ally** : yönelimle, yönel(t)erek, **10. orientative** : yöneltici, yön verici.

oriented, *sf.* (fikren/hissen belirli bir şeye) yönelik, yöneltilmiş, müteveccih. *humanistically ~ scholars.*

orienteering, *is.* yön bulma yarışı : yabancı bir arazide harita ve pusula kullanarak istenen yere gitme yarışı.

orifice, *is.* ağız, delik, açıklık.

orig. = **1.** origin, **2.** original(ly), **3.** originated.

origami, *is., ç.* **-mis** (2. için) **1.** kâğıtları bükerek Japon usulü hayvan resimleri/süs yapma sanatı, **2.** bu tarzda yapılmış süs eşyası.

origan, *is. bot.* yabanî mercankök *(Origanum vulgare).* **origanum** *d.d.*

origin, *is.* **1.** köken, asıl, menşe, kaynak, kök. *a word of French ~.* **2.** başlangıç, zuhur. *The ~ of a quarrel/of a disease.* **3.** soy, nesil, kök, doğuş. **of Turkish ~** : Türk soyundan, aslen Türk, **4.** *anat.* kas başı, kasın sabit bağlantı noktası, **5.** *mat.* baş nokta, mebde, orijin, konaçların başlangıcı, koordinat eksenlerinin kesişme noktası. ***e.a.-1.*** *root, foundation, source, 2. beginning, inception, 3. parentage, extraction, ancestry, lineage, descent.* ***k.a-1.*** *end, destination.*

originable, *sf.* başlatılabilir, yaratılabilir, icat/ibda edilebilir, meydana getirilebilir.

original, *sf.&is.* **1.** ilk. *the ~ settlers.* **2.** yaratıcı (zekâ), yeni fikirler/icatlar meydana getirebilen. *an ~ thinker.* **3.** yeni, orjinal, eşsiz, benzeri olmayan, yeni icat olunmuş. *an ~ viewpoint. an ~ electronic device. She wrote a very ~ story.* **4.** özgün, yalnız kendine özgü nitelik taşıyan, nitelikleri benzerlerinden üstün olan, **5.** asıl (nüsha), esas (metin), müsvedde. *This is the ~ manuscript.* **6.** asıl, kaynak, menşe, ilk, orijinal. *This sculpture is a plaster copy, the ~ is in Rome.* **7.** bir eserin ilk yazıldığı dil. *to read Goethe in the ~.* **8.** garip/acayip/eksantrik kimse. ***e.a.- 1.*** *primary, primordial, primitive, aboriginal, first, earliest, 2. creative, inventive, 3. new, fresh, 5. archetype, pattern, prototype, model, 8. eccentric.* ***k.a- 1.*** *secondary, 5. copy.*

originality, *is.* **1.** özgünlük, orijinallik. *Several experts questioned the ~ of the manuscript.* **2.** yaratıcılık, yaratma/icat kabiliyeti, bağımsız olarak ve kendi kendine düşünebilme/yapabilme. *He is known for his ~ in thinking up plots.* **3.** yenilik, tazelik. *The furniture has a striking ~ of design.* ***e.a.-2.*** *inventiveness, 3. novelty, freshnes.*

originally, *zf.* **1.** özgünce, orijinal bir şekilde, **2.** aslen, soyca, esasında. *The family was ~ Irish.* **3.** ilk önce, başlangıçta. *It was ~ a toy factory.* **4.** yepyeni/taptaze/apayrı bir şekilde, **5.** *esk.* kendiliğinden, aslında, yaratılıştan, başlangıçtan itibaren. ***e.a.-3.*** *at first, 5. inherently, from the beginning.*

original sin, *is.* ilk günah : Hristiyan inancına göre Hz. Adem'in işlediği ve bütün insanlığa intikal eden ilk günah.

originate, *f.* **-nated, -nating 1.** yaratmak, icat/ibda etmek, meydana getirmek/çıkarmak, ihdas etmek, ihtira etmek, ortaya koymak, **2.** çıkmak, zuhur etmek, neşet etmek, doğmak, türemek, meydana gelmek. *Her book ~d in/from a short story.* **3.** (tren/otobüs vb.) (belirli bir yerden) hareket etmek, yola çıkmak, başlamak. ***e.a.-1.*** *invent, create, initiate, discover, produce, 2. arise, initiate, spring, 3. begin, start.*

origination, *is.* yaratma, icat etme/olma, meydana gelme, zuhur/neşet etme, doğma, doğuş, başlangıç, türeme, meydana gelme.

originative, *sf.* **1.** yaratıcı, icat/ibda edici, **2. ~ly** : yaratıcı bir şekilde. ***e.a.-1.*** *creative, inventive.*

originator, *is.* kurucu, yaratıcı, ilk yapıcı.

orinasal, *sf.&is.* **1.** *s.bl.* genzel, genzek, genizsi, genizden telâffuz olunan (hece/ses), **2. ~ly** : genizden, genzel bir şekilde.

oriole, *is. zool.* **1.** sarıcık *(Oriolus oriolus)* : karga familyasından siyah ve sarı renkli bir kuş, **2.** sarı asma kuşu *(Icteridae)* : Amerika'ya mahsus turuncu, sarı, siyah tüylü, asma yuva yapan ötücü kuş.

Orion, *is.* **1.** *astr.* Avcı burcu, **2.** *mit.* Ülker yıldızını takip eden ve sonunda Artemis tarafından öldürülerek burç şeklinde gökyüzüne yerleştirilen dev gibi avcı.

orison, *is.* dua, niyaz, yakarış. ***e.a.-*** *prayer.*

-orium, *son ek* yer ve araç bildirir : *eporium, moratorium* gibi.

orle, *is. (armacılıkta)* **1.** kenar, kenarlık, **2.** kenarlık olarak kullanılan küçük süsler/işaretler. *azure, an ~ of bezants.* **3. in ~**: kenarlık olarak dizilmiş (süsler).

Orlon , *is.* orlon : buruşmaz, dayanıklı akrilik kumaş.

orlop = orlop deck, *is. den.* en alt güverte.

ormer, *is. zool.* **1.** *bk.:* **abalone**, **2.** Channel adalarında avlanıp yenen bir yumuşakça *(Haliotus tuberculata).*

ormolu, *is.* **1.** altın taklidi: Cu+Zn alaşımı, **2.** yaldızlı maden, (özellikle) pirinç, bronz.

Ormuz, Strait of ~ : Hürmüz Boğazı. **Hormuz** *d.d.*

ornament, *is. &f.* **1.** süs, ziynet, bezek, **2.** tezyinat. *a book on Gothic ~.* **3.** şan, şeref, yüz akı, medarıiftihar : bir topluma/çağa değer/şeref katan şey/kimse. *He was an ~ to his time.* **4.** süsleme(k), tezyin etme(k), bezeme(k), donatma(k). *A single brooch ~ed her dress.* **5.** süslenme, gösteriş, **6.** *müz.* esas melodiyi zenginleştiren ses(ler). ***e.a.-1. embellishment, 2. decoration, 4. decorate, adorn, grace.***

ornamental, *sf.&is.* **1.** süs+, süs için yetiştirilen, **2.** süsleyici, tezyinî, **3.** süslü, güzel, gösterişli, bezekçil, **4.** süsle/tezyinatla ilgili, **5.** süs eşyası, süs, tezyinat, **6.** süs bitkisi. **7. ~ity** : süsleme, süslülük, gösteriş, bezekçillik, **8. ~ly** : süsleyerek, süs/tezyinat olarak. ***e.a.- 2. decorative.***

ornamentation, *is.* **1.** süsle(n)me, beze(n)me, tezyin etme, **2.** süs, ziynet, bezek, tezyinat. ***e.a.- 2. decoration, ornaments.***

ornate, *sf.* **1.** çok süslü, şaşaalı, şatafatlı, gösterişli, mükellef. *She likes ~ furniture.* **2.** tantanalı, mutantan, tumturaklı, fazla özentili. *an ~ style of writing.* **3. ~ly** : süslü/şaşaalı/şatafatlı/gösterişli/mükellef bir şekilde, tumturaklıca, fazla özentili olarak, **4. ~ness** : aşırı süs, şaşaa, gösteriş, şatafat, tantana, özenti(lilik). ***e.a.- 1. showy, ostentatious, rich, lavish, adorned, 2. florid, flowery, high-flown.***

ornery = onery, *sf.* **1.** *k.d.* huysuz, inatçı, aksi, habis, **2.** *k.d.* alçak, aşağılık. *an ~ trick.* **3.** adî, bayağı, alelâde, **4. orneriness** : huysuzluk, inatçılık, aksilik. ***e.a.-1. stubborn, cantankerous, grouchy, quarrelsome, 2. mean, ugly, snide, 3. ordinary, common.***

ornithic, *sf.* kuş+, kuş(lar)la ilgili.

ornithine, *is. biy.-kim.* ornitin : arjininden elde edilen amino asit : H2N(CH2)3CH(NH)2 COOH.

ornithischian, *sf.&is.* otobur dinosor : havsala kısmı kuşa benzer.

ornitho-/ornith-, *ön ek* "kuş". *ör.: ornithology.*

ornithoid, *sf.* kuşa benzer, kuş gibi.

ornithology, *is.* **1.** kuş bilimi : hayvanlar ilminin kuşları inceleyen bölümü, ornitoloji. **2. ornithologic(al)** : kuş bilimsel, **3. ornithologically** : kuş bilimsel olarak, kuş bilimi açısından, **4. ornithologist** : kuş bilimi uzmanı.

ornithopod, *is.* ornitopod, kuş ayaklı : kuş gibi arka ayakları üzerinde yürüyen ot obur dinosor.

ornithopter = orthopter, *is.* ornitopter : kanat çırparak havada uçan uçak.

ornithorhynchus, *is. bk.:* **duckbill.**

ornithosis, *is. vet. patol.* kuş humması : papağanlardan başka kuşlarda görülen mikrobik bir hastalık.

ornithurous, *is. zool.* özkuşlar.

oro-, *ön ek* **1.** "dağ". *ör.: orography,* **2.** "ağız".

orobanchaceous, *sf. bot.* canavar otugillerden parazit otlara ait.

orogenic = orogenetic, *sf.* dağ oluşumu+. **~ movements** : dağ oluşumu devinimleri.

orogeny, *is.* dağ oluş, dağların oluşumu/teşekkülü.

orograph, *is.* orograf, topografik harita çizme aleti.

orography, *is.* **1.** dağ bilimi : doğal coğrafyanın dağları inceleyen bölümü, **2. orographic (al)** : dağ bilimsel, **3. orographically** : dağ bilimle, dağ bilimi açısından.

oroide, *is.* sahte altın : altın taklidi olarak kullanılan bakır, kalay vb. alaşımı.

orology, *is.* dağ bilimi. **orological** : dağ bilimsel. **orologist** : dağ bilimi uzmanı.

orometer, *is.* yükseklikölçer : deniz düzeyinden yükseklikleri ölçen taksimatlı barometre.

orometric, *sf.* yükseklik ölçümsel, dağ yüksekliklerinin ölçümüne ait.

oropharynx, *is., ç.* **-pharynges/-pharynxes** *anat.* gırtlak, yutak.

orotund, *sf.* **1.** dolgun, berrak, gümrah, ahenkli (ses), **2.** tumturaklı, gösterişli, süslü (yazı/söz), **3. ~ity** : berraklık, dolgunluk, tumturaklılık. ***e.a.-1. full, clear, rounded, resonant, 2. pompous, inflated, bombastic.***

orphan, *sf.&is.&f.* **1.** öksüz, yetim, **2.** anasını kaybetmiş hayvan yavrusu, **3.** kimsesiz, korumasız (şahıs/nesne), **4. (an) ~ home** : yetimler evi, **5.** yetim/öksüz bırakmak, **6. orphanhood** : yetimlik, öksüzlük.

orphanage, *is.* **1.** yetimler evi, öksüzler yurdu, yetimhane, darüleytam, **3.** yetimlik, öksüzlük, **4.** *esk.* yetimler, öksüzler.

orphan's court, *is.* (ABD'nin bazı eyaletlerinde) veraset mahkemesi.

Orpheus, *is. mit.* Orfeus: müzikle hayvanları, hattâ ağaçları ve kayaları büyülediği farz olunan masal kahramanı. **Orphean** : Orfeus'a ait/benzer.

Orphic, *sf.* **1.** Orfeus'a ait/benzer, **2.** Orfeus'a atfedilen dinî/felsefî okula ait, **3.** (müzik) büyüleyici, efsunkâr, mesteden, **4. ~ally** : büyülercesine, mest ederek.

Orphism, *is.* Orfeus okulunun dinî/felsefî dizgesi.

orphrey, *is., ç.* **-phreys 1.** (özellikle dinî elbiseler üzerindeki) süslü/sırmalı şerit, **2.** sırma işlemeli çevre/kumaş. **orfray/orfrey** *ş.d.y.*

orpiment, *is.* sarı zırnık: As_2S_3. Boya olarak kullanılır.

orpin(e), *is. bot.* dam koruğu *(Sedum Telephium)* : mor, beyaz çiçekli, yaprak ve sapı gevrek ve sulu bir bitki.

Orpington, *is.* İngiliz tavuğu : çıplak bacaklı, sarı, beyaz, siyah tüylü iri bir tavuk cinsi.

orra, *sf. İsk.* fazla, ara sıra zuhur eden, tek tük, seyrek. ***e.a.*** *- extra, occasional, odd.*

orrery, *is., ç.* **-reries 1.** güneş ve gezegenler modeli : güneş etrafında gezegenlerin devinim ve evrelerini simgesel olarak gösteren model, **2.** gök cisimleri modeli, plânetaryum.

orrice = orris, *is. bot.* zambak, süsen *(Iris florentina)* : güzel kokulu köklerinden parfüm yapılan zambak türü. **~ powder** : süsen kökü tozu.

orrisroot, *is.* süsen/zambak kökü : parfüm yapmakta kullanılan güzel kokulu bir kök.

ort, *is. gen.* **orts** yemek artığı.

orthicon = orthiconoscope, *is.* ortikon, TV kamera tüpü: görüntünün bulunduğu mozayikli yüzeyi düşük hızlı bir elektron demeti ile tarayarak her noktadaki ışık şiddeti ile orantılı elektrik akımı üretir.

ortho-, *ön ek* **1.** "doğru, düzgün, bir doğrultuda" *ör.: orthotropic;* **2.** "dik, dikey" : *orthorhombic;* **3.** "doğru, hatasız" : *orthography,* **4.** *tıp* "sakatlıkların tedavisi" : *orthopedics;* **5.** *kim.* (a) bir dizinin en çok su ihtiva eden asidi : *orthoboric acid, orthophosphoric acid;* (b) bu asitlerin tuzu, (c) benzen halkasında ardışık iki köşeyi işgal eden.

orthoboric acid, *is. kim. bk.:* **boric acid** (1).

orthocenter, *is. geom.* yükseklik özeği : bir üçgende yüksekliklerin kesiştiği nokta.

orthocephalic= orthocephalous, *sf.* orta kafalı : kafatasının yüksekliği genişliğinin %70. 1-75'i olan. **orthocephaly** : orta kafalılık.

orthochromatic, *sf.* **1.** renkleri aslına uygun (fotoğraf), **2.** kırmızıdan başka bütün renklere duyarlı (asıltı/emülsiyon), **3. orthochromatism** : renklerin aslına uygunluğu.

orthoclase, *is.* ortoklaz : $KAlSi_3O_8$: birçok granitli kayaçları oluşturan feldspat. **potash feldspar** *d.d.*

orthoclastic, *sf.* yarılma düzlemleri birbirine dik olan (cevher).

orthodontia = orthodontics, *is.* diş düzeltim : diş bozukluklarını/kusurlarını önleme, düzeltme, tedavi ile uğraşan dişçilik bölümü. **orthodontic** : diş düzeltimi. **orthodontist** : dişdüzeltim uzmanı.

orthodox, *sf.* **1.** (dinsel) inanç ve öğretisi sağlam/doğru. **~ Jew** : dindar/dinine sıkı sıkıya bağlı Yahudi. **~ Judaism** : dindar Yahudilik, **2.** ilk Hristiyan kilisesinin inançlarına sadık/bağlı. *~ believes.* **3.** *b.h.* Ortodoks+, Ortodoks kilisesine ait/mensup. **~ Church** : Ortodoks Kilisesi, **4.** herkesçe kabul edilen inanç, davranış, âdet ve törelere uygun, töreleşmiş, âdet hükmünde. *~ ideas. The ~ Christmas dinner is turkey and plum pudding.* **5.** doğru, tam, uygun (fikir, yöntem vb.). ***e.a.-4&5.*** *customary, conventional, 5. proper.*

orthodoxly, *zf.* herkesçe kabul edilen inanç, davranış, âdet ve törelere uygun olarak, tam/doğru/uygun bir şekilde.

orthodoxy, *is., ç.* **-doxies 1.** ortodoksluk, ilk Hristiyan kilisesi inanç ve ananelerine sadakat/bağlılık, **2.** (dinsel inançlarda) doğruluk, tamlık.

orthoepic(al) = orthoëpic(al), *sf.* telâffuzu doğru.

orthoepically = orthoëpically, *zf.* doğru telâffuzla.

orthoepist = orthoëpist, *is.* doğru telâffuz uzmanı.

orthoepy = orthoëpy, *is.* doğru telâffuz (ilmi).

orthogenesis, *is.* **1.** *biy.* öz gelişim, ortogenez : türlerin dış koşullardan bağımsız evrimi, **2.** *sos.* kültürlerin aynı gelişme evrelerinden geçtiğini savunan öğreti.

orthogenetic, *sf.* öz gelişimsel. **~ally** : öz gelişimle.

orthogenic, *sf. psikol.* us gelişim(sel) : geri zekâlı çocukların tedavisi ile ilgili.

orthognathic = orthognathous, *sf.* düz çeneli, yandan bakılınca yüzü tam düşey gözüken.

orthognathism = orthognathy, *is.* düz çenelilik.

orthogonal, *sf.* **1.** *mat.* dikey. **~ circles** : dikey çemberler. **~ complement** : dikey tümleyen. **~ family** : dikey takım. **~ functions** : dikey işlevler. **~ group** : dikey öbek. **~ matrix** : dikey dizey. **~ polynomials** : dikey çok terimliler. **~ projection** : dikey izdüşüm. **~ set** : dikey küme. **~ trajectory** : dikey gezinge. **~ transformation** : dikey dönüşüm. **~ vectors** : dikey yöneyler, **2.** (kristal) eksenleri birbirine dik, **3. ~ity** dikeylik, **4.~ly** : dikey olarak. **~ly diagonalizable matrix** : dikey köşegenlenebilir dizey. **~ly similar matrices** : dikey benzeşen dizeyler, **5. ~ize** : dikeyleştirmek, **6. ~ization** : dikeyleştirme.

orthographer = orthographist, *is.* yazım uzmanı.

orthographic(al), *sf.* **1.** yazımsal, imlâ+, imlâya ait, **2.** yazımı/imlâsı düzgün, yanlışsız, doğru, **3.** (izdüşümde) dik, dikey. **orthographic projection** :dikçizgesel dönüşüm, **4. orthographically** : dikey olarak.

orthography, *is.*, *ç.* (3 ve 4 için) **-phies** **1.** yazım, imlâ, **2.** dil bilgisinin doğru yazmayı öğreten bölümü, **3.** yazım yöntemi, imlâ usulü, **4.** doğru yazmak için simgeler dizisi.

orthohydrogen, *is. fiz.-kim.* ortohidrojen : iki atomunun çekirdekleri kendi eksenleri etrafında aynı yönde dönen H atomu. *bk.:* **parahydrogen.**

orthopedic = orthopaedic, *sf.* ortopedik. **~ally** : ortopedik olarak.

orthopedics = orthopaedics = orthopedy = orthopaedy, *is.* ortopedi : kemik, omurga, eklem, kas vb. bozukluklarını tedavi ile uğraşan tıp dalı.

orthopedist = orthopaedist, *is.* ortopedist. ortopedi uzmanı.

orthophosphate, *is. kim.* ortofosfat : ortofosforik asitin tuzu/esteri: üç valanslı -PO4 grubunu içerir.

orthophosphoric acid, *is. kim.* ortofosforik asit : H3PO4. Fosforlu tuzlar ve yapay gübre yapmakta, gazozlu içeceklere rayiha vermekte kullanılan renksiz katı madde.

orthopsychiatry, *is.* önleyici ruh hekimliği : gençlerde beliren davranış bozukluklarını tedavi ile uğraşır.

orthopter, *is. bk.:* **ornithopter.**

orthopteran, *sf.&is.* düz kanatlı (böcek).

orthopterous, *sf.* düz kanatlı : çekirge, hamam böceği vb. gibi düz kanatlılar *(Orthoptera)* sınıfına mensup.

orthoptic, *sf.* görüş eksenini düzeltici. **~s** : (göz kası idmanı ile) görüş ekseni bozukluklarını düzeltme.

orthorhombic, *sf.* dik eksenli, prizmatik : üç ekseni birbirine dik, uzunlukça farklı (kristal) (kükürt, topaz gibi). ***e.a.*** *- prismatic, rhombic, trimetric.*

orthoscope, *is.* ortoskop, göz muayene aleti : korneanın ışığı kırmasını bir su tabakası ile düzelterek gözün hatasız muayenesini mümkün kılan alet.

orthoscopic, *sf.* düz gösteren, çarpılımsız (distorsiyonsuz)/normal görüş sağlayan.

orthostatic, *sf.* dik duruş+, dik duruksal.

orthostichy, *is.*, *ç.* **-chies** dik diziliş : yaprak ve çiçeklerin dala dik dizilişi. **orthostichous** : dik dizili.

orthotics, *ç. is.* ortotik : zayıf eklem ve kasları destekleme/kuvvetlendirme yöntemleriyle uğraşan hekimlik dalı. **orthotist** : ortotik uzmanı.

orthotoluidine, *is. kim.* ortotoluidin : CH3 C6H4NH2. Boya, sakkarin ve organik bileşikler yapmakta, basmacılıkta kullanılan açık sarı renkli sıvı .

orthotropic, *sf.* **1.** yüzeysel taşıyıcı : taşıyıcı kuvvetleri yatay yol yüzeyine dağıtarak ağırlığı ve yapım masrafını azaltan (köprü inşaatı), **2.** *bot.* düşey büyüyen. *~ plant stems.* **3. ~ally** : düşey gelişerek.

orthotropism, *is. bot.* düşey büyüme.

orthotropous, *sf. bot.* düz ve simetrik. *an ~ ovule.*

ortolan, *is. zool.* **1.** kiraz kuşu *(Emberiza hortulana)* : Avrupa'ya mahsus göğsü ve başı zeytunî yeşil, gerdanı sarı bir kuş, **2.** *bk.:* **bobolink**, **3.** *bk.:* **sora.**

-ory, *son ek* **1.** "evi, -hane, yeri" : *dormitory, observatory, lavatory;* **2.** "...gibi, -e benzer, ...ile ilgili" : *amatory, laudatory, gustatory;* **3.** "-e yarayan, ...üreten, destekleyen" : *expiatory, justificatory;* **4.** "...mahiyetinde, -layıcı" : *advisory, contributory, declaratory, illusory, preparatory, conciliatory.*

oryx, *is., ç.* **oryxes/oryx** *zool.* **1.** benekli antilop *(Oryx beisa)* : Afrika'ya özgü, düz uzun boynuzlu, siyah benekli gri tüylü, iri antilop, **2. Arabian ~** : Arap antilobu *(Oryx leucoryx).*

os[1], *is., ç.* **ossa** *anat. zool.* kemik. ***e.a.-bone.***

os[2], *is., ç.* **ora** *anat.* ağız, açıklık, giriş yeri. ***e.a.- mouth, opening, entrance.***

os[3], *is., ç.* **osar**, *jeol.* uzun buzul izi. **oser** *d.d.* ***e.a.- esker.***

Os, *kim. bk.:* **osmium.**

O.S./o.s. = **1.** (reçetelerde) sol göz, **2.** Old School/Old Series/Old Style, **3.** *bk.:* **ordinary seaman.**

Osage orange, *is.* **1.** *bot.* çit elması *(Maclura pomifera)* : Arkansas yörelerinde çit olarak yetiştirilen dut familyasından bir ağaç, **2.** bu ağacın portakal renginde ve büyüklüğündeki meyvesi. **hedge apple** *d.d.*

osar, *ç. is. bk.:* **os**[3]

Oscar, *is.* **1.** Oskar : sinemacılıkta dağıtılan ödül (heykelcik), **2.** haberleşmede O harfini belirler.

oscillate, *f.* **-lated, -lating 1.** salınmak, titreşmek, titremek, ihtizaz etmek, **2.** dalgalanmak, sallanmak, **3.** çalkala(n)mak, sars(ıl)mak, **4.** bocalamak, tereddüt etmek, iki şey arasında değişmek, kâh öyle kâh böyle olmak/yapmak. *He ~s between conservatism and radicalism.* **5.** *fiz.* salınım/titreşim üretmek, osilasyon yapmak. ***e.a.-1. vibrate, swing, 4. vacillate, vary.***

oscillation, *is.* **1.** salınım, titreşim, **2.** dalgalanma, sallanma, **3.** çalkalanma, sarsılma, **4.** bocalama, tereddüt (etme), kâh ona kâh buna karar verme, **5.** *fiz.* (a) salınım, titreşim, osilasyon (olayı), (b) bir eş sürelik/periyotluk salınım /osilasyon.

oscillator, *is.* **1.** osilatör, salıngaç, **2.** (iki şey arasında) bocalayan/tereddüt eden kimse, **3.** titreşen/ihtizaz eden şey, **4. ~y** : salınım+, titreşim+, salınımlı, titreşimli, salınan, titreşen.

oscillogram, *is.* salınım/titreşim eğrisi, osilogram, salınım/titreşim genliğinin zamana göre değişimini gösteren eğri.

oscillograph, *is.* **1.** salınımçizer, osilograf, elektriksel salınım genliklerinin zamana göre değişimini çizen cihaz, **2. ~ic** : salınımçizer+, **3. ~y** : salınım çizme.

oscilloscope, *is.* **1.** salınımgözler, osiloskop, elektriksel salınım genliklerinin zamana göre değişim eğrilerini ışıklı ekran üzerinde gösteren cihaz, **2. oscilloscopic** : salınımgözler+, osiloskopik, **3. oscilloscopically** : salınımgözler/osiloskop ile.

oscine, *sf.&is.* ötenz/ötücü (kuş) : Tüneyen *(passeri-formes)* kuşların *Oscine* alt takımını oluşturan ses organları gelişmiş ötücü kuşlar. **oscinine** *d.d.*

oscitance = oscitancy, *is. bk.:* **oscitation.**

oscitant, *sf.* **1.** esneyen, ağzı açık, **2.** uykulu, dikkatsiz, uykusu gelmiş, mahmur, **3.** tembel, uyuşuk, ihmalkâr. ***e.a.-1. yawning, gaping, 2. drowsy, inattentive, 3. dull, hazy, negligent.***

oscitation = oscitance = oscitancy, *is.* **1.** esneme, esneyiş, ağzını açma, **2.** uykulu hâl, uykulu olma, rahavet, mahmurluk, dikkatsizlik, **3.** uyuşukluk, tembellik, ihmalkârlık. ***e.a.-1. yawning, gaping, 2. drawsiness, inattention, 3. dullness, apathy, sluggishness, lazyness, negligence.***

Osco-Umbrian, *is.* İtalik diller grubu : *Oscan* ve *Umbrian* dilleri.

osculant, *sf.* **1.** eş nitelikli, eş/ortak/müşterek özellikleri olan, **2.** *biy.* ara, orta, mutavassıt, özellikleri itibarıyla iki canlı grubu arasında geçiş sağlayan. *an ~ genus.* **3.** bitişik, yapışık, sarmaş dolaş. ***e.a.-2. intermediate, linking, shared, 3. embracing.***

oscular, *sf.* **1.** ağızcık+, küçük ağıza ait, **2.** ağız+, öpüş+, öpme+. *~ stimulation.*

osculate, *f.* **-lated, -lating 1.** *geom.* (iki eğri birbirine) dokunmak, değmek, teğet olmak, **2.** öpmek. ***e.a.-1. touch, 2. kiss.***

osculating = osculatory, *sf. geom.* dokunum. **~ circle** : dokunum çemberi. **~ plane** : dokunum düzlemi. **~ sphere** : dokunum toparı/küresi.

osculation, *is.* **1.** öpme, **2.** öpüş, **3.** *geom.* dokunum. ***e.a.-1.*** *kissing,* ***2.*** *kiss,* ***3.*** *contact.*

osculum, *is., ç.* **-la** ağızcık, ağıza benzer küçük delik.

-ose, *ön ek* **1.** "...dolu, bol" : *verbose,* **2.** "...gibi, -e benzer, -imsi" : *grandiose, schistose, bellicose,* **3.** "-li, ...-sı olan" : *cymose,* **4.** "-cı, ...-yi seven, -e düşkün" : *jocose,* **5.** *kim.* (a) şeker ve benzeri karbohidratları gösterir : *amylose, fructose, hexose, lactose,* (b) protein türevlerini belirtir : *proteose.*

osier, *is.&sf.* **1.** *bot.* sepetçi söğüdü, bodur söğüt *(Salix).* **velvet ~** : kadife söğüt *(Salix viminalis).* **purple/red ~** : kızıl söğüt *(Salix purpurea),* **2.** söğüt dalı, **3.** söğüte benzer bitki, **4.** söğüt dalından yapılmış.

Osiris, *is.* Oziris : eski Mısır'da ölüm ve ahiret tanrısı. **Osirian** : Oziris'e ait.

-osis, *son ek, ç.* **-oses/-osises 1.** "...işi/eylemi/işlemesi/süreci/durumu/hâli, -oz" : *metamorphosis, hypnosis,* **2.** hastalık adlarını gösteren patolojik terimlerde kullanılır : *tuberculosis, melanosis, leukosis,* **3.** "...oluşumu/teşekkülü/artması/çoğalması" : *leukocytosis, sclerosis.*

-osity, *son ek* "...-lik" : **-ose** veya **-ous** ile son bulan sıfatlardan ad yapar : *verbosity, grandiosity.*

osm-, *ön ek* "koku". *ör.: osmium.*

Osmanli, *sf.&is., ç.* **-lis 1.** Osmanlı, **2.** Osmanlıca. ***e.a.-*** *Ottoman.*

osmic, *sf. kim.* osmik, üç valanslı Osmium içeren.

osmious, *sf. kim.* osmiyumlu, küçük valanslı osmiyum içeren.

osmiridium, *sf.* osmiyumlu iridyum : doğal olarak bulunan ve mürekkepli kalem uçlarında kullanılan alaşım. **iridosmine, iridosmium** *d.d.*

osmium, *is. kim.* osmiyum : bilinen elemanlar içinde yoğunluğu en büyük olan mavi, gri veya mavi, siyah renkli sert maden. OsO4 ve OsFe8 gibi sekiz valanslı bileşimler verir. Alaşımlarda, elektrik ampulü filamanları yapmakta ve tezgen (katalist) olarak kullanılır. Simge : **Os**, atom ağ. 190.2, atom nu. 76, özgül ağ. 22.57.

osmometer, *is.* geçişim ölçer : geçişim basıncını ölçen alet. **osmometry** : geçişim ölçümü. **osmometric** : geçişim ölçümsel. **osmometrically** : geçişim ölçerek.

osmose, *f.* **-mosed, -mosing** geçiş(tir)mek, (özdecik/atomları) değişik derişimdeki iki çözelti arasındaki yarı geçirgen çeperden sız(dır)mak.

osmosis, *is.* **1. osmose** *d.d. fiz. kim.* (a) geçişim: yarı geçirgen bir zarla ayrılmış değişik derişimdeki çözeltilerden seyreltik bölgedeki çözücünün zardan derişik bölgeye kendiliğinden geçmesi, (b) özdeciklerin değişik derişimli iki çözelti arasındaki yarı geçirgen çeperden sızmaları. *bk.:* **endosmosis, exosmosis,** **2.** tedricî sızma/yerleşme : fikir, âdet vb. nin zamanla yavaş yavaş başkalarına geçip yer etmesi.

osmotic, *sf.* **1.** geçişimsel, **2. ~ally** : geçişimle, geçişim suretiyle, **3. ~ pressure** : geçişim basıncı, osmos basıncı : geçişim olayını önlemek için derişik çözelti bölgesine uygulanması gereken en düşük basınç.

osmund, *is. bot.* bir tür eğrelti *(Osmunda).*

osprey, *is., ç.* **-preys** *zool.* balık kartalı, balıkçıl atmaca *(Pandion haliaetus) :* balıklarla beslenen bir atmaca türü. **fish hawk, ossifrage** *d.d.*

OSS = O.S.S. = Office of Strategic Services.

ossa, *is., ç. bk.:* **os**[1] (çoğulu).

ossein, *is. biy. - kim.* kemik özü : madensel maddeler çıktıktan sonra kemikte kalan organik madde.

osseous, *sf.* **1.** kemikli, kemik gibi, kemiğe benzer, kemikten oluşmuş, **2.** *bk.:* **ossiferous, 3. ~ly** : kemik gibi.

ossicle, *is.* kemikçik, orta kulağın ufak kemiklerinden biri. **ossicular = ossiculate** : kemikçik+.

ossiferous, *sf.* kemikli, kemik (özellikle fosil) içeren.

ossific, *sf.* kemikli, kemik+, kemikleşmiş, kemiksi.

ossification, *is.* **1.** kemikleş(tir)me, katılaş(tır)ma, sertleş(tir)me, **2.** kemikleşmiş/katı(laşmış)/sert(leşmiş) şey, **3.** kalıplaş(tır)ma, basmakalıp/değişmez/kısır ve değişmez hâle gelme/getirme, kısırlaş(tır)ma, verimsizleş(tir)me. *A revolt against the ~s of institutions.*

ossified, *sf.* **1.** kemikleşmiş, katılaşmış, kemik gibi katı/sert, **2.** *argo* körkütük, sarhoş. ***e.a.-*** ***2.*** *drunk.*

ossifrage, *is.* **1.** *bk.:* **lammergeier**, **2.** *az kul. bk.:* **osprey.**

ossify, *f.* **-fied, -fying 1.** kemikleş(tir)mek, katılaş(tır)mak, sertleş(tir)mek, **2.** kalıplaş(tır)mak, basmakalıp/verimsiz/kısır ve değişmez hâle gelmek/getirmek, kısırlaş(tır)mak, verimsizleş(tir)mek, ilerlemesini/gelişmesini önlemek, sabitleştirmek, **3. ossifier** : (a) kemikleştiren, katılaştıran, sertleştiren, (b) kalıplaştıran, basmakalıp/değişmez/verimsiz hâle getiren.

ossuary, *is., ç.* **-aries** kemiklik, ölü kemiklerinin saklandığı yer.

oste-, *ön ek bk.:* **osteo-.**

osteal, *sf. bk.:* **osseous.**

osteichthyes, *is. zool.* kılçıklı balıklar sınıfı.

osteitis, *is. patol.* kemik yangısı. **osteitic** : kemik yangısı ile ilgili, kemik yangısına özgü.

ostensible, *sf.* **1.** gösterişten ibaret olan, görünüşte(ki), dıştan görünen, iddia edilen, zahirî, surî. *The ~ purpose of his excursion... Bill is now the ~ head of the company, but his father is still the real boss.* **2.** apaçık, bâriz, aşikâr, seçkin. *The ~ truth of his theories.* **3. ostensibility** : dış görünüş, görünürlük, zevahir, zahirîlik, surîlik, **4. ostensibly** : görünüşte, görünürde, görünüşe göre/bakılırsa, zahiren, gûya, ***e.a.-1.*** *professed, pretended, seeming, alleged,* **2.** *conspicuous, apparent.* ***k.a.-1.*** *real, true, actual, genuine, de facto.*

ostensive, *sf.* **1.** apaçık, açık, belli, aşikâr, göz önünde, meydanda, görünen, **2.** *bk.:* **ostensible** (1), **3. ~ly** : açıkça, aşikâr bir şekilde, belli ki, görüldüğü üzere.

ostentation, *is.* **1.** gösteriş, âlâyiş, gösteri, çalım, caka, **2.** *esk.* gösterme, teşhir etme. ***e.a.-1.*** *pretension, show, pomp, pageantry, display.*

ostentatious, *sf.* **1.** gösterişli, âlâyişli, çalımlı, cakalı, **2.** dikkati çekmek isteyen (eylem, tavır vb.), **3. ~ly** : gösterişle, çalımla, caka ile, dikkati çekecek şekilde, **4. ~ness** : gösteriş(çilik), çalım, caka satma. ***e.a.-1.*** *pretentious, showy, pompous, flamboyant, gaudy, immodest.* ***k.a.-1.*** *modest, plain.*

osteo-/oste-, *ön ek* "kemik". *ör.: osteoclasis, osteoblast.*

osteoblast, *is. anat.* kemik anagöze : kemik dokusu üreten göze/hücre. **~ic** : kemik anagözesel.

osteoclasis, *is. anat.* **1.** kemik dokunun iri kemik göze *(octeoclast)* tarafından tedricen yutulması, **2.** *cer.* sakatlığı düzeltmek için kemiği kırma ameliyatı.

osteoclast, *is. anat.* **1.** iri kemik göze : büyüme hâlindeki kemiğin içinde kemik dokusunu yiyerek kemik içi boşluğunu oluşturan çok çekirdekli iri göze, **2.** *cer.* sakatlığı düzeltmek için kemiği kırma ameliyatında kullanılan alet. **3. ~ic** : iri kemik gözesel.

osteoid, *sf.* kemiksi, kemik gibi. ***e.a.*** *bonelike.*

osteology, *is.* **1.** kemik bilimi, anatominin iskeletle uğraşan bölümü, **2. osteologer = osteologist** : kemik uzmanı, **3. osteologic(al)** : kemik bilimsel, **4. osteologically** : kemik bilimi bakımından/açısından.

osteoma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* kemik uru/tümörü : kemik dokuda meydana gelen ur.

osteomalacia, *is. patol.* **1.** kemik yumuşaması : kadınlarda gebelik esnasında kalsiyum, fosfor ve D vitamini noksanlığından ileri gelen kemik yumuşaması ve bunu izleyen zayıflık, ağrı ve kemik çarpıklığı, **2. osteomalacial = osteomalacic** : kemik yumuşaması ile ilgili.

osteomyelitis, *is. patol.* kemik iliği yangısı/iltihabı.

osteopath = osteopathist, *is.* kemikçe uzmanı : kemikleri (ilâçsız) düzelterek hastalığı tedavi eden uzman.

osteopathy, *is.* kemikçe : ilâç kullanmadan kemik ve kasları düzelterek hastalıkları tedavi yöntemi. **osteopathic** : kemikçe+. **osteopathically** : kemikçe ile.

osteophyte, *is. patol.* ufak kemik çıkıntısı, kemik uru. **osteophytic** : kemik çıkıntısı şeklinde.

osteoplastic, *sf.* **1.** *cer.* kemik onarımı (ile ilgili), **2.** *fizy.* kemik teşekkülü+.

osteoplasty, *is. cer.* kemik onarımı : kusurlu kemikleri düzeltme ve değiştirme ameliyatı.

osteotome, *is. cer.* kemik keskisi : ameliyatta kemiği kesmek ve ayırmak için kullanılan alet.

osteotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kemik kesimi : kemiği kesme veya bir parçasını çıkarma ameliyatı.

Österreich, *is. Alm.* Avusturya. ***e.a.*** *Austria.*

ostiary, *is., ç.* **-aries 1.** (Katolik kilisesinde) (a) ikinci derece dört dinî rütbenin en küçüğü, (b) bu rütbedeki şahıs, **2.** (kilise vb. de) kapıcı. ***e.a.-2. doorkeeper, porter.***

ostinato, *is., ç.* **-tos** *müz.-It.* nakarat, hep tekrarlanan melodi.

ostiole, *is.* **1.** (ufak) delik, yarık, açıklık. **2. ostiolar** : delik+. ***e.a.-1. opening, orifice.***

ostler, *is. bk.:* **hostler.**

ostmark, *is.* (Doğu Almanya'da) mark, para birimi. *bk.:* **Deutsche mark.**

ostosis, *is. fizy.* kemikleşme, kemik teşekkülü. ***e.a.- ossification.***

Ostpreussen, *is. Alm.* Doğu Prusya. ***e.a.- East Prussia.***

ostracise, *gl.f. Brit. bk.:* **ostracize.**

ostracism, *is.* **1.** sürme, sürgüne gönderme, sürgün etme, **2.** sürgünlük, sürgün edilme, sürülme, sürgüne gitme, **3.** (eski Yunanistan'da kamuoyu ile) sürme, sürgün etme, **4.** toplumdan çıkar-(ıl)ma, toplum haklarından mahrum etme/olma.

ostracize, *gl.f.* **-cized, -cizing 1.** sürmek, sürgüne göndermek, sürgün etmek, nefyetmek, **2.** toplumdan/dernekten çıkarmak, toplum haklarından mahrum etmek, **3.** (eski Yunanistan'da kamuoyu ile) sürmek, sürgün etmek, **4. ostracizable** : sürülebilir, toplum haklarından mahrum edilebilir, **5. ostracization** : sürme, sürgün etme, toplum haklarından mahrum etme. ***e.a.-1. expatriate, 2. exile.***

ostracod, *is. zool.* çift kabuklu (su hayvanı) : eklemli iki kabuklu ufak deniz ve tatlı su hayvanlarından herhangi biri (*Ostracoda* sınıfı). **~an = ~ous**: çiftkabuklu.

ostracon = ostrakon, *is., ç.* **ostraca/ostraka** üstünde yazı bulunan eski çanak parçası veya taş.

ostrich, *is.* **1.** *zool.* deve kuşu *(Struthio camelus),* **2.** (bilimde kullanılmaz) *bk.:* **rhea**, **3.** hoşa gitmeyen gerçekleri görmezlikten gelen, başını kuma gömen kimse, **4. ~ plume** : deve kuşu tüyü, özellikle kuyruk ve kanatlarının uzun ve beyaz tüyleri, **5. ~like** : deve kuşu gibi : görmezlikten veya anlamazlıktan gelerek kendini emniyette zanneden, başını kuma gömen, **6. the digestion of an ~** : (mizah) her şeyi yiyip sindirebilme.

Ostrogoth, *is.* Ostrogot. *bk.:* **Visigoth.**

OT = OT. = O.T. = Old Testament.

ot-, *ön ek bk.:* **oto-.**

otalgia, *is. patol.* **1.** kulak ağrısı, **2. otalgic** : kulak ağrısı+. ***e.a.- 1. earache.***

O tempora! O mores! *Lât.* Hey gidi günler hey! Ne günlere kaldık! Nerede o eski günler, eski âdetler!

other, *sf.&zf.&is.&zm.* **1.** başka, diğer. *He and one ~ person. In some other city.* **Come back some ~ day** : Başka bir gün gel. **2.** gayri, sair, geri kalan. *The ~ men.* **3.** öbür, öbürü, öteki. **the ~ world** : öbür dünya, ahiret. **the ~ hand** : öteki el. *Each praises the ~.* **4.** başka türlü. **I would not have him ~ than he is** : Olduğundan başka türlü olmasını istemem. **5.** eski, geçmiş, geçen. **the ~ day/week** : geçen gün/hafta. **sailing ships of ~ days** : eski yelkenli gemiler. **6.** *gen.* **~s** : başkaları, kimi, ötekiler, öbür kimseler/şeyler. **Some do, ~s don't** : Kimi yapar, kimi yapmaz. **~s who follows his example** : Onun izinden giden kimseler. **7.** başkası, dahası, başka birisi, başka kimse. **There are some ~s** : Dahası var (hepsi bu kadar değil). *He doesn't like hurting ~s.* **8.** öteki, diğeri. **One or the ~ of them will come** : Biri veya öteki (içlerinden biri) gelecek. **Surely some friend or ~ will help me** : Dostlarımdan biri elbet bana yardım eder. **9. every ~** : ...aşırı, her iki ...-de bir. **every ~ day** : gün aşırı, iki günde bir. **10. no ~ than = none ~ than** : ...-den başka/başka türlü/başkası değil, ...-in ta kendisi, bizzat. **I could do no ~ than...** : ...-den başka türlü yapamazdım. *The presentation was made by none ~ than the Prime Minister.* **11. of all ~s** : ötekiler/hepsi/herkes arasından. **That man of all ~s** : Bütün ötekiler arasından bu adam... **Fancy coming this day of all ~s** : Başka gün kalmamış gibi sen tut ta bugün gel! **12. one or the ~** : biri veya öbürü. **one or the ~ of us** : içimizden biri, **13. some day or ~** : günün birinde, bir gün, **14. someone or ~ said that** : bilmem kim demiş ki... **some writer or ~ says that...** : yazarın biri (bilmem hangi yazar) diyor ki... **some fool or ~** : sersemin biri, **15. some... ~s ...** : bazısı... bazısı..., kimi... kimi... **Some like flying, ~s prefer the train** : Kimi uçağı, kimi treni tercih eder. **16. the ~ day/night /evening etc.**: geçen gün/gece/akşam vb.

17. this, that and the ~ *k.d.* hepsi, her türlü şey, **18. ~ than** : (a) ...-den başka. **I can't do ~ than to go** : Gitmekten başka çarem yok/gitmezsem olmaz. (b) başka tarzda/yoldan/şekilde, başka türlü. **He could not have acted ~ than he did** : Başka türlü davranamazdı.

other-directed, *sf.* **1.** dış güdümlü, dış etkiler altında, kendiliğinden değil, **2. ~ness = other direction** : dış güdümlülük, dış etkiler altında bulunma.

otherguess, *sf. esk.* farklı, başka türlü. ***e.a.-*** *different, other.*

otherness, *is.* başkalık, farklılık.

otherwhere, *zf. esk. bk.:* **elsewhere.**

otherwhile(s), *zf.* başka zamanda.

otherwise, *zf.&sf.&bağ.* **1.** başka türlü, başkaca, başka tarzda/şekilde, farklı. *I could not do ~. I hate him and I won't pretend ~.* **2.** yoksa, aksi hâlde, olmazsa, aksi takdirde. *Do it now, ~ it will be too late. Do what I tell you, ~ you will be sorry.* **3.** bunun dışında, bundan başka. *Daddy still has a bit of cold, but ~ all are well. An ~ happy life.* **4.** başka/farklı koşullar altında, **5. or ~** : (a) veya başka yoldan/başka şekilde/başka türlü. **We'll get there somehow, by train or ~** : Trenle ya da başka bir araçla mutlaka oraya varırız. (b) ... veya değil. **whether ... or ~** : ister... olsun, ister olmasın. **Mothers, whether working or ~ have to look after the children** : Anneler, ister çalışsın ister çalışmasın, çocuklara bakmak zorundadırlar. ***e.a.-1.*** *differently,* ***2.*** *or else, if not,* ***3.*** *excluding this,* ***4.*** *under other circumstances.*

otherworldly, *sf.* **1.** öbür dünya (ahiret) işlerine dalmış, bu dünyadan uzak(laşmış)/elini eteğini çekmiş, hayalî işlerle meşgul, **2. otherworldliness** : öteki dünya işlerine dalma.

Othman, *is., ç.* **-mans 1.** Osman, **2.** *bk.:* **Ottoman** (2,3).

otic, *sf. anat.* kulak+, kulağa ait. ***e.a.-*** *auricular.*

-otic, *son ek* **1.** *tıp* **-osis** ile sonlanan adlardan sıfat yapar : "-li, -e müptelâ / yakalanmış, -den mustarip, ...hastası". *ör.: sclerotic, epizootic, neurotic,* **2.** "...üreten, -ye sebep olan, ...doğuran/tevlit eden". *ör.: narcotic,* **3.** "...fazla, ...fazlalaşma/artma gösteren, fazla ...-lı" *ör.: leukotic. bk.:* **-osis.**

otiose, *sf.* **1.** aylak, tembel, avare. *An ~ individual sunning himself in the park.* **2.** beyhude, boş, havaî. *~ excuses.* **3.** faydasız, nafile, gereksiz, lüzumsuz, işe yaramaz, anlamsız, boş. *The article was wordy and full of ~ comments and digressions.* **4. ~ly** : aylak/tembel/avare bir şekilde, boş yere, beyhude, nafile, gereksizce, anlamsızca, **5. ~ness = otiosity** : aylaklık, tembellik, avarelik, faydasızlık, nafilelik, beyhudelik. ***e.a.-*** *1. idle, lazy, indolent, leisured, slothful, 2. ineffective, futile, vain, nugatory, empty, 3. useless, superflous, worthless, redundant, pointless.*

otitis, *is. patol.* kulak yangısı/iltihabı. **~ media** : orta kulak yangısı.

oto-/ot-, *ön ek* "kulak". *ör.: otology, otoscope, otic.*

otocyst, *is., bk.:* **statocyst.**

otolaryngological, *is. bk.:* **otorhinolaryngological.**

otolaryngologist, *is. bk.:* **otorhinolaryngologist.**

otolaryngology, *is. bk.:* **otorhinolaryngology.**

otolith, *is.* **1.** *anat. zool.* kulak taşı : omurgalıların iç kulağında kireçlenme, **2.** *bk.:* **statolith.** ***e.a.-1.*** *earstone.*

otology, *is.* **1.** kulak bilimi : kulak ve kulak hastalıkları bilimi, **2. otological** : kulak bilimsel, **3. otologist** : kulak (hastalıkları) uzmanı, kulak doktoru.

otoplasty, *is.* dış kulak estetik ameliyatı. **otoplastic** : bu ameliyatla ilgili.

otorhinolaryngology, *is.* kulak burun boğaz bilimi : kulak burun boğazın anatomisi, çalışması ve hastalıkları ile uğraşan tıp dalı. **otorhinolaryngological** : kulak burun boğaz bilimi ile ilgili. **otorhinolaryngologist** kulak burun boğaz uzmanı/mütahassısı.

otosclerosis, *is. patol.* iç kulak sertleşmesi : iç kulakta kemik teşekkül ederek tedricen sağırlığa sebep olması. **otosclerotic** : iç kulak sertleşmesi şeklinde.

otoscope, *is. tıp* **1.** otoskop : dış kulak kanalını ve kulak zarını muayene aleti, **2. otoscopic** : otoskop+.

ottar, *is. bk.:* **attar** (1).

ottava, *zf. müz.* bir oktav (yukarı/aşağı).

ottava rima, *is. It.* sekiz mısralı şiir : *Byron*'un *Don Juan* ve *Keats*'in *Isabella*' da kullandığı her mısraı on bir heceli, kafiyesi *ababbcc* tarzında manzum şekli.

Ottawa, *is.* **1.** Ottawa : Kanada'nın başkenti, **2.** *gen.* **~s** : Kanada'da yaşayan Algonquin kızılderililerinin bir üyesi ve bunların dili.

otter, *is., ç.* **-ters/-ter 1.** *zool.* su samuru, sarı samur, lutr *(Lutra canadensis),* **2.** samur kürk, **3.** *bk.:* **sea otter.**

otto, *is. bk.:* **attar** (1).

Ottoman, *sf.&is., ç.* **-mans 1.** Osmanlı İmparatorluğuna ait, **2.** Türk, **3.** Osmanlı, Osmanlı hanedanından gelen Türk, **4.** divan, **5.** arkasız minderli iskemle, **6.** fitilli bir çeşit ipekli veya yünlü, ipekli kumaş, **7. ~like** : divan gibi, divan şeklinde.

Ottoman Empire, *is.* Osmanlı İmparatorluğu. **Turkish Empire** *d.d.*

ouabain, *is. ecz.* ok zehiri : $C_{29}H_{44}O_{12}$. $8H_2O$. G Afrika'da yetişen *Strophantus gratus* adlı fundanın tohumundan veya *Acokantherasc-himperi* adlı ağacın oduunundan elde edilen ve Zulular'ın ok zehiri olarak kullandıkları beyaz kristalli glikozit. Hekimlikte kalbi uyarıcı olarak kullanılır.

oubliette, *is.* tepesi kapaklı yer altı zindanı.

ouch, *is.&ünl.* **1.** Ah! Of! Uf! Aman! (anî ağrı/sızı/sancı duyulunca söylenir) **2.** *esk.* toka, broş, süs, süs olarak takılmış kıymetli taş.

ought, *is.&zf.&f.* **1.** yardımcı fiil olarak : (a)" -malıdır, -melidir, ... zorundadır" (Görev, vecibe, manevî mecburiyet bildirir.) **Every citizen ~ to help** : Her vatandaş yardım etmelidir. **I ~ to go** : Gitmeliyim, gitmem gerekir. **You ~ to know better** : Bu hareketin fena olduğunu bilmeniz gerekir. **to behave as one ~** : gerektiği gibi davranmak. (b) -"melidir, ...gerekir/lâzım gelir, lüzumludur, zarurîdir" (adalet, doğruluk vb. ifade eder). **He ~ to be punished** : Cezalandırılmalıdır. **It ~ not to be allowed** : Buna izin verilmemelidir. (c) "şayanıarzudur, beklenir, uygun olur" (arzu edilen/beklenen bir şeyi bildirir). **You ~ to read this book** : Bu kitabı her hâlde okumalısınız. (d) "galiba ...-dır, olmalı, her hâlde, mutlaka. (olasılık, mantıkî/doğal sonuç vb. bildirir). **He ~ to have got there by now** : Şimdiye kadar oraya varmış olmalı. **That ~ to be very enjoyable** : Bu mutlaka çok zevkli bir şeydir. **2.** görev, vecibe, vazife, mecburiyet, **3.** herhangi bir şey/nesne, **4.** sıfır, hiç. ***e.a.-1. must, 2. duty, obligation, 3&4. aught. NOT*** : Bir olasılık, arzu, bekleyiş ifade ettikleri zaman **OUGHT** ve **SHOULD** anlamca birbirine denktir ve biri öteki yerine kullanılabilir : ***You ought to be (or should be) home by sunset*** : Her hâlde güneş batmadan eve varırsınız. Fakat bir mecburiyet ifade ettikleri zaman **OUGHT** anlamca **SHOULD** fiilinden daha kuvvetlidir: ***You ought to write your mother*** : Annene mutlaka mektup yazmalısın. ***You should write your mother*** : Annene mektup yazsan iyi olur. Olumsuz bir cümlede eğer yapılan iş yanlış ise **oughtn't**, gereksiz ise **needn't** kullanılır: ***You oughtn't to have done it, that was a very big mistake*** : Bu büyük bir hata idi, yapmamalıydın. ***You needn't lock the door, I'll be right back*** : Şimdi döneceğim, kapıyı kilitlemene gerek yok.

oughtn't = ought not.

Ouija , *is.* ruh çağırmada kullanılan üzerinde harfler ve kelimeler yazılı tahta ile bunun üstünde duran daha küçük tahta. **~ board** *d.d.*

ounce, *is.* **1.** ons, 28.35 gram, çarşı libresinin 1/16'sı, **2.** eczacı libresinin 1/12'si veya 31 gram. *kıs.:* **oz, 3.** *bk.:* **fluid ounce, 4.** az bir miktar, bir parça, azıcık (şey). *You woudn't do that if you had an ~ of sense.* **5.** *zool.* karakulak, kar parsı *(Panthera uncia) :* Orta Asya dağlarında bulunur. ***e.a.-5. snow leopard.***

ouphe, *is.* çirkin ve cüce cin. ***e.a.- elf, goblin.***

our, *zm.* bizim, bize ait. *This is ~ house/ school. ~ team is going to win.*

ourari, *is. bk.:* **curare.**

Our Father, *bk.:* **Lord's Prayer.**

Our Lady, *is.* Meryem Ana(mız). ***e.a.- Virgin Mary.***

ours, *zm.* **1.** bizimki. **Which house is ~?** Bizim ev hangisi? **a friend of ~** : dostlarımızdan biri, bir dostumuz, **2.** bize ait olan, bizim olan. **It is not ~ to decide** : Karar vermek bize düşmez (bize ait değildir/bizim görevimiz değildir).

ourself, *zm.* **1.** kendimiz, bizzat biz. (Resmî konuşmalarda hükümdarlar tarafından *"myself"* yerine kullanılır). *We have taken unto ~ such powers as may be necessary.* **2.** bir kimsenin kendi özü/şahsı. Kullanılışı için *bk.:* **myself.**

ourselves, *zm., ç.* **1.** bizzat biz(ler), kendimiz (kuvvet vermek için **we**'ye eklenir): **We ~ would never say such a thing** : Asla böyle bir şey söylememeliydik. **2.** ifadeye kuvvet vermek için **us** yerine kullanılır: **Nobody likes it but ~** : Bizden başkası ondan hoşlanmıyor. **3.** vurgulamak için kullanılır : **The ones who really want it are ~** : Ona gerçekten ihtiyacı olan biziz. **No one loves it more than ~** : Onu hiç kimse bizden fazla sevemez. **4.** dönüşlü fiillerde kullanılır : **We wash ~** : Yıkanırız. **5.** "kendi normal, sağlıklı halimiz" anlamında kullanılır: **After a good rest, we're ~ again** : İyi bir istirahatten sonra kendimize geldik. **6. (all) by ~** : sırf/yalnız kendimiz, kimsenin yardımı olmadan. **We built this house all by ~** : Bu evi biz yalnız başımıza yaptık.

-ous, *son ek* **1.** "-li, ...dolu, ...kazanmış, -e sahip olan, ...gibi, ...niteliğinde. **joyous** : sevinçli. **poisonous** : zehirli. **nervous** : sinirli. **glorious** : muzaffer (zafer kazanmış), *clamorous, sonorous, dangerous, etc.* **2.** *kim.* **-ic** ile belirtilenden daha düşük valanslı bileşimi belirtir : **stannous chloride** : $SnCl_2$ ve **stannic chloride** : $SnCl_4$ gibi. **-eous, -ious** *dd.*

ousel, *is. bk.:* **ouzel.**

oust, *gl.f.* **1.** (işten/yerden) çıkarmak, dışarı atmak, kovmak, defetmek, (mevkiinden) indirmek/atmak. *to ~ a president.* **2.** *huk.* kapı dışarı etmek, (evinden) dışarı atmak, mülkünü elinden almak/zapt etmek/gasp etmek. ***e.a.-1.*** *expel, 2. eject, dispossess.*

ouster, *is.* **1.** (işten/yerden) çıkarma, dışarı atma, kovma, defetme, (mevkiinden) indirme/atma, **2.** *huk.* (a) gasp, zorla zaptetme/mülkünü elinden alma, (b) haksız yere evinden dışarı atma. ***e.a.-1.*** *expulsion, 2. (a) ejection, dispossession.*

out[1], *zf.* **1.** dışarı, dışarıya. *Open the bag and take the money ~. Go ~ of town. To go ~ for a walk.* **2.** dışarıda. *Shut the door and keep the wind ~. Let's have an evening ~ at the theatre. Let's sleep ~ (in the garden).* **day ~** : izin günü. **There is no other way ~** : Başka çıkar yol yok. **3.** uzakta, uzağa. *to go ~ to America.* **4.** herkese, her tarafa. *Give ~ all the tickets. Spread ~ the cloth.* **5.** tamamen, baştan başa, büsbütün, sonuna kadar, son derece. *Clean ~ the room. I'm tired ~. The house was burned ~. to pump a well ~.* **6.** iyice, kökten, temelden. **think sth. ~** : bir şeyi iyice düşünmek, düşünüp taşınmak. *to wash ~ the dirty marks.* **7.** yüksek sesle. *sing/cry/shout/call ~. speak ~. Read the names ~.* **8.** oyun dışı, (iktidar vb. den) düşmüş. *The Labor Party is ~.* **9.** bütün ayrıntılarıyla, etraflıca, noksansız bir şekilde. *Thin/plan it ~ properly. The secret/the sun came ~/is ~.* **10.** modası geçmiş. *Short skirt went ~ last year, they're ~ this year.* **11.** (çiçek) olgunlaşmış, açılmış, **12.** (eskiden genç kızlar için) sosyeteye katılacak yaşta, **13.** (üstünlük sıfatından sonra) mevcutlar içinde, bütün insanlar vb. arasında. *He's the stupidest man ~. bk.:* **out and away. 14.** (ateş/alev) sönmüş. **The fire's gone ~** : Ateş söndü. **15.** (küme/yığın) arasından/içinden. **Pick ~ the best of apples** : Elmalardan en iyisini seç. **16.** grevde, çalışmaz durumda. *The fisherman came ~ in sympathy with the sailors.* **17.** (met/deniz suları) alçalmış, çekilmiş, **18. be ~ for** : elde etmeye çalışmak, peşinde olmak. **Don't trust him: he's ~ for your money :** Ona güvenme, o senin paranın peşinde. **19. be ~ to** : maksadı ... olmak. **Be careful : he's ~ to get (=harm) you** : Dikkat et, maksadı seni tongaya bastırmak. **20. ~ and about** : (hasta) iyileşip ayağa kalkmış, dışarı çıkabilecek durumda. *bk.:* **up and about, 21. ~ and away** : son derece, fersah fersah, eşi görülmedik, şaşılacak derecede. **He's ~ and away the stupidest man I know** : Şaşılacak derecede aptaldır (Onun kadar aptal birine rastlamadım). **22. ~ with it!** Söyle! Çıkar baklayı ağzından! **23. ~ you go!** Defol! Git! Çık dışarı! **24. all ~** *k.d.* bütün güçleriyle, büyük gayretle, alabildiğine. **They went all ~ to finish on time** : Vaktinde bitirebilmek için bütün güçleriyle çalıştılar. **25. ~ from under** *k.d.* müşkül durumdan. **to get ~ from under** : müşkül durumdan kurtulmaya çalışmak, zorluğu yenmeye çalışmak. **26. ~ of** : (a) içlerinden, içinden, -den. *He copied the poem ~ of a book.* (b) limit dışı, normal yerinden dışarı. **~ of sight** : gözden uzak, görüş mesafesi dışında. **~ of joint** : (eklemden) çıkmış, (c) (bir madde)den. **made ~ of silver** : gümüşten yapılmış, (d) etkisiyle, sebebiyle, yüzünden. **~ of pity** : acıdığından, merhamet yüzünden. **He listened ~ of politeness** : Nezaketen dinledi. (e) -siz, ...kesilmiş/bitmiş/tükenmiş. **~ of breath** : soluğu kesilmiş. **My pati-**

ence is ~ : Sabrım tükendi. (f) (at) soyundan, **27. ~ of hand** : elden/kontroldan çıkmış, kontrol edilemez hâlde. **The excited crowd soon got ~ of hand** : Heyecanlı kalabalık kısa zamanda kontrol edilemez hâle geldi. ***e.a.-5.*** *completely, entirely, thoroughly, to the end,* ***7.*** *aloud,* ***21.*** *by far, much.*

out2, *sf.* **1.** açık, yırtık, meydanda. **~ at the knees** : dizleri yırtık, **2.** dışarıda, belirli sınırlar dışında. *The ball was declared ~.* **3.** aşırı, fazla. **an ~size bed** : aşırı büyük yatak, **4.** yanlış, hatalı. *His calculations are ~.* **5.** acemi, hamlaşmış, maharetini/melekesini yitirmiş. *Your bow hand is ~.* **6.** zararda, kaybetmiş. **~ ten dollars** : on dolar zararda, **7.** bitmiş, tükenmiş, -sız kalmış. **We are ~ of butter** : Tereyağımız kalmadı/bitti. **8.** (oyun/iş vb.) dışında, **9.** bayılmış, kendinden geçmiş, baygın, sarhoş. *Two drinks and he's usually ~.* **10. ~ of** : işsiz, boşta, (işini /mevkiini) kaybetmiş. **to be ~ of work** : işini kaybetmek, işsiz kalmak. **be ~ of it** : (a) bir çevreyi yadırgamak, (b) (iş vb. ile) ilişkisi olmamak, (c) (yarış vb.) kaybedeceği kesin olmak. **feel ~ of it** : kendini çevrenin yabancısı hissetmek, **11.** imkânsız, olanaksız. **I'm sorry, but that's completely ~, it can't be done** : Özür dilerim, buna asla imkân yok, bu yapılamaz. **12.** sona ermiş, bitmiş, sönmüş. **the fire is ~** : ateş sönmüş, **13.** arızalı, bozuk, çalışamaz durumda, servis dışı. *Our TV is ~.* **14.** yetkisiz, salâhiyetsiz, **15.** dışarı gidecek/gönderilecek. **an ~ box for mail** : posta ile gönderilecek bir kutu, **16.** *golf* on sekiz kuyudan dokuzunu bitirmiş, **17.** modası geçmiş, eski, demode, **18.** yok, noksan, kıt, tükenmiş. **Oranges are ~ till next fall** : Gelecek sonbahara kadar portakal bulunmaz. **19.** *esk.* haricî, **20. ~ and ~** : tüm, tekmil, tam, bütün. *an ~ and ~ believer in free trade.* ***e.a.-4.*** *incorrect, inaccurate,* ***7.*** *wanting, lacking, without,* ***9.*** *unconscious, senseless,* ***10.*** *unemployed,* ***12.*** *ended, finished,* ***13.*** *inoperative,* ***15.*** *outgoing,* ***19.*** *external, exterior,* ***20.*** *complete.*

out3, *e.* **1.** dışarıya, dışarıda. *He looked ~ the window. He ran ~ the door.* **2.** bir noktadan uzaklaşma hareketini bildirir: *Let's drive ~ the old mill road.*

out4, *ünl.* **1.** Dışarı! Git! Defol! **2.** *gen.* **~ upon** *esk.* (sitem, dargınlık, infial vb. bildirir): **~upon you**! Aşkolsun! Oldu mu ya!

out5, *is.* **1.** çıkıntı, **2.** (sorumluluktan/cezadan vb.) kaçış, kurtuluş, kaytarma, mazeret, bahane. **to look for an ~** : bahane aramak, **3.** (bir topluluktan) çıkarılmış/tart edilmiş kimse, **4.** (tenis, voleybol vb.) dışarı, saha dışı, **5.** *gen.* **~s** : mevkiini/siyasî iktidarı kaybetmiş kimseler, **6.** *bas.* (mürettip tarafından) atlanmış kelime, **7.** *k.d. bk.:* **outing, 8. be on the (or at) ~s with** *k.d.* (bir kimse ile) bozuşmak, arası açılmak, yabancılaşmak, **9. the ins and ~s** : (bir şeyin) bütün ayrıntıları, iç yüzü, içi dışı. **know the ins and ~s of sth.** : bir şeyin girdisini çıktısını/içini dışını bilmek.

out6, *f.* **1.** dışarı çıkmak/gitmek, dışarı atmak, uzaklaş(tır)mak. **They did their best to ~ him** : Onu uzaklaştırmak için ellerinden geleni yaptılar. **2.** (herkese) açıkla(n)mak, ifşa etmek, yay(ıl)mak, herkesçe bilinmek, açığa/meydana çıkmak. **The truth will ~** : Hakikat meydana çıkacak. **3.** durdurmak, sona erdirmek, söndürmek. **Please ~ the fire** : Lütfen ateşi söndürün! **4. ~ with** : söylemek, açıklamak, ifşa etmek. **~ with the truth**! Gerçeği söyle! **5.** *esk. bk.:* **oust.**

out-, *ön ek* **1.** dış+, dışarıda bulunan/yaşayan vb. *outlying, outpatient* gibi, **2.** (dışarı) çıkan/giden/yönelik. *outbound, outstretch* gibi, **3.** fiil kökünün gösterdiği işin zamanını/yerini/sonucunu bildirir: *outcome, outcry* gibi, **4.** bir fiile/sıfata vb. eklendiği zaman üstünlük/aşırılık/fazlalık belirtir : **outdo** : daha iyi yapmak, **outsmart** : daha akıllı/kurnaz olmak, **outgrow** : daha fazla/aşırı büyümek vb. ***NOT :*** **OUT** ile başlayıp sözlükte bulunamayan kelimelerin anlamını asıl kelimenin anlamından yukarıdaki kurallar yardımıyla çıkarmak mümkündür.

outage, *is.* **1.** (makine vb.) çalışmama, durma, servis dışı olma, (elektrik vb.) kesilme, **2.** çalışmama vb. süresi, **3.** (nakliyatta) kaybolan/hasara uğrayan mal miktarı.

out-and-out, *sf.* tam, noksansız, eksiksiz, kusursuz, mükemmel, son derece, kesin. ***e.a.-thorough, thoroughgoing, complete.***

outback, *is.&sf.&zf.* **1.** *Avust.* şehirlerden çok uzak yer, taşra, toplum hayatı olmayan ücra yer, **2.** taşrada (bulunan), taşraya.

outbalance, *gl.f.* **-anced, -ancing** daha ağır gelmek, (tartıda) geçmek, ağır basmak, daha üstün gelmek. ***e.a.-*** *outweigh.*

out-a-sight = out-of-sight, *sf. argo* **1.** şahane, fevkalâde, olağanüstü. *She is such a stunning beauty, it's simply ~.* **2.** ateş pahası, çok pahalı, yanına yanaşılmaz. *The houses in this neighborhood are just ~.* **3.** ulaşılmaz, erişilmez, muhal, hayalî. *His dreams about winning the Senatorial election are ~.* ***e.a.-1.*** *unbelievable, fantastic, 2. extraordinarily expensive, 3. unreachable, unrealizable.*

outbid, *gl.f.* **-bid, -bidden/-bid, -bidding** (açık artırmada) fiyatı artırmak, fazla fiyat vermek/pey sürmek.

outboard, *sf.&zf.&is.* **1.** (gemi/uçak) gövdesinin dışında, dış, **2.** takma motorlu (bot), **3.** takma. **~ motor** : takma motor.

outbound, *sf.* giden, uzaklaşan, (şehirden/limandan) uzaklaşan (tren, gemi).

outbrave, *gl.f.* **-braved, -braving 1.** cesarette üstün olmak / üstün gelmek, **2.** meydan okumak.

outbreak, *is.* **1.** feveran, patlama, patlak verme. *The ~ of Second World War.* **2.** çıkma, zuhur etme, baş gösterme. *an ~ of flu/of disease/ of fighting.* **3.** isyan, kıyam, baş kaldırma, ayaklanma. ***e.a.-1.*** *outburst, 2. eruption, 3. riot, insurrection.*

outbreed, *gl.f.* **-bred, -breeding** yad üretmek: aile dışında/yabancılarla evlenerek nesil yetiştirmek. **~ing** : yad üre(t)me.

outbuilding, *is.* ek bina, mülhak bina. **~s** : müştemilât.

outburst, *is.* **1.** feveran, anî parlama, birdenbire çok öfkelenme, **2.** (birdenbire) fışkırma /boşalma/kopma. **an ~ of tears** : birdenbire boşalan gözyaşları. **an ~ of laughter** : birdenbire kopan kahkahalar, **3.** anî patlama/patlak verme/ başlama. *an ~ of gunfire.* ***e.a.-*** *burst, eruption, explosion, outbreak.*

outby(e), *zf. İsk. bk.:* **outside, outdoors.**

outcast, *is.&sf.* **1.** kimsesiz, avare, serseri, başıboş, yersiz yurtsuz, toplumdan atılmış (kimse). *Criminals are ~ of society.* **2.** reddedilmiş, ıskarta edilmiş, kabul edilmeyen. ***e.a.-1.*** *homeless, 2. rejected, discarded.*

outcaste, *is.* (Hindistan'da) parya, kast dışında olan kimse.

outclass, *gl.f.* üstün olmak, üstün gelmek.

outcome, *is.* sonuç, netice, akibet, son. *The ~ of election was in doubt until the very end.* ***e.a.-*** *consequence, end.*

outcrop, *is. &gs.f.* **-cropped, -cropping 1.** (yer altındaki bir tabaka) yeryüzüne çıkma(k). *The ~ of a vein of coal.* **2.** yeryüzüne çıkan tabaka, **3.** anî zuhur (etmek), patlak verme(k). *an ~ of student demonstrations.*

outcross, *is.&f.* **1.** melez (hayvan/bitki), **2.** melez üretme(k), melezleştirme(k), melez döl yetiştirme(k), **3. ~ing** : melezleştirme, melez (hayvan/bitki) yetiştirme.

outcry, *is., ç.* **-cries**, *gl.f.* **-cried, -crying 1.** çığlık (koparmak), feryat (etmek), haykırma (k), haykırış, vaveylâ, başkasından daha çok bağırma(k), **2.** şikâyet/itiraz/protesto sesi, infial, feveran. *There was a public ~ against the proposal to widen the street into a four-lane highway.*

outcurve = outshoot, *is.* (beyzbolde) kıvrılıp uzağa kaçan top atışı.

outdate, *gl.f.* **-dated, -dating** eskitmek, battal etmek, geçersiz kılmak, modasını geçirmek.

outdated, *sf.* eski, battal, muattal, geçersiz, modası geçmiş. ***e.a.-*** *out-of-date, old-fas-hioned.*

outdistance, *gl.f.* **-tanced, -tancing** (öne) geçmek, arkada/geride bırakmak. ***e.a.-*** *outstrip, surpass.*

outdo, *gl.f.* **-did, -done, -doing 1.** üstün gelmek, geçmek, baskın çıkmak, -den daha iyi başarmak, **2. ~er** : üstün gelen, baskın çıkan, **3. ~ne** *ABD- k.d.* kızgın, öfkeli, hiddetli, **4. not to be ~ne** : altta kalmamak. ***e.a.-1.*** *excel, surpass, exceed, 3. provoked, exasperated.*

outdoor(s), *sf.* dışarıdaki, dışarda yapılan, açık havada olan/vuku bulan/bulunan/yaşayan. **~ games** : açık hava oyunları.

outdoors = out-of-doors, *is.* açık hava, dışarı. *We spend most of the summer in the ~.*

outdoorsman, *is., ç.* **-men** dışarıyı/açık havayı seven, vaktinin çoğunu açık havada/ sporla geçiren kimse.

outdoorsy, *sf. k.d.* dışarıyı/açık havayı seven. *She's an ~ person, always going off on hikes.*

outdraw, *gl.f.* **-drew, -drawn, -drawing** **1.** rakibinden daha çabuk silâh çekmek, **2.** üstün gelmek, bastırmak, baskın çıkmak, (rakiplerini) gölgede bırakmak. *She ~s all male stars at the box office.*

outer, *sf.&is.* **1.** dıştaki, dışarıdaki, dış tarafta bulunan, haricî, (merkezden) uzak. *The ~ suburbs of the city.* **2.** dış+. *The ~ door is locked.* **3.** hedef levhasının daireler dışındaki kısmı, bu kısma isabet eden atış, **4. ~ bar = utter bar** : (İngiliz yasalarına göre) baro dışı, genç avukatlar, **5. ~ ear** : dış kulak, **6. ~ jib** *den.* dış yelken, baştaki yelkenin arkasındaki yelken, **7. ~ product** *mat.* dış çarpım, **8. ~ space** : dış uzay, yer atmosferinin ötesindeki uzay. ***e.a.-1&2.*** *external, exterior, 7. vector product*

Outer Mongolia, *is.* Dış Moğolistan. Yeni adı : **Mongolian People's Republic**

outermost, *sf.* en uzak, en dıştaki, merkezden en uzakta bulunan. *~ stars.* ***k.a.-*** *innermost.*

outerness, *is.* uzaklık, dışta/merkezden uzakta bulunma.

outface, *gl.f.* **-faced, -facing** **1.** birinin yüzüne dik dik (yıldırıncaya kadar) bakmak, **2.** meydan okumak, karşı durmak, **3.** tepeden bakmak. ***e.a.-1.*** *browbeat, abash, 2. defy, 3. stare down.*

outfall, *is.* mansap, ağız, nehrin vb. boşaldığı yer.

outfield, *is.* (spor) dış alan, iç alanın dış tarafı(nda oynayanlar). **~er** : dış alanda oynayan oyuncu.

outfit, *is.&f.* **-fitted, -fitting** **1.** donatım, donanım, teçhizat. *an explorer's ~.* **2.** elbise, giyim/kuşam, şapkadan ayakkabıya kadar bütün ayrıntılarıyla kadın giyimi. *a new spring ~. a bride's ~.* **3.** gereçler, levazımat, avadanlık. *a cooking ~. The ~ for a camping trip.* **4.** *k.d.* (a) askerî birlik: belirli bir görev için teşkil edilmiş, birbiriyle yakın iş birliği hâlindeki kimseler topluluğu, (b) firma, belirli bir ticarî işle meşgul şirket. *a construction ~. He worked for the same ~ for ten years.* **5.** (sefer, seyahat vb. için) donatma/teçhizatlandırma, **6.** donatmak, teçhiz etmek, **7.** *den.* gemiyi (dokta iken) donatmak, sefere hazırlamak, **8.** donanmak, gereç ve teçhizatlarını temin etmek, **9.** (elbise) almak/yaptırmak, giydirip kuşatmak. *The whole family was ~ted with new coats last winter.* ***e.a.-1&3.*** *kit, 2. ensemble, costume, 6. equip, supply, appoint, rig.*

outflank, *gl.f.* **1.** (askerî birliği) kuşatmak, (yandan gerilere sarkarak) muhasara etmek, **2.** üstün gelmek, baskın çıkmak. *They ~ed us and won the debate.* **3.** aldatmak, iğfal etmek, tongaya bastırmak, **4. ~er** : kuşatan, muhasara eden, üstün gelen, baskın çıkan kimse. ***e.a.-1.*** *outmaneuver, bypass,* ***2&3.*** *circumvent, outwit.*

outflow, *is.&f.* **1.** dışarı akış/akmak/akan, **2.** çıkış, huruç, dışarıya gidiş/gitme, dışarıya doğru hareket. *the ~ of gold from the country.*

outfoot, *gl.f.* daha hızlı gitmek, (başka bir botu) geçmek. ***e.a.-*** *outstrip.*

outfox, *gl.f.* (zekâca) baskın çıkmak, daha kurnaz olmak/davranmak, daha zeki/akıllı olmak. ***e.a.-*** *outwit, outsmart.*

outgas, *gl.f.* **-gassed, -gassing** (gezegen) atmosfere gaz çıkarmak, gaz kaybetmek/kaçırmak.

outgeneral, *gl.f.* **-aled, -aling** *(Brit.:* **-alled, -alling**) önderlikte/kumandanlıkta üstün olmak.

outgo[1], *is., ç.* **-goes** **1.** dışarı/sokağa gitme /gidiş/hareket, **2.** dışarı giden şey, **3.** gider, masraf, harcama, harcanan para, sarfiyat, **4.** *bk.:* **outlet**. ***e.a.-1.*** *departure, 2. outflow, 3. expenditure.*

outgo[2], *gl.f.* **-went, -gone, -going** **1.** geçmek, öteye gitmek, uzaklaşmak, **2.** üstün olmak, baskın çıkmak, daha büyük / üstün başarı sağlamak, geride bırakmak, daha mükemmel yapmak. ***e.a.-*** *1. outdistance, 2. outdo, excel, surpass.*

outgoing, *sf.* **1.** giden, uzaklaşan, hareket eden, çıkan. *~ trains/ships/mail.* **2.** candan, dost tavırlı, sevimli, sempatik, başkalarına ilgi gösteren. *an ~ personality. She is very ~ and enjoys giving parties.* **3.** (lokantadan) dışarı verilen/gönderilen (yemek), **4.** (makamdan) çekilen, istifa eden, emekliye ayrılan. *A dinner was held for the ~ president.* **5. ~s** : masraf, giderler, harcamalar, sarfiyat. ***e.a.-1.*** *departing, leaving, 2. friendly, sociable, responsive, expansive, sympathetic, 5. expenditure, outlay.*

outgroup, *is. sos.* dış öbek, dış toplum: bir kimsenin mensup olduğu topluluk dışındakiler, özellikle düşük seviyeli ve yabancı sayılanlar.

outgrow, *f.* **-grew, -grown, -growing** **1.** azmanlaşmak, aşırı büyümek, (elbiseye vb.) sığmamak. *to ~ one's clothes.* **2.** (zamanla/büyüdükçe/yaşlandıkça) terk etmek, vazgeçmek, bırakmak. *to ~ a habit.* **3.** (bir başkasından) daha çabuk büyümek, büyüyerek (birini) geçmek. *She outgrew her twin sister.* **The population is rapidly ~ing the food supply** : Mevcut gıda nüfus artışını karşılayamıyor. **4.** *esk.* pırtlamak, çıkıntı yapmak, (delip) ileri/dışarı fırlamak. ***e.a.-4. protrude, burst forth.***

outgrowth, *is.* **1.** doğal sonuç, ürün, (birşeyin) büyümüş/gelişmiş hâli. **Crime is often an ~ of powerty** : Cinayet, ekseriya fakirliğin doğal sonucudur. **This big store is an ~ of the little shop started ten years ago** : Bu büyük mağaza, on yıl önceki küçük dükkânın gelişmiş hâlidir. **2.** büyüme, gelişme, genişleme, yayılma. *The ~ of new leaves in the spring.* **3.** fazlalık, (bitki) sürgün, nasır/ur/siğil gibi canlı uzvun bir tarafındaki anormal büyüme. *A corn is an ~ on a toe.* ***e.a.-1. development, product, result, consequence, by-product, 3. offshoot, excrescense.***

outguess, *gl.f.* (birinin niyetlerini, ne yapacağını, ileride olacakları) önceden/iyi tahmin etmek, sezmek. ***e.a.-outwit.***

outgun, *gl.f.* **1.** ateş gücü üstün olmak, **2.** yenmek, galebe çalmak. ***e.a.-2. defeat.***

outgush, *is.* fışkırma, taşma.

outhaul, *is. den.* seren vb.ye yelken çekme halatı.

out-Herod, *gl.f.* ifrata kaçmak, çok aşırı gitmek. **~ Herod** : (zulümde, şiddetli davranışta) Herod'a rahmet okutmak, Herod'u gölgede bırakmak, çok ileri gitmek.

outhouse, *is., ç.* **-houses 1.** asıl binadan ayrı ufak bina/ev, **2.** ayrı kulübede apteshane. ***e.a.-outbuilding, privy.***

outing, *is.* **1.** gezi, gezinti, eğlence seyahati, piknik, dışarı çıkıp gezme/hava alma, **2.** açık deniz, **3. ~ flannel** : gezi fanilası, sık kısa tüylü pamuklu fanila. ***e.a.-1. excursion.***

outlaid, *f. bk.:* **outlay** *(geç.z.&sf.f.).*

outland, *is.&sf.* **1.** *gen.* **~s** : taşra, uzak il (ler), **2.** (eskiden) derebeyliğin kiraya verilen kenar arazileri, **3.** *esk.* yabancı, ecnebi (ülke/memleket), **4.** uzak, taşra, hududa yakın, ücra. *~ districts.* ***e.a.-1. provinces, 3. foreign, 4. outlying, distant.***

outlander, *is.* yabancı, ecnebi. ***e.a.- foreigner, stranger.***

outlandish, *sf.* **1.** tuhaf, acayip, garip (giyim, nesne, fikir, âdet vb). *an ~ costume.* **2.** yabancı görünüşlü, **3.** uzak, sapa, ücra, zor ulaşılan, **4.** *k.d.* gülünç, saçma, mantıksız, garip. *an ~ notion.* **5.** *esk.* yabancı, ecnebi, **6. ~ly** : tuhaf /b acayip/garip bir şekilde, yabancı olarak, uzak/sapa/ücra bir şekilde **7. ~ness** : tuhaflık, acayiplik, gariplik, yabancılık, uzaklık, sapalık, ücralık. ***e.a.-1. strange, odd, peculiar, queer, eccentric, curious, bizarre, 3. out-of-the-way, far-off, remote, 5. foreign.***

outlast, *gl.f.* -den daha çok dayanmak/uzun ömürlü olmak, sürmek, süregelmek. ***e.a.-outlive, survive.***

outlaw, *is.&f.* **1.** yasal haklardan yoksun bırakılmış/kanunî hakları alınmış kimse, **2.** sabıkalı, cani, sık sık yasaları ihlâl eden kimse, kaçak, sürgün, eşkiya, haydut, **3.** yasaların himayesi dışında kalan kimse/grup, yasa dışı kimse/toplum, **4.** vahşî/yola gelmez at, **5.** azgın/vahşî hayvan. **6.** yasal haklarından yoksun bırakmak, **7.** yasa dışı ilân etmek. *Dueling is ~ed in modern societies.* **8.** yasaklamak, men etmek, **9.** hükmünü kaldırmak, ilga etmek, hükümsüz kılmak. ***e.a.-2. robber, thief, bandit, brigand, exile, outcast, criminal, 8. prohibit, proscribe.***

outlawry, *is., ç.* **-ries** (**1&3** için) **1.** yasal haklarından yoksun etme, yasal haklarını kısıtlama/elinden alma, yasa dışı kılma/ilân etme, **2.** yasal haklarını kaybetme, yasa dışı edilme, **3.** yasaya/kanuna karşı gelme, yasayı ihlâl etme.

outlay, *is.&f.* **-laid, -laying 1.** (para vb.) harcama(k), sarf etme(k). *~ money in improvements.* **2.** gider, masraf, sarfiyat, harcamalar. *~s for national defense.* ***e.a.-1. expend(ing), spend (ing), 2. expenditure, payment.***

outlet, *is.* **1.** çıkış, kapı, çıkış yeri, çıkacak yer, çıkak, mahreç, **2.** *elekt.* (a) priz, (b) **~ box** *d.d.* tevzi kutusu, **3.** *tic.* (a) (mal için) pazar, ihracat yeri, (b) perakende satış mağazası. *The shoe manufacturer has several retail ~s.* **4.** (duygu/heyecan) tatmin/ifade yolu, boşalım. *an ~ for one's energies. sexual ~s. an ~ for one's artistic inclinations.* **5.** (geniş bir şebekenin programlarını yayınlayan) mahallî radyo / TV istasyonu, **6.** akıntı, ırmak, nehir : bir gölün sularını boşaltan su akıntısı, **7.** yatak, mecra: nehir/ırmak yatağı, **8.** mansap, ağız : nehir veya ırmağın denize /göle döküldüğü yer.

outlier, *is.* **1.** dışarıda duran kimse/şey, **2.** iş yerinden uzakta oturan kimse, **3.** *jeol.* tanık/şahit tepe, etrafı aşınarak açıkta kalmış yerey şekli.

outline, *is.&f.* **-lined, -lining 1.** çevre çizgi, dış hatlar, sınır çizgisi. *We saw the ~s of the mountains against the evening sky.* **2.** taslak, kroki, ana çizgileriyle yapılmış resim/harita/plân. *Make an ~ before trying to write a composition.* **in ~** : kabataslak, **3.** özet, bir kitabın/raporun/projenin) ana hatları/en önemli kısımları. *an ~ of history.* **4. ~s** : ana fikir, temel özellikler, başlıca göze çarpan noktalar. *to give the broad/main/general ~s of sth.* **5.** taslağını çizmek, **6.** ana hatlarıyla belirtmek/izah etmek, özetlemek. *He ~d their responsibilities. She ~d their trip abroad.* ***e.a.-1.*** *contour, profile, boundary, form,* ***2.*** *sketch, plan,* ***5.*** *delineate, draft, sketch.*

outlive, *gl.f.* **-lived, -living 1.** sağ kalmak, (bir kimseden) daha uzun yaşamak, ömrü uzun olmak. *He ~d most of his friends.* **2.** dayanmak, artakalmak, göğüs germek, ayakta/hayatta kalmak. *Universities ~ many political and social changes.* **3. outliver** : sağ kalan, daha uzun yaşayan, dayanan, artakalan (kimse/şey). ***e.a.-1.*** *survive,* ***2.*** *outlast.*

outlook, *is.* **1.** (dışarıdan/karşıdan) görünüş. *The room has a pleasant ~.* **2.** bakış, anlayış, görüş tarzı, noktainazar, tutum. *One's ~ on life. a gloomy ~ on life.* **3.** gelecek, istikbal, kader, muhtemel akibet, istikbalden beklenen/umulan. *The political ~. The ~ for steel demand in the U.S.* ***4.*** (dışarı) bakış/bakma, seyretme, **5.** gözlem yeri, bir kimsenin dışarıyı seyrettiği yer, gözleme kulesi vb. **6.** uyanıklık, dikkat. ***e.a.-1.*** *view, scene,* ***2.*** *attitude, picture, approach, point of view,* ***3.*** *prospect,* ***5.*** *lookout,* ***6.*** *vigilance*

out loud, *zf. bk.:* **aloud.**

outlying, *sf.* **1.** uzaktaki, uzakta bulunan, kenar, kıyı, sapa. *The ~ houses in the settlement.* **2.** sınır dışındaki. *~ areas.* ***e.a.-1.*** *remote, out-of-the-way.*

outman, *gl.f.* **-manned, -manning 1.** sayıca üstün olmak, daha çok askeri olmak, **2.** erkeklikte/yiğitlikte daha üstün olmak. ***e.a.-1.*** *outnumber.*

outmaneuver, *gl.f.* (düşmandan) daha iyi manevra yapmak, mahirane yönetmek.

outmaneuvre, *gl.f.* **-vred, -vring** *bk.:* **outmaneuver.**

outmode, *gl.f.* **-moded, -moding** demode etmek, modadan kaldırmak, artık kullanmamak.

outmoded, *sf.* **1.** demode (olmuş), modası geçmiş, eski, **2.** (güncel standartlara göre) kabulü imkânsız, isteğe/standartlara uygun değil. ***e.a.-*** *out-of-date.*

outmost, *sf.* en uzak, en dışta bulunan. ***e.a.-*** *outermost, farthest out.*

outnumber, *gl.f.* sayıca üstün olmak, (sayıca) geçmek.

out-of-action, *sf.* işlemez, çalışmaz, bozuk, muattal.

out-of-alignment, *sf.* ayarsız, hizasız, hizadan çıkmış.

out-of-balance, *sf.* dengesiz, düzensiz, muvazenesiz.

out-of-bounds, *sf.* **1.** *sp.* saha dışı, **2.** belirtilen sınırları aşan (davranış, düşünce vb.), müfrit, mütecaviz, haddini bilmez.

out-of-control, *sf.* kontroldan çıkmış, kumanda/kontrol edilemez.

out-of-date, *sf.* **1.** günü/tarihi geçmiş, eski(miş), tarihe karışmış, antika, modası geçmiş, terk edilmiş, metruk, muattal, **2. ~ness** : eskilik, antikalık, günü geçmişlik, terk edilmişlik. ***e.a.-1.*** *outdated, outmoded, obsolete, old-fashioned.*

out-of-door, *sf. bk.:* **outdoor.**

out-of-door(s), *zf.* dışarıda, açık havada.

out-of-fashion, *sf.* modası geçmiş.

out-of-focus, *sf.* odaklanmamış, ayarsız, bulanık.

out-of-gear, *sf.* boşta, avara, düzenden çıkmış, bozuk.

out-of-hand, *sf.* elden çıkmış, kumandası /kontrolu imkânsız.

out-of-hours, *sf.* (resmî) iş saatleri dışında.

out-of-joint, *sf.* eklemleri/bağlantıları sökülmüş, çıkık.

out-of-mind, *sf.* düşünülmemiş, unutulmuş.

out-of-order, *sf.* **1.** bozuk, işlemez, tamire muhtaç, **2.** düzensiz, intizamsız, nizam dışı.

out-of-patience, *sf.* sabrı tükenmiş.

out-of-place, *sf.* yersiz, yerinden oynamış, uygunsuz.

out-of-pocket, *sf.* **1.** cepten, keseden, kendi cebinden ödenen. ~ *expenses.* **2.** ödeneksiz, tahsisatsız, ödeneği/tahsisatı olmayan.

out-of-print, *sf.* baskısı/mevcudu tükenmiş, artık basılmayan.

out-of-reach, *sf.* erişilmez, yetişilmez, ulaşılmaz.

out-of-season, *sf.* mevsimsiz, vakitsiz, mevsim dışı, zamanı değil.

out-of-sight, *sf.* görünmez (yerde), gözden uzak/saklı, gizli.

out-of-the-way, *sf.* **1.** sapa, uzak, ücra, ulaşılması/varılması zor. *an ~ cottage.* **2.** acayip, duyulmamış, alışılmamış, garip. ~ *bits of information.* **3.** hakaretamiz, terbiyesiz, edep dışı, ayıp, yakışık almaz, uygunsuz, münasebetsiz, yanlış. ***e.a.-1.*** *remote, secluded,* ***2.*** *unusual, odd,* ***3.*** *offensive, improper.*

out-of-towner, *is. k.d.* yabancı, başka kentli, başka yerli/şehirli.

out-of-trim, *sf.* düzensiz, ayarsız, denksiz.

out-of-tune, *sf.* akortsuz, ahenksiz, uygunsuz.

out-of-wedlock, *sf.* evlenmeden, evlilik dışı.

out-of-work, *sf.* işsiz, aylak.

outpace, *gl.f.* **-paced, -pacing** daha hızlı gitmek, önüne geçmek. ***e.a.-*** *exceed, surpass.*

outpatient, *is. k.d.* ayakta tedavi edilen hasta. **~s department** : hastahane dispanseri. *bk.:* **inpatient.**

outplacement, *is.* işine son verilecek memuru başka kurumdaki bir işe yerleştirme.

outplay, *gs.f.* daha iyi oynamak, yenmek.

outpoint, *gl.f.* **1.** (yarışma vb. de) sayıca üstün gelmek, daha çok sayı yapmak, **2.** *den.* başka gemiye nazaran rüzgârın estiği yönde seyretmek.

outport, *is.* **1.** dış liman, uzak yerde bulunan küçük liman, **2.** ihracat limanı, **3.** *Cnd.* Newfoundland'da küçük balıkçı köyü, **4. ~er** : (a) balıkçı köyü halkı, (b) (istasyonda, limanda) dış hamal.

outpost, *is.* **1.** ileri karakol (mevzii), **2.** ileri karakol birliği, **3.** hudut köyü/kasabası.

outpour, *is.&f.* **1.** taş(ır)ma(k), dök(ül)me (k), **2. ~er** : taşıran, döken, **3. ~ing** : taş(ır)ma, taşan/taşıran şey. ***e.a.-3.*** *outflow, overflow, effusion.*

outpull, *gl.f.* (birisinden) daha kuvvetli çekmek.

output, *is.&f.* **-putted, -put, -putting 1.** üretim, ürün, istihsal. **steel ~** : çelik üretimi/istihsali. **to increase one's daily ~** : günlük üretimini artırmak, **2.** verim. *The ~ of a mine.* **3.** *elekt.* çıkış : bir elektrik/elektronik cihazın alıcıya sağladığı güç/akım/gerilim miktarı. ~ *current/voltage/power.* **4.** (a) bilgisayarın dış üniteye gönderdiği bilgi, (b) bilginin dış üniteye aktarılması, **5.** (bir makinenin) çıkış gücü, **6.** üretmek, üretim/güç sağlamak.

outrage, *is.&f.* **-raged, -raging 1.** tecavüz, taarruz, yasaları/töreleri ağır bir şekilde ihlâl, zorbalık, namusa tecavüz, zulüm, **2.** ağır hakaret, **3.** *esk.* sövüp sayma, edepsizlik, rezalet, küstahlık, terbiyesizlik, **4.** tecavüzde bulunmak, tecavüz etmek, **5.** kızdırmak, nefret uyandırmak, izzeti nefsini kırmak, **6.** ağır hakarette bulunmak, çok kaba sövüp saymak, **7.** (kadının) ırzına geçmek, namusuna tecavüz etmek. ***e.a.-1.*** *offense, crime, atrocity,* ***2.*** *insult, indecency, indignity, abuse,* ***3.*** *fury, insolence,* ***5.*** *offend, shock,* ***7.*** *rape.*

outrageous, *sf.* **1.** çok kaba/çirkin, çok fena/kötü, **2.** edepsiz, hayasız, edebe aykırı, terbiyesiz, rezil, iğrenç, menfur, hakaretamiz. ~ *language/manners.* **3.** korkunç, dehşet verici, tasavvuru imkânsız, müsamaha edilemez. *an ~ disregard to human rights.* **4.** gaddar, zalim, şiddetli, **5.** aşırı, müfrit, müthiş, âdetlere aykırı, **6. ~ly** : çok kaba/çirkin/fena/kötü bir şekilde, edepsizce, hayasızca, terbiyesizce, rezilane, iğrenç/menfur bir şekilde, gaddarca, zalimane, **7. ~ness** : kabalık, çirkinlik, fenalık, kötülük, edepsizlik, hayasızlık, terbiyesizlik, rezillik, iğrençlik, korkunçluk, gaddarlık, zalimlik. ***e.a.-1.*** *atrocious,* ***2.*** *insulting, shocking, revolting, heinous,* ***3.*** *intolerable, unthinkable, apalling,* ***4.*** *violent, monstruous,* ***5.*** *extravagant, unconventional.*

outran, *f. bk.:* **outrun** *(geç.z.).*

outrank, *gl.f.* derecesi/aşaması/rütbesi üstün olmak, üstün rütbe/mevki/derece kazanmak.

outré, *sf. Fr.* **1.** abartmalı, mübalâğalı, **2.** acayip, garip, alışılanın/doğru ve uygun sayılanın dışında. ***e.a.-1.*** *exaggerated,* ***2.*** *eccentric, bizarre.*

outreach, *is.&gl.f.* **1.** (ötesine/ilerisine) geçme(k), aşma(k), tecavüz etme(k), **2.** *esk.* (daha uzağa) yetişme(k)/uzanma(k)/ulaşma(k), birini geçme(k).

outride, *is. &f.* **-rode, -ridden, -riding** **1.** (atla/araba ile) daha hızlı/çabuk gitmek, (yarışta) geçmek, **2.** (gemi vb.) fırtınada sağ salim yol almak, selâmetçe limana varmak, **3.** at üzerinde bir arabanın yanında gitmek, **4.** manzumenin bir mısraına eklenen vurgusuz hece.

outrider, *is.* **1.** bir arabanın yanı sıra giden atlı, **2.** bir kimsenin/otomobilin önünde gidip yol açan kimse, **3.** yol gösteren kimse, öncü (birliğine mensup kimse), **4.** at koşturan kovboy, izci, çiftlik uşağı vb.

outrigger, *is.* **1.** (yelkenlide) ek denge düzeni, **2.** avara demiri, **3.** patrisa mataforası, **4.** uskundra, **5.** dirsekli futa veya bunun ıskarmozu.

outright, *sf.&zf.* **1.** tüm, tekmil, bütün, toptan. *an ~ loss. an ~ lie.* **2.** kesin, kat'î, kayıtsız şartsız, hiçbir şarta bağlı olmayan. *an ~ refusal. ~ grants for research.* **3.** *esk.* düz, dümdüz, dosdoğru, tam karşıda/ileride, **4.** tamamıyla, büsbütün, tümüyle, bütün bütün, toptan. *rejected the proposal ~.* **5.** düpedüz, açıkça, apaçık, dobra dobra, hiçbir sınır tanımaksızın, **6.** birden, anîde, bir anda, apansız, yekten, hemen. *to be killed ~.* **7. ~ness** : tümlük, bütünlük, kesinlik, kat'iyet, kayıt ve şartsızlık. ***e.a.-1.*** *complete, total, entire, 2. downright, unqualified, 3. straight out, straight ahead, 4. completely, entirely, utterly, 5. openly, 6. at once, instantly.*

outroot, *gl.f.* sökmek, kökten çıkarmak. ***e.a.-*** *eradicate.*

outrun, *gl.f.* **-ran, -run, -running** **1.** daha hızlı/daha uzağa koşmak, **2.** koşarak takipçiden kurtulmak, kaçmak/tüymek/firar etmek, **3.** geçmek, üstün gelmek, daha mükemmel olmak/ yapmak. ***e.a.-3.*** *excel, surpass, exceed.*

outrunner, *is.* **1.** dışarıda koşan, koşucu, **2.** arabanın/önünde/yanında koşan uşak/köpek, **3.** önde koşan, başta gelen, öncü, haberci, müjdeci. ***e.a.-3.*** *forerunner.*

outrush, *is.* fışkırma, fışkırarak akma/ taşma. *an ~ of water from the bursting pipe.*

outsat, *f. bk.:* **outsit** *(geç.z.&sf.f.).*

outsell, *gl.f.* **-sold, -selling** **1.** -den daha fazla mal satmak/satış yapmak, **2.** satıştan daha fazla gelir/kâr sağlamak, **3.** *esk.* satış fiyatı daha yüksek olmak.

outsert, *is.* (kitap/dergi arasına konan, genellikle dört katlı) ek sayfa. ***e.a.-*** *outset, wraparound.*

outset = outsetting, *is.* **1.** başlangıç, iptida, açılış, **2.** *bk.:* **outsert**. ***e.a.-1.*** *beginning, start, opening, commencement, inception, initiation.*

outshine, *f.* **-shone, -shining** **1.** daha çok parlamak, **2.** ihtişamda/mükemmellikte başkasını gölgede bırakmak, göz kamaştırmak.

outshoot, *is.&f.* **-shot, -shooting** **1.** (silâh atışta/nişancılıkta) geçme(k)/üstün olma(k), daha iyi vurma(k), keskin nişancı olma(k), keskin nişancılık, **2.** daha uzağa ateş etmek, **3.** dışarı uzamak/fırlamak, çıkıntı yapmak, **4.** çıkıntı, dışarı fırlamış şey, **5.** *(beyzbol) bk.:* **outcurve.** ***e.a.-*** *3. project.*

outside[1], *is.* **1.** dış taraf, dış yüzey/kısım, **2.** dış görünüş, **3.** sırf dışarıda olan nesne, **4.** kapalı bir şeyin dışındaki alan, **5. at the ~** : en fazla, olsa olsa, azamî. **It will take me a week, at the ~** : En fazla bir haftamı alır. **6. ~ in** : dışı içine gelecek şekilde.

outside[2], *sf.* **1.** dış, haricî, dışarıda olan, dıştan gelen, yabancı. *~ noises.* **2.** çok uzak, (olasılığı) çok az/zayıf, hemen hemen imkâsız. **an ~ chance for recovery** : iyileşme şansı çok zayıf, **3.** aşırı, fahiş, haddinden fazla. *an ~ estimate.* **4.** *sp.* saha dışı, hariç. ***e.a.-1.*** *external, exterior, foreign, 2. unlikely, remote, slight, slim, 3. extreme.*

outside[3], *zf.* **1.** dışarıya, dışarıda, sokağa vb. *Take the dog ~.* **2.** dıştan, haricen, **3.** öteye, ötede, ötesin(d)e. ***e.a.-1.*** *outdoors, 2. externally.*

outside[4], *e.* **1.** dışında, ötesinde, arkasında, kapsamı dışında. **~ the park** : parkın dışında. **There was a noise ~ the door** : Dışarıda (kapı dışında) bir gürültü vardı. **~ the law** : yasanın kapsamı dışında, **2.** *k.d.* -den başka, ...istisna edilirse, ...müstesna, **3. ~ of** *k.d.* -den başka, ...dışında, ...hariç, yalnız, ancak, sırf. **No one came ~ of me** : Benden başkası gelmedi (yalnız ben geldim). ***e.a.-2.*** *except, aside from, 3. except, besides, other than that, exclusive of.*

outsider, *is.* **1.** yabancı, bir grubun/toplumun dışında bulunan kimse, **2.** söz konusu edilen hususla ilgisi olmayan kimse, **3.** kazanma şansı az/geri plânda bulunan yarış atı, takım vb. ***e.a.-*** *1. foreign, stranger, alien.*

outsight, *is.* dışarıyı/çevreyi görüş ve anlayış gücü.

outsit, *gl.f.* **-sat, -sitting 1.** -den daha uzun süre oturmak, **2.** (belirli süreden) daha fazla oturmak.

outsize, *is.* **1.** azman, çok iri (boy, cüsse vb.), **2.** çok büyük boy elbise.

outsize(d), *sf.* azman, çok iri, dev gibi, cesim, fevkalâde büyük, boylu poslu.

outskirt, *is. gen.* **~s** : kenar/dış mahalleler, kenar, dolay, civar, varoş. *The house was on the ~s of town.*

outsmart, *gl.f.* **1.** daha akıllı olup galip gelmek, **2.** kurnazlıkla baskın çıkmak, -den daha kurnaz davranmak, daha akıllı olmak, aldatmak, faka bastırmak, **3. ~ oneself** : aldanmak, faka/tongaya basmak. ***e.a.-1.*** *outwit.*

outsold, *f. bk.:* **outsell** *(geç.z.&sf.f.).*

outsole, *is.* (ayakkabı) dış taban.

outspeak, *gl.f.* **-spoke, -spoken, -speaking 1.** daha mükemmel konuşmak, konuşma yeteneği ...-den üstün olmak, **2.** açıkça/dobra dobra konuşmak/söylemek, sözünü sakınmamak.

outspend, *gl.f.* **1.** fazla harcamak. **He ~s his income** : gelirinden fazla harcar, **2.** aşırı masraf yapmak, mevcut ödenekten fazlasını sarf etmek .

outspent, *sf.* aşınmış, yıpranmış, eskimiş, tükenmiş, işi bitmiş. ***e.a.-worn-out, exhausted.***

outspoken, *sf.&f.* **1.** açık(ça), dobra dobra, samimî, içine doğduğu gibi. *~ criticism.* **2.** sözünü sakınmaz, tok sözlü, riyasız, hilesiz, içi dışı bir. *~ people.* **3.** *bk.:* **outspeak** *(sf.f.),* **4. ~ly** : açıkça, dobra dobra, samimî olarak, çekinmeden, sözünü sakınmaksızın, riyasızca, **5. ~ness** : açık sözlülük, samimîlik, tok sözlülük, riyasızlık, hilesizlik.

outspread, *sf.&is.&f.* **-spread, -spreading 1.** yaymak, sermek, germek, açmak, **2.** yayılmış, gerilmiş, açılmış, yaygın, açık. **with ~ wings** : kanatları açık, **3.** yayma, germe, **4.** yayılmış/gerilmiş şey. ***e.a.-1.*** *extend, 2. spread out, stretched out, diffused abroad.*

outstand, *f.* **-stood, -standing 1.** (gemi) denize açılmak, yelken açmak, **2.** çıkık durmak, çıkıntı yapmak, dışında durmak, **3.** *esk.* daha fazla sürmek, uzun süre devam etmek. **4.** *k.d. bk.:* **withstand.**

outstanding, *sf.* **1.** bariz, göze çarpan, aşikâr, **2.** ödenmemiş (borç), bakiye, kalmış, tahsil olunmamış. *He left several bills ~.* **3.** çözülmemiş, halledilmemiş, askıda/muallâkta kalan. *a long ~ problem.* **4.** (hisse senedi) tedavülde, piyasada, satılmış, **5.** çıkık, çıkıntı yapan, ayakta duran, **6.** mümtaz, seçkin, önemli, kalbur üstü, **7.** *esk.* direnen, karşı koyan, mukavemet eden, **8. ~ly** : bariz/aşikâr/göze çarpacak şekilde, önemli bir şekilde, **9. ~ness** : barizlik, aşikârlık, göze çarpıcılık, seçkinlik, önemlilik, mümtaziyet. ***e.a.-1.*** *conspicuous, striking, noticeable, 2. unpaid, unsettled, owing, due, 3. unresolved, 5. projecting, detached, abutting, 6. prominent, excellent, eminent, distinct.*

outstare, *gl.f.* **-stared, -staring 1.** (birine) dik dik uzun süre bakmak, gözünü (birinden) ayırmamak, **2.** (birine) dik dik bakıp utandırmak, bakışlarıyla rahatsız etmek.

outstation, *is.* **1.** tâli istasyon, uzak ve ücra yerde bulunan istasyon, **2.** *Avust.* ücra yerdeki görev yeri, koyun/sığır yetiştirme merkezi.

outstay, *gl.f.* **1.** -den daha uzun zaman kalmak, **2.** çok fazla kalmak/durmak/oturmak, vaktini geçirmek, fazla kalıp bıktırmak. **one's leave** : izin süresini geçirmek. **~ one's welcome** : (bir evde) kovuluncaya/bıktırıncaya kadar kalmak.

outstretch, *gl.f.* 1. germek, uzatmak, yaymak, genişletmek, **2.** *esk. bk.:* **strain, 3. ~ed** : uzanmış. *He welcomed his old friend with ~ed arms.* **4. ~er** : geren, uzatan, genişleten, **5. ~ing** : uzanmış, yayılmış, gerilmiş, serilmiş. ***e.a.-1.*** *extend, expand, stretch forth.*

outstrip, *gl.f.* **-stripped, -striping 1.** (herhangi bir işte) üstün gelmek, üstün başarı sağlamak, daha iyi/mükemmel yapmak, **2.** (yarışta/koşuda/müsabakada) geçmek, geride bırakmak, daha hızlı koşmak, öne geçmek. ***e.a.-1.*** *outdo, surpass, excel, 2. exceed, outrun.*

outtake, *is.* **1.** fotoğrafa/teype kaydedilmiş fakat kullanılmamış sahne vb. **2.** (TV vb.) arızalı olduğu için yayınlanmamış reklâm vb.

outtalk, *gl.f.* **1.** konuşmada üstün gelmek, daha iyi/çok konuşmak, **2.** çene kuvvetiyle daha iyisini elde etmek, **3.** -den daha yüksek sesle konuşmak, susturmak.

outtell, *gl.f.* **-told, -telling** açıkça söylemek, açıklamak, beyan etmek. ***e.a.-*** *declare.*

outthink, *gl.f.* **-thought, -thinking 1.** daha iyi/doğru/çabuk düşünmek, **2.** zekâ ve sür'atiintikal sayesinde birisine karşı üstünlük sağlamak. ***e.a.-*** *outwit.*

outthrow, *gl.f.* **-threw, -thrown, -throwing 1.** dışarı atmak/uzatmak, **2.** daha uzağa atmak, atışta daha iyi isabet sağlamak.

outthrust, *sf.&is&f.* **-thrust, -thrusting 1.** dışarı itilmiş/uzanmış (şey), **2.** dışarı itmek/sürmek/uzatmak.

outturn, *is.* **1.** verim, elde edilen ürün/mahsul/mal (miktarı), istihsal, **2.** elde edilen ürünün niteliği/durumu. ***e.a.-1.*** *output.*

outvote, *gl.f.* **-voted, -voting** oylamada/seçimde kazanmak/üstün gelmek, daha çok oy sağlamak. *The liberals can ~ the conservatives.*

outwait, *gl.f.* **1.** daha çok beklemek/ummak, **2.** *esk.* -den daha fazla pusuda beklemek.

outward, *sf.&is.* **1.** yüzeysel, sathî, zahirî. *~ appearances.* **2.** dış, dıştan, haricî, **3.** bedenî, maddî, **4.** görünür, göze çarpar, aşikâr, görünüşte. *No ~ sign of trouble. ~ display of wealth.* **5.** dıştan gelen. *~ influences.* **6.** dışarı yönelik, dışarı doğru (ilerleyen). **the ~ journey** : dışarıya/yabancı ülkelere sefer. **~-bound ship** : limandan çıkan gemi, **7.** dışarıda bulunan, dışarıdaki. *an ~ court.* **8.** dış yüzeyde bulunan, yüzeysel, **9.** *esk.* ilgisi olmayan, doğrudan doğruya ilgilenmeyen, **10.** *esk.* dış/maddî âlem, dış dünya, **11.** dış görünüş. ***e.a.-1.*** *superficial, 2. external, outer, 4. clear, seeming, ostensible.*

outward(s), *zf.* **1.** dışarıya doğru, dıştan, haricen. *The branch is growing straight ~.* **2.** çevreye, muhite, etrafa. *Look ~ and interest yourself in other people.* **3.** *bk.:* **without**

outwardly, *zf.* **1.** görünüşte, dış görünüşe göre, sathî olarak, zahiren, **2.** dışarıya doğru, **3.** dışarıda, dış yüzeyde, haricen.

outwardness, *is.* **1.** ışta/dışarıda/yüzeyde bulunma, **2.** dışa dönüklük, dışarıdaki/sathî şeylerle ilgilenme.

outwash, *is. jeol.* buzul tortusu : eriyen buzların buzuldan sürükledikleri kum vc çakıl.

outwatch, *gl.f.* **1.** daha iyi/daha uzun süre gözetlemek, **2.** sonuna kadar nöbet tutmak/uyanık durmak. *The mourners had ~ed the night.*

outwear, *gl.f.* **-wore, -worn, -wearing 1.** daha fazla dayanmak. *a fabric that ~s the others.* **2.** daha çok yaşamak, daha çabuk büyümek, **3.** yıpratmak, eskitmek, **4.** (sabır/tahammül) tüketmek, mukavemetini kırmak, **5.** (zaman) geçmek. ***e.a.-1.*** *outlast, 2. outlive, outgrow, 3. wear out, 4. exhaust, 5. pass.*

outweigh, *gl.f.* **1.** (değerce/önem, nüfuz, etki itibariyle) üstün olmak, ağır basmak. *The advantages ~ the disadvantages.* **2.** daha ağır gelmek, **3.** çok ağır/külfetli olmak, çok sıkıntı vermek.

outwent, *f. bk.:* **outgo** *(geç.z.).*

outwind, *gl.f.* nefesini kesmek/tüketmek, tıknefes bırakmak. *A fierce race had ~ed the runners.*

outwit, *gl.f.* **-witted, -witting 1.** daha akıllı/kurnaz çıkmak, zekâ ve kurnazlıkla üstün gelmek, galebe çalmak, kafese koymak. *to ~ a dangerous opponent. The prisoner ~ed his guards and escaped.* **2.** *esk.* bilgi ve zekâca üstün olmak. ***e.a.-1.*** *outmaneuver, outthink, finesse, outsmart, frustrate.*

outwork, *is.&gl.f.* **-worked/-wrought, -working 1.** bitirmek, sona erdirmek, **2.** -den daha fazla çalışmak/gayret sarf etmek, **3.** *esk.* işçiliği daha iyi olmak, **4.** ileri tahkimat, esas istihkâm hattının önündeki küçük tahkimat. ***e.a.-1.*** *finish, complete.*

outworn, *sf.&is.&f.* **1.** eski, muattal, modası geçmiş, bâtıl, demode (fikir, düşünce vb.), **2.** (elbise) eski(miş), yıpranmış, **3.** (şahıs) bitkin, yorgun, takatsiz, bitap, nâtüvan, **4.** *bk.:* **outwear** (pp.) ***e.a.-1.*** *out-of-date, obsolete, 2. worn-out, 3. exhausted.*

outwrite, *gl.f.* **-wrote** (veya eski: **-writ**), **-written** (veya eski: **writ**), **-writing 1.** -den daha iyi/daha çok yazmak, **2.** (yazarak) gidermek/dağıtmak/defetmek. *to ~ one's melancholy.*

ouzel, *is. zool.* kolyeli ardıç kuşu *(Turdus torquatus).* ***e.a.-*** *ousel.*

ouzo, *is.* Yunan rakısı.

ova, *ç. is. bk.:* **ovum.**

oval, *sf.&is.* **1.** beyzî, oval, yumurta biçiminde (cisim), **2.** elips(oid) şeklinde (cisim), **3.** *k.d.* futbol, **4. ~ window** : orta kulağın iç duvarındaki oval delik, **5. ~ity = ~ness**: beyzîlik, ovallik, **6. ~ly** : beyzî/oval biçimde, elips şeklinde.

Oval Office, *is.* **1.** ABD Cumhurbaşkanının Beyaz Saray'daki dairesi, **2.** (ABD Federal Hükûmetinin icra kuvveti olarak) Cumhurbaşkanlığı Makamı.

ovariectomy = ovariotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* yumurtalık ameliyatı : yumurtalığın veya tümörünün ameliyatla çıkarılması.

ovaritis, *is. patol.* yumurtalık yangısı/iltihabı. ***e.a.-*** *oophoritis.*

ovarian, *sf.* yumurtalık+.

ovarium, *is., ç.* **-ia** *bk.:* **ovary.**

ovary, *is., ç.* **-ries 1.** *anat. zool.* yumurtalık, **2.** *bot.* tohumluk.

ovate, *is.* **1.** yumurtamsı, yumurta biçiminde, **2.** *bot.* (a) oval, (b) tabanı geniş oval biçimde (yaprak vb.).

ovation, *is.* **1.** coşkunca alkış, alkış tufanı. **standing ~** : ayakta sürekli/çılgınca alkış, **2.** (eski Romalıların ikinci derecede bir zafer için yaptıkları) geçit töreni veya zafer alayı, **3. ~al** : sürekli/coşkun alkış+.

oven, *is.* fırın. **~ proof** : fırına dayanır. **~-ready** : fırına hazır. **~like** : fırın gibi. **~ware**: fırına dayanır tabaklar.

ovenbird, *is. zool.* **1.** çömlekçi kuşu *(Seiurus aurocapillus)* : yuvasını fırın biçiminde yapan, sırtı zeytin rengi, tepesi altın rengi, Amerika'ya mahsus ötücü kuş. **teacher bird** *d.d.* **2.** fırıncı kuş *(Furnarius)* : G Amerika'da kilden fırın gibi yuva yapan göçmen kuş.

over[1], *e.* **1.** üstüne, üstünde(n), üzerine, üzerinde(n). *to jump ~ the wall/ditch. a blanket lying ~ a bed. I Can't go ~ the mountain, we must go round it.* **2.** yukarısına, yukarısında(n), tepesine, tepesinde(n). *The roof is ~ one's head. The lamp hung ~ the table. to hit sf.o. ~ the head. to fall ~ the cliff.* **3.** (rütbe/yetki/güç vb.) üstün, fevkinde. *I don't want anyone ~ me telling me what to do. We have a colonel ~ us.* **4.** baştan başa, her tarafın(d)a. *I traveled (all) ~ Europe. A blush came ~ her face. Farms were scattered ~ the walley.* **5.** karşıdan karşıya, bir yandan bir yana. *to go ~ a bridge.* **6.** karşı yakasın(d)a, öbür tarafın(d)a, ötesin(d)e. **Lands ~ the sea** : Denizin karşı kıyısındaki topraklar. **They live (just) ~ the street** : Sokağın öbür tarafında oturuyorlar. **7.** -den fazla, aşırı, en az. **~ 50 books** : elliden fazla kitap. **~ 8 years ago** : sekiz yıldan fazla oluyor. **It costs ~ ten dollars** : En az on dolar eder. **8.** (miktarca, derece itibarıyla) fazla, üstün, **9.** -e tercihan, **10.** boyunca, boydan boya, uzunluğunca. *We drove ~ the new highway.* **11.** süresince, zarfında, müddetince, boyunca, esnasında. **~ a long period of years** : uzun yıllar boyunca. **~ many years** : birçok sene zarfında. **to discuss a matter ~ the dinner** : yemek esnasında bir konuyu görüşmek, **12.** sonuna, bitimine (kadar). **to adjurn ~ the holidays** : tatil sonuna kadar ertelemek. **Are you staying in London ~ Christmas ?** Noel sonuna kadar Londra'da kalacak mısınız? **13.** ...için, ...yüzünden, sebebiyle, hakkında. *to quarrel ~ a matter.* **14.** esnasında, (...ile meşgul) iken. **to fall asleep ~ one's work** : çalışırken uyuyakalmak, **15.** (haberleşme aracı) -de(n), -da(n), vasıtasıyla. **I heard it ~ the radio** : Radyodan duydum. **I don't want to say it ~ the telephone** : Telefonda söyleyemem. **1 ~ and above** : -den fazla, -den başka, -ye ilâveten, ayrıca, üstelik, fazla olarak, bu yetmiyormuş gibi. **~ and above this consideration, there is another I wish to mention** : Bu düşünceye ilâve olarak şu hususu da zikretmek isterim. **17.** ...hususunda/konusunda, ...ile ilgili. *Difficulties ~ his income tax. He is troubled ~ his health.* ***e.a.- 4.*** *all through,* ***7.*** *more than, in excess of,* ***8.*** *above,* ***9.*** *in preference,* ***16.*** *in addition to, besides,* ***17.*** *in connection with.*

over[2], *zf.* **1.** yukarıda, üstte, üstünde(n), üzerinde(n), tepe(sin)de. *The clouds accumulated ~ the mountains.* **2.** bütün yüzeyin(d)e, **3.** (a) boyunca, (b) yere, aşağıya. **When he lost his balance, he fell ~** : Dengesini kaybedince yere düştü. **4.** (a) ötede, uzakta, öteye, uzağa. *He lives ~ by the hill.* (b) beriye, bu tarafa. **He's seen me, he's coming ~!** : Beni gördü, bu tarafa geliyor! **5.** karşıya, karşıda, karşı taraf(t)a. *to sail ~.* **6.** baştan başa, etraflıca. *to read a book ~. You'd better think it ~ carefully.* **7.** (bir kimseden) ötekine. *Hand the money ~.* **8.** ta..., -e kadar. **~ in Europe** : Ta Avrupa'da. **Go ~ to the store for me** : Benim için dükkâna kadar gidiver. **9.** *ABD* denizaşırı, Atlantiği aşarak, Avrupa'dan. *Her ancestors came ~ on the Mayflower.* **10.** bir daha, tekrar, yeniden. **to do a thing ~** : bir şeyi yeniden yapmak, **11.** üst üste, birbiri ardınca. **ten times ~** : üst üste on kere, **12.** aşırı,

fazla. *Don't be ~ anxious about it. I'm not ~ keen on it. He didn't do it ~ well (=He did it badly).* **13.** artık, artan, kalan. **5 goes into 7 once, with 2 ~** : 7'de 5 bir kere var, 2 de artar. **He spent 70 cents and had 30 cents ~** : 70 sent harcadı, 30 senti de arttı. **Was there any money ~ ?** Hiç para arttı mı? **14.** sürekli, devamlı, aralıksız, fasılasız. *to stay ~ till Monday.* **15.** eve, daireye vb., **16. all ~** : (a) her taraf(t)a, her yer(i), her yer(d)e. **to travel all ~** : Her tarafa seyahat etmek. (b) tamamen, tamamıyla, baştan başa. **I traveled all ~ country** : Memleketi baştan başa gezdim. **be wet all ~** : tepeden tırnağa ıslanmak, sırsıklam olmak. (c) bitti, bitmiş, sona ermiş. **Troubled days are all ~ now** : Sıkıntılı günler artık sona erdi. **17. all ~ again** : tekrar, yeniden, yeni baştan, bir kere daha. **I had to write the letter all ~ again** : Mektubu yeni baştan yazmak zorunda kaldım. **18. all ~ with = ~ with = ~ and done with** : bitti, sona erdi. **I have to get this homework ~ with today** : Ev ödevimi bugün bitirmeliyim. **It's all ~ with us now (=We are ruined, we have nothing to hope for)** : Bittik, mahvolduk, artık ümit kalmadı. **19. ~ again** : bir (kere) daha, tekrar. *Let's do it ~ again.* **20. ~ and ~ (again)** : tekrar tekrar, mükerreren, üst üste, birbiri ardınca, defalarca, defaatle. *He keeps telling me the same story ~ and ~.* **21. and ~ = or ~ = a bit/a little ~** : ve yukarı(sı)/daha fazlası. **Children of 12 and ~** : 12 yaşındaki ve daha büyük çocuklar. **22. ~ there** : (a) oraya, orada, o taraf(t)a. *Let's go ~ there.* (b) *ABD-k.d.* (I. Dünya Savaşından sonra) Avrupa'da, Avrupa'ya, **23. ~ against** : (a) -e karşı/zıt. *to live ~ against churuch.* (b) ...ile karşılaştırılırsa/mukayese edilirse, -e kıyasla, nazaran. *The quality of this product ~ against that one.* **24. ~ ! = ~ to you!** (radyo haberleşmesinde) Tamam! Sizi dinliyorum. **25. ~ here** : buraya, burada, bu taraf(t)a. *Let's sit ~ here by this window.* ***e.a.- 5. across, 6. throughout, 10. again, once more, 11. in repetition, in succession, 12. in excess, in addition, 16. (a) everywhere, (b) entirely, thoroughly, 17. again, once more, 18. ended, finished, completed, 19. once more, in repetition, 20. repeatedly, several times, 23. (a) opposite to, (b) compared to.***

over[3], *sf.* **1.** yukarıdaki, üstteki, öbür taraftaki, **2.** üst (rütbece/derece itibarıyla) üstün, **3.** dış, dışarıdaki, **4.** artan, artmış, fazla, **5.** aşırı, fahiş, çok büyük. *~use of drugs.* **6.** bitmiş, sona ermiş, son bulmuş. **When the war was ~** : Savaş bittiği zaman. **The play is ~** : Oyun bitti. ***e.a.-1. upper, 3. outer, 4. extra, 5. excessive, 6. ended, done, past.***

over[4], *is.* **1.** ek, ilâve, artan şey, artık, **2.** *As.* hedefin ilerisine isabet eden mermi, **3.** (kriket oyununda) birbiri arkasına yuvarlanan 4-6 top.

over[5], *gl.f.* **overed, overing** üstünden atlamak.

over-, *ön ek* şu anlamları katar : **1.** üst, üstün, üstünde : *overlord,* **2.** üstünden geçen/taşan/giden, ileriye giden : *overarch, overflow, overpass, overshoot,* **3.** aşağıya doğru, yukarıdan aşağıya : *overthrow, ovrturn,* **4.** aşırı, fazla, fahiş, çok büyük: *overweight, overcharge, oversleep,* **5.** yukarıda, yukarısında, tepesinde, üst tarafında, üstünde : *overhead.* ***NOT*** : **over** ile başlayan ve sözlükte bulunmayan kelimelerin anlamı asıl kelimeye bakılıp yukarıdaki kurallar uygulanarak çıkarılabilir.

overabundance, *is.* bolluk, bereket, fazlalık. ***e.a.- excess, surfeit.***

overabundant, *sf.* bol, bereketli. **~ly** : bol bol.

overachieve, *gs.f.* **-chieved, -chieving** **1.** (ögrenci) üstün başarı göstermek, beklenilenden daha başarılı olmak, **2. ~ment** : üstün başarı, **3. ~r** : üstün başarı gösteren öğrenci.

overact, *f.* **1.** rolünü abartmak, abartmalı rol yapmak, **2.** aşırı tepki/hassasiyet göstermek. **3. ~ion** : rolünü abartma, abartmalı rol yapma, **2.** aşırı tepki/hassasiyet gösterme.

overactive, *sf.* çok hareketli/faal. **~nes = overactivity** : aşırı faaliyet, fazla hareket(lilik), yerinde duramama.

overage, *sf.&is.* **1.** fazla yaşlı, yaşı ilerlemiş, **2.** eski, köhne. *~ guns.* **3.** *tic.* mal bolluğu, arz fazlalığı. ***e.a.-3. surplus, excess supply.***

overaggressive, *sf.* çok atak, mütecaviz.

overall, *sf.&zf.&is.* **1.** baştan başa, bir uçtan bir uca. *The ~ length of the house is 12 meters.* **2.** kapsamlı, ayrıntılı. *an ~ estimate.* **3.** tüm, bütün, tekmil, **4.** genel (olarak). *~, it was a successful meeting. ~, prices are still rising.* **5. ~ dressed** : (tören için) bayraklarla donanmış (gemi), **6.** *Brit.* kadın iş gömleği, **7. ~s** : iş tulumu. ***e.a.- 4. generally.***

overanxious, *sf.* **1.** fazla endişeli/kaygılı/tasalı, **2. ~ly** : aşırı endişe ile, fazla kaygılanarak, **3. ~ness = overanxiety** : fazla endişe/tasa/kaygı.

overarch, *f.* **1.** üzerinde kemer yapmak, **2. ~ing** : (a) üzerinde kemer oluşturan, (b) hepsini kapsayan, hepsine hâkim olan.

overarm, *sf.* kollar (omuzdan) yukarıda (yapılan/atılan vb.). *~ swimming. an ~ stroke.*

overate, *f. bk.:* **overeat** (pt).

overawe, *gl.f.* **-awed, -awing** yıldırmak, fazla korkutmak, korkutup boyun eğdirmek, korkutarak hareketten/muhalefetten men etmek. ***e.a.-*** *intimidate.*

overbalance, *is. &gl.f.* **-anced, -ancing 1.** fazla ağırlık, **2.** ağır basmak. *The opportunity ~s the disadvantages.* **3.** (tartıda) ağır gelmek, **4.** dengesini bozmak/kaybetmek. *He ~d and fell from the wall.* **5.** devirmek.

overbear, *f.* **-bore, -borne, -bearing 1.** çökertmek, çöktürmek, **2.** yenmek, üstün gelmek, **3.** (arzu, itiraz vb) reddetmek, cerh etmek, çürütmek, hükümsüz bırakmak. *His father overbore his objections.* **4.** başatlanmak, zorbalık/tahakküm etmek, **5.** ağır basmak, **6.** fazla ürün vermek, **7. ~er** : yenen, üstün gelen, başatlanan, tahakküm eden, ağır basan. ***e.a.-2.*** *overcome, overwhelm, 3. overrule, prevail, 4. dominate.*

overbearing, *sf.* **1.** mütehakkim, zorba, küstah, **2. ~ly** : tahakkümle, zorbalıkla, küstahlıkla, **3. ~ness** : tahakküm, zorbalık, küstahlık.

overbid, *is.&f.* **-bid, -bidding 1.** (açık artırmada) değerinden fazla fiyat teklif etmek, yüksek/aşırı pey sürmek, başkalarından/gereğinden fazla/aşırı fiyat artırmak, **2.** fazla pey, değerinden fazla teklif.

overbite, *is.* diş fırlaklığı : ağız kapanınca üst dişlerin alt dişlerden ileriye çıkık durması.

overblouse, *is.* uzun blûz, pantalon/eteklik üzerine çıkarılan blûz.

overblow, *f.* **-blew, -blown, -blowing 1.** aşırı önem/değer vermek, (değer vb.) şişirmek, **2.** (nefesli sazı) fazla üfleyip tiz sesler/harmonikler çıkarmak, **3.** üfleyip gidermek/temizlemek, **4.** eserek (kar, kum vb. ile) örtmek/kaplamak.

overblown, *sf.&f.* **1.** aşırı, fahiş, abartmalı, şişirilmiş, **2.** çok büyük, cesim, heybetli, **3.** tumturaklı, gösterişli, şişirme, mübalâğalı, tantanalı, debdebeli, şatafatlı, azametli, **4.** (çiçek) fazla açılmış, tazeliğini kaybetmiş, **5.** *bk.:* **overblow** (pp).

overboard, *zf.* **1.** gemiden denize. *to fall ~.* **Man ~!** Denize adam düştü! Yetişin! **2. go ~** : fazla ileri gitmek, haddini aşmak/tecavüz etmek, ölçüyü yitirmek, kabulü imkânsız iş yapmak/teklif etmek. *She went ~ and bought more than she needed.* **3. throw ~** *k.d.* defetmek, terk etmek, başından savmak, sepetlemek. *We had to throw all our plans and start again from the scratch.*

overbold, *sf.* aşırı küstah, delice cesur.

overbook, *f.* (uçak, otel vb.) yer sayısından fazla rezervasyon yapmak.

overborne, *sf.&f.* **1.** basılmış, ezilmiş, yenilmiş, tazyik altında kalmış, **2.** *bk.:* **overbear** *(sf.f.).* ***e.a.-1.*** *oppressed, crushed, overcome.*

overbought, *sf.* durgun, fiyat artışı beklenmeyen. **an ~ market** : durgun piyasa.

overbuild, *f.* **-built, -building** fazla inşaat yapmak, gerekenden fazla sayıda ev yapmak.

overburden, *is.&gl.f.* **1.** aşırı yük altına sokmak, fazlaca yük olmak/sıkıntı vermek, **2.** çok yüklemek, **3.** fazla sorumluluk yüklemek, **4.** üst katman: faydalı bir jeolojik katmanı örten lüzumsuz madde.

overbuy, *f.* **-bought, -buying 1.** gerektiğinden fazla satın almak, **2.** *fin.* malî gücünden fazla satın almak.

overcall, *is.&f.* peyi artırma(k), daha fazla pey (sürmek), (briç) fazla deklârasyon yapma(k).

overcame, *f. bk.:* **overcome** *(geç.z.).*

overcapacity, *is.* fazla üretim gücü.

overcapitalise/overcapitalisation, *Brit. bk.:* **overcapitalize/overcapitalization.**

overcapitalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (bir tesebbüs için) fazla sermaye tedarik etmek/yatırmak, **2.** (bir şirketin sermayesini) fazla tahmin etmek, **3.** (bir mülke vb.) aşırı fiyat biçmek, **4. overcapitalization** : fazla sermaye tedarik etmek/yatırma, (sermayesini) fazla tahmin etme, (bir mülke vb.) aşırı fiyat biçme.

overcareful, *sf.* fazla dikkatli/ihtiyatlı, çok titiz.

overcast, *sf.&is.&f.* **-cast, -casting 1.** kapalı, bulutlu. *an ~ sky.* **2.** *meteor.* %95'ten fazla bulutlarla örtülü (gökyüzü), **3.** karanlık, kasvetli, **4.** (dikiş) sürfileli, sürfile yapılmış, **5.** bulutlanmak, bulutlarla örtülmek, kararmak, **6.** sürfile (dikiş) yapmak, **7. ~ing** : sürfile yapma, sürfile dikiş.

overcharge, *is.&gl.f.* **-charged, -charging 1.** fazla fiyat isteme(k), fahiş fiyatla satma(k), **2.** çok ücret alma(k), **3.** çok yükleme(k)/doldurma(k), **4.** abartma(k), mübalâğa etme(k), **5.** aşırı /fazla/fahiş fiyat/ücret, **6.** aşırı yük. ***e.a.-3.*** *overload, 4. exaggerate, overdo.*

overcharger, *is.* **1.** fazla/fahiş fiyat isteyen **2.** çok yükleyen/dolduran, **3.** abartan, mübalâğa eden.

overcheck, *is.* (atın başı üstünden/kulaklarının arasından geçen) gem, dizgin.

overclothes, *is.* dış giysi/elbise.

overcloud, *gl.f.* **1.** bulutlanmak, bulutlarla örtülmek kaplanmak, **2.** karar(t)mak, kasvetli/karanlık olmak/yapmak, **3. ~ed** : bulutlu, bulutlarla örtülü/kaplı, kapalı, karanlık, kasvetli. ***e.a.- 2.*** *darken, obscure.*

overcoat, *is.* palto.

overcome, *f.* **-came, -come, -coming 1.** yenmek, galip gelmek, mağlûp etmek, galebe çalmak, zafer kazanmak, muzaffer olmak. *to ~ an enemy / all difficulties. to ~ a bad habit.* **2.** hakkından gelmek, önlemek, gidermek, **3.** alt etmek, ram etmek, hükmü altına almak, (alkol, ilâç, hastalık, heyecan vb.) zayıflatmak, takatsiz bırakmak, boyun eğdirmek, inkıyat ettirmek. mek, başına vurmak, tutmak, **4.** şaşırtmak, çaresiz bırakmak. **be ~ with/by** : etkilenmek. *The girl was so ~ by the noise and the lights that she couldn't speak.* **5.** *esk.* üstüne yayılmak, üstünü kaplamak. ***e.a.-1.*** *conquer, defeat, vanquish, win, overthrow, 2. surmount, 3. overpower, subjugate, 4. overwhelm, confuse.*

overcomer, *is.* yenen, galip gelen, galebe çalan, hükmü/etkisi altına alan, önleyen.

overcommit, *gl.f.* **1.** aşırı yük altına girmek, yapamayacağı/altından kalkamayacağı şeyleri yükümlenmek/taahhüt etmek, **2.** kaynakları (fazla kullanarak) tüketmek/yıpratmak, **3. ~ment** : aşırı yük/taahhüt/yükümlenme.

overcompensate, *f.* **-sated, -sating 1.** fazlasıyla telâfi/tazmin etmek/karşılamak, **2.** (silâh vb.) geniş ölçüde denkleştirmek/dengelemek, **3.** *psikol.* aşırı ödünlemek. *She ~d for her shyness at the party by insulting half the guests.*

overcompensation, *is. psikol.* aşırı ödünleme : aşağılık duygusu ile bazı hususlarda kuvvetli tepki göstererek karakterin zayıf tarafını örtmeye çalışma.

overcompensatory, *sf.* aşırı ödünleyici/ödüncül.

overconfidence, *is.* aşırı güven(ç)

overconfident, *sf.* aşırı güvenli. **~ly** : aşırı güvenle.

overcrop, *gs.f.* **-cropped, -cropping** fazla ürün alarak toprağın verimini azaltmak.

overcrowd, *f.* fazla kalabalıklaş(tır)mak, fazla kalabalık olmak/yapmak, bir yere fazla ahali doldurmak.

overdevelop, *f.* **1.** aşırı geliş(tir)mek. *to ~ the feelings of responsibility.* **2.** *foto.* aşırı develope etmek. *to ~ a photograph.* **3. ~ment** : aşırı geliş(tir)me.

overdo, *f.* **-did, -done, -doing 1.** fazla/aşırı yapmak, ifrata kaçmak. *to ~ exercise.* **2.** çok fazla kullanmak. *Don't ~ the salt in your cooking.* **3.** abartmak, mübalâğa etmek, **4.** fazla yorulmak, bitkin/bîtap düşmek, **5.** gereğinden fazla pişirmek, **6.** (duygularını) aşırı derecede açığa vurmak, **7. ~ it** : çok çalışmak, fazla spor yapmak. *I've been rather ~ing it lately, I need a holiday.* **8. ~er** : ifrata kaçan, abartan mübalâğa eden, fazla çalışan/yorulan. ***e.a.-3.*** *exaggerate, overact, 4. fatigue, exhaust, 5. overcook.*

overdone, *sf. &f.* **1.** *bk.:* **overdo** (pp), **2.** çok pişmiş (yemek), **3.** abartmalı, mübalâğalı, müfrit, aşırı, fazla, **4.** çok yorgun, bitkin, bîtap. ***e.a.-3.*** *exaggerated, excessive, 4. exhausted, overtaxed.*

overdose, *is.&f.* **-dosed, -dosing 1. overdosage** *d.d.* aşırı doz, gerekenden fazla verilen ilâç (miktarı), **2.** dozunu aşmak/artırmak, gerekenden fazla ilâç vermek.

overdraft = overdraught, *is.* **1.** kredi açığı, kredi sınırını aşma, banka hesabında mevcut olandan fazla para çekme, **2.** ateşi körükleme.

overdraw, *f.* **-drew, -drawn, -drawing** **1.** kredi sınırını aşmak, banka hesabında mevcut olandan fazla para çekmek, **2.** (anlatmada/tasvirde/resimde) abartmak, mübalâğaya kaçmak, **3.** (fırın, soba vb.) körüklemek, **4.** (yay vb.) germek, fazla çekmek.

overdrawn, *sf.* **1.** kredi sınırını aşmış, mevcuttan fazla para çekilmiş (banka hesabı). **~ account** : karşılıksız hesap, **2.** abartmalı, mübalâğalı.

overdress, *is. &f.* **-dressed, -dressing** **1.** kalın giyinmek, fazla elbise giymek, **2.** gösterişli/fazla itinalı giyinmek, **3.** üst giysi (palto, pardesü vb.).

overdrive, *is.&gl.f.* **-drove, -driven, -driving** **1.** çok sıkı çalışmak, çalışmada ifrata kaçmak, **2.** (oto) çok hızlı sürmek, **3.** *mak.* üst hız aktarma düzeni : motor milinden daha hızlı dönüş sağlayan transmisyon düzeni.

overdue, *sf.* **1.** geç, gecikmiş, tehirli. *the train is 15 minutes ~.* **2.** vadesi geçmiş, vaktinde ödenmemiş, **3.** çok beklemiş, **4.** fazlasıyla hazır /olgun, **5.** aşırı, çok fazla. ***e.a.-1.*** *late, tardy,* ***5.*** *excessive.*

overdye, *gl.f.* **-dyed, dying** **1.** koyu boyamak, **2.** tekrar başka renge boyamak.

overeager, *sf.* **1.** çok hevesli, ziyadesiyle istekli/gayretli, **2. ~ly** : büyük bir hevesle/gayretle, **3. ~ness** : çok heveslilik, aşırı istek/gayret.

overeat, *f.* **-ate, -eaten, -eating** **1.** oburluk etmek, fazla yemek, tıkınmak, **2. ~er** : obur, fazla yiyen, tıkınan.

overelaborate, *sf.&f.* **-rated, -rating** **1.** çok özenilmiş/mükellef, çok ayrıntılı/mufassal, çok süslü, çok itinalı/mutena, **2.** çok özenmek/itina göstermek, **3.** çok ayrıntılara girmek, fazla/gereksiz ayrıntılarla doldurmak, **4.** teferruata kaçmak, en ince ayrıntılarıyla açıklamak, **5. ~ly** : özenle, itina ile, ayrıntılı bir şekilde, bütün ayrıntılarıyla, **6. ~ness = overelaboration** : özenme, itina gösterme, ayrıntılarıyla açıklama, ayrıntılı izah.

overestimate, *is.&f.* **-mated, -mating** **1.** aşırı/fazla değer/fiat biçme(k), (miktarını/değerini) olduğundan fazla tahmin etme(k), tahminde aşırı gitme(k), **2. overestimation** : aşırı/fazla tahmin.

overexert, *gl.f.* aşırı çabalamak/ceht etmek, çok gayret etmek. **~ion** : aşırı çaba/gayret/ceht.

overexpose, *gl.f.* **-posed, -posing** **1.** gereğinden fazla (güneşe/ışığa/ışınlara/soğuğa vb.) maruz bırakmak, fazla teşhir etmek/göstermek, **2.** *foto.* filme fazla poz vermek.

overexposure, *is.* fazla poz verme, (güneşe/ışığa vb.) fazla maruz kalma/bırakma. *~ in photography. ~ to the sun.*

overextend, *gl.f.* (kredi vb.) fazla uzatmak/genişletmek/temdit etmek.

overfish, *f.* fazla balık avlamak, avlayarak balık neslini tüketmek.

overflight, *is.* (bir ülkenin/bölgenin vb.) üstünden uçuş/uçma.

overflow, *is.&f.* **-flowed, -flown, -flowing** **1.** (nehir, su vb.) ak(ıt)mak, taş(ır)mak. *Rivers often ~ in the spring. The milk is ~ing the cup.* **2.** akın etmek, topluca göçmek, kütle hâlinde gitmek. *The population ~ed into the adjoining territory.* **3.** çok bol/bereketli/mebzul olmak. **an ~ing harvest** : bereketli harman, **4.** sel basmak. **5.** taşma, taşkın, **6.** akaç, **7.** sel, su baskını, taşan şey, **8.** bolluk, bereket, mebzuliyet, **9.** çok bol şey. **10. ~able** : taşabilen, taşabilir. ***e.a.-4.*** *flood, inundate.*

overflowing, *sf.* **1.** taşan, **2.** pek bol. mebzul, **3. ~ly** : (a) taşarak, taşarcasına, (b) bol bol, mebzulen.

overfly, *f.* **-flew, -flown, -flowing** **1.** (bir ülkenin/bölgenin) üstünden uçmak, **2.** daha uzaklara uçmak, uçarak uzaklaşmak. ***e.a.-2.*** *overshoot.*

overfull, *sf.* çok dolu, lebalep/ağzına kadar dolu. **~ness** : çok dolu olma, ağzına kadar/lebalep dolma.

overgarment, *is.* dış giysi/elbise.

overgild, *gl.f.* **-gilded /-gilt, -gilding** **1.** yaldızlamak, her tarafını yaldızla kaplamak, **2.** altın rengi vermek, tezhip etmek.

overglaze, *is.& gl.f.* **-glazed, -glazing** **1.** (seramik eşyayı) sırlamak, (sır üzerine) tekrar sır geçirmek, ikinci bir sır tabakası ile kaplamak, **2.** ikinci sır tabakası.

overgraze, *gl.f.* **-grazed, -grazing** fazla otla(t)mak, fazla otlatarak ot bırakmamak.

overgrow, *f.* **-grew, -grown, -growing** **1.** aşırı büyümek, azmanlaşmak, **2.** (fidan) birbirini örtecek derecede büyümek, fazla boy atmak, **3.** (bitki) büyüyüp bastırmak, her tarafı kaplamak.

overgrowth, *is.* **1.** aşırı büyüme, azmanlaşma, **2.** büyüyüp başkalarını bastırma, her tarafı kaplama.

overhand(ed), *sf.&zf.&is.&f.* **1.** eli ile, elini (bir şeyin) üstüne koyarak. **to grasp one's fork ~** : çatalı eli ile tutmak. **2.** eli ve kolu omuzdan yukarı kaldırarak. *to pitch ~.* **3.** sürfile ile, (kumaş kenarını) sık dikiş ile (dikmek), **4.** eli/kolu omuzdan yukarı kaldırarak yapılan/atılan. *~ stroke.* **5.** (eli yukarı kaldırarak) verme/vurma.

overhand knot, *is.* düğüm.

overhang, *is.&f.* **-hung, -hanging** **1.** üstüne as(ıl)mak, **2.** üzerine/üzerinden sarkmak. *Trees ~ the street to form an arch of branches.* **3.** (tehlike / fenalık vb.) tehdit etmek, zuhuru yakın olmak. *The threat of an invasion overhung the city.* **4.** her tarafına nüfuz etmek, istilâ etmek, yayılmak, baştan başa sarmak, **5.** üzerine süslü şeyler asmak, asarak süslemek, **6.** sarkıntı, çıkıntı, tepeden sarkan şey. **The ~ of the roof shaded the flower bed beneath** : Çatının çıkıntısı, altındaki çiçek tarhını gölgeliyor. **7.** çıkıntı /uzantı miktarı, **8.** (para, ham madde vb.) fazlalık, ihtiyaç fazlası. ***e.a.-3.*** *threaten, menace, impend,* ***4.*** *permeate, pervade,* ***8.*** *surplus, excess.*

overhaul, *is.&f.* **1.** (tamir / bakım için) dikkatle gözden geçirmek, muayene/kontrol etmek, **2.** onarmak, tamir etmek, bakım ve onarımını yapmak, **3.** (yarışta) öne geçmek, **4.** *den.* (a) karşıdan çekilen halatı gevşetmek, (b) palangayı gevşetmek, **5. ~ing** *d.d.* (a) tamir, bakım, onarım, (b) muayene, kontrol, gözden geçirme, **6. ~er** : tamirci, bakımcı, onaran, tamir ve bakımını yapan kimse.

overhead, *sf.&zf.&is.* **1.** yukarıda(ki), tepede(ki), başın üstünde(ki), havada(ki), üstte(ki). *The stars/the flag ~.* **2.** genel, umumî, dağınık, müteferrik, **3.** (işletmede) genel/dağınık/müteferrik masraflar, (üretilen parça sayısına tabi olmayan) ortak/sürekli giderler (aydınlatma, ısıtma, sigorta, kira, vergi vb. gibi), **4.** tavan, özellikle gemi kompartımanı tavanı, **5.** (tenis vb.) boyu aşan vuruş, yüksek vuruş. ***e.a.-1.*** *a-loft,* ***2.*** *general, umumî, average,* ***4.*** *ceiling,* ***5.*** *smash.*

overhear, *gl.f.* **-heard, hearing** kulak misafiri olmak, tesadüfen işitmek. **~er** : kulak misafiri olan, tesadüfen işiten kimse.

overheat, *f.* aşırı ısınmak/ısıtmak, kız(dır)mak.

overhung, *sf.&f.* **1.** yüksekte/üstünde asılı. *the walls of the garden ~ with roses.* **2.** *bk.:* **overhang** *(sf.f.).*

overindulge, *f.* **-dulged, -dulging** **1.** fazla müsamaha etmek/şımartmak/göz yummak, canının her istediğini yapmak, kendini aşırı derecede heves ve arzularına terk etmek. *to ~ one's fondness for candy.* **2. ~nce** : aşırı düşkünlük/müsamaha/şımartma, her şeye göz yumma, canının her istediğini yapma.

overindulgent, *sf.* **1.** aşırı müsamahakâr, her şeye göz yuman, canının her istediğini yapan, **2. ~ly** : aşırı müsamaha ile, her şeye göz yumarak.

overinflated, *sf.* fazla şişirilmiş/büyütülmüş, abartmalı.

overissue, *is.&f.* fazla sayıda hisse senedi çıkarma(k).

overjoy, *gl.f.* aşırı/fazlasıyla sevindirmek.

overkill, *is.* **1.** aşırı yok etme yeteneği : nükleer silâhlarla askerî bir zafer için gerekenden çok fazla sayıda düşmanı öldürebilme gücü, **2.** gerekeni/amaç edileni çok aşan bir eylemin etki veya sonucu.

overladen, *sf.* aşırı/fazla yüklenmiş.

overland, *sf.&zf.* karada(n), kara yolu ile (yapılan). **~ transportation** : kara yolu taşımacılığı. **~ stage** : uzak yol arabası, XIX. yy. ortalarında Batı ABD'de kullanılan atlı araba.

overlap, *is.&f.* **-lapped, -lapping** **1.** (kenarları) üst üste gelme(k)/getirme(k)/bin(dir)me(k). *Shingles are laid to ~ each other.* **2.** (başka bir şeyin) üstünü örtmek, üstüne/ötesine uzanmak, **3.** kısmen çakışmak/uymak, ortak kısımları olmak, **4.** (diğer bir şeyin üzerinden) aş(ır)mak, **5.** başka bir şeyin üstüne gelen parça/miktar. *allow an ~ of 10 cm.* **6.** üst üste gelen/çakışan yer.

overlay, *is.&f.* **-laid, -laying** **1.** kaplamak, (bir şeyi başka bir şeyin) üzerine koymak/yerleştirmek, **2.** (üzerine) sürmek/yaymak, **3.** (yüzeyini) işlemek/süslemek, kakmak. **Wood richly overlaid with gold** : Zengin altın kakmalı tahta işi. **4.** *bas.* kâğıdın altını takviye etmek,

5. kaplama, örtü, örten tabaka, **6.** (yüzeydeki) işleme, süs, kakma. *an ~ of gold.* **7.** *bas.* (kâğıdın altına konulan) destek, takviye, **8.** harita üzerine konan ve askerî durum hakkında bilgi veren şeffaf kâğıt, **9.** *bk.:* **overlie** *(geç.z.).*

overleaf, *zf.* arka sayfada. **continued ~** : devamı arka sayfada.

overleap, *gl.f.* **-leaped / -leapt, -leaping** **1.** üstünden atlamak/sıçramak/zıplamak, **2.** atlayarak ulaşmak/erişmek, **3.** atlayıp geçmek, unutmak, **4.** *esk.* (birisinden) daha uzağa sıçramak. ***e.a.-2.*** *overreach, 3. omit, 4. outleap.*

overlie, *gl.f.* **-lay, -lain, -lying 1.** üzerine yat(ır)mak, üzerini kaplamak/örtmek, **2.** (kadın) uykuda bebek üzerine yatıp boğmak.

overlive, *f.* **-lived, -living** *esk.* **1.** (başkasından) daha çok yaşamak/dayanmak, **2.** çok uzun yaşamak, hayatta/sağ kalmak, **3. overliver** : çok yaşayan, uzun ömürlü kimse. ***e.a.-1.*** *outlast, 2. survive.*

overload, *is.&f.* aşırı yük(lemek).

overlook, *is.&f.* **1.** gözden kaçırmak, gözüne çarpmamak, dikkatinden kaçmak, **2.** göz yummak, dikkate almamak, (hata/kusur vb.) görmemezlikten gelmek, önem vermemek, **3.** (yüksek bir yerden) bakmak, gözetlemek, etrafa göz gezdirmek, **4.** nazır/hâkim olmak. *The castle ~s the harbor.* **5.** yükselmek, yukarı çıkmak, **6.** mazur görmek, affetmek, bağışlamak, **7.** denetlemek, dikkatle her tarafını muayene etmek, **8.** bakmak, nezaret etmek, ihtimam göstermek, **9.** *esk.* kem gözle bakmak, nazarı değmek, **10.** bakış, yukarıdan seyretme, nezaret, **11.** yüksek/her tarafı gören yer, hâkim nokta, **12.** gözden kaçırma, gözüne çarpmama, **13.** *bk.:* **jack bean**. ***e.a.-1.*** *miss, omit, neglect, slight, 2. disregard, ignore, 6. excuse, pardon, 7. examine, inspect, 8. supervise, oversee, look after, 9. bewitch.*

overlord, *is.&gl.f.* **1.** tahakküm eden kimse, **2.** başkasından üstün kimse,, **3.** derebeyi, **4.** tahakküm etmek, keyfî ve zalimane idare etmek, zulmetmek, **5. ~ship** : zulüm, tahakküm, derebeyliği. ***e.a.-4.*** *domineer.*

overly, *zf.* aşırı, pek fazla, fazlasıyla, ziyadesiyle, aşırı derecede. *He is ~ anxious to be a scientist.* ***e.a.-excessively, too, overmuch, too much.***

overlying, *f. bk.:* **overlie** *(sf.f.).*

overman, *is.&gl.f.* **-manned, -manning** **1.** ustabaşı, kalfa, nezaretçi, **2.** *İsk.* hakem, **3.** *esk. bk.:* **superman**, **4.** (bir işe) gerekenden fazla adam sağlamak, fazla işçi çalıştırmak. ***e.a.-1.*** *foreman, overseer, 2. arbiter, umpire.*

overmaster, *gl.f.* **1.** hâkim olmak, üstün gelmek, boyun eğdirmek, hakkından gelmek, **2. ~ingly** : üstünlükle, üstün gelerek. ***e.a.-1.*** *overpower, overcome.*

overmatch, *gl.f.* **1.** yenmek, üstün/galip gelmek, **2.** daha kuvvetli rakip çıkarmak. ***e.a.-1.*** *surpass, defeat, outmatch.*

overmuch, *sf.&is.&zf.* pek fazla/ziyade/çok, aşırı, gereğinden fazla/çok. *He doesn't like to work ~.* ***e.a.-*** *excessive, too much.*

overnice, *sf.* **1.** çok titiz/müşkülpesent, ince eleyip sık dokuyan. *He was unhampered by ~ manners.* **2. ~ly** : aşırı titizlikle, müşkülpesentlikle, **3. ~ness** : aşırı titizlik, müşkülpesentlik.

overnight, *sf.&zf.&is.* **1.** geceleyin, bütün gece, sabaha kadar. *to stay ~.* **2.** dün gece, bir gece içinde, bir gece evvel. *Preparations were made ~.* **3.** anî olarak, birdenbire, çabucak, kısa zamanda hemen. *New suburbs sprang up ~.* **4.** gece+, geceleyin olan/yapılan/vuku bulan/devam eden. *an ~ stop.* **5.** bir gecelik. *a group of ~ guests. He got an ~ pass.* **6.** gece+, geceye mahsus, gece kullanılacak. *an ~ bag.* **7.** dün geceki, dün gece alınan. *an ~ decision.* **8.** *esk.* dün gece. ***e.a.-3.*** *suddenly, at once, immediately.*

overoptimism, *is.* aşırı iyimserlik.

overoptimist, *sf.* aşırı iyimser. **~ic** : aşırı iyimser+. **~ically** : aşırı iyimserlikle.

overorganize, *f.* **-ized, -izing 1.** kurallar ve ayrıntılar üzerinde aşırı ısrarla durmak, **2.** çok tertipli/düzenli/titiz olmak, **3.** çok geniş ve büyük örgüt/teşkilât kurmak, **4. overorganization** : (a) geniş örgütlenme, (b) aşırı düzenlilik, **5. overorganizer** : geniş örgüt kuran, aşırı düzen sağlayan kimse.

overpass, *is.&f.* **-passed/-past, -passing** **1.** üst geçit, üstten geçen yol, **2.** üstten/üstünden geçmek, **3.** (belirli sınırları) aşmak, ötesine geçmek, tecavüz etmek, **4.** üstesinden gelmek, altetmek, galebe çalmak, yenmek, **5.** (zaman, tecrübe vb.) geçirmek, maruz kalmak, **6.** görmezlikten gelmek, göz yummak, müsamaha etmek, atlamak. ***e.a.-2.*** *traverse, 3. exceed, overstep, transgress, surpass, 4. surmount, 5. pass through, 6. overlook, disregard, omit.*

overpay, *gl.f.* **-paid, -paying 1.** fazla ödemek, borcundan fazla para ödemek. *I received a credit after ~ing the bill.* **2.** (bir kimseye) fazlasıyla/hak ettiğinden fazla ödemek. *We were certain we had overpaid him for helping us.* **3.** fazlasıyla mükâfatlandırmak, **4. ~ment** : fazla ödenen para/meblâğ.

overpersuade, *gl.f.* **-suaded, -suading** fazlasıyla inandırmak/ikna etmek, bir kimsenin kanaatlerini/düşüncelerini değiştirip iyice ikna etmek. **overpersuasion** : fazlasıyla ikna etme/inandırma.

overplay, *f.* **1.** (bir piyesteki rolünü/hislerini vb.) fazlasıyla abartmak, aşırı vurgulamak, **2.** (bi şeyi) değerinden fazla göstermek, çok önemli imiş hissini vermek, **3.** büyütmek, abartmak, **4.** (golf) topu çok uzağa atmak, **5. ~ one's hand** : yapabileceğinden fazlasını vadetmek veya yapmaya kalkışmak, boyundan büyük işe girişmek.

overplus, *is.* fazlalık, artan şey, ihtiyaç fazlası, kalan miktar. ***e.a.*** *- surplus.*

overpopulate, *gl.f.* **-lated, -lating** (nüfus) fazla artmak, fazla kalabalıklaş(tır)mak.

overpopulated, *sf.* nüfusu fazla, aşırı kalabalık.

overpopulation, *is.* nüfus fazlalığı, nüfusun hızla artması, aşırı kalabalık(laştırma).

overpower, *gl.f.* **1.** çok etkilemek, **2.** (cebir ve kuvvetle) yenmek, üstün gelmek. *~ one's enemies.* **3.** (bedenî/manevî bakımdan) hâkim olmak, bastırmak. **Sudden anger ~ed every other feeling** : Anî öfke başka bütün duyguları bastırdı. **4.** fazla güçlendirmek/kuvvetlendirmek. ***e.a.*** *- 2. vanquish, subjugate, conquer, defeat, beat, overcome, subdue, master.*

overpowering, *sf.* **1.** ezici, yıkıcı, kahredici, çok üstün/kuvvetli, şiddetli, dayanılmaz, karşı konulamaz. *an ~ desire.* **2. ~ly** : kuvvetle, şiddetle, üstün/kahredici/dayanılmaz bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. overwhelming, intense.*

overprice, *gl.f.* **-priced, -pricing** fazla/aşırı/fahiş fiyat istemek/koymak.

overprint, *is.&f.* **1.** (basılı kâğıt üzerine) yeniden basmak, başka renk/forma veya ilâve yazı basmak, **2.** gerekenden fazla baskı, fazla nüsha, **3.** basılı kâğıda yeniden yapılan baskı, **4.** (a) (pul üzerine) sürşarj, değerini/kullanılışını değiştirecek damga/baskı. (b) sürşarjlı pul.

overprize, *gl.f.* **-prized, -prizing** fazla değerlendirmek, aşırı değer vermek.

overproduce, *f.* **-duced, -ducing** ihtiyaçtan fazla üretmek, aşırı istihsal/imalât yapmak.

overproduction, *is.* aşırı/fazla üretim/istihsal/imalât.

overpronounce, *f.* **-nounced, -nouncing 1.** (kelimeyi/heceyi) abartmalı telâffuz etmek, **2.** çok dikkatle/gösterişli ve mübalâğalı tarzda konuşmak, **3. overpronounciation** : abartmalı telâffuz, çok dikkatle/gösterişli ve mübalâğalı tarzda konuşma.

overproof, *sf.* aşırı alkollü, nümunesinden fazla miktarda alkol ihtiva eden (içki).

overproportion, *is.&f.* **1.** (ölçü ve oranlarda) aşırılık/fazlalık, **2.** ölçü ve oranları aşmak, **3. ~ate = ~ed** : aşırı ölçülü, **4. ~ately** : (ölçüde) aşırı derecede.

overprotect, *gl.f.* **1.** aşırı korumak, bir çocuğu serbest iradesinin gelişmesini önleyecek derecede himaye etmek, **2. ~ion** : aşırı koruma, **3. ~ive** : aşırı koruyucu, **4. ~ively** : aşırı koruyucu şekilde.

overproud, *sf.* aşırı gururlu, fazla mağrur, çok övünen. **~ly** : aşırı gururla, fazlasıyla övünerek.

overran, *f. bk.:* **overrun** (pt).

overrate, *gl.f.* **-rated, -rating** aşırı değer biçmek, değerini olduğundan fazla takdir etmek, fazla değer vermek. ***e.a.*** *- overestimate.*

overreach, *f.* **1.** ötesine ulaşmak/erişmek/geçmek, **2.** gayeyi/hedefi geçmek/aşmak, **3.** fazlasıyla germek/uzatmak, **4.** gücünün/aklının erişemediği işe girişip sonunda yenilgiye uğramak, **5.** aldatmak, dolandırmak, kurnazlıkla kazanç sağlamak. *to ~ a man in a bargain.* **6.** (at) yürürken arka ayağı ön ayağına çarpmak/çarpıp incitmek. ***e.a.*** *- 5. cheat, outwit.*

overreact, *f.* aşırı tepki göstermek, çok sert karşılık vermek. **~ion** : aşırı tepki, sert karşılık.

overrefine, *gs.f.* **-fined, -fining** fazla arıtmak/tasfiye etmek.

override, *gl.f.* **-rode, -ridden, -riding 1.** tepelemek, (ayak altında) çiğnemek, **2.** tahakküm etmek, irade ve otoritesi üstün gelmek, emir ve iradesi altına almak, **3.** başkalarını dinlemeyip kendi bildiği gibi hareket etmek, (emre/tav-

siyeye) aldırmamak, önem vermemek, (emirleri) saymamak/hiçe saymak. *to ~ one's advisers.* **4.** iptal etmek, hükümsüz bırakmak. *A decision that ~s all previous decisions.* **5.** (atı) fazla koşturup yormak, **6.** üzerinden geçmek/uzanmak, **7.** *cer.* (kırılan kemik uçları) üst üste binmek. ***e.a.- 1.*** *trample, crush, suppress,* ***2.*** *dominate,* ***4.*** *supersede, annul.*

overriding, *sf.* öncelikli, (her şeyden) önce gelen, en önemli. *an ~ national interest.*

overripe, *sf.* **1.** çok olgun, fazla olgunlaşmış, geçkin. *~ fruit.* **2. ~ly** : çok olgun bir şekilde, fazla olgunlaşarak, **3. ~ness** : fazla olgunluk.

overrule, *gl.f.* **-ruled, -ruling 1.** (iddia, talep vb.) çürütmek, cerh etmek, reddetmek, hükümsüz/geçersiz kılmak, **2.** (kararını) iptal etmek, aleyhinde karar vermek. *The president ~d my plan.* **3.** (başkasının fikrini/kararını) etkilemek, etkileyerek değiştirmek, **4.** hükmünü/sözünü geçirmek, etkili olmak, tesir altında bırakmak, **5. overruler** : reddeden, cerh eden hükümsüz bırakan, iptal eden, hükmünü/sözünü geçiren, **6. overrulingly** : cerh ederek, iptal ederek, hükümsüz bırakarak, hükmünü/sözünü geçirerek.

overrun, *is.&f.* **-ran, -run, -running 1.** istilâ etme(k), yağma/talan etme(k), çiğneyip geçme(k), **2.** üşüşme(k), yığılma(k), çok sayıda bir yere toplanma(k), **3.** (üstüne) yayılma(k), (her tarafını) kaplama(k), **4.** yenme(k), kesin zafere ulaşma(k), ezme(k), mağlûp etme(k), kahretme (k), **5.** (yeni fikir vb.) çabucak yayılma(k), **6.** *esk.* koşarak (birini) geçme(k), **7.** aşma(k), haddini geçme(k), tecavüz etme(k), **8.** taşma(k), **9.** ısmarlanandan fazla sayıda kitap basma(k), **10.** (talebi karşılamak için) ilâve baskı yapmak (dergi vb.), **11.** fazla mal, ihtiyaç fazlası, **12.** uçak pistinin bitimindeki açıklık. ***e.a.- 1.*** *invade, ravage,* ***2.*** *swarm,* ***3.*** *spread,* ***4.*** *defeat, overwhelm, crush,* ***5.*** *spread,* ***7.*** *exceed,* ***8.*** *overflow,* ***11.*** *surplus.*

oversanded, *sf.* fazla kumlu (beton karışımı).

overscore, *gl.f.* **-scored, -scoring** üzerini çizmek, bir kelime/harf vb. üzerine çizgi çekmek.

oversea = overseas, *sf.&zf.&is.* **1.** denizaşırı. *to be sent ~.* **2.** deniz+. *~ travel.* **3.** denizaşırı/yabancı ülkeler(e ait), **4. ~ cap = garrison cap** : askerî kep, askerlerin garnizonda giydikleri şapka.

oversee, *gl.f.* **-saw, -seen, -seeing 1.** yönetmek, idare etmek, nezaret etmek, **2.** gizlice/istemeyerek gözetlemek/görmek, tanık/şahit olmak, **3.** *esk.* (yüksek bir yerden) gözetlemek/bakmak, seyretmek, **4.** *esk.* denetlemek, muayene/teftiş etmek. ***e.a.-1.*** *supervise, manage,* ***2.*** *observe,* ***3.*** *survey, watch,* ***4.*** *inspect.*

overseer, *is.* **1.** yönetmen, yönetici, idareci. *The ~ of a plantation.* **2.** müfettiş, **3.** ustabaşı, kalfa, **4.** *Brit.* **~ of the poor** *d.d.* kilisenin fakirlere yardım işlerini yöneten görevlisi. ***e.a.-1.*** *supervisor.*

oversell, *is.&f.* **-sold, -selling 1.** fazla satış yapmak, stok mevcudundan fazla sipariş kabul etmek, **2.** malını fazla methetmek, **3.** satışı zorlamak, çok reklâmla satışı artırmak, **4.** (birisini) fazlasıyla övmek, olduğundan çok daha değerli göstermek, **5.** fazla satış, **6.** fazla övme.

overset, *is.&f.* **-set, -setting 1.** devir(il)mek, baş aşağı/alt üst etme(k)/olma(k), **2.** (maddeten/manen) karıştırmak, intizamını bozmak, **3.** *bas.* satırları sıkıştırmak. ***e.a.-1.*** *upset, overturn, overthrow.*

oversew, *gl.f.* **-sewed, -sewed/-sewn, -sewing** elde sık dikiş yapmak.

oversexed, *sf.* şehvet düşkünü, aşırı şehvetli/kösnül, aşırı derecede cinsiyete düşkün, cinsel isteklere kendini kaptırmış.

overshade, *gl.f.* **-shaded, -shading 1.** gölgelendirmek, üzerine gölge salmak/düşürmek, **2.** karartmak, karanlık/loş yapmak.

overshadow, *gl.f.* **1.** gölgede bırakmak, küçük düşürmek, önemini/değerini azaltmak/geride bırakmak, değerce vb. geçmek. *Her new book will ~ all earlier ones.* **2.** gölgelemek, gölge salmak, **3.** karartmak, karanlık/loş yapmak, **4.** *esk.* korumak, himayesine almak, **5. ~er** : gölgede bırakan, önemini/değerini azaltan kimse/şey, **6. ~ingly** : gölgede bırakarak, önemini/değerini azaltarak/azaltıcasına. ***e.a.- 3.*** *obscure,* ***4.*** *protect, shelter.*

overshine, *gl.f.* **-shone/-shined, -shining 1.** pırıl pırıl parlamak, aydınlatmak, göz kamaştırmak, **2.** ihtişam/debdebe ve mükemmeliyette daha üstün olmak, **3.** *esk.* üstünde/üzerinde parlamak. ***e.a.-1.*** *outshine, illumine,* ***2.*** *excel, surpass.*

overshoe, *is.* şoson, lâstik, soğuktan/yaştan korumak için pabuç/kundura üzerine giyilen ayakkabı.

overshoot, *f.* **-shot, -shooting 1.** hedefin üstüne/ötesine/ilerisine atmak, vuramamak, karavana atmak, **2.** (sınırı/belirli bir noktayı) aşmak, ilerisine geçmek, atlamak, kaçırmak. **We had overshot that turning again** : Gene o dönemeci kaçırdık. **3.** fazla ileri gitmek, bir şeyi fazla ileri sürmek/ileri götürmek, **4.** *hv.* (a) pistin ilerisine inmek, inişte pisti geçmek, (b) hedeften daha ötelere uçmak, **5.** çok uzaklara gitmek, **6. to ~ the mark** : yanılmak, durumu yanlış değerlendirmek, hatalı sonuca varmak. **You've overshot the mark there** : Onda/orada yanıldın(ız).

overshot, *sf.&f.* **1.** üstten (akan su ile) döndürülen. **~wheel** : üstten akan su ile dönen su dolabı/çarkı, **2.** üst çenesi uzun/çıkık (köpek vb.), **3.** *bk.:* **overshoot** *(geç.z.&sf.f).*

overside, *sf.&zf.&is.* **1.** (gemi vb.) yanında(n), yanda(n) (yapılan), **2.** (gramofon plâğı vb.) arka yüzü(ndeki).

oversight, *is.* **1.** gözden kaçırma, görememe, nazarıdikkate almama, **2.** (dikkatsizlikten doğan) yanlış, hata, sehiv, zühul, **3.** gözetleme, nezaret, gözden ayırmama. ***e.a.- 1.*** *lapse, neglect, inattention,* ***1&2.*** *mistake, blunder, slip, omission,* ***2.*** *erratum,* ***3.*** *supervision, control, surveillance.*

oversigned, *sf.&is.* (mektubun/belgenin vb. yukarısında) imzası bulunan (kimse).

oversimple, *sf.* çok sade/basit, ayrıntılı değil, çok kısa. ~ *theories of personality.*

oversimplify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** fazla basitleştirmek/sadeleştirmek, basit görmek/göstermek, sadeleştirerek hatalı/anlaşılmaz hâle getirmek veya yanlış anlaşılmasına yol açmak. *He has oversimplified the problem; there are several important factors he did not even consider.* **2. oversimplification** : fazla basitleştirme, basit görme/gösterme.

oversize, *is.* **1.** kocaman/çok büyük şey, **2.**aşırı büyüklük/genişlik/uzunluk/boy.

oversize(d), *sf.* **1.** kocaman, çok büyük, muazzam. *a man smoking an ~ cigar.* **2.** lüzumundan fazla büyük/geniş.

overskirt, *is.* dış eteklik.

overslaugh, *gl.f.* (terfi veya randevu) sırasını başkasına terk etmek, başkası lehine (terfi vb.) hakkından vazgeçmek.

oversleep, *f.* **-slept, -sleeping 1.** fazla uyumak, **2.** vaktinde uyanamamak, geç uyanmak.

overslip, *gl.f.* **-slipped/-slipt, -slipping** *esk.***1.** atlamak, unutmak, **2.** kaç(ın)mak, imtina/içtinap etmek, sakınmak, sıyrılmak. ***e.a.- 1.*** *miss, leave out,* ***2.*** *elude, evade, escape.*

oversold, *f. bk.:* **oversel** *(geç.z.&sf.f).*

oversoul, *is. fel.* evrensel ruh, bütün canlıların manevî birliği.

overspend, *f.* **-spent, -spending 1.** gelirinden fazla harcamak, bütçeyi aşmak, **2.** aşırı harcamak, çok masraf yapmak, **3.** *esk.* yıpratmak, tüketmek, **4. ~er** : aşırı harcayan, çok masraf yapan kimse. ***e.a.- 3.*** *exhaust, wear out.*

overspill, *is.&f.* **-spilled/-spilt, -spilling 1.** üzerinden dök(ül)me(k), saç(ıl)ma(k), taş(ır)ma(k), **2.** *Brit.* (kalabalık yerlerden seyrek yerlere) akın, nüfus taşması.

overspread, *gl.f.* **-spread, -spreading** üzerine sürmek/yaymak/dağıtmak.

overstate, *gl.f.* **-stated, -stating 1.** abartmak, mübalâğa etmek, şişirmek, büyütmek, olduğundan daha büyük/önemli göstermeye çalışmak, ziyadesiyle vurgulamak. *I don't want to ~ the case, but this is probably the most important event in my life.* **2. ~ment** : abartma, şişirme, büyütme, olduğundan daha büyük/önemli gösterme. ***e.a.-1.*** *exaggerate, overemphazise.*

overstay, *gl.f.* **1.** çok fazla kalmak/oturmak, kalma zamanını aşmak/geçirmek. *I'd already ~ed my time by a week.* **2.** *fin. k.d.* piyasada uzun süre kalıp en fazla kâr olanağını kaçırmak.

overstep, *gl.f.* **-stepped, -stepping** geçmek, aşmak, (haddini/yetkisini) tecavüz etmek. *to ~ one's authority.* ***e.a.-*** *exceed, transgress.*

overstock, *is.&f.* ihtiyaçtan fazla biriktirme(k), istif/stok (yapmak). *We are ~ed on this item.*

overstrain, *gl.f.* **1.** aşırı çalışmak/yorulmak, kendini fazla yormak/yıpratmak, **2.** aşırı zorlamak, **3.** fazla germek. ***e.a.-1.*** *overwork.*

overstretch, *gl.f.* **1.** aşırı/fazla germek, **2.** üzerine germek/yaymak/sermek/uzatmak.

overstride, *gl.f.* **-strode, -stridden 1.** geçmek, ileri gitmek, üstün gelmek, **2.** bacaklarını açarak durmak/oturmak, **3.** yükselmek, hâkim/nazır olmak, **4.** uzun adımlarla yürüyüp (üzerinden) geçmek, **5.** hızlı ve uzun adımlarla gitmek/ileri geçmek. ***e.a.-1.*** *surpass,* ***2.*** *bestride,* ***3.*** *dominate, tower over.*

overstrung, *sf.* **1.** çok sinirli, sinirleri (çok) gergin, **2.** *müz.* üst üste gerilmiş.

overstuff, *gl.f.* **1.** tıka basa doldurmak, fazla tıkmak/doldurmak, **2.** (mobilyanın) içini doldurup kumaş kaplamak.

overstuff, *gl.f.* **1.** tıka basa doldurmak, fazla tıkmak/doldurmak, **2.** (mobilyanın) içini doldurup kumaş kaplamak.

overstuffed, *sf.* **1.** içi doldurulup kumaş kaplanmış (mobilya). *an ~ sofa.* **2.** çok uzun/gereksiz şeylerle doldurulmuş/şişirilmiş, **3.** çok şişman, şişko, tombul. ***e.a.-2. overlong, 3. obese, corpulent.***

oversubscribe, *gl.f.* **-scribed, -scribing 1.** bir borçlanma/istikraz için fazla hissedar kaydolunmak, **2.** gerekenden/olandan fazlasını taahhüt etmek, **3. oversubscriber** : fazla taahhüde girişen kimse, **4. oversubscription** : fazla taahhüde girişme.

oversupply, *is.&f.* **-plied, -plying 1.** mal fazlalığı, fazlalık, fazla mal, **2.** fazla mal tedarik/temin etmek.

overt, *sf.* **1.** apaçık, açık, aşikâr, göz önünde, meydanda, açıktan açığa. *~ hostility.* **2.** *huk.* kasten yapılan. ***e.a.-1. evident, plain, open, manifest, observable. k.a.-1. covert, hidden, secret.***

overtake, *f.* **-took, -taken, -taking 1.** (yürüyerek/koşarak vb.) yetişmek. *If you hurry, you might be able to ~ him before he reaches his car.* **2.** (herhangi bir işte/yolda) yetişip geçmek, geride bırakmak. *A car overtook me although I was going very fast.* **3.** (kötü bir olay) birdenbire/apansız/beklenmeden vuku bulmak/zuhur etmek/olmak/meydana gelmek, (bir şeye) yakalanmak, gafil avlanmak. **A storm overtook the children** : Çocuklar fırtınaya yakalandı. **We have been overtaken by events [=New (unpleasant) events have happened that have destroyed our plans]** : Olaylar bizi gafil avladı [=Nahoş olaylar oldu ve plânlarımızı alt üst etti]. **4.** yerini terk etmek. **His fear was slowly overtaken by embarrasment** : Korkusu yavaş yavaş yerini utanca terk etti. ***e.a.- 1. catch up, 2. pass, 3. happen, befall.***

overtask, *gl.f.* fazla/çok zor görev vermek.

overtax, *gl.f.* **1.** ağır vergi koymak/tarh etmek, ağır vergilerle ezmek, **2.** aşırı isteklerde bulunmak, dayanabileceğinden fazla iş/sorumluluk yüklemek, ağır yük/sorumluluk altına sokmak. **Don't ~ your strength/yourself** : Kendini yıpratma/hırpalama. **~ one's patience** : birinin sabrını tüketmek/taşırmak, **3. ~ation** : ağır vergi (koyma).

over-the-counter, *sf.* **1.** (hisse senedi) borsaya kayıtlı olmayıp elden ele satılan. *~ securities/transactions.* **2.** reçetesiz satılan (ilâç).

over-the-road, *sf.* şehirler arası/uzak mesafe taşımacılığı yapan. *~ trucks.*

overthrow, *is.&f.* **-threw, -thrown, -throwing 1.** (iktidardan, makamından) düşürmek, indirmek, alaşağı etmek, atmak, **2.** (hükûmeti) devirmek, zor kullanarak işten uzaklaştırmak, hükûmet darbesi yapmak. *to ~ the government.* **3.** alt üst etmek, yıkmak, devirmek, **4.** (bina vb.) yıkmak, tahrip etmek, bozmak, **5.** (bir şeyi) çok uzaklara atmak, fırlatmak, **6.** yenmek, mağlûp etmek, yere vurmak, sırtını yere getirmek, **7.** *esk.* aklını bozmak, aklî dengesini kaybetmek, **8.** yıkma, devirme, **9.** yıkılma, devrilme, harap olma, **10.** hükûmet darbesi yapma, hükûmeti devirme, **11.** hükûmetten/iktidardan düşme, **12.** yenilgi, yenilme, bozgun, mağlûbiyet, **13.** (beysbol) yüksek atış, **14. ~er** : yıkan, deviren, hükûmet darbesi yapan. ***e.a.- 1. depose, overcome, conquer, overpower, 3. upset, overturn, 4. demolish, knock down, ruin, raze, level, destroy, 5. throw too far, 6. defeat, vanquish, 9. ruin, destruction, 12. defeat.***

overthrust, *sf.&is. jeol.* aşma, üst üste binme. **~ nappe** : aşma örtüsü : dağ oluşumu esnasında yandan gelen güçlü ve sürekli basıncın bir kıvrımı önce yatık duruma getirip sonra onu kökünden kopararak daha genç katmanlar üzerine sürüklemesiyle oluşan örtü.

overtime, *is.&sf.&zf.&f.* **-timed, -timing 1.** fazla mesai, iş saatleri dışında çalışma (süresi). **to work ~** : fazla mesai yapmak, **2.** fazla mesai (ücreti). *~ pay.* **3.** *sp.* süre uzatımı, **4.** (fotoğrafta) aşırı poz vermek.

overtone, *is.* **1.** *müz.* armonik, bir sesin armoniklerinden biri, **2.** ima, gizlice kastedilen anlam, gizli/ek nitelik, **3.** boyalı yüzeyde yansıyan ışığın rengi.

overtook, *f. bk.:* **overtake** *(geç.z.).*

overtop, *gl.f.* **-topped, -topping 1.** üstünü / tepesini aşmak, **2.** yetkiyi aşmak, salâhiyetini tecavüz etmek, **3.** üstün olmak/gelmek, **4.** -den yüksek olmak, daha yükseklere çıkmak. ***e.a.- 2. override, 3. excel, surpass.***

overtower, *gl.f.* daha yüksek olmak, aşırı yükselmek, bir şeyin üzerinde yükselmek.

overtrade, *gs.f.* **-traded, -trading** sermayesinden çok ticarete girişmek, aşırı alış veriş yapmak.

overtrain, *f.* (atlet vb.) aşırı derecede eğitim yapmak.

overtrick, *is.* (briç) fazla kazanılan el.

overtrump, *f.* (iskambil) daha yüksek koz oynamak.

overture, *is.&gl.f.* **-tured, -turing 1.** teklif, **2.** *müz.* uvertür, peşrev, operada perde açılmadan çalınan parça, fasıl başlangıcı, **3.** (şiir vb.) önsöz, giriş, takdim, **4.** teklif vermek, teklif etmek, **5.** peşrev yapmak, uvertür ile/uvertür olarak sunmak/takdim etmek. ***e.a.-1.*** *proposal, offer.*

overturn, *is.&f.* **1.** yenme(k), mağlûp/münhezim etme(k), bozguna/hezimete uğratma (k), mahvetme(k), altetme(k), hakkından gelme (k), **2.** devirme(k), devrilme(k), alt üst etme(k)/olma(k), bozma(k). **The boat ~** : Sandal devrildi. **3.** (hükûmeti) devirme(k)/yıkma(k), hükûmet darbesi (yapmak). *The rebels ~ed the government.* **4. ~able** : yenilebilir, mağlûp edilebilir, devrilebilir, alt üst edilebilir. ***e.a.-1.*** *overthrow, defeat, vanquish, conquer, ruin, 2. upset, capsize.*

overunder, *sf.&is.* namluları üst üste, çift namlulu (tüfek).

overuse, *is.&gl.f.* **-used, -using** fazla kullanma(k), yıpratma(k), aşırı derecede/sık sık kullanma(k).

overview, *is.* **1.** (bir konu/düşünce vb. ye) genel bakış, özet, ana fikir, **2.** (inceleme/çalışma vb. hakkında) genel fikir, sürvey, kısaca (kuşbakışı) gözden geçirme.

overwatch, *gl.f.* **1.** kuşbakışı gözetlemek, yukarıdan bakmak, **2.** *esk.* uykusuzluktan yorulmak/bîtap düşmek, **3. ~er** : yukarıdan bakan kimse.

overwear, *gl.f.* **-wore, -worn, -wearing 1.** eskitmek, yıpratmak, aşındırmak, çok uzun süre kullanmak/giymek, **2.** fazla büyümek/genişlemek. ***e.a.-1.*** *wear out, exhaust, 2. outgrow.*

overweary, *sf.&gl.f.* **-ried, -rying 1.** çok yorgun, bîtap, bitkin, **2.** çok yormak, bitkin/bîtap düşürmek, bıktırmak, bezdirmek. ***e.a.-1.*** *overtired, exhausted, 2. exhaust.*

overween, *gs.f. esk.* **1.** kibirlenmek, gurulanmak, tepeden bakmak, kibirli/gururlu olmak. **2. ~er** : kibirli, mağrur kimse.

overweening, *sf.* **1.** kibirli, gururlu, mağrur, kendini beğenmiş, **2.** abartmalı, mübalâğalı (iddia, fikir vb.), **3. ~ly** : kibirle, gururla, kendini beğenmişçesine; abartarak, **4. ~ness** : gurur(luluk), kibir(lilik). ***e.a.-1.*** *conceited, arrogant, presumptuous, overconfident.*

overweigh, *gl.f.* **1.** daha ağır olmak, ağır gelmek, ağır basmak, **2.** tazyik etmek, sıkmak, baskı yapmak, zulmetmek, fazla iş/sorumluluk yüklemek. ***e.a.-1.*** *outweigh, overbalance, 2. oppress, overburden.*

overweight, *sf.&is.&f.* **1.** fazla ağır, nizamî ağırlıktan fazla olan. *~ baggage.* **2.** şişman. *Nearly half of the people in this country are ~.* **3.** ağırlık fazlalığı, fazla ağırlık, **4.** nizamî ağırlıktan fazla gelen miktar, **5.** fazla önemli olma, ağır basma, galebe, hakimiyet, **6.** *bk.:* **overweigh** (1). ***e.a.- 3.*** *preponderance.*

overwhelm, *gl.f.* **1.** (üstün kuvvetlerle) ezmek, kahretmek, yok etmek, mahvetmek. *Our strong army ~ed the enemy in a few days.* **2.** (maddeten/manen) üstün/baskın olmak, galip gelmek, hâkim olmak, kontrol altına almak. *Their mission was to seize the bridge and ~ the garrison.* **be ~ed** : şaşkına dönmek, şaşırmak. **be ~ed with joy** : sevinçten çılgına dönmek. **I am ~ed with your generosity** : Cömertlikle beni son derece mahcup ediyorsunuz. **3.** (çok miktarda) yığmak, yüklemek, **4.** (tamamıyla/her taraftan) istilâ etmek, kaplamak, gark etmek, boğmak, üstünü örtmek, gömmek. **to ~ with grief** : kedere gark etmek. **A great wave ~ed the boat** : Büyük bir dalga sandalı sulara gömdü. **5.** *esk. bk.:* **overthrow**. ***e.a.-1.*** *overpower, destroy, crush, 2. overcome.*

overwhelming, *sf.* **1.** ezici, kahredici, kahhar, kahir, mahvedici, çok kuvvetli/üstün, karşı konulmaz. **an ~ force** : ezici bir kuvvet. **an ~ majority of votes** : ezici oy çoğunluğu, **2.** tamamıyla, istilâ eden/kaplayan, gark eden, **3.** hâkim, üstün, galip, **4.** bunaltıcı, sıkıcı, **5. ~ly** : son derece, çoğunlukla, genellikle, genel olarak. *His reaction has been ~ly appreciative. My proposal has been ~ly approved.* **6. ~ness** : ezicilik, kahharlık, üstünlük, üstün güçlülük, üstün gelme, galebe çalma.

overwind, *gl.f.* **-wound, -winding** (saati vb.) fazla kurmak.

overword, *is.&f.* **1.** nakarat, tekrarlanan söz, **2.** yazıda fazlaca lüzumsuz kelime kullanmak, lâfa boğmak, sözü gereksizce uzatmak.

overwork, *is.&f.* **1.** aşırı çalışma, takatinden fazla iş yapma, aşırı faaliyet/iş/yorgunluk, çok zorla(n)ma/yıpranma, **2.** aşırı çalış(tır)mak, takatinden fazla iş yap(tır)mak, çok yormak, yıpratmak. *I hope you are not ~ing that poor boy.* **3.** aşırı heyecanlandırmak, duygularını fazla tahrik etmek, sinirleri fazla yormak, **4.** aşırı tafsilâta girişmek, çok ayrıntılara girmek, inceden inceye işlemek, üzerinde durmak, **5.** baştan başa süslemek, yüzeyini donatmak, **6.** (bir sözcüğü vb.) fazla kullanmak. *"Crisis" has become one of the most ~ed words of modern British politics.*

overworn, *f. bk.:* **overwear** *(sf.f).*

overwrite, *f.* **-wrote, -written, -writing** **1.** çok ayrıntılı/tafsilâtlı/uzun yazmak, lüzumsuz tafsilâtla yazıyı uzatmak, **2.** gereğinden fazla yazıp konuyu dağıtmak, ana fikirden ayrılmak, tafsilâta boğmak, **3.** üzerine yazmak, yazılarla doldurmak.

overwrought, *sf.&f.* **1.** fazla heyecanlı, sinirleri (çok) gergin, **2.** çok ayrıntılı/tafsilâtlı, lüzumsuz tafsilâta boğulmuş, **3.** fazla işlemeli/süslü/tezyinatlı, fazla işlenmiş, **4.** *esk.* çok çalışmaktan bîtap/yorgun/bitkin, **5.** *bk.:* **overwork** *(geç.z.&sf.f).*

overzealous, *sf.* aşırı gayretli, çok çalışkan/hamiyetli. **~ly** : büyük bir gayretle. **~ness** : aşırı gayret(lilik)/çalışkanlık/hamiyet.

ovi- = ovo-, *ön ek* "yumurta". *ör.: oviferous, oviporous*

oviduct, *is. anat. zool.* yumurta geçidi, yumurtanın döl yatağına giderken geçtiği kanal. **~al = oviducal** : yumurta geçidine ait.

oviferous, *sf. anat. zool.* yumurtalı, yumurtlayan, yumurtası bol.

oviform, *sf.* yumurta şeklinde, beyzî.

ovine, *sf.* koyun+, koyun gibi, koyuna benzer, koyun cinsinden.

ovipara, *ç. is.* yumurtlayan hayvanlar.

oviparous, *sf. zool.* yumurtlayıcı, yavrusunu yumurtadan çıkaran (kuşlar, sürüngenler, balıklar vb.). **~ly** : yumurtlayarak, yumurtlama suretiyle. **~ness = oviparity** : yumurtlayıcılık, yavrusunu yumurtadan çıkarma.

oviposit, *gs.f.* yumurtlamak, (özellikle böceklerde olduğu gibi yumurtlama borusu ile). **~ion** : yumurtlama. **~or** : (bazı dişi böceklerde) yumurtlama borusu.

ovisac, *is. zool.* yumurtalık, yumurta kesesi/torbası.

ovoid(al). *sf.&is.* beyzî, yumurta şeklinde, yumurtamsı (cisim). ***e.a.*** *- egg-shaped, ovate.*

ovolo, *is., ç.* **-li** *mim.* beyzî oyma, çeyrek elipsoid şeklinde içbükey tava süsü.

ovoviviparous, *sf. zool.* **1.** ovovivipar : yavrusu yumurta içinde canlandıktan sonra yumurtlayan, yavru yumurtlayan (bazı sürüngenler, balıklar vb.). *bk.:* **oviparous, viviparous, 2. ovoviviparism = ovoviviparity = ovoviviparousness** : yavru yumurtlama, **3. ~ly** : yavru yumurtlamak suretiyle.

ovular = ovulary, *sf.* tohum+, yumurtacık+, tohum/yumurtacık gibi/biçiminde.

ovulate, *gs.f.* **-lated, -lating** *biy.* yumurtlamak.

ovulation, *is.* yumurtlama.

ovule, *is.* **1.** *bot.* tohumcuk, tohum taslağı, **2.** *biy.* yumurtacık.

ovum, *is., ç.* **ova** *biy.* yumurta, yumurtacık.

ow, *ünl.* Oy! Vay!, Of! Aman! (anî/şiddetli ağrı duyulunca çıkarılan ünlem).

owe, *f.* **owed, owing** **1.** borcu olmak, borçlu olmak. *You ~ me $90. I ~ the gocer $10.* **2. ~ to** : -e borçlu/medyun olmak. *We ~ loyalty to our country. He ~s his wealth to hard work and good luck.* **3.** minnettar olmak. *We ~ our parents a lot.* **4.** (birisine karşı belirli bir duygu) beslemek. **to ~ a grudge** : kin beslemek, **5.** borç içinde olmak, **6.** *esk.* sahip/malik olmak. ***e.a.*** *- 6. own, have.*

owing, *sf.* **1.** borçlu bulunulan, ödenmesi gereken, olan borç. **to pay what is ~** : olan borcunu ödemek, **2.** *esk.* borçlu, borcu olan, **3. ~ to** : sebebiyle, dolayısiyle, -e binaen, ...yüzünden. **I missed my flight ~ to the traffic hold-up** : Trafik tıkanıklığı yüzünden uçağımı kaçırdım. ***e.a.*** *- 2. indebted, 3. because of, due to, on account of, in consequence of, attributable to.*

owl, *is.* **1.** *zool.* baykuş *(Strigiformes),* **2.** baykuşa benzer bir tür güvercin, **3.** gece kuşu, gece faaliyette bulunan kimse, **4.** resmî elbiseli/tavırlı kimse, **5. eagle ~** : puhu kuşu *(Bubo bu-*

bo), **6. little ~** : kukumav *(Athene noctua),* **7. scops ~** : cüce baykuş *(Otus scops),* **8. short-eared ~** : bataklık baykuşu *(Asio flammeus),* **9. tawny ~** : alaca baykuş *(Strix aluca).*

owlet, *is. zool.* **1.** baykuş yavrusu, **2.** ufak baykuş, kukumav *(Athene noctua).*

owlish, *sf.* **1.** baykuşumsu, baykuşa benzer, baykuş gibi, **2. ~ly** : baykuş gibi, **3. ~ness** : baykuşa benzeme.

owllike, *sf. bk.:* **owlish.**

own[1], *sf.&is.* **1.** öz, şahsî, zatî, özel, hususî, kendi(nin), kendine/şahsına özgü/ait. **He spent his ~ money** : Kendi parasını harcadı. **This is my ~ book** : Bu benim kitabımdır. **I saw it with my ~ eyes** : (Kendi) gözlerimle gördüm. **It was his ~ idea** : Bu onun şahsî fikri idi. **2.** kendi/öz malı. **The house is her ~** : Ev onun (kendi/öz) malıdır. **My time is my ~** : Vaktimi istediğim gibi kullanabilirim. *This car is my ~ . Those are his ~.* **3. come into one's ~** : (a) kendi malına sahip olmak, asıl sahibini bulmak, (b) lâyık olduğu mevkie erişmek, (c) kendi alanına/ihtisasına girmek, **4. get/have one's ~ back** : öcünü almak, kuyruk acıcını çıkarmak, **5. hold one's ~ (against)** : (a) mevkiini/durumunu korumak/muhafaza etmek, (b) yenilgiyi/mağlûbiyeti önlemek, başını kurtarmak, **7. of one's ~** : kendi/şahsî malı, kendine/şahsına ait, **8. on one's ~** *k.d.* kendi kendine, kendi başına/hesabına, bağımsız olarak. **I'm all on my ~ today** : Bugün kendi kendimeyim. ***e.a.-1.*** *personal. private, individual, particular,* ***6.*** *independently.*

own[2], *f.* **1.** malik/sahip olmak. **He ~s two houses** : İ ki tane evi var. **2.** kabullenmek, kendine mal etmek, üstüne almak, ikrar etmek. **to ~ a fault** : kabahati üstüne almak. **He ~ed his guilt** : Suçu kabullendi. **3.** tanımak, kabul etmek, sahip çıkmak. **His father will not ~ him** : Babası onu tanımıyor/onu kabul etmiyor. **4. ~ to/up** : itiraf etmek, doğrulamak, beyan etmek. **I ~ to being uncertain about that** : Bundan emin olmadığımı itiraf ederim. **The prisoner ~ed up the crime** : Tutuklu suçunu itiraf etti/kabul etti. ***e.a.-1.*** *possess, have,* ***2.*** *acknowledge,* ***2&4.*** *admit, confess*

owner, *is.* sahip, mal sahibi. *The ~ of the house.* ***e.a.-*** *proprietor.*

ownership, *is.* iyelik, sahiplik, mülkiyet. ***e.a.-*** *proprietorship.*

ox, *is., ç. (1&2 için)* **oxen**, *(3 için)* **oxes** **1.** öküz, **2.** bakari familyasından herhangi bir hayvan : manda, bizon, sığır, Tibet öküzü vb. **3.** *mec.* beceriksiz/yeteneksiz/görgüsüz/aptal kimse, öküz.

ox-, *kim.* "oksijenli". *ör.: oxazine.*

oxa-, *kim.* halkalı bileşiklerde C yerine geçen oksijen. Sesli harf önünde : **ox-.**

oxalate, *is.* oksalat, oksalik asit tuzu/esteri.

oxalic acid, *is. kim.* oksalik asit : HOOC-COOH.2H2O. Temizleme/ağartma işlerinde kullanılan renksiz, kristalli, zehirli asit.

oxalis, *is. bot.* kazayağı *(Oxalis).*

oxazine, *is. kim.* oksazin : formülü C4H5 NO olan on üç bileşimden her biri.

oxblood = oxblood red, *is.* koyu kırmızı renk.

oxbow, *is.* **1.** boyunluk : öküzü boyunduruğa bağlayan U şeklindeki parça, **2.** *ABD* nehrin U şeklindeki kıvrımı, **3. ~ front** : (mobilyada) bombeli ön yüz.

Oxbridge, *is.&sf. Brit.* **1.** Oxford veya Cambridge üniversitesi veya her ikisi, **2.** İngiltere'de yüksek sınıf aydınların yaşamı, **3.** Oxford ve Cambridge+. *to voice the proper ~ sentiments.*

oxcart, *is.* kağnı, öküz arabası.

oxen, *is.* öküzler. *bk.:* **ox.**

oxeye, *is., ç.* **-eyes** *bot.* **1.** bileşikgillerden herhangi bir çiçek: sarıpapatya vb. gibi, **2. ~ daisy** : sarıpapatya *(Chrysanthemum leucanthemum).*

ox-eyed, *sf.* iri gözlü, patlak gözlü.

oxford, *is. ABD* **1. ~ shoe** *d.d.* bağlı kundura, **2. ~ cloth** *d.d.* gömlek, eteklik ve yazlık spor giyimleri yapılan reyon veya pamuklu kumaş, **3. ~bags** *k.d.* çok geniş pantalon, **4. ~ blue** : koyu mavi, **5. ~ clay** : Orta İngiltere'de yer altı mavi kil tabakası, **6. ~ frame** : köşeleri haç biçiminde çıkıntılı çerçeve, **7. ~ gray** : (a) kurşunî, koyu gri, (b) kurşunî renkli yün kumaş.

Oxford Group, *is.* Oksfort Grubu : 1921' de Frank Buchman tarafından kurulan, özel toplumsal hayatta mutlak ahlâk kurallarına bağlılığı savunan örgüt.

Oxford movement, *is.* Oksfort hareketi : 1833'te Oxford üniversitesinde başlatılan dinde liberalizm aleyhtarı, Anglikan kilisesini Katolik kilisesi ile anlaştırmaya çalışan din hareketi.

oxheart, *is.* iri kiraz.

oxidant, *is.* oksijenli madde.

oxidase, *is. biy.-kim.* oksidaz : bitki ve hayvan dokularındaki oksitleyici maya. **oxidasic** : oksidaz+.

oxidate, *f.* **-dated, -dating** *kim.* oksitlemek, yükseltge(n)mek. ***e.a.*** *- oxidize.*

oxidation, *is.* yükseltge(n)me. **~al = oxidative** : yükseltgeyen. ~ **potential** : yükseltgeme potansiyeli.

oxid(e), *is. kim.* oksit. **mercuric** ~ : cıva oksit (HgO). **ethyl** ~ : etil oksit (C2H5)2O.

oxidic, *sf.* yükseltgen.

oxidimetric, *sf.* yükseltgemeli.

oxidimetry, *is. kim.* yükseltgeleme, oksidimetri: analitik kimyada eş değerleme (titrasyon) için yükseltgeleyen madde kullanılması.

oxidise/oxidisability/oxidisable/oxidisation, *Brit. bk.:* **oxidize/oxidizability/oxidizable/oxidization.**

oxidize, *f.* **-dized, -dizing** *kim.* **1.** yükseltge(n)mek, oksitle(n)mek, oksijenle birleş(tir)mek, **2.** paslan(dır)mak, **3.** (bir elemanın) valansını yükseltmek, yükseltgelemek, **4.** (bir maddeden) eksicik/elektron çıkarmak, **5. oxidizability** : yükseltgenebilme, oksitlenebilme, **6. oxidizable** : yükseltgenebilir, oksitlenebilir, **7. oxidization** : yükseltge(n)me, oksitle(n)me, **8. oxidizer** : yükseltgeyen, oksitleyen.

oxidoreductase = oxido-reductase, *is. biy.-kim.* yükseltgen indirgen : bileşimlerin oksitlenmesini/redüklenmesini tezleştiren enzim.

oxime, *is. kim.* oksim : >C=NOH grubu içeren ve ketonların/aldehitlerin hidroksilaminle yoğunlaşmasından elde edilen bileşikler grubu.

oxlip, *is. bot.* beşparmak, yabanî çuha çiçeği *(Primula elatior)* : ilkbaharda açık sarı renkli çiçek açar. ***e.a.*** *- primrose, five-fingers, cowslip.*

Oxon. = **1.** Oxford, **2.** Oxford'a ait, Oxfordlu.

Oxonian, *sf.&is.* **1.** Oxfordlu, **2.** Oxford üniversitesi mensubu/mezunu, **3.** Oxford üniversitesine özgü/ait.

oxonium compound, *is. kim.* metalik asitle birleşmiş oksijen içeren organik bileşik.

oxpecker, *is. zool.* öküzkakan *(Buphagus)* : öküzlerin üzerindeki böcekleri gagalayan kuş (Afrika'da bulunur).

oxtail, *is.* öküz kuyruğu, bundan yapılan çorba.

oxter, *is. Brit. - k.d.&İsk. bk.:* **armpit.**

oxtongue, *is. bot.* sığırdili *(Anchusa officinalis):* yaprakları sığır diline benzeyen birkaç çeşit bitki.

Oxus = Oxus River, *is.* Amu Derya Nehri. ***e.a.*** *- Amu Darya.*

oxy, *ön ek* **1.** "keskin, sivri". *ör.: oxytone,* **2.** "asit". *ör.: oxygen* (asit doğuran), **3.** "oksijen, oksijenli, oksijen bileşimi". *ör.: oxyhemoglobin.* **4.** "oksit, oksitlenme ürünü". *ör.: oxysulfide.* **5.** "hidroksil grubu içeren". *ör.: oxycalcium.*

oxyacetylene, *sf.* oksijen, asetilen karışımı+.

oxyacid = oxygen acid, *is. kim.* oksijenli asit, oksijen içeren inorganik asit.

oxycalcium, *sf.* oksijenli kalsiyum+. ~ **light** *bk.:* **calcium light.**

oxychloride, *is.* oksiklorit : O ve Cl içeren. BiOCl gibi.

oxygen, *is. kim.* oksijen : renksiz, kokusuz, hava hacminin l/5'ini dolduran gaz. Yanmayı ve canlı varlıkların yaşamasını sağlar. Simgesi : **O**, atom ağ. 15.9994, atom nu. 8, 0 C ve 760 mm basınçta 1 litresinin ağırlığı : 1.4290 g. **~ic = ~ous** : oksijenli. **~icity** : oksijenlilik. ~ **mask** : oksijen maskesi. ~ **point** : sıvı oksijenin kaynama noktası (-182.97 C). ~ **tent** : oksijen çadırı.

oxygenate, *gl.f.* **-ated, -ating** oksijenlemek, oksijen vermek, oksijenle birleştirmek/muamele etmek. *to ~ the blood.* **oxygenation** : oksijenleme, oksijen verme. **oxygenator** : oksijenleyen, oksijen veren.

oxygenize, *gl.f.* **-ized, -izing** *bk.:* **oxygenate.**

oxyhemoglobin, *is. biy.-kim. bk.:* **hemoglobin**. Simgesi: HbO**2.**

oxyhydrogen, *sf.&is.* oksijen, hidrojen karışımı.

oxymel, *is.* sirkeli bal şerbeti : balgam söktürücü olarak kullanılır.

oxymoron, *is., ç.* **-mora** tezat, anlamı kuvvetlendirmek için zıt kelimelerin bir araya getirildiği deyiş tarzı. *"thunderous silence, sweet sorrow, cruel kindness"* gibi.

oxysalt, *is. kim.* oksijenli tuz, oksijenli asitin tuzu.

oxysulfide, *is. kim.* oksisülfit : kükürt yerine kısmen oksijenin geçtiği sülfit.

oxytetracycline, *is. ecz.* oksitetrasiklin C22 H24N2O9 Donuk sarı renkli antibiyotik tozu.

oxytocic, *sf.&is. tıp* oksitosik : rahim kaslarını harekete geçiren, doğumu kolaylaştıran/çabuklaştıran (ilâç).

oxytocin, *is. biy.-kim.* oksitosin: pitüvit guddesinin alt kısmının çıkardığı, doğum esnasında rahim kaslarını harekete geçiren ve memeye süt getiren hormon. Formülü : C43H66 N12 O12S2.

oxytone, *sf.&is.* son hecesi vurgulu (kelime).

oy, *ünl.* Oy! Of! Aman! (ağrı, acı, can sıkıntısı, keder vb. ifade eden ünlem).

oyer, *is. huk.* **1.** belge sureti : davacının davalıya verdiği dava konusu senet, bono vb. nin kopyesi, **2.** (eskiden) davalının dava konusu sözleşme vb. nin okunması için verdiği dilekçe, **3.** *bk.:* **oyer and terminer.**

oyer and terminer, *is. huk.* **1.** *ABD* ağır ceza mahkemesi, **2.** *Brit.* bir çeşit geçici mahkeme. **oyer** *d.d.*

oyez = oyes, *ünl.&is.* **1.** Dikkat! Dinle! : Mahkemede duruşma başlarken halkı susturmak için mübaşir tarafından üç kere söylenir. **2.** *"oyez"* diye bağırma.

oyster, *is.&gs.f.* **1.** istiridye *(Ostrediae)*, **2.** tavuk sırtının iki tarafında istiridye şeklindeki lezzetli et parçası, **3.** çıkar/menfaat sağlayan şey, kazanç/çıkar kaynağı. **The world was his ~** : Çok sevindi, sevincinden çılgına döndü, dünyalar onun oldu. *When Bill won the scholarship he felt as though the world was his ~* . **4.** *argo* suskun, az konuşan kimse. **He's a regular ~** : Ağzı çok sıkıdır, çok ketumdur, sır vermez. **close as an ~** : çenesini bıçak açmıyor, **5.** istiridye yetiştirmek/yakalamak, **6. ~ - bar** : istiridye satan lokanta vb. **7. ~ bed/farm/park** : istiridye yatağı, denizin sığ sularında istiridye yetiştirilen yer, **8. ~ catcher** : deniz saksağanı, istiridye avcısı *(Haemotopus palliatus)*, Amerika'ya mahsus siyah, beyaz tüylü, küçük yumuşakçalarla beslenen kuş, **9. ~ crab** : istiridye yengeci *(Pinnotheres ostreum)* : istiridye kabuğu içinde yaşayan küçük yengeç, **10. ~ cracker** : istiridye gevreği : istiridye ve çorba vb. ile yenilen ufak, yuvarlak, tuzlu bisküvi, **11. ~ fork** : istiridye çatalı: istiridye, midye, karides vb. yemeye mahsus üç parmaklı çatal, **12. ~ plant** *bk.:* **salsify**, **13. ~ planting** : istiridye ekme, çoğaltmak için su altına istiridye yerleştirme, **14. ~ seed** : istiridye tohumu : çoğaltmak için başka yere nakledilen küçük istiridye (**seed oyster** *d.d.)*, **15. ~ shell** : istiridye kabuğu, **16. ~ white** : kirli beyaz, griye çalan beyaz, **17. pearl ~** : inci midyesi.

oysterman, *is., ç.* **-men 1.** istiridyeci, istiridye tutan/yetiştiren/satan kimse, **2.** istiridye tutma gemisi. **oysterer** *d.d.*

oz. = ounce(s).

Ozalid , *is.* ozalit.

oz. ap. *ecz.* eczacı onsu.

oz. av. = ounce avoirdupois.

ozocerite = ozokerite, *is.* yer mumu, taşıl mum, ozokerit : doğal karbonlu hidrojenlerden oluşan mumlu madde. Mum vb. yapmakta kullanılır. **mineral wax, earth wax** *d.d.*

ozone, *is.* **1.** ozon, O3 : üç oksijen atomlu kuvvetli oksitleyici, ağartma ve mikrop öldürmede kullanılır, **2.** *k.d.* temiz, serin, ferahlatıcı hava, **3. ozonic** : ozon+, ozonlu, ozon kokulu.

ozone layer, *bk.:* **ozonosphere.**

ozonide, *is. kim.* ozonit : ozon ihtiva eden kararsız, kuvvetli patlayıcı organik madde.

ozoniferous, *sf.* ozonlu.

ozonise/ozonisation, *Brit. bk.:* **ozonize/ozonization.**

ozonization, *is.* **1.** ozonlama, ozonla muamele etme, **2.** ozonlaştırma, oksijeni ozona dönüştürme.

ozonize, *f.* **-ized, -izing 1.** ozonlamak, ozonla muamele etmek, **2.** ozonlaştırmak, oksijeni ozona dönüştürmek, **3.** ozonlaşmak, (oksijen) ozona dönüşmek.

ozonizer, *is.* ozonlaştıran, ozona dönüştüren.

ozono- = ozon-, *ön ek* "ozon, ozonlu". *ör.: ozonosphere.*

ozonolysis, *is. kim.* hidrokarbonlara ozonun etkisi.

ozonosphere, *is.* ozon küre, ozonosfer : ozonun yoğun bulunduğu yüksek hava kuşağı. **ozone layer** *d.d.*

ozonospherical, *sf.* ozon küresel, ozonosferde meydana gelen.

ozs. = ounces.

*****
***
*

P

P, p, *is., ç.* **P's/Ps, p's/ps 1.** İngiliz alfabesinin on altıncı harfi, **2. mind one's p's and q's** : davranışlarına dikkat etmek, hâl ve hareketlerini düzeltmek, dikkatli olmak.

p, = **1.** passing, **2.** *(satranç)* pawn, **3.** *fiz.* poise, **4.** poor.

P, = **1.** *kim.* phosphorus, **2.** *fiz.* (a) power, (b) pressure, **3.** *kal. b.* parental.

pa, *is. k.d.* baba. ***e.a.- father.***

PA, = **1.** Pennsylvania, **2.** press agent, **3.** public address system.

Pa, *kim.* protactinium.

PABA, = para-aminobenzoic acid.

Pablum, *is.* **1.** ( ) çocuk maması, **2.** *k.h.* alelâde/basit fikirler/yazılar, değersiz/boş fikirler.

pabulum, *is.* **1.** besin, gıda, **2.** zihni besleyen/geliştiren malzeme, manevî gıda, **3.** alelâde/basit/boş şeyler. ***e.a.-1. food,* 3.** *banalities, pablum.*

PABX, *tel.* = Private Automatic Branch Exchange : Özel otomatik santral.

Pac. = Pacific.

paca, *is. zool.* paka, benekli sıçan *(Cuniculus paca):* Orta ve G Amerika'da bulunan kuyruksuz, beyaz benekli kemirici hayvan. Uzunluğu ≈ 75 cm. **spotted cavy** *d.d.*

pace[1], *is.&f.* **paced, pacing 1.** adım, yürüyüş hızı/temposu. **to hike at a rapid ~** : hızlı adımlarla yürümek. **at a slow ~** : yavaş adımlarla. **at a walking ~** : yürüyüş hızı ile, **2.** tempo, ilerleme hızı. **to quicken one's ~** : acele etmek, hızla yürümek/ilerlemek, **3.** adım uzunluğu, hatve, **4.** adım. **She took three ~s forward** : Üç adım ilerledi. **ten ~s off** : on adım uzakta. **One ~ forward!** *As.* Bir adım ileri! **5.** yürüyüş, yürüme şekli, **6.** (at vb.) rahvan gidiş, **7. put s.o. through his ~s** : (birinin) yeteneklerini/kabiliyetlerini denemek/sınamak, kabiliyetini göstermesine meydan vermek. **show one's ~s** : yeteneklerini/hünerlerini göstermek, **8. set the ~** : (ilerlemede) örnek/önayak olmak, örnek/nümune teşkil etmek, **9. keep ~ with** : adım uydurmak, hemahenk olmak, **10.** yürüyüş hızını tespit etmek/ayarlamak, **11.** adımlamak, adım adım yürümek. *He ~d the floor nervously. ~ up and down.* **12.** (belirli bir şekilde) yürümeye alıştırmak, **13.** (at) rahvan gitmek, rahvan yürüyüşle (belirli bir uzaklık) gitmek. *to ~ a mile.* **14.** yavaş ve düzgün adımlarla yürümek/ilerlemek, **15. ~off/out** : uzaklığı adımla ölçmek. ***e.a.- 2. tempo,* 3.** *step, 5. gait, 11&14. plod, trudge,* ***k.a.-14.*** *scurry, scamper.*

pace[2], *e.* müsaadenizle, ...-in aksine, izin verirseniz, kemalihürmetle belirtmek isterim ki... (bir fikre kibarca itiraz için söylenir). **My view, ~ Mr. G.B., is that we should act immediately** : Mr. G.B. nin aksine, derhâl harekete geçmemiz gerektiği fikrindeyim.

paced, *sf.* **1.** ... adımlı/tempolu/hızlı. **slow- ~** : yavaş adımlı/tempolu, **2.** adımlık, (adım olarak) uzunluğunda/boyunda, adımlayarak ölçülmüş, **3.** irkilteç ile işleyen/hareket eden, **4.** rahvan yürüyüşlü, **5.** örnek olan kimsenin yardımıyla yapılmış.

pacemaker, *is.* **1.** (yarış vb. de) önde/başta giden kimse, **2.** iyi örnek, rehber, nümunei imtisal, **3.** *tıp* irkilteç : deri altına yerleştirilerek kalbin atışını düzenleyen alet. **4. pacemaking** : önde/başta gitme, örnek olma. irkiltme. ***e.a.-1&2.*** *pace-setter.*

pacer, *is.* **1.** rahvan (giden) at, **2.** adımlayan kimse, **3.** *bk.:* **pacemaker** (1,2).

pacesetter, *is. bk.:* **pacemaker** (1,2).

pacha, *is. bk.:* **pasha.**

pachadom, *is. bk.:* **pashadom.**

pachalik, *is. bk.:* **pashalik.**

pachisi, *is.* **1.** Hint tavlası, zar yerine bir nevi salyangoz kabuğu kullanan tavlaya benzer bir oyun, **2. parcheesi** *d.d.* bu oyunun ticarî şekli.

pachouli, *is. bk.:* **patchouli.**

pachy-, *ön ek* "kalın". *ör.: pachyderm. e.a.- thick, massive.*

pachyderm, *is.* **1.** kalın derili hayvan (fil, gergedan, su aygırı gibi), **2.** kalın derili/derisi nasırlaşmış kimse, vurdum duymaz, duygusuz, hissiz, tenkide veya küçük düşmeye aldırış etmeyen kimse, **3. ~al = ~ic = ~oid = ~ous** : kalın derili.

pachydermatous, *sf.* **1.** kalın derili hayvanlara (fil, gergedan, suaygırı vb.) ait/özgü, **2.** vurdumduymaz, duygusuz, hissiz. *a ~ indifference to insults.* ***e.a.- 2. insensitive.***

pachysandra, *is. bot.* sütleğengillerden herhangi bir ot.

pacific, *sf.* **1.** uzlaştırıcı, barıştırıcı, ara bulucu, **2.** barışçı, sulhçu, barış taraftarı. *~ intentions.* **3.** barışçıl, barış/sulh içinde, savaşsız, harpten uzak. *a ~ era in history.* **4.** sakin, sessiz. *This is a ~ small town.* **5.** *b.h.* Büyük Okyanus+, Büyük Okyanus'a ait, **6.** *b.h.* Büyük Okyanus çevresindeki, Büyük Okyanus'a kıyısı olan. *the ~ states.* **7. ~ally** : uzlaştırıcı/barışçı yollardan, ara bulmaya çalışarak. ***e.a.- 1. appeasing, conciliatory, 2. peaceable, mild, 3. peaceful, at peace, 4. calm, tranquil. k.a.- 1&2. hostile, belligerant, quarrelsome, 2. aggressive, bellicose.***

pacifical, *sf. esk. bk.:* **pacific** (1-4).

pacificate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** sakinleştirmek, yatıştırmak, teskin etmek, **2.** uzlaştırmak, aralarını bulmak, barıştırmak, anlaşmazlığı gidermek. **3. pacification** : (a) sakinleştir-(il)me, yatış(tır)ma, sükûnet bulma, uzlaş(tır)ma, barış(tır)ma, (b) *As.* bir yerde düşmanı yok etme, (c) kontrol altına alma. ***e.a.-1&2. calm, 2. pacify.***

pacificator, *is.* **1.** uzlaştıran, barıştıran, ara bulan kimse, **2. ~y** : uzlaştırıcı, barıştırıcı, ara bulucu.

Pacific Islands, Trust Territory of the, Pasifik Adaları, yönetimi Birleşmiş Milletler adına ABD'ye bırakılmış bulunan Mariana, Marshall ve Karolin adaları.

pacificism, *is. Brit. bk.:* **pacifism.**

pacificist, *sf. Brit. bk.:* **pacifist.**

pacificistic(ally) , *sf.&zf. Brit. bk.:* **pacifistic(ally).**

pacifico, *is.* barışçı/sulhçu/barışsever/sulhperver/uzlaştırıcı/tarafsız kimse (özellikle Spaniard'lara karşı koymayan Küba ve Filipin halkı).

Pacific Ocean, *is.* Büyük Okyanus, Pasifik Okyanusu.

pacifier, *is.* **1.** uzlaştırıcı/yatıştırıcı/barıştırıcı/ara bulucu kimse, **2.** (bebekler için) emzik, yalancı meme, **3.** *bk.:* **teething ring.**

pacifism, *Brit.:* **pacificism**, *is.* **1.** barışseverlik, sulhperverlik, barış/sulh taraftarlığı, savaş/harp aleyhtarlığı, **2.** evrensel barışçılık, bütün dünyada barışı sağlama ve devam ettirme ilkesi/gayesi, **3.** baş eğme, boyun eğme, tecavüze karşı koymama.

pacifist, *Brit.:* **pacificist**, *is.* **1.** barışçı/sulhçu/barışsever/sulhperver kimse, barış/sulh taraftarı, savaş/harp aleyhtarı, **2.** barışa inandığı için askerlik hizmeti yapmak istemeyen kimse. *bk.:* **conscientous objector**, **3.** şiddete/saldırıya karşı koyma aleyhinde olan kimse.

pacifistic, *Brit.:* **pacificistic**, *sf.* **1.** barışçı, sulhçu, barışsever, sulhperver, barış/sulh taraftarı, savaş/harp aleyhtarı, **2. ~ally** : barışseverlikle.

pacify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** barıştırmak, uzlaştırmak, ara bulmak, **2.** yatıştırmak, teskin etmek, sakinleştirmek, **3.** baş/boyun eğmek. ***e.a.- 1. quiet, calm, 2. appease, 3. subdue.***

pack[1], *is.&f.* **1.** bohça çıkın, **2.** paket. *a ~ of cigarette.* **3.** denk, **4.** parti, bir defada yakalanan/istif edilen miktar. *Last year's salmon ~.* **5.** takım, sürü. **~ of lies** : bir sürü yalan. **a ~ of fools** : aptallar sürüsü, **6.** sürü, güruh. *a ~ of wolves.* **7.** (avcılıkta) köpek sürüsü, **8.** deste. **a ~ of cards** : iskambil destesi, **9.** *bk.:* **pack ice**, **10.** *tıp* (a) sargı, (b) tedavi için vücudun sargıya alınması, **11.** merhem, krem vb. gibi tedavi için vücuda sürülen madde. *a mud ~* . **12.** hazır durumda paraşüt, **13.** *esk.* adî/aşağılık/pespaye kimse, **14. ~ animal** : yük hayvanı, **15. ~ trail** : kervan yolu, **16.** bohçalamak, **17.** destelemek, bir araya toplamak, denk etmek, **18.** sıkı sıkıya/tıka basa doldurmak. *to ~ a trunk.* **19.** sandıklamak, kutu-

lamak, sandığa/kutuya/bavula koymak/yerleştirmek, (bavul vb.) hazırlamak/toplamak. *to ~ a suitcase.* **20.** üşüşmek, yığılmak, dol(dur)mak, doluşmak. **The crowd ~ed the gallery** : Kalabalık galeriyi doldurdu. **the room is ~ed** : oda hıncahınç dolu. **~ together** : bir araya toplanmak/yığılmak, **21.** ambalâjlamak, ambalâj yapmak. **~ed like sardines** : balık istifi, **22.** su/hava geçirmeyecek şekilde yerleştirmek. *to ~ a piston rod.* **23.** sarmak, sarıp sarmalamak, **24.** (denk/bavul/sandık) yüklemek, **25.** kuşanmak, üzerinde taşımak. *to ~ a gun.* **26.** *gen.* **~ off/away**, *etc* : göndermek yollamak, *argo* sepetlemek. *We ~ed her off to her mother.* **27.** *argo* (yumruk, darbe vb.) aşketmek, vurmak, indirmek. **~ a hard punch** : şiddetli bir yumruk indirmek, **28.** *gen.* **~ up** : paketlemek, **29.** (belirtilen şekilde) paketlenmek, ambâlajlanmak. *articles that ~ well.* **30.** sıkışmak, bir araya toplanmak, yığılmak, **31.** top olmak, dağılmamak. *Wet snow ~s well.* **32.** *gen.* **~ off/away**, *etc.* : savuşmak, gitmek, tüymek, defolmak, pılıyı pırtıyı toplamak, **33. ~ off** : göndermek, defetmek, kovmak, **34. ~ up/in** : terk etmek, vazgeçmek, bırakmak, ...-e son vermek. *I am tired of this game, let's ~ in.* **35.** *argo* çok etkili/müessir olmak. **~ a wallop** : bomba gibi patlamak, **36. send s.o. packing** *k.d.* (bir kimseye) acele yol vermek, sepetlemek, pılıyı pırtıyı toplatıp defetmek, **37.** kendi çıkarına göre düzenlemek, kendi maksadına alet etmek. *to ~ a jury.* **38.** eski ve kullanılmayan maden damarını taşla doldurmak, **39. ~ability** : paketlenebilme, **40. ~able** : paketlenebilir ***e.a.- 1. knapsack, package, 5. band, company, crew, 6. flock, 8. deck, 20. cram, 24. burden, 25. carry, wear, 26. send, 34. quit, stop.***

pack[2], *sf. Isk.* **1.** sıkı fıkı, içli dışlı, pek samimî. **2. ~ly** : pek samimî bir şekilde, **3. ~ness** : aşırı samimiyet, sıkı fıkılık. ***e.a.- 1. intimate.***

package, *is.&f.* **-aged, -aging 1.** (a) paket, parsel, bohça çıkın, koli, (b) deste. *He carried a large ~ of books under his arm.* **2.** kutu, sandık, torba, ambalaj, içine ufak eşya konulup paketlenen şey. *The ~ got torn on the way to the station.* **3.** *k.d.* belirli özellikleri bir arada toplayan kimse/şey. **She's a neat beautiful ~** : O, bütün güzellik ve zarafeti kendinde toplamıştır. **4.** paketleme, ambalâjlama, bohçalama, çıkınlama, kutuya/torbaya koyma, **5.** ünite, derli toplu ve belirli bir görevi olan alet/cihaz vb., **6.** bir bütün olarak düşünülen öğelerin tümü. Örneğin : (a) *bk.:* **package deal**, (b) toplu sözleşme ile sağlanan çıkarların tümü, (c) hazır bilgisayar izlencesi, **7.** tüm izlence: bir bütün oluşturan tiyatro/TV programları dizisi, **8.** paketlemek, bohçalamak, çıkınlamak, kutulamak, torbalamak, sandıklamak, kutuya/sandığa koymak/yerleştirmek. *She ~d up the old clothes and put them in the cupboard.* **9.** ambalâj yapmak, sarmak. *They ~ their soaps in eye-catching wrappers.* **10.** (benzer/ilgili şeyleri) bir araya toplamak, destelemek, birleştirmek, kümelemek, **12. packager** : ambalâjcı, paketleyen/paket yapan kimse. ***e.a.- 1. (a) parcel, packet, pack, bundle, 2. carton, box, container, case.***

package deal, *is.* **1.** tüm pazarlık, toptan pazarlık, takımı ile alış veriş : birçok madde ihtiva eden ve birinin kabulü/reddi öbürlerinin de kabulünü/reddini gerektiren sözleşme/anlaşma/öneri/teklif, **2.** tüm öneri: tüm pazarlığa konu olan maddelerin tümü.

package store, *is.* tekel bayii, başka yerlerde içilmek şartıyla kapalı şişelerde içki satan dükkân.

package tour, *is.* toplu gezi, ayrıntı ve masrafları önceden belli seyahat.

pack animal, *is.* yük hayvanı (eşek, katır, beygir vb.).

packboard, *is.* sırtlık, taşıtaç: askılarıyla omuza asılıp eşya taşımaya mahsus hafif tahta/madenî çerçeve.

pack-drill, *is. As.* tam teçhizatla talim/yürüyüş cezası.

packed, *sf.* **1.** hıncahınç (dolu), tıklım tıklım, lebalep, ağzına kadar/tıka basa dolu, çok kalabalık. *The theater was ~.* **2.** sıkışık, sıkış-(tırıl)mış. *hard-~ snow.* **3.** toplanmış, eşyasını toplamış/ambalâjlamış. *He was all ~ and ready to leave.* **4.** paketle(n)miş. **~ food** : paketlenmiş yiyecek, kumanya, **5.** (son ek olarak) dolu. **an action-packed story** : hareket dolu bir hikâye. ***e.a.- 1. crowded, crammed, 2. compressed.***

packer, *is.* **1.** paketçi, ambalâjcı, paket/ambalâj yapan kimse/makine/alet, **2.** gıda ambalâj şirketi/fabrikası. *a major meat ~.* **3.** yük hayvanı ile taşıyan kimse, **4.** toptancı (tüccar), **5.** hamal. ***e.a.- 5. porter.***

packet, *is.&f.* **1.** paket, çıkın, bohça, **2.** ~ **boat** *d.d.* posta gemisi : belirli bir güzergâhta muntazam seferler yaparak posta, yolcu ve yük taşıyan gemi, **3.** (a) deste, küme, yığın, (b) bir defada gönderilen mektuplar, **4.** *Brit.- k.d.* külliyetli para, **5.** paketlemek, bohçalamak, denk/ambalâj yapmak. ***e.a.- 1.*** *package.*

packhorse, *is.* yük beygiri.

pack ice, *is.* yığın buzla, deniz buzlası, bankiz, buz tarlası, denizde sürüklenip bir araya yığılmış buzlardan oluşan geniş saha. **ice pack** *d.d.*

packing, *is.* **1.** paketçilik, ambalâjcılık, **2.** paketleme, ambalâjlama, denk yapma, **3.** ambalâj, paketleme tarzı, **4.** (eşya/gıda vb.) hayvan sırtında taşıma, sırtta taşıma, yüklenme, **5.** salmastra, tıkaç, **6.** conta, tampon, **7.** ~ **box** : (a) eşya sandığı, (b) salmastra kutusu, **8.** ~ **fraction** *fiz.* kararlılık oranı : bir atom yerdeşinin kütle eksiğinin atom kütlesine oranının 10,000 katı.

packing house = packing plant, *is.* **1.** büyük mezbaha, et fabrikası: hayvanları kesip etleri paketleyen, sucuk, salam ve konserve gibi gıda maddeleri yapan büyük fabrika, **2.** gıda fabrikası : hazır gıda maddeleri yapıp piyasaya süren fabrika.

packing-needle, *is.* çuvaldız.

packman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **peddler.**

pack rat, *is.* **1.** *zool.* dağ sıçanı, istifçi sıçan *(Neotoma cinerea)* : K Amerika Kayalık Dağlarda bulunan ve yiyecekleri yuvasına taşıyıp istif eden, avurtları keseli, kuyruğu püsküllü bir tür sıçan. **mountain rat, trade rat, wood rat** *d.d.* **2.** *k.d.* (a) istifçi, ufak tefek lüzumsuz şeyleri biriktiren kimse, (b) ihtiyar maden arayıcı veya rehber.

packsack, *is.* heybe, sırt çantası, şeritlerle omuzdan asılarak içinde yiyecek ve şahsî eşya taşınan torba/çanta.

packsaddle, *is.* semer.

packthread, *is.* kınnap. **~ed** : kınnaplı.

packtrain, *is.* kervan.

pact, *is.* antlaşma, sözleşme, mukavele, muahede, ahitname, misak, pakt. ***e.a.- league, alliance, contract, bond, agreement, covenant, compact.***

paction, *is. az kul.* **1.** anlaşma, **2.** **~al** : anlaşma ile ilgili, **3.** **~ally** : anlaşma suretiyle. ***e.a.- 1.*** *agreement.*

pad, *is.&f.* **padded, padding 1.** küçük yastık, (yara vb. için) pamuk yastık. *Put a clean ~ of cotton over the wound.* **2.** yumuşak at eyeri, eyer, palan, belleme, **3.** bloknot, zımbalı not defteri. **a writing ~** : bloknot. **4. inkpad, inking pad** *d.d.* ıstampa, **5.** (kedi, köpek gibi) bazı hayvanların yumuşak tabanı, **6.** pati, bazı hayvanların yumuşak tabanlı ayağı (tilki/tavşan pençesi gibi), **7.** parmağın yumuşak etli kısmı, **8.** tampon, yara üzerine konulan katlanmış gazlı bez, **9.** *zool.* böcek ayağındaki yastık gibi çıkıntı, **10.** *bot.* nilüfer yaprağı, **11.** *argo* (a) ev, konut, mesken. *My ~ is on the other side of the town.* (b) yatak, **12.** patırtı, ayak sesi vb. gibi boğuk/tok ses, **13.** binek atı, **14.** *Brit.- k.d.* patika, yol, **15.** *esk.* eşkiya, haydut, **16.** hafif/boğuk/kısık ses, **17.** yastık yapmak, içini yün/pamuk/kıtık vb. ile doldurmak, **18.** (konuşmayı/yazıyı) şişirmek, (lüzumsuz ve ilgisi olmayan şeylerle) uzatmak. *to ~ a short speech. to ~ a term paper. to ~ one's expense account.* **19.** takviye etmek, **20.** yürümek, yaya gitmek, tıpış tıpış gitmek. *Jo rode his bicycle and his dog ~ded along beside him.* **21.** yavaş adımlarla yürümek, adımları hafif/boğuk ses çıkararak yürümek, **22.** tepelemek, ayaklar altında ezmek, **23.** (sesi) kısmak, boğmak, hafifletmek. ***e.a.- 1.*** *cushion,* ***11.*** *(a) home, (b) bed,* ***14.*** *path, lane, road,* ***15.*** *highwayman,* ***20.*** *walk.*

padauk, *bk.:* **padouk wood.**

padded, *sf.* **1.** yastıklı, **2.** (içi pamuk vb. ile) doldurulmuş, **3.** (söz/yazı vb.) şişirilmiş, lüzumsuz tafsilât dolu, **4.** takviyeli, takviye edilmiş, desteklenmiş, **5.** ~ **cell** : azgın delilerin kapatıldığı yumuşak duvarlı oda.

padding, *is.* **1.** dolgu maddesi, bir şeyi doldurmak için kullanılan yün, pamuk, kıtık, saman vb., **2.** şişirme, abartma, (sözde/yazıda) gereksiz ayrıntı, **3.** (beyannamede, masraf defterinde vb. gösterilen) asılsız/uydurma masraf, **4.** (yastık vb.) doldurma, yastıkla destekleme, tampon koyma.

paddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** kısa kürek, pala, elle kullanılan ve kayığın kenarına bağlı olmayan kürek. **double ~** : iki kanatlı kürek. **2.** tokaç, bir şeyi karıştırmak/ezmek/çırpmak için kullanılan alet, çırpıcı tokmağı, **3.** pinpon raketi, **4.** (çocuklara dayak atmak için kullanılan

raket biçiminde) sopa, **5. float** *d.d.* (yandan çarklı vapurda) çark kanadı, **6. ~ wheel** *d.d.* geminin yan çarkı, **7.** yüzgeç, (penguen, su kaplumbağası, balina vb. nin) yüzme organı, **8. ~boat = ~ steamer** : yandan çarklı vapur, **9. ~ box** : davlumbaz, yandan çark mahfazası, **10. ~ tennis** : kürek tenisi, tahta raketler ve süngerli lâstik toplarla oynanan tenis oyunu, **11.** kürek çekmek, kayığı ıskarmozsuz kürekle yürütmek, **12.** yavaş yavaş/aheste kürek çekmek, **13.** (yandan çarklı gemi) yol almak/gitmek, **14.** *k.d.* kıçına şaplak atmak, pataklamak, raket vb. ile kıçına vurmak, **15.** (pinpon topuna) raketle vurmak, **16.** (sığ suda) gezinmek, el ve ayaklarını suda oynatmak, su ile oynamak. *She lay at the side of the pool and ~d in the water with her fingers.* **17.** (çocuk/ihtiyar) sendeleyerek yürümek, sıralamak, paytak paytak yürümek, **18.** *esk.* parmaklarla oynamak, **19. ~ one's own canoe** *k.d.* (a) yalnız kendine güvenmek, başkasına güvenmemek, kendi işini kendisi yapmak, (b) kendi adına konuşmak/hareket etmek, bağımsız olmak. ***e.a.- 16. dabble, 17. toddle.***

paddleball, *is.* **1.** kürek topu : kürek biçiminde raketlerle oynanan tenise benzer bir oyun, **2.** bu oyunda kullanılan top.

paddleboard, *is.* kayak tahtası : deniz kayağında veya can kurtarmada kullanılan ince, uzun, suda yüzen tahta.

paddlefish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* kaşık ağızlı Mersin balığı *(Polyodon spathula).* Mississippi nehrinde yaşar, ağzı kürek gibi yassı ve uzundur.

paddling, *is.* **1.** kürek çekme, **2.** (el/ayak) suya sokup oynama, **3. ~ pool = wading pool** *Brit.* çocuk havuzu, çocukların oynaması için yapılmış sığ havuz.

paddock, *is.* **1.** (ahır/hara yakınında etrafı çevrili) çayırlık/otlak, küçük çayır, mera, **2.** binicilik talim yeri, manej, **3.** *İsk.* kurbağa. ***e.a.- 3. frog, toad.***

paddy, *is., ç.* **-dies 1.** pirinç/çeltik tarlası, **2.** pirinç, **3.** çeltik, kabuklu pirinç, **4.** *b.h. argo* İrlandalı, **5. ~ wagon** *argo bk.:* **patrol wagon.** ***e.a.- 2. rice, 4. Irishman.***

paddywhack = paddywack, *is.&f.* **1.** kötek/dayak/sopa/pataklama, **2.** dayak atmak, dövmek, sopa çekmek, pataklamak.

Padishah, *is. T.* Padişah.

paddlock, *is.&gl.f.* **1.** asma kilit, **2.** kilitlemek, kilit vurmak/takmak/asmak.

padnag, *is. İsk.* **1.** yumuşak eğerli at, **2.** eşkin binek atı, rahvan giden at.

padouk wood, *is. bot.* paduk tahtası : Malezya'da yetişen paduk ağacının *(Pterocarpus indicus)* oyma ve kakmacılıkta kullanılan sarı-kırmızı benekli tahtası. **padauk, padouk** *d.d.*

padre, *is., ç.* **-dres** *İsp.* **-dri** *It.* **1.** peder (papaza hitapta kullanılır), **2.** *ABD.- As k.d.* papaz, vaiz. ***e.a.- 1. father, 2. chaplain.***

padrone, *is., ç.* **-nes/-ni** *It.* **1.** usta, üstat, baş, **2.** patron, özellikle maiyetindekilere aşırı tahakküm eden kimse, **3.** gemi sahibi/kaptanı, **4.** hancı, otelci, pansiyoncu. ***e.a.- 1. master, head, 4. innkeeper.***

paduasoy, *is., ç.* **-soys 1.** sağlam ipekli (kumaş), **2.** (sağlam) ipekli elbise.

paean, *is.* **1.** şükran/sevinç/zafer şarkısı. **2.** niyaz, münacat, Apollo veye başka bir eski Yunan ilâhının duası. **~s of praise** : şükran duası.

paed-/paedo-, *bk.:* **ped-/pedo.**

paedagogy, *is. bk.:* **pedagogy.**

paederast, etc. *bk.:* **pederast** etc.

paediatrician, *is. bk.:* **pediatrician.**

paediatrics, *is. bk.:* **pediatrics.**

paedogenesis, *is.* cücük üreme, pedogenez : iki kanatlı böceklerde vb. larva safhasında iken üreme. **paedogenetic/paedogenic** : cücük üremesine ait.

paedophilia, *is.* sübyancılık : çocukla sevişme sapkısı.

paella, *is. İsp.* tavuklu/etli/sebzeli ve safranlı pilâv.

paeon, *is.* (şiirde) bir uzun üç kısa heceli vezin.

paeony, *is. bk.:* **peony.**

paesano = paesan, *is. It.* köylü.

pagan, *sf.&is.* **1.** putperest, çok tanrılı dine mensup (kimse), **2.** ne Müslüman, ne Hristiyan ne de Yahudi olan (kimse), **3.** dinsiz, kâfir, münkir. **4. ~ish** : kâfir, dinsiz, **5. ~ishly** : kâfircesine, dinsizcesine. ***e.a.- 3. irreligious, hedonistic, heathen.***

pagandom, *is.* putperestler, dinsizler, kâfirler.

paganise/paganisation/paganiser, *Brit. bk.:* **paganize/paganization/paganizer.**

paganism, *is.* **1.** putperestlik, **2.** dinsizlik, kâfirlik, münkirlik, **3.** putperestlerin inanış ve davranışları. **4. paganist(ic)** : dinsiz(ce), dinsiz/kâfir gibi.

paganize, *f.* **-ized, -izing** putperestleş-(tir)mek, dinsizleş(tir)mek, kâfirleş(tir)mek. **paganization** : putperestleş(tir)me, dinsizleş(tir)me, kâfirleş(tir)me. **paganizer** : putperestleş-(tir)en, dinsizleş(tir)en, kâfirleş(tir)en.

page, *is.&f.* **paged, paging 1.** sayfa. *There is a picture of a tree on this ~ .* **2.** yaprak (kitap/defter). *Someone has torn a ~ out of this book.* **3.** kayda değer/önemli olay. **a bright ~ page in Turkish history** : Türk tarihinde parlak bir olay/şanlı bir sayfa, **4.** *basım* bir sayfalık dizgi, **5.** iç oğlanı, **6.** otel garsonu, resmî kıyafetli el ulağı, **7.** uşak, hizmetçi, **8.** (kitap/defter vb. sayfalarını) numaralamak, numara koymak, **9. ~ through** : (kitabı okumadan) sayfalarını çevirmek, **10.** hoparlörle çağırmak. ***e.a.- 8. paginate.***

pageant, *is.* **1.** tören, (tarihî olayları) anma töreni. *a ~ of history.* **2.** temsilî tören, alay, **3.** gösteri, nümayiş, **4.** debdebe, tantana, (muhteşem) alay/tören. *The coronation of the new king was a splendid ~.* **5.** gösterişli yarışma. *Miss Universe ~.*

pageantry, *is., ç.* **-ries 1.** debdebe, tantana, ihtişam, azamet, gösteriş, şaşaa, **2.** debdebeli törenler, merasimler, gösteri yarışmaları, yarışmacıların gösterileri. ***e.a.- pomp, display, show, spectacle.***

pageboy = page boy, *is.* uzun saç : omuza kadar uzayıp kıvrılan kadın saç modası.

pager, *is.* **1.** çağırıcı, çağırma hoparlörü, **2.** haberci, "bip bip" yaparak bir kimsenin arandığını haber veren cepte taşınır telsiz alıcısı.

paginal, *sf.* **1.** sayfa+, **2.** sayfalı, sayfalardan oluşan.

paginate, *gl.f.* **-nated, -nating** (kitap vb. sayfalarını) numaralamak, numara koymak. **3. pagination** : (a) (bir kitabın) sayfa/yaprak sayısı, (b) sayfa numaraları, (c) (sayfaları) numaralama.

pagoda, *is.* **1.** (Uzak Doğu'da) saçak uçları yukarıya kıvrık mabet, **2.** pagoda, G Hindistan'da eskiden kullanılan altın/gümüş para.

pagurian = pagurid, *is. zool.* başka bir hayvanın kabuğu içinde yaşayan yengeç *(Pagurus).*

pah, *ünl.* Püf! (İğrenme, hakaret, küçük görme ifade eder.)

Pahlavi, *is.* **1.** Pehlevî : III-X. yy. lardaki İran dili, **2.** Farisî alfabe, **3.** *k.h.* eski altın İran parası, 100 rial.

paid, *f.* ödendi, ödenmiştir. *bk.:* **pay.**

paido-, *bk.:* **pedo-.**

pai-hua, *is.* yazılı konuşulan Çince.

paik, *is.&f. İsk.* **1.** darbe, vuruş, **2.** dövmek, vurmak, dayak atmak. ***e.a.- 1. blow,* 2.** *beat, strike.*

pail, *is.* **1.** kova, gerdel, **2. pailful** *d.d.* kova dolusu. ***e.a.- 1. bucket.***

paillard, *is.* ince dilimli dana/tavuk kebabı.

paillasse = palliasse, *is. Brit.* ot minder/şilte. ***e.a.- pallet.***

paillette, *is., ç.* **paillettes** *Fr.* **1.** (minecilikte süs için kullanılan) pul, **2. ~d** : pullu, pullarla süslenmiş.

pain, *is.&f.* **1.** ağrı, acı, sızı. **sharp/dull ~** : şiddetli/hafif ağrı. *He felt a sharp ~ in his back. I have a ~ in my chest.* **to cause ~ to** : ağrıtmak, ağrı/ıstırap vermek. **be in ~** : ağrı duymak, bir yeri ağrımak. *The boy was in ~ /crying with ~ after he broke his arm.* **Where have you got a ~ ?** Nereniz ağrıyor? **2.** elem, ıstırap, azap. *His unkind behavior caused his parents a great deal of ~ .* **3.** dert, keder, üzüntü. *The memory still gave her ~.* **4. ~s** : (a) özen, ihtimam, itina, dikkat. **She always took great ~s with her stage make-up** : Sahneye çıkmadan önce daima özenle makyaj yapar. (b) eziyet, çaba, zahmet, sıkıntı, meşakkat. **be at ~s** : çok çaba/gayret sarf etmek, uğraşmak, akla karayı seçmek. **He was at great ~s to make them understand** : Onlara anlatmak için çok uğraştı. **take ~s** : sıkıntıya/zahmete girmek/katlanmak, son derece özen göstermek. (c) doğum sancısı, **5. on/upon/under ~ of** : cezasına çarptırılacağı tehdidiyle. **He was ordered never to return on ~ of death** : Dönerse idam cezasına çarptırılacağı tehdidiyle uzaklaştırıldı. **They were ordered not to cross the border, on ~ of death** : Hududu geçmemeleri, geçerlerse kurşuna dizilecekleri bildirildi. **6. ~ in the neck**

d.d. (a) dert, sıkıntı, baş ağrısı, bunalım. **to give s.o. a ~ in the neck** : birisine sıkıntı/baş ağrısı vermek, başına belâ kesilmek, bunaltmak. **You give me ~** : Başımı ağrıtıyorsun. (b) baş belâsı, musibet. *She's a real ~ (in the neck)!* **7. go** (veya **take**) **to any/great/any great ~s** : çok çabalamak/gayret etmek, çok büyük çaba/gayret sarf etmek, çok çalışmak. *Mary took great ~s with her English lesson and got high marks.* **8. to spare no ~s**: hiçbir gayreti/fedakârlığı esirgemenek, **9.** ağrı(t)mak, sızla(t)mak, acı(t)mak, ağrı/sızı/acı/ıstırap vermek/duy(ur)mak. *His tooth was ~ing him a great deal.* **10.** elem/ıstırap/keder vermek/duymak, üz(ül)mek. *It ~s me to have to disobey you, but I must.* ***e.a.- 1&2.*** *torture, misery, ache, agony, anguish, pang, twinge, stitch, 3. grief, 4. (a) care, (b) trouble, effort, 9. hurt, torment, distress, 10. suffer.* ***NOT :*** **PAIN** ve **ACHE** genellikle maddî/bedenî ağrı ve ıstırabı belirtir. **PAIN** kısa süreli şiddetli ağrıları, **ACHE** ise sürekli ve şiddetli veya hafif ağrıları ifade eder. *a pain in one's ankle. headache, toothache, muscular ache* gibi. **AGONY** ve **ANGUISH** maddî veya manevî/ruhî ıstırap ve acıyı ifade için kullanılır. **AGONY** dayanılmaz şiddette ağrılar için kullanılır: *in agony from a wound.* **ANGUISH** ise hem şiddetli ve sürekli, hem de ümitsizlik veren ıstırapları niteler.

painch, *is. İsk. bk.:* **paunch.**

pained, *sf.* **1.** mustarip, müteessir, kederli, mükedder, ağrılı, sancılı, ıstırap çeken. *a ~ face/expression.* **2.** gücenmiş, (kalbi) kırılmış, incinmiş, rencide olmuş, canı sıkılmış. *She was ~ when you refused her invitation.* **3.** sıkıcı, bunaltıcı. *After they had quarelled there was a ~ silence between them.* ***e.a.- 1. distressed, grieved,*** **2.** *offended.*

painful, *sf.* **1.** ağrılı, sancılı, ıstıraplı, acı. *a ~ illness. a ~ duty.* **2.** ağrı/ıstırap verici. *He had a ~ cut on his thumb.* **3.** elem/keder/üzüntü verici, üzücü, kederlendirici, can sıkıcı, **4.** elemli, kederli, üzüntülü, **5.** zahmetli, eziyetli, meşakkatli, yorucu, güç, müşkül. *a ~ life.* **6.** *esk.* dikkatli, itinalı, özenli, ihtimamlı, **7. ~ly** : ağrı/acı/ıstırap vererek/çektirerek; zorlukla, meşakkatle, eziyetle, güçlükle; can sıkıcı bir şekilde, **8. ~ness** : ağrı, acı, ıstırap, keder, eziyet, meşakkat vb. ***e.a.- 1&2. distressing, agonizing, tormenting, excruciating, 5. laborious, arduous, 6. painstaking, careful.*** ***k.a.- 1-3. pleasant.***

painkiller, *is. k.d.* ağrı dindirici/müsekkin ilâç. ***e.a.- analgesic.***

painless, *sf.* **1.** ağrısız, acısız, ağrı/acı/ıstırap vermeyen, ağrı/acı çektirmeyen. *~ dentistry. The treatment is ~.* **2.** *k.d.* kolay, zahmetsiz, sıkıntısız. *This is quite a ~ way of learning a foreign language.* **3. ~ly** : ağrı çek(tir)meden, ıstırap duy(ur)madan ; kolayca, zahmetsizce, **4. ~ness** : ağrı/ıstırap duy(ur)mama, ağrısızlık.

painstaking, *sf.&is.* **1.** özenli, itinalı, dikkatli. **~ care** : özenli ihtimam. *a ~ craftsman. ~ research.* **2.** özen/itina/dikkat isteyen, **3.** zahmetli, meşakkatli, **4.** çalışkan, yılmaz. *He is not very clever, but he is ~.* **5.** özen, itina, dikkat, çaba, gayret, özenli/dikkatli çalışma, **6. ~ly** : özenle, itina ile, dikkatle ; zahmetle, meşakkatle, **7. ~ness** : özen, itina, dikkat. ***e.a.- 1. careful, 4. assidious, hard-working.***

paint, *is.&f.* **1.** (yağlı) boya. *a box of ~. Where is that tin of red ~ ?* **2.** boyama, **3.** toz boya, boya maddesi, **4.** düzgün, allık, makyaj, **5.** *B ABD* benekli/alacalı ufak at, **6. as fresh as ~** *k.d.* taptaze, tertemiz, gıcır gıcır, pırıl pırıl, **7.** boya(n)mak, boya sürmek, **8.** (boya ile) resmetmek/resmini yapmak. *to ~ a portrait.* **9. ~ a picture** *d.d.* tasvir etmek, resmetmek. *His letters ~ a wonderful picture of his life in Europe. to ~ a sunset.* **10.** boya ile kaplamak/örtmek, **11.** düzgün sürmek, makyaj yapmak, **12.** (eczalı çubukla) ilâç sürmek, **13. ~ the town (red)** *argo* meyhanelerde kafayı çekip sokaklarda nara atmak, **14. not as/so black as one is ~ed** : pek dedikleri kadar kötü/fena değil, **15. ~less** : boyasız. ***e.a.- 3. pigment, 5. pinto, 9. describe.***

paintbrush, *is.* **1.** boya fırçası, **2.** *bot.* sıracagillerden herhangi bitki.

painted, *sf.* **1.** yağlı boya (ile resmedilmiş). *a ~ image.* **2.** boyalı, boyanmış, boya sürülmüş. *a ~ chair.* **3.** yapay, sun'i, doğal olmayan, **4.** abartmalı, abartılmış, mübalâğalı, **5. ~ bunting = ~ finch** *zool.* süslü yelve/kiraz kuşu *(Passerina ciris).* G ABD'de bulunur. **6. ~ cup = Indian paintbrush** *bot.* allı fırça *(Castilleja).* Sıracagillerden parlak kırmızı çi-

çekler açan çeşitli bitkiler (K Amerika). **7. ~ Desert** : Renkli Çöl : Orta Arizona kuzeyinde Kolorado nehrinin doğusunda kayaları renkli çöl, **8. ~ woman** : (a) orospu, fahişe, (b) fıkırdak, oynak, aşüfte, herkesle düşüp kalkan kadın. ***e.a.- 3.*** *unreal, artificial,* ***4.*** *exagerated, misrepresented,* ***8.*** *(a) prostitute.*

painter, *is.* **1.** ressam, nakkaş, **2.** boyacı, **3.** *den.* pruva halatı, filika pariması, kayığın çıması. **cut the ~** : ilgiyi kesmek, bağımsız olmak, *k.d.* ipi koparmak, **4.** *zool. bk.:* **cougar.**

painterly, *sf.* ressamca, ressamvari, sanatkârane, ressama/resim sanatına özgü (özellikle renk ve renk tonları konusunda).

painter's colic, *is. patol.* kurşun zehirlenmesi, şiddetli bağırsak sancıları ile kendini gösterir.

paint horse, *is. B ABD* benekli at. ***e.a.-*** *pinto.*

painting, *is.* **1.** (yağlı boya) resim/tablo, **2.** ressamlık, nakkaşlık, **3.** boyacılık, **4.** resim yapma (sanatı), **5.** belirli bir yerde/çağda yapılmış resimler, (bir ülkeye /çağa özgü) resimler/resim sanatı. *a book on Flemish ~.* **6.** boya (n)ma.

paints, *is.* yağlı boya takımı, tüp içinde takım boya. *I have left my ~ at home.*

paintwork, *is.* boyanmış yüzey, otomobil vb. boyası. *The ~ was damaged when my car knocked into the gate.*

pair, *f.&is., ç.* **pairs, pair 1.** çift. *a ~ of gloves/shoes.* **2.** iki parçadan ibaret tek bir şeyi belirtmekte kullanılır. Bu takdirde Türkçeye çevrilmez. **a ~ of scissors** : (bir) makas. **a ~ of trousers/pants** : (bir) pantalon. a **~ of compasses** : pergel, **3.** iki adet, (benzer iki insan/hayvan vb. den oluşan) çift. *a ~ of horses/liars.* **4.** (evli/nişanlı vb.) çift, karı koca, (dansta) çift, eşler. **bridal ~** : gelin ve güvey, **5.** (mecliste) (a) karşılıklı olarak çekimser kalmakta anlaşan iki muhalif milletvekili, (b) (karşılıklı) oylamaya katılmama kararı, **6.** (iskambilde) eş değerli iki kâğıt. *a ~ of sixes, jacks, etc.* **7.** *mek.* birlikte çalışan iki parça, bir ünitenin iki bileşeni (piston ve silindir, cıvata ve somun gibi), **8. I have only one ~ of hands** *k.d.* Sadece iki elim var/kırk işi birden yapamam. **9. in pairs** : ikişer ikişer. *Children came in pairs.* **10.** çift çift/ikişer ikişer ayırmak/düzenlemek, **11.** (hayvan) çiftleş(tir)mek, **12.** eş olmak, eşini bulmak, eş/çift teşkil etmek, uymak. *a sock that didn't ~ .* **13. ~ off** : ikişer ikişer ayrılmak, ikili grup teşkil etmek. *The guests ~ed off for the first dance. to ~ off for the procession.* **14. ~ up** : eş/arkadaş/ortak olmak. *~ up with an old friend.* **15.** (mecliste iki muhalif üye) çekimser kalmak, karşılıklı anlaşarak oy vermemek için duruşmaya katılmamak. ***e.a.- 1.*** *couple, brace, span, yoke,* ***11.*** *mate.* ***eş ses.-*** *pare, pear.* ***NOT :*** **PAIR**, genel anlamda birbirinin aynı iki nesneyi ifade eder. **BRACE** avcıların kullandığı bir deyim olup çift, iki demektir: *a brace of patridges* : bir çift keklik. **COUPLE**, genel anlamda iki veya daha fazla nesneyi belirtir, Türkçeye "birkaç" diye çevrilir: *a couple of apples* : birkaç elma. *I have to see a couple of people* : Birkaç kişi ile görüşmem gerekiyor. **SPAN** yan yana koşulmuş iki at için kullanılır. **YOKE** ise boyundurukla bağlı iki hayvanı belirtir: *a yoke of oxen* : boyunduruğa koşulmuş iki öküz.

pair annihilation, *is. fiz.* çift yok olumu.

paired-associate learning, *is.* çiftli öğrenim : yabancı dil vb. öğreniminde biri diğerini çağrıştıracak kelimeleri birlikte belleme.

pair oar, *is.* çift kürekli yarış kayığı. **pair-aored** : çift kürekli.

pair production, *is. fiz.* çift oluşumu: kuvvetli bir elektrik alanından geçen ışılcığın (fotonun) anî olarak bir eksicik ile bir artıcığa dönüşmesi.

paisa, *is., ç.* **paise/paisa/paisas 1.** *bk.:* **naya paisa**, **2.** Pakistan'da 1 rupi (rupee)nin yüzde biri.

paisano, *is., ç.* **-nos** *İsp.- argo* **1.** arkadaş, ahbap, **2.** hemşehri, vatandaş, yurtdaş. ***e.a.-1.*** *pal, comrade, 2. compatriot.*

paisley, *sf.&is., ç.* **-leys 1.** şal, **2. ~print** *d.d.* şal deseni, **3.** şal desenli (kumaş), **4.** şaldan yapılmış.

pajama = pajamas, *is.* pijama, gecelik. **pajama party** : yatılı eğlence, genç kızların hafif gece elbisesi giyerek gece yatısına kaldıkları eğlence.

pajamaed, *sf.* pijamalı, gecelikli.

Pak(i) = Pakistani, *sf.&is.* Pakistanlı.

pal, *is.&f.* **palled, palling 1.** arkadaş, dost, kafadar. *We've been ~s for years.* **2.** *ABD* ahbap, (ekseriya düşmanca bir eda ile söylenir ve "ulan, behey herif" gibi sözlere yakın anlam taşır) : **Listen, ~, I don't want you talking to my sister any more, see?** Ulan bana bak, kızkardeşimle bir daha konuşmayacaksın, anladın mı? **3.** arkadaş/dost/ahbap olmak. **~ up with...** : ... ile sıkı fıkı/arkadaş olmak, kafa dengi olmak. ***e.a.- 1.*** *friend, chum, comrade, mate, 2. fellow.*

palace, *is.&sf.* **1.** saray, hükümdar sarayı. *Buckingham ~. The ~ of Dolmabahçe.* **2.** saray gibi bina, görkemli/muhteşem ev. *His home is a ~ compared to our poor little house.* **3.** *k.d.* lüks eğlence yeri/galerisi. *Some cinemas used to be called Picture Palaces.* **4.** resmî konut, **5.** saray+, saraya özgü, **6.** lüks, muhteşem, **7. ~ guard** : (a) saray muhafızı, (b) kral/devlet başkanı vb. nin nüfuz sahibi danışman veya yardımcısı.

palacelike, *sf.* saray gibi, görkemli, muhteşem.

paladin, *is.* **1.** İmparator Şarlman'ın maiyetindeki on iki efsanevî asilzadeden biri, **2.** macera peşinde koşan şövalye, kahraman.

palaeo-, *bk.:* **paleo-.**

palaestra, *is., ç.* **-trae/-tras** *bk.:* **palestra.**

palankeen = palanquin, *is.* tahtırevan.

palatable, *sf.* **1.** lezzetli, leziz, nefis, **2.** hoş, lâtif, hoşa giden, hisleri okşayan, makbul, **3. ~ness = palatability** : lezzet, nefaset, letafet, hoşa gitme, **4. palatably** : leziz/nefis bir şekilde, hoşa gidecek tarzda. ***e.a.-1.*** *edible, appetizing, savory, tasty, toothsome, 2. pleasing, satisfactory.*

palatal, *sf.&is.* **1.** *anat.* damak+, damağa ait, **2.** *s.bl.* damaksı, dili damağa dokundurarak çıkarılan (ses). **~ fricative** : hışırtılı. **~ harmony** : büyük ünlü uyumu. **~ vowel** : damaksıl, **3. ~ism = ~ity** : damaksıllık, **4. ~ly** : damaksıl, damaktan.

palatalise/palatalisation, *Brit. bk.:* **palatalize/palatalization.**

palatalize, *f.* **-ized, -izing** damaksıllaş(tır)mak, dil üst damağa dokunarak ses çık(ar)mak. **palatalization** : damaksıllaş(tır)ma.

palate, *is.* **1.** *anat.* damak. **hard ~** : ön damak. **soft ~** : arka damak. **cleft ~** : doğuştan yarık damak, **2.** tat alma duygusu. **have a fine ~** : ağzının tadını bilmek. **have no ~ for ...** : ...-e karşı iştahı olmamak, **3.** bedîî zevk, haz, hoşlanma, fikrî incelik, **4. ~ful** : lezzetli, nefis, **5. ~less** : tatsız, lezzetsiz.

palatial, *sf.* **1.** saray gibi, büyük. *a ~ home. a ~ hotel.* **2.** görkemli, muhteşem, şahane, **3. ~ly** : görkemli/muhteşem/şahane bir şekilde, **4. ~ness** : görkemlilik, ihtişam büyüklük. ***e.a.-2.*** *stately, magnificient.*

Palatinate, *is.* **1. Lower ~, Rhine ~** *d.d.* (Almanca **PFalz**) : Palatin eyaleti, Almanya'nın Ren nehri kıyısında bir eyalet, **2.** bu eyalet yerlisi/ahalisi, **3.** *k.h.* palatinlik, palatin sıfatına sahip bir hükümdar ülkesi, **4.** palatin rütbe ve görevi.

palatine, *sf.&is.* **1.** hükümdar yetkisine sahip (asilzade), **2.** saraya mensup/ait. *a ~ chapel.* **3.** palatin, kendi ülkesinde hükümdar yetkisine sahip kimse, **4.** imparator sarayında önemli memur, **5.** imparatorluk yüksek memuru, **6.** Palatin eyaleti halkı, **7.** *b.h.* Roma'nın kurulduğu yedi tepeden biri, **8.** eskiden kadınların omuzlarına attıkları kürk, **9.** damak+. **~ bone** : damak kemiği. **~ vault** : damak kemeri.

palaver, *is.&f.* **1.** palavra (atmak), boş söz/lâf/lâkırdı (söylemek), **2.** (özellikle ilkel vahşî kabilelerde) uzun müzakere(lere girişmek), **3.** pohpohlama(k), yaltaklanma(k). **4. ~er** : palavracı, yaltakçı. ***e.a.- 1.*** *chatter, 2. discussio, conference, 3. cajole(ry), flatter(y).*

palazzo, *is., ç.* **-lazzi** *It.* saray, büyük/muhteşem bina/ev. ***e.a.-*** *palace.*

pale[1], *sf.* **paler, palest,** *is.&f.* **paled, paling 1.** soluk, solgun, (rengi) uçuk, renksiz. *His face is still ~ after his illness.* **a ~ complexion** : soluk/uçuk beniz. **turn ~** : sararmak, solmak, rengi uçmak, sapsarı kesilmek, **2.** açık (renk). *~ yellow/blue/etc.* **3.** mat, donuk. *The streetlight gave a ~ light in the fog. The ~ moon.* **4.** zayıf, güçsüz, şiddetli olmayan. *a ~ foreign policy. a ~ protest.* **5.** sol(dur)mak, donuklaş(tır)mak, sarar(t)mak, beti benzi atmak. *Her face ~d at the bad news.* **~ before sth**: bir şeyin gölgesinde kalmak. **~ into insignificance** : tamamen önemsiz olmak, **6. ~ly** : soluk/uçuk bir şekilde, **7. ~ness** : solgunluk, uçukluk, renksizlik. ***e.a.-1.*** *pallid, wan, ashy, ashen, colorless, 3. dim, 4. faint, feeble.* ***NOT:*** **PALE**, doğal olarak bir rengin solukluğunu, ya da hastalık, korku vb. den ileri ge-

len beniz uçukluğunu anlatır: *a pale blue violet:* açık mavi renkli menekşe. *Her face turned pale with horror :* Korkudan yüzü sapsarı kesildi. **PALLID**, ağır hastalık, ölüm, şiddetli heyecan yüzünden rengin tamamen uçmasını belirtir : *the pallid lips of the dying man. Her pallid face shows her suffering.* **WAN** ise uzun hastalıktan sonra görülen beniz sarılığını ve zayıflığı ifade eder. *The starved refugees looked wan :* Mülteciler açlıktan zayıf ve sararmış görünüyorlardı.

pale2, *is.&f.* **paled, paling 1.** (sivri uçlu) kazık, parmaklık çubuğu, çit kazığı, **2.** etrafı (parmaklıkla/çitle) çevrili yer, **3.** kapalı alan, **4.** sınır, hudut, **5.** belirli kimselerin oturmasına tahsis edilmiş bölge, **6. English Pale/Irish Pale** *d.d.* Doğu İrlanda'da kral II. Henry ve halefleri-nin Angevin İmparatorluğuna dahil edilen bölge, **7.** (armacılıkta) geniş düşey şerit, **8. beyond the ~ = outside the ~**: (a) yetkisi/salâhiyeti dışında, (b) (toplum düzenine vb.) aykırı. *Murder is an act outside the ~ of society.* (c) (nezakete/güvenliğe/insan haklarına vb.) aykırı, **9. in ~** : (armalarda) (a) (tek resim) ortada, merkezde, (b) (iki resim) üst üste, **10. per ~** : (armalarda) ortada yukarıdan aşağıya, **11.** kazıklarla/çitlerle çevirmek, kapatmak, **12.** çevirmek, ihata etmek, kuşatmak. ***e.a.- 11. fence, 12. encircle, encompass.***

pale- = palae-, *bk.:* **paleo-.**

palea, *is., ç.* **-leae** *bot.* başakçık bürgüsü. **~ceous = ~te** : bürgülü, bürgümsü.

paleethnology, *is.* eski budun bilimi, paleetnoloji, ilkel insanları inceleyen budun bilimi. **paleethnologic(al)** : eski budun bilimsel. **paleethnologist** : eski budun bilimi uzmanı.

paleface, *is.* soluk benizli (K Amerika'da Kızılderililerin beyazlara verdiği ad).

paleo-, *ön ek* **1.** "eski, kadim" *ör.: paleography,* **2.** "ilkel, iptidaî, kaba, basit". *ör.: paleotithic.* Sesli harfler önünde **pale-** .

paleobiology = palaeobiology, *is.* eski dirim bilimi. **paleobiologic(al)** : eski dirim bilimsel. **paleobiologist** : eski dirim bilimi uzmanı.

paleobotany = palaeobotany, *is.* taşıl bitki bilimi: bitki taşıllarını/fosillerini inceleyen bilim.

Paleocene, *sf.&is. jeol.* Paleosen, üçüncü çağın en eski dönemi.

paleography, *is.* **1.** eski yazı (tarzı), **2.** eski yazıların incelenmesi/okunması bilimi, **3.** eski yazılar/kitabeler, **4. paleographer** : eski yazıları okuyan/çözen kimse, **5. paleographic(al)** : eski yazıya/kitabeye ait, **6. paleographically :** eski yazı/kitabe tarzında.

paleolith, *is.* yontma taş, eski çağlardan kalma alet şeklinde yontulmuş taş.

Paleotithic, *sf.* Yontma Taş Çağı(na ait). **the ~** : Yontma Taş Çağı .

paleology, *is.* **1.** arkeoloji, eski eserleri inceleyen bilim, **2. paleological** : arkeolojik, **3. paleologist** : arkeolog. ***e.a.- 1. archeology.***

paleomagnetism, *is.* **1.** ilkel mıknatıslanma : teşekkülü esnasında kayada hasıl olan mıknatisiyet, **2. paleomagnetic** : ilkel mıknatıslanmalı.

paleontography, *is.* **1.** betimsel taşıl bilimi, taşılları betimleyen/tanıtan bilim, **2. paleontographer** : betimsel taşıl bilimci, **3. paleontographic(al)** : betimsel taşıl bilim+.

paleontology = palaeontology, *is., ç.* **-gies 1.** taşıl bilimi, paleontoloji, **2. paleontologic(al)** : taşıl bilimsel, paleontolojik, **3. paleontologically** : taşıl bilimi yönünden, **4. paleontologist** : taşıl bilimci.

Paleozoic = Palaeozoic, *sf.&is. jeol.* Paleozoik, 220 ilâ 600 milyon yıl önceki çağ (balık, böcek ve sürüngenlerin zuhur ettiği çağ).

paleozoology, *is.* hayvansal taşıl bilimi, paleozooloji: hayvan taşıllarını/fosillerini inceleyen bilim.

Palestine, *is.* Filistin, Palestin. **Holy Land** (Kutsal Diyar) da denir, İncil'de adı **Canaan** = Diyarıkenan'dır.

Palestinian, *is.&sf.* **1.** Filistinli, Palestinli, **2. ~ Arab** *d.d.* Filistinli Arap, Filistin'in yerlisi olup orada bağımsız bir Arap devleti kurmak isteyen Arap. **~ guerillas** : Filistinli eşkiya.

palestra = palaestra, *is., ç.* **-tras/-trae** (eski Yunanistan'da) beden eğitimi okulu. ***e.a.- gymnasium.***

paletot, *is.* **1.** palto, **2.** XIX. yy. da kadınların giydiği bedene sıkı oturan ceket.

palette, *is.* **1.** palet, ressamların boya tablası, **2.** bu tabla üzerindeki çeşitli boyalar, **3.** bir ressama özgü renkler, **4.** herhangi bir sanatta nitelik ve vüs'at, **5. ~ knife** : karıştıraç, boya karıştırmaya mahsus bıçak gibi alet, **6. ~like** : palet biçiminde.

palfrey, *is., ç.* **-freys 1.** binek atı, **2.** kadınların bindiği yumuşak eğerli at.

palimony, *is. k.d.* (nikâhsız olarak evli gibi yaşayan kadına ayrılık hâlinde verilen) nafaka.

palimpsest, *is.* üzerindeki yazı kısmen veya tamamen silinip başka yazı yazılmış parşömen.

palindrome, *is.* tersinir söz : tersinden okununca değişmeyen kelime/mısra/satır. Örneğin : *madam, deed, level, (Poor Dan is in a droop)*, ve Türkçe *kabak, kavak, kepek, küçük, kırık* vb.

paling, *is.* **1.** kazıklı çit, kazıklar çakılarak yapılan çit, **2.** çit kazığı/kazıkları, **3.** kazık çakarak çit yapma.

palingenesis, *is.* **1.** yeniden doğma/doğuş, **2.** *biy.* üremede atasal özelliklerin yeniden meydana çıkması. Tersi : ***cenogenesis***, **3.** tenasüh, ruh göçü/sıçraması. **4. palingenesian = poligenetic** : yeniden doğma+, tenasüh+, ruh göçü+. ***e.a.- 1. rebirth, regeneration.***

palinode, *is.* **1.** dönelge, önceki şiirde söylenenleri geri almak için yazılan şiir, **2.** tekzip, inkâr. ***e.a.- retraction, recantation.***

palisade, *is.&f.* **-saded, -sading 1.** sağlam kazıklarla yapılmış çit, **2.** (savunma için yapılmış) kazık dizisi, siper kazığı, **3. ~s** : sıra uçurumlar, uçurumlar dizisi, **4.** sağlam kazıklarla donatmak/çevirmek/çit yapmak, kazık çakmak, kazıklarla siper yapmak.

palish, *sf.* solgunca, donukça, solukça, rengi uçmuş/sararmış/solmuş.

pall, *is.&f.* **1.** (siyah çuha/kadifeden) tabut/mezar örtüsü, **2.** tabut, **3.** siyah örtü/bulut vb. *a ~ of thick black smoke.* **4.** kasvetli hava, **5.** (kilisede) Aşâi Rabbanî kasesinin işlemeli örtüsü, **6.** *esk.* (a) mihrap örtüsü, (b) cübbe, **7.** (tabuta/mezara) örtü örtmek, **8.** bık(tır)mak, gına getirmek, usanç vermek. *His talk began to ~ on us all.* **It never ~ on one** : İnsan ona hiç doyamaz. **It has ~ed on me** : Bıktım artık, gına geldi. **9.** tıka basa doyurmak, **10.** yavanlaş(tır)mak, tatsızlaş(tır)mak. ***e.a.- 2. coffin, 6. (a) corporal, 8. bore, disgust, cloy, 9. sate, satiate, surfeit, 10. weary.***

Palladian, *sf.* **1.** Tanrıça Pallas'a (veya Aten'e) ait, **2.** zekâ, bilgi veya incelemeye ait, **3.** Rönesans üslûbuna ait. **~ window** : kemerli, kanatlı pencere, üstü kemerli ve iki yanında dikdörtgen kanatları olan pencere.

palladic, *sf. kim.* paladyumlu, özellikle üç valanslı paladyum içeren.

palladinize, *gl.f.* **-ized, -izing** *bk.:* **palladiumize.**

palladium, *is. kim.* paladyum : plâtin grubundan gümüşî beyaz, telgen ve dövülgen, plâtinden sert fakat daha kolay ergiyen nadir maden. Katalist olarak, dişçilikte ve bazı alaşımların yapımında kullanılır. Simge: **Pd**, atom ağ. 106.4, atom nu. 46, özgül ağ. (20°C'de) 12.

palladiumize, *f.* **-ized, -izing** paladyumlamak, (yüzeyini) paladyumla kaplamak. **palladinize, palladize** *d.d.*

palladize, *f.* **-dized, -dizing** *bk.:* **palladiumize.**

palladous, *sf. kim.* paladyum+, iki valanslı paladyum içeren.

Pallas, *is.* **1. ~ Athena** *d.d.* Tanrıça Atene'nin öbür adı, **2.** *astr.* en parlak dört küçük gezegenden biri, parlaklıkta ikincisi.

pallbearer, *is.* tabut taşıyıcı, cenaze töreninde tabutu taşıyan kimse.

pallet, *is.* **1.** saman döşek/yatak, **2.** (yatak olarak yere serilen) battaniye, **3.** çömlekçi spatulası, **4.** (seramik eşyayı) kurutma tahtası : seramik eşyanın üzerine serilip kurutulduğu tahta veya madenî levha, **5.** (saatçilikte) (a) ileteç : hareketi salıngaç (balance) düzenine ileten üç çıkıntılı lövye, (b) (ileteçin) iletme çıkıntısı, **6.** dil, mandal, **7.** (eşya naklinde/ambarlamasında kullanılan) düz taban, plâtform, **8.** (resimde) palet, **9.** tezhip fırçası : ciltçilikte altın yaldızı yerleştirmeye mahsus yassı fırça.

palletize, *gl.f.* **-ized, -izing** taşınacak eşyayı plâtforma yerleştirmek.

pallet knife, *is.* **1.** (aşçılıkta) hamur bıçağı, spatula, **2.** (ressamlıkta) karıştıraç, boya bıçağı: boyaları karıştırmak ve sürmek için kullanılan düz ağızlı bıçak.

pallette, *is.* (zırhta) koltukluk, koltuğu koruyan parça.

pallial, *sf.* **1.** beyin zarına ait, **2.** yumuşakçaların derisine ait.

palliasse, *is. bk.:* **paillasse.**

palliate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** (kabahati/suçu) mazur göstermek, gizlemeye/hafifletmeye çalışmak. *to ~ a fault.* **2.** (hastalığı) hafifletmek, teskin etmek, (ağrı vb.) dindirmek, yatıştırmak. *to ~ a disease.* **3.** azaltmak, hafifletmek. *to ~ a boredom.* **4. palliation** : (a) mazeret, özür, (b) hafifletme, dindirme, yatıştırma, **5. palliator** : mazur gösteren, hafifleten, dindiren, yatıştıran kimse/şey. ***e.a.- 1. extenuate, excuse, 2. mitigate, alleviate, 3. moderate.***

palliative, *sf.&is.* **1.** hafifletici/dindirici/yatıştırıcı (şey), müsekkin. *a ~ surgery. Aspirin is a commonly used ~ for haedaches.* **2.** mazeret teşkil eden, özür/mazeret şeklinde. **3. ~ly** : (a) mazeret olarak, (b) hafifleterek, dindirerek, yatıştırarak, hafifletircesine, dindirircesine, yatıştırırcasına.

pallid, *sf.* **1.** solgun, soluk, silik, uçuk, benzi atmış, sararmış. *a ~ face/countenance. He had a ~ look.* **2.** can sıkıcı, yavan, cansız, tatsız. *a ~ musical performance/entertainment.* **3. ~ly** : (a) solgun/soluk/silik/sararmış bir şekilde, (b) can sıkıcı, yavan, cansız, tatsız bir şekilde. **4. ~ness** : **pallid :** solgunluk, siliklik, uçukluk; cansıkıcılık, yavanlık, cansızlık, tatsızlık. ***e.a.- 1. pale, wan, faint, 2. dull.***

pallium, *is., ç.* **pallia/palliums 1.** (eski Yunan ve Roma'da erkeklerin giydiği) pelerin, **2.** Papa ve başpiskopos pelerini, **3.** *anat.* beyin zarı, **4.** *zool.* manto, yumuşakça kabuklarının iç zarı.

pall-like, *sf.* siyah örtü gibi, tabut örtüsüne benzer.

pall-mall, *is.* **1.** halka top oyunu : tahta bir topa sopa ile vurup halkadan geçirmekten ibaret eski oyun, **2.** bu oyunun oynandığı alan.

pallor, *is.* solgunluk, solukluk, (beniz) uçukluk, sarılık.

palm[1], *is.* **1.** aya, avuç içi, el ayası, **2.** hayvan ön ayağının ayası, **3.** eldivenin avuç içi/ayası, **4. sailmaker's ~** *d.d.* kefne, yelkencilerin avuçlarını koruyucu deri veya madenî parça, **5.** el genişliğinde uzunluk ölçüsü (7.5-10 cm), **6.** karış: 18-25 cm'lik uzunluk ölçüsü, **7.** geyik boynuzunun yassı kısmı, **8.** kola benzer uzun bir şeyin düz ve yassı ucu, **9.** *den.* (a) kürek palası, (b) gemi demirinin iç yüzeyi, **10. grease/oil/cross s.o.'s ~ (with)** : rüşvet vermek, **11. have an itching/itchy ~** : para hırsı olmak, **12. hold/have s.o. in the ~ of one's hand** : (birisini) avucunun içine almak, bir kimse üzerinde büyük nüfuz ve kudreti olmak, **13. cross s.o.'s ~ with silver** : (a) birisine rüşvet vermek, (b) para ile fala baktırmak. ***e.a.- 10. bribe.***

palm[2], *f.* **1.** avuçlamak, avucuna/avucunun içine almak, avucunda tutmak, **2.** avucunda saklamak, özellikle el çabukluğu ile hüner yapmak. *The magician ~ed the coin and suddenly produced it from a boy's ear.* **3.** elinde(n) tutmak, **4.** avuçla dokunmak/okşamak, **5.** aşırmak, yürütmek. *to ~ small merchandise in a store.* **6. ~ off** : (a) (hile ile) kabul ettirmek, yutturmak, sokuşturmak, kazıklamak. *to ~ off a forged painting. The fruit seller ~ed off some bad apples onto the old lady.* (b) (yalan söyleyip) kandırmak, aldatmak, gözünü boyamak. *He ~ed his brother off with some story or other.*

palm[3], *is.* **1.** *bot.* hurma ağacı *(Palmaceae).* **coconut ~** : Hindistan cevizi ağacı. **date ~** : hurma ağacı. **dwarf ~** : bodur hurma ağacı *(Chamaerops homilis).* **wild ~** : yabanî hurma ağacı, **2.** palmiye, **3.** hurma dalı/yaprağı (törenlerde/gösterilerde zafer simgesi olarak kullanılır), **4.** zafer alâmeti. **~ branch** : (zafer alâmeti olarak) hurma dalı, **5.** zafer ödülü, **6.** zafer, utku, muzafferiyet, başarı, muvaffakiyet, **7. bear/carry off the ~** *k.d.* birinci gelmek, başarı kazanmak, (okulda/sporda vb.) zafer kazanmak, galip gelmek. **He carried off the ~ by sheer perseverance** : Sırf sebat ve azimle başarı kazandı. **8. yield the ~ (to s.o.)** *k.d.- az kul.* başkasının üstünlüğünü kabul etmek, yenilgiye uğramak, pes demek. ***e.a.- 6. victory, triumph, success.***

palmaceous, *sf. bot.* hurmagillerden, palmiye *(Palmaceae)* familyasına mensup.

palmar, *sf.* aya+, avuç içi+, el ayası veya hayvanın ön ayağının içi ile ilgili.

palmary, *sf.* en âlâ, en iyi, övülmeye/alkışlanmaya değer, fevkalâde, başarılı, zaferle sonuçlanan. *a ~ achievement.* ***e.a.- best, outstanding.***

palmate = palmated, *sf.* **1.** elsi, ayamsı, avuç içi/el ayası gibi, beş parmaklı, parmakları açık el gibi, **2.** *bot.* palmiyemsi, palmiye yaprağı gibi. *~ leaf.* **3.** *zool.* perde ayaklı, **4. ~ly** : ayay/avuç içine benzer şekilde. ***e.a.- 3. webbed.***

palmatifid, *sf.* elsi, el gibi, el biçiminde, elin parmaklarına benzeyen. *a ~ leaf.*

palmation, *is.* **1.** elsi yapı, el ayası biçimi, **2.** palmiye yaprağına benzerlik, bu tarz oluşum.

palm civet = palm cat, *is. zool.* misk kedisi *(Paradoxurus hermaphroditus)* : Asya ve Afrika'da palmiyelerde yaşayan uzun kuyruklu misk kedisi.

-palmed, *son ek* ayalı, aya kısmı ... -den yapılmış. *leather- ~ gloves.*

palmer, *is.* **1.** hacı, **2.** (Orta Çağlarda) Kudüs'ü tavaf ederek hurma dalı getiren hacı. ***e.a.- 1. pilgrim.***

palmerworm, *is. zool.* elma tırtılı *(Dichomeris lingulella),* elma yapraklarını yiyerek zarara sebep olur.

palmette, *is. mim.* hurma yaprağı şeklinde süs.

palmetto, *is., ç.* **-tos/-toes 1.** yelpaze yapraklı: yaprakları açılmış yelpazeye benzeyen çeşitli ağaçlardan her biri *(Sabal, Serenoa, Thrinax, Cabbage palmetto vb.),* **2.** (örgüde kullanılan) palmiye yaprağı, **3.** palmiye yaprağından dokunmuş ince hasır, **4. ~ State** : Güney Carolina (takma ad).

palmi-, *ön ek* **1.** palmiye(li)+, **2.** el+.

palmist, *is.* **1.** el/avuç falcısı, **2. ~ry** : el/avuç falcılığı.

palmitate, *is. kim.* palmitat, palmitik asidin tuzu/esteri.

palmitic acid, *is. kim.* palmitik asit : C16 H32O2. Çeşitli hayvan ve bitki yağlarından üretilen kristalli yağ asidi. Mum ve sabun yapmakta kullanılır.

palmitin, *is. kim.* palmitin : C51H98O6. Gliserol ve palmitik asitten elde edilen, sabun yapmakta kullanılan renksiz kristalli bileşim. Doğal yağlarda ve hurma yağında bulunur.

palmlike, *sf.* hurma/palmiye gibi.

palm oil, *is.* **1.** hurma yağı : sabun, mum vb. yapmakta ve yemeklerde kullanılır, **2.** *mec.* rüşvet.

Palm Sunday, *is.* Paskalyadan evvelki pazar günü (İsa'nın Kudüs'e muzafferane giriş günü kabul edilir).

palmy, *sf.* **palmier, palmiest 1.** görkemli, muhteşem, gönençli, müreffeh, refah içindeki. *The ~ days of yesteryear.* **2.** palmiyesi/hurma ağaçları bol. *~ islands.* ***e.a.-1. glorious, prosperous, flourishing.***

palmyra, *is. bot.* palmira, yelpaze palmiyesi *(Borassus flabellifer)* : Asya'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir tür palmiye.

palomino, *is., ç.* **-nos palomino** : GB ABD'de yetiştirilen altın renkli, beyaz kuyruk ve yeleli at.

palooka, *is. argo* acemi ve beceriksiz atlet/boksör.

palp = palpus, *is. zool.* dokunaç.

palpable, *sf.* **1.** açık, sarih, belli, vazıh, aşikâr, bedihî, kolayca görülebilir/duyulabilir/hissedilebilir/işitilebilir/anlaşılabilir/fark edilebilir. *a ~ error/lie.* **2.** el ile dokunulabilir, anlaşılabilir, **3. ~ness = palpability** : (a) açıklık, sarahat, vuzuh, bedahet, kolayca görülebilme/anlaşılabilme/fark edilebilme, (b) dokunulabilme, **4. palpably** : açıkça, apaçık (surette), sarahatle, aşikâr olarak, kolayca anlaşılabilecek/görülebilecek/fark edilebilecek şekilde. *What you say is palpably false.* ***e.a.- 1. obvious, evident, manifest, plain, perceptible, 2. tangible. k.a.- impalpable.***

palpate, *sf.&f.* **-pated, -pating 1.** *tıp* el ile (dokunarak) muayene etmek, **2.** *zool.* dokunaçlı.

palpation, *is.* **1.** *tıp* el ile (dokunarak) muayene, el muayenesi, **2.** dokunma, elleme, temas.

palpatory, *sf.* dokunsal, dokunma+.

palpebra, *is., ç.* **-brae** göz kapağı. ***e.a.- eyelid.***

palpebral, *sf.* göz kapağı+.

palpebrate, *sf.* göz kapaklı, göz kapağı olan.

palpi, *ç. is.* dokunaçlar. (tekili: **palpus**).

palpiform, *is.* dokunaç biçiminde, dokunaç gibi.

palpitant = palpitating, *sf.* (yürek gibi) çarpan, (nabız gibi) atan, helecanlı, çarpıntılı, titreyen.

palpitate, *gs.f.* **-tated, -tating 1.** (yürek) şiddetle çarpmak (heyecan, korku, telâş, hastalık vb. nedeniyle). *Your heart ~s when you are excited.* **2.** (heyecandan/korkudan vb.) titremek. *His body ~d with terror.* **3. palpitatingly** : çar-

pıntı ile, (yüreği şiddetle) çarparak, (heyecandan/korkudan) titreyerek. ***e.a.-1.*** *pulsate, flutter,* ***2.*** *quiver, tremble, throb.*

palpitation, *is.* **1.** çarpıntı, helecan titreme, titreyiş, **2.** (şiddetli/anormal) yürek çarpması.

palpus, *is., ç.* **palpi** *zool.* dokunaç, duyarga. **palp** *d.d.*

palsgrave, *is.* Alman kontu. **palsgravine**: Alman kontesi.

palsied, *sf.* inmeli, nüzullü, felçli, meflûç, kötürüm.

palsy, *is., ç.* **-sies**, *f.* **-sied, -sying 1.** inme, nüzul, felç, **2.** inme/nüzul in(dir)mek, felce uğra(t)mak, meflûç bırak(ıl)mak, kötürüm etmek/olmak, **3. ~like** : inme/felç gibi. ***e.a.-1.*** *paralysis,* ***2.*** *paralyze.*

palsy-walsy, *sf. argo* sıkı fıkı (dost), içli dışlı, senli benli, canciğer, çok samimî. ***e.a.-*** *intimate.*

palter, *gs.f.* **1.** aldatmak, oyun etmek, hileli/ikiyüzlü hareket etmek, dürüst/samimî davranmamak, düzenbazlık etmek, **2. ~ with** : küçümsemek, ciddîye almamak, önem vermemek, **3.** lâf kalabalığına getirmek, mugalâta yapmak, **4.** savsaklamak, baştan savmak. **Now, no ~ing** : Savsaklamayı/mugalâtayı bırak! **5. ~er** : aldatıcı, ikiyüzlü, hilekâr, düzenbaz, savsaklayıcı kimse. ***e.a.-1.*** *equivocate, lie, deceive, prevaricate,* ***2.*** *trifle,* ***3.*** *quibble.*

paltry, *sf.* **-tier, -triest 1.** önemsiz, ehemmiyetsiz, basit. *a ~ excuse.* **2.** değersiz, kıymetsiz. *~ rags.* **3.** adî, pespaye, rezil, alçak, miskin. *a ~ trick. a ~ fellow. a ~ conduct.* **4. paltrily** : önem vermeksizin, değersiz/kıymetsiz bir şekilde; adîce, rezilce, alçakça, **5. paltriness** : önemsizlik, basitlik, değersizlik, kıymetsizlik; adîlik, pespayelik, rezillik, alçaklık. ***e.a.-*** *1. insignificant, petty, triffling, trivial,* ***2.*** *worthless, trashy, inferior,* ***3.*** *mean, contemptible, despicable.* ***k.a.-*** *1. important, significant.*

paludal, *sf.* **1.** bataklık+, **2.** bataklıktan ilerigelen, bataklığın sebep olduğu.

paludism, *is. patol.* sıtma. ***e.a.-*** *malaria.*

paly, *sf.* **1.** *esk.* soluk, donuk, uçuk, sararmış, **2.** (armalarda) değişik renkte ve çift sayıda düşey bantlı/şeritli. ***e.a.-*** *1. pale.*

pam, *is.* **1.** ispati valesi, **2.** pam, bir iskambil oyunu.

pampas, *ç. is.* **1.** (tekili : **pampa**) pampa : G Amerika'da (özellikle Arjantin'de) geniş otlak/çayırlık ova, **2. ~ grass** *: bot.* uzun çayır *(Cortaderia Sellona)* : G Amerika'da yetişen tepesi iri püsküllü uzun ot.

pampean, *sf.* pampa+, G Amerika pampalarına ve kızılderili yerlilerine ait.

pamper, *gl.f.* **1.** şımartmak, pohpohlamak, refah, bolluk içinde büyütmek, rahata ve lükse alıştırmak, aşırı ihtimam göstermek. *to ~ a child. to ~ one's stomach.* **2. ~edly** : şımartılarak, aşırı ihtimamla, **3. ~edness** : şımartılma, aşırı ihtimam görme, **4. ~er** : şımartan, aşırı ihtimam gösteren kimse. ***e.a.-1.*** *coddle, baby, pil, humor, indulge, spoil, glut.* ***k.a.-*** *1. chasten.*

pampero, *is., ç.* **-ros** *İsp.* (Arjantin'de pampa otlaklarında esen) soğuk ve kuru güneybatı yel.

pamaph. = pamphlet.

pamphlet, *is.* **1.** risale, broşür. *a political ~.* **2.** kitapçık, cüz, küçük kitap (genellikle 80 sayfadan az ve ciltsiz), **3. ~ary** : risale/broşür şeklinde, **4. ~eer** : (a) risale/broşür yazarı, (b) broşür yazmak/yayınlamak.

Pamphylia, *is.* Antalya yöresinin eski adı.

pan[1], *is.* **1.** tava, **2.** leğen, **3.** yassı kap, güveç, çanak, **4.** *argo* yüz, çehre, **5.** (suda yüzen) düz ve ince buz, **6.** (toprakta açılmış) yassı çukur. **hard ~** : (toprakta) sert tabaka, **7.** (eski tüfeklerde) barut yuvası, falya tavası, **8.** kefe, terazi gözü, **9.** şiddetli/sert eleştiri, **10. a flash in the ~** : kuru gürültü, saman alevi, sonuç vermeyen/kısa süren gayret/teşebbüs, sonuçsuz hamle, **11. (go) down the ~** : *argo* hurdalaşmak, eskimek, işe yaramamak, değerini yitirmek, **12. put on the ~** : şiddetle eleştirmek. ***e.a.-4.*** *face,* ***12.*** *criticize severely.*

pan[2], *gs.f.* **panned, panning 1.** (altın vb. çıkarmak için) toprağı/kumu tavada yıkamak, **2.** (yıkanan topraktan/kumdan) altın elde etmek, **3. ~ out** *k.d.* (belirli bir) sonuca/başarıya ulaşmak, sonuç/netice vermek, başarmak, muvaffak olmak. **It didn't ~ out as we expected** : Umduğumuz gibi çıkmadı. *His new job is ~ing out well for him.* **4.** tavada pişirmek, **5.** leğende yıkamak, **6.** şiddetle eleştirmek, kılı kırk yarmak, ince eleyip sık dokumak, **7.** *sin.TV* (a) çevrin-

mek, kamerayı döndürerek filme almak/sahneyi çekmek, (b) (kamera) çevir(il)mek, döndür(ül)mek. ***e.a.- 3. succeed, turn out well, 6. criticize severely***

pan[3], *is.* **1.** betel/Hint biberi yaprağı, **2.** betel sakızı, Hint biberi yaprağından yapılan sakız.

Pan, *is.* (eski Yunan) orman, sürü ve çobanların tanrısı: insan bedenli, keçi ayaklı ve boynuzlu olarak tasarlanırdı.

pan-, *ön ek* "tüm, bütün, evrensel, hep, tam, her, birlik, beraberlik" anlamları katar. En ziyade bir grubun bütün dallarının birleşmesi anlamında kullanılır: Pan-American, Pan-Asian, Pan-Islamic gibi. Bazan aradaki - işareti kaldırılıp bitişik yazılır.

panacea, *is.* **1.** her derde deva (ilâç), devayikül, **2.** her zorluğu kolaylaştıran/her sorunu çözen şey, sihir, tılsım, **3.** *b.h.* (eski Yunan) şifa tanrıçası. ***e.a.- 1. cure-all.***

panacean, *sf.* her derde deva, her zorluğu kolaylaştıran, her sorunu çözen.

panache, *is.* **1.** (miğferdeki) sorguç/tüy, **2.** gösteriş, debdebe, alâyiş, **3.** şevk, canlılık. ***e.a.- 2. verve, style, dash, flamboyance.***

panada, *is.* tiritli ekmek; et suyu, gevrek veya ekmek ufağı ile yapılmış yemek/sos veya dolma içi.

Pan-Africanism, *is.* Afrika Birliği : bütün Afrika ülkelerinin siyasal birliği fikri/tezi. **Pan-Africanist :** Afrika Birliği yanlısı/taraftarı.

Panama=Panama hat, *is.* Panama şapkası, hasır şapka.

Panamanian, *sf.* Panama+, Panamalı.

Pan-American, *sf.* Tüm-Amerika milletlerine/ülkelerine özgü veya bunları temsil eden/kapsayan. ~ **Union = PAU** : Amerika Birliği : Barış ve iş birliğini geliştirmek için Amerika'daki yirmi bir cumhuriyetin 1890'da Washington D.C. de kurdukları örgüt.

Pan-Americanism, *is.* **1.** Amerika Birliği ilkesi: Amerika'daki bütün milletlerin siyasal birlik kurması fikri/tezi, **2.** Amerika ülkelerinin yakın kültürel, ekonomik ve askerî işbirliği kurma düşüncesi/ilkesi/eylemi.

Pan-Arabism, *is.* Arap Birliği: bütün Arap milletlerinin siyasal iş birliği fikri/tezi.

pan-broil, *f.* tavada kızartmak (az yağda veya yağsız).

pancake, *is.&f.* **1.** gözleme, pişi, krep, **2.** (uçak) düşey düz iniş (yapmak), yere birkaç metre kala yatay duruma gelip yere düşer gibi in(dir)mek. ~ **landing** : düşey düz iniş, **3.** ~ **make-up** *d.d.* taş pudra, **4. as flat as a** ~ : yamyassı, dümdüz.

panchax, *is. zool.* renkli ve küçük bir akvaryum balığı *(Aplocheilus).*

panchromatic, *sf.* tüm renkli : bütün renklere hassas olan (film).

pancratium, *is., ç.* **-tia** (eski Yunanistan'da) yumruk oyunlu güreş. **pancratic**: bu güreşe ait.

pancreas, *is. anat.* pankreas : mide yakınında bulunup bağırsaklara sindirim suyu salgılayan ve insulin hormonu çıkaran beze.

pancreatectomy, *is. cer.* pankreas ameliyatı, pankreasın ameliyatla çıkarılması.

pancreatic, *sf.* pankreas+, pankreasa ait. ~ **juice** : pankreas suyu: pankreasın salgıladığı ve nişasta, protein ile yağları sindiren koyu, renksiz sıvı.

pancreatin, *is.* **1.** *biy.-kim.* pankreatin: pankreas enzimleri, tripsin, amilaz ve lipaz içeren sindirici madde, **2.** pankreatin: sindirici ilâç.

pancreatitis, *is., ç.* **-atitides** *patol.* pankreas yangısı.

pancreozymin, *is.* pankreozimin : onikiparmak bağırsağı mukozasının çıkardığı pankreas enzimi salgısını uyarıcı hormon.

panda, *is. zool.* **1. bear cat = lesser** ~ *d.d.* panda *(Ailurus fulgens) :* Himalayalar'da yaşayan kırmızımsı kahverengi tüylü, yüzü beyaz halkalı, ayıya benzer etçil hayvan, **2. giant** ~ **= great** ~ *d.d.* dev panda, iri panda *(Ailuropoda-melanoleuca) :* Tibet ve GB Çin'de yaşar. Tüyleri beyaz, omuzları, kulakları, bacakları siyah olup gözleri siyah halkalarla çevrilidir. Boyu 1.5 m, omuz yüksekliği 60 cm.

pandanaceous, *sf. bot.* kama yapraklı (bitki).

pandanus, *is., ç.* **-nuses** *bot.* kama yapraklı bitki, Pandanus familyasından herhangi bir bitki (GD Asya'da yetişen vidalı çam *screwpine* gibi).

Pandean, *sf.* (ormanlar/çobanlar tanrısı) Pan'a ait.

pandect, *is.* **1. ~s** : tüm yasalar: kanunlar mecmuası, **2. ~s** *b.h.* (Roma hukuku) 533 yılında Roma İmparatoru Jüstinyen'in emriyle elli ciltte toplanan Roma medenî kanunu, **3.** külliyat, tekmil bir konuyu kapsayan bilim.

pandemic, *sf.&is.* **1.** yaygın, salgın, bütün ülkeyi/kıt'ayı/dünyayı kapsayan (hastalık). ~ *malaria.* **2.** evrensel, genel, cihanşümul. ~ *fear of atomic war.* ***e.a.- 2. universal, general.***

pandemonium = paendemonium, *is.* **1.** kargaşa(lık), karışıklık, ihtilâl, başkaldırma, düzensizlik, asayişsizlik, keşmekeş, hengâme, velvele, gürültü, **2.** isyan/kargaşa bölgesi, kanunsuzluğun/karışıklığın hüküm sürdüğü yer, **3.** *b.h.* Şeytanlar ülkesi : bütün şeytanların bulunduğu yer, **4.** cehennem, **5. pandemonian = pandemonic :** karışık, düzensiz, asayişsiz, keşmekeş, hengâmeli, gürültülü, cehennemî. ***e.a.-1. tumult, chaos, noise, confusion, 4. hell.***

pander, *is.&f.* **pandered, pandering 1. panderer** *d.d.* pezevenk, muhabbet tellâlı, **2.** başkalarının zaaf ve ihtiraslarından çıkar sağlayan kimse, **3.** (a) pezevenklik/ muhabbet tellâllığı yapmak, (b) yaranmaya çalışmak, başkalarının aşağılık zevklerine hizmet etmek, nabzına göre şerbet vermek. **Don't ~ to such people** : Böyle kimselere yaranmaya çalışma. **to ~ s.o's tastes** : yaltaklanmak. **~ to a vice** : fenalığa/günaha teşvik etmek, **4.** başkalarının zaaf ve ihtiraslarından çıkar sağlamak, **5. ~age = ~ism** : pezevenklik, **6. ~ess** : kadın pezevenk/muhabbet tellâlı. ***e.a.- 1. pimp, procurer, go-between.***

pandit, *is.* (Hindistan'da) ilim ve fazilet sahibi/saygıdeğer/muhterem kişi. ***e.a.- scholar.***

P. and L. = P.&L. = p. and l. = profit and loss : kâr ve zarar.

pandora = pandore, *is. bk.:* **bandore.**

Pandora, *is. mit.* güzel kadın. **~'s box** : insanın bütün kötülüklerinin menşei.

pandour = pandoor, *is.* **1.** pandur: 1741' de ihdas edilip sonra Avusturya ordusuna katılan vahşet ve zulümleriyle dehşet saçan Hırvat piyade askeri, **2.** insanlık dışı/zalim/gaddar/vahşî/ yağmacı asker.

pandowdy, *is., ç.* **-dies** *ABD* (fırınlanmış elmadan yapılan ve yalnız üst kat hamuru olan) elma keki/çöreği, elma tatlısı. **apple ~** *d.d.*

P&S = *purchase and sales :* (borsa simsarlarının) alış ve satışlar(ı).

pandurate = panduriform, *sf.* kemansı, keman biçiminde. ~ *leaf.*

pandy, *is., ç.* **-dies**, *f.* **-died, -dying** *Isk.* **1.** dayak (atmak), okullarda ceza olarak cetvelle/sopa ile avuca vurma(k) .

pane, *is.* **1.** camlı bölme, pencere ve kapılarda tek parça cam taşıyan bölme, **2.** (kapı/ pencere bölmesindeki) cam, **3.** (tavan, kapı vb. deki) levha, panel, düz yüzey, **4.** tabaka, **5.** pulların zımbalı olarak bir arada bulunduğu tabaka.

paned, *sf.* camlı, bölmeli, cam bölmeli. *a small- ~ window.*

panegyric, *is.* **1.** övgü, methiye, **2.** övme, medih, sitayiş, sena, **3.** kaside, **4. ~al** : öven, metheden, **5. ~ally** : överek, methederek, övercesine. ***e.a.-1. eulogy, 2. commendation, laudation.***

panegyrise, *f.* **-rised, -rising** *Brit.bk.:* **panegyrize.**

panegyrist, *is.* **1.** övgü/methiye/kaside yazarı, **2.** öven, metheden, övücü, methiyeci.

panegyrize, *f.* **-rized, -rizing 1.** övmek, methetmek, **2.** övgü/ methiye/ kaside yazmak.

panel, *is.&f.* **-eled, -eling** (veya *Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** (kapı) ayna tahtası, kapı aynası, **2.** (pencere) cam bölmesi, bir bölmedeki cam, **3.** (a) üzerine yağlı boya resim yapılan ince tahta, **4.** uzun resim, **5.** kadın etekliğini genişletmek için uzunluğuna eklenen kumaş parçası, **6.** *huk.* (a) jüri isim listesi, (b) jüri heyeti, **7.** (açık oturumu) yöneticiler heyeti, panel, **8. ~ discussion** *d.d.* açık oturum, **9.** (makine vb.) kontrol panosu, kumanda aletleri tablosu, **10.** *elekt.* kontrol ve kumanda levhası, pano, kontrol ve kumanda düğmelerini, işaret/alârm lambalarını taşıyan levha, **11.** (belirli görev için teşkil edilen) heyet, grup. *a ~ of experts.* **12.** belleme, semerin altına konulan keçe, **13.** levha, kitabe, **14.** memur vb. listesi, **15.** hastalar listesi, **16.** *Brit.* (sağlık sigortasında hastaların başvurabileceği) doktorlar grubu, sıhhî heyet, **17.** uçak kanat kaplaması, **18.** (madencilikte) kalın duvarla öbürlerinden ayrılmış kömür yatağı, **18.** (kapıyı) aynalık tahta ile süslemek, **19.** tahta levhalar kaplamak. *~ed living room.* **20.** bölmelere/ panolara ayırmak, **21.** çerçeve/levha üzerine yerleştirmek, **22.** *Isk.* suçlamak, resmen itham etmek. ***e.a.- 22. indict.***

panel-board, *is.* **1.** resim tahtası, **2.** dağıtım tablosu.

panel-doctor, *is. Brit.* sosyal sigorta hekimi.

panel heating, *is.* panellerle ısıtma : bir odanın/binanın duvarlara/tavana konulan ısıtma bloklarıyla ısıtılması.

paneling = panelling, *is.* **1.** tahta levha (lar), **2.** tahta kaplama, tahta levhalarla kaplı yüzey, **3.** paneller, panolar, kapı aynaları.

panelist, *is.* **1.** jüri üyesi, **2.** açık oturumcu, açık oturuma katılan üye.

panelized, *sf.* levha hâlinde, panelli, levhalardan oluşmuş.

panel-pin, *is.* geniş başlı çivi.

panel-saw, *is.* aynalık testeresi.

panel-speaker, *is.* (açık oturumda) konuşmacı.

panel truck, *is.* küçük kapalı kamyonet.

panetella = panetela = panatella = panatela, *is.* ince uzun puro.

panfish, *is., ç.* **-fishes/-fish** tavada kızartılan balık.

pan-fry, *gl.f.* **-fried, -frying** tavada (az yağda) kızartmak.

panful, *sf.* tava dolusu.

pang, *is.* **1.** anî üzüntü/keder/teessür, şiddetli elem/özlem. **the ~s of remorse** : vicdan azabı, **2.** (anî, şiddetli, kısa süreli) sancı/ıstırap, spazm. **the ~s of death** : can çekişme. ***e.a.- 2. pain, spasm.***

panga, *is.* pala: Afrika'da orman bitkilerini, şeker kamışını kesmekte kullanılan geniş ağızlı büyük bıçak.

pangenesis, *is. biy.* soy sürümüne ait : C. Darwin tarafından geliştirilip sonra terk edilen ve üretme gözelerinde kalıtsal nitelikleri soydan soya sürdüren çok küçük parçacıklar bulunduğunu savunan kuram.

pangenetic, *sf.* soysürümsel, **~ally** : soysürüm yolu ile.

Pan-Germanism, *is.* Alman Birliği: bütün Almanların bir siyasal bütün oluşturması ilkesi.

pangolin = scaly anteater, *is. zool.* pangolin, pullu karıncayiyen*(Manis tricuspis):* Asya/Afrika'da yaşar, derisi pullu, karınca ile beslenir memeli hayvan.

pan gravy, *is.* (baharatlı) et suyu.

panhandle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** tava sapı, **2.** *ABD* küçük yarımada, uzun ve dar kara parçası, **3.** *b.h.* Texas veya Virginia'da küçük yarımada. *the Texas ~.* **4.** *k.d.* dilenmek, dilencilik yapmak, **5.** dilenerek elde etmek, sadaka almak, **6. ~ State** : West Virginia (takma ad). ***e.a.- 4. beg.***

panhandler, *is.* dilenci. ***e.a.- 4. beggar.***

Panhellenic, *sf.* **1.** tüm Yunanlılar+, bütün Yunanlıların birleşmesi+, **2.** (kolej) sınıf arkadaşlığı+.

pan-Hellenic festival, *is.* Yunan festivali: eski Yunanistan'da yapılan atletizm bayramlarından her biri.

Panhellenism = Pan-Hellenism, *is.* bütün Yunanlıların birleşmesi ilkesi, Yunan siyasî birliği fikri.

panhuman, *sf.* bütün insanları kapsayan/etkileyen.

panic[1], *is.&sf.* **1.** ürkü, ürküntü, anî korku, telâş, dehşet, panik. **to create a ~ = push/press/hit the ~ button** : panik yaratmak, ortalığa telâş/korku salmak, **2.** ürkme, anî korku ve telâşa/paniğe/dehşete kapılma, **3.** *fin.* güvensizlik, piyasada panik, paniğe kapılarak eldeki kıymetli evrakı düşük fiyatla toptan satma, **4.** *argo* çok güldürücü/komik. *The comedian was an absolute ~.* **5.** telâşlı, korku/endişe/panik sonucu. *A wave of ~ buying shook the stock market.* **6.** *b.h.* Tanrı Pan'a ait, **7.** *bot.* **~ grass** *d.d.* ekin, hububat, *Panicum* türünden birçoklarının taneleri besin olarak kullanılan bitkilerden herhangi biri, **8.** tane. ***e.a.- 1. fear, terror, 8. grain.***

panic[2], *f.* **panicked, panicking 1.** paniğe/şiddetli korkuya/dehşete/telâşa kapılmak, **2.** paniğe uğratmak, panik yaratmak, çok ürkütmek/korkutmak, **3.** *argo* çok güldürmek, (komiklik yaparak) çok eğlendirmek, kahkahaya boğmak. *He ~ked the audience.*

panicky, *sf.* **1.** anî korku ve telâşa/paniğe/dehşete kapılmış, **2.** telâş/korku verici, ürkütücü, **3.** çabuk telâşa/korkuya/paniğe kapılan.

panicle, *is. bot.* dağınık/seyrek salkım.

panicled, *sf. bot.* dağınık/seyrek salkımlı.

panic-stricken = panic-struck, *sf.* anî korku ve telâşa/paniğe/dehşete kapılmış, çok korkmuş/ürkmüş.

paniculate(d), *sf. bot.* salkımlı, salkım biçiminde.

paniculately, *zf. bot.* salkım salkım, salkım halinde.

panier, *is. bk.:* **pannier.**

Panjabi, *is., ç.* **-bis 1.** *bk.:* **Punjabi** (1), **2. Punjabi** *d.d.* Pencabi dili.

panjandrum, *is.* kendini dev aynasında/çok önemli gören memur (alaycı unvan).

panleucopenia = panleukopenia, *is. vet. bk.:* **distemper**[1] (1-c).

panlogism, *is. fel.* kamu mantıkçılık : Evrensel gerçeği bir akıl ve mantık birliği içinde gören öğreti: *"Gerçekler aklın ürünüdürler ve akılla kavranabilirler. Vücut ile akıl bir ve aynı şeydir. Ussal olan gerçektir ve gerçek olan ussaldır."*

panlogist, *is. fel.* kamu mantıkçı. **~ic(al)** : kamu mantıklı.

panmixia = panmixis, *is.* karışık/rastgele çiftleşme, melez üreme. **panmictic** : karışık/rastgele çiftleşen, melez üreyen.

panne, *is.* parlak (ipek/reyon) kadife. **~ satin** : parlak saten. **~ velvet** : parlak kadife.

pannier = panier, *is.* **1.** küfe : (a) yük hayvanının her iki tarafındaki küfelerden her biri, (b) hamal küfesi, sırtta taşınan küfe, **2.** eskiden kadınların kalçalarını geniş göstermek için eteklik altına konulan tel çerçeve, **3.** tel çerçeve ile genişletilmiş eteklik.

panniered, *sf.* **1.** küfeli, **2.** geniş eteklikli.

pannikin, *is. Brit.* küçük tava, tas.

panocha = panoche, *is.* **1. penuche** *d.d.* (Meksika'da yapılan tam arıtılmamış) şeker, **2.** *bk.:* **penuche** (1).

panoplied, *sf.* **1.** zırhlı, zırh giyinmiş, **2.** tam silâhlı, **3.** tören elbisesi giymiş.

panoply, *is., ç.* **-plies 1.** tam (bütün bedeni örten) zırh, **2.** tören elbisesi, **3.** zırh, koruyucu örtü, **4.** görkemli düzen/diziliş. *The full ~ of a military funeral.* **5.** görünüş. *It has the ~ of science fiction, but it is not a science fiction.*

panoptic(al), *sf.* **1.** tüm görünür, tümü/her tarafı görünen, açık, manzaralı, **2. panoptically** : tüm görünecek şekilde. ***e.a.*** *- 1. panoramic.*

panorama, *is.* **1.** genel görünüş, umumî manzara, **2.** panorama, bir şehrin /tabiî manzaranın uzaktan görünüşünü canlandıran resim, **3.** durmadan değişen olaylar/sahneler. *The ~ of recent history.* **4.** bir konunun ayrıntılı incelenmesi.

panoramic, *sf.* **1.** genel görünüşlü, umumî manzaralı, panoramik, **2. ~ally** : genel bir bakışla, panoramik olarak, kuş bakışı ile, **3. ~ sight** : tüm görüntü : topları hedefe yöneltmekte kullanılan ve periskop ilkesine dayanan görüntü.

pan out, *f.* başarıya/iyi sonuca ulaşmak, başarmak, başarı ile/muvaffakiyetle sonuçlanmak. *The signs revealed that the experiment wasn't panning out.*

panpipe, *is.* kamış kavalı, pan kavalı, çok borulu kamış mızıka. **panpipes, Pandean pipes, syrinx, Pan's pipes** *d.d.*

panpsychism, *is. fel.* ruhsal bütüncülük : bütün gerçeklerin ancak anlıksal ve ruhsal kaynaklı olduğunu savunan görüş. **panpsychic** : ruhsal bütüncü+. **panpsychist** : ruhsal bütüncü (görüşünü savunan kimse). **panpsychistic :** ruhsal bütüncü+.

Pan-Slavism, *is.* Tüm-İslâvcılık : bütün İslâvların siyasal bütünlüğü ilkesi.

pansophic(al), *sf.* evren ussal. **pansophically** : evrensel usçulukla.

pansophism, *is.* evrensel usçuluk. **pansophist**, *is.* evrensel usçu. **pansophy** : evrensel us, evrensel bilgi.

pansy, *is., ç.* **-sies 1.** *bot.* hercaî menekşe *(Viola tricolor hortensis),* **2.** *argo* ibne, (erkek) homoseksüel/eş cinsel, kız gibi oğlan.

pant, *is.&f.* **1.** soluma(k), kesik kesik/sık sık nefes alma(k), **2.** nefesi kesilme(k), nefes nefese kalma(k), **3.** paf paf buhar vb. salıverme(k), **4.** nefes nefese koşmak/anlatmak. **~ing along the bicycle** : nefes nefese bisikletin yanında koşma, **5. ~ for/after** : özlemek, özlemini çekmek, şiddetle istemek, can atmak. *to ~ for revenge. She was ~ing for dance, but nobody asked her.* **6.** (kalp vb.) şiddetle çarpma(k), hızla atma(k), çarpıntı, **7.** *den.* dalgalara göğüs germek, dalgalarla sarsılmak.

pant, *sf.* pantalon+. **a ~ leg** : pantalon paçası.

pant- = panto-, *ön ek* "tüm, bütün". *ör.: pantology.*

pantagraph, *is., bk.:* **pantograph** (1).

Pantagruelian, *sf.* merhametsiz ve müstehzi.

Pantagruelism, *sf.* merhametsizlik ve istihza.

pantalets, *is., ç.* **1.** şalvar, XIX. yy. da ortalarında kadınların eteklik altına giydikleri uzun paçalı ve işlemeli don, **2.** şalvar/don paçalarına eklenen fırfırlı parça. **pantalettes, trousers** *d.d.*

pantaletted, *sf.* şalvarlı, uzun donlu.

pantaloon, *is.* **1. ~s** : (XIX. yy. da erkeklerin giydiği) dar pantalon, **2.** *tiy.* (çağdaş sözsüz oyunda) palyaçoya eşlik eden ihtiyar, huysuz, bunak adam, **3.** *b.h.* **Pantalone** *d.d.* ihtiyar bunak, sevdiği tarafından aldatılan şehvet düşkünü ihtiyar.

pantdress, *is.* kadın tulumu, alt tarafı pantalon şeklinde tek parçalı kadın elbisesi.

pantechnichon, *is. Brit.* **1.** mobilya deposu, **2. ~ van** kamyon *d.d.* (mobilya taşımaya mahsus) kamyon.

Pan-Teutonism, *is. bk.:* **Pan-Germanism.**

pantheism, *is.* **1.** tüm tanrıcılık, panteizm, vahdetivücut : Tanrı ile evreni bir kılan, her şeyi Tanrı olarak gören öğreti, **2.** (eski Roma'da) bütün tanrılara tapınma, **3. pantheist** : tüm tanrıcı, **4. pantheistic(al)** : tüm tanrıcı+, **5. pantheistically** : tüm tanrıcılıkla.

pantheon, *is.* **1.** anıt yapı : ünlü kişilerin mezarlarının bulunduğu bina, panteon, **2.** tüm tapınak : bütün tanrılara adanmış tapınak/mabet, **3.** tüm tanrılar : belirli bir mitolojideki tanrıların tümü, **4.** bir toplumun saygı gösterdiği büyük insanlar/kahramanlar topluluğu. *He finally found his place in the ~ of national poets.*

panther, *is., ç.* **-thers/-ther 1.** panter, **2.** pars *(Panthera pardus)*, **3.** siyah pars, **4. ~ess** : dişi pars. ***e.a.-1.*** *cougar,* ***2&3.*** *leopard.*

panties = pantie = panty, *is.* (kadın ve çocuklar için) don, külot.

pantile, *is.* kiremit.

pantingly, *zf.* soluyarak, soluya soluya, nefes nefese.

panto-, *ön ek bk.:* **pant-.**

pantofle = pantoffle, *is.* terlik, pantufla. ***e.a.-*** *slippers.*

pantograph, *is.* **1.** pantograf, bir resmi herhangi bir ölçekle kopye etmeye yarayan mekanik düzen, **2.** *elekt.* akım alıcı, arşe : elektrikle işleyen taşıtlara yukarıdaki telden akım ileten çift eklemli ve main biçimli tel, **3. ~er** : pantografçı, **4. ~ic** : pantografla yapılan, **5. ~ically** : pantografla, **6. ~y** : pantografçılık.

pantology, *is.* tüm bilimi : bütün bilgilerin sistematik incelenmesi. **pantologic(al)** : tüm bilimsel. **pantologist** : tüm bilimci, tüm bilimi uzmanı.

pantomime, *is.&f.* **-mimed, -miming 1.** sözsüz oyun, pandomima, **2.** *Brit.* (İngiltere'de Noel mevsiminde) çocuk temsilleri/oyunları/tiyatrosu, **3.** (eski Roma'da) sessiz, sırf hareketlerle ifade eden oyuncu, **4.** anlamlı jest, konuşmasız anlatım, **5.** duyguları, fikirleri sırf hareketlerle ifade etme sanatı, **6.** (duyguları/düşünceleri) hareketlerle anlatmak, **7.** sözsüz tiyatro oynamak.

pantomimic, *sf.* **1.** sözsüz oyun/pandomima şeklinde.

pantomimist, *is.* **1.** sözsüz oyuncu, pandomimacı, pandomima oyuncusu/artisiti, **2.** (duyguları/düşünceleri) hareketlerle anlatan kimse.

pantoscope, *is. foto.* çok geniş açılı mercek .

pantoscopic, *sf.* çok geniş açılı, geniş görüşlü.

pantothenic acid, *is. biy.-kim.* B3 vitamini, pantotenik asit : C9H17NO5. Bitki, hayvan dokularında, pirinç ve kepekte bulunur, büyüme için önemli madde.

pantoum, *is.* dörtlülerden oluşan bir manzume : 1 ve 3, 2 ve 4. mısralar kendi aralarında kafiyelidir, ayrıca her kıtanın 2 ve 4. mısraları sonraki kıtanın 1 ve 3. mısraı olarak (*abab, bcbc, cdcd* şeklinde) tekrarlanır.

pantry, *is., ç.* **-tries 1.** kiler, **2.** (yemek) servis odası.

pants, *ç. is.* **1.** pantalon, **2.** (kadın/çocuk) don, külot, **3.** *Brit.* uzun paçalı erkek donu, **4. wear the ~** : (evde) sözünü geçirmek, hükmetmek, *argo* borusu ötmek. **She's the one who wears the ~** : Evde onun sözü geçer/borusu öter. **5. with one's ~ down** *argo* acemice, tecrübesizce, hazırlıksız, can sıkıcı/mahcup edici durumda. **be caught with one's ~ down** : gafil avlanmak, hazırlıksız yakalanmak, **6. by the seat of one's ~** *k.d.* sırf kendi tecrübelerine dayanarak, yardım görmeden, **7. in long ~** *ABD* tam büyümüş/gelişmiş (kimse), ergin, kâmil, olgun, **8. in short ~** *: ABD* büyümemiş/gelişmemiş (kimse), toy, **9. scare the ~ off s.o.** : birini çok korkutmak, ödünü patlatmak. ***e.a.-1.*** *trousers,* ***2.*** *panties,* ***3.*** *drawers, underpants.*

pantsuit = pant suit = pants suit, *is. bk.:* **slack suit** (2).

Pan-Turanism = Pan Turanianism, *is.* Turancılık, bütün Türklerin kültürel ve siyasal olarak birleşmesi ilkesi.

panty, *is., ç.* **panties** *bk.:* **panties.**

panty-, *ön ek* donlu, külotlu. ~ **girdle** : donlu korse. ~ **hose** : donlu çorap. ~ **raid** : don kaçırma, kolej öğrencilerinin kızlar yatakhanesine baskın yapıp hatıra olarak donlarını kaçırması. ~ **skirt** : külotlu eteklik.

pantywaist, *is.* **1.** belden birbirine düğmelenen iki parçalı çocuk giysisi, **2.** *argo* kız tavırlı, oğlan. ***e.a.- 2. sissy.***

panzer, *sf.&is.* **1.** zırhlı (araç), **2.** ~ **division** : zırhlı tümen.

pap, *is.* **1.** lâpa, ezme, püre, çocuk ve ihtiyarlar için lâpamsı yumuşak yiyecek (sütte ıslatılmış ekmek, meyve püresi vb.), **2.** özsüz/değersiz söz/yazı/fikir vb, **3.** *argo* memurlara sağlanan çıkar, yarar veya ayrıcalık/imtiyaz, **4.** *esk.* meme başı, **5.** konik tepe, meme başına benzer cisim. ***e.a.- 4. teat, nipple.***

papa, *is.* **1.** (çocuk dilinde) baba, **2.** P harfini belirtmek için kullanılan kelime, **3.** *az kul.* papa. ***e.a.- 1. father, 3. pope.***

papacy, *is., ç.* **-cies 1.** papalık (rütbesi, makamı, mevkii, yetkisi), **2.** (Katoliklerde) kilise yönetimi, **3.** papanın görev süresi, **4.** papalık sistemi.

papain, *is.* **1.** *kim.* papaya mayası: papaya *(Carica papaya)* ağacında bulunan proteinleri parçalayıcı enzim, **2.** *ecz.* bu maddenin ticarî şekli: tıpta hazmı kolaylaştırıcı ilâç, evlerde etleri yumuşatıcı madde olarak kullanılır.

papal, *sf.* **1.** papa+, papalık+. ~ **cross** : papalık haçı. **2.** katolik kilisesi+. ~ *ritual.* **3.** ~**ly** : papalık tarafından.

Papal States, *is.* Papalık Devletleri : Orta İtalya'da 750-1860 yıllarında Papalıkça yönetilen geniş bölge. **States of the Church** *d.d.*

papaveraceous, *sf. bot.* gelincikgillerden, *Papaverceae* familyasına mensup (gelincik, haşhaş vb.).

papaverin(e), *is. ecz.* papaverin : C20H21 NO4. Afyondan çıkarılan, mide, damar ve nefes yolları kasılmalarının tedavisinde kullanılan, narkotik etkisi olmayan kristalli madde

papaw = pawpaw, *is.* **1.** *bot.* papav *(Asimina triloba)* : K Amerika'ya özgü bodur ağaç, **2. custard apple** *d.d.* sıtma elması

papaya, *is.* **1.** papaya : Amerika'nın sıcak bölgelerine özgü sarı, kavuna benzer bir meyve, **2.** *bot.* papaya ağacı *(Carica papaya),* **3. papayan** : papayalı.

paper[1], *is.* **1.** kâğıt, **2.** kâğıt tabakası, **3.** basılı kâğıt, matbu evrak, **4.** senet, bono, kâğıt para, banknot, kıymetli evrak, hüccet, **5.** *gen.* **~s** : belge, vesika, kimlik belgesi. **citizenship ~s** : nüfus cüzdanı, kimlik kartı. **Show me your (identity) ~s** : Kimlik belgeni göster. **6.** (okul) yazılı ödev, **7. ~s** : geminin seyrüsefer evrakı, **8. ~s** : külliyat, bir kimsenin toplu mektup, hatıra ve yazıları. *The Jefferson ~s.* **9.** tebliğ, tez, ilmî makale. *deliver/read a ~ .* **10.** gazete. *I saw it in the ~. It was in the ~s yesterday.* **11.** duvar kâğıdı, **12.** *argo* paso, bir eğlence yerine bedava giriş sağlayan belge, **13. on ~** : (a) yazılı/basılı bir şekilde, (b) kuramsal/nazarî olarak, teorik olarak, nazariyatta. *The plan looks all right on ~, but it may not work.* (c) ilkel dönemde, hazırlık safhasında, ön plân/tasarı hâlinde, **14. commit to ~** : yazmak, yazıya dökmek, kayda geçirmek, **15. not worth the ~ it is (they are) printed/written on** : değersiz, kıymetsiz, beş para etmez, kâğıdı kadar bile değeri yok, **16. put pen to ~** : yazmaya başlamak, kaleme sarılmak, kalemi eline almak. ***e.a.- 10. newspaper, journal, 11. wallpaper, 14. write down.***

paper[2], *gs.f.* **1.** kâğıtla kaplamak, **2.** kâğıtlamak, **3.** kâğıt yapıştırmak, **4.** kâğıt vermek/temin etmek, **5.** *argo* (tiyatro vb. ni) pasolu/beleşçi seyircilerle doldurmak, **6. ~ over** : örtbas etmek, gizlemeye çalışmak. *This is a device to ~ over the cracks in government policy.* ***e.a.- 6. hide, conceal, cover up.***

paper[3], *sf.* **1.** kâğıt+, kâğıttan (yapılmış). **a ~ bag** : kâğıt torba. ~ **money** : kâğıt para. ~ **knife** : kâğıt bıçağı. ~ **industry** : kâğıt sanayii. ~ **mill** : kâğıt fabrikası. **2.** mektupla, makale ile, kitaplarla vb. yapılan. *a ~ war.* **3.** kâğıt üzerinde kalan, geçersiz, hükümsüz, hayalî, tahminî, gerçekte mevcut olmayan. ~ **profit** : tahminî kâr/kazanç, stoktaki mal tamamen satıldığı zaman sağlanacak kâr, **4.** ilk, bir dizi olayın ilki (evlilik yıl dönümü vb. gibi), **5.** *bk.:* **papery, 6.** pasolu, bilet ücreti ödemeden giren. *a ~ audience.* **7.** kâğıt gibi, düz, pürüzsüz, kırışıksız. ~ *taffeta.*

paperback, *sf.&is.* ciltsiz, ciltlenmemiş, karton ciltli (kitap). *a ~ edition of Chaucer's works. a ~ bookstore.* **~ed** : ciltsiz. ***e.a.-** paperbound, soft-cover.*

paper birch, *is. bot.* beyaz huş ağacı *(Betola papyrifera).* Sert beyaz kabuğu pul pul ayrılan bir tür huş ağacı. K Amerika'da yetişir. K Hempshire'in simgesi.

paperboard, *is.* mukavva.

paper boy, *is.* gazeteci, gazete satan çocuk.

paper clip, *is.* tel raptiye, kâğıt raptiyesi/mandalı.

paper credit, *is.* vadeli senet vb. ile kredi.

paper cutter, *is.* **1.** kâğıt keseceği/bıçağı/makası, **2.** kâğıt kesme makinesi.

paper cutting, *sf.* kâğıt kesen/kesici.

paper doll, *is.* **1.** kâğıt bebek, : kâğıt veya mukavvadan yapılmış oyuncak bebek, **2.** *gen.* **paper dolls** : katlanmış kâğıttan kesilmiş bebek şekilleri dizisi.

paperer, *is.* **1.** *bk.:* **paperhanger**, **2.** kâğıt kaplayıcı.

paper girl, *is.* gazeteci kız, gazete satan kız.

paper gold, *is. k.d. bk.:* **special drawing rights.**

paperhanger = paper hanger, *is.* duvar kâğıtçısı, duvarları kâğıtla kaplayan.

paperhanging, *is.* (duvarlara) kâğıt kaplama (işi).

paperknife, *is., ç.* **-knives** kâğıt bıçağı, zarf açacağı.

paper-mâché, *is. bk.:* **papier-mâché.**

papermaker, *is.* kâğıt yapan.

papermaking, *is.* kâğıt yapma.

paper money, *is.* kâğıt para.

paper mulberry, *is. bot.* karadut *(Broussonetia papyrifera)* : D Asya'da yetişen ve kabuğundan kâğıt yapılan yaprakları dilimli dut ağacı.

paper nautilus, *is. zool.* ak gömlekli *(Argonauta):* dişisi beyaz bir gömlek içinde yaşayan kafadan bacaklı yumuşakça.

paper tiger, *is.* yalancı pehlivan : kuvvetli/yiğit göründüğü hâlde aslında zayıf/korkak olan kimse.

paperweight, *is.* kâğıt tutucu, kâğıdın uçmaması için üzerine konan ağırlık.

paperwork = paper work, *is.* evrak işi, kırtasiyecilik, mektup, rapor, cetvel vb. hazırlamayı gerektiren iş.

papery, *sf.* **1.** ince, kâğıt gibi, **2. paperiness** : incelik, kâğıt gibi ince oluş. ***e.a.-1.** thin, flimsy.*

papeterie, *is., ç.* **-teries** kâğıt kutusu/sandığı, yazı kâğıdı dolu kutu vb.

Paphian, *sf.* **1.** Venüs+, Afrodit+, **2.** Baf+, Pafos+, **3.** (gayrimeşru cinsel) aşk ile ilgili, fuhşa ait, fuhuş+.

Paphlagonia, *is. esk.* Paflagonya, Kastamonu yöresi.

Paphos, *is.* Baf, Pafos, Kıbrıs'ta Afrodit'in doğduğu şehir.

papier-mâché = paper-mâché, *is.* kartonpiyer: tutkal, reçine, yağ vb. ile karıştırılarak kalıplara dökülen ve kuruyunca sertleşen kâğıt hamuru.

papilionaceous, *sf. bot.* **1.** kelebeksi, (çiçekleri) kelebeğe benzeyen, **2.** baklagillerin kelebek çiçekli grubundan olan *(Papilionaceae Fabaceae).*

papilla, *is., ç.* **-pillae 1.** meme başı, meme başına benzer kabarcık, **2.** (dil üzerindeki) tomur, kabarcık. *the ~e of the tongue.* **3.** (dokunma/koku duygularını sağlayan) kabarcık, **4.** *bot.* (yaprakta/çiçekte) siğil, siğile benzer çıkıntı.

papillar = papillate = papillose, *sf.* kabarcıklı, kabarcık şeklinde.

papillary, *sf.* **1.** kabarcıklı, kabarcıklarla kaplı, **2.** meme başı+, **3.** kabarcık+.

papilloma, *is., ç.* **-mata/-mas** *patol.* urcuk, siğil, deri kabarcığı, kabarcıklar şeklinde görülen deri hastalığı. **papillomatosis** : urcuklu, siğilli, tomurlu. **papillomatous** : urcuklu, siğilli, kabarcıklar şeklinde görülen.

papillon, *is.* kelebek kulaklı epanyöl (köpek).

papillose, *sf.* kabarcıklı, siğilli.

papillosity, *is.* kabarcıklılık, siğillilik.

papillote, *is. Fr.* **1.** (servis yapılırken) pirzola kemiğine konulan kıvırcık süslü kâğıt, **2.** *bk.:* **en ~**

papist, *is.&sf. hkr.* **1.** katolik, papacı, **2. papistic(al)** *d.d.* katolik+, katolik kilisesine ait.

papistry, *is. hkr.* katoliklik, katolik mezhebi.

papoose = pappoose, *is.* (K Amerika) kızılderili çocuk.

pappose = pappous, *sf. bot.* **1.** papuslu, kaliksinde şemsiye biçiminde kıllı uzvu olan, **2.** *bk.:* **downy.**

pappus, *is., ç.* **pappi** *bot.* papus, kompozit bitkilerin kaliksinde şemsiye biçiminde kıllı uzuv.

pappy, *sf.* **-pier, -piest,** *is., ç.* **-pies 1.** lâpaması, hamurumsu, hamur/lâpa gibi, **2.** (Orta/Güney ABD) baba. ***e.a.-1. mushy, pulpy, 2. father, papa.***

paprika, *is.* kırmızı biber.

Pap smear = Pap test = Pap smear test, *is. tıp* Pap muayenesi : mihbil akıntısını muayene ederek rahim ve idrar yolları kanseri teşhisi.

papuan, *sf.&is.* **1.** Yeni Gineli, **2.** Yeni Gine dili.

Papua New Guinea, *is.* Papua-Yeni Gine : 1975'ten beri bağımsız bir ülke. Yeni Gine'nin doğusu ile birçok Pasifik adasını kapsar.

papular, *sf.* sivilce şeklinde, sivilceli.

papule, *is. patol.* sivilce, kabartı, derideki kabarcık.

papulose, *sf.* sivilceli, kabarcıklı, kabartılı.

papyraceous, *sf. bk.:* **papery.**

papyrus, *is., ç.* **-pyri/-ruses 1.** *bot.* papirüs *(Cyperus papyrus) :* Nil vadisinde yetişen ve eski zamanlarda yaprakları işlenerek kâğıt gibi kullanılan bir çeşit saz, **2.** papirüs yapraklarından yapılan kâğıt, **3.** papirüs üzerine yazılı eski tarihî belge, **4. papyral = papyrian = papyrine = papyritious** : papirüse benzer, kâğıt gibi.

par, *is.&sf.* **1.** eşitlik, denklik, müsavat, muadelet, eş değerlilik. **on a ~** : eşit, denk, başa baş. *The gains and the losses are on a ~.* **to be on a ~ with ...** : ... -e eşit/denk olmak, başa baş/aynı seviyede/ayarda olmak. *His work is on a ~ with that of the other students.* **2.** ortalama, vasat (miktar, nitelik, durum vb.). *His health is up to ~ .* **3.** *tic.* itibarî (değer) : senet, bono, hisse senedi vb. nin üzerinde yazılı (değer). *the ~ value of a bond.* **at ~ = up to ~** : başa baş, itibarî değerinde. **above ~** : itibarî değerden yüksek. **below ~** : itibarî değerden düşük.

par. = **1.** paragraph, **2.** paranthesis, **3.** parish.

para, *sf.&is., ç.* **-ras/-ra 1.** *T.* para, 1/40 kuruş, **2.** Yugoslavya'da : para, 1/100 dinar, **3.** *kim.* para+ : benzen halkasında iki C atomu ile ayrılmış iki yer işgal eden. *bk.:* **meta, ortho.**

para- = par-, *ön ek* **1.** yakın, yanındaki, yanında/beraberinde bulunan, ekli, bağlı, yapışık: *parabiosis.* **2.** ötesindeki, -den ayrı, **3.** nizamsız, usule aykırı, **4.** yardımcı, tâli, **5.** *kim.* para-, eşiz/çoğuz şekli. *paraformaldehyde.* **6.** *tıp* (a) görevini yapamayan, hastalıklı *: paraplegia,* (b) yardımcı *: parasympathetic,* (c) -e benzer. *paratyphoid,* **7.** koruyucu, önleyici, koruyan, önleyen: *parachute, parasol.*

para-aminobenzoic acid, *is. kim.* paraaminobenzoik asit : H2NC6H4COOH. Boya ve ilâç yapımında kullanılan beyaz/sarımtrak katı bileşim.

parabiosis, *is. biy.* yapışık ikizlik, biyolojik yapışma. Siyamlı ikizlerde olduğu gibi doğuştan ya da deneysel cerrahî ile iki canlının kan dolaşımı vb. gibi hayatî görevleri paylaşacak şekilde bedenlerinin birleşmesi. **parabiotic** : yapışık ikiz.

papablast, *is. biy.* besleyici öz : yumurtanın besin içeren özü/sarısı. **~ic** : besleyici öze ait.

papable, *is.* **1.** öykü, mesel, kıssa : bir gerçeği, ahlâkî bir dersi öğretici kısa, simgesel hikâye, **2.** benzetme/karşılaştırma yolu ile dolaylı olarak bir fikri ileten anlatım/beyan, **3. speak in ~s** : kinayeli konuşmak. ***e.a.-1. allegory.***

parabola, *is. geom.* parabol : " düzlemde bir nokta ve bir doğruya eşit uzaklıktaki noktaların gezeneği/geometrik yeri" veya "bir dairesel dönel koni yüzeyinin doğurayına paralel bir düzlemle ara kesitinden ibaret eğri."

parabolic, *sf.* **1.** parabol şeklinde, parabole benzer, **2.** parabolik, parabol+, **3. ~al** *d.d.* kıssa şeklinde, benzetme/kıyas yolu ile ifade edilen, öğretici, ders verici, simgesel fikir taşıyan. **4. ~alism** : öğreticilik, ders vericilik, kıssadan hisse çıkarma, **5. ~ally** : benzetme/kıyas yolu ile, öğretici/ders verici bir şekilde.

parabolise, *gl.f.* **-lised, -lising** *Brit. bk.:* **parabolize.**

parabolist, *is.* öykücü, kıssacı, kıssa yazan/söyleyen.

parabolization, *is.* parabol(oid)leştirme, parabol(oid) şekline sokma.

parabolize, *gl.f.* **-lized, -lizing 1.** öykü/kıssa söylemek, kıssa ile anlatmak/ifade etmek, kıssalaştırmak, **2.** parabol(oid)leştirmek, parabol(oid) şekline sokmak.

paraboloid, *is. geom.* paraboloid : (a) parabolün ekseni etrafında dönmesinden oluşan yüzey, (b) bu yüzeyle çevrelenen katı cisim. **~al** : paraboloid şeklinde.

paracentric(al), *sf.* merkezsel, merkezcil, merkezden geçen.

parachor, *is. kim.* öz işlev : bir bileşimin yüzey gerilimi, yoğunluğu ve molekül ağırlığı arasındaki bağıntıyı gösteren işlev.

parachronism, *is.* (tarihi) sonralaştırma, bir olayı gerçek tarihinden sonra olmuş gibi gösterme. *bk.:* **anachronism, prochronism.**

parachronistic, *sf.* sonralaştırıcı.

parachute, *is.&f.* **-chuted, -chuting 1.** paraşüt. **~ troops** : paraşüt birlikleri. **2.** paraşütle atla(t)mak/in(dir)mek, **3. ~ spinnaker** *den.* paraşüt yelken.

parachuter = parachutist, *is.* paraşütçü.

paraclete, *is.* **1.** şefaatçi, yardımcı, ara bulucu, avukat, savunucu, **2.** *b.h.* Ruhülkudüs. *e.a.- 1. intercessor, pleader, 2. Comforter.*

paracymene, *is. kim.* parasimen : CH3C6 H4CH(CH3)2. Kâğıt yapılırken yan ürün olarak elde edilen renksiz sıvı. *bk.:* **cymene.**

parade, *is.&f.* **-raded, -rading 1.** geçit alayı, alay, **2.** resmi geçit, tören/merasim geçişi. **~ ground** : tören alanı, **3.** *As.* içtima: teftiş vb. için askerin saf hâlinde dizilmesi, **4.** içtima yeri, geçit resmi yapılan meydan, **5.** gösteri(ş), nümayiş. **make a ~ of** : gösteriş yapmak. **to make a ~ of learning** : bilgiçlik taslamak, bilgisini göstermeye çalışmak, **6.** *Brit.* (a) gezintiye çıkmış grup, (b) gezi, gezinti, seyran, **7.** kale içi, müstahkem mevkiin kapalı iç avlusu, **8.** *bk.:* **parry, 9. on ~** : açıkta, sergi hâlinde, **10.** (alay hâlinde) yürümek, merasim/gösteri yürüyüşü yap(tır)mak, **11.** gösteriş yapmak, gösteri yaparak sokakları dolaşmak, **12.** (tören için) askeri saflara dizmek, **13.** yoklama/teftiş/talim için toplanmak, **14. parader** : alaya katılan, alayda yürüyen, **15. ~ rest** : (askerlikte) rahat konumu : ayaklar 30 cm ayrık, eller arkada kenetli, baş dik ve ileriye bakar durumda.

paradichlorobenzene = para-dichlorobenzene = PDB, *is. kim.* güve tozu : C6H4Cl2. keskin kokulu, beyaz katı bileşim.

paradiddle, *is.* (sağ ve sol eldeki çomakları ardışık vurarak) trampet çalma.

paradigm, *is.* **1.** *gr.* (bir kelimenin çeşitli çekimlerinden oluşan) dizi. *Child, child's, children, children's is a ~.* **2.** örnek, misal, çeşni, model, nümune. *This episode may serve as a ~ of industry's problems.* **3. ~atic**: (a) dizisel, (b) örnek teşkil eden. ***e.a.- 2. example, pattern, model, mold, ideal, standard, paragon.***

paradisaic(al)(ly), *sf.bk.:* **paradisiacal(ly).**

paradise, *is.* **1.** cennet. **bird of ~** : cennet kuşu. **earthly ~** : yeryüzü cenneti. **2.** cennet bahçesi, irem bağı, **3.** cennet gibi (güzel, lâtif, mutluluk veren) yer. *These forests are a hunter's ~.* **4.** sonsuz mutluluk, ebedî saadet, **5. (live in) a fool's ~** : yalancı cennet(te yaşamak), aldatıcı/devamı mümkün olmayan mutluluk, boş emeller (beslemek). ***e.a.-1. heaven.***

paradisiac(al) = paradisaical, *sf.* cennet gibi, cennet+, cennete ait. **paradisiacally** : cennete benzercesine.

parados, *is.* tümsek, tahkimat tümseği, savunma hendeğinin gerisinde düşman gözetlemesinden ve ateşinden korunmak için yapılan toprak yığını.

paradox, *is.* **1.** paradoks, mantığa aykırı görünen fakat gerçekte doğru olabilen düşünce, kökleşmiş inanışlara aykırı düşünce, **2.** çelişkili/mütenakız cümle/durum vb. *It is a ~ that in such a rich country there should be so many poor people.* **3.** birbirine aykırı söz ve davranışlar, **4.** karakterinde birbirine aykırı hususlar olan kimse, **5.** *az kul.* beklenene/kabul edilene aykırı söz/düşünce, çelişki, çelişkili/zıt beyan(at). *His statement is full of ~.* ***e.a.- 5. contradiction.***

paradoxical, *sf.* **1.** çelişkili, çelişik, mütenakız, mantıksız, matığa aykırı, **2. ~ity = ~ness** : çelişki, mantıksızlık, **3. ~ly** : çelişkili bir şekilde, mantıksızca, mantığa aykırı olarak, gariptir ki. **~ (enough), the faster he tried to finish, the longer it seemed to take** : Gariptir ki, ne denli erken bitirmeye gayret etse, iş o kadar uzun sürüyordu.

paradrop, *is. As.* paraşütle indirme (malzeme, gıda vb.) paraşütle atma.

paraesthesia, *is. patol. bk.:* **paresthesia.**

paraesthetic, *sf. patol. bk.:* **paresthetic.**

paraffin(e), *is.&gl.f.* **-fined, -fining 1.** parafin, mum, **2.** *kim.* (a) alkan serisinden herhangi bir bileşim, (b) oda sıcaklığında katı olan, 300°C'den yukarıda ergiyen yüksek alkan serisine mensup bileşim, **3. ~ oil** *d.d. Brit.* gaz yağı, **4.** parafinlemek, mumlamak, parafine daldırmak, parafinle kaplamak, **5. ~ series** *bk.:* **alkane series**, **6. ~ wax** : mum, (katı) parafin. ***e.a.- 3.*** *kerosene.*

paraffinize, *gl.f.* **-ized, -izing** parafinlemek, mumlamak, parafine daldırmak, parafinle kaplamak.

paraform = paraformaldehyde, *is. kim.* paraformaldehit : (HCOH)n. Antiseptik olarak kullanılan formaldehit kokusunda katı bileşim.

paragenesia = paragenesis, *is. jeol.* karşı oluşum, minerallerin karşılıklı etkileşerek oluşumu. **paragenetic :** karşı oluşumsal, karşı oluşumlu.

paragoge, *is.* ses ekleme : bir kelimenin sonuna anlamını değiştirmeyen bir hece veya ses eklenmesi. *height* yerine *height-th* yazmak gibi. **paragogic(al)** : ses eklemeli. **paragogically** : ses ekleyerek.

paragon, *is.&f.* ses ekleme **1.** (mükemmellikte/üstünlükte) örnek, nümune, timsal, nümuneiimtisal. *We adults are no ~ of virtue.* **2.** *bas.* 20 puntoluk harf, **3.** 100 karat veya daha büyük kusursuz elmas, **4.** çok iri yuvarlak inci, **5.** *esk.* karşılaştırmak, mukayese etmek, kıyaslamak, **6.** *esk.* dengi olmak, denk/muadil olmak, rekabet etmek, **7.** *esk.* üstün gelmek, geçmek, geride bırakmak. ***e.a.- 5.*** *compare, parallel,* ***6.*** *match, rival,* ***7.*** *surpass.*

paragraph, *is.&f.* **1.** paragraf, madde. *The rules indicated in ~ 41 of the agreement.* **2.** fıkra, bent. *While on holiday, I saw a ~ in a French newspaper that interested me.* **3.** paragraf işareti, **4.** (yazıyı) paragraflara ayırmak, **5.** (gazeteye vb.) fıkra yazmak/yayınlamak, **6. ~er = ~ist** : fıkra yazarı, **7. ~ic(al)** : paragraflı, fıkra şeklinde, **8. ~ically** : fıkra olarak, fıkra/paragraflar halinde, paragraf paragraf.

paragraphia, *is. psikol.* yad yazım : genellikle beyindeki bir arızadan ileri gelen ve kastedilip düşünülenden farklı şeyler yazmaktan ibaret ruh hastalığı.

Paraguay, *is.* Paraguay. **~an** : Paraguaylı, Paraguay+.

parahydrogen, *is. fiz.- kim.* parahidrojen : çekirdekleri zıt yönlerde dönen iki atomdan oluşan hidrojen molekülü. *bk.:* **ortohydrogen.**

parahypnosis, *is.* aşırı uyku : uyurgezerlikte olduğu gibi anormal uyku. **parahypnotic** : aşırı uyutucu.

parakeet = parrakeet = paraquet = paroquet = parroket = parroquet, *is. zool.* küçük) papağan, muhabbet kuşu *(Melopsittacus undulatus) :* uzun kuyruklu küçük bir tür papağan.

parakinesia = parakinesis, *is. patol.* sarsaklık : beyinde hareket yönetim merkezindeki arıza yüzünden ileri gelen acemi ve gayritabiî beden hareketleri.

parakinetic, *sf.* sarsak.

parakite, *is.* paraşüt uçurtma, kuyruksuz uçurtma, paraşüt görevi yapan uçurtma.

paralanguage, *is.* yan ses : kelimenin anlamını değiştirecek veya ona anlam katacak şekilde ses tonu değişimi.

paraldehyde, *is. kim. ecz.* paraldehit : C6 H12O3. Renksiz, aromatik sıvı, asetaldehitin çoğuzu. Uyutucu/uyuşturucu olarak ve organik maddelerin yapımında kullanılır.

paraleipsis = paralepsis = paralipsis, *is., ç.* **-ses** unutsal vurgulama: hitabette vurgulanmak istenen bir hususu unutmuş/ihmal etmiş gibi davranarak dikkati o noktaya çekme : *"...not to mention the expense involved"* gibi.

paralimnion, *is.* batakgöl : bir gölün köklü bitki yetişmeyen bataklık kısmı.

parallax, *is.* **1.** *fiz.* kaçkınlık, parallaks : bir cismin görünüşteki konumunun gözlem yerine göre değişmesi, **2.** *astr.* ıraklık açısı : bir gök cismini farklı iki gözetleme noktasına birleştiren doğrular arasındaki açı. **diurnal ~ = geocentric ~** : güncel ıraklık açısı : arzın kendi ekseni etrafında dönmesi nedeniyle iki gözlem arasındaki ıraklık açısı. **annual ~ = heliocentric ~** : güneş ıraklık açısı : arzın güneş etrafında dönmesi nedeniyle iki gözlem arasındaki ıraklık açısı, **3. parallactic** : kaçkın, kaçkınlık+, parallaks+, **4. parallactically** : kaçkınlıkla, kaçkınca.

parallel[1], *sf.&is.* **1.** koşut, paralel, muvazi (doğru/düzlem). *~ lines/planes/forces. ~ rows of trees.* **~ to = ~ with** : -e paralel (olarak), **2.** (her bakımdan) benzer(lik), benzer şey, tıpkı, aynı, eş, emsal, müşabih. *~ interests.* **without ~** : eş-

siz, emsalsiz, hiç görülmemiş. *Her experience was an interesting ~ to ours.* **3.** aynı amaca/sonuca yönelik, **4.** *müz.* eş aralıklı, daima aynı aralığı muhafaza eden (iki ses), **5.** *elekt.* paralel (bağlı/bağlama). *a ~ circuit. ~ impedances.* **in ~** : paralel olarak, **6.** karşılaştırma, mukayese. **to draw a ~** : karşılaştırmak, kıyaslamak, mukayese etmek. *to draw a ~ between this winter and last winter.* **7. ~ of lattitude** *d.d. coğ.* enlem, arz dairesi. *The 49th ~ marks much of the boundary between Canada and the United States.* **8.** *As.* (tahkimat önüne kazılan) hendek, **9. ~ axiom = ~ postulate** : paralellik beliti/koyutu : Öklid geometrisinde "bir doğruya dışındaki bir noktadan yalnız bir paralel çizilebilir" şeklinde ifade edilen belit/koyut, **10. ~ bars** : barfiks.

parallel[2], *gl.f.* **-leled, -leling** *(Brit : -lelled, -lelling)* **1.** koşutlamak, paralelleştirmek, paralel yapmak, paralel duruma getirmek, paralel olmak/gitmek.**The street ~s the railway** : Sokak demir yoluna paralel gider. **2.** denkleştirmek, eşitleştirmek, denk/eşit yapmak, **3.** karşılaştırmak, kıyaslamak, mukayese etmek, **4.** benzemek, benzer/eş/müşabih/yakın/aynı olmak. **Your story closely ~s what he told me** : Söylediklerin onun anlattıklarına çok benziyor. **5.** *elekt.* (üreteçleri vb.) paralel bağlamak. ***e.a.-2.*** *match, equal, 3. compare, liken.*

parallel[3], *zf.* koşut/paralel olarak, paralel bir şekilde.

parallelepiped = parallelopiped = parallelepipedon = parallelopipedon, *is.* paralel yüz, altı yüzü birer paralelkenar olan cisim.

parallelise/parallelisation, *Brit. bk.:* **parallelize/parallelization.**

parallelism, *is.* **1.** koşutluk, paralellik, muvazilik, **2.** (karakterde, arzu ve niyetlerde vb.) uyuşma, anlaşma, **3.** karşılaştırma, kıyas(lama), mukayese, **4.** benzerlik, **5.** *psikol. fel.* koşutluk : (a) beden ve ruh olaylarının karşılıklı bir etki olmadan uyum içinde yan yana yürümeleri, (b) düşünme ve var olmanın birlikte giden uyumu, **6.** *müz.* eş aralık kullanımı, **7. parallel evolution** *d.d.* eş evrim : aynı ortamda gelişen canlılarda zamanla oluşan karakter benzerliği. ***e.a.- 2.*** *agreement, 3. parallel, comparison, 4. likeness, similarity, resemblance.*

parallelist, *is.* **1.** karşılaştıran, mukayese eden, **2.** koşutçu, felsefede koşutluğa inanan.

parallelistic, *sf.* **1.** karşılaştırmalı, mukayeseli, **2.***fel.* koşutçul, koşutlukla ilgili, **3.** uyuşturucu, anlaştırıcı.

parallelize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** koşutlaştırmak, paralelleştirmek, paralel yapmak, paralel hâle getirmek, paralel olarak yerleştirmek, **2.** benzetmek, (aralarında) benzerlik bulmak/kurmak, **3. parallelization :** koşutlaştırma, paralelleştirme; benzetme, (aralarında) benzerlik bulma/kurma.

parallelogram, *is. geom.* paralelkenar. **~atic = ~ic** : paralelkenar şeklinde. **~ of forces** *fiz.* kuvvetler paralelkenarı.

paralogism, *is. man.* **1.** yanılmalı tasım, kıyası fasit : yanılmaya dayanan tasım (yanlışlık tasımın kendinde olabilir veya öncüllerin yanlışlığından gelebilir), **2. paralogic(al) = paralogistic** : (tasım) yanılmalı, yanılmış, **3. paralogist** : yanılmalı tasımcı. ***e.a.- 1.*** *fallacy.*

paralyse(r)/paralysation/paralysingly, *Brit. bk.:* **paralyze(r)/paralyzation/paralyzingly.**

paralysis, *is., ç.* **-ses 1.** *patol.* inme, felç, kötürümlük, nüzul. **~ agitans** *bk.:* **Parkinson's disease. 2.** işlerin felce uğraması/tamamen durması.

paralytic, *sf.&is.* **1.** inmeli, felçli, meflûç, kötürüm, nüzullü (kimse), **2.** inme/felç ile ilgili, felç gibi, felce benzer, **3. have a ~ stroke** : inme/nüzul inmek, felç gelmek/olmak, **4. ~ally** : inme şeklinde, felce uğratırcasına, inme inmiş gibi.

paralyze, *gl.f.* **-lyzed, -lyzing 1.** felce uğra(t)mak, inme/nüzul inmek, kötürümleş(tir)mek, kötürüm kalmak, paralize etmek/olmak. *His left arm was ~d after the accident.* **be ~d with fear** : korkudan donakalmak, **2.** sakatlamak, kuvvetini kırmak, âtıl/etkisiz/tesirsiz hâle getirmek, (işi vb.) tamamen durdurmak. **The electricity failure ~d the train service** : Elektrik kesilmesi bütün trenleri durdurdu. **3. paralyzation :** felce uğra(t)ma, **4. paralyzer :** felce uğratan, **5. paralyzingly** : felce uğratırcasına

paramagnet, *is. fiz.* **1.** dizilmıknatıs, paramanyet. **2. ~ic** : dizilmıknatıssal, paramanyetik, mıknatıssal geçirgenlik kat sayısı 1'den büyük olan, **3. ~ically** : dizilmıknatısla, paramanyetik olarak, **4. ~ism** : dizilmıknatıslık, paramanyetizm.

paramatta = parramatta, *is.* yün ile pamuk/ipek karışımı ince elbiselik kumaş.

paramedic, *is.* **1.** doktor yardımcısı, sağlık memuru : iğne yapmak, röntgen çekmek gibi işlerde doktora yardım eden kimse, **2.** *As.* (paraşüt indirme birliklerinde) sağlık çavuşu, **3.** (savaş alanında yaralananları tedavi için) paraşütle inen doktor.

paramedic(al), *sf.* yardımcı tababet+, tali sağlık hizmetleri+, doktor yardımcıları/sağlık memurları vb. ile ilgili.

parameter, *is.* **1.** *mat.* değiştirge, parametre: bir işlev veya denklemde istenilen değeri alabilen dilemsel sabit, **2.** *ist.* değiştirge, evrendeğer : belli bir değerler kümesinde değişebilen, bilinmeyen nicelik, **3.** etken, değiştirgen : değerleri bir olayın gidişini veya niteliklerini belirleyen fiziksel özellikler dizisi. **~s of the atmosphere such as temperature, pressure and density** : sıcaklık, basınç ve yoğunluk gibi atmosferik etkenler, **4.** (karakteristik) öge, unsur, eleman, faktör vb. **The basic ~s of their foreign policy** : Dış politikalarının temel unsurları.

parameterize = parametrize, *gl.f.* **-terized/-trized, -terizing/-trizing** değiştirgelerle ifade etmek/göstermek.

parametric(al), *sf.* değiştirgesel, parametrik. **parametric equations** : değiştirgesel denklemler. **parametric amplifier** : değiştirgesel yükselteç : reaktans vb. gibi bir değiştirgenin zamanla değişmesinden yararlanarak yüsek frekanslı işaretleri kuvvetlendiren elektronik cihaz.

paramilitary, *is.* askerî birliklere/orduya yardımcı. *a ~ police force. ~ training. a ~ border patrol.*

paramnesia, *is. psikol.* anı karışıklığı : hayal ve gerçeği birbirine karıştırma hastalığı.

paramo, *is., ç.* **-mos** (tropikal G Amerika'da) bozkır, ağaçsız yüksek yayla.

paramorph, *is. min.* yad biçim : kimyasal bileşimi değişmeden kristal yapısı ve fiziksel özelliği farklılaşmış mineral. **~ic = ~ous** : yad biçimli. **~ism** : yad biçimleşme.

paramount, *sf.&is.* **1.** (en) üstün, en önemli, en başta/önde gelen, son derece, fevkalâde. **This is of ~ importance** : Bu, son derece önemlidir. **Our ~ national asset** : En önemli millî servetimiz. **The interests of the child are ~** : Çocuğun menfaati her şeyden önce gelir. **2.** (rütbece/yetki, salâhiyet, güç vb. bakımından) üstün, faik, **3.** yüce hakan/hükümdar, hâkimimutlak, **4. ~ly** : öncelikle, her şeyden önce, hepsinden önemli olarak. ***e.a.-1. supreme, preeminent, dominant.***

paramour, *is.* oynaş, metres, (evli kimsenin) gayrimeşru âşık(ı), **2.** âşık. ***e.a.- 2. lover.***

parang, *is.* (Endonezya/Malezya'ya özgü) pala, saldırma.

paranoia, *is.* **1.** *psikol.* yansıtımca : düzenli ve sürekli sabuklamaların, kuşku ve bilinçsiz suçluluk duygularının yoğun olduğu çıldırı türü; başkalarının kendine sebepsiz düşman olduklarını sanma ve kendini herkesten üstün görme hastalığı, **2.** kuşku, evham, korku, güvensizlik, başkalarını düşman görme, **3. paranoiac = paranoid** : yansıtımcalı, evhamlı, kuşkulu, herkesten kuşkulanan, ürkek, güvensiz, herkesi düşman gören. *Don't be so paranoid (about the people), nobody's trying to attack you!* . **4. paranoid schizophrenia** : yansıtımcalı usyarılım, kaygılı yansıtımca.

paranymph, *is.* **1.** sağdıç, **2.** yenge, geline refakat eden kız. ***e.a.-1. best man, 2. bridesmaid.***

parapet, *is.* **1.** siper, istihkâm siperi, **2.** dam kenarındaki alçak duvar, korkuluk (duvarı), barbata, **3. ~ed** : korkuluklu, siperli, korkuluk duvarı/siperi olan.

paraph, *is.* paraf, (taklit edilmemesi için imzaya eklenen) özel çizgi/süs/işaret.

paraphasia, *is. psikol.* kelime karışıklığı : bir kelimenin yerine anlamsız bir başkasını kullanma şeklinde görülen konuşma bozukluğu.

paraphernalia, *is.* **1.** zatî eşya, **2.** *huk.* evli kadının çeyizden başka şahsî eşyası/malı, **3.** donanım, teçhizat, mefruşat, alet ve edevat, gereç, cihaz, takım taklavat, **4. paraphernal = paraphernalian** : zatî eşyaya vb. ait. ***e.a.-1. effects, 2. appurtenances, trappings, equipment, apparatus, furnishings, gear, outfit. NOT :*** **PARAPHERNALİA**, 1. ve 2. anlamda çoğul fiil alır: *My paraphernalia are ready to be shipped.* 3. anlamda bazan tekil fiil alabilir : *Military paraphernalia includes guns, rifles, ammunition, etc.*

paraphrase, *is.&f.* **-phrased, -phrasing** **1.** açımlama(k), açıklama(k), başka deyim(le söylemek), bir metni anlamını açıklayacak şekilde başka kelimelerle ifade etme(k). **2.** özetleme(k), şerh/tefsir/izah (etmek), **3. paraphraser** : açımlayan, açıklayan.

paraphrast, *is.* **1.** açımlayan, açıklayan, şerh/tefsir/izah eden, başka sözlerle ifade eden kimse, **2. ~ic(al)** açıklayıcı, tefsir/şerh/izah edici, **3. ~ically** : açıklayarak, şerh/tefsir/izah suretiyle.

paraphysis, *is., ç.* **-ses** *bot.* uzantı : birçok çiçeksiz bitkinin üreme organlarında görülen ipliksi çıkıntı. **paraphysate** : uzantılı.

paraplegia = paraplegy, *is. patol.* alt inme, alt yan kötürümlüğü : omurilik zedelenmesi veya hastalığı sonucunda bedenin aşağısının kötürüm olması.

paraplegic, *sf. patol.* alt inmeli, belden aşağısı kötürüm.

parapraxia = parapraxis, *is. psikol.* ruhsal savrukluk : dil veya yazı sürçmesi, eşyaları koyduğu yeri unutma, anılarda tıkanıklık vb. ile beliren ruhsal durum.

paraprofessional, *is.&sf.* meslekî yardımcı : profesyonel meslek sahibinin yardımcısı olan (kimse).

parapsychlogy, *is.* ruh bilimi ötesi : telepati, gaipten haber verme, duyu dışı algılama gibi olayları inceleyen ruh bilimi dalı. **parapsychologist** : ötesel ruh bilimci.

pararescue, *is.* paraşütle kurtarma.

para rhatany, *is. bk.:* **rhatany** (1).

para rubber, *is.* Brezilya kauçuğu : Güney Amerika'da yetişen *Hevea brasiliensis* ağacından elde edilen kauçuk.

parasang, *is.* fersah, ≈ 5.5 km'lik eski uzunluk ölçüsü.

paraselene, *is., ç.* **-nae** *meteor.* **1.** yalancı ay, halenin içinde görülen parlak benek. **mock moon** *d.d. bk.:* **parhelion, 2. paraselenic** : yalancı aya özgü.

parashah, *is., ç.* **parashoth/parashioth** Yahudilerin mukaddes günlerinde havralarda okunan Tevrat.

parasite, *is.* **1.** asalak, parazit : besinini başka bir canlıdan alan bitki/hayvan, **2.** ekti, sığıntı, beleşçi, tufeyli : geçimini karşılıksız olarak başkalarından sağlayan kimse, **3.** (eski Yunan ve Roma'da) ev sahibini eğlendirerek bedava yiyip içen kimse. ***e.a.- 2.*** *sycophant, hanger-on.*

parasite drag, *is. hv.* parazit sürükleme kuvveti : yüzey sürtmesi ve yüzey biçiminden ileri gelen, kaldırmaya yardımcı olmayan kuvvet.

parasitic(al), *sf.* asalak+, parazit+, tufeylî.

parasitically, *zf.* asalakça, asalak/parazit olarak, tufeylî bir şekilde.

parasiticidal, *sf.* asalak öldürücü. **parasiticide** : asalakkıran, asalakları/parazitleri öldüren/yok eden (ilâç).

parasitise, *gl.f.* **-tised, -tising** *Brit. bk.:* **parasitize.**

parasitism, *is.* **1.** asalaklık, parazitlik, tufeylilik, ektilik, yelmeşiklik, **2.** *zool.* asalakla üzerinde yaşadığı canlı arasındaki ilişki, **3.** *patol.* parazitlerin sebep oldukları hastalık.

parasitize, *gl.f.* **-tized, -tizing** asalaklaşmak, tufeylileşmek, asalak/parazit/tufeyli olarak yaşamak/geçinmek. **parasitization** : asalaklaşma, tufeylileşme.

parasitoid, *sf.&is.* öldürücü asalak : başka bir böceğin içinde gelişerek sonunda onu öldüren asalak (eşek arısı larvası gibi).

parasitology, *is.* asalak bilimi, parazitoloji. **parasitological** : asalak bilimsel. **parasitologist** : asalak bilimci, asalak bilimi uzmanı, parazitolojist.

parasitosis, *is., ç.* **-oses** asalak sayrılığı, asalakların sebep oldukları hastalık.

parasol, *is.* güneşlik, güneş şemsiyesi, küçük kadın şemsiyesi.

parasympathetic, *sf.&is. anat. fizy.* parasempatetik, **~ nervous system** : parasempatetik sinir sistemi.

parasympathomimetic, *sf.* (fizyolojik etkisi) parasempatetik sinirinkine benzer.

parasynapsis, *is. bot.* yan çiftleşme, kromozomların yan yana birleşmesi. **parasynaptic** : yan çiftleşme+.

parasynthesis, *is. gr.* **1.** çift birleştirme : bir kelimeye hem ön ek, hem de türetici son ek takarak yeni kelime türetme. *demoralize, denationalize* gibi. **2.** birleşik kelimeye ya da kısa cümleye son ek takarak yeni kelime türetme. *great-hearted* gibi. **parasynthetic** : çift birleşimli.

paratactic(al), *sf.* bağlaçsız (cümle). **paratactically** : bağlaçsız olarak.

parataxis, *is.* bağlaçsız cümle yapma : aralarına bağlaç koymadan cümleleri yan yana getirme. Örnek: *"Hurry up, it's getting late." " I came, I saw, I conquered." bk.:* **hypotaxis.**

parathion, *is. kim.* paratyon, böcek öldürücü zehirli sıvı : C10H14O5NPS.

parathyroid, *sf.&is.* **1.** tiroid guddesi yanında bulunan, **2. ~ gland** *d.d.* paratiroid bezesi/guddesi: tiroid guddesi yakınında bulunan ve salgıları kandaki kalsiyumu kontrol eden küçük bezelerden her biri.

parathyroidectomy, *is., ç.* **-mies** ameliyatla paratiroid bezesinin çıkarılması. **parathyroidectomized** : ameliyatla paratiroid bezesi çıkarılmış.

para-toluidine, *is. kim.* paratoluidin : CH3 C6H4NH2. Boya yapımında ve organik sentezlerde kullanılan toluidin eşizi beyaz katı madde.

paratroop, *sf.&is.* **1.** paraşütçü+, paraşüt birliklerine ait. ~ *boots.* **2. ~s** *d.d.* paraşüt/indirme birlikleri.

paratrooper, *is. As.* paraşütçü, paraşüt birliği eri.

paratyphoid, *sf.&is. patol.* **1.** paratifo+, **2.** paratifo ile ilgili, paratifoya benzer, **3. ~ fever** : paratifo : tifoya benzer fakat daha hafif araz gösteren hastalık.

paravane, *is.* **1.** paravan, torpido biçiminde, ön yüzü testere dişli olup mayınları bağlayan telleri kesen su altı mayınlarından koruma cihazı, **2.** (denizaltılarda kullanılan) su altı bombası.

par avion, *Fr.* uçakla. ***e.a.- by air mail.***

parboil, *gl.f.* **1.** hafifçe kaynatmak, kısa bir süre kaynatmak, **2.** sıcaktan rahatsız etmek.

parbuckle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** bocurgat halatı : fıçı gibi yuvarlak cisimleri eğik düzlemde hareket ettirmek için birer ucu sabit, diğer uçları fıçıdan sarılarak yukarı çekilen halat düzeni, **2.** ağır bir cismi yukarı kaldırmaya yarayan sapana benzer halat düzeni, **3.** bocurgat halatı ile yukarı çekmek/kaldırmak/indirmek.

parcel, *is.&zf.&f.* **-celed, -celing** *(Brit.:* **-celled, -celling**) **1.** paket, bohça, çıkın, koli. *a ~ of clothes.* **~ post** : paket postası, paket/koli servisi, posta ile gönderilen paketler. *I'm going to take this ~ to the post office.* **2.** (mal) parti, küme, bir defada piyasaya sürülen miktar, **3.** (insan/eşya) küme, takım, grup, yığın, **4.** parsel, sınırları çizilmiş arazi parçası, arsa, **5.** parça, bölüm, kısım, **6.** *gen.* **~ out** : parsellemek, (arazi vb.) kısımlara/parçalara ayırmak, ifraz etmek, bölmek, parselleyip dağıtmak. *to ~ out land for homesites.* **7.** *gen.* **~ up** : sarmak, bohçalamak, paketlemek, **8.** *den.* üstünü (çadır bezi ile) örtmek, sarıp sarmalamak. **9.** parça parça, kısmen, **10. part and ~ of ...** : ...-in en önemli ve ayrılmaz parçası. ***e.a.- 1. package, bundle, portion, 2. lot, 6. mete, 9. partially, in part.***

parceling, *is.* **1.** parselleme, parsellere ayırma, **2.** *den.* halata sarılan çadır bezi parçaları.

parcenary, *is. huk.* ortak miras/mal sahipliği, müşterek varislik. ***e.a.- coheirship.***

parcener, *is. huk.* ortak varis/mirasçı, miras ortağı. ***e.a.- coheir.***

parch, *f.* **1.** kavurmak, kurutmak, kupkuru yapmak, **2.** susatmak. *The fever ~ed her.* **3.** (bezelye, mısır, nohut vb.) güneşte kurutmak. *to ~ corn.* **4.** kurumak, kavrulmak, **5.** çok susamak, susuzluktan yanmak. *He was ~ed with the heat.* **to be ~ed with thirst** : susuzluktan yanmak, dili damağına yapışmak, **6. ~able** : kavrulabilir, kurutulabilir, **7. ~ingly** : kavururcasına, kavrulurcasına, kavurarak, kavrularak, kurut(ul)arak. ***e.a.- 1-4. dry.***

parchment, *is.* **1.** parşömen, tirşe, koyun/keçi derisinden yapılmış kâğıt gibi üzerine yazı yazılan levha, **2.** parşömen üzerine yazılmış yazı/belge, **3.** parşömen kâğıdı, **4.** diploma, **5. ~like** : parşömen gibi, parşömene benzer, **6. ~ paper** : parşömen kâğıdı, su geçirmez ve leke tutmaz kâğıt. ***e.a.-4. diploma.***

pard, *is.* **1.** *esk.* leopar. panter, pars, (dişisi : **pardine**), **2.** *argo* arkadaş, ortak. ***e.a.- 1. leopard, panther, 2. companion, partner.***

pardah, *is. bk.:* **purdah.**

pardi = pardie = pardy = perdie, *zf.&ünl. esk. bk.:* **verily, indeed.**

pardner, *is. ABD- k.d.* **1.** (hitapta) arkadaş, ahbap, dost, **2.** ortak. ***e.a.-1. friend, chum, 2. partner.***

pardon, *is.&f.* **-doned, -doning 1.** af, bağışlama, suçun affedilmesi/bağışlanması, mağfiret. **I beg your ~** : affedersiniz, affınızı dilerim/istirham ederim. **~ me** : Beni affediniz/bağışlayınız. **2.** *huk.* (a) af, berat, affedilme, (b) afname, af emri, **3.** *esk.* günah çıkarma, Papanın günahları affetmesi, **4.** *k.d.* **beg pardon** (veya sadece: **Pardon** : (a) efendim, işitmedim, anlamadım, tekrarlar mısınız, (b) affedersiniz, yanılıyorsunuz, ben o fikirde değilim, (c) hiç de öyle değil, (o söylediğin) saçma/manasız, *argo* halt etmişsin, haydi oradan, **5.** (suçu) bağışlamak, affetmek. *We must ~ him his little faults.* **6.** beraat ettirmek, **7.** (nezaket hitabı) özür dilemek. **~ me, madam** : Özür dilerim/af buyurun/affedersiniz, hanımefendi. **8. ~able** : affedilebilir, bağışlanabilir, mazur görülebilir. *~able offenses.* **9. ~ably** : affedilebilecek/bağışlana-bilecek tarzda, **10. ~less** : affedilmez. ***e.a.-1.*** *forgiveness, excuse, absolution, 2. amnesty, 3. indulgence, 5. forgive, 6. acquit, 7. excuse.* ***k.a.- 5&6.*** *punish.*

pardoner, *is.* **1.** affeden/bağışlayan kimse, **2.** (Orta Çağlarda) para ile Papa namına günah çıkaran.

pardonnez-moi, *Fr.* affedersiniz. ***e.a.-*** *pardon me.*

pare, *gl.f.* **pared, paring 1.** yontmak, dış tabakasını kesip çıkarmak, **2.** (kabuğunu) soymak. *~ the skin of an apple. ~ a corn.* **3.** *gen.* **~ down** : tedricen azal(t)mak, eksil(t)mek, küçül(t)mek, kısmak. **~ down expenses** : masrafları kısmak, maliyeti azaltmak. ***e.a.- 1.*** *trim, shave off, 2. peel, 3. diminish, lessen, cut away.* ***eş ses.-*** *pair, pear.*

parecious, *sf. bot. bk.:* **paroicous.**

paregoric, *sf.&is. ecz.* **1.** yatıştırıcı, (ağrı) dindirici, teskin edici, müsekkin (ilâç), **2.** kâfurlu afyon ruhu (çocuk ishaline karşı kullanılır). ***e.a.- 1.*** *soothing, anodyne.*

pareira, *is.* perera *(Chondodendron tomentosum)* : G Amerika'ya özgü bir tür asma kökü. Kasları gevşetici ve idrar söktürücü olarak kullanılır. **~ brava** *d.d.*

parenchyma = parenchyme, *is.* **1.** *bot.* (bitkisel) asal doku: ince zarlı gözelerden oluşan, fotosentezle besin yapan, bitkinin kök, gövde, dal, yaprak ve meyvelerini oluşturan temel doku, **2.** *anat. zool.* özek doku : hayvanın organlarını oluşturan doku (bağ doku hariç), **3.** *zool.* ilkel hayvanlarda süngerimsi bağ doku, **4. ~tous = parenchymal** : asal dokulu, özek dokulu, asal/özek dokudan oluşan.

parent, *is.&sf.&f.* **1.** anne veya baba, **2.** ata, cet, **3.** kaynak, memba, sebep, saik, temel, ana. *Pride is the ~ of all evils.* **the ~ organization** : ana kurum, temel kurum, **4.** koruyucu, hâmi, vasi, **5.** *biy.* doğuran/üreten canlı organizma. *the ~ tree.* **6. ~s** : anne ve baba, ebeveyn. **7.** anne ve babası/ceddi olmak, üretmek. **They ~ed four children** : Dört çocukları var. **8. ~less** : ebeveynsiz, anasız ve babasız, **9. ~like** : ana baba gibi. ***e.a.-1.*** *father or mother, 2. ancestor, precursor, progenitor, 3. source, origin, cause, 4. protector, guardian, 7. bear, rear.*

parentage, *is.* **1.** soy, nesep, nesil, soy sop, cet. *a man of noble ~ .* **2.** analık babalık, ebeveynlik, **3.** kaynak, menşe, kök, orijin. ***e.a.-1.*** *descent, ancestry, extraction, stock, lineage, origin, 2. parenthood, 3. derivation, origin.*

parental, *sf.* **1.** ana baba+, nana babaya/ebeveyne ait, **2.** soydan gelen, soya ait, nesebî. **3. ~ly** : ana baba olarak, ana baba/ebeveyn gibi.

parenteral, *sf.&is. anat. tıp* **1.** sindirimden başka bir yolla bedene giren, **2.** bağırsak dışında bulunan, **3. ~ly** : sindirimden başka bir yolla, bağırsak dışında.

parenthesis, *is., ç.* **-ses 1.** ayraç, parantez, kere. put **in ~** : ayraç/parantez içine almak. **2.** *gr.* ara söz, ara cümle, istitrat, **3.** aralık, fasıla, araolay. ***e.a.- 3.*** *interval, interlude.*

parenthesise, *gl.f. Brit. bk.:* **parenthesize.**

parenthesize, *gl.f.* **-sized, -sizing 1.** ayraçlamak, ayraç/parantez içine almak, **2.** ara söz olarak (antiparantez) söylemek, ara cümle yapmak, **3.** konuşma arasına haşka sözler sıkıştırmak.

parenthetic(al), *sf.* **1.** ara söz/istitrat kabilinden. *Several unnecessary ~ remarks.* **2.** ayraçlı, parantezli, parantez kullanan, parantez içinde yazılan. *a ~ expresion.* **3. parenthetically** : ara söz olarak, söz arasında, söz sırası gelmişken, istitraden.

parenticide, *is.* **1.** ana baba katili, anasını/babasını öldüren, **2.** ana baba katli, anneyi/babayı öldürme.

parent language, *is.* ana dil, bir başka dili türeten dil.

parent-teacher association = PTA = P.T.A. okul aile birliği.

parenting, *is.* ana babalık, çocuk yetiştirme/büyütme.

parer, *is.* **1.** yontan, **2.** (kabuğu) soyan, soyacak, (bıçak vb. gibi) soyma aleti. **an apple- ~** : elma soyacağı, **3.** azaltan, kısan.

parergon, *is.* özet, müzik veya edebî eserden kısaltma.

paresis, *is. patol.* **1.** hafif/kısmî felç, kas hareketlerinin durduran fakat duyu organlarını etkilemeyen felç, **2. general ~** : genel felç : firenginin sebep olduğu sinir hastalığı.

paresthesia = paraesthesia, *is. patol.* dokunma yanılgısı : bedenin türlü bölgelerinde gerçekliği olmayan iğnelenme, yanma, gıdıklanma, kaşınma, ürperme ve benzeri duyumlar algılama. **paresthetic** : dokunma yanılgısına benzer.

paretic, *sf.&is. patol.* **1.** hafif felçli, kısmî felce uğramış (kimse), **2. ~ally** : hafif felçli bir şekilde.

pareu, *is.* Polinezya etekliği.

pareve, *sf.* süt veya etten yapılmamış, bitkisel.

par excellence, *Fr.* mükemmel, fevkalâde, örnek olmaya lâyık, üstün, eşsiz. *a chef par excellence.* ***e.a.-*** *preeminent, superior.*

parfait, *is.* **1.** meyveli, kremalı ve dondurmalı tatlı, **2.** yumurta ve krema ile yapılıp dondurulmuş bir nevi tatlı, **3. ~ glass** : parfe bardağı : bu tatlının içine konulduğu ince, uzun, sapı kısa bardak.

parfleche, *is.* **1.** ham deri : kireç suyuna batırılıp tüyleri yolunduktan sonra güneşte kurutulmuş deri, **2.** ham deriden yapılmış eşya.

parget, *is.&f.* **-geted, -geting** *(Brit.:* **-getted, -getting)** **1.** sıva, baca sıvası, **2.** alçıt aşı, **3.** *bk.:* **pargeting** (2, 3), **4.** sıvamak, sıva/alçı ile süslemek. ***e.a.-*** *2. gypsum.*

pargeting *(Brit.:* **-getted, pargetting**), *is.* **1.** sıvama, **2.** kabartma alçı duvar süsü, **3.** baca sıvası/süsü.

pargo, *is., ç.* **-gos/-go** *zool. bk.:* **red snapper.**

parheliacal = parhelic, *sf.* yalancı güneş gibi.

parhelic circle = parhelic ring = parheliacal ring, *is. meteor.* gün kuşağı : güneş ışığının havadaki buz prizmalarında yansıması sonucu ufka paralel olarak güneşin ortasından geçen beyaz kuşak.

parhelion, *is., ç.* **-lia** yalancı güneş, güneş halesindeki beyaz leke. ***e.a.-*** *sundog, mock sun, parhelium.*

pari-, *ön ek* "eşit, eş, aynı, müsavi". *ör.: paripinnate.*

pariah, *is.* **1.** parya, en aşağı tabakadan biri, **2.** nefret edilen insan/hayvan, **3. outcast** *d.d.* toplum dışı bırakılmış kimse, **4. ~ dog** : (Asya ve Afrika'da) leşle beslenen adî sokak köpeği.

Parian, *sf.&is.* **1.** (çok iyi cins mermer çıkan) Paros+ (adasına ait). **~ marble** : Paros mermeri, **2.** (en iyi cins) beyaz porselen+. **~ ware** : (küçük heykel vb. yapılan) sert beyaz porselen, **3.** Paroslu, Paros adası halkı, **4. ~ verse** : hiciv, Paroslu şair Archilochos tarzında hiciv.

paries, *is., ç.* **parietes** *biy.* iç çeper, cidar, duvar, oyuk bir organın iç yüzeyi. *gen.* **parietes** kullanılır.

parietal, *sf.&is.* **1.** *anat.* kafatasının yan ve üst kemiğine ait, **2.** *biy.* iç çepersel, iç çepere/cidara ait, **3.** *bot.* çepersel, bilhassa yumurtalık çeperine ait, **4.** (kemik vb.) iç çeper, iç cidar, **5. ~ bone** *d.d.* kafatası kemiği, kafatasının yan ve üst kemiklerinden her biri, **6. ~s** : üniversite yatılı kız ve erkek öğrencilerinin birbirini ziyaretini düzenleyen yönetmelik, **7. ~ cell** : (mide içinde asit çıkaran) iç çeper gözesi, **8. ~ lobe** : yarı beyin, beynin iki çıkıntısından her biri.

pari-mutuel = parimutuel, *is.* **1.** (at yarışlarında) müşterek bahis, **2. ~ machine** *d.d.* müşterek bahis makinesi.

paring, *is.* **1.** yontma, kesme, soyma, **2.** yonga, kırpıntı, kabuk. *apple ~s. They feed the pig with vegetable ~s.* **3. ~ knife** : (sebze/meyve) soyma bıçağı.

pari passu, *sf.&zf.* **1.** yan yana, beraberce, baş başa, eşit adımlarla, aynı hızla, **2.** tarafsızca, hakkaniyetle, adilâne, fark gözetmeksizin. ***e.a.-1.*** *with equal pace, side by side,* ***2.*** *equably, fairly.*

paripinnate, *sf. bot.* eş yapraklı, sapın iki tarafında eşit sayıda yaprakları olan (bileşik yaprak).

Paris, *is.* **1.** Paris (şehri), **2.** Trua kralı Priam'ın oğlu, **3. ~ blue** : koyu mavi, Prusya mavisi, **4. ~ green** *: kim.* yeşil zehir : 3Cu(AsO2)2 Cu(C2H3O2)2 : bakır asetat ve arsenik trioksitten ibaret haşarat öldürücü zümrüt yeşili renginde toz, **4. ~ian** : Parisli, Paris'e özgü, Paris+.

parish, *is.* **1.** dinî bölge, bir papazın yönetimindeki kilise ve yöresi. *a ~ church. a ~ priest.* **2.** mahalle/bölge kilisesi, **3.** *Brit.* ilçe, kaza, **4.** (Louisiana'da) *bk.:* **county**, **5.** (bir kiliseye mensup) cemaat, ilçe halkı. **the whole ~** : bütün mahalle (halkı). (ilgili sıfat: **parochial**), **6.** (bilgi, yetki, sorumluluk, faaliyet vb.) alan(ı), saha (sı).*Don't worry about the printing, that's my ~ .* **7. ~ clerk** : kilise kâtibi, papaz yardımcısı, **8. ~ house** : kilise tarafından yönetim ve toplumsal işlere tahsis edilen bina, **9. ~ school** : kilise okulu, **10. on the ~** : kilise yardımıyla beslenen. **go on the ~** : kiliseden yardım görmek, kilise yardımıyla beslenmek, **11. ~al** : kiliseye/mahalleye vb. ait, **12. ~ioner** : kilise toplumu üyesi, bir kilise bölgesinde oturan kimse, **13. ~ pump** : bölgesel, yerel, mahallî, yalnız bir bölgeyi/mahalleyi ilgilendiren. **~pump politics** : mahalle politikası.

parity, *is., ç.* **-ties 1.** eşitlik, denklik, muadelet, **2.** benzerlik, aynılık, tıpkı/aynı oluş, **3.** *fiz.* eşlem, bakışımlılık, simetri (sağ ve sol el arasındaki simetri gibi), **4.** *fin.* (a) eş değerlik, değerce başka bir ülkenin parasına eşitlik, (b) para ile çeşitli madenlerin değerleri arasında sabit oran, **5.** *ABD* fiyat dengesi/ayarlaması : çiftçinin alım gücünü korumak için tarım ürünlerinde fiyat ayarlaması. **~ price** : dengeli/ayarlanmış fiyat, **6.** *tıp* doğurganlık, doğurabilme/üretme istidadı, **7.** *bil.* eşlik, eşleme. **~ bit** : eşlik ikili. **~ character** : eşlik damgası. **~ error** : eşlik yanlışı.

park, *is.&f.* **1.** park, umumî bahçe. **national ~** : millî park. **2.** kapalı alan, spor alanı. *a baseball ~ .* **3.** (köy evleri etrafındaki) geniş avlu, **4.** *Brit.* av sahası, vahşî hayvanlara ayrılmış arazi, **5.** *ABD* (dağlık bölgelerde) geniş vadi, **6.** araba park sahası/durak yeri, **7.** *As.* (a) askerî birliklerin top, tank ve taşıtlarının yığılma alanı, (b) bir alana toplanmış top, tank ve taşıtlar, **8.** (arabayı) park etmek. *Don't ~ the car in this street. I'm ~ed over there.* **9.** (uçak vb.) inmek, konmak, **10.** (uydu) yörüngeye oturtmak, **11.** (askerî teçhizat ve araçlar) alanda toplanmak. *to ~ artillery.* **12.** *ABD-argo* koymak, bırakmak, yerleştirmek. *Don't ~ tour books on top of my papers.* **13.** *k.d.* konaklamak, yerleşmek. ***e.a.- 11. assemble, 12. place, put, set, leave.***

parka, *is.* **1.** parka, (Eskimoların giydiği) başlıklı kürk ceket, **2.** (askerlerin giydiği) kısa kışlık palto.

parkin, *is. Isk.* zencefilli çörek.

parking, *is.* **1.** park yapma, otomobili geçici olarak bir yere bırakma, **2.** park yeri, oto bırakılabilecek yer. *There is plenty of ~ in the sopping center.* **3.** park yapılabilir, otomobil bırakılabilir. **No Parking** : Park edilmez, otomobil bırakmak yasaktır. **3. ~ brake** : el freni, **4. ~ lights** : park lambası, **5. ~ lot** : park yeri, **6. ~ meter** : park sayacı, **7. ~ orbit** : uzay aracı yörüngesi : uzay aracının uzaya gitmeden önce dünya etrafında yerleştiği yörünge, **8. ~ ramp = apron** : (hangarlarda) yükleme sahası, **9. ~ ticket** : (a) park etme bileti, (b) park ceza makbuzu.

Parkinson's disease, *is. patol.* Parkinson hastalığı, titremeli felç: el ve parmaklarda titreme, kaslarda katılaşma, hareketlerde ve konuşmada yavaşlama, yüz ifadesinde donukluk şeklinde beliren sinir hastalığı. **Parkinsonism, paralysis agitans, shaking palsy** *d.d.*

parkland, *is.* **1.** yer yer ağaçlıklı otlak, **2.** *Cnd.* Orta Kanada ovası ile Kayalık Dağlar veya çıplak arazi arasındaki bölge, **3.** park alanı, park olabilecek arazi.

parklike, *sf.* park gibi, parka benzer, parkımsı.

parkway, *is.* ekspres yol: gidiş dönüş şeritleri çimen ve ağaçlarla ayrılmış geniş oto yol.

parky, *sf. Brit-argo* serin, soğukça (hava). ***e.a.- chilly.***

parlance, *is.* **1.** konuşma tarzı/şekli, dil, lisan, deyim, tabir. **in common ~** : konuşma dilinde/diliyle. **legal ~** : hukuk dili. *In naval ~ a floor is a deck.* **2.** söylev, nutuk, (resmî) tartışma, müzakere, **3.** *esk.* konuşma, musahabe, sohbet. ***e.a.-1. vernacular, idiom, language, 2. speech, 3. talk, parley, conversation.***

parlando, *sf. müz.* konuşur gibi, konuşma şeklinde (icra veya taganni edilen).

parlay, *is.&gl.f. ABD* **1.** katmerli bahis (tutmak), yarışta kazanılan para ile tekrar bahse girme(k), **2.** *k.d.* başkasının parası/malı/bilgisi sayesinde refah ve başarı sağlamak. *He ~ed a modest inheritance into a fortune.* **3.** tehlikeli işlere atılıp büyük kazanç sağlamak.

parle, *is.&gs.f.* **parled, parling** *esk. bk.:* **talk, parley.**

parley, *is., ç.* **-leys**, *gs.f.* **-leyed, -laying 1.** toplantı, tartışma, münakaşa, müzakere, mükâleme, **2.** (mütareke yapmış kuvvetler arasında) barış şartlarını görüşme, gayriresmî barış müzakeresi, **3.** konuşmak, görüşmek, tartışmak, müzakere etmek, **4.** (ateşkes döneminde düşmanla barış şartlarını saptamak üzere) gayriresmî müzakerelere girişmek, (barış şartlarını) görüşmek/tartışmak, **5. parleyer** : (barış şartlarını vb.) konuşan/tartışan kimse. ***e.a.-1.*** *discussion, conference, 3. speak, talk, confer, discuss.*

parliament, *is.* **1.** *b.h.* Parlamento, İngiltere Millet Meclisi, **2.** Kurultay, Millet Meclisi, **3.** (Fransa'da 1789'dan önce) yüksek mahkeme, **4.** millî konuları müzakere için toplanan herhangi meclis.

parliamentarian, *is.***1.** parlâmentonun usul ve kurallarını bilen kimse, parlâmenter, **2.** *b.h. Brit.* parlâmento üyesi, **3.** *b.h.* İngiliz Parlâmentosunda I. Charles'a muhalif parti üyesi, **4. ~ism** : parlâmenter hükûmet sistemi taraftarlığı, parlâmenterlik.

parliamentary, *sf.* **1.** parlâmentoya ait, parlâmento+, **2.** parlâmentoca kabul edilmiş, **3.** parlâmentolu, parlâmentosu olan, **4.** parlâmento üyelerine ait, **5. ~ government** : parlâmenter hükûmet, **6. ~ law** : meclis iç tüzüğü.

parlor = parlour, *is.&sf.* **1.** (evlerde) salon, misafir odası, kabul salonu, **2.** (otellerde/kulüplerde) istirahat salonu, **3.** *ABD* (iş yeri olarak kullanılan) salon, dükkân, mağaza, bina vb. **a beauty ~** : güzellik salonu (kadın berberi). **funeral ~** : cenaze salonu, **4.** salon+, salona özgü. **~ furniture** : salon mobilyası, **5.** nazarî, sözde kalan, uygulamaya geçmeyen. **~ bolshevism** : sözde (kalan) bolşeviklik, **6. ~ car** *ABD* özel koltuklu vagon, **7. ~ game** : salon oyunu, kapalı yerde oynanan oyun, **8. ~ grand** : salon piyanosu, misafir odasına konulan kuyruklu piyanodan küçük piyano.

parlormaid, *is.* (misafirlere kapıyı açan ve hizmet eden) hizmetçi.

parlous, *sf.&zf. esk.* **1.** tehlikeli, zor, müşkül, **2.** zeki, kurnaz, akıllı, açıkgöz, becerikli, **3.** müthiş, hayret verici, **4.** geniş ölçüde, fazlasıyla, aşırı derecede, **5. ~ly** : tehlikeli/zor/müşkül bir şekilde; zekice, kurnazca, akıllıca, açıkgözlükle, beceriklice, **6. ~ness** : tehlike, zorluk; zekilik, kurnazlık, açıkgözlük, beceriklilik. ***e.a.-1.*** *perilous, dangerous, hazardous, 2. clever, shrewd, cunning, waggish, venturesome, 4. gratly, exceedingly.*

Parmesan, *sf.&is.* **1.** (İtalya'da) Parma şehrine ait, **2. ~ cheese** *d.d.* Parmican peyniri.

parmigiana = parmigiano, *sf. It.* peynirli, parmican peyniri ile pişirilmiş. *veal ~.*

Parnassian, *sf.&is.* **1.** Parnas dağı+, **2.** şair+, şiire/şairliğe ait, **3.** Parnasyen (şair) : XIX. yy. ın ikinci yarısında heyecan ve histen ziyade ölçü ile şekle önem veren Fransız şairleri(ne ait), **4. ~ism = Parnassism** : Parnasyenlik, Parnasyen üslûbunda şiir taraftarlığı.

Parnassus, *is.* **1. Mount ~** : Parnas dağı : Orta Yunanistan'da Korent körfezinin kuzeyinde Apollo ve güzel sanat tanrıçalarının yurdu sayılan dağ (yeni adı Liakoura), **2.** güzel şiirler dergisi/antolojisi, **3.** şiir veya sanat merkezi.

parochial, *sf.* **1.** kilise bölgesine/cemaatine ait, **2.** kilise okullarına/eğitimine ait. **~ school** : kilise okulu, dinî kurumca kurulup yönetilen okul, **3.** yerel, mahallî, sınırlı, mahdut, *mec.* dar görüşlü, dar kafalı. *~ ideas.* **4. ~ism** : dar görüş (lülük), dar kafalılık, **5. ~ist** : dar görüşlü kimse. **6. ~ly** : (a) yerel/mahallî olarak sınırlı/mahdut bir şekilde, (b) dar görüşlülükle, dar kafalılıkla. ***e.a.-*** *3. narrow, provincial, restricted, limited.*

parochialise, *f. Brit. bk.:* **parochialize.**

parochialize, *f.* **-ized, -izing 1.** yerelleştirmek, mahallîleştirmek, sınırlı/mahdut yapmak, sınırlamak, bir mahalleye/kilise bölgesine inhisar ettirmek, **2.** bir kilise bölgesinde/kilise için çalışmak.

parodic(al), *sf.* yergisel, hicveden, hiciv şeklinde, gülünç, yansılamalı.

parody, *is., ç.* **-dies**, *gl.f.* **-died, -dying 1.** gülünç taklit/yansılama, yergi, taşlama, hicviye, hiciv, hezel, edebî bir eserin/ müzik parçası-

nın/şahsın/olayın vb. gülünç şekilde taklidi. **The film was a brilliant ~ of American life** : Film, Amerikan yaşamının parlak bir yergisiydi. **2.** hiciv ve mizah edebiyatı, **3.** acemice taklit. **a mere ~ of a poet** : şair bozuntusu, **4.** gülünçleştirerek/hicvederek bir edebî eseri taklit etmek, hicvetmek, gülünçlemek, **5.** acemice taklit etmek, yansılamak. ***e.a.-1&2. burlesque, caricature, 3&5. travesty, 4. imitate.***

paroicous = parecious = paroecious, *sf. bot.* yan eşeyli : eril ve dişil üreme organları yan yana bulunan. **~ly** : yan eşeyli olarak. **~ness = paroecism** : yan eşeylilik.

parol, *is.&sf.* **1.** ifade, beyan, söz, tanığın mahkemedeki ifadesi, davada savunma veya suçlama yollu söz, **2.** sözlü, şifahî, **3. by ~** : sözle, sözlü olarak, şifahen. **parole** *ş.d.y.* ***e.a.- 2. oral, 3. orally.***

parolable, *sf.* (şartlı olarak) serbest bırakılabilir.

parole, *is.&sf.&f.* **-roled, -roling 1.** (a) şartlı tahliye : mahkûmun süresi bitmeden şartlı olarak serbest bırakılması, (b) şartlı tahliye süresi, (c) şartlı tahliye emri, **2.** *As.* (a) harp esirinin serbest bırakılınca tekrar silâh kullanmayacağına veya kaçmayacağına dair verdiği söz, (b) parola, yasak bölgeye girerken nöbetçiye kendini tanıtan gizli söz, **3.** şeref sözü. *The prisoner of war gave his ~ not to try to escape.* **4.** *huk. bk.:* **parol, 5. on ~** : (a) şeref sözü üzerine, (b) şartlı olarak (serbest bırakma). *The prisoner was released on ~.* **6.** mahkûmu şartlı olarak serbest bırakmak/tahliye etmek. *The boys were ~d on condition that they report to the judge every two months.*

parolee, *is.* şartlı olarak serbest bırakılan mahkûm.

paronomasia, *is.* cinas, kelime oyunu. ***e.a.- pun.***

paronomasial, *sf.* cinaslı.

paronomastic, *sf.* cinaslı. **~ally** : cinasla, cinaslı bir şekilde.

paronychia, *is. patol.* **1.** tırnak iltihabı. **2. paronychial** : iltihaplı (tırnak). ***e.a.-1. felon.***

paronym, *is. gr.* **1.** kökteş/aynı kökten gele kelime. *Wise and wisdom are ~s.* **2. ~ic = ~ous** : kökteş, aynı kökten gelen. ***e.a.-1. cognate.***

paroquet, *is. bk.:* **parakeet.**

parotic, *sf. anat. zool.* kulağa yakın, kulak yakınında bulunan.

parotid, *sf.&is. anat.* kulak altı tükürük bezi+.

parotitis = parotiditis, *is. patol.* **1.** kulak altı tükürük bezi iltihabı, **2.** kabakulak, **3. parotitic** : tükürük bezi iltihabı+. ***e.a.- 2. mumps.***

parotoid, *sf.&is. zool.* **1.** kulak altı tükrük bezine benzer (beze), **2.** (kurbağa vb.) kulak altı baloncuğu.

parous, *sf.* doğurmuş, çocuk/zürriyet sahibi.

-parous, *son ek* "üreten, doğuran, hasıl eden". *ör.: oviparous, viviparous, biparous .*

paroxysm, *is.* **1.** galeyan, feveran, parlayış, anî ve şiddetli nöbet. *a ~ of grief/of tears/of rage.* **2.** *patol.* hastalık nöbeti, hastalığın birdenbire şiddetlenmesi. *a ~ of coughing.* **3. ~al = ~ic** : galeyan/feveran hâlinde, nöbet şeklinde, zaman zaman şiddetlenen, **4. ~ally** : galeyanla, feveran ederek, birdenbire parlayarak/şiddetlenerek. ***e.a.-1. outburst, 2. convulsion.***

paroxytone, *sf.&is.* (klâsik Yunan dil bilgisi) sondan bir önceki hecesi kuvvetli/vurgulu (kelime).

parquet, *is.&f.* **-queted, -queting 1.** parke (döşemek), **2.** parke döşeli zemin, **3.** (tiyatro/opera binalarında) seyirci salonu, **4. ~ circle** : seyirci salonunun balkon altına gelen kısmı. ***e.a.-4. parterre.***

parquetry, *is.* parke (döşeme).

parr, *is., ç.* **parrs/parr** *zool.* **1.** yavru som balığı, **2.** küçük/yavru balık.

parrakeet, *is. bk.:* **parakeet.**

parramatta, *is. bk.:* **paramatta.**

parral = parrel, *is. den.* turusa çemberi.

parricide, *is.* **1.** ana/baba/yakın akrabasını öldürme, **2.** ana/baba/akraba katili, **3. parricidal** : ana/baba/akrabasını öldüren, bu tür cinayetle ilgili.

parrot, *is.&f.* **1.** *zool.* papağan, dudu kuşu *(Psittacifor-mes).* İlgili sıfat : **psittacine, 2.** taklitçi, papağan, başkalarının söz ve hareketlerini anlamadan taklit eden kimse, **3.** papağan gibi tekrarlamak/taklit etmek, öykünmek, **4. ~er** : taklitçi, **5. ~ fever = ~ disease** *bk.:* **psittacosis, 6. ~like = ~y** : papağan gibi.

parrotfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* papağan balığı : *Scaridae* ve *Labridae* familyasından renkleri ve çeneleri papağana benzeyen sıcak deniz balıkları.

parry, *is., ç.* **-ries**, *f.* **-ried, -rying 1.** (darbe vb. ni) savuşturma(k), bertaraf etme(k), defetme(k), çelme(k). *He parried the sword by his dagger.* **2.** kaçınma(k), sakınma(k), içtinap etme(k), kaçamak yapma(k)/cevap verme(k), geçiştirme(k). *to ~ an embarrassing question.* **3.** kaçamaklı/kurnaz cevap. ***e.a.-1.*** *avert,* ***2.*** *evade, avoid, dodge, avert, elude,* ***3.*** *evasion.*

parse, *gl.f.* **parsed, parsing 1.** (bir cümleyi dil bilgisi açısından) incelemek, **2. parsable** : incelenebilir, **3. parser** : inceleyen.

parsec, *is. astr.* parsek : astronomide kullanılan uzunluk ölçüsü = 3.26 ışık yılı veya güneşin yere uzaklığının 206,265 katı = 3.09×10^{13} km. *kıs.:* **pc.**

Parsee = Parsi, *is.* **1.** (VII-VIII. yy. larda İran'dan Hindistan'a kaçmış) Zerdüşt (lerden biri), **2.** bu Zerdüştlerin konuştuğu Farisî şivesi, **3. ~ism** : Zerdüştlük.

parsimonious, *sf.* **1.** cimri, pinti, hasis, aşırı tutumlu, nekes, tamahkâr, **2. ~ly** : cimrilikle, hasisçe, pintice, tamahkârlıkla, **3. ~ness** : cimrilik, pintilik, hasislik, nekeslik, tamahkârlık. ***e.a.-1.*** *stingy, tight, close, niggardly, miserly, penurious.* ***k.a.- 1.*** *generous, extravagant.*

parsimony, *is.* cimrilik, pintilik, hasislik, aşırı tutumluluk, nekeslik, tamahkârlık. ***e.a.-1.*** *stinginess, niggardliness, thrift.* ***k.a.- 1.*** *generosity, extravagance.*

parsley, *is.&sf.* **1.** *bot.* maydanoz *(Petroselinum crispum),* **2. ~ed** *d.d.* maydanozlu. *~ potatoes.* **3. cow ~ = wild ~** : yaban maydanozu *(Anthriscus sylvestris),* **4. fool's ~** : küçük baldıran *(Aethusa),* **5. mountain ~ :** dağ kerevizi *(Petroselinum oreoselinum).*

parsnip, *is. bot.* **1.** yabanî havuç *(Parstinaca sativa),* **2.** yabanî havuç kökü, **3. water ~** : su kerevizi *(Sium latifolium),* **4. Fine words butter no ~** : Lâfla peynir gemisi yürümez.

parson, *is.* **1.** papaz, rahip, vaiz, **2. ~'s bird.** *bk.:* **tui, 3. ~'s nose = pope's nose** *k.d.* pişmiş tavuk budu, **4. ~ic(al)** : papaza benzer, papaz gibi, **5. ~ish = ~ like** : papazvari, papaz gibi, papaza yakışır.

parsonage, *is.* papaz/rahip evi/konutu.

part[1], *is.* **1.** kısım, bileşen, öğe. **~s of a sentence** : cümlenin öğeleri, **2.** parça. *spare ~s. a radio has many ~s.* **3.** (a) bölüm, fasıl, (b) cüz, fasikül, **4.** uzuv, organ, **5.** bütünü oluşturan eşit kısımlardan her biri, ölçü, kısım. *Use 2 ~s sugar to one part cocoa.* **the greater ~** : çoğunluk, ekseriyet, büyük kısım. **the outer ~** : dış kısımlar. **the privy ~s** : edep yerleri, **6.** pay, hisse. **~ owner** : hissedar. *Everyone must do his ~.* **7.** *gen.* **~s** : (a) bölge, semt, mahalle, ülke, memleket. **foreign ~s** : dış ülkeler, yabancı memleketler. (b) yön, cihet, taraf, yan. **take sth. in good ~** : bir şeyi iyi karşılamak/telâkki etmek, gücenmemek. **I hope you will take this unpleasant advice from me in good ~** : Umarım ki bu nahoş nasihatime gücenmezsin. **take sth. in bad ~** : bir şeyi kötü karşılamak/telâkki etmek, gücenmek, darılmak. (c) üstün nitelik, meziyet. **a man of ~s** : maharetli/hünerli/usta/değerli meziyet sahibi bir kişi. **He looks the ~** : Tam işinin adamı görünüyor. **8.** parti, grup, taraf, **9.** saçların ayrıldığı yer, **10.** bileşen, (yedek) parça, **11.** *müz.* (a) ses, insan veya çalgı sesi, (b) bir çalgıcının çalacağı kısım, pasaj. *a violin ~.* (c) fasıl, bölüm, kısım, bir kompozisyonun bölümlerinden her biri, **12.** ilgi, menfaat, çıkar, pay, katkı, katılma, iştirak, dahl. *Leave him alone, he has no ~ in this.* **13.** görev, **14.** rol. **play a ~** : rol oynamak. **play the ~ of** : ... süsü vermek, **15. for one's ~** : (bir kimseye) göre/kalırsa, ...-ce. **for my ~** : bence, bana göre/kalırsa, fikrimce. **for your ~** : sence, sana göre/kalırsa, **16. for the most ~** : çoğunlukla, ekseriya, ekseriyetle, çok defa, en çok, esas itibarıyla. *The attempts were for the most ~ unsuccessful.* **17. in good ~** : (a) dostça, hoşgörü ile, gönül hoşluğu ile, tatlılıkla, iyi niyetle, iyi tarafı(nı). *He took the teasing in good ~.* **18. in~** : kısmen, bir bakıma, bir dereceye kadar. *The crop failure was due in ~ to the drought.* **19. in ~s** : parça parça, kısım kısım, bazan, bazı yerlerde. **in these ~s** : bu taraflarda/yerlerde, bu memlekette, **20. on the ~ of = on one's ~** : ... adına/namına, ... tarafından, ...-dan. *He expressed appreciation on the ~ of himself and his colleagues. We have never heard of any improprieties on his ~.* **21. on the one ~ ... and on the other...** : bir taraftan ..., öbür taraftan da...

22. ~ and parcel : ayrılmaz parça, temel unsur, esas/temel kısım, varı yoğu. *Her love for her child was ~ and parcel of her life. Practising is ~ and parcel of learning to play the piano.* **23. have/take ~ (in)** : katılmak, iştirak etmek, katkısı olmak. **I had no ~ in it** : Ben katılmadım, ben işin içinde yoktum. **Did you take ~ in the fighting?** Kavgaya katıldın mı? **24. take s.o.'s ~** : (birisinin) tarafını tutmak, (birisini) desteklemek/korumak/savunmak/müdafaa etmek, **25. take the ~ of** : (a) ... süsü vermek, rolünü almak, (b) tarafını tutmak, desteklemek, korumak, kayırmak. ***e.a.-1.*** *component, ingredient, sector, piece, portion, segment, section,* ***3.*** *(a) section,* ***4.*** *organ, portion, member,* ***6.*** *share, appointment, lot,* ***7.*** *(a) region, territory, quarter, district, (c) quality, attribute,* ***13.*** *duty, function, responsability,* ***14.*** *role,* ***16.*** *usually, mostly,* ***17.*** *(a) amiably, without offense, (b) largely,* ***18.*** *partly, for some extent,* ***23.*** *participate, partake,* ***24.*** *support, defend.* ***k.a.-1.*** *whole.*

part[2], *f.* **1.** (kısımlara) ayır(ıl)mak, böl-(ün)mek, parçala(n)mak, taksim etmek/olmak, **2.** (saçı ortadan) ayırmak, **3.** bozuşmak, dostluğa/arkadaşlığa son vermek, ayrılıp gitmek, ilişkisini kesmek. **~ company with s.o.** : birisinden ayrılmak. **The best of friends must ~** : En iyi arkadaşlar bile bir gün ayrılırlar/hiçbir şey ebedî değildir. **4.** bölüş(tür)mek, paylaş(tır)mak, hisselere ayırmak, **5.** ayrı koymak, birbirinden ayırmak, **6.** *metal.* (gümüşü altından) ayırmak, tasfiye etmek, **7.** *esk. bk.:* **leave**, **8.** *den.* (halat, kablo vb.) kopmak, parçalanmak, **9.** uzaklaşmak, terk etmek, ayrılıp gitmek. **Let us ~ friends** : Dost olarak ayrılalım/Dost kalalım. **10.** ölmek, **11. ~ with** : bırakmak, vazgeçmek, terk etmek. ***e.a.-1.*** *divide, break, cleave, sever, sunder, dissociate, disconnect, disjoin, detach,* ***3.*** *dissolve,* ***4.*** *apportion,* ***5.*** *separate,* ***9.*** *depart,* ***10.*** *die,* ***11.*** *give up, relinquish.* ***k.a.-1.*** *join.*

part[3], *zf.* kısmen, bir dereceye kadar. ***e.a.-*** *partly, to some extent.*

part. = **1.** participle, **2.** particular.

partake, *f.* **-took, -taken, -taking 1.** *gen.* **~ in** :katılmak, iştirak etmek. *We are eating lunch, will you ~?* **2.** *gen.* **~ of** : paylaşmak, pay/hisse almak. **to ~ of a meal** : yemeği paylaşmak. *Would you like to ~ of dessert?* **3.** *gen.* **~ of** : mahiyetinde olmak, benzemek, ... gibi olmak. *Feelings partaking of both joy and regret. Replies partaking of insolence. Her graciousness ~s of condescension.* **4. partaker** : paylaşan, katılan, iştirak eden. ***e.a.-1.*** *participate,* ***2.*** *share.*

partan, *is. İsk. bk.:* **crab.**

parted, *sf.* **1.** bölünmüş, parçalanmış, **2.** ayrı, ayrılmış, ayrı konulmuş, **3.** *bot.* dilimli (yaprak), **4.** *esk.* ölü, ölmüş, merhum, **5. ~ness** : bölünme, parçalanma, ayrılma, dilimli olma. ***e.a.-1.*** *cleft,* ***2.*** *separated,* ***4.*** *dead, deceased.*

parterre, *is.* **1.** *bk.:* **parquet circle**, **2.** çiçek tarhı, çiçek tarhlarıyla süslü bahçe, **3. parterred** : çiçek tarhlarıyla süslenmiş.

parthenocarpic, *sf.* **1.** döllenmeden meyve veren, **2. ~ally** : döllenmeden, döllenmeksizin.

parthenocarpy, *is.* döllenmeden meyve/ürün verme. *Bananas set fruit by ~ and without pollination.*

parthenogenesis = parthenogeny, *is. biy.* **1.** tekil ürem, döllenmeden üreme, **2. parthenogenetic = parthenogenic** : tekil üremli, tekil üremsel, **3. parthenogenetically** : tekil üremle, döllenmeden. ***e.a.-1.*** *virgin birth.*

Parthenos, *is.* bakire : eski Yunan tanrıçalarına verilen unvan.

Parthia, *is.* **1.** Part ülkesi : İran'ın Hazer Denizi kıyısındaki bölgesi. **2. ~n** : Partlı, Part+, **3. ~n shot** : (a) atlının kaçarken geriye attığı ok, (b) ayrılırken söylenen acı söz.

partial, *sf.* **1.** kısmî, yalnız bir kısmı etkileyen/ilgilendiren/kapsayan. *~ blindness. ~ payment.* **2.** tikel, cüz'î, noksan, natamam, tamamlanmamış, eksik, dar, sınırlı, genel olmayan, **3.** *astr.* yarı, kısmî, parçalı. **~ eclipse** : kısmî/parçalı tutulma, **4.** tarafgir, taraf tutan, haksız, **5.** *bot.* ikincil, tâli, **6. ~ to** : tutkun, meyilli, çok sever, müptelâ. **I'm ~ to chocolate cake** : Çikolatalı pastaya bayılırım/çok severim. **7. ~ly** : kısmen, tikel olarak, noksan/eksik bir şekilde, **8. ~ness** *bk.:* **partiality** ***e.a.-2.*** *incomplete, unfinished, imperfect, limited,* ***4.*** *one-sided, unfair, unjust, biased, prejudiced.* ***k.a.-2.*** *complete,* ***4.*** *unbiased, fair.*

partial denture, *is.* yarım/kısmî takma diş.

partial derivative, *is. mat.* tikel türev, kısmî türev : çok değişkenli bir işlevin (diğer değişkenler sabit farz edilerek) yalnız bir değişkene göre alınan türevi.

partial differential, *is. mat.* tikel türetke, kısmî diferansiyel: çok değişkenli bir işlevin bir değişkene göre tikel türevi ile o değişkenin artma miktarının çarpımı. **partial differential equation :** tikel türetik denklem, kısmî diferansiyel denklem.

partial differentiation, *is. mat.* tikel türetme, tikel türev alma.

partial fraction, *is. mat.* tikel üleşke/kesir, toplamları asıl kesire eşit olan basit kesirlerin her biri.

partiality, *is., ç.* **-ties** (2 ve 3 için) **1.** (a) tikellik, cüz'îlik, noksanlık, eksiklik, (b) tarafgirlik, taraf tutma, **2.** yeğleme, üstün görme, beğenme, rağbet, özel sevgi/meyil. *The ~ of parents for their own children.* **3.** (tarafgirlikten ileri gelen) haksızlık, adaletsizlik. **partialness** *d.d.* ***e.a.-2. favoritism, predilection, fondness, leaning, inclination, bent, 3. bias, unfairness, prejudice. k.a.- 1. impartiality, 2. dislike, 3. justice.***

partially, *sf.* **1.** kısmen. *He is ~ to blame for the accident.* **2.** taraf tutarak, tarafgirlikle.

partial pressure, *is. fiz. kim.* tikel basınç, kısmî basınç: bir karışımdaki gazlardan her birinin aynı sıcaklıkta aynı hacmi işgal ettiği zamanki basıncı.

partial tone, *is. müz.* tikel ses, tikel ton : bileşik bir sesi oluşturan sinüsoidal titreşimlerden her biri (ana ses veya harmonik). Sadece **partial** *d.d.* **upper partial tone** : uyumcul, harmoni.

partibility, *is.* bölünebilme, ayrılabilme, parçalana-bilme. ***e.a.- divisibility.***

partible, *sf.* bölünebilir, ayrılabilir, parçalanabilir. ***e.a.- divisible.***

particeps criminis, *huk.* suç ortağı, şerikicürüm.

participant, *sf.&is.* ortak, iştirakçi, paylaşan, katılan, iştirak eden. **participance = participancy** *bk.:* **participation.**

participate, *f.* **-pated, -pating 1. ~ in** : katılmak, iştirak etmek. *The teacher ~d in the children's games.* **~ with a person in a thing** : bir kimse ile bir şeye iştirak etmek, **2.** paylaşmak, bölüşmek, pay almak, ortak/hissedar olmak. **to ~ in profits** : kârı paylaşmak. ***e.a.- partake, share.***

participation, *is.* **1.** katılma, iştirak, **2.** paylaşma, bölüşme, pay/hisse alma, ortak/hissedar olma, ortaklık. ***e.a.- participance, participancy.***

participative, *sf.* katılım+, iştirak+, katılmayı/iştiraki gerektiren.

participator, *sf.* katılan, iştirak eden, iştirakçi, ortak.

participatory, *sf.* katılımlı, katılmalı, iştirakî, bireylerin katılmasını/iştirakini sağlayan, ortak, müşterek. *~ democracy.*

participial, *sf.&is. gr.* ortaç+, ortaçlı, ortaç gibi, ortaca ait. **~ly** : ortaç olarak, ortaç şeklinde.

participle, *is. gr.* ortaç : eylemden türemiş, çoğunlukla sıfat, arada da ad olarak kullanılan eylemsi. **present ~** : hâl/şimdiki zaman ortacı (*burning, looking, running* gibi). **past ~** : geçmiş zaman ortacı (*burned, looked, run* gibi).

particle, *is.* **1.** zerre, çok ufak tane. *a ~ of dust.* **2.** *fiz.* (a) parçacık, tanecik (elektron, proton, nötron, meson vb.). **~ accelerator** : parçacık hızlandırıcısı, (b) boyutları sonsuz küçük, kütlesi sınırlı madde, partikül, **3.** parça, kırıntı. **~ board** : çok küçük parçalardan yapılmış tahta. **~s of food** : yiyecek/ekmek kırıntısı, **4.** (belge/vesika vb. de) madde, paragraf, **5.** cüz, zerre, nebze. *a ~ of truth.* **6.** (Katolik kilisesinde) takdis edilmiş ekmek parçası/kırıntısı, **7.** *gr.* (a) ön ek veya son ek : *re-, -wise* gibi, (b) edat, bağ vb. gibi kısa kelime. ***e.a.-1. atom, mite, iota, tittle, whit, smidgen, speck, scintilla, jot, grain, 4. article, clause.***

parti-colo(u)red = party-colo(u)red, *sf.* **1.** alaca, rengârenk, alaca bulaca, renk renk, çok renkli, **2.** çeşitli, değişik, muhtelif. ***e.a.- 2. diversified, varied.***

particular[1], *sf.&is.* **1.** özel, hususî, şahsî, zata mahsus. *My ~ hobby. His ~ interests. The ~ person I had in mind.* **My ~ choice** : Benim şahsî seçeneğim. **2.** dikkate/kayda/zikre değer, şayanıdikkat, istisnaî, olağanüstü, önemli. *Nothing ~ happened. Take ~ pains with his job. of ~ importance.* **She didn't say anything ~** : Önemli bir şey söylemedi. **nothing in ~** : kayda/zikre değer hiçbir şey, **3.** özgü, has, mahsus, müstesna. *He took ~ care of it. a ~ characteristic of a skunk is his smell. Her ~ type of humor.* **4.** ayrın-

tılı, etraflı, teferruatlı, tafsilâtlı, mufassal. *a ~ description. She gave us a very ~ account of her day.* **5.** titiz, müşkülpesent, meraklı, pek dikkatli. **be ~ about one's food** : yemek seçmek, yemek hususunda titiz olmak. **be ~ about one's dress** : giyimine çok itina/özen göstermek, şık ve temiz giyinmek. **a very ~ housewife** : çok titiz bir ev kadını, **6.** *man.* belirli, muayyen, sınırlı. *"Some trees are oaks" is a proposition. "Some men are wise" is a ~ affirmative.* **7.** *huk.* kişisel, bireysel, ferdî, **8.** *esk. bk.:* **partial**, **9.** tek, münferit. *~ incidents.* **10.** ***particular*** sıfatı bazan belirli bir şeyi ötekilerden ayırt etmekte kullanılır, o zaman Türkçeye çevrilmez: **That ~ chair is sold** : O sandalye satıldı. **for no ~ reason** : sebepsiz, belirli bir sebep olmadan. **a ~ friend of mine** : bir dostum, dostlarımdan biri. ***e.a.-1.*** *specific, distinct, distinctive, discrete, special,* ***2.*** *notable, noteworthy, unusual, exceptional, especial,* ***4.*** *detailed, minute, circumstantial, careful, exact, precise, fastidious,* **5.** *fussy, discriminating, finical, finicky,* **6.** *limited, specific.* ***k.a.-2.*** *ordinary,* ***4.*** *inexact,* ***5.*** *undiscriminating,* ***6.*** *universel.*

particular[2], *is.* **1.** husus, madde, özel bir nokta. **in every ~** : her hususta. *The work is complete in every ~. He is wrong in one ~.* **2. ~s** : ayrıntılar, tafsilât. **go into ~s** : ayrıntılara girişmek, bütün ayrıntılarıyla izah etmek. **the ~s of a plan** : bir plânın ayrıntıları. **full ~s** : bütün ayrıntılar. **For further ~s apply to ...** : Fazla tafsilât için ...-e başvurunuz. **3.** *man.* genel bir sınıf içinde küçük bir özel grup, **4. in ~** : özellikle, bilhassa. *In ~, he was criticized for pursuing a policy of conciliation.* **anything/anyone in ~** : belirli/özel bir şey/kimse. *Are you looking for anything in ~ ?* **nothing/nobody in ~** : belirli/özel bir şey/bir kimse değil. **We talk about nothing in ~** : Havadan sudan konuşuyoruz (Belirli bir şeyden söz etmiyoruz). ***e.a.-1.*** *feature, particularity, 2. details,* ***4.*** *particularly, especially.*

particularise/particularisation/particulariser, *Brit., bk.:* **particularize/particularization/particularizer.**

particularism, *is.* **1.** (kendini belli bir ilkeye/fikre/partiye vb.) adama, hasrınefsetme, **2.** özerkçilik, ademimerkeziyetçilik : federal yönetimde her devleti/eyaleti iç işlerinde özgür bırakma ilkesi, **3.** *ilâh.* lûtfuilâhinin ancak seçkinlere geleceği doktrini.

particularist, *is.* **1.** kendini adayan, **2.** özerkçi, **3. ~ic** : tek bir şeye bağlı/özgü, özerkçi+,**4. ~ically** : tek bir şeye bağlı olarak, özekçilikle.

particularity, *is., ç.* **-ties 1.** özellik, hususiyet, özel oluş, **2.** özel nitelik/karakter, **3.** ayrıntı, teferruat, ayrıntılı oluş, **4.** titizlik, ayrıntılara özel dikkat ve itina gösterme, **5.** müşkülpesentlik, mızmızlık, kılı kırk yarma. ***e.a.-2.*** *peculiarity,* ***5.*** *fastidiousness.*

particularize, *f.* **-ized, -izing 1.** özelleştirmek, hususîleştirmek, özel/hususî hale getirmek, **2.** ayrı ayrı/birer birer zikretmek/söylemek/göz önüne almak, **3.** ayrıntılarıyla anlatmak/belirtmek, tafsil etmek, ayrıntılı izahat vermek, **4.** ayırmak, tayin/tahsis etmek, **5. particularization** : özelleştirme, ayrı ayrı zikretme/söyleme, ayrıntılarıyla anlatma, ayırma, tahsis etme, **6. particularizer** : özelleştiren, ayrı ayrı zikreden/söyleyen, ayrıntılarıyla anlatan, ayıran, tahsis eden kimse. ***e.a.-2.*** *specify, itemize.*

particularly, *zf.* **1.** özellikle, bilhassa. *He read it with ~ great interest. She was looking ~ attractive today.* **2.** özel olarak, hususî surette. **3.** ayrıntılarıyla, ayrıntılı olarak, bütün tafsilâtı/teferruatı ile, mufassalan, inceden inceye, **4.** açıkça, sarahatle, açıktan açığa. *a fact ~ mentioned.* **5.** son derece, aşırı bir şekilde, olağanüstü, pek fazla, pek o kadar. **~ difficult** : son derece zor. **He isn't ~ clever** : Pek o kadar zeki değildir. ***e.a.-1.*** *especially, specially, exceptionally,* ***2.*** *specifically, individually,* ***3.*** *scrupuluously, minutely, in detail,* ***4.*** *distinctly.* ***k.a.-1.*** *generally, commonly.*

particulars, *is.* gerçekler, (bir olay hakkında) ayrıntılı bilgi. ***e.a.-facts.***

particulate, *sf.* **1.** zerre(ler) hâlinde, zerrelerden/ufak parçalardan oluşmuş, **2.** zerre+, zerrelere ait, **3.** *kal. b.* kalıtımda bir bütün gibi davranan (bazı genler gibi). *~ inheritance.*

parting, *is.&sf.* **1.** ayrılma, ayrılış, ayrılık, ayrılıp gitme, veda (etme). **~ kiss** : veda busesi. **a ~ shot** : ayrılırken söylenen dokunaklı söz. **~ of the ways** : yol ayrımı, yolların ayrıldığı nokta, dört yol ağzı, **2.** hareket+. **the ~ day** : hareket günü, **3.** bölünme, parçalanma, (parçalara) ayrılma, **4.** bölen, ayıran, kesen, parçalayan(şey/alet). **~ tool** : (torna) keski kalemi, **5.** ölüm,

6. karar saati/yeri, bir karar verilmesi/tercih yapılması gereken zaman/yer. ***e.a.- 1.*** *departure, leave-taking,* ***2.*** *departure, departing,* ***3.****division, separation,* ***4.*** *dividing, separating,* ***5.*** *death.*

parti pris, *sf.&is., ç.* **partis pris** *Fr.* taraf-gir(lik), taraf tutan/tutma, peşin hüküm(lü), önceden kararlaştırılmış (davranış/tutum). ***e.a.-*** *prejudice, bias.*

partisan = partizan, *sf.&is.* **1.** partizan, taraf tutan (kimse), tarafgir, kayırmalı, tarafsız olmayan (kimse), bir parti/şahıs çıkarına yönelik. *~ politics.* **2.** partili, bir partiyi/şahsı/davayı destekleyen (kimse) **3.** *As.* çeteci, gerillacı, **4.** XVI-XVII. yy. larda kullanılmış geniş namlulu bir silâh, **5. ~ship** : partizanlık, tarafgirlik, kayırmacılık. ***e.a.- 1.*** *follower, adherent, biased,* ***3.*** *guerilla.*

partite, *sf.* **1.** (... kısma) bölünmüş/ayrılmış, (genellikle son ek olarak kullanılır). **a tripartite agreement** : üç kısma ayrılmış bir anlaşma. **bipartite** : iki kısımlı, **2.** *bot. bk.:* **parted**. *a ~ lead.*

partition, *is.&f.* **1.** bölme, taksim (etme), hisselere ayırma, **2.** ayrılma, bölünme, **3.** bölen/ayıran şey, **4.** bölüm, kısım, parça, **5.** bölme duvarı, tahta perde, paravan, **6.** (bitki/hayvan) zar, bölen/ayıran zar, septum, **7.** *huk.* mal bölüş-(tür)me, bir malın ortaklar arasında bölüş-(tür)ülmesi. *the ~ of a man's wealth when he dies.* **8.** *man.* bölünme, bir bütünün bileşenlerine ayrılması, **9.** *mat.* bölüntü : pozitif tam sayının birçok pozitif tam sayının toplamı olarak ifadesi. **~ of a set** : küme ayrışımı, **10.** bölmek, taksim etmek, kısımlara/hisselere ayırmak, **11.** *gen.* **~ off** : (duvar/paravana/tahta perde vb. ile) bölmek/ayırmak. *A corner of the basement was ~ed off for a washroom.* **12.** *huk.* (malı ortaklar arasında) bölüştürmek/paylaştırmak. *The empire was ~ed after the emperor's death.* **13. ~ line = boundary line** : (armalarda) sınır/bölüm çizgisi, **14. ~er** : bölen, ayıran kimse/şey, **15. ~ment** : bölme, ayırma. ***e.a.- 1.*** *division,* **2.** *separation,* ***4.*** *part, division, section,* ***6.*** *septum,* ***10.*** *portion, apportion, divide.* ***k.a.-11.*** *unite.*

partitive, *sf.&is.* **1.** bölen, ayıran, **2.** *gr.* bir bütünün parçasını belirten (kelime). *"Some, few, any" are ~ words.* **3. ~ly** : bölerek, ayırarak.

partizan, *is.&sf. bk.:* **partisan.**

partlet, *is.* (XVI. yy. da kullanılan) boyun atkısı, şal, (kadınların giydiği) göğüslük.

partly, *zf.* kısmen, bir dereceye kadar. *His statement is ~ true. He is ~ to blame.*

part music, *is.* parçalı müzik : parçaları iki veya daha fazla sanatçı arafından icra edilen (sesli) müzik.

partner, *is.&f.* **1.** ortak, şerik, **2.** *huk.* (iş hayatında) ortak, iş ortağı, hissedar, **3.** *bk.:* **silent partner**, **4.** eş, karı veya koca, zevç/zevce, **5.** (dansta) eş, arkadaş, **6.** (oyunda) takım arkadaşı, **7. ~s** *den.* ıskaça, gemi direğinin ayaklığı. **8.** ortak olmak/etmek, ortaklaşmak, ortaklık kurmak, ortağı gibi davranmak, **9. ~ up** : eş olmak, eş yapmak. *Jo and Mary have ~ed up for danse. Please don't ~ me up with Mr. X. for dinner.* **10. ~less** : ortaksız, şeriksiz, eşsiz. ***e.a.-1.*** *associate, colleague, accessory, accomplice,* ***4.*** *spouse,* ***5.*** *companion.*

partnership, *is.* **1.** ortaklık, şeriklik, eşlik. **go/enter into ~ with s.o.** : birine ortak olmak. **take s.o. into ~** : birini ortak etmek/ortaklığa almak, **2.** *huk.* (a) ortakların birbiriyle ilişkisi, (b) ortaklık sözleşmesi, (c) şirket. **limited ~** : sınırlı ortaklık, komandit şirket.

part of speech, *is. gr.* kelime türü : kelimelerin dil bilgisi açısından ayrıldıkları sınıflardan (ad, sıfat, zamir, zarf, edat, bağlaç, fiil, ünlem) her biri : *Noun, verb and adjective are parts of speech.*

partook, *f. bk.:* **partake** *(geç.z.).*

partridge, *is., ç.* **-tridges/-tridge** *zool.* **1.** keklik *(Perdix perdix),* **2.** kekliğe benzer birkaç çeşit kuş: (a) **ruffled grouse** *d.d.* tüyleri kabarık orman tavuğu, (b) **bobwhite** *d.d.* Amerika bıldırcını, (c) **tinamous** *d.d.* bir nevi bıldırcın, **3. gray ~ = Hungarian ~** : çil keklik, **4. red-legged ~** : kızıl keklik *(Alectoris rufa),* **5. rock ~** : kınalı keklik, kırmızı keklik *(Alectoris graeca),* **6. ~ wood** : keklik kerestesi, doğramacılıkta kullanılan çizgili ve çok sert bir çeşit kereste.

partridgeberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* keklik üzümü *(Mitchella repens).* ***e.a.-*** *twinberry.*

partridgelike, *sf.* keklik gibi, kekliğe benzer.

part song, *is.* en az üç kişinin çalgısız okuduğu şarkı.

part-time, *sf.&zf.* az süreli, kısa süreli, kısmî mesai (yapan), bütün gün çalış(ıl)mayan, geçici. *a ~ clerk. ~ employment. bk.:* **full-time.**

parturient, *sf.* **1.** doğuran, doğurmak üzere olan, **2.** bir fikir/eser meydana getirmek üzere olan, **3.** doğum+, doğuma ait, **4. parturiency :** doğurma, doğurganlık.

parturition, *is.* doğurma, doğum. ***e.a.-*** *childbirth, delivery.*

partway, *zf.* kısmen, bir dereceye kadar, bir miktar, biraz, bir kısmı. **~ done** : bir kısmı/kısmen yapılmış.

party, *is., ç.* **-ties**, *f.* **-tied, -tying 1.** ziyafet, eğlence, toplantı, parti. **dinner ~** : ziyafet. **evening ~** : suare. **give a ~** : ziyafet vermek, eğlence düzenlemek. **~ dress** : ziyafette giyilen elbise. **~ poop = ~ pooper** : *argo* oyunbozan, eğlenceye katılmayan kimse, **2.** kurum, cemiyet, topluluk, grup, ekip. **a search/rescue ~** : arama/kurtarma ekibi. **Will you join our ~** ? Bize/grubumuza katılır mısınız? **a ~ of schoolchildren** : bir grup öğrenci, **3.** *As.* (askerî) birlik, kıt'a, **4.** (siyasal) parti, fırka. **~ politics** : parti politikası. **~ spirit** : (a) particilik zihniyeti, partiye sadakat, (b) eğlence vb. düşkünlüğü, **5.** *huk.* taraf, sözleşme imzalayanlardan her biri, **6.** iştirakçi, katılan, iştirak eden kimse. **be a ~ to** : -e katılmak, (suç vb. ne) ortak olmak. **be a ~ to a crime** : bir cinayete katılmak. **He was a ~ to the deal** : Pazarlığa o da katıldı. **He was one of the ~** : O da gruba dahildi/onlardan biri idi. **7.** *k.d.* birey, kişi, şahıs, fert. **a ~ of the name of Jo** : Jo adında birisi. **third ~** : üçüncü şahıs. **He is the guilty ~** : Suçlu olan odur. **She is a sweet old ~, though she talks too much** : Çok konuşur ama pek sevimli bir ihtiyardır. **8.** ortak, müşterek. **~ wall** : ortak duvar, ara duvarı, **9.** eğlenceye/ziyafete/davete gitmek, **10.** *argo* gönül eğlendirmek, habire eğlenmek, vaktini eğlence ile geçirmek. **~ till dawn** : sabahlara kadar eğlenmek. ***e.a.-1.*** *gathering, assemblage, company, 4. faction, circle, coterie, ring,* **6.** *participant, 7. person.*

party-colo(u)red, *sf. bk.:* **parti colo(u)red.**

party line, *is.* **1.** (telefon) ortak hat, birkaç abonenin ortaklaşa kullandığı telefon hattı, **2.** (iki komşu mülk arasında) sınır (çizgisi), hudut (hattı), **3.** parti politikası, (özellikle komünist partinin) tutumu/hattı hareketi, **4.** (siyasal partilerde) ana siyaset, ilke, partinin rehber ittihaz ettiği politika. *The delegates voted along party line.* **5. party-liner** : partiye bağlı, parti politikasından/ilkesinden ayrılamayan kimse.

party whip, *is. bk.:* **whip**[2] (4).

parure, *is., ç.* **-rures** takı, süs, ziynet, birbirine uygun mücevherat takımı.

par value, *is. bk.:* **face value.**

parve = pareve, *sf.* (Musevîlerde) hem et, hem sütlü gıdalarla yenilebilen. *~ soup.*

parvenu, *is.&sf.* türedi (zengin), sonradan görme, zıpçıktı, hacıağa, görgüsüz (kimse). ***e.a.-*** *upstart.*

parvis, *is.* (kilise vb. önünde) kapalı yüksek avlu, sütun/kemer altı.

parvolin(e), *is. kim.* parvolin : C9H13N, balıkların çürümesinden hasıl olan yağlı sıvı.

pas, *is., ç.* **pas 1.** (dansta/balede) adım, figür, **2.** öncelik, ileri geçme hakkı, rüçhaniyet, **3. ~ de chat** : (balede) zıplayış, kedi adımı, **4. ~ de deux/trois** : (balede) iki/üç kişilik dans. ***e.a.-*** *2. precedence.*

paschal, *sf.&is.* **1.** paskalya+, **2.** paskalya mumu, **3. ~ flower** *bk.:* **pasqueflower, 4. ~ lamb** : (a) Musevîlerde Paskalya arefesi kurban edilip eti yenilen kuzu, (b) *b.h.* İsa, (c) İsa'yı temsil eden şey.

paseo, *is. İsp.* **1.** gezinti, akşam gezintisi/piyasası, **2.** gezi (yeri), gezinti yapılan cadde vb., **3.** boğa güreşçilerinin resmigeçidi.

pash, *is.&f.* **1.** *k.d.* kırmak, parçalamak, paramparça etmek, **2.** kıran/parçalayan darbe, vuruş, **3.** *argo* tutku, sevda, ihtiras, aşırı sevgi. **have a ~** : (sevdaya) tutulmak, âşık olmak, abayı yakmak. *She had a ~ for her schoolfriend.*

pasha = pacha, *is. T.* paşa. **~dom = ~lic = ~lik** : paşalık.

paso doble, *is., ç.* **paso dobles/pasos dobles 1.** paso doble : boğa güreşi başlangıcında ve sonunda çalınan oynak müzik, **2.** oynak bir dans.

pasqueflower = paschflower = paschal flower, *is. bot.* **1.** yel çiçeği, rüzgâr çiçeği *(Anemone Pulsatilla).* Nisanda kırmızı, beyaz, mor çiçekler açan bir bitki, **2.** buna benzer bir bitki *(Anemone ludoviciana).*

pasquil, *is. bk.:* **pasquinade. ~ic = ~illic** : yergili, yergisel, hicveden, yeren.

pasquinade, *is.&gl.f.* **-aded, -ading 1.** yergi, hicviye, taşlama, tezyif, özellikle herkesin görebileceği yere asılmış aşağılayıcı hicviye, **2.** yermek, hicvetmek, taşlamak, hakaret edici hicviye yazmak, **3. pasquinader** : yergici, hicviye/taşlama yazan kimse. ***e.a.-1.*** *satire,* ***1&2.*** *lampon.*

pass[1], *f.* **1.** (yanından/içinden/üstünden) geçmek. *to ~ through the town. We ~ed the dangerous section of the road.* **2.** ihmal etmek, önemsememek, önem vermemek, aldırmamak, saymamak, hesaba katmamak, kale/nazarıitibara almamak, gözünden kaç(ır)mak, **3.** (engel vb. üzerinden) aşmak, atla(t)mak, geçirmek, geçmesine izin vermek, bırakmak. *The guard ~ed the visitor.* **4.** atlamak, (su, eşik vb. ni atlayarak) geçmek, **5.** (sınav) geç(ir)mek, başarmak, muvaffak olmak. *to ~ an examination.* **Jim ~ed French** : Jim Fransızcadan geçti. **6.** (bir noktayı/dereceyi/merhaleyi) aşmak, ötesine geçmek, üstün çıkmak. *His strange story ~ed the belief.* **7.** geçirmek, yürütmek, ileri sürmek. *to ~ a rope through a hole.* **8.** yürütmek, hareket ettirmek, geçit resmi yaptırmak. *to ~ troops in review.* **9.** (zaman) geç(ir)mek, harca(n)mak, **10.** yaymak, (ağızdan ağıza) dolaş(tır)mak. *to ~ rumors.* **11.** (çek/para vb.) sürmek, kabul ettirmek. *to ~ a worthless check.* **12.** (elden ele) vermek, aktarmak, nakletmek, teslim etmek. *~ the salt.* **13.** söz vermek, vadetmek, taahhüt etmek, **14.** (fikir) söylemek, ifade/beyan etmek. **~ a comment** : yorumda bulunmak. **~ a remark** : ihtarda bulunmak, **15.** (bağırsakları) boşaltmak, tahliye etmek, **16.** kabul/tasdik etmek, onaylamak. **~ a law/ a bill** : bir kanunu kabul etmek. *Congress ~ed the bill.* **to ~ accounts as correct** : hesapların doğruluğunu onaylamak, **17.** (meclise/komisyona vb.) onaylatmak, kabul/tasdik ettirmek. *to ~ a bill or law.* **18.** (fikir/düşünce/mütalaa) bildirmek, açıklamak. *to ~ a judgment.* **19.** *huk.* ferağ/intikal ettirmek, devretmek, tapusunu başkası üzerine tescil ettirmek, **20.** (kâr, temettü vb.) ödememek/dağıtmamak. **~ a dividend** : kâr hissesi ödememek, **21.** gezdirmek, dolaştırmak, **22.** *sp.* pas vermek, paslaşmak, topu oyun arkadaşına atmak, **23.** ilerlemek, ileri gitmek, yürümek, önüne geçmek. *We ~ed the big truck.* **24.** geçip gitmek, hareket etmek, **25.** sona ermek, bitmek, son bulmak, geçmek. *The crisis soon ~ed. The pain will soon ~.* **26.** ölmek, vefat etmek, **27.** vuku bulmak, cereyan etmek, geçmek, vukua gelmek, vaki olmak, **28.** cari olmak, tedavülde olmak, (para) geçmek, (rivayet) dolaşmak, **29.** *ABD* yerini tutmak, yerine geçmek, kaim olmak, **30.** *ABD* (soyunda zenci olduğu hâlde) beyaz insan sayılmak, beyaz olarak tanınmak, **31.** intikal etmek, geçmek. *The estate ~ed to his children. The crown ~ed to the king's nephew.* **32.** teati edilmek, söylenmek. *Sharp words ~ed between them.* **33.** dönüşmek, tahavvül etmek, (bir hâlden bir hâle) geçmek. *to ~ from a solid to a liquid state.* **34.** (engeli/sınavı vb.) aşmak, başarı ile geçmek, engelle karşılaşmamak. **let sth. ~** : bir şeyi kendi hâline/serbest bırakmak, geçip gitmesine engel olmamak, **35.** karşılık/mukabele görmemek. *Let the insult ~.* **36.** *gen.* **~ on/upon** : hüküm/karar vermek, fikir/mütalaa beyan etmek. *Will you ~ on the authenticity of this drawing?* **37.** (bağırsaklardan) boşalmak, dışkılanmak, **38.** onaylanmak, tasdik edilmek, yasalaşmak, yasa hâlini almak, kanunlaşmak. *The bill finally ~ed.* **39.** *huk.* (a) *gen.* **~ on/upon** : (soruşturma kurulu üyesi) duruşmaya/müzakereye katılmak. *to ~ on a case.* (b) *bk.:* **adjudicate**, (c) (bir mülkü başka birine) ferağ etmek, **40.** sırasını atlamak, "pas" demek, **41.** (eskrim) hamle yapmak, **42. bring to ~** : oluşturmak, oldurmak, vukua getirmek, vukuuna sebep olmak, ifa etmek, başarmak, **43. come to ~** : vaki olmak, vukua gelmek, hasıl olmak, husule gelmek, **44. ~ away** : (a) sona ermek, bitmek, son bulmak, nihayetlenmek, nihayete ermek, (b) ölmek, vefat etmek, (c) (zaman) geçmek, **45. ~ by** : (a) ihmal etmek, saymamak, önem vermemek, atlamak, gözden kaçırmak, nazarıitibara almamak, (b) yanından geçmek, geçip gitmek, **46. ~ for** : ... sayılmak, ... gibi kabul/telâkki olunmak, ... yerine geçmek, ... diye geçinmek, **47. ~ off** : (a) (sahte para vb.) sürmek, (sahte malı) yutturmak, aldatmak. **~ off a false coin on o.** : birine sahte para sürmek. *argo* mantara bastırmak, (b) ... diye geçinmek, kendini ... diye satmak, sahte hüviyetini kabul ettirmek. *He ~ed himself as a doctor.* (c) nazarıitibara alma

mak, saymamak, atlamak, ihmal etmek, geçiştirmek, boş vermek, üzerinde durmamak, *argo* ıska geçmek. *He ~ed off the difficult question.* ~ **sth off as a joke** : bir şeyi şakaya vurmak, şaka sayarak üzerinde durmamak. (d) sona ermek, zeval bulmak, kaybolmak, zail olmak, **48. ~ on** : (a) ölmek, vefat etmek, (b) başkasına vermek/intikal ettirmek, aktarmak, geçirmek. **Read this and ~ it on** : Bunu okuduktan sonra başkalarına veriniz/geçiriniz/dolaştırınız. (c) geçmek, hareket etmek. **Let us now ~ on to the next subject** : Şimdi bir sonraki konuya geçelim. **49. ~ out** *k.d.* (a) bayılmak, kendini kaybetmek, kendinden geçmek, (b) dağıtmak, yaymak, tevzi etmek. *The teacher ~ed out the report cards.* (c) *Brit.* (askerî okuldan) mezun olmak, **50. ~ over** : (a) saymamak, kale/nazarı itibara almamak, ihmal etmek, atlamak, boş vermek, fark etmemek, görmemek, görmemezlikten gelmek. *The teacher ~ed over my mistake.* (b) ölmek, (c) aşmak, geç(ir)mek. (d) ~ **over to the enemy** : düşmana katılmak, **51. ~ the buck** : sorumluluğu başkasının üzerine atmak, **52. ~ the hat round** *k.d.* para toplamak, **53. ~ the time of day (with)** : ... ile görüşmek/kısa bir görüşme yapmak, şöyle bir merhaba demek, **54. ~ up** *k.d.* (a) (fırsatı) kaçırmak, yararlanmamak, istifade etmemek, vazgeçmek, feragat etmek. *to ~ up a chance to go to university.* (b) *bk.:* ~ **over, 55. ~ upon** : karar vermek, **56. ~ water** *k.d.* işemek, çiş yapmak, su dökmek. ***e.a.- 1. go by, 2. ignore, overlook, disregard, 6. excel, transcend, exceed, surpass, 9. spend, elapse, slip, 12. deliver, convey, transfer, transmit, 13. pledge, 14. pronounce, speak, utter, 15. discharge, void, 16. sanction, approve, 17. enact, 18. express, pronounce, 19. omit, 23. proceed, 24. depart, go away, leave, 26. die, 27. happen, occur, take place, 28. circulate, 42. accomplish, 43. occur, happen, take place, 44. (a) cease, terminate, end, (b) die, (c) elapse, 45. (a) disregard, overlook, 47. (a) palm off, (c) disregard, ignore, (d) disappear, 48. (a) die, 49. (a) faint, (b) distribute, circulate, 50. (a) disregard, ignore, (b) die 54. (a) refuse, reject, neglect.***

pass[2], *is.* **1.** geçit, boğaz, dar yol, **2.** geçiş izni, paso, şebeke. **free ~** : bedava paso, **3.** *As.* (a) (askerî bölgeye) giriş izni/belgesi. *He needed a ~ to enter the fort.* (b) izin kâğıdı, **4.** bedava bilet, **5.** (spor) pas, topu elden ele geçirme, aktarma, **6.** (meç) hamle, atılış, **7.** saldırı, hücum, hamle, taarruz. *He made a ~ at the enemy airfield.* **8.** *k.d.* (cinsel bakımdan) davetkâr hareket/jest, cinsel sataşma, sarkıntılık, **9.** (iskambilde) pas, oyun sırasını atlama, **10.** (hokkabazlıkta) (a) (eli bir şeyin önünden/arkasından) geçirme hareketi, (b) el çabukluğu (ile bir şeyi kaybetme/değiştirme, **11.** hâl, durum, vaziyet. **to bring events to a critical ~** : olayları kritik bir duruma getirmek, **12.** (sınavda) geçme, başarı, **13.** makineden işi bir defa geçirme, **14.** *esk.* kurnazca hamle/hücum. **15. bring to ~** : başarı ile sona erdirmek, sonuçlandırmak, icra/ifa etmek, gerçekleştirmek, **16. come to ~** : olmak, vukua gelmek, meydana gelmek, zuhur etmek. **things have come to a pretty ~** : (a) işler şimdi yoluna girdi; (b) işler tam bir çıkmaza saplandı. **Things have come to such a ~ that ...** : İşler öyle bir duruma girdi ki... **17. hold the ~** : geçidi/en önemli yeri tutmak, *mec.* (bir davayı vb.) savunmak, direnmek, **18. make a ~** : (a) vurmaya çalışmak, (b) *argo* sarkıntılık yapmak, (cinsel bakımdan) sataşmak, öpmeye/sarılmaya vb. çalışmak, *argo* sulanmak. *He made a pass at her as soon as they were alone.* (c) **make a ~ at doing sth**: bir işi denemek/yapmaya çalışmak, **19. sell the ~** : ihanet etmek. ***e.a.- 11. situation, condition, 16. happen, come about.***

passable, *sf.* **1.** (içinden) geçilebilir, geçirilebilir, geçilir. *The roads are just barely ~.* **2.** şöyle böyle, oldukça iyi, yetecek kadar, kabul edilir. *Her French is ~ but not good.* **3.** (para) geçer, muteber. *a ~ coin.* **4. ~ness** : geçilebilme, kabul edilebilecek durumda olma, geçerlik. ***e.a.- 2. adequate, fair, acceptable, 3. genuine.***

passably, *zf.* **1.** yeter derecede, kabul edilebilecek şekilde, **2.** oldukça, şöyle böyle, vasat derecede. *a ~ good novel.* ***e.a.- 1. acceptably, 2. moderately, fairly, somewhat.***

passacaglia, *is.* **1.** eski bir İspanyol dansı, **2.** bu dansın müziği.

passade, *is.* (süvarilikte) dönüş, atın olduğu yerde geriye dönüşü.

passado, *is., ç.* **-dos/-does** (kılıç oyununda) tek ayak üzerinde ilerleyerek yapılan hamle.

passage[1], *is.* **1.** (bir kitaptan vb.) parça, fıkra, bent, paragraf. *a ~ of Scripture.* **2.** *müz.* pasaj, bir besteden bir parça, **3.** *g.s.* (bir eserin) bölüm(ü), kısım, ayrıntı, **4.** geçme, geçiş, gidiş, gitme, göçme, muhaceret. **bird of ~** : göçmen kuş, göçebe kimse, **5.** geçiş hakkı/serbestliği, **6.** geçit, yol, **7.** *Brit.* koridor, dehliz, **8.** menfez, methal, delik, giriş/çıkış yolu. *the nasal ~* . **9.** yolculuk, seyahat, deniz yolculuğu/seyahati. **a ~ to India** : Hindistan'a yolculuk. **~ money** : yol parası, navlun. **a stormy ~** : fırtınalı deniz yolculuğu. **rough ~** : (a) tehlikeli yolculuk, (b) müşkül/çetin zaman, **10.** vapurda yatma/yeme, **11.** (vapurda) seyahat ücreti, **12.** (zaman vb.) geçiş, intikal, geçme, mürur. *the ~ from winter to summer.* **13.** (olay) cereyan, akış, **14.** (yasa vb.) onaylanma, kanunlaşma, **15.** (şahıslar arasında) fikir/görüş alış verişi/teatisi, **16.** (silâhlı) vuruşma, çatışma, kavga. *a ~ at arms.* **17.** geçirme, aktarma, ulaştırma, iletme, **18.** bağırsakların boşaltılması, **19.** (süvarilikte) tırıs (gidiş), **20.** *esk. bk.:* **occurence.** ***e.a.-1.*** *verse, paragraph, 7. passageway, 11. fare, 16. altercation, dispute, 17. transference, transmission.*

passage[2], *f.* **-saged, -saging 1.** geçmek, seyahat etmek, **2.** çatışmak, vuruşmak, dalaşmak, münakaşa/mücadele etmek, **3.** (atı) tırısa sürmek, **4.** (at) tırıs gitmek. ***e.a.-1.*** *cross, voyage* .

passageway, *is.* geçit, yol, dehliz, koridor.

passalong, *is.* elden ele geçirme, sürüm. *the high ~ of business magazines.*

passant, *sf.* (armalarda) yürüyen. **a lion ~** : yürüyen aslan.

passbook, *is.* hesap/banka cüzdanı.

pass degree, *is.* (İngiliz üniversitelerinde) orta mezuniyet derecesi. **poll, poll degree** *d.d.*

passé, *sf. Fr.* **1.** eski, modası geçmiş, demode, **2.** geçmiş, mazi. **time ~**: geçmiş zaman. **3.** yaşlı, geçkin, ihtiyar. ***e.a.-1.*** *out-of-date, outmoded, 2. past, 3. aged.*

passed ball, *is. beysbol* yakalanması mümkün iken kaçırılan top.

passed pawn, *is. satranç* etrafında düşman piyadesi olmayan piyade.

passel, *is. k.d.* büyük yığın/küme/grup.

passementerie, *is.* elbise süsü (sırma, boncuk, dantel).

passenger, *is.* **1.** yolcu, **2.** gezmen, seyyah, **3. ~-mile** : yolcu başına mil : nakliyat şirketlerinin yolcu trafik hacmini ölçmek için kullandıkları birim, **4. ~ pigeon** *zool.* gezgin güvercin *(Ectopistes migratorius)* : K Amerika'da eskiden yaşamış, halen soyu tükenmiş güvercin türü.

passe-partout, *is., ç.* **-touts 1.** maymuncuk, ana anahtar, her kilidi açan anahtar, **2.** bantla çerçevelenmiş camlı resim.

passepied, *is., ç.* **-pieds 1.** (XVII-XVIII. yy.) hareketli bir Fransız dansı, **2.** bu dansın müziği.

passer-by = passerby, *is., ç.* **passers-by** (yoldan) gelip geçen kimse.

passerine, *sf.&is.* **1.** tüneyen ötücü kuş, **2.** tüneyen ötücü kuşlar *(Passeriformes)* familyasından. Kuşların yarıdan fazlası bu familyadandır. **3.** *bk.:* **oscine.**

pas seul, *is., ç.* **pas seuls** *Fr.* (balede) solo dans, tek kişi oyunu.

pass-fail, *sf.&is.* "geçti-kaldı" : öğrencinin bilgisini derecelendirmekten ziyade geçip geçmeyeceğini saptayan not verme sistemi.

passibility, *is.* duyarlık, duygunluk, hassasiyet, içlilik.

passible, *sf.* duygulu, hassas, içli, kolay duygulanır/müteessir olur. ***e.a.-*** *impressionable.*

passifloraceous, *sf. bot.* çarkıfelekgillerden.

passim, *zf. Lât.* çeşitli yerlerde (bir kitapta bir fikir, cümle vb. nin tekrar edildiğini belirtir).

passing, *sf.&zf.&is.* **1.** geçen, geçip giden. **He watched the ~ crowd** : Geçip giden kalabalığı seyretti. **a ~ pedestrian** : geçip giden bir yaya. **~ events** : geçen olaylar, olup bitenler, **2.** gelip geçici, muvakkat, süreksiz, kısa süreli. *a ~ whim. a ~ glance.* **3.** *esk. bk.:* **surpassing, preeminent, 4.** sathî, üstünkörü, gelişigüzel, rastgele. *a ~ mention.* **He made a ~ remark** : Rastgele bir fikir ortaya attı. **5.** geçiş+, geçme+, geçmeye tahsis edilmiş. *~ lanes.* **6.** başarılı, sınıfını geçen. **~ grade** : sınıf geçme notu/derecesi, **7. ~ -bell** : matem çanı, **8.** *esk.* fevkalâde, üstün, son derece, pek, fazlasıyla, ziyadesiyle. **~ strange** : son derece acayip, **9.** geçme, geçiş, **10.** geçit, yol, **11.** ölüm, vefat. **His ~ grieved us all** : Onun ölümü bizi mateme gark etti. **12. in ~** : (a) aklıma gelmişken, sırası gelmişken, söz arasında, (b) düşünmeden, rastgele, **13. ~ly** : (a) geçici

olarak, muvakkaten, (b) sathî/üstünkörü bir şekilde, (c) fevkalâde, olağanüstü bir şekilde. ***e.a.-1.*** *going-by, past, elapsing,* ***2.*** *transitory, fleeting, transient,* ***4.*** *cursory, superficial,* ***8.*** *exceedingly, surpassingly,* ***11.*** *death,* ***12.*** *(a) incidentally, by the way, (b) casually* ***13.*** *(a) temporarily, (b) cursorily, superficially, (c) exceedingly, surpassingly.*

passion, *is.* **1.** tutku, ihtiras. **have ~ for sth** : bir şeye son derece tutkun/düşkün olmak. **ruling ~** : en büyük tutku/merak, **2.** kuvvetli sevgi, aşk. *a ~ for art.* **3.** şehvet, kuvvetli cinsel arzu, **4.** kuvvetli his, hırs. *Love and hate are ~s.* **5.** kuvvetli aşkla/ihtiras ve arzu ile sevilen kimse, **6.** aşırı heves, delilik. *a ~ for music.* **7.** tutku/ihtiras/aşırı heves konusu. *Music is her ~.* **8.** taşkınlık, hezeyan, **9.** şiddetli öfke, hiddet, gazap. **be in a ~** : şiddetle öfkelenmek, tepesi atmak. **a fit of ~** : hiddet galeyanı. **He blew into a ~** : Çok öfkelendi, köpürdü. **10.** elem, ıstırap, **11.** özleyiş, iştiyak, **12.** *b.h.* Hz. İsa'nın çarmıha gerilince çektiği ıstırap, **13.** *esk.* şehidin çektiği ıstırap, **14. ~ play** : Hz. İsa'nın çarmıha gerilmesini canlandıran dram, **15. ~ Sunday** : Paskalyadan iki önceki pazar günü, büyük perhizin beşinci pazarı, **16. ~ Week** : (a) Paskalyadan bir (veya iki) önceki hafta. ***e.a.-1.*** *bk.: feeling,* ***2.*** *love, propensity,* ***3.*** *lust,* ***6.*** *fervor, zeal, ardor, enthusiasm,* ***9.*** *rage, fury, ire, wrath,* ***10.*** *suffering.* ***k.a.-1.*** *apathy.*

passional, *sf.&is.* **1.** tutku+, ihtiras+, ihtiraslı, **2.** kuvvetli sevgi vb. gibi duygularla ilgili, **3.** şiddetli öfke/hiddet/gazap ile yapılan/işlenen. *a ~ crime.* **4.** şehitlerin ıstırabını anlatan kitap.

passionate, *sf.* **1.** (aşırı) tutkulu, ihtiraslı, muhteris. *a ~ interest in sport. a ~ person.* **2.** şiddetli duyguları ifade veya izhar eden. *a ~ speech.* **3.** aşırı heyecanlı, ateşli, hararetli. *a ~ advocate of socialism.* **4.** şehvetli. *a ~ woman.* **5.** çabuk öfkelenen, öfkeli, hiddetli, **6. ~ly** : ihtirasla, tutku ile, heyecanla, ateşli bir şekilde; öfke ile, hiddetle; şehvetle, **7. ~ness** : tutku, ihtiras, ateşlilik, heyecan(lılık); öfke(lilik), hiddet (lilik); ihtiras. ***e.a.-1-3.*** *emotional, impulsive, ardent, impassioned, fervent, enthousiastic,* ***5.*** *choleric, hot-heated, angry.* ***k.a.-1-3.*** *cool.*

passionflower, *is. bot.* çarkıfelek *(Passiflora incarnata).* **passionfruit** : çarkıfelek bitkisinin meyvesi.

passionless, *sf.* **1.** soğuk(kanlı), heyecansız, duygusuz, hissiz, tutkusuz, ihtirassız, sakin, tarafsız, duygularına hâkim olan, **2. ~ly** : soğukkanlılıkla, heyecansızca, duygusuzca, hissizce, tutkusuzca, ihtirassızca, sükûnetle, **3. ~ness** : soğukkanlılık, heyecansızlık, duygusuzluk, tutkusuzluk, ihtirassızlık.

passivate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** etkisizleştirmek, dinginleştirmek, pasifleştirmek, etkisiz/pasif hâle getirmek. *~ the surface of the steel by chemical treatment.* **2.** dış etkilerden korumak, örneğin yarı iletken cihazın yüzeyini silikon nitrit ile kaplayarak bozulmasını önlemek, **3. passivation** : etkisizleştirme, dinginleştirme, pasifleştirme.

passive, *sf.&is.* **1.** pasif, durgun, etkilenmez. **take up a ~ attitude** : pasif davranmak, **2.** faal olmayan, faaliyetlere katılmayan. *a ~ member of a committee.* **3.** atıl, ağır, tembel, **4.** eylemsiz, davranışsız, davranışı ağır, **5.** itaatli, muti, boyun eğen, baş eğen, karşı koymayan, mukavemet etmeyen. *a ~ hypnotic subject.* **6.** *gr.* edilgen. **~ verb** : edilgen fiil. **~ voice** : edilgen çatı. *In* "He is carried", *"is carried" is a passive construction.* **7.** *kim.* dingin, edilgen, pasif, **8.** *elekt.* güç kazancı sağlamayan, pasif. *Capacitors and resistors are ~ circuit elements. a ~ communication satellite that reflects TV signals.* **9.** *tic.* kâr getirmeyen, faizsiz, **10. ~ commerce** : pasif ticaret, ihraç mallarını yabancı gemilerle taşıyarak yapılan ticaret, **11. ~ immunity** : edilgin bağışıklık, **12. ~ obedience** : tam boyun eğme, inanç ve ilkelere aykırı olsa da itaat etme, **13. ~ resistance** : eylemsiz, direniş, pasif mukavemet, **14. ~ resister** : eylemsiz direnişçi, **15. ~ly** : eylemsizce, pasif/durgun bir şekilde, baş/boyun eğerek, karşı koymaksızın, direnmeksizin, **16. ~ness = passivity** : eylemsizlik, edilginlik, baş/boyun eğme, direnmeme, karşı koymama. ***e.a.-3.*** *inactive, inert, quiescent,* ***5.*** *submissive,* ***7.*** *inactive.* ***k.a.-*** *active.*

passivism, *is.* **1.** dinginlik, edilgenlik, durgunluk, eylemsizlik, pasiflik, **2.** eylemsiz direniş ilkesi/uygulaması, **3. passivist** : eylemsiz direnişçi.

passkey, *is., ç.* **-keys 1.** ana anahtar, **2.** *bk.:* **skeleton key** , **3.** özel anahtar, **4.** *bk.:* **latchkey**. ***e.a.-1.*** *master key.*

passless, *sf.* geçilmez, geçit vermez. ***e.a.-impassable.***

Passover, *is.* **1. Pesach, Pesah** *d.d.* Yahudilerin hamursuz bayramı: 14 Nisanda başlar, yedi, sekiz gün sürer, **2.** *k.h. bk.:* **paschal lamb** (1).

passport, *is.* **1.** geçişlik, pasaport, **2.** bir ülkenin karasularına girmek için gemiye verilen izin belgesi, **3.** giriş belgesi, **4.** (istenen bir sonuca ulaştıran) araç. *He thought that money was a ~ to happiness.*

pass-through, *is.* ara pencere, mutfakla yemek odası arasında sevis penceresi.

passus, *is., ç.* **-sus, -suses** (hikâye/şiir vb. de) bölüm.

password, *is.* parola. *bk.:* **countersign.**

past[1], *sf.&is.&zf.* **1.** geçmiş (zaman), mazi, eski (zaman). *It was a bad time, but it's all ~ now.* **in the ~** : mazide, eskiden, geçmiş zamanda. **for some time ~** : bir süreden beri, **2.** geçmişte olan, mazideki. **The ~ glories of our nation** : Milletimizin mazideki haşmeti. **a thing of the ~** : geçmişte olan bir şey, **3.** geçen. **During the ~ year** : Geçen yıl zarfında. **4.** önce, evvel. **ten days ~** : on gün önce, **5.** önceki, evvelki, sabık, eski. *Three ~ presidents of the club.* **6.** geçmiş olay, **7.** (milletin/şahsın) geçmiş(i), tarih(i). **a town with a ~** : tarihî bir şehir. **a woman with a ~** : geçmişte maceraları olan kadın, **8.** sicil, kirli mazi, sabıka, bir şahsın önceki hayatındaki/mesleğindeki uygunsuz/ahlâksız eylemler, **9.** *gr.* (a) geçmiş zaman, (b) eylemin geçmiş zaman kipi, **10. be ~ caring for sth/s.o.** : (bir dereceden sonra) artık aldırmamak/vız gelmek, **11. would not put it ~ somebody (to do sth.)** *k.d.* (bir kimsenin bir şeyi yapacağına) inanmak, ihtimal vermek, sanmak. **I wouldn't put it ~ him to cheat at cards** : Onun iskambilde hile yapacağına inanırım (pekâlâ hile yapar). **12. walk/run ~** : yürüyerek/koşarak geçmek/geçip gitmek. ***e.a.-1. bygone, 4. ago, 5. previous, earlier.***

past[2], *e.* **1.** -den sonra, ... üstü. **~ noon** : öğleden sonra, öğle üstü, **2.** -den ötede/öteye. **He walked ~ the house** : Evin önünden yürüyerek geçti. **3.** (sayı, miktar vb.) aşkın, aşmış, -den fazla, -den ziyade, geçmiş, geçe. **ten minutes ~ four** : (saat) dördü on geçe. **He is ~ fifty** : Yaşı elliyi geçmiştir. **4.** gücü/takati dışında, ümitsiz, imkânsız. **He is ~ recovery** : İyileşmesi imkânsız. **5.** ötesinde, dışında, üstünde, uzak. **~ all understanding** : akıl almaz, anlaşılmaz. **~ endurance** : dayanılmaz, tahammül edilmez. **The hospital is about a mile ~ the school** : Hastahane, okuldan bir mil kadar ötededir/uzaktadır.

pasta, *is.* makarna, hamur işi, mantı vb.

paste, *is.&f.* **pasted, pasting 1.** hamur, **2.** macun(lamak), **3.** kola/ tutkal/ zamk/çiriş (ile yapıştırmak), **4.** *bk.:* **pasta**, **5.** ezme. **almond ~** : badem ezmesi, **6.** çömlekçi çamuru, **7.** (a) elmas taklidi cam, (b) elmas taklidi camdan yapılmış ziynet eşyası, **8.** *argo* yumruk, tokat, sille, şamar, **9.** yapıştırmak, yapıştırarak üstünü kaplamak. *Please ~ these sheets of paper together.* **~ down** : tutkalla vb. yapıştırmak, **10.** *argo* yumruklamak, tokatlamak, yumruk/tokat/sille /şamar vurmak. ***e.a.- 8. smack, blow, punch.***

pasteboard, *is.&sf.* **1.** mukavva, karton, **2.** mukavvadan/kartondan yapılmış, **3.** dayanıksız, yapmacık, taklit, entipüften. ***e.a.- 3. flimsy, sham, unsubstantial.***

pastel, *sf.&is.* **1.** pastel (renk/renginde), **2.** pastel kalemi (ile y apılmış). *a ~ portrait.* **3.** çivit otu, **4.** çivit boyası, **5. ~ist = ~list** : pastel ressamı.

paster, *is.* **1.** arkası zamklı kâğıt/ilân/etiket, **2.** (ilân vb.) yapıştıran kimse.

pastern, *is.* **1.** (at, sığır vb.) bukağılık, bukağı takılan yer, **2.** topuk kemiği. **great ~ bone** : üst topuk kemiği. **small ~ bone** : alt topuk kemiği. **~ joint** : topuk eklemi, iki topuk kemiği arasındaki eklem.

paste-up, *is.* **1.** üstüne resim yapıştırılan karton vb., **2.** yapıştırma, **3.** klişesini çıkarmak için bir kâğıt üzerine yapıştırılmış metin/resim. ***e.a.- 3. mechanical.***

pasteurise/pasteurisation, *Brit. bk.:* **pasteurize/pasteurization.**

pasteurism, *is.* **1.** Pastör tedavisi : hastalıkları (özellikle kuduzu) Pastör'ün keşfettiği usulle (kuvveti gittikçe artan virüsler zerk ederek) önleme veya tedavi usulü, **2.** pastörize etme.

pasteurize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (sütü, peyniri vb.) pastörize etmek, ısıtarak mikropları öldürmek, **2. pasteurization** : pastörize etme, **3. pasteurizer** : (a) pastörize aleti, (b) pastörize eden kimse.

pasticcio, *is., ç.* **-ci** *It. bk.:* **pastiche.**

pastiche, *is.* çeşitli eserlerden alınan parçalarla yapılmış resim/müzik/edebî eser.

pastil(le), *is.* **1.** pastil, ilâçlı şeker, **2.** tütsü : koku gidermek/dezenfekte etmek için yakılan koni biçiminde madde, buhurdan, **3.** kokulu şeker, **4.** X ışınlarına maruz kalınca renk değiştiren, üstü kimyasal madde ile kaplı kâğıt disk, **5.** pastel boya kalemi.

pastime, *is.* eğlence, oyun. ***e.a.- entertainment.***

pastiness, *is.* hamurumsuluk, hamur gibi oluş.

past master, *is.* **1.** üstat, usta : bilgi, görgü ve tecrübede üstün kimse, **2.** (bir cemiyet, lonca, meslek kuruluşu vb. de) önceki başkan. ***e.a.-1. expert, adept.***

pastor, *is.* **1.** papaz, **2.** *esk.* çoban. ***e.a.-2. shepherd.***

pastoral, *sf.&is.* **1.** çobanlara/kırlara ait, pastoral (şiir/resim vb.). *a ~ poem.* **2.** otlak olarak kullanılan (arazi), **3.** sade, sakin, huzur ve sükûn verici, **4.** kırsal, köye/kıra ait, **5.** papazlığa ait, **6.** *müz. bk.:* **pastorale**, **7.** papazların görevlerini öğreten kitap, **8.** papazın cemaate mektubu, **9.** piskopos asası, **10. ~ epistles** *d.d.* Yeni Ahit'te St. Paul'a atfedilen Timothy ve Titus'a hitaben yazılmış üç mektup, **11. ~ly** : kır ve köy hayatı ile ilgili olarak. ***e.a.- 4. rural, rustic, bucolic, idyllic, 9. crosier.***

pastorale, *is., ç.* **-rales/-rali** *It.müz.* **1.** pastoral müzik, **2.** pastoral opera/kantata vb. : kır ve köy hayatını konu alan müzikli oyun.

pastoralism, *is.* çobanlık, göçebelik.

pastoralist, *is.* **1.** çobanlık, göçebe, sürü yetiştiren/besleyen kimse, **2.** pastoral şair/yazar.

pastorage = pastorate, *is.* **1.** papazlar kurulu, **2.** papazlık (mevkii/görevi/süresi), **3.** papaz evi. ***e.a.- 3. parsonage.***

pastorium, *is. G. ABD bk.:* **parsonage.**

past participle, *gr.* geçmiş zaman sıfatfiili.

past perfect, *gr.* belirli geçmiş zaman : geçmişte başka bir olaydan önce olup bitmiş işi bildiren fiil kipi. ***had + past participle*** şeklinde yapılır. *"I had left home before he arrived* : O gelmeden önce evden ayrıldım." cümlesindeki *"I had left"* bu kiptedir. ***e.a.- pluperfect.***

pastrami, *is.* pastırma.

pastry, *is., ç.* **-tries** pasta, hamur işi tatlı.

pasturage, *is.* **1.** otlak, mera, çayırlık, **2.** (hayvan) otlatma, çobanlık, sığırtmaçlık.

pastural, *sf.* **1.** otlağa/meraya/çayırlığa ait.

pasture, *is.&gl.f.* **1.** otlak, mera, çayırlık, **2.** ot, çayır, hayvan yemi, **3.** otlatma, **4.** otlatmak, **5.** otlamak, **6. put out to ~** : (a) otlatmaya çıkarmak, (b) *k.d.* emekliye ayırmak, (yaşlı/eski olduğu için) çalışmasına son vermek. **It's about time to put our old car to ~ and get a new one** : Eski arabamızı emekliye ayırıp yenisini almanın zamanı geldi. **7. pasturable** : otlatmaya elverişli, otlak/mera/çayırlık olabilir, **8. pasturer** : çoban, sığırtmaç, otlatan kimse. ***e.a.-1. grassland, 2. grass, herbage, 3. grazing, 4. graze.***

pasty, *sf.* **pastier, pastiest,** *is., ç.* **pasties** **1.** hamurumsu, hamur gibi, hamura benzer, **2.** hamur/macun kıvamında, **3.** solgun, soluk, uçuk. **~ -faced** : soluk/uçuk benizli, solgun yüzlü/çehreli, **4.** etli börek, mantı, **5. pasties** : striptiz yapan dansözlerin meme başlarını örttükleri küçük kapaklar.

PA system = Public Address system: hoparlör tesisatı, Halka Duyurma Düzeni.

pat1, *is.&f.* **patted, patting 1.** (el ile veya yassı bir şeyle) hafifçe vurmak, vurarak yassıltmak, **2.** (sırtını) okşamak, tebrik/tasdik makamında veya sevgi ifadesi olarak el ile hafifçe dokunmak, **3.** (hafif adımlarla) yürümek/koşmak, **4.** ayağı hafif hafif yere vurmak, **5. ~ (s.o.) on the back** *k.d.* (birisini) tebrik/teşvik etmek, övmek, methetmek. **~ oneself on the back** : (kendini) övmek, methetmek, kendi yaptığını beğenmek. **a ~ on the back** : tebrik, teşvik, övme, methetme, övgü, medih, tebrik/teşvik edici söz, **6.** fiske, hafif vuruş/darbe, **7.** hafif vuruşun çıkardığı ses, pat pat sesi, **8.** ufak kalıp. **a ~ of butter** : tereyağı kalıbı. ***e.a.-5. congratulate, encourage, praise.***

pat2, *sf.* **1.** tamamen uygun, tam münasip, istenildiği gibi, **2.** yapmacık, sun'î, önceden düzenlenmiş/tertiplenmiş gibi, tamamen ezberlenmiş/öğrenilmiş. **to have sth. (off) ~ = to know ~** : iyice öğrenmek/ezberlemek, bir daha unutmamak. *He had all the answers off ~ . Jo has the history lesson ~.* **3.** *bk.:* **firm, unyielding. 4. ~ly** : (a) uygunca, uygun/münasip bir şekilde, (b) bas-

makalıp/yapmacık (bir şekilde), **5. ~ness** : (a) uygunluk, (b) vaktinde oluş. ***e.a.-1.*** *apt, opportune, seasonable,* ***2.*** *contrieved.*

pat[3], *zf.* **1.** tamamıyla, iyice, mükemmelen, mükemmel bir şekilde. *to know one's lesson ~.* **2.** tam uygun/münasip bir şekilde, kusursuzca, tıpı tıpına, tam zamanında, **3. stand ~** : (a) (fikrinde/kararında vb.) direnmek, sebat etmek, kararından dönmemek, bildiğinden şaşmamak. *Many people were angry with the government but the Prime Minister stood ~.* (b) (pokerde) yeni kâğıt almamak. ***e.a.-1.*** *exactly, perfectly,* ***2.*** *aptly, opportunely,* ***3.*** *cling, hold firm.*

patagium, *is.*, *ç.* **-gia 1.** (yarasanın) kanat zarı, **2.** uçan sincabın kanat gibi açılan derisi, **3.** kuş kanadının zarı, **4.** (böceklerin) kanat zarı.

Patagonia, *is.* Patagonya, Arjantin'in güneyinde bir bölge. **~n** : Patagonya+, Patagonyalı.

patch[1], *is.* **1.** yama, **2.** yara üzerine yapıştırılan/ağrılı gözü örten bez parçası, **3.** parça. **a ~ of ice** : buz parçası. **a ~ of blue sky** : (bulutlar arasında) bir parça mavi gök. **in ~es** : yer yer, parça parça. **This poem is good in ~es, but I don't like all of it** : Bu şiir yer yer güzel, fakat tümünü beğenmiyorum. **4.** parsel, maşara, tarh, küçük arazi parçası. **a ~ of corn/potato** : mısır/patates maşarası, **5. beauty spot** *d.d.* yapıştırma ben, eskiden kadınların süs için yüzlerine yapıştırdıkları ufak siyah ipek parçası, **6.** leke, **7. shoulder ~** *d.d. As.* kolçak, kolluk, pazıbent: askerlerin kollarına taktıkları anlamlı kumaş parçası, **8.** *ilet.* (geçici) bağlantı : iki cihazın uçları fişli kablo (*patching cord*) ile birbirine elektriksel olarak bağlanması. **~ cord** : bağlama/irtibat kablosu/kordonu, **9.** *bil.* hatalı programın geçici olarak düzeltilmesi, **10.** *esk.* (a) soytarı, dalkavuk, palyaço, (b) ahmak, budala, aptal, akılsız. **11. not a ~ on** *k.d.* eşit/denk değil, çok farklı, uymaz, benzemez. **The second half is not a ~ on earlier sections** : İkinci parça öncekilere uymuyor. **not to be a ~ on s.o.** : birinin eline su dökememek, **12. be in/hit/strike a bad ~** : (muvakkaten) talihi ters gitmek, **13. ~less** : yamasız. ***e.a.-10.*** *(a) jester, (b) fool, dolt.*

patch[2], *f.* **1.** yama(la)mak, yama vurmak, **2.** parçaları birleştirerek yapmak. *to ~ a quilt.* **3.** *gen.* **~ up** : (a) uzlaşmak, anlaşmak, barışmak. *to ~ up a quarrel.* (b) kabaca yamamak/tamir etmek, derme çatma yapmak, **4.** *bil.* hatalı programı geçici olarak düzeltmek, **5.** *ilet.* kablo ile iki cihazı geçici olarak birbirine bağlamak, **6. ~able** : yamanabilir, tamir edilebilir, bağlanabilir. **7. ~er** : yamayan, tamir eden, bağlayan. ***e.a.-1.*** *mend,* ***3.*** *settle, smooth over.*

patchboard = patch panel, *is.* bağlama panosu.

patched-up, *sf.* **1.** yamalı, **2.** derme çatma, uydurma, **3.** uzlaşmış, barışmış.

patchouli = patchouly = pachouli, *is. bot.* **1.** Hint nanesi *(Pogostemon Heyneanus, P. Cablin) :* Hindistan'da yetişen ve yapraklarından koyu kahverengi ağır bir yağ çıkarılan nanegillerden iki tür ağaç, **2.** bu yağdan yapılan esans/parfüm.

patch pocket, *is.* dış cep, dıştan yama şeklinde dikilmiş cep.

patch test, *is. tıp* (bir nevi) alerji testi : alerji yapabilecek madde ile ıslatılmış bir parça deri üzerine konularak yapılır.

patchwork, *is.* **1.** yama işi, kumaş artıklarından dikilmiş yorgan vb., **2.** uydurma/derme çatma iş, düzmece.

patchy, *sf.* **patchier, patchiest 1.** yamalı, **2.** derme çatma/uydurma/noksan yapılmış, baştan savma. **Her knowledge of French is ~** : Derme çatma Fransızca bilir (çat pat Fransızca konuşur). **3.** bozuk düzen, karman çorman, tutarsız, düzensiz, parça parça, insicamsız. **His work is ~** : Yaptığı iş tutarsızdır/bazan iyi bazan kötüdür. **4. patchily** : (a) yamalı yamalı, yamalı bir şekilde, (b) derme çatma/düzensiz bir şekilde.

pate, *is.* **1.** baş, kafa, **2.** kafanın üstü, tepe, **3.** beyin, akıl (çoğunlukla küçültücü anlam taşır). ***e.a.- 1.*** *head,* ***3.*** *brain.*

pâte, *is. Fr.* porselen hamuru, hamur macun.

pâté, *is.*, *ç.* **-tés** *Fr.* **1.** talaş kebabı, börek vb. gibi etli hamur işi, **2. ~ de foie gras** : kaz ciğeri ezmesi.

pated, *sf.* (alay için) kafalı, beyinli, akıllı.

patella, *is.*, *ç.* **patellae/patellas 1.** *anat.* diz kapağı, diz kemiği, **2.** *biy.* yassı tava biçiminde organ, **3.** (eski Roma'da) küçük tava, tabak, sahan, **4. patellar** : diz kapağına ait. ***e.a.- 1.*** *knee-cap.*

patellate, *sf.* **1.** diz kapaklı, **2.** *bk.:* **patelliform.**

patelliform, *sf.* yayvan, yassı, küçük tava veya fincan tabağı biçiminde.

paten, *is.* (ayinlerde içine ekmek konulan) madenî tepsi.

patency, *is.* **1.** açıklık, aşikârlık, bedihîlik, herkese açık olma, **2.** *tıp* açıklık, engelsizlik, tıkalı olmama, **3.** *s.bl.* hecelerin açıklığı.

patent[1], *is.* **1.** patent, ihtira beratı, **2.** imtiyazlı ihtira, patenti alınmış buluş, **3.** ayrıcalık, imtiyaz, özel haklar tanıyan resmî belge, **4.** imtiyazlı arazi, arazi için verilen imtiyaz.

patent[2], *sf.* **1.** patentli, ihtira beratı ile korunmuş, imtiyazlı, **2.** patent+, patentle ilgili. **~ right** : patent hakkı, imtiyaz. **~ law** : patent yasası, **3.** imtiyaz, patentle korunan hak, **4.** besbelli, apaçık, aşikâr, gözönünde, bedihî. *It was a ~ impossibility.* **5.** umuma açık, herkesin görüp yararlanabileceği. *letters ~.* **6.** yaygın, yayılmış, dağılmış, **7.** *tıp* açık, engelsiz, tıkanık değil (bağırsak vb.), **8.** en iyi cins. **~ flour** : en iyi cins un, **9. ~ leather** : rugan, parlak deri. **black ~ (leather) shoes** : siyah rugan ayakkabı. ***e.a.-4.*** *evident, obvious, clear, apparent, conspicuous,* ***6.*** *expanded, spreading,* ***7.*** *unobstructed.* ***k.a.-4.*** *obscure,* ***7.*** *obstructed.*

patent[3], *gl.f.* **1.** patent/ihtira beratı almak, **2.** imtiyazını almak, imtiyazla temin etmek, **3.** imtiyaz vermek, **4.** (kamu arazisini) imtiyazla tahsis etmek, **5. ~ability** : patenti alınabilme, **6. ~able** : patenti alınabilir, patente bağlanabilir, **7. ~ably** : patenti alınabilecek şekilde.

patentee, *is.* **1.** patent sahibi, patent/ihtira beratı alan şahıs/şirket.

patent medicine, *is.* **1.** patentli ilâç, **2.** reçetesiz satılan ilâç.

patent office, *is.* patent dairesi/bürosu, ihtira beratı veren daire.

patentor, *is.* patent/ihtira beratı veren kimse.

pater, *is.* **1.** *Brit.- k.d.* baba, peder (alay yollu söylenir), **2.** *b.h. bk.:* **paternoster.**

paterfamiliar, *sf.* **1.** aile reisine ait, **2. ~ly** : aile reisine ait olarak.

paterfamilias, *is. ç.* **-liases** : **1.** aile reisi, baba, **2.** (Roma hukuku) (a) aile reisi, (b) hür erkek vatandaş.

paternal, *sf.* **1.** babaca, babaya yakışır/ait/mahsus, baba+. **~ love** : baba sevgisi, **2.** baba tarafından olan. **a ~ aunt** : hala, **3.** babadan kalma, babadan miras kalan/geçen/tevarüs edilen. **Her blue eyes were a ~ inheritance** : Mavi gözlerini babasından almış. **4. ~ism** : babaca yönetim, baba gibi idare etme, **5. ~ist** : babaca yönetim taraftarı, **6. ~istic** : baba yönetimine ait, **7. ~istically** : baba yönetimiyle ilgili olarak, **8. ~ly** : babaca, babaya yakışır şekilde.

paternity, *is.&sf.* **1.** babalık, baba olma. **a ~ suit** : babalık davası, evlenmemiş bir kadının doğurduğu çocuğun babası hakkında açtığı dava, **2.** baba tarafı, **3.** kaynak, menşe, yazarlık, müelliflik. **the ~ of a book** : bir kitabın yazarlığı/müellifliği. ***e.a.- 1.*** *fatherhood,* ***3.*** *origin, authorship.*

paternoster, *is.* **1. Pater Noster** *ş.d.y.* Hz. İsa'nın öğrettiği "Rabbin Duası" (Lâtince), **2.** bu duanın okunuşu, **3.** tespih, **4.** alçak sesle okunan herhangi dua.

path, *is., ç.* **paths 1.** patika, keçi yolu, ayak izi ile açılan yol, **2.** (dar) yol, yaya yolu vb. *a garden ~. a bicycle ~.* **3.** yörünge, iz, mahrek. *The moon has a regular ~ through the sky. The ~ of a hurricane.* **4.** yol, yöntem, tarik, izlenen kurallar cümlesi. *The ~ of righteousness. Some choose ~s of glory, some choose ~s of ease.* **5. leave the beaten ~** : çığır açmak, herkesin gittiği yoldan ayrılmak, **6. cross s.o.'s ~** : birisiyle tesadüfen yolda karşılaşmak, **7. stand in s.o.'s ~** : birine karşı durmak, arzusuna set çekmek/karşı gelmek. ***e.a.- 1.*** *foothepath, pathway, lane, trail.*

path- = patho-, *ön ek* "hastalık". *ör.: pathology, pathogen.*

-path, *son ek* **1.** (belirli bir tıp dalı) uzmanı : *hydropath, osteopath* gibi, **2.** (belirli bir hastalığa) yakalanmış, ... hastası: *psychopath, neuropath* gibi.

Pathan, *is.* Afgan(istanlı), Müslüman Afgan halkı.

pathetic(al), *sf.* **1.** acıklı, hazin, elem/hüzün verici, **2.** etkileyici, dokunaklı, **3.** duygusal, hissî, heyecan verici, **4.** merhamet uyandıran, acındırıcı. *a lost child is a ~ sight.* **5.** *hkr.* (a) beyhude, boşuna, sonuçsuz, boşa giden. *~ attempts to learn French.* (b) gülünç, yetersiz,

beceriksiz. *a ~ attempt to be funny.* **6. pathetically** : acıklı/hazin bir şekilde, **7. pathaticalness** : acıklılık, hazinlik, dokunaklılık. ***e.a.-1.*** *sad,* ***2.*** *touching, tender,* ***3.*** *emotional, moving,* ***4.*** *plaintive, pitiful,* ***5.*** *(a) hopeless, unsuccessful, (b) inadequate.*

pathetic fallacy, *is.* teşhis/canlandırma sanatı, cansızlara insanî duygular/nitelikler atfetme: *smiling skies, a sad day, cruel sea* gibi.

pathfinder, *is.* izci, iz süren/yol açan kimse, kâşif.

pathfinding, *is.* izcilik, iz süren/yol açma, keşif.

-pathic, *son ek* **-pathy** ile son bulan isimlerden sıfat yapar : *psychopathic* gibi.

pathless, *sf.* **1.** izsiz, yolsuz, yolu izi olmayan, **2. ~ness** : yolsuzluk, izsizlik, patikasızlık. ***e.a.-1.*** *trackless, untrodden.*

pathogen(e), *is.* (hastalık yapan) mikrop, virüs, bakteri.

pathogenesis = pathogeny, *is.* sayrılama, hastalandırma, hasta etme, hastalığa sebep olma.

pathogenetic, *sf. bk.:* **pathogenic.**

pathogenic, *sf.* sayrıl, hastalandıran, hasta eden, hastalığa sebep olan. **~ally** : sayrıl olarak, hasta edicilik yönünden, hastalığa sebep olma bakımından.

pathogenicity, *is.* sayrılatma, hastalandırma, bir mikrobun hastalığa sebep olma özelliği.

pathognomonic, *sf. tıp* tanıtsal, belirtisel, bir hastalığı teşhise yarayan. *a ~ sign of pneumonia.* **~ally** : tanıtsal/belirtisel olarak.

pathol. = 1. pathological, **2.** pathology.

pathologic(al), *sf.* **1.** sayrıl, sayrılık bilimsel, patolojik, **2.** hastalıktan ileri gelen, hastalığın sebep olduğu, hastalıkla ilgili, **3.** hastalıkla uğraşan, hastalığı inceleyen. *a ~ casebook.* **4. pathologically :** sayrıl olarak, sayrılık bilimsel/ patolojik olarak, sayrılık bilimi/patoloji yönünden. ***e.a.- 2.*** *morbid.*

pathologist, *is.* sayrılık bilimi uzmanı, patolog.

pathology, *is., ç.* **-gies 1.** sayrılık bilimi, patoloji, hastalıklar bilimi, hastalıkların türlerini, sebeplerini, seyrini vb. inceleyen tıp dalı, **2.** bir hastalığın süreç ve sonuçları, **3.** hastalık durumu.

pathos, *is.* **1.** (edebiyatta, müzikte, hitabette vb.) acıma, merhamet, sempati gibi hisler uyandırma yetenek ve niteliği, **2.** acıma, merhamet, **3.** *esk.* ıstırap, acı duyma. ***e.a.- 2.*** *pity, poignancy,* ***3.*** *suffering.*

pathway, *is.* **1.** yol, yaya yolu, patika, iz, **2.** özümseme: besinlerin enzimler aracılığı ile protoplâzmaya yarayışlı hâle getirilmeleri. *metabolic ~s.*

-pathy, *son ek* şu anlamları katar: **1.** "acı, ıstırap, duygu": *antipathy, sympathy,* **2.** "seziş, sezgi" : *telepathy,* **3.** "sayrı, hastalık" : *neuropathy, psychopathy,* **4.** "tedavi usulleri" : *allopathy, homeopathy, hydropathy, osteopathy* vb.

patience, *is.* **1.** sabır. *to have ~. to loose ~.* **I am out of ~ = My patience is exhausted** : Sabrım tükendi. *I wouldn't have ~ to sit mending watches all day.* **have ~ with s.o.** : birine karşı sabırlı davranmak. **possess one's soul in ~** : sabretmek. **try/tax s.o.'s ~** : birinin sabrını tüketmek, **2.** dayanma, tahammül, metanet. *I have no ~ with these people.* **3.** sebat, azim, ısrar. *to work with ~ .* **4.** (iskambilde) tek kişi tarafından oynanan oyun. *to play ~ .* **5.** *esk.* müsamaha, gözyumma, müsaade etme. ***e.a.- 1.*** *composure, self-possession, sufferance,* ***2.*** *endurance, fortitude,* ***3.*** *persistence, assiduity, diligence, perseverance,* ***4.*** *solitaire,* ***5.*** *sufferance, leave, permission.* ***k.a.-*** *impatience.*

patience dock, *is. bot.* efelek, labada *(Rumex pati-entia):* karabuğdaygillerden dere kenarlarında kendiliğinden yetişir, yaprakları sebze olarak yenilir.

patient, *is.&sf.* **1.** (tedavi altındaki) hasta. **a doctor's ~s** : doktorun hastaları, **2.** tedavi/ ihtimam gören kimse, **3.** *esk. bk.:* **sufferer, victim, 4.** sabırlı, mütevekkil, **5.** dayanıklı, mütehammil, **6.** sebatlı, sebatkâr, azimli, azimkâr. *~ research.* **7. ~ly** : sabırla, tevekkülle, sebatla, azimle, tahammülle. ***e.a.-1.*** *invalid,* ***4.*** *forbearing, uncomplaining, long-suffering,* ***5.*** *unruffled, self-possessed,* ***6.*** *diligent, sedulous, assidious, untiring.* ***k.a.- 4.*** *impatient, agitated.*

patina, *is., ç.* **-nae 1.** bronz pası : bronz/ bakır eşya yüzeyinde oluşan yeşilimsi oksit tabakası, **2.** (bir yüzeyde oluşan) kabuk, ince tabaka, **3.** perdah, parlaklık : kullanıldıkça eşya yüzeyinde hasıl olan cilâlı görünüş. *The ~ of fine old leather.*

patinate, *gl.f.* **-nated, -nating** (bronzu/ bakırı) paslandırmak, pas meydana getirmek. **patinize** *d.d.*

patio, *is., ç.* **-tios 1.** avlu, **2.** teras, veranda. **~ door** : teras/avlu kapısı. ***e.a.-1.*** *courtyard.*

patisserie, *is., ç.* **-ries 1.** pasta evi, pastahane, **2.** pasta.

patois, *is., ç.* **patois 1.** köylü dili, yerel lehçe, bir bölgeye özgü ağız (özellikle Fransızca), **2.** bozuk dil, iki veya daha fazla dilin dil bilgisi kurallarına uymayan karışımı, **3.** *bk.:* **jargon.**

patresfamilias, *ç. is. bk.:* **paterfamilias.**

patri- = patro-, *ön ek* "baba, peder". *ör.: patriarch.*

patriarch, *is.* **1.** ata, cet, bir ailenin/kabilenin ilk atası, **2.** aile/aşiret reisi, **3.** insanlığın ilk atalarından herhangi biri : Hz. Adem'den Nuh'a kadar olanlara Tufan öncesi atalar (**antediluvian ~s**) denir. **4.** Musevilerin atası: Hz. İbrahim, İshak ve Yakup, **5. the twelve ~s** : Yakup'un on iki oğlu, **6.** (eski Hristiyanlarda) başpiskopos, **7.** kilise başpapazı, **8. ecumenical ~** : patrik, **9.** Mormon kilisesinde: evangelist, **10.** yaşlı ve saygıdeğer adam, **11.** kurucu, bani : bir toplumun/sınıfın/kurumun kurucusu, **12. ~al/~ic/ ~ical** : (a) patriğe ait, (b) yaşlı ve saygıdeğer, (c) ataerkil, pederşahî, **13. ~ally/ ~ically** : babaca, ataca, büyüklüğe yakışır bir şekilde, **14. ~al cross** : patrik haçı.

patriarchate, *is.* **1.** patriklik, **2.** ataerki, pederşahîlik.

patriarchy, *is., ç.* **-chies** ataerki, pederşahîlik.

patriate, *f.* **-ated, -ating** *Cnd.* millîleştirmek, bölgeselleştirmek, milletin/bir bölgenin kontroluna terk etmek. *The British parliament voted in 1982 to ~ the Canadian constitution.*

patrician, *sf.&is.* **1.** (eski Roma'da) senato aristokrasisi mensubu (kimse), **2.** asilzade, aristokrat. ***e.a.- 2.*** *aristocrat.*

patriciate, *is.* **1.** asilzade/ aristokrat sınıfı, **2.** asilzadelik, aristokratlık (rütbesi). ***e.a.-1.*** *aristocracy.*

patricide, *is.* **1.** baba katili, babasını öldüren kimse, **2.** (kendi) babasını öldürme, **3. patricidal** : baba katli+

patrilineal = patrilinear, *sf.* (miras yolu ile/irsen) babadan gelme, baba soyuna ait. **~ly** : baba soyundan.

patrilocal, *sf.* koca evi+, kocanın konutuna ait. **~ity** : koca evine ait olma. *bk.:* **matrilocal.**

patrimony, *is., ç.* **-nies 1.** atadan/ecdattan/ babadan kalan miras, ata mirası, **2.** kalıtsal nitelik, irsen geçen hususiyet, **3.** kilise vakfı/emlâki. **4. patrimonial** : atadan/ecdattan kalan, kalıtsal, irsî. ***e.a.-1.*** *inheritance, 2. heritage.*

patriot, *is.* vatansever, vatanperver.

patriotic, *sf.* **1.** vatansever+, vatanseverliğe yakışır, vatanperverane. *a ~ speech.* **2.** vatanseverlik duygularının ilham ettiği. *a ~ ode.* **3. ~ally** : vatanseverce, vatanseverlikle, vatanperverane.

patriotism, *is.* vatanseverlik, vatanperverlik, yurtseverlik, yurt/vatan sevgisi, hamiyet.

patristic(al), *sf.* ilk kilise babalarına/onların yazılarına ait. **patristically** : ilk kilise babaları tarzında.

patrol, *is.&f.* **-trolled, -trollig 1.** devriye/ kol gezmek, güvenlik sağlamak için bir bölgeyi muntazaman dolaşmak, **2.** devriye nöbetçisi, askerî devriye. *The ~ was changed at midnight.* **3.** (askerî) karakol, ileri karakol, keşif kolu, **4.** devriyelik, devriye nöbeti, **5.** (izcilerde) kol, sekiz kişilik izci grubu, **6. ~-boat = ~-ship** : devriye gemisi, **7. ~-car** : devriye arabası, **8. ~ wagon = police wagon** : (tutukları taşıyan) polis arabası/kamyonu, **9. ~ler** : devriye nöbetçisi.

patrolman, *is., ç.* **-men 1.** devriye polis, **2.** devriye nöbetçisi.

patron, *is. (kadın ise:* **patronesse**) **1.** daimî müşteri, **2.** koruyucu, hâmi, velinimet, veli. *art ~s.* **3.** (eski Roma'da) serbest bıraktığı esir üzerinde hâlâ hakları olan kimse, **4. ~ saint** *d.d.* koruyucu evliya: bir ülkenin/kurumun/toplumun/ şahsın özel koruyucusu sayılan ulu kişi, **5.** patron, otel vb. gibi ticarî müessese sahibi, **6.** İngiltere'de bir din adamını maaşlı papazlığa atama yetkisi olan kimse, **7. ~ly** : patronca, patronvari, patron gibi.

patronage, *is.* **1.** daimî müşterilik, **2.** (sanatı vb.) himaye, hâmilik, koruma, koruyuculuk, **3.** kayırma, resmî göreve liyakatten başka esaslara göre atama, **4.** kayırılan kimselere verilen iş/memuriyet, **5.** siyasî kayırma/destekleme/muzaheret, siyasî maksatlarla önemli mevkilere kendi taraftarlarını yerleştirme, **6.** hâmi sıfatı takınma, **7.** *bk.:* **advowson.**

patronise(r), *Brit. bk.:* **patronize(r).**

patronising(ly), *Brit. bk.:* **patronizing(ly).**

patronize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** daimî müşteri olmak, **2.** (paraca) korumak, desteklemek, himaye etmek, **3.** amirlik/büyüklük taslamak, hükmetmek, hor görmek, tepeden bakmak, **4. patronizer** : (paraca) koruyan, destekleyen, himaye eden, amirlik/büyüklük taslayan, hükmeden, tepeden bakan.

patronizing, *sf.* amirlik/büyüklük taslayan, hükmeden, tepeden bakan. **~ly** : amirlik taslayarak, tahakküm edercesine, tepeden bakarcasına.

patronymic, *sf.&is.* **1.** baba sanlı, ata/baba adından (sonuna bir kelime ekleyerek) türetilen (soyadı). *Stevenson, meaning "son of Steven" is a ~.* **2.** soy (ata/baba) bildiren (soyadı eki), **3.** soyadı, aile adı, lâkap, **4. ~ally** : ata/baba adından türetilerek.

patroon, *is.* **1.** (New York'ta eski Hollanda yasalarına göre bahşedilen) imtiyazlı arazi sahibi, **2.** *esk.* gemi kaptanı.

patsy, *is., ç.* **-sies** *argo* **1.** suç üzerine kalan kimse, **2.** enayi, avanak, çabuk aldanan/kanan kimse. ***e.a.- sucker.***

pattée, *sf. bk.:* **paty.**

patten, *is.* nalın, takunya.

patter, *is.&f.* **1.** pıtırda(t)mak, tıpırda(t)mak, **2.** hızlı/hafif adımlarla yürümek, **3.** (manasını düşünmeden) çabuk çabuk konuşmak, **4.** mırıldar gibi söylemek, **5.** pıtırtı, tıpırtı, pıtır pıtır ses, bu sesi çıkaran şey/kimse, **6.** hızlı konuşma, (eğlendirmek/dikkati çekmek için) çabuk çabuk söylenen söz, **7.** gevezelik, çabuk söylenen anlamsız söz, **8.** komedyenin söylediği güldürücü sözler, **9.** argo, (bir grubun kullandığı ve anlamları yalnız kendilerince bilinen) özel deyimler/tabirler.

pattern[1], *is.* **1.** örnek, **2.** model, **3.** süslü şekiller, şekillerle yapılan süs. *a vase with geometrical ~. The ~ of butterfly's wings.* **4.** üslûp, bir sanat eserinin kompozisyon özelliği. *The ~ of Hardy's novels.* **5.** yapı, doku : bir bütün olarak işleyen birbirini tamamlayan unsurların imtizaç tarzı. *The behavior ~ of a five-year old.* **6.** dağılma, dağılım : tüfekten çıkan saçmaların veya şarapnel parçalarının hedef üzerinde dağılış şekli, **7.** nümune, misal, tipik örnek, örnek alınan şekil, mostra, çeşni, **8.** *ABD* bir elbiselik kumaş, **9.** elbise kalıbı, patron, kâğıt üzerine çizilmiş elbise parçaları resmi. *a dress ~ .* **10.** döküm kalıbı, şablon, **11.** (uçağın) iniş yörüngesi, **12. ~less** : örneksiz, modelsiz, şekilsiz. ***e.a.- 1. exemplar, 2. model, 7. specimen, sample.***

pattern[2], *gl.f.* **1.** *gen.* **~ on/upon/after** : modeline göre yapmak/biçmek/dikmek, **2.** resimlerle/şekillerle süslemek, **3.** model çizmek, **4.** *Brit.- k.d.* (a) uydurmak, uygun hâle getirmek, (b) taklit etmek, **5. ~ed** : süslü, süslenmiş. ***e.a.- 4. (a) match, (b) imitate.***

patterning, *is.* **1.** örneğe göre yapılmış süs, dekor, kompozisyon vb., **2.** normal çalışmayan sinire empüls vererek düzeltmeye çalışan fizyoterapi.

patty = pattie, *is., ç.* **-ties 1.** küçük börek, poğaça, **2.** hamurla kaplanıp kızartılmış/fırınlanmış yiyecek, **3.** ince dilim (et vb.), **4.** yassı ve yuvarlak yiyecek (şekerleme vb.), **5. ~-cake** : bebeklerin el çırpma oyunu, **6. ~ pan** : börek tepsisi, **7. ~ shell** : etli/sebzeli börek.

patulous, *sf.* **1.** açık, yaygın, yayılmış, **2.** *bot.* (a) yayılmış. *a tree with ~ branches.* (b) hafifçe genişlemiş, (c) seyrek çiçekli (çiçek sapı), **3. ~ly** : yaygın bir şekilde, **4. ~ness** : yaygınlık.

paty = pattée, *sf.* kolları eşit uzunlukta (haç). *a ~ cross.*

paucis verbis, *Lât.* kısaca özet olarak, birkaç kelime ile. ***e.a.- in a few words.***

paucity, *is.* azlık, kıtlık, yetersizlik, nadir oluş, sayıca az/miktarca kıt oluş. ***e.a.- fewness, dearth, smallness, scarcity, insufficiency.***

paughty, *sf. İsk. bk.:* **haughty, insolen**

pauldron, *is.* omuzluk, kolun üst kısmını ve omuzu örten zırh parçası.

Pauli exclusion principle, *fiz. bk.:* **exclusion principle.**

paulownia, *is. bot.* **1.** süslü mor *(Paulownia tomentosa)* : İlkbaharda açık mor/mavi çiçekler açan Japon süs ağacı, **2.** buna benzer ağaç.

paunch, *is.* **1.** göbek, karın, **2.** iri karın, şişman göbek, **3.** (geviş getiren hayvanlarda) işkembe, **4. ~ed** : iri göbekli/ karınlı, **5. ~ mat** *den.* (sereni/armayı aşınmaktan koruyan) alavere paleti. ***e.a.- 1. belly, abdomen, 2. potbelly, 3. rumen.***

paunchy, *sf.* **paunchier, paunchiest 1.** iri karınlı, şiş göbekli, **2. paunchiness** : şiş göbeklilik.

pauper, *is.* **1.** çok fakir/yoksul kimse, fukara, **2.** hiçbir geliri olmayan kimse, **3. ~age = ~ism** : fakirlik, yoksulluk ***e.a.- 1. poor, destitute, indigent, 3. poverty, destitution, indigence.***

pauperise, *gl.f. Brit. bk.:* **pauperize.**

pauperize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** fakirleştirmek, yoksullaştırmak, **2. pauperization** : fakirleştirme, yoksullaştırma. ***e.a.- 1. impoverish.***

pause[1], *is.* **1.** (konuşmaya/okumaya/çalışmaya vb.) ara verme, duraklama, **2.** (kısa) ara (lık), fasıla, **3.** (şiirde) durak, vezin icabı durulan yer, **4.** durma işareti, nokta, **5.** durma/duraklama/ara verme sebebi. **A thought that should give one ~** : Üzerinde durulması gereken bir düşünce. **6.** *müz.* (a) bir notanın üzerine/altına konulan uzatma işareti, (b) (bir nota süresini) uzatma, **7. give s.o. ~** : (birisini) ikirciklendirmek, tereddüde düşürmek, duraklatmak, düşündürmek, **8. pausal** : ara+, fasıla+, duraklama+, **9. ~less** : aralıksız, fasılasız, sürekli. **10. ~lessly** : ara vermeden, duraklamadan, biteviye, sürekli olarak. ***e.a.- 1&2. suspension, interruption, recess, respite, lull, intermission, stop, rest, break, halt.***

pause[2], *gs.f.* **paused, pausing 1.** (kısa süre) durmak, duraklamak, ara/fasıla vermek. *Why did you ~ ? Go on.* **2.** *gen.* **~ on/upon** : (bir söz/fikir üzerinde) durmak. *to ~ upon a word.* **3.** ikirciklenmek, duraksamak, tereddüt etmek, **4. pauser** : duraklayan, ara veren kimse, **5. pausingly** : ara vererek duraklayarak. ***e.a.- 1. rest, stop, wait, 2. dwell, linger, tarry, delay, 3. hesitate.***

pavan(e), *is., ç.* **pavanes 1.** (XVI-XVII. yy. da revaçta olan) bir dans, **2.** bu dansın müziği.

pave, *gl.f.* **paved, paving 1.** (yola taş/beton/asfalt vb.) döşemek/kaplamak. *mec.* **The streets of İstanbul are ~d with gold** : İstanbul'un taşı toprağı altındır. **2. ~ the way for** : hazırlık yapmak, kolaylaştırmak, zemin hazırlamak, yol açmak. *Aviation ~d the way for space travel. A good education ~s the way to success.* **3. paver** : yola taş vb. döşeyen kimse.

pavé, *is., ç.* **pavés 1.** (kuyumculukta) mücevherlerin sık/bitişik (aradan maden görülmeyecek biçimde) yerleştirilmesi, **2.** kaldırım.

pavement, *is.* **1.** (taş/beton/asfalt vb.) döşeli yol, **2.** taş, beton, asfalt, çakıl vb. yol kaplama malzemesi, **3.** *Brit.* kaldırım, yaya kaldırımı, **4. ~ artist** : kaldırım ressamı: geçenlerden para toplamak için tebeşirle kaldırıma resim yapan kimse. ***e.a.- 3. sidewalk, 4. sidewalk artist.***

pavid, *sf. az kul.* korkak, ürkek, çekingen. ***e.a.- fearful, afraid, timid.***

pavilion, *is.&gl.f.* **1.** pavyon : konser, sergi vb. için yapılmış etrafı açık hafif bina, **2.** *mim.* cumba, binanın cephe çıkıntısı, **3.** (hastahane vb. de) asıl binaya bitişik veya ayrı küçük bina (lar), pavyon, **4.** otağ, büyük çadır, **5.** köşk, yazlık ev, **6.** kulak kepçesi, **7. base** *d.d.* kıymetli taşın alt kısmı, taban, **8.** pavyon yapmak, pavyona koymak/yerleştirmek/kapatmak.

pavillon, *is., ç.* **-villons** *müz.* (nefesli sazlarda) dil.

paving, *is.* **1.** *bk.:* **pavement, 2.** yol döşeme malzemesi, **3.** yola taş/asfalt vb. döşem

pavio(u)r, *is.* **1.** kaldırımcı, döşemeci, **2.** *bk.:* **paving.**

pavis(e), *is.* kalkan, zırh, XIV-XVI. yy. larda okçu ve yaya askerlerin kullandığı bütün bedeni örten zırh.

paviser, *is.* kalkanlı/ zırhlı asker.

pavonine, *sf.* **1.** tavus kuşu gibi, tavus kuşuna benzer, **2.** tavus kuyruğu gibi, rengârenk. ***e.a.- 2. iridescent.***

paw, *is.&f.* **1.** pençe, hayvan pençesi, **2.** *k.d.* iri/kaba el, **3.** *k.d.* baba, **4.** pençelemek, pençe atmak, **5.** (ön ayak ile) yeri eşelemek, tırmalamak, **6.** *k.d.* kabaca/hoyratça ellemek, işi kaba saba/acemice/hoyratça yapmak, **7. ~er** : pençeleyen, eşeleyen, kabaca elleyen. ***e.a.-1. foot, 2. hand, 3. father, papa, pa.***

pawky, *sf.* **pawkier, pawkiest** *İsk.* **1.** kurnaz, hilekâr, sinsi, şeytan, **2.** şakacı, **3. pawkily** : kurnazca, hile ile, sinsi sinsi, şeytanlıkla, **4. pawkiness** : kurnazlık, hile(kârlık), sinsilik, şeytanlık. ***e.a.- 1. shrewd, cunning, sly, 2. humorous.***

pawl, *is.&f.* **1.** kastanyola, bir çarkın dişlerine takılıp geri dönmesini önleyen dil/mandal, **2.** kastanyola ile durdurmak.

pawn, *is.&f.* **1.** rehin verme(k)/bırakma(k), rehine koyma(k), terhin etme(k), **2.** (malını/canını) tehlikeye atmak. *to ~ one's life.* **3.** rehin.

in ~ : rehin verilmiş, rehine konulmuş. **put in ~** : rehin vermek, rehine koymak. **take out of ~** : rehinden kurtarmak, **4.** rehine konan mal, **5.** tutak, rehine, **6.** (satranç) piyade, piyon, paytak, **7.** bir işe âlet/oyuncak edilen fakat önemsenmeyen kimse. **be s.o.'s ~** : birinin âleti/oyuncağı olmak. **be a mere ~ in the game** : bir işte önemsiz bir âlet olmak, **8. ~able** : rehin verilebilir/bırakılabilir, rehine konulabilir, **9. ~age** : rehin verme, **10. ~er = ~or** : rehine veren, rehin karşılığı ödünç para alan kimse, **11. ~ ticket** : rehin senedi/makbuzu. ***e.a.- 2. risk, stake, pledge, 5. hostage.***

pawnbroker, *is.* **1.** rehinci, tefeci, rehinle ödünç para veren kimse, **2. ~age = pawnbroking** : rehincilik, tefecilik, rehinle ödünç para verme.

Pawnee, *is., ç.* **-nees/-nee 1.** Kansas/Nebraska yörelerinde yaşayan kızılderili, **2.** bunların dili, Caddoan dili, **3.** *k.h. huk. bk.:* **pawnbroker.**

pawnshop, *is.* rehinci/tefeci dükkânı.

pawpaw, *is. bk.:* **papaw**

pax, *is.* **1.** *b.h.* (tarihte) barış/sulh dönemi, barış içinde geçen zaman, **2.** (kilise) *bk.:* **kiss of peace**, **3.** *b.h.* (eski Roma) Barış Tanrıçası, Sulh İlâhesi, **4. ~ vobiscum** *Lât.* selâmünaleyküm, barış içinde olasınız. ***e.a.- 4. peace be with you.***

paxwax = pack-wax, *is.* kafa bağı : birçok memeli hayvanda kafayı tutan kuvvetli lifli bağ.

pay[1], *f.* **paid** (veya *esk.* **payed**), **paying 1.** ödemek, tediye etmek. *to ~ the rent. to ~ $550 a month for an apartment.* **~ money into a bank** : bankaya para yatırmak. **~ as you go** : vakti gelince hemen ödemek, **2.** para vermek, karşılığını vermek. **~ s.o. to do sth** : birine para vererek bir iş yaptırmak, **3.** ödül/ödün (mükâfat/tazminat) vermek, **4.** kazançlı/kârlı/yararlı olmak, **5.** kâr/kazanç sağlamak. **This business does not ~** : Bu iş kazanç sağlamaz. **~ one's way** : normal bir geçim sağlayacak kadar kazanmak, **6.** *gen.* **~ back/off/out** : (a) öcünü almak, ödetmek, yanına koymamak, haklamak, cezalandırmak. **He thinks he can get away with cheating me, but I'll make him ~ (back)** : Beni aldatıp yakayı kurtaracağını sanıyor, fakat bunu onun yanına koymayacağım. (b) borcunu ödemek. *I paid you back the $50 you lent me last week.* **7.** (a) (dikkat) etmek. **~ attention** : dikkat etmek. **~ no attention** : aldırmamak, boş vermek, (b) (iltifatta) bulunmak, (c) (kompliman) yapmak, (d) (saygı) sunmak, **~ one's respects** : saygılarını sunmak. **8.** (ziyaret) etmek. **I'll ~ you a visit next week** : Gelecek hafta sizi ziyaret edeceğim. **9.** *den.* (halat/zincir) lâçka etmek, kaluma etmek, **10.** değmek, yarar sağlamak. *It ~s to be honest.* **11.** öcü alınmak, cezasını görmek, **12. ~ away** : harcamak, sarf etmek, **13. ~ down** : (a) peşin ödemek, (b) (taksitle alışta) ilk taksidi ödemek, kaparo vermek, **14. ~ for** : (a) cezasını çekmek, ettiğini bulmak. **~ for a mistake** : yaptığı hatanın cezasını çekmek. (b) tazmin/telâfi etmek. **It will ~ for itself** : Masrafını çıkarır. **15. ~ in** : para yatırmak, ödemek, **16. ~ off** : (a) (maaş vb.) tamamını/toptan ödemek, (borç) ödeyip bitirmek. **~ off a servant** : hizmetçiye parasını ödeyip yol vermek. **~ off a ship('s company)** : sefer sonunda tayfalara ücretlerini ödeyip yol vermek, (b) *argo* rüşvet vermek, (c) öç almak, acısını çıkarmak, (d) *den.* rüzgâraltına düşmek, (e) *ABD-k.d.* işe yaramak, tam etkisini göstermek, tamamıyla müessir olmak, **17. ~ one's way** : (a) hissesine düşeni ödemek, (b) (mal bedelini) peşin ödemek, borca girmemek, **18. ~ out** : (a) azar azar ödemek, (b) **run out** *d.d.* (halatı vb.) salmak, gevşetmek, (c) *Brit.* öcünü/intikamını almak, acısını çıkarmak. **I'll ~ you out for that** : Bunun acısını senden çıkarırım. **19. ~ over** : resmen (para) ödemek, **20. ~ the piper** : masrafı yüklenmek, **21. ~ through the nose** : burnundan fitil fitil gelmek, fazlasıyla ödemek, **22. ~ up** : (a) tümünü/toptan ödemek, (b) istenince/istek üzerine ödemek. **~ up!** : Sökül paraları! ***e.a.- 1. settle, liquidate, 2. compensate, 3. reimburse, indemnify, reward.***

pay[2], *is.* **1.** maaş, ücret, ödenti. **take-home ~** : net maaş, (vergiler vb. kesildikten sonra) ele geçen para, **2.** ödeme, tediye. **~ office** : vezne dairesi, **3.** maaşlı memuriyet, **4.** bedel, karşılık, ödenen şey, **5.** ceza/mükâfat, **6. in the ~ of ...** : ücretle ...-e hizmet eden, ...-in maaşlı memuru. **be in s.o.'s ~** : ücretle birisine hizmet etmek. ***e.a.-1. wages, salary, stipend, 5. requittal, reward, retribution.***

pay[3], *sf.* **1.** zengin maden yatakları olan (toprak). **~ dirt** : (a) zengin maden yatağı, (b)

kârlı iş. **hit/strike ~ dirt** : başarılı olmak, *mec.* turnayı gözünden vurmak, **2.** paralı, ücretli, para atılarak işletilen/kullanılan. *a ~ telephone. a ~ toilet.*

pay[4], *gl.f.* **payed, paying** *den.* kaynamış katranla kalafat etmek.

payable, *sf.* **1.** ödenebilir. *This bill is ~ at any time up to next month.* **2.** ödenir, ödenecek, ödenmesi gereken. **a loan ~ in 30 days** : 30 günde ödenmesi gereken borç. **~ at sight** : görüldüğünde ödenir. **~ on demand** : ibrazında ödenir. **~ to the bearer** : hamiline ödenir. **~ to order** : emre tediye olunur. **accounts ~** : pasif borçlar, **3.** kârlı, kâr sağlayan.

payback, *is.* yatırılan sermayenin geri alındığı süre. **payback period** *d.d.*

paycheck = pay check, *is.* maaş/ücret çeki.

payday, *is.* maaş (alma/ödeme) günü.

payee, *is.* alacaklı, kendisine para ödenen/ödenecek olan kimse.

payer, *is.* **1.** ödeyen, tediye eden, **2.** borçlu, senet vb. ni ödeyecek olan kimse.

payload, *is.* **1.** (bir taşıtın taşıdığı) gelir getiren yük (ağırlık olarak), **2.** uçağın/roketin taşıdığı yük.

paymaster, *is.* **1.** veznedar, **2.** maaş mutemedi, **3. ~ -general** : başveznedar, baş mutemet.

payment, *is.* **1.** ödeme, tediye. **cash ~** : peşin/nakten ödeme. **~ by instalments** : taksitle ödeme. **~ in full** : tasfiye, toptan ödeme. **make a ~** : ödemek, **2.** ödenti, ödenen para, ücret. **down ~** : pey, kaparo, peşin ödenti, **3.** ödül veya ceza, karşılık, mukabele. **as ~ for...** : ...in karşılığı olarak. ***e.a.- 3. reward/punishment, requittal.***

paynim, *is. esk.* **1.** kâfir, dinsiz, putperest, **2.** (Hristiyanlara göre) Müslüman. ***e.a.-1. pagan, heathen, 2. Muslim.***

payoff, *is.&sf.* **1.** maaş/ücret/borç vb. ödeme, **2.** ödeme/tediye zamanı, **3.** ödül, ceza, karşılık (para), **4.** *k.d.* sonuç, netice, **5.** *ABD-argo* rüşvet, **6.** nihaî, kesin sonuç veren. ***e.a.-1. payment, 3.reward, punishment, retribution, 4. consequence, outcome, 5. bribe, 6. decisive.***

payola, *is. ABD-argo* rüşvet.

payout, *is.* **1.** ödeme, tediye, harcama, sarf, **2.** ödenen para.

pay packet, *is. Brit.* **1.** maaş/ücret zarfı, içine maaş konulup memura verilen zarf, **2.** kazanılan maaş miktarı. ***e.a.-1. pay envelope.***

pay phone = pay station, *is.* kumbaralı/ankesörlü telefon, (para/jeton atılarak konuşulan) umumî telefon.

payroll = pay roll, *is.* **1.** maaş bordrosu, **2.** ödenen maaşların tutarı, **3.** ödenen maaş/ücret, **4.** kadro mevcudu, bir kurumdan maaş alanların toplam sayısı, **5. to be on ~** : kadroda bulunmak, kadroya dahil olmak.

paysage, *is. Fr.* manzara, peyzaj.

Pb, *kim.* kurşun (simge) *bk.:* **lead.**

PBX = *Private Branch Exchange :* özel telefon santralı.

p.c. = **1.** percent, **2.** petty cash, **3.** postal card, **4.** (reçetelerde) yemekten sonra, **5.** printed circuit.

PCB, *kim. polychlorinated biphenyl :* çok zehirli, kanser ve cilt hastalıklarına sebep olduğu için yasak edilen kimyasal bileşimler grubu.

PCP, *argo* kuvvetli sanrılatıcı madde.

Pd, *kim.* palladyum (simge).

pea, *is., ç.* **peas** (*esk.&Brit.- k.d.* **pease**) **1.** *bot.* bezelye *(Pisum sativum),* **2.** bezelye (tohum), **3.** nohut, börülce gibi bezelyeye benzer bitki veya tohumu. **chick- ~** : nohut. **black-eyed ~ = cowpea** : börülce. **everlasting ~** : kedi çanağı *(Lathyrus latifolius).* **sweet ~** : ıtırşahî *(Lathyrus odoratus),* **4.** bezelyeye benzer (ufak, yuvarlak) nesne, **5.** *den.* çapa demiri çatalının ucu, **6.** bezelyeli, bezelye+. **~ green** : bezelye yeşili. **green ~** : taze bezelye. **~ soup** : bezelye çorbası, **7. as like as two peas (in a pod)** : tıpkı birbirine benzer, bir elmanın iki yarısı, **8. as simple/easy as shelling ~s** : çok kolay.

pea bean, *is.* ufak beyaz fasulye.

peabody bird, *is.* beyaz göğüslü serçe.

peace, *is.&f.&ünl.* **1.** barış, sulh, **2.** (tarihte) barış dönemi, barış içinde geçen süre, hazar, **3.** *b.h.* barış (antlaşması), sulh (muahedesi). *Peace of Lausanne.* **sign the ~** : barış antlaşması imzalamak, **4.** sükûn, huzur, ahenk, **5.** güvenlik, selâmet, asayiş. **break/disturb the ~** : asayişi bozmak/ihlâl etmek. **the breach of the ~**: asayişin ihlâli, **6.** uzlaşma, barışma, anlaşma. **~ offering** : barış ve uzlaşma gayesiyle verilen hediye, **7.** sükûnet, iç/gönül huzuru, kafa dinlendir-

me, **8.** sessizlik, **9. at ~** : barış/huzur içinde, *mec.* ölmüş, **10. be at ~ with oneself** : gönül/vicdan huzuru içinde olmak, gönlü müsterih olmak, **11. ~ be with you** : Selâmünaleyküm, **12. ~ pipe** : (Kızılderililerde) barış çubuğu, **13. conclude/make the ~** : barış imzalamak, sulh akdetmek, **14. have ~ of mind** : başı dinç olmak, **15. hold one's ~** : susmak, sükût etmek, bir şey söylememek, **16. justice of the ~** : sulh yargıcı, **17. keep the ~** : barışı/sulhu/güvenliği/asayişi korumak, **18. make one's ~ with** : barışmak, uzlaşmak, sulh yapmak, **19. leave s.o. in peace** : birini rahat bırakmak, **20. live in ~** : birbiriyle iyi geçinmek, kavgasız yaşamak, **21. make ~** : barıştırmak, uzlaştırmak, ara bulmak, **22.** *esk.* susmak, sükût etmek, **23. ~** ! Sus(unuz)! ***e.a.-3.*** *pact, truce, armistice, amity, concord, rapport, 8. calm, quiet, stillness, silence.* ***k.a.-1&2.*** *war, 7. insecurity, disturbance.*

peaceable, *sf.* **1.** barışsever, barışçı, sulhçu, **2.** sessiz, sakin, asude, **3.** güvenlikli, asayişli, **4. ~ness** : barışseverlik, barışçılık, sulhçuluk, sessizlik, sükûnet, asudelik, güvenlilik, **5. peaceably** : barış/sulh içinde, sessizce, sükûnetle, güvenlikle. ***e.a.-1.*** *friendly, amiable, amicable, pacific, 2. tranquil, peaceful.* ***k.a.-1.*** *hostile, quarrelsome.*

Peace Corps, *is.* Barış Gücü: ABD'ce desteklenen, az gelişmiş ülkelere sanayi, tarım, eğitim ve sağlık programlarını uygulayacak gönüllüler gönderen kurum.

peace dove, *is. bk.:* **dove** (5).

peaceful, *sf.* **1.** sessiz, sakin, asude, rahat. *How ~ it is in the country now. a ~ day.* **2.** barış+, sulh+, barış içinde, barış dönemine özgü, **3.** barışçı, barışsever, sulhperver, barış maksadıyla.*~ nations. ~ uses for nuclear energy.* **4.** uysal, mülâyim, yumuşak başlı, **5.** kavgasız, şiddet ve zora baş vurmayan. *to settle dispute by ~ means.* **6. ~ly** : sessizce, sükûnetle, barış içinde, barışçı yollardan, barışseverce, uysallıkla, yumuşak başlılıkla, kavga etmeden, şiddet ve zora baş vurmadan, **7. ~ness** : sessizlik, sükûnet, rahatlık, barışseverlik, uysallık, yumuşak başlılık. ***e.a.-1.*** *placid, serene, tranquil, pacific.*

peacekeeper, *is.* **1.** ara bulucu, uzlaştırıcı (kimse/grup), **2.** savaşan/düşman iki millet arasında barış/anlaşma sağlayan kimse/grup.

peacekeeping, *sf.&is.* **1.** barış+, barışı koruma/koruyucu. **~ opreations**: barış harekâtı. **~ forces** : barış kuvveti, **2.** Birleşmiş Milletlerin askerî kuvvetlerle belirli bölgelerde milletler arası barışı koruma ve sürdürmesi.

peaceless, *sf.* barışsız, güvenliksiz, rahatsız, huzursuz.

peacelike, *sf.* barış gibi, barışa benzer, barışı andıran.

peacemaker, *is.* ara bulucu/barıştırıcı/uzlaştırıcı kişi.

peacemaking, *is.&sf.* ara bulma, barıştırma, uzlaştırma.

peace offering, *is.* barış teklifi, barışı sağlamak için yapılan ve çok defa fedakârlık gerektiren girişim.

peace officer, *is.* güvenlik görevlisi : polis vb. gibi asayişi korumakla görevli kişi.

peace sign, *is.* barış işareti: işaret ve orta parmakla yapılan V işareti.

peacetime, *sf.&is.* barış/sulh dönemi, hazar. ***k.a.-wartime.***

peach, *is.&f.* **1.** *bot.* şeftali (ağacı) *(Prunus Persica).* **~ blossom** : **blossom** : şeftali çiçeği, açık pembe renk. **~ bloom = ~ blow** : açık pembe porselen cilâsı. **~ tree** : şeftali ağacı, **2.** şeftali (meyve), **3.** şeftali rengi, açık pembemsi renk, **4.** *argo* çok güzel/cazip şey/kimse, özellikle güzel kadın. **She bought herself a ~ of a new hat** : Kendine çok güzel bir şapka satın aldı. **What a ~ of a child** : Maşallah, altıntopu gibi çocuk! **5.** ihbar etmek, ele vermek, haber vermek, gammazlamak, gammazlık etmek, **6.** *esk. bk.:* **impeach**, **7. peacher** : gammaz, muhbir, ihbar eden.

peachick, *is.* tavus civcivi.

peachlike, *sf.* şeftali gibi.

peach Melba, *is.* peşmelba : üstüne vanilyalı dondurma ve melba sosu konulmuş şeftali kompostosu.

peachy, *sf.* **peachier, peachiest 1.** şeftali gibi, şeftaliye benzer, şeftalimsi, **2.** *argo* âlâ, güzel, mükemmel, fevkalâde, çok süslü, cicili, bicili, **3. peachiness** : (a)şeftaliye benzerlik, **4.** güzellik, mükemmellik, fevkalâdelik. ***e.a.-2.*** *excellent, wonderful, fine, dandy.*

peacoat = pea coat, *is. bk.:* **pea jacket.**

peacock, *is.&f. ç.* **-cocks/-cock 1.** *zool.* (erkek) tavus kuşu *(Pavo cristatus).* (ilgili sıfat : *pavonine*), **2.** böbürlenen, boşuna kibirlenen/mağrur kişi, **3.** tavus gibi kabarmak, böbürlenmek, gururlanmak, kasılmak, gösteriş yapmak, **4. ~ blue** : parlak mavi, tavus mavisi, **5. ~ butterfly** : tavus kelebeği, **6. ~ flower** *bk.:* **royal poinciana**, **7. ~ ore** *bk.:* **bornite**, **8. ~ish = ~y** : gururlu, (tavus gibi) kabaran, mağrur, gösterişli, **9. ~ishly** : gururlanarak, böbürlenerek, gururla, kibirle, gösterişle. ***e.a.- 3. strut, 8. vain, pretentious.***

pea crab, *is. zool.* mini yengeç *(Pinnotheridae) :* dişisi iki kabuklu yumuşakçaların kabuğunda yaşayan küçük bir yengeç türü.

peafowl, *is., ç.* **-fowls/-fowl** *zool.* tavus *(Pavo). bk.:* **peacock, peahen.**

peahen, *is. zool.* dişi tavus.

pea jacket, *is.* gemici ceketi (göğsü çift düğmeli, kalın yünden yapılmış).

peak, *is.&sf.&f.* **1.** tepe, doruk, zirve. *The (mountain) ~s are covered with snow all the year.* **2.** tepesi sivri dağ. *Here the high ~s begin to rise from the plain.* **3.** şahika, bir şeyin en yüksek noktası, **4.** en önemli/mühim nokta, en başarılı zaman. *The ~ of his career.* **5.** azamî, maksimum (nokta/değer). *a ~ of voltage. Prices have reached their ~.* **~ value** : azamî değer. **~ load** : azamî yük. **~ hours** : en işlek/kalabalık saatler. *The roads are full of traffic at ~ hours.* **6.** sivri uç/nokta. *the ~ of a beard/roof.* **7.** *bk.:* **widow's ~.** **8.** kasket güneşliği, siper, **9.** *den.* (a) gizin cundası, (b) yelkenin çördek yakası, (c) demirin tırnak ucu, **10.** zayıflamak, hastalanmak, incelmek, **11.** azalmak, eriyip sönmek, bitmek, takatten düşmek, **12.** tepeye/doruğa/zirveye/şahikaya ulaşmak/erişmek, en yüksek değere ulaşmak. *The unemployment rate ~ed in March.* **13.** *den.* sırığın ucunu serene yakın dik tutmak. ***e.a.-1& 2&4 pinnacle, summit, 4. acme, zenith, 5. maximum, 11. dwindle away. k.a.- 4. abyss, nadir. eş ses.- peek, pique.***

peaked, *sf.* **1.** tepeli, zirveli, sivri, **2.** doruğa/tepeye/zirveye ulaşmış, **3.** zayıf, hasta, solgun, bitkin, **4. ~ness** : (a) sivrilik, (b) zafiyet, bitkinlik. ***e.a.-1. pointed, 3. pale, sickly.***

peakish, *sf.* zayıfça, solgunca, bitkince.

peakless, *sf.* doruksuz, tepesiz, zirvesiz.

peaklike, *sf.* doruk/tepe/zirve gibi.

peaky, *sf.* **1.** sivri, tepeli, zirveli, doruk şeklinde, **2.** zayıf, solgun, bitkin, hasta, **3.** *bk.:* **pecky**. ***e.a.-1. pointed, sharp, 2. peaked, sickly, pale.***

peal, *is.&f.* **1.** sürekli çan sesi, çanların aynı anda uzun uzun çalması, **2.** ana notalara ayarlanmış çanlar dizisi, **3.** çanlarla çalınan müzik, **4.** gümbürtü, şiddetli gürültü, ses tufanı. **a ~ of thunder** : gök gürültüsü. **~s of laughter** : kahkaha tufanı. **~ of gunfire** : top sesleri, **5.** çanları sürekli olarak çalmak, **6.** (çan) çalınmak, **7.** (gök, top vb.) gürlemek, gümbürdemek, **8.** *esk.* nara atarak hücum etmek/saldırmak, **9. to go (off) into ~s of laughter** : kahkahalarla gülmek, kahkahalarla çınlatmak.

peanut, *is.* **1.** *bot.* yer fıstığı *(Arachis hypogaea),* **2.** yer fıstığı (meyvesi), **3. ~s** *argo* çok az, önemsiz miktarda (para). *working for ~s. It costs ~s to run this car.* **4.** *k.d.* önemsiz kimse, **5. ~ brittle** : fıstıklı şeker(leme), **6. ~ butter** : fıstık ezmesi, **7. ~ gallery** : (a) *k.d.* (sinema/tiyatro) arka balkon, (b) *argo* eleştirisi önemsiz olan kimse. *No remarks from the ~ gallery.* **8. ~ oil** : fıstık yağı. ***e.a.- 1&2. groundnut, goober, monkey-nut.***

pear, *is.* **1.** *bot.* armut (ağacı) *(Pyrus communis),* **2.** armut (meyve), **3. wild ~** : ahlat.

pearl, *is.&f.&sf.* **1.** inci, **2.** yapma/sun'î inci, **3.** inci gibi (yuvarlak, parlak) şey, **4.** değerli/kıymetli şey, **5.** inci rengi, mavimsi soluk gri renk, **6. mother-of ~** *d.d.* sedef, **7.** *bas.* beş puntoluk harf, **8. cast ~s before swine** : kıymetini bilmeyene değerli bir şey vermek (domuzun önüne inci atmak), **9.** incilerle süslemek, **10.** inciye benzetmek, inci gibi yapmak, **11.** inci avlamak, **12.** inciye benzemek (şekil/renk/görünüş vb.), **13.** inci gibi, inci renginde, **14.** inci+, inciden yapılmış, **15.** inci gerdanlık/bilezik vb., **16.** sedef kaplı, sedef+, sedefli, **17.** *bk.:* **purl**, **18. ~ barley = pearled barley** : kabuksuz arpa kırması, çorbalık arpa (kabuğu çıkarılıp ufak taneler haline getirilmiş arpa), **19. ~ diver = pearler** : inci avcısı, **20. ~ essence** : inci özü : bazı balıkların pullarında bulunan ve yapay inci yapmakta kullanılan madde, **21. ~ -fish** : inci balığı *(Alburnus lucidus),* **22. ~ fishery** : (a) inci avcılığı, (b) inci avlanan yer, **23. ~ gray** : inci rengi,

donuk mavimtrak gri, **24. ~ millet** *bot.* inci darısı *(Pennisetum glaucum),* **25. ~ onion** : inci soğanı, çok küçük bir cins soğan, **26. ~ oyster** : inci istiridyesi *(Pteriidae).*

pearlescence, *is.* inci parlaklığı. **pearlescent** : inci parlaklığında, inci gibi parlak.

pearlite, *is.* **1.** *metal.* inci taşı : yavaş soğutulan karbonlu demir alaşımı bünyesinde oluşan ince ferrit ve sementit levhaları, **2.** *bk.:* **perlite**, **3. pearlitic** : inci taşı+.

pearlized, *sf.* sedefli, sedef+, sedeften yapılmış, sedef gibi, sedefe benzer.

pearllike, *sf.* inci gibi, inciye benzer.

pearlweed = pearlwort, *is. bot.* mercan otu *(Sagina).*

pearly, *sf.* **pearlier, pearliest 1.** inci gibi, **2.** incili, incilerle süslenmiş, **3.** sedefli, sedeflerle süslü, **4. ~ everlasting** *bot.* solmaz inci *(Anaphalis margaritacea),* **5. ~ nautilus** *bk.:* **nautilus** (1), **6. pearliness** : inci/sedef gibi parlaklık.

pearmain, *is.* bir tür elma.

pear oil, *is. kim. bk.:* **isoamyl acetate.**

pear-shaped, *sf.* **1.** armut biçiminde, **2.** (ses tonu) berrak, tannan, pürüzsüz, gür.

peart, *sf. k.d.* **1.** canlı, neşeli, sıhhatli, zinde, **2. ~ly** : canlı/neşeli/sıhhatli/zinde bir şekilde, **3. ~ness** : canlılık, neşe, sıhhatlilik, zindelik. ***e.a.-1.*** *lively, brisk, cheerful, active, sprightly.*

peasant, *is.&sf.* **1.** köylü, rençper, **2.** kaba, görgüsüz, terbiyesiz, hödük, hoyrat (kimse), **3.** köylülere özgü.

peasantry, *is.* **1.** köylülük, rençperlik, **2.** köylüler, rençperler, köylü takımı, köy halkı.

pease, *is., ç.* **pease** *esk.* **1.** *bk.:* **pea**, **2.** bezelyeler (**pea**'nin bir çoğul şekli).

peasecod = peascod, *is. esk.* bezelye kabuğu. ***e.a.-*** *pea pod.*

pease pudding, *is. Brit.* bezelyeli pelte: bezelye ezmesi ve yumurta ile yapılır.

peashooter, *is.* bezelye tüfeği: üflenince bezelye atan oyuncak boru.

pea soup, *is.* **1.** bezelye çorbası, **2.** *k.d.* koyu sis.

peasouper, *is.* **1.** *Cnd.* Fransız (asıllı) Kanadalı, **2.** *Brit.* koyu sis.

peat, *is.* **1.** turba, yer tezeği/kömürü, bataklık ve rutubetli arazide bulunan kısmen çürümüş bitkilerden ibaret organik madde, kurutulup yakıt olarak kullanılır, **2.** arsız/sırnaşık kadın, **3. ~ bog** : turbalı bataklık, **4. ~ moss** : turba yosunu *(Shagnum)* : çürüyüp turba oluşturan yosun.

peaty, *sf.* **peatier, peatiest** turba+, turba gibi, turbalı, turba ihtiva eden.

peavey/peavy, *is., ç.* **-veys/-vies** (ormancılıkta kütük çevirmek için kullanılan) çengelli sırık.

pebble, *is.&f.* **pebbled, pebbling 1.** çakıl taşı, ufak yuvarlak taş, **2. ~ leather** *d.d.* pürtüklü deri, **3.** necef taşı: saydam kuvars kristal, gözlük camı ve büyüteç yapımında kullanılır, **4.** necef taşından yapılmış mercek, **5.** çakıl döşemek, **6.** taşlamak, taşa tutmak, üzerine çakıl taşı atmak, **7.** (deriyi) pürtüklemek, pürtüklü yapmak, **8. not the only ~ on the beach** ! : Bulunmaz Bursa kumaşı değil ya! Gökten zembille inmedi ya! Amasya'nın bardağı, biri olmazsa bir daha! ***e.a.- 3.*** *rock crystal.*

pebbledash = pebble-dash = pebble dash, *is. Brit.* mozayik sıvalı duvar.

pebbleware, *is.* ebrulu fayans/seramik.

pebbly, *sf.* **1.** çakıllı, çakıl döşeli, **2.** (yüzeyi) pürtüklü, **3.** (yapısı) çakıla benzer, çakılımsı, çakıl gibi.

pecan, *is.* **1.** *bot.* pekan, fındık cevizi *(Carya illinoensis/C. pecan)* : G ABD'de yetişen cevize benzer bir ağaç, **2.** bu ağacın meyvesi : yumurta biçiminde, dışı parlak fındık renginde, içi cevize benzer bir meyve, **3.** pekan kerestesi.

peccability, *is.* kusur/hata yapabilme, günah işleyebilme.

peccable, *sf.* günah/kusur işleyebilir, hata yapabilir.

peccadillo, *is., ç.* **-loes/-los** kusur, kabahat, küçük günah.

peccant, *sf.* **1.** günahkâr, ahlâksız, **2.** suçlu, kabahatli, tüzük ve kurallara aykırı davranan, **3. peccancy** : günahkârlık, ahlâksızlık, suç, kabahat. ***e.a.- 1.*** *sinning, sinful,* ***2.*** *faulty, wrong,* ***3.*** *sinfulness, sin.*

peccary, *is., ç.* **-ries/-ry** *zool.* azman domuz *(Tayassu angulatus)* : Teksas-Paraguay arasında yaşayan domuza benzer hayvan. **colla-**

red ~ : kemerli domuz : tüyleri kurşunî olup beyaz bir kemeri vardır. **white-lipped ~** : beyaz dudaklı domuz.

peccavi, *is., ç.* **-vis** itiraf, ikrar, suç veya günahı kabullenme. ***e.a.- confession.***

peck, *is.&f.* **1.** çeyrek kile, 8 kuart veya 537.6 inç küp (=8.81 l)'lik kuru hacim ölçüsü, **2.** hacmi buna eşit ölçü kabı, **3.** *argo* yığın, sürü. **a ~ of troubles** : bir yığın dert, **4.** gagalamak, sivri bir şeyle habire vurmak. *The hens are ~ing the corn.* **5.** sivri bir şeyle vurarak delmek/delik açmak. *The bird ~ed a hole in the tree.* **6.** *gen.* **~ at** : (yiyeceği) gevelemek, (iştahsızca) azar azar ısırmak, gagalayarak yemek, kuş gibi az yemek. *You're only ~ing at your food, what's wrong?* **7.** gagalama, **8.** sivri/keskin bir şeyle anî vuruş, **9.** gaga izi, sivri bir şeyle açılan oyuk, **10.** anî/kısa öpüş. *She gave him a ~ on the cheek as she hurried out the door.* **11. keep one's ~ up** : yılmamak, umutsuzluğa kapılmamak, fütur getirmemek.

pecker, *is.* **1.** gagalayan, **2.** *argo-kaba bk.:* **penis**, **3.** *Brit.- argo* cesaret, yürek. **4. keep one's ~ up** *Brit.- k.d.* cesaretini yitirmemek, umutsuzluğa kapılmamak, zor koşullar altında bile yılmamak. ***e.a.- 3. courage, spirits.***

peckerwood, *is.* **1.** *ABD- k.d.* ağaçkakan, **2.** kirli beyaz. ***e.a.- 1. woodpecker.***

peck(ing) order, *is.* **1.** gagalama düzeni : kümes hayvanlarında kuvvetlinin zayıfı gagalayarak sindirdiği ve tahakkümü altına aldığı düzen, **2.** (insan toplumlarında) zorbalık/tahakküm düzeni, kuvvetlinin zayıfı ezerek baş eğdirdiği düzen.

peckish, *sf. Brit.- k.d.* **1.** aç, acıkmış. **feel ~** : acıkmak, karnı zil çalmak, **2.** huysuz, aksi, inatçı, **3. ~ly** : acıkmış olarak ; inatla, aksilikle, **4. ~ness** : açlık; huysuzluk, aksilik, inatçılık. ***e.a.-1. hungry,* 2.** *cross, irritable.*

Pecksniffian, *sf.* **1.** iki yüzlü,,mürai, zahiren dürüst ve ahlâklı görünüp her türlü ahlâksızlık ve mel'aneti işleyen, **2. ~ism = Pecksniffery** : iki yüzlülük, müraılik. ***e.a.-1. hypocritical, insincere, sanctimonious.***

pecky, *sf.* **1.** oyuklu, gaga ile oyulmuş, delikli. *~ cypress.* **2.** taneleri buruşmuş/sararmış. *~ rice.*

pecora, *is.* çiftlik hayvanları.

pectase, *is. biy.-kim.* pektaz : çeşitli meyvelerde bulunan ve pektini pektik aside dönüştüren enzim.

pectate, *is. kim.* pektat : pektik asidin tuzu/esteri.

pecten, *is., ç.* **-tens/-tines 1.** *zool. anat.* (a) taraksı çıkıntı, (b) (kuşların/sürüngenlerin gözlerinde bulunan) renkli perde, **2.** *bk.:* **scallop.**

pectic, *sf.* pektik, pektine ait. **~ acid** : pektik asit, pektin esterlerinin hidrolizinden oluşan suda erimez madde.

pectin, *is. biy.-kim.* pektin : olgun meyvelerde bulunan beyaz, amorf, asıltılı hidrokarbon. Koyulaştırıcı özelliği dolayısıyla meyve pelterinde, güzellik müstahzaratında kullanılır. **~aceous** : pektinli.

pectinate(d), *sf.* **1.** tarak dişli, taraklı, tarak gibi (dişleri olan), **2. pectinately** : tarak gibi, diş diş, **3. pectination** : taraklaşma, tarak gibi dişli olma. ***e.a.- 1. comblike.***

pectize, *f.* **-tized, -tizing** pelteleş(tir)mek. **pectizable** : pelteleş(tiril)ebilir. **pectization** : pelteleş(tir)me.

pectoral, *sf.&is.* **1.** göğüs+, göğüs boşluğuna ait, sadrî, **2.** göğüs üzerinde taşınan. *~ cross.* **3.** göğüs/akciğer hastalıklarına ait, **4.** göğüsten/gönülden gelen, **5.** göğüs/meme üzerine giyilen şey, **6. ~ fin** *d.d.* (balıklarda) göğüs yüzgeci, **7.** *anat.* göğüste bulunan organ/kas vb., **8.** göğüs hastalığını iyileştiren ilâç. **9. ~ arch = ~ girdle** *anat.* (a) (omurgalılarda) göğüs kemeri, ön ayakları göğüse bağlayan kemikli/kıkırdaklı yay, (b) (insanda) omuz kemiği, kolu iskelete bağlayan kemik, **10. ~ muscle** : göğüs kası, **11. ~ sandpiper = fatbird = grass snipe = jacksnipe** : alaca çulluk *(Erolia melanotos),* **12. ~ly** : göğüsten, göğüs boşluğundan. ***e.a.-1. thoracic.***

peculate, *f.* **-lated, -lating 1.** zimmetine geçirmek, ihtilâs etmek, (para) aşırmak, iç etmek, emanete hıyanet etmek, emanet malı çalmak, **2. peculation** : zimmetine geçirme, ihtilâs, (para) aşırma, **3. peculator** : zimmetine geçiren, muhtelis, (para) aşıran. ***e.a.-1. embezzle, 2. embezzlement, 3. embezzler.***

peculiar, *sf.&is.* **1.** acayip, garip, tuhaf, **2.** alışılmamış, **3.** başkalarından farklı, **4. ~ to** : özgü, mahsus, has. *an expression ~ to Canadians.* **5.** özel, hususî. *This old book has a ~ value.*

6. şahsî/zatî özellik, karakter, **7.** *Brit.* özel kilise, **8.** *k.d.* rahatsız, keyifsiz, hasta. **I'm feeling rather ~** : Biraz rahatsızım. ***e.a.-1.*** *strange, queer, odd, eccentric, bizarre,* ***2.*** *unusual, uncommon, singular, extraordinary,* ***3.*** *distinctive, separate,* ***4.*** *specific, characteristic,* ***5.*** *individual, particular, special, unique.* ***k.a.-2.*** *common.*

peculiarity, *is., ç.* **-ties 1.** acayiplik, gariplik, tuhaflık, **2.** acayip/garip/tuhaf/alışılmamış şey, **3.** özellik, hususiyet, özel nitelik. *Bad driving is wrongly said to be a ~ of women.* ***e.a.-1.*** *idiosyncrasy, oddity, quirk,* ***3.*** *feature, characteristic.*

peculiarly, *zf.* **1.** acayip/garip/tuhaf/alışılmamış bir şekilde, **2.** özellikle, bilhassa, özel olarak. *This question is ~ difficult.* ***e.a.-1.*** *strangely,* ***2.*** *especially.*

peculium, *is.* **1.** özel mülk, **2.** (Roma hukuku) efendinin uşağına/esirine verdiği mülk.

pecuniary, *sf.* **1.** parasal, malî, nakdî, para+, para ile ilgili, paradan ibaret, maddî, **2.** para cezasını gerektiren, karşılığı para cezası olan. *a ~ offense.* **3. pecuniarily :** paraca, malî bakımdan, nakdî olarak, para yönünden. ***e.a.-1.*** *financial.*

ped-, *ön ek bk.:* **pedo-, pedi-.**

pedagogic(al) = paeddagogic, *sf.* eğitsel, eğitimle ilgili, çocuk eğitimi ile ilgili. **pedagogically** : eğitsel olarak.

pedagogics, *is.* eğitim bilimi : eğitim/öğretim yöntemlerini inceleyen bilim.

pedagogism = pedagoguism, *is.* eğitimcilik, öğretmenlik, eğitimcilerin yöntem ve davranışları.

pedagog(ue), *is.* **1.** eğitimci, eğitmen, öğretmen, eğitim bilimci, pedagog, terbiyeci, **2.** dar görüşlü öğretmen, **3.** bilgiçlik taslayan, formaliteci, kesin kurallardan ayrılmayan kimse, **4.** (eski Yunan/Roma) lala, çocukları okula götürüp getiren esir, **5. pedagoguery = pedagogery** : eğitimcilik, eğitmenlik, **6. pedagoguish = pedagogish** : eğitimsel.

pedagogy = paedagogy, *is.* **1.** eğitim bilimi, pedagoji, **2.** eğitimcilik, eğitmenlik, öğretmenlik.

pedal, *sf.&is.&f.* **-aled, -aling** *(Brit.:* **-alled, -alling)** **1.** pedal, ayakla işletilen manivela. **a bicycle ~** : bisiklet pedalı, **2.** *müz.* (a) ayaklık, (org vb. de) ayakla işletilen tuş, (b) **~ point** *d.d.* diğer notalar çalınırken sürekli olarak bas perdeden çalınan nota, **3.** pedal ile işletmek/hareket ettirmek/kumanda etmek, pedala basmak, pedallamak. *to ~ a bicycle up a hill.* **4.** ayak+, ayağa ait, ayakla/ayak manivelası ile ilgili, **5.** pedallı, pedal ile işletilen. *a ~ mechanism. a ~ boat.*

pedalfer, *is.* demir ve alüminyumca zengin, karbonatı çok az veya hiç olmayan toprak. **~ic** : bu toprağa ait.

pedal pushers, *is.* (kadın/genç kız) bisiklet pantalonu.

pedant, *is.* **1.** bilgiç, ukalâ, bilgiçlik taslayan kimse, malûmatfüruş, **2.** lüzumsuz ayrıntılar üzerinde ısrarla duran kimse, **3.** *esk. bk.:* **schoolmaster**, **4. ~ic(al)** : bilgiç, ukalâ, **5. ~ically** : bilgiçlikle, ukalâca.

pedanticism = pedantry, *is., ç.* **-ries 1.** bilgiçlik, ukalâlık, bilgiçlik taslama, bilgiç geçinme, malûmatfüruşluk, **2.** lüzumsuz ayrıntılar üzerinde ısrarla durma.

pedate, *sf.* **1.** ayaklı, ayağı olan, **2.** ayaksı, ayağa benzer, ayak gibi, **3.** ayak parmakları gibi bölümleri olan, **4.** *bot.* dilikli, dilimli (yaprak), **5. ~ly** : ayak biçiminde.

peddle, *f.* **-dled, -dling 1.** seyyar satıcılık/işportacılık yapmak, dolaşarak/geze geze satmak, **2.** dağıtmak, yaymak, satmaya çalışmak. *to ~ radical ideas. He's the one who's peddling the drugs unlawfully.* **3.** önemsiz şeylerle uğraşmak. **4. ~ your papers!** *ABD-argo* Defol buradan! Çek arabanı! Pılıyı pırtıyı topla! ***e.a.-1.*** *hawk, sell,* ***2.*** *deal out, dispense, circulate,* ***3.*** *trifle, piddle.*

peddler = pedlar = pedler, *is.* **1.** seyyar satıcı, işportacı, **2.** hayalî/muhal işlerle uğraşan, olmayacak vaitlerde bulunan kimse. *influence ~s.*

peddling, *sf.* **1.** önemsiz, basit, ehemmiyetsiz, **2.** hayalî/lüzumsuz şeylerle uğraşan, **3. ~ly** : önemsiz/basit bir şekilde, lüzumsuz/hayalî işlerle uğraşarak. ***e.a.-1.*** *trifling, piddling, paltry, small, petty.*

pederast = paederast, *is.* oğlancı, kulampara.

pederastic, *sf.* **1.** oğlancı+, **2. ~ally** : oğlancılıkla.

pederasty = paederasty, *is.* oğlancılık, kulamparalık.

pedestal, *is.&f.* **-taled, -taling** *(Brit.:* **-talled, -talling**) **1.** heykel/sütun vb. tabanı/kaidesi/temeli, **2.** temel, esas, taban, kaide, **3.** (mobilya) ayak, **4.** (heykel vb. ni) taban/kaide/temel üzerine oturtmak, **5. knock s.o. off his ~** : (sahte şöhret sahibi bir kimsenin) iç yüzünü göstermek, ne mal olduğunu meydana çıkarmak, yerin dibine geçirmek, **6. set/put on a ~** : yüceltmek, yüksek paye vermek, idealleştirmek.

pedestrian, *is.&sf.* **1.** yaya, yayan giden (kimse), piyade, **2.** ağır, sıkıcı, yavan, adî, ilginç olmayan, hayal ve hayatiyetten mahrum, **3.** basit, muhayyilesi/zekâsı işlemeyen. *She was rather a ~ student.* **4. ~ism** : (a) yayalık, yaya yürüyüş, (b) basitlik, adîlik, sıkıcılık, yavanlık, muhayyileden uzaklık, güzellikten yoksunluk. ***e.a.-1.*** *walker, walking, 2. dull, commonplace, unimaginative.*

pedi- = ped- = -ped, *ön ek* **1.** "ayak". *ör.: pediform, pedicure,* **2.** *bk.:* **pedo-.**

pediatric, *sf.* çocuk bakımına/tedavisine ait.

pediatrics = paediatrics, *is.* çocuk bakımı/tedavisi ilmi, çocuk doktorluğu, çocuk hastalıklarını inceleyen tıp dalı.

pedicab, *is.* (GD Asya'ya özgü) pedallı, üç tekerlekli araba. Sürücünün arkasında tenteli iki kişilik yer bulunur.

pedicel, *is.* **1.** *bot.* çiçek sapı, bitkinin ana sapından ayrılan ve çiçek/meyve taşıyan sap, **2.** *zool. bk.:* **pedicle** veya **peduncle**, **3. ~lar** : çiçek sapına ait, **4. ~late** : saplı (çiçek vb.), **5. ~lation** : sap çıkarma.

pedicle, *is.* **1.** *anat.* omur çıkıntısı, omurga kemiğinin iki sivri çıkıntısından her biri, **2.** *zool.* örümcekgillerde baş ve gövdeyi birbirine bağlayan parça.

pedicular, *sf.* bit+, bite ait, bitin sebep olduğu.

pediculate, *sf.&is.* **1.** sapcıklı, kolcuklu, **2.** kollu balık, göğüs yüzgeçleri kol gibi uzamış bir tür balık.

pediculicidal = pediculicide, *sf.* bit öldüren.

pediculosis, *is. patol.* bitlenme.

pediculous, *sf.* bitli, bitlenmiş.

pedicure, *is.* **1.** ayak bakımı, pedikür, ayak hastalıkları tedavisi, **2. pedicurist** *d.d.* pedikürcü. ***e.a.-1.*** *chiropody,* **2.** *chiropodist.*

pediform, *sf.* ayak biçiminde, ayak gibi.

pedigree, *is.* **1.** soy ağacı, şecere, **2.** soy, nesil, **3.** safkan, iyi soydan (hayvan), **4.** (hayvanların) soy kütüğü/kaydı, **5.** türeme, menşe, tarih. *The ~ of a word.* ***e.a.-1.*** *ancestry, lineage,* **5.** *derivation, origin, history.*

pedigreed, *sf.* soylu, soyu belli, iyi soydan. *a ~ collie.*

pedigreeless, *sf.* soyu belirsiz, soysuz.

pediment, *is.* **1.** *mim.* alınlık, bina cephesindeki üçgen biçiminde kısım, **2.** *jeol.* keskin meyilli arazi dibinde hafif eğimli kaya yüzeyi, **3. ~al** : alınlık şeklinde.

pedlar = pedler, *is. bk.:* **peddler.**

pedo-, *ön ek* **1.** "çocuk". *ör. : pedology,* **2.** "toprak". *ör.: pedocal.*

pedocal, *is.* kireçli toprak.

pedodontics, *is.* çocukların diş bakımı ve tedavisi.

pedodontist, *is.* çocuk dişçisi.

pedogenesis, *is.* toprak teşekkülü. **pedogenic = pedogenetic** : toprak oluşturan.

pedology, *is.* **1.** çocuk bilimi, **2.** toprak bilimi, **3. pedologic(al)** : çocuk bilimsel/toprak bilimsel, **4. pedologically** : çocuk bilimi/toprak bilimi açısından.

pedometer, *is.* adımölçer, adımsayar : adımları sayarak uzaklık ölçen alet.

pedophile, *is.* sübyancı, çocuklarla cinsî münasebette bulunan kimse. **pedophilia** : sübyancılık. **pedophiliac = pedophilic** : sübyancı+.

peduncle, *is.* **1.** *bot.* çiçek sapı: tek veya salkım şeklindeki çiçeği taşıyan sap, **2.** *zool.* sapa benzer organ/parça, **3.** *anat.* (a) kolsu ayaklılarda bağ çıkıntısı, (b) beyin sapı, beynin çeşitli bölümlerini bağlayan beyaz madde, **4. pedunc-led = peduncular** : sap şeklinde, sapa ait.

pedunculate(d), *sf.* **1.** saplı, sapı olan, **2.** sap üzerinde büyüyen, **3. pedunculation** : sap üzerinde büyüme.

pee, *is.&gs.f.* **peed, peeing** *argo* **1.** çiş, sidik, idrar, **2.** işemek, çiş yapmak. ***e.a.-1.*** *urine,* **2.** *urinate.*

peek, *is.&f.* **1.** gözetleme(k), (kısaca) göz atma(k), (gizli/kaçamak) bakma(k)/bakış. *He pretented to have his eyes covered, but I could see he was ~ing between his fingers. We took a ~ through the crack in the door.* ***e.a.-*** *peep.* ***eş ses.-*** *peak, pique.*

peekaboo, *sf.&is.* **1.** delikli (işleme, blûz vb.). *a ~ blouse.* **2.** şeffaf, içini gösteren (kadın blûzu vb.), **3.** (çocukların) "ce" oyunu.

peel, *is.&f.* **1.** (sebze/ meyve) kabuk, **2.** fırıncı küreği, **3.** *den.* kürek palası, **4.** (kabuğunu) soymak. *to ~ an orange.* **5.** (derisini) yüzmek, **6.** (kabuk/deri) soyulmak, dökülmek. *My skin always ~s when I've been in the sun.* **7.** *argo* soyunmak. *They ~ed off their clothes and jumped into the water.* **8. keep one's eyes peeled** *argo* - göz hapsine almak, gözünü ayırmamak, dikkatle gözetlemek, tetikte/uyanık bulunmak. *Keep your eyes ~ed for cars turning off the highway here.* - ***e.a.-4.*** *strip, pare,* ***6.*** *come off,* ***7.*** *undress.* ***eş ses.-*** *peal.*

peelable, *sf.* (kabuğu) soyulabilir.

peeler, *is.* **1.** (kabuğunu) soyan, **2.** *Brit.-argo* polis.

peeling, *is.* **1.** (kabuğunu) soyma (işi), **2.** (soyulmuş) kabuk, deri.

peen = pein, *is.&f.* **1.** çekicin sivri ucu, **2.** çekiçlemek, çekiçle düzeltmek/genişletmek/ yassıltmak.

peep, *is.&f.* **1.** (kapı aralığından vb. gizlice) gözetlemek, **2.** *argo* dikizlemek, röntgencilik etmek, **3.** (sinsice/merakla/kaçamak) bakmak, **4.** (kısmen) görünmek. *Violets are ~ing through the leaves. Her toe ~ed through a hole in her sock.* **5.** cırlamak, (civciv veya fare gibi) cik cik diye ses çıkarmak, **6.** ince/cırlak sesle konuşmak, **7.** (yarıktan/delikten vb.) gözetleme, gözetleyiş, kaçamak, bakış, **8.** (şafak vb.) doğuş, tulû, ilk görünüş. **the ~ of the day** : gün ağarması. **at the ~ of dawn** : şafak sökerken, **9.** küçük çulluk, **10.** cırlama, ciyaklama, "cik, cik" sesi. **I don't want to hear another ~ out of you** : Kes sesini! Cırlama! (Bir daha sesini duymayacağım!) **11.** *argo* jeep. ***e.a.-*** ***7.*** *glance, furtive look, glimpse,* ***10.*** *sheep.*

peeper, *is.* **1.** (gizlice delikten/yarıktan) gözetleyen, dikizleyen, **2.** *argo* göz, **3.** cırlayan, cırlak ses çıkaran, **4.** cırlak kurbağa.

peephole, *is.* gözetleme deliği.

Peeping Tom, *is.* dikizci, röntgenci, gizlice gözetleyen (özellikle cinsel zevk için kadın gözetleyen).

peep show, *is.* **1.** büyüteçle küçük bir delikten seyredilen resimler, **2.** para atılarak seyredilen açık saçık film.

peep sight, *is.* (tüfekte) delikli gez.

peepul, *is. bk.:* **pipal.**

peer, *is.&f.* **1.** akran, emsal, eş. **He is so fine a man that it would be hard to find his ~** : O kadar iyi bir insandır ki eşi zor bulunur. **2.** denk, denkteş, küfüv, **3.** asilzade. **~ of the blood royal** : kral ailesinden Lordlar Kamarasına üye olabilen kimse. **~ of the realm** : Lordlar Kamarasına üye olabilen asilzade sınıfı, **4.** (İngiltere'de) dük, marki, örl, vikont, baron, **5.** aynı yasal haklara sahip kimse, **6.** *esk.* arkadaş, yoldaş, rakip, **7.** gözetlemek, tecessüsle/dikkatle bakmak. **He ~ed around over his spectacles** : Dürbünle etrafı gözetledi. *to ~ at s.o.. to ~ at a book/photograph. She ~ed into the room. to ~ out of window/over the wall.* **8.** (delikten vb.) bakmak/çıkmak. *The sun was ~ing from behind the cloud.* **9. ~ out** : (aralıktan) bakmak/çıkmak, **10. ~ingly** : gözetlercesine, tecessüsle/dikkatle bakarak. ***e.a.-*** ***3.*** *nobleman,* ***6.*** *companion, mate, rival.*

peerage, *is.* **1.** asilzadeler, asilzade sınıfı, **2.** asilzadelik, asalet unvanı/mevkii, **3.** asilzadeler nesep kitabı.

peeress, *is.* **1.** asilzadenin karısı, **2.** asilzade kadın, asalet unvanı olan kadın.

peerless, *sf.* **1.** eşsiz, emsalsiz, rakipsiz, eşi/emsali/dengi bulunmayan. *Atatürk was a ~ leader.* **2. ~ly** : eşsiz bir şekilde, **3. ~ness** : eşsizlik, emsalsizlik. ***e.a.-*** ***1.*** *matchless, unmatched, unsurpassed, unequaled, unrivaled, incomparable.*

peetweet, *is. zool.* benekli çulluk.

peeve, *is.&f.* **peeved, peeving 1.** *k.d.* canını sıkmak, sinirlendirmek, kızdırmak, öfkelendirmek, **2.** can sıkıcı şey, kızdıran/sinirlendiren şey. ***e.a.-*** ***1.*** *annoy, irritate, 2. gripe.*

peeved, *sf.* sinirli, kızgın, öfkeli, **2.** canı sıkılmış. **to be ~ at s.o.** : birine kızmak/öfkelenmek. ***e.a.-*** *annoyed, irritated, vexed, discontented.*

peevee, *sf.&is.* **1.** cüce, çok küçük (kimse), mini mini, minnacık, **2.** (kendi cinsine göre) çok küçük/bodur/minicik hayvan. ***e.a.-*** ***1.*** *tiny, insignificant, 2. runt.*

peevish, *sf.* **1.** sinirli, huysuz, aksi, ters, titiz, hırçın, **2. ~ly** : sinirli sinirli, huysuzlukla, aksi/ ters/ hırçın bi şekilde, **3. ~ness** : sinirlilik, huysuzluk, aksilik, terslik, titizlik, hırçınlık. ***e.a.-*** ***1.*** *cross, querulous, fretful.*

peewit = pewit, *is. zool.* kız kuşu *(Vanellus vanellus).* ~ **gull** : güler martı *(Larus ridibundus).*

peg[1], *is.* **1.** (tahta) çivi, (ağaç) kazık, **2.** askı, kanca. **clothes** ~ : elbise askısı, çamaşır mandalı. **a hat** ~ : şapka askısı. **off-the-peg clothes** : hazır elbise. *Off-the-peg clothes are usually cheaper.* **3.** (telli çalgılarda) akort vidası, **4.** vesile, bahane, sebep. **a ~ to hang a grievance upon** : şikâyet/dert yanma vesilesi, **5.** derece, mertebe, **6.** *Brit.* sodalı viski veya konyak. *poured himself down a stiff ~.* **7. ~ leg** *d.d. k.d.* tahta bacak, **8.** *k.d.* (beyzbolde) topu atış, **9. to take (one) down a ~** : (bir kimseyi) küçük düşürmek, utandırmak, mahcup/rezil etmek, kibrini/gurunu kırmak, **10. a round ~ in a square hole** : bulunduğu yere yakışmayan kimse, **11. ~less** : çivisiz, kazıksız, mandalsız, askısız, **12. ~like** : çivi/kazık gibi. ***e.a.- 3. pin, 9. humble.***

peg[2], *gl.f.* **pegged, pegging 1.** (tahta çivi ile) çivilemek, (ağaç çivi/kazık vb. ile) tutturmak. ~ **clothes on the line** : çamaşırı ipe mandallamak, **2.** kazıklarla işaretlemek, kazık/çivi çakmak, **3.** (kazıkla/çivi ile/sivri bir şeyle) delmek/vurmak, **4.** (eşya/borsa fiyatlarını) sabit bir düzeyde tutmak, (fiyatlarda) istikrar sağlamak. ~ **prices** : fiyatları tespit etmek, **5.** *argo* (top, taş vb.) atmak. *to ~ stones.* **6.** *argo* (bir kimseyi) tanımak/bellemek/anlamak/sınıflandırmak. *She ~ged him as a big spender.* **7. ~ away at sth** : (gayretle/azim ve sebatla/durmadan) çalışmak, çabalamak, çok gayret sarf etmek. *to ~ away at homework.* **8.** (oyunda) sayıları çivilerle işaret etmek, **9. ~ down** : kazığa bağlamak, **10. ~ out** : (a) (araziyi) kazıklarla işaretlemek/sınır çekmek, (b) *Brit.* ölmek, *argo* nalları dikmek. **11. ~ out a claim** : altın vb. keşfedilen araziyi kazıklarla çevirip üzerinde hak iddia etmek, *mec.* hak iddia etmek. ***e.a.-5. throw, 6. identify, classify, 10. (b) die.***

Pegasus, *is.* **1.** kanatlı at, **2.** ilham perisi, **3.** *astr.* Pegasus, kuzey takımyıldızlarından biri.

pegboard, *is.* **1.** delikli tahta : üzerine ağaç çiviler sokulan sayı tahtası; delikli ilân tahtası, **2.** *Brit.* delikli tahtaya ağaç çiviler sokularak oynanan bir oyun. **solitaire** *d.d.*

pegbox, *is.* telli çalgılarda akort vidaları bölmesi.

peg leg, *is.* **1.** tahta bacak, **2.** tahta bacaklı kimse.

peglegged, *sf.* tahta bacaklı.

pegmatite, *is.* **1.** pegmatit, kuvars ve feldspatlı granit, **2.** iri taneli kuvars ve mikalı granit, **3. ~ic** : pegmatik yapısında, pegmatite benzer.

peg top, *is.* **1.** topaç, **2. peg tops** : dar paçalı pantalon.

peg-top, *sf.* dar paçalı. ~ **trousers** : dar paçalı pantalon.

P.E.I. = Prince Edward Island.

Pei-ching, *is.* Pekin.

peignoir, *is.* (kadın için) sabahlık.

pein, *is.&f. bk.:* **peen.**

peise, *gl.f.* **peised, peising** *Brit.- k.d.* **1.** tartmak, **2.** yüklemek, ağır basmak. ***e.a.- 1. weigh, 2. burden, weigh down.***

pejoration, *is.* yıpranma, aşınma, değerini yitirme. ***e.a.- depreciation.***

pejorative, *sf.&is.* **1.** alçaltıcı/küçük düşürücü (söz), yıpratıcı, değersizleştirici. *I didn't think he was using inequality in a ~ sense.* **2.** kötüleyici, kötümsel, yermeli. ***e.a.- depreciatory, disparaging.***

pekin, *is.* **1.** geniş çizgili ipekli (kumaş), **2.** *b.h.* Çin ördeği (sarımtrak-beyaz renkli).

Pekinese, *is., ç.* **-ese** *bk.:* **Pekingese**

Peking = Pei-ching = Peiping, *is.* Pekin.

Pekingese, *sf.&is., ç.* **-ese 1.** Pekinli, Pekin+, Pekin'e ait, **2.** (standart) Çince, resmî Çin dili, **3.** Pekin lehçesi, **4.** Pekin köpeği : uzun tüylü küçük bir cins köpek. **Pekinese** *d.d.*

Peking man, *is.* Pekin adamı : Pekin yakınındaki mağarada bulunmuş orta *Pleistocene* çağına ait insan fosili.

pekoe, *is.* yüksek kaliteli siyah çay (Seylan, Hindistan ve Cava'da yetişir). **orange-** ~ : filiz çayı : çay fidanının tepedeki en küçük yapraklarından yapılan üstün kaliteli siyah çay (Hint-Seylan).

pelage, *is.* (memli hayvanlarda) kürk, yün, tüy, kıl.

pelagic, *sf.* **1.** deniz+, umman+, okyanus+, **2.** açık denizlerde yaşayan/büyüyen (hayvan/bitki). ***e.a.- oceanic.***

pelargonic, *sf.* sardunya+. ~ **acid** : sardunya asidi : C8H17COOH : sardunya yapraklarından elde edilen renksiz, yağlı organik bileşim. İlâç ve vernik yapmakta kullanılır. **nonanoic acid** *d.d.*

pelargonium, *is. bot.* sardunya *(Pelargonium).* ***e.a.*** *- geranium, stork's-bill.*

pelecypod, *is. zool.* yassı solungaçlı : *Lamellibranchiata* (yassı solungaçlılar) sınıfından herhangi bir yumuşakça (midye, istiridye vb.).

pelerine, *is.* pelerin.

Pele's hair, *is.* volkanik cam ipliği : havaya püskürülen lavanın katılaşmasından oluşur.

pelf, *is. hkr.* vurgun, yağma, vurgunla kazanılan para/servet/mal/zenginlik.

Pelham, *is.* (iki dizginle kullanılan) gem.

pelican, *is. zool.* pelikan, kaşıkçı kuşu *(Pelecanus onocrotallus).* **Dalmatian ~** : tepeli pelikan *(Peleca-nus crispus).* **~ State** : Louisiana (takma ad).

pelisse, *is.* **1.** kürklü elbise, kürklerle süslenmiş elbise, **2.** kadın pelerini.

pelite, *is. jeol.* killi kaya. **pelitic** : killi kayaya benzer.

pellagra, *is. patol.* pelagra, vitamin noksanlığından ileri gelen hastalık : deride kabarcıklar, sinir bozukluğu ve ishal ile belirir. **pellagrose = pellagrous** *patol.* pelagra+, pelagraya yakalanmış.

pellet, *is.&f.* **1.** hap, küçük topak (ilâç/yiyecek), **2.** gülle, (genellikle taş gülle), **3.** saçma tanesi, **4.** mermi, kurşun, **5.** top/topak yapılmış mum, kâğıt vb. (atınak/fırlatmak için), **6.** kuşun sindiremeyip çıkardığı yabancı madde (avın tüyü, kemiği vb.), **7.** topaklamak, topak yapmak, hap hâline getirmek, **8.** topak bir şey atmak, saçma ile vurmak.

pelletize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** topaklamak, topak yapmak, **2. pelletization** : topaklama, topak yapma.

pellicle, *is.* ince deri/zar, film, sıvıların yüzeyinde bulunan zar gibi ince tabaka. ***e.a.*** *- film, scum.*

pellicular = pelliculate, *sf.* zar gibi/şeklinde, zarla kaplı.

pellitory, *is., ç.* **-ries** *bot.* **1. ~ of Spain** *d.d.* yapışkan otu *(Anacyclus pyrethrum),* **2. wall ~** : duvar otu *(Parietaria officinalis):* eski duvarların üstünde biter.

pell-mell = pellmell, *sf.&zf.&is.* **1.** karmakarışık, allak bullak, alt üst, keşmekeş, **2.** alelacele, telâşla, paldır küldür. *a ~ rush to get to the station on time.* **3.** düzensiz kalabalık, keşmekeşlik, karmakarışıklık, **4.** acele, telâş, hengâme. ***e.a.*** *- 3. jumble, confusion, disorder, 4. headlong.*

pellucid, *sf.* **1.** saydam, şeffaf, **2.** berrak, duru. *~ waters. ~ stream.* **3.** (anlamca) açık, vazıh, anlaşılması kolay. *~ language/style.* **4. ~ly** : saydam/şeffaf/berrak/duru bir şekilde; açıkça, vazıh olarak, **5. ~ness = pellucidity** : saydamlık, şeffaflık, berraklık, duruluk, (anlamca) açıklık, vuzuh. ***e.a.*** *- 1. transparent, 2. clear, limpid, 3. clear.* ***k.a.*** *- 1&2. opaque, 3. obscure.*

pelon, *sf.* tüysüz, yünsüz, kürksüz, kılsız (hayvan).

Peloponnesian, *sf.&is.* Mora, Moralı. **~ War**: Mora Savaşı.

Peloponnesus, *is.* Mora Yarımadası. **Peloponnese, Peloponnesos, Morae** *d.d.*

peloria, *is. bot.* düzgünlük, normal olarak düzgün olmayan çiçeklerde nadiren görülen yapı düzgünlüğü.

pelorian = peloriate = peloric, *sf. bot.* düzgün.

pelorus, *is., ç.* **-ruses** *den.* kerteriz gülü, açıölçer : gözetlenen iki cismin doğrultuları arasındaki açıyı ölçen alet.

pelota, *is., ç.* **-tas** *isp.* İspanya'nın Bask bölgesine özgü top oyunu.

pelt, *is.&f.* **1.** taş/gülle yağdırmak, taş vb. yağmuruna tutmak, taş/yumruk vb. ile hücum etmek. *He picked up some stones and began to ~ us.* **2.** (taş/gülle vb. atarak) püskürtmek, kaçırmak, geriletmek, **3.** topa tutmak, (fırlatıp) atmak, **4.** koşmak, seğirtmek, tüymek. *The boys came ~ing down the hill.* **5.** sövüp saymak, küfürle hücum etmek, **6.** sürekli darbeler indirmek, darbelerle dövmek. *Hailstones ~ing the roof.* **7. ~ down = ~ with rain** : (yağmur) sicim gibi inmek, bardaktan boşalırcasına yağmak. **It's really ~ing down= It's ~ing with rain** : Sicim gibi yağmur yağıyor. **8. at full ~** : bütün hızıyla, alabildiğine koşarak, **9.** post, (yünlü/kürklü) hayvan derisi, **10.** deri elbise, **11.** (mizah) insan derisi, **12.** yumruk, sürekli vuruş/darbe, **13. pelter** : taş/gülle vb. atan. ***e.a.*** *-7&9. skin, 12. blow, whack.*

peltast, *is. (eski Yunan)* hafif silâhlı asker.

peltate(d), *sf. bot.* kalkanımsı, sapına alt yüzünün ortasından bağlı (yaprak). **peltately** : kalkanımsı şekilde. **peltation** : kalkanımsılık.

pelting, *sf. esk.* miskin, adî, alçak, sefil, namert. ***e.a.***- *mean, paltry, miserly, petty.*

peltry, *is., ç.* **-ries** kürk, post, tüylü hayvan derisi.

pelvic, *sf. anat.* leğen+, havsala+, pelvik, kalça kemikleri arasındaki boşluğa ait. ~ **arc = ~ girdle** : leğen kuşağı kemikleri, omurgalılarda iskeletin arka bacakları gövdeye bağlayan kısmı. ~ **cavity** : leğen boşluğu, havsala, alt karın, pelvis. ~ **colon** : leğen bağırsağı. ~ **fin** : (balıklarda) arka yüzgeç.

pelvis, *is., ç.* **-vises/-ves** *anat. zool.* **1.** leğen kuşağı kemikleri, **2.** leğen, havsala, pelvis, kalça kemikleri arası boşluğu, **3.** böbreklerde idrar boşluğu: idrarın sidik torbasına gitmeden önce biriktiği yer.

pembina, *is. Cnd.* bir nevi kızılcık.

pemmican = pemican, *is.* dilimlenip kurutulduktan sonra yağ ve kuru meyve ile karıştırılmış et (K Amerika Kızılderilileri yaparlar).

pemphigus = pemphix, *is. patol.* tabas : cilte kabarcıklı sivilceler hâlinde beliren hastalık. **pemphigoid** : tabas. **pemphigous** : tabaslı.

pen[1], *is.&f.* **penned, penning 1.** (mürekkepli) kalem, yazı kalemi, tüy kalem. **fountain ~** : dolmakalem, stilo. **ball ~ = ball point ~** : bitmez (mürekkepli) kalem. **~ - and - ink** : (a) kalem ve mürekkep, (b) mürekkeple yazılmış/çizilmiş, **2.** (a) yazı, yazma, üslûp, yazı yazma sanatı, edebiyat. ~ **portrait** : yazı ile tasvir. **have a fluent ~** : akıcı bir üslûba sahip olmak, (b) yazar, muharrir. ~ **name** : takma ad, müstear isim. **He makes his living with ~** : Yazarlıkla (muharrir olarak) geçinir. **3.** ~ **point** *d.d.* kalem ucu, **4.** (a) kuş tüyü, kanat ve kuyruktaki ekseninin içi boş tüy, (b) yeni biten kuş tüyü, (c) **~s** : kanatlar, **5.** *zool.* bazı kafadan bacaklıların gövdelerindeki tüy şeklinde boynuzumsu yapı (mürekkep balığında olduğu gibi), **6.** (kalemle) yazmak, yazıya geçirmek, kâğıda dökmek. *He ~ned a few lines to his father.* ***e.a.***- ***4.*** *(a) quill, (b) pinfeather, (c) wings.*

pen[2], *is.&f.* **penned** (veya **pent**), **penning 1.** ağıl, kümes, kafes vb. gibi hayvanların kapatıldığı yer, **2.** (ağıla/kümese/kafese) kapatılmış hayvanlar, **3.** kasa /dolap vb. gibi bir şeyi saklama yeri, **4.** *bk.:* **playpen**, **5.** *bk.:* **bull pen**, **6.** *argo* tutuk evi, tevkifhane, **7.** dişi kuğu, **8.** *As.* denizaltı tamir doku, **9.** ağıla/kümese/kafese vb. koymak/kapatmak/hapsetmek. **10. ~like** : ağıl/kümes gibi. ***e.a.***- ***6.*** *penitentiary,* ***7.*** *female swan,* ***9.*** *confine, enclose.*

penal, *sf.* **1.** ceza+, cezaî, cezaya ait. ~ **code** : ceza kanunu. ~ **colony** : (mahkûmların gönderildiği) sürgün yeri. ~ **servitude** : kürek cezası, ağır iş/hapis cezası, **2.** cezayı tarif/tespit eden, **3.** cezalandırmakta kullanılan, **4.** cezayı gerektiren. *a ~ offense. a ~ act.* **5.** ceza olarak kaybedil(ebil)en, **6.** cezayı andıran, ceza kabilinden, insafsız ve sert, hoşa gitmeyen. *a new and ~ tax.*

penalise/penalisable/penalisation, *Brit. bk.:* **penalize/penalizable/penalization.**

penality, *is.* cezalılık, cezalı olma.

penalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** cezalandırmak, ceza vermek, cezaya çarptırmak, tecziye etmek. *Thieves are severely ~d in this country.* **2.** yasaklamak, (bir eylemin) cezalandırılacağını ilân etmek. *Speeding on city streets is ~d.* **3.** (spor vb.) ceza vermek, belirli bir hakkı elinden almak. *Our team was ~d five yards.* **4. penalizable** : cezayı gerektiren, cezalandırılabilir, **5. penalization** : cezalandırma.

penally, *zf.* ceza olarak

penally, *zf.* ceza olarak.

penalty, *is., ç.* **-ties 1.** ceza, **2.** para cezası. *His ~ for speeding was a fine of 50 dollars.* **3.** kefaret, belirli bir eylemin sebep olduğu sıkıntı/eziyet vb. *The penalties of the old age.* **4.** *bk.:* **handicap**, **5.** *sp.* penaltı, oyunda verilen ceza.

penance, *is.&f.* **-anced, -ancing 1.** (günah işlemekten duyulan) pişmanlık, nedamet, pişmanca davranış, **2.** (kilisece yaptırılan) tövbe, istiğfar, **3.** (Katoliklerde) (a) günah çıkarma, (b) itiraftan sonra günahın kefareti olarak papazın verdiği ceza, **4. to do ~** : pişman/nadim olmak, tövbe etmek, **5.** *esk.* tövbe ettirmek.

penang, *is.* ağır ve sık dokunmuş pamuklu bez.

penates, *ç. is.* (Roma dininde) bir evi/semti koruyan ilâhlar. *bk.:* **lares.**

pence, *is. Brit.* penny'nin çoğulu, (bildirilen sayıda) peni. **four-pence**: dört peni.

penchant, *is. Fr.* eğilim, meyil, tutku, temayül, şiddetli arzu. ***e.a.***- *inclination, taste.*

pencil, *is.&f.* **-ciled, -ciling** *(Brit.:* **-cilled, -cilling)** **1.** kurşun kalem. ~ **sharpener** : kalemtraş, kalem açacağı. ~ **sharpening** : kalem açma, kalemin ucunu sivriltme. **inedible** ~ : sabit kalem, **2.** işaret kalemi, **3.** makyaj kalemi, göz kalemi, **4.** renkli kalem, **5.** taş kalem, **6.** kurşun kalem biçiminde nesne, **7.** *fiz.* ışın demeti, **8.** (edebiyat) kalem, **9.** kurşun kalemle yazmak/çizmek, **10.** kalemle boyamak, **11.** kalem kullanmak, **12.** ~ **pusher** *k.d.* kalem efendisi, büro işlerinde çalışan kimse, **13.** ~**er** = ~**ler** : kurşun kalemle yazan/çizen/boyayan.

penciled = pencilled, *sf.* **1.** ince çizgili, ince uçlu kurşun kalemle çizilmiş, **2.** *fiz.* ışın demetli, demet hâlinde (ışın).

penciliform, *sf.* **1.** kalemsi kalem şeklinde, **2.** (ışın vb.) paralel, hemen hemen paralel.

pend, *gs.f.* **1.** (karar vb.) askıda/muallâkta olmak, bir sonuca ulaşmamış olmak, **2.** asmak, **3.** *esk.* tâbi/bağlı olmak. ***e.a.*** *- 2. hang, 3. depend.*

pendant, *is.&sf.* **1.** asılı şey, askı, kolye, pandantif, gerdanlığın/küpenin ucunda sallanan süslü mücevher, **2.** ev içinde asılı süs, **3.** avize, **4.** eş veya benzer olan şey, **5. pennant** *d.d. den.* flama, asılı halat, **6.** cep saatinin (zincire geçen) halkası, **7.** *bk.:* **pendent** (1-4), **8.** ~ **cloud** *bk.:* **tuba** (2).

pendency, *is.* **1.** asılış, asılma, asılı olma, **2.** kararsızlık, askıda/muallâkta olma.

pendent, *sf.&is.* **1.** asılı, asılmış, askıda. *a ~ lamp.* **2.** sarkan, sarkık. ~ *rocks.* **3.** askıda, muallâk, sonuçlanmamış, karara bağlanmamış, **4.** *gr.* tamamlanmamış/eksik (cümle), **5.** *az kul. bk.:* **impending, 6.** *bk.:* **pendant** (1-6), **7.** ~**ly** : asılı olarak, sarkık bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. hanging, suspended, 2. overhanging, jutting, projecting, 3. undecided, pending, undetermined.*

pendente lite, *huk.* davaya muallâk veya dava esnasında.

pendentive, *is.&sf.* **1.** *mim.* bingi : kubbeyi dört duvara bağlayan küresel üçgen şeklindeki ayaklardan her biri, **2.** ters üçgensel. **in** ~ *basım* ters üçgen biçiminde.

pending, *e.&sf.* **1.** esnasında, süresince, ...-yi beklerken. ~ *the investigation.* **2.** ...-e kadar. *This matter must wait ~ his return from Europe. ~ his return, let us get everything ready.* **3.** askıda, sonuçlanmamış, henüz bir karara/sonuca bağlanmamış, muallâkta. *The agreement was ~.* **4.** olması yakın, beklenen, her an vukuu muhtemel. ***e.a.*** *- 1. during, 2. until, 4. imminent, impending.*

pendragon, *is. (eski İngiltere'de)* başbuğ, hükümdar. ~**ship** : başbuğluk, hükümdarlık.

pendular, *sf.* sarkaç+, sarkaç gibi/şeklinde, sarkaç hareketi gibi.

pendulous, *sf.* **1.** asılı, sarkan. *Branches with ~ vines.* **2.** serbestçe sallanan, muallâkta olan, **3.** titreşen, **4.** kararsız, **5.** ~**ly** : asılı/sarkık bir şekilde, sallanarak; kararsızlıkla, **6.** ~**ness** : asılı olma, sarkma, sallanma, kararsızlık. ***e.a.*** *- 1. hanging, sagging, 2. swinging, oscillating, 3. vacillating, fluctuating, 4. undecided, wavering.*

pendulum, *is.* **1.** sarkaç, rakkas, **2.** saatin rakkası, **3.** değişme, değişiklik, kararsızlık. **the ~ of public opinion** : kamuoyunun değişmesi/kararsızlığı, **3. compensation** ~ : denkleme sarkacı : uzunluğu sıcaklıkla değişmeyen sarkaç, **4. torsion** ~ : burulum sarkacı.

pene-, *ön ek* "hemen hemen". *ör.: peneplain.* Sesli harf önünde : **pen-.**

peneplain = panaplane, *is. jeol.* yontuk ova, peneplen, aşınma ile yüzeyi hemen hemen düzleşip ova olmuş arazi. **peneplanation** : düzleşme, ovalaşma.

penetrable, *sf.* **1.** delinebilir, içine girilebilir, nüfuz edilebilir, **2.** anlaşılabilir, kavranabilir, **3.** etkilenebilir, tesir edilebilir, **4. penetrability** : delinebilme, nüfuz edilebilme, anlaşılabilme, kavranabilme.

penetralia, *is.* **1.** iç kısım, bir şeyin/yerin en iç kısmı, **2.** gizli tutulan şey, sır. **3.** ~**n** : iç kısma ait.

penetrance, *is.* **1.** (genetik) etkinlik, nüfuziyet, bir genin organizma gruplarını etkileme oranı (% olarak), **2.** ~ **coefficient** *fiz.* girim katsayısı.

penetrant, *sf.&is.* **1.** delici, sivri, keskin (şey), **2.** etkileyen/nüfuz eden (kimse/şey), **3.** girimli, suyun yüzey gerilmesini azaltan (madde), **4.** cilde nüfuz eden/ deriden içeriye geçen (kozmetik vb.).

penetrate, *f.* **-trated, -traing 1.** delmek, içine girmek/ işlemek, nüfuz etmek. *The bullet ~d ten centimeters into the wall.* **Rain ~d right**

through his coat : Yağmur ceketinin içine işledi. **2.** (içeri) girmek, dühul etmek, **3.** içine girip dağılmak, sinmek, hulûl etmek. **The smell ~d the whole house** : Koku bütün eve sindi. **4.** (duyguları/düşünceleri derin bir şekilde) etkile(n)mek, tesir altında bırakmak/kalmak. **The whole country is ~d with fear** : Bütün memleket korku içinde kaldı. **5.** (anlamını) kavramak, anlamak, idrak etmek. ~ *the mystery of the atom.* **6. penetrator** : içine işleyen, nüfuz eden, delen, delip geçen. ***e.a.- 1. pierce, 2. enter, 3. permeate, 4. touch, 5. fathom, discern, understand.***

penetrating = penetrant, *sf.* **1.** sivri, keskin, delici, delip geçen, içine işleyen, nüfuz edici. *The cold is very ~ today. a ~ scream. a ~ glance.* **2.** zeki, anlayışlı, çabuk kavrayan, keskin zekâlı. *a ~ observation/mind.* **3.** etkili, tesirli, müessir, keskin. *a ~ medication.* **4. penetratingly** : delip geçerek, içine işleyerek/işlercesine, nüfuz edecek şekilde, anlayışla, çabucak kavrayarak, keskin/etkili/müessir bir şekilde.

penetration, *is.* **1.** delme, içine girme/ işleme, nüfuz etme, **2.** içine geçme/ girip dağılma, sinme, hulûl etme, **3.** feraset, nüfuzu nazar, (keskin) görüş/ zekâ, (çabuk) anlayış. *a mind of great acuteness and ~.* **4.** etki, tesir, **5.** *fiz.* girim : parçacıkların ve ışınımların özdek içine derinliğine sokulabilme özelliği. ***e.a.- 2. permeation, 3. perception, understanding, acuteness, discernment, insight.***

penetrative, *sf.* **1.** sivri, keskin, delici, delip geçen, içine işleyen, nüfuz edici, **2.** zeki, anlayışlı, çabuk kavrayan, keskin zekâlı, **3.** *bk.:* **impressive**. *a ~ speaker.* **4. ~ly** *bk.:* **penetratingly**, **5. ~ness** : sivrilik, keskinlik, içine işleme, nüfuz edicilik; zekâ, anlayış, çabuk kavrayış. ***e.a.- 1. piercing, 2. acute, keen.***

penetrometer, *is. fiz.* girimölçer : (a) yoğruk katıların sertliğini, (b) X- ışınlarının özdek içinde derinliğine girebilme niteliğini ölçen alet.

penguin, *is. zool.* penguen *(Spheniscidae).* **Cape ~** : gözlüklü penguen *(Spheniscus demersus).* **dwarf ~** : küçük penguen *(Eudyptula minor).*

penholder, *is.* kalemlik.

-penia, *son ek* "noksanlığı". *ör.: leukopenia.*

penicil, *is.* püskül (tırtıl vb. üzerindeki) fırça gibi kıl demeti.

penicillamine, *is. ecz.* penisilamin : C5 H11NO2S. Wilson hastalığını ve mafsal romatizmasını tedavide kullanılan ilâç.

penicillate, *sf.* püsküllü, tüylü, kıllı. **~ly** : püsküllü/tüylü bir şekilde. **penicillation** : püsküllenme, tüylenme.

penicillin, *is. ecz.* penisilin.

penicillium, *is., ç.* **-cilliums/-cillia** penisilyum: bayat ekmek, peynir ve çürüyen meyvelerde oluşan küf. Bazı türlerinden penisilin yapılır.

peninsula, *is.* **1.** yarımada, **2. the Peninsula** : (a) İberik yarımadası, (b) GD Virginia, York ve James nehirleri arasında ABD İç Savaşlarının cereyan ettiği bölge.

peninsular, *sf.* **1.** yarımada+, yarımadaya ait. **~ Campaign** : Gelibolu muharebesi. **~ State** : Florida (takma ad), **2. ~ism = ~ity** : (a) yarımadalık, yarımada şeklinde oluş (b) yerel töre ve âdetlere bağlılık, tutumculuk.

penis, *is., ç.* **-nes/-nises** kamış, erkeklik uzvu, tenasül aleti, *kaba* sik, yarak. **penial = penile** : kamış+, kamışla, kamışa ait, kamış görevi yapan.

penitence, *is.* pişmanlık, nedamet, tövbe. ***e.a.-repentance, contrition, compunction, remorse, regret.***

penitent, *sf.&is.* **1.** pişman/nadim (olan kimse), nedamet getiren, tövbekâr, **2.** (Katoliklerde) kilisede günah çıkarıp kefaretini ödeyen kimse, **3. ~ly** : pişmanlık/nedamet/tövbe ile, pişman/nadim olarak.

penitential, *sf.* pişmanlık+, pişmalıkla ilgili, nedamete/ tövbeye ait. **~ly** : pişmanlıkla, tövbe ederek.

penitentiary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** ceza evi, hapishane, zından, kodes, **2.** (Katolik kilisesinde) bir kardinal başkanlığında günah çıkarma mahkemesi, **3.** hapis cezasını gerektiren (suç), **4.** hapis cezası ile ilgili, **5.** *bk.:* **penitential.**

penknife, *is., ç.* **-knives** çakı, cep/kalem çakısı.

penlight = penlite, *is.* kalem (şeklinde) cep feneri.

penlike, *sf.* ağıl/kümes gibi.

penman, *is., ç.* **-men 1.** yazar, muharrir, kâtip, yazı yazan/kopye eden kimse, **2.** hattat.

penmanship, *is.* **1.** yazarlık, yazı yazma sanatı, **2.** hattatlık, **3.** el yazısı.

Penn = Penna = Pennsylvania.

penna, *is., ç.* **pennae** ince kuş tüyü.

pen name, *is.* takma ad, müstear isim.

pennant, *is.* **1.** üçgensel bayrak, flama, **2.** zafer/şampiyonluk bayrağı. *Our team won the baseball ~.* **3.** *müz.* nota çengeli, **4.** *den. bk.:* **pendant** (5).

pennate(d), *sf.* kanatlı, tüylü. ***e.a.*** *- winged, feathered.*

penni, *is., ç.* **pennia/pennis** Finlandiya kuruşu (bakır). 100 pennis = 1 markka.

penniless, *sf.* **1.** meteliksiz, parasız, cebi delik, hiç parası yok **2. ~ly** : meteliksiz olarak, meteliğe kurşun atarcasına, **3. ~ness** : meteliksizlik, parasızlık, meteliğe kurşun atma. ***e.a.*** *- 1. indigent, poor.* ***k.a.*** *- 1. rich.*

pennon, *is.* **1.** sancak, bayrak, alem, **2.** eskiden şövalyelerin mızrak ucuna taktıkları sancak, **3.** *bk. :* **pennant**, **4.** *den.* flâma, flândra, **5.** kanat. ***e.a.*** *- 1. flag, banner, 5. wing.*

Pennsylvania, *is.* **1.** Pensilvanya, ABD'nin doğu eyaletlerinden biri, **2. ~ Dutch** : (a) XVIII. yy.da GB Almaya'dan gelip buraya yerleşen halk, (b) **~ German** *d.d.* bu halkın konuştuğu Almanca şivesi, **3. ~n** : (a) Pensilvanyalı, Pensilvanya+, (b) *jeol.* Pensilvanya çağı : 270-300 milyon yıl önceki Paleozoik çağ. Sıcak iklim, bataklık arazi, büyük cüsseli sürüngen ve böceklerin geliştiği çağ olarak tanınır.

penny, *is., ç.* **pennies** (2. için **pence**) **1.** *ABD* sent, doların 1/100'ü, **2.** peni, İngiltere'de şilinin 1/12' si değerinde bronz para (1971'de tedavülden kaldırıldı), **3. new ~** : yeni peni, İngiliz lirasının 1/100'ü, **4.** Kanada dolarının 1/100'ü, sent, **5.** İngiliz sömürgelerinde 1/12 şilin değerinde para, **6. a pretty ~** *k.d.* çok/külliyetli para, epeyce/bir hayli para. *This car cost them a pretty ~.* **7. earn/turn an honest ~** : dürüstlükle/namusu ile/ alın teri ile para kazanmak, helâl para kazanmak, **8. turn up like a bad ~** : kalp para gibi dönüp dolaşıp sahibine gelmek, **9. a ~ for your thoughts** : Ne düşünüyorsunuz? **10. ~ pincher** : cimri, hasis kimse, **11. ~ pinching** : cimrilik, hasislik, **12. ~ wise and pound foolish** : ufak şeylerde tutumlu, büyük şeylerde müsrif olan (kimse), **13. ten/two a ~** : çok ucuz, **14. He hasn't a ~ (to bless himself with) = He hasn't got two pennies to rub together** : Meteliğe kurşun atıyor, meteliği/beş parası yok. **15. to look twice at every ~** : çok tutumlu davranmak, her kuruşun kıymetini bilmek, **16. Take care of the pence and the pounds will take care of themselves** : Küçük israflardan kaçınılırsa büyük tutum sağlanır. **17. In for a ~ in for a pound** : Bir işe girişen masraftan kaçınmaz. (Hamama giren terler/Öyle de battık böyle de/Battı balık yan gider.) **18. the ~ dropped/has dropped** : çok şükür, nihayet anlayabildin, **19. Nobody was a ~ the worse** : Kimsenin burnu kanamadı/kimseye zararı dokunmadı. **20. I'm not a ~ wiser** : Bildiklerimden başka bir şey öğrenmedim. **21. to spend a ~** *argo* işemek, çiş yapmak, su dökmek.

-penny, *son ek* penilik/kuruşluk, peni/sent/kuruş değerinde (fiyat ve değer bildiren son ek). **fivepenny nails** : beş kuruşluk çivi.

penny-a-line, *sf.* satırı bir kuruşa : ucuz, adî, düşük nitelikli (yazı). **penny-a-liner** : kalitesiz yazar, adî/kötü gazeteci.

penny ante, *is.* **1.** en fazla bir peni konularak oynanan poker oyunu, **2.** *k.d.* önemsiz alışveriş, çok küçük para ile yapılan ticarî muamele.

penny arcade, *is.* ucuz eğlence yeri, bir peni veya çok küçük ücretle seyredilen eğlence.

penny dreadful, *is.* ucuz ve heyecanlı macera ve cinayet romanı, ucuz roman.

penny post, *is.* eskiden 1 peniye mektup taşıyan posta.

pennyroyal, *is. bot.* **1.** yarpuz, *(Mentha pulegium),* **2.** yaban fesleğeni *(Hedeoma pulegioides).*

pennyweight, *is. (kıs. :* **dwt**) 1.42 gram = 0.05 ons ağırlığında eczacı ölçüsü (24 buğday tanesi ağırlığı).

pennywort, *is. bot.* yuvarlak yapraklı bitki : saksı güzeli *(navelwort)* gibi.

pennyworth, *is.* **1.** bir penilik/kuruşluk, bir peni değerinde, **2.** çok az miktar, **3.** kelepir. ***e.a.*** *- 3. bargain.*

penology, *is.* **1.** ceza bilimi : suçların önlenmesi ve suçlunun ıslahı bakımından ceza sistemini inceleyen bilim, **2.** ceza evi yönetim bilgisi, **3. penological** : ceza bilimine ait, **4. penologist** : ceza bilimi uzmanı.

pen pal, *is.* mektup arkadaşı, tanışmadan mektuplaşanlardan her biri.

penpoint, *is.* **1.** kalem ucu, **2.** tükenmez kalem ucu.

pensée, *is., ç.* **-sées** *Fr.* düşünce, fikir. ***e.a.***- *reflection, thought.*

pensile, *sf.* **1.** asılı, asılmış, sarkan, sarkık. *a ~ nest.* **2.** asılı yuva yapan (kuş), **3. ~ness = pensility** : asılma, sarkma, asılı oluş

pension, *is., ç.* **-sions**, *f.* **1.** emekli maaşı/aylığı (vermek/bağlamak), **2.** tahsisat/aylık/yıllık vb. (bağlamak), harçlık, para yardımı, iane, hibe (vermek), **3.** (Avrupa'da) (a) pansiyon, (b) yatılı okul, öğrenci yurdu, (c) pansiyon ücreti, **4. ~ off** : emekliye ayırmak, emekli maaşı bağlayıp işten çıkarmak. **They ~ed him off at 65** : Onu 65 yaşında emekliye ayırdılar. **5. ~able** : emekliye ayrılabilir, **6. ~less** : emekli maaşı/emeklilik hakkı olmayan.

pensionary, *is.&sf.* **1.** emekli, mütekait, **2.** uşak, ücretli işçi, **3.** emekli aylığı alan, **4.** emekli maaşı/tahsisat/iane vb. kabilinden.

pensioner, *is.* **1.** emekli (maaşı alan kimse), **2.** uşak, ücretli işçi, **3.** yatılı öğrenci, yatılı okul/yatı yurdu öğrencisi, **4.** düşkünler evinde yaşayan kimse, **5.** *esk. bk.:* **gentleman-at-arms.**

pensive, *sf.* **1.** dalgın, hulyalı, hayallere/düşüncelere dalmış. *The woman in this painting has a ~ smile.* **2.** endişeli, düşünceli, kara kara düşünen. **You've been looking ~ all day, is anything wrong?** Bütün gün düşünceliydin, neyin var? **3. ly** : dalgın dalgın, hulyalara dalarak, düşüncelere/hayallere dalmış bir şekilde, **4. ~ness** : dalgınlık, hulyalara/düşüncelere dalma, kara kara düşünme. ***e.a.***- *contemplative, meditative, wistful, reflective, thoughtful, dreamy, melancholy, dejected, depressed.* ***k.a.***- *careless, thoughtless, joyous, unreflective.*

penstemon, *is. bk.:* **pentstemon.**

penstock, *is.* **1.** (su türbininin çarkına su akıtan) oluk, **2.** suyun yolunu değiştirmeye yarayan kapı.

pent, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **pen**^{2} (pt), **2.** kapatılmış, hapsedilmiş, mahpus, kapalı. **~ up** : (a) bir yere kapatılmış/hapsedilmiş, (b) kapanık, kapalı, dışarı vurmayan. ***e.a.***- *2. confined.*

pent- = penta- *ön ek* "beş" anlamı katar: *penta-hedron, pentagon* gibi.

pentaborane, *is. kim.* pentaboran : B5H9. Roket yakıtı olarak kullanılan sıvı. Havada birdenbire alevlenir.

pentachlorophenol, *is. kim.* pentaklorofenol : C6Cl5OH. Dezenfekte etmekte, mantarları öldürme ve keresteleri korumakta kullanılan beyaz toz.

pentacle, *is.* **1.** beş köşeli yıdız, **2.** (sihir/simge olarak) yıldız. ***e.a.***- ***1.*** *pentagram.*

pentad, *is.* **1.** beş yıl, **2.** beşli küme/grup, **3.** beş sayısı, **4.** *kim.* beş valanslı atom veya kök.

pentadactyl, *sf.* **1.** beş parmaklı, her elinde/ayağında beş parmağı olan, **2.** parmağa benzer beş çıkıntısı olan, **3. ~ism** : beş parmaklılık.

pentadecagon, *is. geom.* onbeşgen : on beş kenarı ve onbeş açısı olan çokgen.

pentagon, *is.* **1.** *geom.* beşgen, **2. the Pentagon** : (a) **~ Building** *d.d.* ABD Millî Savunma Bakanlığı binası, (b) ABD'nin askerî önderliği, **3. ~al** : beş köşeli, beşgen şeklinde, **4. ~ally** : beş köşeli olarak.

pentagram, *is.* **1.** beş köşeli yıldız (tılsım, büyü, simge vb. olarak kullanılır), **2. ~matic** : yıldız şeklinde. ***e.a.***-***1.*** *pentacle, pentangle.*

pentahedron, *is., ç.* **-drons/-dra** *geom.* beş yüzlü (katı cisim). **pentahedral = pentahedrical = pentahedrous** : beş yüzlü.

pentahydrate, *is. kim.* pentahidrat, beş molekül su içeren bileşim. *ör.:* potasyum molibdat KMoO4.5H2O.

pentamerous, *sf.* **1.** beşli, beş parçalı/kısımlı, **2.** *bot.* beş yapraklı, her dizide beş yaprağı olan (çiçek), **3. pentameris = pentamery** : beş parçalılık.

pentameter, *sf.&is. şiir* beş tefileli (mısra).

pentane, *is. kim. ecz.* pentan : C5H12. Metan serisinden üç eşizli hidrokarbon.

pentangle, *is. bk.:* **pentagram.**

pentangular, *sf.* beşgen+, beş açılı, beş kenarlı. ***e.a.***- *pentagonal.*

pentapodic, *sf.* (şiir) beş tefileli.

pentapody, *is., ç.* **-dies** (şiir) beş tefileli vezin.

pentarchy, *is., ç.* **-chies 1.** beşli yönetim, beş kişilik hükûmet/idare organı, **2.** beş bağımsız devletin kurduğu birlik, **3. pentarch** : beşli yönetim üyesi, **4. pentarchial** : beşli yönetime ait.

pentastich, *is.* beşli, muhammes, beş mısralı şiir.

pentastyle, *sf.&is. mim.* (önü) beş sütunlu (bina).

pentasyllabic, *sf.* beş heceli. **pentasyllabism :** beş hecelilik. **pentasyllable** : beş heceli kelime.

Pentateuch, *is.* Kitabı Mukaddes'te Eski Atik'in ilk beş kitabı. **~al** : bu beş kitaba ait.

pentathlete, *is.* beş spor dalında yarışan atlet.

pentathlon, *is.* beşli (beş spor dalını kapsayan) atletizm yarışması, pentatlon.

pentatonic scale, *müz.* beşli skala : bir oktavında beş ton olan skala (piyanonun beş siyah tuşu gibi).

pentavalent, *sf. kim.* **1.** beş valanslı. *~ arsenic.* **2.** *bk.:* **quinquevalent** (2).

Pentecost, *is.* **1.** Hamsin Yortusu : Paskalyadan sonra yedinci pazar günü kutlanan Hristiyan bayramı, **2.** (Musevîlerde) Tevrat'ın verildiği gün, **3. ~al** : (a) Hamsin Yortusuna ait, (b) yaşamanın kutsallığına inanan Hrîstiyan topluluklarına ait. ***e.a.- 1. Whitsunday, 2. Shabuoth.***

penthouse, *is., ç.* **-houses 1.** çatı katı, çekme kat, **2.** çatıda su deposu, asansör motoru vb. gibi tesisleri içine alan yapı, **3.** sundurma, **4.** bir binaya bitişik eğik çatılı yapı, **5.** büyük apartmanların en üst katındaki geniş lüks daire.

pentobarbital, *is. ecz.* pentobarbital : C11H18N2O3. Sodyum ve kalsiyum tuzu, uyuşturucu/uyutucu olarak kullanılan bir barbitürat.

pentode, *is. elekt.* pentot, beş elektodlu elektron tüpü.

pentomic, *sf. As.* atom savaşında kullanılmak üzere ABD'ce kurulmuş beş gruplu tümene ait.

pentosan, *is. biy.-kim.* pentosan : bitkilerde bulunan ve hidroliz sonucu pentoz üreten polisakkaritlerden herhangi biri.

pentose, *is. kim.* pentoz : Pentosanların hidrolizinden üreyen beş karbon atomlu monosakkarit. C5H10O5 (xylose) gibi.

Pentothal , *is. ecz. bk.:* **thiopental.**

pentstemon = penstemon, *is. bot.* beştür : sıraca otugillerden mavi, mor, kırmızı, sarı, beyaz çiçekler açan K Amerika bitkisi.

pent-up, *sf.* kapalı, kapanık, gizli, açıklanmayan, baskı altında tutulan. *I don't like being ~ in the house all the time. ~ feelings/emotions.* ***e.a.*** *- confined, restrained, curbed.*

pentyl group, *kim.* pentil grubu: formülü C5H11- şeklinde olan tek valanslı eşiz gruplardan her biri.

penuche = penuchi = panocha, *is.* **1.** fıstıklı karamela, **2.** *bk.:* **panocha** (1).

penuchle = penuckle, *is. bk.:* **pinochle.**

penult = penultima, *is.* sondan ikinci hece, kelimenin sondan bir evvelki hecesi.

penultimate, *is.&sf.* **1.** sondan ikinci, sondan bir evvelki. *November is the ~ month of the year.* **2.** sondan ikinci heceye ait, **3.** *bk.:* **penult.**

penumbra, *is., ç.* **-brae/-bras 1.** yarı gölge, donuk bir cismin gölgesinin kenar balesi, **2.** *astr.* (a) güneş veya ay tutulmasında yarıkaranlık kısım, (b) güneş lekesinin çevresindeki karanlık halka.

penumbral = penumbrous, *sf.* yarı gölgeli.

penurious, *sf.* **1.** son derece cimri/hasis/pinti, **2.** son derece fakir, **3.** kıt, az, **4. ~ly** : cimrilikle, hasislikle, kıt kanaat, **5. ~ness** : cimrilik, hasislik, pintilik; fakirlik; kıtlık, azlık. ***e.a.-1.*** *extremely stingy, miserly, tight, close, niggardly,* **2.** *indigent.* ***k.a.-1.*** *generous.*

penury, *is.* **1.** aşırı yoksulluk/fakirlik/sıkıntı/mahrumiyet, **2.** kıtlık, yetersizlik, azlık kifayetsizlik. ***e.a.-1.*** *(extreme) powerty, indigence, need, want, destitution,* **2.** *scarcity, insufficiency.*

peon, *is.* **1.** (G Amerika ve ABD'de) (a) işçi, gündelikçi, amele, ırgat, (b) (eskiden) borcunu ödeyinceye kadar esir gibi hizmet eden borçlu, (c) eşekçi, katırcı, **2.** (Hindistan/Seylan'da) (a) ulak, haberci, tatar, (b) yerli asker, (c) piyade eri, **3. ~ism** *esk. bk.:* **peonage.** ***e.a.-1.*** *(b) drudge, menial.*

peonage, *is.* **1.** kulluk kölelik, **2.** amelelik, ırgatlık, işçilik, **3.** borcunu ödemek için esir gibi çalışma.

peony, *is., ç.*-**nies** *bot.* şakayık *(Peonia).* **garden ~** : ayı gülü *(Padus officinalis).* **wild ~** : yer şakayığı *(Paeonia officinalis).*

people, *is., ç.* **-ples** *f.* **-pled, -pling 1.** halk, ahali, ulus, millet, kavim, ırk. **city ~** : şehir halkı, şehirliler.*The Turkish ~. The ~ of England. Poor ~.* **The common ~** : halk tabakası, avam, **2.** toplum, bir mahalle/bölge halkı. **~ at large** : genellikle herkes, **3.** uyruk, tebaa. *The Queen's ~.* **4.** aile, akraba/hısım, bir kimsenin yakınları. **How are your ~** : Sizinkiler nasıl? **My wife's ~** : Eşimin ailesi. **My ~ came from Egypt** : Aslen Mısırlıyız. **5.** bireyler, bir birliğin/grubun üyeleri. **What are you ~ going to do ?** Sizler ne yapacaksınız? **6.** kişi, şahıs, kimse, insan. **most ~** : çok kimseler. **old/young ~** : yaşlılar/gençler. *Were there many ~ at the meeting?* **7.** herkes, elâlem. **~ say that** : diyorlar ki, deniliyor ki. *If you do that, ~ will start to talk (about your behavior). Won't ~ gossip?* **8.** seçmen, (oy verme hakkı olan) vatandaş, **9. good ~ = little ~** : (İrlanda'da) cinler, **10. go to the ~** : kamuoyuna başvurmak, (siyasî) referandum yapmak, **11. ~s** : (a) insanlar, milletler, kavimler, (b) (küçük) hayvanlar. **The ant ~s** : karıncalar. *Squirrels and chipmunks : the little furry ~s.* **12.** insanla doldurmak, ahaliyi/halkı doldurmak. **densely/thinly ~d country** : nüfusu kalabalık/seyrek ülke, **13.** (bir yere) yerleş(tir)mek, iskân etmek, şeneltmek, meskûn olmak, oturmak, yaşamak. *His race has ~d this island through all recorded history.* ***e.a.-1. folk, nation, population, race, 4. family, relatives, 12. populate, 13. settle, inhabit, live.***

peoplehood, *is.* **1.** toplumluk, topluma bağlılık bilinci, **2.** toplum olma niteliği.

peopleless, *sf.* toplumsuz, kimsesiz, toplumdan yoksun

people mover, *is.* toplu taşıma (sistemi) : halk kütlelerini hava alanlarında, alış veriş merkezlerinde taşıyan sistem (yürüyen merdiven vb.).

people's commune, *is.* halk yerleşim bölgeleri : Komünist Çin'de toplu çiftçilik/madencilik/balıkçılık vb. yapmak için 2000-4000 ailelik toplu bölgeler. **commune** *d.d.*

pep, *is.&f.* **pepped, pepping** *k.d.* **1.** canlılık, zindelik, çeviklik, şevk, azim, kuvvet, enerji. **full of ~** : azimkâr, gayretli, girişken, **2.** canlan(dır)mak, zindeleş(tir)mek, şevk/azim/kuvvet/enerji kazan(dır)mak/vermek. **~ up** : şenlendirmek, canlılık/neşe vermek, zindeleştirmek. *to ~ up a party. A holiday will ~ you up.* ***e.a.-1. animation, vigor, energy, spirit, vim, enthousiasm, 2. invigorate, stimulate.***

peperoni = pepperoni, *is.* baharatlı sığır ve domuz sucuğu.

peplos, *is., ç.* **-loses** eski Yunan kadınlarının sarındıkları geniş şal biçimli giysi. **peplus** *d.d.*

peplum, *is., ç.* **-lums/-la 1.** kısa eteklik : blûz veya ceketin eteğine dikili kalçaları örten kırmalı etek, **2.** *bk.:* **peplos.**

pepo, *is., ç.* **-pos** meyve ve sebzenin etli kısmı: kabak, kavun, hıyar vb. nin yenilen kısmı. **peponida, peponium** *d.d.*

pepper, *is.&f.* **1.** *bot.* (kara) biber *(Piper nigrum),* **2.** bibergillerden *(Piperaceae)* herhangi bir bitki, **3.** kırmızı biber, **4.** (yeşil) biber (fidanı) *(Capsicum frutescens),* **5.** (dolmalık veya sivri) yeşil biber, **6. black ~** : karabiber. **white ~** : beyaz biber (çekirdeğinin kabuğu çıkarılıp öğütülmüş karabiber), **7.** biberlemek, biber ekmek, yemeğe biber atmak, **8.** biber gibi ekmek, serp(iştir)mek, beneklemek, **9.** (üzerine) kurşun/mermi yağdırmak. **We ~ed the enemy with shot** : Düşmanı mermi yağmuruna tuttuk. **10.** (bir yazıyı/konuşmayı) ilginç/çekici hâle sokmak (lâtifeler/fıkralar/güldürücü şeyler söylemek, vb.).

pepper-and-salt, *sf.* kırçıl, siyah-beyaz benekli.

pepperbox, *is.* biberlik. ***e.a.- pepper pot.***

peppercorn, *is.&sf.* **1.** tane (kara) biber, çekilmemiş/dövülmemiş biber, **2.** önemsiz/küçük/basit kimse/şey, **3.** kıvırcık (saç), **4. ~ rent** : çok ucuz kira.

peppergrass = pepperwort, *is. bot.* tere, acı tere otu *(Lepidium).* Hardal familyasından salata olarak yenilen bir bitki.

pepperidge, *is. bk.:* **tupelo.**

pepper mill, *is.* biber değirmeni: mutfakta/sofrada karabiber öğütmeye yarayan el değirmeni.

peppermint, *is.* **1.** *bot.* nane *(Mentha piperita),* **2. ~ oil** : nane ruhu, **3.** nane şekeri, **4. ~y** : naneli.

pepperoni, *is. bk.:* **peperoni.**

pepper pot, *is.* **1.** biberli yahni: Antil Adalarına özgü balık veya etli biberli yemek, **2.** baharatlı sebzeli işkembe çorbası, **3. pepperbox** *d.d.* biberlik.

pepper tree, *is. bot.* **1.** biber ağacı *(Schinus molle):* G Amerika'da süs için yetiştirilen kalımlı ağaç, **2.** Avustralya'da yetişen ve meyvesi biber gibi kullanılan manolya familyasından bir ağaç *(Drimys aromatica).*

peppery, *sf.* **1.** biberli, acı. *a ~ stew. a ~ taste.* **2.** biber gibi, **3.** sert, keskin. *a ~ speech.* **4.** titiz, geçimsiz, çabuk kızan/öfkelenen, sert huylu. *a ~ boss.* **5. pepperily** : biberlice, acı acı; sert/keskin bir şekilde; kızarak, öfkelenerek, **6. pepperiness** : biberlilik, acılık; sertlik, keskinlik; titizlik, geçimsizlik. ***e.a.-1.*** *spicy, pungent, hot, 3. biting, sharp, stinging, 4. irritable, irascible, hot-tempered, quick-tempered, testy, hasty, touchy.* ***k.a.- 1.*** *mild, bland.*

pep pill, *is. k.d.* kuvvet hapı, enerji/gayret/canlılık veren hap.

peppy, *sf.* **-pier, -piest** *k.d.* **1.** gayretli, canlı, çevik, atik, enerjik, şevkli, azimkâr, **2. peppily** : gayretle, canlılıkla, çeviklikle, atikçe, şevkle, azimle, **3. peppiness** : gayret, canlılık, çeviklik, atiklik, şevk, azimkârlık. ***e.a.- 1.*** *vigorous, lively, energetic.*

pepsin(e), *is. biy.-kim.* **1.** pepsin, mide suyundaki sindirimi kolaylaştıran enzim, **2.** pepsin : (a) sindirimi kolaylaştıran ilâç, (b) peynir mayası.

pepsinate, *gl.f.* **-ated, -ating** pepsinlemek, pepsinle muamele etmek/karıştırmak/hazırlamak.

pepsinogen, *is. biy.-kim.* **1.** pepsin üreten : mide çeperinde bulunan ve sindirim esnasında asit etkisiyle pepsine dönüşen madde, **2. ~ic = ~ous** : pepsin üretimsel.

pep talk, *is.* şevk ve gayrete getirici konuşma.

peptic, *sf.&is.* **1.** sindirimsel, hazımla ilgili, **2.** sindirici, sindirimi kolaylaştırıcı (madde), **3.** pepsin+, **4. ~ ulcer** : peptik ülser. ***e.a.- 1.*** *digestive.*

peptidase, *is. biy.-kim.* peptidaz : peptit ve peptonların amino asitlere dönüşümünü katalizleyen enzim(ler).

peptide, *is. biy.-kim.* peptit: birinin karboksil grubu öbürünün amino grubuna bağlı iki veya daha fazla amino asit içeren bileşim: H2NCH2 CONHCH2COOH gibi. **~ bond = ~ linkage** : peptit bağı, CO.NH grubu.

peptize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** asıltılamak, bir maddeyi bir sıvı içinde asıltı hâline getirmek, **2. peptizable** : asıltılanabilir, **3. peptization** : asıltılama, **4. peptizer** : asıltılayan.

peptone, *is. biy.-kim.* **1.** pepton : proteinlerin kısmî hidroliz sonucu dönüştükleri suda eriyebilen maddeler sınıfı, **2. peptonic = peptonoid** : peptonumsu, peptona benzer.

peptonise/peptonisation, *Brit. bk.:* **peptonize/peptonization.**

peptonize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** peptonlaştırmak, peptona dönüştürmek, **2.** peptonlamak, (besinleri) pepton etkisine maruz bırakmak, **3.** ön sindirmek, ön sindirime maruz bırakmak, **4. peptonization** : peptonla(ştır)ma, ön sindirme, **5. peptonizer** : peptonlaştıran, ön sindiren.

per, *e.* **1.** ... başına, her bir ... için. **We need 200 grams of ground beef per person.** : Adam başına 200 gram kıyma lâzım. **He receives $500 per week** : Haftada 500 dolar alıyor. **900 revolutions per minute** : dakikada 900 devir. ***NOT:*** Günlük hayatta "**per**" yerine çok defa "**a**" kullanılır : *$500 a week* : haftada 500 dolar. *8 hours a day* : günde 8 saat. **2.** ile, eliyle, vasıtasıyla. *The letter was sent per messenger.* **3.** tarafından, **4.** gereğince, ...-e göre. *The order was sent out as per instructions.* **5.** göz önünde tutarak, ... göre/nazaran. *A payment calculated per number of children in the family.* **6. as per usual** *k.d.* her zamanki gibi, âdet üzere. ***e.a.-1.*** *for each, 2. by, through, by means of, 4&5. according to, 6. as usual.*

per-, *ön ek* şu anlamları katar : **1.** "boyunca, süresince, süren, devam eden": *perennial,* **2.** tamamıyla, tüm, bütün *: perturb,* **3.** öteye, uzağa"*: pervert, peremptory,* **4.** "çok" : *perfervid,* **5.** *kim.* "aşırı, fazla" : inorganik asit ve tuzların başına gelerek belirtilen elemandan fazla miktarda bulunduğunu belirtir : *hydrogen peroxyd, po-tassium permanganate* gibi.

Per. = **1.** Persia, **2.** Persian.

per. = **1.** period, **2.** person.

Pera, *is.* Beyoğlu.

peracid, *is. kim.* perasit : oksitlenmenin son derecesine erişmiş asit : **perchloric acid** : HClO4, **permanganic acid** : HMnO4 gibi. **~ity** : asit fazlalığı .

peradventure, *is.&zf.* **1.** şüphe, belirsizlik, **2.** tahmin, ihtimal, **3.** *esk.* belki, olabilir, muhtemelen. *~ he will come today.* **4. beyond ~** : kuşkusuz, şüphesiz. ***e.a.-1. chance, uncertainty, doubt, 2. surmise, 3. perhaps, maybe, it may be, possibly.***

perambulate, *f.* **-lated, -lating 1.** gezinmek, dolaşmak, etrafını gezmek, **2.** (gezerek) gözden geçirmek, teftiş etmek, **3. perambulation** : gezinme, dolaşma.

perambulator, *is.* **1.** çocuk arabası, **2.** seyyar müfettiş/murakıp, **3.** yol uzunluğunu ölçen tekerlek, **4. ~y** : gezginci, seyyar.

per an = per annum, *Lât.* yıllık, senelik, yılda, senede. **He gets $60000 per annum** : Yılda $60000 alıyor . ***e.a.- yearly, annually, by the year.***

perborate, *is. kim.* perborat, perborik asidin tuzu. Örnek: **sodium ~** : NaBO2.H2O2.3 H2O. Çamaşır ağartıcı ve mikrop öldürücü olarak kullanılır.

percale, *is.* patiska.

percaline, *is.* astarlık bez.

per capita, *Lât.* nüfus başına, şahıs başına. **the income per capita** : nüfus başına gelir.

perceivable, *sf.* **1.** anlaşılabilir, sezilebilir, görülebilir, fark/idrak edilebilir, **2. ~ness = perceivability** : anlaşılabilme, sezilebilme, görülebilme, fark/idrak edilebilme. ***e.a.-1. perceptible.***

perceive, *gl.f.* **-ceived, -ceiving 1.** sezmek, fark etmek, farkına varmak, görmek, hissetmek. *They could dimly ~ the house through the mist. I can't ~ any difference betwen these coins. We ~d that we were unwelcome and left.* **2.** anlamak, idrak etmek. *I ~d that I could not make him change his mind. Can't you ~ the difference between right and wrong?* **3. ~dly** : sezilebilecek/fark edilebilecek şekilde, anlaşılabilecek tarzda, **4. perceiver** : sezen, fark eden, anlayan, gören kimse. ***e.a.- 1. note, notice, observe, discover, 2. comprehend, apprehend, envision, understand.***

percent, *is.&sf.* **1. per centum** *d.d.* yüzde bir, bir şeyin 1/100'ü. *This company can only supply 30 ~ (=30%) of what wee need.* **2.** yüzde : simgesi %. *Ten ~ of the students have failed.* **3.** *bk.:* **percentage** (1).

percentage, *is.* **1. percent** *d.d.* yüzde. *What ~ of the children were absent?* **2.** kısım, oran, nispet. *Only a small ~ of the class will graduate with honors.* **3.** (yüzde olarak) ödenek, komisyon, tenzilât, kâr, faiz oranı vb. **4.** *argo* kazanç, kâr. **no ~** : kazançsız, kârsız.

percentile = centile, *sf.&is.* yüzde birlik, (büyüklükçe) yüz eşit parçada bir: bir dizideki sayıları büyüklük sırasına göre dizdikten sonra yüz eşit parçaya bölerek elde edilen her bir tali dizi. *A student at the fiftieth ~ is at a point halfway between the top and the bottom of this group.*

per centum, *is., bk.:* **percent** (1).

percept, *is.* **1.** anlayış, idrak, **2.** algı, anlaşılan/idrak edilen şey.

perceptible, *sf.* **1.** anlaşılabilir, idrak edilebilir, algılanabilir, sezilebilir, farkına varılabilir, **2. ~ness = perceptibility** : (a) anlaşılabilme, idrak edilebilme, algılanabilme, sezilebilme, farkına varılabilme, (b) anlak, algı, duyuş, seziş, sezgi, **3. perceptibly :** anlaşılabilecek /idrak edilebilecek/algılanabilecek şekilde, sezilebilecek/ far-kına varılabilecek tarzda. ***e.a.-1. perceivable, recognizable, appreciable, discernible, apparent.***

perception, *is.* **1.** anlayış, anlama, (yeteneği), idrak, algı. **~ time** *psikol.* algı süresi, **2.** (a) seziş, kavrayış, görüş, görme, farkına varma, (b) haberdar olma, bilgi, fikir, **3.** *huk.* kira tahsili, ürünün/kârın alınması /iktisabı, **4. ~al** : algısal. ***e.a.-1. sensation, conception, apprehension, cognition, understanding, 2. (a) penetration, discernment, discrimination, acumen, (b) knowledge, notion, idea.***

perceptive, *sf.* **1.** anlayışlı, müdrik, kavrayışlı, görüş/seziş/kavrayış yeteneği olan, **2.** anlayış+, idrak+, anlama+, seziş+, görüş+, **3.** derin anlayış/görüş ve vukufa dayanan. *A ~ analysis of the problems involved.* **4. ~ly** : anlayışla, anlayarak, müdrik olarak, kavrayarak, **5. ~ness = perceptivity** : anlayış(lılık), idrak, kavrayış, seziş, vukuf.

perceptual, *sf.* **1.** algısal, idrak/anlayış/kavrayış/seziş ile ilgili, **2.** ~ **constancy** : algısal değişmezlik, **3.** ~ **deafness** : algısal sağırlık, **4.** ~ **field** : algı alanı, **5.** ~ **induction** : algısal tümevarım, **6.** ~**ization** : algılaştırma, **7.** ~ **learning** : algısal öğrenme, **8.** ~ **pattern** : algısal örüntü, **9.** ~ **set** : algısal kurgu, **10.** ~ **structure** : algısal yapı, **11.** ~ **unity** : algısal bütünlük, **12.** ~**ly** : algısal olarak, algılama yolu ile.

perch, *is.&f.* **1.** tünek, kuşların tünediği yatay çubuk, **2.** oturma/dinlenme yeri: hayvan veya insanın dayanacağı/ilişeceği/dinleneceği yer, **3.** oturulacak yüksek yer, **4.** atlı arabanın ön ve arka dingillerini birbirine bağlayan orta kol, **5.** (a) 5.5 yarda (≈ 5.03 m)lik uzunluk ölçüsü, (b) 30.25 yarda kare (≈ 25.3 m^2)lik arazi ölçüsü, (c) 16.5x1.5x1 kadem boyutunda taş hacim ölçüsü (≈ 0. m^3), **6.** (dokumacılıkta) kumaş muayene aleti, **7.** *esk.* direk, çubuk, değnek vb. **8.** *zool.* (a) tatlı su levreği *(Perca).* **yellow** ~ : sarı levrek *(Perca flavescens),* (b) levrek türünden birkaç çeşit balık, **9.** tünemek, kuş gibi konmak, **10.** yüksek bir yere oturmak, **11.** kumaşı muayene etmek (dokuma kusurları aramak).

perchance, *zf. esk.* **1.** belki, olabilir ki, muhtemelen, ihtimal ki, şayet, **2.** *esk.* tesadüfen. ***e.a.-1.*** *maybe, possibly, perhaps, 2. by chance.*

percher, *is.* **1.** tüneyen, kuş gibi konan, yüksek bir yerde oturan, **2.** tüneyen kuş.

perchlorate, *is. kim.* perklorat, perklorik asitin tuzu **potassium** ~ : potasyum perklorat, KClO4 .

perchloric acid, *is. kim.* perklorik asit : HClO4. Renksiz, şurup kıvamında, nem çeken sıvı. Çözümsel kimyada ayıraç olarak kullanılır.

percipience = percipiency, *is. bk.:* **perception.**

percipient, *sf.&is.* **1.** anlayışlı, müdrik, zeki, keskin zekâlı, çabuk kavrayan, sür'atiintikal sahibi (kimse), **2.** fark edebilen, sezebilen, sezişi kuvvetli, tefrik/temyiz edebilen (kimse). ***e.a.-1.*** *perceiving, 2. discerning, discriminating.*

percoid = percoidean, *sf. zool.* **1.** levrekgillerden: Balıkların çok geniş bir grubunu oluşturan *Percoidea* sınıfına mensup, **2.** levrek gibi, levreğe benzer.

percolate, *f.* **-lated, -lating 1.** süz(ül)mek, filtreden geç(ir)mek, **2.** sız(dır)mak, **3.** (filtreden süzerek) kahve pişirmek. ~**d coffee** : süzülmüş/telvesiz kahve, **4.** canlı/faal/aktif olmak, fıkır fıkır kaynamak, yerinde duramamak, **5. percolable** : süzülebilir, **6. percolation** : süz(ül)me, **7. percolative** : süzen, süzücü, filtre gibi, mesamatlı. ***e.a.-1.*** *filter, ooze, 2. permeate, 3. brew (coffe).*

percolator, *is.* **1.** süzgeçli/filtreli kahve cezvesi, kahve süzgeci, perkolatör, **2.** süzen, filtreden geçiren.

per contra, *Lât.* diğer taraftan, bundan başka, ayrıca, bilâkis, tersine. ***e.a.-*** *on the other hand, on the contrary.*

percuss, *gl.f.* **1.** (sarsacak şekilde) vurmak, vurarak sarsmak, **2.** *tıp.* (muayene/teşhis maksadiyle) parmaklarla veya bir aletle hafif hafif vurmak.

percussion, *is.* **1.** vurma, sarsma, çarpma, müsademe, **2.** *tıp* (muayene/teşhis maksadıyla) parmaklarla veya bir aletle hafif hafif vurma/vuruş, **3.** ~ **instrument** *d.d. müz.* vurularak çalınan müzik aleti (darbuka vb.). ~**ist** : darbukacı, vurarak çalgı çalan müzisyen, **4.** (tüfek kapsülünü/mermi tapasını patlatmak için indirilen) darbe, vuruş. ~ **cap** : müsademe kovanı, kapsülü. ~ **charge** : müsademe hakkı. ~ **fire** : müsademeli atış. ~ **fuse** : müsademeli tapa. ~ **lock** : (tüfekte) horoz. ~ **mechanism** : müsademe düzeni/ tertibatı, **5.** vurarak saz çalma, **6.** (vurma/çarpma sonucu hasıl olan) sarsıntı/titreşim/ses, **7.** ~**al** : vurma+, çarpma+.

percussive, *sf.* **1.** darbeli, vuruşlu, çarpmalı, müsademeli, **2.** darbe+, vuruş+, çarpma+, **3.** ~**ly** : darbe ile, çarparak, vurarak, **4.** ~**ness** : vuruşlu/çarpmalı, müsademeli olma.

perdie = perdy, *zf.&ünl. esk. bk.:* **pardi.**

per diem, *sf.&is. ç.* **per diems 1.** günlük, yevmî, **2.** gündelik, günlük ödenti, yevmiye, harcırah, yolluk. ***e.a.-1.*** *daily, 2. daily allowance.*

perdition, *is.* **1.** ruhun yok olması/mahvolması, lânetlenme. **consign to** ~ : lânet etmek, **2.** günahkârın akibeti, **3.** cehennem (azabı), **4.** tamamen yok olma/mahvolma, helâk olma, **5.** *esk.* (a) azalma, küçülme, (b) kayıp. ***e.a.-*** *1. damnation, 3. hell, 5. (a) lessening, diminution, (b) loss.*

perdu(e), *sf.&is.* **1.** gizli, saklı, gözle görülmez, **2.** *esk.* çok tehlikeli bir işe memur edilen asker. ***e.a.-1.*** *hidden, concealed, obscured.*

perdurable, *sf.* **1.** dayanıklı, mukavim, sürekli, daimî, baki, ebedî, ölmez, yok edilemez, **2. ~ness = perdurability** : dayanıklılık, süreklilik, ebedîlik, **3. perdurably** : dayanıklı/mukavim bir şekilde, sürekli/ daimî olarak. ***e.a.- 1.*** *everlasting, imperishable, permanent.*

père, *is.*, *ç.* **pères** *Fr.* **1.** baba, peder, **2.** yaşlı, büyük, kıdemli. *Dumas ~.* ***e.a.- 1.*** *father, 2. senior.*

peregrinate, *f.* **-nated, -nating 1.** (yaya) gitmek/yürümek/seyahat etmek, yolculuk etmek, **2.** aşmak, katetmek, geçmek. ***e.a.-1.*** *walk, travel,* **2.** *traverse.*

peregrination, *is.* **1.** (yaya olarak bir yerden bir yere) gitme/gidiş, yürüme, seyahat, yolculuk, **2.** aşma, katetme, geçme, **3. peregrinator :** (yaya) giden, yürüyen, seyahat eden, yolcu; aşan, geçen.

peregrine, *sf.&is.* **1.** yabancı, ecnebi, **2. ~ falcon** *d.d.* doğan (kuşu) *(Falco peregrinus),* **3. peregrinity** : yabancılık, ecnebilik. ***e.a.- 1.*** *foreign, alien.*

peremptory, *sf.* **1.** kesin, kat'î, müspet, itiraz edilemez. *a ~ command.* **2.** otoriter, diktatörce, mütehakkim, münakaşa götürmez, inatçı, mutlak. *a ~ manner.* **3.** *huk.* (a) kesin, kat'î, nihaî, temyizi imkânsız. **~ writ** *: Brit.* celp, mahkemeye davet, (b) münakaşa edilemez, soru sorulamaz, **4. peremptorily** : kesinlikle, kat'î olarak, müspet bir şekilde, diktatörce, mütehakkimane, mutlak olarak, **5. peremptoriness :** kesinlik, kat'iyet, mutlaklık. ***e.a.-1.*** *imperative, 2. imperious, dictatorial, arbitrary, dogmatic, absolute, 3. (a) decisive, final.*

perennial, *sf.&is.* **1.** devamlı, sürekli, daimî, çok uzun süre dayanan/yaşayan/devam eden, sonu gelmez, bitip tükenmez. *Politics provide a ~ subject of argument.* **2.** *bot.* kalımlı, iki yıldan fazla yaşayan (bitki), **3.** bütün yıl boyunca devam eden. *a ~ stream.* **4.** ebedî, ölmez, çok dayanıklı. *The ~ beauty of the hills.* **5. perenniality** : devamlılık, süreklilik, kalımlılık, ebedîlik, ölmezlik, **6. perennially** : devamlı/sürekli olarak, ebediyen. ***e.a.- 1.*** *enduring, perdurable, constant, incessant, continual, 4. eternal, immortal, undying, perpetual, everlasting, continuing, recurrent.*

perf. = **1.** perfect, **2.** perforated, **3.** performance.

perfboard, *is.* delikli tahta: üzerine elektronik/elektrik bileşenlerin monte edildiği sık delikli tahta veya plâstik levha.

perfect[1], *sf.&is.* **1.** mükemmel. **His English is ~** : İngilizcesi mükemmeldir/mükemmel İngilizce konuşur. **2.** doğru, hatasız. *a ~ answer.* **3.** tam, uygun. **It was the ~ moment to speak to him about it** : Konuyu ona açmanın tam zamanıydı. **4.** kusursuz. **No one is ~** : Kul kusursuz olmaz. **5.** tam, noksansız, tıpkı, aslının aynı. *a ~ copy/replica.* **6.** tüm, büsbütün, tamamıyla, son derece, baştan başa, katıksız. **I am a ~ stranger here** : Burada tamamıyla yabancıyım. *He made a ~ nuisance of himself.* **7.** saf, arı, katışıksız. *~ yellow.* **8.** salt, mutlak, **9.** her yönüyle, her bakımdan, **10.** *bot.* (a) olgun, (b) aynı çiçekte hem eril hem dişil organı olan, tam. *a ~ flower.* **11.** *gr.* (a) geçmiş zamanda olup bitmiş, (b) geçmiş zamanlı fiil, (c) geçmiş zaman kipi, **12.** *müz.* eş perdeli veya dört/ beş/on üç aralıklı, **13.** *k.d.* müthiş, dehşetli, pek büyük, muazzam, aşırı, pek çok, son derece. *a ~ horror of spiders.* **14. ~ number** : yetkin sayı, kendisi dışında tüm çarpanlarının toplamına eşit olan doğal sayı. Örnek : 6, 28, 496, 8128. (6 = 1.2.3 = 1+2+3). ***e.a.- 1.*** *complete, whole, entire, intact, 4. unblemished, faultless, ideal, flawless, 5. correct, accurate, 6. thorough, complete, utter, 7. pure, unmixed, 8. absolute, 9. unmitigated, out-and-out, 10. (b) monoclinous, 13. excessive, very great.* ***k.a.-1.*** *imperfect.*

perfect[2], *gl.f.* **1.** tamamlamak, ikmal etmek, bitirmek, **2.** geliştirmek, takâmül ettirmek, mükemmelleştirmek, mükemmel/kusursuz hâle getirmek, ıslah etmek. *We will ~ our plan as it is tried out.* **3.** uzmanlaştırmak, ustalaştırmak, tam bir uzman/usta yapmak. *to ~ oneself in art.* **4. ~edly** : tamam/mükemmel olarak, geliştirilmiş bir şekilde, **5. ~er** : tamamlayan, geliştiren, mükemmelleştiren kimse. ***e.a.- 1.*** *finish, complete, 2. improve, refine.*

perfecta, *is. bk.:* **exacta.**

perfectible, *sf.* **1.** geliştirilebilir, mükemmelleştirilebilir, tekâmül ettirilebilir, tamamlanabilir, **2. perfectibilist** : geliştirici, mükemmelleştirici, her şeyin mükemmel olmasına çalışan

kimse, **3. perfectibility** : geliştirilebilme, tamamlanabilme, mükemmelleştirilebilme, tekâmül ettirilebilme, gelişme/tekâmül kabiliyeti.

perfection, *is.* **1.** olgunluk, yetkinlik, erginlik, kemal, mükemmellik, kusursuzluk eksiksizlik, tam(am)lık. *There is no such thing as ~ in poetry.* **2.** (sanat vb. de) ustalık, uzmanlık, üstatlık, **3.** mükemmel/kusursuz kimse/şey. **As an actress, she is the ~ itself** : Artist olarak mükemmelliğin ta kendisidir. **4.** gelişme, mükemmelleşme, tekâmül, **5.** bitirme, tamamlama, ikmal, geliştirme, tekâmül ettirme. *The ~ of our plans will take another week.* **6. to ~** : tamamıyla, tamamen, mükemmelen. *He played the violin concerto to ~.* ***e.a.- 6. completely, perfectly.***

perfectionism, *is.* **1.** *fel.* mükemmelliyetçilik : (a) ahlâkî kemale erişmenin ve günahsız hayatın kabil olduğunu savunan kuram, (b) hayatta en yüce gayenin ahlâkî kemale erişmek olduğunu savunan kuram, **2.** her şeyde mükemmellik arayan şahsî tutum.

perfectionist, *sf.&is.* **1.** mükemmelliyetçi : (a) mükemmeliyetçilik felsefesine inanan, (b) işinde/yaşamında mükemmelliğe erişmeyi gaye edinen (kimse), **3. ~ic** : mükemmeliyetçi.

perfective, *sf.* **1.** mükemmelleştirici, geliştirici, olgunlaştırıcı, erginleştirici, **2.** *gr.* fiilin gösterdiği işin bittiğini bildiren (kip/şekil), **3. ~ly** : geliştirecek/mükemmelleştirecek şekilde, **4. ~ness= perfectivity** : mükemmelleştiricilik, geliştiricilik, olgunlaştırıcılık, erginleştiricilik.

perfectly, *zf.* **1.** mükemmelen, mükemmel bir surette, hatasız/kusursuz olarak. *He speaks French ~. The colors match ~.* **2.** tamamen, tamamıyla, tam olarak, noksansız bir şekilde. *The walls must be ~ clean before you paint them.* **~ new** : yepyeni. ***e.a.- 2. completely, adequately, wholly, altogether.***

perfectness, *is.* mükemmellik, mükemmeliyet, kusursuzluk, kemal, olgunluk, erginlik.

perfecto, *is., ç.* **-tos** (iki ucu ince, ortası kalın) puro.

perfect participle, *bk.:* **past participle.**

perfect rhyme, *is.* tam kafiye. ***e.a.- rime riche, full rhyme.***

perfect square, *is.* tam kare, kare kökü tam sayı olan sayı. *25 is a ~ ~ because it is the square of 5.*

perfervid, *sf.* **1.** son derece hararetli, ateşli, şevkli, gayretli, **2. ~ity = ~ness** : hararetle, şevkle, gayretle, **3. ~ly** : hararetlilik, ateşlilik, şevk, gayret.

perfervor = perfervour, *is.* şevk, gayret.

perfidious, *sf.* **1.** hain, sadakatsiz, vefasız, dönek, ihanet eden. *a ~ lover.* **2. ~ly** : hainice, sadakatsizlikle, vefasızlıkla, döneklikle, **3. ~ness** : hainlik, sadakatsizlik, vefasızlık, döneklik. ***e.a.-1. unfaithful, disloyal, deceitful, treacherous, faithless, false. k.a.-1. faithful, loyal.***

perfidy, *is., ç.* **-dies 1.** ihanet, hiyanet, hainlik, sadakatsizlik, vefasızlık, **2.** hainice/sadakatsizce tutum/davranış/eylem. ***e.a.-1. disloyalty, treachery, faithlessness.***

perfoliate, *sf. bot.* sapı saran, sapı sararak büyüyen. *a ~ leaf.* **perfoliation** : sapı sarma, sapı sararak büyüme.

perforable, *sf.* delinebilir.

perforate, *f.* **-rated, -rating 1.** delmek, delik(ler) açmak. *This machine ~s the sheets of stamps.* **2.** delip geçmek, delip içine girmek, içine işlemek, nüfuz etmek, **3. perforative = perforatory** : delici, **4. perforator** : delen, delik açan, zımbalayan. ***e.a.- 2. penetrate.***

perforate(d), *sf.* **1.** delikli, delinmiş, **2.** (pul) tırtıllı.

perforation, *is.* **1.** delik, **2.** delme, delik açma, **3.** delinme, delikli olma, **4. ~ of a stamp** : pul tırtılı.

perforce, *zf.* zorunlu/mecburi/zarurî olarak, mecburen, zorla, zaruret icabı, zoraki, ister istemez. ***e.a.- necessarily, of necessity.***

perform, *f.* **1.** yapmak, icra etmek. **The surgeon ~ed the operation** : Cerrah ameliyatı yaptı. **We ~ed a scientific experiment** : Bilimsel bir deneme yaptık. **2.** gereğini yerine getirmek, icabını yapmak, **3.** ifa etmek, **4.** (piyeste vb.) rol yapmak. **~ in a play** : bir piyeste rol oynamak, **5.** (müzik aleti) çalmak, (şarkı/türkü) söylemek/okumak. **~ on a musical instrument** : bir çalgı çalmak. **~ a piece of music** : bir müzik parçası çalmak, **6.** (sahnede seyirci önünde) oynamak, **7.** (vait/taahhüt/emir vb.) tutmak, yerine getirmek, ifa etmek. *~ your promise.* **8.** (makine vb.) işlemek. **The car is not ~ing properly** : Araba iyi işlemiyor. **9. ~able** : yapılabilir, icra/ifa edilebilir, **10. ~er** : yapan, icra/ifa eden, rol

yapan, (çalgı) çalan, (şarkı) okuyan/söyleyen. ***e.a.-1&2.*** *carry out, execute, do, discharge, transact, accomplish, achieve, effect* **3.** *fulfill,* **4.** *act,* **6.** *play.*

performance, *is.* **1.** gösteri, temsil, oyun, konser, eğlence programı. **benefit ~** : yardım toplamak için yapılan gösteri/temsil. **first ~** : ilk temsil, gala, **2.** ifa, icra, yapma, yerine getirme, **3.** (konser) verme, (rol) yapma/oynama, (şarkı/türkü) okuma/söyleme, **4.** iş, eylem, fiil, amel, eser. **put up a good ~** : başarmak, **5.** işleme, icra/ifa tarzı, **6.** *psikol.* edim : belirli bir işle karşılaşınca kişinin yapabildikleri. **~ test** : edim ölçeri, kabiliyet denemesi.

performative = performatory, *sf.* edimsel, eylemsel.

performing arts, *is.* sahne sanatları.

perfume, *is.&gl.f.* **-fumed, -fuming 1.** parfüm, esans, lâvanta, **2.** güzel koku, rayiha, ıtır. *the ~ of flowers.* **3.** güzel kokmak, güzel koku/rayiha yaymak/neşretmek, **4.** güzel koku/rayiha ile doldurmak, muattar hâle getirmek. ***e.a.- 1.*** *essence, attar, scent,* **2.** *aroma, fragrance.* ***k.a.-2.*** *stench.*

perfumer, *is.* **1.** güzel kokan, rayiha/ıtır neşreden şey/kimse, **2.** esans/parfüm yapıcısı, parfümcü, esansçı.

perfumery, *is., ç.* **-eries 1.** parfümler, esanslar, ıtriyat, **2.** parfümcülük, esansçılık, **3.** parfümeri, ıtriyat mağazası, mağazada parfümeri bölümü, **4.** parfüm/esans yapımı/imali.

perfunctory, *sf.* **1.** üstünkörü, baştan savma, yarım yamalak, iş olsun diye, âdet yerini bulsun diye, mühmel. *a ~ examination. The little boy gave his face a ~ washing.* **2.** sıkıcı, ilginç olmayan, **3.** ihmalci, ilgisiz, alâkasız, bîgâne, üstünkörü/baştan savma iş gören. *The nurse was ~, she did not really care about her work.* **4. perfunctorily** : üstünkörü/baştan savma bir şekilde, yarım yamalak, iş olsun diye, âdet yerini bulsun diye, ihmal edercesine, ilgisizce, alâkasızca, bîgânece, **5. perfunctoriness** : üstünkörü iş yapma, baştan savmacılık, ihmalcilik, ilgisizlik, alâkasızlık, bîgânelik. ***e.a.-1.*** *superficial, hasty, heedless, cursory,* **2.** *dull, uninteresting,* **3.** *indifferent.*

perfuse, *gl.f.* **-fused, -fusing 1.** serpmek, püskürtmek, üzerine dökmek, **2.** sıvamak, üzerine sürmek, **3.** zerk etmek, enjekte etmek, **4. perfusive** : kolay serpilen/püskürtülebilen/sıvanabilen/sürülebilen. ***e.a.-1.*** *suffuse, diffuse, permeate, sprinkle,* **2.** *spread.*

perfusion, *is.* **1.** serpme, püskürtme, üzerine dökme, **2.** sıvama, üzerine sürme, **3.** *tıp* zerk etme, enjekte etme.

Pergamum, *is.* Bergama (eski adı). **Pergamon, Pergamos, Pergamus** *d.d.*

pergola, *is.* **1.** çardak, kameriye, **2.** (üstüne sarmaşık/asma sarılmış gibi süslü) sütunlar.

perhaps, *zf.* belki, muhtemelen, olabilir ki. **~ he will come tomorrw** : Belki yarın gelir. ***e.a.-*** *maybe, possibly.*

peri, *is., ç.* **-ris 1.** peri, (peri gibi) güzel kız, **2.** masal perisi.

peri-, *ön ek* **1.** (a) çevre, muhit, etraf : *periphery, periscope.* (b) çevreleyen, saran, kuşatan, ihata eden: *perichondrium,* **2.** yakın(ın)da, civar(ında), bitişiği(nde) : *perihelion, perinatal.*

perianth, *is. bot.* çiçek örtüsü, çiçek zarfı. **~ial** : çiçek zarfına ait.

periapsis, *is. astr.* gezegen yörüngesinin ağırlık merkezine en yakın noktası.

periapt, *is. bot.* muska, nazarlık, tılsım. ***e.a.-*** *amulet.*

pericardial, *sf.* yürek dış zarı+.

pericarditis, *is. patol.* yürek dış zarı yangısı.

pericardium, *is., ç.* **-dia** *anat.* yürek dış zarı, kalbi çevreleyen dış zar.

pericarp, *is. bot.* **1.** tohum zarı, meyve kabuğu, olgunlaşmış meyveyi/tohumu çevreleyen zar: üç tabakadan oluşur: **epicarp** (dış zar), **mesocarp** (orta zar, etli kısım), **endocarp** (iç zar). **2.** kırmızı yosunda meyvecik zarı, **3.** tohum kapçığı, **4. ~ial = ~ic** : zarımsı, zar gibi, tohum zarı+, **5. ~oidal** : zar gibi, zara benzer.

perichondrium, *is., ç.* **-dria** *anat.* kıkırdak zarı. **perichondral = perichondrial** : kıkırdak zarına ait.

pericline, *is.* periklin : İsviçre Alplerinde bulunan bir tür mat kristal.

pericope, *is., ç.* **-pes/-pae** (bir kitaptan) seçme parça veya kitap özeti. **pericpal = pericopic** : seçme parçaya ait.

pericranium, *is., ç.* **-nia** *anat.* kafatası dış zarı. **pericranial** : kafatası dış zarına ait.

pericycle, *is. bot.* bitki gövdesinin dış gömleği: etkin olarak çoğalıp büyüyen dış silindir.

pericynthion, *is. bk.:* **perilune.**

periderm, *is. bot.* kabuk, bitki gövdesinin kabuğu. **~al = ~ic** : kabuk+, kabuksal.

peridium, *is., ç.* **-ridea** *bot.* mantar dış zarı. **peridial :** dış zara ait. **peridiiform :** dış zar şeklinde.

peridot, *is.* peridot : mücevher olarak kullanılan saydam, sarımtrak koyu yeşil olivin cevheri. **~ic** : peridottan yapılmış, peridot+.

peridotite, *is.* peridotit : olivin ve demir-magnezyum cevherlerinden oluşan taneli volkanik kaya. **peridotitic** : peridotitli.

perigee, *is. astr.* yerberi : gezeğen/uydu/ özellikle ay yörüngesinin yer küreye en yakın noktası. **perigeal = perigean :** yerberisel. *bk.:* **apogee.**

perigon, *is.* tüm açı : 360°'lik açı. **round angle** *d.d.*

Perigordian, *sf.* (G Fransa'da) Yukarı Paleolitik çağına ait.

perigynous, *sf. bot.* **1.** çiçek çanağının çevresine dizili, **2.** ercik ve taç yaprakları çanak çevresine dizilmiş (çiçek).

perigyny, *is. bot.* çiçek çanağının çevresine dizilme.

perihelion, *is., ç.* **-helia** *astr.* günberi : gezeğen/kuyruklu yıldız yörüngesinin güneşe en yakın noktası. *bk.:* **aphelion.**

perikaryon, *is., ç.* **-karya** *bot.* sinir göze protoplazması, sinir göze çekirdeğini çevreleyen madde.

peril, *is.&f.* **-iled, -iling** (*Brit.:* **-illed, -illing**) **1.** tehlike, dokunca, muhatara, risk, tehlikeli durum. **at one's ~** : tehlikeyi göze alarak, mes'uliyeti altında. **in ~** : tehlikede. **~s of the sea** : denizin tehlikeleri/dokuncaları. **Fire put the city in ~** : Yangın şehri tehlikeye soktu. **2.** tehlikeye atmak/maruz bırakmak. ***e.a.-1.*** *danger, risk, jeopardy,* ***2.*** *imperil, risk.*

perilous, *sf.* **1.** tehlikeli, dokuncalı, korkulu, riskli, **2. ~ly** : tehlikeli/dokuncalı/korkulu/ riskli bir şekilde, **3. ~ness** : tehlike(lilik), riskli oluş. ***e.a.1.*** *dangerous, risky, hazardous, chancy.* ***k.a.- 1.*** *safe.*

perilune, *is.* ayberi : ay etrafında dolaşan sun'i uydu yörüngesinin aya en yakın noktası. *bk.:* **apolune.**

perimeter, *is.* **1.** çevre, muhit, iki boyutlu bir şekli çevreleyen çizgi(ler), **2.** çevre uzunluğu, **3.** son hudut, **4.** *tıp* çevreölçer: görüş alanını ölçen alet. ***e.a.-1.*** *periphery, circumference, border, boundary.*

perimetral = perimetric(al), *sf.* çevresel.

perimetrically, *zf.* çevresel olarak.

perimetry, *is. tıp* çevre ölçme: görüş alanını ölçme tekniği/işi.

perimorph, *is.* **1.** dış cevher, çevre cevher, bir cevheri/minerali çevreleyen başka bir cevher/mineral, **2. ~ic = ~ous** : dış cevherli, dışcevher şeklinde, **3. ~ism** : dış cevher oluşumu.

perinatal, *sf.* doğum esnasında (olan/vuku bulan).

perinephrium, *is. anat.* böbreği çevreleyen yağ tabakası.

perineum= perinaeum, *is., ç.* **-nea** *anat.* **1.** apış arası, perine : tenasül uzvu ile makat arasındaki kısım, **2.** pelvis(leğen)in makat ve iç tenasül organlarını içine alan alt kısmı, **3. perineal** : apış arası+.

perineuritis, *is. patol.* sinir çevre yangısı : sinir dokusunu çevreleyen zarın yangısı/iltihabı.

perineurium, *is., ç.* **-ria** *anat.* sinir çevre zarı, sinir dokusunu kuşatan zar. **perineurical** : sinir çevre zarı+.

period, *is.&sf.&ünl.* **1.** devir, çağ. **the classical ~** : klâsik çağ. **the post-war ~** : savaş sonrası çağı, **2.** dönem, devre. **the holiday ~** : tatil dönemi. *Our school has 6 ~s.* **3.** *müz.* bölüm, bestenin parçalarından biri, **4.** *jeol.* çağ, devir, **5.** eş süre, bir devrin süresi, periyot, frekansın tersi, **6. ~ of revolution** *d.d.* yörüngel eş süre : bir gezegenin yörüngesinde tam bir dönüş süresi, **7.** süre, müddet, zaman. **It must be done within a 3-month ~** : Üç aylık bir süre içinde yapılmalıdır. **incubation ~** : kuluçka zamanı, **8.** nöbet, **9.** çağ sonu, dönem/devre sonu, **10.** *fizy.* (kadınlarda) âdet, aybaşı, hayiz. *menstrual ~.* **11.** (cümle bitince konulan) nokta. **put a ~ to** : bitirmek, sona erdirmek, **12.** şimdiki zaman, **13.** (cümle sonunda) duruş, durma, fasıla. *The*

orator spoke in stately ~s. **14.** *bk.:* **periodic sentence**, **15.** tarihî, eski çağa ait, eski devirlerden kalan. ~ *piece.* ~ *costumes.* **16.** *ünl.* Vesselâm! Bitti! O kadar! Lâmı cimi yok! İtiraz yok! *The discussion is over,* ~ *!* ***e.a.-1.*** *age, epoch, era,* ***2.*** *term,* ***13.*** *pause,* ***16.*** *that's it! that's final!*

periodic, *sf.* **1.** dönemsel, dönemli, devirli, devrî, periyodik, sık sık/ara sıra/zaman zaman olan/vuku bulan, **2.** eş sürel, eşit zaman aralıklarıyle tekrarlanan, **3.** kesintili, gayrimuntazam aralıklarla vuku bulan, **4.** *astr.* çevrimsel, eşit sürelerde aynı yörüngeyi izleyen (gezegen/uydu hareketi gibi), (b) yörüngede tam bir dolaşım süresi ile ilgili, **5.** (konuşma sanatı) etkin, etkin cümleli, **6.** *kim.* periyodik asitten türemiş.

periodic acid, *is.* periyodik asit: yedi valanslı iyodun ürettiği birkaç çeşit asit. Başlıcaları H_5IO_6 ve HIO_4.

periodical, *is.&sf.* **1.** dergi, mecmua, **2.** eş süreli yayın, **3.** eş sürelerle yayınlanan, **4.** *bk.:* **periodic**, **5. ~ly** : eş sürelerle, eşit zaman aralıklarıyla, zaman zaman.

periodicity, *is.* eş sürelilik, eşit zaman aralıklarıyla yinelenme.

periodic law, *is. kim.* **1.** eş sürel yasa : "Öğelerin özellikleri, atom numaralarının eş sürel fonksiyonudur.", **2.** bu yasanın orijinal şekli : "Öğeler atom sayılarına göre dizilirlerse fiziksel ve kimyasal özellikleri eş sürelerle tekrarlanır."

periodic motion, *is. fiz.* eş sürel devinim, harmonik hareket: eşit zaman aralıklarıyla aynı hız/ivme ile aynı noktadan aynı yönde geçen cismin devinimi.

periodic sentence, *is.* etkin cümle : ana fikri sona bırakarak dinleyicide özel bir etki uyandıran cümle.

periodic system, *is. kim.* öğeler dizgesi : kimyasal öğelerin eş sürel yasaya göre sıralanması.

periodic table, *is. kim.* öğeler çizelgesi.

periodization, *is.* (tarihi) çağlara bölme/ayırma.

period of revolution, *is. astr. bk.:* **period** (6).

period of rotation, *is. astr.* eksenel eş süre : bir gezegenin kendi ekseni etrafında dönüş süresi.

periodontal, *sf.* dişlerin çevresi/diş etleri ile ilgili.

periodontia = periodontics, *is.* diş etleri ve dişleri taşıyan kemiklerin hastalık ve tedavisi ile uğraşan diş bilimi. **periodontist** : diş etleri uzmanı.

periodontitis, *is.* diş etleri itihabı.

periodontology, *is.* diş etleri hastalıkları bilimi.

period piece, *is.* sırf tarihî önemi olan (aslında değersiz) sanat eseri (roman, tablo, bina vb.).

perionychia, *is. patol.* tırnak dibi yangısı/ iltihabı.

perionychium, *is., ç.* **-nychia** *anat.* tırnakların dip ve yanlarındaki deri.

periosteal = perosteous, *sf. anat.* kemik çevresi+, kemik dış zarı+. **periosteally** : kemik çevresi/dış zarı ile ilgili olarak.

periosteum, *is., ç.* **-tea** *anat.* kemik dış zarı, periyost, simhak.

periostitis, *is. patol.* kemik dış zarı yangısı/ iltihabı. **periostitic** : kemik dış zarı yangısı ile ilgili.

periotic, *sf. anat.* **1.** iç kulağı çevreleyen, **2.** iç kulağı çevreleyen kemiklere ait.

peripatetic, *sf.&is.* **1.** gezginci, gezici, seyyar (kimse), **2.** *b.h.* (felsefesini gezerek öğreten) Aristo'ya ait, **3.** *b.h.* Aristo felsefesine ait, **4.** Aristo felsefesi taraftarı, **5. ~ally** : gezgincilikle, gezerek, **6. ~ism** : gezgincilik, gezicilik. ***e.a.-1.*** *wandering, vagrant, roving, itinerant.*

peripeteia = peripetia = peripety, *is.* (dram vb. de olayların akışındaki) anî dönüş/ değişme.

peripheral, *sf.&is.* **1.** çevresel, çevre+, muhit+, çevrede/muhitte bulunan. ~ **vision** : çevresel görüş (alanı) : bakış çizgisi dışında bulunup gözle görülebilen alan, **2.** ayrıntılı, teferruat kabilinden, tâli, ikinci derecede, az önemli, sathî, dış. *Matters of* ~ *interest.* ~ *issues.* **3.** *anat.* dış, haricî. ~ **nerves** : dış sinirler, deride son bulan sinirler, **4.** *bil.* çevre (donanımı) : bilgisayarın dışarı ile iletişimini sağlayan ya da dizgeye ek olanaklar kazandıran donanım (printer, disk, manyetik şerit vb.), **5. ~ly = peripherically** : çevresel olarak. ***e.a.- 2.*** *auxiliary, supplementary,* ***3.*** *external.*

periphery, *is., ç.* **-eries 1.** dış yüzey, çevre, muhit, sınır, bir cismin dış yüzeyi, düzlem şeklin çevresi/sınırı, **2.** kenar/dış mahalleler.

The ~ of a city. **3.** dış görünüş, zahirî/sathî görünüş, **4.** *anat.* sinir uçlarının çevresi (duyu organları, kas vb.). ***e.a.- 1. perimeter, circumference. k.a.-1&2. center.***

periphrase = periphrasis, *is., ç.* **-ses 1.** dolaylı anlatım, dolambaçlı ve uzun sözlerle ifade etme/anlatma, **2.** dolambaçlı söz/deyim/ifade. ***e.a.- circumlocution.***

periphrastic, *sf.* **1.** dolaylı/dolambaçlı (söz), **2.** *gr.* cümle bilgisi bakımından görevi aynı iki veya daha fazla kelime : *The hat of John* ile *John's hat* gibi, **3. ~ally** : dolambaçlı sözlerle, dolaylı olarak.

peripteral, *sf.* tek sıra sütunlu, tek sıra sütunla çevrili (mabet).

perique, *is.* perik tütünü : Louisiana'da yetişen rayihalı bir tütün.

perisarc, *is. zool.* (deniz hayvanlarında) kabuk. **~al = ~ous** : kabuklu, kabuk+.

periscope, *is.* periskop.

periscopic(al), *sf.* **1.** (optik) geniş açılı, görüş alanı geniş (mercek, dürbün, mikroskop, kamera vb.), **2.** periskop+, periskopa/periskop kullanımına ait.

perish, *gs.f.* **1.** (yangın/sel/savaş vb. de) ölmek, can vermek, telef olmak, zail olmak, yokolmak, mahvolmak. *Many soldiers ~ed in the battle. The building ~ed in the flames.* **2.** bozulmak, çürümek. *Fruits can easily ~ if not consumed in a short time.* **3.** harap olmak, münkariz olmak, **4. ~ the thought!** Allah göstermesin! Ağzından yel alsın! İnşallah ... değildir. *~ the thought that Mary should have cancer.* **5. ~able** : (a) ölümlü, fani, geçici, yok olabilir, mahvolabilir, (b) kolay bozulabilen/çürüyebilen, dayanıksız. **~ables** : çabuk bozulan besinler (meyve, sebze, et vb.), **6. ~ability = ~ableness** : çabuk bozulabilme/mahvolma, dayanıksızlık, **7. ~ably** : çabuk bozulacak/mahvolabilecek şekilde, **8. ~ing** : öldürücü, mahvedici, yok edici, **9. ~ingly** : öldürücesine, mahvedercesine. ***e.a.-1. die, expire, 2. decay, disappear, wither, shrivel, rot, vanish***

perisperm, *is. bot.* besi örü. **~ic** : besi örü+.

perissodactyl(e), *sf.&is.* tek parmaklı, ayak parmaklarının sayısı tek olan (memeli hayvan) (at, rinoseros, tapir vb.). **perissodactylous** : tek parmaklı.

peristalsis, *is., ç.* **-ses** *fizy.* sağınım : sindirim borusu vb. gibi borusal kasların içlerindeki maddeyi ilerletmek için kasılma/gevşeme hareketleri. **peristaltic** : sağınımlı. **peristaltically** : sağınımla.

peristome = peristoma = peristomum, *is.* **1.** *bot.* (yosun kapsül ağzındaki) çentik, tırtık, diş, **2.** *zool.* tek kabuklu deniz böceklerinin ağız kenarı.

peristyle, *is. mim.* **1.** (bina veya avluyu çevreleyen) sıra sütunlar, sütun dizisi, **2.** sütunlarla çevrelenmiş (açık) avlu, **3. peristylar** : sütunlu, sütunlarla çevrili.

perithecium, *is., ç.* **-cia** *bot.* yosunlarda spor kılıfı. **perithecial** : spor kılıfına ait.

peritoneum, *is., ç.* **-toneum/-tonea** *anat.* karın zarı, periton. **peritonaeum** *ş.d.y.* **peritoneal = peritonaeal** : karın zarı+, karın zarında olan.

peritonitis, *is. patol.* karın zarı yangısı/iltihabı, peritonit. **peritonital = peritonitic** : karınzarı yangısı ile ilgili.

peritrichate= peritrichic = peritrichous, *sf.* tüm kamçılı : bütün yüzeyi kamçılarla kaplı olan (bakteri). **peritrichic(an)** : tüm kamçılı bakteri.

peritus, *is., ç.* **periti** *Lât.* bilgin, din bilgini.

periwig, *is.* takma saç, peruka. ***e.a.- peruke, wig.***

periwinkle, *is.* **1.** *zool.* deniz salyangozu *(Littorina littorea),* Avrupa'da yemek için avlanır, **2.** deniz salyangozu kabuğu, **3.** *bot.* Cezayir menekşesi *(Vinca minor, Vinca major).*

perjure, *gl.f.* **-jured, -juring 1. ~ oneself** : yalan yere yemin etmek, **2.** mahkemede yeminli tanıklık yaparken yalan söylemekten mahkûm olmak. *The witness ~d himself at the trial.*

perjured, *sf.* **1.** yalan yere yemin etmekten (yeminli iken yalancı tanıklıkta) suçlu. *~ witness.* **2.** yalan, yalancı tanıklığa dayanan. *~ testimony/evidence.* **3. ~ly** : yalan yere yemin suretiyle, yeminli olarak yalancı tanıklık yaparak.

perjurer, *is.* yalancı tanık, yeminli iken yalan söyleyen.

perjury, *is., ç.* **-ries** *huk.* yalancı tanıklık/şahitlik, yeminli olarak yalancı tanıklık yapma, yalan yere yemin. **perjurious** : yalan, yalancı tanıklığa dayanan.

perk, *f.&is.* **1.** kaygısız/endişesiz görünmek/davranmak, **2.** ~ **up** : şenlen(dir)mek, neşelen(dir)mek, gönlü açılmak, ferahlamak. *She began to ~ up during the dinner.* **3.** şişinmek, gururlanmak, böbürlenmek, mağrur/kibirli görünmek/davranmak, **4.** ~ **up/out** : gururla/canlı bir şekilde kaldırmak. *to ~ one's head up. The sparrow ~ed up his tail.* **5.** şık giyinmek, süsle(n)mek, şık göstermek/görünmek. *She is all ~ed out in her Sunday clothes. To ~ up a suit with a new blouse.* **6.** harekete geçirmek, canlandırmak, hız/canlılık vermek. *a tax measure to keep the economy ~ing.* **7.** *k.d. bk.:* **percolate**. *Is the coffe ~ing yet?* **8.** *k.d. bk.:* **perquisite**. *Enjoying perks such as free theatre ticket.* **9.** **~ingly** : kaygısızca, endişesizce, neşe ile, şen/şuh bir şekilde. **10.** **~ish** *bk.:* **perky.**

perky, *sf.* **perkier, perkiest 1.** kaygısız, endişesiz, hoppa, havaî, **2.** şen, neşeli, canlı, hareketli, uyanık, **3.** gururlu, mağrur, çalımlı, gösterişli, kendinden emin, **4.** arsız, şımarık, küstah, yılışık, **5. perkily** : kaygısızca, hoppaca, şen/neşeli bir tavırla; arsızca, arsız arsız, küstahça, şımarıkça, yılışık yılışık, **6. perkiness** : kaygısızlık, havaîlik, hoppalık, canlılık, şenlik; arsızlık, küstahlık, şımarıklık, yılışıklık. ***e.a.- 1.*** *jaunty, 2. brisk, sprightly, smart, 3. self confident, agressive, 4. pert, saucy.*

perlite = pearlite, *is.* perlit : küçük yuvarlaklar hâlinde volkanik cam. **perlitic** : perlit+.

permafrost, *is.* (Arktik bölgesinde) donmuş toprak, buzu hiç çözülmeyen arazi.

permalloy, *is.* manyetik alaşım: %30-90 nikel içeren manyetik geçirgenliği yüksek alaşımlardan her biri.

permanence, *is.* süreklilik, devam(lılık), sebat, istikrar, kararlılık.

permanency, *is., ç.* **-cies 1.** *bk.:* **permanence**, **2.** sürekli/devamlı/sabit/istikrarlı/kararlı nesne.

permanent, *sf.* **1.** sürekli, devamlı, daimî, istikrarlı, kararlı, durağan, değişmez. *He finally got a ~ job.* **2.** ilânihaye duracak/çalışacak şekilde yapılmış, **3.** dayanıklı, sağlam, hiç bozulmaz, sabit. *~ pleating. a ~ filling in a tooth.* **4.** solmaz. *~ ink.* **5.** ~ **wave** *d.d.* permanant, bozulmayan ondüle/saç kıvrımı, **6.** ~ **magnet** : daimî mıknatıs, **7.** ~ **magnetism** : daimî mıknatıslık, **8.** ~ **press** : ütüsü bozulmaz, ütü istemez, **9.** **~ly** : sürekli/kararlı olarak, daima, her zaman, biteviye. **10.** **~ness** : süreklilik, kararlılık, daimîlik. ***e.a.-1.*** *everlasting, stable, constant, invariable, enduring, durable, continual, 3. long-lasting, 4. nonfading.* ***k.a.-*** *temporary, transient, transitory.*

permanganate, *is. kim.* permanganat, permanganik asitin tuzu.

permanganic acid, *is. kim.* permanganik asit : $HMnO_4$. Eriyikleri bilinen kararsız, kuvvetli oksitleyici asit.

permeability, *is.* **1.** geçirgenlik, nüfuziyet, su/gaz vb. geçirme özelliği, **2.** *fiz.* geçirgenlik : (a) bir özdek içinde oluşturulan mıknatıssal akımın mıknatıslayıcı kuvvete oranı, (b) basınçlı bir gazın gözenekli bir özdekten sızım hızı.

permeable, *sf.* **1.** geçirgen, geçirimli, su/gaz vb. geçirir, **2.** **~ness** : geçirgenlik, **3. permeably** : geçirgence, geçirimlice.

permeance, *is.* **1.** geçirme, nüfuz et(tir)me, **2.** öz geçirgenlik, mıknatısal iletkenlik, mıknatıssal akımı geçirme niteliği, mıknatıssal direncin (manyetik relüktansın) tersi.

permeate, *f.* **-ated, -ating 1.** (gözenekten) geçmek/sızmak, içine işlemek, nüfuz etmek. *Water will not ~ this fabric.* **2.** içinden geçmek, **3.** içine geçip/işleyip/sızıp yayılmak. *Smoke ~d the house.* **4.** (kendiliğinden) yayılmak, yaygınlaşmak, yaygın hâl almak. *Anger ~d through the crowd. A strong desire for political change ~d the country.* **5. permeation** : sızma, (gözenekten) geçme, nüfuz etme, yayılma, dağılma, **6. permeative** : sızıcı, sızan, (gözenekten) geçen/yayılan/dağılan, **7. permeator** : sızan/geçen/yayılan şey. ***e.a.- 1.*** *pervade, penetrate, saturate, impregnate, 4. spread.*

per mensem, *Lât.* aylık, her ay, aybeay, ay itibarıyla. ***e.a.-*** *monthly, by the month.*

Permian, *sf.&is. jeol.* **1.** Paleozoik çağın son evresi+ : 220-270 milyon yıl önceki (kayaç vb.), **2.** Perm dönemi : birçok sürüngenin yaşadığı ve karbon çağı sayılan dönem, **3.** Ural dillerinin bir dalı : Ural dağlarının kuzeyinde konuşulan Fin-Uygur, Votyak, Ziriyan dilleri.

per mill = per mil, *zf.* binde (olarak), bin ... başına. ***e.a.-*** *per thousand.*

permillage, *is.* binde oranı.

permissible, *sf.* **1.** caiz, izin verilebilir, müsaade edilebilir, hoş görülebilir, mubah, helâl, **2. ~ness = permissibility** : cevaz, izin verilebilme, müsaade edilebilme, hoş görülebilme, **3. permissibly** : izin verilebilecek/müsaade edilecek şekilde. ***e.a.- 1. permitted, allowable.***

permission, *is.* **1.** izin, müsaade, muvafakat, rıza. *He asked the teacher's ~ to go early. Did he give you ~ to take that?* **2.** ruhsat, icazet, permi, lisans, **3.** müsamaha, hoşgörü, göz yumma. ***e.a.- 1. consent, allowance, agreement, leave, 2. permit, licence, authorization, 3. sufferance. k.a.- 1. prohibition, denial, refusal, prevention, hindrance.***

permissive, *sf.* **1.** izin veren, müsaade/muvafakat eden. *a ~ nod.* **2.** fazla müsamahakâr, her şeyi hoşgören, her şeye göz yuman, serbest bırakan, sıkı tutmayan, gevşek davranan. *a ~ parent.* **the ~ society** : ahlâk kurallarını gevşek tutan toplum, **3.** seçimli, ihtiyarî, keyfî. *Reduced the ~ retirement age from 65 to 62.* **4. ~ly** : hoşgörü/müsamaha ile, göz yumarcasına, serbest bırakarak, gevşek davranışla, **5. ~ness** : müsamaha, hoşgörü, göz yumma, serbest bırakma, izin verme, gevşek davranma. ***e.a.-1. permitting, tolerant, 2. lenient, 3. optional, permitted.***

permit, *is.&f.* **-mitted, -mitting 1.** izin vermek, müsaade etmek. *~ me to explain.* **2.** ruhsat vermek, serbest bırakmak. *The law ~s the sale of such drugs.* **3.** razı olmak, göz yummak, müsamaha etmek. *I cannot ~ such cruelty.* **4.** imkân/fırsat vermek. *Vents to ~ the escape of gases.* **5.** izin, müsaade, izin tezkeresi, **6.** ruhsat (name) lisans. *a ~ permit.* **7.** onay, icazet, **8. permittee** : izinli kimse, izin/ruhsat sahibi, **9. permitter** : izin/müsaade/ruhsat veren kimse. ***e.a.- 1. allow, let, 2. authorize, 3. tolerate, agree to. 5. permission, 6. license, franchise. k.a.- prohibit, forbid, refuse.***

permittivity, *is., ç.* **-ties** *bk.:* **dielectiric constant.**

permutate, *f.* **-tated, -tating 1.** mübadele etmek, sırasını değiştirmek, değiş tokuş yapmak, **2.** (eşyayı) değişik sıra ile dizmek, muhtelif şekillerde sıralamak.

permutation, *is.* **1.** *mat.* (a) devşirim, permütasyon, mübadele: bir kümedeki öğelerin yerlerini değiştirme (*abc, acb, bac, bca, cab, cba* gibi), veya her biri eşit sayıda fakat öğeleri değişik sırada kümeler yapma, (b) bu şekilde elde edilen kümelerden her biri, **2.** değiş(tir)me, değiş tokuş, becayiş, mübadele, **3. ~al** : devşirimsel, **4. ~ist** : devşirimci, mübadele/değiş tokuş yapan. ***e.a.- 2. transformation, alteration, change, arrangement.***

permute, *gl.f.* **-muted, -muting 1.** değiştirmek, mübadele/değiş tokuş yapmak, becayiş etmek, **2.** *mat.* devşirim/permütasyon/mübadele yapmak : bir kümedeki öğeleri değişik sıralarda dizerek yeni kümeler yapmak, değişik sırada dizmek, **3. permutable** : değiştirilebilir, devşirilebilir, mübadele/değiş tokuş yapılabilir, **4. permutability = permutableness**: devşirilebilme, değiştirilebilme, mübadele/değiş tokuş yapılabilme, **5. permutably** : değiştirilerek, devşirilerek, mübadele/değiş tokuş suretiyle.

pernicious, *sf.* **1.** zararlı, tehlikeli, kötü. *a ~ lie. ~ habits.* **2.** öldürücü, mahvedici. *a ~ disease.* **3.** *esk.* habis, menfur, kinci, **4. ~ anemia** *patol.* öldürücü kansızlık, anemi pernisyöz : B12 vitaminini vücuda maleden madde noksanlığından ileri gelen, alyuvarların azalması, kanda hemoglobin taşımayan iri gözelerin artışı ile beliren tehlikeli hastalık, **5. ~ly** : zararlı/tehlikeli bir şekilde, **6. ~ness** : zararlılık, tehlike, kötülük, öldürücülük. ***e.a.- 1. harmful, detrimental, deleterious, destructive, ruinous, injurious, hurtful, noxious, baneful, 2. fatal, deadly, lethal, 3. evil, wicked. k.a.- innocuous, harmless, beneficial.***

pernickety = persnickety, *is. k.d.* **1.** titiz, müşkülpesent, mızmız, kılı kırk yaran, **2.** çok dikkat ve itina isteyen, zahmetli, yorucu, **3. perniketiness** : titizlik, müşkülpesentlik; çok dikkat ve itina isteme, yoruculuk. ***e.a.- 1. fastidiour, fussy.***

Pernod , *is.* perno, Fransız rakısı.

peroneal, *sf. anat.* fibulaya/küçük incik kemiğine yakın/ait.

peroral, *sf.* **1.** ağızdan/ağız yolu ile alınan, **2. ~ly** : ağızdan.

perorate, *gs.f.* **-rated, -rating 1.** sıkıcı ve uzun konuşmak, nutuk çekmek, *argo* kafa ütülemek, **2.** konuşmayı resmî bir şekilde sona erdirmek.

peroration, *is.* **1.** nutkun/hitabenin sonu/özeti, ana fikirleri özetleyen son sözler, **2.** gösterişli/tumturaklı nutuk/konuşma, **3. ~al** : gösterişli, tumturaklı, **4. perorator** : gösterişli/tumturaklı nutuk çeken.

peroxidase, *is. biy.-kim.* peroksidaz : bileşimlerin oksitlenmesini peroksitle katalizleyen enzim.

peroxide, *is.&f.* **-ided, -iding** *kim.* **1.** (a) oksijenli su, hidrojen peroksit : H2O2, (b) H2 O2'den türeyen iki valanslı -O-O- iyonunu içeren bileşim. NaOONa : **sodium ~**. CH3OOCH3 : **dimethyl ~** gibi. (c) anormal derecede fazla oksijen içeren madde, **2.** oksijenli su ile (saçların vb.) rengini açmak, beyazlatmak. **~ blonde** : saçlarının rengini peroksitle açmış sarışın kadın.

peroxy-, *kim.* peroksi-, peroksi grubunu içeren. *peroxyborate* gibi.

peroxyborate, *is. kim. bk.:* **perborate.**

peroxy group = peroxy radical, *kim.* peroksi grubu/kökü: H2O2'den türeyen -O-O- grubu.

peroxysulfuric acid, *kim. bk.:* **persulfuric acid.**

perpend, *is.&f.* **1.** geniş taş, duvarın bütün genişliğini kaplayan (uçları her iki taraftan görünen) taş. **~ stone, perpent** *d.d.* **2.** *esk. bk.:* (a) **consider**, (b) **ponder, deliberate.**

perpendicular, *sf.&is.* **1.** düşey/şakulî (çizgi/düzlem), **2.** *geom.* dik, dikey, amudî, **3.** *mim.* düşey çizgileri çok kullanan Orta Çağ İngiliz mimarîsine ait, **4.** dik/düşey duran, **5.** dik eğimli, keskin meyilli. *a ~ cliff.* **6.** şakul, **7.** diklik, düşeylik, **8.** *az kul.* doğru/iyi ahlâk, ahlâkî doğruluk, istikamet, **9.** *den.* geminin başı ile kıç bodoslamasından geçen iki sanal düşey doğru, **10.** dik yamaç, uçurum, **11. ~ity** : diklik, düşeylik, **12. ~ly** : dikey/dik/düşey olarak. ***e.a.-1.*** *vertical, upright, 4. standing up, 5. steep,* ***k.a.-1.*** *horizontal.*

perpetrate, *gl.f.* **-trated, -trating 1.** (cürüm/cinayet/suç vb.) işlemek, irtikâp etmek. *to ~ a crime. Who ~d the murder?* **2.** (kaba şaka vb.) yapmak, icra etmek, **3.** (zevksiz/kötü bir şekilde) takdim/icra/ifa etmek. *Who ~d this f arce?* **4. perpetration** : (cürüm vb.) işleme, yapma, irtikâp, **5. perpetrator** : işleyen irtikâp eden, yapan, fail. ***e.a.-1.*** *commit.*

perpetual, *sf.* **1.** ebedî, müebbet, **2.** sürekli, daimî. *~ snows of the mountaintops.* **~ calendar** : daimî takvim. **~ motion** : sürekli hareket, devridaim, **3.** aralıksız, fasılasız, kesintisiz, kesiksiz, inkıtasız. *a ~ stream of visitors.* **4.** *bot.* yediveren, mevsim/yıl boyunca sürekli çiçek açan, **5.** sonu gelmeyen, bitip tükenmeyen. *I'm tired of your ~ complaints.* **6. ~ly** : sürekli olarak, daima, ebediyen, müebbeden, aralıksız, kesintisiz, ara vermeden. ***e.a.-1.*** *everlasting, permanent, eternal, enduring, endless, interminable, 3. continuous, unending, uninterrupted, continual, ceaseless, incessant, 6. forever.* ***k.a.-1.*** *temporary, transitory, evanescent, 3. discontinuous.*

perpetuate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** ebedîleştirmek, daimî/sürekli hale getirmek, devam ettirmek, sürdürmek, idame etmek. *We must ~ Atatürk's memory and his principles.* **2.** devamını/unutulmamasını sağlamak. *to ~ a myth.* **3. perpetuation** : sür(dür)me, idame, devam et(tir)me, **4. perpetuator** : sürdüren, ebedîleştiren, idame eden, devamını sağlayan.

perpetuity, *is., ç.* **-ties 1.** sonsuzluk, ebediyet, sonsuz zaman. **in ~** : ebediyen, ilelebet, her zaman için, temelli, daimî olarak. *The land was given to them in ~.* **2.** beka, devam, ebedî varlık, **3.** ebedî/sürekli/daimî olan şey, **4.** ömür boyu gelir, daimî irat, **5.** *huk.* bir mülkün sahibinin tasarrufundan çıkmazlığının sınırlandırılması.

perplex, *gl.f.* **1.** şaşırtmak, hayrette bırakmak. *Her attitude ~es me.* **2.** allak bullak etmek, zihnini bulandırmak/şaşırtmak, aklını karıştırmak, şaşkına çevirmek. *a ~ing problem.* **3.** muğlâklaştırmak, muğlâk/anlaşılmaz hâle getirmek, **4. ~er** : şaşırtan, hayrette bırakan, zihnini bulandıran kimse/şey, **5. ~ing** : şaşırtıcı, hayret verici, **6. ~ingly** : şaşırtarak, şaşırtacak/hayrette bırakacak şekilde. ***e.a.-1.*** *mystify, confound, puzzle, 3. complicate.*

perplexed, *sf.* **1.** şaşırmış, şaşkına dönmüş, şaşkın, zihni karışmış, **2.** muğlâk, karışık, şaşırtıcı, anlaşılmaz, **3. ~ly** : şaşırmış bir şekilde, hayretle, hayret içinde, şaşkınlıkla. ***e.a.-1.*** *bevildered, puzzled, 2. complicated, entangled, involved.*

perplexity, *is., ç.* **-ties 1.** şaşkınlık, karışıklık, keşmekeş, kararsızlık, **2.** şaşırtıcı/hayret verici şey. *A case plagued with perplexities.* **3.** muğlâk/karışık/anlaşılmaz/içinden çıkılmaz durum/hâl/sorun. ***e.a.-1.*** *confusion, uncertainty.*

perquisite, *is.* **1.** ek gelir, ek ödenek, maaştan/sabit gelirden fazla irat, aidat, **2.** *k.d.* (bir memura verilen) yan ödenek, ikramiye, prim, tazminat vb., **3.** (bir imtiyaz karşılığı alınan/ödenen) ücret. *The ~s of royalty.* **4. get ~s** : ek ödenek/prim vb. almak, *argo* çimlenmek.

perron, *is. mim.* (bir binanın önünde/bahçede bulunan) merdivenli sahanlık, çıkma merdiven, binek merdiveni.

perry, *is., ç.* **-ries** *Brit.* armut şarabı.

Pers. = **1.** Persia, **2.** Persian.

pers. = **1.** person, **2.** personal.

persalt, *is. kim.* **1.** en yüksek valanslı tuz: bir maden veya atom grubunun en yüksek valanslı olduğu tuz, **2.** (bazan) peroksi asit tuzu.

per se, *zf. Lât.* aslında, haddizatında, zaten, kendiliğinden, bizatihi, yalnız başına, sadece bu sıfatla. **Most people know very little about the educational methods per se** : Aslında çok kimseler eğitim yöntemleri hakkında pek az bilgi sahibidirler. **Anything socially useful is good per se** : Topluma yararlı olan her şey zaten iyi demektir. ***e.a.-*** *by itself, intrinsically, as such.*

perse, *sf.&is.* **1.** koyu grimsi mavi (renk), **2.** bu renkte kumaş.

persecute, *gl.f.* **-cuted, -cuting 1.** zulmetmek, eza/işkence etmek, gadretmek, **2.** bir fikre/dine inandığı için eza/işkence etmek veya öldürmek. *Christians were ~d in ancient Rome.* **3.** baskı yapmak, tazyik etmek, **4.** canını sıkmak, taciz etmek, bezdirmek, usandırmak. *He was ~d with endless questions.* **5. persecutive = persecutory** : zulmedici, eza/işkence eden, baskı altında tutan, **6. persecutor** : zalim, işkence/eza eden kimse. ***e.a.-1.*** *harass, oppress, abuse, 2. torture, torment, harry, 3. importune, trouble, bully, 4. annoy, vex, badger, pester.*

persecution, *is.* **1.** zulmetme, eza/işkence etme, gadretme, **2.** zulme/işkenceye/ezaya maruz kalma, **3.** zulüm, işkence, **4.** dinî/ahlâkî/fikrî inançları yüzünden bir kısım halkı yok etmek/yıldırmak için uygulanan baskı/işkence siyaseti, **5. ~al** : zulüm+, işkence+, baskı+.

Perseid, *is. astr.* her yıl takriben 12 Ağustosta görülen gök taşı (meteor) yağmuru.

perseverance, *is.* **1.** sebat, azim, ikdam, **2.** ısrar, inat, direnme, taannüt, **3.** (Kalvinizm'de) Allah'ın seçkin kullarına devamlı lûtfu. ***e.a.-1&2.*** *persistence, steadfastness, tenacity, constancy, resolution.*

perseverant, *is.* **1.** sebatkâr, azimli, yılmadan çalışan, **2.** ısrar/inat eden, direnen.

perseveration, *is. psikol.* **1.** direnme: bir eylemin veya zihnî faaliyetin olağanüstü devamı veya tekrarı, **2.** saplantı : aynı bir fikrin/cümlenin/melodinin/hayalin kendiliğinden tekrar tekrar zihne gelmesi/zihne takılması/musallat olması.

persevere, *f.* **-vered, -vering 1.** azmetmek, sebat etmek, azimle devam etmek, ikdam göstermek, (engellere/güçlüklere rağmen) yolundan dönmemek, **2.** direnmek, ayak diremek, ısrar/inat etmek, **3.** desteklemek. ***e.a.-1.*** *continue, persist, 2. insist, 3. sustain, bolster, uphold.* ***k.a.-*** *falter, hesitate.*

persevering, *sf.* **1.** azimkâr, sebatkâr, azimli, sebatlı, güçlüklerden yılmaz, direnen, ayak direyen. *a ~ student.* **2. ~ly** : azimle, sebatla, yılmadan, ayak direyerek. ***e.a.-1.*** *persistent, steadfast.*

Persia, *is.* İran (eski adı).

Persian, *sf.&is.* **1.** İranlı, Acem, **2.** İran+, İran'a ait, **3.** Farsça, Acemce, Farisî, İran dili, **4. ~s = ~ blinds** : kepenk, pancur, **5. ~ carpet = ~ rug** : İran/Acem halısı, **6. ~ cat** : Ankara kedisi, **7. ~ Gulf** : Basra Körfezi, İran Körfezi, **8. ~ lamb** : iyi cins astragan kürk, **9. ~ lilac** : mor leylâk *(Syringa persica),* **10. ~ melon** : Acem kavunu, **11. ~ morocco** : İran salhiyanı, **12. ~ walnut** *bk.:* **English walnut, 13. ~ wheel** *bk.:* **noria.**

persienne, *is. Fr.* **1.** Acem basması: eskiden Doğu'da dokunan pamuklu basma kumaş, **2. ~s** : pancur, kepenk. ***e.a.-*** *2. Persian blinds.*

persiflage, *is.* **1.** lâubalî/senli benli/şakacı konuşma, istihza, hafif alay, şaka, takılma, **2.** (bir konuşmayı ele almada) lâubalîlik, önemsemeyiş, hafifseme. ***e.a.-*** *1. banter, badinage, jesting, pleasantry, frivolity.*

persimmon, *is. bot.* **1.** hurma, Amerika/Trabzon hurması *(Diospyros virginiana) :* K Amerika'da yetişen, olgunlaşınca tatlı eriğe

benzer bir meyvesi olan birkaç çeşit ağaç ve meyvesi, **2.** Japon inciri *(Diospyros Kaki)* : Çin ve Japonya'da yetişen kırmızı/turuncu renkli yumuşak bir meyve veren ağaç ve meyvesi.

persist, *gs.f.* **1.** sebat etmek, azmetmek, azim ve sebatla devam etmek. *He ~ed till he had solved the difficult problem.* **2.** kalmak, devam etmek, sürmek, daim/devamlı/baki olmak. *The cold weather will ~ for some time.* **3.** ısrar/inat etmek, üstelemek, üstünde durmak. *If you ~ in breaking the law you will go to prison.* **4.** *esk.* değişmemek, sabit/olduğu yerde kalmak, **5. ~er** : azmeden, sebat eden, ısrar/inat eden kimse. ***e.a.- 1&2.*** *continue, persevere,* **2.** *last, stay, endure, remain,* **3.** *insist, maintain.* ***k.a.-*** *cease, stop.*

persistence = persistency, *is.* **1.** (a) sebat, azim. **as a reward for her ~** : azminin mükâfatı olarak, (b) sebat etme, azmetme, **2.** ısrar, inat, direnme. *his ~ in talking.* **3.** devam etme, sürüp gitme. *the ~ of the cough.* **4. ~ of vision** : görüntü kalımı : uyarılma sona erdiği hâlde görüntünün kısa bir süre daha görülmesi. ***e.a.- 1.*** *bk. : perseverance.*

persistent, *sf.* **1.** sebatkâr, azimli, **2.** ısrar eden, musır, inatçı, muannit, direnici, **3.** sürekli, devamlı, daimî, kalıcı. *~ noise.* **4.** devam/sebat eden, dayanıklı, **5.** *bot.* normal süreden daha fazla kalan (ağaç üzerindeki yaprak vb.). *a ~ leaf.* **6.** *zool.* (a) çağlar boyunca değişmeyen, yapısını muhafaza eden, (b) canlının yaşamı süresince kendinde kalan, **7. ~ly** : sebatla, azimle, ısrarla, inatla, sürekli olarak, biteviye, daima, mütemadiyen. *He ~ly refused to help us.* ***e.a.- 2.*** *pertinacious, tenacious, stubborn,* **3.** *enduring, permanent, continuous.*

persnickety, *sf. bk.:* **pernickety.**

person, *is.* **1.** kişi, kimse, şahıs, zat. **I know no such ~** : Böyle bir kimse tanımıyorum. **2.** adam, insan, **3.** beden, vücut, üst (elbise ile birlikte insan). **He had no money on his ~** : Üstünde parası yoktu. **have a commanding ~** : iri yarı/heybetli olmak, **4.** birey, fert, **5.** şahsiyet. **be no respecter of ~s** : hatır gönül dinlememek, kimseye metelik vermemek, **6.** *gr.* şahıs, kişi, **7.** *huk.* özel/tüzel kişi, yasal görevleri olan kişi/toplum. **natural ~** : hakikî şahıs. **artificial/legal ~** : tüzel kişi, hükmî şahıs, **8.** (üçlem inanışına göre) sıfat : Allahın üç sıfatından biri (baba, oğul, kutsal ruh), **9. in ~** : şahsen, bizzat. **Give it to him in ~** : Bizzat kendisine ver. ***e.a.- 4.*** *individual,* **5.** *personality.*

-person, *son ek* görev/iş/rol bildiren kelimenin sonuna getirilerek o görevi/işi vb. yapan kimseyi belirtir: **salesperson** : satıcı, **chairperson** : başkan vb.

persona, *is., ç.* **-nae/-na 1.** kişilik, şahsiyet, karakter, **2.** *psikol.* maske : kişinin kendisine, çevresine karşı takındığı değişik davranış ve görünüş, **3. personae** : (piyesteki/romandaki) şahıslar, **4. ~ grata** (*ç.:* **personae gratae**) : saygıdeğer kişi, makbul şahsiyet, **5. ~ non grata** : istenmeyen kişi.

personable, *sf.* **1.** cana yakın, sevimli, hoş, cazip, sıcak kanlı, **2. ~ness** : cana yakınlık, sevimlilik, sıcak kanlılık, **3. personably** : cana yakın/sevimli/sıcak kanlı bir şekilde. ***e.a.-1.*** *attractive, comley, handsome.*

personage, *is.* **1.** (önemli/büyük) şahsiyet, önemli kişi, **2.** (herhangi bir) şahıs, kimse, **3.** (piyeste/romanda) şahıs, kahraman. ***e.a.- 2.*** *person, 3. character.*

personal, *sf.&is.* **1.** kişisel, şahsî, zatî, kişiye özel, zata mahsus, şahsa ait. **my ~ opinion is that** : kişisel görüşüme/şahsî fikrime göre... **I have no ~ knowledge of this** : Bu hususta şahsen bir bilgim yok. **2.** özel, hususî. *a ~ favor.* **3.** bireysel, ferdî, **4.** şahsa yönelik, şahsiyeti küçük düşürücü. **~ remarks** : şahsa yönelik/küçük düşürücü sözler. **Don't let's get ~** : Şahsiyata girmiyelim. **Don't be too ~** : Şahsiyatı bırak. **5.** bizzat hazır bulunulan/yapılan vb. *a ~ conference.* **6.** *gr.* kişi+, şahıs+. **~ pronoun** : kişi adılı/şahıs zamiri, **7.** *huk.* şahsî (eşya), menkul (mallar). **~ effects = ~ property** : özel/şahsî/zatî eşya. **~ estate** : şahsî mal, **8.** (gazetede) (a) belli şahıs hakkında çıkan kısa yazı, (b) şahsî ilân, küçük ilân. **~ column** : küçük/özel ilânlar sütunu, **9. ~ appearance** : bir film artistinin sinema veya tiyatroya şahsen gelmesi. ***e.a.- 1&2.*** *individual, private.*

personal equation, *sf.* **1.** kişisel yanılgı : görüş ve düşünüşte şahısların farklı davranışı, **2.** kişisel yanılgıyı göz önüne alarak yapılan düzeltme.

personalise/personalisation, *Brit. bk.:* **personalize/personalization.**

personalism, *is.* **1. personal idealism** *d.d. fel.* kişiselcilik : kişiyi en yüksek evren ilkesi olarak gören, gerçek değerin şahsiyette bulunduğunu savunan modern felsefe, **2. personalist(ic)** : kişiselci.

personality, *is., ç.* **-ties 1.** (fiziksel) kişilik, şahsiyet, bireylik, ferdiyet. *He has a pleasing ~ .* **2.** (manevî değerlerin tümünü kapsayan) şahsiyet, seciye, karakter, **3.** *psikol.* kişilik : kişinin işler durumdaki ruhsal, bedensel, işlev bilimsel özelliklerinin kendine özgü olan az çok durağan bütünlüğü; kişinin tutum ve davranışlarının düzenli biçimde görünüşü. **~ adjustment** : kişilik uyumu. **~ disorder** : kişilik bozuklukları. **~ hierarchy** : kişilik aşama sırası. **~ integration** : kişilik birleştirimi. **~ structure** : kişilik yapısı. **~ test** : kişilik ölçeri. **~ trait** : kişilik özelliği. **~ type** : kişilik tipi, **4.** varlık, benlik, **5.** hâl, duruş, **6. personalities** : şahsiyat: incitici/gücendirici/hakaret niteliğinde söz. *The argument deteriorated into personalities.* **7.** önemli kişi, büyük şahsiyet. ***e.a.-1&2. character, disposition, 7. celebrity.***

personalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** şahsîleştirmek, şahsa mal etmek, **2.** şahıslandırmak, kişilik kazandırmak, **3.** (adını yazarak vb.) özelleştirmek, kendine mal etmek, kendine ait olduğunu belirtmek. **~d stationary**: özel kırtasiye: üzerinde ad, unvan vb. basılı mektup kâğıdı/zarf vb. **4. personalization** : şahsîleştirme, şahıslandırma, kişilik kazandırma, özelleştirme, kendine maletme, kendine ait olduğunu belirtme. ***e.a.-2. personify.***

personally, *zf.* **1.** şahsen, kendisi. *He is ~ in charge of all the arrangements.* **2.** bizzat, doğrudan doğruya, aracısız. **The hostess ~ saw to the comforts of her guests** : Ev sahibesi bizzat misafirlerinin istirahatiyle meşgul oldu. **3.** bence, bana kalırsa. **~, I think it is a very good plan** : Bence bu çok iyi bir plândır. **4.** kişi/şahıs olarak. *We like him ~ but dislike his way of living.* **5.** şahsına yöneltilmiş olarak/gibi. *Take s.o.'s comments ~.* **He intended no insult to you, do not take what he said ~** : Maksadı sana hakaret değildi, söylediklerini sana yöneltilmiş gibi kabul etme. ***e.a.- 1&2. in person, directly.***

personalty, *is., ç.* **-ties** şahsî mal/mülk, zatî eşya.

personate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** *tiy.* bir karakteri canlandırmak, **2.** *huk.* aldatmak amacıyla başkasının kimliğine girmek/hüviyetini benimsemek, kendini başkası gibi göstermek, sahte kimlik takınmak, **3.** *bk.:* **personify** (1-3), **4.** rol yapmak, **5.** *bot.* (a) maskeli, (b) (aslanağzında olduğu gibi) dudaklar kapanacak şekilde alt dudağı yukarı kalkık, **6. personation** : sahte kimlik takınma, başkasının kimliğine girme, bir karakteri canlandırma, **7. personative** : bir karakteri canlandırıcı, şahsiyet/kimlik verici, **8. personator** : bir karakteri canlandıran, sahte kimlik takınan kimse. ***e.a.-1&2 impersonate, represent.***

personhood, *is.* **1.** kişilik, bireylik, kimlik, şahsiyet, ferdiyet, **2.** insanlık, insaniyet.

personification, *is.* **1.** canlandırma, teşhis, (edebiyatta) cansız eşyayı/soyut fikirleri canlı gibi gösterme/konuşturma, **2.** (resim/heykel) şahıslandırma, somutlaştırma, bir şahıs olarak temsil etme, **3.** (belirli bir niteliğin) canlı/mücessem timsali. *He is the ~ of tact. He is so brave that he's the ~ of courage.* **4.** soyut bir nesneyi temsil eden hayalî şahıs veya yaratık, **5.** cisimlendirme, somutlaştırma, cismanî varlık verme, **6. personificator** : canlandıran, şahıslandıran, şahsiyet veren, somutlaştıran kimse. ***e.a.-5. embodiment.***

personify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** (edebiyatta/sanatta) canlandırmak, canlı gibi göstermek, şahıslandırmak, şahsiyet vermek, **2.** (resim/heykel) somutlaştırmak, soyut bir şeyi somut/canlı gibi temsil etmek, **3.** (belirli bir niteliğin) canlı örneği/mücessem timsali olmak, şahsında tecessüm ettirmek. *She personifies kindness.* **4.** *bk.:* **personate** (1,2,4), **5. personifiable** : canlı gibi gösterilebilir, şahıslandırılabilir, şahsiyet/kimlik verilebilir, tecessüm ettirilebilir, somutlaştırılabilir, **6. personifier** : canlı gibi gösteren, şahsiyet/kimlik veren, tecessüm ettiren, somutlaştıran kimse. ***e.a.- 3. typify, incarnate.***

personnel, *is.* personel, bir iş yerinde çalışanların tümü.

person-to-person, *sf.&zf.* **1.** ihbarlı: aranan numarada belirtilen şahısla konuşma amacını güden (şehirler arası telefon). *bk.:* **station-to-station**, **2.** yüz yüze, karşı karşıya, karşılıklı. ***e.a.- 2. face-to-face, in person.***

perspective, *is.&sf.* **1.** görünge, izdüşürme, üç boyutlu cisimleri bir yüzey üzerine göründükleri gibi çizme yöntemi, **2.** izdüşüm(sel), perspektif, **3.** (derinlemesine uzayıp giden) görüntü, manzara. **A fine ~ opened out before my eyes** : Gözlerimin önüne güzel bir manzara serildi. **4.** görünüş, cisimlerin bağıl durumlarına göre göze görünme tarzı, **5.** (zihinde olayları/gerçekleri/koşulları önemlerine göre) değerlendirme/ ölçüp biçme yetenek ve mahareti, **6.** (akıl ve mantık açısından olayları) görüş, olay ve koşulların önem sırasına göre yeri/dizilişi. **see/ look at (sth.) in ~ /in its right/wrong ~** : bir nesneyi önemine göre göz önüne almak/doğruluğunu/yanlışlığını mütalâa etmek. **see sth. in its true ~** : bir şeyi olduğu gibi/gerçek yüzü ile görmek, **7. perspectival** : görüngesel, **8. ~d** : görüngelenmiş, **9. perspectiveless** : görüngesiz, **10. ~ly** : görüngeli olarak, görünge şeklinde.

perspicacious, *sf.* **1.** zeki, keskin zekâlı, anlayışlı, ferasetli, sür'atiintikal sahibi, çabuk kavrar, **2.** *esk.* keskin görüşlü, **3. ~ly** : zekice, ferasetle, anlayışla, çabucak kavrayarak, **4. ~ness** *bk.:* **perspicacity**. ***e.a.-1. keen, shrewd. k.a.-1. dull.***

perspicacity, *is.* keskin zekâ, tez anlayış, feraset, sür'atiintikal, çabuk kavrayış. *A man of acute ~; the ~ of his judgment.* ***e.a.- shrewdness, astuteness, acumen, perspicuity, discernment, penetration.***

perspicuity, *is.* **1.** (anlamda) açıklık, sarahat, vuzuh, berraklık, sadelik, kolay anlaşılma. *The premier was noted for the ~ of his speeches.* **2.** *k.d. bk.:* **perspicacity**. ***e.a.-1. lucidity, clarity, clearness, plainness, intelligibility.***

perspicuous, *sf.* **1.** (anlamca) açık, sarih, vazıh, berrak, duru, sade, kolay anlaşılır. *a ~ style.* **2.** *bk.:* **perspicacious**, **3. ~ly** : açıkça, sarahatle, vazıh olarak, kolay anlaşılabilecek şekilde, **4. ~ness** : açıklık, sarahat, vuzuh, berraklık, duruluk, sadelik, kolay anlaşılma. ***e.a.-1. lucid, clear, intelligible, distinct, explicit. k.a.-1. obscure.***

perspiration, *is.* **1.** terleme, **2.** ter, **3.** çaba, gayret. ***e.a.- 2. sweat, 3. effort.***

perspiratory, *sf.* ter+, terleme ile ilgili.

perspire, *f.* **-spired, -spiring 1.** terlemek, ter dökmek, **2. perspiringly** : terleyerek, ter dökerek, **3. perspiry** : terli, terlemiş, ter içinde. ***e.a.-1. sweat, exude.***

persuade, *f.* **-suaded, -suading 1.** kandırmak, razı etmek, gönlünü yapmak. **I doesn't take much to ~ him** : Onu kandırmak kolaydır. *Try to ~ him to come with us.* **2.** inandırmak, ikna etmek. **I am not ~d of the truth of his statement** : Sözlerinin doğruluğuna inanmıyorum. **be ~d that** : inanmak, aklı yatmak, kail olmak. *I am (quite) ~d that he is wrong.* **3. persuadability** : inandırılabilme, kandırılabilme, **4. persuadable** : kandırılabilir, ikna edilebilir, **5. persuadably** : kandırarak, inandırarak, **6. persuadedly** : kani/ inanmış olarak, **7. persuader** : kandıran, ikna eden, inandıran kimse, **8. persuadingly** : inandırırcasına, kandırırcasına, ikna edecek/inandıracak şekilde. ***e.a.-1. urge, influence, entice, impel, induce, prevail on, 2. convince. k.a.-1. dissuade.***

persuasible, *sf.* **1.** kandırılabilir, razı edilebilir, gönlü yapılabilir, **2.** inandırılabilir, ikna edilebilir, **3. persuasibility** : kandırılabilme, inandırılabilme. ***e.a.-1&2. persuadable, 3. persuadability.***

persuasion, *is.* **1.** kandırma, razı etme, gönlünü yapma. **A little gentle ~ will get him to help** : Biraz gönlünü yaparsan yardım eder. **2.** inandırma, ikna etme, **3.** kandırıcılık, inandırıcılık, kandırma/inandırma/ikna etme yeteneği, **4.** kanma, razı olma, gönlü olma, inanma, kanaat getirme, **5.** inanç, kanaat. **It is my ~ that...** : Kanaatimce... *He and his brother were of different political ~s.* **6.** itikat, akide, dinî inanç, **7.** mezhep, din. **the Mahometan ~** : Müslümanlık dini. ***e.a.- 5. conviction, belief, 6. creed, 7. sect, faction.***

persuasive, *sf.&is.* **1.** kandırıcı, inandırıcı, ikna edici, mukni, tatminkâr (şey). *a very ~ argument. The salesman had a very ~ way of talking.* **2. ~ly** : inandırıcı/ikna edici bir şekilde, **3. ~ness** : inandırıcılık, tatminkârlık, ikna kabiliyeti. ***e.a.-1. convincing, plausible, believable.***

persulfuric acid = peroxysulfuric acid, *is. kim.* oksijenli sülfürik asit: H2SO5. Bazı organik bileşimleri oksitlemekte kullanılan katı madde.

pert, *sf.* **1.** arsız, küstah, yılışık, yüzsüz, şımarık, hayasız, terbiyesiz, **2.** *k.d.* çevik, atik, canlı, sıhhatli, **3.** hoppa, şık, göze batan, gösterişli. *She wore a ~ little hat.* **4.** *esk. bk.:* **clever**, **5. ~ly** : arsızca, küstahça, yılışıklıkla, yüzsüzlükle, şımarıkça, hayasızca, terbiyesizce, hoppaca, **6. ~ness** : arsızlık, küstahlık, yılışıklık, yüzsüzlük, şımarıklık, terbiyesizlik, hoppalık. ***e.a.-1. impertinent, saucy, bold, forward, presumptuous, impudent, 2. lively, sprightly, vivacious, 3. jaunty, chic.***

pert. = pertaining.

pertain, *gs.f.* **1.** *gen.* **~ to** : ilgili/alâkalı olmak. **laws ~ing to the case** : dava ile ilgili yasalar, **2.** ait/özgü/mahsus olmak, **3.** uymak, uygun/münasip olmak. **The rules ~ing to one set of circumstances do not necessarily ~ to another** : Bazı koşullara uyan kurallar başkalarına uymayabilir. **4. ~ing to** : ... ile ilgili, -e ait/özgü/has, -e mütedair, ... hakkında. **an editorial ~ing to the coming election** : gelecek seçim hakkında bir makale. ***e.a.- 1. relate, 2. belong, 3. be appropriate.***

pertinacious, *sf.* **1.** azimli, azimkâr, sebatkâr, **2.** inatçı, muannit, ısrar eden, direnen, ayak direyen. *a ~ salesman.* **3.** (hastalık) muannit, tedavisi güç/imkânsız. *a ~ cough.* **4. ~ly** : azimle, sebatla; inatla, ısrarla, **5. ~ness** : azim (kârlık) sebat(kârlık); inatçılık, ısrar, direnme. ***e.a.- 1. persevering, persistent, 2. stubborn, obstinate.***

pertinacity, *is.* **1.** azim, sebat, **2.** inat, direnme, (körü körüne) ısrar. ***e.a.-1. determination, persistence, 2. obstinacy, tenacity.***

pertinence = pertinency, *is.* ilgi, alâka, münasebet, uygunluk, aidiyet. ***e.a.-relevance, fitness.***

pertinent, *sf.* **1.** (ele alınan konu ile) ilgili, alâkalı, (bir şeye) ait, uygun, muvafık, münasip. *He asked for all the ~ information about the events leading up to this situation. ~ details. several ~ questions.* **2. ~ly** : ilgili olarak, uygun/münasip/muvafık şekilde. ***e.a.-relevant, appropriate, apt, fit, fitting. k.a.-impertinent, irrelevant, inappropriate.***

perturb, *gl.f.* **1.** (manen) sarsmak, huzursuz/rahatsız etmek, huzurunu kaçırmak, zihnini karıştırmak. *The management was ~ed at the possibility of another strike.* **2.** karıştırmak, alt üst etmek, düzenini/intizamını bozmak, **3.** (gök cismini) yörüngesinden çıkarmak/saptırmak, **4. ~ability** : (manen) sarsılabilme, huzursuz/rahatsız olabilme, **5. ~able** : (manen) sarsılabilir, huzursuz/rahatsız olabilir, **6. ~ingly** : (manen) sarsacak şekilde, huzursuz/rahatsız edercesine.

perturbation, *is.* **1.** (manen) sars(ıl)ma, huzursuz/rahatsız etme/olma, huzuru(nu) kaç-(ır)ma, zihni(ni) karış(tır)ma, **2.** alt üst etme/olma, düzen(ni)/intizamı(nı) boz(ul)ma, **3.** (manevî/zihnî) sarsıntı/huzursuzluk/rahatsızlık, ıstırap, heyecan, **4.** (manen) sarsan/huzursuzluk veren şey, huzursuzluk sebebi/kaynağı, **5.** *astr.* (gök cismi, diğer gök cisimlerinin etkisiyle) yörüngeden sapma/ayrılma, **6. ~al** : sarsıcı, rahatsız edici, huzur kaçırıcı.

pertussis, *is. patol.* **1.** boğmaca, **2. petussal** : boğmaca+. ***e.a.-1. whooping cough.***

peruke, *is.* takma saç, peruka (özellikle XVII-XVIII. yy. larda Avrupalı erkeklerin kullandığı). ***e.a.- periwig.***

perusal, *is.* **1.** okuma, mütalâa. *The ~ of a letter.* **2.** (dikkatle/ayrıntılarıyla) inceleme, tetkik (etme), gözden geçirme. ***e.a.-1. reading, 2. scrutiny, survey.***

peruse, *gl.f.* **-rused, -rusing 1.** (dikkatle) okumak, mütalâa etmek, **2.** (dikkatle/ayrıntılarıyla) incelemek, tetkik etmek, gözden geçirmek, **3. perusable** : okunabilir, dikkatle incelenebilir, **4. peruser** : okuyan inceleyen, mütalâa/tetkik eden. ***e.a.-1. read, study, 2. examine, scrutinize.***

Peruvian, *sf.&is.* **1.** Peru+, **2.** Perulu. **3. ~ bark** : kınakına kabuğu, **4. ~ rhatany** *bk.:* **rhatany.**

pervade, *gl.f.* **-vaded, -vading 1.** kaplamak, yayılmak, serilmek, nüfuz ve istilâ etmek, doldurmak. *The odor of pines ~s the air.* **2.** (her tarafta) hissedilmek/sezilmek/bulunmak/rastlanmak. *The author's anger at injustice ~s the whole novel.* **3.** *az kul.* her yeri dolaşmak/gezmek, **4. pervader** : kaplayan, yayılan, nüfuz ve istilâ eden, dolduran, (her tarafta) hissedilen/sezilen/

rastlanan, **5. pervadingly** : yayılarak, kaplayarak, nüfuz ve istilâ ederek, (her tarafta) hissedilircesine, **6. pervasion** : kaplama, yayılma, nüfuz ve istilâ etme, (her tarafta) hissedilme/sezilme/rastlanma. ***e.a.-1.*** *permeate.*

pervasive, *sf.* **1.** yaygın, kolayca yayılan, nüfuz ve istilâ eden, yayılmaya müsait, **2. ~ly** : yaygın bir şekilde, kolayca yayılarak, her tarafa nüfuz edercesine, **3. ~ness** : yayılma/yaygınlık, her tarafta sezilme/hissedilme.

perverse, *sf.* **1.** ters, aksi, inatçı, dik kafalı, yanlış yolda/fikirde ısrar eden. *Even the most ~ person must agree that this is wrong.* **2.** bozuk, yanlış, hatalı, **3.** huysuz, titiz, alıngan, sinirli, **4.** kötü huylu, fena tabiatlı, **5.** sapık, ahlâksız, kötü yola sapmış, **6. ~ly** : ters ters, aksilikle, inatçılıkla, yanlış yolda/fikirde ısrar ederek, titizlikle, sinirli sinirli; sapıklıkla, ahlâksızca, **7. ~ness** *bk.:* **perversity**. ***e.a.-1.*** *contrary, wrongheaded, disobedient, contumacious, 2. incorrect, improper, 3. petulant, cranky, 4. stubborn, headstrong, willfull, 5. wicked, evil, bad, sinful, corrupt, perverted.* ***k.a.-1.*** *agreeable, 4. tractable.*

perversion, *is.* **1.** (a) terslik, aksilik, inatçılık, dik kafalılık, (b) yanlış, hata, bozukluk, bozma, tahrifat. *a newspaper story full of ~s of the truth.* (c) huysuzluk, titizlik, alınganlık, sinirlilik, **2.** sapıklık, dalâlet, kötü yola sapma, **3.** cinsel sapıklık, ahlâksızlık, **4.** ayartma, ifsat etme, **5.** *patol.* anormalleşme, anormal/doğa dışı gelişme/değişme. *a ~ of function or structure.*

perversity, *is., ç.* **-ties** *bk. :* **perversion** (1-3).

perversive, *sf.* **1.** yanıltıcı, yanlışlığa/hataya sürükleyici, **2.** alçaltıcı, şeref ve itibarı zedeleyici, itibardan düşürücü.

pervert, *is.&gl.f.* **1.** saptırmak, **2.** ayartmak, ifsat etmek, dalâlete sürüklemek, **3.** yanıltmak, hataya sürüklemek, yanlış yaptırmak, **4.** yanlış uygulamak, **5.** yanlış yorumlamak, (kasten) yanlış/ters anlam vermek, anlamını bozmak/tahrif etmek, **6.** alçaltmak, bozmak, zillete düşürmek, tezlil etmek, şeref ve itibarına halel getirmek/zedelemek, **7.** cinsel sapık, **8. perverter** : saptıran, ayartan, ifsat eden, yanıltan, hataya sürükleyen, yanlış yorumlayan, **9. pervertible** : saptırılabilir, ayartılabilir, ifsat edilebilir, yanıltılabilir, yanlış yorumlanabilir. ***e.a.-1.*** *divert, 2. seduce, corrupt, demoralize, 3. mislead, misguide, 4. misapply, 5. misinterpret, misconstrue, distort, 6. debase, pollute, defile, impair, degrade, vitiate.*

perverted, *sf.* **1.** sapık, sapmış, doğru yoldan çıkmış, **2.** bozuk, kötü, bozulmuş, ifsata uğramış, **3.** yanlış, hatalı, ters/yanlış yorumlanmış, anlamı değiştirilmiş, ters anlam verilmiş, **4. ~ly** : sapıklıkla, bozuk olarak, yanlış/hatalı olarak, yanlış yorumlanarak, **5. ~ness** : sapıklık, bozukluk, yanlışlık, yanlış yorumlama, ters anlam verme.

pervious, *sf.* **1.** geçirgen, kabilinüfuz, nüfuz edilebilir, geçişe müsait, geçilebilir. *~ soil. Sand is esaily ~ to water.* **2.** etkilenebilir, duyguları/düşünceleri etki altında kalabilir, telkinlere/dış etkilere açık. *~ to reason.* **3. ~ly** : geçilebilecek/etkilenebilecek şekilde, **4. ~ness** : geçirgenlik, geçilebilme, etkilenebilme. ***e.a.- 1.*** *permeable, 2. accessible.*

pes, *is., ç.* **pedes 1.** *zool.* (karada yaşayan omurgalılarda) ayak, ayağa benzer organ, **2.** (şiirde) sonenin ilk ve ikinci kıtası.

Pesach = Pesah, *is. bk.:* **Passover** (1).

pesade, *is.* şahlanıp dönme: atın şaha kalkıp arka ayakları üstünde geri dönmesi.

peseta, *is.* peseta : İspanya lirası. 1 ~ = 100 centimos.

pesky, *sf.* **-kier, -kiest** *k.d.* **1.** can sıkıcı, sinirlendirici, baş belâsı, **2. peskily** : can sıkıcı bir şekilde, **3. peskiness** : can sıkıcılık. ***e.a.- 1.*** *annoying, troublesome.*

peso, *is., ç.* **-sos 1.** peso : Meksika, Küba, Arjantin, Kolombiya, Dominik Cumhuriyeti, Uruguay ve Filipin para birimi; 1 ~ = 100 centavos, **2. ~ boliviano** *d.d.* Bolivya lirası, **3.** eskiden İspanya ve İspanyolca konuşan G Amerika ülkelerinde kullanılan gümüş para; 1 ~ = 8 reals.

pessary, *is., ç.* **-ries** *tıp* **1.** rahim kapağı, rahim ağzına konan lâstik halka, **2.** mihbil fitili, vajina supozituarı, **3.** rahim kaymasını düzeltmek için içeri yerleştirilen alet, **4.** *bk.:* **diaphragm** (4).

pessimism, *is.* **1.** karamsarlık, kötümserlik, bedbinlik, **2.** karamsarlık felsefesi: dünyanın aslında kötü olduğunu, her şeyin kötüye gideceğini savunan kuram, **3.** kötülük ve ıstırabın iyilik ve mutlulukla telâfi edilemeyeceği inancı. ***k.a.-optimism.***

pessimist, *is.* **1.** karamsar, kötümser, bedbin (kişi), **2.** karamsarlık felsefesine inanan. ***k.a.-*** *optimist.*

pessimistic, *sf.* **1.** karamsar, kötümser, bedbin, her şeyi karanlık/ümitsiz gören. *a ~ outlook on life.* **2. ~ally** : karamsarca, kötümserce, karamsarlıkla, kötümserlikle, bedbinane. ***e.a.- 1.*** *dispairing, hopeless, gloomy, cynical.* ***k.a.-1.*** *optimistic.*

pest, *is.* **1.** belâ, şer, baş belâsı, sıkıcı (şey/kimse). *This child is a real ~, continually asking questions.* **2.** haşarat, (insanlara/eşyaya vb.) zarar veren hayvan/şey. *Mosquitos are ~s.* **3.** taun, veba, öldürücü hastalık salgını. ***e.a.-1.*** *nuisance, 3. plague, scourge, bane.*

pester, *gl.f.* **1.** usandırmak, bıktırmak, taciz/iz'aç etmek, sıkmak, sıkıntı vermek, sinirlendirmek, baş ağrıtmak, tebelleş/musallat olmak, *argo* başının etini yemek. *If we sit outside we'll be ~ed by flies. My son has been ~ing me to buy him a bicycle.* **2. pesterer** : taciz eden, bıktıran/usandıran kimse. ***e.a.-1.*** *harass, trouble, bother, annoy, plague, vex, irritate, provoke, harry.*

pesthole, *is.* hastalık/mikrop yuvası, pis ve mikroplu yer, hastalık bulaştıran yer.

pesthouse, *is., ç.* **-houses** (eskiden) veba hastanesi, intaniye/bulaşıcı hastalıklar hastanesi.

pesticidal, *sf.* haşarat öldürücü.

pesticide, *is.* böcek zehiri, haşarat öldürücü ilâç.

pestiferous, *sf.* **1.** bulaşıcı hastalık yayan/taşıyan, **2.** ahlâk bozucu, ahlâksızlık yayan, toplumu ifsat eden, fesatçı, fasit, muzır. *The ~ influence of a bad example.* **3.** *k.d.* baş belâsı, sıkıcı, bıktırıcı, usandırıcı, **4. ~ly** : hastalık bulaştırarak; ahlâkı bozacak şekilde, ahlâksızlık/fesat yayarak, ifsat ederek, **5. ~ness** : bulaşıcılık; ahlâk bozuculuk, fesat, mazarrat. ***e.a.- 1.*** *pestilential, 2. evil, pernicious, noxious, 3. troublesome, annoying, bothersome, mischievous.*

pestilence, *is.* **1.** salgın ve öldürücü hastalık, veba, taun, **2.** *bk.:* **bubonic plague**, **3.** çok zararlı/tehlikeli şey.

pestilent, *sf.* **1.** bulaşıcı, sâri, hastalık nakleden, **2.** öldürücü, yok edici, çok tehlikeli, zehirli. *The ~ effects of the war. a ~ disease.* **3.** ahlâka zararlı, **4.** can sıkıcı, bezdirici, sinirlendirici, belâlı. *a ~ cold.* **5. ~ly** : bulaşıcı/tehlikeli/öldürücü bir şekilde. ***e.a.-1.*** *infectious, pestilential, 2. deadly, poisonous, 3. pernicious, 4. annoying, troublesome, mischievous.*

pestilential, *sf.* **1.** veba getiren, öldürücü hastalık bulaştıran, **2.** veba gibi, vebaya benzer, veba türünden, **3.** zararlı, muzır, belâlı, can sıkıcı, bezdirici, sinirlendirici, **4. ~ly** : belâlı/tehlikeli/öldürücü bir şekilde, veba gibi. ***e.a.-3.*** *pernicious, harmful, troublesome, pestilent, irritating.*

pestle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** havan eli, dibek tokmağı, **2.** (bir şeyi ezmek/ufalamak için kullanılan) tokmak, **3.** tokmaklamak, (havanda/dibekte) dövmek/ezmek.

pet, *sf.&is.&f.* **petted, petting 1.** evcil, zevk için ev içinde beslenen (hayvan). *a ~ cat. It's not permitted to keep ~s in this house.* **2.** gözde, çok sevilen/tutulan (kimse), muteber, özel. *a ~ theory/phrase. She's the teacher's ~.* **My ~ !** Cicim! Canım! **3.** sevgi/muhabbet belirten/ifade eden. *a ~ name.* **4.** güzel, sevimli, cici, hoşa giden(şey). **What a perfect ~ of a dress** : Ne cici/zarif elbise! **5.** öfke, kızgınlık, huysuzluk, aksilik, hırçınlık, sinirlenme. **in a ~** : kızgın, öfkeli, sinirli, huysuz, hırçın, aksi, **6.** öfkelenmek, kızmak, sinirlenmek, hırçınlaşmak, aksilik/huysuzluk yapmak, somurtmak, surat asmak, **7.** çok sevmek/sevgi göstermek, nazlı büyütmek, **8.** okşamak, **9.** *k.d.* okşayıp öperek cinsî münasebette bulunmak, **10. pettedly** : öfke ile, sinirli sinirli, hırçınlıkla, somurtarak, surat asarak, **11. petter** : çok seven, okşayan, okşayıp öpen kimse. ***e.a.- 2.*** *favorite, cherished, special, 6. sulk, be peevish, 7. indulge, baby, humor, pamper, coddle, 8. caress, fondle, stroke.*

peta-, *ön ek* kadrilyon, 10^{15}. **petameter** = 10^{15} m.

petal, *is. bot.* taç yaprağı, çiçek yaprağı, petal. **~ed = ~led** : taç yapraklı. **~like** : taç yaprağı gibi.

-petal, *son ek* "-cil, -e yönelik/doğru". **centripetal** : merkezcil, merkeze yönelik.

petaliferous, *sf.* taç yapraklı, petalli.

petaline, *sf.* taç yaprağı+, taç yaprağına benzeyen, petalimsi.

petalody, *is.* **1.** *bot.* **1.** petalleşme, taç yaprağına dönüşme : çiçeklerde bazı organların (stamen vb.) taç yaprağı biçimine dönüşmesi, **2. petalodic** : petalleşmiş, taç yaprağına dönüşmüş.

petaloid, *sf.* taç yaprağına benzer, taç yaprağı biçiminde.

petalous, *sf.* taç yapraklı, petalli.

petard, *is.* **1.** (eskiden surlarda gedik açmak, kapı/duvar yıkmak için kullanılan) barut kutusu, **2.** bir nevi kâğıt fişek, **3. hoist by (with) one's own ~** : kazdığı kuyuya düşmek, hazırladığı tuzağa kendisi düşmek.

petasos = petasus, *is., ç.* **-suses 1.** (eski Yunanistan'da seyyah ve avcıların giydikleri) geniş kenarlı şapka, **2.** (resimlerde) Utarit gezegeninin kanatlı başlığı.

petcock = pet cock, *is.* (buhar makinelerinde vb. havayı/fazla buharı boşaltmaya yarayan) ufak valf, boşaltma musluğu.

peter, *f.&is.* **1.** *gen.* **~ out** *k.d.* tedricen azalmak/küçülmek/tükenmek/bitmek. *We were forced to ration our food as supplies began to ~ out.* **2.** tavsamak, yavaşlamak, gevşemek, **3.** *argo- kaba* sik, yarak. ***e.a.- 1. diminish, give out, 3. penis.***

Peter, *is.* **Rob ~ to pay Paul** : Birinden alıp öbürüne vermek/Yenicami'de dilenip Beyazıt'ta sadaka vermek.

peterman, *is., ç.* **-men** *Brit.- argo* kasa hırsızı. ***e.a.- safebreaker.***

Peter Pan collar, *is.* kapalı devrik yaka.

Peter Principle, *is.* yetenek ilkesi : bir kurumda çalışan memurun, yeteneğinin son sınırına erişinceye kadar kadar tefi ettirileceği ilkesi.

petersham, *is.* şayak, kalın yünlü kumaş.

Peter's pence, *is.* **1.** (İngiltere'de) Papaya ödenen vergi, **2.** Katoliklerce her yıl Papa için toplanan para. **Peter pence, hearth money** *d.d.*

petiolar, *sf. bot.* yaprak sapı+, yaprak sapında büyüyen.

petiolate(d), *sf. biy.* saplı, sapı olan.

petiole, *is.* **1.** *bot.* yaprak sapı, **2.** *zool.* destek, sapa benzer organ, örneğin yaban arılarının göğsünü karına bağlayan bağ. ***e.a.- 1. leafstalk, 2. peduncle.***

petit, *sf. huk.* küçük, ufak.

petit bourgeois, *is., ç.* **petits bourgeois** *Fr.* **1.** küçük burjuva, **2.** *bk.:* **petite bourgeoisie.**

petite, *sf.&is.* **1.** (kadın) küçük, ufak tefek, minyon, ince, narin, **2.** küçük boy elbise, **3. ~ness** : küçüklük, ufak tefeklik, minyonluk, incelik, narinlik.

petite bourgeoisie, *is. Fr.* küçük burjuva sınıfı, orta sınıfın alt tabakası.

petit four, *is., ç.* **petits fours** *Fr.* küçük çay bisküvisi.

petition, *is.&f.* **1.** dilekçe, istida, arzuhal. *The people sign a ~ asking the city for a new sidewalk.* **2.** rica, istirham, temenni, **3.** dilek, niyaz, dua, **4.** dilekçe/istida/arzuhal vermek, **5.** resmî makamlara başvurmak/müracaat etmek. *They ~ed the government to reconsider its decision.* **6.** rica/istirham/temenni etmek. *They ~ed the mayor to use his influence with the city council.* **7.** dilemek, dua/niyaz etmek, **8. ~ary** : dilekçe ile ilgili, **9. ~er** : dilekçe veren, dilekçe/müracaat sahibi. ***e.a.- 1. suit, 2. entreaty, solicitation, appeal, 3. prayer, 4. solicit, sue, appeal.***

petitio principii, *Lât. man.* kısır döngü, devribâtıl, fasit daire : ispatlanması gereken bir şeyi doğru kabul edip bununla başka bir şeyi ispata kalkışma.

petit jury/juror, *huk. bk.:* **petty jury/juror.**

petit larceny, *huk. bk.:* **petty larceny.**

petit mal, *is. Fr. patol.* hafif sara (hastalığı).

petit point, *is.* **1.** kanaviçe işi, **2.** kanaviçe/etamin üzerine yapılan ince iğne işi. **tent stitch** *d.d.*

petit pois, *is. Fr.* bezelye. ***e.a.- green peas.***

pet name, *is.* sevgi/şefkat ifade eden ad/isim. *Teddy was her pet name for him.*

petnapping = petnaping, *is.* evcil hayvan hırsızlığı : kedi/köpek gibi evde beslenen hayvanı çalma.

petr-/petri-, *ön ek bk.:* **petro-.**

Petrarchan sonnet, *is.* İtalyan sonesi : ilk sekiz mısraının kafiyesi *abbaabba*, son altı mısraının kafiyesi *cdecde* veya *cdcdcd* şeklinde olan on dört mısralı manzume.

petrel, *is. zool.* **1.** fırtına kuşu *(Procellariidae)*, **2.** *bk.:* **stormy ~ .**

petri dish, *is.* bakteri üretme tabağı : ağzı kapaklı, az derin, yuvarlak cam veya plâstik tabak.

petrifaction = petrification, *is.* **1.** taşlaş(tır)ma, taş hâline gelme/getirme, taş kesilme, **2.** katılaş(tır)ma, sertleş(tir)me, **3.** (hayretten) donakalma, sersemleşme, **4.** aşırı hayrete düşürme, aklını başından alma, sersemletme, **5. petrifactive** : taşlaştıran, katılaştıran, sertleştiren; (hayretten) donduran, aşırı hayrete düşüren, aklını başından alan, sersemleten.

petrify, *f.* **-fied, -fying 1.** taşlaş(tır)mak, taş hâline gelmek/getirmek, taş kesilmek. *petrified wood.* **2.** katılaş(tır)mak, sertleş(tir)mek, **3.** uyuş(tur)mak, don(dur)mak, hissini iptal etmek, **4.** (hayretten/korkudan vb.) (a) donakalmak, sersemleşmek, aklı başından gitmek. *She heard footsteps upstairs and stopped, petrified.* (b) dondurmak, aklını başından almak, sersemletmek, **5. petrifiable** : taşlaşabilir, katılaşabilir, sertleşebilir, **6. petrificant** : taşlaştıran, katılaştıran, sertleştiren, **7. petrifier** : taş hâline getiren/taşlaştıran şey. ***e.a.- 2. harden, 3. stiffen, benumb, deaden, 4. stupefy, paralyze, daze.***

petro-, *ön ek* **1.** "kaya, taş". Ör.: *petrography,* **2.** "petrol". *ör.: petrochemical, petropolitics.* Sesli harf önünde: **petr-**, Lâtince kelimeler önünde: **petri-** şeklini alır.

petrochemical, *sf.&is.* **1.** petrol ürünü, **2.** petrol türevi, petrolden türemiş, **3.** petrol kimyası+.

petrochemistry, *is.* **1.** petrokimya, petrol kimyası, **2.** kaya kimyası, kayaları inceleyen kimya dalı.

petrodollars, *ç. is.* (petrol üreten ülkelerde, özellikle Orta Doğu'da) petrol geliri, petrol ihracından elde edilen büyük gelir fazlası.

petrog. = petrography.

petroglyph, *is.* tarih öncesinden kalan resimli kaya, bu kayalardaki resim/yontma/oyma. **~ic** : bu kayalara ait.

petrograph, *is.* **1.** kayaya oyulmuş resim/yazı, **2.** *bk.:* **petroglyph**, **3. ~er** : kaya bilimi uzmanı, **4. ~ic(al)** : kaya bilimsel, **5. ~ically** : kaya bilimsel olarak, **6. ~y** : kaya bilimi, petrografi, kayaç bilimin kayaları sınıflandıran ve tanıtan bölümü.

petrol, *is.* **1.** *Brit.* benzin, **2.** *esk. bk.:* **petroleum.** ***e.a.- 1. gasoline***

petrolatum, *is.* vazelin. ***e.a.- petroleum jelly.***

petroleum, *is.* **1.** petrol. **crude ~** : ham petrol. *bk.:* **crude oil**, **2. ~ jelly** : vazelin, **3. petroleous** : petrollü. ***e.a.- 2. petrolatum.***

petrolic, *sf.* petrol+, petrollü, petrolden türemiş.

petrology, *is.* **1.** kayaç bilimi : kayaları sınıflandırarak menşe, yapı, bileşim ve değişmelerini vb. inceleyen bilim, **2. petrologic(al)** : kayaç bilimsel, **3. petrologically** : kayaç bilimsel olarak, **4. petrologist** : kayaç bilimi uzmanı.

petronel, *is.* piştov, dipçiği göğüse dayanarak ateşlenen tabanca büyüklüğünde eski bir silâh.

petrosal, *sf.* **1.** kaya gibi, sert, katı, **2.** *anat.* şakak kemiğinin sert kısmına ait. ***e.a.- 1. petrous, hard***

petrous, *sf.* **1.** kaya/taş gibi, kayaya benzer, katı, sert, **2.** *anat.* şakak kemiğinin (iç kulağı çevreleyen) sert kısmına ait. ***e.a.-1. rocky, stony.***

petsai, *is. bk.:* **Chinese cabbage.**

petticoat, *is.&sf.* **1.** iç etekliği, jüpon, **2.** etekliğe benzer giysi, **3.** *elekt.* izolatör eteği, izolatörün etekliğe benzer alt kısmı, **4.** *argo* kadın, kız, **5.** kadın+, kadına özgü, kadınların etkilediği/yönettiği. *~ traits/politics/government.* **6. ~ed** : iç eteklikli. ***e.a.- 1. underskirt, 5. female, feminine.***

pettifog, *f.* **-fogged, -fogging 1.** ayrıntılara/teferruata boğulmak, lüzumsuz ayrıntılar/teferruat üzerinde durmak, mızmızlık/safsata yapmak, **2.** hukukî işlerde hile yapmak, **3.** hileli iş görmek, işine hile karıştırmak, **4.** (avukat) ufak/önemsiz/hileli davalara bakmak, **5. ~ger** : hileli/dalavereli işler çeviren avukat/dava vekili, iş simsarı, dalavereci, safsatacı, mugalâtacı, **6. ~gery** : dalavereli işler yapma, hileli davalara bakma, safsatacılık, dalaverecilik. ***e.a.-1. fuss, cavil, bicker, 5. shyster, tricker, cheater.***

pettish, *sf.* **1.** alıngan, hırçın, huysuz, çabuk küser. *a ~ refusal.* **2. ~ly** : alınganlıkla, hırçınlıkla, huysuzlukla, çabucak küserek, **3. ~ness** : alınganlık, hırçınlık, huysuzluk. ***e.a.-1. peevish, petulant, cross, fretful***

pettiskirt, *is.* kısa eteklik. ***e.a.-*** *petticoat.*

pettitoes, *is.* **1.** domuz paçası, **2.** çocuğun ayakları/ayak parmakları.

pettle, *gl.f.* **-tled, -tling** *İsk.* okşamak, kucaklamak. ***e.a.-*** *fondle, pet, cuddle.*

petto, *is., ç.* **-ti** *It.* göğüs, meme. ***e.a.-*** *chest, breast.*

petty, *sf.* **-tier, -ties 1.** küçük, önemsiz, ufak tefek, olağan. ~ *grievances.* **2.** ikinci derecede, tâli, (önem/rütbe/mevki/değer itibarıyla) alt kademede. *a ~ kingdom.* **3.** dar düşünceli, dar kafalı, hasis, çıkarcı, menfaatperest. ~ *minds.* **4.** adî, bayağı, alçak, menfur. *a ~ revenge.* **5.** *huk. bk.:* **petit**, **6. ~ cash** : küçük ödenek: ufak masraflar için ayrılan tahsisat, müteferrik masraflar tahsisatı, **7. ~ jury = petit jury** : küçük jüri, davada son kararı veren on iki kişilik jüri heyeti, **8. ~ juror** : küçük jüri üyesi, **9. ~ larceny = petit larceny** : küçük hırsızlık, çalınan malın değeri yasanın belirlediği sınırı aşmayan hırsızlık, **10. ~ officer** : (deniz) astsubay, erbaş. ***e.a.-1.*** *trifling, trivial, negligible, paltry, inconsiderable, slight, 2. secondary, minor, 4. mean-spirited, spiteful.*

petulance= petulancy, *is.* **1.** terslik, huysuzluk, aksilik, sinirlilik, **2.** ters/asabî söz/eylem, **3.** *esk. bk.:* **insolence, pertness**. ***e.a.-1.*** *peevishness, fretfulness.*

petulant, *sf.* **1.** ters, huysuz, aksi, sinirli, asabî, titiz, alıngan, **2.** *esk. bk.:* **insolent, pert**. **3. ~ly** : ters ters, huysuzlukla, aksi aksi, sinirli, sinirli. ***e.a.-1.*** *peevish, fretful, cross, touchy, ill-humored.*

petunia, *is.* **1.** *bot.* boru çiçeği, petunya *(Petunia),* **2.** koyu kızıl mor.

petuntse = petuntze, *is.* çini cevheri : Çinlilerin porselen yapmakta kullandıkları feldspat.

peu à peu, *Fr.* azar azar. ***e.a.-*** *little by little.*

peu de chose, *Fr.* önemsiz şey.

pew, *is.&ünl.* **1.** (kilisede) sıra, cemaatin oturmasına mahsus arkalıklı sıra, **2.** (kilisede ailelere/gruplara ayrılan) kapalı dua yeri, **3.** pöf! (nefret, iğrenme vb. ifade eden ünlem)

pewee = peewee, *is. zool.* **1. wood pewee** *d.d.* sinekkapan *(Contopus virens),* **2.** *bk.:* **phoebe.**

pewholder, *is.* (kilisede) kapalı dua yeri kiralayan.

pewit, *is. zool. bk.:* **peewit.**

pewter, *is.&sf.* **1.** kalay alaşımı, başlıca bileşeni kalay olan herhangi bir alaşım (önceleri kurşun kalay alaşımına bu ad verilirdi), **2.** kalay alaşımından yapılan (kap vb.). *a ~ mug.* **3.** donuk kurşunî (renk), **4. ~er** : kalay alaşımından kap yapan kimse.

peyote, *is., ç.* **-tes 1.** *bot.* (narkotik madde içeren bir tür) kaktüs *(Lophophora Williamsii),* **2.** bu kaktüsten elde edilen uyuşturucu madde (Meksika ve GB ABD kızılderilileri dinî ayinlerde kullanırlar), **3.** (Meksika'da) herhangi bir kaktüs.

peytral = peytrel = poitrel, *is.* göğüslük, atın göğüs ve omuz zırhı.

pF = pf = picofarad(s) : pikofarad.

pf, *müz.* oldukça kuvvetli.

pfennig, *is., ç.* **pfennigs/pfennige** fenik, 1/100 mark.

PG, *ABD* çocukların anne/baba eşliğinde görebilecekleri film.

pH, *kim.* pH, eriyiğin asitlik derecesinin ölçüsü: litrede gram olarak hidrojen iyonu derişiminin tersinin logaritması. Örneğin pH = 5, litresinde 0.00001 gram H iyonu bulunan eriyiği gösterir.

P.H. = Public Health.

phaeton, *is.* **1.** fayton, üstü açık atlı binek arabası, **2.** üstü açık otomobil.

-phage = -phag, *son ek* "yiyen, sömüren, yiyici, obur" anlamı katar. Biyolojide fagositleri nitelemekte kullanılır, *bacteriphage* gibi.

-phagia, *bk.:* **-phagy.**

phago-, *ön ek* "yiyen, yutan".*ör.: phagocyte.*

phagocyte, *is. fizy.* yutar göze, yutar hücre, fagosit : kanda bulunan yabancı maddeleri, başka gözeleri yok eden göze. **phagocytic** : yutar gözesel.

phagocytize, *gl.f.* **-tized, -tizing** *bk.:* **phagocytose.**

phagocytose, *gl.f.* **-tosed, -tosing** (kandaki yabancı maddeleri/mikropları) yok etmek, yiyip sindirmek.

phagocytosis, *is.* göze yutumu : kandaki yabancı maddelerin/mikropların yutar gözeler tarafından yok edilmesi/yutulması.

-phagous, *son ek* "yiyen, yutan, ... ile beslenen, ... obur, -çil" anlamları katar. **-phage** ile sonlanan adlardan sıfat yapar. *ör.: entomophagous* : böcekyiyen.

-phagy = -phagia, *son ek* "yeme, yutma, ... ile beslenme âdeti/alışkanlığı" anlamı katar. *ör.: geophagy.*

phalange, *is., ç.* **phalanges** *anat. zool.* **1.** parmak kemiği, **2. ~al** : parmak kemiğine ait. ***e.a.-1. phalanx.***

phalanger, *is. zool.* falancer, *(Phalangeridae)* kuskus gillerden Avustralya'ya özgü uzun tüylü kuyruklu, kulakları tilkininkine benzeyen keseli hayvan.

phalanges, *is.* **phalanx** ve **phalange**'in çoğulu.

phalansterianism, *is. bk.:* **Fourierism.**

phalanstery, *is., ç.* **-steries 1.** (Furyecilikte) (a) toplum evi : takriben 1800 kişinin oturduğu ortak konut, (b) toplum evinde oturanların tümü, **2.** bir arada yaşayan toplum ve ortak konutları.

phalanx, *is., ç.* **palanxes** (veya 5. için **phalanges**) **1.** (eski Yunanistan'da) bitişik düzende yürüyen mızraklı ve kalkanlı piyade alayı, **2.** yanaşık düzenli askerî birlik, **3.** (insan/hayvan/eşya) sürü, küme, yığın, **4.** (Furyecilikte) birlikte yaşayan ve mallarını paylaşan takriben 1800 kişilik toplum/topluluk, **5.** *anat. zool.* parmak kemiği, **6.** *bot.* ercik demeti : demet hâlinde iplikçikleriyle birbirine tutunmuş ercikler.

phalarope, *is. zool.* su kuşu, kum kuşu : üç ayrı türü bulunan küçük bir cins deniz kuşu (*Phalaropodidae* familyası). **red-necked** ~: kırmızı boyunlu kum kuşu.

phallic(al), *sf.* simge kamış+ : erkek tenasül uzvu simgesine veya buna tapınmaya ait.

phallicism = phallism, *is.* simge kamışa tapınma : erkek tenasül uzvunu doğanın yaratıcı kudreti sayarak onun simgesine tapınma. **phallicist = phallist** : simge kamışa tapınan.

phallus, *is., ç.* **phalli/phalluses 1.** simge kamış: bazı dinlerde doğanın yaratıcı kudretini simgeleyen erkek tenasül uzvu resmi, **2.** *anat.* kamış, bızır veya gelişerek bunlardan birini oluşturan embriyon.

Phanar, *is.* Fener (İstanbul'un semti). **~iot = fanariot** : Fenerli, Osmanlı İmparatorluğunda Rum memuru.

-phane, *son ek* **1.** "benzer, ... görünüşünde". *ör.: cymophane, cellophane,* **2.** "parlak, saydam". *ör.: hydrophane.*

phanerocrystalline, *sf.* kristal yapılı, kristalli, kristallerden oluşmuş (kaya vb.).

phanerogam, *is. bot.* çiçekli (veya tohumlu) bitki. **~ia** : çiçekli bitkiler familyası. **~ic = ~ous** : çiçekli.

phantasm = fantasm, *is.* **1.** görüntü, görünüş, hayalet, tayf, **2.** kuruntu, hayal, fantezi, **3.** hayal, bir cismin zihindeki simgesi. ***e.a.-1.*** *apparition, specter, phantom, ghost, vision,* ***2.*** *fancy, fantasy, illusion, hallucination,* ***3.*** *image.*

phantasma, *is., ç.* **-mata** *bk.:* **phantasm** (1, 2).

phantasmagoria = phantasmagory = fantasmagoria, *is.* **1.** (rüyada olduğu gibi) tutarsız ve değişeıı hayaller dizisi. *the ~ of a dream.* **2.** sürekli değişen sahne/görüntü, hayalet, **3.** projektörle ekrana yansıtılan, büyüyüp küçülen ve iç içe geçen görüntüler.

phantasmagorial = phantasmagoric, *sf.* **1.** sürekli değişen (hayal/görüntü), **2. phantasmagorially = phantasmagorically** : (hayal/görüntü gibi) sürekli değişerek.

phantasmal = phantasmic(al) = phantasmatic, *sf.* görüntüsel, hayalî, görüntü/hayal gibi, zahirî, gerçek olmayan. ***e.a.-illusive, illusory, spectral, imaginary, unreal.***

phantast, *is. bk.:* **fantast.**

phantasy, *is., ç.* **-sies** *bk.:* **fantasy.**

phantastic(al), *is. bk.:* **fantastic(al).**

phantom, *is.&sf.* **1.** görüntü, hayal, hayalet, tayf, **2.** serap, rüya vb. gibi aslı olmadan görülen şey, **3.** heyulâ, korkutucu şey/kimse. *the ~ of fear. the ~ of disease and want.* **4.** örnek, timsal, soyut/ideal bir şeyi temsil eden nesne/kimse. *She was a ~ of delight.* **5.** görüntüsel, hayalî, hayalet gibi, asılsız, uydurma. *a ~ ship. ~ voters.* ***e.a.-1.*** *apparition, ghost, specter,* ***3.*** *bugbear,* ***5.*** *illusory, imaginary, fictitious, dummy.*

Pharaoh, *is.* **1.** Firavun, **2. ~ ant = ~'s ant** : sarı karınca *(Monomorium pharaonis):* özellikle kuzey ABD'de evlerde rastlanır, **3. Pharaonic (al)** : Firavuna ait.

Pharisaic, *sf.* **1.** Farizî, Farizilere ait, **2.** *k.h.* ikiyüzlü, mürai, riyakâr, **3.** gösterişçi, ham sofu, gösteriş için dindarlık taslayan kimse, softa

bozuntusu, **4. ~al** : ikiyüzlü, gösterişçi, sahte, **5. ~ally** : ikiyüzlülükle, müraice, gösteriş için, sahte bir şekilde. ***e.a.-3&4.*** *self-righteous, sanctimonious, hypocritical.*

Pharisaim = Phariseeism, *is.* **1.** Farizîlik, **2.** *k.h.* ikiyüzlülük, mürailik, riyakârlık, **3.** gösterişçilik, ham sofuluk, gösteriş için dindarlık taslama.

Pharisee, *is.* **1.** Farizî: Dine sıkı sıkıya bağlı, Tevrat'ı serbestçe yorumlayan, sözlü yasa ve törelere bağlı, ahirete inanan eski bir Musevî mezhebi mensubu. *bk.:* **Sadducee**. **2.** *k.h.* ikiyüzlü, mürai, riyakâr, gösterişçi, ham sofu, gösteriş için dindarlık taslayan kimse.

pharm. = **1.** pharmaceutical, **2.** pharmacology, **3.** pharmacopeia, **4.** pharmacy.

pharmaceutical, *sf.&is.* **1. pharmaceutic** *d.d.* eczacılık+, ecza+, **2.** ilâç, **3. ~ chemistry** : ispençiyari kimya, **4. ~ly** : eczacılık yöntemleriyle. ***e.a.- 2.*** *drug.*

pharmaceutics, *is.* eczacılık. ***e.a.-*** *pharmacy.*

pharmacist, *is.* eczacı (nadiren **pharmaceutist** *d.d.*). ***e.a.-*** *chemist.*

pharmaco-, *ön ek* "ilâç, ecza". *ör.: pharmacology.*

pharmacodynamic(al), *sf.* ilâçların vücuda etkisine ait.

pharmacodynamics, *is.* ilâçların vücuda etkisini inceleyen bilim.

pharmacognosy, *is.* **1.** (doğal) ilâç bilimi, **2. pharmacognostist** : ilâç bilimi uzmanı, **3. pharmacognostic** : ilâç bilimsel. ***e.a.-1.*** *materia medica.*

pharmacology, *is.* **1.** eczacılık bilimi, farmakoloji, ilâçların yapım, kullanılış ve etkilerini inceleyen bilim, **2. pharmacologic(al)** : eczacılık +, farmakoloji+, **3. pharmacologically** : eczacılık yöntemleriyle, farmakoloji usullerine göre, **4. pharmacologist** : eczacılık uzmanı, farmakolog.

pharmacopoeia = pharmacopeia, *is.* **1.** eczacı el kitabı: ilâçların bileşimini ve hazırlanma yöntemlerini anlatan kitap, **2.** ilâç stoku, **3. ~l** : eczacı el kitabına göre.

pharmacy, *is., ç.* **-cies 1.** eczane, **2.** eczacılık. ***e.a.-1.*** *drugstore.*

pharos, *is.* **1.** deniz feneri, fener kulesi, **2.** *b.h.* dünyanın yedi hârikasından biri sayılan İskenderiye deniz feneri kulesi: eskiden ada olan Faros yarımadası üzerindedir.

pharyng-, *ön ek bk.:* **pharyngo-.**

pharyngalize, *gl.f. bk.:* **pharyngealize.**

pharyngal = pharyngeal, *sf.&is.* **1.** yutak+, yutağa ait/yakın olan, **2.** *s.bl.* yutaktan çıkarılan (ses).

pharyngealize, *gl.f.* **-ized, -izing** *s.bl.* yutaktan/ gırtlaktan telâffuz etmek.

pharyngitis, *is. patol.* yutak zarı yangısı, farenjit.

pharyngo-, *ön ek* "yutak, gırtlak" anlamı katar. *ör.: pharyngology.* Sesli harf önünde: **pharyng-.**

pharyngology, *is.* yutak/gırtlak hastalıkları bilimi.

pharyngoscope, *is.* yutak/gırtlak muayene aleti, faringoskop. **pharyngoscopy** : yutak/gırtlak muayenesi.

pharynx, *is., ç.* **phaynges/pharynxes** yutak/gırtlak.

phase, *is.&f.* **phased, phasing 1.** evre, safha, aşama, kademe, devre, dönem. *a new and dangerous ~ in relations between the two nations.* **2.** görünüş, hâl, şekil, **3.** *astr.* görünüm: ay veya başka bir gezegenin değişik görünüşlerinden her biri. *the ~s of the moon.* **4.** *biy.* (a) evre: göze bölünüm evrelerinden her biri, (b) bir canlının büyüme/gelişme/yaşama devrelerinden her biri. *The pupa is a ~ in the life cycle of the moth.* **5.** *zool. bk.:* **color ~.** *The blue goose is a color ~ of the snow goose.* **6.** *kim.* evre : dengedeki bir dizgede fiziksel özellikleri farklı ve kesin yüzeylerle sınırlanmış tek türel bölge. *The solid, liquid and gaseous ~s of a system.* **7.** *fiz.* evre, faz : eş süreli bir olayın keyfî bir başlangıca göre belirlenen anlık durumu. **~meter**: evreölçer, fazmetre : aynı frekanslı iki elektrik çokluk (akım/gerilim) arasındaki evre farkını ölçen alet. **in/opposite ~ (with)** : (... ile) eş/zıt evreli, **8.** *jeol.* aşçağ, **9.** evrelemek, kademelendirmek : bir nesneyi gerektiği anda istenilen miktarda hazır olacak şekilde sıralamak/plânlamak/düzenlemek, kademeli olarak yapmak. **a ~d withdrawal of troops** : askerlerin kademeli olarak çekilmesi. **They ~d the modernization of the factory**:

Fabrikanın modernleştirilmesini kademelendirdiler. **10.** eşlemek, eş süremlemek, eş evreli yapmak, senkronlamak, senkronize etmek, aynı faza getirmek, **11. ~ in** : aşamalamak, aşamalarla/kademe kademe devreye sokmak/işletmeye açmak, azar azar/tedricen kullanmaya başlamak. *~ in new machinery.* **12. ~ down** : yavaş yavaş/tedricen azaltmak, **13. ~ out** : aşamalarla/kademeli olarak/yavaş yavaş durdurmak/son vermek/bitirmek/servisten veya işletmeden çıkarmak, **14. ~less** : evresiz, kademesiz, **15. phaseal = phasic** : evresel, evreli, safhalı, kademeli. ***e.a.-1.*** *facet, side, stage,* ***2.*** *aspect, shape, form,* ***10.*** *synchronize.*

phase-in, *is.* aşamalama, aşamalarla/tedricen/kademeli olarak servise verme/işletme-ye açma/devreye sokma/hizmete açma. *A ~ of new machinery is scheduled.*

phase modulation, *is. elekt.* evre kiplenimi, faz modülasyonu.

phase-out, *is.* aşamalı olarak/tedricen durdurma/son verme/servisten işletmeden çıkarma/terk etme. *A ~ of obsolete production methods is essential.*

phase rule, *is.* evre kuralı : "Dengede bulunan çok türel bir dizgenin P evre sayısı ile V serbestlik derecesinin toplamı, dizgedeki C bileşen sayısından iki fazladır" : P+V=C+2. {Örneğin buz, su ve buhar karışımından oluşan bir dizgede C=1 (su), P=3 (evre sayısı) olup bu kurala göre V=0 dır, yani bu dizge başka bir hâle dönüşemez}.

-phasia = -phasy, *son ek* "konuşma bozukluğu/zorluğu". *ör.: aphasia, dysphasia.*

Ph.D. = *Doctor of Philosophy* = Doktor, bilim/felsefe vb. doktoru.

pheasant, *is., ç.* **-ants/-ant** *zool.* **1.** sülün *(Pahsianidae),* **2. ring-necked ~** : halkalı sülün *(Phasianus colchius torquatus)* (ABD'de yetiştirilir), **3. peacock ~** : yaban tavusu *(Polyplectron napoleonis),* **4.** sülüne benzer birkaç çeşit kuş.

phellem, *is. bk.:* **cork** (4).

phelloderm, *is. bot.* (klorofilli) mantar doku. **~al** : mantar dokulu.

phellogen, *is. bot.* mantar katman doku. **~etic = ~ic** : mantar katman dokulu.

phelonion, *is., ç.* **-nia/-nions** (Rum Ortodoks papazlarının giydiği) ayin cübbesi.

phen-, *ön ek bk.:* **pheno-.**

phenacaine, *is. ecz.* fenakein : C18H22 N2O2. Kömür katranından elde edilen ve hidroklorit şekli göz için lokal anestetik olarak kullanılan beyaz, kokusuz organik kristal.

phenacetin(e), *is. ecz. bk.:* **acetophenidin.**

phenacite, *is.* fenesit, berilyum silikat : Be2SiO4. Bazan mücevher olarak kullanılan cam gibi parlak, nadir bir cevher.

phenanthrene, *is. kim.* fenantren : C14 H10. Kömür katranından elde edilen renksiz antrasin eşizi. İlâç ve boya sanayiinde kullanılır.

phenazine, *is. kim.* fenazin : C6H4 N2C6 H4. Boya yapmakta kullanılan sarı renkli katı madde.

phencyclidine, *is.* fensayklidin : C17H25 N. Uyuşturucu bir ilâç. Hayvanları teskin etmekte, bazan da kaçak olarak sanrı verici (halusinojen) ilâç diye kullanılır. *bk.:* **angel dust, PCP.**

phenatidin(e), *is. kim.* fenetidin : H2NC6 H4OC2H5. Renksiz sıvı. Fenasetin, boya vb. yapımında kullanılır

phenetol(e), *is. kim.* feneol : C6H5OC2 H5. Renksiz, uçucu, kokulu sıvı.

phenformin, *is. ecz.* fenformin : C10H15 N5. Kandaki şeker miktarını düşürmek için şeker hastalarına ağızdan verilen biraz toksik bir ilâç.

Phenicia, *is. bk.:* **Phoenicia.**

phenix, *is. bk.:* **phoenix.**

pheno-, *ön ek* **1.** "parlak, parlayan". *ör.: phenoceryst,* **2.** *kim.* benzen türevini, aromatik bileşenleri ve fenil/fenol grubunu gösterir. *ör.: phenobarbital.* Sesli harf önünde: **phen-.**

phenobarbital, *is. ecz.* fenobarbital: C12 H12N2O3. Yatıştırıcı ve uyuşturucu olarak kullanılan beyaz, kokusuz, hafif acı, kristalli toz. **phenobarbitone, phenylethylmalonylurea** *d.d.*

phenocopy, *is.* çevrel değişim : çevre koşullarının sebep olduğu irsî olmayan değişiklik.

phenocryst, *is. jeol.* (volkanik kayalarda ince taneler arasına gömülü) iri, parlak kristal.

phenol, *is. kim.* **1. carbolic acid** *d.d.* fenol: C6H5OH. Kömür katranından veya benzen türevlerinden elde edilen beyaz, zehirli madde. Antiseptik olarak ve organik sentezlerde kullanılır. **2.** benzenin aromatik hidroksil türevi.

phenolate, *is.&f.* **-lated, -lating** *kim.* **phenoxid** *d.d.* fenoksit: C6H5ONa, sodyum fenolat, fenolün sodyum tuzu (ile muamele etmek).

phenolic, *sf. kim.* **1.** fenollü, fenolden türeyen, **2. ~ resin** : fenol reçinesi : fenol veya fenol türevleri ile aldehitlerden elden edilen önemli reçineler grubu. Boya, plâstik vb. yapımında kullanılır.

phenology, *is.* **1.** etki bilimi: bitki ve hayvan yaşamında her yıl yinelenen olaylar (tomurcuklanma, göç vb.) üzerinde iklim ve çevre koşullarının etkisini inceleyen bilim, **2. phenologic(al)** : etki bilimsel, **3. phenologically** : etkibilimsel olarak, etki bilimi yönünden, **4. phenologist** : etki bilimci, etki bilimi uzmanı.

phenolphtalein, *is. kim. ecz.* fenolftalein: C20H14O4. Suda erimeyen beyaz kristalli bileşim. Asit-baz eş değerleyiminde (titrasyonunda) gösterge olarak ve hekimlikte müleyyin olarak kullanılır.

phenol red, *is.* fenol kırmızısı : C19H14 O5S. Seyreltik eriyiği asit/baz göstergesi olarak ve böbreklerin çalışmasını incelemede kullanılır.

phenom, *is. argo* müthiş/olağanüstü yetenekli kimse (sporcu, müzisyen vb.). *a basketball ~.*

phenoma, *is. bk.:* **phenomenon** (çoğulu).

phenomenal, *sf.* **1.** olağanüstü, görülmedik, müthiş, çok büyük, fevkalâde, harikulâde, hayret verici. *a ~ memory. ~ speed.* **2.** görüngüsel, duyularla algılanabilen, **3. ~ly** : olağanüstü/görülmedik /hayret verici bir şekilde. ***e.a.-1.*** *extraordinary, marvelous, remarkable.*

phenomenalism, *is. fel.* görüngücülük, zahiriye: bilginin fiziksel olaylarla/görüngülerle sınırlı olduğunu, bu olaylar dışında gerçek bulunmadığını savunan kuram. *bk.:* **positivism.**

phenomenalist, *is. fel.* **1.** görüngücü, **2. ~ic** : görüngüsel, **3. ~ically** : görüngücü yaklaşımla, görüngüsel olarak.

phenomenology, *is. fel.* **1.** görüngü bilimi : (a) olayların bilimsel olarak incelenmesi, (b) menşe ve sebeplerini izaha yeltenmeden olayların duyulduğu ve görüldüğü gibi tanımlanarak incelenmesi, **2. phenomenologic(al)** : görüngü bilimsel, **3. phenomenologically** : görüngü bilimyle, görüngü bilimi yönünden.

phenomenon, *is., ç.* **-na** (1&3 için) **-nons** (2 için) **1.** olay, hadise. **The phenomena of nature** : Doğal olaylar. *Lightning is an electrical ~.* **2.** olağanüstü olay/kimse, harika, harikulâde şey/kimse, **3.** *fel.* (a) bilince yansıyan olay, (b) (Kant felsefesinde) görüngü : eşya veya olayın bizatihi kendisi değil, fakat zihindeki simgesi. ***e.a.-1.*** *event, incident,* **2.** *prodigy, marvel, wonder.*

phenothiazine, *is. kim.* fenotiazin : C12 H9NS. Kurşunî yeşil veya sarı yeşil renkli katı madde. Böcek ve kurtları öldürmekte, bazı ilâçların sentezinde kullanılır.

phenotype, *is.* **1.** dış yapı, görüntüsel yapı : bir organizmanın görülen yapısı, **2.** çevrel yapı : çevrenin etkimesiyle organizmanın dış yapısının aldığı görünüş, **3. phenotypic(al)** : dış yapısal, **4. phenotypically** : dış yapısal olarak, dış yapı bakımından.

phenoxide, *is. kim. bk.:* **phenolade** (1).

phenyl, *sf. kim.* **1.** fenil+, C6H5 fenil grubunu içeren, **2. ~ acetate** : fenil asetat : CH3 COOC6H5. Eritici olarak kullanılan fenil kokulu renksiz sıvı.

phenylalanine = phenylaminoproprionic acid, *is. biy.-kim.* temel amino asit : sütte ve yumurta akında bulunan, insan ve hayvanların beslenmesinde çok önemli madde : C6H5CH2CH (NH2)COOH.

phenylbutazone, *is. ecz.* fenilbütazon : C19H20N2O2. mafsal romatizması ağrılarını dindirmede kullanılır.

phenylene, *is. kim.* fenilen, iki valanslı C6H4 grubu.

phenylketonuria, *is. patol.* fenilketonüre: metabolizma bozukluğu yüzünden fenilketonların idrara geçmesine sebep olan ve çocukta zekâ geriliği ile beliren kalıtsal anormallik.

pheromone, *is. biy.-kim.* feromon : karınca, güve gibi hayvanların birbirleriyle haberleşmek için çıkardıkları hormon.

phew, *ünl.* öf, of, bitkinlik, yorgunluk, sabırsızlık, nefret vb. ifade eder : *Phew! It's hot!*

phial, *is. bk.:* **vial.**

Phi Beta Kappa, *is.* **1.** üniversiteyi pek iyi derece ile bitirenler cemiyeti, **2.** bu cemiyetin üyesi.

phil. = **1.** philosophical, **2.** philosophy.

Philadelphia, *is.* **1.** Alaşehir'in eski (tarihî) adı), **2.** Filadelfiya, ABD'de bir şehir, **3. ~ lawyer** *hkr.* kurnaz avukat, yasaların/ delillerin püf noktalarını bulup kendi çıkarına maharetle kullanan avukat, **4. ~n** : Filadelfiya+, Filadelfiyalı.

philander, *f.* **1.** evlenmeyeceği kadınla cinsî münasebette bulunmak, **2.** çapkınlık/zamparalık yapmak, birçok kadınla düşüp kalkmak, **3. ~er** : zampara, çapkın, kadın peşinde koşan, birçok kadınla düşüp kalkan, evlenmeyeceği kadınla cinsî münasebette bulunan. ***e.a.-2. trifle, dally.***

philanthropic(al), *sf.* **1.** insancıl, iyiliksever, insanları seven/koruyan, hayırsever, müşfik, şefkatli, hamiyetli, **2. philanthropically** : insancıllıkla, iyilik için, hayırseverlikle, şefkatle, hamiyetle. ***e.a.-1. benevolent, humanitarian, charitable, gracious. k.a.-1. selfish, egoistical, misanthropic, morose.***

philanthropist, *is.* insansever, insancıl/ iyiliksever/insanları seven/hayırsever/şefkatli/hamiyetli kişi.

philanthropize, *f.* **-pized, -pizing** insancıl davranmak, iyilik/ hayırseverlik yapmak, müşfik, şefkatli/ hamiyetli davranmak.

philanthropy, *is., ç.* **-pies** (2&3 için) **1.** insancıllık, iyilikseverlik, insanları sevme/koruma, insanlara karşı sevgi/muhabbet, **2.** bağış, yardım, hamiyet, hayırseverlik, müşfik/şefkatli/ hamiyetli/hayırsever davranış, **3.** hayır cemiyeti/kurumu. ***e.a.-1. benevolence, altruism.***

philately, *is.* **1.** pulculuk, pul kolleksiyonculuğu, pul merakı, **2. philatelic(al)** : pulculukla/pul kolleksiyonculuğu ile ilgili, **3. philatelically** : pulculuk/ pul kolleksiyonculuğu bakımından, **4. philatelist** : pul kolleksiyoncusu, pul meraklısı.

-phile = -phil, *son ek* "... seven, dostu/ âşıkı/meraklısı, -i destekleyen". *ör.: bibliophile, Anglophile.*

philharmonic, *sf.&is.* **1.** müziksever, musikî seven, **2. ~ orchestra** *d.d.* filârmonik orkestra, senfoni orkestrası, **3.** müzikseverlerce düzenlenen. *a ~ concert.*

philhellene = philhellenist, *is.* **1.** Yunan dostu/taraftarı, Yunanlıları destekleyen, **2. philhellenic** : Yunan dostu/taraftarı+, Yunanlıları destekleyici, **3. philhellenism** : Yunan dostluğu/ taraftarlığı.

-philia, *son ek* **1.** "(hastalık vb. ye karşı) istidat, eğilim, temayül."*ör.:hemophilia,* **2.** "aşırı düşkünlük, tutku, iptilâ". *ör.: Anglophilia, necrophilia.*

-philiac, *son ek* **1.** "(hastalık vb. ye karşı) istidatlı, eğilimli". *ör.: hemophiliac,* **2.** "aşırı düşkün, tutkun, müptelâ". *ör.: Anglophiliac.*

-philic, *son ek* **1.** "seven, -e bağlı". *ör.: photophilic.*

philibeg, *is. bk.:* **filibeg.**

philippic, *is.* **1.** eleştirici sert nutuk, **2.** Demoste'nin Makedonya kralı Filip II'ye karşı söylediği nutuklardan her biri.

Philippine, *sf.* **1.** Filipin adaları+, Filipinliler+, **2. ~ mahagony** : Filipin maunu, Filipin'de yetişen kerestesi mauna benzer birkaç çeşit ağaç, **3. ~s : = ~ Islands** : Filipin adaları.

Philippopolis, *is.* Filibe (eski adı).

-philism, *son ek* "-cilik" : **-phile** ile sonlanan kelimelerden soyut adlar yapar. *ör.: necrophilism.*

-philist, *son ek* "-ci" : **-phile** ile sonlanan kelimelerden kişisel ad yapar. *ör.: necrophilist.*

Philistine, *is.&sf.* **1.** Filistinli, **2.** eski Filistin, **3.** cahil, kültürsüz, basit, zevksiz kimse, aydın ve kültürlülere düşman, **4. Philistinism** : kültürsüzlük, cahillik, kültür düşmanlığı. ***e.a.-3. babbitt.***

Phillips , *is.&sf.* **1. ~ screwdriver** *d.d.* yıldız tornavida, **2. ~ head = ~ screw** : yıldız (başlı) vida.

philo- = phil-, *ön ek* "seven". *ör.: philomath, philogyny.*

philodendron, *is. bot.* Amerika sarmaşığı *(Araceae)* : Süs için yetiştirilen tropik Amerika tırmanıcı bitkisi.

philogyny, *is.* **1.** kadıncıllık, kadına düşkünlük, kadın sevgisi/tutkusu, **2. philogynist**: kadıncıl, kadına düşkün kimse, **3. philogynous** : kadıncıl, kadına düşkün.

philology, *is.* **1.** betik bilimi, filoloji : yazılı betikler/metinler, özellikle yazınsal yapıtları inceleyerek geçmiş uygarlıkları tanımayı amaçlayan bilim, **2.** dil bilimi (özellikle tarihî/mukayeseli), **3.** klâsik edebiyat ilmi, **4.** (gevşek anlamda) *bk.:* **etymology**, **5. philologic(al)** : betik bilimsel, dil bilimsel, **6. philologically** : betik bilimsel olarak, betik bilimi bakımından/yöntemiyle, **7. philologer = philologist** : betik bilimci, betik bilimi uzmanı, filolog.

philomel, *is. şiir* bülbül. ***e.a.-nightingale.***

philoprogenitive, *sf.* **1.** üretken, doğurgan, velût, çok çocuk doğuran, **2.** çocuk/evlât sevgisi ile ilgili, **3. ~ly** : üretken olarak, çocuk sevgisi ile, **4. ~ness** : üretkenlik, doğurganlık, çok çocuk doğurma; çocuk/evlât sevgisi. ***e.a.-1. prolific.***

philosophe, *is., ç.* **-sophes** (XVIII. yy.da Fransa'da) filozof (Diderot, Rousseau, Voltaire vb.).

philosopher, *is.* **1.** filozof, feyleşof, **2.** hayatını felsefe ve mantık üzerine düzenleyen kimse, **3.** bir fikir hareketinin/devrimin temel ilkelerini/özünü kuran kimse, **4.** güçlükler karşısında filozof gibi kendine hâkim olan kimse, **5.** rint, kalender, rindmeşrep kimse, **6.** *k.d.* düşünceli, derin düşünür, geniş görüşlü. *You're quite a ~.* **7. ~'s stone = ~s' stone**: tılsımlı taş, filozof taşı : simyagerlerin hayatı uzatacağına, başka maddeleri altına çevireceğine inandıkları hayalî taş.

philosophic(al), *sf.* **1.** felsefe+, felsefî, filozofik. *~ studies.* **2.** filozofça, filozofa yakışır, **3.** akıllıca, sakin, düşünceli. *a ~ person* **4.** felsefe ile ilgili/uğraşan. *a ~ society.* **5. philosophically** : felsefî olarak, filozofça, filozofa yakışır surette, akıllıca, sükûnetle düşünce ile, rindane, kalenderce, hoşgörü ile. **take it philosophically** : hoş görmek, aldırmamak, umursamamak, **6. philosophicalness** : filozofça/filozofa yakışır tutum/devranış, akıllıca/düşünceli hareket, rintlik, kalenderlik, hoşgörürlük.

philosophise/philosophisation, *Brit. bk.:* **philosophize/philosophization.**

philosophism, *is.* **1.** safsata, (aldatma amacı güden) yanlış ve tahrif edilmiş delil/sav, **2.** uydurma/düzme/sahte/aldatıcı felsefe.

philosophize, *gs.f.* **-phized, -phizing 1.** sathî ve üstünkörü düşünmek, yanlış faraziyeler yapmak, filozofluk taslamak, **2.** filozofça düşünmek/konuşmak/davranmak, felsefe yapmak, ilkeleri ve son gayeleri araştırmak. *philosophizing about life and death.* **3.** felsefe ile uğraşmak, **4. philosophization** : felsefe yapma, felsefe ile uğraşma, filozofluk taslama, filozofça davranma, **5. philosophizer** : felsefe yapan, felsefe ile uğraşan, filozofluk taslayan, filozofça davranan kimse.

philosophy, *is., ç.* **-phies 1.** felsefe, filozofi. **~ of art/history/nature/science** : sanat/tarih/doğa/bilim felsefesi, **2.** felsefe öğretisi, filozofik doktrin. *the ~ of Spinoza.* **3.** bilginin temel ilke ve kavramlarının eleştirilerek incelenmesi. *the ~ of science.* **4.** pratik kurallar/ilkeler/yönelтici düşünceler. *a ~ of life.* **5.** ağırbaşlılık, temkin, düşünceli/sakin ve soğukkanlı davranış, **6.** pratik zekâ.

-philous, *son ek* "seven" : **-phile** ile sonlanan adlardan sıfat yapar. *ör.: photophilous, heliophilous.*

philter, *is.&f. (Brit.:* **philtre***)* **1.** aşk iksiri, kendine âşık etmek için karşısındakine verilen tılsımlı içki, **2.** herhangi bir gayeye ulaştıracak sihirli iksir, **3.** kendine âşık etmek, meftun etmek, büyülemek, **4. ~er** : âşık/meftun eden, büyüleyen kimse.

phlebitis, *is. patol.* toplardamar iç zarı iltihabı, flibit.

phlebotomise/phlebotomisation, *Brit. bk.:* **phlebotomize/phlebotomization.**

phlebotomist, *is.* kan alma uzmanı.

phlebotomize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (damardan) kan almak, **2. phlebotomization** : kan alma.

phlebotomy, *is., ç.* **-mies** *tıp* **1.** (damardan) kan alma, **2. phlebotomic(al)** :kan alma ile ilgili.

phlegm, *is.* **1.** balgam, **2.** (eski fizyolojiye göre) tembellik/uyuşukluk hasıl eden salgı, **3.** tembellik, uyuşukluk, kayıtsızlık, kaygısızlık, duygusuzluk, **4.** soğukkanlılık, vakar, temkin. **5. ~less** : balgamsız. ***e.a.-3. sluggishness, apathy, indifference, 4. self-possession, coolness.***

phlegmatic(al), *sf.* **1.** tembel, uyuşuk, kayıtsız, kaygısız, duygusuz, **2.** soğukkanlı, vakur, temkinli, sakin, kendine hâkim, lenfavî, **3.** balgamlı, balgam gibi, balgam çıkaran, **4. phlegmatically** : tembel tembel, uyuşuk uyuşuk, kayıtsızca, kaygısızca; soğukkanlılıkla, vakarla, temkinle, sükûnetle, **5. phlegmaticalness = phlegmaticness** : tembellik, uyuşukluk, kayıtsızlık, kaygısızlık; soğukkanlılık, vekar, temkin. ***e.a.-1.*** *sluggish, apathetic, stolid, stoical, cold, uminterested, indifferent,* ***2.*** *self-possessed, cool, composed, collected, placid.*

phlegmy, *sf.* **phlegmier, phlegmiest 1.** balgamlı, balgamsı, balgama benzer, balgam+, **2.** *bk.:* **phlegmatic(al)** (1, 2).

phloem, *is. bot.* kalbur doku: bitkiye besin ileten damarların kalburumsu boruları. **bast, liber** *d.d.*

phlogistic, *sf.* **1.** *patol.* yangılı, iltihabî, iltihaplanmış, **2.** yandırısal : yandırıcı *(phlogiston)* ile ilgili. ***e.a.- 1.*** *inflammatory.*

phlogiston, *is.* yandırıcı : oksijen keşfedilmeden önce yanıcı maddeler içinde bulunup yanma esnasında havaya uçtuğu farz edilen hayalî madde.

phlogopite, *is.* mika : $KMg_3AlSi_3O_{10}(OH)_2$. Genellikle sarımtrak kahverengi ya da kızılkahverengi türü.

phlox, *is.&sf.* **1.** *bot.* alev otu *(Phlox)* : K Amerika'da bahçelerde yetişen, alev renkli top top çiçekler açan bir bitki (boyu 60-180 cm), **2.** alev çiçeği : alev otunun çiçeği.

phlyctaena = phlyctena, *is., ç.* **-nae** *patol.* sivilce, küçük kabarcık. ***e.a.-*** *vesicle, blister, pustule.*

-phobe, *son ek* "...-den korkan, ...-e düşman, ... aleyhtarı". *ör.: Anglophobe:* İngiliz düşmanı, İngilizlerden korkan.

phobia, *is.* korku, ürkme, fobi : belli bir şeye/duruma karşı duyulan aşırı/sürekli ve sebepsiz korku/nefret. *She has a ~ about water and won't learn to swim.* ***e.a.-*** *aversion, hatred, dread, fear.*

-phobia, *son ek* "... korkusu, ...-den nefret etme" : sebepsiz aşırı korku ve nefret belirtir. ***k.a.-*** *-philia.* NOT: **-phobia** son eki birçok birleşik kelime türetmekte kullanılır. Birkaç örnek :

acrophobia : yüksek yerden korkma

aichinophobia : keskin cisimlerden korkma.

ailurophobia : kediden korkma.

androphobia : erkekten korkma.

astraphobia : gök gürlemesinden korkma.

astrophobia : yıldızlardan korkma.

chionophobia : kardan korkma.

cynophobia : köpekten korkma.

gamophobia : evlilikten korkma.

gynophobia : kadından korkma.

hemophobia : kandan korkma.

musophobia : fareden korkma.

nyctophobia : geceden korkma.

pyrophobia : ateşten korkma.

zoophobia : hayvanlardan korkma.

phobic, *sf.&is.* korkan, ürken, nefret eden (kimse). *~ behavior. He became (a) ~ .*

-phobic, *son ek* "-den korkan/ürken/nefret eden". *ör.: claustrophobic.*

phocine, *sf. zool.* **1.** fok+, ayı balığı+, **2.** kulaksız ayı balıklarının bulunduğu *Phocinae* sınıfından olan.

phocomelia = phocomely, *is. patol.* (doğuştan) kol ve bacakların (anormal) kısalığı.

phoebe, *is.* **1.** *zool.* sinekkapan *(Sayornis phoebe)* : K Amerika'da bulunan küçük bir kuş, **2.** (şiir) mehtap, ay, **3. Phoebean** : Apollo+, güneş+.

Phoebus, *is.* **1.** Güneş tanrısı Apollo, **2.** (şiir) güneş.

Phoenicia = Phenicia, *is.* **1.** (tarihte) Fenike, **2. ~n** : Fenike+, Fenike'ye ait, Fenike dili/alfabesi.

phoenix = phenix, *is.* **1.** anka (kuşu) : 500-600 yıl yaşadıktan sonra kendini yakan ve külleri tekrar canlanarak tekrar bir o kadar yaşayan güzel efsanevî kuş, (ölümsüzlük simgesi), **2.** eşsiz güzel ve mükemmel şey. ***e.a.- 2.*** *paragon.*

phon-, *ön ek bk.:* **phono-.**

phonate, *f.* **-nated, -nating** *s.bl.* **1.** seslendirmek, **2. phonation** : sesle(ndir)me. ***e.a.-*** *articulate, vocalize.*

phone, *is.&f.* **phoned, phoning 1.** *k.d. bk.:* **telephone**, **2.** *sb.l.* selenli, basit ses. *There are 3 phonetically different "t" ~s in an utterance of "titillate" and 2 in an utterance of "tattletale".* *bk.:* **allophone**, **3. phonal** : sesli, ses veren.

-phone, *son ek* sesli aletler için kullanılan son ek. **phono-** son ekinin değişik şekli. *ör.: megaphone, microphone, telephone, saxophone.*

phone book= phone directory, *is.* telefon rehberi. ***e.a.-*** *telephone book.*

phone-in, *is.&sf. bk.:* **call-in.**

phonematics, *is. bk.:* **phonemics.**

phoneme, *is. d.b.* ses birimi.

phonemic, *sf. d.b.* **1.** ses birimsel, ses birimi+. **a ~ system** : ses birimi dizgesi. **2.** ses bilimsel, **3.** ses birimlerini birbirinden ayıran. *a ~ contrast.* **4. ~ally** : ses birimsel olarak.

phonemics, *is. d.b.* **1.** ses birimi bilimi, **2.** ses bilimi, **3. phonemicist** : ses birimi bilimi/ses bilimi uzmanı.

phonesthemic, *sf. d.b.* ortak sesli, birçok kelimede ortak olan.

phonetic, *sf.* **1.** sesçil, ses bilgisel, **2. ~ally** : sesçil/ses bilgisel yöntemlerle, **3. ~ alphabet** : sesçil abece, fonetik alfabe, konuşmada geçen farklı her sese bir harf ve her harfe bir ses tahsis eden alfabe, **4. ~ian = ~ist = phonetist** : ses bilimci, ses bilimi uzmanı, **5. ~ law** : ses kuralı, ahenk kaidesi, bir dilde belli koşullarda ses değişmelerini tanımlayan kural, **6. ~ transcription** : sesçil çevriyazı.

phonetics, *is.* **1.** ses bilgisi, fonetik, **2.** *d.b.* kelimelerde anlam farkı yaratan sesleri inceleyen bilim, **3.** bir dildeki ses birimler dizgesi.

phoney, *sf.* **-nier, -niest**, *is., ç.* **-neys** *bk.:* **phony.**

phoneyness, *is. bk.:* **phoniness.**

-phonia, *son ek bk.:* **-phony** (3).

phonic, *sf.* ses+, sese ait, sesli.

phonics, *is.* **1.** söyleniş bilgisi, imlâ ve söyleyişi seslere dayanarak öğreten bilim, **2.** akustik. ***e.a.-2.*** *acoustics.*

phonily, *zf.* sahtekârlıkla, sahte bir şekilde.

phoniness, *is.* sahtelik, uydurmalık, düzmelik, kalplık.

phono-, *ön ek* "ses". *ör.: phonology.* Sesli harf önünde: **phon-.**

phonogram, *is.* ses simge, ses işareti, fonogram : fonetik yazmada anlamı etkilemeden bir sesi/heceyi/telâffuz şeklini belirtmek için kullanılan simge/işaret. **~ic = ~mic** : ses simgesel.

phonograph, *is.* fonograf. **~er = ~ist** : fonografçı. **~ic(al)** : fonograf+.

phonography, *is.* **1.** hızlı yazı (sanatı): kelimeleri seslerine göre simgelerle göstererek yazmayı çabuklaştırma sanatı, steno, özellikle 1837'de Sir Isaac Pitman'ın geliştirdiği yöntem, **2.** konuşmadaki seslerin işaret ve harflerle gösterilmesi, **3.** fonografçılık.

phonolite, *is.* **1.** fonolit, kurşunî yeşil renkli ince taneli volkanik kaya, **2. ~ic** : fonolit şeklinde.

phonology, *is., ç.* **-gies 1.** ses bilimi, **2.** bir dilin ses bilimsel yapı ve özellikleri, bu yapı ve özelliklerin tarihsel gelişimi.

phonometer, *is.* sesölçer : ses şiddetini ve frekansını ölçen alet. **phonometric** : sesölçerle (ölçülen).

phonometry, *is.* ses ölçme : sesin şiddet ve frekansının ölçülmesi.

phonoscope, *is.* ses gösteren : ses şiddetini ve frekansını gösteren alet.

phonotype, *is. basım* **1.** sesçil harfler/işaretlerle yazma/basma, **2.** sesçil harflerle yazılmış/basılmış metin, **3. phonotyper = phonotypist** : hızlıyazan, stenograf, **4. phonotypic (al)** : sesçil harflerle yazılı/basılı.

phonotypy, *is.* sesçil hızlı yazı, fonetik stenografi.

phony = phoney, *sf.* **-nier, -niest** *k.d.* sahte, uydurma, taklit, düzmece, kalp. ***e.a.-*** *spurious, fraudulent, counterfeit, fake, forged, bogus.* ***k.a.-*** *real, authentic, genuine, true.*

-phony = phonia, *son ek* **1.** (belirtilen tarzdaki) ses(ler). **polyphony** : çok sesli, **2.** -culuk: **-phone** ile sonlanan adlardan soyut ad yapar : **telephony** : telefonculuk, telefon tekniği, **3.** *gen.* **-phonia** : (belirtilen tarzdaki) konuşma yeteneksizliği/zorluğu. **dysphonia** : ses zorluğu.

phooey, *ünl. k.d.* "canı cehenneme, yüzünü şeytan görsün, kahrolsun, lânet olsun, püf!" (ret, nefret, tiksinme, hakaret vb. ifade eden ünlem). *~ on love!*

-phore, *son ek* "... taşıyan/üreten, ...-li, -ci": ad son eki. *ör.: gonophore, semaphore, gametophore.*

-phorous, *son ek* "... taşıyan/üreten, ...-li": sıfat son eki. *ör.: gonophorous.*

phosgene, *is.* fosgen: COCl2. Çok zehirli, renksiz gaz veya uçucu sıvı. Zehirli gaz savaşında ve organik sentezlerde kullanılır. **carbonyl chloride** *d.d.*

phosgenite, *is.* fosgenit: PbCl2CO3. Kristal hâlinde bulunan bir cevher.

phosph-, *ön ek bk.:* **phospho-.**

phosphatase, *is. biy.-kim.* fosfataz : vücut dokularında bulunan, karbohidrat ve fosfatlı bileşimleri parçalayan enzim.

phosphate, *is.* **1.** *kim.* (a) fosfat, fosforik asit tuzu, (b) ortofosforik asit tuzu: *sodium* ~ . **2.** *trm.* fosfatlı yapay gübre, **3.** az miktarda fosforik asit ve meyve şurubu ile yapılan gazoz.

phosphatic, *sf.* **1.** fosfatlı, **2.** fosfat+.

phosphatide, *is. biy.- kim.* fosfatit : canlı organizmalarda bulunan fosforik asit esterleri (yağlı bileşimler). **phospholipid(e), phospholipin** *d.d.*

phosphatise/phosphatisation, *Brit. bk.:* **phosphatize/phosphatization.**

phosphatize, *f.* **-tized, -tizing 1.** fosfatlamak, fosfatlarla muamele etmek, **2.** fosfatlaş-(tır)mak. **3. phosphatization = phosphation** : fosfatlama, fosfatlaş(tır)ma.

phosphaturia, *is. patol.* idrarda fazla miktarda fosfat bulunması. **phosphaturic** : idrarında fosfat bulunan.

phosphene, *is. fizy.* basınç imge : gözün retinasına basınç yapılınca (örneğin kapalı göz kapağına basılınca) görülen ışıklı görüntü.

phosphid(e), *is. kim.* fosfid: fosfor ile başka bir elemanın ikili bileşimi. *ör.:* **Calcium** ~ : Ca3P2.

phosphine, *is. kim.* **1.** fosfin, hidrojen fosfit : PH3 : sarımsak kokulu çok zehirli, renksiz ve tutuşan gaz, **2.** sentetik sarı boya.

phosphite, *is. kim.* fosfit, fosfor asidi tuzu.

phospho-, *is.* "fosforlu, fosfor içeren". *ör.:* **phosphoprotein**. Sesli harf önünde : **phosph-.**

phosphocreatine, *is. biy.- kim.* fosfokreatin, kas dokuda bulunan ve kasılma enerjisi sağlayan organik bileşim: C4H10O5N3P.

phospholipid(e), *is. biy.- kim. bk.:* **phosphatide.**

phosphonium, *is. kim.* fosfonyum, + yüklü PH4+ grubu. NH4+ amonyum köküne benzer.

phosphoprotein, *is. biy.- kim.* fosfoprotein : (sütün kazeini gibi) fosfor içeren protein.

phosphor, *is.&sf.* **1.** fosforlu madde, karanlıkta parıldayan cisim, **2.** üzerine belirli dalga uzunluğunda (ultraviyole vb.) ışık düşünce parıldayan madde, **3.** *esk. bk.:* **phosphorescent.**

Phosphor(e) = Phosphorus, *is.* sabah yıldızı, Venüs.

phosphorate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** *kim.* fosforlamak, fosforla birleştirmek, **2.** fosfor ışıllaştırmak, karanlıkta parıldama özelliği vermek.

phosphore bronze, *is.* fosforlu bronz : %80 Cu, %10 Sn, %9 antimuan ve %1 fosfor içeren çok sert ve korozyona dayanıklı alaşım.

phosphoresce, *gl.f.* **-resced, -rescing** ışıldamak, parıldamak, fosfor gibi ışık vermek.

phosphorescence, *is.* **1.** fosforışıllık, ışıldama, parıldama, fosforesans, **2.** yakamoz, **3.** sürücü etki kalktıktan sonra ışınım/radyasyon.

phosphorescent, *sf.* **1.** fosforışıl, (fosfor gibi karanlıkta) ışıldayan/parıldayan, yakamozlanan, parıltılı, **2. ~ly** : ışıldayarak, parıldayarak.

phosphoret(t)ed = phosphuret(t)ed, *sf.* fosforlanmış, fosforlu. ~ **hydrogen** : fosforlu hidrojen.

phosphoric, *sf. kim.* fosfor+, fosforlu, fosforik, beş valanslı fosfor içeren.

phosphoric acid, *sf. kim.* fosfor asidi, fosforik asit: Fosfor-5 oksidin suda erimesinden hasıl olan üç asitten her biri: H3PO4 : orto fosforik asit, HPO3 : metafosforik asit, H4P2O7 : pirofosforik asit.

phosphorism, *sf. patol.* kronik fosfor zehirlenmesi.

phosphorite, *sf.* **1.** fosforit, fosfatlı gübrelerin ana maddesi, **2.** (topraktan çıkan az çok yabancı maddelerle karışık) kalsiyum fosfat.

phosphorize, *gl.f.* **-ized, -izing** *bk.:* **phosphorate.**

phosphoroscope, *is.* fosforoskop : çeşitli cisimlerdeki geçici fosforışıllığı ölçen alet.

phosphorous, *sf. kim.* fosforlu, fosfor+, üç valanslı fosfor içeren. ~ **acid** : fosfor asidi H3 PO3.

phosphorus, *is., ç.* **-phori 1.** *kim.* fosfor: katı metaloid. En az iki ayrı biçimi vardır: (a) sarı, zehirli, alevlenebilir, karanlıkta ışık verir, (b) kırmızı, az zehirli, daha az alevlenebilir, karanlıkta ışıldar. Kemik ve sinir dokular ile emb-

riyoların bileşiminde bulunur. Kibrit ve yapay gübre yapımında kullanılır. Simgesi **P**, atom ağ. 30.974, atom nu. 15, özgül ağ. (20°C'de) 1.82 (sarı fosfor), 2.20 (kırmızı fosfor), **2.** karanlıkta ışık veren herhangi madde, **3.** *bk.:* **phosphor**, **4. ~ pentoxide** : fosfor 5-oksit, P2O5 .

phosphorylase, *is. biy.- kim.* fosforilaz : bitki ve hayvan dokularında bulunan, inorganik fosfat karşısında glikojeni şeker fosfatına dönüştüren enzim.

phot, *is. optik* fot, aydınlanma birimi, lümen/cm2.

photic, *sf.* **1.** ışık+, ışıksal, **2.** canlıların ışık yayması veya ışıkla harekete geçmesi ile ilgili, **3. ~ally** : ışıksal olarak.

photics, *is.* ışık bilimi.

photo, *is., ç.* **-tos** *k.d. bk.:* **photograph.**

photo-, *ön ek* **1.** "ışık" : *ör.: photoelectric, photometer,* **2.** "fotoğraf, fotoğrafik". *ör.: photoengraver.*

photoactinic, *sf.* etkin ışınsal, etkin ışınlı : fotoğraf filmi vb. üzerinde kimyasal etkili ışın yayınlayan.

photoautotrophic, *sf.* ışın özümsel : ışık karşısında inorganik maddelerden organik besin yapan (bitki).

photobathic, *sf.* ışın derinsel : denizlerde güneş ışığının erişebildiği derinlikteki.

photobiology, *is.* ışın dirim bilimi : ışığın canlılar üzerindeki etkisini inceleyen dirim bilimi.

photobiotic, *sf.* **1.** ışın canlı : yalnız ışıkta yaşayan, **2.** yaşama ve gelişme için ışık isteyen.

photocathode, *is.* ışıl alt üşek, foto-katod: üzerine ışık düşünce elektron yayan katod (Na&Cs bileşimi).

photocell, *is. bk.:* (a) **phototube**, (b) **photoelectric cell.**

photochemistry, *is.* **1.** ışıl kimya, ışığın kimyasal etkilerini inceleyen bilim, **2. photochemic(al)** : ışıl kimyasal, **3. photochemically** : ışılkimyasal olarak, **4. photochemist** : ışıl kimya uzmanı.

photochromic, *sf.* **1.** ışıkla renk değiştiren, **2. photochromism** : ışıkla renk değiştirme, **3. photochromy** : renkli fotoğrafçılık.

photochronograph, *is.* **1.** hareketli bir cismin eşit zaman aralıklarıyla çeken cihaz, **2.** böyle çekilmiş fotoğraf, **3.** ışıl zamanölçer: ince bir ışık demetinin fotoğrafı ile çok kısa zaman aralıklarını ölçen alet, **4. photochronography** : ışıl zaman ölçümü.

photocompose, *gl.f.* **-posed, -posing 1.** ışıl dizmek : ışık yardımıyla (harfleri) dizmek, **2. photocomposer** : ışıldizer: ışık yardımıyla (harfleri) dizen makine, **3. photocomposition** : ışıl dizim.

photoconduction, *is. fiz.* ışıl iletim.

photoconductive, *sf.* **1.** ışıl iletimsel, ışıl iletken+, **2.** ışığa maruz kalınca elektriklenen.

photoconductivity, *is. fiz.* ışıl iletkenlik: ışık etkisiyle elektrik iletkenliğinin artması.

photoconductor, *is. fiz.* ışıl iletken.

photocopier, *is.* fotokopi makinesi.

photocopy, *is., ç.* **-copies,** *f.* **-copied, -copying** fotokopi yapmak, (bir belgenin) fotoğrafla kopyasını çıkarmak.

photocurrent = photoelectric current, *is. fiz.* ışıl akım.

photodetector, *is. fiz.* ışıl algıç : ışık enerjisini elektrik akımına çeviren elektonik düzen.

photodiode, *is. fiz.* ışıl çift üşek, fotodiyot : ışık elektriksel gözede bulunan ışığa duyarlı yarı iletken.

photodisintegration, *is. fiz.* ışıl parçalanım : bir atom çekirdeğinin ışıcık (foton) soğurarak parçalanması.

photodissociation, *is. kim.* ışıl ayrışım : kimyasal bileşenin ışık etkisiyle ayrışması.

photodynamic(al), *sf. fiz.* ışıl devimsel, ışık etkisiyle devinen/hareket eden/işleyen.

photodynamics, *sf. fiz.* ışıl devim bilgisi, fotodinamik: ışığın bitki ve hayvan devinimine etkisini inceleyen bilim.

photoelastic, *sf.* ışıl esnek.

photoelasticity, *is. fiz.* ışıl esneklik : polarize ışığın gerilim altındaki esnek bir cisimden geçince çift kırınıma uğraması olayı (şeffaf esnek cisimlerin iç gerilmelerini ölçmekte kullanılır).

photoelectric, *sf. fiz.* **1. ~al** *d.d.* : ışıl elektriksel, fotoelektrik: ışığın meydana getirdiği elektrik/elektronik olaylarla ilgili, **2. ~ cell** :

ışıl elektriksel göze, **3. ~ current** : ışıl elektriksel akım, **4. ~ effect** : ışıl elektriksel etki, ışığın elektriksel etkisi, bir maddenin üzerine düşen ışık etkisiyle elektron yayması olayı. ***e.a.-2.*** *electric eye, photocell, phototube,* ***3.*** *photocurrent,* ***4.*** *photoemission.*

photoelectricity, *is. fiz.* **1.** ışıl elektrik: ışığın bir madde üzerine etkisiyle hasıl olan elektrik, **2.** ışıl elektrik bilgisi : Fiziğin ışıl elektrik olayları inceleyen bölümü.

photoelectron, *is. fiz.* ışıl eksicik, ışıl elektron, ışığın etkisiyle yayılan elektron.

photoelectrotype, *is. fiz.* ışıl elektrik baskı : fotoğraf alma suretiyle yapılan klişe ve baskı.

photoemission, *is. fiz.* ışıl salım. ***e.a.-*** *photoelectric effect.*

photoemissive, *is. fiz.* ışıl salımlı. **~ detector** : ışıl salımlı algıç.

photoengrave, *gl.f.* **-graved, -graving** **1.** ışıl klişe yapmak, fotoğraf vasıtasıyla klişe çıkarmak, **2. photoengraver** : ışıl klişeci.

photoengraving, *is.* **1.** ışıl klişe yapma, fotoğraf vasıtasıyla klişe çıkarma işi, **2.** ışıl klişe : fotoğraf vasıtasıyla yapılan klişe, **3.** bu klişe ile basılan resim.

photo finish, *sp.* foto bitiş: **1.** birinci gelen ancak çekilen fotoğrafla saptanabilen yarışma, **2.** *k.d.* birincisi kıl payı farkla belirtilen yarışma.

photofinishing, *is.* fotoğraf banyo ve basım işi.

photofission, *is. fiz.* ışıl bölünüm.

photoflash, *is.* **1.** foto ışık, **2. ~ lamp** : fotoışık lâmbası, **~ photography** : ışıkla çekilen fotoğraf.

photoflood lamp : çok ışıklı lâmba: fotoğraf çekerken kullanılan kuvvetli ışık veren lâmba.

photogelatin, *sf.* fotojelâtinli, fotoğraf çekmek için jelâtin kullanan. **~ process** : **collotype** (1).

photogene, *is.* kalan imge : cisim kaybolduktan sonra retinada bir süre daha devam eden görüntü. ***e.a.-*** *afterimage.*

photogenic, *sf.* **1.** fotojenik, fotoğrafı güzel çıkan, **2.** *biy.* ışıkveren, ışıksaçan (bazı bakteriler vb.), **3.** *tıp* ışıktan ileri gelen, ışığın sebep olduğu/doğurduğu (bazı deri rahatsızlıkları vb.), **4. ~ally** : fotojenik olarak, ışık saçarak, ışıktan ileri gelecek şekilde. ***e.a.- 2.*** *luminiferous, phosphorescent.*

photogrammetry, *is.* **1.** fotoğrafla haritacılık ve arazi sürveyi, **2. photogrammetric(al)** : fotoğrafla yapılmış (harita vb.), **3. photogrammetrist** : fotoğrafla harita ve sürvey uzmanı.

photograph, *is.&f.* **1.** fotoğraf. **color ~** : renkli fotoğraf. **instantaneous ~** : şipşak/enstantane fotoğraf. **take a ~** : fotoğraf çekmek, **2.** fotoğraf çek(tir)mek, fotoğrafı çekilmek, **3.** fotoğrafı (belirtilen şekilde) çıkmak. *The children ~ed very attractively.* **4. ~able** : fotoğrafı çekilebilir, **5. ~er** : fotoğrafçı.

photographic(al), *sf.* **1.** fotoğraf+, fotoğrafla ilgili, **2.** fotoğrafla yapılan, **3.** fotoğrafta kullanılan, **4.** fotoğraf gibi, bütün ayrıntılarıyla ve olduğu gibi belirten/gösteren/yansıtan vb. *~ accuracy, a ~ memory.* **5. photographically** : fotoğrafla, fotoğrafını alarak.

photography, *is.* fotoğrafçılık.

photogravure, *is.* **1.** fotogravür, fotoğrafla klişe yapma işi, **2.** fotoğrafla yapılan klişe, fotogravürle basılan resim.

photoheliograph, *is.* **1.** güneş foto : güneşin fotoğrafını çekmeye mahsus teleskop ve fotoğraf makinası. **heliograph** *d.d.* **2. ~ic** : güneş foto ile çekilen, **3. ~y** : güneşin fotoğrafını çekme.

photoionization, *is. kim.* ışıl üşerlenim, ışık etkisiyle iyonlaşma.

photojournalism, *is.* resimli gazetecilik : (gazetede/dergide) yazıdan çok resim yayınlama. **photojournalist :** resimli gazeteci. **photojournalistic** : resimli gazetecilikle ilgili.

photokinesis, *is. fizy.* ışıl devim, ışıkla hareket etme. **photokinetic** : ışıl devimsel.

photolitho, *is.&sf. bk.:* **photolithography/ photolithograph/ photolithographic.**

photolithograph, *is.&f.* **1.** foto taş basması, fotoğrafla taş basması (yapmak), **2. ~er** : foto taş basmacı, **3. ~ic** : foto taş basması+, **4. ~ically** : foto taş basması usulüyle, **5. ~y** : foto taş basması sanatı.

photoluminescence, *is. fiz.* ışıl ışıldanım, fotolüminesans, ışığın meydana getirdiği ışıldama. **photoluminescent** : ışıl ışıldar, ışıl ışıldayan.

photolysis, *is. fiz.* ışıl bozunma, ışıkla ayrışım, ışık etkisiyle çözeltideki özdeklerin bozulmaları. **photolytic** : ışıl bozunumsal.

photomap, *is.&f.* **-mapped, -mapping 1.** foto harita, harita olarak kullanılan havadan çekilmiş fotoğraf, **2.** havadan çekilen fotoğrafla harita yapmak.

photomechanical, *sf.* **1.** fotoğrafla yapılmış klişe ile, **2. ~ly** : fotoğrafla klişe yapmak suretiyle.

photometer, *is. fiz.* ışılölçer, fotometre: ışık ve aydınlatma şiddetini, ışık akısını, renk ve parlaklığı vb. ölçen alet.

photometry, *is. fiz.* **1.** ışıl ölçüm, ışık şiddetini, aydınlanmayı vb. ölçme tekniği, **2.** optiğin ışık ölçme bölümü, **3. photometric(al)** : ışıl ölçümsel, **4. photometrically** : ışıl ölçümle, ışıl ölçüm yöntemiyle, **5. photometrician = photometrist** : ışıl ölçüm uzmanı.

photomicrograph, *is.* **1.** mikroskopla çekilmiş fotoğraf, **2. ~er** : mikroskopla fotoğraf çeken, **3. ~ic(al)** : mikroskopla çekilmiş, **4. ~ically** : mikroskopla fotoğraf çekerek, **5. ~y** : mikroskopla fotoğraf çekme.

photomicroscope, *is.* fotoğraflı mikroskop: büyütülmüş cisimlerin fotoğrafını çekmek için özel kamera ve ışık düzeni olan mikroskop. **photomicroscopy** : mikroskoptan fotoğraf çekme tekniği.

photomontage, *is.* fotomontaj.

photomultiplier, *is.* ışıl çoğaltıcı : ışık ve benzeri ışınımlara karşı çok hassas olan, gelen ışınların katottan yaydığı elektronları çoğaltarak işareti kuvvetlendiren fototüp.

photomural, *is.* duvar fotoğrafı : duvarı süslemek, için kullanılan büyütülmüş fotoğraf (lar).

photon, *is.* **1.** ışıcık, foton : sükûnette iken kütle ve yükü sıfır olan elektromagnetik zerre. Bir teoriye göre ışık fotonlardan oluşur. **2. troland** *d.d.* retinanın ışığa duyarlığını ölçmekte kullanılan birim.

photoneutron, *is. fiz.* ışıl ılıncık.

photonuclear, *sf. fiz.* ışıl çekirdeksel, fotonükleer. **~ reaction** : ışıl çekirdeksel tepkileşim.

photo-offset, *is.&f.* **-set, -setting 1.** foto ofset: fotoğrafla klişeye çıkarılan resmi kauçuk levhaya geçirdikten sonra basma usulü, **2.** foto ofsetle basmak.

photoperiod, *is. biy.* ışıl süre, ışık alma süresi : bir bitki veya hayvanın normal büyüme ve gelişmesi için günlük ışık görme süresi. **~ic (al)** : ışıl süresel.

photoperiodism = photoperiodicity, *is. biy.* ışıl etkenlik, bir canlının ışık alma süresinin normal büyüme, üreme ve gelişmesi üzerine etkisi.

photophilous = photophilic, *sf.* ışıksever : kuvvetli ışık altında iyi gelişir (bitki vb.).

photophily, *is.* ışık sevme, ışıkseverlik.

photophobia, *is. patol.* ışık ürküsü, ışıktan korkma.

photophobic, *is. patol.* ışıktan ürken/korkan.

photophore, *is. zool.* ışıl organ: bazı balıkların ve kabuklu hayvanların ışık veren organı.

photopia, *is. göz.* parlak ışıkta görme. ***k.a.-*** *scotopia.*

photopic, *sf.* parlak ışıkta gören.

photoplay, *is.* öykülü film, tiyatro filmi, filme alınan sahne oyunu/piyes. ***e.a.-*** *screenplay.*

photoprint, *is.* **1.** fotoğrafik yöntemle baskı, **2.** fotokopi, **3. ~er** : foto yöntemle basan, **4. ~ing** : foto yöntemle basma.

photoreception, *is.* görüş, görme : ışığın fizyolojik algılanması. **photoreceptive** : görür, ışığa duyarlı. **photoreceptor** : göz, görme organı, görme siniri.

photoreconnaissance = photo-reconnaissance, *is.* fotoğrafla keşif: havadan çekilen fotoğraflarla yapılan keşif.

photosensitive, *sf.* ışıkduyar, ışığa hassas. **photosensitivity** : ışıkduyarlık, ışığa hassasiyet.

photosensitize, *gl.f.* **-tized, -tizing** ışık duyarlaştırmak, ışığa hassas hale getirmek. **photosensitization** : ışık duyarlaştırma, ışığa hassas hale getirme.

photosphere, *is.* ışık küre, güneşin görülen ışıklı yüzeyi (kuvvetle iyonlaşmış gazlardan oluşur). **photospheric** : ışık küresel.

photostable, *sf.* ışık etkimez, ışıktan bozulmaz/müteessir olmaz, ışığa dayanır.

photostat, *gl.f.* **-stated/-statted, -stating/-statting** **1.** fotostat : negatife gerek duymadan evrakın kopyasını aslına uygun şekilde çeken kamera, **2.** (bu kamera ile) kopya çekmek, **3.** fotostat kopye, **4. ~ic** : fotostat ile çekilmiş.

photosynthesis, *is. biy.-kim.* ışıl bireşim, fotosentez : (a) ışık etkisiyle yapılan bireşim, (b) bitkilerde su ve karbondioksitin ışık etkisi ve klorofil aracılığı ile organik maddelere/karbonhidratlara dönüştüğü doğal süreç. **photosynthetic** : ışıl bireşimsel. **photosynthetically** : ışıl bireşimle.

photosynthesize, *gl.f.* **-sized, -sizing** ışıl bireşimlemek, ışık etkisiyle bireştirmek.

phototactic, *sf. biy.* ışıl devimsel, ışıkla devinen.

phototaxis = phototaxy, *is. biy.* ışıl devim, canlıların ışığa yaklaşması veya ışıktan uzaklaşması.

phototelegraph, *is.&f.* **1.** telgrafla gönderilen resim, **2.** telgrafla resim göndermek, **3. ~ic** : telgrafla gönderilen (resim)+, **4. ~y** : telgrafla resim gönderme, *bk.:* **facsimile** (2).

phototherapeutic, *is. tıp* **1.** ışın tedavisi+, **2. ~s = phototherapy** : ışın tedavisi (tekniği/yöntemi vb.).

photothermic, *sf.* **1.** ışın ısıl : ışığın ısıtma etkisi ile ilgili, **2.** ışık ve ısı(nın bileşik etkisi ile).

phototonus, *is. biy.* **1.** ışıl etki : ışığın bitki gelişmesine ve devimine etkisi, **2.** ışıl irkilme : ışığın sebep olduğu aşırı irkilme veya devinirlik, **3. phototonic** : ışıl etkisel, ışıl irkilimsel.

phototopography, *is.* **1.** fotoğraflı topoğrafya : fotoğrafla gözlem yapıp harita çizme tekniği, **2. phototopographic(al)** : fotoğraflı topoğrafya yöntemiyle yapılan.

phototransistor, *is. elekt.* fototransistor : elektron akışı ışık şiddetindeki değişmelerle kontrol edilen transistor.

phototropic, *sf. biy.* **1.** ışı yöncül : ışık etkisiyle belirli yönler alan (bitki vb.), **2.** ışığa yönelen veya ışıktan kaçan, **3. ~ally** : ışı yöncül olarak, **4. phototropism** : ışı yöncüllük : ışık etkisiyle yönelme/devinme.

phototube, *is. elekt.* ışıl boru, fototüp : katodu ışık etkisiyle elektron salan diyot.

phototype, *is. bas.* **1.** foto klişe, fotoğrafla yapılan klişe, **2.** fotoğrafla klişe yapma usulü, **3.** bu klişe ile basılan resim, **4. phototypic** : foto klişeli, **5. phototypically** : foto klişe yöntemiyle.

phototypy, *is. bas.* fotoğraftan klişe yapma ve bu klişeleri kullanma.

photovoltaic, *sf.* **1.** ışıl gerilim+ : ışık etkisiyle elektriksel gerilim üreten, **2. ~ cell** : ışıl gerilim gözesi, **3. ~ effect** : ışıl gerilim etkisi.

photozincography, *is. bas.* çinko üzerine fotoğrafla klişe yapma.

phrasal, *sf.* **1.** deyimsel, cümleden oluşan, cümle/deyim şeklinde. ~ *consruction.* **2. ~ly** : tümcel olarak.

phrase, *is.&f.* **phrased, phrasing** **1.** *gr.* cümle, ibare. **~ book**: (hazır) cümle kitabı. **2.** deyim, tabir, **3.** ifade tarzı. *a book written in the ~ of the West.* **4.** *müz.* cümle, parça, bir bestenin 4-8 ölçülük parçası, **5.** seri hâlinde dans figürü, **6.** cümle hâline koymak, **7.** (cümlelerle) ifade etmek. *to ~ one's thoughts.* **8.** *müz.* bir besteyi/melodiyi parçalara bölmek.

phraseogram, *is.* stenografide bir cümleyi gösteren simge/sembol(ler).

phraseograph, *is.* simgeli cümle : stenografide bir simge ile gösterilen cümle.

phraseologist, *is.* cümleci, cümle uzmanı, cümle tertibinde ihtisası olan kimse.

phraseology, *is., ç.* **-gies** **1.** cümle bilimi, cümle tertibi usulü, ifade tarzı. *legal ~* . **2.** şive, deyim, tabir, **3.** cümle kitabı, (toplu olarak) deyimler/tabirler/cümleler, **4. phraseologic(al)** : (a) cümle bilimsel, cümle tertibine/ifade tarzına ait, (b) güzel cümlelerle ifade edilmiş, **5. phraseologically** : cümle bilimiyle, güzel cümleler hâlinde. ***e.a.-1.*** *diction.*

phrasing, *is.* **1.** tümce/cümle kurma, cümle tertibi usulü, ifade tarzı, **2.** *müz.* (besteyi) cümlelere ayırma.

phratry, *is., ç.* **-tries** **1.** oymak, aşiret, boy, uruk, **2.** (eski Yunanistan'da) siyasî partinin bir kolu, **3. phratral = phratriac = phratrial = phratric** : oymak+, boy+, uruk+.

phrenetic, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d. bk.:* **frenetic**, **2.** bağnaz, aşırı mutaassıp, kaba sofu, **3. ~ally** : (a) *bk.:* **frenetically**, (b) bağnazca, bağnazlıkla, taassupla, **4. ~ness** : bağnazlık, mutaassıplık, sofuluk. ***e.a.-2.*** *fanatic.*

-phrenia, *son ek* "akıl hastalığı" bildiren son ek. *ör.: schizophrenia.*

phrenic, *sf.* **1.** *anat.* diyaframa+, diyaframa ait. **~ muscle** : diyafram kası, **2.** *fizy.* zihnî, aklî, zihne/akla ait.

phrenitis, *is. patol.* **1.** diyafram yangısı/iltihabı, **2.** çılgınlık, hezeyan. ***e.a.- 2. frenzy, delirium.***

phreno-, *ön ek* şu anlamları katar: **1.** "akıl, zihin, beyin" *ör.: phrenology,* **2.** "diyafram". *ör.: phrenic.* Sesli harf önünde: **phren-**

phrenology, *is.* **1.** kafa bilimi, frenoloji : insan kafatası yapısının aklî meleke ve yetenekleri ve insan karakterini belirleyeceğini savunan ruh bilimi kuramı, **2. phrenologic(al)** : kafa bilimsel, **3. phrenologist** : kafa bilimci, **4. phrenologically** : kafa bilimiyle.

phrensy, *is., ç.* **-sies**, *gl.f.* **-sied, -sying** *bk.:* **frenzy.**

Phrygia, *is.* Frikya : Kütahya-Afyon yöresinin tarihî adı. **~n** : (a) Frikyalı, (b) Frikyalıların dili, (c) Frikya+. **~n cap** : hürriyet başlığı.

PHS = P.H.S. = *Public Health Service* : Kamu Sağlık Servisi .

pht = phpht, *ünl.* öf (öfke ve can sıkıntısı ünlemi).

phthalein, *is. kim.* ftalein : ftalik anidritin fenollerle muamelesinden elde edilen bileşimler grubu. Bazı önemli boyalar bunlardan yapılır.

phthalic acid, *is. kim.* ftalik asit : formülü C6H4(COOH)2 şeklinde olan eşiz asitlerden her biri. Özellikle orto eşizi boya, ilâç ve parfüm sanayiinde kullanılır.

phthalic anhydride, *is. kim.* ftalik anidrit : C6H4(CO)2O. Boya, plâstik ve alkit reçine yapımında kullanılan beyaz katı bileşim.

phthalocyanine, *is. kim.* **1.** ftalosiyanin : mavi-yeşil renkli organik bileşim, (C6H4C2N) 4N4. **2.** bu bileşimin madenlerle, özellikle bakırla oluşturduğu parlak yeşil veya mavi boya.

phthiriasis, *is. patol.* bitlenme. ***e.a.- pediculosis.***

phthisic, *sf.&is. patol.* **1.** *bk.:* **phthisis**, **2.** yelpik, nefes darlığı, astım, **3.** veremli, yelpikli, astımlı, **4. ~al= ~ky** : yelpikli, astımlı . ***e.a.- 2. asthma.***

phthisis, *is., ç.* **phthises** *patol.* **1.** zayıflama, zafiyet, **2.** verem, akciğer tüberkülozu.

phut, *is.* pıt (ses), yavaşlayan motorunkine benzer ses. **go ~** : bozulmak, arızalanmak, durmak, stop etmek.

phycology, *is.* **1.** yosun bilimi : botaniğin deniz yosunlarını inceleyen dalı, **2. phycological** : yosun bilimine ait, **3. phycologist** : yosun bilimi uzmanı.

phycomycetous, *sf. bot.* ilkel mantar+ : mantarların üç sınıfının en ilkeli olup daha ziyade yosuna benzeyen grubuna ait.

phyla, *is. bk.:* **phylum** (çoğulu).

phylactery, *is., ç.* **-teries 1.** (Musevîlikte) Tevrat'tan kısa bir parça taşıyan küçük siyah deri kutu, **2.** (ilk Hristiyanlarda) kutsal emanet kutusu, **3.** muhtıra, **4.** muska, hamail, tılsım.

phyle, *is., ç.* **-lae** (eski Yunanistan'da) kabile, aşiret.

phyletic, *sf. biy.* **1.** ırk+, tür+, cins+, soy+, **2. ~ally** : ırk/soy itibarıyla/bakımından. ***e.a.-1. racial, phylogenic.***

Phyllis, *is.* (pastoral edebiyatta) yavuklu, köylü kız.

phyllite, *is.* mikalı kayağan taş.

phyllo- /phyll-/-phyl-/-phyll , *ön/son ek* "yaprak".

phylloclade, *is. bot.* **1.** sap yaprak : yassılaşarak yaprak görevi yapan sap veya dal, **2.** *bk.:* **cladophyll.**

phyllode, *is. bot.* uzun yaprak sapı : yaprak biçim ve görevinde sap. **phyllodial :** uzun yaprak biçiminde.

phylloid, *sf.* yapraksı, yaprak biçiminde. ***e.a.- leaflike.***

phyllome, *is. bot.* **1.** yaprak, **2.** yaprağa benzer/yaprak görevi yapan organ, **3.** yapraktan üremiş bitki, **4. phyllomic** : yaprağa ait, yaprak+, yaprak gibi.

phyllopod(an), *sf.&is.* yaprak ayaklı, kabuklu eklem bacaklılardan yaprak biçiminde yüzgeçleri olan *Phyllopoda* sınıfı(na ait).

phyllotaxis, *is., ç.* **-taxes** *bot. bk.:* **phyllotaxy.**

phyllotaxy, *is., ç.* **-taxies** *bot.* **1.** yaprak dizilişi, yaprakların dallarda/gövdede diziliş tarzı, **2.** bu dizilişlerin incelenmesi, **3. phyllotactic(al) = phyllotaxic** : yaprak dizilişi bakımından.

-phyllous, *son ek* "... yapraklı". **diphyllous** : iki yapraklı, **monophyllous** : tek yapraklı.

phylloxera, *is., ç.* **~rae/~ras** asma biti, fidan biti : bilhassa asma yapraklarına ve köklerine zarar veren bir böcek*(Phylloxera vitifoli dae).*

phylo- /phil-, *ön ek* " ırk, soy, tür, aşiret, kabile".

phylogenesis = phylogeny, *is.* **1.** ırk evrimi : bir hayvan veya bitki ırkının zamanla/tarihsel gelişmesi, **2. phylogenetic(al) = phylogenic** : ırk evrimi+, **3. phylogenetically** : ırk evrimi yönünden.

phylon, *is., ç.* **-la** ırk, soy, aynı soydan gelen toplum.

phylum, *is., ç.* **-la 1.** *biy.* kol, filum, hayvanlar âleminin birkaç sınıfını kapsayan geniş bölümü, **2.** *d.b.* aynı kökten gelen diller grubu.

physiatrics = physiatry, *is. bk.:* **physiotherapy.**

physiatrist, *is.* fizik tedavi uzmanı.

physic, *is.&f.* **-icked, -icking 1.** sürgen (müshil), yumuşatıcı (müleyyin), bağırsakları temizleyen ilâç, **2.** (herhangi bir) ilâç, **3.** *esk.* tababet, hekimlik, tıp, **4.** *esk. bk.:* **natural science**, **5.** (dahilen) ilâç vermek, ilâçla tedavi etmek, **6.** müshil vermek/içirmek, bağırsakları boşaltmak, **7.** ilâç gibi etkilemek, iyileştirmek, tedavi etmek. ***e.a.-1.*** *cathartic, laxative,* **2.** *medicine, drug, medicament,* **6.** *purge,* **7.** *relieve, cure, heal.*

physical, *sf.&is.* **1.** bedensel, bedenî, bedene/vücuda ait, beden+. *~ exercise.* **2.** maddesel, maddî. *the ~ universe.* **~ impossibility** : maddî imkânsızlık, **3.** doğa bilimine ait, fiziksel, fizikî. *Is there any ~ explanation for these strange happenings? ~ science.* **4. ~ anthropology** : doğal insan bilimi/antropoloji : insanın beden yapısındaki evrimsel değişmeleri ve yeryüzündeki ırkları fiziksel ölçüler ve görünüş bakımından inceleyen antropoloji bölümü, **5. ~ chemistry** : fiziksel kimya, **6. ~ education** : beden eğitimi, **7. ~ examination** : sağlık muayenesi, sıhhî muayene, **8. ~ geography** : doğal coğrafya. **9. ~ science** : doğal bilim, tabiî ilim: fizik, kimya, astronomi gibi canısız maddelerin özelliklerini ve bunlarla ilgili doğal yasaları inceleyen bilim, **10. ~ therapist** : fizik tedavi uzmanı, **11. ~ therapy** : fizik tedavisi, fizyoterapi. ***e.a.-1.*** *somatic, carnal, fleshy, bodily, corporeal, corporal,* **2.** *tangible, palpable.* ***k.a.-1.*** *spiritual, mental ,* **11.** *physiotherapy.*

physicalism, *is. fel.* doğalcılık : mantık ve matematikle ilgili olanlar dışındaki her bilimsel terimin, fiziksel varlıkların, olayların görülebilen zaman ve mekân dolduran özelliklerine dayanması gerektiğini savunan öğreti. **physicalist** : doğalcı.

physicalistic, *sf. fel.* **1.** doğalcı+, doğalcılık felsefesi ile ilgili, **2.** zaman ve mekân bakımından yorumlanabilen (öneri).

physicality, *is., ç.* **-ties** bedencilik, gövdecilik: zihnî, manevî, ruhî gelişmeyi ihmal edip beden gelişmesi ve bedenin maddî ihtiyaçları ile meşgul olma.

physically, *zf.* **1.** doğa bilimsel/fiziksel olarak, doğa bilimi/fizik yönünden/açısından, **2.** bedenen, vücutça.

physicalness, *is.* maddîlik, fiziksellik.

physician, *is.* hekim, doktor, tabip.

physicist, *is.* doğa bilimci, fizikçi, fizik bilgini/uzmanı.

physicochemical, *sf. kim.* **1.** fiziksel ve kimyasal. *the ~ properties of an isomer.* **2.** fiziksel kimya ile ilgili, **3. ~ly** : fiziksel ve kimyasal olarak/yöntemlerle.

physics, *is.* doğa bilimi, fizik.

physio-, *ön ek* "fiziksel, fizikî". *ör.: physiotherapy.*

physiocracy, *is.* doğal servetçilik: François Quesnay'in toprak ve doğal kaynaklar ile hükûmet kontrolünden azade serbest ekonomiyi esas alan doktrini. **physiocrat** : doğal servetçi (görüşü benimseyen). **physiocratic** : doğal servetçi (görüş/siyaset vb.).

physiognomy, *is., ç.* **-mies 1.** çehre, sima, fizyonomi, dış görünüş, **2.** çehre bilimi : dış görünüşe bakarak karakteri keşfetme sanatı, **3. physiognomic(al) = physiognomonic(al)** : çehre bilimsel, **4. physiognomist** : çehre bilimi uzmanı.

physiography, *is.* **1.** doğal coğrafya, **2.** *ABD bk.:* **geomorphology**, **3.** doğayı tanımlama, tabiatın sistematik tasvir ve tarifi.

physiologic(al), *sf.* **1.** işlev bilimsel, fizyolojik, **2.** canlıların normal faaliyetleri ile ilgili, **3. ~ phonetics** : diriksel ses bilgisi, **4. ~ psychology = psychophysiology** : işlevsel ruh bilimi :

fizyolojik bünyenin, sağlık ve hastalık gibi değişikliklerin ruh üzerindeki etkilerini inceler, **5. physiologically** : işlev bilimsel/fiyolojik olarak.

physiology, *is.* **1.** işlev bilimi, fizyoloji : canlıların göze, doku ve organlarının görevlerini, bu görevleri nasıl yerine getirdiklerini inceleyen bilim, **2.** bir organ veya organizmanın organik işlev ve süreçleri, **3. physiologist** : işlev bilimi uzmanı.

physiopathology, *is.* işlev sayrılık bilimi, fizyopatoloji : sayrılık/hastalık hâllerinde canlı varlıkların, organların işleme ve çalışmalarını inceleyen tıp dalı.

physiotherapy, *is.* **1.** fizik tedavisi, fizyoterapi, **2. physiotherapist** : fizik tedavi uzmanı, fizyoterapist. ***e.a.-physical therapy.***

physique, *is.* **1.** beden/vücut yapısı, fiziksel yapı, **2.** bünye, vücut, özellikle kasları gelişmiş erkek vücudu.

physis, *is., ç.* **-ses 1.** doğal büyüme/değişme, **2.** (büyüme/değişme kaynağı olarak) doğa, **3.** oluşan/gelişen/büyüyen şey.

physostigmine, *is. ecz.* fizostigmin : C15 H21O2N3. Renksiz veya hafif pembe, suda az erir, kristalli alkoloid. Azap fasulyesinden *(Calabar bean)* elde edilir, hekimlikte bağırsakları harekete geçirmekte, göz bebeklerini daraltmakta vb. kullanılır.

phytogenesis = phytogeny, *is.* **1.** bitki ürem bilimi: bitkilerin menşe, üreme ve gelişmelerini inceleyen bilim, **2. phytogenetic(al)** : bitki ürem bilimsel, **3. phytogenetically** : bitki ürem bilimi bakımından.

phytogenic = phytogenous, *sf.* bitkisel, nebatî, bitkilerden elde edilen.

phytogeography, *is.* **1.** bitkisel coğrafya: bitkilerin coğrafî dağılış ve ilgilerini inceler, **2. phytogeographer** : bitkisel coğrafya uzmanı, **3. phytogeographic(al)** : bitkisel coğrafya ile ilgili, **4. phytogeographically** : bitkisel coğrafya açısından.

phytography, *is.* bitki tanım : bitki bilimin bitkileri tanıtan ve sınıflandıran bölümü. **phytographer = phytographist** : bitki tanım uzmanı. **phytographic(al)** : bitki tanımsal.

phytology, *is. esk. bk.:* **botany.**

phytopathology, *is. bk.:* **plant pathology.**

phytophagous, *sf.* otçul, ot yiyen, otla beslenen. ~ *insect.* ***e.a.-*** *herbivorous.*

phytophagy, *is.* otçulluk, otla beslenme.

phytoplankton, *is.* bitki sürükleyi, sürükley içindeki bitkisel organizmalar. *bk.:* **zooplankton.**

phytosociology, *is.* bitki toplum bilimi : bitki topluluklarının menşe, yapı, bileşim ve sınıflandırılması ile uğraşan çevre bilimi dalı. **phytosociologic(al)** : bitki toplum bilimsel. **phytoso-ciologically** : bitki toplum bilimi açısından. **phytosociologist** : bitki toplum bilimi uzmanı.

pi[1], *is., ç.* **pis 1.** pi harfi, Yunan alfabesinin on altıncı harfi, **2.** *mat.* (a) pi sayısı : 3.141592, (b) çemberin çevresinin çapına oranını belirten simge olarak pi.

pi[2], *is.&f.* **pied, piing** *ABD* **1.** birbirine karışmış matbaa harfleri, **2.** matbaa harflerini birbirine karıştırmak. **pie** *d.d.*

piacular, *sf.* **1.** kefaret eden, kefaret kabilinden, affettirici, **2.** günahkâr, suçlu, kefarete muhtaç. ***e.a.-1.*** *expiatory, atoning,* ***2.*** *sinful, wicked.*

piaffe, *is.&f.* **piaffed, piaffing** (at) bir ön bir arka ayağını aynı anda kaldırarak öne/arkaya/yana uzatma(k) veya bu şekilde yürüme(k).

pia mater, *is. anat.* beyin/omurilik iç zarı : beyin ve omuriliği saran üç zardan en içteki. *bk.:* **arachnoid , dura mater.**

pian, *is. patol. bk.:* **yaws.**

pianism, *is.* piyano çalma.

pianissimo, *sf.&zf.&is., ç.* **-mos 1.** çok hafif (sesle), **2.** çok hafif çalınacak parça/pasaj.

pianist, *is.* piyanist.

pianistic, *sf.* **1.** piyano+, piyanoya özgü, **2.** piyano çalmaya yetenekli, **3. ~ally** : piyanoya/piyaniste özgü olarak.

piano, *sf.&zf.&is., ç.* **-nos 1.** piyano. **baby grand ~** : küçük piyano. **grand ~** : kuyruklu piyano. **upright ~** : düz/dik piyano. **~ stool** : piyano taburesi, **2.** *müz.* hafif (sesle), **3. ~ accordion** : akordeon, **4. ~ hinge** : (boydan boya) uzun menteşe, **5. ~ roll** : piyano çalma kâğıdı : deliklerinden geçen hava ile piyano tuşları harekete getirilen kâğıt tomarı, **6. ~ wire** : piyano teli, gerilmeye dayanıklı sert çelik tel. ***e.a.- 2.*** *soft(ly), subdued.*

pianoforte, *is.* piyano. ***e.a.-*** *piano.*

piassava = piassaba = piasava = piasaba, *is.* **1.** *bot.* paspas ağacı *(Leopoldinia Piassaba, Attalea funifera)* : G Amerika'da yetişen ve liflerinden paspas, süpürge vb. yapılan iki tür ağaç, **2.** paspas lifi : bu ağaçlardan elde edilen lif.

piaster = piastre, *is.* **1.** kuruş : Türkiye, Suriye, Mısır, Lübnan ve Sudan'da para biriminin 1/100'ü, **2.** (İspanya) peso.

piazza, *is., ç.* **-zas/-ze** *It.* **1.** (İtalyan şehirlerinde) meydan, piyasa yeri, **2.** *ABD* veranda, ev balkonu, **3.** *Brit.* kemer altı, galeri, üstü kapalı çarşı.

pibroch, *is.* gayda ile çalınan marş veya matem havası.

pic, *is., ç.* **pix/pics** *argo* **1.** sinema, **2.** fotoğraf. **pix** *d.d.* ***e.a.-1. movie, 2. photograph.***

pica, *is.* **1.** *bas.* on iki puntoluk matbaa harfi, **2.** uzunluk ölçüsü olarak 1/6 " = 4.2 cm, **3.** daktilo makinesinde kullanılan on iki puntoluk ve 2.54 cm'ye on harf sığdıran yazı şekli, **4.** *patol.* tebeşir/çamur gibi yenmez şeylere karşı duyulan anormal iştah.

picador, *is., ç.* **dors/dores** *İsp.* kışkırtıcı : boğa güreşinde boğayı kargı ile kışkırtan atlı.

picaninny, *is., ç.* **-nies** *bk.:* **pickaninny.**

picaresque, *sf.* **1.** (İspanya'da gelişen) mizahî manzum destan şeklinde. *a ~ novel. a ~ hero. a ~ element.* **2.** çapkın, külhanbeyi, derbeder, sefil.

picaro, *is., ç.* **-ros** *İsp.* serseri, avare, derbeder, külhanbeyi, çapkın. ***e.a.-rogue, vagabond.***

picaroon = pickaroon, *is.* **1.** haydut, hırsız, eşkıya, şaki, serseri, **2.** korsan, **3.** kütükçülerin kullandığı çengelli sırık, **4.** haydutluk/eşkıyalık/korsanlık yapmak. ***e.a.-1. rogue, thief, brigand,* 2.** *pirate, corsair.*

picayune, *sf.&is. k.d.* **1. picayunish** *d.d.* (a) küçük, ufak, basit, adî, önemsiz, değersiz, kıymetsiz. *a ~ amount. a ~ adjustment of the machine.* (b) tenkitçi, her şeye kusur bulan, peşin hükümlü, tarafgir. *I didn't want to seem ~ by criticizing.* **2.** (eskiden Florida ve civarında kullanılan) altı sent değerindeki sikke, **3.** ufak para, metelik. **not worth a ~** : beş para etmez, değersiz, **4.** küçük/değersiz şey. ***e.a.-1.*** *(a) small, trifling, trivial, insignificant, paltry, contemptible, (b) petty, carping, prejudiced, narrow-minded, niggling, mean.*

picalilli, *is., ç.* baharatlı karışık turşu.

piccaninny, *is., ç.* **-nies** *Brit. bk.:* **pickaninny.**

piccolo, *is., ç.* **-los** pikolo, tiz sesli küçük flüt. **~ist** : pikolocu, küçük flüt çalan kimse.

pice, *is., ç.* **pice 1.** (İngiliz yönetimi zamanında) Hint bronz parası, 1/4 anna. *bk.:* **pie, 2.** *bk.:* **paisa** (2).

piceous, *sf.* **1.** ziftli, zift+, zift gibi, zifte benzer, **2.** tutuşturucu, çabuk yanan/alevlenen, **3.** *zool.* simsiyah, kömür gibi. ***e.a.-2. inflammable, combustible, 3. black, pitch-black.***

pichiciago = pichiciego, *is., ç.* **-gos** *zool.* küçük zırhlı kertenkele *(Chlamydophorous, Burmeisteria):* G Amerika'da bulunan kertenkeleye benzer iki tür hayvan, armadillonun küçüğü.

pick[1], *f.* **1.** seçmek, seçerek almak. **~ a winner** : en iyisini seçmek, **2.** çıkartmak, sebebiyet vermek, tahrik etmek. **to ~ a fight** : kavga çıkarmak, **3.** aramak, bulmaya çalışmak, bulup çıkarmak. **to ~ flaws in sth.** : bir şeye kusur bulmaya çalışmak. **to ~ acquintance with s.o.** : birisiyle ahbap olmaya çalışmak, **4.** çalmak, aşırmak. **to ~ a pocket :** yankesicilik yapmak. **to ~ s.o.'s brains** : birisinin bütün bildiklerini öğrenmek, **5.** (hırsızlık maksadıyla kilidi maymuncukla/telle) açmak, **6.** delmek, delik açmak, (sivri aletle) oymak. *to ~ ore.* **7.** kazmak, kazarak çukur açmak. *to ~ a hole in asphalt.* **8.** ayıklamak. **to ~ a bone** : kemiğin etini ayıklamak. **to have a bone to ~ with s.o.** : birisiyle paylaşılacak kozu olmak, **9.** (ucu sivri aletle) kurcalamak, karıştırmak, içindeki bir şeyi çıkarmak. *to ~ one's teeth.* **Don't ~ your nose** : Burnunu kurcalama. **10.** yolmak, ditmek, didiklemek. *to ~ a chicken.* **to ~ pieces** : didik didik etmek, **11.** toplamak, devşirmek, koparmak. *to ~ flowers.* **12.** gagalamak. *The little birds were ~ing the grain.* **13.** ayırmak. *to ~ fibers.* **14.** (telli sazı) parmakla/mızrapla çalmak, **15.** azar azar yemek. *to ~ one's food.* **18. ~ and choose** : istediği gibi/titizlikle seçmek, **19. ~ at** : (a) *k.d.* dırdır etmek, her şeye kusur bulmak, (b) iştahsızca/çok az yemek. *As he was ill, he only ~ed at his food.* (c) ... ile oynamak, el atmak, ellemek. *The baby loved to ~ at her mother's necklace.* (d) isteksizce/istemeye istemeye yapmak, **20. ~ off** : (a) koparmak, yolmak, (b) (nişan alıp) vurmak. *The hun-*

ter ~ed off a duck rising from the marsh. **21. ~ on** *: (a) k.d.* durmadan kusur bulmak, her şeyi tenkit etmek, dırdır etmek, bizar etmek. **He always ~s on me** : Her şeyime kusur bulur/Ne yapsam kabahat olur. (b) seçmek. *The examiners can ~ on any student to answer questions.* **22. ~ out** : (a) seçmek, tayin etmek, göstermek. *to ~ out one's successor.* (b) tanımak, teşhis etmek. *to ~ out a well-known face in a crowd.* (c) ayırdetmek, (anlamını) fark etmek/sezmek, (d) (bir melodinin) ağır ağır notalarını çıkarmak, (e) ayırmak, **23. ~ over** : (birer birer muayene edip içlerinden birini) seçmeye çalışmak. *Eager shoppers were ~ing over the shirts on the bargain tables.* **24. ~ up** : (a) kaldırmak. *to ~ up a stone.* (b) (cesaret/sağlık vb.) tekrar kazanmak, -e kavuşmak. (c) (tesadüfen) kazanmak, elde etmek. **to ~ up a livelyhood** : şundan bundan geçimini sağlamak, (d) (yolda durup birini otomobile vb.) almak, (f) (radyoda vb.) almak, dinlemek, bulmak. *Can you ~ up Ankara on your radio?* (f) hızlanmak, hız/sür'at kazanmak, (g) düzenlemek, düzene/intizama sokmak, derleyip toplamak. *to ~ up a room.* (h) ilerlemek, gelişmek, düzelmek, yoluna girmek, iyiye doğru gitmek. *Business is beginning to ~ up.* (i) *k.d.* tanışarak hemen sıkı fıkı ahbap olmak, *argo* tavlamak. *He ~ed up a girl in the movies last night.* (j) *argo* tutuklamak, enselemek, tevkif etmek. *They ~ed him up for vagrancy.* (k) *argo* satın almak, bulmak, elde etmek. *She ~ed up some nice shoes on sale.* (l) *k.d.* (başkalarına ait faturayı, örneğin lokantada arkadaşlarının hesabını) ödemek, (m) kapmak, kısa zamanda elde etmek. **~ up a language** : kısa zamanda bir dil öğrenmek, (n) (fırsat vb.) yakalamak, kaçırmamak. **~ up a bargain** : kelepiri yakalamak, (o) tekrar başlamak, (bıraktığı yerden) devam etmek. **to ~ up a conversation (after an interruption)** : (kesintiden sonra) söze kaldığı yerden devam etmek, (p) **~ up and leave** : pılıyı pırtıyı toplayıp acele savuşmak, **25. ~ up on** : (a) anlamak, kavramak, fark etmek, takdir etmek, (b) yapmaya/kullanmaya başlamak. ***e.a.-1.*** *choose, select,* ***2.*** *provoke,* ***3.*** *seek out,* ***4.*** *steal, pilfer, rob,* ***6.*** *pierce, indent,* ***10.*** *detach,* ***11.*** *pluck, harvest, collect, reap,* ***13.*** *separate,* ***15.*** *nibble,* ***19.*** *(a) nag, (c) touch, handle, grasp at,* ***21.*** *t(a) ease, harass, criticize, blame, (b) choose,* ***22.*** *(a) choose, designate, (b) recognize, (c) discern, discriminate,* ***24.*** *(a) lift, (b) regain, (f) accelerate, speed up, (g) tidy, (h) improve, (j) arrest, (k) obtain, find, purchase, (l) pay,* ***25.*** *(a) understand, appreciate, (b) start*

pick[2], *is.* **1.** seçme, seçip alma, seçenek. *to take one's ~ .* **2.** seçilen/tercih edilen kimse/şey. *He is our ~ for President.* **3.** en seçkin/iyi kısım, tercih edilen kısım/parça/örnek, **4.** seçmede öncelik, seçme imtiyazı. *He gave me my ~ of the litter.* **5.** (belirli bir zamanda/bir defada toplanan) ürün/mahsul, **6.** (ucu sivri bir şeyle) dürtme/vurma, **7.** mızrap, çalgıç, **8.** kazma, **9.** diş çöpü/kürdan vb. gibi ucu sivri nesne. **a toothpick** : diş çöpü, kürdan.

pick[3], *is.&f.* **1.** mekik atmak, **2.** mekiğin bir kere atılışı, mekik atma, **3.** (dokumacılıkta) argaç, atkı. ***e.a.- 3.*** *filling.*

pickaback, *sf.&zf.* omuzda, sırtta. ***e.a.-*** *piggyback.*

pickadil = pickadill, *is.* (XVII. yy. da kullanılan bir ucu işlemeli) boyun bağı.

pick-and-shovel, *sf.* zahmetli, yorucu, emekli, kazma ve kürekle yapılmış gibi. ***e.a.-*** *laborious.*

pickaninny= picaninny, *is., ç.* **-nies** *hkr.* zenci çocuk. (*Brit.:* **piccaninny**).

pickaroon, *is.&f. bk.:* **picaroon.**

pickax(e), *is., ç.* **-axes**, *f.* **-axed, -axing** **1.** kazma, **2.** kazmak, kazma ile eşmek, kazmalamak.

picked, *sf.* **1.** seçilmiş, seçkin. *a ~ band of climbers.* **2.** (parçaları el ile koparılarak) temizlenmiş, sıyrılmış. *~ bones.* **3.** *Brit.* sivri (uçlu). ***e.a.- 1.*** *selected, chosen,* ***3.*** *pointed, peaked.*

picked-over, *sf.* **1.** artık, kalıntı, döküntü, en iyileri alındıktan sonra geride kalan, **2.** elenmiş, ayıklanmış, (çilek vb.) kötüleri ayrıldıktan sonra geride kalan.

picker, *is.* **1.** toplayıcı (kimse/şey), meyve deren kimse, **2.** pamuk atma makinesi, **3.** (dokumacılıkta) (a) iplik tutucu, (b) mekik atan parça.

pickerel, *is., ç.* **-el/-els** *zool.* **1.** (KD Amerika'da) küçük turna balığı *(Esox americanus).* **mud ~** : çamurturna *(Esox vermiculatus).* **chain ~** : kara turna *(Esox niger),* **2.** *ABD- k.d.* (bir tür) levrek, **3.** *Brit.* turna balığı yavrusu.

pickerel frog, *is. zool.* benekli kurbağa *(Rana palustris)* : K Amerika'da bataklık ve çayırlarda yaşar, sırtında dört köşe koyu benekler vardır.

pickerelweed, *is. bot.* göl otu *(Pontederia cordata):* K Amerika'da sığ göllerde biten mavi çiçekli bitki.

picket, *is.&f.* **1.** kazık. ~ **rope** : hayvanı kazığa bağlayan ip. ~ **fence** : kazıklarla yapılmış çit, **2.** grev gözcüsü : grev esnasında çalışmak isteyenleri ve müşterileri binaya sokmamaya çalışan grevci. ~ **line** : grev gözcüleri dizisi, **3.** nümayişçi : hükûmet icraatı vb. aleyhinde gösteri yapan kimse, **4.** *As.* ileri karakol, **5.** kazık çakmak, etrafını kazıklarla çevirmek, kazık çakarak çit yapmak, **6.** (hayvanı iple) kazığa bağlamak, **7.** *As.* (a) nöbetçi veya ileri karakol çıkarmak, (b) ileri karakola çıkmak, nöbet tutmak, **8.** grev gözcülüğü yapmak, çalışmak isteyenleri/müşterileri binaya sokmamak. *They ~ed the factory/~ed all the people who wanted to go inside to work.* **9. picketer** : (a) kazık çakan, (b) grev gözcüsü, (c) ileri karakol nöbetçisi.

picking, *is.* **1.** toplama, devşirme, derme, **2.** toplanan/derilen/devşirilen şey, **3.** ~**s** : (a) toplanılacak artıklar, (b) avanta, aşırma, çalma, çalıp çırparak sağlanan kazanç. *There are some easy ~s to be made in this job.*

pickle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** hıyar turşusu, **2.** turşu, salamura, **3.** *bk.:* **brine, marinade**, **4.** *metal.* (pas) temizleme eriyiği : madenlerin yüzeyindeki pas vb. yi temizlemek için daldırıldıkları asitli vb. su, **5.** *k.d.* musibet, belâ, varta, sıkıntılı/güç durum, kirli ve karmakarışık şey. *I could see no way out of the ~ I was in.* **to be in a nice/sorry** ~ : zor/sıkıntılı durumda olmak, üstü başı kirli ve karmakarışık olmak, **6.** *Brit.* afacan, haşarı, yaramazlık yapan/kırıp döken çocuk. **You little** ~ ! Seni afacan seni! **7. have a rod in ~ for s.o.** *az kul.* bir kimseyi cezalandırmayı tasarlamak, bir kimsenin hoşlanmayacağı şeyler plânlamak, birisi için kızılcık sopası hazırlamak, **8.** *İsk. bk.:* **grain, kernel**, **9.** *İsk.* az/cüz'î miktar, **10.** turşu(sunu) kurmak, salamura yapmak, tuzlamak. **to ~ beets** : pancar turşusu kurmak, **11.** (tahta eşyayı ağartarak) antika görünüşü vermek, **12.** (asitle/kimyasal eriyiklerle) temizlemek. ***e.a.- 5. predicament, plight, quandary, trouble, difficulty.***

pickled, *sf.* **1.** turşulanmış, turşusu kurulmuş, salamura (yapılmış). ~ *herring.* **2.** (asit veya başka kimyasal eriyik içinde) saklanmış. ~ *in formaldehyde.* **3.** *argo* (körkütük) sarhoş, zom, zilzurna, **4.** (rengi ağartılarak) antika süsü verilmiş (tahta).

picklock, *is.* **1.** maymuncuk, **2.** maymuncukla kilit açan kimse.

pick-me-up, *is. k.d.* **1.** canlandırıcı/neşe ve ferahlık verici içki, **2.** dinlendiren/ferahlık veren şey (kahve, yiyecek vb.).

pick-off, *is.* **1.** açısal harekete duyarlı alet, **2.** (beyzbolde) yakalamaca.

pickpocket, *is.* yankesici.

pickproof, *sf.* maymuncukla açılamaz. *a ~ lock.*

pickthank, *is. esk. bk.:* **sycophant.**

pickup, *is.&sf.* **1.** ivme, hızlanma, hız kazanma (motor, otomobil vb.), **2.** *elekt.* **cartridge** *d.d.* pikap : dönen plâktan iğneye geçen titreşimleri elektrik akımına çeviren kristal, seramik veya magnetik düzen, **3.** ~ **arm, tone arm** *d.d.* pikap kolu, **4.** ~ **truck** *d.d.* küçük kamyon, pikap, **5.** *rad. TV* (a) vericinin mikrofon/ses girişi, (b) alıcı/kaydedici düzen, (c) yayının yapılacağı/mikrofon ve kameranın bulunduğu yer, (d) TV'de tarama düzeni, (e) *bk.:* **interference**, **6.** (beysbolde) yere düşen topu kapıp atma, **7.** *k.d.* gelişme, ilerleme/düzelme/iyileşme. *a ~ in business/in health.* **8.** *k.d.* canlandırıcı/ferahlatıcı/kuvvetlendirici şey, **9.** *argo* avlanacak keklik, tav, umumî bir yerde rastlanıp kısa süreli aşk macerası için tavlanan kadın, **10.** (taşıta) yük/yolcu alma, **11.** (taşıta alınan) yük, yolcu vb. **12.** devşirme, mahallen tedarik edilen kimselerden oluşan. *a ~ basketball game.* ***e.a.- 1. acceleration, 7. improvement.***

pickwick, *is.* (gaz yağı lâmbasında) fitil çengeli, fitili tutup çekmeye yarayan alet.

Pickwickian, *sf.* **1.** (C. Dickens'in *The Pickwick Papers* adlı romanındaki Mr. Pickwick gibi) iyi yürekli, sadedil, sevimli, **2.** (kelime, fikir vb.) özel anlamlı, mutat anlamda değil, bilinen ve herkesin anladığı anlam dışında. ~ **sense** : özel anlam, **3.** ~**ly** : (a) iyi yürekle, safiyane, (b) özel anlamda.

picky, *sf.* **pickier, pickiest 1.** son derece titiz/huysuz, kılı kırk yaran, her şeye kusur bulan,

mızmız, **2. pickiness** : titizlik, huysuzluk, mızmızlık, her şeye kusur bulma, kılı kırk yarma. ***e.a.-1.*** *fussy, choosy, finicky.*

picnic, *is.&f.* **-nicked, -nicking 1.** piknik, kır yemeği, yemekli gezinti/kır gezintisi, **2.** *k.d.* hoşa giden/kolay iş, hoş vakit, eğlence. **This is no ~** : Bu kolay bir iş değil. **3.** piknik yapmak, yemekli kır gezintisi yapmak, kırda yemek yemek, **4. ~ker** : piknik yapan kimse, **5. ~ ham = ~ shoulder** : ince dilinmiş tütsülenmiş domuz eti (kol kısmından).

pico-, *ön ek* piko, trilyonda bir, 10^{-12}.

picofarad, *is. elekt.* pikofarad, 10^{-12} F, mikromikro farad. *kıs.:* **pF** veya **pf.**

picoline, *is. kim.* pikolin : CH3C5H4N. Katrandan elde edilen piridinin üç eşizli metil türevi.

picosecond, *is.* pikosaniye, saniyenin trilyonda biri, 10^{-12} saniye, mikromikro saniye. *kıs.:* **ps** veya **psec.**

picot, *is.&f.* **-coted, -coting** piko (yapmak), (kurdele veya oya) kenar süsü (işlemek). **~ stitch** : piko dikişi.

picotee, *is. bot.* ebrulu karanfil.

picr-, *ön ek bk.:* **picro.**

picrate, *is. kim.* pikrat, pikrik asitin tuzu/esteri.

picric, *sf.* çok acı.

picric acid = picronitric acid, *is. kim.* pikrik asit : C6H2(NO2)3OH. Sarı renkli, son derece acı, zehirli kristalli asit. Patlayıcı maddelerde ve bazı boyalarda kullanılır.

picrite, *is.* pikrit : koyu renkli olivinli volkanik kaya.

picro-, *ön ek* "acı". Sesli harf önünde : **picr-** .

picrotoxin, *is. ecz.* pikrotoksin : C30H34-O13. Barbitürat zehirlenmesinin tedavisinde kullanılan beyaz, acı, zehirli kristalli madde.

pictograph, *is.* **1.** resim yazı, harf yerine resim kullanan yazı, **2.** resimli simge/işaret, **3. ~ic** : resim yazılı, **4. ~ically** : resim yazı ile.

pictography, *is.* resim yazı yazma, harf yerine resim kullanma.

pictorial, *sf.&is.* **1.** resimli, resimlerle süslenmiş. *a ~ book.* **2.** resimlerle ifade edilmiş, resim şeklinde, **3.** resim+, resim gibi, resimle ilgili, **4.** ressamlıkla/resim ve grafik sanatı ile ilgili, **5.** resim gibi canlandıran, göz önünde canlandıran. *a ~ description of the countryside.* **6.** resimli dergi, **7. ~ly** : resimlerle, resim gibi, **8. ~ness** : resimlerle süslü olma/anlatılma. ***e.a.- 5.*** *picturesque, vivid, striking.*

picture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** resim. **~-book** : resim kitabı, resimli kitap, **2.** görüntü, suret, tasvir, tarif, tanımlama. *This book gives a good ~ of life in rural areas.* **3.** hayal, zihinde hasıl olan görüntü, **4.** grafik, canlı tasvir, **5.** tablo, resim. **~ frame** : resim çerçevesi. **~ gallery** : resim galerisi, **6. motion picture** *d.d.* sinema, **7.** resim gibi güzel kimse/şey/topluluk/sahne vb. **She was a ~ in her new dress** : Yeni elbisesiyle resim gibi güzeldi. **8.** bir başkasının benzeri/sureti. **He is the ~ of his father** : Tıpkı babasına benziyor. **9.** (manevî bir niteliğin/durumun) görünüşü/teşahhusu/canlı timsali, örneği. **The ~ of health**: Sağlığın timsali. *She is the ~ of despair.* **10.** durum ve koşullar, ahval, **11.** kavrayış, kavrama, anlama, bir durumun anlaşılması. **have a clear ~ of the problem** : meseleyi iyice kavramak. **Do you get the ~ :** Durumu anlıyor musun? **12.** (sinema/TV vb. de resmi yansıtan) ekran, **13.** (herkesi meşgul eden) durum/ ortam, sahne. **the unemployment ~** : işsizlik durumu. **come into the ~** : ortaya/sahneye çıkmak, zuhur etmek, belirmek, söz konusu olmak. **In the 1930's Hitler came into ~** : 1930'larda Hitler ortaya çıktı. **be very much in the ~** : bir meselede çok önemli rolü olmak. **be out of the ~** : sayılmamak, olayda rolü/dahli olmamak. **put s.o. in the ~** : bir kimseyi işe karıştırmak/ortaya atmak/haberdar etmek, **14.** resim yapmak, resmetmek, **15.** tasavvur/tahayyül etmek, zihinde canlandırmak, **16.** tanımlamak, tasvir/tarif etmek. **17. draw a ~** : resim yapmak, tasvir etmek, göz önüne sermek, **18. ~ hat** : geniş kenarlı kadın şapkası, **19. ~ plane** : resim düzlemi, **20. ~ post card** : resimli kartpostal, **21. ~ puzzle** : resimli bilmece, **22. ~ window** : manzara seyredilen geniş pencere. ***e.a.- 2.*** *image,* ***11.*** *drift, meaning,* ***14.*** *draw, paint, represent, illustre,* ***15.*** *imagine,* ***16.*** *describe, depict.*

Picturephone , *is.* televizyonlu telefon: konuşanların resmini gösteren telefon.

picturesque, *sf.* **1.** güzel görünüşlü, pitoresk, resim konusu olmaya elverişli, **2.** (yazı, konuşma vb.) canlı, kuvvetli, güzel, etkili, parlak, çok güzel tasvir ve tarif eden. *a ~ description.* **3.** garip, acayip, görülmeye değer, ilginç, **4. ~ly** : güzel/göze hoş görünecek şekilde, ilginç bir tarzda, parlak/garip/acayip bir şekilde, **5. ~ness** : (a) güzel görünüş/manzara, (b) (yazı/konuşma) canlılık/ilginçlik/parlaklık, güzel anlatım, (c) gariplik, acayiplik.

picture tube, *is. TV* almaç ışıtacı, resim tüpü.

picture writing, *is. TV* **1.** resimlerle/simgelerle yazı yazma, **2.** yazı olarak (harf yerine) kullanılan resimler/simgeler.

picturize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** resimlendirmek, resimlerle canlandırmak/süslemek, (özellikle TV için) resim yapmak, **2. picturization** : resimlendirme.

picul, *is.* (Çin/GD Asya) ağırlık ölçüsü (≈ 60 - 65 kg.).

piddle, *f.* **-dled, -dling 1.** *gen.* **~ away** : zaman öldürmek, önemsiz/yararsız işlerle uğraşmak, verimsiz çalışmak. *We ~d away the afternoon.* **~ around** : boşuna uğraşmak/çabalamak, **2.** işemek, çiş yapmak, su dökmek, **3. piddler** : önemsiz/yararsız işlerle uğraşan kimse. ***e.a.-dawdle, trifle,*** **2.** *urinate.*

piddling, *sf.* önemsiz, basit, ufak, küçük, bayağı. ***e.a.-trifling. petty, negligible, trivial, unimportant.***

piddock, *is. zool.* folas *(Pholas)* : kumlu ve kireçli taşlarda oyuklar açan ak kabuklu deniz yumuşakçası.

pidgin, *is.* karma dil : iki dilin karışmasından doğan, telâffuz şekli değişik, grameri iki dilden alınan kural ve özellikleri taşıyan dil. **pidgeon** *d.d.*

pidgin English, *is.* **1.** Çin İngilizcesi : Çin, Malezya, K Avustralya ve B Afrika'da konuşulan İngilizce-Çince ve yerli diller karması bir lehçe, **2.** önceleri Çin limanlarında ticarî dil olarak kullanılan karışık, bozuk İngilizce.

pie[1], *is.* **1.** etli/meyveli börek. **apple/cherry ~**: elmalı/kirazlı turta. **meat ~** : etli börek, talaş kebabı. **chicken pot ~** : tavuklu talaş kebabı, **2.** kremalı/reçelli katmerli pasta, **3.** *argo* kolay şey. **as easy as ~** : çok kolay, **4.** *zool.* saksağan, **5.** eski Hint bronz parası, 1/12 anna, **6. have a finger in the ~** : bir işe karışmak, **7. ~ in the sky** : boş hayal, olmayacak/imkânsız/muhal şey. **It's ~ in the sky** : O, boş bir hayaldir. ***e.a.-4. magpie.***

pie[2], *is.&f.* **pied, pieing** *bk.:* **pi**[2].

piebald, *sf.&is.* alacalı (at, sığır vb.). **~ skin** *bk.:* **vitiligo.**

piece[1], *is.* **1.** parça, tane. **a ~ of land** : arazi parçası. *a ~ of furniture/paper.* **2.** kısım, bölüm, **3.** parti: bir defada üretilen/satılan/sevk edilen mal, **4.** (resim, edebî kompozisyon vb.) resim, piyes, yaratıcılık örneği, **5.** *müz.* parça, **6.** (dama/satranç) taş, (satrançta piyadeden başka taş), **7.** örnek, nümune. *a ~ of luck.* **8.** *As.* tek silâh, tüfek, tabanca, top, vb, bir erin silâhı, **9.** sikke, madenî para. *a ten-cent ~.* **10.** *k.d.* kısa mesafe/zaman. **to walk a ~** : biraz yürümek, **11.** *argo- kaba* (a) cima, cinsî münasebet, (b) (seks metaı olarak veya münasebette bulunulan) kadın, *argo* parça. *That girl you were with last night was a nice ~.* **12.** oy, mütalâa, noktainazar, görüş, tutum. *to speak one's ~.* **13.** *k.d.* çerez, yemekler arasında yenen hafif yiyecek, **14.** *esk.* birey, fert, şahıs, kimse, **15.** *Cnd.* eskiden 80 librelik parti (kürk vb.), **16.** *argo* hisse, **17. a ~ of cake** : çok kolay iş. **It's a ~ of cake** : Ondan kolay ne var. **18. a ~ of one's mind** *k.d.* (a) samimî eleştiri/tenkit, açıkça söylenen fikir, (b) azarlama, paylama, **19. give s.o. a ~ of one's mind** : birisini azarlamak/paylamak, hakkında düşündüklerini açıkça söylemek, **20. go to ~s** : (a) parçalanmak, dağılmak. *Another ship had gone to ~s on the rocks.* (b) itidalini kaybetmek, kendini tutamamak, hislerine/iradesine hâkim olamamak, sinirleri bozulmak, (c) manen çökmek, çöküntüye uğramak. *When his business failed, he went completely to ~s.* **21. have a ~ of** *ABD-argo* (malî bakımdan) ilgisi/ilgili olmak, ilgilenmek, **22. of a ~ = of one ~** : (a) aynı cins, bir tür/cins, uygun, mutabık. *That plan is of a ~ with the rest of his silly suggestions.* (b) tek parça, bütün, bölünmemiş, yekpare, **23. ~ of work/goods** : nobran, kaba, nâdan, hoşa gitmeyen kimse. **He's a nasty ~ (of work), I warn you** : Edepsizin biridir, sana şimdiden söyleyeyim. **24. pull to ~s** : çürütmek, cerh etmek, yanlışlığını kanıtlamak. *He pulled their argument to ~s.*

(b) kusur bulmak, kusurlarını/noksanlarını meydana çıkarmak, **25. say/speak one's ~** *k.d.* (bir konuda) fikrini söylemek/açıklamak, oy/fikir beyan etmek, **26. take to ~s** : sökmek, parçalamak, parçalara ayırmak. *Take this engine to ~s and see what's wrong with it.* **27. ~ by ~** : birer birer, ayrı ayrı, parça parça. ***e.a.-1.*** *part, fragment, segment, 2. section, 7. specimen, example, 9. coin, 11. (a) coitus, 12. attitude, opinion, point of view, 14. person, individual, 16. share, 27. piecemeal, one by one.*

piece[2], *gl.f.* **pieced, piecing 1.** yamamak, yama vurmak , **2.** *gen.* **~ out** : (bir araya getirerek veya ekler yaparak) tamamlamak, geliştirmek, tekemmül ettirmek. *to ~ out a weak argument with additional data.* **3.** *gen.* **~ together** : (parçaları birleştirerek) yapmak, birleştirmek, bütünlemek, bir bütün hâline getirmek, **4.** (parçaları birbirine) eklemek, **5.** parça eklemek, **6.** (bilgileri/ayrıntıları vb.) derlemek/toplamak, bir araya getirerek anlamlı bir bütün oluşturmak. ***e.a.-1.*** *patch, 2. complete, augment, 4. join together, 6. assemble.*

pièce de résistance*, is., ç.* ***pièces de résistance*** *Fr.* **1.** esas yemek, bir yemekte yenilenlerin en önemlisi, **2.** öz, esas, temel, dayanak, (bir grup veya dizideki) başlıca/en önemli olay/madde.

piece-dyed, *sf.* kumaşı (dokunduktan sonra) boyanmış.

piece goods, *is.* dokuma, mensucat, perakende metre ile satılan mal/kumaş. **yard goods** *d.d.*

piecemeal, *zf.&sf.* **1.** parça parça, azar azar, yavaş yavaş, tedricen. *to work ~* . **2.** parçalar hâlin(d)e, **3.** parçalı, parçalardan yapılmış, bölük pörçük.

piece of eight, *is.* peso, eski İspanyol pesosu.

piecer, *is.* ekleyici, dokumacılıkta kopan iplikleri ekleyen kimse.

piecework, *is.* **1.** parça işi, parça başına ücret ödenen iş. *bk.:* **timework**. **2. ~er** : parça başına ücret alan işçi.

piecrust table, *is. ABD* yuvarlak sehpa.

pied, *sf.* **1.** alacalı, benekli, birkaç renkli. *a ~ horse.* **2.** iki renkli elbise giymiş. ***e.a.-1.*** *piebald, spotted, mottled.*

pied-à-terre*, is., ç.* ***pied-à-terre*** *Fr.* geçici (olarak kullanılan) konut, başka bir yerde ara sıra kullanılan ev/apartman. *We live in a ranch, but have a ~ in town.*

piedmont, *sf.&is. jeol.* sıradağların eteği (ndeki bölge).

Pied Piper, *is.* **1.** fareli köyün kavalcısı : Robert Browning'in 1842'de yazdığı Alman halk masalı kahramanı, **2.** aldatıcı/bol keseden vaatlerle başkalarını peşinden sürükleyen kimse.

pied wagtail, *is. zool.* ak kuyruksallayan *(Motacilla alba).* Siyah, beyaz tüylü ötücü kuş.

pie-eyed, *sf. argo* sarhoş. ***e.a.-*** *drunk, intoxicated.*

pieman, *is., ç.* **-men** börekçi.

pieplant, *is. bot. ABD* ravent, papaz ravendi (börek yapıldığı için bu ad verilmiştir). ***e.a.-*** *rhubar.*

pier, *is.* **1.** iskele, rıhtım, **2.** (köprüde) kemer, payanda, **3.** iki pencere/kapı arasındaki duvar, **4.** (kapının dayandığı) direk/sütun, **5.** destek, kiriş, duvar vb. nin düşey basıncını kaldıran yapı elemanı.

pierce, *f.* **pierced, piercing 1.** delmek, delip geçmek. *A nail ~d the tire of my car. A tunnel ~s the mountain.* **2.** delik açmak. *to ~ (a hole in) a piece of leather.* **3.** içine işlemek/nüfuz etmek, delip/yarıp geçmek. *a road that ~s the jungle.* **4.** sırrını anlamak, sırrına/iç yüzüne vâkıf olmak, çözmek. *to ~ a mystery.* **5.** etkilemek, tesir etmek, (soğuk/keder/ıstırap vb.) içine işlemek. *a heart ~d with grief.* **6.** (sessizliği/havayı/gökyüzünü) yarmak, parçalamak (acı bir feryat vb.). *A sharp cry ~d the air. Lightning ~d the sky.* **7. ~able** : delinebilir, **8. piercer** : delen/delik açan kimse/şey. ***e.a.-1.*** *enter, puncture, 3&4. penetrate, 5. understand, solve, 6. cleave.*

pierced, *sf.* **1.** delinmiş, delik(li), **2.** (kulak) küpe deliği açılmış. *~ ears.* **3.** (arma) ortası delik.

piercing, *sf.* **1.** (ses) tiz, keskin, cırlak. *~ cries.* **2.** (hava) dondurucu. *a ~ cold.* **3.** keskin, sivri, derinlere işleyen. *a ~ look.* **4.** haberdar, bilgili, anlayışlı, kavrayışlı, zeki, keskin zekâlı. *~ eyes.* **5.** alaycı, müstehzi, acı (söz vb.), **6. ~ly** : tiz/keskin/sivri bir şekilde, delercesine, âdeta delerek; anlayışla, kavrayışla, zekice, içine nüfuz

ederek, **7. ~ness** : tizlik, keskinlik, sivrilik, anlayış, kavrayış, nüfuz, zekâ. ***e.a.-1.*** *shrill, loud, 2. freezing, bitter, cold, 3. penetrating, 4. perceptive, aware, 5. sarcastic, caustic.*

pier glass, *is.* (pencereler arasındaki duvara konan) boy aynası.

Pierian, *sf.* **1.** Müzlerin oturduğu farz edilen Pieria ülkesine ait, **2.** esinsel, esinli, ilham verici, Müzlere/ilham perilerine ait, **3.** şiir ve edebiyatla ilgili, **4. ~ Spring** : ilham çeşmesi.

pier table, *is.* (pencereler arasındaki ayna önüne konan) sehpa, konsol.

Pietism, *is.* **1.** (aşırı) dindarlık, sofuluk, kuvvetli iman, **2.** Almanya'da XVII. yy. da Luther kilisesince başlatılan, dinî formaliteden ziyade şahsî iman ve dindarlığa önem veren hareket.

pietist, *is.* **1.** aşırı dindar, sofu, **2. ~ic(al)** : dindar+, sofu+, **3. ~ically** : dindarca, sofuca.

piety, *is., ç.* **-ties** (4 için) **1.** Allaha hürmet, dinî vecibelerin sadakatle ifası, kendini Allaha adama, **2.** dindarlık, sofuluk, züht, takva, **3.** ana/babaya saygı/hürmet, **4.** dindarca davranış/inanış/nasihat vb. ***e.a.-1.*** *respect, veneration, awe, reverence, fidelity, 2. godliness, devoutness, holiness.* ***k.a.-1.*** *irreverence, impiety.*

piezo-, *ön ek* "basınç". *ör.: piezometer.*

piezochemistry, *is.* basınç kimyası : yüksek basınç altındaki kimyasal olayları inceler.

piezoelectric, *sf. fiz.* **1. ~al** *d.d.* bas yüklenim(li), piezoelektrik. **~ crystal** : bas yüklenimli buzsul. **~ effect** : bas yüklenim etkisi. **~ generator/oscillator/resona-tor** : bas yüklenimli üreteç/salıngaç/çınlaç, **2. ~ally** : bas yüklenimle, **3. ~ity** : bas yüklenim, piezoelektrik : yalıtkan bir kristal üzerinde basınçtan doğan elektrik veya elektriksel kutuplaşma.

piezometer, *is.* basölçer, basınçölçer: bir sıvının basıncını ve basınçla sıkışabilmesini ölçen alet.

piezometric(al), *sf.* bas ölçüsel, basınç ölçüsü ile.

piezometry, *is.* bas ölçüm, basınç ölçme, sıvılarda sıkışabilme kat sayısını ölçme.

piffle, *is. k.d.* saçma, manasız şey, boş lâf, zırva. ***e.a.-*** *nonsense.*

piffling, *sf.* **1.** saçma, manasız, faydasız, işe yaramaz, **2.** önemsiz, ufak, basit. ***e.a.-1.*** *meaningless, useless, 2. unimportant, small.*

pig, *is.&f.* **pigged, pigging 1.** domuz, **2.** domuz yavrusu (120 lb. den hafif olan), **3.** domuz eti, **4.** *k.d.* domuz gibi adam, pis, kaba ve obur kimse. **don't be a ~** ! : (a) Oburluk/aç gözlülük etme! (b) Kibar ol, kabalık/terbiyesizlik yapma! **You dirty little ~** ! Seni gidi pis domuz! **5.** *metal.* pik, pik demiri. **~ bed** : pik kalıbı. **~ iron** : pik demiri, **6.** *ABD-argo-hkr.* polis, **7. hog** *d.d. k.d.* lokomotif, **8.** *ABD-argo* ahlâksız/pis/şapşal kadın, **9.** (domuz) yavrulamak, **10. ~ out** *argo* tıkınmak, tıka basa yemek, domuz gibi yemek. *We ~ged out on banana splits.* **11. ~ it** *d.d.* sıkışık bir halde pis/izbe /ahır gibi yerde yaşamak. **~ together** : aynı odayı paylaşmak, bir odada yatıp kalkmak, **12. buy a ~ in a poke** : malı görmeden satın alınak, körü körüne alışveriş yapmak, **13. make a ~ of (oneself)** : domuz gibi yiyip içmek, tıkınmak, oburluk/pisboğazlık yapmak. ***e.a.- 1&2.*** *swine, hog, 3. pork, 6. policeman, 7. locomotive, 9. farrow.*

pigboat, *is. argo* denizaltı. ***e.a.-*** *submarine.*

pigeon, *is.* **1.** *zool.* güvercin, kumru *(Columbidae).* **carrier/homing ~** : haberleşme güvercini. **wood- ~** : tahtalı güvercin, **2.** *argo* ahmak, enayi, bön, budala, aval, kolay aldanan kimse, **3. pidgin** *d.d.* iş, sorumluluk, birisine düşen görev. **It's not my ~, someone else can deal with it** : Benim işim/görevim değil, başkası yapsın. **4.** genç kız/kadın, piliç, güvercin, **5. set/put the cat among the ~s** *k.d.* gizli kalması gereken şeyi açıklayarak büyük karışıklığa/zarara sebep olmak. ***e.a.- 2.*** *dupe.*

pigeon breast = chicken breast, *is. patol.* güvercin göğsü: göğüs tahtasının dar ve çıkıntılı olması hâli.

pigeon-breasted, *sf.* güvercin göğüslü, göğüs tahtası dar ve çıkık.

pigeon drop, *is.* dolandırılma, faka/tongaya basma, büyük kâr vaadine aldanarak varını yoğunu dolandırıcıya teslim etme.

pigeon hawk, *is. zool.* bozdoğan *(Falco columbarius):* Amerika'ya mahsus küçük doğan kuşu. ***e.a.-*** *merlin*

pigeon-hearted, *sf.* ödlek, korkak, ürkek. ***e.a.-*** *timid, meek, cowardly.*

pigeonhole, *is.&f.* **-holed, -holing 1.** güvercin yuvası, **2.** yazı masasında kâğıt gözü, **3.** ertelemek, sonradan incelemek üzere bir kenara koymak, **4.** gözlere yerleştirmek, dosyalamak, **5.** hasıraltı etmek, örtbas etmek, bir yana atmak, bir kenara koyup bir daha ele almamak, **6.** sıralamak, tasnif etmek, sınıflandırmak. ***e.a.- 3. postpone, 5. shelve, put aside, 6. categorize, catalog, classify.***

pigeon-livered, *sf.* ödlek, korkak, ürkek, yüreksiz. ***e.a.- timid, meek-tempered, spiritless, fearful.***

pigeon-toed, *sf.* ayakları/ayak parmakları içeriye dönük.

pigeonwing, *is. ABD* **1.** güvercin kanadı: kayakta yapılan bir figür, **2.** dansta güvercin kanadı gibi açılarak yapılan figür.

pigfish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* domuz balığı *(Ortho-pristis chrysopterus):* G ABD kıyılarında bulunan, domuz gibi homurdanan bir tür balık.

piggery, *is., ç.* **-geries** *Brit.* domuz ahırı/ağılı. ***e.a.- pigpen.***

piggin, *is. k.d.* çamçak, tahta maşrapa.

piggish, *sf.* **1.** domuz gibi, obur/pis/bencil, mendebur, **2. ~ly** : domuzcasına, domuz gibi, oburlukla, bencillikle, **3. ~ness** : domuzluk, oburluk, pislik, bencillik, mendeburluk. ***e.a.- 1. greedy, dirty, filthy selfish, gluttonous.***

piggy, *is., ç.* **-gies** domuzcuk, domuz yavrusu, küçük domuz. **~ bank** : (domuz şeklinde) kumbara.

piggyback, *sf.&zf.&f.* **1.** sırtta, omuzda. *a ~ ride. to carry a child ~.* **2.** sırt(ın)a, omuz(un)a. *The little girl rode ~ on her father.* **3.** bir taşıtı öbür taşıta bindirerek (taşımak), otomobil vb. yi açık vagonda nakletmek (1 ve 2 için **pickaback** *d.d.*).

pigheaded, *sf.* **1.** inatçı, ters, nemrut, **2. ~ly** : inatla, ters bir şekilde, **3. ~ness** : inatçılık, terslik, nemrutluk. ***e.a.-1. stubborn,. obstinate, mulish.***

Pig Latin, *is.* kuş dili : bir dildeki kelimelerin ilk sessiz harf(ler)ini kaldırıp sona ekledikten sonra"ay" sesi ilâvesiyle elde edilen uydurma dil. Örnek: *Speak Pig Latin'* den yapılan "Eakspay igpay atinlay".

pig lead, *is.* pik kurşunu, dökme demire karışmış kurşun.

piglet, *is.* domuzcuk, küçük domuz.

pigment, *is.&f.* **1.** renk/boya maddesi, **2.** toz boya, **3.** *biy.* pigman, hayvan/bitki dokularına renk veren madde, **4.** boyamak, renklendirmek, renk/boya katmak, **5. ~ary** : boyalı, boya+, boya üreten/çıkaran, boya içeren (göze vb.), **6. ~ation** : (a) boya(n)ma, renklen(dir)me, (özellikle cildin renk kazanması), (b) *biy.* gözelerde renk maddesinin birikmesi, renklilik, **7. ~ cell** *biy.* boya göze. ***e.a.- 4. color, 7. chromatophore.***

Pigmy, *is., ç.* **-mies** *bk.:* **Pygmy.**

pignus, *is., ç.* **pignora** *(Roma hukuku/ borçlar hukukunda)* **1.** rehin, borca karşı güvence olarak tutulan mal, **2.** rehinli sözleşme.

pignut, *is.* **1.** *bot.* Amerika cevizi *(Carya glabra)* : K Amerika'ya özgü bir tür ceviz ağacı, **2.** Amerika cevizi (meyve), **3.** (bir tür) yer fıstığı *(Conopodium denudatum).*

pigpen = pigsty, *is.* **1.** domuz ahırı/ağılı, **2.** pis/dağınık yer.

pigskin, *is.* **1.** domuz derisi, **2.** *k.d.* futbol topu.

pigstick, *gs.f.* **1.** (at üstünde mızrakla) yaban domuzu avlamak, **2. ~er** (a) yaban domuzu avcısı, (b) domuz kasabı, (c) *argo* çakı, **3. ~ing** : yaban domuzu avlama. ***e.a.- 2. (b) slaughterer, (c) knife.***

pigsty, *is., ç.* **-sties** *bk.:* **pigpen.**

pigtail, *is.* **1.** (başın arkasından sarkan) saç örgüsü, **2.** ince sarılmış tütün tomarı, **3.** domuz kuyruğu, **4. ~ed** : örgü saçlı.

pigweed, *is. bot.* **1.** kazayağı *(Chenopodium album),* **2.** horoz ibiği çiçeği *(Amaranthus retroflexus).*

pika, *is. zool.* **1. rock rabbit** *d.d.* ıslıklı tavşan *(Ochotonidae) :* K Amerika ve Asya'da yaşayan tavşana benzer memeli hayvan, **2. Altai ~** : ıslıklı Alp tavşanı *(Ochotona alpinus),* **3. steppe ~** : ıslıklı cüce tavşan *(Ochotona pusillus).*

pike1, *is., ç.* **pike/pikes** *zool.* **1.** turna balığı *(Esox lucius):* uzun yassı ağızlı, iri tatlı su balığı, **2.** turna balığına benzer çeşitli balıklar. *bk. :* **garpike, pikeperch.**

pike2, *is.&f.* **piked, piking 1.** kargı, mızrak, **2.** sivri uç, **3.** kazma, **4.** *Brit.- k.d.* sivri tepe, sivri dağ zirvesi, **5.** ana yol, paralı ana yol,

6. (ana yolda ödenen) geçiş ücreti, **7.** (kargı/mızrak ile) delmek/yaralamak/öldürmek, mızraklamak, mızrak saplamak.

piked, *sf.* (ucu) sivri, sivri uçlu.

pikeman, *is.*, *ç.* **-men** mızraklı/kargılı asker.

pikeperch, *is.*, *ç.* **-perch/-perches** *zool.* akçıl turna balığı *(Stizostedion vitreum)* : tatlı su levreği familyasından turnaya benzer birkaç çeşit balık.

piker, *is. k.d.* **1.** az para sürerek ihtiyatla oynayan kumarbaz, **2.** ucuzcu, hasis, herhangi bir işte ucuza kaçan kimse. ***e.a.*** *- tightwad, cheapskate.*

pikestaff, *is.*, *ç.* **-staves 1.** (eskiden hacıların/seyyahların taşıdıkları) ucu sivri asa, ucu demirli baston, **2.** kargı/mızrak sapı, **3. as plain as a ~** : apaçık, aşikâr, meydanda. ***e.a.*** *- 3. obvious.*

pilaf = pilau = pilaw = pilaff, *is. T.* pilâv.

pilar, *sf.* saçlı, tüylü, saç/tüy ile örtülü, saç+, tüy+.

pilaster, *is. mim.* (duvara bitişik) dikdörtgen şeklinde sütun. **~ed** : dikdörtgen sütunlu.

pilchard, *is. zool.* **1.** sardalya *(Sardina pilchardus)*, **2.** Kaliforniya kıyılarında bulunan sardalyaya benzer birkaç çeşit balık *(Sardinops caeruleus).*

pile[1], *is.* **1.** yığın, küme. *The cupboard is full of ~s of books. I've got ~s of work to do today.* **2.** (üstünde ölü vb. yakılan) odun yığını, **3.** çok büyük/heybetli bina(lar). **an ancient ~** : eski büyük bir bina, **4.** *k.d.* (a) büyük meblâğ, vurgun, çok miktarda birikmiş para. **He made a ~ on that deal** : O işten vurgunu vurdu. (b) servet, dünyalık. **make one's ~** *k.d.* küpünü doldurmak, yükünü tutmak, dünyalığını temin etmek, ömür boyu geçindirecek kadar para biriktirmek, **5.** birbirine kaynak yapılıp çubuk hâline getirilecek demir parçaları demeti, **6. reactor** *d.d.* atom pili/reaktörü, **7.** (temel/iskele yapımında kullanılan) büyük kazık (ağaç/demir/beton), **8.** (arma) üçgensel şekil. **in ~** : üçgen şeklinde dizili, **9.** saç, kıl, **10.** tüy, hav, kuş tüyü, **11.** yün, kürk, **12.** havlu ve kadife gibi havlı kumaş, **13.** havlı/kadifemsi yüzey, **14.** *gen.* **~s** *patol.* (a) basur, emoroit, (b) basur memesi. ***e.a.-1.*** *heap, mass, collection, accumulation, 2. pyre, 3. edifice, 5. fagot, 9. hair, 11. wool, fur, pelage, 14. hemorrhoid.*

pile[2], *f.* **piled, piling 1.** *gen.* **~ up** : yığ(ıl)mak, kümele(n)mek, yığın/küme yapmak/olmak. *to ~ up leaves. The bills keep piling up.* **2.** *gen.* **~ up** : birik(tir)mek, istif etmek/olmak. *to ~ up money.* **3.** topla(n)mak. **~ in** : üşüşmek, doluşmak. *The bus arrived and we all ~d in.* **~ on** : üşüşmek, tepeleme doldurmak, **4.***k.d.* üşüşmek, karmakarışık bir grup/güruh hâlinde bir yere gitmek, (kaza yapan otolar) birbiri üstüne binmek, çarp(ış)ıp ez(il)mek, **5. ~ it on** *k.d.* abartmak, şişirmek, mubalâğa etmek, **6. ~ off/out** : (hep birlikte) inmek, **7. ~ on the agony** : acındırmak, durumu olduğundan kötü göstermek, **8.** kazık çakmak, kazıklarla sağlamlaştırmak/takviye etmek. ***e.a.*** *- 2. accumulate, store, amass, collect, 5. exaggerate.*

pileate, *sf. bot. zool.* başlıklı, şemsiye gibi başlığı olan.

pileated, *sf.* **1.** (kuş) tepeli, **2.** *bot.* başlıklı, **3.~ woodpecker** *zool.* tepeli ağaçkakan *(Dryocopus pileatus)* : Amerika'da bulunan kırmızı tepelikli, tüyleri siyah, beyaz, iri bir ağaçkakan türü.

piled, *sf.* **1.** havlı, tüylü, kadife gibi, **2.** yığılmış, kümelenmiş, destelenmiş, üst üste binmiş.

pile driver, *is.* şahmerdan, kazık varyozu/tokmağı.

pileous, *sf.* tüylü, kürklü. ***e.a.****-hairy, furry, pilose.*

piles, *ç. is.* basur memesi, emoroit. ***e.a.****- hemorrhoids.*

pileum, *is.*, *ç.* **pilea** kuş tepesi, kuş başının üst kısmı (gaga dibinden enseye kadar).

pileup, *is.* **1.** yığın küme, tınaz, **2.** çarpışıp iç içe geçmiş otomobiller.

pileus, *is.*, *ç.* **pilei 1.** *bot.* mantarbaşı (şemsiye gibi kısım), **2.** *zool.* (a) denizanasının şemsiye kısmı, (b) *bk.:* **pileum**, **3.** (eski Yunan/Roma) keçe başlık.

pilewort, *is. bot.* **1.** *bk.:* **fireweed**, **2.** basur otu, *bk.:* **celandine** (2), **3. great ~** : sıraca otu *(Scophularia).*

pilfer, *gl.f.* **1.** (azar azar) çalmak, aşırmak, hırsızlamak, *argo* yürütmek, araklamak, **2. ~age** : (a) çalma, aşırma, yürütme, araklama, (b) çalınan şey, **3. ~er** : hırsız, arakçı. ***e.a.*** *- 1. take, filch, purloin, steal.*

pilgarlic, *is.* **1.** *k.d.* istihza ile küçük/hakir görülen/acınan kimse, **2.** *esk.* dazlak, kel kafalı adam, **3. ~ky** : hor/hakir gören, küçümseyen. ***e.a.- 2.*** *bald head.*

pilgrim, *is.* **1.** hacı, (uzun yoldan gelerek) kutsal bir yeri ziyaret eden kimse, **2.** yolcu, seyyah, avare/başıboş gezen kimse, **3.** *b.h.* 1620 yılında *Mayflower* gemisi ile Amerika'ya göç edip *Massachusetts*'te *Plymouth* kolonisini kuran İngilizlerden her biri. Bunlara ~ **Fathers** denir. ***e.a.- 2.*** *traveler, wanderer, wayfarer, sojourner.*

pilgrimage, *is.&f.* **-aged, -aging 1.** hac (ziyareti yapmak), hacca gitmek, kutsal bir yeri ziyaret (etmek), **2.** (belirli bir maksatla, saygı, hürmet ifadesi olarak vb. yapılan) uzun ve çetin yolculuk. ***e.a.- 2.*** *trip, journey.*

pili, *is., ç.* **-lis 1.** *bot.* Filipin bademi *(Canarium ovatum)* : çekirdekleri tatlı badem lezzetinde bir Filipin ağacı, **2.** ~ **nut** *d.d.* bu ağacın bademi.

pili-, *ön ek* "tüy, kıl, hav". *ör.: piliform.*

piliferous, *sf.* **1.** tüylü, havlı, kıllı, **2.** saç bitiren, saçlandıran, kıllandıran, tüylendiren.

piliform, *sf.* saç/kıl şeklinde, saça/kıla benzer.

piling, *is.* **1.** temel kazıkları, **2.** kazık çakma, **3.** bina topluluğu.

pill, *is.&f.* **1.** hap, **2.** hazmı/tahammülü güç şey. **a bitter ~** : Yenilir yutulur şey değil! **3. the ~ = birth control ~** : doğum kontrol hapı. **go/be on the ~** *k.d.* muntazaman doğum kontrol hapı almak, **4.** *argo* çekilmez/can sıkıcı kimse, **5.** hap (şeklinde ilâç) vermek, **6.** (ilâcı) hap yapmak, hap şekline sokmak, **7.** topaklaşmak, küçük topaklar hâline gelmek. *This sweater is ~ing badly.* **8.** *Brit.- k.d. bk.:* **peel**, **9.** *esk.* cavlaklaş(tır)mak, dazlaklaş(tır)mak, **10.** *esk.* yağmalamak, yağma etmek, soymak, **11. sugar/sugarcoat/sweeten the ~** : fenalıkları/kötü ve zayıf taraflarını örtbas etmeye çalışmak, yağlayıp ballamak. ***e.a.- 10.*** *plunder, pillage, rob.*

pillage, *is.&f.* **-laged, -laging 1.** yağmalamak, yağma/talan etmek, çapulculuk yapmak, **2.** ganimet (olarak) almak, **3.** soymak, zorla gasp etmek, **4.** yağma(cılık), çapul(culuk), talan (etme), soygun(culuk), **5.** ganimet, yağma malı, **6. pillager** : yağmacı, çapulcu. ***e.a.-1.*** *plunder, rob, sack, despoil, rape, ravage, loot, 4. rapine, depredation, spoliation, looting, 6. plunder, booty, spoil.*

pillar, *is.&f.* **1.** direk, ana direk, sütun, **2.** dikme, peri bacası, doğal dikit, **3.** önder, dayanak, devleti/kurumu/toplumu vb. güçlendiren/ilerleten/ayakta tutan kişi, rükün. *a ~ of society. Atatürk has been a pillar of the Turkish Nation all his life.* **4. from ~ to post** : bir çıkmazdan öbürüne, (sonuç almadan) bir yerden ötekine, kapı kapı (dolaşma). **to be driven from ~ to post** : başını taştan taşa vurmak, çaresizlik içinde bunalmak, bir sonuç almadan kapı kapı dolaşmak/mekik dokumak, **5.** direklerle/sütunlarla desteklemek, direk/sütun dikmek, **6. ~ box** *Brit.* posta kutusu, **7. ~ed** : direkli, sütunlu, **8. ~like** : direk/sütun gibi. ***e.a.- 1.*** *pilaster, pier, column, 6. mailbox.*

Pillars of Hercules = Hercules' Pillar, *is.* Cebelitarık Boğazının iki kıyısındaki kayalıklar.

pillbox, *is.* **1.** hap/ilâç kutusu, **2.** (betondan) makineli tüfek siperi, **3.** (kutuya benzer kenarsız ve üstü düz) kadın şapkası.

pill bug, *is. zool.* tesbih böceği *(Armadillo).*

pillion, *is.* (at ve motosiklette) terki minderi, ikinci binici için eyer arkasına konulan minder. **ride ~** : terkiye binmek.

pilliwinks, *is.* cendere : eski bir işkence aleti.

pillory, *is., ç.* **-ries**, *gl.f.* **-ried, -rying 1.** teşhir direği, **2.** teşhir cezası, **3.** teşhir direğine bağlamak, ceza olarak direğe bağlayıp halka teşhir etmek, **4.** topluma karşı gülünç düşürmek, alenen rezil etmek, elâlemin maskarası etmek.

pillow, *is.&f.* **1.** yastık, baş yastığı. **take counsel of one's ~** : bir şeye hemen karar vermeyip üzerinde iyice düşünmek, teemmül etmek, kararı sonraya bırakmak, **2.** yastığa benzer şey, **3.** yastığa yat(ır)mak, **4.** yastıklamak, yastıkla desteklemek, altına yastık koymak, **5.** yastıklık yapmak, yastık görevi yapmak, **6. ~ block** *mak.* şaft kovanı, **7. ~case = ~slip** : yastık yüzü, **8. ~ lace** *bk.:* **bobbin lace**, **9. ~less** : yastıksız, **10. ~like = pillowy** : yastık gibi, yastığa benzer, **11. ~ sham** : yastık örtüsü, yastık üstüne örtülen süslü örtü.

pilocarpine, *is. ecz.* pilokarpin: C11H16 N2O2. Yaboran yapraklarından elde edilir, hidroklorit veya nitrat bileşimi: terletme, tükrük söktürme, göz bebeklerinin ufalması ve glokoma için kullanılır.

pilose = pilous = pileous, *sf.* **1.** tüylü, kıllı, havlı, **2. pilosity** : tüylülük, havlılık. ***e.a.- 1.*** *furry, hairy.*

pilot, *is.&sf.&f.* **1.** *hv.* pilot, **2.** *den.* kılavuz. **drop the ~** : kılavuzu salıvermek, **3.** dümenci, **4.** önder, rehber, **5.** *mak. bk.:* **pilot light**, **6.** *ABD-k.d. bk.:* **cowcatcher**, **7.** *TV bk.:* **pilot film**, **8.** yönetmek, sevk ve idare etmek, yedmek, kılavuzluk etmek, **9.** önderlik/rehberlik etmek, yol göstermek, **10.** (uçak) kullanmak, pilotluk yapmak, **11.** deneysel, örnek, deneme mahiyetinde, tam kullanıma/üretime geçmeden deneme olarak yapılan. ***e.a.- 3.*** *steersman, helmsman, 4. guide, leader, 8. steer, 9. manage, maneuver.*

pilotage, *is.* **1.** pilotluk, (gemi/uçak) kullanma, **2.** kılavuz(luk) ücreti, **3.** kılavuzluk, rehberlik.

pilot balloon, *is.* kılavuz balon: rüzgârın yön ve hızını belirtmek için uçurulan küçük balon.

pilot biscuit = pilot bread, *is. bk.:* **hardtack.**

pilot engine, *is.* kılavuz lokomotif.

pilot film, *is. TV* örnek film : reklâm celp etmek için hazırlanan dizi filmden seçilerek müşterilere gösterilen parça.

pilotfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* Malta palamudu *(Naucrates ductor) :* ekseriya köpek balıkları civarında bulunan küçük bir balık.

pilot lamp, *is.* gösterge, kılavuz lâmba : bir motorun, elektrik devresinin vb. çalıştığını gösteren lâmba.

pilot light, *is.* **1. burner pilot** *d.d.* yakaç : gaz fırınlarını/su ısıtıcılarını tutuşturmak için devamlı olarak yanan küçük alev, **2.** *bk.:* **pilot lamp.**

pilot whale, *bk.:* **black whale.**

pilous, *sf. bk.:* **pilose.**

pilular, *sf.* hap şeklinde.

pilule, *is.* (ufak) hap. ***e.a.-*** *pellet.*

Pima cotton, *is.* Pima pamuğu: GB ABD'de Mısır pamuğundan türetilmiş bir pamuk türü. **Pima** *d.d.*

pimento, *is., ç.* **-tos 1.** *bot.* yenibahar : Tropikal Amerika'da yetişen *(Pimenta officinalis)* ağacının kurutulmuş meyvesi, **2.** *bk.:* **pimiento. 3. ~ cheese = pimiento cheese** : yenibaharlı peynir. ***e.a.-1.*** *allspice.*

pi-meson = pion, *is. fiz.* pion, pi-ortacık: kütlesi elektronun 275 katı olan + veya - elektrik yüklü, kısa ömürlü çekincik (nükleon).

pimiento = pimento, *is., ç.* **-tos** pimento, tatlı taze kırmızı biber : zeytinlerin içine, yemeklere vb. konulur.

pimp, *is.&f.* **1.** pezevenk, muhabbet tellâlı, kadın simsarı, **2.** pezevenklik etmek. ***e.a.-1.*** *pander, procurer.*

pimpernel, *is. bot.* fare kulağı *(Anagallis).* **scarlet ~** : al fare kulağı *(Anagallis arvensis).* Çuha çiçeği familyasından al, mor, beyaz çiçekleri hava bozulacağı zaman kapanan bir bitki.

pimping, *sf.* **1.** basit, küçük, önemsiz, **2.** *k.d.* zayıf, hasta, cılız. ***e.a.- 1.*** *petty, insignificant, trivial, 2. weak, sickly.*

pimple, *is. patol.* sivilce.

pimply, *sf.* **-plier, -pliest** sivilceli. **pimpled** *d.d.*

pin[1], *is.* **1.** toplu iğne. **You could have heard a ~ drop** : İğne düşse duyulurdu. **safety ~** : çengelli iğne, **2.** askı çivisi, **3.** broş, iğne. *a fraternity ~. a tiepin.* **4.** mil, pim, **5.** kenetleyici/bağlayıcı şey, **6.** silindirik anahtarın kilide giren ucu, **7.** *bk.:* **clothespin**, **8.** *bk.:* **hairpin**, **9. rolling pin** *d.d.:* oklava, **10.** hedefin ortasını işaret eden çivi, **11.** *bowling* lobut, kuka, **12.** *golf* işaret çubuğu, **13.** *gen.* **~s** *k.d.* bacaklar, **14.** *müz.*. (telli çalgılarda) akort anahtarı, **15.** *den.* **belaying ~** *d.d.* armadura çeliği, **16.** (güreş) düşme, **17.** çok küçük miktar, değersiz şey. **not to care two ~s** : umursamamak, hiç önem vermemek. **I don't care a ~** : Zerre kadar umurumda değil; bana vız gelir. **18. ~s and needles** : karıncalanma, uyuşma, **19. (be) on ~s and needles** : endişeli (olmak), huzursuz (olmak), diken üstünde (durmak), **20. for two ~s** *k.d.* az kalsın, nerde ise. **He's just stepped on my clean floor, for two ~s I'd hit him!** : Tertemiz yerlere kirli ayakkabılarıyla basıverdi, nerdeyse tokatlayacaktım! **21. neat/clean/bright as a new ~** : tertemiz, gıcır gıcır, yepyeni, pırıl pırıl vb. **The room was as neat as a new ~** : Oda tertemizdi. **She was as neat as a new ~** : Pek şıktı/iki dirhem bir çekirdekti. ***e.a.-13.*** *legs, 14. peg, 16. fall.*

pin[2], *gl.f.* **pinned, pinning 1.** iğnelemek, toplu iğne ile tutturmak, **2.** iliştirmek, tespit etmek, tutturmak, **3.** *ABD- argo* (üniversitede/

kolejde) rozetini kız arkadaşına vererek nişanlanmayı vadetmek, **4.** (güreşte) yere vurmak, **5.** elini kolunu bağlamak, hareket serbestisini kısıtlamak. **~ s.o.'s arms to his side** : birinin kollarını arkasından kıskıvrak yakalamak. **be ~ned against the wall** : duvara kıstırılmak/sıkıştırılmak. **be ~ned under a fallen beam** : düşen bir kalasın altında sıkışmak **6.** kapmak, **7. ~ down** : (a) vaadini tutmaya/belirli bir hareket hattı izlemeye zorlamak/mecbur etmek, (b) açıklamak, açık/vazıh/sarih bir şekilde tanımlamak/belirtmek/karar vermek. *The court has found obscenity to ~ down as a punishable offence.* (c) (bir kimseyi) açıklamaya/ayrıntılarıyla anlatmaya zorlamak. **~ s.o. down to facts** : birini gerçeği/vakıaları söylemeye zorlamak, (d) sımsıkı bağlamak/tespit etmek, **8. ~ one's hopes on s.o.** : birine ümit bağlamak, **9. ~ one's faith on** : birisine/bir şeye çok güvenmek, **10. ~ s.o.'s ears back** *k.d.* (a) birisini şiddetle azarlamak, kulağını çekmek, (b) *Brit.* kulak vermek, dikkatle dinlemek. **~ back your ears** : Dikkatle dinleyin! **11. ~ sth. on s.o.** *argo* (birisini) suçlamak, sorumlu tutmak, suçu birisinin üstüne atmak, **12. ~ up** : toplu iğne/firkete ile iğnelemek/tutturmak (saçları vb.).

pinaceous, *sf.* çam familyasına mensup *(Pinaceae).* (çam, lâdin, köknar vb.).

pina cloth, *is.* ananas yaprağı liflerinden örülmüş ince kumaş (Çamaşır yapmakta kullanılır).

pinafore, *is.* çocuk önlüğü.

pinaster, *is. bot.* fıstık çamı *(Pinus Pinaster).*

piñata, *is., ç.* **-tas** *İsp.* hediye çömleği : doğum günlerinde/bayramlarda içine hediye doldurulup asılan süslü kâğıt fener veya çömlek. Gözü bağlı çocuklar düşürüp hediyeleri kapışırlar.

pinball, *is.* topyuvar : yay ile eğik düzlemin tepesine fırlatılan top düşerken geçtiği kanallarda çivilere çarparak elektronik düzende sayılar yapar. **~ machine** : topyuvar makinesi (oyun ve kumar için kullanılır).

pin boy, *is.* lobutçu: bowling oyununda devrilen lobutları dizen ve topu geri atan çocuk.

pince-nez, *is., ç.* **pince-nez** *Fr.* (burun üzerine kıskaçla tutturulan) kıskaç gözlük, kelebek gözlük.

pincers, *is.* **1.** kerpeten, **2.** *zool.* kıskaç, **3. ~ movement** *As.* kıskaç hareketi : düşmanı iki kanattan kuşatıp geri ile irtibatını kesmeye yönelik hareket.

pinch[1], *f.* **1.** çimdiklemek, **2.** kıstırmak, **3.** (açlıktan/ıstıraptan) zayıflatmak, **4.** ağrı/ıstırap vermek, (soğuk/açlık/fakirlik vb.) acıtmak, sızlatmak. *The cold ~ed his fingers.* **5.** (para/gıda vb. ödeneğini) kıs(ıtla)mak, sıkıntıya düşürmek, (geçim) sıkıntı(sı) çektirmek, **6.** (bir şeyin noksanlığı nedeniyle) sıkıntıya duçar etmek. **be ~ed for money** : para sıkıntısı çekmek, **7.** (ihtiyaç maddesini) azaltmak, daraltmak, kısıntı yapmak, **8.** (biber, tuz vb.) bir çimdik/azıcık koymak, **9.** *argo* çalmak, aşırmak, araklamak, yürütmek, **10.** *k.d.* tutuklamak, tevkif etmek, enselemek, yakalamak, ele geçirmek, **11.** *den.* rüzgâra karşı gitmek, **12.** (ayakkabı vb.) sıkmak, vurmak, dar gelmek. *This shoe ~es. This collar ~es my neck.* **13.** sıkıştırıp acıtmak, sızlatmak, keskin ağrı ve ıstırap vermek, **14.** cimrilik/hasislik etmek. **~ and save = ~ and scrape** : dişinden tırnağından artırmak, **15.** (maden damarı) daralmak, azalmak. **~ out** : azalarak kaybolmak, **16. ~ pennies** : tasarruf etmek, kısarak harcamak, kuruş kuruş biriktirmek, hasislik etmek, **17. that's where the shoe ~es** : işte dert burada. **Everyone knows best where his own shoe ~es** : Herkes kendi derdini başkasından iyi bilir. **18. take it with a ~ of salt** : ihtiyatla karşılamak, **19. ~able** :kıstırılabilir, kısıtlanabilir, azaltılabilir, daraltılabilir. ***e.a.-5.*** *stint, straiten,* ***6.*** *hamper,* ***9.*** *steal, pilfer,* ***10.*** *arrest, capture,* ***13.*** *squeeze, hurt,* ***15.*** *narrow, taper.*

pinch[2], *is.* **1.** çımdik(leme), sık(ıştır)ma, kıstırma. **give s.o. a ~** : birisini çimdiklemek, **2.** çimdik, tutam. **a ~ of salt/pepper** etc. : bir çimdik tuz/biber vb., **3.** cüz'î, çok az miktar. **It was a ~ close** : ramak kaldı/bıçak sırtı kadar bir şey kaldı, **4.** ağrı, sızı, acı, ıstırap. **the ~ of hunger/powerty** etc : açlık/fakirlik vb. nin ıstırabı, **5.** ihtiyaç, zaruret, mahrumiyet. **at a ~** : gerekirse, ihtiyaç/zaruret hâlinde. **It will do at a ~** : Zaruret hâlinde yasak savar, **6.** sıkıntı, darlık, kısıntı, kıtlık. **to feel the ~** : sıkıntı/darlık çekmek, ihtiyaç/zaruret içinde olmak, **7.** (a) kıs(ıl)ma, (b) basınç, tazyik, **8.** *argo* hırsızlık, **9.** *argo* tutuklama, enseleme, tevkif. ***e.a.-1.*** *nip, squeeze,* ***5.*** *hardship, privation,* ***6.*** *shortage,* ***8.*** *theft,* ***9.*** *arrest, raid.*

pinch bar = ripping bar = wrecking bar, *is.* kaldıraç, manivela.

pinchbeck, *is.&sf.* **1.** altın taklidi (Cu+Zn alaşımı), **2.** taklit, sahte. ***e.a.- 2. sham, counterfeit.***

pinchbottle, *is.* yan yüzeyleri içbükey şişe (içki şişesi).

pinch bug, *is.* boynuzlu böcek. ***e.a.- stag beetle.***

pinchcock, *is.* (lâstik boruyu sıkıştırıp sıvının akışını durduran) kıskaç, pens.

pincheck, *is.* **1.** küçük damalı kumaş, küçük dama deseni, **2.** (iş elbisesinde kullanılan) düşey ve yatay beyaz noktalı mavi sağlam pamuk kumaş.

pinch effect, *is. fiz.* sıkışma olayı : devinmekte olan elektronların mıknatıssal alanın etkisiyle birbirine yaklaşıp dar bir demet oluşturması.

pincher, *is.* **1.** çimdikleyen/sıkıştıran kimse/şey, **2. ~s** : kerpeten, kıskaç. ***e.a.-2. pincers.***

pinch-hit, *f.* **-hit, -hitting 1.** *beyzbol* sırası olan oyuncunun yerine vuruş yapmak, **2.** başkasının yerine geçmek/görevini yapmak, **3. ~ter** : (acil durumda) başkasının görevini yapan kimse.

pinchpenny, *sf.&is., ç.* **-nies** cimri, hasis, pinti, nekes (kimse). ***e.a.- miser(ly), stingy, niggard(ly). k.a.- bountiful, generous, lavish.***

pin curl, *is.* ıslatılıp toka ile tutturulan saç lülesi.

pincushion, *is.* iğnedenlik, iğne yastığı.

pindling, *sf. k.d.* **1.** *ABD* çelimsiz, zayıf, hasta, cılız, **2.** *Brit.* sinirli, huysuz, aksi, ters, hırçın. ***e.a.-1. puny, sickly, delicate, 2. fretful, peevish.***

pine, *is.&f.* **pined, pining 1.** *bot.* çam *(Pinus),* **2.** çama benzer kozalaklı ağaç. **Aleppo ~** : Halep çamı. **ground ~** : yer çamı. **Scotch ~** : sarıçam *(Pinus sylvestris).* **stone ~** : fıstık çamı *(Pinus pinea).* **wild ~** : katran çamı *(Pinus rigida),* **3.** çam tahtası, **4.** *k.d. bk. :* **pineapple, 5. ~ barren** : çamlık kumsal. **~ cone** : çam kozalağı. **~ grosbeak** : çam ispinozu *(Pinicola enucleator).* **~ knot** : (a) çam budağı, (b) sert/katı şey/kimse. **~ mouse** : çam faresi *(Microtus pinetorum).* **~ needle** : çam yaprağı, iğne yaprak. **~ tar** : çam katranı, **6.** *esk.* özlem, hasret, özlemden duyulan keder/ıstırap/hüzün, **7.** *gen.* **~ for** : özlemek, özlem(ini)/hasret(ini) çekmek, gözünde tütmek. **I ~ for İstanbul** : İstanbul gözümde tütüyor. **8.** *gen.* **~ away** : (özlem/keder/üzünü vb. ile) sararıp solmak, bitkin bir hâle gelmek, erimek, zayıflamak, yavaş yavaş güçten düşmek, **9.** *esk.* keder/elem/üzüntü/vicdan azabı çekmek, pişman olmak, nedamet duymak, esef etmek. ***e.a.- 7. yearn, long, 8. languish, 9. grieve for.***

pineal, *sf.* **1.** kozalak biçiminde/şeklinde, **2.** beyin epifizi ile ilgili, **3. ~ apparatus** : kozalaygıt: omurgalılarda gelişerek beyin epifizi veya kozalak göz hâline gelen ön beyin çıkıntısı, **4. ~ body = ~ gland** : beyin epifizi, **5. ~ eye** : kozalak göz : soğukkanlı omurgalılarda göze benzer bir oluşum.

pineapple, *is.* **1.** ananas, **2.** *bot.* ananas bitkisi *(Ananas comosus),* **3.** *As.-argo* el bombası.

pinedrops, *is., ç.* **-drops 1.** *bot.* çam güzeli *(Ptero-spora andromedea)* : çamlar altında yetişen beyaz çiçekli bir ot, **2.** *bk.:* **beechdrops.**

pinelike, *sf.* çam gibi, çama benzer.

pinene, *is. kim.* pinen : C10H16. Yağlı terebentinin ana maddesi olan sıvı. Kâfuru yapmakta kullanılır.

pinery, *is., ç.* **-eries 1.** ananaslık, ananas tarlası, **2.** çamlık, çam ormanı/fidanlığı.

pinesap, *is. bot.* kökçül *(Monotropa) :* Köklerde ve çürümüş bitkiler üzerinde yetişen beyaz kırmızımsı asalak bitki.

pine siskin, *is. zool.* çam ispinozu *(Spinus pinus) :* K Amerika ormanlarında yaşayan kuyruk ve kanatları sarı benekli kuş.

pinetum, *is., ç.* **-ta** çamlık, çam fidanlığı.

piney, *sf.* **pinier, piniest 1.** çamlık, çamları bol, **2.** çam gibi, çam kokulu. **piny** *d.d.*

pinefeather, *is.* **1.** (kuşlarda) tüycük, yeni biten tüy, **2.** az gelişmiş tüy.

pinfish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* iğne balığı *(Lagodon rhomboides) :* G Atlantik ve Meksika körfezinde bulunan sırt yüzgeci dikenli birkaç çeşit balık.

pinfold, *is.&f.* **1.** (başıboş hayvanların konulduğu) ahır, **2.** (koyun/sığır vb. için) ağıl, **3.** tutuk evi, tutuklama yeri, tevkifhane, **4.** (ağıla/ahıra vb.) kapatmak. ***e.a.- 4. confine.***

ping, *is.&f.* **1.** (madenî levhaya çarpan merminin çıkardığı) keskin ses, tınlama, tıngırtı, **2.** tıngırdamak, tınlamak, keskin ses çıkarmak.

Ping-Pong , *is.* pingpong, masa tenisi, masa topu. ***e.a.-*** *table tennis.*

pinguid, *sf.* **1.** yağlı, **2. ~ity** : yağlılık. ***e.a.-*** *1. fat, oily, greasy.*

pinhead, *is.* **1.** toplu iğne başı, **2.** küçük/ufak/önemsiz şey, **3.** *argo* sersem, budala, aptal, kuş beyinli, **4. ~ed** : sersem, budala, aptal, kuş beyinli kimse, **5. ~ed-ness** : sersemlik, budalalık, aptallık, kuş beyinlilik.

pinhole, *is.* iğne deliği, ufak delik. **~ source of light** : noktasal ışık kaynağı.

pinion, *is.&f.* **1.** *mak.* küçük dişli çark, pinyon, **2.** ucuna diş açılarak bir dişli çarkla döndürülen mil, **3.** *zool.* (a) kanat, (b) iri kanat tüyü, (c) kuş tüyü, (d) kanat tüyleri, (e) kanadın kuşun gövdesinden en uzak eklemi, **4.** (kuşun uçmasını engellemek için) kanadın(ın) ucunu kesmek, kanat ucunu keserek kuşu uçamaz hâle koymak, **5.** (bir kimsenin) elini kolunu bağlamak, **6.** (bir şeyi) sımsıkı bağlamak/tutmak. ***e.a.-*** *5. shackle.*

pinite, *is.* pinit: sulu alüminyum, potasyum silikat, mikaya benzer bir cevher.

pink[1], *sf.&is.* **1.** pembe (renk), **2.** *bot.* karanfil *(Dianthus),* **3.** en üst derece, kemal, erginlik, mükemmellik, **4.** en yüksek mertebe/kademe/derece. **in the ~ of condition** : sağlıkça en iyi durumda, **5. pinko** *d.d.* sol eğilimli, solcu, politikada hafifçe sola kaçan kişi, **6. ~s = pink coat** : (tilki avcılarının giydikleri) kırmızı ceket, **7.** *Brit.* tilki avcısı, **8. pink-stern/pinkie/pinky** *d.d. den.* arkası dar gemi, **9. ~ lady** : pembe kız: cin, nar suyu ve yumurta akı ile yapılan bir kokteyl, **10. ~ tea** *ABD- k.d.* hanımların kabul günü. **11. ~ness** : pembelik.

pink[2], *f.* **1.** bıçaklamak, hançerlemek, bıçak/hançer/kılıç saplamak, **2.** kenarını kertikli kesmek, kenarına delikli/çentikli süs yapmak, **3.** (kumaşa/deriye) ufak delikler açmak, **4.** *Brit.- k.d.* süslemek, tezyin etmek, **5.** *Brit.- k.d.* gözlerini kısarak bakmak, gözlerini k ırpıştırmak, **6.** (tenkit ederek) incitmek, gücendirmek, **7. ~ in** : sona ermek, bitmek, azalmak, solmak. **The daylight ~s in** : Ortalık kararıyor. ***e.a.*** *1. stab, prick, pierce, 3. punch, 4. adorn, deck, 5. blink, peer, 7. fade, draw in.*

pink bollworm, *is.* pamuk kurdu *(Pectinophora gossypiella) :* pamuk tohumlarını yiyen bir larva. **bollworm** *d.d.*

pinkeye, *is. patol.* kızılgöz, bulaşıcı bir göz hastalığı.

pinkie = pinky, *is. k.d.* serçe parmağı, küçük parmak.

pinking, *is.* **1.** (kumaşa) sürfle yapma, **2.** bıçaklama, hançerleme, **3. ~ shears** : sürfle makası, tırtıklı makas.

pinkish, *sf.* pembemsi. *The ~ glow of sunset.*

pink rhododendron, *is. bot.* pembe zakkum *(Rhododendron macrophyllum)* : ABD'nin batı kıyılarında yetişir. **California rosebay** *d.d.*

pinkroot, *is.* **1.** pembe kök : *Spigelia* türünden kalımlı bitkilerin kökü. **Carolina ~ = wormroot** : solucan kökü *(Spigelia marilandica):* solucan düşürücü olarak kullanılır, **2.** pembe köklü bitki.

pinkster flower, *is. bk.:* **pinxter flower.**

pinky, *is., ç.* **pinkies 1.** *bk.:* **pink**[1] (8), **2.** *bk.:* **pinkie.**

pin mark, *is.* çivi izi : matbaa harflerini kalıptan çıkarırken çivinin harflerde bıraktığı iz.

pin money, *is.* **1.** (küçük masraflar için ayrılan) yedek para, **2.** (erkeğin karısına verdiği) cep harçlığı.

pinna, *is., ç.* **pinnae/pinnas 1.** *bot.* yapracık, bileşik yaprağın bir dilimi/yapracığı, **2.** *anat.* sayvan, kulak kepçesi, **3.** *zool.* tüy, kanat, yüzgeç vb. **4. pinnal** : yaprakçık+, tüy+, kanat+, yüzgeç+. ***e.a.-*** *2. auricle, 3. feather, wing, fin, etc.*

pinnace, *is. den.* **1.** büyük filika, **2.** cankurtaran sandalı.

pinnacle, *is.&f.* **-cled, -cling 1.** tepe, doruk, zirve, **2.** (başarı/güç/şöhret vb.) en yüce nokta, evcibâlâ, zirve, **3.** sivri kaya, kule gibi sivrilmiş şey, **4.** *mim.* bina/duvar üzerine süs için yapılan tepeli kule, **5.** doruğa/zirveye/en yüksek noktaya ulaştırmak, **6.** sivri tepeli kule yapmak, **7.** doruk/zirve teşkil etmek. ***e.a.-*** *1. peak, 2. acme, apex, summit, zenith, 3. needle.*

pinnate(d), *sf.* **1.** tüysü, tüy gibi, tüye benzer, **2.** *bot.* dilikli, dilimli, bileşik (yaprak), sapının iki tarafında küçük yaprakçıklardan oluşan (yaprak). *~ leaf.* **3. pinnately = pinnatedly** : tüy şeklinde, dilim dilim, **4. pinnation** : tüysülük, tüye benzerlik; dilimlilik.

pinnati-, *ön ek* **1.** *bot.* "dilikli, dilimli, bileşik, küçük yapracıklardan oluşan". *ör.: pinnatilobate,* **2.** *zool. bk.:* **pinni-.**

pinnatifid, *sf. bot.* dilikli, yapracık arası yarıkları orta damara yakın gelen (bileşik yaprak).

pinnatilobate = pinnatilobed, *sf. bot.* dilimli, yapracık arası yarıkları orta damardan uzak olan (bileşik yaprak).

pinnatipartite, *sf. bot.* dilimlenmiş, dilim dilim ayrılmış (yaprak).

pinnatiped, *sf.* dilim ayaklı, ayakları yuvarlak dilimlerden oluşan (kuş).

pinnatisect, *sf. bot.* dilimli, dilimlere ayrılmış (yaprak).

pinner, *is.* **1.** iğneleyen, iğne ile tutturan, **2.** (XVIII. yy.da kadınların giydiği iki tarafından iğne ile tutturulmuş uzun sarkık kenarlı) başlık, **3.** *k.d. bk.:* **pinafore**, **4. pinder** *d.d. esk.* başıboş hayvanları yakalayan belediye memuru.

pinni-, *ön ek zool.* "kanat, yüzgeç". *ör.: pinniped.*

pinnigrade = pinnipedian, *sf.&is.* kanat bacaklı (hayvan): kanada benzer çıkıntıları bacak gibi kullanarak hareket eden. Ayı balığı *(seal)*, mors *(walrus)* gibi.

pinnula, *is., ç.* **-lae 1.** *bk.:* **pinnule, 2.** tüy, kıl. ***e.a.- 2. feather, barb.***

pinnular, *sf. zool.* **1.** tüylü, kıllı, **2.** *bot.* dilimli (yaprak).

pinnulate(d), *sf.* tüylü.

pinnule, *is.* **1.** *zool.* kıl, tüy, kuş tüyünün bir kılı, yüzgeç vb. gibi organ, **2.** *bot.* yaprak dilimi, bileşik yaprağın dilimlerinden her biri.

pinny, *is. Brit. bk.:* **pinafore.**

pin oak, *is. bot.* iğneli meşe *(Quercus palustris)* : D ABD'de yetişen dalları uzun ve sarkık bir tür meşe.

pinochle=pinocle=penuchle=penuckle, *is.* pinakl : 48 kart ile 2/3/4 kişi arasında oynanan iskambil oyunu.

pinole, *is. ABD* **1.** kavrulmuş mısırın unu, **2.** kavrulmuş hububat veya fasulye unu.

piñon = pinyon, *is., ç.* **piñons/piñones/ pinyons 1.** *bot.* fıstık çamı *(Pinus parryana, P. cembroides, P. edulis, P. monophylla)* : GB ABD'de yetişen ve fıstığı yenen birkaç tür çam. **nut pine** *d.d.* **2.** çam fıstığı.

pinpoint, *is.&f.&sf.* **1.** iğne ucu, **2.** ufak şey, **3.** kesinlikle belirlemek/saptamak/tespit etmek/yerini bulmak, bulup çıkarmak, *mec.* parmağını basmak. *to ~ the problem/a target.* **3.** kesin, tam, doğru, sahih, dakik. ***e.a.- 3. exact, precise.***

pinprick, *is.&f.* **1.** iğne batması, iğne ile açılan delik, **2.** gaile, can sıkıcı/sinirlendirici/ üzücü şey. *the hundred daily ~s of family life.* **3.** iğne batırmak.

pins and needles, *is.* **1.** karıncalanma, uyuşma, **2. on pins and needles** : endişeli, huzursuz, diken üstünde. ***e.a.- 2. uneasy, nervous, anxious.***

pin seal, *is.* fok yavrusu derisi.

pinsetter = pinspotter, *is.* lobut dizen : top yuvarlama (bowling) oyununda lobutları dizen makine.

pin stripe, *is.* **1.** (kumaşlarda) çok ince çizgi, **2.** çok ince çizgili kumaş veya elbise.

pint, *is.* yarım kuart veya 1/8 galon = ABD: 0.473 litre, Brit.: 0.568 litre.

pinta, *is. patol.* benek hastalığı : Orta ve G Amerika'da görülen ve deride çeşitli renklerde benekler hasıl eden hastalık.

pintado, *is., ç.* **-dos/does** *bk.:* **cero.** (**pintada** *d.d.*)

pintail, *is., ç.* **-tails/-tail** *zool.* kılkuyruk *(Anas acuta)* : kuyruğunun orta tüyü sivri ve uzun bir tür ördek.

pin-tailed, *sf.* **1.** kıl kuyruklu, uzun ve sivri kuyruklu (kuş), **2.** kuyruk tüyleri sivri, ensiz ve sert olan.

pintano, *is., ç.* **-nos/-no** *zool.* yeşil balık *(Abudefduf)* : mercan kayaları civarında bulunan yeşil renk üzerine koyu şeritli tropikal balık. **cow pilot** *d.d.*

pintle, *is.* **1.** mil, eksen, **2.** dümen mili, **3.** topun çeken taşıta bağlandığı mil veya kanca.

pinto, *sf.&is.* **1.** benekli, alacalı. *a ~ horse.* **2.** *ABD* alacalı at, **3. ~ bean** *d.d.* barbunya, benekli fasulye *(Phaseolus vulgaris).*

pint-size(d), *sf.* ufacık, minicik.

pinup = pin-up, *is.&sf. k.d.* **1.** (duvara asılan) güzel kız resmi, **2.** (resmi duvara asılan) güzel kız, **3.** güzel, cazibeli, resmi duvara asılmaya lâyık. *a ~ girl.* **4.** duvar+, duvara asılan. *a ~ lamp.*

pinweed, *is. bot.* ince ot *(Lechea)* : ince saplı, dar yapraklı bir bitki.

pinwheel = pin wheel, *is.* **1.** fırıldak, **2.** çarkıfelek.

pinwork, *is.* iğne işi (işleme).

pinworm, *is. zool.* iğne kurdu, kıl kurdu *(Entero-bius vermicularis)* : ince bağırsak solucanı.

pin wrench, *is.* saplamalı anahtar, somunların yarığına girecek pimi olan anahtar.

pinxit, *f. Lât.* (tabloyu) yapan : tablolarda ressamın imzasından önce yazılır.

pinxter flower = pinkster flower, *is. bot.* yabanî azelya *(Rhododendron nudiflorum, Azalea nudiflora):* ABD'de yetişir, pembe, mor çiçek açar.

piny, *sf.* **pinier, piniest 1.** çamlık, **2.** çam+. **a ~ fragrance** : çam kokusu. **piney** *d.d.*

Pinyin, *is.* Çinceyi yazmak için resmen 1979'da kabul edilen Lâtin alfabesi. **Pinyin system** *d.d.*

pinyon, *is. bk.:* **piñon.**

pion, *is. bk.:* **pi meson.**

pioneer, *is.&f.&sf.* **1.** öncü : (a) bir ülkeye ilk girip yerleşen va başkalarına çığır açan kimse, (b) araştırma, keşif, teşebbüs ve ilerlemede önayak olan kimse, (c) öncü askerî birlik, istihkâm öncü birliği, **2.** *ekol.* çıplak bir bölgeyi işgal edip orada üreyerek çoğalan bitki/hayvan türü, **3.** *ABD- b.h.* Ay'a atılan insansız uzay aracı, **4.** öncülük etme, **5.** yol/çığır açmak, **6.** önayak olmak, başlatmak. *to ~ an aid program.* **7.** rehberlik etmek, yol göstermek, **8.** öncü+, rehber+, kılavuz, deneysel, çığır açıcı, örnek, ilk. **a ~ method of education** : deneysel bir eğitim yöntemi.

pious, *sf.* **1.** dindar, Allaha saygı gösteren, takva sahibi, **2.** din perdesi altında (yapılan). *a ~ deception.* **3.** sahte fazilet gösteren, mürai, ikiyüzlü, dindarlık/fazilet taslayan, sahte sofu, **4.** kutsal, uhrevî, dinî. *~ litterature.* **5.** *esk.* ebeveynine/büyüklerine saygı gösteren, **6. ~ly** : dindarca, takva ile, **7. ~ness** : dindarlık, takva. ***e.a.- 1. devout, godly, reverent, religious, 3. sanctimonious, 4. sacred, 5. filial.***

pip[1], *is.* **1.** (zar/domino üzerindeki) nokta, **2.** (ananas üzerindeki) kabarcık, dilim, **3.** (bitki ve çiçeklerde) kök, tincik, soğancık, **4.** *vet. patol.* kurbağacık : kümes hayvanlarında görülen dil altı hastalığı, **5.** (şaka olarak) hastalık, önemsiz/bilinmeyen hastalık, **6.** (elma, armut, portakal gibi etli meyvelerde) çekirdek, **7.** *argo* olağanüstü/fevkalâde/harikulâde şey/kimse, **8.** *elekt.* benek, bir cismin yansıttığı dalganın radar ekranında hasıl ettiği ışık lekesi, **9.** bir salkım çiçeğin tomurcuklarından her biri, **10.** (teğmenlere/yüzbaşılara takılan) yıldız (rütbe işareti), **11.** kısa ve tiz ses, **12.** *Brit.* can sıkıntısı, usanç. **give s.o. the ~** : birinin canını sıkmak, usandırmak, keyfini kaçırmak. **have/get the ~** : canı sıkılmak, usanmak, bıkmak.

pip[2], *f.* **pipped, pipping 1.** cıvıldamak, civciv gibi "cik, cik" diye ses çıkarmak, **2.** (yumurtadan çıkmak için kabuğunu delmek, **3.** (kabuğunu delip) yumurtadan çıkmak. *The chick ~ped.* **4.** *Brit.- argo* yenmek. **be ~ped at the post** : (yarışmada vb.) son anda yenilmek, **5.** (sınavda) başaramamak, kalmak, *argo* çakmak. *He ~ped his examination.* **6.** (meyvenin) çekirdeklerini çıkarmak, **7.** (kurşun) sıyırtmak, hafifçe değip geçmek, **8.** vurmak, öldürmek, **9. ~ out** : ölmek, son nefesini vermek, **10. put s.o.'s ~ out** : birisinin ocağını söndürmek/teşebbüsünü akamete uğratmak.

pi-pa = p'i-pa, *is.* Çin kopuzu (6 telli saz).

pipage, *is.* **1.** boru ile (gaz, su vb.) iletme/nakletme, **2.** (gaz/su vb.) ileten boru, **3.** boru ile (gaz/su vb.) iletme/nakil ücreti.

pipal = peepul, *is. bot.* Hint inciri *(Ficus religiosa).*

pipe[1], *is.* **1.** boru, **2.** oluk, künk, **3.** pipo, çubuk, lüle. **put that in your ~ and smoke it** : istesen de, istemesen de bu böyledir, bunu değiştiremezsin. **smoke the ~ of peace** : barışmak, sulh yapmak, **4.** bir pipo dolusu/bir çubukluk tütün, **5.** *müz.* kaval, düdük, flüt, klarnet, obua, gayda gibi borulu nefesli çalgı, **6.** *den.* (a) **boatswain's pipe** *d.d.* silistre, düdük, haberleşme borusu, (b) silistre ile verilen kumanda, **7.** kuş/kurbağa vb. sesi, **8. ~s** *k.d.* (insanlarda) ses telleri, (şarkı vb. söylerken çıkarılan) ses, **9.** *gen.* **~s** : (a) *müz. bk.:* **bagpipe**, (b) nefesli sazın borusu, (c) *k.d.* nefes borusu, insan ve hayvanlarda boru şeklinde organ, **10.** silindirik maden damarı, **11.** *bot.* bitki sapı/gövdesi, **12.** döküm boşluğu, çelik dökümünde çıkan gazların açtığı boş-

luk, **13.** *argo* (kolejde) kolay ders, **14.** (şarap/zeytinyağı konulan) fıçı, **15.** fıçı dolusu, 126 galon (≈ 477 l), **16.** şarap/zeytinyağı dolu fıçı.

pipe2, *f.* **piped, piping 1.** (düdük/kaval/flüt vb.) çalmak, **2.** *den.* silistre ile çağırmak. **~ on board** : gemiye çıkan bir kimseyi forsun düdüğü ile selâmlamak, **3.** boru gibi ötmek/ses çıkarmak, ince ve tırmalayıcı sesle konuşmak, **4.** düdük sesi gibi ses çıkarmak, **5.** (madencilikte) kuyu/kanal açmak, **6.** (dökümde) hava boşluğu hasıl olmak, **7.** düdük çalarak kumanda vermek, **8.** boru döşemek, **9.** boru ile iletmek/nakletmek, **10.** ıslıkla çağırmak/emir vermek, **11.** cırlak/tiz ses çıkarmak. *to ~ a command.* **12.** (elbiseyi) şeritlerle süslemek, **13. ~ down** : susmak, dırdırı kesmek. **~ down!** : Sus! Kes sesini! **14. ~ up** : (a) şarkı söylemeye veya nefesli bir çalgı çalmaya başlamak, (b) açıkça konuşmak, fikrini serbestçe söylemek.

pipe bomb, *is.* boru bombası, madenî boru parçası ile yapılan bomba.

pipe clay, *is.* lüleci çamuru, pipo yapılan ince beyaz kil.

pipe cleaner, *is.* pipo temizleyicisi.

pipe cutter, *is.* boru keskisi.

pipe dream, *is. k.d.* boş emel/hulya, olmayacak hayal. *Her plans for a movie career had all been a ~ ~.*

pipefish = needlefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* deniz iğnesi, iğnebalık *(Syngnathidae):* ağız kısmı boru gibi uzun, kılçıkları halka biçiminde ince bir balık.

pipefitter, *is.* boru ekçisi. **pipefitting** : (a) boru eki, boruların birbirine eklenmesi, (b) boru ek parçası.

pipeful, *is., ç.* **-fuls** bir pipoluk, pipo dolusu (tütün).

pipeless, *sf.* **1.** borusuz, **2.** piposuz.

pipelike, *sf.* boru gibi, boru şeklinde.

pipeline, *is.&f.* **-lined, -lining 1.** boru hattı, (petrol/gaz vb.) nakil borusu, petrol/gaz borusu, **2.** haber ulaştırma kanalı, özel/gizli haber aracı, **3.** malın üreticiden tüketiciye akış süresi, **4. It's in the ~** : yapılmakta, hazırlanmakta, yolda, sevk edilmek üzere. **The goods you ordered are in the ~** : Siparişleriniz sevk edilmek üzeredir. **5.** boru hattı döşemek, **6.** boru ile nakletmek.

pipe major, *is.* askerî gaydacıların çavuşu.

pipe of peace, *is. bk.:* **calumet**. *smoke the pipe of peace :* barışmak, sulh yapmak.

pipe organ, *bk.:* **organ** (1).

piper, *is.* **1.** kavalcı, flütçü, klarnetçi, zurnacı vb. gibi borulu çalgı çalan kimse, **2.** gaydacı, **3. pay the ~** : (a) bedelini ödemek, sorumluluğu yüklenmek, (b) eyleminin kötü sonuçlarına katlanmak, (c) **He who pays the ~ calls the tune** : Parayı veren düdüğü çalar. **4.** güvercin yavrusu, **5.** öksüz balığı *(Trigla lyra). e.a.- 2. bagpiper.*

piperaceous, *sf. bot.* bibergillerden, *Piperaceae* (bibergiller) familyasına mensup.

pipe-rack, *sf. k.d.* ucuzcu, ucuz satan : süs ve gösterişten kaçınarak müşteriye ucuz mal satan. *a plain ~ store for men's clothing.*

piperazine, *is. kim.* piperazin : C4H10 N2. Veterinerlerce haşarat ve bağırsak kurdu öldürücü olarak kullanılan kristalli bileşim.

piperidine, *is. kim.* piperidin : C5H11N. Piridin ve piperinden elde edilen sıvı bileşim. Eritici olarak kullanılır.

piperine, *is. kim.* piperin : C17H19NO3. Biberden elde edilen beyaz alkaloid.

piperonal = piperonyl aldehyde , *is. kim.* piperonal : CH2(O2)C6H3CHO veya C8H6O3. Benzenden elde edilen beyaz kristal aldehit, ışıkta rengi koyulaşır. Parfüm yapmada ve organik sentezlerde kullanılır.

pipestem, *is.* **1.** pipo sapı, **2.** cılız, zayıf ve uzun, pipo sapına benzer/çöp gibi şey (kol, bacak vb.).

pipestone, *is.* pipo taşı : Amerika kızılderililerinin pipo yapmakta kullandıkları kırmızı kil.

pipet = pipette, *is.&f.* **-petted, -petting 1.** pipet, **2.** pipetle ölçmek/sıvı iletmek.

pipe wrench, *is.* boru anahtarı.

piping, *is.&sf.* **1.** boru şebekesi, borular, **2.** kaval/flüt vb. çalma/çalan, **3.** boru döşeme, **4.** cırlak ses, düdük vb. sesi (çıkaran). *the ~ of frogs in the spring.* **5.** kaval/flüt vb. ile çalınan müzik, **6.** (elbise süsü olarak kullanılan) şerit, kordon, **7.** pasta/dondurma üzerindeki şerit şeklinde süs, **8.** baraj vb. zemininde suyun açtığı tünel, **9.** ıslık çalan, tiz, kulakları tırmalayan (ses),

10. ~ hot : (yiyecek/içecek) çok sıcak, dumanı üstünde, buram buram. *~ hot soup/tea.* **11. ~ly** : ıslık çalarak, tiz bir şekilde, düdük gibi, cırlak cırlak.

pipit, *is. zool.* incir kuşu *(Anthus):* K Amerika'da yaygın bir ötücü kuş. **red-throated ~** : kızıl gerdanlı incir kuşu *(Anthus cervinus).* **tawny ~** : kır incir kuşu *(Anthus campestris).* ***e.a.- titlark.***

pipkin, *is.* **1.** güveç, küçük toprak kap, **2.** *k.d.* çamçak, maşrapa. ***e.a.- 2. piggin.***

pippin, *is.* **1.** (birkaç çeşit) elma, **2.** çekirdek, **3.** *argo* harika kimse/şey. ***e.a.- 2. seed, pip.***

pipsissewa, *is. bot.* taşkıran otu *(Chimafilla umbelleta):* yaprakları kuvvet verici, idrar söktürücü ve damar büzücü olarak kullanılan beyaz/pembe çiçekli, kalımlı bitki (safra kesesi taşlarını parçaladığına inanıldığından bu ad verilmiştir).

pip-squeak, *is. k.d.* basit/önemsiz/değersiz kimse/şey. ***e.a.- twerp.***

pipy, *sf.* **pipier, pipiest 1.** boru şeklinde, borumsu, boru gibi, **2.** tiz, keskin, cırlak, kulak tırmalayıcı. *a ~ voice.* ***e.a.-1. pipelike, tubular, 2. shrill, piping.***

piquant, *sf.* **1.** mayhoş, ekşimsi, buruk. *a ~ aspic/sauce.* **2.** ilginç, canlı, uyanık, hoş, cazip. *a ~ wit. a ~ bit of news. Her ~ face.* **3.** *esk.* sivri, keskin, iğne gibi, acıtan, **4. ~ly** : (a) mayhoşça, (b) ilginç/hoş bi şekilde, **5. ~ness = piquancy** : (a) mayhoşluk, (b) ilginçlik, hoşluk, caziplik. ***e.a.- 1. biting, tart, spicy, racy, pungent, 2. interesting, provocative, lively, 3. stinging, sharp. k.a.- 1. bland.***

pique, *is.&f.* **piqued, piquing 1.** incitmek, gücendirmek, darıltmak, gönlünü/kalbini/hatırını kırmak, rencide etmek. *He ~d her by refusing her invitation.* **2.** gururunu/izzeti nefsini yaralamak, **3.** (ilgi/merak) uyandırmak, **4.** kışkırtmak, tahrik etmek. *to ~ s.o. to answer a challenge.* **5.** *esk.* **~ on/upon** : böbürlenmek, övünmek, gururlanmak, kendini bir şey zannetmek, çalım satmak. *He ~s himself on his skill as a cook.* **6.** öfkelendirmek, kızdırmak, öfke ve nefret uyandırmak, **7.** incinme, gücenme, darılma. ***e.a.- 1&2. offend, vex, 3. excite, 4. provoke, 5. pride oneself, 6. irritate, nettle, peeve, roil, 7. resentment, offense, displeasure, umbrage, huff.***

piqué, *is. Fr.* pike (kumaş).

piquet = picquet, *is.* kızma birader : iki kişi arasında 32 kartla oynanan iskambil oyunu.

piracy, *is., ç.* **-cies 1.** korsanlık, **2.** telif hakkına tecavüz, izin almadan patentli bir şeyi/fikri kullanma.

Piraeus = Peiraeus, *is.* Pire (limanı).

piragua = pirogue, *is.* **1. piroque** *d.d.* kütük sandal: ağaç kütüğü oyularak yapılan sandal, **2.** iki direkli düz tabanlı bot (Karaip denizinde kullanılır).

piranha, *is. zool.* piraya, yamyam balık *(Serrasalmus rhombeus)* : G Amerika'da bulunan ve sürüler hâlinde insana/iri hayvanlara saldırıp etini yiyen ufak (boyu en çok 45 cm) bir tür balık. **caribe, piraya, piraña** *d.d.*

pirate, *is.&f.* **-rated, -rating 1.** korsan, **2.** korsan gemisi, **3.** soyguncu, yağmacı, çapulcu, haydut, eşkiya. *confidence men and other ~s.* **4.** patent hırsızı, başkalarının keşfini/eserini izinsiz kullanarak çıkar sağlayan kimse, **5.** korsanlık yapmak, yağma/talan etmek, soymak, **6.** patent hırsızlığı yapmak, başkasının keşfini/eserini izinsiz kullanıp çıkar sağlamak, **7. piratic(al)** : korsan+, korsanca, **8. piratically** : korsanca, korsanlıkla, yağmacılıkla. ***e.a.- 1. freebooter, buccaneer, corsair, plunderer, filibuster, 3. plunderer, predator, 5. plunder, rob.***

pirn, *is. İsk.* **1.** küçük iğ, **2.** mekik ipliği, **3.** çıkrık makarası, **4.** olta ipi makarası.

pirogue, *is. bk.:* **piragua** (1)

piroshki, *is.* kıymalı ufak börek, meyveli hamur tatlısı.

pirouette, *is.&f.* **-etted, -etting** tek ayak üstünde veya parmak ucunda dönüş/dönmek (dans, bale vb.).

pis-aller, *is. Fr.* son çare, son merci. ***e.a.- last resort.***

piscary, *is., ç.* **-ries 1.** *huk.* (belirli sularda) balık tutma/avlama hakkı/imtiyazı, **2.** balık avlama bölgesi. ***e.a.-2. fishery.***

piscatology, *is. az kul.* balıkçılık, balık avcılığı (tekniği).

piscator, *is.* balıkçı. ***e.a.- fisherman.***

piscatorial = piscatory, *sf.* **1.** balıkçılık+, balık avlama+. *~ rights.* **2.** balık(çılık) ile geçinen. *~ birds.* **3. piscatorially** : balıkçılıkla, balık avlamak suretiyle.

Pisces, *is. astr.* **1.** Balık Burcu, **2.** burçlar kuşağının on ikinci işareti, **3.** *zool.* balıklar familyası.

pisci-, *ön ek* "balık". *ör.: piscivorous. s.h.ö :* **pisc-.**

piscicultural, *sf.* **1.** balık üretimi+. **2. ~ly** : balık üretimi suretiyle.

pisciculture, *is.* balık üretimi. **pisciculturist** : balık üreticisi.

pisciform, *sf.* balık şeklinde.

piscina, *is., ç.* **-nae** dinî törenden sonra papazın kadehleri yıkadığı taş lavabo. **sacrarium** *d.d.*

piscine, *sf.* balık gibi, balık biçiminde, balığa benzer.

Piscis Austrinus = Piscis Australis, *is. astr.* Güney Balık Burcu.

piscivorous, *sf.* balık yiyen, balıkla beslenen.

pish, *ünl.&f.* Öf! Püf! (demek) (iğrenme belirtir).

Pisidia, *is.* Burdur yöresinin eski adı. **~n** : bu yöreye ait.

pisiform, *sf.&is.* **1.** bezelye biçiminde, **2.** *anat. zool.* bezelye biçimindeki bilek kemiği.

pismire = pissant, *is. esk.- k.d.* karınca. ***e.a.-*** *ant.*

pismo clam, *is. zool.* kıyı istiridyesi *(Tivela stultorum).* Kaliforniya-Meksika kumsal kıyılarında bulunur.

pisolite, *is.* taneli kireç taşı: bezelye gibi yuvarlak taneciklerden oluşur.

piss, *is.&f.* **pissed, pissing** *argo-kaba* **1.** sidik, çiş, idrar, **2.** işemek, çiş yapmak, su dökmek, **3. ~ about/around** : (a) oyalanmak, zamanını boşa harcamak, önemli işler dururken lüzumsuz işlerle vaktini öldürmek, (b) çocukça hareket ederek başkalarının canını sıkmak, **4. ~ down** : şiddetli yağmur yağmak. *It is ~ing down.* **5. ~ off**! Defol! Çekil karşımdan! Cehennem ol! **6. ~ed off** : öfkeli, hiddetli, kızgın. **He is ~ed off with ...** :...-ye çok kızdı/öfkelendi/ canı sıkıldı. **Her nagging ~es me off** : Dırdırı canımı sıkıyor (çekilmez oldu). **7. pissed** *argo* sarhoş. ***e.a.-1.*** *urine,* ***2.*** *urinate,* ***6.*** *angry, upset, disgusted,* ***7.*** *drunk.*

pissoir, *is., ç.* **-soirs** *Fr.* (su dökmek için) umumî helâ.

pistachio, *is., ç.* **-chios 1. ~ nut** *d.d.* Şam fıstığı, Antep fıstığı, **2.** *bot.* Şam fıstığı ağacı *(Pistacia vera),* **3.** fıstık rengi, fıstık yeşili, **4.** fıstıklı (tatlı/dondurma/şekerleme vb.). **pistache** *d.d.*

pistareen, *is.&sf.* **1.** XVIII. yy. da İspanya sömürgelerinde kullanılan 20 sentlik para, **2.** *esk.* önemsiz, basit. ***e.a.-2.*** *petty, trifling.*

pistil, *is. bot.* **1.** pistil, çiçeğin tohum taşıyan dişi organı, **2.** pistiller (tümü birden). ***e.a.-*** *gynoecium.*

pistillate, *sf. bot.* **1.** pistilli, pistilleri/ dişi organı olan, **2.** ercik organı olmayıp yalnız pistili olan.

pistol, *is.&f.* **-toled, -toling** *(Brit.:* **-tolled, -tolling)** **1.** tabanca, revolver, piştov. **~ grip** : tabanca kabzası. **~ shot** : tabanca ateşi/atışı/ atımı, tabanca sesi, tabanca menzili, **2.** tabanca ile ateş etmek/vurmak.

pistole, *is.* **1.** eski İspanyol altın parası, (2 *escodos*), **2.** Avrupa ülkelerinde eskiden kullanılan altın paralardan her biri.

pistoleer = pistolier, *is. esk.* tabancalı (asker vb.).

pistol-whip, *gl.f.* **-whipped, -whipping** (birini) tabanca ile (baş ve omuzuna vurarak) dövmek.

piston, *is. mak.* piston, **2.** *müz.* nefesli çalgılarda piston, **3. ~ crown** : piston başı, **4. ~ ring** : piston yayı/halkası, segman, **5. ~ rod** : piston kolu.

pit, *is.&f.* **pitted, pitting 1.** (yerde hasıl olan) çukur, hendek, oyuk, **2.** (üstü örtülerek gizlenmiş) tuzak çukuru, **3.** (a) maden ocağı çukuru, ocak, kuyu. **~ bottom** : kuyu dibi. **~ cage** : kuyu kafesi. **~ prop** : ocak direği. **~ top** : kuyu başı. (b) kömür madeni damarı, (c) kömür madeni, **4.** gayya kuyusu, cehennem çukuru, **5.** pütür, (düz bir yüzey üzerindeki) girinti/oyuk/ çukur. *Glass flawed by ~s.* **6.** vücuttaki doğal çukurluklar. **armpit** : koltuk altı. **the ~ of the back** : sırt çukuru, **7.** çopur, çiçek hastalığının yüzde bıraktığı çukurluk, **8.** horoz dövüştürülen yer, **9.** *ABD* emtia borsasında bir çeşit mala ayrılan bölüm. *the corn ~.* **10.** *mim.* (a) tiyatroda orkestra arkasındaki bölüm, (b) orkestra bölümü, **11. clay ~** : kil yatağı. **gravel ~** : çakıl yatağı, **12.** *ABD* çekirdek (erik, kayısı, kiraz, şeftali vb.

çekirdeği), **13.** oto yarışında benzin doldurma ve tamir yeri, **14.** (futbolda) saha ortası, **15.** çukurlaş(tır)mak, çukurlar açmak, **16.** çopurlaş(tır)mak. *His face was ~ted by chicken pox.* **17.** çukura gömmek/yerleştirmek, depolamak, **18.** kışkırtmak, dövüşe teşvik etmek. **~ one against another** : kapıştırmak, birbiriyle dövüştürmek, **19.** horozu dövüş yerine koymak, **20.** çekirdeklerini çıkarmak, **21.** (oto yarışında) benzin ikmali için durmak, **22. the pits** *argo* en feci durum/yer/koşul vb. ***e.a.-2.*** *trap, snare,* ***4.*** *hell,* ***12.*** *stone.*

pita, *is.* **1.** *bot.* elyaflı bitki, **2.** bitki elyafı, **3.** *bot.* (Orta Amerika'da yetişen) yabanî ananas *(Ananas magdalenae),* **4.** pide (ekmek).

pitapat, *is.&zf.&f.* **-patted, -patting 1.** pıtırtı, tıpırtı, pıt pıt sesi, birbirini izleyen vuruşların çıkardığı ses. *The ~ of hail on a roof.* **2.** pat pat, güm güm, pıt pıt, birbirini izleyen vuruşlarla. **Her heart beat ~ with excitement** : Heyecandan yüreği güm güm atıyordu. **3.** tıpırdamak, pıtırdamak, pıt pıt/pat pat etmek, hafif hafif çarpmak.

pitch[1], *f.* **1.** (çadır vb.) kurmak, **2.** (bir yere/bir durumda) yerleştirmek, dikmek, tespit etmek, **3.** atmak, fırlatmak, **4.** (beyzbol) topu vurucuya atmak, atıcı vazifesi görmek, **5.** eriştirmek, ulaştırmak, (belirli düzeye/dereceye vb.) çıkarmak/yükseltmek. *He ~ his hopes too high.* **6.** *müz.* belirli bir perdeye akort etmek, **7.** *esk.* düzenlemek, tanzim etmek, nizama sokmak, (muharebe sahası vb.), **8.** *esk.* gömmek, (yere) çakmak, **9.** (tepe taklak) düşmek, (baş aşağı) dalmak, **10.** sendelemek, sallanmak, **11.** aşağıya eğilmek, meyletmek, **12.** yalpalamak, yalpa vurmak, **13.** (roket/füze) titreşimler yapmak, sabit uçuş yüksekliğinden saparak düşey düzlemde inip çıkmak, **14.** *den.* (gemi) başkıç vurmak, **15.** ziftlemek, zift/katran ile kaplamak, **16. ~ in** *k.d.* (a) katılmak, iştirak etmek, iş birliği yapmak, beraber çalışmak, (b) sıkı çalışmaya başlamak, **17. ~ into** *k.d.* (a) üstüne saldırmak/atılmak, (sözle/eylemle) hücum etmek, (b) sıkı çalışmaya başlamak. **be ~ed into doing sth.** *k.d.* ister istemez/zorla bir şeyi yapmaya mecbur olmak, **18. ~ on** : rastgele seçmek, **19. ~ on one's head** : tepe üstü düşmek, **20. ~ woo** *argo* sevişmek, **21. ~ed battle** : meydan muharebesi/savaşı. ***e.a.- 3.*** *throw, fling, hurl, toss,* ***8.*** *embed,* ***9.*** *plunge, fall,* ***10.*** *lurch,* ***11.*** *dip,* ***16.*** *(a) cooperate,* ***17.*** *(a) attack, assail.*

pitch[2], *is.* **1.** (bağıl) derece, mertebe, nokta. **to the highest ~** : son derecede, en yüksek mertebede, son dereceye kadar. **to such a ~ that** : öylesine/ öyle bir mertebede ki. *a high ~ of excitement.* **2.** eğim, meyil. *the ~ of a roof.* **3.** en yüksek derece/mertebe, doruk, tepe, zirve. *the ~ of success.* **4.** *müz.* perde, **5.** standart ton : notaların mukayese edildiği temel ses, **6.** (akustik) temel frekans, fondmantal, **7.** atış, atma, fırlatma, **8.** (beyzbol) top atışı, **9.** *den.* geminin baş kıç vurması, **10.** eğik/meyilli kısım/yer, **11.** bir yere konulan/yerleştirilen şeyin miktarı, **12.** (kriket) saha ortası, **13.***argo* (a) satış taktiği, malı methederek satma çabası, (b) yaklaşım, özel bir hareket plânı. *to tackle a problem again, using a new ~.* **14.** *hv.* (a) uçağın/uzay aracının yalpalaması, (b) adım, pervanenin bir dönüşünde alınan yol, **15.** *jeol.* bir tabakanın yataya nazaran eğimi, **16.** *mak.* (dişli, vida) adım, hatve, **17.** (halı) 27 inçteki çözgü sayısı, **18.** (iskambil) *bk.:* **all four** (2), **19.** işportacının tezgâh yeri, **20.** zift, karasakız, **21.** asfalt, bitüm. *mineral ~* . **22.** reçine, **23.** çam sakızı, bazı ağaçlardan çıkan çam sakızına benzer madde, piz, **24. ~like** : zift/ karasakız gibi. ***e.a.-7.*** *throw, toss,* ***22.*** *resin.*

pitch-black, *sf.* simsiyah, kapkara. **as black/dark as a ~** : zifirî karanlık.

pitchblende, *is.* uranyumlu/radyumlu maden cevheri.

pitch-dark, *sf.* zifirî karanlık, çok karanlık, göz gözü görmez. *The night was ~.* **~ness** : zifirî karanlık(lık).

pitcher, *is.* **1.** *ABD* testi, sürahi, ibrik, maşrapa, **2.** *bot.* (a) ibrik şeklinde yaprak, (b) *bk.:* **ascidium**, **3.** atan/fırlatan kimse, **4.** (beyzbol) topu atan oyuncu. **~'s mound** : atıcının durduğu tümsek, **5.** (bir cins) golf sopası, **6. Little ~s have big ears** : Çocukların kulağı delik olur/ çocuktan al haberi/ çocukların gözünden bir şey kaçmaz. **7. ~like** : ibrik gibi.

pitcher plant, *is. bot.* **1.** böcekkapan bitki *(Darlingtonia),* **2.** ibrik otu *(Sarracenia purpurea).* **huntsman's-cup** *d.d.*

pitchfork, *is.&f.* **1.** yaba, saman tırmığı, **2.** *müz.* diyapazon, ses çatalı, **3.** yabalamak, saman tırmığı ile savurmak.

pitching niblick, *is.* (bir tür) golf sopası.

pitchman, *is., ç.* **-men 1.** işportacı, seyyar satıcı, **2.** sırnaşık satıcı, malını zorla satmaya çalışan.

pitchout, *is.* **1.** (beysbolda) kasten uzağa fırlatına top, **2.** (futbol) bekin arkadaşına saha yanında verdiği pas.

pitch pine, *is.* sakız çamı, reçineli çam.

pitch pipe, *is.* akort düdüğü: üflenince belirli tonda bir/birkaç ses çıkaran ve müzik aletlerini akort için kullanılan kamış düdük veya flüt.

pitch shot, *is.* (golf) yüksek vuruş, yükseğe atılan top.

pitchstone, *is.* katran taşı : donmuş katrana benzeyen cam gibi parlak volkanik taş.

pitchy, *sf.* **pitchier, pitchiest 1.** ziftli/katran gibi, zifte/katrana benzer, kapkara, simsiyah, **2.** katranlı, ziftli, katran/zift sürülmüş/bulaşmış, **3. pitchily** : kapkara/ simsiyah bir şekilde, katranlı/ziftli gibi, **4. pitchiness** : zifte/katrana benzeyiş, kapkaralık, simsiyahlık.

piteous, *sf.* **1.** acıklı, hazin, acındıran, merhamet uyandıran, acınacak. *There were ~ sounds of suffering and pain. a ~ description of her plight.* **2.** *esk.* merhametli, acıyan, **3. ~ly** : hazin hazin, acıklı/acınacak bir şekilde. *She looked ~ly up at me.* **4. ~ness** : acıklılık, acınacak hâl. ***e.a.-1.*** *pitiful, pathetic, moving, distressing, wretched, sorrowful, 2. compassionate.*

pitfall, *is.* **1.** tuzak, kapan, insan veya hayvan için hazırlanıp gizlenmiş tuzak, **2.** görünmez/gizli tehlike, beklenmedik/önceden görülemeyen güçlük. *Some concern has been expressed about the ~s of pursuing such a drastic policy.* ***e.a.-1.*** *trap.*

pith, *is.&f.* **1.** *bot.* öz, mürver özü, bazı ağaçların gövde ve dallarının eksenindeki yumuşak doku, **2.** *zool.* kuş tüyünün yumuşak özü, **3.** öz, esas, cevher, ruh, bir şeyin en önemli kısmı. *The ~ of the discussion/of the matter was...* **4.** sağlamlık, ağırlık, temel, salâbet. *an argument without ~.* **5.** *esk.* ilik, kemik iliği, omurilik, **6.** *esk.* kuvvet, güç, metanet, dayanıklılık, mukavemet. *Men of ~.* **7.** (bitkinin dalından/ gövdesinden) özünü çıkarmak, **8.** omuriliği(ni)/ beyni(ni) tahrip etmek, **9.** (hayvanın) omur iliğini keserek öldürmek. ***e.a.- 3.*** *essence, gist, heart, quintessence, 5. marrow, 6. force, strength, vigor, mettle.*

pithead, *is.* maden ocağı başı/girişi ve civarı (tesisleriyle birlikte).

pithecanthrope = pithecanthropus, *is. pal.* (evrim teorisinde) maymun adam, insanımsı maymun, insanla maymun arası yaratık.

pithecanthropine = pithecanthropoid, *sf.* insanla maymun arası.

pith helmet, *is.* kolonyel şapka, yumuşak miğfer, mantarımsı maddeden yapılmış güneş şapkası.

pithy, *sf.* **pithier, pithiest 1.** özlü, veciz, esaslı, sağlam, salim, güvenilir, etkili, tesirli, ikna edici. *a ~ observation/remark.* **2. pithily** : özlü/veciz/esaslı/sağlam/güvenilir/etkili/tesirli bir şekilde, **3. pithiness** : özlülük, sağlamlık, güvenilirlik, etkileyicilik. ***e.a.-1.*** *terse, succinct, pointed, concise, meaty, forcible, effective.*

pitiable, *sf.* **1.** acıklı, hazin, merhamet uyandıran, acınacak hâlde. *They are as ~ a sight as you can imagine.* **2.** sefil, hakir, **3. ~ness** : acıklılık, hazinlik, acınacak hâl, **4. pitiably** : acınacak hâlde, hazin bir şekilde. ***e.a.-1.*** *lamentable, pitiful, 2. miserable, contemptibl.*

pitier, *is.* acıyan, merhametli kims.

pitiful, *sf.* **1.** acıklı, hazin, merhamet uyandıran, acınacak hâlde. *a ~ fate. It is ~ to see old people degraded like that.* **2.** aşağılık, hakir, zelil, miskin, basit, değersiz, düşük nitelikli. *~ attempts. a ~ performance.* **3.** *esk.* merhametli, şefkatli, **4. ~ly** : hazin/acıklı bir şekilde, merhamet uyandırırcasına, **5. ~ness** : acıklılık, hazinlik, acınacak hâl. ***e.a.-1.*** *lamentable, deplorable, pathetic, piteous, pitiable, 2. mean, low, base, vile, despicable, contemptible, 3. compassionate.*

pitiless, *sf.* **1.** acımasız, merhametsiz, insafsız, amansız, kalpsiz, taş yürekli, zalim. *~ criticism. a ~ tyrant. a ~ act.* **2. ~ly** : acımaksızın, merhametsizce, insafsızca, aman vermeksizin, zalimane, **3. ~ness** : acımazlık, merhametsizlik, insafsızlık, kalpsizlik, zalimlik. ***e.a.-1.*** *unmerciful, implacable, relentless, cruel, ruthless, inoxerable, unrelenting.* ***k.a.-*** *merciful.*

pitman, *is., ç.* **-men** (2 ve 3 için) **1.** madenci, maden (ocağı) işçisi, **2.** *mak.* krank mili, **3.** *bk.:* **walking beam.**

pitometer, *is.* hızölçer : akışkanların akış hızını ölçen alet.

piton, *is., ç.* **-tons** piton, dağcı çivisi, dağcılıkta kullanılan ve halat bağlamaya mahsus halkası olan iri madenî çivi.

Pitot-static tube = Pitot tube, *is. hv.* hız ölçme borusu : hareket yönünde ve buna dik iki delikten gelen hava basınçları farkını ölçerek uçuş hızını gösteren alet.

pits, *is. ç. ABD- argo* cehennem, son derece kötü/berbat/can sıkıcı/nahoş yer/kimse/durum. *When you're alone, Christmas is the ~.*

pit saw, *is.* kuyu hızarı, biri çukur yerde öbürü tepede duran iki kişinin kullandığı kereste hızarı.

pittance, *is.* **1.** çok az gelir. *His job pays no more than a ~.* **2.** kıt kanaat geçindirecek ücret/maaş. *Women often prefer to look after their children well, rather than working for a ~.*

pitter-patter, *is.&f.&zf.* **1.** pıtırtı, tıpırtı, yağmur/ayak sesi gibi hafif ve muttarit ses, **2.** pıtırdamak, tıpırdamak, tıpır tıpır ses çıkarmak, **3.** pıtır pıtır, tıpır tıpır, tıp tıp ses çıkararak. *Mice ran ~ through the deserted house.*

pitty-pat, *bk.:* **pitapat.**

pituitary, *sf.&is., ç.* **-taries 1.** *bk.:* **~ gland**, **2.** *ecz.* hipofiz guddesinden yapılan ilâç, **3.** hipofiz guddesi ile ilgili, **4.** hipofiz guddesinin aşırı faaliyet göstermesi sonucu anormal büyüme ile ilgili, **5.** *tıp.* balgam salgılayan, **6.** *biy.* sümüksü.

pituitary gland, *is. anat.* hipofiz guddesi : beynin altında küçük oval bir beze. Büyüme, metabolizma gibi önemli görevleri olan bir hormon salgılar. **pituitary, pituitary body, hypophysis** *d.d.*

pituitous, *sf.* sümüksü, sümük gibi, sümük salgılayan/ihtiva eden.

pit viper, *is. zool.* çıngıraklı yılan *(Crotalidae):* burun ve gözleri arasında ısıya duyarlı bir çukur olan birkaç tür zehirli yılan.

pity, *is., ç.* **pities**, *f.* **pitied, pitying 1.** acıma, merhamet, şefkat, rahim, **2.** acınacak şey, müessif olay. **What a ~!** Ne yazık! Yazık ki! Vah vah! *What a ~ you could not go!* **a thousand pities** : çok yazık, çok üzücü. *It's a thousand pities to see things are being wasted.* **3. have/take ~ on** : acımak, merhamet etmek, rahim/şefkat göstermek, insafa gelmek. *A man who spoke English took ~ on us and translated for us.* **4. feel ~ for** : acımak, merhamet duymak, yüreği sızlamak, **5. for pity's sake** : Allah aşkına! *For pity's sake, leave me alone!* **6. out of ~** : acıyarak, merhameten, **7.** acımak, merhamet etmek, şefkat/rahim göstermek, merhamet duymak. ***e.a.-1.*** *compassion, commiseration, condolence, sympathy, 2. sorrow, regret, 7. commiserate.*

pityingly, *zf.* acıyarak, merhametle, merhameten, insafa gelerek.

pityriasis, *is. patol.* (insan ve hayvanda derinin pul pul/kepek gibi soyulmasına sebep olan) cilt hastalığı.

piu, *zf. müz.* daha. **~ allegro** : daha hızlı.

pivot, *is.&f.* **1.** döngül, mil, muylu, bir ucunda tekerlek/çark vb. dönen veya bir yatağa girerek kendisi dönen mil/iğ, **2.** eksen, mihver, **3.** yönetici, idareci, bir şeyi merkezden yöneten/yönlendiren/istikamet veren kimse. *He is the ~ of her life.* **4.** *As.* çark eden askerî birliğin etrafında döndüğü şahıs, **5.** tek ayak üstünde dönüş, **6.** döngülemek, mil/iğ takmak, **7.** (mil/eksen/döngül etrafında) dönmek. ***e.a.- 7.*** *swing, turn.*

pivotal, *sf.* **1.** döngüsel, döngül/mil/iğ görevi yapan, **2.** son derece önemli, hayatî, dönüm noktası teşkil eden. *a ~ event in his career.* **3. ~ly** : döngül/mil üzerinde, mil görevi yaparak.

pix, *ç. is. ABD- argo* **1.** sinema, **2.** fotoğraflar, **3.** *bk.:* **pic** (çoğulu), **4.** *bk.:* **pyx.**

pixilated, *sf.* **1.** kaçık, çatlak, kafadan sakat, aklî muvazenesi bozuk, **2.** *argo* sarhoş. ***e.a.-1.*** *fey, eccentric, 2. drunk.*

pixy = pixie, *sf.&is. ç.* **pixies 1.** cin, peri, **2. ~ish** *d.d.* şakacı, yaramaz, cin/şeytan gibi, afacan. ***e.a.-1.*** *fairy, 2. impish, mischievous, prankish.*

pizazz = pizzazz, *is. argo* **1.** canlılık, kuvvet, enerji, hayatiyet, cevvaliyet, **2.** gösterişli üslûp. ***e.a.- 1.*** *vigor, vitality, energy, 2. dash, flair.*

pizza, *is.* pizza, peynirli/domatesli pide.

pizzeria, *is.* pizza evi, peynirli/domatesli pide yapan lokanta.

pizzicato, *sf.&zf.&is., ç.* **-ti 1.** parmakla çalınan (kemanın yay yerine parmakla çalınması gibi), **2.** parmakla (çalgıcıya verilen emir), **3.** parmakla çalınan nota/parça.

p.j.'s = P.J.'s, *is. k.d.* pijama. ***e.a.-*** *pajamas.*

pk., *ç.* **pks.** = **1.** pack, **2.** park, **3.** peak, **4.** peck.

pkg., *ç.* **pkgs.** = package.

pkt. = packet.

Pkwy = Pky = Parkway.

pl. = place, **2.** plate, **3.** plural.

placable, *sf.* **1.** kolay yatış(tırıl)ır/teskin olunur/sakinleş(tiril)ir, kolay affeder, **2. ~ness = placability** : kolay yatış(tırıl)ma/teskin olunma/affetme. ***e.a.- 1.*** *forgiving, appeasable, yielding.*

placard, *is.&f.* **1.** yafta, afiş, ilân, levha, **2.** yafta/afiş/ilân yapıştırmak, **3.** afiş vb. ile ilân etmek/duyurmak. ***e.a.- 1.*** *poster.*

placate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** yatıştırmak, teskin etmek, sakinleştirmek. *to ~ an outraged citizenry.* **2. placater** : yatıştıran teskin eden, **3. placation** : yatıştırma, sakinleştirme, **4. placative = placatory** : yatıştırıcı, sakinleştirici, teskin edici. *a placatory remark.* ***e.a.-1.*** *appease. pacify, conciliate, satisfy.*

place[1], *is.* **1.** yer. *This would be a good ~ for a picnic. Please save my ~ for me. I found the ~ where I left off reading.* **2.** uzay, mekân. *time and ~ .* **3.** mevki, mevzi, **4.** mahal, **5.** nokta, benek, ufak yer. *a decayed ~ in a tooth. There's a sore ~ on my leg where I bumped the t able.* **6.** semt, **7.** durum, mevki, yer. **a ~ in the sun** : iyi bir durum. **If I were in your ~** : Yerinizde olsaydım... **8.** sebep, vesile. **There was no ~ for such a behavior**: Böyle davranmaya sebep yoktu. **9.** mevki, makam. *Persons in high ~s in government.* **10.** görev, vazife. **It is not my ~ to do it** : Bunu yapmak benim görevim değil/bana düşmez. **11.** yüksek makam/rütbe. *Aristocrats of power and ~ .* **12.** memuriyet, kadro. *Several ~s have not been filled.* **13.** bölge, mıntaka. *to travel to distant ~s.* **14.** meydan, **15.** küçük sokak, **16.** şehir, kasaba, köy, meskûn yer, **17.** (belirli bir işe tahsis edilmiş) yer/bina, ev, hane. *a ~ of worship.* **18.** binanın belirli bir yeri, yer, köşe. *The kitchen is the sunniest ~ in the house.* **19.** konut, ev, mesken. *Have dinner at my ~. They have a beautiful ~ in the country.* **20.** fırsat, uygun yer/mevki. *There's a ~ in this town for a man of his talents.* **21.** *mat.* (a) basamak, hane, ondalık sayı sisteminde bir rakamın bulunduğu yere atfedilen bağıl değer, (b) **~s** : rakam sayısı, **22.** (dramda) sahne, **23.** (yarışmada) derece. *He won first ~.* **24.** *ABD* at yarışında ikincilik. **25.** *esk.* yol, geçit, geçiş yeri. *to make ~ for the gentry.* **26. give ~ to** : öncelik tanımak, yer vermek, yerini terk etmek, yerine geçmek. *Time passes and the old gives ~ to the new. Tears gave ~ to smiles. His anger gave ~ to remorse.* **27. go ~s** *argo* başarmak, başarıya ulaşmak, iyi bir sonuca ulaş(tır)mak, üstesinden/hakkından gelmek. *He'll never go ~s in that job.* **28. in ~** : yerli yerinde, düzgün, muntazam, **29. in ~ of** : yerine. *Use water in ~ of milk.* **30. in the first ~** : ilk önce, evvelâ, evvelemirde, her şeyden önce, **31. know/keep one's ~** : haddini bilmek, **32.out of ~** : (a) yanlış yerde/sırada, (b) yersiz, uygunsuz, münasebetsiz, yakışık almayan. **feel out of ~** : yadırgamak. **look out of ~** : yakışmamak, uygun düşmemek, göze batmak, eğreti durmak. **33. put s.o. in his ~** : (bir kimseye) haddini bildirmek, ağzının payını vermek, **34. take ~** : vuku bulmak, (vaki) olmak, vukua/meydana gelmek, **35. take a ~** : bir işe girmek, ev kiralamak, bir yere oturmak, bir yeri tutmak/zapt etmek. ***e.a.-9.*** *job, office, post,* ***10.*** *function, business, duty,* ***11.*** *high position, rank,* ***19.*** *residence, dwelling, house,* ***34.*** *occur, happen.*

place[2], *f.* **placed, placing 1.** yerleştirmek, yerli yerine koymak, düzenlemek, tanzim etmek. *~ the silverware on the table for dinner.* **2.** vermek. *to ~ an advertisement in the newspaper.* **3.** sunmak, takdim/tevdi etmek. *to ~ evidence with the district attorney.* **4.** (işe/memuriyete) atamak, tayin etmek, **5.** (işe vb.) yerleştirmek/koymak. *The agency had no trouble placing him with a good firm.* **6.** yer vermek, ...olarak tanımak. *to ~ health among the greatest gifts of life.* **7.** görevlendirmek, görev vermek, göreve yerleştirmek, **8.** (bir yere/duruma/konuma vb.) koymak/getirmek. **be awkwardly ~d** : zor/acayip bir durumda olmak, **9.** tanımak, teşhis etmek, (kim olduğunu) çıkarmak/hatırlamak. **I remember his name, but I cannot ~ him** : Adını hatırlıyorum ama kim olduğunu çıkaramadım. **10.** (para) yatırmak, yatırım yapmak, sermaye koymak, **11.** sınıflandırmak, bir sınıfa/gruba sokmak/koymak/ayırmak. *The army ~d him in*

the infantry. **12.** tevdi/emanet etmek. **I ~ this matter in your hands** : Bu işi sana tevdi ediyorum. **~ a book with a publisher** : bir kitabı yayın evine kabul ettirmek, **13.** (sesine) gerekli ton ve ahengi vermek, notaların hakkını vermek, **14.** (yarışmada vb.) (a) derece almak (1, 2, 3.), (b) (at yarışında) ikinci gelmek, **15. ~ a bet** : bahse girmek, **16. ~ an order** : ısmarlamak, sipariş etmek, **17. ~ confidence in s.o.** : birine güvenmek/itimat etmek. ***e.a.-1.*** *arrange, dispose,* ***4.*** *appoint,* ***7.*** *assign,* ***10.*** *invest,* ***11.*** *classify,* ***12.*** *bestow, entrust.*

placeable, *sf.* yerleştirilebilir.

placebo, *is., ç.* **-bos 1.** *med. ecz.* teselli ilâcı, hastayı teselli için ilâç diye verilen etkisiz madde, **2.** (Katolik kilisesinde) ölüler için akşam duaları.

place card, *is.* davetlilerin sofradaki yerlerini gösteren kart.

place kick, *is.* (futbol) yerden vuruş, topu yere koyarak vurma.

place-kick, *f.* (futbol) yerden vurmak, topa yerden vurarak gol atmak. **~er** : topa yerden vuran.

placeman, *is., ç.* **-men** *Brit.* kayırma memur, partinin kayırarak bir makama getirdiği (ekseriya yeteneksiz) kimse. **~ship** : kayırma memurluk.

place mat, *is.* tabak altlığı.

placement, *is.* **1.** koyma, yerleştirme, **2.** konulma, yerleşme, **3.** iş bulma, memuriyete/işe yerleştirme, **4.** yer, mevki, mahal, tertip, düzen. *the ~ of furniture.* **5.** (futbol) (a) vuruş yapmak üzere topun yere konulması, (b) topa yerden vuruş, (c) topun yeri.

place-name, *is.* yer adı/ismi, şehir/kasaba/köy adı.

placenta, *is., ç.* **-tas, -tae 1.** *anat.* döleş, son, meşime, plasenta, **2.** *zool.* etene, **3.** *bot.* bitki tohumunu zarfa bağlayan kısım, **4. ~ry = placental**: döleş+, döleşe ait, **5. ~te** : döleşli, meşimeli, eteneli, **6. ~tion** : döleşin/etenenin teşekkülü veya durumu.

placer, *is.* **1.** yerleştirici, tanzim edici (kimse), **2.** (yarış) derece alan (kimse/hayvan), **3.** altın zerreleri ihtiva eden kum/çakıl vb., **4.** kum vb. yıkanarak altının ayrıldığı yer, **5. ~ mining = ~ digging** : kum vb. den altın ayırma işi.

place setting, *is.* sofra takımı: sofrada bir kişi için konulan tabak, kaşık, çatal, bıçak, bardak vb.

placet, *is. Lât.* onay, kabul, tasvip, tensip, olumlu oy.

placid, *sf.* **1.** sakin, sessiz, asude, **2.** yumuşak, uysal, halim selim, **3. ~idity = ~ness** : sükûnet, sessizlik, asudelik; uysallık, **4. ~ly** : sükûnetle, sessizce; uysallıkla. ***e.a.-1.*** *calm, peaceful, tranquil, quiet, undisturbed, pacific, serene, complacent, unruffled.* ***k.a.- 1.*** *rough, ruffled, turbulent, agitated, disturbed.*

placket, *is.* **1.** (elbisede) yaka, başı sokarak giymeye mahsus açıklık, fermuar yeri, **2.** *esk.* (kadın etekliğinde) cep, **3.** *esk.* (a) *bk.:* **petticoat**, (b) kadın.

placoid, *sf.&is. zool.* tabak gibi, tabak şeklinde (pulları olan balık, örneğin köpek balığı).

plafond, *is.* **1.** *mim.* (a) tavan, (b) tavan süsü, tavana yapılmış resim/oyma vb., **3.** *tic.* tavan fiyatı, azamî fiyat.

plage, *is. Fr.* **1.** plâj, **2.** güneşteki parlak kısım.

plagiarism, *is.* **1.** aşırma, intihal, edebî hırsızlık, bir başkasının eserini kendisininmiş gibi yayınlama, **2.** çalıntı, intihal edilmiş eser, **3. plagiarist** : edebî eseri çalan/intihal eden, **4. plagiaristic** : çalıntı+.

plagiarize, *f.* **-rized, -rizing** intihal etmek, edebî eseri çalmak, bir başkasının eserini/fikirlerini kendisininmiş gibi yayınlamak. **plagiarizer** *bk.:* **plagiarist.**

plagiary, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **plagiarism, plagiarist.**

plagio-, *ön ek* "eğri, eğik, yansı, mail". *ör.: plagiotropic. sf.h.ö:* **plagi-.**

plagiocephaly = plagiocephalism, *is. tıp.* eğri kafa, yamuk kafa : kafatasının bir yarısının ön, öbür yarısının arka kısmının fazla gelişmesi.

plagioclase, *is.* eğik dilim: volkanik kayalarda rastlanan Na, Ca, Al silikatlı feldspat tabakası. **plagioclastic** : eğik dilimsel.

plagiotropic, *sf. bot.* eğik gelişmiş/büyümüş. **~ally** : eğik olarak (gelişme/büyüme).

plagiotropism, *is. bot.* eğik gelişme/büyüme.

plague, *is.&f.* **plagued, plaguing 1.** veba, taun, çok tehlikeli salgın hastalık, **2.** belâ, musibet, felâket. *a ~ of war.* **3.** *k.d.* dert, baş belâsı. **4.** üzmek, azap/eziyet vermek, taciz/tazip/rahatsız etmek, başına belâ kesilmek. *The question of his future ~s him with doubt.* **5.** şiddetle cezalandırmak, üzerine âfet salmak, felâket yağdırmak, belâsını vermek. *Those whom the gods had ~d.* **6.** tauna uğratmak, veba salgınına duçar etmek, tehlikeli hastalık yaymak/bulaştırmak, **7.** başına belâ kesilmek, eziyet/işkence vermek, derde/ıstıraba duçar etmek, belâya/felâkete uğratmak, **8. black ~** : kara veba, **9. white ~** : verem, **10. a ~ on him** : Kahrolasıca! Kör olasıca! **11. ~ take it = ~ on it**! Kahrolsun! Allah belâsını versin! **12. ~ s.o.'s life out** : birinin başına belâ kesilmek, musallat olmak, başının etini yemek. ***e.a.- 1.*** *pestilence,* ***2.*** *calamity, evil,* ***3.*** *nuisance, bother, annoyance, trouble,* ***4.*** *torment, trouble, vex, annoy, harass,* ***6.*** *scourge.*

plaguesome, *sf.* **1.** vebalı, **2.** belâlı, baş belâsı, rahatsız edici.

plague spot, *is.* **1.** deride kanayan nokta, **2.** veba/tehlikeli salgın hastalık bölgesi, **3.** *mec.* isyan/karışıklık bölgesi.

plaguy = plaguey, *sf.&zf. k.d.* **1.** belâlı, baş belâsı, dert/üzüntü verici (bir şekilde), **2. plaguily** : belâlı bir şekilde, başına belâ kesilerek. ***e.a.-1.*** *troublesome, annoying, vexatious.*

plaid, *is.&sf.* **1.** ekose/kareli/satrançlı (desen/kumaş), **2.** İskoç dağlılarının ekose şalı, **3. ~ed** : satrançlı, kareli, ekoseli.

plain[1], *sf.&zf.&is.* **1.** açık. *~ view.* **2.** sarih, vazıh. *to make one's meaning ~.* **3.** sade, kolay anlaşılır. *~ talk.* **in ~ words** : açıkça, vuzuhla, sarahatle, kolay anlaşılacak şekilde, sade bir dille, **4.** düz, düpedüz, son derece, kesin, tam, mutlak. *~ folly.* **5.** dürüst, samimî, açık, riyasız, apaçık, açıkça, dobra dobra söylenmiş. **the ~ truth** : apaçık gerçek. **~ dealing** : dürüst/hilesiz/doğru iş/davranış, **6.** sade, basit, süssüz, gösterişsiz, şatafatsız. **~ living** : sade yaşayış. **in quiet ~ clothes** : sade giyinmiş. *~ people. a ~ blue suit.* **7.** alelâde, bayağı, orta hâlli, pek güzel olmayan. *a ~ face.* **8.** (üslûp vb.) akıcı, tabiî, yapmacıksız, özentiden/tasannudan uzak. *a ~ expository style.* **9.** (kumaş) düz, sade, desensiz. *a ~ fabric.* **10.** (yemek) baharatsız, sade. *~ food.* **11.** sadece, düpedüz, açıkça, basbayağı. *He's just ~ stupid.* **12.** ova, düzlük, sahra, kır, **13. ~ly** : açıkça, vuzuhla, sarih olarak, sade bir şekilde, düpedüz, gösterişsiz olarak, **14. ~ness** : açıklık, vuzuh, sarahat, sadelik, gösterişsizlik, tabiîlik. ***e.a.-1.*** *clear, distinct,* ***2.*** *evident, manifest, obvious, understandable, intelligible, unambiguous,* ***3.*** *direct,* ***4.*** *sheer, utter,* ***5.*** *candid, outspoken, straightforward, open, frank,* ***6.*** *ordinary, unpretentious, simple, unadorned,* ***11.*** *clearly, simply.*

plain[2], *gs.f.* **1.** *Brit.- k.d. bk.:* **complain, 2.** *esk. bk.:* **mourn.**

plainchant, *is. bk.:* **plainsong.**

plain-clothes man = plainclothesman, *is., ç.* **-men** sivil polis, detektif.

plain knit, *is.* düz örgü.

plain-laid, *sf.* düz bükümlü, sağa bükülmüş üç örgüden oluşan (halat). *a ~ rope.* ***e.a.-*** *right-hand.*

plain lap, *bk.:* **lap joint** (1).

plain sail, *is.* düz yelken(ler).

plain sailing, *is.* engelsiz ilerleme/gelişme/terakki. **From here on, it is all plain sailing** : Artık önümüzde hiçbir engel kalmadı.

plainsman, *is., ç.* **-men** ovalı, ovada oturan kimse.

plainsong, *is.* tek sesli eski kilise müziği/ilâhi.

plain-spoken, *sf.* **1.** açık/tok sözlü, özü sözü bir, dürüst, samimî, dobra dobra söyleyen. **2. ~ness** : açık/tok sözlülük, dürüstlük, samimîlik. ***e.a.- 1.*** *candid, frank, blunt.*

plaint, *is.* **1.** şikâyet, **2.** *huk.* şikâyetname, **3.** *esk. bk.:* **lament.** ***e.a.-1.*** *complaint, lamentation.*

plain table, *is. bk.:* **plane table.**

plain text, *is.* düz metin, açık metin: kriptogramla şifrelenmemiş yazı. *bk.:* **cryptography.**

plaintiff, *is. huk.* davacı, müddei, mahkemede dava açan kimse.

plaintive, *sf.* **1.** hazin, kederli, acıklı, hüzün ve keder ifade eden, yakınan, sızlanan, **2. ~ly** : hüzünle, kederle, üzüntü ile, yakınarak, sızlanarak, **3. ~ness** : üzüntü, keder, yakınma, sızlanma. ***e.a.-1.*** *wistful, sorrowful, sad, mournful.* ***k.a.- 1.*** *happy, pleasant.*

plain weave, *is.* düz dokuma. *bk.:* **satin weave, twill weave.**

plait, *is.&gl.f.* **1.** (saç vb.) örgü, **2.** (kumaş) kıvrım, pli, kırma, plise, **3.** (saç vb.) örmek, **4.** örerek (hasır vb.) yapmak, **5.** (kumaş) kıvırmak, kıvrım/pli/plise yapmak, **6. ~ing** : örgü, örülmüş şey, kıvrım(lar), kırmalı/pliseli elbise/kumaş. *e.a.- 3. braid, 5. pleat.*

plan, *is.&f.* **planned, planning 1.** plân. **Everything went according to ~** : Her şey plâna göre cereyan etti.*The government is now attempting to put its ~ into operation.* **2.** tasarı, taslak. **preliminary/initial/working ~** : ön tasarı, **3.** niyet, maksat, fikir, tasavvur, proje. *~s for the future.* **4.** (resimde) plân, üstten görünüş, **5.** kroki. *a ~ for the dock area.* **6.** düzen, tertip, tedbir, **7.** yol, yöntem, usul, tarz. **the best ~ would be...** : yapılacak en iyi şey... **8.** tasarlamak, plânla(ştır)mak. *to ~ a new recreation center. to ~ one's vacation.* **9.** plânını çizmek, plân yapmak, **10.** düşünmek, tasavvur etmek, plân kurmak. **~ to do sth.**: bir şeyi yapmaya niyetlenmek. *We are ~ning to take a long vacation this year. to ~ one's retirement.* **11.** düzenlemek, tertiplemek. *e.a.- 1. plot, formula, scheme, 2. design, 3. project, 7. method, procedure.*

plan-, *ön ek bk.:* **plano-.**

planar, *sf.* **1.** düzlemsel, müstevi, **2.** düz, yassı. *e.a.- 2. flat.*

planarian, *is. zool.* planarya *(Tricladida)* : suda yaşayan ve kirpiksi uzantılarıyla yüzen yassı kurt. Gövdesi kesilirse tekrar canlanıp büyür.

planate, *sf.* düzlemsel, düz yüzeyli.

planation *is.* (aşınma ile) düzleşme, düz bir yüzey olma.

planchet, *is.* sikke levhası, düz yüzeyli madenî disk, para basmak için hazırlanmış fakat yüzeyi henüz damgalanmamış madenî pul.

planchette, *is.* fal tahtası, bir cins ispritizma tahtası: üzerinde düşey bir kurşunkalem bulunan yürek biçiminde küçük tahta. Parmakla hafif dokunarak bir yüzey üzerinde hareket ettirilince bilinçaltı düşünceleri ve gelecekte olacakları ifade eden anlamlı şekiller çizdiğine inanılır.

Planck's constant, *is. fiz.* Plank sabiti : Nicemsel işley bilimde bir nicem ışınım erkesinin ışınım frekansına oranı olarak tanımlanan sabit. Simgesi : **h** olup değeri h = 6.624×10^{-27} erksaniyedir.

Planck's radiation law, *is. fiz.* Plank'ın ışınım yasası : Nicemsel işley bilimin temel yasası olup ışık vb. gibi elektromagnetik ışınım erkesinin kesikli nicemlerden oluştuğunu ve her nicemin frekansla Plank sabitinin çarpımına eşit olduğunu bildirir. **Planck's radiation formula, Planck's law** *d.d.*

plane[1], *is.&sf.* **1.** *geom.* düzlem(sel), müstevi. **~ angle** : düzlem açı. **~ figure** : düzlem şekil. **~ geometry** : düzlem geometri. **~ trigonometry** : düzlemsel üçgen ölçü, düzlem trigonometri. **inclined ~** : eğik düzlem, **2.** düzey, seviye, derece, safha. **on the same ~** : aynı düzeyde, eşit, denk. *the intellectual ~. a high moral ~. He keeps his work on a high ~.* **3.** uçak, tayyare, **4.** marangoz rendesi, rende, plânya, **5.** bir çeşit mala, **6.** *bot. bk.:* **~ tree. 7.** düz, pürüzsüz, dümdüz, **8. ~ness** : düzlük, düzgünlük, düzlemsellik, kaypaklık, pürüzsüzlük. *e.a.- 2. stratum, stage, 3. airplane, 7. smooth, even, flush.*

plane[2], *gs.f.* **planed, planing 1.** kaymak, süzülmek, kayar gibi süzülüp gitmek, **2.** suyun yüzünde uçar gibi gitmek, **3.** rendelemek, **4. ~ away/off** : (rendeleyerek) düzeltmek, düzleştirmek, dümdüz/kaypak hâle getirmek, pürüzlerini temizlemek, **5.** rende vazifesi görmek.

planer, *is.* **1.** (marangoz) plânya makinesi, **2.** (tesviyecilikte) plânya tezgâhı. *bk.:* **shaper.**

planer tree = plane, *is. bot.* çınar *(Planera aquatica).*

planet, *is. astr.* gezeğen, seyyare.

plane table = plain table, *is.* resim sehpası : topografik ölçüleri kaydetmek için üç ayaklı resim tahtası.

plane-table, *f.* **-bled, -bling** ölçüleri resim sehpası üzerinde kaydetmek.

planetarium, *is., ç.* **-tariums/-taria 1.** güneş sistemi modeli, **2.** yıldızlık, plânetaryum : (a) yıldızları ve güneş sistemini hareket halinde canlandıran cihaz, (b) gökevi : yıldızlığın içinde bulunduğu bina.

planetary, *sf.&is.* **1.** gezegen+, seyyare+, gezegenlerle ilgili, **2.** gezen, dolaşan, gezginci, seyyar, **3.** dünyasal, dünyevî, yersel, arza/dünyaya ait, **4.** *mak.* döngel (dişli), yıldız dişlisi. **~ gearing** : döngel dişli düzeni/takımı, **5.** *astrol.* bazı gezegenlerin etkisi altında.

planetesimal, *sf.&is. astr.* gezegencik+: başlangıçta güneş sistemini oluşturduğu farz edilen çok küçük maddeler(e ait). ~ **hypothesis** : gezegencik kuramı : Güneş sisteminin çok küçük gezegen maddelerin zamanla top top olup sıkışmasından doğduğu kuramı (hâlen terk edilmiştir).

planetfall, *is.* yapay uydunun gezegene düşmesi.

planet gear = planet wheel, *is. mak.* gezer dişli.

planetoid, *is. astr.* küçük gezegen, yıldızcık. **~al** : yıldızcık şeklinde, yıldızcığa benzer.

plane tree, *is. bot.* çınar (ağacı) *(Platanus orientalis);* batı çınarı *(P. occidentalis).*

planet-stricken = planet-struck, *sf.* **1.** *astrol.* bir gezegenin kuvvetli etkisi altında kalmış, **2.** *bk.:* **panic-stricken**. ***e.a.- 1. blasted.***

plangent, *sf.* **1.** titrek/iniltili (ses), (çan sesi gibi) gürültülü ve yankılı, **2. plangency** : (ses) inleme, titreme, titrek yankılar yapma, **3. ~ly** : titrek iniltilerle, yankılar yaparak.

plangorous, *sf.* inleyen, ağlayan, ahuzar eden, gözyaşı döken. ***e.a.- wailing, lamenting.***

plani-, *ön ek bk.:* **plano-.**

planiform, *sf.* düz, düzlemsel, düz yüzeyli (eklem vb.).

planimeter, *is.* alanölçer, plânimetre : sivri ucu düzlemsel bir şeklin çevresinde gezdirilince çevrelenen alanı ölçer.

planimetric(al), *sf.* alan ölçümüne ait.

planimetry, *is.* (düzlemsel) alan ölçümü.

planing hull, *is. den.* kayan tekne.

planing machine, *is.* plânya makinası/tezgâhı.

planing mill, *is.* plânya atelyesi.

planish, *gl.f.* (maden/kâğıt vb. yüzeyini) düzeltmek, düzgünleştirmek, cilâlamak, perdahlamak. **~er** : perdahlayan, cilâlayan.

planisphere, *is.* **1.** düzlem yuvar, düzlem küre: kürenin (tamamen/kısmen) bir düzlem üzerine izdüşümü, **2.** gökyüzü haritası: belirli bir anda görülen yıldızları düzlem üzerinde gösteren harita.

planispheric(al), *sf.* düzlem küresel.

plank, *is.&gl.f.* **1.** kalas, uzun ve kalın tahta, **2.** *bk. :* **planking** (1), **3.** dayanak, destek, **4.** (seçim kampanyasında bir partiye ait) temel ilke/amaç, seçim vaadi, **5. walk the ~** : (korsan vb. zoru ile) geminin yan tarafından uzanan kalas üzerinden gözleri bağlı yürüyüp suya düşerek boğulmak, **6.** kalas döşemek, tahta kaplamak, **7.** (balık vb.ni) kızartıp/fırınlayıp tahta üzerinde servis yapmak, **8. ~ down = plunk down** : (a) zorla yere atmak/koymak, (b) *k.d.* (parayı) peşin olarak/nakden ödemek. ~ **oneself down** : yere pat diye oturmak, **9. ~-bed** : mindersiz tahta yatak.

planking, *is.* **1.** tahtalar, kalaslar : döşeme vb. tahtaları, **2.** kalas döşeme, tahta kaplama.

plankton, *is.* sürükley, plânkton. **~ic** : sürükleysel.

planless, *sf.* plânsız. **~ly** : plânsızca. **~ness** : plânsızlık.

planned economy, *is.* güdümlü ekonomi : üretim, dağıtım, fiyat vb. gibi ekonomik faaliyetleri hükûmetçe düzenlenen ve kontrol edilen sistem. *bk.:* **free enterprise.**

planned parenthood, *is.* aile plânlaması : çocuk sayısının vb. ebeveynce düzenlenmesi.

planner, *is.* plâncı, plânlayan kimse.

plano-, *ön ek* **1.** "düz, düzlem, düzgün". *ör.: planography.* **plan-, plani-** *ş.d.y.* **2.** "devinen, devingen, devinebilen, hareketli, gezen". *ör.: planogamete shö:* **plan-.**

plano-concave, *sf. optik* düz içbükey : bir yüzü düzlem, öbür yüzü içbükey olan (mercek vb.).

plano-convex, *sf. optik* düz dışbükey : bir yüzü düzlem, öbür yüzü dışbükey olan (mercek vb.).

planogamete, *is. bot. zool.* devingen cinsel göze.

planograph, *is.&gl.f.* düzlem baskı (yapmak). **~ic** : düzlem baskılı. **~ically** : düzlem baskı ile.

planography, *is.* düzlem baskı tekniği: düzlem bir yüzeyden doğrudan doğruya veya ofset usulüyle baskı yapma.

planometer, *is.* düzlemölçer: (maden işlemede vb.) bir yüzeyin düzgünlük derecesini ölçen alet.

planometry, *is.* düzlem ölçümü.

plant, *is.&f.* **1.** bitki, nebat. *A tree is a ~.* **2.** ot, **3.** fide, fidan. *The farmer set out 100 pepper ~s.* **4.** yapım evi, fabrika, atölye, imalâthane. *a manufacturing ~. There is a textile ~ in Bursa.* **5.** donanım, teçhizat, tesisat, makineler. *The heating ~ for a home. We're getting some new ~ for our factory.* **6.** (bir kuruma ait) bina, arazi ve teçhizat. *The sprawling ~ of the university. a college ~.* **7.** şakşakçı, sahnedekileri alkışlamaya teşvik için seyirciler arasına katılan kimse, **8.** seyirciler arasında oturup role katılan oyuncu, **9.** hikâyede önemsiz gibi görünüp sonradan etkisini gösteren kısım, **10.** *argo* hile, oyun, tuzak, dolandırıcılık, aldatma, **11.** dikmek. **to ~ a tree** : ağaç dikmek. **~ out** : fideleri saksıdan çıkarıp toprağa dikmek. **~ oneself** : dikilmek. **~ oneself in front of s.o.** : birisinin karşısına dikilmek, **12.** (tohum) ekmek. **to ~ a field with corn** : tarlaya mısır ekmek, **13.** (fikir, ilke, öğreti vb.) tohumlarını atmak, aşılamak, telkin etmek. **to ~ a love for learning in growing children** : yetişen çocuklara öğrenme sevgisi aşılamak, **14.** (bir ülkeye yeni bir hayvan neslini) getirmek, yetiştirmek, üretmek, **15.** (balık üretmek için denize/nehire/göle) balık yumurtası veya küçük balık atmak, **16.** istiridye yatağı yapmak, **17.** (yere) çakmak, dikmek. **to ~ posts** : kazık çakmak, **18.** (gizlice) koymak, yerleştirmek, **19.** *k.d.* (kuvvetle tokat/yumruk vb.) indirmek, aşketmek, yapıştırmak, (bıçak) saplamak, (öpücük) kondurmak. **~ a blow** : bir darbe indirmek. **He ~ed a knife in her back** : Sırtına bıçağı sapladı. **20.** mevzilendirmek, gizlice sokmak/yerleştir-mek. *to ~ spies. His supporters had been ~ed in the crowd to applaud him.* **21.** yerleştirmek, yerini tespit etmek, **22.** tesis etmek, kurmak, temelini atmak. *to ~ a city/a colony.* **23.** konutlandırmak, iskân etmek, yerleştirmek, **24.** *argo* (aldatmak/yanıltmak/asıl maksadı gizlemek için) bir yere (suç delili vb.) yerleştirmek. *The evidence was ~ed.* **25.** *argo* saklamak, gizlemek, gömmek. ***e.a.- 2. herb, 3. seedling, 10. trick, dodge, swindle, 18. place, put, 19. deliver, 20. station, post, infiltrate, 21. locate, situate, 22. establish, found, 23. settle, 25. hide, bury, conceal.***

plantain, *is. bot.* **1.** bir çeşit muz *(Musa paradisiaca)* (bitki ve meyvesi). **~-eater** : muzcul, **2.** sinir otu *(Plantago major)* : yaprakları geniş ve yere yaygın, ince uzun sap üzerinde küçük çiçekleri olan yabanî ot, **3. ~ lily** : Çin zambağı *(Hosta)* : Doğu Asya menşeli geniş dalgalı yapraklı, beyaz/mavi/mor çiçekler açan zambak türü. ***e.a.- 3. funkia.***

plantar, *is. anat. zool.* taban+, ayak tabanına ait.

plantation, *is.* **1.** ekim alanı, geniş tarla, büyük çiftlik: ekseri sıcak ülkelerde yerlilerin çalıştırıldığı pamuk, tütün, kahve, şeker kamışı vb. çiftliği. *a rubber ~.* **2.** *Brit.* koru, fidanlık, **3.** (tarih) yeni sömürge, yerleşme alanı, **4.** *az kul.* fidan veya tohum ekme, ekim, **5.** istiridye yatağı, **6. ~like** : büyük çiftlik gibi.

planter, *is.* **1.** ekici, tarımcı, ziraatçi, (fidan) dikici, **2.** tohum serpme makinesi, **3.** büyük çiftlik sahibi, **4.** (tarih) sömürge kurucusu, **5.** süslü çiçek saksısı.

planter's punch, *is.* çiftçi içkisi : ram, limon suyu, şeker ve su/soda karışımı içki.

plant food, *is.* gübre. ***e.a.- fertilizer.***

plantigrade, *sf.&is.* bütün tabanına basarak yürüyen (insan/hayvan).

plant-house, *is.* ser, limonluk. ***e.a.- greenhouse.***

plant kingdom=vegetable kingdom, *is.* bitkiler/nebatlar âlemi. *bk.:* **animal kingdom, mineral kingdom.**

plantlet, *is.* bitkicik, küçük bitki.

plantlike, *sf.* bitkisel, bitkiye benzer, bitki gibi.

plant louse, *is.* **1.** *bk.:* **aphid**, **2.** bitki yiyen herhangi böcek.

plantocracy, *is.* çiftçiler hükûmeti.

plant pathology, *is.* bitkisel sayrı bilimi, bitki hastalıkları bilimi.

planula, *is., ç.* **-lae** *zool.* plânula, yüzen larva : Sölentereler *(Coelenterata)* türünden kirpiksi çıkıntılarıyla kendi başına yüzen larva.

plaque, *is.* **1.** levha, duvar süsü vb. olarak kullanılan ince düz madenî/porselen tabak, süs tabağı, **2.** kitabe levhası : heykel veya binaya yapışık, üzerinde yazı bulunan levha, **3.** şeref levhası, rozet, **4.** plâka, tabelâ, **5.** diş kireçlenmesi, dişlerin dibinde biriken kireç gibi sert madde.

plash, *is.&f.* **1.** su sıçratma, suya çarpma (sesi), çağıltı, **2.** gölcük, su birikintisi, **3.** su sıçra(t)mak, **4.** sepet örgüsü yapmak, ince dalları birbirine geçirerek örmek, **5. ~er** : sepet örücüsü, **6. ~ingly** : suyu sıçratarak. ***e.a.- 1&3. splash, 4. pleach.***

plashy, *sf.* **plashier, plashiest 1.** gölcüklü, bataklıklı, yer yer su birikmiş, **2.** çağıltılı, su sıçratan, suya vurarak ses çıkaran. ***e.a.-1.*** *mashy, wet, 2. splashing*

-plasia, *son ek* "büyüme/gelişme". *ör.:* **hypoplasia. -plasy, -plasis** *d.d.*

plasm, *is. bk.:* **plasma** (1-3).

plasm-, *bk.:* **plasmo-.**

plasma, *is.* **1.** *anat. fizy.* kan sıvı, plâzma, kanın sıvı kısmı, **2.** *biy.* protoplâzma, **3.** *bk.:* **whey**, **4.** bir çeşit yeşil çakmak taşı, **5.** *fiz.* sık üşer : yüksek derecede iyonlaşmış gaz, **6. ~ engine** : plâzma motoru : uzay aracında yüksek derecede iyonlaşmış gazları hızlandırarak itme sağlayan motor, **7. ~ membrane** : göze/hücre zarı, **8. plasmatic = plasmic** : kan sıvısal, kan sıvıda olan. ***e.a.- 1-3.*** *plasm.*

plasmagel, *is.* plâzma jel : amiplerde dış zar altındaki jelâtinli tabaka.

plasmasol, *is.* amibin iç sıvı kısmı.

plasmin, *is. biy.-kim. bk.:* **fibrinolysin** (1).

plasmo-, *ön ek* "plâzma, protoplâzma". *ör.:* **plasmolysis**. *s.h.ö.* **plasm-.**

plasmodium, *is., ç.* **-dia 1.** amiplerden oluşan protoplâzma yığını, **2.** sıtma asalağı, plâzmodyum *(Plasmo-dium):* üç türü üç çeşit sıtmaya sebep olan mikrop, **3. plasmodial** : plâzmodyuma ait.

plasmolysis, *is. bot.* plâzma büzülmesi : canlı gözenin su kaybı ile protoplâzmasının büzülmesi. **plasmolytic** : plâzma büzülmesi ile ilgili. **plasmolytically** : plâzma büzülmesi suretiyle.

-plast, *son ek* "oluşmuş, müteşekkil". *ör.: protoplast.*

plaster, *is.&f.* **1.** sıva, **2.** alçı (toz), **3. ~ of Paris** *d.d.* toz alçı, **4.** *tıp.* yakı. **court ~** : İngiliz yakısı. **mustard ~** : hardal yakısı. **porous ~** : yakı, **5.** sıvamak, sıva vurmak, **6.** alçılamak, alçı sürmek/kaplamak, alçı ile doldurmak/sıvamak. *to ~ posters on a fence.* **7.** yakı yapıştırmak, (yara üzerine) bant yapıştırmak, **8.** *argo* şiddetle vurmak, tokadı yapıştırmak, tokatlamak, yumruklamak, **9. ~ cast** : (a) alçı heykel, (b) *cer.* alçı, **10. ~er** : sıvacı, **11. ~y** : sıvalı, alçılı, sıva/alçı gibi; yakı gibi, yapışkan.

plasterboard, *is.* Bağdadî çıta, kıtıklı alçı levha, kartonpiyer.

plastered, *sf.* **1.** *argo* sarhoş, zom, küfelik, **2.** alçılanmış, alçı kaplanmış, **3.** (kalın tabaka halinde) sürülmüş/sıvanmış. ***e.a.- 1.*** *drunk.*

plastering, *is.* **1.** alçılama, alçı kaplama, alçı ile sıvama, **2.** alçı (tabakası).

plasterwork, *is.* alçı/sıva kaplama, alçı tezyinat.

plastic, *sf.&is.* **1.** yoğruk, yoğrulabilen, şekil verilebilen, yumuşak, kolay işlenir, plâstik.~ *clay.* **~s** : yoğruk/plâstik madde(ler). **2.** kalıplanmış/yoğurulmuş.~ *figures.* **3.** (a) şekil veren, şeklini değiştiren. ~ *forces in nature.* (b) yaratıcı. *The ~ imagination of great poets and composers.* **4.** uyumlu, değişik koşullara kolay uyabilen. *ecologically ~ animals.* **5.** oymalı, oyularak yapılan, heykelimsi, **6.** sünük, sıvık, kırılıp kopmadan her yönde şekil değiştirebilen, **7.** güzelleştirici, güzellik. **~ surgery** : güzellik ameliyatı. **~ surgeon** : güzellik ameliyatı yapan cerrah, **8.** yapay, sentetik, sun'î standartlara uydurulmuş. *This is the ~ age, the era of the sham and the bogus.* **9.** *argo* (a) yapma, uydurma, sahte, aldatıcı, ikiyüzlü, gayrisamimî. ~ *political speeches.* (b) sathî, köksüz, insanî niteliklerden yoksun. *a ~ society.* **10. ~ bomb** : plâstik bomba, **11. ~ credit** *k.d.* kredi kartı taşıyanlara bankaların tanıdığı kredi, **12. ~all = ~ly** : yoğrulmuş bir şekilde, kolay şekil verilebilecek tarzda. ***e.a.-1.*** *pliable, pliant, ductile, malleable, adaptable, 3. (a) formative, (b) creative, 4. pliable, 5. sculptural, 8. synthetic, 9. (a) false, phony, insincere, (b) superficial, rootless, inhuman.* ***k.a.- 1.*** *rigid.*

plastic art(s), *is.* plâstik/yoğrumlu sanat (lar) : (a) heykel gibi oyularak şekil verilen, (b) resim gibi üç boyutlu (gibi görünen) sanat(lar).

plasticise/plasticisation, *Brit. bk.:* **plasticize/plastici-zation.**

plasticity, *is.* yoğrukluk, plâstiklik, yoğrulabilme, sünüklük, yumuşaklık.

plasticize, *f.* **-cized, -cizing** yoğruklaş-(tır)mak, sünükleş(tir)mek, yoğur(ul)mak, plâstikleş(tir)mek, yoğruk/sünük/yoğrulabilir hâle gelmek/getirmek. **plasticization** : yoğruklaş-(tır)ma.

plasticizer, *is.* yoğruklaştırıcı, sünükleştirici: bir cisme yumuşaklık, bükülebilme, yapışkanlık vb. vermek için kullanılan madde.

plastid, *is. biy.* **1.** plastit : bitki gözelerinde nişasta, yağ, protein, boya vb. içeren protoplâzma zerrecikleri (eskiden **protoplast** denirdi), **2.** ilkel organizma (göze vb.).

plastometer, *is.* yoğrukluköIçer. **plastometry** : yoğrukluk ölçümü. **plastometric** : yoğrukluk ölçen.

plastral, *sf. zool.* göğüslük+.

plastron, *is.* **1.** (Orta Çağa özgü) madenî göğüslük, göğüs zırhı, **2.** eskrim göğüslüğü, **3.** (kadın elbisesinin) göğüs süsü, **4.** kolalı gömlek göğsü, **5.** *zool.* kaplumbağa kabuğu göğsü. ***e.a.*- 5.** *plastrum.*

-plasty, *son ek* **1.** "düzeltme, şekil verme, güzelleştirme". *ör. : osteoplasty, dermoplasty.* **2.** (söylenen kaynaktan alınan) doku nakli/doku aşılama. *ör.: zooplasty.* **3.** "oluşum, kaplama". *ör.: neoplasty, galvanoplasty.*

plat, *is.&f.* **platted, platting 1.** arsa, küçük arazi parçası, **2.** örgü, kıvrım, **3.** plân, harita, **4.** plân/harita çizmek, **5.** örmek, kıvırmak. ***e.a.-1&4.*** *plot,* ***2&5.*** *plait, braid,* ***3.*** *plan, map.*

platan, *is. bk.:* **plane tree.**

plat du jour, *is., ç.* **plats du jour** *Fr.* (lokantada) günün özel yemeği.

plate, *is.&f.* **plated, plating 1.** tabak, sahan, **2.** (bir tabak) yemek. *He had a vegetable ~ for lunch.* **3.** bir kişilik yemek, porsiyon. *The wedding breakfast cost $10 a ~.* **4.** bir öğün yemek, **5.** *Brit.* altın/gümüş sofra takımı, **6.** para toplama tabağı, tepsi, **7.** madenî levha, safiha, **8.** levha hâlindeki maden, **9.** üzerine yazı kazılmış madenî levha, **10.** madenî baskı levhası/kalıbı, **11.** yazılı/basılı levha, **12.** kitapta tam sayfayı kaplayan resim/tablo, **13.** üzeri maden kaplanmış eşya. **silver/gold ~** : gümüş/altın kaplı eşya, **14. ~ armor** *d.d.* levhalı zırh, saç zırh, gemi zırhı, **15.** (a) takma diş, protez, (b) takma dişin damak kısmı, **16.** *beysbol* kale işareti olan levha, **17. plate glass** *d.d.* kalın pencere/ayna camı, **18.** fotoğraf camı, fotoğraf klişesi, **19.** *anat. zool.* düz/levha şeklindeki organ/yapı, **20.** kaburga altından kesilen ince sığır eti dilimi, **21.** *elekt.* anot, elektron tübünde + potansiyelde tutulan ve elektronları çeken madenî elektrot, **22.** (marangozlukta) kirişleri tutan yatay tahta, **23.** (at yarışı vb. de birinci gelene verilen) altın/gümüş kupa, **24.** altın/gümüş kupa verilen yarış, **25.** *esk.* sikke, (gümüş) para, **26.** (altın, gümüş, zırhlı levha vb. ile) kaplamak, **27.** madeni çekiçle döverek levha yapmak, **28.** *basım* galvano klişe yapmak, **29.** (kâğıdı) cilâlamak, parlak görünüş vermek, **30. ~like** : levha/tabak gibi, levha hâlinde, **31. hand/give somebody sth. on a ~** *k.d.* bir kimsenin arzularına/isteğine ram olmak/boyun eğmek, istenileni seve seve vermek, **32. have a lot (too much, etc.) on one's ~** *k.d.* işi başından aşmak, yapacak dünya kadar işi olmak, **33. ~less** : tabaksız, levhasız, **34. ~ mark** *bk.:* **hallmark.**

plateau, *is., ç.* **-teaus/-teaux**, *f.* **-teaued, -teauing 1.** yayla, yüksek düzlük, plâto, **2.** *psikol.* (öğrenmede) duraklama, öğrenim süresi içinde ilerleme kaydedilmeyen dönem, **3.** duraklama/gerileme dönemi, **4.** süslü tepsi, tepsi şeklinde dekor altlığı, **5.** duraklamak, hiç ilerleme kaydetmemek.

plated, *sf.* **1.** kaplama(lı), **2.** zırhlı, **3.** iki yüzü değişik dokunmuş.

plateful, *is., ç.* **-fuls** (bir) tabak dolusu.

platelet, *is.* **1.** levhacık, küçük levha, düz/yassı cisim, **2.** *fizy. bk.:* **blood ~ .**

platen, *is.* **1.** *basım* baskı levhası/silindiri, **2.** (daktilo) silindir.

plater, *is.* **1.** kaplamacı, maden levhaları yapan/kaplayan işçi, **2.** ikinci sınıf yarış atı.

plate rail, *is.* (evlerde) tabaklık, tabak rafı, tabak dizmeye mahsus duvar çıkıntısı.

plateresque, *sf.* tabak süslemeli, gümüş tabaklara benzer süsleri olan (XVI.yy. İspanyol mimarîsi).

plate tracery, *is.* (taş üzerinde) yaprak oymalı süs.

platform, *is.* **1.** yüksek düzlük, taraça, düz çatı, tahtaboş, plâtform, kürsü, **2.** sahanlık, basamak, **3.** peron. **~ -ticket** : peron (giriş) bileti, **4.** *ABD* vagon sahanlığı. **~ car** : açık yük vagonu, **5.** *As.* top temeli, **6.** *den. bk. :* **flat**^{2} (10), **7.** set, seki, **8.** (dinî/siyasî vb. kurumlarda) ilke, umde, prensip, programın temel dayanağı, **9.** tasarı, plân, **10.** açık oturum, herkese açık tartışma yeri/fırsatı. **a good ~ speaker** : iyi bir siyasî hatip. ***e.a.-1.*** *stage, dais, rostrum, pulpit.*

platina, *is.* **1.** plâtin cevheri : Pt, Ir, Os içeren doğal cevher, **2.** plâtin taklidi : Zn+Cu alaşımı, **3.** *esk. bk.:* **platinum.**

plating, *is.* **1.** kaplama (kaplanmış tabaka). *silver ~* . **2.** (zırh vb. de) madenî levha, **3.** (madenî) kaplamacılık, kaplama işi.

platinic, *sf. kim.* plâtin+ : dört valanslı plâtin içeren.

platiniferous, *sf.* plâtinli, plâtin veren/içeren.

platiniridium, *is.* plâtin-iridyum : Pt+Ir içeren doğal cevher.

platinise/platinisation, *Brit. bk.:* **platinize/platini-zation.**

platinize, *gl.f.* **-nized, -nizing** plâtinlemek, plâtinle kaplamak. **platinization** : plâtinleme.

platinoid, *sf.&is.* **1.** plâtinimsi, plâtine benzeyen, **2.** doğal olarak plâtinle birlikte bulunan maden (paladyum, iridyum gibi), **3.** yapay plâtin: Cu+Zn+Ni ve (az miktarda) tungsten-alüminyum alaşımı. Direnç teli vb. yapmakta kullanılır.

platinotype, *is. foto.* plâtinli fotoğraf : Gümüş yerine plâtin kullanan fotoğraf(çılık).

platinous, *sf. kim.* plâtinli, iki valanslı plâtin içeren.

platinum, *is.* **1.** *kim.* plâtin: gri, beyaz renkli, telgen, dövülgen asitlere dayanıklı, ağır, asil maden. Bilimsel aletler ve mücevher yapmakta kullanılır. Simge : **Pt**, atom ağ. 195.09, atom nu. 78, özgül ağ. 21.5 (20°C), **2.** plâtin rengi : mavimsi gümüşî renk, **3. ~ black** : ince plâtin tozu : Pt. tuzlarının indirgenmesiyle elde edilir. Tezgen (katalist) olarak kullanılır. **4. ~ blonde** : (a) saçları açık sarışın veya gümüş renkli olan kadın, (b) saman sarısı veya gümüş rengi, **5. ~ metals** : özellikleri plâtine benzeyen madenler.

platitude, *is.* **1.** basmakalıp/yavan/soğuk/beylik/tatsız, söz, **2.** bayağılık, adîlik, tatsızlık, yavanlık. ***e.a.- 1. cliché, truism.***

platitudinize, *gs.f.* **-nized, -nizing** basmakalıp/yavan/soğuk/beylik/tatsız söz söylemek.

platitudinous, *sf.* basmakalıp, yavan, soğuk, beylik, tatsız. **~ly** : basmakalıp bir şekilde. **~ness** : basmakalıplık, yavanlık, soğukluk, tatsızlık.

Plato, *is.* Eflâtun, Yunan filozofu.

Platonic, *sf.* **1.** Eflâtun'a/felsefesine ait, **2.** plâtonik, şehvetten/maddiyattan uzak, manevî, fikrî, hissî, saf ve içten, ulvî, yüce. **~ love** : plâtonik/ulvî/saf aşk, manevî/ideal güzelliğe karşı duyulan sevgi. **~ relationship** : samimî/temiz duygulara dayanan arkadaşlık, **3. ~ally** : plâtonik/ulvî/saf bir şekilde.

Platonism, *is.* **1.** Eflâtunculuk: Eflâtun felsefesi, Plâtonizm, **2.** Eflâtun doktrini ve deyimleri, **3.** "Maddî varlıklar, değişmeyen fikirlerin kararsız bir simgesidirler, gerçek bilgi ancak fikir ve düşüncelerle elde edilir." şeklinde özetlenebilen felsefî inanç, **4.** plâtonik aşka inanış, **5. Platonist** : Eflâtuncu, Eflâtun felsefesine inanan, plâtonik aşka inanan.

platoon, *is.&f.* **1.** *As.* takım, iki veya daha fazla mangadan oluşan askerî birlik, **2.** (polis) müfreze, **3.** insan topluluğu, grup, **4.** (futbol) takım, **5.** takım teşkil etmek/kurmak, takım olarak çalışmak.

platter, *is.* **1.** *ABD* büyük beyzî tabak, tevzi tabağı, **2.** *argo* plâk, gramofon plâğı, **3. hand sth. to s.o. on a silver ~** *k.d.* her şeyi hazırlayıp önüne koymak, hazıra/beleşe kondurmak, lâyık olmadığı/hak etmediği bir şeyi vermek.

platy[1], *sf.* **platier, platiest** tabakalı, levhalı, ince levhalardan oluşan (kaya).

platy[2], *is., ç.* **platy/platys, platies** *zool.* yassı balık *(Xiphophorus maculatus):* Meksika sularında bulunan ve akvaryumda beslenen birkaç tür balık.

platy-, *ön ek* "yassı, düz, geniş". *ör.: platyhelminth. s.h.ö :* **plat-.**

platycephalic = platycephalous, *sf.* yassı kafalı.

platyhelminth, *is. zool.* yassı kurt. ***e.a.-flatworm.***

platypus, *is., ç.* **-puses, -pi** *bk.:* **duckbill.**

platyrrhine = platyrrhinian, *sf.&is.* **1.** yassı burunlu, **2.** geniş, yassı burunlu ve uzun kuyruklu *Platyrrhini* familyasına mensup maymun.

plaudit, *is. gen.* **~s 1.** alkış, **2.** beğeni, takdir. **Her cake won the ~s of the guests** : Pastasını misafirleri beğendi.

plausible, *sf.* **1.** olabilir, makul, haklı, akla yakın, olasılı. *Your explanation sounds ~. a ~ excuse/plot.* **2.** inandırıcı, ikna edici, güvenilir, güven verici, itimat edilebilir. *a ~ comentator.* **3.** (şüpheli/yalan bir şeye) çene kuvvetiyle inandıran. *an extraordinarily ~ liar.* **4. ~ness = plau-**

sibility : makullük, akla yakınlık, olasılık, inandırıcılık, güvenilirlik, **5. plausibly** : makul/akla yakın bir şekilde. ***e.a.-*** *1. reasonable, feasible, probable, possible, logical, valid, 2. persuasive, believable, credible.*

plausive, *sf.* **1.** *az kul.* alkışlayan, **2.** *esk. bk.:* **plausible.**

play[1], *is.* **1.** piyes, dram, **2.** gösteri, temsil, sahne oyunu, **3.** oyun, eğlence, **4.** şaka, lâtife. **He said it merely in ~** : Sadece şaka yaptı/şaka olarak söyledi. **5.** oynama, oynayış, oynanış, oyun, **6.** oyun tarzı, sahne üslûbu. *We admired his fine ~ all last season.* **7.** eylem, fiil, hareket. *A stupid ~ cost him the match.* **8.** oyun sırası, sıra. *Whose ~ is it?* **9.** kumar, **10.** davranış, tutum, tavır. **fair ~** : dürüst/âdil davranış. **foul ~** : hileli tutum, alçakça iş/davranış, **11.** faaliyet. *a ~ of fancy.* **12.** cümbüş, seri hareket, oyun, oynaşma. *The ~ of shadows. A fountain with a leaping ~ of water.* **13.** anî değişme, görünüp kaybolma, sık sık yer değiştirme. *The ~ of a searchlight against the night sky.* **14.** *müh.* hareket alanı, **15.** hareket serbestliği, **16.** serbest işleme/faaliyet, çalışma. *Full ~ of mind.* **17. be at ~** : oynamak, **18. be in full ~ = come into ~** : etkilemek, rol oynamak, ortaya çıkmak, **19. bring into ~** : sunmak, takdim etmek, meydana/ortaya çıkarmak, harekete geçirmek. *New evidence has been brought into ~ in this trial.* **20. call into ~** : (a) meydana çıkarmak, ortaya atmak, (b) (göreve) davet etmek, **21. come into ~** : (a) meydana/sahneye çıkmak, kullanılmaya başlamak, (b) etkili olmak, **22. give full ~ to one's abilities** : birinin yeteneklerinin gelişmesine geniş olanak sağlamak, **23. in ~** : (a) oyunda, (b) şaka olarak, **24. in full ~** : tam faaliyette, **25. make a ~ for** : *argo* (a) ayartmaya/baştan çıkarmaya çalışmak. *He made a ~ for his buddy's girl.* (b) kazanmaya/ilgi toplamaya çalışmak. *This ad will make a ~ for new consumer markets.* **26. make much ~ of sth** : bir şeyi istismar etmek, büyüterek kendi maksadı için kullanmak, **27. out of ~** : oyun dışı bırakılmış, **28. the ~ runs high** : büyük çapta kumar oynanıyor, **29. ~ on words** : cinas, kelime oyunu. ***e.a.-*** *1. drama, 2. performance, 4. fun. jest, joking, 9. gambling, 10. conduct, 11. action.*

play[2], *f.* **1.** (oyun) oynamak, **2.** rol yapmak, temsil etmek, canlandırmak. *to ~ Lady Macbeth.* **3.** (rol) oynamak, rol yapmak, ... gibi davranmak, ... tavrı takınmak, ... süsü vermek. **to ~ the fine lady** : kibar hanım tavrını takınmak, kibarlık taslamak. *to ~ the role of benefactor.* **to ~ the fool** : kendine aptal süsü vermek, **4.** ...-de temsiller vermek. **to ~ the larger cities** : büyük şehirlerde temsiller vermek, **5.** eğlenmek, **6.** kumar oynamak, bahse girmek. **~ high** : büyük kumar oynamak. **~ the market** : borsa oyunu oynamak, spekülasyon yapmak, **7.** (müzik aleti/çalgı) çalmak, **8.** yapmak, hareket etmek. **~ tricks** : hile yapmak, **9.** (bir şey üzerine) hareket geçmek. *to ~ a hunch.* **10.** çabucak/anîde değiştirmek. *to ~ colored lights on á fountain.* **11.** (hortumla) fışkırtmak/püskürtmek. *to ~ hose on a fire.* **12.** (oltayı çekerek takılan balığı) yormak, **13.** eğlenmek, eğlenceye/oyuna katılmak, **14.** (sporda) oyun yapmak, ciddî oynamamak, **15.** davranmak. **to ~ fair = ~ the game** : dürüst davranmak. **to ~ the man** : erkekçe davranmak, mertçe hareket etmek, **16.** serbestçe hareket etmek, **17.** (su) fışkırtmak, **18.** (ışık) renk oyunları/yansımalar yapmak, gezmek, dolaşmak, yanıp sönmek. *The light ~ed over the faces of the crowd.* **19.** kurcalamak, karıştırmak, acemice ellemek, **20.** sallanmak, kımıldanmak, çalkalanmak, **21. ~ about** : oyalanmak, gönül eğlendirmek, **22. ~ along** : (a) savsaklamak, kararı vb. geciktirmek, bekletmek, (b) **~ along with** : ... ile aynı fikirde imiş gibi davranmak, **23. ~ at** : (a) katılmak, (b) yapar gibi görünmek. **What are you ~ing at?** Ne oyunlar peşindesin? (c) (belirtilen oyunu) oynamak. **~ at being soldires** : (çocuklar) askerlik oyunu oynamak. **~ at chess** : satranç oynamak, **24. ~ away** : kumarda servetini kaybetmek, **25. ~ back** : (plâk, teyp vb.) çalmak, kaydedileni dinlemek, **26. ~ both ends against middle** : fesat çıkarmak, kendi çıkarı için başkalarını birbirine düşürmek, **27. ~ by ear** : notasız/kulaktan çalmak/söylemek, **28. ~ down** : aşağılamak, küçük/hakir görmek, önemsiz göstermek, **29. ~ed out** : (a) yorgun, bitkin, bîtap, (b) eski, köhne, modası geçmiş, (c) bitmiş, tükenmiş, kalmamış, **30. ~ fast and loose (with)** : sorumsuz/saygısız davranmak, hiçe saymak, kıymet vermemek. *He ~ed fast and loose*

with her affections. **31. ~ for time** : (çıkar sağlamak için) oyalamak, zamanı uzatmak, **32. ~ for safety = ~ (it) safe** : tedbirli davranmak, tehlikeden kaçınmak, **33. ~ in** : (a) (birisi girerken) müzik çalmak. *The band ~ed in the President.* (b) (oyuna) alışmak. *I need a few more minutes to ~ myself in.* **34. ~ into hands of = ~ into s.o.'s hands** : birinin ekmeğine yağ sürmek (ona çıkar sağlamak), **35. ~ it by ear** : birdenbire çaresini bulmak, o anda uydurmak/aklına gelmek, **36. ~ it cool** *k.d.* sakin olmak, itidalini kaybetmemek, soğukkanlılığını korumak, temkinli davranmak, **37. ~ it one's own way** : bildiği/istediği gibi yapmak, canının istediğini yapmak, **38. ~ off** : (oyun berabere kalınca) bir oyun daha oynamak, **39. ~ off s.o. against s.o. else** : birini başkasına karşı kendine alet etmek, **40. ~ one's cards** *bk.:* **card** (12), **41. ~ one's cards close to one's chest** : saman altından su yürütmek, kimseye sezdirmeden işini becermek, **42. ~ one's cards right** : fırsattan yararlanmak, olanakları değerlendirmek, **43. ~ on** : durmadan çalmak, çalmaya devam etmek, **44. ~ on/upon** : istismar etmek, başkasının saflığından/iyi niyetinden yararlanarak kendine çıkar sağlamak, **45. ~ out** : (a) bitirmek, sona erdirmek, (b) (halat, olta ipi) salıvermek, serbest bırakmak, **46. be ~ed out** : (a) bitap düşmek, gücü kalmamak, (b) modası geçmiş olmak, pabucu dama atılmak, **47. ~ politics** : politika yapmak, siyasî çıkarlarına göre davranmak, **48. ~ possum**: ölü veya uyuyor gibi davranmak, **49. ~ second fiddle** : ikinci derecede rol oynamak, **50. ~ the field** : aynı zamanda birkaç kişi ile flört etmek, **51. ~ the game** *bk.:* **game**[1] (17), **52. ~ up** : belirtmek, tebarüz ettirmek, vurgulamak, önemini büyütmek, çok önemli (imiş gibi) göstermek, herkese yaymak, **53. ~ up to** *k.d.* yaltaklanmak, tabasbus etmek, **54. ~ with fire** : ateşle oynamak, tehlikeli işe girişmek, **55. ~ with oneself** *k.d.* istimna etmek, kendi kendini tatmin etmek. ***e.a.*** *- 2. perform, 5. amuse, toy, trifle, 6. gamble, bet, 28. belittle, 29. : (a) exhausted, weary, (b) hackneyed, (c) used up, finished, 44. exploit, 45. (a) finish, 53. flatter, 55. masturbate.*

playa, *is., ç.* **playas** *İsp.* çölde kumlu/tuzlu/çamurlu çukurluk.

playable, *sf.* **1.** oynanabilir, **2.** çalınabilir.

playact, *f.* **1.** inandırmaya/aldatmaya çalışmak, **2.** (piyeste) oynamak, rol almak/yapmak, **3.** piyes hâline sokmak, dramatize etmek, **4. ~ing** : uydurma, sahte, yapmacık, câli, sun'î, **5. ~or** : sahne aktörü.

playback, *is.* **1.** (plâğa/teybe kaydedilen sesi) dinleme, çalma, **2.** kaydedildikten sonra çalınan/dinlenen parça, **3.** ses kaydedilirken dinleme düzeni.

playbill, *is.* **1.** tiyatro afişi/ilânı, **2.** temsil programı.

playbook, *is.* piyesin metni, kitap hâlinde piyes.

playbox, *is. Brit.* oyuncak kutusu.

playboy, *is.* zengin/mirasyedi delikanlı, zengin hovarda, ciddî bir işi olmayıp eğlence ile vakit geçiren erkek.

play-by-play, *sf.&is.* anında ve ayrıntılarıyla (yayınlanan olay : maç, tören vb.).

playday, *is.* tatil, oyun/eğlence günü. ***e.a.*** *- holiday.*

player, *is.* **1.** oyuncu, **2.** aktör, **3.** çalgıcı, **4.** sporcu, profesyonel oyuncu, **5.** *bk.:* **record player**, **6.** kumarcı, kumarbaz. **7. ~ piano** : kendiçalar piyano, (mekanik düzenle) otomatik çalan piyano.

playfellow, *is.* oyun arkadaşı. ***e.a.*** *- playmate.*

playful, *sf.* **1.** oyunbaz, oynamayı seven, **2.** şen, şakacı, lâtifeci. *a ~ remark.* **3. ~ly** : şaka olarak, lâtife yollu, şen bir şekilde, **4. ~ness** : oyunbazlık, şakacılık. ***e.a.*** *- 1. frolicsome, 2. joking, teasing.*

playgirl, *is.* sosyete kadını, vaktini eğlencelerle geçiren kadın/kız.

playgoer, *is.* tiyatro meraklısı/düşkünü.

playground, *is.* **1.** çocuk bahçesi, **2.** oyun ve eğlence alanı/sahası. *The Riviera is the ~ of Europe.*

playhouse, *is., ç.* **-houses 1.** tiyatro, **2.** çocukların içinde oynadıkları küçük ev, **3.** oyuncak ev.

playing card, *is.* oyun kâğıdı, iskambil kâğıdı.

playing field, *is. Brit.* stadyum, spor alanı.

playless, *sf.* oyunsuz, eğlencesiz.

playlet, *is.* kısa oyun, küçük piyes.

playlike, *sf.* oyun/eğlence gibi.

playmate, *is.* oyun arkadaşı.

play-off, *is.* rövanş maçı.

play on words, *is.* cinas, kelime oyunu. ***e.a.-*** *pun.*

playpen, *is.* evcik, bebek ve küçük çocuklar için etrafı parmaklıklı oyun yeri.

playroom, *is.* oyun odası.

playsuit, *is.* (kadın/çocuk) spor elbisesi (genellikle şort ve blûz).

plaything, *is.* oyuncak. ***e.a.-*** *toy.*

playtime, *is.* oyun/eğlence zamanı, tatil, paydos.

playwright, *is.* piyes/oyun yazarı. ***e.a.-*** *dramatist.*

playwriting, *is.* piyes/oyun yazarlığı, oyun yazma.

plaza, *is.* meydan, çarşı/pazar yeri.

plea, *is.* **1.** iddia, **2.** mazeret, bahane, özür, vesile. **on the ~ of** : bahanesiyle, ileri sürerek. **He refused the invitation to dinner on the ~ of being too busy** : Çok işi olduğunu ileri sürerek yemek davetini reddetti. **3.** *huk.* (a) sav, iddia(name), dava. **special ~** : ek iddia. (b) savunma, müdafaa, (c) dava, adlî takibat, **4.** yalvarma, yalvarış, yakarış, dilek, dileme, rica, istirham, talep. **make a ~ for mercy** : aman/merhamet dilemek, **5. Court of Common pleas** *: Brit.* hukuk mahkemesi, **6. ~-bargain(ing)** : cezası daha hafif bir suçu kabullenme(k). ***e.a.- 2.*** *excuse, pretext, 3. (a) allegation, (c) suit, action, 4. appeal, entraety, request, petition, supplication.*

pleach, *gl.f.* **1.** sepet örgüsü yapmak, dalları birbiri arasından geçirerek çit vb. örmek, **2.** (saç) örmek. ***e.a.- 1.*** *interweave, 2. braid.*

plead, *f.* **pleaded/plead/pled, pleading 1.** yalvarmak, yakarmak, rica/istirham etmek. **She wept and ~ed until he agreed to do as she wished** : İstediğini yaptırıncaya kadar ağlayıp yalvardı. **to ~ with s.o.** : birine yalvarmak, **2.** iddia etmek, **3.** *huk.* (a) dava açmak, (b) suçlamak, iddia etmek, (c) savunmak, müdafaa etmek. *He had a good lawyer to ~ his case.* (d) (sanık) atfedilen suçu kabul veya reddetmek, suçlu/suçsuz olduğunu beyan etmek. **to ~ guilty/not guilty** : suçu kabul etmek/reddetmek, **4.** mazeret olarak ileri sürmek, özür/mazeret göstermek, ... taslamak. **to ~ ignorance** : bilmemezlikten gelmek, cehalet taslamak. **to ~ insanity** : delilik taslamak, deli olduğunu iddia etmek, **5. ~able** : iddia edilebilir, davada özür/cevap olarak gösterilebilir, **6. ~er** : davacı, avukat, dava vekili. ***e.a.-1.*** *beg, supplicate, appeal, implore, 2. claim, reason, 3. (a) sue, petition, (b) claim.*

pleading, *is.* **1.** rica, istirham, yalvarış, **2.** *huk.* (a) dava açma/lâyiha hazırlama usulü, (b) (mahkemede) davayı savunma, (c) iddianame, müdafaaname, (d) **~s** : dava lâyihaları, **3. ~ly** : yalvararak, rica/istirham ile, **4. ~ness** : yalvarma, yalvar yakar olma, **5. special ~** *bk.:* **special.**

pleasable, *sf.* hoşa gidebilir, hoşlanılabilen.

pleasance = pleasaunce, *is.* **1.** eğlence yeri, bahçe, park, gezi (yeri), seyrangâh, **2.***esk. bk.:* **pleasure.**

pleasant, *sf.* **1.** hoş, lâtif, hoşa giden, iyi, güzel. *~ news. ~ weather. We spent a ~ evening.* **2.** kibar, nazik, zarif, şirin, cana yakın, **3.** *esk.* şen, neşeli, **4.** *esk. bk. :* **jocular, facetious, 5. make oneself ~ to s.o.** : birine hoş görünmek/iltifat etmek, yüzüne gülmek, gözüne girmeye çalışmak, **6. ~ly** : hoş/hoşa gider bir şekilde, kibarca, nezaketle, zarafetle, **7. ~ness** : hoşa gitme, güzellik, letafet, kibarlık, zarafet, nezaket. ***e.a.- 1.*** *pleasing, agreeable, enjoyable, 2. polite, amiable, congenial, friendly, 3. gay, merry, sprightly.* ***k.a.-*** *unpleasant, distasteful.*

pleasantry, *is., ç.* **-ries 1.** şaka, lâtife, mizah, **2.** şakacılık. ***e.a.-*** *teasing, banter.*

please, *f.* **pleased, pleasing 1.** sevindirmek, zevk/neşe vermek, **2.** şayanıkabul olmak, arzusuna/isteğine/iradesine uygun olmak. *May it ~ your Majesty.* **3.** lütfen. *~ come here.* **4.** hoşa gitmek, memnun/hoşnut etmek. **hard to ~** : müşkülpesent, hoşnut etmesi zor. **There is no pleasing him** : Hiçbir şeyden memnun olmaz. **5.** (canı) istemek, arzu etmek, dilemek. **do as one ~s** : canının istediğini yapmak. **Do as you ~** : İstediğinizi/dilediğinizi yapın. **Go where you ~** : İstediğiniz yere gidin. **~ yourself** : nasıl isterseniz, siz bilirsiniz, **6. if you ~** : (a) isterseniz, arzu ederseniz, hoşunuza giderse, (b) lütfen, rica ederim, (c) "işin garibi, tuhaftır ki" anlamında şaşkınlık, hoşnutsuzluk, hayret vb. ifade eder. **The missing letter was in his pocket, if you ~!** : İşin garibi, kayıp mektup cebinden çıktı! **7. ~ God!** İnşallah! **8. pleaser** : sevindiren, memnun eden (kimse/şey).

pleased, *sf.* **1.** hoşlanmış, memnun, hoşnut, razı, sevinmiş. **I am ~ at the news** : Habere sevindim/memnun oldum. **be ~ to do sth.**: bir şeyi memnuniyetle yapmak. **be anything but ~** : asla memnun olmamak. **He is very ~ with himself** : Kendini pek beğeniyor, yaptığından memnun. **2. ~dly** : hoşlanarak, memnun/hoşnut olarak, sevinerek, **3. ~dness** : hoşlanma, hoşnutluk, memnuniyet, sevinme.

pleasing, *sf.* **1.** hoş, sevimli, cana yakın, sempatik, lâtif, kibar, nazik. *a ~ manner.* **2.** hoşa giden, memnuniyet verici. *a ~ piece of news.* **3.** güzel, hoş görünen. *a building which is ~ to the eye.* **4. ~ly** : hoş/sevimli bir şekilde, memnun edici bir şekilde, **5. ~ness** : hoşluk, sevimlilik, letafet, kibarlık, nezaket. ***e.a.- 1-2.*** *agreeable, gratifying, pleasant, charming.*

pleasurable, *sf.* **1.** hoşa giden, zevk veren, tatmin edici, memnunluk verici. *a ~ experience.* **2. ~ness** : hoşa gitme, tatminkârlık, memnuniyet verme, **3. pleasurably** : hoşça, hoşa gidecek/memnun edecek şekilde.

pleasure, *is.&f.* **-ured, -uring 1.** zevk, sefa, **2.** sevinç, memnunluk, memnuniyet, hoşnutluk, hoşlanma. **I have much ~ in informing you that ...** : ...-i size bildirmekle bahtiyarım/memnunluk duyarım. **3.** keyif, arzu, irade. **at the Queen's will and ~** : Kraliçenin emir ve iradesiyle. **without consulting my ~** : bana danışmadan, **4.** haz, şehvanî zevk, **5.** zevk/memnunluk verici şey. *It was a ~ to see you.* **6.** eğlence, tenezzüh. *a search for ~.* **7.** arzu, istek, seçenek, tercih, irade, emir. *to make known one's ~. What is your ~ in this matter?* **8.** zevk/haz/keyif/sevinç vermek, memnun/hoşnut etmek, **9.** zevk/haz/sevinç duymak, sevinmek, hazlanmak, memnun/hoşnut olmak. *I ~ in your company.* **10.** cinsî münasebette bulunmak, cinsel zevk duymak, **11. at (one's) ~** : (bir kimsenin) isteğine/arzusuna göre, istediği kadar/zaman, keyfince, keyfine göre, **12. do (one) the ~ of** : lûtfunda bulunmak, **13. during (one's) ~** : hoşlandığı sürece. **office held during our ~** : (Kraliçe) arzumuza bağlı görev, **14. it is a ~ (for me)** : benim için bir zevktir, **15. take ~ in** : ...-den zevk almak/hoşlanmak, **16. What is your ~?** Ne arzu edersiniz? **17. ~-boat** : tenezzüh/gezi sandalı/vapuru, **18. ~-ground** : eğlence/bayram yeri, **19. ~ful** : zevkli, memnuniyet/zevk/haz verici, eğlenceli, **20. ~-trip** : gezinme, **21. ~less** : zevksiz, usandırıcı, **22. ~lessly** : zevksiz/nahoş bir şekilde, usandırırcasına. ***e.a.- 1&2.*** *gratification, enjoyment, happiness, gladness, delectation, delight, 3. joj, rapture, ecstasy, 4. voluptuousness, 6. amusement, diversion, fun, 7. wish, inclination, desire, will, choice, preference, 9. gratify, please, 10. delight. k.a.-1-3. displeasure, sorrow, vexation.*

pleasure principle, *is.* (Freud teorisinde) hoşlanma ilkesi: ıstıraptan kaçınarak haz arama içgüdüsü.

pleat = plait, *is.&f.* kırma, pli(se) (yapmak). **~er** : kırma/pli(se) yapan şey/kimse. **~less** : plisiz, kırmasız, düz.

pleb, *is.* (eski Roma'da) avam/halk(tan biri).

plebe, *is.* **1.** *ABD* Harp/Deniz Harp Akademisi birinci sınıf öğrencisi, **2.** *esk. bk.:* **plebeian** (1).

plebeian, *sf.&is.* **1.** avam, özellikle eski Roma'da avam/alelâde halk tabakasına mensup (kimse), **2.** geniş halk kütlesine/topluma ait, **3.** adî, bayağı, pespaye.

plebiscite, *is.* **1.** kamuoyu, halk oylaması, plebisit, önemli bir konuda bütün halkın oy vermesi, **2.** bağımsızlık veya başka bir devletle birleşme konusunda bütün milletin verdiği oy.

plebs, *is., ç.* **plebes** avam, geniş halk tabakası.

plectognath, *sf.&is. zool.* çene balığı : çengel çeneliler *(Plectognathi)* türüne giren çeneleri kısa ve kuvvetli balıklar : **triggerfish** (çotira balığı), **globefish** (dört dişli balık), **trunkfish** (sandık balığı) bu türden balıklardır.

plectron, *is., ç.* **-tra** *bk.:* **plectrum.**

plectrum, *is., ç.* **-tra/-trum** çalgıç, mızrap.

pled, *f. bk.:* **plead** *(geç.z.&sf.f).*

pledge, *is.&f.* **pledged, pledging 1.** ant, yemin, söz, vaat, adak, **2.** yüklenim, üstenme, taahhüt, **3.** tutu, rehin. **hold in ~** : rehin olarak tutmak. **put a thing in ~** : bir şeyi rehine koymak, **4.** inanca, güvence, teminat, **5.** bir kuruma/cemiyete kabul edilen fakat üyeliği henüz kesinleşmeyen kimse, **6.** (sıhhatine/şerefine) kadeh kaldırma, **7. take the ~** : içki içmeyeceğine söz vermek/yemin etmek/ant içmek, içkiye tövbe et-

mek, **8.** yemin et(tir)mek, ant iç(ir)mek, söz ver(dir)mek. *to ~ hearers to secrecy.* **9.** vadetmek, yükümlenmek, taahhüt etmek, **10.** rehine koymak, **11.** kefil olmak, **12.** (kulüp/kurum vb.) geçici üye kabul etmek, **13.** (sıhhatine/şerefine) içmek, kadeh kaldırmak, **14.** adamak. *The new organization ~d itself to the revolutionary overthrow of the dictator.* **15. ~able** : yükümlenilebilir, taahhüt edilebilir, vadedilebilir, kefil olunabilir, **16. pledger = pledgor = pledgeor** : ant içen/yeminli kimse, söz/teminat/güvence/rehin veren, vadeden (kimse), kefil. ***e.a.- 6. toast, 10. pawn, 14. dedicate.***

pledgee, *is.* kendisine güvence/teminat/rehin verilen kimse.

Pledge of Allegiance, *is. ABD* bağlılık andı, sadakat yemini : birçok bayrak töreninde söylenen ve *"I pledge allegiance to the flag"* ile başlayan ant.

pledget, *is.* (yara üzerine konulan) pamuk, tampon.

-pledgia, *son ek* "inme, kötürümlük". *ör.: paraplegia.*

Pleiad, *is.* **1.** Ülker burcu yıldızlarından her biri. **~s** : Ülker/Süreyya burcu, **2.** *(Fr.: Pléiade)* Pleyad: XVI. yy. ın ikinci yarısında yetişen yedi Fransız şairi, **3.** yediler, yedi ünlü kişiden oluşan grup.

plein-air, *sf. Fr.* **1.** açık hava/doğal görünüş (tablosu), açık hava ressamlığı ile ilgili, **2.** Fransa'da XIX. yy. ortalarında çıkan ve açık hava manzaralarını konu seçen resim sanatı ile ilgili, **3. ~ism(e)** : açık hava ressamlığı.

Pleiocene, *is. jeol. bk.:* **pliocene.**

Pleistocene, *sf.&is. jeol.* Pleistosen (çağ).

plenary, *sf.* **1.** tüm(el), tam, bütün, küllî, salt, mutlak. *~ powers.* **2.** tam mevcutlu, genel kurul, bütün üyelerin katıldığı. *a ~ session of Congress.* **3. ~ indulgence** : (Katoliklerde) salt bağışlama, bütün günahların affı. ***e.a.-1. full, complete, absolute, entire.***

plenipotent, *sf. bk.:* **plenipotentiary.**

plenipotentiary, *sf.&is., ç.* **-aries** tam yetkili (elçi), mutlak salâhiyet sahibi (komisyon/kimse vb.).

plenish, *gl.f. İsk.* **1.** doldurmak, depolamak, ambarlamak, stok etmek, temin/tedarik etmek, **2. ~er** : dolduran, temin/tedarik eden kimse, **3. ~ment** : doldurma, temin/tedarik etme. ***e.a.- 1. fill up, stock, furnish.***

plenitude, *is.* **1.** bolluk, mebzuliyet, doluluk, yeterlik, **2.** dolu/tamam/tam olma, tamamiyet. **With this work his artistry has reached its ~** : Bu eserle sanat hayatı tamamlandı. ***e.a.- 1. fullness, adequacy, abundance.***

plenteous, *sf.* **1.** bol, mebzul, çok, dolu. *a ~ supply of corn.* **2.** bereketli, çok verimli. *a ~ harvest.* **3. ~ly** : bol bol, mebzulen, bereketli bir şekilde, **4. ~ness** : bolluk, bereket. ***e.a.-1. plentiful, copious, abundant, 2. fruitful.***

plentiful, *sf.* **1.** bol, mebzul, çok, **2.** bereketli, çok verimli, **3. ~ly** : bol bol, mebzulen, bereketli bir şekilde, **4. ~ness** : bolluk, bereket. ***e.a.-1. plenteous copious, abundant, ample, bountiful, 2. fruitful, bounteous, productive. k.a.- 1. sparse, scanty, scarce, 2. barren, fruitless, sterile.***

plenty, *sf.&zf.&is., ç.* **-ties 1.** *k.d.* pek çok/bol, bereketli, mebzul. **She gave the children ~ to eat** : Çocuklara pek çok yiyecek verdi. **The house is ~ large** : Bu ev pek büyüktür. **2.** *k.d.* tamamıyla, bol bol, fazlasıyla, aşırı derecede. **The house is ~ big enough** : Ev fazlasıyla büyük. **3.** çokluk, bolluk, mebzuliyet. **~ of** : pek çok, pek bol. *We have ~ of money. There is ~ of time.* **4.** bereket(lilik). *Resources in ~.* **5.** bolluk, refah, servet, bolluk/refah çağı. **in years of ~** : bolluk yıllarında, **6. to live in peace and ~** : barış ve refah içinde yaşamak. ***e.a.-1. plentiful, abundant, 2. fully, quite, 3. 4&5. abundance, copiousness, luxuriance, affluence, profusion.***

plenum, *is., ç.* **plenums/plena 1.** doluluk, **2.** dolu uzay : tamamen madde ile dolu farz edilen uzay. Tersi: ***vacuum.*** **3.** yüksek basınçlı kap: içinde normal hava basıncından daha yüksek basınçta gaz bulunan kapalı cisim, **4.** (meclis) birleşik oturum: bütün üyelerin hazır bulunduğu toplantı.

pleo-, *ön ek bk.:* **plio-.**

pleochroism, *is.* çok renklilik : bazı kristallerin bakış açısına göre çeşitli renklerde görünmeleri. **pleochroic** : çok renkli. *bk.:* **dichroism, trichroism.**

pleomorphism = poleomorphy, *is. bot. zool.* çok biçimlilik: bir hayvan veya bitkinin yaşam süresinde tamamen farklı biçimler alması. ***e.a.- polymorphism.***

pleonasm, *is.* söz fazlalığı, ıtnap, haşiv, şişirme, fazla/gereksiz söz, lâf kalabalığı, bir fikri ifade için gerekenden fazla kelime kullanma. *free gift, true fact* gibi. ***e.a.***- *circumlocution, redundancy.*

pleonastic, *sf.* **1.** fazla uzatılmış/şişirilmiş/ıtnaplı (söz), **2. ~ally** : fazla uzatarak, gerekenden fazla kelime kullanarak, şişirerek, ıtnapla.

pleopod, *is. zool. bk.:* **swimmeret.**

plesiosaur, *is.* kürek ayak : Jura ve tebeşir çağlarında yaşamış *Plesiosaurus* türünden başı küçük, boynu uzun, dört ayağı küreğe benzeyen deniz sürüngeni.

plessor, *is. bk.:* **plexor.**

plethora, *is.* **1.** aşırı bolluk, doluluk, fazlalık, mebzuliyet. *a ~ of advice/of regulations.* **2.** *tıp.- esk.* kan fazlalığı, kan toplanması. ***e.a.-1.*** *superabundance, overfulness, excess, superfluity.*

plethoric, *sf.* **1.** çok dolu, çok/aşırı bol, mebzul, şişkin, şişirme, abartmalı, mübalâğalı. *a ~ , pompous speech.* **2.** kan fazlalığı ile ilgili, **3. ~ally** : bol bol, mebzulen, dolu olarak, abartmalı bir şekilde. ***e.a.-1.*** *overful, turgid, inflated.*

plethysmograph, *is.* organölçer: beden organlarının işleyişini ölçen alet : kanın akış hızını, hacmini, dakikadaki yürek çarpma ve nefes alma sayısını, organların büyümesini vb. ölçen alet. **~ic** : organ ölçüm+. **~ically** : organ ölçümle, organ ölçüm yöntemiyle. **pletohysmography** : organ ölçümü.

pleura, *is., ç.* **pleurae** (1 için) **1.** *anat. zool.* göğüs zarı, plevra, **2.** *bk.:* **pleuron** (çoğulu).

pleural, *sf.* göğüs zarı+, göğüs zarına ait, plevral.

pleurisy, *is. patol.* göğüs zarı sulu yangısı, satlıcan, zatülcenp, göğüs zarı iltihabı. **~ root** *bot.* satlıcan otu *(Asclepias tuberosa):* eskiden zatülcenp ilâcı olarak kullanılan bir ot kökü. **pleuritic(al)** : zatülcenpli, göğüs zarı yangısı ile ilgili.

pleuro-, *ön ek* **1.** "yan, kaburga, böğür". *ör.: pleurodont,* **2.** *tıp.* göğüs zarı ile ilgili, plevra+. *ör.: pleurotomy.*

pleuron, *is., ç.* **pleura** (böceklerde) böğür levhası, göğüs büklümünün yan levhası.

pleuropneumonia, *is. patol.* zatülcenpli zatürree.

pleurotomy, *is., ç.* **-tomies** *cer.* göğüs zarı ameliyatı: göğüs zarının kesilerek içindeki sıvının boşaltılması.

pleuston, *is.* su yüzeyinde yaşayan küçük organizmalar.

plexal, *sf.* **1.** ağımsı, örgüsel, ağ gibi, **2.** sinir/damar ağı ile ilgili.

plexiform, *sf.* **1.** ağ biçiminde, ağa benzer, ağ+, **2.** karışık, muğlâk, kompleks. ***e.a.- 2.*** *intricate, complex, complicated.*

Plexiglass , *is.* plâstik cam, pleksiglas.

plexor = plessor, *is.* tıp çekici : tıbbî muayenede kullanılan kauçuk çekiç.

plexus, *is., ç.* **-uses/-us 1.** ağ, şebeke, karışık örgü, karışık yapı. *The ~ of international relations.* **2.** *tıp.* sinir/damar ağı. ***e.a.-1.*** *network.*

pliable, *sf.* **1.** katlanabilir, eğilip bükülebilir, esnek, yumuşak, mülâyim. *~ leather.* **2.** uysal, yumuşak başlı, kolay kandırılabilir, kolay boyun eğen, **3.** uyumsal, kolay adapte olabilen, **4. ~ness = pliability** : katlanabilme, bükülebilme, esneklik, uysallık, uyumsallık, **5. pliably** : yumuşak/esnek/mülâyim bir şekilde, uysallıkla, uyumsallıkla. ***e.a.- 1.*** *supple, flexible, plastic,* ***2.*** *yielding,* ***3.*** *adaptable.*

pliant, *sf.* **1.** katlanır, eğilip bükülür, esnek, yumuşak, kolay şekil verilebilir. *~ clay.* **2.** uysal, kolay baş eğer, söz dinler, kolay yola gelir, halim selim, kolay etkilenir, **3.~ly** : esnek bir şekilde, katalanabilecek/eğilip bükülebilecek tarzda, uysallıkla, **4. ~ness = pliancy** : katlanabilme, eğilip bükülebilme, yumuşaklık, uysallık. ***e.a.-1&2.*** *pliable, flexible, supple, lithe,* **2.** *tractable, docile, yielding, compliant.*

plica, *is., ç.* **plicae 1.** *anat. zool.* (deri, zar vb. de) kıvrım, kat, büklüm, **2. ~ polonica** *d.d. patol.* keçeleşme: hastalık ve haşarat sebebiyle saçın kirli ve karmakarışık hâle gelmesi, **3. plical** : kıvrımlı, kıvrık, büklümlü.

plicate(d), *sf.* **1.** kıvrılmış, (yelpaze gibi) katlanmış, katlı, kıvrımlı, büklümlü, **2. plicately** : kıvrım kıvrım, kat kat, büklüm büklüm, **3. plicateness** : kıvrıklık, katlılık, büküklük. ***e.a.- 1.*** *folded, pleated.*

plication = plicature, *is.* **1.** katla(n)ma, kıvırma, kıvrılma, bük(ül)me, **2.** kat, kıvrım, büklüm, katmer. ***e.a.- 1.*** *folding,* ***2.*** *fold.*

plié, *is., ç.* **pliés** (balede) bacak kıvırma.

plier, *is.* **1. ~s = pair of ~s** : pens, kargaburun, kıskaç, kerpeten, **2.** katlayan/kıvıran şey/kimse. *Brit.:* **plyer.**

plight, *is.&f.* **1.** kötü durum, çıkmaz, musibet, belâ. *He was in a terrible ~ , trapped at the back of the cave.* **2.** *esk.* söz, vaat, taahhüt, **3.** vadetmek, teminat/söz vermek, namus/şeref sözü vermek, **4. ~ one's troth** *d.d.* evlenme vadetmek, evlenmeye söz vermek, **5.** (birini nikâhla) bağlamak. ***e.a.- 1. predicament, 2. pledge, engagement, 4. betroth.***

plimsol = plimsole = plimsoll, *is. Brit.* lâstik tabanlı bez pabuç, jimnastik ayakkabısı.

Plimsoll line, *is. den. bk.:* **load line.**

Plimsoll mark, *is. den. bk.:* **load-line mark.**

plink, *is.&f.* **1.** (lâlettayin hedefe tabanca vb. ile) ateş etmek. *to ~ at bottles tossed in the air.* **2.** (talim/eğlence için) ateş edip vurmak. *to ~ bottles set along the fence railing.* **3.** tınlamak, kısa/hafif/tannan ses çıkarmak, **4.** tınlama, kısa/hafif/tannan ses, **5. plinker** : rastgele hedeflere ateş eden kimse.

plinth, *is. mim.* **1.** duvar etekliği, etek tahtası, etek silmesi, **2.** (sütun/heykel için) taban, kaide, **3.** duvar çıkıntısı, **4. ~like** : tabanımsı, taban/kaide şeklinde. ***e.a.- 2. pedestal.***

plio-, *son ek* "fazla, artık". **pleio-, pleo-** *d.d.*

Pliocene, *sf.&is. jeol.* Pliyosen (devrine ait) : 1-10 milyon yıl önceki III. veya *Neocene* çağı(na ait). Memelilerin geliştiği, dağların yükseldiği, iklimin soğumaya başladığı çağ.

PLO = *Palestine Liberation Organization* : Palestin Kurtuluş Örgütü.

plod, *is.&f.* **plodded, plodding 1.** ağır ağır/güçlükle yürüme(k)/yürüyüş, **2.** isteksizce/köle gibi çalışmak, **3.** ağır adım sesi, **4.** zahmetli/sıkıcı iş, **5. ~der** : ağır ağır yürüyen/isteksizce köle gibi çalışan kimse, **6. ~dingly** : ağır ağır, isteksizce/köle gibi (çalışarak), **7. ~dingness** : (yürümede/çalışmada) yavaşlık, ağırlık, isteksizlik, isteksizce/esir gibi çalışma. ***e.a.- 1. trudge, pace, 2. drudge, toil, moil, labor.***

-ploid, *son ek* "kromozomlu" : göze bilimi ve kalıtım biliminde kromozom sayısını belirtir. *ör.: monoploid, polyploid.*

ploidy, *is.* kromozom sayısı.

plop, *is.&zf.&f.* **plopped, plopping 1.** pat diye atmak/fırlatmak. *He ~ped his book on the desk.* **2.** (suya atılan cismin çıkardığına benzer) "plof" diye ses çıkarmak, **3.** pat diye kendini atmak/oturmak, yığılmak. *He ~ed into a chair.* **4.** pat : suya atılan/yere düşen cismin çıkardığı ses, **5.** "pat! plof!" diye (ses çıkararak). *The stone fell ~ into the water.*

plosion = explosion, *is. s.bl.* dış patlama : b, p harfleri söylenirken çıkan ses. **plosive** : patlamalı (ses).

plot, *is.&f.* **plotted, plotting 1.** suikast, gizli plân/tertip, fesat, entrika, dolap. *a ~ to overthow the government.* **2.** (hikâye/roman/şiir vb.) konu, olaylar dizisi, ana çizgi, plân, **3.** (topçulukta) harita üzerindeki nokta/yer. *target ~ .* **4.** arsa, parsel, küçük arazi, tarh. *a garden ~. a burial ~.* **5.** (kötü maksatlarla) gizli plân yapmak, entrika/dolap çevirmek, suikast düzenlemek, fesat hazırlamak. *to ~ mutiny.* **6.** harita/plân üzerinde işaretlemek (gemi rotası, bina yeri vb.), **7.** plânını/haritasını çıkarmak, **8.** (grafik kâğıdı üzerinde) noktalamak, koordinatlarını nokta ile göstermek/işaretlemek, **9.** bir işlevin/fonksiyonun) eğrisini çizmek, eğri ile göstermek, **10.** (piyes/roman vb.) konusunu tasarlamak, eseri ana hatlarıyla plânlamak, **11.** (grafikle) hesaplamak, **12.** (fesat için) gizlice anlaşmak, gizli ittifak yapmak, (suikast/cinayet vb. için) işbirliği yapmak, **13.** (araziyi) parsellemek, **14. ~less** : konusuz, plânsız, ana fikirsiz (hikâye/roman vb.), **15. ~lessness** : (roman vb.) konusuzluk, plânsızlık, ana fikirsizlik. ***e.a.-1. intrigue, scheme, conspiracy, cabal, 8. conspire, scheme.***

plottage, *is.* arsanın/parselin bulunduğu bölge.

plotter, *is.* **1.** suikastçi, entrikacı, fesatçı, kötü maksatlarla gizli plân yapan kimse, **2.** plân/harita/grafik yapan, harita üzerinde işaretleyen, **3.** *As.* işaretleyici : harita/plân/kroki üzerinde hedefin yerini işaretleyen kimse, **4.** iletki, pergel vb. gibi harita üzerinde ölçü yapmaya/işaretlemeye mahsus alet, çizim/ölçü aleti. ***e.a.-1. conspirator.***

plotting, *is. As.* **1.** işaretleme, tersim, çizme, noktalama, plâna geçirme, **2. ~ and relocating board** : kıymetlendirme ve kestirme plânı, **3. ~ board** : kıymetlendirme plânı/levhası, **4. ~ paper** : kareli/milimetrik kâğıt, grafik kâğıdı.

plough(boy)/plougher, *is. Brit. bk.:* **plow (boy)/plower.**

ploughman/ploughshare, *is. Brit. bk.:* **plowman/plowshare.**

Plovdiv, *is.* Filibe (şehri).

plover, *is. zool.* yağmur kuşu *(Charadriidae).* **golden ~** : altın yağmurcun. **grey ~ = Swiss ~** : gri yağmur kuşu. **great ~ = Norfolk ~** : iri yağmur kuşu. **ringed ~** : kolyeli yağmur kuşu.

plow, *is.&f.* **1.** saban, pulluk, **2.** sabana benzer alet : kar kürüme makinesi, lokomotifin önündeki kar küreği gibi, **3.** *b.h. astr.* Büyükayı (takımyıldızı) **4.** saban sürmek, (saban/pulluk ile) tarla sürmek, **5.** *gen.* **~ up** : saban gibi yarmak, iz/yarık açmak, **6.** (gemi gibi) suyu yarıp gitmek, **7.** *gen.* **~ back** : (para/kâr) tekrar yatırmak, yeniden işletmek/kullanmak. *to ~ profits back into new plants and equipment.* **8.** (saban/pulluk ile) sürülmek, işlenmek. *Land that ~s easily.* **9. ~ a lonely furrow** : yardım görmeden tek başına çalışıp çabalamak/didinmek, **10. ~into/through** : dalmak, yarıp/yol açıp geçmek. *The car ~ed into the house.* **~ one's way through mud** : çamura bata çıka/güçlükle ilerlemek. **~ through a book** : bir kitabı güçlükle okuyup bitirmek, **11.** *Brit.- argo* çaktırmak. **~ s.o. in an exam** : birini sınavda çaktırmak/döndürmek. **be ~ed** : (sınavda) çakmak, **12. be under the ~** : (tarla) ekili olmak, **13. put/set one's hand to the ~** : bir işe gayretle girişmek, **14. ~ the sands** : boşuna uğraşmak, **15. ~ under** *ABD* saban ile kazıp gömmek, **16. ~ up** : (a) çayırı sabanla sürmek, (b) anız bozmak, (c) (mermi/bomba) toprakta çukur açmak, **17. ~able** : (sabanla) sürülebilir, **18. ~er** : sabancı, saban süren. ***e.a.-3.*** *Ursa Major.*

plowback, *is.* **1.** kazancı/kârı (hissedarlara dağıtmayıp) tekrar işe yatırma, **2.** tekrar yatırılan para.

plowboy, *is.* **1.** çiftçi yamağı, **2.** köylü çocuk.

plowman, *is., ç.* **-men 1.** sabancı, pullukçu, saban/çift/tarla süren kimse, **2.** köylü, çiftçi, rençper, **3. ~ship** : çiftçilik, köylülük, rençperlik.

plowshare, *is.* saban/pulluk uç demiri, saban kulağı.

plowshoe, *is.* pulluk taban demiri.

plowstaff, *is.* sabanın/pulluğun sapı/tutamağı.

ploy, *is.&f.* **1.** hile, desise, manevra, **2.** *Brit.* eğlenti, şenlik, cümbüş, içki âlemi, **3.** *esk.- As.* (a) askerleri sıra hâlindeki diziden saf hâline getirmek, (b) saf hâline gelmek, saf oluşturmak. ***e.a.-1.*** *device, stratagem, maneuver,* ***2.*** *revelry, carousal, escapade, frolic.*

pluck, *is.&f.* **1.** koparmak (meyve, çiçek vb.). *He ~ed her a rose.* **2.** yolmak. *She tried to ~ out some of her grey hairs.* **3.** çekmek. **to ~ s.o.'s sleeve** : birinin kolunu/yenini çekmek, **4.** *gen.* **~ away/off/out** : asılmak, zorlamak, zorlayarak çekmek, **5.** (tavuk vb.) tüylerini yolmak. *to ~ a chicken.* **6.** *argo* yağmalamak, soymak, yağma/talan etmek, soyup soğana çevirmek, **7.** (telli sazı) mızrapla/parmakla çalmak, **8.** *Brit.- argo* (öğrenciyi sınavda) döndürmek/çaktırmak, **9. ~ at** : (a) hafifçe çekmek. *to ~ at s.o's sleeve.* (b) kapıp kaçmak, birden çekip almak, **10.** aldatıp soymak, *argo* yolmak, **11. ~ up** : (a) (kökünden) sökmek, (b) cesaretlen(dir)mek, teşci etmek, maneviyatı(nı) kuvvetlen(dir)mek, cesaret bulmak, cesaret etmek. *He ~ed up (the) courage to tell her.* **12.** yolma, koparma, çekme, çekip çıkarma, **13.** sakatat: yürek, ciğer, böbrek, işkembe vb., **14.** cesaret, yüreklilik, yiğitlik, **15. plucker** : yolan/koparan kimse/şey, (kesilen piliçlerin tüylerini) yolma makinesi. ***e.a.-1.*** *pull off, tug,* ***2.*** *yank, tear, rip,* ***6.*** *plunder, rob, fleece,* ***9.*** *(b) snatch,* ***11.*** *(a) uproot, eradicate,* ***12.*** *tug,* ***14.*** *courage, bravery, boldness, determination, mettle, nerve, resolution.*

plucky, *sf.* **pluckier, pluckiest 1.** cesur, yiğit, yürekli, **2. pluckily** : cesaretle, yiğitçe, **3. pluckiness** : cesaret, yiğitlik. ***e.a.-1.*** *brave, courageous, determined, spunky.*

plug, *is.&f.* **plugged, plugging 1.** tıkaç, tapa, tampon, **2.** *elekt.* fiş, **3. spark ~** *d.d.* buji, **4.** yangın musluğu, **5.** sıkıştırılmış tütün kalıbı, **6.** *ABD* yaşlı/soysuz at, **7.** *k.d.* övme, methetme, bir ürün hakkında radyo/TV yayını, **8.** (balıkçılıkta) çok çengelli silindrik sun'î yem, **9.** *k.d.* yararsız/bozuk şey, **10.** *argo* vuruş, vurma. *take a ~ at the rabbit.* **11.** *argo* yumruk, darbe, dayak. **to give s.o. a ~ = to put in a ~ for s.o.** : birisine yumruk indirmek/dayak atmak, **12. ~ hat** *d.d. esk. argo* ipekli silindir şapka, **13.** *jeol.*

yanardağ ağzını tıkayan sert volkanik kaya, **14.** (helâda) su haznesi kolu, **15.** *gen.* **~ up** : tıkamak, tıkaç/tapa ile kapamak. *to ~ up a leak. to ~ a gap.* **16.** fişi prize sokmak. **~ in** : (bir elektrikli cihazın) fişini takmak, akım vermek. *to ~ in a toaster.* **17.** tıkaç/tampon/tapa koymak, **18.** *k.d.* (radyo/TV da) bir ürünü vb. övmek/methetmek, lehinde yayın yapmak, **19.** *gen.* **~ along/away** *k.d.* dikkat ve sebatla çalışmak. *He was ~ging away at his maths.* **20.** *argo* (silâh) atmak/sıkmak, ateş etmek, **21.** *argo* (yumruk) vurmak, yumruklamak, dayak atmak, dövmek, **22.** *argo* sürekli reklâmını yapmak, **23.** *gen.* **~ for** *argo* desteklemek, bir gaye vb. için çalışmak. **to ~ for peace** : barış için çalışmak, **24. pull the ~** *k.d.* (a) hastanın hayatını devam ettiren cihazı durdurmak, (b) son vermek, sona erdirmek, bitirmek, **25. ~gable** : tıkanabilir, **26. ~ger** : tıkayan, **27. ~less** : tıkaçsız. ***e.a.- 4. fireplug, 10. shot, 11. punch, blow, 19. persevere, 23. favor, root.***

plug-in, *sf.&is.* **1.** tak işlet: fişi takılınca çalışmaya hazır (elektrikli cihaz). *a ~ hair dryer.* **2.** fişli, prize sokulan. *a ~ unit.* **3.** fiş, priz, jak. ***e.a.- 3. plug, jack.***

plugugly, *is., ç.* **-lies** *k.d.* zorba, haydut, gangster, külhanbeyi. ***e.a.- ruffian, gangster, rowdy, tough.***

plum, *is.* **1.** *bot.* erik (ağacı) *(Prunus),* **2.** erik (meyve). **French ~s** : erik kurusu, **3.** eriğe benzer ağaç/meyve, **4.** *bk.:* **sugarplum, 5.** (pasta ve tatlıya konulan) kuru üzüm, **6.** erik rengi : mavimsi/kızıl, mor renk, **7.** *argo* arzulanan/imrenilen şey. **the ~s** : en iyi mevkiler/memuriyetler, **8.** *bk.:* **plumb** (6-8), **9. ~like** : erik gibi.

plumage, *is.* **1.** kuşun bütün tüyleri, **2.** süs, süslü elbise.

plumaged, *sf.* tüylü. **brilliantly ~ parrots** : parlak tüylü papağanlar.

plumate, *sf. zool.* tüylü, tüysü, tüye benzer, tüy gibi.

plumb, *is.&sf.&zf.&f.* **1.** şakul, çekül, iskandil kurşunu, **2.** dik, dikey, şakulî, düşey, **3.** dikeylik, diklik, düşeylik, **4. out of ~ = off ~** : (a) dikey/şakulî değil, şakulden sapmış, eğri, eğik, eğimli, (b) doğru değil, **5. plum** *ş.d.y.- k.d.* tam, tüm, sırf, mutlak, noksansız, düpedüz, **6.** düşey/şakulî olarak, dik bir şekilde, **7.** doğru, tam, mutlak olarak, salt, doğrudan doğruya, kesinlikle, muhakkak surette. *The house is ~ in the middle of the island.* **8.** *k.d.* tastamam, büsbütün, baştan başa. *She was ~ mad.* **He's ~ stupid** : sersemin biridir, **9.** şakullemek, şakule vurmak, **10.** düşey/şakulî yapmak, doğrultmak, düzeltmek, **11.** derinlik ölçmek, iskandil etmek, **12.** (anlamak/keşfetmek için) yakından incelemek. *to ~ s.o.'s thoughts.* **13.** kurşunla mühürlemek/kaplamak, **14.** (evlere) sıhhî tesisat (su/gaz/ısıtma) yapmak, **15.** sıhhî tesisatçılık yapmak, tesisatçı olarak çalışmak, **16.** en üst seviyesine/son kertesine erişmek/varmak. *to ~ the depths of despair.* ***e.a.-2. vertical, perpendicular, 5. complete, sheer, absolute, straight, downright, 6. vertically, 7. exactly, precisely, directly, 8. completely, entirely, absolutely.***

plumbaginaceous, *sf. bot.* diş otugillerden, *Plumbaginaceae* familyasına mensup.

plumbaginous, *sf.* grafitli, grafite benzer.

plumbago, *is., ç.* **-gos 1.** grafit, **2.** kara kalem resim, kurşun kalemle yapılan resim, **3.** *bot.* dişotu *(Plumbago europeae.* ***e.a.- 1. graphite, 3. leadwort***

plumb bob, *bk.:* **plummet** (1).

plumbeous, *sf.* kurşunlu, kurşuna benzer, kurşun gibi. ***e.a.- leaden.***

plumber, *is.* **1.** su döşemecisi, sıhhî tesisatçı, boru, musluk vb. tesis ve tamir eden kimse, **2.** *esk.* kurşun işçisi, **3. ~'s helper** : musluk pompası.

plumbery, *is., ç.* **-eries 1.** sıhhî tesisatçı dükkânı, **2.** su döşemciliği, sıhhî tesisatçılık, **3.** kurşunculuk, kurşun işi, kurşun eşya. ***e.a.-2. plumbing, 3. leadwork.***

plumbic, *sf. kim.* kurşunlu, kurşun+, dört valanslı kurşun içeren.

plumbiferous, *sf.* kurşunlu, kurşun üreten/içeren.

plumbing, *is.* **1.** su döşemi, sıhhî tesisat, boru tesisatı, **2.** sihhî tesisatçılık, boru tesisatçılığı/tamirciliği, **3.** kurşun ve lehim işleri, **4.** iskandil, derinlik ölçme, şakulleme, bir şeyin şakulî olup olmadığını ölçme.

plumbism, *is. patol.* kurşun zehirlenmesi. ***e.a.- lead poisonning.***

plumbless, *sf.* dipsiz, çok derin, derinliğini ölçmek imkânsız. ***e.a.- fathomless.***

plumb line, *is.* **1.** şakul/çekül ipi, iskandil ipi, **2.** *bk.:* **plumb rule.**

plumbous, *sf. kim.* kurşun+, iki valanslı kurşun içeren.

plumb rule, *is.* şakullü cetvel.

plumbum, *is. kim.* kurşun. Simgesi : **Pb.** ***e.a.-*** *lead.*

plume, *is.&f.* **plumed, pluming 1.** (uzun, büyük, süslü) tüy. *The brilliant ~ of the peacock.* **2.** kuş tüyü, tüy, **3.** tüy sorguç, **4.** *bk.:* **plumage**, **5.** ödül, mükâfat, **6.** nişan, şeref madalyası, **7.** bazı tohumları havada uçuran tüy gibi kısım, **8.** tüylerle süslemek, **9.** (kuş) tüylerini düzeltmek, **10.** *gen.* **~ on/upon** : böbürlenmek, gurulanmak, övünmek, kendini beğenmek/övmek, **11. ~less** : tüysüz, **12. ~like** : tüy gibi, tüysü. ***e.a.-*** *2. feather, 5. prize, 9. preen.*

plumed, *sf.* tüylü, tüylerle süslenmiş.

plumlet, *is.* tüycük, ufak tüy.

plumiped(e), *sf.&is.* ayakları tüylü (kuş).

plumlike, *sf.* erik gibi, eriğe benzer.

plummet, *is.&f.* **1. plumb bob** *d.d.* şakul kurşunu, iskandil kurşunu, **2.** *bk.:* **plumb rule**, **3.** yük, ağırlık, sıkıntı, sıkıcı şey, **4.** dikine dalmak/düşmek. ***e.a.-*** *4. plunge.*

plummy, *sf.* **-mier, -miest 1.** erikli, erik gibi, eriğe benzer, **2.** *Brit.- k.d.* iyi, güzel, şayanıarzu, yararlı. ***e.a.-*** *2. good, desirable, profitable.*

plumose, *sf.* **1.** (kuş) tüylü, **2.** kuş tüyü ile kaplı, kuş tüyü gibi, kuş tüyüne benzer, **3. ~ly** : tüylü tüylü, tüylerle kaplanmışçasına, **4. ~ness = plumosity** : tüylülük. ***e.a.-*** *1. feathered, 2. feathery, plumelike.*

plump, *sf.&f.&is.&zf.* **1.** tombul, dolgun, tıknaz, şişmanca, semiz, etine dolgun, balık etinde. *a ~ girl.* **2.** açık, kesin, pervasız, dobra dobra, açık sözlü, tok sözlü, **3.** şişmanla(t)mak, tombullaş(tır)mak, semir(t)mek, **4.** *gen.* **~ up/out** : kabartmak, doldurmak, dolgunlaştırmak. *to ~ up the sofa pillows.* **5.** "pat" diye oturmak/düşmek, **6.** *Brit.* yalnız bir adaya oy vermek, oyları (çeşitli adaylara) dağıtmamak, **7.** *gen.* **~ down** : birdenbire bırakmak/düşürmek/yere atmak, pat diye bırakmak. *He ~ed himself down and fell asleep.* **8.** övmek, methetmek, yüceltmek, pohpohlamak, **9. ~ for** : desteklemek, kuvvetle ... tarafını tutmak, şiddetle taraftar olmak. *to ~ for lower taxes.* **10.** pat diye/anî/birdenbire düşüş/düşme/oturma, **11.** "pat" sesi, anî düşüşten çıkan ses, **12.** *Brit.- k.d.* demet, salkım, hevenk, küme, grup, **13.** birdenbire, anî olarak, bütün ağırlığıyla. *He ran ~ into me.* **14.** (konuşmada) açıkça, pervasızca, kabaca, dobra dobra, sözünü sakınmadan, **15.** baş aşağı, tepe takla, düşey olarak, **16.** yüz yüze, karşı karşıya. ***e.a.-*** *1. portly, stout, chubby, fat, 2. blunt, downright, direct, 3. fatten, 8. praise, extol, 9. support, 12. cluster, group, 13. suddenly, heavily, 15. vertically, straight down.* ***k.a.-*** *1. thin.*

plumper, *is.* **1.** pat diye düşme/oturma, anî düşüş, **2.** *Brit.* (a) tek bir adaya verilen oy, (b) oyunu tek bir adaya veren seçmen, **3.** yanakları tombullaştırmak için ağıza konulan şey.

plum pudding, *is.* bir nevi aşure: üzüm, kuş üzümü, limon, baharat vb. ile yapılır.

plumule, *is.* **1.** *bot.* tümürcük, tohumda gövde ve genç yaprakların ufak filizi, **2.** ince kuş tüyü, **3. plumular** : tümürcüklü, ince kuş tüyü şeklinde.

plumy, *sf.* **plumier, plumiest 1.** tüylü, tüyleri olan, **2.** tüylerle süslü. *a ~ helmet.* **3.** tüy gibi, tüysü, tüye benzer. ***e.a.-*** *3. feathery, plumlike.*

plunder, *is.&f.* **1.** yağmalama(k), yağma/talan (etmek), *to ~ a town.* **2.** yağmacılık, çapulculuk, **3.** ganimet, yağma ile alınan mal, **4.** soymak, zorla almak. *to ~ the public treasury.* **5.** gasp etmek, hile ile almak. *to ~ a piece of property.* **6.** hırsızlıkla alınan/gasp edilen mal. **7.** *k.d.* özel eşya/mal, **8. ~age** : (a) yağma(cılık), talan (etme), çapul(culuk), (b) *huk.* gemideki malları gasp etme, (c) gemide gasp edilen mal, **9. ~er** : yağmacı, çapulcu, soyguncu, **10. ~ous** : yağma/çapul şeklinde. ***e.a.-*** *1. loot, pillage, sack, 2. pillage, robbery, 4. rob, despoil, fleece, steal.*

plunge, *is.&f.* **plunged, plunging 1.** (suya vb.) dal(dır)mak, bat(ır)mak. *He ~d into the water. He ~d his hand into the water. The elephant ~d into the forest.* **2.** saplamak, sokmak. **to ~ a dagger into one's heart** : birinin kalbine hançer saplamak, **3.** zorla içine atmak, sürüklemek. **to ~ a country into a war**: bir memleketi savaşa sürüklemek, **4.** içine/ileriye atılmak, yarıp geçmek. *to ~ through a crowd.* **5.** *k.d.* düşünmeden sonu

şüpheli işlere para yatırmak, düşünmeden harcamak, kumar oynamak. *to ~ on the stock market.* **6.** düşünmeden/acele ile bir işe girişmek/ atılmak, batmak. **to ~ into debt** : boyuna kadar borca batmak, **7.** uçurumdan/yokuş aşağı hızla kaymak, inmek. **The road ~s along the slope** : Yol yokuş aşağı iniyor. **8.** gömülmek, batmak, dalmak. **The room was ~d into darkness** : Oda karanlığa gömüldü. **9.** (at. gemi vb.) fırlamak, hızla ileriye atılmak, **10.** (suya vb.) dal(dır)ma, bat(ır)ma, atlama, dalış, atılış, **11.** atılma, fırlama, saldırma. *a ~ into the danger.* **12.** yüzme, yüzüş, **13.** yüzme/dalma havuzu, **14.** kendini verme, atılma, **15.** *k.d.* tehlikeli, girişim/teşebbüs, kumar, **16. take the ~** : (biraz tereddütten sonra) tehlikeye/sonu meçhul/dönüşü imkânsız işe atılmak. ***e.a.-1.*** *immerse, submerge, dip, dive, pitch,* ***10.*** *leap, dive,* ***11.*** *rush, dash.*

plunger, *is.* **1.** *mak.* (tulumbada) piston, **2.** musluk pompası, **3.** dalgıç, dalıcı, **4.** *k.d.* kumarbaz, düşünmeden sonu şüpheli girişimlere atılan kimse.

plunging fire, *is.* yukarıdan/tepeden ateş (etme).

plunk, *f.&is.&zf.* **1.** mızraplama(k), mızrapla saz çalma(k). *to ~ a guitar.* **2.** *gen.* **~ down** *k.d.* (a) pat diye bırakma(k)/yere atma(k)/ fırlatma(k). *She ~ed her books on the table.* (b) def'aten ödemek/vermek. *He ~ed down ten thousand dollars for the car.* (c) kendini pat diye bırakmak, yığılmak. *to ~ down and take a nap.* **3. ~ for** *bk.:* **plump for**, **4.** vuruş, darbe, pat sesi, **5.** *argo* banknot, dolar, **6.** *k.d.* tam, dosdoğru, doğrudan doğruya. *The ball landed ~ in the net.* **7.** pat diye. **He sat ~ on the ground** : Pat diye yere oturdu. ***e.a.-*** *1. pluck, twang, 2. plump, put, 5. dollar, 6. exactly, directly, squarely.*

pluperfect, *is.&sf. gr.* hikâye bileşik zamanı. *"He had done it when I came"* cümlesindeki *"He had done"* gibi.

plural, *sf.&is.* **1.** çok, birden fazla. *~ marriage.* **~ vote** : birden fazla oy kullanma hakkı, **2.** *gr.* çoğul, cemi, **3. ~ly** : çoğul olarak, çoğul şeklinde.

pluralism, *is.* **1.** *fel.* çokculuk, kesretiye : gerçekliğin açıklanmasında birden fazla ilkenin temelde bulunduğunu kabul eden öğreti. *bk.:* **monism, dualism**, **2.** (kilisede) (a) bir şahsın birden fazla görev alması, (b) papazın birkaç yerden maaş alması, **3.** çoğulluk, çokluk, birden fazlalık, **4. pluralist**: (a) *fel.* çokcu, (b) birkaç görev yapan kimse, (b) birkaç yerden maaş alan papaz, **5. pluralistic** : çokcu+, çeşitli, değişik, mütenevvi.

plurality, *is., ç.* **-ties 1.** fazla oy : üç veya daha fazla aday hâlinde seçimi kazananın ikinci gelenden fazla olarak aldığı oy. *If candidate A gets 75 votes, B gets 50 anc C gets 35, then A has a ~ of 25.* **2.** çoğunluk, ekseriyet, yarıdan fazla, **3.** birden büyük sayı, **4.** çokluk, birden fazla oluş, **5.** büyük sayı/miktar, **6.** çoğulluk, çoğul/cemi olma hâli, **7.** (a) bir papazın aldığı birden fazla maaş, (b) çok maaşlılık.

pluralize, *f.* **-ized, -izing 1.** çoğullaştırmak, çoğul/cemi yapmak. *to ~ a noun.* **2.** çoğul (şeklini) almak, çoğullaşmak, **3.** çoğul şeklini kullanmak, çoğul olarak ifade etmek. *Brit.:* **pluralise, 4. pluralization** : çoğullaş(tır)ma, çoğul/ cemi yapma/olma, **5. pluralizer** : çoğullaştıran, çoğul/cemi yapan.

pluri-, *ön ek* "çok, müteaddit". *ör.: pluriaxial.* ***e.a.-*** *several, many.*

pluriaxial, *sf. bot.* çok eksenli.

plus, *sf.&is.&e.* **1.** artı, ... eklenince/ eklenirse, fazlası. *Ten ~ six equals 16.* **2.** ayrıca, -e ilâveten -den başka/fazla, hem de. **He had wealth ~ fame** : Hem serveti hem de şöhreti vardı. **salary ~ commission** : maaşa ilâveten komisyon, **3.** artı (işareti), pozitif/ müspet (sayı, miktar). **a ~ number/quantity** : pozitif sayı/ çokluk. **~ sign** : artı (+) işareti. **the ~ terminal** : pozitif uç, **4.** üstün aşırı, fevkalâde. **He has personality ~** : Üstün bir şahsiyeti vardır. **5.** ek, fazlalık, ilâve, **6.** kazanç, mal fazlası, **7.** üstelik, buna ilâveten, fazla olarak. *a bicycle is cheaper, ~ it is healthier.* **8. ~ fours** : golf pantalonu. ***e.a.-*** **7.** *also, and, as well as, moreover, in addition.*

plush, *is.&sf.* **plusher, plushest 1.** pelüş, uzun tüylü kadife, **2.** lüks, fantazi, zengin(lere özgü). *a ~ night club.* **3. ~ly** : lüks içinde, lüks bir şekilde, **4. ~ness** : lüks/fantazi oluş, fantazilik. ***e.a.-*** *2. luxurious.*

plushy, *sf.* **plushier, plushiest 1.** tüylü, kadife gibi, **2.** lüks, fantazi, zengin(lere özgü), pahalı, çok paralı. *a ~ resort. a ~ new job.* **3. ~plushily** : lüks içinde, lüks bir şekilde, **4. ~plushiness** : lüks/fantazi oluş, fantazilik. ***e.a.-*** *2. luxurious, rich, showy, plush.*

Pluto, *is.* **1.** *astr.* Plüton, **2.** *As.* ölüler diyarının ilâhı.

plutocracy, *is., ç.* **-cies 1.** varsıl erki, zengin egemenliği, zenginler hükûmeti, plütokrasi, **2.** zenginler sınıfı, servet sahipleri takımı.

plutocrat, *is.* **1.** zengin ve nüfuzlu kimse, plütokrat, **2. ~ic(al)** : varsıl erkine/zengin egemenliğine dayanan, plütokratik, **3. ~ically** : varsıl erki ile, varsıl erkine/zengin egemenliğine dayanarak.

pluton, *is. jeol.* derinlerde katılaşmış volkanik kaya. **~ic** : derinlerde katılaşmış.

Plutonian, *sf.* **1. Plutonic** *d.d.* cehennemî, cehennem gibi, ölüler diyarına ait, **2.** *jeol.* katılaşma kuramı : yer kabuğunun volkanik lâvların katılaşması ile bu şeklini aldığını savunan kuram.

plutonium, *is. kim.* plütonyum, ışınetkin öğe. Simgesi : **Pu**, atom nu. 94, atom ağ. 239.13, alfa şeklinde iken özgül ağ. 19.84 (25°C). Neptunyumun döteryumla bombardımanından elde edilir. Pu239 eşizi nükleer silâhlarda ve reaktörlerde kullanılır.

pluvial, *sf.* **1.** yağmur+, yağmurlu, **2.** *jeol.* yağmurun etkisiyle meydana gelen. ***e.a.- 1.*** *rainy, pluvious*

pluviometer, *is.* **1.** yağmurölçer, **2. pluviometric(al)** : yağmur ölçen, yağış ölçümünde kullanılan, **3. pluviometry** : yağmur/yağış ölçme. ***e.a.- 1.*** *rain gauge.*

pluviose = pluvious, *sf.* **1.** yağmurlu, çok yağışlı, **2. pluviosity** : çok yağış alma. ***e.a.-1.*** *rainy, pluvial.*

ply[1], *f.* **plied, plying 1.** kullanmak, ... ile çalışmak/iş görmek. **to ~ the needle** : iğne işi yapmak, dikiş dikmek. **~ the oars** : gayretle kürek çekmek, **2.** yapmak, (bir faaliyeti) sürdürmek/devam ettirmek. **to ~ a trade** : ticaret yapmak, **3. ~ with** : ... ile beslemek/desteklemek/ muamele etmek, ... sağlamak. *to ~ a fire with fresh fuel.* **4.** saldırmak, hamle/hücum etmek, sıkıştırmak, taciz etmek, yormak, bunaltmak. *to ~ horses with a whip.* **5.** bol bol ikram etmek, ikrama boğmak. **to ~ a person with drink** : bir kimseye durmadan içki içirmek, **6.** soru yağmuruna tutmak, sıkıştırmak, ısrarla sormak/ istemek, *argo* başının etini yemek. **~ s.o. with questions** : birini soru yağmuruna tutmak, **7.** düzenli sefer yapmak, işlemek, gidip gelmek. *Boats that ~ Bosphorus.* **car ~ing for hire** : kira otomobili, taksi, **8.** sürekli çalışmak/uğraşmak/didinmek/meşgul olmak/iş görmek/gayret sarf etmek, **9. ~ingly** : kullanarak, yaparak, iş görerek, muntazam sefer yaparak. ***e.a.-1.*** *use, employ, handle, 2. pursue, practice, carry on, 3. apply, treat, 4. assail, 5. supply, 6. importune.*

ply[2], *is., ç.* **plies 1.** kat, katmer, katman, tabaka, **2.** eğilim, meyil, temayül. ***e.a.-1.*** *layer. fold, 2. inclination, bent, bias.*

-ply, *son ek* "katlı, kat". **three-ply yarn** : üç kat iplik.

plyer, *is. Brit. bk.:* **plier.**

plywood, *is.* kontrplak.

Pm, *kim. bk.:* **promethium.**

P.M. = **1.** Post Master, **2.** Paymaster, **3.** *bk.* **p.m.**, **4.** Police magistrate, **5.** post-mortem, **6.** Prime Minister, **7.** Provost Marshal.

p.m. öğleden sonra, saat 12.00-24.00 arası. 2.00 p.m. : saat 14.00.

pneuma, *is.* **1.** ruh, can, **2.** kutsal ruh, Allahın ruhu. ***e.a.- 1.*** *spirit, soul.*

pneumatic, *sf.&is.* **1.** hava+, gaz+, **2.** gazların özellikleri ile ilgili, **3.** havalı, hava basınçlı, basınçlı hava ile işleyen, **4.** hava ile şişirilmiş, içinde basınçlı hava bulunan (oto lâstiği). *a ~ tire.* **5.** manevî, ruhsal, ruhî, **6.** *zool.* havalı, hava boşluklu, hava boşlukları olan, **7. ~ trough** : gaz haznesi: içindeki sıvının yerini gaza terk ettiği gaz depolama düzeni, **8. ~ally** : basınçla, (basınçlı) hava ile.

pneumatics = pneumodynamics, *is.* basınç bilimi : Fiziğin basınç altındaki gazların mekanik özelliklerini inceleyen dalı.

pneumato-, *ön ek* "hava, nefes, ruh". *ör.: pneumatology, pneumatophor*

pneumatology, *is., ç.* **-gies 1.** *ilâh.* kutsal ruh öğretisi, **2.** manevî varlıkların ve ruhun incelenmesi, **3.** *esk. bk.:* **psychology**, **4.** *esk. bk.:* **pneumatics**, **5. pneumatologic(al)** : manevî varlıklarla ve ruhla ilgili, **6. pneumatologist** : manevî varlıkları ve ruhu inceleyen kimse.

pneumatolysis, *is. jeol.* gaz oluşturumu : yer altından çıkan sıcak gazların mineral ve cevherleri oluşturması. **pneumatolytic** : gaz oluşturumsal, gazların oluşturduğu.

pneumatometer, *is.* solukölçer : bir solunumda ciğerlere alınan/verilen hava miktarını veya nefes alma kuvvetini ölçen cihaz.

pneumatophore, *is.* **1.** *bot.* solunan kök : bazı bataklık bitkilerinin köklerinde solunum sağlayan yapı, **2.** *zool.* (bazı su hayvanlarında yüzmeyi sağlayan) hava kesesi.

pneumatotherapy, *is. tıp* (basınçlı) hava ile tedavi.

pneumectomy, *is., ç.* **-mies** *bk.:* **pneumonectomy.**

pneumo-, *ön ek* hava, solunum, nefes, akciğer. *ör.: pneumograph. s.h.ö.:* **pneum-.**

pneumobacillus, *is., ç.* **-cilli** zatürre basili *(Klebsiella pneumoniae).*

pneumococcus, *is., ç.* **-cocci** pnömokok : zatürre, menenjit, yürek zarı yangısı vb. ne sebep olan bakteri *(Diplococcus pneumoniae).* **pneumococcal = pneumococcic = pneumococcous** : pnömokokların sebep olduğu.

pneumoconiosis = pneumonoconiosis = pneumokoniosis, *is. patol.* akciğer tozancası : kömür, maden vb. tozlarının akciğerde sebep oldukları hastalık.

pneumodynamics, *is. bk.:* **pneumatics.**

pneumogastric, *sf. anat.* akciğer ve mide+.

pneumograph, *is. tıp* solunum kaydedici.

pneumonectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* akciğer çıkarımı : ameliyatla akciğerin bir kısmının kesilip çıkarılması.

pneumonia, *is. patol.* akciğer yangısı, öykence, zatürre.

pneumonic, *is. patol.* **1.** akciğer+, **2.** öykenceli, zatürreli, öykence+, zatürre+.

pneumono-, *is. ön ek* "akciğer" *ör.: pneumonoconiosis. s.h.ö.* **pneumon-.**

pneumonoconiosis, *is. bk.:* **pneumoconiosis.**

pneumonoultramicroscopicsilicovolcanoconiosis, *is. patol.* kumanca : çok ince kum zerreciklerinin akciğerde sebep oldukları hastalık.

pneumothorax, *is.* göğüs zarı hava toplanımı, havalı göğüs.

po, *is., ç.* **pos** *Brit.- k.d.* oturak, lâzımlık. ***e.a.- chamber pot.***

Po, *kim. bk.:* **polonium.**

P.O. = **1.** petty officer, **2.** postal order, **3.** post office.

poaceous, *sf.* çayırgillerden: çayırgiller *(Poaceae)* familyasına mensup.

poach, *f.* **1.** *Brit.* yasak bölgede avlanmak, başkasına ait av bölgesinden hayvan avlamak/çalmak, **2.** avın yasak edildiği mevsimde avlanmak, **3.** (arazi) bataklıklarla bölünmek, yer yer bataklık olmak, **4.** avlanmak için başkasının arazisine girmek. *to ~ a farm.* **5.** (başkasına ait özel av sahasından balık veya av hayvanı) çalmak. *to ~ deer.* **6.** yürürken çamura/bataklığa saplanmak, **7.** (toprak) cıvık cıvık olmak, **8.** (kili su ile karıştırıp) cıvıtmak, **9.** (yumurta, balık meyve vb.) haşlamak, kaynatmadan sıcak suda pişirmek, (yumurta) çılbır yapmak. **~ed egg** : çılbır yumurta, sıcak suya kırılıp haşlanmış yumurta, **10. ~able** : haşlanabilir.

poacher, *is.* **1.** kaçak avcı : başkasına ait av bölgesinden hayvan avlayan/çalan kimse, **2.** çılbır tavası : yumurta kırıp haşlamaya mahsus özel tava.

poachy, *sf.* **poachier, poachiest 1.** çamurlu, batak, cıvık, **2. poachiness** : çamurluluk, bataklık, cıvıklık. ***e.a.- 1. miry, swampy.***

POB = P.O.B. = *Post Office Box* : posta kutusu (= P.K.)

pochard, *is., ç.* **-chards/-chard** *zool.* kızılbaş ördek *(Aythya ferina) :* başı kızıl kestane renginde dalıcı ördek.

pock, *is.* **1.** (çiçek vb. gibi bazı hastalıklarda vücutta hasıl olan) kabarcık, **2.** çopur, çiçek hastalığı kabarcığının bıraktığı çukur iz, **3.** çukur(luk), oyuk, hendek. *The diggers left ~s in the field.* **4.** *İsk.* torba, çuval. ***e.a.- 1. pustule, 3. pit, hole, cavity, 4. poke, bag, sack.***

pocket, *is.&sf.&f.* **1.** cep. **trouser ~** : pantalon cebi. **to have empty ~s** : cepleri boş olmak, meteliğe kurşun atmak, meteliksiz kalmak. **He always has his hand in his ~** : Durmadan para harcar. **2.** kese, torba, **3.** çukur, oyukluk, **4.** (toprakta maden cevheri/altın ihtiva eden) kovuk, kuyu, **5.** küçük maden cevheri damarı, **6.** bilârdo masasının köşelerindeki oyuklardan her biri, **7.** yarışta önünde başkaları olduğu için öne geçememe, **8.** *den.* yelken cebi, **9.** *anat.* kesecik. *a pus ~.* **~s under the eye** : gözlerin altındaki sarkık etler, **10.** yuva: başkalarından tecrit edilmiş grup, alan, eleman vb. **a ~ of resistance** : direnme yuvası. **a ~ of poverty** : sefalet yuvası,

11. para, gelir, maddî imkân. **be in ~** : (bir işten) kâr etmek/kârlı çıkmak. **be out of ~** : zarar etmek, zararlı çıkmak, cepten/keseden eklemek. **12. in one's ~** : (a) cebinde, avucunda, etkisi/nüfuzu altında. **have s.o. in one's ~** : birini avucunun içine almak. *He has the audience in his ~.* (b) sıkı fıkı, içli dışlı, çok samimî, **13. line one's ~s** : cebini/kesesini doldurmak, başkalarının sırtından çıkar sağlamak, **14.** cep+, cepte taşınan, ufak, küçük, minicik. *a~radio/dictionary/book.* **15.** ceb(in)e koymak/atmak/yerleştirmek/sokmak, **16.** kendine mal etmek, almak, çalmak, cebine indirmek, *argo* cebellezi etmek, iç etmek, zimmetine geçirmek. *to ~ public funds.* **17.** saklamak, gizlemek, gizli tutmak. *to ~ one's pride.* **18.** çukurda olmak, çukur yere yerleş(tir)mek. *The town was ~ed in a small walley.* **19.** (bilardo topunu) çukura sokmak, **20.** *ABD* (yasa önergesini) oyalamak, yasa hâlini almasını önlemek, **21.** (yarışta önünü başka yarışçılar kapadığı için) ileri geçememek, takılıp kalmak, **22. ~able** : cebe konulabilir/indirlilebilir, cepte taşınabilir, **23. ~less** : cepsiz, **24. ~like** : cep gibi, cep şeklinde, **25. out-of- ~** : peşin yapılan (masraflar).

pocket battleship, *is.* cep zırhlısı.

pocketbook, *is.* **1.** cüzdan, **2.** muhtıra, cep defteri, **3. pocket book** *ş.d.y* cep kitabı.

pocket borough, *is.* (İngiltere'de 1832 reformundan önce) mebusları bir kişinin/ailenin nüfuzu ile seçilen bölge.

pocketful, *is., ç.* **-fuls** cep dolusu.

pocket gopher, *is. zool.* avurdu keseli fare *(Geomyidae):* Orta Amerika ve ABD'de bulunan avurdu keseli, iri kulaklı ve iri gözlü, toprakta in kazan kemirici hayvan.

pocketknife, *is., ç.* **-knives** çakı.

pocket money, *is.* harçlık, cep harçlığı.

pocket mouse, *is. zool.* keseli fare *(Perognathus):* K Meksika ve G ABD'de kurak yerlerde yaşayan uzun kuyruklu, avurtları torbalı bir tür fare.

pocket park = minipark, *is.* küçük park.

pocket-size(d), *sf.* küçük, cebe sığacak kadar.

pocket veto, *is.* **1.** oyalama vetosu : ABD Cumhurbaşkanının bir yasayı kongrenin tatiline kadar onaylamaması, **2.** buna benzer oyalama ile yasanın çıkmasını önleme.

pockmark, *is.&f.* **1.** *gen.* **~s** : çopurluk, çiçek bozuğu lekesi, **2.** çopurlaştırmak, çiçek bozuğu gibi leke bırakmak, **3. ~ed** : çopur, çiçek bozuğu.

pocky, *sf.* **pockier, pockiest 1.** çopur, çiçek bozuğu, **2. pockily** : çopur çopur, çopurlarla dolu olarak.

poco, *zf. It. müz.* **1.** oldukça, **2. ~ a ~** : yavaş yavaş, azar azar, tedricen. ***e.a.-1.*** *some what, rather, 2. gradually, little by little.*

pococurante, *sf.&is.* **1.** dikkatsiz, lâkayt, vurdumduymaz, lâubalî (kimse), **2. pococuranteism = pococurantism** : dikkatsizlik, lâkaytlık, vurdumduymazlık, lâubalîlik. ***e.a.-1.*** *careless, indifferent, nonchalant.*

pod, *is.&f.* **podded, podding 1.** badıç : (bezelye, bakla vb.) tohum zarfı, kabuk, **2.** çok çekirdekli meyve, **3.** (uçak) kanat bölmesi : kanat altında jet motoru, benzin, silâh vb. yerleştirilen çıkıntılı bölme, **4.** hayvan sürüsü/topluluğu, özellikle balina, fok, deniz aygırı sürüsü, **5.** *mak.* (a) matkap ucu yivi, yiv, oluk, (b) yivli/oluklu matkap ucu, **6.** kabuklanmak, tohum zarfı/kabuğu oluşturmak, **7.** (bezelye kabuğu gibi) şişmek/kabarmak, şişkinlikler peyda etmek, **8.** (hayvan) sürü teşkil etmek.

pod-/podo-, *ön ek* "ayak". *ör.: podogra.*

-pod = -pode = -podo, *son ek* **1.** "...ayaklı, bacaklı" : belirtilen sayıda/türde ayakları/bacakları olan. *ör.: arthropod,* **2.** (belirtilen türde) ayak. *ör.: pleopod.*

-poda, *son ek* "...ayaklılar, bacaklılar" hayvan sınıflarını belirtir. *ör.: Cephalopoda, Arthropoda*

podagra, *is. patol.* nikris, (ayakta) gut hastalığı. **podagral = podagric(al) = podagrous** : nikris+, nikrisli.

-pode, *bk.:* **-podium.**

podesta, *is.* **1.** (Orta Çağ'da İtalya'da) yargıç, hâkim, **2.** (İtalya'da) vali.

podgy, *sf.* **podgier, podgiest** *Brit.* **1.** bodur, tıknaz, şişman ve kısa boylu, **2. podgily** : bodurca, tıknazca, **3. podginess** : bodurluk, tıknazlık.

podiatrist, *is.* ayak hastalıkları uzmanı.

podiatry, *is. tıp* (nasır, şiş, iltihap vb. gibi) ayak hastalıkları hekimliği/ uzmanlığı. ***e.a.-*** *chiropody.*

podium, *is., ç.* **-diums/-dia 1.** podyum, hatip kürsüsü, orkestra şefi platformu, **2.** *mim.* (a) seki duvarı, (b) sütun/kubbe tabanı, **3.** *anat. zool.* ayak, **4.** *bot.* sap, ana sap. ***e.a.- 3. foot, 4. stipe, footstalk.***

-podium = -pode, *son ek* "ayak, ayağa benzer organ" *ör.: pseudopodium.*

podomere, *is. zool.* bacak bölütü : eklem bacaklılarda bacağın her bir bölümü.

podophyllin, *is.* elma kökü reçinesi : Mayıs elması kökünden çıkarılan ve müshil olarak kullanılan acı bir madde. **~ resin** *d.d.*

-podous, *son ek* "ayaklı" : **-pod** ile sonlanan adlardan sıfat yapar. *ör.: cephalopodous.*

podsol = podzol, *is.* kısır toprak: K Amerika ile Avrasya'da geniş alanlar kaplayan üstü kül renkli, asitli, Fe ve Al bileşimleri az, alt kısmı kahverengi ve bu bileşimlerce zengin toprak. **~ization** : kısırlaş(tır)ma.

podsolize = podzolize, *f.* **-ized, -izing** (toprak) kısırlaş(tır)mak.

Podunk, *is.* geri kalmış küçük kasaba.

POE = P.O.E. = port of embarkation/entry.

poechore, *is.* bozkır. **poechoric** : bozkır+.

poem, *is.* **1.** şiir, koşuk, manzume, **2.** şiir gibi hisli, dokunaklı, güzel duygular ilham eden eser. **a prose ~** : mensur şiir. **a symphonic ~** : senfonik şiir.

poesy, *is., ç.* **-sies 1.** *esk. bk.:* **poetry**, **2.** *esk.* (a) *bk.:* **poem**, (b) kısa şiir, beyit, mısra, simge söz.

poet, *is.* **1.** şair, ozan, **2.** şairane ilham ve hayal gücüne, güzel ifade kabiliyetine sahip kimse, **3. ~less** : şairsiz, **4. ~like** : şair gibi, şairane.

poetaster, *is.* **1.** şair bozuntusu, şairliğe özenen yeteneksiz kişi, **2. ~ing = ~y** : şairliğe özenme. ***e.a.-1. rhymester.***

poetess, *is.* kadın şair, şaire.

poetic, *is. bk.:* **poetics.**

poetic(al), *sf.* **1.** şairane, **2.** şiir+. **~ litterature** : şiir edebiyatı, **3.** manzum, şiir dilinde/niteliğinde, **4.** şiire/şairliğe ait, **5.** (şair gibi) hassas, ince duygulu. **a ~ lover** : hassas bir âşık, **6. poetically** : (a) şairane, (b) koşuk kurallarına uygun olarak.

poeticize, *f.* **-cized, -cizing 1.** şiir yazmak/söylemek, **2.** şairane/şiirle ifade etmek, **3.** şiirleştirmek, şiir şekline sokmak. *Brit. :* **poeticise.**

poetic justice, *is.* ideal adalet : ceza ve mükâfatların haklı ve adilâne dağıtılması.

poetic licence, *is.* şairane serbestlik : gereken etkiyi elde edebilmek için şair, yazar veya sanatçının geçerli kurallardan ayrılması.

poetics, *is.* **1.** şiir/nazım tekniği, şiirin ilke/kural ve şekilleri, **2.** şiir öğretimi/bilgisi.

poetise/poetize, *bk.:* **poeticize.**

poet laureate, *is., ç.* **poets laureate 1.** saray şairi, **2.** şairiâzam.

poetry, *is.* **1.** şiir yazma sanatı, **2.** şiir, manzume, koşuk, nazım, **3.** mensur şiir, **4.** şiirler, manzumeler, **5.** şairane nitelik, şairlik (yeteneği), **6.** şairane duygu/ifade, **7. ~less** : şairlik yeteneğinden yoksun. ***e.a.-2. verse, poem. k.a.-2. prose.***

pogey, *is. Cnd.* **1.** toplumsal/sosyal yardım, hükûmet yardımı, **2.** işsizlik, sigortası, hükûmetin işsizlere verdiği aylık.

pogonia, *is. bot.* begonya *(Pogonia) :* K Amerika orkidesi.

pogonip = frost fog, *is.* buzlu sis : ABD batısındaki dağ tepelerinde görülen ve buz zerreleri içeren sis.

pogo stick = pogo-stick, *is.* zıplama sırığı: kuvvetli yaylara bağlı bir çift ayak basacak yeri olan ve üzerine basarak zıplanan uzun sırık.

pogrom, *is.* kıyım, ırk kırımı, plânlı katliam (özellikle Rusya'da Yahudilere karşı). ***e.a.-slaugter, butchery, massacre.***

pogy, *is., ç.* **-gies/-gy** *bk.:* **menhaden.**

poi, *is.* kulkas kökü ile yapılan Hawai yemeği.

-poiesis, *son ek* "üretimi, oluşumu". *ör.: hematopoiesis.*

-poietic, *son ek* "üreten, oluşturan, husule getiren, yaratan". *ör.: hematopoietic.*

poignancy, *is.* **1.** acı, ıstırap, keder, **2.** etki, tesir, şiddet, **3.** dokunaklılık, acıklılık. *They were moved by the ~ of his appeal for help.* **4.** (koku) keskinlik.

poignant, *sf.* **1.** acı, ıstıraplı, ıstırap verici. **a ~ cry** : acı bir feryat, **2.** etkili, tesirli, müessir, şiddetli, kuvvetli. **a ~ satire** : kuvvetli bir hiciv, **3.** dokunaklı, acıklı. *a ~ scene/story.* **4.** (koku) keskin, yakıcı. *a ~ perfume.* **5. ~ly** : acı acı, ıstırapla; etkili/müessir /dokunaklı/acıklı bir şekilde. ***e.a.- 1. heartfelt, painful, 2. piercing, 3. touching, 4. pungent, piquant, sharp.***

poikilothermal, *sf. zool.* **1.** soğukkanlı : kan sıcaklığı yaşadığı çevreye göre değişen, **2. poikilothermism = poikilothermy** : soğukkanlılık. ***e.a.- 1.*** *cold-blooded.*

poilu, *sf.&is., ç.* **-lus 1.** saçlı, sakallı, kıllı, **2.** Fransız askeri, özellikle I. Cihan Harbine girmiş tecrübeli Fransız askeri.

poinciana, *is. bot.* **1.** ponsiyana *(Poinciana pulcherrima)* : al, turuncu çiçekler açan bodur bir ağaç, **2.** Madagaskar gülü *(Delonix regia)* : Madagaskar'da yetişen ve güzel kırmızı çiçekler açan bir ağaç.

poind, *is.&f. İsk.* **1.** haczetmek, haciz koymak, **2.** *bk.:* **impound**, **3.** haciz. ***e.a.-1.*** *distrain,* ***3.*** *distraint.*

poinsettia, *is. bot.* ponsetiye *(Euphorbia pulcherrima) :* sütleğengillerden Amerika'da yetişen ve çiçeklerinin altında kırmızı yaprakları olan bir bitki.

point[1], *is.* **1.** sivri uç. **at gun ~ = at the ~ of a gun** : silâh tehdidiyle. *He forced the prisoner at gun ~ to stand against the wall.* **2.** çıkıntı, uzantı, burun, denize uzanan kara. *a ~ of land.* **3.** uç, sivri uçlu şey. *a ~ pen.* **4.** *geom.* nokta. **~ of intersection**: kesişme noktası, **5.** (belirli) yer, mahal. *This the ~ where the car hit the pedestrian.* **6.** *den.* kerte, pusula taksimatından her biri, **7.** derece, taksimat üzerinde belirli bir nokta, bir olayın/sürecin başlangıcını bildiren sayı. *the boiling /freezing~ of water.* **8.** (belirli bir) an. **At this ~, two new persons entered** : Tam bu anda içeri iki kişi girdi. **9.** buhranlı an, sıra, esna, süre. **at/on the ~ of** : anında, esnasında, sırasında. **at the ~ of death** : ölmek üzere iken. **critical ~** : nazik/buhranlı an, tehlikeli/kritik dönem, **10.** (anlaşılması/dikkat edilmesi gereken) önemli husus/şey/nokta. **He has some good ~s in his argument** : İtirazında bazı önemli/isabetli noktalar var. **at all ~s** : her hususta, her bakımdan, **11.** gaye, maksat, hedef, amaç. **What is your ~** ? Maksadınız nedir? **What's the ~ of doing this**? Bunu yapmaktan maksat ne? **carry/gain one's ~** : gayesine ulaşmak, istediğini elde etmek, **12.** noktai nazar, ileri sürülmek istenen fikir/husus/maksat, söz konusu, konu. **~ of view** : görüş noktası, noktainazar. **beside the ~** : konu dışında, yersiz. **It is not the ~** : Maksat o değil. **come/get to the ~** : sadede dönmek, asıl konuya gelmek. **~ of order** : iç tüzüğe uygunluk konusu. **at all ~s** : her hususta, her bakımdan. **cardinal ~** : esas maksat/konu, **13.** öğüt, bilgi, malûmat, **14.** nazarıitibara alınması gereken husus/ özellik/nitelik/taraf. **his strong/weak ~** : onun kuvvetli/zayıf tarafı. **~ of honor** : şeref meselesi, **15.** *s.bl.* ses değişimi işareti, **16.** parça, eleman, **17.** *mat.* tam sayı ile kesri ayırmak için araya konulan nokta (Türkiye'de bunun yerine virgül kullanılır). **ten ~ six** (10.6) : on virgül altı, **18. ~s** : (a) (at, köpek vb.) bacak(lar), (b) *Brit.* demir yolu makası, **19.** (ölçme/değerlendirme) birim, sayı, puan, **20.** (zar oyununda) kazanabilmek için tutturulması gereken sayı (ilk atışta 7 ve 11 hariç). *Your point is 4.* **23.** geyik boynuzunun dalı, **24.** *sp.* (a) kır koşusu, (b) sayı, puan, **25.** (eğitimde) not, puan, **26.** (noktalama işareti olarak) nokta, **27.** *elekt.* (a) kontak ucu, (b) *Brit.* priz, **28.** (borsa) hisse senedi fiyat birimi, birim, **29.** (kuyumculukta) ağırlık birimi : 1/100 karat, **30.** *As.* (a) ileri karakol veya artçı koruma birliği, (b) süngü muharebesinde) vuruş, saplama. **31.** *ABD-bas.* 1/72 inçlik aralık ölçüsü, **32.** kâğıt kalınlığı ölçüsü : 0.001 inç, **33. ~ lace** *d.d.* iğne ucu oya, **34.** işaretleme, işaret etme, gösterme, **35.** *esk.* kurdele, kordon, **36. in ~** : isabetli, yerinde, uygun, konu ile ilgili. **a case in ~** : konu ile ilgili bir husus/mesele, **37. in ~ of** : bakımından, itibarıyla, noktainazarından, ...-e göre/nazaran. *In ~ of cost, the first plan is better.* **in ~ of fact** : gerçekten, hakikaten, aslına bakılırsa. *He told you he'd seen it, but in ~ of fact he wasn't really there.* **in ~ of numbers** : sayı itibarıyla, sayıca, **38. make one's ~** : maksadını belirtmek/anlatmak/açıklamak. **He made his ~** : Maksadını belirtti. **39. make a ~ of** : özenmek, bilhassa itina göstermek, üzerinde dikkatle/hassasiyetle durmak. **I make a ~ of doing my job on time** : İşimi vaktinde yapmaya çok dikkat ederim. **40. not to put too fine a ~ on it** : açıkçası, doğrusunu söylemek lâzım gelirse. *Not to put too fine a ~ on it, I didn't think your performance was very good.* **41. off the ~** : konu dışında, sadetten hariç, **42. on/upon/at the ~ of** : ... üzere. **be on the ~ of doing sth**.: bir şeyi yapmak üzere olmak. **on the ~ of going** : gitmek üzere, **43. see the ~** : maksadı anlamak/kavramak, **44. stretch a ~** : (a) (özel bir durumda) normal yöntemden

ayrılmak, ayrıcalık/istisna kabul etmek, (b) makul sınırları aşmak, fazla ileri gitmek, **45. to the ~** : tam yerinde, isabetli. **be to the ~** : (söz) yerinde/isabetli olmak. **Your advice was very much to the ~** : Nasihatiniz gayet yerinde idi. **His speech was brief and to the ~** : Konuşması kısa ve isabetli idi. ***e.a.-36.*** *pertinent, applicable, 37. as regards, in reference to.*

point[2], *f.* **1.** yöneltmek, çevirmek, tevcih etmek (parmak, silâh vb.). **~ a gun** : tüfekle nişan almak, **2.** *gen.* **~ out** : göstermek, işaret etmek. **~ the way** : yol göstermek/tarif etmek. **to ~ out the mistakes** : hataları göstermek, **3.** *gen.* **~ out** : belirtmek, tebarüz ettirmek, kanıtlamak, dikkati çekmek, ihtar etmek. **to ~ out advantages** : yararlarını belirtmek. **Let me to ~ out that** : Şu hususu belirteyim ki... **I want to ~ one or two facts** : Dikkatinizi bir iki hususa çekmek isterim. **He ~ed out to me that I was wrong** : Yanıldığımı kanıtladı. **4.** sivriltmek, **5.** noktalamak, noktalarla işaretlemek, **6.** *s.bl.* harfler üzerine ses işaretleri koymak, **7.** *gen.* **~off** : nokta/virgül ile ayırmak. *~ off three figures in your answer.* **8.** *gen.* **~ up** : vurgulamak, etkisini artırmak, önemle üzerinde durmak. *to ~ up the necessity for caution.* **9.** (av köpeği) durup yüzünü dönerek avın yerini göstermek, ferma etmek, **10.** (duvar taşları arasını) çimento/harç ile doldurmak, derz etmek, **11.** *gen.* **~ at** : parmakla göstermek. **~ one's stick at sth** : bir şeyi değnekle göstermek/işaret etmek, **12.** (bir şeye) dikkatini çekmek. **~ a moral** : (kıssadan) hisse çıkarmak, ahlâk dersi çıkarmak, **13.** (hedefe) nişan almak, **14.** göstermek, delâlet etmek. **All the evidence ~ to his guilt** : Bütün deliller onun suçlu olduğunu gösteriyor. **It all ~s to the fact that** : Bütün bunlar bizi şu sonuca ulaştırıyor/bize gösteriyor ki... **15.** (bir yöne) dönmek, yüzünü çevirmek, **16.** *den.* rüzgâra karşı seyretmek, **17. ~ the finger (of scorn) (at)** : itham etmek, sorumlu tutmak. ***e.a.-4.*** *sharpen.*

point-blank = pointblank, *sf.&is.&zf.* **1.** yakından/doğrudan doğruya hedefe yapılan (atış). **fire at s.o. ~** : birine çok yakından ateş etmek, **2.** (doğrudan doğruya ateş edilebilecek kadar) yakın. *~ range.* **3.** açık, aşikâr, dolaysız. *a ~ question.* **4.** doğrudan doğruya, dümdüz, **5.** açıkça, açıktan açığa, dolaysız bir şekilde, dobra dobra. **tell s.o. ~** : birine açıkça söylemek. ***e.a.-3.*** *explicit, plain, straightforward, 5. bluntly, frankly, directly.*

point d'appui, *is., ç.* **points d'appui** *Fr.* **1.** destek, dayanma noktası, **2.** *As.* savunma hattı, direnme/tutunma noktası.

point-device = point-devise, *sf.&zf. esk.* **1.** tam, mükemmel, kusursuz, **2.** tamamen, mükemmelen, tamamıyla. ***e.a.-1.*** *perfect, precise, neat, 2. perfectly, exactly, completely.*

point duty, *is. Brit.* trafik polisliği görevi.

pointe, *is., ç.* **pointes** *Fr. (balede)* ayak parmağı ucu.

pointed, *sf.* **1.** sivri (uçlu). **~ arch** *mim.* sivri kemer, **2.** keskin, nüfuz edici. *~ wit.* **3.** önemli, etkili, tesirli, müessir, anlamlı, manalı, özel anlam ifade eden. *~ criticism.* **4.** yöneltilmiş, nişan alınmış, tevcih edilmiş, **5.** (bir kimseye) hitap eden, (birisini) hedef tutan, **6.** açık, bariz, göze çarpan, besbelli. *a ~ indifference to other people.* ***e.a.-2.*** *penetrating, sharp, piercing, 4. directed, aimed, 6. marked, emphasized.* ***k.a.-2.*** *blunt, dull.*

pointedly, *zf.* **1.** önemli/etkili/anlamlı/müessir bir şekilde, önemle belirterek, **2.** belirli bir şahsı/şeyi hedef alarak, (bir şeye) yönelterek, (bir şeyi) kastederek, kesinlikle, yanlış anlamaya mahal bırakmaksızın, **3.** açıkça, bariz/göze çarpacak şekilde, **4.** *k.d.* elbette, muhakkak, şüphesiz.

pointedness, *is.* **1.** sivrilik, **2.** keskinlik, nüfuz kabiliyeti, **3.** yöneltilme, bir kimseyi/şeyi hedef alma, **4.** barizlik, açıklık, apaçık göze çarpma.

pointer, *is.* **1.** işaret eden (kimse/şey), işaret, **2.** işaret değneği/çubuğu, **3.** (saat vb.) gösterge, ibre, **4.** nişancı, silâhla nişan alan, **5.** zağar, kısa tüylü av köpeği, **6.** yönerge, bir işte nasıl başarı sağlanacağını gösteren öğüt, **7. Pointers** *astr.* Büyük Ayı takım yıldızının Kutup yıldızını gösteren iki parlak yıdızı.

Point Four, ABD'nin az gelişmiş ülkelere teknik ve bilimsel yardım programı (1949), sonraları yabancı ülkelere yardım programı içine alınmıştır.

pointes, *ç. is.* (bale) parmak ucunda dans etme.

point group, *is.* simetri elemanlarına göre ayrılmış kristaller grubu.

pointillism, *is.* **1.** (resimde) noktacılık : yeni empresyonistlerce geliştirilmiş renk bileştirme tekniği. Örneğin sarı ve mavi üst üste getirilince yeşil gözükür. **Neo-Impressionism, Divisionism** *d.d.* **2. pointillist** : noktacı, **3. pointillistic** : noktalamalı.

point lace, *is.* iğne ucu oya. ***e.a.- needlepoint.***

pointless, *sf.* **1.** ucu olmayan, uçsuz, **2.** ucu kör, küt, **3.** anlamsız, manasız, gayesiz, maksatsız, etkisiz, tesirsiz. *a ~ remark.* **4.** (oyun) sayısız, puansız, sayı kaydedilmeyen. *a ~ game.* **5. ~ly** : (a) anlamsızca, manasızca, gayesizce, maksatsızca, etkisizce, (b) sayı kaydedilmeden, **6. ~ness** : (a) anlamsızlık, manasızlık, gayesizlik, maksatsızlık, etkisizlik, (b) sayı kaydetmeme.

point of accumulation, *is.* erey/limit noktası. ***e.a.- limit point.***

point of departure, *is.* (özellikle tartışmada) başlangıç/hareket noktası.

point of honor, *is.* haysiyet/şeref meselesi, haysiyeti etkileyen şey.

point of no return, *is.* dönülmesi imkânsız nokta, (bir girişimde) artık geri dönülemeyen kritik nokta/safha.

point of order, *is.* (Parlamentoda) usul meselesi, usule riayet edilip edilmediği sorunu.

point of view, *is.* **1.** görüş, noktainazar, **2.** fikir, mütalâa, tutum, davranış.

point source, *fiz.* noktasal kaynak (ışık kaynağı).

point system, *is.* **1.** *bas.* punto sistemi: harfleri, aralıkları punto ile ölçme usulü, **2.** körler için kabartma punto ile baskı usulü, **3.** puan/numara sistemi : okullarda öğrencilerin başarısını numara ile değerlendirme usulü.

pointy, *sf.* **pointier, pointiest** sivri uçlu.

poise[1], *is.* **1.** (aklî/manevî) denge, muvazene, istikrar, kendine hâkim olma. *She has perfect ~ and never seems embarrassed.* **2.** temkin, vekar, ağırbaşlılık, kendine güven, **3.** duruş, tavır, eda, hâl, zarafet, kibarlık. *He admired the actor's ~ .* **4.** duraklama, kararsızlık, muallâkta kalma, **5.** *fiz.* puaz : CGS ölçü sisteminde ağdalık (viskozite) birimi, dinsaniye/cm^2 : akış yönünde 1 cm aralıkla birbirine paralel duran iki düzlemdeki akış hızları arasında 1 cm/s farkı koruyabilmek için 1 din/cm^2 zorlama uygulanması gereken sıvının ağdalığı. ***e.a.- 1. equilibrium, equipoise, balance, stability, 2. composure, self-control, 3. elegance, 4. suspense, indecision.***

poise[2], *f.* **poised, poising 1.** dengele(n)mek, denge/muvazene sağlamak, dengeli olmak, **2.** hazır tutmak, **3.** havada/dik tutmak, kaldırmak. *The athlete ~d the weight in the air before throwing it.* **4.** asılı olmak, sarkmak, **5.** havada asılı durmak/duraksamak, **6.** *az kul.* tartmak, **7. poiser** : (a) dengeleyen, denge sağlayan, (b) havada asılı duran/tutan. ***e.a.- 1. balance, 5. hover, 6. weigh.***

poised, *sf.* **1.** vakur, temkinli, kendine hâkim, **2.** dengeli, kararlı, muvazeneli, **3.** sendeleyen, sallanan, titrek, müteredditt, duraksayan, **4.** havada asılı. ***e.a.- 1. self-assured, 2. balanced, 3. teetering, wavering.***

poison, *is.&f.* **1.** zehir, ağı, sem. *Strychnine and opium are ~s.* **deadly ~** : öldürücü zehir. **slow ~** : yavaş etki gösteren zehir. **hate like ~** : şiddetle nefret etmek, **2.** zararlı/zehirleyici/bozucu şey. *Hate becomes a ~ in the mind.* **3.** zehirlemek, zehir içirmek, **4.** zehirleyerek öldürmek, **5.** içine zehir katmak, **6.** bozmak, berbat/ifsat etmek, fesat katmak. *to ~ one's mind.* **7.** *fiz. kim.* (enzimin/tezgenin) etkisini azaltmak, faaliyetini önlemek, **8. ~er** : zehirleyici şey, zehirleyen kimse, **9. ~less** : zehirsiz. ***e.a.-1. toxin, venom, 6. ruin, vitiate, corrupt, contaminate, pollute, taint.***

poison dogwood = poison elder, *is. bk.:* **poison sumac.**

poison gas, *is.* zehirli gaz.

poison hemlock, *is. bot.* zehirli gaz büyük baldıran *(Conium maculatum).*

poisoning, *is. patol.* zehirlenme.

poison ivy, *is. bot.* zehirli sarmaşık *(Rhus radicans) :* dokununca vücudu zehirleyen Amerika sarmaşığı.

poison oak, *is. bot.* **1.** zehirli funda *(Rhus),* **2.** *bk.:* **poison sumac**, **3.** zehirli sarmaşık *(Rhus diversiloba) :* ABD ve Kanada'nın Pasifik kıyılarında yetişir.

poisonous, *sf.* **1.** zehirli, zehirleyici, **2.** tehlikeli, zararlı, **3. ~ly** : zehirli bir şekilde, **4. ~ness** : zehirlilik. ***e.a.- 1. toxic, venomous, 2. malicious, harmful.***

poison-pen, *sf.* iftiraname, imzasız iftira mektubu.

poison sumac, *is. bot.* zehirli sumak *(Rhus Vernix)* : bataklıklarda yetişen, yaprakları tüysü, meyvesi beyazımsı bodur ağaç.

poitrel, *is. bk.:* **peytral.**

poke[1], *f.* **poked, poking 1.** dürt(ükle)mek, dirsek vurmak. ~ **one in the ribs** : birinin böğrünü dürtüklemek, **2.** saplamak, batırmak, sokmak, delmek. **to ~ a hole (in sth.)** : (bir şeyi) dürterek delmek/delik açmak, **3.** uzatmak, (dışarı) çıkarmak, uzanmak. *She ~d her head out of the window.* **4.** *gen.* ~ **up** : karıştırmak. ~ **the fire** : ateşi karıştırmak. ~ **the fire out** : ateşi fazla karıştırıp söndürmek, **5.** *gen.* ~ **around/about** : kurcalamak, karıştırmak, dikkatle araştırmak, her tarafı karıştırarak bir şeyler aramak. *poking around in the attic.* **6.** aylak aylak dolaşmak, ağır davranmak, ağırdan almak. *poking along at 30 km per hour.* **7.** karışmak, müdahale etmek, burnunu sokmak. ~ **one's nose into sth** : bir işe burnunu sokmak. *She's always poking into other peoples's business.* **8.** *k.d.* yumruklamak, yumruk vurmak. *He threatened to ~ his brother in the nose.* **9.** ~ **fun at** : sinsi sinsi alay etmek, **10.** ~ **s.o.'s eye out** : dürterek birinin gözünü çıkarmak. ***e.a.-1.*** *prod, push, jab, 3. thrust, push, 4. stir, 5. search, 6. loiter, dawdle, putter, 7. meddle, pry, intrude, 8. punch.*

poke[2], *is.* **1.** itme, dürtme, dirsek vurma. **give s.o. a ~ in the ribs** : (şaka için) birisini dirsekle dürtmek, **2.** aylak, uyuşuk, mıymıntı, ağır ağır hareket eden kimse, **3.** *k.d.* yumruk, tekme, **4.** *ABD&İsk.* torba, çuval. **buy a pig in a ~** : bir şeyi görmeden satın almak, **5.** *esk.* cep, **6.** bone kenarı, kadın şapkalarının yüzü çerçeveleyen geniş kenarı, **7.** ~ **bonnet** *d.d.* kenarlı bone/başlık, **8.** *bk.:* **pokeweed,** ***e.a.- 1.*** *prod, push, thrust, 2. dawdler, 3. punch, 4. bag, sack, 5. pocket.*

pokeberry, *is., ç.* **-ries 1.** kuş kirazı, kuş otunun *(pokeweed)* meyvesi, **2.** *bk.:* **pokeweed.**

pokelogen = pokeloken, *is. ABD-Cnd.* durgun su.

poker, *is.* **1.** dürten/iten/dirsek vuran kimse, **2.** çıkıntılı/dimdik/kazık gibi şey, **3.** ocak demiri, ateşi karışrırmaya yarayan demir çubuk, **4.** poker oyunu, **5.** ~ **face** : tamamen ifadesiz yüz. ~**-faced** : yüzü tamamen ifadesiz.

pokeweed = pokeroot, *is. bot.* şekerci boyası, Amerika üzümü *(Phytolacca americana)* : K Amerika'da yetişen, kuşkonmaza benzer filizleri ve sulu mor meyvesi yenen, mor kökü tababette kullanılan bir ot. **inkberry, pokeberry** *d.d.*

pokey, *sf.* **pokier, pokiest**, *is., ç.* **pokeys** *bk.:* **poky.**

poky, *sf.* **pokier, pokiest**, *is., ç.* **pokeys** *k.d.* **1.** yavaş, çok ağır, sıkıntı verici, bunaltıcı, durgun, cansız, **2.** (elbise/giyim) pejmürde, kirli, pasaklı, derbeder, rüküş. *a ~ dress.* **3.** daracık, sıkışık. *a ~ house/room.* **4.** *argo* hapishane, kodes. ***e.a.- 1.*** *slow, dull, 2. shabby, dowdy, frumpish, 3. cramped, stuffy, small, 4. jail.*

pol, *is. argo* kurnaz/tecrübeli/kurt politikacı.

POL = **P**etroleum, **O**il and **L**ubricant.

Pol. = **1.** Poland, **2.** Polish.

pol. = **1.** political, **2.** politics.

Polack, *is.* Polonyalı (hakaret için kullanılır).

Poland, *is.* Polonya, Lehistan. ~ **China** : alacalı domuz.

polar, *sf.* **1.** ucaysal, ucaylı, kutupsal, kutup+, kutbî, kutba ait (dünyanın, mıknatısın, pilin kutbuna ait), kutup civarında bulunan. ~ **angle** : ucaysal açı. ~ **axis** : ucaysal eksen. ~ **bear** *zool.* boz ayı, beyaz kutup ayısı *(Thalarctos maritimus).* **2.** (davranış/tutum vb.) zıt, çelişkili, **3.** yükünlü, yükünleşebilen, iyonlaşabilen, elektrolitik (NaCl, HCl, NaOH gibi), **4.** merkezî, eksenel, mihver+, **5.** rehberlik eden, yol gösteren, yön veren. *a ~ precept.* **6.** ~ **body** *biy.* ucay göze : döllenme zamanına yakın yumurtada oluşan iki yuvarlak gözeden her biri, **7.** ~ **circle** *coğ.* eksen ucu çemberi, kutup çemberi (kuzey/güney eksen ucu çemberleri), **8.** ~ **compound** *kim.* ucaylı bileşik : ısıtıldığı veya suda eridiği zaman elektrik akımını geçiren bileşik (inorganik asit, baz, tuz vb.), **9.** ~ **coordinates** *mat.* ucaysal konaçlar, kutupsal koordinatlar, **10.** ~ **distance** *astr. bk.:* **codeclination, 11.** ~ **front** : kutupsal kuşak, geçiş kuşağı, kutup bölgesindeki soğuk havayı ılıman bölgeden ayıran hava kütlesi, **12.** ~ **Regions** : Kutup Bölgeleri, **13.** ~ **star = Polaris** : Kutup Yıldızı.

polarimeter, *is. fiz.* ucayölçer : ışığın ucaylık doğrultusunu etkileyen özdeklerin, ucaylanım açısını ne tutarda döndürdüğünü ölçmeye yarayan aygıt. **polarimetric**: ucay ölçümsel. **polarimetry** : ucay ölçüm.

Polaris, *is.* **1.** *astr.* Kutup Yıldızı, **2.** *ABD* Polaris : dalmış denizaltıdan fırlatılan iki kademeli füze.

polarisation, *is. Brit. bk.:* **polarization.**

polarise/polarisable, *is. Brit. bk.:* **polarize/polarizable**

polarity, *is.* **1.** *fiz.* ucaylık, kutbiyet, kutuplaşma : miknatıs veya batarya gibi cisimlerin birbirine zıt etkiler yapan iki uca sahip olmaları özelliği, **2.** birbirine zıt iki ilke veya olayın varlığı/oluşması.

polarization, *is.* **1.** *optik* ucaylaşma, polarma, polarizasyon : ışınların özelliklerinin yöne göre değişmesi, **2.** *elekt.* ucaylanma: elektroliz esnasında elektroda toplanan gazın akım geçişini zorlaştırması, **3.** kutuplaşma, kutuplara ayrılma.

polarize, *f.* **-ized, -izing 1.** ucaylaşmak, ucaylanmak, polar(ıl)mak, polarlaş(tır)mak, polarize etmek/olmak, kutuplaş(tır)mak, kutuplar teşekkül etmek, **2.** özel bir anlam/yön vermek, **3. polarizable** : ucaylaşabilir, **4. polarized** : ucaylaşmış, kutuplaşmış, polarize olmuş, **5. polarizer** : ucaylaştıran.

polar lights, *is.* tan/fecir ışıkları : kuzey fecri *aurora borealis* ve güney fecri *aurora australis* in ortak adı.

Polaroid , *is.* **1.** polaroid : ışığı ucaylayan küçük kristalli saydam madde, **2. ~ camera = ~ Land camera** : polaroid fotoğraf makinesi.

polder, *is.* (özellikle Hollanda'da) çukur tarla: deniz düzeyinden aşağı, denizden setlerle ayrılarak kurutulmuş tarla.

pole, *is.&f.* **poled, poling 1.** direk/sırık (dikmek), kazık (çakmak), sırıkla itmek, (fasulye vb.) sırıkla desteklemek, **2.** (at arabasında) ok, atların arasındaki sırık, **3.** *den.* seren direği. **under bare ~s** : (gemi) yelkenler inik olarak, **4.** uzunluk birimi (16.5 kadem ≈ 5 m), **5.** alan ölçüsü (30.25 yarda kare ≈ 25.3 m^2), **6.** *coğ.* eksen ucu, kutup, arzın/kürenin merkezinden geçen eksenin küre yüzeyini deldiği iki noktadan her biri. **North/South ~** : Kuzey/Güney Eksen-ucu/Kutbu, **7.** *astr. bk.:* **celestial pole**, **8.** *fiz.* ucay, kutup, mıknatıs/batarya kutbu, **9.** birbirine zıt iki ilke/fikir/temayül vb. den her biri, **10.** dikkat/ilgi vb. nin toplandığı nokta, **11.** *biy.* (a) yumurta veya gözenin simetri ekseninin uçları, (b) göze bölünürken oluşan iğ şeklindeki parçanın uçları, **12.** *fizy.* sinir gözesinin ucu, **13.** *mat.* ucaysal konaçların baş noktası, orijin, konaçları (0,0) olan nokta, **14. ~s apart/asunder** : tamamen zıt. **to be ~s apart/asunder** : (fikirleri/düşünceleri/görüşleri/zevkleri vb.) birbirine zıt olmak. *Politically they were ~s apart.*

Pole, *is.* Polonyalı, Leh.

poleax(e), *is., ç.* **-axes**, *f.* **-axed, -axing** teber, uzun saplı balta (ile vurmak/öldürmek).

pole bean, *is.* sırık fasulyesi.

polecat, *is., ç.* **-cats/-cat** *zool.* **1.** kokarca *(Mustela putorius)*, **2.** Amerikan sansarı, kır sansarı, **3. marbled- ~** : benekli kokarca. ***e.a.-1.*** *skunk.*

pole fence, *is.* sırıklı çit (yatay sırıklardan yapılan).

pole hammer = war hammer, *is.* savaş çekici, uzun saplı çekiç şeklinde savaş aracı.

pole horse, *is.* koşum atı, arabaya koşulan at. ***e.a.-*** *poler, wheeler.*

pole jump(er), *is. bk.:* **pole vault(er).**

pole line, *is. tel. telg.* havai hat.

pole mast, *is. den.* yelken direği.

polemic, *is.&sf.* **1.** sert tartışma, münazaa, münakaşa, çekişme, polemik, **2.** tartışmacı, münakaşacı, zıt fikri savunan/tartışmayı seven kimse, polemikçi, **3. ~al** *d.d.* tartışmalı, münakaşalı, münazaalı, ihtilâflı, nizalı, üzerinde çok tartışılan/zıt fikirler ileri sürülen. *a ~al book arguing the case for better education.* **4. ~ally** : tartışma şeklinde, münakaşa tarzında, tartışmaya/münakaşaya yol açacak tarzda, **5. ~ist = polemist** : tartışmacı, münazaacı. ***e.a.-*** *1. argument, 2. controversialist, 3. controversial, argumentative.*

polemics, *is.* **1.** tartışma/münakaşa sanatı, polemik, **2.** dinî görüş ayrılıkları ile uğraşan ilâhiyat bölümü. *bk.:* **irenics.**

polemoniaceous, *sf. bot.* kedi otugillerden, *Polemoniaceae* kedi otugiller familyasına mensup.

polenta, *is.* keşkek, mısır unu/yarma lâpası.

poler, *is.* **1.** direk/sırık diken kimse, **2.** sırıkla iten/hareket ettiren, **3.** *bk.:* **pole horse.**

polestar, *is.* **1.** Kutup yıldızı, **2.** yönetici ilke, rehber. ***e.a.- 1.*** *Polaris.*

pole vault, *is.* sırıkla atlama. ***e.a.-*** *pole jump.*

pole-vault, *gs.f.* **1.** sırıkla atlamak, **2. ~er** : sırıkla atlayan. ***e.a.-1.*** *pole-jump,* ***2.****pole-jumper.*

poleyn, *is.* diz zırhı, dizi koruyan madenî/kösele parça.

police, *is.&f.* **-liced, -licing 1.** polis idaresi, inzibat/güvenlik kuvveti, zabıta amirliği, emniyet amirliği dairesi, **2.** zabıta, polisler, emniyet memurları, **3.** güvenlik, asayiş, emniyet, **4.** Emniyet Genel Müdürlüğü, hükûmetin güvenliği korumakla görevli örgütü, **5.** *ABD* (a) askerî garnizon temizliği görevi, (b) özel görevli asker. **kitchen ~** : mutfak görevlisi, (c) askrî inzibat kuvveti, **6.** güvenliği/asayişi korumak/sağlamak, güvenlik önlemleri/tedbirleri almak, **7.** polis göndermek/tayin etmek, **8.** *ABD* (askerî garnizonu) temizlemek/temiz tutmak, **9. ~ action** : bastırma/tedip harekâtı : ayaklanma, isyan, eşkiyalık gibi güven bozucu olayların askerî kuvvetle bastırılması, **10. ~ court** : güvenlik mahkemesi, **11. ~ dog** : (a) polis köpeği, polise yardım için özel eğitilmiş köpek, (b) *bk.:* **German shepherd, 12. ~ power** : güvenlik kuvveti, zabıta gücü/kuvveti, **13. ~ state** : totaliter devlet : hükûmet politikasına aykırı her düşünce ve davranışı zabıta gücü ile bastıran devlet, **14. ~ station = station house** : polis karakolu, **15. ~ village** *Cnd.* belediye meclisi halk tarafından seçilmeyip hükûmetçe atanan kasaba, **16. ~ wagon** *bk.:* **patrol wagon.**

policeman, *is., ç.* **-men** polis/zabıta memuru.

policewoman, *is., ç.* **-women** kadın polis/zabıta memuru.

policlinic, *is.* bakınak, poliklinik.

policy, *is., ç.* **-cies 1.** siyaset, politika, **2.** tutum, davranış, izlenen yol, hareket hattı, **3.** önlem, tedbir, yönetim, idare, **4.** poliçe, sigorta sözleşmesi. **~ loan** : poliçe karşılığı verilen borç para, **5.** *ABD* (a) piyangoda kazanan numaralar üzerine oynanan kumar. **~ shop** : kazanan numaralar üzerine kumar oynanan yer (b) *bk.:* **numbers game, 6. car/home insurance ~** : otomobil/ev sigortası poliçesi, **7. endowment ~** : belirli bir süre sonunda belirli bir meblâğın ödenmesini gerektiren hayat sigortası poliçesi, **8. floating ~** *den.* dalgalı sigorta poliçesi, **9. life insurance ~** : hayat sigortası poliçesi. ***e.a.-1.*** *strategy, principle, rule,* ***3.*** *prudence, expediency, acumen, astuteness.* ***k.a.- 3.*** *naiveté.*

policyholder, *is.* poliçe sahibi/hâmili.

polio, *is. bk.:* **poliomyelitis.**

polioencephalitis, *is. patol.* beyin omurilik yangısı.

poliyomyelitis, *is., patol.* **1.** çocuk felci, **2. poliyomyelitic** : felçli, çocuk felcine yakalanmış. ***e.a.-1.*** *polio, infantile paralysis.*

polis, *is., ç.* **poleis** (eski Yunanistan'da) şehir devlet.

-polis, *son ek* "şehir". *ör.: metropolis.*

polish, *is.&f.* **1.** cilâla(n)mak, parla(t)mak. *He ~ed up the old copper coins. Silver ~es easily with this special cloth.* **2.** (kundura) boyamak. *to ~ shoes.* **3.** düzeltmek, (pürüzlerini/kusurlarını) gidermek, tashih/ıslah etmek, daha iyi/mükemmel duruma sokmak, süslemek. *to ~ a manuscript. to ~ one's French.* **4.** inceleş(tir)mek, zarafet/kibarlık vermek/kazanmak, kibarlaş(tır)mak, terbiye etmek. *~ one's manners.* **5. ~ off** *argo* (a) (bir işi) çabucak bitirmek, temizlemek, (b) (birisini) defetmek, başından savmak, (c) gebertmek, öldürmek, haklamak, temizlemek, temize havale etmek, **6. ~ up** *k.d.* düzeltmek, ıslah etmek, daha iyi duruma getirmek, iyice parlatmak/cilâlamak, süslemek, **7.** cilâ, perdah, (kundura) boya, **8.** parlaklık, **9.** parla(t)ma, cilâla(n)ma, perdahla(n)ma, **10.** incelik, kibarlık, zarafet, nezaket, terbiye, **11.** boya, cilâ, parlatıcı madde. **shoe/nail ~** : kundura/tırnak cilâsı. ***e.a.- 1.*** *shine, brighten, burnish, buff, smooth,* ***8&9.*** *shine, gloss, luster,* ***10.*** *refinement, elegance.*

Polish, *sf.&is.* **1.** Polonyalı Leh(li), Lehistanlı, **2.** Polonya+, Leh(istan)+. **~ Corridor** : Danzig koridoru, **3.** Lehçe, Polonya/Leh dili

polished, *sf.* **1.** parlak, cilâlı, parlatılmış, cilâlanmış, perdahlanmış. **~ rice** : parlak pirinç, **2.** ince, kibar, zarif, nazik, terbiyeli. **~ manners** : kibar/zarif/terbiyeli hal ve tavır. **~ style** : ince/

zarif üslûp, **3.** düzgün, kusursuz, mükemmel. ***e.a.- 1. smooth, glossy, shiny, 2. refined, elegant, 3. flawless, skillful.***

polisher, *is.* **1.** parlataç, cilâ makinesi, **2.** cilâcı, **3.** cilâ (maddesi).

Politburo = Politbureau, *is.* Politbüro: Sovyetler Birliği Komünist Parti Yönetim Kurulu, 1952'de Presidium'la birleştirildi.

polite, *sf.* **politer, politest 1.** nazik, kibar, terbiyeli, zarif. *a ~ reply. ~ letters.* **2.** ince(lmiş), kültürlü. *a ~ society.* **3. ~ly** : nazikâne, kibarca, kibarlıkla, nezaketle, zarif bir şekilde, **4. ~ness = politesse** : naziklik, nezaket, kibarlık, terbiye, zariflik, zarafet. ***e.a.- 1. courteous, civil, courtly, gracious, well-bred, 2. refined, cultured, cultivated, urbane, polished. k.a.- 1&2. impolite, rude, boorish.***

politic, *sf.* **1.** tedbirli, ihtiyatlı, basiretli, ferasetli. *a ~ move.* **It was not ~ to arouse his irritation** : Onu kızdırmak ihtiyatlı bir hareket değildi. **2.** zeki, akıllı, maharetli, becerikli. *a ~ stateman.* **3.** isabetli, sağgörülü, iyi düşünülmüş, uygun, münasip. *the ~ thing to do.* **4.** kurnaz, hilekâr, **5.** *esk.* siyasî, politik. *The state is a body ~.* ***e.a.- 1. prudent, sagacious, wise, diplomatic, astute, 2. shrewd, artful, ingenious, skillful, 3. expedient, judicious, 4. crafty, sly, cunning, wily, clever, 5. political.***

political, *sf.* **1.** siyasal, siyasî, politik. **~ freedom** : siyasî hürriyet. **~ offence** : siyasî suç. **~ pressure** : siyasî baskı. **~ prisoner** : siyasî mahkûm, **2.** siyasî bir partiye ait, **3.** devlete/hükûmete ait, **4.** belirli bir politikası ve hükûmet sistemi olan, **5. ~ agent** : siyasî delege, **6. ~ geography** : siyasî coğrafya, **7. ~ party** : siyasî parti, **8. ~ science** : siyasal bilgiler, idarî ilimler. **~ scientist** : siyasal bilgiler uzmanı, **9. ~ly** : siyaset bakımından, siyasî yönden, politik/siyasî olarak, siyaset yolu ile, siyasetle, siyaset kullanarak.

political economy, *is.* **1.** siyasal ekonomi : millî refah ve ekonominin örgütlenmesine ve gelişmesine hükûmetin etkisini inceleyen bilim, **2.** (XVII-XVIII. yy. larda) devletin refahını artırıcı yönde toplum yönetimi sanatı, **3.** ekonomi/iktisat ilmi.

politician, *is.* **1.** politikacı, siyasetçi, siyaset adamı, **2.** siyaset/politika uzmanı, **3.** devlet adamı, seçimle iş başına gelen kimse, **4.** bir örgüt içinde siyaset çevirip mevki ve iktidar elde eden/etmeye çalışan kimse. ***e.a.- 3. statesman.***

politicise, *f. Brit. bk.:* **politicize.**

politicize, *f.* **-cized, -cizing 1.** (bir işe) siyaset/politika karıştırmak, siyasete âlet etmek, **2.** siyasete karışmak/atılmak, siyasî tartışmalara girişmek, siyaset yapmak.

politick, *gs.f.* **1.** siyasete karışmak/atılmak, siyasî tartışmalara girişmek, siyaset yapmak, siyasî propaganda yapmak, **2. ~ing** : siyasete karışma, siyasî tartışmalara girişme, siyaset yapma.

politicly, *zf.* **1.** ihtiyatla, basiretle, ferasetle, müdebbirane, **2.** zekice, akıllıca, maharetle, **3.** isabetli/uygun/münasip şekilde, **4.** kurnazca, hile ile, siyasetle.

politico, *is., ç.* **-cos** *bk.:* **politician.**

politico-, *ön ek* "siyasî, politik". *ör.: politico-economic.*

politics, *is.* **1.** politik yönetim bilimi ve tekniği, devlet yönetimi sanatı/ilmi, **2.** siyasal yönetim, siyasal işleri/partileri yönetme, **3.** siyasî işler, **4.** siyasî yöntem ve manevralar, **5.** siyasal ilke ve düşünceler, **6.** politikacılık, siyaset, siyasî entrika, mevki ve iktidarı elde etmek için başvurulan kurnazca düzenler.

polity, *is., ç.* **-ties 1.** hükûmet şekli, idare şekli, **2.** devlet, hükûmet, idare örgütü.

polka, *is., ç.* **-kas**, *f.* **-kaed, -kaing 1.** polka (oynama), **2.** polka müziği, **3. ~ dot** : (a) (kumaşlarda) puan, benek, (b) puanlı/benekli kumaş.

poll, *is.&f.* **1.** (seçimde) oylama, oy/rey verme. **~ tax** : seçim vergisi, oy kullanabilmek için ödenen vergi, **2.** oy sayımı, **3. ~s** : (a) seçim, (b) seçim sandığı, (c) gayriresmî anket(ler). **~ watcher** : (siyasî partilerin) seçim sandığı gözcüsü, **4.** seçim listesi, (seçim, vergi vb. için) sayım, **5.** listede bulunan şahıs : seçmen, mükellef vb., **6.** baş, kafa, kelle, başın saçlı kısmı, **7.** ense, **8.** atın boynu, yeleli kısmı, **9.** (sığır/at vb. de) başın kulaklar arasındaki kısmı, **10.** çekiç kafası, **11. ~ degree** *d.d.* (İngiltere-Cambridge üniversitesinde) iftihar listesine geçmeyen mezunlar, **12.** (seçimde belirli sayıda) oy almak,

13. (seçmen/vergi mükellefi olarak) kaydetmek, seçmen listesi hazırlamak, **14.** oy toplamak, oyları saymak, **15.** oy/rey vermek, oylamak, oy kullanmak, **16.** (seçmenleri) oy sandığına getirmek, **17.** anket yapmak, **18.** (yün vb.) kırkmak, kırpmak, kesmek, **19.** (boynuz) kesmek, kısaltmak. ***e.a.- 6. head, 7&8. nape, 13. enroll, 15. vote, 18. crop, clip, shear.***

pollack, *is., ç.* **-lacks/-lack** *zool.* polak, morina türünden K Atlantik'te bulunan bir balık

pollard, *is.&f.* **1.** budanmış ağaç, **2.** boynuzsuz (boynuzları dökülmüş veya kesilmiş) hayvan, **3.** budamak, **4.** boynuzlarını kesmek.

polled, *sf.* **1.** boynuzsuz, **2.** *esk.* saçı kesilmiş, cavlak, kel. ***e.a.-1. hornless, pollard.***

pollee, *is.* yanıtçı : ankete cevap veren.

pollen, *is.&f.* **1.** tozak, çiçek tozu, polen, çiçeklerin döllenmesini sağlayan toz, **2.** *bk.:* **pollinate, 3. ~ count** : polen sayısı: belirli bir yerde ve zamanda 1 yarda küp hava içinde bulunan çiçek tozu miktarı, **4. ~ed** : tozaklı, polenli, **5. ~less** : tozaksız, polensiz, **6. ~like** : tozak/çiçek tozu gibi, çiçek tozuna benzer.

pollenosis, *is. patol. bk.:* **hay fever.**

poll evil, *is. vet. patol.* atın başında şişkinlik ve apse.

pollex, *is., ç.* **pollices** başparmak. ***e.a.- thumb.***

pollinate, *gl.f.* **-nated, -nating** *bot.* **1.** tozakla(ş)mak, çiçek tozu/polen yaymak, tozlaşmak, **2. pollination** : tozakla(ş)ma, çiçek tozu/polen yayma, tozlaşma.

polling, *is.* oylama, oy verme, oya başvurma, anket yapma. **~ booth** : oy verme hücresi.

pollinic(al), *sf.* tozaksal, polene/çiçek tozuna ait.

polliniferous, *sf.* **1.** *bot.* tozaklı, polenli, çiçek tozu olan/üreten, **2.** *zool.* tozak taşıyan.

pollinium, *is., ç.* **-linia** *bot.* tozak demeti.

pollinosis, *is. patol. bk.:* **hay fever.**

polliwog = pollywog, *is.* iribaş, kurbağa yavrusu. ***e.a.- tadpole.***

pollock, *is., ç.* **-locks/-lock** *Brit. bk.:* **pollack.**

pollster, *is.* anketçi, anket yapan kimse.

pollutant, *is.* kirletici, kirleten şey, havayı/suyu kirleten/zehirleyen kimyasal artık, yakıt ürünü vb.

pollute, *gl.f.* **-luted, -luting 1.** kirletmek, pisletmek, zehirlemek, telvis etmek, murdar hâle getirmek. *to ~ the air with smoke.* **2.** iffetini bozmak, ırzına geçmek, **3.** ahlâkını bozmak, ifsat etme, **4. polluter** : kirleten, pisleten, zehirleyen, ahlâkını bozan, ifsat eden kimse/şey, **5. pollution** : çevre kirlenmesi zehirlenmesi, kirlenme, kirlilik, pislik, murdarlık. ***e.a.- 1. dirty, contaminate, soil, befoul, taint, infect, 3. defile, desecrate, debase, corrupt, profane.***

polluted, *sf.* **1.** kirli, kirlenmiş, kirletilmiş, zehirlenmiş, pis, murdar, mülevves, **2.** *argo* sarhoş, **3. ~ness** : kirlilik, çevre kirliliği, pislik, murdarlık. ***e.a.-1. contaminated, tainted, unclean, impure, 2. drunk.***

Pollyanna, *is.* aşırı iyimser kimse.

pollywog, *is. bk.:* **polliwog.**

polo, *is.* **1.** çevgen, polo. **~ pony** : çevgen atı, çevgen oynarken binilen bodur at. **~ shirt** : kısa kollu spor gömleği. **~ coat** : çevgen paltosu, **2. water ~** : su topu : yüzerken oynanan top oyunu, **3. ~ist** : çevgenci, çevgen oynayan kimse.

polonaise, **1.** polonez, polonya dansı, çiftlerin yürüyerek oynadıkları ağır ritmik bir dans, **2.** bu dansın müziği, **3.** blûzu eteğine bitişik XVIII. yy. kadın elbisesi.

polonium, *is. kim.* polonyum: 1898'de Pierre ve Marie Curie'nin keşfettiği ışınetkin eleman. Simge: **Po**, atom nu. 84, atom ağ. 210. 05, özgül ağ. 9.4.

Polska, *is.* Polonya (Leh dilindeki adı). ***e.a.- Poland.***

paltergeist, *is.* öcü, umacı, gulyabanî, gürültücü hortlak, kendini gürültü ile belli eden hayalet.

poltroon, *sf.&is.* **1.** korkak, ödlek, namert, alçak, **2. ~ery** : korkaklık, ödleklik. ***e.a.-1. coward(ly), craven, dastard, 2. cowardice.***

poly-, *ön ek* **1.** "çok". : *polygamy, polygon,* **2.** "fazla, aşırı, ziyade, anormal" : *polydactylism.*

polyamide, *is. kim.* poliamid : amin ve karboksil içeren bileşiklerden elde edilen ve yapay iplikte kullanılan polimer.

polyandrist, *is.* çok kocalı kadın.

polyandrous, *sf.* **1.** çok kocalı, **2.** *bot.* çok ercikli.

polyandry, *is.* **1.** çok kocalılık, aynı anda birden fazla kocası olma, **2.** *bot.* çok erciklilik, erciklerin çok ve serbest olması.

polyangular, *sf.* çok açılı, çok köşeli. ***e.a.-*** *multiangular, multangular.*

polyanthus, *is., ç.* **-thuses** *bot.* **1.** melez çuha çiçeği *(Primula polyantha),* **2.** fulya, zerrin *(Narcissus Tazetta).* ***e.a.- 2. narcissus.***

polyatomic, *sf. kim.* çok atomlu, ikiden fazla atomdan oluşan (molekül).

polybasic, *sf. kim.* çok bazlı, çok hidrojenli : birden fazla alkali kökü ile yer değiştirebilen H atomu olan (asit). **~ity** : çok bazlılık.

polybasite, *is.* polibazit : Ag9SbS6, bir gümüş cevheri.

polycarpellary, *sf. bot.* çok karpelli/yemiş yapraklı.

polycarpic = polycarpous, *sf. bot.* **1.** çok ürünlü, senede birkaç defa ürün veren, **2.** çok dişicikli, pistillerinde iki veya daha fazla yumurta bulunan, **3. polycarpy** : çok ürünlülük.

polycentrism, *is.* çok merkezcilik, komünizmde çok merkezli politik sistem. **polycentric** : çok merkezcil. **polycentrist** : çok merkezci.

polychaete, *sf.&is.* **1.** çok kıllı (yüzgeçlerinde çok kıl bulunan) halkalı kurt, **2. polychaetous** *d.d.* çok kıllı.

polychasium, *is., ç.* **-sia** *bot.* çok talkımlılık. **polychasial** : çok talkımlı.

polychlorinated biphenyl, *bk.:* **PCB.**

polychromatic = polychromic = polychromous, *sf.* çok renkli, rengârenk. **polychromatism** : çok renklilik.

polychrome, *sf.* **1.** çok renkli, **2.** çeşitli renklerle/rengarenk süslenmiş/donatılmış (vazo). **polychromy** : çok renkli resim/heykel vb. sanatı.

polyclinic, *is.* bakınak, poliklinik, her türlü hastalığın tedavi edildiği sağlık evi/hastane (klinik).

polyconic, *sf.* çok konili. **~ projection** : konik izdüşüm.

polycotyledon, *is. bot.* çok çenekli bitki. **~ous** : çok çenekli.

polycrystalline, *sf.* **1.** çok kristalli (kaya), **2.** kristalleri çok yönlü, değişik yönlü kristallerden oluşan.

polycyclic, *sf. biy. kim.* çok halkalı.

polycythemia, *is. patol.* alyuvar artımı : kandaki alyuvarların anormal artışı.

polydactyl, *sf.&is.* **1.** çok parmaklı (hayvan), **2. ~ism** : çok parmaklılık, **3. ~ous** : çok parmaklı.

polydipsia, *is. tıp* aşırı susuzluk, çok susama.

polyembryony, *is.* çoğuzluk, çok cücüklülük: bir yumurtadan çok sayıda cücük/embriyon üremesi.

polyester, *is. kim.* polyester : polihidrik alkolün çok bazlı asitle çoğuzlaştırılmasından oluşan, monomer birimleri -COO- grubu ile bağlı çoğuz. Reçine, plâstik ve dokuma ipliği yapmakta kullanılır. **~ fiber** : polyester ipliği.

polyethylene, *is. kim.* polietilen, etilenin plâstik çoğuzu (-CH2CH2-)n. Ambalaj ve elektriksel yalıtım işlerinde, kaplar yapmakta kullanılır. *Brit.:* **polythene.**

polygala, *is. bot.* süt otu. **~ceous** : süt otugillerden.

polygamous, *sf.* **1.** çok eşli, çok karılı: aynı zamanda birden fazla karısı olan, **2.** *bot.* çok eşeyli : aynı bitkide eril ve dişil çiçekleri olan, **3. ~ly** : çok eşli/çok eşeyli olarak.

polygamy, *is.* **1.** çok eşlilik, çok karılılık, poligami: aynı zamanda birden fazla karısı olma, **2.** *zool.* çeşitli çiftleşme: mukabil cinsten birden fazlasıyla çiftleşme, **3. polygamist** : çok eşli, çok karılı.

polygenesis, *is. biy.* **1.** çok soyluluk, çeşitli soylardan türeme, **2. polygenetic** : çok soylu, **3. poligenetically** : çok soylu olarak, çeşitli soylardan.

polyglot, *sf.&is.* **1.** çok dilli, çok dil bilen/konuşan (kimse), **2.** birçok dilde yazılmış/basılmış (kitap vb.), **3.** çok dilden oluşan/karmakarışık (dil), **4.** birçok dili içine alan, **5. ~ism** : (a) çok dil bilme, (b) birkaç dili birbirine karıştırma. ***e.a.- 1. multilingual.***

polygon, *is. geom.* **1.** çokgen, **2. ~al** : çokgensel, çokgen biçiminde, çok kenarlı/köşeli, **3. ~ally** : çokgen biçiminde olarak.

polygonaceous, *sf. bot.* karabuğdaygillerden : çoban değneği *(knotgrass),* eklem otu *(jointweed),* kuzukulağı *(dock)* gibi.

polygonum = polygony, *is. bot.* eklem otu, çoban değneği.

polygraph, *is.* **1.** çoğaltıcı, teksir makinesi, **2.** verimli/ velût yazar, **3.** poligraf : nabız, tansiyon, kas refleksi ve solunumu kaydeden, bazan yalanı ortaya çıkarmakta kullanılan alet, **4. ~er = ~ist** : teksirci, poligrafçı, **5. ~ic(al)** : (a) verimli, velût, (b) poligrafla ölçülen, poligrafik.

polygynous, *sf.* **1.** çok eşli, çok karılı, aynı zamanda birden fazla karısı olan, **2.** *bot.* çok eşeyli.

polygyny, *sf.* **1.** çok eşlilik, çok karılılık, aynı zamanda birden fazla kadınla evli olma. *bk.:* **monogyny, 2.** (hayvanlarda) birden fazla dişi ile çiftleşme, **3.** *bot.* çok eşeyli, **4. polygynist** : çok eşli, çok eşeyli.

polyhedral, *sf. geom.* çok yüzlü, çok yüzeyli. **~ angle** : çok yüzlü açı : ortak bir noktada kesişen üç ya da daha çok düzlemin oluşturduğu uzam biçim.

polyhedron, *is., ç.* **-drons/-dra** *geom.* çok yüzlü.

polyhydric = polyhydroxy, *sf. kim.* çok hidroksilli : iki veya daha fazla hidroksil grubu (OH) içeren.

polymath, *is.* çok bilgili (kimse), allâme, her şeyi bilen. **~ic**: allâme, çok bilgili. **~y** : allâmelik, her şeyi bilme.

polymer, *is. kim.* çoğuz, polimer: yinelenen yapısal kümelerin oluşturduğu yüksek molekül ağırlıklı moleküller, dev moleküller.

polymerase, *is.* çoğuzlaştırıcı enzim.

polymeric, *is. kim.* çoğuzlu, polimerik. **~ally** : çoğuzlu olarak, çoğuzlaşarak.

polymerise/polimerisation, *f. Brit. bk.:* **polymerize/polymerization.**

polymerism, *is. kim.* çoğuzluk, çoğuzlaşma.

polymerization, *is. kim.* çoğuzlaşma.

polymerous, *is.* **1.** *biy.* çok parçalı, **2.** *bot.* çok çevremli.

polymorph, *is.* **1.** *biy.* çok şekilli/çok biçimli organizma, **2.** *kim. min.* çok biçimli kristal, **3. ~ic = ~ous** : çok biçimli, çok şekilli, **4. ~ism** : çok biçimlilik.

polymorphonuclear, *is.* parçalı çekirdekli.

Polynesia, *is.* Polinezya : Güney Pasifik takımadaları. **~n** : Polinezyalı, Polinezya dili.

polyneuritis, *is. patol.* çoklu sinir yangısı.

polynomial, *sf.&is.* **1.** *mat.* çok terimli (ifade). **~ function** : çok terimli işlev, **2.** *biy.* iki veya daha fazla kelimeli bitki/hayvan adı.

polynuclear = polynucleate, *sf.* çok çekirdekli/nüveli.

polynya, *is.* denizde buzlarla çevrili su parçası.

polyp, *is.* **1.** *zool.* polip, **2.** *patol.* sarkan ur, **3. ~ous** : polipli, sarkan urlu, sarkan ur biçiminde.

polypary, *is., ç.* **-paries 1. polyparium, polipidom** *d.d:* polip yuvası : poliplerin tutunduğu oluşum (mercan kayaları vb.), **2. polyparian** : polip yuvasına ait.

polypeptide, *is. biy.-kim.* polipeptit: iki veya daha fazla amino asidin birleşmesiyle oluşan peptit. En basitinin formülü H2NCH2CONHC H2COOH olup molekül ağırlıkları 10,000'i bulur.

polypetalous, *sf. bot.* çok taç yapraklı, çok petalli.

polypetaly, *is. bot.* çok taç yapraklılık, çok petallilik.

polyphagia, *sf.* **1.** *patol.* çok yeme, doymazlık, oburluk, açlık hastalığı, **2.** *zool.* çeşitli gıda yeme, **3. ~n = polyphagic = polyphagous** : çeşitli gıda yiyen.

polyphase, *sf. elekt.* çok evreli, çok fazlı.

polyphemus, *is.* **1.** tek gözlü (hayvan/insan), **2. ~ moth** *d.d.* (arka kanatlarında göz biçiminde benek bulunan) iri ipek böceği *(Antheraea polyphemus).*

polyphone, *is. s.bl.* çok sesli, çeşitli sesleri gösteren harf veya simge.

polyphonic, *sf.* **1.** çok sesli, çok sesten oluşan, **2.** *müz.* (a) çok sesli, çok sesle icra edilen, (b) aynı anda iki veya daha fazla ses çıkarabilen (piyano vb. gibi), **3.** *s.bl.* birden fazla ses verebilen : örneğin **s** harfi *salt* ve *nose* kelimelerinde sırasıyla **s** ve **z** sesi verir, **4. ~ally** : çok sesli olarak, çok sesle, **5. ~ prose** : çok sesli manzume.

polyphonous(ly), *sf.bk.:* **polyphonic(ally).**

polyphony, *is.* **1.** *müz.* çok sesli parça, **2.** *s.bl.* çok seslilik, aynı harfin/simgenin birkaç türlü ses vermesi.

polyphyletic, *sf.* **1.** çok soylu : birkaç çeşit atadan türemiş (hayvan grupları vb.), **2. ~ally** : çok soylu olarak.

polypidom, *is. bk.:* **polypary.**

polyploid, *sf.&is.* **1.** çok kromozomlu (göze vb.) , **2. ~ic** : çok kromozomlu, **3. ~y** : çok kromozomluluk.

polypody, *is., ç.* **-dies** *bot.* açık sporlu eğrelti *(Polypodium).*

polypropylene, *is.* polipropilen : paketleme vb. işlerinde kullanılan çok hafif ve dayanıklı termoplastik madde.

polyptych, *is.* katmanca : birçok levhanın eklenmesiyle yapılan sanat eseri.

polyrhythm, *is. müz.* çok ahenk : bir müzik parçasında çok farklı ahenklerin aynı anda bulunması. **~ic** : çok ahenkli. **~ically** : çok ahenkli bir şekilde.

polysaccharide = polysaccharose, *is. kim.* polisakkarit : nişasta, inülin, sellüloz gibi her molekülünde üçten fazla monosakkarit bulunan, asit ve enzimlerle monosakkaride ayrışabilen karbonhidrat.

polysemant, *is.* çok anlamlı kelime. **~ic = polysemous** : çok anlamlı, birkaç anlama gelen.

polysemy, *is.* çok anlamlılık, birkaç anlama gelme.

polysepalous, *sf. bot.* ayrı çanak yapraklı, ayrı sepalli, çanak yaprakları bitişik olmayan.

polyspermic, *sf.* çok spermle döllenmiş.

polyspermy, *is.* çok spermle döllenme.

polystomatous, *sf.* çok ağızlı.

polystyrene, *is. kim.* polistiren : kimya aletleri yapmakta ve ısıya karşı yalıtkan olarak soğutma tesislerinde kullanılan renksiz plâstik madde.

polysyllabic(al), *sf.* **1.** çok heceli (kelime), **2.** çok heceli kelimelerden oluşan (dil, yazı vb.), **3. polysyllabically** : çok heceli olarak, çok hece ile.

polysyllabicism = polysyllabism, *is.* çok hecelilik.

polysyllable, *is.* çok heceli kelime.

polysyndeton, *is.* çok bağlaçlılık, hitabette art arda çok bağlaç kullanma. *East **and** West **and** North **and** South* gibi. *bk.:* **asyndeton.**

polysynthetic(al), *sf. gr.* çok bireşimli : anlam birimleri ve kelimeleri birbirine kaynaştıran (dil). **holophrastic, incorporating** *d.d.*

polytechnic, *sf.&is.* teknik üniversite, politeknik, çeşitli bilim ve teknik dallarını kapsayan (okul/üniversite).

polytheism, *is.* çok tanrıcılık, çok tanrıya inanma.

polytheist, *is.* çok tanrıcı. **~ic(al)** : çok tanrılı. **~ally** : çok tanrılı olarak, çok tanrıcılıkla.

polythene, *is. kim. Brit. bk.:* **polyethylene.**

polytonal, *sf. müz.* çok sesli, birkaç tuşa birden basılarak hasıl edilen. **~ism = ~ity** : çok seslilik. **~ist** : çok sesli çalgı uzmanı. **~ly** : çok sesli olarak.

polytonic, *sf.* çok sesli, çok perdeli.

polytrophic, *sf.* çok besinli, çeşitli besinlerle beslenen.

polytypic(al), *sf.* çok türlü, birçok türleri/şekilleri/nevileri olan/kapsayan.

polyunsaturate, *sf.* doymamış bileşik. **~d** : doymamış.

polyurethan(e), *is. kim.* poliüretan : teşekkülü esnasında çıkan CO2 yüzünden mesamatlı hafif polimer. Ambalaj ve yalıtım işlerinde kullanılır.

polyuria, *is. patol.* çok işeme. **polyuric** : çok işeyen.

polyvalent, *sf.* **1.** *kim.* çok değerli/valanslı, **2.** *bkt.* karma, birçok hastalığı önleyen (aşı), **3. polyvalence** : çok değerlilik/valanslılık.

polyvinyl, *sf.* **1.** *kim.* polivinil, vinil çoğuzundan türeyen, **2. ~ acetate** : polovinil asetat, zehirsiz termoplastik reçine [-(H2C-CHOOC CH3)-]n. Bazı boyalarda tespit edici olarak ve birçok polivinil bileşimleri sentezlemede kullanılır. **3. ~ chloride** : polivinil klorür, gramofon plâkları, boru, yer kaplaması ve yağmurluk vb. yapımında kullanılan beyaz, suda erimez termoplâstik reçine, **4. ~ resin = vinyl resin** : polivinil reçine : vinil bileşimlerinin çoğuzlaştırılmasından elde edilen termoplâstik reçine.

polyvinylidene, *sf. kim.* poliviniliden, polimer ve viniliden türevi.

polyzoan, *sf.&is. bk.:* **bryozoan.**

polyzoarium, *is., ç.* **-aria** yosun hayvancıkları kolonisi veya iskeleti. **polyzoarial** : yosun hayvancıkları kolonisine ait.

polyzoic, *sf.* **1.** hayvansılardan oluşan (koloni), **2.** çok sporozoit üreten (spor).

pomace, *is.* **1.** elma püresi/ezmesi/posası, **2.** ezme, püre, **3. ~ous** : elmamsı, elma gibi, elmalı, elmaya benzer, elma türünden.

pomade, *is.&gl.f.* **-madded, -madding** pomat(lamak), merhem(lemek), pomat/merhem/briyantin sürmek.

pomander, *is.* **1.** (eskiden hastalık geçmemesi için taşınan) baharatlı top, **2.** baharatlı topun taşındığı kutu, **3.** karanfilli elma/portakal.

pomatum, *is. bk.:* **pomade.**

pome, *is. bot.* elma, armut, ayva tipinde meyve.

pomegranate, *is.* **1.** nar, **2.** *bot.* nar ağacı *(Punica Granatum).*

pomelo, *is., ç.* **-los 1.** *bk.:* **grapefruit (1)**, **2.** *bk.:* **shaddock (1).**

Pomeranian, *sf.&is.* **1.** Prusya eyaletlerinden Pomeranya'ya ait, **2.** Pomeranyalı, **3.** Pomeranya köpeği.

pomiferous, *sf. bot.* meyveli, elma/armut türünden meyve veren.

Pommard, *is.* kırmızı Burgundi şarabı.

pommée, *sf.* uçları yuvarlak/toparlak. *a ~ cross.*

pommel, *is.&f.* **-meled, -meling** *(Brit.:* **-melled, -melling)** **1.** kılıç kabzası/kamçı vb. topuzu, **2.** eyer kaşı, **3.** dövmek, yumruklamak, topuz vb. ile vurmak, **4. ~er** : döven, yumruklayan.

Pommie = Pommy, *sf.&is. Avust.- argo* İngiliz (göçmeni) (alay ve tahkir için kullanılan kelime).

pomology, *is.* **1.** meyvecilik, meyve yetiştirme bilgisi/sanatı, **2. pomological :** meyvecilik+, meyvecilikle ilgili, **3. pomologically** : meyvecilik bakımından.

pomp, *is.* **1.** görkem, ihtişam, debdebe, tantana, şatafat, gösteriş. **to like ~** : gösterişten hoşlanmak. **~ and circumstance** : şatafatlı tören, **2.** azamet, gurur, **3. ~s** : görkemli şey/hareket, **4.** *esk.* debdebeli nümayiş, muhteşem alay/tören. ***e.a.-1.*** *splendor, magnificence, show,* ***4.*** *pageant.*

pompadour, *is.* **1.** (erkeklerde) saçları arkaya tarama, **2.** (kadınlarda) saçları alında lüle yapma, **3.** kırmızımsı pembe renk.

pompano, *is., ç.* **-no/-nos** *zool.* **1.** çatalkuyruk *(Trachinotus)* : Florida kıyılarında avlanan bir tür balık, **2.** filiz balığı *(Palometa similima) :* Kaliforniya'da avlanan makbul bir balık.

Pompeii, *is.* Pompey (İtalya'da eski bir şehir). **Pompeian** : Pompey+, Pompeyli.

pompom = pom-pom, *is.* otomatik uçaksavar topu.

pompon, *is., ç.* **-pons 1.** ponpon, tüyden/yünden yapılmış küresel süs, **2.** (krizantem dalya gibi çiçeklerde) top tomurcuk, küresel tomurcuk.

pomposity, *is., ç.* **-ties 1.** görkemlilik, ihtişam, debdebe, tantana, **2.** azamet, azametli tavır, **3.** muhteşem tören/gösteri, âlâyiş. **pompousness** *d.d.*

pompous, *sf.* **1.** görkemli, muhteşem, ihtişamlı, debdebeli, tantanalı, saltanatlı, **2.** azametli, iddialı, mağrur, çalımlı, gösterişli. *a ~ speech.* **3. ~ly** : ihtişamla, azametle, debdebe/tantana ile, çalımla, gururla, gösterişli bir şekilde. ***e.a.-1.*** *stately, magnificient,* ***2.*** *pretentious, inflated, turgid, bombastic, lofty, highflown.*

ponce, *is. Brit.- argo bk.:* **pimp.**

poncho, *is., ç.* **-chos 1.** (G Amerika'da giyilen baştan geçme) kepenek, ponço, **2.** (baştan geçme kolsuz) yağmurluk.

pond, *is.* **1.** ufak göl, gölcük, havuz, **2.** (şaka) deniz, okyanus, **3. ~let** : havuzcuk, **4. ~ life** : gölde yaşayan hayvanlar, **5. ~ lily** : nilüfer çiçeği, göl süseni, **6. ~ scum** : su yosunu, durgun suların yüzeyini örten yeşil yosun *(Spirogyra),* **7. ~weed** : su otu *(Potamogeton).* ***e.a.-5.*** *water lily.*

ponder, *f.* **1.** (derin derin/uzun uzun) düşünmek, düşünceye dalmak, düşünüp taşınmak, zihninde kurmak/tartmak, ölçüp biçmek. *He ~ed the problem for many hours. The prisoner ~ed how to escape.* **2. ~er** : düşünen, düşünceye dalan, zihninde kuran/ölçüp biçen. ***e.a.-*** *meditate, reflect, cogitate, deliberate, ruminate, consider.*

ponderable, *sf.* **1.** derin derin düşünülebilir, zihinde ölçülüp biçilebilir, **2.** tartılabilir, **3. ponderability** : düşünülebilme, zihinde ölçülüp biçilebilme, tartılabilme.

ponderosa (pine), *is.* **1.** *bot.* sarıçam *(Pinus ponderosa):* ABD'nin kuzeybatısında yetişen sarı, kahve rengi kabuklu, kerestesi makbul bir çam türü, **2.** sarıçam kerestesi.

ponderous, *sf.* **1.** çok ağır, hantal, havaleli, iri, kocaman, heyulâ gibi, heybetli. *Slowly he lifted his ~ bulk from the chair.* **2.** can sıkıcı, yorucu, bezdirici. *a ~ way of speaking.* **3. ~ly** : ağır ağır, hantalca; can sıkıcı bir şekilde, **4. ~ness = ponderosity** : ağırlık, hantallık, irilik; can sıkıcılık. ***e.a.- 1.*** *heavy, massive, gigantic,* ***2.*** *dull, lumbering.*

pone = pone bread, *is. G ABD* mısır ekmeği.

ponent, *sf. man.* olumlu, müspet, tasdik eden, yapıcı ***e.a.-*** *affirmative, constructive.*

pong, *is.&f. Brit. bk.:* **stink.**

pongee, *is.* **1.** Çin ipeği, **2.** ham ipekten dokunmuş kumaş, **3.** ipek taklidi reyon/pamuklu kumaş.

pongid, *is.* goril, iri maymun *(Pongidae). e.a.- gorilla.*

poniard, *is.&f.* hançer(lemek), kama (saplamak). ***e.a.- dagger.***

pons, *is., ç.* **pontes** *anat.* **1. ~ varolii** *d.d.* Varoli köprüsü : orta beyinin iki kısmını birbirine bağlayan sinir demeti, **2.** bağlayıcı parça,

pons asinorum, *is.* **1.** (geometride) "İkizkenar üçgenlerde taban açıları eşittir." teoremi. Acemiler ispatta güçlük çektikleri için "eşek köprüsü" anlamında bu ad verilmiştir. **2.** (acemiler için) zor problem.

Pontic, *sf.* Karadeniz'e/yöresine ait.

pontifex, *is., ç.* **pontifices** (eski Roma'da) papaz. **~ Maximus** : başpapaz.

pontiff, *is.* **1.** *bk.:* **pontifex**, **2.** başpapaz, **3.** (a) piskopos, (b) papa. ***e.a.- 3. (a) bishop, (b) Pope.***

pontificial, *sf.* **1.** Papaya özgü, papalık yetkisine giren, **2.** gururlu, kibirli, **3. ~ College** : Eski Roma'da) Piskoposlar Kurulu, en yüksek dinî yetkisi olan kurul, **4. ~s** : piskoposluk cübbesi, **5. ~ly** : gururla, kibirle. ***e.a.- 1. papal, 2. pompous, dogmatic, haughty.***

pontificate, *is.&gsz.* **-cated, -cating 1.** piskoposluk/papalık makamı/yetkisi, **2.** yüksekten atmak, gururlu/kibirli konuşmak, **3.** piskoposluk/papalık görevi yapmak.

pontifices, *ç. is. bk.:* **pontifex.**

pontil, *is. bk.:* **punty.**

pontine, *sf.* köprü+, köprülü, köprüye ait.

ponton, *is. ABD- As. bk.:* **pontoon.**

pontonier, *is. As.* köprücü, dubalı köprü yapan subay/asker.

pontoon = ponton, *is.* **1.** *As.* duba, tombaz, **2.** deniz uçağı, yüzme tertibatı, **3. ~ bridge = bateau bridge** : dubalı köprü, seyyar köprü

Pontus, *is. esk.* **1.** Pontus, Kuzeydoğu Anadolunun eski adı, **2. ~ Euxinus** : Karadeniz. ***e.a.-2. Black Sea.***

pony, *is., ç.* **-nis**, *f.* **-nied, -nying 1.** midilli, bodur at, **2.** *argo* (a) sınavda kopya çekmek için hazırlanan not, *argo* palamut, (b) yardımcı kitap, ders hazırlamak için kullanılan yabancı dil tercüme kitabı, **3.** minicik şey, **4.** *k.d.* likör kadehi (dolusu), **5.** *Brit.-argo* (yarışlarda) 25 İngiliz lirası, **6.** *argo* (yabancı dil tercüme ödevi yaparken) yardımcı kitap kullanmak, kopya çekmek, **7. ~ up** : (borcunu) ödemek. *They made him ~ up the money he owed.* **8. ~ engine** *: ABD* küçük lokomotif, **9. ~ express** : atlı posta : 1860-61'de Missouri'den Kaliforniya'ya hızlı giden midilli atlarıyla yapılan posta nakliyat sistemi, **10. ~ tail** : (kadınlarda) kuyruk saç. ***e.a.- 2. crib, trot.***

pooch, *is. argo* köpek, it. ***e.a.- dog.***

pood, *is.* Rus ağırlık ölçüsü : 16.4 kg.

poodle, *is.* uzun kıvırcık tüylü fino köpeği.

pooh, *ünl.* Öf! Puf! (sabırsızlık, küçümseme vb. ifade eder).

Pooh Bah, *is. k.d.* kodaman, yüksek mevkiler işgal eden kibirli, azametli fakat liyakatsiz kimse.

pooh-pooh, *f.* küçümsemek, küçük/hakir görmek, tepeden bakmak, alaya almak. ***e.a.- belittle.***

pool, *is.&f.* **1.** havuz. **swimming ~** : yüzme havuzu, **2.** küçük göl, **3.** su birikintisi, **4.** herhangi sıvı birikintisi. *a ~ of blood.* **5.** nehrin derin ve durgun yeri, **6.** tekel, fiyatları yüksek tutmak için gizlice anlaşan rakip tüccarlar birliği, **7.** borsa ve para piyasasını kendi çıkarlarına göre yönetenler topluluğu, **8.** karma yatırım: gelir sağlamak için çeşitli alanlardaki yatırım (hisse senedi, bono, faiz vb.), **9.** ortaklık, birkaç kişinin ortaklaşa yararlanmak için kurduğu birlik. **~ train = ~ed train** *Cnd.* birkaç şirketin ortaklaşa işlettiği tren, **10.** ortaklar, ortaklaşan/ortak çıkar sağlayan kimseler, **11.** (bazı oyunlarda/bahis tutuşmada) ortaya konulan para, **12. pocket billiards** *d.d:* 15 ilâve topla oynanan bir nevi bilârdo, **13.** *Brit.* bilârdo oyunu. **~ table** : bilârdo masası, **14.** yarışlarda birkaç kişinin ortaklaşa koydukları toplam para, **15.** ortaklaşa bahse girenler, **16.** bir takımın her oyuncusunun karşı takımın her oyuncusu ile yaptığı eskrim maçı, **17.** (ticarî maksatla) ortaklaşa para koymak, ortak yatırım yapmak, **18.** ortak çıkar sağlamak, tekel kurmak, **19.** ortaklaşmak, ortak olmak, paylaşmak. ***e.a.- 3. pond, 4. puddle, 6. monopoly.***

pool hall, *is. bk.:* **poolroom** (1).

poolroom, *is.* **1.** bilârdo salonu, **2.** (gayrimeşru) müşterek bahis oynanan yer.

poon = puna, *is.* **1.** *bot.* pun ağacı *(Calophyllum)* : Hindistan'da yetişir, hafif ve sert ağacından direk, seren vb. yapılır, **2.** pun ağacı kerestesi.

poop, *is.&f.* **1.** *den.* pupa, geminin kıç tarafı, **2.** ~ **deck** *d.d.* kıç güvertesi, **3.** *argo* (gizli) haber/ bilgi/ istihbarat, **4.** *kaba* zarta, osuruk, kaka, bok, **5.** geminin kıç tarafından içeriye dalga girmek, **6.** (geminin kıç tarafı) dalgaya maruz kalmak, dalga vurmak, **7.** *argo* yormak, takatini/ nefesini kesmek, bitkin hâle getirmek, **8.** (silâh) atmak/sıkmak, ateş etmek, **9.** *kaba* zarta çekmek, osurmak, yellenmek, kaka yapmak, sıçmak, **10.** ~ **out** *argo* (a) yorulmak, takati kesilmek, bitkin hâle gelmek, (b) (korkudan/yorgunluktan) terk etmek, vazgeçmek, başaramamak, pes demek. ***e.a.- 3. information, low-down, 7. exhaust***

pooped = pooped out, *sf. ABD- argo* bitkin, yorgun, bîtap, takati/nefesi kesilmiş.

poop-sheet, *is. argo* bildiri, ilân, basın haberi, el ilânı.

poor, *sf.&is.* **1.** yoksul, fakir, fukara, **2.** *huk.* (devlet yardımına) muhtaç, **3.** fakirlere mahsus, izbe, fakir, sefil, perişan. *a ~ cottage. a ~ neighborhood.* **4.** yoksun, mahrum, kıt, az. *a country ~ in natural resources. a ~ crop.* **5.** zavallı, bîçare, talihsiz, şanssız. *Out of a job, ~ fellow?* **6.** zayıf, verimsiz, kısır. *a ~ memory. a ~ soil.* **7.** adî, fena, bayağı, isteğe uygun olmayan, düşük nitelikli, kalitesiz. *~ workmanship. ~ watch. a ~ turnout.* **8.** (sağlık) bozuk, kuvvetsiz, zayıf. *~ health.* **9.** alçak, miskin, değersiz, pespaye, **10.** ~ **box** : sadaka kutusu, **11.** ~ **farm** : yoksul yurdu, fakirlere iş bulan ve bakan kurum, **12.** ~ **fellow! = ~ chap!** Vah zavallı! Vah biçare! **13.** ~ **house** : düşkünler evi, darülaceze, **14.** ~ **law** : yoksulları koruma yasası, **15.** ~ **rate** *Brit.* halktan toplanan fakirlere yardım vergisi, **16.** ~ **white** *hkr.* (genellikle G ABD'de) beyaz ırktan fakir kimse. ~ **white trash** : bîçare fakir beyaz insanlar, **17. in my ~ opinion** : benim nâçiz fikrime/ kanaatime göre, **18. have a ~ opinion of s.o.** : birisine pek değer vermemek, **19. a poor sort of mother** : analar kusuru. ***e.a.-1. needy, indigent, destitute, penniless, impoverished, 3. miserable, pitiable, wretched, 4. meager, lacking, scanty, scrimpy, spare, deficient, 5. unfortunate, unlucky, 6. sterile, barren, unfruitful, unproductive, 7. unsatisfactory, 9. base, mean, contemptible, dastardly, lily-livered. k.a.-1&4&6. rich, 1. wealthy.***

poor boy (sandwich), *is. bk.* : **hero sandwich.**

poorly, *sf.&zf.* **1.** kötü/fena bir şekilde, başarısızlıkla, kusurlu olarak, **2.** *k.d.* hasta, rahatsız, keyifsiz.

poorness, *is.* **1.** yoksulluk, fakirlik, züğürtlük, **2.** verimsizlik, ürünsüzlük, mahsulsüzlük, **3.** eksiklik, **4.** değersizlik, adîlik, bayağılık.

poor-spirited, *sf.* **1.** korkak, ödlek, yüreksiz, cesaretsiz, **2.** ~**ness** : korkaklık, ödleklik, yüreksizlik, cesaretsizlik. ***e.a.-1. cowardly, timorous, abject.***

pop[1], *f.* **popped, popping 1.** patla(t)mak, **2.** pat diye ses çıkar(ttır)mak, **3.** ~ **in** : (a) uğrayıvermek, girivermek, dalıvermek.*I've just ~ped in to return your book.* (b) ateş etmek, (ateş edip) vurmak. *He's ~ping at the rabbits in the field.* **4.** ~ **off** : (a) birden gitmek, savuşmak, sıvışmak, (b) ölüvermek, nalları dikmek, gürleyip gitmek, (c) vurmak, (d) öfke ile/düşünmeden konuşmak, atıp tutmak, **5.** çabucak koymak/koyuvermek, atıvermek. *~ the rolls into the oven. He ~ped his coat on.* **6.** (silâhla hedefi) vurmak, **7.** *argo* ilâç/hap yutmak, özellikle itiyat hâlinde ve devamlı ilâç almak, **8.** (mısır) patlatmak, **9.** ~ **the question** *k.d.* evlenme teklif etmek, **10.** *Brit. argo* rehine koymak. **11.** ~ **open/out** : dışarı fırlamak/çıkmak, pörtlemek, (faltaşı gibi) açılmak. *Her eyes almost ~ped out with excitement. He just ~ped out for a few minutes.* **12.** ~ **up** : zuhur etmek, birden oluvermek/meydana gelmek/vaki olmak, çıkıvermek, sipsivri çıkmak. ***e.a.- 9. propose, 10. pawn, 12. happen, arise.***

pop[2], *is.* **1.** patırtı, patlama (sesi), **2.** gazoz, **3.** (silâhla) ateş etme, atış, **4.** *bk.:* **pop fly**, **5.** popüler müzik, halk müziği, **6.** *k.d.* baba(cığım), **7.** *bk.:* **pop art**, **8.** rehin. **in** ~ : rehinde. **be in** ~ : rehinde olmak.

pop[3], *sf.&zf.* **1.** popüler, halk+. ~ **music/ concert** : adî ve genç halkın hoşuna giden müzik, pop müziği/konseri. ~ **festival** : pop müziği festivali. ~ **group** : pop müziği topluluğu. ~ **singers** : pop müziği şarkıcıları, **2.** pat diye, patırtı ile, patlayarak.

pop. = **1.** popular, **2.** popularly, **3.** population.

pop art, *is.* popüler sanat: karikatür ve ilân resimleri.

popcorn, *is.* **1.** patla(tıl)mış mısır, **2.** cin darısı.

pope, *is.* **1.** Papa, Katoliklerin ruhanî reisi, (Ortodoks kilisesinde) papaz, **2. ~dom** : papalık, **3. ~ry** *hkr.* papalık sistemi, Katolik kilisesinin usul ve ayinleri, **4. ~'s nose = Parson's nose** *k.d.* kuş kıçı, tavuğun gerisi.

popeyed, *sf.* patlak gözlü.

pop fly = pop = pop-up, *is.* yere değmeden saha içinde yakalanabilen yüksekten atılmış top.

popgun, *is.* patlangaç, mantarlı/oyuncak tüfek.

popinjay, *is.* **1.** züppe, gösteriş budalası, **2.** *esk.* papağan, **3.** kuş şeklinde ok hedefi. ***e.a.-1.*** *coxcomb, fop, 2. parrot.*

popish, *sf.* **1.** *hkr.* Katolik kilisesine özgü, **2. ~ly** : katolikçe, katoliklere özgü bir şekilde, **3. ~ness** : katoliklik, katolikçe davranış.

poplar, *is.* **1.** *bot.* kavak *(Populus),* **2.** kavak odunu/kerestesi, **3.** kavak türünden herhangi bir ağaç : **black ~ = Lombardy ~** : karakavak *(Populus nigra),* **trembling ~** : titrek kavak *(P. tremula),* **white ~** : akkavak, akçakavak *(P. alba).* **yellow ~ = tulip tree** : sarıkavak, **4. ~ bluff** *Cnd.* kavaklık.

poplin, *is.* poplin.

popliteal = poplitaeal = poplitic, *sf. anat.* diz altı+, diz kapağının gerisine ait.

pop-off, *is. argo* geveze, zevzek : düşünmeden, heyecanla ve bağıra bağıra/öfke ile konuşan kimse.

popover, *is.* simit şeklinde sütlü ve yumurtalı ekmek.

poppa, *is. k.d.* baba. ***e.a.-*** *father.*

popper, *is.* **1.** patlangaç, **2.** patlatan (kimse), patlayan (şey), **3.** mısır patlatma tavası.

poppet, *is.* **1. ~ valve** *d.d.:* buhar valfı : düşey buhar borusunun ağzında ağırlığı ile kapanan düzengeç, **2.** *Brit.- k.d.* minicik, minyon, minimini (küçük çocuklar için sevgi ifadesi), **3.** *bk.:* **poppethead**, **4.** *esk. bk.:* **doll.**

poppethead = poppet = puppet, *is.* torna aynası.

poppied, *sf.* **1.** haşhaş+, haşhaşlı, haşhaş dolu, haşhaş ile süslenmiş. ~ *fields.* **2.** afyon yutmuş, uyuşuk, uykulu. ***e.a.-2.*** *listless, drowsy.*

popping crease, *is.* kriket oyununda topa vuranın hareket alanını sınırlayan çizgi.

popple, *is.&f.* **-pled, -pling** fokurdama(k), tokurdama(k), dalgalanma(k), çalkalanma(k).

poppy, *is., ç.* **-pies** (1 için) **1.** *bot.* haşhaş *(Papaver) :* gelincik familyasından herhangi bir bitki. **opium ~** : haşhaş *(Papaver somniferum).* **corn~ = field ~ = red ~** : gelincik *(P. rhoeas).* **oriental ~** : haşhaş *(P. orientale).* **Iceland ~** : İzlanda gelinciği *(P. nudicaule).* **~ seed**: haşhaş tohumu (İlgili sıfat : *papaverous*), **2.** afyon, haşhaştan elde edilen herhangi ilâç, **3. ~ red** *d.d.* al, gelincik kırmızısı.

poppycock, *is. k.d.* saçma, zırva, manasız şey, boş lâf, palavra. ***e.a.-*** *nonsense, bosh, humbug.*

poppyhead, *is. mim.* süslü başlık, oymalı tahta sütun başlığı.

pops, *sf.* popüler ve hafif klâsik müzik çalan (orkestra).

Popsicle , *is.* bir nevi çubuklu dondurma.

popsy = popsie, *is., ç.* **-sies** *Brit.- k.d.* sevgili, yavuklu, genç kız/kadın.

populace, *is.* **1.** nüfus, **2.** halk, ahali, avam. ***e.a.- 1.*** *population.*

popular, *sf.* **1.** gözde, revaçta olan, herkes tarafından sevilen, **2.** halka ait, avama mahsus. **~ election** : herkesin oyunu kullanabildiği seçim. **~ etymology** *bk.:* **folk etymology**. **3.** halka hitap eden, halkın kesesine uygun. **~ music** : halk müziği. **~ song** : halk şarkısı, türkü. **~ price** : ucuz fiyat, **4.** halk+, halktan doğan. **~ belief** : halkın inancı/kanaati. **~ front** : halk cephesi, faşizm ve gericiliğe karşı gelen solcu cephe. **~ government** : halk hükûmeti. **~ sovereignity** : halk egemenliği. **~ uprising** : halk ayaklanması. **~ vote** : halk oyu. ***e.a.-1.*** *favorite, approved, liked, 2. common.*

popularise/popularisation, *Brit. bk.:* **popularize/popularization.**

popularity, *is.* herkesçe sevilme, popüler/rağbette olma.

popularize, *gl.f.* **-ized, -izing** halka sevdirmek, halkın sevgisini/rağbetini kazan(dır)mak,

halka hitap etmek, halkın seviyesine indirmek, halkın anlayacağı şekle sokmak, basitleştirmek. **popularization** : halka sevdirme, halka hitap etme, halkın seviyesine indirme, halkın anlayacağı şekle sokma, basitleştirme. **popularizer** : halka sevdiren, halkın seviyesine indiren/basitleştiren kimse.

popularly, *zf.* **1.** herkesçe, halk arasında/tarafından, çoğunlukla. *His name is Robert, but he's ~ known as Bob.* **2.** halka hitap eder tarzda, halkın anlayacağı/seveceği tarzda, **3.** ucuzca, her keseye uygun şekilde. *a ~ priced car.* ***e.a.-1.*** *generally, widely.*

populate, *gl.f.* **-lated, -lating** **1.** yerleşmek, oturmak, ikamet etmek, **2.** şeneltmek, iskân/imar etmek, meskûn hâle getirmek, nüfuslandırmak.

population, *is.* **1.** nüfus. **~-explosion** : nüfusun hızla artması, **2.** ahali, halk. **an uprising of the ~** : halkın ayaklanması. **exchange of ~** : ahali mübadelesi, **3.** yerli nüfus, sekene. **the native ~** : yerli halk, **4.** *ekol.* (bir bölgede yaşayan) bitki/hayvan topluluğu, **5. ~al** : toplumsal, nüfus+, ahali+, halk+

populism, *is.* halkçılık.

populist, *is.* halkçı. **populistic** : halkçı+.

populous, *sf.* **1.** kalabalık, **2.** nüfusu/ahalisi çok, nüfus yoğunluğu fazla, **3. ~ly** : kalabalık bir şekilde, **4. ~ness** : kalabalıklık, nüfus çokluğu/kalabalığı, nüfus yoğunluğu.

pop-up, *sf.&is.* **1.** fırlatıcı, hoplatıcı, fırlatma düzeni olan. *a ~ electric toaster.* **2.** ek yapraklarla üç boyutlu resim gösteren (çocuk kitabı).

porbeagle, *is. zool.* dev köpekbalığı *(Lamna nasus)* : K Atlantik'te bulunan iri (boyu ≈ 3 m) ve çok yırtıcı bir tür köpek balığı.

porcelain, *is.* porselen, çini, seramik (eşya). **~ enamel** : sır, porselen sırı. **porcelaneous = porcellaneous** : porselenden, porselen+, seramik+, çini+, sırlı.

porcelainise, *Brit: bk.:* **porcelainize.**

porcelainize, *gl.f.* **-ized, -izing** çinilemek, porselenlemek, sırlamak, sırla kaplamak. **porcelainization** : çinileme, porselenleme, sırlama, sırla kaplama.

porch, *is.* sundurma, veranda, kapı saçaklığı, rüzgârlık. **~like**: veranda gibi, sundurma biçiminde.

porcine, *sf.* **1.** domuz+, domuza ait, **2.** domuz gibi, domuza benzer, domuzumsu. ***e.a.- 2.*** *hoggish.*

porcupine, *is. zool.* **1.** kirpi *(Erethizon dorsatum),* **2. ~ anteater** *bk.:* **echidna.**

pore, *is.&gs.f.* **pored, poring 1.** gözenek, mesame, delikçik, **2.** dikkatle bakmak, gözünü ayırmamak, **3. ~ over** : dikkatle incelemek/okumak, mütalâa etmek. *to ~ over a book.* **4. ~ on/over/upon** : derin derin düşünmek, tefekkür etmek, zihninde tartmak. ***e.a.- 2.*** *gaze,* ***3.*** *study,* ***4.*** *meditate, ponder.*

porgy, *is., ç.* **-gy/-gies** *zool.* sinagrit *(Pagrus pagrus)* : Akdeniz'de ve K Atlantik'te avlanan bir balık.

porifera, *is. zool.* gözenekliler, mesamatlı hayvanlar sınıfı (süngerler vb.).

poriferan, *sf.&is.* gözenekli, mesamatlı (hayvan).

poriferous, *sf.* gözenekli, mesamatlı, delikli.

porism, *is. mat.* belirsizlik (eski Yunanlılar tarafından kullanılan terim).

pork, *is.* **1.** domuz eti, **2.** *ABD- argo* partizanca yapılan tayin/tahsis, vb., **3. ~ barrel** *ABD-argo* bir milletvekilinin kendi seçim bölgesi için ayırttığı ödenek, **4. ~ butcher** : domuz kasabı, **5. ~ sausage** : domuz sosisi, **6. ~ tapeworm** *zool.* domuz tenyası *(Taenia solium),* **7. ~eater** *Cnd.* seyyah, gezgin.

porker, *is.* besili domuz.

porkpie, *is.* **1.** (domuz) etli börek, **2.** yuvarlak yassı tepeli şapka.

porkwood, *is.* **1.** *bot.* domuz ağacı *(Torrubia longifolia)* : Amerika'nın tropik bölgelerine mahsus ufak bir ağaç, **2.** bu ağacın kahverengi kerestesi.

porky, *sf.* **porkier, porkiest 1.** domuz eti gibi, **2.** şişman, şişko, semiz. ***e.a.- 2.*** *fat, obese.*

porno = porn, *sf.&is.* **1. porny** *d.d.* müstehcen, açık saçık, **2.** müstehcen edebiyat, film, vb. ***e.a.- 1.*** *pornographic,* ***2.*** *pornography.*

pornography, *is.* **1.** müstehcen/açık saçık yayın/film/kitap vb. **2. pornographer :** müstehcen yayın yapan kimse, **3. pornographic** : müstehcen, açık saçık, **4. pornographically** : açık saçık bir şekilde. ***e.a.-3.*** *obscene, indecent, lewd, salacious, dirty, filthy.*

poromeric, *is.* gözenekli plâstik deri.

poroplastic, *sf.* gözenekli ve plâstik.

poroscopic(al), *sf.* parmak izi incelenmesi ile ilgili.

poroscopy, *is.* (kimlik tespiti için) parmak izinin incelenmesi.

porosity, *is., ç.* **-ties** gözeneklilik, gözenekli/mesamatlı oluş. ***e.a.*** *- porousness.*

porous, *sf.* gözenekli, mesamatlı, delikli. **~ly** : gözenekli bir şekilde, delik delik. **~ness** *bk.:* **porosity.**

porphyrin, *is. biy.-kim.* porfirin : bitki hayvan protoplâzmasında hematin ve klorofilin ayrışmasından oluşan demirsiz, magnezyumsuz madde.

porphyritic, *sf.* somaki, billûrlu.

porphyroid, *is.* somaki, porfir, ince kristalli kaya.

porphyropsin, *sf.* (bazı tatlı su balıklarının retinasında bulunan) mor boya.

porphyry, *is., ç.* **-ries** **1.** porfir, ince feldspat kristalli, kırmızı, mor renkli çok sert kaya, **2.** somaki.

porpoise, *is., ç.* **-poise/-poses** *zool.* **1.** yunus balığı *(Phocaena phocaena),* **2.** domuz balığı *(Phocaena communis).*

porridge, *is. Brit.* (su veya sütle pişirilmiş) lâpa.

porringer, *is.* (çorba/lâpa konulan) kâse.

port[1], *is.* **1.** liman. **~ authority** : liman idaresi. **~ of call** : uğranılacak liman. **free ~** : serbest liman. **home ~ :** demirleme limanı, **2.** limanı şehri, **3. ~ of entry** *d.d. huk.* ithalât limanı, gümrük dairesi olan liman, **4.** (gemini/uçağın) sol/iskele tarafı. *bk.:* **starboard** (1), **5.** kırmızı Portekiz/porto şarabı, genellikle koyu kırmızı renkli tatlı şarap, **6.** gemi lombarı, lombar kapağı. **~ lid** : lombar ağzı/kapağı, **7.** (silindir yüzeyinde buhar/hava/su vb. geçmesi için) delik, açıklık, **8.** mazgal deliği, **9.** *İsk.* kale/sur kapısı, **10.** *As.* tutuş. **~ arms** : çapraz tutuş, **11.** (a) duruş, vaziyet, **12.** *elekt.* kapı : bir devreye/cihaza enerji veya işaretin girdiği/çıktığı uçlar, **13.** *bil.* bağlantı düzeni : bilgisayarı çevre donanımına bağlayan devre. ***e.a.*** *- 2. harbor, 11. carriage.*

port[2], *f.* **1.** iskele tarafına/sola dümen kırmak, **2.** tüfeği (namlusu sol omuza doğru) çaprazlama tutmak.

Port. = **1.** Portugal, **2.** Portuguese.

portability, *is.* **1.** taşınabilme, nakledilebilme, **2.** (emeklilik hakkı) devredilebilme, bir kurumdaki emeklilik hakkının başka kuruma devri olanağı.

portable, *sf.&is.* **1.** taşınabilir/portatif (eşya), nakledilebilen (şey), **2.** *esk. bk.:* **endurable, 3. ~ness = portability** : taşınabilme, **4. portably** : taşınabilecek şekilde.

portage, *is.&f.* **-taged, -taging** **1.** taşıma (k), nakletme(k), **2.** kayık, bot vb. ni bir sudan öbürüne karadan taşıma(k), bu şekilde taşınan eşya, **3.** kayık vb. nin karadan taşınma yolu, **4.** nakliye ücreti, hamaliye, hamallık.

portal, *is.&sf.* **1.** (büyük ve süslü) kapı, **2. ~ frame** *d.d.* süslü demir çerçeve, **3.** (maden ocağı, tünel vb.) giriş, methal. **~-to-~ pay** : (maden ocakları ve fabrikalarda) işçinin iş yerinde harcadığı zamana göre ödenen ücret, **4.** *anat.* kapısal : bağırsak, dalak ve pankreastan karaciğere kan ileten, **5. ~ vein** *d.d. anat.* kapısal damar : bağırsak, dalak ve pankreastan karaciğere kanı ileten ana damar.

portamento, *is., ç.* **-ti/tos** *It. müz.* ses kaydırma, bir makamdan öbürüne geçme, portamento.

portance, *is. esk.* tavır, eda, davranış, tutum. ***e.a.*** *- demeanor, deportment, mien.*

portative, *sf.* taşınabilir, portatif, nakli kolay. ***e.a.*** *- portable.*

portcullis, *is.* (demir parmaklıklı) kale kapısı.

Porte = Sublime Porte, *is.* Bâbıâli.

porte-cochere, *is.* **1.** (konaklarda arabanın girip çıktığı) büyük kapı, araba kapısı, **2.** binek yeri : konak kapısı önünde arabaya binmek için üstü kapalı yer.

porte-monnaie, *is., ç.* **-monnaies** *Fr.* para cüzdanı/çantası.

portend, *gl.f.* **1.** (bir felâketi vb.) önceden haber vermek, belirtmek, delâlet etmek, **2.** *esk.* ifade etmek, anlamına gelmek. ***e.a.*** *- 1. forebode, augur, predict, presage, foreshadow, 2. signify, mean.*

portent, *is.* **1.** (yakın bir olaya), belirti, alâmet, işaret, delil, ön haberci, **2.** şer/kötülük alâmeti/belirtisi, **3.** mucize, harika. ***e.a.*** *-1. augury, sign, warning, 2. omen, import, 3. prodigy, marvel.*

portentous, *sf.* **1.** uyarıcı, ön haberci, önceden haber verici, **2.** uğursuz, meş'um, **3.** mucizevî, mucize gibi, harikulâde, fevkalâde, insanüstü, fevkalbeşer, **4.** iddialı, mübalâğalı, abartmalı, **5. ~ly** : (a) uyarıcı mahiyette, (b) uğursuzca, (c) mucize şeklinde, (d) abartmalı bir şekilde, **6. ~ness** : (a) uyarıcılık, (b) uğursuzluk, (c) olağanüstülük, fevkalâdelik, (d) abartma, mübalâğa. ***e.a.- 1.*** *momentous,* ***2.*** *ominous, foreboding, threatening,* ***3.*** *marvelous, prodigious, extraordinary, amazing,* ***4.*** *overinflated, pretentious, pompous.*

porter, *is.* **1.** hamal, **2.** kapıcı, **3.** *ABD* yataklı vagon memuru, **4.** siyah bira.

porterage, *is.* **1.** hamallık, **2.** hamaliye, hamal parası.

porteress, *is. bk.:* **portress.**

porterhouse, *is., ç.* **-houses 1. ~ steak** *d.d. ABD* kalın ve yumuşak biftek, **2.** *esk.* birahane, siyah bira satan yer.

portfolio, *is., ç.* **-lios 1.** evrak çantası, **2.** belgitlik, resmî evrak çantası, **3.** makam, mevki, görev, vazife, bakanlık makamı. **minister without ~** : devlet bakanı, **4.** bir kimseye özgü tahvillerin tümü.

porthole, *is.* **1.** *den.* lombar, **2.** mazgal, kale mazgalı.

portico, *is., ç.* **-coes/-cos** sundurma, revak, kemer altı, sütunlu giriş. **~ed** : sundurmalı, revaklı.

portiere, *is.* kapı perdesi, kapı yerine kullanılan perde.

portiered, *sf.* kapı perdeli, perde şeklinde kapısı olan.

portion, *is.&f.* **1.** parça, kısım, cüz, **2.** hisse, pay, **3.** porsiyon, bir tabak yemek, **4.** mirastan bir varise düşen hisse, **5.** çeyiz, drahoma, **6.** nasip, kısmet, kader, **7.** bölmek, parçalara ayırmak, paylaş(tır)mak, hisselere ayırmak, **8.** parsellemek, **9.** çeyiz/drahoma vermek, **10. ~able** : bölünebilir, paylaş(tır)ılabilir, hisselere/parsellere ayrılabilir, **11. ~er** : (a) paylaştıran, bölen, hisselere ayıran, (b) hissedar, hisse sahibi, **12. ~less** : (a) hissesiz, hissesi/payı olmayan, (b) çeyizsiz. ***e.a.- 1.*** *segment, sector, section, division,* ***2.*** *share,* ***3.*** *helping, serving,* ***5.*** *dowry,* ***6.*** *destiny, fate.*

NOT: **PORTION, FRACTION, SEGMENT, SECTOR, SECTION, DIVISION, SUBDIVISION, PARCEL** kelimeleri bütün bir şeyin parçalarını ifade ederler. **PORTION** önceden ayrılmış bir parça olup ölçülü bir miktar belirtir: *To devote a portion of one's time to study.* **FRACTION** belirli bir ölçü belirtmez, sadece alınan bir parçayı ifade eder: *The first fraction in the distillation of the petroleum.* **SEGMENT** ve **SECTOR** geometrik anlam taşırlar. **SEGMENT,** tek boyutlu bir şeyin bir parçasıdır: *a segment of rod; a segment of population.* **SECTOR**, iki boyutlu bir şeyden çizgilerle ayrılmış dilim demektir. **SECTION**, belirli sınırları olan bir bölümdür: *a section of a book.* **DIVISION** ve **SUBDIVISION**, daha kesin sınırlarla ayrılmış parça ifade ederler, bilhassa kavramsal ve somut bölümleri belirtirler : *The subdivisions of the phylum Mollusca.* **PARCEL** ise bütünden ayrılmamış bir parçadır ve bu anlamda hukukî bir terim olarak kullanılır*: a parcel of land. bk.:* **piece.**

Portland cement, *is.* Portland çimentosu.

Portland stone, *is.* Malta taşına benzer yapı taşı.

portless, *sf.* limansız, limanı olmayan.

portly, *sf.* **-lier, -liest 1.** iri yarı, şişman, cüsseli, iri yapılı, **2.** heybetli, görkemli, gösterişli, muhteşem, **3. portliness** : (a) irilik, şişmanlık, cüsselilik, (b) heybet, ihtişam, gösteriş. ***e.a.- 1.*** *stout, corpulent,* ***2.*** *stately, dignified, imposing.*

portmanteau, *is., ç.* **-teaus/-teaux** *Brit.* elbise bavulu/torbası, çift bölmeli deri çanta. **~ word** : birleşik kelime, iki kelimeyi kaynaştırarak yapılan kelime. Örneğin *smog = smoke + fog.*

portrait, *is.* **1.** resim, tasvir, portre. **have one's ~ taken** : fotoğraf çektirmek. **sit for one's ~** : resmini yaptırmak. **~ gallery**: resim galerisi. **~ painter**: portre ressamı. **~ bust = ~ statue** : portre heykel, **2.** söz ile yapılan tasvir, eşkal. **pen ~** : tasvir, yazı ile yapılan resim, **3. ~ist** : portre ressamı, portreci.

portraiture, *is.* **1.** ressamlık, resim sanatı, **2.** resim, tasvir, portre, **3.** tanımlama, tavsif, (sözle/yazı ile) tasvir, tarif.

portray, *gl.f.* **1.** resmetmek, resmini/heykelini yapmak, resimle/heykelle temsil/tasvir etmek, **2.** (bir şahsı sahnede vb.) temsil etmek/canlandırmak, **3.** tasvir/tarif etmek, tanımlamak, (sözle/grafikle vb.) anlatmak, **4. ~able** : resmedilebilir, tasvir/tarif edilebilir, tanımlanabilir, **5. ~er** : resim/portre yapan, resmeden, tarif/tasvir eden, tanımlayan. ***e.a.-1&3.*** *picture, delineate, limn, depict,* ***2.*** *act.*

portrayal, *is.* **1.** resmetme, tanımlama, temsil/tasvir/tarif etme, **2.** resim, tasvir, portre.

portress, *is.* kadın hamal/kapıcı. **porteress** *d.d.*

Portugal, *is.* Portekiz.

Portuguese, *sf.&is., ç.* **-guese** Portekizli, Portekizce, Portekiz+. **~ East Africa** : Portekiz Doğu Afrikası (şimdiki Mozambik). **~ Guinea** : Portekiz Ginesi (1974'te bağımsızlığa kavuşarak **Guinea-Bissau** adını almıştır). **~ man-of-war** *zool.* fizalya *(Physalia arethusa).* **~ West Africa** : Portekiz Batı Afrikası (yeni adı : **Angola**).

portulaca, *is. bot.* semizotu *(Portulaca saliva).*

portulacaceous, *is. bot.* semizotugillerden, semizotu *(Portulacaceae)* familyasından

pos. = **1.** position, **2.** positive, **3.** possession, **4.** possessive.

pose, *is.&f.* **posed, posing 1.** vaziyet almak/takınmak, **2.** tavır takınmak, taslamak. ... gibi görünmek. **to ~ as a doctor** : doktorluk taslamak. **to ~ as a friend** : dost görünmek, **3.** sahte/gösterişli tavır takınmak, **4.** vaziyet vermek, belirli bir vaziyette dikmek, **5.** arz etmek, **6.** soru hâlinde ortaya atmak. *to ~ a problem.* **7.** (resim için) poz vermek, **8.** soru sorarak güç duruma düşürmek, şaşırtmak, hayrete düşürmek, susturmak, **9.** duruş, vaziyet, poz, **10.** takınılan tavır, eda. ***e.a.-7.*** *sit, model,* ***9.*** *position.*

poser, *is.* **1.** poz veren/alan kimse, **2.** şaşırtıcı soru/mesele.

poseur, *is., ç.* **-seurs** yapmacık tavırlar takınan kimse, *argo* numaracı.

posh, *sf. Brit.- k.d.* **1.** lüks, zarif, kibar, gösterişli, modaya uygun, **2. ~ly** : kibarca, zarafetle, **3. ~ness** : kibarlık, zarafet, gösteriş. ***e.a.-1.*** *luxurious, elegant, fashionable.*

posit, *is.&gl.f.* **1.** koymak, vazetmek, yerleştirmek, **2.** önermek, öne sürmek, varsaymak, farz etmek, **3.** sayıltı, koyut, varsayım, farz, faraziye. ***e.a.- 1.*** *place, put, set, situate, fix,* ***2.*** *affirm, postulate,* ***3.*** *assumption, postulate.*

position, *is.&gl.f.* **1.** yer, mevki, mahal. *Can you find our ~ on this map?* **2.** vaziyet, durum, konum. *a sitting ~. Your careless remark put me in an awkward ~.* **3.** mevzi. *We will attack the enemy's ~ .* **4.** duruş, hâl, vaziyet, **5.** meram, niyet, **6.** içtimaî mevki, toplumsal seviye, sosyal pozisyon. **A man of ~** : içtimaî mevkii olan bir adam, **7.** makam, (yüksek) mevki, rütbe. *He was raised to the ~ of general.* **8.** iş, görev, vazife. *He's got a good ~ in an oil company.* **9.** iddia, **10.** fikir, öneri. *What is your ~ on this question?* **11.** koyma(k), yerleştirme(k), **12.** *müz.* telli sazlarda sol el başparmağının tel üzerindeki konumu, **13. to be in a ~** : durum(un)da olmak. *I'd like to help you, but I'm afraid I'm not in a ~ to do so.* **a man in my ~** : benim durumumda/mevkiimde olan bir kimse. **in a ~ to do sth** : bir şeyler yapma yetki ve durumunda, **14. out of ~** : yerinde değil, yerinden ayrılmış. **in(to) ~** : yerin(d)e. *One of the chairs is out of ~, put it back in ~.* **15. ~al** : (a) durumu/mevkii belli, (b) durumsal, durum/mevki ile ilgili, (c) sabit, hareketsiz. *~ warfare.* (d) duruma bağlı/tabi olan. ***e.a.-1.*** *place, locality, spot, station,* ***2.*** *disposition,* ***4.*** *attitude, posture, pose,* ***5.*** *intention,* ***7.*** *rank,* ***8.*** *job. **NOT:*** **POSITION, POSTURE, ATTITUDE, POSE** vücudun duruşunu ifade ederler. **POSITION** genel anlamda duruş belirtir: *in a reclining position.* **POSTURE** vücudun ayakta dururken aldığı konuma işaret eder: *a relaxd posture.* **ATTITUDE** ekseriya taklit maksadıyla veya kasten takınılan bir tavır anlamında kullanılır: *an attitude of prayer.* **POSE** ise çok defa artistik duruş ve poz anlamına gelir: *an attractive pose.* **POSITION** el işçiliği dışında bir iş ve memuriyeti belirtir: *a position as a clerk.* **JOB**, her türlü iş ve memuriyete uygulanır: *a job as manager.*

position paper, *is.* görüş bildirisi : belli bir sorun üzerinde seçim adayının veya hükûmetin/partinin görüşünü açıklayan yazı.

positive, *sf.&is.* **1.** kesin, kat'î (şey). *a ~ refusal. a very ~ decision. a ~ evidence.* **2.** (kesinlikle) emin, kani, zerre kadar şüphesi olmayan. *I'm ~ that that's the man I saw yesterday.* **3.** olumlu, müspet. *~ thinking. Do you think we can expect a ~ answer? A ~ attitude.* **4.** açık, sarih, vazıh. *a ~ denial.* **5.** gerekli, zorunlu, **6.** gerçek, hakikî, inandırıcı, tatminkâr, şüpheye yer bırakmayan. *a ~ proof.* **7.** *mat.* (a) artı, müspet, pozitif, sıfırdan büyük olan. **~ sign** : artı işareti (+). **~ number** : pozitif (sıfırdan büyük) sayı. (b) pozitif sayı, artı işareti, **8.** *elekt.* (a) artı/pozitif/müspet (elektrot/uç), ipek kumaşa sürülmüş cam çubuğun elektrik yükü cinsinden (yük). *~ electric charge.* **9.** *tıp* belirli bir hastalık veya durumun varlığını gösteren. *a ~ Wasserman reaction.* **10.** *biy.* uyarıya olumlu cevap veren. *a ~ tropism.* **11.** *fel.* olumlu, gerçekçi, şüpheye dayanmayan. *~ philosophy.* **12.** *kim.* alkali, kalevi, **13.** *foto.* pozitif (resim), **14.** *gr.* olumlu, müspet (hâl, kelime), **15. ~ wetting** *Brit.* (gizli hükûmet görevine atanacaklar hakkındaki) güvenlik araştırması/emniyet tahkikatı. ***e.a.-1.*** *certain, decisive, 2. sure, 3. affirmative, approving, effective, helpful, 4. explicit, 5. imperative, 6. incontestable.*

positively, *zf.* **1.** kesinlikle, kat'iyetle, kesin/kat'i olarak, muhakkak (surette), şüpheye yer vermeyecek şekilde, emin olarak. *He said quite ~ that he would come. The body has been ~ identified.* **2.** hiç şüphesiz, elbette, muhakkak, ona ne şüphe. *"Can you do it?" "Positively!".* **3.** *elekt.* artı/pozitif olarak, pozitif elektrikle. **~ charged body** : artı elektrikle yüklü cisim. ***e.a.-1.*** *definitely, 2. decidedly, unquestionably.*

positiveness = positivity, *is.* **1.** kesinlik, kat'iyet, **2.** gerçeklik, olumluluk, müspetlik

positivism, *is.* **1.** kesinlik, kat'iyet, güven, **2.** *fel.* olguculuk, positivizm, ispatiye, müspetçilik. ***e.a.- 1.*** *assurance, definiteness, certainty.*

positivist, *is.&sf.* **1.** olgucu, positivist, felsefede olguculuk taraftarı, **2. ~ic** : olgucu+, pozitivist+, **3. ~ically** : olguculukla, pozitivist görüşle.

positron, *is. fiz.* artıcık, pozitron.

positronium, *is. fiz.* pozitronyum: birbirine bağlı artıcık ve eksicikten oluşan kısa ömürlü atom.

poss. = **1.** possession, **2.** possessive, **3.** possible, possibly.

posse, *is.* **1.** takım, müfreze, silâhlı kuvvet, **2.** *huk.* olanak, imkân, **3. ~ comitatus** *d.d.* (olağanüstü hâllerde polise yardıma çağırılan) silâhlı müfreze, yedek güvenlik kuvveti, **4. in ~** : (a) olabilir, mümkün, (b) gizil, bilkuvve.

possess, *gl.f.* **1.** sahip/malik olmak, (bir şeyi/niteliği) olmak. *He ~es two cars. The general ~ed great wisdom.* **All I ~** : Varım yoğum. **2.** iyice/tam manasıyla bilmek. *to ~ a language.* **3.** (birine) mal etmek, bildirmek, (bir şeyden) haberdar etmek. **He ~ed them of the facts** : Olup bitenleri onlara bildirdi. **4.** mutasarrıfı olmak, tasarruf etmek, **5.** (korku, fikir, duygu vb.) hükmetmek, hakim olmak, etkisi altında bulundurmak. **be ~ed by fear** : korkuya kapılmak. **Fear ~ed him and prevented him from moving** : Korkudan donup kaldı. **~ oneself** : kendini tutmak, kendine hâkim olmak. **~ one's soul in peace** : başını dinlemek, sükûnet bulmak. **What ~ed you to act so strangely?** Neden (neyin etkisi altında) böyle acayip davrandın? **6.** (erkek - bir kadını) elde etmek, cinsel ilişki kurmak, **7.** *esk.* almak, zapt etmek, **8.** *esk.* kazanmak, **9.** *esk.* işgal etmek, ele geçirmek, elinde tutmak. ***e.a.-1.*** *have, own, 7. take, seize, 8. gain, win, 9. occupy, hold.*

possessed, *sf.* **1.** temkinli, vakur, soğukkanlı, **2.** *gen.* **~ by/of/with** : (kendini (kuvvetli bir heyecana/hezeyana) kaptırmış, kapılmış, tutkulu, **~ by fear** : korkuya kapılmış. **~ with doubt** : şüpheye kapılmış. **to be ~ with an idea** : (yanlış) bir fikre kapılmak, **3.** mecnun, meczup, kaçık, çılgın. **She must have been ~ to attack her own mother** : Annesine saldırmak için aklını kaçırmış olmalı. **4. ~ of** : -e sahip, -i var. **He is ~ of great courage** : Büyük cesarete sahiptir (çok cesurdur). *The allies were ~ of superior resources.* **5. ~ly** : delice, çılgın gibi, meczubane. ***e.a.-1.*** *self-possessed, poised, 3. mad, crazed, 4. in possession of.*

possession, *is.* **1.** iyelik, malik/sahip olma. **The ~ of a degree does not guarantee you a job** : Diplomaya sahip olmak iş bulmanızı garanti etmez. **vacant ~** : boş teslim (ev), **2.** mülkiyet, sahiplik, tasarruf, zilyetlik, **3. ~s** : servet, mal, mülk, zatî eşya, **4.** (milletin/devletin) top-

rak mülkiyeti, **5.** sömürge, müstemleke, **6.** irade (kuvveti), (iradesine/nefsine) hâkim olma, **7.** kuruntu, sabit fikir, **8.** *sp.* topu elinde tutma, topa hâkim olma, **9. in ~** : (a) elinde, tasarrufunda, elde etmiş, (b) malik, sahip, hâkim. **be in ~ of** : -e sahip/malik olmak. **be in the ~ os s.o.** : (bir şey) birinin elinde/tasarrufunda olmak. **a person who is in ~ of his faculties and a clear mind** : aklî melekelerine tamamen hâkim/aklı başında/kafası işleyen bir kimse, **10. give ~** : vermek, teslim etmek, istimlâk ettirmek, **11. in s.o.'s ~ = in the ~ of s.o.:** elinde, üstünde, yedinde. *Stolen goods found in his ~* . **12. take ~ (of) = enter into ~ (of)** : almak, zaptetmek, mal etmek, mülkiyetine geçirmek. *The army took the ~ of enemy's fort.* **remain in ~ of the field** : muharebe meydanına hâkim olmak, **13. ~ is nine tenths** (veya *Brit.:* **nine points**) **of the law** : Zilyetlik mülkiyet hakkının en büyük delilidir. ***e.a.-1&2.*** *custody, ownership.*

possessive, *sf.&is.* **1.** iyelik+, mülkiyet+, **2.** benlikçi, tekelci, tahakküm edici. *the ~ instinct.* **3.** kıskanç, başkalarından kıskanan. *She is very ~.* **4.** *gr.* (a) iyelik, mülkiyet. *a ~ adjective/pronoun.* **the ~ case** : -in hâli. **~ relation** : isimle tamamlama, izafet. **~ suffix** : iyelik eki. (b) -in hâlinde bulunan kelime. ***Their and man's*** *are ~s.* **5. ~ly** : (a) sahip çıkarak, kıskançlıkla, (b) tahakküm edercesine, mütehakkimane, **6. ~ness** : (a) sahip çıkma, kendine mal etme, (b) tahakküm etme, (c) kıskançlık, kıskanma.

possessor, *is.* **1.** mal sahibi, **2.** *huk.* eldeci, elmen, zilyet, malik sıfatıyla tasarruf eden kimse, **3.** iye. ***e.a.-*** *owner.*

possessory, *sf.* **1.** iyesel, **2.** zilyetliğe/zilyete ait, **3.** mülkiyetten doğan. *a ~ interest.*

posset, *is.* şarap/bira ile kestirilmiş baharatlı sıcak süt.

possibility, *is., ç.* **-ties 1.** olanak, imkân, ihtimal. **The proposal has possibilities** : Teklifin başarı olanakları vardır. **I cannot by any ~ be there in time** : Vaktinde orada olmam imkânsızdır.*There is a ~ that the train may be late.* **2.** gerçekleşmesi mümkün olan şey. *The general would not accept that defeat was a ~* . **3. allow for all possibilities** : her ihtimali göz önüne almak. **If by any ~ I do not come** : Eğer herhangi bir nedenle gelemezsem.

possible, *sf.* **1.** mümkün, imkân dahilinde, kabil. *It is ~ to cure tuberculosis.* **2.** olası, olasılı, olanaklı, muhtemel, olabilir, akla yakın. *Is it ~ that he left by rear door?* **3.** uygun, muvafık, kabule şayan. *One of the many ~ answers. The only ~ candidate.* ***e.a.- 1.*** *feasible, practicable,* ***2.*** *likely.* ***NOT:*** **POSSIBLE, FEASIBLE, PRACTICABLE** kelimeleri, ciddî bir engel olmadığı takdirde bir olayın gerçekleşebileceğini ifade ederler. **POSSIBLE**, uygun koşullar altında ve belirli yöntemlerle bir olayın vukua gelebileceğini belirtir : *Discovery of a new source of energy is possible.* **FEASIBLE**, henüz denenmemiş, gerçekleşmesi mümkün ve şayanıarzu bir şey için kullanılır: *This plan is not feasible.* **PRACTICABLE**, eldeki araçlarla ve içinde bulunulan şartlar altında bir şeyin yapılabilmesi olanağını belirtir : *We ascended the slope as far as practicable.*

possibly, *zf.* **1.** belki, olabilir (ki). **~ you are right** : Belki haklısınız/haklı olabilirsiniz. **2.** (soru ve olumsuz cümlelerde) mümkün, olanaklı, imkân dâhilinde. **Could you ~ go?** Gidebilir misiniz/Gitmeniz mümkün mü? **I cannot ~ go** : Gidemem/Gitmeme imkân yok. ***e.a.-1.*** *perhaps, maybe,* ***2.*** *conceivably.*

POSSLQ, *is.* evli veya akraba olmadığı hâlde karşı cinsten birisi ile aynı konutu paylaşan (**P**artner of the **O**pposite **S**ex **S**haring **L**iving **Q**uarters).

possum, *is.* **1.** *ABD- k.d. bk.:* **opossum**, **2.** *Avust. bk.:* **phalanger**, **3. play ~** *ABD- k.d.* ölü taklidi yapmak, ölmüş gibi görünmek, tınmamak, yalancıktan hastalanmak.

post[1], *is.* **1.** kazık, kısa direk, **2.** (mobilyada) dikme, çerçeve kalası, **3.** (at yarışında) işaret direği. **go to the ~** : yarışa gitmek. **be at the ~** : (yarışın başında) geride kalmak. **win the ~** : (yarışın sonunda/son dakikada) at başı farkla kazanmak. **winning ~** : (yarışta) bitiş direği, **4.** *den.* baba, bodoslama, **5.** *mim.* payanda, sütun, **6.** görev, vazife, memuriyet. **diplomatic ~** : diplomatik görev. **There has been a general ~ among the staff** : Memurlar arasında esaslı bir değişiklik oldu. **die at one's ~** : görevi başında ölmek. **take up one's ~** : göreve başlamak, **7.** görev yeri, memuriyet mahalli, **8.** ordugâh, kışla, askerî menzil, **9.** kol, karakol, devriye, **10.** polis noktası, **11. trading ~** *d.d.* yabancıların kurduğu pa-

zar yeri, **12.** *ABD* savaşa katılanlar/muharipler derneği şubesi, **13.** (borsada) belirli bir hisse senedinin alınıp satıldığı yer, **14.** (İngiliz ordusunda) yat borusu. **first/last ~** : ilk/son yat borusu. **sound the last ~ (over the grave)** : bir askerin cenaze töreninde mezar başında yat borusu çalmak, **15.** *Brit.* (a) posta, (b) posta servisi, (c) posta kutusu, (d) postane, (e) atlı postacı, (f) posta tatarı, (g) menzil, posta tatarının at değiştirdiği yer. **by return of ~** (veya ABD: **by return mail**) : ilk posta ile. **general ~** : posta sabah tevziatı, sabah postası. **open one's ~** : mektuplarını okumak, **16.** yazı/matbaa kâğıdı veya kitap boyutu. ***e.a.-1.*** *column, pillard, pile, pole,* ***6.*** *appointment,* ***15.*** *(a) mail, (c) mailbox.*

post[2], *f.* **1.** (ilân) yapıştırmak, **2.** afişlerle ilân etmek. *to ~ a reward.* **3.** (bir kusuru) herkese duyurmak/yaymak/ilân etmek. *to ~ one as coward.* **4.** adını listeye koymak, **5.** *den.* geminin geciktiğini/battığını ilân etmek, **6.** görevlendirmek, göreve/vazifeye/memuriyete yerleştirmek, **7.** (orduda/donanmada) komutanlığa/kumanda mevkiine atamak, **8.** *Brit.* postalamak, postaya atmak/vermek, posta ile göndermek, **9.** bilgi/malûmat vermek, bildirmek, haberdar etmek. **keep s.o. posted** : birini durum vb. den daima haberdar etmek. *Keep me posted on his activities.* **~ oneself up in a matter** : bir konuda bilgi edinmek, **10.** hesapları yevmiye defterinden ana deftere geçirmek, **11.** posta atlarıyla seyahat etmek, **12.** acele gitmek/yola çıkmak.

post[3], *zf.* **1.** ivedilikle, ivedi/acele (olarak), müstacelen, **2.** özel ulakla, posta ile, **3.** posta atlarıyla, **4.** arkada bulunan. ***e.a.-1.*** *speedily, rapidly, posthaste,* ***2.*** *by post.*

post-, *ön ek* "sonra, sonraki, -den sonra gelen, -i izleyen, gerisindeki, ötesindeki" *ör.: postdate, postgraduate, postwar.*

postage, *is.* posta ücreti. **~ due** : eksik ödenmiş posta ücreti, taksa. **~ meter** : posta ücreti ödeme makinesi. **~ stamp** : posta pulu.

postal, *sf.* posta+, postaya ait. **~ card** : posta kartı. **~ clerk** : posta memuru. **~ convention** : milletler arası posta anlaşması. **~ delivery** : posta dağıtımı/tevziatı. **~ delivery zone** : posta dağıtım bölgesi. **~ employees** : posta memurları. **~ money order = ~ order** : posta havalesi. **~ savings bank** : posta bankası, posta tasarruf sandığı. **~ union** : posta birliği.

postaxial, *sf. anat.* eksen gerisindeki, geride bulunan.

postbellum, *sf.* savaş sonu, (özellikle) ABD iç savaşlarından sonraki. *~ reforms.*

postbox, *is. Brit.* posta kutusu. ***e.a.-*** *mail box.*

postboy, *is.* **1.** postacı, posta dağıtıcısı, müvezzi, **2.** *bk.:* **postilion.**

post card, *is.* posta kartı, (resimli) kartpostal.

post chaise, *is.* posta arabası, posta ve yolcu taşıyan dört tekerlekli at arabası.

postdate, *gl.f.* **-dated, -dating 1.** sonraki tarihi atmak. *a ~ed check.* **2.** ertelemek, sonraki tarihe bırakmak. *to ~ the termination of one's employment.* **3.** sonradan izlemek.

postdiluvian, *sf.&is.* Tufandan sonra (yaşayan kimse).

post doctoral, *sf.* doktora sonrası. *~ courses.*

poster, *is.* **1.** yafta, afiş, duvar ilânı, resmî ilân, **2.** yaftacı, yafta yapıştıran kimse, **3.** menzillerden at alarak seyahat eden kimse, **4.** posta atı.

post restante, *is. Brit.* post restan. ***e.a.-*** *general delivery.*

posterior, *sf.&is.* **1.** arka+, arkada bulunan, arkadaki, gerideki, **2. ~ to** *d.d.* sonra gelen, sonraki, **3.** *anat.* (a) kıça yakın, (b) **~s** : insan kıçı, kaba etler, **4.** *bot.* ana eksenin yanındaki (çiçek), **5. ~ity** : arkada/geride bulunma, sonra gelme, **6. ~ly** : arkadan, sonradan. ***e.a.- 1.*** *hinder, back,* ***2.*** *later, subsequent.* ***k.a.- 1.*** *anterior.*

posterity, *is.* **1.** halefler, sonraki nesiller, gelecek kuşak, **2.** soy, nesil, zürriyet. ***k.a.-1.*** *ancestry.*

postern, *is.&sf.* **1.** (hisar/kale) arka/yan kapı, **2.** arkadaki, yandaki, arkada/yanda bulunan.

post exchange, *is. ABD* ordu satış mağazası. *kıs.:* **PX.**

postexilian = postexilic, *sf.* Babil sürgününden sonra (olan/vuku bulan).

postfix, *is.&f.* **1.** (bir şeyin sonuna) eklemek, ilâve etmek, takmak, **2.** son ek, takı, **3. ~al = ~ial** : ekli, eklenmiş, takılmış, ek+, son ek+. ***e.a.- 1.*** *append,* ***1&2.*** *suffix.*

postfree, *sf.&zf.* **1.** posta ücretine tâbi olmayan, ücretsiz, **2.** *Brit.* posta ücreti ödenmiş. ***e.a.- 2.*** *postpaid.*

postglacial, *sf.* buzul çağından sonra.

postgraduate, *sf.&is.* **1.** lisans üstü, üniversiteden mezun olduktan sonraki. **~ education** : lisans üstü eğitim, **2.** lisans üstü öğrenci, master veya doktora yapan öğrenci.

postharvest, *sf.* harman sonu. *~ spray/storage.*

posthaste, *zf.&is.* **1.** (son derece) ivedilikle, çok ivedi/acele, azamî sür'atle, en kısa zamanda, **2.** *esk.* ivedilik, acele.

post hoc, ergo propter hoc, *Lât.* bunun üzerine, binaenaleyh, bu sebeple, öyle ise (yapılan bir faraziye yüzünden varılan sonucun yanlışlığını belirtir).

posthole, *is.* kazık çukuru.

post horn, *is.* (XVIII-XIX. yy.larda) postacı borazanı.

post horse, *is.* posta atı.

post house, *is. esk.* posta hanı, posta atlarının bulunduğu han/ev.

posthumous, *sf.* **1.** yazarı öldükten sonra yayınlanan. *a ~ novel.* **2.** babası öldükten sonra doğan. *a ~ child.* **3.** (bir kimse) öldükten sonra olan/vuku bulan/devam eden/meydana çıkan. *~ fame/reputation.* **4. ~ly** : (özellikle yazarın) ölümünden sonra, **5. ~ness** : ölümünden sonra vuku bulma/devam etme.

posthypnotic, *sf.* **1.** uyutum sonrası, hipnotizmadan sonra, **2.** uyandıktan sonra da devam edecek şekilde uyutum/hipnotizma esnasında yapılan (telkin vb.), **3. ~ally** : hipnotizmadan sonra devam edecek şekilde.

postiche, *sf.&is.* **1.** eğreti, sonradan eklenmiş, ek, ilâve, **2.** taklit, sun'î, yapmacık, sahte, **3.** takma saç. **postique** *d.d.* ***e.a.-2.*** *artificial, imitation, false, counterfeit, substitute, pretense, sham, 3. wig, toupee.*

posticous, *sf. bot.* geri, arka. ***e.a.-*** *hinder, posterior.*

postilion = postillion, *is.* **1.** sürücü, soldaki ata binerek posta arabasını süren kimse, **2. ~ed** : sürücülü.

Post-Impressionism = postimpressionism, *is.* son izlenimcilik : XIX. yy. sonlarında Fransa'da başlayan, Cézanne, Van Gogh, Gaguin, Seurat gibi ressamları içine alan ve konuyu doğadaki gibi değil, sanatçının öznel görüşü ile yansıtan sanat hareketi.

Post-Impressionist = postimpressionist, *is.* son izlenimci (ressam). **~ic** : son izlenimci.

postliminium = postliminy, *is.* harp esirleri ve ganimetlerin asıl ülkelerine/sahiplerine iadesi kuralı. **postliminiary = postliminary** : (a) harp esirleri ve ganimetlerin asıl ülkelerine/sahiplerine iadesini gerektiren, (b) sonuç olarak/bir şeyden sonra yapılan.

postliterate, *sf.* **1.** töre dışı: töresel değerleri/öğrenimleri ret ve ihmal eden, **2.** yazıya dayanmayan, edebî gaye gütmeyen. *TV is a ~ form of entertainment.*

postlude, *is. müz.* **1.** bitiş, bir bestenin son kısmı, **2.** kilise ayini sonunda orgla çalınan parça.

postman, *is.* postacı, posta dağıtıcısı/müvezii.

postmark, *is.&f.* posta damgası (ile damgalamak).

postmaster, *is.* **1.** posta müdürü, **2.** *esk.* posta atlarının sahibi, **3. ~ship** : posta müdürlüğü.

postmaster general, *is., ç.* **postmasters general** posta genel müdürü.

postmeridian, *sf.* öğleden sonra.

post meridiem *bk.:* **p.m.**

postmillenial, *sf.* bin yıl sonra(sına ait). **~ism = postmillenarianism** : bin yıl sonra İsa'nın dirileceğine inanış. **~ist** : buna inanan.

postmistress, *is.* posta müdiresi, kadın posta müdürü.

post-mortem = postmortem, *sf.&is.* **1.** ölüm sonu, öldükten sonra, **2.** olay sonu, bir olay olduktan sonra, **3.** otopsi, ceset üzerinde yapılan tıbbî muayene, **4.** olup biten bir olay üzerinde tartışma/değerlendirme, **5. ~ examination** *tıp* otopsi. ***e.a.- 3&5.*** *autopsy.*

postnasal, *sf.* **1.** burun arkası+, burunun arka kısmı(na ait). *a ~ infection.* **2. ~ drip** : burun arkası akıntısı : nezle vb. de burun ifrazatının boğaza damlaması.

postnatal, *sf.* **1.** doğum sonu, doğumdan sonra(ki), doğumu izleyen/takip eden. **~ infection, 2. ~ly** : doğumdan sonra.

postnuptial, *sf.* evlilik sonrası, evlendikten sonraki.

post-obit, *sf.* (bir kimsenin) ölümünden sonra yürürlüğe girecek/muteber. **~ bond** : bir kimse öldükten sonra ödenecek bono.

post office, *is.* postahane.

Post Office Department, *is. ABD* Posta Bakanlığı.

postoperative, *sf.* **1.** ameliyat sonrası, ameliyattan sonra vuku bulan, **2. ~ly** : ameliyattan sonra.

postorbital, *sf.&is. anat. zool.* **1.** göz çukuru gerisindeki, **2.** bazı sürüngenlerde göz çukuru gerisindeki kemik veya pul.

postpaid, *sf.&zf.* posta ücreti ödenmiş.

postpartum = post-partum = post partum = postpartal, *sf.&zf.* doğum sonrası, doğumdan sonra, doğumu izleyen/takip eden. *bk.:* **ante partum.**

postpone, *gl.f.* **-poned, -poning 1.** ertelemek, geri/sonraya bırakmak, tehir etmek, geciktirmek. *We are postponing our trip until July.* **2.** (a) geri/ikinci plânda bırakmak, ikinci plâna atmak, (b) sonra yerleştirmek/getirmek. *to ~ an adjective.* **3. postponable** : ertelenebilir, **4. ~ment** : ertele(n)me, **5. postponer** : erteleyen. ***e.a.-1.*** *delay, defer, put off, adjourn, 2. subordinate.*

postposition, *is.* **1.** (bir şeyden) sonra koyma/konma/getir(il)me/gelme, **2.** *gr.* (a) kelime sonuna (sıfat, son ek vb.) getirme/ekleme. Örnek : *attorney general'* deki *general*, ***homeward*** ' daki ***ward***. (b) edat, son ek ve kelimeye eklenen kelime/sıfat/ek vb. **3. ~al** : sona eklenen/getiri-len/konulan, **4. ~ally** : sonuna eklenerek/getirile-rek.

postpositive, *sf.&is.* **1.** *gr.* edatlı, son ekli, sonuna eklenmiş, **2.** edatlı, edat, son ek, **3. ~ly** : edatla, edatlı olarak, sonuna ekleyerek/eklenerek.

postprandial, *sf.* **1.** yemekten sonra. (yapılan/söylenen vb.), yemek sonrası. **~ speeches** : yemekten sonra söylenen nutuklar, **2. ~ly** : yemekten sonra .

postrider, *is.* posta sürücüsü.

post road, *is.* posta yolu.

postscript, *is.* **1.** not, hamiş, haşiye, derkenar, dip notu, bitirilen mektubun sonuna/kenarına eklenen yazı, **2.** (kitaba/beyanata vb. sonradan yapılan) ek, ilâve. *I'd just add a ~ to what I said. kıs.:* **P.S.**

postulant, *is.* **1.** dilekçi, başvuran, müracaatçı, müracaat eden, dilekçe sahibi, **2.** aday, namzet (özellikle papaz adayı), **3. ~ship** : dilekçilik; adaylık. ***e.a.- 1.*** *petitioner, 2. candidate.*

postulate, *is.&f.* **-lated, -lating 1.** dilemek, istemek, talep etmek, **2.** önermek, (muhakeme sonunda) gerçek/var olduğunu iddia etmek, **3.** varsaymak, doğru kabul etmek, (aşikâr bir şeyi) ispatsız kabul etmek, **4.** *mat. man.* koyutlamak, koyut/mevzua/postula olarak koymak/vazetmek, **5.** apaçık gerçek, doğruluğu şüpheye/ispata gerek duyurmayan nesne, **6.** *mat. man.* koyut, mevzua, postula, ispatlanmadan kabul edilen ve başka önerileri kanıtlamada kullanılan apaçık gerçek, **7.** temel ilke, kabulü zorunlu olan esas, **8.** gerek koşul, ön şart, her şeyden önce gerekli olan şart, **9. postulation** : koyut, koyutlama, **10. postulational** : koyutsal, koyutlara dayanan. ***e.a.-1.*** *ask, demand, require, claim, 3. hypothesize, presuppose, conjecture, 5. axiom, hypothesis, theory, assumption, 6. axiom, 8. prerequisite.*

postulator, *is.* **1.** koyutçu, koyut/mevzua koyan, **2.** (Katoliklerde) azizlik mertebesine çıkarılmak dileğinde bulunan papaz. *bk.:* **devil's advocate** (2).

posture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** konum, durum, vaziyet, bir şeyin parçalarının bağıl durumu, **2.** duruş, hâl, tavır, vücudun/organların duruşu, poz. *erect ~. an easy ~.* **3.** yapmacık/câlî tavır/duruş (takınmak), anormal hâl (göstermek), **4.** (zihnî/manevi) durum, (manevi) tutum, davranış. *His ~ of moral superiority.* **5.** işlerin gidişi. *the delicate ~ of foreign affairs.* **6.** (belirli) durum/vaziyet almak, **7. ~ as** : taslamak, ... gibi görünmek, kendini ... yerine koymak, **8. postural** : konumsal, durumsal, konumla/durumla/duruşla ilgili, **9. posturer** : acayip pozlar takınan kimse, vücudunu çeşitli şekillere sokan akrobat. ***e.a.- 2.*** *position, stance, 4. attitude, 6. pose, 7. pretend.*

posturise, *gs.f. Brit. bk.:* **posturize.**

posturize, *gs.f.* **-rized, -rizing** (belirli bir şekilde) durmak, poz vermek, tavır takınmak, belirli bir durum/vaziyet almak. ***e.a.-*** *posture.*

postwar, *sf.* savaş/harp sonrası. *~ problems.*

posy, *is., ç.* **-sies 1.** çiçek, çiçek demeti, buket, **2.** *esk.* kısa simge söz/yazı, mühür/yüzük vb. yazısı.

pot[1], *is.* **1.** kap, toprak/madenî tencere, güveç, çömlek, saksı, küp. **~s and pans** : kap kacak, tencere tava, **2.** kap/tencere dolusu. *a ~ of*

stew. **3.** kavanoz, **4.** kadeh, bardak. *a ~ of ale.* **5. chimney ~** *d.d. Brit.* baca başlığı, ocak külâhı, **6.** kumarda bir oyunda ortaya sürülen toplam para, **7.** *argo* esrar, haşiş, meruvana, **8. lobster ~** *d.d.* ıstakoz sepeti, **9.** *k.d.* toplu/çok miktarda para. **have ~s of money** : çok zengin olmak, küplerle altını olmak. *They're very rich, they've got pots of money.* **10. the ~ = chamber ~** *argo* oturak, lâzımlık, **11.** *bk.:* **potentiometer**, **12.** *İsk.* derin çukur, **13.** *argo bk.:* **potbelly**, **14.** *k.d. bk.:* **potshot**, **15. a big ~** *argo* kodaman, **16. ~ bottle** : takriben yarım litrelik şişe, **17. ~ cheese** : süzme peynir, **18. ~ hat** : melon şapka, **19. ~ liquor** : yemek suyu, **20. ~ roast** : kapama, ağır ateşte pişmiş et, **21. go to ~** : harap olmak, bozulmak, yıkılmak, mahvolmak, iflâs etmek, **22. keep the ~ boiling** : (a) geçimini çıkarmak, geçinecek kadar para kazanmak, (b) işi bütün hızı ile/tavsamadan sürdürmek, sohbetin tavsamasını önlemek, **23. take a ~ at** : (nişan almadan) rastgele ateş etmek, **24. the ~ called the kettle black** : tencere tencereye dibin kara demiş. ***e.a.-1.*** *container,* ***2.*** *potful,* ***6.*** *pool, kitty,* ***10.*** *toilet,* ***12.*** *pit,* ***21.*** *deteriorate.*

pot2, *f.* **potted, potting 1.** (saksıya) dikmek. *to ~ plants/flowers.* **2.** (et vb.) tencereye koymak, **3.** tencerede pişirmek, **4.** kavanozlamak, kavanoza doldurmak/basmak, kavanozda saklamak, **5.** (yemek için) avlamak/vurmak, **6.** rastgele ateş etmek, ateş edip vurmak, **7.** *k.d.* kazanmak, cebe indirmek, **8.** *k.d.* (çocuğu) oturağa oturtmak, **9.** *Brit.* (bilardo) çukura düşürmek.

pot. = potential.

potable, *sf.* **1.** içilebilir. *~ water.* **2. ~ness = potability** : içilebilme, içmeye elverişli olma.

potables, *ç. is.* içecek şey(ler), meşrubat. ***e.a.-*** *beverages.*

potage, *is. Fr.* sebze çorbası, koyu çorba.

potamic, *sf.* nehir+, nehirlere ait.

potash, *is.* **1.** potas, odun külünden elde edilen potasyum karbonat, **2.** potasyum oksit: K2 O.

potassic, *sf.* potaslı, potas+.

potassium, *is. kim.* potasyum, havada çabucak oksitlenen yumuşak, gümüşî beyaz alkali maden. Doğada bol olan tuzları gübre, cam vb. yapmakta kullanılır. Simgesi: **K**, atom ağ. 39.102, atom nu. 19, özgül ağ. 0.86 (20°C'de).

potassium argon dating, *fiz.* potasyum argon yaş belirleme yöntemi: potasyumun ışınetkin parçalanma sonucunda argona dönüşmesinden yararlanarak bir mineraldeki potasyum ve argon oranlarından o mineralin yaşının hesaplanması.

potassium bromide, *is. kim.* potasyum bromür : KBr. Fotoğrafçılıkta ve hekimlikte kulanılan beyaz toz.

potassium carbonate, *is. kim.* potasyum karbonat: K2CO3. Sabun, cam vb. yapımında kullanılan beyaz kristalli bileşim.

potassium chlorate, *is. kim.* potasyum klorat: K2ClO3. Patlayıcı madde, havaî fişek, kibrit, ağartıcı ve temizleyici vb. yapımında kullanılan beyaz veya renksiz zehirli katı madde.

potassium chloride, *is. kim.* potasyum klorür: KCl. Hekimlikte, potasyum bileşimleri ve gübre yapımında kullanılan renksiz kristalli tuz.

potassium cyanide, *is. kim.* potasyum siyanür: KCN. Metalürji ve fotoğrafçılıkta kullanılan hafif badem kokulu zehirli toz.

potassium dichromate, *is. kim.* potasyum dikromat: K2Cr2O7. Boya ve fotoğrafçılıkta kullanılan turuncu, kırmızı renkli zehirli toz.

potassium fluoride, *is. kim.* potasyum flüorür: KF. Cam oymacılığında, haşarat imhasında ve dezenfekte işlerinde kullanılan beyaz zehirli toz.

potassium hydroxide = caustic potash = potassium hydrate, *is. kim.* potasyum hidroksit : KOH. Sabun yapımında, laboratuarlarda ve tababette kulanılan, havada kendiliğinden sulanan beyaz yakıcı madde.

potassium nitrate, *is. kim.* güherçile, potasyum nitrat: KNO3. Barut, gübre vb. yapımında ve oksitleyici olarak kullanılan renksiz kristalli bileşik.

potassium permanganate, *is. kim.* potasyum permanganat: KMnO4. Oksitleyici, dezenfektan ve antiseptik olarak kullanılan mor kristalli bileşik.

potassium sulfate, *is. kim.* potasyum sülfat: K2SO4. Gübre yapımında, hekimlikte, analitik kimyada vb. kullanılan beyaz katı madde.

potation, *is.* **1.** içme, **2.** içki, **3.** içki âlemi.

potato, *is., ç.* **-toes 1. Irish ~/white ~** *d.d.* patates, **2.** patates bitkisi *(Solanum tuberosum),* **3. sweet ~** : tatlı patates *(Ipomoea batatas).*

4. ~ chip : ince patates kızartması, cips, **5. ~ race** : patates yarışı, **6. ~ rot** : topraktaki patatesi çürüten hastalık, **7. ~ starch** : patates nişastası, **8. a hot ~** : ihtilâflı/münazaalı/çekişmeli/tehlikeli konu. *The subject of abortion became a hot ~.* **9. boiled ~es** : kaynatılmış patates. **baked/roast ~es** : fırında patates. **mashed ~es** : patates ezmesi/püresi. **chipped/French fried ~es** : yağda kızartılmış patates (dilimi), **10. small ~es** : adî ve önemsiz kimse/şey.

potato beetle, *is. zool.* patates böceği *(Leptinotarsa decemlineata)* patates, domates vb. yapraklarını yiyen ve mahsule büyük zarar veren bir böcek. **potato bug, Colorado beetle** *d.d.*

potatory, *is.* içki müptelâsı, ayyaş.

pot-au-feu, *is. Fr.* etli sebze çorbası.

potbellied, *sf.* **1.** göbekli, **2.** kenarları şişkin. *~ stove.*

potbelly, *is., ç.* **-lies 1.** göbek, büyük ve şiş karın, **2.** göbekli/şişkin karınlı kimse, **3. ~ stove/potbellied stove** *d.d.* kenarları şişkin soba.

potboiler, *is. k.d.* geçimlik, medarımaişet : yalnız geçim parası kazanmak maksadıyla yazılan kitap veya yapılan sanat eseri.

potboy = potman, *is. Brit.* birahane garsonu.

poteen = potheen, *is. (İrlanda'da)* kaçak viski.

potence, *is. bk.:* **potency.**

potency, *is., ç.* **-cies 1.** güç, kuvvet, kudret, güçlülük, kuvvetlilik, **2.** yetki, salâhiyet, **3.** etki, etkinlik, tesir, müessiriyet, **4.** nüfuz, nüfuzlu/sözü geçen kimse, **5.** gizil, gizilgüç, potansiyel, **6.** erkeğin cinsel iktidarı. ***e.a.-1.*** *strength, force, energy, capacity,* ***2.*** *power, authority,* ***3.*** *efficacy, effectiveness,* ***4.*** *influence,* ***5.*** *potentiality.*

potent, *sf.* **1.** güçlü, kuvvetli, kudretli, **2.** inandırıcı, ikna edici, **3.** etkili, tesirli, müessir. *a ~ drug. a ~ remedy for a disease.* **4.** nüfuzlu, yetkili, salâhiyetli. a *~ leader.* **5.** cinsel iktidarlı (erkek). *a ~ man.* **6.** (armacılıkta) uçları + şeklinde. *a ~ cross.* **7. ~ly** : (a) güçlü/kuvvetli/kudretli bir şekilde, (b) etkili, tesirli bir şekilde, (c) yetkili olarak, **8. ~ness** *bk.:* **potency.** ***e.a.-1.*** *strong, powerful, mighty, puissant,* ***2.*** *cogent, persuasive,* ***3.*** *effective,* ***4.*** *influential.*

potentate, *is.* **1.** hükümdar, kral, **2.** güçlü/kuvvetli/yetkili/nüfuzlu kimse. *The ~s of the film industry.* ***e.a.- 1.*** *ruler, monarch, sovereign.*

potential[1], *sf.* **1.** olanaklı, muhtemel, gerçekleşmesi mümkün. *a ~ danger. ~ uses of nuclear energy.* **2.** (ileride) olabilecek, olabilir, olmaya müsait, olmak istidadı gösteren. *Every seed is a ~ plant. He is seen as a ~ leader of our political party. a ~ slum neighborhood.* **3.** *fiz.* gizil, gizli, potansiyel. **~ energy** : gizil güç, potansiyel enerji. *bk.:* **kinetic energy, 4.** *gr.* olanaklı, olanak/ihtimal bildiren ***:may, might, can, could*** fiilleri gibi. ***e.a.-1.*** *possible,* ***2.*** *latent.*

potential[2], *is.* **1.** olanak, olasılık, imkân, ihtimal. *A new invention has a big sales ~.* **2.** gizli yetenek/güç/kabiliyet, kudret. *The boy has acting ~, but he needs training.* **to reach its highest ~** : kudretinin zirvesine ulaşmak, **3.** *fiz.* erkil, potansiyel : kütle çekimi veya elektrik alanı içinde bulunan birim (elektrik yüklü) kütleyi sonsuzdan belirli bir noktaya getirebilmek için alan kuvvetlerinin yaptığı iş. **~ difference** : gerilim, potansiyel farkı, **4.** *gr.* olanaksal fiil, **5.** *mat. fiz.* erkil işlev, potansiyel fonksiyonu: türevi alan şiddetini veren işlev. ***e.a.-1.*** *possibility, potentiality, capacity.*

potentiality, *is., ç.* **-ties 1.** olanak, imkân, ihtimal, **2.** olabilir şey, muhtemel/mümkün olay, mümkün olan hâl/keyfiyet/gelişme. *Atomic destruction is a grim potentiality.* ***e.a.-1.*** *possibility, potential.*

potentially, *zf.* muhtemel olarak, imkân dâhilinde, ileride gerçekleşebilecek şekilde, muhtemelen. *~ useful information.*

potentiate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** güçlendirmek, kuvvetlendirmek, **2.** etkinleştirmek, etkisini/tesirini artırmak, şiddetlendirmek, daha etkin/müessir hâle getirmek, **3. potentiation** : güçlendirme, kuvvetlendirme, etkinleştirme, şiddetlendirme, **4. potentiator** : etkinleştiren, tesirini artıran, şiddetlendiren ilâç vb. ***e.a.- 2.*** *intensify.*

potentilla, *is. bot.* yaban gülü *(Potentilla),*

potentiometer, *is. elekt.* **1.** gerilimbölen, potansiyometre, reosta, **2.** gerilimölçer : karşılaştırma yöntemiyle gerilim ölçen cihaz. *kıs. :* **pot.**

potentiometric, *sf. elekt.* **1.** gerilim bölümsel, potansiyometrik, gerilimbölenle ölçülen/yapılan, **2. ~ally** : gerilimbölenle, potansiyometre vasıtasıyla.

potful, *is., ç.* **-fuls** kap/tencere/kavanoz/çömlek dolusu.

pothead, *is. ABD- argo* esrarkeş, marihuana müptelâsı.

pothecary, *is., ç.* **-caries** *k.d. bk.:* **apothecary.**

potheen, *is. bk.:* **poteen.**

pother, *is.&f.* **1.** velvele, gürültü, şamata, vaveylâ, **2.** karışıklık, kargaşallık, telâş, yaygara, **3.** boğucu duman/toz bulutu, **4.** zihin karışıklığı/perişanlığı, **5.** üzmek, taciz etmek, sinirlendirmek, canını sıkmak, başını ağrıtmak, **6.** telâşa/yaygaraya vermek, gürültü/şamata etmek. ***e.a.-1.*** *commotion, uproar,* ***2.*** *disturbance, fuss, stir, bustle,* ***5.*** *bother, worry.*

potherb, *is.* **1.** (tencerede pişirilerek yenilen) sebze (ıspanak, pırasa, fasulya vb. gibi), **2.** nane/maydanoz gibi yemeğe lezzet ve çeşni veren otlar.

potholder, *is.* tutak, tutacak, sıcak tencereyi tutmak için kullanılan kalın kumaş/eldiven vb.

pothole, *is.* **1.** (yolda) derin çukur, **2.** kayalarda su ve çakılların açtığı çukur, **3.** düşey mağara.

pothook, *is.* **1.** (tencereyi/çaydanlığı ateş üstüne asmaya mahsus) çengel, **2.** (sıcak bir şeyin kulpuna takıp kaldırmak için) çengelli demir çubuk, **3.** yazıda S şeklindeki kıvrım.

pothouse, *is., ç.* **-houses** *Brit.* birahane, meyhane.

pothunter, *is.* **1.** avcı: spor için değil, geçim veya ticaret için avlanan kimse, **2.** sırf ödül kazanma amacını güden yarışmacı, **3. pothunting** : (a) avcılık, (b) sırf ödül için yarışmaya katılma.

potiche, *is., ç.* **-tiches** ağzı dar vazo/kavanoz.

potion, *is.* doz, içinti, bir defada içilen ilâç/içki, iksir, zehirli/sihirli ilâç.

potlatch = potlach = potlache , *is.&f. ABD- Cnd.* **1.** (K Pasifik kıyılarındaki Kızılderililerde) (a) hediye (vermek), (b) kış festivali, **2.** (zenginlik gösterisi olarak) misafirlere hediye dağıtıldığı ve eşyanın tahrip edildiği tören (yapmak), **3.** *k.d.* cümbüş, davet, eğlence (tertiplemek).

pot liquor = pot liquor = potlikker = potlickkker, *is.* (etli sebze pişirilen tencerede kalan) yemek suyu.

potluck, *is.* **1.** (özel hazırlık yapmadan misafire ikram edilen) evdeki yemek. **to take ~** : Allah ne verdiyse yemek, evde bulunanı yemek. **Come home with us and have supper, if you don't mind taking ~** : Bize buyurun Allah ne verdiyse beraber yiyelim. **2.** (gelecek olaylardaki) olanak, şans, talih, kısmet. **There are so many to choose from; I think I'd better take ~ and have -it doesn't matter really- this one** : O kadar çok çeşit var ki, hangisini seçmeli bilemiyorum; aman sen de, haydi şunu alayım.

potman, *is., ç.* **-men** *Brit. bk.:* **potboy.**

pot marigold, *is. bot.* kadife çiçeği *(Calendula officinalis)* : çiçekleri bazan yemeklere rayiha vermekte kullanılır.

potpie, *is.* **1.** tepsi böreği : et ve sebze ile çukur tepside pişirilen börek, **2.** hamurlu tavuk/dana haşlaması.

potpourri, *is., ç.* **-pourris** *Fr.* **1.** (güzel kokusu için kavanozda saklanan) gül kurusu ve baharat karışımı, **2.** *müz.* curcuna, potpuri, **3.** (edebî) seçmeler, müntahabat, **4.** (herhangi) karışım, çeşitli maddelerin karışımı.

pot roast, *is.* etli güveç.

potshard = potsherd, *is.* (tarihî değeri olan) kırık vazo/çömlek parçası.

pot shot = potshot, *is.* **1.** rastgele atış, spor kurallarına uymadan yapılan atış, **2.** (pusudan) bir kimseye/hayvana yakından yapılan atış, **3.** rastgele eleştirme/tenkit, **4. take a ~ at sth** : (a) birdenbire çıkan av vb. ne rastgele ateş etmek, (b) *mec.* talihini denemek.

pot still, *is.* bir tür viski imbiği.

potstone, *is.* bir nevi sabun taşı (çanak/çömlek yapmakta kullanılır).

pottage, *is.* **1.** sebze çorbası, türlü, **2. a mess of ~** : (a) bir tabak çorba, (b) yal, yuntu, (c) *mec.* fedakârlıkla elde edilen maddî rahat/konfor.

potted, *sf.* **1.** saksıda, saksıya dikilmiş, saksıda yetiştirilmiş. *a ~ plant.* **2.** tencereye/kavanoza konulmuş, **3.** tencerede/çömlekte pişirilmiş. *~ beef.* **4.** *argo* sarhoş, zilzurna, küfelik, **5.** (bazan aşağılayıcı) özetlenmiş, kısaltılmış, hulâsa edilmiş (meşhur bir eser), kısa, muhtasar. *~ Shakespeare. A ~ history of the Ottoman Empire.* ***e.a.- 4.*** *drunk, intoxicated.*

potter, *is.&f.* **1.** çömlekçi, **2.** *Brit.* aylaklık, avarelik (etmek), aylak aylak dolaşma(k), **3.** ~ **about/around** *: k.d.* oyalanmak, **4.** ~ **away** *k.d.* basit işlerle vakit öldürmek, **5.** ~**er** : oyalanan, vaktini boş geçiren, **6.** ~**ingly** : oyalanarak, vaktini boşa geçirerek, avare avare, aylak aylak. ***e.a.- 2.*** *putter.*

potter's field, *is.* fakirler/garipler mezarlığı.

potter's wheel, *is.* çömlekçi çarkı.

potter wasp, *is.* çömlekçi arı *(Eumenes fraterna):* çömlek biçiminde yuva yapan yaban arısı.

pottery, *is., ç.* **-teries 1.** çanak çömlek, çömlek işi, **2.** çömlekçilik, seramik sanayii, **3.** çömlek yapım evi/imalâthanesi, seramik fabrikası.

pottle, *is.* **1.** eski bir sıvı ölçüsü (2 kuart veya 1.9 litre), **2.** bu miktar sıvı alan kap, **3.** bu kaptaki sıvı/şarap, **4.** içki.

potto, *is., ç.* **-tos** *zool.* potto *(Perodicticus potto) :* kısa kuyruklu kırmızı kül rengi Afrika maymunu.

Pott's disease, *is. patol.* Pott hastalığı : tüberkülozdan ileri gelen kemik yangısı.

potty[1], *sf.* **-tier, -tiest 1.** *Brit.- k.d.* (a) kaçık, terelelli, deli. **That noise is driving me** ~ : O gürültü beni deli ediyor. (b) hafif sarhoş, (c) aptal, budala, (d) saçma, zırva, manasız, mantıksız, (e) delicesine hayran. **The girls are** ~ **about the new singer** : Yeni şarkıcıya kızlar deli gibi hayrandırlar. **2.** *Brit. gen.* ~ **little** : önemsiz, değersiz, ehemmiyetsiz, ufak, küçük. **This** ~ **little village hasn't even got a post office** : Bu küçük köyde bir postane bile yok. **3. pottiness** : (a) delilik, aptallık, budalalık, saçmalık, manasızlık, (b) önemsizlik, değersizlik. ***e.a.- 1.*** *(a) eccentric, (c) silly, (d) foolish, unreasonable* ***2.*** *petty, trifling, paltry, insignificant, unimportant, worthless.*

potty[2], *is., ç.* **-ties 1.** oturak, lâzımlık, **2.** ~**-chair** *d.d.* lâzımlıklı/oturaklı sandalye.

pot-valiant, *sf.* **1.** sarhoş kabadayı, sarhoş olunca yiğitlik taslayan, **2. pot-valiancy = pot-valiantry = pot-valor** : sarhoş kabadayı(lığı), sarhoş olunca yiğitlik taslama, **3.** ~**ly** : sarhoş olup yiğitlik taslayarak.

potwalloper= pot-walloper = potwaller, *is.* **1.** *argo* bulaşıkçı, **2.** (İngiltere'de 1832 reformundan önce) ev sahibi seçmen. ***e.a.-1.*** *scullion.*

pouch, *is.&f.* **1.** kese, torba. *a tobacco* ~. **2.** (küçük) para kesesi, **3.** posta çantası/torbası/çuvalı, **4.** (askerlerin) cephane torbası, **5.** (göz altındaki torbamsı) şişkinlik, **6.** *anat. zool.* (bazı hayvanların yavrularını/yiyeceklerini taşıdıkları) kese, torba, **7.** *bot.* oyuk, kovuk, **8.** içinde sıvı toplanmış ur/kese, **9.** *İsk.* cep. **10.** torbaya/keseye/cebe koymak, cebe indirmek, **11.** torba/kese biçiminde yapmak/olmak, torba/kese husule getirmek, torbalanmak, (elbise) kabarmak, **12.** (balık/kuş) yutmak. ***e.a.-1.*** *bag, sack,* ***2.*** *moneybag,* ***9&10.*** *pocket,* ***12.*** *swallow.*

pouched, *sf.* keseli, torbalı.

pouchy, *sf.* **pouchier, pouchiest** keseli, torbalı, kesemsi, torbamsı, keseye/torbaya benzer.

pouf = pouff = pouffe, *is.* **1.** hotoz, XVIII. yy. da kadınların saçlarına verdikleri yüksek yuvarlak biçim, **2.** (elbisede) kabarıklık, kabarık kumaş, **3.** *Brit.* diz yastığı, **4. poof** *d.d. Brit.-argo* ibne. ***e.a.- 3.*** *hassock.*

poulard(e), *is.* **1.** (etlenmesi için) kısırlaştırılmış tavuk.*bk.:* **capon, 2.** semiz piliç.

poult, *is.* piliç, genç kümes hayvanı, palaz.

poulterer, *is. Brit.* tavukçu. ***e.a.- poultryman.***

poultice, *is.&f.* **-ticed, -ticing 1.** (yaraya konulan) lâpa, **2.** (yaraya/cerahatli yere) lâpa koymak.

poultry, *is.* kümes hayvanları. ~ **farm** : tavuk çiftliği. ~ **yard** : kümes avlusu. ~**less** : tavuksuz, kümes hayvanı olmayan. ~ **like** : kümes hayvanına benzer.

poultryman, *is., ç.* **-men 1.** tavukçu, kümes hayvanları yetiştiren ve satan kimse, **2.** tavuk tüccarı.

pounce[1], *f.* **pounced, pouncing 1.** (yırtıcı kuş gibi) atılmak, saldırmak, birdenbire hücum etmek, **2.** ~ **at/on** : birden üstüne atılmak, hamle etmek, üstüne çullanmak. *Policemen were hiding in the bank, ready to* ~ *on the thieves.* **3.** üzerine atılıp avlamak, pençelemek, pençesiyle yakalamak, **4.** (birden/anî olarak) çıkagelmek, fırlamak, meydana çıkmak, **5.** (maden üzerine kalıp koyup çekiçle vurarak) kabartma süs yapmak, **6.** ponzalamak, üzerine ponza tozu serpmek, **7.** perdahlamak, zımpara kâğıdı/ponza tozu ile ovup parlatmak/cilâlamak, **8. pouncingly** : birdenbire fırlayarak, (yırtıcı kuş gibi) atılarak/saldırarak, anî hamle ile.

pounce^2, *is.* **1.** yırtıcı kuş pençesi, **2.** atılma, saldırma, birdenbire hücum etme, hamle, atılış, saldırış, **3.** ponza tozu, mürekkep kurutucu toz, **4.** delikli modelden şekil çıkarmak için kullanılan ince toz (ekseriya kümür tozu). **to trace (a design) with ~** : toz serperek modelden şekil çıkarmak.

pouncer, *is.* **1.** perdahçı, perdahlayan, (zımpara/ponza tozu ile) parlatan/cilâlayan, **2.** toz serperek (delikli modelden) şekil çıkaran.

pound^1, *f.* **1.** (kuvvetle ve durmadan) vurmak, dövmek, yumruklamak, (ağır top ateşi/füze ile) dövmek. *He ~ed the door with his fist.* **2.** (yürek) hızlı hızlı atmak/çarpmak. *His heart ~ed with excitement.* **3. ~ down** : hızla vurup/tekmeleyip kırmak/devirmek/parçalamak. *to ~ a door down.* **4.** (havanda) dövmek/ezmek, toz hâline getirmek. **~ sth. down to a powder** : bir şeyi dövüp toz/un hâline getirmek. **5.** gümbürdemek, güm güm ses vermek. *We could hear drums ~ing in the distance.* **6.** kuvvetli/ağır adımlarla (patır patır/paldır küldür) yürümek/koşmak. *The excited cattle ~ed down the hill. He ~ed down the hill to catch the bus.* **7.** ağıla kapatmak, **8. ~ along** : (insan) güm güm basarak yürümek, (gemi) dalgalara çarparak ilerlemek, **9. ~ out** : kuvvetle vurmak/vurarak (bir şey) yapmak. **~ out a tune on the piano** : piyanonun tuşlarına hızlı hızlı vurarak bir parça çalmak. **~ out a letter on the typewriter** : tuşlarına kuvvetle basarak daktiloda mektup yazmak, **10.** tuzağa düşürmek. ***e.a.-1.*** *beat, strike,* ***2.*** *beat, throb,* ***3.*** *batter,* ***4.*** *bray, pulverize, triturate,* ***7.*** *impound, imprison.*

pound^2, *is.* **1.** (hızlı hızlı) vurma, yumruklama, dövme, **2.** ağır darbe, vuruş, **3.** gümbürtü, patırtı, **4.** belediye ahırı, ağıl, başıboş/sahipsiz hayvanların belediyece muhafaza edildiği yer, **5.** hayvanların tuzağa düşürüldüğü veya muhafaza edildiği yer, **6.** balık yuvası/tuzağı, **7.** tutuk evi, hapishane. ***e.a.-2.*** *blow.*

pound^3, *is., ç.* **pounds/pound 1.** *Brit.* libre, 453.6 g'lık ağırlık ölçüsü, **2.** *ABD* kuyumcu ve eczacıların kullandığı ağırlık ölçüsü: 5760 grains = 12 ounces, **3. ~ sterling** *d.d.* İngiliz lirası. Simgesi £. (1971'den önce: 1 £ = 20 şilin = 240 pens idi, şimdi 1 £ = 100 yeni pens), **4.** Kıbrıs, İrlanda, İsrail, Suriye gibi çeşitli ülkelerin para birimi.

poundage, *is.* **1.** sterlin başına alınan vergi/komisyon, **2.** libre başına alınan vergi/komisyon, **3.** libre olarak ağırlık, **4.** ahıra/ağıla vb. kapama, hapsetme, **5.** sahipsiz hayvanların belediyece korunduğu yerden çıkarılma ücreti.

poundal, *is. fiz.* FPS *(Foot-Pound-Second)* ölçü sisteminde kuvvet birimi = 1 librelik kütleye 1 foot/sec^2 ivme veren kuvvet = 13563 din.

pound cake, *is.* okkalı pasta : birer libre un, şeker ve tereyağı ile yapılmış pasta.

pounder, *is.* **1.** darbe vuran/yumruklayan/döven/ezen/toz eden kimse, **2.** bir libre ağırlığında herhangi bir şey, **3.** (birleşik kelimelerde) belirtilen ağırlıktaki şey, ...librelik, **4.** ...librelik mermi atan top.

pound-foolish, *sf.* müsrif, büyük paraları düşüncesizce harcayıp kuruşları tasarruf etmeye çalışan kimse.

pound-force, *is. fiz.* librekuvvet, FPS kuvvet birimi: 1 librelik kütleye yerçekimi ivmesine eşit ivme veren kuvvet. *kıs.:* **lbf.**

poundkeeper = poundmaster, *is.* ahırcı : sahipsiz hayvanların kapatıldığı belediye ahırı bekçisi.

pound net, *is.* balık ağı.

pound sterling, *is.* sterlin, İngiliz lirası.

pour, *f.&is.* **1.** dök(ül)mek, ak(ıt)mak, yağ(dır)mak, **2.** boşal(t)mak, **3.** *gen.* **~ out** : (içini/derdini) dökmek, (sırlarını) açmak, hepsini söylemek. **~ out one's troubles** : derdini dökmek. **~ out one's heart** : kalbini/içini açmak, sırrını söylemek, **4.** bardaktan boşanırcasına yağmak. **~ing rain** : sel gibi yağmur. **a ~ing wet day** : çok yağmurlu gün, **5.** (fincana) çay doldurmak, **6. It never rains but it ~s** : (felâket/servet vb.) gelince toptan gelir, **7. ~ cold water** : pişmiş aşa soğuk su katmak, **8. ~ in** : sel gibi içeriye akmak, **9. ~ off** : bir sıvıyı bir kaptan bir kaba dökmek/boşaltmak, **10. ~ oil on the flames** : yangına körükle gitmek, işleri sarpa sardırmak/berbat etmek, **11. ~ oil on troubled water** : heyecanı yatıştırmak, **12. ~ it on** *k.d.* (a) heyecan ve tehalükle anlatmak/yapmak, (b) oyunda sayı yapmakta devam etmek, **13. ~ out** : dökmek, boşaltmak, sel gibi akmak, **14. ~ scorn on** : gülünç düşürmek, şiddetle eleştirmek, yerin dibine geçirmek, iler tutar tarafını bırakmamak, **15.** dök-

(ül)me, ak(ıt)ma, boşal(t)ma, **16.** bolluk, sel gibi akış, **17.** şiddetli yağmur/yağış, **18. ~ability** : dökülebilme, boşalabilme, akma, **19. ~able** : dökülebilir, boşalabilir, akabilir, **20. ~er** : döken, boşaltan, akıtan kimse/şey, **21. ~ingly** : bardaktan boşalırcasına, sel gibi, şırıl şırıl.

pourboire, *is., ç.* **-boires** *Fr.* bahşiş. ***e.a.-*** *gratuity, tip.*

pourparler, *is., ç.* **-lers** *Fr.* ilk müzakere, hazırlık görüşmesi.

pourpoint, *is.* (XIV-XV. yy.larda erkeklerin giydiği yorgan gibi köpünmüş/dikilmiş) yelek.

pousse-café, *is., ç.* **-fés** *Fr.* **1.** kahveden sonra içilen bir kadeh likör, **2.** kadehte üst üste tabakalar hâlinde duran çeşitli renk ve yoğunlukta likörler.

pousette, *is.&f.* **-setted, -setting** *Fr.* el ele (tutarak) dans (etmek).

pou sto, *is. Yun.* **1.** dayanak, duracak yer, **2.** üs, hareket üssü.

pout, *is.&f.* **1.** dudak bükme(k), **2.** somurtma(k), surat asma(k), memnun olmama(k), yüzünü ekşitme(k). **to be in a ~** : surat asıp oturmak, somurtmak, **3.** sarkmak, çıkıntı yapmak, **4.** *zool.* (a) *bk.:* **horned pout**, (b) bir çeşit yayın balığı *(Gadus luscus).*

pouter, *is.* **1.** somurtkan/asık suratlı kimse, **2. powter** *d.d.* kursağını şişirebilen bir cins güvercin.

pouty, *sf.* **1.** somurtkan, asık suratlı, **2.** sarkık (dudak). ***e.a.-1.*** *sulky, sullen,* ***2.*** *protruding.*

poverty, *is.* **1.** fakirlik, yoksulluk, parasızlık, zaruret, ihtiyaç. *~ prevented the boy from continuing his education. He died in ~ .* **2.** yokluk, kıtlık, fıkdan, **3.** yetersizlik, eksiklik, kifayetsizlik. *The ~ of most people's ideas about computers.* ***e.a.-*** ***1.*** *indigence, destitution, need, want,* ***2.*** *penury, scantiness, insufficiency, scarcity, dearth,* ***3.*** *inadequacy, lack.* ***k.a.-1.*** *riches, wealth, plenty,* ***2.*** *affluence.*

poverty-stricken, *sf.* çok fakir/yoksul, ihtiyaç/zaruret içinde. ***e.a.-*** *extremely poor.*

POW = P.O.W. = **P**risoner **O**f **W**ar : harp esiri.

powder, *is.&f.* **1.** toz. **reduce sth. to ~** : ezmek, ufalamak, toz etmek. **milk ~** : süt tozu, **2.** pudra. **in the form of a ~** : pudra şeklinde, **3.** barut. **keep one's ~ dry** : her an harekete/savaşa hazır olmak. **smell ~ for the first time** : ilk defa çarpışmaya girmek. **waste one's ~ and shot** : emeğini israf etmek, **4.** *Brit.- k.d.* telâş, acele, **5. take a ~** *argo* tüymek, alelacele gitmek/kaçmak, *argo* toz olmak, cızlamı çekmek, cızlam etmek, **6.** ez(il)mek, öğüt(ül)mek, toz/un hâline getirmek/gelmek, **7.** pudrala(n)mak, pudra ekmek/serpmek, pudra kullanmak/sürmek. **~ one's nose** : pudralanmak, pudra sürmek, **8.** üzerine toz/un serpmek, **9.** benek benek/toz ekilmiş gibi süslemek, **10. ~ blue** : soluk mavi, kobalt mavisi, **11. ~ boy = ~ monkey** : (a) (eskiden gemilerde) toplara barut getiren miço, (b) barutçu, patlayıcı maddeyi yerleştirip patlatan kimse, **12. ~ burn** : barut yanığı, **13. ~ charge = propellant** : barut hakkı, **14. povderer** : ezen, öğüten, pudralayan, **15. ~ flask** : barutluk, **16. ~ horn** : boynuzdan yapılmış barutluk, **17. ~ keg** : (a) barut fıçısı, (b) (patlama istidadında olan) tehlikeli durum, **18. ~ magazine** *den.* baruthane, cephanelik, barut deposu, **19. ~ metallurgy** : toz metalurjisi, maden tozlarını boya vb. ile karıştırıp sıkıştırarak kullanışlı eşya yapma tekniği, **20. ~ -mill** : barut fabrikası, **21. ~ puff** : pudra ponponu, **22. ~ room** : kadınlar helâsı. ***e.a.-*** ***3.*** *gunpowder,* ***6.*** *pulverize.*

powdered, *sf.* **1.** tozlu, toz hâlinde, ... tozu, toz+, pudra+, **2. ~ milk** : süt tozu, **3. ~ sugar** : pudra şekeri.

powdery, *sf.* **1.** tozlu, toz hâlinde, toz gibi, toza benzer, **2.** kolayca ufalanan/toz hâline gelebilen. *~ plaster.* **3.** üzerine toz/pudra serpilmiş.

power, *is.&f.* **1.** yetenek, kabiliyet. *Man is the only animal that has the ~ of speech.* **2.** (siyasî/millî) iktidar. **party in ~** : iktidar partisi, **3.** kuvvet, kudret, metanet, mukavemet, sağlamlık, derman, takat, dayanma gücü. **I did everything in my ~** : Elimden gelen her şeyi yaptım. **It is beyond my ~** : Gücüm yetmez/elimde değil. **More ~ to your elbow** *k.d.* Allah kuvvetini artırsın. **4.** hükmetme, hüküm, hakimiyet, hakim olma, etki(leme), tesir (etme). **~ over a person** : bir kimseye hükmedebilme. *~ over men's mind.* **5.** erk, iktidar, nüfuz, hükûmet (idaresi). **come into ~** : iktidara/iş başına geçmek, **6.** yasal güç, kamu kuvveti, **7.** yetki, salâhiyet. **~ of life and death** : idam etme veya af yetkisi. **Parli-**

ament has the ~ to declare war : Harp ilân etme yetkisi meclisindir. *The ~s of the President.* **8.** vekâlet(name), bir başkası adına bir işi yapma yetkisi, **9.** iktidar/yetki sahibi kişi, **10.** güçlü devlet, milletler arası nüfuz ve yetkisi olan devlet/millet. *The great ~s held an international conference.* **11.** askerî kuvvet, **12.** *gen.* **~s** : ilâhî güç, kudretiilâhî. *The heavenly ~s.* **13. ~s** : melâike, **14.** *k.d.* çok (sayı/miktar). **Your visit did me a ~ of good** : Ziyaretin beni çok memnun etti. **He made a ~ of money** : Çok para kazandı. **15.** *fiz.* (a) güç, takat, birim zamanda yapılan iş veya verilen enerji. Simgesi : **P**. (b) işin zamana göre türevi, **16.** mekanik güç, makine gücü, **17.** (belirli türde mekanik/fizik) güç. *hydroelectric ~.* **18.** enerji, kuvvet, güç. *The door slammed shut, seemingly under its own ~.* **19.** *mat.* üs, kuvvet: bir sayının kendisiyle birkaç defa çarpılmasından elde edilen sayı. *The third ~ of 2 is 8.* **20.** *optik* (a) mikroskobun büyütme gücü, (b) merceğin odak uzaklığının tersi, **21.** enerji/güç vermek, (bir makinenin/cihazın çalışması için) gerekli gücü sağlamak, beslemek, tağdiye etmek, güç kaynağına bağlamak, elektrik cereyanı vermek, motorla işletmek. **~ down/up** : gücünü azaltmak/artırmak. ***e.a.- 1. capacity, 3. energy, strength, force, might, 4. authority, ascendancy, 4&5. sway, rule, sovereignity, 12. deity, divinity. k.a.- 1. incapacity, 3. weakness.***

powerboat, *is.* motorlu gemi/vapur. ***e.a.- motorboat.***

power brake, *is.* güç freni, güçlü fren.

power chain, *is.* güç zinciri: bir milden paralel eksenli öbür mile güç ileten sonsuz zincir.

power dive, *is.&f.* (uçak) tam güçle dalış/dalmak.

power drill, *is.* elektrikli matkap.

powerful, *sf.* **1.** güçlü, **2.** kuvvetli, kudretli, **3.** etkili, müessir, keskin. *a ~ drug.* **4.** yetkili, yetki ve nüfuz sahibi, nüfuzlu, **5.** (söz, mantık vb.) inandırıcı, kuvvetli, etkili, zorlu, **6.** *k.d.* (miktarca/sayıca) çok, **7. ~ly** : güçle, kuvvetle, kudretle, güçlü bir şekilde, yetki/nüfuz ile, **8. ~ness** : güç(lülük), kuvvet(lilik), kudret(lilik), yetki, nüfuz. ***e.a.-2. forceful, strong, 3. potent, efficacious, 4. mighty, 5. effective, convincing, influential, cogent, forcible. k.a.-2. weak, powerless.***

powerhouse, *is., ç.* **-houses** **1.** elektrik santralı, **2.** *argo* büyük güç/kudret/enerji sahibi kimse/takım vb., başarı gücü yüksek kimse.

power lathe, *is.* torna makinesi.

powerless, *sf.* **1.** güçsüz, kuvvetsiz, kudretsiz, yetkisiz, elinden hiçbir iş gelmeyen, eli kolu bağlı, **3.** etkisiz, tesirsiz, **4. ~ly** : güçsüz/kuvvetsiz/etkisiz bir hâlde, **5. ~ness** : güçsüzlük, kuvvetsizlik, kudretsizlik, yetkisizlik, etkisizlik, tesirsizlik. ***e.a.- 1&2. helpless, unable. k.a.- 1&2. powerful.***

power line, *is.* elektrik hattı, enerji iletim hattı.

power of appointment, *is. huk.* özel vekâletname, malını satmak için başkasına verilen yetki.

power of attorney, *is. huk.* vekâletname.

power pack, *is. elekt.* (bir elektronik devreyi) besleme/tağdiye devresi : şebeke veya batarya ile beslenen, elektronik devre için gerekli çeşitli gerilimleri sağlayan düzen.

power plant, *is.* **1.** elektrik santralı, güç santralı, **2.** enerji tesisi: belirli bir mekanik süreç veya işletmeyi besleyen/döndüren makine ve teçhizat.

power politics, *is.* kuvvet politikası, askerî güçle yürütülen milletler arası diplomasi.

powers, *is.* **1.** (doğal) güç. kuvvet, kudret, yetenek. *He is 81 years old and very ill, and his ~ are failing. When he wrote this book, he was at the height of his ~s.* **2. the ~ that be** : güçlü/yetkili kimseler, başta olanlar, başkalarının hayatını etkileyen/yöneten kararlar verme mevkiinde olanlar.

power series, *is. mat.* güç derneyi, kuvvet serisi : terimleri belirli kat sayılarla değişkenin artan kuvvetlerinden oluşan sonsuz dizi.

power station, *is.* elektrik santralı, güç santralı, (elektriksel) güç üretim merkezi.

power steering, *is. oto.* güçlü yönelteç.

power structure, *is.* **1.** yetkisel yapı/bünye, yöneticiler arasında yetki dağılışı, **2.** yetkililer : bir örgütü yöneten/kontrol eden topluluk.

power tool, *is.* güç aracı : elektrikli torna, freze, bıçkı, matkap vb.

powwow, *is.&f.* **1.** (K Amerika Kızılderililerinde) büyü töreni (yapmak): hastanın iyileşmesi, savaşta/avda başarı vb. için yapılan danslı, şölenli tören, **2.** Kızılderililerle yapılan toplantı, **3.** *k.d.* toplantı, konferans (yapmak). ***e.a.- 3. meeting, conference.***

pox, *is. patol.* **1.** (çiçek vb. gibi) deride kabarcıklar husule getiren hastalık. **smallpox** : çiçek hastalığı, **2.** *k.d.* firengi, **3. soil rot** *d.d.* tatlı patateste çukur yaralar meydana getiren bitki hastalığı : *Streptomyces ipomoea* adlı mantar sebep olur, **4.** *esk.* püf (nefret, iğrenme vb. bildirir). *A ~ on your schemes!* ***e.a.- 2.*** *syphilis.*

pozzuolana = pozzolan(a), *is.* puzolan, İtalya'da çimento yapımında kullanılan volkanik kül.

pp, *müz.* = pianissimo.

pp. = **1.** pages, **2.** past participle, **3.** privately printed.

p.p. = P.P. = **1.** parcel post, **2.** past participle, **3.** postpaid, **4.** prepaid.

ppd. = **1.** postpaid, **2.** prepaid.

p.p.m. = ppm = P.P.M. = **1.** parts per million, **2.** pulse per minute.

pps = pulse per second.

P.Q. = Province of Quebec.

PR = P.R. = **1.** payroll, **2.** public relations, **3.** Puerto Rico.

Pr. = pr. = **1.** (Hisse senedi) preferred, **2.** priest, **3.** President, **4.** Provençal.

practicable, *sf.* **1.** yapılabilir, gerçekleştirilebilir, icrası mümkün. *a ~ idea. It is not ~ to try to grow crops in desert.* **2.** (maksada) elverişli, işe yarar, kullanılabilir, kullanışlı. *a ~ road.* **3. ~ness = practicability** : (a) gerçekleşebilme, (b) kullanışlılık, elverişlilik, pratiklik, **4. practicably** : (a) kullanışlı/elverişli surette, (b) pratik olarak. ***e.a.-1.*** *feasible, workable, achievable, attainable, possible,* ***2.*** *usable, useful.* **NOT: PRACTICABLE** ve **PRACTICAL** kelimeleri çok defa birbirine karıştırılır. **PRACTICABLE**, gerçekleşmesi mümkün bir şeyi niteler : *A practicablae method of communication.* **PRACTICAL** ise, şahıslar için eli işe yatkın, iş yapmakta becerikli, nazariyata değil amelî işlere yönelik; eşya vb. için ise kullanışlı, pratik, elverişli anlamı taşır: *A man with a practical mind. Practical measures.*

practical, *sf.* **1.** amelî, işlemsel, eylemsel, pratik, uygulamalı. *~ mathematics. a ~ application of a rule.* **2.** elverişli, kullanışlı, yararlı, faydalı, pratik. *His legal knowledge was not very ~ when he became a chemist.* **3.** tecrübeli, amelî tecrübesi olan, **4.** elinden iş gelir, eli işe yatkın. *a ~ man.* **5.** pratik zekâ sahibi, gerçekçi, mantıkî, makul, bir işin geleceğini/yarar ve zararını düşünen, kestirebilen, gerçeklere uygun davranan. *a man of ~ mind. We've got to be ~ and buy only what we can afford.* **6.** doğal, alelâde, tabiî, bayağı, **7.** fi'lî, aslında, hemen hemen. *So many of our soldiers were killed that our victory was a ~ defeat.* **8. for all ~ purposes** : aslında, her bakımdan, gerçekten, amelî olarak, fiilen, bilfiil. *He does so little work in the office that for all ~ purposes it would make no difference if he didn't come.* **9. ~ art** : el işleri, el sanatları, **10. ~ joke** : el şakası, azizlik, muziplik, *argo* eşek şakası, **11. ~ nurse** : pratikten yetişen hemşire, **12. ~ity = ~ness** : (a) uygulanabilme, gerçekleşebilme, uygulama olanağı, pratiklik, (b) elverişlilik, yararlılık. ***e.a.- 1.*** *bk.: practicable,* ***2.*** *useful,* ***5.*** *judicious, sensible,* ***6.*** *matter-of-fact, prosaic,* ***7.*** *virtual,* ***8.*** *actually, in reality.* ***k.a.- 5.*** *ill-advised, unwise, foolish.*

practically, *zf.* **1.** gerçekten, hakikaten, **2.** fiilen, bilfiil, amelî/pratik olarak, **3.** gerçekçi/makul/mantıkî şekilde, gerçeklere uygun olarak. *to think ~ .* **4.** uygulama yönünden/açısından, gerçekleşebilme düşüncesiyle, yararlı/faydalı surette, **5.** hemen hemen, adetâ, yaklaşık/takribî olarak, takriben. **He is ~ cured** : Hemen hemen iyileşti (sayılır). **There has been ~ no snow** : Hemen hemen hiç kar yağmadı. **~ none** : hemen hiç. ***e.a.- 1.*** *in effect, virtually, in fact,* ***5.*** *almost, nearly.*

practice, *is.* **1.** uygulama, tatbikat, icra, işletme. **put into ~** : uygulamaya geçmek, tatbik mevkiine koymak. *We've made our plans, and now we must put them into ~.* **in ~** : uygulamada, tatbikatta, icraatta, tatbik mevkiinde, **2.** alışkanlık, itiyat, âdet. **to make a ~ of doing = to make it a ~ to do...**: ... yapmayı âdet edinmek. **It is not my ~ to do so** : Böyle yapmak âdetim değildir. **as is my (usual) ~** : âdetim veçhile. **It's common ~** : âdettir, âdet böyledir, **3.** temrin, tekrarlama, çalışma, idman, talim, egzersiz. **~ makes perfect** : Meşk kemale erdirir/yapa yapa öğrenilir. *He does 6 hours piano ~ a day. It takes years of ~ .* **target ~** : atış talimi, **4.** hüner, maharet, meleke, tecrübe. *Have you had any ~ in computer programming?* **out of ~** : melekesi körlenmiş, çoktan bırakmış, yapmayı unutmuş,

5. yöntem, usul, teamül, metot. *It is the ~ in English law to consider a person innocent until he has been proven guilty.* **6.** sanat/meslek icrası. *Is Doctor J. still in ~ here?* **7.** (a) iş, meslek. **to go into ~ (to set up in ~) as a lawyer** : Avukatlık mesleğine girmek. (b) iş yeri.*Where is his ~?* **8.** *huk.* dava açma/duruşma yöntemi/usulü, **9.** müşteri sayısı. **He has a large ~** : Çok (sayıda) müşterisi var. **10. ~s** : desise, hile oyun. **11. sharp ~** *hkr.* (yasa dışı olmayan) meslek hilesi, kurnazlık. ***e.a.-1. application, 2. habit, custom, 3. exercise, 4. skill, experience, 10. intrigue, plot, trick.***

practice = practise, *f.* **-ticed/-tised, -ticing/-tising 1.** bilfiil yapmak, icra etmek.~ **what you preach** : Verdiğiniz öğütleri önce kendiniz tutun/yapın. **2.** çalışmak, **3.** uygulamak, tatbik etmek, **4.** (sanat/meslek) icra etmek, meslekte çalışmak, **5.** talim et(tir)mek, temrin/egzersiz yap(tır)mak, **6.** kendini alıştırmak, pratik yapmak. *Our income has decreased and now we have to ~ economy.* **7.** *esk.* hile/desise/oyun hazırlamak, **8. practicer = practiser** : (a) yapan, uygulayan, icra eden kimse, (b) meslek sahibi, mesleğini icra eden kimse. ***e.a.- 1. do, perform, 5. train, drill, 7. plot, conspire.***

practiced = practised, *sf.* **1.** tecrübeli, usta, uzman. *She is thoroughly ~ in all the skills of her art.* **2.** alışık, talimli. *The dencer moved with ~ grace.* **3.** yapmacık, sun'î, tecrübe/tekrarlama/idman ile elde edilmiş. *My hostess welcomed me with a ~ smile.* ***e.a.- 1. experienced, proficient, expert.***

practice teacher, *is. bk.:* **student teacher.**

practitioner, *is.* **1.** pratisyen, mesleğini/sanatını icra eden kimse, mesleğinde çalışan kimse. **medical ~** : pratisyen doktor, **2.** (Hristiyanlarda) üfürükçü : hasta iyileştirmeye izinli kimse.

prae-, *bk.:* **pre-.**

praedial = predial, *sf.* **1.** toprağa/toprak ürünlerine ait, toprak ürünü+, **2.** topraktan elde edilen, **3.** toprağa/araziye bağlı.

praefect, *bk.:* **prefect.**

praelect/~ion/~or, *bk.:* **prelect/~ion/~or.**

praemunire, *is. Brit.- esk.* yabancı mahkemeye başvurma suçu.

praenomen = prenomen, *is., ç.* **-nomina/-nomens** (Romalılarda) göbek adı, bir şahsın ilk adı.

praetor = pretor, *is.* (eski Roma'da) yargıç, hâkim, sulh yargıcı/hâkimi. **~ship** : yargıçlık, hâkimlik.

praetorian = pretorian, *is.* (eski Roma'da) **1.** yargıç+, hâkim+, **2.** imparatorun muhafız kıtasına ait, **3. ~ Guard** : Roma imparatorunun muhafız kıtası.

pragmatic, *sf.&is.* **1.** yararcı: tarihî olayları sebep, ön koşul ve sonuçları ile inceleyen, bunlardan örnek alınması amacını güden, **2.** *fel.* pragmatik, pragmacılığa özgü, **3.** işleysel, eylemsel, amelî, pratik, **4.** devlet veya toplum işlerine ait, **5.** faal, meşgul, işlek, **6.** işgüzar, her şeye karışan/müdahale eden (kimse), **7.** inatçı, dik kafalı, kendini beğenmiş, bildiğinden şaşmaz, hodbin, mütehakkim (kimse), **8. ~ sanction** : hükümdar fermanı, **9. ~ality = ~alness** : yararcılık, eylemsellik, pratiklik, işgüzarlık, inatçılık, dik kafalılık, kendini beğenmişlik, **10. ~ally** : yararcılıkla, eylemsel/amelî/pratik olarak, işgüzarlıkla, inatçılıkla, dik kafalılıkla, kendini beğenmişçesine. ***e.a.-5. busy, active, 6. officious, med-dlesome, interfering, 7. opinionated, dogmatic.***

pragmaticism, *is.* anlamcılık, C.S.Pierce' in anlam teorisi.

pragmatics, *is. fel. man.* edim bilimi: gösterge bilimi *(semiotics)* 'nin kelime, ifade ve simgeler arasındaki ilgileri inceleyen dalı.

pragmatism, *is.* **1.** işbilirlik, işlercilik, işleri en yararlı/pratik/gerçeklere en uygun yoldan yürütme, **2.** *fel.* pragmacılık, pragmatizm: Kuram ve soyut ilkelerle değil, içinde bulunulan koşullara göre davranıp yararlı, pratik sonuçlar elde etmeyi savunan, bir fikri ulaştırdığı pratik sonuca göre değerlendiren felsefe öğretisi; eylemin bilgi ve düşünceye ilkece üstünlüğü görüşü, **3.** *esk.* (a) *bk.:* **officiousness, meddlesomeness**, (b) **dogmatism, arrogance.**

pragmatist, *sf.&is.* **1.** işbilir, işlerci kimse, pratik kimse, **2.** pragmacı, felsefede pragmacılığı savunan, **3. ~ic** : pragmacı, pragmatist, işlerci.

Prairial, *is.* (Fransız İhtilâli takviminde) yılın dokuzuncu ayı (20 Mayıs- 18 Haziran).

prairie, *is.* **1.** bozkır, büyük çayırlık, ağaçsız geniş kır, **2.** K Amerika'nın ortasını kaplayan geniş düz çayırlık, **3. ~ breaker** *bk.:* **breaker** (5), **4. ~ chicken = ~ fowl = ~ hen = ~ grouse** *zool.* çayır tavuğu *(Tympanuchus cupido, T. pallidicinctus)* : K Amerika bozkırlarında bulunan, tüyleri kırmızımsı kahverengi, siyah ve beyaz renklerde bir av kuşu, **5. ~ dog = ~ squirrel** *zool.* çayır köpeği, kır sincabı *(Cynomys ludovicianus)* : K Amerika bozkırlarında toplu hâlde yaşayan, bitkilere zararlı kemirici hayvan. (kuyruğu 16 cm, toplam boyu 40 cm), **6. ~ lily** *bot.* kır zambağı *(Lilium philadelphicum),* **7. ~ oyster** : (pişirilip yenilen) dana taşağı, **8. ~ Provinces** : Bozkır illeri: Kanada'nın Manitoba, Saskatchewan ve Alberta eyaletleri, **9. ~ rose** *bot.* çayır gülü *(Rosa stigera):* Orta ABD'de yetişen pembe, beyaz çiçekli çardak gülü (North Dakota'nın eyalet çiçeği), **10. ~ schooner** : yaylı, eski zamanlarda ABD bozkırlarında kullanılan üstü kaput bezi ile örtülü atlı araba, **11. ~ wolf** *bk.:* **coyote.**

prairielike, *sf.* bozkır gibi, bozkırımsı, bozkır görünüşünde, bozkıra benzer.

praise, *is.&f.* **praised, praising 1.** övgü, övme, medih, sena, sitayiş, takdir. **beyond all ~** : her türlü takdirin üstünde, ne kadar övsem azdır. **in ~ of** : öven, metheden. *a book in ~ of country life.* **speak in ~ of s.o.** : birini övmek, sitayişle bahsetmek.*The new film received high ~ from everyone.* **sing one's own ~s** *hkr.* övünmek, kendini övmek, böbürlenmek. **sing the ~s of** : hararetle övmek/methetmek, göklere çıkarmak, **2.** hamt, şükür. **~ be** : Çok şükür, hele şükür! *At last I've found you, ~ be!* **~ be to Allah** : Elhamdülillâh. **3.** övülme, methedilme, takdir/sitayiş görme, **4.** *esk.* meziyet, övgüye değer nitelik, **5.** övmek, methetmek, sena/takdir etmek, **6.** hamdetmek, şükretmek, **7. ~ful** : (a) övülmeye lâyık, takdire şayan, (b) öven, metheden, takdir dolu, (c) şükreden, hamdeden, şükran dolu, **8. ~less** : övülmeyen, methedilmeyen, takdir görmeyen, **9. praiser** : öven, metheden, takdir eden kimse. ***e.a.-1.*** *commendation, laudation, acclamation, plaudit, applause, approba-tion, compliment,* ***2.*** *encomium, eulogy, panegyric,* ***4.*** *merit,* ***5.*** *commend, extol, laud, applaud, eulogize,* ***6.*** *glorify, magnify, exalt, honor.* ***k.a.-1.*** *condemnation,* ***5.*** *depreciate, blame, decry.*

praiseworthy, *sf.* **1.** övülmeye değer, methedilmeye/takdire lâyık. *a ~ motive.* **2. praiseworthily** : övülmeye değer bir şekilde, methedilmeye/takdire lâyık olarak, **3. praiseworthiness** : değerlilik, meziyet, övülmeye/methedilmeye/takdire lâyık olma. ***e.a.-1.*** *commendable, laudable.*

praline, *is.* bademli/cevizli şekerleme, pralin.

pralltriller, *is. müz.* tiz, titrek nağme.

pram, *is.* **1.** *Brit.- k.d. bk.:* **perambulator, 2.** *den.* düztabanlı mavna (Hollanda ve Almanya limanlarında kullanılır), **3.** *Brit.* sütçü arabası.

prance, *is.&f.* **pranced, prancing 1.** şahlanma(k), şaha kalkma(k), at gibi arka ayakları üzerinde zıplayarak oynama(k). **The horse was prancing about** : At şahlanıyordu. **2.** şahlanan ata binmek, atı şahlandırma(k)/şaha kaldırma (k), **3.** atı zıplatıp oynatma(k), **4.** sıçrama(k), oynama(k), zıplama(k), hoplama(k), oynaya zıplaya yürüme(k). **She was prancing around/about with nothing on** : Çırılçıplak hoplayıp zıplıyordu. **5.** caka satma(k), kurula kurula/gösteriş yaparak yürüme(k), **6. prancer** : şahlanan, şaha kalkan/zıplayan/hoplayan kimse, **7. prancingly** : şahlanarak, şaha kalkarak. ***e.a.- 4.*** *spring, cavort, caper.*

prand, *is.* (reçetede) akşam yemeği.

prandial, *sf.* **1.** yemek+, yemekle ilgili, **2. ~ly** : yemekte, yemek esnasında.

prang, *is.&f. Brit.* **1.** (uçak) düş(ür)mek, düş(ür)üp parçala(n)mak, (oto vb.) çarp(ış)mak, **2.** şiddetle bombalamak, **3.** düşüp parçalanma, **4.** çarpışma, **5.** hava taarruzu, bombalama. ***e.a.-1.*** *crash, collide,* ***2.*** *bomb,* ***4.*** *collision,* ***5.*** *bombing raid.*

prank, *is.&f.* **1.** şaka, lâtife, takılma, yârenlik. **play ~ on s.o.** : birine şaka/azizlik yapmak, **2.** *az kul.* kaba/kötü şaka, eşek, şakası, **3.** çok süsle(n)mek, süslü/gösterişli giyinmek/giydirmek, donatmak/donanmak. **~ oneself up/out** : süslenmek, **4.** gösteriş yapmak, caka/fiyaka satmak.

prankish, *sf.* **1.** çok süslü, gösterişli, donatılmış, **2.** cakalı, fiyakalı, **3. ~ly** : gösterişle, caka/fiyaka ile, **4. ~ness** : süslülük, gösteriş, caka, fiyaka.

prankster, *is.* kaba/kötü şakalar yapan kimse, şakacı, alaycı.

praseodymium, *is.kim.* prezodmiyum: adını yeşil tuzundan alan üç valanslı, sarımtrak beyaz renkli nadir toprak metali. Simgesi: **Pr**, atom ağ. 140.91, atom nu. 59, özgül ağ. 6.77 (20°C).

prat, *is. argo* kıç. ***e.a.-buttocks.***

prate, *is.&f.* **prated, prating 1.** saçmalama(k), zırvalama(k), saçmasapan konuşma(k), boşboğazlık/gevezelik (etmek), lâfazanlık (etmek). **~ about sth.**: bir konuda saçmasapan konuşmak, **2.** saçma söz, zırva, **3. prater** : saçmalayan, saçma konuşan, gevezelik/boşboğazlık eden kimse, **4. pratingly** : saçmalayarak, gevezelikle, boşboğazlıkla. ***e.a.-1.*** *bable, chatter, prattle.*

pratfall, *is. argo* kıç üstü düşme.

pratincole, *is. zool.* bataklık kırlangıcı *(Glareola pratincola):* Doğu yarım küresinde bulunan çatal kuyruklu, uzun dar ve sivi kanatlı, kısa gagalı kırlangıç.

pratique, *is.* pratika: karantinadan geçen gemiye verilen limana giriş izni.

prattle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** gevezelik (etmek), çene çalmak, saf saf ve manasızca konuşma(k), boşboğazlık (etmek), boş lâkırdı (söylemek). **He ~s on and on** : Durmadan çene çalar, habire konuşur. **2.** dedikodu (yapmak). **to ~ on about sth.** : bir şey hakkında dedikodu/gevezelik yapmak, **3. prattler** : geveze, dedikoducu, manasızca saf saf konuşan kimse, **4. prattlingly** : saf saf ve manasızca konuşarak, gevezelikle. ***e.a.-1.*** *chatter, babble,* ***2.*** *gossip.*

prawn, *is.&f.* **1.** *zool.* iri karides, deniz tekesi *(Palaemon serratus) :* boyu 7-10 cm, on ayaklı kabuklu deniz hayvanı, **2.** iri karides avlamak, **3. ~er** : iri karides avcısı, **4. ~ cocktail** : karides salatası.

praxis, *is., ç.* **praxises/praxes 1.** uygulama, tatbikat, bilgi ve hünerin uygulanması, **2.** töre, âdet, gelenek, an'ane, alışkanlık, itiyat, **3.** amelî/pratik örnek, **4.** pratik/amelî gerçek. ***e.a.-1.*** *application,* ***2.*** *custom, habit, convention.*

pray, *f.* **1.** (bir kimseye) yalvarmak, rica/istirham etmek. **I ~ you to be careful** : Rica ederim dikkatli ol. **~ sit down and tall me what happened** : Allahaşkına otur ve olanları bana anlat. **~ come with me** : Lütfen benimle geliniz. **2.** (Allaha) dua etmek, niyaz etmek/yalvarmak. **He kneeled down and prayed to Allah** : Diz çöküp Allaha yalvardı. **I ~ that he may be safe** : Selâmeti için dua ediyorum. **3.** ibadet etmek, namaz kılmak. **We went to the mosque to ~** : Namaz kılmak için camiye gittik. **4.** (Allaha) hamdetmek, şükretmek, **5. past ~ing for** : ümitsiz, çaresiz (hastalık, durum vb.). **He's past ~ing for** : Artık ümit yok, kurtulması/tedavisi imkânsız. ***e.a.-1.*** *entreat, supplicate, beg, beseech, implore, crave.*

prayer, *is.* **1.** dua, niyaz, yakarı, **2.** dua etme, niyaz etme, yakarma, **3.** ibadet, namaz, **4.** dua edilen şey, **5.** rica, temenni, istirham, yalvarış, **6.** dilekçe, istida, **7.** duacı, dua/niyaz eden/yalvaran/istirham eden kimse, ibadet eden/namaz kılan kimse, **8. ~ beads** : tespih, **9. ~ book** : (a) dua kitabı, (b) *bk.:* **Book of Common Prayer**, **10. ~less** : duasız, yakarısız, ibadetsiz, ricasız, temennisiz, **11. ~lessly** : yalvarıp yakarmaksızın, ibadet/dua etmeksizin, **12. ~ meeting** : (a) dua toplantısı/meclisi, (b) **~ service** *d.d.* bazı Protestan kiliselerinde hafta ortasında dua için toplanma, **13. ~ rug** : seccade, namaz seccadesi, **14. ~ shawl** : namaz bezi, Musevîlerin dua ederken kullandıkları atkı, **15. ~ wheel** : (Tibet Budistlerinde) dua silindiri: dua yazılı kâğıtların sarıldığı döner silindir. ***e.a.- 6.*** *petition,* ***8.*** *rosary,* ***14.*** *tallith.*

prayerful, *sf.* **1.** ibadetkâr, zahit, duacı, dindar, sofu, **2.** dualı, niyazlı, yalvaran, yakaran, **3.** ciddî, samimî, iyi niyetli, **4. ~ly** : dindarca, dua ile, yalvararak, yakararak, ciddiyetle, iyi niyetle, **5. ~ness** : dindarlık, sofuluk, zahitlik, yalvarış, yakarış. ***e.a.- 1.*** *devout,* ***3.*** *eranest, sincere.*

praying mantis = praying mantid, *bk.:* **mantis.**

pre- = prae-, *ön ek* "ön, önce(den), evvel, -den önce, önünde, ilk, erken" anlamları katar. **prewar** : savaştan önce, **prearrange** : önceden düzenlemek gibi. **pre-** *ile başlayıp sözlükte bulunmayan kelimeler için asıl kelimeye bakınız.*

preach, *f.* **1.** vaaz etmek, vaaz vermek, **2.** (a) telkinde bulunmak. **~ against** : aleyhinde telkin yapmak. (b) savunmak, taraftar görünmek.

They ~ peace while preparing for war : Hem barış taraftarı görünüyorlar, hem de savaşa hazırlanıyorlar. **3.** (dinsel) öğüt/nasihat vermek, öğütlemek, nasihat etmek. **~ the Gospel** : İncil'i/ Hristiyanlığı yaymak. **Practise what you ~** : Verdiğin öğüdü önce kendin tut. ***e.a.- 2. (b) advocate, 3. advise.***

preacher, *is.* **1.** vaiz, **2.** savunucu: bir fikri/ doktrini savunan kimse.

preachify, *gs.f.* **-fied, -fying 1.** (genellikle aşağ.) vaaz ve nasihatlerle bıktırmak, bıktırıcasına/aşırı telkin ve öğütlerde bulunmak, **2. preachification = preachiness** : vaaz ve nasihatlerle bıktırma, bıktırıcasına/aşırı telkin ve öğütlerde bulunma, **3. preachily** : vaaz ve nasihat edercesine, bıktırıcasına/aşırı telkin ve öğütlerde bulunarak.

preaching, *is.* **1.** vaaz, öğüt, nasihat, **2.** vaaz/öğüt/nasihat verme, **3. ~ly** : vaaz/öğüt vererek, öğütle, telkinle. ***e.a.-1. sermon, preachment.***

preachment, *is.* **1.** vaaz, öğüt, nasihat, **2.** vaaz/öğüt/nasihat verme, **3.** can sıkıcı/bıktırıcı öğüt/nasihat, uzun ve sıkıcı söz/telkinat. ***e.a.-1&2. sermon, exhortation, preaching.***

preachy, *is.* **preachier, preachiest** *k.d.* vaaz gibi, uzun/sıkıcı nasihatlerle dolu.

preadamic = preadamite = preadamitic, *sf.* **1.** Adem'den önce, **2.** Adem'den önce insanın varlığına inanan.

preadamite, *is.* **1.** Adem'den önce yaşadığı farz edilen insan, **2.** Adem'den önce insanın varlığına inanan kimse.

preadolescence, *is.* ergenlik öncesi çağı: 9-12 yaş arası. **preadolescent** : ergenlik öncesi (çağına ait)

preagonal, *sf.* can çekişmeden (hemen) önce.

preamble, *is.* **1.** ön söz, mukaddeme, **2.** başlangıç, giriş, **3.** özet, bir belgenin amaç, nitelik ve içeriğini özetleyen kısa yazı, **4. ~d** : (a) ön sözlü, (b) özetli. ***e.a.- 1. foreword, prologue, introduction, preface, 2. opening, beginning, preliminary. k.a.-1&2. conclusion, finale, peroration.***

preamplifier, *is. elekt.* ön yükselteç, ön amplifikatör, giriş yükselteci/amplifikatörü.

prearrange, *gl.f.* **-ranged, -ranging 1.** önceden düzenlemek/tertiplemek, tertip/tanzim etmek. *They were certain the riot was ~d. A ~d meeting place.* **2. ~ment** : ön düzen, ön tertip, önceden düzenleme/tanzim tertip etme, ön hazırlık, önceden alınan tertibat.

preassigned, *sf.* önceden ayrılmış/özgülenmiş/ tahsis edilmiş. *The seat at the conference table were ~.*

preaxial, *sf. anat. zool.* vücut ekseninin önünde (bulunan). **~ly** : eksen önünde bulunacak şekilde.

prebend, *is.* **1.** ön ödenek: katedralin gelirinden papaza ayrılan para, **2.** ön ödeneği sağlayan arazi/vakıf, **3.** *bk.:* **prebendary.**

prebendal, *is.* ön ödeneğe ait.

prebendary, *is., ç.* **-daries 1.** katedralden ön ödenek alan papaz, **2.** (İngiltere kilisesinde) ön ödenekten feragat edip fahrî olarak prebend unvanı taşıyan kimse.

prec. = **1.** preceded, **2.** preceding.

Precambrian, *sf.&is. jeol.* en eski çağ, prekambriya : yer kabuğunun teşekkül ettiği ve ilk hayatın belirdiği 600 milyon yıl önceki jeoloji çağı.

precancel, *is.&f.* **-celed, -celing** *(Brit.:* **-celled, -celling)** **1.** (posta pulunu yapıştırmadan) önce damgalamak, **2.** önceden damgalanmış pul, **3. ~lation** : (pulu) ön damgalama.

precancerous, *sf.* kansere dönüşebilen. *a ~ mole.*

precarious, *sf.* **1.** kararsız, istikrarsız, **2.** bağımlı, başkalarının iradesine/keyfine bağlı, **3.** tehlikeye maruz, riskli, rizikolu, tehlikeli, nazik, **4.** şüpheli, esassız, asılsız, temelsiz, güvenilemez, **5. ~ly** : kararsızca, istikrarsız/tehlikeli bir şekilde, şüpheli/güvenilmez bir şekilde, **6. ~ness** : kararsızlık, istikrarsızlık, tehlikeli/riskli oluş, güvenilmezlik. ***e.a.-1. unstable, unsteady, uncertain, insecure, 3. dangerous, perilous, risky, hazardous, 4. groundless, unfounded, doubtful, dubious. k.a.- 1. steady, stable, certain, secure, 3. assured, safe.***

precast, *sf.* kalıp hâlinde, blok şeklinde, önceden dökülmüş/kalıplanmış (beton).

precative = precatory, *sf.* yalvaran, niyaz eden, yalvarıcı, niyaz/yalvarma/rica/istirham niteliğinde. *~ overtures.* ***e.a.- supplicatory.***

precaution, *is.&f.* **1.** önlem, tedbir. **fire ~s** : yangın (önleme) tedbirleri. **take ~s** : önlem/tedbir almak. *We have taken all the ~s we can against the painting being stolen.* **2.** ihtiyat, basiret. **as a ~** : ihtiyaten. *As a ~, I had brought an extra sweater with me.* **3.** (önceden) uyarmak, ikaz etmek, ihtiyata/uyanık, tedbirli olmaya davet etmek. ***e.a.-1&2.*** *safeguard, faresight, vigilence, circumspection, care, concern,* **3.** *forewarn.*

precautional = precautionary, *sf.* **1.** önlemsel, ihtiyatî. *I would have to take ~ steps to keep him out.* **2.** ihtiyatlı, basiretli.

precautious, *sf.* önlemli, tedbirli, ihtiyatlı, basiretli.

precede, *f.* **-ceded, -ceding 1.** önde olmak, önce/evvel gelmek/olmak/vuku bulmak, takaddüm etmek. **The rain was ~d by a violent windstorm** : Yağmurdan önce şiddetli bir fırtına esti. **2.** önden gitmek, önünde yürümek. **A flag ~d the regiment** : Alayın önünde sancak gidiyordu. **3.** önce vaki olmak, **4.** önceden sunmak/takdim etmek, açış sözü söylemek, söze ... ile başlamak, giriş/girizgâh yapmak. **He ~d his address with a welcome to the visitors** : Davetlilere hoşgeldiniz diyerek sözlerine başladı. **4. precedable** : öne alınabilir, önden gidebilir, önce olabilir/vukua gelebilir.

precedence, *is.* **1.** önden gitme, önce gelme, önde olma, **2.** (rütbe/mevki/derece itibarıyla) öncelik, kıdem, üstünlük, rüçhaniyet, **3.** (zamanda) öncelik, takaddüm, önce vaki olma, **4.** (törenlerde/teşrifatta) başkalarından önce gitme hakkı. *A major takes ~ over a captain.* **5.** öncelik/protokol sırası, **6.** yeğlik, önem/tercih sırası, **7. take ~ over ...** : ...-den önce gelmek/daha önemli olmak. ***e.a.-*** *priority, precedency.*

precedency, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **precedence.**

precedent, *is.&sf.* **1.** emsal, eş, benzer. **without ~** : eşsiz, eşine/emsaline rastlanmamış, yepyeni. **2.** örnek, nümune, misal. **according to ~** : örneği gibi, nümunesine/usule/teamüle uygun olarak, **3.** teamül, yapılageliş, **4.** *huk.* örnek karar, emsal kararı: yeni bir davada verilecek karara örnek ve rehber niteliğindeki mahkeme kararı, **5.** önceki, evvelki, önce gelen, mukaddem, **6. ~less** : emsali/eşi/örneği/benzeri bulunmayan, eşsiz, benzersiz.

precedential, *sf.* **1.** emsal/örnek/misal teşkil eden, teamüle uygun **2.** önce gelen, takaddüm eden.

preceding, *sf.* önceki, bir evvelki. **See the footnote on the ~ page** : Önceki sayfanın altındaki nota bakınız. ***e.a.-*** *previous, foregoing, prior, former, earlier.* ***k.a.-****following, succeeding.*

precent, *f.* **1.** kilise korosunu yönetmek, **2.** kilise korosunda baş şarkıcılık yapmak, **3.~or** : (kilise korosunda) baş şarkıcı, **4. ~orial** : baş şarkıcıya ait, **5. ~orship** : baş şarkıcılık.

precept, *is.* **1.** yönerge, talimat, **2.** özdeyiş, vecize, ahlâkî kural/kaide, düstur, temel ilke, **3.** emir, hüküm, mahkeme emri, **4.** *huk.* tüzük, yönetmelik, nizamname, talimatname. ***e.a.-1.*** *instruction, directive, guide,* ***2.*** *maxim, principle, proverb,* ***3.*** *writ, order.*

preceptive, *is.* **1.** zorunlu, mecburî, emredici, uyulması gereken, **2.** yönetici, yol gösterici, yönerge/talimat/kural şeklinde, **3. ~ly** : zorunlu/mecburî olarak, yönetici/yol gösterici bir şekilde. ***e.a.-1.*** *mandatory,* ***2.*** *instructive.*

preceptor, *is.* **1.** öğretmen, eğitmen, hoca, muallim (kadın ise : **preceptress**), **2.** başşövalye : İkinci Haçlılar Seferinden sonra Kudüs'ü ziyaret eden Hristiyanları korumak için 1119'da kurulan ve 1312'de ilga edilen Kudüs Şövalyelerinin başı, **3. ~al = ~ial** : öğretmene ait, öğretim+. *~ial duties.* **4. ~ally = ~iallly** : öğretmen sıfatıyla, öğretimle ilgili olarak, **5. ~ship** : öğretmenlik, eğitmenlik, öğretim, eğitim. ***e.a.-1.*** *instructor, teacher, tutor.*

preceptory, *is., ç.* **-ries** Kudüs Şövalyeleri: İkinci Haçlılar Seferi sonunda 1119'da kurulup 1312'de dağılan şövalyeler cemiyeti. ***e.a.-*** *commandery.*

precess, *gs.f.* döngelenmek, yalpalamak : (dönen cismin ekseni) dönme eksenine dik bir kuvvet çiftinin etkisiyle kuvvete dik yönde sapıp dönme ekseni etrafında koni çizmek.

precession, *is.* **1.** *bk.:* **precedence, 2.** *astr.* (a) **~ of the equinoxes** *d.d.* presesyon, güneş, ay ve gezegenlerin çekimi sonunda güntün eşitliği noktalarının (25800 yılda tam bir devrini tamamlayacak şekilde) her yıl hafifçe batıya kayması, (b) yer ekseninin bununla ilgili hareketi, **3.** döngelenme, yalpalama : (dönen cismin ekseni) dönme eksenine dik bir kuvvet çiftinin etki-

siyle kuvvete dik yönde sapıp dönme ekseni etrafında koni çizme, **4. ~al** : döngesel, yalpalamalı. *~ movement.*

precinct, *is.* **1.** bölge, mıntıka. *a police ~.* **2.** *ABD* seçim bölgesi, **3.** (a) mahalle, sınırları belirlenmiş yer, (b) mahalle sınırları, **4.** *gen.* **~s** : sınır, hudut, **5. ~s** : yöre, çevre, civar, havali, **6.** *Brit.* kilise bahçesi, kilise veya anıtı çevreleyen arazi, **7.** avlu, içinde bina bulunan duvarla çevrili yer. *the school ~.* ***e.a.-1&2.*** *ward, district, 3. territory, 5. environs, neighborhood, 6. compound.*

preciosity, *is., ç.* **-ties 1.** (dilde/sanatta) aşırı incelik/zarafet, yapmacık, tasannu, fazla titizlik.

precious, *sf.&zf.&is.* **1.** değerli, kıymetli. **~ metal** : kıymetli maden (altın, gümüş, pilâtin). **~ stone = ~ gem** : kıymetli taş, mücevher (elmas, zümrüt vb.). *My time is ~. Don't waste ~ time arguing.* **2.** saygıdeğer, itibarlı, hürmete lâyık, takdir edilen, **3.** sevgili, aziz. *Your ~ son.* **4.** (a) apaçık, bariz, (b) tüm, tam, büsbütün, aşırı, büyük. **a ~ liar** : tam bir yalancı. *a ~ fool/ scoundrel.* **5.** ince, kibar, zarif, nazik, lâtif. *~ manners.* **6.** eşsiz, çok değerli/önemli, paha biçilmez, ender, nadide, az bulunur. *Your friendship is most ~ to me.* **7.** yapmacıklı, tasannulu, musanna, aşırı itinalı, fazla nazik/titiz/müşkülpesent. **He has a slightly ~ prose style** : Nesir üslûbu biraz yapmacığa kaçıyor. **You are being too ~ about this thing** : Bu konuda çok müşkülpesent oluyorsun. **8.** *k.d.* pek, çok, ziyadesiyle, fazlasıyla, son derece. **He took ~ good care not to go there again** : Bir daha oraya gitmemeye son derece dikkat etti. **I have ~ little to say** : Söylenecek pek az sözüm var. **~ few** : çok az, **9.** *k.d.* sevgili, gözde, çok sevilen kimse (veya hayvan). **My ~** : canım, iki gözüm, bir tanem, **10. ~ly** : (a) değerli/kıymetli olarak, (b) titizlikle, incelikle, kibarca, nazikâne, (c) ziyadesiyle, fazlasıyla, son derece, **11. ~ness** : (a) değer(lilik), kıymet, (b) aşırı incelik/titizlik, yapmacıklık. ***e.a.-1.*** *valuable, costly, 2. esteemed, 3. dear, beloved, cherished, 4. (a) flagrant, gross, surpassing, 5. delicate, refined, nice, affected, 6. irreplaceable, irretrievable, important, 8. very, extremely, 9. sweetheart.*

precipice, *is.* **1.** uçurum, yar, **2.** tehlike(li durum), felâket, buhran. **to stand on the edge of a ~** : uçurumun kenarında (büyük tehlike içinde) olmak, felâketle karşı karşıya bulunmak. *Britain was speeding towards an economic ~. On the ~ of war.*

precipiced, *sf.* uçurumlu, uçurum gibi.

precipitable, *sf. kim.* çökel(til)ebilir. *a ~ salt.*

precipitance, *is. bk.:* **precipitancy.**

precipitancy, *is., ç.* **-cies 1.** tepetaklak/baş aşağı düşme/düşüş, **2.** (a) acele(cilik), telâş(çılık), düşünmeden/acele davranma, (b) anî/apansız vuku bulma, **3. precipitancies** : acele/telâşlı yapılan işler, düşüncesiz davranışlar. ***e.a.-2.*** *rashness.*

precipitant, *sf.&is.* **1.** tepetaklak/baş aşağı düşen, **2.** aceleci, telâşçı, düşüncesiz hareket eden, **3.** ivedi, acele, **4.** çok anî, beklenmedik, apansız/birdenbire vuku bulan, **5.** *kim.* çökelten, çöktürücü : eriyiğe eklenince çökelmeye sebep olan madde, **6. ~ly** : ivedilikle, acele ile, telâşla, düşünmeden. ***e.a.- 2.*** *overhasty, impulsive, 3. hasty, rash, 4. sudden, abrupt.*

precipitate, *sf.&is.&f.* **-tated, -tating 1.** ivdirmek, ivedileştirmek, acele ettirmek, hızlandırmak, tacil etmek, vaktinden önce yaptırmak/meydana getirmek/oluşturmak, körü körüne acele etmek, aceleye getirmek, düşünmeden/körü körüne atılmak/girişmek. *to ~ a war.* **2.** *kim.* çökel(t)mek, teressüp et(tir)mek, tortulaş(tır)mak, **3.** *meteor.* yoğuş(tur)mak, tekâsüf et(tir)mek, (yağmur/kar vb.) yağ(dır)mak. *Clouds usually ~ as rain or snow.* **4.** baş aşağı/tepetaklak düş-(ür)mek, aşağı fırla(t)mak, at(ıl)mak. *to ~ a rock down the cliff.* **5.** baş aşağı/tepetaklak (düşen/akan vb.), **6.** acele, ivedi, hızlı, seri. *a ~ retreat.* **7.** apansız, anî, birdenbire, beklenmedik. *a cool breeze caused a ~ drop in temperature.* **8.** aceleye getirilmiş, düşünmeden yapılmış. *~ actions.* **9.** *kim.* çökelti, çökelek, rüsup, tortu, **10.** yağış (yağmur, kar vb.), **11. ~ly** : ivedilikle, acele ile, telâşla, düşünmeden, körü körüne, **12. ~ness** : ivedilik, acelecilik, telâşçılık. ***e.a.-1.*** *accelerate, hasten, 3. condense, 5. headlong, 6. hasty, rapide, impetuous, rushed, 7. sudden, abrupt, 8. overhasty, rash, reckless, indiscreet.* ***k.a.-1.*** *retard, 8. careful.*

precipitation, *is.* **1.** ivdirme, ivedileştirme, acele ettirme, hızlandırma, düşünmeden/körü körüne atılma/girişme/sürüklenme, **2.** baş aşağı düş(ür)me/at(ıl)ma, **3.** ivme, acele etme, acele-ye/telâşa getirme, **4.** anî/birdenbire vuku bulma, anî zuhur. *The ~ of a war without warning.* **5.** düşüncesizce/acele davranış, körü körüne (bir işe) atılış, **6.** *kim.* çökel(t)me, teressüp et-(tir)me, tortulaş(tır)ma, **7.** *meteor.* yağış, yağış miktarı, **8.** (spiritüalizmde) özdekleş(tir)me, maddeleş(tir)me, maddîleş(tir)me, **9. precipitative** : (a) ivedi, acele, anî, apansız, beklenmeyen, (b) çökeltici, **10. precipitator** : (a) iven, acele eden, düşünmeden atılan, (b) çökelten, çökeltici madde.

precipitin, *is.* çökelten : kanda husule gelen ve belirli bir antigenle erimez çökelti oluşturan madde.

precipitous, *sf.* **1.** uçurumlu, uçurumlarla dolu, uçurumlardan ibaret. *a ~ mountain.* **2.** dik, sarp, yalçın, uçurum gibi. *a ~ slope. ~ trails.* **3.** ivecen, aceleci, telâşçı, atılgan, **4. ~ly** : (a) dimdik, uçurum gibi; (b) anî, birdenbire, **5. ~ness** : (a) diklik, sarplık, yalçınlık, uçurum gibi oluş, (b) ivecenlik, acelecilik, telâşçılık, atılganlık. ***e.a.-2.*** *steep, abrupt, sheer, perpendicular,* ***3.*** *precipitate.* ***k.a.-2.*** *flat, level.*

précis, *f.&is., ç.* **-cis 1.** özetlemek, kısaltmak, özet/hulâsa çıkarmak, **2.** özet, öz, hulâsa. ***e.a.-1.*** *abstract, abridge, recapitulate, summarize,* ***2.*** *abstract, summary, digest, condensation, abridgment.*

precise, *sf.* **1.** açık, sarih, kesin, kat'î, **2.** tam, tamam, belirli, muayyen. **at that ~ moment** : tam o anda. *a ~ amount.* **3.** dikkatli, itinalı, özentili. *~ handwriting.* **4.** dakik, hassas. *very ~ calculations.* **5.** kusursuz, **6.** sahih, doğru, hatasız, yanlışsız, **7.** kural dışına çıkmayan, hassas, titiz, çok dikkatli, harfi harfine. *~ observance of rules.* **8. ~ly** : (a) kesinlikle, muhakkak, tamamıyla, tamamen, aynen, tıpkı tıpkısına, titizlikle, hassasiyetle. **at 2 o'clock ~ly** : tam (elifi elifine) saat 2'de. **~ly so** : tamam, aynen öyle. (b) elbette, şüphesiz. *"So you think I must wait until May?" "Precisely."* **9. ~ness** : kesinlik, kat' iyet, dakiklik, hassasiyet, titizlik, tamlık, doğruluk. ***e.a.-1.*** *definite, explicit,* ***2.*** *correct, exact,* ***3.*** *careful,* ***6.*** *accurate,* ***7.*** *overexact, finicky.* ***k.a.-1.*** *indefinite.*

precisian, *is.* **1.** (özellikle dine) çok bağlı/sadık, kuralları harfiyen uygulayan kimse, **2.** (XVI-XVII. yy. larda İngiltere'de) Püriten, **3. ~ism** : (dine) sıkı bağlılık, sadakat, kuralları harfiyen uygulama.

precision, *is.&sf.* **1.** doğruluk, sahihlik, sıhhat. *The ~ of his calculations was amazing.* **2.** açıklık, belginlik, sarahat, vuzuh, **3.** kesinlik, kat'iyet, kat'îlik, **4.** dakiklik, hassaslık, dikkat, itina, titizlik, **5.** tamlık, isabet (derecesi). **~ bombing** : tam isabetli bombalama, **6.** hassas, dakik, çok doğru/tam gösteren. **~ instruments** : hassas/dakik aletler, **7. ~ism** : doğruluğa/dakikliğe/sahihliğe çok önem verme, **8. ~ist** : doğruluğa/dakikliğe/sahihliğe çok önem veren. ***e.a.-1.*** *accuracy, exactness,* ***4.*** *punctiliousness, strictness,* ***5.*** *exactness.*

precisive, *sf.* **1.** ayırıcı, mümeyyiz, bir kimseyi başkalarından ayıran. *~ imputation of guilt.* **2.** doğru, sahih, tam, sarih, kesin, belgin. ***e.a.- 1.*** *distinguishing,* ***2.*** *precise, exact.*

preclinical, *sf. tıp* klinik öncesi : hastalık arazı görülmeden önce.

preclude, *gl.f.* **-cluded, -cluding 1.** önlemek, engellemek, engel/mani olmak, akamete uğratmak, alıkoymak, (vukuuna) meydan/fırsat/imkân vermemek. *The bad weather ~d me from attending the meeting.* **2.** dışarıda bırakmak, dahil etmemek, yoksun bırakmak, **3. precludable** : önlenebilir, engel olunabilir, yoksun bırakılabilir, **4. preclusion** : (a) önleme, engelleme, mani olma, (b) dışarıda bırakma, dahil etmeme, mahrum etme, yoksun bırakma, **5. preclusive** : önleyici, engelleyici, **6. preclusively** : önleyerek, engelleyerek, önleyecek/mani olacak şekilde. ***e.a.-1.*** *prevent,* ***2.*** *exclude, debar, shut out.*

precocial, *sf.* yumurtadan çıkar çıkmaz hareket edebilen (civciv).

precocious, *sf.* **1.** erken gelişmiş/inkişaf etmiş, (özellikle zekâsı) yaşından ileride, hızlı gelişen. **a ~ child** : hızlı gelişen çocuk, **2.** (zekâ, kabiliyet vb.) vaktinden önce gelişen, *k.d.* büyümüş de küçülmüş, **3.** *bot.* (a) turfanda, erken ürün veren, (b) yapraktan önce çiçek açan (bitki), (c) yapraktan önce açılan (çiçek), **4. ~ly** : erken gelişerek, **5. ~ness = precocity** : (a) erken gelişme, ileri zekâ, (b) turfandalık, (c) yapraktan önce çiçek açma.

precognition, *is.* **1.** önsezi, hissikablelvuku, bir olayı vukuundan önce sezme, **2.** *İsk.* (a) ilk soruşturma, hazırlık tahkikatı, (b) ilk soruşturma evrakı, **3. precognitive** : önsezili, önceden haber veren/sezdiren.

pre-Columbian, *sf.* Kolomb'dan önceki, K. Kolomb tarafından Amerika keşfedilmeden önce. ~ *art.*

preconceive, *gl.f.* **-ceived, -ceiving** önceden anlamak/fikir edinmek, önceden düşünüp karara varmak, peşin hüküm vermek/kanaat edinmek.

preconceived, *sf.* peşin (hüküm/kanaat/fikir), incelemeden/araştırmadan varılan (fikir/hüküm/kanaat). ~ **idea** : ön yargı, peşin hüküm.

preconception, *is.* **1.** ön yargı, peşin hüküm/kanaat, **2.** tarafgirlik, yanlış fikir, taraf tutma, **3. ~al = preconceptual** : ön yargılı, peşin hükme dayanan, taraf tutan. ***e.a.- 2.*** *bias, predilection, prejudice.*

preconcert, *gl.f.* **1.** önceden düzenlemek/ayarlamak/kararlaştırmak, **2. ~ed** : önceden düzenlenmiş/ayarlanmış/kararlaştırılmış, **3. ~edly**: önceden düzenlemişçesine, **4. ~edness** : önceden düzenlenme/ayarlanma/kararlaştırılma.

precondition, *is.&f.* **1.** ön koşul, ön şart, ilk şart, bir sonucu hazırlayan koşul, **2.** (bir kimseyi/şeyi) önceden hazırlamak, koşullandırmak, şartlandırmak.

preconise/preconisation/preconiser, *Brit. bk.:* **preconize/preconization/preconizer.**

preconize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** kamuya duyurmak, alenen/herkese ilân etmek, **2.** açıkça/alenen davet etmek/çağırmak, **3.** (Katoliklerde) yeni bir piskopos veya daha yüksek papazın tayinini ilân etmek, **4. preconization**: herkese duyurma, ilân (etme), **5. preconizer** : herkese duyuran/ilân eden.

preconquest, *is.* fetihten önce: Normanların İngiltere'yi fethettiği 1066 yılından önce.

preconscious, *sf.&is.* **1.** bilinç öncesi, bilinç eşiği : belirli bir anda bilinçte bulunmayan, yalnız kolaylıkla anımsanıp hemen bilince çağrılabilen (anı, yaşantı vb.), **2. ~ly** : bilinç öncesinden.

precontract, *is.&f.* **1.** ön sözleşme (yapmak), varlığı yeni sözleşme yapılmasına yasal engel olan sözleşme (ile bağlamak), **2.** (eskiden) yasal nişanlanmaya engel ön sözleşme, **3.** sözleşme yapmaya peşinen/önceden razı olmak, **4.** önceden anlaşmak, **5. ~ive** : ön sözleşmeli, önsözleşme şeklinde, **6. ~ual** : ön sözleşmeye dayanan.

precook, *gl.f.* yarı pişirmek, önceden hafifçe pişirmek.

precritical, *sf. tıp* kriz öncesi, krizden/buhrandan önce gelen.

precursor, *is.* **1.** öncü, haberci, muştucu, müjdeci, ön haberci, önceden haber veren. *The first robin is a ~ of spring.* **2.** öncel, selef, bir işi daha önce yapmış kimse. *Our new doctor is much younger than his ~.* **3. ~y = precursive** : (a) ilk, ilkel, ön, başlangıç, (b) muştucu, müjdeci, önceden haber veren/işaret eden. ***e.a.-1.*** *harbinger, herald, 2. predecessor, forerunner, 3. (a) preliminary, introductory.*

predacious = predaceous, *sf.* **1.** yırtıcı, avcı, başka hayvanları avlayarak beslenen, **2. ~ness = predacity** : yırtıcılık, başka hayvanları avlayarak beslenme. ***e.a.-1.*** *predatory, rapacious, raptorial, 2. rapacity, rapaciousness.*

predate, *gl.f.* **-dated, -dating 1.** önceki/geçmiş tarihi atmak. *She ~d her letter to make it look as if she had written it a week earlier.* **2.** (zaman itibarıyla) önce gelmek, daha önceki tarihte vuku bulmak. *His teaching career ~s his entry into politics.* ***e.a.-1.*** *antedate, 2. precede.*

predation, *is.* **1.** yağmalama, soyma, yağma/talan etme, **2.** yağmacılık, soygunculuk, talancılık, çapulculuk, **3.** (hayvanlarda) yırtıcılık, başka hayvanları aviama. ***e.a.-1.*** *plundering, robbing.*

predator, *is.* **1.** yağmacı, soyguncu, talancı, çapulcu, **2.** yırtıcı, başka hayvanları parçalayıp yiyen hayvan, **3. ~ily** : yağmacılıkla, çapulculukla; yırtıcılıkla, **4. ~iness** : yağmacılık, çapulculuk; yırtıcılık.

predatory, *sf.* **1.** yağma+, çapul+, soygun+, talan+. ~ *attack.* **2.** yağmacı, soyguncu, talancı, çapulcu. ~ *tribes. This town is full of ~ hotel keepers who charge very high prices.* **3.** *zool.* yırtıcı, avcı, başka hayvanları avlayarak beslenen. *Eagle and tiger are ~ animals.* **4.** (mizah/alay) sömürücü, kendi kazancı/cinsel zevki için başkalarını kullanan. **a ~ female** : sömürücü kadın. ***e.a.- 1&2.*** *rapacious.*

predawn, *sf.&is.* şafaktan/fecirden önce, tan yeri ağarmadan önce.

predecease, *gl.f.* **-ceased, -ceasing** (bir kimseden/olaydan) önce ölmek. *He ~d his wife by 5 years.*

predecessor, *is.* **1.** öncel, selef, bir memuriyeti/makamı daha önce işgal eden kimse, **2.** başkasıyla değiştirilen nesne, **3.** *esk.* ata, cet. ***e.a.- 3. ancestor, forefather.***

predesignate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** önceden belirtmek/göstermek/işaret etmek/adlandırmak/açıklamak, **2.** *man.* cümleye (*some, many,* vb. gibi) miktar/sayı belirterek başlamak, **3. predesignation** : önceden belirtme/gösterme/adlandırma/açıklama.

predestinarian, *sf.&is.* **1.** kader+, kadere özgü, **2.** kadere inanan (kimse), **3.** kadercilik yanlısı, **4. ~ism** : kadercilik, kadere inanma.

predestinate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating 1.** mukadder, alnına yazılmış, kaderde/kısmette olan, **2.** *ilâh.* önceden mukadder kılmak/takdir etmek, alnına yazmak, **3.** *esk. bk.:* **predetermine, 4. ~ly** : mukadder olarak, alnına yazılmışçasına. ***e.a.- 1. predestined, foreordained.***

predestination, *is.* **1.** kader, yazgı, takdir, alın yazısı, nasip, kısmet, **2.** takdiri ilâhî. ***e.a.- 1. fate, destiny, 2. foreordination.***

predestine, *gl.f.* **-tined, -tining 1.** önceden takdir/tahsis etmek, mukadder kılmak, alnına yazmak, peşinen hüküm/karar vermek. **He was ~d for success** : Başarması mukadderdi. **I was ~d to be a poor man** : Fakirlik alnıma yazılmış/kaderimmiş. **2. predestinable** : önceden takdir/tahsis edilebilir, peşin hüküm/karar verilebilir, mukadder kılınabilir. ***e.a.-1. foreordain, predestinate, predetermine.***

predeterminate, *sf.* **1.**önceden tayin/takdir edilmiş, mukadder, alnına yazılmış, **2. ~ly** : önceden tayin/takdir edilmişçesine, mukadderat icabı. ***e.a.- predetermined.***

predetermine, *gl.f.* **-mined, -mining 1.** önceden kararlaştırmak/belirtmek/tayin/tespit/takdir etmek. *The time for the meeting was ~d.* **2.** *bk.:* **predestine, 3.** (fikir, mütalâa vb. nin) peşinen kabulünü istemek, (verilecek karara) tesir etmek, taraf tutmak, **4. predetermination** : önceden kararlaştırma/belirtme/tayin/tespit/takdir etme, **5. predeterminative** : önceden kararlaştıran/belirten/tayin/tespit/takdir eden, **6. predeterminer** : önceden kararlaştıran/belirten/tayin/tespit/takdir eden kimse veya etken. ***e.a.- 3. influence.***

predial, *sf. bk.:* **praedial.**

predicable, *sf.&is.* **1.** iddia/isnat edilebilir, yüklemlenebilir, atfedilebilir, önermede hüküm ve isnadı mümkün, **2.** sıfat, nitelik, yüklem, mahmul, **3.** iddia/isnat edilen/atfedilen şey, **4. ~ness = predicability** : yüklemlenebilme, idda/isnat edilebilme, atfedilebilme, **5. predicably** : yüklemlenecek şekilde, iddia ve isnat/atfedilebilecek tarzda.

predicament, *is.* **1.** belâ, musibet, tehlikeli/kötü/nahoş durum, çıkmaz. **I'm in a real ~** : Tam bir çıkmaza saplandım. *The world is in a dangerous ~. Stranded in a strange city without money, he was in a ~.* **2.** *man.* cins, tür, ulam, kategori, **3.** *esk.* (özel bir) durum/hâl/vaziyet, **4. ~al** : cins+, tür+, ulamsal, kategorik, **5. ~ally** : cins/tür bakımından, ulamsal/kategorik olarak. ***e.a.-1. plight, dilemma, quandary, scrape, fix, jam, pickle, 2. category, 3. state, condition, situation, position.***

predicant, *sf.&is.* **1.** vaaz/öğüt/nasihat verici, öğütleyici, **2.** vaiz, vaaz/öğüt/nasihat veren kimse. ***e.a.- 1. preaching, 2. preacher.***

predicate[1], *f.* **-cated, -cating 1.** doğrulamak, teyit etmek, açıklamak, beyan/iddia etmek, öne sürmek. *It has been ~d that a seismic shock was the cause of these phenomena.* **2.** belirtmek, ifade etmek, göstermek, ima/murat etmek, demeye gelmek, zımnen delâlet etmek, akla getirmek, **3.** *man.* (a) beyan/iddia/ifade etmek, ileri sürmek, (b) yüklemlemek, bir termi önermeye yüklem yapmak, **4.** *gen.* **~ on** : dayan(dır)mak, istinat et(tir)mek, isnat etmek, atfetmek. **Everything was ~d on getting to the airport with time to spare** : Her şey hava alanına vaktinden önce gitmeye dayanıyordu. ***e.a.- 1. proclaim, affirm, assert, 2. connote, imply, 3. (a) affirm, assert, 4. found, base, rely.***

predicate[2], *sf.&is.* **1.** doğrulanan, beyan/teyit/iddia edilen, açıklanan, öne sürülen, **2.** ima edilen, **3.** dayanan, istinat eden, **4.** *gr. man.* yüklem+, yüklem(sel), haber, müsnet, bir cümlede özneden başka her şey. *"I decided what to do."* cümlesinde " *decided what to do."* yüklemdir.

5. *man.* yüklem : bir önerme ya da yargıda özne üzerine söylenen/özneye yüklenen eylem/şey, **6. ~ adjective** : yüklemsel sıfat, yüklem sıfatı: cümlede yüklem olarak kullanılan sıfat. *"He is dead"* ve *"It made him sick"* cümlelerindeki *"dead"* ve *"sick"* sıfatları gibi, **7. ~ nominative** : yalın yüklem, **8. ~ noun** : yüklemsel ad , yüklem olarak kullanılan ad. *"He is the king"* deki *"king"* gibi, **9. ~ objective** *bk.:* **objective complement.**

predication, *is.* **1.** doğrulama, teyit etme, açıklama, beyan/iddia etme, öne sürme, belirtme, ifade etme, gösterme, **2.** yüklemleme, **3.** açıklanan/beyan veya teyit edilen şey, **4. ~al** : doğrulayıcı, açıklayıcı, teyit/beyan/iddia eden.

predicatory, *sf.* **1.** vaaz/nasihat/öğüt verici, **2.** vaaz/nasihat/öğüt mahiyetinde, **3.** iddia edilen, öne sürülen.

predict, *gl.f.* **1.** (bir şeyin vukuunu) önceden söylemek/haber vermek, kehanette bulunmak, gaipten haber vermek, keramet göstermek, tahmin etmek. *Astronomers can ~ an eclipse. The weather office ~s rain for tomorrow.* **2.** fala bakmak, gelecekten haber vermek, **3. ~ability** : önceden haber verilebilme, **4. ~able** : önceden haber verilebilir/tahmin edilebilir, **5. ~ably** : önceden haber verilebilecek şekilde, tahmin edileceği üzere. **~ably, he came late as he always does** : Tahmin edileceği üzere, bermutat geç geldi. ***e.a.- 1.*** *prophesy, foretell, augur, foresee, forecast, divine, portend.*

prediction, *is.* **1.** (bir şeyin vukuunu) önceden haber verme, kehanette bulunma, gaipten haber verme, **2.** (önceden) tahmin, **3.** fala bakma, gelecekten haber verme. ***e.a.-*** *forecast, augury, prognostication, divination, prophecy.*

predictive, *sf.* **1.** kehanet kabilinden, kehanete/tahmine dayanan, tahminî, **2.** önceden haber veren, delâlet eden, ön işaret/ belirti/ emare (şeklinde). *a cold wind ~ of snow.* **3. ~ly** : tahminen, kehanete dayanarak, **4. ~ness** : kehanete dayanma, tahmin. ***e.a.-1.*** *foretelling, prophetic.*

predictor, *is.* **1.** kâhin, falcı, (bir şeyin vukuunu) önceden haber veren, kehanette bulunan, gaipten/gelecekten haber veren, tahminci, **2.** (uçaksavar bataryası) ateş tevcih aleti, **3. ~y** *esk. bk.:* **predictive.**

predigest, *gl.f.* **1.** önceden sindirmek/hazmetmek, (kolay sindirilmesi için) besin maddelerini sindirime benzer işlemlere tabi tutmak. *~ed food is sometimes used for persons who are ill or whose digestion is impaired.* **2.** sadeleştirmek. *a ~ed edition of Gulliver's Travels for children.* **3. ~ion** : ön sindirim, sun'î hazım.

predilection, *is. gen.* **~ for** : tarafgirlik, taraftarlık, taraf tutma, tercih, (bir kimseden/şeyden) yana olma, eğilim, temayül, meyil, hoşlanma. **to have a ~ for sth.** : bir şeye taraftar olmak/meyletmek/temayül göstermek, hoşlanmak, tercih etmek. *Many young people have a ~ for dangerous sports.* ***e.a.-*** *partiality, bias, prejudice, inclination, liking, bent, penchant, preference.* ***k.a.-*** *aversion, antipathy, disinclination, apathy.*

predispose, *f.* **-posed, -posing 1.** önceden hazırlamak/düzenlemek/tanzim ve tertip etmek, **2.** anık/müstait kılmak, yetenek/istidat kazandırmak, **3.** meylet(tir)mek, taraftar/eğilimli yapmak/olmak, etkile(n)mek, tesir etmek. **I have heard nothing that ~s me in her favor** : Onun lehinde beni etkileyecek bir şey duymadım. **4. ~ to** : maruz bırakmak, müstait hâle getirmek. *a job that ~s to lung infection. A cold ~s a person to other diseases.* **5.** *esk.* önceden tahsis etmek/elden çıkarmak, vasiyetname vb. ile dağıtmak/bağışlamak, **6. predisposal** : önceden hazırlanma, istidat kazanma, eğilimli/müstait olma, etkilenme, **7. predisposedly** : önceden hazır/ müstait/eğilimli olarak. **8. predisposedness** *bk.:* **predisposition.** ***e.a.-1.*** *prepare, prearrange, 3. bias, incline, influence.*

predisposition, *is.* **1.** anıklık, istidat, yetenek, kabiliyet, hazır/amade oluş, alışkanlık, meyil, eğilim, temayül, (bir hastalığa) müstait olma. *a ~ to think optimistically. a hereditary ~ to disease.* **2. ~al** : anık, müstait, hazır, eğilimli. ***e.a.-*** *1. susceptibility, liability, inclination, tendency, predilection.*

predominance = predominancy, *is.* **1.** üstünlük, faikiyet, galebe, **2.** hakimiyet.

predominant, *sf.* **1.** üstün, faik, galip, **2.** hakim, baskın, bariz, önemli, hemen göze çarpan, çoğunlukta olan. *Green is the ~ color of leafage.* **3. ~ly** : üstünlükle, üstün/faik/hakim/bariz bir şekilde.

predominate, *f.* **-nated, -nating 1.** üstün/faik/galip gelmek/olmak, daha kuvvetli olmak, **2.** hakim olmak, baskın çıkmak. *In his mind a wish to become rich has always ~d.* **3.** çoğunlukta olmak, çoğunluk teşkil etmek. *The radicals might ~ in the government.* **4.** *gen.* **~ over** : hâkim olmak, hükmetmek, kontrol altında bulundurmak, galebe çalmak, bastırmak. *Good sense ~d over his fear.* **5. ~ly = predominatingly** : üstün/faik/galip gelerek/gelircesine, daha kuvvetli bir şekilde, hakim olarak, baskın çıkarak, **6. predomination** : üstün/faik/galip gelme/olma, daha kuvvetli olma, hakim olma, hükmetme, galebe çalma, baskın çıkma **7. predominator** : üstün/faik/galip gelen/olan, daha kuvvetli olan, hakim olan, hükmeden, galip gelen, baskın çıkan kimse/şey. ***e.a.-1.*** *preponderate, prevail, outweigh, surpass,* ***2.*** *dominate, overrule.*

predynastic, *sf.* ilk hanedandan önce, özellikle Mısır'da M.Ö. 3200 yılından önceki döneme ait.

pree, *gl.f.* **preed, preeing** *İsk.* **1.** denemek, tatmak, tadına bakmak, **2. ~ the mouth of** : öpmek. ***e.a.- 1.*** *try, test, taste, sample,* ***2.*** *kiss.*

preelection = pre-election = preëlection, *sf.&is.* **1.** seçim öncesi, seçimden önce(ki). *~ promises.* **2.** ön seçim, önceden seçme/ayırma.

preemie = premie, *is. k.d.* tam gelişmemiş/vaktinden önce doğmuş çocuk.

preeminence = pre-eminence, *is.* **1.** seçkinlik, mümtazlık, mümtaziyet. *The ~ of Yahya Kemel among Turkish poets.* **2.** üstünlük, faikiyet. ***e.a.-*** *priority, precedence, antecedence, superiority.* ***k.a.-*** *inferiority, equality.*

preeminent = pre-eminent, *sf.* **1.** seçkin, mümtaz, eşsiz. *a ~ statesman/scientist/writer.* **2.** üstün, faik, **3. ~ly** : seçkin/mümtaz/üstün bir şekilde, faikiyetle. ***e.a.-1.*** *distinguished, peerless,* ***2.*** *superior, supreme, surpassing.* ***k.a.-2.*** *inferior, equal.*

preempt = pre-empt, *is.&f.* **1.** gasp etmek, zapt etmek, el koymak, kendine mal etmek. *The political movement had been ~ed by a group of evil men.* **2.** (satın almada öncelik sağlamak için araziyi vb.) işgal etmek. *The cat ~ed the comfortable chair.* **3.** yerini almak, yerine koymak. *The regular programs were ~ed by a political talk.* **4.** herkesten önce satın almak, satın almada öncelik sağlamak. *to ~ the choicest cut of meat.* **5.** önceden ayırmak, **6.** *briç* (karşı tarafın peyini artırmasını) önleyici deklarasyon (yapmak), **7. ~or** : (araziyi vb.) gasp eden, el koyan, satın almada öncelik sağlamak için işgal eden kimse. ***e.a.-1.*** *claim, appropriate, usurp.*

preemption = pre-emption, *is.* satın alma önceliği, herkesten önce satın alma hakkı.

preemptive = pre-emptive, *sf.* **1.** satın alma önceliği sağlayan, satın almada öncelik tanıyan/veren, herkesten önce satın alma hakkı kazandıran. *the ~ right to buy the land.* **2.** önleyici, engelleyici. *several ~ attacks on the enemy's airforce base.* **3.** (briç) karşı tarafın daha yüksek pey sürmesine engel olan, **4. ~ly** : satın almada öncelik sağlayarak.

preen, *is.&f.* **1.** (kuş vb.) sıvazlanmak, (gaga/dil ile) tüylerini sıvazlamak/düzeltmek/taramak, **2.** kendine çeki düzen vermek, şık giyinmek, süslenmek. *She ~ed in front of the mirror for ten minutes.* **3.** kendini övmek, (bir şeyi ile) övünmek/gururlanmak, **4.** zarif ve kibar görünmek, kibarlaşmak, **5. ~ on/upon** : sevinmek, övünmek, gurur duymak. *He ~s himself on his success.* **6.** *Brit.&İsk.* (a) iğnelemek, iğne ile tutturmak, (b) (ziynet) iğne, broş. ***e.a.-1.*** *trim,* ***2.*** *primp, prink,* ***3.*** *pride,* ***5.*** *gloat, swell,* ***6.*** *(a) pin, (b) brooch, pin.*

preener, *is.* **1.** (kuş vb.) tüylerini sıvazlayan/düzelten/tarayan, **2.** kibar/zarif görünen, şık giyinen, süslenen, **3.** kendini öven, övünen/gururlanan.

preengage = pre-engage, *f.* **-gaged, -gaging 1.** (önceden) peylemek/kiralamak/tutmak/angaje etmek, **2.** (önceden söz verdiği için) evlenmeye mecbur etmek, **3.** ilk önce ele almak, öncelik tanımak, **4.** her şeyden önce meşgul etmek. *Other matters ~ him.*

preexilian = pre-exilian, *sf.* sürgünden önce olan, İsraillilerin sürgün edilmesinden önceki devre ait. **preexilic/pre-exilic** *d.d.*

preexist = pre-exist, *f.* **1.** önce var olmak, **2.** daha önceki durumda/hâlde bulunmak, **3.** (bir kimseden/şeyden) önce mevcut olmak, **4. ~ence** : önce var olma, **5. ~ent** : önce var olan.

pref. = **1.** preface(d), **2.** prefatory, **3.** preference, **4.** preferred, **5.** prefix(ed).

prefab, *sf.&is.&gl.f.* **-fabbed, -fabbing 1.** hazır, prefabrike, önceden yapılmış (nesne), **2.** *bk.:* **prefabricate.**

prefabricate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** önceden hazırlamak/yapmak, **2.** (bina vb. yapımını kolaylaştırmak için) standart parçaları önceden yapıp hazırlamak, **3. prefabrication** : önceden hazırlama/yapma, **4. prefabricator** : önceden hazırlayan/yapan.

preface, *is.&gl.f.* **-aced, -acing 1.** ön söz, **2.** (nutuk vb.) başlangıç, mukaddeme, **3.** giriş, takdim (mahiyetinde olan şey), **4.** *ilâh.* başlangıç duası, şükran duası, **5.** ön söz yazmak, ön söz ile başlamak, mukaddeme/başlangıç yapmak, **6.** ön söz/mukaddeme yerine geçmek, **7. prefacer** : ön sözcü, ön söz yazan. ***e.a.- 1.*** *introduction, foreword,* ***2&3.*** *preamble, prologue.*

prefatory = prefatorial, *sf.* **1.** ön sözümsü, ön söz/mukaddeme niteliğinde/mahiyetinde, ön söz/mukaddeme kabilinden. *I must just make a few ~ remarks before Mr. G. begins his speech.* **2. prefatorily** : ön söz/mukaddeme olarak.

prefect, *is.* **1.** (eski Roma'da) vali, kumandan, yüksek rütbeli memur, **2.** (Fransa'da) (a) Paris polis müdürü, (b) vali veya kaymakam, **3.** (bazı özel/din okullarında) mümessil, bazı ayrıcalık/yetkiler verilen kıdemli öğrenci, **4. ~orial** : vali+, kaymakam+ vb.

prefecture, *is.* **1.** valilik makamı/konağı, vilâyet, Paris polis müdürlüğü, **2. prefectural** : valiliğe ait.

prefer, *gl.f.* **-ferred, -ferring 1.** yeğlemek, yeğ/üstün tutmak, tercih etmek, daha çok beğenmek, **2.** *huk.* öncelik tanımak, daha ziyade hak vermek, **3.** (mütalâasına/onayına) sunmak, arz etmek, takdim etmek, **4.** (rütbe/makam) yükseltmek, ilerletmek, ileri geçirmek, **5. ~redly** : tercihan, yeğ tutarak, **6. ~redness** : yeğlenme, tercih olunma, **7. ~rer** : yeğleyen tercih eden. ***e.a.-1.*** *favor, fancy, choose,* ***3.*** *offer, proffer.* ***k.a.-1.*** *reject,* ***3.*** *retract.*

preferable, *sf.* **1.** yeğ, üstün, daha iyi, tercih olunur, şayanıtercih, tercihe değer/lâyık/şayan, **2.** (daha çok) arzu edilen/yeğ tutulan, daha çok beğenilen, **3. ~ness = preferability** : yeğlenme, yeğ/üstün tutulma, tercih edilme, **4. preferably** : tercihan, yeğ tutarak. ***e.a.-1.*** *desirable.*

preference, *is.* **1.** yeğle(n)me, yeğ/üstün tut(ul)ma, tercih etme/edilme. **give ~ to** : yeğlemek, tercih etmek. **have ~ over** : tercih hakkı olmak, **2.** tercih, beğeni. *I'd choose the small car in ~ to the larger one.* **3.** tercih edilen/yeğlenen/beğenilen şey. *My ~ in reading is historical novels. Tea or coffe, which is your ~ ?* **4.** kayırma, birisine ayrıcalık/üstün hak tanıma, **5.** öncelik, rüçhaniyet. **right of ~** : öncelik/rüçhan hakkı, **6.** *huk.* ödemede öncelik, önce ödeme, **7.** (milletler arası ticarette) belirli bir ülke ile ticareti tercih etme. *special trade ~s.*

preferential, *sf.* **1.** tercihli, öncelikli, **2.** yeğ tutan, tercih eden, öncelik tanıyan, **3.** yeğlenen, yeğ tutulan, tercih edilen, öncelik tanınan, **4. ~ tariff** : (gümrükte) öncelikli/rüçhanlı/asgarî tarife, **5. ~ shop** : tercihli iş yeri : işe almada/terfide vb. sendika mensuplarına tercih hakkı tanıyan iş yeri, **6. ~ voting** : tercihli oylama, adaylar arasında tercih sırası gösterilen oylama şekli, **7. ~ism** : tercihli ticaret politikası, **8. ~ist** : tercihli ticaret taraftarı, **9. ~ly** : tercihli olarak, tercih suretiyle, tercihan.

preferment, *is.* **1.** yeğle(n)me, yeğ/üstün tut(ul)ma, tercih etme/edilme, **2.** (rütbe/mevki) yükselme, ilerleme, terfi, **3.** (toplumsal/malî ilerleme sağlayan) mevki/durum. ***e.a.-2.*** *promotion, advancement.*

preferred stock, *is.* tercihli hisse senedi : kâr dağıtımı ve şirketin tasfiyesinde ilk önce hisse alan senet. *Brit.:* **preference share.**

prefiguration, *is.* **1.** önceden tasarlama/tahayyül etme/zihninde canlandırma, **2.** ön tasarı, ön hayal, önceden zihinde canlandırılan nesne, nümune, model. ***e.a.- 2.*** *prototype.*

prefigurative, **1.** önceden tasarlanan/tahayyül edilen/zihninde canlandırılan, **2. ~ly** : önceden tasarlayarak/zihninde canlandırarak, **3. ~ness** : önceden tasarlanma/zihinde canlan(dırıl)ma.

prefigure, *gl.f.* **-ured, -uring 1.** önceden tasarlamak/tahayyül etmek/zihninde canlandırmak, **2.** (gelecekteki bir şeye) delâlet etmek, ima/işaret etmek, delil olmak, **3. ~ment** *bk.:* **prefiguration.** ***e.a.-1.*** *imagine,* ***2.*** *foreshadow.*

prefix, *is.&f.* **1.** *gr.* ön ek, kelimenin önüne gelerek ona belirli bir anlam katan ek: *unkind* 'daki *un* gibi, **2.** (adın önüne konulan) unvan, **3.** ön eklemek, önüne eklemek/takmak/tespit etmek/koymak, **4.** *gr.* kelimeye ön ek katmak, kelimenin önüne ek koymak, **5.** *az kul.* önceden tayin/tespit etmek, peşinen düzenlemek/yerleştirmek, **6. ~able** : ön eklenebilir, önüne ek konulabilir, **7. ~al** : ön ek+, ön ekli, **8. ~ally** : ön eklenerek, önüne ek konularak, **9. ~ion** : ön ekleme, önüne ek koyma.

preflight, *sf.* uçuştan önceki, uçuşa hazırlık. ~ *training.*

preform, *is.&gl.f.* **1.** taslak, model, kalıp, kabataslak şekil verilip tam bitirilmemiş madde, **2.** önceden oluşturmak/örgütlendirmek/teşkil etmek, **3.** önceden kararlaştırmak/tayin/tespit etmek, hasıl etmek, husule getirmek. *to ~ an opinion.* **4.** önceden şekil/biçim vermek, şekillendirmek. *to ~ a mold.*

preformation, *is.* **1.** ön oluşum, önceden şekil alma/şekillenme, **2.** *biy. esk.* ferdin bütün organlarıyla tohumda mikroskopik olarak mevcut olduğunu ve bunun gelişerek rüşeymi oluşturduğunu kabul eden teori, **3. ~ary** : ön oluşumsal, önceden şekillenen.

prefrontal, *sf.&is.* alın+, beynin/kafatasının ön kısmında bulunan. *a ~ bone.*

preggers, *sf. Brit.* gebe, hamile. ***e.a.*** *- pregnant.*

preglacial, *sf.* buzul öncesi (çağına ait).

pregnable, *sf.* **1.** zapt edilebilir, fethedilebilir, kuvvet kullanarak alınabilir. ~ *forteress.* **2.** hücuma maruz, hücum edilebilir, hücuma açık, **3. pregnability** : zapt edilebilme, fethedilebilme, hücuma maruz bulunma.

pregnancy, *is., ç.* **-cies** gebelik, hamilelik.

pregnant, *sf.* **1.** gebe, hamile. *She has been ~ for 5 months/She is 5 months ~.* **2.** *gen.* ~ **with** : yüklü, dolu, ...-e hamile. *A silence ~ with suspense. Every phrase in this poem is ~ with meaning. All nature seemed ~ with life.* **3.** *gen.* ~ **in** : zengin, verimli. *A mind ~ in ideas.* **4.** anlamlı, manalı, manidar, mana dolu, dolgun. *a ~ remark. a ~ pause.* **5.** imkân/fırsat dolu, önemli, ciddî. *Draw inspiration from the heroic achievements of that ~ age.* **6.** fikir ve hayal dolu, yaratıcı, velût. *The artist's ~ imagination.* **7. fall ~** : gebe kalmak, **8.** *esk.* kabule hazır/mütemayil, alğılı, **9. ~ly** : (a) gebe olarak, (b) fikirle dolu olarak, (c) anlamlı/manalı bir şekilde, anlamlıca. ***e.a.*** *- 1. gravid, 2. fraught, abounding, 3. fertile, fruitful, rich, prolific, 4. meaningful, profound, 5. momentous, 6. imaginative, inventive, 8. ready, inclined, disposed, perceptive.*

preheat, *gl.f.* **1.** önceden ısıtmak. *to ~ an oven before baking a cake.* **2. ~er** : ön ısıtıcı.

prehensible, *sf.* yakalanabilir, tutulabilir.

prehensile, *sf.* **1.** yakalayabilen, tutabilen, kavrayabilen. *a ~ limb.* **2.** (bir cismin etrafına) sarılabilen, dolanabilen. *A monkey hanging from the branch of a tree by its ~ tail.* **3. prehensility** : yakalayabilme, tutabilme, sarılabilme, dolanabilme.

prehension, *is.* **1.** yakalama, tutma, (etrafına) sarılma/dolanma, **2.** kavrayış, anlayış.

prehistorian, *is.* tarih öncesi uzmanı/tarihçisi.

prehistoric(al), *sf.* **1.** tarih öncesi, tarihten önceki.~ *man. ~ burial grounds. ~ times.* **2.** (alay) çok eski, külüstür, hurda, modası geçmiş. *Is Sam's ~ car still working? His ideas on morals are really ~.* **3. ~ally** : tarih öncesine ait olarak.

prehistory, *is., ç.* **-ries 1.** tarih öncesi, tarihten önceki çağlar tarihi, **2.** önemli bir olaydan önceki dönemin tarihi.

prehuman, *sf.&is.* ilk insandan önce yaşayan (hayvan).

preignition, *is.* (motorda) erken ateşleme/tutuşma.

prejudge, *gl.f.* **-judged, -judging 1.** önceden hüküm vermek, ön yargısı olmak, **2.** erken/çabuk hüküm vermek, bir davayı bütün delilleriyle dinlemeden hüküm vermek, **3. prejudger** : erken hüküm veren, ön yargılı, **4. ~ment = prejudgment** : ön yargı, peşin/acele hüküm, erken/acele verilmiş hüküm.

prejudice, *is.&gl.f.* **-diced, -dicing 1.** ön yargı, peşin hüküm, bilmeden/araştırmadan/düşünmeden verilen hüküm. *A judge must be free from ~.* **2.** tarafgirlik, sebepsiz beğen(me)me, **3.** garaz, **4.** halel, zarar, haksız hükümden/eylemden doğan zarar. **in the ~ of = to the ~ of** : zararına, halel getirerek, zarar vererek, zarar ver-

me pahasına. **He had to leave the university, to the ~ of his own future as a scientist** : Bilim adamı olarak istikbalini körletme pahasına üniversiteyi terk etti. **5. without** ~ *huk.* ön yargısız, haklarına dokunmaksızın, bütün hakları mahfuz kalarak, ihtirazî kayıtla. **without ~ to anyone** : kimseye zarar vermeden. ~ **against** : -e karşı haksızlık, haksız ön yargı. ~ **in favor of** : lehine ön yargı, **6.** (lehte/aleyhte) etkilemek, tesir altında bırakmak. *The unpleasant experience ~d her against lawyers.* **7.** halel getirmek, (haksız hüküm/eylem ile) zarara uğratmak, mağdur etmek, birine tesir ederek haksız hüküm verdirmek. ***e.a.-2.*** *partiality, preconception, predilection, predisposition, bias,* ***6.*** *influence,* ***7.*** *harm, damage, injure.*

prejudiced, *sf.* **1.** ön yargılı, peşin hükümle hareket eden, tarafgir, taraf tutan, haksız/adaletsiz davranan, **2. ~ly** : ön yargı ile, peşin hükümle, taraf tutarak, haksızlıkla, haksız/adaletsiz davranarak. ***e.a.- 1.*** *unfair.*

prejudicial = prejudicious, *sf.* **1.** ön yargılı, zararlı, muzır, haleldar, halel verici. *Too much smoking is ~ to health.* **2. ~ly** : ön yargı ile, zararlı, halel verecek şekilde, **3. ~ness** : ön yargılı davranış, zarar/halel verme. ***e.a.-1.*** *harmful, hurtful, detrimental.*

prelacy, *is., ç.* **-cies 1.** piskoposluk (makamı/rütbesi), yüksek rütbeli rahiplik, **2.** yüksek rütbeli din adamları sınıfı, **3.** (baş) piskoposlar, yüksek rütbeli rahipler/din adamları (toplu olarak), **4.** *hkr.* kilise/ruhban sınıfı nüfuzu, kilise idaresi.

prelapsarian, *sf.* **1.** insanlığın sukutundan önce, **2.** eski, battal, köhne. ***e.a.-2.*** *old-fashioned.*

prelate, *is.* **1.** (baş)piskopos, yüksek rütbeli rahip, **2. ~ship** : (baş)piskoposluk, **3. prelatic** : piskopos+.

prelatism, *is.* **1.** (baş)piskoposluk, yüksek rütbeli rahiplik, **2. prelatist** : kilise yönetimi taraftarı. ***e.a.- 1.*** *prelacy, episcopacy.*

prelature, *is. bk.:* **prelacy** (1-3).

prelaunch, *sf.* (uzay aracını) fırlatmadan önce(ki).

prelect, *gs.f.* ders/konferans vermek. **~ion** : ders, konferans. **~or** : ders/konferans veren kimse.

prelibation, *is.* önceden tatma/tadına bakma. ***e.a.-*** *foretaste.*

prelim, *is. argo bk.:* **preliminary** (3).

prelim. = preliminary.

preliminary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** ön ilk, hazırlayıcı, ihzarî, başlangıç+. *The chairman made a ~ statement before beginning the main business of the meeting.* **2.** mukaddeme, başlangıçta yapılan şey, hazırlık (safhası), giriş, başlangıç. *There are a lot of preliminaries to be gone through before you can visit some foreign countries.* **3.** (spor) eleme maçı, **4.** eleme sınavı, ön/ilk sınav, **5. preliminaries** *bas.* kitabın baş sayfaları, **6. ~ to** : -den önce. *He packed his bags ~ to leaving for the station.* ***e.a.-1.*** *introductory, prefatory, preparatory,* ***5.*** *front matter,* ***6.*** *before, prior to.* ***k.a.- 1.*** *concluding.*

preliterate, *sf.* yazısız, yazılı belgesi bulunmayan (medeniyet). ~ *societies whose past is hard to study.*

prelude, *is.&f.* **-uded, -uding 1.** giriş, başlangıç, girişlik, girizgâh, ilk iş, hazırlık mahiyetinde yapılan şeyler. *I fear that the widespread fighting in the streets is a ~ to more serious trouble.* **2.** *müz.* (a) peşrev, (b) fasıl başlangıcı, (c) prelüd, (d) (opera) uvertür, açış, **3.** başlangıç olmak/teşkil etmek, **4.** (a) başlangıç konuşması ile açmak, (b) peşrevle/uvertürle açmak, (c) girizgâh yapmak, **5.** peşrev/prelüd/uvertür çalmak, **6. preluder** : başlangıç/açış konuşması yapan, peşrev/uvertür çalan, başlangıç olan, **7. preludial** : giriş/başlangıç şeklinde/mahiyetinde/tarzında.

prelusion, *is. bk.:* **prelude** (1).

prelusive = prelusory, *sf. bk. :* **introductory.**

prelusively = prelusorily, *zf. bk.:* **introductorily.**

prem. = premium.

premarital, *sf.* evlilik öncesi, evlenmeden önce.

premature, *sf.* **1.** erken, vakitsiz, vaktinden önce, mevsimsiz, zamansız. *His ~ death at the age of 39 is a great loss.* **2.** erken doğan, tam olgunlaşmamış/gelişmemiş.*a ~ baby.* **3.** *az kul.* erken olgunlaşan, çabuk kemale eren, **4. ~ly** : erken, vaktinden önce, vakti gelmeden, **5. ~ness = prematurity** : mevsimsizlik, vakitsizlik, vaktinden önce olma/vuku bulma, erken gelişme/doğma. ***e.a.- 1.*** *untimely.*

premaxilla, *is., ç.* **-maxillae** *anat. zool.* üst çene kemiği. **~ry** : üst çene kemiğine ait.

premed, *sf. k.d. bk.:* **premedical.**

premed(ic), *is.* **1.** hekimliğe hazırlık/tababete giriş programı/eğitimi, **2.** hekimliğe hazırlık öğrenimi yapan öğrenci.

premedical, *sf.* hekimliğe/tababete giriş/hazırlık/başlangıç. *~ studies.*

premeditate, *f.* **-tated, -tating** önceden düşünmek/tasarlamak/kararlaştırmak, amaçlamak, kasten/bile bile yapmak. **to ~ a murder** : cinayeti önceden tasarlamak/kararlaştırmak. **premeditator** : önceden düşünüp tasarlayan kimse. ***e.a.-deliberate.***

premeditated, *sf.* **1. premeditative** *d.d.* kasıtlı, kasdî, bile bile yapılan, önceden düşünülmüş/tasarlanmış/kararlaştırılmış, taammüden işlenmiş. *a ~ murder. It looked more like accidental death than ~ murder.* **2. ~ly = premeditatingly** : kasten, bile bile, taammüden, **3. ~ness** *bk.:* **premeditation.**

premeditation, *is.* **1.** önceden düşünme/tasarlama/kararlaştırma, **2.** *huk.* kasıt, taammüt, bile bile yapma/işleme.

premenstrual(ly), *sf.&zf.* (kadınlarda) âdetten/aybaşından önce (olan).

premie, *is. k.d. bk.:* **preemie.**

premier, *is.&sf.* **1.** *bk.:* **prime minister**, **2.** başyönetici, **3.** *Cnd.* eyalet başbakanı, **4.** (rütbede/kıdemde) birinci, en başta gelen, ön, ilk, **5.** (zaman itibariyle) ilk, en önceki, en yaşlı/kıdemli. ***e.a.- 4. chief, leading, first, outstanding, 5. earliest, oldest.***

premiere, *is.&sf.&f.* **-miered, -miering** **1.** ilk gece, gala, ilk oyun, ilk temsil, bir piyesin ilk oynanışı, **2.** baş (kadın) oyuncu, başartist, **3.** (halka) ilk defa göstermek, ilk temsili oynamak. *The theater group is premiering a new play.* **4.** (bir rolde) ilk olarak halk karşısına çıkmak, **5.** ilk, birinci, başlıca, başlangıç. *a ~ performance.* ***e.a.- 5. first, initial, principal.***

premiership, *is.* başbakanlık.

premilenarian, *sf.&is.* Hz. İsa'nın kıyametten önceki bin yıl içinde tekrar dirilerek dünyayı yöneteceğine inanan (kimse). **~ism** *bk.:* **premillenialism.**

premillenial, *sf.* **1.** kıyametten önceki bin yıldan daha önce, **2. ~ism** : Hz. İsa'nın kıyametten önceki bin yıl içinde tekrar dirileceği inancı, **3. ~ist** : Hz. İsa'nın kıyametten önceki bin yıl içinde tekrar dirileceğine inanan kimse, **4. ~ly** : bu inanışa göre.

premise, *is.&f.* **-ised, -ising** **1. premiss** *d.d. man.* öncül, kaziye, tasımda kendilerinden sonuç çıkarılan önermelerden biri. **major ~** : büyük önerme, kübra. **minor ~** : küçük önerme, suğra, **2.** varsayım, faraziye. *I'm rather questioning whether the whole ~ is correct.* **in these ~s** : bu şartlar altında, bu duruma göre, **3.** mülk, emlâk, ev/han vb. bina ve bunu içine alan arazi (bahçe vb.). **on the ~s** : bina müştemilâtı içinde. *"These are private ~s. Keep off my ~s!" shouted the owner.* **see s.o. off the ~s** : birini kapı dışarı etmek. **No one allowed on the ~s** : Buraya girilmez! **4.** (önerme/tartışma nedeni olarak) ileri/öne sürmek, beyan etmek, **5.** varsaymak, mevcut olduğunu farz etmek/ima etmek, **6.** önermek, **7.** (tanıtma/açıklama yoluyla) önceden belirtmek. ***e.a.-1. postulate, 2. assumption, 4&5. hypothesize, postulate.***

premium, *is.&sf.* **1.** ödül, ikramiye, mükâfat, **2.** prim, teşvik primi, (satışta) hediye, **3.** (sigortada) ücret, prim, ödenti, kesenek, **4.** *ekon.* hisse senedi veya paranın mübadele farkı/değer fazlalığı, **5.** bir şeye itibarî değerinden fazla ödenen para. *Bank shares at a ~ of 5 percent.* **6.** ödünç alınan para için faize ilâveten ödenen ücret, **7.** büyük değer/önem. **put a ~ on** : büyük önem/değer vermek, teşvik etmek. **to put a ~ on the truth** : gerçeğe büyük değer vermek, **8. at a ~** : (a) fahiş fiatla, ateş pahası(na), normal/itibarî değerinden çok fazlaya. *During the holiday months, hotel rooms are at a ~.* (b) çok rağbette, çok aranan, piyasada az bulunan, **9.** en üstün, en iyi, birinci, en çok. ***e.a.- 1&2. bonus, 1. award, reward, 3. payment.***

premolar, *sf.&is.* **1.** küçük azı dişi(ne ait), **2. bicuspid** *d.d.* küçük azı/ön azı dişi, köpek dişlerine yakın sekiz azı dişinden her biri.

premonish, *f. az kul.* önceden uyarmak/ikaz etmek. ***e.a.-forewarn.***

premonition, *is.* **1.** ön uyarı, önceden uyarma/ikaz etme, **2.** önsezi, içine doğma, hissikablelvuku. ***e.a.-1. forewarning, 2. presentiment, foreboding.***

premonitory, *sf.* **1.** ön uyarıcı, önceden uyaran/ikaz eden. **~ symptoms** : hastalık belirtisi, **2.** önsezisel, önceden kalbe doğan, **3. premonitorily** : önceden uyararak/ikaz ederek/uyarırcasına, önsezi ile.

premorse, *sf. biy.* (ucu) pürüzlü, tırtıklı, yenmiş/gevelenmiş gibi (yaprak/kök vb.).

premundane, *sf.* dünya yaratılmadan önce. ***e.a.*** *- antemundane.*

prenatal, *sf.* **1.** doğumdan/doğurmadan önceki. **~ care** : (hamile kadına) doğumdan önceki bakım, **2.** doğmadan önce. *a ~ diagnosis of defects.* **3. ~ly** : doğumdan önce.

prenomen, *is., ç.* **-nomina/-nomens** *bk.:* **praenomen.**

prenominate, *sf.&f. esk.* **1.** mezkûr, evvelce zikredilmiş olan, **2.** evvelce zikretmek, **3. prenomination** : evvelce zikretme.

prenotion, *is. bk.:* **1. preconception, 2. premonition.**

preoccupancy, *is.* **1.** bir mülkü başkasından önce işgal etme (eylemi/hakkı), **2.** *bk.:* **preoccupation** (2).

preoccupation, *is.* **1.** bir mülkü başkasından önce işgal etme, **2.** zihin meşguliyeti, dalgınlık, derin düşüncelere dalma. *She has many ~s about family affairs just now, and has no time to visit her friends.*

preoccupied, *sf.* **1.** dalgın, zihni meşgul, derin düşüncelere dalmış. *He stood in the middle of the room, looking about him with a ~ air.* **2.** önceden işgal edilmiş, meşgul, dolu, **3.** *biy.* daha önce başka bir türe ad olarak verilmiş, **4. ~ly** : dalgınlıkla, düşüncelere dalarak, **5. ~ness** : dalgınlık, derin düşüncelere dalma. ***e.a.-1.*** *busy, absorbed, concentrating, engrossed, absent-minded,* **2.** *taken, filled.*

preoccupy, *gl.f.* **-pied, -pying 1.** zihnini işgal etmek, derin düşüncelere dal(dır)mak, kafasına/zihnine saplanmak, başka şey düşündürmemek. *The question of going abroad preoccupied her mind.* **2.** başkalarından önce işgal etmek, önce kapmak. *Our favorite seats had been preoccupied.* **3. preoccupier** : önceden işgal eden kimse.

preoperative, *sf.* ameliyat öncesi, ameliyattan önce vuku bulan. **~ly** : ameliyattan önce.

prep, *sf.&is.&f.* **prepped, prepping** *k.d.* **1.** hazırlayıcı, hazırlık, **2.** hazırlık okulu, **3.** hazırlık okuluna gitmek, **4.** (bir konuda) hazırlanmak, (bir konuyu) incelemek/araştırıp hazırlamak. ***e.a.-1.*** *preparatory,* **2.** *preparatory school.*

prep. = **1.** preparation, **2.** preparatory, **3.** prepare, **4.** preposition.

prepackage, *gl.f.* **-aged, -aging** eşyaları veya erzakı (perakende satıştan önce) paketlemek, ambalâj yapmak. **prepack** *d.d.*

preparation, *is.* **1.** hazırlık, anıklık. *~ for a journey.* **He did too little ~ for his examination** : Sınav için pek az hazırlık yaptı. **2.** hazırla(n)ma, anıklama. *The ~ of the banquet hall took six hours.* **3.** hazır ilâç, müstahzar. *a special ~ for treating sunburn.* **4.** ilmî tetkik için hazırlanan hayvan vb. gibi örnek, **5.** Yahudilerde sebt veya bayram arifesi, **6.** (yatılı okulda) (a) ev ödevi, (b) mütalâa saati, **7. the Preparation** : dinî törenlerde başlangıç duası.

preparative, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **preparatory, 2.** hazırlık, anıklık, **3.** hazırla(n)ma, **4.** hazır/hazırlanmış/hazırlayıcı şey, **5. ~ly** : hazırlayıcı/hazırlık olarak, hazırlık mahiyetinde.

preparator, *is.* hazırlayıcı, hazırlıkçı, (bir sergiyi, ilmî tetkik için bir nümuneyi) hazırlayan kimse.

preparatory, *sf.* **1.** hazırlayıcı, hazırlık niteliğinde, ihzarî. *~ arrangements.* **2.** ön, ilk, giriş/başlangıç şeklindeki. *~ remarks.* **3. ~ school** : (a) (kolej eğitimine hazırlayan) özel hazırlık okulu, (b) *Brit.* özel ilkokul, **4. ~ to** : -den önce. **I have a few letters to write ~ to beginning the day's work** : Günlük çalışmaya başlamadan önce yazılacak birkaç mektubum var. **5. preparatorily** : hazırlayıcı olarak, hazırlık niteliğinde/kabilinden, hazırlık olarak, ihzarî mahiyette.

prepare, *f.* **-pared, -paring 1.** hazırlamak. *to ~ a patient for the surgery. Please ~ the table for dinner.* **2.** düzenlemek, **3.** donatmak, teçhiz etmek, **4.** (yemek) pişirmek, kotarmak. *Mother is ~ing us a meal.* **5.** yapmak, imal etmek. **Who ~d the building plans?** Binanın projesini kim yaptı? **6.** *müz.* yol göstermek, **7. ~ for** : hazırlanmak, hazır olmak. *to ~ for war.* **We must ~ for the worst** : En kötü ihtimale göre hazırlanmalıyız. **8. preparer** : hazırlayıcı, hazırlayan kimse.

prepared, *sf.* **1.** hazır, amade, **2.** önceden hazırlanmış. *The chairman read out a ~ statement.* **3.** istekli, niyetli. *I'm not ~ to listen to all your weak excuses.* **4. ~ly** : hazır bir şekilde, hazırlanmış olarak, **5. ~ness** : (a) hazırlık, hazır olma, (b) harp hazırlığı, savaşa hazır olma. ***e.a.-1.*** *ready,* **3.** *willing,* **5.** *readiness.*

prepay, *gl.f.* **-paid, -paying 1.** peşin ödemek, önceden ödemek. *prepaid shipment.* **2. ~able** : peşin ödemeli, peşin ödenmesi gereken, **3. ~ment** : peşin ödeme, önceden ödeme.

prepense, *sf.* **1.** önceden düşünülmüş/tasarlanmış, kasıtlı. *malice ~.* **2. ~ly** : kasten, bile bile. ***e.a.- 1.*** *premeditated, preconceived, deliberate, 2. deliberately.*

preponderance = preponderancy, *is.* (ağırlık, güç, sayı vb. bakımından) üstünlük, faikiyet, çoğunluk, çokluk, fazlalık. *There is a ~ of tigers in the forest, and a small number of monkeys and elephants. The ~ of good over evil.*

preponderant, *is.* **1.** (ağırlık, güç, sayı vb. bakımından) üstün, faik, çok, fazla, baskın, hâkim, galip. *A group among whom Germans are ~. Blue was the ~ color in the room.* **2. ~ly** : üstünlükle, çoğunlukla, en fazla/ziyade, daha ziyade, baskın/hâkim bir şekilde. *Its supporters remain ~ly students rather than workers.* ***e.a.- 1.*** *preponderating, overpoweing, dominant, predominant.*

preponderate, *gs.f.* **-ated, -ating 1.** *esk.* ağır basmak, daha ağır olmak/gelmek, ağırlıkça geçmek, (terazinin kefesi) aşağı sarkmak/ağmak, **2.** (güç/kuvvet/sayıca vb.) üstün/hâkim olmak, galip gelmek, fazla/çoğunlukta olmak. *Oaks and maples ~ in our eastern woods.* **3.** daha nüfuzlu/önemli olmak, **4. preponderatingly** : çoğunlukla, üstün/hâkim/galip bir şekilde, **5. preponderation** : üstünlük, çokluk, çoğunluk, fazlalık. ***e.a.-2&3.*** *predominate.*

preposition, *is. gr.* edat : kelimeler arasında zaman, durum, yön vb. bakımından ilgi kuran kelime. ***in, on, by, to, for, with*** gibi. ***NOT:*** Türkçedekinden farklı olarak İngilizcede bazan edat cümlenin sonuna gelir : *What did you do it for? Where are you coming from?* cümlelerindeki ***for*** ve ***from*** gibi.

prepositional, *sf. gr.* **1.** edatlı, **2. ~ phrase** : edatlı cümle, edat cümlesi, bir edat ve addan oluşan cümle : *in bed* gibi, **3. ~ly** : edatla, edatlı olarak.

prepositive, *sf.&is.* **1.** ön+, öndeki, önüne gelen/konulan. *a ~ adjective.* **2.** *gr.* başka bir kelime önüne takılan/eklenen (kelime), **3. ~ly** : önünde, önüne gelerek/takılarak.

prepositor = praepositor = praepostor = prepostor, *is.* **1.** (bazı İngiliz okullarında) mümessil, diğer öğrenciler üzerinde yetkisi olan öğrenci, **2. ~ial** : mümessile ait. ***e.a.- 1.*** *prefect.*

prepossess, *gl.f.* **1.** zihnini işgal etmek, önceden zihnine/fikrine hâkim olmak, meşgul etmek, **2.** lehinde fikir/kanaat hasıl ettirmek, kendi tarafına celp etmek/meylettirmek, gönlünü çekmek. *We were ~ed by the boy's modest behavior.* **3.** peşin hüküm vermek, peşin kanaati/fikri olmak, **4.** *az kul.* başkalarından önce mal edinmek/mülkiyetine geçirmek.

prepossessed, *sf.* **1.** lehinde fikir/kanaat besleyen, **2.** zihni çok meşgul. ***e.a.-1.*** *impressed, 2. preoccupied.*

prepossessing, *sf.* **1.** hoşa giden, çekici, cazip, cazibeli, alıcı, alımlı, lehinde fikir/kanaat hasıl ettiren, olumlu izlenim bırakan, **2. ~ly** : hoş/çekici/cazip, bir şekilde, lehinde fikir/kanaat hasıl ettirecek tarzda, olumlu izlenim bırakarak, **3. ~ness** *bk.:* **prepossession**. ***e.a.-1.*** *pleasing, attractive.*

prepossession, *sf.* **1.** hoşa gitme, çekicilik, cazibe, alım, olumlu izlenim bırakma, olumlu etkileme, **2.** tarafgirlik, taraf tutma, eğilim, temayül, **3. ~ary** *bk.:* **prepossessing.**

preposterous, *sf.* **1.** saçma, abes, mantıksız, mantığa aykırı, anlamsız, manasız, akıl almaz, akla sığmaz, inanılmaz. *a ~ idea.* **2.** gülünç, **3. ~ly** : saçma/gülünç bir şekilde, mantıksızca, anlamsızca, manasızca, **4. ~ness** : saçmalık, mantıksızlık, mantığa aykırılık, anlamsızlık, manasızlık, gülünçlük. ***e.a.-1.*** *absurd, senseless, foolish, unreasonable, 2. ridiculous.*

prepotency = prepotence, *is.* **1.** güçlülük, nüfuz(luluk), **2.** *kal. b.* kalıt güç : dölüne kendi niteliğini geçirme yeteneği.

prepotent(ial), *sf.* **1.** güçlü, nüfuzlu, hâkim, **2.** *kal. b.* kalıt güçlü : dölüne kendi niteliğini geçirebilen, **3. prepotently** : güçlü/nüfuzlu bir şekilde.

preppie = preppy, *is.&sf. ABD- k.d.* **1.** hazırlık okulu öğrencisi veya (yeni) mezunu, **2. ~ look** *d.d.* öğrenci kıyafeti, **3.** öğrenci+, hazırlık okulu öğrencilerine özgü (giyim, davranış vb.), **4. preppiness** : (hazırlık okulunda) öğrencilik.

preprandial, *sf.* yemekten önceki.

prepuce, *is. anat.* **1.** gulfe, sünnet derisi, **2.** bızırı kaplayan deri. ***e.a.- 1.*** *foreskin.*

Pre-Raphaelite, *sf.&is.* **1.** Rafael'den önceki sanat dönemine ait, **2.** İngiltere'de 1848'de kurulan ve Rafael'den önceki sanat görüşünü canlandırmaya çalışan ***~ Brotherhood*** adlı sanatçılar birliği üyesi.

prerecord, *gl.f.* (Radyo-TV programını yayından) önce kaydetmek. **~ed** : önceden kaydedilmiş.

prerequisite, *sf.&is.* ön koşul, ön şart, önceden gerekli olan (şey). *A high school course is the usual ~ to university studies.*

prerogative, *sf.&is.* **1.** (makam/rütbenin verdiği) yetki, salâhiyet, imtiyaz. *A ruler may use his ~ of mercy towards a criminal.* **2.** ferdî hak. *Voting is the ~ of adult citizens.* **3.** hükümranlık hakkı, iktidar, hükûmet yetkisi, **4.** *esk. bk.:* **precedence**, **5.** yetkili, imtiyazlı, ayrıcalı, hak/yetki/imtiyaz sahibi. ***e.a.-1.*** *privilege, 2. right.*

pres. = **1.** present, **2.** presidency, presidential.

Pres. = President.

presa, *is., ç.* **-se** *müz.* (çok sesli müzikte yeni ses için) başla! işareti (**: S: ,** + gibi).

presage, *is.&f.* **-aged, -aging 1.** önsezi, **2.** geleceği bildiren işaret, alâmet, belirti, **3.** kehanet, **4.** sağgörü, basiret, uzağı/ileriyi görüş, dûrendişlik, **5.** *esk. bk.:* **forecast, prediction**, **6.** önceden sezmek, içine/kalbine doğmak, **7.** geleceği önceden söylemek/belirtmek/göstermek, **8.** tahmin etmek, kestirmek, önceden söylemek, **9.** kehanette bulunmak, **10. ~ful** : önsezili, önceden sezen/bildiren/haber veren, sağgörülü, basiretli, uzağı/ileriyi gören. **11. ~fully** : önsezi ile, önceden sezerek/haber vererek, basiretle, kehanetle, ileriyi görerek. ***e.a.-1.*** *presentiment, premonition, foreboding, foreshadowing, 2. omen, indication, 3. augury, 4. foresight, prescience, 7. portend, foreshow, foreshadow, 8. forecast, predict.*

presanctification, *is.* önceden takdis etme.

presanctified, *sf.* önceden takdis edilmiş.

Presb = Presby = presbitarian.

presbyope, *is. göz.* yakını iyi göremeyen kimse.

presbyopia, *is. göz.* presbitlik, yakını iyi görememe: yaşlılara özgü bir görüş kusuru. ***e.a.-*** *farsightedness.*

presbyopic, *sf. göz.* yakını iyi göremeyen, presbit.

presbyter, *is.* **1.** (ilk Hristiyan kiliselerinde) din adamı: din öğretimi, papazlık ve yöneticilik yapan din görevlisi, **2.** papaz, **3.** Presbiteryen kilisesi yönetim kurulu üyesi, **4. ~al** *bk.:* **presbiterial.**

presbyterate, *is.* **1.** presbiteryen papazı, **3.** Presbiteryen kilisesi yönetim kurulu.

presbyterial, *sf.* **1.** Presbiteryen kilisesi yönetim kuruluna/üyelerine ait, **2.** *bk.:* **presbiterian** (1).

presbyterian, *sf.&is.* **1.** ihtiyarlar meclisince yönetilen kilise sistemine ait, **2.** bu sistemle yönetilen kilise (üyesi), presbiteryen.

Presbyterianism, *is.* **1.** ihtiyarlar meclisince yönetilen kilise sistemi, Presbiteryanlık, **2.** (ihtiyarlardan oluşan) kilise yönetim kurulu.

presbytery, *is., ç.* **-teries 1.** (kilise) ihtiyarlar meclisi, **2.** (presbiteryen) kilise mahkemesi, **3.** ihtiyarlar meclisince yönetilen kiliseler, **4.** kilisede papazlara özgü perdeli/kapalı bölme, **5.** (Katoliklerde) papaz evi. ***e.a.- 5.*** *rectory.*

preschool, *sf.&is.* **1.** okul öncesi, okula başlamadan önceki. *~ education.* **2.** ana okulu, **3. ~er** : (a) henüz okula gitmeyen çocuk, (b) ana okulu öğrencisi.

prescience, *is.* ön bilgi, öngörü, önceden bilme/haber alma. ***e.a.-****foreknowledge, foresight.*

prescient, *sf.* **1.** ön bilgili, öngörülü, önceden bilen/haber alan, ön bilgisi olan, **2. ~ly** : ön bilgi/öngörü ile, önceden bilerek, **3. ~ific** : bilim öncesi.

prescind, *f.* **1.** soyutmak, ayırmak, ayrı olarak düşünmek, ayrıca nazarıitibara almak, **2.** kaldırmak, çıkarmak, uzaklaştırmak, yerini değiştirmek, **3.** dikkatini çekmek. **~ from** : (bir şeyden) dikkatini çevirmek. ***e.a.-1.*** *abstract, isolate, detach, 2. remove.*

prescore, *gl.f.* **-scored, -scoring 1.** (çekilecek filmin seslerini) önceden kaydetmek, **2.** (kolay katlanabilmesi için kartonu) önceden çentmek.

prescribe, *gl.f.* **-scribed, -scribing 1.** kural/kaide/tüzük/nizam koymak/vazetmek, **2.** *tıp* (ilâç) tavsiye etmek, salık vermek, reçete yazmak, tedavi yolunu belirtmek. *My doctor ~d a new medicine for my ulcer.* **3.** belirtmek, tayin/tespit/beyan etmek, koymak. *What punishment does the law ~ for this crime?* **4.** *huk.* (a) uzun zaman kullandığı mal üzerinde hak iddia etmek, (b) zaman aşımı yüzünden düşmek/geçersiz olmak/hakkını yitirmek, **5. prescribable** : belirtilebilir, kural olarak konulabilir, tavsiye edilebi-

lir, reçete verilebilir, **6. prescribed** : belirli, muayyen, önceden belirtilmiş/tayin edilmiş. **prescribed task** : belirli görev. **within prescribed time** : belirli süre içinde. **a prescribed amount of money** : muayyen bir para, **7. presciber** : reçete yazan, salık veren, tavsiye eden, kural olarak koyan kimse. ***e.a.-1.*** *direct, dictate, decree, appoint, ordain.*

prescript, *sf.&is.* kural, kaide, tüzük, nizam, yasa, emredilen/riayet edilmesi gereken (şey). ***e.a.-*** *law, ordinance, instruction, precept, regulation, command, direction.*

prescriptible, *sf.* **1.** reçete verilebilir, reçete ile verilebilir, **2.** kurala/tüzüğe/yasaya tâbi, kurala/tüzüğe vb. bağlanabilir, kural vb. konulabilir, **3.** zaman aşımı dolayısıyla hak iddia edilen/edilebilen, böyle bir hak iddiasına dayanan.

prescription, *is.* **1.** *tıp* reçete, **2.** (a) reçete yazma, (b) kural/tüzük vb. koyma, **3.** emir, yönetmelik, yönerge, talimat, tüzük, kural, yasa, **4.** *huk.* (a) uzun süre kullanmaktan doğan hak, (b) zaman aşımı dolayısıyla bir hakkı kaybetme, (c) (hakkın kaybolması sonucunu doğuran) zaman aşımı, **5.** (eski/süregelen) âdet, töre.

prescriptive, *sf.* **1.** sıkı kurallar koyan, emredici, kurallara/kaide/tüzük ve yasalara sıkı sıkıya bağlı. *~ grammar.* **2.** yapılagelen, âdet/töre hükmünde, töresel. *a ~ right.* **3.** zaman aşımı ile hak edilmiş/kazanılmış. *a ~ title.* **4. ~ly** : kurallara (sıkı sıkıya) bağlı olarak, **5. ~ness** : kurallara bağlılık.

presence, *is.* **1.** varlık, huzur, hazır bulunma. **make one's ~ felt** : varlığını hissettirmek, kendini saydırmak. **to be admitted to the ~** : huzura kabul edilmek. **Your ~ is requested** : Hazır bulunmanız rica olunur. **2.** mevcut/hazır bulunan kimseler, hazırun. **saving you ~** : hâşâ huzurdan, **3.** yakın çevre, yöre, civar, etraf. **in the ~ of s.o.** : birisinin yanında/yakınında/huzurunda, **4.** *Brit.* maiyet, büyük bir kimseye yakın kimseler, **5.** başkalarına güven ve huzur verebilme yeteneği, **6.** duruş (özellikle heybetli/gösterişli/vakur), **7.** (vakur/heybetli) zat/kimse, **8.** (varlığı hissedilen) ilâhî/doğüstü varlık/ruh, hayal görüntü, **9.** (bir ülkenin yabancı ülkelerde hissettirdiği askerî/ekonomik vb.) varlık, güç. *The American military ~ in Greece. The Japanese ~ in the U.S. consumer market.* **10. ~ chamber** : (büyük şahsiyetlerin/kralların vb.) kabul salonu, arz odası, **11. ~ of mind** : serinkanlılık, soğukkanlılık, uyanıklık, sür'atiintikal, atiklik. *When the fire started in the kitchen, Jo had the ~ of mind to turn off the gas.* **retain/lose one's ~ of mind** : soğukkanlılığını korumak/yitirmek. ***e.a.-1.*** *existence, occurence, attendance,* ***11.*** *coolness, alertness, readiness.*

present[1], *sf.&is.* **1.** hazır, mevcut. **be ~** : hazır bulunmak. **~ company** : hazır bulunanlar, hazırun. **~ company (always) excepted** : hâşâ huzurdan, sözüm huzurdan dışarı, **2.** şimdiki (zaman), güncel, şu andaki/hâlihazırdaki (durum vb.). **at ~** : şimdi, şu anda, hâlihazırda, şimdiki hâlde/durumda. **at the ~ time** : bu zamanda, hâlihazırda. **for the ~** : şimdilik, şu anda, şu an için, geçici olarak, muvakkaten. **up to the ~** : şimdiye/şu ana kadar. **articles for ~ use** : her gün kullanılan eşya. **the ~ worth of ...** : ...-in şimdiki değeri. **We learn from the past, experience the ~ and hope for success in future** : Geçmişten ders alır, şimdiki zamanı yaşar, geleceğe ümitle bakarız. **3.** *gr.* şimdiki zaman (kipi), hâl (sigası), **4.** (bir yerde vb.) var olan, bulunan. *Carbon is ~ in many minerals.* **5.** eldeki, ele alınan, söz konusu (edilen). *the ~ issue.* **the ~ writer** : bu yazıyı yazan, imza sahibi, **6.** *esk.* serinkanlı, soğukkanlı, **7.** *esk.* anî, müstacel, mübrem, **8. ~s** *huk.* eldeki belge, göz önüne alınan belge, işbu vesika (kontrat, kira sözleşmesi, tapu vb.), **9.** hediye, bahşiş, armağan. **make s.o. a ~ of sth**: birisine bir şeyi armağan etmek/hediye olarak vermek, **10.** *esk.* eldeki iş, ele alınan konu, **11. live in the ~** : gününü gün etmek, bugün yiyip yarını düşünmemek, **12. (there is) no time like ~** : (a) Gün bugün, saat bu saat. (b) Bugünün işini yarına bırakma. **13. ~ness** : hazır/mevcut olma/bulunma, var olma. ***e.a.-*** ***2.*** *now, current, extant,* ***7.*** *immediate, instant,* ***9.*** *gift, grant, benefaction, gratuity, tip, donation, bonus.* ***k.a.-*** ***1.*** *absent.*

present[2], *gl.f.* **1.** sunmak, takdim etmek. **~ one's respects** : saygılarını sunmak. **~ sth. to s.o. = ~ s.o. with sth.** : birine bir şey sunmak/takdim/hediye etmek, **2.** göstermek, arz etmek. **~ one's apologies** : özür dilemek. **~ one's compliments** : iltifatta bulunmak. **This matter ~s some difficulties** : Bu iş biraz zorluk gösteriyor.

3. (fırsat vb.) vermek, sağlamak, hasıl etmek, meydana getirmek, meydan vermek, **4.** ibraz etmek, göstermek. **to ~ one's I.D.** : kimliğini göstermek, **5.** tanıştırmak, takdim/prezante etmek. **~ oneself** : (a) kendini takdim etmek, (b) ispatı-vücut etmek, hazır bulunmak, **6.** kamuya duyurmak, **7.** huzura çıkarmak, **8.** teşhir etmek, **9.** dikkatine sunmak/arz etmek, göz önüne sermek, **10.** anlatmak, izah etmek, **11.** temsil etmek, (sahnede rolünü) oynamak. **to ~ a play** : bir piyesi sahneye koymak, **12.** döndürmek, çevirmek. *He ~ed his back to the audience.* **13.** (tüfek) nişan almak. **~ a pistol at s.o.'s head**: birinin başına tabanca dayamak, **14.** *huk.* (a) suçlamak, itham etmek, (b) (yetkili makama) arz etmek, bilgi vermek, **15.** *Brit.* papazı maaşlı makama aday göstermek, **16. ~ arms** *As.* (a) tüfekle selâm vaziyeti (almak), (b) selâm vaziyeti (komut), (c) (silâhsız birliklerde) el ile selâm (vermek), **17. ~ itself** : (a) (düşünce, fikir vb.) akla gelmek, (b) (imkân, olanak vb.) zuhur etmek, çıkmak. **If the chance to buy this house ~s itself, buy it** : Fırsat/imkân bulursan bu evi satın al. ***e.a.- 1. bestow, donate, give, endow, furnish, 2. proffer, 3. yield, afford, furnish, 4. hand, send in, 5&9. introduce, 8. show, exhibit, 11. enact, represent, act, impersonate, 12. turn, direct, point, 13. aim, level.***

presentable, *sf.* **1.** sunulabilir, takdim edilebilir, **2.** derli toplu, yakışıklı, düzenli. **make oneself ~** : kendine çeki düzen vermek, **3. ~ness = presentability** : sunulabilme, takdim edilebilme, derli toplu/düzenli/yakışıklı olma, **4. presentably** : sunulabilecek/takdim edilebilecek şekilde, derli toplu, düzenlice.

presentation, *is.* **1.** sunma, sunuş, takdim (etme). *the ~ of a gift.* **2.** sunulma, takdim edilme, **3.** huzura çıkma. *the ~ of a person to the King.* **4.** (film/piyes) temsil, gösteri. *the ~ of a play.* **5.** (hediye) verme, hediye verme merasimi. *A ~ was held when the manager retired.* **6.** hediye, **7.***tic.* ibraz, bir senet/çek vb. yi ödenmek üzere gösterme. **payable on the ~** : ibrazında (hamiline) ödenir, **8.** (doğumda) ceninin duruş şekli, **9.** (kilise) papazın maaşlı mevkie atanması, **10.** *fel.&psikol.* (a) algı, duyu, duyulan/idrak edilen şey, (b) belirli bir anda bilinçte/zihinde mevcut olan/bulunan şey, **11. ~al** : takdim+, sunuş+, gösteriş+, temsil+, anlamlı, anlam taşıyan. ***e.a.- 5. offering, delivering, bestowal, 6. gift, present.***

presentationism = presentationalism = presentative realism, *is. fel.* düz algıcılık : aracıya gerek kalmaksızın zihnin algılanan dış varlığı derhal fark ettiğini/kavradığını savunan öğreti. **presentationist** : düz algıcı : bu öğretiyi savunan kimse.

presentative, *sf.* **1.** sunulan, bilinen, anlaşılabilir (fikir, hayal vb.), **2.** *fel.* düz algılanabilir, akıl ile kavranabilir, derhal algılanan/kavranan/anlaşılan, **3.** papaza görev/maaş takdimine yetkili.

present-day, *sf.* bugünkü, çağdaş, günümüzün, şimdiki, modern. *~technique. ~ English.* ***e.a.- current, modern.***

presentee, *is.* **1.** alıcı, kendine bir şey sunulan/takdim edilen kimse, **2.** (maaşlı göreve) aday gösterilen.

presenter, *is.* sunucu, takdimci, sunan/takdim eden kimse.

presentiment, *is.* **1.** önsezi, önceden sezme/duyma/hissetme, hissikablelvuku, **2. ~al** : önseziye ait. ***e.a.- 1. foreboding.***

presentive, *is.* **1.** kavramsal, bir fikri/kavramı akla getiren, **2. ~ly** : kavramsal olarak, **3. ~ness** : kavramsallık. ***e.a.-1. notional.***

presently, *zf.* **1.** birazdan, pek yakında. *They will be here ~.* **2.** *k.d.* şu anda, şimdi, halen, şimdilik. *He is ~ out of country. {Bu anlamda kullanmaktan kaçınılması tavsiye olunur}.* **3.** *esk.* derhal, hemen. ***e.a.-1. soon, shortly, forthwith, 2. now, at present, 3. immediately, instantly.***

presentment, *is.* **1.** sunuş, arz, takdim, (özellikle zihne/düşünceye bir fikir vb nin sunuluşu), **2.** sunulma, arz/takdim edilme, **3.** *bk.:* **presentation**, **4.** sunuş/takdim tarzı, **5.** resim, suret, benzerlik, **6.** *tic.* ibraz, senet vb. nin ödenmek üzere gösterilmesi, **7.** *huk.* jüri heyeti raporu, jüri tarafından takdim edilen suçlama yazısı, **8.** temsil, tiyatro gösterisi.

present participle, *is. gr.* faaliyet ismi, sıfat-fiil: İngilizce fiillerin **-ing** ile sonlanan şekli. *ör.:* ***say*** : söylemek, ***saying*** : söyleyen, söyleyerek.

present perfect, *is. gr.* tamamlanmış şimdiki zaman: *have* fiilinin şimdiki zamanı sonuna fiilin geçmiş zaman ortacı (*past participle*) getirilerek yapılır : *ör.: I have finished* : (şimdi) bitirdim.

preservation, *is.* koruma, korunma. **~ist** : doğayı/tarihî yerleri olduğu gibi koruma taraftarı.

preservative, *sf.&is.* **1.** koruyucu, koruyan, saklayan, muhafaza eden (şey), **2.** besinleri bozulmaktan koruyan kimyasal madde, koruyucu katkı.

preserve, *is.&f.* **-served, -serving 1.** korumak, varlığını sürdürmek/devam ettirmek, idame etmek. **to ~ our liberties** : hürriyetlerimizi korumak. **I pray that fate may ~ you from all harm** : Cenabıallahın seni her türlü kötülüklerden koruması için duacıyım. **2.** korumak, muhafaza etmek, bozulmasını önlemek. **well ~d** : dinç, genç kalmış. **In times of danger he always ~s his calmness** : Tehlike anında o daima sükûnetini korur. *Ice helps to ~ food.* **3.** esirgemek, gözetmek, vikaye etmek, dayandırmak. *to ~ historical monuments.* **4.** saklamak, mülkiyetini devam ettirmek, **5.** konserve(sini) yapmak, çürümesini/bozulmasını önlemek, **6.** reçel(ini) yapmak, **7.** (avcılıkta) kendisi için saklamak, kendi inhisarına almak, **8.** koruyucu, koruyan şey, **9.** konserve, (kimyasal maddelerle) bozulması önlenmiş besin maddesi, **10.** *gen.* **~s** : reçel, şekerle kaynatılmış sebze/meyve, **11.** av hayvanları ve balıkları üretmek için ayrılmış alan. **game ~** : av hayvanları üretim alanı, **12. preservability** : korunabilme, **13. preservable** : korunabilir, muhafaza edilebilir, **14. preservation** : koruma, muhafaza etme, **15. preserver** : koruyucu, kurtarıcı, kurtaran, muhafaza eden. ***e.a.- 1. conserve, protect, 2. safeguard, shelter, shield, defend, 4. retain. k.a.- 1. destroy.***

pre-shrunk = preshrunk, *sf.* çekmez, büzülmez, dokuma sırasında çektirilmiş (kumaş).

preset, *gl.f.* **-set, -setting** (kontrol/kumanda cihazını/saatini vb.) önceden ayarlamak. *At mid-day he ~ the cooker to go on at 5 o'clock so that dinner would be ready when he got home.*

preside, *gs.f.* **-sided, -siding 1.** başkanlık/riyaset etmek, **2. ~ over** : yönetmek, nezaret etmek, bakmak. *The lawyer ~d over the estate. to ~ over a meeting.* **3. presider** : başkanlık/nezaret eden, yöneten kimse, yönetici.

presidency, *is., ç.* **-cies 1.** başkanlık, reislik, riyaset (makamı, görevi, süresi). *Roosevelt was elected 4 times to the ~ of the US.* **2.** *b.h.* ABD Başkanlık makamı, **3.** *b.h.* eskiden Hindistan'da üç büyük eyaletten her biri : Bengal, Bombay, Madras.

president, *is.* **1.** *b.h.* başkan, cumhurbaşkanı, reis, reisicumhur, cumhur reisi. **the ~ of France** : Fransa Cumhurbaşkanı, **2.** (kurumlarda) başkan, şef, amir. **the ~ of the Board of Trade** : İngiliz Ticaret Bakanı, **3.** kolej ve üniversitelerde) baş yönetici, rektör, müdür, **4. ~-elect** : seçilmiş (fakat henüz resmen görevi devir almamış) başkan.

presidential, *sf.* **1.** başkanlık+. *~ system.* **2.** başkana özgü/tahsis edilmiş, **3.** başkanlık seçimi+. *~ campaign.* **~ year** : başkanlık seçim yılı, **4.** başkan+. **~ aide** : başkan yardımcısı, **5. ~ly** : başkan tarafından, başkanla, başkanlıkla. **Countries will be represented ~ly** : Ülkeler başkanları tarafından temsil edilecek.

presidial, *sf.* **1. presidiary** *d.d.* garnizonlu, garnizon şeklinde. *Two ~ castles in this city.* **2.** başkanlık+. *~ power.* **3.** eyalet+, eyalete ait. ***e.a.- 2. presidential, 3. provincial.***

presidio, *is., ç.* **-sidios 1.** garnizonlu kale, **2.** cezalı İspanyolların yabancı bir ülkede yerleşim alanı, **3. the Presidio** : San Fransisco'daki ABD askerî bölgesi.

presidium, *is.* **1.** Prezidyum : Sovyet Rusya hükûmet yönetim kurulu, **2.** Sovyetler Birliği'nde Komünist Parti Yönetim Kurulu (1952-1966).

presignify, *gl.f.* **-fied, -fying** önceden belirtmek/delâlet etmek, ön işaret/delil olmak, önceden haber vermek. ***e.a.- foretell, foreshadow.***

pre-Socratic, *sf.&is.* Sokrat'tan önceki (filozof, felsefî sistem).

pres. part. = present participle.

press[1], *f.* **1.** basınç yapmak, tazyik etmek, **2.** basmak. *~ the button to ring the bell.* **3.** sık(ıştır)mak. *The shoe is ~ing my toe. He ~ed a coin into the little boy's hand.* **4.** sıkıp suyunu/yağını çıkarmak. *to ~ grapes.* **5.** baskı yapmak, zorlamak, **6.** sıkıca sarılmak, kucaklamak, **7.** ütüle(n)mek, (basarak) düzeltmek. *~ the clothes with an iron. This dress ~es easily.* **8.** (canını) sıkmak, sıkıntı/üzüntü vermek, bunaltmak, taciz etmek. *He was ~ed by circumstances.*

9. zorlamak, üstüne düşmek, mecbur etmek. **They ~ed me for an answer** : Beni cevap vermeye zorladılar. **Don't ~ your luck** : Şansına güvenme, işi şansa bırakma. **10.** ısrar etmek, üzerinde ısrarla durmak. *Because it was so stormy, we ~ed our guests to stay all night.* **11.** ısrarla öne sürmek/iddia etmek, **12.** acele et-(tir)mek, iki ayağını bir pabuca sokmak. **~ forward = ~ on** : ivmek, acele etmek, hızla ilerlemek/devam etmek, yılmadan/cesaretle ilerlemek. *Let's ~ on with our work.* **Time is ~ing** : Vakit dar. **be ~ed for time** : sıkışmak, vakti dar olmak, **13.** (davayı vb.) kovuşturmak, **14.** *esk.* kalabalıklaş(tır)mak, **15.** *esk.* canını sıkmak, baskı yapmak, zulmetmek, **16.** zorla askerliğe (özellikle bahriyeye) almak, **17.** (bir işi yapmaya) mecbur etmek/zorlamak. **~ into service** : el koymak, zorla kullanmak. *French taxis were ~ed into service as troop transports.* **18.** (ite kaka/zorla) yol açmak. *He ~ed his way through the crowd.* **19.** üşüşmek, etrafını sarmak, sıkıştırmak. *So many people ~ed round the famous actress that she couldn't get to her car.* **20. ~ on/upon = weigh on** : (a) zorlamak, baskı yapmak, sıkıştırmak, ağırlığını koymak, (b) zorla kabul ettirmek. ***e.a.- 4.*** *compress, squeeze,* ***6.*** *hug, embrace, clasp,* ***7.*** *iron, flatten,* ***8.*** *distress, harass, beset, annoy, worry, torment, assail,* ***9.*** *importune, entreat, constrain, compel, push,* ***10.*** *insist on, emphasize, induce, persuade, beg, implore,* ***11.*** *put forward,* ***12.*** *hasten, urge onward,* ***13.*** *proceed,* ***14.*** *crowd, cram,* ***15.*** *oppress.*

press[2], *is.* **1.** basın, matbuat. **~ agent** : basın sözcüsü. **~ association** : basın kurumu. **~- attaché** : basın ataşesi. **~- baron : = ~ lord** *hkr.* basın kralı. **~-card** : basın kartı. **~ conference** : basın toplantısı. **~ release = news release = release**: basın bildirisi. **freedom of ~** : basın özgürlüğü. **the yellow ~** : tahrikçi/istismarcı basın, günlük olayları abartmalı ve hissî bir şekilde yayınlayan gazeteler, **2.** basılmış şeyler (özellikle gazeteler), matbua. **~ clipping** : kupür. **correct the ~** : baskı yanlışlarını düzeltmek, **3.** basın mensupları. *The minister invited the ~ to a meeting to explain his activities.* **~ box** : basın mensuplarına ayrılan yer. **~ gallery** : basın locası, **4.** gazete yazısı, (basında çıkan) yorum. *The play received a good ~ .* **5.** basım evi, matbaa. **~ proof** : son prova, makina provası. **in ~** : basılmakta. **off the ~** : baskıdan çıkmış, **6.** (a) matbaa makinası, (b) *bk.:* **cylinder press**, (c) *bk.:* **rotary press**, **7.** basım tekniği, matbaacılık, **8.** baskı tezgâhı, **9.** cendere, pres, mengene. **oil ~** : yağhane, **10.** basınç, baskı, tazyik, **11.** sıkış-(tır)ma, it(il)me, zorla(n)ma, tazyik etme/edilme. **The ~ of modern modern life** : Zamanın gerektirdikleri. **12.** kalabalık, yığın, yığılma, **13.** ütüle(n)me, kalıp. **His suit was out of ~** : Elbisesi yeni ütülenmişti. **hat ~** : şapka kalıbı, **14.** acele, telâş, ivedilik, müstaceliyet, sıkışıklık, **15.** (elbise, kitap, broşur vb. için) dolap, sehpa, **16. go to ~** : basılmak, baskıya/matbaaya verilmek, **17.** (askerliğe, özellikle bahriyeye) zorla alma, **18. ~ gang = pressgang** : bahriyeye zorla asker toplama bölüğü. ***e.a.- 10.*** *pressure,* ***14.*** *urgency.*

pressboard, *is.* **1.** baskı kartonu: basılan sayfaların arasına konulduğu kartonlardan biri, **2.** parlak/sağlam karton, **3.** (küçük) ütü tahtası.

press-button, *is. bk.:* **push button.**

pressed, *sf.* **1.** sıkış(tırıl)mış, bas(tır)ılmış, **2. ~ brick** : kalıp tuğlası, kalıba konularak fırınlanan tuğla, **3. be ~ for time** : işi acele olmak, vakti olmamak, (zamanı) dar/sıkışık olmak, iki ayağı bir pabuca girmek, **4. be hard/very ~** : sıkışık durumda olmak. **I am very ~** : Çok sıkışık durumdayım. **5. ~ glass** : kalıp camı, kalıpla şekil verilmiş cam.

presser, *is.* **1.** sıkıştıran, basınç/tazyik yapan kimse/şey, **2.** ütücü, kalıpçı, **3. ~ foot**: dikiş makinası ayağı.

pressing, *sf.&is.* **1.** evgin, ivedi, acele, mübrem, müstacel, hemen yapılması gereken, önemli, ihmale gelmez. *~ business matters prevented him from taking a holiday.* **2.** ısrarlı, ısrar eden, ısrarla üzerinde duran, musir. **My friends gave me a ~ invitation. They were so ~ that I couldn't refuse them** : Arkadaşlarım beni ısrarla davet ettiler. O kadar ısrar ettiler ki reddedemedim. **3.** basma, baskı, kalıplama. *~ of phonograph records.* **4.** basılmış şey, baskı/kalıp işi, **5. ~ly** : (a) evginlikle, ivedilikle, acele ile, müstacelen, (b) ısrarla, **6. ~ness** : (a) evginlik, ivedilik, acele, (b) ısrar. ***e.a.- 1.*** *urgent, important,* ***2.*** *importunate, insistent.*

pressman, *is., ç.* **-men 1.** basımcı, matbaacı, matbaa teknisyeni, **2.** *Brit.* gazeteci, muhabir. ***e.a.- 2. journalist, reporter, newspaperman.***

pressmark, *is.* **1.** kitap tasnif numarası, **2.** gazetenin basıldığı matbaayı belirten işaret.

press of canvas = press of sail, *is. den.* belirli rüzgâr hızında geminin güvenlikle açabileceği azamî yelken sayısı.

pressor, *sf. fizy.* basıcı, uyarılınca kan basıncını artırıcı. **~ nerve** : basıcı sinir.

pressroom, *is.* basın odası, matbaa makinesinin bulunduğu oda.

pressure, *is,&f.* **-sured, -suring 1.** basınç, tazyik, **2.** *fiz.* basınç, yüzey birimine gelen kuvvet. Simgesi *: P.* **3.** *meteor.* **atmospheric ~** *d.d.* hava basıncı. *Low ~ often brings rain.* **4.** sıkışma, baskı/tazyik görme, **5.** zulüm, baskı, eza, cefa, sıkıntı, meşakkat, güçlük, taciz/bizar olma/etme. **Villagers are unaccustomed to the ~ of modern city life** : Köylüler modern şehir hayatının sıkıntılarına alışık değillerdir. **6.** baskı, zorlama. **bring ~ to bear on s.o. = put ~ on s.o. (to do sth.)** : birinin üzerine baskı yapmak, birine bir işi zorla yaptırmak. **under the ~** : zorla, istemeye istemeye, baskı altında. **under the ~ of necessity** : zaruret dolayısıyla. **social ~** : toplumsal baskı, **7.** evgenlik, ivedilik, acele, müstaceliyet, sıkılık. **~ of business** : işlerin sıkılığı. **work at high ~** : çok sıkı çalışmak, **8.** *esk.* damga, mühür, **9.** basınç yapmak, tazyik etmek, **10.** baskı yapmak, zorlamak. *The opposition ~d the government into debating the matter.* **11.** etkilemek, etki/tesir altında bırakmak, **12. ~ cabin** *: hv.* basınçlı oda/kabin, **13. (high/low) ~ center***: meteor.* (yüksek/alçak) basınç merkezi, **14. ~ gauge** : basıölçer, manometre, **15. ~ gradient** *meteor.* basınç bayırlığı/gradyanı : birim yükseklik değişmesinde hava basıncının değişmesi, **16. ~ group** : baskı grubu : kendi çıkarları için hükûmete/yasama organlarına etki/baskı yapan grup, **17. ~ head** *bk.:* **head** (27), **18. ~ ice** : basınç buzu: buz dağlarının sıkışma noktalarında oluşan buz, **19. ~ point** : basınç noktası : üzerine basınç yapılınca kan akışını durduran nokta, **20. ~ ridge** : basınç buzu kenarı, **21. ~ shift** *fiz.* basınç kayması, yüksek basınç altında ışınım kaynağının izge çizgilerinin dalga boyunun değişmesi, **22. ~ suit = pressurized suit** : basınçlı elbise : uzayda ve yüksek yerlerde bedene normal hava basıncı sağlayan elbise. ***e.a.- 1. stress, 5. harassment, oppression, 8. impression, stamp, 9. pressurize, 11. influence.***

pressure-cook, *gl.f.* basınç altında (düdüklü tencerede) pişirmek. **pressure cooker** : düdüklü tencere.

pressureless, *sf.* basınçsız, tazyiksiz.

pressurize, *gl.f.* **-rized, -rizing 1.** (yüksekler de uçarken uçak içindeki) basıncı normal değerde tutmak, **2.** (gaz/sıvı üzerine) basınç yapmak/uygulamak, basınç altında tutmak, **3.** basınç altında (düdüklü tencerede) pişirmek, **4.** baskı yapmak, (bir işi yapmaya) zorlamak, zorla yaptırmak. *They have ~d him into freeing the prisoners.* **5. pressurization** : basınçlama, basınç altında tutma.

presswork, *is.* **1.** matbaacılık, baskı makinesinin (matbaanın) işletilmesi/yönetilmesi, **2.** basım/matbaa işi, **3.** basılmış şeyler.

prest, *sf.&is.* **1.** peşin ödenti, avans, **2. ~ money = king's shilling** *d.d.* eskiden İngiliz ordusuna yazılana verilen ilk harçlık, **3.** *esk.* hazır, hazırlanmış, **4.** *esk.* borç para, borçlan(dır)ma, ödünç alma/verme. ***e.a.- 3. ready, prepared, at hand, 4. loan.***

prester, *is.* papaz. ***e.a.- priest.***

prestidigitation, *is.* hokkabazlık, el çabukluğu. ***e.a.- jugglery, legerdemain.***

prestidigitator, *is.* hokkabaz, el çabukluğu ile hüner gösteren kimse. **~ial = ~y** : hokkabazlık şeklinde, hokkabaz gibi.

prestige, *is.&sf.* **1.** saygın(lık), itibar(lı), nüfuz(lu), tesir(li), prestij (sahibi). *He has wealth, ~ and power.* **2.** ün(lü), şöhret(li), şan(lı), şeref(li). ***e.a.- renown, distinction, name, repute, weight, importance, influence.***

prestigious, *sf.* **1.** saygın, itibarlı, nüfuzlu, prestij sahibi, ünlü, şöhretli, şanlı, şerefli, **2. ~ly** : saygınlıkla, itibarlı/nüfuzlu/ünlü/şöhretli bir şekilde, şanla, şerefle, **3. ~ness** : saygınlık, itibar, nüfuz, prestij, ün, şöhret, şan, şeref.

prestissimo, *zf.&is. It.* en hızlı (tempo ile çalınan parça).

presto, *sf.&zf.&is., ç.* **-tos 1.** çabuk, hızlı, **2.** *müz.* hızlı tempo ile (çalınan parça), **3.** çabucak, hemen, derhâl, **4. ~ chango** : derhal değiş (çoğunlukla sihirbazların kullandıkları emir). ***e.a.- 3. quickly, immediately.***

prestress, *gl.f.* **1.** (beton inşaatta) ön germek, ön gerilme uygulamak, yüke maruz bırakmadan önce gerilme altında tutmak, **2. ~ed concrete** : ön gerilmeli beton : öncede gerilmeye maruz bırakılmış demir çubuklarla yapılan beton.

presumable, *sf.* olabilir, muhtemel. ***e.a.-probable.***

presumably, *zf.* olabilir ki, muhtemelen, galiba, tahminen. *~ there is a good reason for her absence, as she doesn't usually stay away from work.* ***e.a.-probably.***

presume, *f.* **-sumed, -suming 1.** farz etmek, tahmin etmek. *Ali didn't say when he would return, but I ~ he'll be back for dinner.* **2.** *huk.* aksine delil olmadığından kabul etmek. *The law ~s innocence until guilt is proved.* **3.** cür'et/cesaret etmek, cesaretini göstermek, haddini aşmak, cesaret edip girişmek. *May I ~ to tell you what to do? He ~d to tell his boss how the work ought to be done.* **4. ~ on/upon** : kötüye kullanmak, istismar etmek. **~ on s.o.'s kindness** : birinin nezaketini kötüye kullanmak (sıkmarmak, yüz bulunca tepesine çıkmak). *I hope I am not presuming your kindness. Do not ~ upon his tolerance.* **5. ~dly = presumingly** : tahminen, tahmine göre, galiba, muhtemelen, **6. presumer** : farz/tahmin eden. ***e.a.- 1. assume, suppose, presuppose, 3. overstep, dare, venture.***

presumption, *is.* **1.** farz, tahmin, zan. *Since he had the stolen jewels, the ~ was that he was the thief.* **2.** doğru zannetme/sanma, **3.** makul sebeplere ve delillere dayanan hüküm/yargı, **4.** tahmin, varsayım, faraziye. *Your ~ is correct.* **5.** olasılık, ihtimal, **6.** *huk.* ipucu, bilinen gerçeklere dayanarak çıkarılan sonuç, **7.** cür'et, küstahlık, haddini bilmeyiş, haddini aşma. *She was very angry with him for his ~.* **8. ~ of innocence** *huk.* suçsuz farz etme, bir kimsenin suçlu olduğu kanıtlanıncaya kadar suçsuz sayılması ilkesi. ***e.a.-4. assumption, 7. arrogance, boldness, impudence, impertinence, effrontery, audacity.***

presumptive, *sf.* **1.** muhtemel, zannedilen/sanılan, zan ve tahmine dayanan. **an heir ~** : muhtemel bir varis. *a ~ diagnosis of thrombosis.* **2.** bilinen gerçek ve delillere dayanan, doğru olabilen. **~ evidence** : durum ve şartlardan çıkarılan delil/karine, **3.** gelişmekte olan. *~ neural tissue.* **4. ~ly** : muhtemelen, tahminen, sanıldığına/farz edildiğine göre. ***e.a.-1. probable, presumed, 4. probably, presumably.***

presumptuous, *sf.* **1.** küstah, arsız, fodul, haddini bilmez. *It was ~ for him to challenge the President.* **2.** mağrur, kibirli, kendini beğenmiş. *Her ~ airs made her disliked by many.* **3. ~ly** : küstahça, arsızca, haddini bilmezcesine; gururla, kibirle, kendini beğenmişçesine, **4. ~ness** : küstahlık, arsızlık, haddini bilmezlik; mağrurluk, kibirlilik, kendini beğenmişlik. ***e.a.-1. impertinent, audacious, fresh, bold, arrogant, forward, overweening, 2. haughty, proud, lofty, snobbish, pompous, contemptuous.*** ***k.a.-1. modest, unassuming.***

presuppose, *gl.f.* **-posed, -posing 1.** önceden farz etmek/varsaymak/zannetmek. **A scientist never ~s the truth of an unproved fact** : Bilim adamı, doğruluğu kanıtlanmamış bir olayı asla doğru farz etmez. **2.** (ilkel koşuk/ön şart olarak) gerekmek. **A child ~s a mother** : Anne olmadan çocuk olmaz. **An honor given to a person ~s he has earned it** : Kazanılmadan şeref payesi verilmez. ***e.a.- 1. presume.***

presupposition, *is.* **1.** ön varsayım, ön koyut, önceden farz etme/varsayma/zannetme, peşin hüküm, önceden farz edilen/varsayılan şey. *Your judgment of the facts is based on the ~ that they are true : such ~s are unvise.* **2. ~less** : ön varsayımsız, ön koyutsuz.

presurmise, *is.&gl.f.* **-mised, -mising 1.** (önceden edinilmiş) kanaat, sanı, zan, şüphe, **2.** önceden zannetmek/sanmak/şüphe etmek.

pret. = preterit.

pretence/~ful/~less, *is. Brit. bk.:* **pretense/~ful/~less**

pretend, *gl.f.&sf.* **1.** taslamak, yalandan/mahsus yapmak, ... gibi görünmek, ... süsü vermek/tavrı takınmak. *He ~ed sleep when his mother called him. She wasn't really crying, she was only ~ing.* **to ~ illness** : yalandan hastalanmak, temarüz etmek. **to ~ to be a scholar** : bilginlik taslamak, **2.** taklit etmek, benzetmek, uydurmak, sahtesini yapmak, **3.** iddia etmek, iddiada bulunmak. *I don't ~ to be a musician.* **4.** inandırmak, ... izlenimini/intibaını vermek, **5. ~ to** : hak iddia etmek/ileri sürmek. **to ~ to the throne** : saltanat(ta hak) iddia etmek, **6.** *esk.* **~ to** : gaye edinmek, arzu etmek, göz dikmek, **7.** (çocuk dilinde) yalancıktan, hayalî, düzmece. *That is my ~ friend.* ***e.a.- 1. simulate, fake, sham, counterfeit, affect, assume, feign, 3. claim.***

pretended *sf.* **1.** yapmacık, sun'î, yalan, gösterişten ibaret. *a ~ interest in art. ~ affection.* **2.** sahte, uydurma, düzmece, asılsız. *~ wealth.* **3.** iddia edilen, ileri sürülen, farz olunan, ...sayılan, **4. ~ly** : yapmacık bir şekilde, sun'î olarak, yalandan, gösteriş şeklinde, sahte/uydurma bir şekilde, asılsızca, iddia edildiğine göre, gûya. ***e.a.-1.*** *falsely, professed,* ***2.*** *feigned, fictitious, counterfeit,* ***3.*** *alleged, asserted, reputed.* ***k.a.-2.*** *genuine, authentic, real, original.*

pretender, *is.* **1.** düzenci, düzmece, sahtekâr, gösterişçi, sahte/yalancı/uydurma tavırlar takınan kimse, **2.** uydurma/ asılsız iddialarda bulunan, haksız dileklerde bulunan, özellikle saltanat iddiacısı, krallık tahtında hak iddia eden kimse. *a ~ to throne.*

pretense, *is. (Brit.:* **pretence**) **1.** gösteriş, sahte/yapmacık tavır, taslama, tasannu. **false ~s** : sahte görünüş/tavır, hile, sahtekârlık. *a ~ of friendship.* **2.** hile, yalan, kandırmaca. *His anger was all ~.* **3.** bahane, vesile. **on the slightest ~** : en ufak bahane ile. **under the ~ of** : bahanesiyle, ... gibi yaparak. *Under the ~ of picking up the handkerchief, she took the money.* **4.** özenti, olduğundan başka türlü görünme gayreti. *Her manner is free from ~.* **5.** (asılsız/mesnetsiz/delilsiz) iddia, **6. ~ to** : iddia. *She has never made any ~ to ladylike behavior.* **7. make a ~** : yalancıktan yapmak, yapar gibi görünmek. *He didn't like the food, but he made a ~ of eating some of it as he was a guest.* **8. ~ful** : gösterişli, iddialı, yapmacık, sahte, hileli, **9. ~less** : gösterişsiz, iddiasız, yapmacıksız, tabiî. ***e.a.-1.*** *shamming, fabrication, display, semblance,* ***2.*** *make-believe,* ***3.*** *pretext,* ***4.*** *simulation, affection, ostentation,* ***5.*** *claim.*

pretension, *is,&f.* **1.** iddia, hak iddiası, bir şeyde hak iddia etme. *The young prince has ~s to the throne.* **2.** istek, talep, niyet, **3.** haksız istek/talep/iddia, **4.** gösteriş, özenti, taslama, **5.** bahane, vesile, **6. ~s** : (zımnen/ima yolu ile) liyakat/şöhret/asalet iddiası. *I make no ~s to skill as an artist, but I enjoy painting.* **7.** *bk.:* **prestress**, **8. ~less** : iddiasız, bir isteği/iddiası olmayan. ***e.a.-1.*** *claim,* ***4.*** *ostentation, pretentiousness,* ***5.*** *pretext,* ***8.*** *unpretensious.*

pretentious, *sf.* **1.** gösterişçi, sahte/yapmacık(lı), sun'î (tavırlı). *a ~ style of entertaining guests.* **2.** kibirli, gururlu, mağrur, kurumlu, böbürlenen, kendine pâye veren, asalet vb. taslayan. *a ~ person.* **3.** iddiacı, haksız/mesnetsiz iddialarda bulunan, **4. ~ly** : gösterişçilikle, sahte/yapmacık bir şekilde; kibirle, gururla, mağrurane, kurumla, böbürlenerek, kendine pâye vererek, **5. ~ness** : gösterişçilik, sahte/yapmacık/sun'î tavır; kibir, gurur, kurum, böbürlenme, kendine paye verme. ***e.a.- 1.*** *showy, ostentatious,* ***2.*** *pompous.*

preter- = praeter, *ön ek* "öte(sinde), üstü, dışı, fazla, aşırı". *ör.: preternatural, preterhuman.*

preterhuman, *sf.* insanüstü, fevkalbeşer.

preterit(e), *sf.&is. gr.* **1.** geçmiş zaman (kipi), mazi (sigası), **2.** geçmiş zaman kipindeki fiil, **3.** *esk. bk.:* **bygone, past.**

preterition, *is.* **1.** ihmal, kayıtsızlık, dikkate almama, saymama, itibar etmeme, atlama, hesaba katmama, **2.** *huk.* tabiî bir varisi vasiyetname dışı bırakma, **3.** *ilâh.* Allahın ebedî hayata lâyık görmediği kulları ihmal etmesi. ***e.a.-1.*** *disregard, omission.*

preteritive, *sf. gr.* yalnız geçmiş zamanı kullanılan (fiil).

pretermission, *is.* ihmal, vazgeçme, atlama, erteleme.

pretermit, *gl.f.* **-mitted, -mitting** **1.** dikkate/göz önüne almamak, ıska geçmek, saymamak, **2.** ihmal etmek, yüzüstü bırakmak, el sürmemek, atlamak, hesaba katmamak, **3.** ertelemek, durdurmak, kesmak, inkıtaa uğratmak, **4. ~ter** : dikkate almayan, ihmal eden, hesaba katmayan, erteleyen kimse. ***e.a.-1.*** *disregard, overlook,* ***2.*** *neglect, omit,* ***3.*** *suspend, interrupt.*

preternatural, *sf.* **1.** doğa dışı, gayritabiî, anormal, istisnaî. *In former times people believed that thunder and lightning were signs of ~ forces.* **2.** doğaüstü, olağanüstü, fevkalâde. *a fighter of ~ strength.* **3. ~ism = ~ness = ~ity** : gayritabiîlik, anormallik, doğaüstü/olağanüstü durum, fevkalâdelik, **4. ~ly** : gayritabiî/anormal bir şekilde, istisnaî olarak, olağanüstü, fevkalâde. **He was ~ly calm** : Fevkalâde sakindi. ***e.a.- 1.*** *exceptional, abnormal, unusual, unnatural,* ***2.*** *supernatural, miraculous, extraordinary.* ***k.a.-1.*** *ordinary, usual.*

pretest, *is,&f.* **1.** ön deney, ön deneme (yapmak) (yeni modelin) ilk deneme(sini yapmak), **2.** giriş sınavı/yoklaması (yapmak).

pretext, *is.* **1.** bahane, vesile. **under/on the ~ of** : bahanesiyle. **to find a ~ for refusing** : reddetmek için bir bahane icat etmek, **2.** uydurma mazeret, kaçınma. **He used his sore finger as a ~ for not going to school** : Okula gitmemek için parmağının ağrıdığını bahane etti (mazeret olarak gösterdi). ***e.a.- 2.*** *pretense, excuse, subterfuge, evasion.*

pretone, *is.* ön ses, ön hece : vurgulu heceden önceki hece/ünlü.

pretor(ian), *is. bk.:* **praetor(ian).**

prettify, *gl.f.* **-fied, -fying** *gen. hkr.* **1.** güzelleştirmek, süslemek, süsleyip püslemek, cicili bicili yapmak, **2. prettification** : güzelleştirme, süsleme, süsleyip püsleme, **3. prettifier** : güzelleştiren, süsleyen, süsleyip püsleyen.

pretty[1], *sf.* **-tier, -tiest 1.** güzel. *She looks much prettier with long hair than with short hair.* **2.** hoş, iyi, âlâ, **3.** (kulağa) hoş, ahenkli, hoşa giden. *a ~ tune.* **4.** lâtif, sevimli, **5.** (mizahî anlamda) epey büyük, dehşetli, müthiş. *This is a ~ mess.* **6.** *k.d.* büyük(çe), önemli, hatırı sayılır. *a ~ sum. He made a ~ fortune by selling all his land for building.* **7.** *esk.* cesur, yiğit, **8. a ~ pass** : çıkmaz, sarpa sarmış, **9. a ~ penny** : pahalı. **cost a ~ penny** : pahalı olmak, **10. prettily** : güzelce, güzel/hoş bir şekilde, **11. prettiness** : güzellik, hoşluk, letafet, **12. prettyish** : güzelce, güzelimsi, oldukça/şöyle böyle güzel. ***e.a.-1.*** *beautiful,* ***2-4.*** *pleasant, pleasing,* ***5.*** *fine, grand,* ***6.*** *considerable, great,* ***7.*** *brave, hardy.* ***k.a.-1.*** *ugly.*

pretty[2], *is., ç.* **-ties 1.** *gen.* **pretties** : güzel elbiseler, ciciler, ziynet eşyası, cicili bicili şeyler, **2.** (hitap ederken) güzel (kimse). **Come here, my ~** : Güzelim, buraya gel.

pretty[3], *zf.* **1.** oldukça, epeyce, hemen hemen. *Her work was ~ good.* **I'm ~ sure that he'll say yes** : Evet diyeceğine hemen hemen eminim. **2.** hayli, çok, fazlasıyla. *The wind blew ~ hard.* **3.** *k.d.* güzelce, güzel bir şekilde, **4. sitting ~** *argo* (a) üstün/ayantajlı durumda, (b) rahat, keyfi yerinde, zengin, başarılı, müreffeh, dünya umurunda değil, kekâ, **5. ~ much** : hemen hemen (aynı), aşağı yukarı. **I told him ~ much what you just told me** : Senin bana söylediklerini hemen hemen aynen ona söyledim. **6. ~ nearly** : hemen hemen, aşağı yukarı. *She told him ~ nearly all the secrets of her married life.* **7. ~ well** : âdeta, hemen hemen. *It's ~ well impossible to travel over these mountains in winter.* ***e.a.-1.*** *fairly, somewhat, moderately,* ***2.*** *quite, very,* ***3.*** *prettily,* ***4.*** *(b) successful, well-to-do,* ***6&7.*** *almost, nearly.*

pretty[4], *f.* **-tied, -tying** güzelleştirmek, süslemek, çeki düzen vermek. *to ~ oneself for a party. to ~ up a room.*

pretypify, *gl.f.* **-fied, -fying** önceden tasarlamak/simgelemek/simgelerle göstermek, ana hatlarını önceden tespit etmek.

pretzel, *is.* tuzlu halka/simit/gevrek.

prevail, *gs.f.* **1.** yaygın/âdet olmak, hüküm sürmek, yaşamak. **That custom still ~s** : O âdet hâlâ yaşıyor. *A belief in magic still ~s among some tribes.* **2.** hâkim olmak, bariz/göze çarpan niteliği ... olmak. **Suspicion and fear ~ed in his actions** : Davranışlarına şüphe ve korku hâkimdi. **3.** *gen.* **~ over** : üstün/galip gelmek, yenmek, davayı/mücadeleyi kazanmak. *Justice has ~ed, the guilty man has been punished.* **4.** başarmak, etkili/başarılı olmak, **5.** yürürlükte olmak. *That law still ~s.* **6. ~ on/upon/with** : razı/ikna etmek, gönlünü yapmak. *I tried to ~ upon her to stay a little longer.* **7. ~er** : hâkim/yaygın olan şey, üstün/galip gelen kimse. ***e.a.-2.*** *preponderate, predominate,* ***3.*** *overcome, triumph, defeat, conquer, overthrow,* ***4.*** *succeed, win,* ***6.*** *persuade, induce.* ***k.a.- 3.*** *lose.*

prevailing, *sf.* **1.** hâkim (olan), baskın (gelen/çıkan), üstün/çoğunlukta (olan). *The ~ opinion among the strikers was to accept company's offer.* **2.** geçer, yürürlükte(olan), cari. *In the light of the ~ technical standards.* **3.** etkili, müessir, yaygın, **4.** yeterli, kifayetli, geçerli, muteber, **5.** en sık esen (rüzgâr). *In İzmir, the ~ winds are from the west.* **6. ~ly** : hâkim bir şekilde, çoğunlukla, ekseriya, genellikle. ***e.a.-1.*** *predominant, dominant, preponderant, prevalent,* ***2.*** *current, common,* ***3.*** *efficacious,* ***2.*** *effectual,* ***5.*** *most frequent.*

prevalent, *sf.* **1.** olagelen, hüküm süren, cari, geçerli, galip, **2.** alışılmış, âdet hükmünde, yaygın, çok rastlanan. **Colds are ~ in winter** : Kışın soğuk algınlıklarına çok rastlanır. **3.** etkili, müessir, tesirli, güçlü, **4. ~ly** : genellikle, umumiyetle, yaygın bir şekilde, **5. ~ness = pre-**

valence : yaygınlık, carilik, geçerlilik, hüküm sürme, sık sık rastlanma, etkinlik. ***e.a.-1.*** *current, dominant,* ***2.*** *common, usual, extensive, widespread, general,* ***3.*** *efficacious, effective, powerful.*

prevaricate, *f.* **-cated, -cating 1.** (kasten/bile bile) yalan söylemek, yalanla kandırmak, **2.** kaçamaklı konuşmak, kaçamaklı sözle aldatmak, gerçeği saklamak/tahrif etmek, baştan savma/kaçamaklı cevap vermek, **3. prevarication** : (a) yalan, yanıltmaca, mugalâta, safsata, aldatıcı söz, (b) yalancılık, yalan söyleme, aldatma **4. prevaricative = prevaricatory** : yalan, aldatıcı, yanıltıcı, gerçeği saklayan, **5. prevaricator** : yalancı, mugalâtacı, yalan söyleyen kimse. ***e.a.-1.*** *lie,* ***2.*** *quibble, equivocate, evade,* ***3.*** *lie, deception, deceit, sophistry.*

prevenient, *sf.* **1.** önce gelen, önceki, evvelki, önde giden, **2.** sezilen, umulan, beklenen, **3.** önleyici, **4. prevenance = preveniance** : öncelik, önce gelme, takaddüm, **5. ~ly** : önce gelerek, öncelikle. ***e.a.-1.*** *antecedent, preceding,* ***3.*** *anticipatory, expectant,* ***3.*** *preventive.*

prevent, *f.* **1.** önlemek, engellemek, (vukuuna) engel olmak/meydan vermemek, önünü almak. **These rules are intended to ~ accidents** : Bu kurallar kazaları önlemek için konulmuştur. **2.** menetmek, mani olmak, bırakmamak, durdurmak, alıkoymak. *There is nothing to ~ us from going.* **3.** *esk.* erken davranmak, önüne geçmek, **4.** *esk. bk. :* **precede**, **5.** *esk. bk. :* **anticipate**, **6. preventability = preventibility** : önlenebilme, **7. preventable = preventible** : önlenebilir, önüne geçilebilir, engellenebilir, **8. preventer** : önleyen, engel olan kimse/şey. ***e.a.-1.*** *obstruct, forestall, preclude, obviate, thwart, hamper, hinder,* ***2.*** *hinder, stop,* ***3.*** *forestall.* ***k.a.-1.*** *help, assist, permit, facilitate.*

prevention, *is.* **1.** önleme, engelleme, (vukuuna) engel olma/meydan vermeme, önünü alma, menetme, mani olma, bırakmama, durdurma, alıkoyma, **2.** *bk.:* **preventive** (2,3).

preventive = preventative, *sf.&is.* **1.** *tıp* (hastalıktan) koruyucu, önleyici. **~ medicine** : önleyici/koruyucu hekimlik. **~ measures against disease** : hastalıklardan koruyucu önlemler. **~ maintenance** : önleyici bakım, **2.** önleyici/koruyucu ilâç, **3.** önlem, önleyici/ihtiyatî tedbir, **4. ~ly** :önleyecek şekilde, **5. ~ness** : önleyicilik.

preview = prevue, *is,&f.* **1.** öngörü, öngörüş, önceden görme(k), **2.** ön gösteri, deneme oynatımı, ilk oynatım: bir piyesin/filmin halka sunulmadan önce özel davetlilere gösterilmesi, **3.** (sinema) gelecek programdan parçalar, **4.** ön izlenim : gelecek bir şeyden fikir/izlenim veren şey, **5.** deneme oynatımı yapmak, önceden özel davetlilere göstermek, **6. previewer** : önceden gören, ilk seyirci, deneme oynatımı yapan/seyreden.

previous, *sf.* **1.** önceki, evvelki, eski, mukaddem, sabık. **Have you had any ~ experience?** Bu hususta önceden edinilmiş tecrübeniz var mı? **2.** *k.d.* vakitsiz, acele, erken, vaktinden önce. **Don't be too ~ about refusing** : Reddetmekte acele etme. **3. ~ to** : ...-den önce/evvel. **~ to this** : bundan önce. *Accident happened ~ to my arrival.* **4. ~ly** : önceleri, önceden, evvelce, evvelden, şimdiye kadar, daha önce, eskiden. *I had not met him ~ly.* **5. ~ question** *kıs.:* ***p.q.*** : (parlamentolarda) müzakere yeterliği önergesi. **move to the ~ question** : müzakere yeterliği önergesi vermek. ***e.a.-1.*** *prior, earlier, former, preceding,* ***2.*** *premature, too hasty, too soon,* ***3.*** *before, prior to.*

previse, *gl.f.* **-vised, -vising 1.** *bk.:* **foresee**, **2.** *bk.:* **forewarn.**

prevision, *is,&f.* **1.** önsezi, önceden görme(k), **2.** sağduyu, basiret, **3.** kehanet, gaipten haber verme(k), **4. ~al = ~ary** : önceden sezilen/görülen/haber alınan.

prevocalic, *sf.* sesli harf önünde. **~ally** : sesli harften önce.

prevocational, *sf.* meslek öncesi (eğitimi).

prevue, *is,&f.* **-vued, -vuing** *bk.:* **preview.**

prewar, *sf.* savaş öncesi, savaştan önceki.

prex, *is. bk.:* **prexy.**

prexy, *is., ç.* **prexies** *argo* kolej/üniversite başkanı, rektör.

prey, *is,&f.* **1.** av, av hayvanı, bir hayvanın avlayıp yediği hayvan, **2.** kurban. **be a ~ to** : kurban/duçar olmak, **3.** avla(n)ma, **4.** avcı, yırtıcı (hayvan). **a beast of ~** : yırtıcı hayvan. **bird of ~** yırtıcı kuş, **4.** *esk.* yağma, çapul, soygunculuk, **5.** avlamak, avlayıp yemek, av eti ile beslenmek. *Cats ~ on mice.* **6.** yağmalamak, yağma için saldırmak, **7.** (düşünce/heyecan) zihne/ruha

üşüşmek, tırmalamak, zarar vermek, sıkmak, sıkıntı vermek, içini kemirmek/yemek. ~ **upon one's mind** : zihnini kurcalamak, rahatsız etmek, zihnine takılmak. *His losses ~ed on his mind.* **8.** (başkalarını) kurban etmek, başkalarının sırtından geçinmek. *to ~ upon the poor.* **9. preyer** : avcı, avlanan, avcılıkla beslenen. ***e.a.- 2. victim, 4. booty, plunder, pillage.***

priapean = priapic, *sf.* **1.** erkeklik ve erkek cinsiyeti ile aşırı ilgilenen, **2.** erkeklik tanrısı Priapus'a ait. ***e.a.- 2. phallic.***

priapism, *is.* **1.** *patol.* (hastalık yüzünden) erkek tenasül uzvunun devamlı dik durması, **2.** şehvet düşkünlüğü, cinsel azgınlık, **3. ~ic** : şehvet azgını.

price, *is,&f.* **priced, pricing 1.** fiyat, paha. ~ **ceiling** : tavan fiyatı, azamî fiyat. ~ **cutting** : fiyat kırma, indirim, tenzilât. ~ **fixing** : narh, fiyat tespiti, azamî/asgarî fiyat koyma. ~ **list** : fiyat listesi, tarife. ~ **range** : fiyat dağılımı. ~ **rigging** : yasa dışı ve gizli olarak asgarî fiyat üzerinde anlaşma. ~ **tag** : fiyat (etiketi). ~ **war** : (rekabet için) maliyetinden ucuza satış. **asking** ~ : talep edilen fiyat. **cash** ~ : peşin fiyat. **cost** ~ : maliyet fiyatı. **current** ~ : cari fiyat, piyasa fiyatı. **cut** ~ : indirilmiş/tenzilâtlı fiyat. **fair** ~ : uygun/makul fiyat. **floor** ~ : taban fiyatı/asgarî fiyat. **gross** ~ : gayrisafi/katkılı fiyat. **high** ~ : yüksek fiyat, pahalı. **low** ~ : düşük fiyat, ucuz. **market** ~ : piyasa fiyatı. **maximum/minimum** ~ : tavan/taban fiyatı. **net** ~ : safi/net fiyat. **normal** ~ : normal fiyat. **reduced** ~ : indirimli/tenzilâtlı fiyat. **retail** ~ : perakende fiyatı. **spot** ~ : peşin para. **total** ~ : toplam fiyat. **unit** ~ : birim fiyatı. **wholesale** : toptan fiyatı, **2.** (bir şey karşılığı katlanılan) fedakârlık, **3.** (bir kimsenin yakalanması/öldürülmesi için vadedilen) ödül, mükâfat. **set a ~ on s.o.'s head** : birinin başı için ödül vadetmek, **4.** (bir ilkeyi/mecburiyeti terk etme karşılığı) mükâfat. *Has every man his ~ ?* **5.** *bk.:* **odds** (2), **6.** *esk.* değer, kıymet, **7.** *esk.* **of** ~ : değerli, kıymetli, **8. at any** ~ : her ne pahasına olursa olsun, **9. above ~ = beyond ~ = without** ~ : paha biçilmez, çok değerli/kıymetli, **10. at a** ~ : çok pahalı, ateş pahasına. *"Can you get any good oranges in the town?" "Yes, at a ~: they're rather dear at this season."* **11. have one's** ~ : fiyatı verilirse (fena bir işi) yapmaya hazır olmak, **12. not at any** ~ : asla, kat'iyen, hazine bağışlasanız olmaz, dünyada olmaz/yapamam, **13. of a** ~ : (takriben) aynı fiyata, fiyatları aynı, **14. put a ~ on sth.** : değer/paha biçmek, para ile ölçmek. *You can't put a ~ on friendship.* **15. put a ~ to sth.** : (bir şeyin) fiyatını hatırlamak/tahmin etmek. *I saw a beautiful coat advertised the other day, but I wouldn't like to put a ~ to it.* **16. quote a** ~ : (bir malın) fiyatını söylemek, **17. What** ~ ? *Brit.* (a) *hkr.* Neye yarar, kaç para eder, faydası ne, beş para etmez, değil mi? *"What ~ Mary's singing at the concert last night?" "Wasn't it terrible?"* (b) *az kul.* Olur mu, mümkün mü, ne dersin? *What ~ going to the cinema tonight?* **18.** fiyat koymak, paha biçmek, **19.** *k.d.* fiyatını sormak, **20. ~able** : fiyatlandırılabilir, fiyat konulabilir, **21. pricer** : fiyatlandıran, fiyat koyan, paha biçen kimse. ***e.a.-1. charge, cost, expense, 9. priceless.***

price-earnings ratio, *is.* fiyat, kâr oranı: bir hisse senedinin piyasa değerinin getirdiği kâra oranı.

price index, *is.* fiyat indeksi : mal ve hizmetlerin cari fiyatının belirli bir zamandaki taban fiyata oranı (taban fiyatı 100 kabul edilir). **the consumer price index** : tüketici fiyat indeksi.

priceless, *sf.* **1.** paha biçilmez, çok değerli/kıymetli, **2.** *k.d.* çok hoş/eğlendirici/komik/gülünç. *That was a ~ anecdote.* **3. ~ness** : paha biçilmezlik, çok değerli oluş.

price support, *is.* fiyat desteklemesi: üretici mallarının belirli bir fiyat altına düşmemesinin hükûmetçe güvence altına alınması.

pricey = pricy, *sf.* **pricier, priciest** *k.d.* çok pahalı, ateş pahasına. *a ~ wine.* ***e.a.- expensive, dear.***

prick, *is,&f.* **1.** iğnele(n)me, iğne/diken bat(ır)ma, **2.** iğne/diken izi/yarası, **3.** iğne/diken ucu, sivri uç, **4.** (manevî) azap, sızı. **the ~s of conscience** : vicdan azabı, **5.** (geyik, tavşan vb. gibi hayvanların) ayak izi, **6.** *argo* (a) *bk.:* **penis**, (b) iğrenç/adî/aşağılık adam, **7.** *esk.* sivri uçlu alet/silâh (mızrak, ok, hançer vb.), **8. kick against the ~s** : yetkililere kafa tutmak, inkâr edilemez gerçekleri hiçe saymak, beyhude kafa tutarak kendine zarar getirmek, kafasını taşa vurmak, **9.** iğnelemek, iğne/diken batırmak,

10. (iğne vb. ile) delmek, **11.** keskin ağrı/sızı duy(ur)mak, sızla(t)mak, **12.** bir kimseye şiddetli manevî ıstırap duyurmak, içini sızlatmak, vicdan azabı çektirmek. **His conscience ~ed him** : Vicdan azabı duydu, içi sızladı. **13.** mızrak/üvendire ile dürtmek, **14.** küçük deliklerle işaretlemek. **~ out a pattern** : iğne batırarak elişi modeli yapmak, **15.** dikleştirmek, kaldırmak, **16.** (haritada) pergelle uzaklık/alan ölçmek, **17.** (fideleri) seyreltmek, aralıklı dikmek, **18.** *esk.* (atı) mahmuzlamak, **19. ~ the buble** : (a) önemli sanılan birisinin foyasını meydana çıkarmak, (b) bir ümidi başa çıkarmak, **20. ~ off names on a list** : bir listedeki adları işaretlemek, **21. ~ up one's ears** : kulak kabartmak, birdenbire ilgi göstermek, dikkatle dinlemek, (hayvan) kulaklarını dikmek, **22. pricker** : iğne/diken batıran, iğneleyen; biz, çuvaldız vb. gibi sivri uçlu/delici alet. ***e.a.- 2. puncture, dot, 6. (b) cad.***

pricket, *is.* şamdan iğnesi, üzerine mum dikilen sivri uçlu çubuk, **2.** sivri uçlu çubuğa dikilmiş mum, **3.** iki yaşında erkek geyik.

prickle, *is,&f.* **-led, -ling 1.** diken, **2.** sivri uç, **3.** (hafifçe) iğne/diken batırmak/sokmak, iğnelemek, **4.** iğnelenme(k), karıncalanma(k). ***e.a.- 3. prick, pierce, 4. tingle.***

prickly, *sf.* **-lier, -liest 1.** dikenli. *~ bushes.* **2.** çetrefil, dolaşık, çapraşık, muğlâk, karışık, güçlüklerle dolu (sorun), **3.** karıncalandıran, iğne gibi batan. *~ woollen underclothes. a ~ sensation.* **4.** *k.d.* çabuk öfkelenen, titiz, huysuz (kimse), **5. prickliness** : (a) dikenlilik, (b) titizlik, huysuzluk, küseğenlik. ***e.a.- 3. prickling, stinging, smarting.***

prickly ash, *is.bot.* dikenli dişbudak *(Zanthoxylum americanum):* dalları dikenli, yaprakları kokulu, sarı çiçekli bir ağaç. **angelica tree** *d.d.*

prickly heat, *is. patol.* isilik.

prickly lettuce, *is. bot.* dikenli marul *(Lactuca serriola).* ABD'de yetişir. **compass plant** *d.d.*

prickly pear, *is. bot.* Hint inciri, frenk inciri, firavun inciri *(Opuntia ficus india).* **cholla, nopal** *d.d.*

prickly poppy, *is. bot.* dikenli gelincik *(Argemone mexicana):* sapı ve yaprakları dikenli, sarı, beyaz çiçekli bir tür gelincik.

prick song, *is. esk.* **1.** yazılı müzik, **2.** *bk.:* **descant** (1a).

pricy, *sf. bk.:* **pricey.**

pride, *is,&f.* **prided, priding 1.** gurur, kibir(lilik). **false ~** : boş gurur. **humble one's ~** : birinin kibrini kırmak. **swallow one's ~** : kibrini yenmek, gururuna galebe çalmak. **swell with ~** : gururla göğsü kabarmak. **take an empty ~ in doing sth.** : bir şeyden boş yere gurur duymak. **take ~ in doing sth.** : bir şeyi yapmaktan gurur/kıvanç duymak, **2.** izzetinefis. *Show a little ~.* **3.** övünme, iftihar, kıvanç, başarıdan doğan gurur. **take ~ in** : ... ile övünmek/iftihar etmek, **4.** azamet, kibir, böbürlenme, **5.** övünülecek şey, iftihar vesilesi, medarıiftihar. *His art collection was the ~ of the family.* **6.** görkem, saltanat, debdebe, ihtişam, **7.** bir şeyin en iyi/güzel çağı. **~ of place** : en yüksek mevki. **in the ~ of** : en iyi/en güzel çağında. *In the ~ of manhood. The ~ of summer.* **8.** *esk.* cinsel arzu, **9.** aslan sürüsü, **10.** *gen.* **~ on/upon** : (bir şeyle) övünmek, kıvanmak, iftihar etmek, kıvanç/gurur duymak, gururlanmak. **~ oneself on sth.**: bir şeyle övünmek/iftihar etmek. *He ~d himself on his ability to speak 5 languages.* **11. ~ful** : gururlu, kibirli, azametli, **12. ~fully** : gururla, kibirle, azametle, övünerek, **13. ~fulness** : gurur, kibir, azamet, böbürlenme, **14. ~less** : gurursuz, kibirsiz, alçak gönüllü, mütevazi, **15. ~lessly** : kibirsizce, alçak gönüllülükle, tevazu ile. ***e.a.-1. arrogance, conceit, egotism, vanity, 2. self-respect, self-esteem, 6. splendor. k.a.-1. humility, modesty.***

prie-dieu, *is., ç.* **-dieus/dieux** dua rahlesi, dua kitabı koymaya ve diz çöküp oturmaya mahsus mobilya.

prier = pryer, *is.* (bir şeyi) dikkatle araştıran/inceleyen kimse.

priest, *is.* **1.** papaz, rahip, **2. ~ess** : rahibe, **3. parish ~** : mahalle papazı, **4. ~craft** : (a) *hkr.* papazlık sanatı, (b) papazlık için gereken bilgi, öğrenim, yetenek, **5. ~hood** : papazlık, papazlar.

priestly, *sf.* **-lier, -liest 1.** papazca, **2.** papaza ait/yakışır, **3. priestliness** : papazca/papaza yakışır davranış.

priest-ridden, *sf.* tamamen papazların hükmü/egemenliği/etkisi/yönetimi altında.

prig, *is,&f.* **prigged, prigging 1.** ukalâ, malûmatfüruş, bilgiçlik taslayan, kendini beğenmiş, **2.** hırsız, **3.** *esk. bk.:* **fellow, person, 4.** *esk. bk.:* **fop, 5.** *İsk.* pazarlık yapmak, fiyat üzerinde çekişmek/münakaşa etmek, **6.** *Brit.- k.d.* yalvarmak, yakarmak, niyaz etmek, **7.** *Brit.- argo* hırsızlık yapmak, çalmak, aşırmak. ***e.a.- 1.*** *thief, pickpocket, 5. bargain, haggle, 6. beg, entreat, 7. steal.*

priggery, *is.* ukalâlık.

priggish, *sf.* **1.** ukalâ, kendini beğenmiş, bilgiçlik taslayan, **2. ~ly** : ukalâca, ukalâlıkla, bilgiçlik taslayarak, **3. ~ness = priggism** : ukalâlık, bilgiçlik taslama, kendini beğenmişlik.

prill, *is.&f.* ufak boncuk/hap, minicik küre (yapmak).

prim[1], *sf.* **primmer, primmest 1.** çok resmî/ciddi, usule fazla meraklı (kimse), **2.** bakımlı, düzgün, **3. ~ly** : resmî/ciddi bir şekilde/tavırla, **4. ~ness** : resmîlik, ciddilik.

prim[2], *sf.* **primmed, primming 1.** (yüzüne) resmî/ciddi ifade vermek, resmî/ciddi tavır takınmak, **2.** fazla resmî/ciddi olmak, **3. ~ one's mouth** : dudaklarını büzmek.

prim. = **1.** primary, **2.** primitive.

prima ballerina, *is.* baş kadın dansçı, yıldız dansçı, başbalerin.

primacy, *is., ç.* **-cies** (2&3 için) **1.** öncelik, (mevki/rütbe/önem itibarıyla) önce/ileri gelme, **2. primateship** *d.d.* (İngiliz kilisesinde) başpiskoposluk, **3.** (Katoliklerde) papalık, papanın başpiskoposlar ve başpiskoposların piskoposlar üzerindeki nüfuzu.

prima donna, *is., ç.* **prima donnas** *It.* **prima donne 1.** baş kadın şarkıcı, primadonna, operanın baş kadın artisti, **2.** sinirli/kibirli kimse. ***e.a.- 1.*** *diva.*

primaeval, *is. bk.:* **primeval.**

prima facie, *Lât.* **1.** ilk bakışta, görünüşte, zahiren, dış görünüşe göre, yüzünden, ilk intiba üzerine, birdenbire, ansızın, vehleten, incelemeden, araştırmadan. *The arguments seem ~ ~ true.* **2.** besbelli, apaşikâr, hemen görülebilen. *The theory gives a ~ ~ solution.* **3. ~ ~ evidence** *huk.* karşıtı ispatlanmadıkça geçerli olan delil. ***e.a.- 1.*** *apparent, 2. self-evident.*

primage, *is.* prim, kaptanlık aidatı, eskiden gemiye yükletilen mallara iyi bakmaları için gemicilere ve kaptana verilen ek ödenek.

primal, *sf.* **1.** aslî, esasî, orijinal, ilk, ilkel, iptidaî, birincil. **~ therapy** *psikol.* birincil sağaltım. **~ trauma** : birincil yaralanma: yaşamın ilk yıllarında geçirilen ve sürekli ruhsal dengesizliklere yol açan sarsıntı, **2.** baş, başlıca, en önemli. *our ~ concern.* **3. ~ity** : ilkellik, ilklik, orijinallik. ***e.a.-1.*** *first, original, primeval, primitive, primary, 2. chief, fundamental.*

primarily, *zf.* **1.** aslında, esasen, esas itibarıyla, **2.** ilkönce, en başta, evvelemirde, **3.** başlıca, belli başlı.

primariness, *is.* **1.** asıllık, temellik, **2.** birincilik, ilklik, **3.** başlıcalık, belli başlılık.

primary, *sf.&is.* **1.** asıl, esas, ana. *one's ~ goals in life.* **2.** birinci, ilk, **3.** başlıca, belli başlı. *a ~ cause.* **4.** ilkel, ilksel, iptidaî, **5.** ana, esasî, temel. *a ~ constituant. a ~ classification.* **6.** ileri gelen, en önemli, **7.** *fiz.* birincil, primer. **~ cell** : birincil göze, pil. **~ coil** : birincil kangal, primer/birinci sargı. **~ cosmic radiations = ~ cosmic rays** : birincil evren ışınları. **~ electron** : birincil eksicik. **~ emission** : birincil salım. **~ spectrum** : birincil izge, **8.** birinci sıradaki/ilk şey, **9.** *ABD* (a) **~ election** *d.d.* ön seçim, parti mensup-larının adaylarını seçmesi, (b) *bk.:* **caucus, 10.** *bk.:* **~ color, 11.** (kuşlarda) civciv tüyü, ilk çıkan tüy, **12.** *astr.* (a) uydulu gök cismi, (b) çift yıldızlardan parlak olanı. ***e.a.-1.*** *chief, principal, essential, main, prime, 2. original, primeval, beginning, elementary.* ***k.a.- 1&2.*** *last, 2. final.*

primary accent = primary stress, *is.* vurgu, bir kelimenin en belirgin hecesi.

primary color, *is.* ana/temel renk : karıştırılınca bütün diğer renkleri veren renklerden biri. **additive/fundamental/physiological primaries** : katkısal temel renkler (kırmızı, yeşil ve mavi). **subtractive/psychological primaries** : eksil temel renkler (kırmızı, sarı, yeşil, mavi, siyah ve beyaz). **painting primaries** : resim temel renkleri (kırmızı, sarı ve mavi).

primary intention, *is. bk.:* **intention** (4a).

primary school, *is.* ilkokul.

primate, *is.* **1.** başpiskopos, başpapaz, **2. ~s** *zool.* maymunlar, **3. primatal = primatial = primatical** : başlıca, belli başlı, başta gelen, ilkel, ilk, **4. ~ship** *: bk.:* **primacy** (2).

primatology, *is.* maymun bilimi : zoolojinin maymunları inceleyen dalı. **primatologist** : maymun bilimi uzmanı.

prime, *sf.&is&f.* **primed, priming 1.** baş, başlıca, **2.** en önemli. **of ~ importance** : en önemli, **3.** en yüksek (rütbe/şöhret/itibar). **in ~ condition** : mükemmel bir hâlde, tam kıvamında, **4.** en değerli/kıymetli, piyasa değeri en yüksek. *~ building lots.* **5.** birinci, **6.** seçme, seçkin, en iyi/âlâ (et). *~ ribs of beef.* **7.** ilk, temel, ana, **8.** asıl, aslî, esaslı. **~ cost** : asıl fiyat, maliyet, **9.** *mat.* asal (sayı) : (a) kendisinden ve 1'den başka böleni olmayan. *17 is a ~ number.* (b) 1'den başka ortak böleni olmayan. *The number 2 is ~ to 9.* **10.** (bankacılıkta) en az. **the ~ rate** : (en muteber müşterilere uygulanan) en az faiz, **11.** gençlik, hayatın en olgun/güçlü/verimli çağı. **in the ~ of life = in one's ~** : hayatın en olgun/zinde çağında. **be past one's ~** : artık genç olmamak, **12.** (bir şeyin) en iyisi, seçme(si), en âlâ (kısmı), seçkin şey, **13.** (bir işte/projede) baş yönetici/sorumlu, **14.** en yüksek nitelik, **15.** kıvam, tav, **16.** başlangıç, ilk çağ, **17.** seher, şafak, güneşin doğuşundan sonraki ilk saat, **18.** (kilise) sabahın ilk ayini, **19.** dakika işareti : ('), **20.** (meç oyununda) sekiz savunma konumunun ilki, **21.** *müz.* (a) *bk.:* **unison** (2), (b) ıskalanın ilk notası, **22.** (bir iş/işlem için) hazırlamak, **23.** (ateşlemek için) patlayıcı madde doldurmak, **24.** tulumbanın silindirine su doldurup işlemeye hazırlamak, **25.** motoru kolayca çalıştırabilmek için karbüratörüne yakıt koymak, **26.** astar boyası vurmak, **27.** gerekli bilgileri öğretmek, **28. primeness** : önemlilik, şöhret/itibar yüksekliği, seçkinlik, âlâlık, asıllık, esaslılık, asallık. ***e.a.- 5. first rate, 8. basic, fundamental, 22. prepare, 27. coach.***

prime meridian, *is.* başlangıç boylamı/meridyeni, Greenwich'ten geçen boylam.

prime minister, *is.* başbakan. **prime-ministerial** : başbakan+, başbakanlık+. **prime-ministership** : başbakanlık.

prime ministry, *is.* başbakanlık (makamı, görev süresi).

prime mover, *is.* **1.** *mek.* (a) ana/ilkel güç kaynağı, bir makinayı işleten ana kuvvet, (b) (doğal kaynaktan aldığı gücü başka bir güce çeviren) makina (su ve buhar türbinleri gibi), **2. unmoved mover** *d.d.* (Aristo felsefesinde) ana muharrik : kendisi hareket etmeden başka cisimlere hareket sağlayan kaynak.

primer, *is.* **1.** okuma kitabı, **2.** temel bilgiler kitabı, herhangi bir konunun temel ilkelerini öğreten kitap, **3.** astar boyası, dolgu cilâsı/boyası, **4.** (patlayıcı maddeyi) ateşleme fünyesi/tapası, **5.** hazırlayıcı : bir şeyi çalışmaya hazırlayan kimse.

prime time, *is. rad. TV* seçme saat : en çok dinleyici/seyirci celp eden saat (genellikle 20.00-23.00 arası).

primeval = primaveal, *sf.* **1.** ilkel, ilksel, ilk (özellikle dünyanın ilk çağlarına ait), **2. ~ly** : ilkel bir şekilde, ilk çağlarla ilgili olarak. ***NOT:*** **primeval, prime, primary, primal, primitive, primordial** ve **pristine** sıfatları ilkel, en eski çağları niteler. **PRIMEVAL**, yeryüzünde insanın henüz bulunmadığı eski çağları belirtir: *the primeval hills of Appalachia.* **PRIME** çok genel bir kelime olup zaman, büyüklük, derece, rütbe, mertebe, önem, seçenek vb. de ilk ve başta gelen şeyi bildirir. **PRIMARY**, gelişen bir şeyin başlangıcını, ilkini niteler : *Primary schools, primary principles.* **PRIMAL**, ilk, temel, orijinal anlamları taşıyan ve az kullanılan bir sıfattır: *the primal observations of Galileo in dynamics.* **PRIMITIVE**, ilk insanların ilkel, gelişmemiş, basit ve kaba durumunu niteler : *primitive pottery, primitive tribes.* **PRIMORDIAL**, organik gelişmenin başlangıç durumunu belirtir: *a primordial leaf, primordial forms of life.* **PRISTINE** henüz meydana çıkmış, taze bir şeyi belirtir: *tears like the pristine dew*: taze şebnemlere benzeyen gözyaşları.

primigenial, *sf.* ilk önce doğan, ilkel, ilk.

priming, *is.* **1.** ateşleme barutu, falya barutu, **2.** işlemeye hazırlama, **3.** astar boya(sı).

primipara, *is., ç.* **-arae** ilk çocuğunu doğuran ana.

primiparity, *is.* ilk doğum, ilk çocuğunu doğurma.

primiparaous, *sf.* ilk defa doğuran.

primitive, *sf.&is.* **1.** ilkel, ilksel, iptidai (insan/şey). **~ cell** : ilkel göze, **2.** ilk, aslî, eski, evvelki, **3.** uygarlaşmamış, medenîleşmemiş, vahşî, iptidaî, **4.** kaba, basit, **5.** birinci, **6.** *biy.* (a) ilkel, ilk önce oluşan, gelişmesinin başlangıcında bulunan, (b) gelişmemiş, **7.** *g.s.* (a) basit, kendini yetiştirmiş artist, (b) bir stilin başlangıç çağında yetişmiş artist, (c) bu artistlerin yapıtı,

8. *mat.* (a) ilkel işlev/fonksiyon: verilen bir fonksiyonu türev kabul eden işlev/ fonksiyon, (b) kendisinden başka bir şekil/ifade türetilen (şekil/ifade), **9.** *gr.* ana kelime, kendinden başka kelime/şekil türetilen kelime, **10. ~ly** : ilkel bir şekilde, **11. ~ness** : ilkellik, iptidailik, basitlik, uygarsızlık, kabalık. ***e.a.-1.*** *primal, primary, primordial, bk.: primeval* ***4.*** *simple, crude,* ***5.*** *primary.*

primitivism, *is.* **1.** ilkelcilik : ilkel uygarlıkların çağdaş uygarlıklardan üstün nitelikte olduğu inanışı, **2.** (kültürce) ilkellik, iptidailik, **3.** ilkel sanatların ortak özellikleri, **4. primitivist** : ilkelci, **5. primitivistic** : ilkelci görüşle, **6. primitivity** : ilkellik.

primly, *zf.* (fazla) resmî olarak, ciddiyetle, resmî bir şekilde.

primness, *is.* resmîyet, ciddiyet.

primogenital = primogenitary, *sf.* ilk doğan/en büyük evlâda ait.

primogenitor, *is.* ilk cet, ata. ***e.a.-*** *ancestor, forefather.*

primogeniture, *is.* **1.** ilk çocuk, evlât, en büyük/ekber evlât, **2.** *huk.* büyük evlât hakkı, ekberiyet, ilk evlâdın miras veya tahta tevarüs hakkı. *bk.:* **ultimogeniture.**

primordial, *sf.* **1.** ilk, ilkel, iptidaî, orijinal, temel, **2.** *biy.* ilkel, ilk önce teşekkül eden, gelişmemiş, basit, **3.** başlangıca ait, başlangıçta var olan, **4. ~ity** : ilkellik, ilkel oluşum, basitlik, gelişmemişlik, **5. ~ly** : ilkel olarak, başlangıçtan beri. ***e.a.-1.*** *original, fundamental,* ***2.*** *primitive, initial.*

primordium, *is., ç.* **-dia** organın teşekkülünde ilk tanınabilecek evre.

primp, *f.* özene bezene giyinmek/süslenmek, kendine çeki düzen vermek.

primrose, *is.&sf.* **1.** *bot.* (a) (yabanî) çuha çiçeği *(Primula vulgaris, P. sinennis),* (b) *bk.:* **evening ~.** **2.** açık sarı, **3.** çuha çiçeği+, çuha çiçekli, **4. ~ path** : zevk ve sefa yolu.

primula, *is. bk.:* **primrose** (1).

primulaceous, *sf. bot.* çuha çiçeğigillerden, çuha çiçeği *(Primulaceae)* familyasına mensup.

primum mobile, *Lât.* **1.** *bk.:* **prime mover**, **2.** Ptoleme kozmolojisinde doğudan batıya 24 saatte dönen ve gök cisimlerini taşıyan hayalî gök küresi.

primus inter pares , *Lât.* emsali arasında birincisi/ilki.

prin. = **1.** principal(ly), **2.** principle.

prince, *is.* **1.** prens, şehzade, **2.** kral, hükümdar, emir, **3.** (İngiltere'de) kralın oğlu/torunu, **4.** bir meslekte başta gelen kimse, **5.** yüksek karakter sahibi kimse, **6. ~ Albert** : redingot. **~ Charming** : gözde, kadının idealindeki erkek. **~ consort** : karısı kraliçe olan prens. **~ of Darkness** : şeytan, iblis. **~ of Peace** : Hz. İsa. **~ of Wales** : Gal Prensi, İngiltere veliahdı. **~ regent** : vekil prens. **~ royal** : veliaht, kralın/kraliçenin en büyük oğlu.

princedom, *is.* prenslik.

princekin, *is.* küçük/önemsiz prens.

princelet = princeling, *is.* **1.** küçük/genç prens, **2.** tâbi/önemsiz prens.

princelike, *sf.* prens gibi, prense yakışır, cömert.

princeliness, *is.* **1.** cömertlik, ihtişam, **2.** prens tavrı, prens gibi olma.

princely, *sf.* **-lier, -liest 1.** cömert, görkemli, muhteşem, göz kamaştırıcı. *a ~ entertainment.* **2.** prenslere lâyık/yakışır, asil, soylu, **3.** prense ait.

prince's-feather, *is. bot.* vezir tuğu *(Polygonum orientale* veya *Amaranthus hybridus hypochondriacus) :* KD Amerika'da yetişen uzun boylu, kırmızı çiçekli, kırmızımsı yapraklı gösterişli bir bitki.

princess, *is.&sf.* **1.** prenses, **2.** kraliçe, kadın hükümdar, **3.** prensin eşi/zevcesi, **4.** (İngiltere'de) kral sülâlesinden gelen kız/kadın, **5. princesse** *d.d.* beli ince, etekleri geniş ve uzun (kadın elbisesi), **6. ~ly** : prenses gibi, prensese lâyık şekilde, **7. ~ regent** : (a) naip prenses, (b) naip prensin eşi, **8. ~ royal** : (a) kralın/kraliçenin en büyük kızı, (b) (İngiltere'de ve eski Prusya'da) kendine kral tarafından bu unvan verilen en yaşlı prenses.

principal, *sf.&is.* **1.** baş, ana, temel, büyük, asıl. **~ axis** : ana eksen. **Sakarya is one of the ~ rivers of Turkey** : Sakarya Türkiye'nin büyük nehirlerinden biridir. **2.** başlıca, belli başlı, en önemli. *His ~ interest in life was to be great writer.* **3.** başkan, reis, **4.** yönetici, müdür, okul/kolej müdürü, **5.** şef, patron, önder, başaktör, **6.** başçalgıcı, **7.** en önemli şey/madde, **8.** *huk.*

(a) müvekkil, vekil tutan kimse, (b) asıl suçlu, cürümden asıl sorumlu olan kimse, **9.** asıl borçlu, sorumlu (kimse), **10.** ana mal, **11.** *fin.* anapara, anaakçe, sermaye, **12.** (çatı/bina) ana kiriş, **13.** düello eden taraflardan her biri, **14. ~ clause** *gr.* temel cümle. ***e.a.- 14. main clause. eş ses.- principle.***

principality, *is., ç.* **-ties 1.** prenslik, prensin malikânesi/ülkesi, **2.** prenslik, hükümdarlık: prensin/hükümdarın mevki ve yetkisi, **3.** *ilâh.* **principalities** : melekler(in ayrıldığı dokuz sınıftan yedincisi).

principally, *zf.* başlıca, çoğunlukla, genellikle, ekseriyetle, umumiyetle. *Although he is a lawyer, he's ~ employed in controlling a large business.* ***e.a.-mainly, especially, chiefly, above all.***

principal parts, *gr.* baş fiilin (bütün zamanlarını türeten) ana şekilleri: ***sing, sang, sung*** veya ***go, went, gone*** gibi.

principalship, *is.* müdürlük, yöneticilik, şeflik vb.

principe, *is., ç.* **-pi** *It. bk.:* **prince.**

principium, *is., ç.* **-cipia** *bk.:* **principle.**

principle, *is.* **1.** ilke, umde, prensip. **act one's ~s** : ilkelerine bağlı kalmak. **a matter of ~** : prensip meselesi, **2.** kural, kaide, düstur. *the ~ of self-government.* **3.** yöntem, usul. **~s** : erkân, yol yöntem, ahlâk kuralları, **4.** dürüstlük, ahlâk. **a man of ~** : dürüst bir adam, **5.** öz, köken, ana madde. **active ~** : etkin madde, **6.** (Hristiyanlıkta) Allah, **7. first ~** : başlangıç, mebde, baş, **8. in ~** : ilke/prensip olarak, esas itibarıyla, **9. on ~** : ilkeye dayanarak, prensip itibarıyla. **refuse on ~** : prensibine uymadığından reddetmek.

principled, *sf.* ilkeli, ilke/prensip sahibi. (çoğunlukla birleşik kelimeler yapmakta kullanılır: **high- ~** gibi).

princock = princox, *is. esk. bk.:* **coxcomb, fop.**

prink, *f.* **1.** gösteriş için giyinmek, giyinip kuşanmak. **~ oneself out/up** : giyinip kuşanmak, süslenmek, **2.** giydirmek, süslemek, düzeltmek, **3.** aynanın karşısında kendine çeki düzen vermek, **4. ~ing scissors** : tırtıklı makas, **5. ~er** : giyinip kuşanan, süslü giyinen kimse.

print, *is.&f.* **1.** basmak, tab etmek, yayınlamak. **The newspaper ~ed the story** : Gazete haberi yayınladı. **2.** matbaa harfleriyle yazmak. *Please ~ your name and address.* **3.** damgalamak, damga basmak, **4.** (bastırarak vb.) iz bırak-(tır)mak, hakketmek, oymak. *The scene is ~ed on my memory.* **5.** *foto.* basmak, negatiften resim çıkarmak, **6.** klişeden kâğıda geçirmek, **7.** matbaacılık yapmak, **8. ~ out** : (bilgisayar) sonuçları kâğıda yaz(dır)mak, **9.** baskı, bası, basma, tab etme, **10.** matbua, basılı madde, baskı örneği, nüsha, kopya, **11.** matbaa harfleriyle yazılı şey, **12.** basılı resim. **blueprint** : ozalit baskı/kopya, ozalite basılmış resim **13.** gazete, dergi, mecmua, **14.** iz. **fingerprint** : parmak izi. **footprint** : ayak izi.*The ~ of a shoe in the snow.* **15.** basma kumaş, **16.** *foto.* (negatiften basılmış) resim, **17.** damga, **18. in ~** : (a) basılı, basılmış, matbu, yayınlanmış. **He likes to see himself in ~** : Yazısını yayınlanmış görmekten hoşlanıyor. (b) satılmakta, mevcudu var (kitap vb.), **19. out of ~** : mevcudu kalmamış/tükenmiş (kitap), **20. rush into ~** : yayınlamakta acele etmek, olur olmaz şeyi yayınlamak.

print. = printing.

printable, *sf.* **1.** basılabilir, tab edilebilir, **2.** yayınlanabilir, neşredilebilir, yayınlanması uygun/mümkün, **3. ~ness = printability** : basılabilme, tab edilebilme, yayınlanabilme.

printed, *sf.* basılı, basılmış, matbu. **~ circuit** : baskı devre, basılı devre, basma çevrim. **~ - matters = ~ - papers** : basma, basılı kâğıtlar/eserler, matbu evrak, matbua.

printer, *is.* **1.** basımcı, matbaacı, baskıcı, basım/matbaa işçisi, **2.** matbaa makinesi, **3.** (bilgisayar) yazıcı, sonuçları kâğıt üzerine yazan bilgisayar çıkış birimi, **4. ~'s devil** : basım evi çırağı, matbaacı çırağı, **5. ~'s ink** : baskı/matbaa mürekkebi, **6. ~'s mark** : basım evi damgası, kitap üzerine basılan özel işaret, **7. ~'s pie** : karışmış matbaa harfleri, **8. ~'s reader** : düzeltmen, baskı düzeltici, musahhih, **9. ~'s ream** : 516'lık kâğıt topu.

printery, *is., ç.* **-eries 1.** basım evi, matbaa, **2.** basmahane, kumaş basması yapan yer.

printing, *is.* **1.** basma, tab etme, **2.** basım, baskıcılık, tabı, **3.** basılmış evrak, matbua, **4.** baskı sayısı, **5.** matbaa harfleriyle yazılmış yazı, **6. ~ machine** *Brit.* elektrikli matbaa makinesi, **7. ~ press** : matbaa/baskı makinesi.

printless, *sf.* baskısız, basılamaz, damgasız, izsiz, iz bırakmayan.

printmaker, *is.* mühürcü, mühür kazan/ damga yapan kimse.

printmaking, *is.* mühürcülük, mühür kazma/damga yapma tekniği/işi.

print-out, *is. bil.* basıntı, basılmış sonuçlar.

print shop, *is.* **1.** basılı evrak satış yeri, **2.** baskı evi, evrak ve grafik basılan yer.

prior, *sf.&is.* **1.** önce(ki), evvel(ki), sabık, daha önce/erken olan. **I can't go with you because I have a ~ engagement** : Sizinle gidemem, çünkü daha önce birisine söz verdim. **2. ~ to** : -den önce/evvel. **It happened just ~ to your arrival** : Tam sen gelmeden önce oldu/ vuku buldu. **3.** manastırda başrahip. **4. ~ate = ~ship** : (manastırda) başrahiplik. ***e.a.-1.*** *earlier, former, previous,* ***2.*** *before, until.*

prioress, *is.* (kadınlar manastırında) başrahibe.

prioritize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** öncelleştirmek, öncelik/önem sırasına göre düzenlemek, öncelik sırasına koymak. *Learning to ~ our assignments.* **2.** öncelemek, öncelik/rüçhaniyet vermek/tanımak, hepsinden önce ele almak, **3. prioritization** : öncelleştirme, öncelik/önem sırasına göre düzenleme, öncelik sırasına koyma, önceleme, öncelik verme/tanıma.

priority, *is., ç.* **-ties** (2&3 için) **1.** öncelik, rüçhaniyet, **2.** kıdem(lilik), (zaman/rütbe vb. bakımından) önce gelme, **3.** takaddüm, önce geçiş hakkı, istihkakını başkalarından önce alma hakkı. ***e.a.-1.*** *precedence,* ***2.*** *seniority, superiority.*

priory, *is., ç.* **-ries** manastır.

prise, *gl.f.* **prised, prising** *bk.:* **prize**^{2}, (3).

prism, *is. geom.* biçme, prizma, menşur, *fiz.* biçik.

prismatic(al), *is.* **1.** biçme/prizma şeklinde, biçmesel, biçiksel. ~ *crystals.* **2.** biçmelerden oluşan, **3.** renk renk, parlak, **4.** çok cepheli/ yüzlü, **5. prismatically** : prizma şeklinde, biçiksel olarak.

prismatoid, *is. geom.* biçmemsi: tepeleri iki paralel düzlem üzerinde bulunan çok yüzlü.

prismoid, *is. geom.* yalancı biçme: tabanları aynı sayıda kenarlı, yan yüzleri birer yamuk veya paralelkenar olan biçmemsi. **~al** : yalancı biçme şeklinde.

prison, *is.* **1.** ceza evi, tutuk evi, hapishane, tevkifhane, zindan, kodes. ~ **breaker** : hapishane kaçağı. **put in ~ = send in ~** : hapsetmek. **2.** *bk.:* **imprisonment, 3. open ~ = ~ without bars** : inzibatsız hapishane.

prisoner, *is.* **1.** tutuklu, mahpus. ~ **at large** : gemi vb. gibi kaçılamayacak yerde serbest gezmesine izin verilen tutuklu, **2. ~ of war** *d.d.* harp/savaş esiri. *kıs.:* **POW, 3. political ~** : siyasî tutuklu, **4. ~'s base** : köşe kapmaca (oyunu), **5. take ~** : esir almak, **6. ~ at the bar** : yargılanan sanık, **7. ~ of conscience/state** : din/ politika sebebiyle mahpus, **8. ~-house** : ceza evi, hapishane. ***e.a.- 4.*** *chevy.*

priss = prissy, *is., ç.* **-sies** (giyimine/konuşmasına) çok titiz/dikkatli kimse.

prissy, *sf.* **-sier, -siest 1.** fazla titiz/şık giyimli, fazilet taslayan, kadın tavırlı, **2. prissily** : aşırı titizlikle, fazilet taslayarak, **3. prissiness** : aşırı titizlik, fazilet taslama. ***e.a.- 1.*** *overprecise, prim, effeminate.*

pristine, *sf.* **1.** eski (zamana ait), evvelki, ilk, asıl, orijinal. *The colors of the paintings inside the pyramid had kept their ~ freshness.* **2.** saf, arı, bozulmamış, ilk safiyetini korumuş. ***e.a.- 1.*** *primitive, original, primeval,* ***2.*** *pure, untouched, unspoiled.*

prithee, *ünl. esk.* = (**prey thee**) lütfen, rica ederim.

priv. = **1.** private, **2.** privative.

prittle-prattle, *is.* kuru lâf, boş lâkırdı, palavra.

privacy, *is.* **1.** yalnızlık, inziva, uzlet, halvet, kişisel dokunulmazlık. **to live in ~** : inzivaya çekilmek, yalnız yaşamak. **desire for ~** : yalnız kalmak arzusu, **2.** gizlilik, mahremiyet. **in ~** : gizlice, mahrem olarak. *He told me his reasons in strict ~.* **the ~ of one's home** : evin mahremiyeti. ***e.a.- 1.*** *seclusion, retirement,* ***2.*** *secrecy.*

privatdocent, *is.* (özellikle Alman üniversitelerinde) özel hoca, ücretini öğrencinin ödediği hoca. **docent, privatdozent** *d.d.*

private, *sf.&is.* **1.** özel, kişisel, şahsî. **a ~ interpretation** : kişisel yorum. **the ~ life of a king** : kralın özel hayatı. ~ **agreement** : özel anlaşma. ~ **company** : özel şirket. ~ **education** : özel öğrenim. ~ **house** : özel konut, ev, mesken, ikametgâh. ~ **income/means** : şahsî gelir. ~ **les-**

son : özel ders. ~ **motives** : kişisel sebepler. ~ **school** : özel okul, **2.** kişiye özel, zata mahsus. *a ~ letter. ~ car. ~ property.* ~ **and confidential** : kişiye özel ve gizli, **3.** gizli, saklı, alenî olmayan. *a ~ drawer.* **4.** mahrem, gizli. **in ~** : gizlice, mahrem olarak. **talk to s.o. in ~** : birisiyle gizli olarak/baş başa konuşmak. **keep a matter ~** : bir meseleyi gizli tutmak. ~ **part** : mahrem yer, edep yerleri, **5.** gayriresmî, resmî unvanı/görevi/sıfatı olmayan. *a ~ citizen.* **6.** en küçük rütbeli, **7.** ~ **soldier** *d.d.:* er, **8.** ~**s = ~ parts** : edep yerleri, mahrem yerler, tenasül organları, **9. go ~** *fin.* özelleştirmek : bir şirketin bütün hisse senetlerini satın alarak şirketi kendine mal etmek. **10.** ~**ly** : gizlice, özel/mahrem olarak, mahremane, **11.** ~**ness** : özellik, gizlilik, mahremlik. ***e.a.-1&2.*** *particular, special, individual, personal,* ***3&4.*** *secret,* ***8.*** *genitals.* ***k.a.-1&2.*** *general, public.*

privateer, *is.* **1.** (eskiden) hükûmet izniyle savaşan korsan gemisi, **2. privateersman** *d.d.* korsan, hükûmet izniyle korsanlık yapan denizci (subay/er), **3.** ~**ing** : hükûmet izniyle korsanlık yapma.

private eye, *is. argo* özel detektif.

private first class, *is.* kıdemli er : rütbesi erden büyük onbaşıdan küçük asker.

private practice, *is.* kendi hesabına/özel çalışma, özel meslek icrası.

private secretary, *is.* özel sekreter.

privation, *is.* **1.** yoksunluk, mahrumiyet. *Everyone suffered ~s during the war, when there wasn't enough food in the country.* **2.** ihtiyaç, sıkıntı. *~ led him to begin stealing.* **3.** mahrum etme, yoksun/muhtaç bırakma. ***e.a.-*** *deprivation, want, need, hardship.*

privative, *sf.&is.* **1.** yoksun/muhtaç bırakan, mahrum eden, sıkıntı veren, **2.** olumsuz, menfi, **3.** *gr.* eksik öğeli, olumsuzlaştırıcı, yokluk/olumsuzluk bildiren (ek/kelime) : **a-, un-, non-, -less** ekleri gibi, **4.** ~**ly** : yoksun/muhtaç bırakırcasına, mahrum ederek.

privet, *is. bot.* **1.** kurtbağrı, kurtbaharı *(Ligustrum vulgare)* : zeytingillerden Avrupa'da çit olarak yetiştirilen daima yeşil yapraklı ve küçük beyaz çiçekli bitki, **2.** aynı familyadan buna benzer bitkiler.

privilege, *is.&f.* **-leged, -leging 1.** ayrıcalık, imtiyaz (vermek/tanımak). *In modern times there is less ~ and more of an equal chance in life for everyone.* **breach of ~** : imtiyazı kötüye kullanma, **2.** özel izin/müsaade/ruhsat (vermek). *He gave his friend the ~ of using his private library.* **3.** (görev dolayısıyla) muafiyet, dokunulmazlık, masuniyet. **parliamentary ~** : yasama dokunulmazlığı, teşriî masuniyet, **4.** hak. *It's a woman's ~ to change her mind.* **5.** mazhariyet, müstesna fırsat, nasip, şeref, onur/zevk verici şey. *It was a ~ to work with such a great scientist. He's a fine musician, it's a ~ to hear him play.* **6.** yeğlik, üstünlük, öncelik, rüçhan, **7.** (borsada) hisse senetlerini belirli bir süre içinde belirli fiyatla alma/satma hakkı, **8. ~ from** : muaf tutmak, bağışıklık/muafiyet tanımak. ***e.a.-1.*** *prerogative,* ***8.*** *exempt.*

privileged, *sf.* **1.** ayrıcalıklı, imtiyazlı. **be ~ to do sth.**: bir şeyi yapmak imtiyazına sahip olmak, **2.** zengin, nüfuzlu. **the ~ classes of society** : toplumun zengin /imtiyazlı sınıfları, **3.** özel izinli/ruhsatlı, **4.** yalnız belirli kimselere özgü. ~ **ticket** : özel/ucuz bilet, **5.** *huk.* gizli, mahrem, mahkemede açıklanamaz. *Communication between a lawyer and client is ~.* **6.** şeref verici, **7.** *den.* öncelikli, önce sefere çıkabilen (gemi). *bk.:* **burdened.**

privily, *zf.* gizlice, özel olarak, mahremane. ***e.a.-*** *secretely, privately.*

privity, *is., ç.* **-ties 1.** gizli bilgi, sır, **2.** gizli bir bilgiyi veya şahsî bir şeyi paylaşma, **3.** *huk.* (a) hak ve mallar üzerinde karşılıklı çıkarları olanların ilişkisi, (b) çıkar ortağı olduğu kimsenin başkalarıyla yaptığı sözleşme vb. ile olan ilişki.

privy, *sf.* **privier, priviest,** *is., ç.* **privies 1.** *gen.* ~ **to** : sır ortağı, gizli bilgisi olan. **to be ~ to** : sır ortağı olmak, sırrını bilmek. *Very few of them were ~ to the details of the plot.* **2.** özel, kişisel, kişiye özel, şahsî, zata mahsus, **3.** bir şahsa (özellikle hükümdara) tahsis edilmiş, **4.** *esk.* gizli, saklı, hafi, **5.** ayakyolu, evden ayrı kulübede bulunan helâ, **6.** *huk.* ortak, taraf, hukukî bir işleme doğrudan doğruya veya dolaylı olarak katılan kimse. ***e.a.-*** ***2.*** *private,* ***4.*** *secret, hidden, concealed, secluded.*

privy chamber, *is.* halvet dairesi/odası, sarayda özel daire.

privy council, *is.* **1.** özel meclis, hükümdarın hasse meclisi, Divanıhümayun, özel danışmanlar kurulu, **2.** (İngiltere'de) devlet danışma kurulu : üyeleri başbakan tarafından seçilen ve krala devlet işleri hakkında bilgi veren kurul.

privy councilor/councillor, *is.* özel danışman.

privy purse, *is. Brit.* has hazine, kralın şahsî masraf ödeneği.

privy seal, *is. Brit.* **1.** küçük ferman mühürü, ikinci derecede önemli belgelere basılan kral mühürü, **2. Lord Privy Seal** : Has Mühürdar, Ferman Mühürü Emini.

prix fixe, *is., ç.* **prix fixes 1.** sabit/maktu fiyat, **2.** tabldot, lokantada sabit fiyata yenilen yemek. *bk.:* ***à la carte, table d'hôte.***

prize[1], *is.&sf.* **1.** (a) ödül, mükâfat. *~s will be given to 3 best stories.* (b) ödül kazanan, (c) ödüle lâyık, değerli, (d) ödül olarak verilen, **2.** ikramiye (piyango vb. den kazanılan). *He won the first ~ in loto.* **3.** özence, çok istenilen şey, **4.** ganimet : savaşta yakalanıp el konulan düşman gemisi içindeki mallar, **5.** ganimet (gemi), **6.** kaldıraç, manivelâ, **7.***bk.:* **leverage** (2), **8.** *esk.* yarışma, müsabaka, maç. ***e.a.- 1.*** *(a) reward,* ***6.*** *lever,* ***8.*** *contest, match.*

prize[2], *gl.f.* **prized, prizing 1.** çok değer/kıymet vermek, değerli saymak. *She ~s her best china.* **2.** değer/paha/kıymet biçmek, değerini takdir etmek, **3.** kaldıraçla/manivelâ ile kaldırmak/açmak/zorlamak, **4.** ganimet almak, (gemi vb.) zapt etmek, el koymak. ***e.a.- 1.*** *esteem, appreciate,* ***2.*** *rate,* ***3.*** *pry, prise.*

prize court, *is.* savaş ganimetleri mahkemesi.

prizefight, *is.* ödüllü boks maçı. **prizer = prizefighter** : ödül için maç yapan boksör.

prizefighting, *is.* ödüllü boks maçı yapma.

prize money, *is.* **1.** ganimet parası: ganimet gemi ve malların satışından elde edilen para, **2.** ödül.

prize ring, *is.* (ödüllü) boks alanı.

p.r.n. = (reçetelerde) gerektiğinde, ihtiyaç hâlinde, lüzum hasıl oldukça.

pro, *sf.&zf.&is., ç.* **pros 1.** ...için, ...lehinde. **~ and con** : lehinde ve aleyhinde. *We must be fair and consider the reasons ~ and con. Much has been written ~ and con.* **2.** lehte/taraftar olan kimse. **~s and cons** : lehte ve aleyhte olanlar/öneriler/oylar, **3.** olumlu/lehte oy veren kimse, **4.** profesyonel. *a football ~ . That actor's a real ~, and always gives a good performance.* **5.** *Brit.* fahişe, orospu. ***e.a.-1.*** *for, in favor of,* ***4.*** *professional,* ***5.*** *prostitute.*

pro-, *ön ek* **1.** "-ci, ... taraftarı, ... tarafını tutan." *pro-American ideas. procommunist, proslavery.* **2.** "ileri(ye), öne, önde, önünde, ileri(sinde)." *ör.: project, prologue, protract, procathedral, prohibit,* **3.** "(bir yerden) öteye, uzağa." **profugate** : uzağa kaçmak, **4.** "öne ve aşağıya." **prolapse** : öne kayıp düşmek, **5.** "(zaman/doğrultu itibarıyla) ileriye doğru." **proceed** : ileri gitmek, ilerlemek, devam ermek, **6.** "adına, namına." **prolocutor** : başkası adına konuşan, **7.** "yerine (geçen)." *A procathedral is a building used as a cathedral until the proper one is built.* **8.** "ön+, önce, evvel (vaki olan)." **prognosis** : ön bili.

proa = prao, *is.* **1.** Güney Pasifik'te kullanılan yelkenli gemi, **2.** (Malezya'da yapılan) hızlı yelkenli.

pro-am, *is. sp.* profesyoneller ve amatörler maçı.

prob. = **1.** probable, **2.** probably, **3.** problem.

probabilism, *is.* **1.** *fel.* olasıcılık : salt doğrunun bilinemeyeceğini, bilginin yalnızca olasılığa erişebileceğini ileri süren kuramsal/kuşkucu öğreti, **2.** (Katoliklerde) doğru olup olmadığı hususunda fikir anlaşmazlığı bulunan hususlarda kişiye istediği yolu seçme serbestliği tanıyan öğreti.

probabilist(ic), *is.&sf.* olasıcı.

probability, *is.* **1.** olasılık, ihtimal, **2.** olası/muhtemel şey, **3.** *ist.* olasılık : bir olayın istenilen tarzda vuku bulma sayısının toplam vuku bulma sayısına oranı, **4. ~ curve** : olasılık eğrisi. **5. ~ density function** : olasılık yoğunluk işlevi, **6. ~ distribution** : olasılık dağılımı, **7. ~ element** : olasılık öğesi, **8. ~ function** : olasılık iş-

levi, **9. ~ integral transformation** : olasılık tümlev dönüşümü, **10. ~ ratio test** : olasılık oran sınaması, **11. ~ theory** : olasılık kuramı, **12. in all ~** : pek muhtemel olarak, her hâlükârda, **13. What are the probablilties** : Ne gibi şeyler olabilir? olasılıklar/ihtimaller nedir?

probable, *sf.* olasılı, muhtemel. *~ events.* **It is more than ~** : Büyük bir olasılıkla, büyük bir ihtimale göre. **2. ~ cause** *: huk.* muhtemel sebep, aleyhte delil. ***e.a.-1. likely, possible. k.a.- 1. certain, improbable.***

probably, *zf.* olabilir ki, muhtemelen, belki de, galiba. **~ you are right** : galiba haklısınız.

probang, *is. cer.* boğaza kaçan bir şeyi çıkarmaya mahsus cerrah mili.

probate, *sf.&is.&f.* **-bated, -bating 1.** veraset ilâmı, vasiyetnamenin resmen onaylanması, **2.** verasetnameyi resmen onaylatmak, **3. ~ court** : veraset mahkemesi.

probation, *is.* **1.** deneme, **2.** (bir kimsenin davranış, yetenek vb. nin) deneme süresi, çıraklık, (memuriyet) adaylık süresi, **3.** *huk.* (a) gözaltında bulunmak şartıyla mahkûmun serbest bırakılması, (b) gözaltı, gözaltında bulunma/serbest kalma. **on ~** : gözaltında, koşullu olarak serbest bırakılmış. **~ officer** : gözetçi, gözaltında serbest bırakılan mahkûmu denetleyen görevli, **4. ~al = ~ary** : deneme+, staj+, gözaltı. **~ary period** : deneme/gözaltı süresi, **5. ~ship** : (mahkûm) gözaltında serbest bırakılma, (memur) adaylık, stajyerlik, çıraklık.

probationer, *is.* **1.** gözaltında serbest bırakılan mahkûm, **2.** stajyer/aday memur, çırak.

probative, *sf.* **1.** deneysel, denemeye yarayan, **2.** kanıtlayıcı, ispat/delil teşkil eden, **3. ~ly** : deneyle, deneysel olarak, deneme suretiyle.

probatory, *sf. bk.:* **probative.**

probe, *is.&f.* **probed, probing 1.** inceleme(k), iyice araştırma(k), **2.** sondalama(k), sondaj yapma(k), sonda ile muayene etme(k)/ yoklama(k)/ deşme(k), **3.** tahkik etme(k), tahkikat yapma(k), sebebini keşfetmeye çalışma(k). *to ~ into the causes of crime.* **4.** sonda, deneme çubuğu, **5.** *ABD* insansız uzay roketi, uzayda bilimsel ölçüler yapmak için fırlatılmış aletlerle mücehhez roket, **6. ~able** : incelenebilir, araştırılabilir, tahkik edilebilir, sondaj yapılabilir, **7. prober** : inceleyen, araştıran, sondajcı, **8. probingly** : inceleyerek, araştırarak, sondajla.

probit = probability unit, *is. ist.* olabirim, olasılık birimi. **~ analysis** : olabirim çözümlemesi. **~ transformation** : olabirim dönüşümü.

probity, *is.* dürüstlük, doğruluk, namusluluk. ***e.a.- integrity, honesty, uprightness.***

problem, *is.&sf.* **1.** sorun, problem, mesele, dava, muamma. **unemployment ~** : işsizlik sorunu/davası. **She's a ~ to me** : O benim için bir muammadır. **2.** *mat.* soru, problem. **solve a ~** : bir problemi çözmek, **3.** çetin, zor, başa çıkılması/düzeltilmesi müşkül, yola gelmez, ıslah olmaz. *a ~ child.* **4.** (edebiyat) tezli, çözümü zor konuları işleyen. **a ~ play** : sorun oyunu, tezli piyes. ***e.a.- 1. puzzle, riddle, enigma.***

problematic(al), *sf.* **1.** sorun çıkaran, zorluk arz eden, sorunlu, şüpheli, meşkûk, çözümü/ anlaşılması zor, **2. problematically** : sorun çıkararak, zorluk arz ederek, sorunlu/şüpheli bir şekilde. ***e.a.-1. doubtful, questionable, contingent, dubious, indeterminate, unsettled, ambiguous.***

pro bono publico, *Lât.* kamu yararına, umumun menfaati için. ***e.a.-for the public good.***

proboscidean = proboscidian, *sf.&is.* **1.** hortumlu (hayvan), **2.** hortum gibi, hortuma benzer, **3.** hortumlular sınıfından, *Proboscidea* sınıfına mensup.

proboscis, *is., ç.* **-boscises/-boscides 1.** filin hortumu, **2.** hortum, hortuma benzer uzantı, **3. beak** *d.d.:* böcek hortumu, **4.** *zool.* (sülük ve bazı kurtlarda beslenme ve duyu organı olarak kullanılan) uzantı, duyarga, tutarga, **5.** (şaka) burun.

proc. = 1. procedure, **2.** proceedings, **3.** proclamation,

procaine, *is. ecz.* prokain C13H20O2 N2 HCl. Lokal anestetik olarak kullanılan kristalli bileşik.

procambium, *is. bot.* (bitki damarlarını oluşturan) filiz. **procambial** : bu filize ait.

procarp, *is. bot.* bazı yosunlarda döllenip spor oluşturan bir veya birkaç gözeli cinsiyet organı.

procathedral, *is.* geçici kilise : asıl katedral yapılıncaya kadar geçici olarak kullanılan bina.

procedural, *sf.* **1.** yöntemsel, usule ait/ ilişkin/müteallik, **2. ~ly** : yöntem gereğince, usule uygun olarak.

procedure, *is.* **1.** yöntem, yordam, usul, kaide, talimat. *The proper ~ to be folowed in decision-making.* **2.** işlem, muamele, **3.** *huk.* yargılama yöntemi, muhakeme usulü. **summary ~** : kısa yargılama yöntemi. ***e.a.- 2. operation, transaction, process.***

proceed, *gs.f.* **1.** ilerlemek, devam etmek, ileri gitmek. **to ~ on one's way** : yoluna devam etmek. **before we ~ further** : fazla ilerlemeden önce, **2.** (bir işi/işlemi) sürdürmek, kovuşturmak, devam etmek. **~ to blows** : yumruk yumruğa dövüşmek, yumruklaşmak, **3.** (bir işi yapmaya) devam etmek. **~ with sth.** : bir şeye devam etmek. **How do we ~ now** : Şimdi ne yapacağız/nasıl devam edeceğiz? **4.** (söyleve/demece) devam etmek, **5.** *huk.* dava açmak, davayı sürdürmek, adlî kovuşturma/takibat yapmak. **~ against s.o.** : birinin aleyhine dava açmak, **6.** (iş/eylem vb.) sürmek, sürüp gitmek, devam etmek. **the negotiations now ~ing** : devam etmekte olan müzakereler. **Things are ~ing as usual** : İşler normal seyrinde (sürüp) gidiyor. **7.** belirmek, (karşısına) çıkmak, zuhur etmek, sâdır olmak, **8.** doğmak, meydana gelmek, sonuç olarak husule gelmek, sonuç vermek, **9. ~er** : ilerleyen, devam eden, sürdüren, kovuşturan kimse. ***e.a.- 1. progress, continue, advance, 7. issue, emanate, 8. arise, originate, spring, ensue, result. k.a.- 1. recede.***

proceeding, *is.* **1.** işlem, eylem, muamele, **2.** ilerleme, devam etme, ileri gitme, sürdürme, kovuşturma, **3. ~s** : (a) tutanak, zabıt, (b) sürüp giden işlem, **4.** *huk.* (a) yargılama yöntemi, (b) yasal kovuşturma, (c) yasal önlem/tedbir, yasal girişim, (d) duruşma, müzakere. **The ~s will begin at 9 a.m.** : Duruşma saat 9'da başlayacak. **5. take/institute ~s against s.o.** : birisi aleyhinde dava açmak. ***e.a.- 1. process.***

proceeds, *is.* **1.** gelir, verim, hasılat, **2.** alış verişten/satıştan alınan toplam para, **3.** kazanç. ***e.a.- 3. profit, return.***

proceleusmatic, *sf.&is.* dört kısa heceli (mısra).

procephalic, *sf.* ön kafa+, kafanın ön kısmına ait.

process, *is.&f.&sf.* **1.** işlem, ameliye, olay. **chemical ~** : kimyasal işlem. **it is a slow ~** : bu uzun (zaman isteyen) bir işlemdir, **2.** süreç, vetire, **3.** ilerleme, ileri gitme, **4.** (a) muamele, formalite, takibat, (b) işlenme, muamele görme, işleme tâbi tutulma, (c) yöntem, usul, amel, tarz, **5.** (zaman vb.) akış, ilerleyiş, geçme, gidiş. **in the ~ of** : esnasında, sırasında, aşamasında, safhasında. *The firm is now in the ~ of moving the machines to a new facrory.* **in the ~ of time** : zamanla, zaman ilerledikçe, **6.** *huk.* çağrı, celpname. **legal ~** : adlî tebliğ, (b) duruşma, (c) yasal kovuşturma, kanunî takibat, **7.** *foto.* mekanik ve kimyasal yöntemlerle klişe yapma usulü, **8.** *biy. anat.* uzantı, çıkıntı, yumru, **9.** işlemek, (özel) işleme/muameleye tâbi tutmak, muamele etmek, **10.** muamelesini yapmak, belirli yöntemleri izleyerek sonuca ulaş(tır)mak. *to ~ an application.* **11.** dava etmek, aleyhinde dava açmak, mahkemeye vermek, **12.** çağrı/celpname vermek, tebliğ etmek, **13.** işlemli, işlenmiş, özel bir sun'î işleme tâbi tutulmuş, özel yöntemle hazırlanmış. **~ foods** : özel işlem görmüş yiyecekler. *~ cheese/butter.* **14.** mekanik/kimyasal/ışık işlemli kilişe ile basılmış. *~ printing.* **15. ~or = ~er** : işlemci, muameleci, özel işleme tâbi tutan, muameleyi yapan/sürdüren kimse. ***NOT:* PROCESS, PROCEDURE, PROCEEDING** anlamca birbirine yakın kelimelerdir. **PROCESS** (süreç), birbirini izleyerek belirli bir sonuca ulaştıran işlem ve eylemler dizisidir. *A chemical process.* **PROCEDURE** (yöntem), bir işin/işlemin nasıl yapılacağını gösteren kuralların tümüdür : *Parliamentary procedure.* **PROCEEDING(S)**, işlem, eylem, iş ve eylemdeki ilerleme, akış, sürüp gitme demektir. *May I interrupt the proceedings for a moment?* İşlemi (işlerin akışını) bir an için durdurabilir miyim?

procession, *is.&sf.* **1.** geçit resmi (yapmak) saf hâlinde muntazam yürüme(k)/yürüyüş, **2.** alay, resmigeçit vb. alayı. *a funeral ~ filled the street.* **3.** oluş, zuhur, meydana çıkma, baş gösterme, **4.** *Brit.- k.d.* çabuk yenilgi, oyunda hemen yeniliverme, **5. in ~** : saf hâlinde, muntazaman. *We formed lines to march in ~ onto the platform.*

processional, *sf.* **1.** geçit resmi (ile ilgili), yürüyüş+, **2.** resmigeçit esnasında okunan/çalınan (marş vb.), **3.** (dinsel törenler için) ilâhi (kitabı). *The choir and clergy marched in to the church singing the ~.* **4. ~ly** : alay/saf hâlinde, muntazaman, geçit resmi yaparak.

process printing, *is.* renkli ofset baskı.

process server, *is. huk.* adlî tebliğatçı, resmî evrakı tebliğ eden memur.

procès-verbal, *is., ç.* **-baux** tutanak, zabıt (name).

prochronism, *is.* erken tarih koyma. *bk.:* **anachronism, parachronism.**

proclaim, *gl.f.* **1.** ilân etmek. *War was ~ed. The people ~ed him king.* **2.** (açıkça/halka) bildirmek/duyurmak/beyan etmek, göstermek. *His pronunciation ~ed that he was an American.* **3.** (açıkça/alenen) övmek, methetmek, yüceltmek, tebcil etmek, **4. ~er** : ilân eden, bildiren, duyuran kimse. ***e.a.- 1&2.*** *announce, dseclare, 3. extol, praise.* ***k.a.*** *-1&2 retract, recall, repress, suppress, conceal.*

proclamation, *is.* ilân, bildiri, duyuru, beyanname. **~ of the Republic** : Cumhuriyetin ilânı. **to make/issue a ~** : bildiri yayınlamak. *The Prime Minister issued a ~ declaring martial law in the disaster area.*

proclitic, *sf.&is. gr.* bağımsız vurgusu olmayan, vurgu bakımından sonra gelen kelimeye bağlı olan (kelime).

proclivity, *is., ç.* **-ties** *gen.* **~ to/towards** : eğilim, istidat, meyil, temayül (özellikle fena bir şeye karşı). *~ to grumble.* ***e.a.-*** *tendency, propensity, disposition, bent, leaning, inclination.* ***k.a.-*** *aversion.*

proconsul, *is.* **1.** (eski Roma'da) prokonsül, konsül vekili, genel vali, **2.** işgal edilen ülkeye atanan yönetici, **3.** *b.h.* Miyosen çağında yaşamış, insan ve maymunların atası sayılan hayvan, **4. ~ar** : prokonsül+, **5. ~arly** : prokonsül ile/gibi, **6. ~ate = ~ship** : prokonsüllük.

procrastinate, *f.* **-nated, -nating 1.** ertelemek, geciktirmek, tehir etmek, sonraya bırakmak. *to ~ until an opportunity is lost.* **2.** oyalamak, sürüncemede bırakmak, ağırdan almak, uzatmak, **3. procrastination** : erteleme, geciktirme, tehir etme, sonraya bırakma, **4. procrastinative = procrastinatory** : erteleyici, geciktirici, **5. procrastinator** : erteleyen, geciktiren. ***e.a.-*** *1. defer, delay, postpone, 2. put off, prolong.*

procreant, *sf.* **1.** dölleyici, dölleyen, ilkah edici/eden, yaratıcı, **2.** verimli, üretken, üretici, mahsuldar. ***e.a.-*** *1. generating, 2. fruitful.*

procreate, *f.* **-ated, -ating 1.** döllemek, ilkah etmek, **2.** üretmek, doğurmak, tevlit etmek, hasıl etmek, yaratmak, **3. procreation** : dölleme, ilkah etme, üretme, doğurma, tevlit etme, hasıl etme, yaratma, **4. procreator** : dölleyen, ilkah eden, üreten, doğuran, yaratan. ***e.a.- 1.*** *beget, generate, engender, 2. produce, originate.*

procreative, *sf.* **1.** dölleyici, üretken, doğurgan, yaratıcı, **2. ~ness** : dölleyicilik, üretkenlik, doğurganlık, yaratıcılık.

Procrustean, *sf.* zalim, gaddar, zulüm ve zorbalıkla yola getiren.

Procrustes, *is. mit.* yolcuları yakalayıp boylarını yatağına uydurmak için kol ve bacaklarını çekip uzatan veya kesip kısaltan efsanevî dev.

proct- = procto-, *ön ek* "göden".

proctology, *is.* göden bilimi. **proctologic (al)** : göden bilimine ait. **proctologist** : göden bilimi uzmanı.

proctor, *is.&f.* **1.** (üniversite ve kolejlerde) (a) gözcü, sınavda öğrencilere nezaret eden kimse, (b) *Brit.* disiplin sağlayan memur, **2.** *huk.* avukat, dava vekili (özellikle kilise ve amirallik mahkemelerinde), **3. Queen's ~** : miras/boşan ma davalarına bakan memur, **4.** (sınavda vb.) gözcülük yapmak, nezaret etmek, kollamak, disiplini sağlamak, **5. ~ial** : gözcülük+, **6. ~ially** : gözcülükle (ilgili olarak), **7. ~ship** : gözcülük.

proctoscope, *is.* gödengözler: göden muayene aleti. **proctoscopic** : gödengözlerle yapılan. **proctoscopy** : gödengözlerle muayene.

procumbent, *sf.* **1.** yüzüstü (yatmış), yüzükoyun, yere kapanmış, **2.** *bot.* sürüngen, kök salmadan yere uzanan (bitki/dal). ***e.a.- 1.*** *prone, prostrate, 2. trailing.*

procurable, *sf.* sağlanabilir, edinilebilir, tedarik/temin/elde edilebilir, üretilebilir, istihsal edilebilir.

procuracy, *is., ç.* **-cies** dava vekilliği, (bir kimseye) vekillik (yapma)/vekâlet (etme).

procural = procurance, *is.* sağlama, elde etme, temin/tedarik (etme). ***e.a.-*** *procurement.*

procuration, *is.* **1.** sağlama, elde etme, temin, tedarik, **2.** pezevenklik, **3.** *huk.* vekillik, vekâlet, vekâletname, **4.** *esk.* başkası adına yönetme, ajanlık.

procurator, *is.* **1.** *huk.* vekil, başkası adına hareket etmeye yetkili kimse, **2.** (eski Roma'da) malî ve idarî yetkileri olan memur, **3.** (bazı İtalyan şehirlerinde) sulh yargıcı, **4. ~ate = ~ship** : vekillik, **5. ~ial = ~y** : vekil+, vekillik+.

procure, *f.* **-cured, -curing 1.** sağlamak, edinmek, temin/tedarik etmek, bulmak. **to ~ sth. for sb. = to ~ sb. sth.** : bir kimseye bir şey sağlamak/bulmak. **A friend ~d a position in the bank for him** : Bir dostu ona bankada iş buldu. **2.** üretmek, istihsal etmek, kazanmak, **3.** pezevenklik etmek, fuhuş için kadın temin etmek, **4.** ettirmek, yaptırmak, sebep olmak. **to ~ a person's death** : birisini öldürtmek, **5. ~ment** : sağlama, edinme, elde etme, temin/tedarik etme. ***e.a.- 1.*** *obtain, get,* ***2.*** *gain, win,* ***3.*** *pander, pimp.* ***k.a.-1.*** *lose.*

procurer, *is.* **1.** temin/tedarik eden kimse, **2.** pezevenk, muhabbet tellâlı. ***e.a.- 2.*** *pander, pimp.*

Procyon, *is. astr.* Prosyon, Küçük Köpek *(Canis Minor)* takım yıldızında en büyük yıldız.

prod, *is.&f.* **prodded, prodding 1.** dürtme(k), dürtüşleme(k), üvendire ile dürtme(k). *to ~ an animal with a stick.* **2.** kışkırtma(k), tahrik etme(k), harekete geçirme(k). *to ~ a lazy person into action.* **3.** üvendire, meses, ucu sivri şey, **4.** andaç, hatırlatıcı şey, **5. ~der** : dürten, kışkırtan kimse/şey. ***e.a.- 1.*** *poke, jab,* ***2.*** *nag, goad,* ***4.*** *reminder.*

prod. = 1. produce(d), **2.** product.

prodigal, *sf.&is.* **1.** tutumsuz, müsrif, savurgan, har vurup harman savuran (kimse), mirasyedi, **2. ~ of/with** : bol, mebzul, cömert, eli açık. *~ of smiles. ~ of money.* **3. ~ly** : tutumsuzca, savurganlıkla, müsrif bir şekilde, israf edercesine, har vurup harman savurarak, **4. ~ity** : tutmsuzluk, savurganlık, israf; bolluk, mebzuliyet; cömertlik. ***e.a.-1.*** *extravagant, lavish, profligate, waster, wastrel, spendthrift,* ***2.*** *profuse, bountiful, copious, bounteous, abundant.*

prodigious, *sf.* **1.** iri, kocaman, çok büyük, (miktarca) pek çok, muazzam, **2.** olağanüstü, fevkalâde, harikulâde. *a ~ achievement.* **3.** azman, dev gibi, anormal, **4.** *bk.:* **ominous, 5. ~ly** : muazzam/olağanüstü bir şekilde, son derece, müthiş, fevkalâde, **6. ~ness** : (aşırı/son derece) irilik, büyüklük, azmanlık, fevkalâdelik, harikulâdelik. ***e.a.- 1.*** *enormous, immense, huge, gigantic, tremendous,* ***2.*** *wonderful, marvelous. amazing, stupendous, astounding, wondrous,* ***3.*** *monstrous, abnormal.* ***k.a.-1.*** *tiny,* ***2.*** *ordinary.*

prodigy, *is., ç.* **-gies 1.** dâhi, olağanüstü zeki ve yetenekli kimse. *a violin ~.* **2.** mucize, hârika. **infant ~** : hârika çocuk, **3.** ucube, acayip/anormal şey, hilkat garibesi, **4.** *esk.* ilâhî mucize sayılan anormal şey. ***e.a.- 3.*** *monstrosity,* ***4.*** *portent.*

prodrome, *is. patol.* ön belirti, ilk araz, hastalığın ilk belirtileri. **prodromal** : ön belirtiye ait.

produce, *is.&f.* **-duced, -ducing 1.** üretmek, imal/istihsal etmek, yapmak. *Canada ~s wheat and furs. The factory hasn't begun to ~ yet.* **2.** meydana getirmek, hasıl etmek, yaratmak, yazmak. *to ~ a book.* **3.** doğurmak, tevlit etmek. *Female sheep ~ 1 or 2 lambs at a time.* **4.** sağlamak, vermek, temin/tedarik etmek, **5.** *fin.* çoğal(t)mak, gelir/kazanç sağlamak, kâr getirmek, **6.** meydana koymak/çıkarmak, ortaya çıkarmak, ibraz/arz etmek, göz önüne koymak. *to ~ evidence.* **7.** (piyes/film) sahneye koymak, yapmak, çevirmek, **8.** (çizgiyi) uzatmak, temdit etmek, **9.** ürün/mahsul vermek. *Good soil will ~ fine crops.* **10.** sebep olmak. *His words ~d a violent reaction.* **11.** ürün, mahsul, **12.** mamul madde, imalât, **13.** hasılat, zerzevat, **14.** döl, yavru. ***e.a.- 1.*** *manufacture, make,* ***2.*** *generate, create, originate,* ***3.*** *bring forth, give birth to,* ***4.*** *provide, furnish, supply,* ***6.*** *exhibit, show,* ***8.*** *extend, prolong, lengthen,* ***9.*** *yield, afford,* ***10.*** *effect, occasion, cause to happen, bring about,* ***11&12.*** *product.* ***k.a.-1&2.*** *destroy, ruin,* ***6.*** *conceal.*

producer, *is.* **1.** üretici, müstahsil, **2.** fabrikatör, imalâtçı, **3.** üreten, yapan, hasıl eden, meydana getiren kimse, **4.** *sin.* yapımcı, prodüktör, **5.** *Brit.* yönetmen, rejisör, **6.** hava gazı yapan cihaz.

producer gas = air gas, *is.* hava gazı.

producer goods = producers' goods, *is.* üretim araçları/maddeleri : üretimde kullanılan makine, ham madde, vb.

producibility = productibility = producibleness = produceableness, *is.* üretilebilme, imal/istihsal edilebilme, yapılabilme, sağlanabilme.

producible = produceable = productible, *sf.* üretilebilir, imal/istihsal edilebilir, yapılabilir, sağlanabilir.

product, *is.* **1.** ürün, mahsul, hasılat. *factory ~s. farm ~s.* **2.** sonuç, netice, çevre etkisini yansıtan kimse/şey. *A crime is often a ~ of poverty.* **3.** *kim.* (kimyasal) ürün, **4.** *mat.* çarpım. *The ~ of 6 and 9 is 54.*

production, *is.* **1.** üretme, üretim, istihsal, yapım, imal. *His business is the ~ of automobiles.* **2.** ürün, mahsul, imalât, mamul madde, **3.** hasılat, istihsal miktarı, üretilen miktar. *The ~ is up this month.* **4.** (edebî) eser, sanat eseri, **5.** gösterme, gösteriş, ibraz. *the ~ of evidence.* **6.** oyun düzeni, yapım, sahneye koyma, **7.** gösteri, temsil, oyun, **8. ~al** : üretimsel, üretimle ilgili, **9. ~ line** : kurtak düzeni, **10. ~ number** : (müzikli komedide) toplu numara, bütün oyuncuların katıldığı gösteri. ***e.a.- 9. assembly line.***

productive, *sf.* **1.** verimli, bereketli, bitek, mümbit, mahsuldar, bol ürün/mahsul veren. *a ~ farm.* **2.** *gen.* **~ of** : sebep olan, sürükleyen, sevk eden, yaratan. *conditions ~ of crime and sin.* **3.** gelir/kazanç sağlayan, kazançlı, kârlı, **4.** yararlı, faydalı, işe yarar sonuçlar doğuran. *a ~ meeting.* **5. ~ly** : verimli/yararlı/kazançlı bir şekilde, **6. ~ness = productivity** : verimlilik, yarar, kazanç/kâr getirme. ***e.a.- 1. fecund, fertile, fruitful, prolific. k.a.- 1. sterile .***

proem, *is.* **1.** ön söz, giriş, başlangıç, mukaddeme, **2. ~ial** : ön söz/başlangıç/giriş şeklinde/mahiyetinde. ***e.a.-1. introduction, preface, preamble.***

pro et con, *Lât.* leh ve aleyhte. ***e.a.- for and against.***

prof = Prof., *is. k.d. bk.:* **professor.**

profanation, *is.* **1.** kirletme, pisletme, kutsallığını bozma, **2.** hürmetsizce/kötüye kullanma, suistimal etme, **3. profanatory** : kirletici, pisletici, kutsallığını bozucu, suiistimal edici. ***e.a.-1. desecration, defilement, debasement, sacrilege, blasphemy, 2. misuse.***

profane, *sf.&f.* **-faned, -faning 1.** Allaha/dine saygısız, kâfir, zındık, **2.** lâdinî, lâik, dine ait olmayan, dinî maksatlara tahsis edilmeyen. *Mozart wrote both religious and ~ music.* **3.** kutsal/mukaddes olmayan, küfür kabilinden, kâfirlere has. *~ rites.* **4.** cismanî, **5.** bayağı, adî, çirkin, kaba, kötü, pespaye, küfürbaz. *~ language.* **6.** (kutsal sayılan/saygı gösterilen şeyi) kirletmek, pisletmek, kutsallığını bozmak, saygısızca kullanmak, saygısızlık etmek, **7.** kötüye kullanmak, suiistimal etmek, **8. ~ly** : (dine vb.) saygısızca, küfredercesine, adî/kaba/çirkin bir şekilde, **9. ~ness** *bk.:* **profanity**, **10. profaner** : (dine vb.) saygısızlık gösteren, kâfir, küfreden, küfürbaz, kaba davranan kimse. ***e.a.- 1. blasphemous, sacrilegious, impious, 2. secular, temporal, 3. unholy, heathen, pagan, 5. vulgar, common, base, coarse, 6. violate, desecrate, 7. misuse, defile. k.a.- 2. spiritual, sacred, 3. holy.***

profanity, *is., ç.* **-ties 1.** (dine/mukaddesata) saygısızlık, hürmetsizlik, kâfirlik, zındıklık, **2.** küfür, kaba/saygısız/çirkin davranış/dil, bayağılık, küfürbazlık, kabalık. ***e.a.- 1&2. blasphemy, sacrilege, profaneness, 2. swearing, malediction, curse.***

profess, *f.* **1.** itiraf etmek, açıkça söylemek. *He ~ed his loyalty to his country.* **2.** öne sürmek, taslamak, (gayrisamimi olarak) beyan etmek/söylemek, savlamak, iddia etmek. **He ~es to be French** : Fransız olduğunu iddia ediyor. **I do not ~ to be an expert** : Uzmanlık iddiasında değilim. *to ~ remorse. He ~ed extreme regret.* **3.** (Allaha/dine) inancını/imanını ikrar/teyit eymek, **4.** (bir sanatı/mesleği) tatbik ve icra etmek, yapmak, mesleği ... olmak. **to ~ the law/engineering** : avukatlık/mühendislik yapmak, **5.** (bir dine/mezhebe) kabul etmek/edilmek, **6.** okutmak, öğretmek. *to ~ law.* **7.** demeç vermek, beyanatta bulunmak. ***e.a.- 1. avow, declare, 2. affirm, claim, assert, 6. teach.***

professed, *sf.* **1.** itiraf/ikrar/beyan olunan, teslim/tasdik olunan, açıkça söylenen, **2.** usta/profesyonel nitelikli, **3.** bir mezhebe intisap etmiş, **4.** öne sürülen, taslanan, savlanan, iddia edilen. ***e.a.- 1. avowed, acknowledged, 2. professional, 4. alleged, pretended.***

professedly, *zf.* **1.** iddiaya göre, sözde, gûya, **2.** itiraf/ikrar edildiği gibi, açıkça, teslim/kabul edildiği üzere. ***e.a.- 1. allegedly, 2. avowedly.***

profession, *is.* **1.** meslek, sanat, uğraş, yüksek tahsil ile elde edilen iş. **the medical/teaching ~** : hekimlik/öğretmenlik mesleği. **by ~** : meslek itibarıyla. *He is a lawyer by ~.* **2.** meslek

mensupları, **3.** iddia, beyan, söz, **4.** açıklama, itiraf. *~s of good will.* **5.** bir dini/mezhebi kabul ettiğini bildiren beyanat, **6.** inancın açıklanması, **7. the oldest ~** : fuhuş, orospuluk. ***e.a.- 1.*** *occupation, calling, 3. avowal, declaration, 7. prostitution.*

professional, *sf.&is.* **1.** profesyonel, meslekten yetişme, usta. *a ~ golfer. a ~ potter.* **2.** meslekî, meslekle ilgili. *~ studies. ~ job.* **3.** meslek icabı, meslek sahiplerine özgü/yaraşır. *~ attitudes. ~ courtesy.* **4.** meslek sahibi, profesyonel (kimse). *a ~ man.* **5.** uzman, yetkili, yetenekli, işinin ehli (kimse), **6.** meslek sahiplerine mahsus. *a ~ apartment.* **7.** meslekten oyuncu, kazanççı/paralı oyuncu, **8. ~ism** : profesyonellik, meslek erbabına yakışır davranış/eylem/tutum/yöntem/karakter, (sporda) profesyonel oyuncu kullanma, kazanmak için ustaca hileler yapma, **9. ~ly** : ustaca, ustalıkla, maharetle, hazakatle, meslek erbabına özgü/yakışır bir şekilde.

professor, *is.* **1.** profesör, hoca, bilgin, âlim, **2.** üniversite/kolej öğretim üyesi, **3.** (üniversite/kolej ve bazan liselerde) öğretmen, **4.** sanat/meslek/spor öğretmeni, **5.** duygu ve inançlarını açıklayan kimse, özellikle dinî inanç ve imanını açıkça beyan ve ikrar eden kimse, **6. assistant ~** : asistan, profesör yardımcısı, **7. associate ~** : doçent, **8. ~ial** : profesör+, profesörlük+, profesöre ait/özgü, **9. ~ially** : profesörce, profesöre özgü/lâyık bir şekilde, **10. ~ate = ~iate = ~ship** : profesörlük.

proffer, *is.&f.* **1.** sunmak, arz etmek, beyan etmek, bildirmek. *I ~ed my opinion. He ~ed his resignation.* **2.** önermek, teklif etmek, **3.** (vermek için) uzatmak, takdim etmek. *He shook the ~ed hand. She refused the ~ed drink.* **4.** sunma, sunuş, arz (etme), teklif (etme), önerme, öneri, **5. ~er** : sunan, arz eden, öneren, teklif eden. ***e.a.- 1.*** *offer, volunteer, 2. propose, suggest, 4. offer, proposal.*

proficiency, *is.* yetenek(lilik), ehliyet, ustalık, maharet, hüner, beceriklilik, kabiliyet, yeterlik, yordamlık, uzmanlık, ihtisas. ***e.a.-skill, ability, expertness*** .

proficient, *sf.&is.* **1.** yetenekli, ehliyetli, usta, mahir, hünerli, becerikli, kabiliyetli, uzman. *She is very ~ in music.* **2.** *esk.* usta/mahir kimse, **3. ~ly** : ustalıkla, ustaca, maharetle, hünerle, yetenekli/ehliyetli bir şekilde, **4. ~ness** *bk.:* **proficiency**. ***e.a.- 1.*** *skilled, adept, competent, experienced, able, accomplished, skillful, expert.* ***k.a.-1.*** *unskilled, inept.*

profile, *is.&f.* **-filed, -filing 1.** yanay, profil, yan görünüş, yüzün yandan görünüşü. **keep a low ~** : göze çarpmamak, kendini göstermemek, **2.** yüzün yandan çekilen resmi, **3.** *mim.* binanın profili/yandan görünüşü, **4.** kısa öz geçmiş: bir kimsenin meslek, yetenek ve şahsiyetinin kısa özeti, **5.** bir sürecin/olayın/bağıntının sözle, rakamla veya grafiklerle analizi. *a ~ of consumer spending.* **6.** *jeol.* kesit : yer kabuğunun düşey düzlemlerle kesiti, **7.** profilini/yandan görünüşünü çizmek/resmetmek, **8.** kısa öz geçmişini yazmak, **9.** bir süreci/olayı vb. söz/rakam veya grafiklerle incelemek, **10. ~ drag** *hv.* yanay hava direnci, **11. ~ plan = sheer** : geminin güverte plânı. ***e.a.- 1.*** *silhouette.*

profit, *is.&f.* **1.** *gen.* **~s** : kâr, kazanç, işletme kazancı, temettü. **at a ~** : kazançla, kâr sağlayarak. **gross/net ~** : gayrisafi/safi kâr, brüt/net kâr. **make a ~ out of sth.** : bir şeyden kâr etmek/kazanmak, kâr/kazanç sağlamak, **2.** yarar, fayda, menfaat, istifade. **turn sth. to ~** : bir şeyden yarar/fayda/kâr sağlamak, **3. ~ motive** : kâr güdüsü. **~ sharing** : kâr bölüşme. **~ and loss account** : kâr ve zarar hesabı. **paper ~s** : muhtemel kâr, **4.** kâr/kazanç getirmek/sağlamak. *It will ~ you nothing to do that.* **5.** kârlı/kazançlı olmak, yararlı/faydalı/yararına olmak, istifadeli olmak, **6. ~ by/from** : yararlanmak, istifade etmek. *A wise person ~s by his mistakes. I was grateful to him and ~ed from his advice.* **7.** faydası olmak, işe yaramak, **8.** kazanmak, kâr etmek, **9. ~ability** : yarar, fayda, kâr(lılık), kazanç(lılık), verimlilik, kâr/kazanç sağlama, rantabilite, **10. ~er** : kâr/kazanç sağlayan, yararlanan, kâr eden kimse. **11. ~less** : kârsız, kazançsız, yararsız, faydasız. ***e.a.- 1.*** *return, gain, 2. advantage, benefit, advance, advancement, improvement.* ***k.a.- 1.*** *loss, 8. lose.*

profitable, *sf.* **1.** kârlı, kazançlı. *a ~ deal.* **2.** yararlı, faydalı, **3.** kâr/kazanç/gelir sağlayan, **4.** verimli, gelirli, rantabl, **5. ~ness** *bk.:* **profitability**, **6. profitably** : kâr ile, kazançla, kârlı/kazançlı bir şekilde, kâr/kazanç sağlayacak şekilde. ***e.a.-1.*** *remunerative, 2. beneficial, useful, advantageous, valuable, helpful.*

profiteer, *is.&f.* **1.** vurguncu, sömürücü, karaborsacı, piyasada sun'î kıtlık yaratarak aşırı kâr sağlayan kimse, **2.** vurgunculuk/kara borsacılık yapmak, sömürmek, aşırı kâr sağlamak, **3. ~ing** : vurgunculuk, sömürücülük, karaborsacılık.

profit sharing, *is.* kârda ortaklık: şirketlerin kazancına memur ve işçilerini ortak etmeleri sistemi.

profit-sharing, *sf.* ortak kazançlı kârda ortaklık sağlayan.

profligacy, *is.* sefahat, çapkınlık, hovardalık, ahlâksızlık, edepsizlik, günahkârlık, utanmazlık.

profligate, *sf.&is.* **1.** son derece ahlâksız/sefih/çapkın/hovarda//edepsiz/günahkâr/utanmaz (kimse), **2.** çok müsrif/savurgan, har vurup harman savuran, **3. ~ly** : sefahat içinde, çapkınlıkla, hovardalıkla, ahlâksızca, utanmadan, savurganlıkla, **4. ~ness** *bk.:* **profligacy**. ***e.a.- 1.*** *dissolute, immoral, abandoned, licentious, wicked, 2. prodigal, extravagant, lavish, spendthrift.*

profluence, *is.* gürül gürül akış/akma.

profluent, *sf.* gürül gürül/bol bol akan.

pro forma, *Lât.* **1.** şekil/formalite icabı, formaliteye uygun şekilde, **2.** önceden belirli bir şekil ve düzene göre hazırlanmış, proforma. **~ ~ invoice** : proforma fatura.

profound, *sf.&is.* **1.** çok bilgili/malûmatlı, akıllı, ârif. *a ~ theologian.* **2.** derin bilgiye/zekâya dayanan, zeki, ferasetli, sezgin. *a ~ theory.* **3.** derin, içten/yürekten/gönülden gelen. *a ~ anxiety.* **4.** engin, sonsuz, uçsuz bucaksız. *~ depths of the ocean.* **5.** yaygın, geniş, kapsamlı, şümullü, derin. *There was a ~ silence in the empty house. ~ influence.* **6.** yerlere kadar. **a ~ bow** : yerlere kadar eğilme, **7.** *esk.* derinlik, uçurum, girdap, **8.** *esk.* derin deniz, umman, okyanus. **9. ~ly** : (a) akıllıca, geniş bilgi ve vukuf ile, ârifane, zekice, ferasetle, (b) derin bir şekilde, (c) sonsuz, ziyadesiyle, son derece. **I am ~ly grateful** : Sonsuz minnettarım. *I was ~ly glad to see her.* (d) tamamen, büsbütün. *~ly deaf.* **10. ~ness** *bk.:* **profundity**. ***e.a.- 1&2.*** *deep, sagacious, 5. thorough, pervasive, 6. low, 7. depth, abyss, 8. ocean, deep sea.* ***k.a.- 1&2.*** *shallow, superficial.*

profundity, *is., ç.* **-ties 1.** derinlik, kapsam, şümul, **2.** *gen.* **profundities** : derin meseleler/düşünceler, **3.** derin yer, uçurum, girdap, **4.** (a) derin bilgi, vukuf, (b) derin düşünce. ***e.a.- 1.*** *depth, 3. abyss.*

profuse, *sf.* **1.** *gen.* **~ in** : cömert, müsrif, tutumsuz, bol bol veren/harcayan, ifrata kaçan, müfrit. **be ~ in/of/with** : esirgememek, bol bol vermek/harcamak. **be ~ in one's praise** : çok övmek, göklere çıkarmak. *He was so ~ with his money that he is now poor.* **2.** sayısız, hesapsız, çok, sonsuz. *~ apologies/thanks.* **3.** bol, mebzul, çok miktarda. **~ tears** : sel gibi gözyaşları. **~ bleeding** : şiddetli kanama, **4. ~ly** : cömertçe, müsrifane, bol bol, aşırı, ifrat derecesinde, **5. ~ness** *bk.:* **profusion**. ***e.a.- 1.*** *lavish, generous, 3. abundant, ample.*

profusion, *is.* **1.** çokluk, bolluk, mebzuliyet. **in ~** : bol bol, mebzulen. *Flowers grow there in ~. There is a ~ of vegetables in the market in summer.* **2.** israf, müsriflik, cömertlik, eli açıklık, tutumsuzluk, hesapsız/bol harcama. *He made himself popular by his ~.* ***e.a.- 1.*** *abundance, copiousness, bounty, plenty, 2. extravagance, prodigality, profligacy, excess, waste, lavishness.* ***k.a.- 1.*** *scarcity.*

profusive, *sf.* **1.** çok, bol, mebzul. *~ generosity.* **2. ~ly** : bol bol, mebzulen, çok miktarda, **3. ~ness** *bk.:* **profusion**. ***e.a.- 1.*** *profuse, lavish, prodigal.*

prog, *is.&f.* **progged, progging** *Brit.- argo* **1.** kolaçan etmek, (yiyecek vb. aşırmak maksadıyla) gezip araştırmak, yiyecekleri kapıp kaçmak/yağma etmek, **2.** yiyecek, nevale, azık. ***e.a.- 1.*** *forage, plunder, 2. food, victual.*

prog. = **1.** progress, **2.** proggressive.

progenitive, *sf.* **1.** doğurgan, üretken, velût, çocuğu olabilir, çocuk doğurabilir/yapabilir, **2. ~ness** : doğurganlık, üretkenlik. ***e.a.-1.*** *reproductive.*

progenitor, *is.* **1.** cet, ata, dede. *a ~ of the race.* **2.** soy, sülâle, **3.** kurucu, bâni, öncü: sanat, bilim, politika vb. de yeni bir fikri/sistemi ilk ortaya çıkaran. *Shoenberg was a ~ of modern music.* **3. ~ship** : atalık; kuruculuk, önderlik, öncülük. ***e.a.-1&2.*** *ancestor, forefather, predecessor, 3. originator, precursor.*

progeny, *is., ç.* **-ny** *(veya bitki/hayvan için* **-nies**) **1.** döl, zürriyet, evlât, çocuk/yavru/fidan, **2.** nesil, kuşak, soy, döl döş, çocuklar ve torunlar. ***e.a.*** *- descendant, offspring.*

progestational, *sf. tıp* **1.** gebeliğe hazır (âdetten önce rahim iç yüzünün durumu gibi), **2.** projesteron+.

progesterone = progestin, *is.* **1.** *biy.- kim.* projesteron: C21H30O2, gebelik hormonu, rahimi gebeliğe hazırlayan ve gebeliği devam ettiren hormon, **2.** *ecz.* bu hormonun ilâç olarak satılan şekli: düşük tehdidi, kanama, aybaşı sancılarında vb. de kullanılır.

proglottid = proglottis, *is., ç.* **-glottides** *zool.* kurt boğumu : bağırsak kurtlarının dişi ve erkek üreme sistemini içine alan boğumlarından biri. **proglottidean = proglottic** : kurt boğumuna ait.

prognathic = prognathous, *sf.* fırlak çeneli.

prognathism = prognathy, *is.* fırlak çeneli(lilik).

prognose, *f.* **-nosed, -nosing** *tıp* (hastalığın seyrini) önceden söylemek/tahmin etmek, hastalığın muhtemel seyrini, süresini, iyileşme olanağını önceden belirtmek.

prognosis, *is., ç.* **-ses 1.** *tıp* (a) ön bili : hastalığın seyri, süresi, iyileşme olanağı hakkında hekim tahmini, (b) iyileşme olanağı. *The ~ is excellent.* **2.** ön deyiş , tahmin, kehanet. ***e.a.*** *- 2. prediction, forecast.*

prognostic, *sf.&is.* **1.** ön bilisel : hastalığın seyrini, süresini, iyileşme olanağını belirten, **2.** ön tahmine dayanan, **3.** ön deyiş, tahmin, kehanet, **4.** belirti, ön haberci, işaret, alâmet. ***e.a.*** *- 2. predictive, 3. prediction, forecast, 4. omen. portent.*

prognosticate, *f.* **-cated, -cating 1.** (belirtilere bakarak) ileride olacağı söylemek/tahmin etmek, gelecekten haber vermek, kehanette bulunmak, **2.** önceden uyarmak/göstermek/haber vermek, ileride olacağına delâlet etmek, **3. prognosticative** : ön belirtili, önceden haber verici, **4. prognosticator** : ön haberci, kâhin, olacağı önceden bildiren, gelecekten haber veren. ***e.a.*** *- 1. forecast, foretoken, presage, foretell, foresee, project, prophesy, augur, foreshadow.*

prognostication, *is.* ön uyarı, ön haber, ön tahmin, kehanet, olacağı önceden söyleme, gelecekten haber verme. ***e.a.*** *- forecast, prediction, prophecy.*

program, *is.&f.* **-gramed, -graming** *(Brit.:* **programme**) **1.** izlence, program. *a school/ business/government ~.* **live ~** *rad. TV* canlı yayın, vuku bulduğu anda yayınlanan program. **What's (on) the ~ for today** : Bugünkü izlencemiz ne/bugün ne yapacağız? **2.** *tiy.* izlence dergisi, oyun izlencesi, **3.** *bil.* izlence, işlem yönergesi. **~ counter** : izlence denetim sayacı. **~ debugging** : izlence düzeltme, **4.** izlence yapmak/ hazırlamak, izlencelemek, programla(ştır)mak. **~ed course = ~ed instruction** : izlenceli ders/ öğrenim, adım adım izlenerek öğrenilen önceden düzenlenmiş ders. **~ed learning** : izlenceli öğrenim, **5.** düzenlemek, tasımlamak, ayarlamak, programa bağlamak. *The central heating system of the building is ~ed to start working at 6 o'clock each morning.* **6.** *bil.* izlencelemek, izlence yazmak, işlem yönergesi hazırlamak/ yapmak. **~er = ~mer** : izlenceleyici, **7. ~able = ~mable** : izlencelenebilir, programlaştırılabilir, programa bağlanabilir, önceden düzenlenebilir, tasımlanabilir.

programatic = programmatic, *sf.* **1.** izlenceli, izlencesel, **2.** izlence yanlısı, izlence uygulayan, **3.** izlence müziğine benzer, izlence müziğinden oluşan, **4. ~ally** : izlenceli olarak, izlence ile.

programming, *is.* **1.** *bil.&rad.&TV* izlenceleme, **2.** programlaştırma, programa bağlama, tasımlama, plânlama, **3.** *bil.* **~ flow diagram = ~ flowchart** : izlence akış çizeneği. **~ language** : izlenceleme dili.

program music, *is.* izlence müziği: belirli bir olay, görüntü veya sahne izlenimi uyandırmak için yazılmış müzik.

progress, *is.&f.* **1.** ilerleme, terakki. *the ~ of science.* **make ~** : ilerlemek, ilerleme/terakki kaydetmek, **2.** gelişme, yükselme, yükseliş, **3.** (ileri) gitme/gidiş, yürüyüş, **4.** *biy.* büyüme, gelişme, olgunlaşma, **5.** gezi, özellikle kralın/ hükümdarın resmî gezisi, **6. in ~** : ilerlemekte, yapılmakta, sürmekte, devam etmekte, gelişmekte. **the work now in ~** : şimdi yapılmakta olan iş. **in ~ of time** : zamanla, gel zaman git za-

man. **the ~ of events** : olayların akışı/cereyanı/gelişmesi, **7.** ilerlemek, terakki etmek, ileri gitmek, (zaman) geçmek. *We ~ in learning step by step. The building of the school has ~ed a great deal this week. The year is ~ing, it will soon be autumn.* **8.** gelişmek, büyümek, olgunlaşmak. ***e.a.-1-3.*** *advance, progression, betterment,* ***2.*** *development, improvement,* ***4.*** *growth,* ***7&8.*** *advance, proceed, develop.* ***k.a.- 1-3.*** *regression,* ***7&8.*** *regress.*

progression, *is.* **1.** ilerleme, terakki, ileri gidiş, gelişme, yükselme, yükseliş, **2.** ardıllık, silsile, birbirini izleme, izleşme, teakup, **3.** *astr.* devinim, hareket, **4.** *mat.* dizi, silsile. **arithmetic ~** : eş artanlı dizi. **geometric ~** : eş çarpanlı dizi. **harmonic ~** : uyumlu dizi, **5.** *müz.* melodi izleşimi, **6. ~al** : ilerleyen, gelişen, ardıl, birbirini izleyen, dizisel, **7. ~ally** : ilerleyerek, gelişerek, birbirini izleyerek, birbiri ardınca, **8. ~ism = progressism** : ilericilik, terakkiperverlik, ilerleme/yükselme taraftarlığı, **9. ~ist = progressist** : ilerici, terakkiperver, ilerleme/yükselme yanlısı.

progressive, *sf.&is.* **1.** ilerleme+, terakki+, ileri+, **2.** ilerici : politika ve teknolojide ilerleme ve yenilik taraftarı, terakkiperver. **~ education/school** : ilerici eğitim/okul, deneme ve yaratıcı araştırmaya ağırlık veren eğitim sistemi/okul. **~ Party** : ilerici/terakkiperver parti, **3.** ilerleyen, ileri giden, terakki eden, gelişen, ilerlemeye/gelişmeye elverişli. *a ~ community.* **~ jazz** : modern caz, **4.** (kazanç arttıkça) yükselen oranda (vergi sistemi), **5.** tedricî, yavaş yavaş artan, **6.** *gr.* süreçli, sürüp giden eylem ve durum bildiren: *He is reading/He was running* gibi, **7.** *tıp* ilerleyen, ağırlaşan, gittikçe tehlikeli bir durum arz eden, vahamet kesbeden (hastalık), **8.** (siyasette) ilerici, terakkiperver (kimse), **9. ~ly** : ilerledikçe, gittikçe, gitgide ilerleyerek, tedricen, sürekli/devamlı olarak, **10. ~ness** : ilericilik, terakkiperverlik, ilerleme taraftarlığı.

progressivism, *is.* **1.** ilericilik, terakkiperverlik, **2.** (eğitimde) ilerici eğitim taraftarlığı, **3.** ilerici parti doktrin ve programı, **4. progressivist** : ilerici, terakkiperver.

prohibit, *gl.f.* **1.** (resmen) yasaklamak, menetmek, yasak etmek. **smoking is ~ed here** : Burada sigara içmek yasaktır. *We are ~ed from smoking on school ground.* **2.** önlemek, mani/engel olmak, **3. ~er = ~or** : yasaklayan, meneden, önleyen, engel olan (kimse/şey). ***e.a.- 1.*** *forbid, interdict, ban, debar,* ***2.*** *prevent, hinder, obstruct.* ***k.a.-*** *permit, sanction.* ***NOT :*** **PROHIBIT** resmî makamlarca, **FORBID** ise şahıslar tarafından yapılan yasaklara uygulanır: *Walking on the gras in the park is prohibited. A mother forbids her child to leave the house.* **INTERDICT**, dinî teşekküllerce, **BAN**, ahlâk bakımından yapılan yasakları belirtir : *Litterature considered obscene is banned from the mails.* **DEBAR**, aleyhte bir delil bulunduğu için kabul etmemek/ret ve men etmek anlamı taşır: *His plea of insanity is debarred by his own admission.*

prohibition, *is.* **1.** yasak, yasaklama, menetme, yasak etme, **2.** içki yasağı. **~ party** : yeşilay cemiyeti, içki yasağı taraftarları cemiyeti, **3.** yasak emri, **4. ~ary** : *bk.:* **prohibitive**, **5. ~ist**: yeşilaycı, içki yasağı taraftarı

prohibitive, *sf.* **1.** yasaklayıcı, menedici, engelleyici, önleyici, engel/mani olan, **2.** aşırı, fahiş, çok fazla, güç yetmez. *The cost of the house was ~.* **3. ~ly** : aşırı derecede, fahiş bir şekilde, çok fazla, **4. ~ness** : aşırılık, fahişlik, çok fazlalık.

prohibitor(il)y, *sf. bk.:* **prohibitive(ly).**

project, *is.&f.* **1.** tasarı, proje, plân, **2.** araştırma konusu, **3. housing ~** *d.d.* konutlandırma/iskân plânı/projesi, **4.** tasavvur, tasarım, **5.** girişim, teşebbüs, **6.** tasarlamak, plânlamak, proje (sini) yapmak, **7.** ileri doğru atmak/fırlatmak, **8.** (maliyetini, gelişmesini, fiyatını, gelecekteki durumunu) hesaplamak, tahmin etmek, **9.** *geom.* izdüşürmek, tersim etmek, irtisam ettirmek, **10.** (film/resim) perdede göstermek, perdeye aksettirmek, **11.** nesnel/objektif bir görüşle incelemek/görmek/gözden geçirmek/göz önüne sermek. *He ~ed a thrilling picture of the party's future.* **12.** çıkıntı yapmak, uzanmak, **13.** düşünmek, tasavvur etmek, **14.** *tiy.* şahsiyeti yansıtmak, söz ve jestlerle bir karakteri canlandırmak, **15.** *psikol.* yansıtmak, kendi öz duygu ve düşüncelerini başkasına atfetmek/isnat etmek. ***e.a.- 1.*** *plan,* ***5.*** *enterprise, undertaking,* ***6.*** *contemplate, plan,* ***7.*** *throw, cast, impel,* ***8.*** *calculate, estimate, predict,* ***12.*** *extend, protrude, obtrude, overhang.*

projectile, *is.&sf.* **1.** *As.* mermi, (top) gülle, (tüfek/tabanca) kurşun, **2.** roket, füze, fırlatılan cisim, **3.** itici, sürücü, fırlatıcı. *a ~ force.* **4.** mermi+. **~ motion** : mermi hareketi, **5.** fırlatılabilen, atılabilen, **6.** *zool.* çıkık, fırlak, çıkıntılı. *the ~ jaws of a fish.* ***e.a.-1.*** *shell, bullet, grenade, 2. rocket, missile.*

projection, *is.* **1.** çıkıntı, sundurma, fırlak/çıkık yer, **2.** fırlat(ıl)ma, at(ıl)ma, at(ıl)ış, **3.** izdüşüm, çizim, irtisam. **map ~** : harita çizimi, **4.** (film/resim) gösterim, perdeye yansıtma/gösterme, projeksioyon. **~ booth** : gösterim odacığı, **5.** (maliyetini/gelişmesini/fiyatını/gelecekteki durumunu) hesaplamak, tahmin (etme), oranlama, **6.** *psikol.* yansıtma, duygularını/düşüncelerini) başkasına atfetme, **7.** tasarı, proje, plân, **8. ~al** : izdüşümlü, izdüşümle, izdüşüm kullanan, **9. ~ist** : sinemacı, gösterimce, projeksiyoncu, **10. ~ printing** *foto.* izdüşüm baskısı, negatifi büyütüp hassas film üzerine izdüşürerek fotoğraf basma usulü. **~ print** : izdüşümle basılmış fotoğraf. ***e.a.- 1.*** *jut, overhang, protrusion, 5. estimate, prediction, 7. plan, scheme ,*

projective, *sf.* **1.** izdüşümsel, izdüşürerek yapılan/elde edilen, **2.** tasarlanan, tasarı, tasarlanmış. **~ geometry** : tasarı geometri, **3.** *psikol.* yansıtıcı: ferdin gizli şahsiyetini, duygu ve düşünceleri altındaki gizli etkenleri açığa çıkaran. **~ technique** : yansıtıcı yöntem. **~ test** : yansıtıcı ölçer, **4. ~ly** : izdüşümle, izdüşüm yolu ile, izdüşürerek; tasarlayarak; yansıtımla, yansıtarak.

projector, *is.* **1.** projektör, ışıldak, **2.** gösterici, gösterme makinesi. **~ aperture** : gösterici penceresi. **~ lamp** : gösterici ışıtacı. **~ lens** : gösterici merceği. **~ mask** : gösterici örtüsü. **~ throw** : uzaklık.

projectual, *is.* (eğitim) gösterme aracı.

projet, *is., ç.* **-jets 1.** *bk.:* **project**, **2.** taslak, tasarı (yasa, muahede vb. tasarısı).

prolactin, *is. biy.- kim. bk.:* **luteotropin.**

prolamin(e), *is. biy.- kim.* prolamin : hububatta bulunan basit proteinlerden herhangi biri (gliadin, hordein, zein gibi). (Suda, tuzlu su ve mutlak alkolde erimez, sulandırılmış asit, alkali ve alkolde erir.)

prolan, *is. biy.- kim.* prolan : gebelerin idrarında bulunan ve gebeliği teşhise yarayan cinsiyet hormonu.

prolapse, *is.&gs.f.* **-lapsed, -lapsing** *patol.* **1. prolapsus** *d.d.* düşüklük : rahim vb. gibi organın normal konumundan aşağı inmesi, **2.** (normal konumundan aşağı) kaymak, düşmek, sarkmak.

prolate, *sf.* **1.** uzamış, uzatılmış, **2.** kutupları sivri, kutuplara doğru uzamış (elipsin büyük ekseni etrafında dönmesinden oluşan elipsoid gibi).

proleg, *is.* ayaksı çıkıntı.

prolegomenon, *is., ç.* **-na 1.** ön söz, başlangıç, mukaddeme, (bazı kitapların başında bulunan) ön tartışma, sunuş, **2. prolegomenous** : ön söz/başlangıç/mukaddeme şeklinde/mahiyetinde.

prolepsis, *is., ç.* **-ses 1.** *bk.:* **anticipation**, **2.** (hitabette) yapılabilecek itirazları önceden kestirip cevaplandırma, **3.** bir olayı hakikî tarihinden önce olmuş gibi gösterme, tarihini öne alma, geriletme, **4.** fiilin doğuracağı sonuca uygun sıfat ekleme: *"to shoot a person dead"* cümlesindeki *dead* gibi. ***e.a.- 3.*** *prochronism.*

proleptic(al), *sf.* **1.** ön sezişli, önceden sezen/kestiren/davranan, öne alan, **2. proleptically** : önceden sezerek/ kestirerek, ön davranışla, öne alarak.

proletarian, *sf.&is.* **1.** emekçi, işçi sınıfından olan (kimse), proleter, **2.** (eski Roma'da) en aşağı/fakir halk tabakasından (kimse), **3. ~ism** : emekçilik, işçi sınıfından olma.

proletarianise/proletarianisation, *Brit. bk.:* **proletarianize/ proletarianization.**

proletarianize, *gl.f.* **-nized, -nizing** emekçi/işçi sınıfına sokmak, emekçi/proleter yapmak. **proletarianization** : emekçi/işçi sınıfına sokma.

proletariat, *is.* **1.** emekçiler, işçiler, emekçi/işçi sınıfı, proleterya, **2.** (eski Roma'da) avam, fakir halk, aşağı tabaka.

proletary, *is., ç.* **-taries** (eski Roma'da) avam, fakir halktan/ aşağı tabakadan kimse.

prolicide, *is.* **1.** kendi çocuğunu öldürme, evlât katli, **2. prolicidal** : kendi çocuğunu öldüren.

pro-life, *sf.* çocuk aldırma aleyhtarı, kürtaj aleyhtarı. *~ demonstrations.* **pro-lifer** : kürtaj aleyhtarı kimse.

proliferate, *f.* **-ated, -ating** **1.** (göze bölünmesiyle) üremek, çoğalmak, **2.** *bot.* tomurcuklanmak, tomurcuk vererek çabuk çoğalmak, **3.** hızla yayılmak, her tarafı kaplamak/istilâ etmek.

proliferation, *is.* **1.** üreme, çoğalma, **2.** *bot.* tomurcuklanma, tomurcuk vererek çoğalma, **3.** hızla yayılma, her tarafı kaplama. *nuclear ~.* **4. proliferative** : üreyen, çoğalan, tomurcuklanan, hızla yayılan, her tarafı kaplayan.

proliferous, *sf.* **1.** üreyen, çoğalan, **2.** üretken, doğurgan, velût, **3.** *bot.* tomurcuklanan, tomurcuk vererek çoğalan, daldırma usulüyle çoğalan/üreyen.

prolific, *sf.* **1.** üretken, doğurgan, velût, bol ürün/meyva veren, mahsuldar, **2.** bereketli, verimli, semereli, **3. ~acy = ~alness = ~ness** : üretkenlik, doğurganlık, verimlilik, bereket, bolluk, **4. ~ally = ~ly** : üretken/verimli/bereketli bir şekilde. ***e.a.-1&2. productive. k.a.-1&2. barren.***

proline, *is. biy.- kim.* prolin : bütün proteinlerde bulunan ve alkolde eriyen amino asit.

prolix, *sf.* **1.** (gereksizce) uzatılmış/uzun/ayrıntılı, yorucu, usandırıcı, baş ağrıtıcı (söz/yazı), **2.** (sözü/yazıyı) gereksizce uzatan, lâf ebesi, gereksiz ayrıntılara dalan (kimse), **3. ~ity = ~ness** : sözü uzatma, ıtnap, **4. ~ly** : sözü uzatarak, ıtnapla. ***e.a.-1. prolonged, protracted, extended, wordy, 2. verbose.***

prolocutor, *is.* **1.** başkan, reis, bir kurula başkanlık eden kişi, **2.** sözcü, vekil, avukat, başkası adına konuşan, **3. ~ship** : başkanlık, reislik; sözcülük, vekillik, avukatlık. ***e.a.- 1. chairman, 2. spokesman, advocate.***

prolog, *is.&f. bk.:* **prologue.**

prologise(r), *Brit. bk.:* **prologize(r).**

prologize(r), *bk.:* **prologuize(r).**

prologue, *is.&gl.f.* **-logued, -loguing** **1.** ön söz, ön deyiş, başlangıç, giriş, **2.** başlangıç olayı, olay vb. başlangıcı, **3.** ön söz/ön deyiş/mukaddeme yazmak/ile açmak/başlamak, ön söz olarak söylemek. **prolog** *ş.d.y.*

prologuize = prologize, *gs.f.* **-ized, -izing** ön söz/mukaddeme yazmak/yapmak/söylemek, ön söz/mukaddeme ile başlamak/açmak.

prolong, *gl.f.* (zaman/mesafe) uzatmak, temdit etmek, sürdürmek, devam/temadi ettirmek. ***e.a.-lengthen, extend, continue, prolongate.***

prolongate, *gl.f.* **-gated, -gating** *bk.:* **prolong.**

prolongation, *is.* **1.** uza(t)ma, temdit etme, sür(dür)me, devam/temadi et(tir)me, **2.** uzantı, imtidat, devam, ek. ***e.a.- extension.***

prolonge, *is., ç.* **-longes** *Fr. As.* **1.** (top arabası vb. çekmek için) ucu çengelli halat, **2. ~ knot** : üç gözlü ilmik.

prolonger, *is.* uzatan, sürdüren, devam ettiren.

prolongment, *is. bk.:* **prolongation.**

prolusion, *is.* **1.** başlangıç, giriş, mukaddeme, **2.** deneme, kalem denemesi, başlangıç yazısı, daha derin bir araştırmaya başlangıç teşkil eden kısım, **3.** başlangıç/giriş mahiyetinde.

prom, *is. ABD- k.d.* üniversite balosu.

prom. = promontory.

promenade, *is.&f.* **-naded, -nading** **1.** gezi, gezinti, gezme, tenezzüh, **2.** gezi/gezme/gezinti yeri, mesire, **3.** büyük balo, üniversite balosu, **4.** resmî balo açılış yürüyüşü, **5.** bazı danslarda dans edenlerin yürüyüşü, **6.** gez(in)mek, gezi(nti) yapmak, geziye/yürüyüşe çıkmak, **7.** yürüyerek dans etmek, dansta yürümek, **8.** gezinerek gösteriş yapmak, gösteriş yaparak gezinmek/gez(dir)mek/dolaş(tır)mak. *He ~d her before her suitors.* **9. ~ concert** *Brit.* ayakta dinlenilen konser, **10. ~ deck** : (gemide) üst güverte, gezi(nti) güvertesi, **11. promenader** : gezen, gezinen, yürüyüş yapan kimse. ***e.a.-1. stroll, walk.***

Promethean, *sf.&is.* ateş tanrısı (Promete) gibi, ateş tanrısına (Promete'ye) özgü/benzer (kimse), **2.** yaratıcı ve orijinal, hayat veren (kimse).

Prometheus, *is.* ateş tanrısı, Promete.

promethium, *is. kim.* prometyum, 1948' de keşfedilen üç valanslı ışınetkin nadir toprak madeni. önceleri *illinium* denirdi. Simgesi: **Pm**, atom nu. 61, atom ağ. 145, özgül ağ. 7.22.

prominence = prominency, *is.* **1.** ün, şöhret, önem(lilik), ehemmiyet, mümtaziyet, belirgenlik, göze çarpma, **2.** göze çarpan/bariz şey, çıkıntı, uzantı, burun, dil, tümsek, engebe, **3.** *astr.* (güneş tutulması esnasında güneş yüzeyinde görülen) kızgın gaz bulutu, **4. bring sth into ~ = give sth. ~** : bir şeye önem vermek, belirtmek, tebarüz ettirmek, **5. come into ~** : ün/şöhret kazanmak, sivrilmek, önemli olmak. ***e.a.- 1. conspicuousness.***

prominent, *sf.* **1.** bariz, göze çarpan, aşikâr, apaçık, göz önünde, **2.** çıkık, çıkıntılı, ileriye fırlamış. *He has a ~ nose.* **3.** ünlü, meşhur, tanınmış, şöhretli, maruf, mümtaz, seçkin, güzide, önemli, mühim. **He's a ~ physiacian.** : O, ünlü bir doktordur. **He occpies a ~ position in ...** : ... -de önemli bir mevkii vardır. **4. ~ly** : bariz/göze çarpacak şekilde, apaçık/aşikâr olarak, önemle. ***e.a.*** *- conspicuous, noticeable, evident, 2. protruding, jutting, protuberant, 3. eminent, celebrated, distinguished, well-known.* ***k.a.*** *- 2. recessed, receding, concave, indented, 3. unknown, unimportant, undistinguished.*

promiscuity, *is., ç.* **-ties** (2 ve 3 için) **1.** karmakarışıklık, düzensizlik, dağınıklık, lâubalilik, keşmekeşlik, **2.** ayırımsız/rastgele cinsel ilişkide bulunma, her rastgelenle yatma, **3.** karmakarışık şey, düzensiz/dağınık yığın.

promiscuous, *sf.* **1.** rastgele/her önüne gelenle cinsel ilişkide bulunan, herkesle yatan, orta malı, fahişe. **a ~ woman** : şırfıntı, orospu. *a ~ behavior.* **2.** düzensiz, karmakarışık, dağınık, keşmekeş. *a ~ heap of clothing on your closet floor.* **3.** ayırımsız, farksız, fark/ayırım gözetmeyen, herkesle yapılan, **4. ~ly** : ayırım yapmadan, rastgele bir şekilde, düzensiz/karma karışık durumda, **5. ~ness** *bk.:* **promiscuity**. ***e.a.-1.*** *unchaste, immoral, lewd, rakish, wanton, 2. confused, mixed, jumbled, 3. indiscriminate, undiscerning, unselective.* ***k.a.-1&2.*** *pure, chaste, virtuous, 3. selective.*

promise, *is.&f.* **-ised, -ising 1.** söz (verme), vaat (etme), taahhüt. **keep one's ~** : sözünü/vaadini tutmak. **hold/keep s.o. to his ~** : birini sözünü tutmaya mecbur etmek, **2.** ümit verici şey/nitelik, istikbalde başarı ve mükemmeliyet vadeden belirti. **He shows great ~** : İstikbali parlak/ümit verici görünüyor. **a boy of ~** : kendisinden çok şey beklenen çocuk, **3.** söz verilen/vadedilen şey, **4.** vadetmek, söz vermek, taahhüt etmek. **to ~ oneself (to do) sth.** : bir şey yapmayı aklına koymak. *He ~d to go tomorrow. to ~ help.* **5.** ümit vermek, **6.** göstermek, delâlet etmek, ... olacağa benzemek, ... olacak gibi görünmek, emarelerini taşımak. **The sky ~s a storm** : Gökyüzü, fırtına çıkacağını gösteriyor. **It ~s to be a fine day** : Güzel bir gün olacağa benziyor. **7.** *k.d.* temin etmek, söz/teminat vermek. *I won't go there again, I ~ you that.* **8.** evlenmeye söz vermek. **breach of ~** : evlenme sözünden cayma, **9. I ~ you** : Emin ol, hiç şüphen olmasın, hiç şüphesiz. *The work won't be easy, I ~ you!* **10. ~ well/fair** : iyi şeyler vadetmek, umut vermek. **The plan ~s well** : Plân çok umut verici görünüyor. **This doesn't ~ well** : Bu pek umut verici değil. ***e.a.*** *- 1. word, pledge, 2. capability, potential, 5. pledge, vow, avow, 6. indicate, suggest, augur, imply, 7. assure, warrant.*

Promised Land, *is.* **1.** cennet, **2.** vaat edilmiş toprak, arzımevut, Filistin, Kenan diyarı, **3.** *k.h.* mutluluk/saadet yeri. *Canada is a ~ ~ for many immigrants.*

promisee, *is. huk.* kendisine (bir şey) vadedilen kimse.

promiser = promisor, *is. huk.* söz veren/vadeden/vaatte bulunan/yükümlenen kimse.

promising, *sf.* **1.** ümit verici, vaitkâr, kendinden çok şey umulur, geleceği parlak. *a ~ young man.* **2. ~ly** : ümit verici bir şekilde.

promisory, *sf.* söz veren, vadeden, vaatte bulunan, bir vaadi/taahhüdü kapsayan. **~ note** : senet, bono, belirli süre içinde belirli parayı ödeyeceğini bildiren belge.

promontory, *is., ç.* **-ries 1.** (denizde) dirsek/burun, denize uzanmış yüksek arazi veya kayalık, **2.** uçurum, ovaya bakan sarp/dik arazi, **3.** *anat.* çıkıntı, uzantı. ***e.a.*** *- 1. headland, 2. bluff.*

promote, *gl.f.* **-moted, -moting 1.** ilerletmek, terakki ettirmek, desteklemek, teşvik etmek, **2.** terfi ettirmek, (rütbe/mevki/maaş) yükseltmek, **3.** (sınıf) geçirmek, terfi ettirmek. *Those who pass the test will be ~d to the next higher grade.* **4.** (satışını) artırmak, (işi) genişletmek/geliştirmek, tevsi etmek, (malın) tutunmasını sağlamak, (fikir/dava) yerleşmesini/gelişmesini sağlamak, **5.** *argo* (bir şeyi) hile ile elde etmek, yürütmek, **6.** kurmak, tesis etmek, geliştirmek. **The United Nations has done much to ~ peace** : Birleşmiş Milletler barışı tesis için çok uğraştı. **to ~ a company** : bir şirket kurmak, **7. promotable** : ilerletilebilir, desteklenebilir, terfi ettirilebilir, (iş) genişletilebilir. ***e.a.-1.*** *further, abet, assist, help, encourage, 2. elevate, raise, 3. advance.* ***k.a.*** *- 1. discourage, obstruct, 2. demote.*

promoter, *is.* **1.** destekleyen, teşvik/yardım eden kimse, **2.** kurucu, müteşebbis, **3.** tutunmasını sağlamaya çalışan/reklâmını yapan kimse, **4.** (kimyasal olayı) tezleştirici/hızlandırıcı/çabuklaştırıcı madde.

promotion, *is.* **1.** terfi, (rütbece/mevkice/maaşça) yükselme, **2.** destekle(n)me, teşvik, ilerle(t)me, **3.** (sınıf) geçme, **4.** kurma, tesis etme, **5.** reklâm, satışı/sürümü artırıcı veya ilgi/yardım sağlayıcı gayret ve yayın, **6. ~al** : terfi+, yükselme+, **7. promotive** : (a) *bk.:* **~al**, (b) destekleyici, ilerletici, yükseltici, sürümü/satışı artırıcı, (kimyasal olayı) tezleştirici.

prompt, *sf.&zf.&is.&f.* **1.** ivedi, acele, çabuk, vakitli, vaktinde, vakit geçirmeksizin, hemen, ertelemeden, gecikmeden. *a ~ reply. I expect a ~ answer. ~ payment.* **2.** tez davranan, işini çabuk/vaktinde yapan. *This worker is always ~ in his duties. They were ~ to offer their services.* **3.** harekete geçirmek, teşvik etmek, kışkırtmak, zorlamak. *Hunger ~ed him to steal.* **4.** başlatmak, önayak olmak, fırsat/vesile vermek *The article in the paper ~ed him to call a meeting of the staff.* **5.** hatırlatmak, fısıldamak, suflörlük yapmak. *It is forbidden to ~ a witness in the court.* **6.** *tic.* vade, borcun ödenmesi için verilen müddet. **~ note** : vadeli senet, vade ihbarı, **7.** teşvik, tahrik, kışkırtma, harekete geçirme, önayak olma, başlatma, vesile/fırsat (verme), **8.** hatırlatma, hatırlatıcı şey, sahnede oyuncuya rolünü hatırlatıcı söz, **9.** *k.d.* tam. **The performance will start at 8 o'clock ~** : Gösteri tam saat 8'de başlayacak. ***e.a.-1.*** *punctual, immediate, quick, 3. stimulate, animate, excite, arouse, urge, spur, instigate, 5. remind, give a cue to, 9. exactly.*

promptbook, *is. tiy.* fısıldayıcı defteri, aktöre rolünü hatırlatmak için kullanılan piyes nüshası.

prompter, *is.* **1.***tiy.* fısıldayıcı, suflör, **2.** teşvik/tahrik eden, kışkırtan, başlatan, fırsat/vesile olan, önayak olan (kimse/şey).

promptitude, *is. bk.:* **promptness.**

promptly, *zf.* **1.** derhal, hemen, ivedilikle, çabucak, çarçabuk, tezelden, vakit geçirmeden, geciktirmeden. *I ~ answered all your letters. When you receive orders you must obey them ~.* **2.** tam, dakikası dakikasına, gecikmeden. *The train will leave ~ at 6 o'clock.* ***e.a.- 1.*** *immediately, at once, 2. exactly, punctually.*

promptness, *is.* çabukluk, ivedilik, tam vaktinde yapma/olma, dakikası dakikasına yapma.

promulgate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** resmen ilân etmek, yayınlamak, neşretmek, (yasayı) yayınlayıp yürürlüğe koymak, **2.** (halka) duyurmak, bildirmek, öğretmek, (dava/doktrin) savunmak, **3. promulgation** : (a) resmen ilân etme, yayınlama, neşretme, (yasayı) yayınlayıp yürürlüğe koyma, (b) duyuru, bildiri, **4. promulgator** (a) resmen ilân eden, yayınlayan, neşreden, (yasayı) yayınlayıp yürürlüğe koyan, (b) (halka) duyuran, bildiren. ***e.a.-1.*** *announce, issue, declare, publish, proclaim, 2. advocate.*

promulge, *gl.f.* **-mulged, -mulging** *esk. bk.:* **promulgate.**

promycelium, *is., ç.* **-lia** *bot.* (çillenme esnasında oluşan ve sporcukları taşıyan) iplikçik/sapçık.

pron. = **1.** pronoun, **2.** pronunciation.

pronate, *f.* **-nated, -nating 1.** avuç içini yere/geriye çevirmek, **2.** (omurgalılarda) ayağın/eklemin içini yere çevirmek, **3.** içe dön(dür)mek, **4. pronation** : avuç içini yere/geriye çevirme, ayağın/eklemin içini yere çevirme.

pronator, *is. zool.* avuç içini yere/aşağıya çeviren kas.

prone, *sf.* **1.** meyyal, müstait, eğilimli, yetenekli, kabiliyetli. *One is more ~ to make mistakes when one is tired. He is ~ to colds, especially in winter. She is accident- ~.* **2.** yüzükoyun, yüzü/karnı/avuç içi yere çevrili/dönük, **3.** yüzükoyun/boyluboyuna yatmış/uzanmış. **4.** eğik, eğimli, mail, aşağı doğru eğilmiş, **5. ~ly** : meyyal/müstait bir şekilde; yüzükoyun durumda, **6.~ness** : (a) meyil, istidat, eğilim, yetenek, kabiliyet, (b) eğim, eğiklik, (c) yüzükoyun yatma. ***e.a.-1.*** *liable, disposed, apt, subject, tending, abdicted, 3. prostrate, recumbent.*

pronephros, *is., ç.* **-roi/-ra** *biy.* **1.** omurgalıların embriyosunda üreme, idrar organlarını oluşturan üç borucuktan biri. *bk.:* **mesonephros, metanephros, 2. pronephric**, bu borucuklara ait.

prong, *is.&gl.f.* **1.** çatal ucu, çatalın sivri uçlarından her biri, **2.** sivri uç, boynuz ucu, sivri uçlu alet, yaba, çatal, **3.** çay/dere/ırmak kolu, **4.** çatal/sivri uç ile delmek, çatal saplamak, **5.** sivri uçlarla donatmak.

pronghorn, *is., ç.* **-horns/-horn** *zool.* Amerika antilopu *(Antilocapra americana).* ~ **antilope, prongbuck** *d.d.*

pronominal, *sf.&is. gr.* **1.** adıllı, adıl+, adıl/zamir kabilinden, adıldan türemiş (kelime). ~ **adjective** : adıl sıfatı. *"His" in "His book" is a ~ adjective.* **2. ~ly** : adıllıca, adıl olarak, adıl yerine.

pronotum, *is., ç.* **-ta** (böceklerde) göğsün sırt kısmı.

pronoun, *is. gr.* adıl, zamir, adın yerini tutan kelime : *I, you, he, we, they, this, who, what are ~s.*

pronounce, *f.* **-nounced, -nouncing 1.** telâffuz etmek, **2.** söylemek. *He ~d his words clearly.* **3.** bildirmek, beyan etmek. *I ~ this a perfect dinner.* **4.** resmen bildirmek/tebliğ etmek/ ilân etmek. *to ~ a man dead.* **5.** kararı bildirmek/ açıklamak/tebliğ etmek. ~ **judgment** : (yargıç) hüküm vermek, hükmü açıklamak. *The judge ~d the sentence.* **6. ~ for/in favor of s.o.** : birinin tarafını tutmak, iltizam etmek, lehinde konuşmak, **7. ~able** : söylenebilir, telâffuz/beyan edilebilir, bildirilebilir, **8. pronouncer** : söyleyen, telâffuz/ beyan eden, bildiren kimse. ***e.a.-1.*** *enunciate, articulate, 2. utter, 3. declare, 4&5. announce.*

pronounced, *sf.* **1.** besbelli, belli, âşikâr, bariz, belirgin. *He spoke with a ~ English accent. She has fine ~ eyebrows.* **2.** kesin, kat'î, değişmez. *You won't easily make him change his opinion, he has very ~ ideas on everything.* **3. ~ly** : besbelli/bariz/âşikâr surette; kesinlikle, kat'î olarak. ***e.a.-1.*** *apparent, noticeable, 2. decided, strong, marked.*

pronouncement, *is.* **1.** resmî bildiri/tebliğ/ beyanat, **2.** oy, rey, mütalâa, karar, **3.** telâffuz, söyleyiş, **4.** bildirme, açıklama, beyan/tebliğ etme.

pronto, *zf. argo bk.:* **promptly, quickly.**

pronucleus, *is., ç.* **-clei** *biy.* **1.** eşey göze çekirdeği, **2. pronuclear** : eşey göze çekirdeği+.

pronunciamento, *is., ç.* **-tos** halka duyuru, bildiri, ilân. ***e.a.-*** *proclamation, announcement, manifesto.*

pronunciation, *is.* **1.** telâffuz, söyleyiş, söyleniş, **2.** bir kelimenin/hecenin kabul edilen söyleniş tarzı/standart telâffuzu, **3. ~al = pronunciative = pronunciatory** : söyleyiş+, telâffuz+.

proof[1], *is.* **1.** delil, tanıt. **by way of ~** : delil olarak. **give/show ~ of sth.**: bir şeye delâlet etmek, bir şeyi göstermek. **It is ~ that he is honest** : Bu, onun dürüstlüğünün delilidir. ~ **positive** : kat'î delil, **2.** kanıt, ispat, **3.** kanıtlama, ispatlama, doğruluğunu gösterme. **burden of ~** : ispatlama zorunluğu.**The burden of ~ lies with the prosecution** : Davacı iddiasını ispatlamak zorundadır. **4.** deneme, tecrübe, deney, imtihan. **to bring/put sth. to the ~** : bir şeyi denemek/ deneye tâbi tutmak. *A soldier's courage is put to the ~ in battle.* **5.** sağlay, mizan, bir hesap işlemi sonucunun doğruluğunu araştırma/gösterme işi, **6.** *mat.* ispatlama, kanıtlama, sağlama, **7.** malzeme muayenesi, imalâtta kullanılan malzemenin dayanıklılığının denenmesi, **8.** istenilen, standartlara uygunluk, dayanıklılık, değer. **The ~ of the pudding is in the eating** : Bir şeyin değeri tecrübe ile anlaşılır. **9.** alkol derecesi, ayar. *What ~ is the brandy?* **10.** *foto.* deneme baskısı, negatiften ilk çekilen resim, **11.** *basım* prova. ~ **sheet** : matbaa provası. **artist's ~** : basma resmin ilk provası. **to read/correct the ~s** : provaları tashih etmek. ***e.a.-1.*** *evidence, confirmation, corroboration, support, 3. demonstration, 4. examination.*

proof[2], *sf.* **1.** dayanıklı, dirençli, kuvvetli, geçirmez. **He was ~ against bribery** : Rüşvete boyun eğmedi. **2.** denenmiş, denemeden geçmiş, istenilen standartlara uygun.~ *armor.* **3.** deneme için/miyar olarak kullanılan, **4.** belirli ayarda olan. ~ *spirit.*

proof[3], *f.* **1.** denemek, muayene/tecrübe etmek, deneyden geçirmek, denemeye tâbi tutmak, **2.** *basım bk. :* **prove** (6), **3.** *bk. :* **proofread**, **4.** sağlamlaştırmak, (belirli etkilere) dayanıklı hâle getirmek, ...geçirmezleştirmek. **to shrink-proof a shirt** : gömleği çekmez hâle getirmek. **to water-proof a coat** : paltoyu su geçirmezleştirmek. ***e.a.-1.*** *test, examine.*

-proof, *son ek* **1.** "geçirmez, işlemez." **waterproof** : su geçirmez. **bulletproof** : mermi işlemez, **2.** "-e karşı dayanıklı." *bombproof.* **3.** "-e karşı korunmuş." *fireproof, mothproof.* **4.** "... kadar/gibi dayanıklı/mukavim." **armorproof** : zırh gibi dayanıklı, **5.** "-e kapılmaz." **panicproof** : paniğe kapılmaz. ***NOT:*** **-proof** son eki ile yapılan sıfatlar fiil olarak da kullanılırlar. *ör.:* **water-proof** : su geçirmezleştirmek.

proofread, *f.* **-read, -reading** (baskı yanlışlarını) düzeltmek, tashih etmek. **~er** : düzeltmen, musahhih, baskı yanlışlarını düzelten kimse. **~ing** : düzeltme, tashih.

proof spirit, *is.* içki miyarı : 60°F'de hacminin yarısı 0.7939 özgül ağırlıklı alkol, yarısı su olan içki.

prop, *is.&f.* **propped, propping 1.** desteklemek, destek yapmak, payanda ile tutturmak, takviye etmek, sağlamlaştırmak, destek olmak, **3.** (bir şeye) daya(n)mak, yasla(n)mak, **4.** sırıkla tutmak, **5.** tutmak, korumak, **6. ~ up** : (a) desteklemek, kaldırmak, askıya almak, altına destek vb. koymak. *She ~ped up the baby's head by putting her hand behind its neck.* (b) tarafını tutmak, zahir olmak, yardım etmek, (fikri/davayı vb.) desteklemek. *Government does not intend to ~ up declining industries.* **7.** *tiy.* donatım (**property**'nin kısaltılmışı), **8.** *k.d.* pervane (**propeller**'in kısaltılmışı, **9.** destek, dayak/dayanak, payanda, **10.** koruyucu, hâmi, destekleyen/destek olan/koruyan kimse/şey. *His father is his financial ~.* ***e.a.- 1&2.*** *support, sustain.*

propaedeutic(al), *sf.* **1.** hazırlık/giriş dersi mahiyetinde, hazırlayıcı, **2.** giriş/mukaddeme niteliğinde, yeni bir bilime/sanata başlangıç olan.

propaedeutic, *is.* **1.** ilk ders, hazırlık/giriş dersi, giriş, başlangıç, **2. ~s** : (herhangi bilimde/sanatta) ilk ders/çalışma, başlangıç.

propagable, *sf.* **1.** yayılabilir, dağılabilir, **2.** neşredilebilir, **3.** geçebilir, sirayet edebilir, **4.** üretilebilir, çoğaltılabilir, **5. ~ness = propagability** : yayılabilme, dağılabilme, geçebilme, üretilebilme.

propaganda, *is.* **1.** propaganda, bir düşünceyi, kanıyı yaymak ve halka kabul ettirmek için girişilen yoğun, sistematik faaliyet veya bu türlü yayılan fikir, kanı ve düşünceler, **2.** 1622'de Papa XV. Gregory tarafından yabancı misyonları gözetmek, papazların eğitimini denetlemek, için kurulan komite: *Congregatio de Propaganda Fide.*

propagandise, *f. Brit. bk.:* **propagandize.**

propagandism, *is.* propagandacılık.

propagandist, *is.* propagandacı. **~ic** : propaganda şeklinde. **~ically** : propaganda ile/suretiyle/yolu ile.

propagandize, *f.* **-dized, -dizing** propaganda yapmak, propaganda yolu ile (fikirleri, ilkeleri vb.) yaymak.

propagate, *f.* **-gated, -gating 1.** (eşeyli olarak/tenasül yolu ile/tohumla) çoğal(t)mak. *Trees ~ themselves by seeds. The plants ~ quickly in warm climates.* **2.** üre(t)mek, türe(t)mek, yavrula(t)mak, **3.** kalıtım yolu ile geç(ir)mek, **4.** (haber, fikir vb.) yaymak, neşretmek, nakletmek. *Don't ~ bad news.* **5.** artırmak, büyütmek, **6.** (ışık, ses, elektromanyetik dalga vb.) yay(ıl)mak, intişar et(tir)mek, dağılmak. *Sound is ~d by vibrations.* **7.** sirayet et(tir)mek, bulaş(tır)mak, **8. propagative** : çoğalan, yay(ıl)an, türeyen, türeten, neşreden, yayıcı, neşredici, sirayet edici, **9. propagator** : yayan, çoğaltan, neşreden, nakleden. ***e.a.-1&2.*** *beget, generate, procreate, multiply,* ***4.*** *spread, disseminate,* ***5.*** *increase,* ***6.*** *transmit.*

propagation, *is.* **1.** çoğal(t)ma, üre(t)me, türe(t)me, yavrula(t)ma, **2.** yay(ıl)ma, intişar et(tir)me, propagasyon, transmisyon. *The sun sometimes spoil the ~ of radio waves. The ~ of the shock of an earthquake.* **3.** dağılma, (birinden ötekine) geçme, **4.** art(ır)ma, büyü(t)me, **5. ~al** : çoğalma+, yayılma+, intişar+.

propagule = propagulum, *is. bot.* bitki üretkeni : bitkileri üretmeye/çoğaltmaya yarayan organ (filiz, sürgün, tomurcuk vb.)

propane, *is. kim.* propan : CH3CH2CH3. Petrol ve doğal gazlarda bulunan yanıcı gaz. Yakıt olarak ve organik sentezlerde kullanılır.

proparoxytone, *sf.&is.* (klâsik Yunan gramerinde) sondan üçüncü hecesi vurgulu (kelime).

pro patria, *Lât.* vatan için, vatan uğruna/aşkına.

propel, *gl.f.* **-pelled, -pelling 1.** (ileriye) itmek/yürütmek/sevk etmek, tahrik etmek. *to ~ a boat by oars.* **a person ~led by ambition** : ihtirasıyla hareket eden bir kimse, **2. ~lable** : itilebilir, yürütülebilir, sevk edilebilir, ilerletilebilir. *~ by oars or sail.* ***e.a.- 1.*** *compel, project, move, push, impel, drive.* ***k.a.- 1.*** *repel.*

propellant, *sf.* **1.** itici, sürücü, ileri sevk edici (kuvvet, etki vb.), **2.** *As.* barut vb. gibi mermiyi fırlatan patlayıcı madde, **3.** roket yakıtı.

propellent, *sf.&is.* **1.** itici, sürücü, ileri sevk edici, ileri doğru iten/süren/sevk eden, **2.** *bk.:* **propellant.**

propeller, *is.* **1.** ileri doğru iten/süren/sevk eden kimse/şey, **2.** (uçak/vapur) pervane.

propend, *gs.f. esk.* taraftar/eğilimli/mütemayil olmak. ***e.a.- incline, tend.***

propene, *is. kim. bk.:* **propylene.**

propenol, *is. kim. bk.:* **allyl alcohol.**

propense, *sf. esk.* **1.** taraftar, eğilimli, mütemayil, ...yanlısı, **2. ~ly** : taraftar olarak, **3. ~ness** : taraftarlık. ***e.a- 1. prone, inclined.***

propensity, *is., ç.* **-ties 1.** doğal eğilim, tabiî temayül, meyil, istidat. *Most boys have a ~ for playing with machinery.* **2.** *esk.* taraftarlık, tarafgirlik, taraf tutma. ***e.a.-1. inclination, tendency, bent, leaning, penchant, proclivity, 2. disposition, partiality.***

propenyl group = propenyl radical, *is. kim.* propenil grubu/kökü : propilenden türeyen bir valanslı CH3CH=CH- grubu. **propenyl(ic)** : propenilli.

proper, *sf.&is.* **1.** uygun, münasip. **Night is the ~ time to sleep** : Uyumak için uygun zaman gecedir. **The ~ reply is "no"** : En uygun cevap "hayır"dır. **Do as you think ~** : Nasıl uygun görüyorsan öyle yap. *the ~ medicine. ~ time.* **2.** lâyık, yakışır, dürüst. **~ conduct** : dürüst davranış, **3.** (a) zatî, özel, hususî, kişiye özel, (b) özgü, has, mahsus. **qualities ~ to a substance** : bir maddeye özgü nitelikler. *Crying is ~ to babies.* **4.** tam, doğru. **to do the ~ thing by s.o.** : birine karşı vicdanen en doğru olan şeyi yapmak, **5.** asıl, esas, gerçek, hakikî, bizatihi. **Paris ~** : asıl Paris. **the ~ meaning/sense of the word** : kelimenin gerçek anlamı. *Shellfish are not among the fish ~.* **6.** *gr.* özel (ad), has (isim). *a ~ name.* **7.** normal, alışılmış, mutat, usule/kaideye uygun. **the ~ way to do sth.** : bir işi yapmanın normal yolu/yöntemi, **8.** (arma) tabiî renginde. *an oak tree ~.* **9.** (kilise) (a) belirli gün veya törende kullanılan, (b) belirli gün/zaman için ayrılmış yer, **10.** *Brit.- k.d.* tam, noksansız, tekmil. **He's a ~ fool** : Aptalın biridir (Tam manasıyla aptaldır). **He's a ~ gentleman** : Tam bir centilmendir. **11.** *esk.* (a) güzel, yakışıklı, (b) faziletli, namuslu, karakter sahibi, (c) iyi, hoş, mükemmel. ***e.a.-1. fit, suitable, suited, appropriate, 2. befitting, becoming, decent, polite, 3. individual, peculiar, 4. strict, accurate, precise, exact, correct, 7. normal, regular, 10. complete, thorough, unmitigated, 11. (a) handsome, (b) virtuous, (c) good, excellent, pleasant.***

proper fraction, *is. mat.* astüleşke, basit kesir, payı(nın değeri/derecesi) paydasından küçük olan kesir.

properly, *zf.* **1.** uygun/münasip bir şekilde. *He was not ~ dressed for the reception.* **2.** hakkıyla, lâyıkıveçhile, dikkat/itina ile, doğru dürüst. *This job must be done ~.* **3.** doğru/tam olarak, usulüne uygun biçimde. *use the tool ~.* **4.** haklı olarak. *He was ~ tired.* **5.** *bk.:* **strictly.** ***e.a.-1. appropriately, 2. thoroughly, completely, 3. correctly, accurately, 4. justifiably.***

properness, *is.* **1.** uygunluk, münasiplik, **2.** lâyıklık, yakışma, **3.** doğruluk, tamlık, usulüne uygunluk, **4.** asıllık, gerçeklik, hakikîlik.

property, *is., ç.* **-ties** *(4, 8-10 için)* **1.** servet, varlık. **a man of ~** : varlıklı adam, **2.** mal. **That's my ~** : O benim (malım)dır. **3.** mülk, emlâk. **~ tax** : emlâk vergisi. **~-developer** : emlâk geliştirmeni. **~-development** : emlâk geliştirimi. **~ market** : emlâk piyasası. **~ owner** : mülk sahibi. **~ qualification** : bir kimseye oy hakkı sağlayan mülk sahipliği, **4.** arazi (çiftlik, tarla, arsa vb.). *He owns some ~ out west.* **5.** iyelik, mülkiyet, **6.** kamu iyeliği, **7.** yasal haklar, telif hakkı vb. **8.** özellik, nitelik, hususiyet, vasıf. *Soap has the ~ of removing dirt.* **9.** mahiyet, tabiat, **10.** *tiy.* sahne donanımı. **~ man = prop-man = prop man** : donatımcı, sahne donanımı yapan/sağlayan kimse. **~ master** : baş donatımcı.**~ room** : donatımlık korunağı/odası, **11. ~less** : varlıksız, servetsiz, malsız, mülksüz, emlâki olmayan, fakir. ***e.a.-1&2. goods, effects, estate, chattels, 4. land, 5. ownership, 8. quality.***

prophase, *is. biy.* önevre : göze bölümünün ilk evresi (kromozomlar kısalır ve çekirdek zarı kaybolur).

prophecy, *is., ç.* **-cies 1.** kehanet, olacakları önceden bildirme, gaipten/gelecekten haber verme, **2.** vahiy, peygambere gelen ilâhî ilham, **3.** âyet, **4.** keramet.

prophesy, *f.* **-sied, -sying 1.** kehanette bulunmak, kâhinlik etmek, **2.** önceden/gaipten/gelecekten haber vermek, gelecekte olacakları bil-(dir)mek. *The sailor prophesied a severe storm.* **3.** keramet göstermek, **4.** vahiy/ilâhî ilham gelmek, **5.** *az kul.* dinsel konuları öğretmek, **6. prophesiable** : önceden/gaipten/gelecekten haber verilebilir, **7. prophesier** : kehanette bulunan, kâhin, önceden/gaipten/gelecekten haber veren kimse. ***e.a- 1&2. augur, prognosticate, predict, foretell, 5. preach .***

prophet, *is.* **1.** peygamber, yalvaç, resul, nebi, **2.** (Tevrat'a göre) Allah adına konuşan ve İsraillilere yol gösteren kimse, **3.** kâhin, kehanet sahibi, **4. the Prophet** : Hz. Muhammet, **5.** kendine vahiy/ilham gelen ve toplumu doğru yola yönelten kimse, önder, mürşit, **6. No man is ~ in his own country** : Kimsenin değeri kendi çevresinde bilinmez. **7. ~ess** : kadın peygamber/kâhin, **8. ~hood** : peygamberlik, kâhinlik, **9. ~like** : peygamber gibi, peygamberce.

prophetic(al), *sf.* **1.** peygamber+, yalvaç+, peygambere ait. ~ *inspirations.* **2.** kâhince, kehanetle ilgili, gaipten/gelecekten haber veren. ~ *writings.* **3.** peygamber niteliğinde, peygamber gibi, peygambere yakışır, **4.** gelecek için isabetli, ilerisini gören.~ *warnings.* **5. prophetically** : peygamberce, peygambere yakışır şekilde, kehanetle, peygamber/kâhin gibi, **6. propheticalness** : peygamberlik, yalvaçlık, kâhinlik.

prophylactic, *sf.&is.* **1.** hastalıktan koruyan (ilâç/önlem), **2.** koruyucu, önleyici, **3.** prezervatif, kılıf, **4. ~ally** : koruyucu/önleyici olarak. ***e.a.- 1.*** *protective, preventive, 3. condom.*

prophylaxis, *is. tıp* (tedavi vb. ile) hastalıktan koru(n)ma usulü.

propine, *gl.f.* **-pined, -pining** *esk.* hediye vermek.

propinquity, *is.* **1.** (mekânda) yakınlık, **2.** akrabalık, hısımlık, **3.** benzerlik, **4.** (zaman itibarıyla) yakınlık. ***e.a.-1.*** *proximity, 2. kinship, 3. similarity, 4. nearness.*

propionate, *is. kim.* propionat : propionik asitin tuzu/esteri.

propionic acid, *is. kim. ecz.* propionik asit: CH3CH2COOH. Ekmek küfünü önlemekte ve parfümeride kullanılan renksiz, yağlı, suda erir, keskin kokulu sıvı.

propitiate, *gl.f.* **-ated, -ating** **1.** sevgisini/teveccühünü kazanmak, gönlünü almak, **2.** (hiddetini) yatıştırmak, teskin etmek, (kendini) affettirmek, **3.** tövbe etmek, **4. propitiable** : sevgisi/teveccühü kazanılabilir, gönlü alınabilir, (hiddeti) yatıştırılabilir, teskin edilebilir, **5. propitiatingly** : sevgisini/teveccühünü kazanarak, gönlünü alarak/alırcasına, (hiddetini) yatıştırarak/yatıştırırcasına, teskin ederek/edercesine, **6. propitiative = propitiatory** : sevgi/teveccüh kazandırıcı, gönül alıcı, (hiddeti) yatıştırıcı, teskin edici. *a propitative gesture.* **7. propitiator** : sevgi/teveccüh kazanan, gönül alan, (hiddeti) yatıştıran, teskin eden kimse. ***e.a.-1.*** *conciliate, 2. appease, pacify.* ***k.a.-1&2.*** *anger, arouse.*

propitiation, *is.* **1.** sevgisini/teveccühünü kazanma, gönül alma, **2.** (hiddetini) yatıştırma, teskin etme, **3.** kefaret, tarziye. ***e.a.-1.*** *reconciliation, 2. appeasement, 3. atonement.*

propitious, *sf.* **1.** uygun, elverişli, müsait. ~ *weather.* **2.** ümit verici, uğurlu, hayırlı. ~ *omens.* **3.** merhametli, cömert, lûtufkâr, **4. ~ly** : uygun/elverişli/ müsait bir şekilde; ümit verecek tarzda, uğurlu/hayırlı olarak, **5. ~ness** : uygunluk, elverişlilik, müsaitlik, ümit verici/ uğurlu/ hayırlı olma, merhamet, cömertlik, lûtufkârlık. ***e.a.- 1.*** *favorable, friendly, helpful, 2. auspicious, lucky, 3. gracious.*

propjet, *is. hv.* türbo-propeller motorlu uçak. **~ engine** *bk.:* **turbo-propeller engine.**

propman = prop man, *is., ç.* **-men** *tiy. bk.:* **property man.**

propolis, *is.* arı reçinesi, kara mum : arıların bazı ağaçlardan toplayıp yapıştırmada kullandıkları kırmızımsı reçineye benzer madde.

propone, *gl.f.* **-poned, -poning** *İsk.* önermek, teklif etmek, vermek, öne sürmek. ***e.a.-*** *propose, propound, put forward.*

proponent, *is.* **1.** öneren/teklif eden kimse, teklif veren, önerge sahibi, **2.** *huk.* vasiyetname vb. gibi hukukî bir belgeyi öne süren kimse, **3.** (bir fikri/doktrini) destekleyen kimse.

Propontis, *is.* Marmara Denizi (eski adı).

proportion, *is.&f.* **1.** oran, nispet. **~ of birth to population** : nüfusa göre doğum oranı. **in ~ to** : oranla, nispetle, -e göre/nazaran, **2.** parçalar arasında göze çarpan/hoş görünen bağıntı, uygunluk, tenasüp. **all out of ~** : tamamen uygunsuz/nispetsiz. **in perfect ~** : tamamen uygun/ mütenasip, **3.** bağıl uzunluk/genişlik, **4. ~s** : boyutlar, ebat, bir cismin uzunluk, genişlik ve derinliği, **5.** pay, hisse. **a large ~ of profits** : kârın büyük bir kısmı. **your ~ of the work** : senin payına düşen iş/görev, **6.** uyum, ahenk, simetri, denge, uygunluk, **7.** *mat.* (a) orantı, tenasüp, iki oranın eşitliği, (b) orantı kuralı, üçlü kuralı, **8.** orantı kurmak, **9.** birbirine uydurmak, uygunlaştırmak, dengelemek, uyum sağlamak,

10. ~ment : uygunluk, tenasüp, ahenk, uyum. ***e.a.-1.*** *ratio, **4.** dimensions, **6.** symmetry, harmony, balance, **7.** (b) rule of three, **9.** regulate, balance, harmonize.*

proportionability, *is.bk.:* **proportionality.**

proportionable, *sf. bk.:* **proportional.**

proportionably, *sf. bk.:* **proportionally.**

proportional, *sf.* **1.** orantılı. *The increase in price is ~ to the increase in the cost.* **inversely ~ to...** : ... ile ters orantılı, **2.** uygun, mütenasip, uyumlu, ahenkli, **3.** oransal, nisbî, izafî, bağıl. **~ representation** : nisbî temsil, **4. ~ity** : oran, uygunluk, tenasüp, uyum, ahenk, nisbîlik, izafîlik, bağıllık, **5. ~ly** : orantılı olarak, uygun/mütenasip/uyumlu/ahenkli bir şekilde, nisbî/izafî olarak. ***e.a.- 2.*** *harmonious, accordant, consonant, **3.** relative.*

proportionate, *sf.&f.* **1.** oranlamak, orantılı/ mütenasip hâle getirmek, **2.** orantılı, uygun, mütenasip, uyumlu, ahenkli, dengeli, **3. ~ly** : orantılı/uygun/mütenasip/uyumlu/ahenkli/dengeli bir şekilde. ***e.a.- 2.*** *consonant, harmonious, balanced.*

proposal, *is.* **1.** öneri, teklif (etme), **2.** önerge, plân, proje, **3.** evlenme teklifi. ***e.a.-1.*** *recommendation, **2.** suggestion, design, scheme, plan.*

propose, *f.* **-posed, -posing 1.** önermek, teklif etmek, önerge vermek. *I ~ a short rest before we continue the work. to ~ a new method.* **2.** telkin etmek, ima etmek, fikir beyan etmek, **3.** atamak, aday göstermek. **~ a candidate** : birini aday göstermek, **4.** niyetlenmek, niyet etmek, tasavvurunda olmak. *I asked her what method of assessment she ~d to use in teaching.* **5.** (şerefe) kadeh kaldırmak. **~ s.o.'s health** : birinin sağlığına kadeh kaldırmak, **6.** evlenme teklif etmek/ teklifinde bulunmak. *to ~ to a girl.* **7.** emelinde/ maksadında olmak, **8. proposable** : önerilebilir, teklif/telkin edilebilir, aday gösterilebilir, **9. proposer** : öneren, önerge veren, teklif eden, aday gösteren, evlenme teklif eden. ***e.a.-1.*** *proffer, tender, suggest, recommend.*

proposition, *is.&f.* **1.** öneri, önerge, teklif, **2.** teklif etme, teklif/önerge verme, **3.** *k.d.* (uğraşılması gereken) iş/girişim/teşebbüs/kimse. **a tough ~** : çetin mesele/sorun. **He's a tough ~** : Belâlının/nemrudun biridir. **4.** sorun, tartışılacak mesele, **5.** *man.* önerme, kaziye, **6.** *mat.* dava, teorem, ispatlanacak bir teoremin veya yapılacak işlemin sözle ifadesi, **7.** uygunsuz teklif, cinsî münasebette bulunma teklifi, **8.** önermek, teklif etmek, öneride/teklifte bulunmak, **9.** uygunsuz teklifte/cinsî münasebette bulunma teklifinde bulunmak, **10. ~al** : önergesel, önerge/ teklif mahiyetinde, **11. ~ally** : önerge/teklif şeklinde, teklif olarak. ***e.a.- 1.*** *proposal, **8.** propose.*

propositus, *is., ç.* **-ti** *huk.* **1.** soy başlangıcı, kalıtım vb. de soyun en ilk ferdi kabul edilen kimse, **2.** ilgili şahıs, söz/dava konusu olan kimse.

propound, *gl.f.* **1.** önermek, (tartışma için) öne sürmek /ortaya atmak, sunmak, arz etmek, serdetmek. *to ~ a new procedure/a theory/a question. to ~ a will in probate.* **2.** söylemek, irat etmek, meydan okumak, **3. ~er** : öneren, öne süren, ortaya atan kimse. ***e.a.- 1.*** *propose.*

propraetor = propretor, *is.* (eski Roma'da) eyalet valisi yetkisini haiz memur.

proprietary, *sf.&is., ç.* **-taries 1.** mal sahibine ait, **2.** iyelik+, mülkiyet+, mal sahipliği ile ilgili, **3.** tescilli/müseccel/tescil edilmiş/patentli/patenti alınmış (ilâç). **~ medicine** : patentli ilâç, bir firma adına t escil edilmiş ve yalnız o firmaca yapılan ilâç, **4.** mal sahibi/sahipleri, **5.** iyelik, mal sahipliği, mülkiyet, **6.** mülk, emlâk, **7. ~ colony** : mülk sömürge: İngiliz kralının bütün hak ve yetkileriyle bir şahsa/gruba devrettiği sömürge.

proprietor, *is.* **1.** iye, sahip, mal/mülk sahibi, mutasarrıf. **2. ~ship** : iyelik, sahiplik, mal/ mülk sahipliği, **3. proprietress** : (kadın) iye, sahibe, mal/mülk sahibesi.

propriety, *is., ç.* **-ties 1.** muaşeret, uyum, belirli standartlara/kurallara/âdetlere uyma, yol yöntem. **breach of ~** : âdetlere aykırı davranış, **2.** elverişlilik, uygunluk, **3.** haklılık, doğruluk, **4. the proprieties** : töre, adabımuaşeret, adap, edep/terbiye kuralları. *to observe the proprieties.* **5.** *esk. bk.:* **property, 6.** *esk.* özellik, karakteristik. ***e.a.-1.*** *conformity, decency, modesty, etiquette, **2.** aptness, fitness, seemliness, suitability, **3.** correctness, rightness, justness, **4.** manners, **6.** peculiarity, characteristic.*

proprio-, *ön ek* "öz, özgü". *ör.: proprioceptive.*

proprioceptive, *sf.* öz alımsal: öz almaçlara, bunlara gelen uyarılara ve uyarılan sinirlere ait.

proprioceptor, *is.* öz almaç : vücut içinden gelen uyarılara cevap veren, kas vb. altında bulunan alıcı sinir.

proproctor, *is. Brit.* (üniversitede) mümessil yardımcısı.

prop root, *is. bot.* tutucu/destek kök, bitkiyi dik tutan kök.

proptosis, *is., ç.* **-ses** *patol.* **1.** düşüklük, bir organın öne çıkması/aşağıya düşmesi, **2.** *bk.:* **exophtalmos.**

propulsion, *is.* **1.** it(il)me, ileri sür(ül)me, sevk, tahrik, **2.** itici kuvvet, **3.** *tıp* öne doğru eğilerek yürüme.

propulsive = propulsory, *sf.* itici, sürücü, ileri sevk edici.

propyl, *is. kim.* propil, bir valanslı C3H7 grubu.

propylaea, *ç. is. bk.:* **propylaeum.**

propylaeum, *is., ç.* **propylaea 1.** tapınak girişi, mabetlerin süslü giriş kısmı, **2.** *bk.:* **porch, vestibule.**

propyl alcohol, *is. kim.* propil alkol : C3 H7OH. Eritici olarak ve organik sentezlerde kullanılır.

propylene=propene, *is. kim.* propilen, CH3CH=CH2 olefin serisinden organik sentezlerde kullanılan tutuşucu gaz.

propylene glycol, *is. kim.* propilen glikol, C3H8O2. Donmayı önleyici, yağ ve reçineleri eritici olarak kullanılan çözücü sıvı.

propylene group = propylene radical, *is. kim.* propilen grubu, iki valanslı -CH(CH3) CH2- grubu.

propyl group = propyl radical, *is. kim.* propil grubu : bir valanslı C3H7- grubu.

propylite, *is.* propilit, kara taş: sıcak yer altı sularıyla kararmış kalsit, klorit vb mineralleri içeren andezit.

propylon, *is., ç.* **-la** mabet/saray kapısı: mabet, saray gibi büyük binaların abidemsi büyük giriş kapısı.

pro rata, *Lât.* orantılı olarak, belirli bir oranda. *The loss was shared ~ ~.* ***e.a.-*** *in proportion.*

prorate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** orantılı olarak böl(üştür)mek/paylaş(tır)mak/dağıtmak. *He ~ed the money according the number of days each had worked.* **2. proratable** : orantılı olarak bölüş(tür)ülebilir/paylaş(tır)ılabilir, **3. proration** : orantılı olarak bölüş(tür)me/paylaş(tır)ma.

prorogue, *gl.f.* **-rogued, -roguing 1.** (özellikle İngiltere parlâmentosunda) oturuma ara/son vermek, **2.** *esk.* ertelemek, tehir etmek, **3.** *esk. bk.:* **protract, prolong, 4. prorogation** : oturuma ara/son verme. ***e.a.-1.*** *adjurn, discontinue, suspend, 2. postpone, delay, defer.*

pros. = **1.** proscenium, **2.** prosody.

prosaic(al), *sf.* **1.** sıkıcı, yavan, basit, adî, bayağı. *~ details of everyday life.* **2.** şiir güzelliğinden yoksun, şairane olmayan, hayale yer vermeyen, **3.** mensur, düz yazı gibi/niteliğinde, **4. prosaically** : sıkıcı/yavan/basit/bayağı bir şekilde, **5. prosaicalness** *bk.:* **prosaism** (1,2). ***e.a.-1.*** *dull, commonplace, humdrum, tiresome, ordinary, 2. unimaginative.*

prosaism = prosaicism, *is.* **1.** sıkıcılık, basitlik, bayağılık, şiir güzelliğinden/hayal gücünden yoksunluk, **2.** düz yazı kurallarına uygunluk, **3.** nesir, düz yazı, basit ifade.

Pros. Atty. = prosecuting attorney.

proscenium, *is., ç.* **-nia** *tiy.* **1. ~ arch** *d.d.* çerçeve, perde kemeri, sahneyi salondan ayıran ve perdeyi taşıyan kemer, **2.** *esk.* (a) perde önü, (b) sahne, **3. ~ batten** : çerçeve dizi ışıkları, **4. ~ opening** : sahne ağzı.

prosciutto, *is. It.* kurutulmuş baharatlı jambon.

proscribe, *gl.f.* **-scribed, -scribing 1.** mahkûm etmek, itham etmek, **2.** yasaklamak, menetmek, yasak etmek, **3.** sürmek, sürgün etmek, sürgüne göndermek, nefyetmek, **4.** medenî haklarından yoksun kılmak, **5.** (eski Roma'da) (bir kimsenin) malları elinden alınarak idam edileceğini ilân etmek, **6. proscriber** : mahkûm/itham eden; yasaklayan, meneden; sürgün eden, sürgüne gönderen, nefyeden; medenî haklarından yoksun kılan. ***e.a.-1.*** *condemn, denounce, 2. prohibit, interdict, 3. exile, banish, 4. outlaw.*

proscription, *is.* **1.** mahkûm/itham etme/edilme, **2.** yasakla(n)ma, menetme, yasak etme/edilme, **3.** sür(ül)me, sürgün etme/edilme, sürgüne gönder(il)me, **4.** medenî haklarından yoksun kıl(ın)ma. ***e.a.-*** *2. prohibition, interdiction, 4. outlawry.*

proscriptive, *sf.* **1.** mahkûm/itham edici, **2.** yasaklayıcı, menedici, **3.** sürgün edici, **4.** me-

denî haklarından yoksun kılıcı, **5. ~ly** : mahkûm/itham ederek; yasaklayarak, menederek; sürgüne göndererek, medenî haklarından yoksun kılarak.

prose, *is.&sf.&f.* **prosed, prosing 1.** düz yazı, nesir, **2.** düz yazı biçiminde, mensur, **3.** can sıkıcı, alelâde, bayağı, basit, **4.** sıkıcı/basit/alelâde söz/yazı, **5.** düz yazı/nesir yazmak, nesre çevirmek, **6.** can sıkıcı biçimde yazmak/konuşmak, **7. ~like** : (a) düz yazı/nesir gibi, (b) sıkıcı, basit, alelâde. ***e.a.- 3. tedious, tiresome, prosaic.***

prosector, *is.* **1.** otopsi cerrahı/doktoru, otopsi yapan, **2.** anatomi öğretmek için cesedi kesip biçen kimse, **3. ~ial** : otopsi+.

prosecute, *f.* **-cuted, -cuting 1.** *huk.* (a) dava etmek, birisi aleyhine dava açmak. *He was ~d for drunken driving/for stealing.* (b) yasal yollardan elde etmeye çalışmak, (c) (bir kimse aleyhine) yasal kovuşturma yapmak, **2.** izlemek, takip etmek, bir işe devam etmek, sebat etmek, (taahhüt edilen şeyi) kovuşturup bitirmek.

prosecuting attorney, *is. ABD* savcı, müddeiumumî.

prosecution, *is.* **1.** *huk.* (a) dava, yasal kovuşturma, adlî takibat. **to start a ~** : dava açmak, (b) adliye örgütü, adalet mekanizması (mahkemeler vb.), **2.** savcılık, kamu davası açan makam. **Director of Public ~s** : başsavcı. **witness for the ~** : kamu tanığı, **3.** izleme, takip etme, bir işe devam etme, sebat etme, (bir işi) kovuşturma. **in the ~ of** : (iş/görev) icabı. **He has to travel a great deal in the ~ of his duties** : İş icabı çok seyahat etmesi gerekiyor.

prosecutor, *is.* **1.** *huk.* (a) *bk.:* **prosecuting attorney**, (b) davacı, müddei, **2.** dava açan, yasal kovuşturma yapan kimse, **3. the Public ~** : savcı, müddeiumumî.

proselyte, *is.&f.* **1.** dönek, fikrini/inancını değiştiren kimse, mürtet, mühtedi, **2.** (fikrinden/inancından/dininden) dön(dür)mek, cay(dır)mak. ***e.a.-1. convert, 2. proselytize.***

proselytise(r), *Brit. bk.:* **proselytize(r).**

proselytism, *is.* **1.** döneklik, fikrinden/inancından dön(dür)me/cay(dır)ma, **2.** din değiştir(t)me, dininden dön(dür)me, ihtida, irtidad, **3. proselytical** : dönek, fikrinden/inancından dön(dür)en/cay(dır)an, din değiştir(t)en, dininden dön(dür)en.

proselytize, *f.* **-ized, -izing 1.** fikrinden/inancından dön(dür)mek/cay(dır)mak, **2.** din değiştir(t)mek, dininden dön(dür)mek, **3. proselytizer** : dönek, fikrini/inancını/dinini değiştiren kimse, mürtet, mühtedi.

prosencephalon, *is., ç.* **-las/-la** *anat.* **1.** ön beyin, beynin ön kısmı, **2. prosencephalic** : ön beyin+, beynin ön kısmına ait. ***e.a.-1. forebrain.***

prosenchyma, *is. bot.* **1.** odun doku, **2. ~tous** : odun dokulu, odun doku biçiminde.

prose poem, *is.* mensur şiir.

proser, *is.* **1.** düzyazar, düz yazı/nesir yazan kimse, **2.** can sıkıcı şekilde konuşan/yazan kimse.

prosit = prost, *ünl. Lât.* Sıhhatinize! Şerefinize! (Alman ve Avusturyalılar kadeh kaldırırken söylerler).

proslavery, *sf.&is.* **1.** esir ticareti taraftar(lığ)ı, **2.** *ABD* zencilerin esir olarak çalıştırılması taraftar(lığ)ı, **3. proslaver** : esir ticareti taraftarı.

prosodist, *is.* manzumeci, manzum yazı tekniğini bilen.

prosody, *is.* **1.** nazım sanatı, manzumecilik, manzum yazı tekniği, **2.** şiir yazma kuralları, **3.** belirli vezin ve kafiye tekniği. *Milton's ~.* **4.** *gr.* (a) bürün: titrem, vurgu, durak, süre vb. gibi ses olguları, (b) bürün bilimi, **5. prosodic(al)** : (a) nazım sanatı+, (b) bürünsel, bürün birimsel, **6. prosodically** : (a) nazım sanatına uygun olarak, (b) bürünsel/bürün birimsel olarak.

prosopography, *is.* **1.** kişi ve meslek tanıtımı : insanların meslek ve karakterlerinin tanıtan yazı, **2. prosopographical** : kişi ve meslekleri tanıtan.

prosopopoeia = prosopopeia, *is.* **1.** kişileştirme, teşhis, cansız şeyleri canlı gibi gösterme, **2.** mevcut olmayan/hayalî kişileri konuşur/hareket eder gibi gösteren hitabet sanatı. ***e.a.-1. personification.***

prospect, *is.&f.* **1.** *gen.* **~s** : olasılık, ihtimal, başarı/kazanç olasılığı. **There is no ~ of agreement** : Anlaşma olasılığı yok. *good business ~s.* **2.** beklenti, beklenen şey, gelecek, istikbal, ümit(le bekleyiş/bekleme). **The ~s of harvest are excellent** : Bol ürün bekleniyor. **His ~s are brilliant** : Geleceği parlaktır (Ondan çok şey bekleniyor). **3.** kazanç kaynağı, kâr/kazanç sağlayacak şey, **4.** muhtemel müşteri. *The salesman had several ~s in mind.* **5.** (muhtemel) aday, namzet, **6.** görünüş, görünüm, manzara.

The ~ from the mountain was grand. **7.** (bir konu/durum üzerinde) teemmül, tefekkür, zihnen inceleme, **8.** (madencilikte) (a) maden damarı belirtisi, (b) muhtemel maden damarı, (c) madencilik, maden arama/çıkarma, **9.** *esk.* (a) görüş, görüş uzaklığı, (b) bakış, gözlem, müşahede, **10. in ~** : beklenen, umulan, muhtemel, **11.** (bir bölgede) maden (özellikle altın) ara(ştır)mak, **12.** madende çalışmak, **13. prospector** : araştırıcı, maden/altın arayıcı. **oil prospector** : petrol arayıcı. ***e.a.- 1. probability, 2. expectation, 6. outlook, view, perspective, 9. (a) sight, (b) survey.***

prospective, *sf.* **1.** umulan, ümit edilen, beklenen. *The announcement declaring his candidacy is ~ .* **2.** muhtemel, gelecekte olabilir, müstakbel, geleceğe ait. *a ~ client.* **3. ~ly** : muhtemelen, beklenebileceği /olabileceği veçhile, umulduğu üzere. ***e.a.- 1. expected, potential, 2. probable.***

prospectus, *is.*, *ç.* **-tuses** tanıtmalık, tarifname, rehber, tanıtma ilânı, bir proje hakkında ayrıntılı rapor, yayınlanacak kitabı ayrıntılı olarak tanımlayan broşür, prospektüs.

prosper, *f.* **1.** zenginleşmek, refaha/servete/bolluğa kavuşmak. **May God ~ you** ! Tuttuğun altın olsun! **2.** başarmak, muvaffak olmak, işi iyi gitmek. *He will ~.* **3.** bayındır/mamur olmak, **4.** *esk.* başarıya ulaştırmak, muvaffak kılmak.

prosperity, *is.* **1.** zenginlik, refaha, servet, ikbal, **2.** bayındırlık, mamurluk, **3.** (para ve iş konularında) başarı, muvaffakiyet.

prosperous, *sf.* **1.** zengin, müreffeh, servet/refah içinde, **2.** bayındır, mamur, **3.** başarılı, muvaffakiyetli, işi yolunda, **4.** elverişli, uygun, müsait. *~ weather for growing wheat.* **5.** talihli, şanslı, **6.** sağlıklı, iyi gelişen, **7. ~ly** : zengin/müreffeh bir şekilde, servet/refah içinde, ikbal ve saadetle, bayındır/mamur bir şekilde, başarı ile, elverişli/uygun/müsait biçimde, **8. ~ness** : zenginlik, servet, refah, ikbal; bayındırlık, başarı; elverişlilik, uygunluk. ***e.a.-1&4. fortunate, 2. successful, auspicious, 3. favorable, helpful, propitious, 5. flourisihing.***

prosphoron, *is.* (Doğu kilisesinde) takdis edilmemiş somun.

prostaglandin, *is.* düzen enzim : kan basıncı, metabolizma, vücut sıcaklığı gibi hayatî işlevleri düzenleyen hormonlar grubu.

prostate, *sf.&is. anat.* **1. ~ gland** *d.d.* ön beze, kestanecik, prostat (guddesi), **2. prostatic** *d.d.* ön beze+, ön bezesel, prostat+, ön beze ile ilgili.

prostatectomy, *is.*, *ç.* **-mies** *cer.* ön beze çıkarımı, prostat ameliyatı, prostatın kısmen/tamamen kesilip çıkarılması.

prosthesis, *is.*, *ç.* **-ses 1.** *tıp* (a) (sakat bir yere) sun'î uzuv takma, (b) (takılan) sun'î uzuv, protez, **2.** *gr.* ön ekleme : şiirde (özellikle bir mısraın başına) hece/ses ekleme, **3. prosthetic** : (a) eklenen, takılan, (b) sun'î uzuv takma ile ilgili, (c) takma/sun'î uzuv+, **4. prosthetically** : (a) eklenerek, ekleme/takma suretiyle, (b) sun'î uzuv ile.

prosthetics, *is. tıp* protezcilik, takma uzuv/diş tekniğini inceleyen tıp dalı. **prosthetist** : protezci.

prosthodontics = prosthodontia, *is.* **1.** takma dişçilik, noksan/kusurlu diş yerine takma diş yapma tekniği, **2. prosthodontist** : takma dişçi, takma diş uzmanı, **3. prosthodontic** : takma diş+.

prostitute, *is.&f.* **-tuted, -tuting 1.** fahişe, orospu, **2.** meziyet ve kabiliyetini küçültücü/alçaltıcı işlerde kullanan kimse, zekâsını kötüye kullanan kimse, **3.** fuhuş yapmak, fahişelik/orospuluk yapmak, **4.** (zekâ/meziyet/kabiliyet vb. ni) kötüye/kötü maksatla kullanmak. *to ~ one's talent.* ***e.a.- 1. whore, harlot, courtesan, strumpet, streetwalker, slut, hooker, 4. defame, defile, maltreat, pervert.***

prostitution, *is.* **1.** fuhuş, fahişelik, orospuluk, **2.** (zekâ/meziyet/kabiliyet vb. ni) kötüye kullanma.

prostitutor, *is.* **1.** fuhuş/ fahişelik/orospuluk yapan, **2.** (zekâ/meziyet/kabiliyet vb.) kötüye kullanan kimse.

prostomium, *is.*, *ç.* **-mia** (omurgalılarda) düz boyun, dilim veya boğumları olmayan boyun. **prostomial** : düz boyunlu.

prostrate[1], *gl.f.* **-trated, -trating 1.** yere kapanmak, yüzükoyun yere uzanmak/yatmak, **2.** secde etmek, secdeye kapanmak. **~ oneself** : secde etmek. **~ oneself before** : ayağına kapanmak, **3.** yere sermek/yıkmak, **4.** mecalsiz/hâlsiz/takatsiz bırakmak, bitkin hâle getirmek.

prostrate[2], *sf.* **1.** yere kapanmış, yüzükoyun yere uzanmış/yatmış, **2.** (utançtan) birinin ayağına kapanmış, **3.** secde etmiş, secdeye kapanmış, **4.** bitkin, mecalsiz, hâlsiz, takatsiz (kalmış), yorgun, dermansız, **5.** çok üzgün/kederli, teselli bulmaz, meyus, mahzun, **6.** *bot.* yere yayılmış, yerde uzanan. ***e.a.-1.*** *prone, supine, recumbent,* ***4.*** *defenseless, exhausted, helpless, overthrown,* ***5.*** *dejected, disconsolate,* ***6.*** *procumbent.*

prostration, *is.* **1.** yere kapanma, yüzükoyun yere uzanma/yatma, **2.** ayağına kapanma, **3.** secde (etme), secdeye kapanma, **4.** mecalsizlik, hâlsizlik, takatsizlik, dermansızlık, **5.** üzüntü, keder, yeis, hüzün, bezginlik.

prostyle, *sf.&is. mim.* önü sütunlu (mabet), dört sütunlu revak.

prosy, *sf.* **prosier, prosiest 1.** düz yazı+, mensur, nesir şeklinde, **2.** can sıkıcı, usandırıcı, usanç verici, bıktırıcı, kasvetli, basit, bayağı, adî, yavan, **3. prosily** : can sıkıcı/usandırıcı/bıktırıcı/kasvetli/basit/bayağı bir şekilde, **4. prosiness**: can sıkıcılık, usandırıcılık, usanç vericilik, bıktırıcılık, basitlik, bayağılık, adîlik, yavanlık. ***e.a.-2.*** *prosaic, dull, tedious, commonplace.*

prot-, *ön ek bk.:* **proto-.**

protactinium = protoactinium, *is. kim.* protaktinyum, aktinik diziden ışınetkin metalik eleman. Simgesi: **Pa**, atom nu. 91, atom ağ. 231.036, özgül ağ. 15.37.

protagonist, *is.* **1.** (dram, roman vb. de) kahraman, **2.** (bir eylem/devrim vb. de) önder, lider, sözcü, önayak olan kimse, **3.** *tiy.* başaktör, **4. protagonism.** : kahramanlık; önderlik, liderlik, sözcülük, önayak olma, *tiy.* başaktörlük.

protamine, *is. biy.-kim.* protamin: sıcakta pıhtılaşmayan, amonyakta eriyen ve hidroliz sonucu amino asit oluşturan basit proteinlerden her biri.

protanopia, *is. göz.* kırmızı körlüğü : retinanın kırmızı renge duyarsızlığı. **protanopic** : kırmızı körü.

protasis, *is., ç.* **-ses 1.** şart cümlesinin şart kısmı (İngilizcede ***if*** ile başlar). *bk.:* **apodosis, 2.** (eski dramlarda) başlangıç mukaddeme, giriş/takdim kısmı. *bk.:* **catastasis, catastrophe** (3), **epitasis.**

protean, *sf.* **1.** değişken, çeşitli şekil ve karakterlere kolayca girebilen, **2.** (aktör) çok yönlü, çeşitli karakterleri canlandıran, **3.** dönek tabiatlı.

protease, *is. biy.-kim.* proteaz, proteinlere etkiyen enzim.

protect, *gl.f.* **1.** korumak, esirgemek, muhafaza/himaye/vikaye etmek, savunmak, müdafaa etmek. *The troops were there to ~ the townspeople. Use an umbrella to ~ yourself from the rain.* **2.** *ekon.* ithalâta ağır vergi koyarak yerli sanayii korumak, **3.** *tic.* (bir senedi/bonoyu ödemek için) para/ödenek ayırmak, **4. ~ against** : güvence/teminat altına almak, sigorta et(tir)mek. ***e.a.-1.*** *defend, guard, screen, shelter, secure, harbor, preserve.* ***k.a.-1.*** *attack, assault, assail.*

protecting, *sf.* **1.** koruyucu, koruyan, esirgeyen, savunan, himaye/muhafaza/müdafaa eden, **2. ~ly** : koruyarak, savunarak, himaye/muhafaza/müdafaa ederek, **3. ~ness** : koruyuculuk, savunuculuk.

protection, *is.* **1.** koru(n)ma, esirge(n)me, himaye/muhafaza/müdafaa etme/edilme, savun(ul)ma, güvenlik, **2.** koruyan kimse/grup, koruyucu, muhafız, müdafi, **3.** hâmilik, himaye, **4.** (sigorta) kapsam, **5.** *k.d.* kurtulmalık, fidye, malını/canını haydutların şerrinden korumak için onlara verilen para/rüşvet, **6.** *ekon.* (a) ithalâta ağır gümrük koyarak yerli sanayii koruma, (b) *bk.:* **protectionism, 7.** sığınak, sığınacak yer, barınak, **8.** serbest seyahat belgesi, **9. ~ racket** *argo* dükkânlarını tahrip tehdidiyle sahiplerinden para sızdıran haydut şebekesi, **10. ~al** : koruyucu, savunucu. ***e.a.- 1.*** *security, safety,* ***2.*** *guard, defense,* ***3.*** *patronage, aegis,* ***4.*** *coverage,* ***8.*** *pass, permit.*

protectionism, *is.* **1.** koruyuculuk, himayecilik, ithalâta ağır vergi koyarak yerli sanayii koruma sistemi, **2. protectionist** : himayeci, koruyucu.

protective, *sf.* **1.** koruyucu, esirgeyici, savunucu, himaye/vikaye/muhafaza edici, **2.** koruyan, savunan, himaye eden, **3.** yerli sanayii korumaya yönelik, **4. ~ coloration** : koruyucu renk değiştirme, renklerin çevreye uyumu: hayvanların düşmanlarından saklanmak için renklerini çevreye uydurmaları, **5. ~ tariff** : yerli sanayii koruyucu gümrük tarifesi, **6. ~ly** : koruyarak, koruyacak şekilde, **7. ~ness** : koruyuculuk.

protector, *is.* **1.** koruyucu, savunucu, hâmi, muhafız, **2.** kral naibi (kadın ise : **protectress**), **3. ~al** : koruyucu mahiyette, himaye altında bulunan, himaye şeklinde, **4. ~ship** : (a) koruyuculuk, hâmilik, (b) kral naipliği.

protectorate, *is.* **1.** hâmilik, himaye, kuvvetli bir devletin başka bir devleti koruması, **2.** mahmi, kuvvetli bir devletin koruduğu devlet, **3.** kral naipliği.

protectory, *is., ç.* **-ries** çocuk ıslah ve bakım yuvası, kimsesiz ve evini terk etmiş çocuklara bakan kurum.

protégé, *is.* başkası tarafından korunan/himaye edilen kimse. Kadın ise : **protégée.**

protein, *is.&sf.* **1.** *biy.-kim.* protein, albümin özü: insan ve hayvanların yaşayışı için gerekli azotlu organik madde. Bitki ve hayvanlarca sentezlenir, enzimlerle hidroliz sonucu amino asitlere dönüşür. **2.** *esk.* bütün canlı organizmaların temeli farz edilen azotlu bileşik, **3. proteid, proteinaceous, proteinic, proteinous** *d.d.* proteinli.

proteinase, *is. biy.-kim.* proteinaz : proteinleri hidrolize eden enzim gruplarından biri.

proteinuria, *is.* protein işeme, idrarda protein bulunması.

pro tem, *bk.:* **pro tempore.**

pro tempore, *Lât.* **1.** şimdilik, şu an için, geçici olarak, muvakkaten, **2.** geçici, muvakkat. ***e.a.-1.*** *temporarily, for the time being,* ***2.*** *temporary.*

proteolysis, *is. biy.-kim.* protein çözüşümü : sindirim esnasında proteinlerin daha basit bileşimlere dönüşmesi. **proteoclastic = proteolytic** : protein çözüştüren, protein çözüşümü ile ilgili.

proteose, *is. biy.-kim.* proteoz : mide ve pankreas suyu etkisiyle proteinlerin çözüştüğü suda eriyen maddelerden her biri.

protero-, *ön ek* "önce, evvel".

Proterozoic, *sf.&is. jeol.* Kambriya çağından önce(ki çağ) (600 ilâ 1500 milyon yıl önce).

protest, *is.&f.* **1.** itiraz, ret, protesto. **enter/lodge a ~ against sth.**: bir şeye karşı itirazda bulunmak. *The police took him away, ignoring his ~s. There was a wave of student riots, in ~ at university conditions.* **under ~** : itirazla, istemeyerek, gönülsüz. **do sth. under ~** : bir şeyi istemeyerek/gönülsüz yapmak. **sign under ~** : istemeyerek/çekimserlikle imzalamak, **2.** *tic.* protesto, senet/poliçe/tahvil vb. nin ibraz edildiği halde ödenmediğini bildiren noter kâğıdı, **3.** *huk.* (a) vergi itirazı : ödenen bir verginin yasaya aykırı olduğunu bildiren itirazname. **pay under ~** : itiraz ederek ödemek, (b) uğranılan kazada kimsenin ihmali olmadığına dair gemi kaptanının resmî bildirisi, **4.** *sp.* resmî itiraz, **5.** itiraz etmek, reddetmek, protesto etmek, kabul etmemek. **to ~ a decision** : bir karara itiraz etmek. *They ~ed about the bad food at the hotel.* **6.** (resmen) beyan/ifade etmek, **7.** iddia etmek. **The accused ~ed his innocence** : Sanık, suçsuz olduğunu iddia etti. **8.** (noter aracılığı ile) protesto çekmek, **9.** *esk.* tanık olarak çağırmak, tanık göstermek, **10. ~able** : itiraz edilebilir, reddedilebilir, **11. ~er** : (a) itiraz eden, reddeden, (b) gösterişçi, nümayişçi, **12. ~ingly** : itirazla, itiraz ederek, reddederek, itiraz suretiyle. ***e.a.-1.*** *objection, disapproval, dissent,* ***5.*** *object, remonstrate, complain,* ***6.*** *declare, avow, attest.*

Protestant, *sf.&is.* **1.** Protestan (mezhebi), **2.** *k.h.* protestan mezhebine mensup kimse, **3.** *k.h.* itiraz/protesto eden (kimse), **4. ~ism** : (a) Protestanlık (mezhebi), (b) Protestan kiliseleri, (c) Protestanlığa bağlılık.

protestation, *is.* **1.** itiraz/ret/protesto etme, **2.** beyan, ifade, temin, tekit, doğrulama, **3.** itirazname, resmî itiraz/protesto.

proteus, *is.* **1.** *b.h. mit.* deniz tanrısı, **2.** dönek kimse, fikir/kanaat/ilke vb. ni kolayca değiştiren/her kılığa giren kişi, **3.** havada yaşayan, glükozu ekşiten, üreyi ayrıştıran, kolay şekil değiştiren bir tür bakteri, **4.** *zool.* mağara semenderi(giller).

prothalamion = prothalamium, *is., ç.* **-mia** evlilik şarkısı/şiiri.

prothallium, *is., ç.* **-thalia 1.** *bot.* (eğreltilerde, bazı tohumlu bitkilerde) eşey göze, **2. prothallial = prothallic = prothalline = prothalloid** : eşeygözesel.

prothallus, *is., ç.* **-thalli** *bot. bk.:* **prothallium.**

prothesis, *is.* **1.** ön türeme, kelimenin başına ses/hece ekle(n)me, **2.** Ortodoks kilisesinde Aşâi Rabbanîye hazırlama, **3. prothetic** : ön türemeli, ön türemsel, **4. prothetically** : ön türeme yolu ile.

prothonotary = protonotary, *is., ç.* **-taries 1.** mahkeme başkâtibi, **2.** (Katoliklerde) (a) Papalık meclisi kâtibi, (b) bazı piskoposların fahrî unvanı, **3.** Rum Ortodoks Patriğinin başkâtibi, **4. ~ warbler** *zool.* sarı öteğen *(Protonotaria citrea)* : erkeğinin baş ve göğüs tüyleri parlak sarı, turuncu renkte K Amerika öteğen kuşu, **5. prothonotarial** : mahkeme başkâtibine/Papalık meclisi kâtibine ait.

prothorax, *is., ç.* **-thoraxes/-thoraces** (böceklerde ön bacakları taşıyan) ön boğum, göğsün ön kısmı. **prothoracic** : ön boğum+.

prothrombin, *is. biy.-kim.* pıhtıcıl, protrombin : kanın pıhtılaşmasına sebep olan madde. **thrombogen** *d.d.*

protist, *is. biy.* tek gözeli (bitki/hayvan). **~an = ~ic** : tek gözeli+.

Protista, *ç. is. biy.* tek gözeliler : tek gözeli bitki ve hayvanlar sınıfı.

protium, *is. kim.* protyum : Hidrojenin yerdeşi/ izotopu. Atom ağ. 1.008, Simgesi H^1 .

proto-, *ön ek* **1.** "ilk, birinci, baş". *ör.: protomartyr, prototype,* **2.** *kim.* bir dizinin ilk/en küçük elemanı: *protoxyde* gibi. *s.h.ö.* **prot-** .

protoactinium, *is. kim. bk.:* **protactinium.**

protochordate, *is. zool.* ilkel kordalılar: gömlekliler *(Tunicata)*, yarım kordalılar *(Hemichordata)* ve kafadan kordalılar *(Cephalochordata)* sınıflarını içine alan omurgasız hayvanlar.

protocol, *is.&f.* **1.** teşrifat, protokol, diplomatik ilişkilerde uyulan kurallar, **2.** tutanak, zabıt, **3.** milletler arası ek anlaşma, muahede/anlaşma eki, **4. ~ statement = ~ sentence = ~ proposition** *d.d. fel.* ilk öneri : deney veya gözlem sonucunu özlü şekilde anlatan bilimsel yasa niteliğindeki cümle, **5.** ön kural: bilgisayarla haberleşme sistemlerinde makinelerin anlaşmasını sağlayan kurallar dizisi, **6.** protokol yapmak, tutanak/zabıt düzenlemek, **7. ~ar = ~ary = ~ic** : tutanak+, zabıt+, protokol+.

Proto-Germanic, *sf.&is.* Cermen dilleri grubunun farazî ceddi.

protohuman, *sf.&is.* **1.** ilkel insan, **2.** insana benzer özellikleri olan (hayvan).

protolanguage, *is.* ilkel dil.

protolithic, *sf.* ilkel taş, kaba taş (devri).

protomartyr, *is.* ilk şehit/kurban, bir dava uğrunda ilk önce canını veren kişi.

proton, *is. fiz. kim.* önelcik, proton : atom çekirdeğinin temelini oluşturan, eksiciğin (elektronun) yüküne eşit değerde fakat + yüklü madde. **~ic** : önelcik+, proton+.

protonema, *is., ç.* **-mata** *bot.* **1. protoneme** *d.d.* ilk filiz : yosun sporlarının çimlenmesinden oluşan ve sonradan eşey organlarını taşıyan yaprakları üreten filizcik, **2. ~l = ~tal = ~toid** : ilk filiz şeklinde.

protonotary, *is., ç.* **-taries** *bk.:* **prothonotary** .

protopathic, *sf. fizy.* **1.** ön duyusal : ağrı ve sıcaklık uyarılarına ayırımsız duyarlık gösteren (sinir). *bk.:* **epicritic, 2. protopathy** : ön duyu.

protoplasm, *is. biy.* **1.** protoplâzma, bütün göze ve dokuların temelini oluşturan canlı madde : renksiz, yarı şeffaf, yarı sıvı, uyarıları duyan ve ileten kompleks cevher, **2.** *esk. bk.:* **cytoplasm, 3. ~al = ~atic = ~ic** : protoplazma+.

protoplast, *is. biy.* **1.** (a) göze içindeki protoplâzma, (b) ilkel canlı, göze, hücre, **2.** ilkel yaratık, ilk önce yaratılan insan veya nesne, **3.** *az kul. - bk.:* **prototype, 4. ~ic** : gözeye/protoplazmaya ait.

protopod, *is. bk.:* **protopodite.**

protopodite, *is. zool.* (kabuklu hayvanların ayaklarında) taban, ön ayak.

protostele, *is. bot.* **1.** kök içi, kök özü : birçok bitki köklerinin öz/merkezî kısmı, **2. protostelic** : kök içi+, kök özü+.

prototrophic, *sf.* **1.** yalnız inorganik maddelerle beslenen (bakteri vb.), **2.** beslemsiz : gelişmek için özel bir besine ihtiyaç duymayan (mikroorganizma).

prototype, *is.* **1.** ön model, ilk örnek, prototip, **2.** örnek, kendi türüne örnek gösterilebilen kimse/şey, **3.** orijinal, kendinden sonra gelenlere temel/örnek teşkil eden şey, **4.** *biy.bk.:* **archetype, 5. prototypal = prototypic(al)** : ilk örneksel, **6. prototypically** : ön model/ ilk örnek olarak/şeklinde.

protoxid(e), *is. kim.* ilk oksit : bir maddenin en az oksijen içeren oksidi.

Protozoa, *is. zool.* tek gözeliler, tek gözeli hayvanlar.

protozoal, *sf. zool.* tek gözelilere özgü/ benzeyen.

protozoan, *sf.&is. zool.* tek gözeli (hayvan).

protozoology = protozoölogy, *is. zool.* tek göze bilimi, tek gözeliler bilimi : tek gözeli hayvanları inceleyen zooloji dalı. **protozoological = protozoölogical** : tek göze bilimsel. **protozoologist = protozoölogist** : tek göze bilimi uzmanı.

protozoon, *is., ç.* **-zoa** *bk.:* **protozoan.**

protozoonal, *sf. bk.:* **protozoal.**

protract, *gl.f.* **1.** (zaman/boyut) uzatmak, temdit etmek, sürdürmek, devam ettirmek, **2.** *anat.* (öne doğru) çıkmak, çıkıntı yapmak, dışarıya uzanmak, **3.** küçük ölçekle kopyesini/ plânını yapmak, **4. ~edly** : uzatılabilecek şekilde, uzanmış/ çıkık biçimde, **5. ~edness** : uzatılabilme, uzanabilme, sürme, devam etme, **6. ~ible** : uzatılabilir, **7. ~ive** : uzantılı, çıkık. ***e.a.- 1.*** *lengthen, prolong, continue, 2. extend, protrude.* ***k.a.- 1.*** *curtail.*

protractile, *sf.* **1.** uzatılabilir, temdit edilebilir, sürdürülebilir, **2. protractility** : uzatılabilme, temdit edilebilme, sürdürülebilme.

protraction, *is.* **1.** uzatma, temdit etme, sürdürme, devam ettirme, **2.** uzanma, sürme, devam, temadi, **3.** uzantı, uzanmış/uzatılmış şey, çıkıntı, **4.** ölçekle çizme/çizilen şey.

protractor, *is.* **1.** uzatan/temdit eden/sürdüren/devam ettiren kimse/şey, **2.** *geom.* iletki, minkale, **3.** *anat.* uzatıcı kas.

protrude, *f.* **-truded, -truding 1.** uzanmak, çıkıntı yapmak/meydana getirmek/teşkil etmek, dışarı çıkmak, **2.** ileri fırla(t)mak, pırtla(t)mak, **3. protrudable = protrusible** : uzatılabilir, uzanabilir, çıkıntı teşkil edebilir, fırlatılabilir, fırlak, çıkık, pırtlak, **4. protrudent** : uzantılı, çıkık, fırlak, pırtlak.

protrusile, *sf.* ileri uzatılabilir/çıkarılabilir /fırlatılabilir, fırlak, (arı kuşunun dili gibi) çıkık, pırtlak.

protrusion, *is.* **1.** (ileri) uzatma/ uzanma, fırla(t)ma, çıkıntı yap(tır)ma, **2.** çıkıntı, uzantı, fırlaklık. ***e.a.- 2.*** *projection, protuberance.*

protrusive, *sf.* **1.** çıkık, çıkıntılı, uzantılı, fırlak, **2.** *bk.:* **obtrusive**, **3.** *esk.* ileri iten, itici, itebilen, **4. ~ly** : çıkık/uzantılı/fırlak bir şekilde, **5. ~ness** : çıkıklık, fırlaklık.

protuberance = protuberancy = protuberation, *is.* **1.** şiş, tümsek, yumru, çıkıntı, **2.** şişkinlik/tümsek/çıkıntı teşkil etme. ***e.a.- 1.*** *protrusion, swelling.*

protuberant, *sf.* **1.** şiş, şişkin, şişmiş, tümsek, yumru, çıkıntılı, fırlak, fırlamış şişkinlik/tümsek/çıkıntı teşkil eden, **2. ~ly** : şişkin/ şişmiş/tümsek/yumru/çıkıntılı/fırlak bir şekilde.

protuberate, *f.* **-ated, -ating** şişmek, kabarmak, yumrulaşmak, tümsekleşmek, şişkinlik yapmak, çıkıntı/tümsek/yumru teşkil etmek. ***e.a.-*** *bulge, swell out.*

protyl(e), *is.* ilk özdek : bütün kimyasal elemanların kendisinden türediği farz edilen ilkel/ana madde.

proud, *sf.&zf.* **1.** onurlu, izzetinefis sahibi. *They're poor but ~, they never borrow money or ask for help.* **2.** gururlu, mağrur. *He's too ~ to be seen in public with his poorly dressed mother.* **3.** kibirli, azametli. **~hearted** : kibirli. **to be ~ of** : ...ile övünmek/iftihar etmek/gururlanmak/böbürlenmek. **I am ~ to know him** : Onu tanımakla iftihar ediyorum.*Tom is very ~ of his new car.* **4.** haysiyetli, **5.** görkemli, tantanalı, muhteşem, muazzam. **A ~ day for us** : Bizim için muhteşem/iftihar edilecek bir gün. *This ~ and great university has produced many famous men.* **6.** *esk. bk.:* **bold, brave, fearless, 7.** onurlu bir şekilde, gururla, mağrurane, azametle, kibirle, **8. do s.o. ~** : (a) (birine) şeref/onur kazandırmak, göğsünü kabartmak, iftihar ettirmek, övünç/iftihar kaynağı olmak, (b) cömert davranmak, çok ikramda bulunmak, ikrama gark etmek, çok iyi ağırlamak. **do oneself ~** : (başarısından vb.) gurur duymak, göğsü kabarmak, **9. ~ly** : gururla, iftiharla, **10. ~ness** : gurur, iftihar. ***e.a.-2.*** *contented, self-satisfied, haughty, 2. overbearing, disdainful, imperious, arrogant, 5. stately, majestic, distinguished, noble, splendid.* ***k.a.- 2&3.*** *humble, 5. mean, lowly.*

proud flesh, *is. patol.* yara içinde/etrafında mantar gibi şişmiş et. ***e.a.-*** *granulation tissue.*

proustite, *is. min.* prustit : gümüş, arsenik sülfür cevheri, Ag_3AsS_3.

prov. = **1.** province, **2.** provincial, **3.** provisional, **4.** provost.

prove, *f.* **proved, proved/proven, proving 1.** tanıtlamak, (doğru/gerçek olduğunu) göstermek, ispatlamak. *He has ~d that his hypothesis was correct. He has ~d his courage in batt-*

le. **2.** (nitelik vb.) belirtmek/meydana çık(ar)-mak, ortaya koymak. *He has ~d himself untrustworthy.* **3.** *huk.* (vasiyetnameyi) onaylatmak, hakikî ve geçerli olduğunu tespit etmek, **4.** denemek, deney/tecrübe ile meydana çıkarmak. *In order to ~ the servant's honesty she left a bag containing money on the table.* **proving ground** : deneme alanı/sahası, **5.** *mat.* kanıtlamak, ispatlamak, ispat etmek. *to ~ a theorem.* (b) sağlamak, doğruluğunu göstermek, **6. proof** *d.d.: basım* deneme baskısı yapmak, **7.** (hamur) mayalanmak, kabarmak, **8.** *esk.* denemek, başından geçmek, **9.** sonuç vermek. **The experiment ~d to be successful** : Deneme başarılı sonuç verdi. **10.** ... olduğu meydana çıkmak/anlaşılmak. **His story ~d false** : Anlattıklarının yalan olduğu meydana çıktı/anlaşıldı. **His hopes ~d vain** : Ümitleri boşa çıktı. *Our internal security has so far ~d excellent. This information has ~d useful to a great many people.* **11. provability = provableness** : kanıtlanabilme, tanıtlanabilme, ispatlanabilme, **12. provable** : kanıtlanabilir, tanıtlanabilir, ispatlanabilir, **13. provably** : kanıtlanabilecek şekilde, kanıtlanabileceği üzere. ***e.a.- 1. demonstrate, confirm, substantiate, verify, 3. probate, 9. turn out.***

proven, *sf.* **1.** kanıtlanmış, ispatlanmış, sabit (olmuş), kesinlikle anlaşılmış. **a man of ~ ability** : yetenekleri sabit olmuş bir kimse, **2. not ~** *İsk.* suçu sabit görülmediğinden serbest bırakılmış, **3. ~ly** : kanıtlanmış/tanıtlanmış olarak, kanıtlayarak, ispatlayarak, kesinlikle, doğruluğunu göstermek suretiyle.

provenance = provenience, *is.* köken, asıl, kaynak, menşe. *Gunpowder is now considered of Chinese provenance.* ***e.a.- source, origin.***

Provençal, *sf.&is. Fr.* **1.** Fransa'nın Provans iline özgü, **2.** Provanslı, **3.** Provans lehçesi.

provençale, *sf.* sarımsaklı, sarımsak ve domatesle pişirilmiş.

provender, *is.* **1.** kuru ot, saman, kuru hayvan yemi, **2.** erzak, zahire. ***e.a.-1. feed, 2. food, provisions.***

proventriculus, *is., ç.* **-triculi 1.** (kuşlarda) ön sindirim gözesi, taşlık, ön kursak : besinlerin kursağa gitmeden önce kısmen sindirildiği yer, **2.** (omurgasız hayvanlarda) ön sindirici : sindirim borusunun ön kursağa benzer genişlemiş kısmı, **3. proventricular** : taşlık+, ön kursak+.

prover, *is.* kanıtlayan, tanıtlayan, ispatlayan kimse/şey.

proverb, *is.&gl.f.* **1.** atasözü, darbımesel, mesel, **2.** özdeyiş, özlü söz. ***"A rolling stone gathers no moss"*** **is a ~ "**: "Yuvarlanan taş yosun tutmaz" bir atasözüdür. **3.** örnek (olarak tanınan kimse/şey). *He is a ~ of carelessness.* **4.** muammalı söz. **to speak in a ~** : muammalı konuşmak, **5.** darbımesel yapmak, atasözü/darbımesel hâline getirmek, özlü söz söylemek. ***e.a.-1. aphorism, apothegm, adage, saw, saying, 2. maxim, 3. byword.***

proverbial, *sf.* **1.** özdeyişsel, atasözü/darbımesel gibi, darbımesel kabilinden, darbımeselvari, darbımesele özgü. *a ~ saying. ~ wisdom. ~ brevity.* **2.** atasözü/darbımesel hâline gelmiş, darbımesel olarak ifade edilmiş, atasözünün dediği gibi. *"He takes a lot of risks and has escaped many dangers." "Yes, he seems to have 9 lives, like the ~ cat."* **3.** ünlü, meşhur, tanınmış, herkesçe bilinen. *His generosity is ~.* **4. ~ly**: darbımesel şeklinde, darbımesel/atasözü olarak.

Proverbs, *is.* İncil'in "Meseller" bölümü, Süleyman'ın Meselleri.

provide, *f.* **-vided, -viding 1.** sağlamak, temin/tedarik etmek, donatmak, teçhiz etmek. **to ~ s.o. with sth.**: bir kimseye bir şey temin etmek, **2.** vermek, bulup vermek. *Sheep ~ us with wool.* **3.** *huk.* önceden şart koşmak. *Our club's rules ~ that dues must be paid monthly.* **4. ~ against** : hazırlıklı bulunmak, ihtiyatlı davranmak, gerekli önlemleri almak. *to ~ against accident.* **5. ~ for** : geçimini sağlamak, tedarikli bulunmak. **to ~ for one's family** : Ailesinin geçimini sağlamak. **to ~ for old age** : ihtiyarlık için tedarikli bulunmak. **expenses ~d for in the budget** : masraf bütçesi. **He had ~d for any eventuality** : Her türlü ihtimale karşı tedarikli idi. **to be ~d for**: ihtiyacı karşılanmak. ***e.a.-1.furnish, supply, equip, procure, purvey, cater, 2. afford, yield, render, produce, 3. stipulate, 4. arrange, contrive, devise.***

provided, *bağ.* eğer, şayet, ... ise, ... şartıyla, şu şartla ki. **~ that** : şu şartla ki, meğer ki. **I'll go, ~ he isn't there** : O orada değilse giderim. **He will get loan, ~ he offers good security** : Sağlam teminat gösterirse borç para alacak. ***e.a.- if, granted.***

providence, *is.* **1.** (tanrısal) inayet, himaye, esirgeme, lûtfuilâhî. **It seemed like ~ that the doctor happened to be passing just at the time of accident** : Tam kaza olduğu anda doktorun oradan geçmesi sanki bir lûtfuilâhî idi. **2.** *b.h.* Allah, Tanrı, Cenabıhak, Kadirimutlak, kudret ve inayet sahibi, **3.** ilâhî takdir, mukadderat, **4.** sağgörü, basiret, (vakitli alınan) önlem, tedbir. ***e.a.-4.*** *prudence, wisdom, judiciousness, foresight, forethought, farsightedness.*

provident, *sf.* **1.** sağgörülü, basiretli, **2.** ihtiyatlı, tedbirli, ilerisini düşünen. *~ men lay aside money for their families.* **3.** tutumlu, tasarruflu, ekonomik, **4. ~ly** : sağgörü ile basiretle, ihtiyatlı bir şekilde, ileriyi düşünerek, tutumla, tasarrufla, tutumlu bir şekilde, **5. ~ness** : sağgörü, basiret(lilik), tutumluluk, ihtiyat, ileriyi düşünme. ***e.a.-1.*** *foresighted, farsighted, judicious, 2. prudent, precautious, 3. economical, frugal, provident, thrifty.*

providential, *is.* **1.** Allahtan, tanrısal, ilâhî, Allahın lûtuf ve inayetine bağlı, **2. ~ly** : Allahın inayeti ile.

provider, *is.* temin/tedarik/teçhiz eden, sağlayan kimse. **a good ~** : ailesine iyi bakan kimse.

providing, *bağ.* eğer, şayet, ... ise, ... şartıyla, şu şartla ki, ...takdirde. **I shall go ~ it doesn't rain** : Yağmur yağmazsa gideceğim. **providing that** de denir: *Providing that there is no opposition, we shall hold the meeting here. e.a.- if, provided.*

province, *is.* **1.** il, vilâyet, eyalet, **2. the ~s** : taşra, başkent veya büyük şehirlerden başka şehir ve kasabalar. **He was accustomed to city life and did not like living in the ~s** : Şehir hayatına alışmıştı, taşrada yaşamaktan hoşlanmadı. **3.** ülke, bölge, mıntaka, **4.** *coğ.* (a) bölgeden daha küçük arazi, (b) kendine özgü bitey, direy ve insan tipleri olan dirimsel coğrafî alan, **5.** (a) yetki alanı. **within one's ~** : yetki alanında, salâhiyeti/ihtisası dahilinde. **It was not within the ~ of the committee to make such decisions** : Komite, bu tür kararlar almaya yetkili değildi. (b) belirli iş sahası, kapsam/faaliyet alanı, uğraş, meşgale. **the ~ of science** : bilimsel alan. **the ~ of chemistry** : kimyanın faaliyet alanı, **6.** kilise nüfuz bölgesi, **7.** eskiden İtalya dışında Roma'ya bağlı eyalet. ***e.a.- 3.*** *country, territory, district, region.*

provincial, *sf.&is.* **1.** il+, vilâyet+, eyalet+. **~ government** : eyalet hükûmeti. **~ parliament** *Cnd.* eyalet meclisi/parlamentosu, **2.** taşra+, mahallî, kırsal. **~ customs** : taşra âdetleri. **~ towns** : taşra kasabaları. **~ mewspaper** : mahallî gazete, **3.** taşralı, dar düşünceli, kaba, köylü gibi. **a ~ point of view** : dar düşünceli görüş. **His art is primitive and ~** : Sanatı kaba ve ilkeldir. **~ manners** : kabalık, kaba davranışlar, **4.** taşralı, taşra halkı, köylü, **5.** kaba saba/nezaketsiz/taşra terbiyesi almış kimse, **6.** *Cnd.* eyalet polisi, **7.** kilise il örgütü başkanı, **8. ~ly** : dar görüşle, dar kafalılıkla, taşra zihniyeti ile, kaba saba.

provincialism, *is.* **1.** dar görüşlülük, dar kafalılık, taşra zihniyeti, **2.** taşralılık, taşraya özgü töre/davranış/şive vb., taşra ağzı, **3.** ilseverlik : kendi ilinin çıkarlarını millî menfaatin üstünde tutma.

provinciality, *is., ç.* **-ties** *bk.:* **provincialism.**

provincialize, *f.* **-ized, -izing 1.** il/eyalet yönetimine bağlamak, eyalet hükûmetini yetkili kılmak, **2.** il/eyalet yapmak, eyalet statüsü vermek.

proving ground, *is.* deneme alanı, tecrübe sahası: yeni silâhları, makine ve teçhizatı, bilimsel kuramları vb. denemeye mahsus yer.

provision, *is.* **1.** temin, tedarik, sağlama, erzak vb. tedariki. **make ~ for one's family** : ailenin ihtiyaçlarını/geçimini sağlamak. **~ of capital** : sermaye tedariki, **2. ~s** : erzak, azık, zahire, gereçler, levazım. **~-merchant** : erzak/zahire tüccarı, **3.** hazırlık, hazırla(n)ma, önlem, tedbir. **make ~ for sth.** : bir şeyi sağlamak için gerekli önlemleri almak. **make ~ against sth.**: bir şeyi önlemek için önlem/tedbir almak, **4.** tedarik olunan/sağlanan şey, **5.** koşul, şart, yargı, hüküm. **come within the ~s of the law** : yasal hükümlere girmek/tâbi olmak. **There is no ~ to the contrary** : aksine bir hüküm/yargı/koşul yoktur. **According to the ~s of the treaty ...** : Muahede hükümlerine göre... **6.** dinsel göreve ata(n)ma, **7.** (erzak, zahire vb.) sağlamak, temin/tedarik etmek, **8. ~er** : (erzak/zahire vb.) temin/tedarik eden kimse, **9. ~less** : erzaksız, zahiresiz, azıksız. ***e.a.-1.*** *catering, purveying, 2. store, stock, provender, 5. stipulation, proviso, conddition, 7. furnish, cater, purvey.*

provisional, *sf.&is.* **1. provisionary** *d.d.* geçici, eğreti, muvakkat, ihzarî. *a ~ argreement. ~ government.* **2.** koşullu, şartlı, şarta bağlı, **3.** geçici süre için kullanılan pul, **4. ~ly** : (a) geçici/eğreti olarak, muvakkaten, şimdilik. **They have ~ly agreed** : Şimdilik anlaştılar. (b) koşullu/şartlı/şarta bağlı olarak. ***e.a.-1.*** *temporary, tentative, 2. conditional, 4. (a) temporarily, tentatively (b) conditionally.*

proviso, *is., ç.* **-sos/-soes 1.** koşul, şart. **I've agreed to do the work, with the ~ that I'm paid before I do it** : Ücretin peşin ödenmesi şartıyla işi yapmaya razı oldum. **2.** sözleşmeye konulan kayıt, koşul/şart bildiren madde. ***e.a.-1.*** *stipulation, condition, provision.*

provisor, *is.* **1.** (ordu) levazım müteahhidi, **2.** (dinsel kurumlarda vb.) vekilharç, **3.** (henüz boşalmamış bir göreve) atanmış kimse.

provisory, *sf. bk.:* **provisional** (1, 2). **provisorily** *: bk.:* **provisionally.**

provitamin, *is. biy.-kim.* ön vitamin : bedende vitamine dönüştürülen madde. Örnek : karoten (karaciğerde A vitaminine dönüşür).

provocateur, *is.* **1.** kışkırtıcı, tahrikçi, kargaşalık/karışıklık çıkaran kimse, elebaşı, **2.** *bk.:* **agent provocateur**. ***e.a.-*** *agitator.*

provocation, *is.* **1.** kışkırtma, tahrik/teşvik (etme), (kargaşalık/karışıklık çıkarmaya, eyleme vb.) sürükleme. **act/do (it) under ~** : kışkırtılarak/tahrik sonucu yapmak. **give ~** : kışkırtmak, tahrik etmek, sinirlendirmek. **on the slightest ~** : en hafif etkenle, **2.** gücendirme, öfkelendirme, **3.** öfkelendiren/kızdıran şey, güce gidecek şey, **4. ~al** :kışkırtıcı, tahrik/teşvik edici. ***e.a.-1.*** *incitement, instigation, 2. vexation, irritation, 3. annoyance, aggravation, offense, affront.*

provocative, *sf.* **1.** kışkırtıcı, tahrik edici, öfkelendirici, kızdırıcı, sinirlendirici, kışkırtan, tahrik/teşvik eden. *a ~ gesture. He made a ~ speech that caused a great deal of argument.* **2.** çekici, cazip, baştan çıkaran. *a ~ smile. She is looking very ~ in that short skirt.* **3.** etkileyici, **4. ~ly** : kışkırtarak, kışkırtıcasına, tahrik ederek/edercesine, **5. ~ness** : kışkırtıcılık, tahrik edicilik, tahrik, teşvik. ***e.a.-1.*** *provoking, annoying, aggravating, irritating, vexing, irksome, 2. seductive, tempting, entrancing, attractive, sexy, inviting, arousing, ravishing.*

provoke, *gl.f.* **-voked, -voking 1.** kızdırmak, öfkelendirmek, sinirlendirmek, canını sıkmak, **2.** kışkırtmak, tahrik etmek, harekete geçirmek, meydan okumak, **3.** teşvik etmek, dürtmek, (eyleme) sürüklemek, **4.** sebep olmak, meydana getirmek, ortaya çıkarmak, davet etmek. *to ~ a quarrel.* **5.** *esk. bk.:* **summon**, **6. provoker** : kızdıran, tahrik eden, öfkelendiren, sinirlendiren, kışkırtan, tahrik eden. ***e.a.-1.*** *annoy, aggravate, infuriate, irritate, anger, exasperate, vex, 2. arouse, stir up, excite, 3. incite, stimulate, 4. induce, bring about, cause, foment.* ***k.a.-1.*** *calm, propitiate.*

provoking, *sf.* **1.** kızdıran, öfkelendiren, can sıkıcı, kışkırtıcı, tahrik edici, **2. ~ly** : kızdırarak, öfkelendirerek, can sıkarcasına, kışkırtarak, tahrik edercesine, **3. ~ness** : kızdırma, öfkelendirme, can sıkıcılık, kışkırtıcılık, tahrikçilik.

provolone, *is.* İtalyan peyniri. **~ cheese** *d.d.*

provost, *is.* **1.** amir, şef, **2.** (bazı İngiliz/Amerikan üniversitelerinde) dekan, **3.** (İskoçya'da) belediye başkanı, şehremini, **4.** (katedral veya dinî kolejde) müdür, **5.** (Orta Çağlarda) kâhya, **6.** *esk.* ceza evi gardiyanı, **7. ~ court** : (işgal edilen ülkede) askerî mahkeme, **8. ~ guard** : askerî inzibat karakolu, **9. ~ marshall** : inzibat amiri, adlî subay, **10. ~ sargeant** : inzibat çavuşu, **11. ~ship** : amirlik, şeflik, dekanlık, kâhyalık.

prow, *is.&sf.* **1.** geminin ön kısmı, baş, pruva, **2.** çıkıntı, **3.** (şiirde) gemi, **4.** *esk.* cesur, yiğit, bahadır. *a ~ knight.* ***e.a.- 1.*** *bow, 3. ship, 4. brave, valiant.*

prowess, *is.* **1.** cesaret, yiğitlik, bahadırlık, kahramanlık, **2.** üstün/olağanüstü yetenek, fevkalâde kabiliyet, **3.** kahramanca davranış/tutum, **4. ~ed** : cesur, yiğit, bahadır, kahraman, üstün yetenekli.

prowl, *f.&is.* **1.** sinsi sinsi dolaşma(k), fırsat kollayarak gizli gizli gezinme(k), av arama (k). **~ about = ~ around** : etrafı kolaçan etmek. *Many wild animals ~ at night.* **on the ~** : etrafı dolaşmakta/kolaçan etmekte, **2. ~ car** *ABD* devriye polis arabası, **3. ~ingly** : sinsi sinsi dolaşarak, kolaçan ederek. ***e.a.-1.*** *lurk, roam, rove, 2. squad car, police patrol car.*

prowler, *is.* **1.** sinsi sinsi dolaşan (insan/hayvan), **2.** av gözetleyerek gezinen (hayvan), hırsızlık vb. için fırsat gözleyerek dolaşan/gezinen kimse.

prox. = proximo.

proximal, *sf.* **1.** *anat.* bedene/vücudun merkezine yakın olan, **2.** *bk.:* **proximate**, **3. ~ly** : bedene yakın bir durumda. ***k.a.- 1. distal.***

proximate, *sf.* **1.** (hemen) izleyen, sırada en yakın olan, hemen önce/sonra gelen, **2.** en yakın, **3.** yaklaşık, takribî, hemen hemen, oldukça yakın/doğru, **4.** olması yakın, gelecek, **5. ~ly** : hemen izleyecek şekilde, yakından izleyerek, yaklaşık olarak, **6. ~ness = proximation** : yakınlık, yaklaşıklık, takribiyet, yakından izleme. ***e.a.-1. next, touching, bordering, contiguous, 2. nearest, 3. approximate, 4. forthcoming, imminent.***

proximity, *is.* **1.** (zamanda/mekânda) yakınlık, yakın oluş, **2.** yöre, çevre, civar, **3. ~ fuse = ~ fuze** *As.* Tv tapası, hedefin yakınında bir dış etki ile mermi/bomba vb. ni infilâk ettiren tapa.

proximo, *zf.* gelecek ay (içinde/esnasında/zarfında). **The meeting will be held on the 9 the ~** : Toplantı gelecek ayın dokuzunda yapılacak. *bk.:* **instant** (5), **ultimo** .

proxy, *is., ç.* **proxies 1.** (birine) vekâlet, vekillik, bir kimseye vekil olma, **2.** vekil, vekâlet/başkası adına karar verme yetkisini haiz kimse, **3.** vekâletname.

prude, *is.* (ahlâk/fazilet konusunda) aşırı titiz (bilhassa kadın), fazilet taslayan kimse.

prudence, *is.* önlem, tedbir, ihtiyat, uyanıklık, teyakkuz, dikkat, uzgörü, feraset, akıl, teemmül. ***e.a.- sagacity, discretion, foresight, forethought. k.a.- rashness.***

prudent, *sf.* **1.** tedbirli, müdebbir, ihtiyatlı, uyanık, müteyakkız, dikkatli, uzgörür, basiretli, akıllı, **2.** uzgörülü, ferasetli, düşünceli, geleceği önceden düşünen, ileri görüşlü, **3.** dikkat ve ihtiyatlı davranan, **4.** tutumlu, hesabını bilir. **5. ~ly** : basiretle, ihtiyatla, müdebbirane, dikkat ve teyakkuzla. ***e.a.-1. sensible, sagacious, judicious, wise, 2. provident, 3. cautious, discreet, circumspect, wary, 4. economical, thrifty, saving, provident, frugal. k.a.-1. foolish, 2&4. prodigal, extravagant, rash, reckless.***

prudential, *sf.* **1.** ihtiyatî, dikkat ve teyakkuzu gerektiren, basiret isteyen, **2.** ihtiyatlı ve tedbirli davranan, sonunu düşünen, akıllı, basiretli, **3.** tutumlu/tasarruflu davranan, **4. ~ism** : uzgörürlük, dikkat/ihtiyat ve tayakkuzlu davranış, **5. ~ly** : ihtiyatla, dikkat ve teyakkuzla, basiretle, uzgörürlükle, tutumla, sonunu düşünerek.

prudery, *is.* **1.** (konuşma, davranış vb. de) aşırı titizlik, kibarlık, iffet/fazilet taslama, **2. pruderies** : titiz/kibar/mütevazi konuşma/davranış vb. ***e.a.- 1. primness, priggishness.***

prudish, *sf.* **1.** kibar, titiz, mütevazi, **2.** aşırı iffet/fazilet taslayan, **3. ~ly** : kibarca, titizlikle, aşırı iffet/fazilet taslayarak, **4. ~ness** : kibarlık, titizlik, aşırı iffet/fazilet taslama. ***e.a.-1&2. prim, priggish, modest, prude.***

pruinose, *sf. bot. zool.* buğulu, tozlu : yüzeyi ince toz gibi bir madde ile kaplı (bitki vb.).

prune[1], *is.* **1.** (kurutulabilen) erik, **2.** erik kurusu, kuru erik, **3.** *argo* can sıkıcı kimse, salak, aptal.

prune[2], *gl.f.* **pruned, pruning 1.** budamak, kırpmak. **pruning hook** : bağ budama bıçağı. **pruning shears** : budama makası, **2.** gereksiz şeyleri atmak, temizlemek. **~ away/down** : fazlalıkları atmak/ayıklamak, kısaltmak. **You should ~ the speech down, it's too long** : Nutuk çok uzun, onu kısaltmalısın. **3.** *esk.* şık giyinmek, süslenmek, giyinip kuşanmak, **4. prunable** : budanabilir, kırpılabilir, **5. pruner** : budayan, kırpan. ***e.a.- 1. trim, 3. preen, dress up.***

prunella = prunelle = prunello, *is.* sık dokunmuş hafif bir kumaş, karamandola kumaşı.

prunelle, *is.* **1.** erik likörü. **2.***bk.:* **prunella.**

prurience = pruriency, *is.* **1.** şehvet, **2.** şiddetli arzu.

prurient, *sf.* **1.** şehvetli, şehevî, şehvet düşkünü, **2.** çok arzulu/istekli, özlem/hasret duyan, **3. ~ly** : şehvetle, şiddetli arzu/istek ile, özlemle. ***e.a.- 1. lewd, lascivious, lustful, 2. desirous, longing.***

pruriginous, *sf. tıp* kaşıntılı, kaşınan.

prurigo, *is. patol.* kaşıntı, tabas, kaşıntılı cilt kabarcığı.

pruritic, *sf.* kaşıntılı, kaşınan, gidişen.

pruritus, *is. patol.* kaşıntı. ***e.a.- itching.***

Prus. = Pruss. = Pruss = **1.** Prussia, **2.** Prussian.

Prussia, *is.* Prusya. **~n** : Prusyalı. **~n blue**: koyu lâcivert.

prussianise/prussianisation, *Brit. bk.:* **prussianize/prussianization.**

Prussianism, *is.* Prusya hayranlığı: vaktiyle Prusya'nın izlediği askerî disiplin, politika vb. hayranlığı.

prussianize, *gl.f.* Prusyalılaştırmak, Prusya'nın izlediği yöntem/teşkilât/disiplin vb. ni benimsemek/uygulamak. **prussianization** : Prusyalılaştırma.

prussiate, *is. kim.* **1.** demir siyanür, **2.** siyanit, hidrosiyanik asitin tuzu. ***e.a.- 1. ferricyanide, ferrocyanide, 2. cyanide.***

prussic acid, *is. kim. bk.:* **hydrocyanic acid.**

pry[1], *f.* **pried, prying 1.** (başkalarının işine) burnunu sokmak/karışmak, **2.** (merak ve tecessüsle) araştırmak/incelemek/bakmak/gözetlemek, **3.** (kaldıraçla) kaldırmak/ayırmak/açmak/kımıldatmak/hareket ettirmek. **to ~ a door open** : kapıyı (kaldıraçla) zorlayıp açmak. **The box had been pried open** : Sandık kaldıraçla/zorlanarak açıldı. **4.** (güçlükle/zorlukla) elde etmek. **to ~ into a secret** : bir sırrı öğrenmeye çalışmak. **to ~ a secret out of s.o.** : birinin sırrını güçlükle öğrenmek. ***e.a.-1. snoop, 2. peer, 3. prize.***

pry[2], *is., ç.* **pries 1.** kaldıraç, kaldıraç, manivelâ, lövye, **2.** kaldıraçla kaldırma/zorlama, kaldıraç kuvveti, **3.** tecessüs, merakla araştırma/gözetleme, çaşıtlama, **4.** meraklı/mütecessis kimse. ***e.a.- 1. lever, 2. leverage.***

pryer, *is. bk.:* **prier.**

prying, *sf.* **1.** meraklı, mütecessis, herkesin işine karışan/ burnunu sokan, kendini ilgilendirmeyen işlere karışan, **2. ~ly** : merakla, tecessüsle, casus gibi, **3. ~ness** : meraklılık, tecessüs, başkalarının işlerine karışma. ***e.a.-1. nosy, inquisitive, curious.***

prythee, *ünl. esk. bk.:* **prithee.**

ps = picosecond(s).

P.S. = **1.** Passenger Steamer, **2.** permanent secretary, **3.** physical sciences, **4.** police sergeant, **5.** postscript, **6.** Privy Seal, **7.** *tiy.* promptside, **8.** Public School.

psalm, *is.&f.* **1.** mezmur, zebur, ilâhi, **2.** ilâhi söylemek, mezmurla sena etmek, **3. ~book** : mezmur kitabı, **4. ~ic** : mezmur/ilâhi şeklinde.

psalmist, *is.* **1.** mezmur yazarı, **2.** dinî ayinlerde ilâhi rehberi, **3. the ~** : zebur müellifi, Davut Peygamber.

psalmody, *is., ç.* **-dies 1.** mezmurlar, ilâhiler, **2.** mezmur/ilâhi okuma sanatı, **3. psalmodic(al) = psalmodial** : mezmurla veya mezmur/ilâhi okuma sanatı ile ilgili, **4. psalmodist** : mezmurcu, ilâhici, mezmur/ilâhi okuyucusu.

Psalms, *is.* Zebur, Kitabı Mukaddes'in 150 mezmur, ilâhi ve duadan oluşan kısmı. **Book of Psalms** *d.d.*

Psalter, *is.* **1.** Zebur, **2.** ilâhi/dua kitabı.

psalterial, *sf.* (hayvan işkembesinde) kırkbayıra ait.

psalterium, *is., ç.* **-teria** *zool. bk.:* **omasum.**

psaltery, *is., ç.* **-teries 1.** kanuna benzer eski bir müzik aleti, **2.** *b.h. bk.:* **Psalter.**

psammite, *is. jeol.* **1.** kum taşı, **2. psammitic** : kum taşı şeklinde, kum taşı+. ***e.a.-1. sandstone.***

p's and q's, *ç. is.* terbiye, tutum, davranış. Genellikle **mind** veya **watch** fiilleriyle beraber kullanılır: **Mind your p's and q's while your Grandmother is here** : Büyük annen burada iken uslu/terbiyeli ol. ***e.a.- manners, behavior, conduct.***

PSAT = Preliminary Scholastic Aptitude Test.

PSC = Public Service Commission.

pschent, *is.* (eski Mısır Firavunlarının giydiği) çifte taç.

psec = picosecond(s).

psephite, *is. jeol.* parça hâlinde kaya. **psephitic** : parça kayaya ait.

psephology, *is.* seçim bilimi : seçimlerin istatistiksel incelenmesi. **psephologist** : seçim bilimi uzmanı.

pseudepigrapha, *ç. is.* sahte/taklit yazı, Kitabı Mukaddes yazarlarının yazdığı iddia olunan fakat mevsuk sayılmayan yazılar. **pseudepigraphic(al) = pseudepigraphous** : sahte/taklit yazılara ait.

pseudo, *sf.* sahte, uydurma, yanlış, yalancı, kalp, aldatıcı. ***e.a.- false, counterfeit, sham, pretended.***

pseudo- = pseud-, *ön ek* **1.** "uydurma, takma" : **pseudonym**, **2.** "sahte, taklit." *ör.: pseudopigrapha,* **3.** "benzer." *ör.: pseudopodium,*

4. "aldatıcı, zahirî, görünüşte." *ör. : pseudoaquatic,* **5.** "yalancı, yanlış, hatalı." *ör.: pseudocyesis. e.a.-1. false, pretended, 2. counterfeit, 4. illusory, apparent, 5. erratic, abnormal.*

pseudoaquatic, *sf.* görünüşte su seven: gerçekte sulak yerlerde yetişmediği halde sulak yerlerde rastlanan.

pseudocarp, *sf. bot.* etli meyve : elma, armut vb. gibi çekirdek etrafında etli kısım olan meyve. **~ous** : etli.

pseudoclassic, *sf.&is.* uydurma klâsik.

pseudo-code, *is. bil.* takma kod : program kullanılmadan önce bilgisayarın kullandığı koda çevrilmesi gereken program kodu.

pseudocyesis, *is.* yalancı gebelik.

pseudohermaphrodite, *is.* yarı hünsa, yarı er dişi.

pseudo-intellectual, *is.* **1.** sahte münevver, münevver bozuntusu, münevver/bilgin geçinen kimse, **2.** mevki ve gösteriş için bilime ilgi gösteren kimse.

pseudomodern, *sf.* yarı çağdaş, gûya modern.

pseudomodest, *sf.* yarı mütevazi, tevazu taslayan. **~ly** : tevazu taslayarak.

pseudomorph, *is.* **1.** düzgünsüz/gayrimuntazam/aldatıcı şekil, gayrimuntazam/sınıflandırılamayan biçim, **2.** kimyasal olarak yerini aldığı maddeye benzer görünüşlü mineral, **3. ~ic = ~ous** : aldatıcı şekilli, **4. ~ism** : aldatıcı şekil alma.

pseudonym, *is.* takma ad, müstear isim, namımüstear. ***e.a.- pen name, nom de plume.***

pseudonymity, *is.* **1.** takma ad/müstear isim kullanma, **2.** takmalık, müstearlık.

pseudonymous, *sf.* **1.** takma adlı, müstear isim taşıyan, **2.** takma/müstear adla yazılmış (yazı/kitap vb.), **3. ~ly** : takma ad kullanarak, **4. ~ness** : takma adlılık, takma ad kullanma.

pseudopod(e), *is. bk.:* **pseudopodium.**

pseudopodium, *is., ç.* **-dia 1.** yalancı ayak : tek gözeli hayvancıklarda hareket ve duyu sağlayan çıkıntı, **2. pseudopodal = pseudopodial = pseudodopodic** : yalancı ayak şeklinde, yalancı ayağa ait/benzer.

psf = p.s.f. = *pounds per square foot* : kadem kare başına libre.

pshaw, *ünl.&f.* **1.** öf (sabırsızlık/hoşnutsuzluk/hakaret ifade eden ünlem), **2.** öf demek, sabırsızlanmak.

psi = 1. *pound per square inch* : inç kare başına libre, **2.** psi : Yunan alfabesinin yirmi üçüncü harfi.

psilocybin, *is. ecz.* silosibin, *Psilocybe mexicana* adlı mantardan elde edilen sanrıtıcı/sanrı doğurucu ilâç.

psilomelane, *is.* manganez oksit cevheri : siyah salkımlar şeklinde bulunur.

psittacine, *sf.* **1.** papağana benzer/ait, **2. ~ly** : papağan gibi.

psittacosis, *is. patol.* papağan humması : *Chlamydia psittaci* adlı mikrobun sebep olduğu insanlara da bulaşan ciddî bir kuş hastalığı. Yüksek ateş yapar, zatürreye dönüşür.

psoas, *is. anat.* bel kası, beldeki iki kastan biri. **psoatic** : bel kasına ait.

psoralea, *is. bot.* bakla otu *(Psoralea esculenta)* : baklagillerden güzel kokulu beyaz, mor çiçekli birkaç çeşit bitki.

psoriasis, *is. patol.* sedef sayrılığı/hastalığı: deride yer yer kızarık lekeler ve beyaz kabuklar hasıl eden, bulaşmayan bir hastalık. **psoriatic** : sedef sayrılığına yakalanmış.

psst, *ünl.* hişt, pist : dikkati çekmek için söylenir.

PST = P.S.T. = p.s.t. = Pacific Standard Timel.

psych, *gl.f.* **psyched, psyching 1.** *argo gen.* **~ out** : korkutmak, yıldırmak, ürkütmek, manen tehdit etmek. **to ~ out the competition** : rakipleri yıldırmak, **2.** *gen.* **~ up** : delirtmek, çıldırtmak, zıvanadan çıkarmak, **3.** *gen.* **~ up** : manen/ruhen hazırlanmak. ***e.a.-1. intimidate, frighten.***

psych-, *bk.:* **psycho-.**

psych. = 1. psychological, **2.** psychology.

psychasthenia, *is.* **1.** *patol.* zihnî yorgunluk, akıl/hafıza zafiyeti, **2.** *psikol.* korkaklık, ürkeklik (ile beliren sinir hastalığı), **3. psychasthenic** : hafızası zayıf, zihni yorgun, korkak/ürkek.

psyche, *is.* **1.** ruh, can, zekâ, akıl, zihin, **2.** *psikol.* insanın ruhsal yapısı, manevî varlık, **3.** *b.h. mit.* güzel bir kız şeklinde tasarlanan ruh, **4. ~ knot** : saç topuzu : saçı ensede topuz yapmaktan ibaret saç tuvaleti. ***e.a.-1. soul, mind, intelligence.***

psychedelia, *is.* sanrısal evren, sabuk evren: ilâç etkisiyle hayal görenlerin âlemi.

psychedelic = psychodelic, *sf.&is.* **1.** sanrısal, sabuklatıcı, sanrıya/sabuklamaya/hezeyana sebep olan, **2.** sanrılatıcı ilâç (*LSD, mescaline, psilocybin* gibi), **3.** karmakarışık, ruhî buhran esnasında görülene benzer. *a ~ painting.* **4.** parlak renkli, **5. ~ally** : sanrılayarak, abuk sabuk.

psychiatric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* ruhsal, ruhî, akıl ve ruh hastalığı ile ilgili, **2. ~ally** : ruhsal/ruhî olarak, ruh hastalıkları bakımından.

psychiatrist, *is.* ruh doktoru, akliyeci, akıl ve ruh hastalıkları uzmanı, *argo* deli doktoru.

psychiatry, *is.* ruh hekimliği/doktorluğu, akıl ve ruh hastalıkları uzmanlığı, akıl ve ruh hastalıkları ile tedavi yöntemlerini inceleyen bilim.

psychic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* ruhsal, ruhî, aklî, zihnî. **2.** doğal bilimlerin dışında kalan, **3.** medyum, ruhî kuvvetlerden çabucak etkilenen kimse, **4. ~ energizer** : manevî üzüntü ve kederi dağıtan ilâç, **5. ~ impotence** : ruhsal güçsüzlük. **~ inadequacy** : ruhsal yetersizlik. **~ isolation** : ruhsal yalnızlık. **~ pain** : ruhsal acı. **~ stress reaction** : ruhsal tedirginlik tepkisi. **~ trauma** : ruhsal yaralanma, **6. ~ally** : ruhsal olarak, ruhî bakımdan. ***e.a.- 4. antidepressant.***

psychics, *ç. is.* ruhsal araştırma(lar).

psycho, *sf.&is., ç.* **-chos** *argo* deli, psikopat, akıl hastası. ***e.a.- psychopathic, psychoneurotic (person).***

psycho-, *ön ek* "ruh, akıl". *ör.: psychosomatic.* sesli harf önünde: **psych-**. ***e.a.- mind, soul, spirit.***

psychoacoustics, *ç. is.* ruhsal ses bilimi : ruhsal etkileri açısındam sesleri inceleyen bilim. **psychoacoustic(al)** : ruhsal ses bilimi+.

psychoactive, *sf.* ruhsal etkili, akıl ve ruh üzerine etki yapan (ilâç vb.).

psychoanalysis, *is.* ruhî çözümleme, psikanaliz.

psychoanalyst, *is.* ruhî çözümleyici, psikanalist, ruhiyatçı.

psychoanalytic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* ruh çözümsel, psikanaliz+, **2. ~ally** : ruh çözümsel yoldan/yöntemle, psikanaliz yolu ile.

psychoanalyze, *gl.f.* ruh çözümlemek, ruhî çözümle (psikanaliz yolu ile) tedavi etmek.

psychobiography, *is.* ruhsal özgeçmiş.

psychobiology, *is.* ruhsal yaşam bilimi. **psychobiologic(al)** : ruh-yaşam bilimsel. **psychobiologist** : ruhsal yaşam bilimi uzmanı.

psychochemical, *sf.&is.* akıl ve ruh üzerinde etkili (ilâç).

psychodelic, *sf. bk.:* **psychedelic.**

psychodiagnosis, *is.* ruhsal tanılama.

psychodrama, *is.* ruh oyunsal boşalım. **~tic** : ruh oyunsal boşalımlı.

psychodynamic, *sf.* diriklik ruh bilimi+. **~ally** : diriklik ruh bilimi açısından.

psychodynamics, *is.* diriklik ruh bilimi : zihnî ve aklî melekelerin faaliyetini inceleyen bilim.

psychogenesis, *is.* **1.** ruh oluşum : aklî ve ruhî meleke ve faaliyetlerin menşei, doğuş ve gelişmesi, **2.** aklî ve ruhî kökenlerden ileri gelme, **3.** *patol.* hastalık belirtilerinin ruhî sebebi.

psychogenetic, *sf.* ruh oluşumsal, ruh oluşumlu, ruhta oluşan. **~ally** : ruhta oluşarak.

psychogenic, *sf.* **1.** ruhsal kökenli. **~ disorder** : ruhsal kökenli bozukluk, **2. ~ally** : ruhsal kökenli olarak.

psychognosis, *is.* ruh inceleme, ruh tahlili, ruh hâlinin incelenmesi. **psychognotic** : ruhu inceleyen.

psychograph, *is.* **1.** *psikol.* **psychogram** *d.d.* ruhsal çizge : şahsî niteliklerin bağıl şiddetini gösteren çizge, **2.** ruhsal özgeçmiş : şahsiyet/karakter analizi, **3. ~ic** : ruhsal çizge/ruhsal özgeçmiş ile ilgili, **4. ~ically** : ruhsal çizge/ruhsal özgeçmiş bakımından.

psychographics, *is.* **1.** tüketici ruh bilimi : tüketicilerin ruhî eğilim ve yönelimlerinin incelenmesi, **2.** bu incelemenin verdiği sonuçlar.

psychography, *is.* ruhsal özgeçmiş.

psychokinesis, *is.* ruhsal devim : fiziksel etki olmaksızın cisimlerin sırf ruhsal kuvvetlerle devinimi.

psychol. = 1. psychological **2.** psychology.

psycholagny, *is.* ruh-cinsel boşalma.

psycholinguictics, *is.* ruhsal dil bilimi : konuşulan ile konuşanın ruhsal durumu arasındaki ilgiyi araştıran bilim. **psycholinguictic** : ruhsal dil bilimi+.

psychologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* ruhsal, ruhî, psikolojik, **2.** aklî, zihnî, **3.** aklı/ruhu/manevî benliği ilgilendiren, **4. ~ deficit** : ruhsal açık. **~ encapsulation** : ruhsal zırhlanma. **~ field** : ruhsal alan. **~ locomotion** : ruhsal devimlenme. **~ masturbation** : ruhsal öz doyurum. **~ me** : ruhsal ben. **~ moment** : en uygun an, tam vakti, en münasip zaman. **~ novel** : ruh çözümüne ait hikâye/ roman. **~ region** : ruhsal bölge. **~ scale** : ruh bilimi çizelgesi. **~ warfare** : ruhsal savaş. **~ weaning** : ruhsal bağımsızlık, **5. ~ally** : ruhsal açıdan, ruh bilimi yöntemleriyle, psikolojik olarak.

psychologise, *f. Brit. bk.:* **psychologize.**

psychologism, *is. hkr.* ruhsallaştırma, (tarih, felsefe vb. de) teoriyi ruhsal etkenlere dayandırma, ruhsal etkiler altında kalma.

psychologist, *is.* ruh bilimci, ruhiyatçı, psikolog.

psychologist(ic), *sf.* ruhsallaştırılmış, ruhsal etkenlere dayanan.

psychologize, *gs.f.* **-gized, -gizing** ruhsal inceleme/ araştırma yapmak, ruh tahlili yapmak.

psychology, *is., ç.* **-gies 1.** ruh bilimi, ruhiyat, psikoloji, **2.** ruh tahlili, ruhsal olayların/ çevreye uyumun sistematik incelenmesi, **3.** bir şahıs/grup veya olaya özgü manevî/duygusal/ ruhsal etken ve niteliklerin tümü. *the ~ of love. the ~ of the fanatic.*

psychometrics, *is. bk.:* **psychometry** (1).

psychometry, *is.* **1. psychometrics** *d.d.* ruh ölçüm : ruhsal süreçlerin ölçülmesinde kullanılan araçları ve yöntemleri geliştiren bilim, **2.** ruhsal seziş : bir cisme /kimseye dokunmak veya yakın bulunmakla onun iç yüzünü keşfetme sanatı, **3. psychometric(al)** : ruh ölçümsel, **4. psychometrically** : ruh ölçümle, **5. psychometrician = psychometrist** : ruh ölçümcü.

psychomotor, *sf.* ruh devimsel.

psychoneural paralellism, *is.* ruh sinir koşutluğu.

psychoneurosis, *is.* **1. neurosis** *d.d.* sinirce, ruhsal kaynaklı sinir sayrılığı, **2. psychoneurotic**: sinircel.

psychopath, *is.* **1.** ruh sayrısı, psikopat, akıl ve ruh dengesi bozuk olan kimse, **2.** *bk.:* **psychopathic personality.**

psychopathic, *sf.* **1.** ruh sayrısal, akıl ve ruh hastalığı ile ilgili, akıl/ruh hastalığından ileri gelen, **2. ~ personality** : (a) ruh sayrısal kişilik, (b) ruh sayrısı, akıl/ruh hastası, **3. ~ally** : ruh sayrılığı ile ilgili olarak.

psychopathology, *is.* **1.** ruh sayrılıkları bilimi, akıl ve ruh hastalıklarıyla uğraşan tıp dalı, psikopatoloji, **2. psychopathologic(al)** : ruh sayrılıkları ile ilgili, **3. psychopathologist** : ruh sayrılıkları uzmanı.

psychopathy, *is.* ruh sayrılığı, akıl/ruh hastalığı.

psychopharmaceutical, *is.* ruhsal etkili ilâç, kullananın ruhî durumunu etkileyen ilâç.

psychopharmacology, *is.* ruhsal etkili ilâç bilimi, akıl ve ruhu etkileyen ilâçları inceleyen bilim. **psychopharmacologic(al)** : ruhsal etkili ilâçlarla ilgili olan. **psychopharmacologist** : ruhsal etkili ilâçlar uzmanı.

psychophysic(al), *sf.* ruh fiziksel. **~ field** : ruh fiziksel alan. **~ parallellism** : ruh, beden koşutluğu. **psychophysically** : ruh fiziksel olarak. **psychophysicist** : duyum ruh bilimi uzmanı.

psychophysics, *is.* duyum ruh bilimi : uyaranların fiziksel özellikleriyle uyardıkları ruhsal ve duygusal tepkiler arasındaki ilişkiyi nicel olarak inceleyen ruh bilimi dalı.

psychophysiology, *is.* ruh işlev bilimi: ruhsal ve fiziksel olayların birbiriyle ilişkisini inceleyen işlev bilim/fizyoloji dalı. **psychophysiologic(al)** : ruh işlev bilimsel. **psychophysiologist** : ruh işlev bilimi uzmanı.

psychoprophylactic, *sf.* hamile kadını ruh ve bedence doğuma hazırlayıcı.

psychoprophylaxis, *is.* ruhsal doğum hazırlığı: hamile kadını ruh ve bedence doğuma hazırlama yöntemi. **Lamaze technique** *d.d.*

psychosexual, *sf.* **1.** ruhsal ve cinsel (olaylar arasındaki ilgiye ait), **2. ~ hermaphrodite** : ruhsal er dişilik, **3. ~ity** : cinsel olayların ruhsal yönü, **4. ~ly** : ruhsal ve cinsel olarak.

psychosis, *is.* çıldırı, delilik, psikoz : kişiliğin bütünlük ve uyum gücünü geniş ölçüde yıkan ruhsal bozukluklar.

psychosocial, *sf.* ruhsal ve toplumsal, ruhî ve içtimaî. **~ly** : ruhsal ve toplumsal olarak.

psychosomatic, *sf.* **1.** ruhsal kökenli, ruhî sebeplere dayanan, **2. ~ disorder** : ruhsal kökenli beden sayrılıkları, **3. ~ medicine = psychosomatics** : beden sayrılıklarını ruhsal yöntemlerle tedavisi, ruh bilimin beden sayrılıklarına uygulanması, **4. ~ally** : ruhsal kökenli olarak, ruhî sebeplere dayanarak.

psychosurgery, *is.* beyin cerrahisi: akıl ve ruh hastalıklarının tedavisi için yapılan beyin ameliyatı.

psychosynthesis, *is.* ruhsal bireşim. **~ theory** : ruhsal bireşim görüşü.

psychotechnics, *is. bk.:* **psychotechnology.**

psychotechnology, *is.* **1.** uygulamalı ruh bilimi : ruh bilimi ilke ve yöntemlerinin pratik hâllere uygulanması, **2. psychotechnological** : uygulamalı ruh bilimine ait, **3. psychotechnologist** : uygulamalı ruh bilimi uzmanı.

psychotherapeutic, *sf.* **1.** ruh sağaltıcı, ruh tedavisi sağlayan, **2. ~ally** : ruh sağaltacak şekilde, **3. psychotherapeutist = psychotherapist** : ruh sağaltım uzmanı, **4. psychotherapeutics** *bk.:* **psychotherapy.**

psychotherapy, *is.* ruh sağaltım, ruh tedavisi.

psychotic, *sf.&is.* **1.** çılgın, çıldırmış, deli, kaçık, aklını kaçırmış, **2.** çıldırı/çılgınlık ile ilgili, çılgınlığı andıran, **3. ~ally** : çılgınca, çıldırmışçasına, delirmiş olarak, çılgın/deli gibi.

psychotogen, *is.* çıldırtıcı ilâç, ruh ve akıl dengesini bozan ilâç.

psychotogenic = psychotomimetic, *sf.&is.* çıldırtıcı, ruh akıl dengesini bozan (ilâç vb.). *a ~ drug.*

psychotoxic, *sf.* ruh ve akıl dengesini boza, beyni etkileyen/zedeleyen (alkol, bazı ilâçlar vb.).

psychotropic, *sf.* sanrılatıcı, sanrı veren, zihnî faaliyeti etkileyen, aklî faaliyeti bozan. *a ~ drug.*

psychro-, *ön ek* "soğuk". *ör.: psychrophilic.*

psychrometer, *is.* nemölçer : birinin haznesi ıslak tutulan iki termometreden oluşur. Haznesi ıslak tutulan termometre buharlaşma nedeniyle daha düşük sıcaklık gösterir. Okunan değerlerin farkı ile bağıl nemlilik hesaplanır. **psychrometric(al)** : nem ölçümüne ait. **psychrometry** : nem ölçme.

psychrophilic, *sf.* soğukseven : soğukta daha iyi gelişen (bakteri vb.).

psychrotherapy, *is., ç.* **-pies***tıp bk.:* **cryotherapy.**

psylla, *is.* ot piresi: bitkilere zarar veren ve pire gibi zıplayan haşarat.

Pt, *kim. bk.:* **platinum.**

pt. = **1.** part, **2.** past tense, **3.** payment, **4.** pint(s), **5.** point, **6.** port, **7.** preterit.

p.t. = **1.** Pacific time, **2.** past tense, **3.** pro tempore.

P.T. = **1.** Pacific time, **2.** Physical Training.

PTA = P.T.A. = **P**arent **T**eacher **A**ssociation.

ptarmigan, *is., ç.* **-gans/-gan** *zool.* kar tavuğu, Kuzey kekliği *(Lagopus)* : tüyleri kışın beyaz, yazın gri, siyah olan kekliğe benzer ayakları tüylü kuş.

PT boat = mosquito boat, *is. ABD* devriye torpidobot.

pteridology, *is.* eğrelti bilimi, eğrelti otları bilgisi. **pteridological** : eğrelti bilimine ait. **pteridologist** : eğrelti bilimi uzmanı.

pteridophyte, *is.* eğrelti otu. **pteridophytic = pteridophytous** : eğrelti+, eğreltiye benzer.

ptero- = pter- = -pter, *ek* "kanat, kanatlı".

pterodactyl, *is.* kanatlı kertenkele : Jura çağında yaşamış ve soyu tükenmiş kanatlı sürüngen. **~ic = ~id = ~ous = ~oid** : kanatlı kertenkele gibi.

pteropod(an), *sf.&is. zool.* kanatlı karından ayaklılar : ayakları kanat şeklini almış karından ayaklı hayvanlar. **sea butterfly** *d.d.*

pterosaur, *is. bk.:* **pterodactyl.**

-pterous, *son ek* "kanatlı". *ör.: dipterous.*

pterygoid = pterygoidal = pterygoidean, *sf.* **1.** kanat gibi, kanat biçiminde, kanatımsı, **2.** *anat.* kanat biçiminde organ/parça.

pteryla, *is., ç.* **-lae** kuş gövdesinin tüylü kısmı.

ptisan, *is.* **1.** hastalara içirilen ıhlamur veya arpa suyu, **2.** üzüm suyu.

P.T.O. = p.t.o. = *please turn over (page)* : lütfen (sayfayı) çeviriniz.

Ptolemaic, *sf.* Batlamyus+. **~ system** : Batlamyus sistemi, dünyanın sabit olduğunu ve bütün gök cisimlerinin dünya etrafında döndüğünü savunan sistem.

Ptolemy, *is.* Batlamyus : II. yüzyılda İskenderiye'de yaşamış astronomi ve coğrafya bilgini.

ptomain(e), *is.* **1.** çürüntü : çürüyen leşlerde proteinin ayrışmasından oluşan zehirli azotlu alkali madde, zehirlenmeye sebep olur, **2. ~ poi-**

soning : (a) çürüntü zehirlenmesi, ayrışmış proteinin sebep olduğu zehirlenme, (b) (hatalı olarak) gıda zehirlenmesi, **3. ptomainic** : çürüntüye ait.

ptosis, *is. patol.* düşüklük : (a) gözün üst kapağının sinir felcinden dolayı sarkması, (b) herhangi bir organın doğal yerinden aşağı kayması.

ptotic, *sf. patol.* düşük (organ).

pts. = **1.** parts, **2.** payments, **3.** pints, **4.** points, **5.** ports.

ptyalin, *is. biy.-kim.* pityalin : tükürükte bulunan, nişastayı dekstrin ve maltoza çeviren enzim.

ptyalism, *is. patol.* fazla tükürük ifrazı.

Pu, *kim. bk.:* **plutonium.**

pub, *is. Brit.- k.d.* **1.** meyhane, birahane, taverna, **2. ~-crawl** : meyhane meyhane dolaşmak, **3. ~ crawler** : meyhane kurdu, meyhane meyhane dolaşan kimse

pub. = **1.** public, **2.** publication, **3.** published, **4.** publisher, **5.** publishing.

pubertal, *sf.* ergensel, erinsel, ergenliğe/bulûğa ait.

puberty, *is.* ergenlik, erinlik, bulûğ.

puberulent, *sf.* havlı, ince tüylü, havlarla örtülü.

pubes, *is., ç.* **pubes** *anat.* **1.** kasık, **2.** ergenlik tüyü, bulûğa erince edep yerinde biten tüyler, **3.** *bk.:* **pubis** (çoğulu).

pubescence = pubescency, *is.* **1.** ergenleşme, erginleşme, erinleşme, bülûğa erme, **2.** ergenlik, erinlik, bulûğ çağı, **3.** *biy.* hav, ince tüy (ler) : bazı bitkilerde görülen ince yumuşak tüyler. **pubes** *d.d.*

pubescent, *sf.* **1.** ergen, ergin, erin, bulûğa ermiş, **2.** *biy.* havlı, ince tüylü.

pubic, *sf.* kasık+. **~ bones** : kasık kemikleri.

pubis, *is., ç.* **pubes** *anat.* kasık kemiği, çatı.

publ. = **1.** published, **2.** publisher.

public, *sf.&is.* **1.** genel, umumî, halka/umuma ait, kamu+. **~ affairs/services** : kamu işleri/hizmetleri. *The pollution is a hazard to ~ health.* **The project has attracted significant ~ support** : Proje halktan geniş ölçüde destek gördü. **2.** halka/umuma mahsus, halka açık. **~ parks** : halka mahsus park. **~ library** : halk kütüphanesi, **3.** kamu malı, **4.** halk+, halkın katıldığı. *a ~ demonstration.* **5.** kamu görevlisi, halka hizmet eden. *a ~ official.* **6.** açık, alenî, herkesçe bilinen/duyulan. *a ~ scandal.* **7.** ünlü, tanınmış, herkesin tanıdığı, meşhur, **8.** halka hitap eden. *a ~ speaker.* **9.** kamu yararına, **10.** *az kul.* evrensel, **11.** halk, ahali, toplum, umum. *The gardens are open to the ~.* **12.** (belirli) kimseler, (belirli bir) grup/topluluk, kütle. **The reading ~** : okuyan kütle. **the book-buying ~** : kitap alan kimseler, **13.** seyirciler. *The popular actor has a large ~ .* **14. go ~** : (özel bir ortaklığın hisselerini) kamulaştırmak, halkı ortak etmek, **15. in ~** : (a) açıkça, alenen, apaçık, halkın gözü önünde, elâleme karşı. **go out in ~** : halk içine/ortaya çıkmak, **16. the general ~ = ~ at large** : halkın çoğu, çoğunluk, **17. make ~** : herkese duyurmak, ilân etmek, kamuya tanıtmak, **18. open to the ~** : halka/topluma/herkese açık, herkes girebilir, **19. ~ accountant** : serbest muhasebeci. **~ auction** : açık artırma, müzayede. **~ baths** : halk hamamları. **~ buildings** : halka mahsus binalar. **~ corporation** : millî dernek/şirket. **~ credit** : umumî itibar. **~ highway** : umuma açık yol, serbest yol. **~ image** : (bir kimseyi) toplumun görüşü, (bir kimsenin/şirketin) kamu nazarındaki durumu. **~ law** : kamu/amme hukuku. **~ life** : toplumsal hayat, memuriyet hayatı. **~ money** : milletin parası, millî mal. **~ nuisance** : kamu zararına davranış. **~ offense** : amme suçu. **~ opinion** : kamuoyu, umumî efkâr. **~ opinion poll** : kamuoyu sonucu, umumî anket (sonucu). **~ policy** : millî politika/siyaset. **~ relations** : halk ile ilişkiler, bu ilişkileri kuvvetlendirme çabaları/kurumu. **~ revenues** : devlet geliri. **~ security** : kamu güvenliği, umumî emniyet/asayiş. **~ servant** : (seçimle iş başına gelen) hükûmet memuru. **~ service** : amme/kamu hizmeti, memurluk, halka hizmet. **His life was spent in ~ service** : Hayatı memurlukla geçti. **~ - service corporation** : kamu hizmeti kurumu. **~ spirit** : yurtseverlik. **~-spirited** : kendini kamu hizmetine adamış yurtsever. **~ utility** : (su, elektrik vb. gibi) kamu hizmet kurumları. **~ welfare** : kamu sağlığı/refahı. **~ works** : bayındırlık işleri. ***e.a.-6. open, well-known, notorious, 7. prominent, 10. universal.***

public address system, *is.* hoparlör tertibatı.

public affairs, *is.* kamu işleri/sorunları/hizmetleri.

publican, *is.* **1.** *Brit.- k.d.* meyhaneci, birahaneci, **2.** (eski Roma'da) tahsildar.

publication, *is.* **1.** yayınlama, neşretme, **2.** halka duyurma/duyuru, ilân (etme), **3.** yayınlanma, neşredilme, **4.** yayın, neşriyat, yayınlanmış eser.

public charge, *is.* hükûmetten yardım gören fakir kişi.

public convenience, *is. Brit.* umumî helâ.

public debt, *is.* devlet borcu, millî borç. ***e.a.-*** *national debt.*

public defender, *is. ABD* kamu avukatı : ücreti belediyece ödenen ve yoksulların hakkını savunan avukat.

public domain, *is. huk.* **1.** halkın malı: patent veya telif hakkı sona ermiş keşif/edebî eser, **2.** kamu arazisi.

public enemy, *is.* **1.** halk düşmanı, halk güvenliği için tehlikeli olan sabıkalı kimse, **2.** bir kimsenin milleti ile harp hâlinde olan (başka) millet.

public house, *is.* **1.** *Brit.* meyhane, birahane, **2.** otel, han. ***e.a.-1.*** *tavern, saloon, bar,* ***2.*** *hotel, hostelry, inn.*

publicist, *is.* halkla ilişkileri düzenleyen kimse, **2.** politika/siyaset yazarı, **3.** amme veya milletler hukuku uzmanı.

publicity, *is.* **1.** açıklık, alenîlik, aleniyet, herkesçe bilinme, **2.** reklâm, ilân(cılık), **3.** reklâm/ilân malzemesi, basılı ilân/reklâm, **4.** umuma açık olma, **5.** tanıtma, tanıtım, propaganda, tanınma. *A campaign of ~ for a new automobile. The ~ that actors desire.*

publicize, *gl.f.* **-cized, -cizing 1.** ilân etmek, açıklamak, halka duyurmak, **2.** reklâm/propaganda yapmak, tanıtmak.

publicly, *zf.* **1.** açıkça, alenen. *~ observable facts.* **2.** halk tarafından. *It is ~ approved.* **3.** kamu adına/yararına.*~ provided medical help.* **4.** halkın rızası/muvafakati ile, kamu onayı ile.

publicness, *is.* **1.** açıklık, alenîlik, **2.** kamu malı olma, halka ait olma.

public prosecutor, *is.* savcı, müddeiumumî.

public room, *is.* (gemide/otelde) salon.

public school, *is.* **1.** *ABD* halk okulu: masrafı halk tarafından ödenen ilkokul/ortaokul, **2.** (İngiltere'de) özel lise : kibar tabakaya özgü ve başlıca Oxford/Cambridge üniversiteleriyle harp okullarına hazırlayan lise.

publish, *f.* **1.** yayınla(t)mak, neşret-(tir)mek, bas(tır)ıp yaymak. **His new novel will be ~ed soon** : Yeni romanı yakında yayınlanacak. *He just ~ed a book on computers.* **2.** ilân etmek, resmen duyurmak. *The government decision will be ~ed tomorrow.* **3.** söylemek, açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek. *Don't ~ the faults of your friends.* **4. ~able** : yayınlanabilir, neşredilebilir, açıklanabilir, ilân edilebilir.

publisher, *is.* **1.** yayın evi, **2.** basımcı, yayımcı, naşir. **~'s house** : yayın evi.

publishing, *is.* yayın(lama), neşretme, neşriyat, basıp yayma. **~-house** : yayın evi.

publishment, *is. esk. bk.:* **publication.**

puccoon, *is.* **1.** *bot.* kına otu *(Lithospermum)* : kırmızı boya veren birkaç tür bitki. **hoary ~** : sarıkına *(L. canescens)* : turuncu, sarı çiçekler açan türü, **2.** kına otu boyası, **3.** *bk.:* **bloodroot.**

puce, *is.* (koyu) mor (renk).

puck, *is.* **1.** (buz hokeyinde kullanılan) lâstik disk, **2.** (İngiliz folklorunda) yaramaz peri.

pucker, *is.&f.* **1.** buruşukluk, kırışık (lık), kıvrım, kat, **2.** *esk.* şaşkınlık, telâş, heyecan, **3.** buruş(tur)mak, kırış(tır)mak, katla(n)mak, kıpkırışık olmak/yapmak, büz(dür)mek. **~ up** : (öpmeye hazırlanır gibi) dudakları büzmek, **4.~er** : buruşturan, kırıştıran, **5. ~y** : buruşmuş, kırışmış, kırış kırış. ***e.a.-1.*** *wrinkle, fold, 3. constrict.*

puckish, *sf.* yaramaz, muzip. ***e.a.-*** *mischievous, impish.*

pudding, *is.* **1.** muhallebi, puding. **The proof of ~ is in the eating** : Bir şeyin değeri kullanılınca anlaşılır. **2.** *Brit.* (yemek üstüne yenilen herhangi) tatlı, **3.** lâpa. **corn ~** : mısır lâpası, **4. black ~** : domuz eti, kanı ve yulaf unu ile yapılan bir yemek, **5. rice ~** : sütlâç, **6. ~-cloth** : içinde puding pişirilen bez, **7. ~-face** *k.d.* ablak yüz, **8. ~-head** : ahmak, aptal, **9. ~ stone** *jeol.* yığışım.

puddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** kirli su birikintisi, çamurlu gölcük, **2.** gölek, gölet, **3.** kumlu harç, sıvacı çamuru, **4. ~ duck** : dalıcı ördek, **5.** (suyu) bulandırmak, çamurlatmak. **~ about** : (çamura) bata çıka yürümek, **6.** özlü çamuru sulandırıp sıva yapmak, **7.** dökme demiri/fontu fırında eriterek tasfiye etmek/cüruftan arıtmak, **8.** fidanı dikmeden önce kökünü çamurlu suya daldırmak, **9.** *k.d.* çiş yapmak, ıslatmak, **10. puddler** : (a) suyu bulandıran, (b) dökme demiri/fontu fırında eriterek tasfiye eden/cüruftan arıtan, (c) demir arıtma fırını, **11. puddly** : (a) su birikintileriyle dolu, gölcüklü, göletli, (b) *esk.* çamurlu, bulanık. ***e.a.- 4. dabbler.***

puddling, *is.* **1.** (suyu) bulandırma, çamurlatma, **2.** *metal.* fontu eritip oksitleyici ortamda cürufundan ayırma, dövme demir/çelik yapmak, **3. ~ furnace** : demir arıtma fırını. ***e.a.-3. hearth, puddler.***

pudency, *is.* tevazu, mahcupluk, mahcubiyet, utangaçlık, sıkılganlık. ***e.a.- modesty, bashfulness, shamefacedness, shame, prudishness.***

pudendal = pudic, *sf.* ferç+, am+, dış tenasül organlarına ait.

pudendum, *is., ç.* **pudenda 1.** *anat. gen.* **pudenda** : ferç, am, kadının dış tenasül organları, **2. pudenda** : (kadın/erkek) edep yerleri, tenasül organları. ***e.a.- 1. vulva.***

pudeur**, is. Fr.* utangaçlık, çekingenlik, sıkılganlık, mahcubiyet. ***e.a.- pudency, pudicity.

pudgy = *(Brit.:* **podgy**), *sf.* **pudgier, pudgiest 1.** bodur, tıknaz, şişman ve kısa boylu, **2. pudgily** : bodurca, tıknazca, **3. pudginess** : bodurluk, tıknazlık. ***e.a.-1. dumpy, chubby.***

pudicity, *is.* iffet, namus, utanç, ar, hayâ, edep, utangaçlık. ***e.a.- modesty, chastity.***

pueblo, *is., ç.* **pueblos 1.** (Arizona, Yeni Meksiko'da) kızılderili evi, **2.** *b.h.* bu evde yaşayan kızılderili, **3.** kızılderili köyü, **4.** (İspanyolca konuşan Amerika ülkelerinde) köy, kasaba.

puerile, *sf.* **1.** çocuk+, tıfıl, sübyan, **2.** çocukça, manasız, saçma, **3.** zayıf, olgunlaşmamış, **4. ~ly** : çocukça, manasız/saçma bir şekilde, **5. ~ness** *bk.:* **puerility**. ***e.a.-1. boyish, youthful, juvenile, 2. juvenile, immature, childish, silly.***

puerilism, *is. psikol.* çocukluk, çocukça davranış.

puerility, *is., ç.* **-ties** (3. için) **1.** çocukluk, **2.** çocukça davranış, saçmalık, manasızlık, **3.** çocukça söz/eylem. ***e.a.- childishness, immaturity, puerileness.***

puerperal, *sf.* **1.** doğum+, loğusa+, doğuran kadına ait, loğusalıkla ilgili, **2.** doğum sonrası, doğumdan gelen, **3. ~ fever = childbed fever** : loğusalık humması.

puerperium, *is.* loğusalık.

Puerto Rican, *sf.&is.* Porto Riko+, Porto Rikolu.

Puerto Rico, *is.* Porto Riko. (1932'ye kadar ***Porto Rico*** şeklinde yazılırdı).

puff, *is.&f.* **1.** üfürük, üfleme, buhar salma, salınan buhar, **2.** puflama, buhar/üfürük sesi, **3.** hafif nefes alma/verme, dumanı ciğerlere çekme/üfleme, **4.** şiş(kinlik), kabarık(lık), **5.** pişi, puf böreği, kurabiye. **~ paste** : puf böreği hamuru, **6.** (elbise/kumaş) büzgü, kabarıklık, **7.** (saç) lüle, **8.** yorgan (genellikle kuş tüyünden), **9.** pohpohlama, abartmalı/mübalâğalı övgü/medih, **10. ~ box** : pudra kutusu, **11.** üflemek, püflemek, **12.** püfür püfür esmek, **13.** hava/buhar/duman salıvermek, **14.** puflamak, nefes nefese kalmak/solumak, **15.** (a) sigara dumanını içine çekmek, (b) (sigara/pipo/puro) içmek, tüttürmek, **16.** şişmek, kabarmak, **17. ~ out/up** : şişirmek, abartarak övmek, **18.** üfleyerek söndürmek, **19.** (saç) lüle yapmak. ***e.a.- 11. blow, 15. (b) smoke, 16. inflate, swell, distend.***

puff adder, *is. zool.* **1.** şişen engerek *(Bitis arietans)* : rahatsız edilince gövdesini şişirip tıslayan iri, kalın, zehirli Afrika engereği, **2.** *bk.:* **hognose.**

puffball, *is.* kurt mantarı *(Lycoperdon)* : yuvarlak meyvesi kırılınca sporları bulut gibi etrafa savrulan bir tür mantar.

puffbird, *is. zool.* sakallı guguk *(Bucco macrorhyncus).* G Amerika'da ağaçlarda yaşayan, eti yenen parlak tüylü bir kuş.

puffer, *is.* **1.** püfleyen/üfleyen kimse/şey, **2.** *zool.* top balığı *(Tetraodontidae)* : gövdesini su/hava ile şişirip topa benzeyen bir tür balık. **blowfish, globefish, swellfish, rabbitfish** *d.d.*

puffery, *is., ç.* **-ries** şişirme, aşırı övme/methetme, (överek) göklere çıkarma (reklâm vb.).

puffily, *zf.* **1.** şişirerek, üfleyerek, **2.** böbürlenerek, şişinerek, övünerek, **3.** kibirle, gururla.

puffin, *is. zool.* şişkin gagalı martı *(Fratercula arctica)* K Atlantik ve Pasifik'te yaşayan 30 cm boyunda, gagası kırmık ve şişkin bir martı türü.

puffiness, *is.* **1.** tıknefeslik, nefes darlığı, **2.** şişme, kabarma, **3.** şişkinlik, kabarıklık, **4.** kibir(lilik), gurur, aşırı övünme.

puffingly, *zf. bk.:* **puffily.**

puffy, *sf.* **1.** tıknefes, nefes darlığı çeken, **2.** şişkin, şişmiş, kabarık, kabarmış, **3.** kibirli, gururlu, mağrur, aşırı övünen. ***e.a.- 1.*** *short-winded, panting, 2. inflated, distended, swollen, 3. conceited.*

pug, *is.&f.* **1.** *zool.* (bir cins) buldog : kırmık yassı burunlu, kırmık kuyruklu, siyah veya gümüşî, siyah benekli tüylü bodur bir köpek, **2.** *bk.:* **pug nose**, **3.** tilki, **4.** *argo* boksör, yumruk oyuncusu, **5.** *Hint.* (özellikle av hayvanının) ayak izi, **6.** iz sürmek, (av hayvanının) izini takip etme, **7.** tuğlacı çamuru(nu yoğurmak). ***e.a.- 3.*** *fox, 4. boxer, pugilist, prizefighter, 6. trail, 7. kneed.*

pugaree, *is. bk.:* **pugree.**

pugh, *ünl.* pöf, öö ö (fena koku duyulunca çıkarılan tiksinti ünlemi).

pugilism, *is.* boksörlük, yumruk oyunu, boks sanatı. ***e.a.-*** *boxing.*

pugilist, *is.* **1.** boksör, yumruk oyuncusu, **2. ~ic** : boksörlük+, **3. ~ically** : boksörlükle, yumruk oyunu ile.

pugnacious, *sf.* **1.** kavgacı, huysuz, hırçın, **2. ~ly** : kavgacılıkla, huysuzlukla, hırçınlıkla, **3. ~ness = pugnacity** : kavgacılık, huysuzluk, hırçınlık. ***e.a.-1.*** *quarrelsome, antagonistic, aggressive, unfriendly, belligerant.* ***k.a.-1.*** *agreeable, peaceful, calm, friendly, conciliatory.*

pug nose, *is.* (ucu kalkık) basık burun, yassı burun. **pug-nosed** : basık burunlu, yassı burunlu.

pugree, *is.* **1.** pöşu, Hintlilerin güneşten korunmak için başlarına örttükleri eşarp/başlık/örtü, **2.** sarık, şapka ve fes vb. etrafına sarılan ipek veya pamuk tülbent. **pugaree, puggaree, puggree** *d.d.*

puisne, *sf.&is.* **1.** ast, küçük rütbeli, madun, **2.** yargıç yardımcısı. ***e.a.- 1.*** *inferior, junior.*

puissance, *is.* güç, kuvvet, kudret, iktidar. ***e.a.-*** *power, might, force.*

puissant, *sf.* **1.** güçlü, kuvvetli, kudretli, şevketli, azametli, muktedir, **2. ~ly** : güçlü/kuvvetli/ kudretli, bir şekilde, azametle, muktedirane. ***e.a.- 1.*** *powerful, mighty, strong.*

puke, *is.&f.* **puked, puking** *argo bk.:* **vomit.**

pukka = pucka, *sf. Hint.* **1.** hakikî, sahici, iyi, güvenilir, üstün, iyi malzemeden yapılmış, kaliteli, **2. ~ sahib** : saygıdeğer efendim (Hint yerlilerinin İngiliz müstemleke memurlarına hitabı). ***e.a.- 1.*** *genuine, good, reliable.*

pul, *is., ç.* **puls, puli** *T.* pul, Afganistan kuruşu. (100 puls = 1 afghani).

pulchritude, *is.* güzellik, zarafet, çekicilik, cazibe. ***e.a.-*** *beauty, comeliness, grace, charm.*

pulchritudinous, *is.* güzel, zarif, çekici, alımlı, cazip. ***e.a.-****beautiful, comely, lovely, charming.*

pule, *gs.f.* **puled, puling 1.** mızmızlanmak, cırlamak, (çocuk gibi) ince sesle ağlamak, **2. puler** : mızmız, cırlak, ince sesle ağlayan. ***e.a.- 1.*** *whimper, whine.*

puli, *is., ç.* **pulik/pulis** Macar çoban köpeği : ince uzun tüyleri ekseriya keçeleşir.

pulicene, *sf.* pireli, pirelenmiş.

puling, *is.* **1.** mızmız, cırlak, çocuk gibi ağlayan, ağlamaklı, **2. ~ly** : mızmızlıkla, cırlayarak, ağlayarak. ***e.a.- 1.*** *whimpering, whining.*

pull[1], *f.* **1.** çekmek. *to ~ a trigger. ~ the door open, don't push it.* **2.** (tutup) sürüklemek, **3.** (çekip) koparmak/ayırmak/yırtmak. **to ~ flowers** : çiçek koparmak. **to ~ cloth to pieces** : kumaşı yırtmak/paramparça etmek, **4.** sökmek, çekip çıkarmak. *to ~ a nail/a tooth.* **5.** (tüylerini) yolmak, **6.** *k.d. gen.* **~ on** : (bıçak/silâh) çekmek. *to ~ a knife/a gun.* **7.** (yasa dışı/şaşılacak bir işi) yapmak/işlemek, becermek. *to ~ a robbery.* **8.** (çehreye belirli bir ifade) vermek, takınmak, **9.** kazanmak, almak, kendi tarafına çevirmek. **to ~ votes** : oyları almak/kazanmak, **10.** *basım* (prova) çıkarmak. *to ~ a proof.* **11.** (kürek) çekmek, **12.** (kas, kasbağı, kiriş) incitmek. **to ~ a ligament/a muscle** : bağı/kası incitmek, **13.** (atın yarışı kazanmasını önlemek için) gemi çekmek/kısmak, **14.** topa (yan tarafa gidecek şekilde) vurmak, **15.** *gen.* **~ at** : bir şeyi tutup kendine

doğru çekmek, **16.** (sigara vb.) bir nefes çekmek, (sıvı) içmek, **17.** büzülmek, çekilmek, **18. ~ about** : hırpalamak, örselemek, sağa sola sürüklemek, **19. ~ ahead** : (hızla gidip) önüne geçmek, geride bırakmak. *The powerful car soon ~led ahead of the local bus.* **20. ~ apart** : (a) çekip ayırmak, parçalamak, (b) şiddetle eleştirmek, **21. ~ at** : (a) tutup hızla çekmek, (b) pipoyu ağzında tutarak dumanını çıkarmak, (c) (bira vb.) lıkır lıkır içmek, derin bir yudum çekmek, **22. ~ away** : (a) çekip ayırmak, çekmek, (b) ayrılmak, yakasını sıyırmak, kurtulmak, (c) (taşıt) harekete geçmek. *He jumped onto the bus just as it was ~ling away.* (d) **~ away from** : -den daha hızlı gitmek, -yi geçmek, **23. ~ down** : (a) yıkmak, çökertmek, (b) sağlığını bozmak, zayıflatmak, (c) moralini bozmak, gururunu kırmak, üzmek, **24. ~ a fast one** : göz boyamak, hile yapmak, dolap çevirmek, el çabukluğu ile becermek, *argo* madik atmak, **25. ~ for** : (a) birisi adına çabalamak, gayret sarf etmek, yardım etmek, desteklemek, (b) sadakatini/bağlılığını ilân etmek, biat etmek, **26. ~ in** : (bir yere) varmak/ulaşmak/erişmek/vasıl olmak, **27. ~ in one's horns = draw in one's horns** : tehlike karşısında sinmek/pusmak, geri çekilmek, vazgeçmek, pes demek, iddialarından vazgeçmek, sözünü geri almak, takındığı gururlu tutumdan vazgeçmek, **28. ~ a long face** : surat asmak, **29. ~ off** : (a) çekip çıkarmak, (b) *argo* (zor bir işi) başarmak, muvaffak olmak, başarı ile sona erdirmek, hakkından gelmek, (c) taşıtı yolun kenarına çekmek/yanaş(tır)mak, **30. ~ on** : çekmek, germek, **31. ~ one's rank** : üstünlüğünü kabul ettirmek, **32. ~ out** : (a) yola çıkmak, hareket etmek, (b) (bir işten) çekilmek, ayrılmak, elini eteğini çekmek, ilişiğini kesmek, (c) çekip çıkarmak, **33. ~ over** : (a) taşıtı kaldırıma/yolun kenarına yanaştırmak, (b) (taşıt) yol kenarına yanaşmak, **34. ~ punches** *bk.:* **punch** (2), **35. ~ s.o.'s leg** : takılmak, şaka/lâtife etmek, kızdırmak, **36. ~ the rug from under** : yüzüstü/tehlike ile karşı karşıya bırakmak, desteklememek, **37. ~ strings/wires** *bk.:* **string** (18), **38. ~ one's teeth** : dişini çekmek, *mec.* zararsız hâle koymak, **39. ~ together** : (a) yapıp çatmak, elde bulunanlarla meydana getirmek, düzenlemek, düzene sokmak, çeki düzen vermek, işler hâle getirmek. *The directors called an experienced man to ~ the department together.* (b) iş birliği yapmak, **40. ~ oneself together** : kendine gelmek, kendine (hislerine/sinirlerine) hâkim olmak, **41. ~ through** : (a) (hastalıktan, krizden vb.) kurtulmak, sağ salim çıkmak/kurtulmak, paçayı kurtarmak, (b) başarmasına yardım etmek, elinden tutmak, desteklemek. *He had difficulty with his work for the examinations, but his teacher ~led him through.* **42. ~ to pieces** : paramparça etmek, **~ s.o to pieces** : birini şiddetle tenkit etmek, didik didik etmek, **43. ~ up** : (a) durmak, (b) (kökten) sökmek, çıkarmak, (c) tamamen kaldırmak, bertaraf etmek, **44. ~ up stakes = ~ stakes** : ilgisini kesip/bırakıp gitmek, **45. ~ up with** : ilerleyip (birisi ile) aynı hizaya gelmek, **46. ~ one's weight** : üstünlüğünü kabul ettirmek, ağır basmak, bütün gücünü harcamak, **47. ~ well with ...** : ... ile anlaşmak, uyum sağlamak, ayak uydurmak, iş birliği yapmak, **48. ~ the wool over one's eyes** : basiretini bağlamak, gözünü küllemek, gerçeği göremez hâle getirmek. ***e.a.- 1.*** *drag, tug, draw, haul,* ***3.*** *rip, tear, rend,* ***4.*** *dislodge,* ***5.*** *strip, pluck,* ***7.*** *perform, carry out,* ***8.*** *put on,* ***9.*** *attract, win,* ***11.*** *row,* ***12.*** *strain,* ***16.*** *inhale, drink,* ***26.*** *arrive,* ***41.*** *(a) recover.*

pull[2], *is.* **1.** çekme, çekiş. **give a ~** : bir hamlede çekmek, **2.** (a) çekme kuvveti. *~ of a magnet.* (b) çekmek için gerekli kuvvet. *trigger ~.* **3.** (su, sigara vb.) içme, içiş, bir nefes çekiş, bir içim/yudum. **take a ~ at one's pipe** : piposundan bir nefes çekmek, **4.** *argo* kayırma, iltimas, arka, piston, torpil. **have a ~** : (a) arkası/mahkemede dayısı olmak, (b) sözünü geçirmek, **5.** tutamak, tutamaç. *drawer ~.* **6.** kürek çekme/çekiş. *a ~ on the river.* **7.** (sandal) kürek darbesi, **8.** uğraşma, gayret. *a long ~ uphill.* **9.** gerilim, **10.** *basım* prova, **11.** *sp.* topa yan vuruş, **12.** çekicilik, cazibe. *These ads have ~.* **13.** (yarışta atı geride bırakmak için) gem kasma/çekme. ***e.a.- 5.*** *handle,* ***8.*** *effort,* ***10.*** *proof,* ***12.*** *attraction, appeal.*

pullback, **1.** *is.* geri çekme, geri çekiş, **2.** engel, takıntı, ayak bağı, geri çeken/ilerlemekten alıkoyan şey, **3.** *bk.:* **pull-out** (2).

puller, *is.* çeken kimse/şey.

pullet, *is.* piliç, yarga.

pulley, *is., ç.* **-leys 1.** makara, **2.** palanga, **3.** kasnak, tekerlek, çark, çıkrık.

Pullman = ~ car, *is.* rahat koltuklu lüks vagon, yataklı vagon.

pullorum disease, *is. vet. patol.* piliç ishali : yumurtlama esnasında tavuktan piliçlere geçen *Salmonella pullorum* adlı bakterinin sebep olduğu çok bulaşıcı ve tehlikeli hastalık (yorgunluk, iştahsızlık ve ishal ile belirir).

pullout = pull-out, *is.* **1.** (a) dışarı çekme/çekiş, (b) harekete geçiş, (c) çekilen şey, **2. pullback** *d.d. As.* çekilme, askerî kuvvetleri geri çekme, **3.** (uçak) yatay uçuşa geçme, pike yaptıktan sonra uçağı yatay olarak uçurma. ***e.a.- 2.*** *withdrawal.*

pullover = slipover, *is.&sf.* süveter, baştan geçirilerek giyilen (giysi).

pull strap, *is.* (kundura arkasında giymeyi kolaylaştıran) tutamak, kundura tutamağı.

pullulate, *gs.f.* **-lated, -lating 1.** filizlenmek, filiz sürmek, bitmek, intaş etmek, **2.** üre(t)mek, türe(t)mek, **3.** çoğal(t)mak, hızla art(ır)mak, **4. pullulation** : filizlenme, filiz sürme, bitme, intaş etme; üre(t)me, türe(t)me; çoğal(t)ma, hızla art(ır)ma. ***e.a.-1.*** *bud, germinate,* ***2.*** *swarm, teem, breed, produce, create,* ***3.*** *multiply.*

pulmo-, *ön ek* "akciğer". ***e.a.-*** *lung.*

pulmonary, *sf.* **1.** akciğer+, **2.** akciğer gibi, akciğere benzer, **3.** akciğeri etkileyen, **4.** akciğerli, akciğeri veya akciğere benzer organı olan, **5. ~ artery** : akciğer atardamarı : kanı kalbin sağ karıncığından akciğere götüren damar, **6. ~ circulation** : küçük dolaşım, **7. ~ tuberculosis** : akciğer tüberkülozu, verem, **8. ~ vein** : akciğer toplardamarı : kanı akciğerlerden kalbin sağ kulakçığına getiren damar. ***e.a.- 1&3.*** *pneumonic, pulmonic,* ***2.*** *lunglike.*

pulmonate, *sf.&is.* **1.** *zool.* akciğerli, akciğeri/akciğere benzer organı olan, **2.** akciğerliler *(Pulmonata)* sınıfına mensup (salyangoz gibi karından bacaklı hayvan).

pulmonic, *sf.* **1.** *bk.:* **pulmonary, 2.** *bk.:* **pneumonic.**

Pulmotor , *is.* sun'î teneffüs cihazı : zehirlenme, boğulma vb. hâllerinde akciğere zorla oksijen veren cihaz.

pulp, *is.&f.* **1.** meyve eti, meyvenin etli kısmı, **2.** bitki sapı veya dal içindeki öz, **3.** hayvan vücudunun etli/yumuşak kısmı, **4.** diş özü, **5.** kâğıt hamuru, **6.** heyecanlı/korkunç yazıları ihtiva eden adî kitap/dergi vb. *bk.:* **slick, 7.** su ile karışık maden cevheri tozu, **8.** lâpa/hamur yapmak, lâpa/hamur hâline getirmek, lâpalaş(tır)mak, hamurlaş(tır)mak, **9.** (meyve vb.) özünü/etini çıkarmak, **10.** özlenmek, öz gibi olmak, **11. ~less** : özsüz, (meyve) etsiz.

pulpal, *sf.* **1.** öz+, özü ilgilendiren/etkileyen, özde olan. **a ~ abscess** : diş özü yangısı/iltihabı/apsesi, **2. ~ly** : öz ile ilgili olarak, özü etkileyecek şekilde.

pulp cavity, *is.* diş özü/kanal boşluğu.

pulper, *is.* **1.** lâpa/hamur yapan, **2.** (meyve vb.) özünü/etini çıkaran.

pulpily, *zf.* özlüce, (meyve vb.) etlice, yumuşakça.

pulpiness, *is.* özlülük, (meyve vb.) etlilik, yumuşaklık.

pulpit, *is.* **1.** minber, kürsü, **2. the ~** : ruhban sınıfı, din adamları, papazlar, rahipler, vaizler, **3.** (küçük gemilerde) korkuluk, **4. ~al** : kürsü+, vaız+, ruhban sınıfına ait.

pulpiteer, *is.* vaiz (küçültücü söz). ***e.a.-*** *preecher.*

pulpous, *sf. bk.:* **pulpy.**

pulpwood, *is.* kâğıt yapımına elverişli ağaç (lâdin, kavak, köknar, çam vb.).

pulpy, *sf.* **pulpier, pulpiest** özlü, (meyve vb.) etli, yumuşak, hamur/lâpa gibi. **pulpous** *d.d.*

pulque, *is. İsp.* sabır otu şarabı : Meksika'da yetişen sabır otu *(agave)* öz suyunun fermantasyonundan elde edilen içki.

pulsant, *sf.* titreşen, (nabız gibi) atan/vuran, (yürek gibi) çarpan. ***e.a.-*** *pulsing.*

pulsar, *is.* atarca, pulsar : uzayda kısa fasılalarla (0.033 ilâ 3.5 saniye) düzgün radyo dalgaları yayan gök cismi (**PULSA**ting **R**adio Source).

pulsate, *gs.f.* **-sated, -sating 1.** (kalp/nabız vb.) atmak/çarpmak/vurmak, düzgün aralıklarla darbe göndermek, daraban etmek, **2.** titre(ş)mek, ihtizaz etmek. ***e.a.- 1.*** *pulse, beat, palpitate, throb,* ***2.*** *vibrate, quiver.*

pulsatile, *sf.* **1.** nabız gibi atan, titreşen, titrek, **2.** vuruşlu, vurarak çalınan (müzik aleti). ***e.a.- 1.*** *pulsatory, pulsating,* ***2.*** *percussive.*

pulsatility, *is.* nabız gibi atma, titreşme, titreklik.

pulsating, *sf. bk.:* **pulsatile** (1).

pulsation, *is.* **1.** nabız atışı, vuruş, atış, (kalp) çarpma, daraban, **2.** nabız, darbe, atınım, bir tek vuruş, **3.** titreşim, titreşme, ihtizaz, **4. ~al** : atınımlı, vuruşlu, titreşimli.

pulsative, *sf.* **1.** (nabız/kalp gibi) atan/vuran, atınımlı, çarpan, çarpıntılı, titreşen, titreşimli, **2. ~ly** : (nabız/kalp gibi) atarak, vurarak, çarparak, titreşerek, çarpıntı ile. ***e.a.-1.*** *pulsatory, throbbing, pulsating.*

pulsator, *is.* **1.** (nabız/kalp gibi) atan/vuran/çarpan/titreşen şey, **2.** titreten, titreştiren, nabız gibi attıran şey, **3. ~y** *bk.:* **pulsative.**

pulse, *is.&f.* **pulsed, pulsing 1.** nabız. **The doctor measured the patient's ~ rate** : Doktor hastanın nabzını saydı. **feel/take s.o.'s ~** : (a) birinin nabzına bakmak, nabzını ölçmek, (b) nabzını/hissiyatını yoklamak, niyet ve maksatlarını öğrenmeye çalışmak, **2.** çarpıntı, kalp atışı/çarpması. **His ~s raced** : Kalbi hızlı hızlı çarpıyordu. **3.** titreşim, ritmik vuruş/darbe, daraban, **4.** *elekt.* atım, empüls, akım/gerilim darbesi, **5.** (birdenbire yükselen) sevinç/heyecan vb. dalgası. **stir s.o.'s ~s** : birini heyecanlandırmak, heyecana sevk etmek, tahrik etmek, **6.** kamusal duygu/heyecan, halkın nabzı/eğilimi, umumî temayül, halkın bir an hâkim olan hissiyatı. **have/keep one's finger on the ~** : olup bitenleri anında öğrenmek, daima etraftan haberdar olmak, **7.** *bot.* baklagiller, **8.** bakliyat : fasulye, bakla, bezelye, nohut, mercimek vb., **9.** (nabız) atmak, (kalp) çarpmak/atmak. **His heart ~d with excitement** : Kalbi heyecanla çarptı. **10.** titreşmek, ihtizaz etmek, **11.** dalgalanmak, dalga dalga yayılmak. **The excitement ~d through the crowd** : Heyecan dalgası kalabalık arasında yayıldı. **12.** (alet) atımlar/darbeler/empülsler göndermek. ***e.a.-9.*** *pulsate, beat, throb,* ***10.*** *vibrate, undulate.*

pulsebeat, *is.* ima, (duygu/arzu vb.) belirti/tezahür, nabız. *The ~ of the audience.*

pulsejet engine, *is. hv.* darbe tepki motoru, darbeli jet motoru : hava alırken açılan, yakıt ateşlenirken kapanan bir valfla donatılmış tepkili motor. **pulse-jet engine, pulsejet, pulse-jet, pulsojet** *d.d.*

pulse modulation, *is. elekt.* atım kiplenimi, darbe modülasyonu.

pulse pressure, *is. tıp* nabız basıncı : kasımlı *(systolic)* ve gevşemli *(diastolic)* basınçların farkı.

pulse rate, *is. tıp* nabız (sayısı), dakikada nabız atışı.

pulse repeater, *is. ilet. bk.:* **transponder.**

pulsimeter = pulsometer, *is. tıp* nabız-ölçer, nabız basıncını veya dakikada nabız atışını ölçen alet.

pulverable, *sf. bk.:* **pulverizable.**

pulverise/pulverisable/pulverisation/pulveriser, *Brit. bk.:* **pulverize/pulverizable/pulverization/pulverizer.**

pulverize, *f.* **-ized, -izing 1.** ez(il)mek, öğüt(ül)mek, tozlaş(tır)mak, ez(il)ip toz/un/pudra hâline getir(il)mek, **2.** yıkmak, yerle bir etmek, **3. pulverizable** : ezilebilir, ezilip toz/un/pudra hâline getirilebilir, tozlaştırılabilir, **4.** : **pulverization**: ez(il)me, öğüt(ül)me, tozlaş(tır)ma, ez(il)ip toz/un/pudra hâline getir(il)me, **5. pulverizer** : ezen/öğüten/tozlaştıran/toz/un hâline getiren kimse/makine. ***e.a.-1.*** *atomize, grind, crush,* ***2.*** *demolish, annihilate.*

pulverous, *sf.* tozlu, toz/un/pudra gibi. ***e.a.-*** *powdery.*

pulverulent, *sf.* **1.** tozlu, toz/un/pudra hâlinde, **2.** tozlaşan, ufalıp toz/un hâline gelen, **3.** tozlanmış, tozla/pudra ile kaplı, tozlu, pudralı, **4. pulverulence** : tozluluk, toz/un/pudra hâlinde oluş; tozlaşma, ufalıp toz/un hâline gelme. ***e.a.-1.*** *powdery.*

pulvillus, *is., ç.* **-villi** (bazı böceklerin ayağındaki) yumuşak çıkıntı, yastıkçık.

pulvinate(d), *sf.* **1.** yastığımsı, yastık şeklinde, yastığa benzer, **2.** yastığımsı çıkıntısı olan, **3. pulvinately** : yastığımsı bir şekilde, yastık şeklinde olarak. ***e.a.- 1.*** *cushion-shaped.*

pulvinus, *is., ç.* **-ni** *bot.* (yaprakların sapa birleştiği yerdeki yastığımsı) çıkıntı, şişkinlik.

puma, *is.* **1.** *zool.* panter *(Felis concolor),* **2.** panter kürkü. ***e.a.- 1. cougar, mountain cat, mountain lion.***

pumelo, *is., bk.:* **pomelo.**

pumice, *is.&f.* **-iced, -icing 1. ~ stone** *d.d.* sünger taşı, pomza, mesamatlı süngerimsi volkanik taş, **2.** pomzalamak, sünger taşı ile cilâlamak/parlatmak/temizlemek, **3. ~ous** : pomzalı, sünger taşlı, sünger taşına benzer, sünger taşı biçiminde.

pummel, *is. bk.:* **pommel.**

pummel, *f.* **-meled, -meling** *(Brit.:* **-melled, -melling**) yumruklamak, yumrukla vurmak/dövmek/dayak atmak.

pump, *is.&f.* **1.** tulumba, pompa. **~ handle** : tulumba kolu, **2.** iskarpin, bağsız ve ökçeli kadın ayakkabısı, **3.** tulumba ile çekmek, su çekmek, **4.** *gen.* **~ up** : pompalamak, tulumba ile/pompalayarak boşaltmak, **5.** *gen.* **~ up** : şişirmek, hava basmak, pompalamak. *to ~ up a tire.* **6.** (tulumba kolu gibi) in(dir)ip çık(ar)mak, gidip gelmek, aşağı yukarı/ileri geri hareket et(tir)mek/sallamak. **He ~ed his hand warmly** : Hararetle elini sıktı/tutup (aşağı yukarı) salladı. **7.** (sıvıyı) basınçla itmek/sevk etmek, pompalamak. *The heart ~s blood.* **8.** (duygu/düşünce) aşılamak/uyandırmak. *He ~ed a feeling of hope into his listeners.* **9.** ağız aramak/yoklamak, kurnazlıkla/zorla haberi ağzından almak/söyletmek, *k.d.* baklayı ağzından çıkarttırmak, **10.** tulumba işletmek, **11.** fışkır(t)mak, **12.** aktarmak, sağlamak.*~ed the money into the economy.* **13.** (atomları/molekülleri elektromanyetik ışınım etkisiyle) daha yüksek erneji seviyesine yükseltmek, **14.** (lâser, yarı iletken, kristal vb. ni) elektromanyetik ışınıma maruz bırakmak, **15. pumper** : pompalayan, tulumbayı işleten/çalıştıran, tulumbalı yangın söndürme kamyonu, ham petrolü çıkarılacak kuyu, **16. ~less** : tulumbasız, pompasız, **17. ~like** : tulumba/pompa gibi, tulumba biçiminde.

pump-action, *sf.* sürgülü, sürgü mekanizmalı (tüfek), el ile işletilen mekanizma ile mermiyi doldurup boşaltan.

pumpernickel, *is.* (elenmemiş undan yapılmış) kara çavdar ekmeği.

pump gun, *is.* mekanizmalı tüfek.

pumpkin, *is.* **1.** (turuncu renkli) bal kabağı *(Cucurbita Pepo),* **2.** helvacı kabağı, **3.** *Brit.* (genel anlamda) iri kabak *(Cucurbita moscata, C. maxima),* **4. ~ head** : aptal, alık, budala kimse, *argo* bal kabağı, **5. ~ vine** : kabak (bitki).

pumpkinseed, *is.* **1.** kabak çekirdeği, **2.** *zool.* güneş balığı *(Lepomis gibbosus)* : KD Amerika'da bulunan tatlı su balığı, **3.** *zool.* tereyağı balığı *(Pronotus triacanthus).* ***e.a.- 2. sunfish, 3. butterfish.***

pump priming, *is. ABD* ekonomik destek (leme) : millî ekonomiyi kalkındırmak için devlet bütçesinden para harcama.

pun, *is.&f.* **punned, punning 1.** cinas, kelime oyunu, **2.** cinaslı söz/ifade/cümle, **3.** cinas/kelime oyunu yapmak, cinaslı/nükteli konuşmak.

puna, *is.* yüksek/kurak yayla, yüksek bozkır (And dağlarındaki gibi).

punch, *is.&f.* **1.** yumruk (vurma), muşta. **to pack a heavy ~** : sert bir yumruk indirmek. **roll with the ~** : yana/geri çekilerek yumruğu geçiştirmek, **2.** zımba, delgi, matkap, ıstampa. **center ~** : işaret zımbası, delik açarak yerleri işaret eden zımba, **3.** karışık meşrubat, punç, likörlü şerbet. **~ bowl** : punç tası. **~ glass** : punç kadehi, **4.** *b.h.* İngiliz kukla oyununda karısı ile daima kavga eden Karagöze benzer bodur ve kambur adam, **5. pleased as Punch** : son derece memnun, **6. ~ line** : hikâyenin en son ve en önemli cümlesi, **7. to the ~** : ilk darbede/vuruşta, kesin sonucu veren ilk eylemde. **beat to the ~** : ilk vuruşta yenmek/yere sermek, atik davranıp ilk darbeyi indirmek, **8. pull (one's) ~es** *k.d.* (a) bütün kuvvetiyle vurmamak, hafif vurmak, (b) kötü taraflarını saklamak/gizlemek, örtbas etmeya çalışmak, hafiften eleştirmek, tenkitte fazla ileri gitmemek, (c) ihtiyatla/çekinerek konuşmak, suya sabuna dokunmamak, **9.** yumruklamak, muştalamak, yumruk/muşta ile vurmak, yumruk atmak. **~ing bag** : boks öğrenme torbası, **10.** *Batı ABD ve Kanada* sığır gütmek, sığırları sürmek, **11.** (hızla/şiddetle) dürtmek, **12.** (işletme mekanizmasına) hızla vurmak/basmak, **13.** zımbalamak, zımba ile delmek, **14. ~ a time clock** : (iş yerine giriş/çıkışta devam kartına) saat damgası basmak. **~ in/out** :

giriş/çıkış damgası basmak. *What time do you ~ in in the morning?* **15. ~ up** *Brit. kon.* (a) dövmek, yumruklamak, dayak atmak, (b) etkisini fazlalaştırmak, çeşni/lezzet vermek. **to ~ up a dish with spices** : baharatla bir yemeğe lezzet/çeşni vermek.

Punch-and-Judy show, *is.* İngiliz kuklası : Karısı Judy ile daima kavga eden cüce, kambur, eğri burunlu bir adam (Punch)ın maceralarını sergileyen Karagöze benzer kukla oyunu.

punchball, *is.* yumruk topu, yumrukla vurulan beysbol topu.

punchboard, *is.* delikli kumar tahtası: deliklerine konulmuş gizli numaralar çekilerek kumar oynanan tahta.

punch card, *is.* delikli kart : belirli dizilişte delikler açılarak istenen bilgilerin işlendiği bilgi işlem kartı.

punch-drunk, *sf.* **1.** yumruk sersemi: boksta kafasına yediği yumruklardan ileri gelen kanamalar sonucu bedenî dengesizlik, konuşma zorluğu ve zekâ durgunluğu gösteren, **2.** *k.d.* sersem, şaşkın, aptal, alık, serseme dönmüş. ***e.a.- 2. befuddled, dazed, confused.***

punched tape, *is. bil.* delikli kuşak, delikli şerit : verilerin belirli dizilişteki deliklerle üzerine işlendiği bilgi işlem şeridi.

puncheon, *is.* **1.** şarap fıçısı (hacmi 72 ilâ 120 galon), **2.** İngiltere'de 84 galonluk şarap ölçüsü, **3.** (a) çatı direği, (b) kabaca yontulmuş kütük, **4.** zımba, kuyumcu zımbası, hakkâk ve oymacıların kullandığı şekil basan zımba.

Punchinello, *is.* soytarı, palyaço, bodur/şişman kimse.

punch press, *is.* zımba presi, delik presi : basınçla veya vurarak, malzemeye şekil veren pres makinesi.

punch-up, *is. Brit.* **1.** yumruk kavgası/dövüşü, yumruk yumruğa dövüş, arbede, vuruşma, **2.** asi gençlerin kavgası, maraza, sokak dövüşü. ***e.a.- 1. brawl, 2. rumble.***

punchy, *sf.* **punchier, punchiest 1.** *k.d. bk.:* **punch-drunk**, **2.** zorba, zorlu, kuvvetli. ***e.a.- 2. forceful, vigorous.***

punctate(d) *sf.* benekli, noktalı, pütürlü, nokta nokta. *~ leaf. ~ skin lesions.* ***e.a.- dotted.***

punctation, *is.* **1.** beneklilik, pütürlülük, noktalı/benekli/pütürlü oluş, **2.** benek, pütür, nokta.

punctiform, *sf.* noktasal, nokta/benek şeklinde.

punctilio, *is., ç.* **-tilios 1.** (teşrifatta/resmiyette) en ince nokta, en küçük ayrıntı/teferruat, **2.** titizlik, tören/merasim düşkünlüğü, teşrifat meraklı.

punctilious, *sf.* **1.** (teşrifatta/resmiyette) fazla titiz/hassas, en ince noktalara/ ayrıntılara dikkat eden, **2. ~ly** : titizlikle, tören/merasim ve teşrifata meraklı olarak, en ince ayrıntılara dikkat ederek, **3. ~ness** : titizlik, tören/teşrifat meraklı, en ince ayrıntılara dikkat etme. ***e.a.- 1. precise, careful, conscientious, meticulous. k.a.- 1. careless.***

punctual, *sf.* **1.** dakik, dakikası dakikasına, saniyesi saniyesine, tam zamanında, **2.** düzenli, muntazam, şaşmaz, **3.** noktasal, nokta gibi, **4.** *esk. bk.:* **punctilious**, **5. ~ly** : dakik/hassas bir şekilde, dakikası dakikasına, tam zamanında/vaktinde/anında, saniyesi saniyesine, gecikmeksizin, **6. ~ness = punctuality** : dakiklik, (işi tam zamanında yapma hususunda) titizlik. ***e.a.-1. prompt, on time.***

punctuate, *f.* **-ated, -ating 1.** noktalamak, imlemek, (cümle sonuna) nokta koymak, noktalarla işaretlemek/ayırmak, noktalama işaretleri (nokta, virgül, soru/ünlem imi vb.) koymak, **2.** aralık/fasıla vermek, fasılalarla/kesintilerle ayırmak, **3.** belirtmek, üzerinde durmak, vurgulamak. *a design ~d by brilliant colors.* ***e.a.- 2. interrupt, 3. emphasize, stress.***

punctuation, *is.* **1.** noktalama, imleme, **2. ~ mark** *d.d.* noktalama imi/ işareti. **The chief ~ marks are** : Başlıca noktalama imleri şunlardırq : **period** nokta. **colon** iki nokta **: semicolon** noktalı virgül **; comma** virgül, **question mark = interrogation point** soru imi **?** **exclamation mark** ünlem imi **!** **parenthesis** ayıraç **( )** **brackets** köşeli ayıraç **[ ]** **en-dash** kısa çizgi **-** **em-dash** uzun çizgi **_** **hyphen** çizgi **-** **quotation marks** tırnak imi **“ ”** **virgule = slash** eğri çizgi **/.**

punctuative, *sf.* imleme+, noktalama+.

punctuator, *is.* **1.** imleyen, noktalayan, noktalama işaretleri kullanan, **2.** aralık/fasıla veren, fasılalarla ayıran, **3.** belirten, vurgulayan.

puncture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** delme, zımbalama, delik açma, **2.** delik, iğne/zımba deliği, **3.** ufak çukur/çöküntü, **4.** (otomobil lâstiği) patlama, patlak. **have a ~** : lâstiği patlamak. **We had a ~** : Lâstiğimiz patladı. **5.** (sivri/keskin bir şeyle) del(in)mek, delik aç(ıl)mak, deş(il)mek, **6.** çökertmek, söndürmek, zedelemek, mahvetmek. *to ~ a reputation. Failures ~d his confidence.* **7. puncturable** : delinebilir, **8. ~less** : deliksiz, **9. puncturer** : delen kimse/alet, **10. ~-proof** : delinmez. ***e.a.- 5. pierce, perforate, 6. destroy, make collapse, spoil.***

punctured, *sf.* (yüzeyi) delikli/noktalı/benekli/pütürlü. ***e.a.- punctate.***

puncture vine = punctureweed, *is. bot.* dikenli asma, tekerdelen *(Tribula terrestris)* : Avrupa'dan batı ABD' ye getirilmiş bileşik yapraklı, dikenleri otomobil lâstiklerini patlatan bir bitki.

pundit, *is.* **1.** (Hindistan'da) Hindu dini ve Sanskrit dili bilgini, **2.** üstat, uzman, bilgin, âlim, âllâme, **3.** yetki ile ve hâkimane fikir yürüten/fetva veren kimse, **4. ~ic(al)** : bilgin+, bilgine/âlime/üstada ait/mahsus, **5. ~ically** : bilgince, üstatça, uzmanca, âlimane, **6. ~ry** : bilginlik, âlimlik, Hindu dini ve Sanskritçe uzmanlığı/bilginliği, üstatlık.

pung, *is. ABD&Cnd.* tek atlı kapalı kızak.

pungency, *is.* **1.** acılık, (koku/tat) keskinlik, **2.** dokunaklılık .

pungent, *sf.* **1.** (kokusu) sert/ keskin, keskin kokulu, (tadı) acı. *a ~ odor/smell. a ~ pickle/sauce.* **2.** dokunaklı, etkili, tesirli, müessir, **3.** sert, haşin, şiddetli, acı. *~ remarks/criticism/sarcasm.* **4.** (zekâ vb.) keskin. *~ wit.* **5.** *bot.* sivri, keskin, delici. *~ leaves.* **6. ~ly** : sert/keskin/acı bir şekilde. ***e.a.-1. biting, acrid, hot, peppery, piquant, 2. poignant, 3. caustic, biting, painful, 4. keen, sharp, 5. piercing, sharp-pointed. k.a.-1. bland, mild, 4. dull.***

Punic, *sf.&is.* **1.** eski Kartacalılara ait, **2.** sadakatsiz, hain, güvenilmez, **3.** eski Kartaca dili, **4. ~ Wars** : Roma-Kartaca Savaşları (M.Ö. 264-241, 218-201, 149-146). ***e.a.-2. faithless, untrustworthy.***

punish, *f.* **1.** cezalandırmak, ceza vermek, tecziye etmek. *The government ~es criminals.* **2.** incitmek, zedelemek, hasara uğratmak, hor kullanmak, zora getirmek, ıstırap çektirmek, eziyet vermek, **3.** azarlamak, paylamak, tekdir etmek, **4.** (boksta) hırpalamak, şiddetle dövmek, **5. ~er** : cezalandıran, ceza veren kimse. ***e.a.- 1. chastise, castigate, penalize, discipline, correct, 2. injure, hurt. k.a.- 1. reward.***

punishable, *sf.* **1.** cezayı gerektirir, cezaya lâyık, cezalandırılabilir, cezayı mucip. **a crime ~ by death** : idam cezasını gerektiren cinayet. **a ~ offense** : cezayı mucip cürüm. **First degree murder is ~ by life imprisonment or death** : Kasten adam öldürmenin cezası müebbet hapis veya idamdır. **2. punishability** : cezayı gerektirme, cezaya lâyık olma, cezalandırılabilme, cezayı mucip olma.

punishment, *is.* **1.** cezalan(dır)ma, ceza verme/görme. (ilgili sıfat : **penal :** cezaî), **2.** ceza, mücazat. **corporal ~** : maddî ceza. **capital ~** : ölüm cezası, **3.** azar(lama), tekdir, **4.** *k.d.* cefa, eziyet, meşakkat, zorluk.

punitive, *sf.* **1. punitory** *d.d.* cezalandırıcı, uslandırıcı, tenkil/tedip edici, cezayı gerektiren, cezayı mucip, **One must often resort to ~ measures** : Çok defa cezaî tedbirlere başvurmak gerekir. **~ force** : uslandırma gücü, **2. ~ly** : ceza olarak, cezalandırmak suretiyle, cezaya başvurarak, **3. ~ness** : cezayı gerektirme, cezayı mucip olma.

Punjab, *is.* Pencap. **~i** : Pencaplı, Pencap dili.

punji stake, *is.* puncu kazığı : düşman askerlerinin ayak ve bacaklarını yaralaması için 45° eğimle yere çakılan otlar arasında gizli ucu sivri bambu kazığı.

punk, *is.&sf.* **1.** tütsü, alevsiz duman çıkararak yavaş yavaş yanan madde (sivrisinek vb. ni uzaklaştırmak için yakılır), **2.** kav, çürük tahta, çıra olarak kullanılna kuru odun/çırpı, **3.** *argo* (a) değersiz/önemsiz/bayağı kimse/şey, (b) serseri, külhanbeyi, çapkın, (c) çeteci, haydut, **4. ~ rock** *d.d.* hipi müziği, 1970'lerde yayılan çok gürültülü, hareketli rok müziği, **5.** *argo* cahil adam, **6.** *esk.* fahişe, orospu, **7.** değersiz, önemsiz, bayağı, adî, kalitesiz. *He played a ~ game.* **8.** *argo* rahatsız, keyifsiz, hâlsiz. *I was feeling ~ all day yesterday.* **9.***argo* hippi müziğine/müzisyenlerine özgü. ***e.a.-2. tinder, spunk, touchwood, amadou, 3. (b) hoodlum, 6. prostitute , 7. worthless, poor, inferior, 8. unwell.***

punka(h), *is.* (Hindistan'a özgü) asma yelpaze.

punkey = punkie, *is. bk.:* **punky** (1).

punky, *sf.&is., ç.* **punkies 1.** *zool.* çok küçük tatarcık *(Ceratopogonidae).* **biting midge, punkey, punkie** *d.d.* **2.** kav/çürük tahta gibi, **3.** tütsülü, tüten, duman çıkararak yavaş yavaş yanan. ***e.a.-3. smoldering, slow-burning.***

punster, *is.* cinasçı, cinaslı konuşan/kelime oyunu yapan kimse.

punt, *is.&f.* **1.** (futbol) top yere düşmeden tekme ile çelme(k), **2.** topu uzağa tekmeleme(k), **3.** *Brit.* düz tabanlı kayık (ile gezmek veya bunu sırıkla sürmek), **4.** *Brit.* faro denilen iskambil oyunu ile kumar oynamak, **5.** *Brit.* bahse girmek, bahis tutuşmak. ***e.a.- 4. gamble, 5. wager.***

punto, *is.* (eskrimde) hamle, vuruş.

punty, *is., ç.* **-ties** camcı çubuğu : sıcak cama şekil vermek için kullanılan demir çubuk. **pontil** *d.d.*

puny, *sf.* **-nier, -niest 1.** zayıf, nahif, mecalsiz, takatsiz, **2.** önemsiz, ehemmiyetsiz, **3.** *esk. bk.:* **puisne**, **4. punily** : zayıf/nahif/mecalsiz/takatsiz bir şekilde; önemsizce, ehemmiyetsiz bir şekilde, **5. puniness** : zayıflık, nahiflik, mecalsizlik, takatsizlik; önemsizlik, ehemmiyetsizlik. ***e.a.-1. weak, 2. unimportant, insignificant.***

pup, *is.&f.* **pupped, pupping 1.** enik, encik, köpek yavrusu, **2.** bala, yavru, ayı/ayı balığı/köpek balığı vb. gibi hayvanların yavrusu, **3.** (hayvan) yavrulamak, eniklemek, kunnamak, **4. ~ tent** : (iki kişilik) küçük çadır, **5. in ~** : (köpek vb.) gebe, **6. conceited young ~** : hoppa delikanlı, **7. sell s.o. a ~** : birini kafese koymak, değersiz bir şeyi satmak/yutturmak, kazıklamak. ***e.a.- 1. puppy.***

pupa, *is., ç.* **-pae/-pas 1.** pupa: tırtıl hâli ile erginlik çağı arasındaki böcek, **2.** böceğin kelebek olmadan önce koza içindeki hâli, **3. pupal** : pupa+, pupa hâlinde/şeklinde.

puparium, *is., ç.* **-paria 1.** pupa kozası : pupayı kuşatan ve larva derisinden oluşan kabuk, **2. puparial** : pupa kozası biçiminde.

pupate, *gs.f.* **-pated, -pating 1.** pupalaşmak, pupa hâline gelmek, **2. pupation** : pupalaşma, pupa hâline gelme.

pupil, *is.* **1.** öğrenci, talebe, **2.** *huk.* öksüz, yetim, vesayet altındaki çocuk, **3.** *anat.* göz bebeği. ***e.a.- 1. student, apprentice, novice, disciple, scholar.***

pupilage, *is.* öğrencilik, talebelik.

pupilarity = pupillarity, *is.* (İskoç yasalarına göre) çocukluk (çağı), doğuştan erkeklerde 14, kızlarda 12 yaşına kadar olan çağ.

pupillary, *sf.* **1.** öğrenci+, öğrencilik, öğrenciye/öğrenciliğe ait, **2.** *anat.* göz bebeği+, göz bebeği ile ilgili.

pupil teacher = student teacher, *is.* stajyer öğretmen.

pupiparous, *sf.* pupa üreten (böcek), pupipar.

puppet, *is.* **1.** kukla, **2.** iplerle oynatılan kukla, **3.** başkasının oyuncağı/âleti olan kimse, iradesiz/başkalarının istek ve iradesi ile hareket eden kimse. **a ~ government** : kukla hükûmet, **4.** oyuncak bebek, **5.** *bk.:* **poppethead, 6. ~like** : kukla gibi, kuklamsı, kuklaya benzer, **7. ~ play = ~ show** : kukla oyunu/gösterisi. ***e.a.- 2. marionette.***

puppeteer, *is.* kuklacı, kukla oynatıcısı.

puppetry, *is.* **1.** kuklacılık, kukla yapma/oynatma sanatı, **2.** *esk.* soytarılık, palyaçoluk, manasız gösteriş. ***e.a.- 2. mummery.***

puppy, *is., ç.* **-pies 1.** enik, encik, köpek yavrusu, **2.** tilki vb. gibi hayvanların yavrusu, **3.** hoppa/havaî/züppe genç, **4. ~ love** : çocukça tutku, çocukluk aşkı, gelip geçici sevda, **5. ~dom = ~hood** : eniklik, enciklik, **6. ~ish = ~like** : enikçe, it eniği/köpek yavrusu gibi.

pup tent, *is. bk.:* **shelter tent.**

pur, *f.* **purred, purring** *bk.:* **purr.**

Purana, *is.* Hindu dini ve törelerini, destan ve efsaneleri derleyen yapıt. **Puranic** : bu yapıta ait.

purblind, *sf.* **1.** yarı kör, görüşü çok zayıf, **2.** anlayışsız, geri zekâlı, mankafa, kafasız, aptal, **3.** *esk.* kör, âmâ. ***e.a.- 1. dim-sighted, partially blind, 3. blind.***

purchase, *is.&f.* **-chased, -chasing 1.** satın alma(k), mübayaa (etmek). *He ~d a new house in town. To ~ groceries and other supplies.* **purchasing power** : satın alma gücü, **2.** (gayret/çaba/fedakârlık ile) elde etme(k)/kazanma(k)/ele geçirme(k), **3.** satın almaya yetişmek. *One dollar ~s a subscription.* **4.** *huk.* mirastan başka yasal bir yolla emlâk/arazi kazanma(k)/edinme(k),

5. (manivelâ veya mekanik güçle) kaldırmak/çekmek/hareket ettirmek, **6.** *esk.* sağlamak, kazanmak, temin/tedarik etmek, **7.** satın alınan şey/mal. *The children helped to carry their mother's ~s from the shops.* **8.** alım, alış veriş, iştira. *a good ~. She made several ~s in the dress shop.* **~ tax** *Brit.* alım vergisi, zarurî olmayan lüks eşya alınırken ödenen vergi, **9.** (mekanik fayda sağlayan) kaldıraç, manivelâ, palanga vb. **10.** (ağır bir cismi kaldırmak/hareket ettirmek için) sımsıkı tutma/kavrama/tutunma, destek, dayanak. *The climber tried to gain a ~ with his foot on a narrow edge of the rock.* **get/secure a ~ on sth.** : sımsıkı tut(un)mak, **11.** arazi geliri, araziden alınan yıllık gelir veya kira. **at ten years' ~** : on yıllık gelirine karşılık, **12.** *esk. bk.:* **booty, 13. not worth a day's/an hour's ~** : yaşama ümidi yok/ölümü yakın/ancak bir günlük/bir saatlik ömrü var, **14. purchasable** : satın alınabilir, mübayaa edilebilir, **15. purchaser** : satın alan, mübayaa eden, alıcı, müşteri. ***e.a.-1.*** *buy, 6. procure, acquire, obtain, 10. leverage, hold, support.* ***k.a.-*** *1. sell.*

purdah = purda = pardah, *is.* **1.** (Hindistan, Pakistan vb. de) perde, kadınları erkeklerin gözlerinden saklayan örtü, peçe, ferace vb., **2.** kadınların gizlenme âdeti, kaçgöç, gizlenme, örtünme.

pure, *sf.* **purer, purest 1.** arı, saf, temiz, halis, katışıksız.*~ food/water. ~ language.* **2.** saf kan, soyu temiz, **3.** sade, yapmacıksız (edebî üslûp), tasannudan uzak, **4.** kuramsal, nazarî, uygulamasız. *~ science.* **5.** berrak, temiz, harmoniksiz. *~ tones.* **6.** salt, mutlak, kat'î, nihaî, tam, bütün bütün, baştan başa. *~ joy.* **7.** sırf, sade, yalnız. *a ~ accident. ~ luck.* **8.** temiz, lekesiz, kusursuz, **9.** masum, faziletli, günahsız, **10.** iffetli, namuslu, bâkire, **11.** helâl, dinî bakımdan temiz/mubah, **12.** salt deneye ve duyulara değil zihin ve düşünceye dayanan. **~ knowledge** : salt bilgi, **13.** *biy.* (a) *bk.:* **homozygous**, (b) tek nitelikli, **14.** *s.bl.* tek ünlü, **15. ~ and simple** *k.d.* sırf, düpedüz, açıkça, basbayağı, sadece, yalnız, tek. **carelessness ~ and simple** : düpedüz dikkatsizlik. ***e.a.-*** *1. unmixed, unadulterated, uncontaminated, uncorrupted, clear, clean, 3. unaffected, straight-forward, 4. abstract, theoretical, 5. clear, true, 6. absolute, utter, sheer, 7. mere, sheer, 8. clean, spotless, unblemished, immaculate, 9. virtuous, undefiled, guiltless, continent, 10. chaste, virgin, 12. abstract, a priori, 14. monophthongal.* ***k.a.-*** *1. impure, mixed, tarnished, tainted, polluted, 4. applied, 9&10. corrupt, immoral.*

purebred, *sf.&is.* saf kan (at vb.), cins, su katılmadık.

pure culture, *is.* arı kültür, arı üretim : bir tek organizmanın üretildiği kültür.

pureé, *is.&gl.f.* **-réed, -réing 1.** ezme, püre, meyve/sebze ezmesi/püresi, **2.** sebze püresinden yapılmış çorba, **3.** (sebze/meyve) ezmek, püre yapmak.

purehearted, *sf.* temiz yürekli, iyi kalpli.

pure imaginary, *is. mat.* sırf sanal, gerçel kısmı sıfır olan karmaşık sayı.

pure line, *is. kal.* katışıksız/arı soy.

purely, *zf.* **1.** tertemiz, arı/saf şekilde, katışıksız olarak, **2.** sırf, yalnız, sadece. *I read it ~ for relaxation. ~ a routine check.* **3.** tamamıyla, büsbütün, tüm olarak, tümüyle. *a selection based ~ on merit. The reaction is ~ involuntary.* **4.** masumane, safiyetle, iffetle, faziletle, namuslu bir şekilde. ***e.a.-*** *2. merely, only, solely, simply, 3. entirely, completely, wholly, totally, 4. innocently, virtuously, chastely.*

pureness, *is.* arılık, saflık, temizlik, berraklık, katışıksızlık, sadelik, yapmacıksızlık, lekesizlik, kusursuzluk, iffet, fazilet, namusluluk.

pure reason, *is.* (Kant felsefesinde) salt us : deneyden bağımsız, içinde duyudan hiçbir şey bulunmayan us.

purfle, *is.&f.* **-fled, -fling 1. purfling** *d.d.* süslü/işlemeli kenar, **2.** kenarını süslemek, kenarına süslü işleme yapmak.

purgation, *is.* **1.** temizleme, arıtma, paklama, **2.** müshil ile bağırsakların temizlenmesi.

purgative, *sf.&is.* **1.** temizleyici, arıtıcı, paklayıcı, **2.** müshil, ishal yapan (ilâç). *This fruit has a ~ effect.* **3. ~ly** : (a) temizleyerek, temizleyecek/arıtacak şekilde, (b) müshil olarak. ***e.a.-*** *2. cathartic.*

purgatorial, *sf.* **1.** (günahtan) temizleyici, arıtıcı, paklayıcı, günahları affettirici, **2.** Araf+, Araf'a ait. ***e.a.-*** *1. expiatory, purifying.*

purgatory, *sf.&is., ç.* **-ries** **1.** (günahtan) temizleyici, arıtıcı, paklayıcı, kefaret+, **2.** Araf, **3.** ıstırap/acı çekme yeri, geçici olarak günah cezası çekilen yer.

purge, *is.&f.* **purged, purging** **1.** arıtma (k), arınma(k), temizle(n)me(k), pakla(n)ma(k), **2. ~ of = ~ from** : -den temizlemek/arıtmak/ tasfiye etmek. *to ~ a political party of disloyal members.* **3.** suç ve günahtan arıtmak, **4.** kefaret vermek, suçu/günahı affettirmek. **~ one's offense** : cezalanmak, suçunun/günahının cezasını çekmek, **5.** ishal/amel vermek, bağırsakları boşaltarak temizlemek, **6.** (siyasî muhaliflerini) yok etme(k)/öldürme(k)/tasfiye etme(k), **7.** temizlik, paklık, günahtan arınma, **8. ~able** : arıtılabilir, temizlenebilir, paklanabilir, tasfiye edilebilir, **9. purger** : arıtan, temizleyen, paklayan, tasfiye eden kimse/şey.

purify, *f.* **-fied, -fying** **1.** arıtmak, temizlemek, paklamak, tasfiye etmek, **2.** arınmak, temizlenmek, paklanmak, tasfiye olunmak, **3.** günahını/suçunu affet(tir)mek, temize çık(ar)mak, beraat et(tir)mek, **4. ~ of = ~ from** : (hataları/ yanlışları/kusurları) düzeltmek, (hata, kusur vb den) arıtmak. *to ~ a text of errors.* **5. purification** : arıtma, temizleme, paklama, tasfiye etme, arınma, temizlenme, paklanma, tasfiye olunma, **6. purificatory** : arıtıcı, temizleyici, paklayıcı, tasfiye edici, **7. purifier** : arıtan, temizleyen, paklayan, tasfiye eden kimse/şey. ***e.a.- 1.*** *cleanse, wash, filter, refine.* ***k.a.-1.*** *contaminate, taint, pollute, defile, corrupt.*

purine, *is. kim.* pürin : C5H4N4. ürik asit, kafein vb. nin üretildiği renksiz, kristalli organik bileşik.

purism, *is.* arıtıcılık, arıtmacılık, dilde/ üslûpta vb. aşırı sadelik ve arılığa bağlılık.

purist, *is.* **1.** arıtıcı, arıtmacı, dilde/üslûpta vb. aşırı sadelik ve arılık yanlısı kimse, **2. ~ic (al)** : arı, arıtılmış, sade (dil, üslûp vb.), **3. ~ically** : arı/sade bir şekilde/üslûpla/dille.

Puritan, *sf.&is.* **1.** *k.h.* ahlâk ve din hususunda çok titiz, müsamahasız, bağnaz/sofu (kimse), **2.** İngiltere'de XVI. yy. da meydana çıkan ve bilhassa ibadette sadeliği savunan Protestan mezhebine mensup (kimse), püriten.

puritanical, *sf.* **1. puritanic** *d.d.* ahlâk ve din hususunda çok titiz, müsamahasız, hoşgörüsüz, bağnaz, sofu, **2.** Püritenlere/püritenliğe özgü, **3. ~ly = puritanly** : titizlikle, müsamaha etmeksizin, bağnazca, hoşgörüsüz olarak, **4. ~ness** *bk.:* **Puritanism** (2).

Puritanism, *is.* **1.** Püritenlik, **2.** bağnazlık, sofuluk, din ve ahlâk konusunda titizlik/hoşgörüsüzlük.

purity, *is.* **1.** temizlik, arılık, paklık, safiyet, saflık, haslık, **2.** *optik* (renk) koyuluk, **3.** masumluk, masumiyet, günahsızlık, suçsuzluk, **4.** namus(luluk), iffet, bekâret, **5.** nezaket, **6.** (dilde) arılık, sadelik, üslûp temizliği, yabancı kelime ve deyimlerden arılık. ***e.a.-1.*** *cleanness, clearness, 2. saturation, 3. innocence, 4. chastity, virginity.*

purl, *is.&f.* **1.** (örgüyü) tersinden örmek, **2.** kenarına dantel örmek, **3.** çağlamak, çağıldamak, çağlayarak akmak, **4.** kıvrılarak akmak, girdap yapmak, **5.** ters örgü, ters ilmek, **6.** bir çeşit dantel kenarı, **7.** dantel için sırma teli, **8.** çağıltı, **9.** kıvrıntı, çevri, burgaç, girdap, anafor. ***e.a.- 1&2.*** *pearl, invert,* ***2.*** *purfle,* ***4.*** *swirl,* ***9.*** *eddy.*

purlieu, *is.* **1.** orman kıyısındaki arazi, **2.** dış mahalle(ler), **3.** *Brit.* krallığa mahsus ormanlardan bazı koşullarla şahıslara bırakılan arazi, **4. ~s** : (a) civar, çevre, yöre, (b) varoş, hudut, sınır, **5.** bir kimsenin sık sık gittiği yer, **6.** bir kimsenin rahatça gezineceği yer. ***e.a.- 4.*** *(a) environs, neighborhood, (b) bounds, limits.* ***5.*** *haunt.*

purlin(e), *is.* çatının sırt kirişi.

purloin, *f.* **1.** çalmak, aşırmak, hırsızlamak, hırsızlık etmek, **2. ~er** : hırsız. ***e.a.- 1.*** *steal, pilfer,* ***2.*** *thief, pilferer.*

purple, *is.&sf.&f.* **-pled, -pling** **1.** (a) ergu-vanî, mor, eflâtun, koyu menekşe (rengi/ renginde), (b) bu renklere boya(n)mak, bu rengi almak, **2.** mor/eflâtun kumaş/bez, **3.** Roma İmparatorlarının bordo kaftanı, **4.** İmparatorun mevki/yetki işareti, **5.** krala ait, kral gibi, **6.** aşırı süslü/tantanalı/tumturaklı (yazı), **7. born in/to the ~** : kral soyundan gelen, asil aileye mensup, asilzade, **8. ~ -fringed orchis** : mor orkide *(Habenaria psycodes, H. fimbriata)* : K Amerika'da yetişen iki tür mor orkide, **9. ~ gallinule** : mor su kuşu *(Porphyrula martinica) :* G Amerika ve ABD'nin güneyinde bataklıklarda yaşayan ka-

natları ve bacakları mor bir kuş, **10. ~ grackle** : mor sığırcık, **11. ~ Heart** *ABD* gazilik madalyası : savaşta yaralananlara verilen madalya, **12. ~ martin** *zool.* mor kırlangıç *(Progne subis)* : Amerika'da bulunan, erkeğinin tüyleri mor renkte, iri bir cins kırlangıç.

purplish = purply, *sf.* eflâtunî, erguvanî, morumsu.

purport, *is.&f.* **1.** (yanlış bir şeyi) iddia etmek, taslamak, gûya ... olmak/gibi göstermek. **The document ~ed to be official** : Resmî olduğu iddia edilen belge. **The orders, which ~ed to be signed by the general, were a trick of the enemy** : Gûya generalin imza ettiği emirler düşmanın bir hilesi idi. **2.** bildirmek, göstermek, ifade/ima etmek, anlamına gelmek, kastetmek, demek istemek, **3.** maksadı ... olmak, niyet etmek, **4.** anlam, mana, maksut, kavram, mefhum, meal. *You need to grasp the general ~ of each passage that you read.* **5.** maksat, niyet, gaye. *The main ~ of his letter was...* ***e.a.- 1. claim, profess, pretend, 2. express, imply, mean, intend, signify, suggest, intimate, 3. intend, purpose, 4. meaning, import, sense, implication, drift, gist, tenor, 5. purpose, intention, object.***

purported, *sf.* **1.** sayılan, farz olunan, iddia edilen, söylenen, şayi olan, ...olduğu sanılan gûya, **2. ~ly** : söylenildiğine/iddia edildiğine/sanıldığına göre.

purpose, *is.&f.* **-posed, -posing 1.** maksat, niyet, murat, meram. **for/with the ~ of** : ... niyetiyle, maksadıyla. **serve the ~** : maksada elverişli olmak, işine gelmek, **2.** amaç, hedef, gaye, tez. **answer the ~** : amaca/gayeye uygun olmak. **a novel with a ~** : tezli roman, **3.** azim, karar, **4.** gözönüne alınan konu/nokta/husus. **come to the ~** : asıl konuya gelmek. **speak to the ~** : yerinde/isabetli konuşmak, **5.** yarar, fayda, işe yarar sonuç. **to good ~** : faydalı surette, iyi sonuç vererek. **to no ~** : yararsızca, faydasızca, boş yere, nafile, bir işe yaramaksızın. **To what ~?:** Faydası ne, ne maksatla? **6. at cross ~s** : aykırı/zıt maksatlarla, birbirinin maksadına aykırı, **7. of set ~**: bile bile, isteyerek, kasten, mahsus, taammüden, **8. on ~** : isteyerek, bile bile, mahsus, kasten. *He tripped me on ~* . **9. to the ~** : maksada uygun, tam istenilen, asıl konu ile ilgili, **10.** niyetlenmek, tasarlamak, niyeti/maksadı/gayesi ...olmak, kastetmek, murat etmek. *I had not ~d to leave before nightfall.* **11.** kararında/azminde olmak, istemek. *He was already purposing to be an engineer.* ***e.a.-1. intention, 2. aim, goal, end, 3. determination, resoluteness, 7&8. deliberately, intentionally, 9 . relevant, 10. intend, design, mean, 11. resolve.***

purpose-built, *sf. Brit.* isteğe/maksada uygun (bir şekilde) yapılmış. *a ~ nursery school.*

purposeful, *sf.* **1.** maksatlı, niyetli, **2.** kararlı, azimli, **3.** anlamlı, manalı, manidar, önemli, **4. ~ly** : kasten, mahsus, isteyerek, bile bile, kararla, azimle, anlamlı/manidar bir şekilde, **5. ~ness** : kesin niyet, azim, karar(lılık), maksada elverişlilik, anlam/mana ifade etme. ***e.a.-1. intentional, 2. determined, resolute, 3. meaningful, significant, important.***

purposeless, *sf.* **1.** maksatsız, gayesiz, amaçsız, **2.** anlamsız, manasız, önemsiz, boş, beyhude, işe yaramaz, **3. ~ly** : maksatsızca, gayesizce, amaç gütmeksizin, anlamsızca, manasızca, boş yere, beyhude, **4. ~ness** : maksatsızlık, gayesizlik, amaçsızlık, anlamsızlık, manasızlık, beyhudelik. ***e.a.- 1. aimless.***

purposely, *sf.* **1.** kasten, mahsus, isteyerek, bile bile, **2.** belirli bir maksatla/gaye ile, kararla, azimle. ***e.a.- 1. intentionally, deliberately, purposefully, on purpose, 2. expressly.***

purposive, *sf.* **1.** maksatlı, belirli bir maksat/niyet/gaye ile yapılan/söylenen vb., belirli bir maksat/gaye güden, **2.** kullanışlı, işe yarar, isteğe uygun, belirli bir maksada hizmet eden, **3.** kararlı, azimli, **4. ~ly** : belirli bir maksat/gaye ile, kasten, mahsus, isteyerek, bile bile, kararla, azimle, işe yarar/isteğe uygun bir şekilde, **5. ~ness** : kesin niyet, azim, karar(lılık), maksada elverişlilik/uygunluk. ***e.a.-1. purposeful, 2. useful, functional, 3. determined, resolute.***

purpura, *is. patol.* morarma, moramık, purpura : iç kanamalardan ileri gelen ve deride morluklar şeklinde görülen bir hastalık.

purpure, *sf.&is. armacılıkta* mor/erguvanî (renk).

purpuric, *sf.* **1.** *patol.* moramıksal, morartılı, purpura hastalığına ait, **2.** mor (renkli), **3. ~ acid** *kim.* pürpürik asit C8H5N5O6.

purpurin, *is. kim.* püppürin: C14H5O2 (OH)3. Kırmızımsı kristal boya.

purr, *is.&f.* **1.** (kedi gibi) mırıldamak, **2.** mırıldanmak, mırıltı ile ifade etmek, **3.** mırıltı, mırlama, mırıldanma. **pur** *ş.d.y.* **4. ~ingly** : mırıldanarak, mırıltı ile, mırıl mırıl.

purse, *is.&gl.f.* **pursed, pursing 1.** kese, cüzdan, para kesesi/cüzdanı/çantası, **2.** (kadın) el çantası, çanta, **3.** keseye benzer şey, torba, **4.** (yardım/hediye vb. için) toplanmış para, **5.** ödül, mükâfat (para mükâfatı), **6.** ödenek, tahsisat, harçlık, sarf edilecek para, **7.** (dudak vb.) büzmek/bükmek/kıvırmak. **to ~ lips** : dudak bükmek, **8.** *az kul.* keseye/cüzdana koymak, **9. ~like** : kese/torba gibi, kesemsi, torbamsı, **10. ~ strings** : para veya ödeneğin sarf yetkisi. **to control the family ~ strings** : aile bütçesini yönetmek (sarf yetkisini elinde tutmak/harcamaları kontrol etmek), **11. tighten the ~ strings** : harcamaları kısmak, **12. loosen the ~ strings** : kesenin ağzını açmak, bol bol harcamak. ***e.a.-7. pucker, knit.***

purser, *is.* gemi muhasebecisi ve veznedarı (aynı zamanda emanet memuru).

purslane, *is. bot.* semizotu, pürpürüm *(Portulaca oleracea).* **pussley** *d.d.*

pursuable, *sf.* kovuşturulabilir, takip edilebilir.

pursuance, *is.* kovuşturma, takip/ifa ve intaç, bir görev/plân veya projenin uygulanmasının ve sonuçlandırılmasının takibi. **in ~ of his duty** : görev başında, görevini yaparken. ***e.a.-prosecution.***

pursuant, *sf.* **1.** kovuşturan, takip/ifa ve intaç eden, **2.** yerinde, uygun, muvafık. ***e.a.-1. pursuing, 2. conformable.***

pursuant to = pursuantly, *zf.* -e göre, ... mucibince, -e uygun/ muvafık olarak, -e uyarak, veçhile. **pursuant to local custom** : yerli âdetlere göre. **pursuant to your instructions** : talimatınıza uyarak. ***e.a.- in accordance (with), agreeably, conformably, according to, in conformance to, following.***

pursue, *f.* **-sued, -suing 1.** kovuşturmak, takip etmek, **2.** kovalamak, peşine düşmek, peşini bırakmamak, **3.** yetişmeye/ulaşmaya/elde etmeye çalışmak. *~ a goal.* **4.** kazanmaya/başarmaya çalışmak/gayret etmek, peşinde koşmak. **to ~ fame** : şöhret peşinde koşmak, **5.** (bir işe/ faaliyete) devam etmek. **to ~ one's studies** : öğrenimine devam etmek, **6.** meşgul olmak, meşguliyetine devam etmek. *to ~ a hobby.* **7.** (bir konuyu) tartışmaya/müzakereye devam etmek. *to ~ an argument.* **8.** izlemek, (izini) takip etmek. *He ~d the river to its source. He felt their eyes pursuing him.* **9. pursuer** : takipçi, takip/devam eden, izleyen, kovuşturan, kovalayan kimse. *The deer ran faster than its pursuers.* ***e.a.-1. follow, chase, 2. trail, hunt, harass, worry, dog, 4. strive, 5. continue, carry on, persist, 8. follow.***

pursuit, *is.* **1.** kovalama, kovuşturma, takip (etme), peşinden koşma. **in ~ of** : peşinde, kovalayarak. **in hot ~ of** : yakından kovalayarak, peşinden ayrılmaksızın, **2.** arama, elde etmeye çalışma. *the ~ of happiness.* **3.** uğraş, meşgale, meşguliyet, iş, meslek, **4. ~ plane = fighter plane** *As.* avcı uçağı. ***e.a.-1. chase, hunt, 2. search, 3. occupation, pastime, vocation, profession.***

pursuivant, *is.* **1.** hanedan arma muhafızı, **2.** *esk.* muhafız, yaver, özellikle kral muhafızı. ***e.a.- 2. follower, attendant.***

pursy, *sf.* **-sier, -siest 1.** şişman, şişko, **2.** tıknefes, (bilhassa şişmanlıktan) nefes darlığı çeken, **3.** buruşuk, kırışık, katlanmış, **4.** mağrur zengin, zenginliğiyle gururlanan kimse, **5. pursily** : şişmanca; nefesi daralarak, nefes nefese; zenginliğiyle gururlanarak, **6. pursiness** : şişmanlık, tıknefeslik, zenginliğiyle gururlanma. ***e.a.- 1. fat, obese, corpulent, 2. short-winded, 3. purse-proud.***

purtenance, *is. esk.* sakatat, hayvanın ciğer ve yüreği.

purulence, *is.* **1.** cerahat, irin, **2.** irinlenim, irin/cerahat toplama, cerahatlenme.

purulent, *sf.* **1.** cerahatli, irinli, **2.** irinlenmiş, irin/cerahat toplamış, cerahatlenmiş, **3.** irin/ cerahat gibi, **4. ~ly** : irinli/cerahatli durumda.

purvey, *gl.f.* **1.** (bilhassa gıda/zahire) temin/tedarik etmek, sağlamak, **2.** dağıtmak, yaymak. ***e.a.- 1. provide, furnish, supply, 2. circulate, disseminate.***

purveyance, *is.* **1.** (bilhassa gıda/zahire) temin/tedarik etme, sağlama, **2.** erzak, zahire, temin/tedarik edilen şey, levazım, **3.** kralın satın alma önceliği : krala istediği fiyata mal satın alma yetkisi veren ve 1660'ta lâğvedilen imtiyaz.

purveyor, *is.* (gıda/zahire vb.) temin/tedarik eden kimse, levazımcı.

purview, *is.* **1.** (yetki, ilgi, sorumluluk, faaliyet vb.) alan(ı), saha(sı). **within/outside the ~ of** : yetkisi/faaliyet alanı içinde/dışında, **2.** anlam, kavram, meal, **3.** *huk.* (a) hüküm, yasanın hüküm kısmı, (b) maksat, kapsam/şümul, **4.** (kitap, belge vb.) kapsam, şümul.

pus, *is.* irin, cerahat.

push[1], *is.&f.* **1.** itmek. ~ *the door.* **2.** dürtmek, **3.** ite kaka/güçlükle yol açmak. *We had to ~ our way through the crowd/jungle.* **4.** zorlamak, tazyik etmek, **5.** yürütmek, sevk etmek, (bir sonuca) ulaştırmak. *He ~ed his plans cleverly.* **6.** fazlaca güvenmek. **to ~ one's luck** : şansına fazla güvenmek, tehlikeli işe atılmak, **7.** sıkıştırmak, **8. ~ for** : sıkıntı çekmek, dar/kıt/az olmak. **I am ~ed for time** : Vaktim dar. **He is ~ed for money** : Para sıkıntısı çekiyor. **9.** (yaş) yaklaşmak, varmak. *His father is ~ing 85.* **10.** arkasını/peşini bırakmamak, kovuşturmak, çabuk sonuca ulaştırmaya çalışmak. *to ~ a claim. to ~ a bill in the legislature.* **11.** itilmek. *a swinging door that ~es easily.* **12.** satışını teşvik etmek/artırmak. *a drive to ~ canned food.* **13.** (piyasaya) sürmek/çıkarmak. *to ~ a new product.* **14.** *k.d.* (kaçak olarak uyuşturucu madde vb.) satmak, gizlice satmak/piyasaya sürmek, **15.** saldırmak, üzerine atılmak, hücum etmek, **16.** tos vurmak, boynuzla vurmak, **17. ~ about = ~ around** : itişmek, kakışmak, öteye beriye itip kakmak, **18. ~ away** : itip defetmek/uzaklaştırmak, **19. ~ back** : geriye itmek/sürmek, **20. ~ down** : aşağı itmek, bastırmak, tıkmak, **21. ~ forward** : ilerletmek, ileri sürmek/itmek/götürmek, **22. ~ in** : itip içeri sokmak, **23. ~ off** : (a) sahilden/ denize açılmak. *We ~ed off in the boat.* (b) *k.d.* çekilip gitmek, defolmak, *argo* tüymek, cızlamı çekmek. **~ off!** : Defol! Çek arabanı! **I must ~ off** : Tüymeliyim. **24. ~ on** : sürdürmek, devam ettirmek, ileri sürmek. **~ on with the work** : işe (didişmeyle) devam etmek, **25. ~ out** : (a) defetmek, kovmak, sepetlemek, (b) zorla/ite kaka yol açmak. *to ~ one's way out.* (c) (bitki) filizlenmek, bitmek, (kuş) yuvasından uçmak, **26. ~ over** : (a) itip düşürmek. *The children were ~ing each other over on the sand.* (b) yaklaşmak, yol açmak. *He ~ed (his way) over towards her.* **27. ~ through** : (işi) sonuna kadar götürmek, peşini bırakmamak, bitirmek, **28. ~ to** : itip kapatmak, **29. ~ sth. too far** : fazla ileri gitmek, haddi aşmak, çığırından çıkarmak, **30. ~ under** : itip daldırmak, **31. ~ under the carpet** : hasıraltı/örtbas etmek, saklayıp unutmak, **32. ~ up** : yukarı sürmek/kaldırmak, **33. ~ up daisies** *argo* gebermek, **34. ~ upstairs** *mec.* önemsiz bir mevkie yükseltmek. ***e.a.- 1. shove, thrust, propel, 4. impel, 5. drive, 7. press, 10. urge. k.a.- 1. pull, draw, drag.***

push[2], *is.* **1.** itme, itiş, kakış. **give a ~** : itmek. *They gave the car a ~ to get it started.* **2.** dürtme, dürtüş, **3.** tazyik, zorlama, sürme, **4.** hücum, hamle. **at/with one ~** : bir hamlede, **5.** (âcil) ihtiyaç, sıkıntı, zaruret. **We're having a ~ for more teachers** : Daha fazla öğretmene (âcil) ihtiyacımız var. **6.** girişim, teşebbüs, girginlik, cerbeze, enerji, atılganlık. **to have plenty of ~** : atılgan/girgin/cerbezeli olmak, **7.** ilerleme, **8.** çaba, gayret, **9. at a ~** *Brit.* gerekirse, icap ederse, mecbur kalınırsa. *I can finish the work by the next month at a ~, but that would mean I must lose my holiday.* **10. get the ~** *k.d.* işinden atılmak, **11. give s.o. the ~** *argo* birisini işinden atmak/kovmak, **12. if/when it comes to the ~ = when ~ comes to shove** : iş o kerteye gelince, durum ciddîleşirse, bıçak kemiğe dayanırsa, **13. make a ~** *: az kul.* işe azimle atılmak, bütün gücünü harcamak, büyük çaba/gayret göstermek. *He made a ~ to get everything finished in time.*

pushball, *is.* **1.** top itme: 1.8 m çapında iri bir topu karşılıklı iterek oynanan oyun, **2.** itme topu : bu oyunda kullanılan top.

push-bike, *is. Brit.* bisiklet. **push bicycle, push cycle** *d.d.* ***e.a.- bicycle.***

push broom, *is.* geniş süpürge.

push button, *is.* elektrik/zil düğmesi (parmak basılarak çalıştırılır). **push-button** : basma düğmeli.

pushcart, *is.* sebzeci arabası.

pusher, *is.* **1.** iten kimse/şey, **2.** girgin/cerbezeli/atılgan/enerjik kimse, **3.** *hv.* itici motorlu uçak, pervanesi kanat gerisinde bulunan uçak, **4.** *argo* esrarcı, gizlice uyuşturucu madde satan kimse.

pushily, *zf.* bencillikle, küstah bir inatçılıkla, fikrinden dönmeyerek, peşini bırakmadan, zorla, zorlayarak.

pushiness, *is.* bencillik, küstah bir inatçılık, fikrinden dönmeme, peşini bırakmama, zorlama.

pushing, *sf.* **1.** itici, iten, **2.** girişken, girgin, cerbezeli, atak, enerjik, **3.** küstah, mütecaviz, sataşkan, **4. ~ly** : girişkence, girginlikle, cerbeze ile, ataklıkla, enerjik bir şekilde; küstahça, mütecavizane, **5. ~ness** : girişkenlik, girginlik, cerbezelilik, ataklık; küstahlık, mütecavizlik. ***e.a.- 2. enterprising, energetic, 3. intrusive, forward, agressive, impertinent.***

pushover, *is. argo* **1.** kolay iş. **It's a ~** : Çok kolay bir iştir. *The examination was a ~.* **2.** kolay aldanır/yola gelir/etki altında kalır (kimse vb.), yemlik. *You won't have much touble with her, she'll be a ~.* **Jo is a ~ for girls with blue eyes** : Jo, mavi gözlü kızlara hayrandır.

pushpin, *is.* raptiye.

push-pull, *is. elekt.* itçek, puşpul. **~ amplifier** : itçek yükselteci, puşpul amplifikatörü: ıskara sürücü gerilimleri zıt fazda, simetrik iki tüpten oluşan güç yükselteci.

pushrod, *is.* itici : patlamalı motorlarda kapaçları açıp kapayan çubuk.

push shot, *is.* (basketbol) uzaktan atış.

push-up, *is.* yüzükoyun yatıp bedeni kollar üzerinde esnetme.

pushy, *sf.* **pushier, pushiest** *k.d.* küstah ve inatçı, bencil, zorla, bıktırırcasına kendi fikrinde ısrar eden/istediğini elde etmeye çalışan.

pusillanimity, *is.* korkaklık, pısırıklık, alçaklık. ***e.a.- cowardliness, timidity.***

pusillanimous, *sf.* **1.** korkak, pısırık, cesaretsiz, tabansız, yüreksiz, çok çekingen, **2. ~ly** : korkakça, pısırıklıkla, cesaretsizlikle, tabansızca, çekinerek. ***e.a.-1. timorous, fearful, cowardly, timid, fainthearted.***

puslike, *sf.* irin/cerahat gibi, cerahate benzer.

puss, *is.* **1.** kedi, **2.** kız, kadın. **a sly ~** : kurnaz kız. **She's a clever little ~** : Zeki bir kızcağızdır. **3.** *argo* yüz, çehre, **4. ~like** : kedi gibi, **5. ~ moth** : bir tür iri pervane. ***e.a.- 1. cat, 2. girl, woman, 3. face.***

pussley, *is. k.d. bk.:* **purslane.**

pussy[1], *is., ç.* **pussies** **1.** kedi (yavrusu), **2.** *argo* (a) am, ferç, (b) cinsî münasebet, (c) (seks aleti olarak) kadın. ***e.a.- 1. cat, kitten, 2. (a) vulva, (b) sexual intercourse.***

pussy[2], *sf.* **-sier, -siest** *tıp bk.:* **puslike.**

pussycat, *is.* **1.** kedi, kedi yavrusu, **2.** *argo* cana yakın/sokulgan/sevimli (kimse), hoş/lâtif (durum/şey).

pussyfoot, *f.&is., ç.* **-foots** **1.** (kedi gibi) sessizce yürümek/dolaşmak, **2.** çekingen davranmak, suya sabuna dokunmamak, hiçbir şeye karışmamak, düşüncelerini gizli tutmak, **3.** çekingen, suya sabuna dokunmayan, hiçbir şeye karışmayan düşüncelerini gizli tutan kimse.

pussy willow, *is. bot.* püsküllü söğüt *(Salix discolor)* : ipek gibi püsküllleri olan bir söğüt cinsi.

pustulant, *sf.&is.* sivilceler hasıl eden (ilâç).

pustular = pustulous, *sf.* **1.** sivilceli, sivilcelerle dolu, **2.** sivilce gibi, sivilcemsi, sivilceye benzer.

pustulate, *sf.&f.* **-lated, -lating** **1.** sivilceli, sivilcelerle dolu, kabarcıklı, **2.** sivilcelenmek, sivilce(ler) çıkarmak/hasıl etmek, kabarcıklaşmak.

pustulation, *is.* **1.** sivilce, kabarcık, **2.** sivilcelenme, sivilce(ler) çıkarma/hasıl etme, çıbanlaşma.

pustule, *is. patol.* **1.** sivilce, kabarcık, çıban, püstül, **2.** kabartı, kabarıklık, şişkinlik, sivilceye benzer şey, **3. pustuled** : sivilceli, kabarcıklı.

put[1], *f.* **put, putting** **1.** koymak, vazetmek, yerleştirmek. *to ~ a book on the shelf.* **2.** (belirli bir şekle/hâle/duruma) sokmak, ...hâline getirmek. *to ~ everyting in order.* **3.** (okula vb.) yerleştirmek. *to ~ a child in a special school.* **4.** maruz bırakmak. *to ~ a person to trial.* **5.** görevlendirmek. *I ~ her to setting the table.* **6.** zorlamak, sokmak, (ileri) sürmek. *to ~ an army to fight.* **7.** (başka dile) çevirmek, tercüme etmek. *He ~ the novel into French.* **8.** bestelemek, seslendirmek. *to ~ a poem to music.* **9.** atfetmek, izafe etmek, isnat etmek, vermek, hamletmek, üzerine yüklemek. *He ~s a political interpretation on anything social.* **10.** tahmin etmek, zannetmek. **I ~ the time at 5 o'clock** : Tahminimce saat 5 idi. *He ~s the distance at 6 km.* **11.** pey sürmek, (bahis için) para koymak. *to ~ ten dollars on a horse.* **12.** söylemek, (sözle) ifade/beyan etmek. **To ~ it honestly, I don't understand** : Doğrusunu söylemek gerekirse, anlamıyorum. **to**

~ it mildly : en hafif deyimle. **~ it to s.o.** : birine soru yöneltmek, **13.** uygulamak, tatbik etmek. *to ~ one's knowledge to practical use.* **14.** vermek, (sonuca vb.) erdirmek. **~ an end** : son vermek. **to ~ an end to a practice** : bir uygulamaya son vermek, **15.** arz etmek, sunmak, koymak, vazetmek, havale etmek, (ortaya) atmak. **to ~ a question** : ortaya bir soru atmak. *to ~ a question before a committee.* **Let's ~ it to a vote** : Oya sunalım. **I ~ it to you that** : müsaadenizle arz edeyim ki... **16.** tarh etmek, (vergi/mükellefiyet vb.) koymak. *to ~ a tax on luxury articles.* **17. ~ in/into** : (para) yatırmak, yatırım yapmak. *to ~ money in real estate. to ~ one's savings into securities.* **18.** atmak. *to ~ the shot.* **19.** gitmek, ilerlemek, hareket etmek. **~ out** : açılmak. **to ~ out to sea** : denize açılmak, **20. ~ about** : (a) canını sıkmak, üzmek, endişelendirmek, (b) başka yöne çevirmek, **21. ~ across** *argo* kabul ettirmek, münasip şekilde anlatmak, başarı ile yapmak/bitirmek. **You can't ~ that across me** : Bunu asla kabul etmem, bana onu yutturamazsın. **~ a deal across**: bir alış verişi başarıyla tamamlamak, **22. ~ aside = ~ away = ~ by** : tasarruf etmek, saklamak, (bir tarafa) ayırmak/koymak. **put the car away** : arabayı garaja koymak. **~ s.o. away** : birisini ceza evine/tımarhaneye tıkmak. **~ the food away** : yemeği yiyip bitirmek/silip süpürmek, **23. ~ down** : (a) yazmak, kaydetmek, tescil etmek, kayda geçirmek. *to ~ down sth. in writing.* **Put it down on my account** : Onu hesabıma yaz. (b) bastırmak, susturmak, sindirmek, önlemek, durdurmak, engel olmak. **to ~ down a rebellion** : bir isyanı bastırmak. **~ one's foot down** : sebat etmek, fikrinde/tutumunda direnmek, (c) (bir kimseyi) küçük düşürmek, mahcup/rezil etmek, utandırmak, (d) aşağı/yere koymak/bırakmak, indirmek. **~ down passengers** : yolcuları indirmek, (e) saymak, addetmek, atfetmek, isnat etmek, vermek, bağışlamak. **I ~ it down to his inexperience** : Onu tecrübesizliğine verdim/bağışladım. **I ~ him down as/for an American** : Onu Amerikalı sanıyorum. **We ~ it all down to the fact that he was tired** : Bunu onun yorgun olmasına atfediyoruz. *The accident must be ~ down to negligence.* (f) saymak, ...yerine koymak, telâkki etmek. **He had ~ me down as a complete fool** : Beni büsbütün enayi yerine koydu. **24. ~ forth** : (a) önermek, teklif etmek, sunmak, takdim etmek, (b) ifa/icra etmek, (c) filizlenmek, tomurcuklanmak, yapraklanmak, filiz/tomurcuk/yaprak sürmek, (d) (haber vb.) yaymak, **25. ~ forward** : (a) sunmak, takdim etmek, önermek, arz etmek, teklif etmek, ileri sürmek. **He ~ his name forward as candidate** : Aday olarak kendi adını ileri sürdü. **~ oneself forward** : sokulmak, girginlik göstermek, kendini öne sürmek. **~ one's best foot forward** *bk.:* **foot**[1] (39), (b) saat, zaman, program, başlama saati vb.) öne almak, ilerletmek, **26. ~ in** : (a) *den.* (limana) girmek, sığınmak. **~ in at a port** : bir limana girmek/uğramak, (b) araya yerleştirmek/koymak /sokmak, derç etmek, (söz vb.) ilâve etmek, araya girmek, müdahale etmek. **Have you ~ in why you are not going?** Niçin gitmediğini de ilâve ettin mi? (c) (vakit) geçirmek, vaktini -e ayırmak/hasretmek/harcamak. *They ~ in the time playing cards.* **I ~ in the morning writing the report** : Sabahı rapor yazmaya ayırdım. **I've ~ in a lot of time on it** : Ona çok zaman harcadım. (d) (iddia vb.) ileri sürmek, (e) sunmak, takdim etmek, (müracaat) etmek. **~ in a claim/application, etc.** : resmen müracaat etmek/ dilekçe vermek. **to ~ in a protest** : protesto çekmek, (f) içeri sokmak. *I ~ the car in.* **27. ~ in for** : ... için müracaat etmek, ... istemek/talep etmek. **to ~ in for a transfer** : başka yere naklini istemek. **~ in for a post** : bir yere adaylığını koymak, **28. ~ off** : (a) ertelemek, sonraya bırakmak, tehir etmek. *to ~ sth. off for ten days/until next month. I ~ off writing the letter.* (b) baştan savmak, oyalamak, geciktirerek üzerinden atmak, savsaklamak. **He ~ her off with vague promises** : Müphem vaitlerle onu oyaladı. (c) (giysi) çıkarmak, (yolcu) indirmek, (d) (gemi) iskeleden ayrılmak, hareket etmek, denize açılmak, (e) **~ off sth.** : bir şeyden tiksinmek, soğumak, ürkmek, ağzı yanmak. *The smell of the drink quite ~ me off.* (f) (ateş) söndürmek, (radyo vb.) kapamak, **29. ~ on** : (a) (elbise) giymek, (b) taklidini yapmak, (tavır vb.) takınmak, (c) (piyes) sahneye koy(dur)mak. *~ a play on.* (d) üzerine koymak/yüklemek, eklemek, katmak, ilâve etmek, (e) şişmanlamak, toplamak, kilo almak. **~ on weight** : şişmanlamak. (f) *argo* aldatmak, matrak geçmek, alay etmek. **You're only**

~ing me on! : Benimle alay ediyorsun! (e) (ateş/ışık) yakmak, (radyo vb.) açmak, (makine vb.) çalıştırmak. **~ the radio on**! Radyoyu aç! **~ the light on**! Işığı yak. **to ~ the brakes on** : fren yapmak, (f) **~ on airs** : caka satmak, (g) **They ~ the police on to him** : Polisi onun peşine taktılar/onu polise ihbar ettiler. (h) **Can you ~ me on to a good dentist** : Bana iyi bir dişçi tavsiye edebilir misiniz? (i) **~ the arm on = ~ the bite on** : para istemek, **30. ~ one's guard** : birini uyarmak/ikaz etmek, **31. ~ one on to** : dikkatini çekmek, **32. ~ one's finger on** : keşfetmek, teşhis etmek, bulmak, (üstüne) parmak basmak, **33. ~ one's foot in it = ~ one's foot in one's mouth** : pot kırmak, gaf yapmak, çam devirmek, **34. ~ oneself out (for s.o.)** : (birisi için) zahmete/masrafa girmek, sıkıntıya katlanmak, **35. ~ out** : (a) (yangını) söndürmek, (b) rahatsız/taciz etmek, canını sıkmak, sıkıntı/zahmet vermek. **I don't want to ~ you out** : Sizi rahatsız etmek istemem. (c) imal etmek, yayımlamak, yaymak, neşretmek. **All work is done on the premises, nothing is ~ out** : Bütün iş atölyede/bu binada yapılır, dışarı verilmez. (d) (beysbol/kriket) yanmak, (e) dışarı koymak/atmak. çıkarmak, uzatmak. *to ~ s.o. out of the room.* **to ~ one's arm out** : kolunu (dışarıya) uzatmak, (f) yanıltmak, (g) darıltmak, (h) bozmak, şaşırtmak. **He was very ~ out** : Fena bozuldu/fena hâlde darıldı. **~ s.o. out in their reckoning** : birinin hesabını bozmak. (h) **~ money out to interest** : parayı faize vermek/yatırmak. (i) *argo kaba* (kadın) cima delisi olmak, cinsî münasebet peşinde koşmak, (j) **~ out of the way** : öldürmek, temizlemek, karartısını kaldırmak, **36. ~ over** : (a) *k.d.* başarmak, başarı ile bitirmek/ifa etmek, (b) geciktirmek, ertelemek, **37. ~ someone on** : *argo* takılmak, yalan uydurarak şaka yapmak, matrak geçmek, **38. ~ something over on** *k.d.* kandırmak, aldatmak, faka bastırmak, yutturmak, **39. ~ that in your pipe and smoke it** : İstesen de istemesen de bu böyledir, bunu değiştiremezsin. **40. ~ the cart before the horse** *bk.:* **cart** (5). **41. ~ through** : (a) yapmak, icra/ifa etmek, bitirmek, iyi bir sonuca ulaştırmak, (b) (telefonu) bağlamak, haberleşme için bağlantıyı sağlamak. **~ me through to Mr. S** : Beni (telefonda) Mr. S.'e bağlayın/bana Mr. S.'i verin. **42. ~ through one's paces** : yeteneklerini/nelere muktedir olduğunu göstermek. **Many different problems ~ the new Prime Minister through his paces in the first months of his term** : İktidara gelişinin ilk aylarında karşılaştığı çeşitli sorunlar yeni başbakanın yeteneklerinin göstermesine vesile oldu. **43. ~ to bed** : yatağına yatırmak, (b) baskı için son hazırlıkları yapmak, **44. ~ to death** : öldürmek, idam etmek, **45. ~ to rights** : doğrultmak, düzeltmek, tashih etmek, **46. ~ to it** : belâya çatmak, güç durumla karşılaşmak, **47. ~ together** : (a) bitiştirmek, birleştirmek, bir araya getirmek, beraber koymak/oturtmak. *We don't want to ~ two men together at the table.* (b) yapmak, yapıp çatmak, monte etmek, tamir etmek, (c) hazırlamak, yapıp ortaya koymak. *She ~ together an excellent supper.* **48. ~ heads together** : baş başa vermek, **49. ~ two and two together** : (bilinen gerçeklerden) kolayca/kesinlikle sonuç çıkarmak, hükme varmak, olanı/olacağı tahmin etmek/kestirmek. *He had ~ two and two together and decided who the criminal could be.* **50. ~ up** : (a) inşa/bina etmek, yapmak, dikmek, kurmak, (b) para sağlamak, yardım etmek, (c) *k.d.* misafir etmek. **~ up at a place** : bir yerde konaklamak. **~ s.o. up (for the night)** : birini gece yatısına alıkoymak/misafir etmek, (d) sergilemek, göstermek, teşhir etmek, (e) aday göstermek, adaylığını koymak. **to ~ up for president** : başkanlığa adaylığını koymak. *to ~ up for a constituency/for reelection.* (f) *esk.* kavgaya son vermek, kılıcını kınına koymak, (g) konservesini yapmak, (h) yukarı koymak, yüksekçe bir yere yerleştirmek, kaldırmak, (i) sandığa/bohçaya koymak, istif etmek, **51. ~ up a fight** : dövüşmek, çarpışmak, kavga çıkarmak, **52. ~ up money for an undertaking** : bir teşebbüs için para koymak/yatırmak, **53. ~ up your hands** ! : Eller yukarı! Teslim ol! **~ up one's hands** : ellerini yukarı kaldırmak, teslim olmak, **54. ~ up or shut up**! : (a) bahse var mısın, kendine güveniyorsan çık meydana, (b) ya iddianı ispat et, ya da sesini kes, **55. ~ upon** : sömürmek, istismar etmek, kötüye kullanmak, **56. ~ up to** *k.d.* kışkırtmak, tahrik /teşvik etmek. **Someone must have ~ him up to it** : Muhakkak onu bu işe birisi kışkırtmıştır. **~ a horse to/at a fence** : atı (atlamak üzere) engele sür-

mek, **57. ~ s.o. up to sth** : birini haberdar etmek, birine anlatmak / bilgi vermek/öğretmek. *He ~ her up to all the ways of avoiding tax.* **58. ~ up to one** : birine arz etmek, birinin oyuna/arzusuna sunmak. **I ~ it to you** : Sizin oyunuza/arzunuza bırakıyorum. **59. ~ upon** : üstüne koymak. **be ~ upon** : ezilmek, kendini ezdirmek. **I won't be ~ upon any more** : Artık kendimi ezdirmeyeceğim. **60. ~ up with** *k.d.* dayanmak, sabretmek, çekmek, tahammül etmek, müsamaha etmek, **61. be ~ to it** : mecbur olmak, zor durumda bulunmak. **You can do anything if you are ~ to it** : İnsan mecbur olunca her şeyi yapar. ***e.a.- 1.*** *set. situate, deposit, place, lay,* ***6.*** *force, drive,* ***7.*** *translate,* ***8.*** *set,* ***9.*** *assign, attribute, ascribe,* ***11.*** *bet, wager,* ***12.*** *express, state,* ***13.*** *apply,* ***15.*** *submit, propose,* ***16.*** *impose, levy, inflict,* ***17.*** *invest,* ***18.*** *throw, cast,* ***19.*** *go, proceed, move,* ***20.*** *(a) disturb, worry,* ***22.*** *save,* ***23.*** *(a) register, record, (b) suppress, check, (c) belittle, embarrass,* ***24.*** *(a) propose, present, (b) exert, exercise,* ***25.*** *propose, present, advance,* ***26.*** *(a) enter, (b) interpose, intervene, (c) spend, devote, (d) advance, (e) submit,* ***27.*** *apply,* ***28.*** *(a) postpone, defer, (c) launch,* ***29.*** *(a) dress, (b) adopt, simulate, pretend, (c) stage, (d) deceive, mock,* ***35.*** *(a) extinguish, (b) disturb, annoy, (c) manufacture, publish, (d) retire,* ***38.*** *deceive,* ***41.*** *(a) accomplish,* ***50.*** *(a) construct, erect, build, (b) contribute, (c) lodge, (d) display, show, (e) nominate, (g) preserve, can,* ***56.*** *provoke, incite, prompt,* ***60.*** *endure, tolerate*

put[2], *is.* **1.** koyma, yerleştirme, **2.** fırlatma, **3.** hamle, saldırış, **4.** *fin.* geri alma garantisi : hisse senedini satanın belirli süre içinde belirli fiyatla geri almasını garanti eden sözleşme. *bk.:* **call, straddle.**

put[3], *sf.* sabit, yerinde. **stay ~** *k.d.* kımıldamamak, (yerinden) ayrılmamak, olduğu yerde durmak/kalmak. **Stay ~** ! Buradan ayrılma! Burada bekle! ***e.a.-*** *fixed, settled.*

putamen, *is., ç.* **-tamina** *bot.* çekirdek, çekirdek kabuğu : kayısı, şeftali vb. gibi meyve çekirdekleri veya ceviz, fındık vb. kabuğu.

putaminous, *sf.* çekirdekli, sert kabuklu.

putative, *sf.* **1.** varsayılan, farz edilen, sayılan, sanılan. *The ~ author of the book.* **2. ~ly** : varsayıldığına/farz edildiğine göre. ***e.a.- 1.*** *supposed, reputed, reported.*

put-down, *is.* **1.** iniş, uçağın yere inişi, **2.** *argo* (birisini) utandırıcı/mahcup edici/küçük düşürücü söz/eylem/hareket. ***e.a.- 1.*** *landing.*

putlog, *is. mim.* iskele kirişi, kalas.

putoff, *is.* kaçınma, mazeret. ***e.a.-*** *evasion, excuse.*

put-on, *sf.* yapmacık, sahte, câli, yalan (cıktan). ***e.a.-*** *feigned, pretended, assumed.*

put-on = puton, *is.* aldatma, ciddî görünerek (şaka olsun diye) kandırma.

put-out = putout, *is.* (beyzbol) yanma, oyun dışı edilme.

put-put = putt-putt, *is.* **1.** pat pat, motosiklet vb. motorunun sesi, **2.** (küçük) patlamalı motor (deniz motoru, motosiklet vb. motoru).

putrefaction, *is.* **1.** çürüme, kok(uş)ma, bozulma, tefessüh, **2.** çürüntü, çürümüş/kokmuş madde, **3. putrefacient = putrefactive** : (a) çürüten, çürütücü, (b) çürümsel, çürüme ile ilgili. ***e.a.- 1.*** *decay, rotting.*

putrefy, *f.* **-fied, -fying 1.** çürü(t)mek, kok(ut)mak, kokuş(tur)mak, boz(ul)mak, ayrış(tır)mak, **2.** kangrenleşmek, kangren olmak, **3. putrefiable** : çürüyebilir, kokuşabilir, bozulabilir, kangrenleşebilir, **4. putrefier** : çürüten, bozan, ayrıştıran, kangrenleştiren. ***e.a.- 1.*** *decay, rot, decompose.*

putrescence, *is.* **1.** çürüme, kok(uş)ma, bozulma, ayrışma, **2.** çürüyen şey, çürük/çürümüş madde.

putrescent, *sf.* **1.** çürük, çürüyen, kok(uş)an, bozulan, çürüme/kokuşma hâlinde olan, **2.** çürüme+, kok(uş)ma+.

putrescible, *sf.&is.* **1.** çürür, çürüyebilir, kok(uş)abilir, bozulur/ayrışır (madde), **2. putrescibility** : çürü(yebil)me, kok(uş)abilme, bozulabilme, ayrışabilme

putrescine, *is. biy.-kim.* leş kokusu: NH2 (CH2)4NH2 kokuşan hayvan dokularının oluşturduğu pis kokulu sıvı.

putrid, *sf.* **1.** çürük, çürümüş, kok(uş)muş, ayrışmış, bozulmuş (organik madde). *~ meat.* **2.** çürüme belirtisi gösteren, çürümekte olan, **3.** leş kokulu, leş gibi kokan. *a ~ smell.* **4.** bozuk, düşük nitelikli/ahlâklı, **5.** kangrenli, kangren olmuş. *~ flesh.* **6. ~ity = ~ness** : çürüklük, çürümüşlük, kok(uş)muşluk, ayrışma, bo-

zulma, leş gibi kokma, kangrenleşme, **7. ~ly** : çürümüş/kok(uş)muş/ayrışmış/bozulmuş bir şekilde, leş gibi kokarak, kangrenleşmişçesine.

putrilage, *is.* **1.** leş, çürümüş/kokuşmuş madde, **2. putrilaginous** : leş gibi, çürümüş/kokuşmuş.

Putsch, *is. Alm.* (anî) isyan/ayaklanma, başkaldırma, komplo. ***e.a.- revolt, uprising, rebellion.***

puttee = putty, *is.* dolak, tozluk.

putter, *is.&f.* **1.** (golf) (a) topa hafifçe vuran oyuncu, (b) hafif vuruş sopası, **2.** koyan/yerleştiren kimse, **3.** oyalanmak, ufak tefek işlerle meşgul olmak/vakit geçirmek (*Brit.:* **potter**), **4. ~er** : oyalanan, ufak tefek işlerle meşgul olan/vakit geçiren kimse, **5. ~ingly** : oyalanarak, oyalanırcasına, ufak tefek işlerle meşgul olarak/vakit geçirerek.

putting green, *is.* golf alanında kuyunun bulunduğu yer.

putty, *is., ç.* **-ties**, *f.* **-tied, -tying 1.** cam (cı) macunu, lökün. **~ knife** : macuncu bıçağı. **be ~ in s.o.'s hands** : birinin elinde oyuncak olmak, onun emri/iradesi altına girmek. **give s.o. a ~ medal** *Brit.* bir kimseyi yaptığı basit bir iş için övmek, karpuz kabuğundan madalya vermek. **deserve a ~ medal** : basit bir iş yaptığı için övülmek/takdir kazanmak, **2.** macun, macun gibi yapıştırıcı madde, **3.** (sıvacıların kullandığı macun hâlindeki) alçı, **4.** *bk.:* **~ powder**, **5.** *bk.:* **puttee**, **6.** macunlamak, macunla tutturmak, alçı ile sıvamak, alçılamak, **7. puttier** : macunlayan, macunla yapıştıran kimse.

putty-faced, *sf.* manasız/ifadesiz suratlı.

putty powder, *is.* parlatma tozu : camları, madenleri parlatmada kullanılan kalay oksit veya kalay/kurşun oksit tozu. **putty, jeweller's putty** *d.d.*

puttyroot, *is. bot.* Havva çiçeği *(Aplectrum hyemale) :* Amerika'da yetişen ve ilkbaharda kahverengi salkım çiçekler açan orkide. **Adam-and-Eve** *d.d.*

put-up, *sf. k.d.* gizlice/kurnazca hazırlanmış, hileli, dalavereli. **a ~ job** : hileli iş, tuzak.

put-upon, *sf.* kötüye kullanılan, kötü muameleye maruz bırakılan, suiistimal edilen. ***e.a.- ill-used, maltreated.***

putz, *is.&gs.f.* **1.** *argo-kaba* sik, yarak, **2.** sersem/aptal/salak/budala kimse, **3.** vakit öldürmek, oyalanmak, salak salak dolaşmak. ***e.a.- 1. penis, 2. stupid, foolish, 3. putter.***

puzzle, *is.&f.* **-zled, -zling 1.** bilmece, şaşırtmaca, bulmaca, **2.** şaşırtıcı soru/durum, esrarengiz kimse, **3.** muamma. *He is a real ~ to me.* **4.** şaşkınlık, hayret, **5.** şaşır(t)mak, hayrete düş(ür)mek. *I was sometimes ~d how to answer. The child's illness ~d the doctor; he couldn't find the cause.* **6.** düşün(dür)mek, muamma gibi gelmek. **to ~ s.o. with a question** : birine bir soru sorarak düşündürmek, **7. ~ out** : sırrını çözmek, derin düşünerek cevabını bulmak, bilmeceyi/muammayı halletmek. *I've tried for days to ~ out what could have made her so angry.* **8. ~ over** : (sırrını) anlamaya/çözmeye çalışmak, **9. ~d** : şaşkın, şaşırmış, hayrete düşmüş. *a ~d expression on his face.* **be ~d = be in a ~** : şaşırmak, afallamak, hayret içinde kalmak. **I'm ~d (about) what to do next** : Sonra ne yapacağımı şaşırdım/ne yapacağımı bilemiyorum. **10. puzzledly** : şaşırarak, hayret içinde, şaşırmış/afallamış bir şekilde, **11. puzzlement** : (a) muamma, bilmece, sır, anlaşılmaz/şaşırtıcı şey/durum, (b) şaşkınlık, hayret, **12. puzzlingly** : şaşırtarak, hayrete düşürerek, esrarengiz bir şekilde. ***e.a.- 1. riddle, 3. enigma, 5. mistify, confuse, baffle, perplex, 6. ponder, 11. perplexity. k.a.- 5. enlighten, instruct, illuminate, clear, solve, explain, clarify.***

puzzler, *is.* **1.** muamma, anlaşılmaz/müşkül durum, **2.** şaşırtan kimse, şaşırtıcı (kimse/şey).

PVC, *is. bk.:* **polyvynyl chloride.**

Pvt. = Private : er, asker.

PW = 1. prisoner of war, **2.** public works.

PWA = Public Works Administration.

pwt. = pennyweight.

PX, *is., ç.* **PXs** = post exchange.

pyaemia, *is. bk.:* **pyemia.**

pycnidium, *is., ç.* **-nidia** *bot.* (eşey keselilerde/ bazı mantarlarda) spor torbacığı.

pycno- = pycn-, *ön ek* "yoğunluk".

pycnogonid, *is. zool.* deniz örümceği.

pycnometer, *is.* yoğunluk şişesi : sıvıların yoğunluk ve genişleme katsayılarını ölçmeye yarayan aygıt.

pye-dog, *is.* melez köpeği.

pyelitis, *is. patol.* leğen yangısı, böbrek kanalları (böbrekten idrar torbasına giden boru) iltihabı. **pyelitic** : leğen yangısı+.

pyelo- = pyel-, *ön ek* "havsala, kasık".

pyelogram, *is.* kasık röntgeni : belirli bir eriyik zerk edilerek böbrek ve idrar yollarının röntgenle alınan resmi. **pyelographic** : kasık röntgeni+. **pyelography** : kasık röntgeni alma (tekniği).

pyemia = pyaemia, *is. patol.* kan irinlenimi : vücutta çıbanlar hasıl eden kan zehirlenmesi. **pyemic** : kan irinlenimi+.

pygidium, *is., ç.* **-gidia** *zool.* kuyruk sokumu : bazı omurgalılardaki kuyruğa benzer çıkıntı. **pygidial** : kuyruk sokumu şeklinde.

pygmaean = pygmean, *sf. bk.:* **pygmy** (5&6).

Pygmalion, *is. mit.* Kıbrıs kralının fildişinden yapıp sonra âşık olduğu kadın heykeli. Afrodit, kralın duasını kabul ederek heykele can vermiştir.

Pygmy = Pigmy, *is., ç.* **-mies 1.** (a) cüce zenci, çok kısa boylu Orta Afrika zencisi, (b) GD Asya ve Filipin zencisi, **2.** *k.h.* cüce, **3.** *k.h.* önemsiz/değersiz/bayağı kimse, **4.** eski tarihçilerin bahsettiği efsanevî cüce ırk, **5.** cüce zencilere ait, **6.** cüce, küçük, önemsiz, değersiz, ufaktefek, **7. pygmyish = pygmoid** : cücemsi, cüce gibi, cücelere ait, **8. pygmyism** : cücelik.

pyin, *is. biy.-kim.* irin, cerahatteki albüminli madde. **pyic** : irin+, irinli.

pyjamas, *is. Brit. bk.:* **pajamas.**

pyknic, *sf.&is. psikol.* küt beden, tıknaz, bodur ve şişman. **~ type** : küt beden tipi. *bk.:* **asthenic, athletic.**

pyknosis = pycnosis, *is.* kütleşme, yozlaşan göze çekirdeğinin kalınlaşıp yoğunlaşması. **pyknotic = pycnotic** : kütleşme+, kütleşmiş.

pylon, *is.* **1.** (hava alanında) işaret kulesi, **2.** işaret direği, **3.** (eski Mısır'da) tapınak kapısı, **4.** çelik kule, pilon, kafes direk.

pylorectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* mide kapısı çıkarımı, pilor ameliyatı : midenin onikiparmak bağırsağına bitişik kısmının kesilip çıkarılması.

pyloroplasty, *is. cer.* mide kapısı onarımı.

pylorospasm, *is. patol.* mide kapısı kasıncı.

pylorotomy, *is. cer.* mide kapısı açımı.

pylorus, *is., ç.* **-lori** *anat.* mide kapısı, pilor : midenin onikiparmak bağırsağına bitişik kısmı. **pyloric** : mide kapısı+.

pyo- = py-, *ön ek* "irin, cerahat". *ör.:* **pyoderma.**

pyoderma, *is. patol.* deri irinlenimi, irinli deri, cerahatli (herhangi) deri hastalığı.

pyogenesis, *is. patol.* irinlenme, cerahatlenme, irin/cerahat oluşumu. ***e.a.*** *- suppuration.*

pyogenic, *sf. patol.* **1.** irinli, cerahatli, **2.** irin yapan, irin/cerahat hasıl eden.

pyoid, *sf. patol.* irinimsi, cerahatimsi, irin/cerahat gibi, irin+, cerahat+. ***e.a.*** *- puslike, purulent.*

pyorrhea, *is. patol.* **1.** irin/cerahat akması/boşalması, **2. ~ alveolaris, Riggs' disease** *d.d.:* piyore, diş eti iltihabı, **3. pyorrheal = pyorrhoeal = pyorrheic = pyorrhoeic** : irin/cerahat boşaltan, diş eti iltihabı şeklinde, piyore ile ilgili.

pyosis, *is. patol.* irinlenme, cerahatlenme.

pyralid, *is. zool.* pul kanatlı pervane : larvaları ekinlere zarar veren uzun bedenli, uzun ön kanatlı böcek.

pyramid, *is.&f.* **1.** *geom.* çatma, piramit, ehram, **2.** piramit şeklinde cisim, **3.** *mim.* piramit biçimli yapı (Mısır ehramları gibi), **4.** piramit şeklinde yığın, **5.** (kristal) yüzeyleri üç ekseni de kesen kristal yapısı, **6.** (Borsa) yığıştırma : muhtemel kârı hesaba katıp yeni hisse senedi alma, **7.** piramit yapmak, piramit şeklinde inşa etmek, piramit şekli vermek/almak, piramit şeklinde yığılmak, **8.** (Borsada) yığıştırmak : henüz işlemleri tamamlanmamış alım satımların kârını hesaba katıp yeni hisse senetleri almak, **9.** (fiyatları/ücretleri) tedricen artırmak, azar azar zam yapmak.

pyramidal, *sf.* **1.** piramidimsi, piramitvari, piramidi andıran. *the ~ form.* **2.** piramide benzer, piramit gibi/şeklinde, **3. ~ly** : piramit şeklinde olarak. ***e.a.*** *- 2. pyramidlike.*

pyramidic(al), *sf. bk.:* **pyramidal.**

pyramid letter, *is. bk.:* **chain letter.**

pyramidlike, *sf.* piramit gibi/şeklinde, piramide benzer. ***e.a.*** *- pyramidal, pyramidic(al).*

pyran, *is. kim.* payran : formülü C5H6O şeklinde iki eşiz bileşimden her biri.

pyrargyrite, *is.* gümüş yakut, AgSbS3 : siyahımsı veya koyu kırmızı renkte parlak gümüş antimuan sülfür. **ruby silver** *d.d.*

pyre, *is.* yakacak/odun yığını, özellikle ölüleri yakmağa mahsus odun yığını.

pyrene, *is.* **1.** *bot.* (bir meyvede çok sayıda bulunan) çekirdek, elma/armut vb çekirdeği, **2.** *kim.* piren : C16H10. kömür katranından elde edilen renksiz hidrokarbon.

Pyrenees, *is.* Pireneler. **Pyrenean** : Pireneli.

pyrethrin, *is. kim.* piritrin : kasımpatından çıkarılan böcek öldürücü iki tür ester : C21 H28O3 ve C22H28O5

pyrethrum, *is. bot.* **1.** kasımpatı, krizantem *(Chry-santhemum coccineum),* **2.** pirekapan *(Chrysan-themum cinerairiaefolium) :* haşarat öldürücü ilâç elde etmek için yetiştirilen kasımpatı türü, **3.** *ecz.* kuru kasımpatı çiçeği: haşarat öldürmekte ve bazı deri hastalıklarını tedavide kullanılır.

pyretic, *sf.* ateş+, humma+, ateşli, hummalı, hummaya ait, ateşi/hummayı yükselten.

pyretology, *is. tıp* ateşli hastalıklar bilimi, ateşli hastalıkların tedavisi ile uğraşan tıp dalı.

pyretotherapy, *is. tıp* ateşle sağaltım/tedavi, hastalıkların sun'î ateş meydana getirilerek tedavisi.

Pyrex , *is.* pireks, ateşe dayanıklı cam.

pyrexia, *is. patol.* ateş, humma. **pyrexial = pyrexic** : ateşli, hummalı, ateş/humma+.

pyrheliometer, *is.* günerkölçer : güneş enerjisini ölçme aleti. **pyrheliometric** : günerk ölçümüne ait.

pyridine, *is. kim.* piridin : C5H5N. Katran veya kemik yağından elde edilen renksiz veya sarımsı, keskin kokulu, tutuşucu sıvı. Eritici olarak ve sun'î vitamin yapmakta kullanılır. **pyridic** : piridinli, piridin+.

pyridoxin(e), *is. biy.-kim.* piridoksin, C8 H11 NO3 : piridinden elde edilen hemoglobin oluşturucu ve pellagra hastalığını önleyici B6 vitamini.

pyriform, *sf.* armut şeklinde.

pyrimidine, *is. kim.* **1.** pirimidin : C4H4 N2 : tiyamin vb gibi maddelerin üretildiği çok halkalı bileşik, **2.** bundan üretilmiş herhangi madde.

pyrite, *is.* **1.** pirit, ottaş, FeS2 : sarı maden parlaklığında, sülfürik asit yapımında kullanılan doğal cevher. **pyrites, iron pyrites** *d.d.* **2. pyritic(al) = pyritous** : piritli, pirit+, pirite benzer.

pyrites, *is., ç.* **-tes** piritler, doğal sülfürler (demir, bakır, kalay vb sülfürleri).

pyro- = pyr-, *ön ek* **1.** "ateş, ısı, sıcaklık". *ör.: pyrogen, pyrolysis,* **2.** *kim.* piro: orto inorganik asitten daha az su içeren : *pyrosulphuric acid* H2S2O7 gibi, **3.** *jeol.* yüksek sıcaklık ve ateş etkisiyle oluşan *: pyrolusite* gibi.

pyrocatechol = pyrocatechin, *is.* pirokatekol : bitkilerde bulunan ve yapay olarak da elde edilen beyaz, kristalli antiseptik fenol: C6H4 (OH)2.

pyrochemical, *sf.* ısıl kimyasal : yüksek sıcaklıkta oluşan (kimyasal olay). **~ly** : ısıl kimyasal olarak/yöntemle.

pyroclastic, *sf. jeol.* püskürük, volkanik asıllı, volkanik parçalardan oluşmuş.

pyrocrystalline, *sf. jeol.* erimiş magmadan kristalleşmiş.

pyroelectric, *sf.&is.* ısıl elektrik.

pyroelectricity, *is.* ısıl elektriklik : bazı kristallerin ısı değişmelerinde gösterdiği elektriklenme.

pyrogallate, *is. kim.* pirogalat : pirogalol tuzu/ruhu.

pyrogallol = pyrogallic acid, *is. kim.* pirogalol, pirogalik asit : C6H3(OH)3. Fotorafçılıkta ve yün kumaş boyamakta kullanılan beyaz, zehirli fenol bileşiği.

pyrogen, *is.* ateş yükseltici, humma verici, vücut sıcaklığını yükselten madde (bakteri toksini vb.).

pyrogenic, *sf.* **1.** ateş yükseltici, ateşlendirici, **2.** (volkanik kaya vb gibi) ateşte oluşmuş.

pyrogenous, *sf. jeol.* ateşte/yüksek sıcaklıkta oluşmuş.

pyrognostics, *is.* ateş özgünlük : bir cevherin yüksek sıcaklıkta meydana çıkan özellikleri (alev rengi, ergime vb.).

pyrography, *is.* dağlamacılık : kızgın aletle tahta/deri üzerini süsleme sanatı. **pyrographer** : dağlamacı. **pyrographic** : dağlama suretiyle yapılmış.

pyrolatry, *is.* ateşe tapma, ateşperestlik.

pyroligneous, *sf. kim.* ısıtılmış odundan elde edilen. **~ acid** : odun asidi : odunun damıtılmasıyla elde edilen ve eti tütsülemekte kullanılan %10 sirke asidi içeren sıvı. **~ alcohol = ~ spirit** : metil alkol.

pyrology, *is.* ateş bilimi : madenleri üfleçle ısıtarak inceleme tekniği. **pyrologist** : ateş bilimi uzmanı.

pyrolusite, *is.* prolüsit, MnO2 : camcılıkta ve manganez üretiminde kullanılan manganez dioksit cevheri.

pyrolysis, *is. kim.* ısıl bozunma : yüksek sıcaklıkta özdeklerin ayrışması. **pyrolytic** : ısıl bozunuma ait.

pyromagnetic, *sf. fiz. bk.:* **thermomagnetic.**

pyromancy, *is.* ateş falcılığı : alevlerin şekline bakarak fal açma. **pyromancer** : ateş falcısı. **pyromantic** : ateş falı ile ilgili.

pyromania, *is.* yakma deliliği : özellikle kimi yapıları ateşe verme konusunda duyulan, önlenemeyen zorunlu istek. **pyromaniac(al)** : yakma delisi.

pyrometallurgy, *is.* ısıl metal bilimi : yüksek sıcaklıkta cevherden madeni ayırma tekniği.

pyrometer, *is.* yüksek sıcakölçer, pirometre : yüksek sıcaklıklarda cisimlerin aldığı renkle veya ısıl elektrik yöntemle sıcaklık ölçen alet.

pyrometric(al), *sf.* yüksek sıcak ölçümsel. **pyrometrically** : yüksek sıcak ölçümle. **pyrometry** yüksek sıcak ölçüm.

pyromorphite, *is.* kromorfit, kurşun klorofosfat cevheri : Pb5P3O12Cl.

pyrone, *is. kim.* piron, formülü C5H4O2 olan çok halkalı iki ketondan her biri.

pyrope, *is.* garnet taşı : mücevher olarak kullanılan koyu kırmızı, siyah cevher: Mg3Al2 Si3O12.

pyrophobia, *is. psikol.* ateş yılgısı, ateşe karşı duyulan aşırı korku.

pyrophoric, *sf. kim.* teztutuşur : havaya maruz kalınca hemen ateş alan.

pyrophorus, *is.* **1.** *kim.* teztutuşur : havaya maruz kalınca hemen ateş alan madde/bileşik, **2.** *zool.* iri ateş böceği *(Elateridae)* : ateş böceğinden daha parlak ışık veren Amerika'ya mahsus bir böcek.

pyrophosphate, *is. kim.* pirofosfat, pirofosforik asit tuzu/esteri.

pyrophosphoric acid, *is. kim.* pirofosforik asit : H4P2O7.

pyrophotometer, *is. fiz.* ışıklı yüksek sıcakölçer : optik/fotometrik yöntemle yüksek sıcaklık ölçen alet.

pyrophyllite, *is.* pirofilit : taşkalem yapmakta kullanılan beyaz, yeşil alüminyum silikat : AlSi2O2(OH)4

pyrosis, *is. patol.* mide ekşimesi.

pyrostat, *is.* yüksek ısı denetir, pirostat.

pyrosulfate, *is. kim.* pirosülfat, pirosülfürik asit tuzu.

pyrosulfuric acid, *is. kim.* pirosülfürik asit : H2S2O7. Patlayıcı madde yapımında kurutucu olarak, boya yapımında sülfatlaştırıcı olarak kullanılır.

pyrotechnic(al), *sf.* **1.** havaî fişeklere/fişekçiliğe ait, **2. pyrotechnically** : fişekçilikle ilgili olarak.

pyrotechnics = pyrotechny, *is.* **1.** havaî fişekçilik, fişek yapımı ve gösterilerde kullanılması, **2.** havaî fişek eğlenceleri, **3.** parlak ve heyecanlı gösteri, **4.** *As.* işaret veya sis mermisi/fişeği, **5. pyrotechnist** : havaî fişekçi.

pyrotoxin, *is. bk.:* **pyrogen.**

pyroxene, *is.* piroksen : başlıca (volkanik) kayalarda bulunan çeşitli maden silikatları, **pyroxenic** : piroksenli, piroksen+. **pyroxenite** : piroksenli kayaç.

pyroxylin(e), *is.* pamuk barutu : sun'î ipek, deri vb. yapımında kullanılan nitrosellüloz.

pyrrhic, *sf.&is.* **1.** (şiir) iki kısa heceli (vezin), **2.** (eski Yunan) savaş dansı, **3.** *b.h.* Epir kralı Pyrrhus'a ait, **4. ~ victory** : büyük kayıplarla kazanılan zafer/yengi.

Pyrrhonism, *is.* salt kuşkuculuk, aşırı şüphecilik. **Pyrrhonist(ic)** : salt kuşkucu.

pyrrhotite = pyrrhotine, *is.* pirotit, FeS : parlak bronz renginde, hafif magnetik demir sülfür cevheri.

pyrrhuloxia, *is. zool.* eğri gagalı kardinal kuşu *(Cardinalis sinuatus)* : GB ABD ve Meksika'da bulunan gagası papağana benzer bir kuş.

pyrrole, *is. kim.* pirol C4H5N : klorofil vb doğal maddelerde bulunan, katran ve kemik yağından elde edilen renksiz zehirli madde.

pyruvic acid, *is. biy.-kim.* üzüm asidi : CH3COCOOH : laktik asidin oksitlenmesinden oluşan renksiz sıvı veya kristalli organik asit. Protein, yağ ve karbonhidrat metabolizmasında önemli rol oynar.

Pythagorean, *sf.* **1.** Pitagor+ : M.Ö. 582-500 yıllarında yaşamış Yunan filozof ve mate-

matikçisi Pitagor'a ait, **2. ~ theorem** : Pitagor teoremi : Dik üçgenin dik kenarlarının karelerinin toplamı, eğik kenarın karesine eşittir.

Pythia, *is. mit.* Delfi tapınağındaki Apollon rahibesi.

Pythiad, *is.* eski Yunanistan'da yapılan Pythian oyunları arasındaki dört yıllık süre.

Pythian = Pythic, *sf.&is. mit.* **1.** Delfi'ye ait, **2.** Delfi tapınağının ilâhı Apollon'a ait, **3.** Delfi tapınağındaki Apollon rehibesi, **4. ~ Games** : Delfi'de dört yılda bir yapılan spor oyunları.

pythogenic, *sf.* pislikten veya çürümüş şeylerden ileri gelen.

python, *is.* **1.** *zool.* şahmerdan yılanı, piton *(Pythoninae)* : boyu 6 m'yi bulan iri yılan, **2.** ifrit, iblis, şeytan, **3.** iblis ruhlu/şeytana uymuş kimse.

pythoness, *is.* **1.** cadı, sihirbaz, büyücü, **2.** gaipten haber veren falcı kadın. ***e.a.-1.*** *witch, 2. soothsayer.*

pythonic, *sf.* **1.** kehanet kabilinden, **2.** kehanette bulunmaya yeltenen, **3.** iri, muazzam, ejderha gibi. ***e.a.- 1.*** *prophetic, oracular, 3. huge, monstruous.*

pyuria, *is. patol.* irinli sidik : idrara cerahat karışması hastalığı.

pyx = pix, *is.* **1.** Katolik kilisesinde mukaddes ekmek kutusu, **2. ~ chest** *d.d.* darphanelerde miyar sikkelerin saklandığı sandık.

pyxidium, *is., ç.* **pyxidia** *bot.* kapaklı tohum zarfı : olgunlaşınca üst tarafı kapak gibi açılan tohum zarfı.

pyxie, *is. bot.* yıldız funda *(Pyxidanthera barbulata, P. brevifolia)* : Amerika'da yetişen ve yıldız biçiminde çiçek açan, daima yeşil kalan iki çeşit funda.

pyxis, *is., ç.* **pyxides 1.** Yunanistan ve Roma'da kullanılan kapaklı, silindir şeklinde tuvalet kutusu, **2.** *bk.:* **pyx** (1), **3.** *bk.:* **pyxidium.**

*****
***
*

Q

Q, q, *is., ç.* **Q's** veya **Qs, q's/qs. 1.** İngiliz alfabesinin on yedinci harfi, **2.** Q harfinin temsil ettiği ses: *quick, torque, Iraq* gibi.

Q, *satrançta bk.:* **Queen.**

Q, 1. sırada on yedinci, I harfi alınmazsa on altıncı, **2.** *fiz.* ısı, **3. Q-factor** *d.d. elekt.* değer kat sayısı: Bir elemanın veya devrenin reaktansının direncine oranı.

Q. = 1. quarto, **2.** Qebec, **3.** Queen, **4.** question.

q. = 1. farthing (L quadrans), **2.** quart(s), **3.** query, **4.** question, **5.** quintal, **6.** quire.

qaid, *is. bk.:* **caid.**

Qara Qum, *bk.:* **Kara Kum.**

QB. = Queen's Bench.

q.b., *futbol* quarterback.

QBP, *(satrançta) = queen's bishop's pawn* = Şah filinin piyonu.

Q.C. = 1. Quartermaster Corps, **2.** Queen's Counsel.

Q.E.D., ispatlanacak şey de bu idi. (Matematik ispatlarda kullanılır.) (L.: *quod erat demonstrandum*).

Q-factor, *is.* değer kat sayısı, Q-kat sayısı.

Q-fever, *is. patol.* zatürree belirtilerine benzer bir humma. *Coxiella burnetti* adlı mikrop sebep olur.

q.h., *(reçetelerde)* her saat.

qindar / qintar, *is.* Arnavutluk para birimi.

Qizil Qum, *bk.:* **Kyzyl Kum.**

qty. = quantity.

qu., = 1. quart, **2.** quarter, **3.** quarterly, **4.** queen, **5.** query, **6.** question.

qua, *zf.* **1.** olarak, sıfatıyla, mahiyetinde, niteliğinde. **The President ~ Commander in Chief** : Başkumandan sıfatıyla Cumhurbaşkanı **2.** sırf, sadece, yalnız. **Money, ~ money cannot provide happiness** : Sadece para mutluluk sağlayamaz.

quack[1], *is.&gl.f.* **1.** vak vak, ördeğin çıkardığı ses, **2.** vak vak diye ötmek, ördek sesi çıkarmak.

quack[2], *sf.&is.&f.* **1.** sahte, yalancı, düzmece. *A ~ doctor.* **2.** aldatıcı. *~ medicine.* **3.** hileli. *~ methods.* **4. ~hood= ~ism** *d.d.* sahte doktor(luk), sahtekâr(lık), şarlatanlık, **5.** sahte doktorluk yapmak, **6.** sahtekârlık/hile yapmak. ***e.a.- 3. charlatan, faker, impostor, humbug.***

quackery, *is.* sahte doktorluk, sahtekârlık, hile. **quackhood, quackism** *d.d.*

quack grass, *is. bot.* ayrık otu *(Agropyron repens).* ***e.a.- couch grass.***

quackish, *sf.* **1.** sahtemsi, sahteye benzer, sahte gibi, **2. ~ly** : sahtekârlıkla, hile ile, şarlatanlıkla, **3. ~ness** : sahtekârlık, hile, düzen, şarlatanlık.

quacksalver, *is.* sahte doktor, mütetabbip.

quad, *is.&sf.&f.* **quadded, quadding 1.** *k.d. bk.:* **quadrangle** (3), **2. quadrat** *d.d.* harf aralığı için kullanılan küçük parça, **3.** *Brit.- argo bk.:* **quod, 4.** *k.d. bk.:* **quadruplet, 5.** *bk.:* **quadraphonic, 6.** aralık bırakmak, ara vermek.

quad., = quadrangle.

quadplex, *sf.& is.* **1.** dörtlü, dört kat, **2.** dört daireli ev/bina.

quadragenarian, *sf.&is.* **1.** 40 yaşlarında (kimse); **2.** 40 ile 50 yaşları arasında (kimse).

quadrangle, *is.* **1.** *geom.* dörtgen. **quadrangular** : dörtgen şeklinde, **2.** avlu, **3.** avlu etrafındaki binalar, **4.** *ABD* pafta, harita paftası.

qudadrant, *is.* **1.** çemberin dörtte biri, 90° lik yay, **2.** çeyrek daire: 90°lik yay ile iki ucundan geçen yarıçaplar arasında kalan alan, **3.** çeyrek daireye benzeyen nesne, **4.** *geom. astr.* çeyrek alan, bir alanın 1/4' ü (sağ üst köşeden başlanıp saat ibrelerinin ters yönünde numaralanır). *The first ~ of the moon.* **5.** (çeyrek daire şeklinde) yükseklik ölçme alet.

quadrantal corrector, *is.* manyetik sapma düzeltici.

quadraphonic, *sf.* dörtlü ses, dört sesli, dört ayrı kanaldan gelen sesleri kaydeden. ~ *records.* (**quadriphonic, quadrophonic** *d.d.)*

quadrat, *is.* **1.** *bas.* ara parçası, harf aralığı bırakan parça; **2.** deneme için ayrılmış arazi parçası.

quadrate, *is.&sf.&f.* **-rated, -rating 1.** kare, **2.** (a) dört köşeli, karesel, (b) küp veya kare şeklindeki cisim, **3.** *zool.* dördül kemik+; omurgalıların alt sınıfında kafatasının alt çene kemiğini taşıyan kısmı, **4.** *astr.* (a) gök cisimlerinin dördün halinde görünüşü, (b) birbirinden 90 derece uzak (gök cismi), **5.** uy(dur)mak, ahenk sağlamak. ***e.a.- 5.*** *agree, conform, adapt, harmonize.*

quadratic, *sf.&is.* **1.** karesel, **2.** *mat.* ikilenik, ikinci dereceden (Polinom veya denklem). ~ **equation**: ikilenik denklem, ikinci derece denklemi. ~ **formula** : ikinci derece denkleminin köklerini hesaba yarayan formül.

quadratics, *is.* cebirin ikinci derece denklemlerini inceleyen bölümü.

quadrature, *is.* **1.** kare yapma, kare alma, kareye yükseltme, **2.** *mat.* (a) herhangi bir yüzeye denk kareyi belirleme; (b) tümlev/entegral alarak alan hesaplama; (c) belirli tümlev/entegral, **3.** *astr.* (a) dördün, üçüncü bir cisimden görünüş açıları arasında 90 derece olan iki gök cisminin bağıl konumu, (b) yarım ay, terbi.

quadrennial, *sf.&is.* **1.** dört yıllık, dört yılda bir olan, dört yıl süren (olay), **2. ~ly** : dört yılda bir, her dört yılda.

quadrennium, *is., ç.* **quadrenniums/ quadrennia** dört yıl, dört yıllık süre.

quadri-, *ön ek* "dört" anlamı katar. *quadrilateral* = dört kenarlı. *Sesli harfler önünde:* ***quadr-.***

quadric, *sf.&is. mat.* **1.** ikinci derece *(özellikle ikiden fazla değişkenli fonksiyon hk.),* **2.** ikinci derece yüzeyi (küre, elipsoid, paraboloid vb.).

quadricentennial *sf.&is.* dört yüzüncü yıl dönümü+.

quadiceps, *is., ç.* **-cepses/-ceps** *anat.* uyluk kası.

quadricipital, *sf.* uyluk kası ile ilgili.

quadrifid, *sf.* dört parçalı (çiçek yaprağı).

quadriga, *is., ç.* **-gas** (Eski Roma'da) yan yana koşulu dört atla çekilen iki tekerlekli araba.

quadrilateral, *sf.&is.* **1.** dört kenarlı, **2.** *geom.* dörtgen, **3.** dört kenarı surlarla çevrili savunma alanı.

quadrilingual, *sf.* dört dilde (yazılmış, söylenmiş, vb.), dört dil bilen.

quadrille, *is.* **1.** kadril: dört çiftin oynadığı bir dans, **2.** kadril havası, **3.** 40 kağıt ve dört kişi ile oynanan eski bir iskambil oyunu.

quadrillion, *is.* Katrilyon : *ABD* bin trilyon, 1 önüne 15 sıfır konularak yazılan sayı, *Brit.* bir milyon trilyon: 1 önüne 24 sıfır konularak yazılan sayı.

quadrillionth, *sf.&is.* **1.** katrilyonuncu, **2.** katrilyonda bir.

quadrinomial, *sf.&is. mat.* dört terimli (ifade).

quadripartite, *sf.* **1.** dörde bölünmüş, dört kısımdan ibaret, **2.** dörtlü; dört taraflı. *A ~ treaty.*

quadripartition, *is.* dörtlü bölme, dört bölüm.

quadriphonic, *sf.* dört sesli (hoparlör sistemi).

quadrisyllabic, *sf.* dört heceli.

quadrisyllable, *is.* dört heceli kelime.

quadrivalence = quadrivalency, *is. kim.* dört valanslılık, dörtlü valans.

quadrivalent, *sf. kim.* **1.** dört valanslı, **2.** dört çeşit valansla bileşim yapan: +5,+4,+3 ve -3 valanslarla bileşim yapan Antimuan gibi.

quadrivial, *sf.* **1.** dört yönlü, dört yollu, **2.** dört yönde giden, dört yola ayrılan. ~ *streets.*

quadrivium, *is.; ç.* **quadrivia** *(Orta Çağda)* dört temel bilim: Geometri, Astronomi, Aritmetik ve Müzik.

quadroon, *is.* ceddinden üçü beyaz biri zenci olan kimse, dörtte bir melez.

quadru-, *ön ek bk.:* **quadri-.**

quadrumane, *is.* dört elli, dört ayağını da el gibi kullanabilen hayvan (maymun, vb.).

quadrumanous, *sf.* dört elli, dört ayağını da el gibi kullanabilen.

quadrumvirate, *is.* dörtlü hükûmet, dört kişiden oluşan hükûmet/yönetim kurulu.

quadruped, *sf.&is.* dört ayaklı (hayvan).

quadrupedal, *sf.* dört ayaklı.

quadruple, *sf.&is.&f.* **-pled, -pling 1.** dört kat, bir şeyin dört katı/misli, **2.** dört katını almak, dörtle çarpmak, dört misli yapmak/olmak, **3. quadruply** : dört kat olarak, dört katını alarak.

quadruplet, *is.* **1.** dörtlü, dörtlü grup, **2. quadruplets** dördüz, **3.** dördüzlerden her biri, **4.** *müz.* üç notalık zamanda çalınan eşit değerli dört nota.

quadruple time, *is.* dört tempoluk ölçü (1. ve 3. tempolar kuvvetli).

quadruplex, *sf.* **1.** dörtlü, dört katlı, **2.** dörtlü telgraf sistemi+ (bir telden aynı anda dört telgraf haberleşmesini geçiren).

quadruplicate[1], *sf.&is.* **1.** dörtlü, dört kat (lı)/misli. **in ~** : dört tane, dört nüsha, **2.** dört benzer şeyden biri, **3.** *mat.* dördüncü kuvvete yükselmiş.

quadruplicate[2], *f.* **-cated, -cating 1.** dört kopyesini çıkarmak, **2.** dört katını almak, dörtle çarpmak, **3.** *mat.* dördüncü kuvvete yükseltmek.

quadruplicately, *zf.* dört nüsha hâlinde, dört kat olarak.

quadruplication, *is.* **1.** dört kopyesini çıkarma, **2.** dört katını alma, dörtle çarpma, **3.** *mat.* dördüncü kuvvete yükseltme.

quadruplicity, *is.* dörtlülük.

quadrupole, *is. fiz.* dört ucay : karşıt yükleri ters durmuş koşut iki çift ucaydan oluşan yapı.

quaere, *is.* soru, sual. ***e.a.- query, question***

quaestor, *is. (Eski Roma'da)* **1.** idam cezası vermeye yetkili hâkim, **2.** hazinedar. (**questor** *d.d.)*

quaestorial, *sf. (Eski Roma)* hâkime/hazinedara ait.

quaestorship, *is. (Eski Roma)* **1.** hâkimlik, **2.** hazinedarlık.

quaff, *f.&is.* **1.** kana kana/bol bol şerbet/şurup vb. içmek, **2.** şerbet, şurup vb. gibi alkolsüz içki.

quaffer, *is.* (bol bol) şerbet/şurup içen kimse.

quag, *bk.:* **quagmire.**

quagga, *is.* Güney Afrika'da bugün nesli tükenmiş zebraya benzer hayvan *(Equus quagga).* Bedeninin ön kısmı ve başı çizgilidir.

quagginess, *is.* bataklık.

quaggy, *sf.* batak, bataklıklı ***e.a.- marshy, boggy.***

quagmire, *is.* **1.** bataklık arazi, **2.** güç/zor/müşkül durum, çıkmaz. ***e.a.- 1. bog, 2. predicament.***

quagmired/ quagmiry , *sf.* bataklık, içinden çıkılmaz.

quahog , *is.* sert kabuklu deniz tarağı *(Venus mercenaria)* (K Amerika Atlantik kıyılarında avlanıp yenir). (**quahaug, cohog, hard shelled clam, round clam** *d.d.)*

quaigh, *is. İsk.* küçük bardak, fincan (**quaich** *d.d.)*

quail[1], *is.* **1.** bıldırcın *(Coturnix coturnix);* **2.** Kuzey Amerika bıldırcını *(Perdicidae),* **3.** *esk.* orospu, fahişe. ***e.a.- 2. bobwhite, 3. prostitute.***

quail[2] , *gs.f.* yılmak, korkmak, ödü kopmak, korkudan büzülmek, sinmek, ürkmek, cesaretini kaybetmek. ***e.a.- recoil, flinch, blench, cower, shrink.***

quaint, *sf.* **1.** tuhaf, garip, acayip ve hoş, eğlendirici, güldürücü. *a ~ sense of humor.* **2.** eski fakat cazip/zarif. *a ~ old house.* **3.** hünerle/maharetle yapılmış, **4.** *esk.* hünerli, mahir, **5.** *esk.* kurnaz, sinsi, hilekâr. ***e.a.- 1. curious, unusual, uncommon, strange, peculiar, antiquated, archaic, fanciful,* 4. *wise, skilled,* 5. *sly , crafty.* *k.a.- 1. ordinary.***

quaintly, *zf.* **1.** tuhafça, garip/acayip /hoş bir şekilde, **2.** mahirane, hünerle.

quaintness, *is.* **1.** tuhaflık, gariplik, acayiplik, hoşluk, **2.** antikalık.

quake[1], *gs.f.* **quaked, quaking 1.** titremek, ürpermek (heyecandan, soğuktan, v.b.). **~ in one's shoes** : korkudan tiril tiril titremek, **2.** sarsılmak, sallanmak. ***e.a.- 1. shudder, tremble, shiver; 2. quiver.***

quake[2], *is.* **1.** deprem, zelzele, yer sarsıntısı, **2.** titreme, ürperme, sarsılma, sallan ***e.a.- 1. earthquake.***

Quaker, *is.* **1.** dost, kardeş, dindaş, *Religious Society of Friends* adlı cemiyetin üyesi. *Kadın ise:* **Quakeress, 2. ~ gun** : (gemide/kalede) sahte top, **3. ~ish** dostça, kardeşçe, **4. ~ism** dindaşlık, kardeşlik, **5. ~ly /~ishly** dostça, kardeşçe, dindaşça.

quaker bonnet, *is. bot.* acı bakla *(Lupinus perennis* ve *Luoinus subcarnosus),* (ABD' de yetişir, mavi çiçek açar).

quaker buttons , *is.* kargabüken ağacının kurumuş zehirli tohumu.

quaker-ladies, *is. bk.:* **bluet** (2).

quakily, *zf.* sarsak/titrek/sarsıntılı bir şekilde, sallanarak, titreyerek, sarsılarak.

quakiness, *is.* sarsaklık, sallanma, sarsılma, titreme, titreklik.

quaking aspen, *is.* nazlı kavak *(Populus tremuloides).*

quakingly, *zf.* titreyerek, ürpererek, sarsılarak.

quaky, *sf.* sarsıntılı, sallantılı, titrek, sarsılan, sallanan, titreyen, ürperen.

qualifiable, *sf.* **1.** nitelendirilebilir, tavsif edilebilir, **2.** hak/ehliyet kazanabilir, liyakat kesbedebilir, **3.** düzeltilebilir, **4.** değiştirilebilir.

qualification, *is.* **1.** ehliyet, liyakat, yetenek, yeter(li)lik, **2.** nitelik, vasıf, meziyet. *He has all the ~ s.* **3.** koşul, şart, kayıt. **without~** : kayıtsız şartsız.*He endorsed the plan without~.* **I agree, with ~** : Bazı şartlarla kabul ediyorum. **4.** kısıtlama, tahdit, sınırlandırma. . *He protected his argument with several ~* . **A plan that requires ~** : Kısıtlamayı gerektiren bir plân.

qualificative, *sf.* nitel, niteleme+, niteleyici. **~ adjective** : nitelik sıfatı.

qualificatory, *sf.* **1.** niteleyen, nitelendirici, tavsif edici, **2.** kısıtlayıcı, sınırlandırıcı, **3.** değiştirici, tadil edici.

qualified, *sf.* **1.** yetenekli, ehliyetli, ehil, kabiliyetli. **be ~ to do sth.** : Bir işi yapmaya yetenekli olmak, **2.** sınırlı, kısıtlı, koşullu, şartlı. **~ approval** : koşullu onaylama, şarta bağlı muvafakat. ***e.a.- 1. able, capable, competent, fitted; 2. limited, restricted, modified.***

qualifiedly, *zf.* **1.** yetenekle, ehliyetle, ustaca, mahirane, **2.** sınırlı/kısıtlı olarak.

qualifier, *is.* **1.** yetenek/ehliyet/liyakat kazanan kimse/şey, **2.** *gr.* tümleyen, niteleyen, belirleyen (sıfat ve zarf gibi). ***e.a.- 2. modifier.***

qualify, *f.* **-fied, -fying 1.** yeteneklen-(dir)mek, yetenek/nitelik/ehliyet kazan(dır)mak. **to ~ oneself for a job** : bir iş için gerekli nitelikleri kazanmak. **~ s.o. for sth.** : birini bir işe/göreve ehil kılmak, **2.** nitelendirmek, tavsif etmek, vasıflandırmak, **3.** kısıtlamak, sınırlandırmak, koşullandırmak, şarta bağlamak, ileri bazı şartlar sürmek, **4.** *gr.* nitelemek. **Adjectives ~ nouns** : Sıfatlar, adları niteler, **5.** hafifletmek, azaltmak, yumuşatmak, mülâyimleştirmek. **~ that statement, it's too strong** : O ifade çok kuvvetli, biraz hafiflet. **6.** değiştirmek, tadil etmek, **7.** hak kazanmak, liyakat/ehliyet kesbetmek, ehil olmak. **~ as a doctor** : doktorluğa hak kazanmak/doktorluk yapmaya ehil olmak, **8.** yeterlik belgesi/ehliyet vermek, **9.** yeteneğini/kabiliyetini göstermek/ispat etmek, **10. qualifiable** : (a) nitelendirilebilir, (b) yetenek/ehliyet verilebilir, (c) sınırlandırılabilir, kısıtlanabilir, **11. qualificatory** : niteleyici, yetenek verici, sınırlandırıcı, **12. qualifyingly** : (a) yetenekli/yetkili olarak, (b) niteleyici mahiyette, (c) koşullu/şartlı olarak, (d) sınırlandırarak, değiştirerek, tahdit/tadil ederek. ***e.a.- 1. fit, suit, prepare, equip, 2. describe, characterize, designate, label, name, 3. limit, restrict,* 4.** *modify,* **5.** *moderate, meliorate, mitigate, soften, temper, reduce, diminish,* **6.** *modify, alter.*

qualitative, *sf.* **1.** nitel, nitelik+, niteleyici, niteliğini /mahiyetini belirten, keyfiyete ait. **~ analysis** : nitel çözümleme, **2. ~ly** : nitel olarak, nitelik bakımından, keyfiyet itibarıyla.

quality, *sf.&is., ç.* **-ties 1.** nitelik, vasıf, keyfiyet, özellik, hususiyet. **average ~** : ortalama nitelik. **high/poor ~** : niteliği yüksek/düşük. **~ not quantity** : nicelik değil nitelik önemlidir, **2.** mahiyet, tabiat, **3.** üstünlük, **4.** itibar, şöhret, mevki. **a man of ~** : itibar/şöhret sahibi bir kişi. **the ~** : itibarlı/tanınmış kimseler, **5.** kalite, cins, vasıf. **food of good/poor ~** : iyi/kötü gıda. **a wine of ~** : iyi cins şarap, **6.** nevi, çeşit, sınıf, **7.** meziyet. **He has many good qualities** : Birçok meziyeti vardır. **8.** *man.* nitelik : bir önermenin olumlu ya da olumsuz hâli, **9. ~ control** : nitelik kontrolu. ***e.a.- 1. trait, character, feature, attribute, property, 2. nature, character, 3. excellence.***

qualm, *is.* **1.** üzüntü, pişmanlık, nedamet. **~s of conscience** : vicdan azabı. **He had no ~s about lying** : Yalan söylediğine pişman değildi. **2.** şüphe, kuşku, korku, çekingenlik, huzursuzluk, endişe, kuruntu, karamsarlık, umutsuzluk. **to have no ~s about doing sth.**: bir şeyi yapmaktan çekinmemek. **He feels some ~s about**

the future : Gelecek hakkında bazı endişeler besliyor. **3.** anî mide bulantısı. *e.* **a.**- *1. compunction, 2. misgiving, 3. nausea.*

qualmish, *sf.* **1.** vicdanen üzgün, pişman, **2.** kuşkulu, endişeli, çekingen, huzursuz, umutsuz, karamsar, **3.** midesi bulanmış, **4. ~ly** : vicdanen üzülerek, pişmanlıkla; kuşku/endişe ile, huzursuzca, umutsuzca, karamsarca; midesi bulanarak, **5. ~ness** : vicdan azabı, pişmanlık; kuşku, endişe, çekingenlik, huzursuzluk, umutsuzluk, karamsarlık; mide bulantısı.

qualmy, *sf. bk.:* **qualmish.**

quamash, *is. bk.:* **camass.**

quandary, *is., ç.* **-daries** şaşkınlık, şaş-(ır)ma, tereddüt, şüphe, taaccüp, çıkmaz, kötü/müşkül durum, içinden çıkılması zor durum. **be in a ~** : çıkmaza saplanmak, ne yapacağını bilemek. *e.a.- dilemma, predicament.*

quandong = quandang = quantong, *is.* **1.** *bot.* Avustralya eriği *(Fusanus acuminatus)* : Sandal ağacıgillerden meyvesi ve çekirdeği yenen bir ağaç, **2.** bu ağacın eriğe benzer meyvesi veya çekirdeği.

quant, *is.&f. Brit.* **1.** sırığı suyun dibine dayayıp kayığı itmek, **2.** kayık itme sırığı. *e.a.- 1. punt.*

quanta, *ç. is. bk.:* **quantum.**

quantic, *sf. mat.* nicel işlev : iki veya daha fazla değişkenli türdeş (homojen) ve oranlı (rasyonel) işlev (fonksiyon).

quantifier, *is.* **1.** *man.* nicelten: bir önermede "bazı, bütün, hep" gibi nicelik belirten kelime, **2.** sayı/miktar bildiren kelime.

quantify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** sayısını/miktarını bildirmek/belirtmek, ölçmek, sayı ile ifade etmek, **2.** *man.* nicelemek, bir önermede "bazı, bütün, hiç" gibi kelimelerle miktar belirtmek, **3. quantification** : sayı/miktar belirtme, niceleme, **4. quantifier** : sayı/miktar belirten, niceleyen.

quantimeter, *is. tıp bk.:* **dosimeter.**

quantitative, *sf.* **1.** nicel, sayısal, sayı ile ifade edilebilen. **~ analysis** : nicel çözümleme/tahlil/analiz, **2.** sayı/miktar bildiren, **3.** (şiir) uzun ve kısa hecelerden oluşan, **4. ~ly** : nicel/sayısal olarak, **5. ~ness** : nicellik, sayı ile belirtilebilme, ölçülebilme.

quantity, *is., ç.* **-ties 1.** nicelik, çokluk, miktar, kemiyet. **a negligible ~** : önemsiz/pek az miktar. **an unknown ~** : belirsiz/bilinmeyen miktar/sayı. **extensive ~** : muazzam/pek çok miktar, **2.** çok/külliyetli miktar. **to extract ore in ~** : çok miktarda maden cevheri çıkarmak, **3. quantities** : bolluk, çokluk, mebzuliyet. **quantities of** : bol bol, pek çok, mebzul miktarda. *quantities of food were on the table.* **4.** *mat.* nicelik, **5.** *man.* nicelik, bir önermenin tümel (küllî) ya da tikel (cüz'î) oluşu, **6.** *s.bl.& şiir* hecenin bağıl uzunluğu. *e.a.- 3. abundance, profusion.*

quantize, *gl.f.* **-tized, -tizing** *mat. fiz.* **1.** nicemlemek, bir değişkene belirli bir miktarın katları olan kesikli değerler vermek, **2.** ölçülen/gözlemlenen bir çokluğu ayırtık bir kümenin elemanları cinsinden ifade etmek, **3. quantization** : nicemleme.

quantong, *is. bk.:* **quandong.**

quantum, *is., ç.* **-ta 1.** miktar, sayı, kemiyet. **the least ~** : en ufak miktar, **2.** belirli bir miktar, **3.** pay, hisse, **4.** külliyetli/çok miktar, **5.** *fiz.* nicem : en küçük ışınlanan erke birimi = Planck değişmezi ile kendi frekansının çarpımına eşit büyüklükte, daha bölünemeyen erke niceliği, **6. ~ electronics** : nicemsel elektronik, **7. ~ equivalence principle** : nicemsel eş değerlik ilkesi, **8. ~ mechanics** : nicemsel işley bilimi, nicemsel mekanik, **9. ~ mechanical** : nicemsel işley bilimsel, **10. ~ number** : nicem sayısı, **11. ~ physics** : nicemler doğa bilimi, nicemsel fizik, **12. ~ state** : nicem hâli, **13. ~ statistics** : nicemsel istatistik, **14. ~ theory** : nicemler kuramı. *e.a.- 1. quantity, amount, 3. share, portion, 4. bulk.*

quaquaversal, *sf. jeol.* çok yönlü, her yöne giden.

quarantine, *is.&f.* **-tined, -tining 1.** karantina, **2.** karantina süresi (genellikle 40 gün), **3.** karantina uygulayan makam/daire, **4.** karantina yeri/limanı, **5.** ceza olarak uygulanan toplumsal/siyasal ayrıklama/tecrit, **6.** karantinaya almak, karantina koymak/uygulamak, **7.** (toplumsal/siyasal nedenlerle) ayrıklamak, ayırmak, tecrit etmek, yalnız bırakmak. *to ~ agressor nations.* **8. ~ flag** : karantina bayrağı, bulaşıcı hastalık işareti olan sarı bayrak, **9. ~ period** : karantina süresi/müddeti, **10. ~ regulations** : karantina tüzüğü. *e.a.- 7. isolate, exclude, detain.*

quark, *is.* temel zerre : bazı fizikçilerce evrendeki bütün maddelerin yapı taşını oluşturduğuna inanılan üç temel zerreden her biri.

quarrel, *is.&f.* **-reled, -reling** *(Brit.:* **-relled, -relling)** **1.** kavga, çekişme, bozuşma, niza, münazaa. **I have no ~ with his opinion** : Fikirlerine itirazım yok. **2.** kavga etmek, çekişmek, bozuşmak. **~ with** : itiraz/şikâyet etmek. **~ with sf.o. for doing sth.** : birisini yaptığı işten dolayı muaheze etmek/çıkışmak **~ with one's bread and butter** : kendi ekmeği ile oynamak, **3.** (eskiden tatar yayı ile atılan ucu dört köşeli) ağır ve kısa ok, **4.** taşçı kalemi, **5. quarry** *d.d.:* baklava şeklinde pencere camı, **6. pick a ~** : kavga çıkarmak, **7. take up a ~** : kavgaya katılmak. ***e.a.- 1. argument, contention, dissension, dispute, wrangle, bicker, squabble, spat, 2. argue, bicker, squabble, wrangle.***

quarreler = quarreller, *is.* kavgacı, nizacı, kavga eden.

quarrelsome, *sf.* **1.** kavgacı, nizacı, mızıkçı, ters, huysuz, **2. ~ly** : kavgacılıkla, mızıkçılıkla, kavga/niza çıkararak, **3. ~ness** : kavgacılık, nizacılık, mızıkçılık, huysuzluk, terslik. ***e.a.- 1. argumentative, contentious.***

quarrier = quarryman, *is.* taşçı, taş ocağı işçisi.

quarry, *is., ç.* **-ries**, *f.* **-ried, -rying** **1.** taş ocağı, **2.** av, şikâr, şahin/atmaca/köpek ile yakalanan av, **3.** kovalanan av veya herhangi bir kimse, **4.** kare şeklinde çini/kiremit, **5.** baklava şeklinde pencere camı, **6.** taş ocağı açmak, **7.** taş ocağından taş çıkarmak. ***e.a.- 2. game, prey, 5. quarrel.***

quart, *is.* **1.** dörtte bir galon (hacim ölçüsü). **liquid ~** :0.946 litre *ABD* veya 1.136 litre *Brit.* **dry ~** : 1.101 litre *ABD,* **2.** bu hacimdeki ölçü kabı, **3.** eskrimde bir vaziyet, **4.** piket oyununda aynı cinsten dört kâğıt, **5.** *bk.:* **quarte.**

quartan, *sf.&is.* **1.** dört günde bir olan/gelen (hastalık nöbeti/humma/sıtma vb.), **2.** *patol.* dört günde bir tutan sıtma nöbeti (*Plasmodium malariae* adlı mikrop sebep olur).

quarte, *is.* eskrimde dört hücum veya savunma vaziyetinden biri. **quart, carte** *d.d.*

quarter, *is.&sf.&f.* **1.** dörtte bir, çeyrek. **a ~ of an apple** : dörtte bir elma. **divide into ~s** : dörde bölmek, dört kısma ayırmak, **2.** dörtte bir dolar = 25 sentlik sikke, **3.** çeyrek saat, 15 dakika. *He stayed there for an hour and a ~.* **4.** yılın dörtte biri, üç ay. **The bank sends out a statement each ~** : Banka her üç ayda bir hesap özeti gönderir. **a ~'s rent** : üç aylık kira. **~ day** : üç aylık maaş veya kira ödeme günü : İngiltere'de 25 Mart, 24 Haziran, 29 Eylül, 25 Aralık, **5.** *astr.* dördün, terbi, ayın tam bir dönme süresinin dörtte biri . **first/last ~** : ilk/son dördün, **6.** öğretim yılının dörtte biri, **7.** spor karşılaşma süresinin dörtte biri, **8.** dörtte bir kilo/libre, **9.** çeyrek/dörtte bir mil. **~ miler** : çeyrek millik koşucu, **10.** dörtte bir yarda = 9 inç, **11.** ağırlık birimi olarak 25 libre *ABD* veya 28 libre *Brit.*, **12.** dört cihetten biri, **13.** semt, mahalle, havali, bölge, civar, taraf. **We shall get no help from that ~** : O taraftan bize yardım gelmeyecek. **14.** *gen.* **~s** : (a) yerleşim alanı, geçici konut, (b) *As.* kışla, ordugâh, karargâh, konak yeri, **15.** (kimliği açıklanmayan) hükûmet yetkilisi, makam, kaynak. **He received secret information from a high ~** : Gizli haberi yüksek bir makamdan aldı. **16.** (harpte esir alınan düşmana gösterilen) merhamet, insaf, acıma, aman, müsamaha. **to cry ~** : aman/merhamet dilemek. **to give ~** : merhamet etmek. **no ~** : aman vermez, amansız, merhametsiz. **give no ~** : aman vermemek, **17.** kesilmiş hayvan gövdesinin dörtte biri. **fore ~** : kol, omuz (et). **hind ~** : but (et), **18.** *den.* (a) gemi bordasının kıça doğru her iki tarafı. **~ deck** : kıç güvertesi, subaylara mahsus güverte. **on the ~** : kıç omuzluğunda(n), (b) geminin arka tarafında eksenle her iki yönde 45° açı yapan çizgilerle sınırlı alan. **~ wind** : kıçın yan tarafından esen rüzgâr, (c) harp veya talim zamanında tayfaya ayrılan yer, **19.** dört eşit parçaya ayırmak, dörde bölmek, **20.** bölmek, kesmek, ayırmak, parçalamak. **~ the cake into six pieces** : pastayı altı parçaya ayırmak, **21.** (ihanet cezası vb. olarak) insan vücudunu dört parçaya ayırmak, **22.** evlere/kışlalara/konutlara yerleştirmek, iskân etmek, oturtmak. **be ~ed with/on s.o.** : (asker) birinin evine yerleştirilmek, **23.** (köpek) her tarafa koşup av aramak, **24.** *den.* rüzgâr arkadan gelecek şekilde yol almak, **25. at close ~s** : çok yakın(dan), yaklaşmış olarak, hemen hemen yan yana. **come to clos ~s** : cenkleşmek, göğüs göğüse savaşmak, **26. from all ~s** : her ta-

raftan, **27. all hands to ~s**! (savaş gemisinde) herkes yerine! **28. beat/pipe to ~s** : gemide savaş hazırlığı emrini vermek, **29. take up one's ~ with** ... : gidip ...-in yanına yerleşmek, **30. quarterer** : konuta yerleştiren, iskân eden kimse. ***e.a.- 13. region, district, place, 14. (a) lodging, 16. mercy, indulgence.***

quarterage, *is.* **1.** üç aylık (maaş/ücret), üç aylık ödeme, **2.** askeri kışlalara/evlere yerleştirme, **3.** asker yerleştirilen yerlere ödenen kira, **4.** barınak, konut, ikametgâh, kışla, yerleşim sahası.

quarterback, *is.&f.* **1.** (futbol) ileriler arkasındaki oyuncu, **2.** ileriler arkasında oynamak.

quarter-bell *sf.* çeyrekleri çalan (saat).

quarter-breed, *is.* dörtte bir melez : dört ceddinden yalnız biri beyaz olan (Amerika yerlisi).

quarter crack, *is. vet. bk.:* **sand crack.**

quartered, *sf.* **1.** dörde bölünmüş, **2.** evlere/kışlalara yerleştirilmiş, **3.** (kütük) dört parçaya dilinmiş, **4.** (arma) dört veya daha fazla bölümlü.

quarterfinal, *sf.&is.* çeyrek final (maç). **~ist** : çeyrek finale kalan takım.

quarter grain, *is.* dörde dilinmiş kütüğün damarları.

quarter horse, *is.* (ABD' de) çeyrek mil koşu atı.

quarter-hour, *is.* **1.** çeyrek saat, 15 dakika(lık zaman), **2.** saat başını çeyrek geçe/saat başına çeyrek kala.

quartering, *is.&sf.* **1.** dörde böl(ün)me/ayır(ıl)ma, **2.** evlere/kışlalara yerleştir(il)me, **3.** armayı dörde ayırma, **4.** dörde bölen, **5.** birbirine dik, **6.** *den.* kıçlık, kıç omuzluğundan esen (rüzgâr).

quarterly, *sf.&zf.&is.* **-lies 1.** üç aylık, üç ayda bir (yayımlanan/ödenen/verilen/olan). **~ report** : üç aylık rapor. **~ interest** : üç aylık faiz, **2.** üç ayda bir yayımlanan dergi, **3.** (arma) dörtlü, dört bölümlü.

quartermaster, *is.* **1.** *As.* (a) levazım, (b) levazım subayı, **2.** *den.* serdümen, vardiya çavuşu, **3. ~ Corps** *As.* Levazım Sınıfı. **~ depot** : levazım deposu. **~ field order** : levazım harekât emri. **~ General** : Levazım Dairesi Başkanı. **~ plan** : levazım plânı. **~ school** : levazım okulu. **~ unit** : levazım birliği.

quartern, *is. Brit.* **1.** ölçü biriminin dörtte biri, **2.** dört librelik (1.8 kg) ekmek.

quarternion, *is. bas.* dört yapraklı ve on altı sayfalık forma.

quarter note, *is. müz.* dörtlük nota.

quarter-phase, *sf. elekt.* çift evreli, iki fazlı. ***e.a.- diphase.***

quarter rest, *is. müz.* dörtlük fasıla.

quarter round, *is.* dörtte bir daire kesitli çıta/pervaz.

quartersaw, *gl.f.* **-sawed, -sawed/-sawn, -sawing** bir kütüğü uzunlamasına dörde biçmek.

quarter section, *is.* bir mil kare arazinin dörtte biri.

quarter sessions, *is. huk.* üç ayda bir açılan sulh mahkemesi.

quarterstaff, *is., ç.* **-staves** bir nevi mızrak, ucu sivri demirli 1.8-2.4 m uzunlukta sopa (eski bir silâh).

quarter tone, *is. müz.* iki dörtlü.

quartet(te), *is.* **1.** dörtlü, dört kişilik grup, **2.** kuartet, dörtlü çalgıcı/şarkıcı grubu, **3.** dört çalgı/ses için yazılmış müzik parçası.

quartic, *is.&sf. mat.* **1.** dörtlenik, dördüncü dereceden, **2. biquadratic** *d.d.* dörtlenik denklem veya çok terimli (polinom).

quartile, *sf.&is.* **1.** *ist.* dörtte birlik : bir dağılımın toplam sıklığını dört eşit parçaya bölen değişken değerlerinden her biri, **2.** *astrol.* boylamları 90 farklı (gök cisimleri).

quarto, *sf.&is., ç.* **-tos 1.** çeyrek boy (forma), **2.** tabakaları dört yaprağa (8 sayfaya) bölerek yapılan kitap. *kıs.:* **4to** veya **4** .

quartz, *is.* **1.** necef taşı, kuvars, çeşitli renklerde veya renksiz heksagonal kristalli silisyum dioksit : SiO2. **2. ~ crystal** : kuvars kristali, **3. ~iferous** : kuvarslı, bileşiminde kuvars bulunan. *~iferous rock.*

quartzite, *is.* kuvarsit, tanesel kuvarstan oluşmuş kaya.

quasar = quasistellar radio source, *is. astr.* 4-10 milyar ışık yılı uzakta olan ve kuvvetli radyo dalgaları yayan gök cismi.

quash, *gl.f.* **1.** ezmek, bastırmak, yok etmek. **to ~ a rebellion**: bir isyanı bastırmak. **2.** iptal etmek, feshetmek, yürürlükten kaldırmak, hükümsüz kılmak, bozmak. ***e.a.- 1. quell, subdue, 2. annul.***

quasi-, *ön ek* **1.** (isimlerin önünde) "benzer, benzeyen, andıran, yarı" anlamı katar. *ör. : quasiaccident, quasi-adult, quasi-artist, quasi-attack, quasi-bargain, quasi-certificate, quasi-comprehension, quasi-conquest, quasi-dependence, quasi-development, quasi-distress, quasi-faith, quasi-friend, quasi-invasion, quasi-miracle, quasi-poem, quasi-protection, quasi-purity, quasi-reality, quasi-scholar, quasi-tradition, quasi-victory,* **2.** (sıfatların önünde) "hemen hemen, sanki, gûya, adetâ, yarım" anlamları katar. *ör.: quasi-absolute, quasi-amiable, quasi-comic, quasi-contunuous, quasi-equal, quasi-explicit, quasi-forgotten, quasi-grateful, quasi-humorous, quasi-important, quasi-medical, quasi-normal, quasi-official, quasi-religious, quasi-vital .*

quasi contract, *is. huk.* sözleşme olmadığı hâllerde kanunun koyduğu yükümlülük.

quasi-judicial, *sf.* yarı tüzel, tüzel nitelikli olduğu hâlde yöneticilerce yürütülen.

quasi-stellar radio source, *is. bk.:* **quasar.**

quass, *is. bk.:* **kwass.**

quassia, *is.* **1.** *bot.* acı ağaç, kavasya *(Quassia amara, Picrasma excelsa),* **2. bitter wood** *d.d. ecz. kim.* acı ağaçtan yapılan, bağırsak solucanını ve böcekleri öldürmekte kullanılan ilâç.

quate, *sf. İsk. bk.:* **quiet.**

quaternary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** dört+, dörtlü, dört adet, **2.** dörtlü takım/grup, **3.** dört sayısı, **4.** *jeol.* dördüncü zaman, içinde bulunduğumuz jeolojik çağ(a ait), **5. ~ ammonium compound = ~ ammonium salt** : dörtlü amonyum tuzu, N atomu dört organik gruba bağlı amonyum tuzları, antiseptik ve dezenfektan olarak kullanılırlar.

quaternate, *sf.* dört bölümlü/dilimli (yaprak vb.).

quaternion, *is.* **1.** dört kişiden/şeyden oluşan takım, **2.** *mat.* dördey: iki vektörün bölümüne denk olup bir gerçel ve üç karmaşık sayının toplamı şeklinde ifade edilen çokluk veya işleç. Dördeyler alanı çarpma işleminde değişmeli *(commutative)* değildir. **3. ~s** : dördeyler matematiği.

quatorze, *is., ç.* **-torzes** *Fr.* pike oyununda on dört sayı kazandıran aynı cinsten dört kâğıt.

quatrain, *is.* dördül, rubai, dörtlük, dört mısralı şiir.

quatre, *is. Fr.* (iskambil, zar vb.) dörtlü.

quatrefoil, *is.* **1.** dört dilimli yaprak, **2.** *mim.* dört yapraklı yoncaya benzer süs. **3. ~ed** : dört dilimli, dört yapraklı.

quattrocento, *is. It.* XV. yüzyıl (İtalyan sanat ve edebiyatı).

quaver, *is.&f.* **1.** titremek, **2.** titrek sesle konuşmak/şarkı söylemek, **3.** titreme, titreyiş, ses titremesi, **4.** *Brit. müz.* sekizlik nota, **5. ~er** : titreyen, titrek sesle konuşan/şarkı söyleyen, **6. ~ingly** : titreyerek, **7. ~y = ~ous** : titrek.

quay, *is.* **1.** rıhtım, iskele, **2. ~age** : rıhtım ücreti/parası, **3. ~like** : iskele biçiminde, rıhtıma benzer. ***e.a.- 1. wharf.***

Que. = Quebec.

quean, *is.* **1.** adî/şirret kadın, ahlâksız/terbiyesiz kadın, **2.** orospu, fahişe, sürtük, aşüfte, **3.** *Brit.- k.d.* iri yarı kız veya genç kadın. ***e.a.- 1. shrew, hussy, 2. prostitute, harlot.***

queasy, *sf.* **-sier, -siest 1.** midesi bulanan/bulanmış, midesi çabuk bulanan, **2.** mide bulandırıcı, tiksindirici, iğrenç, **3.** (vicdanen/ruhen) huzursuz, rahatsız, **4.** titiz, müşkülpesent, kılı kırk yaran, **5.** nazik, tehlikeli, **6. queasily :** midesi bulanarak, mide bulandırıcı/tiksindirici/iğrenç bir şekilde, titizlikle, müşkülpesentlikle, kılı kırk yararcasına, **7. queasiness :** midesi bulanma, bulantı; mide bulandırıcılık, iğrençlik; (vicdanen/ruhen) huzursuzluk, rahatsızlık; titizlik, müşkülpesentlik. ***e.a.- 1. nauseous, nauseated, 2. nauseating, qualmish, 3. uneasy, 4. squeamish, fastidious, 5. uncertain, hazardous, troublous.***

quebracho, *is., ç.* **-chos** *bot.* **1.** (bir tür) mazı meşesi *(Schinopsis Lorentzii, S. Balansae)*: odun ve kabukları boyacılık ve debbağlıkta kullanılır, **2.** ferah ağacı *(Aspidosperma quebrachoblanco)* : Şili'de yetişir, kabuklarından ateş düşürücü ve solunum hastalıklarını tedavi edici ilâç yapılır.

queen, *is.&f.* **1.** kraliçe, kralın/hükümdarın eşi, **2.** kadın hükümdar, **3.** seçkin/güzide kadın, kraliçe. **a beauty ~** : güzellik kraliçesi, **4.** (iskambilde) kız, kraliçe, **5.** (satranç) vezir, **6.** *ABD-argo* ibne, **7. ~ bee** *d.d.:* arı beyi, ana arı, **8.** kraliçe olarak hüküm/saltanat sürmek. **to ~ it** : ta-

hakküm etmek, kraliçe gibi davranmak, **9. ~ Anne's lace** *bot.* yabanî havuç *(Daucus carota),* **10. ~ cell** : üremek için arıların ana arıya kovanda yaptıkları özel göze, **11. ~ city** : bir ülkenin en güzel/ünlü/büyük şehri, **12. ~ consort** : sultan, kraliçe, hükümdarın karısı, **13. ~ dowager** : dul kraliçe, **14. ~ mother** : ana kraliçe, kralın anası, **15. ~ of Heaven** : Meryem Ana, **16. ~ olive** : iri zeytin, İspanya'da Sevil zeytini, **17. ~ post** : çatı ana direği, **18. ~ regent** : (a) başkası adına hüküm süren kraliçe, (b) **~ regnant** *d.d.* tahtta bulunan kraliçe, **19. ~ - size** : (a) geniş (150-180 cm genişlikte). *~-size bed.* (b) bu tip yatağa örtülen. *~-size blankets.* **20. ~'s pawn opening** : (satranca) vezirin önündeki piyadeyi iki ileri sürerek başlama.

queenly, *zf.&sf.* **-lier, -liest 1.** kraliçeye özgü/ yakışır. *~ grace.* **2.** kraliçe gibi, kraliçe edasıyla, **3.** kraliçeye ait. *~ propriety.* **4. queenliness** : kraliçe gibi davranış.

queer, *sf.&is.&f.* **1.** garip, acayip, tuhaf. *a ~ notion of justice.* **2.** şüpheli, ne idüğü belirsiz, **3.** keyifsiz, rahatsız. *to feel ~* . **4.** aklî dengesi bozuk, dengesiz, akıldan piyade, **5.** *argo* homoseksüel, ibne, **6.** *argo* sahte, kalp, **7.** bozmak, mahvetmek, alt üst etmek, **8.** tehlikeye atmak, tehlikeli duruma düşürmek, **9. be ~ for** : delice düşkün olmak, müptelâsı olmak, dadanmak, **10. ~ish** : acayipçe, biraz garip/tuhaf, **11. ~ly** : garip/tuhaf bir şekilde, **12. ~ness** : gariplik, tuhaflık, acayiplik. ***e.a.- 1. odd, singular, eccentric, weird, 2. doubtful, suspicious, shady, 3. giddy, faint, qualmish, 5. homosexual, 7. spoil, ruin, 8. jeopardize.***

quell, *gl.f.* **1.** (isyan vb.) bastırmak, tenkil etmek, ezmek, yatıştırmak, söndürmek, boyun eğdirmek, mağlûp etmek, **2.** teskin etmek, sakinleştirmek, yatıştırmak, yumuşatmak, **3. ~able** : yatıştırılabilir, bastırılabilir, söndürülebilir, teskin edilebilir, **4. ~er** : bastıran, tenkil eden, yatıştıran, söndüren, teskin eden kimse/şey. ***e.a.- 1. suppress, crush, quash, vanquish, subdue, defeat, conquer, quench, extinguishB calm, pacify, compose, quiet, allay.***

quelque chose, *Fr.* önemsiz/basit şey. ***e.a.- trifle.***

quench, *gl.f.* **1.** (susuzluğunu/hararetini) gidermek, söndürmek, (arzusunu) tatmin etmek, yatıştırmak, **2.** (ateş vb.) söndürmek, bastırmak, **3.** su ile/suya batırarak soğutmak, **4.** (isyan vb.) bastırmak, tenkil etmek, ezmek, yatıştırmak. *to ~ an uprising.* **5. ~able** : söndürülebilir, giderilebilir, yatıştırılabilir, bastırılabilir, su ile soğutulabilir, **6. ~er** : söndüren, gideren, bastıran, yatıştıran, tatmin eden kimse/şey, **7. ~less** : giderilemez, söndürülemez, yatıştırılamaz, bastırılamaz, tenkil edilemez, tatmin edilemez. ***e.a.- 1. slake, satisfy, allay, 2. extinguish, put out, 3. cool, 4. subdue, overcome, quell, destroy.***

quenelle, *is.* sulu köfte : kıyma, ekmek ufağı ve yumurta ile yoğrulup suda kaynatılır.

quercetin, *is. biy.-kim.* sarı boya : C15H 10O7. Siyah meşe kabuğundan elde edilir. **quercetic** : sarı boya+.

quercine, *sf.* meşe+, meşeye ait, meşe ile ilgili.

quercitron, *is.* **1.** *bot.* kara meşe *(Quercus velutina)* : iç kabuğundan sarı boya yapılan bir tür meşe ağacı, **2.** kara meşe kabuğundan elde edilen sarı boya.

querida, *is. GB ABD* sevgili, maşuka, sevilen kadın/kız. ***e.a.- darling, sweetheart.***

querist, *is.* soruşturmacı, muhakkik, soru soran kimse.

quern, *is.* el değirmeni.

querulous, *sf.* **1.** mızmız, şikâyetçi, bir şeyi beğenmez, huysuz, titiz, hâlinden yakınan, şikâyet eden, hırçın, sızıldanan. *a ~ tone.* **2. ~ly**: şikâyet edercesine, yakınırcasına, mızmızlıkla, hiçbir şeyi beğenmeyerek, **3. ~ness** : mızmızlık, şikâyetçilik, huysuzluk, titizlik, hiçbir şeyi beğenmeme. ***e.a.- 1. complaining, peevish, petulant, testy.***

query, *is., ç.* **-ries**, *f.* **-ried, -rying 1.** soru, sorgu, sual, **2.** şüphe, tereddüt, **3.** soru işareti, istifham, **4.** sormak, sorguya çekmek, **5.** (doğruluğundan) şüphelenmek, şüphe etmek, kuşkulanmak, şüpheli bulmak. *to ~ a statement.* **6.** soru işareti koymak. **7. ~ingly** : soruşturarak, şüphelenerek, şüphelenircesine, şüphe/kuşku ile. ***e.a.- 1. question, inquiry, 2. doubt, 3. question mark, 4. ask, inquire, interrogate.***

quest, *is.&f.* **1.** arama, araştırma. **a ~ for uranium** : uranyum arama, **2.** (Orta Çağlarda şövalyelerin atıldığı) macera, serüven, **3.** serüvenci, maceraperest, macera arayan, **4.** *Brit.- k.d.* soruşturma, tahkikat, **5.** *gen.* **~ for/after** : ara-

mak, araştırmak. **to ~ after hidden treasure**: gizli hazineyi aramak, **6.** serüvene/maceraya atılmak, **7.** (av köpeği) (a) av aramak, (b) havlamak, ulumak, **8. quester** : arayan, araştıran kimse, **9. questingly** : araştırarak. ***e.a.- 1. search, pursuit, 4. inquest, 5. search, seek, pursue, 7. (a) search, (b) bay.***

question, *is.&f.* **1.** soru, sorgu, sual. **~ mark** : (a) soru işareti, (b) bilinmeyen/meçhul şey. **idle ~** : anlamsız/beyhude soru. **leading ~** : belirli cevap bekleyen/verilecek cevabı belirleyen soru. **loaded ~** *: k.d.* çok anlamlı/taraflı bir soru. **rhetorical ~** : cevabı beklenmeyen/aşikâr gözüken soru. **put a ~** : soru sormak, **2.** sorun, mesele, zorluk/müşkülât arz eden durum. **a ~ of life and death** : ölüm kalım meselesi. **an open ~** : sürüncemede kalmış/hallolunmamış mesele. **a ~ of time** : zaman meselesi. **Success is merely a ~ of time** : Başarı, sadece bir zaman meselesidir. **that is not the ~** : mesele o değil, **3.** bahis, konu, mevzu, söz konusu. **beyond the ~** : konu dışında, konu ile ilgisi yok. **come into ~** : konu olmak, konusu edilmek, konu olarak ortaya çıkmak. **the matter in ~** : söz konusu olan husus/mesele. **There was some ~ of ...** : ... söz konusu idi. **There is no ~ of his being dismissed** : Onun işinden çıkarılması söz konusu değildir. **4.** anlaşmazlık konusu, ihtilâflı mesele. **raise a ~ about sth** : bir şeye itiraz/muhalefet etmek, ihtilâfa düşmek, **5.** soruşturma, istintak, muhakeme. **a general ~** *huk.* tanığa bütün bildiklerini söylemesini emreden soru, **6.** gensoru. **~ period = ~ time** : gensoru zamanı/oturumu, mecliste bakanlara soru yöneltilen celse, **7.** önerme, öneri, teklif. **put the ~ (to a meeting etc)** : teklifi oya koymak, **8.** kuşku, şüphe, **beyond /past (all) ~**: hiç küşkusuz/şüphesiz, hiç şüphe yok, asla şüphe götürmez. **there is no ~ about it** : ona hiç şüphe yok, o husus kesindir. **without ~** : kuşkusuz, şüphesiz, şüphe yok ki, muhakkak. **to obey without ~** : körü körüne/itiraz etmeden itaat etmek, **9. call in(to) ~** : (a) itiraz etmek, kabul etmemek, (b) şüphelenmek, şüphe ile karşılamak, **10. in ~** : (a) söz/bahis konusu, bahis mevzuu. **the point in ~** : söz konusu mesele, (b) anlaşmazlık konusu, münakaşa mevzuu, **11. out of the ~** : olanaksız, imkânsız, asla, söz konusu olamaz, bahsi bile edilemez, **12.** soru/sual sormak, sorguya çekmek, istintak etmek. **be ~ed** : sorguya çekilmek, **13.** sormak, araştırmak, tahkik etmek, **14.** kuşkulanmak, şüphelenmek, şüphe etmek, şüphe göstermek. **He ~ed her sincerity** : Onun sadakatinden şüphe ediyordu. **I ~ whether he will come** : Gelip gelmeyeceği belli değil. **I would never ~ his honesty** : Dürüstlüğünden asla şüphe etmem. **It is not to be ~ed that...** ... -den şüphe edilemez, **15.** itiraz etmek, karşı gelmek, inkâr etmek, **16. ~er** : soru soran, sorguya çeken kimse. ***e.a.- 1&5. interrogation, querry, inquiry, 9. (a) dispute, challenge, 10. (a) under consideration, (b) in dispute, 11. impossible, unthinkable, 12. interrogate, query, examine, 13. ask, inquire, 14. doubt, 15. challenge, dispute. k.a.- 1&12. answer.***

questionable, *sf.* **1.** şüpheli, şüphe uyandıran, şüphe götürür. *~ activities. ~ behavior in money matters.* **2.** tartışılabilir, kabilimünakaşa, münakaşa götürür, kesin değil. *a ~ idea/ proposal.* **3. ~ness = questionability** : şüpheli hâl, şüphe uyandırma; tartışılabilme, kesin olmama, **4. questionably** : şüpheli bir şekilde, şüphe uyandırırcasına. ***e.a.- 1. doubtful, 2. debatable, disputable, controvertible, dubitable, dubious. k.a.- 1. certain.***

questioning, *sf.&is.* **1.** soru soran, cevap bekleyen, istifhamkâr. *a ~ tone.* **2.** meraklı, araştırıcı, her şeyi sorup öğrenmek isteyen. *an alert and ~ mind.* **3.** soruşturma, istintak, sorguya çekme, tahkikat, araştırma, **4. ~ly** : soru sorarcasına, soruşturarak, araştırarak, sorguya çekercesine. ***e.a.- 3. inquiry, interrogation.***

questionless, *sf.&zf.* **1.** kuşkusuz, şüphesiz, şüphe götürmez, **2.** itirazsız, sorgu sualsiz. *~ faith in God.* **3. ~ly** *d.d.* soru sormaksızın, sorup araştırmadan, itiraz etmeksizin, hiç şüphelenmeden. ***e.a.- 1. doubtless, unquestionable, 2. unquestioning, 3. unquestionably.***

questionnaire, *is.* sorular, soru listesi/cetveli, soru/anket kâğıdı/belgesi.

questor/questorial/questorship, *sf. bk.:* **quaestor/quaestorial /quaestorship.**

quetzal = quezal, *is.* **1.** *zool.* küesal *(Pharomachrus mocinna)* : Orta ve Güney Amerka'da yaşayan gökkuzgunumsulardan tavus gibi uzun kuyruklu, tüyleri kırmızı, yeşil, sarı, beyaz renkli bir kuş, **2.** Guatemala para birimi, 100 centavos.

queue, *is.&f.* **queued, queuing 1.** kuyruk saç örgüsü, **2.** kuyruk, sıra, sıra bekleyen halk dizisi, **3.** *gen.* ~ **up** : dizilip beklemek, sıraya/kuyruğa girmek, sıra/kuyruk olmak.

quibble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** yanıltmaca, safsata, mugalâta, iki anlamlı/kaçamaklı söz, **2.** serzeniş, sitem, takaza, hafif itiraz, **3.** kaçamaklı konuşmak, safsata/mugalâta yapmak, mugalâtaya boğmak, baştan savma cevap vermek, **4.** beğenmemek, kusur bulmak, başa kakmak, serzeniş/sitem etmek, önemsiz mesele üzerinde durmak, kılı kırk yarmak, **5. quibbler** : safsatacı, mugalâtacı, iki anlamlı konuşan, kaçamak cevap veren kimse. ***e.a.- 1.*** *evasion, equivocation, sophism, shift, ambiguity,* ***3.*** *equivocate,* ***4.*** *carp, cavil.*

quibbling, *sf.&is.* **1.** yanıltmacalı, safsatalı, mugalâtalı, iki anlamlı, kaçamaklı, **2.** serzenişli, sitemli, **3.** kaçamaklı konuşma, safsata/mugalâta yapma, mugalâtaya boğma, baştan savma cevap verme, **4.** beğenmeme, kusur bulma, başa kakma, serzeniş/sitem etme, önemsiz mesele üzerinde durma, kılı kırk yarma, **5. ~ly** : safsata/mugalâta ile, kaçamaklı bir şekilde; serzenişle, sitemle. ***e.a.- 2.*** *carping, niggling.*

quiche, *is. Fr.* Fransız böreği : hamur içine peynir, et, soğan vb. doldurularak fırında pişirilmiş yemek.

quick, *sf.&is.&zf.* **1.** tez, çabuk, ivedi, seri, anî. **a ~ response** : anî cevap. ~ **assets** : çabuk paraya çevrilebilen mal/değerler (bono, senet vb.). ~ **returns** : çabuk gelen kazanç. **as ~ as I can** : mümkün olan sür'atle, elimden geldiği kadar çabuk, **2.** hızlı/sür'atli (hareket esen). *a ~ fox. a ~ train.* ~ **march** : hızlı yürüyüş, **3.** çevik, ayağına tez, **4.** aceleci, sabırsız. *a ~ temper.* **5.** canlı, kuvvetli, hararetli, ateşli (duygu vb.). ~ *feelings.* **6.** faal, işlek, hızlı iş gören. *a ~ worker.* **7.** keskin (zekâlı), anlayışlı, zeki, çabuk kavrayan. *a ~ student.* **8.** duyar, hassas, keskin. *a ~ ear/eye.* **9.** gebe, hamile, **10.** *esk.* canlı, diri, hayatta, **11. the ~** : canlılar, hayatta olanlar. *the ~ and the dead.* **12.** tırnak altındaki hassas et, **13.** hayatî/en önemli şey, **14. cut to the ~** : çok incitmek/yaralamak, kalbinden vurmak, derinden yaralamak, **15. ~ grass** *bk.:* **couch grass**, **16. ~ time** *ABD- As.* dakikada 120 adımlık yürüyüş, **17. ~ly** *d.d.* tezelden, ivedilikle, alelâcele, anî/seri olarak, çabucak, hızla, sür'atle, **18. ~ness** : çabukluk, hız(lılık), sür'at(lilik), ivedilik, acelecilik. ***e.a.- 1.*** *fast, prompt, immediate, fleet, expeditious,* ***2.*** *rapid,* ***3.*** *swift, fleet,* ***4.*** *hasty, impatient, abrupt, curt,* ***5.*** *lively, keen, acute, sensitive, alert,* ***6.*** *nimble, agile, brisk,* ***7.*** *sharp,* ***8.*** *perceptive,* ***9.*** *pregnant,* ***10.*** *living.* ***k.a.- 1&5&7.*** *slow.*

quicken, *f.* **1.** hızlandırmak, çabuklaştırmak, sür'atlendirmek, ivedileştirmek. *He ~ed his pace.* **2.** canlandırmak, diriltmek, uyarmak, uyandırmak. *to ~ the imagination.* **3.** hayat/canlılık vermek, canlandırmak. *Spring rains ~ed the earth.* **4.** şenlendirmek, heveslendirmek, şevke getirmek, neşelendirmek, **5.** canlanmak, dirilmek, yeniden doğmak, zindeleşmek, **6.** rahimde hayat belirtisi göstermek, **7.** (gebelik) çocuğun rahimde oynamaya başladığı döneme girmek, **8. ~er** : hızlandıran, çabuklaştıran, ivedileştiren, canlandıran, uyaran. ***e.a.- 1.*** *accelerate, speed, hasten, hurry,* ***2.*** *animate, rouse, excite, stimulate,* ***5.*** *revive.* ***k.a.- 1.*** *retard, slow, slacken, deaden.*

quick-fire = quick-firing, *sf.* seri ateşli (top).

quick-freeze, *f.* **-froze, -freezing** çabuk don(dur)mak.

quickie, *sf.&is.* **1.** şipşak, alelacele çevrilen/yazılan/yapılan şey (film, kitap, vb.), **2.** çabuk içilen içki.

quicklime, *is.* sönmemiş kireç.

quicksand, *is.* **1.** yutan bataklık : derin, kumlu ve düşenlerin kurtulması mümkün olmayan bataklık, *mec.* içinden çıkılmaz zor durum, **2. ~y** : yutan bataklıklı.

quickset, *is. Brit.* **1.** yeşil çit, taze dikenli fidanlardan oluşan çit, **2.** çit fidanı.

quicksilver, *is.* cıva.

quickstep, *is.* **1.** hızlı askerî yürüyüş, **2.** hızlı yürüyüş marşı, **3.** hareketli dans.

quick-tempered, *sf.* çabuk kızan/öfkelenen.

quick-witted, *sf.* **1.** çabuk anlar, zeki, kavrayışlı, sür'atiintikal sahibi, hazırcevap, **2. ~ly** : zekice, çabucak kavrayarak, hazırcevaplıkla, **3. ~ness** : zekilik, çabuk anlama/kavrama, hazırcevaplık.

quid, *is.* **1.** ağızda çiğnenen tütün parçası, **2.** geviş getirme, **3.** *Brit.- argo* bir sterlin. **be ~s in** : kazancı yerinde olmak, iyi kâr etmek.

quiddity, *is., ç.* **-ties 1.** öz, nitelik, mahiyet, yaratılış, asıl tabiat, **2.** (tartışmada, fikirler arasında) önemsiz ayrılık/fark, gereksiz itiraz, sudan bahane. ***e.a.- 2. cavil, quibble.***

quidnunc, *is.* dedikoducu, meraklı, her şeyi öğrenme merakında olan kimse. ***e.a.- gossip, busybody.***

quid pro quo, *is.* **1.** *ç.* **quid pro quos** : karşılık, bedel, taviz, **2.** *ç.* **quids pro quo** : başka bir şeyin yerini tutan/alan nesne, eş değer, muadil. ***e.a.- 2. substitute.***

quién sabe, *İsp.* kim bilir. ***e.a.- who knows.***

quiescent, *sf.* **1.** sakin, hareketsiz, sükûnette, istirahatte, durgun, uyuşuk, **2. quiescence= quiescency** : sakinlik, hareketsizlik, sükûnet, sükûn, istirahat. ***e.a.- 1. quiet, resting, still, inactive, dormant, latent.***

quiet, *is.&sf.* **1.** sessizlik, dinginlik, sükûnet, sükûn, sükût, rahat, huzur, asayiş, sulh. *a time of* **~**. **keep ~** : susmak, rahat/uslu durmak, sakin olmak, sessizliği/sükûneti korumak, gürültü yap(tır)mamak, **2.** sessiz, sakin, dingin, asude. **keep sth. ~** : bir şeyi gizli tutmak/örtbas etmek. **to live in a ~ way** : sakin/asude bir hayat sürmek. **a ~ life** : sakin bir hayat. **to do sth. on the ~** : bir işi sessizce/kimseye sezdirmeden yapmak. **I am telling you that on the ~** : Bunu yalnız sana söylüyorum, kimse duymasın. **3.** rahat, huzur içinde. *a ~ conscience.* **4.** uykuda, istirahatte, **5.** hareketsiz, dağdağasız, üzüntü ve endişeden uzak. *a ~ Sunday afternoon.* **6.** hareketsiz, durgun. *~ waters.* **7.** sessiz, gürültüsüz. *~ neighbors. a ~ street.* **8.** sessiz, susmuş, sükûtî. *a ~ person.* **Be ~ !** Sus! **9.** gösterişsiz, yumuşak. *~ colors.* **10.** cansız, hareketsiz, faaliyetsiz. **The stock market was ~ today** : Borsa bugün hareketsizdi. **11.** nazik, yumuşak huylu, uslu, **12.** susturmak, **13.** yatıştırmak, teskin etmek, **14.** (korku, şüphe, gürültü vb.) gidermek, izale etmek, azaltmak, hafifletmek, bastırmak, **15. ~ down** : susmak, yatışmak, sakinleşmek, sükûnet bulmak, rahata/sükûna kavuşmak, **16. ~ly** : sessizce, yavaşça, sükûnetle, hareketsizce, **17. ~ness** : sessizlik, sükût, sükûnet, hareketsizlik, rahat, huzur, dinginlik. ***e.a.- 1. silence, stillness, calm, tranquility, peace, 2. calm, serene, peaceful, 6. motionless, unmoving, 7. still, 8. silent, 9. subdued, 12. still, hush, silence, 13. pacify, lull, soothe. k.a.- 1. noise, din, disturbance, commotion, 2. perturbed, 6. active, 7. noisy.***

quieten, *f. Brit.* sus(tur)mak, sakinleş-(tir)mek.

quietism, *is.* **1.** dingincilik : tam bir gönül dinginliği, tutkusuzluk içinde isteklerden sıyrılmış olarak, direnç göstermeden kendini Tanrı istencine vermeyi ve Tanrısal ruh dinginliği kazanmayı amaç edinen dünya görüşü, **2.** ruhsal ve bedensel huzur, gönül ve fikir rahatlığı, **3. quietist** : dinginci, **4. quietistic** : dinginci+, dingincilik felsefesine göre.

quietude, *is.* sessizlik, sükûnet, dinginlik, asudelik, gönül rahatlığı, huzur. ***e.a.- quiet, stillness, calmness, tranquility.***

quietus, *is., ç.* **-tuses 1.** son darbe, bir şeyi kesinlikle bitiren eylem, **2.** ölüm. **give s.o. his~:** öldürmek, işini bitirmek, **3.** öldüren şey, **4.** ibra, borçtan kurtulma, hesabın ödenip kapanması. ***e.a.- 2. death, 4. release, discharge.***

quiff, *is. Brit.* **1.** (alında) bukle, kâkül, perçem, **2.** *argo* fahişe, her önüne gelenle yatan kadın. ***e.a.- 1. forelock.***

quill, *is.&f.* **1.** iri tüy, kuşun kanat ve kuyruğundaki kalın tüy, telek. **~ feather** : iri/sert tüy, **2.** içi boş tüy sapı, **3. ~ pen** *d.d.:* tüy kalem. **~ driver** : yazar, muharrir, kâtip, **4.** kirpi dikeni, **5.** *müz.* (a) kamıştan yapılmış çalgı borusu, (b) mızrap, **6.** makara, masura, **7.** *mak.* içi oyuk mil, zıvana, **8.** makaraya/masuraya sarmak, **9.** fitilli dikmek, **10.** dikenlerle örtülmek/kaplanmak. **11. ~like** : tüy gibi, tüye benzer. ***e.a.- 6. bobbin, spool.***

quillai, *is.* **1.** *bk.:* **soapbark** (1), **2. ~ bark** *bk.:* **soapbark** (2).

quillback, *is., ç.* **-backs/-back** *zool.* nehir sazanı *(Carpiodes cyprinus)* : ABD nehirlerinde yaşayan sırt yüzgeci uzun sazan balığı türü. **~ carpsucker** *d.d.*

quillwort, *is. bot.* tüy yaprak *(Isoetes)* : su kıyılarında ve bataklıklarda yetişen yaprakları tüye benzer ot.

quilt, *is.&f.* **1.** yorgan, **2.** içi pamuklu/ yünlü yatak örtüsü, **3.** köpülemek, yorgan gibi içine pamuk/yün doldurup aralıklı dikmek, **4.** içine pamuk/yün doldurup yorgan yapmak, **5. ~ed** : köpülenmiş, (yorgan gibi) içi pamuk/ yün doldurulup dikilmiş, **6. ~ing** : köpüleme, yorgan dikme, yorgancılık, yorgan malzemesi, **7. ~ing bee** *ABD* yorgan dikme imecesi, kadınların bir araya gelip yorgan dikmesi, **8. ~er** : yorgancı, yorgan diken/köpüleyen.

quinacrine, *is. ecz.* atebrin, sıtma tedavisinde kullanılan ilâç: C23H30ClN3O. ***e.a.-*** *atebrin.*

quinary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** beş+, beşli, **2.** beşli kümelere ayrılmış, **3.** beşli/beş tabanlı (sayı sistemi).

quinate, *sf. bot.* beşli (kümeler hâlinde).

quince, *is.* **1.** ayva. **~ jam/marmalade** : ayva reçeli, **2.** *bot.* ayva ağacı *(Cydonia oblonga).*

quincuncial, *sf.* **1.** köşebeşli, bir karenin dört köşesine ve merkezine yerleştirilmiş, **2.** *bot.* beşli, **3. ~ly** : köşebeşli olarak.

quincunx, *is.* **1.** köşebeşli diziliş, bir karenin köşelerine ve merkezine diz(il)me, **2.** *bot.* beşli diziliş : ortada bir, kenarlarda ikişer olarak dizilme.

quindecagon, *is. geom.* onbeşgen, on beş kenarlı çokgen.

quindecennial, *sf.&is.* on beşinci yıl dönümü(ne ait), on beş yıllık.

quinella = quinela, *is.* ikili bahis : sıraya bakmaksızın yarışta birinci ve ikinci gelecek atları belirlemekten ibaret bahis. *bk.:* **exacta.**

quinidine, *is. ecz.* C20H24N2O2, sıtma ve kalp hastalıklarında kullanılan kinin eşizi alkaloid.

quinin(e), *is. ecz.* kinin : C20H24N2O2, sıtma tedavisinde kullanılan ilâç (alkaloid). **~ water** : tonik, kininli su.

quinnat salmon, *is. bk.:* **chinook salmon.**

quinoid, *sf. &is. kim.* kinonlu madde, kinona benzer.

quinoidine, *is. ecz.* kinoidin: kinin taklidi ilâç.

quinol, *is. kim.* kinol, hidrokinon.

quinoline, *is. kim.* kinolin, boya yapımında eritici olarak kullanılan bileşim: C9H7N.

quinone = chinone, *is. kim.* kinon : C6H4O2 . Fotoğrafçılıkta ve debbağlıkta kullanılan bileşim.

quinonoid = quinoid, *sf. kim.* kinona benzer.

quinquagenarian, *sf.&is.* **1.** elli yaşında, ellilik, **2.** elli yaşlarında, yaşı 50-60 arasında olan (kimse).

quinque-, *ön ek* "beş", *quinquevalent* : beş değerli.

quinquennial, *sf.&is.* **1.** beş yılık, **2.** beş yılda bir (olan), **3.** beşinci yıl dönümü, **4.** beş yıl(lık süre), **5.** beş yıl süren, **6. ~ly** : beş yılda bir.

quinquennium, *is., ç.* **-quenniums/-quennia** beş yıl.

quinquepartite, *sf.* beş parçalı, beşe bölünmüş.

quinquevalent, *sf. kim.* **1.** beş değerli/valanslı, **2.** beş ayrı valans gösteren, **3. quinquevalence = quinquevalency :** beş değerlilik/ valanslılık. ***e.a.- 1.*** *pentavalent.*

quinsy, *is. patol.* anjin, bademcik yangısı/ iltihabı.

quint, *is. k.d. bk.:* **quintuplet.**

quintain, *is.* mızrak hedefi : Orta Çağlarda mızrak hedefi olarak dikilen cansız kukla.

quintal, *is.* kental, 100 kilogram.

quintessence, *is.* **1.** öz, ruh, cevher, hulâsa, **2.** bir şeyin en mükemmel şekli, **3.** (Orta Çağ felsefesinde) ruh, eter, evreni oluşturan maddelerin beşincisi (öbürleri hava, toprak, ateş ve su), **4. quintessential :** özlü, öze ait, **5. quintessentially :** özlü bir şekilde, özle igili olarak.

quintet(te), *is.* **1.** beşli, beş kişilik grup/ takım, kentet, **2.** beş çalgı ile çalınan müzik parçası.

quintic, *sf.&is.* beşinci derece(den olan çokluk).

quintile, *sf.&is. astrol.* burçlar kuşağının beşte biri veya 72°lik parçası.

quintillion, *sf.&is., ç.* **-lions/-lion** kentilyon : ABD ve Fransa'da: 10^{18}, Almanya ve İngiltere'de 10^{30} .

quintuple, *sf.&is.&f.* **-pled, -pling 1.** beş kat, beş misli, **2.** bir sayının beş katı olan sayı, **3.** beş kat/misli olmak/yapmak, beş katına çık-(ar)mak. ***e.a.- 1.*** *fivefold.*

quintuplet, *is.* **1.** beşlik grup/takım, **2.** ~s: beşiz, bir batında doğan beş çocuk, **3.** beşizlerden her biri.

quintuplex, *sf.* beş kat, beş misli. ***e.a.-*** *fivefold, quintuple.*

quintuplicate, *sf.&is.&f.* **-cated, -cating 1.** beş kopye, birbirinin aynı olan beş nüsha, **2.** beşinci kopye/suret, **3.** beş kopye çıkarmak, beş nüsha olarak hazırlamak, **4.** beş katını almak, beş kat yapmak, **5. quintuplication** : beş katını alma, beş misli yapma, beş kopye yapma.

quip, *is.&f.* **quipped, quipping 1.** nükteli söz (söylemek), zekice/hazır cevap (vermek), **2.** alaycı/müstehzi söz (söylemek), **3.** kaçamaklı söz (söylemek), **4.** acayip hareket/şey, **5. ~pish** : nükteli, müstehzi, **6. ~ster** : (a) nükteci, hazır cevap, (b) alaycı/müstehzi konuşan kimse. ***e.a.- 1.*** *joke, witticism,* ***2.*** *taunt, gibe,* ***3.*** *quibble, cavil.*

quipu, *is.* ilkel andaç: eskiden Peru yerlilerinin hesap tutmak, olayları tespit etmek için kullandıkları yer yer düğümlenmiş renkli ipler.

quire, *is.&f.* **quired, quiring 1.** yirmi dört tabakalık kâğıt destesi, **2.** yirmi dört sayfalık basılmış forma, **3.** yirmi dörde katlamak, yirmi dört sayfalık formalara ayırmak, **4.** *esk. bk.:* **choir.**

Quirinal, *sf.&is.* **1.** Roma şehrinin yedi tepesinden biri, **2.** bu tepe üzerinde bulunan kral sarayı, **3.** İtalya'da krallık yönetimi.

quirk, *is.* **1.** gariplik, acayiplik, tuhaflık, tuhaf davranış, **2.** kaçamak söz/davranış, **3.** anî dönüş/değişiklik, tersine dönme. *a ~ of fate.* **4.** (yazıda) süs, gösteriş, **5.** *mim.* kabartmalı süslemede girinti/aralık/oyuk, **6.** *esk. bk.:* **quip.** ***e.a.-*** ***1.*** *peculiarity,* ***2.*** *quibble, evasion, shift, subterfuge.*

quirky, *sf.* **quirkier, quirkiest 1.** garip, acayip, tuhaf, tuhaf davranışlı, **2.** kaçamak konuşan. *a ~ lawyer.* **3.** anî dönüş yapan/değişen, tersine dönen, **4.** (kabartmalı süsleme) girintili/oyuklu, **5. quirkily** : garip/acayip/tuhaf bir şekilde, kaçamaklı olarak, **6. quirkiness** : gariplik, acayiplik, tuhaflık, tuhaf davranış, kaçamaklı konuşma.

quirt, *is.&f.* kısa kamçı (ile kamçılamak).

qui s'excue s'accuse, *Fr. (He who excuses himself accuses himself)* özür dileyen suçu kabul etmiş olur.

quisling, *is.* hain, istilâcılarla iş birliği yaparak vatanına ihanet eden kimse.

quit, *sf.&f.* **quit/quitted, quitting 1.** bırakmak, son vermek, durdurmak, **2.** ayrılmak, bırakıp gitmek, **3.** terk etmek, vazgeçmek, feragat etmek. **He ~ his claim to the throne** : Saltanat iddiasından vazgeçti. **He ~ his job for a better position** : Daha iyi bir mevki bularak işini terk etti. **notice to ~** : kiracıya verilen boşaltma bildirisi, **4.** (elindekini) serbest bırakmak. **~ hold of** : salıvermek, bırakmak, **5.** durmak, işini bırakmak/paydos etmek, **7.** istifa etmek, görevden ayrılmak, **8.** yenilgiyi kabul etmek, mücadeleden vazgeçmek, **9.** *esk.* davranmak, hareket etmek. **~ you like men!** : Mertçe/erkekçe davran! **10. ~ of**: kurtulmuş, özgür, başıboş, azat olmuş, serbest. **~ of all debts** : bütün borçlarından kurtulmuş. ***e.a.- 1.*** *stop, cease, discontinue,* ***2.*** *leave,* ***3.*** *abandon, relinquish, resign, surrender,* ***3&4.*** *release,* ***7.*** *resign,* ***9.*** *acquit/conduct (oneself),* ***10.*** *free, clear, released, acquited, discharged.*

quitch = quitch grass, *is. bk.:* **couch grass.**

quitclaim = quitclaimance, *is.&f. huk.* ibra etme(k), gayrimenkul üzerindeki haklarını başkasına devretme(k). **~ deed** : ibraname, mülk üzerindeki haklarını devir belgesi.

quite, *zf.* **1.** tamamıyla, tamamen, büsbütün, bütün bütün, tam, her bakımdan, her yönüyle, pek. **~ new** : yepyeni, tamamıyle yeni. **~ ten days ago** : tam on gün önce. **~ the reverse** : tam tersi. **~ right** : pek haklı/doğru, pek yerinde, tamamıyle isabetli. **~ so** : elbette, şüphesiz, kuşkusuz. **I don't ~ know what he will do** : Ne yapacağını pek bilmiyorum. **not ~ finished** : tamamen bitmemiş, **2.** gerçekten, hakikaten, cidden, son derece. **It is ~ interesting** : son derece ilginç. **I ~ believe that...** : Cidden inanıyorum ki... **3.** *k.d.* epey(ce), oldukça, bir hayli. **~ good** : oldukça iyi. **I was ~ ill** : Epeyce hasta idim. **4. ~ a** veya **~ some** deyimi birçok birleşik deyim yapmakta kullanılır ve başlıca şu anlamları taşır: (a) "oldukça, bir hayli, hatırı sayılır, külliyetli". **~ a lot** : külliyetli, pek çok, bir hayli. **~ a few** : epeyce. **~ a while** : bir hayli zaman, uzun süre, (b) "olağanüstü, fevkalâde, muazzam, harikulâde, harika, şahane". **~ a guy/~ an athlete/~**

a character : fevkalâde bir adam/atlet/şahsiyet. **~ a view** : şahane manzara, **5. ~ something** *k.d.* olağanüstü/fevkalâde bir şey. **It is ~ something to become a prime minister before 30** : 30 yaşından önce başbakan olmak olağanüstü bir şeydir. ***e.a.- 1. completely, entirely, wholly, totally, 2. really, truly, actually, 3. noticeably, considerably, very.***

quitrent, *is.* bağışıklık kirası : derebeylik zamanında her türlü görevden bağışık kılan kira.

quits, *sf.* **1.** başa baş, eşit, ödeşmiş. **be ~** *k.d.* ödeşmiş/hesaplaşmış olmak. **I am ~ with you** : Ödeştik. **2. call it ~** *k.d.* (a) (işe, oyuna vb.) son vermek, bırakmak, tatil etmek, (b) bozuşmak, arkadaşlığa/samimiyete son vermek, **3. cry ~** : beraberliği kabul etmek, pes demek, rekabete son vermek, **4. double or ~** : kumarda kaybedilmiş olan paranın ya iki mislinin ödenmesini ya da borcun affını amaçlayan son şans oyunu.

quittance, *is.* **1.** ödül, mükâfat, tazminat, bedel, ücret, **2.** affolunma, borçtan/yükümden kurtulma, temize çıkma, **3.** aklama belgesi, ibraname, alındı, makbuz, **4. give s.o. his ~** : (birisini evinden) kovmak. ***e.a.- 1. recompense, requital, 2. discharge, 3. receipt.***

quitter, *is. k.d.* sebatsız, terk eden, çabuk yılan, zor karşısında çabucak yılıp işi bırakan kimse.

quittor, *is. vet.* at toynağındaki irinli yara.

quiver, *is.&sf. &f.* **1.** titre(t)mek, salla-(n)mak, sars(ıl) mak, **2.** titre(t)me, sallan(n)ma, sars(ıl)ma, **3.** ok kılıfı, sadak, okluk, tirkeş, **4.** sadak içindeki oklar, **5.** *esk.* çevik, tetik, tez, faal, atik, **6. ~er** : titreyen, sarsılan, **7. ~ingly** : titreyerek, sarsılarak, **8. ~y** : titrek, sarsak. ***e.a.- 1. vibrate, tremble, 2. shudder, shiver, shake, 5. nimble, active.***

qui vive, *Fr.* **1.** Kimdir o? Kim var orada? **2. on the qui vive** : uyanık, tetik, kulağı kirişte. ***e.a.- 2. alert, watchful.***

quixotic = quixotical, *sf.* **1.** son derece romantik, hayalperest, donkişotvari, olmayacak hayaller peşinde koşan, ülkücü, idealist, **2. ~ally**: hayalperestlikle, donkişotvari, romantik bir şekilde, ideal/hayal peşinde koşarcasına, **3. quixotism** : hayalperestlik, romantiklik, ülkücülük, idealistlik, donkişotluk. ***e.a.- 1. fanciful, fantastic, imaginary, romantic, visionary, impractical, impracticable.***

quiz, *is., ç.* **quizzes**, *f.* **quizzed, quizzing** **1.** küçük sınav, bilgi yoklaması, deneme, **2.** sorgu, sual, soruşturma, **3.** kaba şaka, muziplik, el şakası, **4.** acayip kimse/şey, **5.** çok soru soran kimse, **6.** sorguya çekmek, soru sormak, **7.** bilgisini yoklamak, imtihan etmek, **8.** *Brit.* alay etmek, **9. ~ program = ~ show** : (radyo/TV) bilgi yarışması, **10. ~zer** : soru soran, imtihan eden; alaycı, şaka yapan, **11. ~zing glass** : tek camlı gözlük, monokl. ***e.a.- 1. test, 2. questioning, 3. hoax, practical joke, 4. eccentric, 6. question, 7. examine.***

quizmaster, *is.* (radyo/TV) bilgi yarışması yöneticisi.

quizzical, *sf.* **1.** şaşkın, şaşırmış, hayrete düşmüş, hayret dolu. *a ~ expression on her face.* **2.** tuhaf, garip, acayip, gülünç, komik, **3.** alaycı, şakacı, muzip, takılan, **4. ~ity = ~ness** : şaşkınlık, şaşırma, hayret; tuhaflık, acayiplik, **5. ~ly** : hayretle; garip/tuhaf bir şekilde; şaka olarak, takılarak.

quoad hoc, *Lât.* bu kadar, bu derece. ***e.a.- to this extent.***

quod = quad, *is. Brit.- argo* ceza evi, hapishane, kodes. ***e.a.- jail, prison.***

quod erat demonstrandum, *(L)* gösterilecek/kanıtlanacak olan da bu idi. *kıs.* ***Q.E.D.***

quod erat faciendum, *Lât.* yapılacak olan da bu idi.

quodlibet, *is.* **1.** tartışılan nazik nokta, dinsel/akademik konu, **2.** *müz.* farklı iki parçayı karıştırarak yapılan eğlenceli fasıl, **3. ~ic(al)** : akademik, **4. ~ically** : akademik olarak.

quod vide, *bk.:* **q.v.**

quoin = coign(e), *is.&f.* **1.** duvarın dış köşesi, **2.** köşe taşı/tuğlası, kama şeklinde odun/taş parçası, **4.** *basım* harfleri çerçeve içinde tutmaya mahsus takoz, **5.** takozlarla tutturmak, **6.** özel taşlarla duvar köşesini örmek. ***e.a.- 2. cornerstone.***

quoit, *is.* **1. ~s** : halka oyunu, halkayı atıp çiviye geçirme oyunu, **2.** oyun halkası, **3.** halka atmak, **4.** halka oyunu oynamak.

quo jure? *Lât.* Ne hakla? ***e.a.*** *- by what right?*

quo modo, *Lât.* **1.** Nasıl/ne şekilde/ne tarzda? **2.** böyle, bu şekilde, bu tarzda. ***e.a.- 1.*** *how, in what way,* ***2.*** *as, in the same manner that.*

quondam, *sf.* eski, sabık. **his ~ partner** : eski ortağı. ***e.a.*** *- former.*

Quonset hut , *is.* çelik baraka.

quorum, *is.* **1.** yeter sayı, nisap, bir kurulda geçerli karar alınabilmesi için hazır bulunması gereken en az üye sayısı, **2.** özel/seçkin kurul.

quot. = quotation.

quota, *is.* **1.** pay, hisse, **2.** belirli sayı/miktar, kontenjan, kota. ***e.a.*** *- 1. share.*

quotable, *sf.* **1.** (söz/metin) alıntılanan, iktibas edilen, alıntılanabilir, iktibas edilebilir, aktarılabilir. **the most ~ book of the year** : yılın en çok alıntılanan kitabı, **2.** alıntı yapılmaya/aktarılmaya/zikredilmeye değer. **His comments were hilarious but unfortunately not ~** : Söyledikleri çok güldürücü idi, fakat maalesef zikre değmez. **3. ~ness = quotability** : alıntılanabilme, **4. quotably** : alıntılanarak, iktibas suretiyle.

quotation, *is.* **1.** alıntı, aynen alınan/iktibas edilen söz/yazı, bir kitaptan/nutuktan vb. alınan parça, **2.** alıntılama, (söz/yazı) aktarma, iktibas etme, **3.** *tic.* cari fiyat, piyasa, bir malın/hisse senedinin borsadaki değeri. **closing ~** : kapanış borsa fiyatı, **4. ~ mark = quote mark** : tırnak imi/işareti: " ... "

quote, *is.&f.* **quoted, quoting 1.** alıntılamak, aktarmak, iktibas etmek, birinin yazısını/sözünü aynen tekrarlamak, **2.** (kanıt/delil) vb. ileri sürmek, zikretmek, **3.** (kelimeleri) tırnak imi arasına koymak, **4.** *tic.* (a) (fiyat) söylemek/bildirmek/tayin etmek, (b) cari fiyatını söylemek, fiyat koymak, **5.** *bk.:* **quotation**, **6.** *bk.:* **quotation mark, 7. quoter** : (a) alıntılayan, iktibas eden, (b) fiyat bildiren/tayin eden, **8. quotingly** : alıntılayarak, iktibas suretiyle.

quoteworthy, *sf. bk.:* **quotable.**

quoth, *f. esk.* demek, söylemek. **~ I** : dedim. **~ he** : dedi. (Bu fiilin başka kipi yoktur, özne daima fiilden sonra gelir.)

quotha, *ünl. esk.* Ya! Öyle mi! Deme yahu! (istihza ifade eder). ***e.a.*** *- indeed, forsooth.*

quotidian, *sf.&is.* **1.** gündelik, günlük, yevmî. **a ~ report** : günlük rapor, **2.** her gün olan, alelâde, **3.** (sıtma/nöbet vb.) her gün gelen/tutan, **4.** her gün olan şey, **5.** her gün tutan sıtma nöbeti, **6. ~ly** : günlük olarak, **7. ~ness** : her gün oluş/olma/vuku bulma. ***e.a.*** *- 1. daily, 2. everyday, ordinary.*

quotient, *is. mat.* bölüm, bölme işleminin sonucu. **~ field** : bölüm oyutu. **~ group** : bölüm öbeği. **~ mapping** : bölüm gönderimi/izdeşimi. **~ module** : bölüm doğru uzaysısı. **~ set** : bölüm kümesi. **~ topological group** : bölüm ilingesel öbeği. **~ tpoplogy** : bölüm ilingesi. **~ transformation** : bölüm dönüşümü.

quo warranto, *ç.* **quo warrantos 1.** "ne hakla, hangi yetkiyle" anlamında Lâtince söz. *esk.- Brit.* bir kimsenin hak ve yetkisini kanıtlamasını emreden buyrultu, **2.** *ABD&Brit.* bir kimsenin hak ve yetkisini belirlemek için açılan soruşturma/duruşma.

Quran, *is.* Kuran. ***e.a.*** *- Koran.*

q.v. *(= quod vide)* buna bakınız/müracaat ediniz. ***e.a.*** *- which see.*

qy. = query.

*****
***
*

R

R, r, *is., ç.* **R's/Rs, r's/rs 1.** İngiliz alfabesinin on sekizinci harfi, **2.** bu harfin temsil ettiği ses, **3.** sırada on sekizinci (I atlanırsa on yedinci); **4. the three R's**: eğitimin üç temel unsuru: Reading, Writing and Arithmetic (Okuma, Yazma ve Hesap).

R, 1.*kim.* **radical**: kök, **2.** *elekt.* **resistance** : direnç, **3.** *fiz.* **roentgen** : röntgen, **4.** *satranç* **rook** : kale, **5.** (sinema) 17 yaşından küçük olanların ebeveynleriyle seyredebileceği film.

R, r = 1. rabbi, **2.** radical, **3.** radius, **4.** railroad, railway, **5.** rector, **6.** redactor, **7.** Regina, **8.** Republican, **9.** response, **10.** Rex, **11.** right, **12.** river, **13.** road, **14.** royal, **15.** ruble, **16.** rupee.

Ra, *is.* **1. Re** *d.d.* Ra, (eski Mısır'da) Güneş Tanrısı, **2.** *kim.* Radyum (simgesi).

RA = Regular Army: Daimî Ordu.

R.A. = rear admiral, **2.** *astr.* rear ascension, **3.** royal academician, **4.** Royal Academy.

R.A.A.F. = Royal Australian Air Force.

rabato, *is., ç.* **-tos** *esk.* geniş yakalık.

rabbet, *is.&f.* **-betted, -betting 1.** yiv/oluk (açmak), **2. ~ joint** *d.d.* yivli geçme (yapmak), **3.** yivlerle birbirine geçmek, **4. ~-plane** : kiniş rendesi. ***eş ses.- rabbit.***

rabbi, *is., ç.* **-bis 1.** haham, Musevî din lideri, **2. Grand ~** : Hahambaşı, **3.** *argo* koruyucu, hâmi, torpil, dayı.

rabbin, *is. esk. bk.:* **rabbi.**

rabbinate, *is.* **1.** hahamlık, **2.** hahamhane, **3.** hahamlar.

Rabbinic, *is.* eski İbranî dili.

rabbinic(al), *sf.* **1.** hahamlara ve hahamların öğrettiklerine ait, **2.** hahamlık. *~ school.*

rabbinism, *is.* hahamlık.

rabbit[1], *is., ç.* **-bits/-bit** *zool.* **1.** tavşan *(Lepus europeus),* **2.** ada tavşanı *(Oryctolagus cuniculus),* **3.** yaban tavşanı *(Cuniculus cuniculus),* **4.** kar tavşanı *(Lepus timidus),* **5.** tavşan kürkü. *My collar is only (made of) ~ .* **6.** tavşan eti. *Have another piece of ~ .* **7.** *k.d.* acemi/kötü oyuncu. *I'm just a ~ at tennis.* **8.** *bk.:* **Welsh rabbit, 9. rabbit-burrow= rabbit-hole** : tavşan yuvası, **10. ~ ears** : tavşan kulağı şeklinde TV anteni, **11. ~ fever** *bk.:* **tularemia~ ('s) foot** : tavşan ayağı, **12. ~ hutch** : tavşan kafesi, **13. ~ punch** : enseye indirilen tokat, **14. ~ warren**: tavşan ini, yabanî tavşanların topluca bulundukları yer.

rabbit[2], *f.* **-bitted, -bitting 1.** tavşan avlamak/yakalamak. *The dog went ~ting in the wood.* **2.** *k.d. gen.* **~ on** : (a) sızlanmak, dert yanmak, yakınmak, habire şikâyet etmek. *He keeps ~ting (on) about his health.* (b) ipsiz sapsız/açma sapan konuşmak, kafa şişirmek, **3.** *k.d.* tüymek, sıvışmak, kaçmak, tabanları yağlamak. ***e.a.- 2. (b) ramble, 3. escape, flee.***

rabbitfish, *is., ç.* **-fish /-fishes** *zool.* **1.** *bk.:* **puffer** (2), **2.** deniz kedisi *(Chimaera monstrosa).*

rabbitlike, *sf.* tavşan gibi.

rabble[1], *is.* **1.** sürü, güruh, düzensiz kalabalık, **2. the ~** : ayak takımı, aşağı tabaka, basit halk kütlesi, avam, **3.** ocak gelberisi, fırında ergimiş madeni karıştırıcı düzen. ***e.a.- 1. mob.***

rabble[2], *gl.f.* **-bled, -bling 1.** sürü hâlinde saldırmak, **2.** (fırında ergimiş madeni) karıştırmak, **3. ~r** : (a) sürü hâlinde saldıran, (b) ergimiş madeni karıştıran. ***e.a.- 1. mob, beset, 2. stir.***

rabblement, *is.* gürültü, kargaşalık. ***e.a.- tumult, disturbance.***

rabble-rouser, *is.* elebaşı, (kendi çıkarı için) toplumu kışkırtıp kargaşalık çıkaran. ***e.a.- agitator.***

rabble-rousing, *sf&is.* kışkırtıcı, isyana teşvik eden. *a ~ speech.*

Rabelaisian, *sf.* **1.** müstehcen, açık saçık (fıkralarla dolu). ~ *humor.* **2.** Fransız yazarı Rabelais'ye hayran olan, **3. ~ism** : Rabelais hayranlığı.

rabic, *sf.* kuduz(a yakalanmış), kudurmuş.

rabid, *sf.* aşırı/müfrit fikirli/davranışlı, ekstremist, **2.** azgın, kudurmuş, çok öfkeli, deli, **3.** bağnaz, mutaassıp, **4.** kuduz, kuduza yakalanmış, **5. ~ity= ~ness** : aşırılık, ifrat, azgınlık, kudurmuşluk, aşırı öfke, delilik; bağnazlık, taassup, **6. ~ly** : aşırı/müfrit bir şekilde, azgınca, kudurmuşçasına, delice, bağnazlıkla. ***e.a.- 2. mad.***

rabies, *is. patol.* kuduz (hastalığı). *Formido inexoribilis* adlı virüsle ve kuduz hayvanın ısırması ile geçer. ***e.a.- hydrophobia.***

raccoon = racoon, *is., ç.* **-coons, -coon** **1.** *zool.* ayıcık, küçük ayı, rakun *(Procyon lotor).* K Amerika'da ağaçlarda yaşayan, kafası tilkiye benzer, uzun kuyruğu alaca halkalı, boyu takriben 90 cm, kuyruğu 30 cm kürklü hayvan, **2.** rakun kürkü: gümüşî, gri, kahverengindedir. *A ~ coat.* **3. ~ dog** : tanuki, sürmeli köpek *(Nyctereutes procyonoides).* Doğu Asya'da yaşar, gözlerinin etrafı siyah benekli bir cins vahşî köpek.

race[1], *is.* **1.** yarış, koşu. **flat ~** : engelsiz yarış/koşu. *have/run/lose/win a ~. a 10-mile ~ a boat-~.* **2.** müsabaka, yarışma, **3.** *(jeo.)* (a) hızlı su akışı, akıntı (deniz/nehir), (b) su yatağı, akıntı/nehir yatağı. *A mill- ~ is the fast stream of water driving the wheel of water-mill.* **4.** *mec.* (a) yarış: hızın önemli olduğu yoğun faaliyet. **An armaments ~** : Silâhlanma yarışı. (b) akış, cereyan. *The ~ of life. The old man's ~ of life was nearly run.* **5. a ~ against time**: zamanla yarış, bir işi belirtilen zamandan önce bitirme gayreti, **6.** oluk, kanal, **7. race-way** *d.d. mak.* yuva, hareket eden makine parçası yatağı, **8.** ırk. *The black /white/yellow races.* **9.** soy, cins, döl. *Breed an improved ~ of cattle.* **10.** nesil, kuşak, **11.** *zool.* familya, aile, âlem. *The ~ of fishes/of birds.* **The human ~** : insanoğlu, insanlık âlemi, beniâdem, **12.** (şarap) özel tat, çeşni, **13.** zencefil kökü. **~ ginger**: kök zencefil. ***e.a.- 8. tribe, clan, family, stock, nation, people, 13. ginger root.***

race[2], *f.* **raced, racing** **1.** yarışmak, yarış yapmak/etmek, koşuya/yarışa girmek. *She's a good swimmer and often ~s.* **2.** yarışa sokmak, at/köpek yarışı yap(tır)mak. *My horse has hurt his foot so I can't ~ him.* **3.** alabildiğine koş(tur)mak, çok hızlı gitmek/götürmek. *He came racing across the road. We ~d the sick man to hospital.* **4.** (makine) fazla hızlı işle(t)mek, boşta hızla dön(dür)mek, ambale olmak/etmek. *to ~ a motor.* **5.** yarışa sokmak, yarıştırmak.

raceabout, *is.* (kısa cıvadralı) yarış şalopası. *bk.:* **knockabout.**

racecourse, *is.* **1.** koşu yolu, yarış pisti, **2.** su yatağı/oluğu, akarsu mecrası. ***e.a.- 1. race track.***

race horse = racehorse = race-horse, *is.* yarış atı.

raceme, *is. bot.* **1.** çiçek salkımı, demet, **2.** salkım çiçek, **3. ~d** : salkımlı, salkım şeklinde (çiçek).

racemic, *sf.* **1.** *kim.* **racemoic** *d.d.* çift eşizli, iki eşizli, ışıktan etkilenmeyen ve eşit miktarda iki eşize ayrılabilen (bileşim), **2.** *bot.* salkımlı, salkım+, **3. ~ acid** : üzüm asidi, bazı üzümlerdeki tartarik asitte bulunan beyaz, kristalli ve ışıktan etkilenmeyen iki eşizli bileşim.

racemiferous, *sf.* **1.** *kim.* çift eşizli, **2.** *bot.* salkımlı, salkımsı.

racemism, *is. kim.* çift eşizlik: ışıktan etkilenmeyip aynı miktarda ve aynı bileşimli fakat zıt dönüş yönlü iki bileşiğe ayrılabilme özelliği.

racemize, *gl.f.* **-mized, -mizing** **1.** *kim.* çift eşizlemek: ışıktan etkilenen bir bileşiği ışıktan etkilenmeyen iki eşizden ibaret bileşime dönüştürmek, **2. racemization** : çift eşizleme.

racemose = racemous, *sf.* **1.** *bot.* salkımlı, salkım biçiminde, **2.** *anat.* salkımsı, salkıma benzer (beze/gudde). *a ~ gland.*

racemosely = racemously, *zf.* salkım salkım.

racer, *is.* **1.** yarışçı, yarışmacı, müsabık, koşucu, **2.** yarış atı/kayığı/otomobili vb., **3.** hızlı araç, **4.** *zool.* boyunduruklu yılan *(Coluber jugularis),* karayılan *(Masticophis).*

race riot, *is.* ırk kavgası, ırklar arasındaki düşmanlıktan doğan kargaşalık.

racerunner, *is.* yarışçı kertenkele *(Cnemidophorus sexlimeatus).* Doğu ABD'de bulunan ve çok hızlı koşan bir tür kertenkele.

race suicide, *is.* ırk yok olumu: üreme oranı çok düşük olan ırkın zamanla yok olması.

racetrack = race-track = race track, *is.* koşu yolu, yarış pisti, herhangi bir yarışın yapıldığı yol. ***e.a.-*** *racecourse.*

raceway, *is.* **1.** *Brit.* su yatağı/oluğu/kanalı, akarsu mecrası, **2.** koşu yolu, **3.** *mak. bk.:* **race**[1] (7).

rachial=rachidial=rachidian, *sf.* sap+, yaprak veya salkımın sapına ait.

rachilla, *is. bk.:* **rachis** (1).

rachis, *is., ç.* **rachises/rachides 1.** *bot.* sap, yaprağın/salkımın ana sapı, **2.** (kuşlarda) tüy sapı/ekseni, **3.** *anat.* bel kemiği. **rhachis** *d.d.* ***e.a.- 1.*** *axis,* ***2.*** *shaft,* ***3.*** *spinal column.*

rachitic, *sf. patol.* eğrilceli, raşitik.

rachitis, *is. patol.* eğrilce, raşitizm. ***e.a.-*** *rickety.*

Rachmanism, *is. Brit.* fakir kiracıların sömürülmesi.

racial, *sf.* **1.** ırksal, ırk+, ırka ait, ırkla ilgili. ~ *traits.* **2.** ırklar arasındaki. ~ *conflict/tensions/harmony.* **3. ~ism** : ırkçılık, **4. ~ist** : ırkçı, **5. ~istic** : ırkçı, **6. ~ly**: ırkça, ırk bakımından, ırk olarak/itibarıyla. ~ **lythere is no difference between those two nations** : Bu iki millet arasında ırk bakımından fark yoktur.

racily, *zf.* **1.** açık saçık/müstehcen bir şekilde, **2.** canlı/zinde/şen ve orijinal bir şekilde.

raciness, *is.* **1.** açık saçıklık, müstehcenlik, **2.** canlılık, zindelik, şenlik, orijinallik.

racing, *is.&sf.* **1.** yarış(ma), koşma, (at) yarışlar(ı), **2.** yarış+, yarış eden, pek hızlı koşan/akan, **3.** ~ **form** : yarış bülteni, yarışlar ve yarış atları hakkında bilgi veren belge, **4.** ~ **homer** : yarış güvercini, **5. ~-stable** : yarış atları tavlası, **6. ~-track** : yarış pisti, koşu yolu.

racism, *is.* **1.** ırkçılık, kendi ırkının üstün olduğuna inanma, **2.** ırkçılık siyaseti, bu siyasete dayanan devlet yönetimi, **3.** başka ırklardan nefret etme, başka ırkları hor/aşağı görme, **4. racist** : ırkçı.

rack[1], *is.* **1.** raf, parmaklıklı raf, sehpa, kafes. *He washed dishes and put them in the plate* ~ *to dry.* **2.** (taşıtlarda) eşya rafı. *Put this box on the (luggage)* ~ *for me.* **3.** yemlik, musur, **4.** gergef, germe aleti, **5.** dişli çubuk, kremayer. ~ **and pinion**: dişli çubuk mekanizması, kremayerli kriko, **6.** bilardo kafesi: (a) bilardo toplarının oyuna başlamadan önce içine dizildikleri üçgen çerçeve, (b) bu çerçeve ile dizilmiş toplar, **7.** işkence aracı, vücudu gererek işkence yapılan alet, **8.** işkence, azap, eziyet, ıstırap. **on the** ~ : işkence/ıstırap içinde, çok acı çeken, **9.** (uçaklarda) bomba yuvası/kafesi, **10.** su seti: balık veya yüzen eşyayı durdurmak için akarsulara kurulan ızgaralı set, tırmık, tarak, ızgara, **11.** *elekt.* (üzerine elektriksel cihazların monte edildiği) çatı, **12.** *esk.* yıkım, harabiyet, mahvolma, **13.** ~. **and ruin** : harabe, virane. **go to** ~ **and ruin** : mahvolmak, harap olmak, yıkılmak, inkıraz bulmak, çökmek, batmak, iflâs etmek. *The house went to* ~ *and ruin.* **14.** (at) rahvan yürüyüş, **15. cloud** ~ *d.d.* hareketli küme bulut, **16.** (koyun/dana etinde) gerdan veya kaburga (kısmı). ~ *of lamb.* **17.** ~ **block** *den.* deliklerinden halat geçen tahta, **18. off the** ~ : hazır (elbise). ***e.a.- 12.*** *wreck, wreckage, destruction,* ***15.*** *wrack,* ***18.*** *ready-made.*

rack[2], *f.* **1.** işkence/eziyet etmek, ıstırap/acı çektirmek, **2.** (manen) sıkmak, yormak. **to** ~ **one's brain** : kafasını yormak, kafa patlatmak, **3.** cendereye sokmak, (bedeni gererek) işkence etmek, **4.** *den.* iki halatı yan yana tutmak, **5.** (bilârdo) topları üçgen kafes içinde toplamak, **6.** (at) rahvan gitmek, **7. wrack** *d.d.* rüzgâr önünde sürükle(n)mek, **8.** tortudan şarap/içki çıkarmak, **9.** (küme bulut) rüzgârla sürüklenmek, **10.** ~ **up** *argo* (a) başarmak, sağlamak, elde etmek, kazanmak. *to* ~ *up a victory.* (b) bozmak, hezimete/bozguna uğratmak, (c) (yumruk vb. vurarak) yıkmak, devirmek, (d) (kaza vb. sonucu) mahvetmek, harap etmek, hurdaya çevirmek. ***e.a.-*** ***1.*** *torture, distress, torment,* ***2,3.*** *strain.*

racket, *is.&f.* **1.** gürültü/patırtı/şamata (etmek), velvele, yaygara, **2.** (toplumsal) eğlen-ce/şenlik/cümbüş (yapmak), eğlenme(k), **3.** haraççılık, haraca kesme, tehditle para sızdırma, **4.** *argo* iş, ticaret. **the retailing** ~ : perakendecilik, **5. the ~s** : örgütlü yasa dışı eylemler, **6. racquet** *ş.d.y.* (tenis) raket , **7. ~s** : (K Amerika'da kullanılan geniş tabanı ağ örgülü) kar

ayakkabısı *e.a.- 1. din, uproar, tumult, disturbance, outcry, noise, fuss, commotion, 7. racquet. k.a.- 1.&2. tranquility.*

racketeer, *is.&f.* **1.** haraççı, avantacı, şantajcı, dolandırıcı, yasa dışı yollardan/tehditle para sızdıran kimse, **2.** haraca kesmek, tehditle para sızdırmak, **3.** *esk. bk.:* **bootlegger, rumrunner, 4. ~ing** : haraççılık, avantacılık, şantajcılık, dolandırıcılık, haraca kesme, tehditle para sızdırma.

racketlike, *sf.* raket biçiminde, rakete benzer, raket gibi.

rackety, *sf.* **1.** gürültülü, patırtılı, şamatalı, velveleli, yaygaralı, **2.** *bk.:* **flashy, rowdy, 3.** *bk.:* **rickety**. *e.a.- 1. noisy.*

rackle, *sf. İsk.* inatçı, dik kafalı, düşüncesiz, akılsız. *e.a.- headstrong, rash.*

rack railway, *is.* dişli tren/demir yolu. *e.a.- cog railway.*

rack-rent= rack rent, *is.&f.* **1.** çok fahiş kira (istemek), malın bedeline yakın kira (ile kiraya vermek), **2. ~er** : çok fahiş kira isteyen/ödeyen.

rackwork, *is.* dişli çubuk düzeni.

raclette, *is.* erimiş peynir ve haşlanmış patatesli bir İsviçre yemeği.

raconteur, *is.* öykücü, hikâyeci, masalcı, iyi hikâye anlatan kimse. *e.a.- storyteller.*

racoon, *is., ç.* **-coons /-coon** *bk.:* **raccoon.**

racquet, *is.* **1. ~s**: *bk. :* **racket** (5, 7), **2.** *bk.:* **racket** (6).

racquetball, *is.* top sektirme oyunu: 2-4 oyuncu raketle topa vurup duvarda sektirerek oynarlar.

racy, *sf.* **racier, raciest 1.** açık saçık, müstehcen. *a ~ story.* **2.** canlı, zinde, **3.** dokunaklı, etkili, şen, şakrak, canlı, orijinal. *a ~ literary style.* **4.** kendine has tadı olan (şarap, meyve). *e.a.- 1. suggestive, risqué, off-color, 2. vigorous, lively, 3. piquant, pungent, sprightly. Ant.- 2,3. bland, insipid, flat, vapid. NOT:* **RACY**, güzel şarap tadını niteler, mecazî olarak da etkili, canlı, tahrik edici, sürükleyici edebî yazılar için kullanılır. **PUNGENT**, acı, buruk, keskin, dokunaklı, iğneleyici anlamlarına geldiği gibi, edebî olarak da renkli, mizahî, müstehzi, alaycı yazıları niteler. **SPICY** ve **PIQUANT** keskin, baharatlı, acı demektir, söz ve yazılar için kullanılırsa **SPICY** açık saçık, merak ve ilgi uyandıran, **PIQUANT** ise ilginç, canlı, renkli ve hareketli anlamı taşır.

rad, *is.* **1.** rad: soğurulan ışınım dozu birimi, 1 gramlık soğuran maddeye 100 erklik enerji veren doz, **2.** *mat. bk.:* **radian.**

rad. = **1.** radical, **2.** radix.

radar, *is. elekt.* radar [**RA**dio **D**etecting **A**nd **R**anging].

radar beacon, *is.* yön buldurucu radar.

radarscope, *is.* radar ekranı.

raddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** *bk.:* **ruddle, 2.** kabaca boyamak.

radiability, *is.* ışınırlık, ışınabilme.

radiable, *sf.* ışınır, ışıyabilen.

radial, *sf.* **1.** ışınsal, **2.** merkezden çevreye yönelik, **3.** yarı çap yönünde, yarı çapa ait, **4.** *zool.* yıldız biçiminde, **5.** *mak.* yıldız, radyal. **~ engine** : yıldız motor, **6.** *anat.* ön kol kemiğine ait, **7. ~ly** : ışınsal olarak, merkezden çevreye doğru, yarı çap yönünde, **8. ~ tire= ~-ply tire** : radyal tabanlı lâstik. *bk.:* **belted-bias tire, bias-ply tire.**

radian, *is. mat.* radyan, uzunluğu yarı çapa eşit yayı gören merkez açısı, 57.2958 . *kıs.:* **rad.**

radiance = radiancy = radiantness, *is.* **1.** ışınırlık, **2.** parlaklık, aydınlık, şaşaa. *e.a.- 2. brightness, effulgence.*

radiant[1], *sf.* **1.** ışıklı, parlak, aydınlık, **2.** şen, neşeli, neşe saçan, **3.** *fiz.* ışınır, ışıyan, ışınım+. **~ density** : ışınım yoğunluğu. **~ energy** : ışıyan erke. **~ flux** : ışınır akı. **~ heat** : ışıyan ısı. **~ heating** : ışınır ısıtma (düzeni). **~ intensity** : ışınır yeğinlik, **4. ~ly** : parlak bir şekilde, ışık saçarak, şaşaa ile, neşe ile. *e.a.- 1. shining, bright, beaming, refulgent, resplendent.*

radiant[2], *is.* **1.** *astr.* uzayda meteor yağmurunun çıkış noktası, **2.** ışık kaynağı, **3.** alevin en parlak noktası.

radiate[1], *f.* **-ated, -ating 1.** ışınla(n)mak, ışın yaymak, ışınlar hâlinde yayılmak, **2.** merkezden çevreye yayılmak/dağılmak, **3.** ışımak, ışık saçmak, ışıtmak, **4.** neşe saçmak, şenlendirmek. *e.a.- 1. irradiate, disseminate.*

radiate[2], *sf.* **1.** ışınlı, ışınlanan, ışınlar şeklinde yayılan, **2.** merkezden çevreye yayılan/dağılan, **3.** ışınsal bakışık, radyal simetriyi haiz.

radiation, *is.* **1.** *fiz.* ışıma, ışınım. ~ **chemistry**: ışınım kimyası. ~ **potential/pressure/resistance/temperature** : ışınım erkili/basıncı/direnci/sıcaklığı, **2.** ışın yayma, **3.** ışın, radyasyon, şua, **4.** parçaları daire yarıçapları şeklinde düzenleme, **5.** ~ **al** : ışınımsal, ışınsal, **6.** ~ **belt = Va Allen** ~ **belt** : ışınım kuşağı: 400-64370 km yükseklikte arzı kuşatan yüksek erkeli proton ve elektronlardan oluşan simit şeklindeki kuşak, **7.** ~ **sickness** *patol.* ışınım hastalığı: X ışınlarına veya ışınetkin ışınlara maruz kalanlarda bulantı, kusma, baş ağrısı, kramp, ishal ve kanama şeklinde beliren hastalık.

radiative/radiatory, *sf.* ışınır, ışınan, ışın yayan.

radiator, *is.* **1.** ışınlayan/ışın yayan şey, **2.** (radyo) verici anten, **3.** (ısıtma) kalorifer, radyatör, dilimli ısıtıcı, **4.** (oto) radyatör.

radical[1], *sf.* **1.** temel, köke/asla ait, **2.** kökten, temelden, esaslı, köklü, kesin, cezrî. *A ~ change of policiy. ~ measures. to make a ~ alteration in sth. a ~ disagreement over fundamentals.* **3.** *b.h.* köktenci, Radikal (parti üyesi), kökten ekonomik ve toplumsal reform yanlısı, **4.** doğuştan, doğal, fıtrî, cibillî. ~ *defects of character.* **5.** *mat.* (a) kök+. ~ **sign**: kök işareti √ : (b) köklü. ~ **axis**: köklü ekseni. ~ **center**: köklü özeği. ~ **plane**: köklü düzlemi, **6.** *gr.* kökensel, türetilmemiş, bir kelimeden ekler çıkarıldıktan sonra kalan anlam birime ait, **7.** *bot.* kökten çıkan/biten/türeyen, **8.** *kim.* kök+. ***e.a.-*** *1. fundamental, basic, essential, inherent, 2. extreme, drastic, complete, through, excessive, immoderate, violent, fanatical, 4. innate, ingrained.* ***k.a.-*** *2. superficial.*

radical[2], *is.* **1.** kök, asıl, **2.** aşırı fikirler/ilkeler sahibi kimse, müfrit, **3.** köktenci, Radikal parti üyesi, **4.** *mat.* (a) kök işareti: , (b) köklü çokluk, başka bir sayının kökü olarak tanımlanan çokluk, **5.** *kim.* (a) kök, grup, (b) *bk.:* **free radical**, **6.** *gr.* köken, bir kelimeden ekler çıkarıldıktan sonra kalan anlam birimi. ***e.a.-*** *2. extremist.*

radical empiricism, *fel.* **1.** kökten deneycilik: bütün bilgilerin deney ve duygulara indirgenebileceğini savunan felsefe öğretisi. **sensationalism, sensualism** *d.d.* **2. radical empiricist** : kökten deneyci.

radicalism, *is.* **1.** köktencilik, radikalizm, **2.** kökten reformları savunma, **3.** köktenci ilkeler/fikirler/yöntemler/uygulamalar.

radically, *zf.* **1.** kök(ün)den, temel(in)den, esasından, tamamen, baştan başa, kesinlikle. *Attitudes towards education will have to change ~. A ~ different approach.* **2.** doğuştan, ilkel olarak, aslına bakılırsa, köke/temele nazaran, **3.** köktencilikle, aşırı/müfrit bir şekilde. ***e.a.-*** *1. fundamentally, thoroughly, completely, 2. originally, primitively.*

radicalness, *is.* köktencilik, radikallik, aşırılık, ifrat.

radical sign, *is. mat.* kök işareti: $\sqrt{25}$, $\sqrt[3]{30}$, $\sqrt[n]{x}$.

radicand, *is. mat.* kök altı, kök işaretinin altındaki/kökü alınan sayı.

radicel, *is. bot.* tincik, kök filizi, kökçük. ***e.a.-*** *rootlet.*

radices, *ç. is. bk.:* **radix.**

radicle, *is.* **1.** *bot.* (a) filiz kökü, ilkel kök, (b) tincik, kökcük, kök filizi, **2.** *anat.* sinir kökü. ***e.a.-*** *1. (b) radicel, rootlet.*

radii, *ç. is. bk.:* **radius.**

radio[1], *sf.&is.* **1.** radyo, telsiz telefon/telgraf, **2.** radyo yayını/programı, **3.** radyo mesajı, telsizle alınan/gönderilen (haber), **4.** radyo/telsiz alıcısı/vericisi. *Brit.:* **wireless.**

radio[2], *f.* **-dioed, -dioing 1.** radyo/telsiz ile yayınlamak/göndermek, **2.** telsiz telgraf çekmek.

radio-, *ön ek* önüne geldiği kelimelere şu anlamları katar: **1.** radyo, telsiz, **2.** ışınsal, radyal, **3.** radyum, ışınetkin, rayoaktif. *ör.: radiotherapy, radiotracer.* **4.** ışınlama, radyasyon. *ör.: radiometer.*

radioactivate, *gl.f.* **-vated, -vating** ışınetkinleş(tir)mek, bir maddeyi ışınetkin/radyoaktif hâle getirmek.

radioactive, *sf. fiz. kim.* ışınetkin, radyoaktif. ~ **capture** : ışınetkin kapım. ~ **decay** : ışımetkin bozunum/parçalanma. ~ **decomposition**: ışınetkin parçalanım. ~ **deposit**: ışınetkin

çökelti. ~ **element**: ışınetkin öğe. ~ **emanation** : ışınetkin uçun. ~ **fallout** *bk.:* **fallout.** ~ **isotope** : ışınetkin yerdeş. ~ **product** : ışınetkin ürün. ~ **series (=decay series)** : ışınetkin diziler. ~ **tracer** : ışınetkin izleyici.

radioactively, *zf.* ışınetkinlikle, ışınetkin olarak, ışınetkime yolu ile.

radioactivity, *is. fiz. kim.* ışınetkinlik, radyoaktivite. **activity** *d.d.*

radio astronomy, *is.* radyo astronomi : radyo-teleskopla uzaydan alınan dalgaları analiz ederek gök cisimlerini inceleyen astronomi.

radioautograph(y), *is. bk.:* **autoradiograph(y).**

radio beacon, *is.* yön bulduran radyo : gemi ve uçakların yerlerini bulabilmeleri için sürekli işaretler yayınlayan radyo vericisi.

radio beam, *is.* yöneltilmiş radyo dalgası.

radiobiology, *is.* **1.** ışın biyolojisi, radyobiyoloji: ışınların canlılar üzerine etkisini inceleyen biyoloji dalı, **2. radiobiologic(al)** : ışın biyolojisi ile ilgili, **3. radiobiologist** : ışın biyolojisi uzmanı.

radiobroadcast, *is.&f.* **-cast/-casted, -casting** radyo yayını (yapmak), radyo ile yayın (lamak).

radio car, *is.* telsizli otomobil (özellikle polis otosu).

radiocarbon, *is. kim.* **1. carbon 14/carbon-14** *d.d.* radyokarbon, karbonun ışınetkin yerdeşi (radyo-aktif izotopu). Kütle nu. 14, yarı ömrü 5,568 yıl. Organik maddelerin yaşını belirlemekte kullanılır. **2.** karbonun herhangi ışınetkin yerdeşi, **3.** ~ **dating**: radyokarbonla yaş belirleme: bileşimlerindeki karbonun ışınetkinliğini ölçerek organik maddelerin yaşlarının tespiti. **Carbon-14 dating** *d.d.*

radiochemistry, *is.* **1.** ışınetkin kimyası: ışınetkin (radyoaktif) maddeleri inceleyen kimya dalı, **2. radiochemical** : ışınetkin kimyası +, **3. radiochemist** : ışınetkin kimyası uzmanı.

radio compass, *is.* yön bulducu telsiz, radyo-pusula: sabit bir vericinin yönünü belirtmekte kullanılan yöneltilmiş antenli radyo alıcısı.

radioelement, *is. kim.* ışınetkin öğe, radyoaktif eleman.

radiofrequency = radio frequency, *is., ç.* **-cies** radyo frekansı: 15 HKz ile 10^8 kHz arasındaki frekanslar.

radiogenic, *sf. fiz.* ışınüretimsel, ışınetkin bozunumdan üreyen.

radiogram, *is.* **1.** radyogram, telsiz (ile alınan) telgraf, **2.** *Brit.* (a) röntgen filmi, (b) telgraf.

radiograph, *is.&f.* **1.** radyografi, röntgenle çekilen resim, **2.** röntgenini çekmek/almak, **3. ~er**: röntgenci, röntgen teknisyeni, **4. ~ic(al)** : röntgenle, röntgen vasıtasıyle, **5. ~y** : radyografi, röntgenini alma, röntgenle film çekme.

radioimmunoassay, *is.* ışınetkinli bağışıklık deneyi.

radioisotope, *is.* ışınetkin yerdeş, radyoizotop.

radioisotopic, *sf.* ışınetkin yerdeşsel.

radiolarian, *is.* ışınamip, *Radiolaria* sınıfından amibe benzer ışınlı tek gözeli deniz hayvanı.

radiolocation, *is.* radarla yer ve hız ölçümü.

radiologic(al), *sf.* **1.** ışın bilimine ait, radyolojik, **2.** ışınetkinsel, ışınetkin maddelerle yapılan. ~ *warfare.*

radiologist, *is.* röntgen uzmanı, radyolojist, ışın bilgini.

radiology, *is.* **1.** ışın bilimi, radyoloji, X ışınları ve ışınetkin ışınların tıbbî alanda kullanılmasını inceleyen bilim, **2.** röntgenle organların resmini çekip inceleme.

radiolucent, *sf.* ışın geçirir: X ışınlarını veya diğer ışın ışınları kolaylıkla geçiren. **radiolucency** : ışın geçirme.

radiolysis, *is.* ışınla bozundurma, dışardan uygulanan ışınlama ile kimyasal yapının değiştirilmesi.

radioluminescence, *is.* ışın ışıldanım: ışınetkin ışıma ya da X- ışınları kaynaklı ışıldama. **radioluminescent** : ışın ışıldak.

radioman, *is., ç.* **-men 1.** radyocu, **2.** telsizci, **3.** radyo tamircisi/teknisyeni.

radiometeorograph, *is. bk.:* **radiosonde.**

radiometer, *is.* **1.** ışınölçer: ışınım erkesini ısıl eş değeri cinsinden ölçen aygıt, **2.** ışık fırıldağı: ışınım erkesinin mekanik erkeye dönüşümünü gösteren alet, havasız bir ampul içinde ışığa tutulunca dönen birer yüzleri siyah kanatçıklardan ibarettir. **3. radiometric** : ışın ölçmeye ait, **4. radiometry** : ışın ölçme.

radiomimetic, *sf.* ışınımsı, ışınıma benzer etkileri olan.

radionics, *is. bk.:* **electronics.**

radionuclide, *is.* ışınetkin çekin.

radiopaque, *sf.* ışın geçirmez: X, gama vb. ışınlarını geçirmeyen. **radiopacity** : ışın geçirmezlik.

radiopharmaceutical, *is.* ışınetkin ilâç: teşhis veya tedavi maksadıyla kullanılan radyoaktif ilâç.

radiophone, *is.&f.* **1.** telsiz telefon/radyo telefon (ile konuşmak), **2.** *esk.* ışınım erkesi ile ses üreten alet, **3. radiophonic** : telsiz telefonla ilgili, **4. radiophony** : telsiz telefonculuk (tekniği/haberleşmesi).

radiophoto = radiophotograph = radiophotogram, *is.* telefoto, telsizle nakledilen fotoğraf.

radiophotography, *is.* telsizle resim nakli.

radioscope, *is.* ışıngözler. **radioscopic**: ışıngözlemsel. **radioscopy** : ışıngözlem(bilimi), röntgenle inceleme.

radiosensitive, *sf. patol.* ışınduygun. **radiosensitivity** : ışınduygunluk.

radiosonde, *is.* radyolu sondaj balonu: balonla uçurulan, ölçtüğü sıcaklık, basınç ve nemi radyo ile bildiren meteoroloji aleti. **radiometeorograph** *d.d.*

radio source, *is.* radyo kaynağı: radyo frekansları yayan uzay cismi .

radio spectrum, *is.* radyo izge, radyo frekansları spektrumu.

radio station, *is.* radyo istasyonu.

radiostrontium, *is.* ışınetkin stronsiyum, *bk.:* **strontium 90.**

radiosurgery, *is.* ışınım ameliyatı: ışınetkin maddenin (tedavi için) ameliyatla vücuda sokulması.

radiotelegram, *is. bk.:* **radiogram** (1).

radiotelegraph, *is.&f.* **1.** telsiz telgraf, radyotelgraf, **2.** telsizle gönderilen telgraf mesajı, **3.** telsizle telgraf çekmek/göndermek, **4. ~ic (al)** : telsiz telgraf+, **5. ~y** : telsiz telgrafçılık (tekniği, işletmesi vb.).

radiotelephone, *is.&f.* **1.** telsiz telefon (ile konuşmak), **2. radiotelephonic** : telsiz telefon+, **3. radiotelephony** : telsiz telefonculuk (tekniği, işletmesi, vb.).

radio telescope, *is. astr.* radyo gökgözler, radyo teleskop : uzaydan gelen radyo işaretlerini alan parabolik antenli hassas radyo alıcısı.

radiotherapy, *is.* ışın/şua tedavisi, radyoterapi, X-ışınları veya ışınetkin maddelerle tedavi. **radiotherapist** : ışın/şua tedavisi uzmanı, radyoterapist.

radiothermy, *is.* radyoısı tedavisi: çok yüksek frekanslı radyo dalgalarıyla ısıtarak tedavi.

radiothorium, *is. kim.* radyotoryum, toryumun ışınetkin yerdeşi, kütle nu. 228.

radiotracer, *is. kim.* ışınetkin izleyici: izleyici olarak kullanılan ışınetkin yerdeş/izotop.

radio tube, *is. elekt.* radyo lâmbası, elektron tüpü.

radio wave, *is.* radyo dalgası: frekansı 10 KHz-300 GHz (dalga uzunluğu 30 km- 1 mm) olan elektromagnetik dalga.

radish, *is. bot.* turp *(Raphanus sativus).*

radium, *is. kim.* radyum, ışınetkin eleman. Simgesi: **Ra**, atom ağ. 226.02, atom nu. 88, özgül ağ. 5.

radium therapy, *is.* radyum tedavisi, hastalıkların radyum ışınlarıyla tedavisi.

radius, *is., ç.* **radii/radiuses 1.** *geom.* yarı çap, çember veya kürenin merkezini çevre/yüzey üzerindeki herhangi bir noktaya birleştiren doğru parçası. **~ of convergence** : yakınsaklık yarı çapı. **~ of curvature** : eğrilik yarı çapı, **2.** yarı çap uzunluğu, **3.** yarı çapa eşit çember uzunluğunu gören daire dilimi alanı, **4.** çevre, etki/faaliyet alanı. **within a ~ of ten miles** : on millik çevre içinde, **5.** bir depo dolusu yakıtla alınan yol. *The cruising ~ of a ship.* **6.** *anat.* ön kol kemiği, döner kemik. *bk.:* **ulna** (1), **7.** *zool.* dal kemik, **8.** (böceklerde) kanat ana damarı, **9.** *bot.* bileşik çiçeği oluşturan küçük çiçeklerden her biri, **10.** tekerlek parmaklığı.

radius vector, *ç.* **radii vectores/radius vectors 1.** *mat.* yarı çap yöneyi : verilen bir noktayı baş noktaya (orijine) birleştiren doğru parçasının uzunluğu, **2.** *astr.* gezegen yörüngesinin herhangi bir noktasını başka bir uzay cismine (güneşe) birleştiren doğru parçası(nın uzunluğu).

radix, *is., ç.* **radices/radixes 1.** *mat.* taban: sayıtlama tabanı, ters üstel tabanı vb. **2.** *anat. bot.* kök, **3.** *gr.* köken. ***e.a.- 1.*** *base, 2,3. root, radical.*

RAdm = Rear admiral.

radome, *is.* radar anteni mahfazası (kubbe biçiminde).

radon, *is. kim.* radon: radyumun çözüşmesinden oluşan ışınetkina âtıl gaz. Simge: **Rn**, atom nu. 86, atom ağ. 222, yoğunluk: 9.73 g/l (0°C).

rad/s = rad/sec, *is.* saniyede radyan (açısal hız birimi).

radula, *is., ç.* **-lae** *zool.* dişli dil, törpü dil: birçok yumuşakçanın ağız kenarında ince dişler bulunan dil şeklinde organ. İleri geri hareket ederek besinleri törpüler. **radular** : törpü dil+.

RAF = R.A.F. = Royal Air Force.

raff, *is.* **1.** ayak takımı, **2.** çöp, süprüntü, döküntü, çörçöp. ***e.a.- 1. rifraff, rabble, 2. trash, refuse.***

raffia, *is.* **1.** *bot.* rafya, Madagaskar hurması *(Raphia pedunculata):* yaprak saplarından şapka, hasır, sepet vb. yapılan uzun tüysü yapraklı palmiye ağacı, **2.** rafya elyafı.

raffinose, *is. kim.* rafinoz: C18H32O16.5 H2O. Şekerpancarı ve pamuk tohumunda bulunan ve sulu ayrışarak glükoz, früktoz ve galaktoz üreten kristalli trisakkarit.

raffish, *sf.* **1.** adî, kaba, pespaye, bayağı, zevksiz, **2.** rezil, ahlâksız, haysiyetsiz, sefih, namussuz. *a ~ man.* **3. raffishly** : adîce, kabaca, bayağılıkla, zevksizce; rezilce, ahlâksızca. **4. raffishness** : adîlik, kabalık, bayağılık, zevksizlik; rezillik, ahlâksızlık, haysiyetsizlik, namussuzluk. ***e.a.- 1. vulgar, low-class, tawdry, gaudy, flashy, 2. rakish, disreputable.***

raffle, *is.&f.* **-fled, -fling 1.** eşya piyangosu(na koymak/piyango çekmek), hayır cemiyetinin düzenlediği piyango, **2.** *bk. :* **rubbish**, **3.** *den.* dolaşmış halat vb., Arap saçı gibi birbirine karışmış şey, **4. ~r** : piyangocu, piyango düzenleyen/çeken. ***e.a.- 3. tangle.***

raffles, *is.* kibar/acemi hırsız.

rafflesia, *is.* çöplük otu: sapsız, yapraksız, pis kokulu asalak bitki (çapı 7-90 cm).

raft[1], *is.* **1.** sal. **an inflatable rubber ~** : şişirilmiş lâstik sal, **2.** kelek, **3.** *bk.:* **life raft, 4.** beton bina mesnedi: yumuşak toprakta bütün bina temelini taşıyan beton kaide, **5.** *k.d.* büyük miktar, yığın, sürü. **~ of**: çok, pek çok, muazzam, bir sürü. *A whole ~ of people came for drinks.*

raft[2], *f.* **1.** sal ile taşımak/nakletmek. *~ the goods over to the island.* **2.** sal yapmak, **3.** sal ile seyahat etmek/karşı kıyıya geçmek. *They ~ed the lake.* **4.** sal kullanmak, **5.** (buz kütlesi) (a) bitki ve taşları denize sürüklemek, (b) üst üste yığılmak.

rafter, *is.* **1.** çatı kirişi, kiriş, bağlama merteği, **2.** sürü, hindi sürüsü, **3. ~ed** : çatısı kirişli, çatı kirişleri gözüken. *an ancient ~ed hall.*

raftsman, *is., ç.* **-men** salcı, kelekçi. *~~*

rag[1], *is.* **1.** çul, çaput, paçavra, eski/yırtık kumaş/bez parçası. **~ baby/doll** : kumaştan yapılmış kukla/bebek. *He cleaned the car with an oily ~ .* **2. ~s** : yırtık pırtık/hırpanî elbise /giysi. **in ~s** : paçavralar içinde, yırtık pırtık. *The beggar was dressed in ~s.* **glad ~s** *argo* süslü elbise. *Wear one's glad ~s for the party.* **3.** parça, lime, kırıntı, döküntü, kırpıntı. *mec.* zerre. **There isn't a ~ of proof that he did it** : Onun yaptığına dair zerre kadar delil yok. **4.** *k.d.* değersiz /adî gazete/dergi, paçavra, **5.** *bot.* (narenciyede) çekirdek kılıfı, eksen etrafındaki zar, **6.** *Brit.* (a) azar(lama), pay(lama), zılgıt, (b) alay, matrak, kaba şaka, eşek şakası. *They pushed him into the river for/as a ~ .* (c) gürültü, şamata, (d) öğrencilerin toplu olarak sokakta gezip bir cemiyete vb. para toplaması. *On a ~ day we collected $500 for the hospital.* **7.** *müz.* kesik tempolu müzik parçası. *bk.:* **ragtime. 8. feel like a wet ~** *k.d.* çok yorulmak, hurdası çıkmak, **9. like a red ~ to a bull** *k.d.* son derece kızdıran/öfkelendiren. **Any statement against the government is like a red ~ to that minister** : Hükûmet aleyhinde söylenen her söz bakanı son derece öfkelendirir. **10. to chew the ~** *argo* çene çalmak, uzun uzadıya konuşmak/münakaşa etmek, dırdır etmek.

rag[2], *f.* **ragged, ragging** *k.d.* **1.** azarlamak, paylamak, **2.** alay etmek, alaya almak, matrak geçmek, takılmak, şaka yapmak. *They ~ged him about his big ears/for having such big ears.* **3.** *Brit.* gürültü ile/muziplik yaparak eğlenmek, kaba şakalarla işkence etmek. *They don't do any work in that office: they're always ~ging.* ***e.a.- 1. scold, 2. tease.***

raga, *is.* eski Hint müziğinde bir melodi.

ragamuffin, *is.* **1.** pejmürde/hırpanî/üstü başı perişan kimse, baldırıçıplak, külhanbeyi, **2.** sünepe, üstü başı perişan/kir pas içinde çocuk. ***e.a.- tatterdemalion.***

ragbag, *is.* **1.** kırpıntı torbası, **2.** keşmekeş/karman çorman/perişan/dağınık şey. *Her mind is a ~ of disconnected facts.*

rag doll, *is.* bez/kumaş bebek.

rage[1], *is.* **1.** (şiddetli) öfke, kızgınlık, tehevvür, hiddet, gazap, köpürme. **be in a ~** : çok öfkeli olmak. **fly/fall into a ~** : küplere binmek, kızıp köpürmek, **2.** (yangın, dalga, fırtına, hastalık vb.) şiddet, azgınlık, önüne geçilemezlik, **3.** (duygu/arzu/iştah vb.) azgınlığı/taşkınlığı, **5.** istek, özen, arzu, şevk, gayret, **6.** heves, iptilâ, tutku, **7. all the ~** *k.d.* çok rağbette, moda, çok tutulan/beğenilen. **be all the ~** : pek rağbette olmak, pek tutulmak/rağbet görmek, alıp yürümek. **have a ~ for sth**: bir şeye tutulmak/delisi/müptelâsı olmak, **8.** *esk.* delilik. ***e.a.- 1.*** *wrath, ire, anger, 2. fury, violence, 3. ardor, fervor, enthusiasm, 6. fad, craze, vogue, fashion, 8. insanity.* ***k.a.- 1.*** *calm.*

rage[2], *gs.f.* **raged, raging 1.** çok öfkelenmek/kızmak, köpürmek, hiddetlenmek, gazaba gelmek, küplere binmek, tepesi atmak. **~ at / against sth.** : bir şeye çok kızmak/köpürmek, **2.** hezeyan etmek, çılgınca bağırıp çağırmak, şiddetle/hışımla hareket etmek/esmek/akmak vb. **3.** kudurmak, köpürmek, azmak, şiddetlenmek. **The battle ~ d** : Muharebe şiddetlendi. **4.** kasıp kavurmak, kırıp geçirmek, yakıp yıkmak, felâket hâlini almak. **The disease ~d through the city for months** : Hastalık aylarca şehri kırıp geçirdi. **5. ragingly** : öfke ile, köpürerek, hiddetle, gazapla, küplere binerek, hezeyanla, şiddetle, hışımla, **6. ~ out** : dinmek, sükûnet bulmak, sakinleşmek. *The storm ~d itself out.* ***e.a.- 1.*** *rave, fume, storm.*

ragged, *sf.* **1.** pejmürde kılıklı, elbisesi eski püskü/yırtık. *a ~ little boy.* **2.** partal, fersude, eski püskü, paçavra gibi. *a ~ coat.* **3.** (hayvan) kaba tüylü, **4.** yırtık pırtık, lime lime, **5.** kaba, pürüzlü, pürtüklü, arızalı. *~ stones.* **6.** (bahçe vb.) bakımsız, vahşî, kendi hâline bırakılmış, **7.** kaba saka, düzensiz, karışık, dağınık, **8.** (ses) ahenksiz, kulakları tırmalayıcı/yırtıcı, **9. ~ly** : eski püskü, yırtık pırtık, lime lime, **10. ~ness** : pejmürdelik, partallık, fersudelik, eski püsküllük, yırtık pırtıklık, lime limelik, pürüzlülük, bakımsızlık. ***e.a.- 1.*** *shabby, 2. tattered, shredded, rent, frayed, scruffy, 3. shaggy, 5. jagged, 7. rough, imperfect, faulty, straggly, 8. harsh, dissonant.*

ragged edge, *is.* **1.** (uçurum vb.) kenar, **2.** sınır, hudut, eşik, had, kenar, uç, **3. on the ragged edge** : tehlikeli bir durumda, ramak kalmış, (tehlike vb. nin) eşiğinde/kenarında. ***e.a.- 1.*** *brink, 2. verge, 3. on the verge of.*

ragged robin, *is. bot.* çingene karanfili *(Lychnis floscuculi).* Karanfilgillerden taç yaprakları dilimli, pembe kırmızı çiçekler açan kalımlı bitki.

raggedy, *sf.* **1.** yırtık, lime lime, pejmürde, paçavra gibi, **2.** kaba saba, düzensiz, arızalı, pürüzlü, karışık, dağınık.

raggle-taggle, *sf.* renk renk, alaca bulaca, çeşit çeşit, karmakarışık. ***e.a.-*** *motley.*

rag gourd, *is. bk.:* **luffa** (1).

ragi = raggee, *is. bot.* Hint tahılı *(Eleusine corocana).*

raglan, *is.* reglan (kollu) palto. **~ sleeve** : reglan kol.

raglike, *sf.* paçavra gibi, eski püskü, fersude.

ragman, *is., ç.* **-men** eskici, paçavracı.

ragout, *is.&f.* **-gouted, -gouting** *Fr.* sebzeli yahni (pişirmek).

rag paper, *is.* parşömen kâğıdı, paçavralardan yapılmış iyi cins kâğıt.

ragpicker, *is.* paçavracı, satıp geçinmek için sokaklardan/çöplüklerden paçavra vb. toplayan kimse.

rag rug, *is.* kırpıntılardan örülen kilim.

ragtag, *is.* ayaktakımı, pejmürde kılıklı fakir kimseler. **rag and tag; ragtag and bobtail; rag tag and bobtail** *d.d.* ***e.a.-*** *rabble, riffraff.*

ragtime, *is. müz.* **1.** (cazda olduğu gibi) kesik tempo, **2.** (piyanoda vb.) kesik tempolu müzik.

ragweed, *is. bot.* **1.** paçavra otu *(Ambrosia):* sonbaharda saman nezlesine sebep olan ot, **2.** *bk.:* **marsh elder**, **3.** *Brit. bk.:* **ragwort.**

ragwort, *is. bot.* kanarya otu *(Senecio Jacobaea, S. aureus.*

rah, *ünl.* Yaşa! (oyuncuyu teşvik için söylenir, **hurrah**'nın kısaltılmışı).

raid, *is.&f.* **1.** akın/yağma (etmek), çapul (culuk yapmak), **2.** *As.* hücum (etmek), baskın/anî taarruz yapmak, basmak. **air ~** : hava taarruzu. *make a ~ on the enemy coast.* **3.** (yetkili bir kimse) başka kaynaklardan ödenek sağlama(k). *The Minister made a ~ on the road tax to help*

pay for the railways. **4.** *fin.* ortak girişimle hisse senedi fiyatlarını düşürme(k), **5. ~r** : akıncı, yağmacı, çapulcu, hücum eden, saldıran.

rail[1], *is.* **1.** tırabzan, korkuluk, **2.** çit, parmaklık, **3.** ray, **4.** demir yolu, tren. **by ~** : demir yolu ile, trenle. **to go/travel by ~** : trenle gitmek/seyahat etmek. **~ car** : drezine, motorlu tek vagon, demir yolu arabası, **5. ~s** : demir yolu şirketi hisse senetleri/bonoları, **6.** *den.* küpeşte tutamağı/korkuluğu, **7.** (mobilya) yatay çubuk, ray, **8.** *zool.* su tavuğu *(Rallus limicola).* **water ~** : su yelvesi, **9. (go) off the ~s** : (a) çığırından çık(ar)mak, yanlış yola sevk etmek/sap(tır)mak, (b) aklını kaçırmak, sapıtmak, delirmek.

rail[2], *f.* **1.** parmaklıkla çevirmek, tırabzan yapmak, **2. ~ at/against**: (a) yakınmak, şikâyet etmek, dırlanmak. *~ at fate.* (b) dil uzatmak, küfretmek, sövüp saymak, sözle sataşmak, bağıra çağıra tenkit etmek, lânet etmek. *He's always ~ing against the government.* **3. ~ in**: çitle çevirmek, çit içine kapatmak, **4. ~ off**: çitle/parmaklıkla ayırmak.

railbird, *is. argo* **1.** seyirci, at/oto vb. yarışını parmaklıktan seyreden, **2.** gözlemci, müşahit. *Political ~'s prediction.* ***e.a.- 1. spectator, 2. observer.***

railer, *is.* **1.** küfreden, şikâyet eden, sövüp sayan, **2.** çit/parmaklık yapan.

railhead, *is.* **1.** demir yolu başı, demir yolunun uzandığı son nokta, son istasyon, **2.** *As.* malzemenin ileriye kamyonlarla vb. sevk edilmek üzere depolandığı demir yolu istasyonu.

railing, *is.* **1.** çit, parmaklık, tırabzan, **2.** parmaklık çubuğu. *The dog got its head stuck between the ~s.* **3.** demir yolu, **4.** küfür, şikâyet, sövüp sayma. *She wastes her time in useless ~(s) against her husband.* ***e.a.- 1. balustrade, 2. banister.***

raillery, *is., ç.* **-leries 1.** şaka, lâtife, takılma, **2.** şaka yollu alay. ***e.a.- banter, teasing.***

railroad, *is.&f.* **1.** demir yolu (ile taşımak/göndermek/sevk etmek), **2.** demir yolu idaresi/şirketi, **3.** *ABD-k.d.* ivedilikle (meclisten) geçirmek. *To ~ a bill through Congress.* **4.** *k.d.* yeter delil olmadan alelacele muhakeme ile bir kimseyi haksız yere mahkûm etmek/hapse atmak, **5.** demir yollarında çalışmak, **6. narrow-gauge ~** : dar demir yolu, dekovil.

railroader, *is.* demir yolcu, demir yolu memuru/işçisi.

railroad flat, *is.* koridorsuz (bir odadan ötekine geçilen) kat/apartman dairesi.

railroading, *is.* demir yolculuk, demir yolu yapımı/işletmesi.

rail-splitter, *is.* tırabzancı: kütükleri kesip parmaklık tahtası/tırabzan yapan kimse.

railway, *is.* **1.** *Brit. bk.:* **railroad, 2.** tramvay vb. rayı, **3.** depo, fabrika vb. de yükleme/boşaltma için kullanılan demir yolu şube hattı, **4. broad/narrow/standard gauge ~** : geniş/dar/normal hatlı demir yolu, **5. ~-cutting** : demir yolu yarması, **6. ~-gauge** : demir yolu ray genişliği, **7. ~ -lie/~-track** : demir yolu hattı, **8. ~ man** : demir yolu görevlisi/memuru/işçisi, **9. ~ - porter** : istasyon hamalı.

raiment, *is. esk.* giyim, elbise, giysi, kılık kıyafet, üst baş. ***e.a.- clothing, apparel, attire, garb.***

rain[1], *is.* **1.** yağmur. *The crops need ~ . He went out in the ~ without a coat.* İlgili sıfat: **pluvial, 2.** yağış, sağnak, yağmur yağması, **3. ~s** : yağış mevsimi, mevsim yağışı (Hindistan'da vb.), **4.** yağmurlu/yağışlı hava, **5.** *mec.* yağmur, ardı arkası kesilmeyen olay. *A ~ of arrows/of questions.* **6. ~ or shine** : her türlü havada, ister yağmur yağsın ister güneş açsın, **7. as right as ~** *k.d.* tam sıhhatli, sapasağlam, turp gibi. *Jane's been ill, but she's as right as ~ now.* **8. look like ~** : yağmur yağacağa benzemek. *Don't go out, it looks like ~.* ***e.a.- 2. rainfall, rainstorm, shower.***

rain[2], *f.* **1.** (yağmur) yağmak. *It ~ed all night.* **2.** yağmur gibi boşanmak/dökülmek/inmek. *Tears ~ed from her eyes. The bombs came ~ing down.* **3.** (yağmur gibi) yağdırmak. *Their rich uncle ~ed (down) gifts upon the children.* **4. ~ cats and dogs** *k.d.* bardaktan boşanırcasına yağmak, sel sele gitmek, **5. ~ down = hail down** : yağmur gibi yağ(dır)mak. *He ~ed down curses on their heads. Troubles ~ed down.* **6. ~ out** *(Brit: ~ off)* : yağmur sebebiyle (maçı, oyunu vb.) ertelemek. *The first game of the season was ~ed out.* **7. It never ~s but it pours** : felâket (bazan da refah) gelince tomarla gelir.

rainband, *is. astr.* yağmur kuşağı, atmosferdeki su buharı yüzünden güneş tayfında görülen siyah kuşak.

rainbow, *is.* **1.** gök kuşağı, eleğimsağma, alkım, ebem kuşağı, yağmur kuşağı, **2.** rengârenk/çok renkli ve süslü şey, **3.** tam dizi/seri/

takım, çok çeşitli şeylerin tümü, **4. all the colors of the** ~ : rengârenk, her türlü renk. **to paint the house (in) all the colors of the** ~ : evi her türlü renge boyamak, **5.** ~ **cactus** : alaca kaktüs *(Echinocereus rigidissimus):* GB ABD'de yetişen kırmızı beyaz dikenli, kırmızı çiçekli bir tür kaktüs, **6.** ~ **chaser** : hayal peşinde koşan kimse, **7.** ~ **trout** : çelikbaş alabalık *(Salmo gairdnerii).* Kaliforniya'da bulunur. *e.a.- 3. gamut.*

rain check, *is.* **1.** ertelenen oyunun sonraki gösterisi için muteber bilet, **2.** ucuz satılan ve mevcudu tükenen malı sonra aynı fiyata satmayı vadeden belge, **3.** ertelenmiş davet, **4. to take a rain check**: davete başka zaman icabet etmek, "alacağı olmak".

raincoat, *is.* yağmurluk. *Brit.:* **waterproof.**

rain crow, *is.* yağmur kuşu: çiftçilerin yağmur yağacağını haber verdiğine inandıkları birkaç çeşit kuş.

rain dance, *is.* yağmur dansı: Amerika kızılderililerinin yağmur yağması için yaptıkları ayin.

raindrop, *is.* yağmur damlası.

rainfall, *is.* **1.** yağış, yağmur, sağanak, **2.** yağış miktarı. *A* ~ *of 36 cm a year.*

rain forest, *is.* cengel, tropikal orman, çok yağmur yağan tropik ülkelerdeki sık orman.

rain gauge, *is.* yağmur ölçeği.

rainily, *zf.* yağmurluca, ıslak ıslak.

raininess, *is.* yağmurluluk, ıslaklık, çok yağmur alma, yağmur bolluğu.

rainless, *sf.* yağmursuz. **~ness** : yağmursuzluk.

rainmaker, *is.* **1.** yağmurcu: Amerika kızılderilileri arasında sihirle yağmur yağdırdığına inanılan sihirbaz, **2.** bilimsel yöntemlerle yağmur yağdıran kimse

rainmaking, *is.* yağmurculuk, yağmur yağdırma.

rainout, *is.* ışınetkin su çökelimi: su altı nükleer patlamadan sonra ışınetkin su damlacıklarının çökelimi.

ranproof, *sf.&f.* **1.** yağmur geçirmez, su geçirmez. *a* ~ *cover/coat.* **2.** su geçirmez hâle getirmek.

rain-shadow, *is.* dağlarla yağmurdan korunmuş bölge.

rainstorm, *is.* fırtınalı yağmur.

rain water, *is.* yağmur suyu.

rainwear, *is.* su geçirmez elbise.

rainy, *sf.* **rainier, rainiest 1.** yağmurlu. ~ *weather. the* ~ *season.* **2.** yağmurdan ıslanmış, sırılsıklam. ~ *streets.* **3.** yağmur getiren. ~ *winds.* **4.** ~ **day** : darda kalınan zaman, sıkıntılı zaman, zaruret, sıkıntı. **save up for a** ~ **day** : darda kalınınca kullanmak için para biriktirmek.

raisable = raiseable, *sf.* kaldırılabilir, yükseltilebilir.

raise, *f.* **raised, raising 1.** (yukarı) kaldırmak, çıkarmak. **to** ~ **one's hand** : elini kaldırmak. ~ **one's hat** : şapkasını çıkarmak. ~ **a ship** : batmış gemiyi çıkarmak/yüzdürmek, **2.** yükseltmek. **to** ~ **o cloud of dust** : toz bulutu yükseltmek. ~ **a number to the power of (another number)** : bir sayıyı bir kuvvete yükseltmek. ~ **5 to the power of 3** : 5'i 3. kuvvete yükseltmek= 5'in küpünü almak, **3.** ayağa kaldırmak, **4.** (bina) dikmek, inşa etmek, yapmak, yükseltmek, bina etmek. **to** ~ **a statue**: heykel dikmek. **to** ~ **a monument** : abide yapmak, **5.** (ürün, hayvan) yetiştirmek, üretmek. *The farmer ~s crops and cattle.* **6.** (çocuk) büyütmek, beslemek, yetiştirmek. ~ *a family. Parents* ~ *their children.* **7.** harekete geçirmek, çalıştırmak, **8.** (soru/fikir) ortaya atmak, kamuoyuna/dikkate sunmak. *There's an important point I want to* ~. **9.** toplamak, biriktirmek, bir araya getirmek, yığmak, yığınak yapmak. **to** ~ **an army** : bir ordu toplamak. *to* ~ *enough money to buy a car.* **10.** uyarmak, canlandırmak, uyandırmak. **His long absence ~d doubts/fears about his safety** : Uzun süre kaybolması güvenliği hakkında şüphe/korku uyandırdı. ~ **a smile** : dinleyenlerde gülümseme uyandırmak, **11.** (ölü) diriltmek, (hayalet) belirtmek. *to* ~ *the ghost of Napoleon.* ~ **the dead** : kıyameti koparmak, **12.** şevk/ümit vermek, maneviyatını yükseltmek. ~ **hopes**: ümit vermek, umutlandırmak. ~ **s.o.'s spirits**: birinin maneviyatını yükseltmek, **13.** (rütbesini/mevkiini) yükseltmek, terfi ettirmek, ilerletmek. *to* ~ *a salesman to manager.* **14.** (değerini/miktarını/kuvvetini vb.) artırmak. **to** ~ **the rent** : kirayı artırmak, **15.** (sesini) yük-

seltmek/duyurmak. ~ **an objection** : itiraz etmek. ~ **one's voice** : sesini yükseltmek. **tell a funny story so as to ~ a laugh** : gülünç hikâye söyleyip herkesi güldürmek, **16.** nara atmak, bağırmak, haykırmak. **They ~d a cheer/a shout** : Sevinç narası kopardılar/sevinçle bağırdılar. ~ **the roof** : çok gürültü yapmak, **17.** (hamur) kabartmak, mayalandırmak. *Yeast ~s bread.* **18.** *(briç/poker)* sürülen parayı artırmak, **19.** (sahtekârlıkla) çekin meblâğını artırmak, **20.** *As.* (kuşatmayı/muhasarayı) kaldırmak. ~ *a siege.* **21.** *den.* ufukta karayı görmek. *After a long voyage the ship ~d land.* **22.** (radyo ile) haberleşme sağlamak, temasa geçmek, **23.** *fonet.* (dili yükselterek) sesli harfin telâffuzunu değiştirmek, **24.** (isyan/kargaşalık vb.) çıkarmak, ayaklandırmak. ~ *a rebellion.* **25.** ayağa kalkmak, doğrulmak, doğmak, zuhur etmek, **26. ~ cain/~ hell/ ~ the devil/~ the dickens/ ~ a rumpus** *k.d.* karışıklık çıkarmak, velveleye vermek, yaygarayı basmak, kıyameti koparmak, paylamak, **27. to ~ steam** : (buhar makinesine) istim vermek, istimi yükseltmek. ***e.a.- 1. lift, heave, hoist, elevate, 2. heighten, 4. erect, construct, rear, 5. cultivate, grow, 6. rear, 7. originate, activate, produce, effect, 9. assemble, gather, 10. awaken, 12. inspirit, 13. advance, 14. increase, 20. end, 24. incite. NOT:*** **RAISE** bir şeyi düşey olarak yukarıya kaldırmak/yükseltmek demektir: *Raise your right hand.* **LIFT** genellikle ağır bir cismin yerle temasını kesip az miktar yukarı kaldırmaktır. *To lift the table/a heavy stone.* **HEAVE,** ağır bir cismi güçlükle kaldırmak anlamında kullanılır. *To heave a heavy box onto a truck.* **HOIST,** çok ağır bir cismi mekanik bir araç (kaldıraç, vinç vb.) ile yavaş yavaş kaldırmaktır: *To hoist steel beams to the top of a building.* **ELEVATE,** genellikle makam, mevki, derece ve rütbesini yükseltmek anlamına gelir: *Good reading elevates the mind.*

raise[2], *is. (Brit:* **rise**) **1.** zam, artış, yükseliş, **2.** zam/artış miktarı, **3.** yükseltme, artırma, kaldırma, **4.** yüksek yer.

raised, *sf.* **1.** kabartma, **2.** (hamur vb.) mayalanmış, kabarmış.

raiser, *is.* kaldıran, yükselten, artıran, kabartan.

-raiser, *son ek* **1.** yetiştirici, üretici. **a cattle-raiser** : sığır yetiştirici, **2.** çıkaran, sebep olan. *A fire-raiser is someone that sets fire to buildings on purpose.*

raisin, *is.* kuru üzüm. **~y** : kuru üzümlü.

raising, *is.* **1.** kaldırma, yükseltme, **2.** *ABD* ~ **bee** *d.d.* bina çerçevesini kaldırmak için yapılan toplantı, **3.** çocuk yetiştirme, **4.** hayvan besleme/yetiştirme/üretme. **turkey** ~ : hindi yetiştirme.

raison d'être, *is., ç.* **raisons d'être** varlığın nedeni, var olma nedeni, hikmetivücut.

raj, *is. Hint.* egemenlik, hükümranlık, hakimiyet. ***e.a.- rule, reign, dominion.***

Rajab, *is.* Recep, İslâm takviminin yedinci ayı.

rajah = raja, *is.* raca, mihrace, Hint hükümdarı. *He became ~ after the death of his father.*

rake[1], *is.* **1.** tırmık, **2.** fırın küsküsü, **3.** bahçıvan tarağı, **4.** sefih, çapkın, hovarda, uçarı, ahlâksız adam, şehvet düşkünü, **5.** eğilim, meyil, yatayla/düşeyle yapılan açı. *the ~ of the stage.* **6.** *den.* bacanın/direğin kıça doğru eğimi, **7.** (şapka) yan koyma. ***e.a.- 4. roué, libertine, voluptuary, lecher, seducer, immoralist, rogue.***

rake[2], *f.* **raked, raking 1.** tırmıklamak, tırmıkla toplamak, taramak. ~ *the leaves off the grass.* **2.** tırmıkla düzeltmek, **3.** (ateşi) karıştırmak, **4.** bol bol toplamak, biriktirmek. *He ~ed up enough money to buy a car.* **5.** açıklamak, (foyasını) meydana çıkarmak, aydınlatmak, aydınlığa kavuşturmak, **6.** inceden inceye araştırmak, **7.** sıyırmak, kazımak, kazıyarak temizlemek, tırmalamak, kaşımak, **8.** *As.* ateşle taramak. ~ **a ship** : bir gemiyi baştan başa topa tutmak. ~ **a trench** : bir siperi (makineli tüfekle) taramak, **9.** gözden geçirmek, elemek, incelemek, **10.** meyletmek, eğilmek, meyilli/eğimli/eğik olmak, **11.** eğmek, meylettirmek. **12. ~ one's memory**: belleğini/hafızasını yoklamak, hatırlamaya çalışmak, **13. ~ in** : (a) gazinoda mizleri tırmıkla toplamak, (b) çok para kazanmak. *He must be raking in $2000 a week.* (c) ~ **it in** *k.d.* çok para kazanmak. *He must be raking it in!* **14. ~ off** : gayrimeşru yoldan para almak, **15. ~ out** *k.d.* araştırıp bulmak, bulup buluşturmak. *I'll try and ~ out something for*

you to wear. ~ **out the fire**: ateşi söndürmek için kömürlerini çıkarmak, **16.** ~ **over** : (a) (toprağı) tırmıklamak, (b) *mec.* (geçmişi) kurcalamak, tekrarlamak, **17.** ~ **up** *k.d.* (a) güçlükle bulmak. ~ *up enough money for the rent.* (b) (geçmişi) eşelemek, kurcalamak. *Please don't ~ up that old quarrel.* ***e.a.- 7. scrape, scratch.***

rakehell, *sf.&is.* **1.** sefih, çapkın, hovarda, uçarı, aklâksız (adam), **2.** ~**y** : çapkınca, hovardaca, ahlâksızca. ***e.a.- 1. rake, roué, libertine, voluptuary, lecher, seducer, immoralist, rogue, licentious, dissolute, profligate.***

rake-off, *is. k.d.* **1.** rüşvet, haraç, gayrimeşru kazanç. *The taxi driver gets a ~-off from the hotel if he brings travellers there.* **2.** (kâr vb. den) pay, hisse, komisyon.

raker, *is.* **1.** tırmıklayan, tırmıkla tarayan/toplayan/temizleyen, **2.** tırmık, **3.** düşmanı tarayan silâh.

raki = rakee, *is. T.* rakı.

raking, *sf.&is.* **1.** tırmıklanan saha, tırmıkla toplanan şey, **2.** çapkınlık, hovardalık, uçarılık, ahlâksızlık, **3.** sefih, çapkın, hovarda, uçarı, ahlâksız, **4.** eğik, eğimli, meyilli, **5.** hızlı, çabuk. ***e.a.- 2. licentiousness, 3. dissolute, 5. speedy, swift.***

rakish, *sf.* **1.** sefih, çapkın, hovarda, uçarı, ahlâksız, **2.** gösterişli, şık, alımlı, süslü, züppe. *A hat worn at a ~ angle.* ~ *clothes.* **3.** (gemi) direk ve bacaları kıça doğru eğik, hızlı gider hissini veren. *He owns a ~ boat.* **4.** ~**ly** : çapkınca, hovardaca, ahlâksızca; gösterişli/şık/alımlı bir şekilde, züppece, **5.** ~**ness**: sefahat, çapkınlık, hovardalık, ahlâksızlık; gösteriş, şıklık, alımlılık, züppelik. ***e.a.- 1. dissolute, licentious, immoral, profligate, 2. smart, jaunty, dashing.***

rale, *is. patol.* hırıltı, ral, akciğer hastalarının solurken göğüslerinde duyulan ses.

rallentando, *sf.&zf.&is., ç.* **-dos** *müz. It.* **1.** gittikçe yavaşlayan (parça), **2.** yavaşlayarak.

ralliform, *sf. zool:* su tavuğuna benzer.

rally, *f.* **rallied, rallying 1.** (bir araya/bir şey etrafında) topla(n)mak, toparla(n)mak. **The whole nation rallied to the government** : Bütün millet hükûmetin etrafında toplandı. **The government rallied the nation around it** : Hükûmet milleti etrafında topladı. **2.** düzene/nizama sokmak/girmek, düzenle(n)mek, takviye/ihya etmek. *The tired soldiers rallied and draw the enemy back.* **3.** canlan(dır)mak, kuvvet(len)dirmek. **to ~ one's spirit**: maneviyatı kuvvetlenmek, **4.** (bir şahsın/partinin) yardımına koşmak, (bir davayı/ideali) desteklemek. ~ **round** : etrafında toplanmak, tek vücut hâlinde birleşmek, kuvvetle desteklemek, yardımına koşmak. *Her friends rallied round when she was ill.* **5.** (hastalık/keder/matem vb.) iyileşmeye yüz tutmak, kısmen iyileşmek, salâha kavuşmak. *He soon rallied from the shock of his father's death.* **6.** yeni kuvvet/enerji kazanmak, kuvvetlenmek, **7.** *fin.* (borsada fiyatlar düştükten sonra) hızla yükselmek, (piyasa) kendini toparlamak, **8.** (tenis/pinpon) sayı yapana kadar uzun süre topa vurmak, **9.** takılmak, şaka/lâtife yapmak, şakalaşmak. ***e.a.- 1. gather, assemble, reassemble, muster, 3.6. revive, reanimate, reinvigorate, 5. recover, 9. tease, chaff, banter.***

rally[2], *is., ç.* **-lies 1.** (bir araya) toplanma, (bir gaye uğrunda) birleşme, **2.** düzenle(n)me, düzene/nizama sokma/girme, **3.** *fin.* (borsada düşüşü takiben) hızlı fiyat artışı, toparlanma, **4.** (tenis/pinpon) (a) sayı yapana kadar uzun süre topa vuruş, (b) maçtan önce bir süre topa vuruş, **5.** (boks) yumruklaşma, vuruşma, **6. rallye** *d.d.* otomobil yarışı, **7.** heyecanlı toplantı, miting, bir toplumu heyecana/harekete getirmek gayesiyle yapılan toplantı.

ram[1], *is.* **1.** koç, **2.** *astr.* Koç burcu, **3.** şahmerdan, **4.** *den.* zırhlı mahmuzu, savaş gemisinde düşman gemisi teknesini delmeye mahsus sivri çıkıntı, **5.** basınç veya darbe uygulayan makine parçası, **6. hydraulic** ~ *d.d.* akarsu gücü ile işleyen tulumba.

ram[2], *gl.f.* **rammed, ramming 1.** kuvvetle/şiddetle vurmak, toslamak. *His car ~med mine.* **2.** şahmerdanla/kuvvetli vuruşlarla çakmak, vurarak/zorlayarak pekiştirmek. *He ~med the bolt into the wall.* **3.** (a) tık(ıştır)mak, tıka basa doldurmak, sokmak, (b) zorlamak, zorla kabul ettirmek. **to try to ~ an unpopular bill through Parliament** : Meclisi, halkın istemediği bir yasayı kabule zorlamak. **4.** kuvvetle itmek, **5.** (silâha) barut doldurup sıkıştırmak, **6.** (gemi) mahmuzlamak, mahmuz ile başka gemiye çarpmak, **7.** ~ **down one's throat** : istemediği bir şeyi/fikri zorla kabul ettirmek, zorlamak. *Father keeps ~ming it down my throat that I should become a doctor.* **8.** ~ **sth home** : bir şeyi iyice

anlatmak/kafasına sokmak. *The First World War ~med home the same lesson.* **9. rammer**: kuvvetle/şiddetle vuran, toslayan, çakan, iten. ***e.a.- 3. cram, stuff.***

RAM = Random Access Memory.

R.A.M. = Royal Academy of Music.

Ramadan = Ramazan, *is.* Ramazan.

ramble[1], *f.* **-bled, -bling 1.** (avare/başı boş/maksatsız) dolaşmak/gezinmek. *We ~d here and there through the woods.* **2.** (yol/akarsu) kıvrılarak uzamak, kıvrımlar yapmak, **3.** (bitki) azmanlaşmak, rastgele büyümek, enine boyuna gelişmek, sarılmak. *Wines ~ over the wall.* **4.** ipsiz sapsız/tutarsız bir şekilde konuşmak /yazmak, dili dolaşmak, sayıklamak. ***e.a.- 1. wander, stroll, saunder, amble, roam.***

ramble[2], *is.* **1.** gezinme, gezinti, dolaşma, **2.** dolambaçlı yol.

rambler, *is.* **1.** avare/başıboş dolaşan kimse, **2.** *bot.* sarmaşık gülü.

rambling, *sf.* **1.** avare/başıboş dolaşan, **2.** düzensiz, gelişigüzel, plânsız, **3.** çeşitli yönlerde rastgele genişlemiş/yayılmış. *a ~ house.* **4.** rabıtasız, bağlantısız, abuk sabuk, insicamsız, konudan konuya atlayan. *A long and very ~ letter.*

Rambouillet, *is.* eti ve yünü makbul bir Merinos koyunu cinsi.

rambunctious, *sf.* **1.** deli dolu, delişmen, ele avuca sığmaz, deliduman, asi, söz dinlemez. *The kids were very ~ after travelling all day.* **2.** neşeli, gürültülü, **3. ~ly** : deli dolu/delişmen/ ele avuca sığmaz bir şekilde, neşe ile, gürültü ile, **4. ~ness** : delidoluluk, delişmenlik, ele avuca sığmazlık, asilik. ***e.a.- 1. boisterous, unruly, wild, disorderly.***

rambutan, *is.* **1.** *bot.* tüylüce *(Nephelium lappaceum),* Malaya'da yetişen bir ağaç, **2.** bu ağacın parlak kırmızı, oval, üstü tüylü ve ekşi meyvesi.

RAMC = Royal Army Medical Corps.

ramekin = ramequin, *is.* **1.** peynirli güveç: ekmek ufağı, peynir ve yumurta ile fırında pişirilen bir yemek, **2.** saplı güveç: bu yemeğin pişirildiği kap, **3.** güveç: içinde yemek pişirilip sofraya konulan kap.

ramentaceous, *sf.* **1.** talaşlı, **2.** kabuklu, kabuk gibi.

ramentum, *is., ç.* **-ta 1.** talaş, üğüntü, kazıntı, **2.** *bot.* kabuk: eğrelti sap ve yapraklarında görülen ince kabuk/soyuntu.

ramie = ramee, *is.* **1.** *bot.* remi *(Boehmeria nivea).* Isırgangillerden Çin ve Hindistan'da yetişen ve elyafından kumaş yapılan, yuvarlak çubuk gibi sapları, geniş kalp biçiminde yaprakları olan bir bitki, **2.** bu bitkinin elyafı.

ramification, *is.* **1.** dallanma, dallara/şubelere ayrılma, **2.** dal, kol, budak. *~s of a nerve.* **3.** ayrıntı, sonuç, üzerinde çalışılan konu ile ilgili/ondan türeyen sorunlar. *The ~ of an idea.* **4.** şube, kol. *The ~ of a business/of a railway system.* **5.** *bot.* (a) dallar, (b) dallanma şekli. ***e.a.- 2. branch.***

ramiform, *sf.* **1.** dal gibi, dal şeklinde, **2.** dallı, dallara ayrılmış. ***e.a.- 1. branchlike, 2. branched.***

ramify, *f.* **-fied, -fying** dallan(dır)mak, dallara ayır(ıl)mak, dallanıp budaklanmak, kollara/ şubelere ayır(ıl)mak.

ramjet, *is.* tepkili jet (motoru): uçağın ileri hareketi ile sıkışan havayı yakıtla karıştırıp yakan jet motoru. **~ engine** *d.d.*

rammed earth, *is.* kerpiç: kum, kil, kireç vb. ni sıkıştırarak yapılan inşaat malzemesi.

rammer, *is.* tokmak(çı).

rammish = rammy, *sf.* **1.** koçumsu, koça benzer, koç gibi, **2.** (kokusu/tadı) nahoş, hoşa gitmeyen, pis kokulu, tadı fena olan, **3.** *bk.:* **lustful, 4. rammishness** : koça benzerlik, pis koku, fena tat, kösnüllük. ***e.a.- 2. rank.***

ramose, *sf.* **1.** çok dallı, dallı budaklı, çatallı, çatal çatal, **2.** dallanmış, dallanan, dallara ayrılan, **3. ~ly** : dallı budaklı bir şekilde, çatal çatal; dallanarak, dallara ayrılarak, **4. ramosity** : çok dallılık, çatallılık, dallanma, dallara ayrılma.

ramous, *sf.* **1.** *bk.:* **ramose**, **1.** dal gibi, dala benzer, çatallı, şubeli, dal+, şube+.

ramp[1], *is.* **1.** rampa, eğik/meyilli yol/ yüzey, şev, **2.** bir binanın farklı yükseklikteki katları arasında meyilli geçit, **3. boarding ~** *d.d.* (uçağa biniş/iniş için) merdiven, **4.** yanaşmalık, yükleme rampası/rıhtımı, **5.** parmaklık bağlantısı: sahanlıkta merdiven parmaklığının

yüksek ve alçak kısımlarını birleştiren kısa içbükey parça, **6.** desise, dolap, oyun, düzen, **7.** aşüfte, şirret kadın.

ramp[2], *f.* **1.** şahlanmak, şaha kalkmak, susta durmak, arka ayakları üzerine kalkıp durmak, **2.** (sıçrayacak gibi) gerilemek, **3.** (hiddetle/şiddetle) saldırmak, üzerine atılmak, **4.** kudurmak, köpürmek, gazaba gelmek, kıyameti koparmak. ~ **and rage** : küplere binmek, kıyameti koparmak, **5.** **~ingly** : şahlanarak, şaha kalkarak, susta durarak; (hiddetle/şiddetle) saldırarak, üzerine atılarak; kudurmuşçasına, gazaba gelerek, kıyameti koparırcasına. ***e.a.- 3. leap, dash, 4. rage, storm.***

rampage, *is.&f.* **-paged, -paging 1.** öfke (lenmek), gazap, gazaba gelmek, kızgınlık, tehevvür, kızma(k), köpürme(k), küplere binme (k), kıyameti koparma(k), saldırma(k), **2. go on the** ~ : cinleri tutmak, oraya buraya koşarak çılgınca gürültü yapmak, ortalığı alt üst etmek.

rampageous, *sf.* **1.** azılı, asi, itaatsiz, gürültücü, saldırgan, öfkeli, kızgın, **2.** **~ly** : azılı bir şekilde, isyanla, asilikle, gürültü ile, saldırganlıkla, öfkeli/kızgın bir hâlde, **3.** **~nes** : asilik, itaatsizlik, saldırganlık, öfke, kızgınlık. ***e.a.- 1. unruly, violent, boisterous.***

rampancy, *is.* **1.** şahlanma, şaha kalkma, susta durma, **2.** aşırılık, ifrat, haddi aşma, **3.** kızgınlık, gazap, öfke.

rampant, *sf.* **1.** kızmış, köpürmüş, öfkeli, **2.** azgın, küstah, zapt edilemez, taşkın, sınır tanımaz, dizginsiz, vahşî, **3.** şahlanmış, şaha kalkmış, **4.** susta duran, arka ayakları üstünde duran. *a ~ lion.* **5.** *mim.* farklı seviyeleri birleştiren (kemer/kubbe). *a ~ arch.* **6.** **~ly** : kızarak, köpürerek, öfke ile, azgınca, küstahça, taşkınlıkla, dizginsizce, vahşîce, şahlanarak, şaha kalkarak. ***e.a.-1. raging, 2. unbridled, prevailing, unrestrained, wild, 3. ramping.***

rampart, *is.&f.* **1.** toprak tabya (kurmak), **2.** sur (yapmak), set (çekmek), **3.** tahkimat, savunma/korunma aracı. ***e.a.-3. fortification, breastwork, barricade, guard.***

rampike, *is. Cnd.* kuru dikili ağaç gövdesi, orman yangınında yanmış ağaç. **ranpike, rampole** *d.d.*

rampion, *is.* **1.** *bot.* çan çiçeği *(Campanula rapunculus):* kök ve yaprakları Avrupa'da salata olarak yenir, **2.** gökçan *(Phyteuma):* mavi çiçekler açan bir bitki.

ramrod, *is.* **1.** harbi, tüfek namlusunu temizleme çubuğu, **2.** barut doldurma çubuğu: ağızdan dolma ateşli silâhlara barut doldurup sıkıştırmaya yarar.

ramshackle, *sf.* **1.** viran, harap, köhne, eski, hurda, yıpranmış, yıkılmak üzere. *a ~ old building. a ~ car.* **2.** uydurma, derme çatma, baştan savma yapılmış, **3.** *mec.* sallantıda. *a ~ business.* ***e.a.- 1. rickety, shaky.***

ram's horn, *is. bk.:* **shofar.**

ramshorn, *is.* tatlı su salyangozu *(Planorbis).*

ramson, *is.* **1.** *bot.* geniş yapraklı sarımsak *(Allium ursinum),* **2.** **~s** : kök sarımsak.

ram-stam, *sf.&zf. Brit.-k.d.&Scot.* alelâcele, acele ile, paldır küldür, düşüncesiz(ce), düşünmeden, sallapati, dikkatsiz(ce). ***e.a.- rash (ly), precipitate, thoughtless, heedless(ly).***

ramtil (seed) *bk.:* **Niger seed.**

ramulose = ramulous, *sf. bot. zool.* dallı budaklı, çok dallı, çatallı.

ramus, *is., ç.* **-mi** *bot. zool. anat.* dal, uzantı, çıkıntı.

ran, *f. bk.:* **run** *(geç.z.).*

RAN = R.A.N. = Royal Australian Navy.

rance, *is.* Belçika mermeri: mavi, beyaz benekli donuk kırmızı mermer. **Belgian marble** *d.d.*

ranch, *is.&f.* **1.** hayvan çiftliği, **2.** büyük çiftlik. *a fruit ~. a mink ~.* **3.** çiftlik halkı. *The entire ~ was at the party.* **4.** çiftlik binaları / arazisi/tesisleri, **5.** çiftlik işletmek/yönetmek, **6.** çiftlikte çalışmak, **7.** ~ **house** : (a) çiftlik evi, (b) çatı kenarı çıkıntılı tek katlı ev.

rancher, *is.* **1.** rençper, çiftlik sahibi, **2.** sığırtmaç, kovboy, çiftlikte çalışan kimse. ***e.a.- ranchman.***

ranchero, *is., ç.* **-cheros** *İsp. &G ABD bk.:* **rancher.**

ranchette, *is.* küçük hayvan çiftliği.

ranchman, *is., bk.:* **rancher.**

rancho, *is., ç.* **-chos** *İsp. bk.:* **ranch.**

rancid, *sf.* **1.** bayat, bozulmuş, küflenmiş. ~ *butter.* **2.** ekşi(miş), kokmuş, pis. *a ~ odor.* ***e.a.- 1. stale, spoiled, 2. rank, unpleasant.***

rancidity = rancidness, *is.* **1.** bayatlık, bayatlama, bozulma, küflenme, **2.** ekşi/bozuk/ pis koku/tat.

rancor, *(Brit:* **rancour**), *is.* hınç, kin, garez, buğuz. **feel ~ against s.o.** : birine karşı kin beslemek. ***e.a.- hatred, malice, bitterness, venom, animosity, enmity, spitefulness.***

rancorous, *sf.* **1.** hınçlı, kinli, kinci, garezli, kin/garez/buğuz besleyen, kindar, garezkâr düşman, **2. ~ly** : hınçla, kinle, garezle, buğuzla, kin/garez besleyerek, **3. ~ness** : kincilik, garezkârlık, düşmanlık, kin/garez besleme.

rand, *is.* **1.** ayakkabı ökçe şeridi, **2.** (G Afrika, GB Afrika, Botswana, Lesotho, Swaziland) para birimi, 100 cents.

random, *sf.&zf.* **1.** rastgele, tesadüfî, seçkisiz. *This is just a selection of the complaints we have received.* **~ error** : seçkisiz yanılgı. **~ numbers** : seçkisiz sayılar. **~ order** : rastgele sıra. **~ process** : rastgele süreç. **~ sample** : rastgele örneklem. **~ shot** : rastgele ateş. **~ variable** : seçkisiz değişken. **~ vector** : rastgele yöney. **~ choice/selection** : rastgele seçme/seçim, **2.** (inşaat) boyut ve şekilleri değişik/rastgele. *~-sized slates.* **3. at ~** : rastgele, gelişigüzel. *She took a book at ~ from the shelf.* **to ask questions at ~** : gelişigüzel sualler sormak, **4. ~ly** : seçkisizce, gelişigüzel, rastgele bir şekilde, tesadüfî olarak, **5. ~ness** : seçkisizlik, gelişigüzellik, rastgelelik. ***e.a.- 1. haphazard, chance, casual, stray, aimless.***

random access, *is.* rastgele erişim: Bilgisayar veri saklama ortamında erişilmek istenen tutanağın öncekinden bağımsız olarak doğrudan doğruya okunması ya da yazılmasını sağlayan donanım olanağı ve düzenleme yöntemi.

random access memory = RAM, *is.* rastgele erişimli bellek.

randomize, *gl.f.* **-ized, -izing** rastgeleleştirmek, rastgele seçmek. **randomization** : rastgeleleştirme, rastgele seçim.

random sampling, *is.* rastgele örnekleme. **~ ~ error** : rastgele örnekleme yanılgısı.

randy, *sf.&is., ç.* **randies**, *İsk.* **1.** kaba, terbiyesiz, küstah, nezaketsiz (kimse), **2.** azgın, şehvetli. ***e.a.- 1. rude, obnoxious, riotous, coarse, 2. lewd, lustful.***

ranee = rani, *is.* (Hindistan'da) **1.** mihrace, **2.** kraliçe, prenses.

rang, *f. bk.:* **ring** *(geç.z.).*

range[1], *sf.&is.* **1.** alan, bölge, mıntaka, bir şeyin dağıldığı/işlediği/etkilediği/hareket ettiği sınırlı yer. **within ~ of vision**: görüş alanı içinde, **2.** erim, menzil. **out of ~** : menzil dışında. **This gun has a ~ of 1500 m.** : Bu silâhın menzili 1500 m'dir. *Their tanks stayed just beyond the ~ of our big guns.* **3.** uzaklık, hedef uzaklığı. **at a ~ of** ...: ... uzaklığında, **4.** atış alanı/ sahası, poligon. *a rifle ~.* **5.** füze uçuş deneme alanı, **6.** tesir sahası, **7.** (uçak, gemi, vb.) menzil, uçuş/seyir menzili/uzaklığı, bir depo yakıtla alınan yol. **~ of a ship** : bir geminin menzili/seyir uzaklığı, **8.** *ist.* genişlik: bir dağılımda en büyük ve en küçük değerlerin farkı, **9.** değişim sınırları. *the ~ of steel prices. the temperature ~.* **10.** *müz. bk.:* **compass**[1] (4), **11.** (haritacılık) iki nirengi noktası arasındaki yatay uzaklık, **12.** *ABD* arazi sürveyinde bir boylam çizgisinden itibaren her biri 6x6 millik arazi parçası, **13.** rütbe, mertebe, sınıf, mevki, derece, kademe. *Higher ~s of the society. There are 3 basic price ~s. People in the $30,000-40,000 income range.* **14.** sıra, dizi, seri, çeşit. **a wide ~ of patterns** : bir malın birçok çeşitli. *They stock a wide ~ of electrical goods.* **15.** *biy.* bitey/direy alanı, yayılma alanı. *The ~ of this flower is northern Europe.* **16.** otlak, mer'a, **17.** saha, **18.** dağ zinciri, silsile, sıradağlar. **mountain ~**: dağ silsilesi, **19.** fırınlı ocak (gaz, elektrik), **20.** *mat.* değer kümesi. ***e.a.- 1.&2. sweep, reach, compass, lattitude, scope, 14. set.*** ***NOT :*** **RANGE**, genişlik, vüs'at ve çeşitlilik kavramlarını kapsar: *The range of one's interests.* **COMPASS**, belirli/mahdut bir sınır belirtir: *Within the compass of one's mind.* **LATTITUDE**, sınır tanımayan bir genişlik/vüs'at ifade eder: *Granted lattitude of action.* **SCOPE** ise görüş, anlayış, uygulama bakımından belirli ve sınırlı bir alan anlamını taşır: *The scope of one's activities or one's obligations. Some technical terms are beyond the scope of this dictionary.*

range[2], *f.* **ranged, ranging 1.** dizmek, **2.** sıralamak, sıraya/düzene koymak, tanzim/ tertip etmek, düzenlemek, yerleştirmek. **~ the goods neatly in the shop window. 3.** sınıflandırmak, tasnif etmek, sınıflara ayırmak, sınıfın-

da/safında bulunmak. *They ~ed themselves with the liberals. He ~ed homself with the rebels.* **4.** uzanmak, temadi etmek, uzanıp gitmek. *The shabby houses ~d along the road.* **5.** yayılmak, dağılmak, **6.** otlatmak, mer'aya salmak, **7.** (teleskop) yöneltmek, çevirmek, ayarlamak, kurmak, **8.** (silâh) menzilini bulmak/tespit etmek, **9.** *den.* (çapa demiri halatını) rahatça boşalacak şekilde düzenlemek, **10.** (belirli sınırlar arasında) değişmek. *Prices ranging from $5 to $10. Emotions ranging from smugness to despair.* **11.** menzili (belirtilen miktar) olmak. **This gun ~s 4 miles** : Bu topun menzili dört mildir. **12.** (bir yerde) yetişmek, olmak, bulunmak, **13.** etrafta (amaçsız) dolaşmak, gezinmek. *The children ~d the hills and walleys. ~ through the forests/over the mountains.* **14.** kapsamak. **~ far** : geniş kapsamlı olmak. *Our conversation ~d over many subjects.* **15.** sınırları (belirtilen miktar) olmak, (belirtilen miktarlar arasında) değişmek/uzanmak. **The temperature ~s from zero to fifty** : Sıcaklık sıfırla elli arasında değişir. *The cost of improvement would ~ between 15 to 20 million dollars.* ***e.a.- 1. align, rank, 2. dispose, array, 3. classify, 4. lie, 6. pasture, 13. roam, wander.***

range finder *is.* telemetre, erim bulucu, gözlemci ile hedef arasındaki uzaklığı ölçen alet.

range light(s), *den.* sıra fenerler, çifte silyon fenerleri, kanalı gösteren fener(ler). **leading light** *d.d.*

ranger, *is.* **1.** korucu, orman bekçisi, **2.** silâhlı devriye, **3.** komando, baskın taarruzu yapmak için yetiştirilmiş asker, **4.** *ABD- b.h.* Ay yüzeyinin yakından incelenmesi için atılmış gözetleme uydusu, **5.** *Brit.* krallık orman ve parklarının bakımcısı, **6.** otlaktaki davar/sürü, **7.** kız izci/rehber.

range rider, *is.* **1.** atlı bekçi, **2.** koru/çiftlik bekçisi, **3.** kovboy.

rangy, *sf.* **rangier, rangiest 1.** (insan/hayvan) ince ve uzun, kolları/bacakları uzun, leylek bacaklı, **2.** başı boş ortalıkta gezen (hayvan), **3.** dağlık, sıradağlarla çevrili, **4.** geniş, vâsi. *an unpeopled ~ country. these ~ considerations.* **5. ranginess** : leylek bacaklılık, başıboşluk, genişlik, vâsilik.

rani, *is., ç.* **-nis** *bk.:* **ranee.**

rank[1], *is.* **1.** (toplumsal) sınıf, **2.** pâye, rütbe, mevki, makam. **Person of high ~** : Yüksek mevki/makam sahibi kimse. **The ~ of president** : Başkanlık makamı. **He's above me in ~** : Rütbece benden yüksektir. **3.** (toplumda) üst kademe, yüksek rütbe, **4.** derece, kademe, **5.** aşama, mertebe, **6.** dizi, sıra saf, **7.** *gen.* **~s** : (a) saf, sınıf, grup. **Join the ~s of unemployed** : İşsizler sınıfına katılmak. (b) (kumandan ve subaylar hariç) ordu, erat, erler. **to serve in the ~s** : er olarak askerlik yapmak. **reduce s.o. to the ~s**: (ceza olarak) rütbesini alıp erat sınıfına indirmek. **rise from the ~s** : (erat sınıfından) subaylığa terfi ettirmek, **8.** (satranç) sıra, yatay karelerin bir dizisi, **9. pull ~ = pull one's ~** *argo* mevkiini kötüye kullanmak, maiyetindekileri ezmek/hor görmek, **10. break ~s** : (a) sırayı bozmak, (a) mensup olduğu topluma ihanet etmek. *There was no tolerance for anyone who broke ~s.* **11. keep ~** : sırayı muhafaza etmek, **12. take ~ with s.o.** : birisi ile aynı seviyede/rütbede olmak, **13. ~ and file** : (a) erat, efrat, fertler, erler. **ten officers and two hundred ~ and file** : on subay ve 200 er. (b) halk, fertler, herhangi bir örgütün mevki sahibi olmayan/yönetilen üyeleri. *The union leaders were in favor of the offer but it was rejected by ~ and file.*

rank[2], *f.* **1.** (sıraya) diz(il)mek, sırala(n)mak, tertip etmek, düzenlemek. *The cups were ~ed neatly on the shelf.* **2.** tasnif etmek, sınıflandırmak. *Where do you ~ F. Nafiz? Where does F. Nafiz ~ as a poet? He ~s below Y. Kemal.* **3.** *bk.:* **outrank, 4.** belirli bir rütbede/mevkide/derecede olmak, belirli bir toplumsal sınıfta olmak. **Atatürk ~s as the greatest hero of twentieth century** : Atatürk yirminci yüzyılın en büyük kahramanı sayılır. **To ~ high** : rütbesi/mevkii yüksek olmak. **I don't ~ him very high** : Ben onu o kadar önemli bulmuyorum. **5.** kıdemli olmak. *The colonel ~s at this camp.* **6. ~ above** : daha yüksek rütbede olmak. **~ next to** : rütbece/mevkice ... - den sonra gelmek.

rank[3], *sf.* **1.** gür, mebzul, iyi gelişmiş, bakımlı (bitki). ~ *grass.* **2.** verimli, bereketli (arazi/toprak). ~ *soil.* **3.** ağır/fena kokulu, tadı fena, nahoş. *a ~ cigar. ~ meat.* **4.** kokmuş, ekşimiş, keskin, yiti, **5.** (fena anlamda) en âlâ, daniska. *A ~ outsider. ~ treachery. ~ injustice. ~ ingratitude. ~ nonsense.* **6.** iğrenç, menfur, müstekreh, **7.** kaba, galiz, terbiyesiz. ~ *language.* **8.** *huk.* haksız, aşırı, **9.** *esk. bk.:* **lustful, 10. ~ish** : (a) oldukça gür/mebzul/verimli, (b) oldukça ağır/fena kokulu, tadı fena, nahoş; hayli iğrenç/kaba/galiz/terbiyesiz, **11. ~ly** : (a) bolca, mebzulen; (b) fena kokulu/nahoş/iğrenç bir şekilde (c) kabaca, terbiyesizce, **12. ~ness** : gürlük, bolluk, verimlilik, bereketlilik; ağır/fena koku, iğrençlik; kabalık, terbiyesizlik. ***e.a.- 2.*** *fertile,* ***5.*** *utter, absolute,* ***6.*** *offensive, disgusting,* ***7.*** *vulgar, coarse, indecent,* ***8.*** *inequitable, indecent.*

ranker, *is. Brit.* er, erlikten yetişmiş subay.

ranking, *sf.* **1.** rütbece/mevkice üstün, rütbesi/mevkii daha yüksek, en kıdemli. *a ~ diplomat. Who's the ~ officer here?* **2.** ünlü, seçkin, tanınmış, yetkili. *A ~ authority on litterature. The ~ poet of the age.* **3.** (birleşik kelimelerde) rütbeli/kıdemli. *A low-~ executive.* ***e.a.- 1.*** *senior, superior,* ***2.*** *prominent.*

rankle, *f.* **-kled, -kling 1.** dert olmak, acısı unutulmamak, (acısı/ıstırabı) içine oturmak, gönül yarası/ukde olmak. **Their defeat still ~s** : Yenilgilerinin acısını unutamıyorlar. **After all those years, the memory of the insult still rankled** : Bunca yıl geçtiği hâlde hakaretin acısını unutamadılar. **2.** öfke/nefret uyandırmak, infiale sebep olmak, son derece kızdırmak. **Her remark ~d him** : Onun sözüne son derece kızdı. ***e.a.- 1.*** *fester,* ***2.*** *irritate.*

ranklingly, *zf.* **1.** yürek acısı ile, acısını unutamayarak, **2.** öfke/nefret/infial ile, kızgınlıkla.

ranpike, *is. bk.:* **rampike.**

ransack, *gl.f.* **1.** iyice/her tarafı aramak, altını üstüne getirmek, aramadık yer bırakmamak. *I ~ed the whole closet, but couldn't find the belt.* **2.** yağmalamak, çapullamak, yağma/talan etmek. *The enemy soldiers ~ed the town. The burglars ~ed the house.* **3. ~er** : (a) iyice/her tarafı arayan, (b) yağmacı, çapulcu. ***e.a.- 1.*** *search,* ***2.*** *pillage, plunder.*

ransom[1], *is.* **1.** kurtulmalık, fidye. *The kidnappers held the child until the ~ money was paid. The family paid a ~ of $100,000 for the child's release.* **2.** fidye ile serbest bırak(ıl)ma, **3.** günahın affı için ödenen para, **4. hold s.o. to ~** : bir esir için fidye istemek, **5. a king's ~** : muazzam/külliyetli para. **cost a king's ~** : muazzam paraya mal olmak. **be worth a king's ~** : paha biçilememek, çok değerli olmak, **6. at a ~ price** : ateş pahasına. **to obtain sth. at a ~ price** : bir şeyi ateş pahasına elde etmek.

ransom[2], *gl.f.* **1.** kurtulmalık/fidye ödemek/ödeyerek serbest bıraktırmak, fidye ile kurtarmak, **2.** fidye alarak serbest bırakmak, **3.** günahın affı için para ödemek, **4. ~er** : fidyeci, fidye isteyen/alan/veren, fidye ile kurtaran/serbest bırakan.

rant, *is.&f.* **1.** yüksek sesle gösterişli fakat anlamsız konuşma(k), yüksekten atma(k), atıp tutma(k), ağız kalabalığı (etmek), abartmalı söz (söylemek). *The priest ~ed about the devil and all his works.* **2.** (aktör) aşırı gösterişli/yapmacıklı rol yapmak. *Try not to ~ (the speech) so much.* **3. ~ and rave** : bağıra çağıra/öfke ile konuşmak, bas bas bağırmak. *He ~ed and raved about it.* **4. ~er** : palavracı, farfaracı, yüksekten atan kimse, **5. ~ingly** : yüksekten atarak, palavra/farfara ile.

ran-tan, *is.* patırtı, gürültü, yaygara, velvele.

rantipole, *sf.&is.* hoyrat, zırzop, savruk, dikkatsiz (kimse). ***e.a.- wild, reckless.***

ranunculaceous, *sf. bot.* düğün çiçeğigillerden, düğün çiçeği *(Ranunculaceae)* familyasına mensup.

ranunculus, *is., ç.* **-luses** düğün çiçeği, turna ayağı.

rap[1], *f.* **rapped, rapping 1.** vurmak, çalmak. *Someone ~ping loudly at the door. ~ sf.o. on/over the head.* **2.** (kalemle/çubukla/bastonla vb.) hafifçe vurmak. *To ~ on the table.* **3.** bağırmak, bağırarak/yüksek sesle söylemek. *to ~ out a command/an answer/an oath. The officer ~ped out an order.* **4.** *argo* (bir suçtan) tutuklamak, tevkif/mahkûm etmek, **5.** *argo* (a) konuşmak, çene çalmak, sohbet etmek, (b) tartışmak, münakaşa/itiraz etmek, (c) şiddetle eleştirmek, tenkit etmek, (d) azarlamak, paylamak. *The jud-*

ge ~ped the police for their treatment of the witness. **6.** *esk.* (a) taşımak, götürmek, nakletmek, (b) *bk.:* **enrapture**, **7.** *esk. bk.:* **snatch.** ***e.a.- 1. strike, hit, knock, tap, 4. arrest, sentence, condemn, 5. (a) speak, chat, talk, converse, (b) discuss, argue, (c) criticize, (d) rebuke, blame.***

rap[2], *is.* **1.** (hafif) vuruş, darbe, (kapı vb.) çalma/çalış, **2.** (şiddetle) azarlama, paylama, zılgıt, **3.** *argo* (a) sorumluluk, mes'uliyet, (b) (cinayetle) suçlama, itham, (c) hapis cezası, **4.** (a) konuşma, sohbet, musahabe, çene çalma, (b) tartışma, münakaşa, **5.** zerre, en az miktar, bir nebze. **not care/give a ~, it doesn't matter a ~** : zerre kadar umursamamak, umurunda olmamak. **I don't care/give a ~** : Zerre kadar umurumda değil. **It doesn't matter a ~ what he says** : Söylediklerinin zerre kadar önemi yok (İt ürür, kervan yürür). **6. a bum ~** *argo* haksız ceza, işlemediği bir suçtan mahkûmiyet, **7. beat the ~** *argo* aklanmak, arınmak, beraat etmek, cezadan kurtulmak, **8. get the ~ on/over the knuckles** : azarlanmak, azar işitmek, **9. give the ~ on/over the knuckles** : azarlamak, **10. take the ~** *(a) ABD- k.d.* bir yere çarparak acıtmak/ıstırap duymak. **He took a bad ~ on the head when he fell** : Düşüp başını çarptı ve fena hâlde acıttı. (b) *argo* suçu üstüne almak, başkasının suçunu/hatasını/kabahatini kendine mal etmek, **11.** İrlanda'da XVIII. yy. da 0.5 peni yerine kullanılan kalp para. ***e.a.- 1. blow, knock, 2. rebuke, criticism, 3. (a) responsibility, (b) charge, (c) sentence, 4. (a) talk, chat, conversation, (b) discussion, argument.***

rapacious, *sf.* **1.** haris, açgözlü, tamahkâr, doymak bilmez, gözü doymaz. *~ behavior.* **2.** zorba, gasp edici, yağmacı. *a ~ band of robbers.* **3.** yırtıcı. *Eagle is a ~ bird.* **4. ~ly** : harisane, açgözlülükle, tamahkârlıkla, doymak bilmeksizin; zorbalıkla, gasp ederek, yağmacılıkla; yırtıcılıkla, **5. ~ness = rapacity** : harislik, açgözlülük, tamahkârlık, gözü doymazlık; zorbalık, gasp edicilik, yağmacılık; yırtıcılık. ***e.a.- 1. greedy, 2. grasping, predatory, ravenous, voracious, 3. predacious. k.a.- 1. generous.***

rape[1], *is.* **1.** ırza tecavüz, zorla ırza geçme. *He was sent to prison for ~.* **2.** zorla alıp götürme, gasp (etme), **3.** *bk.:* **statutory rape**, **4.** bozma, berbat etme, *argo* canına okuma, bombok etme, içine sıçma. *the ~ of our beautiful forests.* **5.** *bot.* kolza *(Brassica Napus):* yaprakları hayvanlara yedirilen ve tohumundan yağ çıkarılan bir bitki. **~ oil= rapeseed oil= colza oil** : kolza yağı, **6. ~seed** : kolza (tohumu/bitkisi), **7.** üzüm posası.

rape[2], *f.* **raped, raping 1.** ırza tecavüz etmek, zorla ırza geçmek, **2.** gasp etmek, zorla alıp götürmek, **3.** (bir yeri) yağma/talan etmek, yağmalamak, soymak, soyup soğana çevirmek, **4.** bozmak, berbat etmek, *argo* bombok etmek, içine sıçmak, **5. rapist** : ırza geçen mütecaviz, namus düşmanı. ***e.a.- 1,2. ravish, 3. plunder, sack.***

raphe = rhaphe, *is., ç.* **-phae 1.** *anat.* orta çizgi, simetrik bir organın simetri ekseni, **2.** *bot.* ayrıt.

raphia, *bk.:* **raffia.**

raphides = raphis, *ç. is. bot.* rafid: bitki gözelerindeki iğne biçiminde kalsiyum oksalat kristalleri.

rapid, *sf.&is.* **1.** çabuk, hızlı, sür'atli, tez, kısa zamanda olan/yapılan, eli çabuk. *~ growth. a ~ worker. ~ motion.* **2.** *gen.* **~s** : ivinti, çağlarca, deli ırmak, nehrin hızlı akan yeri, **3. shoot the ~s** : (sandal) nehrin hızlı akan yerini çabucak geçmek, **4. ~ transit** : hızlı ulaşım: şehirlerde metro gibi hızlı işleyen ulaştırma aracı. ***e.a.- 1. quick, swift, speedy.***

rapid-fire, *sf.* **1.** aralıksız, fasılasız, birbiri arkasına, birbirini izleyen. *~ questions. ~ events.* **2.** *As.* seri/çabuk ateşli, yaylım ateşli. *a ~ gun.*

rapidity = rapidness, *is.* çabukluk, hız(lılık), sür'at. ***e.a.- swiftness, speed, fleetness.***

rapidly, *zf.* hızla, sür'atle, çabucak, çarçabuk.

rapier, *is.* **1.** ince uzun kılıç, meç. **2. ~ed** : kılıçlı, meçli, **3. ~-thrust** : (a) meçle taarruz, (b) hazır cevap, çabucak ve yerinde verilen cevap.

rapine, *is.* yağma(cılık), çapul(culuk), soygun(culuk). ***e.a.- plunder.***

rapparee, *is.* **1.** XVII. yy. da İrlandalı çapulcu/eşkiya, **2.** eşkiya, soyguncu, çapulcu, korsan, haydut. ***e.a.- 2. freebooter, robber, bandit, plunderer, vagabond.***

rappee, *is.* burun otu, enfiye.

rappel, *is.&f.* **-pelled, -pelling** (dağcılıkta) iple inme(k), kayalıktan aşağı sarkıtılan ipi beline dolayıp yavaş yavaş gevşeterek inme(k).

rapper, *is.* **1.** (kapı) tokmak, **2.** (kapı) çalan kimse.

rapport, *is.* **1.** (dostça/ahenkli) ilişki/münasebet, uyum, ahenk, anlaşma. **Be in/feel/develop ~ with s.o.** : Birisi ile anlaşmak/dostça ilişkiler kurmak. **to establish close ~ with one's students** : öğrencileri ile yakın ilişki tesis etmek, **2. en ~** : uyumlu, uyum hâlinde, birbiriyle anlaşmış.

rapporteur, *is. Fr.* sözcü.

rapprochement, *is.* (milletler arasında vb.) uzlaşma, barışma, anlaşma, dostça ilişki kurma, dostluk tesisi, yakınlaşma. *At last there are signs of ~ between our 2 countries.*

rapscallion, *is.* haylaz/çapkın/serseri kimse, külhanbeyi. *You've been drinking again, you ~ ! e.a.- rascal, rogue, scamp.*

rap session, *is. argo* toplu dertleşme/tartışma, belirli sorun ve şikâyetleri olanların dertlerini ortaya döküp tartıştıkları oturum.

rap sheet, *is. ABD-argo* sabıka kaydı, bir kimsenin tutuklandığını/mahkûm olduğunu gösteren kayıt.

rapt, *sf.* **1.** dalgın, iyice/adamakıllı dalmış, kendini vermiş. **~ in thought**: derin düşüncelere dalmış. **be ~ in** : -e dalmak. **2.** vecid halinde, vecde dalmış, kendinden geçmiş. *For an hour my audience listened in ~ silence. He was staring at her, ~.* **3.** çok sevinçli, (sevinçten) uçacak gibi. *~ with joy.* **4. ~ly** : dalgın dalgın, vecid içinde, vecde gelerek, kendinden geçmişçesine; sevinçle, **5. ~ness** : dalgınlık, vecde dalma, kendinden geçme; sevinç. ***e.a.-1.** engrossed, intent, absorbed, **2,3.** enaptured, transported, ecstatic.*

raptor, *is.* yırtıcı kuş.

raptorial, *sf.* **1.** yırtıcı, avcı, başka hayvanları avlayarak beslenen. *Eagle is a ~ bird.* **2.** kıskaç gibi, av yakalamaya elverişli. *~ claws.* ***e.a.- 1.** predatory.*

rapture, *is.&f.* **1.** vecd, istiğrak, **2.** vecde dalma(k), kendinden geçme(k), **3.** *gen.* **~s** : aşırı/çılgınca sevinç/sevinme, sevinç taşkınlığı, sevinçten deliye dönme(k). **be in ~s** : sevinçten deliye dönmek, etekleri zil çalmak. **go into ~s (at/over sth)** : bir şeye (a) delice/deli gibi sevinmek, (b) hayran olmak. **She went into ~s at the news**: Haberi duyunca deli gibi sevindi. ***e.a.- 1.** ecstasy, bliss, beatitude, transport, exaltation, **2.** enrapture. **k.a.-** misery.*

rapturous, *sf.* **1.** vecd içinde, vecde gelmiş, kendinden geçmiş, **2.** çok sevinçli/sevindirici, heyecanlı. *~ surprise. Hear the ~ news. Give him ~ welcome.* **~ applause**: şiddetli alkışlar, **3. ~ly** : vecde gelerek, kendinden geçerek, sevinçle, heyecanla, **4. ~ness** : vecde gelme, kendinden geçme, sevinç, heyecan.

rara avis, *is., ç.* **rarae aves** *Lât.* nadir, eşi az bulunur (kimse/şey).

rare, *sf.* **rarer, rarest 1.** azrak, nadir, az bulunur, eşine az rastlanır. *a ~ event. ~ books. It's very ~ for him to be late.* **2.** seyrek, aralıklı, dağınık, **3.** yoğunluğu az, seyreltilmiş, hafif. *~ gases. The ~ air of the mountains.* **4.** son derece, fevkalâde. *Sympathetic to a ~ degree.* **5.** eşsiz, nadide. *She showed ~ tact in inviting them.* **6.** seçme, çok değerli. **7. ~ old** *k.d.* son derece iyi/kötü. *Have a ~ old time at the party.* **8.** (et) az pişmiş. ***e.a.- 1.** unusual, uncommon, exceptional, scarce, singular, **2.** sparse, infrequent, dispersed, **3.** thin, rarefied, **4.** great, extraordinary, **5.** excellent, admirable, fine, **6.** valuable, choice. **k.a.- 1.** common, **2.** frequent, **5.** inferior.*

rarebit = Welsh rabbit, *is.* kızartılmış peynirli ekmek.

rare earth, *is. kim.* azrak toprak madenlerinin oksitleri (çeşitli minerallerde rastlanır).

rare-earth element = rare-earth metal, *is. kim.* azrak toprak metali, nadir toprak madeni.

raree show, *is.* **1.** sandık içinde mercekli bir delikten seyredilen resimler, **2.** sokak temsili/gösterisi /sergisi.

rarefaction = rarefication, *is.* seyreltme, inceltme, azaltma, basıncını düşürme, yoğunluğunu azaltma.

rarefactive, *sf.* seyreltici, inceltici, basıncı düşürücü, yoğunluğu azaltıcı.

rarefiable, *sf.* seyreltilebilir, inceltilebilir, basıncı düşürülebilir, yoğunluğu azaltılabilir.

rarefied, *sf.* **1.** çok yüksek/yüce, ulu, âli, ulvi, mübeccel. *~ thinking. ~ art.* **2.** (çok defa alay için kullanılır) nadide, güzide, seçkin, seçme. *He moves in very ~ circles, his friends are all lords.* **3.** seyrek, ince, basıncı düşürülmüş, yoğunluğu azaltılmış, seyreltilmiş, incel(til)miş. ***e.a.- 1.** high, elevated, lofty, exalted, **2.** select, **3.** rare, thin.*

rarefy, *f.* **-fied, fying 1.** seyrel(t)mek, incel(t)mek, basıncını/yoğunluğunu azaltmak, hafifle(t)mek. *to ~ a gas. Moisture rarefies when heated.* **2.** arıtmak, tasfiye etmek, inceltmek, kibarlaştırmak, zarafet vermek. *to ~ one's spiritual life.* ***e.a.- 2. refine, purify.***

rarely, *zf.* **1.** nadiren, ayda yılda bir, pek seyrek. *I have ~ seen such a beautiful sunset.* **2.** istisnaî olarak, görülmemiş bir şekilde, **3.** eşsiz, olağanüstü/fevkalâde iyi bir şekilde. *a ~ carved panel. a ~ beautiful girl.* **4. ~ ever** *k.d.* ender/pek nadir olarak. *I ~ ever go to the museum.* ***e.a.- 1. seldom, infrequently, 2. exceptionally, unusually, 3. excellently, skillfully, remarkably well.***

rareness, *is. bk.:* **rarity** (2, 4).

rareripe, *sf.&is. bot.* turfanda (sebze/meyve).

raring, *sf. ABD- k.d.* **1.** can atan, çok hevesli/istekli/gayretli, coşkun. *The children were ~ to get out into the snow.* **2. ~ to go** : başlamak için can atan. ***e.a.- 1. very eager.***

rarity, *is.* **1.** *ç.* **-ties** nadir/az rastlanır şey. *Women who bake their own bread are becoming a ~.* **2.** nedret, nadirlik, **3.** olağanüstü mükemmellik, fevkalâdelik, **4.** seyreklik, incelik, basınç/yoğunluk azlığı.

ras, *is.* Habeş prensi.

rasbora, *is. zool.* karabenek *(Rasbora heteromorpha).* Asya/Malezya'da bulunan kuyruğuna yakın siyah üçgen benekli gümüş renkli akvaryum balığı.

rascal, *sf.&is.* **1.** çapkın, yaramaz (insan/hayvan), **2.** alçak, rezil, namussuz (kimse), düzenbaz, dolandırıcı, **3.** *esk.* ayaktakımı, pespaye, aşağılık (kimse), **4. ~like** : alçakça/rezilce, düzenbaz/dolandırıcı gibi, **5. ~ly** : çapkınca, yaramazca; alçakça, rezilâne, namussuzca, düzenbazlıkla, dolandırıcılıkla. ***e.a.- 1. mischievous, rogue, 2. rapscallion, scamp, villain, base, dishonest, knave, scoundrel.***

rascality, *is.* **1.** (a) çapkınlık, yaramazlık, (b) alçaklık, rezillik, namussuzluk, düzenbazlık, dolandırıcılık, **2.** *ç.* **-ties** alçakça hareket/eylem.

rase, *gl.f.* **rased, rasing** *bk.:* **raze.**

rash[1], *sf.* **1.** aceleci, telâşçı, sabırsız, atılgan. *a ~ young soldier.* **2.** düşüncesiz, acele, telâşla yapılan. **make/take a ~ decision** : acele /düşünmeden karar vermek, **3.** cür'etkâr, gözüpek, **4. in a ~ moment** : sonunu düşünmeden. *I promised in a ~ moment to buy the children a pet monkey.* **5. ~ly** : acele ile, telâşla, sabırsızlıkla; düşüncesizce, düşünmeden, cür'etkârane, **6. ~ness** : acele(cilik), telâş(lılık), sabırsızlık, atılganlık; düşüncesizlik, cür'et(kârlık), gözüpeklik. ***e.a.- 1. hasty, impetuous, reckless.***

rash[2], *is.* **1.** isilik, tabas, deride meydana gelen kızartı ve lekeler, kurdeşen, **2.** salgın, art arda gelen nahoş olaylar. *A ~ of robberies last month.* **3. ~like** : isilik/tabas/kurdeşen gibi.

rasher, *is.* **1.** ince kesilmiş jambon dilimi. **a ~ of bacon** : domuz pastırması dilimi, **2.** bir porsiyon kızartılmış jambon dilimi.

rasorial, *sf.* eşeleyici, besin bulmak için toprağı eşeleyen. *~ bird's foot.* ***e.a.- gallinaceous.***

rasp[1], *f.* **1.** törpülemek, rendelemek, raspalamak. *~ away the rough corners.* **2.** kazımak, kazıyarak aşındırmak. *The glacier ~s the floor of the walley.* **3.** tahriş etmek, kızdırmak, (sinir) törpülemek. *The sound ~ed his nerves.* **4.** törpü gibi ses çıkarmak, **5.** bağırmak. *The officer ~ed (out) an order. "Leave the room!" he rasped.* ***e.a.- 1,2. scrape, abrade, 2. grate, 3. irritate.***

rasp[2], *is.* **1.** törpüleme, rendeleme, **2.** törpü(leme) sesi. *I hear a ~.* **3.** törpü, rende, raspa.

raspberry = razzberry, *is., ç.* **-ries 1.** *bot.* ahududu, ağaç çileği *(Rubus).* **red ~**: kırmızı ahududu *(Rubus idaeus).* **black ~** : kara ahududu *(Rubus occidentalis),* **2.** ahududu, ağaç çileği (meyve), **3.** mor renk, **4.** *ABD bk.:* **Bronx cheer.**

rasped, *sf.* pürüzlü, kaba, (kitap kenarı) kesilmemiş.

raspiness, *is.* **1.** gıcırtı, törpü gibi ses çıkarma, **2.** çabuk kızma/öfkelenme.

rasping, *sf.* gıcırtılı, (sinir) tırmalayıcı/törpüleyici (ses). *a ~ voice.* ***e.a.- harsh, grating.***

raspy, *sf.* **raspier, raspiest 1.** *bk.:* **rasping**, **2.** çabuk kızan/öfkelenen. ***e.a.- 2. irritable.***

rassle, *f.* **-sled, -sling** *k.d. bk.:* **wrestle.**

raster, *is. TV* görüntü alanı, kafes, TV resim tüpünde görüntüyü oluşturan yatay çizgiler demeti.

rat[1], *is.* **1.** *zool.* sıçan, keme, iri fare *(Rattus).* **Norway** ~ : göçmen keme *(R. norvegicus).* **roof/black** ~ : kara sıçan *(R. Rattus).* **water** ~ : misk faresi *(Ondatra zibethica).* **mole** ~ : kör sıçan, **2.** sıçana benzer hayvan, **3.** *argo* hain, dönek, oyunbozan, mızıkçı, arkadaşlarına ihanet eden kimse, **4.** *argo* muhbir, jurnalci, **5.** *ABD* kadınların saçını kabarık göstermek için kullanılan parça, **6. (look) like a drowned** ~ : sırsıklam olmak, sudan çıkmış sıçana benzemek, ıslak/üşümüş/perişan bir hâlde olmak, **7. smell** ~ *k.d.* kuşkulanmak, hile sezmek, şüphelenmek, **8.** ~ **race** *argo* kör dövüşü, semeresiz didişme, koşuşturma, yorucu, fakat sonuçsuz çabalama, keşmekeş, hercümerç, hengâme. *We are living in the ~ race.* **9. ~s** ! *ünl.* Saçma! Zırva!

rat[2], *gs.f.* **ratted, ratting 1.** sıçan tutmak, **2.** *argo* oyunbozanlık/döneklik etmek, kendi çıkarı/selâmeti için müşkül anda arkadaşlarını terk etmek, **3.** *argo gen.* ~ **on** : gammazlamak, ihbar etmek, jurnalcilik yapmak, **4.** *argo gen.* ~ **on** : sözünde/vaadinde durmamak, caymak. *They said they'd help but hey're ~ted (on us).*

ratable = rateable, *sf.* **1.** değer/kıymet biçilebilir, **2.** orantılı, mütenasip. ~ *distribution of wealth.* **3.** *Brit.* mahallî vergiye tâbi. *The ~ value of the property.* **4. ~ness = ratability** : değer/kıymet biçilebilme, orantılı/ mütenasip olma, mahallî vergiye tâbi olma, **5. ratably** : orantılı olarak. *Distribute the net profit among the shareholders ~.* ***e.a.- 2. proportional, 3. taxable, 5. proportionally.***

ratafia = ratafee, *is.* **1.** bademli likör, **2.** ~ **biscuit** *: Brit.* bademli kurabiye. ***e.a.- 2. macaroon.***

ratal, *is.* oranlanan sayı.

ratan, *is. bk.:* **rattan.**

rataplan, *is.&f.* **-planned, -planning** pat pat/güm güm (diye ses çıkarmak), patırtı, gümbürtü, patırdamak, gümbürdemek.

ratatat = rat-a-tat= rat-a-tat-tat, *is.* tak tak, tık tık, kapı vurulması sesi.

ratbite fever, *is. patol.* sıçan humması, sıçan ısırması ile geçen bulaşıcı bir hastalık, yara, adale ağrısı ve ateşle belirir. **ratbite disease** *d.d.*

ratch, *is. bk.:* **ratchet.**

ratchet, *is.* **1.** dişli çark mandalı, mandal, kastanyola, **2.** ~ **wheel** *d.d.* mandallı dişli çark.

rate[1], *is.* **1.** oran, nispet, faiz oranı. *a high ~ of inte-rest.* **2.** hız, sür'at. *At the ~ of 100 km an hour.* **3.** ücret, birim fiyat. *a ~ of 10 cents a pound. The ~ of electricity.* **4.** fiyat, bedel, paha, **5.** tempo, ilerleme hızı. *To work at a rapid ~ .* **6.** derece. *The ~ of increase in work output.* **7.** çeşit, nevi, **8.** sınıf, mertebe, **9.** (sigorta) prim oranı, **10.** (nakliyat) birim fiyat, **11.** saat ücreti, gündelik, **12.** (takdir edilen) kıymet, değer, **13.** belirli bir süre içinde saatin ileri gitme/ geri kalma miktarı, **14. at any** ~ : her hâlde, her halükârda, her ne olursa olsun, mutlaka, yine de. *At any ~ , we can go out when it stops raining.* **15. at this/that** ~ : bu durumda, bu şartlar altında, durum böyle devam ederse. *At this ~ we won't be able to buy a house.* **16.** ~ **of exchange = exchange** ~ : kur, döviz kuru, kambiyo sürüm değeri. *What is the ~ of exchange today between $ and DM?* **17. at the** ~ **of** : oranında, nispetinde, hesabıyla. ***e.a.- 4. price, cost, 7. grade, class, sort, 14. anyway, anyhow, under any circumstances, at least, still.***

rate[2], *f.* **rated, rating 1.** değerlendirmek, değer/kıymet biçmek, fiyat takdir etmek, **2.** saymak, hesap etmek, hesaba katmak, nazarıitibara almak, **3.** (ücret/maaş/faiz oranı vb.) tespit etmek, **4.** sınıflandırmak, sınıfını/derecesini belirtmek, **5.** nakliye ücretini tespit etmek, **6.** değerli olmak, kıymet ifade etmek, itibarda olmak, **7.** derece almak/kazanmak. *Her performance didn't ~ very high in the competition.* **8.** sayılmak, addolunmak, **9.** saymak, telâkki etmek. **He is ~d high(ly) as a poet** : Büyük bir şair sayılır. **10.** emlâk vergisi tarh etmek. *My house is ~d rather high/at $900.* **11.** azarlamak, paylamak, haşlamak. *Give him a good rating for what he did.* **12.** *k.d.* hak etmek, lâyık olmak. **to** ~ **an increase** : maaş zammına lâyık olmak. ***e.a.- 11. scold, chide, berate, reprove, rail at, 12. deserve.***

rateability/rateable/rateableness/rateably, *bk.:* **ratability/ratable/ratableness/ratably.**

ratel, *is. zool.* alaca porsuk *(Mellivora capensis).* Afrika'da yaşayan porsuk cinsinden et obur hayvan.

ratepayer, *is. Brit.* emlâk vergisi mükellefi.

ratepaying, *is. Brit.* emlâk vergisi ödeme.

rater, *is.* **1.** değer/kıymet biçen, fiyat/bedel tahmin/takdir eden kimse, **2.** (belirli bir) sınıfta/derecede/mertebede olan kimse. *The show star is a first-rater.* **3.** azarlayan/paylayan/haşlayan kimse.

ratfink, *is. argo* **1.** nefret edilen/hoşa gitmeyen kimse, **2.** muhbir, jurnalci, gammaz, hain. ***e.a.- 1. fink, 2. informer, traitor.***

Rathaus, *is., ç.* **-häuser** *Alm.* hükûmet konağı, belediye binası.

rathe, *sf.&zf. esk.* **1. rath** *d.d.* turfanda, erken olan/gelişen/kemale eren, **2.** *Brit.- k.d.* erken. ***e.a.- 2. early.***

rather[1], *zf.* **1.** oldukça, bir dereceye kadar. **~ a lot** : oldukça fazla, bir hayli. **~ fat** : oldukça şişman, şişmanca. *~ good. a ~ cold day. I'm feeling ~ better.* **2.** aşağı yukarı, hemen hemen. *I ~ thought so.* **3.** daha doğrusu. *He came home late last night, or ~ very early this morning.* **4.** -den ise, -e tercihan. **He'd die ~ than yield** : Teslim olmaktansa ölür= Ölür de teslim olmaz. **5.** daha ziyade, -den ziyade. **It was what he meant ~ than what he said** : (Önemli olan) sözlerinden ziyade maksadı idi. **I ~ think we have met before**: Daha önce görüştük gibime geliyor. **6.** tersine, aksine, bilâkis. **The sick man is no better today, ~ he is worse**: Hasta adamın durumu bugün iyi değil tersine daha fena. *It's not generosity, ~ self interest.* **7. had ~** : tercihan, daha iyi(si). **I had (=I'd) ~ not do it** : Yapmasam daha iyi. **I had ~ go** : Gitsem iyi olur= Gitmeyi tercih ederim= Daha iyisi gideyim= Bana kalırsa gideceğim. ***e.a.- 1. somewhat, to a certain extent, in a measure, 3. more properly/truly/exactly, 4. sooner, 5. more, 6. on the contrary, 7. preferably.***

rather[2], *ünl. Brit.* Evet! Elbette! Tabiî! Ziyadesiyle! *"Isn't she beautiful?" "Rather!". "Would you like to swim?" "Rather!"* ***e.a.- yes, certainly, indeed, assuredly, very much so.***

rathole, *is.* **1.** fare/sıçan deliği. *The ~s in the old barn must be plugged up.* **2.** fare yuvası, **3.** ufak/dar/rahatsız oda/daire/ev vb.

rathskeller, *is.* **1.** (Almanya'da) belediye/hükûmet konağı mahzeni (ekseriya birahane veya lokanta olarak kullanılır), **2.** bodrumdaki birahane/lokanta.

raticide, *is.* fare zehiri. **raticidal** : fare öldürücü.

ratification, *is.* onayla(n)ma, ona(n)ma, tasdik (etme/edilme). ***e.a.- confirmation, sanction, validation.***

ratifier, *is.* onaylayan tasdik eden.

ratify, *gl.f.* **-fied, -fying** onaylamak, onamak, tasdik/tasvip etmek. **It is doubtful that the new amendment to the constitution will be ratified** : Yeni anayasa değişikliğinin onaylanacağı şüpheli. ***e.a.- corroborate, approve, establish, validate, confirm, sanction, endorse. k.a.- disapprove, reject, rescind, veto.***

ratiné, *is. Fr.* sünger kumaş, pütürlü iplikle dokunmuş seyrek kumaş. **ratine, sponge cloth** *d.d.*

rating, *is.* **1.** tasnif, sınıflandırma, sınıflara/derecelere ayırma, **2.** *den.* (a) gemicinin aşaması/sınıfı, (b) **~s** : (İngiliz bahriyesinde) küçük subay/er. *A group of naval ~s drinking beer.* **3.** (a) (şahıs/firma) kredi durumu, (b) derece, pâye, durum. *The school has a good academic ~.* **4.** *rad. TV* belirli bir yayını izleyen seyirci yüzdesi, **5.** birim fiyat, **6.** *Brit.* (a) mülkün vergiye esas olan değeri. **The ~ officer came to look at the farm** : Vergi takdir memuru gelip çiftliğe baktı. (b) belediye vergisi yüzdesi. **The ~ authorities** : Belediye vergi dairesi, **7.** motorun saymaca/nominal gücü (HP, KW), **8.** takdir, tahmin, **9.** azar(lama), pay(lama), tekdir. ***e.a.- 9. reprimand, rebuke, scolding.***

ratio, *is., ç.* **-tios 1.** oran, nispet. *The ~ between attackers and defenders was roughly five to one.* **2. in direct ~ to** : ... ile doğru orantılı. **Efficiency increases in direct ~ to incentive** : Verim, hevesle orantılı olarak artar. **3.** bölüm. *The ~ of 6 to 2, written 6:2 or 6/2.* ***e.a.- 1. proportion, 3. quotient.***

ratiocinate, *gs.f.* **-nated, -nating** uslamlamak, usa vurmak, muhakeme etmek, etraflıca düşünmek. ***e.a.- reason.***

ratiocination, *is.* uslamlama, usa vurma, muhakeme etme, etraflıca düşünme.

ratiocinative = ratiocinatory, *sf.* uslamsal, uslamlama+, usa vurma+, muhakeme+, etraflıca düşünme+. *~ powers. stimulate one's ~ faculties.*

ratiocinator, *is.* uslamlayan, usa vuran, muhakeme eden, etraflıca düşünen.

ration[1], *is.* **1.** tayın, er azığı, **2.** pay, hisse, **3.** istihkak, vesika ile verilen miktar, **4. ~s** : erzak. ***e.a.- 1. allowance, allotment, 2. portion, share, 4. provisions, food.***

ration[2], *f.* **1.** tayın vermek, (askere) yiyecek/erzak dağıtmak. *To ~ food to an army.* **2.** vesikaya bağlamak, vesika ile dağıtmak, tüketimini sınırlamak. *To ~ bread/meat/sugar in wartime.* **3.** tayın miktarını/istihkakını saptamak. *To ~ a person to a pound of meat a week.* ***e.a.- 1. allot, mete, dole.***

rational[1], *sf.* **1.** makul, mantıklı, mantıkî, akla/mantığa uygun, **2.** makul, akıllı, akıl/muhakeme sahibi, iyi/doğru düşünür, **3.** akıllı, aklı başında, aklına sahip, aklî melekesi yerinde (deli değil). *The patient appeared to be perfectly ~ .* **4.** aklı olan, düşünebilen, muhakeme edebilen. *Man is ~ animal.* **5.** ussal, aklî, akla dayanan. *a ~ explanation.* **6.** *mat.* oranlı, rasyonel, iki tam sayının oranı olarak ifade edilebilen. **~ expression** : oranlı işlev. **~ function** : oranlı işlev, rasyonel fonksiyon. **~ number** : oranlı sayı, **7.** elverişli, uygun, **8.** insaflı. **9. ~ly** : makul bir şekilde, mantıkî olarak, akla/mantığa uygun bir şekilde, akıl ve mantık yolu ile, **10. ~ness** *bk.:* **rationality**. ***e.a.- 1. reasonable, sensible, 2. intelligent, wise, judicious, 3. sane, lucid, 4. bk.: reasonable. k.a.- 1. irrational, unreasonable, absurd, 2. stupid, 3. insane. NOT:*** **RATIONAL** , hissiyata kapılmadan sırf akıl ve mantık kurallarına uyarak doğru sonuca varabilme yeteneğini niteleyen teknik bir terimdir. **REASONABLE**, daha az teknik bir terim olup akla ve pratik gerçeklere uygunluğu ifade eder: *a reasonable solution to a problem.* **SENSIBLE** de teknik olmayan bir terimdir ve aklıselime, sağduyuya uygunluğu belirtir: *You made a sensible decision.*

rational[2], *is. bk.:* **rational number.**

rationale, *is.* **1.** gerekçe, esbabımucibe, **2.** ilke ve temellerin sebepleriyle izahı, **3.** makul/mantıkî sebep/mesnet.*There seems to be no ~ to his behavior.*

rationalisation/ rationalise/ rationaliser, *Brit. bk.:* **rationalization/ rationalize/ rationalizer.**

rationalism, *is.* **1.** usçuluk, akılcılık, akliye: düşünce ve önermeleri yalnız akıl ile mantığa dayandırma ilkesi, **2.** usçuluk felsefesi, rasyonalizm: (a) Bilgi ve gerçeklere deneme ile değil, akıl ve mantık yolu ile ulaşılabileceği kuramı, (b) bizzat usun denemeden bağımsız olarak başlı başına bilgi kaynağı olduğu öğretisi, **3.** *ilâh.* insan aklının vahiye gerek duymadan dinsel gerçeğe ulaşabileceği öğretisi.

rationalist, *sf.&is.* **1.** usçu, usçuluk felsefesi taraftarı, **2. ~ic(al)** : usçu+, usçuluk felsefesi ilkelerine uygun. *a ~ic theory.* **3. ~ically** : usçuluk felsefesinne uygun olarak, usçulukla.

rationality, *is., ç.* **-ties 1.** ussallık, mantıklılık, akla uygunluk, **2.** akıllılık, usluluk, akıllı olma, aklı/muhakemesi yerinde olma, **3.** makul/kabule şayan/akla yakın oluş, **4.** makul görüş/eylem/davranış vb. ***e.a.- rationalness.***

rationalization, *is.* neden uydurma, mantıklı kılma, akla/mantığa uydurma, mantıkî düşünme, mantıkî yönden açıklama. *Brit.:* **rationalisation.**

rationalize, *f.* **-ized, -izing 1.** *psikol.* neden uydurmak, sebep/bahane bulmak. *to ~ one's fears.* **2.** saçmalıktan/mantıksızlıktan arıtmak, **3.** mantıkî kılmak, akla/mantığa uydurmak, **4.** mantığa göre açıklamak, mantıklı izahını yapmak, mantıkî izah yolu bulmak, **5.** *mat.* oranlı kılmak, rasyonelleştirmek, köklerden kurtarmak. *To ~ the denominator of a fraction.* **6.** mantıkî düşünmek/muhakeme etmek, **7.** *Brit.* (endüstriyi vb.) rasyonelleştirmek, en yeni yöntem ve gereksinmelere göre yeniden örgütlendirmek. *to ~ the organization of the firm.* **8. ~r** : mantıkî düşünen, akla/mantığa uyduran, mantığa göre açıklayan, mantıklı izahını yapan, mantıkî izah yolu bulan, neden uyduran. *Brit.:* **rationalise.**

rational number, *is. mat.* oranlı/rasyonel sayı, iki tam sayının oranı olarak ifade edilebilen sayı. ***k.a.- irrational number.***

rationing, *is.* **1.** tayın verme, (askere) erzak dağıtma, **2.** vesikaya bağlama, tüketimini sınırlama, **3.** istihkakını saptama.

rations, *is.* **1.** tayın, askere verilen günlük erzak. *The men are complaining about their ~ again, sir.* **2. be on short ~** : az tayın almak, erzakı kısıtlanmak.

ratite, *sf.&is.* karinasız (kuş): göğüs kemiği düz ve kanatları gelişmemiş olup uçamayan (kuş). (deve kuşu, kivi, vb. gibi).

ratlike, *sf.* sıçan gibi, sıçana benzer.

ratline = ratlin = rat-lin = ratling, *is. den.* **1.** ıskalarya, çarmık basamağı, gemi arması merdiveni, **2.** ~ **stuff** *d.d.* ıskalarya halatı.

rat mite, *is. zool.* fare kenesi *(Orniyhonyssus bacoti).* Farelerle taşınan, insanı ısırınca deri yangısı ve tifüs bulaştıran asalak böcek.

RATO, *is.* [**R**ocket **A**ssisted **T**ake**O**ff] roketli uçuş/kalkış.

ratoon= rattoon, *is.&f.* **1.** (budanmış bitki kökünden süren) filiz, **2.** (kök) filiz sürmek, filizlen(dir)mek, **3.** **~er** : filiz süren kök.

ratsbane, *is.* **1.** fare zehiri, sıçan otu, **2.** arsenik trioksit As2O3.

rat snake, *is. zool.* fare yılanı *(Elaphe)* : küçük memeli hayvanlar ve kuşlarla beslenen bir tür yılan.

rat's nest, *is. k.d.* sıçan yuvası: karmakarışık/keşmekeş yer/durum.

rattail = rat-tail, *sf.&is.* **1.** sıçan kuyruğu (gibi), **2.** *bk.:* **grenadier** (4), **3.** ~ **cactus** : ince kaktüs *(Aporo-cactus flagelliformis).* Meksika ve Orta Amerika'da yetişen ince sarkık dallı kaktüs, **4.** ~ **file** : sıçan kuyruğu eğe: ince, uzun, yurvarlak eğe, **5.** **~ed** : sıçan kuyruklu.

rattan = ratan, *is.* **1.** *bot.* hezaren, (benekli) Hint kamışı *(Calamus),* **2.** hezaren/ Hint kamışından yapılmış mobilya/baston/sepet/örgü vb. **3.** kamış sopa/çubuk.

ratteen, *is. esk.* kabartma çizgili kalın yün kumaş.

ratten, *gl.f. Brit.* **1.** (işçiyi/iş vereni) sıkıştırmak, tazyik etmek, bizar/huzursuz/taciz etmek, rahat vermemek, **2.** **~er** : sıkıştıran, tazyik /bizar/huzursuz/rahatsız/taciz eden kimse.

ratter, *is.* fare tutan (kedi, köpek).

rattish, *sf.* faremsi, sıçanımsı, fare/sıçan gibi.

rat terrier, *is.* fare tutan teriye (köpek).

rattle[1], *f.* **-tled, -tling 1.** takırda(t)mak, tıkırda(t)mak, zıngırda(t)mak, çatırda(t)mak, şıngırda(t)mak, tangırda(t)mak, tıngırda(t)mak. *The windows ~d in the wind. The beggar ~d the coins in his tin.* **2.** takır tukur/tangır tungur/tangırdayarak/takırdayarak gitmek. ~ **along** : (araba) hızla ve gürültü ile gitmek. *The car ~d along the stony road.* **3.** hızlı hızlı konuşmak. ~ **away = ~ on** : durmadan konuşmak. ~ **off** : ezbere söylemek, çabuk çabuk/heyecanlı konuşmak, bir çırpıda/kolayca söylemek /yapmak. *He ~d off the poem. To ~ off a speech. A machine capable of rattling off thousands of calculations in a few minutes.* ~ **on** : cırcır ötmek, çok konuşmak, gevezelik etmek, saçmalamak, boş lâf etmek. ~ **through** : alelâcele yapıp bitirmek, aceleye getirmek, bitirmek için acele etmek. *They ~d through the rest of the meeting. To ~ through his speech/her work.* **4.** şaşırtmak, bozmak, aklını karıştırmak, sinirlendirmek. *Keep calm, don't get ~d. She was so ~d that she forgot her speech.* ~ **a person** : (birinin) iki ayağını bir pabuca sokmak, **5.** (avcılıkta) yuvayı karıştırmak, hayvanı ürkütüp yuvasından çıkartmak, **6.** *den. gen.* ~ **down** : çarmık merdiveni yapmak. ***e.a.- 1. clatter, 3. chatter, 4. confuse, upset, disconcert, agitate.***

rattle[2], *is.* **1.** takırtı, tıkırtı, şangırtı, şungurtu, tangırtı, tungurtu, çatırtı, çıtırtı, **2.** kaynana zırıltısı, zırıltı, çocuk çıngırağı, **3.** çıngıraklı yılanın çıngırağı, **4.** (can çekişenin çıkardığı) hırıltı.

rattlebox, *is.* **1.** *bot.* tıkırdak *(Crotalaria):* sallayınca tohum zarfı içindeki taneleri tıkırdayan baklagillerden birkaç çeşit bitki, **2.** *bk.:* **bladder campion.**

rattlebrain= rattlehead = rattlepate, *is.* **1.** akılsız, boş kafalı, geveze, zevzek, çalçene kimse, **2.** **~ed** : akılsız, kafasız, beyinsiz, boş kafalı, aptal, kaçık. ***e.a.- 2. foolish, flighty, scatterbrained, giddy.***

rattler, *is.* **1.** *bk.:* **rattlesnake**, **2.** geveze/ zevzek insan, **3.** *k.d.* ekspres marşandiz treni.

rattlesnake, *is.* **1.** *zool.* çıngıraklı yılan *(Crotalus horridus ve Sisturus).* **2.** ~ **plantain** *bot.* yer orkidesi *(Goodyera repens).* **3.** ~ **root** *bot.* (a) yılan otu *(Prenanthes serpentaria, P. alba):* kökü yılan sokmasına panzehir farz edilen birkaç çeşit ot, (b) *bk.:* **snakeroot**, (c) zambak *(Trillium cernuum),* **4.** ~ **weed** *bot.* (a) *bk.:* **hawkweed** *(Hieracium venosum),* (b) yabanî havuç *(Daucus pusillus):* ABD'nin güney ve batısında yetişen havuca benzer ot, (c) maydanozgillerden birkaç çeşit ot *(Eryngium aquaticum),* (d) *bk.:* ~ **plantain.**

rattletrap, *is.* **1.** kırık dökük şey, külüstür araba, **2.** *argo* zevzek/geveze/çenesi düşük kimse.

rattling, *sf.&zf.&is.* **1.** tıkırdayan, pat pat vuran. *a ~ door.* **2.** canlı, hareketli, hararetli, şen, eğlenceli. *a ~ party.* **3.** *k.d.* çok, fevkalâde, olağanüstü. *a ~ good time.* **4.** *bk.:* **ratline**. ***e.a.- 2. lively, sprightly, brisk, 3. very, extraordinary.***

rattly, *sf.* tıkırtılı, tangır tungur, gürültülü. ***e.a.- noisy.***

ratton, *is. Brit.- k.d. bk.:* **rat.**

rattoon, *is.&f. bk.:* **ratoon.**

rattrap, *is.* **1.** fare kapanı, **2.** çıkmaz/çok müşkül durum, **3.** pis/harap/virane/köhne/yıkık yer, külüstür otomobil.

ratty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** fareli, fare/sıçan dolu, **2.** fare/sıçan gibi, **3.** (a) eski püskü, yırtık pırtık, pejmürde. *a ~ old overcoat.* (b) miskin, kılıksız, adî, alçak, sefil, habis, **4.** *argo* öfkeli, çabuk kızan. ***e.a.- 3. (a) shabby, (b) wretched, despicable, disreputable, 4. angry, irritable.***

raucity, *is.* kısıklık, boğukluk, tizlik, hırçınlık, haşinlik, kulak tırmalayıcılık.

raucous, *sf.* **1.** kısık, boğuk, keskin, tiz, acı (ses), hırçın, haşin, kulak tırmalayıcı. *The ~ caw of a crow. ~ shouts.* **2. ~ly**: kısık/boğuk bir şekilde, acı acı, hırçın/haşin bir tarzda, kulak tırmalarcasına, **3. ~ness** *bk.:* **raucity**. ***e.a.- 1. harsh, strident, grating.***

raunchy, *sf.* **-chier, -chiest** *argo* **1.** şapşal, intizamsız, savruk, dikkatsiz, **2.** müstehcen, açık saçık, ayıp. *a ~ joke.* **3.** şehvetli, azgın, **4. raunchily** : şapşalca, intizamsızca, savrukça, dikkatsizce, müstehcen/açık saçık bir şekilde; şehvetle, azgınlıkla, **5. raunchiness** : şapşallık, intizamsızlık, savrukluk, dikkatsizlik, müstehcenlik, açık saçıklık; şehvet, azgınlık. ***e.a.- 1. slovenly, careless, 2. obscene, smutty, risqué, 3. lustful, lecherous.***

rauwolfia, *is.* **1.** *bot.* ravolfiya *(Rauwolfia serpentina):* sıcak ülkelerde yetişen bir tür ağaç/funda, **2.** bu ağacın kökünden çıkarılan tansiyon düşürücü ve ağrı dindirici olarak kullanılan alkaloitli madde.

ravage[1], *f.* **-aged, -aging 1.** harap etmek, tahrip etmek, yakıp yıkmak, yer ile yeksan etmek, kasıp kavurmak. *His country was ~d by war. The forest fires ~ed a large area. The diseases which ~ poor people. crops ~d by storms.* **2.** yağma/talan etmek, çalıp çırpmak. *The conquering army ~d the whole country.* **3. ~ment** *bk.:* **ravage**[2]. **4. ~r** : harap/tahrip eden, yakıp yıkan, yer ile yeksan eden, kasıp kavuran, yağma/talan eden, çalıp çırpan. ***e.a.-1. ruin, despoil, damage, mar, devastate, waste, 2. plunder, pillage, sack. k.a.- 1. build, repair.***

ravage[2], *is.* **1.** tahribat, yıkıntı. *The ~s of the war/of the fire.* **2.** harap etme, yakıp yıkma, yer ile yeksan etme, kasıp kavurma, **3.** yağma/talan (etme), çalıp çırpma, çapulculuk. ***e.a.- 1. ruin, waste, desolation, damage, havoc. k.a.- 2. creation.***

rave[1], *f.* **raved, raving 1.** sapıtmak, abuk sabuk konuşmak/söyle(n)mek, sayıklamak, hezeyan etmek, atıp tutmak. *He ~d all night in his fever. He is raving at/against the government again.* **2.** (rüzgâr/fırtına/su/sel vb) uğuldamak, kudurmak, azmak, şiddetlenmek. *The wind ~d about the lighthouse.* **3.** çok övmek/methetmek, göklere çıkarmak. *She ~d about her child's intelligence. The criticis ~d over the play.* **4.** çılgına dönmek, çıldırmak, çılgınca bağırıp çağırmak, **5. ~ about sth** : bir şeye son derece/çılgınca/delicesine hayran olmak, sitayişle/hayranlıkla bahsetmek. *All the girls ~d about the new singer.* **6. raver** : sayıklayan, abuk sabuk konuşan, hezeyan eden, atıp tutan, çılgınca bağırıp çağıran kimse; çok öven, metheden, göklere çıkaran; çılgın/çıldırmış kimse. ***e.a.- 2. rage, roar, howl.***

rave[2], *is.* **1.** sapıtma, abuk sabuk konuşma/söyle(n)me, sayıklama, hezeyan etme, atıp tutma, **2.** (rüzgâr /fırtına/su/sel vb.) uğuldama, kudurma, azma, şiddetlenme, **3.** çok övme/methetme, göklere çıkarma, **4.** çılgına dönme, çıldırma, çılgınca bağırıp çağırma, **5.** (fazla yük alması için at arabasının yanına konulan) parmaklık, destek.

rave[3], *sf.* çok öven/metheden/göklere çıkaran, sitayişkâr. *His new play has been getting ~ notices in the papers. ~ reviews of a new play.*

ravel[1], *f.* **-eled, -eling** (veya *Brit:* **-elled, -elling**) **1.** bükülmüş bir şeyi (iplik vb.) açmak, büklümünü açmak/çözmek. *Don't let the cat ~ that ball of wool up.* **2.** (bükülmüş/örülmüş bir

şey) çözülmek, açılmak, sökülmek. *a rope that is ~ing at its end. The sweater was ~ed at the wrist.* **3.** karış(tır)mak, dolaş(tır)mak, şaşır(t)mak, zihni(ni) karış(tır)mak, **4.** *gen.* **~ out** : açıklamak, tavzih/tasrih etmek, çöz(üm)lemek. ***e.a.- 1.*** *disentangle, unravel,* ***2.*** *fray,* ***3.*** *involve, confuse, perplex, entangle,* ***4.*** *explain.*

ravel[2], *is.* **1.** çözülmüş/açılmış/kaçmış iplik/ilmik, kaçık, **2.** karışmış/dolaşmış yumak/iplik, **3.** karmakarışık şey, çıkmaz, arapsaçı. ***e.a.- 2.*** *tangle,* ***3.*** *complication.*

raveler = raveller, *is.* **1.** bükülmüş bir şeyi (iplik vb.) açan, büklümünü açan/çözen kimse, **2.** karış(tır)an, dolaş(tır)an, şaşır(t)an, zihni(ni) karış(tır)an kimse.

ravelin, *is.* (iki tabya arasında V şeklinde) dış tahkimat.

raveling= ravelling, *is.* **1.** sökük, kaçık, sökülmüş/kaçmış iplik, **2.** (ipliği) sökme, büklümünü çözme/açma, **3.** çözülme, açılma, (iplik) kaçma.

ravelly, *sf.* çözülmüş, açılmış, sökülmüş, sökük.

ravelment, *is.* **1.** sökülmüş/çözülmüş/kaçmış iplik, **2.** karışıklık, dolaşıklık, keşmekeş, karmakarışık/şaşırtıcı şey, Arap saçı. ***e.a.- 1.*** *ravel,* ***2.*** *tangle, confusion, entanglement.*

raven[1], *is.* **1.** *zool.* kuzgun, karakarga *(Corvus corax),* **2. ravin** *d.d:* (a) hırsızlık, kapıp kaçma, soygunculuk, (b) yağma, çapul, talan. ***e.a.- 2.*** *(a) rapine, robbery, (b) plunder, prey.*

raven[2], *sf.* kuzgunî, parlak siyah (renkli), simsiyah. **~-haired** : parlak siyah saçlı.

raven[3] **= ravin**, *f.* **1.** yağma/talan etmek, kapıp kaçmak, **2.** aç kurt gibi/oburca yemek, **3.** doyma bilmemek, kurt gibi saldırmak, **4.** *esk.* zorla alıp kaçırmak, zaptetmek, kuvvet zoru ile ele geçirmek, **5. ~er** : (a) yağma/talan eden, kapıp kaçan, (b) aç kurt gibi/oburca yiyen, doymak bilmeyen, kurt gibi saldıran. ***e.a.- 1.*** *plunder, despoil,* ***2.*** *devour,* ***5.*** *(a) robber, plunderer, ravisher, (b) glutton.*

ravening, *sf.&is.* **1.** açgözlü, haris, obur, çok acıkmış, gözü doymaz, doymak bilmez, **2.** yırtıcı, canavar (gibi). *~ tigers/wolves.* **3.** çılgın, çıldırmış, kudurmuş, **4.** açgözlülük, hırs, ihtiras, doymazlık, açlık, **5.** av, **6. ~ly** : açgözlülükle, hırsla, ihtirasla, oburca, gözü doymazcasına, doyma bilmeksizin, canavarca çılgınca, çıldırmışçasına, kudurmuşçasına. ***e.a.- 1.*** *rapacious, greedy,* ***2.*** *voracious,* ***3.*** *mad, rabid,* ***4.*** *rapacity,* ***5.*** *prey.*

ravenous, *sf.* **1.** çok yırtıcı, vahşî, **2.** çok aç. *The hikers were all ~ by the time they syopped to eat.* **3.** çok haris/ihtiraslı/muhteris, gözü doymaz, açgözlü, **4. ~ly** : yırtıcı/vahşî bir şekilde, hırsla, ihtirasla, açgözlülükle, **5. ~ness** : yırtıcılık, vahşîlik, açlık , ihtiras, gözü doymazlık, açgözlülük. ***e.a.- 1.*** *rapacious, predatory,* ***2.*** *starved, famished,* ***3.*** *desirous.* ***k.a.- 1.*** *sated.*

rave-up, *is. argo* çılgınca eğlenme, gürültülü eğlence.

ravin, *is.&f. bk.:* **raven**[1,3] .

ravine, *is.* koyak, dar ve derin su yatağı, derin vadi, boğaz.

raving, *sf.&is.* **1.** çılgın, çıldırmış, delirmiş, kudurmuş, gözü dönmüş, hezeyan içinde, sayıklayan. *a ~ maniac. a ~ madman.* **2.** *k.d.* harikulâde, olağanüstü, fevkalâde, görülmemiş. *She's a ~ beauty.* **3.** *gen.* **~s** : saçma/zırva söz, deli saçması, abuk sabuk konuşma. *His ~s are impossible to understand. The ~s of a madman/of the sick man.* **4. ~ly** : çılgınca, çıldırmış/delirmiş/kudurmuş gibi, hezeyanla sayıklayarak. ***e.a.- 1.*** *delirious, frenzied, furious,* ***2.*** *extraordinary, outstanding, ravisihing,* ***3.*** *delirious/irrational/incoherent talk.*

ravioli, *is.* mantı, İtalyan mantısı.

ravish, *gl.f.* **1.** zorla yakalayıp götürmek, dağa kaldırmak, **2.** (kadın/kız) kaçırmak, zorla alıp götürmek, **3.** (kadının/kızın) ırzına geçmek, namusuna tecavüz etmek, **4.** çok sevindirmek, esritmek, mest etmek, hayran etmek, büyük sevinç ve heyecan vermek. *I was ~ed by her beauty. Paintings which ~ the eye.* **5. ~er** : zorla yakalayıp götüren, dağa kaldıran, (kadın/kız) kaçıran/ırzına geçen/namusuna tecavüz eden. ***e.a.- 3.*** *rape,* ***4.*** *enrapture, charm, fascinate, transport, cheer, captivate, overjoy.*

ravishing, *sf.* **1.** büyüleyici, meftun/hayran edici, çok güzel, kendinden geçiren. *A ~ sight. Jewels of ~ beauty. Her ~ beauty.* **2.** esritici, çok sevindirici/heyecan verici, **3. ~ly** : büyülercesine, meftun/hayran edercesine, kendinden geçirecek derecede, sevinç/heyecan vererek. **She was ~ly beautiful** : Büyüleyici bir güzelliği vardı. ***e.a.- entrancing, enchanting, alluring, fascinating, captivating, sensational, smashing.***

ravishment, *is.* **1.** zorla alıp götürme, kaçırma, dağa kaldırma, **2.** ırza tecavüz, **3.** esrime, kendinden geçme, büyük sevinç/heyecan (duyma). ***e.a.- 3. ecstasy, delight, rapture, transport.***

raw, *sf.&is.* **1.** çiğ, pişmemiş. ~ *meat/vegetables. You can eat carrots cooked or* ~. **2.** işlenmemiş, ham, doğal hâlde. ~ **material** : ham madde. ~ **cotton** : işlenmemiş pamuk, **3.** derisi sıyrılmış, açık (yara vb.), sızlayan, acıyan. *a* ~ *cut. My back felt* ~ *from the heat of the sun.* **4.** kaba, incelmemiş, kaba saba, yontulmamış, **5.** cahil, bilgisiz, acemi, toy. **a** ~ **recruit** : acemi asker. **a** ~ **hand** : acemi işçi, **6.** açık saçık, müstehcen, ayıp, kaba. *a* ~ *joke. a* ~ *portrayal of human passions.* **7.** haşin, merhametsiz, zalim, **8.** yeni, taze, yeni yapılmış, **9.** saf, katışıksız, karıştırılmamış. ~ *colors.* ~ *whiskey.* **10.** soğuk ve nemli, üşütücü. *A* ~ *wind. He went out in the* ~ *London night.* **11. in the** ~ : (a) çırıl çıplak, anadan doğma. *They went for a swim in the* ~. (b) apaçık, açıkça. *His books describe life in the* ~. (c) doğal, el değmemiş. *Nature in the* ~. **12. get a** ~ **deal** : haksızlığa/gadre uğramak, zulüm görmek. *He thinks he's got a* ~ *deal from the life.* **13. touch a** ~ **nerve = touch s.o. on the** ~ : yarasına/hassas yerine dokunmak, yarasını/derdini deşmek, açık yaraya neşter vurmak. *His wife's words touched a* ~ *nerve.* **touch s.o. on the** ~ **spot**: bam teline basmak, **14.** ~**ly**: çiğ olarak, pişirmeden; ham bir şekilde, işlenmeden; kabaca, acemice, açık saçık bir şekilde, **15.** ~**ness** : çiğlik, hamlık, kabalık, cahillik, acemilik, toyluk, açık saçıklık, müstehcenlik, soğukluk, rutubet. ***e.a.- 1. uncooked, 2,4. crude, rough, untreated, unprepared, 5. ignorant, inexperienced, untrained, unskilled, undisciplined, 6. obscene, off-color, coarse, 7. ruthless, unfair, cruel, 8. fresh, 9. unblended, pure, straight, neat, 10. bleak, chilling, cold, wet. k.a.- 1. cooked, prepared.***

rawboned, *sf.* zayıf, kemikli, kemikleri çıkık/fırlamış, (at) lağar. *He was tall and* ~. ***e.a.- gaunt, bony, lean.***

raw deal, *is.* haksızlık, haksız muamele.

raw fibers, *is.* kaba/ham iplik.

rawhide, *is.* **1.** ham/işlenmemiş deri, **2.** ham deriden kamçı.

rawin, *is.* **1.** balon uçurarak yükseklerdeki hava cereyanlarının incelenmesi, **2.** yükseklerde esen rüzgâr.

rawinsonde, *is.* balonla yüksek atmosferde meteorolojik inceleme (rüzgâr, sıcaklık, basınç, nem vb.).

rawish, *sf.* hamca, çiğce, oldukça ham/çiğ.

raw material, *is.* ham/ilkel/iptidaî madde. *Wool is a* ~ ~ *of yarn. Coal and oil are important* ~ ~*s for the plastic industry.*

raw milk, *is.* pastörize edilmemiş süt.

raw score, *is.* esas not/sayı, ayarlanmamış/düzeltilmemiş not/sayı.

raw sienna, *bk.:* **sienna.**

raw silk, *is.* ham ipek.

raw spirits, *is.* saf ispirto.

rax, *f. İsk.* ger(il)mek, uza(n)mak. ***e.a.-stretch out, reach.***

ray[1], *is.* **1.** ışın, şua, huzme, demet. *The sun's* ~*s. X-ray.* **2.** pırıltı. **a** ~ **of hope** : ümit ışığı, **3.** ışınsal çizgi, vb., **4.** görüş çizgisi, **5.** *fiz.* ışın, şua, ışık ışını, **6.** *mat.* ışın, bir noktadan çıkan yarım doğrulardan her biri, **7.** *zool.* (a) balık yüzgeci kılçığı, (b) deniz yıldızının kollarından her biri, **8.** *bot.* katmerli çiçeğin dış yapraklarından her biri, **9.** *astr.* (aydaki) krater ışını, **10.** *zool.* kedi balığı, tırpana, vatoz *(Selachii).* **electric** ~ : uyuşturan balığı, torpil balığı *(Torpedo torpedo).* **starry** ~ : yıldızlı vatoz. **sting** ~ : dikenli uyuşturan balığı *(Dasyatis pastinaca).* **thornback** ~ : vatoz. ~**-skate** : tırpana. ***e.a.- 1. beam, 2. gleam.***

ray[2], *f.* **1.** ışınla(n)mak, ışın/şua saçmak/yaymak/neşretmek, **2.** ışımak,ışıldamak, **3.** ışına maruz bırakmak, ışın/şua tedavisi yapmak, **4.** ışınlarla donatmak, şua çizmek.

raya = rayah, *is.* reaya: Osmanlı İmparatorluğunda Hristiyan halk.

rayflower = ray floret, *is. bot.* yıldız çiçeği, ayçiçeği, papatya gibi yaprakları ışın biçiminde olan çiçek.

raygrass, *is. bk.:* **rye grass.**

rayless, *sf.* **1.** ışınsız, şuasız, **2.** zifirî karanlık. *a* ~ *cave.* **3.** ~**ly** : ışınsızca, kapkaranlık, **4.** ~**ness** : ışınsızlık, ışıksızlık, karanlık.

rayon, *is.* **1.** sun'î ipek, reyon, **2.** reyon kumaş.

raze, *gl.f.* **razed, razing 1.** yıkmak, yer ile bir/yeksan etmek, tahrip etmek (özellikle: ~ **to the ground** şeklinde kullanılır). *A bomb attack that ~d the city to the ground.* **2.** kazımak, **3.** *esk.* sıyırmak, hafifçe yaralamak. **rase** *ş.d.y.* ***e.a.-*** *1. demolish, tear down, 2. scrape, 3. graze.*

razee, *is.&f.* **-zeed, -zeeing 1.** üst güvertesiz gemi (özellikle harp gemisi), **2.** üst güvertesini çıkarmak.

razer, *is.* yıkan, yer ile yeksan eden.

razor, *is.&f.* **1.** ustura, jilet (ile traş etmek/kesmek), **2.** elektrikli traş makinesi, **3.** ~ **blade** : ustura ağzı, jilet, traş bıçağı, **4.** ~ **clam** = ~ **shell** *zool.* deniz çakısı, ustura midyesi *(Ensis directus).* **5.** ~- **edge** : ustura ağzı. **on a** ~-**edge** : müşkül durumda, **6.** ~ **strap**= ~ **strop** : ustura kayışı, **7. safety** ~ : traş makinesi, **8.** ~- **slasher** : ustura ile saldıran cani, **9. set a** ~ : usturayı bilemek.

razorback, *is.* **1.** *zool.* (a) çatalkuyruklu balina *(Balaenoptera),* (b) dar sırtlı domuz: uzun bacaklı, sırtı dar ve sivri, zayıf, yarı vahşî domuz, GB ABD'de bulunur, **2.** dar sırtlı tepe.

razor-bill = razor-billed auk, *is. zool.* ustura gagalı alk *(Alca torda).*

razorless, *sf.* usturasız.

razz, *is.&f.* **1.** *argo* alay etmek, eğlenmek, matrak geçmek, **2.** *bk.:* **raspberry.** ***e.a.- 1.*** *tease, ridicule, deride, heckle.*

razzle, *is.* eğlence, cümbüş. **go on the** ~ : gidip eğlenmek, çalıp oynamak. **We're off on the** ~ **again tonight** : Bu gece yine cümbüş var.

razzle-dazzle, *is. k.d.* **1.** karışıklık, keşmekeş, **2.** telâş, heyecan, cümbüş, hengâme. **go on the** ~ : cümbüş yapmak, **3.** *futbol* şaşırtmaca, şaşırtıcı hareket.

razzmatazz, *is. k.d.* **1.** cümbüş, eğlence, heyecan, telâş, **2.** şarlatanlık, gösteriş, **3.** canlılık, şevk, gayret. ***e.a.- 1.*** *razzle-dazzle, 2. double-talk, showiness, 3. vim, zing.*

Rb, *kim. bk.:* **rubidium.**

RB- *ABD- As.* = **reconnaissance-bomber** keşif, bombardman (uçağı).

R.C. = **RC** = **1.** Red Cross, **2.** Reserve Corps, **3.** Roman Catholic.

R.C.A.F. = **RCAF** = Royal Canadian Air Force.

rcd. = **1.** received, **2.** record.

R.C.M.P. = Royal Canadian Mounted Police.

r-color(ing), *is. s.bl.* r'li telâffuz etme, r sesi ekleme. **r-colored** : r sesi eklenmiş.

RD = **1.** refer (cheque) to drawer, **2.** Research and Development.

Rd. = Road.

rd. = **1.** rendered, **2.** road, **3.** rod(s), **4.** round.

r-dropping, *sf.* r'siz, r seslerini telâffuz etmeyen.

Re, *is.* **1.** eski Mısır Tanrısı Ra, **2.** *kim. bk.:* **rhenium.**

re, *is.&e.* **1.** *müz.* re notası, **2. in re** *d.d.:* ... konusunda/hususunda, -e dair, ... hakkında/hâlinde. **Their remarks re the new building were most interesting** : Yeni bina hakkındaki mütalaaları çok ilginçti. **Re your letter of last month** : Geçen ay aldığım mektubunuz konusunda. ***e.a.- 2.*** *regarding, concerning, in the case of, with reference to.*

re-, *ön ek* Önüne geldiği kelimelere şu anlamları katar: **1.** "geri": **call**: çağırmak, **recall**: geri çağırmak. **turn**: dönmek, **return**: geri dönmek, **2.** "tekrar, yeniden." Örnek: **write**: yazmak, **rewrite**: tekrar/yeniden yazmak. ***NOT:*** Bu anlamda **re-** ön eki hemen her isim ve fiilin başına getirilebilir. Bu itibarla **re-** ile başlayan bir isim veya fiil sözlükte bulunamazsa **re-** çıkarılıp geri kalan kelime aranmalı ve anlamına "tekrar/yeniden" eklenmelidir.

're = are (kısaltma) We're = We are. They're = They are.

reach[1], *f.* **1.** ulaşmak, varmak, vasıl olmak. *The boat ~ed the shore. His letter ~ed me. We ~ed Paris on Sunday.* ~ *the age of sixty.* ~ *an agreement.* **2.** erişmek, yetişmek, gelmek. *to* ~ *a book on a high shelf. The anchor ~ed bottom.* ~ *the end of a book.* **It has ~ed my ears that** : Kulağıma geldi/çalındı. **3.** uzatmak. *Please* ~ *me the coffee pot/the sugar.* ~ **down**: elini uzatmak. *~ing out his hand in greeting.* **4.** haberleşmek, irtibat sağlamak. *I called but I couldn't* ~ *you. He can always be ~ed on the office telephone.* **5.** (bir yekûna) varmak/ulaşmak/baliğ olmak. *The cost will* ~ *millions.* **6.** (silâhla/füze

ile) vurmak, **7.** uzanmak. **The garden ~es down to the lake** : Bahçe göle kadar uzanır. **~ for**: almak üzere uzanmak, uzanıp almak. *~ across the table and pick up the book.* **~ ahead**: ileriye uzanmak, **8.** gerilmek, **9.** uzanmak, el atmak. *to ~ for a gun.* **10.** (etki vb.) yayılmak, kapsamak, **11.** gelmek, erişmek. *the coat ~ing to the knee.* **12.** (zaman) sürmek, devam etmek, **13.** (bir durum) almak, (bir yere/duruma) ulaşmak, varmak, **14. ~ to**: baliğ olmak, tutmak, tutarında olmak. **sums ~ing to a considerable total.** **15.** erişmek, nüfuz etmek, **16.** *den.* rüzgâra karşı seyretmek, **17. as far as the eye can ~**: göz alabildiğine. **I see nothing but houses as far as the eye can ~** : Göz alabildiğine evden başka bir şey görmüyorum. ***e.a.- 1. attain, arrive, 3. extend, 5. amount to, 15. penetrate.***

reach^2, *is.* **1.** ulaşma, varma, varış, muvasalat, **2.** yetişme, erişme. **beyond one's ~** : insanın erişemeyeceği yerde, iktidarı dışında. **beyond ~ = out of ~** : erişilmez, ulaşılmaz, yetişilmez, yetişilemeyecek yerde. **within ~ of his hand** : elinin yetişebileceği yerde. **No help was within ~** : Çevrede yardım edecek kimse yoktu. **within the ~ of small purses** : fakirlerin de alabileceği fiyatta, **3.** erim, menzil. *within the ~ of voice.* **4.** kol uzunluğu, erişme mesafesi. **have a long ~** : kolu uzun olmak, çok ileriye uzanabilmek. *He has a longer ~ than I have so he can climb better.* **5.** etki alanı, görüş sahası, **6.** iktidar, ihata, **7.** uzantı, temadi, alan, saha, bölge. *Further to the north there are great ~es of forest. A small community living on the upper ~es of the Amazon. a ~ of woodland.* **8.** *den.* omurgaya dik esen rüzgârda alınan yol. **close ~** : rüzgârın yan ve önden esmesi, **beam ~** : rüzgârın omurgaya dik esmesi, **broad ~** : rüzgârın yan geriden esmesi hâlinde alınan yol, **9.** vagon dingili, **10.** nehrin iki kıvrımı arasındaki düz kısmı. ***e.a.- 5. range, area, scope, sphere.***

reachable, *sf.* ulaşılabilir, erişilebilir, varılabilir.

reacher, *is.* ulaşan/ erişen/varan/uzanan kimse.

reachless, *sf.* ulaşılamaz, erişilemez, varılamaz. ***e.a.- unreachable, unattainable.***

reach-me-down, *sf.&is. Brit.- k.d.* **1.** elden düşme, kullanılmış (elbise vb.), müstamel, ikinci elden alınmış, **2.** hazır elbise. ***e.a.- 1. hand-me-down, second-hand, 2. ready-made.***

react, *f.* **1.** tepkimek, tepki göstermek, **2.** etkileşmek, karşılıklı etkimek, birbirine etkimek/tesir etmek. *An acid can ~ with a base to form a salt.* **3.** tersine/ters yönde hareket etmek/ işlemek. *He ~ed against his father's influence by becoming a priest.* **4.** karşı koymak, zıt davranmak. *He was clearly ~ing against old traditions.* **5.** tepmek, geri vurmak, **6.** reaksiyon göstermek, uyarıcıya belirli bir tarzda cevap/karşılık vermek. *To ~ to a shock by jumping.* **7.** tekrar oynamak/temsil etmek, **8.** karşılık/cevap vermek. *How did he ~ to your suggestion? When the sun comes out the flowers ~ by opening wide.*

reactance, *is. elekt.* tepkinlik, reaktans: irkilteç (endüktans) ve sığaçların (kapasitelerin) alternatif akıma karşı direnci. **capacitive ~** : sığa tepkinliği. **inductive ~** : irkilim tepkinliği.

reactant, *is.* **1.** tepkiyen, tepki gösteren (şey/kimse), **2.** *kim.* tepken: birbiriyle etkileşerek yeni bir molekül oluşturan yükün (iyon)/ atom/molekül(ler).

reaction, *is.* **1.** tepki, ters etki, aksi tesir, aksülamel, **2.** gericilik, irtica, **3.** yanıt, cevap, karşılık, mukabele, yankı. *The nation's ~ to the President's speech. The announcement of the new government budget brought an immediate ~ in the stock market.* **4.** *psikol.* tepki: dış uyaranlara karşı canlıların davranımı, **5.** *tıp.* tepki, tepkime, reaksiyon: canlı organizmanın tedavi vb. maksadıyla verilen maddelere karşı cevabı/ tepkisi/değişimi, **6.** *kim.* tepkime, reaksiyon, tepkileşim: yükün (iyon), atom, ya da moleküllerin başka yükün/atom /moleküllere dönüşmesi, **7.** *mek.* tepki, karşı tesir: bir sistemin dış kuvvete karşı gösterdiği eşit ve zıt kuvvet. *Action and ~ are equal and opposite.* **8. nuclear ~** *d.d.* çekirdeksel tepkileşim: foton, elektron, yükün (iyon) gibi parçacıklarla bombardıman edilen çekirdeğin nükleon, alfa zerreciği ve atom ağırlığı hemen hemen aynı yeni bir çekirdeğe dönüşüm süreci.

reactional, *sf.* tepkisel. **~ly**: tepki ile, tepki göstererek.

reactionarism = reactionism, *is.* gericilik, tutuculuk, irtica.

reactionary[1], *sf.* gerici, tutucu, irticaî.

reactionary[2], *is.* **-aries** gerici, tutucu, mürteci, gerilik taraftarı. **reactionist** *d.d.* ***e.a.***- *ultraconservative.* ***k.a.***- *radical.*

reaction engine = reaction motor, *is. hv.* tepkili motor : egzozunun tepkimesi ile hareket sağlayan motor.

reaction formation, *is. psikol.* tepki geliştirme: bilinç dışı duygu ile eğilimleri, karşıt duygu ve davranışlarla açığa vurma (korkunun saldırganlık, nefretin saygı/sevgi olarak gösterilmesi gibi).

reaction time, *is. psikol.* tepki zamanı: uyarı ile tepki arasında geçen zaman.

reactivate, *f.* **-vated, -vating** etkinleş-(tir)mek, tekrar harekete/faaliyete geç(ir)mek/ yürürlüğe koymak/yürürlüğe girmek. *The Western allies are continuing their efforts to ~ the Office of Strategic Services.*

reactivation, *is.* etkinleş(tir)me, tekrar harekete/faaliyete geç(ir)me/yürürlüğe koyma/yürürlüğe girme.

reactive, *sf.* **1.** tepkisel, **2.** tepkili, tepki gösteren, **3.** *elekt.* tepkin, reaktif. **~ power**: tepkin güç, **4.** zıt etkili, karşı tesir yaratan, **5. ~ly** : tepki ile, tepki göstererek, tepki olarak, tepkinlikle, karşı etki ile, **6. ~ness = reactivity** : tepkinlik, tepkime, tepki gösterme.

reactor, *is.* **1.** tepkiyen, tepki gösteren, aksülamel/yankı/reaksiyon gösteren kimse/şey, **2.** *elekt.* tepkileşimlik, devreye tepkinlik/ reaktans sokan düzen, **3.** *tıp* yabancı maddeye karşı pozitif tepki/reaksiyon gösteren hasta/ hayvan, **4. atomic pile, chain reactor, nuclear reactor** *d.d. fiz.* atom pili, atom reaktörü, reaktör: Çekirdeğin sürekli bölünümü başlatılıp kontrol altında sürdürülerek ısı veya faydalı enerji elde edilen cihaz, **5.** *kim.* (sanayide) içinde kimyasal tepkimelerin oluştuğu büyük kap.

read[1], *f.* **read, reading 1.** okumak, kıraat etmek. *to ~ a book. to ~ a story to one's children.* **2.** anlamak. *I can ~ French. but I can't speak it. to ~ a map. to ~ music.* **3.** yorumlamak, tefsir etmek. *A rule that ~s two different ways.* **4.** mana/anlam/sonuç çıkarmak, manalandırmak, mana vermek. *to ~ the dark and cloudy sky.* **5.** önceden görmek/haber vermek, fala bakmak, kehanette bulunmak, gaipten haber vermek. *To ~ a person's fortune in tea leaves.* **6.** keşfetmek, dış görünüşe bakarak anlamak. *to ~ a person's thoughts.* **7.** sezmek, istidlâl etmek. *He ~ sarcasm in her letter.* **8.** (ölçü aleti vb.) göstermek, kaydetmek. *Thermometer ~s 36 C in the shadow.* **9.** (metinde) yazılı olmak. *This line ~s differently in the first edition.* **10.** *Brit.* tahsil etmek, öğrenmek, okumak. **to ~ law** : hukuk tahsil etmek. **He is ~ing French at the university** : Üniversitede Fransızca öğreniyor/tahsil ediyor. **11.** (azarlayarak/ihtar ederek) ders vermek, **12.** (rüya) yorumlamak, tabir/ tefsir etmek, **13.** (okuyup) öğrenmek, bellemek, **14.** *bil.* (a) (delikli kart vb. den) verileri almak, (b) (verileri/sonuçları) göstermek, **15.** anlamına gelmek, anlaşılmak, yorumlanabilmek. *a rule tha ~s two different ways.* **16. ~ between lines**: gizli anlamı keşfetmek/sezmek, ne kastedildiğini anlamak/sezmek, dilinin altındakini keşfetmek. *If you ~ between lines, this letter is really a request for money.* **17. ~ in** : bilgisayara verileri aktarmak, **18. ~ into** : anlamını çıkarmak/sezmek, (belirtilen şekilde) anlam vermek, anlamına çekmek. **Don't ~ anything into my decision not to run for office** : Kararımdan seçime katılmayacağım anlamını çıkarma. **He ~ into the statement a deep insult** : Beyanatta derin bir hakaret anlamı sezdi. **19. ~ out** : (a) (siyasî partiden vb.) ihraç etmek, üyeliğine son verildiğini ilân etmek, (b) (bilgisayardan) bilgi almak, (c) yüksek sesle okumak. *He ~ out his answer to the class. Could you just ~ out this next paragraph?* **20. ~ oneself to sleep** : okurken uyuyakalmak. **~ s.o. to sleep** : kitap okuyup uyutmak. **21. ~ over** : baştan başa/tekrar okumak, **22. ~ up : = ~ up on** : okuyup öğrenmek, incelemek, derin bilgi edinmek, tetebbu etmek. *I'll have to ~ up on this particular case.* **23. take sth. as ~** : olduğu gibi kabul etmek, söyleneni/beyan edileni doğru saymak, fazla araştırmaya gerek duymadan beyan edilenle yetinmek. *We can take his ability as ~, but is his character suitable for this job?* **24. ~ the water** *Cnd.* suyun seyrüsefere elverişliliğini araştırmak, sudaki sığ, kayalık, şiddetli akıntı ve düşü yerlerini incelemek. ***e.a.***- *3. interpret, 5. foresee, foretell, predict, 7. infer, 10. study.*

read², *is. k.d.* **1.** okuma. **Can I have a ~ of your paper?** Gazetenizi okuyabilir miyim? **2.** okuma ile geçen zaman, **3.** okunacak şey. *It's not great litterature but it's very good ~.*

read³, *sf.* okumuş, bilgili, tahsilli, okuyarak bilgi edinmiş. *a well-~ person.*

readability, *sf.* okunaklılık, ilginçlik, kolay okunabilme.

readable, *sf.* **1.** okunaklı, kolay okunur. *a ~ handwriting.* **2.** ilginç, okumaya değer. *His novels are very ~.* **3. ~ness** *bk.:* **readability.**

readably, *zf.* okunaklı/kolay okunur bir şekilde, açık seçik.

reader, *is.* **1.** okuyucu, okur, okuyan kimse, *esk.* kari. *We have received many letters from our ~s.* **2.** okuma kitabı. *We've just published a new ~ in English.* **3.** (basın) düzeltmen, düzeltici, doğrultucu, yayımlanacak eserleri inceleyen/eleştiren kimse, **4.** hatip, dinleyiciler önünde yazılı metinleri okuyan, **5.** (kilisede) İncil veya din dersi okuyan kimse, **6.** okutman, (bazı İngiliz üniversitelerinde) öğretmen, **7.** asistan, sınav kâğıtlarını okuyup not atan profesör yardımcısı, **8.** okuma cihazı: bilgisayara kaydetmek için yazılı metni okuyabilen elektrikli düzen. *a photoelectric ~ capable of scanning characters.* ***e.a.- 4. elocutionist, 6. lecturer, instructor.***

readership, *is.* **1.** okuyucular, (gazete/dergi vb. nin) okuyucu topluluğu. *The paper has a ~ of 5000.* **2.** okutmanlık, asistanlık. *offer him a ~ in modern languages.* **3.** okuyuculuk.

readily, *zf.* **1.** kolayca, kolaylıkla, kolay kolay, zahmetsizce, hemencecik, çabucak. *For reasons that anyone could ~ understand. He ~ agreed to do the job.* **2.** seve seve, gönüllü olarak, istekle, canıgönülden. *He doesn't ~ accept advice. She ~ accepted an invitation to dinner. He ~ promised to help.* ***e.a.- 1. easily, promptly, quickly, 2. willingly.***

readiness, *is.* **1.** anıklık, hazırlık, hazır olma. **to have everything in ~** : her şeyi hazır bulundurmak, **2.** çabukluk, kolaylık, sür'at, **3.** gönüllülük, istek, arzu, niyet. *I restated our ~ to resume negotiations.* ***e.a.- 2. promptness, quickness, ease, facility, 3. willingness, inclination, consent.***

reading¹, *is.* **1.** okuma, okuyuş, mütalâa, kıraat. *Children learn ~ and writing at school.* **2.** okunma, bir belge vb. nin topluma okunması. *to give public ~s of Dicken's works.* **3.** yorum, icra tarzı. *An interesting ~ of the Beethoven's 5th.* **4.** bilgi, malûmat, okumuşluk, irfan, kültür. *a man of wide ~ .* **5.** okunacak şey, metin, okuma parçası, kitap vb. *suitable ~ for children. There's good ~ in this magazine.* **6.** aynı metnin çeşitli baskılardaki şekli. *The various ~s of a line in Shakespeare.* **7.** görüş, yorum, tefsir, anlayış. *What is your ~ of the situation? My ~ of the law is that we needn't pay.* **8.** ölçüm, ölçü aletinde okunan değer.*The thermometer ~ is 9 C.*

reading², *sf.* **1.** okuma+, okunacak. **~ room** : okuma odası/salonu. **~ lamp** : masa lâmbası. **~ material** : okunacak şey. **~ glasses** : gözlük, **2.** okuyan, okumuş. **the ~ public** : okumuş halk, **3. ~ desk** : kürsü, rahle, kitap sehpası. ***e.a.- 3. lectern.***

readjust, *f.* **1.** yeniden ayarlamak/düzeltmek/düzenlemek, yeniden alış(tır)mak, **2. ~able**: yeniden ayarlanabilir/düzeltilebilir/düzenlenebilir, **3. ~er** : yeniden ayarlayan/düzelten/düzenleyen, yeniden alış(tır)an. ***e.a.- 1. rearrange.***

readjustment, *is.* **1.** yeniden ayarlama/düzeltme/düzenleme, **2.** yeni koşullara alış(tır)ma, **3.** *fin.* bir şirketin malî durumunu yeniden düzenleme/tanzim etme. [Bu iş *reorganization* (yeniden örgütlenme) kadar köklü değildir.]

readout, *is.* **1.** *bil.* okuntu: bilgisayarın okunmaya elverişli çıkış bilgisi (basılı veya ekran üzerine yazılı bilgi), **2.** görüntü, yazılı işaret, bir ölçü aletinin (sayısal olarak) gösterdiği değer. *a wrist watch with either hand or digital ~.*

ready¹, *sf.* **readier, readiest 1.** anık, hazır, amade. *Is breakfast ~? The letters are ~ to be signed. I'm not ~ yet.* **be ~ to do sth**: bir şeyi yapmağa hazır olmak, bir şeyi yapmayı göze almak. **~ for action**: çalışmağa/çarpışmağa hazır. **~ box**: hazır cephane sandığı, **2.** istekli, hevesli, can atan. *She's always ~ to help.* **She's too ~ with advice** : Öğüt vermeye pek heveslidir. **3.** anlayışlı, zeki, çabuk kavrayan, yetenekli. **a ~ pen** : iyi/kolay yazar kimse. **a ~**

wit : hazırcevap(lık), **4.** anında, çabuk, kolay. *a ~ reply.* **a ~ tongue** : natıkası/çenesi kuvvetli kimse. **She has a ~ tongue** : Çenesi kuvvetlidir. **He is very ~ with excuses** : Bahane/mazeret bulmakta gecikmez. **These goods command a ~ sale** : Bu mallar çabuk satılabilir. **5.** keskin, sür'atiintikal sahibi, çabuk harekete geçen. *a keen mind and ~ wit.* **6.** eğilimli, meyyal, müstait. *too ~ to criticize others.* **Rather too ~ to suspect people**: Herkesten hemen şüphelenir. **7.** ... üzere, (bir işe) hazır. *a tree ~ to fall.* **8.** hazır, emre amade, elde mevcut. **~ money** : hazır para/nakit, **9.** uygun, mevcut, hemen kullanılabilir, **10. get ~** : hazırlanmak, **11. make ~** : (a) hazırlamak, (b) baskıya hazır hâle getirmek. ***e.a.- 1. fit, fitted, set, prepared, available, 2. agreeable, glad, happy, willing, 6. inclined, disposed, apt, 11. prepare.***

ready[2], *gl.f.* **readied, readying 1.** hazırlamak, ihzar etmek, **2. ~ about**! *den.* tremolaya hazır ol! ***e.a.- 1. prepare.***

ready[3], *is.* **1.** anıklık, hazırlık, hazır olma/oluş. **at the ~** : (silâh) ateşe hazır. **guns at the ~** : ateşe hazır toplar, **2. the ~** *k.d.* (a) hazır para, nakit, (b) kullanılmaya hazır durum. **to bring a riffle to the ~** : tüfeği ateşe hazırlamak. ***e.a.- 2. (a) cash.***

ready[4], *ünl.* Hazır ol! **~! Set! Go!** : Hazır ol! Dikkat! Koş/yürü!

ready-made, *sf.&is.* **1.** hazır (elbise). *a ~ coat. Most people wear ~ shoes. The postal strike provided him with a ~ excuse for not writing.* **2.** emre amade, hemen kullanılabilir durumda, **3.** basmakalıp, alelâde, harcıâlem. *a magazine article filled with ~ ideas.* ***e.a.-3. conventional, unoriginal, commonplace.***

ready-mix, *sf.&is.* hazır (karışım), su (ve bazan başka madde) ekleyip pişirmeye/kullanmaya hazır (gıda maddesi, çimento vb.~ *cake. ~ concrete.*

ready-mixed, *sf.* hazır, önceden karıştırılıp hazırlanmış. *~ pancake flour.*

ready room , *is.* hazırlık odası: uçuşa hazır havacıların bekleme odası.

ready-to-wear, *sf.&is.* hazır (elbise), konfeksiyon. ***e.a.- ready-made.***

ready-witted, *sf.* zeki, cin zekâlı, sür'atiintikal sahibi, çabuk kavrayan/düşünen, açıkgöz, uyanık. ***e.a.- alert, quick-witted.***

reaffirm, *gl.f.* **1.** tekrar/yeniden onaylamak, tasdik/teyit etmek. **2. ~ance = ~ation** : tekrar/yeniden onaylama, tasdik/teyit etme.

reagent, *is. kim.* ayıraç, miyar.

reaggregate, *is.&gl.f.* yeniden birleştirme (k)/bir araya getirme(k). **reaggregation** : yeniden birleşme.

reagin, *is.* **1.** tepkin: firengiye yakalananların kanında bulunan bir madde, **2.** alerjik kimselerin kanındaki karşıt ten.

real[1], *sf.* **1.** gerçek, hakikî. **~ reason** : hakikî sebep. *What was the ~ reason of your absence?* **a story of ~ life** : gerçek bir hayat hikâyesi, **2.** sahici. *~ diamond/gold.* **3.** özdeksel, maddî, aynî, **4.** asıl, **5.** samimî, yürekten, yapmacıksız. *a ~ friend. ~ sympathy.* **6.** *fel.* gerçek: (a) bilinçten bağımsız olarak var olan, (b) düşünülen, tasarımlanan, imgelenen şeylere karşıt olarak var olan, **7.** taşınmaz, gayrimenkul (mal). *Lands and houses are ~ property.* **8.** *mat.* gerçel, değeri gerçel sayılarla ifade edilebilen. *~ analysis. ~ vector space.* ***e.a.- 1. true, actual, 2. genuine, authentic, 5. sincere. k.a.- 1. unreal, apparent, imaginary.***

real[2], *zf. k.d.* çok, pek çok, son derece, cidden, gerçekten, hakikaten. *a ~ nice job. I am ~ glad/sorry.* ***e.a.- very, extremely.***

real[3], *is.* **1.** *mat. bk.:* **real number, 2. reals = reales** : İspanya ve G Amerika'da eskiden kullanılan bir gümüş para, **3.** eski Portekiz/Brezilya parası, çoğulu: **reis, 4. for ~** : (a) cidden, gerçekten, hakikaten, sahiden. **They were fighting for ~** : Gerçekten kavga ediyorlardı. (b) ciddî, sahici, gerçek. **He couldn't believe their threats were for ~** : Tehditlerinin ciddî olduğuna inanmadı.

real estate, *is.* **1.** özelge, mülk, taşınmaz/gayrimenkul mal (özellikle arazi), **2.** *bk.:* **real property.**

real-estate, *sf.* taşınmaz/gayrimenkul (mülk).

realgar, *is.* zırnık, kükürtlü arsenik: As_2S_2. Kırmızı turuncu cevher. Kimyasal yollarla da elde edilir. Havaî fişek yapmakta kullanılır.

realia, *ç. is.* eğitim gereci, (eğitim için kullanılan) gerçek eşya.

real image, *is.* gerçek görüntü.

real income, *is.* gerçek gelir: kazanılan paranın mal ve hizmet olarak karşılığı.

realisation/realise *Brit. bk.:* **realization/realize.**

realism, *is.* gerçekçilik, realizm. *Güzel sanatlarda/edebiyatta:* doğayı, insanları, olayları gerçek renk, oluş ve görünüşleriyle yansıtma eğilimi. *Felsefede:* (a) evrenin gerçek ve nesnel varlık olduğunu, (b) bilen özneden bağımsız olarak bir gerçekler evreninin bulunduğunu ve bunun bilgisine algı ve düşünme yolu ile erişebileceğimizi savunan öğreti. *bk.:* **idealism, conceptualism, nominalism.**

realist, *is.* gerçekçi (kimse), realist, (sanatta/felsefede) gerçekçiliği savunan, gerçekçilik yanlısı.

realistic, *sf.* **1.** gerçekçi, gerçeklere uygun. *a ~ estimate of costs.* **2.** realist, sanat ve edebiyatta olay ve nesneleri olduğu gibi yansıtan. *a ~ novel.* **3.** (felsefede) gerçekçilik/realizm ile ilgili, **4. ~ally** : gerçekçi olarak, realist bir şekilde, gerçekleri olduğu gibi görerek.

reality, *is., ç. (3 ve 4 için)* **-ties 1.** gerçeklik, gerçek/hakikî oluş. *He was convinced of the ~ of what he had seen.* **2.** gerçek hayat, gerçek olay/nesne. *try to escape from ~ by going to the cinema.* **3.** gerçek, hakikat. *His dream of marrying Jane became a ~.* **4.** *fel.* gerçeklik, **5. in ~** : aslında, gerçekte(n), hakikaten, hakikatte. *Everyone liked the stranger, but in ~ he was a criminal.* **6. ~ adaptation** *psikol.* gerçeğe uyum, **7. ~ ego** *psikol.* gerçeklik benliği, **8. ~ principle** *psikol.* gerçeklik ilkesi, **9. ~ testing** *psikol.* gerçeklik sınaması. ***e.a.- 5.*** *in fact, actually.*

realizable, *sf.* gerçekleşebilir, tahakkuk edebilir, hakikat olabilir, gerçekleşmesi mümkün. *Most of it is technically ~ at this moment.*

realization, *is.* **1.** fark etme, farkına var(ıl)ma, fark edilme. *The explorers had a full ~ of the dangers they might face.* **2.** gerçekleş(tir)me, tahakkuk, kuvveden fiile çık(ar)ma. *For years they saved waiting for the ~ of their hopes.* **3.** kavrama, idrak, tasavvur, anlama, anlayış, **4.** satma, satıp paraya çevirme, satıştan alınan para. *the ~ of the house.* **5.** gerçekleşen şey, (bir şeyin) gerçekleşmiş hâli. *The farm was the ~ of all his dreams.* **6.** *müz.* en pest notaları gösteren ve gamdan aşağıda yazılan nota. *Brit.:* **realisation.**

realize, *f.* **-ize, -izing** *(Brit.:* **realise) 1.** iyice anlamak, kavramak, farkına varmak, fark etmek, idrak etmek, gerçek/hakikat olarak görmek. **He didn't ~ his mistake** : Hatasını fark etmedi. **I didn't ~ how late it was** : Ne kadar geç olduğunun farkına varmadım. **She ~s how hard you worked** : Ne kadar sıkı çalıştığını anlıyor. **2.** gerçekleş(tir)mek, tahakkuk et(tir)mek, uygulamak, kuvveden fiile çık(ar)mak, hakikat yapmak/olmak, (ümit/tasavvur/plân vb.) icra etmek. *He ~d his intention of becoming an engineer.* **3.** (emlâki) satmak, satıp paraya çevirmek. **He ~d the house**: Evi sattı. **4.** (kâr/kazanç) sağlamak. *The house ~d a profit. He ~d a profit on the house.* **5.** (satış vb) para getirmek, **6.** *müz.* notaya çevirmek, **7. ~r** : anlayan kavrayan, farkına varan; gerçekleştiren; satan, paraya çeviren. ***e.a.- 1.*** *conceive, grasp, understand.*

realizing, *sf. (Brit.:* **realising) 1.** anlayan, kavrayan, idrak/fark eden, farkına varan, **2. ~ly** : anlayarak, kavrayarak, idrak/fark ederek, farkına vararak.

really, *zf.&ünl.* **1.** gerçekten, hakikaten. *Did he ~ say that? a ~ honest man. It is ~ very difficult to raise so many children.* **2.** sahiden, cidden. *I ~ don't know where he is.* **3.** doğrusu. *It's ~ cold today.* **4.** Sahi mi? Öyle mi? Doğru mu? Ya? ***e.a.- 1.*** *in fact, truly, veritably, positively,* ***2.*** *certainly, absolutely,* ***3.*** *truthfully, indeed.*

re-ally, *f.* **-lied, -lying** yeniden ittifak akdetmek.

realm, *is.* **1.** krallık. *The ~ of England.* **2.** devlet, memleket, ülke. **His ~ extended from Iran to Central Europe including Northern Africa** : Ülkesi Kuzey Afrika'yı da içine alarak İran'dan Orta Avrupa'ya kadar uzanıyordu. **3.** alan, saha, bölge, âlem. **The ~ of dreams/of science** : Rüyalar/ bilim âlemi. **The public opinion plays a vital role in the political ~** : Kamuoyu, politika alanında önemli bir rol oynar. ***e.a.- 1.*** *kingdom,* ***2.*** *state, empire, land, country,* ***3.*** *field, region, domain, scope, sphere, area.*

realness, *is.* gerçeklik, doğruluk, hakikat.

real number, *is. mat.* gerçek sayı. **real** *d.d.* ***k.a.-*** *complex number.*

realpolitik, *is.* gerçekçi politika, ideallere değil de kuvvete dayanan politika.

real property, *is. huk.* gerçek mal/mülk: bina, arazi, tarla, mahsul, maden vb. gibi daima değerini koruyan mal.

real time, *is.* **1.** *bil.* gerçek zaman: bilgisayarın hesaplamak için harcadığı zaman. ~ ~ **input/output** : gerçek zamanlı giriş/çıkış, **2. in** ~ ~ *k.d.* derhal, hemen, anîde, derakap. ***e.a.-*** *2. at once, instantaneously.*

real-time, *sf.* gerçek zamanlı, gerçek zaman+.

Realtor , *is.* emlâkçi, emlâk komisyoncusu, mülk simsarı.

realty, *is.* özelge, mülk, taşınmaz/gayrimenkul mal.

real wages, *is.* gerçek ücret, ücretin satın alma gücü. *bk.:* **nominal wages.**

ream[1], *is.* **1.** 500 tabakalı kâğıt topu, tomar. **short/long** ~: 480/500'lük kâğıt topu, **printer's ~ = perfect** ~ : 516'lık kâğıt topu, **2. ~s** : tomar tomar, bir yığın sayfalar dolusu. **write ~s** : sayfalar doldurmak. *write ~s of poetry. He took ~s of notes.*

ream[2], *gl.f.* deliği genişletmek, raymalamak, kalafat için aralık yerlerini temizlemek, hartuç kesesinin kenarını dışarıya çevirmek.

reamer, *is.* **1.** rayma, biz, pürüzalır, **2.** raymacı, kalafatçı.

reanimate, *gl.f.* **-mated, -mating 1.** yeniden canlandırmak, canlılık/hayatiyet/güç vermek. *The new leader ~d the political party.* **2.** diriltmek, yeniden hayata kavuşturmak, **3. reanimation** : yeniden canlan(dır)ma, canlılık/hayatiyet/güç verme/kazanma, diril(t)me, yeniden hayata kavuş(tur)ma. ***e.a.- 1.*** *revive, 2. resuscitate.*

reap, *f.* **1.** (ekin vb.) biçmek. *To ~ fields. To ~ the corn.* **We ~ as we sow= We ~ what we have sown** : Ne ekersek onu biçeriz. **He who sows the wind shall ~ the whirlwind** : Rüzgâr eken fırtına biçer. **2.** (ürün/mahsul) dermek, toplamak, hasat etmek. *The men were all out ~ing.* **3.** (kâr/kazanç vb.) sağlamak, elde etmek, kazanmak. *To ~ large profits. To ~ a reward.* **I ~ no benefit from it** : Benim bunda bir kazancım/çıkarım yok. **4. ~able** : biçilebilir, derilebilir, toplanabilir, (kâr vb.) sağlanabilir, elde edilebilir.

reaper, *is.* **1.** orak/biçme makinesi, **2.** orakçı, tırpancı, ekin biçen kimse, **3. ~ and binder** : biçerbağlar makinesi, **4. ~ing hook = ~hook** : orak, **5. the Reaper = Grim Reaper** : Azrail, tırpan tutan iskelet şeklinde simgelenen ölüm.

reaping machine, *is.* harman makinesi, biçme/orak makinesi. **harvester** *d.d.*

reappear, *gl.f.* tekrar görünmek/meydana çıkmak/zuhur etmek. **~ance** : tekrar görünme/meydana çıkma.

reapportion, *gl.f.* **1.** yeniden bölüştürmek/hisselere ayırmak/dağıtmak/tevzi etmek, **2. ~ment** : yeniden bölüştürme/hisselere ayırma/dağıtma/tevzi etme, seçim bölgelerini yeniden düzenleme.

reappraisal, *is.* **1.** yeniden değerlendirme/kıymet biçme/takdir etme. *Our relations with Japan need ~ .* **2.** tekrar gözden geçirerek varılan kanaat.

reappraise, *gl.f.* **-praised, -praising** yeniden değerlendirmek/kıymet biçmek/takdir etmek.

rear[1], *sf.&is.* arka, arka taraf/cephe. *A garden at the ~ of the house. a ~ window. The ~ wheel of a bicycle.* **2.** geri, art. *to move to the ~.* **3.** kıç, *kaba* göt, **4.** sırt, **5.** artçı, dümdar, ordunun/donanmanın geri kısmı. ~ **guard**: artçı. ~ **line**: geri hat, en geri asker safı, **6. bring up the** ~ : en son gelmek, arkadan takip etmek, en arkada/geride olmak/kalmak. ***e.a.- 1.*** *back, 3. buttocks, rump.* ***k.a.- 1.*** *front, fore, forefront, forepart, 2. vanguard, 5. van.* ***NOT***: İngilizler **arkada, arkasında** demek için **at the rear**, **geride/gerisinde** demek için ise **in the rear** deyimini kullanırlar: *a garden at the rear of the house, walk in the rear of a procession.* Amerikalılar her iki anlamda da **in the rear** deyimini kullanırlar.

rear[2], *f.* **1.** yetiştirmek, (besleyip) büyütmek, beslemek, bakmak. *To ~ a child. He ~s all types of birds. To ~ a large family.* **2.** inşa/bina etmek, yapmak, kurmak, yükseltmek. *to ~ a tower.* **3.** kaldırmak, yükseltmek, dikmek, dikey duruma getirmek. *A lion suddenly ~ed its head from among the long grass. to ~ a ladder.* **4.** şahlanmak, şaha kalkmak. *The horse ~ed and threw me off.* **5.** yükselmek. *Mountain peaks ~ed up behind the walley.* ***e.a.- 1.*** *nurture, raise, support, breed, grow, 2. construct, erect, build, elevate, lift, 3. raise, 5. rise.*

Rear Adm. = Rear Admiral, *is. den.* tuğamiral.

rear echelon, *is.* (askerî harekâtta) geri hizmet personeli: yönetim, ikmal, levazım vb. işlerine bakan subay ve erat.

rear end, *is.* **1.** arka/ art uç, geri kısım, arka taraf, **2.** *k.d.* kıç, arka. **tail end** *d.d.*

rearer, *is.* **1.** yetiştiren, besleyen, büyüten, **2.** inşa/bina eden, kuran, **3.** kaldıran, yükselten, şaha kaldıran.

rear guard, *is. As.* artçı, dümdar.

rearhorse, *is. bk.:* **mantis.**

rearm, *gl.f.* **1.** (millet) yeniden silâhlan-(dır)mak, **2.** (orduyu) yeni silâhlarla teçhiz etmek/donatmak. **3. ~ament** : yeniden silâhlanma.

rearmost, *sf.* en geri/arka/son, en sonraki/gerideki/arkadaki. *To sit in the ~ carriage of a train.* ***e.a.-*** *last.*

rearmouse, *bk.:* **reremouse.**

rearrange, *f.* **-ranged, -ranging 1.** yeniden düzenlemek/tanzim etmek. **Let's ~ the room and have the desk by the window** : Odayı yeniden düzenleyip masayı pencerenin yanına koyalım. **2. ~ment** : yeniden düzenleme/tanzim etme, yeni düzen/tertip. *to make various ~ments. to need a lot of ~ment.*

rear sight, *is.* (tüfekte) arpacık.

rearview mirror = rearvision mirror, *is.* (oto) dikiz aynası.

rearward, *sf.&zf.&is.* **1. rearwards** *d.d.* geriye/arkaya doğru. **He took a few ~s steps** : Birkaç adım geriledi. **2.** geri, arka. **in a ~ direction** : geriye doğru, **3.** geride/arkada (bulunan), **4.** *esk.* (a) askerî birliğin geri safları, (b) geri mevzi, gerideki mevki/durum, **5. to ~ of** : gerisinde, arkasında.

reason[1], *is.* **1.** neden, sebep, illet. *There are several ~s why we can't do that. The ~ for the flood was all that heavy rain. We have ~ to believe that he was murdered.* **for no other ~ that** : tek nedeni, başka sebep yok. **For no other ~ that I forgot** : Tek sebebi unutmuş olmamdır. **for some ~ (or other)** : nedense, her ne sebepten ise, ne hikmetse. *He was supposed to be here by noon, but for some ~ he is late.* **all the more ~ for** :...için ayrıca bir sebep, -den daha iyi sebep olur mu? **But I'm exhausted! All the more ~ to get back home as soon as possible** : Bitkin hâldeyim! Hemen eve dönmek için bundan daha iyi sebep olur mu? **2.** gerekçe, esbabımucibe. **have ~ to** : haklı olmak. **You have ~ to be afraid** : Korkmakta haklısınız. **3.** akıl, fikir, idrak, anlayış, kavrayış. *People are different from animals because they possess the quality of ~.* **4.** sağduyu, aklıselim. **listen to ~ = hear ~** : söz dinlemek, nasihatten anlamak, makul bir şeyi kabul etmek. **lose one's ~** : sağduyusunu yitirmek, aklını bozmak, akılsızca davranmak, **5.** zekâ, akıllılık, **6.** *man.* mantık. **beyond/past all ~s** : tamamıyla matıksız/saçma, akla sığmaz, **7.** *fel.* us: düşünme, anlama, kavrama yetisi; usa vurma, çıkarımlar yapma yetisi; olaylar/kavramlar arasında zorunlu bağıntılar kurma yetisi; bağlantıları algılama ve kavrama yetisi, **8.** delil, tanıt, **9.** hak, adalet, insaf, **10. bring to ~** : aklını başına getirmek, makul düşünmesini sağlamak, **11. by ~ of** : nedeniyle, sebebiyle, çünkü, -den dolayı, **12. in ~ = within ~** : makul olarak, makul bir şekilde, makul sınırlar içinde. **do anything within ~** : makul olan her şeyi yapmak. *I'll do anything within ~ for you but I can't break the law.* **13. in all ~** : mantıkî olarak, makul düşünülürse, **14. stand to ~** : açık/aşikâr/makul/mantıkî olmak. **It stands to ~** : besbelli, şüphesiz, görülüyor ki, aşikâr olarak, makul olarak denilebilir ki, ... için makul sebepler var. *It stand to ~ that we shall succeed.* **15. with ~** : makul/haklı olarak. *He thinks, with ~, that I don't like him.* **16. with good ~ = not without ~** : haklı olarak. **He complains with good ~** : Haklı olarak şikâyet ediyor. ***e.a.- 1.*** *cause, motive, ground, purpose, end, aim, objective, 2. excuse, rationale, rationalization, 3. understanding, intellect, mind, intelligence, 4. com-*

mon sense, good sense, 5. sanity, 11. because of, 12. proper, rightly, justifiably, 14. be clear/ obvious/logical, 15. properly. ***NOT:*** Sebep bildiren cümlelerde **the reason is, the reason was** deyimlerinden sonra"**because**" değil "**that**" kelimesi getirilmelidir. Örneğin, *"His reason for being late is because his car would not start"* demek yanlıştır, doğrusu: *His reason for being late is* ***that*** *his car would not start"* demektir. Ya da **reason** kelimesi kullanmak yerine sadece: *He was late because his car wouldn't start:* demek daha uygun olur.

reason[2], *f.* **1.** uslamlamak, usa vurmak, muhakeme etmek. *He can ~ clearly.* **2.** sonuç/ netice çıkarmak, sunuca varma, anlamak. *I ~ed that since she had not answered my letter she must be angry with me.* **3. ~ with** : inandırmak, ikna etmek. **~ with s.o.**: birini delillerle inandırmaya/ikna etmeye çalışmak. **4.** münakaşa/ müzakere etmek, **5. ~ away** : düşünerek bertaraf etmek, **6.** delil göstermek, (delillerle) kanıtlamak, **7. ~ s.o. into/out of doing sth.**: birini delillerle ikna edip bir şey yaptırmak/yapmaktan vazgeçirmek.*Try to ~ him into going away quietly.* **8. ~ out** : düşünüp sonuca/karara varmak, bütün olasılıkları göz önüne alarak düşünmek. *Let's ~ the matter out.* **9. ~ with** : iknaya/ inandırmaya çalışmak, iyilikle/tatlılıkla yola getirmek. *You should ~ with the child instead of just telling him to obey.* ***e.a.- 1. think, 2. conclude, 3. convince, persuade, 4. discuss, argue.***

reasonable, *sf.* **1.** makul, mantıkî, mantıklı. *a ~ explanation. a ~ theory.* **2.** uygun, münasip, akla uygun/yakın, haklı, âdil, insaflı. *a perfectly ~ thing to do. a ~ request.* **3.** (fiyat) elverişli, ehven, (keseye) uygun, insaflı. *a ~ price.* **4.** yeter miktarda, yeterli, yeteri kadar, **5.** aklı başında, akıllı, zeki, makul düşünen, düşünceli. *a ~ man.* **6. ~ness = reasonability** : makullük, mantıkîlik, mantıka uygunluk, akla yakınlık, haklılık, insaflılık; (fiyat) elverişlilik, ehvenlik, (keseye) uygunluk, yeterlik; akıllılık, zekilik. ***e.a.- 1. logical, sensible, rational, 2. fair, moderate, equitqble, just, 3. inexpensive, 5. intelligent, judicious, wise.***

reasonably, *zf.* **1.** makul bir şekilde, makul/mantıkî olarak, **2.** akıllıca, **3.** uygun/münasip bir şekilde. *"Well, you can't do that now" I said ~ .* **4.** oldukça. **The car is in ~ good order** : Araba oldukça iyi bir durumda. ***e.a.- 1. sensibly, 4. fairly, rather.***

reasoned, *sf.* **1.** makul, mantıkî, akla/ mantığa uygun/dayanan, **2.** sebepli, bir sebebe dayanan, sebepleriyle açıklanmış, sebeplerle izah edilmiş. *a long ~ reply.* **3.** iyice düşünülmüş, düşünüp taşınılmış, düşünerek kararlaştırılmış. *a well- ~ statement.* **4. ~ly** : makul/ mantıkî/akla/ uygun bir şekilde, iyice düşünülerek, düşünüp taşınarak.

reasoner, *is.* uslamlayan, usa vuran, muhakeme eden, sonuç çıkaran, inandıran ikna eden kimse.

reasoning, *is.* **1.** (a) uslamlama, usa vurma, muhakeme (etme), mantıklı düşünme. **deductive ~** : tümden gelimli usa vurma, tümden gelim uslaması. **inductive ~** : tümevarımlı usa vurma, tüme varım uslamlaması. **show great power of ~** : kuvvetli muhakemeye sahip olmak. (b) düşünce tarzı, **2.** sonuç çıkarma, sonuca varma, anlama, **3.** (a) (düşünülerek/muhakeme ile varılan) sonuç/netice, (b) kanıt, ispat, delil, sebep. *Your ~ was quite correct.*

reasonless, *sf.* **1.** akla/mantığa sığmaz, mantıksız, akıl almaz, akla/mantığa dayanmayan. *a ~ accusation.* **2.** haksız, sebepsiz. *an utterly ~ display of anger. ~ hostility.* **3.** akılsız, mantıksız, usa vurma yeteneği olmayan, muhakeme yürütemeyen. *a ~ brute.* ***e.a.- 1&2. senseless.***

reassemble, *gl.f.* **-sembled, -sembling** **1.** yeniden kurmak/monte etmek. *It was ~d in the physics labs at Harward.* **2.** tekrar toplanmak/ içtima etmek/bir araya gelmek. *Parliament ~d to debate the issue of sanctions.*

reassert, *gl.f.* **1.** yeniden temin/tesis etmek, hâkim kılmak, tahakküm etmek, otoritesini göstermek. *He made efforts to ~ his authority over them. We have a tough and dominant boss who will ~ himself as soon as he gets back.* **2. ~ itself**: önem kazanmak, ön plâna geçmek. *The urge to survive ~ed itself.*

reassess, *gl.f.* **1.** yeniden düşünüp karar vermek, durumu bir daha gözden geçirip değerlendirmek, üzerinde tekrar düşünmek, tekrar ele almak. *New events compelled us to ~ our assumptions.* **2. ~ment** : yeniden karar verme, durumu bir daha gözden geçirip değerlendirme, üzerinde tekrar düşünme, tekrar ele alma. ***e.a.-1. review.***

reassure, *gl.f.* **-sured, -suring 1.** inanca/güven/huzur/cesaret vermek, güvenini tazelemek/pekiştirmek. *The doctor ~d the sick man (about his health).* **2.** yatıştırmak, teskin etmek. *The captain's confidence during the storm ~d the passengers.* **3.** tekrar teminat vermek, temin etmek, **4.** tekrar sigorta etmek, **5. reassurance** : güvence, inanca, teminat, **6. ~dly** : güven/huzur/cesaret bularak, güvenle, yatışmış olarak, **7. ~ment** : inanca/ güven /huzur/cesaret verme, güvenini tazeleme/pekiştirme, yatıştırma, teskin etme, **8. reassuringly** : inanca/güven/huzur/cesaret/teminat vererek, güvenini tazeleyerek/pekiştirerek, yatıştırıcı/teskin edici bir tavırla. *"You'll be all right" he said reassuringly.* ***e.a.- 1. encourage, hearten, 2. comfort, inspirit, 3. reinsure.***

reata, *is. bk.:* **riata.**

reave, *gl.f.* **reaved/reft, reaving** *esk.* **1.** zorla almak, gasp etmek, zapt etmek, soymak, yağma etmek, **2.** (bir şeyden) mahrum etmek, yoksun bırakmak, elinden almak, **3.** yırtmak, parçalamak. ***e.a.- 1. plunder, rob, 2. bereave, 3. break, rend, strip, tear.***

reaver = reiver = riever, *is.* soyguncu, zorba, hırsız, haydut, zorla gasp eden. ***e.a.- robber.***

reb, *is. ABD- k.d.* asker (=Konfederasyon askeri, **rebel**'den kısaltma).

Reb, *is. bk.:* **Mister.**

rebarbative, *sf.* çirkin, kaba, sevimsiz, iğrenç, kötü. *a ~ character.* ***e.a.- unattractive, fierce, offensive, repellent, forbidding, grim.***

rebatable, *sf. bk.:* **rebateable.**

rebate, *is,&f.* **-bated, -bating 1. rebatement** *d.d.* (fiyatta) indirim, tenzilât, iskonto, ikram, para iadesi, geri verilen kısım. *claim a 5% ~ on your tax.* **2.** (fiyatı) indirmek/azaltmak/düşürmek, indirim/iskonto/tenzilât yapmak, **3.** (alınan paranın) bir kısmını geri vermek/iade etmek, **4.** *esk.* keskin/sivri silâhı körletmek, **5.** *bk.:* **rabbet.** ***e.a.- 1. abatement, discount, refund, 4. blunt.***

rebateable, *sf.* (fiyatı) indirilebilir, tenzilât yapılabilir, indirilmesi mümkün. **rebatable** *d.d.*

rebater, *is.* (fiyatı) indiren, indirim/tenzilât yapan.

rebato, *is., ç.* **-tos** *bk.:* **rabato.**

rebec = rebeck, *is.* kabak kemane: Rönesans dönemine özgü gövdesi armut biçiminde keman.

rebel, *sf.&is.&f.* **rebelled, rebelling 1.** asi, isyankâr, ayaklanan, başkaldıran, **2.** itaatsiz, serkeş, söz dinlemez, **3.** isyan etmek, ayaklanmak, baş kaldırmak, zorbalık yapmak. *The slaves ~led against their masters and killed them all.* **4.** karşı gelmek, serkeşlik/itaatsizlik etmek, (yasa, emir vb.) tanımamak/dinlememek. ***e.a.- 1, 2. rebellious, defiant, mutineer, traitor, disobedient, refractory, insurgent, mutinous, 3. revolt, mutiny.*** ***k.a.- 1. patriot, 2. loyal.***

rebeldom, *is.* **1.** haydutlar, haydut yatağı, **2.** isyan, asilik, başkaldırma, ayaklanma, zorbalık, serkeşlik, itaatsizlik, **3.** isyan bölgesi.

rebellion, *is.* **1.** isyan, ayaklanma, baş kaldırma, **2.** (yasalara/emirlere) itaatsizlik, serkeşlik, **3. the Rebellion**: Amerika İç Savaşları. ***e.a.- 1. mutiny, sedition, revolt, revolution, insurrection, uprising, 2. disobedience, insubordination.*** ***k.a.- 1. resignation, submission.*** ***NOT:*** **REBELLION** hükûmete karşı geniş ölçüde ve başarısızlıkla sona eren isyan/silâhla karşı koyma demektir. **Rebellion** başarıya ulaşırsa o zaman adı **REVOLUTION** (ihtilâl) olur. Küçük çaptaki isyana **REVOLT, INSURRECTION** veya **UPRISING** denir. **REVOLT**, zulme karşı ayaklanma, **INSURRECTION** iktidarı elde etme çabasıdır. **MUTINY** ise askerin üstlerine karşı isyanı/baş kaldırmasıdır.

rebellious, *sf.* **1.** asi, isyankâr, ayaklanan, baş kaldıran. *The king retaliated against the ~ earls by confiscating their lands.* **2.** serkeş, itaatsiz. *Many children are ~ during their teens.* **3.** inatçı, yola gelmez. *a ~ horse. long, ~ hair.* **4.** isyanla/asilerle ilgili, **5. ~ly** : asice, isyan ederek, serkeşçe, itaatsizlikle, **6. ~ness** : asilik, isyankârlık, ayaklanma, başkaldırma, serkeşlik, itaatsizlik, inatçılık. ***e.a.- 1. insubordinate, defiant, mutinous, seditious, insurgent, 2. disobedient, 3. refractory.*** ***k.a.- 1. patriotic, loyal, dutiful, 2. obedient.***

rebirth, *is.* **1.** yeniden doğuş/doğma, canlanma, tekrar dünyaya gelme. *The ~ of the soul.* **2.** yeniden uyanış/uyanma, intibah, rönesans. *The ~ of learning in the Western world.* ***e.a.- 2. renaissance, revival.***

reboant, *sf.* çok yankılı, şiddetle yankılanan (ses). ***e.a.- resounding, reverberating.***

reborn, *sf.* yeniden doğan/doğmuş, tekrar dünyaya gelen, (yeniden) canlanan/canlanmış. *Our hopes were reborn.* ***e.a.- regenerated, revived.***

rebound, *is,&f.* **1.** (çarpıp) geri sıçra(t)mak/zıpla(t)mak/sek(tir)mek, yansı(t)mak, akset(tir)mek. *The ball ~ed from the wall and I caught it.* **2.** (çarpıp) geri sıçrama/zıplama/sekme, yansıma, aksetme, **3.** yankı, **4.** esneklik, **5.** (basketbol) (a) sepetin kenarına çarpıp geri sıçrayan top, (b) sıçrayan topun yakalanması, **6.** *k.d.* düş/hayal kırıklığı, sukutuhayal, **7. on the ~** : (a) sıçrayan, geri tepen, yansıyan. *to hit a ball on the ~.* (b) düş/hayal kırıklığına/sukutuhayale uğramış hâlde veya uğradıktan sonra, sevgilisinin reddetmesi üzerine. **to marry a different girl on the ~** : sevgilisinin reddetmesi üzerine bir başka kızla evlenmek, **8. ~ on/upon s.o.**: zararı birisine dokunmak. **His lies ~ed on himself because nobody trusted him anymore** : Yalanının zararı kendisine dokundu, çünkü artık kimse ona inanmıyor. ***e.a.- 1, 2. recoil.***

rebozo, *is., ç.* **-zos** *İsp.* şal, baş örtüsü (özellikle Meksikalı kadınların uzun, örgülü baş örtüsü).

rebroadcast, *is,&f.* **-cast/-casted, -casting 1.** *rad.TV* tekrar yayın, tekrar yayınlanan program, **2.** (yayını) tekrarlamak, tekrar yayınlamak, **3.** naklen yayınlamak.

rebuff, *is,&f.* **1.** azarlama(k), paylama(k), tersleme(k), ters cevap (vermek), **2.** (şiddetle) reddetme(k), inkâr etme(k). *His suggestion was ~ed.* **3.** geri çevirme(k), püskürtme(k). ***e.a.- 1. reprimand, snub, 2. reject(ion), refuse/refusal, deny/denial, 3. repel, repulse, check.***

rebuild, *f.* **-built** (veya eski: **-builded**), **-building 1.** yeniden kurmak/yapmak/inşa etmek, söküp yeni parçalar takarak tamir etmek, yenilemek. *~ a war-torn city.* **2.** yeniden gözden geçirmek, revizyona tabi tutmak, yeni şekil vermek, yeniden örgütlendirmek/teşkilâtlandırmak. *to ~ inventorries. to ~ society.* ***e.a.- 1. mend, reconstruct, 2. revise, reshape, reorganize.***

rebukable, *sf.* azarlanabilir, paylanabilir, azarlanmaya/tekdire lâyık.

rebuke, *is,&f.* **-buked, -buking 1.** azarlamak, paylamak, tekdir/muaheze etmek, **2.** azar (lama), paylama, tekdir, muaheze, **3.** *esk.* emirle durdurmak, **4. rebuker** : azarlayan, paylayan, tekdir/muaheze eden, **5. rebukingly** : azarlayarak, paylayarak, tekdir/muaheze ederek, azarlarcasına, paylarcasına. ***e.a.- 1. reprove, reprimand, reproach, chide, censure, upbraid.***

rebus, *is., ç.* **-buses** resimli bilmece: sorulan kelime ya da cümlenin kısımlarını resimlerle/harflerle belirterek oynanan oyun. Örneğin *dal* ve *kavuk* resimleri *dalkavuk* okunur.

rebut, *f.* **-butted, -butting 1.** (iddiayı/savı) çürütmek, cerh etmek. *Each team in the debate was given two minutes to ~ the other's arguments.* **2.** aksini kanıtlamak, yanlış olduğunu göstermek. *I am writing this letter to ~ the suggestion that I have failed in my duty.* **3.** cerh eden/aksini kanıtlayan delil göstermek. **4. ~able** : çürütülebilir, cerh edilebilir, aksi kanıtlanabilir. **5. ~tal** : (iddiayı/savı) çürütme, cerh etme aksini kanıtlama, yanlış olduğunu gösterme, cerh eden/aksini kanıtlayan delil. ***e.a.- 1-3. disprove, confute, refute, contradict, 5. disproof, disproval, confutation, refutation.*** ***k.a.- 1-3. prove, corroborate, substantiate, confirm, vindicate.***

rebutter, *is.* **1.** delillerle çürüten/cerh eden kimse, **2.** davacının iddiasına davalının cevabı, **3.** çürütücü delil. ***e.a.- 3. refutation.***

rec, *is. k.d. bk.:* **recreation.**

rec. = **1.** receipt, **2.** recipe, **3.** record, **4.** recorder.

recalcitrance = recalcitrancy, *is.* inatçılık, serkeşlik, dik kafalılık, itaatsizlik, asilik.

recalcitrant, *sf.&is.* inatçı, serkeş, dik kafalı, itaatsiz, asi (kimse).*~ behavior.* ***e.a.- refractory, rebellious, resistant, opposed, obstinate, unruly, stubborn, headstrong.*** ***k.a.- amenable, obedient, compliant, submissive.***

recalcitrate, *gs.f.* **-trated, -trating 1.** inat etmek, karşı gelmek, isyan etmek, kafa tutmak, itaat etmemek, başkaldırmak. **2. recalcitration** : inatçılık, serkeşlik, dik kafalılık, itaatsizlik, asilik.

recalculate, *gl.f.* **-lated, -lating** tekrar/yeniden hesaplamak. **recalculation** : yeniden hesaplama.

recalesce, *gs.f.* **-lesced, -lescing** *metal.* tekrar ısınmak/kızgınlaşmak, parlamak, parlaklaşmak, (özellikle kızgın demir/çelik soğurken bünye değişimi noktalarında) sıcaklığı yükselerek parlaklığı artmak.

recalescence, *is.* **1.** tekrar parlama, parlaklaşma, **2.** *fiz.* kızgın demir/çelik soğurken bünye değişimi noktalarında sıcaklığın yükselip parlaklığın artması, **3. recalescent** : tekrar kızgınlaşan, parlayan, parlaklaşan. ***e.a.- 1.*** *glowing* . ***k.a.- 2.*** *decalescence.*

recall[1], *gl.f.* **1.** anımsamak, hatırlamak, hatırına getirmek, tahattur etmek. *I can't ~ his face/seeing him/that he came/where he lives.* **2.** geri çağırmak, avdetini emretmek. *The ambassador was ~ed.* **3.** hatırlatmak, hatırına getirmek, dikkat ve düşüncelerini önceki konuya tekrar yöneltmek, **4.** (sözü/kararı vb.) geri almak, feshetmek, iptal etmek, hükümsüz kılmak. *The order has been given and cannot be ~ed.* **5.** (kusurlu yapılan parçasını değiştirmek vb. için bir otomobili) geri çağırmak, fabrikaya celp etmek/getirtmek. *The makers ~ed a lot of cars that were unsafe.* ***e.a.- 1.*** *recollect, remember,* ***4.*** *revoke, withdraw, rescind, retract, recant, repeal, annul.* ***k.a.- 1.*** *forget.*

recall[2], *is.* **1.** anımsama, hatırlama, **2.** bellek, hafıza. *He has total ~ and never forgets anything.* **3.** geri çağır(ıl)ma. *The ~ of the ambassador.* **4.** (sözü/kararı vb) geri alma, feshetme, iptal etme, hükmünü kaldırma, **5.** (halkın şikâyeti üzerine bir memuru) görevden uzaklaştırma, (halk oyu ile) azletme, **6.** (kusurlu yapımı düzeltmek için bir otomobili) geri çağırma, fabrikaya celp etme, **7.** *As.* toplanma/içtima borusu. **sound the ~** : içtima borusu çalmak, **8. beyond/past ~** : anımsanamaz, anımsanması/hatırlanması /geri getirilmesi olanaksız. ***e.a.-1.*** *recollection, remembrance, memory,* ***3.*** *revocation, retraction, repeal, nullification.*

recant, *f.* **1.** sözünü geri almak, vazgeçmek, caymak, **2.** sözünden dönmek, **3.** dininden dönmek, dinini/mezhebini değiştirmek. *He ~ed (his faith) and became a Muslim.* **4. recantation** : sözünü geri alma, vazgeçme, cayma, sözünden/dininden dönme, dinini/mezhebini değiştirme. **5. recanter** : sözünü geri alan, vazgeçen, cayan, sözünden/dininden dönen, dinini/mezhebini değiştiren. ***e.a.- 1.*** *recall, retract, rescind, deny, disavow, abjure, renounce, disclaim.* ***k.a.- 1.*** *reaffirm, confirm, validate.*

recap[1], *f.* **-capped, -capping 1.** lâstik kaplamak, yıpranmış otomobil lâstiğine sırt geçirmek, **2.** *bk.:* **recapitulate, 3. ~able** : lâstik kaplanabilir, sırt geçirilebilir.

recap[2],*is.* **1.** kaplanmış/sırt geçirilmiş lâstik, **2.** *bk.:* **recapitulation.**

recapitalization, *is.* (şirketin) sermayesini ayarlama/yeniden düzenleme.

recapitalize, *gl.f.* **-ized, -izing** (şirketin) sermayesini ayarlamak/yeniden düzenlemek/yenilemek/değiştirmek.

recapitulate, *f.* **1.** özetlemek, telhis/hulâsa etmek. *He ~d the main points of the discussion.* **2.** *biy.* öz evrimleşmek, evrim safhalarından geçmek, embriyo hâlinde iken ceddinin geçirdiği evreleri geçirmek. ***e.a.- 1.*** *summarize, sum up, repeat.*

recapitulation, *is.* **1.** özetleme, telhis/hulâsa etme, **2.** özet, hulâsa, **3.** *biy.* öz evrimleşme, embriyonun gelişme esnasında ceddinin geçirdiği evreleri geçirdiği kuramı, **4.** *müz.* sonatın üçüncü bölümü. ***e.a.- 2.*** *summary, review.*

recapitulative = recapitulatory, *sf.* özet+, özetlenmiş. **recapitulatively** : özet olarak, özet şeklinde.

recapture[1], *gl.f.* **-tured, -turing 1.** tekrar zapt etmek, ele geçirmek/yakalamak. *The Turks defeated Greeks and ~d İzmir. Most of the escaped pisoners were quickly ~d.* **2.** anımsa(t)mak, hatırla(t)mak, tekrar yaşa(t(mak. *to ~ the happiness of one's youth. He ~d (for us) the way Mozart used to play this piece of music.* **3.** tekrar iktidara gelmek/hükûmeti ele geçirmek. ***e.a.- 1.*** *regain, recover,* ***2.*** *recall, remember.*

recapture[2], *is.* **1.** tekrar zapt etme, ele geçirme/yakalama. *The army pressed ahead with the ~ of the fort.* **2.** (geri alınan) mal, ganimet, **3.** gasp, belirli bir sınırı geçen kazanca hükûmetçe el konulması, **4.** (Devletler hukuku) eski bir mülkün yasal yollardan geri alınması, **5.** zapt edilme, el konulma, gasp edilme.

recast, *is,&f.* **-cast, -casting 1.** yeni/tekrar döküm, **2.** yeni şekil/biçim/düzen, **3.** yeniden/tekrar dökmek /döküm yapmak. *to ~ a bell.* **4.** yeniden/tekrar düzenlemek, şekil/biçim vermek. *to ~ a sentence/ a play/ a speech.* **5.** yeniden hesaplamak.

recd. = rec'd. = received.

recede, *f.* **-ceded, -ceding 1.** (geri) çekilmek. *Flood waters ~d. His hair is beginning to ~ from his forehead.* **2.** uzaklaşmak. *early memories ~.* **3.** geriye eğilmek/eğimli olmak. *a receding forehead.* **4.** caymak, vazgeçmek, (sözünden/vaadinden) dönmek. *to ~ from a promise.* **5.** (fiyat vb.) inmek, düşmek, azalmak. *receding prices.* **6.** eski sahibine vermek/terk etmek/iade etmek. ***e.a.- 1. withdraw, retract, retrograde, back, 4. retreat, 5. diminish. k.a.- 1. proceed, advance.***

receipt[1], *is.* **1.** alındı, makbuz. *Ask the shop for a ~ when you pay the bill.* **2. ~s** : alınan miktar. **cash ~s**: alınan para miktarı. *The expenses were greater than the ~s.* **3.** alma, alış, **4.** alınma, alınış, tesellüm. *The ~ of the cheque was a pleasant surprise.* **acknowledge ~ of sth** : bir şeyin alındığını haber vermek, **5.** alınan şey, **6.** *bk.:* **recipe, 7. be in ~ of** : almak. **We are in ~ of your letter of 6th**: 6 tarihli mektubunuzu aldık. **8. make a ~ to** : makbuz yazmak/vermek/tanzim etmek, **9. on receipt of** : alın(ın)ca, alındığında. **pay on ~** : alındığı zaman ödemek. **On ~ of your instructions he will send the goods** : Talimatınızı alınca malı gönderecek.

receipt[2], *f.* **1.** alındı/makbuz vermek/kesmek/tanzim etmek, **2.** (borcun) ödendiğini yazı ile beyan ve tasdik etmek.

receiptor, *is.* **1.** alıcı, alan kimse, **2.** *huk.* emanetçi, güvenilir kişi, yediemin, bir malın emanet edildiği kimse.

receivable, *sf.* **1.** alınacak, alınabilir, tahsil olunacak, matlup, alınması/tahsili mümkün, **2.** ödenmesi gereken, vadesi gelmiş. *notes ~ .* **3. recevability** : alınabilme, tahsil edilebilme. ***e.a.- 1. acceptable.***

receivables, *is.* alacak(lar), matlup.

receive, *f.* **-ceived, -ceiving 1.** almak. *to ~ a letter. He ~d the news last night.* **2.** kabul etmek. *He has been ~d into the college.* **3.** anlamak, *rad. TV* duymak/ işitmek. *Are you receiving me?* **4.** uğramak, maruz kalmak, çekmek, celp etmek. **to ~ a bad treatment** : kötü muameleye maruz kalmak. **to ~ attention** : dikkati çekmek. **to ~ a scolding**: azarlanmak/azar işitmek. **to ~ injury** : yaralanmak. **to ~ ovation**: şiddetle alkışlanmak, **5.** taşımak, kaldırmak, çekmek. *These columns ~ the weight of the building.* **6.** (yumruk/darbe/mermi) yemek, vurulmak. *~ a heavy blow on the head from a falling stone.* **7.** (misafir) kabul etmek, ağırlamak. **Mrs. A. ~s Monday afternoons** : Bn. A. pazartesi öğleden sonra misafir kabul eder. **8.** (haber, olay, vb.ne belirli tarzda) tepki göstermek. *an idea ~d with enthusiasm.* **9.** anlamak, kavramak, **10. be on the receiving end** *k.d.* (a) (hediye, vb.) almak, alıcısı olmak, (iyiliğe vb.) uğramak/nail olmak; (b) hedef/kurban olmak, (bir fenalığa) uğramak/maruz kalmak. **He has been on the receiving end of his father's temper** : Babasının öfkesine hedef oldu. ***e.a.- 1. acquire, get, accept, admit, 5. bear, support, 6. catch, struck. k.a.- 1. give. NOT:*** **RECEIVE**, hiçbir gayret sarf etmeden, seçme olanağı olmaksızın tamamen pasif olarak bir şeyi almak demektir.*He received a gift/a prize.* **ACQUIRE**, bir gayret/çaba sonucu almak veya elde etmektir. **GET**, çaba sarf ederek veya etmeyerek almak anlamında geniş kapsamlı bir kelimedir. **ADMIT** ve **ACCEPT**, seçip almak anlamını taşır ve bu itibarla reddetme olanağını da kapsar, halbuki **RECEIVE**'de reddetme olanağı yoktur. *She refused to accept money.*

received, *sf.* genellikle kabul edilmiş, alelâde, yaygın.

Received Standard (English), *is.* Aydın İngilizcesi: Oxford ve Cambridge üniversiteleriyle özel okullarda konuşulan yüksek tabaka İngilizcesi.

receiver, *is.* **1.** alıcı, alan/kabul eden kimse, **2.** *rad./TV/tel.* alıcı, almaç, ahize, kulaklık. *Radio ~ .* **3.** *huk.* güvenilir kişi, yediemin, tasfiye memuru, **4.** tahsildar, veznedar. **~ general** : maliye veznedarı, **5.** çalıntı malları alan kimse, **6.** kap, hazne, sandık vb. gibi içine bir şey konulan nesne, **7.** (ateşli silâhlarda) sandık, mekanizma: silâhın işleyen parçalarına yataklık eden kısım, **8.** *kim.* damıtma kabı, damıtılmış sıvının toplandığı kap, **9.** (futbol) karşılayıcı. ***e.a.- 1. recipient, 4. treasurer, 6. receptacle, container, 9. catcher.***

receivership, *is. huk.* güvenilir kişilik, yediemlik, davalı mallar yöneticisi/yönetimi.

receiving blanket, *is.* bebek battaniyesi.

receiving line, *is.* teşrifatçılar.

receiving set, *is. rad. TV* alıcı (cihaz).

recency, *is.* yenilik, tazelik, pek yakında vuku bulma.

recension, *is.* **1.** (eski bir edebî eseri) düzeltme, çeşitli nüshalarını karşılaştırarak orijinal metni tespit etme, **2.** düzeltilmiş metin.

recent, *sf.&is.* **1.** yeni, taze, en son, yeni/yakında olmuş. ~ *event. a* ~ *copy of the newspaper.* **2.** yakın zamanlara ait. ~ **history** : yakın zaman(lar) tarihi, **3.** *jeol.* dördüncü zaman(a ait). **the Recent** : dördüncü zaman. *bk.:* **Holocene**. **4. ~ly** : geçenlerde, (zaman itibarıyla) çok yakınlarda, son zamanlarda. **as ~ly as yesterday** : daha dün. **until quite ~ly** : çok yakın zamana kadar, **5. ~ness** : yenilik, (zamanca) yakınlık. ***e.a.- 1. new, fresh, 2. modern.*** ***k.a.- 1. early, old.***

recept, *is. psikol.* alıntı: tekrarlanan algıların ortak niteliklerinin kuvvetlenerek zihinde bıraktığı iz/imge/hayal.

receptacle, *is.* **1.** kap, depo, havuz, hazne, zarf, içine bir şey konulan nesne, **2.** *bot.* **receptaculum**, *ç.* **receptacula** *d.d.* çiçek zarfı. ***e.a.- 1. container.***

reception, *is.* **1.** al(ın)ma, kabul etme/edilme, **2.** kabul, misafir kabulü, **3.** karşıla(n)ma, kabul tarzı. **a cold** ~ : istiskal. **get a friendly** ~ : samimiyetle karşılanmak, **4.** kabul töreni/merasimi, resepsiyon. **a wedding** ~ : düğün töreni, **5.** *rad. TV* alış, alınan işaretin niteliği (şiddeti, sadakati). *TV* ~ *isn't very good here.* **6. get/give a warm** ~ : (a) hararetle karşıla(n)mak, (b) *mec.* geldiğine geleceğine pişman olmak/etmek, **7. give s.o. a kind/courteous/hearty** ~ : birisini samimiyetle/hararetle karşılamak, **8.** ~ **(desk)** : müracaat, resepsiyon (masası). *Leave your key at the* ~. **9.** ~ **room** : bekleme odası.

receptionist, *is.* müracaat/resepsiyon memuru.

receptive, *sf.* **1.** alır, kabul eder, **2.** kavrayışlı, anlayışlı, çabuk anlar/kavrar, **3.** söz dinler, uysal, munis, itaatli, nasihat ve tavsiyeleri kabule eğilimli, **4. ~ly** : (a) anlayışla, çabuk anlar/kavrar şekilde, (b) söz dinleyerek, uysallıkla, munis/itaatli bir şekilde, **5. ~ness = receptivity** : (a) alırlık, anlayış, kavrayış, çabuk anlama/kavrama, (b) söz dinleme, uysallık, munislik, itaat, nasihat ve tavsiyeleri kabul eğilimi, (c) *rad. TV* duyarlık.

receptor, *is. fizy.* alıcı sinir, reseptör.

recess[1], *is.* **1.** ara (verme), teneffüs, paydos, fasıla, dinlenme zamanı. *The school took a* ~ . **2.** (oda içindeki) girinti, bucak, **3.** oyuk, çukur, **4. ~es** : gizli yer, iç taraf. *The ~es of the mind.* ***e.a.- 1. pause, 3. niche, alcove, cavity, indentation, cleft.***

recess[2], *f.* **1.** ara vermek, paydos etmek, **2.** girinti yapmak, oymak, oyuntu/oyuk teşkil etmek.

recession, *is.* **1.** (geri) çekilme, gerileme, **2.** (duvarda/binada) girinti, oyuk, boşluk, **3.** (dinî tören vb. sonunda) çekilme, papaz ve koronun çekilmesi, **4.** ekonomik durgunluk, (fiyatlarda) düşüş, piyasada durgunluk, **5.** mülkiyetin iadesi, ilk sahibine iade.

recessional, *sf.&is.* **1.** (geri) çekilme+, gerileme+, **2.** (Millet Meclisi) tatil dönemine ait, **3.** dinî tören sonunda papaz ve koro çekilirken okunan ilâhi.

recessionary, *sf.* **1.** gerileyici, geriye yönelik, **2.** durgun (piyasa).

recessive, *sf.&is.* **1.** gerileyici, geri çekilme eğilimi gösteren, **2.** *kal. b.* çekinik (nitelik): (iki kalıtımsal nitelikten) gittikçe azalıp sönen, dominant olmayan. *Blue eyes are* ~ *and brown eyes are dominant.* **3. ~ly** : gerileyerek, geri çekilerek, çekilgenlikle, gittikçe azalıp sönerek, **4. ~ness** : gerileyicilik, geri çekilme; çekilgenlik, gittikçe azalıp sönme.

recharge, *gl.f.* **-charged, -charging 1.** yeniden doldurmak/şarj etmek, **2.** ~ **one's batteries** *mec.* dinlenmek, kendini/gücünü toplamak, **3. ~d** : doldurulmuş/şarjlı (batarya), **4. ~able**: (yeniden) doldurulabilir, şarj edilebilir (bilhassa küçük pil/batarya), **5. ~r** : doldurucu, doldurma/şarj aleti.

rechauffé, *is., ç.* **-fés** *Fr.* **1.** ısıtılmış yemek, **2.** bayat(lamış)/eski(miş) şey, tekrar ortaya çıkarılan eski/modası geçmiş şey. *a* ~ *of automated ideas.* ***e.a.- 2. rehash.***

recheat, *is.* av borusu: av köpeklerini toplamak için çalınan boru.

recherché, *sf.* **1.** makbul, rağbette, **2.** azrak, nadir, az bulunur, eşine az rastlanır, nadide, **3.** değerli, kıymetli, **4.** çok zarif, **5.** yapmacıklı, yapmacık tavırlı, zoraki, sun'î. ***e.a.- 2. rare, exotic, choice, exquisite, 3. precious, 4. elegant, overrefined, 5. far-fetched.***

recidivism = recidivity, *is.* suç alışkanlığı, suçu yineleme, sabıkalı kimsenin tekrar suç işleme eğilimi.

recidivist, *is.* suç alışkanı, sabıkalı, tekrar suç işleyen kimse. **~ic = recidivous** : suç alışkanı, sabıkalı.

recipe, *is.* **1.** yemek tarifi, **2.** reçete, **3.** (bir gayeye eriştiren) çare/yöntem/önlem/tedbir, çözüm, plân. *a ~ for happiness/for success.* **4.** tarife, yönerge, bir şeyi yapma yöntemi. *a ~ for making soap.* ***e.a.- 2. prescription.***

recipience = recipiency, *is.* **1.** alış, alma, **2.** alıcılık, algınlık, alırlık, kolay kavrayış/anlayış. ***e.a.- 1. reception, 2. receptiveness.***

recipient, *sf.&is.* **1.** alıcı, alan (kimse). *The ~ of a prize /of a letter.* **2.** alabilen, alabilir. ***e.a.- 1. receiver.***

reciprocal[1], *sf.* **1.** karşılıklı, mütekabil. *to feel ~ affection. Friendship must be ~ .* **2.** birbirinin yerine geçen, biri ötekinin yerini tutabilen, **3.** karşıt, biri bilinince öteki de bilinen, **4.** *gr.* işteş, ortak. **~ pronouns** : işteş zamirler, işteş eylem veya ilgi gösteren zamirler: ***each other, one another*** gibi, **5.** *mat.* karşıt, ters. **~ curve** : ters eğri. **~ equation** : ters denklem. **~ of a matrix** : ters dizey. **a ~ function** : ters işlev. **~ relation** : ters bağıntı. **~ sets** : ters kümeler. **~ system** : ters dizge, **6.** *den.* zıt, ters, verilen bir yönle 180 yapan, geri, **7. ~ly** : karşılıklı/karşıt olarak, mütekabilen, birbirinin yerine geçebilecek/ biri ötekinin yerini tutabilecek tarzda, zıt/ters yönde. ***e.a.- 1. mutual, 2. (mutually) interchangeable, 6. back, opposite.***

reciprocal[2], *is.* **1.** karşılıklı şey, mukabil nesne, **2.** *mat.* ters, verilen sayı ile çarpımı 1 olan sayı. *The ~ of x is 1/x.* **3. ~ity = ~ness** : terslik, karşıtlık, mütekabiliyet, karşılıklı oluş.

reciprocal translocation, *is. kal. b.* karşıtlaşım: benzemeyen kromozomlar arasında bölüt alış verişi.

reciprocate, *f.* **-cated, -cating 1.** karşıtla-(ş)mak, karşılığını vermek/duymak/yapmak, iade etmek. *They've invited us to dinner so many times, I must ~ .* **2.** değiş tokuş yapmak, teati etmek, karşılıklı alıp vermek, **3.** karşılıklı hareket et(tir)mek, ileri geri/gel git hareketi ile işle-(t)mek. **reciprocating engine** : ileri geri hareketli motor, pistonlu motor. **reciprocating motion** : gel git devinimi, **4.** mukabele etmek. *~ a compliment gracefully.* **5.** dengi/karşılığı olmak, tekabül etmek, **6.** karşılıklı haberleşmek. ***e.a.- 1. return, retaliate, requite, 2. interchange, 5. correspond, be equivalent.***

reciprocation, *is.* **1.** karşı(t)lama, karşılık verme, **2.** geritme, geri verme, iade, **3.** alış veriş, karşılıklı alıp verme.

reciprocative = reciprocatory, *sf.* karşıt, karşılıklı, mukabil, karşılık veren, karşı gelen, gidip gelen, vargelli.

reciprocator, *is.* **1.** karşı(t)layan, karşılık veren, mukabele eden, **2.** geri veren, iade eden, **3.** alış veriş yapan, teati eden, karşılıklı alıp veren.

reciprocity, *is.* **1.** karşıtlık, mukabele, tekabül, **2.** teati, karşılıklı alış veriş, **3.** (devletler arasında) mütekabiliyet, karşıtlılık, iki devletin birbirine karşılıklı ticarî öncelik ve ayrıcalık tanıması. ***e.a.- reciprocation.***

recision, *is.* iptal (etme), hükümsüz kılma.

recit. *müz.* = **recitative.**

recital, *is.* **1.** resital, tekli gösteri, tek bir sanatçının bir çalgı ile konseri, **2.** ezberden okuma, **3.** anlatış, ifade, beyan, **4.** hikâye, tasvir. ***e.a.- 4. narrative, account, description.***

recitation, *is.* **1.** ezber(den) okuma, topluluk karşısında bir şeyin ezberden okunması, **2.** ders anlatma, **3.** ezberden okunan parça, **4.** sınıfta anlatılan ders.

recitative, *sf.&is.* **1.** ezberden, ezbere okunan, ezber şeklinde, hikâye söyler gibi, **2.** *müz.* operada ezbere okunan parça.

recitativo, *is., ç.* **-vi/-vos** *It.* konuşur gibi okunan şarkı. ***e.a.- recitative (2).***

recite, *f.* **-cited, -citing 1.** ezber(den) okumak, inşat etmek, **2.** (ders) anlatmak, öğretmenin sorduklarına (sözlü) cevap vermek. *to ~ a lesson.* **3.** nakletmek, hikâye etmek. *He ~d the day's adventures.* **4.** (birer birer) saymak, sayıp dökmek, uzun uzun anlatmak. *They ~d a long list of grievances.* **5.** tekrar zikretmek, **6. reciter** : ezber(den) okuyan, inşat eden, (ders) anlatan, nakleden, hikâye eden, (birer birer) sayan, sayıp döken, uzun uzun anlatan. ***e.a.- 1. repeat, 3. narrate, describe, relate, 4. enumerate, count, number, detail.***

reck, *f.* **1.** dikkat/itina/ihtimam göstermek/etmek, **2.** önemsemek, umursamak, mühimsemek, önem/ehemmiyet vermek. **to ~ but little of sth.** : bir şeye çok az önem vermek. **He ~s not of peril** : Gözünü budaktan sakınmaz, tehlikeye hiç önem vermez. **What ~ it me that...** : Bana vız gelir, umurumda değil. **3.** *esk.* önemi/ehemmiyeti olmak, önem/ehemmiyet taşımak, bir şey/değer ifade etmek. **What ~s it?** Ne önemi var? **It ~s not** : Önemi yok. **4.** dinlemek, kale almak, kulak asmak. ***e.a.*** *- heed, mind, worry, care, matter, regard, concern.*

reckless, *sf.* **1.** *gen.* **~ of** : (son derece) dikkatsiz, kayıtsız, pervasız, (hiçbir şeyi) umursamayan, çekinmeyen, sonunu düşünmeyen, tedbirsiz, ihmalkâr. *to be ~ of danger.* **2.** dikkatsizce, pervasızca, ulu orta, rastgele, sonunu düşünmeden, tehlikeye aldırış etmeden. *~ driving.* **3. ~ly** : dikkatsizce, pervasızca, ulu orta, rastgele, tedbirsizce, sonunu düşünmeden, tehlikeye aldırış etmeden, **4. ~ness** : dikkatsizlik, kayıtsızlık, pervasızlık, sonunu düşünmeme, tedbirsizlik, ihmalkârlık. ***e.a.*** *- 1. careless, heedless, headlong, irresponsible, rash, negligent, incautious, insensible, unaware, imprudent, adventurous.* ***k.a.*** *- 1. careful, cautious, heedful, wary, aware, responsible, thoughtful, regardful.*

reckon, *f.* **1.** saymak, hesaplamak, hesap etmek, hesaba katmak. *She no longer ~ed the weeks and the months of her widowhood. ~ the cost before you decide. My pay is ~ed from the 1st of the month.* **2.** telâkki etmek, saymak, ... gözü ile bakmak. *He is ~ed (to be) a great actor. I ~ him as a friend/among my friends. They ~ him a fool.* **3.** *(Orta ve G. ABD)* zannetmek, farz etmek, tahmin etmek. *I ~ (that) he will come soon. How much do you ~ (that) he earns?* **4. ~in** : hesaba katmak, dahil etmek. *Have you ~ed in the cost of postage? Have you ~ed the cost of postage in the total?* **5. ~ on** : (a) -e güvenmek/dayanmak/bel bağlamak. *You can always ~ on me (to help you).* (b) ummak, beklemek. *We're ~ing on a large profit/on being 1 hour late. You can't ~ on seeing him.* **6.** *gen.* **~ up** : hesaplamak, toplamak, hesap görmek. *He ~ed up the cost.* **7. ~ with** : (a) hesaba katmak, (rakip/muhasım olarak) göz önüne/göze almak. (b) hesaplaşmak, hesap vermek, kozunu paylaşmak. *If you hit the child again you'll have me to ~ with.* **8. to be ~ed with** : yabana atılmamak, (ciddî olarak) hesaba katılmak. *She is a person to be ~ed with.* **9. ~ without** : hesaba katmamak, kale almamak. *They ~ed without his decision.* **10. ~ without one's host** : kendi kendine gelin güvey olmak, ilgililerin fikrini almadan plân hazırlamak. ***e.a.*** *- 1. count, compute, calculate, enumerate, 2. esteem, consider, regard as, deem, judge, account, 3. guess, think, suppose, 5. (a) count on, (b) expect, 6. settle, 7. (a) consider, bear in mind, anticipate, (b) deal with.*

reckoner, *is.* hesaplayan, hesap eden (kimse/şey).

reckoning, *is.* **1.** hesap(lama), hesap etme. **to be out in one's ~** : hesabında yanılmak, yanlış hesaplamak, hesabı yanlış çıkmak, **2.** hesaplaşma, hesap görme, hesabı tasfiye etme, borç ödeme, **3.** hesap pusulası, fatura, ödenecek hesap özeti, **4.** alınan/yapılan işlerin müfredatı, **5.** zan, tahmin. **It's only a rough ~** : Sadece kaba bir tahminden ibarettir. **to the best of my ~** : zannedersem, zannıma/tahminime göre, **6. dead ~** *den.* parakete hesabı, **7. day of ~** : kıyamet günü, hesaplaşma günü. **The day of ~ with him had not come yet** : Onunla hesaplaşma günü henüz gelmedi. **8. Short ~s make long friends** : Hesabını sağlam tutan iyi dost kazanır. ***e.a.*** *- 1. count, computation, calculation, 2. settlement, 3. bill.*

re-claim, *gl.f.* **1.** hak iddia etmek, (iadesini/tazminini vb.) istemek/talep etmek, geri istemek/almak, **2.** tekrar iddia/talep etmek.

reclaim, *is.&gl.f.* **1.** tarıma elverişli hâle koymak, (bataklık/çalılık vb. araziyi) ıslah etmek. **Lowland bogs have been ~d** : Alçak bataklık arazi kurutuldu/tarıma elverişli hâle getirildi. **~ land from the sea** : denizi doldurup arazi kazanmak, **2.** arıtmak, tasfiye etmek, çöp vb. den işe yarar kısımları ayırmak. *to ~ rubber. Several metals are ~d by Waste Disposal authorities.* **3.** düzeltme(k), düşünce ve davranışlarını doğru/makul mecraya sevk etme(k), terbiye etme(k), (azgın kimseyi) ıslah etme(k). **beyond ~ = past ~** : ıslah olmaz. **4.** *esk.* (vahşî hayvanı) evcilleştirmek/ehlîleştirmek. *to ~ a hawk.* **5. ~able** : tarıma elverişli hâle konulabilir, (bataklık/çalılık vb. arazi) ıslah edilebilir;

arıtılabilir, tasfiye edilebilir, **6. ~ant = ~er** : tarıma elverişli hâle koyan, (bataklık/çalılık vb. araziyi) ıslah eden; arıtan, tasfiye eden. ***e.a.- 2. recover, regain, restore, 3. reform, 4. tame.***

reclamation, *is.* **1.** geri iste(n)me, iadesini talep etme, hak iddia etme/edilme, **2.** itiraz, **3.** düzel(til)me, ıslah etme/edilme, **4.** tarıma elverişli hâle koyma/konulma. *land ~ . a large-scale ~ project.* **5.** arıtma, tasfiye etme, çöp vb.ni işe yarar hâle getirme.

reclame, *is.* **1.** ilân, reklâm, **2.** kendini tanıtma/şöhret yapma gayreti/çabası. ***e.a.- publicity.***

reclassification, *is.* **1.** yeniden sınıflandırma/sıralama/tasnif etme, **2.** haberin/belgenin gizlilik derecesini değiştirme.

reclassify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** yeniden sınıflandırmak/sıralamak/tasnif etmek, **2.** haberin/belgenin gizlilik derecesini değiştirmek.

reclinable, *sf.* (arkaya) yaslanabilir/dayanabilir.

reclinate(d), *sf.* aşağı eğilmiş/sarkmış (yaprak, sap vb.).

reclination, *is.* (arkaya) yasla(n)ma/daya(n)ma.

recline, *f.* **-clined, -clining** (arkaya) yasla(n)mak/daya(n)mak, boylu boyuna uzanmak/uzatmak. **reclining**: arkaya yaslanmış/yatmış, yaslanan, geriye yatan. **reclining chair/seat** *bk.:* **recliner** (2).

recliner, *is.* **1.** arkaya yaslanan/dayanan kimse/şey, **2.** (geriye) yatan koltuk, yaslanma koltuğu, arkası ve ayak dayanacak yeri ayarlanabilen koltuk.

reclosable, *sf.* tekrar kapatılabilir.

recluse, *sf.&is.* münzevi, topluluktan kaçan kimse.

reclusion, *is.* inziva, münzevilik, dünya işlerinden çekilip yalnız yaşama.

reclusive, *sf.* **1.** münzevi, yalnız, sakin, insanlardan uzak. *a ~ attitude. sit under the ~ calm of the pine tree.* **2.** çekingen, yalnızlıktan hoşlanır. *He became increasingly ~.* ***e.a.- solitary.***

reccognisable/recognise, *Brit. bk.:* **reccognizable /recognize.**

recognition, *is.* **1.** tanı(n)ma. *In this disguise, you can walk into your own home without a chance of ~ even by your people.* **2.** itiraf, teslim, tasdik, doğrulama, doğruluğunu kabul/beyan etme, **3.** takdir, değerlendirme. başarı/meziyet vb. ni takdir ve beyan etme. *Some artists gain ~ after death.* **4.** resmen onaylama/tanıma/kabul etme, **5.** söz hakkının tasdik ve teslimi, bir kimsenin belirli bir zamanda konuşmaya hakkı olduğunun beyan ve ifadesi, **6.** (Devletler hukuku) bir devletin başka bir devleti resmen tanıması. *Several countries withheld ~ of the new regime.* **7. beyond ~ = out of all ~** : tanınmayacak/inanılmayacak derecede. *The social structure has changed beyond ~.* **8. in ~ of**: -e karşılık/ödül/mükâfat olarak. *He was awarded Nobel Prize in ~ of his contribution to Chemistry.* ***e.a.- 1. identification.***

recognitional, *sf.* **1.** tanı(n)ma+. itiraf/teslim/tasdik/doğrulama ile ilgili, **2.** takdir/değerlendirme niteliğinde.

recognitive = recognitory, *sf.* tanıyıcı, tanıtıcı, doğrulayıcı, itiraf/teslim/tasdik edici, takdir eden, değerlendiren.

recognizability, *is.* tanınma.

recognizable, *sf.* tanınabilir, tanınır.

recognizably, *is.* tanınabilecek şekilde.

recognizance, *is.* **1.** *huk.* (a) güvencelik, yüklenti, kefaletname, taahütname, (b) güvencelenen/yüklenilen/kefil veya taahhüt olunan miktar, **2.** *esk. bk.:* **recognition.**

recognizant, *sf.* tanıyan, bilen.

recognize, *f.* **-nized, -nizing 1.** tanımak, **2.** kimliğini belirtmek, teşhis etmek, **3.** anlamak, fark etmek, farkına varmak, **4.** söz hakkı vermek/tanımak, **5.** (bir devleti resmen) tanımak, **6.** (resmen) kabul/teslim etmek, **7.** doğruluğunu tasdik/beyan etmek, itiraf etmek. *to ~ a claim.* **8.** selâm vermek, **9.** takdir etmek, (başarı, meziyet, yararlık vb) resmen tanıyarak ödüllendirmek. *Brit.:* **recognise.**

recognized, *sf.* **1.** tanınmış, kararlaşmış, geçerli, muteber, saygın, onaylı, beylik, harcıâlem, **2. ~ly** : herkesçe bilindiği/tanındığı üzere.

recognizee, *is. huk.* güvenceli, güvence/kefil gösteren kimse.

recognizer, *is.* tanıyan, kimliğini belirten, anlayan, fark eden, doğruluğunu beyan/tasdik eden kimse.

recognizor, *is.* güvenceci, kefil.

recoil[1], *gs.f.* **1.** irkilmek, ürpermek, büzülmek, (korku/dehşet/tiksinme/iğrenme vb. ile) geri çekilmek. *She ~ed at the sight of the snake/ from the snake.* **2.** geri tepmek/itmek. *The gun ~ed after I fired.* **3.** *gen.* ~ **on/upon** : geri gelmek, (yapanın) üstüne kalmak, *mec.* başında patlamak. *Plots frequently ~ upon the plotters.* **His evil deeds will ~ upon him**: Ettiğini bulacak, kötülüklerinin cezasını çekecek. **4.** *fiz.* geri tepkimek: (atom/çekirdek vb) bir atom/çekirdek çarpması veya emisyon etkisi ile momentumunu değiştirmek, **5. ~ingly** : irkilerek, ürpererek, büzülerek, geri çekilerek; geri teperek/iterek, **6. ~less** : seğirdimsiz, geri tepmez (top, tüfek vb). ***e.a.- 1.*** *retreat, shrink, flinch, blench, wince.* ***k.a.- 1.*** *confront, defy.*

recoil[2], *is.* **1.** irkilme, ürperme, büzülme, geri çekilme, **2.** geri tepme/itme, geri gelme, seğirdim, aksi seğirdim, **3.** (ateşli silâhın) geri tepme mesafesi, **4.** *fiz.* geri tepki. ~ **atom** : geri tepki öğeciği, ~ **nucleus/particle/radiation** : geri tepki çekirdeği/parçacığı/ışınımı.

re-coil, *f.* tekrar sar(ıl)mak, kangal hâline gelmek/getirmek.

re-collect, *gl.f.* **1.** yeniden toplamak, devşirmek, derlemek, yeniden yığmak/bir araya getirmek, **2.** kendini toplamak, kendine gelmek/ hâkim olmak, (sinirlerine/düşüncelerine) hâkim olmak. ***e.a.- 2.*** *rally, recover, compose.*

recollect, *f.* **1.** anımsamak, hatırlamak. *Do you ~ her name?/where she lives?* **As far as I (can)** ~ : Hatırladığıma göre. **2.** aklına/hatırına getirmek/gelmek. ***e.a.- 1.*** *remember, recall.*

recollected, *sf.* **1.** sakin, soğukkanlı, vakur, kendine hâkim, kendi hâlinde, **2.** anımsanan, hatırlanan, akla/hatıra gelen, **3.** düşünceli, düşüncelere dalmış. **4. ~ly** : sakin sakin, sükûnetle, soğukkanlılıkla, vakurane, kendine hâkim olarak; düşünceli bir şekilde, düşüncelere dalarak. ***e.a.- 1.*** *calm, composed,* ***2.*** *remembered, recalled.*

re-collection, *is.* **1.** yeniden topla(n)ma, devşir(il)me, derle(n)me/yığ(ıl)ma, **2.** kendini toplama, kendine gelme/hâkim olma.

recollection, *is.* **1.** anımsama, hatırlama, hatırına/aklına getirme, tahattur. **I have a dim ~ of it** : Onu hayal meyal hatırlıyorum. **I have no ~ of it** : Onu hatırlamıyorum. **My first ~ is the beautiful garden of our house** : İlk hatırladığım şey evimizin güzel bahçesidir. **to the best of my ~** : hatırladığıma göre, yanılmıyorsam. **It has never occured within my ~** : Öyle bir şey hatırlamıyorum, hatırladığıma göre öyle bir şey olmadı. **2.** anı, hatıra, anımsanan/hatırlanan şey. **~s of youth** : gençlik hatıraları. ***e.a.- 1.*** *remembrance, recall,* ***1.&2.*** *memory, reminiscence,* ***2.*** *memoir.*

recollective, *sf.* **1.** anımsanan, hatırlanan, akılda kalan. ~ *memory.* **2.** anımsatıcı, hatırlatıcı, hatırlatan, **3.** düşünceli, hatırlamaya çalışan. **After a ~ silence he said** : Bir an sessiz düşünceye daldıktan sonra dedi ki... **3. ~ly** : anımsayarak, hatırlayarak.

recombinant = gene splicing, *sf.* **1.** gen oluşan: genetik maddelerin tekrar bileşiminden oluşan, **2.** ~ **DNA** *biy.-kim.* gen iletim: bir organizma geninden öbürünün kromozomlarına DNA parçalarının nakli (araştırma, aşı, hormon vb. yapmakta kullanılır).

recombination, *is. kal. b.* **1.** gen oluşumu: yeni gen oluşturma, **2.** çapraz gen oluşturma, **3. ~al** : gen oluşumsal, çapraz gen oluşturan.

recommend, *f.* **1.** salık vermek. tavsiye etmek, tavsiyede bulunmak. *Can you ~ me a good dictionary? Can you ~ a good dictionary to me? I ~ you to buy this dictionary/that everyone (should) buy this dictionary.* **2.** beğendirmek, çekici/cazip göstermek. *A plan that has nothing to ~ .* **3.** temiz iş kâğıdı vermek, **4.** emanet/ havale/teslim etmek. **to ~ sth. to the care of s.o./to s.o.'s care:** bir şeyi bir kimseye emanet etmek. **to ~ one's soul to God** : ruhunu Allaha teslim etmek, **5. ~able** : tavsiye olunur, tavsiyeye değer, şayanıtavsiye. ***e.a.- 1.*** *commend, approve, advise, suggest.*

recommendation, *is.* **1.** tavsiye (etme), salık/öğüt verme. *The doctor's ~ was that the child stay in bed for a few days.* **2.** temiz iş kâğıdı, tavsiye mektubu, bonservis. *She got a very good ~ from her former boss.* **3.** övme, beğendirme. ***e.a.- 1.*** *advice, counsel.*

recommendatory, *sf.* tavsiyemsi, salık/ öğüt verici, tavsiye eden, tavsiye kabilinden.

recommission, *f.* **1.** (gemiyi) yeniden hizmete koymak, **2.** (memuru) tekrar hizmete almak.

recommit, *gl.f.* **-mitted, -mitting** tekrar tetkikini istemek, yeniden görüşülmek için (komisyona/encümene/heyete vb.) havale etmek. **~al = ~ment** : tekrar tetkikini isteme, yeniden görüşülmek için (komisyona/encümene/heyete vb.) havale etme.

recompensable, *sf.* ödül/mükâfat verilebilir, mükâfatlandırılabilir; tazmin/telâfi edilebilir, zararı ödenebilir.

recompense, *is,&f.* **1.** ödül, mükâfat (vermek), mükâfatlandırmak, **2.** tazmin/telâfi (etmek), zararını ödeme(k), tazminat (vermek). *We had to ~ the peasants for the loss of their goats.* **3.** acısını unutturmak, **4.** cezasını/lâyığını/karşılığını vermek, **5. recompenser** : ödül, mükâfat veren, mükâfatlandıran; tazmin/telâfi eden, zararını ödeyen. ***e.a.- 1.*** *reward,* ***2.*** *(f.) compensate, remunerate, pay, reimburse, (is.) compensation, remuneration, payment, indemnification.*

recompose, *gl.f.* **-posed, -posing 1.** tekrar/yeniden oluşturmak/meydana getirmek/düzenlemek/tertip ve tanzim etmek, **2.** teskin etmek, sakinleştirmek, sükûnetini iade etmek, tekrar kendine hâkim kılmak, **3. recomposition** : tekrar/yeniden oluş(tur)ma/düzenle(n)me//tertiple(n)me; teskin etme/sakinleştirme. ***e.a.- 1.*** *rearrange, recombine, reconstitute.*

recon, *is. k.d. bk.:* **reconnaissance.**

reconcilability = reconsilableness, *is.* uzlaş(tırıl)abilme, barış(tırıl)abilme, uzlaşma/barışma olanağı.

reconcilable, *is.* **1.** uzlaş(tırıl)abilir, barış(tırıl)abilir, telif edilebilir, uzlaşmaları/barışmaları mümkün. *The two points of view are not ~.* **2. reconcilability** : uzlaş(tırıl)abilme, barış(tırıl)abilme, uzlaşma/barışma, **3. reconcilably** : uzlaş(tırıl)abilecek/barış(tırıl)abilece şekilde, uzlaşarak/barışarak.

reconcile, *gl.f.* **-ciled, -ciling 1.** barıştırmak, uzlaştırmak, anlaştırmak. **to be ~d** : barışmak, uzlaşmak, anlaşmak. *He had been ~d with his friend.* **2.** aralarını bulmak, telif etmek. *It is impossible to ~ his story with the facts.* **3.** razı etmek. **to ~ oneself to doing sth** : bir işi yapmaya razı olmak. **to ~ oneself to sth** : bir şeye alışmak/ısınmak. **to ~ oneself to one's work** : işine alışmak, **4.** uyum/ahenk sağlamak, **5. ~ment** *bk.:* **reconciliation, 6. reconciler** : ara bulucu, uzlaştırıcı, barıştırıcı. ***e.a.- 1.*** *pacify, propitiate, placate.*

reconciliation, *is.* barış(tır)ma, uzlaş(tır)ma, anlaş(tır)ma, ara bulma, telif/razı etme/olma.

reconciliatory, *sf.* barıştırıcı, uzlaştırıcı, ara bulucu.

recondite, *sf.* **1.** derin (ilim), çetin, zor. *a ~ subject.* **2.** anlaşılması zor, gizli, saklı, muğlâk, esrarengiz. *He felt his problems were becoming too ~.* **3.** çok az bilinen, karanlık, kapalı. *~ fact about the origin of the life.* **4. ~ly** : derin/çetin/zor bir şekilde; gizli/saklı/muğlâk/esrarengiz bir tarzda, **5. ~ness** : (ilimde) derinlik, çetinlik, zorluk, muğlâklık, esrarengizlik. ***e.a.- 1.*** *profound, deep,* ***2.*** *esoteric, hidden, secret, abstruse, concealed,* ***3.*** *obscure.*

recondition, *gl.f.* yenilemek, onarmak, tamir etmek, düzeltmek, ıslah etmek. *a ~ed engine.* ***e.a.-*** *repair, make over.*

reconnaissance = reconnoissance, *is.* **1.** (askerî) keşif, düşman kuvvetlerini/mevzilerini/harekâtını gözetleme ve haber alma, **2.** arazi sürveyi.

reconnoiter *(Brit.:* **reconnoitre**), *f.* **1.** (askerî maksatlarla) keşif yapmak, düşman kuvvetleri/mevzileri/harekât ve plânları hakkında bilgi toplamak, **2.** *müh.&jeol.* bir bölgede araştırma/inceleme yapmak, araştırmak, incelemek, tetkik etmek, **3. ~er** *(Brit.:* **reconnoitrer**): keşif yapan, keşif kolu.

reconsider, *f.* **1.** tekrar incelemek, yeniden tetkik etmek/ele almak, tekrar gözden geçirmek (özellikle verilmiş bir kararı değiştirmek amacıyla), **2.** (mecliste) kabul edilmiş bir tasarıyı yeniden oya koymak, **3. ~ation** : tekrar inceleme, yeniden tetkik etme/ele alma, tekrar gözden geçirme, yeniden oya koyma.

reconstituent, *sf.&is.* sağaltıcı, (yıpranmış/kesilmiş dokuları) yapıcı/tamir edici (madde). *a ~ tonic.*

reconstitute, *gl.f.* **-tuted, -tuting 1.** yeniden oluşturmak/kurmak teşkil etmek/tertip etmek/ düzenlemek. *~ the committee under a new chairman.* **2.** olayları/parça parça haberleri birleştirip bir bütün meydana getirmek, **3.** kurutulmuş besine su ekleyip ilk hâline getirmek. *~ milk powder.* ***e.a.- 1.&2.*** *reconstruct, recompose, reform, reorganize.*

reconstituted, *sf.* yeniden oluşturulmuş/düzenlemiş, (kuru/toz besin) su katılarak ilk haline getirilmiş. ~ **milk** : süt tozundan yapılmış süt. ~ *orange juice.*

reconstitution, *is.* **1.** yeniden oluşturma/kurma/düzenleme, **2.** kurutulmuş besine su ekleyip ilk hâline getirme, **3.** sağaltma, iyileştirme, (yıpranan/kesilen dokular yerine) yeni doku oluşturma.

reconstruct, *gl.f.* **1.** yeniden yapmak/inşa etmek, imar etmek, **2.** (bilinenleri zihinde birleştirerek) yeniden kurmak/oluş tarzını tasarlamak. ~ **a crime** : cinayetin oluş tarzını tasarlamak, **3.** benzer dilleri karşılaştırarak bunların ortak tarihî menşeini bulmak, **4.** kalıntılarından ilk hâlini anlamak, **5. ~ed** : (a) yeniden yapılmış/inşa edilmiş, imar edilmiş, (b) (mücevher, özellikle yakut) parçaları birbirine kaynatılarak yapılmış, **6. ~ible** : yeniden yapılabilir/inşa edilebilir, imarı mümkün. ***e.a.- 1.*** *rebuild, make over, 2. reestablish, reassemble.*

reconstruction, *is.* **1.** yeniden yapma/inşa etme, imar (etme), **2.** yeniden yapılan/kurulan/inşa edilen şey, yeni bina, **3.** savaştan sonra kalkınma/imar, **4.** *ABD* (a) iç savaştan sonra konfederasyonun tekrar kurulması, (b) bu kuruluş dönemi (1865-77), **5. ~al** : imar+, yeniden kurma/yapma/inşa etmeyi sağlayan veya bunlarla ilgili, **6. ~ism** : Musevî dininde reform (XX. yy. da ABD'de başlayan Musevîliği çağdaş duruma uydurmaya yönelik hareket), **7. ~ist** : (a) imar/kalkınma yanlısı, (b) Musevilikte reform taraftarı.

reconstructive, *sf.* yapıcı/inşa/imar edici, kalkındırıcı.

reconversion, *is.* **1.** tekrar dönüştürme, eski hâline dönüştürme/getirme, çevirme, **2.** eski şekline/fikrine/inanışına/görevine vb. döndürme/iade etme.

reconvert, *gl.f.* **1.** tekrar dönüştürmek, eski hâline dönüştürmek/getirmek, çevirmek, **2.** eski şekline/fikrine/inanışına/görevine vb. döndürmek/iade etmek.

reconvey, *gl.f.* **1.** tekrar nakletmek/götürmek/taşımak, **2.** eski yerine/durumuna döndürmek/çevirmek, **3. ~ance** : tekrar nakletme/götürme/taşıma; eski yerine/durumuna dön-(dür)me.

record[1], *f.* **1.** kaydetmek, yazmak. ~ *the events of the past.* **2.** (fikir, oy vb) tespit etmek, kayda geçirmek, kayıt tutmak, tescil etmek, kaydını yapmak/tutmak, **3.** (ses/resim) kaydetmek, şeride/plâğa almak. *She has ~ed several songs. a ~ed broadcast. The film was ~ed on videotape.* **4.** (ölçü aleti) göstermek, kaydetmek. *The thermometer ~ed 42 C.* ***e.a.- 1.*** *register, enroll, enter, note, 4. indicate, read.*

record[2], *is.* **1.** kayıt, sicil, **2.** kaydetme, yazma, tescil etme, kayda/sicile geçirme, **3.** kaydedilme, yazılma, tescil edilme, sicile geçirilme, **4.** belge, vesika. **dig up the ~s of ancient civilizations** : eski medeniyetlere ait belgeleri araştırmak, **5.** (ses/resim kaydedilmiş) şerit/plâk/teyp. **gramophone** ~ : plâk, **6.** rekor, sporda vb. erişilen en yüksek başarı derecesi, **7.** *huk.* (a) tutanak, zabıtname, zabıt varakası, (b) sicil, dosya. **service** ~ : hizmet sicili. *He has an excellent service ~.* (c) yazılı delil/belge/vesika, fezleke, onaylı suret, **8.** sabıka, suç kaydı. **a suspect with a** ~ : sabıkalı sanık. **He has a bad** ~ : Sicili bozuktur. **9. ~s** : arşiv, **10. beat/break the** ~ : rekor kırmak, **11. Court of** ~ : sicilleri resmen geçerli sayılan mahkeme, **12. for the** ~ : resmen/alenen (söylüyorum/açıklıyorum). *For the ~ I think the President is fool.* **13. It is a matter of** ~ : (belgelerle) sabittir, gerçektir. *It is a matter of ~ that nobody has ever failed this examination.* **14. keep a** ~ : kaydını tutmak. *Keep a ~ of your spendings.* **15. off the** ~ : (a) gizli/mahrem (olarak), söz aramızda. *He told us off the ~ that the firm was doing badly this year.* (b) gayriresmî (olarak), (c) açıklanmamak/yayınlanmamak şartıyla, **16. on** ~ : (a) herkesçe bilinen, malûm, aşikâr. **it is on the ~ that** : ... herkesçe bilinmektedir. **He is on ~ as having said that he opposed high taxation** : Vergilerin artırılmasına muhalif olduğu herkesçe bilinmektedir. (b) kayıtlı, sicilde kaydı olan. *the coldest winter on ~ .* **17. go on** ~ : fikrini/durumunu resmen açıklamak, beyanname/bildiri yayınlamak, **18. put on the** ~ : kayda/sicile geçirmek, kaydetmek. ***e.a.- 4.*** *chronicle, history, journal, note, memorandum, 13. (a) known, 15. (a) confidential.*

record[3], *sf.* **1.** rekor kıran, rekor teşkil eden. *A ~ number of people attended the concert.* **2.** en yüksek, en çok, görülmemiş, işitilmemiş. *a ~ crop of corn.*

recordable, *sf.* kaydedilebilir, tespit edilebilir, ölçülebilir, kayda geçebilir. ~ *music.* ~ *underground explosion.* ~ *aspects of African life.*

record changer, *is.* otomatik pikap, çalınan plâkları otomatik değiştirme düzeni. *bk.:* **record player.**

recorder, *is.* **1.** kaydeden kimse, **2.** *Brit.* yargıç, hâkim, **3.** kaydedici (alet), kayıt cihazı, **4.** teyp, ses kaydedici, (ses) kayıt cihazı, **5.** *müz.* çığırtma, uzun zurna/flâvta, **6. ~ship** : kayıt memurluğu, *Brit.* yargıçlık.

recording, *is.* **1.** kayıt, tescil, **2.** kaydetme, yazma, tescil, **3.** ses/resim kaydı, kaydedilmiş ses/müzik/resim.

recordist, *is.* kayıt teknisyeni, ses/TV işareti kaydeden kimse.

record player, *is.* fonograf, pikap.

re-count, *is,&f.* tekrar/yeniden sayma(k)/ hesaplama(k).

recount, *gl.f.* **1.** ayrıntılarıyla anlatmak/ hikâye etmek, tasvir etmek, **2.** (birer birer) saymak, sayıp dökmek, **3. ~al** : anlatma, hikâye etme, tasvir etme, (birer birer) sayma. ***e.a.*** *- 1. narrate, relate, describe, 2. enumerate, recite.*

recoup, *is,&f.* **1.** telâfi etme(k), zararını ödeme(k), tazmin etme(k). ~ *one's losses.* **2.** tekrar ele geçirme(k), geri alma(k), zarar ve ziyanı ödenme(k), **3.** *huk.* ödenecek paranın bir kısmını rehin olarak alıkoymak, **4. ~able** : telâfi /tazmin edilebilir, tekrar ele geçirilebilir, geri alınabilir, **5. ~ment** : telâfi, tazmin, tekrar ele geçirme, geri alma, zarar/ziyanı ödeme. ***e.a. (f.)*** *- 1. indemnify, reimburse, repay, recompense, remunerate 2. recover, restore, retrieve.*

recourse, *is.* **1.** başvurma, müracaat. **We have no option other than to have ~ to arms** : Silâha sarılmaktan (başvurmaktan) başka çaremiz yoktur. **2.** danışma, müracaat edilecek kimse/yer. **I can't tell which direction without ~ to a map** : Haritaya bakmadan (müracaat etmeden) hangi yönde olduğunu söyleyemem. **3.** yardım (dileme), çare (arama). **Industrial development is the only ~ we have** : Tek çaremiz sınaî kalkınmadır. **4. have ~ to** : başvurmak, müracaat etmek, danışmak, yardım dilemek, **5. right of ~** *huk.* kefilden parayı alabilme hakkı, **6. without ~** : başka taahhüt altına girmeden (çek vb. imzasını onaylarken başka sorumluluk kabul edilmeyeceğini belirten deyim), **7.** *esk. bk.:* **admission, entrance.**

recover, *gl.f.* **1.** geri almak, tekrar ele geçirmek, istirdat etmek. *The police ~ed the stolen jewellery.* **2.** telâfi/tazmin et(tir)mek, (zararı) öde(t)mek, tahsil etmek, **3.** (hastalıktan vb.) kurtulmak, iyileşmek, ayılmak, kendine gelmek, sağlığına kavuşmak. *I just have ~ed from a long illness. The country has not ~ed yet from the effects of the war. When he ~ed after the accident he asked: "Where am I?"* **4.** *huk.* mahkeme kararıyla (a) elde etmek, (b) mülkiyetine geçirmek, mala sahip olmak, **5.** (kötü huylardan) kurtulmak, kötü alışkanlıkları terk etmek, **6.** işe yaramayan maddelerden yararlı madde çıkarmak, **7.** geri getirmek, kurtarmak, **8.** bir daha bulmak/ kazanmak, **9.** (eskrim) hücumdan sonra savunmaya geçmek, (kürek çekerken) tabiî duruma dönmek, **10.** yeniden döşemek, döşemesini yenilemek, kaplamak. ~ *all the chairs in red silk.* **11.** tekrar örtmek/kapatmak, **12. ~ oneself**: kendine gelmek, silkinmek, kendini toplamak, ayılmak, **13. ~ one's balance** : dengesini bulmak, düşecekken kendini toplayıp düşmemek, **14. ~ one's breath**: soluk almak, nefesini toplamak, **15. ~ one's consciousness**: ayılmak, kendine gelmek, **16. ~ one's courage** : cesaretini toplamak, cesaret bulmak, **17. ~ lost ground**: nüfuzunu/itibarını tekrar elde etmek, **18. ~ one's senses/ on's reason**: aklını başına toplamak, makul olmak, **19. ~able** : (a) geri alınabilir tekrar ele geçirilebilir, telâfi/tazmin edilebilir, kurtarılabilir, (b) olumlu alacak. ***e.a.*** *- 1. restore, reclaim, retrieve, 3. heal, mend, recuperate.*

recovery, *is., ç.* **-eries 1.** geri alma, tekrar ele geçirme, istirdat, **2.** telâfi (etme), zararı ödenme, **3.** iyileşme, sağlığına kavuşma, kendine gelme. **The patient is making a good ~** : Hasta çabuk iyileşiyor. **Past ~** : umutsuz, iyileşemez durumda. **4.** geri alınan/tekrar ele geçirilen şey, **5.** işe yaramayan maddelerden yararlı madde elde etme, **6.** *huk.* mahkeme kararıyla hakkını/ malını elde etme, **7.** (eskrim) hücumdan sonra savunmaya geçme, **8.** (kürek çektikten sonra) tabiî duruma dönme, **9. ~ room**: (hastanelerde ameliyattan çıkan hastaların) kendine gelme odası.

recpt = receipt.

recreance = recreancy, *is.* **1.** korkaklık, ödleklik, yüreksizlik, alçaklık, hainlik, namertlik, **2.** döneklik, din değiştirme.

recreant, *sf.&is.* **1.** korkak, ödlek, yüreksiz, cebin, alçak, hain, namert (kimse), **2.** dönek, din değiştiren, mürted, **3. ~ly** : korkakça, ödlekçe, alçakça, haince, namertçe, döneklikle. ***e.a.- 1.*** *coward(ly), dastard(ly), pusillanimous, base, craven, traitorous, abject,* ***2.*** *apostate, renegade, unfaithful, faithless, traitor(ous), disloyal, untrue.* ***k.a.- 1.*** *brave, hero,* ***2.*** *loyal.*

re-create, *gl.f.* **-ated, -ating** yeniden yaratmak, ibda/ihya etmek. ***e.a.-*** *reproduce, remake.*

recreate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** eğlen(dir)mek, dinlen(dir)mek, **2.** (maddî/manevî) feraha/huzura kavuş(tur)mak, ferahla(t)mak, **3.** başını dinlendirmek, oyalanmak, istirahat etmek.

re-creation, *is.* **1.** yeniden/tekrar yarat-(ıl)ma, **2.** yeni yaratık, tekrar yaratılan şey.

recreation, *is.* **1.** eğlenme, dinlenme. *I am too busy for ~.* **2.** ferahlama, ferah huzur, **3.** başını dinlendirme, oyalanma, istirahat (etme), **4.** teneffüs, ara, paydos. **~-ground/ ~-room** : teneffüs/oyun alanı/odası. *Go to the ~- room and have a rest.* **5. ~al = recreatory** : eğlenme+, dinlenme+, eğlendirici, dinlendirici. *a ~al area.*

recreative, *sf.* **1.** eğlendirici, dinlendirici, oyalayıcı, ferahlatıcı. *Some activities are ~ and amusing.* **2. ~ly**: eğlendirerek, dinlendirerek, oyalayarak, eğlendirici vb. şekilde.

recreator, *is.* **1.** eğlendiren/dinlendiren/oyalayan şey/kimse, **2. ~y** *bk.:* **recreational**

recrement, *is.* **1.** *fizy.* tekrar bedene alınan salgı/ifrazat (tükrük, mide suyu vb.), **2.** posa, cüruf, süprüntü, artık, **3. ~al** : posa/artık vb. kabilinden. ***e.a.- 1.*** *secretion,* ***2.*** *dross, refuse, scoria.*

recriminate, *f.* **-nated, -nating 1.** karşı şikâyette/mukabil ithamda bulunmak, iftiraya/suçlamaya karşı iftira etmek/suçlamak, **2. recrimination** : karşı şikâyet, mukabil itham, iftiraya/suçlamaya karşı iftira etme/suçlama, **3. recriminative = recriminatory** : karşı şikâyet/mukabil itham mahiyetinde, karşılık olarak suçlayıcı/itham edici, **4. recriminator** : karşı şikâyette/mukabil ithamda bulunan, iftiraya/suçlamaya karşı iftira eden/suçlayan kimse.

recrudesce, *gs.f.* **-desced, descing 1.** nüksetmek, (fena bir durum/hastalık vb) tekrar belirmek/zuhur etmek, **2. ~nce = ~ncy** : nüksetme, (fena bir durum/hastalık vb) tekrar belirme/zuhur etme, patlak verme, **3. ~nt** : nükseden, tekrar beliren/zuhur eden/patlak veren.

recruit, *is,&f.* **1.** acemi asker/er (toplamak), askere alma(k), ordu/donanma için nefer kaydetme(k). **~ing office** : askerlik şubesi/dairesi, **2.** (bir kuruma) yeni üye (almak), işe yeni memur alma(k), **3.** eksiğini tamamlamak, (asker/memur alarak) kadroyu doldurmak, **4.** yenilemek, ikmal etmek, **5.** (sağlığı) düzelmek, iyileşmek, kuvvetini kazanmak, **6. ~able** : askere alınabilir, üye kayddilebilir, **7. ~er** : askere alan/kaydeden, üye kaydeden, **8. ~ment** : askere alma, üye kaydetme.

recrystallysation/recrystallise, *Brit. bk.:* **recrystallyzation/recrystallize.**

recrystallyzation, *is.* **1.** tekrar/yeniden kristalleş(tir)me, **2.** *metal.* (maden) plâstik şekil değiştirme sebebiyle yeni tanesel yapı alma.

recrystallize, *f.* **-lized, -lizing 1.** tekrar/yeniden kristalleş(tir)mek, **2.** *metal.* (maden) plâstik şekil değiştirme sebebiyle yeni tanesel yapı almak.

rect-, *ön ek bk.:* **recti-** .

rect. = **1.** receipt, **2.** (reçetelerde) rectified, **3.** rector(y).

recta, *ç. is. bk.:* **rectum** (çoğulu).

rectal, *sf.* gödensel, gödene/rektuma/kalın bağırsağın son kısmına ait. **~ly** : gödenden, gödensel olarak.

rectangle, *is.* dikdörtgen, mustatil.

rectangular, *sf.* **1.** dikdörtgenel, dikdörtgenimsi, dikdörtgen biçiminde, **2.** dikdörtgen tabanlı. *a ~ pyramid.* **3.** dik açılı, bir/birkaç açısı dik olan, **4.** dik, dikey, **5. ~ coordinates** : dikdörtgenel konaçlar, dik koordinatlar. **~ coordinate system** : dikdörtgenel konaç dizgesi, dik koordinat sistemi. **~ paralellepiped** : dikdörtgenel koşut yüzlü, **6. ~ity** : dikdörtgenlik, **7. ~ly** : dikdörtgen şeklinde.

recti, *ç. is. bk.:* **rectus** (çoğulu).

recti-, *ön ek* "dik, düz, doğru" anlamları katar. *ör.: rectilinear.* Sesli harf önünde: **rect-** *ş.a. :* **rect**angle.

rectifiable, *sf.* düzeltilebilir, doğrultulabilir, tashih/ıslah edilebilir.

rectification, *is.* düzeltme, doğrultma, doğrultum, tashih, ıslah, tasfiye

rectifier, *is.* **1.** düzeltici, doğrultucu, **2.** *elekt.* doğrultmaç, redresör, **3.** yoğuşturucu, damıtmada uçucu maddeleri yoğuşturup toplayan araç. ***e.a.- 3.*** *condenser.*

rectify, *gl.f.* **-fied, -fying** **1.** düzeltmek, doğrultmak, normale döndürmek. *Armed forces will be sent to ~ the situation.* **2.** tashih/ıslah etmek, yanlışlarını düzeltmek, **3.** *kim.* damıtmak, (damıtarak) arıtmak/tasfiye etmek, **4.** *elekt.* doğrultmak, alternatif akımı doğru akıma çevirmek, **5.** yay uzunluğunu ölçmek, **6.** sağlamlaştırmak, ıslah/tamir etmek, sağlam/normal/ sağlıklı duruma getirmek. *The tenant will be held responsible for ~ing any damage.* ***e.a.- 1.*** *correct, remedy, mend, amend, emend, ameliorate,* ***2.*** *adjust, regulate,* ***3.*** *refine.*

rectilineal = rectilinear, *sf.* **1.** doğrusal, **2.** doğrulardan oluşmuş, **3.** doğru çizgili, **4.** doğrusal devinen, doğrusal yörüngeli, bir doğru üzerinde hareket eden, **5. ~ly** : doğrusal olarak.

rectitude, *is.* doğruluk, dürüstlük, iyi ahlâk, fazilet. ***e.a.-*** *rightness, correctness, righteousness, moral virtue/integrity.*

rectitudinous, *sf.* doğru, dürüst, iyi ahlâklı, faziletli.

recto, *is., ç.* **-tos** *bas.* kitabın sağ sayfası.

rector, *is.* **1.** mahalle/bölge papazı, **2.** kilise papazı, **3.** (üniversite) rektör, **4. ~ate** : mahalle/bölge/kilise papazlığı (makamı/rütbesi/görev süresi), **5.** rektörlük, **6. ~ial** : papaza/rektöre ait, **7. ~ship** : papazlık, rektörlük, **8. ~y** *(ç.:* **rectories**): (a) papaz evi, (b) *Brit.* papaza verilen imtiyaz.

rectrix, *is., ç.* **rectrices** (kuşlarda) kuyruk tüyü (uçuşu yöneten tüy).

rectum, *is., ç.* **-tuns/-ta** *anat.* göden, kalın bağırsağın makata açılan düz kısmı, rektum.

rectus, *is., ç.* **-ti** *anat.* düz kas.

recumbence = recumbency, *is.* **1.** yatıklık, yatma, (boylu boyunca) uzanma, arkaya dayanma, **2.** dinlenme, istirahat etme, işsizlik, avarelik.

recumbent, *sf.&is.* **1.** yatık, yatmış, (boylu boyunca) uzanmış, arkaya dayanmış (insan/ hayvan/bitki), **2.** dinlenen, istirahat eden, işsiz, boş, **3. ~ly** : yatarak, yatmış/(boylu boyunca) uzanmış durumda, arkaya dayanarak, dinlenerek, istirahat ederek, işsiz güçsüz. ***e.a.- 1.*** *reclining, leaning, inclined, prone, supine, prostrate, resting,* ***2.*** *resting, idle.*

recuperate, *f.* **-ated, -ating** **1.** (hastalıktan) iyileş(tir)mek, sağlık ve kuvvetini tekrar kazan(dır)mak, **2.** zararını telâfi etmek, para kaybını kapatmak, **3. recuperation** : (a) (hastalıktan) iyileşme, nekahet, (b) zararı telâfi, **4. recuperative = recuperatory** : (a) (hastalıktan) iyileştiren, sağlık ve kuvvetine kavuşturan, şifalı, iyileştirici, (b) zararını telâfi edici, **5. recuperator** : (hastalıktan) iyileştiren, şifa veren, sağlık ve kuvvetini tekrar kazandıran, telâfi eden. ***e.a.- 1.*** *recover, heal, mend.*

recur, *gs.f.* **-curred, -curring** **1.** tekrarlamak, (olay/hastalık vb) nüksetmek, tekrar vuku bulmak, tekerrür etmek, yinelemek. *a ~ring disease.* **2.** tekrar hatırlanmak/hatırına gelmek. *The idea often ~s to me.* **3.** (bir sorun vb.) tekrar söz konusu olmak/karşılaşılmak/karşısına çıkmak, **4.** avdet etmek, **5.** *az kul.* başvurmak, müracaat etmek, **6. ~rence** : (a) tekrarlama, nükseteme, yineleme, yinelge. **~rence formula** : yinelge ilintisi. (b) (eski duruma/konuya vb) dönüş, avdet, (c) *bk.:* **recourse, 7. ~rent = ~ring** : (a) tekrarlayan, tekrarlanan, nükseden, yineleyen, mükerrer. ~ *complaints.* (b) *anat.* dönük, dönüp aksi yönde giden (sinir, damar, vb), (c) **~rent fever = relapsing fever** : sık sık tekrarlayan nöbet. **~ring decimal = circulating decimal = repeating decimal** : tekrarlı ondalık, **8. ~ringly** : tekrarlayarak, nüksederek, yineleyerek, tekrar tekrar, sık sık.

recursion, *is.* yinelge, yineleme, tekrar. ~ **formula** : yinelge ilintisi.

recursive, *sf.* **1.** yinelgen, yineleyen, tekrarlanan. ~ **functions** : yinelgen işlevler, **2. ~ly** : yinelgenlikle, yineleyerek, tekrarlayarak, **3. ~ness** : yinelgenlik, yineleme, tekrarlama.

recurvate, *sf.* geriye eğilmiş/eğik. ***e.a.-*** *recurved.*

recurvation, *is.* geriye eğ(il)me.

recurve, *f.* **-curved, -curving** geriye eğ(il)mek/bük(ül)mek. **~d** *bk.:* **recurvate.**

recusancy, *is.* inatçılık, aksilik, baş/boyun eğmeme, daima reddetme/karşı gelme/muhalefet etme.

recusant, *sf.&is.* **1.** inatçı, aksi, baş/boyun eğmez, daima reddeden, muhalif, reddetmekte direnen (kimse), **2.** İngiliz kilisesi ayinlerine katılmayı reddeden (katolik).

recusation, *is.* yargıcı/hâkimi/jüriyi reddetme.

recuse, *gl.f.* **-cused, -cusing** *az kul.* yargıcı/hâkimi/jüriyi reddetmek (özellikle tarafsız olmadığı iddiası ile).

recycle, *gl.f.* **-cled, -cling 1.** evirgemek, (kullanılmış maddeleri işleyerek) yeniden kullanılabilir hâle getirmek, **2. recyclability** : (mamul maddeleri özel işleme tâbi tutarak) yeniden kullanmak. **recyclable** : evirgenebilir.

red[1], *is.* **1.** kırmızı, kızıl, al (renk), **2.** kırmızı renkli şey, **3.** kızıl kürklü hayvan, **4.** kırmızı giyimli kimse (atlet vb.), **5.** solcu, komünist, kızıl, anarşist, **6. in the ~** : borçlu, borç içinde, zararına çalışan. **be in the ~** : borçlu olmak, açığı olmak.

red[2], *sf.* **1.** kırmızı, kızıl, al (renkli), **2.** (a) kırmızı benekli. *a ~ robin.* (b) kanlanmış, kızarmış, kanlı. *Eyes ~ from crying.* **3.** solcu, sol eğilimli, komünist, kızıl, anarşist, **4.** kâr sağlamayan/göstermeyen. *a ~ financial statement.* **5. become ~ in the face** : öfkelenip yüzü kıpkırmızı kesilmek, **6. have ~ cheeks/a ~ face** : (a) sağlam olmak, (b) utanmak, **7. like a ~ rag to a bull** : al görmüş boğa gibi. **It's like a ~ rag to him= it makes him to see ~** : Bu onu müthiş kızdırır. **8. not have a ~ cent** : meteliği olmamak, meteliğe kurşun atmak, **9. not worth a ~ cent** : beş para etmez, değersiz, **10. see ~** *k.d.* çok öfkelenmek, gözünü kan bürümek, tepesi atmak.

red[3], *bk.:* **redd.**

red-, *ön ek bk.:* **re-** (bazan sesli harf önünde aldığı şekil). *ör.: redintegrate.*

-red, *son ek* bazı kelimelerden isim yapar. *ör.: hatred, kindred.*

redact, *gl.f.* **1.** (yazıyı edebî bakımdan) düzeltmek/tashih etmek, edebîleştirmek, düzeltip basıma hazırlamak, **2.** yazmak, yazı hâline koymak, kaleme almak, **3. ~ion**: (a) yeni bası, düzeltilmiş/düzenlenmiş metin/nüsha, (b) basıma hazırla(n)ma, **4. ~ional** : düzeltme+, **5. ~or** : düzeltici, kitabı basıma hazırlayan. ***e.a.- 1. edit, revise.***

redargue, *gl.f.* **-gued, -guing** *esk. bk.:* **confute, disprove.**

red admiral, *is. zool.* al kelebek *(Vanessa atalanta).*

red alert, *is.* çok acele uyarı, (askerî/sivil savunmada) düşman taarruzunu bildiren uyarı/alârm.

red alga, *is. bot.* kızıl yosun *(Rhodophyceae).*

redan, *is.* V siperi, istihkâm hattında V şeklinde çıkıntı yapan siper.

red ant, *is. zool.* al karınca.

Red Army, *is.* Kızıl Ordu, Sovyetler Birliği Ordusu.

red-bait, *f.* komünistlikle suçlamak, kızıl damgası vurmak. **~ing** : komünistlikle suçlama.

red bandfish, *is. zool.* flândra balığı *(Cepola rubescens).*

red bay, *is. bot.* al ağaç *(Persea borbonia).* G ABD'de yetişen gövdesinin özü kırmızı küçük bir ağaç.

redbelly dace = redbellied dace, *is. zool.* al sazan *(Chrosomus eos, C. erythrogaster).* K Amerika'da bulunan parlak kırmızı benekli iki tür küçük balık.

red birch, *is. bot.* **1.** kızıl huş *(Nothofagus fusca).* Sert kerestesi makbul Yeni Zelanda ağacı, **2.** sarı huş ağacı *(Betula lutea)* nın kerestesi.

redbird, *is. zool.* kızıl kuş *(Richmondena cardinala).* ***e.a.- cardinal.***

red blindness, *is.* kırmızı renk körlüğü.

red blood cell, *is.* alyuvar. ***e.a.- erythrocyte, red blood corpuscle.***

red-blooded, *sf.* **1.** dinç, gürbüz, sağlıklı, kuvvetli, cesur, yiğit, yürekli, **2. ~ness**: dinçlik, gürbüzlük, sağlamlık, cesurluk, yiğitlik. ***e.a.- 1. vigorous, virile.***

redbone, *is. zool.* kırmızı tazı.

redbreast, *is. zool.* **1.** *bk.:* **robin, 2.** kızıl döş: göğüs tüyleri kırmızı birkaç çeşit kuş, **3.** gün balığı *(Lepomis auritus):* D ABD'de bulunan tatlı su balığı.

redbrick, *sf.&is. Brit.* yeni/modern (üniversite/kolej). **~ university** : yeni/modern üniversite, Oxford ve Cambridge'den başka İngiliz üniversitesi (genellikle seviye düşüklüğünü ifade eder).

redbud, *is. bot.* erguvan, boynuz ağacı *(Cercis canadensis).* Amerika'da yetişen ufak pembe tomurcuk, çiçekli ağaç. Oklahoma'nın eyalet simgesi.

redbug, *is. bk.:* **chigger.**

redcap, *is. ABD* istasyon hamalı.

red carpet, *is.* **1.** kırmızı halı (ünlü kişileri karşılarken yollarına serilir), **2.** nezaket, hürmet, itibar, hatır sayma, **3. roll out the ~ ~** : büyük nezaket ve hürmetle karşılamak, ayakları altına kırmızı halı sermek.

red-carpet, *sf.* son derece hürmet, nezaket ve itibar gösteren. **~ treatment** : son derece nazik muamele

red-carpet, *sf.* son derece hürmet, nezaket ve itibar gösteren. **~ treatment** : son derece nazik muamele.

red cedar, *is. bot.* **1.** kızıl ardıç *(Juniperus virginiana).* Kırmızımsı ve güzel kokulu odunundan kurşun kalem yapılan bir ağaç. **easter red cedar, savi** *d.d.* **2.** batı ardıcı *(Thuja picata),* **3.** ardıç kerestesi.

red cent, *is. ABD- k.d.* metelik, bir kuruş, çok az para (Türkçede beş para, on para gibi deyimler yerine kullanılır.). **His promise isn't worth a red cent** : Onun vaadi beş para etmez.

Red China, *is.* Kızıl Çin. ***e.a.-*** *People's Republic of China.*

red clover, *is. bot.* kızıl yonca *(Trifolium pratense).* Kırmızı çiçek açar, hayvan yemi olarak yetiştirilir.

redcoat, *is.* (ABD ihtilâli sırasında) İngiliz askeri.

red coral, *is.* kızıl mercan *(Corallium nobile).* Akdeniz'de yetişir, mücevher olarak kullanılır.

Red Crescent, *is.* Kızılay.

Red Cross, *is.* Kızılhaç.

redd[1], *gl.f.* **-redd/redded, redding** *k.d.* **1.** *gen.* **~ up** : düzeltmek, düzenlemek, tanzim etmek, hazırlamak, **2.** boşaltmak, **3.** (kavgayı) yatıştırmak, uzlaştırmak, **4. ~er** : düzenleyen, hazırlayan, boşaltan; yatıştıran, uzlaştıran. ***e.a.- 1.*** *put in order, make ready, 2. empty, 3. adjust.*

redd[2], *is.* alabalık veya som balığının yumurtlama sahası.

red deer, *is. zool.* **1.** kızıl geyik *(Cervus elaphus),* **2.** (yaz kürkü ile) ak kuyruklu geyik *(Odocoileus virginianus).*

redden, *f.* **1.** kızar(t)mak, kırmızılaş(tır)mak, kızıllaş(tır)mak, **2.** (öfkeden vb.) kıpkırmızı olmak/kesilmek.

reddish, *sf.* kırmızımsı, kızılımsı, alımsı, kırmızımtrak, kızılımtrak. **~ly** : kırmızıca. **~ness** : kırmızımsılık.

reddle = raddle, *is.&gl.f.* **-dled, -dling** *bk.:* **ruddle.**

reddleman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **ruddleman.**

red-dog, *f.* **-dogged, -dogging** (futbolda) iki oyuncu arasından koşarak karşı tarafın bekine hücum etmek. ***e.a.-*** *blitz.*

red drum = red drum fish, *is. zool.* deniz güzeli *(Sciaenops ocellata).* Atlantik kıyılarında avlanan makbul bir balık.

rede[1], *gl.f.* **reded, reding** *İsk.* **1.** öğüt/nasihat vermek, **2.** anlatmak, açıklamak, (rüya vb.) yorumlamak, izah/tefsir/tabir etmek. ***e.a.- 1.*** *advise, counsel, 2. explain, interpret.*

rede[2], *is.* **1.** öğüt, nasihat, **2.** plân, düzen, tertip, **3.** öykü, masal, hikâye, **4.** anlatış, açıklama, yorum, izah, tefsir. ***e.a.- 1.*** *advice, counsel, 2. plan, scheme, 3. tale, story, 4. narrative, interpretation.*

redear, *is. zool.* güneş balığı *(Lepomis microlophus).*

redecorate, *f.* **-rated, -rating** yeniden süslemek/tezyin etmek, yeniden tertip/tanzim etmek. **redecoration** : yeniden süsleme.

redeem, *gl.f.* **1.** bedelini ödeyip geri almak, rehinden kurtarmak. *To ~ a mortgage. To ~ one's watch (from pawn).* **2.** borçtan kurtarmak, **3.** fidye vererek kurtarmak, halâs etmek, **4.** vaadini yerine getirmek, sözünü tutmak, **5.** günahtan arıtmak. *~ed from vice.* **6.** telâfi etmek, düzeltmeye çalışmak.*To ~ the time. He was trying to ~ himself for his earlier failure.* **7.** (senet, bono vb. ni) paraya çevirmek, bozdurmak, **8. ~ability** : paraya çevrilebilme, bedeli ödenip geri alınabilme, fidye ile kurtarılabilme, telâfi edilebilme, düzeltilebilme, **9. ~able** : paraya çevrilebilir, bedeli ödenip geri alınabilir, fidye ile kurtarılabilir, telâfi edilebilir, düzeltilebilir, **10. ~ably** : paraya çevrilebilecek/bedeli ödenip geri alınabilecek şekilde, **11. ~er** : paraya çeviren, bedeli ödenip geri alan, fidye ile kurtaran, telâfi eden, düzelten, **12. ~ing** : paraya çevirme, bedelini ödeyip geri alma, fidye ile kurtarma, telâfi etme, düzeltme. ***e.a.- 1,2,3.*** *free, rescue, save, recover, ransom, 4. fulfill.* ***k.a.- 1.*** *abandon.*

redeliver, *gl.f.* **1.** tekrar teslim etmek, **2.** geritmek, geri çevirmek, iade etmek. ***e.a.-*** *2. return.*

redemand, *gl.f.* **1.** tekrar istemek/talep etmek, **2.** geri istemek, iadesini talep etmek. **3. ~able**: geri istenilebilir.

redemption, *is.* **1.** bedelini ödeyip geri al-(ın)ma, rehinden/borçtan kurtar(ıl)ma, **2.** fidye vererek kurtar(ıl)ma, halâs, kurtuluş, **3.** vaadini/sözünü tutma, **4.** günahların affı. **the ~ of sins** : (Hristiyanlıkta) insanların günahlarının Hz. İsa'nın ölümü ile affedildiği inancı, **5.** paraya çevir(il)me, (senet/bono vb) bozdur(ul)ma, **6. beyond/past ~** : ıslah edilemez, kurtarılamaz, **7. ~al** : fidye+, rehinden/borçtan kurtarma+, **8. ~er** : (a) (XVII - XIX. yy. larda gemide hizmetçilik yaparak Amerika'ya göçen kimse, (b) bedelini ödeyip geri alan, rehinden /borçtan kurtaran, fidye vererek kurtaran/kurtulan.

redemptive = redemptory, *sf.* **1.** borçtan/ipotekten kurtarmaya yarayan/tahsis edilen, **2.** kurtarıcı, kurtaran, **3.** günahları /suçları affettiren. *Christ's ~ sacrifice.* **4. ~ly** : borçtan/ipotekten kurtararak, günahları /suçları affettirecek şekilde.

red-ensign, *is.* İngiliz ticaret filosunun bayrağı.

redeploy, *f. ask.* **1.** (askerî birlikleri/malzemeyi) bir harp meydanından başka birine aktarmak/nakletmek, yeni muharebe düzenine geçirmek, yeniden düzenlemek/tertiplemek, **2. ~ment** : başka bölgeye nakil, yeni muharebe düzenine geçirme, yeni konuşa geçirme, yeniden düzenleme/tertipleme, **3. ~ment airfield**: yayılma hava alanı, sefer konuşu hava alanı, **4. ~ment training** : başka alan için yetiştirilme eğitimi.

redeye, *is.* **1.** *ABD- argo* ucuz adî viski, **2.** *Cnd.- argo* bira ile domates suyu karışımı, **3.** kırmızı gözlü balık.

red-eye, *sf.&is. argo* gece uçuşu. **~ gravy** : kırmızı sos : kızartılan jambonun saldığı suya kahve ve su ekleyerek yapılan sos.

red-eyed, *sf.* **1.** (ağlamaktan vb) gözleri kızarmış, **2. ~ vireo** *zool.* kırmızı gözlü kuş *(Vireo olivaceus)* Amerika'da bulunan tüyleri zeytin yeşili ve beyaz, göz bebekleri kırmızı, güzel sesli, böcek yiyen kuş.

red-faced, *sf.* **1.** kırmızı yüzlü/suratlı, **2.** (utanç/öfke/kin vb. den) yüzü kıpkırmızı (olmuş), **3. ~ly** : yüzü kızararak, kıpkırmızı bir suratla.

redfin, *is. zool.* al yüzgeçli golyan *(Notropis umbratitis).* K Amerika'da bulunan küçük tatlı su golyanı.

red fir, *is.* **1.** *bot.* kızıl köknar *(Abies magnifica).* Batı ABD'de yetişen kırmızımsı kabuklu köknar ağacı, **2.** kızıl köknar kerestesi, **3.** *bk.:* **Douglas fir.**

redfish= rosefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* kızıl kaya balığı *(Sebastes marinus, S. mentella),* K Atlantik'te bulunan eti pembe bir kaya balığı.

red flag, *is.* **1.** tehlike işareti, **2.** isyan bayrağı, **3.** öfke/kızgınlık/isyan vb. uyandıran şey.

red fox, *is. zool.* **1.** kırmızı tilki *(Vulpes vulpes),* **2.** Amerika kırmızı tilkisi *(Vulpes fulva).*

red giant, *is. astr.* kızıl dev: evriminin ortalarında bulunan kızılımsı renkli, yüzey sıcaklığı düşük, büyük yıldız.

Red Guard, *is.* Kızıl Muhafız: 1960'larda Mao taraftarı Kızıl Çin militan gençlik örgütü.

red gum, *is.* **1.** *bot.* Avustralya okaliptüs ağacı *(Eucalyptus camaldulensis, E. amygdalina, E. calophylla),* **2.** okaliptüs sakızı, **3.** diş çıkaran çocuklarda görülen diş eti iltihabı.

red-handed, *sf.&zf.* suç üstü(nde). **He was caught ~** : Suç üstünde yakalandı. **~ly** : suç üstünde. **~ness** : suç üstünde yakalanma, cürmü meşhut.

red hat = scarlet hat, *is.* **1.** (Katoliklerde) kardinal şapkası, **2.** kardinal.

redhead, *is.* **1.** kızıl saçlı kimse, **2.** *zool.* kırmızı başlı ördek *(Aythya americana).*

red-headed = redheaded, *sf.* **1.** kızıl saçlı, **2.** kırmızı başlı (hayvan), **3. ~ woodpecker** : kırmızı başlı ağaçkakan *(Melanerpes erythrocephalus).*

red heat, *is.* **1.** çok yüksek sıcaklık, madeni kızıl dereceye getiren sıcaklık, **2.** kızgınlık, kızıl dereceye ulaşma hâli.

red herring, *is.* **1.** tütsülenmiş ringa balığı, **2.** oyalama, asıl konudan uzaklaşma, dikkati asıl konudan uzaklaştıran şey.

red hind, *is. zool.* kızıl levrek *(Epinephelus guttatus).* Antil adaları ve Brezilya kıyılarında avlanan bir balık. ***e.a.- cabrilla.***

redhorse, *is. zool.* alkanat *(Moxostoma, Placopharynx),* K Amerika nehirlerinde bulunan ve üreme mevsiminde erkeğinin yüzgeçleri kızıllaşan iri sazan balığı.

red-hot, *sf.* **1.** kızgın, kıpkırmızı, ateşten kıpkırmızı kesilmiş, kızıl dereceye kadar ısıtılmış, **2.** çok heyecanlı/hararetli. ~ *argument.* **3.** öfkeli, kızgın, ateş püsküren, **4.** yeni, taze. ~ *news.* **5.** aşırı, müfrit. ***e.a.- 2. excited, heated, 3. furious, violent, 4. new, fresh, 5. extreme.***

Red Indian, *is.* Kızılderili (Amerika yerlisi).

redingote, *is.* **1.** redingot, **2.** önü açık kadın elbisesi.

red ink, *is.* zarar, (banka/ şirket vb) bütçe açığı.

redintegrate, *sf.&gl.f.* **-grated, -grating 1.** yenilemek, yeniden kurmak/tesis etmek, bütünlemek, (onarıp) yepyeni yapmak, **2.** yenilenmiş, yeniden kurulmuş, tamir/tesis edilmiş, bütünlenmiş, **3. redintegration**: (a) yenileme, yeniden kurma/tesis etme, (b) *psikol.* tümleme : karışık bir uyarının bir kısmı bile tekrarlansa tümüne gösterilen tepkiyi gösterme, **4. redintegrative** : yenileyici, tümleyici. ***e.a.- 1. renew, restore, reestablish, reunite, 2. renewed, restored.***

redirect, *sf.&gl.f.* **1.** yeni yön vermek, yönünü değiştirmek, **2.** yeniden salık vermek, **3.** (mektuba) yeni adresi yazıp yollamak, **4.** *huk.* (karşı taraf avukatı sorgusunu bitirdikten sonra kendi tanığını) tekrar sorguya çekme, **5. ~ion** : yeni yön verme, yönünü değiştirme, yeniden salık verme.

rediscount, *is.&gl.f.* **1.** tekrar (fiyatı) indirme(k), tenzilât/iskonto (yapmak), **2.** reeskont, **3. ~s** : ikinci defa iskonto yapılmış ticarî evrak, **4. ~able** : tekrar iskonto edilebilir, **5. ~ rate** : tekrar iskonto oranı.

redistrict, *gl.f.* yeni seçim bölgelerine ayırmak, seçim bölgelerini yeniden saptamak.

redivivus, *sf.* canlan(dırıl)mış, yeniden doğmuş, yeniden hayat verilmiş. *a Napoleon ~.*

red jasmine, *is. bot.* **1.** kırmızı yasemin *(Plumeria rubra):* pembe, kırmızı, mor çiçekler açan güzel kokulu çiçek, **2.** *bk.:* **cypress vine.**

red-lane, *is. argo* boğaz. ***e.a.- throat.***

red lattice, *is. esk.* meyhane. ***e.a.- tavern.***

red lead, *is.* sülüğen, kurşun oksit: Pb3O4.

red lead ore: *bk.:* **crocoite.**

redleg, *is.* kızılbacak: kırmızı bacaklı herhangi bir kuş.

red-legged grasshoper = red-legged locust, *is.* kızıl çekirge *(Melanoplus femurrubrum),* arka bacakları kırmızı, çok zararlı K Amerika çekigesi.

red-letter, *sf.* **1.** kırmızı harflerle basılmış/işaretlenmiş (takvimde bayram günleri vb.), **2.** sevinçli, mutlu, önemli, unutulmaz. **a ~ day** : bayram günü, mutlu bir gün. ***e.a.- 2. memorable, important, happy, joyous.***

red light, *is.* **1.** kırmızı ışık, trafikte "dur!" ışığı, **2.** dur(durma) emri, **3.** tehlike işareti, ihtar. **see the ~ ~ :** tehlikeyi sezmek/görmek/fark etmek.

red-light district, *is.* genel evler mahallesi.

redlining, *is.* gecekondu mahallelerine kredi verilmemesi/sigorta yapılmaması.

red lobelia, *is. bk.:* **cardinal flower.**

redly, *zf.* kızılca, kırmızı renkle, kızıllıkla.

red man, *is.* (K Amerika) kızıl derili.

red maple = swamp maple, *is.* kızıl ağaç *(Acer rubrum),* K Amerika'da sulak arazide yetişen bir tür akçaağaç.

red marrow, *is.* ilik, alyuvarları üreten kemik iliği.

red meat, *is.* kırmızı et, çiğ iken kırmızı olan et (koyun, sığır vb.). *bk.:* **white meat.**

red mulberry, *is.* **1.** karadut *(Morus rubra)* (ağaç), **2.** karadut (meyve).

redneck, *is. hkr.* (G ABD'de) zenci olmayan cahil çiftçi, (beyaz) rençper.

rednecked, *is.* kızıl gerdanlı (kuş).

redness, *is.* kırmızılık, kızıllık.

red oak, *is.* **1.** *bot.* kızıl meşe *(Quercus velutina, Q. borealis),* K Amerika'da yetişir, **2.** kızıl meşe odunu/kerestesi.

red ocher, *is.* aşı (toprağı), hematit ihtiva eden ve boya olarak kullanılan kırmızı toprak.

redolence = redolency, *is.* güzel/keskin koku, rayiha, ıtır. ***e.a.- scent, aroma, fragrance.***

redolent, *sf.* **1.** güzel kokulu, rayihalı, muattar, **2. ~ of** : ... kokan/kokulu. *a kitchen ~ of garlic.* **3.** *gen.* **~ of** : hatırlatan, andıran. *a city ~ of antiquity. a perfect day ~ with the charm of late autumn.* **4. ~ly** : güzel kokarak, güzel kokular saçarak; andırırcasına. ***e.a.- 1. fragrant, 2. odorous, smelling, 3. suggestive, reminiscent, evocative.***

red osier, *is. bot.* **1.** kızıl söğüt *(Salix purpurea),* dallarından sepet örülen sağlam bir ağaç, **2.** *ABD bk.:* **dogwood.**

redouble, *f.* **-bled, -bling 1.** katmerle(n)mek, iki kat yapmak/olmak, iki katına/misline çık(ar)mak, iki kat büyü(t)mek. ~ **one's efforts** : iki misli gayret sarf etmek, **2.** (tekrar) yansı(t)mak, akset(tir)mek, **3.** tekrar geri/gerisinge-riye gitmek. *to ~ one's footsteps.* **4.** *briç* hasmın iki kat peyinin iki katını sürmek, **5. ~d** : iki kat/misli. **with ~d zeal**: iki misli gayretle. ***e.a.- 1. intensify, 2. resound, reecho.***

redoubt, *is.* **1.** tabya, **2.** palanka.

redoubtable, *sf.* **1.** korkunç, dehşetli, korku/dehşet veren, **2.** görkemli, heybetli, muhteşem, **3.** yiğit, cesur, saygıdeğer, hürmet telkin eden. *a ~ scholar.* **4. ~ness** : korkunçluk, dehşet, görkemlilik, heybetlilik, muhteşemlik; yiğitlik, cesurluk, saygıdeğerlik, **5. redoubtably** : korkunç bir şekilde, dehşetle, korku/dehşet saçarak; görkemlice, heybetle, muhteşem bir şekilde; yiğitçe, cesurane, saygı/ hürmet telkin ederek. ***e.a.- 1. formidable, redoubted, fearsome, 3. doughty, august, eminent.***

redoubted, *sf. bk.:* **redoubtable.**

redound, *gs.f.* **1.** (iyi veya kötü yönde) etkilemek, (iyi/kötü) sonuç vermek, sağlamak, lehinde/aleyhinde olmak, **2.** ~ **to** : sağlamak, artırmak, yardımı dokunmak. **to ~ to s.o.'s advantage** : birisine fayda sağlamak. **the advantages that ~s to us** : bize sağlanan yararlar, **3.** (bir sonuca) ulaştırmak, sevk etmek, vesile olmak, **4.** *gen.* ~ **on/upon** : (bir kimseye) rücu etmek, raci olmak, ait olmak, üstünde kalmak, (şeref/utanç) vermek. **This will ~ to your credit** : Bu size çok itibar kazandıracak. **It ~s to your honor** : Şerefi size aittir. **The honor of this discovry ~s to...** : Bu keşfin şerefi ...-e aittir. **5.** *esk. bk.:* **proceed, issue, arise.**

redout, *is.* (hızla yükselmelerde/uçuşlarda beyine kan hücumundan ileri gelen) görüş bulanıklığı.

redox, *is. kim.* yük-in: indirgeme-yükseltgeme (**red**uction-**ox**idation).

red-pencil, *gl.f.* **-ciled, -ciling** *(Brit.:* **-cilled, -cilling**) kırmızı kalemle düzeltmek/tashih etmek/işaretlemek. *The instructor ~ed corrections on the exam paper.*

red pepper, *is.* **1.** *bk.:* **cayenne, 2.** kırmızı biber *(Capsicum frutescens).*

Red Poll = Red Polled, *is.* kırmızı sığır: İngiltere'de yetişen kırmızı, boynuzsuz sığır cinsi.

redpoll, *is. zool.* kızıl başlı ispinoz kuşu *(Acanthis).*

redraft, *is.&f.* **1.** ikinci müsvedde/taslak (yazmak), **2.** *fin.* protesto edilen senedin masraflarıyla birlikte ikinci şekli.

red rag, *is.* kızdıran/öfkelendiren şey.

re-dress, *gl.f.* tekrar giydirmek.

redress, *is.&f.* **1.** (yanlışı/kusuru) düzeltme(k), tashih/tamir/ıslah etme(k), onarma(k), **2.** (yanlıştan/zarardan) kurtulma/kurtuluş, **3.** ödeme(k), tazmin (etmek), karşılama(k), yerine koyma(k), **4. ~able = ~ible** : düzeltilebilir, tashih/tamir/ıslah edilebilir, onarılabilir, ödenebilir, tazmin edilebilir, **5. ~al** : düzeltme, tashih, tamir, ıslah , onarım, tazmin, **6. ~er = ~or** : düzelten, tashih/tamir/ıslah eden, onaran, ödeyen, tazmin eden. ***e.a.- 1. is.: reparation, restitution, indemnity, restoration, atonement; f.: amend, remedy, correct, 3. compensate.***

red river-hog, *is. zool.* ırmak domuzu *(Potamocho-erus pocus),* B Afrika'da yaşar, parlak kızıl tüylüdür.

redroot, *is. bot.* kızılkök *(Lachnanthes tinctoria, Alkanna tinctoria).*

red-rumped swallow, *is. zool.* kızıl kırlangıç *(Hirundo daurica).* Sırtı mavi kara, karnı ak ve yer yer kırmızı benekli olup Asya, K Afrika ve Balkanlarda evlerin yakınında yaşar.

red salmon, *is.* kırmızı som balığı, *bk.:* **sockeye salmon.**

Red Sea, *is.* Kızıl Deniz.

red shift, *is. astr.* kızıla kayma: Galaksilerin (arzdan uzaklaşması sonucu Doppler olayından ileri geldiği sanılan) ışıklarının dalga uzunluğunun artması.

redskin, *is. hkr.* kızılderili.

red snapper, *is. zool.* alkapan *(Lutjanus blackfordi).* Meksika körfezinde avlanan iri bir balık.

red sheep, *is. zool.* bozkır koyunu *(Ovis vignei).*

red squirrel = chickaree, *is. zool.* sincap *(Tamaias-ciurus hudsonius).* Kızıl tüylü K Amerika sincabı.

redstart, *is. zool.* **1.** kızılkuyruk *(Phoenicurus phoenicurus):* Tüyleri koyu gri, gerdanı siyah, alnı beyaz, yanları ve kuyruğu pas kırmızısı renginde küçük ötücü kuş (**brantail** *d.d.*), **2.** sinekkapan *(Setophaga ruticella),* Amerika'da yaşar, beyaz, siyah üzerinde parlak turuncu benekli tüyleri vardır.

red stick, *is.* **1.** kızıl sopa, kızılderili reisi Tecumseh'in savaş simgesi olan kırmızıya boyalı değneği, **2.** kızıl sopa taşıyan Kızılderili, **3.** *esk.* ABD' ne düşman Kızılderili.

red-tailed buzzard, *is.* al kuyruklu şahin *(Buteo borealis).*

red-tailed tropic bird, *is.* al kuyruklu tropik kuşu *(Phaethon rubricauda).* Tropik bölgelerde yaşayan ak parlak tüylü, kırmızı kuyruklu bir kuş.

red tape, *is.* kırtasiyecilik, resmî işleri geciktiren aşırı/lüzumsuz formaliteler.

red-throated diver, *is. zool.* kızıl gerdanlı dalgıç *(Colymbus stellatus),* K denizlerinde yaşayan göçücü dalgıç kuşu.

red-throated pipit, *is. zool.* kızıl gerdanlı incir kuşu *(Anthus cervinus),* Avrupa ve Asya'da bataklıklarda yaşayan sırtı çizgili, gerdanı pas rengi ötücü kuş.

red tide, *is.* kızıl gelgit: çok sayıda mikroskopik kamçılıların kızıl kahverengine boyadığı deniz suyu.

redtop, *is. bot.* kızıl salkım *(Agrostis alba):* salkım şeklindeki tepesi kızılımsı bir ot.

reduce, *f.* **-duced, -ducing 1.** azal(t)mak, indirmek. *to ~ taxes/expenses. ~ the likelihood of war. They used a stolen car to ~ the risk of detection.* **2.** *gen.* **~ to** : dönüş(tür)mek, çevir-(il)mek, bir hâle sok(ul)mak, ... hâline getirmek/gelmek, tahvil etmek/edilmek. **to ~ inches to centimeters** : inçi santimetreye çevirmek. **a mansion ~d to ashes** : yanıp kül olmuş bir konak. **to ~ rock to powder** : kayayı toz hâline getirmek. **Misfortune ~d that poor woman to begging** : Talihsizlik zavallı kadını dilenci hâline getirdi. *~ an agreement to writing.* **~ to silence** : susturmak, **3.** indirmek, (rütbe/mevki/değer vb) küçül(t)mek, alçal(t)mak. *a sergeant ~d to a corporal.* **4.** irca etmek, sistematik olarak inceleyip anlaşılır ve açık sonuçlara ulaştırmak, *~ natural events to laws.* **5.** (fiyat) indirmek, tenzil etmek, düşürmek, **6.** hükmü/kontrolü altına almak, boyun eğdirmek, yenmek, galip gelmek, zapt etmek, fethetmek. *The army ~d the fort by a sudden attack.* **7.** *foto.* ışık yoğunluğunu azaltmak, zayıflatmak, **8.** düzeltmek, hata payını göz önüne alıp ayarlamak, **9.** *mat.* indirgemek, (bir kesri/işlevi) değerini değiştirmeksizin sadeleştirmek, **10.** *kim.* indirgemek, redüklemek: (a) bileşiminden oksijen çıkarmak, (b) bileşimine hidrojen katmak, (c) elektron vererek valansını düşürmek. **reducing agent** : indirgen, **11.** *metal.* arıtmak, tasfiye etmek, cevherden yabancı maddeleri çıkarıp saf maden elde etmek. *to ~ the ores of silver/copper.* **12.** inceltmek, seyreltmek, alkole su, yağlı boyaya terebentin vb. katmak, **13.** *cer.* (kırık/çıkık kemiği vb) düzeltmek, normal yerine/durumuna getirmek. **to ~ a dislocated/broken limb** : çıkık/kırık bir kemiği yerine getirmek, **14.** (perhiz yaparak vb.) zayıflamak, kilo kaybetmek/vermek. *to ~ one's weight. His doctor told him he would have to ~.* **15.** *bot.* mayozlaşmak, indirgenerek bölünmek, **16.** kısmak, sınırlandırmak, daraltmak, kıstırmak, kapatmak, mahsur bırakmak. *The Indians were ~ to small reservations.* **17.** özetlemek, kısaltmak, hulâsa etmek, **18.** zorlamak, icbar etmek. *I was ~d to sell the car to pay my bills.* **19.** düzenlemek, tertip/tanzim etmek, **20.** *İsk.* yasal olarak iptal etmek, feshetmek, lâğvetmek. ***e.a.- 1. diminish, decrease, 3. lower, degrade, demote, downgrade, 6. subdue, conquer, 11. smelt, 12. thin, dilute, 16. restrict, 17. abridge, 18. force, compel, 20. annul, rescind.***

reduced, *sf.* **1.** azal(tıl)mış, indirilmiş, küçültülmüş, düşük. **~ rate of production** : düşük üretim hızı. **in ~ circumstances** : darlık/zaruret içinde. **~ charge** : azaltılmış barut hakkı, **2.** indirimli, tenzilâtlı. *~ price.* **3.** indirgenmiş, **4.** arıtılmış , **5.** seyreltilmiş, inceltilmiş, **6.** *mat.* indirgenmiş, kısaltılmış, en büyükten bir noksan üslü termi bulunmayan. *The cubic equation* $x^3-4x+4=0$ *is ~.*

reducer, *is.* **1.** azaltan, indiren, küçülten, fiyatı düşüren, tenzilât yapan (kimse/şey), **2.** *kim.* indirgen, redüktör, **3.** *foto.* (a) zayıflatıcı: negatifin şiddetini azaltan oksitleyici madde, (b) developman ilâcı.

reducibility, *is.* indirgenebilme, azaltılabilme, indirilebilme.

reducible, *sf.* indirgenebilir, azaltılabilir, indirilebilir.

reducibly, *zf.* indirgenerek, indirgenebilecek tarzda.

reducing glass, *is.* küçültücü mercek/ayna.

reductase, *is. biy.-kim.* indirgeç, indirgeyici enzim.

reductio ad absurdum, *Lât.* olmayana ergi ile kanıtlanım, abese irca (suretiyle ispat).

reduction, *is.* **1.** azal(t)ma, in(dir)me, eksil(t)me, küçül(t)me, düş(ür)me, kısaltma. *We do not expect any significant ~ in the number of employees. a 6% ~ in industrial investment.* **~ in force** : kuvvet azalışı, **2.** azaltılan/indirilen/küçültülen miktar, indirim, tenzilât. **to make a ~ on an article** : bir malın fiyatını indirmek. **~ in taxation** : vergi indirimi, **3.** küçültülmüş kopye, **4.** *biy.* mayozlaşma, indirgenerek bölünme, **5.** *kim.* indirge(n)me, redüksiyon, **6.** *cer.* düzeltme, organı normal yerine getirme, **7.** *As.* fethetme, zapt etme, ele geçirme, **8.** *mat.* kısaltma, indirgeme, **9.** perhizle zayıflama/kilo kaybetme. **10. ~al** : indirim+, azaltım+.

reductive, *sf.&is.* **1.** azaltıcı, indirici, eksiltici, küçültücü, kısaltıcı, **2.** indirgeyici (özdek). **3. ~ly** : azaltarak, indirerek, eksilterek, küçülterek, kısaltarak, indirgeyerek, indirgeme suretiyle.

redundance, *is. bk.:* **redundancy.**

redundancy, *is., ç.* **-cies 1.** fazlalık, **2.** gereksizlik, sözün gereksiz tekrarı, (ifadede) ağdalılık, **3.** aşırı bolluk, çokluk. *a ~ of furniture.* **4.** fazla/gereksiz/lüzumsuz şey, **5.** kadro/ihtiyaç fazlası, görevine ihtiyaç kalmayan memur/işçi, **6.** işsizlik, işsiz kalma. **the possibility of ~** : işsiz kalma olanağı, **7. ~ payment** : ek ödenek, prim. ***e.a.- 2. verbosity, prolixity, tautology, 3. profusion, overabundance, 6. unemployment.***

redundant, *sf.* **1.** gereksiz, lüzumsuz, fazla, ziyade. *a ~ word. The story doesn't need all this ~ background material.* **2.** (söz vb) gereksiz tekrarlanmış, ağdalı, mükerrer, fazla ayrıntılı, sıkıcı. *"We two both had an apple each" is a ~ sentence.* **3.** *Brit.* görevine ihtiyaç kalmadığı için işten çıkarılmış. (memur /işçi). **make ~** : görevine ihtiyaç kalmadığı için işten çıkarmak, **4. ~ verb** : çok çekimli fiil. Örneğin *light* fiilinin geçmiş zamanı *lit* veya *lighted* olabileceği için bu fiil çok çekimlidir. **5. ~ly** : gereksiz/lüzumsuz bir şekilde, fazla olarak, ağdalıca. ***e.a.- 1. superflous, extra, unnecessary, surplus. dispensable, 2. wordy, prolix, verbose, tautological. k.a.- 1. necessary, essential, indispensable, 2. concise.***

reduplicate[1], *f.* **-cated, -cating 1.** iki kat yapmak/olmak, iki katına çık(ar)mak, art(ır)mak. *~ his efforts.* **2.** *gr.* ikilemek, anlama güç katmak veya başka kelime yaratmak için bir heceyi/kelimeyi yinelemek veya benzer hece/kelimeleri art arda getirmek. Örneğin: kaçan kaçana, güzel güzel, ev mev. *chitchat, razzle-dazzle.* **3.** tekrar etmek, tekrarlamak, tekrar kopye etmek. ***e.a.- 1. double, iterate, 3. repeat, recopy.***

reduplicate[2], *sf.* **1.** iki kat, iki misli, **2.** yinelenmiş, tekrarlanmış, mükerrer, **3.** *bot.* katmerli. ***e.a.- 1. doubled.***

reduplication, *is.* **1.** iki kat yapma/olma, iki katına çık(ar)ma, art(ır)ma, **2.** *gr.* ikileme, ikilenmiş kelime, **3.** yineleme, tekrir: ifadeye kuvvet vermek için bir cümlenin/mısraın son kısmını sonraki cümlenin/mısraın başında tekrarlama. Ör.: *He gave his life, life was all he could give.* **4.** tekrar etme, tekrarlama, **5.** katlı/katmerli şey. ***e.a.- 3. anadiplosis.***

reduplicative, *sf.* **1.** yineli, yinesel, tekrarlanabilen, iki kat/iki misli yapılabilen, **2.** tekrarlamalı, iki katlı, tekrarlanarak teşkil edilmiş, **3.** *bot.* katmerli, kat kat, **4. ~ly** : yineleyerek, tekrarlayarak, tekrar takrar, iki katlı olarak, iki kat yaparak.

reduviid, *sf.&is.* kan emici (böcek).

redux, *sf.* (hastalık, uzun bir ayrılık vb. den sonra) dönen, avdet eden, geri gelen. *The Victorian era ~.*

redvein maple, *is. bk.:* **flowering maple.**

redware, *is.* kızılyosun *(Laminaria digitata).* KD Amerika kıyılarında bulunan ve bazan besin olarak kullanılan iri kahverengi deniz yosunu.

red water, *is.* kızıl su: idrarda kan ile beliren bir sığır hastalığı.

red wheat, *is.* kızıl buğday.

redwing, *is. zool.* **1.** kızılardıç kuşu, kızılkanat *(Turdus musicus),* **2.** ~ **blackbird/redwinged blackbird** *d.d.* kırmızı kanatlı karatavuk *(Agelaius phoeniceus).*

redwood, *is.* **1.** *bot.* kızılservi *(Sequoia sempervirens),* Kaliforniya'da yetişen ve boyu 180 m'yi bulan dünyanın en yüksek ağacı, **2.** kızılservi kerestesi (kızıl kahverenklidir), **3.** kızıl ağaç: kerestesi kırmızımsı herhangi bir ağaç.

red worm, *is.* kızılsolucan, kızılkurt *(Tubifex):* sularda yaşayan küçük kırmızı kurt.

red-yellow, *is.* turuncu. ***e.a.*** *orange.*

red zinc ore, *bk.:* **zincite.**

ree, *is. bk.:* **reeve**[1] (4).

reecho[1] **= re-eco = reëcho**, *f.* **-echoed, -echoing** tekrar yankıla(n)mak/akset(tir)mek. ***e.a.*** *resound.*

reecho[2], *is., ç.* **-echoes** tekrarlanan yankı.

reechy, *sf.* **reechier, reechiest** *k.d.* pis, kirli, isli.

reed[1], *is.* **1.** *bot.* kamış, saz, *(Phragmites, Arundo),* **2.** *müz.* (a) kamış düdük, (b) kaval, ney, (c) klârnet, zurna vb. nin dili, sipsi. ~ **instrument** : kamışlı/dilli müzik aleti. *Oboes, clarinets and saxophones are ~ instruments.* **4.** (bez tezgâhında) gücü, dokuma tarağı, **5.** uzunluk birimi = 6 *cubits*, **6.** *mim.* yarım silindir şeklinde tiriz/pervaz, **7.** ok, **8** . *bk.:* **abomasum**, **9. a broken** ~ : güvenilmez kimse/şey. ***e.a.*** *7. arrow.*

reed[2], *gl.f.* **1.** kamışla/sazla kaplamak/örtmek, **2.** (paranın/madalyanın vb) kenarını çentiklemek/tırtıklamak, çentik/tırtık yapmak. ***eş ses.*** *read.*

reedbird, *is. bk.:* **bobolink.**

reedbuck, *is., ç.* **-bucks/-buck** *zool.* sarı antilop *(Redunca),* Afrika'da göller ve nehirler civarında yaşayan sarı renkli antilop. **reitbok** *d.d.*

reed bunting, *is. zool.* sazlık yelvesi *(Emberiza schoeniclus).*

reedify, *gl.f.* **-fied, -fying** tekrar inşa etmek/yapmak/kurmak. ***e.a.*** *rebuild.*

reediness, *is.* sazlık/kamışlık olma.

reeding, *is.* **1.** yuvarlak tiriz/pervaz(lar), bu tür pervazlarla yapılan süs, **2.** (para vb. kenarında) tırtık/çentik.

reed mace = reed-mace, *is. bk.:* **cattail.**

reed organ, *is. müz.* dilli org: titreşen madenî dillerle ses çıkaran org.

reed pipe, *is. müz.* kamış düdük, dilli düdük: içindeki madenî dil hava ile titreşerek ses çıkaran org borusu.

reed stop, *is.* org boruları kontrol pedalı.

reeducate = re-educate = reëducate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** yeniden eğitmek/eğitime tâbi tutmak, **2.** (hasta, sakat vb. ne) yeni yetenekler kazandırmak, iş ve yaşama gücünü kuvvetlendirmek, **3.** (cani, katil, vb.) eğiterek ıslah etmek/yola getirmek, **4. reeducation = re-education = reëducation** : yeniden eğitim.

reed warbler, *is. zool.* sazlık ardıcı *(Acrocephalus scirpaceus).*

reedy, *sf.* **reedier, reediest 1.** kamış/saz dolu, kamışlık+, sazlık+, **2.** kamış/saz gibi, **3.** dilli düdük gibi ses çıkaran, ince, tiz.

reef[1], *is.* **1.** resif, döküntü, sığ kayalık, deniz yüzeyi ile beraber veya yüzeyin hemen altında bulunan kayalar, **2.** maden damarı, **3.** *den.* yelkenin bir kat camadanı, **4.** ~ **knot** : camadan bağı, **5.** ~ **point** : camadan halatı, **6. let out a ~ = shake out a** ~ : camadanı fora etmek, **7. (take in a)** ~ : (a) yelkeni camadana vurmak, (b) daraltmak. *She had to take in a ~ in her dress.* (c) *mec.* ihtiyatla/sakınarak hareket etmek, **8. to let out a ~**: kemeri gevşetmek. ***e.a.*** *2. lode, vein, ledge.*

reef[2], *gl.f. den.* camadanını bağlamak, civadıra bastonunu mayna etmek, yelkeni camadan ile küçültmek

reefer, *is.* **1.** *den.* camadancı, **2.** çift sıra düğmeli, kalın ceket, **3.** *argo* esrarlı sigara, **4.** *argo* soğuk hava deposu/vagonu/kamyonu/gemisi.

reefy, *sf.* sığ kayalık, döküntülü.

reek, *is.&f.* **1.** fena/pis koku/kokmak. **to ~ of garlic** : (pis pis) sarımsak kokmak, **2.** buhar/duman (çıkarmak). *Horse ~ing with sweat.* **3.** fena/nahoş bir şeyin istilâsına maruz kalmak. *a government ~ing with corruption.* **4.** tütme(k), tütsülemek, yaymak, neşretmek. *His manner ~s arrogance.* **5. to ~ with crime** : cinayet yatağı olmak. **This district ~s with crime** : Bu semt cinayet yatağıdır. **6.** (zararlı bir fikir vb) yaymaya çalışmak. *The whole film ~s of racism.* **7. ~ingly** : pis pis kokarak, buhar/duman çıkararak.

reeky, *sf.* **reekier, reekiest** pis kokulu, pis koku/duman/buhar yayan.

reel[1], *is.* **1.** makara, çıkrık, bobin, **2.** *Brit.* iğ, çıkrık iği, **3.** makara (dolusu). *two ~s of magnetic tape.* **4.** *foto.* (a) film makarası, (b) sinema filmi makarası, **5.** sendeleme, yalpalama, sendeleyerek yürüme, başı dönme, **6.** (a) oynak bir İskoç dansı, (b) bu dansın müziği, **7. off the ~** *k.d.* çabucak, kolayca, **8. ~ and bead** *bk.:* **bead and reel.** ***e.a.-*** *5. giddiness, 7. quickly, easily.*

reel[2], *f.* **1.** makaraya/bobine sarmak, **2. ~ in** : makaraya sararak çekmek. *to ~ a fish in.* **3. ~ off** : pürüzsüzce/akıcı bir dille (hikâye) anlatmak, kolayca söylemek, sayıp dökmek. *My grandfather can ~ off stories by the hour.* **4.** (darbe/şok vb. etkisiyle) sars(ıl)mak, sersemle(t)mek, **5.** sendelemek, yalpalamak, (sendeleyip) düşmek, **6.** sersemle(t)mek, başı(nı), dön(dür)mek. **My brain ~ed with all my plans for my new house** : Yeni evin plânlarını düşünmekten başım döndü. **7.** fırıl fırıl dön(dür)mek. ***e.a.-*** *4. sway, rock, 5. stagger, waver, 6&7. whirl.*

reembroider, *gl.f.* tekrar (nakış) işlemek.

reemploy, *gl.f.* tekrar atamak/tayin etmek/işe almak. **~ment** : tekrar işe al(ın)ma.

reenact, *gl.f.* **1.** (yasa vb) yeniden çıkarmak/kabul etmek, **2.** (oyun vb) tekrarlamak, tekrar oynamak/temsil etmek. *They used to ~ this play, endlessly, in the playground. The actor will ~ the role he made famous.* **3. reenactment** : (yasa vb) yeniden çıkarma/kabul etme, (oyun vb.) tekrarlama, tekrar oynama/temsil etme.

reenforce(ment)= re-enforce(ment)= reënforce(ment) *bk.:* **reinforce(ment)= reinforce(ment).**

reenforcer= re-enforcer= reënforcer *bk.:* **reinforcer= re-inforcer.**

reenlist = re-enlist = reënlist, *f.* **1.** tekrar askere almak/çağırmak/gitmek/yazılmak, askerliğini uzatmak. *The sergeant ~ed for 3 years. They hoped to ~ many of last year's volunteers.* **2. ~ment** : tekrar askere alma/çağırma/gitme/yazılma; yeniden askere yazılan/alınan kimse; ikinci askerlik süresi, askerlik uzatım süresi. *His army ~ment is 3 years.*

reenter = re-enter = reënter, *f.* **1.** tekrar girmek/gelmek, **2.** yeniden kaydet(tir)mek, **3.** (oyma işinin) çizgilerini derinleştirmek, daha derin oymak.

reentering, *sf.* **1.** tekrar giren, **2.** içeriye giren/uzanan (köşe vb.), **3. ~ angle** *geom.* içe giren açı, çokgenin 180°'den büyük iç açısı.

reentrance = re-entrance = reëntrance, *is.* **1.** tekrar giriş, **2.** yeniden kayıt.

reentrant, *sf.&is.* **1.** içeri giren, tekrar giren, yeniden kaydolunan (kimse/şey), **2.** girintili (köşe vb.), içeriye doğru girinti yapan (istihkâm duvarı vb.), **3.** *bk.:* **reentering angle.**

reentry, *is., ç.* **-tries 1.** tekrar/yeniden girme/giriş, **2.** *huk.* mülke yeniden sahip olma, **3.** *hv.* uzaydan geri dönme/dönüş, uzayda uçtuktan sonra atmosfere girme/giriş.

reest, *f. İsk.* **1.** durdurmak, engel/mani olmak, **2.** (et, balık vb.) tütsülemek, kurutmak. ***e.a.-*** *1. check, balk, 2. dry, cure.*

reeve[1], *is.* **1.** (İngiltere kasabalarında) yüksek memur, **2.** (Kanada'da) köy/şehir meclisi başkanı, **3.** *Brit.* kâhya, vekilharç, idare memuru, nezaretçi, **4.** *zool.* **ree** *d.d.* (dişi) dövüşken kuş *(Philomachus pugnax).* ***e.a.-3.*** *bailiff, steward, overseer, 4. ruff.*

reeve[2], *gl.f.* **reeved/rove, reeving** *den.* **1.** (halat) delikten/makaradan geç(ir)mek, **2.** halatı delikten/makaradan geçirip bağlamak.

reexamine = re-examine, *gl.f.* **1.** tekrar muayene/tetkik etmek, tekrar incelemek, **2.** tekrar sınava sokmak/imtihan etmek, **3.** tekrar soruşturmak/araştırmak, **4.** *huk.* (bir tanığı) tekrar sorguya çekmek, **5. ~able**: tekrar incelenebilir/araştırılabilir /sınava sokulabilir/sorguya çekilebilir, **6. reexamination = re-examination** : tekrar inceleme/sınava sokma/soruşturma/araştırma, tekrar sorguya çekme, **7. reexaminer = re-examiner** : tekrar inceleyen/sınava sokan/tekrar soruşturan/araştıran/sorguya çeken.

reexport= re-export=reëxport, *f.* **1.** (ithal edilen malı) tekrar ihraç etmek/dışarıya satmak. **2. ~ation** : tekrar ihraç, **3. ~er** : tekrar ihraç eden kimse.

ref, *is.&f.* **reffed, reffing** *argo bk.:* **referee.**

ref. = **1.** referee, **2.** reference, **3.** referred, **4.** reformation, **5.** reformed, **6.** refund.

reface, *gl.f.* **-faced, -facing** dış yüzünü yenilemek/tamir etmek, yeni yüz/kılıf geçirmek.

refect, *gl.f. esk.* yiyip içerek canlanmak.

refection. *is.* **1.** yiyip içerek canlanma/kuvvetlenme, **2.** hafif yemek/kahvaltı, **3.** *tıp* vitaminsizliğin arazından birdenbire kurtulma.

refectory, *is., ç.* **-ries** (manastırda/üniversitede) yemekhane. ~ **table** : uzun yemek masası.

refer, *f.* **-ferred, -ferring 1.** dikkati/düşünceyi bir şeye yöneltmek/tevcih etmek. *The asterisk ~s the reader to a footnote. I ~ you to a paper of Z.A. recently published.* **~ring to your letter of 5th** : 5 tarihli mektubunuzla ilgili olarak/mektubunuza karşılık olarak, **2.** başvurmak, müracaat etmek, bakmak. **He ~red to his watch for the exact time** : Saatin kaç olduğunu öğrenmek için saatine baktı. *to ~ to a map. Information which can be ~red to on future occasion.* **3.** havale etmek, göndermek, arz etmek, sunmak. **to ~ a matter to s.o.** : bir işi birisine havale etmek. *She was ~red by her doctor to an internist.* **4.** isnat etmek, atfetmek, hamletmek, vermek, mal etmek. **Some people ~ his success to good luck** : Bazı kimseler onun başarısını talihe atfediyorlar. **5.** ima/işaret etmek, dokunmak, anmak, zikretmek, kastetmek. *In his letter he rarely ~red to political events.* **I am not ~ring to your book** : Sizin kitabınızı kastetmiyorum. **I will not ~ to the matter again** : Bu meseleye bir daha dokunmayacağım. **Never ~ to him in my presence** : Benim yanımda onun adını bir daha anma. **6.** bakmak, danışmak, sormak. **to ~ to an authority** : yetkili bir kimseye danışmak. *To ~ to the dictionary.* **7.** adlandırılmak, ... diye anılmak, ... denmek. *This kind of art is often ~red to as "surrealism".* **8.** ilgilendirmek, ait olmak. **This matter ~s to you** : Bu mesele size aittir. ***e.a.- 1. direct, 4. attribute, ascribe, impute, 5. allude.***

referable= referrable= referrible, *sf.* müracaat edilebilir, başvurulabilir, havale edilebilir, ima/ isnat/atfedilebilir, danışılabilir, sorulabilir.

referee[1], *is.* **1.** hakem, **2.** uzlaştırıcı, arabulucu, **3.** *huk.* bilirkişi, **4.** *Brit.* referans gösterilen kimse, **5.** *Brit.* yayınlanacak kitap ve makaleleri bilimsel açıdan inceleyen yetkili kişi. ***e.a.- 1. judge, arbitrator, arbiter.***

referee[2], *f.* **-eed, -eeing** hakemlik etmek, hakem olmak uzlaştırmak, ara bulmak.

reference[1], *is.* **1.** havale etme/edilme, **2.** başvurma, müracaat (etme), danışma. ~ **mark** : müracaat işareti. **cross** ~ : öz kaynakça: aynı kitapta konu ile ilgili başka kısımları gösteren not. **for future** ~ : ileride başvurmak üzere/için. *I'll keep this book for future ~.* **3.** ima, atıf, anma, zikretme, isnat, kinaye, telmih. **make ~ to** : anmak, söylemek, zikretmek, ima/isnat etmek. **There is no further ~ to him in her diary** : Hatıratında onun adı bir daha geçmiyor. **4.** kaynakça, referans, bilgi alınacak kaynak, müracaat yeri /kitabı. *valuable ~ documents. ~ material.* ~ **library = ~ department** : araştırma için başvurulan kitaplık. ~ **book** : müracaat kitabı, **5.** tavsiye eden kimse. **give s.o. as a** ~ : birisini referans göstermek, **6.** iyi hâl kâğıdı, tanıklık, tavsiyename, bonservis, referans, **7.** ilgi, münasebet, alâka, ilişki, söz konusu etme, kale alma. **have ~ to** : ... ile ilgili olmak, -e ait olmak/ taallûk etmek, **8. frame of** ~ : (a) dayanak, mesnet: varılan karar ve hükmün dayandığı bilgi, fikir, müşahede vb. *Their frame of ~ was totally anti-Islamic prejudices.* (b) ~ **frame** *d.d. mat.* karşılaştırma konaç dizgesi, referans koordinat eksenleri, **9. terms of** ~ : yetki, salâhiyet, yetki sınırı. *The question of finance was not within our terms of ~.* **10. with ~ to** : ... ile ilgili olarak, -e dair/göre, -e gelince, ... münasebetiyle/ dolayısıyla. *With ~ to what we discussed last week I would like to read you this letter I received.* **11. without ~ to** : kale almaksızın, bakmaksızın, hesaba katmadan, sarfınazar ederek. **all persons without ~ to age** : yaşa bakmaksızın herkes. **They acted without ~ to the local authority** : Mahallî yetkilileri hesaba katmadan hareket ettiler. **12.** ~ **point**: nirengi noktası. ***e.a.- 3. allusion, mention, suggestion, hint, 6. recommendation, credentials, endorsement, certification, 7. concern, consideration, relation, connection, regard.***

reference[2], *f.* **-enced, -encing 1.** kaynakça göstermek, başvurulacak kaynakları belirtmek, **2.** başvurulan eserlerin listesini yapmak.

reference group, *is. sos.* özenilen küme: kişilerin düşünce, değer ve davranışlarını örnek alarak benimsedikleri toplumsal küme.

referendum, *is., ç.* **-dums/-da 1.** kamuoyu, halk oyu, genel oy, referandum, plebisit, **2.** tüm danış hakkı, tüm danışma ilkesi.

referent, *is.* **1.** kastedilen kavram/nesne, **2.** söz/simge ile ima edilen şey, **3.** *man.* bir önermede sonraki terimlerin ilgili oldukları ilk terim.

referential, *sf.* **1.** ima/işaret eden, atıf yapan, ilgi gösteren. ~ *to something.* **2.** kaynakçalı, mehaz/referans ihtiva eden, **3.** kaynakça niteliğinde, kaynakça ile ilgili. *notes for ~ use.* **4.** kaynakça/müracaat eseri olarak kullanılan, başvurulan, **5. ~ly** : ima suretiyle, kaynakça olarak.

referral, *is.* **1.** havale etme/edilme, başvur(ul)ma, müracaat etme/edilme, **2.** tavsiye etme/edilme, **3.** telmih, ima, atıf, anma, zikretme, **4.** (bir kimseye/işe) tavsiye edilen kişi.

referrer, *is.* havale/tavsiye eden, atfeden, ima/işaret eden, dikkati bir şeye yönelten kimse.

refill, *is.&f.* **1.** tekrar doldurma(k), **2.** yedek, aynı mahfaza içine konulup kullanılan madde. **a ~ for a ball point pen** : tükenmez kalem için yedek uç, **3. ~able** : tekrar doldurulabilir.

refinable, *sf.* arıtılabilir, tasfiye edilebilir.

refinance, *gl.f.* **-nanced, -nancing 1.** tekrar para sağlamak/finanse etmek, **2.** ek para/ödenek/kredi sağlamak/vermek/temin etmek.

refine, *f.* **-fined, -fining 1.** arıt(ıl)mak, tasfiye etmek/edilmek, temizle(n)mek, saf bir hâle getir(il)mek, safileş(tir)mek, **2.** incel(t)mek, zarifleş(tir)mek, **3.** tasfiye yolu ile yabancı maddelerden kurtarmak, **4.** düşünce ve duygularda ince/nazik/kibar ve zarif olmak, kibar ve kültürlü olmak. ***e.a.- 1. purify, clarify.***

refined, *sf.* **1.** ince, kibar, zarif, nazik, **2.** arı, has, saf, arıtılmış, **3.** rakik, ince ruhlu, hassas, tam, dakik, **4. ~ly** : incelikle, kibarca, zarifane, nazikane; saf/ arıtılmış bir şekilde; rikkatle, ince ruhlu/hassas, bir şekilde, **5. ~ness** *bk.:* **refinement** (1-3). ***e.a.- 1. cultivated, polished, 2. purified, clarified, distilled, 3. subtle, precise, exact. k.a.- 1. rude, coarse, crude.***

refinement, *is.* **1.** incelik, kibarlık, zarafet, nezaket, **2.** arılık, saflık, **3.** rikkat, ince ruhluluk, hassaslık, **4.** arıtma, tasfiye, **5.** arı/saf/halis şey, **6.** titizlik, müşkülpesentlik. ***e.a.- 1. cultivation, culture, fineness, elegance, breeding, delicacy, 2. purification, 3. subtlety, 6. fastidiousness. k.a.- 1. coarseness, grossness, vulgarity.***

refiner, *is.* arıtan, arıtıcı, tasfiye eden, temizleyen.

refinery, *is.* arıtım evi, tasfiyehane, rafineri, şeker fabrikası, kalhane, kal ocağı.

refinish, *gl.f.* (ağaç eşya, mobilya vb.) cilâlamak, parlatmak. **~er** : cilâlayan, parlatan.

refit, *is.&f.* **1.** tekrar/yeniden donatma(k)/teçhiz etme(k)/donanmak/teçhiz edilmek, **2.** yeni malzeme/teçhizat sağlamak, **3.** onarma(k), tamir (etmek), düzeltme(k), tekrar kullanılacak hâle getirme(k) (özellikle gemi tamiri).

refl. = **1.** reflection, **2.** reflective, **3.** reflex, **4.** reflexive.

reflate, *f.* **-flated, -flating** (piyasada) para/kredi hacmini artırmak, tedavüle fazla para sürmek, enflasyonu körüklemek.

reflation, *is.* para/kredi hacmini artırma, tedavüle fazla para sürme.

reflect, *f.* **1.** (ışık/ses/ısı vb.) yansı(t)mak, akset(tir)mek. **be ~ed** : yansımak. *The mirror ~ed her beautiful image. Trees ~ed in the water. This speaker ~ed public opinion.* **2.** (aynada/suda) hayalini göstermek, görüntülemek, **3.** sonuçlanmak, sonuç vermek, sahibine rücu etmek, geri tepmek. ~ **on s.o.** : birine kabahat bulmak, kabahatı birine atmak. ~ **credit on s.o.**: birine şeref/onur kazandırmak, **4.** düşünmek, düşünceye dalmak, tefekkür etmek. ~ **on/about sth** : bir şey üzerinde/ hakkında düşünmek. **I never ~ed whether it was possible** : Mümkün olup olmadığını asla düşünmedim. **He never ~ed that she might not be at home** : Onun evde olmayabileceğini hiç aklına getirmedi. **5.** *anat.* katlanmak, kat/kırışık teşkil etmek. ***e.a.- 4. ponder, meditate, think, deliberate, contemplate, study.***

reflectance, *is. fiz.* yansıtırlık: bir yüzeyden yansıyan ışık şiddetinin gelen ışık şiddetine oranı. *bk.:* **albedo.** ***e.a.- reflectivity.***

reflectibility, *is.* yansıtabilme.

reflecting, *sf.* **1.** yansıtan. ~ *mirror/ projector/ microscope* **2.** yansıyan. **3.** düşünceli, derin düşünen. **in my ~ moment** : düşünceli bir anımda, **4. ~ly** : yansıtarak, düşüncelere dalarak, **5.** ~ **telescope = reflector** : yansımalı gökgözler, aynalı teleskop.

reflection, *is. (Brit.:* **reflexion**) **1.** yansıtma, **2.** yansıma, aksetme, **3.** yansıyan/akseden şey, akis, **4.** derin düşünce, tefekkür, fikir,

5. derin düşünme, tefekküre dalma, **6.** iftira, üstüne atma, ayıplama, kınama, **7.** *anat.* katlanma, kırışma, **8. ~al** : yansıma+, yansımadan ileri gelen, **9. ~less** : yansımasız. ***e.a.- 4&5. meditation, rumination, deliberation, cogitation, study, thinking, reverie, 6. aspersion, imputation, reproach, animadversion.***

reflective, *sf.* **1.** düşünceli, derin düşüncelere dalmış, düşünen, mütefekkir. *a ~ man.* **2.** düşünce+, düşünme+. **~ power**: düşünme gücü, **3.** yansıma+, yansımadan ileri gelen, yansı(tıl)mış, akset(tiril)miş, **4.** yansıtıcı, aksettirici, yansıyan, aksede, aksedici, **5. ~ly** : derin düşünerek, düşünceli bir şekilde; yansıyarak. **6. ~ness** : derin düşünme/tefekkür hâli; *fiz.* yansıtıcılık, yansıtma niteliği. ***e.a.- 1. meditative, thoughtful, pensive.***

reflectivity, *is., ç.* **-ties 1.** yansıtıcılık, yansıtma niteliği, **2.** derin düşünme/tefekkür hâli, **3.** *fiz. bk.:* **reflectance.**

reflector, *is.* **1.** yansıtıcı, yansıtaç, **2.** yansıtıcı yüzey, **3.** yansımalı gökgözler, aynalı teleskop, **4.** *fiz.* yansıtaç: çekirdek tepkileşimliklerinde ılıncıkları çekirdek fırını içine geri çeviren özdek katmanı, **5.** *ilet.* yansıtıcı, reflektör, elektromanyetik dalgaları yansıtmak için çoğunlukla tevcihli antenlere takılan madenî yüzey, **6. ~ize** : yansıtıcı takmak, yansıtır hale getirmek.

reflet, *is.* parlaklık, (seramik eşyada) sır.

reflex[1], *sf.* **1.** *fizy.* tepkemli, gayriihtiyarî, irade dışında/elinde olmayarak vukua gelen. **~ center**: tepke merkezi: beyinde gayriihtiyarî hareketleri idare eden merkez, **2.** ters, geri çevrilmiş, zıt, tersine dönük, **3.** bükük, arkaya/geriye bükülmüş, **4.** *ilet.* farklı frekanslı iki işareti aynı anda şiddetlendiren (elektron tüpü), **5. ~ angle** : yansık açı: 180 -360 arasındaki açı, **6. ~ arc** : tepke kemeri: uyaranı alıcı sinirler yoluyla etkileyici sinire aktaran kemer, **7. ~ inhibition** : tepke ketlenmesi: bir tepke ya da tepkinin tümünün ya da bir parçasının başka bir tepke ya da tepkinin devime geçmesi yüzünden engellenmesi.

reflex[2], *is.* **1.** *fizy.* tepke, yansı, refleks, gayriihtiyarî meydana gelen hareket. **~ action** *d.d.* **2.** yansıma, yansımış hayal/görüntü/imge, **3.** yansıyan ışık, **4. chain ~** : tepke zinciri, birbiri ardınca gelen tepke dizisi.

reflex[3], *gl.f.* **1.** yansıtmak, aksettirmek, **2.** geriye/arkaya döndürmek/bükmek.

reflexion(al), *Brit. bk.:* **reflection(al).**

reflexive, *sf.* **1.** *gr.* dönüşlü. **~ pronoun** : dönüşlü zamir. **~ verb** : dönüşlü fiil, öznesi ve nesnesi aynı olan fiil. *I shave myself* cümlesindeki *shave* gibi, **2.** tepkesel, refleks/tepke ile ilgili, **3.** yansıma+, aksetme+, akis+, **4. ~ly** : dönüşlü olarak, tepkesel olarak, yansıyarak, **5. ~ness** : dönüşlülük, tepkesellik, yansıma, aksetme, akis.

reflexly, *zf.* tepke ile, gayriihtiyarî, irade dışında, elinde olmayarak.

reflexology, *is.* tepke bilimi.

refluence, *is.* geriye akma, çekilme.

refluent, *sf.* geri(ye) akan, çekilen.

reflux, *is.* geriye akış/ akma, çekiliş, cezir, gidim, inme. *Flux and ~ of fortune.* ***e.a.- ebb.***

reforest, *f.* yeniden ağaçlandırmak/ağaç dikmek, ağaç yetiştirmek. **~ation** : yeniden ağaçlandırma.

reform[1], *gl.f.* **1.** düzeltmek, ıslah etmek, düzene sokmak, reform yapmak, **2.** ahlâkını düzeltmek, kötü huylardan vazgeç(ir)mek, yola getirmek/gelmek, ıslah olmak, nefsini ıslah etmek. *Prisons should try to ~ criminals instead of just punishing them.* **3.** kötülüğe/suiistimale son vermek, **4.** yeni şekle sokmak, şeklini yenilemek, yeniden teşkil etmek/düzene koymak. ***e.a.- 1. improve, reclaim, amend, emend, better, rectify, ameliorate, repair, restore. k.a.- 1. worsen.***

reform[2], *is.* **1.** düzeltme, ıslah, düzene sokma, reform, kötülükleri/ahlâksızlıkları düzelterek yeni bir yönetim kurma. *The new government put through many ~s.* **2.** ahlâkını düzeltme, kötü huylardan vazgeç(ir)me, yola getirme/ gelme, ıslah olma, nefsini ıslah etme.

reformable, *sf.* düzeltilebilir, ıslah edilebilir.

reformation, *is.* **1.** düzeltim, düzelt(il)me, islâhat, tanzimat, **2.** *b.h.* dinsel devrim, reformasyon: XVI. yy. da yüzyılda katolikliğin ıslahı ile başlayıp Protestanlıkla sona eren dinî ıslahat, **3.** nefis ıslahı, ahlâkın düzel(til)mesi, **4. ~al** *bk.:* **reformative.** ***e.a.- 1. correction, betterment, amelioration, improvement. k.a.- 1. deterioration.***

reformative= reformatory, *sf.* düzeltici, ıslah edici, kötülükleri/yolsuzlukları/ahlâksızlıkları giderici.

reformatory, *is., ç.* **-ries** ıslah evi, suçlu gençleri ıslah eden/eğiten kurum. **reform school** *d.d.*

Reform Bill = Reform Act, *is.* Reform Yasası: İngiltere'de 1832'de kabul edilen seçim yasası.

reformed, *sf.* **1.** düzeltilmiş, ıslah edilmiş, **2.** ahlâkı düzelmiş, kötü huylarını terk etmiş, **3.** *b.h.* Kalvin ve Zwingli öğretisini benimsemiş (Protestan kilisesi), **4.** ~ **spelling** : sadeleştirilmiş imlâ: İngilizce imlânın telâffuz edilmeyen lüzumsuz harflerini atarak geliştirilen imlâ. ***through*** yerine **thru**, ***though*** yerine **tho**, ***slow*** yerine **slo** yazmak gibi.

reformer = reformist, *is.* düzeltimci, devrimci, ıslahatçı, reformcu.

reformism, *is.* düzeltimcilik, devrimcilik, ıslahatçılık, reformculuk.

refract, *gl.f.* **1.** (ışığı) kırmak/saptırmak, **2.** *optik* gözün/merceğin kırılım imlecini belirlemek, **3. ~able** : kırılabilir, **4. ~edly** : kırılarak, **5. ~ing telescope** : kırılımlı gökgözler.

refraction, *is.* **1.** *fiz.* kırılım: ışık, ses, elektromanyetik dalganın bir ortamdan yayılım hızı farklı başka bir ortama geçince doğrultu değiştirmesi. ~ **index = index of** ~ : kırılım imleci. ~ **of light** : ışığın kırılımı, **2.** *optik* göz merceğinin ışığı kırarak görüntü oluşturması, **3.** *astr.* (a) ışığın kırılması dolayısıyla gök cisminin gerçek ve görünen doğrultuları arasındaki açı (zenit için sıfır, yatay için maksimum değer alır), (b) gök cisminin görünen yeri, **4. ~al** : kırılımsal.

refractive, *sf.* **1.** kırılımsal, kırılım+, **2.** ~ **index** : kırılım imleci, **3.** (ışığı) kıran, **4. ~ly** : kırılarak, kırılmak suretiyle. ***e.a.- 2. index of refraction.***

refractivity, *is. fiz.* kırılırlık.

refractometer, *is.* **1.** *fiz.* kırılımölçer, bir maddenin kırılım imlecini ölçen alet, **2. refractometric** : kırılım ölçümsel, **3. refractometry** : kırılım ölçme.

refractor, *is.* **1.** (ışığı vb.) kıran (şey), **2.** mercekli gökgözler/teleskop.

refractory[1], *sf.* **1.** asi, serkeş, inatçı, dikkafalı, itaatsiz, yola gelmez, ıslah edilemez. *a ~ child.* **2.** (a) kolay işlenemez, (b) tedavisi zor, kolay tedavi edilemez (hastalık), **3.** ergimez, ateşe dayanıklı (maden cevheri vb). **4. refractorily** : serkeşlikle, inatçılıkla, itaatsizlikle, **5. refractoriness** : asilik, serkeşlik, inatçılık, dik kafalılık, itaatsizlik; kolay işlenemezlik; tedavi zorluğu; ergimezlik, ateşe dayanıklılık, **6.** ~ **period = ~ phase** *psikol.* direnç dönemi: sinir ya da kasların bir bölümüne uygulanan bir uyarıdan sonra bu bölümün kısa bir süre ikinci bir uyarana karşı duyarsız kalması. ***e.a.- 1. obstinate, disobedient, perverse, mulish, headstrong, intractable, unruly, unmanageable. k.a.- 1. obedient, tractable, manageable.***

refractory[2], *is.* **1.** ergimez, ateşe dayanıklı madde, **2. refractories** : ateş tuğlası, ateşe dayanıklı tuğla, **3.** *fizy.* uyarıya cevap verildikten sonraki az duyarlık.

refrain[1], *gs.f.* **1.** *gen.* ~ **from** : sakınmak, kaçınmak, içtinap/ihtiraz etmek, kendini tutmak/alıkoymak. **be unable to** ~ **from** : -den kendini alamamak. *For better health you must ~ from eating too much. He ~ed from making an angry retort.* **2.** *esk. bk.:* **restrain, curb.** ***e.a.- 1. cease, desist, abstain, forbear.***

refrain[2], *is.* **1.** nakarat, şiirde/şarkıda eşit aralıklarla tekrarlanan mısra/beyit/nağme, **2.** *müz.* (a) nakarat nağmesi, (b) melodi, (c) şarkı nakaratı.

refrangible, *sf.* **1.** (ışık vb.) kırılabilir, **2. ~ness = refrangibility** : kırılabilme.

refresh, *f.* **1.** tazele(n)mek, yeniden canlan(dır)mak, hayat/zindelik/canlılık vermek/bulmak. *A shower always ~es me on hot days.* ~ **oneself** : canlanmak, dinlenmek, tazelik kazanmak, serinlemek, açılmak, ferahlamak, yorgunluğunu gidermek. *The travalers stopped at an inn to ~ themselves. The rain ~ed parched plants.* **2.** dinlen(dir)mek, serinle(t)mek, ferahla(t)mak, **3.** anımsatmak, hatırlatmak, hafızayı uyarmak, hatırasını uyandırmak/tazelemek, yeniden hatırına getirmek. *Please ~ my memory as to where we've met before.* **4.** noksanını tamamlamak/ikmal etmek, (mevcut malı) yenilemek, **5.** yiyip içmek, içerek serinlemek. ~ **the inner man** : yiyip içerek canlanmak. ***e.a.- 1. revive, reinvigorate, reanimate, brace, strengthen, 2. restore, freshen, 4. replenish, renew. k.a.- 1. weaken, tire, weary, fatigue.***

refresher, *sf.&is.* **1.** tazeleyici, canlandırıcı, tazeleyen/canlandıran/ihya eden (şey). ~ **course**: hatırlatıcı/öğretici kurs, eski bilgileri tazeleyen ve yeni bilgiler öğreten kurs, **2.** *k.d.* içki, meşrubat, **3.** *Brit.- huk.* ertelenen veya fazla uzayan dava için avukata ödenen ek ücret.

refreshful, *sf.* **1.** tazeleyici, canlandırıcı, ferahlatıcı, serinletici.

refreshing, *sf.* **1.** tazeleyici, canlandırıcı, hayat/zindelik /canlılık verici, ferahlatıcı, serinletici, dinlendirici, **2.** yeni/görülmedik ve hoş, iç açan, neşe veren, **3. ~ly**: tazeleyerek, canlandırarark, zindelik/canlılık vererek, ferahlatarak, dinlendirerek.

refreshment, *is.* **1.** tazele(n)me, canlan-(dır)ma, hayat/zindelik/canlılık verme, serinle-(t)me, dinlen(dir)me, **2.** canlandıran/ferahlatan/serinleten şey, yiyecek ve içecek, **3. ~s** : hafif yemek ve meşrubat/ içecek, **4. ~ car** : büfe vagonu, **5. ~-room** : istasyon büfesi.

refrigerant, *sf.&is.* **1.** soğutkan, soğutucu/dondurucu (madde), **2.** ateş düşürücü (ilâç). ***e.a.- 1. cooling, freezing.***

refrigerate, *gl.f.* **-ated, -ating** soğutmak, soğukta/buz dolabında saklamak/dondurmak.

refrigeration, *is.* soğutma, soğukta/buz dolabında saklama/dondurma.

refrigerative/refrigeratory, *sf.* soğutucu, dondurucu.

refrigerator, *is.* **1.** buzdolabı, soğutucu, soğuk hava deposu, soğutmalı gemi/vagon vb. ~ **car** : frigorifik vagon, **2.** yoğuşturucu: damıtımda buharı sıvılaştıran kısım. ***e.a.- 2. condenser, rectifier.***

refringence/refringency, *is., ç.* **-cies** (ışığı vb) kırma/kırabilme niteliği.

refringent, *sf. bk.:* **refractive.**

reft, *f. bk.:* **reave** *(geç.z.&sf.f.).*

refuel, *f.* **-eled, -eling** *(Brit.:* **-elled, -elling**) yakıt almak/ikmal etmek, (tekrar) yakıt doldurmak. *to ~ an airplane.*

refuge[1], *is.* **1.** sığınak, barınak, melce. **take ~** : sığınmak.*To take ~ from a storm. The cat took ~ in a tree.* **2.** sığınacak/korunacak yer. *A deserted farmhouse was their ~ from the storm.* **3.** tehlike vb. hâlinde başvurulan çare, yardım ve imdat umulan şey, **4.** *Brit.* korunak, kalabalık cadde geçişlerinde yaya korunağı. ***e.a.- 1,2. shelter, security, safety, asylum, retreat, sanctuary, haven, stronghold.***

refuge[2], *f.* **-uged, -uging** *esk.* sığın(dır)mak, barın(dır)mak, tehlikeden koru(n)mak. ***e.a.- take refuge.***

refugee, *is.* sığınık, mülteci, kişisel güveni için başka bir ülkeye sığınan kimse. **~ism** : sığınma, iltica, sığınıklık, mültecilik.

refugium, *is., ç.* **-gia** doğal alan: doğal haline dokunulmamış bölge.

refulgence = refulgency, *is.* parlaklık, şaşaa, görkem, ihtişam, tantana, revnak. ***e.a.- radiance, brightness, splendor.***

refulgent, *sf.* **1.** parlak, şaşaalı, görkemli, ihtişamlı, muhteşem, tantanalı, revnaklı. **a ~ sunrise. 2. ~ly** : parlak/şaşaalı/görkemli/muhteşem bir şekilde, ihtişamla. ***e.a.- 1. shining, radiant, glowing, splendid.***

refund[1], *f.* **1.** (alınmış parayı) geri vermek, ödemek, iade etmek. *If these shoes do not wear well, the shop will ~ you money.* **2.** telâfi etmek, zararını ödemek, **3.** yeniden para tedarik etmek, eski bonoyu yenisi ile değiştirmek, **4. ~able** : parası geri verilebilir/iade edilebilir, **5. ~er** : geri ödeyen, parasını geri veren, **6. ~ment**: para iadesi, geri ödenti. ***e.a.- 1. repay.***

refund[2], *is.* **1.** para iadesi, geri ödenti, iade edilen/geri verilen para.

refurbish, *gl.f.* **1.** tekrar cilâlamak/parlatmak, yenilemek, tazelemek, süslemek, **2. ~ment** : yenileme, tazeleme, süsleme. ***e.a.- 1. polish up, brighten, renovate, freshen, refurnish, redecorate.***

refusable, *sf.* reddedilebilir.

refusal, *is.* **1.** ret, geri çevir(il)me, kabul etmeme/edilmeme, imtina, ret cevabı. **~ to obey an order** : bir emre itaat etmeme. **to give a flat ~** : düpedüz reddetmek. **I will take no ~** : İtiraz kabul etmem; lamı cimi yok! **2.** kabul veya reddetme hakkı. **the first ~** : bir mal başka alıcılara gösterilmeden önce satın alıp almama hakkı. **have the ~ of** : kabul edip etmemeye hakkı olmak. **have the first ~ of sth** : mal başka alıcıya gösterilmeden seçme hakkına sahip olmak. **If you sell your house will you let me have the first ~ ?** Evini satışa çıkarırsan önce bana haber ver(ir misin?). ***e.a.- 1. declination, rejection, 2. option.***

refuse, *f.* **-fused, -fusing 1.** reddetmek, kabul etmemek. *He asked her to marry him but she ~d.* **2.** vermemek. **to ~ permission**: izin vermemek, **3.** razı olmamak, istememek, yanaşmamak. *to ~ to discuss the question.* **4.** *esk.* vazgeçmek, feragat etmek, **5.** (at) hendek veya çitten atlamayı istememek. *The horse ~d to jump the wall.* **6.** kaçınmak, imtina etmek, **7.** *As.* kanatları geri çekmek, **8.** (a) yeniden eri(t)mek, (b) *elekt.* yeni sigorta takmak, (c) (sigorta) tekrar atmak. ***e.a.- 1. rebuff, decline, reject, spurn, 2. deny, 4. renounce, d isown, resign. k.a.- 1. accept, consent to, approve, agree to, welcome. NOT:*** **DECLINE** sözü, **REFUSE**'den daha mülâyim ve kibar bir deyimdir. **REFUSE** sert ve haşin bir şekilde reddetmeyi ifade eder. *To refuse a bribe; to decline an invitation.* **REJECT** ise daha da kesin ve sert bir şekilde reddetmek demektir: *to reject a suitor.* **SPURN** hakaretle ve sert bir şekilde reddetmektir: *to spurn a bribe.* **REFUSE**, bir iş yapmayı, daveti, verilen hediyeyi, izin vermeyi vb. reddetmek için kullanılır, fakat bir plânı, teklifi reddetmek anlamında kullanılamaz. **DECLINE,** bir iş yapmayı, daveti, teklifi, hediyeyi sözle reddetmek anlamında kullanılmalı, fakat bir plânı, izin vermeyi reddetmek anlamında kullanılmamalıdır. **REJECT**, plân ve teklifi reddetmek anlamında kullanılır, fakat daveti ve izin vermeyi reddetme anlamında kullanılmaz.

refuse[2], *is.* süprüntü, çöp, pislik, döküntü, kırpıntı. ***e.a.- rubbish, trash, garbage, waste.***

refuse[3], *sf.* değersiz, işe yaramaz. ***e.a.- discarded, worthless, rejected.***

refutable, *sf.* cerh edilebilir, delillerle çürütülebilir, yalanlanabilir. **refutability:** cerh edilebilme, delillerle çürütülebilme, yalanlanabilme. **refutably**: cerh edilebilecek şekilde.

refutal, *is. bk.:* **refutation.**

refutation, *is.* **1.** cerh (etme), delillerle çürütme, **2.** yalanma, bir kimsenin yanıldığını ispat etme. ***e.a.- disproof, refutal.***

refutative = refutatory, *sf.* cerh edici, (delillerle) çürüten, yalanlayan, yanıldığını ispatlayan.

refute, *gl.f.* **-futed, -futing 1.** cerh etmek, delillerle çürütmek. *to ~ a statement. This piece of evidence would have ~d the charge of his accuser.* **2.** yalanlamak, (bir kimsenin) yanıldığını ispatlamak, **3. refuter** : cerh eden, çürüten, yalanlayan. ***e.a.- 1. disprove, rebut, 1,2. confute.***

regain, *gl.f.* **1.** (tekrar/yeniden) kazanmak/elde etmek /ele geçirmek, geri almak, istirdat etmek, tekrar kavuşmak. **to ~ health**: sağlığına tekrar kavuşmak. **to ~ consciousness**: ayılmak, kendine gelmek, **2.** tekrar varmak/ulaşmak/vasıl olmak. **to ~ the shore** : tekrar kıyıya ulaşmak. **to ~ one's house** : evine dönmek, **3. ~able** : (tekrar/yeniden) kazanılabilir/elde edilebilir/ele geçirilebilir, geri alınabilir, istirdat edilebilir, **4. ~er** : (tekrar/yeniden) kazanan/elde eden/ele geçiren, geri alan, istirdat eden. ***e.a.- 1. recover, 2. get back to, reach again.***

regal, *sf.* **1.** kral+, kralın, krala ait. **the ~ power** : kralın gücü. **2.** krala yakışır/lâyık, kral gibi, **3.** şahane, görkemli, muhteşem, mükellef. ***e.a.- 1. royal, 2. kinglike, 3. splendid, magnificient, stately. k.a.- 3. base.***

regale[1], *f.* **-galed, -galing 1.** eğlendirmek, çok iyi/hoş vakit geçirtmek. *He ~d us with stories.* **2.** şölen vermek, muhteşem ziyafet çekmek, mükellef ziyafetle ağırlamak, **3.** canlandırmak, dinlendirmek, zindeleştirmek, **4.** ziyafette bulunmak, yiyip içmek. ***e.a.- 1. delight, 2&4. feast.***

regale[2], *is. esk.* **1.** şölen, muhteşem ziyafet, **2.** nefis yiyecek/içecek.

regalia, *ç. is.* **1.** kralın hak ve imtiyazları, **2.** kral tacı/asası, krallık simgesi, **3.** rütbe/mevki işareti/alâmeti, **4.** gösterişli kıyafet.

regality, *ç. is.* **-ties** krallık, hükümdarlık (yetkisi/imtiyazı/ülkesi). ***e.a.- royalty, kingship, sovereignity, kingdom.***

regard[1], *gl.f.* **1.** (belirli bir hisle) bakmak, (belirli bir his) beslemek, (hakkında) düşünmek. *to ~ a person with favor.* **2.** saymak, saygı/hürmet göstermek, hürmet/itaat/riayet etmek. *to ~ the law. She always ~s her parents' wishes.* **3.** itibar etmek/göstermek, takdir/hürmet etmek, **4.** nazarıitibara almak, aldırış etmek, addetmek, kabul etmek. **None ~ed her screams** : Çığlıklarına kimse aldırmadı/aldırış etmedi. **5.** bakmak, göz(et)lemek, müşahede etmek. *He ~ed me sternly.* **7.** *gen.* **~ as** : telâkki etmek, saymak, ... gibi düşünmek, ... gözü ile bakmak. **to be ~ed** : sayılmak. *I ~ him as a friend. He is ~ed as the best doctor in town.* **8.** *esk.* korumak,

muhafaza etmek, **9.** dikkat etmek, **10.** (dikkatle) bakmak, **11. as ~s** : hakkında, hususunda, ... -e gelince. **As ~s money, I have enough** : Paraya gelince, yeteri kadar (param) var. **12. ~able** : bakılabilir, sayılabilir, telâkki edilebilir, addedilebilir, düşünülebilir. ***e.a.- 3. esteem, honor, revere, value, 4. consider, 5. observe, look at, 6. concern, relate to, 7. judge, 8. guard, 10. gaze, 11. as for, concerning, relating to.***

regard[2], *is.* **1.** ilgi, ilişki, alâka, münasebet. *In ~ to this matter.* **2.** husus, konu, bakım, noktainazar, nokta. **In this ~** : bu hususta, bu bakımdan/noktainazardan, bu münasebetle. **in ~ to = with ~ to** : ...-e nazaran, ...-e gelince, ... hususunda/hakkında, ...-e dair, **3.** dikkat, düşünce, fikir, endişe, alâka, **4.** bakış, nazar. **pay no ~ to** : ...-e hiç dikkat etmemek, aldırmamak. **without ~ to** : ...-e bakmadan/önem vermeden, **5.** itibar, sayma, saygı, hürmet, riayet. **have no ~ for** : saymamak, umurunda olmamak, hiçe saymak, önem/metelik vermemek, aldırış etmemek. **out of ~** : hatırı için, ...-e riayeten, yüzü suyu hürmetine, **6.** hüsnüniyet, hoşlanma, **7. ~s** : saygı, hürmet, sevgi, selâm, iyi dilek. **send s.o. one's kind ~s**: birine selâm göndermek. *My kindest ~s to your family.* **My ~s** : selâm söyleyin. **with kind ~s from...**: ... tarafından selâmlarla. ***e.a.- 1. reference, relation, 2. aspect, point, 3. thought, attention, concern, considertation, 4. look, gaze, 5. esteem, estimation, respect, deference, reverence, 6. liking, 7. good wishes, affection.***

regardant, *sf.* (armacılıkta) arkaya bakan. *a ~ stag.*

regardful, *sf.* **1.** *gen.* **~ of** : göz önünde tutan, dikkate alan, düşünceli, (başkalarına) önem veren. *a man ~ of the feelings of others.* **2.** saygılı, hürmetkâr, saygı/hürmet/itibar gösteren, düşünüp hatırlayan, hatırşinas, hatır sayan, **3. ~ly** : göz önünde tutarak, dikkate alarak, saygılıca, hürmetkârane, saygı/hürmet/itibar göstererek, hatır sayarak, **4. ~ness** : göz önünde tutma, dikkate alma, (başkalarına) önem verme, saygı, hürmet, saygı/hürmet/itibar gösterme, düşünüp hatırlama, hatırşinaslık, hatır sayma. ***e.a.- 1. observant, heedful, mindful, 2. respectful, considerate.***

regarding, *e.* hakkında, hususunda, ... ile ilgili. *a prophecy ~ the future. There was always some questions ~ education.* ***e.a.- about, concerning, with regard to, respecting.***

regardless, *sf.&zf.* **1.** *gen.* **~ of** : önemsemez, aldırmaz, aldırış etmez, umursamaz, saymaz, itaat etmez. *~ of danger, he climbed the tower. ~ of the advice of his elders.* **2.** önemsemeden, önemsemeksizin, aldırmaksızın, aldırış etmeksizin, hiçe sayarak, bakmayarak, umursamayarak, ehemmiyet vermeksizin. **talk ~** : hiçbir şeye aldırmadan konuşmak, hem nalına hem mıhına vurmak. **spend ~** : har vurup harman savurmak. **He was got up ~** : En pahalı şekilde giyinmiş kuşanmıştı. **~ of**: rağmen. *We fought ~ of our injuries.* **3.** ne olursa olsun, her ne pahasına olursa olsun, sonunu düşünmeden, her hâlükârda. *I must make the decision ~.* **He had done things ~** : Yine de bildiğini okudu. **4. ~ly** : önemsemeksizin, aldırmaksızın, aldırış etmeksizin, hiçe sayarak, bakmayarak, umursamayarak, ehemmiyet vermeksizin, **5. ~ness** : aldırış etmemezlik, önemsememe, umursamama. ***e.a.- 1. heedless, inattentive, negligent, neglectful, indifferent, unconcerned, 2. in spite of, 3. anyway.***

regatta, *is.* sandal/yelkenli gemi yarışı/yarışları.

regelate, *gl.f.* **-lated, -lating** (ergimekte olan buzu vb. basıncı düşürerek) tekrar dondurmak. **regelation** : tekrar donma.

regency[1], *is., ç.* **-cies 1.** krallık/saltanat naipliği, hükümdar vekilliği, **2.** hükümdar/kral namına idare eden kurul, naipler heyeti, **3.** naiplerden oluşan hükûmet, **4.** naipler yönetimindeki ülke, **5.** naiplik/vekillik süresi, **6. the Regency**: (a) İngiltere'de IV. George'un naipliği zamanı (1811-20), (b) Fransa'da 1715-23 dönemi. **regenship** *d.d.*

regency[2], *sf.* **1.** kral naipliğine ait, **2.** İngiltere'de (1811-20) dönemine ait (mimari üslûbu, mobilya, âdetler vb.).

regenerable, *sf.* (ahlâk ve hareketleri) düzeltilebilir, ıslah/ ihya edilebilir, yenilenebilir, (tekrar) canlandırılabilir, (yeniden) hayata kavuşturulabilir.

regeneracy, *is.* **1.** yeniden doğma, **2.** (ahlâk ve hareketleri) düzeltme, ıslah olunma.

regenerate[1], *f.* **-ated, -ating 1.** (ahlâk ve hareketlerini) tamamen düzeltmek, ıslah etmek, **2.** ihya etmek, yenilemek, tamamen yeni baştan yapmak, **3.** (tekrar) canlandırmak, diriltmek, (yeniden) hayata kavuşturmak, **4.** *biy.* (kesilen/kopan/yaralanan kısım) yeniden teşekkül etmek/oluşmak, büyümek, **5.** *fiz.* bir cismi (batarya, katalizör vb.) ilk durumuna getirmek, orijinal özelliklerini kazandırmak, **6.** *elekt.* çift yükseltmek: çıkış işaretinin bir kısmını girişe uygulayarak yükseltecin kazancını artırmak, ters besleme ile şiddetlendirmek, **7.** *ilâh.* hidayete erdirmek, **8.** manen yeniden doğmak, **9.** düzelmek, iyileşmek.

regenerate[2], *sf.* **1.** yeniden doğmuş/dirilmiş/hayata kavuşmuş/canlanmış, yenilenmiş, **2.** ihya/ıslah edilmiş, (düzel(til)miş, yeniden oluşmuş/gelişmiş, **3.** *ilâh.* hidayete ermiş, manen yeniden doğmuş.

regeneration, *is.* **1.** düzel(t)me, yenile(n)me, **2.** canlan(dır)ma, diril(t)me, **3.** *elekt.* çift yükseltme.

regenerative, *sf.* **1.** yeniden canlandıran/doğuran/üreten/ıslah eden/ihya eden, düzelten, yenileyen, **2.** *elekt.* çift yükseltici, çıkış işaretinin bir kısmını girişe uygulayan. ~ **feedback** : çift yükseltici geri besleme.

regenerator, *is.* **1.** yenileyen, tazeleyen, ihya/ıslah eden, tekrar canlandıran/düzelten (kimse/şey), **2.** (a) öz ısıtıcı: içeriye gelen hava ve gazı yanmış gazın ısıttığı bölmelerden geçirerek ısı verimini artıran düzen, (b) öz ısıtmalı fırın: bu düzenle ısıtılan fırın.

regent[1], *is.* **1.** kral, saltanat naibi, hükümdar vekili, **2.** (devlet üniversiteleri) yönetim kurulu üyesi, **3.** (öğretim kurumlarında) yönetmen, **4.** *az kul.* vali, hükümdar, **5.** *b.h.* **Pitt** *d.d.* bir nevi mücevher traş usulü. ***e.a.- 4. governor, ruler.***

regent[2], *sf.* **1.** naip, vekil. **a prince** ~ : prens naibi, **2.** *esk.* yöneten, hüküm/saltanat süren, **3. ~al** : naibe/vekile ait, **4. ~ship** : naiplik, vekillik. ***e.a.- 2. ruling, governing.***

reggae, *is. müz.* (Jamaika'ya mahsus) karışık dans müziği (kalipso, blû, rock-and-roll karışımı).

regicide, *is.* **1.** kral/hükümdar katli, kralın öldürülmesi, **2.** kral/hükümdar katili, **3. regicidal** : kralı öldürmek isteyen.

regime, *is.* **1.** yönetke, devlet yönetim düzeni, rejim, **2.** yöntem, usul, dizge, sistem, nizam, **3.** *tıp bk.:* **regimen** (1).

regimen, *is.* **1.** *tıp* perhiz, rejim: sağlığı düzeltmeye, hastalığı tedaviye yönelik besin, beden hareketi ve yaşam düzeni, **2.** yönetim, idare, hükûmet yönetimi, **3.** yaygın/hâkim sistem, **4.** *gr.* biçimsel etkileme: bir kelimenin başka bir kelimenin biçimini değiştirmesi.

regiment[1], *is.* **1.** *As.* alay, **2.** kalabalık.

regiment[2], *gl.f.* **1.** sert/ disiplin altında yönetmek, sert davranmak, sıkı nizam ve disiplin altına almak, otoriter davranmak, **2.** *As.* alay teşkil etmek/kurmak, **3.** alaya/bir gruba yazılmak/katılmak/atanmak, **4.** sistematik şekle/nizama sokmak.

regimental, *sf.* **1.** *As.* alay+, alaya ait, alay teşkil eden, **2.** sıkı disiplinli, sert disiplin altında, **3. ~ly** : sıkı disipline alarak, disiplinli bir şekilde.

regimentals, *is.* alay üniforması, askerî üniforma.

regimentation, *is.* **1.** sert disiplinle yönetme, sıkı nizam/disiplin altına alma, sert/otoriter davranma, **2.** disiplinli/muntazam gruplar oluşturma, alay teşkil etme.

regina, *is.* **1.** kraliçe, **2.** *b.h.* kraliçenin resmî unvanı: *Elizabeth Regina.* **3. reginal** : kraliçeye ait/özgü. ***e.a.- 1. queen.***

region, *is.* **1.** ülke, memleket, diyar. *a ~ of the earth. Few unknown ~s left on earth.* **2.** *gen.* **~s** : âlem. **the ~s of the mind** : manevî âlem. **3.** havali, etraf, civar, **4.** yöre, çevre, dolay, **5.** alan, saha. *the ~ of litterature/of the art.* **6.** bölge, mıntaka, kısım. *the delta ~ of the Nile. the ~ of the equator.* **8.** *anat.* nahiye, bedenin belirli bir kısmı. *the abdominal ~.* ***e.a.- 1. country, district, 5. field, province, scope, 6. area, division, section, portion.***

regional, *sf.&is.* **1.** bölgesel, yöresel, çevresel, belirli bir bölgeye/yöreye/çevreye vb. ait. *~ planning. strange ~ customs.* **2.** mevzîî, bedenin belirli bir kısmına/nahiyesine ait, **3.** bölgesel kurum, bir kurumun (gazete, dergi, vb) bir bölgeye hizmet eden şubesi, **4. ~ly** : bölgesel/yöresel/çevresel/mahallî olarak, bölgelere göre, yörece, bölge bölge, mıntaka mıntaka.

regionalism, *is.* **1.** bölgesel yönetim (sistemi): her bölgenin/ilin kendi kendini yönetmesi, **2.** bölgesel yönetimcilik, bu tür yönetim taraftarlığı, **3.** yöresel/bölgesel şive, bir bölge halkının kendine özgü konuşma tarzı, **4.** bölgeye bağlılık, bölge çıkarlarını koruma, **5.** edebiyat ve resimde yöresel özellikleri yansıtma.

regionalist(ic), *sf.&is.* **1.** bölgeci, bölgesel yönetim taraftarı, **2.** bölgeye bağlı, bölge çıkarlarını koruyan, **3.** edebiyat ve resimde yöresel özellikleri yansıtan.

regionalize, *gl.f.* **-ized, -izing** bölgeleştirmek, bölgelere ayırmak, bölgelere göre düzenlemek.

register[1], *is.* **1.** defter, kütük, resmî kayıt/sicil/künye defteri. ~ **of births** : nüfus kütüğü. **parish** ~ : mahalle nüfus kütüğü, **2.** kayıt, sicil, cetvel, liste, fihrist. ~ **office** : sicil dairesi, **3.** (ticaret gemisi) uyrukluk belgesi: geminin ait olduğu ülke vb. ni gösteren resmî belge. *ship's* ~ . **4.** tescil, sicile geçirme, kaydetme, **5.** kayıt aracı/ makinesi, **6.** *bk.:* **cash register**, **7.** *bil.* yazmaç: verilerin saklandığı bellek, **8.** *müz.* (a) sesin/müzik aletinin frekans bandı: en ince ve en kalın sesler arasındaki genişlik, (b) (orgda) bir tek stopla kontrol edilen boru veya teller, **9. regulator** *d.d.* düzengeç: bir delikten geçen sıcak/soğuk havanın akışını kontrol eden düzenek, **10.** *bas.* (a) sayfa düzeni, (satırları) hizalama: kâğıdın iki yüzüne basılan yazı ve kenar boşluklarının tam üst üste gelecek şekilde ayarı. **in** ~ : bir hizada, hizalanmış. **out of** ~ : hizada değil, hizalanmamış, (b) renk çakışımı: renkli baskıda renklerin kaydırılmadan tam yerine basılması. ***e.a.- 1. record, ledger, archive, 2. roll, roster, catalog, chronicle, entry, 4. registration, registry.***

register[2], *f.* **1.** kaydet(tir)mek, tescil et-(tir)mek, sicile/kütüğe geçirmek, kaydolunmak, sicile/kütüğe geçmek/yazılmak, **2.** (mektup vb.) taahhütlü göndermek, **3.** (öğrenciyi/seçmeni) kaydetmek, **4.** (kaydedici alet) kaydetmek, yazmak, basmak, **5.** (ölçekle) göstermek, **6.** *basım* hizala(n)mak: sayfa düzenini/renk çakışımını sağlamak, kâğıdın iki tarafına basılan satır ve kenar boşluklarını üst üste getirmek, renkleri çakıştırmak, **7.** yüz ifadesi ile (hayret, sevinç, öfke vb) göstermek/ belli etmek. *His face ~ed disappointment.* **8.** ticaret gemisine) uyrukluk belgesi vermek, **9.** etki/iz bırakmak, **10. ~able = registrable** : kaydedilebilir, tescil edilebilir. ***e.a.- 3. enroll, 5. indicate, show, 7. demonstrate, evince.***

registered, *sf.* **1.** kaydedilmiş, kayıtlı, tescil edilmiş, müseccel, sicile/kütüğe geçmiş, **2.** (mektup vb) taahhütlü, **3.** nama muharrer (bono, sent vb.), **4.** onaylı, tasdikli, resmî makamlarca onaylanıp tescil edilmiş. *a ~ patent.* **5.** (at, sığır vb) soyu belli, cins, **6.** ~ **nurse** : diplomalı/ruhsatlı hemşire, **7.** ~ **tonnage** *den.* safi tonaj, ton olarak geminin yük/yolcu taşıma kapasitesi.

register ton, *is.* geminin ambar hacmi birimi: 2.83 17. m^3 veya 10.0 kadem küp.

registrant, *is.* kayıt/sicil memuru.

registrar, *is.* **1.** kayıt/evrak/sicil memuru, **2.** (okul ve üniversitelerde) kayıt/sicil memuru/ kâtibi, **3. ~ship** : kayıt/evrak/sicil memurluğu.

registration, *is.* **1.** kaydetme, tescil etme, **2.** kayıt, tescil, **3.** kaydedilen şey, **4.** kayıt/sicil belgesi. *a boat ~.* **5.** *müz.* org stoplarının seçilmesi/birleştirilmesi, **6. ~al** : kayıt+, sicil+.

registry, *is., ç.* **-ries 1.** kaydetme, tescil etme, sicil/kayıt tutma, **2.** sicil dairesi, kayıt bürosu, defterhane, **3.** *bk.:* **register**, **4.** kaydolunma, tescil edilme, **5.** ticaret gemisinin uyrukluğu/ kayıtlı olduğu ülke. **port of** ~ : sicil limanı, geminin kayıtlı bulunduğu liman, **6.** ~ **office** : (a) *Brit.* evlenme dairesi, medenî nikâhların kıyıldığı ve kayıtlarının tutulduğu daire, (b) hizmetçi/aşçı vb. bulma bürosu. ***e.a.- 1. registration.***

regius, *sf.* (İngiltere'de) krallık tarafından kurulan kürsüye atanan. ~ *professor.*

reglet, *is.* **1.** *mim.* oluk, yiv, sürgülü panel vb. nin içinde hareket ettiği yuva, **2.** *bas.* çıta (lar), sayfada boş yer bırakmaya mahsus ağaç çubuk(lar).

regnal, *sf.* saltanat+, kraliyet+, saltanata/ krallığa ait. ~ **day** : kralın tahta çıkışının yıl dönümü.

regnancy, *is.* egemenlik, hâkimiyet, saltanat/hüküm sürme, hükümdarlık.

regnant, *sf.* **1.** saltanat/hüküm süren, tahtta olan, krallık/ hükümdarlık tahtındaki (genellikle isimden sonra gelir): *a queen* ~ . **2.** hükmeden, etkileyen, nüfuz ve iktidar sahibi, **3.** hâkim, yaygın, galip, etkili, müessir, **4.** ~ **populus** *Lât.* Egemenlik ulusundur, hâkimiyet milletindir (Arkansas'ın simgesi). ***e.a.- 1. reigning, ruling, 2. dominant, commanding, 3. prevalent, widespread.***

regolith, *is. bk.:* **mantle rock.**

regorge, *f.* **-gorged, -gorging 1.** kusmak, istifra etmek, geri çıkarmak, **2.** fışkırmak, taşmak. ***e.a.- 1. vomit, disgorge, 2. gush.***

regr. = registrar.

regress, *is.&gs.f.* **1.** gerileme(k), geri gitme(k), **2.** geri çek(il)me(k)/dön(dür)me(k), ric'at etme(k), **3.** *ist.* ortalama değere dönmek.

regressand, *is.* **1.** *ist.* bağlanan değişken. *bk.:* **regressor.**

regression, *is.* **1.** gerileme, geri gitme, eski haline/ geriye dönme, **2.** *biy.* gerileme: daha önceki/az gelişmiş hâline dönme, **3.** *psikol.* gerileme: kendi gelişim düzeyinden daha ilkel olan davranış basamaklarına gitme, **4.** *tıp* gerileme: hastalığın gittikçe azalması/az görülmesi, **5.** *ist.* bağlanım: iki değişken arasında deneysel bağlantı kurarak birinin değeri bilinince ötekini bulma. **~ analysis** : bağlanım çözümlemesi. **~ coefficient** : bağlanım kat sayısı. **~ curve** : bağlanım eğrisi. **~ equation** : bağlanım denklemi. **~ function** : bağlanım işlevi: bir/birkaç değişkenin değeri bilinince gelişigüzel değişen bir değişkenin ortalama değerini veren işlev. **~ surface** : bağlanım yüzeyi. ***e.a.- 1. return, reversion.***

regressive, *sf.* **1.** gerileyen, geri giden, eski hâline/geriye dönen, **2.** (vergi oranı) gittikçe azalan, vergiye esas olan miktar arttıkça azalan, **3. ~ly**: gittikçe azalarak, gerileyerek, geriye/eski hâline dönerek. ***e.a.- retrogressive.***

regressor, *is.* **1.** gerileyen, geri giden, **2.** *ist.* bağlayan değişken. *bk.:* **regressand.**

regret[1], *gl.f.* **-gretted, -gretting 1.** acınmak, yerinmek, yazıklanmak, üzülmek, üzüntü/ teessür duymak, kederlenmek. *To ~ s.o.'s death.* **We deeply ~ to have to announce to you the death of our father** : Babamızın öldüğünü derin üzüntü ve teessürle size bildiririz. **2.** esef/teessüf etmek, müteessif olmak, pişman/ nadim olmak, pişmanlık/nedamet duymak. **It is to be ~ed that** : Yazık ki, teessüf olunur ki, maalesef. *We've always ~ed selling the house. I ~ having called (=that I called) him a thief. She ~s that she can't come.* **3.** hasretini çekmek, **4. I/we ~ to say/to inform you/tell you that...**: maalesef, üzülerek söyleyeyim/söyleyelim ki... (Fena haber verirken kullanılır). **We ~ to inform you that you are to be dismissed next week** : Maalesef gelecek hafta işinize son verilecek. ***e.a.- 1. deplore, lament, bewail, bemoan, mourn, sorrow, grieve. k.a.- 1. rejoice.***

regret[2], *is.* **1.** acınma, yerinme, yazıklanma, üzülme, üzüntü, esef, keder. *We heard with ~ that you had failed the examination.* **2.** pişmanlık, nedamet, **3. regrets** : özür dileme, itizar. **Send one's regrets** : davete gidemeyeceği için özür dilemek. **4. (much/greatly) to one's ~**: maalesef, yazık ki. *Much to my ~, I cannot come next week.* ***e.a.- 1. sorrow, 2. remorse. k.a.- 1. joy. NOT:*** Genel olarak **REGRET** yanlış yapılan bir hareketten dolayı duyulan üzüntü ve esefi ifade eder: *With regret he remembered his forgotten promise.* **REMORSE** ise pişmanlık, nedamet ve vicdan azabını belirtir: *The boy was filled with remorse for the worry he had caused his mother.*

regretable = regrettable, *sf.* üzücü, üzüntü/ keder /esef verici, müessif, acınacak, pişman olunacak. *His tiredness caused him to make a ~ error.* **It is ~ that** : maalesef, yazık ki.

regretably = regrettably, *zf.* maalesef, yazık ki. *~ few of them, if indeed any, have gone to university. ~ it is not an easy plan to materialize.* ***e.a.- sadly, unfortunately.***

regretful, *sf.* **1.** üzgün, kederli, mahzun. *I was sorry to leave, when I saw their ~ faces.* **2.** pişman, nadim, **3.** müteessir, müteessif. *He was neither proud nor ~ about what happened.* **4. ~ly** : üzülerek, üzgün bir şekilde, acınarak, pişmanlıkla, esefle, teessüfle, **5. ~ness** : üzgünlük, üzüntü, keder, hüzün, pişmanlık, nedamet, esef, teessür.

regretless, *sf.* üzüntü/keder/pişmanlık/nedamet/esef duymayan.

regroup, *f.* **1.** yeniden gruplara/kısımlara ayırmak. *He ~ed the products to make a better display.* **2.** yeniden teşkilâtlandırmak/organize etmek, yeni teşkilât kurmak, **3.** askerî kuvvetlerin taktik yapısını değiştirmek. *~ military forces.*

regulable, *sf.* düzenlenebilir, ayarlanabilir, tanzim/tertip / kontrol edilebilir.

regular[1], *sf.* **1.** mutat, alelâde, harcıâlem, normal, alışılmış, mahut, beylik. *My ~ time for going to work is 8.00 A.M.* **2.** düzgün, muntazam, düzenli, intizamlı. *He leads a ~ life.*

3. yöntemli, usule uygun. *a ~ meeting.* **4.** daimî, devamlı, müdavim, her zamanki. *~ customer. our ~ cook is ill.* **5.** âdetlere/ilkelere uyan, **6.** *k.d.* gerçek, sahici, hakikî, tam, saf, temiz, adamakıllı. **He's a ~ nuisance** : Tam bir baş belâsıdır. **7.** *bot.* (tüveyçleri) düzgün (dizilmiş) (çiçek), **8.** *gr.* kurallı, kıyasî, **9.** *mat.* (a) düzenli: daima aynı yasaya/kurala uyan. **~ curve** : düzenli eğri. **~ function** : düzenli işlev. **~ matrix** : düzenli dizey. **~ space** : düzenli uzay. (b) düzgün (çokgen/çok yüzlü) : bütün açıları/kenarları/ yüzleri birbirine eşit. **~ pentagon** : düzgün beşgen. **~ polygon** : düzgün çokgen. **~ polyhedron** : düzgün çok yüzlü. **~ prism** : düzgün prizma, (c) (kompleks değişkenli işlev) çözümsel, analitik, **10.** *As.* nizamî (asker), muvazzaf. **~ army**: muvazzaf ordu, hazerî ordu, **11.** (milletler arası yasa) savaşçı, savaşan orduya mensup, **12.** belirli dine/mezhebe mensup. *~ clergy.* **13.** *ABD* siyasî partinin yetkili organları tarafından seçilmiş, **14.** (kahve) sütlü, **15. ~ ode** *bk.:* **Pindaric ode, 16. ~ year** : (Musevî takvimine göre) 354 günlük yıl. ***e.a.- 1. usual, normal, customary, 2. even, formal, orderly, uniform, 4. habitual, established, fixed, 5. methodical, systematic, 6. habitual, 8. real, genuine, absolute, thorough, unmitigated.***

regular[2], *is.* **1.** daimî/ devamlı müşteri, **2.** katolik papazı, katolik manastır sistemine mensup rahip, **3.** *As.* muvazzaf/nizamî asker, **4.** *ABD* siyasî partiye sadık üye, **5.** orta boy elbise, **6.** devamlı oyuncu/sporcu.

regularisation/regularise, *Brit. bk.:* **regularization/regularize.**

regularity = regularness, *is.* düzgünlük, nizam, intizam, düzen(lilik), devamlılık, yollu/ yöntemli olma, usule uygunluk.

regularization, *is.* düzeltme, düzgünleştirme, düzenleme, intizama sokma, usulüne uydurma, düzgün/muntazam yapma, ayarlama.

regularize, *gl.f.* **-lzed, -izing** düzeltmek, düzgünleştirmek, düzenlemek, intizama sokmak, usulüne uydurmak, düzgün/muntazam yapmak, ayarlamak.

regularly, *zf.* **1.** düzenli/düzgün/muntazam bir şekilde, muntazaman, intizamla, düzenle, **2.** düzgün/eşit aralıklarla, **3.** plâna/ âdete/ töreye/ usule/ nizama /kurala uygun olarak.

regulate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** düzenlemek, tanzim etmek, nizama sokmak. *The volume of economic activity is ~d by the supply of money.* **2.** töreye/usule/kurala uygun olarak yönetmek/idare veya kontrol etmek, **3.** ayarlamak, ayar etmek, düzeltmek. *to ~ a watch. ~ the heat.* **4.** düzgün işlemesini sağlamak, **5.** yoluna koymak, uydurmak. ***e.a.- 1. arrange, dispose, 2. manage, conduct, rule, govern, 3. adjust, set, correct, rectify.***

regulation[1], *is.* **1.** düzen, nizam, kanun, as tüzük, yönetmelik, talimat, kural, kaide, yöntem, usul. **traffic/safety ~s** : trafik/güvenlik kuralları. *You can't do that, it's against ~s.* **2.** düzel(t)me, düzenle(n)me, tanzim etme/edilme, nizama sok(ul)ma, ayarla(n)ma, **3. ~s** : tüzük, yönetmelik, talimatname, nizamname.

regulation[2], *sf.* **1.** düzenli, nizamî, kanuna/ yönetmeliğe/kurala/ usule uygun. **~ uniform** : nizamî üniforma, **2.** alelâde, alışılmış, malûm, bilinen, mahut, mutat, normal. *a ~ haircut.* ***e.a.- 2. usual, normal, customary.***

regulative, *sf.* düzenleyici, düzenleyen tanzim /ayar eden, nâzım, nizama/kanuna/ yönetmeliğe/kurala/ usule uygun hâle getiren. **~ly** : düzenleyecek şekilde, düzenleyerek, tanzim/ ayar ederek.

regulator, *is.* **1.** düzenleyici (kimse/ şey), düzelten, intizama/nizama sokan, nâzım, **2.** (saat) (a) düzengeç, rakkas, (b) ana saat, **3.** *mak.* (hız, basınç vb.) düzenleyici, düzengeç, **4.** *elekt.* düzengeç, regülatör, gerilimi/akımı belirli değerde sabit tutan düzenek, **5. ~y** : tüzel, yasal, nizam/kural/talimat icabı, kanunî.

reguline, *sf.&is.* yarı arıtılmış, cüruf halinde (maden). *~ silver. a ~ deposit.*

regulus, *is., ç.* **-luses/-li 1.** *b.h. astr.* Aslan burcunun en büyük yıldızı, **2.** *metal.* (a) cüruf, (b) yarı arıtılmış maden.

regurgitant, *sf.* kusturucu.

regurgitate, *f.* **-tated, -tating** kus(tur)mak, istifrağ et(tir)mek, (sıvı/gaz) fışkır(t)mak, geri çıkartmak/tepmek. *Some birds ~ food to feed their young.* ***e.a.- vomit.***

regurgitation, *is.* **1.** kus(tur)ma, istifra et(tir)me, (sıvı/gaz) fışkır(t)ma, geri tepme, **2.** *fizy.* geri taşma: kalp kapakçıklarının arızalı olması nedeniyle kanın gerisingeriye kalbe akması.

rehab, *gl.f.* **-habbed, -habbing** *bk.:* **rehabilitate**, *(kısaltılmış şekli). to ~ an old house.*

rehabilitant, *is.* yeteneklendirilen, rehabilitasyona tâbi tutulan kimse.

rehabilitate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** yeteneklendirmek, yeniden güçlendirmek, sağlığını/yeteneklerini/kuvvetini iade etmek, sağlığına/kuvvetine kavuşturmak, *He used exercise programs to ~ heart attack victims.* **2.** düzeltmek, ıslah etmek. *to ~ prisoners.* **3.** (iflâs hâlindeki kurumu) iyi yönetimle kâra geçirmek, **4.** saygınlaştırmak, saygınlığını/şeref ve itibarını iade etmek, **5.** eski memuriyetini/haklarını iade etmek, **6.** onarmak, tamir/ıslah etmek. *The old house is to be ~d.*

rehabilitation, *is.* **1.** yeteneklendirme, yeniden güçlendirme, **2.** (kötü huyları vb.) düzeltme, ıslah etme, **3.** saygınlaştırma, saygınlığını/şeref ve itibarını iade etme, **4.** onarma.

rehabilitative, *sf.* **1.** yeteneklendirici, **2.** (kötü huyları vb.) düzeltici, ıslah edici, **3.** onarıcı.

rehash, *is.&gl.f.* **1.** (eski bir konuyu) tekrar irdeleme(k)/tartışma(k)/görüşme(k) / müzakere etme(k) / ele alma(k). **The question had been ~ed again and again** : Soru tekrar tekrar ele alındı. **2.** bir şeyi fazla değiştirmeden tekrar kullanma(k)/öne sürme(k)/meydana çıkarma(k), **3.** (eti) tekrar pişirme(k), **4.** temcit pilâvı, **5.** tekrar pişmiş yemek, **6.** (bir şeyin) azıcık değişik şekli. *That composition is simply a ~ of an article in the encyclopedia.*

rehear, *gl.f.* **-heard, -hearing 1.** tekrar işitmek/dinlemek, **2.** (davaya) tekrar bakmak, yeniden duruşmasını yapmak. *to ~ a case.* **3. ~ing** : tekrar/yeniden/ikinci duruşma.

rehearsable, *sf.* prova edilebilir, ezberden okunabilir.

rehearsal, *is.* **1.** prova, deneme. **dress ~** : elbise provası. **play in/under ~** : provası yapılan piyes, **2.** prova yapma. **to put a play in ~** : bir piyesin provasını yapmak, **3.** sayıp dökme, ayrıntılı anlatım. *a ~ of woes.*

rehearse, *f.* **-hearsed, -hearsing 1.** (piyes, tören, konser vb.) prova etmek, prova(sını) yapmak, **2.** (aktör) alıştırmak, tekrarlatarak öğretmek/ezberletmek, **3.** bir bir ayrıntılarıyla anlatmak, sayıp dökmek, nakletmek, hikâye etmek. **She ~d all the happenings of the day from beginning to the end** : Günün olaylarını başından sonuna kadar anlattı. **4.** ezberden okumak, inşat etmek, tekrarlamak, **5. rehearser** : provacı, prova yaptıran, anlatan, ezberden okuyan.

rehouse, *gl.f.* **-housed, -housing** yeni/daha iyi bir eve yerleştirmek, iskân etmek.

rehumanize, *gl.f.* **-ized, -izing** insanîleştirmek, insanî haklarını vermek, tekrar insanlığa/insanlık şeref ve haysiyetine yaraşır hâle getirmek, müreffeh bir hayata kavuşturmak. **rehumanization**: insanîleştirme.

rehydrate, *gl.f.* tekrar sulandırmak, kaybettiği suyu bünyesine vermek. **rehydratable** : tekrar sulandırılabilir. **rehydration** : tekrar sulanma.

Reich, *is. Alm.* Almanya, Alman Hükûmeti/İmparatorluğu. **~führer** : SS şefi.

reichsmark, *is., ç.* ***-marks/-mark*** eski Alman markı (1 9. 24.-1 9.48).

Reichstag, *is. Alm.* eski Alman Millet Meclisi (18.71-1 9.45). *bk.:* **Bundestag.**

reichstaler, *is., ç.* ***-ler*** (1566' da çıkarılan) eski Alman gümüş lirası.

reification, *is.* somutlaştırma, maddîleştirme.

reify, *gl.f.* **-fied, -fying** somutlaştırmak, maddîleştirmek, mücessem hale getirmek. **to ~ an abstract concept** : soyut bir kavramı somutlaştırmak.

reign[1], *is.* **1.** saltanat, hükümdarlık, krallık. *The ~ of a wise ruler benefits his country.* **2.** saltanat/hükûmet süresi. *Queen Victoria's ~ lasted 64 years.* **3.** hüküm sürme, hükümranlık, hakimiyet, her yerde varlığını/gücünü gösterme, **4.** çağ, dönem, devir, asır. *~ of terror.* ***e.a.- 1. sovereignity, dominion, suzerainty, 3. prevalence. eş ses.- rain, rein.***

reign[2], *gs.f.* **1.** saltanat sürmek, hükümdarlık/krallık yapmak, **2.** hükmetmek, üstün kudret/nüfuz/iktidar sahibi olmak, **3.** hâkim olmak, hüküm sürmek, hükmünü icra etmek. *Peace has ~ed in our country. Silence ~ed on the lake, except for the sound of our paddles in the water.* ***e.a.- 1. rule, govern, 3. predominate, prevail.***

reimburse, *gl.f.* **-bursed, -bursing 1.** (masrafını/zararını) ödemek/karşılamak, tazmin etmek. *~ travel expenses. He promised to ~ me for*

the damage to my car. **2.** parasını geri vermek/iade etmek, **3. reimbursable** : ödenebilir, parası geri verilebilir/iade edilebilir, tazmin edilebilir, **4. ~ment** : ödeme, parasını geri verme/iade etme, **5. reimburser** : ödeyen, parasını geri veren.

reimport, *is.&f.* **1.** (evvelce ihraç edilmiş malı) tekrar ithal (etmek), **2. ~ation**: (a) tekrar ithal, (b) tekrar ithal edilen mal.

reimpression, *is.* **1.** yeni/ikinci/tekrar baskı, **2.** tıpkıbasım. ***e.a.- reprint.***

rein[1], *is.* **1.** dizgin, **2.** yular, **3.** yönetme/kontrol aracı, **4. draw ~** : yavaşlamak, dizginleri çekmek, durmak. *He never drew ~ for a moment till he reached the river.* **5. drop the ~s**: dizginleri salıvermek, vazgeçmek, oluruna bırakmak, **6. give (free) ~ to ~** : dizginleri gevşetmek, başıboş/serbest bırakmak, salıvermek. **give free ~ to one's imagination** : hayallere kapılmak, **7. keep a tight ~ on/over s.o.** : dizginleri kısmak, sıkı tutmak, müsamaha etmemek. *We will have to keep a tight ~ on expenditure in the next few months.* **8. take the ~s** : idareyi/kontrolu/dizginleri ele almak, önderlik yapmak, **9. the ~s of government** : siyasî iktidar, hükûmet yönetimi/idaresi. **to assume/hold the ~ of the government** : Hükûmet yönetimini ele almak/elinde tutmak.

rein[2], *f.* **1.** dizginlemek, ata dizgin vurmak, dizginle idare etmek, **2.** dizgini ele almak, kısıtlamak, kontrol etmek, **3.** dizginlenmek, dizginle idare edilmek, dizgine itaat etmek, **4. ~ back = ~ up** : dizginleri kısmak, atı durdurmak, **5. to ~ in** : ata dizgin vurmak, **6. to ~ s.o. in** : birisini dizginlemek, kontrol/disiplin altına almak.

reincarnate, *sf.&gl.f.* **1.** yeniden vücut vermek/tecessüm ettirmek, (ruh) yeni bedene girmek/sokmak, **2.** (ruh) yeni bir bedene girmiş, yeniden vücut bulmuş/tecessüm etmiş.

reincarnation, *is.* **1.** ruh sıçraması, ölenin ruhunun başka bir bedende tekrar dünyaya geldiği inancı, **2.** ruhun başka bir bedende tekrar doğuşu, **3.** tecessüm, **4.** (a) başkasının ruhunu taşıyan yeni vücut. *They all regarded us as ~s of their ancestors.* (b) bu vücudun hayatı.

reindeer, *is., ç.* **-deer/-deers** *zool.* ren geyiği, kuzey geyiği *(Rangifer tarandus).*

reindeer moss, *is. bot.* ren likeni *(Cladonia rangiferina)*

reinforce, *is.&gl.f.* **-forced, -forcing 1.** takviye etmek, (yeniden) kuvvetlendirmek/sağlamlaştırmak, pekiştirmek, **2.** fazla asker/kuvvet göndermek, kuvvetini artırmak, desteklemek, **3.** imdat götürmek, **4.** artırmak, çoğaltmak, büyütmek, genişletmek, **5.** *psikol.* pekiştirmek, ödül vererek/vadederek bir uyarıya karşı tepkiyi güçlendirmek, **6.** takviye kuvveti, takviye eden şey, destek, **7. ~able** : takviye edilebilir, kuvvetlendirilebilir, sağlamlaştırılabilir, **8. ~d concrete** : betonarme. ***e.a.- 1,2. strengthen, support, 4. increase, augment, 5. encourage.***

reinforcement, *is.* **1.** takviye (etme/edilme), kuvvetlendir(il)me, sağlamlaştır(ıl)ma, pekiştir(il)me, **2.** takviye eden/kuvvetlendiren şey, destek, **3.** *As.* askerî takviye kuvveti/birliği.

reinforcer, *is. psikol.* pekiştirici: bir uyarıya karşı tepkiyi güçlendiren şey (ödül vb.).

reinless, *sf.* dizginsiz, başıboş, kontrolsuz. ***e.a.- unrestrained, unchecked.***

reins, *is.* **1.** dizginler (tekili: **rein**), **2.** *esk.* (a) böbrekler, (b) böğürler, (c) bel (eskiden sevgi merkezi kabul edilirdi). ***e.a.- 2. (a) kidneys, (c) loin.***

reinsman, *is.* mahir binici/süvari.

reinstall, *gl.f.* yeniden kurmak/tesis etmek. **~ation** : yeni tesis. **~ment** : yeniden kurma/tesis etme.

reinstate, *gl.f.* **-stated, -stating 1.** eski durumuna/hâline/mevkiine getirmek/iade etmek. **to ~ s.o. in his possessions** : birine malını iade etmek. **He was four times sacked and four times ~d** : Dört defa mevkiinden atıldı ve tekrar getirildi. **2.** kuvvetlendirmek, canlandırmak, tazelemek. **This success ~d my faith in myself** : Bu başarı kendime güvenimi tazeledi. **3. ~ment = reinstation** : eski durumuna/hâline/mevkiine getirme/iade etme, **4. reinstator** : eski durumuna/hâline/mevkiine getiren/iade eden.

reinsure, *gl.f.* **-sured, -suring 1.** tekrar/yeniden sigorta etmek, **2.** güvencelendirmek, bir sigortanın risklerini başka bir sigorta ile güvence altına almak, **3. reinsurance** : tekrar sigorta, güvencelendirme, **4. reinsurer** : tekrar sigorta eden, güvencelendiren.

reinvent, *gl.f.* **1.** tekrar keşfetmek. *He realized he was ~ing a machine that had been designed a century before.* **2.** yeni baştan kurmak/ yapmak. *Radicals who want to ~ America.* **3.** tekrar istifadeye arz etmek/meydana çıkarmak.

reinvest, *gl.f.* (parayı/geliri/kârı) yeniden/ tekrar yatırmak, yeni yatırım yapmak. **~ment** : tekrar yatırma, yeni yatırım, tekrar yatırılan para.

reinvigorate, *gl.f.* **1.** yeniden zindeleştirmek/ canlandırmak, yeni zindelik/canlılık vermek. *A long walk ~s the mind.* **2. reinvigoration**: yeniden zindeleş(tir)me/canlan(dır)ma, zindelik, canlılık, **3. reinvigorator** : yeniden zindeleştiren/ canlandıran, yeni zindelik/canlılık veren.

reis, *ç. is.* (tekili: **real**) eski Portekiz/Brezilya parası.

reissue, *is.&f.* **-sued, -suing 1.** yeni baskı, yeniden basılan/yayınlanan şey. *a ~ of stamps. This stamp is a ~.* **2.** yeniden basmak/yaymak/ çıkarmak, **3. reissuable** : yeniden basılabilir/ yayınlanabilir, **4. reissuer** : yeniden basan/yayınlayan.

reitbok, *is. bk.:* **reedbuck.**

reiterable, *sf.* yinelenebilir, tekrarlanabilir.

reiterant, *sf.* yinelemeli, yinelenen, yinelenmiş, tekrarlanan, tekrarlayan, tekrar ve daha şiddetli vuku bulan. *~ cry/noise.*

reiterate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** yinelemek, tekrarlamak, tekrar etmek/söylemek/yapmak, **2. reiteration** : yineleme, tekrarlama, tekrar yapma. ***e.a.-*** *repeat.*

reitertive, *sf.&is.* **1.** yinelenen, yinelenmiş, tekrarlanan, tekrarlayan, mükerrer, **2.** yinelenmiş hece/kelime: (çok defa hafif bir değişiklikle) tekrarlanarak yapılan kelime: *tittle-tattle, razzle-dazzle* gibi, **3. ~ly** : yineleyerek, tekrarlayarak, **4. ~ness** : yineleme, tekrarlama, **5. reiterator** : yineleyen, tekrarlayan.

reive, *f.* **reived, reiving** *İsk.* **1.** soymak, yağma/talan etmek, çapulculuk yapmak, **2. reiver** : soyguncu, yağmacı, çapulcu. ***e.a.- 1. rob, plunder, raid.***

reject[1], *gl.f.* **1.** reddetmek, almamak, kabul etmemek. *~ an application/a suggestion/a proposal. She ~ed his marriage proposal. The engineer ~ed the equipment.* **2.** (ricayı/dileği/talebi) isaf etmemek, yerine getirmemek, yapmamak, **3.** (bir kimseyi) kabul etmemek, geri çevirmek, **4.** seçip defetmek, bir tarafa atıvermek, ıskartaya çıkarmak, bertaraf etmek. *~ a faulty casting.* **5.** tart etmek, defetmek, çıkarmak, dışarı atmak, kusmak, **6. ~able** : reddedilebilir, kabul edilmeyebilir, **7. ~er = ~or** : reddeden kimse, **8. ~ingly** : redderek, kabul etmeyerek, reddedercesine. ***e.a.- 1. refuse, 1,2. repudiate, deny, decline, disallow, 3. rebuff, renounce, repel, repulse, 4. discard, eliminate, jettison, 5. eject, cast out, expel, vomit. k.a.- 1. accept.***

reject[2], *is.* ıskarta (mal vb.), kabul edilmeyen/atılan/reddedilen şey. ***e.a.- second.***

rejectamenta, *ç. is.* **1.** ıskarta eşya, döküntü, süprüntü, **2.** dışkı, canlı organizmaların vücuttan çıkardığı madde. ***e.a.- 2. excrement.***

rejectee, *is.* reddedilen kimse, sakat/çürük vb. olduğu için askerliğe kabul edilmeyen kimse.

rejection, *is.* **1.** ret, itiraz, **2.** reddetme, kabul etmeme, geri çevirme, ıskartaya çıkarma, **3.** reddedilme, kabul edilmeme, geri çevrilme, **4.** reddedilen/kabul edilmeyen/ıskartaya çıkarılan şey, **5. ~ slip** : ret puslası, bir eserin basılıp yayınlanamayacağını yazarına bildiren matbu pusula. *A young writer discouraged by so many ~ slips.*

rejective, *sf.* reddeden, itiraz eden, itirazî. *His ~ and overcritical attitude.*

rejigger, *gl.f.* değiştirmek, yeniden düzenlemek. ***e.a.- alter, rearrange.***

rejoice, *f.* **-joiced, -joicing 1.** sevin(dir)mek, neşelen(dir)mek, hoşlan(dır)mak, hazzet(tir)mek, memnun/mutlu etmek/olmak, haz ve sürur duy(ur)mak. *To ~ in another's happiness. They ~d to see peace to return their country at last. He heard the good news and ~d.* **2. ~ s.o.'s heart= ~ the heart of s.o.** : içini/gönlünü ferahlatmak, sevindirmek, sevince gark etmek. *The victory ~d the heart of the whole nation.* **3. ~ in** : (mizah) malik/sahip olmak. **~ in the name of** : adı (acayip/gülünç bir şey) olmak. **He ~s in the name of Pigg** : Adı Pigg'dir. (Kişi domuza benzetilerek gizli bir mizah yapılmıştır.) ***e.a.- 1. delight, enjoy, celebrate, exult, jubilate, glory, exhilarate, gladden. k.a.- be sad/unhappy, mourn, grieve, lament.***

rejoiceful, *sf.* sevinçli, kıvançlı, neşeli, mutlu, sevinç/neşe dolu.

rejoicer, *is.* sevinen, sevindiren.

rejoicing, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **rejoiceful**, **2.** sevinme, sevinç/neşe/kıvanç duyma, mutlu olma. *It was a time for great ~.* **3.** *gen.* **~s** : sevinç, kıvanç, neşe, mutluluk, şenlik, sürur, bayram. *There were terrific ~s after the victory.* **4. ~ly** : sevinçle, kıvançla, neşe ile, mutlulukla, sevinerek, sevinç/ neşe duyarak.

rejoin, *f.* **1.** tekrar/yeniden katılmak/iltihak etmek. *He ~ed his friends. I ~ed him upstairs.* **2.** tekrar kavuş(tur)mak, yeniden birleş(tir)mek/ bir araya getirmek/gelmek, **3.** (ekseriya itirazlı) cevap/karşılık vermek, mukabele etmek, mukabelede bulunmak, yanıtlamak. **"That is a matter that will be dealt with in time." I ~ed.**: "Zamanı gelince bu konu ele alınacaktır." diye cevap verdim. **4.** *huk.* davacının iddiasına cevap vermek. ***e.a.- 2. reunite, 3. retort, reply, answer, respond.***

rejoinder, *is.* **1.** yanıt, cevap, karşılık, mukabele, cevaba verilen karşılık, karşı cevap. *His remark brought a sharp from Mr. B.* **2.** *huk.* (davacının iddiasına verilen) cevap. ***e.a.- 1. reply, response, riposte, answer, retort.***

rejuvenate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** (tekrar) gençleştirmek, canlandırmak, zindelik/canlılık vermek, ihya etmek. *The old man tried to ~ himself by taking hormone shots. The mountain air will ~ you.* **2.** *coğ.* (a) (akarsu) gençleşmek, yeniden hız ve aşındırma gücü kazanmak, (b) (arazi) yeni engebeler oluşturmak, genç topografik görünüş kazanmak, **3. rejuvenation = rejuvenance** : gençleş(tir)me, canlan(dır)ma, zindelik/canlılık verme/kazanma, **4. rejuvenative** : gençleştirici, canlandırıcı, zindelik/canlılık verici, **5. rejuvenator** : gençleştiren, canlandıran, zindelik/canlılık veren şey, **6. rejuvenescent = rejuvenating** : gençleş(tir)en, canlan(dır)an, zindelik/canlılık veren/kazandıran. ***e.a.- 1. juvenize, refresh, renew, freshen, reinvigorate.***

rekindle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** (tekrar) tutuş(tur)ma(k)/alevlen(dir)me(k)/ateşle(n)me(k). *His love ~d. In the event that the fire ~s.* **2. rekindler** : (tekrar) utuşturan/alevlendiren/ateşleyen.

reknit, *gl.f.* yeniden örmek.

rel. = **1.** relating, **2.** relative, **3.** relatively, **4.** religion, **5.** religious.

re-laid, *f. bk.:* **re-lay** *(geç.z.&sf.f.).*

relapse, *is.&gs.f.* **-lapsed, -lapsing 1.** tekrar eski hâline/durumuna dönme(k)/dönüş. *She ~d into depression. He ~d into poverty. The room ~d into silence again.* **2.** (hastalık) nüksetme(k)/tekrarlama(k), depreşme(k), tekrar fenalaşma(k)/hastalanma(k). **Just when we thought he had recovered, he suffered a ~** : Tam iyileştiğini zannettiğimiz anda hastalığı nüksetti. **3.** tekrar kötü yola/dalâlete sapma(k), günah işleme(k), yeniden sapıtma(k), tekrar suç işleme (k). **to ~ into crime** : tekrar cinayet işlemek, **4. relapser** : tekrar eski hâline/durumuna dönen, tekrar kötü yola/dalâlete sapan, günah işleyen, tekrar suç işleyen, **5. relapsing fever = recurrent fever** *patol.* depreşik humma: bit ve kene ısırması ile bulaşan beş ilâ yedi gün sık sık humma ile devam eden bir hastalık. ***e.a.- 3. lapse, backslide, revert, degenerate, regress, retrogress, worsen.***

relate, *f.* **-lated, -lating 1.** anlatmak, söylemek, nakletmek, hikâye etmek. *He ~d his adventures.* **2.** bağlantı/ilgi/münasebet kurmak/ tesis etmek. **We cannot ~ this species to/with any other** : Bu türün başka herhangi bir tür ile ilgisini bulamadık. **3. ~ to** : ilgili olmak, taallûk etmek, ilgisi/münasebeti olmak. *I want to ask you a question that ~s to electricity.* **4.** bağlı olmak, dostça/toplumsal ilişki kurmak. *Children need to learn to ~ to other children.* **5. relatability** : anlatılabilme, söylenebilme, hikâye edilebilme; ilgili olma, ilgisi/münasebeti bulunma, **6. relatable** : anlatılabilir, söylenebilir, hikâye edilebilir; ilgili, **7. relater** : anlatan, hikâye eden; ilgi/ilişki kuran. ***e.a.- 1. narrate, delineate, detail, repeat, recite, recount. k.a.- 2. dissociate.***

related, *sf.* **1.** ilgili. alâkalı, bağlı, ilgisi/ münasebeti olan. *Industries ~ to shipbuilding.* **2.** yakın, akraba, hısım. **He is ~ to us** : Akrabamızdır. **They are very distantly ~** : Çok uzaktan akrabadırlar. **3.** anlatılmış, hikâye edilmiş, söylenmiş. *This is a story ~ by my friend.* **4. ~ly** : ilgili olarak. **5. ~ness** : ilgi, alâka, münasebet, bağlılık, akrabalık, hısımlık, yakınlık. ***e.a.- 1. associated, connected, relevant, affiliated, 2. linked, connected, joined, allied, akin. cognate, 3. narrated, told.***

relating, *sf.* ilgili, alâkalı. ~ **to** : ... ile ilgili, -e dair, ... hakkında. *They passed a law ~ to drugs. Discussions ~ to the environment protection.* ***e.a.-*** *about.*

relation, *is.* **1.** ilgi, alâka. *Your answer has no ~ to the question.* **2. ~s** : (a) (insanlar/toplumlar/milletler arasındaki) ilişki, münasebet. **Public ~s** : Halk ile ilişkiler. **break off ~s with s.o.** : birisiyle ilişkiyi/alâkayı kesmek. *Our firm has business ~s with his firm.* (b) cinsel ilişki, cinsî münasebet, **3.** bağlılık, rabıta. *The ~ of mother and child is the closest in the world.* **4.** akrabalık, hısımlık, sıhriyet. **What ~ is he to you?** Sizin nenizdir/ sizinle akrabalığı nedir? **5.** akraba, hısım. ~ **by marriage** : evlilik dolayısıyla akraba, **6.** (a) ilgi, taallûk. *The plan with ~ to the future.* (b) **in/with ~ to** : ... ile ilgili, -e müteallik/dair, ... hususunda/konusunda, oranla, nispetle. *We must plan in ~ to the future.* **7.** anlatma, nakletme, hikâye/tasvir etme, **8.** anlatış, anlatım, hikâye, rivayet, izahat, beyan, **9.** *huk.* (a) iddia, şikâyetin beyanı, (b) ön kapsam, karar ın/hükmün makabline şümulü, **10.** *mat.* bağıntı. ***e.a.-*** *1. connection, relationship, tie, link, 2. (a) dealings, affairs, (b) sexual intercourse, 4. kinship, relationship, 5. relative, kinsman, 6. (a) reference, regard, respect, allusion, (b) concerning, 7. recitation, recital, description, 8. narrative, account, story, chronicle, report.*

relational, *sf.* **1.** ilgi+, münasebet+, akrabalık+. ~ **duties** : akrabalık görevleri, **2.** bağıntısal, ilgi/münasebet/bağıntıları gösteren/belirten/inceleyen. ~ *anatomy.* ~ *plant morphology.* **3.** *gr.* bağıntısal: cümle elemanlarının bağıntısını gösteren. ~ *words.*

relationship, *is.* **1.** bağ, bağıntı, ilgi, ilişki, alâka, münasebet, **2.** akrabalık, hısımlık, sıhriyet, **3.** (insanlar arasında) duygusal bağlantı. ***e.a.-*** *1. connection, association, involvement, dependence, alliance, 2. kinship, consanguinity, affinity.* ***NOT:*** **KINSHIP,** kan bağı veya evlilik dolayısıyla akrabalığı, **AFFINITY** ise yalnız evlilik dolayısıyla akrabalığı ifade eder. **RELATIONSHIP** daha geniş anlamlı olup her türlü yakınlık, ilgi ve akrabalığı kapsar.

relative[1], *is.* **1.** akraba, hısım, **2.** ilgili şey, **3.** bağıl/izafî şey, **4.** *gr.* ilgi zamiri/sıfatı/zarfı.

relative[2], *sf.* **1.** bağıl, göreli, izafî, nispî. *The ~ advantages of the two methods.* **2.** bağıntılı, bağlı. *Luxury is ~ to one's standard of life.* **3.** ilgili, ilişkin, ait, mensup, müteallik, mütedair. **negotiations ~ to an alliance** : ittifakla ilgili müzakereler, **4.** *gr.* ilgi, ilgili. ~ **clause**: ilgili cümle. *"He is the man who saw you"* cümlesinde *"who saw you"* ilgili cümledir. ~ **pronoun** : ilgi zamiri. *"It was I who told you"* cümlesinde *"who"* ilgi zamiridir. **5.** ~ **to** : (a) ... ile ilgili, ... hakkında. *a letter ~ to my proposal.* (b) -e nazaran/göre/nispetle. *This subject is little understood ~ to its importance. He is strong ~ to his size.* ***e.a.-*** *1. comparative, proportionate, 2. pertinent, relevant, referential.*

relative density, *is. fiz. bk.:* **specific gravity.**

relative frequency, *is. ist.* göreli sıklık: bir zaman aralığında vukua gelen olay sayısının vukua gelebilecek olay sayısına oranı.

relative humidity, *is.* bağıl nem: belli bir sıcaklıkta havada bulunan nem miktarının o sıcaklıkta havayı doyuran nem miktarına oranı.

relatively, *zf.* **1.** nispeten, oldukça. *a ~ small difference. a ~ less important issue. He is ~ happy.* **2.** göre, ... yanında, ...-e kıyasen/ nazaran. *the value of one thing ~ to other things.* ***e.a.-*** *1. comparatively.*

relativeness, *is.* bağıllık, izafîlik. ***e.a.-*** *relativity.*

relative pitch, *is. müz.* bağıl perde: bir sesin başka seslere göre incelik/kalınlığı. *bk.:* **absolute pitch.**

relative wind, *is.* bağıl rüzgâr, bir cisme göre havanın hareketi.

relativism, *is. fel.* **1.** görecilik, izafiye: (a) bilginin göreli/izafî olduğu teorisi, (b) ahlâkî değerlerin bireye, topluma ve çağa göre değişeceği öğretisi, **2.** *bk.:* **relativity.**

relativist, *is.* göreci, görecilik/görelilik kuramı yanlısı.

relativistic, *sf.* **1.** görecil, görecilik/görelilik kuramı ile ilgili, **2.** *fiz.* bağıl, izafî, değeri hıza bağlı olarak değişen, **3.** ~ **quantum mechanics**: görecil nicemsel işley bilimi.

relativity, *is.* **1.** bağıllık, izafîlik, nispîlik, **2.** *fiz.&fel.* görelilik, izafiyet. ~ **theory** : görelilik kuramı, izafiyet teorisi/nazariyesi. ~ **of knowledge** : bilginin göreliliği.

relativize, *gl.f.* **-ized, -izing** bağıllaştırmak, görelleştirmek.

relator, *is.* **1.** öykücü, hikâyeci, hikâye eden/anlatan/söyleyen kimse, **2.** *huk.* muhbir, ele veren/ihbar eden kimse. ***e.a.- 1.*** *narrator, relater.*

relax, *f.* **1.** gevşe(t)mek. *He ~ed his grip on her arm.* **2.** tavsa(t)mak, (gayret/dikkat vb.) azal(t)mak, yavaşla(t)mak, yumuşa(t)mak. *to ~ one's efforts. I was determined not to ~ my own vigilance.* **3.** (kural/disiplin) hafifle(t)mek, gevşe(t)mek, zayıfla(t)mak. *He had no intention to ~ his policies.* **4.** dinlen(dir)mek, istirahat et-(tir)mek, yorgunluğunu gidermek. *Just lie down and ~. Some people can't even ~ when they are at home.* **5.** endişeden/üzüntüden uzaklaşmak, gönlünü ferah tutmak, aldırmamak, boş vermek, işi oluruna bırakmak. ***e.a.- 1.*** *losen, slack, 2. diminish, abate, slacken, remit, relent, lessen, soften, 3. mitigate, weaken, ease.* ***k.a.- 1.*** *tighten, tense.*

relaxant, *sf.* gevşetici, hafifletici, yumuşatıcı, rahatlatıcı, dinlendirici, kasları gevşetici (ilâç).

relaxation, *is.* **1.** gevşe(t)me, **2.** tavsa-(t)ma, (gayret/dikkat vb.) azal(t)ma, yavaşla-(t)ma, yumuşa(t)ma. *There must be no ~ in our continuous effort.* **3.** dinlenme, istirahat, eğlence, oyalanma. *What do you do for ~? It is necessary for you to have some rest and ~.* **4.** (baskıyı/sıkı disiplini) hafifletme, gevşetme, azaltma. *He was in favor of the ~ of external controls.* **~ of restrictions** : kısıtlamaların, sıkı yönetimin vb. hafifletilmesi. ***e.a.- 1&4.*** *abatement, losening, slackening, 3. diversion, leisure, repose, amusement, recreation, hobby, entertainment.* ***k.a.- 1&4.*** *tightening, stiffening, 3. strain, toil, labor, work.*

relaxative = relaxatory, *sf.* gevşetici, tavsatıcı, azaltıcı, yavaşlatıcı, yumuşatıcı, hafifletici.

relaxed, *sf.* **1.** gevşek, yumuşak, **2.** rahatlamış, ferahlamış, gönlü ferah, **3.** tavsamış, azalmış, yavaşlamış, **4.** dinlenmiş, rahat/huzur içinde, **5.** teklifsiz, lâubalî, senli benli, **6.** (baskı, disiplin, kural vb.) hafifletilmiş, gevşetilmiş, şiddeti azaltılmış, **7. ~ly** : gevşekçe, rahatlamış/ferahlamış olarak, dinlenmiş bir şekilde, rahat/huzur içinde, teklifsizce, (baskı, disiplin, kural vb.) hafifletilmiş, gevşetilmiş olarak, **8. ~ness** : gevşeklik, yumuşaklık, rahatlık, ferahlık, tavsama, azalma, yavaşlama, dinlenme, rahat/huzur içinde olma, teklifsizlik, lâubalîlik, senli benlilik, (baskı, disiplin, kural vb.) hafifletilme, gevşetilme. ***e.a.- 1&6.*** *loose, 5. informal.* ***k.a.- 1&6.*** *strict, 5. formal.*

relaxer, *is.* dinlendirici, ferahlatıcı, iç açıcı şey. *Music is often an excellent ~.*

relaxin, *is.* gevşetici hormon, doğum esnasında kasları gevşeten hormon.

relaxing, *sf.&is.* **1.** gevşetici, rahatlaştırıcı, yumuşatıcı, **2.** yumuşaklık veren (ilâç), gevşeklik/rahavet veren (iklim/hava).

relay[1] **= re-lay**, *f.* **-laid, -laying** yeniden sermek/döşemek/yaymak. *She wanted to ~ the carpet in her new home. The railway company is proposing to spend $1M on relaying a new track.*

relay[2], *f.* **-layed, -laying 1.** (öteye/ileriye) iletmek/ulaştırmak/nakletmek /taşımak götürmek. *To ~ a message. He ~ed the news to me yesterday.* **2.** nöbet değiştirmek, yeni grubu işe sokmak, (konakta) hayvan değiştirmek, **3.** *elekt.* naklen haber iletmek/yaymak, naklen yayın yapmak, (bir işareti/mesajı)kuvvetlendirerek daha ileriye göndermek, tekrarlamak.

relay[3], *is.* **1.** nöbet, nöbetle çalışan işçiler, bir nöbette çalışanların tümü, **2.** yedek hayvan (at, köpek vb.) veya insan, çalışanların işini devralmaya hazır yedek grup, **3.** *sp.* (a) *bk.:* **~ race**, (b) bayrak yarışında koşulan mesafe, **4.** *mak.* düzenleyici: küçük güçle işleyen hassas cihazlarla kumanda edilen ve makine parçalarının hareketini düzenleyen aygıt, **5.** *elekt.* röle, bağlak, değiştirgeç, dönüştürgeç: sargısından akım geçince dilini çekerek elektrik devrelerini açan veya kapayan elektromğnetik alet, **6.** *rad.TV* naklen yayın istasyonu, **7. ~ race** : bayrak yarışı/koşusu.

re-lease, *f.* **-leased, -leasing** tekrar/yeniden kiralamak/kiraya vermek.

release, *f.* **-leased, -leasing 1.** salıvermek, serbest/özgür bırakmak, azat/ tahliye etmek, izin vermek. *They just have been ~d from prison. He was ~d to attend the wedding.* **2.** (a) (bağını) çözmek/açmak, gevşetmek, (b) (sorumluluktan/

nahoş bir durumdan vb.) kurtarmak. *He was ~d from responsibility.* **3.** (haber) açıklamak, yay-(ınla)mak, (duygu, his vb.) açığa vurmak, ifşa/ ilân etmek, (sinema filmi vb.) piyasaya sürmek/ çıkarmak. *The committee ~d its findings. This caused him to ~ his latent anger.* **4.** *huk.* (hakkından/iddiasından) vazgeçmek/feragat etmek, terk etmek. *~ a claim to property.* **5.** *esk.* temize çıkarmak, borcunu affetmek/bağışlamak. ***e.a.-*** *1. free, loose, deliver, dismiss, discharge, liberate, emancipate, 2. (a) loose, disengage, extricate, 3. announce, publish, 4. relinquish.* ***k.a.-*** *1. bind, 2. (a) fasten.*

release, *is.* **1.** salıverme, serbest/özgür bırakma, azat/ tahliye (etme), izin verme. *an early ~ from jail.* **2.** (a) (bağını) çözme/açma, gevşetme, **3.** kurtuluş, halâs, **4.** (a) yay(ınla)ma/ kullanma/satma izni/müsaadesi, (b) (otomobil, film vb.) piyasaya sürme/çıkarma. **general ~** : genel oynatım. **on (general) ~** : halka gösterilmekte (film). **~ print**: (filmin) piyasaya sürülen kopyası. (c) piyasaya sürülen şarkı/plâk/film vb. *Their new ~ is called "Forever love".* **4. press release** *d.d.* basın bildirisi, (basına) açıklama, basın bülteni. *President issued a press ~.* **5.** (duygu vb.) açıklama, açığa vurma. *the harmless ~ of rebellious spirits.* **6.** *huk.* (a) (hakkından/iddiasından) vazgeçme/feragat etme, terk etme, (b) feragat belgesi, **7.** *mak.* bırakıcı, boşaltma/çözme düzeni. **~ valve** : boşaltma/salıverme valfı. **~ key** : çözme/salıverme anahtarı, **8. ~ therapy** *psikol.* boşaltma sağaltımı: saldırgan ve kırıcı iç eğilimleri açığa vurdurma suretiyle tedavi, **9. ~ time = released time** : öğrencilerin din öğrenimi için serbest bırakıldıkları zaman. ***e.a.-*** *1. deliverance, emancipation, liberation.*

releaser, *is.* salıveren, serbest bırakan, özellikle ilkel yaratıklarda karmaşık eylemlere yol açan uyarı. *Exposure to changing day length may be a ~ for nidification in many migratory birds.*

relegate, *f.* **-gated, -gating 1.** mevkiini küçültmek/düşürmek, daha aşağı duruma/mevkie/ sınıfa indirmek. *To ~ one's wife to the position of a servant.* **2.** (bir işi bir kimseye) havale/ tevdi etmek. *to ~ a matter to s.o. Smaller companies can ~ the job of planning to less experienced staff.* **3.** (bir şeyi belirli bir sınıfa/türe) sokmak/atmak/atamak/tayin etmek. **This kind of approach may ~ these problems somewhere down on the priority list** : Böyle bir tutum bu sorunları öncelik sırasında gerilere atabilir. **4.** sürmek, sürgüne göndermek, nefyetmek. ***e.a.-*** *2. confide, entrust, 4. banish, exile.*

relegation, *is.* **1.** mevkiini küçültme/düşürme, daha aşağı duruma/mevkie/sınıfa indirme, **2.** (bir işi bir kimseye) havale/tevdi etme, **3.** (bir şeyi belirli bir sınıfa/türe) sokma/atma/ atama/tayin etme, **4.** sürgüne gönderme, sürme.

relent, *f.* **1.** yumuşamak, merhamete/insafa gelmek, insaf etmek, acımak, **2.** şiddeti azalmak, tavsamak, gevşemek, yavaşlamak, **3.** *esk.* merhamete/insafa getirmek, yumuşatmak. **4. ~ingly** : acıyarak, merhamete/insafa gelerek; tavsayarak, yavaşlayarak, azalarak. ***e.a.-*** *1. bend, yield, 2. slacken, 3. soften, mollify.*

relentless, *sf.* **1.** sert, haşin, merhametsiz, şefkatsiz, acımasız, amansız, aman bilmez, insafsız. *The ~ storm raged with fury.* **2.** fasılasız, arasız, **3. ~ly** : sert/haşin bir şekilde, merhametsizce, acımasız, amansızca, aman vermeksizin, insafsızca; fasıla/ ara vermeden, biteviye, **4. ~ness** : sertlik, haşinlik, merhametsizlik, acımasızlık, aman vermeme. insafsızlık; ara vermeme, sürüp gitme. ***e.a.-*** *1. rigid, stern, harsh, hard, unyielding, unforgiving, ruthless, unmerciful, unfeeling, pitiless, merciless, 2. incessant, uninterrupted, continuous, unremitting.* ***k.a.-*** *1. merciful.*

relevance = relevancy, *is.* ilgi, alâka, aidiyet, münasebet, uygunluk.

relevant, *sf.* **1.** ilgili, alâkalı, -e ait. *The ~ documents. All ~ information. This point is not really ~ and we had better move on... I can use all the material that is ~. The film was ~ to what was discussed in class.* **2.** münasip, uygun, **3.** bağıl, nispî, izafî, **4. ~ly** : ilgili olarak, uygun bir şekilde. ***e.a.-*** *1. pertinent, related, applicable, germane, apposite, 2. appropriate, suitable, fitting, apt, apropos, 3. proportional, relative.* ***k.a.-*** *1. extraneous, irrelevant, unrelated, inappropriate.*

reliability, *is.* güvenilirlik. *These machines have always been noted for their ~.*

reliable, *sf.* **1.** güvenilir, itimat edilir, emniyetli, muteber, güvendeğer, şayanıitimat. *She is a charming and ~ person. The diesel engine is long-lasting and extremely ~. We have no ~ information about that.* **2.** *ist.* güvenilir: belirli zaman aralığında bir amacı tam olarak yerine getirebilir, **3. ~ness** : güvenilirlik, **4. reliably** : güvenilir şekilde, itimada lâyık surette. *This machine works reliably under extreme climatic conditions.* ***e.a.-*** *trustworthy, trusty, authentic, consistent, infaillible, dependable.* ***k.a.-*** *dubious, unreliable, questionable, deceitful, undependable.* ***NOT:*** **RELIABLE**, karakter, davranış, fikir, düşünce, işleme ve sonuç bakımından güvenilebilen ve doğru olan kişi ile nesneler için kullanılır: *a reliable person, judge, formula, book, car, etc.* **INFAILLIBLE**, asla yanılmaz, şaşmaz, hata işlemez, mükemmel işler ve doğru sonuç verir anlamını taşır: *an infaillible test, system, marksman.* **DEPENDABLE**, anlamca *reliable*'e yakın olup daha ziyade öznel (subjektif) hususlar için kullanılır: *a dependable person:* namuslu, dürüst, güvenilir kişi demektir. **TRUSTWORTHY** anlamca bunlardan daha kuvvetli olup her zaman ve her bakımdan güvenilir, itimat edilir demektir. *Trustworthy and accurate reports, a trustworthy servant.*

reliance, *is.* **1.** güvence, teminat, **2.** güven, itimat, emniyet, tevekkül. *~ on promises.* **place ~ in/on/upon** : -e güvenmek, dayanmak, itimat etmek. *He places no ~ on doctors. I put little ~ on him.* **3.** güvenilen/dayanılan şey, dayanca, istinatgâh, **4.** muhtaç olma, bel bağlama, onsuz yapamama. *~ on income tax revenues to carry government costs. complete ~ on drugs.* ***e.a.-*** *2. confidence, trust.*

reliant, *sf.* **1.** (bir şeye) dayanan/istinat eden, **2.** güvenen, itimat/emniyet eden, tevekkül eden, **3.** muhtaç (olan), bel bağlayan, ...-suz yapamayan, **4. to be ~ on** : (a) -e güvenmek/dayanmak, (b) -e muhtaç olmak, -suz yapamamak. *They are often ~ on government funds.* **5. ~ly** : güvenerek, dayanarak, tevekkülle, muhtaç olarak. ***e.a.-*** *2. trustful, confident, 3. dependent.*

relic = relique, *is.* **1.** kalıntı, bakiye. *You can still see the last surviving ~ of the old Palace.* **2.** yadigâr, hatıra. *~s of her distant past.* **3.** kutsal emanet. *This museum is full of ~s of our rich history.* **4. ~s** : nâş, bir azizin cesedi/cesedinin bir kısmı veya eşyası. **~s of the past** : eski eserler, harabeler, geçmişin kalıntıları. ***e.a.-*** *1. remnant, 2. souvenir, memento.*

relict, *is.* **1.** çevre koşulları değişen bir ortamda hâlâ yaşamakta olan bitki/hayvan türü, cinsi tükenmekte olan yaratık, **2.** hayatta kalan, yıkıntı vb. den arta kalan, kalıntı. *~ of pre-war days.* **3.** *esk.* dul. ***e.a.-*** *3. widow.*

relief, *is.* **1.** ferahlık, ferahlama, iç rahatlığı/rahatlaması, sıkıntıdan/üzüntüden kurtulma/kurtuluş. **to feel some ~** : biraz ferahlamak. **The good news brought a sense of ~** : İyi haber ferahlık getirdi. **I breathed a sigh of relief** : İçim ferahladı (rahat bir nefes aldım). **2.** ferahlatıcı şey, teselli, (derde) derman, **3.** yardım, bağış, imdat. **Go to the ~ of** : yardımına gitmek. **~ train** : yardım/imdat treni. **~ funds** : yardım fonu. **The poor receive State ~** : Fakirler devletten yardım görürler. **4.** hoşa giden/yekne-saklığı gideren değişiklik, **5.** nöbetten çıkma, nöbet/görev devri, nöbetin/görevin başkası tarafından alınması. **~ man** : nöbet değiştiren/nöbeti devralan kimse. **bring into ~** : açığa çıkarmak, görevden almak, **6.** nöbeti/görevi devir alan kimse. **~ pitcher** : (beyzbolde) yedek atıcı/topa vurucu, **7.** (muhasaradan vb.) kurtuluş/kurtarma. **~ works** : kurtarma çalışmaları. *He hastened to the ~ of the town.* **8.** (derebeylikte) miras intikal vergisi, **9.** (piyes/roman) sahne değişmesi, olayın akışında değişme, **10. on ~** : belediyeden/hükûmetten yoksulluk yardımı gören, **11.** (heykel) kabartma, rölyef, **12.** *g.s.* tecessüm ettirilmiş gibi görünen resim, **13.** arazi kabarıklığı, engebe, rölöve, **14. high ~** : yüksek kabartma. **low ~** : hafif kabartma. **~ map**: kabartma harita, **15.** *basım* kabartma baskı. ***e.a.-*** *1. mitigation, assuagement, comfort, 3. succor, aid, redress, remedy, 11. prominence.* ***k.a.-*** *1. intensification.*

relier, *is.* güvenen, itimat eden, inanan, emniyet eden kimse.

relieve, *gl.f.* **-lieved, -lieving 1.** (gönlünü) ferahlatmak, (içini) rahata kavuşturmak, (sıkıntısını) hafifletmek/dağıtmak/defetmek. *Anxiety may be ~d by talking to a friend.* **2.** (endişeden/üzüntüden/sıkıntıdan) kurtarmak/azat etmek. *She was ~d to hear that her son was quite safe.* **3.** yardım etmek, fakirlikten/zaruretten kurtar-

mak. *Kızılay ~d many needy people during the hard winter.* **4.** (muhasara altındaki şehre vb.) yardım göndermek, **5.** yasal yük ve sorumluluktan kurtarmak. *It ~s me of all responsibility.* **6.** (basıncı/ağırlığı/yükü) azaltmak, hafifletmek, **7.** yeknesaklığını gidermek, çeşni vermek. *To ~ the tension of a drama with comic episodes.* **8.** kabartma yapmak, **9.** görevini/nöbetini devralmak, yerine nöbete girmek. **to ~ the guard**: nöbetçi değiştirmek, **10. to ~ oneself** : dışarı çıkmak, helâya gidip rahatlamak, (büyük/küçük) abdest yapmak, def'i hacet etmek, **11. relievable** : ferahlatılabilir, hafifletilebilir, sıkıntıdan vb. kurtarılabilir, **12. ~d** : ferahlamış, rahatlamış, hafiflemiş, sıkıntıdan vb. kurtulmuş. *I am ~d to hear that this isn't true.* **13. ~dly** : ferahlayarak, rahatlayarak, hafifleyerek, sıkıntıdan vb. kurtularak, ferahlamış bir şekilde, **14. reliever** : ferahlatan, rahatlatan, hafifleten, yükü azaltan. ***e.a.- 1.*** *mitigate, lessen, alleviate, assuage, allay,* ***1-4.*** *aid, help, assist,* ***3.*** *support, sustain,* ***4.*** *succor.* ***k.a.- 1.*** *intensify.*

relievo, *is., ç.* **-vos** *esk. bk.:* **relief** (11., 12.).

relig. = religion.

religieuse, *is., ç.* **-gieuses** *Fr.* rahibe. ***e.a.-*** *nun.*

religieux, *is., ç.* **-gieux** *Fr.* keşiş, manastır rahibi. ***e.a.-*** *monk.*

religion, *is.* **1.** din. *The Moslem/Christian/Buddhist ~.* **He respects neither law nor ~** : Ne yasaya, ne de dine saygısı vardır. **2.** mezhep, **3.** iman, inanç, inanış, **4.** din duygusu, dindarlık, **5.** diyanet, **6.** rahibelik, keşişlik. **to enter ~** : rahibe/keşiş olmak, **7.** ilke, kural, ahlâk kuralı, düstur, prensip. **to make a ~ of doing sth= to make it a ~ to do sth**: bir şeyi yapmayı prensip edinmek, **8. ~s** *esk.* ibadet, dinî ayin, **9.** *esk.* sadakat, vefa, bağlılık. ***e.a.- 1.*** *faith, cult,* ***2.*** *sect, cult, denomination,* ***3.*** *belief,* ***8.*** *rites,* ***9.*** *faithfulness, devotion.*

religionism, *is.* sofuluk, aşırı/koyu dindarlık, bağnazlık, taassup.

religionist, *sf.* sofu, aşırı/koyu dindar, bağnaz, mutaassıp. **~ic** : sofuca, dindarca, bağnaz+, mutaassıp+.

religiose, *sf.* sofu, aşırı/koyu dindar, bağnaz, mutaassıp.

religiosity, *is.* sofuluk, aşırı/koyu dindarlık, bağnazlık, taassup.

religious, *sf.&is.* **1.** dinsel, dinî, dine ait. *a ~ ceremony.* **2.** dindar, dinine bağlı/sadık. *Our parents were very ~ and very patriotic.* **3.** iman ve itikat sahibi. *She is a very ~ lady.* **4.** bir dine/manastıra bağlı, **5.** din ve ibadetle ilgili. *Virtually all ~ activities were suppressed.* **6.** rahip, keşiş, papaz, din adamı, belirli bir dinî topluluğa/kiliseye mensup kimse, **7. ~ly** : dinî olarak, din açısından, imanla, itikatla, **8. ~ness** *bk.:* **religiosity, 9.~ Society of Friends**: Dindaşlar Cemiyeti: 1650'de İngiltere'de kurulmuş, yemin ve harp aleyhtarı bir mezhep. ***e.a.- 2.*** *reverent, devout, pious.* ***k.a.- 2.*** *impious.*

reline, *gl.f.* **-lined, -lining 1.** tekrar çizgi çizmek/çizgilerle işaretlemek, **2.** yeniden astarlamak/ astar geçirmek.

relinquish, *gl.f.* **1.** (maldan/haktan/davadan vb.) vazgeçmek, feragat etmek, elini çekmek. *to ~ a claim. England has been forced to ~ her Empire.* **2.** terk etmek, (yüzüstü) bırakmak. *He ~ed the editorship of the newspaper.* **3.** serbest bırakmak, kendi hâline terk etmek, salıvermek, koyvermek. *He ~ed the oars.* **4. ~er** : (maldan/haktan/davadan vb.) vazgeçen, feragat eden, terk eden, **5. ~ment** : vazgeçme, feragat, terk (etme). ***e.a.- 1.*** *renounce, surrender, waive, cede,* ***2.*** *yield, forgo, resign, abandon,* ***3.*** *release, let go.* ***k.a.-*** *keep, retain. NOT:* **RELINQUISH** genel anlamda bir şeyi bırakmak, vazgeçmek demektir. **ABANDON**, isteyerek veya istemeyerek tamamen çekilmek, terk etmek, kontrolu bırakmak anlamını taşır: *The crew abandoned the ship.* **SURRENDER**, mecburiyet karşısında başkasına teslim etmek, hakkından vazgeçmek demektir: *He surrendered his account books to the court.* **YIELD**, mecburiyetten ziyade rıza ve istek ile terk etmek, hakkından vazgeçmektir. *He yielded the floor to his opponent.* **CEDE** ise daha ziyade arazi üzerindeki hakkından vazgeçmek, toprağı başkasına terk ve teslim etmek demektir: *France ceded Alsace-Lorraine to Germany.* **WAIVE**, hak, imtiyaz ve iddialardan vazgeçmek anlamında olup maddî şeyler için kullanılmaz. *to waive a right. The lawyer waived the privilege of cross-examining the witness.*

reliquary, *is., ç.* **-quaries** andaç kabı, kutsal eşya mahfazası, azizlerden kalan kemik gibi kalıntı ve andaçların saklandığı mahfaza.

relique, *is., ç.* **reliques** *esk. bk.:* **relic.**

reliquiae, *is.* **1.** kalıntı, bakiye, (taşıl, fosil, vb.) , **2.** *bot.* eski devirlere air kalıntı, **3.** tarihten önceki zamandan kalma taş aletler.

relish[1], *is.* **1.** hoşlanma, zevk (alma), tadını çıkarma, haz (duyma), telezzüz, **2.** (güzel) tat, lezzet, haz, **3.** yemeğe tat ve lezzet veren şey (salça, hardal, vb.), **4.** çeşni, **5.** çerez, katık, **6.** iştah, istek, ağız tadı. *eat with ~* . **7.** merak, meyil, heves, arzu, zevk. *A boy with little ~ for sports.* ***e.a.- 1. gusto, zest, liking, 2. taste, flavor, savor, 3. condiment, appetizer, 6. appetite, liking, appreciation, 7. inclination, predilection, preference, partiality.*** ***k.a.- 1,2. distaste, disfavor.***

relish[2], *f.* **1.** hoşlanmak, zevk almak, tadını çıkarmak, haz/lezzet duymak. *to ~ a dinner/a joke.* **I do not ~ the job** : Bu işten hoşlanmıyorum. **2.** lezzet/çeşni vermek, **3.** lezzetinden hoşlanmak, beğenmek, tadını iyi bulmak, **4.** lezzetli olmak, tatmin etmek, zevk vermek, hoşa gitmek, **5. ~able** : hoş, leziz, lezzetli, zevk veren, tatminkâr, **6. ~ingly** : zevkine vararak, hoşlanarak, lezzet/ zevk/haz duyarak. ***e.a.- 1. like, enjoy, appreciate.***

relive, *f.* **-lived, -living 1.** (sevinç/teessür/ heyecan vb.) tekrar duymak, **2.** tekrar yaşamak, **3.** yeniden canlanmak, **4. relivable** : tekrar duyulabilir/yaşanabilir, yeniden canlanabilir.

relocate, *f.* **-cated, -cating 1.** tekrar yerleş-(tir)mek/iskân etmek, **2.** başka bir yere yerleş(tir)mek/iskân etmek, yerini değiştirmek, **3.** *ABD* başka eve taşınmak, işini başka yere nakletmek, **4. relocatee** : tekrar /başka bir yere yerleşen, yerini değiştiren, **5. relocation** : tekrar/başka yere yerleş(tir)me/iskân etme, taşınma.

relucent, *sf.* parlak. ***e.a.- shining.***

reluct, *gs.f. esk.* isyan etmek, muhalefet etmek, kafa tutmak, baş kaldırmak. ***e.a.- rebel, revolt.***

reluctance = reluctancy, *is.* **1.** isteksizlik, gönülsüzlük, hevessizlik, çekingenlik, istiğna, **2.** *elekt.* mıknatıssal direnç, relüktans, manyetik devrenin manyetik akıya karşı gösterdiği direnç, **3.** *esk.* direnme, dayatma, mukavemet, muhalefet. ***e.a.- 1. disinclination, unwillingness, 3. resistance, opposition.***

reluctant, *sf.* **1.** isteksiz, gönülsüz, hevessiz, çekingen, müstağni, **2.** direnen, dayatan, mukavemet/muhalefet eden, karşı koyan, **3. ~ly** : istemeye istemeye, istemeyerek, isteksizce, gönülsüzce, hevessizce, çekingenlikle. ***e.a.- 1. unwilling, disinclined, loath, averse, hesitant, indisposed.*** ***k.a.- 1. willing.***

reluctivity, *is., ç.* **-ties** *elekt.* çekingenlik, mıknatıssal geçirgenliğin (permeabilitenin) tersi: uzunluğu ve kesiti birim olan manyetik maddenin mıknatıssal direnci.

relume, *gl.f.* **-lumed, -luming** tekrar/ yeniden aydınlatmak. **relumine** *d.d.*

rely, *gs.f.* **-lied, -lying** *gen.* **~ on/upon** : güvenmek, dayanmak, itimat/emniyet etmek, bel bağlamak. **to ~ on another's help**: başkasından medet ummak. **I want a man I can ~ on** : Güvenebileceğim bir adam istiyorum. **He is not to be relied upon** : Ona güvenilmez. **You may ~ upon it that I shall be punctual= You may rely upon my being punctual** : Tam vaktinde geleceğime güvenebilirsiniz. ***e.a.- depend, trust.***

REM, *is.* (Rapid Eye Movement) uykuda rüya görürken gözlerin göz kapakları altında hızla hareketi. **REM sleep** : bu şekilde rüya görerek uyuma.

rem, *is. fiz.* rem: 1 röntgenlik X ışınlarınınkine eşit biyolojik etki yaratan iyonlaşma radyasyonu. [roentgen equivalent in man]. *bk.:* **rep**[3] .

remain[1], *gs.f.* **1.** kalmak, beklemek. **He ~ed at home** : O evde kaldı. **The police have ~ed on the spot** : Polis olay yerinde bekledi. *She ~ed silent.* **The results of these experiments will ~ a secret** : Bu deneylerin sonucu bir sır olarak kalacak. **one thing ~s certain**: şurası muhakkak ki, **2.** (geride/aynı yerde) durmak, geri kalmak, gitmemek. **to ~ behind**: geri kalmak, **3.** arta kalmak, elde (mevcut) kalmak, fazla/baki kalmak. **Much still ~s to be done** : Daha yapılacak çok iş var. **It ~s to be proved** : Bunun ispatı gerekir. **It ~s to be seen whether** : Bakalım ... mı? **The fact ~s that** : Gerçek şu ki... **4.** değişmemek, olduğu yerde/olduğu gibi kalmak, dayanmak, baki kalmak, (bir durumu) korumak, **The weather ~s fine** : Hava güzelliğini koruyor (Güzel havalar devam ediyor). **5.** zail olmamak, **6.** (depoda vb.) saklanmak/muhafaza edilmek. ***e.a.- 1. stay, abide, continue, 2. wait, tarry, rest, 3. endure, abide.*** ***k.a.- 2. depart.***

remain[2], *is.* **1.** *gen.* **~s** : kalıntı, bakiye, artık, **2. ~s** : (a) yazarın ölümünden sonra basılan eseri, (b) iz, eser, bakiye, (c) ceset, ölü, (d) bitki/hayvan ölüsü/kalıntısı. *fossil ~s.* ***e.a.- 2.*** *(c) corpse.*

remainder[1], *is.* **1.** kalan, artık, kalıntı, bakiye. **Afterwards he went to Bursa where he lived for the ~ of his life** : Sonra Bursa'ya giderek geri kalan ömrünü orada geçirdi. *I will pay you a ten dollars deposit and the ~ on delivery.* **2.** *mat.* (a) artan, fark: bir sayı ötekinden çıkarılınca geride artan sayı. *9 minus 5 leaves a ~ of 4.* (b) kalan: bir sayı ötekine bölününce geriye kalan sayı, **3.** *huk.* müstakbel miras hakkı: bir kimseye kalan mirasın o öldükten sonra belirli birine intikali, **4. ~s** : (pulculuk) bakiye/elde kalan pullar : asıl değeri düşmüş, tedavülden kalkmış ve ucuza satılan pullar, **5.** satıştan sonra yayın evinde kalan ve tenzilâtla satılan kitap. ***e.a.- 1.*** *residuum, remnant, excess, rest, overage, balance, residue.*

remainder[2], *sf.* kalan, artık, arta kalan, kalıntı, bakiye. **~ sale** : arta kalan kitap satışı. **~ shop** : arta kalan kitapları satan dükkân. ***e.a.-*** *remaining, leftover.*

remainder[3], *gl.f.* arta kalanları (kitap vb.) satmak.

remainderman, *is., ç.* **-men** *huk.* geride kalan mirasçı: bir kimse öldükten sonra mirasını devralacak kişi.

remains, *ç. is.* **1.** artık, kalıntı, bakiye, **2.** ceset, ölü, **3.** bırakıt, yazar öldükten sonra basılan eseri, **4.** geçmiş çağlardan kalanlar: abide, fosil, harabe, vb. *The ~ of ancient Troy.*

remake, *is.&f.* **-made, -making 1.** yeniden/tekrar yapma(k), yenileme(k), tazeleme(k), **2.** yeniden yapılmış şey (film, vb.).

reman, *gl.f.* **-manned, -manning 1.** (insanca) takviye etmek, yeni işçi/asker vb. göndermek, **2.** cesaretlendirmek, cesaret vermek, yüreklendirmek, cesaretini artırmak, teşci etmek.

remand[1], *gl.f.* **1.** geri çevirmek/göndermek, iade etmek, **2.** *huk.* (a) tekrar görüşülmesi için alt mahkemeye iade etmek, (b) tutukluyu, sorgusuna ileride devam şartıyla, ceza evine göndermek.

remand[2], *is.* **1.** geri çevirme/gönderme, iade etme, **2.** geri gönderilme, iade edilme, sorguya ileride devam şartıyle ceza evine gönder-(il)me, **3.** geri gönderilen/ceza evine iade edilen kişi, **4. ~ home** *Brit.* (8- 16 yaşındaki suçlular için) tutuk evi. *bk.:* **borstal.**

remanence, *is. elekt.* artık mıknatıslanım: manyetomotor kuvvet kalktıktan sonra kalan mıknatıslık.

remanent, *sf.* kalan, artık, bakiye. ***e.a.-*** *remaining.*

remark[1], *f.* **1.** söylemek, demek, (yazılı/sözlü) fikir/mütalaa beyan etmek. *"I thought you had gone" he ~ed.* **2.** gözüne çarpmak, görmek, sezmek, müşahede etmek, fark etmek, farkına varmak, dikkat etmek. *He ~ed that it was getting late.* **3.** *esk.* açıkça işaretlemek. ***e.a.- 1.*** *say, comment,* **2.** *note, perceive, observe, heed, regard, notice.* ***k.a.- 2.*** *ignore.*

remark[2], *is.* **1.** söz, mütalea, yorum, fikir, oy, düşünce, mülâhaza. *I enjoyed his ~s.* **make a ~** : fikrini söylemek, yorumda bulunmak. **opening ~s**: açış konuşması. **He closed the discussion with the ~ that "the economy is showing signs of improvement"** : "Ekonomi, gelişme alâmetleri gösteriyor" sözleriyle müzakereye son verdi. **2.** gözüne çarpma, görme, sezme, müşahede, fark etme, farkına varma, dikkat etme. **Things worthy of ~** : Dikkate değer şeyler. **3.** ihtar, kısaca fikir/mütalaa beyanı, **4.** *g.s. bk.:* **remarque.** ***e.a.- 1.*** *comment, note, observation, mention,* **2.** *regard, notice.*

remarkable, *sf.* **1.** dikkate değer, şayanıdikkat, olağanüstü, harikulâde, üstün, fevkalâde, müstesna. *National economy showed a ~ improvement during the last years. He made ~ contributions to the science.* **2.** tuhaf, garip, hemen göze çarpan, acayip, görülmemiş. *It was a ~ creature.* **3. ~ness = remarkability** : dikkate değerlik, harikulâdelik, üstünlük, fevkalâdelik, **4. remarkably** : dikkate değer/şayanıdikkat/olağanüstü/harikulâde/fevkalâde bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *extraordinary, distinguished,* **2.** *notable, noteworthy, striking, unusual, uncommon, singular, conspicuous.* ***k.a.- 1&2.*** *common, ordinary.*

remarker, *is.* **1.** söyleyen, fikir/mütalaa beyan eden, **2.** gören, sezen, müşahede eden, fark eden, farkına varan, dikkat eden.

remarque, *is.* - *g.s.* **1.** tabağın kenarına konulan özel işaret, **2.** özel işaret taşıyan tabak. **remark** *d.d.*

rematch, *is.&f.* **1.** tekrar maç/güreş/yarışma yap(tır)ma(k), **2.** yeniden müsabakaya girme(k)/sokma(k).

remblai, *is.* (sedde vb. yapmak için) yığma toprak.

remediable, *sf.* **1.** çaresi bulunur, tedavi/tamir edilebilir, iyileştirilebilir. *His sickness is* ~. **2. ~ness** : iyileştirilebilme, tedavi/tamir edilebilme, **3. remediably** : çaresi bulunacak/tedavi veya tamir edilebilecek şekilde.

remedial, *sf.* **1.** şifalı, tedavi edici, sağaltıcı, iyileştirici, şifa verici. ~ *surgery. This plant has* ~ *properties.* **2.** ilâç gibi, ilâç/deva nev'inden, **3.** düzeltici, ıslah edici, noksanları giderici, olgunlaştırıcı, ilerletici. ~ *measures.* ~ **reading** : anlayarak hızlı okuma. *What materials and aids would you recommend for a* ~ *English course?* **4. ~ly** : iyileştirici/sağaltıcı/tedavi edici mahiyette, ilâç olarak, düzeltici/ıslah edici nitelikte.

remediation, *is.* düzeltme, ıslah/tedavi etme, iyileştirme, geliştirme. ~ *of reading problems.*

remediless, *sf.* çaresiz, şifasız, iyileşmez, tedavi edilemez, umutsuz.

remedy[1], *is., ç.* **-dies 1.** ilâç. ~ **for an ailment**: bir illetin ilâcı. **old wives'** ~ : kocakarı ilâcı, **2.** çare, deva, **3.** *huk.* adaleti sağlayan yasal yol. **to have no** ~ **at law** : yasal yolu olmamak, yasal yoldan çözülememek, **4.** para basımında yasal olarak izin verilen ağırlık/boyut farkı, tolerans. ***e.a.*** *1. cure, medicament, medication, medicine, restorative, specific, 2. corrective, antidot, 3. legal redress, 4. tolerance.*

remedy[2], *f.* **-died, -dying 1.** iyileştirmek, sağaltmak, tedavi/iyi etmek, şifa vermek, sağlığına kavuşturmak. *Those pills will do nothing to* ~ *your sinus condition.* **2.** düzeltmek, ıslah etmek, çaresini bulmak, onarmak, tamir etmek, yatıştırmak. *Technicians tried to find and* ~ *faults. This situation cannot be remedied.* **3.** icabına bakmak, bertaraf etmek, zararını önlemek, etkisiz hâle getirmek. *to* ~ *an evil.* ***e.a.*** *1. cure, heal, relieve, 2. repair, correct, redress, renew.* ***k.a.*** *1. worsen.*

remember, *f.* **1.** anımsamak, hatırlamak, aklına gelmek. *I just ~ed his name.* **As far as I** ~ : hatırladığıma göre. *Don't you* ~ *me?* **Here is something to** ~ **him by** : İşte onu hatırlatacak bir şey. **2.** unutmamak, aklında tutmak. ~ *your appointment.* **One cannot** ~ **everything** : İnsan her şeyi aklında tutamaz. **That is worth ~ing** : Akılda tutmaya değer. **3.** anmak, yâd etmek, **4.** bahşiş vermek, mükâfatlandırmak. ~ *the steward/the waiter.* **He ~ed me in his will** : Vasiyetinde beni unutmamış/bana da miras bırakmış. **5.** selâm götürmek/söylemek. ~ **me to your wife** : Eşine benden selâm söyle. **He asks me to be ~ed to you** : Sana selâmlarını yolladı. **6.** *esk.* hatırlatmak, aklına getirmek, **7. ~ingly** : hatırlayarak, anımsayarak, **8. ~er** : hatırlayan, anımsayan, unutmayan. ***e.a.*** *1. recall, recollect.* ***k.a.*** *1,2. forget, overlook*

remembrance, *is.* **1.** anı, hatıra, **2.** ansıma, hatırlama, hatırlayış, **3.** bellek, hafıza, ansıma/hatırlama gücü, **4.** ansıma/hatırlama süresi, **5.** anma (töreni), hatırasını yâd etme. *to hold s.o.'s name in* ~ . **6.** andaç, yâdigâr, hatıra, **7.** anmalık, hatıra eşya, yâdigâr, **8. ~s** : selâm saygı, hürmet. ***e.a.*** *1. memory, recollection, reminiscence, 3. memory, 5. commemoration, 6. memento, keepsake, trophy, souvenir, token, memorial, 8. greetings, respects.*

Remembrance Day, *is.* Anma günü: Kanada'da I. ve II. Dünya Savaşlarında ölenleri anma günü (11 Kasım).

remembrancer, *is.* **1.** anımsatıcı, hatırlatan kimse/şey, **2.** anı, hatıra, yâdigâr, **3.** *esk.* İngiltere'de haznedar. **King's/Queen's** ~ : Kralın/Kraliçenin özel haznedarı. ***e.a.*** *2. souvenir, reminder, memento.*

remex, *is., ç.* **remiges** (kuşlarda uçuşu sağlayan) kanat tüyü. **remigial** : kanat tüyüne ait.

remind, *gl.f.* anımsatmak, hatırlatmak, hatırına getirmek. **Everything here ~s me of my youth** : Burada her şey bana gençliğimi hatırlatıyor. **to** ~ **s.o. to do sth.** : birisine bir şey yapmayı hatırlatmak.

reminder, *is.* **1.** hatırlatıcı, hatırlatan şey/kimse. **as a** ~ **that...**: -i hatırlatmak için, **2.** hatırlatma, ihtar. **give him a gentle** ~ : ona kibarca hatırlat, **3. (letter of)** ~ : ihtar (mektubu).

remindful, *sf.* **1.** anımsayan, hatırlayan, unutmayan, bir şeyi hatırında tutan, **2.** hatırlatan, bir şeyi akla getiren, hatırasını uyandıran.

reminisce, *gs.f.* **-nisced, -niscing** (geçmiş günleri/olayları) anımsamak/hatırlamak, hatırasını tazelemek/canlandırmak, yâd etmek. *Wartime experiences were something to ~ about.* ***e.a.***- *remember, recollect, muse.*

reminiscence, *is.* **1.** (geçmişi) anımsama/hatırlama, yâd etme, hatırda tutma, **2.** hatıra, anı, geçmiş olayların zihinde bıraktıkları iz, hatırlanan/anılan şey, yadigâr, **3.** *gen.* **~s** : hatıralar, hatırat (anlatılan/nakledilen). **to write one's ~s** : hatıratını yazmak, **4.** çağrışım, tedai, başka bir şeyi hatırlatan nesne. ***e.a.***- *1. recollection, 2. memory, 3. anecdote, tale, memoir, autobiography, 4. reminder.*

reminiscent, *sf.* **1.** *gen.* **~ of** : andıran, hatırlatan, benzer. *a style ~ of Hemingway.* **2.** hatıramsı, hatıra/anı/yadigâr türünden/kabilinden, **3.** hatırlayan, hatıralara dalmış, hatıralarla yaşayan. *In her ~ mood she used to tell us about her childhood.* **4. ~ly** : andırırcasına, hatırlatırcasına, anarcasına, anar/hatırlar/hatırlamış gibi. *He smiled ~ly.* **5. ~ial** *bk.:* **reminiscent.** ***e.a.***- *1. similar, suggestive, 3. remembering.*

remint, *gl.f.* eski madenî paraları eritip yeniden para basmak.

remise, *is.&gl.f.* **-mised, -mising** *huk.* feragat (etmek), (iddia/hak/dava vb. den) vazgeçme(k). ***e.a.***- *give up, surrender, release, relinquish.*

remiss, *sf.* **1.** savsak, ihmalci, ihmalkâr, gevşek. *He is very ~ in answering letters.* **2.** dikkatsiz, gafil, **3.** tembel, ağır, yavaş, **4. ~ly** : savsayarak, ihmalcilikle, ihmal ederek; dikkatsizce, gafilane; tembelce, **5. ~ness** : savsaklık, savsama, ihmal(cilik); dikkatsizlik gafillik; tembellik, yavaşlık. ***e.a.***- *1. negligent, careless, neglectful, derelict, thoughtless, lax, slack, 2. careless, 3. dilatory, slothful, slow.*

remissible, *sf.* **1.** bağışlanabilir, yarlıganabilir, affolunabilir, affolunur, bağışlanması/affı mümkün. ~ *sins.* **2. ~ness = remissibility** : bağışlanabilme, yarlıganabilme, affolunabilme.

remission, *is.* **1.** para gönderme/havale etme, **2.** (a) affetme, bağışlama, yarlıgama. *The ~ of sins is promised to those who repent.* (b) borcun/mükellefiyetin vb. affı. **~ of a tax** : verginin affı. *The bankrupt sought ~ of his debts.* **3.** hafifle(t)me, (şiddet) azal(t)ma, gevşe(t)me. *an unexpected ~ of the storm.* **6 month's ~ for good behavior** : iyi hâl ve gidiş nedeniyle mahkûmiyetin 6 ay azaltılması, **4.** terk (etme), feragat, vazgeçme, **5.** *tıp* hastalığın/ıstırabın geçici olarak hafiflemesi, teskin. ***e.a.***- *2. discharge, pardon, fogiveness, absolution, 3. abatement, diminution, lessening, relaxation, 4. release, relinquishment.* ***k.a.***- *2. blame. censure, 3. intensification.*

remissive, *sf.* **1.** bağışlayıcı, affedici, affettirici, yarlıgatıcı/yarlıgayıcı, **2.** azaltıcı, hafifletici, teskin edici, **3.** hafifleyen, azalan, **4.** *esk. bk.:* **remiss, 5. ~ly** : bağışlayarak, affederek; azaltarak, hafifleterek, **6. ~ness** : bağışlama, affetme, yarlıgama, mağfiret; azalma, hafifleme, sakinleşme.

remit, *f.* **-mitted, -mitting 1.** para göndermek/havale etmek, para havalesi göndermek, ödemek. *Enclosed is our bill, please ~ .* **2.** (ceza vb. vermekten) çekinmek, kaçınmak, imtina etmek, **3.** (bir işi yapmaya/borcu ödemeye vb.) zorlamamak, icbar etmemek, **4.** bağışlamak, yarlıgamak, affetmek, **5.** hafifle(t)mek, (şiddetini) azal(t)mak, gevşe(t)mek, **6.** geri vermek, iade etmek, **7.** *huk.* davayı bir alt mahkemeye havale etmek, devretmek, **8.** (eski durumuna/haline) getirmek/iade etmek, **9.** ertelemek, tehir etmek, sonraya bırakmak, **10.** *esk.* serbest bırakmak, salıvermek, **11.** *esk.* tekrar tutuklamak/hapsetmek, **12.** *esk.* vazgeçmek, teslim olmak. ***e.a.***- *1. forward, transmit, 2,3. refrain, 4. pardon, forgive, excuse, overlook, 5. abate, slacken, diminish, relax, decrease, moderate, 6. restore, replace, return, 7. refer, 9. postpone, defer, 10. release, 12. give up, surrender.* ***k.a.***- *1. retain, 4. condemn.*

remittable, *sf.* **1.** ödenebilir, **2.** bağışlanabilir, affedilebilir, **3.** hafifletilebilir, azaltılabilir, **4.** geri verilebilir, iade edilebilir, **5.** (eski durumuna/hâline) getirilebilir, **6.** ertelenebilir, tehir edilebilir.

remittal, *is. bk.:* **remission.**

remittance, *is.* **1.** (para) gönderme, para havalesi. **to send s.o. a ~** : birisine para (havalesi) göndermek, **2.** gönderilen para, karşılık, **3. ~ man** : başka bir şehirde ailesinin/akrabasının gönderdiği para ile geçinen kimse.

remittence = remittency, *is.* (zamanla) azalma/hafifleme/şiddetini kaybetme.

remittent, *sf.&is.* **1.** (zamanla) azalan/hafifleyen, zaman zaman/fasılalarla şiddetini kaybeden (humma vb.). *a ~ type of fever.* **2. ~ly** : (zamanla) azalarak/hafifleyerek, şiddetini kaybederek.

remitter = remittor, *is.* **1.** (para havalesi) gönderen, **2.** affeden, bağışlayan, yarlıgayan.

remnant[1], *is.* **1.** kalıntı, bakiye, artık, fazlalık, **2.** parça, kırıntı, hurda, **3.** kumaş/dantel parçası, satılan kumaş topundan arta kalan parça. *She bought a ~ of silk at the sale.* **4.** iz, zerre, eser. ***e.a.- 1.*** *remainder, residue, residium, rest, remains,* ***2.*** *fragment, scrap, relic,* ***4.*** *trace, vestige.*

remnant[2], *sf.* **1.** arta kalan, artık, kalıntı, bakiye, **2. ~al** : arta kalmış, artık/bakiye şeklinde, kalıntı hâlinde. ***e.a.- 1.*** *remaining, leftover.*

remodel, *gl.f.* **-eled, -eling** (veya *Brit:* **-elled, -elling**) **1.** biçimini/şeklini değiştirmek, yeni biçim/şekil vermek, tadil etmek, yeniden yapmak/inşa etmek. *The old barn was ~ed into a house.* **2. ~er** : biçimini/şeklini değiştiren, yeni biçim/şekil veren, tadil eden, yeniden yapan/inşa eden.

remonetize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** tekrar tedavüle çıkarmak/koymak, kanunî para olarak kabul etmek. ~ *silver.* **2. remonetization** : tekrar tedavüle çıkarma/koyma, kanunî para olarak kabul etme.

remonstrance, *is.* **1.** serzeniş, sitem, tevbih, azar, paylama, **2.** itiraz, protesto, karşı koyma, şikâyet. ***e.a.- 1.*** *expostulation,* ***2.*** *protest, complaint.*

remonstrant, *sf.&is.* **1.** serzenişkâr, sitemkâr, serzenişli, sitemli, azarlayıcı, paylayıcı, **2.** şiddetle itiraz /protesto eden (kimse), **3. ~ly**: serzenişle, sitemle, azarlarcasına, paylarcasına, itiraz/protesto/şikâyet ederek. ***e.a.- 1.*** *remonstrating, expostulatory.*

remonstrate, *f.* **-strated, -strating 1.** serzeniş yapmak, sitem etmek, azarlamak, paylamak. **He ~d gently with her** : Ona hafif serzenişte bulundu. **2.** itiraz/ protesto etmek, şikâyet etmek. **to ~ with s.o. (about/upon sth/that)** : bir şey hakkında bir kimseye şikâyette bulunmak. **to ~ against cruelty to children** : çocuklara zalim davranılmasını protesto etmek. **He had gone to the manager to ~** : Müdüre şikâyete gitti. **3.** *esk.* göstermek, belirtmek, **4. remonstratingly** : serzenişle, sitemle, azarlayarak, paylarcasına; itiraz/ protesto ederek, şikâyet suretiyle, **5. remonstration** : serzeniş, sitem, azarlama, paylama; itiraz/protesto/şikâyet (etme), **6. remonstrator** : serzeniş /sitem eden, azarlayan, paylayan; itiraz/ protesto/şikâyet eden. ***e.a.- 1.*** *expostulate,* ***2.*** *object, protest, complain, argue,* ***3.*** *show, point out.*

remonstrative, *sf.* **1.** serzenişkâr, sitemli/sitemkâr , azarlayıcı, paylayıcı; itiraz/ protesto/şikâyet tarzında, ***2.*** **~ly** *bk.:* **remonstratingly.**

remontoir(e), *is.* saatin pandülüne üniform empüls veren parça.

remora, *is.* **1.** *zool.* yapışkan balığı *(Echeneis naucrates):* başındaki vantuz gibi disk ile daha büyük balıklara, kaplumbağa ve gemilere yapışan bir balık (boyu 9.0 cm), **2.** engel, mania, **3. remorid** : engelli, engel çıkaran. ***e.a.-*** *2. hindrance, obstruction, impediment, drag.*

remorse, *is.* **1.** vicdan azabı, pişmanlık, nedamet. **to feel ~** : vicdan azabı duymak. *He felt ~ / He was filled with ~ for his evil deed.* **2.** *esk.* merhamet, acıma, **3. without ~** : acımadan, pişmanlık duymaksızın. ***e.a.- 1.*** *contrition, regret, compunction, penitence,* ***2.*** *pity, compassion.*

remorseful, *sf.* **1.** vicdan azabı çeken, pişman, nadim, **2.** pişmanlık/nedamet dolu, **3. ~ly** : vicdan azabı çekerek, pişmanlıkla, nedametle, **4. ~ness** : pişmanlık, nedamet, vicdan azabı duyma. ***e.a.- 1.*** *contrite, regretful, penitent.*

remorseless, *sf.* **1.** vicdan azabı duymayan, pişmanlık/ nedamet bilmez, vicdansız, insafsız, merhametsiz, acımasız, gaddar, zalim, amansız, aman bilmez, **2.** sürekli, devamlı, yorulmaz, aman vermez, **3. ~ly** : vicdan azabı duymadan, pişmanlık/ nedamet bilmeksizin, vicdansızca, insafsızca, merhametsizce, acımadan, gaddarca, zalimane, amansızca, aman vermeden, **4. ~ness** : vicdansızlık, insafsızlık, merhametsizlik, acımasızlık, gaddarlık, zalimlik. ***e.a.- 1.*** *merciless, pitiless, ruthless, implacable, inexorable, cruel, relentless, unrelenting,* ***2.*** *persistent, indefatigable.*

remote, *sf.* **-moter, -motest 1.** uzak, ırak. *a ~ village.* **2.** ıssız, ücra, **3.** (zaman itibarıyla) uzak, eski. **~ future** : uzak gelecek. **~ ages** : çok eski çağlar, **4.** (akrabalık/sıhriyet) uzak. **a ~ ancestor** : uzak cet/ata, **5.** soyutlanmış, tecrit edilmiş, ayrı, uzaklaşmış. *Principles ~ from actions.* **6.** dolaylı, yakın etkisi/ilgisi olmayan. *causes of the war.* **7.** zayıf. *a ~ chance. a ~ possibility.* **8.** (duyguca) uzak, soğuk, ilgisiz, samimî/cana yakın olmayan, **9. ~ control** : uzaktan kumanda. *This missile is guided by ~ control.* **10. ~-control(led)** : uzaktan kumandalı, uzaktan kumanda edilen. **~-controlled unmanned aircraft** : uzaktan kumandalı pilotsuz uçak, **11. ~ly** : (a) uzak/ırak bir şekilde, uzaktan. **We are ~ly related** : Uzaktan akrabayız. (b) asla, kat'iyen, zerre kadar, en uzak. **Agreement didn't seem ~ly possible at the time** : Şimdilik anlaşmaya asla (en uzak bir) imkân görülmüyor. **12. ~ness** : uzaklık, ıraklık; ıssızlık, ücralık. *~ of the village to the main road creates problems. ~ of a probability.*

remotion, *is.* **1.** uzaklaştırma, alıp götürme, kaldırma, yerinden çıkarma/ayırma, **2.** *esk. bk.:* **departure.** ***e.a.- 1. removal.***

rémoulade, *is. Fr.* mayonezli baharatlı soğuk sos.

remount, *is.&f.* **1.** tekrar (ata) binme(k), **2.** tekrar monte etme(k)/çerçeveleme(k)/yapıştırma(k). *~ a picture.* **3.** yeni binek atı, değiştirme hayvanı. ***e.a.- 1. reascend.***

removable, *sf.* **1.** kaldırılabilir, uzaklaştırılabilir, yerinden çıkarılabilir, ameliyatla alınabilir, azledilebilir, nakledilebilir, **2.** sökülebilir, parçalara ayrılabilir, (vida vb. ile veya fermuar, düğme vb. ile birbirine bağlı olup icabında sökülebilen). *a raincoat with ~ lining.* **3. ~ness** : kaldırılabilme, uzaklaştırılabilme, çkarılabilme, sökülebilme, **4. removably** : kaldırılabilecek/uzaklaştırılabilecek/çıkarılabilecek/sökülebilecek şekilde.

removal, *is.* **1.** kaldırma, uzaklaştırma, uzağa götürme, nakletme, **2.** (ev/yer/görev vb.) değiştirme, taşınma, nakil, transfer, **3.** azil, görevden at(ıl)ma, **4.** ilga, iptal, **5.** giderme, izale. ***e.a.- 3. dismissal.***

remove[1], *f.* **-moved, -moving 1.** kaldırmak, uzaklaştırmak, **2.** (ev/yer/görev vb.) değiştirmek, taşınmak, **3.** nakletmek, taşımak. *~ soldiers to the front.* **4.** defetmek, **5.** azletmek, işinden/görevinden uzaklaştırmak/atmak. *to ~ an official for taking bribe.* **6.** izale etmek, gidermek, yok etmek, çıkarmak, silmek. *to ~ all doubts.* **7.** icabına bakmak, haklamak, son vermek, sona erdirmek, **8.** öldürmek, katletmek, (vücudunu) ortadan kaldırmak, **9.** taşınmak, evini nakletmek, ev değiştirmek. *removing from the city to the suburbs.* **10.** uzaklaşmak, gitmek, (gidip) kaybolmak, tüymek, **11.** (davayı) başka mahkemeye havale etmek/nakletmek, **12.** (ameliyatla) kesip atmak/çıkarmak/kesmek. *to ~ a tumor surgically.* ***e.a.- 1. dislodge, take away, 3. displace, transport, transfer, 4. put out, send away, 5. dismiss, discharge, depose, disestablish, 6. eliminate, extract, abstract, eradicate, 8. kill, assassinate, 9. move, 10. depart, disappear. k.a.- 1. leave, 9. remain.***

remove[2], *is.* **1.** kaldırma, uzaklaştırma, **2.** (ev/yer/görev vb.) değiştirme, taşınma, nakil, transfer, **3.** uzaklık/yakınlık, mesafe. **It is but one ~ from ...** : ... -e pek yakındır. **at one ~ from ...**: ... ile yakından ilgili, ... -e pek yakın. *Great cleverness is only one ~ from madness.* **at many ~s from ...** : ... -den çok uzak, ... ile hiç ilgisi yok, ... -den fersah fersah uzak, **4.** (zihnî/ruhî) uzaklık, ayrılık, tecrübesizlik, bilgisizlik. **to criticize sth. at a ~** : bilir bilmez tenkide kalkışmak, **5.** derece, mertebe. **He is only one ~ from a fool** : Deliden pek farkı yoktur. **6.** *Brit.* başka yemek vermek için masadan kaldırılan tabak/yemek, **7.** *esk.* gaybubet, namevcutluk süresi.

removed, *sf.* **1.** (a) uzak, ayrı, farklı, (b) ücra, yalnız, ıssız, **2.** (akraba) uzaktan, ... dereceden/göbekten. **once/twice/etc. ~** : birinci/ikinci vb. göbekten. *My second cousin once ~ is the child of my second cousin.* **a first cousin twice ~** : kuzenin torunu, **3. ~ from**: ... -den uzak, ... ile hiç ilgisi/alâkası yok. *What you say is far ~ from what you said before.* **4. ~ly** : (a) uzak/ayrı/farklı bir şekilde, (b) ücra/yalnız/ıssız bir yerde, **5. ~ness** : (a) uzaklık, ayrılık, farklılık, (b) ücralık, yalnızlık, ıssızlık. ***e.a.- 1. remote, separate, distinct, withdrawn, abstracted, isolated, solitary, 2. distant.***

remover, *is.* kaldıran uzaklaştıran, taşıyan, nakleden.

remuda, *is.* yılkı, at sürüsü.

remunerability, *is.* ödül verilebilme, emek karşılığı ödenebilme.

remunerable, *sf.* ödül verilebilir, emek karşılığı ödenebilir. **remunerably** : ödül verilebilecek/emek karşılığı ödenebilecek şekilde.

remunerate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** ödüllendirmek, mükâfatlandırmak, ödül/mükâfat vermek, tazmin etmek, **2.** hakkını/emeğinin karşılığını vermek/ödemek. *His services were generously ~d.* ***e.a.- 1. reimburse, requite, compemsate, reward, recompense, pay.***

remuneration, *is.* **1.** ödüllendirme, mükâfatlandırma, tazmin etme, hakkını/emeğinin karşılığını verme/ödeme, **2.** ödül, mükâfat, ücret, hizmet karşılığı, bedel, tazminat, ödenti. ***e.a.- 2. reward, pay, compensation, recompense.***

remunerative, *sf.* **1.** kârlı, kazançlı, **2.** ödüllendirici, mükâfatlandırıcı, tazmin edici, emeğinin karşılığını veren/ödeyen. ~ *justice.* **3. ~ly** : kârlı/kazançlı bir şekilde, ödüllendirerek, mükâfatlandırarak, emeğinin karşılığını vererek/ödeyerek, **4. ~ness** : kâr, kazanç, ödül(lendirilme), mükâfat, emeğinin karşılığını verme/ödeme, **5. remunerator** : kâr/kazanç sağlayan, ödüllendiren, mükâfatlandıran, tazmin eden, emeğinin karşılığını veren/ödeyen. ***e.a.- 1. profitable, lucrative.***

Renaissance = Renascence, *is.* **1.** Rönesans, **2.** Rönesans çağı, **3.** *k.h.* yeniden doğma/doğuş, canlanma, **4.** uyanış, uyanma, intibah, **5.** Rönesans stili (mimarî, tezyinat vb.), **6. ~ man** : geniş bilgi ve kültür sahibi kimse.

renal, *sf.* böbrek+, böbreklerle ilgili, böbrekte bulunan. *the ~ arteries.*

renascent, *sf.* yeni doğmuş, henüz doğan/canlanan, taze, canlı, yepyeni. *He felt a ~ love for his children.*

rencontre, *is., ç.* **-tres** *Fr. bk.:* **rencounter.**

rencounter, *is.* **1.** (beklenmedik) karşılaşma, rastgelme (iki yolcunun karşılaşması gibi), **2.** yarışma, müsabaka, tartışma, münazara, münakaşa, müzakere, **3.** *esk.* çarpışma, vuruşma, mubareze, düello. ***e.a.- 1. meeting, 2. contest, debate, 3. battle, collision.***

rend, *f.* **rent, rending 1.** parçala(n)mak, yar(ıl)mak, yırt(ıl)mak, böl(ün)mek, **2.** kuvvetle çekmek, çekip koparmak, **3.** saçını başını yolmak, (keder/öfke ile) üstünü/başını yırtmak, **4.** kıyametleri koparmak, yaygarayı basmak, **5.** ıstıraba/kedere gark olmak, **6. ~ asunder** : yırtıp iki parçaya bölmek, **7. ~ one's garments/hair** : dövünmek, saçını başını yolmak, **8. ~ the heart** : yüreğini parçalamak, **9. turn and ~ s. o.** : birdenbire birine sövüp saymak. ***e.a.- 1. sunder, 2. tear, split, divide, sever, cleave, rip, 6. distress.***

render[1], *f.* **1.** etmek, kılmak, ... hâle getirmek, -laştırmak, -landırmak. *Enough rainfall ~ed irrigation unnecessary. An accident ~ed him helpless.* **2.** icra/ifa etmek, yapmak. *to ~ great service.* **3.** sağlamak, temin etmek. *to ~ aid.* **4.** (itaat/dikkat vb.) göstermek, **5.** (onayına/mütalaasına vb.) sunmak, takdim etmek, rapor etmek. *The treasurer ~ed an account of all money spent.* **6.** (vergi vb.) ödemek, (saygı) sunmak/arz etmek. *to ~ tax. to ~ obedience/tribute.* **7.** (resmen) vermek/tevdi etmek. *to ~ a verdict/judgment.* **8.** (başka dile) çevirmek, tercüme etmek, **9.** temsil etmek, (resimde vb.) göstermek, **10.** (binanın) perspektifini yapmak/resmetmek, **11.** (müzik) çalmak/icra etmek, (dram) temsil etmek. *The actor ~ed the part of Hamlet well.* **12.** (karşılık olarak) vermek, sunmak. ~ *thanks for kindness.* **13.** geri vermek, iade/tazmin/telâfi etmek, **14.** vazgeçmek, teslim/feragat etmek. *to ~ a fortress.* **15.** (duvarı) ilk kat alçı ile sıvamak, **16.** (yağı) eritmek. *to ~ lard.* **17.** (ödülünü/hakettiği ücreti) vermek, **18.** (iç yağını) eritip tasfiye etmek, **19.** yansıtmak, aksettirmek, **20. ~able** : yapılabilir, icra/ifa edilebilir, sağlanabilir, temin edilebilir, sunulabilir, takdim/tevdi edilebilir, teslim edilebilir, vazgeçilebilir, feragat edilebilir, **21. ~er** : yapan, icra/ifa eden, sağlayan, temin eden, sunan, takdim/tevdi eden, teslim eden, vazgeçen, feragat eden. ***e.a.- 1. make, do, perform, 3. furnish, provide, give, supply, contribute, afford, 4. exhibit, show, demonstrate, 5. present, report, 6. pay, submit, 7. deliver, hand down, 8. translate, 9. depict, represent, 10. represent, 11. interpret, perform, 13. restore, 14. cede, yield, surrender, 16. melt, 19. reflect, echo.***

render[2], *is.* **1.** (duvar üzerine) ilk sıva, **2.** (kira vb.) ödeme, tediye, **3.** iade, geri verme, teslim.

rendering, *is.* **1.** (müzik, dram, fikir vb.) icra, temsil, çalma, oynama, tefsir, yorum, ifade, beyan, **2.** çevirme, çeviri, tercüme, **3.** (bina vb.) perspektif, resim, **4.** sıvama, **5.** tasfiye etme, **6.** ~ **works/plant** : kesilmiş hayvanlardan deri, don yağı, sun'î gübre vb. yapan fabrika.

rendezvous[1], *is., ç.* **-vous 1.** buluşma (için sözleşme), randevu, **2.** (askerî birliklerin, gemilerin vb.) buluşma/toplanma yeri, **3.** (a) hava araçlarının uzayda buluşması, (b) bu buluşmanın yeri/zamanı.

rendezvous[2], *f.* **-voused, -vousing 1.** (belirtilen saatte ve yerde) buluşmak, toplanmak, randevulaşmak, randevu vermek, **2.** (askerî birlikleri, gemileri vb.) belirtilen saatte belirli yerde toplamak, **3.** (uzay aracı) uzayda buluşmak.

rendible, *sf.* **1.** parçalanabilir, **2.** yırtılabilir, bölünebilir, ayrılabilir.

rendition, *is.* **1.** etme, yapma, kılma, sağlama, icra/ifa/temin etme, sunma, (vergi) ödeme, **2.** çeviri, çevirme, tercüme (etme), **3.** *müz.* çalma, icra etme, *tiy.* temsil etme, **4.** *esk.* teslim (etme/olma), feragat, vazgeçme. ***e.a.- 2. translation, 3. interpretation, performance, 4. surrender.***

rendzina, *is.* kireçli kara toprak.

renegade[1], *is.* **1.** dönek, kendi partisinden/davasından ayrılıp başkasına katılan kimse, **2.** kaçak, kaçan, firar eden, hain, **3.** mürtet, dininden dönen. **renegado** *d.d.* ***e.a.- 1. deserter, 2. traitor, 3. apostate.***

renegade[2], *gs.f.* **-gaded, -gading 1.** döneklik yapmak, kendi partisinden ayrılıp başkasına katılmak, davasına ihanet etmek, **2.** dininden dönmek.

renegade[3], *sf.* dönek(çe), hain(ce), dinine/davasına ihanet edercesine. ***e.a.- traitorous, disloyal.***

renege, *f.* **-neged, -neging 1.** (iskambilde) kuralı bozmak, oyun kuralına aykırı davranmak, **2.** sözünden dönmek, inkâr etmek, **3.** sözünü geri almak, vazgeçmek, tanımamak, **4. reneger** : kuralı bozan, dönek. ***e.a.- 1,3. revoke, 2. deny, renounce, disown.***

renegotiate, *f.* **-ated, -ating 1.** (sözleşme, mütareke vb.) tekrar müzakere/pazarlık etmek, tekrar görüşmek, **2.** *ABD* sözleşmenin müteahhide aşırı kâr sağlayan maddelerini tekrar gözden geçirip değiştirmek, **3. renegotiable** : tekrar müzakere edilebilir, pazarlık yapılabilir, tekrar görüşülebilir. **4. renegotiation** : tekrar müzakere/görüşme/pazarlık.

renew, *f.* **1.** tekrar/yeniden başlamak/girişmek/ele almak. *to ~ an attack/an argument. to ~ negotiations.* **2.** (sözleşmeyi) yenilemek, (süresini) uzatmak, temdit etmek. *to ~ a lease/a subscription for another year.* **3.** onar(ıl)mak, tamir etmek/edilmek, eksiği(ni) tamamla(n)mak/doldur(ul)mak, ikmal etmek. *to ~ provisions.* **4.** yinelemek, tekrarlamak, tekrar söylemek/yapmak/etmek. *to ~ an oath of loyalty.* **5.** canlandırmak, yeni hayat vermek, **6.** gençleş(tir)mek, zindeleş(tir)mek, taze kuvvet/enerji/zindelik kazan(dır)mak, tazele(n)mek, tazeleş(tir)mek. **to ~ one's friendship/an intimacy with s.o.** : birisi ile dostluğu/samimiyeti tazelemek, **7.** eski hâline getirmek, yenileş(tir)mek, yepyeni yapmak. ***e.a.- 1. resume, recommence, 3. restore, replenish, restock, repair, mend, 4. repeat, 5. revive, reestablish, 6. recover, regenerate, refresh, 7. recreate, rejuvenate, regenerate, reinstate, renovate.***

renewability, *is.* yenilenebilme, tazelenebilme, tamamlanabilme, yinelenebilme, tekrarlanabilme.

renewable, *sf.* yenilenebilir, tazelenebilir, tamamlanabilir, yinelenebilir, tekrarlanabilir.

renewal, *is.* **1.** tekrar/yeniden başlama/girişme/ele alma, **2.** yenile(n)me, yenileş(tir)me, eski hâline getirme/gelme, **3.** (süre) uzat(ıl)ma, **4.** onarım, tamir, eksiği(ni) tamamla(n)ma, ikmal (etme), **5.** yinele(n)me, tekrarla(n)ma, canlan(dır)ma, gençleş(tir)me, zindeleş(tir)me, tazele(n)me, tazeleş(tir)me.

renewed, *sf.* **1.** yeni, yenilenmiş, yepyeni, tazelenmiş, taze, canlı, zinde. *~ lease/hopes/activity. to act with ~ zeal. to eat with ~ appetite. to step out with ~ vigor.* **2. ~ly** : (a) yeniden, (b) tekrar tekrar, habire, defalarca, defaatle, mükerreren. *I told him ~ly.* ***e.a.- 2. (a) anew, (b) repeatedly.***

renewer, *is.* yenileyen, yineleyen, tekrarlayan, tazeleyen, onaran, tamir eden.

reni- = reno-, *ön ek* "böbrek" anlamı katar. *ör.: reniform.*

reniform, *sf.* böbrek şeklinde/biçiminde. *a ~ leaf. hematile in ~ masses.*

renig, *gs.f.* **renigged, renigging** *bk.:* **renege.**

renin, *is. biy.-kim.* renin: böbreklerin salgıladığı kan basıncını/tansiyonu yükseltici ana maya (enzim).

renitence = renitency, *is.* **1.** basınca dayanma, basınca karşı elâstikî direnç, **2.** inatçılık, itaatsizlik, dik kafalılık.

renitent, *sf.* **1.** basınca dayanır, basınca karşı elâstikî dirençli, **2.** inatçı, itaatsiz, dik kafalı. ***e.a.- 1. resistant, 2. recalcitrant.***

rennet, *is.* **1.** buzağı işkembesi dördüncü bölümünün iç zarı, (bazı hayvan yavrularının) işkembe iç zarı, **2.** *biy.-kim.* işkembe iç zarının salgıladığı maya, **3.** (işkembe iç zarı salgısından yapılan) peynir mayası.

renounce, *is.&f.* **-nounced, -nouncing 1.** (isteyerek) vazgeçmek, (resmen) feragat etmek. *to ~ a claim. He ~d his claim to the money.* **2.** terk etmek, el çekmek, bırakmak, **3.** reddetmek, inkâr etmek, tanımamak. *~ the authority of the church. to ~ one's principles/one's party/one's faith/one's God. He ~d his wicked son.* **4.** (iskambilde) (a) başka renk kâğıt oynama(k), (b) oyunu terk etme(k), **5. ~able = renounciable** : vazgeçilebilir, feragat edilebilir, terk edilebilir, bırakılabilir, reddedilebilir, inkâr edilebilir, tanınmayabilir, **6. ~ment** : vazgeçme, feragat etme, terk etme, bırakma, reddetme, inkâr etme, tanımama, **7. renouncer** : vazgeçen, feragat eden, terk eden, bırakan, reddeden, inkâr eden, tanımayan. ***e.a.- 1. give up, forgo, abjure, recant, retract, 2. resign, abdicate, leave, quit, abandon, 3. repudiate, disown, forswear, disclaim, reject, deny, disavow. k.a.- 1-3. maintain, avow, uphold, assert, defend, claim, acknowledge, own, keep, hold.***

renovate[1], *f.* **-vated, -vating 1.** yenile(ştir)mek, onarmak, tamir etmek. *to ~ a garment/a house. The building has been ~d two years ago.* **2.** canlandırmak, diriltmek, tazele(ştir)mek, yeniden hayat/canlılık/tazelik vermek, dinçleştirmek, zindeleştirmek. ***e.a.- 1. renew, repair, 2. revive, reinvigorate.***

renovate[2], *sf. esk.* yenilenmiş, onarılmış.

renovation, *is.* yenile(n)me, onarım, imar, tamir, tadil. *the ~ of old historical monuments.* ***e.a.- restoration.***

renovative, *sf.* yenileştirici, onarıcı, imar/tamir edici.

renovator, *is.* yenileştiren, onaran, imar/tamir eden.

renown, *is.* **1.** ün, şöhret, nam, şan. **to win ~** : ünlenmek, ün/şöhret kazanmak, meşhur olmak. **His ~ as a scientist spread throughout the world** : Bilim adamı olarak ünü bütün dünyaya yayılmıştır. **2.** *esk.* söylenti, şayia. ***e.a.- 1. fame, celebrity, eminence, reputation, 2. rumor, report. k.a.-1. disrepute, infamy, disgrace.***

renowned, *sf.* ünlü, meşhur, tanınmış, namlı, şanlı, seçkin, mümtaz. *Bursa is ~ for its peaches. TheTurks are ~ for their hospitality.* ***e.a.- famed, famous, celebrated, eminent, distinguished, honored notable, prominent, illustrious. k.a.- unknown, disreputable, undistinguished.***

rent[1], *is.* **1.** kira, kira bedeli. **for ~** *ABD* kiralık. **~ charge** : kira üzerinden alınan vergi. **~ - collector** : kiraları toplayan kimse. **~ -control** : kira kontrolu. **~ - day** : kira ödeme günü. **~ - free** : bedava, kirasız, kira ödemeden. **~-roll** : kira listesi, her kiracının ödediği kiraların listesi. **~-service** : kira yerine yapılan hizmet, **2.** makine/teçhizat vb. kirası, **3.** *ekon.* ekilen araziden elde edilen kazanç/kâr, **4.** üretimden elde edilen kazanç/kâr, **5.** *esk.* gelir, irat, **6.** yırtık, yarık, çatlak, **7.** ayrılık, dargınlık, ara açılması, itizal, hizip, tefrika. ***e.a.- 5. income, 6. slit, fissure, tear, split, rupture, 7. schism, division, separation.***

rent[2], *f.* **1.** kirala(n)mak, kiraya ver(il)mek, **2.** kira ile tutmak, **3. ~ out**: kiraya vermek. *She had to ~ out the upstair room for years.* **4.** *bk.:* **rend** *(geç.z.&sf.f.).* ***e.a.- 2. lease, let, hire.***

rentability, *is.* kiralanabilme, kiraya verilebilme.

rentable, *sf.* kiralanabilir, kiraya verilebilir.

rent-a-car, *is.* kiralık/kiralanmış otomobil.

rental[1], *is.* **1.** kira bedeli. *The quarterly ~ will be $500.* **2.** kira geliri, **3.** kiralık ev/apartman, **4.** aylık kira, kira taksiti.

rental[2], *sf.* **1.** kira+, kira ile ilgili, kiraya ilişkin. ~ **library** *ABD bk.:* **lending library.**

rente, *is., ç.* **rentes** *Fr.* **1.** (yıllık) gelir, irat, **2.** ~**s**: (Fransa'da) devlet tahvilleri.

renter, *is.* **1.** kiracı, **2.** kiralayan, kiraya veren, ev sahibi.

rent-free, *sf.&zf.* **1.** kirasız, bedava, **2.** kiralık değil, kiralanamaz.

rentier, *is., ç.* **-tiers** *Fr.* sabit gelirli, kira ve bono vb. den sabit geliri olan kimse.

rent party, *is.* bir kimsenin kira ödeyebilmesine yardım için para toplanan ziyafet.

rent strike, *is.* kira grevi: kira artışını veya hizmetlerin yetersizliğini protesto için kiracıların toptan kira ödememeleri.

renunciation, *is.* (hak/unvan/bir kimse vb. den) vazgeçme, feragat (etme), ilgisinin kesme, terk etme. ***e.a.***- *repudiation, self-abnegation, denial, disavowal, relinquishment, refusal, rejection.* ***k.a.***- *acceptance, retention.*

renunciative= renunciatory, *sf.* vazgeçici, feragatkâr, ilgisini kesen, terk eden.

renvoi, *is.* **1.** hudut dışı etme, yabancıyı (özellikle diplomatı) hudut dışına atma, **2.** milletler arası hukuka göre ihtilâflı bir davayı mahallî yasadan başka bir yasaya havale etme.

reoffer, *gl.f.* (tahvil, bono vb.) piyasaya/satışa çıkarmak.

reopen, *f.* **1.** tekrar/yeniden aç(ıl)mak. *School ~s in September.* **2.** tekrar başlamak/ele almak. *To ~ an argument/a discussion. To ~ an attack.* ***e.a.***- **2.** *resume.*

reorder, *is.&f.* **1.** yeni sipariş (vermek), tekrar ısmarlama(k), **2.** yeniden düzenleme(k)/tanzim etme(k).

reordination, *is.* **1.** yeniden papazlığa kabul etme, **2.** (Katoliklerde) ilk papazlığa tayini hükümsüz kılınan kimseyi tekrar papaz tayin etme.

reorganisation/reorganise/reorganiser, *Brit. bk.:* **reorganization/reorganize/reorganizer.**

reorganization, *is.* **1.** yeniden örgütlen(dir)me/teşkilâtlan(dır)ma, yeniden teşkil/teşekkül (etme), **2.** bir şirketi yeniden düzenleme/ıslah etme.

reorganize, *f.* **-ized, -izing 1.** yeniden örgütlen(dir)mek/teşkilâtlan(dır)mak, yeniden teşkil/teşekkül etmek, yeniden düzenle(n)mek, **2. reorganizer** : yeniden örgütlendiren/teşkilâtlandıran, yeniden teşkil eden, yeniden düzenleyen, teşkilâtçı, düzenleyici.

reorient[1], *f.* yeniden yönlendirmek/yön vermek, yeniden tevcih etmek/yöneltmek, durumunu yeniden düzeltmek.

reorient[2], *sf. az kul.* tekrar yükselen.

rep[1], *is. (* **repp** *ş.d.y.)* kabartma çizgili yün/ipek/reyon/pamuk kumaş. **repped** : kabartmalı.

rep[2], *is. argo* = **1.** repertory, **2.** representative, **3.** reputation.

rep[3], *is.* rep: canlı dokularda birim röntgenlik X veya gama ışınını etkisini doğuran iyonlaşma ışınımı [roentgen equivalent physical]. *bk.:* **rem.**

Rep. = **1.** Representative, **2.** Republic, **3.** Republican.

rep. = **1.** repeat, **2.** report, **3.** reported, **4.** reporter.

repair[1], *gl.f.* **1.** onarmak, tamir etmek, **2.** (sağlığını vb.) iyileştirmek, düzeltmek. **to ~ one's health** : (kuvvetini vb.) yenilemek, tazelemek. ~ **one's fortune** : servetini yeniden kurmak, **3.** (zararını vb.) gidermek, telâfi etmek, (kusurunu) düzeltmek, yarayı vb.) tedavi etmek. ~ **a wrong** : hatayı/kusuru düzeltmek, **4.** tazmin etmek, tazminat vermek, **5.** (a) gitmek, çekilmek. *to ~ to the garden.* (b) başvurmak, müracaat etmek. *He ~ed in haste to Washington.* ***e.a.***- ***1.*** *mend, renovate, remodel, 2. restore, renew, patch, fix, amend, 3. remedy, make up for, 4. compensate, 5. (a) go.*

repair[2], *is.* **1.** onarım, onarma, tamir. **beyond/past ~** : onarılamaz, tamir edilemez. **be under ~** : tamirde olmak, **2.** ~**s**: (a) tamirat, onarım. *To lay up a boat for ~s.* (b) onarılan kısım, tamirle eklenen parça, **3.** ~**s**: (muhasebecilikte) onarım/tamir giderleri, **4.** bakımlı durum, iyi işler hâl. **in good ~** : iyi durumda. **in bad ~** : kötü durumda, onarılmak istiyor. **to keep in ~** : iyi işler/bakımlı hâlde tutmak, **5.** (a) gitme, çekilme, (b) başvurma, müracaat etme, (c) tatil yeri, dinlenme/sayfiye yeri. ***e.a.***- ***5.*** *(c) resort.*

repairability, *is.* onarılabilme, tamir edilebilme, iyileştirilebilme, düzeltilebilme, yenilenebilme.

repairable, *sf.* onarılabilir, tamir edilebilir, iyileştirilebilir, düzeltilebilir, yenilenebilir. **~ness** *bk.:* **repairability.**

repairer, *is.* tamirci.

repairman, *is., ç.* **-men** tamirci.

repand, *sf.* **1.** *bot.* kenarları dalgalı/ondüleli. *a ~ leaf.* **2.** hafif dalgalı, **3. ~ly**: hafif dalgalı bir şekilde. ***e.a.- 1&2. wavy.***

reparable, *sf.* onarılabilir, tamir edilebilir.

reparably, *zf.* onarilabilecek/tamir edilebilecek şekilde.

reparation, *is.* **1.** tazminat, zarar ödentisi. **in ~ of**: tazminat olarak. **to make ~ for an injury** : zararı tazmin etmek, **2.** tazminat verme, zararını ödeme, **3.** *gen.* **~s** : harp tazminatı, **4.** onarım, tamir. ***e.a.- 1-3. indemnity, compensation, indemnification, atonement, satisfaction, redress, 4. repair, renewal, renovation.***

repartee, *is.* **1.** hazır cevap, anî ve yerinde cevap verme. **be quick at ~** : hazır cevap olmak, **2.** (şaka/lâtife/hazı cevaplarla dolu) sohbet, **3.** hazırcevaplık. ***e.a.- 2. banter.***

repartition[1], *is.* **1.** dağıtım, dağıtma, tevzi, tahsis, **2.** yeniden tahsis/tevzi (etme), hisselere ayırma, bölüştürme.

repartition[2], *gl.f.* dağıtmak, tevzi etmek, bölmek, bölüştürmek, hisselere ayırmak.

repass, *f.* tekrar/yeniden geç(ir)mek. **~age** : geçiş hakkı.

repast, *is.&f.* **1.** öğün, bir oturuşta yenilen yemek miktarı, **2.** yemek, taam, **3.** yemek zamanı, **4.** yemek yemek, taam etmek, ziyafet çekmek. ***e.a.- 2. meal, food, 3. mealtime.***

repatriable, *sf.* memleketine iade edilebilir.

repatriate, *is.&f.* **-ated, -ating 1.** (harp esirini) memleketine geri göndermek, iade etmek. *~ prisoners of war.* **2.** memleketine geri gönderilen kimse.

repatriation, *is.* memleketine geri gönder-(il)me.

repay, *f.* **-paid, -paying 1.** ödemek, (parasını/masrafını) geri vermek, tazmin etmek. *~ a loan. a company which ~s hard work.* **2.** iade etmek, geri vermek, **3.** karşılık vermek, karşılığını yapmak, iade etmek. **to ~ a visit** : ziyareti iade etmek, **4. ~able** : ödenebilir, tazmin/iade edilebilir, **5. ~ment**: ödeme, tazmin/iade etme, ödenti, tazminat. ***e.a.- 1. reimburse, refund, indemnify, pay, 2&3. return.***

repeal, *is.&f.* **1.** iptal etme(k), geri alma(k). *to ~ a grant.* **2.** yürürlükten kaldırmak, feshetmek, ilga etmek, lâğvetmek. *to ~ a law.* **3.** yürürlükten kaldırma, lâğvetme, fesih, ilga, iptal, **4. ~ability = ~ableness** : iptal/ilga edilebilme, yürürlükten kaldırılabilme, lâğvedilebilme, **5. ~able** : iptal/ilga edilebilir, yürürlükten kaldırılabilir, lâğvedilebilir, **6. ~er** : iptal/ilga eden, yürürlükten kaldıran, lâğveden. ***e.a.- 1. revoke, withdraw, 2. annul, nullify, abolish, rescind, invalidate, 3. revocation, abrocation.***

repeat, *is.&f.* **1.** yineleme(k), tekrarlama(k), tekrar etme(k)/söyleme(k). *to ~ a question.* **2.** (birisinin sözlerini) nakletmek, tekrarlamak, **3.** (sesleri) yansıtmak, kaydedip tekrarlamak, **4.** (işittiğini/duyduğunu) başkasına anlatmak, boşboğazlık etmek, **5.** tekrar yapmak, ifa/icra etmek, **6.** tekrar tekrar/defaatle/bir daha söylemek, **7.** ezbere söylemek, **8.** hafifçe kusturmak, **9.** *ABD* seçimde birden fazla oy kullanmak. **10.** tekrar, tekerrür, **11.** kopye, bir şeyin tıpkısı, **12.** *müz.* (a) nakarat, (b) nakarat işareti. **13. ~ability** : yinelenebilme, tekrarlanabilme. **14. ~able** : yinelenebilir, tekrarlanabilir, tekrar edilebilir/yapılabilir. ***e.a.- 1. iterate, reiterate, recapitulate, 3. reproduce, echo, reecho, 10. repetition, 11. duplicate, reproduction. NOT:* REPEAT**, bir sözü olduğu gibi tekrarlamak, bir eylemi aynen tekrar yapmaktır: *To repeat an order. I decided not to repeat the same mistake. His blood test was repeated twice.* **RECAPITULATE**, özetleyerek en önemli noktalarını tekrarlamak demektir: *to recapitulate an argument.* **REITERATE** ise, vurgulamak, için aynı şeyi tekrar tekrar söylemek veya yapmaktır: *to reiterate a refusal, a demand.*

repeated, *sf.* **1.** yinelenmiş, tekrarlanmış, tekrar edilmiş/yapılmış/söylenmiş vb. **2. ~ly** : tekrar tekrar, defalarca, defaatle, mükerreren. ***e.a.- 1. reiterated.***

repeater, *is.* **1.** tekrarlayan, tekrar eden/söyleyen/yapan (kimse/şey), **2.** mükerrer ateşli silâh, **3.** çalar cep saati: düğmesine basılınca ça-

larak saati bildiren cep saati. *bk.:* **clock watch, 4.** (eğitim) başarısızlıktan dolayı bir dersi tekrarlayan öğrenci, **5.** *ABD* aynı seçimde birden fazla oy kullanan veya buna yeltenen kimse, **6.** *ilet.* yineleç, tekrarlayıcı, repetör: elektromanyetik işaretleri alıp kuvvetlendirdikten sonra gönderen düzen, **7. substitute** *d.d. den.* tekrarlanan sayıyı belirten filâma, **8.** *ABD* sabıkalı, birkaç defa hapse girip çıkmış kimse.

repeater, *is.* mükerrer ateşli silâh.

repeating decimal, *is. mat. bk.:* **circulating decimal.**

repel, *f.* **-pelled, -pelling 1.** defetmek, püskürtmek, (zorla) sürüp çıkarmak. *to ~ assaillant/invader.* **2.** itmek, (itip) uzaklaştırmak. *He ~led the medicine.* **3.** geri çevirmek. *to ~ the army's assault.* **4.** bağdaşmamak, uyuşmamak, karışmamak, imtizaç etmemek. *Water and oil ~ each other.* **5.** geçirmemek, emmemek, massetmemek. *to ~ water.* **6.** direnmek, dayanmak, mukavemet göstermek, kapılmamak. *to ~ temptation.* **7.** reddetmek, kabul etmemek. *to ~ a suggestion.* **8.** (bir kimsenin ilerlemesini) önlemek/durdurmak, **9.** nefret uyandırmak, tiksindirmek, iğrendirmek. *Her untidy appearance ~led him.* **10.** itmek, defetmek. *Like magnetic poles ~ each other.* ***e.a.- 1. repulse, parry, ward off, 2. thrust back/away, 3. resist, withstand, oppose, rebuff, 4. keep off/out, 5, 6. resist, 7. refuse, reject, decline, rebuff, 10. push back.*** ***k.a.- 1&10. attract.***

repellance = repellancy = repellence = repellency, *is.* **1.** itme, defetme, püskürtme, uzaklaştırma, **2.** itici kuvvet, **3.** iğrençlik, tiksindiricilik, **4.** su geçirmeme.

repellent = repellant, *sf.&is.* **1.** itici, iten, defedici, defeden, uzaklaştıran, ... savar. *insect ~* . **2.** iğrenç, tiksindirici, iğrendirici, tiksinti veren, nefret uyandıran, **3.** ... geçirmez, -e dayanıklı, kumaşları su geçirmez veya güve yemez hâle getirici (eriyik), **4. ~ly** : iterek, defederek; iğrenç/tiksindirici bir şekilde, nefret uyandırırcasına. ***e.a.- 1. repelling, 2. repulsive, repugnant.*** ***k.a.- 1&2. attractive, 2. pleasing.***

repeller, *is.* **1.** iten, defeden, uzaklaştıran kimse/şey, **2.** iğrendiren/ tiksindiren/nefret uyandıran şey.

repelling, *sf.* **1.** itici, defedici, **2.** iğrenç, tiksindirici, **3. ~ly**: iğrenç bir şekilde, tiksindircesine, **4. ~ness**: iğrençlik, tiksindiricilik.

repent[1], *f.* **1.** *gen.* **~ of** : pişman/nadim olmak, pişmanlık/nedamet duymak. **to ~ of a thoughtless act** : düşüncesizce yapılan bir işten pişmanlık duymak. **He has bitterly ~ed having done it** : Onu yaptığına acı acı pişman oldu. **to make s.o. ~** : birisini pişman etmek, **2.** vicdan azabı çekmek, **3.** tövbe/istiğfar etmek. ***e.a.- regret, deplore, lament, bewail, rue, feel contrite/ sorry.***

repent[2], *sf.* **1.** *bot.* tırmanıcı, yerde yatan, **2.** *zool.* sürüngen. ***e.a.- 1. creeping, crawling, 2. reptant.***

repentance, *is.* **1.** pişmanlık, nedamet, **2.** vicdan azabı, **3.** tövbe, istiğfar. ***e.a.- contriteness, contrition, penitence, sorrow, regret, remorse, compunction, attrition.*** ***k.a.- impenitence.*** ***NOT:*** **REPENTENCE** ve **PENITENCE** geçmişte yapılan hatalardan dolayı duyulan pişmanlığı ve bunları tekrarlamama azmini belirtirler. **REPENTENCE** vicdanda gizli kalan bir duygu, **PENITENCE** ise bu duygunun açıklanmasıdır. **REMORSE** ve **COMPUNCTION** nedamet ve vicdan azabının verdiği ıstırabı ifade ederler. **REMORSE** anlamca daha kuvvetli olup vicdanı daima rahatsız eden bir azap ve suçluluk duygusunu belirtir. Halbuki **COMPUNCTION**, yapılan bir hata vb. için bir an duyulan, geçici bier esef ve üzüntüdür: *To feel remorse over past indecision and failure to act. To ignore a social obligation without compunction.* **CONTRITION** ve **ATTRITION**, dinî deyimlerdir: **CONTRITION** Allah sevgisinden ileri gelen nedamet hissini, **ATTRITION** ise cezalanmak korkusundan ileri gelen pişmanlığı ifade eder. **CONTRİTİON, PENITENCE** ile eş anlamlı olarak kullanılabilir.

repentant, *sf.* **1.** pişman/nadim (olan), **2.** vicdan azabı çeken, **3.** tövbe/ istiğfar eden, tövbekâr, **4. ~ly** *bk.:* **repentingly.**

repenter, *is.* pişman/nadim olan, vicdan azabı çeken, tövbe/ istiğfar eden kimse.

repentingly, *zf.* pişmanlıkla, nedametle, pişman/nadim olarak, vicdan azabı çekerek, tövbe/ istiğfar ederek.

repercussion, *is.* **1.** (dolaylı) sonuç/netice, yan etki, tâli tesir, **2.** seğirdim, geri tepme/etme, **3.** yansı(t)ma, akis. ***e.a.- 1. aftereffect, 2. repulse, 3. echo, reverberation.***

repercussive, *sf.* **1.** yan etkili, (dolaylı) sonuç/netice doğuran, **2.** seğirdimli, geri tepen, **3.** yansıyan/yansıtan, **4.** yansımış, **5. ~ly** : yan etki ile, geri teperek, yansıyarak, **6. ~ness** : yan etki, geri tepme, yansıma. ***e.a.-3. reverberating, 4. reflected, reverberated.***

repertoire, *is.* **1.** dağar, repertuar, oyun çizelgesi: bir sanatçının/tiyatro kumpanyasının icra/temsil ettiği eserlerin listesi, **2.** bir sanat dalında mevcut yapıtların tümü. **repertory** *d.d.*

repertorial, *sf.* dağarsal, repertuar+.

repertory, *is., ç.* **-tories 1.** *bk.:* **repertoire**, **2.** çeşitli piyesleri/operaları vb. sıra ile temsil eden tiyatro kumpanyası, **3.** depo mevcudu, depoda mevcut mal, **4.** depo, ambar, mahzen, **5.** kolleksiyon. ***e.a.- 4. storehouse, repository, 5. collection.***

repetend, *is.* **1.** *mat.* yinelge: yineli ondalık kesirde yinelenen rakamlar grubu. 0,123412341234... deki 1234 gibi, **2.** nakarat, tekrarlanan/tekrarlanacak şey.

repetition, *is.* **1.** yinele(n)ma, tekrarla(n)ma, yeni baştan yap(ıl)ma, tekerrür, tıpkıla(n)ma, **2.** ezber, ezberden oku(n)ma, ezberlenecek şey, **3.** tıpkıbasım, tıpkıyapım, kopye, suret. ***e.a.- 2. reiteration, recital, 3. copy, reproduction.***

repetitious, *sf.* yineli, yinelenen, yineleyen, tekrarlayan, tekrarlanan, tekrarlamalı, mükerrer, gereksiz tekrarlar yapan. **~ly**: yineleyerek, tekrarlayarak, tekrar tekrar, mükerreren. **~ness** : (gereksiz) yineleme/tekrarlama.

repetitive/ ~ly/ ~ness, *sf. bk.:* **repetitious/ ~ly/ ~ness.**

rephrase, *gl.f.* **-phrased, -phrasing** başka şekilde ifade etmek, açıklamak, başka/değişik sözlerle anlatmak.

repine, *gs.f.* **-pined, -pining 1.** yakınmak, sızlanmak, şikâyet etmek, **2.** üzülmek, canı sıkılmak, **3. repiner** : yakınan, sızlanan, şikâ-yetçi, **4. ~ingly**: yakınarak, sızlanarak, şikâyet edercesine. ***e.a.- 1. complain, murmur, 2. fret.***

replace, *gl.f.* **-placed, -placing 1.** yerine geçmek, yerini almak. *Mr. A. will ~ Mr. B as president. Automated equipment ~d the workers.* **2.** yerine başkasını atamak/tayin etmek/yerleştirmek/koymak/ikame etmek. *The company ~d the retired employees with new ones.* **3.** onarmak, ödemek, telâfi/tamir/tazmin etmek. *He was ordered to ~ embezzled funds.* **4.** eski yerine/hâline/durumuna getirmek/koymak/yerleştirmek. **He ~d the receiver** : Telefonu kapattı. **5. ~ability** : yerine başkası atanabilme/konulabilme, yeri doldurulabilme, telâfi/tamir/tazmin edilebilme, **6. ~able** : yerine başkası atanabilir/konulabilir, yeri doldurulabilir, telâfi/tamir/tazmin edilebilir, **7. replacer** : yerine geçen, yerini alan, raydan çıkan vagonu raya yerleştiren makine. ***e.a.- 1. supersede, succeed, supplant, substitute, 3. restore, return, refund, repay. NOT:*** **REPLACE**, bir kimse/nesne yerine ona denk veya aynı değerde bir başkasının geçtiğini ifade eder: *When one player on the team was hurt, another replaced him.* **SUPERSEDE**, bir şeyi/kimseyi daha iyi, daha değerli/yararlı bir şeyle değiştirmek anlamını taşır: *The computer has superseded the adding machine.* **SUPPLANT** ise, kişiler için kullanılırsa, hile, kurnazlık ve kuvvet zoru ile başkasının yerini almak demektir: *The dictator supplanted the president.*

replacement, *is.* **1.** yerine geçme/koyma/yerleştirme/atama, yerini alma, **2.** ardıl, halef, başkasının yerine geçen/yerini alan kimse. **The Colonel's ~ is due at the base any day now** : Albayın halefi bugünlerde üste işe başlayacak. **3.** *As.* birlikteki boş kadroya atanan asker/subay, **4.** *min.* kristalin asıl şeklini bozan yeni bir yüzeyin oluşması, **5. metasomatism, metasomatosis** *d.d. jeol.* mineral içinde kimyasal bileşimi farklı başka mineral oluşumu.

repleader, *is. huk.* **1.** ikinci sav/iddia: tekrar ileri sürme, **2.** tekrar savunma hakkı, **3.** (davayı daha elverişli açıdan ele almak maksadıyla) tarafların savlarını değiştirmesi için çıkarılan mahkeme emri.

replenish, *gl.f.* **1.** (eksiklerini) tamamlamak, ikmal etmek. *to ~ one's stock of food.* **2.** (ateşe/sobaya vb.) yakıt/odun/kömür vb. atmak, (ateşi vb.) tazelemek/canlandırmak, beslemek. *Please ~ the fire.* **3.** yeniden/tamamen doldurmak, **4.** (eskiyen/yıpranan şeyleri) yenilemek, yerine yenisini sağlamak. *He ~ed his glass. Her wardrobe need ~ing.* **5. ~er** : tamamlayan, ikmal eden, (ateşe/sobaya vb.) yakıt/odun/kömür atan, (ateşi vb.) tazeleyen/canlandıran, besleyen, (eskiyen/yıpranan şeyleri) yenileyen, **6. ~ment**: (eksiklerini) tamamlama, ikmal etme, yakıt vb. ikmali, ikmal malzemesi, yenile(n)me, tazele(n)me.

replete, *sf.* **1.** *gen.* ~ **with** : (tamamıyla) dolu, dopdolu, doldurulmuş. *The battleships were ~ with fuel and ammunition.* **2.** tok, (tıka basa) doymuş. *I'm quite ~.* **3. ~ness**: doluluk, dopdolu olma, ağzına kadar dolma; tokluk. ***e.a.- 1. full, filled, 2. sated, satiated, glutted, surfeited, gorged.***

repletion, *is.* **1.** (tamamıyla/tıka basa) dolma, doluluk, dopdolu olma, dolgunluk, **2.** tıkınma, tıka basa yeme, aşırı tokluk, **3.** (arzu/ihtiyaç vb.) tatmin, doyurma. ***e.a.- 1. fullness, 2. surfeit, 3. fulfillment, satisfaction.***

repletive, *sf.* doldurucu, doyurucu, dolduran, doyuran. **~ly**: doldurarak, doyurarak, doldurucasına, doyurucasına.

repleviable, *sf. bk.:* **replevisable.**

replevin, *is.&f. huk.* **1.** geri alma/istirdat davası (açmak), gasp olunmuş malı geri almak için dava (açmak), **2.** geri alma(k), istirdat (etmek), **3.** (gasp olunmuş malı) geri verme/iade emri/kararı.

replevisable, *sf. huk.* geri alınabilir, kurtarılabilir, istirdat edilebilir. **repleviable** *d.d.*

replevy[1], *is., ç.* **-plevies** *huk.* (gasp olunmuş malı mahkeme kararıyla) geri alma/istirdat etme.

replevy[2], *gl.f.* **-plevied, -plevying** *huk.* (gasp olunmuş malı mahkeme kararıyla) geri alma/istirdat.

replica, *is.* **1.** bir yapıtın asıl sanatçısı tarafından yapılmış tıpkısı/kopyası. *to make an exact ~ of sth.* **2.** suret, kopye, benzer yapıt, ikinci nüsha, **3.** tıpkısı, benzeri. *She was a chubby blonde ~ of Shirley Temple.* ***e.a.- duplicate, copy, reproduction, facsimile.***

replicate[1], *f.* **-cated, -cating, 1.** katlamak. *~ed leaf.* **2.** tıpkılamak, tıpkısını/benzerini yapmak, kopye etmek, kopyesini/suretini çıkarmak, **3.** yanıtlamak, yanıt/cevap vermek, cevaplandırmak, **4.** (kendiliğinden) çoğalmak, üremek, türemek, **5.** yinelemek, tekrarlamak. *to ~ an experiment.* ***e.a.- 1. fold over, 2. reproduce, duplicate, 3. answer, reply, 5. repeat.***

replicate[2], = **replicated**, *sf.* katlanmış, kıvrılmış, katlı, kıvrık. *a ~ leaf.*

replicate[3], *is.* eş deney, eş yöntem: birbirinin aynı deney, yöntem vb. den her biri.

replication, *is.* **1.** yanıt, cevap, **2.** (bir cevaba verilen) karşılık, mukabele, **3.** *huk.* davalının cevabına/iddiasına davacının cevabı, **4.** yansıma, akis, aksetme, yankı, aksiseda, **5.** tıpkım, benzer yapıt, suret, kopye. ~ *of a document.* **6.** (a) hatayı bulmak/azaltmak için tekrarlanan deney, (b) (deneyi) tekrarlama. ~ *of an experiment.* **7.** (üst üste) katlanma, kat, kıvrım. ***e.a.- 1. answer, reply, 2. rejoinder, 4. echo, reverberation, 5. copy, reproduction, replica, duplicate, 7. fold.***

replier, *is.* yanıtçı, yanıt/cevap/karşılık veren.

reply[1], *f.* **-plied, -plying 1.** yanıtlamak, yanıt/cevap vermek. *He replied: "I have no intention of going." Has he replied to your letter?* **2.** (bir söze/eyleme vb.) karşılık vermek, mukabele etmek. *He replied with a blow. The rebels replied with a burst of gunfire.* **3.** *huk.* davalının cevabına/iddiasına cevap vermek, **4.** (ses) yansı(t)mak, yankıla(n)mak, yankı/aksiseda yapmak, **5.** cevap olarak söylemek/demek (Çoğunlukla olumsuz cümlelerde veya **replied that** şeklinde kullanılır.): *Not a syllable did he ~. He replied that no one would go. She replied that she would do it.*

reply[2], *is., ç.* **-plies 1.** yanıt, cevap. **~-paid** : cevaplı, cevabı ödenmiş (telgraf). **~-coupon** : cevap kuponu, milletler arası posta kuponu, **2.** (harekete/eyleme) karşılık, mukabele. ***e.a.- 1. answer, response, rejoinder, riposte.***

repondez s'il vous plaît, Fr. lütfen cevap veriniz. *kıs: R.S.V.P.* ***e.a.- please reply.***

repopulate, *gl.f.* **-lated, -lating** yeniden iskân etmek, yerleştirmek.

report[1], *is.* **1.** anlatma, anlatış, takrir, tasvir, bir olayın/durumun vb. ayrıntılarıyla anlatılması/hikâyesi. *a news ~* . **2.** bildiri, beyanat, ilân, **3.** dedikodu, söylenti, rivayet, şayia. **there is a ~ that ...** : ... söyleniyor/rivayet ediliyor. **by general ~s** : genellikle söylendiğine göre. **It is a matter of current ~** : Bu, günün dedikodusudur. **~s grossly untrue** : tamamıyla asılsız söylentiler. **~ has it that our neighbors are leaving town** : Söylentiye göre komşularımız şehri terk ediyorlarmış. **know sth. by mere ~** : bir şeyi kulaktan/duyarak bilmek. **He held his course throughgood ~ and evil ~** : Kimsenin

sözüne aldırmadan yoluna devam etti. **4.** rapor. *a medical ~ . an annual ~ .* **5.** (öğrenci) karne. **~ card** : not karnesi. **on ~** : disiplin cezasına mucip, **6.** adlî karar/mütalâa, **7. ~s** *: huk.* mahkeme kararları kolleksiyonu, **8.** ün, şöhret, nam, tanınma. **a man of bad ~/of good ~** : kötü/iyi şöhret sahibi bir kimse, **9.** patlama sesi, top vb. sesi, gümbürtü. ***e.a.- 1. description, story, 2. bulletin, dispatch, announcement, 3. rumor, gossip, hearsay, 8. repute, raputation, fame, 9. shot, detonation.***

report[2], *f.* **1.** (haber) ulaştırmak, nakletmek, yaymak. *The radio ~s news and weather.* **2.** anlatmak, söylemek, rivayet/hikâye/ tasvir etmek. **it is ~ed that...** : söyleniyor/rivayet ediliyor ki... **3.** rapor yazmak/vermek/etmek. **~ up (on) sth.** : bir şey hakkında rapor vermek. **He is well/badly ~ed on** : Hakkında alınan raporlar iyidir/fenadır. **4.** resmen bildirmek/yazmak/bilgi vermek. *The treasurer ~ed a balance of $10.* **~ progress** : işin ilerleyişi hakkında bilgi vermek. **move to ~ progress** : Parlamentoda müzakerenin yeterliği hakkında öneri vermek. **5.** (araştırma vb. sonucunu) açıklamak. *~ no sign of disease.* **6.** şikâyet etmek, (üst makama) ihbar etmek/ haber vermek. *I'll ~ you to the manager. ~ one to the police.* **7.** kendi durumunu/göreve hazır olduğunu vb. bildirmek, ispatıvücut etmek, (üst makamdaki kimsenin) huzuruna çıkmak, gidip görünmek, (görev başında) bulunmak. **~ oneself** : hazır bulunmak. *You should ~ for duty at 9.00 a.m.* **~ sick** : kendinin hasta olduğunu bildirmek. **~ s.o. sick** : birinin hasta olduğunu bildirmek, **8.** (demeç/söylev/konferans vb.) yazmak, **9.** (gazete) muhabirlik yapmak, **10. ~ back**: görüşülenleri/varılan sonuçları vb. üst makama bildirmek/rapor etmek. *He was sent to attend the meeting and then to ~ back on its discussions.* **11. ~ out** : (kanun tasarısını komisyonda görüşerek aldığı son şekli) meclise sunmak. *After much debate the committee ~ed the bill out.* **12. ~able** : (a) rapor edilebilir, anlatılabilir, izahat/bilgi verilebilir, (b) anlatılmaya/bildirmeye değer. *ten years of research with no ~able results.* (c), bildirilmesi/beyan edilmesi gereken. *~able income.* ***e.a.- 1. relay, 2. relate, tell, narrate, rehearse, recount, describe, detail, repeat.***

reportage, *is.* **1.** haber verme/nakletme/ yayma, anlatma, anlatış, rivayet, tasvir, hikâye, **2.** röportaj, (yayınlanan) haberler, **3.** (bir olay/ eylem/tarih vb. hakkında) araştırma raporu, araştırma ve gözlemlerin sonucunu bildiren yazı.

reportedly, *zf.* **1.** söylendiğine/rivayete/ söylentiye göre, gûya, deniliyor ki. *He has ~ made many anonymous benefactions to hospitals.* **2.** rapora göre. *He has ~ embezzled a large sum of money.*

reporter, *is.* **1.** haberci, haber veren/ ulaştıran/ileten kimse, **2.** (gazete) muhabir, gazeteye haber ulaştıran. *He told his story to a ~ from a Toronto newspaper.* **cub ~** : acemi/genç gazeteci, **3.** raportör, resmî rapor yazan kimse, zabıt kâtibi.

reportorial, *sf.* **1.** raportörlükle ilgili, raportörlüğe özgü. *~ skill. ~ curiosity.* **2.** rapor şeklinde. *a ~ book.* **3. ~ly**: rapora/muhabir-(ler)e/raportöre göre.

reposal, *is. esk.* istirahat.

repose[1], *is.* **1.** istirahat, dinlenme, rahat, huzur, uyku. **Do not disturb her ~** : Rahatını bozma. **take ~** : istirahat etmek. **to work without ~** : dinlenmeden çalışmak. **Good night and sweet ~** ! İyi geceler, tatlı uykular! **2.** sessizlik, sakinlik, sükûnet, sulh, asudelik, **3.** vekar, soğukkanlılık, metanet, temkin, ağırbaşlılık. **to behave with one's usual ~** : her zamanki gibi temkinli olmak, **4.** hareketsizlik, durgunluk, cansızlık. *The appearance of his face in ~.* ***e.a.- 1. rest, sleep, 2. peace, tranquility, calm, 3. compose, poise.***

repose[2], *f.* **-posed, -posing 1.** istirahat etmek, dinlenmek, uyumak, **2.** (ölü/mezarda) yatmak, **3.** sakin/sessiz olmak, **4.** (bir şey üzerine) yat(ır)mak, uzatmak, uzanmak, **5.** *gen.* **~ on/ upon/in** : (birisine /bir şeye) dayanmak/ güvenmek/itimat etmek. *We ~ complete confidence in his honesty.* **6.** (birinin) emrine amade kılmak, **7.** *esk. bk.:* **deposit.** ***e.a.- 1-4. lie, rest,* 5.** *rely, depend.*

reposedly, *zf.* dinlenmiş olarak, yatarak, uzatarak, uzanarak, dayanarak.

reposedness, *is.* dinlenmiş olma, sakin/ sessiz olma, yatma, uzanma, dayanma.

reposeful, *sf.* **1.** rahat, dinlendirici, asude, sessiz, sakin, **2. ~ly** : rahatça, dinlenmiş olarak, asude/sessiz/sakin bir şekilde, **3. ~ness** : rahatlık, dinlendiricilik, asudelik, sessizlik, sukûnet. ***e.a.- 1. restful, tranquil, peaceful, calm, quiet, undisturbed.***

reposer, *is.* dinlen(dir)en, yat(ır)an, uzanan, dayanan.

reposit, *f.* **1.** teslim/tevdi etmek, yerine koymak/yerleştirmek, eski yerine iade etmek/bırakmak, **2.** yığmak, ambarlamak, depo etmek. ***e.a.- 1. replace, 2. deposit, store.***

reposition, *is.&f.* **1.** teslim/tevdi (etme), yerine koyma/yerleştirme, **2.** yığma, ambarlama, depo etme, **3.** (kemik vb.) yerine yerleştirme(k), düzeltme(k), çıkık kemiği tedavi etme(k), **4.** konumunu değiştirme(k).

repository[1], *is., ç.* **-tories 1.** ambar, depo, mahzen, hazine dairesi, **2.** mezar, kabir, (ölü vb.) gömülen yer, **3.** emanetçi, kendisine bir şey emanet edilen kimse, **4.** sırdaş, kendisine sır tevdi edilen kimse, **5.** sergi ve satış için kullanılan bina. ***e.a.- 1. warehouse, storehouse, depository, 2. sepulcher.***

repository[2], *sf.* yavaş etkili, yavaş yavaş ve uzun süre etkisini sürdüren (ilâç).~ *penicillin.*

repossess, *gl.f.* **1.** tekrar elde etmek/ele geçirmek, mülkiyetine geçirmek, (özellikle borcunu ödemeyenin) malına el koymak, **2.** başkasına mal etmek, mülkiyetini başkasına devretmek, **3.** *İsk.* ~ **in** *bk.:* **reinstate, 4. ~ion** : tekrar elde etme/ele geçirme, geri alma, başkasına mal etme, mülkiyetini başkasına devretme, **5. ~or** : tekrar elde eden/ele geçiren, mülkiyetini başkasına devreden.

repoussé, *sf.&is.* kabartma(cılık), kakma (cılık).

repower, *gl.f.* yeniden güçlendirmek, (taşıta) yeni motor takmak.

repp, *is. bk.:* **rep**[1] .

repr. = **1.** represented, **2.** representing, **3.** reprint(ed).

reprehend, *gl.f.* azarlamak, serzeniş/tevbih/tekdir/tenkit etmek, şiddetle eleştirmek, suçlamak, kabahatli bulmak. ***e.a.- rebuke, scold, reproach, admonish, chide, censure, blame, upbraid, animadvert, denounce, criticize. k.a.- praise, commend, laud, applaud, approve.***

reprehensible, *sf.* **1.** azarlanmaya/serzenişe/tekdire/tenkide lâyık, suçlanabilir, tevbih edilir, kusurlu, kabahatli, **2. ~ness = reprehensibility** : kusur, kabahat, tekdire/azarlanmaya lâyık olma, **3. reprehensibly** : azarlarcasına, serzenişle, tekdir/tenkit edercesine, eleştirircesine.

reprehension, *is.* azar(lama), paylama, serzeniş, tekdir, eleştirme, tenkit, suçlama. ***e.a.- reproof, rebuke, blame.***

reprehensive, *sf.* azarlayıcı, serzenişli, eleştirici, suçlayıcı. **~ly** : azarlarcasına, sezenişle, eleştirerek, suçlayarak.

represent, *gl.f.* **1.** simgelemek, temsil etmek. *The letters of the alphabet ~ the sounds of speech. The flag ~s the nation. The stars on this map ~ the cities.* **2.** göstermek. *To ~ musical sounds by notes.* **3.** temsil etmek, temsilci olmak. *He ~s the company in İzmir. To ~ one's government in a foreign country.* **4.** belirtmek, tasvir etmek, resmetmek. **This painting ~s the sunset** : Bu resim güneşin batışını tasvir ediyor. **He ~ed the plan as safe** : Plânın güvenilir olduğunu belirtti. **5.** ifade etmek, söylemek, **6.** anlatmak, tanımlamak, tarif etmek. *I will ~ him the dangers he is running.* **7.** ... gibi göstermek, ... süsü vermek. *The article~ed the dictator as a benevolent despot.* **8.** açıklamak, göz önüne sermek, ileri sürmek. *The report ~s the results of our researches.* **9.** rolünü yapmak/oynamak, **10.** taklit etmek, yerine geçmek, ... taslamak, ... gibi görünmek. *He ~s himself as a model of virtue.* **11.** örnek olmak, nümune teşkil etmek, nümunesi olmak, yerine geçmek, **12.** eş değer/karşılık olmak, tekabül etmek, karşılamak, **13. re-present** *ş.d.y.* tekrar/yeniden sunmak/takdim etmek. ***e.a.- 1. symbolize, 2. designate, 4. depict, portray, 5, 6. describe, state, explain, 10. impersonate, 11. exemplify.***

representability, *is.* temsil edilebilme, gösterilebilme, belirtilebilme, tasvir edilebilme, ifade edilebilme, anlatılabilme.

representable, *sf.* temsil edilebilir, gösterilebilir, belirtilebilir, tasvir edilebilir, ifade edilebilir, anlatılabilir.

representation, *is.* **1.** simgele(n)me, temsil etme/edilme, **2.** simge, sembol, timsal, **3.** resim, tasvir, suret, **4.** temsil hakkı, (hükûmet/toplum

vb. adına) konuşma/eyleme girişme/oylama hakkı, **5.** yasama meclisine temsilci seçme/gönderme hakkı, **6.** milletvekilleri heyeti, temsilci sayısı, temsil oranı. *The party increased its ~ from 40 to 60.* **7.** açıklama, tanımlama, betimleme, tasvir, ifade, takrir. *This is a fair ~ of their point of view.* **8.** kavram, mefhum, zihinde oluşan simge, **9.** gösterme, görünür hâle getirme, ortaya koyma, **10.** resim, heykel, tasvir, şekil, **11.** *tiy.* oyun, temsil, gösteri, **12. ~s** : tanıtım, tanıtma, tasvir, ifade, beyan. **false ~s** : yanlış tanıtma, **13.** şikâyet, tadil talebi. *The regulations may now be changed in the light of ~s received from several institutions.* **14.** önerme .

representational, *sf.* simgesel, temsilî, simgeleyen, temsil/tasvir eden, betimleyen, belirten, gösteren, anlatan.

representationalism, *is.* **1. representative realism** *d.d.:* tasarımcılık : zihinde oluşan fikirlerin dış nesnelerin gerçek ilkel niteliklerini taşıdığı görüşü, **2.** *g.s.* benzetmecilik : sanat eserinin temsil ettiği nesneye benzemesi gerektiğini savunan sanat anlayışı, **3. representationalist** : tasarımcı benzetmeci, **4. representationalistic** : tasarımsal, benzetimsel.

representative[1], *is.* **1.** temsilci, mümessil. *They are demanding to have a ~ of the workers on the board. We're currently talking to the union ~s about the scheme.* **House of ~s** : (ABD) Temsilciler Meclisi, **2.** milletvekili, mebus, saylav, **3.** vekil, murahhas, bir başkası adına hareket etme yetkisi olan kimse, **4.** örnek, nümune. ***e.a.- 1-3.*** *delegate.*

representative[2], *sf.* **1.** temsilci, temsil eden, **2.** vekil, başkasına vekâlet eden, **3.** örnek/nümune teşkil eden, **4.** simgesel, temsilî, **5. ~ arts** : temsilî sanatlar: resim, heykel vb. **6. ~ly** : simgesel/temsilî olarak, **7. ~ness** : temsilcilik, mümessillik, temsil niteliği/yeteneği.

representer, *is.* temsilci, mümessil, vekil.

re-press, *f.* tekrar/yeniden sıkış(tır)mak, cendereye koymak, sıkıp suyunu çıkarmak.

repress, *gl.f.* **1.** baskı yapmak, tazyik etmek, baskı/kontrol altında tutmak, bunaltmak, **2.** menetmek, zapt etmek, tutmak, alıkoymak. *to ~ a sigh. She ~ed her desire of laugh.* **3.** bastırmak, yatıştırmak, (kargaşalığa/isyana/ayaklanmaya vb.) son vermek, tenkil etmek. *to ~ a disturbance.* **4.** boyun eğdirmek, itaat altına almak, **5.** *psikol.* baskıya almak, (üzücü/ıstırap verici duyguları/anıları vb.) bilinçaltına atmak, uzaklaştırmak. **~ed feelings/desires** : baskı altında tutulan (cinsel vb.) duygular/arzular, **6. ~er= ~or** : bastıran, baskı altına alan, tazyik eden kimse/şey, **7. ~ible** : bastırılabilir, baskı altına alınabilir, menedilebilir, zapt edilebilir, yatıştırılabilir. ***e.a.- 1&2.*** *supress, check, briddle, control, curb, restrain, rein, 3. quell, subdue, quash, 5. reject.* ***k.a.- 1-3.*** *foster.*

repression, *is.* **1.** baskı yap(ıl)ma, tazyik etme/edilme, baskı/kontrol altında tut(ul)ma, bunal(t)ma, **2.** baskı, tazyik, bunalım, **3.** menetme, zapt etme, tutma, alıkoyma, **4.** (kargaşalık/isyan/ayaklanma vb.) bastırma, yatıştırma, son verme, tenkil, **4.** boyun eğdirme, itaat altına alma, **5.** *psikol.* baskı, (üzücü/ıstırap verici duyguları/anıları vb.) bilinçaltına atma, uzaklaştırma.

repressive, *sf.* **1.** bastırıcı, tazyik edici, baskı/tazyik yapan, sıkıcı, bunaltıcı, ağır. *~ policy.* **2.** engelleyici, **3.** zorlayıcı, zecrî. *~ measures.* **4.** yatıştırıcı, tenkil edici, **5. ~ly** : baskı/tazyik yaparak/yaparcasına, sıkıcı/bunaltıcı bir şekilde, **6. ~ness** : baskı/tazyik yapma, zorlama, sıkıcılık, bunaltıcılık, engelleyicilik, yatıştırıcılık.

reprieve, *is.&gl.f.* **-prieved, -prieving** **1.** (cezayı) erteleme(k), tecil/tehir etme(k), geciktirme(k), **2.** (cezayı) erteleme emri, **3.** (fena bir şeyden geçici olarak) kurtarma(k)/kurtuluş, feraha kavuşma(k), ferahlık. *The finding of oil was a colossal ~ for the country.* **4. reprieve**r : erteleyen, ferahlatan. ***e.a.- 1.*** *respite, 3. relieve.*

reprimand, *is.&f.* **1.** azarlama(k), paylama(k), tekdir (etmek), takbih (etmek), kınama (k), serzeniş (yapmak), **2. reprimander** : azarlayan, paylayan, tekdir/takbih eden, kınayan, **3. reprimandingly** : azarlarcasına, azarlayarak, vb. ***e.a.-censure, reprehend, reprehension, condemn(ation).***

reprint, *is.&f.* tıpkıbasım (yapmak), yeni baskı (yapmak), yeniden/tekrar/aynen basma(k)/tabetme(k)/yayınlama(k). **~er** : yeniden basan/yayınlayan.

reprisal, *is.* **1.** (savaşta) misilleme, bilmisil. *There have been threats of ~.* **2.** öç alma, misli ile mukabele. *The occupying forces took bloody ~s against nationalist leaders.* **3.** (bir millete) isteğini zorla kabul ettirme, kuvvet zoru ile boyun eğdirme, **4.** (misilleme olarak) malına el koyma, zapt etme, müsadere etme. ***e.a.- 1&2.*** *retaliation, revenge.*

reprise, *is.* **1.** *gen.* **~s** *huk.* kira gelirinden vergi vb. için yapılan yıllık kesinti, vergi ödentisi, **2.** *müz.* nakarat, tekrarlama.

repro, *is., ç.* **-pros** *bk.:* **repro proof.**

reproach[1], *gl.f.* **1.** kınamak, kusur/kabahat bulmak, ayıplamak, itap etmek, **2.** azarlamak, çıkışmak, paylamak, tekdir/tevbih etmek, **3.** serzeniş/sitem etmek, **4.** şerefsizlik/leke getirmek. **5. ~able** : kınanabilir, kusurlu, kabahatli, ayıplanabilir, azarlanabilir, tekdire/serzenişe lâyık, utandırıcı. ~ *conducts.* **6. ~ableness** : kınanma, kusur, kabahat(lilik), utanç, **7. ~ably** : kınanabilecek/ayıplanacak şekilde, kınarcasına, ayıplarcasına, azarlarcasına, serzenişle, sitemle, **8. reproacher** : kınayan, ayıplayan, azarlayan, sitem/serzeniş eden, **9. ~ingly** : kınayarak, ayıplayarak, azarlarcasına, paylarcasına, çıkışarak, serzenişle, sitemle. ***e.a.- 1.*** *blame, chide, abuse, reprimand, reprehend, condemn, criticize, censure, rebuke, reproof,* **2.** *scold, upbraid,* **4.** *disgrace.* ***k.a.- 1,2.*** *praise.* ***NOT:*** **REPROACH** genellikle kusur/kabahat bulmak, serzenişte bulunmek anlamlarında kullanılır: *To reproach a person for neglect.* **REBUKE** ve **REPRIMAND** şiddetle/resmen azarlamak/tekdir etmek demektir. *He rebuked him strongly for laxness in his account.* **REPROVE** yumuşak, mülâyim bir şekilde ve hatayı düzeltme maksadıyla tekdir veya ikaz etmektir: *To reprove a person for inattention.* **SCOLD** ise öfke, hiddet ve şiddetle azarlamak, paylamak, dövmek anlamları taşır: *To scold a boy for jaywalking.*

reproach[2], *is.* **1.** kınama, kusur/kabahat bulma, ayıplama, **2.** azar(lama), paylama, tekdir (etme), **3.** serzeniş, sitem, **4.** şerefsizlik/leke getiren şey, utandırıcı şey. **to abstain from ~** : utandırıcı şeylerden sakınmak, **5.** ayıp, ar, leke, utanç, rezalet, yüz karası. **to be a ~ to ...** : -e yüz karası olmak, **6.** hakir/küçük görülen şey, alay/istihza konusu. ***e.a.- 1,2.*** *rebuke, criticism, remonstrance, blame,* **5.** *disgrace, discredit, dishonor, shame.* ***k.a.- 1,2.*** *praise,* **5.** *honor.*

reproachful, *sf.* **1.** sitemli, serzenişli, sitemkâr, azarlayıcı, tekdir edici, **2.** *esk.* ayıp, utandırıcı, leke sürücü, haysiyet kırıcı, **3. ~ly** : sitemle, serzenişle, sitemkârane, azarlayarak, tekdirle, **4. ~ness** : sitem, serzeniş, sitemkârlık, azarlama, tekdir. ***e.a.- 2.*** *shameful.*

reprobate[1], *sf.&is.* **1.** sefil, mel'un, alçak, ahlâksız, kötü, serseri, başıboş (kimse), **2.** günahkâr, lânetli, habis, şerir (kimse), **3. ~ness = reprobacy**: sefillik, mel'unluk, alçaklık, ahlâksızlık, serserilik, günahkârlık, habislik, şirretlik. ***e.a.-1.*** *depraved, wicked, miscreant, scoundrel, wretch, evil, corrupt, bad,* **2.** *outcast, pariah.*

reprobate[2], *gl.f.* **-bated, -bating 1.** onaylamamak, uygun /muvafık görmemek, tensip etmemek, kınamak, **2.** (Allah) günahlarını af ve mağfiret etmemek, yarlıgamamak, lânetlemek, tel'in etmek, lânete mahkûm etmek, **3. reprobater** : onaylamayan, uygun/muvafık görmeyen, tensip etmeyen, kınayan kimse.

reprobation, *is.* **1.** onaylamama, uygun/muvafık görmeme, tensip etmeme, kınama, **2.** reddetme, kabul etmeme, **3.** *ilâh.* günahlarını af ve mağfiret etmeme, yarlıgamama, lânetleme, tel'in etme, lânete mahkûm etme, **4. ~ary** *bk.:* **reprobative.**

reprobative = reprobatory, *sf.* **1.** onaylamayan, uygun/muvafık görmeyen, kınayan, reddeden, **2.** lânetleyen, **3. reprobatively**: onaylamaksızın, kınarcasına, reddedercesine, reddederek, lânetlercesine, lânetleyerek.

reprocess, *gl.f.* tekrar işlemek, yeniden işleme tâbi tutmak. **~ed wool** : tekrar işlenmiş yün, kullanılmamış örgüden sökülerek tekrar örülmüş yün. *bk.:* **virgin wool.**

reproduce, *f.* **-duced, -ducing 1.** şuret çıkarmak, kopya etmek, **2.** tekrar/yeniden üretmek, türetmek, hasıl etmek, husule getirmek, **3.** *biy.* doğurmak, yavrulamak, **4.** çoğal(t)mak, üre(t)mek, yetiş(tir)mek, **5.** anımsamak, hatırlamak, akla getirmek, **6.** (piyes) tekrarlamak, tekrar temsil etmek/oynamak, (film) tekrar çevirmek, **7.** seslendirmek, (teyp/plâk) çalmak, **8.** tekrar çıkarıp göstermek, **9.** aslına benze(t)mek, aslı gibi olmak. *This picture will ~ well.* **10.** benzerini yapmak, taklit etmek. *Men can ~ the sound of thunder.* **11. reproducer** : üretici, türetici,

kopya edici, seslendirici, **12. reproducibility** : tekrar üretilebilme/türetilebilme, yeniden husule getirilebilme, tekrarlanabilme, seslendirilebilme, **13. reproducible** : tekrar üretilebilir/türetilebilir, yeniden husule getirilebilir, tekrarlanabilir, seslendirilebilir. ***e.a.- 1. duplicate, copy, 3. generate, beget, propagate, 5. recall, 6. repeat, 9. imitate.***

reproduction, *is.* **-duced, -ducing 1.** üretme, türetme, **2.** tekrar hasıl etme/husule getirme/gelme, **3.** kopya, suret. *a photographic ~ .* **4.** *biy.* (hayvanlarda/bitkilerde) üreme, çoğalma, yayılma, **5. ~ proof**: *bk.:* **repro proof.** ***e.a.- 3. copy, duplicate, replica, facsimile, 4. generation, propagation.***

reproductive, *sf.&is.* **1.** üretici, üreten, üre(t)me+. **~ organ** : üreme organı. **~ capacity** : üretme yeteneği, **2.** yeniden hasıl eden/husule getiren/gelen, **3.** çoğaltan, üretken, **4.** (cinsel bakımdan olgunlaşmış) kanatlı karınca, **5. ~ly** : üreterek, üretkenlikle, üretme suretiyle, **6. ~ness** : üreticilik, üretkenlik, üretme/çoğaltma yeteneği.

reprography = reprographics, *is.* (belge/resim/yazı vb.) çoğaltma, teksir. **reprographer**: çoğaltıcı, teksir /kopye makinesi. **reprographic**: çoğaltılmış, çoğaltma+.

reproof[1] **= reproval**, *is.* **1.** hafifçe azar(lama), paylama, tekdir (etme), sitem (etme), serzenme, serzeniş, **2.** *esk. bk.:* **ignominy, reproach, 3. reproofless**: kusursuz, sitem/serzeniş edilemez. ***e.a.- 1. rebuke, censure, reprimand, reproach, admonition. NOT:*** **REPROOF**, mülâyim ve dostça çıkışma, serzeniş vb. ifade eder. **REBUKE** daha şiddetli, **CENSURE** ise en şiddetli azarlama ve tekdir demektir. **REPRIMAND** resmen yapılan hafif bir tekdir veya azarlamadır. **ADMONITION** ise yapılan kusurların gelecekte tekrarlanmasını önlemek için yapılan nasihat yollu ihtardır.

reproof[2], *gl.f.* yeniden su geçirmez hâle getirmek.

reproportion, *gl.f.* bağıl boyutlarını değiştirmek, boyutlarının oranını değiştirmek, tekrar boyutlamak.

repro proof, *is. bas.* klişe modeli: fotoğraf veya klişe ile çoğaltmak için parlak kâğıda basılmış net kopya. **reproduction proof, repro** *d.d.*

reprovable, *sf.* azarlanabilir, azarlanmaya/tekdire/serzenişe lâyık. **~ness** : azarlanabilme, azarlanmaya/tekdire/serzenişe lâyık/müstahak olma.

reproval, *is. bk.:* **reproof.**

reprove[1], *f.* **-proved, -proved/-proven, -proving** (bir kuramı, savı vb.) yeniden kanıtlamak/ispatlamak/ispat etmek/doğruluğunu göstermek.

reprove[2], *f.* **-proved, -proving 1.** azarlamak, paylamak, çıkışmak, tekdir/tevbih etmek, **2.** serzeniş/sitem etmek, ikaz etmek, memnuniyetsizliğini ifade etmek, **3.** *esk. bk.:* **disprove, refute, 4.** *esk. bk.:* **convince, convict, 5. reprover** : azarlayan, tekdir/ikaz eden, serzenişte bulunan, **6. reprovingly**: azarlayarak, azarlarcasına, tekdirle, serzenişle ikaz yollu. ***e.a.- 1. rebuke, reprimand, censure, chide, unbraid, reprehend, admonish, reproach. k.a.- 1. praise.*** Kullanılış için *bk.:* **reproach.**

rept. = report.

reptant, *sf.* **1.** *zool.* sürüngen, sürünen, **2.** *bot. bk.:* **repent**[2]. ***e.a.- 1. creeping, crawling.***

reptile[1], *is.* **1.** *zool.* sürüngen (hayvan) : yılan, timsah, kertenkele gibi sürüngenler *(Reptilia)* sınıfından yerde sürünerek yürüyen, derileri genellikle pullarla kaplı, soğuk kanlı hayvanlar, **2.** *bk.:* **amphibian, 3.** alçak/adî/pespaye kimse.

reptile[2], *sf.* **1.** sürüngen, yerde sürünen, sürünerek devinen, **2.** alçak, sefil, süflî, adî, pespaye, ahlâksız, **3.** sürüngenlere ait/benzeyen, sürüngen hayvanlarla ilgili, **4. ~like** : sürüngen gibi, sürüngene benzer, **5. reptiloid** : sürüngenimsi.

Reptilia, *is. zool.* sürüngenler.

reptilian, *sf.&is.* sürüngen, sürünen.

republic, *is.* **1.** cumhuriyet. **Republic of Turkey**: Türkiye Cumhuriyeti, **2.** birlik, topluluk: aynı gaye uğrunda birleşmiş ve serbestçe çalışan kimselerden oluşan toplum. *The ~ of authors and scholars.* **3. the Republic** : (a) Amerika Birleşik Devletleri, ABD, (b) Eflâtun'un hükûmet hakkındaki diyalog şeklinde eseri, **4. banana ~** : fakir, önemsiz, siyasî istikrardan yoksun ülke (aşağılayıcı deyim).

republican, *sf. & is.* **1.** cumhuriyet+, **2.** cumhuriyetçi, cumhuriyet yönetimi yanlısı, **3.***b.h. ABD* Cumhuriyetçi (Parti üyesi). **~ Party**: Cumhuriyetçi Parti.

republicanisation/republicanise, *Brit. bk.:* **republicanization/ republicanize.**

republicanism, *is.* cumhuriyetçilik, cumhuriyet yönetimi taraftarlığı.

republicanize, *gl.f.* **-ized, -izing** cumhuriyetleştirmek, cumhuriyet kurmak, cumhuriyet ilke/ yönetim sistemini uygulamak. **republicanization** : cumhuriyetleş(tir)me.

republication, *is.* **1.** tekrar/yeniden yayınlama/neşretme, **2.** yeni yayın, tekrar yayınlanan eser.

republish, *gl.f.* **1.** tekrar/yeniden yayınlamak/neşretmek, **2.** (iptal edilmiş yasa/vasiyetname) tekrar yürürlüğe koymak, **3. ~able** : yeniden yayınlanabilir/yürürlüğe konulabilir, **4. ~er** : tekrar yayınlayan.

repudiate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** reddetmek, tanımamak. *to ~ a claim. I ~ everything you have said.* **2.** sahip çıkmamak, (evlâtlıktan) reddetmek, sorumluluğunu üzerinden atmak, **3.** uygun görmeyip reddetmek, onaylamamak, **4.** (ret ve) inkâr etmek, **5.** borcunu ödememek/inkâr etmek/tanımamak. *He ~d his debts.* **6.** *esk.* (karısını) boşamak. *In this society a man was allowed to ~ a wife who was barren.* **7. repudiable** : reddedilebilir, inkâr edilebilir, tanınmayabilir. ***e.a.- 1. reject, disavow, renounce, discard, disclaim, decline, 2. cast off, disown, 3. disapprove, condemn, 6. divorce. k.a.- 1. accept, 3. approve, applaud.***

repudiation, *is.* **1.** reddetme, tanımama, inkâr etme, **2.** ret/inkâr edilme, **3.** (resmî makam, belediye vb.) borcunu ödememe/inkâr etme/ tanımama, **4. ~ist** : reddeden, (borcunu vb.) inkâr eden, tanımayan.

repudiative= repudiatory, *sf.* ret/inkâr edici, ret mahiyetinde.

repudiator, *is.* ret/inkâr eden, (borcunu) tanımayan/ödemeyen.

repugn, *f.* **1.** karşı çıkmak/gelmek, muhalif olmak, muhalefet etmek, **2.** *esk.* direnmek, dayanmak, mukavemet etmek. ***e.a.- 1. oppose, refute, 2. resist.***

repugnance = repugnancy, *is.* **1.** karşı çıkma/gelme, muhalefet **2.** tiksinme, iğrenme, nefret (etme), **3.** tezat, zıtlık, birbirine uymama. ***e.a.- 1. opposition, 2. distaste, aversion, reluctance, hatred, hostility, dislike, detestation, antipathy, 3. contrariety, incompatibility, irreconcilability, inconsistency, contradictoriness. k.a.- 2. attraction, liking, 3. compatibility.***

repugnant, *sf.* **1.** pis, iğrenç, çirkin, tiksindirici, menfur. *a ~ odor.* **2.** zıt, muhalif, karşıt, **3.** uygunsuz, tezat hâlinde, nakzedici, tutarsız, **4. ~ly** : pis/ iğrenç/çirkin bir şekilde; zıt/muhalif olarak; uygunsuzca, tezat hâlinde, nakzederek, tutarsızca. ***e.a.- 1. distasteful, disgusting, nauseating, repulsive, foul, nasty, unpleasant, abhorrent, obnoxious, repellent, objectionable, hateful, 2. opposed, contrary, hostile, adverse, antagonistic, 3. inconsistent, incompatible. k.a.- 1. pleasant, tasteful, desirable, attractive, agreeable, favorable, 3. consistent, compatible.***

repulse[1], *gl.f.* **-pulsed, -pulsing 1.** (hücumu) geri püskürtmek, defetmek, tart etmek. *The raid was swiftly ~d.* **2.** kovmak, uzaklaştırmak. ***e.a.- 1&2. repel, 2. reject, rebuff.***

repulse[2], *is.* **1.** geri püskürt(ül)me, defetme/edilme, tart etme/edilme, kov(ul)ma, uzaklaştır(ıl)ma, **2.** hezimet, bozgun, **3.** ret, itiraz, **4. repulser** : geri püskürten, defeden, tart eden, kovan, uzaklaştıran.

repulsion, *is.* **1.** geri püskürt(ül)me, defetme/edilme, tart etme/edilme, kov(ul)ma, uzaklaştır(ıl)ma, **2.** nefret, iğrenme, tiksinme, **3.** *fiz.* itme (kuvveti) (aynı işaretli elektrikle yüklü cisimler veya aynı adlı mıknatıs kutupları vb. arasındaki). ***e.a.- 2. distaste, repugnance, aversion.***

repulsive, *sf.* **1.** iğrenç, tiksindirici, çirkin, menfur, nefret uyandıran. *a ~ mask. a ~ skin disease.* **2.** kaba ve soğuk, nezaketsiz, nahoş. *His behavior was ~ .* **3.** *fiz.* itici, **4. ~ly** : iğrenç/ tiksindirici bir şekilde, nefret uyandıracak kadar; kaba ve soğuk bir tarzda, nezaketsizce, **5. ~ness** : iğrençlik, tiksindiricilik, çirkinlik, nefret uyandırma; kabalık, nezaketsizlik, *fiz.* iticilik, itme.

repurchase, *is.&gl.f.* **-chased, -chasing** tekrar satın alma(k). **~r** : tekrar satın alan.

reputable, *sf.* **1.** saygıdeğer, sayın, muhterem, hürmete lâyık, **2.** itibar edilir, itibara lâyık, güvenilir, muteber. *a ~ firm of builders. All ~ companies give a guarantee.* **3.** üstün (nitelikli), tanınmış. *France produces many ~ and relatively inexpensive wines.* **4. ~ness = reputability** : saygınlık, sayınlık, saygıdeğerlik, itibar, güvenilirlik, üstünlük, şöhret, **5. reputably** : saygıdeğer bir şekilde, itibarla, güvenilir tarzda. ***e.a.- 1. honorable, respectable, estimable.***

reputation, *is.* **1.** ün, şan, şöhret, ad, nam. **get/have the ~ of** : adı ...-e çıkmak. *He has the ~ of being clever.* **2.** şeref, itibar. **to ruin one's ~** : şerefine/itibarına halel getirmek, **3.** tezkiye. **with/of a bad ~** : tezkiyesi bozuk, doğruluğuna güvenilmez, **4. ~less** : ünsüz, şöhretsiz, itibarsız, tanınmamış, ad yapmamış. ***e.a.- 1. regard, name, repute, character, fame. 2. honor, esteem, distinction, renown. k.a.- 2. disrepute***

repute[1], *is. bk.:* **reputation** (1, 2).

repute[2], *gl.f.* **-puted, -puting** saymak, telâkki etmek, ... olarak kabul etmek, ... olarak tanımak/itibar etmek, şöhret yapmak. *He was ~d as a millionaire.* ***e.a.- consider, esteem, deem, believe, hold, reckon.***

reputed, *sf.* **1.** tanınmış, ünlü, meşhur, namlı, şöhretli. *She is ~ to be/as the best singer in Europe.* **2.** sayılan, sanılan, farz edilen, farz olunan, muhtemel. *The ~ father of her baby. The ~ author of a book. a ~ criminal.* **3. ~ly**: söylenilene/rivayete göre, ... sanılan, ... olarak bilinen. *a ~ly honest man. events that ~ly took place thousands of years ago.*

req. = **1.** request, **2.** required, **3.** requisition.

request[1], *is.* **1.** istek, talep, dilek. **a ~ for help** : yardım dileği, **2.** rica, niyaz, temenni. **grant a ~** : ricayı kabul etmek, **3.** dilekçe, istida, arzuhal, **4.** istenilen şey, **5.** revaç, rağbet. **in (great) ~ = much in ~** : çok revaçta/rağbette, **6. at/by ~ (of)**: isteği/talebi/ricası üzerine. *The band is playing his song by ~ of the Queen.* **7. on ~** : istek üzerine, istenildiği takdirde, istenilirse. *The band will play on ~.*

request[2], *gl.f.* **1.** istemek, dilemek, talep etmek. *He ~ed a loan from the bank.* **2.** yalvarmak, niyaz etmek. *He ~ed her to stay longer.* **3.** rica/istirham etmek. *I ~ed them to stop making such a noise.* **4. ~er = ~or** : isteyen, dileyen, rica/istirham eden kimse, istek/talep sahibi. ***e.a.- 1. ask, solicit, 2. beg, supplicate, petition, 3. entreat, beseech.***

Requiem, *is.* **1.** (Katoliklerde) (a) **~ Mass** *d.d.:* ölülerin ruhu için dua/ayin, (b) bu ayinde okunan ilâhi, **2.** mersiye, ölülerin ruhu için okunan dua, **3.** (bir ölüyü) anma töreni.

requiescat, *is.* fatiha, ölüler için okunan dua. **~ in pace** *Lât* huzur içinde yatsın, Allah rahmet eylesin. *kıs.: R.I.P.*

require, *f.* **-quired, -quiring 1.** gereksinmek, ihtiyacı olmak, muhtaç olmak, ihtiyaç duymak. *All living beings ~ food.* **2.** (ısrarla) talep etmek, istekte/talepte bulunmak, **3.** emretmek. *He ~s us to be punctual.* **4.** mecbur etmek, zorunda bırakmak, **5.** *Brit.* istemek, arzu/temenni etmek. ***e.a.- 1. need, 2. demand, insist upon, 3. command, order, 4. compel, obligate, necessitate, 5. desire, wish. k.a.- 2. forgo.***

requirement, *is.* **1.** gereksi, gereksinme, ihtiyaç, zaruret, **2.** icap, gerek, **3.** koşul, şart. *~s for admission to college.* **4.** emir, (resmen) talep, istek, rica. ***e.a.- 1. need, necessity, 4. order, command, injunction, directive, demand.***

requisite, *sf.&is.* **1.** gerekli, lâzım, lüzumlu, elzem, zorunlu, zarurî, istenen, gereken. *the ~ supplies for a journey.* **2.** matlup (şey), gerek, lüzum, icap, koşul, şart. *This system combines the two ~s of efficacy and economy.* **3. ~ly** : gerekli/zorunlu olarak, **4. ~ness** : gereklilik, lüzum, zorunluluk, zaruret. ***e.a.- 1. indispensable, essential, needed, needful, necessary, mandatory, imperative, 2. necessity, requirement. k.a.- 1. unnecessary, unessential, superfluous, dispensable, 2. superfluity, luxury.***

requisition[1], *is.* **1.** isteme, dileme, talep etme. **put sth. in ~ = call sth. into ~** : istemek, istekte bulunmak, talep etmek, **2.** istek, dilek, talep. **Upon a ~ by ten members** : On üyenin isteği üzerine. **be in constant ~** : daima talep edilmek, **3.** (resmî) emir/talep/dilek, el koyma, **4.** (yazılı) talepname, istek belgesi, talep müzekkeresi. **~ for materials/supplies** : malzeme istek belgesi, **5.** (basılı) istek formu, **6.** (suçlunun teslimi vb. için) bir milletin öbüründen resmî talebi, **7.** ihtiyaç, lüzum, hizmete/göreve çağırılma, **8.** gereksinme, temel koşul, esas şart, **9. ~ary** : isteyen, talep eden, istek+, talep+, istek/talep ihtiva eden.

requisition[2], *gl.f.* **1.** istemek, dilemek, talep etmek. *We ~ed new equipment.* **2.** resmen istemek, emretmek, **3.** yükümlemek, mükellef kılmak, mükellefiyete tâbi tutmak (askerlik vb.), **4.** el koymak, zorla almak, müsadere etmek, **5. ~er = ~ist**: isteyen, talep eden, istek/dilek/talep sahibi.

requitable, *sf.* karşılığı verilebilir.

requital, *is.* **1.** karşılığını verme, mukabele etme, **2.** ödül, mükâfat, hizmet/yararlık karşılığı olarak verilen şey, **3.** misilleme, öç, intikam, ceza(landırma). ***e.a.- 2. reward, compensation, 3. retaliation.***

requite, *gl.f.* **-quited, -quiting 1.** karşılığını vermek/yapmak/ödemek, mukabele etmek. *~ another's love.* **2.** misilleme yapmak, öç/intikam almak, **3.** ödül/mükâfat vermek, **4.** acısını çıkarmak, telâfi etmek, cezasını/lâyığını vermek, **5.** karşılık olarak vermek/yapmak, **6. ~ment**: karşılığını verme/yapma/ödeme, mukabele etme, misilleme yapma, öç/intikam alma, ödül/mükâfat verme, **7. requiter**: karşılığını veren, ödeyen, mukabele eden, misilleme yapan. ***e.a.- 1. reciprocate, repay, reimburse, 2. avenge, retaliate, revenge, 3. compensate, recompense.***

reradiate, *gl.f.* **-ated, -ating** *fiz.* yeniden ışımak, tekrar ışınlanmak.

reradiation, *is. fiz.* yeniden ışıma, tekrar ışınlanma.

reredos, *is.* **1.** (kilisede) mihrap süsü/tezyinatı, süslü mihrap perdesi, **2.** şöminenin arkası, açık ocak, **3.** mangal. ***e.a.- 3. brazier.***

rerelease, *gl.f.* (film/plâk) tekrar piyasaya çıkarmak.

reremouse, *is., ç.* **-mice** *esk.* yarasa. ***e.a.- bat.***

rerun, *is.&f.* **-ran, -run, -running 1.** tekrar koşma(k), **2.** tekrar çalıştırma(k), **3.** (film vb.) tekrar/ikinci defa gösterme(k), **4.** tekrar gösterilen film.

res, *is., ç.* **res** *huk.* nesne, şey, madde, mesele, konu. **~ judicata = ~ adjudicata**: mahkemece karar verilmiş mesele. ***e.a.- thing, matter, point, subject.***

res. = **1.** reserve, **2.** residence, **3.** resigned.

resail, *gs.f.* tekrar yelken açmak/denize açılmak.

resale, *is.* **1.** tekrar satış/satma. **to have a better ~ value** : tekrar satış değeri yüksek olmak, **2.** elden düşme/kullanılmış eşya satışı. **3. ~able = resalable** : tekrar satılabilir, tekrar satışı mümkün.

rescale, *gl.f.* tekrar (ve daha küçük ölçüde) plânlamak/kurmak/ ayarlamak/tesis etmek/formülleştirmek. **We ~d our living to conform to our budget** :Yaşayışımızı bütçemize göre ayarladık.

rescind, *gl.f.* **1.** feshetmek, lâğvetmek, ilga etmek. to *~ a law.* **2.** iptal etmek, hükümsüz kılmak, (yürürlükten) kaldırmak, geri almak. *to ~ a resolution.* **3. ~able**: *bk.:* **rescissible**, **4. ~er** : fesheden, lâğveden, ilga/iptal eden, hükümsüz kılan, (yürürlükten) kaldıran, **5. ~ment** : feshetme, lâğvetme, ilga/iptal etme, hükümsüz kılma, (yürürlükten) kaldırma.

rescissible, *sf.* feshedilebilir, lâğvedilebilir, ilga/iptal edilebilir, hükümsüz kılınabilir, (yürürlükten) kaldırılabilir, geri alınabilir.

rescission, *is.* fesih, iptal, ilga, hükümsüz kılma.

rescissory, *sf.* feshedici, lâğvedici, ilga/iptal edici, hükümsüz kılan, (yürürlükten) kaldıran.

rescript, *is.* **1.** Papanın/İmparatorun dilekçeye yazılı cevabı, **2.** emir, ferman, bildiri, tebliğ, irade, yarlık, **3.** tekrar yazma, **4.** tekrar yazılan şey.

rescue[1], *gl.f.* **-cued, -cuing 1.** (tehlikeden/felâketten/muhasaradan/esirlikten vb.) kurtarmak, halâs etmek, imdadına yetişmek, yardımına koşmak. *to ~ s.o. from a danger/from death.* **2.** *huk.* kuvvet zoru ile kanunun pençesinden kurtarmak, **3. ~able** : kurtarılabilir, **4. rescuer** : kurtaran, kurtarıcı.

rescue[2], *is.* **1.** kurtarma, kurtarış, imdadına yetişme. **~ work**: kurtarma işlemi/ameliyesi. **2.** *huk.* kuvvet zoru ile kanunun pençesinden kurtarma.

rescue grass, *is. bot.* kurtuluş otu *(Bromus catharticus).* Amerika'nın sıcak bölgelerinde hayvan yemi olarak yetiştirilen uzun ot.

re-search, *f.* tekrar ara(ştır)mak.

research, *is.&f.* **1.** (derin ve dikkatli) araştırma(k)/inceleme(k), inceden inceye tetkik (etmek). **scientific ~** : bilimsel araştırma. **~ and development laboratory**: araştırma geliştirme lâboratuvarı, **2.** araştırma inceleme konusu/sonucu (meydana çıkan eser), **3. ~able** : araştırılabili, incelenebilir, **4. ~er = ~ist**: araştırmacı. ***e.a.- (is.) scrutiny, study, investigation, (f.) scrutinize, study, inquire, investigate, examine.***

reseat, *gl.f.* **1.** yeniden otur(t)mak, **2.** (bir kimseyi) tekrar meclise/içtimaa sokmak, **3.** yeni sandalye/oturacak yer yapmak.

reseau, *is., ç.* **-seaux/-seaus 1.** ağ, şebeke, **2.** (kumaş/dantel) sık örgü, **3.** *astr.* fotoğraf çeken teleskopta yıldızların koordinatlarını belirten ince çizgiler, **4.** *meteor.* tek yönetim altındaki meteoroloji istasyonları. **réseau** *ş.d.y.*

resect, *gl.f. cer.* yarıp (bir organın) parçasını çıkarmak.

resection, *is.* **1.** *cer.* yarıp (bir organın, özellikle kemiğin) parçasını çıkarma, **2.** (sürvey) belli iki noktadan açı ölçerek bir noktanın (haritada/arazide) yerini belirleme, **3. ~al** : yarılmış, yarılarak parçası çıkarılmış.

reseda, *is. bot.* **1.** muhabbet çiçeği *(Reseda odorata)*, **2.** grimsi yeşil, kurşunî yeşil.

resedaceous, *sf. bot.* muhabbet çiçeğigillerden, *Resedaceae* familyasına mensup.

reseed, *f.* tekrar tohum ekmek/tohum vermek/tohumunu çıkarmak.

resemblance, *is.* **1.** benzerlik, benzeme, benzeyiş, müşabehet. *The boy has a strong ~ to his father.* **2.** benzerlik derecesi/oranı/şekli/noktası, **3.** görünüş, görüntü, suret, **4.** *esk. bk.:* **likelihood, probability**. ***e.a.- 1. similarity, likeness, 2. analogy, similitude, 3. image.*** ***k.a.- 1. difference.***

resemblant, *sf.* benzer, birbirine benzeyen, birbirini andıran, müşabih. *Two persons with ~ features.*

resemble, *gl.f.* **-bled, -bling 1.** benzemek, andırmak, müşabih olmak, **2.** *esk.* benzetmek, kıyaslamak, mukayese etmek, **3. resembler** : benzeyen, **4. resemblingly** : benzeyerek, benzer şekilde.

resend, *gl.f.* **-sent, -sending 1.** tekrar/yeniden göndermek, **2.** geri göndermek, iade etmek.

resent, *gl.f.* gücenmek, içerlemek, muğber olmak, kızmak, alınmak, gücüne gitmek, darılmak. *He ~ being called a fool. I strongly/bitterly ~ your remarks.* ***e.a.- dislike.***

resentful, *sf.* **1.** gücenmiş, gücenik, içerlemiş, muğber olmuş, kızmış, alınmış, gücüne gitmiş, darılmış, dargın. *He was ~ at the way he had been treated.* **2. ~ly = resentingly** : gücenerek, içerleyerek, darılarak, dargınlıkla, kızarak, alınarak. *He raised his head looking at him ~ly.* **3. ~ness** *bk.:* **resentment.**

resentive, *sf. esk.* gücendirici, gücenen.

resentment, *is.* gücenme, güceniklik, içerleme, muğber olma, kızma, alınma, gücüne gitme, darılma, dargınlık.

reserpine, *is. ecz.* rezerpin: C33H40N2O9. Ravolfiya *(Rauwolfia serpentina)* bitkisi kökünden çıkarılan, yüksek tansiyonun tedavisinde ve müsekkin olarak kullanılan bir alkaloid.

reservable, *sf.* (ilerisi için) ayrılabilir/saklanabilir, yedekte tutulabilir, ihtiyat olarak alıkonulabilir.

reservation, *is.* **1.** (taşıtta yer, otelde oda vb.) ayırma. **to make ~s** : (yer/oda) ayırtmak, **2.** ayrılmış yer, **3.** (onaylamaktan/desteklemekten) çekinme, kaydıihtirazî, fikir ayrılığı. *The President had one ~ about the bill.* **4.** *ABD* yerli kızılderili aşiretlere ayrılmış arazi, **5.** açığa vurmama, fikrini açıkça söylememe, **6.** saklama, hıfz, muhafaza, şahsı için saklama, **7.** şüphe. *I have some ~s about the truth of his story.* **8.** kısıtlayıcı/sınırlayıcı koşul/şart. *I accept your offer completely and without ~(s).* ***e.a.- 1. booking.***

re-serve, *f.* **-served, -serving** tekrar hizmet etmek/servis yapmak/işe yaramak/tebliğ etmek.

reserve[1], *gl.f.* **-served, -serving 1.** (ilerisi için) ayırmak /saklamak/muhafaza etmek, **2.** hakkını muhafaza etmek, **3.** (kendisi/şahsı için) ayırmak, alıkoymak. *He ~s that privilege for himself.* **4.** (taşıtta yer/otelde oda vb.) ayır-(t)mak. *I ~ed two tickets on the train. to ~ a hotel room.* **5.** (kilisede) takdis edilmiş eşyayı sonrası için saklamak. ***e.a.- 1. keep, store, hole, husband, 3. retain.*** ***k.a.- 1. squander.***

reserve[2], *is.* **1.** *fin.* ihtiyat akçesi, yedekler, olağanüstü hâllerde harcanmak üzere ayrılmış para veya paraya çevrilebilen evrak, **2.** yedek, ihtiyat olarak saklanan şey, **3.** özel bir maksatla ayrılmış kamu arazisi, **4.** ilgisizlik, kayıtsızlık, içine kapanma, **5.** çekinip sıkılma, açıklamama, içine kapanıklık, **6.** *As.* (a) yedek askerî kuvvet/birlik, (b) **~s** : yedekler, ihtiyatlar, savaş hâlinde askere alınanlar, **7.** (tavırlarda, başkalarıyla münasebetlerde) resmiyet, soğukluk, çekingenlik, uzak duruş, **8.** suskunluk, sükûtîlik, ağız sıkılığı, ketumiyet, **9. in ~** : yedekte, ihtiyatta, yedek/ihtiyat olarak saklanan, **10. ~ air** : *biy.* ciğerde daima bulunan hava kalıntısı, **11. ~ fund** : ihtiyat akçesi, **12. ~ officer** :

yedek subay, ihtiyat zabiti, **13. without ~** : (a) çekinmeden, (b) koşulsuz, şartsız. ***e.a.- 2. supply, stock, 3. reservation, 7,8. reticence, silence, taciturnity, constraint, coldness, 9. reserved. k.a.- 7,8. warmth.***

reserve[3], *sf.* yedek, ihtiyat, ilerisi için saklanmış. *a ~ supply of money.*

reserve bank, *is.* **1.** yedek bankası: başka bankaların ihtiyat akçelerini yatırdıkları banka, **2.** ABD'deki on iki Federal yedek bankadan her biri.

reserve clause, *is.* alıkoyucu madde: bir atletin sözleşmesinde kendi kulübünden başkasına çalışmayacağına dair madde.

reserved, *sf.* **1.** (belirli bir kimse/maksat için) ayrılmış, saklan(ıl)mış, saklı, mahfuz. **All rights ~** : Her hakkı saklıdır. **2.** yedek, ihtiyat, **3.** çekingen, muhteriz, tavırlarında soğuk/uzak, **4.** ağzı sıkı, ketum, sır saklar, sükûtî, **5.** vakur, **6.** içine kapanık, yalnızlıktan hoşlanan, **7. ~ly** : saklı/mahfuz bir şekilde, çekingenlikle, soğuk tavırla, ketumiyetle, sır saklarcasına, içine kapanık bir şekilde, **8. ~ness** : çekingenlik, tavırlarında soğukluk, ağzı sıkılık, ketumiyet, sır saklama, içine kapanıklık, yalnızlıktan hoşlanma. ***e.a.- 3-6. composed, controlled, reticent, taciturn, constrained, withdrawn, distant, cold, silent. k.a.- 3-6. blatant, expansive, affable, outgoing.***

Reserve Officers' Training Corps, *is.* Yedek Subay Eğitim Birliği. *kıs.:* **ROTC, R.O.T.C.**

reserver, *is.* (ilerisi için/yedek olarak) ayıran/ saklayan/muhafaza eden/alıkoyan, (taşıtta/ otelde) yer ayıran.

reservist, *is.* yedek (subay/asker), ihtiyat.

reservoir[1], *is.* **1.** su haznesi/deposu, sarnıç, depo, bent, **2.** yağ/yakıt deposu, **3.** *biy.* hazne, içinde sıvı veya maya toplanan boşluk, **4.** ambar, depo, içinde bir şey biriktirilen şey, **6.** topluluk, hazine. *a large ~ of educated people.* ***e.a.- 2. receptacle, 5. reserve, 6. supply, store.***

reservoir[2], *gl.f.* **1.** haznede/depoda saklamak, biriktirmek, toplamak, depo etmek, **2.** depo/ambar temin etmek.

reset, *is.&gl.f.* **-set, -setting 1.** tekrar yerine koyma(k)/takma(k)/yerleştirme(k)/düzeltme (k)/tanzim etme(k), saati ayarlama(k), **2.** konulan/yerleştirilen şey, **3.** kurma mekanizması, **4. ~able** : tekrar yerleştirilebilir/kurulabilir/ ayarlanabilir, **5. ~ter** : tekrar yerleştiren/kuran/ ayarlayan.

res gestae, *is.* **1.** iş, eylem, fiil, yapılan şey, başarı, muvaffakiyet, yapılıp bitirilmiş iş, **2.** *huk.* müteferri hususlar, asıl davaya/konuya ilişkin, delil olarak kabul edilebilen tâli eylem ve koşullar.

resh, *is.* İbranî alfabesinin yirminci harfi.

reshape, *gl.f.* **-shaped, -shaping** yeniden şekillendirmek, yeni şekil vermek, şeklini değiştirmek.

reship, *f.* **-shipped, -shipping 1.** tekrar sevk etmek/yollamak, **2.** bir gemiden ötekine aktarmak, **3.** tekrar gemi ile seyahat etmek, **4.** (gemi tayfası) yeni sefere çıkmak, **5. ~ment** : tekrar sevk etme/yollama; tekrar sevk edilen mal, **6. ~per** : tekrar sevk eden/yollayan.

reshuffle, *is.&f.* **-fled, -fling 1.** (iskambil kâğıtlarını) tekrar karıştırma(k)/karma(k), **2.** yeniden düzenleme(k), (kabinede) değişiklik yapma(k), bakanların yerlerini/görevlerini değiştirme(k). *The cabinet was ~d by the prime minister.*

resid, *is.* mazot. ***e.a.- residual oil.***

reside, *gs.f.* **-sided, -siding 1.** oturmak, ikamet etmek, sakin/meskûn/mukim olmak. *A great poet had ~d here.* **2.** (nitelik vb.) baki olmak, kalmak, sürmek, süregelmek, devam etmek, daima mevcut olmak. *Memory has been shown to ~ in many different organisms.* **3.** (yetki/hak vb.) ver(il)mek, maletmek, elinde tutmak, uhdesinde bulunmak. *The supreme authority ~s in the Parliament.* **4. resider** : oturan, ikamet eden, mukim, sakin. ***e.a.- 1. dwell, live, abide, sojourn, stay, lodge, remain, 2. abide, lie, 3. rest, 4. resident.***

residence, *is.* **1.** ev, konut, mesken, hane, ikametgâh, oturulan yer, **2.** oturma, ikamet, **3.** oturma/ikamet süresi/müddeti. *after 24 years of ~.* **4.** (üniversitede/hastanede) asistanlık, stajyerlik, araştırma/uzmanlık maksadıyla sürekli kalıp çalışma. *a doctor in ~ .* **5.** resmen/bilfiil hazır bulunma, **6. in ~** : (a) bilfiil hazır bulunan, (bir yerde) sürekli oturan/kalan. *a poet in ~ at a university.* (b) (öğrenciler için) okulda, üniversitede. *The students are not in ~ during the holidays.* ***e.a.- 1. habitation, domicile, house, home, dwelling.***

residency, *is., ç.* **-cies 1.** *bk.:* **residence**, **2.** (doktorlukta) ihtisas süresi, asistanlık, stajyerlik, **3.** Hollanda'ya ait Doğu Hint Adalarında idarî bölüm, **4.** sömürgede/himaye altındaki ülkede hâmi devlet mümessilinin konutu.

resident[1], *is.* **1.** oturan (kimse), mukim, sakin, yerleşmiş kimse, yerli, **2.** ihtisas yapan doktor, asistan, stajyer, **3.** sömürgede/himaye altındaki ülkede hâmi devlet mümessili, vali.

resident[2], *sf.* **1.** oturan, mukim, sakin, yerleşmiş, yerli, **2.** geçici görevli, geçici görevle bir yerde bulunan. *The ~ engineer of a highway department.* **3.** (nitelik) temelli, aslında bulunan, doğal, doğuştan mevcut. *Pungency is ~ in pepper.* **4.** ihtisas yapan, asistan. *~ doctor.* **5.** (kuş) yerli, göçmen olmayan, **6. ~ commissioner** *ABD* temsilciler meclisinde, himaye altındaki devletin (oy hakkı olmayan) mümessili, **7. ~ship** : (a) yerlilik, bir yerin yerlisi olma, (b) asistanlık, stajyerlik. ***e.a.- 3. intrinsic, existing, inherent, present.***

residential, *sf.* **1.** ev+, ikamet+, konut+. *~ area. ~ address.* **2.** oturulan, ikamete yarar/mahsus, içinde oturulur, **3. ~ity** : oturulabilme, ikamet edilebilme, oturmaya/ikamete elverişlilik, **4. ~ly** : oturulacak/ikamet edilecek şekilde, konut olarak.

residentiary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** oturan, mukim, sakin, yerleşmiş (kimse), **2.** resmî ikametgâha ayrılmış/özgü. ***e.a.- 1. resident, residing.***

residual[1], *sf.* **1.** artık, arta kalan, bakiye, fazla, **2.** *mat.* kalan, iki sayının farkı. *a ~ quantity.* **3.** tekrar kullanılan film/plâk için ödenen, **4.** *jeol.* arta kalan: suda eriyen maddeler ayrıldıktan sonra geride kalan. *~ soil.*

residual[2], *is.* **1.** artan/kalan sayı, **2.** *gen.* **~s** : sakatlık, kalıntı, hastalık/kaza/ameliyat vb. den sonra kalan iz, **3.** *mat.* (a) gözlem sonuçlarının ortalama değerden farkı, (b) teorik ve deneysel sonuçlar arasındaki fark, **4.** *gen.* **~s** : tekrar kullanılan film, plâk, radyo/TV reklâmı için sahibine ödenen ek ücret, **5. ~ly** : artık/bakiye olarak, artmak suretiyle ***e.a.- 1. remainder, 2. disability.***

residuary, *sf.* artıksal, artan/kalan+, bakiye kalan, geri kalan, arta kalan, fazla.

residue, *is.* **1.** artık, arta kalan, bakiye, **2.** *kim.* (a) *bk.:* **residuum**, (b) filtreden geçmeyen kalıntı, artık, (c) molekülden ayrılan atom/atom grubu, **3.** *huk.* ölenin borç ve masrafları ödendikten sonra kalan mal/para. ***e.a.- 1. remainder, rest, remains, residuum, 3. residuum.***

residuum, *is., ç.* **-sidua 1.** artık, arta kalan/artan şey, bakiye, kalıntı, **2.** *kim.* tortu, artık: buharlaşma/yanma/damıtma vb. den geri kalan madde, **3.** artık ürün, **4.** *huk. bk.:* **residue** (3).

resign, *f.* **1. ~ from** : -den istifa etmek/çekilmek. *to ~ from a committee.* **2.** vazgeçmek, terk etmek, el çekmek, feragat etmek. **to ~ sth. to s.o.**: bir şeyi birisine terk etmek, **3.** bırakmak, teslim/iade etmek. **to ~ oneself to sleep/to meditation** : uykuya/düşüncelere dalmak. **to ~ one's soul to God** : ruhunu (Allaha) teslim etmek. **~ oneself to** : boyun eğmek, kendini alıştırmak, olduğu gibi kabul etmek. **to ~ oneself to one's fate** : kadere boyun eğmek. **You must ~ yourself to the fact that you'll never be rich or famous** : Zengin veya meşhur olamayacağını kabul etmelisin. **4. resigner** : istifa eden, vazgeçen terk eden, feragat eden, bırakan, teslim/eden. ***e.a.- 1. withdraw, 2. submit, yield, relinquish, give up, 3. surrender, cede, forgo.***

resignation, *is.* **1.** istifa, çekilme, **2.** istifa mektubu, **3.** uysallık, teslimiyet, tevekkül, boyun eğme, **4.** teslim, tevdi, feragat. ***e.a.- 1.&2. abdication, 3. meekness, patience, compliance, forberance, 4. submission, submissiveness, surrender. k.a.- 3. recalcitrance.***

resigned, *sf.* **1.** uysal, mütevekkil, boyun eğmiş, teslimiyet gösteren. **become ~ to sth.** : bir şeye boyun eğmek, istemeyerek razı olmak, mecburen alışmak, **2.** müstafi, istifa etmiş, işinden ayrılmış, **3. ~ly** : uysallıkla, tevekkülle, boyun eğerek, teslimiyetle, **4. ~ness** : uysallık, tevekkül, boyun eğme, teslimiyet.

resile, *gs.f.* **-siled, -siling 1.** geri fırlamak/zıplamak/tepmek/sıçramak, (gerilen elâstikî cisim) ilk hâline gelmek, esnemek, elâstikiyet göstermek, **2.** büzülmek, geri çekilmek. **3.** çekinmek, kaçınmak, caymak, çekilmek, imtina etmek, geri dönmek. **to ~ from a statement/an agreement** : sözünden/anlaşmadan caymak. ***e.a.- 1. rebound, 2. recoil, shrink back, retract.***

resilience = resiliency, *is.* **1.** esneklik, elâstikiyet, geri fırlama/zıplama/tepme/sıçrama (kabiliyeti), ilk hâline gelme, **2.** (hastalıktan vb.) çabuk iyileşme/düzelme/toparlanma/kendine gelme kabiliyeti. *Signs of ~ in the economy.* ***e.a.- 1.*** *elasticity, rebound,* ***2.*** *buoyancy.*

resilient, *sf.* **1.** esnek, elâstikî, geri fırlayan/zıplayan/tepen/sıçrayan, ilk hâline gelen, **2.** (hastalıktan vb.) çabuk iyileşen/düzelen/toparlanan/kendine gelen. *Children are more ~ than adults.* **3. ~ly** : esneklikle, elâstikî bir şekilde, çabucak iyileşerek/düzelerek/kendine gelerek.

resin[1], *is.* **1.** reçine, **2.** çamsakızı, sakız. ***e.a.- 2.*** *rosin.*

resin[2], *gl.f.* **resined, resining** reçinelemek, reçine ile muamele etmek/ovmak.

resinaceous, *sf.* reçineli, sakızlı.

resinate, *gl.f.* **-ated, -ating** reçinelemek, reçine emdirmek, reçine ile emprenye etmek.

resin canal = resin duct, *is. bot.* reçine kanalı: bazı çıplak tohumlu bitkilerin gözeleri arasındaki reçine yuvaları.

resiniferous, *sf.* reçineli, sakızlı, reçine/sakız veren/üreten. **~ly** : reçineli bir şekilde. **~ness** : reçinelilik, reçine/sakız üretme.

resinify, *gl.f.* **-fied, -fying** reçineleş(tir)mek, reçine hâline getirmek, reçine ile muamele etmek.

resinlike, *sf.* reçinemsi, sakızımsı, reçine/sakız gibi.

resinoid, *sf.&is.* **1.** reçinemsi, reçineli, reçineye benzer (madde), **2.** ısıtılarak kalıplanabilen sentetik reçine.

resinol, *is.* reçine alkolü: reçinelerde ester şeklinde bulunan alkol.

resinous, *sf.* **1.** reçineli, sakızlı, reçine/sakız ihtiva eden, **2.** reçinemsi, reçine/sakız gibi, reçineye/sakıza benzer, **3.** reçine özelliğinde, reçineye özgü, **4. ~ly** : reçinemsi bir şekilde, **5. ~ness** : reçinemsilik, reçineye benzerlik. **resiny** *d.d.*

resiny, *sf. bk.:* **resinous.**

resist[1], *gl.f.* **1.** karşı koymak, karşı durmak, direnmek, muhalefet etmek. *to ~ an enemy attack.* **2.** dayanmak, mukavemet etmek/göstermek. *A healthy body ~s disease.* **3.** tahammül etmek/göstermek, sabretmek. **He could not ~ drink**: İçmeden duramazdı. **4.** kendini zor tutmak, güçlükle kendini tutmak/alıkoymak, sakınmak. **I could not ~ laughing**: Gülmekten kendimi alamadım. **5. ~able** *bk.:* **resistible** ***e.a.- 1.*** *oppose, counteract, confront, rebuff,* ***2.*** *withstand, defeat,* ***4.*** *abstain, refrain.*

resist[2], *is.* direncel, dış etkilere karşı dayanıklı hâle getiren madde (koruyucu boya vb. gibi).

resistance, *is.* **1.** direnme, direniş, karşı koyma, karşı durma, muhalefet. **passive ~** : eylemsiz direniş/karşı durma, **2.** dayanma, mukavemet etme, zorluk gösterme. **take the line of least ~** : en kolay yolu seçmek, en kolayına gitmek, **3.** dayanıklılık, mukavemet, **4.** *elekt.* direnç, mukavemet: (a) akımın geçmesine karşı gösterilen zorluk, (b) akımın geçmesine zorluk gösteren devre elemanı. **~ box**: direnç kutusu. **~ coil** : direnç bobini, **5.** *psikol.* direnç : bilinç dışında yatanların ortaya çıkarılması çabalarına karşı koyma, **6.** *b.h.* (II. Dünya Savaşında) Yeraltı Direnme Örgütü: sabotaj ve gerilla savaşı ile işgal kuvvetlerini atmaya çalışan gizli örgüt.

resistant, *sf.&is.* **1.** direnen, karşı koyan (kimse/şey), **2.** dayanıklı, mukavim (kimse/şey), **3. ~ly** : direnerek, dayanarak, dayanıklı bir şekilde.

resister, *is.* dayanan, direnen, mukavemet eden.

resistibility, *is.* **1.** dayanma (gücü), dayanıklılık, direnç, mukavemet, tahammül, **2.** dayanabilme.

resistible, *sf.* dayanılabilir, karşı konulabilir/durulabilir, direnç/mukavemet gösterilebilir, tahammül edilebilir. **~ness** *bk.:* **resistibility.**

resistibly, *zf.* direnîrcesine, dayanırcasına, direnerek, dayanarak, mukavemet ederek.

resistingly, *zf.* dayanacak/mukavemet edecek şekilde.

resistive, *sf.* **1.** dayanıklı, dirençli, mukavim, karşı koyan/duran, direnç/mukavemet gösteren, **2. ~ly** *bk.:* **resistibly, 3. ~ness** *bk.:* **resistibility.**

resistivity, *is.* **1.** dayanıklılık, direnç, direnme/karşı koyma gücü, mukavemet, tahammül, **2.** *elekt.* özdirenç : birim boyutlu bir elemanın direnci.

resistless, *sf.* **1.** *bk.:* **irresistible**, **2.** dayanıksız, mukavemetsiz, karşı koyamayan, direnemeyen, güçsüz, tahammülsüz, **3. ~ly** : dayanılmaz bir şekilde, dayanıksızca, direnmeden, karşı koymaksızın, **4. ~ness** : dayanıksızlık, dayanamama, direnmeme, karşı koymama, güçsüzlük.

resistor, *is.* dirence, direnç, mukavemet, akım geçmesine karşı belirli bir direnci olan devre elemanı. **resistance** *d.d.*

res judicata = res adjudicata, *huk.* mahkemece (daha önce) karar verilmiş mesele, emsal kararı.

resnatron, *is. elekt.* rezonatron, rezonans boşluklu tetrod: çok yüksek frekanslarda kullanılan güç tüpü.

resole, *gl.f.* **-soled, -soling** (ayakkabıya) pençe vurmak.

resolubility = resolubleness, *is.* **1.** çözünürlük, erirlik, eriyebilme, **2.** çözülebilme.

resoluble, *sf.* **1.** çözünür, erir, eriyebilir, eritilebilir, **2.** çözülebilir, halledilebilir. *a ~ problem.* **3.** kararlaştırılabilir, karar verilebilir.

resolute, *sf.&is.* **1.** azimkâr, kararlı, metin, sebatkâr, sebat ve metanet sahibi (kimse). *He was ~ in his attempt to climb to the top of the mountain.* **2.** kuvvetli, cesur, yiğit. *A soldier must be ~ in battle.* **3. ~ly** : azimle, metanetle, sebatla ; kuvvetle, cesurane, yiğitçe, **4. ~ness** : azimkârlık, kararlılık, metanet, sebat, cesaret, yiğitlik. ***e.a.- 1. determined, resolved, firm, earnest, steadfast, fixed, unwavering, undaunted, 2. bold, steady.***

resolution, *is.* **1.** karar, resmî karar. **make/pass a ~** : kararlaştırmak, karar almak/vermek. *He made a ~ to get up early. Congress passed a ~ accepting the services of Attorney General as a mediator. bk.:* **concurrent ~; joint ~. 2.** azim(kârlık), kararlılık, niyet, dilek. **good ~s**: iyi dilek/niyetler, **3.** kararlaştırma, karar alma/verme, azmetme, **4.** sebat, metanet. **man of ~** : sebatkâr/metin adam, **5.** çözme, ayırma, ayrıştırma, **6.** *kim.* çözülüm, ayrışım, ayrışma, çözülme, inhilâl, erime, dağılma, **7.** çözüm, hâl (çaresi), **8.** *müz.* (a) sesin disonanstan konsonansa geçmesi, (b) bu geçişin yapıldığı ton veya tel, **9.** çözümleme, sadeleştirme, daha basit şekle sokma, **10.** önerge, önerme, teklif. **put a ~ to the meeting** : bir önergeyi oya koymak, **11.** (vektörü/yönleci) bileşenlerine ayırma. ***e.a.- 2,4. resolve, determination, perseverance, tenacity.***

resolvability = resolvableness, *is.* çözülebilme, halledilebilme, kararlaştırılabilme.

resolvable, *sf.* çözülebilir, halledilebilir, kararlaştırılabilir.

resolve[1], *f.* **-solved, -solving, 1.** (oy ile) kararlaştırmak, karar vermek, karara bağlamak. **~ on** : karara varmak, **2.** çözmek, parçalara ayırmak, parçalara ayırıp incelemek, **3.** tasarlamak, niyetlenmek, **4.** (sorunu) çözmek, halletmek, **5.** açıklamak, (şüphe/korkuyu) dağıtmak, gidermek, yatıştırmak, yok/bertaraf etmek. **~ one's doubts** : şüphelerini gidermek. **~ a dispute** : kavgayı/münakaşayı yatıştırmak, **6.** *kim.* bir karışımı optik bakımdan etkin bileşenlerine ayırmak, **7.** *optik* mikroskopla görünür /fark edilir hâle getirmek, **8.** *tıp* (çıbanı /şişliği vb.) cerahat bağlamadan dağıtmak/iyileştirmek, eritmek, **9.** *müz.* disonanstan konsonansa geçmek, **10.** (yönleç/vektör) bileşenlerine ayırmak. *to ~ a force into its components.* ***e.a.- 1. decide, confirm, determine, 2. analyze, reduce, 4. solve, 5. dispel, scatter, disperse.***

resolve[2], *is.* **1.** karar. *We must be firm in our ~ to oppose them.* **2.** niyet, tasarlama, tasavvur, **3.** azim, sebat. **to make a ~ to do sth.** : bir şeyi yapmaya azmetmek. ***e.a.- 1. decision, resolution, 3. determination, firmness.***

resolved, *sf.* **1.** kararlaştırılmış, karar verilmiş, **2.** azimli, kararlı, metin, sebatkâr. **to be ~** : azmetmek. *I am ~ to finish my work today.* **3. ~ly** : azimle, sebatla, metanetle, kararlı bir şekilde, **4. ~ness** : kararlılık, azim, sebat, metanet. ***e.a.- 2. determined, resolute.***

resolvent, *sf.* **1.** eritici, eritken, çözücü (madde), muhallil, **2.** çözen, halleden, **3.** *tıp* eriten, bir şişi gidermeye yarayan (ilâç).

resolver, *is.* **1.** kararlaştıran, **2.** çözen, halleden, **3.** çözüştüren, eriten, parçalara/bileşenlere ayıran.

resolving power, *is. optik* çözme gücü: bir ışıksal aygıtın birbirine yakın nesnelerin ayrık görüntülerini verebilme gücü.

resonance, *is.* **1.** çınlanım, rezonans. **~ absorption** : çınlanım soğurumu. **~ penetration** : çınlanım girişimi. **~ state** : çınlanım hâli, **2.** yan-

kılanım: sesin yankılarla uzaması, **3.** *s.bl.* tınlama: ağız/boğazdaki boşluklarda yansıyıp işitilebilme alanının genişlemesi, **4.** *elekt.* rezonans: devredeki endüktif ve kapasitif reaktansların eşit olması ile empedansın saf bir dirence, akımın/gerilimin maksimum değere ulaşması hâli. ~ **circuit** : çınlanım /rezonans devresi, **5.** *kim.* yankılaşım: bir molekül ya da yükünün/iyonun çok hızlı salınım durumunda olması nedeniyle atomların birinden kopan elektronların bir komşu atoma gidip gelmesi.

resonant, *sf.* **1.** çınlayan, tınlayan, **2.** çınlanım+, rezonans+. ~ **frequency** : çınlanım sıklığı, rezonans frekansı, **3.** çınlatan, rezonans sağlayan, **4.** sesi yansıtan, yankılayıcı, **5.** tannan, yankılanan, yankılı. *She heard her father's ~ voice praying God.* **6. ~ly** : çınlayarak, yankılar yaparak, yankılanarak.

resonate, *f.* **-nated, -nating 1.** *bk.:* **resound**, **2.** çınla(t)mak, tınla(t)mak, **3.** *elekt.* rezonansa gelmek, maksimum genlikle titreşmek, **4.** tannanlaş(tır)mak, yankılanmak.

resonation, *is.* çınlama, tınlama, yankılar yapma.

resonator, *is.* **1.** çınlaç, **2.** rezonatör, rezonans frekansını ölçmeye yarayan alet, **3.** rezonans boşluğu: belirli frekansta elektromanyetik işaretlerin rezonansa geldiği iletken boşluk.

resorb, *gl.f.* tekrar soğurmak/emmek/massetmek. **~ence= resorption** : tekrar soğur(ul)ma. **~ent = resorptive** : tekrar soğurucu.

resorcin(ol), *is. kim.&ecz.* resorsinol: C6H4(OH)2. Boya yapmakta, deri tabaklamakta, bazı reçinelerin sentezinde ve deri hastalıklarının tedavisinde kullanılan kristalli fenol.

resort[1], *gl.f.* (kâğıtları/kartları vb.) dizmek, sıralamak, sıraya koymak, destelemek, seçip ayırmak.

resort[2], *gs.f.* **1.** (son çare olarak) başvurmak, medet ummak, müracaat etmek. **I had to ~ to force** : Kuvvete başvurmak zorunda kaldım.*to ~ to war. She ~ed to stealing when she had no more money.* **2.** sık sık gitmek, ziyaret etmek, uğramak. *We ~ed to the hotel for some coffee.* ***e.a.- 1. turn to, have recourse to , apply, use, utilize, avail oneself of.***

resort[3], *is.* **1.** mesire, gezinti/dinlenme yeri, sık sık gidilen yer, halkın sık sık gittiği yer. *a mountain ~* . **summer ~** : yazlık, sayfiye. **health ~** : dinlenme yeri. **seaside ~** : deniz kenarında sayfiye yeri, **2.** merci, başvurulacak/sığınacak yer. **last ~** : son merci.*a court of last ~*. **3.** çare. **This is the only ~** : Tek çare budur. **4.** yardımına başvurulan kimse, **5. as a last ~ = in the last ~** : son çare olarak, hiç olmazsa. *In the last ~ we can always swim back.* **6. have ~ to** : başvurmak, medet ummak, **7. without ~ to** : başvurmadan, tevessül etmeden. **without ~ to compulsion** : zora baş vurmadan.

resound, *f.* **1.** tekrar seslenmek/ses vermek, **2.** çınla(t)mak. *The room began to ~ with that powerful voice.* **3.** yankılanmak, yankı(lar) yapmak. *Stories of his heroism ~ed through the country.* **4.** gümbürde(t)mek, gürültü yapmak. *The drums ~ed again in the camp.* **5.** yayılmak, yaygın olmak, **6.** yüksek sesle ilân etmek/methetmek/protesto etmek.

resounding, *sf.* **1.** yankılanan, yankı(lar) yapan, çınlayan, **2.** önemli, büyük, şayanıdikkat, kesin, tam, müthiş. **a ~ success** : büyük bir başarı. **a ~ blow** : müthiş bir darbe. *It was a ~ victory for the party.* **3. ~ly** : yankılanarak, yankılar bırakarak, kesin/tam olarak. ***e.a.- 1. resonating, 2. emphatic, unequivocal.***

resource, *is.* **1.** kaynak. *natural ~s of a country.* **2. ~s** : ekonomik güç, bir ülkenin tüm serveti, refah araç ve kaynakları, **3.** *gen.* **~s** : para, zenginlik, mal/mülk, **4.** *gen.* **~s** : olanaklar, imkânlar, zihnî/şahsî kabiliyetle ulaşılabilen araç ve erekler. **His ~s are limited** : İmkânları sınırlıdır. **to draw upon one's own ~s** : kendi yağı ile kavrulmak, **5.** güçlükleri yenme yeteneği, beceriklilik, yetenek, cerbeze, akıl, zekâ, buluş kabiliyeti. **to make the most of one's ~s** : yeteneklerini en iyi şekilde kullanmak. **inner ~s** : manevî kuvvet. *Edison was a man of great ~.* **6.** çare, dayanak, darda kalınca başvurulan şey. ***e.a.- 1. source, 5. inventiveness, adaptability, ingenuity, cleverness, 6. expedient, shift, makeshift, resort.***

resourceful, *sf.* **1.** becerikli, yetenekli, cerbezeli, akıllı, zeki, güçlükleri kolayca yener, **2.** zengin, varlıklı, **3. ~ly** : beceriklice, yetenekle, cerbezeli bir şekilde, akıllıca, zekâ ile; zengin/varlıklı bir şekilde, **4. ~ness** : beceriklilik, yetenek, cerbeze, akıl, zekâ, güçlükleri kolayca yenebilme; zenginlik.

resourceless, *sf.* **1.** beceriksiz, yeteneksiz, akılsız, **2.** fakir, varlıksız, **3. ~ness** : beceriksizlik, yeteneksizlik, akılsızlık; fakirlik, varlıksızlık.

resp. = **1.** respective, **2.** respectively, **3.** respondent.

respect[1], *is.* **1.** *gen.* **in ~** : husus, cihet, konu, yön, bakım, ilişki. **in all ~s = in every ~s** : her hususta, her bakımdan/yönden, tamamıyla. **in ~ of** : ... hususunda, konusunda, ...-e gelince. **in ~ that** : ...-diğinden, ... sebebiyle. **in some ~s = in certain ~s** : bazı hususlarda/konularda/yönlerden/bakımlardan. **in many ~s** : birçok hususta/bakımdan. **in no ~** : hiçbir hususta. **in this ~** : bu hususta/bakımdan/konuda. **in ~ to = with ~ to** : ... konusunda/hususunda/bakımından, ...-e göre, ...-e gelince. **We must plan with ~ to the future** : Plânımızı geleceğe göre yapmalıyız. **Inquiries with ~ to a route** : Yol konusunda araştırmalar. **2.** saygı, hürmet. **have ~ for s.o.** : birine hürmet etmek, birinin hatırını saymak. **pay ~** : saygı sunmak. *Children should show ~ to those who are older and wiser. Show ~ for other people's property.* **3.** hatır sayma, ihtiram, saygı gösterme. **With all due ~ (to you)** : Hatırınız kalmasın, kemalihürmetle, size saygım bakidir ama... **without ~ of persons** : hatır gönül dinlemeden, dobra dobra, hem nalına hem mıhına. **out of ~ for** ...: ...-in hatırı için, ...-e hürmeten, **4.** saygınlık, saygıdeğerlik, itibar. **to be held in ~** : hatırı sayılmak, saygı görmek. **to have lost all ~** : itibarını kaybetmek, **5. ~s** : saygılar, hürmetler, selâmlar. **present one's ~s** : saygılarını sunmak, selâm söylemek, **6.** uyma, sayma, riayet, **7. with ~** : dikkatle, itina ile. *Electricity is potentially dangerous, so treat it with ~.* ***e.a.- 1.*** *regard, feature, matter, connection,* ***2.*** *estimation, reverence, homage, honor, esteem, veneration,* ***4.*** *repute, honorability, honorableness, respectability*

respect[2], *gl.f.* **1.** saymak, saygı göstermek, hürmet etmek. *We ~ an honest person. to ~ the law. to ~ a clause in a contract.* **2.** hatır saymak. **Everybody ~s him** : Herkes onun hatırını sayar. **3.** karışmamak, karışmaktan çekinmek. *~ the ideas and feelings of others.* **4.** ilgisi/ilgili olmak. **Matters that ~ our own interests** : Kendi menfaatimizle ilgili hususlar. ***e.a.- 1.*** *revere, venerate,* ***4.*** *relate.*

respectability, *is.* **1.** saygıdeğerlik, hürmete lâyık olma, **2.** saygınlık, itibar, **3.** saygıdeğer kişi(ler), **4. respectabilities** : saygıdeğer şeyler, hürmete lâyık görülen hususlar.

respectable, *sf.* **1.** saygıdeğer, hürmete lâyık, şayanıhürmet, **2.** şerefli, namuslu, haysiyetli, iyi şöhret sahibi. *~ citizens obey the law.* **3.** mazbut, (kılık kıyafeti) düzgün, temiz pak. *~ clothes.* **4.** oldukça iyi, şöyle böyle, **5.** epeyce, hayli, hatırı sayılır. *~ amount.* **6.** *k.d.* şöyle böyle, oldukça iyi, zararsız. *~ painter; ~ weather.* **7. ~ness** : saygıdeğerlik, şeref, namus, haysiyet, iyi şöhret, mazbutluk, düzgünlük, **8. respectably** : saygıdeğer/hürmete lâyık bir şekilde, şerefli/ namuslu/haysiyetli olarak, mazbut/ düzgün bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *honorable, estimable,* ***2.*** *respected, reputable,* ***3.*** *presentable,* ***4.*** *middling, passable, tolerable, fair,* ***5.*** *considerable.*

respected, *sf.* saygıdeğer, muhterem, saygı gören, hürmet edilen, hatırı sayılan, muteber.

respecter, *sf.* saygı gösteren, hürmet eden. **no ~ of law** : kanun dinlemeyen. **no ~ of persons** : kimseyi saymayan, hatır gönül dinlemeyen. **Death is no ~ of persons** : Ölüm hatır gönül dinlemez.

respectful, *sf.* **1.** saygılı, hürmetkâr, kibar, nazik. *a ~ reply.* **keep at a ~ distance**: (a) saygılıca geri durmak, (b) ihtiyatlı olup yaklaşmamak, **2. ~ly** : saygılıca, hürmetkârane, kibarca, nazikâne. **I remain yours ~ly** : Saygılarımı sunarım. **3. ~ness** : saygı, hürmetkârlık, kibarlık, naziklik. ***e.a.- 1.*** *courteous, polite, decorous, deferential.* ***k.a.-*** *disrespectful, discourteous.*

respecting, *e.* **1.** -e göre/nazaran, -e bakılırsa, **2.** ... ile ilgili, -e dair/müteallik, ... hakkında/hususunda/konusunda. *A discussion arose ~ the merits of different automobiles.* ***e.a.- 1.*** *in view of, considering,* **2.** *concerning, regarding, about.*

respective, *sf.* **1.** kendi, öz, özgü, zatî, şahsî, herkes kendi..., mahsus, sırasıyla, sıraya göre, biri ... öteki, ayrı ayrı. **They went to their ~ homes** : Herkes kendi evine gitti. *He drove them both to their ~ homes. The ~ merites of the candidates.* **2.** *esk.* saygıdeğer, **3.** *esk.* dikkatli. ***e.a.- 1.*** *individual, own, separate, particular,* **2.** *respectable,* **3.** *attentive, heedful.*

respectively, *zf.* sıra ile, sırasıyla, zikredilen, sırada; biri birine öteki öbürüne ait olmak üzere. *Râna, Ersin and Leylâ are 9, 7 and 5 yeras old ~.*

respell, *gl.f.* tekrar/yeniden hecelemek/söylemek/belirtmek/harf harf söylemek, imlâsını /yazılış şeklini değiştirmek.

respirable, *sf.* **1.** solunabilir, nefes alınabilir, teneffüs edilebilir, solunmaya/teneffüse elverişli, **2.** soluyabilir, nefes alabilir, teneffüs edebilir, **3. ~ness = respirability** : solunabilme, solunmaya/teneffüse elverişlilik.

respiration, *is.* **1.** soluma, nefes alma, teneffüs (etme), **2.** *biy.* solunum, teneffüs, **3.** soluk, nefes, **4. ~al** : solunumsal, solunum+. *~ al disorders.* ***e.a.- 1. breathing, 4. respiratory.***

respirator, *is.* **1.** burunluk: havayı süzmek için ağız ve buruna geçirilen tülbent gibi ince süzgeç, **2.** *Brit. bk.:* **gas mask**, **3.** solutaç, sun'î teneffüs yaptırmaya yarayan cihaz, **4. ~y** : solunum+, teneffüs+. **~y organs** : solunum organları. *~ system of mammals.*

respire, *f.* **-spired, -spiring 1.** solunmak, teneffüs etmek, **2.** soluk/nefes almak, üzüntü/sıkıntı vb. den kurtulup rahatlaşmak, **3.** dinlenmek, dinlenip tekrar kuvvet/cesaret bulmak, **4.** *az kul.* nefes vermek. ***e.a.- 1. breathe, 4. exhale.***

respite[1], *is.* **1.** ara, fasıla, dinlenme, paydos, teneffüs. **to work without ~** : dinlenmeden çalışmak. *His tootache gives him no ~.* **2.** erteleme, tehir, (geçici olarak) sonraya bırakma, **3.** *huk.* (idam hükmünün vb. infazını) geçici olarak erteleme, **4.** mehil, mühlet, alacaklının borçluya tanıdığı gecikme süresi. *to grant a ~ for payment.* **5. ~less** : aralıksız, fasılasız, durup dinlenmeden. ***e.a.- 1. interval, rest, recess, hiatus, 2. postponement, delay, 3. reprieve.***

respite[2], *gl.f.* **-spited, -spiting 1.** ara/ fasıla/mola vermek, kısa süre dinlen(dir)mek, paydos etmek, **2.** ertelemek, tehir etmek, sonraya bırakmak, **3.** *huk.* (idam hükmünün vb. infazını) geçici olarak ertelemek. ***e.a.- 1. alleviate, 2. postpone, suspend, delay.***

resplendence = resplendency, *is.* görkem (lilik), parlaklık, ihtişam, şaşaa, debdebe, tantana. ***e.a.- splendor.***

resplendent, *sf.* **1.** görkemli, parlak, ihtişamlı, muhteşem, şaşaalı, debdebeli, tantanalı, **2. ~ly** : görkemli /parlak/ihtişamlı bir şekilde, ihtişam/şaşaa/debdebe ile. ***e.a.- 1. splendid, gleaming, radiant, glistening, lustrous, dazzling, gorgeous.***

respond[1], *f.* **1.** yanıtlamak, cevaplandırmak, yanıt/cevap/karşılık vermek, **2.** karşılığını vermek, mukabele etmek, **3.** *fizy.* tepki göstermek. *The nerves ~ to external stimuli.* **4.** uymak, uygun gelmek, tekabül etmek, karşılığı olmak, karşılamak, **5.** *huk. ABD* sorumlu/mes'ul olmak. **to ~ in damages** : hasardan sorumlu olmak. ***e.a.- 1. reply, answer, rejoin, 3. react, 4. correspond, match.***

respond[2], *is.* **1.** *mim.* (bir kemerin ağırlığını taşımak için duvara bitişik) direk, sütun, dayanak, **2.** (kilisede) (a) Kitabı Mukaddes okunduktan sonra cemaatin cevap yerine söylediği söz, (b) papazın sözlerine koronun/cemaatin cevabı, (c) *bk.:* **responsory.**

respondence = respondency, *is.* yanıt (lama), cevaplandırma, yanıt/cevap/karşılık (verme), tepki gösterme. *~ to a stimulus.* ***e.a.- response.***

respondent, *sf.&is.* **1.** yanıt/cevap/karşılık veren, duyarlı, hassas (kimse), **2.** *esk.* uyan, tekabül eden, karşılayan, uygun gelen, **3.** *huk.* davalı, aleyhinde dava açılan (özellikle boşanma davası). ***e.a.- 1. responsive, answering, 2. corresponding, 3. defendant.***

responder, *is.* **1.** yanıt/cevap/karşılık veren kimse/şey, **2.** *elekt.* yanıtçı, cevap iletici, transponderin cevap gönderen kısmı.

response, *is.* **1.** yanıt, cevap, karşılık, **2.** *biy.* tepki, canlının uyarıya cevabı, **3.** (kilisede) papazın okuduğu şeye karşı ahali veya okuyucuların terennüm ettiği/söylediği parça. *bk.:* **versicle**, (b) *bk.:* **responsory, 4. ~less** : yanıtsız, cevapsız, tepkisiz. ***e.a.- 1. answer, rejoinder.***

responsibility, *is., ç.* **-ties 1.** sorum(luluk), mes'uliyet. **to assume personal ~ for...** : ...-in sorumluluğunu üzerine almak. **to take the ~ of sth = to accept ~ for sth**: bir şeyin sorumluluğunu kabul etmek. **to decline all ~ for the accident**: kazanın sorumluluğunu kabul etmemek, **2.** (borç ödemede) güvenilirlik, güven(ile-

bilme), **3.** yüküm, görev, bir kimsenin sorumlu olduğu şey. **responsibleness** *d.d.* ***e.a.- 1.*** *answerability, accountability,* ***2.*** *reliability, dependability, trustworthiness,* ***3.*** *burden, duty, trust.*

responsible, *sf.* **1.** sorumlu, mes'ul, **2.** mes'uliyetli, ağır, yüklü, zor. **a ~ position**: mes'uliyetli mevki. **a ~ job** : ağır/zor iş, **3. ~ for**: -den sorumlu/mes'ul. **to be ~ for sth** : birşeyden sorumlu olmak, **4.** sebep (olan), ileri gelen. **Mechanical defects were ~ for the accident** : Kaza, mekanik arızadan ileri geldi. **5.** görevli, yükümlü. *a committe ~ for the job.* **6.** güvenilir, itimat edilebilir, itimada lâyık, sorumluluğunu bilen, mes'uliyetini müdrik, **7.** borcunu ödeyebilecek durumda, **8. ~ness** *bk.:* **responsibility**. ***e.a.- 1.*** *answerable, accountable, liable,* ***6.*** *competent, accountable, trustworthy,* ***7.*** *solvent.*

responsibly, *zf.* güvenilircesine, itimada lâyık bir şekilde, sorumluluğunu bilerek, mes'uliyetini müdrik olarak. *You are doing your job conscientiously and ~.*

responsion, *is.* **1.** yanıtlama, cevap verme, **2. ~s** : Oxford Üniversitesinde *"Bachelor of Arts"* derecesinin ilk sınavı.

responsive, *sf.* **1.** yanıtsal, cevabî, cevap/karşılık veren, cevap teşkil eden, mukabele eden. *a ~ glance.* **2.** cevap vermeye hazır, çabuk/hemen cevap/karşılık veren. *having a ~ nature. be ~ to kindness.* **3.** uyumlu, hevesli, **4.** *fizy.* tepkisel, (uyarıya) tepki gösteren, **5.** duyarlı, hassas, **6. ~ly**: yanıt/cevap vererek, karşılık olarak, bilmukabele, uyumla, hevesle, **7. ~ness** : yanıt/cevap verme, duyarlık, hassasiyet, uyum, heveslilik. ***e.a.- 1.*** *answering,* ***5.*** *sensitive.*

responsor, *is. elekt.* yanıt/yorum düzeni: bir transponderden işaretleri alıp yorumlayan devre.

responsory, *is., ç.* **-ries** (kilisede) koroya cevaben okunan ilâhi.

res publica, *is., ç.* ***-cae*** *Lât.* **1.** cumhuriyet, **2.** *ç.* devlet işleri. ***e.a.- 1.*** *republic, state, commonwealth.*

rest[1], *is.* **1.** rahat, istirahat. **to take a ~** : istirahat etmek, **2.** dinlenme, yatma, oturma. **go to ~** : dinlenmek, yatmak. **to give up one night's ~ to ...** : ...-e uykusunu feda etmek. **I could get no ~** : Gözüme uyku girmedi. **3.** (dertlerden/sıkıntıdan vb.) kurtulma, kurtuluş, ferahlık, ferahlama, feraha çıkma. **to set s.o.'s mind/s.o.'s fears to ~** : teskin etmek, endişeden kurtarmak, gönlünü ferahlatmak. **to set doubts at ~** : şüpheleri bir tarafa bırakmak, **4.** tatil, mola, paydos, **5.** manevî huzur, sükûn, **6.** ölüm, uyku, uhrevî sükûn, (ebedî) istirahat. **eternal ~** : ölüm, ebedî istirahat, **7.** hareketsizlik, durgunluk, sükûnet. **to come to ~** : durmak, sükûnete dönmek, **8.** *müz.* (a) durak, fasıla, iki nota arasında sessizlik süresi, (b) es, fasıla işareti. **whole ~** : dörtlük es, **9.** (şiir) durak(lama), bir mısra içinde iki kelime arasındaki zaman aralığı, **10.** (yolculukta) konak, durak, gece kalınacak otel/han vb., **11.** destek, dayanak, üzerine yaslanılan şey. *a chin ~* . **arm-rest**: kol dayanağı, kol dayanılna yer, **12.** mesnet, destek, **13. at ~** : (a) dinlenmekte, istirahatte, uykuda, (b) ölü, (c) hareketsiz, sükûnette, sakin, (d) huzur içinde, asude, endişesiz, **14. lay to ~** : (ölüyü) gömmek, defnetmek, **15. ~ cure = ~ treatment**: *tıp* dinlenme usulüyle tedavi. **~ day** : dinlenme günü (özellikle pazar günü). **~ room** : helâ, tuvalet, **16.** artık, kalan, parça, bakiye, kalıntı, **17. the ~** : (geri) kalan(lar), ötekiler, öbürleri. **all the ~** : kalanların hepsi, bütün ötekiler. **as for the ~** : öbürlerine gelince, **18.** (armacılıkta) mızrak mesnedi. ***e.a.- 1.5.*** *calm, tranquility,* ***9.*** *caesura,* ***10.*** *abode,* ***12.*** *support,* ***13.*** *(b) dead, (c) quiescent, inactive, (d) tranquil,* ***14.*** *bury.*

rest[2], *f.* **1.** dinlen(dir)mek, istirahat et-(tir)mek, rahat et(tir)mek. **to ~ oneself** : dinlenmek, **2.** ferahlamak, (dertten/endişeden) kurtulmak, rahatlamak, feraha/rahata kavuşmak. **He will not ~ till he has succeeded** : Başarmadıkça rahat etmeyecek. **3.** sükûnet bulmak, sulha/sükûna kavuşmak, **4.** ölmek, ebedî uykuya dalmak. **~ing place** : (a) mezar, (b) konak, dinlenme yeri. **Let him ~ in peace** : Ruhu şâdolsun. **5.** sessiz/sakin durmak, hareketsiz kalmak, **6.** durmak, hareketsiz kalmak, **7.** çalışmamak, işlememek, faaliyet göstermemek, **8.** uyu(t)mak, kendi hâline terk etmek. *to let a matter ~.* **9.** yat-(ır)mak, uzanmak/uzatmak, yasla(n)mak, otur-(t)mak), daya(n)mak, dayalı olmak. *His arm ~ed on the table.* **10.** *tarım* (tarlayı nadas edip) boş bırakmak, dinlendirmek. **to let the land ~** : top-

rağı dinlendirmek, **11.** (sorumluluk/yüküm/taahhüt) yüklenmek, üzerine almak, üzerinde olmak. **A heavy responsibility ~s upon them** : Üzerlerinde ağır bir sorumluluk var. **12.** güvenmek, itimat etmek, **13.** istinat etmek, (bir temele) dayanmak. **All the difficulty ~s in this** : Bütün zorluk burada/buna dayanıyor. **Trade ~s upon credit** : Ticaret krediye dayanır. **14.** ait/raci olmak, (üzerinde) kalmak, elinde olmak. **It ~s with you to ...** : ... sizin elinizdedir, size kalmıştır. **It does not ~ with me to ...** : ... benim elimde değil, bana ait değil. *The blame ~s with them.* **15. ~ on/upon** : oyalanmak, ayrılmamak, uzun süre kalmak. *A sunbeam ~s upon the altar.* **16.** (göz, bakış) takılıp/saplanıp kalmak, dikilmek. **His eyes ~ed on it** : Gözleri ona dikildi. **17.** *huk.* delil ibrazına son vermek, maruzatını bitirmek. **The prosecution/the defense ~s** : (savcı/savunma avukatı) Maruzatım bundan ibarettir. **18.** (bir durumda) olmak/kalmak. **~ assured that all is going well** : Emin ol her şey yolunda. **The matter cannot ~ here** : Mesele burada bırakılamaz. ***e.a.- 6. stop, 12. rely, 15. dwell, linger.***

restate, *gl.f.* **-stated, -stating** yeniden/tekrar/başka şekilde ifade/beyan etmek, belirtmek, anlatmak. **~ment**: başka şekilde/yeniden ifade/beyan, bildiri.

restaurant, *is.* lokanta, restoran, aş evi. **~eur = restaurateur** : lokantacı, aşçı.

restful, *sf.* **1.** dinlendirici, rahat, huzur verici, **2.** sakin, sessiz, asude, **3. ~ly** : dinlenerek, rahatça, huzur içinde, sessizce, **4. ~ness** : dinlendiricilik, rahatlık, huzur, sükûn(et), sessizlik. ***e.a.- 1. comfortable, relaxed, 2. calm, quiet, tranquil, peaceful, serene. k.a.- 1. uncomfortable, 2. agitated.***

restharrow, *is. bot.* kayışkıran, sabankıran *(Ononis hircina).* Baklagillerden pembe, beyaz çiçekli funda.

rest home, *is.* huzur evi, dinlenme evi, yaşlılar/düşkünler yurdu, dârülâceze.

rest house, *is.* dinlenme evi, konak, yolcuların konaklayıp dinlendikleri yer, tatil evi, sayfiyede pansiyon.

resting, *sf.* **1.** (a) dinlenen, istirahat eden, çalışmayan, hareketsiz (duran), (b) ölü, cansız, **2.** *bot.* (geçici olarak) uykuda, bir süre uyuyup sonra yeşeren/filizlenen (tohum vb.). *a ~ spore. Bulbs in the ~ state.* ***e.a.- 1. (a) reposing, (b) dead, 2. dormant.***

restitutio in integrum, *Lât. huk.* eski hâlin iadesi, eski hâline getirme.

restitution, *is.* **1.** zarar ödentisi, tazminat, **2.** onarma, tamir, **3.** eski hâline getirme/gelme, **4.** *fiz.* geri sıçrama, (elâstikî şekil değiştirdikten sonra) eski hâline dönme. **~ coefficient** : geri sıçrama kat sayısı. ***e.a.- 1. compensation.***

restitutive = restitutory, *sf.* onarıcı, tamir edici, eski hâline getirici.

restive, *sf.* **1.** sabırsız, huzursuz, sabırsızlanan, yerinde duramayan, sinirli, gayrimemnun, **2.** inatçı, aksi, dik kafalı, itaatsiz, asi. *The crew were ~ and mutinous.* **3.** yürümek istemeyen. *a ~ horse.* **4. ~ly** : sabırsızlıkla, huzursuzca, sinirlice, inatçılıkla, aksi aksi, itaatsizlikle, isyan ederek, **5. ~ness** : sabırsızlık, huzursuzluk, sinirlilik, gayrîmemnunluk, inatçılık, aksilik, dik kafalılık, itaatsizlik, asilik. ***e.a.- 1. restless, uneasy, impatient, nervous, unquiet, discontented. 2. stubborn, refractory, recalcitrant, disobedient, obstinate, 3. balky. k.a.- 1. patient, quiet, contented, satisfied, happy, 2. obedient, tractable.***

restless, *sf.* **1.** hiç (yerinde/rahat) durmaz, durup dinlenmeyen, sabırsız. **The audience was getting ~** : Dinleyiciler sabırsızlanıyorlardı. **2.** vesveseli, huzursuz, endişeli, tetikte. *The dog seemed ~ as if he sensed some danger.* **3.** dalgalı, hareketli. *The ~ sea.* **4.** uykusuz, rahatsız. **I have had a ~ night** : Uykusuz bir gece geçirdim. **5.** taşkın, tez canlı, kabına sığmaz, hareketsiz kalamayan, daima değişiklik/hareket isteyen. *a ~ crowd.* **6. ~ly** : durup dinlenmeden, ara vermeden, endişe/vesvese ile, huzursuzca, sinirli sinirli, uyumaksızın, taşkınlıkla, tez canlılıkla. **to turn over ~ly in bed** : uykusuz yatağında dönüp durmak, **7. ~ness** : huzursuzluk, rahatsızlık, uykusuzluk; endişe, vesvese, sinirlilik; taşkınlık, tez canlılık. ***e.a.- 1. unresting, 2. uneasy, discontented, unquiet, 3. agitated, 4. sleepless.***

rest mass, *is. fiz.* duruk kütle: görelilik kuramında devinen bir gözlemciye göre devinimsiz bir cismin kütlesi (cisim hızlandıkça kütlesi artar).

restorable, *sf.* **1.** onarılabilir, yenilenebilir, **2.** yeniden sağlanabilir, **3.** iade edilebilir, geri verilebilir, **4.** sağaltılabilir, iyileştirilebilir, eski sağlığı kazandırılabilir, **5.** eski yerine konulabilir/geçirilebilir/ yerleştirilebilir, **6. ~ness** : onarılabilme, yeniden sağlanabilme, iyileştirilebilme, eski hâline getirilebilme.

restoral, *is. bk.:* **restoration.**

restoration, *is.* **1.** onar(ıl)ma, tamir etme/edilme, düzelt(il)me, eski hâline gelme/getirme, restore etme/edilme. *The ~ of a painting.* **2.** yenile(n)me, yeniden tesis (etme), iade (etme). *The ~ of peace.* **3.** (alınan/kaybolan şeyi) sahibine iade etme, **4.** iyileş(tir)me. *the ~ of health.* **5.** eski mevkiini iade etme. *the ~ of a monarch.* **6.** onarılmış/tamir edilmiş/düzeltilmiş şey, **7.** (eski bir binanın/soyu tükenmiş hayvanın vb.) asıl şeklini gösteren model, **8. the Restoration**: (İngiltere'de) Restorasyon devri: II. Charles (1660-85)& II. James (1685-88) dönemi.

restorative, *sf.&is.* **1.** onarıcı, onaran, düzeltici, düzelten, tamir edici/eden, yenileyen, iyileştiren, eski haline getiren (kimse/şey), **2.** sağlık ve kuvvet veren, şifalı, kuvvetlendirici, mukavvi, (baygın kimseyi) ayıltan (ilâç). *Smelling salts serve as a ~.*

restore, *gl.f.* **-stored, -storing 1.** yeniden sağlamak, temin/tesis etmek. *to ~ order.* **2.** onarmak, yenilemek, tamir etmek, düzeltmek, eski hâline getirmek. *to ~ a building/a monument. The old house has been ~d.* **3.** sağaltmak, iyileştirmek, sağlığını kazandırmak/iade etmek, **4.** eski mevkiini iade etmek, eski yerine koymak/yerleştirmek. *to ~ a deposed monarch.* **5.** (alınan/kaybolan şeyi) geri vermek, iade etmek, **6.** *esk.* (zararı) ödemek, tazmin/telâfi etmek, **7.** (eski binanın/abidenin/soyu tükenmiş hayvanın) modelini yapmak. ***e.a.- 1. reestablish, 2. mend, renew, 4. reinstate, 5. return.***

restorer, *is.* onaran, tamir/restore eden, düzelten, sağaltan, eski haline getiren kimse. **health ~** : kuvvet ilâcı.

restr. = restaurant.

re-strain, *f.* **1.** tekrar germek/zorlamak/incitmek/burkmak, **2.** tekrar süzmek/süzgeçten geçirmek, **3.** yeniden uğraşmak/çabalamak/gayret sarf etmek.

restrain, *gl.f.* **1.** alıkoymak, tutmak, zapt etmek, gem vurmak. *She could not ~ her curiosity.* **2.** engellemek, menetmek, yasaklamak, **3.** kısıtlamak, sınırla(ndır)mak, tahdit etmek. *to ~ trade with Cuba.* **4.** hapsetmek, kapatmak, hürriyetini kısıtlamak, **5. ~ability** : kısıtlanabilme. engellenebilme, **6. ~able** : kısıtlanabilir, engellenebilir. ***e.a.-1. repress, supress, constrain, check, bridle, 2. inhibit, 3. restrict, circumscribe, hinder, hamper, 4. confine. k.a.- 1. unbridle, impel, incite, activate, 2. free, liberate, 4. release.***

restrained, *sf.* **1.** kısıtlı, sınırlı, kısıtlanmış, mahdut, **2.** engellenmiş, tutulmuş, zaptedilmiş, **3.** sakin, soğukkanlı. *He was wise, ~ and disciplined.* **4. ~ly** : kısıtlı/sınırlı/mahdut bir şekilde, engellenerek; sükûnetle, soğukkanlılıkla.

restrainer, *is.* **1.** kısıtlayan/alıkoyan/tutan/zapteden/gem vuran (kimse/şey), **2.** *foto.* (banyo ilâcına ilâve edilen) tesirini geciktirici madde.

restraining, *sf.* kısıtlayıcı, sınırlandırıcı, tahdit edici, alıkoyucu, engelleyici, menedici. **a ~ influence** : engelleyici etki, ayak bağı. **~ order** : tedbir kararı, kesin karar alınıncaya kadar bir eylemin geciktirilmesi hakkındaki mahkeme ilâmı. **~ly** : kısıtlayarak, sınırlandırarak, engelleyerek, kısıtlayacak/ engelleyecek tarzda.

restraint, *is.* **1.** kısıtlayıcı/engelleyici/alıkoyucu etki/araç, engel, mania. **be under no ~** : hiçbir engel tanımamak, istediği gibi/serbestçe davranmak. **to break through every ~** : engelleri parçalamak, tamamen serbest kalmak, **2.** kısıtlama, engel(leme), önleme, alıkoyma, tutma, men(etme), zapt(etme). **fling aside all ~** : işi azıtmak, aklına geleni yapmak. **to put s.o. on ~** : bir kimseyi zapturapt altına almak. **~ of trade** : serbest ticareti (rekabeti) önleme (fiyat kontrolu, narh vb. ile), **3.** sınırlama, sınırlılık, tahdit, cebir, tazyik, baskı, **4.** sıkılma, çekinme, itidal, temkin, ölçülülük. **lack of ~** : ölçüsüzlük, düzensizlik, çekinmemezlik. **speak without ~** : hiç çekinmeden/serbestçe konuşmak, **5.** tutukluluk, hapis. **keep s.o. under ~** : birini hapishanede tutmak. **to put a lunatic under ~** : bir deliyi tımarhaneye koymak. ***e.a.-2. restriction, 4. self-repression, constraint, reserve, 5. confinement, imprisonment. k.a.- 5. liberty.***

restrict, *gl.f.* **1.** kıs(ıtla)mak, sınırla(ndır)mak, engellemek, menetmek, tahdit etmek, alıkoymak, gem vurmak, zaptetmek. **to ~ the number of students** : öğrenci sayısını sınırlandırmak.**to ~ s.o.'s power** : bir kimsenin gücünü/yetkisini kısıtlamak. **to ~ the consumption of alcohol** : içki satışını kısıtlamak, **2.** hasretmek, yalnız bir kimseye/şeye vermek/ayırmak/tahsis etmek/bağlamak. ***e.a.- 1. confine, curb, restrain.***

restricted, *sf.* **1.** kısıtlı, sınırlı, mahdut, dar, (pek) az. **Many of these are of ~ importance** : Bunların çoğu pek az önemlidir. **2.** (belge vb.) gizli. *~ information.* **~ area** : yasak bölge, **3.** özel, özgü, (belirli kimseler için) ayrılmış. *a ~ housing development.* **4. ~ly** : kısıtlı/sınırlı olarak, mahdut bir şekilde, **5. ~ness** : kısıtlılık, sınırlılık, mahdutluk. ***e.a.- 1. limited, confined.***

restriction, *sf.* **1.** kıs(ıl)ma, kısıtla(n)ma, sınırla(n)ma, tahdit (etme/edilme). **~ of expenditure**: masrafların kısılması. **to place ~s on the sale of** ...: ... satışını kısıtlamak. **~ of speed** : sür'at tahdidi, **2.** sınırlayıcı/kısıtlayıcı kural/nesne. *New ~s for hunters.* **3.** kısıntı, tahdit, sınır, **4. ~ism** : kısıtlama siyaseti, kısıtlamacılık, **5. ~ist** : kısıtlamacı, kısıtlama siyaseti taraftarı. ***e.a.- 1. limitation, restraint.***

restrictive, *sf.&is.* **1.** kısıtlayıcı, sınırlayıcı, engelleyici, dar, daraltıcı, tahdit edici. *Some laws are prohibitive, some are ~ .* **a ~ adjective** : (anlamı) daraltıcı sıfat. **~ clause** : dar önerme: cümledeki ismin kapsamını daraltan/özelleştiren önerme. *"The man **who came to dinner** stayed for a month."* cümlesindeki *who came to dinner* dar önermedir, **2. ~ly** : kısıtlı/sınırlı/mahdut bir şekilde, dar anlamda, **3. ~ness** : kısıtlılık, sınırlılık, mahdutluk, darlık.

restrike, *is.* yeniden basılmış para/madalya.

rest room, *is. ABD* helâ, apteshane, tuvalet, bilhassa umumî binalarda lâvabo ve helâların bulunduğu bölme.

restructure, *f.* **-tured, -turing** yeniden örgütlendirmek, şekil/biçim vermek.

restudy, *is.&gl.f.* **-studied, -studying** tekrar inceleme(k)/gözden geçirme(k)/mütalaa etme(k).

result[1], *gs.f.* **1.** *gen.* **~ in** : sonuçlanmak, sonuç (olarak) vermek/sağlamak, sonuca/neticeye ulaşmak, sonucuna/neticesine varmak/ulaşmak. **It ~ed in nothing** : Hiçbir sonuca ulaşmadı. **It ~ed in a large profit** : Büyük bir kâr sağladı. *The accident ~ed in the death of 3 passengers.* **2.** *gen.* **~ from** : çıkmak, meydana gelmek, hasıl olmak, varmak, semere vermek. **It ~s from this that** ... : Bundan şu sonuç çıkar ki... *Sickness often ~s from eating too much.* ***e.a.- follow, arise, ensue.***

result[2], *is.* **1.** sonuç, netice. *He showed us the ~ of the calculations. The ~ of a game.* **The ~ is that** : Sonuç şudur ki. **as a ~ of ...** : ...-in sonucu olarak, **2.** son, âkibet. **What will be the ~ of all that?** : Bütün bunların sonu nereye varacak? **3.** ürün, semere, mahsul, iyi sonuç, başarı. **without ~** : semeresiz, verimsiz, sonuçsuz. *We want ~, not talk.* ***e.a.- 1. conclusion, 2. end, outcome, consequence, effect, 3. product, fruit. k.a.- cause***

resultant, *sf.&is.* **1.** bileşke (vektör, kuvvet, hız vb.), muhassala. *to find the ~ of three forces.* **2.** sonuç, sonucu/neticesi olan, meydana gelen, hasıl olan, **3. ~ly** : bileşke/sonuç olarak, netice itibarıyla.

resultful, *sf.* **1.** sonuç veren, bir sonuca ulaş(tır)an, verimli, semereli. *a ~ investigation. ~ efforts.* **2. ~ly** : sonuç verecek şekilde, bir sonuca ulaştırırcasına, verimli olarak, **3. ~ness** : verimlilik, sonuç verme, bir sonuca ulaş(tır)ma.

resultingly, *zf.* sonuç olarak, netice itibarıyla, en sonunda, nihayet. ***e.a.- as a result.***

resultless, *sf.* sonuçsuz, neticesiz, verimsiz, semeresiz, boşuna, beyhude. **~ly** : bir sonuca varmadan, boşu boşuna. **~ness** : sonuçsuzluk, verimsizlik.

resumable, *sf.* **1.** devam edilebilir, tekrar/yeniden başlanabilir, **2.** eski yerini/hâlini alabilir, **3.** geri alınabilir, **4.** özetlenebilir, tekrarlanabilir.

resume, *f.* **-sumed, -suming 1.** (kesintiden/fasıladan sonra) devam et(tir)mek, tekrar/yeniden başla(t)mak. *We ~d our journey after a short rest. We will stop now and ~ (working) at 2 o'clock. He ~d reading where he left off.* **2.** eski yerini/görevini/hâlini almak, eski mevkiini işgal etmek. **to ~ one's seat** *esk.* yerine oturmak. *Those standing may ~ their seats.* **3.** yeniden kullanmaya başlamak, **4.** geri almak. *to ~ (possession of) a territory.* **5.** tekrarlamak, özetlemek. ***e.a.- 1. continue, go on, take up, 2. reoccupy, 4. take back, 5. reiterate, summarize.***

resume = resumé, *is.* **1.** özet, hulâsa, **2.** özgeçmiş, tercümeihâl, biyografi. ***e.a.- 1. summary.***

resumer, *is.* **1.** devam eden/ettiren, tekrar/yeniden başlayan, **2.** geri alan, **3.** eski yerini/hâlini alan, **4.** özetleyen, tekrarlayan.

resumption, *is.* **1.** (kesintiden/fasıladan sonra) devam et(tir)me, tekrar/yeniden başla(t)ma. *The ~ of duties after the holidays.* **2.** geri alma.

resumptive, *sf.* **1.** özet, kısa, özlü, özet/hulâsa halinde, özetleyen. *a ~ statement of his business experience.* **2.** tekrar/yeniden başlayabilen/devam edebilen, yinelenebilir, sürdürülebilir, **3. ~ly** : özet olarak, özetleyerek; devam ederek, yineleyerek.

resupinate, *sf.* **1.** eğik, geri eğilmiş, arkaya yatık/meyilli, **2.** *bot.* ters, baş aşağı (orkide çiçekleri gibi). ***e.a.*** *- 2. inverted, reversed.*

resupination, *is.* **1.** eğiklik, geri eğilme, arkaya yatıklık, **2.** terslik, baş aşağı/ters duruş.

resupine, *sf.* sırt üstü yatan/yatmış. ***e.a.*** *- supine.*

resupply, *is.&f.* (tekrar) temin/tedarik etme(k), (malzeme, yiyecek vb.) ikmal etme(k)/tamamlama(k), sağlama(k).

resurface, *gl.f.* **-faced, -facing 1.** yeni bir yüz(ey)/çehre vermek, çehresini/yüzeyini değiştirmek, **2.** tekrar (suyun) yüzeyine çıkmak, **3.** tekrar görünmek/zuhur etmek/meydana çıkmak/belirmek, **4.** (yol vb.) tamir etmek, yeniden asfalt vb. döşemek. *to ~ a road.*

resurgam, *Lât.* tekrar dirileceğim/canlanacağım /yükseleceğim.

resurge, *gs.f.* **-surged, -surging** tekrar dirilmek/canlanmak, tekrar çıkmak/baş göstermek/zuhur etmek.

resurgence, *is.* tekrar dirilme/canlanma, tekrar çıkma/baş gösterme/zuhur etme.

resurgent, *sf.* tekrar dirilen/canlanan, tekrar meydana çıkan/baş gösteren/zuhur eden.

resurrect, *f.* **1.** yine diril(t)mek, (öldükten sonra) tekrar diril(t)mek/canlan(dır)mak, yeniden hayata kavuş(tur)mak, **2.** hortlatmak, (unutulmuş/kaybolmuş şeyi) yeniden meydana çıkarmak/ortaya atmak. *A furious argument ensued in which both sides ~ed all their old differences.* **3.** tekrar uygulamak/kullanmak/tatbikat alanına koymak, yeniden değerlendirmek.

resurrection, *is.* **1.** yine dirilim, yeniden dirilme/dirilim, (öldükten sonra) tekrar diril(t)me/canlan(dır)ma, yeniden hayata kavuş(tur)ma, **2.** *b.h.* kıyamet, basübadelmevt, **3.** *b.h.* İsa'nın tekrar dirilmesi, **4.** öldükten sonra dirilenlerin hâli, **5.** (unutulmuş/kaybolmuş şey) yeniden meydana çık(ar)ma/ortaya at(ıl)ma, tekrar uygula(n)ma/kullan(ıl)ma/tatbikat alanına koy(ul)ma, **6. ~al = ~ary** : (a) yine dirilimsel, tekrar canlanma+, (b) cesedin mezardan çıkarılmasına ait, **7. ~ism** : yine dirilimcilik, öldükten sonra dirileceği inanışı.

resurrectionist, *is.* **1.** (ölmüş/unutulmuş/kaybolmuş şeyi) dirilten, canlandıran, bulup meydana çıkaran, tekrar uygulayan, **2.** yine dirilimci: öldükten sonra dirileceğine inanan, **3. ~ man** *d.d.* ölü hırsızı, ölü soyucusu (kesip biçmek için) ölüyü mezardan çıkaran. ***e.a.*** *- 3. body snatcher.*

resurrective, *sf.* **1.** yeniden diriltici, (öldükten sonra) tekrar canlandıran, yeniden hayata kavuşturan, **2.** (unutulmuş/kaybolmuş şey) yeniden meydana çıkaran/ortaya atan, tekrar uygulayan/kullanan/tatbikat alanına koyan, **3.** yine dirilimsel, tekrar canlanma+.

resurvey, *is.&f.* tekrar gözden geçirme(k)/ölçme(k)/haritasını çıkarma(k).

resuscitable, *sf.* (ölü) diriltilebilir, canlandırılabilir, (baygın) ayıltılabilir.

resuscitate, *gl.f.* **-tated, -tating** diril(t)mek, canlan(dır)mak, (baygınlıktan) ayıl(t)mak. *~ a nearly drowned person by artificial respiration. Withered plants ~d by rain. Plans to ~ the liberal party.*

resuscitation, *is.* diril(t)me, canlan(dır)ma, (baygınlıktan) ayıl(t)ma.

resuscitative, *sf.* diriltici, canlandırıcı, ayıltıcı.

resuscitator, *is.* **1.** dirilten/ canlandıran/ ayıltan kimse/şey, **2.** dirilteç: gazdan vb. zehirlenenlerin akciğerine oksijen vererek dirilten cihaz.

ret, *f.* **retted, retting 1.** (keten kenevir vb. elyafını ayırmak için) ıslatmak, bol suya batırıp yumuşatmak, **2.** ıslanmak, suya batmak. ***e.a.*** *- soak.*

ret. = **1.** retain, **2.** retired, **3.** returned.

retable, *is.* mihrap rafı: mihrabın üst kısmında ışık, çiçek vb. konulan süslü raf.

retail[1], *sf.&zf.&is.* perakende (satış). **~ price** : perakende fiyatı. **the ~ trade** : perakendecilik. **a ~ merchant** : perakendeci (tüccar). **to buy/sell ~** : perakende almak/satmak. *Most stores sell at ~.*

retail[2], *f.* **1.** perakende sat(ıl)mak. *It ~s at $5.* **2.** ayrıntılarıyla söylemek/açıklamak/meydana çıkarmak. *to ~ a scandal.* **3. ~er** : perakendeci.

retain, *gl.f.* **1.** tutmak, alıkoymak, kendine saklamak, **2.** (kullanmakta/uygulamakta) devam etmek, **3.** elinde tutmak/bulundurmak, korumak, muhafaza etmek. *to ~ one's standards. He ~ed control of the business until he died. Porcelain ~s heat longer than metal does.* **4.** unutmamak, akılda tutmak, **5.** (yerinde/makamında) tutmak/alıkoymak, **6.** (ücretle avukat/uzman vb.) tutmak, angaje etmek. *He ~ed the best lawyer in the city.* **7. ~ability = ~ableness** : tutulabilme, alıkonulabilme, saklanabilme, akılda tutulabilme, (avukat vb.) tutabilme, **8. ~able** : tutulabilir, alıkonulabilir, saklanabilir, akılda tutulabilir, (avukat vb.) tutulabilir. ***e.a.-*** *1. hold, preserve, keep, withhold, detain, reserve, 4. remember, 6. hire, engage.* ***k.a.-*** *1. relinquish.*

retained, *sf.* **1.** tutulan, alıkonulan, saklanan, muhafaza edilen, yinel, **2. ~ object** *gr.* yinel nesne: etken ve edilgen cümlelerde aynı şekli koruyan nesne. *"The picture was shown **me**"* ve *"They showed **me** the picture"* cümlelerindeki ***me*** gibi, **3. ~ objective complement** *gr.* yinel nesne tümleci: etken ve edilgen cümlelerde aynı şekli koruyan nesne tümleci. *"He was considered a **genius**"* ve *"They considered him a **genius**"* cümlelerdeki ***genius*** gibi.

retainer, *is.* **1.** tutan/alıkoyan kimse, **2.** hizmetçi, hizmetli, memur, işçi, geçimi ile yükümlü olunan kimse, **3.** (dişçilikte) (a) diş düzeltici, dişi doğrultan/düzelten cihaz, (b) köprü ayağı: diş köprüsünü dişe tutturan kısım, **4.** avukat ücreti, vekâlet ücreti, **5.** avukat tutan kimse, **6.** avukat/uzman tutma, **7.** ücretle hizmet etme. ***e.a.-*** *2. servant, employee, dependent.*

retaining wall, *is.* istinat duvarı.

retake[1], *gl.f.* **-took, -taken, -taking 1.** geri almak, tekrar almak, **2.** istirdat etmek, **3.** tekrar fotoğraf çekmek/filme almak, **4. ~r** : geri alan, tekrar alan, istirdat eden, tekrar fotoğraf çeken/filme alan. ***e.a.-*** *2. recapture.*

retake[2], *is.* **1.** tekrar fotoğrafını/filmini çekme, **2.** yeni çekim, yeniden çekilen fotoğraf/film, **3.** yeniden filme alınan sahne.

retaliate, *f.* **-ated, -ating 1.** *gen.* **~ against/by** : misillemek, misli ile mukabele etmek, misilleme/mukabeleibilmisil yapmak. *When one of their soldiers was killed, the occupation army ~d by killing hostages.* **2.** aynen karşılık vermek, mukabelede bulunmak, öcünü almak. **to ~ on s.o.** : birinden öcünü almak. *to ~ for an injury.* ***e.a.-*** *reciprocate, requite, avenge, revenge, counter.*

retaliation, *is.* misilleme, misli ile mukabele etme, mukabeleibilmisil, aynen karşılık verme, mukabelede bulunma, öç/intikam alma. **in ~ for** : misilleme olarak. *They staged these attacks in ~ for attacks on their own civilians.* ***e.a.-*** *reprisal, requital, retribution, revenge.*

retaliative = retaliatory, *sf.* misilleme+, mukabil, öç alıcı, misli ile mukabele eden. *a ~ attack against an opponent's cities.* ***e.a.-*** *reciprocal.*

retaliator, *is.* misilleme yapan, misli ile mukabele eden, intikamcı.

retard, *is.&f.* geciktirme(k), tehir etme(k)/edilme(k), engelle(n)me(k), önle(n)me(k), yavaşla(t)ma(k). *Bad roads ~ed the car. Cold weather ~s the growth of the crops.* ***e.a.-*** *delay, hinder, impede.*

retardardant, *is. kim.* kimyasal olayı geciktirici/yavaşlatıcı (madde).

retardate, *sf.&is.&f.* **1.** geri zekâlı, **2.** *esk. bk.:* **retard, retarded.**

retardation = retardment, *is.* **1.** gecik(tir)me, tehir, teehhür, **2.** engel, mania, önleyici/geciktirici şey, **3.** zekâ geriliği, geri zekâ(lılık).

retardative = retardatory, *sf.* geciktirici, engelleyici, önleyici.

retarded, *sf.* geri zekâlı. *a ~ child.*

retarder, *is.* **1.** geciktiren/engelleyen kimse/şey, **2.** *kim.* geciktirici: (a) kauçuğun vülkanizasyonunu geciktiren madde, (b) sertleşmesini geciktirmek için çimentoya/alçıya katılan madde.

retardingly, *zf.* geciktirerek, geciktiricesine, geciktirecek şekilde.

retch, *is.&f.* öğürme(k), kusmaya çalışma(k). ***e.a.-*** *strain, heave.*

retd., = **1.** retained, **2.** returned.

rete, *is., ç.* **retia** damar/sinir ağı, ağ, şebeke. **retial**: ağsal, ağ şeklinde, damar/sinir ağına ait.

retell, *gl.f.* **-told, -telling** tekrar söylemek/demek/anlatmak, tekrarlamak.

retem, *is. bot.* akfunda *(Genista raetam):* Suriye ve Arabistan'da yetişen, beyaz çiçekler açan bir funda. Ahdiatik'te sözü geçen ardıcın bu olduğu söylenir.

retene, *is. kim.* reten: C18H18. Reçineli ağaçlarda, fosillerde bulunan kristalli hidrokarbon.

retention, *is.* **1.** alıkoyma, elinde tutma, saklama, muhafaza, **2.** alıkonulma, tutulma, hıfzedilme, **3.** aklında/zihninde tutma, unutmama, hatırlama, hıfzetme, **4.** *tıp* idrar tutukluğu/zorluğu.

retentive, *sf.* **1.** alıkoyucu, alıkoyan, tutan, saklayan, tutucu, saklayıcı. ~ **soil** : su geçirmeyen toprak, **2.** belleği/hafızası kuvvetli, unutmayan, her şeyi iyi hatırlayan. **a** ~ **memory** : kuvvetli bellek/hafıza, **3. ~ly**: alıkoyarak, tutarak, saklayarak, unutmaksızın, **4. ~ness** : alıkoyma, tutma, tutuculuk, saklama, unutmama. ~ **of memory**: hafıza kuvveti.

retentivity, *is.* **1.** tutma/saklama yeteneği, **2.** *fiz.* mıknatıslığı tutma/saklama niteliği.

rethink, *is.&f.* **-thought, -thinking 1.** (bir konuyu/sorunu vb.) derin derin/etraflıca düşünme(k), teemmül/tefekkür (etmek), **2.** dikkatle mütalaa etme(k)/nazarıitibara alma(k). ***e.a.- reconsider.***

retiary, *sf.* **1.** ağ kullanan , **2.** ağ gibi, ağımsı, **3.** ağ ören/yapan (örümcek vb.). ***e.a.- 2. netlike.***

reticence = reticency, *is.* sessizlik, suskunluk, az konuşma, sır saklama, ketumluk.

reticent, *sf.* **1.** sessiz, sakin, suskun, sükûtî, az konuşan, **2.** sır saklayan, ketum, **3. ~ly** : sessizce, konuşmadan, sükût ederek, sır saklarcasına, ketumiyetle. ***e.a.- 1. silent, reserved, taciturn, 2. close-mouthed, tight-lipped. k.a.- 1. voluble, talkative, communicative, 2. candid, frank, open, plain.***

reticle = reticule, *is. optik* tel çapraz: ışıksal aygıtların odağına yerleştirilen saydam bir yaprak üzerine çizilmiş konum belirleme çizgileri.

reticular, *sf.* **1.** ağsı, ağ biçiminde/şeklinde, ağ gibi, gözenekli, **2.** karışık, dolaşık, **3.** *anat.* ağcık+, **4. ~ly** : ağ şeklinde, gözenekli ce, karışık/ dolaşık bir şekilde.

reticulate[1], *sf.* **1.** ağlı, ağ ile örtülü, **2.** ağsı, gözenekli, ağ gibi, ağ şeklinde/biçiminde, **3.** *bot.* ağsı, damarları ağ örgüsü şeklinde, **4. ~ly** : göz göz, gözeneklice, ağ şeklinde. ***e.a.- 1. netted, 2. netlike.***

reticulate[2], *f.* **-lated, -lating 1.** ağ şekline/biçimine sokmak/koymak/getirmek, **2.** ağ ile örtmek/kaplamak, **3.** ağ oluşturmak, şebeke teşkil etmek.

reticulate python, *is. zool.* şahmerdan yılanı *(Pyhton reticulatus):* Hindistan ve GD Asya'da bulunan dünyanın en büyük yılanı. Boyu 10 m'yi bulur.

reticulation, *is.* gözeneklilik, ağlaşma, şebekeleşme, ağ gibi olma, ağ şeklini alma. ***e.a.- network.***

reticule, *is.* **1.** (kadınlara özgü) küçük el çantası (önceleri file, şimdi ipek, reyon vb. den), **2.** *optik bk.:* **reticle.**

reticulocyte, *is.* ağyuvar, ağsı alyuvar. **reticulocytic** : ağyuvar+, ağsı alyuvara ait.

reticuloendothelial, *sf. anat.* ağdamarsı. ~ **system**: ağdamarsı dizge.

reticulose, *sf. bk.:* **reticulate.**

reticulum, *is., ç.* **reticula 1.** ağ, **2.** ağsı yapı, **3.** *zool.* börkenek, **4.** ~ **cell** : ağ göze.

retiform, *sf.* ağsı, ağ şeklinde, ağ gibi. ***e.a.- netlike, reticulate.***

retina, *is., ç.* **retinas, retinae** *anat.* ağ katman, ağ tabaka, retina. **detached** ~ : kopuk ağ tabaka.

retinaculum, *is., ç.* **retinacula** *biy.* bağcık, tutucu, tohumları/yumurtaları birbirine tutturan veya bir yere bağlayan çengelli veya yapışkan madde.

retinal, *sf.&is.* **1.** ağ katmansal, ağ tabakaya ait, **2.** retinal: A vitamininde bulunan sarı, turuncu aldehit C20H28O. Proteinle birleşince retinadaki renkli çubuk ve konileri oluşturur.

retinene, *is. bk.:* **retinal** (2).

retinispora = retinoapora, *is. bot.* **1.** cüce selvi *(Chamaecyparis):* süs için yetiştirilen selviye benzer cüce Japon fundası, **2.** çamfunda *(Thuja):* iğne yapraklı daima yeşil kalan bir tür funda.

retinitis, *is. patol.* ağ katman yangısı. ~ **pigmentosa** : ağ katman körlüğü: ağ katman ve görme sinirlerini tahrip ederek sonunda körlüğe sebep olan irsî bir hastalık.

retinol, *is.* **1.** A vitamini, **2. rosin oil** *d.d.:* retinol: çeşitli reçinelerden elde edilen sarımtrak, sıvı hidrokarbon. Eritici ve antiseptik olarak kullanılır.

retinopathy, *is., ç.* **-pathies** ağ katman sayrılığı.

retinoscope, *is.* retinoskop, ağ katmanın ışığı kırma indeksini ölçen alet. ***e.a.-*** *skiascope.*

retinoscopic, *sf.* retinoskopla yapılan. **~ally** : retinoskopla. **retinoscopist** : retinoskop uzmanı.

retinoscopy, *is.* ağ katman gözlemi, retinoskopi, göz ağ katmanının ışığı kırma özelliğinin incelenmesi.

retinue, *is.* **1.** bilelik, maiyet (erkânı), buyruk altı, yüksek mevki sahibi kimsenin yanında bulunan hey'et, **2. ~d** : bilelikli, maiyeti olan. ***e.a.-*** *1. escort, cortège, suite.*

retinula, *is., ç.* **-lae/-las** (eklem bacaklılarda) görme siniri ucu. **~r** : görme siniri ucu ile ilgili.

retirant, *is. bk.:* **retiree.**

retire, *f.* **-tired, -tiring 1.** çekilmek, bir köşeye/kendi odasına çekilmek. *He ~d to his room.* **to ~ from the world** : dünyadan elini eteğini çekmek. **to ~ into oneself** : içine kapanmak, kabuğuna çekilmek, **2.** yatmaya gitmek, gidip yatmak. *We ~ early.* **3.** emekliye ayrılmak/ayırmak, emekli/tekaüt etmek/olmak. *He will ~ at 65.* **4.** (asker) geri çek(il)mek, ric'at et(tir)mek. *The enemy ~d before the advance of our troops.* **5.** savuşmak, ayrılmak, çekilip gitmek. **to ~ from business** : ticaretten ayrılmak, **6.** (bono, sent vb.) (karşılığını ödeyerek) tedavülden kaldırmak. *The government ~s worn or torn dollar bills from use.* **7.** (makine/gemi vb.) ıskartaya çıkarmak. *to ~ outdated machinery.* **8.** (subay) geri hizmete almak, **9.** (gümrükten) mal çekmek/çıkarmak, **10.** (beysbol) vurucuyu oyun dışı etmek, çeliciyi yandırmak. ***e.a.-*** *1. withdraw, 4. retreat, 5. depart, go.*

retired, *sf.* **1.** emekli, tekaüt, mütekait. **~ pay** : emekli maaşı. *a ~ officer.* **2.** ıssız, ücra, uzak. *They live in a very ~ spot, you'll never find it.* **3.** çekingen, münzevi, insanlardan uzak. *a shy, ~ nature. a ~ life.* **4. ~ly** : emekli olarak, mütekaiden, ıssız/ücra bir yerde, münzeviyane, insanlardan uzak olarak, çekingenlikle, **5. ~ness** : emeklilik; uzaklık, ıssızlık, ücralık; çekingenlik, inziva. ***e.a.-*** *2. secluded, withdrwan, hidden, solitary, 3. reserved.*

retiree = retirant, *is.* emekli, mütekait, emekliye ayrılmış kimse.

retirement[1], *is.* **1.** emeklilik, tekaütlük, işten çekilme. **compulsory ~** : mecburî emeklilik, **2.** emekliye ayırma/ayrılma, tekaüt etme/olma. **~ on account of age** : yaş haddinden emekliye ayrılma, **3.** (a) emeklilik, süresi/hayatı, (b) emeklilik, yaşı/çağı. *He reached ~ but was asked to work another year.* **4.** (kendi odasına/bir köşeye vb.) çekilme, **5.** yalnızlık, inziva. **to live in ~** : (a) emekli hayatı sürmek, (b) inzivada/yalnız yaşamak, **6.** ücra/ıssız/uzak yer, inziva yeri, **7.** *As.* gerileme, geri çekilme, ric'at. ***e.a.-*** *5. privacy, seclusion, 7. withdrawal, retreat.*

retirement[2], *is.* **1.** emekli+, emeklilere özgü. **a ~ village** : emekliler köyü, **2.** yalnızlık+, inziva+.

retirer, *is.* çekilen, emekliye ayrılan.

retiring, *sf.* **1.** çekilen, emekliye ayrılan, **2.** çekingen, utangaç, mahcup, sıkılgan, **3. ~ly** : çekinerek, çekingenlikle, çekine çekine, sıkılarak, sıkılganlıkla, mahcubane, **4. ~ness** : çekingenlik, utangaçlık, sıkılganlık, mahcupluk.

retook, *f. bk.:* **retake** *(geç.z.).*

retool, *f.* **1.** (fabrikadaki makine ve aletleri) yeniden düzenlemek/tanzim etmek/yerleştirmek, **2.** yeniden örgütlendirmek/kurmak/organize etmek, yeni teşkilât kurmak, çağa uydurmak, modernleştirmek. ***e.a.-*** *reorganize, rearrange.*

retort[1], *f.* **1.** sert cevap/karşılık vermek, **2.** (isnada/siteme) isnat ve sitemle cevap vermek, **3.** terslemek, ters cevap vermek, karşı ithamda bulunmak, ithamı reddetmek, kötü sözü sahibine iade etmek. **to ~ a charge on s.o.** : birisine mukabil ithamda bulunmak, **4.** *kim.* damıtmak, imbikten geçirmek.

retort[2], *is.* **1.** sert/aksi/ters cevap/karşılık verme, mukabele (etme). **the ~ courteous** : nezaketle verilen aksi cevap, **2.** karşı itham/isnat(ta bulunma), kötü sözü sahibine iade etme, **3.** *kim.* imbik (şişesi), **4.** *metal.* izabe silindiri.

retortion = retorsion, *is.* **1.** sert/ters cevap verme, mukabele etme, tersleme, **2.** arkaya doğru bük(ül)me/eğ(il)me, **3.** misilleme, mukabelei - bilmisil, özellikle kendi tebasına kötü muamele eden milletin tebasına aynı şekilde davranma. ***e.a.-*** *3. retaliation.*

retouch, *is.&gl.f.* **1.** düzeltme(k), tashih etme(k), **2.** *foto.* rötuş yapma(k), **3.** saç diplerini boyama(k), yeni çıkan ak saçları eskisiyle aynı renge getirme(k), **4. ~able** : düzeltilebilir, tashih edilebilir, rötuş yapılabilir, **5. ~er** : düzelten, tashih eden, rötuş yapan, saç diplerini boyayan. ***e.a.- 1. modify, revise.***

retrace, *gl.f.* **-traced, -tracing 1.** izlemek, izini sürmek /takip etmek, izini takip ederek kaynağını bulmak. *to ~ one's steps.* **2.** geçmişi anımsamak, geçmiş günlere dönmek, **3.** tekrar gözden geçirmek, yeniden incelemek. **4.** *bk.:* **retrace, 5. ~able** : izlenebilir, takip edilebilir, izi bulunabilir, anımsanabilir, yeniden incelenebilir, **6. ~ment** : izleme, takip, anımsama, yeniden inceleme.

re-trace, *gl.f.* **-traced, -tracing** (harita, resim vb.) tekrar çizmek. **retrace** *ş.d.y.*

retract, *gl.f.* **1.** geri/içeri çekmek. *Cats can ~ their claws.* **2.** (söz/demeç vb.) geri almak, dönmek, **3.** (vait, emir, hüküm vb.) iptal etmek, yürürlükten kaldırmak, hükümsüz kılmak, feshetmek, **4.** (boyutları) çek(il)mek büzülmek, daralmak, **5.** (söz/vait) vazgeçmek, (fikrini/mezhebini) değiştirmek, (dininden) dönmek, **6.** geri çekilmek. ***e.a.- 2. withdraw, 3. revoke, 4. shrink, draw, 5. recant, disavow, abjure, 6. recede.***

retractability = retractibility, *is.* **1.** geri/içeri çekilebilme, **2.** (söz/demeç vb.) geri alınabilme, dönülebilme/dönebilme, **3.** (vait, emir, hüküm vb.) iptal edilebilme, yürürlükten kaldırılabilme, feshedilebilme, **4.** büzülebilme, daralabilme, **5.** geri çekilebilme.

retractable = retractible, *sf.* **1.** geri/içeri çekilebilir, **2.** (söz/demeç vb.) geri alınabilir, dönülebilir, **3.** (vait, emir, hüküm vb.) iptal edilebilir, yürürlükten kaldırılabilir, feshedilebilir, **4.** büzülebilir, daralabilir.

retractile, *sf. zool.* geri/içeri çekilebilir (kaplumbağanın başı, kedinin tırnağı vb.). *~ claws.*

retractility, *is.* geri/içeri çekilebilme.

retraction, *is.* **1.** geri/içeri çek(il)me, **2.** (söz/vait/demeç vb.) geri alma, dönme, iptal etme, **3.** büzülme, daralma.

retractive, *sf.* **1.** geri/içeri çeken, **2.** (söz/vait/demeç vb.) geri aldırıcı/döndürücü nitelikte, **3.** büzücü, daraltıcı, **4. ~ly** : geri/içeri çekerek, büzerek, daraltarak, sözünden dönerek, **5.~ness:** geri/içeri çekilebilme; (söz) dönülebilme; büzülebilme, daralabilme.

retractor, *is.* **1.** geri/içeri çeken, **2.** sözünden dönen, dönek, **3.** *anat.* büzücü kas, bir organı içeri çeken kas, **4.** *cer.* ameliyat esnasında kesilen kısmı açık tutmaya yarayan alet.

retrain, *f.* yeniden eğit(il)mek. **~able** : yeniden eğitilebilir. **~ee** : yeniden eğitilen kimse.

retral, *sf.* **1.** arkada/ geride bulunan, gerideki, **2.** geri/arkaya doğru, **3. ~ly** : gerisin geriye, geriye doğru, ters yönde. ***e.a.- 1. posterior, 2. backward, retrograde.***

retranslate, *gl.f.* tekrar çevirmek/tercüme etmek, tercüme eseri başka dile çevirmek. **retranslation** : tekrar çevirme.

re-tread, *f.* **-trod, -trodden/-trod, -treading** tekrar ayak basmak/ayakla basmak/ çiğnemek/ezmek/tepelemek.

retread, *is.&gl.f.* **-treaded, -treading 1.** lâstik kaplamak, otomobil lâstiğine sırt/gömlek geçirmek, **2.** kaplanmış/sırt geçirilmiş lâstik.

re-treat, *f.* **1.** tekrar muamele etmek, tekrar kimyasal bir işleme tabi tutmak, **2.** tekrar tedavi etmek.

retreat[1], *is.* **1.** *As.* (a) geri çek(il)me, ric'at. *The army's ~ was orderly.* **to be in ~** : geri çekilmek, ric'at hâlinde olmak. **to cut off army's ~** : ordunun geri çekilme yollarını kesmek, (b) ric'at emri/işareti, (c) bayrak indirme (töreni), (d) bu törende çalınan boru/trampet, **2.** (inzivaya/uzlete) çekilme, **3.** inziva köşesi, inzivagâh, uzletgâh, sığınak, çekilecek yer, tenha yer, **4.** tımarhane, şifa yurdu, **5.** itikâf, inziva, yalnız bir yere çekilip ibadet etme veya düşünceye dalma. **to go into ~ for a week** : bir haftalığına inzivaya çekilmek, **6. beat a ~** : (a) geri çekilme/ric'at borusu çalmak. *The drums beat a ~.* (b) bozguna uğramak, bozguna uğrayıp düzensizce geri çekilmek, (c) kaçmak, tüymek, kirişi kırmak. *We dropped the apples and beat a hasty ~ when the farmer shouted at us.* **7. in full ~** : tam çekilme/ric'at hâlinde. ***e.a.- 2. retirement, seclusion, departure, withdrawal, 3. shelter, 4. asylum. k.a.- 1. advance.***

retreat[2], *f.* **1.** (inzivaya/uzlete) çekilmek, **2.** (düşman önünde) geri çekilmek, ric'at etmek, **3.** geri kaç(ır)mak, **4.** geriye çekmek/eğmek/meylettirmek. ***e.a.- 1. leave, depart, withdraw, retire, recede.*** ***k.a.- 2. advance.***

retreatal = retreative, *sf.* çekilme+, ric'at+, inziva+.

retreatant, *is.* mu'tekif, münzevi, bir köşeye çekilip ibadet eden kimse.

retreater, *is.* geri çekilen, ric'at eden.

retreatingness, *sf.* çekilme, uzaklaşma.

retrench, *f.* **1.** masrafları kısmak/azaltmak. *In hard times we must ~ (our expenses). to ~ one hour from the working day.* **2.** kesmek, çıkarmak, gidermek, kaldırmak, **3.** *As.* iç kale yaparak savunmak, **4.** tasarruf etmek, **5. ~able** : kısılabilir, azaltılabilir, tasarruf edilebilir. ***e.a.- 1. decrease, abridge, cut, reduce, curtail, diminish, cut down, 2. cut off, remove, excise, 4. economize.***

retrenchment, *is.* **1.** masrafları kısma/azaltma, idare, tasarruf, **2.** iç kale, dış kalenin düşmesi hâlinde askerin sığınacağı yer. *They were attacked within their ~.*

retrial, *is.* yeniden muhakeme/duruşma.

retribution, *is.* **1.** cezalandırma, ödüllendirme, (eylemine göre) ceza/ödül verme, **2.** (a) ceza, mücazat, (b) ödül, mükâfat, **3.** *ilâh.* ahirette günah ve sevapların karşılığı olan ceza veya mükâfatların dağıtılması. ***e.a.- 2. (a) punishment, (b) reward, recompense.***

retributive = retributory, *sf.* hakkettiği cezayı veren, cezalandırıcı. *~ justice.* **retributively** : ceza olarak.

retrievable, *sf.* **1.** tekrar ele geçirilebilir/elde edilebilir. *The position was no longer ~.* **2.** tekrar yerine getirilebilir, tamir/tazmin/telâfi edilebilir, **3.** kazanılabilir, **4.** düzeltilebilir.

retrieval, *is.* **1.** tekrar ele geçir(il)me/elde etme/edilme, kazan(ıl)ma, **2.** düzelt(il)me, onar(ıl)ma, tamir/ıslah etme/edilme, **3.** kurtar(ıl)ma, çaresini bulma.

retrieve, *is.&f.* **-trieved, -triving 1.** tekrar ele geçirme(k)/elde etme(k)/kazanma(k), bulma (k). *to ~ a lost pocketbook. to ~ one's honor.* **2.** düzeltme(k), ıslah/tashih/telâfi etme(k), eski hâline getirme(k). *to ~ one's fortunes. to ~ a mistake.* **3.** çaresini bulma(k), **4.** onarma(k), tamir etme(k), **5.** (av köpeği) vurulan avı alıp getirme(k). *Some dogs can be trained to ~.* **6.** kurtarma(k). *to ~ s.o. from ruin/from certain death.* **7.** (oltayı) sarma(k), çekme(k)/toplama(k), **8.** (bilgisayarın belleğindeki bilgiyi) açıklatma (k)/yazdırma(k), **9.** tazmin/telâfi etme(k). *to ~ a loss or defeat.* ***e.a.- 1. recover, regain, 2. restore, 4. repair, 6. rescue, save, 7. reel in.***

retriever, *is.* **1.** tekrar ele geçiren/elde eden/kazanan, bulan, **2.** düzelten, ıslah/tashih/telâfi eden, eski hâline getiren, çaresini bulan, kurtaran, **3.** onaran, tamir eden. **5.** vurulan avı alıp getiren köpek.

retro-, *ön ek* "geri(ye doğru), ters yön(de), arkasında bulunan, geçmişi kapsayan, geçmişe yönelik" anlamları katar. *ör.: retroact, retroflex, retrogress, retrorocket.*

retroact, *gs.f.* **1.** tepmek, tepkimek, tepki göstermek, zıt eylemde bulunmak, tersine davranmak, **2.** geçmişi/öncekileri de kapsamak/etkilemek, makabline şamil olmak.

retroaction, *is.* **1.** tepki, zıt eylem, evvelkine zıt iş/faaliyet, mukabele, karşı koyma, **2.** ön kapsam, geçmişi/öncekileri de kapsama/etkileme, makabline şamil olma. ***e.a.- 1. reaction.***

retroactive, *sf.* **1.** ön kapsamlı, önceyi kapsayan, geçmişi/öncekileri de kapsayan/etkileyen, makabline şamil. *a ~ law.* **2.** (ödeme, maaş terfii vb.) öncel etkin: geçmiş bir tarihten başlayarak yürürlüğe giren, **3. ~ly** : ön kapsamlıca, öncel etkin olarak, öncekileri de kapsamak suretiyle.

retrocede, *f.* **-ceded, -ceding 1.** gerilemek, geri çekilmek/gitmek, **2.** geritmek, geri vermek, iade etmek, terk etmek, bırakmak. ***e.a.- 1. recede, retire, go back, 2. cede back, give back.***

retrocedence, *is.* **1.** gerileme, geri çekilme/gitme, **2.** geri verme, iade (etme), terk (etme).

retrocession, *is.* **1.** *bk.:* **retrocedence** **2.** *anat.* rahimin geriye çekilmesi, **3.** *huk.* mülkün ilk sahibine iadesi.

retrocessive, *sf.* gerileyen, geri çekilen/giden.

retrochoir, *is.* kilisede mihrabın gerisi veya doğu tarafı.

retrofire, *f.* **-fired, -firing** (uzay aracının hızını azaltan) yardımcı roketi ateşlemek, (roket) ateşlenmek.

retrofit[1], *gl.f.* **-fitted/-fit, -fitting** yeniden donatmak, (uçak/otomobil vb. ne) yeni geliştirilmiş parçalar takmak, yenilemek, eski bir cihazı yeni parçalar takarak modernleştirmek.

retrofit[2], *is.* yeniden donatılan/ yenilenen makine/cihaz vb.

retroflex/retroflexed, *sf.* **1.** geriye bükük/ eğik/kıvrık, **2.** *s.bl.* üst damaksıl: dilin ucu yukarı ve geriye kıvrılarak söylenen. ***e.a.- 2. cacuminal, cerebral, coronal.***

retroflexion = retroflection, *is.* **1.** geriye bükülme/eğilme/kıvrılma, **2.** *patol.* rahmin ters dönmesi, **3.** *s.bl.* (a) üst damaksıllık: dilin ucunu yukarı ve geriye kıvırarak söyleme, (b) üst damaksıl ses.

retrogradation, *is.* **1.** gerileme, geriye gitme/çekilme, **2.** *biy.* yozlaşma, soysuzlaşma, soyu bozulma, **3.** *astr.* ters devinme: (a) yörüngesinde dünyanınkine zıt yönde dönme, (b) gökyüzünde doğudan batıya hareket etme, **4.** (tartışmada) özetleme, sözü öncelere/geriye götürme.

retrograde[1], *sf.* **1.** gerileyen, geriye giden/çekilen, **2.** (sıra/dizi vb.) ters, zıt, **3.** *biy.* yozlaşan, soysuzlaşan, soyu bozulan, **4.** *astr.* ters devimli: (a) yörüngesinde dünyanınkine zıt yönde dönen, (b) gökyüzünde doğudan batıya hareket eden, **5.** *müz.* notaları sondan başa doğru çalan, **6.** *esk.* zıt, muhalif, karşıt, **7. ~ly** : gerileyerek, geriye giderek/çekilerek; (sıra/dizi vb. da) tersine, zıt yönde, **8.** *biy.* yozlaşarak, soysuzlaşarak, **9.** *astr.* ters devinerek. ***e.a.- 2. inverse, reversed, inverted, 6. contrary, opposed, contradictory.***

retrograde[2], *f.* **-graded, -grading 1.** gerilemek, geriye gitmek/çekilmek. *a glacier ~s.* **2.** *biy.* yozlaşmak, soysuzlaşmak, soyu bozulmak, dejenere olmak, **3.** *astr.* ters devinmek : (a) yörüngesinde dünyanınkine zıt yönde dönmek, (b) gökyüzünde doğudan batıya hareket etmek, **4.** (tartışmada) özetlemek, sözü öncelere/geriye götürmek, **5.** *esk.* tersine dön(dür)mek, **6. retrogradingly** : gerileyerek, geriye giderek/ çekilerek; (sıra/dizi vb. da) tersine, zıt yönde, *biy.* yozlaşarak, soysuzlaşarak, *astr.* ters devinerek. ***e.a.- 1. retreat, retire, recede, 2. degenerate, decline, 4. recapitulate, 5. reverse, turn back.***

retrogress, *gs.f.* **1.** gerilemek, daha önceki (daha kötü/ilkel) duruma dönmek, tedenni etmek, yozlaşmak, bozulmak, **2.** geri gitmek/ dönmek, ters yönde devinmek. ***e.a.- 1. decline, degenerate, retrograde, retreat, 1,2. revert.***
NOT: **RETROGRESS** ve **DEGENERATE** genel olarak eş anlamlı sayılırlarsa da, dar anlamda **RETROGRESS** eski yerine/durumuna dönmek, **DEGENERATE** ise daha kötü bir duruma düşmek, yozlaşmak anlamını taşır.

retrogression, *is.* **1.** gerileme, geri gitme, daha önceki duruma dönme, **2.** *biy.* yozlaşma, bozulma. ***e.a.- 1. regression, 2. degeneration.***

retrogressive, *sf.* **1.** gerileyici, gerileyen, geriye doğru, geriletici, gerileten, **2.** yozlaş-(tır)an, boz(ul)an, yozlaştırıcı, bozucu, **3. ~ly** : gerileyerek, geriye giderek, ters yönde; (gittikçe) yozlaşarak, bozularak. ***e.a.- 1. backward, 2. degenerating. k.a.- 1. progressive.***

retrolental, *sf.* göz merceğinin gerisinde (bulunan).

retrolingual, *sf.* dilin gerisindeki. *~ salivary glands.*

retropack, *is.* (roket) yavaşlatıcı, yavaşlatma düzeni.

retroperitoneal, *sf.* karın zarı gerisindeki.

retropharyngeal, *sf.* yutak ardı.

retroreflection, *is.* geri yansıtma. **retroreflective** : geri yansıtıcı.

retroreflector, *is.* geri yansıtıcı.

retro-rocket= retrorocket, *is.* yavaşlatma roketi, arka roket.

retrorse, *sf.* geri dönük/bükük/eğik, geriye bükülmüş/eğilmiş. **~ly** : geriye bükülerek, geri dönük olarak.

retroserrate, *sf.* ters dişli, dişleri/tırtıkları geriye doğru dönük. *a ~ leaf.*

retrospect[1], *is.* **1.** geçmiş zamanı/olayları düşünme, maziye bakış, **2. in ~** : geçmişe bakarak, geçmiş zamanı/olayları göz önünde tutarak, maziyi düşünerek.

retrospect[2], *f.* **1. ~ to** : geçmişi/maziyi düşünmek, geçmiş olayları göz önüne getirmek. *to ~ on one's past life. to ~ to an earlier period.* **2.** geriye/maziye bakmak.

retrospection, *is.* **1.** geçmişi/maziyi düşünme, geçmiş olayları göz önüne getirme, **2.** anımsama, anımsayış, geçmişe bakış.

retrospective[1], *sf.* **1.** geçmişe yönelik/dönük, geçmişi düşündüren/andıran, **2.** geriye yönelik/dönük, **3.** belleksel, hafızaya dayanan. *a ~ report.* **4.** ön kapsamlı, geçmişi de kapsayan, makabline şamil, **5. ~ly** : geçmişe yönelerek/dönerek, geçmişi andırırcasına, geriye yönelik/dönük olarak, bellekten, hafızaya dayanarak; geçmişi kapsayacak şekilde, **6. ~ness** : geçmişe yönelme, geçmişi anımsatma, belleğe/hafızaya dayanma; ön kapsam, geçmişi de kapsama. ***e.a.- 4. retroactive.***

retrospective[2], *is.* tüm sergi: bir ressamın yıllarca yaptığı eserlerin sergisi.

retroussé, *sf.* (ucu) yukarı kalkık, kıvrık. *a ~ nose.*

retroverse, *sf.* geriye dönük.

retroversion, *is.* **1.** geriye dönüş/bakış, **2.** geriye çevir(il)me/dön(dür)me, **3.** *patol.* ters dönme. *~ of the uterus.*

retrovert, *gl.f. esk.* geriye/ters dönmek. **~ed** : geriye dönük.

retry, *f.* **-tried, -trying 1.** tekrar yargılamak/muhakeme etmek, **2.** tekrar denemek/teşebbüs etmek/uğraşmak.

retsina, *is.* reçine kokulu Yunan şarabı.

return[1], *f.* **1.** dönmek, geri gelmek/gitmek. *to ~ from a journey. to ~ home. My brother will return this summer.* **2.** (eski sahibine) geri vermek. *to ~ property to its rightful owner.* **3.** (konuya) dönmek/avdet etmek. *Let us ~ to the subject. He ~ed to his story.* **4.** yanıtlamak, cevap/karşılık vermek, **5.** geri getirmek/göndermek, iade etmek, (yerine) koymak. *to ~ a book to a shelf.* **6.** mukabele etmek, karşılık vermek/yapmak. **to ~ s.o.'s love** : birisinin aşkına mukabele etmek, **7.** misillemek, misilleme yapmak, aynı ile karşılamak, karşılığını yapmak/ödemek, ödül/ceza vermek. **to ~ fire** : ateşe ateşle mukabele etmek, **8.** *huk.* (a) (yargıca/resmî bir makama) ifade vermek, (b) (karar vb.) resmen tebliğ etmek/bildirmek. *The jury ~ed a verdict of guilty.* **9.** (ses/ışık) yansımak, aksetmek, **10.** (kâr) sağlamak/getirmek. *The concert ~ed $300 over expenses.* **11.** (resmen) ilân etmek/açıklamak. *to ~ a list of members.* **12.** seçmek, intihap etmek. *The voters ~ed him by a landslide.* **13.** (iskambil) aynı değerde kart oynamak. *She ~ed diamonds.* **14.** (tenis) topu iade etmek/(geri) vurmak, **15.** *As.* (silâhı) yerine yerleştirmek. ***e.a.- 2. revert, 3. revert, recur, 4. reply, retort, rejoin, 5. replace, 7. reciprocate, repay, requite, 9. reflect, 10. yield, pay, repay, 12. elect.***

return[2], *is.* **1.** dönüş, geri dönüş/geliş/gidiş, avdet, eski hâline dönüş. **Immediately on my ~ home** : (Ben) eve döner dönmez. **~ journey** : dönüş seyahati. **~ current**: dönüş akımı, **2.** (a) tekrarlama, nüksetme, tekrar vuku bulma, (b) yıl dönümü. **many happy ~s** : mutlu yıl dönümleri dilerim, **3.** misilleme, misli ile mukabele, karşılık (ödül/ceza vb.), bedel. **in ~** : karşılık olarak, karşılığında. **in ~ for this service** : bu hizmete karşılık/mükâfat olarak, **4.** yanıt, cevap, mukabele, **5.** dönen/geri gelen kimse/şey. **6.** kâr, kazanç. **to bring (in) a fair ~** : iyi kâr getirmek, **7.** gelir, hasılat, **8. tax ~** *d.d.* vergi bildirimi/beyannamesi. ***income tax ~*** : gelir vergisi bildirimi, **9. ~s** : (seçim) sonucu, seçim sandığı sayım tutanağı. *to announce the election ~s.* **10.** *Brit. bk.:* **return ticket** (2), **11.** *mim.* (çizgi/pervaz vb.) kıvrım, **12.** *sp.* karşılama, döndürüş, **13.** *fin.* faiz, **14.** *huk.* resmî rapor, bildirim, beyanname, şerifin mahkeme emrini/celbi tebliğ ettiğine dair mahkemeye sunduğu rapor, **15.** rapor. **quarterly ~** : üç aylık rapor, **16.** (iskambil) eş değerli kart, **17. ~s** : iade, geri gönderme, satılamayıp iade edilen mal, alıcının beğenmeyip satıcıya iade ettiği mal. ***e.a.- 2. recurrence, 3. reciprocation, requital, repayment, 4. response, reply, 6. gain, 7. yield, profit, revenue, income.***

return[3], *sf.* **1.** dönüşlü, gidiş dönüş, dönüş+. *a ~ trip. a ~ ticket.* **2.** karşılık (olarak gönderilen/verilen/yapılan vb.). **a ~ visit** : karşılık ziyareti, iadeiziyaret. *a ~ shot.* **3.** tekrar (vuku bulan). *a ~ engagement of opera.* **4.** dönen, iade edilen, ger gelen/gönderilen. *~ cargo.* **5.** geri dönüş+. *a ~ bend in a road.* **6.** dönüş+, dönüşü sağlayan. *the ~ road. a ~ pipe.* **7.** *sp.* intikam. *~ match.* **8.** iadeli. *~ postage.*

returnability, *sf.* geri verilebilme, iade edilebilme.

returnable, *sf.* **1.** geri verilebilir/gönderilebilir, iade edilebilir, **2.** iadeli, iadesi gereken.

returned man, *is. Cnd.* savaştan dönen asker.

returnee, *is. ABD* denizaşırı görevden dönen asker.

returning officer, *is. Brit.* (seçimde) sandık başkanı.

return ticket, *is.* **1.** *ABD* dönüş bileti, **2.** *Brit.* gidiş dönüş bileti.

retuse, *sf.* çöküк, ucu yuvarlak ve hafif girintili . ~ *leaf.*

Reuben, *is.* **1.** Yakup'un en büyük oğlu, **2.** İsrail'in on iki kabilesinden biri, **3.** ~ **sandwich** : Ruben sandvici: İsviçre peyniri, hindi eti, jambon, Rus salatası vb. ile yapılan sandviç.

reunification, *is.* tekrar birleşme/bir araya gelme/kavuşma.

reunify, *gl.f.* **-fied, -fying** tekrar birleşmek/bir araya gelmek/kavuşmak.

reunion, *is.* **1.** tekrar birleşme/kavuşma/bir araya gelme/toplanma, **2.** arkadaş/aile toplantısı / topluluğu.

reunionism, *is.* **1.** Anglikan kilisesinin Roma Katolik kilisesi ile birleşmesi taraftarlığı, **2. reunionist** : bu birleşme tarftarı, **3. reunionistic**: bu birleşmeyi savunan.

reunite, *f.* **-nited, -niting 1.** tekrar/yeniden kavuşmak/birleşmek/toplanmak/bir araya gelmek. *Mother and child were ~d after years of separation.* **2. reunitable** : tekrar birleştirilebilir, **3. reuniter** : tekrar birleştiren/bir araya getiren.

re-up, *gs.f.* tekrar askere al(ın)mak, gönüllü asker yaz(ıl)mak. ***e.a.***- *reenlist.*

reuse, *is.&f.* **1.** tekrar kullanma(k), **2. reusable = reuseable** : tekrar kullanılabilir, **3. reusability** : tekrar kullanılabilme.

rev, *f.* **revved, revving** *k.d.* **1.** *gen.* ~ **up** : hızlan(dır)mak, (motor vb.) devir/dönme sayısı (nı)/adedi devri(ni) art(ır)mak. *to ~ up the engine.* **2.** *gen.* ~ **up** : hızlı sürmek/gitmek, hızlı çalış(tır)mak. ***e.a.***- *accelerate, increase.*

rev. = **1.** revenue, **2.** reverse, **3.** review, **4.** revised, **5.** revision, **6.** revolution, **7.** revolving.

revalorize, *gl.f.* **-rized, -rizing** (hükûmetçe) değerlendirmek, değerini/fiyatını artırmak.

revaluate, *gl.f.* **-ated, -ating** (para) değerlendirmek, kıymetlendirmek, değerini/kıymetini yükseltmek. *to ~ the dollar.*

revaluation, *is.* (para) değerlendirme, kıymetlendirme, değerini/kıymetini yükseltme.

revalue, *gl.f.* **-ued, -uing 1.** değerini değiştirmek/yükseltmek, daha yüksek değer takdir etmek, **2.** yeniden değerlendirmek/kıymet biçmek. ***e.a.***- ***1.*** *revaluate,* ***2.*** *reappraise.*

revamp, *gl.f.* **1.** yenile(ştir)mek, onarmak, tamir etmek, yeniden yapmak. *to ~ an old car/a house.* **2.** (tekrar gözden geçirip) düzeltmek, ıslah/tashih etmek, **3.** (ayakkabı/çizme) yüzünü değiştirmek, yamamak, **4. ~er** : onaran, tamir/tashih eden, düzelten, **5. ~ment** : onarım, tamir, düzeltme, yamama. ***e.a.***- ***1.*** *renovate, reconstruct,* ***2.*** *revise.*

revanche, *is.* öc (alma), intikam, istirdat siyaseti, özellikle kaybolan toprakları geri alma siyaseti. ***e.a.***- *revenge.*

revanchism, *is.* intikamcılık, istirdat siyaseti.

revanchist, *is.&sf.* intikamcı, istirdat taraftarı, kaybolan toprakları geri alma siyaseti güden.

reveal, *is.&gl.f.* **1.** açıklama(k), ifşa (etmek). *to ~ a secret. to ~ one's identity.* **2.** ortaya/göz önüne serme(k), sergileme(k). *His conduct ~s great intelligence. The truth will be ~ed some day.* **3.** meydana çıkarma(k), gösterme(k). *She drew the curtains aside to ~ beautiful gardens.* **4.** ilham etmek, vahyetmek, vahiy yolu ile malûm olmak, **5.** *mim.* açıt yanağı: kapı/pencere çerçevesi ile duvar kenarı arasındaki kısım, **6. ~ability = ~ableness** : açıklanabilme, **7. ~able**: açıklanabilir, **8. ~edly** : vahiy yolu ile, **9. ~ed religion** : Allahtan vahiy yolu ile gelen din, **10. ~er** : açıklayan, ifşa eden, **11. ~ingly** : (a) açıklayarak, açıklama/ifşa suretiyle, (b) vahiy yolu ile, **12. ~ingness** : açıkla(n)ma, ifşa, **13. ~ment** *bk.:* **revelation.** ***e.a.***- ***1.*** *disclose, divulge,* ***1.&2.*** *unveil, announce,* ***2.&3.*** *display, exhibit, show.*

revegetate, *f.* **-tated, -tating 1.** (bitki) tekrar bitmek/yetişmek/büyümek/gelişmek, **2.** tekrar bitki ile örtülmek. **revegetation** : yeni bitki örtüsü.

revehent, *sf.* geri ileten/götüren. ~ *veins.*

reveille, *is. As.* kalk borusu.

revel[1], *gs.f.* **-eled, -eling** *(veya Brit:* **-elled, -elling**) **1.** *gen.* ~ **in** : çok zevklenmek, zevk/haz duymak, zevk almak, zevkini/tadını çıkarmak. *The ~ in gossip. He ~s in his freedom.* **2.** eğlenmek, çalıp oynamak, cümbüş yapmak. **They**

~ed the night away : Bütün gece çalıp oynadılar. **3. to ~ away the time** : vaktini zevk ve safa ile geçirmek. **to ~ away money** : parasını eğlencesine/zevkine harcamak, **4. ~er = ~ler** : eğlence düşkünü, eğlenen/çalıp oynayan/cümbüş yapan kimse, **5. ~ment** *bk.:* **revel[2]** .

revel[2], *is.* **1.** eğlenme, eğlence, eğlenti, çalıp oynama, şenlik, cümbüş, **2.** *gen.* **~s** : kutlama, eğlence âlemi, cümbüş, curcuna, ahenk, karnaval. *The ~s are now beginning.* ***e.a.- merrymaking, carousing, festivity, carousel, carnival, jollification, revelry, celebration.***

revelation, *is.* **1.** (sır) açıkla(n)ma, ifşa (etme), açığa vurma, meydana çıkarma, etrafa yayma. *The ~ of the thieves' hiding place by one of them caused their capture.* **2.** açıklanan şey (sır), ifşaat, **3.** *ilâh.* vahiy, Allah tarafından verilen ilham, **4. Revelations = The Revelation of St. John the Divine** : Vahiy Kitabı, Kitabı Mukaddes'in son cüz'ü, **5. ~al** : vahye dayanan, **6. ~ist** : (a) sırrı açıklayan/ifşa eden, (b) vahye inanan. ***e.a.- 1. disclosing, revealing, 2. disclosure.***

revelator, *is.* kendisine Allahtan vahiy gelen.

revelatory, *sf.* **1.** vahiy niteliğinde, vahiy gibi, **2.** açıklayan, ifşa eden, açıklayıcı, meydana çıkarıcı. *a ~ poem of personal sorrow.*

revelrous, *sf.* eğlenceli, cümbüşlü. *a ~ night.*

revelry, *is., ç.* **-ries** eğlenme, eğlence, eğlenti, çalıp oynama, şenlik, cümbüş, eğlence âlemi, neşeli ve gürültülü toplantı. ***e.a.- bk.:*** **revel[2]** .

revenant, *is.* **1.** geri dönen, avdet eden (kimse/şey); **2.** hayalet, hortlak. ***e.a.- 2. ghost.***

revenge[1], *gl.f.* **-venged, -venging 1.** öç/intikam almak, hıncını çıkarmak. *His family vowed to ~ his death. He ~ed his dead brother = He ~ed his brother's death. to ~ oneself on sf.o. for an insult.* **2. be ~d**: öç/intikam almak. *He swore to be ~d on his brother's murderers.* ***e.a.- avenge. Kullanılışı için bk.:*** **avenge.**

revenge[2], *is.* **1.** öç/intikam alma. **to take ~ for sth. on s.o.** : bir kimseden bir şeyin öcünü almak, **2.** (alınan) öç, intikam, **3.** hınç, kin, öç alma/intikam arzusu. *He said nothing but there was a ~ in his heart.* **thirsting for ~** : kindar, öç alma arzusu ile tutuşan. **in ~ for** : intikam olarak. **out of ~** : öç almış olmak için, **4.** öç alma fırsatı. ***e.a.- 1. reprisal, retribution, vengeance, requital. retaliation, 3. vindictiveness . NOT:*** **REVENGE**, uğranılan bir fenalığı unutmayıp bunun uyandırdığı kin ile fırsat bulunca düşmanına aynı fenalığı yapmaktır. **REPRISAL**, daha ziyade savaşta düşmana misilleme yapma anlamı taşır: *to make a raid in reprisal for one by the enemy.* **RETRIBUTION**, şahsî bir sebebe, kine dayanmayan adilâne cezalandırma demektir, bu cezayı genellikle mağdur olan yerine başkası verir: *a just retribution for vickedness.* **VENGEANCE**, kin, nefret, gazap hisleriyle dolu bir öç almadır: *implacable vengeance.*

revengeful, *sf.* **1.** öçgüder, intikamcı, kinci, kin tutan, **2. ~ly** : öçgüderek, intikam hissiyle, kinle, **3. ~ness** : öçgütme, kincilik, intikamcılık. ***e.a.- 1. malevolent, malicious, malignant, spiteful.***

revengeless, *sf.* kin gütmeyen, intikam hissinden uzak.

revenger, *is.* intikamcı, kinci, öç alan kimse.

revenue, *is.* **1.** gelir, irat, varidat. **The public ~** : Devlet geliri. **2.** hükûmetin yıllık geliri, bütçedeki gelir. *The government gets ~ from taxes.* **3.** varidat dairesi, gelirler müdürlüğü, hükûmetin vergi toplayan dairesi. **~ office** : maliye tahsil şubesi. **~ officer** : maliye/tahsil memuru. **~ stamp** : damga pulu, **4.** kâr, kazanç, **5. ~ cutter** : gümrük muhafaza gemisi, kaçakçılığı önlemekte kullanılan silâhlı deniz motoru, **6. ~ sharing** *ABD* gelir dağıtımı: Federal hükûmet bütçesinden eyaletlere yapılan yardım, **7. ~ tariff** : gelir sağlayan gümrük. *bk.:* **protective tariff.**

revenued, *sf.* gelirli, varidatlı, gelir/irat sağlayan.

revenuer, *is. ABD- k.d.* kaçakçılık memuru, kaçak içki yapanları yakalayıp cezalandıran memur.

reverb, *is.* yankı: (a) elektronik yöntemle kaydedilen müzikte yapay olarak meydana getirilen yankı, (b) bu yankıyı üreten elektronik düzen.

reverberant, *sf.* yankılı, yankı yapan, yankılayan, aksettiren, tannan. **~ly** : yankı yaparak, yankılanarak.

reverberate[1], *f.* **-ated, -ating 1.** yansı(t)mak, akset(tir)mek, **2.** yankıla(n)mak, akisler/yankılar yap(tır)mak. *His voice ~s from the high ceiling.* **3.** geri tepmek, zıplamak, **4.** çınlamak, **5.** yansımış ısıya maruz bırakmak, (fırında) alevleri geri/ters çevirmek/eğmek/saptırmak. ***e.a.- 1.*** *reflect, resound, reecho,* ***5.*** *deflect.*

reverberate[2], *sf. bk.:* **reverberant.**

reverberation, *is.* **1.** yankı, aksiseda, **2.** yankıla(n)ma, yansıma, aksetme, yankı yapma, **3.** *fiz.* yankılanım, çınlama, ses üretimi durduktan sonra sesin bir süre devam etmesi, **4.** yansımış ısıya maruz bırakma, **5. ~ time** : yankılanım süresi: kapalı bir yerde sesin 60 db. zayıflaması için geçen zaman.

reverberative, *sf. bk.:* **reverberatory.**

reverberator, *is.* **1.** yansıtaç, yansıtıcı/aksettirici alet, **2.** yansı lâmbası.

reverberatory, *sf.&is.* **1.** yansımalı, yansıtıcı, yansıtan, aksettiren, **2.** yankımalı, yankılayıcı, yankılayan, **3.** geri/yalama alevli. **~ furnace** : yalama alevli fırın.

revere[1], *gl.f.* **-vered, -vering 1.** saymak, saygı göstermek, hürmet etmek, **2.** ululamak, kutsamak, takdis etmek. ***e.a.-*** *respect, venerate, reverence, adore, worship, honor.* ***k.a.-*** *flout.* ***NOT:*** **REVERE**, büyük bir sevgi, saygı göstermek demektir: *A poet revered by all:* Herkesçe sevilen, sayılan bir şair. **VENERATE** kutsal bir şeye karşı saygı göstermektir: *To venerate saints or relics. A venerated tradition.* **REVERENCE**, şahıslardan ziyade soyut fikir ve nesnelere karşı saygı göstermektir: *We revere the memory of our heroes.* **WORSHIP** dinî/ilâhî bir şeye tapınmak, ibadet etmek, **ADORE** ise perestiş etmek, taparcasına büyük sevgi ve ilgi göstermektir. *I knelt down and worshipped God. He adored his wife.*

revere[2], *is. bk.:* **revers.**

reverence[1], *is.* **1.** saygı, hürmet, ihtiram, huşu. **hold s.o. in ~** : birine saygı göstermek, **2.** ululama, yüceltme, tazim. **pay ~ to s.o.**: birini ululamak/yüceltmek, **3.** kutsama, takdis, **4. his/your ~** : hazretleri (Papazlara hitapta kullanılır). ***e.a.- 1.*** *respect, honor, deference, awe, veneration.*

reverence[2], *gl.f.* **-enced, -encing 1.** saymak, hürmet etmek, saygı/ hürmet göstermek, huşu duymak, **2.** ululamak, yüceltmek, tazim etmek, **3.** kutsamak, takdis etmek, **4. ~r** : sayan, hürmet eden, ululayan, yücelten, kutsayan. ***e.a.-*** *revere, venerate, honor.*

reverend, *sf.&is.* **1.** saygıdeğer, sayın, muhterem, saygın, hürmete lâyık (papazlar için kullanılır: *the Reverend A.B. Smith.*), **2.** papaz, rahip, **3. ~ship** : papazlık, rahiplik. ***e.a.- 2.*** *clergyman, minister.*

reverent, *sf.* **1.** saygılı, hürmetkâr, saygı/hürmet gösteren, saygıdan ileri gelen. *a ~ greeting.* **2.** riayetkâr, **3. ~ly** : saygı ile, hürmetkârane, **4. ~ness** : saygı, hürmet(kârlık).

reverential, *sf.* **1.** saygılı, hürmetkâr, saygı/hürmet ile karışık, saygıdan ileri gelen. *~ awe.* **2.** saygı/hürmet telkin eden, **3. ~ity = ~ness**: saygı, hürmetkârlık, **4. ~ly = reverently** : saygı ile, hürmetle, ihtiramla, huşu ile.

reverer, *is.* sayan, hürmet eden, ululayan.

reverie = revery, *is.* **1.** dalgınlık, derin düşünüş, tefekkür, **2.** hülya, tahayyül. **lost in ~** : hülyalara dalmış, **3.** hayal, gerçekleşmesi olanaksız fikir, **4.** *müz.* hülyalara daldıran parça.

revers, *is., ç.* **-vers 1.** devrik yaka (özellikle entari yakası), **2.** yakalık kumaş.

reversal, *is.* **1.** ters çevir(il)me, tersine dön(dür)me, **2.** *huk.* kararın bozulması, iptal. *the ~ of a decree.* **3.** fenalaşma, kötüleşme, kötüye gitme, **4.** *foto.* pozitiften negatif geçiş veya tersi.

reverse[1], *sf.* **1.** ters, zıt, aksi, karşıt. **in the ~ order** : ters sırada, sondan başa doğru. **in the ~ direction** : zıt yönde. **the ~ side of a medal** : madalyanın ters yüzü, **2.** tersine hareket eden, terslik yapan, **3.** arka, geri, öbür. *the ~ side of a fabric. ~ turn.* **4.** geri, zıt yönde hareket sağlayan. **~ gear** : geri vites (dişlisi), **5.** (baskıda) siyahları beyaz (ve tersi) gösteren. *~ photoengraving.* **6.** (aynadaki görüntü gibi) ters, simetrik, **7. ~ charge** : (telefonda) ödemeli, ücreti aranan aboneye ödetilen, **8. ~ discrimination** : ırk ayırımı, **9. ~ turn** : S şeklinde demir yolu dönemeci. ***e.a.- 1.*** *opposite, contrary, converse.*

reverse[2], *is.* **1.** ters, zıt, aksi, aykırı, karşıt (olan şey). **He did the ~ of what I ordered** : Emrettiğimin tam aksini yaptı. **to be quite the ~**: tam tersi olmak. *The ~ of what you said is true.* **2.** arka, geri, ters, öbür taraf/yüz), **3.** (para/madalya) ters yüz, **4.** aksilik, felâket, yenilgi, bozgun. **To meet with an unexpected ~** : Beklenmedik bir felâketle karşılaşmak. **to suffer a ~** : bir felâkete/yenilgiye/bozguna uğramak. **They suffered severe military ~s in North Af-**

rica : Kuzey Afrika'da önemli askerî yenilgilere uğradılar. **5.** *mak.* (a) ters/ zıt yönde hareket, tornistan. **to go into ~** : ters yönde gitmek. *At this point the party's fortunes went into ~.* (b) ters/ geri hareket sağlayan mekanizma, geri vites. **to throw an engine to ~** : motoru geri vitese almak. ***e.a.- 1. converse, counterpart, 2. back, rear, 4. misfortune, mishap, misadventure, affliction, setback.***

reverse[3], *f.* **-versed, -versing 1.** ters çevir(il)mek, **2.** ters yüz etmek/olmak, içini dışına çevir(t)mek, **3.** yönünü değiştirmek, ters/aksi/zıt yönde hareket et(tir)mek. *They were determined to ~ their country's decline.* **4.** (oluş sırasını) aksetmek, tersine döndürmek, evirtmek. *to ~ the process of evolution.* **5.** alt üst etmek, tamamen değiştirmek, **6.** (karar, emir vb.) iptal etmek, feshetmek. *to ~ a verdict.* **7.** (otomobil vb.) geri vitese almak, **8.** (baskı) siyahları beyaz (ve tersi) basmak, **9. ~ the charge** : (telefonda) ödemeli aramak, ücreti karşı tarafa ödetmek, **10. reverser** : (a) tersine çeviren, (b) *elekt.* ters ucaylayıcı: elektrik işaretinin polaritesini değiştiren, (c) (motor) dönüş yönünü değiştiren düzen. ***e.a.- 1. transpose, invert, 6. revoke, annul, repeal, rescind.*** ***NOT:*** **REVERSE**, bir şeyi ters yöne çevirmek **INVERT** ise altını üstüne getirmek anlamlarında kullanılır: *to ~ from right to left. to invert a bowl over a plate.*

reversibility, *is.* tersinirlik.

reversible, *sf.* **1.** tersinir. **~ engine** : tersinir işlerge. **~ process** : tersinir süreç. **~ reaction** : tersinir tepkileşim, **2.** düzeltilebilir, çaresi bulunabilir. *~ hypertension.* **3.** (elbise/kumaş) tersine çevrilebilir, iki taraflı/tersli yüzlü (giyilebilir), **4. ~ness** : tersinirlik, düzeltilebilme, tersine çevrilebilme, **5. reversibly** : tersinircesine, ters yönde, tersine çevrilebilecek şekilde. ***e.a.- 2. correctable.***

reversing, *sf.&is.* **1.** ters çeviren/çevirme, **2.** geri hareket (sağlayan). *~ propeller.* **3.** ters çeviren, tersindiren, akseden. **~ switch** : tersindirici (anahtar), enversör, **4. ~ thermometer**: derin su termometresi.

reversion, *is.* **1.** (eski haline/inancına) dönme/dönüş, **2.** tersinme, tersine dönme, **3.** tersinirlik, terslik, **4.** *biy.* (a) cetlere özgü kaybolmuş özelliklerin birkaç kuşak sonra tekrar belirmesi, ceddaniyet, uzak cetlere çekme, (b) ilkel hâline dönüş, **5.** *huk.* (a) mülkün ilk sahibine intikali/ iadesi, (b) ilk sahibine iade edilen mülk, (c) intikal hakkı, mülküne tekrar sahip olma hakkı, **6. ~al** *bk.:* **reversionary**, **7. ~ally** : dönelce, tersinirce, tersinerek, (eski hâline/sahibine) dönerek. ***e.a.- 4. atavism.***

reversionary, *sf.* dönel, tersinir, (eski hâline/inancına) dönen, tersinebilir, geritilebilir, eski sahibine iade edilebilir (mülk). **reversional** *d.d.*

reversioner, *is. huk.* eski mülküne sahip olan kimse, mülkün ilk sahibi.

revert[1], *is.* dönek, (eski dinine/âdetlerine/ durumuna vb.) dönen kimse, mürtet.

revert[2], *is.* **1.** (eski dinine/âdetlerine/ durumuna vb.) dönmek, rücu/irtida etmek, **2.** (düşünce/fikir vb.) geri gitmek, öncelerine dönmek. **We shall ~ to this matter in due course** : Zamanı gelince bu konuya döneceğiz. **Let us ~ to the subject** : Konumuza dönelim. **3.** *biy.* ilkel hâline dönmek, **4.** *huk.* ilk sahibine (veya varislerine) dönmek/intikal etmek, **5. ~er** : dönen/rücu eden kimse, ilk sahibine intikal eden mülk, **6. ~ ibility** : (ilk hâline/sahibine vb.) dönebilme, **7. ~ible** : (ilk hâline/sahibine vb.) dönebilir.

reverted, *sf.* **1.** dönük, geri/ters dönmüş. *a ~ leaf.* **2.** eski/ilk hâlini almış, uzak cetlerine benzemiş.

revertive, *sf.* (eski/ilk hâline vb.) dönebilir, tersinebilir. **~ly** : tersinircesine, ilk hâline dönerek.

revery, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **reverie.**

revest, *f.* **1.** eski mevkiini/malını iade etmek. **~ a king in his kingdom** : krala krallığını iade etmek, **2.** tekrar yetki/kuvvet vb. vermek, **3.** eski mevkiine/unvanına vb. kavuşmak, **4.** eski sahibine dönmek. ***e.a.- reinvest, reinstate.***

revet, *gl.f.* **-vetted, -vetting 1.** istinat duvarı yapmak, **2.** (duvarı) sıvamak, (taş vb.) kaplamak/örmek.

revetment, *is.* **1.** istinat duvarı, sedde, **2.** (istihkâmlarda) dış kaplama, **3.** süslü kaplama (mermer, tuğla, seramik vb.). ***e.a.- 1. retaining wall.***

review[1], *is.* **1.** eleştiri, tenkit (yeni çıkan kitap, tiyatro, konser vb. hakkında). *movie/play/ book ~s.* **2.** dergi, mecmua. *a literary ~.* **3.** tekrar/yeniden inceleme/gözden geçirme/muayene

etme. **subject to** ~ : (a) ileride tekrar incelenmek/değiştirmek şartıyla, (b) incelenmeye tâbi. *These arrangements are subject to periodic* ~ . **under** ~ : incelenmekte, **4.** tekrarlama, ders tekrarı, müzakere, iyice öğrenmek/ezberlemek için tekrar müzekere etme, **5.** alıştırma, temrin, yoklama, iyice öğretmek için hazırlanmış sorular veya özet, **6.** teftiş, askerî birliklerin vb. teftişi. **pass in** ~ : geçit resmi yapmak, **7.** anımsama, geçmiş olayları düşünme, **8.** özet, rapor, genel bakış, bir şeyin özet olarak sözle/yazı ile ifadesi, **9.** bir davanın yargıtayca incelenmesi. **Court of** ~ : Yargıtay, Temyiz Mahkemesi, **10.** *tiy. bk.:* **revue.** ***e.a.- 1.*** *critique, evaluation, criticism, 3. revision, reconsideration, reexamination, 6. inspection, 8. survey, report.*

review[2], *f.* **1.** tekrar/yeniden incelemek/gözden geçirmek, dikkatle muayene etmek. *He ~ed the scene of the crime.* **2.** (ders) tekrarlamak, müzakere etmek, **3.** (askerî birlikleri) teftiş etmek. *The general ~ed the troops.* **4.** anımsamak, geçmiş olayları düşünmek. *Before falling asleep, Helen ~ed the day's happenings.* **5.** muhakeme etmek, zihninden geçirerek eleştirmek. *to ~ the situation.* **6.** özetlemek, özet/rapor yazmak, **7.** (kitap/oyun/konser vb.) eleştirmek, tenkit etmek, eleştiri yazmak. *Mr. Brown ~s books for a living.* **8.** *huk.* davayı/mahkeme kararını tekrar incelemek. ***e.a.- 3.*** *inspect, 7. criticize.*

reviewal, *is.* tekrar inceleme/gözden geçirme, muayene, müzakere, muhakeme, teftiş, eleştiri, eleştirme, tenkit, özetleme.

reviewer, *is.* **1.** eleştirmen, münekkit, eleştiri/tenkit yazarı, eleştirici, **2.** tekrar inceleyen, gözden geçiren, muayene/müzakere/muhakeme/teftiş eden, özetleyen.

revile, *f.* **-viled, -viling 1.** sövmek, küfretmek, küfür savurmak. *The tramp ~d the man who drove him off.* **2.** yermek, kötülemek, zemmetmek, azarlamak, **3. ~ment** : sövme, küfretme, küfür savurma, yerme, kötüleme, zemmetme, azarlama, **4. reviler** : söven, küfreden, yeren, kötüleyen, zemmeden, azarlayan, **5. revilingly** : söverek, küfrederek, yererek, kötüleyerek, zemmedercesine, azarlarcasına. ***e.a.- 1.*** *abuse, berate, disparage, vituperate,* **2.** *scold, rail, vilify.*

revisability, *is.* tekrar incelenebilme, düzeltilebilme.

revisable = revisible, *sf.* tekrar incelenebilir, düzeltilebilir.

revisal, *is.* tekrar inceleme/gözden geçirme, düzeltme, değiştirme. ***e.a.-*** *revision.*

revise[1], *f.* **-vised, -vising 1.** tekrar incelemek/gözden geçirmek/düzeltmek/tashih etmek, ıslah etmek. *He has ~d the article he wrote.* **2.** değiştirmek, eklemek veya çıkarmak, bir/birkaç baskıdan sonra içindekileri değiştirmek. *to ~ one's opinion. to ~ a dictionary.* **3. Revised Standard Version** : İncil'in gözden geçirilmiş 1952 baskısı. **reviser = revisor** : tekrar inceleyen/gözden geçiren/düzelten.

revise[2], *is.* **1.** *bk.:* **revision, 2.** *bas.* ikinci prova.

revision, *is.* **1.** tekrar inceleme/gözden geçirme/düzeltme/tashih etme, değiştirme, ekleme veya çıkarma, **2.** düzeltilmiş baskı, **3. ~al = ~ary** : inceleme/gözden geçirme ile ilgili.

revisionism, *is.* **1.** saptırımcılık: Marksist doktrinden sapma/ayrılma taraftarlığı, **2.** düzeltimcilik, düzeltme ve değiştirme taraftarlığı.

revisionist, *is.&sf.* **1.** saptırımcı, **2.** (dinde/politikada) düzeltme ve değiştirme taraftarı.

revisory, *sf.* düzeltici, tashih/ıslah edici, değiştirici, (tekrar) inceleme/gözden geçirme+. **a ~ committee** : inceleme komisyonu.

revitalisation / revitalise, *Brit. bk.:* **revitalization / revitalize .**

revitalization, *is.* **1.** canlandırma, tekrar hayata kavuşturma, **2.** canlılık/zindelik verme, zindeleştirme.

revitalize, *f.* **-ized, -izing 1.** canlandırmak, tekrar hayata kavuşturmak, **2.** canlılık/zindelik vermek, zindeleştirmek.

revival, *is.* **1.** yeniden canlan(dır)ma, taze hayata kavuş(tur)ma, diril(t)me, ihya etme, **2.** ayılma, kendine gelme, kuvvet/zindelik kazanma. ~ **of trade** : ticaretin canlanması, **3.** yeniden revaç bulma, yeniden uyanan ilgi/merak, **4.** uyanış, uyanma, intibah. ~ **of Learning = ~ of Litterature = ~ of Letters :** Edebî Rönesans, Edebiyatta Uyanış, **5.** eski bir oyunun yeniden temsil edilmesi/sahneye konulması, **6.** eski bir filmin tekrar gösterilmesi, **7.** dine karşı ilginin uyanması/canlanması, **8.** dinî inançları kuvvetlendirici toplantı/ayin, **9.** *huk.* hukuk düzeninin yeniden tesisi.

revivalism, *is.* **1.** diriltmecilik: geçmişe ait şeyleri canlandırma temayülü, **2.** dinî inançları kuvvetlendirme ruhu/yöntemi.

revivalist, *is.* **1.** diriltmeci: geçmişe ait şeyleri canlandırma/diriltme yanlısı, **2.** dinî inançları kuvvetlendirme yanlısı/önderi, **3. ~ic** : diriltici, canlandırıcı, diriltmeye/canlandırmaya yönelik.

revive, *f.* **-vived, -viving 1.** yeniden canlan(dır)mak, taze hayata kavuş(tur)mak, diril-(t)mek, ihya etmek, *The rose will ~ if you water it. Industry is reviving.* **2.** tekrar yürürlüğe/işler hâle koymak/girmek/gelmek. *to ~ an old custom.* **3.** yeniden ilgi/rağbet/revaç kazan(dır)mak, tazele(n)mek. **to ~ s.o.'s courage** : birisinin cesaretini tazelemek, **4.** eski bir filmi tekrar göstermek/oynatmak, **5.** (eski bir piyesi) tekrar sahneye koymak/oynamak/temsil etmek, **6.** ayıl-(t)mak, kendine gelmek, kuvvet/zindelik kazan-(dır)mak. *The fresh air soon ~d him.* **7.** (ümit/hatıra vb.) canlan(dır)mak, tekrar uyan(dır)mak, tazele(n)mek. *His hopes ~d.* **8. revivability** : canlanabilme, dirilebilme, tekrar yürürlüğe/işler hâle konulabilme, **9. revivable** : canlanabilir, dirilebilir, tekrar yürürlüğe/işler hâle konulabilir, **10. revivably** : canlanabilecek/dirilebilecek şekilde, tekrar yürürlüğe/ işler hâle konulabilecek tarzda, **11. reviver** : yeniden canlandıran/dirilten/zindeleştiren, **12. revivingly** : yeniden canlandırırcasına, canlandırarak, dirilterek, zindeleştirerek. ***e.a.- 1. reanimate, resuscitate, 2. reactivate, 7. refresh, recall, reawaken.***

revivify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** yeniden canlandırmak/hayata kavuşturmak/diriltmek, yeni hayat/canlılık vermek, zindeleştirmek, zindelik/kuvvet vermek. *Sport would play a major role in helping to ~ the nation.* **2. revivification** : yeniden canlan(dır)ma/hayata kavuş(tur)ma/diril-(t)me, zindeleş(tir)me, zindelik/kuvvet kazan-(dır)ma. ***e.a.- 1. revive, reanimate, 2. revival, reinvigoration, reviviscence, reviviscency.***

reviviscence = reviviscency, *is. bk.:* **revivification.**

reviviscent, *sf.* canlandırıcı, diriltici, zindeleştirici.

revocable = revokable, *sf.* **1.** geri alınabilir, feshedilebilir, iptal edilebilir, yürürlükten kaldırılabilir, **2. ~ness = revocability** : geri alınabilme, feshedilebilme, iptal edilebilme, yürürlükten kaldırılabilme, **3. revocably** : geri alınabilecek/feshedilebilecek şekilde, iptal edilebilecek tarzda. ***k.a.- 1. irrevocable.***

revocation, *is.* **1.** fesih, iptal, ilga, lâğv (etme/edilme), hükümsüz kıl(ın)ma. **the ~ of an order** : bir emrin iptali, **2.** geri al(ın)ma, müsaade veya imtiyazın geri alınması. **~ of driving licence** : sürücü ehliyetinin geri alınması/iptali, **3. revocative = revocatory** : iptal edici, hükümsüz kılan.

revoice, *gl.f.* **-voiced, -voicing 1.** yeniden söylemek, ifade/beyan etmek, seslendirmek, telâffuz etmek, **2.** tekrar akort etmek, **3.** (sesi) yansıtmak, yankılamak, yankı/aksiseda vermek. ***e.a.- 3. echo.***

revoke, *is.&f.* **-voked, -voking 1.** geri almak, iptal/ilga etmek, feshetmek, lâğvetmek, hükümsüz kılmak, yürürlükten kaldırmak. *to ~ a decree/a will.* **2.** (iskambil) kurallara aykırı davranma(k), oynanması gerekli/mümkün kâğıdı oynamama(k), **3.** *esk.* geri getirtmek/celp etmek, **4. revoker** : geri alan, iptal/ilga eden, fesheden, lâğveden, hükümsüz kılan, yürürlükten kaldıran, (iskambil) kurallara aykırı davranan, **5. revokingly** : geri alarak, iptal/ilga suretiyle, feshederek, lâğvederek, hükümsüz kılarak, yürürlükten kaldırarak.

revolt[1], *f.* **1.** isyan etmek, ayaklanmak, başkaldırmak, karşı gelmek. *The people ~ed against the cruel king.* **2.** kafa tutmak, itaatsizlik etmek, saymamak. *to ~ against parental authority.* **3. ~ at/against/from** : (a) tiksin(dir)mek, iğren(dir)mek. *He ~s from eating meat.* (b) dehşet/korku duymak, ürpermek, tüyleri diken diken olmak, dehşete/korkuya kapılmak, **4. ~er** : isyankâr, isyan eden, ayaklanan, başkaldıran, itaatsiz, asi. *I ~ at the sight of blood. All civilized people will ~ at/from/against this terrible crime.* ***e.a.- 1. rebel, mutiny, 3. disgust, nauseate, repel.***

revolt[2], *is.* **1.** isyan, ayaklanma, başkaldırma, karşı gelme, kafa tutma, itaatsizlik. *The whole nation is in a state of ~. He was facing a ~ in his own party.* **2.** tiksinme, iğrenme, nefret etme, dehşet/korku duyma, ürperme, **3.** isyankârlık, isyan/ayaklanma hâli. **4. in ~** : (a) isyan hâlinde. *to be in ~* . (b) tiksinerek, iğrenerek,

nefretle. *She turned away in ~ from the nasty old man.* ***e.a.- 1.*** *insurrection, rebellion, revolution,* ***2.*** *disgust, aversion, loathing.* ***NOT:*** **REVOLT**, mevcut kanun ve nizamlara, zulme, hükûmet idaresine karşı isyandır: *a revolt because of unjust government.* **INSURRECTION**, örgütlenmemiş mahallî veya umumî bir baş kaldırma demektir: *a popular insurrection in one province.* **REBELLION**, daha geniş ölçüde, genellikle iyi örgütlenmiş, bağımsızlık kazanmayı veya hükûmeti devirmeyi amaçlayan bir isyandır: *a widespread rebellion.* **REVOLUTION**, çarpışmalı veya çarpışmasız şekilde hükûmeti veya bir yönetim sistemini devirerek yenisini kuran eylemlerin tümüdür: *the French Revolution.* **Revolution**, mecazî anlamda mevcut düzeni değiştiren her şey için kullanılmaktadır: *Industrial revolution, judicial revolution, etc.*

revolting, *sf.* **1.** iğrenç, tiksindirici, menfur, korkunç. *The smell was quite ~.* **2.** asi, isyankâr, isyan eden, baş kaldıran, **3. ~ly** : (a) iğrenç bir şekilde, iğrendirircesine, tiksindirecek tarzda, (b) isyanla, isyan edercesine. ***e.a.- 1.*** *disgusting, repulsive, abhorrent, loathsome, nauseating, offensive,* ***2.*** *rebellious*

revolute, *sf. biy.* kıvrık, geriye/aşağıya doğru kıvrılmış/bükülmüş (yaprak).

revolution, *is.* **1.** ihtilâl, isyan, **2.** devrim, inkılâp, (devlet yönetimi vb. de) hızlı ve köklü değişim. *a ~ in architecture. a social ~ caused by automation. a ~ in industry. French ~.* **3.** dönme, dönüş, devir, **4.** tek bir dönüş/devir, **5.** *mak.* (a) dönme (hareketi), bir eksen/nokta etrafında dönüş, (b) tam bir dönüş/devir. *a speed of 100 ~s per minute.* **6.** *astr.* (a) gök cisminin kendi ekseni etrafında dönmesi (bu terim bilimde kullanılmaz), (b) dönüş, bir gök cisminin başka biri etrafında dönmesi. *the ~ of the moon round the earth.* (c) dönme/devir süresi. *bk.:* **rotation** (2), **7.** tekerrür, olayların zaman içinde birbiri ardınca eşit aralıklarla tekrarlanması, **8.** *jeol.* dağların oluşum evresi. ***e.a.- 1.*** *insurrection, rebellion, bk.:* **revolt (NOTE)** ***4.*** *cycle, circuit, round, rotation.*

revolutionary[1], *sf.* **1.** devrim+, ihtilâl+. *a ~ army.* **2.** devrimsel, devrim/inkılâp/ihtilâl niteliğinde, kökten değiştiren, ihtilâl yaratan, **3.** büyük ilerleme/değişme sağlayan. *a ~ new way of growing rice. a ~ discovery.* **4.** dolanımsal, dönel, dönen, devreden, deveranî, **5. revolutionarily** : (a) devrim şeklinde, ihtilâlvari, kökten, (b) dönerek, deveranî şekilde, **6. revolutionariness** : (a) devrimsellik, (b) dolanımsallık, dönellik. ***e.a.- 4.*** *revolving, rotating.*

revolutionary[2], *is., ç.* **-aries** devrimci, inkılâpçı, ihtilâlci. ***e.a.-*** *revolutionist.*

revolutionise(r), *Brit. bk.:* **revolutionize(r).**

revolutionism, *is.* devrimcilik, inkılâpçılık, ihtilâlcilik.

revolutionist, *is.* devrimci, inkılâpçı, ihtilâlci.

revolutionize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** devrim/inkılâp/ ihtilâl yapmak, **2.** devrim yaratmak, tamamen değiştirmek, **3. ~r** : devrimci, inkılâpçı, ihtilâlci, devrim yaratan.

revolve, *f.* **-volved, -volving 1.** dön-(dür)mek, çevir(il)mek, devret(tir)mek, **2.** dairesel/kapalı bir yörüngede hareket et(tir)mek, **3.** bir eksen etrafında dönmek, dairesel hareket yapmak, **4.** etraflı/derin düşün(ül)mek, mütalaa etmek/edilmek, düşünüp taşınmak, (zihninde) evirip çevirmek, **5.** tekrarlamak, nüksetmek, tekrar vuku bulmak, yeniden olmak, avdet etmek, geri gelmek, dönmek, **6.** bir ana fikir etrafında toplanmak/gelişmek, temerküz etmek. *The dispute ~d around the wages.* **7. revolvable** : dön-(dür)ülebilir, çevir(il)ebilir, **8. revolvably** : döndürülebilecek şekilde, deveranî bir şekilde.

revolver, *is.* **1.** (toplu) tabanca, altıpatlar, revolver, **2.** dönen kimse/şey.

revolving, *sf.* döner, dönen. **~ door** : döner kapı. **a theater with a ~ stage** : döner sahneli tiyatro. **~ fund** : döner sermaye.

revue = review, *is.* revü, danslı/oyunlu/müzikli sahne gösterisi. **revuist** : revücü.

revulsion, *is.* **1.** tiksinme, tiksinti, iğrenme, nefret. *She turned away from the dirty food in ~. He was filled with a violent ~ against such cruelty.* **2.** (duygularda/zevklerde vb.) anî ve şiddetli değişiklik. **There has been a ~ of public feeling in favor of punishment by hanging** : Kamuoyunda idam cezası lehinde anî bir değişme oldu. **3.** *tıp* hastalığın bedenin bir kısmından başka bir kısmına geçmesi, **4.** geri çek(il)me, uzaklaş(tır)ma, **5. ~ary** : tiksindirici, iğrenç, nefret verici, (b) anî değişiklik şeklinde. ***e.a.- 1.*** *disgust, loathing, aversion, repugnance, distaste, dislike.*

revulsive, *sf.&is.* iğrenç, iğrendirici, tiksindirici (şey). **~ly** : iğrenç bir şekilde, tiksindirircesine.

rev up, *f. - k.d.* **1.** (motor) hızlanmak. *He heard the car revving up.* **2.** motoru hızlandırmak. *Don't rev up so noisily, you'll wake the baby.*

reward[1], *is.* **1.** karşılık, ücret, bahşiş. **to get a fair ~ for/from one's labor** : yaptığı işe karşı makul bir ücret almak, **2.** ödül, mükâfat. **as a ~ for** : ...-e mükâfat olarak. **to offer a ~ for a stolen object** : çalınan mal için mükâfat vadetmek, **3.** bedel, tazminat, ödenti. ***e.a.- 1. desert, pay, remuneration, 2. prize, recompense, premium, bonus, 3. compensation, profit.***

reward[2], *gl.f.* **1.** ödüllendirmek, mükâfatlandırmak, ödül/mükâfat vermek, **2.** karşılığını vermek, ücret/bahşiş vermek, **3.** gönlünü almak, gönül okşamak, taltif/tatmin/memnun etmek, **4. ~able**: ödüle lâyık, ödüllendirilebilir, **5. ~ableness** : ödüle lâyık olma, ödüllendirilebilme, **6. ~ably** : ödüle lâyık olarak, ödüllendirilebilecek şekilde, **7. ~er** : ödüllendiren, ödül veren/dağıtan, **8. ~ing** : tatminkâr, memnun edici, gönül alıcı, kârlı, **9. ~ingly** : tatminkâr/memnun edici bir surette, kâr sağlayarak, **10. ~less** : ödülsüz, karşılıksız, tatmin/memnun etmez.

rewind, *gl.f.* **-wound** (veya nadiren **-winded**), **-winding** (saati) tekrar kurmak.

rewire, *gl.f.* **-wired, -wiring** yeniden tel çekmek, kablo döşemek, (elektrik tesisatını/kablajı) yenilemek. *to ~ the electrical system in a house.*

reword, *gl.f.* **1.** başka kelimelerle ifade etmek, **2.** tekrarlamak, tekrar söylemek. ***e.a.- 1. paraphrase, 2. repeat.***

rewrite[1], *gl.f.* **-wrote, -written 1.** değişik/farklı şekilde yazmak, yazdığını düzeltmek/tashih etmek, **2.** tekrar/yeniden yazmak, başka deyimlerle yazmak, **3.** *ABD* (muhabirin gönderdiği haberi) gazetede basılacak şekilde yazmak, **4. ~r** : yeniden yazan kimse.

rewrite[2], *is.* **1.** *ABD* (gazetede basılacak şekilde yazılmış) haber, **2.** yeniden/değişik şekilde yazılmış şey, düzeltilmiş yazı. ***e.a.- 2. revision.***

rex, *is., ç.* **reges** *Lât.* kral. ***e.a.- king.***

Rexine *is.* sun'î deri.

Reynard, *is. Fr.* (eski bir hayvanlar destanında) tilki.

rez-de-chaussée, *is. Fr.* zemin katı. ***e.a.- ground floor.***

rf = rfz, *müz.* rinforzando.

r.f. = **1.** radio frequency, **2.** range finder, **3.** right field.

RFD = R.F.D. = rural free delivery.

Rh = 1. *kim.* rhodium, **2.** *biy.-kim.* Rh factor.

R.H. = Royal Highness.

rhabdomancy, *is.* çubuk falı, değnekle yer altı suları ve maden yataklarının keşfi.

rhabdomantist, *is.* çubuk falcısı.

rhachis, *is., ç.* **rhachises, rhachides** *bk.:* **rachis.**

-rhagia = -rhage = -rhagy *son ek bk.:* **rrhagia.**

rhamnaceous, *sf. bot.* kök boyasıgillerden.

rhamnose, *is.* ramnoz, metil pentoz C6H12O5: birçok bitkide rastlanan kristal şeker.

rhapsode, *is. bk.:* **rhapsodist**

rhapsodic, *is.* destanî, destan şeklinde.

rhapsodise, *Brit. bk.:* **rhapsodize.**

rhapsodist, *is.* **1.** şiir/destan okuyan kimse, **2.** taşkın heyecanla konuşan kimse. **rhapsode** *d.d.*

rhapsodize, *f.* **-dized, -dizing 1.** şiir/destan okumak/yazmak/söylemek, **2.** taşkın heyecanla konuşmak.

rhapsody, *is.* **1.** duyguların heyecan ve taşkınlıkla ifadesi, heyecanlı konuşma, **2.** destan, kahramanlık şiiri, **3.** *müz.* rapsodi, karışık parçalardan düzenlenmiş müzik parçası, **4.** çeşitli derleme.

rhatany, *is., ç.* **nies 1.** *bot.* ratanya: Baklagillerin *Kremaria* türünden G Amerika'da yetişen funda. **knotty ~ = Peruvian ~** : yumru ratanya *(Kremaria tiandra).* **para ~ = Brazilian ~** : Brezilya ratanyası, **2.** ratanya kökü: kuvvet ilâcı olarak kullanılır.

r.h.b. = R.H.B. = right halfback (futbol).

rhea, *is. zool.* Amerika devekuşu *(Rhea americana* veya *Pterocnemia pennata).* G Amerika'ya mahsus Afrika'dakinden daha küçük (boyu 1.20-1.50 m) ve üç parmaklı devekuşu.

-rhea, *ön ek bk.:* **-rrhea.**

rhebok, *is. zool.* boz ceylân *(Pelea capeolus).* G Afrika'da bulunan gri renkli iri ceylân.

rhematic, *sf.* **1.** fiilden türe(til)miş, **2.** söz üretimsel: kelime üretimi ile ilgili.

Rhenish, *sf.&is.* **1.** Ren nehri/çevresi+, **2.** Ren şarabı.

rhenium, *is. kim.* renyum: manganez grubundan gümüş gibi parlak, nadir bir maden. Simgesi: **Re**, atom nu. 75, atom ağ. 186.2, özgül ağ. 21.02. Isılçift, elektrot vb. yapmakta kullanılır.

rheo-, *ön ek* "akış, akım, cereyan, akı, akma" anlamları katar. *ör.: rheoscope.*

rheo. = rheostat(s),

rheobase, *is. fizy.* en az uyarım akımı: bir sinir veya kası uyarabilecek minimum elektrik akımı. *bk.:* **chronaxy.**

rheology, *is.* **1.** akış bilimi : özdeğin akıcılığı ile ilgili ağdalık, esneklik, yoğrulabilirlik gibi özellikleri inceleyen bilim dalı, **2. rheologic (al)** : akış bilimsel, **3. rheologically** : akış bilimsel olarak, **4. rheologist** : akış bilimi uzmanı.

rheometer, *is.* akışölçer: sıvıların (özellikle kanın) akışını (basınç, hız vb.) ölçen alet. **rheometic** : akış ölçümsel. **rheometry** : akış ölçüm, akış ölçme tekniği.

rheoscope, *is.* akımgözler: elektrik akımının varlığını gösteren alet. **rheoscopic**: akım gözlemsel.

rheostat, *is.* sürgülü direnç, ayarlı direnç, reosta. **~ic**: sürgü dirençli.

rheotaxis, *is. biy.* akış etken devinim: sıvı (özellikle su) akışının etkisine tepki olarak canlıların devinmesi. **rheotactic** : akış etken devinimsel.

rheotropism, *is. biy.* akarsuda büyüme: canlıların/bitkilerin büyümesine akarsuların etkisi. **rheotropic** : akarsuda büyüyen.

rhesus= rhesus monkey, *is. zool.* alyanaklı maymun *(Macaca mulatta).* Tıp ve biyoloji araştırmalarında kullanılan sarı, kahverengi tüylü, kısa kuyruklu Hint maymunu.

Rhesus factor, *bk.:* **Rh factor.**

rhet. = **1.** rhetoric, **2.** rhetorical.

rhetor, *is.* **1.** hitabet/belâgat uzmanı/öğretmeni, **2.** hatip, söylevci, belâgatle konuşan kimse. ***e.a.-*** *orator.*

rhetoric, *is.* **1.** söz bilimi, uz dil bilimi, belâgat ilmi, **2.** güzel konuşma sanatı. *the art of* ~ . **3.** etkili söylevcilik, hitabet/söz söyleme sanatı, **4.** düz yazı/nesir sanatı, **5.** (nesirde/nazımda/konuşmada) gösterişli/abartmalı ifade. **She simply ignored his bluster as empty** ~ : Onun abartmalı övünmelerine hiç önem vermedi. **6.** (klâsik hitabette) dinleyicilerin düşünce ve davranışlarını etkileme sanatı.

rhetorical, *sf.* **1.** söz bilimsel, uz dil bilimsel, belâgat+, hitabet+, güzel konuşma ve yazma+, **2.** dinleyicileri etkileyici/sürükleyici, **3.** tumturaklı, ağdalı, abartmalı, mübalâğalı, **4. ~ question** : etkileyici soru: hitabette sırf dinleyicileri etkilemek için cevap beklemeden sorulan soru. Cevabı çok defa açıkça bellidir. **The question was purely** ~ : Soru sırf etkilemek için sorulmuştu. **5. ~ly** : (a) belâgatle, beliğ olarak, (b) tumturaklıca, ağdalıca, **6. ~ness** : (a) belâgat, beliğ ifade edilmiş olma, (b) tumturaklılık, ağdalılık. ***e.a.- 1. oratorical, 2. flowery, euphuistic, magniloquent, grandiloquent, 3. bombastic. NOT:*** **RHETORICAL,** yazı ve konuşmada üslûp ve ifade güzelliğini, kelimelerin özenle seçilmesini niteler. **BOMBASTIC, FLOWERY, EUPHUISTIC, MAGNILOQUENT, GRANDILOQUENT** sıfatları daha ziyade küçültücü, tasvip edilmeyen bir gösteriş ve abartma anlamı taşırlar. **BOMBASTIC**, tumturaklı, abartmalı, ağdalı bir ifadeyi niteler. **FLOWERY** teşbih, mecaz gibi edebî sanatlarla fazla yüklü, özentili ve gösterişli demektir. **EUPHUISTIC**, anlamdan çok lâf kalabalığı ile etki uyandırmaya çalışmayı, **MAGNILOQUENT** ve **GRANDILOQUENT** ise süslü, gösterişli, tumturaklı, ağdalı kelime ve deyimlerle dolu yazı ile konuşmayı nitelendirir.

rhetorician, *is.* **1.** söz bilimci, belâgat uzmanı/öğretmeni, **2.** hatip, söylevci, güzel konuşma ustası, **3.** belâgatli hatip/yazar, **4.** süslü/abartmalı/tumturaklı yazan/konuşan kimse.

rheum, *is.* **1.** burun akıntısı, gözyaşı, **2.** nezle, soğuk algınlığı, **3. ~ic** : nezleli, burnu akan, soğuk algınlığına yakalanmış.

rheumatic, *sf.&is.* **1.** romatizma+, **2.** romatizmalı, **3. ~ fever** : ateşli romatizma, **4. ~ally** : romatizmalı bir şekilde.

rheumaticky, *sf.* romatizmalı, romatizmadan mustarip. *his ~ fingers.*

rheumatism, *is. patol.* **1.** romatizma, **2.** *bk.:* **rheumatic fever.**

rheumatiz, *is. k.d.* romatizma.

rheumatoid(al), *sf.* **1.** romatizma gibi, romatizmaya benzer, **2.** *bk.:* **rheumatic**, **3. rheumatoidally** : romatizmaya benzer şekilde, **4. rheumatoid arthiritis** : romatizmalı atardamar yangısı.

rheumy, *sf.* yaşlı, ıslak, çipil çipil. *~ eyes.* ***e.a.-*** *wet.*

Rh factor, *biy.-kim.* Rh faktörü: alyuvarlarda bulunan ve kalıtımla geçen bağıştıran grubu. **Rhesus factor** veya sadece **Rh** da denir.

rhin- = rhino-, *ön ek* " burun" anlamı katar. *ör.: rhinitis, rhinolaryngology.*

rhinal, *sf.* burun+, buruna ait, burundan. ***e.a.-*** *nasal.*

Rhine, *is.* Ren nehri. (Alm.: **Rhein**, Fr.: **Rhin**, Holl.: **Rijn**). **~ wine** : Ren şarabı.

Rhineland, *is.* **1.** Ren vadisi, Ren batısındaki Alman toprakları, **2.** Ren eyaleti.

rhinencephalon, *is., ç.* **-lons/-la** *anat.* beyinde koku alma sinirlerinin nihayetlendiği kısım.

rhinestone, *is.* sun'î elmas, elmas taklidi.

rhinitis, *is. patol.* burun yangısı/iltihabı.

rhino, *is., ç.* **-nos/-no 1.** *zool.* gergedan, **2.** *Brit.- argo* para, mangiz, **3. rhinocerical** *esk.* zengin, para babası. ***e.a.-*** *1. rhinoceros, 2. money, cash, 3. rich.*

rhino-, *ön ek* "burun" anlamı katar. *ör.: rhinology.* Sesli harf önünde: **rhin-.**

rhinoceros, *is., ç.* **-oses/-os** *zool.* **1.** gergedan *(Rhinocerotidae),* **2. one horned ~**: Hint gergedanı, **3. ~ beetle** : boynuzlu böcek *(Dynastes),* **4. ~ bird** : kurtkıyan *(Buphaga africana):* sığırcıkgillerden ötücü bir kuş, **5. rhinocerotic** : gergedan+, gergedana ait.

rhinolaryngologist, *is.* burun boğaz hastalıkları uzmanı.

rhinolaryngology, *is.* burun boğaz hastalıkları bilimi.

rhinology, *is.* burun hastalıkları bilimi, rinoloji. **rhinologic(al)** : burun (hastalıkları) ile ilgili, buruna ait. **rhinologist** : burun hastalıkları uzmanı.

rhinopharyngitis, *is. patol.* burun boğaz yangısı/iltihabı.

rhinoplasty, *is.* estetik burun ameliyatı. **rhinoplastic** : burnu güzelleştirici (ameliyat).

rhinoscope, *is. tıp* burun (içini) muayene aleti, rinoskop. **rhinoscopic** : burun muayenesi ile ilgili.

rhinoscopy, *is. tıp* burun (içi) muayenesi.

-rhiza, *son ek bk.:* **-rrhiza.**

rhizanthous, *sf.* kökten çiçekli, çiçekleri doğruca kökten çıkan.

rhizo-, *ön ek* "kök" anlamı katar. *ör.: rhizocarpous, rhizogenic.* Sesli harf önünde: **rhiz-.** *bk.:* **-rhiza, -rrhiza.**

rhizobium, *is., ç.* **-bia** *bkt.* kök bakterisi: baklagillerin kök yumrularında bulunan ve azot özümseyen çubuk biçimindeki bakteri.

rhizocarpic = rhizocarpous, *sf.* kökü ölmez: sapı bir yıl ömürlü fakat kökü kalımlı (bitki). *~ herbs.*

rhizocephalan = rhizocephalid, *is. zool.* kök kafalı: yengeçler üzerinde asalak yaşayan bir tür kabuklu hayvan. **rhizocephalous** : kök kafalı(lara ait).

rhizoctonia, *is.* öldürücü mantar : bitkilerde hastalık yapan mantar. **~ disease** : (özellikle patateslerde) mantar hastalığı.

rhizogenesis, *is.* kök oluşumu/üremesi.

rhizogenic = rhizogenetic = rhizogenous, *sf.* kök üreten/oluşturan. *~ cells/tissue.*

rhizoid, *is.* tincik: yosun ve eğreltilerde köke benzer uzantı.

rhizoid(al), *sf.* köksü, kökümsü, kök gibi, köke benzer, kök+. ***e.a.-*** *rootlike.*

rhizoma, *is. bk.:* **rhizome.**

rhizome, *is. bot.* **1.** kök sap, kök gövde: altından kök, üstünden yaprak ve filiz süren köke benzer yer altı bitki gövdesi, **2. rhizomatous = rhizomic** : kök gövdeli.

rhizomorphous, *sf. bot.* kökümsü, kök biçiminde/şeklinde, köke benzer.

rhizopod, *is. zool.* kök ayaklı: kök ayaklılar *(Rhizo-poda)* sınıfından tek gözeli hayvan. **rhizopodan = rhizopodous** : kök ayaklı.

Rhizopus, *is.* küf. **~ nigricans** : ekmek küfü.

rhizosphere, *is.* kök toprağı: bitki kökünü kuşatan toprak tabakası.

rhizotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kök kesimi: ağrıyı/felci tedavi için sinir kökünü kesme ameliyatı.

Rh-negative, *sf.* Rh-negatif, Rh faktörü bulunmayan (kan grubu).

rho, *is., ç.* **rhos** ro, Yunan alfabesinin on yedinci harfi.

Rho. = Rhod. = Rhodesia.

rhodamine, *is. kim.* rodamin, amino türevlerinden elde edilen kırmızı boya.

Rhodes, *is.* Rodos adası. **Colossus of ~** : Rodos heykeli, dünyanın yedi harikasından biri. **~ grass** : Rodos çayırı *(Chloris gayana)*, kurak bölgelerde hayvan yemi olarak yetiştirilen bir ot.

Rhodesia, *is.* Rodezya. **~n** : Rodezyalı. **~n man** : Rodezya adamı: Rodezya'da iskeleti bulunan ilkel insan.

Rhodian, *sf.* Rodoslu, Rodos+.

rhodic, *is. kim.* rodik: üç valanslı rodyum bileşeni.

rhodium, *is. kim.* rodyum, plâtin familyasından bir maden. Simgesi: **Rh**, atom ağ. 102.905, atom nu. 45, özgül ağ. 12.5 (20°C'de). Elektrik kontak madeni ve ısılçift olarak ve optik aletlerin hassas parçalarını paslanmaktan korumakta kullanılır.

rhodo-, *ön ek* "pembe" anlamı katar: *ör.: rhodolite*. Sesli harf önünde: **rhod-**.

rhodochrosite, *is.* rodokrozit: $MnCO_3$. Pembe, kırmızı renkli manganez cevheri.

rhododendron, *is. bot.* pembecik, rododendron, açalyaya benzer beyaz, pembe, mor çiçekler açan funda.

rhodolite, *is.* pembe lâl: mücevher olarak kullanılan pembe veya kırmızımsı mor renkli taş.

rhodonite, *is.* rodonit, manganez silikat: $MnSiO_3$. bazan mücevher olarak kullanılan pembe, kırmızı cevher.

rhodoplast, *is.* rodoplast: kızıl yosunlarda bulunan klorofilli kırmızı boya maddesi.

rhodopsin, *is. biy.-kim.* rodopsin: retinada bulunan ve az ışıkta görmeyi sağlayan parlak kırmızı renkli, ışığa karşı duyarlı proteinli madde. **visual purple** *d.d.*

rhodora, *is. bot.* rodora *(Rhododendron canadensis)*, ilkbaharda pembe çiçekler açan K Amerika bitkisi.

rhomb, *is. bk.:* **rhombus.**

rhombencephalon, *is., ç.* **-lons/-la** *anat.* arka beyin, beyinin arka kısmı.

rhombic(al), *sf.* eşkenar dörtgen şeklinde.

rhombohedron, *is., ç.* **-drons/-dra** eş altıyüzlü: yüzleri eşkenar dörtgen olan altıyüzlü cisim. **rhombohedral**: eş altıyüzlü şeklinde.

rhomboid, *is.* **1.** paralelkenar, **2. ~al(ly)** : paralelkenar şeklinde.

rhombus, *is., ç.* **-buses/-bi 1.** eşkenar dörtgen, **2.** eş altıyüzlü. ***e.a.- 2. rhombohedron.***

rhonchus, *is., ç.* **-chi** hırıltı: tıkalı nefes borularının solunurken verdiği ses. **rhonchal = rhonchial** : hırıltılı.

rhotacism, *is. s.bl.* aşırı r kullanma, başka ses yerine r sesi çıkarma. **rhotacistic** : aşırı r kullanan.

Rh-positive, *sf.* Rh-pozitif, Rh faktörü bulunan.

rhubarb, *is.* **1.** *bot.* ravent *(Rheum officinale)*, **2.** *ecz.* ravent kökünden yapılan müshil veya kuvvet ilâcı, **3.** *ABD- argo* kavga, şiddetli münakaşa.

rhumb, *is. den.* kerte, pusulanın 32 kısmından her biri. **~ line = loxodrome** : kerteçizgi, bütün meridyenleri aynı açı ile kesen çizgi, daima aynı pusula yönünde giden bir geminin/uçağın rotası.

rhumba, *is.&f. bk.:* **rumba.**

rhyme[1] = rime, *is.* **1.** uyak, kafiye, **2.** uyaklı/kafiyeli söz. *Find is a ~ for mind and kind.* **3.** uyaklı/kafiyeli şiir/manzume/beyit/mısra, **4.** şiir. **nursery ~s** : çocuk şiirleri, **5. in ~** : manzum. **His works are mostly in ~** : Eserleri genellikle manzumdur. **6. ~ or reason**: mantık, mana, anlam. **without ~ or reason** : mantıksız, manasız, anlamsız, saçma, ipsiz sapsız, durup dururken, hiç sebepsiz. **He said this without ~ or reason** : Bunu durup dururken/hiç sebep yokken söyledi. **There is neither ~ nor reason about it** : Buna hiçbir sebep yok; bu tamamen saçma bir şey. **Love happens irrationally, without the slightest ~ or reason** : Aşk durup dururken/birdenbire geliverir. **7. ~ royal** : yedili şiir: yedişer mısralı kıtalardan oluşan ve *ababbcc* şeklinde kafiyeli şiir. İlk olarak *Chaucer* tarafından kullanılmıştır. **8. ~ scheme** : uyak düzeni, kafiye şekli.

rhyme², *f.* **rhymed, rhyming 1.** uyaklı/kafiyeli şiir/manzume yazmak, **2.** kafiye yapmak, bir kelimeye uyak/kafiye bulmak, **3.** uyaklı/kafiyeli olmak, kafiye teşkil etmek. ***Long and song*** ~ . **4.** düz yazıyı manzumeye çevirmek. **rime** *ş.d.y.*

rhymer = rimer, *is. bk.:* **rhymester.**

rhymester = rimester, *is.* şair taslağı/bozuntusu, özenti şair. ***e.a.-*** *versifier, rhymer, poetaster.*

rhynchocephalian, *sf.&is.* gagalı kertenkele: Yeni Zelanda'da bulunan soyu hemen hemen tükenmiş bir sürüngen.

rhyncophoran, *is.* uzun burunlu böcek: buğday böceği vb. gibi kafası burun gibi uzun böcek.

rhyolite, *is.* riyolit, volkanik granit. **~ic** : riyolit+.

rhythm, *is.* **1.** (şiirde/müzikte) ahenk, uyum, tartım. *to give a ~ to one's sentences.* **2.** dizem, tartım, ritm. *the ~ of the heartbeat.* **3.** (şiirde) vezin, **4.** ahenkli üslûp, **5.** uyumlu hareket. ~ *of dancing.* **6. ~-and-blues** : (düzenlenmiş) zenci müziği.

rhythmic, *sf. &is.* **1.** *bk.:* **rhythmical, 2.** *bk.:* **rhythmics.**

rhythmical, *sf.* **1.** ahenkli, uyumlu, dizemli, tartımlı, ritmik, mevzun, **2.** uyum+, ahenk+, vezin+, ritm+, **3. ~ly** : ahenkle, uyumla, dizemle, tartımla, ritmik/mevzun/ahenkli bir şekilde.

rhythmicity, *is.* ahenk(lilik), uyum(luluk).

rhythmics = rhythmic, *is.* dizem bilimi, tartım bilimi.

rhythmist, *is.* **1.** dizem uzmanı, **2.** dizemci, uyum/ahenk sağlayan. *a good ~.*

rhythmize, *f.* **-mized, -mizing** dizemlemek, ahenkleştirmek, uyumlamak, ahenk/uyum sağlamak.

rhythmless, *sf.* ahenksiz, uyumsuz, tartımsız, dizemsiz.

rhythm method, *is.* uyumlu korunma: gebe kalma ihtimalinin fazla olduğu zamanlarda cinsî münasebetten kaçınarak gebelikten korunma yöntemi.

rhythm section, *is.* ritm sazları bölümü (davul, darbuka vb.)

rhytidectomy, *is., ç.* **-mies** güzellik ameliyatı: yüzdeki kırışıkların vb. ameliyatla düzeltilmesi.

rhytidome, *is.* dış kabuk, ağaç kabuğunun dış kısmı.

rhyton, *is., ç.* **-ta** eski Yunanistan'da boynuzdan yapılmış altı kadın veya hayvan başı şeklinde içki kadehi.

R.I. = **1.** Kraliçe ve İmparatoriçe (=Regina et Imperatrix), **2.** Kral ve İmparator (Rex et Imperator), **3.** Rhode Island.

RI = Rhode Island (zip code).

rial, *is.* riyal: **1.** İran lirası, **2. riyal** *ş.d.y.* Suudi Arabistan lirası.

rialto, *is., ç.* **-tos** çarşı, pazar, alış veriş yeri.

riant, *sf.* **1.** gülen, gülümseyen, güler yüzlü, şen, neşeli, **2. ~ly** : gülerek, gülümseyerek, güler yüzle, neşe ile. ***e.a.-*** *1. laughing, smiling, cheerful, gay.*

riata = reata, *is. bk.:* **lariat.**

rib¹, *is.* **1.** kaburga (kemiği). İlgili sıfat: **costal. 2.** pirzola, etin kaburgalı kısmı. **a ~ of beef** : sığır pirzolası. **~ steak** : pirzola, **3.** kaburgaya benzer şey (şemsiye teli vb.), **4.** *mim.* pervaz, kiriş, **5.** *den.* gemi teknesinin kaburgası, **6.** (yapraklarda) damar, **7.** (kumaş) kabartma çizgi, **8.** (şaka olarak) eş, zevce (Havva'nın Âdem'in kaburgasından yaratılmasına telmihen), **9.** *argo* el şakası, **10. poke s.o. in the ~s** : birini (şaka ile) dürtmek, **11. smite s.o. under the fifth ~** : birini kalbinden hançerlemek, **12. ~less** : kaburgasız, **13. ~like** : kaburga gibi.

rib², *f.* **ribbed, ribbing 1.** çubuklarla desteklemek, lata ile kuvvetlendirmek, **2.** ıskarmoz koymak, **3.** *argo* alay etmek, matrak geçmek.

ribald, *sf.&is.* **1.** küfürbaz, ağzı bozuk, sövüp sayan, terbiyesiz, küstah, edepsiz, **2. ~ly** : küfrederek, küstahça, terbiyesizce, sövüp sayarak. ***e.a.-*** *1. low, obscene, gross, crude, offensive, coarse.*

ribaldry, *is.* **1.** küfürbazlık, sövüp sayma, terbiyesizlik, küstahlık, edepsizlik, **2.** küfür, sövme, ayıp/terbiyesiz söz.

riband, *is. esk. bk.:* **ribbon.**

ribbed, *sf.* kuşaklı, kaburgalı, damarlı, nervürlü, kabartmalı, yivli, oluklu. **~ ceiling** : oluklu tavan. **~ cooler** : kaburgalı soğutucu. **~ pipe** : kanatlı/kaburgalı boru. **~ spring steel** : yivli yay çeliği. **~ vault** : kuşaklı kemer.

ribbing, *is.* **1.** kaburgalar, **2.** kaburga biçiminde yapı/çatı (gemi vb. de), **3.** (kumaşta) yivli/kabarık çizgiler, **4.** kaba şaka, el şakası.

ribbon[1], *is.* **1.** kurdele, şerit, kaytan, bant, **2. ~s** : lime, dilim. **torn to ~s** : lime lime olmuş. **clothes torn to ~s** : lime lime olmuş elbiseler, **3.** daktilo şeridi. *typewriter ~* . **4.** (marangozlukta) tiriz, **5.** dizbağı nişanı, **6. ~s** : dizgin, **7. blue ~** *bk.:* **blue ribbon, 8. ~like** : kurdele/şerit şeklinde, **9. ~y** : şeritli, kurdeleli.

ribbon[2], *f.* **1.** kurdele, takmak, **2.** kurdelelerle/şeritlerle süsle(n)mek, **3.** şeritlere ayır-(ıl)mak, **4.** lime lime parçala(n)mak, **5. ~ed** : kurdeleli, kurdelelerle süslenmiş.

ribbonfish, *is., ç.* **-fisf/-fishes** *zool.* kâğıt balığı, yassı balık *(Trachipteridae).* **snakefish** *d.d.*

ribgrass, *is. bot.* sinir otu *(Plantago lanceolata).* **ribwort** *d.d.*

riboflavin(e), *is. biy.-kim.* riboflavin, B2 vitamini: C17H22N4O6. Süt, et, yumurta ve yapraklı sebzelerde bulunan veya yapay olarak elde edilen sarı turuncu renkli kristal. Eskiden **lactoflavin, vitaminG** denirdi.

ribonuclease, *is. biy.-kim.* ribonükleaz: pankreasın salgıladığı ve ribonükleik asidin parçalanmasına yarayan enzim.

ribonucleic acid, *is. biy.-kim.* ribonükleik asit: bütün gözelerin temel bileşeni. Proteinin gözelerde sentezini sağlayan molekül ağırlığı büyük bir nükleik asit. **RNA, ribose nucleic acid** *d.d.*

ribose, *is. kim.* riboz : $HOCH_2(CHOH)_3CHO$. Ribonükleik asidin hidrolizinden üreyen pentoz şeker.

ribosome, *is. biy.* ribozom, göze sitoplazmasında bulunan RNA ve protein bileşimi ufak parçacıklar.

ribwort, *is. bot. bk.:* **ribgrass.**

-ric, *son ek* "-lık/-lik, ... makamı/mevkii/rütbesi" anlamları katar. *ör.:* **bishopric** : piskoposluk.

rice[1], *is.* **1.** *bot.* pirinç (bitki) *(Oryza sativa),* **2.** pirinç. **~ cooked with oil** : pilâv. **She cooked a dish of ~ and chicken** : Tavuklu pilâv pişirdi. **3.** çeltik. **~-field/-swamp** : çeltik tarlası. **He couldn't knock the skin of a ~** *argo* Çok korkak/çekingendir, ödleğin biridir. **4. ~ flour = ground ~** : pirinç unu. **~ milk = ~ pudding** : sütlâç. **~ paper** : pirinç kâğıdı, çeltik sapından yapılmış ince kâğıt.

rice[2], *gl.f.* **riced, rising** tanelemek, ufaltmak, pirinç gibi ince taneler hâline getirmek. *to ~ potatoes.*

ricebird, *is. G ABD bk.:* **bobolink.**

ricer, *is.* ufaltıcı: patates, kabak gibi sebzeleri basınçla ince deliklerden geçirip pirinç tanesi gibi ufaltan alet.

ricercar, *is. müz.* XVI - XVII. yy. lara özgü çok sesli enstrüman müziği.

rich[1], *sf.* **1.** zengin, servet sahibi. *a ~ man. a ~ nation.* **grow ~** : zengin olmak. **2.** bitek, verimli, mümbit. *a ~ territory/soil.* **3.** *gen.* **~ in/with** : bol, mebzul, zengin. *a country ~ in beauty. ~ in minerals. a design ~ with colors.* **4.** değerli, kıymetli, bereketli. *a ~ prize. a ~ harvest.* **5.** (yemek) çok tatlı, yağlı, baharatlı, ağır. *~ foods/pastries.* **6.** (elbise, mücevherat vb.) pahalı, gösterişli, zarif, mükellef. *~ dress/gifts.* **7.** (bina, mobilya, kumaş) süslü, iyi malzemeyle ve itinayla yapılmış. *~ fabrics.* **8.** (şarap) rayihalı ve keskin. *~ wine.* **9.** (renk) koyu, parlak, canlı. *~ purple.* **10.** (ses vb.) gür, dolgun, berrak. *~ voice. ~ hair.* **11.** (koku) keskin. *a ~ odor.* **12.** *k.d.* (a) hoş, nükteli, eğlendirici. *a ~ joke.* (b) gülünç, saçma. **That's ~**: Bu (söz) saçma(dır)! **13. ~ly** : bol bol, fazlasıyla, tamamıyla, hakkıyla. **He ~ly deserved his fate** : Başına geleni fazlasıyla haketti. **14. ~ness** : zenginlik, servet, bolluk, bereket. *The ~ness of the country.* ***e.a.- 1.*** *well-to-do, moneyed, wealthy, affluent, opulent,* ***2.*** *fruitful,* ***3.*** *abundant, plentiful, ample,* ***4.*** *valuable, valued,* ***5.*** *spicy,* ***6.*** *costly, expensive, elegant, fine, precious, high-priced, dear,* ***9.*** *deep, strong, vivid,* ***11.*** *fragrant, pungent,* ***12.*** *(a) laughable, amusing, (b) ridiculous, absurd, preposterous,* ***13.*** *abundantly, amply, fully.*

rich[2], *is.* zenginler, servet sahibi/zengin tabaka.

riches, *ç. is.* zenginlik, servet, refah. ***e.a.-*** *wealth.*

rich rhyme, *is. bk.:* **rime riche.**

Richter scale, *is.* Rihter ölçeği: deprem şiddeti birimi (1 ilâ 10 arasında değişir). *The most powerful earthquakes so far recorded registered 8.6 on ~ ~.*

ricin, *is. kim.* risin: Hint yağı bitkisi tohumundan çıkarılan zehirli protein (toz).

ricinoleic acid, *is. kim.* risin oleik asit: C17H32(OH)COOH. Sabun ve dokuma sanayiinde kullanılan doymamış hidroksil asit.

ricinolein, *is. kim.* risinolein: risinoleik asidin gliseridi, Hint yağının temel maddesi.

rick[1], *is.* **1.** tınaz, yığın, yağmurdan korumak için üstü örtülmüş büyük saman/kuru ot/odun yığını, **2.** fıçılık: fıçı ve şişeleri tutmak için düşey desteklere tutturulmuş yatay çubuklardan oluşan çerçeve.

rick[2], *gl.f.* **1.** tınazlamak, ekini yığmak/tınaz yapmak, **2.** *Brit. bk.:* **wrench, sprain.**

ricketily, *zf.* **1.** sarsak bir şekilde, sallanarak, düşecek gibi, **2.** sıska/zayıf bir şekilde.

ricketiness, *is.* **1.** sarsaklık, sallanma, **2.** sıskalık, zayıflık.

rickets, *is. patol.* eğrilce, raşitizm, kemik hastalığı: çocuklarda D vitamini ve kalsiyum noksanlığından ileri gelir. **rachitis** *d.d.*

rickettsia, *is., ç.* **-siae/-sias** riketsia: bit ve kenelerde bulunan, tifüs, dağ humması gibi hastalıklara sebep olan mikrop. **rickettsial** : tifüs mikrobunun sebep olduğu, tifüs mikrobu+.

rickety, *sf.* **-etier, -etiest 1.** sarsak, sallanan, sağlam olmayan, düşecek/çökecek gibi. *a ~ chair/table. ~ stairs.* **2.** sıska, cılız, zayıf. *a ~ old man.* **3.** eski, köhne, hurda, harap, bakımsız. *a ~ house. a ~ cab.* **4.** (hareketleri) düzensiz, intizamsız, **5.** eğrilceli, kırbalı, raşitik, kemik hastalığına tutulmuş. ***e.a.- 1.*** *shaky, unsound, unsteady, 2. tottering, infirm, feeble, weak-jointed, insecure, 3. old, dilapidated, 4. irregular.*

rickey, *is., ç.* **-eys** riki: cin, limon suyu ve soda ile yapılmış içki.

rickrack = ricrac, *is.* (bir nevi) su taşı, zikzak şerit/kurdele.

rickshaw = ricksha, *is. bk.:* **jinrikisha.**

ricochet, *is.&f.* **-cheted, -cheting** (veya *Brit.:* **-chetted, -chetting**) **1.** sekme(k), sekerek gitme(k), taşın suya/merminin bir yüzeye eğik olarak çarpıp sekmesi, **2.** sektirme(k), top güllesinin sekerek gitmesi için kullanılan atış yöntemi, **3.** seken mermi. ***e.a.-*** *(f.) rebound, deflect, glance.*

ricotta, *is. It.* çökelik, kesik, bir nevi yumuşak İtalyan peyniri.

rictal, *sf.* açıklık+, ağız açıklığı+.

rictus, *is., ç.* **-tus/-tuses 1.** gaga açıklığı, kuş gagasının açılma miktarı, **2.** (a) ağız açıklığı, (b) açık ağız, (c) ağzı açık sırıtma, (d) yarık, çatlak. ***e.a.- 2.*** *(d) fissure, cleft.*

rid, *gl.f.* **rid/ridded, ridding.** *gen.* **~ of : 1.** kurtarmak, arıtmak, temizlemek. **to ~ the house of mice/of vermin** : evi farelerden/haşerattan temizlemek, **2.** atmak, defetmek, gidermek, uzaklaştırmak, azat etmek, kurtarmak. *To ~ the mind of doubt. ~ himself of worries/troubles.* **to get ~ of** : başından atmak/savmak, defetmek. *get ~ of the junk.* **3.** *esk. bk.:* **deliver, drive away, 4.** *esk. bk.:* **ride, 5. ridder** : kurtaran, arıtan, temizleyen, savan, defeden, uzaklaştıran kimse. ***e.a.- 1.*** *clear, discumber, free, save, rescue, 2. relieve, disembarrass, disencumber.*

ridability, *is.* **1.** (at vb.) binilebilme, **2.** (yol vb.) geçilebilme, gidilebilme, geçit verme.

ridable, *sf.* **1.** (at vb.) binilebilir, **2.** (yol vb.) taşıtla gidilebilir, geçilebilir, geçit verir. **ridably** : geçilebilecek şekilde.

riddance, *is.* **1.** kurtuluş, kurtulma, **2.** defetme, (baştan) savma, atma, uzaklaştırma, **3.** ferahlama, rahatlama, **4. Good ~ = good ~ to bad rubbish!** Geçmiş olsun, çok şükür defolup gitti/ belâyı atlattık/musibetten kurtulduk!

ridden, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **ride** (pp), **2.** -e uğramış/maruz kalmış, ... üşüşmüş/istilâsına uğramış. **a tourist-~ country** : turist akınına uğramış memleket. **a rat-~ house** : fareler üşüşmüş/farelerin istilâsına uğramış ev.

riddle[1], *is.* **1.** bilmece, muamma, **2.** şaşırtıcı problem/sorun, anlaşılması zor şey, **3.** esrarengiz kimse/şey, **4.** kalbur, kum vb. elemeye mahsus geniş delikli kalbur. ***e.a.- 1.*** *conundrum, puzzle, enigma, mystery, 4. sieve.*

riddle[2], *f.* **-dled, -dling 1.** bilmece söylemek, muamma gibi konuşmak, **2.** bilmece çözmek, (sırrını) açıklamak/izah etmek, **3.** elemek, kalburdan geçirmek, **4.** (kalbur gibi) delik deşik etmek. *to ~ s.o. with bullets.* **5.** eleştirmek, tenkit etmek, paçavraya çevirmek, bozmak, çürütmek, hükümsüz bırakmak, yanlış olduğunu göstermek. **to ~ a theory** : bir kuramı eleştirmek. **to ~ s. o.'s arguments** : birisinin iddialarını/delillerini çürütmek. **administration ~d with corruption** : rüşvet, irtikâp vb. ile bozulmuş bir yönetim. ***e.a.- 3.*** *screen.*

riddler, *is.* **1.** bilmececi, bilmece/muamma gibi konuşan, bilmece çözen, **2.** kalburcu, elekçi, kalburla eleyen kimse.

riddling, *sf.&is.* **1.** muammalı, bilmece/muamma gibi, şaşırtıcı, **2.** bilmece sorma/çözme, **3. ~ly** : şaşırtırcasına, şaşırtacak şekilde, muamma gibi.

ride[1], *f.* **rode** (veya eski: ***rid***), **ridden** (veya eski: ***rid***), **riding 1.** (ata, bisiklete vb.) binmek. **He ~s well** : İyi binicidir. **I can't ~ bicycle** : Bisiklete binemem. **~ one's horse at a fence** : atını bir engele sürmek. **~ hard** : (a) atını vb. alabildiğine/hızlı sürmek, (b) gözü pek binici olmak, **2.** (arabaya) binmek, (araba ile) gitmek, **3.** (omuzda vb.) taşınmak, **4.** (desteği ile/sayesinde) ilerlemek. *riding on his friend's success.* **5.** (bir şeye dayanarak) hareket etmek. *The wheels ~s on shaft.* **6.** (gemi vb.) yüzmek, su üstünde gitmek. *The ship ~s on the waves.* **7.** binilmesi/sürülmesi (rahat vb.) olmak. *This car ~ easily/smoothly.* **8.** binip sürmek/kullanmak, binip gitmek, **9.** (boşlukta) kaymak, (yıldız vb.) hareket etmek, **10.** *(gemi)* demirlemek, demir atmak. **~ at anchor** : demirleyip beklemek. **~ a wave** : dalga ile sürüklenmek, **11.** (kırık kemik vb.) üst üste binmek, **12. let ~** : dokunmamak, kendi hâline bırakmak/terk etmek. *Let the matter ~ until the next meeting.* **13.** *argo* değişmemek, olduğu gibi sürüp gitmek, **14.** zorla yönetmek, hüküm sürmek, zulmetmek. *a country that is ridden by a power-mad dictator.* **~ an idea etc. to death** : bir fikri vb. aşırılığa vardırmak, **15.** (yoldan/bölgeden) geçmek, geçip gitmek, **16.** (binerek) yapmak/etmek. *to ~ a race.* **17.** *k.d.* takılmak, şaka yapmak, alay etmek, **18. ~ down** : (a) (atla vb.) üzerine saldırıp tepelemek/ezmek/çiğnemek, (b) arkasından yetişmek, yenmek, hakkından gelmek, alt etmek, galip gelmek, (c) *den.* halata/makaraya bütün ağırlığı ile asılmak, aşağı çekmek, (d) (ata binmekten vb.) yorgun/bîtap düşmek, **19. ~ for a fall** : (a) dikkatsizce binmek, (b) körü körüne felâkete sürüklenmek, **20. ~ herd on** *k.d.* göz kulak olmak, mukayyet olmak, dikkat/ihtimam göstermek. *Mary rode herd on the small children walking home from school to keep them from running into the street.* **21. ~ high** : başarmak, büyük başarı/muvaffakiyet kazanmak, işleri yolunda gitmek. **He is riding high** : Bütün işleri yolunda. **22. ~ on** : (a) üzerine binmek. *The little boy rode in his father's shoulders.* (b) (sırtında vb.) taşımak. *Shall I ~ you on my back?* (c) (hayvana) binmek. *The king riding on an elephant.* (d) güvenmek, dayanmak, **23. ~ out** : (a) (denizde) fırtınayı selâmetle atlatmak, (b) (başarı ile) dayanmak, tahammül etmek, katlanmak, çekmek, **24. ~ up** : sıvanmak, kıvrılmak, yukarı kaymak/çekilmek. *His sleeve has ridden up. This coat ~s up at the back.*

ride[2], *is.* **1.** (at/ bisiklet/araba vb. ile) gezinti, gezme. **go for a ~** : ata vb. binerek gezinti yapmak. **He takes her out for little ~s in the car** : Ona kısa otomobilgezintileri yaptırır. **He lives only a short bus ~ away** : Evi otobüsle birkaç dakika uzaktadır. **2.** gezinti yolu, gezi, **3.** (ata, bisiklete vb.) binme, biniş, **4.** binit, binilen şey, binek atı/arabası, **5. take for a ~** *argo* (a) öldürmek, katletmek, (b) aldatmak, hile yapmak, faka bastırmak, dolandırmak. ***e.a.- 5.*** *(a) murder, (b) trick, deceive.*

rident, *sf.* gülen, gülümseyen, şen, neşeli. ***e.a.-*** *laughing, smiling, grinning, cheerful.*

rider, *is.* **1.** binici, süvari, (ata, bisiklete vb.) binen, **2.** başka bir şeyin üstüne binen şey, **3.** ek, ilâve, (yasaya vb.) ek madde, **4.** ek kanun/yasa, **5. ~less** : binicisiz, **6. ~ship** : (a) (taşıta) binenler, yolcular, (b) yolcu sayısı.

ridge[1], *is.* **1.** dağ sırası/zinciri, sıradağ, **2.** sırt, bayır, **3.** hayvan sırtı, bel kemiği, **4.** (kumaş vb.) kabartma çizgi, **5.** çatı sırtı, dam tepesi, **6.** resif, **7. ~ and furrow**: sabanın yaptığı sırt ve oluk, **8. ~-beam**: çatı kirişi/direği, **9. ~ pole = ~ board = ridgepiece** : mahya hatılı/kirişi, **10. ~-poled** : mahya hatıllı/kirişli, **11. ridge tile** : mahya kiremidi, **12. ridgeway** : bayır sırtı boyunca giden yol, sırt/tepe yolu.

ridge[2], *f.* **ridged, ridging 1.** sırt/bayır teşkil etmek, **2.** sırt hâline koymak, bayırlaştırmak.

ridgel = ridgeling = ridgil = ridgling, *is.* yarı iğdiş edilmiş tay.

ridgy, *sf.* **ridgier, ridgiest 1.** sırt, bayır, sırtlı, sırt gibi, **2.** kabartma çizgili.

ridicule[1], *is.* **1.** istihza, alay, eğlenme, hiciv, taşlama, yergi, gülünçleştirme, **2.** alay/istihza konusu, **3.** *esk. bk.:* **ridiculousness**. ***e.a.-*** *1. derision, mockery, raillery, sarcasm, satire, irony.* ***k.a.-*** *1. praise.*

ridicule[2], *f.* **-culed, -culing 1.** istihza/alay etmek, alaya almak, eğlenmek, hicvetmek, taşlamak, yermek, gülünçleştirmek, **2. ridiculer** : istihza/alay eden, eğlenen, hicveden, yeren. ***e.a.***- *chaff, twit, satirize, lampoon, deride, mock, taunt, rally.*

ridiculous, *sf.* **1.** gülünç, saçma, manasız, garip, acayip, tuhaf. *She looks ~ in those tight trousers. A ~ plan.* **the ~ side of the situation** : işin tuhaf tarafı, **2. make oneself ~** : âleme gülünç olmak, **3. ~ly** : gülünç/saçma/manasız/garip/acayip bir şekilde, **4. ~ness** : gülünçlük, saçmalık, manasızlık, gariplik, acayiplik. ***e.a.***- *1. absurd, preposterous, laughable, nonsensical, ludicrous, farcial, droll.* ***k.a.***- *1. sensible.*

riding[1], *is.* **1.** biniş, (ata/bisiklete vb.) binme, binicilik, süvarilik, **2.** (İngiltere'de) idarî bölge, Yorkshire kontluğunun üç bölgesinden her biri: *North ~, East ~, West ~.* **3.** (Kanada'da bir milletvekilinin) seçim bölgesi, **4.** idarî bölge: il, ilçe vb.

riding[2], *sf.* **1.** binici+, süvari+, binicilikte/süvarilikte kullanılan. *~ boots/clothes.* **2. ~ breeches** : süvari pantalonu. **breeches** *d.d.* **3. ~ crop**: binici kırbacı. **crop** *d.d.* **4. ~ habit** : kadın binici elbisesi, **5. ~ hood** : kadın binici başlığı, **6. ~ horse** : binek atı, **7. ~ lights** : demirli geminin ışıkları, **8. ~ master** : binicilik hocası, **9. ~ school** : binicilik/süvari okulu, **10. ~ whip** : süvari kamçısı.

ridley, *is., ç.* **-leys** *zool.* (Meksika körfezine mahsus) deniz kaplumbağası *(Lepidochelys olivacea kempi)*

ridotto, *is., ç.* **-tos** maskeli balo (XVIII. yy).

Riemannian geometry, *is.* Riemann geometrisi. **elliptic geometry** *d.d.*

Riemann integral, *is.* Riemann tümlevi/entegrali.

riever, *bk.:* **reaver.**

rifacimento, *is., ç.* **-ti** *It.* (edebî/müzikal uyarlamada) yeni yapım, yeni sahneleme, yeniden yazma/düzenleme, uyarlama, adaptasyon.

rife, *sf.* **1.** yaygın, çok/sık sık rastlanan, salgın, olagelen, hüküm süren, gittikçe artan. **be ~** : yaygın olmak, hüküm sürmek, gittikçe artmak. *Crime is ~ in the slums. Fear was ~ in the people. Ailments thar are ~ during the summer.* **2.** yeni, güncel, cari. *Rumors a bout her are ~.* **3.** çok, bol, mebzul, sayısız. **~ with** : dolu. **~ with error** : yanlış dolu, baştan başa yanlış, **4. ~ly** : yaygın bir şekilde, gittikçe artarak, bol bol, mebzulen, **5. ~ness** : yaygınlık, çok/sık sık rastlanma, gittikçe artma, bolluk, mebzuliyet. ***e.a.***- *1. prevalent, prevailing, common,* **2.** *current, 3. abundant, multitudinous.* ***k.a.***- *3. scarce.*

riff, *is.&f.* **riffed, riffing 1.** (caz) nakarat (yapmak), bir melodiyi sık sık tekrarlama(k), **2.** (sayfaları) çevirmek, karıştırmak. *~ through the pages of a book.* **3.** (bütçede tasarruf için memurun) işine son vermek.

riffle[1], *is.* **1.** *ABD* (a) hızlı su akıntısı, (b) (su yüzündeki) kırışıklık, dalgacık, **2.** (madencilikte) (a) altın ayırma ızgarası: kumdaki altın taneciklerinin aralarına çökelmesi için akarsu dibine taş veya ağaçtan yapılmış ızgara, (b) (bu ızgarayı oluşturan) çubuk, ağaç, taş vb., (c) ızgara aralığı, **3.** su yatağı engebesi, akıntıya engel olan engebe, **4.** engebe üstünden taşıp akan su, **5.** (iskambil kâğıtlarını) karma, karıştırma, **6.** hışırtı, karıştırılan kâğıdın sesi. ***e.a.***- *1. (b) ripple.*

riffle[2], *f.* **-fled, -fling 1.** (akarsu) engebeli bir yerde hızlı akmak, (su yüzünde) kırışıklar/dalgacıklar oluş(tur)mak, dalgalanmak, **2.** çırpınmak, çalkala(n)mak, hızla dönmek/yer değiştirmek/fırlamak, **3.** (iskambil kâğıtlarını) karmak, karıştırmak. ***e.a.***- *1. ripple, 2. flutter, shift, 3. shuffle.*

riffler, *is.* küçük eğe/törpü.

riffraff, *is.* **1.** ayak takımı, (toplumda) aşağı tabaka, **2.** adî/alçak/haysiyetsiz kimse, **3.** süprüntü, döküntü, çörçöp. ***e.a.***- *1. rabble, 3. refuse, rubbish.*

rifle[1], *is.* **1.** (namlusu yivli) tüfek/top, **2.** yiv, **3.** *b.h.* **~s** : tüfekli birlik, tüfekle mücehhez askerî kıt'a, **4. ~ corps** : piyade alayı, **5. ~ pit** : piyade siperi, **6. ~ range** : poligon, atış poligonu/sahası.

rifle[2], *gl.f.* **-fled, -fling 1.** (namluya) yiv açmak, yivlemek, **2.** yağma/talan etmek, çalıp çırpmak, soyup soğana çevirmek, **3.** (bir kimsenin) üstünü aramak, ceplerini boşaltmak. *They ~d my pockets.* **4.** toplamak, almak. *The bees ~ the honey from the flowers.* **5. rifler** : (a) yivci, yiv açan, (b) yağmacı, talancı, soyguncu, çapulcu. ***e.a.***- *2. ransack, rob, 3. search, rob.*

riflebird, *is. zool.* cennet kuşu *(Ptiloris paradisea).*

rifled, *sf.* (namlusu) yivli.

rifleman, *is., ç.* **-men 1.** tüfekli asker, piyade eri, **2.** keskin nişancı.

riflery, *is.* **1.** atıcılık, nişancılık, **2.** atış talimi.

rifling, *is.* **1.** (tüfek/top namlusundaki) yivler, **2.** yivleme, yiv açma, **3.** yağma (etme), talan (etme), soyma, soygun(culuk), çapul(culuk).

rift[1], *is.* **1.** çatlak, yarık, aralık, gedik, rahne, **2.** (ormanda, bulutlar arasında vb.) açıklık, açık alan. *a ~ in the clouds.* **3.** bozuşma, ihtilâf, ara açılması, dostluğun bozulması, **4.** fikir ayrılığı/ihtilâfı, anlaşmazlık. **a ~ in the lute** : iki dost arasında ufak bir ihtilâf. **create a ~ between** : aralarını açmak, araya nifak sokmak, **5.** *jeol.* (a) çatlak, fay, çöküntü, (b) çökük vadi. **~-valley**: çöküntü koyağı, **6.** kütüğün/granitin kolayca yarılabileceği düzlem/doğrultu, **7.** (kütüğün yarılmasından elde edilen) odun, **8. ~less** : çatlaksız, yarıksız, aralıksız, gediksiz. ***e.a.-*** *1. fissure, cleft, chink, crevasse, 3. breach, estrangement, 5. (a) fault.*

rift[2], *gl.f.* **1.** çatla(t)mak, yarı(l)mak, gedik açmak, **2.** *k.d.* geğirmek, **3.** *k.d.* osurmak, yellenmek. ***e.a.-*** *1. split, 2. belch, 3. break wind.*

rig[1], *gl.f.* **rigged, rigging 1.** *den.* (a) gemiyi donatmak, teçhiz etmek, (b) düzenlemek, tanzim etmek, hazırlamak, çalışır hâle koymak, **2. ~ out/up** : giydirmek, giydirip kuşatmak, donatmak, teçhiz etmek, elbise/teçhizat temin etmek. *to ~ out a football team.* **3.** *gen.* **~ up** : hazırlamak, tesis etmek, kurmak, monte etmek. *The girls ~ged up a tent, using a rope and a blanket.* **4.** hile yapmak, hile karıştırmak, (fiyat vb.) hile ile yükseltmek. *to ~ prices.* **to ~ the market** : borsa fiyatları ile oynamak, çıkar sağlamak için sun'î olarak fiyatları değiştirmek. **to ~ a race** : yarışta hile yapmak, **5.** *den.* hareketsiz/âtıl bırakmak, donanımı/teçhizatı sökmek, **6. ~ up** : işlemeye hazırlamak, noksanlarını tamamlamak. ***e.a.-*** *2. fit, 3. assemble, install, prepare, 4. manipulate (fraudulently).*

rig[2], *is.* **1.** *den.* donanım, teçhizat, (seren, direk, yelken vb.), arma, **2.** alet edevat, avadanlık, takım, cihaz. *a hi-fi ~ . a fishing ~ .* **3.** (tam takımı ile) atlı araba, **4.** (petrol) kuyu açma teçhizatı. *a drill ~. an oil ~.* **5.** *k.d.* (eski, modası geçmiş, göze çarpan, gülünç veya belirli bir maksatla giyilen) elbise, kılık, giysi, giyim kuşam. *That was quite a ~ she wore to the party. He looks quite nifty in a butler's rig.* ***e.a.-*** *2. apparatus, equipment, outfit, gear.*

rigadoon, *is.* zıpzıp dansı, zıplayarak oynanan bir dans.

rigamarole, *is. bk.:* **rigmarole.**

rigatoni, *is. It.* kısa düdüklü makarna.

Rigel, *is. astr.* Orion burcundaki parlak yıldız.

rigger, *is.* **1.** armador, **2.** gemi donatıcısı, **3.** vinççi, **4.** makara ve benzeri teçhizatı kullanmakta usta kimse, **5.** uçak kanatlarını, dümen ve kontrol takımını monte eden/ayarlayan usta, **6.** paraşütleri katlayıp devşirerek paket yapan kimse.

rigging, *is.* **1.** (gemi) donanım, arma, **2.** vinçle kaldırma, **3.** *k.d.* giydirme, giydirip kuşatma, donatma.

Rigg's disease, *is. bk.:* **pyorrhea** (2).

right[1], *sf.* **1.** doğru, dürüst. *~ conduct. He did the ~ thing when he told the truth.* **2.** doğru, tam, hatasız, yanlışsız. **~ !** : Tamam! Doğru! *the ~ solution/answer.* **~ enough** : uygun, münasip, elverişli, şayanı kabul, **3.** haklı, insaflı, âdil. **be ~** : haklı olmak. **You're ~ !** Haklısınız, hakkınız var! **4.** sağlam, salim, **5.** sağlıklı, sıhhatli, iyi. **My stomach doesn't feel ~** : Midem iyi değil/rahatsız. **He's not ~ in the head** : Aklından zoru var. **Things will come ~** : Sonu iyi olacak/her şey düzelecek. **6.** düzgün, muntazam, dengeli, **7.** düz (yan), üst (taraf), ön (yüz/cephe), asıl. *the ~ side of a cloth.* **8.** uygun, münasip, müsait, iyi, yeğ, şayanı tercih, isabetli. **That's ~!** Tamam! Doğru! Ha şöyle! **to say the ~ thing at the ~ time** : isabetli/yerinde konuşmak. **He always says the ~ thing** : Daima uygun/isabetli konuşur. **If the weather is ~, we'll go** : Hava iyi/müsait olursa gideceğiz. **get on the ~ side of s.o.** : birinin gözüne girmek, **9.** gerçek, hakikî. *the ~ owner.* **10.** sağ (taraf). *~ hand.* **11.** *b.h.* (politikada) sağcı, tutucu, muhafazakâr, **12.** doğru (çizgi), müstakim. *a ~ line.* **13.** dik, kaim. *a ~ angle.* **14.** *geom.* dik, ekseni tabana dik olan. *a ~ cone.* ***e.a.-*** *1. equitable, honest, fair, lawful, righteous, 2. correct, accurate, true, 3. rightful,*

*legal, **4.** sound, normal, sane, **5.** healthy, well, **6.** orderly, well-regulated, **7.** principal, front, upper, **8.** proper, convenient, suitable, fit, preferable, fortunate, **9.** genuine, authentic, **12.** straight, direct.* ***k.a.- 1-3, 7, 8.*** *wrong, **10.** left.*

right[2], *is.* **1.** hak. **a legal ~** : yasal hak. **be in the ~** : haklı olmak. **~ of action** : dava hakkı. **~ of assembly** : toplanma hakkı. **~ to vote** : seçme hakkı. **all ~s reserved** : her hakkı saklıdır/mahfuzdur. **have a good ~** : çok/tamamıyla haklı olmak, **2.** *gen.* **~s** : (yasal/ahlâkî/töresel) haklar, imtiyaz. **human ~s** : insan hakları. **Declaration of Human Rights** : İnsan Hakları Beyannamesi. **by ~s** : usulen, kanunen. **be within one's ~s** : (bir şeyi yapmaya) hakkı/yetkisi olmak. **performing ~s** *tiy.* temsil hakkı/imtiyazı. **exclusive ~s** : öncelik hakkı. **~s and obligations**: haklar ve görevler. **women's ~s** : kadın hakları, **3.** doğruluk, dürüstlük, **4.** adalet, adalete uygunluk, insaf, hakkaniyet, **5.** gerçeklik, hakikat, sıhhat, doğruluk. **to know the ~s and wrongs** : yanlışı doğruyu ayırt etmek, **6.** sağ, sağ taraf/ el, sağa dönüş, (boks) sağ yumruk. **keep to the ~** : sağdan gidiniz. **on the ~** : sağda, sağ tarafta. **The school is on the ~** : Okul sağ taraftadır. **Make a ~ at the top of the hill** : Tepeye çıkınca sağa dön. *Jab with your left and punch with your ~* . **7.** yetki, salâhiyet, **8.** (politikada) sağ kanat, sağcılar, sağcı parti, tutucular, muhafazakârlar, **9.** (askerlikte) sağ kanat/cenah, **10.** (kumaş vb.) yüz, üst taraf. **~ side up** : doğru (ters değil), **11. by ~s** : hak gözeterek, adilâne, hakkaniyetle, **12. in one's own ~** : haklı olarak, hakkını/yetkisini kullanarak, müstakilen, kendi başına. **possess sth. in one's own ~** : resen hak sahibi olmak, **13. in the ~** : haklı, doğru, yasaya uygun, **14. to ~s** *k.d.* düzgün, muntazam, derli toplu. **set to ~s** : düzeltmek, yoluna koymak. *set a room to ~s.* ***e.a.- 11.*** *justly, in fairness, properly, correctly, rightly, **13.** correct, **14.** into proper order.*

right[3], *zf.* **1.** doğruca, dosdoğru. *~ to the bottom. go ~ home.* **2.** tamamıyla, büsbütün, sonuna kadar, tam. *The house burned ~ to the ground. Windows ~ to the floor. Felt ~ at home.* **3.** hemen, derhal, derakap. *~ after dinner.* **4.** tamamen, aynen, tam, tamam, kesinlikle, tıpı tıpına. *~ at his fingertips. ~ in the middle of the floor.* **5.** haklı olarak, adilâne, adalete uygun şekilde, insaflıca, **6.** doğru (olarak), hatasız/sahih (bir şekilde), gerektiği gibi, lâyıkıveçhile, doğru dürüst. *to guess ~. I knew he wasn't doing it ~ . It's faster to do a job ~ the first time.* **Serves him~!** Oh olsun! Müstahaktır. **7.** tam, kusursuz, uygun, münasip (bir şekilde), dürüst. **to act ~** : dürüst davranmak. *He acted ~ when he told the truth.* **put things ~** : işleri düzeltmek, kusurları gidermek, **8.** iyi, kârlı, yararlı (bir şekilde). *to turn out ~.* **9.** sağa (doğru), sağda, sağ taraf(ın)da. *turn ~ .* **10.** *k.d.* son derece, fevkalâde, pek aşırı, aşırı derecede. *I was ~ glad to be here. A ~ pleasant day.* **11.** (bazı unvanların önünde) pek, çok. *The ~ reverend. The ~ honorable Prime Minister.* **12. ~ and left** : her yerde, her tarafta, her yönde. **Hit out ~ and left** : Hem nalına hem mıhına vurmak. **13. ~ along** : (a) daima, her zaman, zaten, hep. **I knew ~ along that we would win** : Kazanacağımızı zaten biliyordum. (b) kolayca, rahatça, zahmetsizce. *They fixed the engine and the train ran ~ along.* (c) gecikmeden, vakit geçirmeden. *Don't wait for me, go ~ along.* **14. ~ away = ~ off** : derhal, hemen, vakit geçirmeden, anında, derakap. *He promised to do it ~ away.* **15. ~ now** : hemen şimdi, derhal, şu anda. *Stop that ~ now!* **16. ~ on** *argo* tamam, tastamam, tamamıyla, doğru. **go ~ on** : dosdoğru gitmek. **17.** peki, başüstüne, hayhay, olur. *"Come at once!" his mother called. "Right!" he replied.* **18. all ~** : pek iyi, peki, hayhay. **He's all ~** : (a) (sağlığı) iyidir, iyileşti, sıhhatte, bir şeyi yok. (b) kötü adam değildir. ***e.a.- 1.*** *directly, straight, **2.** quite, completely, all the way, **3.** immediately, promptly, **4.** exactly, precisely, **5.** uprightly, righteously, **6.** correctly, accurately, **7.** properly, fittingly, appropriately, suitably, **8.** advantageously, favorably, well, **10.** extremely, **11.** very, **12.** on every side, in all directions, **14.** immediately, without hesitation, **16.** precisely, just, **17.** yes, very well.*

right[4], *f.* **1.** doğrul(t)mak, dikleş(tir)mek, dik/düşey duruma gelmek/getirmek. *to ~ a fallen chair. The ship ~ed as the wave passed.* **2.** düzeltmek, tashih etmek, doğrultmak, gerçeklere uydurmak, **3.** düzenlemek, tanzim etmek, yerli yerine koymak, **4.** hakkını gerçekleştirmek/yerine getirmek, öcünü almak, hakkı olan

şeyi almak. *He vows to ~ the injustice done to his family.* **5.** (hakkını/fikrini) savunmak, haklı olduğunu ispat etmek. *He felt the need to ~ himself in court.* ***e.a.- 2. correct, 4. avenge, 5. justify, vindicate.***

rightabout= right-about, *is.&zf.* **1.** geriye dönüş, **2.** arka, geri, zıt/ters yön, **3.** zıt/ters yönde, gerisin geriye. *Move that chair ~.* **4. ~ turn = ~ face** *As.* (a) (komut) sağdan geriye dön, (b) sağdan geriye dönüş.

right angle, *is.* dik açı.

right-angled, *sf.* dik açılı. **~ triangle** : dik üçgen.

right ascension, *is. astr.* yükseliş açısı: bir yıldızın gök ekvatoru üzerinde ilkbahar güntün eşitlik noktasından doğuya doğru açısal uzaklığı.

Right Bank, *is.* Paris'te Sen nehrinin sağ (kuzey) sahili.

righteous, *sf.* **1.** dürüst, iyi ahlâklı, erdemli, faziletli. *a ~ man.* **2.** ahlâkî, ahlâk kurallarına uygun, doğru. *a ~ act. a ~ decision.* **3.** haklı. *~ anger/indignation.* **4. ~ly** : dürüstlükle, erdemli/faziletli bir şekilde, ahlâk kurallarına uygun/haklı olarak, **5. ness** : (a) doğruluk, dürüstlük, ahlâka uygunluk, (b) doğru/dürüst hareket/davranış/eylem, (c) adalet, haklılık, hakkaniyet, denkserlik, insaf(lılık). ***e.a.- 1. honest, virtuous, good, 2. moral. k.a.- 1. evil, wicked.***

right field, *is. (beysbol)* **1.** sağ saha, **2. right fielder** *d.d.* sağ saha oyuncusu.

rightful, *sf.* **1.** makul, yasal, meşru. *the ~ owner of this house. She is the ~ heir to the estate.* **2.** haklı, hak ettiği, lâyık olduğu. *He can now take his ~ place as president.* **3.** haklı, dürüst. *a ~ act.* **4. ~ly** : makul/haklı olarak, yasal/meşru olarak, kanunen, doğrulukla, dürüstlükle, doğru/dürüst bir şekilde. **They must give us what is ~ly ours** : Yasal olarak bizim olanı bize vermek zorundadırlar. **5. ~ness** : yasallık, meşruluk, haklılık, doğruluk, dürüstlük.

right hand, *is.* **1.** sağ el, **2.** sağ taraf/yan, **3.** güvenme, güvenilirlik, emniyet, itimat, **4.** çok güvenilir kimse, becerikli/cerbezeli/her işin hakkından gelen yardımcı, *mec.* sağ el. *Mary is her mother's right hand.*

right-hand, *sf.* **1.** sağ+, sağdaki, sağda bulunan, **2.** sağ el ile, sağ elden, sağ ele, **3.** çok güvenilir, becerikli, cerbezeli, her işin hakkından gelen. *a ~ man.* **4.** *bk.:* **plain-laid**, **5.** *bk.:* **right-handed.**

right-handed, *sf.* **1.** sağ elini kullanan, sağ eli ile iş gören/yazı yazan, **2.** sağ el ile yapılan, **3.** *mak.* (a) soldan sağa (saat ibreleri yönünde) dönen, (b) sağ. *a ~ screw.* **4.** (kapı) sağa doğru açılan. **5. ~ness** : sağ eli ile iş görme/yazı yazma, solak olmayış.

right-handed(ly), *zf.* **1.** sağ eli ile, sağ elini kullanarak, **2.** soldan sağa doğru, saat ibreleri yönünde.

right-hander, *is.* sağ eli ile iş gören/yazı yazan, (beysbol) sağ el ile topu yakalayan.

right-hand man, *is.* çok değerli/yetenekli/güvenilir kimse/yardımcı, *mec.* sağ el. *He is President's ~ ~.*

right-hand rope, *is.* sağa bükülmüş halat.

rightism, *is.* (politikada) sağcılık, tutuculuk, muhafazakârlık. **rightist** : sağcı, tutucu, muhafazakâr.

right-laid, *sf.* sağa (doğru) bükülmüş (halat vb.).

rightly, *zf.* **1.** doğru/tam olarak, gerçeğe uygun bir şekilde, **2.** haklı olarak, dürüstçe, dürüstlükle, doğrulukla, adilâne, **3.** uygunca, münasipçe, elverişli/uygun/münasip şekilde. ***e.a.- 1. correctly, 2. uprightly, honestly, fairly, 3. properly, fitly, suitably, aptly.***

right-minded, *sf.* **1.** sağduyulu, doğru düşünür, aklıselim sahibi, makul. *a ~ person.* **2.** dürüst, iyi ahlâklı. *a ~ citizen.* **3. ~ly** : sağduyu ile, doğru düşünerek, aklıselimle, dürüstçe, **4. ~ness** : sağduyu, doğru düşünme, aklıselim; dürüstlük, iyi ahlâk.

rightness, *is.* **1.** doğruluk, yanlışsızlık, hatasızlık, sahihlik, **2.** dürüstlük, erdem(lilik), fazilet, iyi ahlâk, **3.** uygunluk, münasiplik, elverişlilik, yaraşırlık, **4.** *esk.* doğruluk (doğru çizgi hâlinde oluş). ***e.a.- 1. correctness, accuracy, 2. integrity, rectitude, 3. propriety, fitness, 4. straightness, directness.***

righto = right-oh, *ünl. Brit.- k.d.* Tamam! Doğru! Peki! Aferin! Hay hay! Elbet!

right of asylum, *is.* sığınma/iltica hakkı: milletler arası yasaya göre bir elçiliğe/ülkeye sığınanın korunması.

right of search, *is.* arama hakkı: savaştaki bir ülke gemisinin başka gemilerin milliyetini inceleme ve tarafsız ise düşmana harp malzemesi taşıyıp taşımadığını araştırma hakkı. **right of visit and search** *d.d.*

right of way = right-of-way, *is., ç.* **rights-of-ways 1.** (öncelikle) geçme/mürur hakkı, geçiş önceliği, **2.** (geçilmesi caiz olan) yol, **3.** (başkasının arazisinden vb.) geçiş hakkı, **4.** demir yolu rayı döşenecek arazi şeridi, **5.** yollarla kaplı arazi, **6.** üstünden elektrik hattı geçen arazi, **7.** öncelik. *gave the bill the ~ in the Senate.*

right-on = right on, *sf.&ünl. argo* tamam, mükemmel, fevkalâde, doğru, haklı(sın), yaşa!

rights, *sf.&is. bk.:* **civil rights, civil-rights.**

right section, *is.* (eksene) dik kesit. *bk.:* **cross-section.**

right shoulder arms, *As.* tüfek omuza: sağ elle tüfeğin dipçiğinden tutup namlusunu omuza dayama (hareketi ve komutu).

right-to-life, *sf.* yaşama hakkı (yanlısı): çocuk aldırma/kürtaj aleyhtarı (eylem vb.). **right-to-lifer** : yaşama hakkı savunucusu.

right-to-work law = right-to-work legislation, *is. ABD* çalışma hakkı yasası, işe alınmak için sendikaya girme zorunluğunu kaldıran yasa.

rightward, *sf.* sağda, sağa dönük.

right whale, *is. zool.* gerçek balina *(Balaena mysticetus).* Kutup denizlerinde yaşayan iri kafalı bir balina

right wing, *is.* (politika) sağ kanat, sağcılar, tutucular, muhafazakârlar.

right-wing, *sf.* (politika) sağ kanat+, sağ+. **~er** : sağcı tutucu, muhafazakâr.

righty, *zf.&is., ç.-* **ties** *k.d.* **1.** sağ el ile, **2.** sağ elini kullanan (solak olmayan) kimse.

rigid, *sf.* **1.** katı, sert, **2.** (a) eğilmez, bükülmez, esnemez, dimdik, hareketsiz. *a ~ strip of metal.* (b) değişmez. *a ~ schedule.* **3.** şiddetli, sert, değişmez. *~ principles. ~ rules of social behavior.* **4.** titiz, müsamahasız, haşin, müşkülpesent, çok emek, isteyen, zor, sıkı. *a ~ examination. ~ price control.* **5.** sıkı, dakik ölçünlü, oynama payı pek küçük, dar toleranslı. *Lenses ground to ~ specifications.* **6.** *mak.* sert, rijit, esnek olmayan, herhangi iki noktası arasındaki uzaklık dış etkilerle değişmeyen, **7.** *hv.* (a) katı gövdeli (hava gemisi vb.). *a ~ airship.* (b) rotoru tabana tespit edilmiş (helikopter). ***e.a.- 1. hard, stiff, 2. unbending, inflexible, immovable, 3. strict, severe, inflexible, austere, stern, 4. rigorous, exacting, unyielding, 5. stringent. k.a.- 1, 2, 6. elastic, flexible, 4,5. lax.***

rigidify, *f.* **-fied, -fying 1.** katılaş(tır)mak, sertleş(tir)mek, sabitleş(tir)mek, hareketsiz hâle getirmek/gelmek.

rigidity = rigidness, *sf.* **1.** katılık, sertlik, **2.** eğilmezlik, bükülmezlik, esnemezlik, değişmezlik, **3.** titizlik, müsamahasızlık, haşinlik, müşkülpesentlik, **4.** sıkılık, dakik ölçünlülük, dar tolerans.

rigidly, *zf.* **1.** katı/sert bir şekilde, eğilmeksizin, bükülmeksizin, esnemeksizin, değişmeksizin, **3.** titizlikle, müsamaha etmeksizin, müşkülpesentlikle, **4.** sıkı/dakik bir şekilde, dar toleransla.

rigmarole = rigamarole, *is.* **1.** karışık yöntem, gereksiz ve anlamsız işlemler, dolambaçlı usuller. *I don't imagine you want to go through all that ~ .* **2.** saçma, yave, saçma sapan söz/konuşma, abuk sabuk lâf. *She told me some ~ about the insurance.* ***e.a.- 2. nonsense.***

rigor = *(Brit.:* **rigour**), *is.* **1.** (a) şiddet, sertlik, ciddiyet, huşunet. *The ~ of the law.* (b) eğilmezlik, bükülmezlik, **2.** müsamahasızlık, insafsızlık. *To put the law into operation in all its ~.* **3.** meşakkat, eziyet, sıkıntı, zahmet. *The ~s of prison life.* **4.** sert/ciddî/müşkül koşul veya durum, **5.** şaşmazlık, isabet, kesinlik, doğruluk. *The logical ~ of mathematics. The ~ of a scientific proof.* **6.** (iklim/hava) sertlik, şiddet. *The ~s of winter.* **7.** *patol.* ürperme, titreme, hummadan önce duyulan üşüme hissi, **8.** *fizy.* katılaşma, katılık. **~ mortis** : ölüm katılığı, ölümden sonra bedenin katılaşması. ***e.a.- (a) strictness, severity, harshness, (b) inflexibility, stringency, 3. hardship, austerity, 5. accuracy, exactness, 6. severity, 8. rigidity.***

rigorism = *(Brit.:* **rigourism**), *is.* **1.** (tutumda/davranışta/fikirlerde/prensiplerde vb.) şiddet, sertlik, ciddiyet, huşunet, müsamahasızlık, sebat, değişmezlik, dönmezlik, **2.** (yaşayışta, üslûpta vb.) sadelik, imsak, gösterişsizlik. ***e.a.- 1. stiffness, severity, rigidity, 2. austerity.***

rigorist(ic) = *(Brit.:* **rigourist(ic)**), *is.&sf.* **1.** (prensip ve eylemlerinde) şiddetli/ sert/ ciddî/ haşin/müsamahasız (davranan), sebatkâr, dönmez, **2.** (yaşayışta, üslûpta vb.) sade, gösterişsiz.

rigoroso, *sf. müz.* şaşmaz/dakik ritimli.

rigorous, *sf.* **1.** şiddetli, sert, ciddî, haşin, değişmez, sabit.*The ~ discipline in the army.* **2.** müsamahasız, insafsız, mutaassıp, **3.** son derece doğru/sahih/dakik, şaşmaz, **4.** (hava/iklim vb.) sert, şiddetli. *a ~ climate.* **5.** *man.&mat.* mantıkî, doğru. *The ~ methods of science.* **6. ~ly** : şiddetle, sert/ ciddî/ haşin bir şekilde, müsamahasızca, insafsızca, son derece doğru/ sahih/dakik bir şekilde, mantıkî olarak, **7. ~ness**: şiddet, sertlik, ciddiyet, haşinlik, değişmezlik, müsamahasızlık, insafsızlık, son derece doğruluk/dakiklik, şaşmazlık. ***e.a.-*** *1. stern, austere, inflexible, severe, 2. uncompromising, 3. accurate, precise, 4. harsh, severe, inclement , 5. exact, strict.* ***k.a.-*** *1. flexible.*

rigwiddie = rigwoodie, *sf. İsk.* zayıf, kuru, cılız, kemikleri çıkmış. ***e.a.-*** *bony, sapless, scrawny.*

rile, *gl.f.* **riled, riling** *k.d.* **1.** kızdırmak, sinirlendirmek, canını sıkmak, **2.** (su vb. ni) bulandırmak. ***e.a.-*** *1. vex, anger, irritate,* **2.** *roil.*

rill, *is.* **1.** küçük dere, çay, **2.** *astr.* **rille** *ş.d.y.* ay yüzeyindeki dar ve derin vadi. ***e.a.-*** *1. rivulet, stream, brook.*

rim[1], *is.* **1.** kenar, özellikle dairesel cismin kenarı. *the ~ of a cup/of a hat.* **2.** kıyı, çevre, çerçeve, **3.** tekerlek, ispiti, kasnak, **4.** jant, **5.** basketbol sepetini tutan halka, kasnak, **6. ~less** : kenarsız, kasnaksız, çerçevesiz. **~less glasses** : çerçevesiz gözlük. ***e.a.-*** *1. lip, edge, border, 2. frame, margin.* ***k.a.-*** *1. center.*

rim[2], *gl.f.* **rimmed, rimming 1.** kenar yapmak/çevirmek, çerçevelemek, kuşatmak. *Trees rimmed the pool.* **2.** (top) basketbol sepetine düşmeden halkasında yuvarlanmak. **3. -rimmed**: çerçeveli. **horn-rimmed glasses** : bağa çerçeveli gözlük.

rime, *is.&gl.f.* **rimed, riming 1.** *bk.:* **rhyme, 2. ~ ice** *d.d.:* kırağı, **3.** kırağılanmak, kırağı tutmak/bağlamak/düşmek, kırağı ile örtü(ül)mek, **4.** don(mak), **5.** cam üzerinde oluşan kırağı, **6.** (ekmek vb.) kabuk, sert tabaka, sert yüzey. ***e.a.-*** *4. frost, 6. crust, incrustration.*

rimer, *is. bk.:* **rhymer.**

rime riche, *is., ç.* **rimes riches** tam kafiye. **identical rhyme, perfect rhyme, rich rhyme** *d.d.*

rimester, *is. bk.:* **rhymester.**

rimefire = rim-fire, *sf.* **1.** tabanı kasnaklı (mermi), **2.** kasnak tabanlı mermi kullanan (silâh).

riminess, *is.* kırağılanma, kırağı ile kaplanma/örtülme, kırağı tutma.

rim lighting, *is. bk.:* **backlighting.**

rimose = rimous, *sf.* **1.** çatlak, yarık(larla dolu). *~ tree bark.* **2. ~ly** : çatlak/ yarık bir şekilde, **3. rimosity** : çatlaklık, yarıklık. ***e.a.-*** *1. chinky.*

rimple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** kırışık, buruşuk, **2.** kırış(tır)mak, buruş(tur)mak. ***e.a.-*** *1. wrinkle, fold, 2. wrinkle, rumple, crease.*

rimrock, *is. jeol.* **1.** çevre kaya : bir yüksek yaylanın doğal sınırını oluşturan kayalık, **2.** taban kaya : çakıl yığınının tabanındaki kaya tabakası.

rimy, *sf.* **rimier, rimiest 1.** kırağılı, kırağılanmış, kırağı tutmuş, kırağı ile örtülü/kaplı, **2.** kırağımsı, kırağı gibi. ***e.a.-*** *frosty.*

rin, *is., ç.* **rin** eski Japon parası, 1/10 sen. 1954 'te tedavülden kaldırılmıştır.

rind, *is.* **1.** kabuk, meyve/peynir kabuğu, dış tabaka. *grated lemon ~ .* **2. ~ed** : kabuklu, kabuk tutmuş. ***e.a.-*** *peel, crust.*

rinderpest, *is. vet. patol.* sığır vebası: sığır ve koyunlarda virüslerin sebep olduğu ateş, ishal ve bağırsaklarda yaralarla beliren öldürücü bir hastalık. **cattle plague** *d.d.*

rinforzando, *sf.&is. müz.* **1.** tele şiddetli vuruş, **2.** tele şiddetle vurularak çalınan. **sforzando** *d.d.*

ring[1], *is.* **1.** yüzük. **wedding ~** : nişan yüzüğü. **gold/diamond ~** : altın/elmas yüzük. **~ finger** : yüzük parmağı, **2.** halka. *a ~ of water. napkin ring. a key ~ . a towel ~.* **3.** halka şeklinde çizgi/şekil/cisim. *dark ~s around the eyes. smoke ~.* **4.** daire, çember. *to dance in a ~.* **5.** çember, kasnak, **6.** (helis, yay, bobin vb. de) halka, **7.** *geom.* daire halkası: eş merkezli iki çember arasındaki alan, **8.** *bot. bk.:* **annual ring, 9.** halka şeklinde ağaç kabuğu, **10.** çember şeklinde dizi(lmiş kimseler), **11.** sirk alanı. **a circus ~**: sirk alanı, **12.** *bk.:* **bullring, 13.** boks/ güreş meydanı, ring, **14.** müsabaka, yarışma, rekabet. *in the ~ for election to senate.* **15.** (yasa/ ahlâk dışı maksatlarla birleşmiş) topluluk, şebeke. *a ~ of dope smugglers. a ~ of corrupt poli-*

ticians. **16.** *kim.* (atomlardan oluşan) halka. *bk.:* **chain**[1] (7), **18.** *astr. bk.:* **ring formation. 19.** *dokuma* **spinning ~** *d.d.* iplik tezgâhı halkası, **20. make/run ~s around** : (a) çok üstün gelmek, baskın çıkmak, (b) çok daha hızlı koşmak, çok geride bırakmak, **21. throw/toss one's hat in the ~** *bk.:* **hat**[1] (7). ***e.a.- 2. circle, circlet, hoop, annulus, 5. rim, 11. arena, rink, circle, 14. competition, contest, race, rivalry, 15. gang, mob, syndicate, clique, 16. cycle, 20. (a) surpass, outdo, excel.***

ring[2], *gl.f.* **ringed, ringing 1.** kuşatmak, sarmak, çember içine almak. *Police ~ed the building. An old house ~ed (about) with trees.* **2.** çember/halka yapmak/teşkil etmek/meydana getirmek, **3.** (hayvanların burnuna) halka takmak/geçirmek, **4.** (ağaç kabuğunu) halka şeklinde soymak, **5.** helezonlar hâlinde/halka halka yükselmek, kıvrılarak gitmek. *The road ~s around the mountain.* **6.** yüzük takmak. ***e.a.- 1. encircle,* 5.** *circle.*

ring[3], *f.* **rang, rung, ringing 1.** (zil, çan, telefon vb.) çal(ın)mak, çınla(t)mak. *~ the bell. The telephone is ~ing. The bell rang loudly.* **2.** ... gibi görünmek/gözükmek/gelmek/benzemek, hissini vermek. **His words ~ false/true** : Sözleri yalana/doğruya benziyor. **3.** zil çalmak, zile (zil düğmesine) basmak. **~ for a servant** : zil çalarak hizmetçi çağırmak. *She rang for the cook. Just ~ if you need anything.* **4.** *gen.* **~ out** : (a) ses vermek, çınlamak, çın çın ötmek. *His brave words rang out.* (b) çan sesiyle göndermek. *~ out the old year.* **5.** yankımak, yankılarla dolmak, **6.** (kulak) çınlamak. *My ears ~.* **7.** (şöhret vb. ile) çalkanmak, **8.** (çan çalarak vb.) ilân etmek, etrafa yaymak. *~ a person's praises.* **9.** (çınlayarak vb.) ses vermek, **10.** (parayı) tıngırdatmak, tıngırdatarak kalp olup olmadığını anlamak, **11.** *Brit.* telefon etmek, **12. ~ a bell** : hatırla(t)mak, tanır/hatırlar gibi olmak. **That name ~s a bell** : Bu ismi hatırlıyorum. **13. ~ down the curtain** *tiy.* perdeyi indirmek/kapatmak, **14. ~ down the curtain on** : son vermek, sona erdirmek, bitirmek, hatime çekmek, **15. ~ (the) changes (on)** *bk.:* **change**[2] (9), **16. ~ hollow** : inandırıcı olmamak, boş söz/palavra hissi vermek. **His promises always ~ hollow** : Onun vaitlerine asla inanılmaz. **17. ~ in** : (a) çan sesiyle karşılamak. *~ in the new year.* (b) hile ile getirmek, **18. ~ off** *Brit.* telefonda konuşmayı bitirmek, telefonu kapamak. *I'd better ~ off now: the baby's crying.* **19. ~ true** : doğru/gerçek gibi gelmek. *His words rang true and I accepted his excuse.* **20. ~ up** : (a) *Brit.* telefon etmek, (b) (satış bedelini) kasaya kaydetmek, kasa makinesi ile yazmak, **21. ~ up the curtain** *tiy.* perdeyi açmak, **22. ~ up the curtain on** : başlamak, girişmek, (hizmete) açmak, küşat etmek, **23. ~ with** : ... ile çınlamak. *The cinema rang with the children's laughter.* ***e.a.- 2. seem, sound, 4. resound, 11,19. telephone, 22. begin, inaugurate, initiate.***

ring[4], *is.* **1.** zil/çan sesi, **2.** çınlama, zil sesine benzer ses. **~s of laughter** : kahkaha sesleri, çınlayan kahkahalar, **3.** kuvvetli ses, yankı, aksiseda, akis, **4.** çan dizisi, **5.** telefon etme, telefonla arama. **give s.o. a ~** : birisine telefon etmek. *Give me a ~ tomorrow.* **6.** zil çalma, **7.** tıngırtı, tınlama, madenî ses, **8.** ahenk, belirli bir anlam taşıyan ses tonu. *a ~ of assurance in his voice. the ~ of truth. a false ~.*

ring-a-ding, *sf.&is. argo* **1.** çok heyecanlı/taşkın/hareketli/telâşlı (kimse), **2.** heyecan, taşkınlık, hareketlilik, cümbüş, **3.** hengâme, karışıklık, keşmekeş. ***e.a.- 2&3. excitement, razzle-dazzle.***

ring-a-levio = ring-a-lievo, *is.* esir almaca oyunu.

ring-around-a-rosy = ring-around-the rosy = ring-a-rosy, *is.* (çocukların) rond oyunu.

ringbark, *gl.f.* ağacın kabuğunu halka şeklinde kesmek.

ringbilled, *sf.* gagası renkli halkalı (kuş).

ring binder, *is.* halkalı dosya.

ringbolt, *is.* halkalı cıvata, mapa, halka başlı vida.

ringbone, *is. vet. patol.* (atlarda topallamaya sebep olan) topuk nasırı, topuk kemiğinde şişme.

ringdove, *is. zool.* **1.** tahtalı *(Columba palumbus):* boynunun iki yanında beyaz benek bulunan güvercin, **2.** halkalı güvercin *(Streptopelia risoria):* boynu yarım halka şeklinde siyah tüylü güvercin.

ringed, *sf.* **1.** yüzüklü, halkalı, yüzük/halka taşıyan/takan, **2.** halka halka, halkalarla süslü, **3.** halka ile çevrili, **4.** halka biçiminde, halkaya benzer. *a ~ growth.* **5. ~ lizards** *zool.* iki yönlü kertenkelegiller, **6. ~ plain** *bk.:* **walled plain, 7. ~ snake** *bk.:* **ring-neck snake.**

ringent, *sf.* **1.** ağzı açık, **2.** *bot.* (yaprakları) ayrık, ayrık yapraklı. *a ~ corolla.*

ringer, *is.* **1.** çevreleyen/kuşatan/halka gibi saran şey/kimse, **2.** (oyunda atılıp kazığa geçirilen) halka, nal, **3.** çan/zil çalan kimse/şey, **4.** zil/çıngırak (düzeni), **5.** zil gibi ses çıkaran, gürültücü, zırıltılı (kimse/şey), **6.** *argo* hakkı olmadan hile ile yarışa giren kimse/at, sahte, düzmece, **7.** *argo gen.* **a dead ~ for** : tam benzer, başka birine tıpkı/ tıpatıp benzeyen kimse. **He is a (dead) ~ for John** : Tıpkı John'a benziyor. ***e.a.- 6. impostor, fake.***

Ringer's solution, *is. ecz.* Ringer çözeltisi: fizyoloji denemelerinde kullanılan NaCl, KCl, CaCl2 çözeltisi.

ring formation, *is.* (ay yüzeyinde etrafı duvar gibi dik) yüksek yayla/çukur ova, krater.

ring frame, *bk.:* **ring-spinning frame.**

ring gear, *is. mak.* halka dişli, iç tarafı dişli halka.

ringgit, *is., ç.* **ringgit** Malezya lirası.

ringhals, *is., ç.* **-hals, -halses** *zool.* tüküren kobra *(Hemachatus hemachatus):* zehirini tükürür gibi fırlatan Afrika kobra yılanı.

ringing, *sf.* **1.** berrak ve gür sesli. *a ~ baritone.* **2.** kesin, kat'î, şüphe götürmez, şüpheye yer vermeyen, münakaşa kabul etmeyen. *a ~ condemnation of immorality.* **3. ~ly** : (a) berrak ve gür sesle, çın çın öterek, (b) kesinlikle, kat'iyetle, şüpheye yer vermeyecek şekilde. ***e.a.- 1. resounding, 2. decisive.***

ringleader, *is.* elebaşı, haydut/eşkiya başı, (yolsuz/yasa dışı işlerde) tertipçi/idareci.

ringless, *sf.* yüzüksüz, halkasız, çembersiz.

ringlet, *is.* **1.** saç lülesi, **2.** *esk.* ufak halka/yüzük. ***e.a.- 1. curl.***

ringmaster, *is.* (sirkte) sunucu, takdimci.

ringneck, *is.* halka gerdan: boynunda halka bulunan kuş/hayvan.

ring-necked, *sf.* halkalı, halka gerdanlı: boynunda halka bulunan (kuş vb.). **~ duck** : halkalı ördek *(Aythya collaris),* **~ pheasant** : halkalı sülün *(Phasianus colchicus).*

ringneck snake = ring-necked snake = ring snake = ringed snake, *is. zool.* halkalı yılan, *(Diadophis):* boynunda sarı, turuncu halka bulunan küçük zehirsiz yılan (K Amerika).

ring ouzel, *is. zool.* kolyeli ardıç kuşu *(Turdus torquatus).*

ring plover, *is. zool.* halkalı yağmur kuşu *(Charadrius).*

ringside, *sf.&is.* **1.** ringe/sirk sahnesine yakın (yer), **2.** iyi/yakından görüş sağlayan (yer).

ringsider, *is.* ringe/sirk sahnesine yakın seyirci.

ring spinning frame = ring frame = ring spinner, *is.* halkalı çıkrık/eğirme makinesi.

ring spot, *is.* halka benek: halka şeklinde sarı/morumsu lekeler şeklinde görülen bitki hastalığı.

ringstraked = ringstreaked, *sf. esk.* halka benekli, halka şeklinde çizgileri olan.

ringtail, *is.* **1.** *bk.:* **raccoon, 2.** *bk.:* **cacomistle, 3.** *bk.:* **capuchin** (1).

ring-tailed, *sf.* **1.** halka kuyruklu: kuyruğunda renkli halkalar olan, **2.** kıvrık kuyruklu. *a ~ dog.* **3. ~ lemur** : kedi makisi *(Lemur catta).*

ringtoss, *is.* halka atma: halkayı atıp bir kazığa geçirme oyunu.

ringworm, *is. patol.* mantar hastalığı.

rink, *is.* **1.** kayak buzu: bina içinde buz kayağı yapılan düz yüzeyli buz alanı, **2.** patinaj alanı: bina içinde tekerlekli kayak yapılan tahta zemin, **3.** kayak evi: içinde buz/tekerlekli kayak yapılan bina, **4.** buzkaydırak alanı, **5.** kayak yapan takım.

rinktum ditty, *is.* kızartılmış ekmek üstünde baharatlı salça ve yumurta.

rinky-dink = rinky-tink, *sf.&is. argo* hırpanî, pejmürde, kılıksız, eski püskü, modası geçmiş (kimse/şey). ***e.a.- shabby, shoddy, cheap, worn-out, outmoded, corny.***

rinse, *is.&f.* **rinsed, rinsing 1.** çalkama(k), hafifçe yıkama(k). *to ~ a cup. to ~ mouth.* **2.** durulama(k), yıkayarak sabununu giderme(k), **3.** çalkalama suyu, **4.** saçı boyamadan önce bol su döküp sabununu giderme, **5. rinsable = rinsible**: çalkalanabilir, durulanabilir, **6. rinser** : çalkalayan, durulayan, durulama kabı.

rinsing, *is.* **1.** çalkama, durulama, **2.** *gen.* **~s** : çalkalama suyu/sıvısı, **3.** *gen.* **~s** : tortu, çökelti. ***e.a.- 1. rinse, 3. dregs, residue.***

riot[1], *is.* **1.** gürültü, patırtı, hengâme, velvele, şamata, **2.** isyan, ihtilâl, kıyam, ayaklanma, baş kaldırma. **call in the army to put down a riot**: isyanı bastırmak için orduya başvurmak, **3.** kargaşalık, hengâme, **4.** ahlâksızlık, günahkârlık, sefahat, ahlâksız yaşantı, **5.** cümbüş, işret, eğlenti, **6.** hezeyan, taşkınlık, **7.** göz alıcı görünüş, şaşaa, parlaklık, ihtişam, gösteriş, nümayiş. *The garden is a ~ of colors with all those roses.* **8.** *k.d.* son derece gülünç/komik/eğlendirici şey/kimse. *I hear the new show is a ~ , let's go and see it.* **9. run ~** : (a) azmak, işi azıtmak, başıboş/sorumsuz hareket etmek, gemi azıya almak, azgınlık/taşkınlık yapmak, ele avuca sığmamak, kontroldan çıkmak, (b) (bitki) azmanlaşmak, dal budak salmak, her tarafı sarmak. ***e.a.- 1. outbreak, brawl, fray, melee, 3. uproar, tumult, disturbance, 4. profligacy, debauchery, 5. revelry, 6. outbreak.***

riot[2], *f.* **1.** gürültü/ patırtı/şamata etmek, kargaşalık/ hengâme çıkarmak, azmak, işi azıtmak, kudurmak. *The crowds are ~ing for more pay.* **2.** isyan etmek, ayaklanmak, baş kaldırmak. *They ~ed against the government.* **3.** sefih/ ahlâksız hayat sürmek, sefahat içinde yaşamak. **~ in** : sefahate dalmak. *a wicked king who ~ed in evil living.* **4.** (para) har vurup harman savurmak, (zaman/para) israf etmek. ***e.a.- 1,2. brawl, fight, 3. carouse.***

Riot Act, *is.* **1.** İsyan Yasası: İngiltere'de 1715 'te yapılan ve izinsiz toplanarak dağılma emrine uymayan on iki kişi veya daha fazla topluluğu suçlu tutan yasa, **2. read the riot act** : azarlamak, paylamak, tekdir etmek; gürültünün kesilmesini emretmek; suçlamak, itham etmek. ***e.a.- 2. reprimand, censure.***

riot gun, *is.* isyan bastırma tüfeği, yaralamaktan ziyade korkutan kısa namlulu tüfek.

riotous, *sf.* **1.** isyankâr, isyan niteliğinde, isyan edici, baş kaldırıcı, **2.** isyan/kıyam eden, isyana katılan ayaklanan, baş kaldıran (kimse), **3.** sefih, ahlâksız, çapkın. *~ living.* **4.** cümbüşlü, gürültü ve çılgınca eğlence içinde geçen. *They spent a ~ night drinking and singing.* **5.** huzur bozucu, gürültülü patırtılı, şamatalı, sükûneti bozan. *~ laughter.* **6.** *k.d.* çok tuhaf/gülünç/ komik, **7.** *bk.:* **abundant, exuberant, 8. ~ly** : isyankârane, isyan edercesine; gürültü ile; sefih/ ahlâksız bir şekilde, çapkınca, **9. ~ness** : isyankârlık, asilik, baş kaldırma, ayaklanma; gürültücülük; sefahat, ahlâksızlık, çapkınlık. ***e.a.- 3. loose, wanton, dissolute, profligate, 4. boisterous, uproarious, disorderly, loud, 6. funny.***

riot squad, *is.* toplum polisi, ayaklanma ve isyanı bastıran polis ekibi.

rip[1], *f.* **ripped, ripping 1.** (hızla çekip) yırtmak, (şiddetle) parçalamak, parça parça etmek. **~ open**: yırtıp açmak, deşmek, karnını delmek, **2.** (keresteyi) dilmek, yarmak, kesmek, **3.** yırtılmak, parçalanmak, dilinmek, yarılmak, kesilmek, **4. ~ out** : (öfke, şiddet vb. ile) söylemek, bağırmak, (küfür) savurmak. *He ~ped out an oath.* **5.** *k.d.* (a) (hızla) atılmak/koşmak/ fırlamak. **~ along** : alabildiğine koşmak, (b) **~ into** : (bedenen/sözle) tecavüz etmek, üzerine atılmak, **6.** (hızla) vurmak/çarpmak, (tokat vb.) aşketmek, **7. ~ off** *argo* (a) çalmak, aşırmak, yürütmek, (b) soymak, soyup soğana çevirmek, fahiş ücret almak. *They really ~ped us off at that hotel.* (c) sömürmek, istismar etmek, dolandırmak, kandırmak. *The local shopkeepers were all trying to ~ off the tourists.* ***e.a.- 1. tear, slash, 2. saw, 3. split, 4. spit out, 5. (a) rush, (b) assail, 6. hit, 7. (a) steal, pilfer, (b) rob, steal, (c) exploit, fleece, swindle.***

rip[2], *is.* **1.** yarık, yırtık, **2.** girdap, anafor, **3.** *k.d.* ahlâksız/sefih/adî kimse, çapkın, hovarda, **4.** ihtiyar/işe yaramaz at. ***e.a.- 1. cut, laceration, rent, tear, 2. riptide, 3. libertine.***

R.I.P. = RIP, *[=requiescant in pace]* Allah rahmet eylesin, huzur içinde yatsın(lar).

riparian, *sf.* **1.** nehir kenarında bulunan, su kıyısında büyüyen, **2. ~ right** *huk.* sulama hakkı.

riparious, *sf.* su kıyısında yaşayan/ büyüyen (bitki/hayvan).

rip cord, *is.* **1.** paraşüt ipi, paraşütü açan kollu ip, **2.** balonu çabuk indirmek için gaz torbasını açan ip.

rip current, *is.* girdaplı akıntı.

ripe[1], *sf.* **riper, ripest 1.** olgun, olmuş, olgunlaşmış. *~ fruit/apple/corn.* **2.** yetişmiş, kemale ermiş, **3.** mükemmel gelişmiş, **4.** (manen) olgun(laşmış), kâmil, bilgili, akıllı. *I must ask someone of ~r judgment.* **5.** (beden ve zihni) geliştiren, olgunlaştıran. *of ~ years.* **6.** (zaman)

ilerlemiş. **a ~ old age** : ilerlemiş ihtiyarlık çağı, **7.** (fikir, plân vb.) (uygulamaya) hazır, tekemmül etmiş, (uygulama) zamanı gelmiş. **a plan ~ for execution** : uygulamaya hazır plân, **8.** hazır, müheyya. *The army is ~ for attack.* **9.** (zaman) uygun, elverişli, müsait. **I will tell her when the time is ~ (for it)** : Münasip bir zamanda (zamanı gelince) ona söyleyeceğim. *The time is ~ for a counter-attack/for war/for revolution.* **10.** eski ve lezzetli. *~ cheese.* **11.** *k.d.* (koku) keskin, nahoş, pis. *He smelled rather ~ and she moved away from him.* **12. ~ly** : olgunca, olgun bir şekilde, olgunlukla. ***e.a.- 1-3. mature, grown, aged, mellow, 6. advanced, 8. ready, 9. suitable, opportune, fit, auspicious, 10. mellow, 11. pungent, strong, unpleasant. k.a.- 1-3. unripe, immature. NOT:*** **RIPE** daha ziyade meyve, sebze, hububat vb. gibi yiyecekler için kullanılır: *a ripe harvest.* **MATURE**, canlılara uygulanır ve bedenen, ruhen ve manen olgunluk ifade eder: *a mature animal/tree. a mature person / judgment.* **MELLOW**, meyveler için kullanılır ve tam kemale ermiş, yumuşak, sulu, tatlı ve olgun demektir: *a mellow fruit, mellow flavor.*

ripe[2], *gl.f.* **riped, riping** *İsk.&Brit.- k.d. 1. bk.:* **cleanse**, *2.* (iyice/baştan başa/inceden inceye) muayene etmek, gözden geçirmek, incelemek, *3. bk.:* **search.**

ripen, *f.* **1.** olgunlaş(tır)mak, kemale er(dir)mek, **2.** mükemmelleş(tir)mek, hazırlamak, uygun/müsait hâle getirmek, **3.** (peynir vb.) bekleterek lezzet ve rayihasını artırmak, **4. ~er** : olgunlaştıran, kemale erdiren. ***e.a.- 1. mature.***

ripeness, *sf.* olgunluk, erginlik, kemal.

ripoff = rip-off, *is. argo* **1.** soygun(culuk), hırsızlık, soyma, aşırma. *30 dollars a ticket for that show is a ~.* **2.** sömürme, istismar (etme), aldatma, kandırma, hile (yapma), dolandırma, **3.** soyguncu, hırsız, **4.** fahiş fiyatlı, mal, **5.** adî/değersiz/tapon mal. ***e.a.- 2. exploitation, 3. thief.***

ripost = riposte, *is.&f.* **-posted, posting 1.** (kılıç oyununda) çabuk hamle (yapmak), hızlı karşılık (vermek), **2.** (söze/eyleme karşı) anî cevap (vermek), sür'atle ve zekice mukabele (etmek). ***e.a.- 2. retort.***

ripper, *is.* **1.** yırtıcı/ yırtan/parçalayan/kesen/dilen/yaran (şey/kimse), **2.** kesici/parçalayıcı alet, bıçkı, testere vb., **3. double ripper** *d.d.* çift kızak, **4.** *Brit.-argo* ince eleyip sık dokuyan kimse, dikkatli, müdekkik, inceleyici, işinin ehli ve becerikli kimse, son derece iyi/fevkalâde şey/kimse.

ripping, *sf.* **1.** yırtan, kesen, yaran, parçalayan, **2.** *Brit.-argo* mükemmel, çok güzel, harikulâde, âlâ, muhteşem, enfes. **I had a ~ good time** : Çok güzel/eğlenceli vakit geçirdim. **~ bar** *bk.:* **pinch bar.** ***e.a.- 2. excellent, splendid, fine, delightful.***

ripple[1], *f.* **-pled, -pling 1.** (sıvı yüzeyi) kırış(tır)mak, hafifçe dalgalan(dır)mak, **2.** dalgalanarak akmak, çağlamak, inip çıkarak gitmek. *The canoe ~d through the water.* **3.** (katı yüzey) pürüzlü/dalgalı olmak, **4.** (ses tonu/perdesi) dalgalanmak, yükselip alçalmak. *Laughter ~d over the audience.* **5.** dalgalı bir şekil vermek, **6.** (elbise/etek vb.) dalgalanarak yerde sürünmek. *Her dress ~d to the floor.* **7.** (haber vb.) çalkalanmak, dalga dalga yayılmak. *The news gradually ~d outwards.* **8.** keten tohumunu (tarakla) ayırmak. ***e.a.- 1. wave, undulate, purl, ruffle, curle, dimple.***

ripple[2], *is.* **1.** (sıvı yüzeyinde) kırışıklık, hafif dalga(lanma), **2.** (saç vb.) dalga(lanma), kıvrım, kıvrıntı, kıvırcık, **3.** *ABD* küçük çağlayan/şelâle, **4.** dalgalanan/yükselip alçalan şey. *a ~ of laughter. a ~ of conversation.* **5. ~ mark** *d.d.* kumda rüzgâr veya akarsuyun oluşturduğu iz, **6.** keten tarağı, keten tohumunu ayırmaya yarayan tarak.

rippler, *is.* **1.** tarakçı, keten tohumunu tarakla ayıran kimse, **2.** tarak, keten tarağı.

ripplet, *is.* küçük keten tarağı.

ripply, *sf.* **1.** hafif dalgalı, hâreli, kırışık, **2.** kırışan, ürperen, hafifçe dalgalanan, **3.** çağlayan (su gibi ses çıkaran).

ripproof, *sf.* yırtılmaz, dikişleri sökülmez.

riprap, *is.&f.* **-rapped, -rapping 1.** kırma taş, temel vb. için kullanılan taş parçaları, **2.** gayrimuntazam taş yığılarak yapılan temel veya duvar, **3.** taş yığmak, taş yığarak takviye etmek.

rip-roaring, *sf. k.d.* şen, neşeli, taşkın, kabına sığmayan, gürültücü. ***e.a.- riotous, boisterous.***

ripsaw, *is.* bıçkı, testere, hızar.

ripsnorter, *is. k.d.* **1.** çok heyecan veren/fevkalâde şey/kimse. *The finale was a ~ .* **2.** son derece kuvvetli/zorlu/cebbar/haşin kimse.

riptide, *is.* girdap dalgası, girdap yaratan dalga.

Ripuarian, *sf.&is.* IV. yy. da Ren nehri kıyılarında ve Köln civarında yerleşmiş Franklar veya bunların yasaları (ile ilgili).

Rip Van Winkle, *is.* çok eski kafalı kimse, Washington Irwing'in eserindeki yirmi yıl uyuduktan sonra uyanıp tamamen değişmiş bir dünya gören kahraman.

rise[1], *f.* **rose, risen, rising 1.** kalkmak, ayağa kalkmak. **to ~ from table** : sofradan kalkmak, **2.** (uyanıp) yataktan kalkmak, **3.** (saç vb.) dikleşmek, dimdik olmak. **My hair rose** : Saçlarım dimdik oldu, **4.** ayaklanmak, isyan etmek, baş kaldırmak. *People rose against the tyrant.* **5.** yükselmek. *The castle ~s in the distance. The barometer is rising.* **6.** (bitki) bitmek, büyümek, gelişmek, **7.** (yukarı) çıkmak, baş göstermek, **8.** gözükmek, meydana çıkmak/gelmek, hasıl olmak, **9.** (fırtına vb.) çıkmak, başlamak, **10.** (olay vb.) çıkmak, zuhur etmek, vuku bulmak, vukua gelmek. *A quarrel rose between them.* **11.** doğmak, neşet etmek, kaynaklanmak, çıkmak. *The river Rhine ~s in Switzerland.* **12.** yükselmek, yukarı çıkmak, terfi etmek. *The cliff ~s to 200 feet. He rose to the rank of general.* **13.** (güneş/ay) doğmak. *The sun ~s in the east.* **14.** dikilmek, (yukarı doğru) uzamak, çıkıntı yapmak, **15.** bayır/yokuş yukarı çıkmak, (meyil) dikleşmek. *The ground ~s here.* **16.** (ekonomi vb.) gelişmek, ilerlemek, artmak, çoğalmak, zenginleşmek, **17.** (balık) yem için su yüzüne çıkmak, **18.** *gen.* **~ to** : erişmek, ulaşmak, seviyesine çıkmak, becermek, başarmak. **to ~ to the occasion** : fırsattan yararlanmak, fırsatı kaçırmamak. **He didn't ~ to it** : Fırsatı kaçırdı, beceremedi. **19.** şenlenmek, neşelenmek, içi açılmak, ferahlamak. **Her spirit rose** : Maneviyatı kuvvetlendi, gönlü ferahladı. **20.** (öfkesi) kabarmak, kanı beynine çıkmak. *to feel one's temper rising.* **21.** (su seviyesi) yükselmek, (nehir) kabarmak/şişmek. *The river rose after the rain.* **22.** (hamur) kabarmak, mayalanmak. *Dough ~s.* **23.** (fiyat) yükselmek, (paha/rağbet) artmak, revaç bulmak. *prices are rising. Everything has risen in price.* **24.** değerlenmek, kıymetlenmek, değeri/kıymeti artmak/yükselmek. **25.** (humma vb.) şiddetlenmek, (renk) koyulaşmak, **26.** (ses) tizleşmek, şiddetlenmek, yükselmek. *Her voice rose to a shriek. The tone rose higher and higher.* **27.** (toplantı/gündem) kapatmak, ertelemek, son vermek, tatile girmek. **The House passed the bill before rising** : Meclis yasayı kabul ederek toplantıya son verdi. **Parliament will ~ next week** : Meclis gelecek hafta tatile giriyor. **28.** dirilmek, ölümden kurtulmak, ölüm yatağından kalkmak. **Did Christ really ~ from the dead?** Hz. İsa gerçekten dirildi mi? *mec.* postu yırtmak, **29.** yükseltmek, dikmek, **30.** *den.* ufukta gözükmek, **31. ~ above** : (a) umursamamak, kale almamak, önem vermemek, tenezzül etmemek, seviyesine inmemek, hiçe saymak, aldırış etmemek. *to ~ above an insult.* (b) (kusur vb.) yenmek, galebe çalmak. **to ~ above one's misfortune** : talihsizliği yenmek. ***e.a.- 1. get up, 4. rebel, revolt, 8. appear, 10. occur, happen, 11. originate, issue, begin, 12. ascend, mount, 14. extend, project, 16. succeed, advance, 22. swell, puff up, 31. (a) ignore, be indifferent (b) dominate, conquer. k.a.- 12. descend, 16. fail. NOT:*** **RISE** ve **RAISE** fiilleri çok defa yanlışlıkla eş anlamlı gibi kullanılırlarsa da, eş anlamlı değildirler. **RISE** fiili genellikle nesne almaz: *A person rises from a chair. The child rose from the ground.* **RAISE** fiili ise daima soyut veya somut bir nesne alır: *He raised his hat. He raised the child from the ground. He had raised a question.*

rise[2], *is.* **1.** kalkma, kalkış, **2.** (güneş vb) doğma, doğuş, yükseliş, **3.** (rütbe, servet, nüfuz, itibar vb) yükselme, yükseliş terfi, artış. **The ~ and fall of the Roman Empire** : Roma İmparatorluğunun yükselişi ve düşüşü. **4.** (su seviyesi vb) yükselme, yükseliş (miktarı), **5.** (fiyat/değer) artış, yükselme, pahalılaşma. **another ~ in food cost** : gıda fiyatlarında yeni bir artış. **a ~ in the cost of living** : hayat pahalılığı, **6.** *Brit. bk.:* **raise**[2], **7.** şiddetlenme, (sıcaklık derecesi vb) yükseliş, yükselme. **~ and fall** : yükseliş ve alçalış/düşüş. *The ~ and fall of the temperature is caused by the wind.* **8.** (ses) tizleşme, kuvvetlenme, **9.** *mim.* tavan yüksekliği, merdiven basamağı yüksekliği, **10.** çıkış, başlangıç, memba, kaynak, **11.** zuhur, meydana çıkma. *The ~ of a new talent.* **12.** (yukarı) uzantı (miktarı), **13.** bayır, yokuş, tümsek. *a ~ in the road. Sit at*

the top of a small ~. **14.** (balık) su yüzüne çıkış, **15. get/take a ~ out of** : *k.d.* (a) kışkırtmak, tahrik etmek, kızdırmak. *He got a ~ out of John by making a joke about his sister.* (b) (beklenen cevabı) hatırlatmak, ipucu vermek, **16. give ~ to**: doğurmak, üretmek, meydana getirmek, hasıl etmek, sebep olmak. *The use of drugs has given ~ to a lot of crime.* ***e.a.- 15. (a) provoke, (b) evoke, 16. originate, produce, cause.***

riser, *is.* **1.** (yataktan) kalkan. **to be an early/late ~** : erken/geç kalkmak. *He is an early ~.* **2.** merdiven basamağının düşey yüzü

rishi, *is.* (Hinduizm) âlim, şair.

risibility, *is.,ç.* **-ties 1.** *gen.* **risibilities** : gülebilme (yeteneği/eğilimi), şakadan/mizahtan anlama, **2.** kahkaha, gülme. ***e.a.- 2. laughter, hilarity.***

risible, *sf.* **1.** gülebilen, gülme tabiatında/ eğiliminde olan, tuhaf şeylere gülen, **2.** güldürücü, gülünç, tuhaf, komik. *We found the whole ceremony quite ~.* **3.** kahkaha+, gülme+. ***e.a.- 2. laughable, comical, ludicrous, funny, amusing.***

rising, *sf.&zf.&is.* **1.** yükselen, artan, doğan. *~ smoke.* **2.** kalkan, **3.** büyüyen, ilerleyen, gelişen, olgunlaşan, gelişme/büyüme çağında olan. **~ generation**: genç/yeni kuşak. **a ~ young actress**: geleceği parlak genç aktris, **4.** *ABD-k.d.* -den biraz fazla, -den ziyade, **5.** *ABD-k.d.* -e yaklaşan/yakın, hemen hemen ..., ... süren. **a lad ~ sixteen** : on altı yaşına yaklaşan delikanlı, **6.** isyan, ayaklanma, baş kaldırma, **7.** çıkıntı, tümsek, yükseklik, yüksek bir yer/şey, **8.** yükseliş. ilerleyiş, kalkınma, **9.** maya, hamuru kabartan şey, **10. ~ rhythm** : kuvvetlenen vezin: birkaç hafif heceden sonra kuvvetli hecelerden oluşan vezin. ***e.a.-3. growing, maturing, 5. almost, in approach of, well-nigh, 6. insurrection, rebellion, revolt, 7. projection, prominence.***

risk[1], *is.* **1.** tehlike, dokunca, şans, baht. **at ~** : tehlikede. *The disease is spreading and all children under 5 are at ~.* **at the ~ of**: ... pahasına, -yi göze alarak. **He saved my life at the ~ of losing his own** : Kendi hayatını kaybetmeyi göze alarak beni kurtardı. **run/take ~s/a ~** : tehlikeye atılmak, tehlikeyi/zararı göze almak. *You are running a big ~ in trusting him.* **2.** (sigorta) (a) risk, riziko, kayıp/hasar/zarar olanağı. **at your ~** : zarar ve ziyan size ait (olmak üzere), zarar ve tehlikenin sorumluluğu size ait, (b) bu olanağın mertebesi, (c) sigorta şirketinin kaybedebileceği miktar, (d) (riziko arz eden) sigortalı, sigorta edilen kimse/şey, (e) sigorta şirketinin yükümlülüğü. *take ~ on a cargo.* **3. ~ capital** : riskli bir işe yatırılan sermaye. ***e.a.- 1. venture, peril, jeopardy, hazard, danger, 3. venture capital.***

risk[2], *gl.f.* **1.** tehlikeye atmak/maruz bırakmak, tehlikeyi/ölümü/zararı göze almak. *to ~ one's life to save another.* **2.** bahta bırakmak, cesaret edip girişmek, cür'et etmek, tehlikeli/sonu şüpheli işe atılmak. *He ~ed his parents' anger by marrying me.* ***e.a.-1. imperil, endanger, hazard, jeopardize, 2. dare, venture upon.***

risky, *sf.* **1.** tehlikeli, dokuncalı, riskli, rizikolu, zarar ve ziyan olasılığı fazla, **2.** açık saçık, müstehcen. *a ~ story.* **3. riskily** : tehlikeyi/ riski göze alarak, **4. riskiness :** risk, tehlike, tehlikeli oluş, zarar ve ziyan olasılığı. ***e.a.- 1. hazardous, perilous, precarious, chancy, 2. bk.:*** **risqué.**

Risorgimento, *is. It.* İtalya'da hürriyet ve birlik hareketi (1750-1870).

risotto, *is.* etli, baharatlı ve peynirli pirinç pilâvı.

risqué, *sf.* uygunsuz, müstehcen, açık saçık, edebe aykırı, ayıp. *a ~ story /joke/ play.* *y.a.- off-color, racy, ribald, suggestive, bold, daring, indecent, obscene, pornographic, vulgar, spicy.*

rissole, *is.* kıymalı yufka böreği.

rissolé, *sf. Fr.* yağda kızartılmış.

risus, *is.* gülme, gülüş, sırıtma. **~ sardonicus** : sayrılı sırıtma: tetanos vb. gibi hastalıklarda yüz kaslarının kasılıp sırıtır gibi görünmesi.

ritardando, *sf.&is.,ç.* **-dos** *müz.* gittikçe yavaşlayan (tempo).

rite, *is.* **1.** ayin, dinsel tören. *funeral ~s.* **2.** töre, örf, âdet, alışılmış ve toplumda süregelen davranış ve eylemler. *The ~ of the 10 a.m. coffee break.* **3. ~ of passage** : dönüm noktası (töreni): düğün, evlenme töreni vb. gibi kişinin yaşamında önemli törenler. ***e.a.- 1. ceremony, observance, form, 2. custom.***

ritornello, *is., ç.* **-los/-li 1.** ara müziği, XVII. yy. operalarında arya/sahne/perde aralarında çalınan orkestra müziği, **2.** tekmil orkestra tarafından çalınan pasaj.

ritual[1], *is.* **1.** ayin, dinsel tören, dinî merasim, **2.** ayin kitabı, **3.** topluca ayinlerde uyulan kurallar, **4.** töre, örf, âdet, alışılmış kurallar. ***e.a.- 1. bk.: ceremony.***

ritual[2], *sf.* **1.** ayin+, dinsel tören+, ayin esnasında yapılan. *a ~ dance.* **2.** töresel, örf ve âdetlerle ilgili. *~ laws.* **3.** âdet edinilmiş, âdet hükmünde, alışılmış, toplumda süregelen, **4. ~ly** : ayin olarak, ayin şeklinde, ayin gereğince, **5. ~ murder** : ayin/dinsel tören esnasında bir insanı (ilâhlara) kurban etme. ***e.a.- 1. ceremonial, formal, sacramental. k.a.- 1. informal***

ritualisation/ritualise, *Brit. bk.:* **ritualization/ritualize.**

ritualism, *is.* **1.** ayinlere/ dinsel törenlere bağlılık/ çok önem verme, **2.** ayin ve dinsel törenlerin incelenmesi.

ritualist, *is.* **1.** ayinci, ayinleri/dinsel törenleri yöneten kişi, **2.** ayin ve dinsel törenlere çok bağlı kimse, **3. ~ic** : ayin+, ayin şeklinde yapılan, ayine çok bağlı; töresel, **4. ~ically** : ayin gereğince, ayin şeklinde.

ritualize, *f.*, **-ized, -izing 1.** ayinleştirmek, ayin/dinsel tören şekline sokmak, **2.** ayin ve dinsel törenlere çok bağlı olmak/çok önem vermek, **3.** ayin yapmaya mecbur etmek, **4. ritualization**: ayinleştirme, ayin/dinsel tören şekline sokma; ayin ve dinsel törenlere çok bağlı olma; ayin yapmaya mecbur etme.

ritz, *is. argo* **1.** aşırı gösteriş, caka, fiyaka, **2. put on the ~** : gösterişli/lüks hayat sürmek, zenginliğini/servetini herkese göstermeye çalışmak.

ritzy, *sf.* **ritzier, ritziest** *ABD-argo* **1.** aşırı gösterişli, cakalı, fiyakalı, lüks, zarif, şatafatlı, mutantan, tantanalı, **2. ritzily** : aşırı gösterişle, şatafatla, caka/fiyaka /tantana ile, **3. ritziness** : aşırı gösteriş, caka, fiyaka, lüks, tantana, şatafat. ***e.a.- 1. swanky, elegant, smart, classy, snobbish, posh, fashionable.***

rivage, *is. (eski)* kıyı, kenar, sahil. ***e.a.- bank, shore, coast.***

rival[1], *sf.&is.* **1.** rakip, rekabet eden (kimse). *The ~ company/store.* **2.** eş, denk, aynı ayarda şey. **Her beauty has no ~** : Güzelliğinin eşi yoktur. **a stadium without a ~** : eşsiz /eşi bulunmaz bir stadyum, **3. ~less** : rakipsiz, eşsiz. ***e.a.- 1. bk.: opponent.***

rival[2], *f.* **- valed, -valing** veya *Brit.:* **-valled, -valling** *(eski)* rekabet etmek, rakip olmak/çıkmak, eş/denk olmak. *The sunset ~ed the sunrise in beauty.* ***e.a.- compete.***

rivalrous, *sf.* rakip, rekabet eden, yarışan. ***e.a.- competitive.***

rivalry, *is., ç.* **-ries** rakiplik, rekabet, yarışma. *international ~ in sport. I don't want to enter into ~ with you over Rosa, she's not worth it.* ***e.a.- competition, emulation, opposition, antagonism, jealousy***

rive, *f.* **rived, rived/riven, riving 1.** yırt(ıl)mak, parçala(n)mak, **2.** yar(ıl)mak, çatla(t)mak. *rocks riven by fire.* **3.** (duyguları/kalbi) incitmek, gücendirmek, yaralamak, kırmak. *Her heart was riven by sorrow.* ***e.a.- 1. tear, rend, 2. split, cleave, 3. harrow, distress.***

riven, *sf.* **1.** yırtılmış, parçalanmış. *a country ~ by deep divisions of race and ideology.* **2.** yarılmış, çatlamış, **3.** yarık, yırtık, çatlak, **4.** *bk.:* **rive** (pp).

river, *is.* **1.** nehir, ırmak. *to go swimming in the ~. the ~ Amazon.* **2.** akış, akıntı, nehir gibi akan şey. *a ~ of lava. ~s of tears. ~s of blood flowed during the war.* **3.** *astr. b.h.* Irmak *(Eridanus)* burcu, **4.** yırtan/parçalayan/yaran kimse, **5. sell s.o. down the ~** : yanıltmak, ihanet etmek, terk etmek, bırakıp gitmek. *She sold me down the ~.* **6. up the ~** *: argo* hapise, hapiste. **to send up the ~** : hapsetmek, kodese tıkmak. ***e.a.- 5. betray, desert, mislead, deceive, 6. to/in prison.***

riverbank, *is.* nehir/ ırmak kıyısı, nehir yatağının iki yanındaki eğik arazi.

river basin, *is. coğ.* nehir havzası: bir nehrin sularını boşalttığı bölge.

riverbed, *is.* nehir yatağı.

riverboat, *is.* nehir gemisi.

river carpsucker, *is. zool.* nehir sazanı *(Carpiodes carpio).* Orta ve G Amerika nehirlerinde yaşar.

riverfront, *is.* nehir semti: şehrin nehri gören mahalleleri.

river-god, *is.* ırmak tanrısı.

riverhead, *is.* nehir kaynağı/membaı.

river horse, *is.* su aygırı. ***e.a.- hippopotamus.***

riverine, *sf.* **1.** nehir+, ırmak+, **2.** nehir/ ırmak kenarında bulunan/yaşayan, **3.** nehir/ ırmak gibi, nehre/ırmağa benzer.

riverman, *is., ç.* **-men 1.** nehir kıyısında oturan/çalışan adam, **2.** nehirde kütükleri süren adam, **3.** nehir gemisi tayfası.

river mussel, *is. zool.* ırmak midyesi *(Unio).*

riverside, *is.&sf.* **1.** nehir/ırmak kıyısı/kenarı, **2.** nehir kıyısına yakın, nehir kıyısında bulunan.

river warbler, *is. zool.* ırmak öteğeni *(Locustella fluviatilis).*

riverward = riverwards, *is.&zf.* nehre doğru, nehre bakan. *the door on the ~ side.*

rivet, *is.&gl.f.*, **-eted, -eting** (veya *Brit.:* **-etted, -etting**) **1.** perçin(lemek), perçin ile tutturmak. *He ~ed the metal sheets to the ship's bottom.* **2.** (çivi vb başını) çekiçle vurarak ezmek/yassıltmak, **3.** sağlamlaştırmak, tespit etmek, **4.** dikkatle bakmak, dikkatle gözlerini bir noktaya dikmek. **~ one's eyes** : (perçinlenmiş gibi) gözlerini (bir noktadan) ayırmamak. *My eyes were ~ed on the gun she was holding.* **5.** (bir kimsenin dikkatini/ilgisini) çekmek, ilgi uyandırmak. *The strange sound ~ed the attention of a passing policeman.* **6.** (birbirine) bağlamak, bağlı tutmak. *They ~ed these feelings tightly together.* ***e.a.- 1,3. fasten, fix, 1,2. clinch.***

riveter, *is.* perçinci, perçinleyen, perçin yapan, perçin ustası.

rivière, *is., ç.* **rivières** *Fr.* elmas (veya başka mücevher) gerdanlık (çoğunlukla birkaç dizi).

rivulet, *is.* derecik, çırçır, küçük su akıntısı.

rix-dollar = rigsdaler = rijksdaalder, *is.* (takriben 1 dolar değerinde) eski Danimarka, Almanya, Hollanda gümüş lirası.

riyal, *is.* riyal, Suudi Arabistan lirası, 20 kuruş. **rial** *ş.d.y.*

rms = r.m.s. = root mean square.

Rn., *kim.* radon.

R.N. = **1.** registered nurse, **2.** *Brit.* Royal Navy.

RNA, *bio-kim. Bk.:* **ribonucleic acid**

roach[1], *is.* **1.** hamam böceği, **2.** *argo* izmarit, özellikle çok kısa meruvana sigarası ucu. ***e.a.- 1. cockroach.***

roach[2], *is., ç.* **roaches/roach** *zool.* **1.** çamçak, bir tür sazan *(Rutilus rutilus),* **2.** kızılgöz *(Lepomis).*

roach[3], *is.&f.* **1.** kare yelkenin eğri kesilen üst kenarı, **2.** (atın yelesini) kırpmak, kesmek. **3. ~ back** : eğri/çukur sırt (özellikle at sırtı).

road, *is.* **1.** yol, sokak, şose, oto yolu. *They took the ~ that led up the hill. There are shops just down the ~.* **2.** (çare/vasıta anlamında) yol. *a ~ to peace.* **3.** *gen.* **~s** veya **roadstead**: *(den.)* kıyıda gemilerin demirleme yeri, **4.** maden tüneli, **5. ~ agent** : *ABD (eski)* yolkesen, eşkiya, haydut, **6. ~ cart** : iki tekerlekli binek arabası, **7. ~ company** : gezici tiyatro, **8. ~ gang** : (a) yol işçileri, yol inşa/tamir ekibi, (b) *ABD* yol tamirinde kullanılan mahpuslar, **9. ~ hog** : bütün yolu işgal eden şoför/arabacı, **10. ~ machine** : yol düzeltme makinası, **11. ~ map** : kara yolları haritası, **12. ~ metal** *Brit.* mıcır, kırma taş, yol yapımında kullanılan kırık taş, **13. hit the ~** : *argo* yola koyulmak, yola çıkmak, seyahate başlamak, **14. one for the ~** : son kadeh, son içki, bir ziyafetten/meyhaneden ayrılırken son içilen içki, **15. on the ~** : (a) gezici, gezginci, seyyar (satıcı), (b) (tiyatro kumpanyası vb) gezide, tur yapmakta, **16. Out of the ~** ! Yoldan çekil! Destur! **17. take to the ~ = take the ~** : (a) yola çıkmak, seyahate/tura başlamak, (b) (eski) serseri/haydut/eşkiya olmak, yol kesmek. ***e.a.- 1. street, highway, highroad, turnpike, lane, 2. way, course. Hom.- rode.***

roadability, *is.* yola elverişlilik: otomobilin her türlü yolda rahat/sarsıntısız gitme kabiliyeti.

roadbed, *is.* **1.** yol temeli, yol yatağı, **2.** yol malzemesi.

roadblock, *is.&gl.f.* engel, mania, barikat, yolu kapayan/geçmeyi önleyen şey. *A ~ was set up to stop the car thief.* **2.** engellemek, mani olmak, yolu kapamak, barikat kurmak, **3.** ilerlemeyi/amaca ulaşmayı güçleştiren şey, engel.

roadeo, *is. ABD* kamyon (şoförleri) yarışı.

roadhouse, *is., ç.* **-houses** kervansaray, yol üzerinde şehirden uzak lokanta/gece kulübü/otel vb.

roadrunner, *is. zool.* koşankuş *(Geococcyx californianus):* G ABD'de bulunan ve çok hızlı koşan uzun kuyruklu guguk kuşu. **chaparral bird, chaparral cock, chaparral hen** *d.d.*

roadshow = road show, *is.* **1.** gezici tiyatronun verdiği temsil, **2.** günde yalnız iki defa oynatılan, koltukları numaralı sinema filmi.

road-show, *is.&f.* **1.** gezici tiyatro temsili+ (vermek), **2.** (günde iki defa) film göstermek.

roadside, *sf.&is.* yol kenarı+, yol kenarında olan/bulunan.

roadstead, *is. den.* (liman dışında) mahfuz demirleme yeri.

roadster, *is.* **1.** yol taşıtı: üstü açık, iki, üç kişi alabilen küçük otomobil, **2.** beygir, binek atı, **3.** bisiklet.

road test, *is.* **1.** yol denemesi: otomobilin yolda sürülerek denenmesi, **2.** (şoförlük ehliyeti alacaklar için) yol sınavı, yolda araba sürme sınavı.

roadway, *is.* **1.** yol geçen arazi, **2.** yol, yolun taşıt geçen kısmı.

roadwork, *is.* (yol üzerinde) koşu, boksörlerin temrin için yaptıkları uzun mesafe koşusu.

roadworthiness, *is.* yola dayanma.

roadworthy, *sf.* yola dayanıklı.

roam, *is.&f.* gezinme(k), gezme(k), dolaşma(k), gezinti, yürüyüş. *to ~ through a forest. to ~ about the world.* ***e.a.-*** *stroll, stray, prowl, ramble, range, rove.* ***NOT:*** **ROAM**, maksatsız ve gayesiz, belki sırf merak saikasıyla, eğlenmek için geniş bir alanda gezinmektir. *Troubadors roamed throughout medieval Europe.* **RAMBLE**, keza maksatsız ve sırf gönül eğlendirmek için, fakat dar bir bölgede gezinti yapmaktır: *We rambled through shopping district.* **RANGE**, oldukça geniş, belirli bir bölgede bir şey araştırarak dolaşmaktır: *Cattle range over the plains.* **ROVE**, belirli bir maksatla, bir şey peşinde dolaşmak demektir: *Bandits rove through those mountains.*

roamer, *is.* gezgin, gezici, gezinen kimse

roan, *sf.&is.* **1.** demir kırı/mercan kırı donlu (at). *a ~ horse/calf.* **2.** sahtiyandan yapılmış, **3. roan leather** *d.d.* meşin, marokene benzer koyun derisi, bu deriden yapılmış kitap cildi, **4. red ~** : kula.

roar[1], *f.* **1.** kükremek. *The lion ~ed.* **2.** kahkaha atmak, kahkaha ile gülmek. *to ~ a joke.* **3.** (top) gümbürdemek, (gök) gürlemek, **4.** (otomobil, motor vb) uğuldamak, gürültü etmek. *The automobile ~ed away. The train ~ed past us.* **5.** hırıldamak, hırıltılı nefes almak/solumak, **6.** bar bar bağırmak, haykırmak, bağırarak/haykırarak söylemek. *to ~ denials. The crowd ~ed its disapproval. ~ out an order.* **7.** homurdanmak. *to ~ oneself hoarse.* ***e.a.-*** *1. yell, cry, 3. resound, boom, 6. bellow, bawl, howl.*

roar[2], *is.* **1.** kükreme, kükreyiş, **2.** gürleme, gürleyiş, **3.** gümbürdeme, gümbürtü, gürültü, uğultu. *The ~ of the surf/of the wind.* **4.** bağırma, haykırma, haykırış, feryat, **5.** kahkaha. **~s of laughter**: gürültülü kahkahalar. **set the table in a ~** : sofrada herkesi gülmekten katıltmak, **6.** homurdanma, homurtu, hırıldama, hırıltı. ***e.a.-*** *1&2. bellow, boom, bray, 4. cry*

roarer, *is.* **1.** kükreyen/gürleyen/ uğuldayan/ gürültü yapan/bağıran/haykıran (kimse/şey), **2.** hırıldayan/hırıltılı soluyan at.

roaring[1], *is.* **1.** *bk.:* **roar**[2] **2.** *vet. patol.* (atlarda) nefes darlığı, hırıltılı soluma (hastalığı).

roaring[2], *sf.* **1.** kükreyen, gürleyen, gümbürdeyen, gürültülü, çınlatan. **~ applause** : ortalığı çınlatan alkış, **2.** cayır cayır yanan (ateş). *~ fire.* **3.** hızla gelişen/genişleyen, çok kârlı. *He did a ~ business selling souvenirs.* **4. ~ boy** : gürültücü zorba/kabadayı/külhanı, sokak serserisi (İngiltere'de Elizabeth-Jacob devrinde geçenleri haraca kesen serseriler), **5. ~ forties** : dalgalı okyanus: okyanusların 40 -50 K ve G enlemleri arasındaki bölgesi, **6. ~ly** : kükreyerek, gürleyerek, gümbür gümbür, (ateş) cayır cayır, hızla gelişerek/genişleyerek. ***e.a.-*** *3. booming, thriving.*

roaring[3], *zf.* aşırı, son derece, haddinden ziyade. *~ drunk. He was ~ hungry.* ***e.a.-*** *extremely, very.*

roast[1], *f.* **1.** kızart(ıl)mak, kızarmak. *to ~ chestnuts.* **2.** (kahve vb.) kavur(ul)mak. *to ~ coffee. ~ed coffee beans.* **3.** kebap etmek/olmak, ateşte piş(ir)mek. *~ a potato in ashes. to ~ meat.* **4.** çok fazla ısıtmak/ısınmak, kavur(ul)mak. *I was ~ing under the sun. The sun no longer ~ed the valley.* **5.** *metal.* fırınlamak, tavlamak, maden cevherini hava ile temasında oksitlenecek şekilde ısıtmak. *to ~ a metal ore.* **6.** (ellerini) ateşte ısıtmak, ısınmak, **7.** *k.d.* şiddetle/insafsızca eleştirmek, gülünç/maskara/kepaze etmek, rezilini çıkarmak, alay etmek. *Films have been ~ed by most critics.* ***e.a.-*** *1. bake, 4. heat, 7. ridicule, make fun of.*

roast[2], *is.* **1.** kızartma, kızartılmış et, rosto, kebap, **2.** kızartmalık/rostoluk et, **3.** kavrulmuş/kızartılmış şey, **4.** kızartma/kavurma (işi), **5.** *k.d.* şiddetli eleştiri, **6.** kebaplı gezinti: kıra gidip kebap yapma. *a corn ~* : mısır kızartılıp yenilen gezinti.

roast[3], *sf.* **1.** kızartma+, kızartılmış. **~ beef** : rosto, sığır eti kızartması, **2.** kavrulmuş. ***e.a.-*** *roasted.*

roaster, *is.* **1.** tava, kızartma/kavurma kabı, **2.** kızartmalık (tavuk, kuzu, domuz vb), **3.** kızartan/ kavuran kimse.

roasting, *sf.* **1.** kızartmalık, kızarmaya elverişli, kızartmak için kullanılan, **2.** kavurucu, yakıcı, çok sıcak. *a ~ July.* **3. ~ ear** : (a) kızartmalık mısır (koçanı), (b) *G ve orta ABD* kaynatılacak mısır koçanı, **4. ~ly** : kızartarak, kavurarak, kızartma şeklinde. ***e.a.-*** *2. scorching, exceedingly hot.*

rob, *f.* **robbed, robbing 1.** soymak, çalmak, başkasının parasını/malını zorla elinden almak. *He was ~bed of all his money.* **2.** (hakkından/malından) mahrum etmek. *They ~bed the family of the inheritance.* **3.** (ev/dükkân/banka vb.) soymak, yağma/talan etmek. *Bandits ~bed the bank.* **4.** hırsızlık/soygunculuk/yağmacılık yapmak, **5. ~ Peter to pay Paul** : birinden çalıp ötekine vermek, birini korumak/kayırmak için başkasının hakkını yemek. ***e.a.- 1-4.*** *steal, burglarize, 2. deprive, 3. loot, plunder, rifle, pillage, sack.*

robalo, *is. ç.* **-los/-lo** *zool. bk.:* **snook** (1).

roband= robbin= robin, *is. den.* yelken bağlama ipi (yelkeni seren direğine bağlar). **rope band** *d.d.*

robber, *is.* soyguncu, hırsız, haydut, eşkıya, şaki, yol kesen. ***e.a.-*** *bandit, burglar, thief.*

robber baron, *is. ABD* sömürücü zengin: XIX. yy. da halkı sömürerek, rüşvet ve her türlü yasa dışı yollardan büyük servet yapmış sermayedar/ sanayici.

robber fly, *is. zool.* avcı sinek *(Promachus vertebratus):* hızlı uçan, iki kanatlı bir tür sinek.

robbery, *is. ç.* **-beries 1.** soygun(culuk), hırsızlık, adam soyma, hırsızlık yapma, hayduluk, eşkıyalık, yol kesme, **2.** *huk.* (başkasının malını zorla/tehditle) gasp etme. *bk.:* **theft, 3. armed ~** : silâhlı soygunculuk, **4. highway ~**: eşkiyalık, haydutluk, yol kesme. **to commit highway ~** : eşkiyalık/haydutluk yapmak, yol kesmek. ***e.a.- 1.*** *plunder, pillage, theft, burglary.*

robe[1], *is.* **1.** cübbe, kisve, resmî elbise, kaftan. **~ of honor** : kaftan, hil'at, **2.** uzun elbise, sabahlık, banyo robu, **3.** fistan, entari, süslü kadın elbisesi, **4. ~s** : elbise, kostüm, giysi. **~s of state** : resmî ve uzun hükümdar giysisi. *the king's ~ of state.* **5.** kürk atkı, şal vb. *a lap ~ . He had a ~ over his lap.* **6. the ~ = the long ~** *: Brit.* hukukçuluk, avukatlık, yargıçlık, adlî meslek.

robe[2], *f.* **robed, robing** (cübbe/ kaftan vb) giy(dir)mek. ***e.a.-*** *dress, clothe, array*

robe-de-chambre, *is., ç.* **robes-de-chambre** *Fr.* sabahlık, robdöşambr.

robin, *is.* **1.** *zool.* nar bülbülü *(Erithacus rubecula):* küçük, göğsü kırmızı bir kuş (Avrupa), **2.** *zool.* kızılgerdan, kızılardıç kuşu *(Turdus migratorius):* göğsü ve karnı kızıl kahverengi bir kuş (Amerika). **robin redbreast** *d.d.* **3.** *den. bk.:* **roband, 4. round ~** *: bk.:* **round, 5. rufous bush ~** : kızılçalı bülbülü.

Robin Goodfellow, *is. Brit.* yaramaz peri **Robin Hood**, *is. Brit.* zenginleri soyup fakirlere yardım eden İngiliz haydudu.

robin's-egg blue, *is.* açık yeşil, yeşilimsi açık mavi.

roble, *is. bot.* **1.** (Kaliforniya'da yetişen) akmeşe *(Quercus lobata),* **2.** kayıngillerden herhangi bir meşe.

roborant, *sf.&is. med.* **1.** kuvvetlendirici, **2.** kuvvet ilâcı. ***e.a.-*** *1. strengthening, 2. tonic*

robot, *is.* **1.** robot, adamsıl makine, **2.** emirleri düşünmeden yerine getiren duygusuz ve vicdansız kimse, **3.** insan gibi yetenekli ve marifetli otomatik makine, **4. ~ bomb = buzz bomb :** robot bomba, roketle hareket eden, jiroskopla yönetilen kanatlı bomba (genellikle yerden atılır), **5. ~ic = ~istic :** robot+, robot gibi, robota özgü, **6. ~ism :** robotluk, robot gibi hareket etme, duygusuzluk, düşüncesizlik, **7. ~like :** robot gibi, robota benzer, robotumsu.

robotics, *is.* robotçuluk: sanayide (seri imalâtta vb.) robotları bilgisayarla yönetip insan gibi çalıştırma tekniği.

robust, *sf.* **1.** gürbüz, sağlam, dinç, güçlü kuvvetli. *He has two ~ sons. I'm in ~ health. The once ~ economy now lies in ruins.* **2.** sağlam yapılmış. *His ~ frame.* **3.** kuvvetlendirici, kuvvet isteyen. *~ exercise. ~ work.* **4.** kaba, kaba saba, gürültülü, taşkın, ilkel, iptidaî. *the ~ drinkers and dancers.* **5.** nefis, doyurucu, zengin. *The ~ flavor of freshly brewed coffee.* **6. ~ly :** gürbüzce, sağlamca, dinç/güçlü kuvvetli bir şekilde, **7. ~ness :** gürbüzlük, sağlamlık, dinçlik. ***e.a.- 1.*** *strong, powerful, sound, healthy, hardy, vigorous,* ***4.*** *coarse, rough, rude, boisterous,* ***5.*** *rich, full-bodied.*

robustious, *sf.* **1.** gürbüz, sağlam, dinç, güçlü kuvvetli, **2.** kaba, kabadayı, kaba saba, basit, ilkel, iptidaî, (ancak şaka için kullanılan eski bir kelime), **3. ~ly :** gürbüzce, sağlamca; kabaca, basitçe, ilkel bir şekilde, **4. ~ness :** gürbüzlük, sağlamlık, dinçlik, güçlü kuvvetlilik; kabalık, basitlik, ilkellik. ***e.a.- 1.*** *robust, strong, sturdy, stout,* ***2.*** *rough, rude, boisterous, coarse.*

roc, *is.* (masallardaki) anka kuşu.

rocambole, *is. bot.* Avrupa pırasası *(Allium scorodoprasum):* yemeklere lezzet vermekte kullanılır.

Roche limit, *is.* Roş sınırı: doğal uydunun yörüngede kalabileceği en az yükseklik.

Rochelle salt= potassium sodium tartrate, *is. kim. ecz.* Roşel tuzu: KNaC4H4O6.4 H2O. Aynaları sırlamakta, müleyyin ve hamur kabartıcı olarak kullanılır.

roche moutonnée, *is., ç.* ***roches moutonnées*** *Fr. jeo.* pamuk kaya: buzulların kaypak ve yuvarlak bir biçim verdiği kaya.

rochet, *is.* piskopos cübbesi (beyaz).

rock[1], *is.* **1.** kaya. *I sat down on the ~.* **2.** *jeo.* kayaç. *igneous ~ :* indifaî kaya(ç), **3.** kaya parçası, taş yığını. *building that stand upon ~ .* **4.** taş. *throw ~s at the teacher.* **5.** kaya gibi/ kayaya benzer şey, **6.** sağlam temel, güvence, dayanak. *The Lord is my only ~ :* Tek güvencem Allahtır. **7.** *Brit.* akide şekeri, **8.** *argo* (a) elmas, (b) mücevherat, **9. as firm/steady/solid as a ~ :** (a) kaya gibi sağlam, (b) güvenilir, itimada şayan, **10. be on the ~s :** (a) kaya üzerinde oturmak, (b) kötü/tehlikeli bir durumda olmak, **11. on the ~s :** *k.d.* (a) mahvolmuş, harap olmuş, sarsıntıda. *Their marriage is on the ~ .* (b) iflâs etmiş, meteliksiz, yoksul, (c) buzlu (fakat soda/su katılmamış) viski. **Scotch on the ~s :** buzlu viski, **12. run upon the ~s = strike the ~s :** (gemi) kayaya bindirmek, kayalığa çarpmak, **13. see ~s ahead :** ileride tehlike/engel görmek/sezmek, **14. the Rock :** Cebelitarık. ***e.a.- 8.*** *(a) diamond, (b) gem,* ***9.*** *(a) ruined, (b) bankrupt, destitute.*

rock[2], *f.* **1.** salla(n)mak. *Ship ~ed by the waves. To ~ oneself in one's chair.* **2.** sars(ıl)mak, şiddetli heyecan/teessür vb. duy(ur)mak, sersemle(t)mek, şaşkına çevir(il)mek. *The earthquake ~ed the house. The news of President's murder ~ed the nation.* **3.** (maden cevheri/kum) yıka(n)mak, **4. rock-'n'-roll** *d.d.:* sallan yuvarlan dansı oynamak, **5.** (beşikte) sallamak, ırgalamak, sallayıp uyutmak. *to ~ a cradle. to ~ a baby to sleep.* **6.** teskin etmek, sakinleştirmek, ümit/güvence vermek, **7. ~ the boat :** ortalığı karıştırmak, telâşa/velveleye vermek, zorluk/müşkilât çıkarmak, birliği/beraberliği sarsmak. *Even if you don't agree with me, you mustn't ~ the boat at this difficult time.* ***e.a.- 1.*** *swing, sway,* ***2.*** *shake, stun, daze,* ***3.*** *cradle,* ***6.*** *lull*

rock[3], *is.* **1.** salla(n)ma, sars(ıl)ma, sallantı, sarsıntı. *The gentle ~ of the boat.* **2. rock-'n'-roll** *d.d.:* sallan yuvarlan dansı/müziği, **3.** *bk.:* **striped bass, 4.** *müz.* rok müziği: kuvvetli tempolu, yeknesak ve gürültülü bir müzik, **5.** öreke, **6.** örekedeki yün/keten. ***e.a.- 5.*** *distaff.*

rockabilly, *is.* rok ve halk müziğinin karışımı.

rock-and-roll(er), *is. bk.:* rock-'n'-roll(er)

rock and rye, *is.* meyvalı ve şekerli viski (hazır içki).

rockaway, *is.* payton.

rock barnacle, *bk.:* **barnacle.**

rock bass, *is. zool.* **1.** kaya balığı, kaya levreği *(Ambloplites rupestris):* ayı balığı familyasından bir tatlı su balığı (ABD'de bulunur), **2.** *bk.: striped bass.*

rock bottom, *is.* dip, taban, en alt düzey. **Prices hit ~ ~ :** Fiyatlar en alt düzeye indi.

rock-bottom, *sf.* en düşük, en az, dip, taban, en alt, en aşağı. *~ prices.* ***e.a.- extremely low.***

rock-bound, *sf.* **1.** kayalık, kayalarla çevrili. *a ~ coast.* **2.** ulaşılmaz, erişilmez. ***e.a.- rocky.***

rock brake, *is. bot.* kaya eğreltisi *(Pellaea).*

rock candy, *is.* akide şekeri.

rock cod, *is. zool.* kaya mezgiti *(Sebastodes mystinus):* Doğu Pasifik kıyılarında bulunan bir tür balık.

rock cork = rock leather, *is.* bir tür asbest.

Rock Cornish (hen), *is. zool.* kaya korniş: korniş ve beyaz plimut melezi ufak bir tavuk cinsi.

rock crystal, *is.* necef taşı, renksiz saydam kuvars.

rock dove = rock pigeon, *is. zool.* kaya güvercini *(Columba livia):* evcil güvercinlerin atası yabanî güvercin.

rocker *is.* **1. runner** *d.d.* beşik ayağı: beşik veya sallanan sandalyenin kavisli ayağı, **2.** *bk.:* **rocking chair**, **3.** sallanan nesne, sallanma hareketi yapan parça, **4.** bakır levhalara pürüz yapmakta kullanılan kenarı dişli çelik levha, **5. cradle** *d.d.* maden cevheri yıkayıcısı, **6.** *bk.:* **rocking horse**, **7. rock shaft, rocker shaft** *d.d.* sallanır mil/şaft **8. ~ arm**: sallanma düzeni kolu, **9. ~ cam** : sallanır kam, vargel kolu, **10. off one's ~** *argo* kaçık, deli, dengesiz, çatlak, kafadan sakat. *She went off her ~ , and had to be put away.* ***e.a.- 10.*** *insane, crazy.*

rockerthon *is. Cnd.* (sandalyede) sallanma mukavemet yarışı (Quebec'te revaçtadır).

rockery *is., ç.* **-ries** kayalık bahçe, taş yığınından yapılmış çiçeklik. **rock garden** *d.d.*

rocket[1] *is.* **1.** havaî fişek, **2.** roket, füze, tepkili mermi, (roketle hareket eden) uzay aracı/gemisi, **3.** *Bk.:* **rocket engine**, **4.** *bot.* (a) roka *(Eruca sativa):* salatası yapılan bir sebze. (b) haçlıgiller familyasından beyaz, mor güzel kokulu çiçekler açan bitki *(Hesperis),* (c) ABD'de yetişen zararlı bir ot *(Barbarea vulgaris),* **5. get a ~** : azarlanmak, azar işitmek, papara yemek, **6. give s.o. a ~** : birini şiddetle azarlamak/paylamak, zılgıtı vermek.

rocket[2] *v.* **1.** havaî fişek/roket atmak, uzaya araç fırlatmak, **2.** roket gibi gitmek/uçmak, **3.** (av kuşu) havaya doğru dik/hızlı uçmak, **4.** hızla yükselmek, fırlamak. **Prices are ~ing** : Fiyatlar hızla yükseliyor.

rocket bomb, *is.* tepkili bomba.

rocketeer = rocketer, *is.* **1.** roketçi, roket atan, uzay aracı fırlatan/idare eden, **2.** roket/uzay aracı uzmanı/teknisyeni.

rocket engine, *is.* roket motoru. **rocket, rocket motor** *d.d.*

rocket gun, *is.* roket topu, roketli silâh, roket atan, bazuka.

rocket launcher, *is. As.* **1.** roket atan, piyade roket silâhı, **2.** roket atanlarla mücehhez taşıt.

rocketlike, *sf.* roket/havaî fişek/füze gibi.

rocket plane, *is.* **1.** tepkili uçak, **2.** roket atıcılarla mücehhez uçak.

rocket propulsion, *is.* roketle/tepkili motorla işleme/itilme.

rocketry, *is.* roketçilik, roket tasarımı/yapımı/uçurulması ile uğraşan bilim.

rocket ship, *is.* roketli uçak: atmosfer ötesinde uçabilen roket motorlu uçak.

rocket sled, *is.* roket kızağı: havacılık denemelerinde kullanılan tek ray üzerinde yürüyen roket motorlu araç.

rocketsonde, *is. meteor.* roketli sonda: çok yükseklerde meteorolojik ölçüler yapmak için roketle fırlatılan telemetre.

rockfall, *is.* düşen kaya, kaya yıkılması/çökmesi/yuvarlanması.

rockfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** kaya balığı, kayalık sularda yaşayan herhangi balık, **2.** kaya levreği *(Roccus saxalitis),* **3.** Kuzey Atlantik kaya balığı *(Sebastodes),* **4.** kaya mezgiti, **5.** *bk.:* **greenling** (1).

rock flour, *is.* kaya tozu: buzullarla ufalıp tozlaşan kaya. **glacier meal** *d.d.*

rock flower, *is.* kaya çiçeği *(Crossosoma):* GB ABD'nin kurak yerlerinde yetişen yabanî funda.

rock garden, *is.* kayalık bahçe, taş yığınından yapılmış çiçeklik, taşlar ve kayalarla süslenmiş bahçe.

rock hind, *is. zool.* benekli kaya levreği *(Epinephelus adscensionis).* Antil adaları kıyılarında avlanır.

rock-hopper, *is. zool.* altın penguen *(Eudyptes chrysocome):* başında turuncu süsler bulunan sırtı mavi, kara, göğsü ve karnı ak penguen, (Falkland adaları).

rockhound, *is.* **1.** jeolog, yer bilimi uzmanı, **2.** petrol arayıcısı, **3.** amatör mineral koleksiyoncusu.

rockiness, *is.* kayalık, kayalı oluş.

rocking chair = rocker, *is.* salıncaklı/ sallanan sandalye

rocking horse, *is.* oyuncak at.

rockingly, *zf.* sallanarak.

rocking rhythm, *is.* oynak vezin: vurgusuz iki hece arasında vurgulu heceden oluşan vezin.

rock leather, *bk.:* **rock cork.**

rockless, *sf.* kayasız, taşsız.

rocklike, *sf.* kaya gibi.

rocklimped, *is. zool.* koni kabuklu salyangoz *(Patelle vulgata).*

rockling, *is., ç.* **-lings/-ling** *zool.* gelincik balığı: K Atlantik'te bulunan *Enchalypus* ve *Gaidropsarus* türünden ufak morina balığı.

rock lobster, *is. bk.:* **spiny lobster.**

rock maple, *is. bot.* şekerli akçaağaç *(Acer saccharum):* öz suyundan pekmez gibi bir şurup yapılır.

rock milk, *is.* kumlu buzulsu: ince kaya parçaları taşıyan buzul su.

rock-'n'-roll = rock-and-roll = rock'n' roll, *is.&sf.&f.* **1.** sallan yuvarlan: hareketli bir dans müziği, **2.** sallan yuvarlan müziğini çalmak, bu müzikle dans etmek, **3. ~er** : sallan yuvarlan müziğini yazan/çalan, bu müzik ve dansın hayranı.

rock nuthatch, *is. zool.* kaya sıvacı kuşu *(Sitta neumayer):* sırtı gri, mavi, karnı ak, kanatları kahverengi ötücü kuş (Avrupa, Ön Asya).

rock oil, *is.* petrol.

rockoon, *is.* roketli küçük meteoroloji balonu.

rock pigeon, *is. bk.:* **rock dove.**

rock plant, *is.* dağ çiçeği, dağ bitkisi.

rock ptarnigan, *is. zool.* kar tavuğu *(Lagopus mutus).*

rock python, *is. zool.* kaya pitonu *(Python sebae).* Boyu 8 m sıcak ülke sürüngeni.

rock rabbit, *is. zool. bk.:* **1. hyrax, 2. pika.**

rock-ribbed, *sf.* **1.** taş damarlı, kayadan kenarları/damarları olan. ~ *coasts.* **2.** sağlam, şaşmaz, baş eğmez, değişmez, bildiğinden şaşmaz. *a ~ policy.* ***e.a.- 2. firm, rigid, unyielding, inflexible, confirmed, uncompromising.***

rockrose, *is. bot.* kaya gülü, lâden, keçisakalı *(Cistus, Helianthemum, Crocathemum).*

rock salt, *is.* kaya tuzu.

rockshaft, *is.* titreşen mil, sallanır mil.

rock squirrel, *is. zool.* kaya sincabı *(Citellus variegatus):* B ABD ve Meksika'da kayalık yerlerde yaşayan kara başlı boz sincap.

rock tripe, *is. bot.* kaya likeni *(Umbilicaria).*

rock thrush, *is. zool.* kaya ardıcı *(Monticola saxatilis):* Akdeniz yöresi ve B Asya'da bulunan sırtı ak, karnı, başı mavi ötücü kuş. Dişisi kahverengi alacalıdır.

rock wallaby, *is. zool.* kaya kangurusu *(Petrogale penicillata).*

rockweed, *is. bot.* kaya yosunu *(Fucaceae).* Denizlerde kayalara yapışık büyüyen çeşitli yosunlar.

rock wool, *is.* asbest. **mineral wool** *d.d.*

rockwork, *is.* **1.** kaya kütlesi, **2.** kaya parçaları ile yapılan bahçe süsü/duvarı, **3.** kayalara tırmanma.

rocky, *sf.* **rockier, rockiest 1.** kayalık, **2.** kaya+, kayadan (ibaret), **3.** kaya gibi, kayaya benzer, **4.** çetin, güç, tehlikeli. *The ~ road to success. A financially ~ year.* **5.** sağlam, sabit, sebatkâr, metin, muhkem, sarsılmaz. *~ endurance.* **6.** duygusuz, hissiz, katı (yürekli), merhametsiz, acımasız, **7.** sallanan, titrek, kararsız, **8.** kesin olmayan, belirsiz, sallantılı. **His business is in a ~ condition** : İşleri iyi gitmiyor / sallantıda. **9.** *k.d.* sarsak, zayıf, hastalıktan kalkmış. ***e.a.- 3. rocklike, 4. difficult, 5. firm, steadfast, 6. unfeeling, hard, tough, insensitive, 7. shaky, unsteady, wobbly, tottering, 8. uncertain, 9. weak, unsteady, unwell.***

Rocky Mountain goat, *is. zool.* Kayalık Dağ keçisi *(Oreamnos americanus).*

Rocky Mountain sheep, *is. zool. bk.:* **bighorn.**

Rocky Mountain spotted fever, *is. patol.* dağ humması: ateş, mafsal ve adale ağrısı, deride kabarcıklar şeklinde görülen hastalık (keneler bulaştırır).

rococo[1], *is.* **1.** *mim.* rokoko tarzı: 1720 yıllarında Fransa'da Barok üslûbunun gelişmesiyle doğmuş çok süslü maden, tahta oyma, ayna ve halılarla donatılan bir tarz, **2.** tek sesli bir müzik üslûbu.

rococo[2], *sf.* **1.** rokoko üslûbunda (resim,

heykel, mimarî vb.), **2.** (konuşma, edebî üslûp vb.) özentili, süslü, gösterişli, musanna, **3.** eski, modası geçmiş. *Old ladies with elegant, ~ manners.* ***e.a.- 2. ornate, florid, overelaborate, intricate, 3. antiquated, outmoded.***

rod[1], *is.* **1.** çubuk, değnek, baston, sırık, **2.** (bitki) sürgün, düz ve ince dal, **3.** *bk.:* **fishing rod**, **4.** metre çubuğu, uzunluk ölçüsünde kullanılan çubuk, **5.** 5.5 yarda (5.03 m) lik uzunluk ölçüsü, **6.** 30.25 yarda kare (25.3 m^2) lik alan ölçüsü, **7.** (ceza aleti olarak kullanılan) çubuk demeti, falaka değneği, **8.** ceza, disiplin cezası, **9.** (makam/yetki simgesi olarak) âsâ, **10.** (müstebitçe) hâkimiyet, hükmetme, hüküm sürme, yetki, kudret, **11. lightning ~** *d.d.* yıldırım siperi, **12.** havlu askısı, perde çubuğu, **13.** (İncil'e göre) kabile, aşiret, **14.** *argo* tabanca, revolver, **15.** *anat.* göz retinasında ışığa duyarlı çubuk şeklindeki göze. *bk.:* **cone** (4), **16.** *bkt.* çubuk şeklinde mikrop, **17.** *sürvey* **leveling ~ = stadia ~** *d.d.* mira, ölçülü/taksimatlı çubuk, **18.** (marşandiz trenlerinde) vagon çeki çubuğu, cer/koşum çubuğu, **19.** *ABD- argo bk.:* **hot rod**, **20. ride/hit the rods** *ABD- argo* marşandiz treninde cer çubuğuna asılarak beleş seyahat etmek, **21. connecting ~** : (oto) krank/bağlama/piston kolu, **22. ~like** : çubuk gibi, çubuğumsu, **23. ~man** : çubukçu, topoğrafya ölçü çubuğunu tutan kimse. ***e.a.- 1. stick, 2. shoot, stem, 8. punishment, discipline, 9. wand, staff, scepter, 10. sway, rule, authority, 13. tribe, 14. pistol, revolver, 18. drawbar.***

rod[2], *gl.f.* **rodded, rodding 1.** çubuk dikmek, (özellikle yıldırım siperi olarak), çubuklarla donatmak, **2.** (alçıyı/çimentoyu) çubukla düzeltmek/tesviye etmek.

rode, *f. bk.:* **ride** *(geç.z.).*

rodent, *sf.&is.* **1.** kemirgen (hayvan): memelilerin fare, sincap, kunduz vb. gibi kemirgenler sınıfına mensup, **2.** kemirici. *the ~ teeth of a rabbit.* **3. ~icide** : fare zehiri, kemirgenleri öldüren ilâç, **4. ~like** : kemirgenlere benzer, **5. ~ ulcer** : kemirici yara: bilhassa yüzde kas ve kemiği tahrip eden yara/çıban.

rodeo, *is., ç.* **-deos 1.** kovboy eğlentisi, rodeo, seyirciler önünde kovboyların binicilik ve halatla sığır yakalama hünerlerini gösterdikleri eğlenti, **2.** sığırları sürü hâlinde toplama/gütme, **3.** sığır ağılı.

rodomontade[1], *is.&sf.* **1.** palavra, kuru lâf, boş yere övünme, iddialı/boş söz, **2.** övüngen, palavracı, boş/kuru lâf eden. ***e.a.- 1. bluster, rant, 2. bragging, boastful.***

rodomontade[2], *gs.f.* **-taded, -tading** palavra atmak, boş yere övünmek, büyük söz söylemek. ***e.a.- boast, bluster, brag.***

roe[1], *is.* **1.** balık yumurtası, **2.** erkek balık spermi, **3.** kabuklu hayvanların (ıstakoz vb.) yumurtası.

roe[2], *is., ç.* **roes/roe** *bk.:* **roe deer.**

roebuck, *is., ç.* **-bucks/-buck** erkek karaca.

roe deer, *is. zool.* karaca *(Capreolus capreolus).* **roe** *d.d.*

roentgen = röntgen, *is.* röntgen, ışınım birimi: normal sıcaklık ve basınçta 1 cm^3 havada 1 elektrostatik birimlik + veya - elektrik üreten ışınım miktarı.

roentgenize, *gl.f.* **-ized, -izing** röntgen/X-ışınlarına maruz bırakmak. **roentgenization** : röntgen ışınlarına maruz bırakma.

roentgeno-, *ön ek* röntgen+, X- ışınları+.

roentgenogram, *is.* röntgen, X-ışınlarıyla çekilen foto.

roentgenographic(al), *sf.&zf.* röntgen/X-ışınlarıyla yapılan.

roentgenography, *is.* röntgen çekme, X-ışınlarıyla fotoğraf çekme.

roentgenology, *is.* röntgencilik, X-ışınlarının etki ve özelliklerini inceleyen bilim. **roentgenologic(al)** : röntgenle, X-ışınlarıyla. **roentgenologist** : röntgenci.

roentgenoscope/roentgenoscopy, *bk.:* **fluoroscope/fluoroscopy.**

roentgen ray, *is.* röntgen ışını, X-ışını.

rogation, *is.* **1.** eski Roma'da vali tarafından halkın onayına sunulan yasa tasarısı, **2.** (kilisede) yakarış, yalvarma.

rogatory, *sf.* soran, istizah eden.

roger, *ünl.* **1.** *k.d.* tamam, evet, hayhay, peki, **2.** (radyo haberleşmesinde) tamam, anlaşıldı, **3.** *bk.:* **Jolly Roger**. ***e.a.- 1. all right, O.K.***

rogue[1], *is.* **1.** alçak, adî, habis, hain, hilekâr, sahtekâr, dolandırıcı, hırsız. *Don't buy a used car from that ~.* **2.** çapkın, yaramaz, külhani, haylaz, sefil kimse, **3.** serseri, başıboş, avare, derbeder, **4.** (fil vb.) azgın, vahşî, başıboş, **5.** *biy.* azman, ucube, hilkat garibesi, nor-

mal olmayan yaratık. *e.a.-1. knave, villain, scoundrel, swindler, cheat, mountebank,* **2.** *scamp,* **3.** *tramp, vagabond.*

rogue[2], *f.* **rogued, roguing 1.** serserilik etmek, başıboş/ avare/ derbeder yaşamak, **2.** aldatmak, dolandırmak, hile yapmak, hırsızlık yapmak, **3.** (bitkileri) kurutmak, yaşatmamak, kökünden sökmek, yok etmek. **to ~ a field** : tarlayı kurutmak. *e.a.- 2. cheat, defraud, 3. uproot, destroy, eliminate.*

roguery, *is.* **1.** alçaklık, adîlik, habis, hainlik, hilekârlık, dolandırıcılık, hırsızlık, **2.** yaramazlık, külhanîlik, haylazlık, **3.** serserilik, başıboşluk, avarelik, derbederlik. *e.a.- 1. trickery, dishonesty, fraud, 3. rascality, villainy.*

rogues' gallery, *is.* sabıkalılar/caniler albümü.

roguish(ly), *sf.&zf.* **1.** alçak(ça), adî(ce), habis(ane), hain(ce), hilekâr(lıkla), dolandırıcı (lıkla), **2.** çapkın(ca), yaramaz(ca), külhanî(ce), haylaz(ca). arsız(ca), sırnaşık(ça). **a roguish smile** : arsız/sırnaşık bir gülüş. **He winked at me roguishly** : Bana çapkınca göz kırptı. **3.** serseri(ce) , başıboş, avare, derbeder(ce), **4. roguishness** : alçaklık, adîlik, hainlik, hilekârlık, yaramazlık, haylazlık, arsızlık. *e.a.- 1&3. knavish(ly), rascally,* **2.** *mischievous(ly).*

roil, *f.* **1.** bulan(dır)mak, **2.** sinirlen(dir)mek, öfkelen(dir)mek, kız(dır)mak, hiddetlen(dir)mek. *e.a.- 2. annoy, fret, ruffle, exasperate, provoke, irritate, disturb, disquiet.*

roily, *sf.* bulanık, çamurlu. *e.a.- turbid, muddy.*

roister, *gs.f.* **1.** cümbüş/şenlik yapmak, gürültü ile eğlenmek, **2. ~er** : cümbüş/şenlik yapan, gürültü ile eğlenen, **3. ~ous** : cümbüşlü, gürültülü, **4. ~ously** : cümbüş/şenlik yaparak, gürültü ile. *e.a.- 1. swagger, revel.*

Rok, *is.* Kore askeri. **ROK** = Republic of (South) Korea.

Roland, *is.* erkek ismi. **a ~ for an Oliver**: tam dengi/karşılığı. **to give s.o. a ~ for his Oliver** : taşı gediğine koymak.

role = rôle, *is.* **1.** rol, bir aktörün canlandırdığı karakter veya temsilde yaptığı iş, **2.** bir şahsın/şeyin ifa ettiği görev. *She fulfilled her ~ as a mother. What is the ~ of the university in modern society?* **3. to play ~** : rol oynamak, görev yapmak, etkisi/payı olmak. *He played the ~ of Hamlet. He played an important ~ in the development of economy.*

roll[1], *f.* **1.** (top, silindir vb.) yuvarla(n)mak, (teker/çember) çevir(il)mek. *The ball ~ed into the hole.* **2.** tekerlek üstünde gitmek/yürütülmek. tekerlenmek. *The cart ~ed down the hill.* **3.** dalgalan(dır)mak, dalga vurmak. *The ocean ~s its waves upon the shore.* **4.** inişli yokuşlu uzayıp gitmek, **5. ~ on/by** : (zaman) geçip gitmek. *Months ~ed by.* **6.** (gök) gürlemek, (davul) gümbürdemek. *The thunder ~s.* **7.** (ses) titre(t)mek, titrek sesle söylemek/ötmek, **8.** (yatarak yerde) yuvarla(n)mak, (eksen etrafında) dön(dür)mek, yuvarlanarak gitmek. *The children ~ed in the grass.* **9.** (göz) sağa sola çevir(il)mek, fırıl fırıl döndür(ül)mek. *to ~ one's eyes.* **10.** (gemi) yalpalamak, yalpa yapmak/vurmak, salla(n)mak. *to pitch and ~. bk.:* **pitch**[1] (14), **11.** devir(il)mek, **12.** *gen.* **~ up** : top etmek/olmak, tomar yapmak, (top hâlinde) sar(ıl)mak, sarmala(n)mak. **~ into a ball** : top yapmak. **~ oneself into a ball** : tortop olmak. *He ~ed the carpet up.* **13.** (sigara vb.) sarmak. *to ~ a cigarette.* **14.** (topu/sarılı bir şeyi) açmak/sermek/yaymak, **15.** (oklava vb. ile) aç(ıl)mak, (loğ/silindir vb. ile) tesviye etmek, **16.** haddeden geç(ir)mek, yassıl(t)mak, levha hâline gelmek/getirmek. *The metal ~s easily.* **17. r** harfini bastırarak/titreterek söylemek, sözleri ağızda yuvarlamak. *to ~ one's r's. He ~s his r's.* **18.** hızlı hızlı davul çalmak, (davulu) gümbürdetmek. *~ed their drums.* **19.** zar atmak, **20.** *bas.* merdane ile mürekkep sürmek, **21.** *argo* soymak, (uyuyan veya sarhoşluktan sızmış kimsenin ceplerinden) aşırmak, **22.** gezmek, dolaşmak, **23.** sallanarak/yalpalayarak yürümek, sallanmak, yalpalamak, **24.** ilerlemek, terakki etmek, **25. ~ around/round** : devrini tamamlamak, (devrini tamamlayıp) tekrar gelmek/olmak. **when the spring ~ around** : (tekrar) bahar olunca, **26. ~ back** : fiyatları (hükûmetin emriyle eski düzeyine) indirmek, **27. ~ in** *k.d.* (a) bol bol harcamak, dökmek, akmak. **He is ~ing in money/wealth** : Su gibi para harcıyor, servet içinde yüzüyor. **Money was ~ing in** : Para su gibi akıyor. (b) (gidip) yatmak, uyumaya gitmek, yatağa girmek, (c) akın etmek, topluca/hep birden gel-

mek, dolmak, toplanmak, üşüşmek, **28. ~ out** : (a) (topu/hamuru vb.) açmak, sermek, yaymak. **to ~ out dough** : hamur açmak. (b) *argo* (yataktan) kalkmak, **29. ~ over** : çevir(il)mek, yuvarla(n)mak. **~ over and over**: teker meker yuvarlanmak, **30. ~ up** : (a) toplamak, biriktirmek, (b) tomar yapmak, sarmak. **~ oneself up in a blanket** : battaniyeye sarınmak, (c) (araba, otomobil vb.) gelmek, sökün etmek. **The guests were beginning to ~ up** : Misafirler sökün etmeğe başladı. **31. ~ up one's sleeves** : kollarını sıvamak, **32. keep the ball ~ing** : işe/faaliyete devam etmek, durmamak, faaliyeti sürdürmek, **33. set the ball ~ing** : önayak olmak, başı çekmek, bir işe ilk olarak başlamak. *I'll sing a song first, just to set the ball ~ing.* ***e.a.- 1. revolve, rotate, 4. undulate, 5. pass, elapse, 6. rumble, 7. trill, 8. revolve, turn over, 9. rotate, 10. rock, sway, 19. cast, throw, 21. rob, 22. wander, roam, 24. progress, 27. (a) abound in, wallow, luxuriate, (b) retire, (c) arrive, c ongregate, 28. (a) spread, flatten, (b) get up, 30. (a) accumulate, collect.***

roll[2], *is.* **1.** (kâğıt vb.) tomar, top, rulo. *a ~ of toilet paper.* **2.** liste, defter, sicil, kayıt, kütük, resmî kayıt belgesi. *The ~s of parliament.* **~ call**: yoklama, **3.** kangal, yumak. *a ~ of wire.* **4.** topak, yuvarlak şey, somun. **a ~ of butter** : tereyağı topağı. **bread ~** : ufak somun, **5.** silindir, yuvak, **6.** merdane, oklava, **7.** (a) reçelli katmer, (b) katmer, açma, (c) yuvarlak sarılarak pişirilmiş et, **8.** yuvarla(n)ma, yuvarlanış, yuvarlayış, tekerle(n)me, **9.** (yüzey) dalgalanma, iniş yokuş, kabarıklık, **10.** gümbürtü. *a drum ~. The ~ of cannon.* **11.** gök gürlemesi. *a ~ of thunder.* **12.** titrek ses, ses titremesi, (kuşlarda) şakıma, **13.** (gemi vb.) yalpalama, yalpa yapma, sallanma, yalpalayarak ilerleme. *The slow ~ of a ship on the rough sea.* **14.** *hv.* (a) uçağın ekseni etrafında (yükseklik kaybetmeksizin) tam bir dönüşü, (b) uçağın yere inip pistte yürümesi, **15.** *argo* para/banknot destesi, **16.** (a) zar atma. *a ~ of the dice.* (b) bir zar atışta yapılan sayı, **17.** devirme, devrilme, **18.** (saç) kıvrım, lüle, bukle. *a pageboy ~.* **19.** (taş) sekme, sıçrama, **20. strike off/from the ~s** : kaydını silmek, (üyelikten vb.) ihraç etmek. ***e.a.- 1. scroll, 2. list, roster, 6. roller, 9. undulation, 19. somersault.***

rollable, *is.* **1.** yuvarlanabilir, **2.** haddeden geçirilebilir, **3.** sarılır, top/yumak/tomar yapılabilir.

rollaway, *sf.* toplanabilen, (kullanılmadığı zaman) dürülüp kaldırılabilen. *~ bed.*

rollback, *is.* indirim, (hükûmet emriyle yapılan) azaltma, fiyat/maaş/ücret indirimi.

roll bar, *is.* koruyucu çubuk: otomobil devrilince yolcuları korumak için tavanına yerleştirilen sağlam madenî çubuk.

roll call, *is.* yoklama.

rolled, *sf.* **1.** yuvarlanmış, **2.** haddelenmiş, haddeden geçirilmiş, çekme, **3.** sarılmış, topak/yumak/tomar hâlinde, dürülmüş, **4. ~ beam** : çekme kiriş/putrel, **5. ~ gold = filled gold** : altın kaplama, **6. ~ iron** : haddeden geçirilmiş demir, **7. ~ oats** : yulaf ezmesi, **8. ~ structural shapes** : çekme profil çubuklar.

roller[1], *is.* **1.** yuvarlanan şey/kimse, **2.** silindir, merdane, **3.** saç kıvırıcı, saç kıvırmada kullanılan içi boş silindir, **4.** makara, **5.** ufak tekerlek, **6.** kıvrılan/sahile çarpan dalga, **7.** *tıp* sargı, **8.** uçarken takla atan güvercin/kuş, **9.** şakıyan kanarya, **10. ~ bearing** *mak.* makaralı yatak, **11. ~ coaster** : eğlence treni, eğlence parkında yüksek ve inişli çıkışlı raylar üzerinde yürüyen tren, **12. ~ derby** : tekerlekli paten kayma yarışması, **13. ~ desk = rolltop desk** : storlu yazıhane: kapağı kıvrılarak açılıp kapanan yazı masası, **14. ~ skate** : tekerlekli paten. **~-skate (-skated, -skating)**: tekerlekli paten kaymak. **~ skater** : tekerlekli patenci, **15. ~ top** : yazıhane storu, yazı masasının kıvrılarak açılan/kapanan kapağı, **16. ~ towel** : sarma havlu: iki ucu birbirine dikilmiş ve silindire sarılmış havlu.

roller[2], *is. zool.* gökkuzgun *(Coracias garrulus):* başı ve kanatları mavi, boynu ve karnı yeşil, sırtı kırmızı göçücü karga.

roll film, *is.* makaraya sarılı film.

rollick[1], *gs.f.* keyfine bakmak, çalıp/gülüp eğlenmek, dünya umurunda olmamak, neşe ile ilerlemek/gitmek. ***e.a.- frolic, romp.***

rollick[2], *is.* şen/neşeli kimse, gülüp eğlenen/keyfine bakan kimse. **rollicker** *d.d.*

rollicking, *sf.* neşeli, şen, keyifli, gülüp eğlenen. **a pair of ~ drunken sailors. ~ life** : şen ömür, içki ve eğlence ile geçirilen ömür. **a ~ time** : neşeli/canlı âlem. **~ly** : neşe ile keyifle, gülüp eğlenerek.

rollicksome, *sf. bk.:* **rollicking, frolicsome.**

rollicky, *sf. bk.:* **rollicking.**

rolling[1], *is.* **1.** yuvarlanma, yuvarlanış, **2.** gümbürtü, gümbürdeme, gürüldeme, gürleme, **3.** yalpa, sallanma, **4.** haddeleme, **5.** döner.

rolling[2], *sf.* **1.** yuvarlanan, dönen, **2.** (arazi) hafif dalgalı, inişli yokuşlu, **3.** dalgalanan, inip çıkan, **4.** sallanan, yalpalanan, **5.** kıvrık, katlanmış, katlı, devrik (yaka vb.), **6.** gümbürdeyen, gürleyen, **7.** ~ **hitch** : çok ilmekli düğüm, **8.** ~ **mill** : haddehane, **9.** ~ **pin** : merdane, oklava, **10.** ~**-press** : hadde tazgâhı, ütü makinesi, **11.** ~ **stock** : taşıtlar, tekerlekli araçlar, bir şirketin bütün taşıtları, **12.** ~ **stone** : seyyar, gezginci, yeri yurdu belirsiz, sık sık iş değiştiren, mütemadiyen seyahat eden kimse. **A** ~ **stone gathers no moss** : Yuvarlanan taş yosun tutmaz (gezginci kimse para biriktiremez). **13.** ~**ly** : yuvarlanarak, yuvarlana yuvarlana, döne döne.

roll molding, *is. mim.* yuvarlak tiriz/pervaz.

rollmop, *is.* sarma ringa: turşu etrafına sarılmış ringa balığı salamurası.

roll-off, *is.* **1.** top yuvarlama maçı, **2.** *elekt.* yüksek/alçak frekanslarda amplifikatör kazancının düşmesi.

roll-on, *sf.&is.* sürtop: cilde sürülen yuvarlak top şeklinde koku/ter giderici müstahzar.

rollout, *is.* **1.** yeni bir uçak modelinin halka takdimi, **2.** (futbolda) topu saha kenarında yuvarlama.

rollover, *is.* **1.** (vadesi gelen senet vb. için) süre uzatımı, **2.** (vergiden kaçınmak için) kârın tekrar yatırımı, **3.** (otomobil kazasında) ters dönme, takla atma.

rollway, *is.* kütük bayırı: kesilen kütüklerin aşağı yuvarlandığı bayır.

roly-poly, *sf.&is., ç.* **-lies 1.** tombul, şişman, tombalak, tıknaz, bodur (kimse), **2.** *Brit.* reçelli/meyveli hamur tatlısı, **3.** tespih böceği *(Armadilidium)* . ***e.a.- 1. fat, rotund, pudgy, dumpy.***

ROM = Read Only Memory: Salt Okunur Bellek: Bilgisayarda verileri okunabilen fakat değiştirilemeyen bellek.

Rom = rom, *is.* çingene (oğlan).

rom., romen harfi.

Rom. = **1.** Roman, **2.** Romance, **3.** Romanic, **4.** Romania, **5.** (İncil'de) Romans.

Romaic, *sf.&is.* Yunanca, Rumca, Yunanistan'a/Yunan diline ait.

romaine, *is. bot.* marul (Yedikule cinsi) *(Lactuca sativa longifolia).* ~ **lettuce, cos, cos lettuce** *d.d.*

roman, *is., ç.* **-mans** *Fr.* **1.** roman, büyük hikâye, **2.** (Orta Çağ Fransız edebiyatında) manzum hikâye.

Roman, *is.&sf.* **1.** Roma+, Romalı+, Roma âdeti/kültürü+, **2.** Roma İmparatorluğuna ait, **3.** Lâtince+, lâtin harfleri+, **4.** Roma mimarîsi+, **5.** Roma katolik kilisesi+, **6.** ~ **candle** : havan maytabı, **7.** ~ **Catholic** : Katolik, **8.** ~ **cement** : rutubete dayanıklı çimento, **9.** ~ **Emperor** : Roma İmparatoru, **10.** ~ **Empire** : Roma İmparatorluğu, **11.** ~ **holiday** : vahşî ve hunhar gösterilerle dolu şenlik, **12.** ~ **law** : Roma hukuku, **13.** ~ **letters** : Lâtin harfleri, **14.** ~ **nose** : Romalılara mahsus hafif gaga burun, **15.** ~ **numerals** : Romen rakamları.

***roman à clef**, is., ç. **romans à clef** Fr.* gerçek kişi ve yerlerin uydurma adlarla gösterildiği roman.

romance[1], *sf.&is.* **1.** aşk macerası, **2.** romantik aşk, **3.** romantiklik, **4.** çekicilik, cazibe, **5.** maceraperestlik, **6.** aşk/macera romanı, aşk destanı, **7.** Orta Çağla ilgili şövalyelik efsanesi, **8.** martaval, palavra, **9.** *müz.* romans.

romance[2], *f.* **-manced, -mancing 1.** aşk/macera romanı yazmak, romantik hikâye söylemek/yazmak, **2.** hülyalara/hayallere dalmak, romantik hislere kapılmak, **3.** romantik davranmak/düşünmek/konuşmak, **4.** *k.d.* sevişmek. ***e.a.- 4. court, woo.***

romancer, *is.* **1.** aşk romanı yazan, **2.** hayallere dalan, hayal kuran, **3.** yalancı.

Romanesque, *sf.&is.* Roma tarzı(nda) (mimarî, resim, heykel vb.).

***roman-fleuve**, is., ç. **romans-fleuves** Fr.* dizi roman: kuşaklar boyu toplumun veya bir ailenin macerasını konu alan birkaç ciltlik büyük roman.

Romanisation/Romanise, *Brit. bk.:* **Romanization/Romanize.**

Romanism = Roman catholicism, *is.* Katoliklik (inancı, ayinleri, kilise yönetimi).

Romanist, *is.* **1.** *hkr.* Katolik, **2.** Roma hukuku uzmanı, **3. Romanicist** *d.d.* aşk ve macera romancısı.

Romanize, *f.* **-ized, -izing 1.** Katolikleş-(tir)mek, Katolik inanış ve davranışlarına uy-(dur)mak, **2.** Roma hukukunu uygulamak. **3. Romanization** : Katolikleş(tir)me, Katolik inanış ve davranışlarına uy(dur)ma; Roma hukukunu uygulama, **4. Romanizer** : Katolikleş(tir)en, Katolik inanış ve davranışlarına uy(dur)an; Roma hukukunu uygulayan.

romano, *is.* İtalyan kaşar peyniri.

Romansch = Romansh, *is.* Romanş: İsviçre'nin Grisons kantonunda konuşulan bir nevi Lâtince.

romantic, *sf.&is.* **1.** aşk macerası ile ilgili, romantik, **2.** hayalî, gerçekleşmesi olanaksız, **3.** ateşli, heyecanlı, taşkın, **4.** efsanevî, hayalî, muhayyel, uydurma, **5.** (edebiyat ve müzikte) romantik çağa ait, **6. romantics** : romantik/hayalî düşünceler/duygular vb. ***e.a.- 2. extravagant, fantastic, fanciful, impractical, 3. ardent, passionate, fervent, 4. improbable, unreal, imaginary, fictitious, fabulous. k.a.- 4. realistic, practical.***

romanticisation/romanticise, *Brit. bk.:* **romanticization/romanticize.**

romanticism, *is.* **1.** romantizm, romantiklik, hayalperestlik, **2.** (edebiyat/sanat) romantik üslûp, **3. romanticist** : romantik/hayalperest kimse.

romanticize, *f.* **-cized, -cizing 1.** romantikleş(tir)mek, romantik üslûp ve karakter vermek, **2.** hayal kurmak, hülyalara dalmak, **3. romanticization** : romantikleş(tir)me, romantik üslûp ve karakter verme; hayal kurma, hülyalara dalma.

Romany, *sf.&is., ç.* **-nies 1.** Çingene(ler), **2.** Çingenece, Çingene dili, **3.** Çingenelere/Çingeneceye ait, **4. ~ rye**: Çingene olmayıp Çingenelere karışmış kimse.

romaunt, *is. esk.* romantik şiir/hikâye.

Rome, *is.* Roma.

romp, *is.&f.* **1.** sıçrayıp oynama(k), **2.** atlamak, sıçramak, zıplamak, **3.** sıçrayıp oynayan kız çocuk, **4.** hoyratça ve gürültülü oyun. *A pillow fight is a ~.* **5.** *k.d.* kolay kazanılan başarı. **to win in a ~** : kolayca başarmak, rakiplerini çok geride bırakmak.

romper, *is.* **1.** sıçrayıp oynayan, **2. rompers** : çocuk tulumu.

rompish, *sf.* **1.** hoppa, şen, şuh, kendini eğlenceye vermiş, gülüp oynayan, **2. ~ly** : şen/şuh bir şekilde, gülüp eğlenerek, **3. ~ness** : hoppalık, şenlik, şuhluk, kendini eğlenceye verme, gülüp oynama.

rondeau, *is., ç.* **-deaux 1.** (a) on veya on üç mısralı ve iki kafiyeli, ilk mısrai iki defa tekrarlanan şiir, (b) *bk.:* **rondel** (1), **2.** tek veya çok sesli bir Orta Çağ şarkısı: tekrar tekrar söylenen iki cümleden oluşur.

rondel, *is.* **1.** on üç veya on dört mısradan oluşan Fransız şiir tarzı: İlk ikisi dört, sonuncusu beş veya altı mısralı üç kıt'adan oluşur. İlk iki mısra yedi, sekiz ve on üç, on dördüncü mısralarda nakarat olarak tekrarlanır. **2.** *bk.:* **rondeau** (1 a), **3.** rondela: ortası delik, yassı, yuvarlak disk.

rondelet, *is.* beş mısralı ve iki kafiyeli kısa şiir: açış kelimeleri iki ve beşinci mısralarda kafiyesiz nakarat olarak tekrarlanır.

rondo, *is., ç.* **-dos** *müz.* rondo.

rondure, *is.* **1.** daire veya küre, **2.** lâtif yuvarlaklık, zarif yuvarlak hatlar.

ronion = ronyon, *is. esk.* uyuz mahlûk.

rood, *is.* **1.** haç, kilisenin girişinde büyük haç, **2.** 5.5 ilâ 8 yardalık uzunluk ölçüsü, **3.** eski dönüm: 40 rod kare veya 0.25 acre, **4.** bir rod karelik alan ölçüsü, **5. ~ beam** : haç merteği: kilisede haçın tutturulduğu kiriş, **6. ~ loft** : kilisede haç üzerindeki galeri/plâtform, **7. ~ screen** : kilisede haçın üzerine asıldığı süslü ekran.

roof[1], *is., ç.* **roofs 1.** çatı, dam, **2.** damı taşıyan çerçeve, **3.** çatıya benzer şey, **4.** ev, yuva, barınak. **She and I can't live under the same ~**: Onunla bir çatı altında barınamam. **He has a ~ (no ~) over his head** : Barınacak bir yeri var (yok). **5. go through the ~** : (a) tepesi atmak, çok öfkelenmek, (b) (fiyat) çok yükselmek, ateş pahası olmak. *Fuel prices are going through the ~* . **6. hit the ~** : tepesi atmak, son derece öfkelenmek, **7. raise the ~** *argo* (a) kıyameti koparmak, çok gürültü yapmak, ortalığı birbirine katmak/velveleye vermek, (b) bağıra çağıra şikâyet etmek, **8. ~ garden** : (a) dam üstü bahçesi, (b) çatı katı, bahçeli/lokantalı üst kat, **7. the ~ of the mouth** : üst damak.

roof[2], *gl.f.* çatı ile örtmek, dam yapmak, üstünü kapamak. ~ **in = ~ over** : üstüne çatı yapmak, çatı ile örtmek. ~ **in the yard to make a garage** : avlunun üstünü çatı ile örtüp garaj yapmak.

roofer, *is.* damcı, dam aktarıcısı, çatı/ dam ustası.

roofing, *is.* **1.** çatı ile örtme, çatıyı kapama, çatı/dam yapma/aktarma, **2.** çatı malzemesi. ~ **nail** : çatı çivisi, **3.** dam, çatı. ***e.a.- 3. roof.***

rooftop, *is.* çatı (üst kısmı), dam (üstü). **shout/proclaim from the ~s** : elâleme/yedi mahalleye duyurmak, herkese ilân etmek. *All right, all right, there's no need to shout it from the ~s.*

roofless, *sf.* **1.** çatısız, damsız, **2.** evsiz, yuvasız. ***e.a.- 2. homeless.***

rooftree, *is.* **1.** çatı direği, **2.** çatı, dam, **3.** ev, yuva, konut. **under one's ~** : evinde, yuvasında.

rook[1], *is.* **1.** *zool.* ekin kargası *(Corvus frugilegus),* **2.** hilekâr, dolandırıcı, **3.** (satrançta) kale. ***e.a.- 2. sharper, swindler, trickster, cheat, 3. castle.***

rook[2], *gl.f.* **1.** hile yapmak, dolandırmak, hile ile parasını almak/sızdırmak, **2. be ~ed** : aldanmak, dolandırılmak, fahiş fiyata almak. ***e.a.- 1. cheat, fleece, swindle.***

rookery, *is., ç.* **-eries 1.** karga derneği, ekin kargalarının toplu yuva yaptıkları yer, **2.** kargaların ürediği yer, **3.** ayı balıklarının, insancıl kuşların üredikleri yer. *seal ~.* **4.** çok sefil insanların oturduğu kalabalık ev.

rookie, *is.* **1.** acemi asker, **2.** yeni/acemi polis, **3.** acemi oyuncu/atlet.

rooky, *sf.* **rookier, rookiest** karga dolu, çok kargalı, kargası çok, kargaların çok bulunduğu.

room[1], *is.* **1.** oda. **bed- ~** : yatak odası. **dining- ~** : yemek odası. **double ~** : iki kişilik/iki yataklı oda. **drawing- ~** : misafir salonu. **family ~** : gündelik oturma odası. **living ~** : misafir odası. **single- ~** : tek kişilik/yataklı oda. **state- ~** : resmî salon. **waiting- ~** : bekleme salonu, **2. ~s** : daire, apartman, pansiyon. **live in ~s** : bir evde oda tutup oturmak, **3.** oda halkı, odada bulunan kimseler. *Ask ~ 23 if they want coffe.* **4.** yer, mahal. **be cramped for ~** : yer darlığından sıkışık olmak. **in s.o.'s ~ = in the ~ of s.o.** : birinin yerine. **make ~ for ...** : ... için yer açmak. **take up a lot of ~** : çok yer tutmak. **There's ~ for 3 in the back seat** : Arkada 3 kişilik yer var. **5.** fırsat, sebep, olanak, imkân. *He needs ~ to develop his skill as a painter.* ~ **for doubt** : şüphe sebebi, şüpheye mahal. **There is no ~ for doubt** : Şüpheye mahal yok. **There is ~ for improvement** : Düzeltilmeye/ıslaha muhtaçtır. **6. ~ and board** : (otel/pansiyon)yatacak (yer) ve yemek. ~ **clerk** : otel kâtibi. ~ **divider** : bölme, oda bölmesi. ***e.a.- 4. space, 5. opportunity, scope.***

room[2], *gs.f.* **1.** odayı/odaları işgal etmek, yer kaplamak. **2.** barınmak, kalmak, yatıp kalkmak. **He's ~ing at our house/with us** : Bizim evde/bizimle kalıyor. **to ~ in** : (hizmetçi) çalıştığı evde yatıp kalkmak, **3. - roomed**: ... odalı. **four-roomed**: dört odalı.

roomer, *is. bk.:* **lodger.**

roomette, *is.* odacık, trende/yataklı vagonda özel kompartman.

roomful, *is., ç.* **-fuls** oda dolusu.

rooming house = lodging house, *is.* odaları kiralık ev, oda oda kiraya verilen ev.

roommate, *is.* oda arkadaşı.

roomy, *sf.* **roomier, roomiest 1.** geniş, ferah, yeri bol, **2. roomily** : genişçe, ferah ferah, **3. roominess** : genişlik, ferahlık, yer bolluğu.

roorback = roorbach, *is. ABD* uydurma siyasî rapor, seçim adayı hakkında yalan ve iftiralarla dolu yazı.

roose(r), *is.&f.* **roosed, roosing** *İsk. bk.:* **praise(r).**

roost[1], *is.* **1.** tünek, kuşların/kümes hayvanlarının geceledeği yer. **at ~** : tünemiş. **go to ~** : tünemek, **2.** (içinde tünekler bulunan) kümes/kafes, **3.** otel, motel, kulüp gibi istirahat/ikamet/toplantı, **4.** tünemiş kuşlar/tavuklar, yeri, **5. rule the ~** : emretmek, tahakküm etmek, sözünü geçirmek, yönetmek, baş/hâkim olmak. *It's Bill's wife who really rules the ~ in that family.* ***e.a.- 1. perch, 3. inn, club, 5. dominate.***

roost[2], *gs.f.* **1.** tünemek, **2.** (bir yerde) geceyi geçirmek, konaklamak, **3. come home to ~** : (eylem) geri tepmek, kendi başına patlamak, ettiğini bulmak. **Evil deeds come home to ~** : İnsan ettiğini bulur. ***e.a.- 1. perch, 2. settle, stay, 3. boomerang.***

rooster, *is.* horoz. *e.a.- cock.*

root[1], *is.* **1.** kök, **2.** köke benzer şey, **3.** diş/tırnak/saç/kıl kökü, **4.** temel, esas, asıl. **the ~ of a matter** : bir işin aslı. **get the ~ of the matter** : işin esasını/aslını kavramak, iç yüzüne vakıf olmak, **5.** kaynak, memba, menşe, sebep, kök. **The ~ of all evil** : Bütün fenalıkların kaynağı. **The ~ of the tragedy was here** : Faciânın sebebi bu idi. **6.** cet, ata, **7.** *bk.:* **offshoot, scion, 8.** *mat.* (a) kök, cezir. **square ~** : kare kök. **cube ~** : küp kök. *The number 3 is the square ~ of 9, the cube ~ of 27 and the fourth ~ of 81.* (b) denklemin kökü, (c) bir işlevi sıfır yapan değişken değeri, **9.** *gr.* kök, bir kelimenin aslı, **10. ~s** : bir kimsenin kültür, din, aile gibi müesseselerden aldığı kişisel karakter, **11.** *müz.* (a) temel harmonik, (b) bir telden çıkarılan en kalın ses, **12. ~ and branch** : kökten, toptan, tamamıyla, baştan başa, tüm. **to destroy sth. ~ and branch** : bir şeyi kökten/tüm yok etmek, kökünü kurutmak, **13. put down ~s** : yerleşmek, kök salmak, (bir muhite) alışmak. *He has no time to put down ~s in the community.* **14. take ~** : (a) kökleşmek, kök salmak, büyümeye başlamak. *The seeds of flower took ~ in the garden.* (b) yerleşmek, tutunmak, teessüs etmek. *New ideas are taking ~ among the youth.* ***e.a.- 4. basis, 5. source, origin, beginning, fountainhead, 6. parent, 12. utterly, entirely.***

root[2], *f.* **1.** kökleş(tir)mek, kök sal(dır)mak, **2.** tut(un)mak, yerleş(tir)mek, tesis/teessüs etmek, **3.** köklemek, kökünden sökmek, **4.** *gen.* **~ up/out** : kökünü kazımak, yok etmek, kökünü kurutmak, kökünden sökmek. *to ~ out crime/drug trafficking.* **~ out** : arayıp bulmak, bulup çıkarmak. *I'll try and ~ you out something dry to wear.* **5.** toprağı (hayvan) burnu ile eşmek/kazmak, **6.** eşelemek, deşmek, **7.** *gen.* **~ about/around/up** : alt üst etmek, altını üstüne getirmek, didik didik aramak. *He was ~ing about in the desk looking for a document.* **8.** *gen.* **~ up** : bulup çıkarmak, gün ışığına/aydınlığa kavuşturmak, **9.** cesaret vermek, alkışlayarak/tezahürat yaparak cesaretlendirmek, **10.** maneviyatını kuvvetlendirmek, manen desteklemek. ***e.a.- 8. unearth, bring to light.***

rootage, *is.* **1.** kökleme, kök sökme, kökünden çıkarma, **2.** köklenme, kök salma, köklerle tutunma, köklü olma, **3.** kökler sistemi.

root beer, *is.* meyan kökü şerbeti/gazozu/birası.

root borer, *is.* kök kemiren (böcek).

root canal, *is.* diş özü, diş kökünde sinirlerin geçtiği kanal. **~ ~ therapy = ~ ~ treatment**: kanal tedavisi/dolgusu (= **endodontics**).

root cap, *is.* kök başlığı, kök ucunu koruyan doku.

root cellar, *is.* kök bitkiler mahzeni: kök bitkilerin saklandığı kısmen toprakla örtülü yer altı mahzeni.

root circle, *is.* taban dairesi.

root climber, *is.* kök tırmanıcı: kökler salarak tutunup tırmanan bitki.

root crop, *is.* kök bitki: patates, pancar, turp, havuç gibi kökleri yenilen sebzeler.

rooted, *sf.* köklü, kökleşmiş, sabit, esaslı, sağlam. **~ness** : köklülük, kökleşme, sağlamlık.

rooter, *is.* **1.** kök söken, kökten çıkaran (insan/hayvan/şey), **2.** alkışçı, şakşakçı, bağırarak/alkışlayarak cesaret veren/teşci eden kimse, **3.** gönülden destekleyen/maneviyatı yükselten kimse.

root graft, *is.* **1.** kök aşısı, **2.** kök bağlantısı, köklerin birbirine bitişmesi.

root hair, *is. bot.* tincik, topraktan su ve mineralleri emen kıl gibi ince kök uzantısı.

roothold, *is.* **1.** köklerle tutunma, bitkinin kökler salarak toprağa tutunması, **2.** köklerin tutunduğu yer.

root knot, *is.* kök yumrusu: köklere musallat olan bir hastalık.

rootiness, *is.* köklülük, köklü olma, köke benzerlik.

rootless, *sf.* **1.** köksüz, **2.** temelsiz, kararsız, **3.** asılsız, esassız, **4.** türedi, zıpçıktı, evsiz barksız, topluma bağlı olmayan. *~ nomads. He became a ~ vagabond.* **5. ~ly** : köksüz/temelsiz/kararsız/asılsız/ esassız bir şekilde, **6. ~ness** : köksüzlük, temelsizlik, asılsızlık, esassızlık, türedilik, zıpçıktılık, topluma bağlı olmama.

rootlet, *is.* kökçük, küçük kök.

rootlike, *sf.* kök gibi, köke benzer.

root mean square, *is. mat.* ortalama karekök: bir dizideki sayıların kareleri ortalamasının karekökü. *kıs.:* **rms.**

root pressure, *is.* Osmos basıncı: suyu topraktan kök yolu ile bitki damarlarında yükselten basınç.

root rot, *is.* kök çürümesi: bir bitki hastalığı.

rootstalkt, *is. bot. bk.:* **rhizome.**

rootstock, *is.* **1.** kök, tincikleriyle birlikte bitki kökünün tümü, **2.** asıl kaynak, menşe, kök, **3.** *bot. bk.:* **rhizome.**

rooty, *sf.* **rootier, rootiest 1.** (bol) köklü, **2.** kökümsü, kök gibi, **3.** kök dolu.

ropable = ropaeble, *sf.* **1.** iple bağlanabilir, **2.** *Avust. k.d.* öfkeli, kızgın, hiddetli. ***e.a.- 2. angry.***

rope[1], *is.* **1.** ip, halat, kendir, urgan, **2.** kement, **3.** idam (cezası), **4.** ip gibi, ipe dizilmiş şey. *a ~ of tobacco.* **~ of pearls** : inci gerdanlık, **5.** sıvı içinde ipliksi yapışkan oluşum. *~s of slime.* **6. at the end of one's ~** : takatinin/tahammülünün üstünde, hadden aşırı. **be at the end of one's ~** : çaresiz kalmak, bıçak kemiğe dayanmak, takati/tahammülü tükenmek, **7. to give (one) plenty of ~** : (birine) aşırı imkân tanımak, sonu felâket olabilen serbest davranışlarına göz yummak, serbest/başıboş bırakmak, kendi haline terk etmek, **8. to know the ~s** *k.d.* bir işi/yolunu yordamını iyi bilmek, iç yüzünü/girdisini çıktısını bilmek, **9. to put s.o. up to the ~s** : (a) birine bir şey hakkında bilgi vermek, (b) birine bir şeyin yolunu/usulünü göstermek, **10. to give s.o. enough ~ to hang himself** : birinin yanlışlarını düzeltmemek, hata yapmasına göz yummak, sonu felâkete giden tutumunda serbest bırakmak. **Give him enough ~ and he will hang himself** : Bırak kendi hâline, sonunda belâsını bulacak (kendi ipini kendi eliyle çekecek). **11. money for old ~** *k.d.* kolay/zahmetsiz kazanılan para.

rope[2], *gs.f.* **roped, roping 1.** iple/halatla bağlamak, **2.** *gen.* **~ off** : iple çevirmek, sınır çekmek. *He ~d off the arena.* **3.** *ABD* kementle yakalamak, **4. ~ s.o. in** *argo* (a) birini kandırıp yardımını/desteğini sağlamak. *Mary was ~d in to help her mother.* (b) aldatmak, faka bastırmak, tuzağa düşürmek. *The company ~s in high school students to sell magazine subscription by telling them big stories how much money they can earn.* **5. ~ into** : (a) aldatmak, kandırmak. *Jo let the big boys ~ him into stealing some apples.* (b) kandırarak yardımını sağlamak. *It was Sue's job to clean the room, but she ~d Sam into helping her.* ***e.a.- 1. tie, fasten, 2. enclose, border, 4. (b) fool. deceive, lure, allure, entice.***

rope band, *is. bk.:* **roband.**

ropedance = ropedancing, *is.* ip cambazlığı.

ropedancer = ropewalker, *is.* ip cambazı.

rope ladder, *is.* ip merdiven.

roper, *is.* **1.** iple bağlayan, **2.** kementçi, kementle yakalayan, **3.** iple çeviren/sınır çeken, **4.** aldatan, tuzağa düşüren.

ropery, *is., ç.* **-eries 1.** ip/halat yapım evi, **2.** *esk. bk.:* **knavery, roguery.**

ropewalk, *is.* halat yapım yeri, halatın büküldüğü uzun ve dar yol/bina.

ropeway, *is. bk.:* **tramway** (2).

ropy = ropey, *sf.* **ropier, ropiest 1.** halat/ip/sicim gibi, halata benzer, **2.** adaleli, kuvvetli, **3.** yapışkan, lüzucî. **4.** bozuk, bozulmuş, fena, adî. *~ wine.* **5. ropily** : iplik iplik, yapış yapış, **6. ropiness** : halata/ipe benzerlik; yapışkanlık; bozukluk. ***e.a.- 2. muscular, sinewy, 3. viscous.***

roque, *is.* bir nevi kroke oyunu.

Roquefort (cheese), *is.* Rokfor peyniri: koyun/keçi sütünden yapılan küflü Fransız peyniri.

roquelaure, *is., ç.* **-laures** *Fr.* (XVIII. yy. da erkeklerin giydiği dize kadar uzanan) pelerin.

roquet, *is.&f.* **-queted, -queting** topu başka bir oyuncunun topu ile çarpıştırma(k).

rorqual, *is. zool.* çatal kuyruklu balina *(Balaenoptera).*

Rorschach test, *is. psikol.* Rorşah ölçeri: çeşitli mürekkep lekelerini benzettiği cisimlere göre kişinin gizli şahsiyetini anlamaya çalışan deney.

rosaceous, *sf.* **1.** gülgillerden, gül familyasından, *Rosaceae* familyasına mensup (bitki): gül, çilek, böğürtlen, kızılyaprak, koyun otu, çayırmelikesi gibi, **2.** gül gibi beş taç yapraklı, **3.** gül gibi, güle benzer, gülsü. *~ loveliness.* **4.** pembe, gül rengi. ***e.a.- 3. roselike, 4. rosy, rose-colored.***

rosaniline, *is. kim.* **1.** kırmızı anilin (boya): $C_{20}H_{20}N_3Cl$, **2.** anilin kökü: $C_{20}H_{21}N_3O$. Hidroklorik asitle birleşince kırmızı anilin üretir.

rosarian, *is.* gülcü, gül yetiştirici.

rosarium, *is., ç.* **-iums/-ia** gül bahçesi, gülzar.

rosary, *is., ç.* **-ries 1.** (Katolik kilisesinde) tespih ile okunan dualar, **2.** tespih, **3.** gül bahçesi, **4.** başa takılan çelenk, **5.** seçme edebî eserler.

rose[1], *is.* **1.** *bot.* gül *(Rosa)* (bitki). **brier/dog ~** : yabanî gül, it gülü *(Rosa canina).* **cabbage ~** : Van gülü *(Rosa centifolia).* **damask ~** : Şam gülü *(Rosa damascena)* . **floribunda ~** : yedi veren gülü. **moss ~** : yosun gülü. **musk ~** : misk gülü. **rock ~** : lâden. **tea ~** : çay gülü, **2.** güle benzer bitki, **3.** gül (çiçek). **no ~ without a thorn = every ~ has its thorn** : gül dikensiz olmaz. **attar of ~s** : gül yağı, **4.** gül rengi, pembe, kırmızı, açık pembe, **5.** gül şeklinde süs, **6.** rüzgâr gülü, (gül şeklinde) yönleri gösteren diyagram, **7.** gül şeklinde elmas kesimi: tabanı düz, küresel yüzeyi küçük üçgenlerle bezenmiş, **8.** hortum süzgeci, **9.** *mat.* gül eğrisi: orijinde birleşen üç veya daha fazla yapraklı, kutupsal koordinatlarda denklemi **r = a. sin nA** veya **r = a. cos nA** olan eğri. **n**: tam sayı, n>1. **10. bed of ~s** : güllük gülistanlık: rahat ve asude zaman/yer/durum. **Life is no bed of ~s** : Bu dünya her zaman güllük gülistanlık değildir. **11. put the ~s in s.o.'s cheeks** : yanaklarını pembeleştirmek, sağlığına kavuşturmak. *The fresh air will soon put the ~s in your cheeks.* **12. under the ~** : gizlice, sinsice, sezdirmeden, sır olarak, mahremane. *bk.:* **sub rosa.** ***e.a.- 12.*** *secretly, privately, stealthily.*

rose[2], *sf.* **1.** gül+. **a ~ garden** : gül bahçesi, **2.** güllük, güllü, **3.** gül kokulu, **4.** pembe, gül renkli.

rose[3], *f. bk.:* **rise** *(geç.z.).*

rose[4], *gl.f.* **rosed, rosing** pembeleştirmek. ***e.a.- flush, redden.***

rosé, *is.* pembe şarap.

rose acacia, *is. bot.* gül ibrişim *(Robina hispida).*

rose aphis, *is. zool.* gül biti *(Aphis rosae):* güllerin çiçek ve dallarıyla taze yapraklarında yaşayan yeşil renkli zararlı böcek.

roseate, *sf.* **1.** gül renkli, pembe, kırmızı, **2.** parlak, ümit verici, **3.** aşırı iyimser, nikbin. **To take a ~ view of things** : Olaylara iyimser gözle bakmak. **4. ~ly** : (a) pembeleşerek, (b) parlak/ümit verici bir şekilde, (c) aşırı iyimserlikle, nikbinane. ***e.a.- 1.*** *rosy, rose-colored,* ***2.*** *bright, promising,* ***3.*** *optimistic, cheerful.*

roseate spoonbill, *is. zool.* pembe kaşıkçı balıkçıl *(Ajaia ajaja).*

rosebay, *is. bk.:* **1.** *bk.:* **rhododendron, 2.** zakkum, ağı ağacı. ***e.a.- 2.*** *oleander.*

rose beetle, *is. bk.:* **rose chafer.**

rose-breasted grosbeak, *is. zool.* pembe ispinoz *(Pheucticus ludovicianus):* K Amerika'da yaşar, erkeğinin başı kara, kanatları kara, beyaz, göğsü pembedir.

rosebud, *is.* **1.** gül goncası, **2.** genç kız.

rosebush, *is.* gül fidanı.

rose campion, *is.* **1.** pembe karanfil *(Lychnis coronaria),* **2.** karamuk. ***e.a.- 2.*** *corncockle.*

rose chafer, *is.* altın böcek *(Macrodactylus subspinosus):* güllere zarar veren sarı, kahverengi tüylü bir böcek. **rose bug, rose beetle** *d.d.*

rose-colored, *sf.* **1.** pembe, gül renginde, **2. ~ glasses** : pembe gözlük, iyimserlik. **to see through ~ glasses** : her şeyi pembe görmek, her şeye pembe gözlükle bakmak, iyimser olmak, **3. ~ starling** : pembe sığırcık *(Pastor roseus).*

rose comb, *is.* pembe ibik.

rose daphne, *is. bot.* pembe defne *(Daphne cneorum).*

rose fever, *is. patol.* gül nezlesi: baharda/yaz başlangıcında gül polenlerinin sebep olduğu nezle.

rosefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** pembe balık *(Sebastes marinus).* ***e.a.- redfish.***

rose geranium, *is.* gül sardunyası, ıtır, gül kokulu sardunya *(Pelargonium capitalum).* (G Afrika'da yetişir).

rose hip, *is. bk.:* **hip**[4].

rose jam = rose preserve, *is.* gül reçeli.

roselike, *sf.* gül gibi, güle benzer.

rose mallow, *is. bot.* **1.** ebegümeci *(Hibiscus),* **2.** gülhatmi *(Althaea rosea).* ***e.a.- 1.*** *hibiscus,* ***2.*** *hollyhock.*

rosemary, *is., ç.* **-maries** *bot.* biberiye *(Rosemarinus officimalis):* Ballıbabagillerden Akdeniz çevresinde yetişen ve tebabette, esans yapmakta, yemeklere lezzet vermekte kullanılan kalımlı bitki.

rose moss, *is. bot.* yabanî semizotu *(Portulaca grandiflora):* pembe, mor, kırmızı, beyaz, sarı çiçekler açar.

rose of Jericho, *is. bot.* saat gülü *(Anastatica hierochuntica):* Haçlıgillerden kuru iken kıvrılan, ıslanınca açılan Asya bitkisi.

rose of Sharon, *is. bot.* **1.** çan çiçeği *(Hibiscus syriacus):* çan biçiminde pembe, mor, beyaz çiçekler açan bir funda, **2.** *bk.:* **St.-John's-wort**, **3.** Şaron gülü: İncil'de Neşideler Neşidesinde adı geçen çiçek.

roseola = rose rash, *is. patol.* **1.** gülcük: çocuklarda görülen bir deri hastalığı, **2.** kızamık, **3. roseolar** : kızamığa benzer, kızamıkla ilgili. ***e.a.- 2. measles, rubeola.***

rose preserve, *is. bk.:* **rose jam.**

Rosetta, *is.* Mısır'da Reşit şehri. **~ stone** : Reşit kitabesi: 1799 'da Reşit civarında bulunan, üstündeki Yunanca ve hiyeroglif yazılar sayesinde Mısır hiyeroglif yazısının okunmasına olanak veren bazalt taş.

rosette, *is.* **1.** güle benzer şekil/resim/cisim, **2.** gül şeklinde bağlanmış kurdele, **3.** *mim.* binalarda/duvarlarda gül şeklinde süs, **4.** *bot.* gül şeklinde yaprak demeti, **5.** pars derisindeki benek.

rose water, *is.* gül suyu.

rose window, *is.* gülbezek, gül/tekerlek şeklinde pencere.

rosewood, *is.* **1.** gül ağacı *(Dalbergia):* gül kokulu kırmızımsı tahtalı tropikal ağaç, **2.** gül ağacı kerestesi, gül tahtası (mobilya, piyano vb. yapılır).

Rosh Hashanah = Rosh Hashana = Rosh Hashonoh = Rosh Hashono, *is.* Musevî takviminde yılbaşı (eylül veya ekim).

Rosicrucian, *sf.&is.* doğaüstü felsefesini insan ilişkilerine uygulama yolunda kurulan milletler arası bir derneğin üyesi. **~ism** : bu derneğin ilkeleri.

rosily, *zf.* **1.** pespembe, gül rengi ile, **2.** iyimserlikle, her şeyi pembe görerek. ***e.a.- 2. optimistically, brightly, cheerfully.***

rosin, *is.&f.* **1.** çamsakızı, **2.** reçine, **3.** reçinelemek, reçine ile kaplamak, reçine/çamsakızı sürmek, **4. ~ous = ~y** : reçineli, **5. ~ oil** *bk.:* **retinol.** ***e.a.- 1,2. colophony, 2. resin.***

Rosinante = Rocinante, *is.* **1.** Donkişot'un ihtiyar atı, **2.** *k.h.* yaşlı/işe yaramaz beygir.

rosiness, *is.* **1.** pembelik, kırmızılık, gül rengi, **2.** iyimserlik, şenlik, neşe.

rosinweed, *is.* **1.** *bot.* reçineli ot *(Silphium):* Orta ve Batı ABD 'de yetişen öz suyu reçineli bir bitki. **cup plant** *d.d.* **2.** *bk.:* **compass plant** (1).

rosolio, *is.* üzüm ve konyakla yapılmış bir İtalyan içkisi.

rostellar, *sf.* gaga gibi, gagamsı, gaga gibi çıkıntılı.

rostellate, *sf. bot.* gaga gibi uzantılı, gaga biçiminde.

rostellum, *is., ç.* **-tella 1.** *bot.* gagaya benzer uzantı/çıkıntı, **2.** *bot.* orkidelerin çoğunda dişicik başının sivri uzantısı, **3.** *zool.* (a) yassı kurtların sivri başı, (b) böceklerde hortum şeklinde emici ağız.

roster, *is.* **1.** (askerî) nöbet cetveli, **2.** isim listesi, kayıt/yoklama defteri, **3. promotion/advancement ~** : terfi listesi.

rostral = rostrate, *sf.* **1.** gagamsı, gaga gibi, kıvrık, **2.** gaga+, rostrum+, **3.** gagalı, gaga şeklinde çıkıntısı olan, **4. ~ly** : gagaya benzer/kıvrık bir şekilde.

rostrum, *is., ç.* **-trums/-tra 1.** hitabet kürsüsü, plâtform, **2.** kıvrık gemi pruvası, **3.** *gen.* **rostra** : eski Roma'da esir gemilerin pruvalarıyla süslü hitabet kürsüsü, **4.** *bk.:* **rostellum** (1,2). ***e.a.- 2. beak, ram.***

rosulate, *sf.* rozet biçiminde, rozetimsi.

rosy, *sf.* **rosier, rosiest 1.** pembe(msi), gül renkli, kırmızı, gül gibi, gül renginde. **to become/turn ~** : pembeleşmek, pembe pembe olmak. **to paint everything in ~ colors** : her şeyi pembe göstermek, **2.** al yanaklı, yanakları pembe pembe, sağlıklı, gürbüz. *He had five children, all ~ and handsome.* **3.** iyimser, şen, neşeli, ümit dolu. *The ~ world that lay ahead of them. ~ anticipations/predictions.* **4.** güllü, güllerden yapılmış. *a ~ bower.* ***e.a.- 1. pink, pinkish, roseate, 2. flushed, blooming, healthy, 3. optimistic, cheerful, hopeful. k.a.- 2. pale, 3. unpromising, cheerless, hopeless.***

rosy finch, *is. zool.* gül ispinoz *(Leucosticle tephrosis):* tüyleri kestane rengi, kanatları ve kuyruğu pembe benekli, gagası sarı ispinoz kuşu (KB ABD).

rot[1], *f.* **rotted, rotting 1.** çürü(t)mek, **2.** *gen.* **~ away/from/off** *etc.:* çürüyerek bozulmak, ayrışmak, kok(uş)mak, **3.** (hapiste vb.) za-

yıf düşmek, takati kesilmek, *mec.* çürümek. *You will ~ in jail.* **4.** ahlâkı bozulmak, ahlâken çökmek/tefessüh etmek, **5.** aklâkını bozmak, ahlâken çökertmek, **6.** (kendir, keten vb.) ıslatıp yumuşatmak. ***e.a.- 1. decay, mold, putrefy, putresce, spoil, 2. deteriorate, desintegrate, 3. languish, 4,5. corrupt, 6. ret. k.a.-4,5. purify.***

rot[2], *is.* **1.** çürü(t)me, **2.** bozulma, ayrışma, kok(uş)ma, **3.** çürük, çürümüş/bozulmuş şey, **4.** ahlâken bozulma/çökme/tefessüh etme, **5.** *patol.* cerahatlenip pis kokan (herhangi bir) hastalık, **6.** (a) (küf ve bakterilerle) bitkileri çürüten hastalık, (b) çürüme, küflenme, **7.** (koyunlarda parazitlerden ileri gelen) tırnak çürümesi, **8.** *k.d.* saçma(lık), manasızlık. **to talk/utter ~** : saçmalamak, saçma konuşmak. **Don't talk ~** ! Saçmalama! **9. the ~ set in** : işler hep tersine gitmek, bir daha düzelemeyecek şekilde bozulmak. *The ~ will really set in when you are unable to educate younger generation the way we have planned.* ***e.a.- 1.&2. decay, putrefaction, decomposition, mold, 8. nonsense, bosh, twadle, rubbish.***

rot[3], *ünl.* **1.** öf, püf (tiksinme, iğrenme ifade eden ünlem), **2.** saçma, manasız. ***e.a.- 2. nonsense, bosh.***

rota, *is.* **1.** *Brit.* (a) görev/nöbet çizelgesi, (b) bir yıl içinde çeşitli yerlerde yapılacak maçlar listesi, **2.** *bk.:* **roster**, **3.** *b.h.* Papalık makamında yüksek dinî mahkeme. Resmî adı: **Sacred Roman Rota.**

Rotarian, *sf.&is.* Rotary kulübü üyesi. **~ism** : Rotary kulübü üyeliği.

rotary[1], *sf.* **1.** (eksen etrafında) dönen, dönel, döner+, deveranî, dönme+. **~ motion** : dönel devinim, dönme hareketi, **2.** eksenel, eksen etrafında olan, **3.** eksen etrafında dönen parçaları olan (makine vb.). **~ cultivator** : döner bıçaklı pulluk. **~ cutter** : döner kesici, **4. ~ engine** : (a) döner devimli motor (türbin, vb.), (b) dönen radyal motor, **5. ~ harrow** : döner tırmık, **6. ~ plow = ~ tiller** : (a) kar kürüme makinesi, (b) *bk.:* **~ cultivator**, **7. ~ press** : rotatif (matbaa), **8. ~ snowplow** : kar kürüme makinesi, **9. ~ wing** : döner kanat, düşey eksen etrafında dönerek uçmayı sağlayan kanat/pervane (helikopterdeki gibi). ***e.a.- 1. turning.***

rotary[2], *is. bk.:* **traffic circle.**

Rotary Club, *is.* Rotary Kulübü: İş ve meslek adamlarının topluma, dünya barışına hizmet amacıyla 1905'te Şikago'da kurdukları milletler arası (**Rotary International**) derneğinin mahallî şubesi.

rotary-wing aircraft = rotorcraft, *is.* döner kanatlı hava aracı (helikopter vb.).

rotatable, *sf.* dön(dürül)ebilir, (nöbet vb.) değiştirilebilir.

rotate[1], *f.* **-tated, -tating 1.** (eksen etrafında) dön(dür)mek, devret(tir)mek, çevirmek. *to ~ a wheel by hand. The earth ~s once every 24 hours.* **2.** (tarım) ekilen ürünü her yıl değiştirmek. *to ~ farm crops.* **3.** nöbet/vardiya değiştirerek çalış(tır)mak, **4.** bir sürü safhalardan geç-(ir)mek. ***e.a.- 1. revolve, wheel, whirl, twirl, turn, gyrate, spin.***

rotate[2], *sf.* yuvarlak, tekerlek biçiminde (çiçek vb.).

rotation, *is.* **1.** dönme, dönüş, devir, deveran, **2.** *astr.* (a) arzın/gezegenlerin kendi eksenleri etrafında dönme hareketi, (b) tam bir dönüş, **3.** devir, tekrarlama, bir dizi olayın birbirini izlemesi. *~ of seasons.* **4.** sıra ile farklı ürünler yetiştirme. *~ of crops.* **5.** toplara numara sırası ile vurulan bilârdo oyunu.

rotational, *sf.* dönel, dönme+, deveranî. **~ entropy** : dönel dağıntı. **~ motion** : dönel devinim, dönme devinimi/hareketi. **~ state** : dönme hâli.

rotative, *sf.* **1.** dönel, döner+, dönen+, deveranî, **2.** dönme+, dönüş+. **~ speed** : dönüş hızı, **3.** döndüren, döndürücü. **~ force** : döndürücü kuvvet, **4.** ardışık, sıra ile birbirinin ardından vuku bulan, **5. ~ly** : dönerek, dönel şekilde, birbiri ardından, sıra ile. ***e.a.- 1,2. turning, rotatory.***

rotator, *is.* **1.** *ç.* **~s** : döngen, dönen kimse/şey, **2.** *ç.* **~es** *anat.* döndürücü kas.

rotatory, *sf.* **1.** *bk.:* **rotative**, **2.** dönen (cisim), **3.** döndürücü (kas vb.).

ROTC = R.O.T.C. = Reserve Officers' Training Corps.

rotch = rotche, *is.* buz kuşu *(Alle alle):* Kuzey Buz Denizinde yaşayan bir kuş. **dovekie, dovekey** *d.d.*

rote, *is.* **1.** alışkanlık, usul, âdet, yapa yapa alışılan şey/hareket. *The ~ of daily living.* **2. by ~** : ezbere, düşünmeden, mihanikî olarak. *To learn a language by ~.* **3.** *az kul.* kıyıya çarpan dalganın gürültüsü, **4.** *müz. bk.:* **crowd**[3] ***e.a.- 1. routine.***

rotenone, *is. kim. ecz.* kök zehiri: C23H 22O6. Hint sarmaşığı vb. kökünden elde edilen beyaz, suda erimez, kristalli zehir. Böcek öldürücü ilâçlarda, uyuz vb. tedavisinde kullanılır.

rotgut, *is. argo* düşük nitelikli ucuz içki.

rotifer, *is. zool.* tekerleksi, rotator: *Rotifera* familyasından durgun sularda yaşayan ve tekerlek biçiminde kirpik gibi çıkıntıları olan çok gözeli mikroskopik hayvanlar. **~al = ~ous** : tekerleksi+.

rotiform, *sf.* tekerlek biçiminde, yuvarlak, çemberimsi.

rotisserie, *is.* **1.** kebapçı, kebap evi, kebapçı dükkânı, **2.** et lokantası: müşterilerin eti seçip kızarttırarak yedikleri lokanta, **3.** şiş, döner kebap şişi.

rotl, *is., ç.* **rotls/artal** **1.** İslâm ülkeleri ağırlık birimi: 0.5-2.5 kg arasında değişir, **2.** İslâm ülkeleri hububat ölçüsü birimi.

roto, *is., ç.* **rotos** *bk.:* **rotogravure .**

roto-, *ön ek* " dönen, döner" anlamı katar. *ör.* **rotor.**

rotochute, *is.* döneçli paraşüt.

rotodyne, *is.* döneçli pervaneli uçak.

rotogravure, *is.* **1.** döner baskı, tifdruk: döner bakır silindirle fotomekanik baskı usulü, **2.** tifdruk baskı, **3.** *ABD* bu yöntemle basılmış gazete.

rotor, *is.* **1.** döneç, rotor, motorun dönen kısmı. *bk.:* **stator**, **2.** düşey eksenli pervane (helikopter pervanesi gibi).

rotorcraft = rotor plane, *is.* fırıldaklı uçak, döner kanatlı uçak: Havada tutan yüzeyi düşey eksen etrafında dönen hava aracı (helikopter vb.).

rotor ship, *is.* döneçli gemi: rüzgârın döndürdüğü motorla işleyen gemi. (Yedek güç kaynağı da vardır.)

rototiller, *is.* döner bıçaklı pulluk.

rotten, *sf.* **1.** çürük, bozuk, çürümüş, bozulmuş, kokmuş, cılk. ~ *eggs. a* ~ *branch.* **turn out** ~ : çürük çıkmak, **2.** ahlâkı bozuk, kötü ahlâklı, ahlâksız, güvenilmez, itimat edilmez. ~ **to the core** : ahlâkı tamamıyla bozulmuş, **3.** *k.d.* berbat, çok kötü/fena, değersiz. *What* ~ *weather! He's a* ~ *driver. A* ~ *piece of work. It was a* ~ *show.* **4.** rezil, alçak, menfur, adî, mel'un, **5.** (toprak/kaya vb.) gevşek, yumuşak, kolay ufalanır, **6.** bitkin, bîtap, takatsiz, dermansız. **I am feeling** ~ : Çok fenayım, bitkin haldeyim, keyfim yerinde değil. **7.** ~ **luck** : aksilik, talihsizlik, **8. ~ly** : çürük/bozuk olarak, berbat bir şekilde, ahlâksızca, alçakça, rezilâne, adîce, **9. ~ness** : çürüklük, bozukluk, kokmuşluk; berbatlık, kötülük; ahlâsızlık, rezillik, alçaklık, adîlik. ***e.a.-1.*** *putrid, fetid, rank, decayed, putrefied, putrescent, carious, 2. immoral, corrupt, 3. bad, 4. contemptible, despicable, disgusting, treacherous, 5. soft, friable, unsound.* ***k.a.-*** *1. sound, fresh, sweet, wholesome, healthy, 2. moral, 5. hard, solid.*

rotten borough, *is.* **1.** (İngiltere'de 1832 reformundan önce) seçmen sayısı çok az olmakla beraber parlamentoda temsilcisi bulunan ilçe, **2.** seçmen sayısına göre çıkarması gerekenden fazla temsilcisi olan ilçe.

rottenstone, *is.* ponza, sünger taşı.

rotter, *is. Brit.- argo* alçak/adî/ahlâksız kimse, ciğeri beş para etmez/değersiz kimse. ***e.a.-*** *scoundrel.*

rotund, *sf.* **1.** yuvarlak, toparlak, top gibi. *ripe,* ~ *fruit.* **2.** tombul, şişman. *His* ~ *figure.* **3.** (ses) davudî, gür, tok, dolgun. *a* ~ *voice.* **4.** (nutuk vb.) tumturaklı, tantanalı. *a* ~ *speech.* **5. ~ity = ~ness** : yuvarlaklık, toparlaklık, tombulluk, şişmanlık; (ses) davudîlik, gürlük, **6. ~ly** : yuvarlak bir şekilde, tombulca, şişmanca; davudî/gür bir sesle. ***e.a.-*** *1. rounded, spherical, 2. plump, stout, fat, chubby, 3. orotund, full-toned, sonorous.*

rotunda, *is.* kubbeli dairesel bina/salon.

roturier, *is. Fr.* köylü, avam. ***e.a.-*** *peasant, plebeian.*

rouble, *is. bk.:* **ruble.**

rouche, *is. bk.:* **ruche.**

roué, *is.* sefih, çapkın, hovarda, ahlâk düşkünü. ***e.a.-*** *profligate, debauchee, rake, sensualist.*

rouge[1], *is.* **1.** ruj, dudak boyası, allık, **2.** perdah tozu: maden ve camları parlatmada kullanılan kırmızı demir oksit tozu, **3.** *Cnd.* futbolda topu karşı sahadan kendi sahasına bırakmayan takımın aldığı puan, **4.** ~ **et noir** : kırmızı, siyah: üzerinde baklava şeklinde iki kırmızı ve iki siyah işaret bulunan masa üzerinde oynanan iskambil oyunu.

rouge[2], *f.* **-rouged, -rouging** ruj/ allık sürmek, dudağını/yanağını boyamak.

rough[1], *sf.* **1.** pürüzlü, kaba. *a ~ surface.* **2.** tüylü, kaba saçlı, pürsek, dağınık. *a dog with a ~ coat. a ~ shock of hair.* **3.** arızalı, inişli yokuşlu, vahşî. *~ country.* **4.** kaba, hoyrat, vahşî. *Boxing is a ~ sport.* **5.** (deniz, rüzgâr, hava) sert, dalgalı, şiddetli, kötü, fena. **~ weather** : fena hava, **6.** sarsıntılı. *The plane had a ~ flight in the storm.* **7.** fırtınalı. *a ~ passage.* **8.** kaba, haşin. *a ~ temper.* **to be ~ with s.o.** : birine kaba/haşin davranmak, **9.** terbiyesiz, kaba, nezaketsiz. *~ men. ~ language.* **a ~ diamond = a diamond in the ~** : kaba saba, fakat iyi kalpli kimse, eğitilmemiş değerli adam, **10.** asi, yola gelmez, başıboş, gürültücü. *a ~ mob.* **11.** zahmetli, eziyetli, meşakkatli, sıkıntılı, zor. **to have a ~ time of it** : çile/eziyet çekmek. **It's ~ (luck) on him** : Ona yazık oldu, çok sıkıntı/zahmet çekti. **12.** kulağı tırmalayan, gürültülü, tırmalayıcı, yırtıcı, **13.** lezzetsiz, tatsız, tadı fena, **14.** (yiyecek) çiğ, iyi pişmemiş, hazmı güç, **15.** cahil, kültürsüz, terbiyesiz, **16.** rahatsız, konforsuz. *~ camping.* **17.** meşakkatli, akıl ve maharetle değil, kaba kuvvetle yapılan. **~ labor** : kaba işçilik. **~ justice** : ihkakıhak, resmî makamlara başvurmadan kaba kuvvetle yerine getirilen adalet, **18.** (dil, üslûp vb.) incelmemiş, zarafetten mahrum, kaba saba. **to give s.o. a lick with the ~ side of one's tongue** : birini şiddetle azarlamak/haşlamak, **19.** yaklaşık, takribî, tahminî, kaba. **at a ~ guess** : yaklaşık olarak, tahminen, aşağı yukarı, **20.** ham, işlenmemiş, kaba, kabataslak, *a ~ sketch.* **21.** *s.bl.* solukla telâffuz edilen. **~ breathing** : Yunancada "h" sesi. ***e.a.-*** *1. irregular, jagged, bumpy, craggy, 2. shaggy, hairy, bristly, 3. steep, uneven, wild, 5. turbulent, 7. stormy, tempestuous,* **8.** *sharp, harsh, 9. rude, unmannerly, 10. disorderly, riotous, 11. difficult, unpleasant, 12. harsh, noisy, raucous, cacophonous, 14. coarse, 15. impolite, uncivil, unpolished, rude, 19. approximate, tentative, 20. crude, unprepared, 21. aspirated.* ***k.a.-*** *1. smooth, even, regular, 9. gentle.*

rough[2], *is.* **1.** pürüzlü şey, arızalı arazi, **2.** golf sahasında çimenlerin biçilmediği bakımsız kısım, **3.** bir şeyin güç/müşkül/hoşa gitmeyen tarafı, **4.** taslak, müsvedde, tamamlanmamış şey, **5.** *Brit.* kabadayı, külhanbeyi, baldırıçıplak, **6. in the ~** : taslak hâlinde, bitirilmemiş, kaba saba yapılmış, **7. take the ~ with the smooth** : zorluğa/meşakkate seve seve katlanmak. **One must take the ~ with the smooth** : Nimete erişmek için meşakkate katlanmalıdır. ***e.a.-*** *5. rowdy, ruffian, tough.*

rough[3], *zf.* **1.** kabaca, sertçe, kaba/haşin bir şekilde, terbiyesizce. *to treat s.o. ~ .* **2.** *Brit.* açıkta, açık havada. **to sleep ~** : yataksız/açıkta/nerede olursa olsun yatmak, **3. cut up ~ about sth.** *k.d.* bir şeye çok içerlemek/kızmak, bir şeyi mesele yapmak.

rough[4], *f.* **1.** pürüzlen(dir)mek, kabar(t)mak, **2.** *gen.* **~ up** : şiddetli/kaba davranmak, sertleşmek, kırıp dökmek. **~ up the hair** : saçları karmakarışık etmek, **3.** aleacele/kaba saba hazırlamak, **4.** (spor) karşı oyuncuya eziyet etmek/terletmek/aman vermemek, itip kakmak, **5. ~ in = ~ out** : kabataslak yapmak, taslağını yapmak. *I'll just ~ out the whole picture and you can do the details.* **6. ~ it** : meşakkate/sıkıntıya katlanmak, rahatını feda etmek. *The boys will have to ~ it at camp.* **7. ~ up** *k.d.* (a) birine şiddetle saldırmak/tecavüz etmek, (b) bozmak, dağıtmak, karmakarışık etmek. *He ~ed up the path by kicking at the stones.* (c) (piyano vb.) kaba ayarını yapmak.

roughage, *is.* **1.** kaba/ilkel madde, **2.** çok selülozlu besin (yeşil sebze, meyve vb.).

rough-and-ready, *sf.* **1.** işlenmemiş fakat işe elverir, elverişli (ham madde), ilkel. **~ methods** : ilkel yöntemler, **2.** kaba fakat gayretli ve becerikli, **3.** acele (yapılmış). **to do sth. in a ~ manner**: bir şeyi alelâcele yapmak, **4. rough-and-readiness** : işlenmemiş fakat işe elverişli olma, gayretli ve işe hazır olma.

rough-and-tumble, *sf.&is.* intizamsız(lık), kuralsız(lık), itişip kakışma(lı), keşmekeş, hengâme, hayhuy. *the ~ of school life.*

roughcast, *is.&f.* **1.** kaba sıva (ile sıvamak), **2.** taslak, kaba model (yapmak).

roughdry = rough-dry, *sf.&f.* **-dried, drying** **1.** (çamaşır) ütülemeden kurutulmuş, **2.** ütülemeden kurutmak.

roughen, *f.* pürüzlen(dir)mek, kabar(t)mak, kabalaş(tır)mak, cilâsını/parlaklığını gidermek, (deniz) kaba dalgalı olmak, sertleş(tir)mek. *The cold wind ~ed her skin.*

rougher, *is.* taslağını/müsveddesini yapan kimse.

rough fish, *is.* eti makbul olmayan/ticarî kıymeti olmayan balık.

rough-hew = roughhew, *gl.f.* **-hewed, -hewed/hewn, -hewing** **1.** (keresteyi, taşı vb.) kabaca yontmak, **2.** kaba saba şekil vermek, taslak yapmak.

roughhouse, *is.&f.* **-housed, -housing** *argo* **1.** gürültülü patırtılı oyun (oynamak), **2.** (kasıtsız/şaka olarak) hırpalamak, istemeden canını yakmak. *to ~ the cat.*

roughish, *sf.* pürüzlüce, oldukça kaba/sert/haşin.

rough-legged hawk, *is. zool.* paçalı şahin *(Buteo logopus, B. regalis):* bacakları parmaklarına kadar tüylü iri şahin.

roughly, *zf.* **1.** kabaca, kabataslak, **2.** yaklaşık olarak, aşağı yukarı, tahminen, takriben.

roughneck, *is. k.d.* **1.** kabadayı, külhanbeyi, **2.** *ABD* petrol işçisi, petrol kuyusu açan amele. *bk.:* **roustabout** (4). ***e.a.- 1. rowdy.***

roughness, *is.* **1.** kabalık, sertlik, hoyratlık, huşunet, şiddet, **2.** pürüzlülük, **3.** tüylülük, **4.** arızalılık, dalgalanma.

roughrider, *is.* **1.** yabanî at terbiyecisi, **2.** azgın ata binebilen kimse, kovboy, **3.** başıbozuk süvari. **Rough Riders** : 1898 İspanya-Amerika savaşında Theodore Roosevelt'in kurup kumanda ettiği süvari birliği.

roughshod, *sf.* **1.** kayarlı, buz çivileriyle nallanmış, **2. ride ~ over s.o.** : haşin/sert/kötü davranmak, -i ayaklarının altına almak, çiğneyip geçmek, ezmek, tahakküm etmek. ***e.a.- 2. override, crush, domineer.***

rough-spoken, *is.* (konuşması) kaba, tebiyesiz, adî, galiz, pespaye. ***e.a.- coarse, vulgar.***

rough stuff, *is. argo* (sporda vb.) aşırı hiddet, kuralları hiçe sayma.

rough trade, *is. argo* elezer eşcinsel(ler), kaba ve hoyrat erkek homoseksüel(ler).

roulade, *is.* **1.** *müz.* nağmeleme, **2.** et dolması: içine kıyma doldurulup pişirilmiş ince et dilimi.

rouleau, *is., ç.* **-leaux/-leaus** **1.** (para) tomar, deste, üstüste dizilip kâğıda sarılmış madenî paralar, **2.** sırım, şerit, rulo, top. ***e.a.- 2. strip, roll.***

roulette[1], *is.* **1.** rulet, **2.** (kakmacılıkta noktalı çizgi yapmak veya kâğıt üzerine delikler açmak için kullanılan) dişli tekerlek, **3.** *geom.* yuvarlanma eğrisi: bir eğri üzerinde kaymadan yuvarlanan kapalı bir eğrinin her bir noktasının gezeneği/geometrik yeri (çevrim eğrisi, iç/dış çevrim eğrisi gibi), **4.** (pul) tırtık.

roulette[2], *gl.f.* **-letted, -letting** dişli tekerlekle işaretlemek/noktalamak/delmek.

Roum. = **1.** Roumania, **2.** Roumanian.

Roumania(n), *is. bk.:* **Rumania(n).**

Roumelia, *is. bk.:* **Rumelia.**

round[1], *sf.* **1.** yuvarlak, değirmi. *The earth is ~.* **2.** halka/çember biçiminde. **Eyes ~ with astonishment** : Hayretten fal taşı gibi açılmış gözler. *He looked at me, his eyes ~ with fear.* **3.** dairesel, **4.** silindir biçiminde, silindirik, **5.** toparlak, küresel, top (gibi). *Heavy ~ stones.* **6.** yarım küre biçiminde, **7.** eğrisel, kavisli, sivri köşesi olmayan eğri çizgilerden oluşmuş, **8.** dairesel hareketli, dönerek yapılan.*The waltz is a ~ dance.* **9.** tam, bütün, eksiksiz, noksansız, tamam. *a ~ dozen.* **10.** kesirsiz, küsuratsız, tam (sayı). **~ number** : kesirsiz sayı, yuvarlak rakam, **11.** 10 sayısının tam kuvvetleriyle ifade edilen: 10, 100, 1000 gibi, **12.** çok, bol, hayli, büyük. *a good ~ fee.* **13.** (ses) dolgun, gür. **a mellow, ~ voice** : yumuşak, gür bir ses. **a ~ oath** : okkalı küfür, **14.** yaklaşık/takribî/tahminî, yuvarlak hesap, **15.** çabuk, atik, çevik, sür'atli. **to go at a good ~ pace** : hızlı gitmek, çevik adımlarla yürümek, **16.** açık, çekinmesiz, dürüst. *He scolded her in good ~ terms.* **17. ~ style**: akıcı üslûp, **18. ~ trip** : gidiş dönüş seyahati. **~ -trip** : gidiş dönüş. ***e.a.- 2. ring-shaped, 4. cylindrical, 5. spherical, globular, 6. hemispherical, 9. full, complete, entire, whole, unbroken, 12. ample, large, liberal, 15. brisk, 16. open, just, honorable. k.a.- 1. angular.***

round[2], *is.* **1.** yuvarlak/toparlak şey. **out of the ~** : tamamen yuvarlak değil, **2.** daire, **3.** *gen.* **~s** : devir, devre, dönem, nöbet, **4.** el, parti. **a ~ of bridge** : bir el briç, bir briç partisi, **5.** (silâh) atım, atış. *a ~ of ten shots.* **6.** mermi, bir atımlık cephane. **Every man must carry a hundred ~s** : Her er yüz mermi taşıyacak. **to have only five ~s left** : sadece beş mermisi kalmak, **7.** birer içimlik, birer porsiyon. *a ~ of drinks.* **stand a ~ of drinks** : grupta bulunan

herkese içki ısmarlamak, **8.** rond, halka şeklinde el ele tutuşarak yapılan dans, **9.** deveran, (bir eksen etrafında) dönme/dönüş, **10.** ~ **of beef** *d.d.* sığır budu, **11.** hedefe atılan belirli sayıda ok, **12.** (boks) dönem, üçer dakikalık dövüşme sürelerinden her biri, **13.** *müz.* birkaç sesle ve sıra ile söylenen şarkı, **14.** kol, devriye. **to go the ~s** : kol gezmek, **15. make the ~s** : sıra ile dolaşmak. **make the ~ of a country** : bir ülkeyi baştan başa dolaşmak. **The doctor is making his ~s/is going on his ~s** : Doktor sıra ile hastaları dolaşıyor/ vizitesini yapıyor. **16. daily ~** : günlük işler. *Her daily ~ of cooking and cleaning.* **17. a continual ~ of gaity** : sonu gelmez eğlenceler, **18. a ~ of applause** : alkış tufanı.

round[3] **= 'round**, *zf.&e.* **1.** boyunca. **all year ~** : bütün yıl boyunca, **2.** etrafını, etrafında, etrafta(n), her yönde(n). **A crowd gathered ~** : Etrafta bir kalabalık toplandı. **argue ~ and ~ a subject** : asıl konuya girmeyip ayrıntılar üzerinde münakaşayı uzatmak, **3.** dairesel olarak. *The wheel turns ~ .* **4.** her tarafa, her yana, herkese. **There is not enough to go ~** : Bu herkese yetişmez. *Privisions enough to go ~ .* **5.** etrafı, çevresi, muhiti. **garden with a wall right ~** : etrafı duvarla çevrili bahçe. **a log 1 m. ~** : çevresi 1 m olan bir kütük. **It's a long way ~** : O yol çok dolaşır/uzar. **6.** öteye beriye, ötede beride, etrafta, ileri geri, bir yandan bir yana, ağızdan ağıza, bir durumdan ötekine. **A gossip is going ~ that taxes will go up again** : Vergilerin tekrar yükseleceğine dair bir söylenti etrafta dolaşıyor. **7.** civarda, yakınlarda. **~ here** : buralarda, bu civarda. **to hang ~** : civarda dolaşmak, bulunduğu yerden uzaklaşmamak. **ask s.o. ~** : yakında oturan bir kimseyi davet etmek. **Summer will soon come ~** : Yazın gelmesi yakındır. **Winter came ~** : Kış gelip çattı. **8.** süresince, bütün ... . **all the year ~** : bütün sene. *He works all the year ~ without a holiday.* **9.** takriben, tahminen, aşağı yukarı, ... sularında. **It happened ~ 9 A.M.** : Saat 9 sularında oldu/vuku buldu. **~ about ten** : tahminen on, **10. taken all ~** : genellikle, genel olarak, umumiyetle, **11. the other way ~** : tersine, aksine, bilâkis. *Jo didn't hit the policeman; it was the other way ~ : the policeman hit Jo.*

round[4], *f.* **1.** yuvarlaklaş(tır)mak. *The carpenter ~ed the corners of the table.* **2.** değirmi hale koymak/gelmek, toparlak olmak/yapmak, **3.** bit(ir)mek, dönemi tamamlamak, **4.** etrafını sarmak, kuşatmak, **5.** etrafını dolaşmak. *They ~ed the island. The ship ~ed Cape Horne.* **6.** dönmek. *The car ~ed the corner.* **7.** geri dön(dür)mek. *The bear ~ed and faced the hunter. to ~ on one's heel.* **8.** *s.bl.* dudakları yuvarlaklaştırarak söylemek. *ü is a ~ed vowel. bk.:* **spread, unround, 9.** nöbet tutmak, **10.** *mat.* yuvarlak rakamla ifade etmek, en yakın 10 'un katı sayı ile ifade etmek. *15837 can be ~ed to 15840, then to 15800, then to 16000.* **11. ~ down** *den.* palanganın alt makaralarını çekip ayırmak, **12. ~ in** *den.* palanga makaralarını birbirine yaklaştırmak, **13. ~ into** : dönüşmek, gelişmek, ... hâline gelmek. *The talk ~ed into a plan.* **14. ~ off/ out** : (a) tamamlamak, bitirmek, ikmal etmek, sona erdirmek, tekemmül ettirmek. *to ~ off negotiations. to ~ out a job.* (b) dolmak, tombalaklaşmak, şişmanlamak, tombullaşmak, **15. ~ on s. o.** : (a) birdenbire birine saldırmak, (b) birini kov(ala)mak, **16. ~ to** *den.* gemiyi rüzgâra karşı yöneltmek, **17. ~ up** : (a) (sığır/koyun vb. sürüsünü) toparlamak, bir araya toplamak. *We sent the dogs to ~ up the sheep.* (b) toplamak, bir araya getirmek. *They had ~ed people at gun point.* (c) *den.* palanga makaralarını birbirine yaklaştırmak, **18.** *esk. bk.:* **whisper.**

roundabout[1], *sf.* **1.** dolambaçlı, dolaylı, dolaşık. ~ *answers. a ~ route. I suggested it in a very ~ way.* **2.** yeterli, geniş kapsamlı, **3.** çevreleyen, kuşatan, saran, **4.** (elbise) etekleri yuvarlak kesilmiş. ***e.a.*** *- **1.** circuitous, indirect, **2.** ample, **3.** encircling.*

roundabout[2], *is.* **1.** ceket, **2.** *Brit.* atlı karınca, dönme dolap, **3.** *Brit. bk.:* **traffic circle.** ***e.a.*** *- **1.** jacket, **2.** merry-go-round.*

round angle, *is.* tüm açı, 360°'lik açı. ***e.a.*** *- perigon.*

round clam, *bk.:* **quahog.**

round dance, *is.* **1.** vals gibi dönerek yapılan dans, **2.** halka şeklinde dizilerek oynanan oyun.

rounded, *sf.* **1.** yuvarlak(laştırılmış), toparlak, top gibi, **2.** *s.bl.* dudaklar yuvarlatılarak söylenen. *"Boot" has a ~ wovel.* **3.** tam gelişmiş, olgun, **4.** yuvarlak (hesap/rakam), **5. ~ly** : yuvarlak bir şekilde, **6. ~ness** : yuvarlaklık.

roundel, *is.* **1.** yuvarlak/dairesel cisim, disk, **2.** yuvarlak süs levhası, **3.** (armalarda) küçük yuvarlak süs, **4.** dokuz mısralı ve iki nakaratlı şiir, **5.** rond, daire şeklinde dizilerek oynanan oyun, **6.** *mim.* yuvarlak girinti/pencere.

roundelay, *is.* **1.** nakarat, bir mısraın/cümlenin sürekli tekrarlandığı şarkı, **2.** *bk.:* **roundel** (5).

rounder, *is.* **1.** yuvarlaklaştıran kimse/alet, **2.** vals/rond oynayan kimse, **3.** *ABD- argo* ayyaş, külhanbeyi, tembel ve serseri kimse, **4. ~s** : beysbole benzer İngiliz oyunu. ***e.a.- 3. drunkard, wastrel, drifter.***

round hand, *is.* yuvarlak ve okunaklı el yazısı.

Roundhead, *is.* 1642-49 İngiliz iç savaşlarında parlâmento taraftarı.

roundhouse, *is., ç.* **-houses 1.** yuvarlak lokomotif tamirhanesi, **2.** *den.* kıç güvertesinde kamara, **3.** *argo* kola geniş bir daire çizdirerek atılan yumruk, **4.** (beyzbolde) geniş bir daire çizerek atılan top, **5. round trip** *d.d.* pinakl oyununda dört kral ve dört kraliçe.

roundish, *sf.* **1.** yuvarlakça, toparlakça, değirmice, **2. ~ness** : yuvarlaklık, toparlaklık, değirmilik.

roundlet, *is.* küçük daire/çember, küçük yuvarlak cisim.

roundly, *zf.* **1.** yuvarlakça, toparlakça, değirmice, **2.** şiddetle. **He was ~ scolded for getting in so late** : Bu kadar geç kaldığı için şiddetle azarlandı. **3.** sözünü sakınmadan, dobra dobra, hatır gönül dinlemeden, **4.** kesinlikle, kesin olarak, tamamıyla, tüm, büsbütün. *The enemy was ~ defeated.* ***e.a.- 1. circularly, spherically, 2. vigorously, briskly, 3. outspokenly, severely, unsparingly, frankly, bluntly, 4. completely, fully, thoroughly.***

roundness, *is.* yuvarlaklık toparlaklık, değirmilik.

roundnose, *is.* yuvarlak kargaburun, yuvarlak burunlu pense.

round number = round figure, *is.* yuvarlak rakam/sayı.

round robin, *is.* **1.** dizi, derney, **2.** üyelerin kendi mütalâalarını yazıp imzaladıkları mektup/tutanak vb., **3.** yuvarlak imzalı dilekçe: imzaların aynı önem ve sırada olduğunu belirtmek için yuvarlak bir çerçeve oluşturacak şekilde atıldığı dilekçe, **4.** *sp.* her oyuncunun ötekilerle en az bir defa karşılaştığı turnuva.

round-shouldered, *sf.* yuvarlak omuzlu, hafif kambur.

roundsman, *is., ç.* **-men** müfettiş, kontrolör, devriyeleri kontrol eden polis.

round steak, *is.* but kebabı, sığır budundan kesilmiş kebaplık et.

round table, *is.* **1.** yuvarlak masa toplantısı/konferansı, her üyeye eşit hak/yetki tanıyan toplantı, **2.** Kral Arthur ve şövalyeleri(nin etrafında oturdukları masa).

round-table, *sf.* üyelerine eşit hak/yetki tanıyan (toplantı/konferans/tartışma vb.).

round-the-clock, *sf.* sürekli, aralıksız, daima, fasılasız, gece gündüz, yirmi dört saat devamlı, ara vermeden, durup dinlenmeden. *I am working ~ the clock to finish this dictionary.*

round-trip, *sf.* gidiş dönüş. *a ~ ticket.*

roundup, *is.* **1.** davarı/sığırı bir araya toplama, **2.** sığırtmaç, sürüyü toplayan/güden kimse, **3.** toplanma, toplantı, toparla(n)ma, dağınık şeyleri/kişileri bir araya getirme. *a ~ of criminals/of suspected persons. a ~ of old friends.* **4.** özet, hulâsa, icmal. *a ~ of late news.*

roundworm, *is.* yuvarlak kurt, bağırsak solucanı *(Ascaris lumbricoides).* ***e.a.- nematode.***

roup, *is.* **1.** tavuk nezlesi: tavukların göz ve geniz iltihabı, **2.** (ses) kısıklık, **3.** *İsk.* açık artırma (ile satmak). ***e.a.- 2. hoarseness, huskiness, 3. auction.***

roupet, *sf. İsk. bk.:* **roupy.**

roupy, *sf.* **1.** (tavuk) nezleli, **2.** (ses) kısık. ***e.a.- 2. hoarse, husky.***

rouse[1], *f.* **roused, rousing 1.** uyan(dır)mak, kaldırmak/kalkmak, **2.** canlan(dır)mak, gayrete getirmek/gelmek, harekete geç(ir)mek, tahrik etmek/olmak, **3.** öfkelendirmek, hiddetlendirmek, gazaba getirmek, **4.** (av hayvanı) yuvasından/ininden çık(ar)mak, ürk(üt)mek, kışkırtmak, **5.** telâşlan(dır)mak. ***e.a.- 1. arouse, 2. stir, animate, stimulate.***

rouse[2], *is.* **1.** uyan(dır)ma, kaldırma, kalkma, canlan(dır)ma, gayrete/herekete geç(ir)me, **2.** öfkelen(dir)me, gazaba getirme, hiddetlen(dir)me, **3.** (av hayvanı) ürk(üt)me, kışkırtma, **4.** uyandırıcı (işaret), **5.** *esk.* gürültülü içki âlemi, **6.** *esk.* içki.

rouseabout, *is. Avust.* acemi işçi.

rousedness, *is.* uyanış, uyan(dırıl)ma, uyanıklık.

rouser, *is.* uyandıran, kaldıran, harekete geçiren.

rousing, *sf.* **1.** içli, dokunaklı, heyecan verici. *a ~ song /speech.* **2.** canlı, faal, şevkli, hararetli. *a ~ trade.* **3.** kuvvetli, dinç, gayretli, **4.** eşsiz, üstün. *He wrote 3 ~ best sellers in a row.* **5. ~ly** : içli/dokunaklı/heyecan verici/canlı/faal/şevkli/hararetli bir şekilde, kuvvetlice, gayretle. ***e.a.- 1. exciting, stirring, 2. lively, brisk, active, 3. vigorous, 4. superlative, exceptional***

roust, *gl.f. gen.* **~ out** : (yataktan vb.) kaldırmak/çıkarmak. *to ~ s.o. out of bed.* ***e.a.- rout.***

roustabout, *is.* **1.** rıhtım/liman/gemi işçisi, **2.** sirk işçisi, **3.** yanaşma, ufak tefek işlerde çalışan kimse, **4.** *argo* acemi petrol işçisi. *bk.:* **roughneck** (2).

rout[1], *is.* **1.** bozgun, hezimet. *The enemy retreat soon became a ~.* **put to ~** : bozguna/hezimete uğratmak. **an utter ~** : ezici bir bozgun, kahhar bir hezimet, **2.** güruh, gürültülü/düzensiz kalabalık, halk yığını, ayak takımı, **3.** *huk.* başkaldırma, ayaklanma niyetiyle birkaç kişinin toplanıp huzuru/asayişi bozması, **4.** kalabalık gece toplantısı/eğlentisi, **5.** *esk.* topluluk, toplantı, **6.** maiyet, arkadaşlar, çevre, muhit, **7.** kükreme, **8.** *esk.* horlama. ***e.a.- 1. defeat, 2. rabble, 5. assembly, throng, 7. bellow, uproar, 8. snoring.***

rout[2], *f.* **1.** bozmak, bozguna/hezimete uğratmak. *Our soldiers ~ed the enemy.* **2.** (domuz vb.) burnu ile yeri eşelemek, **3.** köklemek, kökünden söküp çıkarmak, **4. ~ out** : kurcalamak, karıştırarak aramak/bulmak, **5.** yatağından kaldırmak. *The farmer ~ed his sons out of bed at 5 o'clock.* **6.** kovmak, sürüp çıkarmak, gizlendiği yerden zorla çıkarmak, **7.** eş(ele)mek, çukur açmak, kazmak, **8.** *Brit.* kükremek, böğürmek. ***e.a.- 1. defeat, 2,3. root, dig, 4. search, rummage, 7. hollow, gouge, scrape, 8. roar, bellow.***

route[1], *is.* **1.** yol, geçit, tarik. **en ~** : yolda. **en ~ for** : ... yolunda, -e gitmek üzere. **go the ~** : sonuna kadar gitmek, devam ettirmek. **mail ~** : posta yolu. **~ march = ~ step** *As.* rahat/adî yürüyüş. *Shortest ~ from Bursa to İstanbul.* **2. roteway** *d.d.:* muntazam sefer yapılan yol/hat, rota. *air ~s.* **3.** güzergâh, uğrak. ***e.a.- 1. road, way, course, highway, 2. course.***

route[2], *f.* **routed, routing 1.** yolunu belirtmek/tespit etmek. *to ~ a tour.* **2.** belirli bir yoldan göndermek/yollamak/sevk etmek, (yola) yöneltmek. **They ~d the goods through (by way of) Italy** : Malları İtalya üzerinden (İtalya yolu ile) gönderdiler.

router, *is.* **1.** yol belirten/tespit eden, **2.** belirli bir yoldan gönderen/yollayan/sevk eden, **3.** toprağı kazan/oyan şey, kepçe, kürek, **4. ~ plane** *d.d.* (marangoz) oyma rendesi, freze/oluk tezgâhı, **5.** uzak mesafe yarış atı.

routh, *is. İsk. bk.:* **plenty.**

routine[1], *is.* **1.** yöntem, alışılmış usul ve düzen, her zaman aynı şekilde yapılan iş. *the ~ of an office. Getting up and going to bed are parts of our daily ~ .* **2.** muamele, işleri yürütme tarzı. *an official ~ . Settled into the ~ of factory work.* **3.** basmakalıp söz/iş, formalite. *The old "After you!" ~ .* **4.** (a) bilgisayara belirli işlemler yaptıran kodlanmış yönerge, (b) bilgisayarın yaptığı işlemler dizisi, **5.** (bir piyeste vb. bir kimsenin sürekli oynadığı) rol, numara. *a dance ~ .* **do sth as a matter of ~** : bir şeyi alışkanlık dolayısıyla/günlük iş olarak yapmak.

routine[2], *sf.* alışılmış, mutad, her zaman aynı şekilde tekrarlanan, âdet hükmünde, her günkü, alelâde, harcıâlem. *~ duties.* **~ work** : her günkü iş. **~ly** : alışılmış bir şekilde, mutad olarak.

routinism, *is.* yöntemcilik, formalitecilik, alışılmış yöntem ve düzenlere sıkı sıkıya bağlılık. **routinist** : yöntemci, formaliteci.

routinize, *gl.f.* **-ized, -izing** töreleştirmek, yöntemleştirmek, âdet hükmüne getirmek, âdet edinmek, alışkanlık hâline getirmek.

roux, *is.* (sosları koyulaştırmak için kullanılan) un ve yağ karışımı.

rove[1], *f.* **roved, roving 1.** avare dolaşmak, başıboş/gayesiz gezinmek, avarelik/serserilik etmek. *He loved to ~ over the fields and woods.* **~ the seas** : korsanlık etmek. **His eyes ~d over the pictures** : Gözlerini resimler üzerinde gezdirdi. **2.** (yün/pamuk vb.) hafifçe bükmek, eğirmeye hazırlamak, **3.** (elyafı/ipliği vb.) gözden/küçük delikten geçirmek, **4.** tarayarak inceltmek, **5.** *bk.:* **reeve**[2] *(geç.z.&sf.f.).* ***e.a.- 1. stroll, amble, stray, roam, wander.***

rove², *is.* **1.** avare dolaşma, avarelik, başıboşluk, **2. roving** *d.d.* az bükülmüş iplik, fitil.

rove beetle, *is. zool.* kalkık kuyruk *(Staphylinidae):* ince uzun gövdeli hızlı yürüyen bir böcek.

rove-over, *sf.&is.* atlamalı vezin: bir mısra sonunda tamamlanmayıp sonraki mısrada tamamlanan vezin.

rover, *is.* **1.** avare, serseri/ başıboş gezen kimse, aylak, **2.** (a) uzaktan vuran okçu, (b) uzak hedef, **3.** korsan, **4.** sabit yeri olmayan oyuncu, **5.** 17-23 yaşındaki izci, **6.** (yün vb.) kaba bükücü, kaba bükme makinesi, **7.** *esk.* korsan gemisi. ***e.a.- 1.*** *wanderer,* ***3.*** *pirate.*

roving, *sf.* **1.** avare, aylak, serseri, başıboş gezinen, **2.** gezici, gezgin, dolaşan, seyyar, göçebe, bir yerde/işte sabit olmayan. **~ commission** : gezici görev, gezici komisyon. *a ~ editor.* **3.** özel görevli (diplomat). *a ~ ambassador.* **4. ~ly** : avare/ başıboş bir şekilde, aylak aylak, serseriyâne, gezici olarak, **5. ~ness** : avarelik, başıboşluk, aylaklık, serserilik, gezicilik.

row¹, *is.* **1.** sıra, dizi, saf. *a ~ of apple trees.* **in a ~** : sıra ile, birbiri ardınca, **2.** sıra evler, **3.** sıra evleri olan sokak, **4.** (satranç/dama tahtasında) sıra, yatay kareler dizisi, **5. hard/ long ~ to hoe** : güç durum/koşullar, yapılması güç/zor iş, çileli/meşakkatli hayat. *Mary's got a hard ~ to hoe, living with that nasty old man.* **6.** kürek çekme, **7.** sandal gezintisi, kayıkla dolaşma, **8.** kavga, dövüş, kargaşa, vuruşma, dalaşma. *He's always having ~ with his wife.* **9.** *k.d.* gürültü, patırtı, velvele, şamata, **10.** *İsk.* (yün vb.) yumak, top. ***e.a.- 1.*** *file,* ***4.*** *rank,* ***8.*** *commotion, quarrel, brawl, rumpus, melee, scrap,* ***9.*** *noise, clamor,* ***10.*** *roll.*

row², *f.* **1.** dizmek, sıralamak, sıraya koymak, saf yapmak, hizaya getirmek, **2.** kürek çekmek, kürek kullanmak. **to ~ against the tide** : akıntıya karşı kürek çekmek, **3.** kürek çekerek/ kürekle yürütmek, **4.** küreklerle mücehhez olmak, **5.** (yarışta) kürek çekmek, **6.** kavga etmek, dövüşmek, vuruşmak, dalaşmak, gürültü/patırtı etmek, arbede/çıngar çıkarmak, ortalığı birbirine katmak, **7.** *İsk.* sarmak, yumak/top yapmak, **8.~able** : kürekle yürütülebilir/donatılabilir. ***e.a.- 6.*** *quarrel,* ***7.*** *roll.*

rowan, *is.* **1.** *bot.* üvez (ağaç) *(Sorbus Aucuparia, S americana, S. sambulifolia),* **2. rowanberry** *d.d.* üvez (meyve).

rowboat, *is.* (kürekli) sandal/kayık.

rowdy, *sf.&is.* **-dier, -diest 1.** serkeş, asi, külhani, dik kafalı, gürültücü (kimse). *~ behavior at school. She was afraid of the big ~ boys. We live in a ~ neighborhood.* **2. ~ish** : oldukça serkeş/gürültücü/asi, **3. ~ishly = rowdily** : serkeşlikle, külhanice, gürültü ile, **4. ~ishness = ~ism = rowdiness** : serkeşlik, asilik, külhanilik, dik kafalılık, gürültücülük. ***e.a.- 1.*** *rough, disorderly, noisy.*

rowdydow = row-de-dow, *is.* kavga, gürültü, vuruşma, dalaşma, arbede, kargaşalık. ***e.a.-*** *brawl, fight, hubbub.*

rowdydowdy, *sf.* kavgalı, gürültülü, kaba. terbiyesiz. ***e.a.-*** *boisterous, vulgar.*

rowel, *is.&f.* **-eled, -eling** *(veya Brit.:* **-elled, -elling)** **1.** mahmuz(lamak), **2.** (cerahati akıtmak için atın derisi altına) iplik sokmak, böyle sokulan iplik.

rowen, *is.* ikinci ürün, biçildikten sonra biten ot. ***e.a.-*** *aftermath.*

rower, *is.* kürekçi, kürek çeken.

row house, *is.* sıra ev, birbirine bitişik ve aynı tip evlerden her biri.

rowing boat, *is. bk.:* **rowboat.**

rowlock, *is. Brit. bk.:* **oarlock.**

royal¹, *sf.* **1.** krala/kraliçeye ait, kral+, kraliçe+, kraliyet. **~ family** : kraliyet ailesi, **2.** krallık+, kral soyundan gelen, hanedana mensup. *a ~ prince.* **His/Her ~ Highness** : altes, pren(ses)lere verilen unvan. **The ~ household** : Saray halkı, **3.** krallık+, kraliyet+, kral(içe) himayesinde kurulan/çalışan. **~ Academy**: Kraliyet Akademisi. *a ~ society.* **4.** kral(içe)/ hükümdar emriyle yapılan/çıkarılan. **with ~ consent** : hükümdarın muvafakatiyle. *a ~ warrant.* **5.** şahane, muhteşem, görkemli, muazzam, çok büyük, mükemmel, krala/kraliçeye yakışır. **a ~ feast** : şahane bir ziyafet. **a ~ welcome** : görkemli bir karşılama. **~ splendor** : ihtişam, debdebe, âlâyiş. **Have a (right) ~ time** : son derece eğlenmek. **There is no ~ road to success** : Başarıya kolay erişilmez. **6.** *Brit.* kral(içe) hizmetindeki, **7.** saltanat+, saltanatlı. ***e.a.- 5.*** *magnificient, stately, majestic, kingly, regal.*

royal², *is.* **1.** *den.* kontra babafingo, **2.** matbaa kâğıdı: 19x24" veya 20x25" (= 50.8x63.5 cm) boyutunda büyük tabaka kâğıt, **3.** *Brit.* 19x24" lik yazı/resim kâğıdı.

royal antler = tres-tine = trez-tine, *is.* geyik/karaca boynuzunun dipten üçüncü çatalı.

royal blue, *is.* koyu mavi, morumsu/kırmızımsı mavi.

royal fern, *is. bot.* iri eğrelti *(Osmunda regalis).*

royal flush, *is.* (poker oyununda) floş royal, bir elde en yüksek beş kâğıt.

royalism, *is.* kraliyetçilik, kral(lık) taraftarlığı.

royalist, *sf.* kralcı, kral(lık) taraftarı. **~ic** : kralcı+.

royal jelly, *is.* şah balı: arıların larvalarını ilk birkaç gün besledikleri, sonra yalnız kraliçe olacak arıya verdikleri bal.

royally, *zf.* görkemle, ihtişamla, şahane bir şekilde, kral gibi, krala yaraşır tarzda, debdebe/saltanat ile.

royal mast, *is. den.* kontra babafingo direği.

Royal Navy, *is.* İngiliz Deniz Kuvvetleri.

royal palm, *is. bot.* palmiye *(Roystonea regia).*

royal poinciana = flamboyant, *is. bot.* taç ağacı *(Delonix regia):* Madagaskar'da yetişen tropik ülke ağacı, parlak al, turuncu çiçekler açar, uzunluğu 60 cm'yi bulan keçiboynuzuna benzer meyvesi vardır.

royal purple, *is.* koyu mor.

royal road, *is.* kolay yol, bir işi yapmanın kolay tarafı. **There is no ~ ~ to learning** : Öğrenmenin kolay yolu yoktur.

royalty, *is., ç.* **-ties** **1.** krallık, hükümdarlık, **2.** kral ailesinden kimse(ler), **3.** krallık ülkesi, **4.** krallık malikânesi/hissesi, **5.** saltanat, asalet, haşmet, ihtişam, **6.** (madencilikte) arazi sahibine verilen hisse, işletme payı, **7.** yapıt/telif hakkı/ücreti, bir kitabın yayınlanmasından sonra yazarına verilen pay. ***e.a.- 1.*** *sovereignity,* **3.** *kingdom, realm.*

rozzer, *is. Brit. argo* polis. ***e.a.-*** *policeman.*

rpm = r.p.m. = revolutions per minute: dakikada devir.

rps = r.p.s. = revolutions per second: saniyede devir.

rpt = report.

RPV = remotely piloted vehicle: uzaktan kumanda edilen pilotsuz uçak.

-rrhagia = -rhagia = -rhage= -rrhage = -rhagy, *ön ek* "fışkırma, akma, akıntı" anlamı katar: *ör.: bronchorrhagia, menorrhagia.*

-rrhaphy = -rhaphy, *ön ek* "dikiş" anlamı katar: *ör.: herniorraphy.*

-rrhea = -rhea, *ön ek* "sızıntı, akıntı" anlamı katar: *ör.: gonorrhea.*

RSV = Revised Standard Version.

R.SV.P. = rsvp = r.s.v.p. = (**R**epondez **S**'il **V**ous **P**lait) : Lütfen cevap veriniz.

Ru, *kim. bk.:* **ruthenium** (simgesi).

rub[1], *f.* **rubbed, rubbing** **1.** ov(ala)mak, **2.** sürt(ün)mek. *That door ~s against the floor.* **3. ~ along** : (a) güçlükle başarmak/idare etmek/geçinmek. *He's not a good student, he can only ~ along in class. She was able to ~ along on the money her father gave her by giving English lessons.* (b) geçinmek, anlaşmak. *My wife and I seem to ~ along (together) all right.* **4.** silinmek, silinerek çıkmak. **The spot won't ~ off** : Leke çıkmıyor. **Chalk ~s off easily** : Tebeşir kolayca silinir. **5.** sürülmek, sürtülmek, **6.** *gen.* **~ away/off/out** : (silgi vb. ile) silmek, silip çıkarmak. *~ away that dirty mark. ~ the mud off your boots. ~ out that word. She ~bed the window with a cloth.* **7. ~ down** : (a) masaj yapmak. *She is ~bing herself down after a swim.* (b) silmek, zımparalamak, pürüzleri gidermek. *~ the door down before you paint it.* **8. ~ elbow/shoulders (with)** : sıkı fıkı olmak, hiç ayrılmamak, aralarından su sızmamak, **9. ~ it in** *k.d.* damarına basmak, hoşa gitmeyen bir şeyi tekrarlayarak kızdırmak, canını sıkmak, **10. ~ off on** *k.d.* (huy) çekmek/geçmek, (huyunu/tabiatını) almak, (baka baka) benzemek. *Some of his gall ~bed off on his son.* **11. ~ out** : (a) silmek, silip çıkarmak, iptal etmek, yok etmek, gidermek, (b) *argo* öldürmek, gebertmek, karartısını kaldırmak, defterini dürmek, **12. ~ over/in/into** : cilâlamak, ovarak yedirmek, **13. ~ together** : ovuşturmak, birbirine sürtmek. *He ~bed his hands together to warm them.* **14. ~ the wrong way** : kızdırmak, sinirlendirmek, canını sıkmak, tepesini attırmak, **15. ~ up** : (a) parlatmak, cilâlamak. *The silver needs ~bing up.* (b) tazelemek. *I must ~ up my French.* **16. ~ up against** : karşılaşmak. *You ~ up against a lot of famous people at Bob's parties.* ***e.a.- 8.*** *mingle,* ***11.*** *(a) erase, obliterate,* ***14.*** *irritate, ennoy, offend.*

rub², *is.* **1.** ov(ala)ma, sür(t)me. **give a ~** : ovmak. **Give the table a good ~ with this polish** : Bu cilâ ile masayı iyice ov, parlat. **an alcohol ~** : alkolle ovma, **2.** sinir törpüsü, sinirlendiren/kızdıran şey, **3.** can sıkıcı durum/şey, **4.** engel, mania, güçlük, zorluk. *We like nice things, but the ~ is we can't afford them.* **5.** sürtünme, sürtüşme, **6.** pürüz, pütür(lülük). ***e.a.- 4. obstacle, impediment, difficulty, obstruction.***

rub-a-dab, *is.* davul/trampet sesi, pat pat.

rubace = rubasse, *is.* rubas, süs taşı olarak kullanılan parlak kırmızı kuvars.

rubato, *sf.&is.&zf. It.* **1.** bazı notaları uzatılıp diğerleri kısaltılmış (pasaj), **2.** uzatıp kısaltarak.

rubber¹, *is.* **1. India ~ /natural ~ / gum elastic/caoutchouc** *d.d.* kauçuk, *Hevea* ve *ficus* ağacının hava temasında çoğuzlaşarak koyu elâstik hâl alan öz suyu, **2.** lâstik, **3. synthetic ~** *d.d.* sentetik kauçuk, **4.** lâstik (ayakkabı). **~ boot** : lâstik çizme, **5.** ovucu, parlatıcı, ovma/parlatma aleti, **6.** perdahcı, cilâcı, ovarak parlatan kimse, **7.** masajcı, natır, tellâk, **8.** seyis, atları tımar eden kimse, **9.** törpü, kaba eğe, **10.** silgi, **11. ~ band** *d.d.* lâstik bant, **12.** *argo* prezervatif, **13.** *iskambil* (a) bir tarafın üç oyundan ikisini kazandığı briç partisi, (b) **~ game** *d.d.* berabere kalınca kazananı tayin için oynanan oyun. ***e.a.- 8. swipe, 10. eraser, 12. condom.***

rubber², *sf.* **1.** kauçuk+. kauçuklu, kauçuktan yapılmış, kauçuk kaplı. *a ~ bath mat.* **2.** kauçuk (üreten). *a ~ plantation.* **3. ~ cement** : (kauçuklu) tutkal, yapıştırıcı, **4. ~ ckeck** *ABD-argo* karşılıksız banka çeki.

rubberise, *Brit. bk.:* **rubberize.**

rubberize, *gl.f.* **-ized, -izing** kauçuklamak, lâstik kaplamak, su geçirmez hâle getirmek.

rubberless, *sf.* lâstiksiz, kauçuksuz.

rubberlike, *sf.* lâstik/ kauçuk gibi.

rubberneck, *is.&f. k.d.* **1.** çok meraklı/ mütecessis kimse, herkese / her şeye dönüp bakan kimse, **2.** turist, seyyah, **3. rubbernecker** *d.d.* mütecessis olmak, her şeye merakla/tecessüsle dönüp bakmak. ***e.a.- 2. tourist, sightseer.***

rubber plant, *is. bot.* **1.** kauçuk ağacı *(Ficus elastica),* **2.** kauçuk veren herhangi ağaç. **rubber tree** *d.d.*

rubber stamp, *is.* (a) lâstik damga/mühür, istampa, (b) şahsiyetsiz kimse.

rubber-stamp, *gl.f.* **1.** lâstik damga/mühür ile damgalamak/mühürlemek, damga basmak, **2.** *k.d.* (bir meseleyi) incelemeden/düşünmeden onaylamak/tasdik etmek. *He used the council to ~ decisions taken by himself and his office.*

rubbery, *sf.* lâstik/ kauçuk gibi, elâstikî, sağlam, çevik. *~ legs.* ***e.a.- elastic, tough.***

rubbing, *is.* **1.** ov(uştur)ma, sürt(ün)me, aşın(dır)ma, **2.** kabartma resim üzerine kâğıt koyup kara kalemle sürterek kopye çıkarma, **3. ~ alcohol** : alkol, antiseptik olarak kullanılan %70 izopropil alkol eriyiği.

rubbish, *is.* **1.** çörçöp, süprüntü, döküntü, zibil, hırtı pırtı, değersiz şey. *The old shed is full of ~ .* **2.** saçma, zırva, boş lâkırdı, manasız şey. *There is so much ~ on TV.* **Don't talk ~** : Saçmalama! *How can you believe such ~ ?* ***e.a.- 1. trash, litter, debris, refuse, 2. nonsense, rot.***

rubbishy, *sf.* **1.** değersiz, işe yaramaz, **2.** saçma, zırva. ***e.a.- 1. wortless, trashy.***

rubble¹, *is.* **1.** moloz, taş dolgu, kaba kırma taş, **2.** döküntü, enkaz (yığını), harabe, kırık dökük şey, yapı döküntüsü. *Bombing and artillery barrages reduced the town to ~ .*

rubble², *gl.f.* **rubbled, rubbling** harabeye çevirmek, yerle bir etmek.

rubblework, *is.* (kaba) taş duvar.

rubbly, *sf.* **-blier, -bliest** moloz gibi, molozdan/kaba taştan yapılmış.

rubdown, *is.* masaj, jimnastikten/buhar banyosundan sonra bedeni ovma.

rube, *is. argo* köylü, taşralı. ***e.a.- countryman, hick, farmer, rustic.***

rubefacience = rubefaction, *is.* (deriyi vb.) kızar(t)ma, kızarıklık.

rubefacient, *sf.&is.* (deriyi) kızartan (ilâç/ yakı).

rubella, *is. patol.* kızamıkçık. ***e.a.- German measles.***

rubellite, *is.* altaş, kızıltaş: mücevher olarak kullanılan koyu kırmızı turmalin.

rubeola, *is. patol.* **1.** kızamık, **2.** kızamıkçık. **3. ~r** : kızamık(çık)+. ***e.a.- 1. measles, 2. German measles, rubella.***

rubescence, *is.* kızarma, kızartı, kızarıklık.

rubescent, *sf.* kızarmış, kızaran, kızartılı, al al olmuş. *e.a.- blushing, reddening.*

rubiaceous, *sf.* kızılkök familyasından (kahve, kına kına ipeka, ful, keklik üzümü vb. gibi).

Rubicon, *is.* **1.** Rubikon: eski Galya'yı İtalya'dan ayıran nehir, **2. cross/pass the ~** : dönülmez karar vermek, dönülmesi olanaksız işe girişmek, bütün gemileri yakmak.

rubicund, *sf.* **1.** kırmızı(msı), al, (güneşten vb.) yanmış/kızarmış. *a ~ complexion. a group of ~ farmers.* **2. ity** : allık, kırmızılık, güneş yanığı.

rubidium, *is. kim.* rubidyum: potasyuma benzer gümüş renginde yumuşak maden. Havada birden parlar, suya şiddetle etkir. Fotosellül ve elektron tüpleri filâmanlarında kullanılır. Simge: **B,** atom ağ. 85.47, atom nu. 37, özgül ağ. 20°C'de 1.53. **rubidic** : rubidyumlu.

rubiginose = rubiginous, *sf. bot. zool.* pas renginde, kızıl kahverengi. *~ plants. e.a.- rusty, rust-colored, brownish-red.*

rubigo, *is.* kırmızı demir oksit: parlatma tozu ve boya olarak kullanılır.

rubious, *sf.* lâl, yakut renginde, parlak kırmızı. *e.a.- red, ruby-colored.*

ruble = rouble, *is.* ruble, Sovyet Rusya lirası (= 100 kopecks).

ruboff, *is.* **1.** ov(uştur)ma, sürtme, kazıma, **2.** (sürekli temastan/sürtünmeden ileri gelen) kızartı, kızarıklık, isilik.

rubric[1], *is.* **1.** (eski kitaplarda kırmızı harflerle basılan) başlık, serlevha, **2.** yasa/kanun başlığı (eskiden kırmızı harflerle basılırdı), **3.** (dua/din kitaplarında) bölüm başı/başlığı, **4.** bölüm, grup, kategori, **5.** kırmızı renk, **6.** *esk.* kırmızı tebeşir, aşı boyası, **7.** yöntem, kural, talimat, **8.** imzadaki ayırıcı çizgi/işaret. *e.a.- 6. reddle.*

rubric[2], *sf.* **1.** kırmızı(msı), al, **2.** kırmızı harflerle basılmış/yazılmış, **3. ~al** : (a) kırmızı, kırmızı ile yazılmış/işaretlenmiş, (b) din/dua kitaplarında bulunan, bu kitaplara uygun, **4. ~ally** : din/dua kitaplarına uygun olarak. *e.a.- 1. red, reddish.*

rubricate, *gs.f.* **-cated, -cating 1.** kırmızı ile işaretlemek, kırmızıya boyamak, kırmızı renkte yazmak/basmak, **2.** bölümlemek, bölümlere/kısımlara ayırmak, **3. rubrication** : kırmızı ile işaretleme, kırmızıya boyama, kırmızı renkte yazma/basma; bölümleme, bölümlere/kısımlara ayırma, **4. rubricator** : kırmızı ile işaretleyen, kırmızıya boyayan; bölümleyen, bölümlere/kısımlara ayıran.

rubrician, *is.* duacı, duahan, dua/ayin uzmanı.

ruby[1], *sf.&is., ç.* **-bies 1.** yakut, lâl, **2.** yakuttan yapılmış (nesne), **3.** yakut/lâl rengi(nde), parlak koyu kırmızı. *~ lips. ~ glass.* **4.** *Brit.- bas.* 5.5 puntolu harf, **5. ~ silver** *bk.:* **pyrargyrite**, **6. ~ spinel = spinel ~** : kaba yakut, saydam kırmızı bir tür lâl taşı. *e.a.- 3. carmine.*

ruby[2], *gl.f.* **-bied, -bying** kırmızıya/yakut/lâl rengine boyamak, kırmızılaştırmak. *e.a.- redden.*

ruby-crowned kinglet, *is. zool.* pembe tepeli çalıkuşu *(Regulus calendula):* erkeğin tepesinde parlak pembe, kırmızı bir taç vardır, çok güzel öter (Amerika'da yaşar).

rubylike, *sf.* yakut gibi, yakuta benzer.

ruby-throathed hummingbird, *is.* kızıl gerdanlı arı kuşu.

rucervine, *sf.* **1.** iri geyik+ : GD Asya'da bulunan iri bir tür geyiğe/karacaya ait, **2.** geyik/karaca boynuzu+. **~ antler** : geyik/karaca boynuzu dalı.

ruche = rouche, *is.* (kadın elbiselerinin yakalarına/kol ağızlarına konulan) kırmalı dantel.

ruching, *is.* kırmalı dantel.

ruck[1], *is.* **1.** kalabalık, yığın, kütle, topluluk, izdiham, **2.** karışık yığın, karmakarışık toplum, ayaktakımı, **3.** süprüntü, döküntü, çörçöp, **4.** karışık(lık), buruşukluk, kıvrım, kat (kâğıt vb.). *e.a.- 1. crowd, mass, 3. trash, rubbish, 4. crease, wrinkle, fold, ridge.*

ruck[2], *f.* **1.** kırış(tır)mak, buruş(tur)mak, örsele(n)mek, **2.** *gen.* **~ up** : canını sıkmak, üzmek, rahatsız/taciz etmek, usandırmak, bıktırmak. *e.a.- 1. wrinkle, rumple, crease, fold, pucker, 2. annoy, ruffle.*

rucksack, *is.* arka/sırt çantası.

ruckus, *is. k.d.* **1.** gürültü, velvele, şamata, karışıklık, kargaşa. **raise a ~** : kargaşalık çıkarmak, kıyameti koparmak, **2.** hararetli münakaşa/tartışma. ***e.a.-1.*** *fracas, rumpus, commotion, row, disturbance, uproar.*

ruction, *is. k.d. bk.:* **ruckus. If you come home late, there'll be ~** : Eve geç gelirsen kıyamet kopar.

ructious, *sf. argo* çetin, zor, didişmeyi gerektiren. ***e.a.-*** *difficult, quarrelsome.*

rudbeckia, *is. bot.* çan çiçeği *(Rudbeckia).* K Amerika'da yetişen ve koni biçiminde sarı çiçekler açan bir bitki. **coneflower** *d.d.*

rudd, *is. zool.* kızılkanat *(Scardinius erythrophtalmus):* Sazangillerden Avrupa tatlı su balığı. Yüzgeçleri kırmızı, sırtı zeytunî kahverengidir. **redeye** *d.d.*

rudder, *is.* **1.** *den.* dümen, **2.** *hv.* uçak dümeni, **3.** yön veren/değiştiren araç, **4. ~ bar** : dümen pedalı, **5.*~less** : dümensiz, **6. ~head** : dümen başı, **7. ~post = ~stock** : dümen mili.

ruddle, *is.&f.* **-dled, -dling** aşı boyası (ile koyunları boyamak/işaretlemek). **~man** : aşı boyası satıcısı, koyunları kırmızı boya ile işaretleyen.

ruddock, *is. Brit.- k.d. zool.* nar bülbülü, kızılgerdan *(Erithacus rubecula).*

ruddy, *sf.&zf.* **-dier, -diest. 1.** pembe (yanaklı), sıhhatli, yanağından kan damlayan. *a ~ complexion.* **2.** kızıl, kırmızı, al, **3.** *Brit.- argo bk.:* **bloody** (8), **4. ~ duck** : kızıl ördek *(Oxyura jamaicensis rubida),* **5. ~ly** : kıpkırmızı, pembe pembe, **6. ~ness** : kırmızılık, kızıllık, allık, pembelik. ***e.a.- 1.*** *rosy,* ***2.*** *red, reddish,* ***3.*** *bloody, surely, extremely, very.*

rude, *sf.* **ruder, rudest 1.** kaba, terbiyesiz, edepsiz, nezaketsiz. **to be ~ to s.o.**: birine karşı kaba davranmak. *It's ~ to stare at people. a ~ reply. a ~ joke.* **Would it be ~ to ask** : Müsaadenizle sorabilir miyim? **2.** bilgisiz, kültürsüz, cahil, basit, bayağı, **3.** kaba saba, yontulmamış. *~ tools.* **4.** (a) sert, nasırlı. *~ hands.* (b) kaba, vahşî, **5.** ilkel, basit, iptidaî. *a ~ cottage. Peasants use ~ wooden plows.* **6.** gürültülü, ahenksiz, kulakları tırmalayan. *~ sounds.* **7.** inceliksiz, zarafetten yoksun. *a ~ design.* **8.** haşin, şiddetli, kuvvetli, zorlu. **a ~ winter/storm** : şiddetli kış/fırtına. **a ~ shock** : şiddetli bir darbe, hayal kırıklığı, **9.** dinç, gürbüz, sağlam, metin, dayanıklı. **in ~ health** : sapasağlam, gürbüz, **10.** yaklaşık, takribî, kaba, tahminî. *a ~ first calculation of costs.* **11. ~ly** : kabaca, terbiyesizce, edepsizce, ilkel/basit bir şekilde, kaba saba, bilgisizce, cahilâne, **12. ~ness** : kabalık, terbiyesizlik, edepsizlik, nezaketsizlik, basitlik, ilkellik, iptidaîlik, bilgisizlik, cahillik. ***e.a.- 1.*** *discourteous, impolite, impudent,* ***2.*** *uncivilized, coarse, vulgar, ignorant, unlearned,* ***3.*** *unpolished, uncouth, inelegant,* ***4.*** *rough, harsh, ungentle,* ***5.*** *primitive, undeveloped,* ***8.*** *violent, tempestuous, severe, harsh,* ***9.*** *robust, sturdy, vigorous, strong,* ***10.*** *approximate, tentative.*

ruderal, *sf.&is.* kendi biten, hudayinabit, doğal bitki örtüsü insanlarca değiştirilmemiş yerlerde yetişen (bitki). *~ weeds of old fields and roadsides.*

rudesby, *is. esk.* hödük/kaba/terbiyesiz/huysuz kimse.

rudiment, *is.* **1.** *gen.* **~s** : (a) ilke, esas, temel ilke/prensip/kavram, temel bilgi. *He picked up the ~s of computers.* (b) başlangıç, taslak, bir şeyin gelişmemiş hâli. *The ~s of a plan.* **2.** *biy.* (a) gelişmemiş/az gelişmiş/dumura uğramış/yeni gelişmeye başlamış organ. *The ~s of wings on a baby chick.* (b) eski görevini kaybederek gelişmeyen organ (apandisit gibi). ***e.a.- 1.*** *(a) basics, fundamentals, (b) beginning,* ***2.*** *(a) anlage.*

rudimental = rudimentary, *sf.* **1.** ilkel, basit, temel, esasî, aslî, ilkesel. *these ~ truths. ~ knowledge. workers using ~ equipment.* **2.** basit, gelişmemiş, gelişmesinin başlangıcında. *The ~ tail of a hyrax.* **3. rudimentarily** : ilkel/gelişmemiş bir şekilde, **4. rudimentariness** : ilkellik, gelişmemişlik. ***e.a.- 1.*** *fundamental, elemantary, initial,* ***2.*** *embryonic, vestigial, abortive.* ***k.a.- 1.*** *advanced,* ***2.*** *mature.*

rue[1], *f.* **rued, ruing 1.** pişman/nadim olmak, esef/teessüf etmek, vicdan azabı çekmek. *I never went to school, and I've rued it bitterly all my life.* **2. ~ the day (when one did sth.)** : (bir şey yaptığı günü) üzülerek hatırlamak. *He rued the day he left his home town.* ***e.a.- 1.*** *regret, repent, be sorry for, feel sorrow, mourn.*

rue[2], *is.* **1.** pişmanlık, nedamet, esef, teessüf, **2.** *bot.* sedef otu *(Ruta graveolens):* acı yaprakları hekimlikte kullanılırdı, **3.** (a) sedef otu

şerbeti, (b) acı şerbet/ilâç, **4. ~ anemone** *bot.* küçük gelincik *(Anemo-nelia thalictroides):* K Amerika'da yetişir, beyaz, pembe çiçek açar, **5. African ~** *bot.* üzerlik *(Peganum harmala).*

rueful, *sf.* **1.** acıklı, acınacak, esef verici, esef olunacak, müessif, pişmanlık verici, pişmanlık dolu. *a ~ sight. ~ contemplation of a life full of errors.* **2.** üzgün, gamlı, kederli, mağmum, pişmanlık/nedamet/vicdan azabı duyan. *a ~ expression/smile.* **3. ~ly** : üzülerek, esefle, nedametle, pişman olarak, **4. ~ness** : üzülme, esef etme, pişmanlık/nedamet duyma. ***e.a.- 1. pitiable, deplorable, sorrowful, regretful, 2. mournful, doleful, woeful, unhappy.***

ruer, *is.* pişman/nadim olan, esef/teessüf eden, vicdan azabı çeken kimse.

rufescence, *is.* kırmızı(msı)lık, allık, kızıl(ımsı)lık.

rufescent, *sf.* kırmızı(msı), al(ımsı), kızıl (ımsı), kırmızımtrak. ***e.a.- rufous, reddish.***

ruff[1], *is.* **1.** (XVI - XVII. yy. da) kırmalı yakalık, **2.** (hayvanların boynunda) kabarık tüy, gerdanlık, yakalık, **3.** *zool.* dövüşken kuş *(Philomachus pugnax).* dişisi: **reeve, 4.** *zool.* **ruffe** *d.d.* pilatika *(Acerina cernua):* küçük bir Avrupa tatlı su balığı, **5.** (iskambilde) (a) kozla alma, (b) viste benzer bir iskambil oyunu.

ruff[2], *f.* **1.** *bk.:* **tease** (3), **2.** (iskambilde) kozla almak.

ruffed, *sf.* **1.** yakalı, (kolalı, kırmalı) yaka takmış, **2. ~ grouse** *zool.* gerdanlı keklik, orman tavuğu *(Bonasa umbellus)* (K ABD'de **partridge**, G ABD'de **pheasant** denir).

ruffian, *is.* zorba, külhanbeyi, apaş, gaddar, vicdansız kimse. **You little ~** : Seni gidi çapkın seni! *He was attacked in a dark street by a band of ~s.* ***e.a.- bully, rowdy, rough, hoodlum, thug, desperado, gangster.***

ruffian = ruffianly, *sf.* **1.** gaddar, zalim, insafsız, vicdansız, merhametsiz, habis, canavar, zorba, haydut, **2. ruffianism :** gaddarlık, zalimlik, insafsızlık, vicdansızlık, merhametsizlik, canavarlık, zorbalık, haydutluk. ***e.a.- 1. rough, brutal, cruel, tough, lawless.***

ruffle[1], *f.* **-fled, -fling 1.** buruş(tur)mak, kırış(tır)mak, hafif dalgalan(dır)mak. *The breeze ~d the lake.* **2.** (tüylerini) kabartmak.*The hen ~d her feathers at the sight of the dog.* (saçlarını) okşayarak karıştırmak. ... *hugging him, kissing him, ruffling his hair.* **3.** kızdırmak, rahatsız etmek, canını sıkmak, taciz etmek. **Nothing ever ~s him** : Hiçbir şeyden kılı kıpırdamaz. **Don't get so ~d** : Ne kızıyorsun, aldırma, boş ver. **4.** (kitap sayfalarını) karıştırmak, hızla çevirmek. *He ~d the pages of the dictionary.* **5.** (iskambil kâğıtlarını) hızla karıştırmak, **6.** (kumaşın kenarını) büzmek, kırma/büzgü yapmak, **7.** (devamlı) davul/trampet çalmak. ***e.a.- 1. disarrange, disorder, wrinkle, rumple, roughen, undulate, flutter, 3. upset, annoy, disturb, vex, irritate, disquite, discompose, 4. turn, riffle, 5. shuffle. k.a.- 1. smooth, arrange, order, 3. soothe, compose.***

ruffle[2], *is.* **1.** buruşma, kırışma, hafif dalgala(lanma), buruşukluk, kırışıklık. *~ on the surface of the water.* **2.** kırma, fırfır, farbala, **3.** kızdırma, canını sıkma, rahatsız/taciz etme, **4.** üzüntü, sıkıntı, meşakkat. *Life without ~ .* **5.** devamlı davul/trampet sesi. **to beat a ~** : davul/trampet çalmak, **6.** gürültü, patırtı, velvele. ***e.a.- 1. undulation, ripple, 2. frill, ruff, 3. disturbance, vexation, annoyance, irritation, 6. commotion, brawl.***

ruffled, *sf.* **1.** buruşuk, kırışık, hafif dalgalı. *the ~ bed-clothes. ~ waters.* **2.** canı sıkılmış, kızgın, öfkeli. *He seemed to be ~.*

ruffler, *is.* **1.** buruşturan, kırıştıran, hafif dalgalalandıran, **2.** kızdıran, canını sıkan, rahatsız eden, **3.** (sayfa vb.) karıştıran.

rufflike, *sf.* (kırmalı, yuvarlak) yakalık gibi, yakalığa benzer.

rufous, *sf.* kırmızımsı, kızılımsı, kızıl kahverengi, pas renginde. ***e.a.- reddish, brownish-red, rust-colored.***

rug[1], *is.* **1.** halı, kilim, keçe. *The floor was covered with ~s.* **Oriental ~** : Şark halısı. **Persian ~** :'Acem halısı, **2.** post, pösteki (yere serilen). *a bearskin/goatskin ~ .* **3.** *Brit.* örtü, atkı, ısınmak için sarınılan kalın kumaş. *She wrapped her woolen ~ around her.* **4.** *argo* takma saç, peruka, **5. pull the ~ out from under s.o.** : birinin ayağını kaydırmak, işlerini al tüst etmek, **6. sweep sth. under the ~** : bir şeyi örtbas/hasıraltı etmek. ***e.a.- 3. toupee.***

rug², *gl.f.* **rugged, rugging** *İsk.* kuvvetle çekmek/yırtmak/koparmak. ***e.a.***- *tug, tear.*

ruga, *is., ç.* **-gae** *anat. biy.* kırışıklık, kat, kıvrım. ***e.a.***- *wrinkle, fold, ridge.*

rugal = rugate, *sf.* kırışık, katlı, kıvrımlı. ***e.a.***- *wrinkled, rugose.*

Rugby, *is.* **1.** Londra'ya yakın bir kasaba, bu kasabadaki erkek okulu, **2. ~ football** : bu okulda icat olunan bir çeşit futbol, *Cnd.* Amerikan futbolu.

rugged, *sf.* **1.** arızalı, engebeli, kayalık, yalçın. ~ *ground.* ~ *mountains.* **2.** (yüz/çehre) kırışık, buruşuk. ~ *feature.* **3.** pürüzlü, **4.** sert, haşin, müşkül, zor. ~ *times.* **5.** sert, fırtınalı. ~ *weather.* **6.** kulak tırmalayıcı, **7.** kaba, terbiyesiz. ~ *manners.* **8.** sıhhatli, kuvvetli, zinde, gürbüz, **9.** dayanıklı, sağlam, cefakâr. *Pioneers were ~ people.* **10.** bakımsız, karmakarışık, **11. ~ly** : arızalı/engebeli bir şekilde, sert/haşin bir şekilde, kabaca, terbiyesizce, sağlam/dayanıklı olarak, **12. ~ness** : arıza, engebe, kayalık, yalçınlık; kırışıklık, buruşukluk; sertlik, haşinlik, zorluk; kabalık, terbiyesizlik; dayanıklılık, sağlamlık. ***e.a.***- *1. irregular, craggy, uneven, jagged, 2. wrinkled, furrowed, frowning, 4. rough, harsh, stern, austere, severe, 5. tempestuous, stormy, turbulent, 6. grating, cacophonous, 7. rude, uncultivated, unrefined, unpolished, coarse, crude, 9. robust, sturdy, 10. shaggy, disordered, unkempt.* ***k.a.***- *1. smooth.*

rugger, *is. Brit. bk.:* **rugby football.**

ruglike, *sf.* halı gibi.

rugosa rose, *is.* Çin gülü.

rugose = rugous, *sf.* **1.** buruşuk, kırışık. ~ *cheeks.* **2.** *bot.* sert damarlı (yaprak). ~ *leaves of the sage.* **3. ~ly** : buruşuk/ kırışık bir şekilde. ***e.a.***- *1. wrinkled, ridged.*

rugosity, *is.* buruşukluk, kırışıklık.

rugulose, *sf.* kırışık, ince kırışıkları olan.

ruin¹, *is.* **1. ~s** : harabe, ören, yıkıntı, kalıntı, enkaz. *The ~s of an ancient city.* **in ~s** : harap, viran, yıkkın, **2.** virane, yıkık bina/şehir. *The building is a ~ .That ~ was once a famous castle.* **3.** harap olma, harabiyet, viranelik. **to go to ~** : harap olmak, mahvolmak. *The house had gone to ~ and neglect.* **4.** helâk, çökme, yıkılma, inhizam/inhidam, **5.** mahv(olma), bütün varlığını/sağlığını vb. yitirme. **the ~ of my hopes** : ümitlerimin mahvı, mahvolan ümitlerim. **to bring s.o. to ~** : birini mahvetmek/iflâs ettirmek. *His enemies planned the duke's ~.* **6.** harap eden/mahveden şey. *Drink was his ~ .* **be/prove the ~ of s.o.** : birinin mahvına sebep olmak. **It will be the ~ of him** : Bu onu mahveder/işini bitirir. **7.** inkıraz, düşüş, yıkılış, çökme, sukut, **8.** tahrip, yıkma, **9.** iflâs. ***e.a.***- *3. destruction, havoc, 4. fall, overthrow, defeat, wreck, downfall, decay, 9. bankruptcy.*

ruin², *f.* **1.** yık(ıl)mak, harap/viran etmek/olmak, viraneye/harabeye dön(dür)mek/çevir-(il)mek, çök(ert)mek, **2.** mahvetmek, perişan/alt üst etmek, iflâs ettirmek, batırmak. **be ~ed** : iflâs etmek, mahvolmak, **3.** bozmak, ihlâl etmek, berbat etmek, **4.** (kadını) iğfal etmek, **5. ~able** : yıkılabilir, tahrip edilebilir, mahvedilebilir, iflâs ettirilebilir, **6. ~er** : yıkan/harap eden/mahveden şey/kimse. ***e.a.***- *1. demolish, destroy, damage, devastate, wreck, dilapidate, 2. bankrupt, impoverish, 3. injure, 4. seduce.*

ruinate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** *esk.* harap, viran, **2.** *bk.:* **ruin**² .

ruination, *is.* **1.** yık(ıl)ma, harap/viran etme/olma, tahrip etme/olma, **2.** haraplık, viranelik, harabiyet, yıkkınlık, **3.** harap/tahrip eden/mahveden şey. ***e.a.***- *1. ruin, destruction.*

ruinous, *sf.* **1.** yıkıcı, harap edici, mahvedici, tahripkâr. **to prove ~ to s.o.** : birini mahva sürüklemek, **2.** harap, viran, yıkık, yıkkın, perişan, yıkılmış, çökmüş, **3.** harabe hâlinde, harabelerden ibaret, **4.** *k.d.* çok pahalı, ateş pahasına, **5. ~ly** : yıkarak, tahrip edercesine, mahvedercesine, **6. ~ness** : yıkıcılık, tahripkârlık. ***e.a.***- *1. destructive, disastrous, 2. dilapidated, ruined, decayed, 4. extremely expensive.*

rulable, *sf.* yönetilebilir, idare edilebilir, hüküm verilebilir.

rule¹, *is.* **1.** kural, kaide. **~s** : yönetmelik, talimatname, tüzük, nizamname, kurallar. **~s and regulations** : usul ve nizamlar, mevzuat, yasalar. *Obey the ~s of the game.* ~ **of the road** : trafik kaidesi. ~ **of three** *mat.* üçlü kuralı, **2.** yol, yöntem, usul, erkân. **That is against the ~s** : O, yönetmeliğe/usule aykırıdır. **To do everything by ~** : Her şeyi usulüne uygun olarak yapmak. **make it a ~ to ...** : ... -yi usul ittihaz etmek.

3. âdet, töre, **4.** hüküm, hakimiyet, hükmetme, saltanat, hükûmet. **In a democracy the people have the ~** : Demokraside hakimiyet milletindir. **During the ~ of Queen Victoria** : Kraliçe Viktorya'nın saltanatı esnasında. **5.** yönetim, idare, **6.** yöntem, usul, metot, ilke, prensip, **7.** cetvel (tahtası), çizgilik. **slide ~** : sürgülü hesap cetveli, **8.** *basım* ince çizgi, **9.** *huk.* muhakeme usulü, **10.** yasa, kanun, **by ~** : yasa/usul gereğince, kanunen, **11.** alışılmış durum, **12.** *esk. bk.:* **behavior, 13. as a (general) ~** : genellikle, genel olarak, çoğunlukla, kural olarak, **14. ~ of thumb** : yaklaşık hesap, göz kararı, tahmin, oranlama, pratik yöntem, **15. bend/stretch the ~s** : kuraldan ayrılmak, ayrıcalı/istisnaî muamele yapmak, müsamaha etmek, **16. do sth by/according to ~** : bir işi yönetmeliğe göre yapmak, yönetmelik ne diyorsa (sağduyusunu kullanmadan) aynen onu yapmak, **17. work to ~** : yönetmelikten ayrılmamak şartıyla işi yavaşlatmak. ***e.a.- 1.*** *standard, law, guide, precept, order,* ***4.*** *command, dominion, domination, sway, authority, direction, control, government,* ***6.*** *method,* ***7.*** *ruler,* ***13.*** *generally, usually.*

rule[2], *f.* **ruled, ruling 1.** yönetmek, idare etmek, saltanat sürmek. **be ruled by** : yönetilmek, hakimiyeti/kontrolu altına girmek, mahkûm/esir olmak. **Don't let yourself be ruled by your feelings in this matter** : Bu konuda hislerinin esiri olma/hissî hareket etme. **2.** hükmetmek, hüküm/karar vermek, resmen emretmek, buyurmak, hâkim olmak, kontrol etmek. **~ with a rod of iron/with an iron hand** : zorbalıkla yönetmek, müstebidane idare etmek, zulmetmek, **3.** (cetvelle vb.) çizgi çizmek. *to ~ paper.* **4.** baskın çıkmak, üstün gelmek, tahakküm etmek, **5.** hüküm sürmek, hâkim/cari olmak, fazla etkisi olmak, **6. ~ off** : altına çizgi çizmek, çizgi ile ayırmak, **7. ~ out** : (a) bertaraf etmek, iptal etmek, hükümsüz kılmak/saymak, kale almamak, hariç tutmak, hesaba katmamak, (varit/mümkün) saymamak. *Police have ~d out the murder but are still holding several people for questioning.* (b) önlemek, imkânsız kılmak. *Heavy rain ~d out the picnic.* ***e.a.- 1.*** *administer, govern, manage, command,* ***3.*** *decree, decide, deem, judge, settle, order,* ***4.*** *predominate,* ***7.*** *(a) eliminate, exclude, (b) prevent.*

ruler, *is.* **1.** hükümdar, kral, sultan, padişah, **2.** cetvel (tahtası).

ruling[1], *is.* **1.** yargı, hüküm, mahkeme kararı, hukukî karar. *The Supreme Court ~ still stands.* **give a ~** : hükmetmek, hüküm/karar vermek. *The judge gave his ~.* **2.** yönetim, idare, saltanat, hükümdarlık, hükmetme, yönetme, **3.** cetvelle çizgi çizme, **4.** (cetvelle çizilmiş) çizgiler. ***e.a.- 1.*** *decision, decree.*

ruling[2], *sf.* **1.** yöneten, idare eden, hâkim/hükümran olan. **The ~ party** : iktidar partisi. **The ~ classes** : devleti yöneten sınıflar. *The ~ class will not surrender its wealth and power.* **2.** hâkim (olan) baskın (çıkan), üstün gelen, kontrol eden. **~ passions** : hâkim ihtiras, başlıca merak, **3.** geniş, yaygın, kapsamlı, şümullü. ***e.a.- 1.*** *governing, dominating,* ***2.*** *controlling, predominating,* ***3.*** *widespread, prevalent.*

rum[1], *is.* **1.** rom, **2.** (genel olarak) alkollü içki, **3.** *iskambil bk.:* **rummy**[1].

rum[2], *sf.* **1.** *argo* garip, acayip, tuhaf. *a ~ fellow.* **2.** *Brit.* zor, tehlikeli, **3.** *esk.* iyi, güzel. ***e.a.- 1.*** *odd, strange, queer, peculiar,* ***2.*** *difficult, dangerous,* ***3.*** *good, fine.*

Rum. = Rumania(n).

Rumania, *is.* Romanya. **Romania, Roumania** *ş.d.y.*

Rumanian, *sf.&is.* Romanya+, Romanyalı, Romen, Romence. **Romanian, Roumanian** *ş.d.y.*

rumba, *is.&f., ç.* **-bas; -baed, baing** rumba (oynamak).

rumble[1], *f.* **-bled, -bling 1.** gür(ül)demek, gürlemek, guruldamak, gümbürdemek, **2.** gümbürdeyerek gitmek, **3.** (taşı) yuvarlanan fıçıya koyup parlatmak.

rumble[2], *is.* **1.** gür(ül)deme, gürleme, guruldama, gümbürdeme, gürültü, gurultu, gümbürtü. *We heard the far-off ~ of thunder.* **2.** paytonun arkasında hizmetçi/bagaj yeri, **3.** *bk.:* **tumbling barrel, 4.** *argo* (asi delikanlılar arasında) dalaşma, kavga, maraza, sokak dövüşü, **5. ~ seat** : eski otomobollerin arka bagaj yerindeki açılır kapanır oturacak yer.

rumbler, *is.* gür(ül)deyen, gürleyen, guruldayan, gümbürdeyen şey.

rumblingly, *zf.* gürleyerek, gürüldeyerek, guruldayarak, gümbürdeyerek, gürültü/gümbürtü ile.

rumbly, *sf.* gür(ül)deyen, guruldayan, gümbürdeyen, gürültülü, gümbürtülü.

Rumelia, *is.* Rumeli. **Roumelia** *ş.d.y.*

rumen, *is., ç.* **-mina 1.** işkembe, **2.** çiğnem, geviş getirenlerin çiğnediği şey.

ruminant, *sf.&is.* **1.** geviş getiren (hayvan). ~ *animals. The cow is a ~ .* **2.** düşünceli, dalgın, mütefekkir, **3. ~ly** : (a) geviş getirerek, (b) düşünceli/dalgın bir şekilde, dalgınlıkla. ***e.a.- 2. contemplative, meditative.***

ruminate, *f.* **-nated, -nating 1.** geviş getirmek. *The lamb ~s its food.* **2.** tekrar tekrar çiğnemek, **3.** düşünceye dalmak, dalgın/derin düşünmek, tefekkür etmek. *He ~d on the strange events of the last week.* ***e.a.- 3. meditate, muse, ponder, think, reflect.***

ruminatingly, *zf.* **1.** geviş getirerek, **2.** düşünceye dalarak, dalgın/derin düşünerek, dalgın dalgın.

rumination, *is.* **1.** geviş getirme, **2.** düşünceye dalma, dalgın/derin düşünme, tefekkür etme.

ruminative, *sf.* **1.** düşünceli, dalgın, mütefekkir. *a man of ~ habits.* **2. ~ly** : dalgın dalgın, düşünceli bir şekilde, mütefekkirane. *"I wonder..." he said ~ly.*

ruminator, *is.* düşünür, mütefekkir.

rummage[1], *f.* **-maged, -maging 1.** dikkatle her tarafı araştırmak, alt üst ederek aramak, didik didik etmek, altını üstüne getirmek, aramadık yer bırakmamak. *I ~d 3 drawers before I found my gloves.* **2. ~ out/up** : araştırıp bulmak/meydana çıkarmak, **3. rummager** : her tarafı araştıran, altını üstüne getiren kimse. ***e.a.- 1. ransack.***

rummage[2], *is.* **1.** pılı pırtı, kırık dökük/eski püskü eşya, hırdavat. ~ **sale** : (a) hayır kurumu yararına eski eşya satışı, (b) elde kalan malların satışı, **2.** araştırma, her tarafı alt üst ederek arama, altını üstüne getirme, aramadık yer bırakmama.

rummer, *is.* büyük içki bardağı.

rummy[1], *is.* remi, 2-3-4 kişi arasında oynanan bir çeşit iskambil oyunu.

rummy[2], *is., ç.* **-mies** *argo* ayyaş, sarhoş. ***e.a.- drunkard.***

rummy[3], *sf.* **1.** rom+, rom gibi. *a ~ taste/flavor.* **2.** sarhoş, **3.** acayip, garip, tuhaf. *I am still feeling a little ~ from my sickness.* ***e.a.- 2. drunk, befuddled, 3. queer, odd, strange.***

rumor[1] **= rumour**, *is.* **1.** söylenti, şayia, havadis, rivayet, tevatür. *a ~ of war.* **2.** dedikodu. *Don't listen to ~ .* **3.** *esk.* sürekli hafif karışık gürültü, uğultu, mırıltı, **4.** *esk.* ün, şöhret. ***e.a.- 1. hearsay, report, 2. gossip, 3. murmur, clamor, din, 4. fame, reputation.***

rumor[2] **= rumour**, *gl.f.* **1.** söylenti/şayia yaymak, dedikodu çıkarmak. **It is ~ed that = ~ has it that** : Dolaşan söylentiye/rivayete göre.

rump, *is.* **1.** but, hayvanın kıç tarafı/sağrısı, **2.** *Brit.* buttan kesilen et. **~-fed** : besili, en iyi gıda ile beslenmiş. **~-steak** : sığırın but etinden kesilen kebaplık. ~ **roast** : but, **3.** (insanlarda) kıç, but, **4.** kalıntı, bakiye, en önemsiz/değersiz parça. *a ~ of territory.* **5.** (meclis/komisyon vb.) azınlık, üyelerin çoğu gittikten/çekildikten sonra geride kalanlar. ~ **session** : azınlıkla sürdürülen oturum, **6. the Rump** veya **Rump Parliament** : İngiltere'de kesintili olarak 1660'a kadar süren Long Parliament'in kalıntısı. ***e.a.- 3. buttocks.***

rumple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** kırışıklık, buruşukluk, **2.** kırış(tır)ma(k), buruş(tur)ma(k). *Don't play in your best dress, you'll ~ it.* **3.** örsele(n)me(k), karıştırma(k), karmakarışık etme (k). *to ~ s.o.'s hair.* ***e.a.- 1. wrinkle, crease, 2. wrinkle, crumple, 3. ruffle, tousle, disorder.***

rumpless, *sf.* kuyruksuz (kuş).

rumpus, *is., ç.* **-puses** gürültü, patırtı, şamata, velvele, dövüş, kavga, çekişme, dalaşma, *argo* çıngar. ~ **room** : (evin) oyun salonu. **kick up/make a ~** : kıyameti koparmak, ortalığı velveleye vermek. **to have a ~ with s.o.** : birisiyle dalaşmak/çekişmek/kavga etmek/çıngar çıkarmak. ***e.a.- commotion, uproar.***

rumrunner, *is. ABD- k.d.* içki kaçakçısı (insan/gemi). **rumrunning** : içki kaçakçılığı.

rumshop, *is.* meyhane. ***e.a.- bar, saloon.***

run[1], *f.* **ran, run, running 1.** koşmak, seğirtmek. **to ~ like a hare** : tavşan gibi koşmak. **to ~ to meet s.o.** : koşarak birini karşılamak. **to ~ upstairs** : koşarak merdivenleri çıkmak, **2.** koşarak/çabuk gitmek, hızlı yürümek. ~ **along** : boyunca gitmek, takip etmek. *The road ~s along the river.* **3.** kaçmak, firar etmek, tüymek, **4.** yardım/destek aramak, **5.** gidivermek, uğrayıvermek, kısa süre ziyaret etmek. *We ran over Bursa.* **6.** başıboş/avare dolaşmak/gezin-

mek. *To ~ about the street/fields.* **7.** (makine vb.) işle(t)mek, çalış(tır)mak. *This machine ~s by electricity. This bus ~s between Bursa and Yalova.* **8.** *sp.* (a) yarış(tır)mak, yarışa girmek/sokmak, (b) yarışı (belirtilen derece ile) bitirmek. *The horse ran second.* **9.** adaylığını koymak, seçime girmek. **to ~ for President** : Cumhurbaşkanlığına adaylığını koymak. **to ~ in the next election**: gelecek seçimlere girmek. **10.** (balık vb.) göç etmek, akıntıya yukarı yüzmek, **11.** (otomobil, gemi) seyretmek, (belirli güzergâhta) sefer yapmak/işlemek, **12.** geçmek, kaymak, hareket etmek. *a rope ~s in a pulley/through the block.* **13.** (asma vb.) tırmanmak, çıkmak, **14.** (çorap) kaç(ır)mak, sök(ül)mek. *to ~ a stocking on a protruding nail.* **15.** (sıvı) ak(ıt)mak, dol(dur)mak. *to ~ water for a bath.* **16.** dök(ül)mek, **17.** boşal(t)mak, **18.** (belirli sınırlar arasında) değişmek/oynamak. **~ from x to y** : x ile y arasında değişmek. *Your work ~s from fair to bad.* **18.** erimek, eriyip akmak, **19.** (bir yüzeyde sıvı) yayılmak, **20.** (renk) atmak, ağarmak. *Materials that ~ when washed.* **21.** (su vb.) ak(ıt)mak, boşal(t)mak. **~ning water** : akarsu. *The water ~s out of the pipe into the bucket. The tears ran down her face.* **22.** sız(dır)ımak, **23.** işlemek, faal/işler halde olmak. *The engine is ~ning.* **24.** (zaman) geçmek, mürur etmek, geçip gitmek. *The hours ~ by.* **25.** (birinden ötekine) geçmek, intikal etmek, tevarüs etmek. *Genius ~s in family.* **26.** ... olmak, -leşmek. **~ dry** : kurumak. **The well ran dry** : Kuyu kurudu. **Our stores are ~ning low** : Erzakımız azalıyor. **27.** ulaşmak, baliğ olmak, varmak. *The bill ran to $100.* **28.** (söz/yazı) sürüp gitmek, devam etmek, demek. *The minutes of meeting ~s as follows.* **29.** (borç/faiz) baliğ olmak, birikmek, **30.** *huk.* (a) (ilâm vb.) yürürlüğe girmek, (b) geçerli olmak, (c) uyuşmak, mutabık olmak, mutabakat sağlamak, **31.** sürmek, devam etmek, sürüp gitmek. *The story ~s for ten pages. The conversation ran on and on.* **32.** (belirli yönde) uzanmak, gitmek. *This road ~s north.* **33.** belirli bir uzunlukta olmak, **34.** (hikâye/resim vb.) basılmak, yayınlanmak, **35.** (piyes/sinema) sürekli oyna(n)mak. *The play ran for fifty nights.* **36.** çabucak geçip gitmek, **37.** sürekli olarak tekrarlanmak, (aklına) gelmek/saplanıp kalmak, daima hatırlanmak. *An idea/a tune ran through his head.* **38.** meyletmek, eğiliminde/mütemayil olmak, yönelmek, kaçmak. *This novel ~s long descriptions. Her tastes ~s to luxuries.* **39.** ortalama (belirli sayıda/büyüklükte vb.) olmak, **40.** *den.* rüzgâra karşı seyretmek, **41.** dörtnala sürmek/koşturmak, **42.** (av) kovalamak, izlemek, izini sürmek, takip etmek. *To ~ deer on foot.* **43.** (hayvanı) gütmek, sürüp götürmek, **44.** (gemi vb.) muntazam sefer yapmak, (iki yer arasında) gidip gelmek. *This steamer ~s between İstanbul and İzmir.* **45.** (taşıt ile) götürmek, taşımak, nakletmek, **46.** (göz, el vb.) gezdirmek. *He ran his eyes over the letter. He ran his hands over the table.* **47.** aşmak, geçmek, atlamak, yarmak. **to ~ a boundary** : sınırı geçmek. **to ~ a blockade** : ablukayı yarmak. **to ~ rapids** : hızlı akıntıyı aşmak, **48.** (gümrükten mal) kaçırmak, kaçakçılık yapmak, **49.** (makine, oto) sürmek, çalıştırmak, yürütmek, **50.** basmak, yay(ınla)mak, (kopye) çıkarmak. *to ~ an ad. to ~ 5 copies of a document.* **51.** (bir konuyu) işlemek, incelemek, tahlil etmek, **52.** (makine/motor) çalışmak, işlemek, **53.** (gemi/oto vb.) mutat yoldan ayırmak/saptırmak, yoldan çıkarmak, **54.** (seçimde) aday göstermek, (adayı) desteklemek, **55.** yönetmek, idare etmek, sürdürmek. *To ~ a business. To ~ one's own life.* **56.** (tehlikeye, tesadüfe vb.) maruz kalmak/bırakmak/atılmak. *To ~ a risk.* **57.** (belirli bir duruma) gelmek/getirmek, sürükle(n)mek, zorlamak, uğra(t)mak, çatmak. *To ~ into trouble. A ship that has ~ aground. To ~ oneself out of breath.* **58.** *gen.* **~ out/of/off/into/through** : itmek, sürmek, zorla ilerletmek, **59.** otlamak, **60.** uzanmak, uzatmak, yükseltmek, çekmek. *To ~ up a flag.* **61.** (dökümcülükte) dökmek, erimiş madeni kalıba akıtmak, **62.** (çizgi) çizmek/çekmek, **63.** (fiyatı) ... olmak, belirli bir değere ulaşmak, (bir kimseye belirli bir fiyata) mal olmak/çıkmak. *That dress will ~ you $190.* **64.** (gemiyi) hızla ve kolayca yürütmek/sevk etmek/ilerletmek. *They ran the ship into port.* **65.** borç) vakti/vadesi gelip geçmek, **66. ~ about** : koşuş(tur)mak, öteye beriye koşmak, **67. ~ across** : karşılaşmak, rastgelmek, tesadüf etmek, **68. ~ afoul of** : (a) *den.* çarpışmak (ve hasar yapmak), (b) gazaba uğramak, (c) işler sarpa sarmak, çıkmaza saplanmak, müşkülâtla karşı-

laşmak. *His plans have ~ afoul of opposition.* **69. ~ after** : (a) kovalamak, peşinden koşmak. **to ~ after women** : kadın peşinde koşmak, hovardalık yapmak. (b) hizmet etmek. *I can't keep ~ning after you all day.* **70. ~ against** : çatmak, uğramak, maruz kalmak, çarpmak, karşılaşmak. **~ against a stone wall** : körü körüne inat etmek, olmayacak bir şeyi zorlamak, olanaksız bir işte ısrar etmek, **71. ~ aground** : karaya oturmak, **72. ~ amuck** *bk.:* **amuck, 73. ~ at** : saldırmak, hücum etmek, **74. ~ a temperature** : ateşi yükselmek, ateşlenmek, **75. ~ away** : kaçmak, tüymek, firar etmek, **76. ~ away with** : (a) alıp kaçmak, kaçırmak. **He ran away with his neighbor's daughter**: Komşusunun kızını kaçırdı. (b) aşırmak, çalmak. **He's ~ away with all my jewels** : Bütün mücevherlerimi çalıp kaçtı. (c) kapılmak, aldanmak, inanmak. **Don't let your temper ~ away with you** : Öfkeye kapılma. **Don't ~ away with the idea that you needn't work** : Çalışmaya ihtiyacın olmadığı fikrine kapılma/ inanma. **He lets his feelings ~ away with his judgment** : Hislerine kapılarak karar verir. (d) (yarış vb.) kolay kazanmak, **77. ~ chances** : tehlikeli işlere atılmak, şansını denemek, **78. ~ counter to** : aksine gitmek, karşı gelmek, (iş vb.) tezat teşkil etmek, **79. ~ down** : (a) otomobille) çiğnemek, ezmek, (b) peşinden koşup yakalamak. *To ~ down a fugitive.* (c) dikkatle incelemek/gözden geçirmek, (d) (kurulmadığı için) durmak, işlememek, (e) yermek, kötülemek, aleyhinde söylemek. *He's jalous of your success, that's why he's always ~ning you down.* (f) arayıp bulmak/elde etmek, izleyip meydana çıkarmak. *To ~ down an information/a book.* (g) (sağlığı/kuvveti) azalmak, kötüleşmek, (h) (beysbol) sobelemek, **80. ~ for one's life** : canını kurtarmak, kaçıp kurtulmak, **81. ~ hard** : hızlı koşmak, **82. ~ in** : (a) uğramak, ziyaret etmek, (b) *argo* tutuklamak, hapse atmak, (c) *basım* bitiştirmek, birleştirmek, satırbaşı/paragraf başı yapmamak, (d) (yeni motoru) çalıştırarak alıştırmak, **83. ~ into** : (a) çarp(ış)mak, (b) tesadüf etmek, karşılaşmak, rastgelmek, (c) baliğ olmak, toplamı ... tutmak/ -e varmak, ulaşmak, (d) karşılaşmak, maruz kalmak, başına gelmek, (e) **~ oneself into the ground** : çok yorulmak, pestili çıkmak, **84. ~ in with** *den.* (sahile/ başka gemiye) yakın seyretmek, **85. ~ off** : (a) kaçmak, kaçır(t)mak, hızla uzaklaş(tır)mak. *His wife ran off with another man.* (b) (kolayca/ çabucak) yaratmak/ibda etmek, icra etmek, (c) (yarışmada) kazananı seçmek/belirtmek, (d) sürmek, kovmak, uzaklaştırmak, (e) fotokopi yapmak, kopya çıkarmak. *Could you run me off 3 copies of this article, please.* (f) **~ off with** : çalmak, alıp kaçmak, yürütmek. *He ran off with a book from the library.* (g) **~ off one's feet** *k.d.* işi başından aşmak, çok meşgul olmak, **86. ~ on** : (a) aralıksız sür(dür)mek/devam et-(tir)mek, ilerle(t)mek, devamlı konuşmak, (b) *basım* metnin sonuna eklemek, ara/boşluk bırakmadan basmak, (c) **~ on the rocks** : (gemi) kayalara oturmak, iflâs etmek, batmak, **87. ~ out** : (a) bit(ir)mek, son vermek, sona er(dir)mek, (b) tükenmek, mevcudu kalmamak, (c) kovmak, uzaklaştırmak, dışarı atmak, **88. ~ out of** : tüketmek, bitirmek, hepsini kullanmak, hiç bırakmamak. **They ran out of money** : Paraları tükendi (parasız kaldılar). **We are ~ning out of time** : Zamanımız daraldı, az vaktimiz var. **89. ~ out on** *k.d.* terk etmek, yüzüstü bırakmak, desteklememek, **90. ~ over** : (a) (taşıtla) çiğnemek/ezmek, (b) aşmak, tecavüz etmek, fazla gelmek, taşmak, (c) tekrarlamak, tekrar gözden geçirmek, **91. ~ riot** *bk.:* **riot**[1] , **92. ~ short of** : (malzeme) azalmak, kıtlaşmak, tükenmek, yetişmemek, **93. ~ the gantlet/gauntlet** : (a) (iki sıra dizili kimseler arasından koşarken onlardan) dayak yemek, (b) ecel teri dökmek, zor durumda kalmak. *Suzie had to ~ the gantlet of her mother's questions about how the ink spot got on the dining room rug.* **94. ~ through** : (a) (kılıç vb.) saplamak, (kılıç vb. ile) delmek, (b) israf etmek, tüketmek, har vurup harman savurmak. *He soon ran through all his father's money.* **Money ~s through his fingers** : Su gibi para harcıyor. (c) çabucak/aleacele gözden geçirmek. *I'll just ~ through this list of figures.* (d) tekrarlamak. *Let's ~ through the first scene again.* (e) sezilmek, içinde gizli bulunmak. *A feeling of sadness ~s through his poetry.* **95. ~ to** : (a) (para) yetişmek. **My wages won't ~ to a car** : Maaşım bir otomobil almaya yetişmez. (b) meyletmek, eğiliminde olmak. *The writer ~s to descriptive details. You are ~ning to fat.* (c) ...

olmak, -e kaçmak. **to ~ seed** : tohuma kaçmak, **96. ~ to earth** : (av) deliğe kadar kovalamak, **97. ~ true to form** : kendisinden bekleneni yapmak, mutadı üzere davranmak. **His actions ran true to form**: Ondan zaten bu beklenirdi, kendinden beklenildiği gibi davrandı. **98. ~ up** : (a) dikivermek, çabucak dikmek. *She ran up a new blouse in a couple of evenings.* (b) (borç vb.) birikmek, çoğalmak, yığılmak. *~ning up huge debts.* (c) (bayrak) çekmek, yükseltmek. *They ran up the national flag in honor of the victory.* (d) alelâcele yapmak/inşa etmek, yapıp çatıvermek, **99. ~ up against** : (a) hızla çarpmak, toslamak. *The car ran up against a tree.* (b) tesadüfen karşılaşmak, rastgelmek. *I ran up against old Bill in the market.* (c) *k.d.* (belâya) çatmak, (zorlukla) karşılaşmak. *I thought we would be successful, but we ran up against a lack of money.* **100. ~ upon** : rastlamak, tesadüf etmek, **101. ~ wild** : (a) başıboş kalmak. *The students ran wild during vacation.* (b) yabanîleşmek, azmanlaşmak. *The violets are ~ning wild in the flower bed.* **102. Run with the hare and hunt (ride) with the hounds** : Tavşana kaç, tazıya tut demek. *Critics accused the king of running with the hare and hunting with the hounds (They said he tried to make each opposing political party think that he supported it).* ***e.a.- 3. flee, escape, 6. rove, rumble, 7. operate, function, work, 12. glide, pass, turn, rotate, move, 13. creep, trail, climb, 15. flow, 17. empty, 18. melt, 21. suppurate, discharge, 22. leak, overflow, 23. operate, function, 24. elapse, pass, go by, 26. get, become, 27. amount, total, 31. continue, proceed, go, 32. extend, 37. recur, 38. incline, tend, 41. gallop, 42. pursue, track, trace, 43. drive, 45. carry, transport, 48. smuggle, 49. operate, drive, work, 50. publish, print, 54. sponsor, nominate, support, 55. manage, conduct, control, 56. expose, incur, 58. thrust, force, drive, 59. gaze, pasture, 62. draw, trace, 63. cost, 69. (a) chase, 79. (b) chase, (c) peruse, review, (d) stop, (e) decry, (f) trace, find, search out, 82. (b) arrest, 83. (a) crash, collide, (c) amount to, total, (d) experience, encounter,*** 85. *(a) depart, (d) expel, 87. (a) terminate, end, (c) expel, 89. abandon, 90. (b) exceed, (c) repeat, review, 94. (b) squander, 98. (a) sew, (b) amass, incur, (c) raise, (d) build.*

run[2], *is.* **1.** koşma, seğirtme, koşuş. **at a ~** : koşarak, acele ile, telâşla. *He left the house at a ~ .* **2.** kaçma, kaçış, firar, **3.** koşar adım. *The boys set out at a ~.* **4.** koşulan/gidilen yol/mesafe, **5.** bir yerden bir yere gidiş, **6.** kısa gezi/yolculuk, **7.** *As.* (a) *bk.:* **bomb run**, (b) uçuş, hücuma geçinceye kadar hedefe yaklaşma uçuşu. *a strafing ~ .* **8.** *hv.* uçağın pistte/denizde yürüyüşü, (b) sefer, uçuş, **9.** (motor vb.) çalışma/işleme süresi, **10.** işleme süresi içindeki üretim, **11.** (çorap) kaçık. *a ~ in stocking.* **12.** ilerleme, ileri hareket, gelişme, terakki, **13.** bir şeyin yönü. *The ~ of the grain of wood.* **14.** eğilim, temayül, gidişat, **15.** serbest hareket, gezinme, **16.** atılım, hızlı ilerleme, **17.** (piyes) oynama/gösterim süresi, **18.** nöbet (vakti), iş nöbeti, **19.** (maden) damar, uzantı, **20.** kesiksiz/ardışık olaylar dizisi/zinciri. **a ~ of luck** : talih/şans zinciri, **21.** aynı cins kartlar dizisi. *a heart ~ .* **22.** sürekli talep, üşüşme, tehacüm. **~ on the bank** : herkesin birden bankadan parasını istemesi. **~ on the shops for sugar** : şekere tehacüm, herkesin birden şeker alması, **23.** mütevali borçlar, bankadan seri/anî ödeme talebi, **24.** akış süresi, **25.** debi, akan su miktarı. *a ~ of 500 barrels a day.* **26.** dere, çay, **27.** (su, vb.) akış, akma, çağlama, **28.** cins, tür, sınıf, **29.** (belirli bir maksatla yapılmış) eğik yol, kayma yokuşu, **30.** kümes bahçesi. *a chicken ~ .* **31.** göç : balıkların akıntıya yukarı sürü hâlinde göçü, **32.** göç eden balık sürüsü. *a ~ of salmon.* **33.** sürü, beraberce hareket eden hayvan topluluğu, **34.** *müz.* nağmeleme, ses geçidi, **35.** *sp.* sayı, tur, **36.** (a) **a ~ for one's money** : (a) şiddetli rekabet, (b) semere, kâr, kazanç, **37. have a ~ for one's money** : (a) şiddetli rekabetle karşılaşmak, (b) zahmetine değmek, büsbütün semeresiz olmamak, **38. have its ~** : seyrini takip etmek, **39. have/get the ~ of** : (a) işletmesini öğrenmek, (b) giriş izni/her tarafı dolaşma yetkisi olmak, **40. in the long ~** : zamanla, en sonunda, **41. in the short ~** : kısa süre içinde, **42. on the ~** *k.d.* (a) acele kaçmakta, firar hâlinde, (b) kaçarken, firar esnasında, koşarken, (c) polisten kaçan/gizlenen, **43. the common/ordinary ~ (of)** : alelâde/alışılmış. **He's different from the common ~ of students** : O, alelâde öğrencilerden farklıdır. **This dictionary will be quite out of the ordi-**

nary ~ : Bu sözlük, alelâde sözlüklerden tamamıyla farklı olacaktır. ***e.a.-2. flight, 5. trip, 26. brook, rivulet, 27. flow, 28. kind, class, 30. runway, 34. roulade.***

run[3], *sf.* **1.** eritilmiş, sıvı. *~ butter.* **2.** eritilerek dökülmüş/akıtılmış.

runabout, *is.* **1.** üstü açık küçük otomobil, **2.** küçük deniz motoru, **3.** gezginci kimse. ***e.a.- 1. roadster.***

runagate, *is. esk.* **1.** kaçak, kaçkın, firari, **2.** serseri, hayta, başıboş, avare kimse, külhanbeyi. ***e.a.- 1. fugitive, runaway, 2. vagabond, wanderer.***

runaround = run-around, *is.* **1.** *k.d.* kaçamaklı/müstereddit/çekimser davranış, atlatma, savsaklama, oyalama. **give the ~** : oyalamak, atlatmak, **2.** *basım* (resmin yanındaki) kısa satırlardan oluşan yazı, **3. give the ~** : (eşini) aldatmak. **get the ~** : (eşi tarafından) aldatılmak.

runaway, *is.&sf.* **1.** kaçak, kaçkın, kaçmış, firari. *a ~ child.* **2.** başıboş, boşalmış/gemi azıya almış (at), zapt edilemez, azgın. *a ~ horse.* **3.** kaçma, kaçış, tüyme, firar, **4.** kaçarak/firar suretiyle yapılan. *a ~ marriage.* **5.** kolayca kazanılmış. *a ~ victory.* **6.** (fiyat vb.) hızla artan/yükselen/artış/yükseliş. **a ~ increase in prices** : hızlı fiyat artışı. **~ inflation** : hızla yükselen enflasyon. ***e.a.- 1. fugitive, deserter.***

runback, *is.* (futbolda) karşı takım kalesine koşuş.

runcible spoon, *is.* nevale çatalı: nevale (ordövr) dağıtmakta kullanılan, biri kıvrık ve keskin üç dişli çatal.

runcinate, *sf. bot.* sivri ve kıvrık dişli/tırtıklı. *a ~ leaf.*

rundle, *is.* **1.** portatif merdivenin basamağı, **2.** tekerlek, kasnak, eksen etrafında dönen cisim, **3.** *k.d. bk.:* **runnel.**

rundlet, *is.* **1.** eski bir İngiliz ölçüsü: 15 galon (68 litre), **2.** küçük fıçı.

run-down, *sf.* **1.** yorgun, bitkin, bîtap, takatsiz. *You need a holiday, you look a bit ~ .* **2.** cılız, zayıf, hastalıklı, **3.** eski, harap, virane, köhne. *a ~ building.* **4.** (saat) kurulmamış, durmuş. ***e.a.- 1. fatigued, weary, exhausted, debiliated, 3. dilapidated.***

rundown, *is.* **1.** özet, hulâsa, icmal (genellikle sözlü). *He gave me a ~ on everything that had happened while I was away.* **2.** önemini yitirme, gerileme. *The ~ of the coal industry.* ***e.a.- 1. summary, outline.***

rune, *is.* **1.** III-XIII. yy. larda İngiliz-İskandinav dillerinde kullanılan alfabenin herhangi bir harfi, **2.** şiir, şarkı, manzume, **3.** giz, sihir, esrar, **4. ~like** : eski İngiliz-İskandinav harfleri gibi. ***e.a.- 2. poem, song, 3. mystery, magic.***

rung, *is. &f.* **1.** *bk.:* **ring**[3] *(geç.z.&sf.f.),* **2.** portatif merdivenin (yuvarlatılmış) basamağı, **3.** iskemlenin basamak çubuğu, **4.** tekerlek parmağı, **5.** *den.* (a) dümen yekesi tutamağı, (b) geminin döşeme tahtası, **6.** *İsk.* kalın sopa, değnek, asa, **7. ~less** : basamaksız (portatif merdiven), çubuksuz.

runic, *sf.* **1.** eski İngiliz-İskandinav harfleriyle yazılmış. *~ inscriptions.* **2.** gizemli, esrarengiz, gizli, sır dolu, muammalı, **3.** eski İskandinav üslûbunda (şiir, edebiyat).

run-in, *is.* **1.** *k.d.* kavga, dövüş, münakaşa, **2.** *basım* (paragraf başı yapmadan) metne yapılan ilâve. ***e.a.- 1. quarrel, bicker, argument, fight.***

runkle, *is.&f. İsk. bk.:* **wrinkle.**

runlet, *is.* **1.** dere, çay, **2.** *bk.:* **rundlet.** ***e.a.- 1. rivulet, runnel, stream.***

runnel, *is.* **1.** dere, çay, **2.** gever, küçük su kanalı. ***e.a.- 1. brook, rivulet, runnel, stream.***

runner, *is.* **1.** koşucu, koşan kimse, **2.** ulak, haberci, (özellikle banka, borsa vb.), **3.** simsar, **4.** kızak, **5.** kızak ayağı, **6.** buz kayağının namlusu, **7.** (üzerinde bir şeyin kaydığı) makara, **8.** (mobilya) *bk.:* **rocker** (1), **9.** makinist, makine yöneticisi/operatörü, **10.** yol halısı, **11.** uzun (ensiz) masa örtüsü, **12.** *bot.* (a) yerde kökler salarak tutunan bitki (çilek vb.), (b) bu bitkinin saldığı kök, **13.** (döküm) erimiş madenin aktığı kanal, oluk, **14.** kaçakçı, **15.** kaçakçı gemisi, **16.** *zool.* turnacık *(Caranx crysos):* Cape Code ile Brezilya kıyıları arasında avlanan bir balık türü, **17.** sabit tek makaralı palanga, **18. ~ bean** *Brit.* sırık fasulyesi. ***e.a.- 14. smuggler, 18. pole bean.***

runner-up, *is., ç.* **runners-up 1.** yarışma ikincisi, ikinci, **2.** en iyi derece alanlardan ikinci, üçüncü, vb. en iyi derece alan on kişiden biri.

running[1], *is.* **1.** koşma, kaçma, koşuş, kaçış, firar, **2.** yönetim, idare. *The ~ of a business.* **3.** yarışma, yarışa/müsabakaya katılma. **be in [out of] the ~** : kazanma şansı ol[ma]mak. *He is still in the ~ as a possible next president.* **4.** ko-

şu, **5.** akış, akıntı, **6.** akış miktarı, **7.** akan şey, **8.** taban, üzerinde koşulan yer/yol, **9. make the ~** : çabalamak, aşırı çaba/gayret göstermek, yarış etmek, yarışmak. *Women made all the ~ in demands for better social position.*

running[2], *is.* **1.** koşan, kaçan, hızla giden, **2.** (at) dörtnala giden, **3.** (bitki) tırmanıcı, tırmanan, sarılgan, sürüngen. *a ~ wine.* **4.** kolayca hareket eden/geçen/kayan. **a ~ knot** : kement düğümü, **5.** (makine) işleyen, işler hâlde. **in ~ order** : işler durumda, **6.** (mesafe, ölçü) düz, doğru, **7.** (el yazısı) bitişik. **~ hand** : bitişik el yazısı. **8.** sıvı, akışkan, akan, **9.** cari, içinde bulunulan, şimdiki, bu. **the ~ month** : bu ay. **~ account** : cari hesap, **10.** (fiyat) cari, geçer, yürürlükteki. *~ prices.* **11.** sürekli, devamlı, aralıksız, fasılasız. **~ fire** : sürekli/yaylım ateş, **12.** tekrarlanmış, mükerrer. *a ~ pattern.* **13.** koşarak yapılan, kovalamalı. *a ~ leap. ~ broad jump.* **~ fight** : kovalamalı dövüş/mücadele, **14.** *tıp* akıntılı, sızıntılı, irin/cerahat vb. akıtan, **15. ~ board** : (eski otomobillerde) yan basamak, **16. ~ gear** : (oto) alt düzen, **17. ~ glance** : göz atma, kısa bakış, **18. ~ head = ~ title** *basım* (her sayfa başında) tekrarlanan başlık, **19. ~ light** : seyir feneri, **20. ~ martingale** *bk.:* **martingale** (2), **21. ~ mate** : (a) aynı yarışa giren at, (b) eş aday: aynı seçimde ikinci derecedeki göreve adaylığını koyan kimse. ***e.a.- 3. creeping, climbing, 6. linear, straight-line, 7. cursive, 8. fluid, liquid, 9. present, current, 10. prevalent, 11. sustained.***

running[3], *zf.* birbiri ardınca, arka arkaya, peş peşe, art arda, ardışıkça, mütevaliyen. *For 7 days ~. To win t he prize 3 times ~.* ***e.a.- consecutively, in succession.***

runny, *sf.* **-nier, -niest 1.** akıcı, akışkan, cıvık. *a ~ paste.* **2.** sümüklü, (sümüğü) akan. *~ nose.*

runoff, *is.* **1.** sızan/akan su, emilmeyerek toprak üstünde akıp giden yağmur suyu, **2.** (berabere kalanlar arasında) son maç/seçim, eleme maçı/seçimi.

run-off-paper, *sf.* gazetenin herhangi bir yerine basılacak. *~ advertisement.*

run-of-the-mill, *sf.* bayağı, alelâde, sıradan, olağan, ortalama, vasat. ***e.a.- ordinary, average.***

run-of-the mine = run - of - mine, *sf.* **1.** (maden kömürü) serme, yığma, büyüklük ve cinsine göre ayrılmamış, **2.** *bk.:* **run-of-the-mill.**

run-on, *sf.&is.* **1.** ek(leme), ilâve , sonradan eklenen. *a ~ entry in a dictionary.* **2.** *şiir* mısra sonunda bitmeyen (cümle, düşünce), **3. ~ sentence** : nokta ile birbirinden ayrılmamış (yanlışlıkla bir cümle gibi yazılmış) iki cümle.

runout, *is.* sinema filminin resimsiz son parçası.

run-over, *sf.* **1.** aşınmış, yenik (ayakkabı tabanı/topuğu), **2.** ek, ilâve fazla, normalden fazla süren.

runover, *is.* **1.** (yer olmadığı için) basılamayan, **2.** başka sayfada devam eden (yazı, haber, vb.).

runt, *is.* **1.** çelimsiz/bodur/küçük hayvan, **2.** (domuz vb. yavrularının) en küçüğü, **3.** bücür/bodur kimse, cüce, beberuhi, **4.** *Isk.* kartlaşmış bitki/sebze sapı.

run-through, *is.* deneme, alıştırma, temrin, prova, hazırlık tatbikatı. ***e.a.- rehearsal, practice.***

runtish, *sf.* **1.** çelimsiz, bodur, bücür, cüce, ufak tefek, **2. ~ly** : çelimsizce, **3. ~ness = runtiness** : çelimsizlik, bodurluk, bücürlük, cücelik.

runty, *sf.* **runtier, runtiest** bodur, bücür, cüce, çelimsiz. ***e.a.- stunted, dwarfish, runtish.***

runway, *is.* **1.** koşu yolu, **2. airstrip** *d.d.* pist, **3.** taşıt yükleme/boşaltma/yanaşma yolu, geçit, **4.** (geyik vb. nin bıraktığı) iz, yol, patika, **5.** hayvanların serbestçe dolaştığı kapalı saha. *a ~ for dogs.* **6.** nehir/ırmak yatağı, **7.** sahneden salona uzanan çıkıntı, **8.** kesilen kütüklerin aşağı yuvarlandığı yamaç.

rupee, *is.* **1.** rupi, Hint lirası (nikel). 1 ~ = 100 *naye paise. kıs.:* R, Re, **2.** rupi: Pakistan lirası (nikel). 1 ~ = 100 *pice.* **3.** Seylan lirası (kâğıt). 1 ~ = 100 *cents*

rupiah, *is., ç.* **-ah/-ahs** rupye, İndonezya lirası (kâğıt). 1 ~ = 100 sen.

rupicolous, *sf.* kayalarda yetişen/büyüyen.

rupture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** kop(ar)ma(k), kır(ıl)ma(k), kes(il)me(k), ilişkisini kesme(k). *to ~ a blood vessel. to ~ friendly relations,* **2.** dostluk bağlarının kopması, bozuşma, anlaşmazlık, uyumsuzluk, ihtilâf, **3.** *patol.* fıtık (olmak). ***e.a.- 1. break, burst, 3. hernia.***

rural, *sf.* **1.** kırsal, köy+, kır/köy hayatına ait, pastoral. ~ **area** : kırsal bölge. ~ **school** : köy okulu. ~ **free delivery** : köylere parasız posta dağıtımı. ~ **route** : *Cnd.* köy posta yolu, **2.** köyde yaşayan. ~ **dean** : köy papazı, piskopos yardımcısı, **3.** tarımsal, ziraî. ***e.a.- 1. rustic, pastoral, bucolic, rough, unsophisticated. k.a.- 1. urban. NOT:*** **RURAL** köy ve kırsal araziyi, köylüleri, köy hayatını, köyün ve köy hayatının çekici, iyi taraflarını niteler: *Rural education:* Köy eğitimi. *Rural community:* Köy halkı. *The charm of rural life:* Köy hayatının çekiciliği. **RUSTIC** aynı anlamda olmakla beraber çok defa aşağılayıcı, hakir görücü bir anlam taşır, köylülerin kabalığını vb. ifadede kullanılır: *The rustic outlook of a farmer: :* Çiftçinin köylü /kaba görünüşü. Mamafih bazan küçük görmeyen anlamda da kullanılır: *Rustic simplicity:* Köylü sadeliği. **PASTORAL**, aslında çobanların hayatına ait demektir, kır ve köy hayatını cazip taraflarını nitelemekte kullanılır: *Pastoral paintings, pastoral poems.* **BUCOLIC**, anlamca pastoral'a denk ise de daha ziyade köylülerin cahilliğini , kabalığını belirten bir sıfat olarak kullanılır: *Bucolic taste:* Köylü zevki.

ruralise/ruralisation, *Brit. bk.:* **ruralize/ruralization.**

ruralism = rurality, *is.* **1.** kırsallık, **2.** kır/köy hayatı, **3.** kır/köy manzarası/özelliği, köylü deyimi, kültürü, âdeti vb.

ruralist = ruralite, *is.* kır/köy hayatını seven, köyde yaşamayı tercih eden kimse.

ruralize, *f.* **-ized, -izing 1.** kırsallaş-(tır)mak, **2.** kırda/köyde yaşamak, kır/köy hayatına alış(tır)mak, **3.** köyde/kırda vakit geçirmek. **4. ruralization** : kırsallaş(tır)ma, kırda/köyde yaşama, kır/köy hayatına alış(tır)ma, köyde/kırda vakit geçirme.

rurally, *zf.* köylü gibi, kırda, kırsal yerde, köylülere benzeyerek.

ruralness, *is.* kırsallık, köylülük, köye/köylüye benzerlik.

Rus. = **1.** Russia, **2.** Russian.

ruse, *is.* hile, düzen, desise, dalavere, aldatmaca. ***e.a.- trick, stratagem, artifice.***

rush[1], *f.* **1.** koş(tur)mak, acele/hızlı yürümek. **to ~ down** : hızla inmek. **to ~ up** : hızla çıkmak. **to ~ upstairs** : hızla merdivenleri çıkmak. **2.** ileri atılmak, saldırmak, fırlamak. ~ **into the room** : hızla odaya girmek/dalmak. ~ **out of the room** : odadan fırlayıp çıkmak, **3.** hızla akmak/geçmek, anî görünmek/geçip gitmek. *The river ~es along.* **4.** (işi) aceleye/telâşa getirmek, alelacele/çabucak yapmak. *to ~ one's work.* ~ **a bill through** : bir kanun tasarısını acele ile meclisten geçirmek. ~ **into print** : acele yayınlamak. **refuse to be ~ed** : acele etmemek, istifini bozmamak, ağırdan almak, kendi ağır temposundan vazgeçmemek, **5.** acele götürmek / iletmek /nakletmek. **He was ~ed to hospital** : Acele hastaneye kaldırıldı. **6.** iv(dir)mek, ev(dir)mek, acele et(tir)mek, iki ayağını bir pabuca sokmak. **Don't ~ me** : İki ayağımı bir pabuca sokma! **to ~ s.o. (into doing sth.)** : birini dara getirmek, sıkboğaz etmek. **to ~ to conclusions** : acele (düşünmeden) karar vermek. ~ **s.o. off his feet** : bir kimseye acele iş göstermek, iki ayağını bir pabuca sokmak. *I've been ~ed off my feet all day at the office and I'm tired.* **7.** ~ **on/upon** : birden hücum etmek, şiddetle taarruz etmek, püskürtmek. **I felt the blood ~ to my head** : Kan beynime hücum etti (çok öfkelendim). **8.** (bir yeri/kimseyi) zaptetmek. esir etmek, **9.** *k.d.* ısrarla kur/flört yapmak, tavlamaya çalışmak, *argo* asılmak, **10.** (birliğe üye yapmak maksadiyle) eğlendirmek, **11.** *ABD-futbol* topu koltuğuna alıp kaleye doğru koşmak. *The home team ~ed the ball a total of 145 yards.* ***e.a.- 1. hasten, run, hurry, speed, 5. carry, convey, 6. hurry, 7. charge, 8. capture, overcome.***

rush[2], *is.* **1.** koşma, koşuş(ma), acele/hızlı yürüme/yürüyüş, **2.** saldırı(ş), saldırma, tecavüz, taarruz, hamle. **to make a ~ at s.o.** : birinin üzerine saldırmak/atılmak. **to attack by ~es** : hamlelerle taarruz etmek, **3.** üşüşme, hücum, tehacüm. **There was a ~ to the market** : Herkes pazara üşüştü. *The gold ~ to California.* **a ~ of blood to the head** : kanın beyine hücumu, çok öfkelenme, tepesi atma, **4.** telâş(e), acele ile sağa sola koşuşma. *The ~ of city life.* **5.** ivedilik, acele, müstacel durum, telâş. **in a ~** : acele/telâş ile, ivedilikle, alelacele, **6.** sıkışık durum. ~ **hour** : (trafik) sıkışık saat, trafiğin en çok olduğu zaman, **7.** *ABD-futbol* topu koltuğuna alıp koşma, **8.** *ABD* (okullarda spor olarak yapılan) sınıflar arası hücum müsabakası,

9. *gen.* **~es** : çekilen filimden yapılan ilk baskı, **10.** *k.d.* bir kızın kur yapana müsait davranması, **11.** *bot.* (a) saz, bataklık sazı *(Juncus)*, (b) saza benzer ot, (c) saz sapı (hasır, sandalye altı, sepet vb. yapılır), **12.** önemsiz/değersiz şey/iş, **13. ~ candle = rushlight** : (a) sazdan çıra, saz mumu, yağa batırılıp yakılan kuru saz, (b) önemsiz/değersiz kimse/şey. ***e.a.- 1. attack, onset, 12. trifle.***

rushee, *is.* birliğe yeni alınan üniversite öğrencisi.

rusher, *is.* **1.** aceleci, telâşçı, koşan/acele eden kimse, **2.** (futbol) topu alıp kaçan oyuncu.

rush-hour, *sf.* sıkışık zaman+/saat+. **~ traffic** : sıkışık zaman trafiği, trafiğin sıkışık olduğu saat.

rushingly, *zf.* **1.** acele ile, telâşla, koşarak, **2.** saldırırcasına, atılırcasına, hücum ederek.

rushlike, *sf.* saz/kamış gibi, saza benzer.

rushy, *sf.* **rushier, rushiest 1.** bataklık, sazlık(lı), **2.** sazla örtülmüş/örülmüş, **3.** sazdan yapılmış, **4.** saz gibi

rusine, *sf. zool.* Hint geyiği+: Hindistan'da yaşayan *Rusa* türü geyiğe ait. **~ antler** : Hint geyiği boynuzu.

rus in urbe, *Lât.* şehir içinde köy.

rusk, *is.* bir **1.** gevrek peksimet, **2.** hafif, gevrek, tatlı bisküvi, **3.** kızartılmış ekmek dilimi.

Russ, *sf.&is., ç.* **Russ/Russes 1.** Rus, **2.** Rusça.

Russ. = **1.** Russia, **2.** Russian.

russet, *sf.&is.* **1.** sarımtrak veya kırmızımtrak kahverengi, **2.** çuha, ev dokuması kaba kahverengimsi kumaş, **3.** kabuğu kırmızı kahverengi kış elması, **4.** meyve üzerinde hastalık veya böcekten ileri gelen pas rengi leke, **5.** *esk.* kaba, basit, bayağı, **6. ~ish = ~y** : kırmızımsı kahverenginde, **7. ~like** : çuhamsı, çuhaya benzer. ***e.a.- 5. rustic, coarse, simple.***

Russia, *is.* Rusya. **~ leather** : Rus köselesi, koyu kırmızı ince kösele.

Russian, *sf.&is.* **1.** Rus+, Rusça+, **2.** Rus halkı, **3.** Rusça, **4. ~ dressing** : turşulu baharatlı mayonez, **5. ~ Orthodox Church** : Rus Ortodoks Kilisesi, **6. ~ Revolution** : Rus İhtilâli (1917), **7. ~ wolfhound** : Rus kurt köpeği.

Russianize, *gl.f.* **-ized, -izing** Ruslaştırmak. **Russianization** : Ruslaştırma.

Russophile, *is.* Rus hayranı, Rusları seven kimse.

Russophobe, *is.* Rus düşmanı. **Russophobia** : Rus düşmanlığı.

rust[1], *is.* **1. ~ iron** *d.d.* pas, demir pası, **2.** oksit, madenler üzerinde oluşan ince oksit tabakası, **3.** şahsiyeti körleştiren, enerji ve azmi zayıflatan herhangi bir durum/koşul. *The ~ of idleness.* **4.** (bitkilerde) (a) ekin pası, kınacık, pas hastalığı: *Uredinales* sınıfından mantarların sebep olduğu hastalık, (b) **~ fungus** *d.d.* kınacık mantarı: bu hastalığı yapan mantar, **5.** pas rengi, kırmızı, sarı, kızıl, kahverengi. ***e.a.- 2. corrosion.***

rust[2], *f.* **1.** paslan(dır)mak, pas tutmak, oksitle(n)mek. *Iron ~s.* **2.** köhneleşmek, eskimek, tembelleşmek, kullanmaya kullanmaya hüner/bilgi/ustalık ve maharetini yitirmek. *To allow one's powers to ~ . Don't let your mind ~ during vacation.* **3.** pas rengini almak, pas renginde olmak, pas rengi vermek. *The leaves slowly ~ ed.* **4.** kınacık/pas hastalığına tutulmak. ***e.a.- 2. decay, decline, spoil.***

rustic[1], *sf.* **1.** kırsal, köyde/kırda yaşayan/bulunan, **2.** sade, basit, yapmacıksız, tabiî, **3.** kaba, haşin, terbiyesiz, görgüsüz, nobran, nâdan. *~ manners.* **4.** (taş) yontulmamış, kaba/pürüzlü. ***e.a.- 1. bk.: rural, 2. simple, artless, unsophisticated, 3. uncouth, rude, boorish. k.a.- 1. urban.***

rustic[2], *is.* **1.** köylü, köyde yaşayan kimse, **2.** sade/ basit/yapmacıksız kimse, **3.** *bk.:* **rustic-work, 4.** köylü şivesi, **5. ~al** *bk.:* **rustic**[1], **6. ~ally = ~ly** : köye/köylüye yakışır tarzda, köylü gibi, kabaca, görgüsüzce, terbiyesizce, **7. ~alness** : köylülük, köye/köylüye yakışma, kabalık, görgüsüzlük, nâdanlık.

rusticate, *f.* **-cated, -cating 1.** köye gitmek/yerleşmek, köylüleşmek, (bir süre) köyde yaşamak, **2.** köye göndermek/sürmek, **3.** kabalaşmak, kaba/nâdan/görgüsüz davranmak, terbiyesizleşmek , terbiyesini/kibarlığını yitirmek, **4.** (duvarı) kaba/yontulmamış taşla örmek, **5.** *Brit.* üniversiteden geçici olarak uzaklaştırmak/tart etmek. **6. rustication** : köye gitmek/yerleşme, köylüleşme, (bir süre) köyde yaşama; kabalaşma, kaba/nâdan/görgüsüz davranma, terbiyesizleşme; (duvarı) kaba/yontulmamış taşla

örme, *Brit.* üniversiteden geçici olarak uzaklaştırma/tart etme, **7. rusticator** : köye yerleşen, köylüleşen, kabalaşan, kaba/nâdan/görgüsüz davranan, terbiyesizleşen, (duvarı) kaba/yontulmamış taşla ören, *Brit.* üniversiteden geçici olarak uzaklaştıran.

rusticity, *is., ç.* **-ties 1.** köylülük, köy hayatı/âdetleri vb., **2.** kabalık, nobranlık, görgüsüzlük, cahillik, **3.** sadelik, basitlik, saflık, gösterişsizlik, yapmacıksızlık. ***e.a.- 2. awkwardness, ignorance, 3. simplicity, homeliness.***

rusticwork = rustic work, *is.* **1.** kaba/yontulmamış taş duvar, **2.** işlenmemiş ağaçtan (dal, kök, vb.) yapılmış mobilya.

rustily, *zf.* paslı paslı, paslı bir şekilde, paslanmış hâlde.

rustiness, *is.* paslılık, paslanma.

rustle[1], *f.* **-tled, -tling 1.** hışırda(t)mak, fışırda(t)mak. *~ the papers. Her long skirt ~d as she walked. The wind ~d the dead leaves.* **2.** *ABD* gayretle/şevkle çalışmak, yoğun faaliyet göstermek, gayretle çalışıp elde etmek, **3.** *ABD- k.d.* (sığır, davar vb.) çalmak, **4. ~ up** : (birisine malzeme, erzak vb.) tedarik etmek, sağlamak, bulup buluşturmak. **She can always ~ up a meal** : O ne zaman olsa bulup buluşturup yiyecek bir şeyler hazırlayıverir. ***e.a.- 3. steal.***

rustle[2], *is.* hışırtı, fışırtı, hışırdama (sesi). *The ~ of leaves.*

rustler, *is.* **1.** hışırdatan/hışırdayan (kimse/şey), **2.** *ABD- k.d.* sığır/davar hırsızı.

rustling, *is.&sf.* **1.** hışırtı. *I keep hearing strange ~s in the bushes.* **2.** *ABD- k.d.* hayvan hırsızlığı. *There's been a lot of ~ in these parts lately.* **3.** hışırtılı, hışırdayan. *~ leaves.* **4. ~ly** : hışırdayarak, hışırdatarak, hışır hışır, hışırtı ile.

rustproof, *sf.* paslanmaz.

rusty, *sf.* **rustier, rustiest 1.** paslı, paslanmış. *a ~ knife.* **to get ~** : paslanmak, **2.** pastan oluşan/ileri gelen, **3.** pas renginde, **4.** soluk, kirli. *a ~ black. a ~ old suit of clothes.* **5.** köhne (leşmiş), harap, hurda, işlemez, kullanmaya kullanmaya cevvaliyetini/hüner, bilgi, ustalık ve marifetini kaybetmiş, tembelleşmiş. *My German is pretty ~. Can you get my ~ car working again?* **6.** *k.d.* huysuz, aksi, ters. **to get ~** : aksileşmek, huysuzlaşmak, **7. to turn ~ = to cut up ~** : darılmak, güvenmek, küsmek. ***e.a.-4. rusted, 4. faded, shabby, 5. outmoded, stiff, sluggish, 6. cross, ill-tempered.***

rut[1], *is.* **1.** iz, tekerlek izi, **2.** oluk, sapan izi, yiv, oyuk, kanal, **3.** alışkı, sıkıcı/yeknesak hayat, değişmez terane. **to fall/get/be/settle/sink in (into) a ~** : değişmez alışkıya saplanmak, yeknesak/sıkıcı bir hayat sürmek. **get out of the ~** : değişmez alışkılardan kurtulmak, **4.** (hayvan) kızışma, kösnüme. ***e.a.-1&2. furrow, track, groove, channel, 3. routine, 4. estrus, heat.***

rut[2], *f.* **rutted, rutting 1.** (tekerlek) iz açmak/bırakmak/yapmak. *the ~ted surface of the road.* **2.** (hayvan) kösnümek, kızışmak, (kızışıp) çiftleşmek. ***e.a.- 1. furrow.***

rutabaga, *is. bot.* İsveç şalgamı (*Brassica Napobrassica).* **Swedish turnip** *d.d.*

rutaceous, *sf. bot.* sedef otugillerden, *Rutaceae* familyasına mensup. (sedef otu, geyik otu, portakal, limon, greyfurt, Çin portakalı vb.).

ruth, *is. esk.* **1.** acıma, merhamet, şefkat, **2.** üzüntü, keder, **3.** pişmanlık, nedamet. ***e.a.- 1. pity, compassion, mercy, sympathy, 2. sorrow, grief, 3. repentance, regret. k.a.- 1. cruelty.***

ruthenic, *sf. kim.* rutenik, yüksek valanslı rutenyum ihtiva eden.

ruthenious, *sf. kim.* rutenis, iki valanslı rutenyum ihtiva eden.

ruthenium, *is. kim.* rutenyum, plâtin grubundan parlak gri renkli, çok sert, nadir bir maden. Simge: **Ru**, atom ağ. 101.07, atom nu. 44, özgül ağ. 12.2. Alaşımlarda ve katalizör olarak kullanılır.

ruthful, *sf. esk.* **1.** acıyan, merhametli, rahim, şefkatli, **2.** üzücü, hazin, hüzün/keder verici, **3.** üzgün, kederli, **4. ~ly** : acıyarak, merhametle, şefkatle, **5. ~ness** : acıma, merhamet, şefkat. ***e.a.- 1. compassionate, merciful, pitiful, 3. sorrowful.***

ruthless, *sf.* **1.** acımasız, merhametsiz, gaddar, zalim, insafsız, katı yürekli, **2. ~ly** : acımadan, merhametsizce, gaddarca, zalimane, insafsızca, **3. ~ness** : acımasızlık, merhametsizlik, gaddarlık, zalimlik, insafsızlık, katı yüreklilik. ***e.a.- 1. merciless, pitiless, relentless, cruel, hard-hearted. k.a.- 1. merciful, pitiful, ruthful.***

rutilant, *sf.* kıpkızıl, kızıl renkte, parlak, altın renginde.

rutilated, *sf. min.* rütilli, ince parlak rütil kristalleri ihtiva eden.

rutile, *is.* rütil, titanyum dioksit minerali: TiO2. Parlak kızıl kahverenkli kristal. Kaynak çubuklarını kaplamakta kullanılır.

ruttily, *zf.* tekerlek izleriyle dolu bir şekilde, delik deşik bir hâlde.

ruttiness, *is.* tekerlek izleriyle dolu olma, delik deşiklik.

rutting, *sf.* kösnük, kızışmış. *a battle between ~ stags.*

ruttish, *sf.* **1.** kösnük, (cinsel bakımdan) kızışmış, çiftleşme isteyen (hayvan), **2. ~ly** : kösnülce, kızışmış/kösnük bir hâlde, **3. ~ness** : kösnüklük, kösnüme, kızışma, (cinsel) kızgınlık. ***e.a.- 1. salacious, lustful.***

rutty, *sf.* **-tier, -tiest** (derin) tekerlek izleriyle dolu, delik deşik.

RV = **1.** recreational vehicle, **2.** Revised Version (of the Bible).

R/W = right of way.

Rwanda, *is.* Ruanda, Orta Afrika'da bir cumhuriyet (1962).

Rx, *is.* **1.** reçete, **2.** ilâç, deva. ***e.a.- 1. prescription, 2. remedy, cure.***

-ry, *son ek* " - lık/-lik/-luk/-lük" anlamı katar: *ör.: pilotry, wizardry, citizenry, musketry, banditry, peasantry.*

rye, *is.* **1.** *bot.* çavdar (bitki) *(Secale cereale),* **2.** çavdar (hububat), **3. ~ whiskey** *d.d.:* çavdar viskisi, **4.** *D ABD-Cnd.* karışık viski, **5. ~ bread** *d.d.:* çavdar ekmeği, **6.** (çingene lehçesinde) çelebi/efendi kimse, centilmen. **Romany ~** : çingene beyi.

ryegrass, *is. bot.* delice otu, çayır otu *(Lolium perenne, L. multiflorum).* G ABD ve Yeni Zelenda'da hayvan yemi olarak kullanılır. **darnel, raygrass** *d.d.*

ryke, *gs.f.* **ryked, ryking** *İsk. bk.:* **reach.**

rynd, *is.* üst değirmen taşını tutan demir. **rind** *ş.d.y.*

ryot, *is. (Hindistan'da)* **1.** çiftçi, köylü, rençber, **2.** arazi sahibi çiftçi.

*****
***
*

S

S, *is., ç.* **s's/ss 1.** İngiliz alfabesinin on dokuzuncu harfi, **2.** S şeklinde boru veya herhangi bir şey, **3.** sırada on dokuzuncu, **4.** *kim.* kükürtün simgesi.

S, *kıs.* = **1.** south, southern, **2.** Saint, **3.** School, **4.** Saturday, **5.** Sunday, **6.** September, **7.** Section, **8.** Senat, **9.** Signor.

-s, -es *son ek* **1.** Çoğul eki: *cat, **cats**; glas, **glasses** ,* **2.** fiillerin şimdiki zaman üçüncü şahsını yapar: sits, takes, plays, flies, **3.** bazı isimlerin sonuna eklenerek süre bildiren zarf yapar: *Do you work Sundays? Summers we go to the sea.*

-'s *kıs.* **1. is** : *What's that? She's pretty.* **2. has** : *He's fled.* **3. us** : *Let's go.* ***NOT:*** **are, am, will, had, would, has** ve **is** fiillerinin kısaltılmış şekli olan **'re, 'm, 'll, 'd** ve **'s** , cümle sonunda kullanılmaz, yani bu fiiller cümle sonuna gelirse kısaltılmadan yazılmalıdırlar. Örnek: *I'm not coming but they are. They're not coming but I am. She's wondering where he is.*

-'s, -s' *son ek* iyelik eki: *the children's bedroom. Father's hat. The foxes' tails.*

sabadilla, *is. bot.* **1.** acı zambak, *(Schoenocaulon oficinale).* Meksika'da yetişen zambak familyasından uzun yapraklı ve tohumları acı bir ot, **2.** bu otun romatizma, nevralji tedavisinde kullanılan tohumu.

sabaism, *is.* yıldızlara tapınma.

sabaoth, *ç. is.* ordular, askerler.

sabaton, *is.* zırhın ayak koruyan parçası, ayaklık *(**solleret** d.d.).*

sabbatarian, *is.* cumartesi veya pazar gününü kutsal kabul eden kimse.

Sabbath, *is.* **1.** haftanın yedinci günü, Musevîlerce dinlenme günü olarak kabul edilen cumartesi günü, **2.** (Hristiyanlar için) pazar günü, **3.** dinlenme günü/zamanı, **4. keep/break the ~** : Dinî tatil günü kurallarına uymak/uymamak. **5. ~ day's journey** :on beş dakikalık yolculuk, *mec.* kolay yolculuk, **6.** (**witches'**) **~** : şeytan ve cadıların gece yarısı toplantısı, **7.~ school** : Cumartesi/Pazar okulu.

sabbatical, *sf.&is.* **1.** tatil zamanına ait, **2. sabbatical year** *d.d.* Üniversite öğretim üyelerinin genellikle yedi yılda bir aldıkları ücretli izin.

saber/sabre, *is.* süvari kılıcı. **~ rattling** : savaş tehdidi. **~ saw**: portatif elektrikli testere. **saber-toothed**: sivri ve keskin dişli. **saber-toothed tiger** : sivri dişli kaplan (bugün ancak fosili mevcut).

sabin, *is.* sabin, ses soğurma birimi, 1 ayak kare yüzeyli mükemmel soğurucunun soğurması.

sable, *sf.&is.* **1.** samur *(Mustela zibellina);* **2.** samur kürkü/ derisi, **3.** samur rengi, **4.** siyah renk, matem rengi, **5. ~s** : *(şiirde)* matem elbiseleri, **6. ~ *antelope***: sivri boynuzlu ceylân *(Hippotragus niger).* Boynuzları kılıç gibi uzun ve sivri Afrika ceylânı.

sablefish, *is. zool.* karabalık *(Anoplopoma fimbria).* ABD'nin Pasifik kıyılarında bulunan gri, siyah renkli, ciğeri vitamince zengin bir balık.

sabot, *is., ç.* **sabots 1.** tahta pabuç, nalın, takunya, **2.** *As.* mermi tabanı.

sabotage, *is.* baltalama, kundaklama, sabotaj.

sabotage, *gl.f.* ***-taged, -taging*** baltalamak, kundaklamak, sabote etmek.

saboteur, *is.* baltalayıcı, kundakçı, sabotajcı.

sabra, *is.* İsrail yerlisi.

sabre, *is.&f.* **-bred, -bring** *Brit. bk.:* **saber.**

sabretache, *is.* süvari subayı çantası.

sabre-toothed, *sf. Brit. bk.:* **saber-toothed.**

sabulose, *sf. bk.:* **sabulous.**

sabulosity, *is.* kumluluk, kumsallık.

sabulous, *sf.* kumlu (**sabulose** *d.d.*). ***e.a.*** *sandy.*

sac, *is.* kese, **saclike** kese gibi, keseye benzer, kesemsi.

SAC = S.A.C. = Strategic Air Command.

sacahuiste, *is. bot.* kabaçayır *(Nolina texana).* Hayvan yemi olarak kullanılan uzun yapraklı bir ot.

sacaton, *is. bot.* kaba çayır: Kurak bölgelerde yetişen ve hayvan yemi olarak kullanılan ot.

sacbut, *is. bk.:* **sackbut** (1).

saccate, *is.* keseli, torbalı; kese/torba şeklinde.

sacchar-, *ön ek* "şeker" anlamı katar: **saccharoid** gibi. Sesli harfler önünde: **saccharo-** şeklini alır.

saccharate, *is. kim.* **1.** sakarat: sakarik asidin tuzu, **2.** sukroz ile metal oksit (ekseriya kireç) bileşimi. Şekerin arıtılmasında kullanılır.

saccharic acid, *kim.* sakarik asit: COOH (CHOH)4 COOH. Şeker kamışı, glikoz veya nişastanın nitrik asitle oksitlenmesinden elde edilen şurup veya katı madde.

saccharide, *is. kim.* sakarit: (a) şeker ihtiva eden organik madde; (b) monosakarit; (c) sükrozun esteri.

sacchariferous, *sf.* şekerli, şeker üreten.

saccharification, *is.* şekerlenme/şekerleşme, şekere dönüşme.

saccharify, *gl.f.* **-fied, -fying** (nişastayı) şekere dönüştürmek, şekerleşmek, şekerlenmek.

saccharimeter, *is.* şekerölçer, bir karışım içindeki şeker miktarını ölçen alet.

saccharin, *is. kim.* sakarin: C6H4CO- SO2 NH. Kalorisi az şeker yerine kullanılan, eridiği zaman şekerden beş yüz kere daha tatlı toz.

saccharine, *sf.* **1.** şekerli, şeker gibi, **2.** çok tatlı: *a ~ dessert.* **3.** (ifade, tavır, vb.) aşırı/fazla samimi, yılışık. *A ~ smile.*

saccharinely, *zf.* **1.** şekerlice, çok tatlı **2.** yılışıkça, fazla samimi bir şekilde.

saccharinity, *is.* **1.** fazla tatlılık, şekerlilik, **2.** yılışıklık, fazla samimiyet.

saccharisation, *is. Brit. bk.:* **saccharization.**

saccharise, *gl.f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **saccharize.**

saccharization, *is.* şekerleştirme, şekere çevirme.

saccharize, *gl.f.* **-ized, -izing** şekerleştirmek, şekere çevirmek. (*Brit*: **saccharise**).

saccharo-, *bk.:* **sacchar-.**

saccharoid(al), *sf. jeol.* tanesel, şeker gibi tanesel yapılı.

saccharose, *is. kim.* sakaroz. *bk.:* ***sucrose.***

sacciform, *sf.* kese şeklinde.

saccule, *is.* kesecik.

sacculate(d), *sf.* kesecikli, kesecik biçiminde.

sacculation, *is.* kesecik, kese biçiminde çıkıntı.

saccule, *is.* **1.** *anat* iç kulaktaki küçük kese, kesecik. *bk.:* ***utricle*** (1), **2.** kesecik, torbacık.

sacculus, *is., ç.* ***-li*** *bk.:* **saccule.**

sacerdotal, *sf.* rahip, papaz+, papazvari, papaz gibi.

sacerdotalism, *is.* papazlık sistemi (taraftarlığı).

sacerdotalist, *is.* papazlık sistemi taraftarı.

sacerdotally, *zf.* papazca, papaz gibi.

SACEUR, = **S**upreme **A**llied **C**ommander, **Europe**.

sachem, *is.* **1.** (Bazı Amerika kızılderililerinde) aşiret reisi, **2.** konfederasyon başkanı.

sachet, *is.* **1.** lâvanta torbası/kesesi, **2. sachet powder** *d.d.* torbadaki lâvanta tozu.

sack[1], *is.* **1.** torba, çuval, **2.** bir çuval dolusu, **3.** *ABD* kese kâğıdı, kâğıt/plâstik torba. *A ~ of candy.* **4. sacque** *d.d.* bol elbise/ceket, **5.** *ABD - argo* yatak. *I bet he's still in the ~ .* **6.** *argo* işten atılma, kovulma, sepetlenme, **7.** (beyzbol) üs, oyun yeri/üssü, **8.** (İspanya ve Kanarya adalarında yapılan) beyaz şarap, **9.** yağma, vurgun, çapul, yağmalanan yer. (**put to the**) **~** : yağma etmek, soyup soğana çevirmek, **10. Be left holding the ~** *k.d.* müşkül mevkide bırakılmak, çıkmaza saplanmak, belâya çatmak, **11. get the ~** *argo* işten kovulmak, sepetlenmek, **12. give the ~** *k.d.* kovmak, işten atmak, pabucunu eline vermek, **13. hit the ~** *ABD-argo* yatmak, **14. hold the ~** : müşkül mevkide kalmak, çıkmaza saplanmak, belâya çatmak. **hold the bag** *d.d.*

sack[2], *gl.f.* **1.** çuvala koymak/doldurmak, **2.** *argo* işten kovmak/atmak, sepetlemek; pabucunu eline vermek, **3.** yağmalamak, yağma/talan etmek, soyup soğana çevirmek. ***e.a.*** *- loot, pillage, spoil, despoil, rob.*

sackbut, *is.* **1. sacbut, sagbut** *d.d.* (Orta Çağlarda) trombon, **2.** (İncil'de) bir nevi telli saz.

sackcloth, *is.* **1.** *bk.:* **sacking**, **2.** (matem/tövbe için giyilen) kaba kumaştan elbise, **3. in ~ and ashes** : pişman, nadim, tövbekâr, pişmanlık/ nedamet içinde. ***e.a.*** *- 3. contrite.*

sack coat, *is.* düz kısa ceket.

sack coated, *sf.* düz, kısa ceketli.

sack dress, *is.* çuval (gibi dümdüz) elbise.

sackful, *is., ç.* **-fuls** bir çuval dolusu.

sacking, *is.* çul, çuval bezi. **sackcloth** *d.d.*

sack race, *is.* çuval yarışı. **sack racer** : çuval yarışçısı.

sack racing , *is.* çuval yarışı yapma.

SACLANT = Supreme Allied Commander, Atlantic.

sacque, *is. bk.:* **sack**[1] (4).

sacral, *sf.* **1.** kutsal, **2.** *anat.* kuyruk sokumu kemiğine/sakruma ait, sakral.

sacrament, *is.* **1.** (Kilise) erdemlik/fazilet nişanesi, **2.** Aşâi Rabbanî veya Tanrı sofrası; **3.** Tanrı sofrasının kutsal yemeği, özellikle ekmek, **4.** kutsal sayılan şey, **5.** simge, işaret, alâmet, nişan, **6.** ant, yemin.

sacramental, *sf.&is.* **1.** kutsal, Aşâi Rabbanî ayinine ait, **2.** mutlaka yerine getirilmesi gereken. *a ~ obligation.* **3.** (Katoliklerde) Hz. İsa tarafından değil kilisece konulan ve Tanrı lûtfuna erişilmesi için yapılan eylem/işaret (haç çıkarma gibi).

sacramentalist, *is.* Aşâi Rabbanî ayinine kuvvetle inanan.

sacramentality, *is.* kutsallık.

sacramentally, *zf.* **1.** kutsallıkla, **2.** vecibe olarak.

sacramentalness, *is.* kutsallık.

Sacramentarian, *is.&sf.* **1.** ayinin yalnız sembolik anlamı olduğuna inanan, **2.** *bk:* **sacramentalist**, **3.** Aşâi Rabbanî ayini ile ilgili. **Sacramentarianism:** Ayinin sembolik olduğuna inanma.

sacred, *sf.* **1.** kutsal, mukaddes. **~ duty:** kutsal görev, vecibe, **2.** saygıdeğer, hürmete lâyık. **Nothing was ~ to him** : Hiçbir şeye saygı göstermiyordu. **3.** dinsel, dinî, dine ait (kitap, müzik, vb.) (*Aksi:* ***profane***), **4.** (Bir kimseye/şeye) adanmış, ithaf edilmiş. *A monument ~ to St. Peter.* **5.** mübarek, aziz, muazzez, **6.** dokunulmaz, masun, dokunulması günah, **7.** dokunulmazlığı/masuniyeti olan (kimse, makam, vb.), **8. ~ beetle** : pislik böceği *(Ateuchus sacer),* **9. ~ baboon:** Habeşistan maymunu *(Papio hamadryas),* **10. ~ fish**: Nil turna balığı *(Mormyrous oxyrhhynchus).* ***e.a.-1.&4.*** *consecrated, holy; 2. venerable; 4. dedicated, consecrated; 5. revered; 6. sacrosanct; 7. inviolate, inviolable.* ***k.a.-1.*** *blasphemous.*

sacred cow, *is.* dokunulmaz, eleştirilemez, tenkit edilemez (kişi, kurum, vb.).

sacredly, *zf.* kutsal olarak, kutsallıkla.

sacredness, *is.* kutsallık, kutsiyet.

sacrifice[1], *is.* **1.** kurban etme, **2.** kurban, **3.** özveri, fedakârlık, feda etme. *Success is not worth the ~ of your health.* **4.** feda edilen şey. *His parents made many sacrifices to send him to a private school.* **5.** (değerinden aşağı fiyata satmaktan doğan) zarar, ziyan. **sell (something) at a ~** : (bir şeyi zararına/yok pahasına) satmak, **6. ~ bunt/hit/fly** : (beyzbol) takım arkadaşları ilerlesin diye topa yavaş vuruş.

sacrifice[2], *f.* **-ficed, -ficing 1.** kurban etmek, kurban kesmek, **2.** feda etmek, fedakârlık yapmak. *He sacrificed his life to save the child from the fire.* **3.** zararına/ yok pahasına satmak. *I need money and I'm having to ~ (on the price of) my car.* **4.** (beysbol) takım arkadaşları ilerlesin diye topa hafif vurmak.

sacrificeable, *sf.* feda/kurban edilebilir.

sacrificial, *sf.* kurbanlık, kurban edilen/ edilecek, feda edilen/edilecek. **a ~ lamb** : kurbanlık kuzu.

sacrificially, *zf.* **1.** özverircesine, feda edercesine, fedakârane, fedakârlıkla, **2.** zararına, değerinden aşağı fiyata, yok pahasına.

sacrificer, *is.* özveren, feda/kurban eden, fedakârlık yapan.

sacrilege, *is.* (kutsal bir seye karşı) saygısızlık/hürmetsizlik, küstahlık, küfür. *Destroying this beautiful old building would be a great ~ .*

sacrilegious, *sf.* **1.** (kutsal birşeye kaşı) saygısız/hürmetsiz. *Wearing shoes inside a mosque is a ~ act.* **2.** kâfir, günahkâr, küfürbaz.

sacrilegiously, *zf.* (kutsal şeylere) saygısızca, hürmetsizlikle.

sacrilegiousness, *is.* (kutsal şeylere) saygısızlık, hürmetsizlik, küfür.

sacring bell, *is.* takdis çanı.

sacristan, *is.* kilisede hizmet eden kimse, kilise hademesi *(sacrist d.d.).*

sacristy, *is., ç.* **-ties** kilisede kutsal eşya odası.

sacro-, *ön ek* kuyruk sokumu kemiği-. *ör.: sacroiliac.*

sacroiliac, *sf.&is. anat.* kalçada iki kemiğin birleştigi yer+.

sacrosanct, *sf. (çok defa alay/şaka olarak söylenir)* çok kutsal, dokunulmaz. *Don't call him in the afternoon; he considers that time ~ .*

sacrosanctity = sacrosanctness, *is.* kutsallık, kutsiyet, dokunulmazlık.

sacrosciatic, *sf.* kuyruk sokumu kemiği+. *~ ligament.*

sacrum, *is., ç.* ***sacra*** *anat.* kuyruk sokumu kemiği, sağrı kemiği, sakrum.

sad, *sf.* **sadder, saddest 1.** üzgün, kederli, elemli, mahzun, gamlı. **To feel ~** : üzülmek. **To make ~ : üzmek.** *A ~ look. A ~ song.* **2.** hazin, hüzün/ elem/ keder verici, üzücü. *A ~ incident.* **3.** bedbaht, bahtsız. *A ~ child.* **4.** *(renk)* kasvetli; *A ~ color.* **5.** acınacak, esef edilecek, **6.** hayırsız, **7.** kötü sonuç veren, meş'um, uğursuz. *A ~ attempt.* **8. sadder but wiser** *k.d.* ziyandan öğüdünü almış, **9. ~ to say** : maalesef, üzülerek söyleyeyim ki. *~ to say, the weather here has been nothing but rain all this week. e.a.-1. unhappy, despondent, gloomy, downcast, downhearted, depressed, dejected, melancholy. k.a.-1. happy. NOT*: **SAD, DEPRESSED, DEJECTED, MELANCHOLY** üzüntü ve keder ifade ederler. **SAD**, genel ve geniş anlamlı olup geçici, hafif bir üzüntüden derin elem ve mateme kadar her türlü ruh hâlini ifade eder. *Sorrowful and sad; Sad and lonely.* **DEPRESSED** yorgunluk, nahoş bir olay v.b. nedeniyle geçici olarak neşe ve huzurun yitirilmesini belirtir. *Depressed by a visit to the slum.* **DEJECTED** hayal kırıklığı, ümitsizlik, cesaretini ve manevi gücünü kaybetmeden doğan ruh hâlini anlatır: *Dejected over losing one's position.* **MELANCHOLY** bir dış sebebe dayanmayıp daha ziyade huy ve mizaç itibarıyla gamlı, üzüntülü görünüşü belirtir: *Habitually melancholy.*

sadden, *f.* ***-dened, -dening*** üz(ül)mek, kederlen(dir)mek, neşesini/keyfini kaçırmak, neşesi/keyfi kaçmak, elem/hüzün/üzüntü duy(ur)mak. *His later years were ~ed by the death of his wife.*

saddeningly, *zf.* üzerek, üzüntü/keder/elem vererek, üzücü bir şekilde.

saddle[1], *is.* **1.** eyer, semer, **2.** sele, bisikletin oturacak yeri, **3.** semer/eyer biçimindeki herhangi bir şey, **4.** (koyun/tavuk vb. eti) but. **~ of mutton/lamb** : koyun/kuzu budu, **5.** *coğ.* bel, boyun, semer, **6. in the ~** : (a) iktidar mevkiinde, yetkili, salâhiyetli; (b) ata binmiş, eyer/semer üzerine oturmuş, **7. put the ~ on the wrong horse :** bir şeyi yanlış kimseye/kaynağa atfetmek.

saddle[2], *f.* **-dled, -dling 1.** eyerlemek, eyer/semer vurmak. *He saddled (up) his horse and rode away.* **2.** yüklemek, **3.** *gen.* **~ with/ on/upon :** (bir kimseye) istenmeyen/nahoş bir iş/külfet/mecburiyet yüklemek, sırtına yüklemek. *Don't ~ me with taking the children to school again. She saddled her debts on him.*

saddleback, *sf.&is.* **1.** sırtı eyer/semer şeklinde, çukur, **2.** sırtında semere benzer çizgileri olan (kuş vb.).

saddle-backed, *sf. bk.:* **saddleback** (1).

saddle-billed stork, *is. zool.* eyer gagalı leylek.

saddlebag, *is.* heybe, hurç.

saddle blanket, *is.* çul, eyer altı, at sırtına eyerin altına konulan battaniye/örtü.

saddlebow, *is.* eyer kaşı.

saddlecloth, *is., ç.* **-cloths 1.** haşa, eyer altına konan keçe, **2.** *bk.:* **saddle blanket.**

saddle-gall, *is.* yağır, yara.

saddle horse, *is.* binek atı. **American saddle horse** *d.d.*

saddle leather, *is.* eyer derisi, eyer yapmakta kullanılan deri/kösele.

saddler, *is.* saraç.

saddle roof, *is.* eyer çatı, eyer şeklinde çatı.

saddlery, *is., ç.* **-ries 1.** saraçlık, saraciye, saraçhane, **2.** atın eyer ve koşum takımı.

saddle shoe, *is.* bağları renkli beyaz erkek ayakkabısı **saddle oxford** *d.d.*

saddle soap, *is.* eyer sabunu, eyer vb. gibi deri eşyayı temizlemek ve korumak için kullanılan sabun.

saddle sore, *is.* eyer vurması.

saddlesore, *sf.* eyer vurmuş, ata binmekten dolayı oturulan kısımlar adeta yara olmuş.

saddletree, *is.* eyer kaltağı, eyer veya semerin erevesi.

Sadducee, *is.* Sadduki : Eski Musevîlikte ahret ve ölümsüzlüğü yadsıyıp özdekçilige yönelen kimse. **Sadducean**: Saddukilikle ilgili. **~ism** : Saddukilik.

sadhe, *is.* İbranî alfabesinin on sekizinci harfi. **sadi, tsadi** *d.d.*

sadhu, *is. (Hindularda)* papaz, din adamı, Hint fakiri.

sadiron, *is. esk.* iki ucu sivri ve sapı çıkabilen ütü.

sadism, *is.* **1.** elezerlik, sadizm, başkalarına acı çektirerek cinsel doygunluk sağlama, **2.** gaddarlık, işkence yapmaktan zevk alma, **3.** aşırı zulüm/işkence. ***k.a.- masochism.***

sadist, *sf.&is.* elezer, sadist, zulüm ve işkence yapmaktan zevk alan. **~ic** : elezerce, sadistçe. **~ically**: elezercesine, zulüm ve işkence yapmaktan zevk alırcasına.

sadly, *zf.* **1.** üzülerek, üzgün/hüzünlü/kederli bir tavırla. **He walked ~ away** : Üzgün bir tavırla uzaklaştı. **2.** yazık ki, maalesef. ~ , *our plan failed.* **3. ~ mistaken**. çok/tamamıyla yanılmış. **You are ~ mistaken** : Tamamıyla yanılıyorsunuz.

sadness, *is.* üzüntü, üzgünlük, elem, keder, hüzün, melâl.

sadomasochism, *is.* elezerlik, özezerlik, elezerce ve özezer eğilimler. **sadomasochist** : elezer, özezer. **sadomasochist(ic)**: elezer, özezerce.

sad sack, *is. ABD- k.d.* şapşal, beceriksiz kimse.

Safar, *is.* Sefer, Hicrî senenin ikinci ayı.

safari, *is.&f.* **1.** (Afrika'da) av seferi/partisi, **2.** sürek avı(na çıkmak) , **3.** sefer/keşif seyahati (yapmak). *An Arctic ~ .* ***e.a.- 3. expedition, journey.***

safe, *is.&sf.* **safer, safest 1.** güvenceli, emniyette, emin ellerde, selâmette, salim, **2.** tehlikeden uzak, kurtulmuş, selâmete çıkmış, **3.** emin, sağlam, güvenilir. *a ~ guide.* **4.** tehlikesiz. a ~ *place.* **5.** emniyetli, mahfuz, korkusuz, **6.** sıkı muhafaza altında, zarar yapması önlenmiş. *a criminal ~ in jail.* **7. safe-deposit box** *d.d.* bankada (kiralık) çelik kasa, çelik dolap/kasa, **8.** tel dolap, depo, muhafaza yeri. **a meat ~** : et dolabı/deposu, **9.** *argo bk.:* condom, **10. ~ and sound** : sağ ve salim, sapasağlam. **to arrive ~ and sound** : sağ salim gelmek, **11. a ~ bet** : elde bir, **12. be on the ~ side** : sonuçtan emin olmak, ihtiyatlı davranmak, (ne olur ne olmaz diyerek) bütün olasılıkları göz önüne almak, ***e.a.- 1,2. secure, protected, guarded, sound. 3. sure, reliable, 7. strongbox. k.a.- unsafe, dangerous. NOT:*** **SAFE** ve **SECURE** sıfatlarının ikisi de tehlikeden uzak, güven altında anlamına gelirler. **SAFE**, tehlikeyi atlatmış, güvene kavuşmuş insan ve şeyler için kullanılır: *The ship is safe in port.* **SECURE** ise, daha ziyade korku ve endişeyi mucip bir hâl olmadığını ifade eder: *To feel secure about the future. The foundation of the house does not seem very secure.*

safeblowing, *is.* kasa patlatma, patlatarak kasayı soyma. **safe-blower**: patlatarak kasa soyan.

safe-conduct, *is.* serbest geçiş izni/belgesi (özellikle savaşta düşman ülkelerde seyahat edenlere verilen).

safe-cracker, *is.* kasa hırsızı **safe-breaker** *d.d.*

safecracking, *is.* kasa hırsızlığı.

safe-deposit = safety-deposit, *sf.* güvenli, emniyetli, kıymetli eşyanın güvenle saklanabileceği. **safe-deposit box** : (bankada) çelik kasa.

safeguard, *is.&f.* **1.** koruma, himaye, güvence sağlama, **2.** teminat, garanti, koruyucu şey, **3.** önlem, tedbir, ihtiyat tedbiri. *A new law containing ~s against the misuse of government power.* **4.** koruyucu, muhafız, **5.** serbest/emniyetli geçiş izni, **6.** korumak, güvence/teminat altına almak, muhafaza/himaye/garanti etmek. ***e.a.- 4. guard, convoy, 6. secure, protect, guard.***

safekeeping, *is.* **1.** sakla(n)ma, güvenceli koru(n)ma. *Put your valuables in the safe-deposit box for ~.* **2.** muhafaza, himaye, güven, emniyet. **It is in ~** : Güven altındadır/emniyettedir.

safelight, *is.* güven ışığı : karanlık odada kullanılan fotoğraf filmine zararsız kırmızı ışık.

safely, *zf.* güvenle, emniyetle, emin olarak.

safeness, *is.* güven/emniyet(lilik).

safety[1], *is., ç.* **-ties 1.** güven, emniyet, asayiş. *The ~ of the ship is the captain's responsibility. road ~ rules.* **2.** kurtuluş, selâmet, **3. ~ catch** *d.d.* (tüfek vb.) emniyet mandalı, **4.** emniyet tertibatı, güvenlik düzeni, **5.** Amerikan futbolunda topu kendi gol çizgisinin gerisine gönderen vuruş (karşı takıma iki sayı kazandırır), **6.** *argo bk.:* **condom.**

safety[2], *sf.* güvenlik+, emniyet+ (sağlayan). **~ belt** : emniyet kemeri. **~ catch**: emniyet tutamağı, arıza hâlinde asansör vb. nin düşmesini önleyen düzen. **~ curtain** *tiy.* emniyet perdesi, yangında inen asbest veya demir perde. **~-deposit** *bk.:* **safe-deposit. ~ device**: güvenlik düzeni, emniyet/korunma tertibatı. **~ glass** : dağılmaz cam. **~ island = ~ zone :** yaya sığınağı, refüj. **~ lamp :** madenci lâmbası. **~ lock** : emniyet kilidi. **~ man** : (futbol) savunucu, savunma çizgisinin gerisindeki oyuncu. **~ match** : kibrit, parlamaz kibrit. **~ pin :** çengelli iğne. **~ razor** : emniyetli ustura/jilet, cildi kazara kesmesi bir mahfaza ile önlenmiş ustura. **~ valve** : emniyet supabı/valfı.

saffian, *is. T.* sahtiyan.

safflower, *is.* **1.** *bot.* yalancı safran, papağan yemi *(Carthamus tinctorius):* deve dikenine benzer, iri turuncu, kırmızı çiçekler açar, **2.** bu çiçeklerden yapılan ilâç, **3. ~ oil** : safran yağı: bu bitkinin tohumlarından çıkarılıp yemek, salata, boyacılık ve verniklerde kullanılan yağ.

saffron, *is.* **1.** *bot.* safran *(Crocus sativus),* mor çiçekler açan bir bitki, **2.** safran: bu bitkinin boya maddesi, ilâç, (yemeklerde) baharat olarak kullanılan tohumu, **3. ~ yellow** *d.d.* safran sarısı, koyu turuncu, **4. meadow-saffron=wild saffron** : itboğan, acı çiğdem.

safranin(e), *is. kim.* **1.** safranin, fenazinden elde edilen ve yün, ipek vb. boyamakta kullanılan madde, **2. phenosafranine** *d.d.* safran boyası, C18H14N4. mor, kırmızı boya .

safrol(e), *is. kim.* safrol:C10H10O2. Parfümeri ve sabun yapımında kullanılan kokulu sıvı.

sag, *is.&f.* **sagged, sagging 1.** eğilme(k), bükülme(k), bel verme(k). *The branch ~ged (down) under the weight of the apples.* **2.** çökme(k), sarkma(k). *The bed ~ged in the middle when he sat on it.* **3.** (cesaret vb.) kırılmak(k), azalma(k), zayıflama(k). *My spirits ~ged when I saw the amount of work I had to do.* **4.** (fiyat vb.) düşme(k), inme(k). *Interest rates were raised to brace up the ~ging dollar.* **5.** (kitap, temsil, vb.) can sıkmak, sıkıcı olmak, ilginçliğini yitirmek. *I finished the book even though it ~ged in the middle and I almost stopped reading.* **6.** *den.* rüzgâr altına sürüklenme(k).

saga, *is.* **1.** (eski İskandinavya'da) hikâye, masal, **2.** destan, menkıbe, kahramanlık destanı, **3. ~ novel, roman-fleuve** *d.d.* birkaç kuşak kapsayan uzun roman, birkaç neslin romanı. ***e.a.-1. myth, 2. epic, tale, history.***

sagacious, *sf.* **1.** akıllı, zeki, anlayışlı, ferasetli, dirayetli, sezgin, müdebbir. *the most ~ member of the committee.* **2.** (köpek vb.) burnu kokuya karşı çok hassas, **3. ~ly**: akıllıca, ârifane, zekice, anlayışla, ferasetle, dirayetle, müdebbirane, **4. ~ness = sagacity:** akıllılık, âriflik, bilgelik, zekâ, anlayış, feraset, dirayet, sezginlik. ***e.a.-1. sage, wise, discerning, shrewd.***

sagamore, *is.* (bazı Kızılderililerde) kabile reisi.

sagbut, *is. bk.:* **sackbut** (1).

sage, *sf.&is.* **sager, sagest 1.** akıllı, bilgili, ârif, hikmet sahibi (kimse), **2.** uslu, ağırbaşlı, vakur, makul (kimse), **3.** *bot.* ada çayı *(Salvia).* **garden ~** : ada çayı *(Salvia officinalis).* **scarlet ~** : ateş çiçeği. **wood ~ = wild ~** : yabanî ada çayı *(Salvia sylvestris),* **4.** *bk.:* **sagebrush.**

sagebrush, *is. bot.* kokulu funda *(Artemisia tridentata).* Bilhassa Nevada'da yetişen kokulu, ada çayına benzer kalımlı bitki.

saggar(d), *is.&f.* **1.** ateşe dayanıklı kap (içinde pişirmek/ısıtmak), **2.** ateş kili, ateşe dayanıklı seramik yapılan kil. **seggar, sagger** *d.d.*

sagittal, *sf.* **1.** *anat.* (a) kafa kemiklerinin birleşme çizgisine ait, (b) sagital, hayvanı sağ ve sol diye ikiye ayıran simetri düzlemine ait. **~ section** : sagital kesit, **2.** oksal, ok gibi, oka benzer, okumsu, **3. ~ly** : ok gibi/oka benzer şekilde.

Sagittarius, *is. astr.* Yay burcu.

sagittate = sagitiform, *sf.* ok şeklinde, ok gibi.

sago, *is.* **1.** sagu, Hint irmiği, palmiye gövdelerinden çıkarılan ve muhallebi vb. yapmakta kullanılan nişastalı madde, **2.** ~ **palm** *d.d.* sagu palmiyesi *(Metroxylon laeve, M. Rumphii).* Malezya'da yetişir.

saguaro, *ç. is.* **-ros** *bot.* saharo, dev kaktüs *(Carnegiea/Cereus gigantea).* Arizona'da yetişen, meyve ve odunundan yararlanılan çok iri kaktüs.

Sahara, *is.* Büyük Sahra. **~n= ~ ian**: Büyük Sahra+.

sahib, *is.* efendi (Hindistan'da Avrupalılara verilen unvan).

saice, *is. bk.:* **syce.**

said, *f.&sf.&is.* **1.** *bk. :* **say** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** *huk.* adı geçen, mezkûr. ~ **witness** : adı geçen tanık. ~ **sum** : adı geçen meblâğ, **3.** *(İslâm)* seyit. ***e.a.-2.*** *aforesaid, aforementioned, 3. sayyid.*

saiga, *is. zool.* bozkır antilopu *(Saiga tartarica).* Sibirya ve Rusya bozkırlarında yaşar.

Saigon, *is.* Saygon.

sail[1], *is.* **1.** yelken(ler). **fore-and-aft sail**: yan yelkeni. **square** ~ : dört köşe seren yelkeni. **furl ~s**: yelkenleri sarmak, **2.** yel değirmeni kanadı, **3.** yelkene benzer şey, **4.** deniz yolculuğu, yelkenli gemi seyahati. **It is a month's ~ from America** : Amerika'dan yelkenli ile bir ayda gidilir. **5.** yelkenli gemi(ler). **a fleet of ten** ~ : on yelkenliden ibaret bir filo. **go for/take a** ~ : yelkenli ile gezintiye çıkmak, **6. in full sail**: pupa yelken, **7. make** ~ *den.* (a) yelken açmak, (b) sefere çıkmak, **8. plain/smooth** ~ : çok kolay iş. **It's all plain/smoot** ~ : (Bundan ötesi) kolaydır. **9. port of** ~ : geminin çıktığı liman, **10. set** ~ : sefere çıkmak, yelken açmak, fora etmek, **11. set the ~s** : (rüzgâra göre) yelkenleri düzeltmek, **12. shorten** ~ : bazı yelkenleri indirmek, **13. strike sail**: yelkenleri mayna etmek, **14. take the wind from/out of s.o.'s ~s** *k.d. bk.:* **wind**[1] (36), **15. under** ~ : seyir hâlinde, yelken açmış olarak.

sail[2], *f.* **1.** (gemi) sefere çıkmak, denize açılmak, seyretmek, yelken açmak. ~ **near/close to the wind**: orsasına seyretmek; *mec.* (hikâye) açık saçık olmak, **2.** deniz yolculuğuna çıkmak, deniz yolculuğu yapmak, gemi ile seyahat etmek, **3.** yelkenli kullanmak, yelkenli su aracını idare etmek. ~ **before the wind**: pupa yelken gitmek, **4.** (uçurtma vb.) uçmak, **5.** gemi kullanmak/yürütmek, **6.** (gemi gibi) ağır ve vakur ilerlemek, **7.** ~ **into** *k.d.* (a) büyük bir şevkle/azimle girişmek, (b) fena hâlde azarlamak, haşlamak, çıkışmak, dövmek, pataklamak, **8.** ~ **under false colors**: olduğundan başka türlü görünmek, **9.** ~ **through**: kolayca yapmak/başarmak/ilerlemek. **How did he do in his exam? He absolutely ~ed through** : Sınavı nasıl geçti? Kolayca başardı.

sailboat, *is.* yelkenli gemi.

sailcloth, *is.* yelken bezi.

sailer, *is.* yelkenli gemi. **a fast** ~ : hızlı yelken gemisi. **a good** ~ **:** fazla sallanmayan gemi. **a heavy** ~ : fazla sarsan gemi.

sailfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* yelken balığı *(Istiophorus orientalis).* Sırtında yelken gibi yelpazesi olan kılıç balığına benzer bir balık. Atlantik'in sıcak sularında yaşar.

sailing, *is.* **1.** gemicilik, **2.** deniz yolculuğu, **3.** *den.* kalkış saati.

sailmaker, *is.* yelkenci, yelken yapan/tamir eden. **~'s palm** *bk.:* **palm**[1] (4).

sailor, *is.* **1.** denizci, gemici, bahriyeli, **2.** ~ **hat** *d.d.* bahriyeli şapkası, tepesi düz, kenarı dar hasır şapka, **3. a bad/good** ~ : deniz tutan/tutmayan kimse, **4.** ~ **collar**: bahriyeli yakası, **5. ~ing** : gemicilik, denizcilik, **6. ~like**: gemici gibi, gemiciye yakışır, **7. ~ly** : denizci/gemici gibi, denizciye/gemiciye yakışır, **8. ~'s home** : denizci misafirhanesi. ***e.a.-1.*** *mariner, seaman, tar, bluejacket, gob.* ***NOT :*** Bu kelimelerden **SAILOR** en geniş anlamlısı olup kaptandan aşağı rütbedeki bütün gemi mürettebatını kapsar. **MARINER** daha ziyade teknik anlamda kullanılır ve denizcilikte uzman bir kimseyi ifade eder: **master mariner**: ticaret gemisi kaptanı. **mariner's compass** : gemici pusulası. **SEAMAN**, zabitan sınıfından olmayan profesyonel gemici, **TAR** ise emekli gemici demektir. **BLUEJACKET**, ABD ve İngiliz bahriyesine yeni yazılmış er, **GOB** da aynı anlamda Amerikan argosudur.

sailor's-choice, *is.* domuz balığı, iğne balığı gibi Amerika'nın Atlantik kıyılarında avlanan birkaç çeşit balık.

sailplane, *is.&f.* **-planed, -planing** yelken uçağı, plânör (ile havalanmak).

sain, *gl.f. esk.* **1.** put/haç çıkarmak, **2.** korunmak için dua etmek, **3.** kutsamak, takdis etmek, hayır dua etmek. **sane** *ş.d.y.* ***e.a.- 3. bless.***

sainfoin, *is. bot.* korunga, evliya otu, eşek otu *(Onobrychis sativa viciae folia).*

saint, *is.&sf.&f. (kıs.:* St. S.) **1.** evliya, aziz, eren, **2.** kutsal, mübarek, mukaddes, aziz, **3.** azizler/evliyalar mertebesine çıkarmak, **4. St. Andrew's cross** : X şeklinde haç, **5. St. Bernard (dog)** : Senbernar köpeği, **6. St. Elmo's fire** *bk.:* **corona discharge, 7. St. John's bread** : keçiboynuzu, **8. St. Nicholas = Santa Claus** : Noel Baba, **9. St. Patrick's Day** : İrlanda'da resmî yortu günü, 17 Mart, **10. Saint's Day** : bir azizin yortusu, **11. St. Valentine Day** : 14 Şubat, **12. St, Vitus's dance** *tıp* kore, **13. All Saints' Day** : Tüm Azizler Yortusu, 1 Kasım.

sainted, *sf.* **1.** ermiş, evliyalaşmış, evliya /azizler pâyesine yükselmiş, **2.** evliya gibi, kutsal, mukaddes.

saintly, *sf.* **-lier, -liest 1.** evliya gibi, erenlere/azizlere yakışır, **2.** çok kutsal/mübarek, **3. saintlily** : erenlere/evliyalara yakışacak şekilde, **4. saintliness** : ermişlik, evliyalık, azizlik.

saith, *f. esk.* **say** fiilinin şimdiki zaman üçüncü tekil şahsı (hâlen bunun yerine **says** denir).

sake[1], *is.* **1.** hatır, uğur. **for my ~** : hatırım için. **for the ~ of peace** : barış uğruna. **for God's/Christ's/heaven's/goodness/pity's ~** : Allah aşkına. **What do you want from me, for God's ~ ?** Allah aşkına, benden ne istiyorsun? **For heaven's ~, don't tell anyone** : Allah aşkına kimseye söyleme. **2.** maksat, niyet, gaye. **for the ~ of clarity** : aydınlatmak maksadı ile, anlaşılsın diye. **I usually check from time to time, just for safety's ~ :** Sırf güvenlik maksadı ile zaman zaman kontrol ederim. **for the ~ of argument** : farz edelim ki, **3.** yarar, çıkar, menfaat. **If you won't do it for your own ~ , then do it for my ~** : Eğer kendi menfaatin için yapmayacaksan bari benim hatırım için yap. ***e.a.- 1. consideration, respect, 2. purpose, end, 3. interest, advantage.***

sake[2], *is.* Japon rakısı (pirinçten yapılır). **saké, saki** *d.d.*

saker, *is. zool.* (iri) şahin/doğan *(Falco sacer cherrug).* **saker falcon** *d.d.*

sal, *is. ecz.* tuz.

salaam, *is.&f.* selâm (vermek), selâmlama(k), temenna (etmek), hürmetle eğilme(k).

salability/salableness, *is.* satılabilme, satış olanağı.

salable/ saleable, *sf.* satılabilir, satış mümkün.

salably, *zf.* satılabilecek şekilde.

salacious, *sf.* **1.** kösnül, şehvetli, şehvanî, **2.** müstehcen, açık saçık, ayıp. *a ~ joke.* **3. ~ly** : şehvetle; müstehcen bir şekilde, **4. ~ness = salacity** :kösnüllük, şehvet(lilik), şehvanîlik; müstehcenlik, açık saçıklık. ***e.a.-1. lustful, lecherous, lewd, wanton, lascivious, libidinous, 2. obscene, indecent, pornographic. k.a.-1. modest, chaste.***

salad, *is.* **1.** salata, **2.** salatalık (marul vb.), **3. ~ days :** gençlik çağı, **4. ~ dressing** : mayonez, salata sosu: zeytinyağı, sirke vb. ile yapılan sos, **5. ~ fork** : salata çatalı, **6. ~ oil** : salatalık zeytinyağı (veya benzeri bitkisel yağ).

saladang, *is. zool.* Hint öküzü *(Bos gaurus).*

salamander, *is.* **1.** *zool.* semender, kertenkeleye benzer karada ve suda yaşayan sürüngen *(Urodeles).* **spotted ~** : benekli semender *(Ambystoma punctatum).* **tiger ~** : kaplan semender *(Ambystoma tigrinum),* **2.** ateşte yanmayan efsanevî kertenkele, **3. ~like** : semendere benzer, semender gibi, **4. salamandrine** : semenderimsi, semender gibi, ateşte yanmayan, **5. salamandroid** : semendere ait/benzer.

salami, *is.* salam.

sal ammoniac, *is. kim.* nişadır, *bk.:* **ammonium chloride.**

salaried, *sf.* aylıklı, maaşlı, ücretli. **a ~ employee** : maaşlı memur. **a ~ job** : maaşlı/ücretli görev/vazife.

salary[1], *is., ç.* **-ries** aylık, maaş, ücret, ödemelik. **a company paying good salaries** : dolgun ücret veren bir şirket. **How much ~ does the job pay?** Bu işte maaş ne kadar? ***e.a.- pay, wage.***

salary[2], *gl.f.* **-ried, -rying** maaş/ücret vermek/ödemek, aylık bağlamak.

sale, *is.* **1.** satma, satış. *The ~ of my house hasn't been easy but now Mr. S. is interested and I hope I'll make the sale today.* **2.** tenzilâtlı

satış. ~ **price** : satış fiyatı, tenzilâtlı fiyat. **I got this shirt at a sale** : Bu gömleği tenzilâtlı satıştan aldım. **3.** satılış, **4.** alış veriş, **5.** mezat, **6.** talep, revaç, **7. for** ~ : satılık. **house for** ~ : satılık ev, **8. on** ~ : (a) satışta, satışa/piyasaya çık-(arıl)mış. **The new product will be on ~ next month** : Yeni mal gelecek ay satışa çıkacak. (b) tenzilâtlı satışta(n). **I've got this hat on ~, it was very cheap** : Bu şapkayı tenzilâtlı satıştan çok ucuza aldım. **9. (on) sale or return** : kullanılmayan kısmı iade edilebilen satış.

saleable/saleability/saleably *bk.:* **salable/salability/salably.**

salep, *is. T.* salep.

saleratus, *is.* (kabartmak için hamurlara katılan) sodyum bikarbonat.

sales, *is.&sf.* **1.** *bk.:* **sale** (çoğul), **2.** satış+. **the ~ department of a company** : bir şirketin satış dairesi. **a ~ representative** : satış mümessili, **3. ~ promotion** : satışı/sürümü artırma (tekniği/faaliyeti), **4. ~ talk** : pazarlık, malı satabilmek için yapılan konuşma, **5. ~ tax** : satış vergisi.

salesclerk, *is.* tezgâhtar, satış memuru.

saleslady, *is., ç.* **-dies** *bk.:* **saleswoman.**

salesman, *is., ç.* **-men** tezgâhtar, satıcı, satış memuru.

salesmanship, *is.* tezgâhtarlık, satıcılık, satış memurluğu, satma kabiliyeti.

salespeople, *is.* satıcılar.

salesperson, *is.* tezgâhtar, satıcı, satış memuru.

salesroom, *is.* **1.** satış yeri/salonu, **2.** müzayede salonu.

saleswoman, *is., ç.* **-women** kadın tezgâhtar, satıcı kadın.

salic, *sf. jeol.* silis, alüminyumlu (kayaçlar).

salicaceous, *sf. bot.* söğütgillerden, söğütgiller*(Sali-caceae)* familyasına mensup.

salicin(e), *is. ecz.* salisin: C13H17O7. Söğüt, kavak ağaçlarının kabuk ve yapraklarından çıkarılan, eklem yangısına karşı kullanılan ilâç. **salicyl alcohol glucoside** *d.d.*

Salic law, *is.* **1.** Almanya'da V. yüzyılda yapılan ve araziden yalnız erkeklerin miras alacağını öngören yasa, **2.** Fransa ve İspanya'da kadınların tahta çıkmasını yasaklayan yasa. **Salique law** *ş.d.y.*

salicylate, *is. kim.* salisilat, salisilik asidin tuz/esteri.

salicylic acid, *is. kim.* salisilik asit: C6H4(OH)COOH. Birçok bitkide bulunan veya sentetik elde edilen beyaz kristal toz. Besinleri korumada, aspirin yapmakta, romatizma ve damla hastalıklarının tedavisinde kullanılır.

salience/ saliency, *is.* **1.** barizlik, dikkati çekme, göze çarpma, **2.** çıkıntı, çıkıklık, çıkık/göze çarpan şey.

salient, *sf.&is.* **1.** bariz, önemli, dikkati çeken, göze çarpan (şey). *the ~ points of the speech.* **2.** çıkıntılı, çıkık, fırlak (nesne). *a ~ angle forming a sharp outside corner of the building.* **3.** zıplayan, hoplayan, sıçrayan, **4.** *As.* çıkıntı: kalenin/tahkimatın/muharebe hattının düşmana doğru keskin bir açı ile uzanan kısmı. ***e.a.-1.*** *prominent, conspicuous, important, striking, remarkable,* ***2.*** *projecting,* ***3.*** *leaping, springing, jumping.* ***k.a.-1.*** *inconspicuous, unimportant.*

salientian, *sf.&is.* kurbağagiller(den).

saliently, *zf.* **1.** bariz bir şekilde, dikkati çekecek/göze çarpacak şekilde, **2.** çıkıntı teşkil ederek, çıkık bir tarzda.

saliferous, *sf.* tuzlu, tuz ihtiva eden. ~ *rocks.*

salify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** tuz oluşturmak, tuz yapmak/husule getirmek, **2.** tuzlamak, tuz ekmek/serpmek/katmak, **3. salifiable** : tuzlaşabilir, tuzlanabilir, tuz oluşturabilir, **4. salification** : tuzlaşma, tuzlanma.

salimeter, *is. kim. bk.:* **salinometer.**

salina, *is.* **1.** tuzlu göl/bataklık, tuzlu pınar, **2.** tuzla, tuz ocağı/madeni.

saline, *sf.&is.* tuzlu (ilâç), tuz ihtiva eden, tuz gibi, tuza benzer. ***e.a.-*** *salty.*

salinity, *is.* tuzluluk, tuzluluk derecesi.

salinization, *is.* tuzlama.

salinize, *gl.f.* **-ized, -izing** tuzlamak.

salinometer, *is. kim.* tuzölçer, bir eriyikteki tuz miktarını ölçen alet. **salimeter** *d.d.*

saliva, *is.* tükürük, salya.

salivary, *sf.* tükürük+ . ~ **gland**: tükürük bezesi/guddesi.

salivate, *f.* **-vated, -vating 1.** tükürük çıkarmak, salya akıtmak, **2.** *tıp* çok tükürük çıkar-

mak (cıvalı ilâçların etkisiyle vb.), **3. salivation** : tükürük çıkarma, salya akıtma, *tıp* fazla tükürük çıkarma.

Salk vaccine, *is.* Salk aşısı, çocuk felci aşısı.

sall, *f. k.d. bk.:* **shall.**

***salle à manger**, is., ç. **salles à manger** Fr.* yemek odası/salonu.

sallee, *is. Avust.* akasya. ***e.a.**- acacia.*

sallet, *is.* zırhlı miğfer.

sallow[1], *sf.&f.* **1.** soluk, solgun, sararmış (beniz), **2.** (benzi) sarartmak, soldurmak solgunlaştırmak. *Malarial poison had ~ed his skin.* **3. ~ish** : solgunca, hayli solmuş/solgun. *a ~ish complexion.* **4. ~ness** : (beniz) solgunluk, sarılık, sararma, solma.

sallow[2], *is. bot.* bodur söğüt *(Salix caprea),* sepetlik söğüt ağacı veya söğüt dalı.

sally[1], *is., ç.* **-lies 1.** huruç, kuşatılmış askerin kuşatanlara saldırışı, **2.** anî çıkış/hareket/hamle, saldırış, **3.** gezinti, **4.** duygu ve hayallerin taşkınlığı, **5.** nükteli söz, espri, alaylı ve beklenmedik nükte, **6. ~ lunn** : çayla yenilen hafif tatlı bir tür pasta, **7. ~ port** : (kale) çıkış kapısı.

sally[2], *gs.f.* **-lied, -lying 1.** huruç hareketi yapmak, hücumla muhasarayı yarmak, hücuma geçmek, **2.** toplu olarak geziye/seyahate çıkmak, **3.** anî/enerjik çıkış yapmak, **4.** fışkırmak, çıkmak, **5. ~ forth = ~ out**: çabucak gitmek, fırlamak, bir koşu gidivermek. **I must ~ forth into town and buy my week's food** : Bir koşu şehre gidip haftalık yiyeceğimi almalıyım.

salmagundi = salmagundy, *is.* **1.** soğuk et, ançüez, yumurta, soğan, zeytinyağı vb. karışımı salata, **2.** türlü, etli sebze haşlaması, **3.** (herhangi) karışım.

salmi = salmis, *is.* av yahnisi, şarap ve baharatla pişirilmiş av kuşu eti.

salmon, *is., ç.* **-ons/-on 1.** *zool.* som balığı *(Salmo salar):* K Atlantik nehir ağızlarında avlanan eti pembe bir cins balık, **2. ~ pink** *d.d.* sarımsı pembe (renk), **3. ~ trout**: kırmızı etli alabalık *(Salmo trutta).*

salmonberry, *is., ç.* **-berries** *bot.* pembe ahududu *(Rubus spectabilis).*

salmonella, *is., ç.* **-nellae** salmonella, insan ve sıcak kanlı hayvanlarda hastalık yapan çubuk şeklinde bakteri.

salmonoid, *sf.&is.* som balığı(na benzer).

salol, *is. ecz.* salol, fenil salisilat C13 H10O3. Salisilik asitten elde edilen, koruyucu, ışığı emici, antiseptik, ateş düşürücü olarak ve midede erimemesi istenen ilâçları kaplamakta kullanılan kristalli toz. ***e.a.**- phenyl salicylate.*

salon, *is., ç.* **-lons 1.** salon, **2.** misafir odası, **3.** sergi salonu, **4.** son moda giyim eşyası satan büyük mağaza. **a dress ~** : elbise mağazası. **a shoe ~** : kundura mağazası.

Salonica = Salonika = Saloniki, *is.* Selânik.

saloon, *is.* **1.** *ABD* meyhane, **2.** gemi salonu, **3.** *Brit.* (a) bar, (b) *bk.:* **saloon car, 4.** büyük salon, galeri. **4. saloon deck**: gemide salon güvertesi, **5. saloonkeeper**: meyhaneci.

saloon car, *is.* **1. saloon carriage** *d.d.:* yataklı ve yemekli demir yolu vagonu, **2.** dört-altı kişilik kapalı otomobil.

saloop, *is.* salep.

salpa, *is., ç.* **-pas, -pae** *zool.* salpa, gömlekliler dalının salpalar sınıfından bir kordalı cinsi. Vücudu limon biçiminde ve saydamdır. Eşeyli dört koloni hâlinde yaşar. **salpiform** : salpa biçiminde.

salpingectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* döl yolu/Fallope borusu ameliyatı.

salpingian, *sf. anat.* borumsu, boru gibi, boru ile ilgili.

salpingitis, *is. patol.* soluk borusu veya döl yolu yangısı/iltihabı.

salpinx, *is., ç.* **salpinges** *anat.* boru, nefir.

salsa, *is., ç.* **-sas 1.** kıvrak bir Lâtin Amerika halk müziği, **2.** bu müzikle oynanan mamboya benzer bir dans.

salsify, *is., ç.* **-fies** *bot.* tekesakalı *(Tragopogon porrifolius).* Kökü istiridye tadında olup sebze olarak yenen mor çiçekli bitki. **oyster plant** *d.d.*

sal soda, *is.* sodyum karbonat.

salt[1], *is.* **1.** tuz, sodyum klorür, yemek tuzu. **table ~** : sofra tuzu. **eat a person's ~** : bir kimsenin misafiri olmak. **rock ~** : kaya tuzu. **sea ~** : deniz tuzu. **~ lake**: tuz gölü. **~ lick**: (hayvanlar için) tuz yalağı, tuz yalama yeri, **2.** *kim.* tuz: asitlerin H atomu yerine madenlerin

geçmesinden oluşan bileşim. **spirits of ~** : tuz ruhu, kloridrik asit, **3. ~s** : (a) müshil tuzu. **Epsom ~s** : İngiliz tuzu. (b) baygınlık hâlinde koklatılan amonyak ruhu vb., **4.** nükte, hoş söz. **Attic ~** : ince espri, **5.** tuzluk, **6.** *den.* deniz kurdu, tecrübeli denizci. **an old ~** : ihtiyar gemici, yaşlı deniz kurdu, **7. with a grain of ~** : şüphe ve ihtiyat ile. **take with a grain/pinch of ~ :** şüphe ve ihtiyatla karşılamak. *You must take this "true story" with a large grain of salt; most of it is the writer's imagination.* **8. rub ~ in s.o.'s wound (s)** : yarasına tuz sürmek, ıstırabını/üzüntüsünü artırmak, **9. the ~ of the earth :** değerli/seçkin/soylu kimse(ler), iyilikte örnek kişi/sınıf, **10. worth one's ~** *k.d.* (a) saygıdeğer, (b) aldığı para helâl, aldığı parayı/ekmeğini hak eden. **He is not worth his ~** : Ekmeğini hak etmiyor.

salt[2], *gl.f.* **1.** tuzlamak, tuz katmak, **2.** tuzda muhafaza etmek, **3.** (hayvanlara) tuz vermek/yalatmak. *to ~ cattle.* **4.** değerli göstermek için dışarıdan bir şeyler katmak. **~ a mine:** maden ocağını değerli göstermek için altın filizi katmak, **5. ~ away/down** *k.d.* (a) tuzlayarak muhafaza etmek, salamura yapmak, (b) (para) biriktirmek, istif etmek, **6. ~ with**: çeşni katmak, ... ile süslemek/ilginç hâle getirmek. *a long report, but ~ ed with interesting case studies.*

salt[3], *sf.* **1.** tuzlu, tuz+. **~ butter** : tuzlu tereyağı. **~ lake**: tuz gölü. **~ marsh** : tuzlu bataklık, deniz suyunun istilâ ettiği sulak/bataklık arazi. **~ pork** : tuzlu domuz eti. **~ stick**: tuzlu bisküvi. **~ water** : tuzlu su, deniz suyu. **~ well** : tuzlu kuyu, **2.** tuzlanmış, tuz içinde saklanmış, salamura yapılmış. **~ beef** : tuzlanmış sığır eti. **~ fish** : tuzlanmış balık, **3. weep/shed ~ tears** : acı gözyaşları dökmek.

SALT = Strategic Arms Limitations Talks.

salt-and-pepper, *sf.* kırçıl. **pepper-and-salt** *d.d.*

saltant, *sf.* hoplayan, zıplayan, dans eden. *e.a.- leaping, jumping, dancing.*

saltarello, *is., ç.* **-los/-li** oynak bir İtalyan dansı.

saltation, *is.* **1.** hoplama, zıplama, **2.** anî hareket/değişiklik, **3.** (nabız vb.) atma, çarpma, vurma, **4.** *biy. bk.:* **mutation.**

saltatorial, *sf.* **1.** hoplama +, zıplama+, **2.** *zool.* zıplayan, sıçrayarak hareket eden.

saltatory, *sf.* zıplayan, sıçrayan, anî olarak hareket eden.

salt-box, *is.* **1.** tuz kutusu, **2.** *ABD* dik çatılı iki katlı ev.

salt cake, *is. kim.* katışık sodyum sülfat.

saltcellar, *is.* tuzluk.

salted, *sf.* tuzlu, tuzlanmış, salamura.

salter, *is.* **1.** tuzcu, **2.** tuzlayıcı, tuzlayan, salamuracı.

saltern, *is.* **1.** *bk.:* **saltworks**, **2.** tuzla.

salt grass, *is.* tuzlu çayır, tuzlu arazide yetişen ot *(Distichlis spicata).*

saltier, *sf.&is.* **1.** tuzluca, daha tuzlu: **salty** sıfatının artıklık derecesi, **2. saltire** *d.d.* haç(lı).

saltigrade, *sf.* **1.** sıçrayarak/zıplayarak yürüyen, **2.** *zool.* sıçrayangillerden, sıçrayan örümceği vb. kapsayan *Salticidae* familyasına mensup.

saltily, *zf.* tuzluca, tuzlu tuzlu.

saltine, *is.* tuzlu gevrek.

saltiness, *is.* tuzluluk.

saltless, *sf.* tuzsuz, lezzetsiz.

saltlike, *sf.* tuz gibi, tuza benzer.

saltness, *is.* tuzluluk.

salton pupfish, *is. zool.* dişli sazancık *(Aphanius dispar).* Anadolu tatlı sularında çok rastlanır.

saltpan, *is.* **1.** tuz tavası: içinde tuzlu su buharlaştırılarak tuz elde edilen kap, **2.** tuzla havuzu.

saltpeter/saltpetre, *is.* **1.** güherçile, potasyum nitrat: KNO3. Barut, havaî fişek vb. yapımında kullanılan doğal madde, **2.** Şili güherçilesi. *e.a.-1. niter, 2. Chile saltpeter.*

salt rheum, *is. patol.* isilik, ekzema vb. gibi deride kabarcıklar oluşturan hastalık.

salt-rising bread, *is.* tuzlu mısır ekmeği.

saltworks, *is., ç.* **-works** tuzla, tuz fabrikası.

saltwort, *is. bot.* üşnan, çorak, dikenli çöven *(Salsola, Salicornia).* Kazayağıgillerden birkaç çeşit deniz bitkisi.

salty, *sf.* **saltier, saltiest 1.** tuzlu. *~ butter.* **2.** etkileyici, tesirli, ilginç, merak uyandırıcı, tahrik edici. *a ~ speech. the saltiest autobiography of our time.* **3.** deniz+, denizcilik+, denizi andıran/hatırlatan, **4.** *ABD&Cnd.- k.d.* Göllerde işleyen büyük gemi.

salubrious, *sf.* **1.** sağlıklı, sıhhatli, sağlam, sıhhî, sağlığa yararlı. ~ *food. a ~ climate. the ~ mountain air and water.* **2. ~ly** : sağlıklı/sıhhatli/sıhhî/sağlığa yararlı bir şekilde, **3. ~ ness = salubrity** : sağlık, sağlamlık, sıhhat, sıhhîlik, sağlığa yararlılık. ***e.a.-1.*** *healthful, wholesome, invigorating, salutary.*

Saluki, *is.* ceylân avı tazısı (Mısır&GD Asya).

salutary, *sf.* **1.** sağlıklı, sıhhî, sağlığa yararlı. ~ *medicine/exercise.* **2.** yararlı, faydalı, hayırlı, kârlı. *It was a ~ experience for him to be forced to work hard.* **3. salutarily :** sağlıklı/sıhhî/sağlığa yararlı/faydalı/hayırlı bir şekilde, **4. salutariness** : sıhhîlik, sağlığa yararlılık; fayda, kâr. ***e.a.-1.*** *healthy, salubrious, wholesome, healthful, 2. beneficial.*

salutation, *is.* **1.** selâm(lama), selâm verme, hatır sorma, **2.** (mektupta/nutukta) nazikâne hitap sözü. *Dear Sir, Ladies and Gentlemen* gibi.

salutatorian, *is.* ikincilikle mezun olan (ve diploma töreninde halka "hoş geldiniz" hitabesinde bulunan) öğrenci.

salutatory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** selâm+, selâm niteliğinde/mahiyetinde, selâm veren, **2.** (ders yılı başında) açış hitabesi, **3. salutatorily** : selâm vererek, selâm niteliğinde/mahiyetinde.

salute, *is.&f.* **-luted, -luting 1.** selâmlama (k), selâm durma(k)/verme(k). **give a ~** : selâm vermek. **return a ~** : selâm(ını) almak, selâma karşılık vermek. **take the ~ :** *As.* selâm almak, selâm durmak, **2.** saygı ile anmak, saygılarını sunma(k), saygı ile eğilme(k). *A dinner to ~ the president on his birthday.* **3.** selâm gönderme(k), hatır sorma(k), **4.** top atışı veya bayraklarla selâmlama(k). **fire a ~** : top atışı ile selâmlamak.

saluter, *is.* selâm veren, selâm duran.

salvable, *sf.* kurtarılabilir, korunabilir. ~ **ness = salvability**: kurtarılabilme. **salvably** : kurtarılabilecek şekilde.

salvage, *is.&f.* **-vaged, -vaging 1.** (gemiyi/yükünü) kurtarma(k), **2.** (malı) hasardan koruma(k)/kurtarma(k), **3.** kurtarılan mal, **4.** deniz kazasından/yangından kurtarma ücreti, **5.** yangından kurtarılan malın satış geliri, **6. ~able**: (kazadan/yangından) kurtarılabilir, **7. ~r** : (kazadan/yangından) kurtaran/kurtarıcı.

salvation, *is.* **1.** (kazadan/yangından) kurtarma/kurtulma/kurtarış/kurtuluş, **2.** halâs, necat, kurtuluş, **3.** *ilâh.* yarlıgama, mağfiret, gufran, günah ve cezadan kurtuluş, **4. ~al** : kurtuluş+, **5. ~ ism** : yarlıgama/mağfiret/gufran dileme, **6. ~ ist** : yarlıgama/mağfiret/gufran dileyen.

Salvation Army, *is.* hayır kurumu, fakirler için para, giyecek vb. toplayan dinî kuruluş.

salve, *is.&f.* **salved, salving 1.** merhem (sürmek), em, acı dindirici/tedavi edici şey, **2.** acısını dindirmek, iyileştirmek, teskin etmek, rahatlaştırmak. ~ **one's conscience** : vicdanını müsterih kılmak, **3.** övme, övgü, methiye, **4.** yangından veya (denizde) kazadan kurtarmak. ***e.a.-1.*** *ointment, 4. salvage.*

salver, *is.* tepsi. ***e.a.-*** *tray.*

salverform, *sf. bot.* ucu genişleyen boru şeklinde.

salvia, *is. bot.* ateş çiçeği *(Salvia).*

salvo, *is., ç.* **-vos/-voes 1.** yaylım ateşi, **2.** topların hep birden ateşi, topçu bombardımanı, **3.** bomba yağmuru, uçağın bütün bombalarını birden atması, **4.** selâm topu, **5.** (kahkaha/alkış) tufan(ı). *They laughed heartily in great ~s.* **6.** bahane, **7.** bir kimsenin haysiyet ve itibarını koruyucu, vicdanını rahatlatıcı şey.

sal volatile, *is.* **1.** amonyum karbonat, **2.** amonyum karbonatın kokulu/uçucu eriyiği.

salvor, *is.* gemi kurtarıcısı, gemi kurtarma işlemine katılan kimse. **salver** *d.d.*

SAM, *is.* **1.** *ABD* özel askerî paket postası: 6.8 kg'a kadar paketleri uçakla askerî personele yollayan servis, **2.** *bk.:* **surface-to-air missile.**

Sam, *is.* **1.** Samuel, erkek adı, **2. Uncle ~** : Amerika Birleşik Devletleri, **3. to stand ~** : ağalık yapmak, (lokantada vb.) hesabı ödemek, **4. upon my ~** : Vallahi, namusum üzerine yemin ederim ki. **5. ~ Browne belt** : İngiliz subaylarının kılıç kemeri.

samara, *is. bot.* kendi kendine açılmayan tek çekirdekli ve kanatlı tohum (karaağaç, akçaağaç vb.).

Samaria, *is.* **1.** Samiriye, eski Filistin'de bir şehir, **2.** eski Kuzey İbranî krallığı, **3.** bu krallığın başkenti.

Samaritan, *is.&sf.* **1.** Samiriyeli, **2.** Samiriye+, Samiriyeli+, **3. good ~** : şefkatli/merhametli/hastalara yardım eden kimse, **4. ~ism** : şefkat, merhamet, hastalara yardım.

samarium, *is. kim.* samaryum, samarskit cevherinde keşfedilen nadir toprak madeni. Simgesi: **Sm**, atom ağ. 150.35, atom nu. 62, özgül ağ. 7.49.

Samarkand = Samarcand *is.* Semerkant.

samarskite, *is.* samarskit, uranyum, toryum ve nadir toprak madenleri ihtiva eden siyah cevher.

samba, *is., ç.* **-bas**, *f.* **-baed, -baing** samba, ritmik Brezilya dansı (oynamak).

sambar = sambur = sambhar = sambhur, *is.* sambar, Hint geyiği (boynuzu üç çatallıdır).

sambo, *is., ç.* **-bos 1.** zenci ve kızılderili melezi, **2.** (hakaret olarak) zenci.

same, *sf.&zm.* **1.** aynı, tıpkısı, ta kendisi. *Father sits in the ~ chair every evening.* **at the ~ time** : aynı zamanda. **in the ~ way** : aynı şekilde. **It all amounts/comes to the ~ thing** : Sonuç hep aynı; hepsi aynı kapıya çıkar, aralarında bir fark yok. **to think/feel/act the ~** : aynı şekilde düşünmek/duymak/davranmak, **2.** farksız, denk, muadil. *These are the ~ rules, though differently worded.* **3.** eşit, benzer. *Two boxes of the ~ dimensions.* **4.** o, gene o/aynı, hiç değişmemiş. **You still look the same** : Hiç değişmemişsin. **It's the ~ town after all these years** : Bunca yıl sonra gene o (eski) kasaba. **5.** adı geçen, mezkûr. **6. all the ~** : (a) bununla beraber, buna rağmen, mamafih, yine de. **Thanks all the ~** : Yine de teşekkürler. **All the ~ it has cost us dear** : Mamafih bize pahalıya mal oldu. **I feel anxious all the ~** : Yine de endişeliyim. (b) hepsi bir, fark etmez. **It is all the ~ to me** : Bence hepsi bir/fark etmez. **7. just the ~** : (a) aynı şekilde, aynı tarzda, eskisi gibi, aynen, tıpkı. **When I am away things go on just the ~** : Ben yokken de işler aynı şekilde yürür. **He is just the ~ as ever** : Tıpkı eskisi gibi, hiç değişmemiş. (b) mamafih, bununla beraber, buna rağmen. **Yes, you're a nuisance sometimes, but we love you just the ~** : Evet, bazan can sıkıyorsun; buna rağmen seni seviyoruz. **8. the ~** : aynı, farksız, tıpkı, onun gibi. **He likes a holiday the ~ as you** : Sen nasıl tatil istersen o da ister. **much the ~** : hemen hemen aynı/farksız, pek fark yok. **~ as** *k.d.* gibi, tıpkı. **I have my pride ~ as anyone else** : Herkes gibi benim de gururum var. **9. ~ here!** *k.d.* Ben(i) de! Benden de al o kadar! *"His long speech annoys me." " ~ here!"* **10. (the) ~ to you**: Sizin de, bilmukabele. **"Happy new year! " "The ~ to you!"** Yeni yılınız kutlu olsun! "Sizin de!" ***e.a.-1.*** *identical,* ***2, 3.*** *similar, like, equal, corresponding,* ***6.*** *(a) even so, nevertheless, (b) immaterial,* ***7.*** *(b) nevertheless.* ***k.a.-1.&2.*** *different, unlike.*

sameness, *is.* **1.** ayniyet, aynılık, benzerlik, farksızlık, eşitlik, denklik, **2.** tekdüzelik, yeknesaklık, monotonluk, sıkıcılık. ***e.a.-1.*** *identity, uniformity,* **2.** *monotony, dullness.*

Sam Hill, *argo* cehennem, lânet, baş belâsı. **Who in Sam Hill are you?** Sen de kim oluyorsun? **What the Sam Hill is he doing here?** Hay Allah, burada işi ne yahu? ***e.a.-*** *hell.*

Samian, *sf.&is.* **1.** Sisamlı, **2.** Sisam adasına ait, **3. ~ earth** : Sisam adasında bulunan ve eskiden ilâç olarak kullanılan balçık, **4. ~ ware** : bu balçıktan yapılan kaplar.

samiel, *is. T.* samyeli. ***e.a.-*** *simoom.*

samisen, *is.* üç telli Japon sazı.

samite, *is.* altın simle işlenmiş ağır ipekli kumaş.

samizdat, *is.* (Rusya'da) gizli yayın: yayınlanması yasak edilen eserlerin çoğaltılıp elden ele yayılması.

samlet, *is.* genç som balığı.

Samos, *is.* Sisam adası.

Samothrace, *is.* Semadirek adası. **Samothracian**: Semadirekli, Semadirek+.

samovar, *is.* semaver.

samp, *is.* **1.** iri mısır unu, **2.** mısır unu çorbası.

sampan, *is.* (dibi düz) Çin kayığı.

samphire, *is. bot.* **1.** deniz rezenesi *(Crithmum maritimum).* Maydanozgillerden Avrupa kıyılarında kayalar arasında yetişen yaprakları etli bir bitki, **2.** *bk.:* **glasswort** (1).

sample, *is.&sf.&f.* **-pled, -pling 1.** örnek, çeşni, nümune, model, tip, mostra, eşantiyon. **a ~ piece of cloth** : kumaş örneği/nümunesi. **a blood ~** : kan nümunesi. **I'd like to see some ~s of your work** : Yaptığın işin örneğini görmek isterim. **To send sth. as a ~** : Örnek olarak göndermek. **To buy sth. from ~** : nümunesine bakarak mal almak, **2.** örnek olarak denemek,

çeşnisine/tadına bakmak, tatmak. ~ *the pleasure of country life.* **3.** örneklemek, çeşnilemek. *to ~ an analogue signal.* **4.** örneklerden sonuç çıkarmak, nabzını yoklamak. **We ~d the population to find out the state of public opinion** : Kamuoyunu öğrenmek için halkın nabzını yokladık.

sampler, *is.* **1.** çeşnici, **2.** (örgü/nakış) örnek, acemilerin maharet göstermek için işledikleri nakış, **3.** örnekler kolleksiyonu, **4.** deneme için nümune alan cihaz, **5.** nümuneleri gösteren kimse.

sampling, *is.* **1.** örnek, nümune, eşantiyon (olarak kullanılan parça), **2.** çeşnileme, örnekleme, nümunesine bakma, örneğini vb. deneme.

samsara, *is.* **1.** (Budizm) doğuş, var olma, **2.** (Hinduizm) sonsuz sürüp giden doğum, ölüm, yeniden doğum ilh. *bk.:* **nirvana.**

samshu, *is.* Çin likörü (pirinç veya darıdan yapılır).

samurai, *is., ç.* **-rai 1.** derebeylik çağında Japon muharip sınıfı, **2.** Japon derebeyi.

sanative, *sf.* şifalı, şifa verici, iyileştirici, tedavi edici, sıhhî, sağlığa yararlı. ***e.a.-*** *curative, healing.*

sanatorium, *is., ç.* **-riums, -ria 1.** sanatoryum, şifa yurdu, sağlık evi, prevantoryum, verem hastanesi, **2.** tımarhane, akıl hastanesi. ***e.a.-*** *sanitarium.*

sanbenito, *is.* **1.** Orta Çağda nadim olmuş günahkârlara giydirilen sarı veya siyah gömlek, **2.** engizisyon devrinde yakılarak öldürülme cezası verilenlere giydirilen siyah gömlek.

sanctified, *sf.* **1.** kutsal(laştırılmış), takdis edilmiş, affa uğramış, günahsız, **2.** *bk.:* **sanctimonious** (1), **3. ~ly** : kutsallaştırılarak, takdis edilerek.

sanctify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** kutsallaştırmak, takdis etmek, kutsal kılmak, kutsal bir işe tahsis etmek, **2.** günahlardan arıtmak/temizlemek, **3.** herkesçe kabul edilmek/alışılmak, âdet hükmüne girmek. **custom sanctified by time** : zamanla yerleşmiş âdet, **4. sanctifiable** : kutsallaştırılabilir, takdis edilebilir, **5. sanctification** : kutsallaştırma, takdis etme, kutsal kılma, kutsal bir işe tahsis etme; günahlardan arıtma/temizleme, **6. sanctifier** : kutsallaştıran, takdis eden, kutsal kılan, kutsal bir işe tahsis eden, günahlardan arıtan.

sanctimonious, *sf.* **1.** sahte sofu, dindarlık taslayan, dindar geçinen, **2.** *esk.* kutsal, mukaddes, **3. ~ly** : dindarlık taslayarak, **4. ~ness** : sahte sofuluk, dindarlık taslama, dindar geçinme. ***e.a.-*** *2. holy, sacred.*

sanctimony, *is.* **1.** sahte sofuluk, dindarlık taslama, dindar geçinme, **2.** *esk.* kutsallık, kudsiyet.

sanction[1], *is.* **1.** resmî izin/müsaade, yapma yetkisi. **with the ~ of** : -in müsaadesi ile, **2.** dayanak, mesnet, yetki, **3.** müeyyide, kanuna itaatsizlik cezası, **4.** onay, tasdik, teyit, **5.** *gen.* **~s** : (siyasî/ekonomik vb.) müeyyide, yaptırım, yaptırma gücü: milletler arası bir yasayı uygulamayan bir devlete karşı girişilen zorlayıcı önlemler. **political ~s** : siyasî müeyyideler. **apply/impose ~s on a country** : bir ülkeye yaptırımlar/ zorlayıcı önlemler uygulamak. *The UN would try to impose very serious economic ~s against the offending nation.* **6.** ahlâkî müeyyide. ***e.a.-1.*** *authority, permission, 3. penalty, 4. approval.* ***k.a.-1.*** *refusal, ban, prohibition, 3. reward, 4. disapproval.*

sanction[2], *gl.f.* onaylamak, tasdik/teyit/tasvip etmek, izin/müsaade/yetki vermek, uygun görmek. **The government's bill wasn't ~ed by the Parliament** : Hükûmetin kanun tasarısını meclis onaylamadı. ***e.a.-*** *approve, authorize, ratify, support, confirm, allow, endorse.* ***k.a.-*** *disapprove, reject.*

sanctionable, *sf.* onaylanabilir, tasdik/teyit/tasvip edilebilir.

sanctioner, *is.* onaylayan, tasdik/teyit/tasvip eden.

sanctionless, *sf.* onaysız, tasdiksiz, izinsiz, yetkisiz, müeyyidesiz.

sanctitude, *is.* kutsallık, kudsiyet. ***e.a.-*** *holiness, saintliness.*

sanctity, *is., ç.* **-ties 1.** kutsallık, kudsiyet, ulûhiyet, **2.** kutsal/mukaddes şey. ***e.a.-1.*** *holiness, saintliness, godliness.*

sanctuary, *is.* **1.** kutsal yer, harim, bir mabedin en kutsal yeri, **2.** mabet, ibadethane, **3.** korunak, melce, sığınak. **right of ~** : iltica hakkı, dokunulmazlık. **take ~** : sığınmak, iltica etmek, **4.** (bir yere sığınarak elde edilen) dokunulmazlık, tutuklanma veya taarruzdan masuniyet, **5.** (yabanıl hayvanlar için) korunak, serbestçe

yerleşme/gelişme bölgesi. **bird** ~ : kuş korunağı. **wild life** ~ : yabanıl hayvanlar korunağı. ***e.a.-1.*** *altar, shrine,* ***2.*** *temple, church.*

sanctum, *is., ç.* **-tums, -ta 1.** kutsal yer, özel oda, inziva yeri. ~ **sanctorum** : (a) Kudüs mabedinin en kutsal yeri, (b) inziva yeri, girilmesi yasak özel oda, harim.

Sanctus, *is.* ayine başlangıç ilâhisi.~ **bell** : ayinin önemli kısımlarında dikkati çekmek için çalınan zil.

sand[1], *is.* **1.** kum, **2.** *gen.* **~s** : kumsal, kumluk arazi, **3. ~s**: ömrün dakikaları. **The ~s of life are running out** : Ömrün dakikaları azalıyor. **4.** kum rengi, soluk kırmızı, sarı renk, **5.** kum saatindeki kum, **6.** *argo* cesaret, yiğitlik, **7. build on** ~ : çürük temel üzerine kurmak, buz üstüne yazmak. ***e.a.-6.*** *grit, courage.*

sand[2], *f.* **1.** (üstüne) kum serpmek, **2.** (liman) kum dol(dur)mak, **3.** (kum/zımpara ile) ovmak, parlatmak, **4.** içine kum katmak.

sandal, *is.&f.* **-daled, -daling** *veya Brit:* **-dalled, -dalling 1.** sandal, çarık, mest, terlik (giymek/giydirmek), **2.** ayakkabı üzerine giyilen kısa şoson, **3.** sandal/çarık bağı, **4.** *bk.:* **sandalwood.**

sandalwood, *is.* **1.** sandal ağacı *(Santalum album),* **2. red** ~ : kırmızı sandal ağacı *(Pterocarpus santalinus),* **3.** sandal ağacı tahtası.

sandarac(h), *is.* **1.** ~ **tree** *d.d.* sandarak ağacı, dağ ardıcı *(Tetraclinis articulata),* **2.** dağ ardıcı reçinesi: buhurdan olarak ve vernik yapmakta kullanılır.

sandbag, *is.&f.* **-bagged, -bagging 1.** kum torbası (ile etrafını çevirmek/tahkim etmek), **2.** kum torbası ile birinin başına vurmak, **3.** kaba kuvvete başvurmak, zorlamak, **4. ~er** : (a) kum torbası ile birinin başına vuran (soyguncu vb.), zorba, kaba kuvvetle işini beceren, (b) denge için kum torbası kullanan hafif yelkenli.

sandbank, *is.* kumsal, kumluk sahil/tepe, kumlu sığlık.

sand bar, *is.* sığlık, nehir veya denizde kum yığını.

sandblast, *is.&f.* **1.**kum püskürteci, **2.** kum püskürterek temizleme(k), **3. ~er** : kum püskürtücü, kum püskürterek temizleyen, **4.** ~ **- blasting** : kum püskürtme.

sand-blind, *sf. esk.* yarı kör. ~ **ness** : yarı körlük. ***e.a.-*** *purblind(ness).*

sand boa, *is. zool.* kum yılanı *(Eryx jaculus).*

sandbox, *is.* kumluk, kum sandığı, kum bahçesi.

sandbox tree, *is. bot.* kum ağacı *(Hura crepitans).* Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişir. Meyvesi olgunlaşınca patlar ve çekirdekleri saçılır.

sandboy, *is.* kumcu, kum satan çocuk. **as happy as a** ~ : kanarya gibi şen, neşeli.

sandbur(r), *is. bot.* **1.** it üzümü *(Solanum rostatum),* **2.** kumsal arazide yetişen pıtraklı birkaç çeşit ot *(Cenchrus),* **3.** kanarya otu türünden sert tüylü bir ot *(Franseria acanthicarpa).*

sand-cast, *gl.f.* **-cast, -casting** kuma dökmek, kum kalıbı ile döküm yapmak. **sand casting** : kum dökümü.

sand cherry, *is.* **1.** *bot.* kum kirazı *(Prunus pumila).* K Amerika'da kumluk ve kuru arazide yetişir, **2.** kum kirazı (meyve).

sand crack, *is. vet.* kum çatlağı: atların tırnağında görülen bir hastalık. **quarter crack** *d.d.*

sand dollar, *is. zool.* yassı su kirpisi *(Echinarachnius parma).* ABD kumsallarında su dibinde yaşar.

sand eel, *bk.:* **sand lance.**

sander, *is.* **1.** kum serpen/katan kimse, kumla/zımpara ile ovup parlatan kimse, **2.** zımpara makinesi, **3.** *zool.* uzun levrek *(Lucioperca sandra).* Avrupa tatlı sularında yaşar, etçil ve yırtıcıdır (50-100 cm).

sanderling, *is. zool.* deniz çulluğu *(Crocethia alba).*

sandfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** kum balığı *(Tricho-dontidae).* K Pasifik'te kum ve çamur içinde yaşar.

sand flea, **1.** *bk.:* **beach flea**, **2.** *bk.:* **chigoe.**

sandfly, *is., ç.* **-flies** tatarcık *(Phlebotomus).* ~ **fever** : tatarcık humması.

sandglass, *is.* kum saati. ***e.a.-*** *hourglass.*

sand grouse, *is. zool.* çöl tavuğu *(Pteroclidae).* **Pallas's ~ :** bağırtlak kuşu *(Syrrhaptes paradoxus).*

sandhi, *is., ç.* **-dhis** (fonetik) biçimsel değiştirim, bazı kelimelerin söylenirken değiştirilmesi. *don't you* yerine *dontcha* demek gibi.

sand hill, *is.* kum tepeciği.

sandhog, *is.* tünel amelesi, basınçlı hava içinde su altı tüneli kazan amele.

sand hopper, *bk.:* **beach flea.**

sandiness, *is.* kumluluk, kırçıllık.

S&L = Savings and Loan: biriktirme ve ödünç verme. **S&L associations** : Biriktirme ve yardım sandığı.

sanding machine, *is.* zımpara makinesi.

sand lance, *is. zool.* kum yılan balığı *(Ammodytidae).* **sand eel, launce, sand launce** *d.d.*

sandlike, *sf.* kum gibi, kuma benzer.

sand lily, *is.* kum zambağı *(Leucocrinum montanum).* B ABD'de yetişir, sapsız, zambağa benzer bitki.

sandlot, *is.* boş arsa. ~ **= sand-lot** : boş arsada oynanan. ~ *baseball.*

sandman, *is., ç.* **-men** (masallarda) çocukların gözlerine kum serperek uyutan peri.

sand martin, *is. zool.* kum kırlangıcı *(Riparia riparia).*

sand painting, *is.* **1.** renkli kumlarla resim yapma (Navaho, Hopi ve Pueblo kızılderilileri yaparlar), **2.** renkli kumlarla yapılan resim.

sandpaper, *is.&f.* **1.** zımpara kâğıdı, **2.** zımparalamak.

sandpiper, *is. zool.* **1.** çullukgiller *(Scolopacidae),* **2.** kum çulluğu *(Actitis macularia),* kızılbacak *(A. hypoleuca).* **sandpeep** *d.d.*

sandpit, *is.* kum ocağı/kuyusu, (çocukların) kumlu oyun sahası.

sandsmelt, *is. zool.* gümüş balığı. *bk.:* **silverside.**

sandstone, *is.* kum taşı, kefeki taşı.

sandstorm, *is.* kum fırtınası.

sand trap, *is. (golf)* kumlu tuzak.

sand verbena, *is. bot.* kum minesi *(Abronia)* (B ABD'de yetişir, mine gibi güzel çiçekler açar).

sand viper, *is.* **1.** *bk.:* **hognose snake**, **2.** *bk.:* **horned viper.**

sandwich, *is.&f.* **1.** sandviç (yapmak), **2.** iki şey arasına sıkıştırmak, **3.** ~ **board** : bir kimsenin ön ve arkasına asılı ilân levhaları, **4.** ~ **coin** : kaplama (madenî) para, yüzleri başka bir madenle kaplanmış para, **5.** ~ **course**: birbiri ardınca teorik ve uygulamalı ders, **6.** ~ **man** : önünde ve arkasında ilân levhaları taşıyan adam.

sandwich-bar = sandwich-counter, *is.* sandviç dükkânı.

sandworm, *is. zool.* kum solucanı.

sandwort, *is.* kum otu, kumluk yerlerde yetişen *Arenaria* türünden birkaç çeşit ot.

sandy, *sf.* **sandier, sandiest 1.** kumlu, kum gibi, kumdan oluşmuş, **2.** kumsal. ~ **stretches of coast** : kumsal kıyı, **3.** kum rengi. ~ *hair.*

sane, *sf.* **saner, sanest 1.** akıllı, aklı başında. **to be** ~ : aklı başında olmak. *He appeared to be completely* ~ . **2.** muhakemesi sağlam, makul, **3.** sağlıklı, sağlam, sıhhatli, gürbüz, **4.** ~**ly**: akıllıca, makul bir şekilde, sağlamca, **5.** ~**ness** : akıllılık, makullük, sağlamlık. ***e.a.-1&2.*** *lucid, rational, judicious, sensible, reasonable, 3. sound, healthy.* ***k.a.****-insane, unsound, foolish, irrational. mad, unreasonable.*

sanforize, *gl.f.* **-ized, -izing** (kumaşı) çekmez hâle getirmek.

sang, *f. bk.:* **sing** *(geç.z.).*

sangar, *is.* iki, üç kişilik siper. **sanga, sanger** *d.d.*

sangaree/sangria, *is.* şaraplı ve baharatlı şerbet.

sang-froid, *is. Fr.* soğukkanlılık, itidal, temkin, vekar, kendine hâkim olma. ***e.a.****- calmness, composure, poise, self-possession, self-control, equanimity.*

sangui-, *ön ek* kan+.

sanguicolous, *sf.* kanda yaşayan (parazit vb.).

sanguiferous, *sf.* kan ileten/nakleden (damar vb.).

sanguification, *is.* kan oluşumu, besinlerin sindirilip kana çevrilmesi.

sanguinaria, *is.* **1.** *bot.* kurt pençesi, **2.** bu bitkiden yapılan kusturucu ilâç. ***e.a.-1.*** *bloodroot.*

sanguinary, *sf.* **1.** kanlı, **2.** kan dökücü, kana susamış, hunhar, zalim, **3.** kandan oluşan, kandan ibaret, **4. sanguinarily**: kanlı bir şekilde, kan dökerek, kana susamışçasına, hunharca, zalimane, **5. sanguinariness**: hunharlık, zalimlik, kana susamışlık, kan dökücülük.

sanguine, *sf.* **1.** şen, neşeli, ümitli, ümit dolu, **2.** al, kırmızımsı, kanlı canlı. *a ~ complexion.* **3.** (eski fizyolojide) demevî, **4.** kızıl, kan rengi, **5. ~ly** : neşe ile, ümitle, iyimserlikle, **6. ~ness**: şenlik, neşe, ümit; kırmızılık, kızıllık. ***e.a.-1. cheerful, hopeful, confident, 2. reddish, ruddy, 4. red, blood-red.***

sanguineous/ sanguinous, *sf.* **1.** kan+, kanlı, kanla dolu, **2.** kıpkızıl, kıpkırmızı, kan renginde, **3.** çok kan dökülen, kanlı, **4.** şen, neşeli, ümitli, iyimser, **5. sanguineousness :** (a) kanlılık, kanla dolu olma, (b) kızıllık, kırmızılık, kan rengi, (c) çok kan dökülme, (d) neşe, ümit, iyimserlik. ***e.a.-4. sanguine, confident.***

sanguinolency, *is.* kanlanma, kana bulanma, kanlılık.

sanguinolent, *sf.* **1.** kan+, kana ait, **2.** kanlanmış, kana bulanmış, kanlı. ***e.a.- 2. bloody.***

Sandhedrin = Sandhedrim, *is.* eskiden Musevîlerin millet meclisi.

sanicle, *is. bot.* sayvan çiçekli ot *(Sanicula).*

sanies, *is. patol.* irin, cerahat. **sanious**: irinli, cerahatli.

sanitarian, *sf.&is.* **1.** sağlıklı, sıhhî, sağlığa yararlı, **2.** sağlık uzmanı.

sanitarium, *is., ç.* **-tariums, -taria** sağlık evi/yurdu, sanatorum, prevantoryum, şifa yurdu. **sanatorium** *d.d.*

sanitary, *sf.* **1.** sağlıkla ilgili, **2.** sıhhî, sağlığa uygun, sağlığı koruyucu, **3.** temiz, mikropsuz, dezenfekte edilmiş, **4. ~ belt** : (kadınların) sağlık kemeri, âdet bezi kemeri, **5. ~ cordon** *bk.:* **cordon sanitaire**, **6. ~ engineer** : sağlık mühendisi. **~ engineering** : sağlık mühendisliği: su temini, lâğım sularının temizlenmesi vb. işlerle uğraşan inşaat mühendisliği dalı, **7. ~ napkin** : âdet bezi. ***e.a.- 1, 2. clean, unpolluted, antiseptic, 2. salutary. NOT:*** **SANITARY** ve **HYGIENIC** sıfatlarının ikisi de sıhhî, sağlığa uygun demektir. **SANITARY** daha ziyade hastalık bulaşmasını önleyici tedbirlere ve temizliğe uygulanır: *to insure sanitary conditions in preparing food.* **HYGIENIC**, sağlıklı, sağlığı koruyucu her türlü eylemi kapsar: *to live in hygienic surroundings with plenty of fresh air.*

sanitation, *is.* sağlık koruma, hıfzıssıhha, sıhhî şartları geliştirme, halk sağlığını koruma önlemleri.

sanitisation, *is. Brit. bk.:* **sanitization.**

sanitise, *gl.f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **sanitize.**

sanitization, *is.* sağlıklaştırma, sterilize etme, temizleme, sıhhî hâle getirme.

sanitize, *gl.f.* **-ized, -izing** sağlıklaştırmak, sterilize etmek, temizlemek, sıhhî hâle getirmek.

sanity, *is.* **1.** akıllılık, akıl sağlığı, aklı başında olma, **2.** makul düşünüş, doğru düşünme/ muhakeme yeteneği, mantık(lılık).

sanjak, *is. esk. T.* sancak : il ile ilçe arasındaki mülkî bölüm.

San Jose scale, *is. zool.* kabuklu böcek *(Aspidiotus perniciosus).* Meyve ağaçlarına ve fidanlara çok zararlı bir böcek.

sank, *f. bk.:* **sink** *(geç.z.).*

sannup, *is.* evli kızılderili erkek.

sannyasi(n), *is.* (Hindu) rahip. **sannyasini** : rahibe.

sans**, Fr.* -sız/-sızın. ***e.a.- without.

sansar, *is.* soğuk rüzgâr. **sarsar** *d.d.*

Sanscrit/Sanskrit, *is.* Sanskrit(çe). **~ic** : Sanskrit+.

sans-culotte, *is., ç.* **sans-culottes** (Fransız İhtilâlinde): **1.** fakir ihtilâlci, **2.** aşırı ihtilâlci, cumhuriyetçi.

sans-culottide, *is., ç.* **sans-culottides** **1.** Fransız ihtilâli takviminde aylar dışında kalan beş gün (her dört yılda bir altı gün), **2. ~s** : bu günlerde yapılan şenlikler.

sans-culottism, *is.* aşırı ihtilâlcilik.

sans doute**, Fr.* şüphesiz, elbette. ***e.a.- certainly.

Sansei, *is.* Amerika'ya göç eden Japonların torunu.

sansevieria, *is. bot.* paşa kılıcı *(Sansevieria).* Yaprakları kılıca benzeyen ev bitkisi.

sans pareil**, Fr.* eşsiz. ***e.a.- without equal.

sans serif, *is. bas.* düz harfler. **sans-serif**: düz, süssüz.

sans souci**, Fr.* tasasız, gamsız, endişesiz. ***e.a.- carefree.

Santa/ Santa Claus, *is.* Noel Baba.

santalaceous, *sf. bot.* sandal ağacıgillerden.

santol, *is. bot.* sandal ağacı *(Sandoricum koetjape).* **sandal tree** *d.d.*

santon, *is.* derviş, evliya.

santonica, *is.* **1.** *bot.* ak pelin *(Artemisia Cina).* **2.** kuru ak pelin çiçeği (solucan düşürmekte kullanılır).

santonin, *is. kim.* santonin C15H18O3. Ak pelinden çıkarılan ve ilâçlarda kullanılan kristalli acı madde.

Sanusi, *is., ç.* **-sis, -si** Sünusi, Kuzey Afrika'da meydana çıkan bir müslüman mezhebi.

sap[1], *is.* **1.** öz su, usare. **cellulary** ~ : göze öz suyu. **crude** ~ : ham besi suyu. **raw** ~ : ham öz su. ~ **green** : yeşil zeytin renginde boya, **2.** hayat verici sıvı (kan vb.), **3.** *bk.:* **sapwood**, **4.** *argo* aptal, ahmak, budala, avanak, **5.** *argo* sopa, çomak, topuz, cop, **6.** *As.* istihkâm hendeği, düşman siperlerine giden dar ve derin hendek. ***e.a.-4.*** *fool, dupe, 5. club, blackjack, bludgeon.*

sap[2], *f.* **sapped, sapping 1.** öz suyunu/usaresini çekmek/boşaltmak, kanını emmek, tüketmek, bitirmek, mahrum etmek. *Constant tension at work was ~ping my energy. Everyone was ~ped of the strength by the sun's heat.* **2.** *argo* sopa/cop ile vurmak, **3.** *As.* (a) hendek kazmak, (b) hendek içinden giderek gizlice düşmana yaklaşmak, **4.** baltalamak, sinsice zayıflatarak mahvetmek. ***e.a.-4.*** *undermine, impair, enfeeble, deplete, exhaust, enervate.*

sapanwood, *is. bk.:* **sappanwood.**

saphead, *is. argo* **1.** aptal, ahmak, budala, avanak, **2. ~ed**: aptalca, budalaca,vb. **3. ~ness**: aptallık, ahmaklık, budalalık, avanaklık. ***e.a.-1.*** *fool, simpleton, 2. foolish. silly.*

sapid, *sf.* **1.** leziz, lezzetli, nefis, **2.** hoş, lâtif, ilginç, **3. ~ity = ~ness** : lezzet, tat, nefaset, letafet. ***e.a.-1.*** *savory, palatable, agreeable, interesting.*

sapience = sapiency, *is.* akıl, dirayet, feraset. ***e.a.-*** *wisdom, sageness.*

sapient, *sf.* **1.** akıllı, dirayetli, ferasetli, **2. sapiently**: akıllıca, dirayetle, ferasetle. ***e.a.-1.*** *wise, sage, sagacious.* ***k.a.-1.*** *stupid.*

sapiential, *sf.* akıllı, makul, akla dayanan. *a ~ attitude.* **~ly** : akıllıca, makul olarak.

sapindaceous, *sf. bot.* çöven otugillerden.

sapless, *sf.* **1.** buruşmuş, pörsümüş, solmuş, **2.** cansız, ruhsuz, kasvetli, sıkıcı, tatsız, yavan. ***e.a.- 1.*** *withered, 2. insipid, dull.*

sapling, *is.* **1.** fidan, körpe ağaç, **2.** genç, delikanlı, **3.** bir yaşında av köpeği.

sapodilla, *is.* **1.** *bot.* sakız ağacı *(Achras Zapota).* Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ve sakız üreten meyve ağacı, **2. ~ plum** *d.d.* sakız eriği: bu ağacın meyvesi.

saponaceous, *sf.* sabun gibi, sabunlu. **~ness**: sabuna benzerlik, sabunluluk.

saponify, *f.* **-fied, -fying** *kim.* **1.** sabunlaş-(tır)mak, sabun hâline getirmek/gelmek, **2.** (ester) asit ve alkole ayrış(tır)mak. **saponifiable :** sabunlaş(tır)abilir, (ester) asit ve alkole ayrışabilir. **saponification :** sabunlaş(tır)ma, (ester) asit ve alkole ayrış(tır)ma. **saponifier :** sabunlaştıran, (esteri) asit ve alkole ayrıştıran.

saponin(e), *is.* saponin, bazı bitkilerde bulunan ve sabun gibi köpüren beyazımsı amorf glikozit.

saponite, *is.* saponit, kaya boşluklarında bulunan sabuna benzer, yumuşak magnezyum, alüminyum silikat.

sapo(u)r, *is.* **1.** tat, lezzet, **2. ~ific**: tat/lezzet verici, **3. ~ous**: tatlı, lezzetli, **4. saporosity**: tatlılık, lezzetlilik. ***e.a.-1.*** *savor, flavor, taste, 3. flavorful, savory, tasty*

sapotaceous, *sf. bot.* sakız ağacıgillerden.

sappanwood, *is.* **1.** *bot.* kızılağaç *(Caesalpinia Sappan),* Hindistan'da yetişir. **2.** kızıl boya: kızılağaçtan elde edilir. **sapanwood** *d.d.*

sapper, *is. Brit.* istihkâm eri, istihkâmcı, lâğımcı.

Sapphic, *sf.&is.* Midilli'li ünlü şair Safo'ya ait, onun tarzında yazılmış şiir. ~ **ode** *bk.:* **Horatian ode.** ~ **vice** : sevicilik.

sapphire, *is.&sf.* **1.** gök yakut, safir, **2.** koyu parlak mavi, gök yakut (rengi), safir rengi.

sapphirine, *sf.&is.* **1.** gök yakuttan/safirden yapılmış, **2.** gök yakuta benzer, **3.** safirin: yeşil veya donuk mavi renkte magnezyum, alüminyum silikat cevheri, **4.** bir nevi lâl taşı.

sapphism, *is.* sevicilik. ***e.a.- lesbianism.***

sapphist, *sf.* sevici. ***e.a.- lesbian.***

sappy, *sf.* **-pier, -piest 1.** özlü, öz suyu bol, sulu, gevrek, **2.** canlı, çevik, atik, hareketli, **3.** *argo* toy, acemi, aptal, ahmak, budala, avanak, **4. sappily** : (a) özlüce, suluca, (b) canlı/çevik/atik bir şekilde, (c) *argo* acemice, aptalca, budalaca, **5. sappiness :** (a) özlülük, sululuk, gevreklik, (b) canlılık, çeviklik, (c) *argo* toyluk, acemilik, aptallık, ahmaklık, budalalık.

sapremia, *is. patol.* (mikroplardan ileri gelen) kan zehirlenmesi. **sapremic**: kanı zehirlenmiş.

sapr-/ sapro-, *ön ek* çürük, çürümüş.

saprogenic, *sf.* **1.** çürüten, çürümeye sebep olan (bakteri vb.), **2.** çürümeden hasıl olan, **3.** çürümüş maddede yetişen. **saprogenous** *d.d.*

saprolite, *is.* çürük kaya, olduğu yerde ayrışıp yumuşamış kaya. **saprolitic**: çürük kaya+.

saprophagous, *sf. biy.* çürükçül: çürümüş organik maddelerle beslenen (bitki/hayvan).

saprophyte, *is.* çürükçül, çürümüş organik maddeler üzerinde yaşayan canlı. **saprophytic** : çürükçül+. **saprophytically** : çürükçüllükle, çürükçül olarak.

saproplankton, *is.* pis sulardaki sürükley.

sapsago, *is.* yoncalı peynir, yeşil, katı İsviçre peyniri.

sapsucker, *is. zool.* öz emici *(Sphyrapicus)*: elma, akçaağaç vb. gövdelerini oyup öz suyunu emen ve böcekleri yiyen bir tür ağaçkakan.

sapwood, *is.* öz, ağacın özü. **alburnum** *d.d.*

Sara, *is., ç.* **-ras/-ra** Orta Afrika Cumhuriyeti zenci halkı.

saraband(e), *is.* **1.** sarabant, kastanyetli İspanyol dansı, **2.** bu dansın müziği.

Saracen, *is.* **1.** Roma İmparatorluğunun hudutlarına saldıran Suriye ve Arabistan bedevîsi, **2.** (Haçlı Seferleri sırasında) Müslüman veya Arap, **3.** Arap, **4. Saracenic** : Arap+, bedevî+.

Sarajevo, *is.* Saraybosna.

saran, *is.* saran, ambalâj malzemesi ve aside dayanıklı boru yapmakta kullanılan termoplâstik madde.

sarape, *is., ç.* **-pes** *bk.:* **serape.**

sarc-, *ön ek bk.:* **sarco-.**

sarcasm, *is.* **1.** istihza, alay, **2.** iğneleyici/küçümseyici/alaylı söz. ***e.a.-1. irony, bitterness, derision, ridicule, mockery, scorn, 2. jeer, taunt, gibe.***

sarcastic(al), *sf.* **1.** müstehzi, alaycı, iğneleyici, küçümseyici. *a ~ remark. ~ criticism.* **2. sarcastically** : istihza ile, alay ederek/edercesine. ***e.a.-1. ironic, cynical, sardonic, derisive, bitter, biting, cutting, mordant.***

sarcenet = sarsenet, *is.* astarlık ince canfes.

sarco-, *ön ek* " et" anlamı katar. Örnek: *sarcocarp*. Sesli harf önünde: **sarc-** *ş.a.* Örnek: *sarcous*.

sarcocarp, *is. bot.* **1.** (şeftali, kaysı, erik vb.) meyvenin etli kısmı, **2.** etli meyve (elma, armut, şeftali vb.).

sarcocele, *is. patol.* haya şişmesi, hayalarda meydana gelen iltihapsız şişlik.

sarcoid, *is.&sf.* **1.** etli, etimsi, **2.** sarkomaya benzer şişlik. ***e.a.-1. fleshy.***

sarcoma, *is., ç.* **-mas, -mata** *patol.* sarkoma, eklem uru, eklemlerde başlayıp kemiğe sirayet eden habis şişlik. **~toid = ~tous** : sarkomamsı, eklem uruna benzer.

sarcomatosis, *is. patol.* yaygın ur, eklem urunun bütün bedene yayılması.

sarcophagus, *is., ç.* **-gi/-guses** lâhit, sanduka, oymalı taş tabut.

sarcous, *sf.* etli, adaleli, ete/adaleye ait, etten oluşan.

sard = sardine = sardius, *is.* akik, kırmızı akik taşı.

sardine, *is., ç.* **-dine/-dines 1.** sardalya, ateş balığı *(Sardina pilchardus)*, **2. tinned ~** : sardalya konservesi, **3. packed like ~s** : balık istifi, **4.** *bk.:* **sard.**

Sardinia, *is.* Sardinya adası. **~n** : Sardinyalı, Sardinya dili. **~n warbler** : karabaşlı öteğen *(Sylvia melanocephala).*

Sardis, *is.* (Manisa civarında) Sart şehri. **Sardes** *d.d.* **Sardian** : Sartlı.

sardius, *is.* **1.** *bk.:* **sard**, **2.** başhahamın göğsüne taktığı kıymetli taş.

sardonic, *sf.* **1.** alaylı, alaycı, müstehzi, hakaret dolu, acı, küçümser, **2. ~ally** : alayla, istihza ile, küçümsercesine, hakaretle, müstehzi/alaycı bir şekilde, **3. ~ism**: alay, alaycılık, istihza, hakaret, küçümserlik. ***e.a.-1.*** *biting, mordant, contemptuous.*

sardonyx, *is.* tabakalı akik taşı, kırmızı, sarı akik.

sargasso, *is.* esmer deniz yosunu. ~ **Sea** : Atlas Okyanusu'nun Antil adaları KD kısmındaki sakin ve yosunlu kısmı.

sargassum, *is.* (sıcak denizlere özgü) deniz yosunu.

sarge, *is. argo* çavuş. ***e.a.-*** *sargeant.*

sargo, *is. zool.* karagöz balığı *(Sargus sargus).* İzmaritgillerden Karadeniz ve Akdeniz'de bulunan bir balık.

sari, *is., ç.* **-ris** sari, Hintli kadınların dolama entarisi.

sark, *is. İsk.* uzun gömlek.

sarmentose = sarmentous = sarmentaceous, *sf. bot.* tırmanıcı, tırmanarak kök salan.

sarong, *is.* dolama eteklik, peştemal (Malaya yerlileri giyer).

Saronic Gulf, *is.* Egin körfezi. **Gulf of Aegina** *d.d.*

sarracenia, *is. bot.* böcekkapan *(Sarracenia purpurea).* **~ceous** : böcekkapangillerden.

sarsaparilla, *is.* **1.** *bot.* saparna *(Smilax),* **2.** saparna kökü (ilâç ve içki yapımında kullanılır), **3.** saparna kökünden yapılmış içki veya müstahzarat.

sarsar, *is.* (Müslüman ülkelerinde esen) soğuk rüzgâr. **sansar** *d.d.*

sarsen, *is.* büyük kum taşı (İngiltere'de, III. devirden kalma). **Druid stone, graywether** *d.d.*

sarsenet, *is. bk.:* **sarcenet.**

sartorial, *sf.* **1.** terziye/terziliğe ait, **2.** *anat.* terzi kasına (dizin bükülmesini sağlayan but adalesine) ait, **3. ~ly** : terzilikle/terzi kası ile ilgili olarak.

sartorius, *is., ç.* **-torii** *anat.* terzi kası, dizin bükülmesini sağlayan but adalesi.

sash, *is.&f.* **1.** kuşak, **2.** pencere çerçevesi (takmak), **3.** ~ **window** : sürme pencere.

sashay, *gs.f. ABD- k.d.* **1.** sallanarak yürümek/gitmek, **2.** kayarak dans figürü yapmak.

Saskatchewan, *is.* Saskaçevan, Kanada' nın bir eyaleti.

saskatoon, *is.* **1.** *bot.* ekşi funda *(Amelanchier canadensis).* Ekşi meyveli bir tür funda, **2.** *b.h.* Saskatun: Kanada'da bir şehir.

sass, *is.&f.* **1.** salça, sos. **~y**: salçalı, **2.** küstahlık (yapmak), küstahça cevap (vermek), dil uzatmak. ***e.a.-1.*** *sauce, 2. impudence.*

sassaby, *is., ç.* **-bies** *zool.* Afrika geyiği *(Damaliscus lunatus).* Tüyleri koyu kırmızı, yüzü ve gerisi siyah renkte iri bir geyik.

sassafras, *is.* **1.** *bot.* kokulu defne *(Sassafras albidum).* K Amerika'da yetişir, yapraklarını döker, **2.** kokulu defne kökü, **3.** ~ **oil** : bu ağacın kokulu kök kabuklarından elde edilerek ilâç ve yemeklerde kullanılan yağ, **4.** ~ **tea** : kokulu defne çayı: kokulu defne kökü kabukları kaynatılarak yapılır, terletici, iştah açıcı ve idrar söktürücü olarak kullanılır.

Sassanian/Sassanid(e), *is., ç.* **-sanidds, -sanidae** (İran'da 226-651 yıllarında hüküm süren) Sasani hanedanı.

Sassenach, *is. İsk.* Sakson aslından, İngiliz, Protestan.

sassy, *sf.&is.* **1.** *ABD- k.d.* küstah, arsız, yılışık, haddini bilmez, **2.***bot.* zehirli ağaç *(Erythrophleum guineense).* Kabuğu zehirli bir Batı Afrika ağacı, **3.** ~ **bark:** bu ağacın kabuğu: yerliler zehir olarak kullanırlar. ***e.a.-1.*** *saucy, impertinent, cheeky, 2. sassywood.*

sat, *f. bk.:* **sit** *(geç.z.&sf.f.).*

SAT = Scholastic Aptitude Test.

Sat. = **1.** Saturday, **2.** Saturn.

Satan, *is.* **1.** Şeytan, iblis, **2.** kötü adam. ~ **reproving sin:** İşlediği günahı başkasına atan, **3. ~ism**: (a) Şeytana tapma, (b) şeytanlık, iblislik, mel'unluk, habislik, **4. ~ist**: (a) Şeytana tapan, (b) mel'un, habis, iblis. ***e.a.-1.*** *Devil.*

satang, *is.* Tayland kuruşu, "baht"ın 100' de biri.

satanic(al), *sf.* **1.** şeytana özgü, şeytanî, şeytan/iblis gibi, mel'un, **2. ~ally** : şeytanca, şeytanlıkla, iblisane, mel'unca, **3. ~ness** : şeytanlık, iblislik, hainlik, mel'unluk. ***e.a.-1.*** *evil, devilish, hellish, fiendish.*

satara, *is.* parlak yünlü kumaş, Hint kumaşı.

satchel, *is.* el çantası. **~ed** : el çantalı.

sate, *f.* **sated, sating 1.** iyice doyurmak, tam manasıyla tatmin etmek, **2.** tıka basa yedirmek/doyurmak, **3.** *esk.* **sit** fiilinin geçmiş zamanı (şimdi **sat** denir). ***e.a.-1.*** *satiate, fill, 2. surfeit, glut, gorge, stuff.*

sateen, *is.* saten taklidi pamuklu kumaş.

satellite, *is.* **1.** *astr.* uydu, peyk, **2.** bende, uşak, başkasının emrinden ayrılmayan kimse, **3.** uydu ülke/devlet, başkasının nüfuz veya egemenliği altında bulunan ülke/devlet. **~-state** : uydu devlet, **4.** haberleşme uydusu. **~ communications** : uyduyla haberleşme, **5. sattelitic** : uydu+, başkasına tâbi.

satiable, *sf.* doyurulabilir. **~ness = satiability** : doyurulabilme. **satiably** : tıka basa doyurucasına.

satiate, *f.* **-ated, -ating** tıka basa doyurma/doldurmak, bıktırmak, bıkkınlık/tiksinti vermek. ***e.a.-*** *surfeit, sate, glut, stuff, gorge.*

satiated, *sf.* tıka basa doymuş, tok, bıkmış.

satiation = satiety, *is.* tıka basa doyma, tokluk, bıkma.

satin, *is.&sf.* **1. satin weave** *d.d.* saten dokuma, **2.** saten, atlas (kumaş), **3.** saten/atlas elbise, **4.** saten kaplı, **5.** saten/atlas gibi, yumuşak, parlak, **6. ~ finish** : parlak, cilâlı, **7. ~ paper** : parlak kâğıt, **8. ~ stitch** : saten dikişi, (nakışta) sarma işi, **9. ~ stone** : cilâlı alçıtaşı.

satinbird, *is. zool.* ipekli çardak kuşu *(Ptilorhynchus violaceus).* Cennet kuşugillerden menekşe, kara renkli ötücü kuş.

satinet, *is.* saten taklidi, pamukla karışık saten kumaş.

satin-flower, *is. bot.* gözlük otu *(Godetia grandiflora).* Kaliforniya'da yetişen ortası koyu benekli kırmızı çiçekler açan bir bitki.

satinpod, *is. bot.* atlas kabuk *(Lunaria annua, L. rediviva)* Haçlıgiller familyasından parlak çiçekli, atlas gibi parlak, geniş ve yuvarlak kabuklu bitki.

satinwood, *is.* **1.** *bot.* atlas ağacı *(Chloroxylon Swietenia).* Hindistan'da yetişir, **2.** atlas ağacının maun gibi parlak ve düzgün kerestesi.

satiny, *sf.* parlak, düz, cilâlı, atlas/saten gibi.

satire, *is.* **1.** yerme, taşlama, hiciv, **2.** yergi, hicviye. ***e.a.-1.*** *irony, ridicule, chaff, raillery, mockery, derision, 2. burlesque, parody, caricature, travesty, lampoon.*

satiric(al), *sf.* **1.** taşlamalı, yerici, hicivli, hicvedici, hicveden. **~ verse** : manzum hiciv, **2. satirically**: yererek, hicvederek, hicivle, taşlamalı bir şekilde, **3. satiricalness**: yericilik, hicivlilik, hicivli/yerici olma.

satirisation/satirise/satiriser, *Brit.bk.:* **satirization/satirize/satirizer.**

satirist, *is.* taşlama/hiciv yazarı, hicivci.

satirize, *gl.f.* **-ized, -izing** hicvetmek, yermek, taşlamak. **satirization** : hicvetme, yerme, taşlama. **satirizer** : hicivci, hicveden, yeren, taşlayan.

satisfaction, *is.* **1.** hoşnutluk, memnunluk, memnuniyet, haz, zevk. **take ~** : zevk almak, memnuniyet/haz duymak. *He took great ~ from playing the piano.* **2.** hoşa giden/zevk ve memnuniyet veren şey. *Playing the piano was one of his greatest ~s.* **3.** memnun/hoşnut/tatmin etme. **to s.o.'s ~** : birisini memnun/tatmin edecek tarzda. **Every detail was worked out to everyone's ~** : Bütün ayrıntılar herkesi memnun edecek şekilde hazırlanmıştı. **4.** kanaat, ikna. **It's been proved to my ~ (=I am certain) that you're telling the truth** : Sözlerinin doğruluğuna kanaat getirdim. **5.** tazmin, tamir, telâfi, onarma, **6.** tarziye. **Sir, you're lying about me, I demand ~** : Efendi, bana iftira ediyorsun, tarziye vermelisin. **7.** (borç) ödeme, tediye, tazmin, tasfiye. **make full ~ to s.o.:** birinin zararını tamamen tazmin/telâfi etmek, ödemek, **8.** tövbe, istiğfar, pişmanlık, kefaret, **9. give s.o. ~** : (a) birini memnun/hoşnut etmek, sevindirmek; (b) birine tarziye vermek. ***e.a.-1.*** *gratification, enjoyment, pleasure, content, contentment, complacency, 5. amends, indemnity, recompense, reparation, compensation, 7. payment, discharge, 8. penance.* ***k.a.-1.*** *dissatisfaction, discontent.*

satisfactional, *sf. bk.:* **satisfactory.**

satisfactory, *sf.* **1.** memnuniyet verici, tatminkâr, ikna edici, inandırıcı, yeter, kâfi, hoşnut edici, şayanıkabul. *He considered the answers to these questions, and found them ~. Sales are up 20 % from last year; that's very ~.* **2.** telâfi edici, affettirici, gönül onarıcı, tarziye verici.

3. satisfactorily : memnun edici/tatminkâr/ ikna edici/inandırıcı bir şekilde, şayanıkabul bir surette, **4. satisfactoriness** : memnuniyet vericilik, tatminkârlık, ikna edicilik, inandırıcılık, yeterlik, şayanıkabul olma. ***e.a.-1.*** *adequate, sufficient,* ***2.*** *atoning, expiatory.*

satisfied, *sf.* **1.** memnun, hoşnut, tatmin edilmiş. **to be ~ with sth** : bir şeyden memnun olmak, bir şeyle iktifa etmek, **2.** tok, doymuş, **3.** (senet vb.) tamamen ödenmiş, **4.** ikna edilmiş, kani/razı (olmuş), inanmış, kanaat getirmiş. **I am ~ that** : İnanıyorum/kanaatindeyim ki. **self-~** : kendini beğenmiş.

satisfiable, *sf.* memnun/hoşnut/tatmin edilebilir, inandırılabilir, ikna edilebilir, doyurulabilir.

satisfier, *is.* memnun/hoşnut/tatmin eden, inandıran, ikna eden, doyuran.

satisfy, *f.* **-fied, -fying 1.** tatmin etmek, memnun/hoşnut etmek. *He satisfied the examiner in his examination.* **2.** doyurmak. *The meal satisfied his hunger.* **3.** ikna etmek, inandırmak, kanaat getir(t)mek, razı etmek. **to ~ oneself by investigation**: araştırarak kanaat getirmek. **I am satisfied that he is telling the truth** : Gerçeği söylediğine inanıyorum. **4.** (şüphe vb.) gidermek, dağıtmak, izale etmek. **to ~ one's suspicion/curiosity** : şüphesini/merakını gidermek, **5.** (borç vb.) tamamen ödemek, tediye/tasfiye etmek, **6.** tazmin/telâfi etmek, **7.** tarziye vermek, **8.** onarmak, tamir etmek, **9.** *mat.* sağlamak, gerçeklemek, uymak, tahkik etmek, şartlarını yerine getirmek. **to ~ all requirements** : bütün şartlara uymak, bütün koşulları sağlamak. *x=2 satisfies 3x=6. to ~ a theorem.* **10.** yetmek, kâfi gelmek. **11. ~ing** : tatmin edici, tatminkâr, inandırıcı, ikna edici, koşullara uyan, doyurucu, **12. ~ingly** : tatmin/hoşnut ederek, tatminkâr bir surette, inandırarak, ikna ederek, doyurarak, bütün koşullara uyarak. ***e.a.-1.*** *gratify, appease, pacify, please, content,* ***2.*** *satiate,* ***3.*** *convince, assure,* ***4.*** *solve, dispel,* ***5.*** *pay, discharge,* ***9.*** *fulfill.* ***k.a.-1.*** *dissatisfy, displease, annoy,* ***3.*** *dissuade.*

satori, *is.* (Zen Budistlerinde) manevî aydınlanma.

satrap, *is.* **1.** (eski İran'da) vali, **2.** müstebit prens/vali.

satrapy, *is., ç.* **-trapies** (eski İran'da) eyalet.

saturability, *is.* doyurulabilme, doyma/işba kabiliyeti.

saturable, *sf.* doyurulabilir, işba hâline getirilebilir.

saturant, *sf.&is.* doyuran, işba hâline getiren (madde).

saturate[1], *gl.f.* **-rated, -rating 1.** doyurmak, işba hâline getirmek. **water saturated with salt** : tuzla doyurulmuş su, **2.** iyice emdirmek, sırsıklam yapmak. **The blood had ~d his shirt around the wound** : Yaranın etrafında gömleği kandan sırsıklam olmuştu. **3.** bombalarla hedefi tamamen tahrip etmek, yerle bir etmek, **4.** (piyasaya) ihtiyaçtan fazla mal sürmek, mala boğmak. *It's hard to sell the house now, the house market is saturated.* ***e.a.- 2.*** *wet.*

saturate[2], *sf. bk.:* **saturated.**

saturated, *sf.* **1.** doymuş, doygun, meşbu, işba hâline gelmiş. **~ compounds**: doymuş bileşikler. **~ magnet**: doygun mıknatıs. **~ solution**: doygun çözelti.**~ vapor**: doygun buhar, **2.** (renk) koyu.

saturater/saturator, *is.* doyuran, işba hâline getiren.

saturation, *is.* **1.** doy(ur)ma, doygunluk, meşbuluk, işba hâline getirme/gelme. **~ point** : doyma noktası, **2.** *meteor.* havanın nemle doyması, nemliliğin %100 olması, **3.** (renk) koyuluk.

Saturday, *is.* cumartesi. **He comes every ~** : Her cumartesi gelir. **~-night special** *argo* kolayca elde edilebilen ucuz ufak tabanca. **~s** : cumartesi günleri. **He comes ~s** : Cumartesi günleri gelir.

Saturn, *is.* **1.** (eski Roma'da) tarım tanrısı, Satürn, **2.** *astr.* Zühal, Satürn, **3.** (Alşimistlerde) kurşun madeni, **4.** *ABD* uzay aracı sürücüsü (9 milyon librelik fırlatma kuvveti sağlar).

Saturnalia, *is., ç.* **-lia, -lias 1.** (eski Roma'da) Satürn bayramı, **2.** aşırı eğlence, sefahat, cümbüş, açık saçık eğlence ve şenlikler, **3. ~n**: Satürn bayramına ait; cümbüşlü, aşırı eğlenceli/şenlikli, sefahat dolu.

Saturnian, *sf.* **1.** Satürn gezegenine ait, **2.** tarım tanrısı Satürn'e ait, onun hüküm sürdüğü mutluluk dönemine ait, **3.** mutlu, bahtiyar, müreffeh, mes'ut. *a new social order to bring back the ~ era to the world.*

saturnic, *sf. patol.* kurşundan zehirlenmiş.

saturniid, *is.&sf.* süslü güve: *Saturniidae* familyasından parlak renkli iri bir tür güve.

saturnine, *sf.* **1.** sıkıcı, kasvetli, abus çehreli, asık yüzlü, somurtkan, gülmez, **2.** kurşundan zehirlenmiş, **3. ~ly** : (a) sıkıcı/kasvetli bir şekilde, abus çehre ile, asık yüzle, surat asarak, somurtarak, (b) kurşun zehirlenmesi sonucunda, **4. ~ness = saturninity** : sıkıcılık, kasvet, abus çehre, asık yüz, somurtkanlık, (b) kurşun zehirlenmesi.

saturnism, *is. patol.* kurşun zehirlenmesi. ***e.a.*** *- lead poisoning.*

Satyagraha, *is.* (Hindistan'da Gandhi'nin önayak olduğu) eylemsiz direniş, pasif mukavemet.

satyr, *is.* **1.** *mit.* Baküs ayinlerine katılan yarı insan, yarı keçi şehvetli bir yarı tanrı, **2.** şehvet düşkünü, **3.** marazî şehvet azgını (erkek), **4. ~ butterfly** *d.d.* benekli kelebek : kanatları göz göz benekli kurşunî kahverengi kelebek, **5. ~ic(al)**: şehvet düşkünü, azgın, şehvetli.

satyriasis = satyromania, *is. patol.* şehvet azgınlığı, marazî şehvet düşkünlüğü. *bk.:* ***nymphomania.***

sauce[1], *is.* **1.** salça, sos, terbiye. **~ -boat**: salça kabı. **tomato ~**: domates salçası. **a white ~ for fish** : beyaz balık sosu. **serve with the same ~** : aynı tarzda kullanmak, aynı işe tahsis etmek, **2.** yemeğe çeşni ve lezzet veren şey. **Hunger is the best ~** : En iyi iştah açıcı şey açlıktır. **3.** (haşlanmış) meyve ezmesi/püresi. *apple ~*. **4.** *argo* küstahça konuşma, arsızlık, yüzsüzlük, küstahlık, dik kafalılık. **None of your ~, my girl!** Arsızlığı bırak, kızım! **5. to have a ~** : küstahlık/cür'et etmek, saygısızlık yapmak. *You've got a ~, telling me that I'm too old.* **6. What's ~ for the goose is ~ for the gander** : Birinin işine yarayan ötekine de yarar. **7.** *k.d.* **table ~** *d.d.* biber, domates, tere, turp vb. gibi yemekte yenen sebzeler.

sauce[2], *gl.f.* **sauced, saucing 1.** salça/sos koymak, salça ile pişirmek, (yemeğe) terbiye yapmak, lezzet vermek, **2.** *k.d.* küstahlık/terbiyesizlik/arsızlık etmek, sırnaşmak. *Good boys don't ~ their mothers.*

saucebox, *is. k.d.* küstah/arsız/şımarık/yüzsüz kimse.

sauceless, *sf.* salçasız.

sacepan, *is.* uzun saplı tencere, derin tava.

saucer, *is.* fincan tabağı.

saucy, *sf.* **-cier, -ciest 1.** arsız, küstah, yüzsüz, şımarık, terbiyesiz. **Don't be ~ with me!** Küstahlığı bırak! Terbiyeni takın! **2.** *k.d.* işvebaz, şuh, fettan, oynak. *She was a ~ little girl.* **3.** *k.d.* şık, zarif. *Linda is modeling a ~ spring outfit.* **4. saucily:** arsızca, küstahça, yüzsüzlükle, şımarık şımarık, terbiyesizce, **5. sauciness** : arsızlık, küstahlık, yüzsüzlük, şımarıklık, terbiyesizlik. ***e.a.-1.*** *impudent, rude, insolent, impertinent, fresh, brazen, impolite, discourteous, disrespectful, 2. pert, lively 3. smart, spruce, natty, jaunty, trim.*

Saudi Arabia, *is.* Suudi Arabistan. **Saudi** : Suudi Arabistanlı.

sauerbraten, *is. Alm.* sirkeli salçalı yahni.

sauerkraut, *is. Alm.* lâhana turşusu.

sauger, *is. zool.* Kanada levreği *(Stizostedion canadense).*

saugh, *is. İsk. bk.:* **sallow, willow.**

saul, *is. İsk. bk.:* **soul, mettle.**

sault, *is.* şelâle, çavlan, çağlayan. ***e.a.*** *- waterfall.*

sauna, *is.* sauna, Fin hamamı.

saunter, *is.&f.* **1.** başıboş gezinme(k), aheste aheste dolaşma(k), aheste/ağır ağır yürüyüş, gezinti. **2. ~er**: başıboş gezinen, aheste aheste dolaşan. ***e.a.-1.*** *stroll, amble, ramble.*

-saur, *bk.:* **sauro-.**

saurel, *is. zool.* karagöz istavrit balığı *(Trachurus symmetricus).* **scad** *d.d.*

saurian, *sf.* **1.** kertenkelegillerden, kertenkele, timsah vb. sürüngenlerin mensup olduğu *Sauria* sınıfından, **2.** kertenkeleye benzer.

saurischian, *is.* kertenkele ve timsah cinsinden herhangi bir hayvan.

sauro-, *ön ek* "kertenkele" anlamı katar. Zoolojide sürüngenlerle ilgili terimlerde geçer: *sauropod* gibi. **-saur, -saurs** ve (sesli harflerden önce) **saur-** şekillerine de girer.

sauropod, *is.* soropod: Jura çağında yaşamış et yiyen dinosor. Bilinen kara hayvanlarının en büyüğü.

-saurus, *son ek* **-saur** son ekinin Lâtinceleştirilmiş şekli. Örnek: *brontosaurus.*

saury, *is., ç.* **-ries** *zool.* uskumru turnası *(Scombresox saurus).* K Avrupa denizlerinde yaşar. Sırtı mavi yeşil, karnı beyazdır. Su dışına sıçrar (~40 cm). **saury pike, skipper** *d.d.*

sausage, *is.* sucuk, sosis. ~ **balloon**: sucuk şeklinde balon. ~ **curl** : saç lülesi. **sausagelike** : sucuk gibi. ~ **meat** : sucukluk et. ~ **roll** : sucuklu börek. ~ **machine** : sucuk/sosis makinesi. **like a** ~ **machine** : makine gibi işleyen.

sauté, *sf.&is.&f.* **-téed, -téeing** tavada hafif kızartma(k), kızartılmış/sote yapılmış (yemek).

sauve qui peut, *Fr.* **1.** herkes kendi başını kurtarsın, **2.** bozgun, panik, herkesin kendini kurtarmayı düşündüğü umumî kaçış, kaçan kaçana.

savage[1], *sf.* **1.** vahşî, yabanî. ~ *people/customs/beasts/scenery.* **2.** barbar, medeniyet görmemiş.~ *tribes.* **3.** yırtıcı, hunhar, **4.** gaddar, zalim, merhametsiz, **5.** çok öfkeli, öfkeden kudurmuş/çıldırmış. **Her rudeness makes me** ~ : Onun kabalığı beni öfkeden çıldırtıyor. **6. ~ly** : vahşîce(sine), barbarca, hunharca, gaddarca, zalimane, merhametsizce, **7. ~ness** : vahşîlik, yabanîlik, barbarlık, yırtıcılık, hunharlık, gaddarlık, zalimlik, merhametsizlik. ***e.a.-1.*** *wild, untamed,* ***2.*** *uncivilized, barbarous,* ***3.*** *fierce, ferocious, bloodthirsty,* ***4.*** *cruel,* ***5.*** *infuriated, angry, enraged.* ***k.a.-2.*** *cultured, civilized.*

savage[2], *is.* **1.** vahşî/yabanî/barbar/medeniyet görmemiş kimse, **2.** hunhar/gaddar/zalim/canavar ruhlu/merhametsiz kimse. **3.** kaba, hödük, hoyrat kimse. ***e.a.-1.*** *barbarian,* ***3.*** *churl, oaf.*

savage[3], *gl.f.* **savaged, savaging 1.** vahşîce saldırmak. **I was ~d by a mad dog**: Azgın bir köpek vahşîce üzerime saldırdı. **2.** zulmetmek, gaddarca davranmak.

savagery/savagism/savagedom, *is.* **1.** vahşîlik, vahşet, yabanîlik, barbarlık, yırtıcılık, hunharlık, gaddarlık, zalimlik, merhametsizlik, **2.** vahşîler.

savanna(h), *is.* savan, seyrek ağaçlı geniş çayırlık.

savant, *is., ç.* **savants** *Fr.* bilgin, âlim.

savate, *is.* dövüş, yumruk ve tekmeli spor.

save[1], *f.* **saved, saving 1.** kurtarmak. **to** ~ **s. o. from drowning** : birisini boğulmaktan kurtarmak. **Help!** ~ **me!** İmdat! Beni kurtarın! **2.** korumak. **to** ~ **s. o. from a danger** : birisini tehlikeden korumak. **God** ~ **our nation from enemies!** Allah milletimizi düşmanlardan korusun! **to** ~ **one's eyes by reading under proper light** : uygun ışıkta okuyarak gözlerini korumak /yormamak, **3.** tasarruf etmek, biriktirmek. **to** ~ **money** : para biriktirmek, **4.** kazandırmak, tasarruf sağlamak. *This measure would* ~ *the government $500. It saved us so much time and money.* **5.** önlemek. **He resigned immediately to** ~ **them the trouble of sacking him** : İşten atmalarını önlemek için hemen istifa etti. **6. to** ~ **face** *bk.:* **face**[1] (30), **7. to** ~ **the situation** : âcil bir duruma çare bulmak, sıkışık bir anda (Hızır gibi) yetişmek, **8. to** ~ **one's bacon** : yakayı/paçayı kurtarmak, zor bir durumdan sıyrılmak. ***e.a.-1.*** *rescue,* ***2.*** *safeguard, preserve, maintain,* ***3.*** *store up, husband, economize,reserve, hoard, accumulate,* ***5.*** *avoid, obviate, prevent.* ***k.a.-*** ***3.*** *spend, consume.*

save[2], *e.&bağ.* müstesna, hariç, -den başka/gayri, maada, yalnız. **All the guests have left** ~ **one** : Bir tanesi hariç, bütün misafirler gittiler. *I answered all the questions* ~ *one.* **All is lost** ~ **honor** : Şeref ve haysiyetten başka her şey kayboldu. ~ **he be dead, he will return** : Ölmezse mutlaka dönecektir. **I know nothing** ~ **that she loves you** : Bildiğim tek şey onun seni sevdiğidir. **No hope** ~ **one** : Yalnız bir tek ümit var. ***e.a.-*** *except, but.*

saveable = savable, *sf.* kurtarılabilir, korunabilir, saklanabilir, tasarruf edilebilir, artırılabilir, biriktirilebilir.

save-all, *is.* **1.** zayiatı/kaybı önleme düzeni, artık ve döküntüleri toplama kabı, **2.** kumbara, **3.** *k.d. bk.:* **overalls, pinafore**, **4.** *den.* (a) yük boşaltılırken gemiden rıhtıma çekilen ağ, (b) yedek yelken.

saveloy, *is. Brit.* baharatlı sucuk.

saver, *is.* kurtaran, koruyan, kurtarıcı, koruyucu, tasarruf eden, artıran, biriktiren, muktesit. Birleşik kelimelerde "kurtaran, kazandıran" anlamına gelir.

savin(e), *is.* **1.** *bot.* karaardıç *(Junniperus Sabina),* **2.** bu ağaçtan çıkarılan ve eskiden aybaşı yokluğunu tedavide kullanılan ilâç, **3.** kırmızı sedir. ***e.a.-1.*** *juniper,* ***3.*** *red cedar.*

saving[1], *sf.* **1.** koruyan, kurtaran, koruyucu, kurtarıcı, **2.** telâfi eden, ödeyen, **3.** tutumlu, tasarruf sağlayan, ekonomik, **4.** çekimser, ihtirazî. **a ~ clause** : çekimser madde, bazı hakları kullanabilme koşulu, **5. ~ grace** : kötü huyları mazur gösteren nitelik/iyi huy, **6. ~ly** : kurtararak, koruyarak; tasarruf suretiyle, tutumlu davranarak. *to live ~ly.* **7. ~ness** : tutumluluk.

saving[2], *is.* **1.** tutum, tasarruf, biriktirme, **2.** masraf kısıntısı, **3.** biriktirilen/tasarruf edilen şey, **4. ~s** : biriktirilmiş para, tasarruflar, **5. ~s account** : tasarruf hesabı, **6. ~s bank** : tasarruf bankası/sandığı, **7. ~s bond** : tasarruf bonosu.

saving[3], *e.&bağ.* **1.** -den başka, maada, **2.** ancak, fakat, **3.** kemalihürmetle. **~ your presence** : hâşa huzurdan, sözüm yabana, sözüm meclisten dışarı. ***e.a.- 1. except.***

savio(u)r, *is.* **1.** kurtarıcı, halâskâr, **2.** *b.h.* Hz. İsa, **3. ~hood = ~ship** : kurtarıcılık.

savoir-faire, *is. Fr.* beceriklilik, maharet.

savoir-vivre, *is. Fr.* terbiye, nezaket, görgü, adabımuaşeret.

savo(u)r[1], *is.* **1.** tat, lezzet, çeşni. *The meat had cooked too long and lost its ~.* **I find no ~ left in life** : Bence hayatın tadı kalmadı. **2.** koku, rayiha, **3.** nitelik, özellik, hassa, **4.** ilginçlik, heyecan ve alâka uyandırabilme niteliği. *His jokes add (a) ~ to conversation.* **5.** *esk.* şöhret, itibar, **6. ~less** : tatsız, lezzetsiz, kokusuz, rayihasız, **7. ~ous** : tatlı, lezzetli, kokulu, rayihalı, ilginç. ***e.a.-1. taste, flavor, relish, zest, 2. odor, fragrance, smell, 5. repute, reputation.***

savo(u)r[2], *f.* **1.** tat/lezzet/çeşni/rayiha vermek, zevk/haz vermek, **2.** özel bir tadı/lezzeti/rayihası olmak, **3.** tadını çıkarmak, tat almak, zevkine varmak. *He drank the wine slowly, ~ing every drop. He ~ed the pleasures of country life in the summer.* **4. ~ of**: kokmak, tadında/kokusunda/eğiliminde/niteliğinde olmak, hissini vermek, andırmak. **We dislike any law that ~ed of more government control** : Hükûmete daha fazla kontrol tanıma eğiliminde olan yasalardan hoşlanmayız. **5. ~er** : tadını/zevkini çıkaran, tadan, zevk alan kimse, **6. ~ingly** : tadını/zevkini çıkararak, zevkine vararak.

savo(u)rily, *zf.* lezzetle, iştah açacak şekilde.

savo(u)riness, *is.* lezzet, nefaset, iştah açıcılık.

savo(u)ry, *sf.&is.* **-vo(u)rier, -vo(u)riest** **1.** lezzetli, leziz, nefis, **2.** baharatlı, keskin, iştah açıcı, **3.** hoş kokulu, rayihalı, **4.** cazip, hoş, çekici, **5.** *Brit.* yemeğin başında veya sonunda yenen baharatlı sıcak yemek, **6.** *bot.* baharat olarak kullanılan kekiğe benzer bir ot *(Satureia).*

savoy, *is.* kıvırcık lâhana.

Savoyard, *is.* **1.** Savoylu, **2.** Savoy (Fransız) lehçesi, **3.** Gilbert and Sullivan operalarının oyuncusu veya meraklısı.

savvy, *is.&f.* **-vied, -vying** *argo* **1.** bilme (k), anlama(k), kavrama(k), idrak (etmek). **I never want to see you again! Savvy?** : Bir daha yüzünü görmek istemiyorum! Anladın mı? **2.** anlayış, kavrayış, zekâ, idrak, muhakeme, bilinç, şuur. ***e.a.-1. know, understand, 2. understanding, intelligence, sense.***

saw[1], *is.* **1.** testere, bıçkı, hızar. **~ pit**: bıçkı hendeği. **circular ~** : yuvarlak testere. **crosscut ~** : enine kesen bıçkı. **fret- ~** : kıl testeresi. **keyhole ~** : fare kuyruğu testeresi, **2.** testere/bıçkı makinesi, **3.** özdeyiş, darbımesel, atasözü. ***e.a.- 3. maxim, proverb.***

saw[2], *f.* **sawed, sawed/sawn, sawing** **1.** testere ile kesmek/biçmek/doğramak. *He ~ed the logs into little pieces.* **~ off** : testere ile kesip ayırmak. **~ up wood** : odunu testere ile parça parça kesmek, **2.** (testere gibi) kesmek/biçmek/doğramak, **3.** bıçkı ile biçer gibi hareketler yapmak. *to ~ the air with one's hand.* **~ a horse's mouth** : atın gemini sağa sola çekmek, **4.** testere kullanmak, **5.** kesilmek, biçilmek. *Soft woods ~ easily.* **6.** *bk.:* **see** *(geç.z.).*

sawbones, *is., ç.* **-bones, -boneses** *argo* cerrah, operatör. ***e.a.- surgeon.***

sawbuck, *is.* **1.** *bk.:* **sawhorse**, **2.** *argo* on dolarlık banknot.

sawdust, *is.* üğüntü, bıçkı tozu, testere talaşı.

sawed-off, *sf.* **1.** ucu kesik (tüfek, süpürge vb.), **2.** *argo* bodur, kısa boylu.

sawfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* testere balığı *(Pristis pectinatus).*

sawfly, *is., ç.* **-flies** *zool.* testere sineği *(Tenthre-dinidae).* Dişisi testere şeklindeki yumurtlama organı ile bitkileri delip yumurtasını bırakır.

saw grass, *is. bot.* testere otu *(Cladium).* Yaprakları testere gibidir.

sawhorse, *is.* bıçkı tezgâhı. ***e.a.*** *- sawbuck.*

sawing, *sf.* gıcırtılı, cırlak. *a ~ sound/voice.*

sawmill, *is.* bıçkıhane, kereste fabrikası.

sawn, *f. bk.:* **saw**^{2} *(sf.f.).*

saw palmetto, *is.* testere yapraklı hurma ağacı *(Serenoa repens, Paurotis Wrightii).*

sawtooth, *sf.&is., ç.* **-teeth** testere dişi (biçiminde) *a ~ monutain.*

sawtoothed, *sf.* testere dişli. ***e.a.*** *- serrate.*

sawyer, *is.* **1.** bıçkıcı, **2.** *zool.* boynuzlu böcek *(Monochamus).* Sürfeleri kozalaklı ağaçları oyarak yerleşen bir böcek.

sax, *is.* **1.** *kıs.* saksofon, **2.** çatı arduvazı kenarlarını düzeltme aleti.

saxatile, *sf.* kayacıl, kayalarda yetişen.

saxe, *is.* **~ blue** : açık mavi.

saxhorn, *is.* sakshorn, borulu nefesli bir çalgı.

saxifragaceous, *sf. bot.* taşkıran *(Saxifragaceae)* familyasından (bitki).

saxifrage, *is.* taşkıran çiçeği *(Saxifraga).* Kayalar/taşlar arasında yetişir.

Saxon, *sf.&is.* **1.**Sakson+, İngiliz+, **2.** Anglosakson (ırkından bir kimse), **3.** Sakson dili, **4. ~ian** *d.d.* Saksonyalı, **5. ~ism**: Anglosakson kaynaklı kelime/deyim.

saxony, *is.* **1.** ince yün (kumaş), **2.** *b.h.* Saksonya.

saxophone, *is.* saksofon. **saxophonic**: saksofonla çalınan, saksofon+. **saxophonist**: saksofoncu.

saxtuba, *is.* sakstuba, büyük sakshorn.

say^1, *f.* **said, saying 1.** demek, söylemek. **What did you ~?** Ne dedin? **Don't believe anything he says** : Söylediklerine inanma. **to ~ about/of** : bir şeye dair söylemek. **to ~ again** : tekrarlamak, tekrar söylemek. **to ~ against** : aleyhinde söylemek. **to ~ goodbye to** : ilgisini kesmek. **to ~ nay** : reddetmek. **to ~ over and over again** : tekrar tekrar söylemek. **to ~ right** : doğru söylemek, **2.** sözle ifade etmek/anlatmak, konuşmak, beyan etmek, **3.** ezbere söylemek/okumak. **to ~ one's prayers** : dua okumak, **4.** iddia etmek, **5. I dare say** : belki, diyebilirim ki. **6. I say** *Brit.- k.d.* Sahi mi? Öyle mi? Ya! Deme Allahaşkına, deme yahu! **"My son is ill today." "I say! I'm sorry to hear that":** "Oğlum bugün hasta." "Öyle mi? Buna üzüldüm. Geçmiş olsun!" (b) bak(ın), dinle(yin) (dikkati çekmek için söze başlarken kullanılır). **I say, I've just had a wonderful idea** : Bakın, aklıma fevkalâde bir fikir geldi. **7. it goes without saying**: elbette, besbelli, aşikâr olarak, apaçık görülüyor ki, söylemeye hacet yok ki. *It goes without saying that our plans depend on the weather.* **8. I should say not**: Zannetmem. **9. it is said = they say**: rivayete/söylenildiğine göre, **10. I wouldn't say no** *Brit.* Evet, lütfen, zahmet olmazsa.*"Have another drink." "Well, I wouldn't say no."* **11. not to have a good word to say for** : hiçbir şeyden hoşnut olmamak, daima aleyhinde bulunmak, her şeyi tenkit etmek, **12. not to say** : hattâ, belki de, hem de. **He was impolite, not to say rude** : Nezaketsiz, hattâ kaba davrandı. **13. say for oneself/something** : mazeret beyan etmek, savunmak. **You're late again! What have you got to say for yourself?** Yine geç kaldın! Ne mazeret beyan edeceksin bakalım? **A bad idea with very little to be said for it** : Pek savunulur tarafı olmayan fena bir fikir. **14. say one's say** : söyleyeceğini söylemek, **15. say no more** : anlaşıldı, gerisi malûm, fazla söze gerek yok. *"I saw him leaving her flat at 6.30 in the morning." "Say no more!"* **16. to say nothing of**: ... şöyle dursun, ... bir tarafa, ...-de üste/caba. **He knows no English, to say nothing of French** : Fransızca şöyle dursun, İngilizce bile bilmiyor. **17. say to oneself** : düşünmek, kendi kendine söylenmek. *I woke up early and said to myself: "Shall I get up?"* **18. say uncle** : teslim olmak, **19. say what you like** : ne dersen de, istesen de istemesen de, **20. so to say** : deyim yerinde ise, tabir caizse, **21. that is to say** : yani, demek ki. *The Romans left Britain in 410 AD- that is to say, England was a Roman dependency for nearly 500 years.* **22. There is no saying what will happen** : Ne olacağını kimse bilmez. **23. they say**: diyorlar (ki), **24. though I say it who shouldn't** : bunu söylemek bana düşmez ama... haddim olmayarak söyleyeyim ki, **25. to say nothing of:** ... şöyle dursun, ... bir yana. **Pe-**

ople badly hurt, to say nothing of damage to the building : Binadaki tahribat bir yana, içindekiler feci şekilde yaralandılar. **26. What do you say**? Olur mu? Anlaştık mı? Ne buyurulur? Tamam mı? Mutabık mıyız? *What do you say to going into business together? Let's go into business together. What do you say?* **27. When all is said and done** : en sonunda, sonuç olarak, **28. you don't say (so)**: Deme Yahu! Amma yaptın ha! Acayip! **29. you said it** : haklısın, hakkın var, iyi ki dedin. **"Let's go home." "You said it! I'm tired."** "Eve gidelim." "Haklısın. Zaten yorgunum." ***e.a.-1.*** *remark, affirm, pronounce,* ***2.*** *speak, state, declare,* ***4.*** *hold, allege.*

say[2], *zf.* **1.** tahminen, takriben, aşağı yukarı. **Come in, say, an hour** : Bir saate kadar gel (Tahminen bir saat sonra gel). **2.** örneğin, meselâ. **Give me a few, say, ten** : Birkaç tane, meselâ on tane ver. **3.** diyelim ki, faraza, farz edelim ki. **Well, say it were true, what then?** Peki, ya doğru ise? (Peki, diyelim ki doğru, o zaman ne olacak?). ***e.a.-1.*** *approximately,* ***2.*** *for example.*

say[3], *is., ç.* **says 1.** söz, lâf, diyecek/söylenecek şey, **2.** söz hakkı, oy, mütalaa. **I have no say in the matter** : Bu konuda bir mütalaam yoktur. **3. have one's say**: fikrini/mütalaasını söylemek, fikrini savunmak. **to have one's say in choosing the candidate** : aday seçiminde mütalaasını söylemek. **What do you have to say for yourself?** Söyleyeceğinizi söyleyin. Kendinizi savunun. **4.** söz/konuşma sırası, **5. have the say** : yetkili olmak, son sözü söylemek, karar vermek. *She had no say in the choice of a husband; her parents had all the say.*

say[4], *ünl.* Hey! Bak hele! Dur hele! (hayret, akla gelen anî bir fikir vb. ifade eder). **Say, haven't I seen you before somewhere?** Dur hele, seni galiba daha evvel bir yerde gördüm.

sayable, *sf.* söylenebilir, denilebilir, ifade edilebilir.

sayer, *is.* söyleyen, diyen, ifade eden.

saying, *is.* **1.** söz, atasözü, darbımesel, deyim, deyiş. **as the ~ goes**: denildiği gibi, meşhur sözdür, meşhur deyimle. **As the ~ goes : There's no smoke without fire** : Meşhur sözdür: Ateş olmayan yerden duman çıkmaz. **2. go without ~** : apaçık/aşikâr olmak, izaha hacet bırakmamak. **It goes without ~ that** : aşikâr olarak, izaha hacet yoktur ki. **3. there is no ~**: bilinmez, kimse bilemez/söyleyemez. **There is no ~ what will happen** : Ne olacağını kimse bilemez. ***e.a.- 1.*** *maxim, proverb, apothegm, adage, aphorism.*

sayonara, *is.&ünl. Jap.* elveda, Allaha ısmarladık. ***e.a.-*** *farewell, good-by.*

says, *f. bk.:* **say** (şimdiki zaman, üçüncü şahıs).

say-so, *is., ç.* **say-sos 1.** şahsî kanaat, keyfî karar, hüküm, **2.** son söz, kesin yetki/nüfuz/salâhiyet. **He no longer has any ~ in the matter** : Bu konuda onun artık (kesin) yetkisi yoktur.

sayyid, *is.* seyit, Hz. Muhammed'in torunu Hüseyin soyundan gelen. **said, sayid** *ş.d.y.*

Sazerac, *is.* burbonlu bir kokteyl.

Sb, *kim.* Antimuan (simge).

S.B. = **1.** Bachelor of Science, **2.** South Britain.

Sc, *kim.* scandium (simge).

Sc. = **1.** Scotch, **2.** Scotland, **3.** Scots, **4.** Scottish.

sc. = **1.** scale, **2.** scene, **3.** science, **4.** scientific, **5.** namely , **6.** screw, **7.** scruple, **8.** sculpist.

S.C. = **1.** Sanitary Corps, **2.** Security Council (of the U.N.), **3.** Signal Corps, **4.** South Carolina, **5.** Supreme Court.

scab, *is.&f.* **scabbed, scabbed 1.** (yara) kabuk(lanmak), kabuk (tutmak). **~ over**: üstü kabuk tutmak, **2.** *vet.* koyun uyuzu, **3.** bitki yapraklarına musallat olan bir hastalık, **4.** greve katılmayan veya grev yapanın yerine çalışan işçi, **5.** greve katılmamak veya grev yapanın yerine çalışmak, **6.** *argo* habis herif.

scabbard, *is.&f.* **1.** kılıç kını, **2.** kılıcı kınına sokmak. ***e.a.-1.*** *sheath,* ***2.*** *sheathe.*

scabbed, *sf.* **1.** kabuklu, kabuk bağlamış, **2.** *esk.* habis, menfur, adî, alçak, **3. ~ness**: kabukluluk, kabuk bağlama. ***e.a.-2.*** *mean, petty.*

scabble, *gl.f.* **-bled, -bling** taşı kaba saba yontmak, kabaca şekil vermek.

scablike, *sf.* kabuk gibi, kabuğa benzer.

scabby, *sf.* **-bier, -biest 1.** kabuklu, kabuk bağlamış, kabuklardan oluşan. *a ~skin.* **2.** uyuz. *a ~ animal.* **3.** adî, alçak(ça), menfur, habis. *a ~ trick.* **4. scabiness** : kabukluluk, uyuzluk. ***e.a.-*** ***3.*** *mean, contemptible.*

scabies, *is. patol.* uyuz (hastalığı). **scabietic** : uyuz(lu).

scabious, *sf.&is.* **1.** uyuz(lu), kaşıntılı, **2.** uyuz hastalığı ile ilgili, **3.** *bot.* **scabiosa** *d.d.* uyuz otu *(Scabiosa arvensis, S. atropurpurea)*, mor, pembe, beyaz çiçekler açar.

scabrous, *sf.* **1.** pürüzlü, pütürlü, kabuk bağlamış, pul pul. *a~leaf. yellowed~skin.* **2.** çapraşık, güçlüklerle dolu, zor, çetrefil. *a ~ problem.* **3.** açık saçık, müstehcen, edepsiz. *a ~ book.* **4. ~ly** : (a) pürüzlü bir şekilde, pütür pütür, pul pul, (b) çapraşıkca, güçlüklerle dolu olarak, zor/çetrefil bir şekilde, (c) açık saçık/müstehcen bir şekilde, edepsizce, **5. ~ness** : (a) pürüzlülük, kabuk bağlama, pul pul olma; (b) çapraşıklık, güçlük, zorluk, çetrefillik, (c) açık saçıklık, müstehcenlik, edepsizlik. ***e.a.-3. indecent, obscene.***

scad[1], *is., ç.* **scad, scads** *zool.* istavrit balığı *(trachurus trachurus).* ***e.a.- saurel, horse mackerel.***

scad[2], *is. argo gen.* **scads** : çok büyük miktar, sayısız, sonsuz.

scaffold, *is.&f.* **1.** yapı iskelesi (kurmak), **2.** darağacı plâtformu. **go/mount the ~** : darağacına gitmek, **3.** sahne, sergi/gösteri plâtformu (üzerine yerleştirmek), **4. ~ing** : iskele/yapı iskeleti (kurma), iskele malzemesi.

scag = skag, *is. ABD- argo* eroin. ***e.a.- heroin.***

scalable, *sf.* **1.** pulları kazınabilir/çıkarılabilir, **2.** tırmanılabilir, çıkılabilir, **3.** artırılıp indirilebilir.

scalade, *sf. esk. bk.:* **escalade.**

scalage, *is.* **1.** fire, çekme payı, **2.** bir kütükten çıkacak tahmini tahta sayısı.

scalar, *sf.&is., mat.&fiz.* sayıl, skaler, yönsüz, yalnız bir sayı ile tamamen beliren (çokluk). **a ~ quantity/variable** : sayıl çokluk/değişken. **~ field** : sayıl oyut. **~ matrix**: sayıl dizey. **~ multiplication** : sayılla çarpma, katlama. **~ product =dot product = inner product** : sayıl çarpım. *bk.:* **vector product.**

scalare, *is. zool.* çizgili akvaryum balığı *(Pterophyllum scalare, P. altum, P. eimkei).*

scalariform, *is. biy.* merdivenimsi, merdiven biçiminde.

scalawag, *is.* **1.** *k.d.* alçak, habis, rezil, ciğeri beş para etmez kimse, **2.** yaramaz, haylaz, **3.** *ABD* kuruluş yıllarında güneyli Cumhuriyetçi (demokratlarca hakaret için kullanılırdı), **4. ~ gery** : alçaklık, habislik, rezillik, yaramazlık, haylazlık, **5. ~gy** : alçak, habis, rezil, ciğeri beş para etmez, yaramaz, haylaz.

scald[1], *is.&f.* **1.** haşlama(k), haşlanma(k), **2.** kaynar su veya buhardan geçirme(k), **3.** kaynama noktasına kadar ısıtma(k). *to ~ milk.* **4.** kaynar su ile haşlanmaktan oluşan yara/yanık, **5.** güneş vb. yanığı, **6.** bitki ve meyvelerde elverişsiz çevre koşullarından veya mantarlardan ileri gelen ağarma/renk değişmesi.

scald[2], *is.* **1.** *bk.:* **skald, 2.** *esk. bk.:* **scab.**

scald[3], *sf. bk.:* **scabby.**

scale[1], *is.* **1.** balık pulu, **2.** bağa, balık vb. puluna benzer kabuk. **~ armor** : pullu zırh, **3.** deriden ayrılan pul, **4.** *bot.* (a) **bud scale** *d.d.* tomurcuk kabuğu, kapçık, (b) bürgü, **5.** *bk.:* **scale insect, 6.** kabuk, **7.** *gen.* **~s**: terazi, **8.** terazi gözü, kefe. **(pair of) scales** : bakkal terazisi, **9. Scales** *astr.* Terazi burcu, **10. tip the scale(s) at** : ağırlığında olmak, ... gelmek. **He tips the ~s at 75 kg** : 75 kg geliyor (ağırlığındadır). **11. tip/turn the scale(s) for/against s.o.** : durumu birinin lehine/aleyhine çevirmek, kefeyi bir tarafa ağdırmak. *The American declaration of war in 1917 tipped the scales against Germany.* **12.** derece, kademe, basamak. **tax ~s** : vergi basamakları. **Centigrade/Fahrenheit ~** : Santigrad/Fahrenhayt derecesi. **~ of wages/salaries** : barem, **13.** (haritada) ölçek, mikyas. **to ~** : ölçekli, ölçeğe göre. **carefully drawn to ~** : ölçeğe göre dikkatle çizilmiş. **out of ~** : ölçeksiz, **14.** (öneme, rütbeye vb. göre) derecelendirme, kademelere ayırma. *the social ~* . **15.** (ölçekli) cetvel, **16.** ölçü, çap: bir eylemin/girişimin büyüklük derecesi. **large/small ~** : büyük/küçük çaplı. **on a large ~** : geniş çapta. **large ~ economical measures** : geniş çapta/ ölçüde ekonomik tedbirler, **17.** *mat.* basamak. **the decimal ~** : ondalık basamak, **18.** *müz.* ıskala, gam. **diatonic ~** : diyatonik ıskala, **19.** *eğt.* bilgi/kabiliyet derecesini ölçme testi, **20.** *kim.* kabuk : bir metalin yenimi sırasında yüzeyinde oluşan kalın, görünebilen katman.

scale[2], *f.* **scaled, scaling 1.** (balık vb. nin) pullarını kazımak, **2.** pul pul olmak/ayrılmak/ayırmak, **3.** pul pul kabuk bağlamak, **4.** pullarını/kabuğunu dökmek, **5.** (kazan, boru vb.) kireçlenmek, iç yüzeyi kireç bağlamak, **6.** tırmanmak, (merdivene vb.) çıkmak, **7.** ölçeğe göre yapmak, **8. ~ down** : (belirli bir ölçekle) küçültmek, **9.** ölçekli cetvelle ölçmek, ölçü ile resmetmek, **10.** (kütükleri) ölçmek, çıkacak keresteyi hesaplamak, **11.** kademe kademe ilerlemek, **12.** (terazi ile) tart(ıl)mak. ***e.a.- 5. climb.***

scaleboard, *is.* **1.** ince tahta, kontrplâk, mukavva, **2.** *basım* satırları hizaya koyma cetveli.

scale insect, *is. zool.* kabuklu bit, koşnil *(Coccoidea):* bitkilerin özünü emen çok küçük böcekler.

scalelike, *sf.* pul/kabuk gibi.

scale moss, *is.* kabuklu yosun.

scalene/scalenous , *sf. geom.* **1.** eğik eksenli (koni vb.), **2.** eşkenar olmayan (üçgen). **3.** *anat.* omursal: kürek kemikleri ile üst omurları birbirine bağlayan. **~ muscle = scalenus** : omur kası, omursal kas.

scaler, *is.* **1.** (duvara/dağa) tırmanan, (kale duvarına) tırmanıp hücum eden, **2.** ölçekleyen, ölçeğe göre kaydeden, **3.** (balık vb. nin) pullarını kazıyıp çıkaran, **4.** kazan taşını temizleyen, **5.** kantarcı.

scaling ladder, *is.* hücum merdiveni, yüksek duvarlara tırmanma merdiveni.

scall, *is.* (deri üzerinde oluşan) kepek. **dry ~** : uyuz. **moist ~** : egzema.

scallawag, *bk.:* **scalawag.**

scallion, *is.* **1.** başsız soğan. **2.** cücük, taze soğanın başı, **3.** pırasa. ***e.a.- 2. shallot, 3. leek.***

scallop/scollop, *is.&f.* **1.** *zool.* tarak *(Pecten irradians),* **2.** deniz tarağının yenen eti, **3.** tarak kabuğu, **4.** tarak kabuğu şeklinde tabak, **5.** dövülerek inceltilmiş et dilimi, **6.** tarak kabuğu şeklinde kumaş deseni, oya, **7.** tarak kabuğu şeklinde kesmek/yapmak, **8.** yemeğin üstüne ekmek ufağı serpip sos katarak fırında pişirmek. ***e.a.- 8. escallop.***

scallywag/~ gery/~ gy, *bk.:* **scalawag/~ gery/~ gy.**

scaloppine = scallopini, *is.* İtalyan usulü şaraplı sosla hazırlanmış ince dilimli dana eti.

scalp[1], *is.* **1.** kafatasını kaplayan deri, **2.** başın saçlı derisi. **~ lock** : tepe kâkülü, Kızılderililerin düşmanlarına meydan okumak için saçlarını kesip tepede bıraktıkları kâkül, **3.** zafer alâmeti, **4.** Kızılderililerin öldürdükleri düşman başından kesip zafer alâmeti olarak sakladıkları saçlı deri, **5.** karaborsada sağlanan ufak kâr.

scalp[2], *f.* **1.** başın derisini yüzmek, **2.** *k.d.* çabuk kâr amacı ile mal alıp satmak, **3.** *k.d.* sinema/tiyatro biletlerini karaborsada satmak, **4.** *k.d.* tamamen yenmek.

scalpel, *is.&f.* **scalpel(l)ed, scalpel(l)ing.** teşrih bıçağı, ufak ve düz cerrah bıçağı (ile kesmek).

scaly, *sf.* **scalier, scaliest 1.** pul pul, pullu, pullarla kaplı, **2.** pulsu, kabuksu, pula/kabuğa benzer, **3.** kabukları pul pul soyulan, **4.** *argo* adî, alçak, rezil, **5. ~ anteater** *bk.:* **pangolin, 6. scaliness**: pul pul olma, pulsuluk.

scam, *is. argo* hile, düzen, dolap, dalavere, yolsuz ve tez kazanç sağlama düzeni.

scammony, *is., ç.* **-nies 1.** *bot.* mahmude otu, bingöz otu *(Convolvulus Scammonia),* **2.** mahmude kökü veya müshil olarak kullanılan zamkı, **3. scammoniate**: mahmude kökünden/zamkından yapılmış.

scamp, *is.&f.* **1.** haylaz, yaramaz, çapkın, **2.** (bir işi) yarım yamalak/baştan savma yapmak, **3. ~ing** : (a) işi baştan savma, yarım yamalak yapma, (b) göze girme amacıyla anlaşmaya aykırı olarak arkadaşlarından daha iyi iş çıkarma, (c) el altından rakip kurumların iyi elemanlarını ayartıp işe alma, **4. ~ingly** : baştan savma suretiyle, **5. ~ish(ly)** : haylaz(ca), yaramaz(ca), çapkın(ca). *a ~ conduct.* **6. ~ishness** : haylazlık, yaramazlık, çapkınlık. ***e.a.-1. rascal, rogue.***

scamper, *is.&f.* seğirtme(k), koşuşma(k), kaçma(k), acele gitme(k), çocuk gibi neşeyle koşma(k).

scampi, *is.* yağda kızartılmış sarımsaklı karides.

scan, *is.&f.* **scanned, scanning 1.** inceleme(k), inceden inceye araştırma(k)/tetkik etme (k), **2.** alelâcele gözden geçirme(k), süzme(k), **3.** *şiir* (a) veznini sayma(k), vezin tahlili yapma (k), takti etmek, (b) vezne/şiirin kurallarına uyma(k), **4.** *Radar/TV* taramak, **5. ~nable** : incele-

nebilir, araştırılabilir, taranabilir, gözden geçirilebilir, **6. ~ner** : şiirin veznini sayan, *Radar/TV* tarayıcı. ***e.a.- 1. examine, scrutinize, 2. skim.***

scandal[1], *is.* **1.** utanca, rezalet, skandal. *We can't afford another ~ in the government.* **2.** iftira, kovculuk, dedikodu. *I wish you'd stop repeating ~ about your neighbors.* **3.** rezil/kepaze kimse, utandırıcı eylem, **4. ~ sheet** : dedikodu gazetesi. ***e.a.-1. dishonor, shame, ignominy, discredit, 2. slander, calumny, aspersion, gossip.***

scandal[2], *gl.f.* **-dal(l)ed, -dal(l)ing 1.** *esk.* iftira/dedikodu yayarak bir kimseyi rezil etmek/haysiyetini kırmak, **2.** *esk. bk.:* **disgrace, scandalize.** ***e.a.- 1. defame.***

scandalise/scandalisation/scandaliser, *Brit.bk.:* **scandalize/scandalization/scandali-ze.**

scandalize, *gl.f.* **-ized, -izing** rezalet çıkarmak, (uygunsuz söz ve eylemle) utandırıp nefret ve infial uyandırmak, rezil/kepaze etmek. **scandalization**: rezalet çıkarma, skandala sebep olma, elâleme rezil/kepaze etme. **scandalizer** : rezalet/skandal çıkaran, elâleme rezil/kepaze eden.

scandalmonger, *is.* dedikoducu, skandalları bulup etrafa yayan kimse.

scandalous, *sf.* **1.** rezil, kepaze, skandala sebep olan. *~ behavior in public.* **2.** iftiralı, iftira/dedikodu dolu, haysiyet kırıcı, küçük düşürücü (söz/yazı), **3. ~ly** : rezilcesine, kepazece, iftira ile, haysiyet kıracak şekilde, **4. ~ness** : rezillik, kepazelik, haysiyet kırıcılık. ***e.a.-1. disgraceful, shameful, improper, shocking, 2. defamatory, libelous.***

scandent, *sf.* tırmanıcı (bitki).

scandia, *is. kim.* skandiya, skandiyum oksit: Sc_2O_3.

scandic, *sf. kim.* skandiyum+, skandiyumlu. **~ oxide** : skandiyum oksit.

Scandinavia, *is.* **1.** İskandinavya, **2. ~n Peninsula** *d.d.* İskandinav Yarımadası, **3. ~n** : İskandinavyalı, İskandinavya dilleri.

scandium, *is. kim.* skandiyum, üç valanslı nadir maden. Simge: **Sc**, atom ağ. 44.956, atom nu. 21, özgül ağ. 3.0.

scansion, *is. şiir* vezin incelemesi/tahlili, vezin bulma.

scansorial, *sf. zool.* tırmanıcı, tırmanabilen (kuş, kertenkele vb.).

scant[1], *sf.* **1.** kıt, az, **2.** yetersiz, kifayetsiz. **paid ~ attention to what was said** : Söylenene pek dikkat etmedi. **3.** kıtı kıtına, ucu ucuna, ancak. **a~ teaspoonful** : kıtı kıtına bir çay kaşığı dolusu. **a ~ half hour** : ancak yarım saat, **4. ~ of**: kıtlık, yetersizlik, darlık. **~ of breath** : nefes darlığı, **5. ~ly** : yetersizce, kıtı kıtına, pek kıt bir şekilde, **6. ~ness** : kıtlık, azlık, yetersizlik, kifayetsizlik. ***e.a.-1, 2. meager, bare, mere, short, lacking, wanting, deficient. k.a.-1, 2. profuse, plentiful.***

scant[2], *zf. k.d.* kıtı kıtına, yetersizce, pek kıt bir şekilde. ***e.a.- scarcely, barely, hardly, scantly.***

scant[3], *gl.f.* **1.** kısmak, kısıtlamak, azaltmak, **2.** tahdit etmek, sınırlamak, kayıt/şart altına almak, **3.** çok az ilgi göstermek, ihmal etmek. **a subject ~ed in most schoolbooks** : birçok okul kitabında ihmal edilen bir konu. ***e.a.-1. diminish, lessen, reduce, decrease, curtail, 2. limit, stint, restrict, skimp, scrimp, 3. slight, neglect.***

scanties, *ç. is.* mini külot, bayan külotu.

scantling, *sf.* **1.** ince tahta, **2.** tahtanın eni ve kalınlığı, **3.** gemi yapımında kullanılan kerestenin boyutları, **4.** az/cüz'î miktar.

scanty, *sf.* **scantier, scantiest 1.** kıt, az, yetersiz, kifayetsiz, dar. **a ~ supply of food** : yetersiz zahire. **Subjects on which he had the scantiest knowledge** : En az bildiği konu. **2.** kısıtlı, sınırlı, mahdut, **3. scantily** : yetersizce, kıtı kıtına, pek kıt bir şekilde, **4. scantiness** : kıtlık, azlık, yetersizlik, kifayetsizlik. ***e.a.- 1. meager, sparse, insufficient, 2. restricted, limited.***

scape[1], is. bot. yapraksız çiçek sapı, **2.** *zool.* (a) tüy sapı, (b) duyarga, **3.** *mim.* sütun gövdesi, sütunun tabana bitişik kısmı.

scape[2], *f.* **scaped, scaping** *esk.bk.:* **escape.**

scapegoat, *is.* **1.** şamar oğlanı, başkalarının cezasını/günahını/sorumluluğunu yüklenen kimse, herkesin her hususta kabahati üzerine attığı kimse, **2.** eski Musevîlerin günahları yükletilerek çöle salıverilen keçi, **3. ~ ing = ~ ism**: suçu/kabahati/sorumluluğu başkasının üzerine atma.

scapegrace, *is.* haylaz, yaramaz, afacan, ele avuca sığmaz, ıslah olmaz kimse. ***e.a.- scamp, rogue, rascal.***

scaph-/scapho-, *ön ek* "kayık, sandal, gemi" anlamı katar.

scaphoid, *sf.&is.* **1.** kayık/sandal şeklinde, **2.** *anat. bk.:* **navicular**[2] .

scaphopod(ous), *sf. zool.* sandalımsı yumuşakçalar sınıfından.

scapolite, *is.* skapolit: Al-Ca-Na silikatlarından oluşan cevher.

scapose, *sf.* (yapraksız) saplı/saplardan oluşan/sapa benzeyen.

s. caps. = small capitals: küçük majüskül harfler.

scapula, *is., ç.* **-lae/-las** *anat.* kürek kemiği. **shoulder blade** *d.d.*

scapular, *sf.&is.* **1.** omuz+, kürek kemiği+, **2.** keşiş gömleği (kolsuz), **3.** bazı tarikat mensuplarının giydiği uzun hamail, **4. ~s**: kuşların omuz tüyü.

scapulary, *sf.* omuz+, kürek kemiği+.

scar, *is.&f.* **scarred, scarring 1.** yara izi (bırakmak), **2.** geçmişten kalan kötü iz. *A country showing the ~s of recent war.* **3.** *bot.* yaprağın daldan koptuğu yerde kalan iz, **4.** *Brit.* yalçın kaya, dik yamaç, uçurum, **5.** deniz kıyısında çıplak kaya, **6. ~ over**: kabuk bağlamak.

scarab, *is.* **1.** (eski Mısırlıların kutsal saydığı) bok böceği *(Scarabaeus sacer),* **2. scarabaeus** *d.d.* bok böceği şeklinde uğurlu sayılan mücevher.

scarabaeid = scarabaean, *sf.&is.* bok böceği familyasından (herhangi bir böcek).

scarabaeoid, *is.&sf.* **1.** bok böceği şeklinde taklit/sahte mücevher, **2. scaraboid** *d.d.* bok böceğine benzer, bok böceği gibi.

scarabaeus, *is., ç.* **-baeuses, -baei** *bk.:* **scarab** (2).

Scaramouch(e), *is.* (eski İtalyan komedisinde) kendini öven korkak soytarı.

scarce, *sf.&zf.* **scarcer, scarcest 1.** nadir, seyrek, az bulunur. *Good fruit is ~ just now, and costs a lot.* **2.** kıt, eksik, noksan, yetersiz, **3.** nadiren, pek seyrek, **4.** güçbelâ, zoraki. *I could ~ beleive my eyes.* **5. make oneself ~** *k.d.* tüymek, sıvışmak, birdenbire/habersiz gidivermek, ortadan kaybolmak, uzaklaşmak, uzak durmak, göze görünmemek. ***e.a.- 1.*** *rare, uncommon, infrequent, scanty, sparse, 2. insufficient, deficient.* ***k.a.- 1.*** *abundant, plentiful, numerous, common.*

scarcely, *zf.* **1.** ancak, güçlükle, zorlukla, güç belâ, pek. **I can ~ see** : Ancak/güçlükle görebiliyorum. **You could ~ have found a better person for the job than Miss S** : Bu iş için Miss S'den daha iyi birini pek bulamazdınız. **I ~ know what to do** : Ne yapacağımı pek bilemiyorum (şaşırıp kaldım). **2.** hemen hemen, hemen hiç, bile. **He spoke ~ a word of English** : İngilizce bir kelime bile konuşamıyordu (=Hemen hemen hiç İngilizce bilmiyordu). **He can ~ walk**: Hemen hiç yürüyemiyor. **I ~ know him** : Onu hemen hiç tanımıyorum. **~ any** : yok denecek kadar. **~ ever** : hemen hiçbir zaman. **3.** henüz. **~ had he arrived when he had to leave again** : Gelir gelmez (=henüz gelmişti ki) tekrar gitmek zorunda kaldı. **He is ~ two years old** : İki yaşında ya var ya yok. **4.** elbette değil, hiç de değil, kat'iyen değil. **This is ~ the time for arguments!** Hiç de münakaşa edilecek zaman değil! **That is ~ true** : Elbette doğru değil. **He can ~ have said so** : Kat'iyen böyle söylemiş olamaz. ***e.a.-1, 2.*** *barely, hardly,* ***3.*** *only just,* ***4.*** *by no means, not at all, not in the least, on no account, definitely not, certainly not.*

scarcity, *is., ç.* **-ties 1.** kıtlık, azlık, yetersizlik. *The ~of supplies was alleviated when new shipments arrived.* **2.** nedret, nadirlik, az bulunurluk. *Uranium is an expensive metal because of its ~ .* ***e.a.- 1.*** *dearth, insufficiency, shortage, deficiency, scantiness, stint,* ***2.*** *rarity, rareness, scarceness, sparsity, sparseness, fewness.*

scare[1], *f.* **scared, scaring 1.** kork(ut)mak, ürk(üt)mek. **The thunder and lightning ~d the child** : Şimşek ve gök gürültüsü çocuğu korkuttu. **That horse ~s easily** : O at çabuk ürker. **Don't ~ the horse** : Atı ürkütme. **2. ~ away/off** : korkutup kaçırmak. *He got a gun and ~d off the thief.* **3. be ~d to death/stiff/out of one's witts** : ödü patlamak, **4. ~ up** *k.d.* güçlükle yapmak/meydana getirmek. *She ~d up a meal from the bits of food in the kitchen.* ***e.a.-1.*** *startle, frighten, intimidate, terrify, horrify.*

scare[2], *is.* **1.** (anî/sebepsiz) korku, endişe, ürkme, ürkeklik, **2. give s.o. a ~** : birini ansızın ürkütmek/korkutmak. **The smell of gas gave me a ~** : Gaz kokusu beni korkuttu. **3. raise a ~** :

ortalığı telâşa vermek, telâş/korku uyandırmak. *e.a.-1. fright, alarm, terror, panic, shock, shiver.*

scarecrow, *is.* **1.** bostan korkuluğu, **2.** korkuluk, ürkütücü fakat tehlikesiz şey, **3.** hırpanî kılıklı kimse.

scared, *sf.* korkmuş, ürkmüş, paniğe kapılmış, endişeli.

scaredy-cat, *is. k.d.* ödlek, korkak, tabansız, çabuk korkan kimse.

scarehead, *is. ABD* çok iri harfli başlık, heyecan verici haber başlığı. *bk.:* **screamer** (3).

scaremonger, *is.* telâşçı, velveleci, korkulu söylentiler yayan kimse. **~ing**: korkulu söylentiler yayma.

scarer, *is.* korkutan, ürküten (kimse/şey).

scarf[1], *is., ç.* **scarfs**, *veya* **1.** *için Brit.* **scarves 1.** boyun atkısı, eşarp, enli ve uzun omuz atkısı, kaşkol, enli boyunbağı, **2.** (marangozluk) göğüslü bindirme, aşoz, geçme ek yeri, oyuk yer, yuva. **~ joint** : geçme, geçmeli ek, **3.** balina derisinden kesilen şerit.

scarf[2], *gl.f.* **1.** boyun atkısı koymak, eşarp örtmek, boyun bağı takmak, **2.** (marangozluk) geçme yapmak, geçme ile tutturmak, **3.** balina gövdesini uzunlamasına yarmak.

scar-faced, *sf.* yüzünde yara izi bulunan.

scarfpin, *is.* kravat iğnesi. ***e.a.- tiepin.***

scarfskin, *is.* üst deri, epiderm. ***e.a.- epidermis.***

scarification, *is.* **1.** tırmalama, deriyi tırmalayıp kanatma, yüzeyini kazıma/çizme, tarama, **2.** sıyrık, tırmık, tırnak izi, hafif yara. ***e.a.- 2. scratch.***

scarificator, *is.* (cerrahların) deriyi kazıma/çizme aleti.

scarify, *gl.f.* **-fied, fying 1.** tırmalamak, deriyi tırmalayıp kanatmak, yüzeyini kazımak/çizmek, **2.** şiddetli eleştiri ile rencide etmek, gücendirmek, **3.** (toprağı) kazımak, yumuşatmak, **4.** (filizlenmesini kolaylaştırmak için) tohumun sert kabuğunu çizmek, **5. scarifier** : tırmalayan, kazıyan, çizen.

scaringly, *zf.* korkutarak, ürküterek, korkunç bir şekilde, panik yaratırcasına.

scarious/scariose, *sf. bot.* ince ve kuru zarlı.

scarlatina, *is. patol.* kızıl. **scarlatinal/ scarlatinous:** kızıl+, kızıl hastalığına yakalanmış. ***e.a.- scarlet fever.***

scarlet, *is.&sf.* **1.** al (renk), açık parlak kırmızı, **2.** al renkli kumaş/elbise, **3.** al/kırmızı (renkli), **4.** iffetsiz, namussuz, orospu, **5. ~ fever** *bk.:* **scarlatina**, **6. ~ gross-beak** *zool.* alrenkli şakrak kuşu *(Carpo-dacus erythrinus).* İspinozgillerden ötücü bir kuş (Asya ormanlarında yaşar), **7. ~ hat** *bk.:* **red hat**, **8. ~ letter:** eskiden zina yapan bir kadının göğsünde taşımaya mecbur olduğu kızıl renkli A harfi, **9. ~ lychnis** : kızıl çiçek *(Lychnis chalcedonia),* **10. ~ pimpernel**: al farekulağı, **11. ~ runner**:kızıl fasulye*(Phaseolus coccineus),* G Amerika'da yetişir, al çiçekler açar, **12. ~ tanager** : al ispinoz *(Piranga olivacea),* üreme mevsiminde erkeğinin tüyleri kırmızı, kuyruk ve kanatları siyah olan bir kuş (Amerika'da bulunur), **13. ~ woman** : fahişe, orospu, zina yapan kadın.

scarp, *is.&f.* **1.** uçurum /bayır/dik yamaç (teşkil etmek), **2.** kale hendeğinin iç şevi.

scarper, *gs.f. Brit* (hesabı ödemeden) sıvışmak, tüymek.

scarph, *is.&f. bk.:* **scarf**[1](3), **scarf**[2](2).

scart, *is.&f. İsk. bk.:* **scratch, scrape.**

scarves, *ç. is. Brit. bk.:* **scarf**[1]'in çoğulu.

scary, *sf.* **scarier, scariest** *k.d.* **1.** korkunç, korkutucu, korku/dehşet veren, tüyler ürperten. *a ~ dark street. the scariest story I ever heard.* **2.** korkak, çekingen. *Don't be so ~ ; we're quite safe.* **scarey** *ş.d.y.* ***e.a.-1. frightening, 2. timid.***

scat, *f.* **scatted, scatting** *k.d.* tüymek, acele gitmek, savuşuvermek. **It's getting late; we'd better ~ !** Vakit gecikiyor, tüysek iyi olur. **scat!** (kediye) pist! **~ singing** : söz yerine manasız kelimelerle söylenen caz şarkısı.

scathe, *is.&f.* **scathed, scathing 1.** şiddetle tenkit etme(k), sözle hücum (etmek), **2.** incitme (k), zarar/ziyan (vermek), **3.** yakarak tahrip etme(k), **4.** kavurma(k), yüzünü yakma(k), **5.** zarar/ziyan/hasar/felâket(e sebep olmak), **6. ~less** : zararsız, **7. ~lessly** : zarar/ziyan vermeden. ***e.a.- 2. hurt, harm, injure.***

scathing, *sf.* **1.** sert, kırıcı, incitici, dokunaklı, iğneleyici (söz vb.). *a ~ rebuke. He has written a ~ letter to his friend.* **2.** zararlı, muzır, tahripkâr, yakıcı, dağlayıcı. *a ~ experien-*

ce. **3. ~ly**: sertçe, kırıcı/incitici/dokunaklı/iğneleyici bir şekilde. ***e.a.- 1. severe, blasting, 2. harmful, injurious, searing, scorching.***

scatologic(al), *sf.* **1.** dışkı bilimsel, **2.** dışkısal, **3.** dışkıya ilgi gösteren, pis/çirkin şeylerden hoşlanan.

scatologist, *is.* dışkı bilimi uzmanı.

scatology, *is.* **1.** ayıp/müstehcen/çirkin/pis /kaba sözler (özellikle bok vb. lâfları ile dolu), **2.** ayıp şeylerle/dışkı vb. ile uğraşma, **3.** dışkı bilimi: hekimlik, paleontoloji ve ruh sağlığı ile ilgili olarak dışkı tetkiki. **coprology** *d.d.*

scatter, *f.* **1.** (etrafa) saç(ıl)mak, dağıtmak/ dağılmak, serp(il)mek savur(ul)mak. *to ~ seeds. The gunshot ~ed the birds. The birds ~ed at the sound of the gun. He ~s the money about as if he were rich.* **2.** yay(ıl)mak, her tarafa yolla-(n)mak/gönder(il)mek, **3.** *fiz.* saç(ıl)mak, her doğrultuda yansımak, **4. ~able** : saçılabilir, dağılabilir, her tarafa yayılabilir, **5. ~er** : saçan, dağıtan, serpen, her tarafa yayan/yollayan, **6. ~ pin**: (kadınların süs olarak elbiselerine taktıkları) iğne, broş, **7. ~ rug = throw rug** : ufak halı, seccade. ***e.a.- 1, 2. broadcast, dispel, disperse.*** ***NOT:*** **SCATTER**, maddî nesneleri dağıtmak, etrafa saçmak, **DISPEL** ise maddî olmayan şeyleri dağıtmak/gidermek/yok etmek demektir: *The wind ~ed leaves all over the lawn. Photographs of the finish dispelled all doubts as to which horse won.* **DISPERSE** ise toplu bulunan bir bütünü sonradan yine aynı duruma gelebilecek tarzda dağıtmak, etrafa yaymak anlamına gelir: *The tear gas dispersed the mob.*

scatterbrain(s), *is.* dağınık fikirli/zihni perişan/unutkan/dalgın kimse.

scatterbrained, *sf.* dağınık fikirli, zihni perişan, unutkan, dalgın. ***e.a.- forgetful, careless, unthinking***

scattered, *sf.* **1.** dağınık, etrafa serpilmiş. *~ towns among the hills.* **2.** yer yer/ara sıra. *~ showers.*

scattering, *sf.&is.* **1.** yer yer, dağınık, şuraya buraya yayılmış/serpilmiş, **2.** dağılan, saçılan, yayılan, serpilen, **3.** *fiz.* saçılım. **~ angle**: saçılım açısı. **~ loss**: saçılım yitiği.

scattersite housing, *ABD* fakirleri ve azınlıkları şehrin çeşitli semtlerine yaymayı öngören konutlaşma.

scaup, *is.* **1.** *zool.* **scaup duck** *d.d.* deniz ördeği, *(Aythya),* **2. greater ~** : karabaş patka *(Aythya marila),* **3. lesser ~** : küçük karabaş *(Aythya affinis),* **4.** *esk. (a)* kafa tası/derisi, (b) midye yatağı. ***e.a.-1. bluebill, shaffler, 4.(a) skull, scalp.***

scauper, *is.* hakkâk kalemi.

scavenge, *f.* **-enged, -enging 1.** (sokakları vb.) temizlemek, arıtmak, **2.** çöpçülük etmek, çöplükte işe yarar şey aramak, **3.** (patlamalı motor) yanmış gazları dışarı atmak, **4.** leş yemek, leşlerle beslenmek, **5.** (yiyecek) aramak, **6.** maden veya alaşımı (yabancı maddelerden) arıtmak.

scavenger, *is.* **1.** leş yiyen hayvan, **2.** çöpleri karıştırarak işe yarar şeyleri arayan kimse, **3.** *Brit.* çöpçü, sokak süpürgecisi.

Sc. B. = Bachelor of Science.

Sc. D. = Doctor of Science.

scenario, *is., ç.* **-narios 1.** senaryo, tiyatro eseri konusunun ana hatları, **2.** olayların doğal veya beklenen akışının ana hatları.

scenarist, *is.* senaryocu, senaryo yazarı.

scend = send, *is.&f. den.* (gemi dalga ile beraber) yükselme(k), yükseliş. **pitch and ~** : geminin öne arkaya sallanması.

scene, *is.* **1.** sahne, **2.** manzara, görüntü, **3.** (hayatta) gerçek olay/durum, **4.** gürültü, rezalet, utandırıcı olay, **5.** *tiy.* sahne, perde, oyunun bir bölümü, **6.** olayın geçtiği yer, **7.** sahne dekoru. **~ painter** : sahne dekoru ressamı. **~ shift** : dekor değişimi. **~ shifter** : sahne dekorunu değiştiren kimse. **~ shop** : dekor işliği, **8. behind the ~s** : gizlice, el altından, perde arkasında(n). *Decisions made behind the ~s, without public knowledge.* **9. make the ~** *argo* (a) bir yerde bulunmak. *Glad you could make the ~, man!* (b) rezalet/gürültü çıkarmak. *Come, don't make a ~!* **10. on the ~** : olay yerinde, mahallinde. *A broadcast from Africa by a news reporter on the ~.* **11. come on the ~** : sahneye/ortaya çıkmak, meydana atılmak. *This great leader came just on the ~ when this country needed him.* **12. put on a ~** : (a) olay çıkarmak, (b) *k.d.* kıyameti koparmak, **13. quit the ~** : sahneden/olay yerinden ayrılmak, **14. set the ~** : (zemin) hazırlamak. *The unjust peace agreement set the ~ for anot-*

her war. **15. steal the ~** : dikkati asıl konudan başka yere çekmek. ***e.a.-1.*** *stage, arena, location, 2. view, 3. episode.*

scenery, *is., ç.* **-eries 1.** manzara, görüntü, **2.** sahne dekorları.

scenic(al), *sf.* **1.** görüntüsel, doğal manzaraya ait, **2.** güzel manzaralı. *a ~ highway.* **3.** manzara+, bir sahneyi/olayı gösteren. *~ wallpaper.* **4. scenically:** (a) dekor/görünüş/manzara bakımından, (b) sahneye uygunluk bakımından, **5. scenic train**: eğlence yerlerindeki mini tren.

scenographer, *is.* sahne düzenleyici.

scenographic(al), *sf.* görüngesel.

scenographically, *zf.* görüngesel olarak, görüngeleme yolu ile.

scenography, *is.* görüngeleme/perspektif sanatı.

scent[1], *is.* **1.** güzel koku, rayiha, **2.** iz kokusu, (hayvanın vb.) geçerken bıraktığı koku, **3.** *Brit.* esans, parfüm, **4.** koklama duygusu.

scent[2], *f.* **1.** kokusunu almak, sezmek, **2.** kokusundan tanımak, **3.** güzel koku/rayiha saçmak, **4.** (av köpeği) koklayarak izlemek.

scepsis = skepsis, *is.* felsefî kuşku/şüphe, kuşkucu/şüpheci felsefe.

scepter = sceptre, *is.&f.* **1.** asa, kral asası , **2.** saltanat, hâkimiyet, hükümdarlık, hükümranlık, **3.** kral/hükümdar yapmak, krallık asası vermek, **4. ~ed**: krallık asasını almış, tahta geçmiş, kral/hükümdar olmuş. ***e.a.-2.*** *sovereignty.*

sceptic(al), sceptically, *sf. bk.:* **skeptic(al), skeptically.**

scepticism, *is. bk.:* **skepticism.**

sceptre, *is.&f.* **-tred, -tring** *Brit. bk.:* **scepter.**

Sch. *Avusturya* şilin.

sch. = 1. school, **2.** schooner.

Schadenfreude, *is. Alm.* başkasının üzüntüsüne sevinme, "Oh olsun" deme.

schappe silk, *is.* ipek döküntülerinden yapılmış iplik veya kumaş. **schappe** *d.d.*

schedular, *sf.* izlencesel, çizelgesel, tarifeye ait.

schedule[1], *is.* **1.** izlence, program. *a factory production ~ .* **according to ~** : program gereğince, programa göre, **2.** çizelge, liste, **3.** tarife. *bus/train ~.* **4. ahead of/on/behind ~** : tarifede gösterilen zamandan önce/tam zamanında/gecikmeli. **two hours behind ~** : iki saat gecikmeli. ***e.a.- 1.*** *program, 2. table, list, 3. timetable.*

schedule[2], *gl.f.* plânlamak, plân/program yapmak, tarife hazırlamak, plâna/programa almak, listede göstermek, liste/çizelge hazırlamak. **~ed**: tarifeli, belirli tarifeye göre hareket eden. *Are you going by a ~ed flight or by charter?* **The train is ~ed to arrive at 1 o'clock** : Tarifeye göre tren saat 1'de gelecektir.

scheelite, *is.* şelit, kalsiyum tungstat CaWO4, önemli bir tungsten cevheri.

Scheherazade, *is.* Şehrazat.

schema, *is., ç.* **-mata 1.** tasarı, şema, plân, **2.** (Kant'ın bilim felsefesinde) sınırlı/soyut kavram.

schematic, *sf.&is.* **1.** tasarımsal, tasarı/plân hâlinde, şematik, **2.** şema, diyagram, genel plân, **3. ~ ally**: tasarı/plân/şema üzerinden, şematik olarak.

schematisation/schematise, *Brit. bk.:* **schematization/schematize.**

schematism, *is.* **1.** diziliş, düzen, tertip, **2.** tasarı/şema hâlinde düzenlenme.

schematization, *is.* tasarlama, şemalaştırma, şema hâlinde düzenleme, şemasını yapma. *Brit.:* **schematisation.**

schematize, *f.* **-tized, -tizing** tasarlamak, şemalaştırmak, ana hatlarıyla/şema hâlinde düzenlemek, şemasını yapmak. *Brit.:* **schematise.**

scheme[1], *is.* **1.** taslak, plân, proje, tasarı. **to lay a ~ to do sth.** : bir şey yapmayı tasarlamak, **2.** gizli plân, entrika, düzen, desise, dolap. **to thwart s.o.'s ~s** : bir kimsenin gizli plânlarını akamete uğratmak, **3.** gerçekleşmesi olanaksız tasavvur, **4.** harita, kroki, diyagram, **5.** astrolojik gök haritası, **6. the ~ of things**: eşyanın/olayların düzeni. ***e.a.-1.*** *project, plan, 2. intrigue, cabal, conspiracy, 4. diagram, map.*

scheme[2], *f.* **schemed, scheming 1.** tasarlamak, plânlamak, plân/proje yapmak, tertiplemek, düzenlemek, tasarlayıp kurmak, **2.** dolap/entrika çevirmek, gizli plân kurmak. ***e.a.-1.*** *plan, contrive, devise, 2. plot.*

schemer, *is.* **1.** tasarlayan, plân /proje yapan, tasarı hazırlayan kimse, **2.** entrikacı/düzenbaz/hilekâr/dolap çeviren kimse.

scheming, *sf.* **1.** entrikacı, düzenbaz, hilekâr, dolap çeviren, **2. ~ly** : entrika ile, düzenbazlıkla, hile ile. ***e.a.-1.*** *crafty.*

scherzando, *sf.&zf. müz.* oynak (bir şekilde).

scherzo, *is., ç.* **-zos, -zi** *müz.* (sonat ve senfoninin ikinci, üçüncü kısmındaki) canlı/oynak tempo.

Schick test, *tıp* difteri bağışıklık testi.

schiller, *is.* (bazı minerallerde görülen) bronz parlaklığı. **~ize** : bronz gibi parlatmak **~ization** : bronz gibi parlatma.

schilling, *is.* şilin, Avusturya lirası. 1 ~ = 100 *groshen.*

schipperke, *is.* Belçika köpeği: dik kulaklı, kalın siyah tüylü ufak, kuyruksuz av köpeği.

schism, *is.* **1.** (özellikle dinde) bölüntü, hizip, ayrılık, **2.** bölünme, ayrılma, hizipleşme. ***e.a.-*** *division, separation, discord, disharmony.*

schismatic(al), *sf.* hizipçi, bölücü, ayrılık yaratan, dinde mezhep ayrılığı yaratan. **schismatically**: hizipçilikle, bölücülükle, ayrılık yaratarak. **schismaticalness** : hizipçilik, bölücülük, ayrılık yaratma.

schismatic, *is.* hizipçi, bölücü, ayrılık yaratan kimse.

schist, *is.* yaprak kayaç, yaprak taş, şist, tabaka hâlinde kaya. **~ose/ ~ous** : yapraklı, tabakalı, şistli.

schistosome, *is.&sf.* **1.** (yassı) kan kurdu: insan ve memeli hayvanların kanında yaşayan bir parazit kurt, **2.** bu kurdun sebep olduğu.

schistosomiasis, *is. patol.* kan kurtlanması.

schiz-/schizo-, *ön ek* "bölünme, ayrılma, bölünmüş, ayrılmış" anlamları katar. Örnek: *schizogenesis, schizocarp.*

schizocarp, *is. bot.* olgunlaşınca tek tohumlu karpellere ayrılan kuru meyve. **~ ic = ~ ous** : tohumu bölünen.

schizogenesis, *is. biy.* bölünerek üreme/çoğalma.

schizogony, *is. biy.* şizogoni, bölünerek eşeysiz üreme (sıtma paraziti vb. gibi).

schizoid, *sf.&is. psikol.* içe kapanık (kimse). **~ personality** : içe kapanık kişilik.

schizomycete, *is.* bölünen mantarlar, bakteriler, mikroplar. **schizomycetic/schizomycetous** : bu organizmaların sebep olduğu, bunlarla ilgili. **schizomycosis :** (bölünen) bakterili hastalık.

schizont, *is. biy.* eşeysiz üreyen bazı tek gözelilerde bölünerek erginspor üreten göze.

schizophrenia, *is. psikol.* **1. dementia praecox** *d.d.* usyarılım, içe kapanım sayrılığı: gerçeklerle olan ilişkilerin büyük ölçüde azalması, düşünce, duygu ve davranışlarda önemli bozulmaların ortaya çıkması gibi belirtiler gösteren ruh sayrılığı, **2. schizophrene** : içe kapanık, usyarılım hastası, **3. schizophrenic** : usyarılımlı. **schizophrenic barrier** : usyarılımlı engel.

schizophyceous, *sf. bot.* tek veya çok gözeli yeşil/gökyeşil yosunlar *(Schizophyceae)* sınıfından. Bunlar ekseriya içme sularını kirletirler.

schizophyte, *is.* bölünerek çoğalan tek gözeli bitki (su yosunu vb.). **schizophytic** : bu bitkilere ait.

schizopod, *is.&sf.* ayrık bacaklı, şizopod (kabukluların bir sınıfı: karides vb. gibi). **schizopodous** : ayrık bacaklı+.

schizothymia, *is. psikol.* içe kapanıkça: içe kapanık kişilik yapısının düzgülü kişilerde görülen ılımlı ve olağan özellikleri. **schizothymic** : içe kapanık.

schizy, *sf. ABD- argo* usyarılımlı, şizofrenik. ***e.a.-*** *schizophrenic.*

schlemiel = schlemihl = shlemiel, *is. argo* enayi, avanak, kolay kandırılan kimse. ***e.a.-*** *bungler, dolt.*

schlep(p), *f. argo* **1.** (acayip/münasebetsiz bir şeyi) taşımak, çekmek, sürüklemek. *to ~ an umbrella on a sunny day.* **2.** çalmak, yürütmek, **3. ~ around** : gitmek, hareket etmek. ***e.a.- 1.*** *carry, lug, drag, haul,* ***2.*** *steal,* ***3.*** *go, move.*

schlieren, *ç. is.* **1.** *jeol.* volkanik kayalarda görülen asıl kayadan ayrı bileşimde lekeler/kütleler, **2.** *fiz.* yoğunluk ve kırılma indeksleri farklı sıvıların karışması hâlinde her birinin farklı görünüşteki çizgiler.

schlock(y), *sf.&is. argo* adî, değersiz, pespaye, zevksiz, kaba (şey).

schmal(t)z, *is. k.d.* aşırı duygusallık (müzikte, operada vb.).

schmal(t)zy, *sf.* **schmal(t)zier, schmal(t)ziest** *argo* aşırı duygusal, dokunaklı.

schmierkase, *is. bk.:* **cottage cheese.**

schmo(e), *is., ç.* **schmoes** *ABD- argo* aptal, enayi, budala, can sıkıcı kimse. ***e.a.- jerk.***

schmoose, *is.&gs.f.* **schmoosed, schmoosing** *bk.:* **schmooze.**

schmooze, *is.&gs.f.* **schmoozed, schmoozing** dedikodu/gevezelik (yapmak). ***e.a.- gossip, chatter.***

schmuck, *is. argo* saf, bön, enayi. ***e.a.- fool, oaf, jerk.***

schnapps, *is.* şneps, sert bir içki (Hollanda/Almanya).

schnauzer, *is. Alm.* Alman teriyeri (köpek).

schnecken, *ç. is.* (tekili: **schnecke**). (tarçınlı cevizli) burma tatlısı.

schneider, *is.&f.* maçta karşı oyuncunun sayı yapmasını önleme(k).

schnitzel, *is. Alm.* şnitzel, dana pirzolası.

schnook, *is. argo* budala, sersem, aptal. ***e.a.- dope.***

schnorkel = schnorkle, *is.* (deniz altı) hava alma borusu, (dalgıç) nefes alma borusu, snorkel. **snorkel** *d.d.*

schnorrer, *is. argo* dilenci, asalak, tufeyli. ***e.a.- sponger, beggar.***

schola cantorum, *is., ç.* **scholae cantorum 1.** kilise korosu/koro okulu, **2.** kilisede koroya ayrılan yer.

scholar, *is.* **1.** bilgin, âlim, **2.** öğrenci, okullu, **3.** burslu öğrenci, **4.** bilim/edebiyat dalında derin araştırma yapan kimse, **5. ~less**: öğrencisiz. *a ~less tutor.* ***e.a.- 2. pupil, student.***

scholarly, *sf.&zf.* bilimsel, bilgince, âlimce, bilgine/âlime yakışır (şekilde). **scholarliness**: bilimsellik.

scholarship, *is.* **1.** bilginlik, âlimlik, **2.** bilim, bilgi, ilim, irfan, bilimsel araştırma, **3.** burs. ***e.a.- 1. learning, erudition, 2. knowledge.***

scholastic, *is.* **1.** Orta Çağ filozofu, dine dayanan Orta Çağ felsefesine inanan kimse, **2.** öğrenci, **3.** bilgiç taslağı, tafrafuruş, ukalâ kimse. ***e.a.- 2. student, pupil,* 3. *pedant.***

scholastic(al), *sf.* **1.** okullara/öğrencilere/eğitime ait, **2.** dine dayanan Orta Çağ felsefesine ait, skolastik, **3.** bilgiçlik taslayan, ukalâ, **4. scholastically**: eğitimsel yoldan, eğitimle; skolâstik usullerle, Orta Çağ felsefesine/skolâstik felsefeye dayanarak. ***e.a.-3. pedantic.***

scholasticate, *is.* katolik papaz okulu.

scholasticism, *is.* **1.** skolâstik felsefe, dine ve Aristo felsefesine dayanan felsefî doktrin, **2.** töresel öğretilere, bilgilere, yöntemlere sıkı sıkıya bağlılık.

scholiast, *is.* **1.** klâsik eserler yorumcusu, **2.** şerh/haşiye/yorum yazarı.

scholium, *is., ç.* **-lia 1.** klâsik eser üzerinde yazılan açıklama ve yorum, **2.** şerh, haşiye, açıklayıcı not.

school[1], *is.* **1.** okul, mektep. **boarding ~** : yatılı okul. **business ~** : ticaret okulu. **coeducational/mixed ~** : karma okul. **comprehensive ~** : öğrenim yeteneğine bakmadan bütün öğrencileri kapsayan okul. **day ~** : yatısız okul. **free ~** : parasız okul. **graduate ~** : ihtisas okulu, üniversite mezunlarının ihtisas yaptıkları fakülte. **grammar ~** : (a) ilkokul (b) *Brit.* ortaokul/lise. **high ~** : lise. **infants' ~** : ana okulu. **primary ~** : ilkokul. **private ~** : özel okul. **public ~** *ABD* parasız resmî okul, *Brit.* özel okul. **reform ~** : ıslah evi. **secondary ~** : ortaokul. **state ~** : devlet okulu. **trade ~** : meslek okulu. **upper/middle/lower ~** : okulun yüksek/orta/küçük sınıfları. **vacational ~** : yaz okulu, **2.** akademi, enstitü, fakülte. **the ~ of Law**: Hukuk fakültesi. **Medical ~** : Tıp Fakültesi, **3.** kurs. **summer ~** : yaz kursu. **night ~** : gece kursu, **4.** öğretim, **5.** öğretmen ve öğrenciler. *The ~ rose and sang National Anthem.* **6.** okul binası. *New ~s built by the government.* **7.** ekol, bir üstadın öncülük yaptığı tarz/üslûp, **8.** (sanatta/felsefede) çığır, çığırı izleyenler. *Rembrandt and his ~ . a modern ~ of political thought.* **9.** belirli inanışa/töreye/yaşam tarzına bağlı kimseler. **old ~** : eski terbiye. **a gentleman of the old ~** : eski zaman adamı, **10.** balık sürüsü.

school[2], *gl.f.* **1.** öğretmek, eğitmek, okula göndermek, talim/terbiye etmek, alıştırmak. *He ~ed himself to listen to others because he knew he talked too much.* **2.** (balık) sürü hâlinde yüzmek.

school age, *is.* okul çağı. **school-age**: okul çağındaki.

schoolbag, *is.* okul çantası.

school board, *is.* okul yönetim kurulu, eğitim kurulu.

schoolbook, *is.* ders kitabı. ***e.a. textbook.***

schoolboy, *is.* erkek öğrenci.

school bus, *is.* okul otobüsü.

schoolchild, *is.* öğrenci, okullu, okul çocuğu.

school day, *is.* **1.** okul/ders günü, **2.** günlük ders saatleri.

schoolfellow, *is.* okul arkadaşı.

schoolgirl, *is.* kız öğrenci.

schoolhouse, *is., ç.* **-houses** okul binası.

schooling, *is.* **1.** öğrenim/öğretim, eğitim, terbiye, **2.** *esk. bk.:* **reprimand.**

schoolman, *is., ç.* **-men 1.** (Orta Çağda) bilgin, **2.** skolâstik görüşlü/eğilimli kimse.

schoolma'am= schoolmarm, *is. esk.* kadın öğretmen.

schoolmaster, *is.&f.* **1.** öğretmen(lik yapmak), **2.** başöğretmen(lik yapmak), okulu yönetmek, **3. ~ship** : (baş)öğretmenlik.

schoolmate, *is.* okul arkadaşı.

schoolmistress, *is.* kadın öğretmen/başöğretmen.

school report, *is. Brit.* karne. ***e.a.- report card.***

schoolroom, *is.* sınıf, dershane. ***e.a.- classroom.***

schoolteacher, *is.* öğretmen.

schoolteaching, *is.* öğretmenlik, öğretim mesleği.

school tie, *is. bk.:* **old school tie.**

schooltime, *is.* **1.** okul zamanı, ders yılı, **2.** öğrenim dönemi, öğrenim yılları.

schoolwork, *is.* .okul ödevi, ders.

schoolyard, *is.* okul bahçesi, okul oyun sahası.

school year, *is.* ders yılı.

schooner, *is.* **1.** *den.* uskuna, iki, üç direkli, yandan yelkenli gemi. **~-rigged** : uskuna donanımlı, **2.** *k.d.* büyük bira bardağı.

schorl, *is.* siyah turmalin. **~aceous** : siyah turmalinli.

schottische, *is.* **1.** polkaya benzer bir dans, **2.** bu dansın müziği.

schrik, *is.* anî korku, panik.

Schrödinger wave equation, *fiz.* Şrödinger dalga denklemi: nicemler kuramının (kuantum teorisinin) temel denklemi. **Schrödinger equation, Schrödinger wave equation containing the time** *d.d.*

schuit, *is.* Hollanda nehir gemisi.

schuss, *is.&f.* kayak ile hızla aşağıya kayma(k), düz kayak yokuşu.

Schutzstaffel, *is.* (Nazi Almanyasında) gizli polis. ***e.a.- SS Troops.***

schwa, *is. gr.* vurgusuz hecedeki zayıf ünlü, *alone, easily* kelimelerindeki *a* ve *i* gibi.

Schweiz, *is.* İsviçre (Almanca yazılış) ***e.a.- Switzerland.***

sci. = 1. science, **2.** scientific.

sciaenoid = sciaenid, *is.&sf.* gölge balığı (gillerden). **Sciaenidae :** gölge balığıgiller familyası.

sciamachy = sciomachy, *is., ç.* **-chies** gölge veya hayalî düşmanla savaş, boşuna mücadele.

sciatic, *sf.&is. anat.* **1.** kalça(ya ait) kalçada olan, **2.** siyatik sinirine ait, **3.** kalçadaki sinir ve damarlar.

sciatica, *is. patol.* siyatik.

science, *is.* **1.** bilim, ilim, fen, bilgi. **faculty of ~** : fen fakültesi. **~ student**: fen öğrencisi. **man of ~** : bilgin, bilim adamı. **study ~** : fen öğrenimi yapmak, **2.** herhangi bir bilim dalı, **3.** hüner, maharet, marifet, ustalık. **have sth. down to a science**: büyük hüner/marifet sahibi olmak, usta olmak. **He seems to have writing popular books down to a ~** : Halk kitapları yazmakta usta olduğu anlaşılıyor. **4. natural ~** : doğa bilimi, fizik bilimleri, **5. social ~** : toplumsal bilim, **6. ~ fiction** : bilim kurgu, düş bilimsel roman ve hikâyeler, bilim ötesi romanlar.

sciential, *sf.* **1.** bilgili, bilgi sahibi, **2.** hünerli, yetenekli, muktedir, **3.** bilimsel, ilmî. ***e.a.- 2. skillful, capable.***

scientific, *sf.* **1.** bilimsel, ilmî. *The microscope is a ~ instrument.* **2.** fennî, fen kurallarına uygun. *~ baby care.* **3.** kesin, doğru, **4. ~ally** : bilimsel olarak, ilmî surette, fennî usullerle, **5. ~ method** : bilimsel yöntem, ilmî usul.

scientism, *is.* **1.** bilginlik/âlimlik taslama, **2.** fiziksel bilim yöntemlerini toplumsal olaylara da uygulama yanlısı, **3.** bilimsel veya yarı bilimsel dil.

scientist, *is.* bilgin, âlim, fen adamı.

scientistic, *sf.* **1.** bilime aşırı güvenen, bilim yöntemlerine sıkı sıkıya bağlı, **2.** bilginlik taslayan.

scientology, *is.* bilimsel din : 1952'de kurulan, ruh tedavisi yöntemleriyle kişisel yetenekleri (zekâ vb.) kuvvetlendirmeyi ve hastalıklardan çabuk iyileştirmeyi amaçlayan din hareketi. **scientologist** : bilimsel din uzmanı.

sci-fi, *sf.&is. argo* bilim kurgu(sal). *an exciting new book for ~ fans.*

scilicet, *zf.* yani, demek ki. ***e.a.- namely, that is to say, to wit.***

scilla, *is. bot.* çan çiçeği *(Scilla).*

scimitar = scimitar = simitar, *is.* pala, eğri kılıç.

scincoid, *is.&sf.* pullu kertenkele(ye benzeyen).

scintilla, *is.* **1.** çakım, kıvılcım, şerare, **2.** zerre, nebze. **There's not a ~ of truth in what he says; his statement lacks any ~ of truth** : Sözlerinde zerre kadar gerçek payı yok, anlattıkları tamamen yalan. ***e.a.-1. spark, 2. trace, iota.***

scintillant, *sf.* kıvılcım saçan, çakan, ışıldayan. **~ly**: kıvılcım saçarak, ışıldayarak.

scintillate, *f.* **-lated, -lating 1.** kıvılcım saçmak, çakmak, **2.** ışıldamak, parıldamak, (yıldız gibi) pırıldamak/kırpışmak. *The stars ~ed (their light) in the sky.* **3.** canlı bir şekilde konuşmak, ilginç şeyler söylemek. *I enjoy reading his books: he always ~s (with) good ideas. scintillating conversation.* **4. scintillatingly** : kıvılcım saçarak, ışıldayarak, pırıl pırıl parlayarak, canlı/ilginç bir şekilde.

scintillation, *is.* **1.** kıvılcım saçma, parıldama, ışıldama, **2.** kıvılcım, parıltı, ışıltı, **3.** *astr.* (yıldız) kırpışma, kırpışım, **4.** *fiz.* çakım: hızlı foton veya zerreciklerin çarpmasıyla iyonlaşan fosforun yaydığı ışık, **5. ~ counter = ~ detector = scintillometer**: çakım sayacı: ışınetkinlik algılayıcısı/ölçeri.

sciolism, *is.* sathî bilgi, şarlatanlık, bilgiçlik taslama. ***e.a.- charlatanism.***

sciolist, *is.* şarlatan, bilgisi çok sathî olan kimse. **~ic** : çok sathî bilgiye dayanan, şarlatanca. *~ic arguments.*

scion, *is.* **1.** oğul, çocuk, evlât. **the ~ of a noble house**: soylu/asil çocuk, asil bir ailenin evlâdı, **2. cion** *d.d.* ağaç piçi, filiz, sürgün. ***e.a.-1. child, descendant, 2. twig, shoot.***

scire facias, *Lât.* bir hükmün/ruhsatnamenin iptali için başvurandan mahkemenin gerekçe istemesi.

scirrhoid, *sf. patol.* sert/kanserli ur türünden.

scirrhosity, *is. patol.* sert/kanserli ur.

scirrhous, *sf. patol.* **1.** sert ur gibi, **2.** sert kanser cinsinden.

scirrhus, *is., ç.* **scirrhi, scrrhuses** *patol.* sert ur, katı kanser uru.

scissile, *sf.* kesilebilir, yarılabilir, bölünebilir.

scission, *is.* **1.** kes(il)me, böl(ün)me, yar(ıl)ma, ayır(ıl)ma, **2.** *kim. bk.:* **cleavage** (5).

scissor, *gl.f.* (makasla) kesmek, kırpmak.

scissorlike, *sf.* makas gibi.

scissors, *is.* **1.** makas. **a pair of ~** : makas. **2.** makaslama jimnastik hareketi, **3.** güreşte ayakla köstek. **~ kick** : makaslama yüzüş, **4. ~ -and-paste** *k.d.* derme çatma, şuradan buradan, derleme, aşırma. **Nothing new in the book, just ~ -and-paste** : Kitapta yeni bir şey yok, şuradan buradan derlenmiş. **5. ~ truss**: makas kiriş (çatı kirişi).

scissortail, *is. zool.* çatal kuyruklu sinekkapan *(Muscivora forficata).*

scissure, *is. esk.* yarık.

sciurine, *sf.* kemirgen, kemirgenler familyasından.

sciuroid, *sf.* **1.** kemirgen, **2.** *bot.* püsküllü, sincap kuyruğu gibi (ot vb.). ***e.a.-1. sciurine.***

sclaff, *is.&f. golf* topa vurmadan önce yere vurma(k).

scler-, *ön ek bk.:* **sclero-.**

sclera, *is. anat.* göz akı, sert katman.

sclerectomy, *is., ç.* **- tomies** orta kulak ameliyatı.

sclerenchyma, *is. bot.* sert doku. **~ tous**: sert dokulu.

sclerite, *is. zool.* sert kabuk (eklem bacaklılarda).

scleritic, *sf.* sert kabuklu, sert kabuk gibi.

sclero-, *ön ek* "sert, sertlik" anlamı katar. *ör.: sclerodermis.* Sesli harf önünde: **scler-** *ş.a. ör.: sclerosis.*

scleroderma = scleriasis, *is. patol.* sertleşim, sertleşme, derinin sertleşmesi.

sclerodermatous, *sf. zool.* sert kabuklu, sert derili.

scleroid, *sf. biy.* katı, sert, sert dokulu, sertleşmiş.

scleroma, *is. patol.* doku sertleşmesi, urlaşma.

sclerometer, *is.* sertlikölçer, sertlik derecesini ölçen alet. **sclerometric** : sertlik ölçümsel.

scleroprotein = albuminoid, *is. biy.-kim.* katı protein, bedeni tutucu ve koruyucu, suda erimeyen protein.

sclerosal, *sf. patol.* sertleşme+, katılaşma+.

sclerosed, *sf. patol.* sertleşmiş, katılaşmış (doku).

sclerosis, *is., ç.* **-ses 1.** *patol.* sertleşim, sertleşme, sertlik. *bk.:* **arteriosclerosis, multiplesclerosis, 2.** *bot.* katılaşma, odunlaşma.

sclerotial, *sf.* mantar besi+.

sclerotic, *sf.* **1.** *anat.* göz akı+, **2.** *patol.&bot.* sertleşen, katılaşan, sertleşme+, katılaşma+.

sclerotium, *is., ç.* **-tia** *bot.* mantar besi: mantarlarda sertleşmiş besin deposu.

sclerotomy, *is., ç.* **-tomies** göz akı ameliyatı, yabancı bir madde vb. çıkarmak için göz akının kesilmesi.

sclerous, *sf.* sert, katı, kemik gibi. ***e.a.-*** *hard, firm, bony.*

Sc. M. = Master of Science.

scoff, *is.&f.* **1.** *gen.* ~ **at** : alay /hakaret etmek, eğlenmek, tahkir etmek, küçümsemek, küçük görmek. *k.d.* dudak bükmek. *to ~ at a new invention.* **2.** alay, hakaret, istihza, küçümseme, **3.** alay konusu şey/kimse. *ideas which were the ~ of the scientific world.* **4.** oburca yemek, tıkınmak. *The dog ~ed the plate of food with a few movements of its tongue.* **5. ~er** : alaycı, alay eden, küçümseyen, **6. ~ing** : alay edici, küçümser, **7. ~ingly** : alay ederek, istihfafla, istihza ile, küçümsercesine ***e.a.- 1.*** *gibe, deride, jeer, sneer, mock, flout, 2. derision, scorn.*

scofflaw, *is.* yasaları hiçe sayan/tanımayan kimse.

scold, *f.&is.* **1.** azarlamak, paylamak, tekdir etmek, *argo* haşlamak. *Dad ~ed me for coming home late.* **2.** herkesi azarlayan şirret kadın. *That old ~ never has anything nice to say.* **3. ~able** : azarlanabilir, azarlanmaya/tekdire lâyık, **4. ~er** : azarlayan, paylayan, **5. ~ing** : azar, tekdir, paylama, **6. ~ingly** : azarlarcasına, paylarcasına, azarlayarak, paylayarak. ***e.a.- 1.*** *rebuke, reprove, reprehend, reprimand, chide, censure, reproch, 2. nag, shrew, virago, nagger.* ***k.a.- 1.*** *praise, honor, compliment, applaud.*

scolecite, *is.* skolesit, Ca-Al. silikat Ca-Al2Si3O10.3H2O. İğne gibi beyaz kristaller hâlinde bulunur.

scolex, *is., ç.* **scoleces, scolices** *zool.* bağırsak şeridinin başı.

scoliosis, *is. patol.* bel kemiğinin yan kıvrımı.

scollop, *is.&f. bk.:* **scallop.**

scolopendrid, *is.* zehirli çıyan. **scolopendrine** : zehirli çıyan gibi/çıyana ait.

Scombridae, *is. zool.* uskumrugiller.

scombroid, *is.&sf.* uskumru(gillerden). ***e.a.-*** *mackerel.*

sconce[1], *is.* **1.** şamdanlık, duvarda/aynada şamdan konulan yer, **2.** sığınak, **3.** siper, ufak tahkimat, **4.** baş, kafa, **5.** akıl, zekâ, mantık, **6.** *Brit.* (üniversite öğrencileri için) hafif ceza. ***e.a.- 2.*** *shelter,* ***4.*** *head, skull,* ***5.*** *wit, sense, brains.*

sconce[2], *gl.f.* **sconced, sconcing 1.** (ufak tahkimat/siper yaparak) savunmak, müdafaa etmek, **2.** *Brit* (üniversite öğrencisine) hafif ceza vermek, **3.** *esk.* korumak. ***e.a.- 3.*** *protect, shelter.*

scone, *is.* **1. dropped scone** *d.d.* yuvarlak bisküvi, **2.** *İsk.* yulaf ezmesinden yapılan gözlem.

scoop[1], *is.* **1.** kepçe, **2.** dondurma/şeker/un vb. kepçesi, bakkal küreği, **3.** (kayıktan su boşaltmak için) kova, **4.** kepçe dolusu. *two ~s of chocolate ice cream.* **5.** kaşık şeklinde cerrah aleti. *a surgeon's ~* . **6.** çukur, oyuk, **7.** kepçe v.b. ile boşaltma. ~ **net**: (nehir dibini) tarama ağı, **8.** *k.d.* vurgun, kelepir, gayrimeşru büyük kazanç. *He made a big ~ on that deal.* **9.** *argo* (gazetecilikte) atlatma, haberi rakibinden önce yayınlama, **10.** *argo* son haber. *What's the ~ ?* **11. at one ~** : bir hamlede, bir vuruşta. ***e.a.- 9.*** *beat.*

scoop[2], *f.* **1.** *gen.* ~ **out** : (kepçe vb. ile) boşaltmak, kepçelemek, **2.** içini oymak, (çukur) açmak. *The bulldozer ~ed out a big hole.* **3.** (gazetecilikte) atlatmak, haberi rakibinden önce yayınlamak, **4.** toplayıp yığmak, istif etmek, **5.** ~ **up** : kürek vb. ile kaldırmak. ~ *up a handful of sand.* **6.** ~ **a large profit** : vurgunu vurmak, büyük kâr sağlamak.

scoopful, *is., ç.* **-fuls** bir kepçe dolusu.

scoot, *is.&f. k.d.* birden kaçma(k)/koşma (k), fırlama(k), seğirtme(k). *Here's the bus; you'll have to ~ if you want to catch it.* ~ **away / off = do a** ~ : tabanları yağlamak, tüymek. ***e.a.*** *- dart.*

scooter, *is.&f.* **1.** kaydırak, (çocuk için) tekerlekli kızak (ile kaymak), **2. motor** ~ *d.d.* küçük motosiklet (ile gitmek).

scop, *is.* âşık, ozan, şair.

scope, *is.* **1.** kapsam, çap, saha, faaliyet alanı. **an investigation of wide** ~ : geniş kapsamlı/çaplı tahkikat, **2.** fırsat, vesile, imkân, olanak. *There's not much ~ for selling coal in tropical countries.* **3.** serbestlik, genişlik, vüs'at. *to give one's fancy full ~ .* **4.** uzunluk, menzil. *a ~ of cable.* **5.** konu, mevzu, hedef, gaye, maksat. *The ~ of a scientific work. The politics of a country would be outside the ~ of a book for tourists.* **6.** *k.d.* mikroskop, teleskop, periskop, osiloskop, radarskop. ***e.a.-1.*** *extent, range, field,* **2.** *opportunity,* **3.** *freedom, liberty,* **4.** *length, span* **5.** *aim, purpose, goal, intention, object.*

-scope, *ön ek* "gözlem aygıtı, görme aleti" anlamı katar: *telescope, microscope.* **-scopic** : gözlem aygıtı ile (görülen/incelenen vb.).

scopolamine, *is. ecz.* skopolamin, müsekkin olarak kullanılan bir şurup. C17H21NO4. (**hyoscine** *d.d.*)

scopophilia = scoptophilia, *is.* gözetlemecilik. **scopophiliac = scoptophiliac = scopophilic = scoptophilic** : gözetlemeci.

scops owl, *is. zool.* cüce baykuş *(Otus scops).*

scopula, *is., ç.* **-las, -lae** *zool.* sık tüy (örümcek ayağında vb.).

scopulate, *sf. zool.* süpürge/fırça biçiminde. ***e.a.*** *- broom-shaped, brushlike.*

-scopy, *son ek* "gözlem, bakış, müşahede, inceleme". **telescopy** : gök gözlem, uzak gözlem.

scorbutic(al), *sf. patol.* iskorbüt hastalığı ile ilgili.

scorch[1], *f.* **1.** kavurmak, hafifçe yakmak. ~ *a shirt with an iron that's too hot. The meat was black and ~ed on the outside but still raw inside.* **2.** ateşe tutmak, hafifçe yakıp sızlatmak, **3.** acı tenkitlerle incitmek, **4.** yanmak, kavrulmak. *fields ~ed by the hot summer sun.* **5.** *k.d.* (oto vb.) çok hızlı sürmek/gitmek. *The car ~ed down the road at 90 miles an hour.* **6.** ~ **ed earth** : (düşman tarafından) yakılıp yıkılmış. ~ **ed earth policy** : düşmanın yararlanmasını önlemek için bütün ürünü, evleri, fabrikaları, tarım aletlerini vb. yakıp yok etme politikası. ***e.a.-*** *1. char, blister, parch,* **3.** *excoriate, condemn.* ***k.a.-*** *3. laud.*

scorch[2], *is.* hafif yanık, kavrulma, kavrukluk.

scorcher, *is.* **1.** kavuran/yakan şey/kimse, **2.** *k.d.* kavurucu sıcak, çok sıcak gün, **3.** *k.d.* acı söz/tenkit, **4.** (oto vb. ile) çok hızlı giden kimse.

scorching, *sf.* **1.** yakıcı, kavurucu. ~ *heat.* **2.** acı, incitici, gönül kırıcı. *a ~ denunciation.* **3.** ~**ly** : yakarak, kavurarak; acı bir şekilde, inciterek.

scordatura, *is., ç.* **-ture, -turas** *müz.* yaylı sazı normalden başka şekilde akort etmek.

score[1], *is., ç.* **scores, score 1.** (sporda) sayı(lar), puan. **make a** ~ : sayı kazanmak. *The ~ was 3 to 4 with a minute left in the game.* **What's the** ~**?** (Oyunda) kaça kaçsınız? Kim kazanıyor? **2.** sayı yapma, puan kazanma, **3.** (eğitim/öğretim) not, numara. *a hard test in which the class all made low ~s.* **4.** çentik, kertik, çetele kertiği, çizgi, **5.** çetele ile tutulan hesap, **6.** borç, ödenecek hesap. *He left early, leaving his friends to pay the ~ .* **7.** hesapta görünen borç miktarı, **8.** sınır çizgisi, **9.** yirmi, yirmilik grup. **a ~ of years ago** : yirmi yıl önce, **10.** sebep, neden, husus, yön. **on the ~ of :** hususunda, -den dolayı, nedeniyle. **on the ~ of ill-health** : sağlığının bozukluğundan dolayı. **to complain on the ~ of low pay :** ücretin azlığından şikâyet etmek. **on this/that** ~ : bu hususta, o konuda. **Have no fear on that** ~ : O hususta korkma! **11.** *k.d.* durumun iç yüzü. **know the ~ :** işin iç yüzünü bilmek, *argo* meseleyi çakmak, **12.** *müz.* (a) tüm nota : bütün çalgıların

ve seslerin notalarını gösteren müzik parçası, (b) sahne/film/TV müziği, **13.** hınç, öç, kin, intikam. **I've got a ~ to settle with him** : Ondan hıncımı alacağım (Onunla paylaşacak bir kozum/görülecek hesabım var). **14. ~s** : çok büyük sayı/miktar. **~s of people** : birçok insan, çok sayıda insan. **~s of years** : senelerdir, **15. make a ~ off/against**: üstünlük sağlamak, üstün gelmek, başa çıkmak. *He couldn't make a ~ off his opponent, who seemed to know all his arguments already.* **16. pay off/set a ~** : öç /intikam almak, hıncını çıkarmak. **pay off old ~ s** : kuyruk acısını çıkarmak, öcünü almak. ***e.a.- 4. notch, groove, scratch, 5. tally , 10. reason, ground, cause, 12. grudge.***

score[2], *f.* **scored, scoring 1.** sayı yapmak/almak/kaydetmek, **2.** (belirli bir) not/puan/sayı kazanmak. *He ~d 98 on the test.* **3.** (sınav kâğıdını vb.) değerlendirmek, not atmak/takdir etmek, **4.** *müz.* (a) notaya geçirmek, (b) bir çalgı için düzenleme/uyarlama yapmak, (c) sahne/film/TV için beste yapmak, **5.** çentmek, kertmek, çentik/kertik yapmak, çizmek, hafifçe kesmek. *~ the paper to make it easy to fold. ~ the meat with a knife before cooking it.* **6.** çetele tutmak, **7.** saymak, sayıları kaydetmek, **8.** borç kaydetmek, **9.** kazanmak, başarmak, başarı/üstünlük göstermek. **That's where he ~s :** İşte üstünlüğü burada! *The play ~d a great success.* **10.** şiddetle eleştirmek, tenkit etmek. *He was ~d by the newspapers for his unpopular opinions.* **11.** *argo* esrar/uyuşturucu madde elde etmek, **12. ~ off/against/over** : üstünlük sağlamak, mat etmek. *I hate conversations where people try to ~ (points) off each other.* **13. ~ out** : üstünü karalamak, çizmek, **14. ~ with** *argo* düzmek, bir kadınla cinsel ilişkide bulunmak ***e.a.-3. evaluate, 9. gain, achieve, win, 10. scourge, berate, censure.***

scoreboard, *is. sp.* sayı tahtası.

scorecard, *is. sp.* sayı kartı.

scorekeeper, *is.* (maçta) sayıları kaydeden. **scorekeeping**: sayıları kaydetme.

scorepad, *is. sp.* sayıların yazıldığı defter.

scorer, *is.* sayıcı.

scoria, *is., ç.* **scoriae 1.** cüruf, dışık, **2.** lâv külü. **3. ~ceous**: cüruflu, dışıklı. ***e.a.-1. scum.***

scorify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** (eriterek) cüruftan ayırmak/arıtmak, cürüfunu gidermek/temizlemek, **2.** cüruflaştırmak, **3. scorification** : (a) cüruftan ayırma/arıtma, cürüfunu giderme/temizleme; (b) cüruflaştırma, **4. scorifier** : cüruftan ayıran, cürüfunu gideren; cüruflaştıran.

scorn, *is.&f.* **1.** küçümseme(k), küçük/hor görme(k), tepeden bakma(k), istihfaf/istihkar/tahkir (etmek), **2.** hor görülen/küçümsenen şey, **3.** *esk.* küçümseyici/hakaret edici söz/eylem, **4.** hakaretle reddetmek. *She ~ed my help.* **5.** alay/istihza etmek, eğlenmek, **6. laugh to ~** : küçük düşürmek, alaya almak, istihza/alay etmek, **7. pour ~ on** : hakaret yağdırmak, **8. ~er** : küçümseyen, küçük/hor gören, tepeden bakan, istihfaf/istihkar/tahkir eden kimse, **9. ~ingly** : küçümseyerek, küçük/hor görerek, tepeden bakarak, istihfafla, istihkar/tahkir edercesine. ***e.a.- 1. disdain, contempt, contumely, 2. derision, 4. disdain, despise, detest, 5. mock, jeer, 6. deride, ridicule. k.a.- 1. regard, approval, appreciation.***

scornful, *sf.* **1.** küçümseyici, küçük/hor gören, tepeden bakan, istihfaf/istihkar/tahkir edici, hakaret dolu, **2. ~ly**: küçümseyerek, küçük/hor görerek, tepeden bakarak, istihfafla, hakaretle, **3. ~ness**: küçümseme, küçük/hor görme, tepeden bakma, istihfaf, istihkar, hakaret. ***e.a.-1. derisive, contemptuous.***

scorpaenid, is. iskorpitgillerden herhangi bir balık.

scorpaenoid, *sf.&is. zool.* iskorpit+.

Scorpio, *is.* **1.** Akrep takımyıldızı, **2.** Akrep burcu. ***e.a.-2. Scorpius.***

scorpioid, *sf.* **1.** akrep gibi, **2.** *zool.* akrepgillerden *(Scorpionida)*, **3.** ucu akrep kuyruğu gibi kıvrık.

scorpion, *is.* **1.** *zool.* akrep *(Scorpionida)*, **2. the Scorpion** *astr.* Akrep burcu, **3.** (İncil'de) ucuna demir parçaları takılı kamçı/kırbaç, **4. ~ spider**: *bk.:* **whip scorpion, 5. ~ fly**: akrep-sinek *(Panorpa) :* erkeğinin kuyruk kısmı akrep kuyruğu gibi kıvrık bir sinek türü.

scorpionfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* iskorpit balığı *(Scorpaena).*

Scorpius, *is. astr.* Akrep burcu. **Scorpio** *d.d.*

scot, *is. esk.-Brit.* vergi, para cezası. ~ **and lot** : belediye vergisi. **pay ~ and lot** : tamamen ödemek.

Scot, *is.* İskoçyalı, İskoç.

scotch, *is.&f.* **1.** hafif yara, tırmık, sıyrık, **2.** çentik, **3.** hafifçe yaralamak, tırmıklamak, tırmalamak, **4.** son vermek, sona erdirmek. *to ~ a rumor. to ~ a pain.* **5.** (tekerlek altına konulan) takoz, **6.** takoz koymak, takozla durdurmak. ***e.a.-1.*** *cut, gash, scratch,* ***2.*** *notch, score,* ***3.*** *injure, cut, scratch,* ***4.*** *crush, suppress, foil.*

Scotch, *sf.&is.* **1.** İskoç, İskoçyalı, İskoç halkı(na ait), **2.** İskoç halk lehçesi+ (İskoçyalı, İskoç halkı/kültürü ve lehçesi için **Scots** veya **Scottish** tercih edilir), **3.** İskoç viskisi, **4.** *k.d.* tutumlu, idareli, tedbirli, **5. ~ broom** : sarı-kırmızı çiçekli bir tür katırtırnağı *(Cytisus scoparius),* **6. ~ broth** : İskoç çorbası, koyun eti, sebze ve yarma ile yapılan çorba, **7. ~ collops** : kuşbaşı sığır haşlama; soğanlı biftek, **8. ~ egg** : sucuklu yumurta, **9. ~ fir = ~ pine** : çam, **10. ~ hands** : tereyağı yapmakta kullanılan yassı bir tahta alet, **11. ~ tape** : seloteyp, yapışkan şeffaf bant, **12. ~ terrier** : İskoç teriyer köpeği, **13. ~ verdict**: (a) (İskoç yasalarına göre) suç sabit görülmedi hükmü (b) kesin olmayan karar/hüküm, **13. ~ whisky** : İskoç viskisi, **14. ~ woman** : İskoçyalı kadın, **15. ~ woodcock** : ançüez ve yumurtalı kızartılmış ekmek. ***e.a.-4.*** *provident, frugal.*

Scotchgard , *is.* İskoç cilâsı, perdelik/döşemelik kumaşları su geçirmez ve leke tutmaz hâle getiren flüor, karbon bileşimi.

Scotch-Irish, *sf.&is.* İskoç-İrlandalı melez kimse.

Scotchman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **Scotsman.**

scoter, *is., ç.* **-ters, -ter** *zool.* karaördek *(Melanita, Oidemia).* Kuzey denizlerinde yaşayan iri, dalıcı ördek.

scot-free, *sf.* **1.** sağ salim, incinmeden, hasarsız, cezasız, masrafsız, **2.** vergiden muaf.

scotia, *is. mim.* boyunsak, taban oluğu.

Scotia = Scotland.

Scotland, *is.* İskoçya. ~ **Yard** : Londra Emniyet Müdürlüğü (özellikle cinayet şubesi).

Scoto- = Scotch.

scoto-, *ön ek* "karanlık" anlamı katar: **scotophobia:** karanlıktan korkma. Sesli harf önünde: **scot-.**

scotoma, *is., ç.* **-mas, -mata** *patol.* kör nokta, yerel körlük, görüş alanındaki bazı noktaların görülmemesi. **~tous** : yerel kör.

scotopia, *is.* (yarı)karanlıkta görüş. **scotopic:** (yarı) karanlıkta gören. *bk.:* **photopia.**

Scots, *is.&sf.* **1.** İskoç dili/lehçesi, **2.** İskoç, İskoçya+, İskoçyalı+.

Scotsman, *is., ç.* **-men** İskoçyalı.

Scotticism, *is.* İskoç deyimi/kelimesi/telâffuzu.

Scottie, *is. bk.:* **Scottish terrier.**

Scottish, *sf.&is.* **1.** İskoç, İskoçyalı, İskoç dili, **2. ~ rite**: ileri iki mason üyeliğinden biri, **3. ~ terrier:** İskoç teriyer köpeği (**Scotch terrier, Scottie, Scotty** *d.d.).*

Scotty, *is., ç.* **-ties 1.** *k.d.* İskoç(yalı), **2.** *bk.:* **Scottish terrier.**

scoundrel, *is.* madrabaz, düzenbaz, hilekâr, alçak, adî, habis kimse. **~ly** : madrabazlıkla, düzenbazlıkla, hile ile, alçakça, adîce, habasetle. ***e.a.-*** *vilain, cad, bounder, knave, rotter, rascal, rogue, scamp, scalawag. **NOT:*** **SCOUNDREL** dürüstlükten tamamen uzak, hilekâr, düzenbaz vb. kimseleri niteler. **KNAVE**, yalancı ve ikiyüzlü; **CAD** nezaketsiz ve kaba, hoyrat; **ROTTER** ahlâksız, namussuz; **RASCAL** alçak ve müzevir; **ROGUE** ise serseri, derbeder, yasalara saygısız anlamlarında kullanılır. **SCAMP** yaramaz, haylaz, çapkın; **SCALAWAG** ise vicdansız, çapkın, pervasız, hiçbir şeyden çekinmeyen anlamlarına gelir. **ROTTER** argo deyimidir, **SCALAWAG** yazı dilinde kullanılmaz. *Rotter, rascal, rogue, scamp* arkadaşlar arasında yarı şaka yollu kullanılabilir.

scour[1], *f.* **1.** ovmak, ovarak temizlemek/parlatmak. ~ *out a dirty pan.* **2.** kum veya fırça ile temizlemek/parlatmak. ~ *down the walls with a stiff brush.* **3.** bol su akıtarak kanal vb. yi temizlemek/derinleştirmek, oymak. *Water had ~ed out a passage in the soft sand.* **4.** müshil ile bağırsakları temizlemek, **5.** buğdayı öğütmeden önce yıkamak, **6.** temizlenmek, parlamak, **7.** koşmak, seğirtmek, **8.** arayarak baştan başa dolaşmak, her tarafı taramak/telâşla araştırmak. *They ~ed the countryside for the lost child.* **9.** acele geçmek. ***e.a.-1.*** *cleanse, polish,* ***3.*** *flush,* ***4.*** *purge,* ***8.*** *range over, scan, search.*

scour[2], *is.* **1.** ovma, ovarak temizleme/parlatma, **2.** ovulan/temizlenen yer, **3.** akan suyun aşındırıp oyduğu yer, **4.** akar suyun aşındırma gücü, **5.** ~ **s** *vet.* (at ve sığırlarda) ishal, sürgün.

scourer, *is.* **1.** ovan/temizleyen kimse, **2.** ovma/parlatma düzeni/aleti, **3.** koşan, seğirten, telâşla her tarafı arayıp tarayan kimse.

scourge, *is.&f.* **scourged, scourging** **1.** kamçı(lamak), kırbaç(lamak), **2.** şiddeli/ağır ceza (vermek), şiddetle cezalandırmak, gadretmek, zulmetmek, **3.** belâ, musibet, âfet, mahveden/yok eden şey/kimse, **4.** ~**r** : kamçılayan, kırbaçlayan, şiddetle cezalandıran, gadreden, zulmeden kimse, **5. scourgingly** : zulümle, gadrederek, şiddetle cezalandırarak, belâ/âfet kesilerek, **6.** ~ **of God** : Attilâ, Allahın Kamçısı. ***e.a.-1.*** *lash,* ***2.*** *punish, chastise,* ***3.*** *bane.*

scouring, *is.* **1.** ovma, ovarak temizleme/parlatma, **2.** ~**s** : (a) ovarak çıkarılan kir, (b) hububat süprüntüsü, **3.** ~ **rush** : (ovmakta kullanılan) atkuyruğu otu *(Equisetum hymale).*

scouse, *is. Brit.* **1.** *den.* peksimetli tas kebabı, **2.** Liverpullu, Liverpul lehçesi.

scout[1], *is.* **1.** izci. **boy** ~ : erkek izci. **girl** ~ : kız izci. ~**master**: izci oymak beyi. **good** ~ *k.d.* yardımsever/güvenilir kimse. *I'll ask Jo to help, he's a good* ~ . **2.** gözcü, **3.** keşif kolu. **on the** ~ : keşif görevi yapmakta, keşfe çıkmış. ~ **car**: zırhlı keşif otosu. ~ **plane** : keşif uçağı, **4.** casus (asker/gemi/uçak), **5.** Oxford Üniversitesinde kolej hademesi.

scout[2], *f.* **1.** keşfe çıkmak, keşif yapmak, **2.** keşfetmek, haber/bilgi toplamak, **3.** *k.d. gen.* ~ **out/up/around/about** : aramak, araştırmak, arayıp bulmak. ~ *out a good book for me to read.* ~ *around for a shop that's open late.* **4.** küçümseyerek /istihfafla reddetmek, tepmek. ~ **at** : küçümsemek, hakir görmek, alaya almak, istihza etmek. ***e.a.-1.*** *reconnoiter,* ***2.*** *search, seek,* ***3.*** *mock, jeer, flout, disdain, contemn, despise.*

scoutcraft, *is.* **1.** izcilik, **2.** izcilik talimi.

scouter, *is.* **1.** gözcü, keşif kolu, **2.** (18 yaşından büyük) erkek izci.

scouth, *is. İsk.* **1.** bolluk, bereket, **2.** fırsat, vesile. ***e.a.-1.*** *abundance, plenty,* ***2.*** *opportunity, scope.*

scouting, *is.* **1.** keşif, gözcülük, **2.** izcilik faaliyeti.

scow, *is.&f.* duba, salapurya (ile taşımak). ***e.a.-*** *hulk, tub.*

scowl, *is.&f.* **1.** kaş çatma(k), **2.** somurtma (k), dargın durma(k), surat asma(k), dargınlık. ~ **at s.o.** : birine yan bakmak, **3.** ~ **er** : kaş çatan, dargın bakan, surat asan, **4.** ~ **ingly** : kaş çatarak, surat asarak, somurtarak, dargınlıkla. ***e.a.-1.*** *frown,* ***2.*** *glower.*

scrabble, *f.* **-bled, -bling** **1.** tırmala-(n)mak, tırnaklama(k), **2.** çırpınma(k), çabalama(k), **3.** karalama(k), kargacık burgacık yazı (yazmak), **4.** ~ **up** : acele ile toplanmak, **5.** üzerinde harfler basılı küçük tahta karelerle oynanan kelime bulmacası, **6.** seyrek çalılık, **7.** ~ **r** : tırmalayan, çırpınan, çabalayan, kargacık burgacık yazan. ***e.a.-1.*** *scratch, scrape,* ***2.*** *struggle, strive,* ***3.*** *scrawl, scribble.*

scrag[1], *is.* **1.** zayıf/cılız kimse, zayıf hayvan, **2.** koyun/dana etinin yağsız gerdan tarafı, **3.** *argo* insan boynu.

scrag[2], *gl.f.* **scragged, scragging** *k.d.* boğazını sıkmak, boğarak/asarak öldürmek.

scraggly, *sf.* **-glier, -gliest** **1.** düzensiz, intizamsız, **2.** pürüzlü, yamrı yumru, çarpık çurpuk, eğri büğrü, **3.** kaba tüylü, taranmamış, dağınık, pürsek, **4.** yırtık pırtık, lime lime. ***e.a.-1.*** *irregular, uneven,* ***2.*** *jagged,* ***3.*** *shaggy, unkempt,* ***4.*** *ragged.*

scraggy, *sf.* **-glier, -gliest** **1.** zayıf, sıska, cılız, ince, kuru, kemikleri çıkmış, **2.** arızalı, pürüzlü, dik/sivri kayalı, sarp, **3. scraggily:** zayıfça, sıska/cılız bir şekilde; arızalı/pürüzlü/sarp bir biçimde, **4. scragginess** zayıflık, sıskalık, cılızlık, kuruluk; arızalı/ pürüzlü olma, sarplık. ***e.a.-1.*** *lean, meager, thin, scrawny, bony,* ***2.*** *irregular, craggy, jagged.*

scraich/scraigh, *is.&f. İsk. bk.:* **screech.**

scram, *gs.f.* **scrammed, scramming** *k.d.* defolmak, çekip gitmek, tüymek, *argo* arabayı çekmek. **You're not wanted here, so** ~ **!** Seni kimse istemiyor, defol/çek arabanı! **Let's** ~ ! Tüyelim/çekip gidelim! ***e.a.-*** *go away, get out.*

scramble[1], *f.* **-bled, -bling** **1.** sürünerek gitmek, dört elle ilerlemek, (ellerle yere tutunarak) tırmanmak. *I ~d up the rock for a better look at the sea.* **2.** bir şeyi elde etmek için çaba-

lamak/başkalarıyla mücadele etmek/didişmek, **3.** alelâcele hareket etmek/gitmek, **4.** *As.* düşman uçaklarının yolunu kesmek için acele havalanmak, **5.** acele/üstünkörü derleyip toplamak, **6.** birbirine karıştırmak, karmakarışık yapmak, **7.** acele ettirmek, *argo* iki ayağını bir pabuca sokmak, **8.** yumurtayı çırparak yağda pişirmek, **9.** (radyo/telefon haberleşmesini) karmalamak, frekans değiştirerek başkalarının anlamasını önlemek.

scramble[2], *is.* **1.** sürünerek gitme, dört elle ilerleme, (ellerle yere tutunarak) tırmanma, tırmanış. *It's quite a ~ to get the top of the hill.* **2.** çabalama, mücadele etme, didişme, koşuşma, kapışma. *a ~ for the best seats.* **3.** acele, telâş, **4.** *As.* düşman uçaklarının yolunu kesmek için acele havalanma.

scrambler, *is.* **1.** sürünerek giden, dört elle ilerleyen, (ellerle yere tutunarak) tırmanan, çabalayan, mücadele eden, didişen, koşuşan, kapışan kimse, **2.** (radyo/telefon) karmalama düzeni, frekans değiştirerek haberleşmeyi başkalarından gizleyen cihaz.

scran, *is. argo* yiyecek, yemek, yemek artığı. **bad ~ :** talihsizlik, şanssızlık.

scrannel, *sf. esk.* **1.** ince, hafif, zayıf, **2.** cırlak, cızırtılı, ahenksiz, kulak tırmalayıcı. ***e.a.- 1. thin, slight, lean, 2. squeaky, harsh.***

scrap[1], *is.* **1.** parça, kırıntı, kırpıntı, döküntü. **~ heap** : kırpıntı/hurda yığını, **2. ~s** : (a) yemek artığı, (b) kakırdak, kıkırdak, **3.** (yazı/şiir vb.) parça. *~s of poetry.* **4.** hurda. **~ iron** : hurda demir. **He made a fortune in scrap metals** : Hurdacılıktan zengin oldu. **5.** müsvedde (lik), **6.** *k.d.* kavga, dövüş, **7. ~ heap** : hurdalık, hurda yığını. *Put that plan on the ~ heap; it'll never work.* **8. ~s of news**: derme çatma haberler, **9. a ~ of evidence** : önemsiz delil, **10. a ~ of comfort** : en küçük bir teselli, **11. catch ~s of a conversation** : bir konuşmanın bazı parçaları kulağına çalınmak, **12. not a ~** : bir nebze/zerre, zerre kadar, en ufak. **not a ~ of truth in what he says** : söylediklerinde zerre kadar gerçek payı yok. ***e.a.- 1. fragment, morsel, crumb, bit.***

scrap[2], *sf.* parça(lardan oluşan), artık, kırıntı, döküntü, hurda, işe yaramaz.

scrap[3], *f.* **scrapped, scrapping 1.** parçalamak, ufalamak, kırpıp dökmek, **2.** değersiz diye atmak, ıskartaya/çürüğe çıkarmak, hurdaya ayırmak, **3.** dövüşmek, kavga etmek. ***e.a.-1. break up, 2. discard, 3. fight, quarrel.***

scrapbook, *is.* gazete kupürleri veya resim yapıştırılan defter.

scrape[1], *f.* **scraped, scraping 1.** kazımak, sıyırmak, kazıyarak temizlemek. **~ one's plate** : tabağını sıyırmak/temizlemek. *I ~d the mud from my boots.* **2.** sistirelemek, raspa etmek, *He ~d the door (down) before painting it again.* **3.** sıyırtmak, sıyırtarak/sürterek zedelemek. *He ~ d his knee when he fell.* **4.** *gen.* **~ up/together** : güçlükle toplamak/bir araya getirmek. **~ up/together some money** : dişinden tırnağından artırmak, güçlükle üç beş kuruşu bir araya getirmek, **5.** sürt(ün)mek, sürt(ün)erek gıcırda(t)mak. *a chair scraping on the floor. He ~ d his chair against the wall.* **6.** selâm verirken ayağını sürterek geri çekmek, **7.** azamî tasarrufla/güçlükle geçinmek. **~ a living** : kıt kanaat geçinmek. **scraping by on very small wages :** az bir maaşla güçlükle geçinme, **8.** çok tutumlu olmak, **9. ~ acquaintance with s.o.** : birisiyle tanışmaya gayret etmek, **10. ~ along**: az para ile/iyi kötü geçinmek, **11. ~ away = ~ off** : kazıyarak temizlemek/ayıklamak. *I ~d the skin off the vegetables.* **12. ~ the bottom of the barrel** *k.d.* fiyasko vermek, gülünç düşmek, başarısızlığa uğramak. *Is he the best speaker they could get for the meeting? This time they've really ~d the bottom of the barrel!* **13. ~ through** : güçbelâ atlatmak, yakayı zor kurtarmak. **~ through an examination** : sınavda güçbelâ geçmek, **14. bow and ~** : yerlere kadar eğilmek.

scrape[2], *is.* **1.** kazıma, sıyırma. **a ~ of butter**: ince bir tabaka tereyağı, **2.** kazıma/sürtme sesi, **3.** kazınan/sistire yapılan yer, **4.** çıkmaz, güç durum, varta. **to get into a ~** : belâya çatmak, başı derde girmek. *He got into a ~ with the police for parking his car in the middle of the road.* **We're in a nice/pretty ~** : Çattık belâya! Ayıkla pirincin taşını! Başımız dertte! **get out of ~** : belâdan/çıkmazdan kurtulmak, paçayı/yakayı kurtarmak, **5.** fikir ayrılığı, kavga, dövüş. ***e.a.-4. predicament, 5. fight, quarrel, scrap.***

scraper, *is.* **1.** kazıyıcı, sıyırıcı, raspacı, **2.** raspa, sistire, kazıma aleti, tarama kepçesi, toprak kazıyıcı/sıyırıcı, çamur kazıma demiri.

scraping, *is. is.* **1.** kazıma, sıyırma, sistireleme, **2.** kazıma/sıyırma/sürtünme sesi, **3.** *gen.* **~ s** : kazıntı, sıyrıntı, **4. ~ly** : (a) kazıyarak, sıyırarak, sürtünerek, sürtünürcesine, (b) parçalara ayırarak, parçalayarak, (c) hurdaya ayırarak.

scrappage, *is.* **1.** hurda malzeme/eşya, **2.** hurdaya ayırma (özellikle otomobili).

scrapper, *is. k.d.* kavgacı, dövüşçü, daima kavgaya hazır olan veya fırsat kollayan kimse

scrapple, *is. ABD* mısır unu ile kızartılmış baharatlı domuz eti.

scrappy, *sf.* **-pier, -piest 1.** parça parça, bölük pörçük, derme çatma, yarım yamalak. *a ~ , badly written report.* **2.** *k.d.* kavgacı, münakaşacı, münazaacı, nizacı, **3. scrappily**: (a) derme çatma/yarım yamalak bir şekilde, parça parça; (b) dövüşürcesine, kavga edercesine, münakaşa/münazaa ile, **4. scrappiness** : (a) tutarsızlık, derme çatmalık, yarım yamalaklık, parça parça olma, insicamsızlık; (b) kavgacılık, münakaşacılık, münazaacılık, nizacılık. ***e.a.-1.*** *fragmentary, disconnected,* ***2.*** *pugnacious.*

scratch[1], *f.* **1.** tırmalamak, tırmıklamak, (sivri bir şeye) çizdirmek. *to ~ one's hand on a nail.* **2.** kazımak, keskin bir şeyle kazıyarak yüzeyini bozmak, **3.** kaşı(n)mak, **4.** eşelemek, kazmak, **5.** *gen.* **~ out** : (yazıyı) çizmek, karalamak, çizerek iptal etmek, **6.** listeden çıkarmak, silmek, **7.** (maden üzerine) yazı oymak, hâkketmek, **8.** tırnaklamak, tırnakla çizmek, **9.** cızırdamak, gıcırdamak, sürtünerek ses çıkarmak, **10.** geçimini güçlükle sağlamak, **11.** yarışmadan çekilmek, **12.** (iskambilde) sayı kazanmamak, **13.** bilârdoda yanlış vuruşla ceza almak, **14. ~ s.o.'s back** : dalkavukluk/yağcılık etmek, yaltaklanmak, **15. ~ my back and I'll ~ yours** : Sen bana çıkar sağla, ben de sana sağlayayım. **16. ~ the surface** : (a) üstünü kazımak, (b) sathî kalmak, derine nüfuz edememek, **17. ~ s.o.'s eyes** : birinin gözlerini çıkarmak, **18. ~ up a bone** : (köpek) yeri kazıyıp kemik çıkarmak.

scratch[2], *is.* **1.** tırmık, tırnak izi, çizik, **2.** tırmalama, tırmıklama, çizme, kaşı(n)ma, **3.** gıcırtı, cızırtı, gıcırdama, cızırdama, **4.** yarışa başlama çizgisi, **5.** bilârdoda yanlış vuruş, **6.** iskambilde sıfır sayı, **7.** *argo* para, nakit, **8. from ~** : en baştan, sil baştan, sıfırdan, hiç yoktan, hiçbir şeye güvenmeden. **start from ~** : sıfırdan/en başından başlamak, **9. old ~** : şeytan, **10. up to ~** : uygun, elverişli, kabule şayan, tatminkâr. *The piano player was not feeling well and his performance wasn't up to ~.* **11. to be/to come up to ~** : istenilen koşulları sağlamak, isteğe uygun olmak, **12. without a ~** *k.d.* sapasağlam, özürsüz, kusursuz, en ufak bir zedesi bile yok. **He came through the war without a ~** : Savaştan sapasağlam (burnu bile kanamadan) döndü. ***e.a.-10.*** *adequate, satisfactory.*

scratch[3], *sf.* **1.** müsvedde(lik), karalama. **~ paper**: müsvedde kâğıdı. **~pad** : müsvedde defteri, bloknot, **2.** handikapsız. *~ player.* **3.** *k.d.* alelâcele/rastgele toplanmış/hazırlanmış, derme çatma. *a ~ crew.* **4. a ~ meal:** derme çatma/uydurma yemek, **5. ~ sheet** : atların yarış şeceresi, **6. ~ team** : derme çatma takım, **7. ~ test** : deri üzerinde alerji testi.

scratcher, *is.* **1.** tırmalayan, kazıyan, çizen, **2.** kaşıyıcı, **3.** kazmacı, toprağı kazan, **4.** kazıma aleti.

scratchy, *sf.* **scratchier, scratchiest 1.** cızırtılı, gıcırtılı, cırlak, **2.** karalama, baştan savma, özentisiz. *a ~ writing. a ~ drawing.* **3.** düzensiz, intizamsız, rastgele. *He plays ~ game.* **4.** kaşıntılı, kaşıntı veren, kaşındıran. *a ~ sweater.* **5. scratchily** : (a) cızırtı/gıcırtı ile, cırlayarak, (b) baştan savma, özentisizce, (c) düzensizce, intizamsızca, rastgele, (d) kaşındırarak, **6. scratchiness** : (a) cızırtı, gıcırtı, cırlaklık, (b) karalama, baştan savma, özenmeme, (c) düzensizlik, intizamsızlık, (d) kaşındırma.

scrawl, *is.&f.* **1.** özentisiz/baştan savma/okunaksız/eğri büğrü/kargacık burgacık yazı (yazmak), karalama(k), **2. ~er** : karalayan, eğri büğrü yazan.

scrawly, *sf.* **scrawlier, scrawliest** karalanmış, kargacık burgacık/itinasız/okunaksız yazılmış/çizilmiş (yazı/resim vb.) **scrawliness**: okunaksızlık, itinasızlık, kargacık burgacıklık.

scrawny, *sf.* **scrawnier, scrawniest 1.** zayıf, sıska, cılız, kuru, kemikleri çıkmış. *a long, ~ neck.* **2. scrawnily** : zayıf/sıska/cılız bir şekilde, **3. scrawniness** : zayıflık, sıskalık, cılızlık. ***e.a.-1.*** *lean, scraggy, gaunt, emaciated, thin, skinny.*

screak, *is.&f.* **1.** çığlık (koparmak/atmak), ince bir feryat (koparmak), **2.** gıcırdama(k), gıcırtı, **3. ~y** : çığlık gibi, çığlığa benzer. *bats making their ~y sounds.* ***e.a.-1. screech, 2. creak.***

scream[1], *f.* **1.** bağırmak, feryat etmek. **She ~ed (out) with pain for help** : Istırap içinde imdat diye bağırdı. **2.** acı acı haykırmak, çığlık koparmak/atmak. *He ~ed in terror.* **3. to ~ with laughter** : kahkahalarla gülmek, **4.** uğuldamak. *The wind ~ed down the chimney.* **5.** yaymak, herkese duyurmak, ilân etmek. *The newspapers ~ed (out) the news in large letters.* **6.** bar bar bağırmak. **~ oneself hoarse** : sesi kısılıncaya kadar bağırmak, **7.** acı acı şikâyet etmek. *~ing about the loss of powers under new law.* ***e.a.-1. shriek, screech.***

scream[2], *is.* **1.** çığlık, feryat, **2.** bağırma, haykırma, haykırış, **3.** *k.d.* çok komik/gülünç/matrak şey/kimse. **It was a perfect ~** *k.d.* Aman ne komik şeydi! Hiç bu kadar gülmemiştim. **4. ~s of laughter** : kahkaha, haykırarak gülüş. ***e.a.-1, 2. outcry, shriek, screech, screak.***

screamer, *is.* **1.** çığlık atan/koparan, feryat eden, bağıran, haykıran kimse, **2.** *k.d.* heyecan uyandıran/fazlasıyla güldüren olay veya kimse, **3.** (gazetecilikte) (a) heyecan uyandırıcı başlık/manşet, (b) *bk.:* **banner** (6). *bk.:* **scarehead. 4.** çığlık kuşu *(Anhimidae)* ötüşü çığlığı andıran G Amerika kuşu, **5.** *Brit. - argo* ünlem işareti.

screaming, *sf.&is.* **1.** çığlık atan/koparan, feryat eden, bağıran, haykıran (kimse), **2.** göze çarpan, iri, kocaman. **~ headlines** : kocaman başlıklar/manşetler, **3.** *k.d.* kahkahalarla güldüren, çok komik. *a ~ farce.* **4. ~ly** : son derece, müthiş. *~ funny.*

scree, *is.* kayşat, döküntü, dağ yamacındaki taş yığını.

screech, *is.&f.* **1.** ince ve keskin çığlık/feryat (koparmak), acı acı haykırmak/haykırış, **2. ~er** : çığlık atan, feryat eden, haykıran kimse, **3. ~ owl** : cüce baykuş *(Otus osio).* ***e.a.-1. scream.***

screechy, *sf.* **screechier, screechiest 1.** cırlak, ince ve keskin sesli, çığlık gibi, çığlığı andıran, **2.** gıcırtılı

screed, *is.&f.* **1.** uzun ve sıkıcı nutuk/yazı/makale, **2.** bıktırıcı tenkit, can sıkıcı münakaşa, **3.** çita, lama, sıva mastar altlığı, **4.** *Brit.* (kumaş vb.) kırpıntı, parça, **5.** *İsk.* (a) yırtık, (b) cümbüş, eğlence, içki âlemi, **6.** yırtmak, lime lime etmek.

screen[1], *is.* **1.** perde, kafes, **2.** paravana, **3.** bölme, tahta perde, **4.** görüntülük, sinema perdesi, ekran, *tiy.* gergi, **5.** ocak siperi, **6.** *As.* savunma perdesi: ordu ve donanmanın meydana getirdiği koruma hattı, **7.** kafes teli, elek/kalbur teli, **8.** elek, kalbur, **9.** klişe, **10.** *fiz.* bürgü, ekran: (a) üzerine görüntü düşürmeye yarayan düzlem gereç, (b) elektriksel/mıknatıssal alanlardan yalıtıcı madensel engel.

screen[2], *gl.f.* **1.** korumak, muhafaza etmek, **2.** önüne perde çekmek, gizlemek, saklamak, **3.** elemek, elekten/kalburdan geçirmek, **4.** elemek, ayıklamak, elemeye tâbi tutmak: niteliklerini inceleyerek uygun olanları seçmek/ayırmak, **5.** (film, resim) göstermek, oynatmak. **6.** (kitap vb.) filme almak, filmini çekmek, **7.** tel örgü/kafes germek, **8.** ekranlamak. ***e.a.-1. shelter, protect, defend, 2. hide, mask, veil, shield, 3. sift.***

screenable, *sf.* **1.** filme alınabilir, **2.** elenebilir.

screener, *is.* **1.** koruyan, saklayan, gizleyen, **2.** eleyen, ayıklayan, seçen, **3.** pencerelere vb. tel örgü/kafes koyan.

screening, *is.* **1.** koruma, muhafaza etme, **2.** perdeleme, perde çekme, bölme, ayırma, **3.** eleme, **4.** gösterim, film gösterme, **5.** dolap teli, **6. ~s**: kalbur üstünde kalan artık.

screenplay, *is.* senaryo.

screen test, *is.* (artistin) yetenek denemesi: sanat kabiliyetini ölçmek için kısa film çevirme.

screenwriter, *is.* senaryo yazarı.

screw[1], *is.* **1.** vida, burgu. **endless/perpetual/worm ~** :sonsuz vida. **male/female ~** : erkek/dişi vida. **right-handed ~** : sağ vida. **left-handed ~** : sol vida. **wood ~** : ağaç vidası. **~ bolt**: vidalı cıvata. **~ gear** : helezoni dişli. **~ hook** : vidalı kanca. **~ jack** : vidalı kriko. **~ nut** : cıvata somunu. **~ plate** : pafta, vida lokması, **2.** vida şeklinde cisim, **3.** *bk.:* **screw propeller, 4.** vidanın dönmesi, dönme, **5.** *Brit.* (a) küçük tütün/şeker/tuz vb. paketi, (b) *argo* işe yaramayan/yaşlı at, **6.** *Brit. - k.d.* maaş, aylık, ücret, **7.** *argo* hapishane gardiyanı, **8.** *argo - kaba)* sikme, **9. have a ~ loose** *argo* bir tahtası eksik

olmak, delirmek, aklını oynatmak. **There's a ~ loose somewhere** : Bir yerde bir bozukluk var. **10. give another turn to the ~** : biraz daha sıkıştırmak, **11. put the ~s on** : zorlamak, icbar etmek, sıkıştırmak. ***e.a.- 6. salary, wages, 10. force.***

screw[2], *f.* **1.** vidalamak, vida ile tutturmak, **2.** vidasını sıkıştırmak/çevirmek, **3.** bur(ul)mak, bük(ül)mek, dön(dür)mek, **4.** *gen.* **~ up** : kuvvetlendirmek, artırmak, takviye etmek, sağlamlaştırmak, **5.** zorlamak, icbar/tazyik/tehdit etmek, **6.** sıkıştırarak söyletmek, zorla itiraf ettirmek, **7.** tehditle para sızdırmak, **8.** aldatmak, dolandırmak, **9.** *argo- kaba* sikmek, cinsel ilişkide bulunmak, **10. ~ down** : (a) vidalamak, vidasını sıkıştırmak, (b) çok düşük fiyat vermek, **11. ~ in** : vidayı çevirmek/sıkıştırmak, çevirerek içine sokmak, **12. ~ on** : vidalamak, **13. ~ out**: (a) vidasını sökmek, (b) zorla elde etmek. **~ the truth out of s.o.** : birisinden gerçeği zorla öğrenmek. **~ money out of s.o.** : güçlükle para koparmak, **14. ~ up** *argo* (beceriksizlik/aptallık yüzünden) bozmak, berbat etmek, **15. ~ up the eyes** : gözlerini kısmak, **16. ~ up one's courage** : cesaretini toplamak, **17. ~ up one's face** : yüzünü buruşturmak, **18. ~ up one's lips** : dudak bükmek, **19. ~ up oneself to do sth** : kendini zorlamak, **20. ~ up in a piece of paper** : bir şeyi kâğıda sarmak, **21. ~ up the rents** : kirayı artırmak, **22. have one's head ~ed on (right)** : makul/aklı başında olmak, akıllıca iş yapmak, aklını başına toplamak. ***e.a.-5. coerce, threaten, 6. extract, extort.***

screwball, *is.&sf.* **1.** *argo* deli, serseri, garip/acayip kimse, **2.** havada kavis çizen top, **3.** saçma, zırva (fikir/davranış).

screw bean, *is. bot.* burmacık *(Strombocarpa odorata).* Mimozagillerden GB ABD'de yetişen, kıvrık fasulyeye benzer meyvesi yem olarak kullanılan ağaç.

screw cap, *is.* (kavanoz vb. için) vidalı kapak.

screwdriver, *is.* **1.** tornavida. **Phillips ~** : yıldız tornavidası, **2.** portakal suyu ve votka kokteyli.

screwed, *sf.* **1.** vidalı, vidalanmış, vida ile sıkıştırılmış, **2.** yivli, vida dişli, **3.** eğri büğrü, çarpık, **4.** *Brit.- argo* sarhoş. ***e.a.-2. threaded, 3. twisted, awry, 4. drunk, intoxicated.***

screw eye, *is.* halkalı/halka başlı vida, vidalı halka.

screwhead, *is.* vida başı.

screwlike, *sf.* vida gibi, vida biçiminde.

screw nail, *is.* vidalı çivi. ***e.a.-drive screw.***

screw pine, *is. bot.* vidalı çam *(Pandanus).* Yaprakları helezoni biçimde dizili, meyvesi yenen tropik Asya ağacı.

screw propeller, *is.* pervane, uskur.

screw-propelled, *sf.* pervaneli, uskurlu.

screw stock, *is. bk.:* **diestock.**

screwup, *is. ABD- argo* **1.** aptalca hata/yanlışlık, saçmalık, **2.** daima pot kıran, acemi, aptalca hatalar yapan kimse.

screwworm, *is.* yara kurdu: *Callitroga* türü sineklerin yaralar üzerine bıraktığı ve etle beslenen larvası. **~ fly**: kurt sineği *(Cochliomyia americana),* parlak mavi, yeşil renkli, sığırlara zararlı iri bir sinek. Larvası etle beslenir.

screwy, *sf.* **screwier, screwiest** *argo* **1.** deli, kafadan çatlak, **2.** tuhaf, acayip, garip. *There's something ~ in his story.* **3.** anlaşılmaz, akıl ermez. *Something has gone ~ in my calculation: this can't be the right answer.* **4.** saçma, zırva. *Lots of mad ideas, each one screwier than the last.* ***e.a.- 1&3. crazy, nutty, 2. strange, 3. irrational.***

scribal, *sf.* yazar+, yazı+. **~ error** : yazı hatası.

scribble[1], *f.* **-blled, -bling 1.** karalamak, acele/dikkatsizce yazmak, **2.** kalemle acayip/anlaşılmaz şekiller çizmek.

scribble[2], *is.* **1.** karışık/okunmaz yazı, kargacık burgacık el yazısı/mektup vb. **2.** karalama, anlamsız yazı ve çizgiler.

scribbler, *is.* **1.** çalakalem yazı yazan kimse, eserleri değersiz yazar, **2.** karalayan/okunmaz yazı yazan kimse.

scribe[1], *is.* **1.** yazıcı, yazman, kâtip, **2.** yazar, muharrir, gazeteci, **3.** (Musevîlerde) din bilgini/yorumcusu, Tevrat yazarı ve yorumcusu.

scribe[2], *gl.f.* **scribed, scribing 1.** ucu sivri aletle çizmek/işaretlemek, **2.** oymak, yazmak, hâkketmek, **3.** kesilecek tahtayı işaretlemek. ***e.a.-1. mark, scratch, 2. engrave, inscribe.***

scriber, *is.* tığ, şiş, ucu sivri çizgi aleti.

scrim, *is.* **1.** ince perdelik kumaş, **2.** *tiy.* üzerine resim vb. çizilip sahne dekoru yapılan kumaş.

scrimmage, *is.&f.* **-maged, -maging 1.** göğüs göğüse çarpışma(k), **2.** (futbol) topu ilerletmek için saldırmak/saldırış, hücum (etmek), **3. ~r** : çarpışan, saldıran, hücum eden.

scrimp, *f.* **1.** tasarruf etmek, saklamak, biriktirmek. *to ~ food.* **2.** tutumlu davranmak. *He had to ~ and save to pay for his holiday.* **3.** cimrilik/hasislik etmek, -den esirgemek/kısmak. *to ~ one's elderly parents.* **4.** çok dar/kısa kesmek.

scrimpy, *sf.* **1.** kıt, dar, kısıtlı, eksik, noksan, yetersiz, **2.** tutumlu, idareli, cimri, hasis, **3. scrimpily** : kıt kanaat, cimrice, hasislikle, tutumla, **4. scrimpiness** : darlık, kıtlık; tutumluluk, cimrilik, hasislik. ***e.a.-1.*** *scanty, meager, 2. frugal, niggardly.*

scrimshaw, *is.&f.* **1.** fildişi oyma işi (yapmak), **2.** oymacılık (yapmak), fildişi oymak.

scrip, *is.* **1.** pusula, makbuz, alındı, liste, yazılı herhangi kâğıt parçası, **2.** kâğıt kırpıntısı, **3.** (a) hisse senedinin kesrini gösteren belge, (b) geçici senet, **4.** *ABD* eskiden kullanılan 1 dolardan küçük kâğıt para, **5.** *esk.* yolcu çantası, **6. ~ dividend** : sonradan ödenecek olan kâr/temettü.

scripsit, *f. Lât.* yazan.

script, *is.&f.* **1.** el yazısı, **2.** belge, el yazması kitap, **3.** metin, el ile yazılı belge, **4.** senaryo, tiyatro veya sinema eseri metni, **5.** el yazısı gibi matbaa harfi, **6.** senet, hüccet, **7.** alfabe, yazı düzeni, **8.** konuşmacının elindeki notlar, **9.** (el yazısı vb.) yazmak, kaleme almak, **10. ~ er** : yazar, (el ile) yazan, **11. ~ writer** : senaryocu, senaryo yazarı.

scriptorium, *is., ç.* **-toriums, -toria** (manastırda) hattatlar odası.

scriptural, *sf.* **1.** Kutsal Kitap'a ait, **2.** Kutsal Kitap'ta bulunan/anlatılan, **3. ~ly**: Kutsal Kitaba göre/uygun olarak, Kutsal Kitap gereğince.

Scripture, *is.* **1.** *gen.* **~s, Holy ~, Holy ~s** : Kutsal Kitap, İncil, **2.** İncil'den bir parça, **3.** kutsal/dinsel yazı/kitap.

scriptwriter, *is.* senaryocu, senaryo yazarı.

scriptwriting, *is.* senaryo yazma.

scrivello, *is., ç.* **-loes, -los** filin dişi.

scrivener, *is.* **1.** yazıcı, yazman, kâtip, arzuhalci, sözleşmeleri yazan kimse, **2.** noter. ***e.a.-1.*** *scribe, 2. notary.*

scrobiculate(d), *sf. bot.&zool.* kırışık, buruşuk, çopur, oyuklu, oluklu. ***e.a.-*** *furrowed, pitted.*

scrod, *is. ABD* yavru morina.

scrofula, *is. patol.* sıraca.

scrofulous, *sf.* **1.** sıracalı, **2.** sıracaya benzer, sıraca illetine ait, **3.** ahlâksız, kötü ahlâklı, **4. ~ly** : ahlâksızca, **5. ~ness** : ahlâksızlık.

scroll, *is.* **1.** tomar, **2.** parşömen tomarı, **3.** tomar şeklinde süs, **4.** liste, tarife, nöbet cetveli, taslak, **5.** keman sapının kıvrık ucu, **6.** (Çin/Japon sanatında) tomar şeklinde ipek kumaş veya kâğıda yapılmış resim, **7. ~ saw** : şerit testere, oyma testeresi, **8. ~work** : tomar şeklinde süs, oymalı tezyinat, ***e.a.-1.*** *roll, 3. list, roll, roster, schedule.*

Scrooge, *is.* hasis, pinti, cimri (Dickens'in *A Christmas Carol* adlı eserindeki tip).

scroop, *is.&f.* gıcırda(t)ma(k), gıcırtı.

scrophulariaceous, *sf. bot.* sıraca otugillerden.

scrotum, *is., ç.* **-ta, -tums** *anat.* torba, er bezi torbası, skrotum. **scrotal** : er bezi torbası+.

scrouge, *f.* **scrouged, scrouging** *k.d.* sıkış(tır)mak, kalabalık etmek/olmak. ***e.a.-*** *squeeze, crowd.*

scrounge, *f.* **scrounged, scrounging** *argo* **1.** araklamak, çalmak, aşırmak, yürütmek, anaforlamak, **2.** dilenmek, otlamak, başkasının sırtından/beleş geçinmek, asalak/tufeylî geçinmek, **3. ~ around** : etrafta araştırmak, bulduğunu alıp götürmek, yağma etmek, çalıp çırpmak. ***e.a.-*** *1. pilfer, 2. beg, cadge, sponge, 3. forage.*

scrounge(r), *argo is.* arakçı, anaforcu, otlakçı, hırsız, asalak, tufeylî kimse.

scrub[1], *f.* **scrubbed, scrubbing 1.** ov(ala)mak, ovuşturmak, fırçalamak. **~ bing brush** : tahta fırçası, **2.** yıkamak, ovalayarak/fırçalayarak temizlemek, **3.** (gaz, buhar) arıtmak, tasfiye etmek, **4.** (doktor/cerrah) ameliyattan önce ellerini ve kollarını sabunla ovarak yıkamak, **5.** *ABD-argo* ertelemek, iptal etmek. *We've had to ~ our plans to go abroad this year; we've got no money.* ***e.a.-1.*** *rub, 3. cleanse, 5. postpone, cancel, call off.*

scrub[2], *is.* **1.** ov(ala)ma, ovuşturma, fırçalama, yıkama, ovalayarak/fırçalayarak temizleme, (gaz, buhar) arıtma, **2.** çalılık, fundalık, maki, bodur ağaçlı orman, **3.** cins olmayan/soyu

karışık hayvan, **4.** bodur/cüce insan, basit/önemsiz/ufak tefek eşya/kimse, **5.** *sp.* birinci takıma alınmayan oyuncu, **6.** kısa kıllı fırça, **7.** fırça gibi/kısa bıyık, **8.** *ABD- argo* erteleme, iptal. ***e.a.-3.*** *mongrel.*

scrub[3], *sf.* **1.** bodur, cüce, ufak tefek, **2.** önemsiz, değersiz, **3.** çalılık, fundalık, bodur ağaçlı. ~ *country.* **4.** ~ **brush** : tahta fırçası, **5.** ~ **nurse** : ameliyatta dezenfekte aletleri hazırlayıp operatöre veren hemşire, **6.** ~ **oak** : yer meşesi, kurtluca *(Quercus ilieifolia, Q. prinoides),* **7.** ~ **pine** : bodur çam, **8.** ~ **team** : ikinci takım, ikinci derecede oyuncuların oynadığı takım.

scrubbed, *sf.* **1.** ovulmuş, ovularak temizlenmiş, **2.** *esk.* bodur, cüce, çelimsiz. ***e.a.-2.*** *stunted, scrubby.*

scrubber, *is.* **1.** fırçalayıcı, ovarak temizleyen kimse, **2.** gaz arıtma cihazı, **3.** cins olmayan/soyu karışık hayvan (bilhassa tosun), **4.** zayıf/bodur boğa/tosun, **5.** *Avust.* (a) fundalık bölge halkı, (b) fundalığa kaçıp vahşîleşen hayvan.

scrubboard, *is. bk.:* **washboard** (1, 2).

scrubby, *sf.* **-bier, -biest 1.** bodur, cüce, cılız, çelimsiz, **2.** çalılık, fundalık, bodur ağaçlarla kaplı, **3.** önemsiz, ufak tefek, **4. scrubbiness :** bodurluk, cücelik, cılızlık, çelimsizlik.

scrubland, *is.* fundalık/çalılık arazi.

scrub-up, *is.* ameliyattan önce doktor ve hemşirelerin baştan başa yıkanıp temizlenmesi.

scrubwoman, *is., ç.* **-women** temizlikçi kadın. ***e.a.-*** *charwoman.*

scruff, *is.* ense. **by the ~ of the neck**: ense kökünden.

scruffy, *sf.* **scruffier, scruffiest** pis, kirli, pasaklı, darmadağınık, dökük saçık, pejmürde. *The hotel looked rather ~ so we decided not to stay there.* ***e.a.-*** *dirty, shabby, untidy.*

scrummage, *is.&f.* **1.** *bk. :* **scrimmage**, **2. scrum** *d.d.* kol kola tutuşulup karşı oyuncularla göğüs göğüse gelerek oynanan bir top oyunu.

scrumptious, *sf. k.d.* **1.** enfes, çok nefis, harikulâde, şahane, çok güzel. *a ~ casserole; a ~ satin gown.* **2. scrumptiously**: enfes bir şekilde, harikulâde, şahane bir tarzda, **3. scrumptiousness** : nefaset, harikulâdelik, şahanelik.

scrunch, *is.&f.* çatırdatma(k), ezme(k), buruşturma(k); çatırtı. *Small loose rocks ~ing as we walked on them.* ***e.a.-*** *crunch, crush, crumple.*

scruple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** endişe, kuşku, tereddüt, **2.** vicdanı elvermeme(k), tereddüt (etmek). **have/make no ~ s about doing sth.:** vicdanen hiç tereddüt etmemek, hiç çekinmeden yapmak. **A man with no ~s, who will do anything to get what he wants** : İstediğini elde etmek için her şey yapabilen vicdansız bir adam. **3.** çok az/cüz'î miktar, **4.** *ecz.* 1.296 gramlık tartı (20 grain), **5. ~less** : vicdansız. ***e.a.-1.*** *qualm, compunction, conscience.*

scrupulous, *sf.* **1.** vicdanlı, dürüst, vicdan/merhamet sahibi, vicdanının sesini dinleyen. *He is a ~ man.* **2.** titiz, dakik, çok dikkatli. *The nurse treated the wound with the most ~ care.* **3. scrupulously** : (a) vicdanla, dürüstlükle, merhametle, vicdanının sesini dinleyerek, (b) titizlikle, dikkatle, ihtimamla, **4. ~ness = scrupulosity** : (a) vicdanlılık, dürüstlük, insaf, merhamet, (b) titizlik, dakiklik, dikkat, ihtimam. ***e.a.-1.*** *conscientious, meticulous, circumspect,* ***2.*** *precise, exact, careful, painstaking.*

scrutability, *is.* incelenebilme, anlaşılabilme.

scrutable, *sf.* dikkatle incelenebilir, anlaşılabilir.

scrutineer, *is. Brit.* oy tasnif memuru.

scrutinise/scrutinisation/scrutiniser/scrutinisingly, *Brit. bk.:* **scrutinize/scrutinization/scrutinizer/scrutinizingly.**

scrutinize, *f.* **-nized, -nizing** dikkatle incelemek/tetkik etmek/gözden geçirmek, araştırmak, tahkik etmek, ince eleyip sık dokumak. **scrutinization** : dikkatle inceleme vb. **scrutinizer :** inceleyen, araştıran, tetkik/tahkik eden. **scrutinizingly** : inceden inceye araştırararak/inceleyerek/tetkik ve tahkik ederek, kılı kırk yararak.

scrutiny, *is., ç.* **-nies 1.** dikkatle inceleme, araştırma, tetkik, tahkik, **2.** gözlemleme, göz önünde bulundurma, gözden uzaklaştırmama, nezaret etme, **3.** seçim kontrolu. ***e.a.- 1.*** *examination, investigation, inquiry,* ***2.*** *surveillance.*

scuba, *is.&sf.* su ciğeri, skuba (ile yapılan). ~ **diving** : skuba ile dalma.

scud[1], *f.* **scudded, scudding 1.** tüymek, seğirtmek, hızla kaçmak, **2.** *den.* rüzgârın önüne düşüp (yelken açmadan veya az yelkenle) seyretmek. ~ *before the wind.* **3.** (ok) hedefin üstünden geçip gitmek, **4.** derinin kıllarını yolup temizlemek.

scud[2], *is.* **1.** tüyme, seğirtme, hızla kaçma, *den.* rüzgârın önüne düşüp (yelken açmadan veya az yelkenle) seyretme, **2.** rüzgârla sürüklenen bulutlar veya deniz köpüğü, **3.** deriden yolunan kıl, **4.** *Brit.- argo* hızlı koşucu.

scudo, *is.* (XVI-XIX. yy.larda) İtalyan altın/gümüş parası.

scuff, *is.&f.* **1.** ayağı sürüme(k)/sürüyerek yürüme(k), **2.** ayağını sürtme(k)/silme(k), **3.** ayak sürterek aşındırma(k)/aşınma(k), **4.** şıpıdık, arkası açık ve topuksuz terlik, **5.** sürtünme ile aşınan/yıpranan yer.

scuffle, *is.&f.* **-fled, -fling 1.** itişme(k), didişme(k), çekişme(k), **2.** telâşla sağa sola koşuşma(k), **3.** (ayağını) sürtme(k), sürüme(k). *a ~ of feet.* **4.** ~ **hoe** *d.d.* nadas çapası, çekilecek yerde itilerek kullanılan çapa, **5.** (tepinme dansında) ayağın ileri geri hareketi, **6. scufflingly** : itişerek, didişerek, çekişerek, telâşla sağa sola koşuşarak; (ayağını) sürterek/sürüyerek.

scul(l)duggery, *is. bk.:* **skulduggery.**

sculk(er), *bk.:* **skulk(er).**

scull, *is.&f.* **1.** sandalın kıç küreği, boyna küreği, **2.** kürek: çift kürekten her biri, **3.** sandal, kayık, **4.** bir ilâ üç çift kürekli hafif ve dar yarış sandalı/kayığı, **5.** ~ **s** : kürekli sandal yarışı, **6.** kürekle yürütülen sandal/kayık, **7.** sandalı çifte kürekle yürütmek, **8.** sandalı boyna ile yürütmek, boyna etmek, **9.** ~**er** : sandalcı, kayıkçı.

scullery, *is., ç.* **- leries** *Brit.* **1.** mutfak yanında yemeklerin pişmeye hazırlandığı yer, **2.** bulaşıkhane, **3.** ~ **-maid** : bulaşıkçı kız.

scullion, *is.* **1.** bulaşıkçı, mutfak hizmetçisi, aşçı yamağı, **2.** adî/sefil kimse.

sculp, *gl.f. bk.:* **sculpture.**

sculpin, *is., ç.* **-pin, -pins 1.** *zool.* iribaş *(Cottus)*: K Atlantik'te yaşayan iri ve dikenli kafalı, geniş ağızlı balık, **2.** Kaliforniya iskorpit balığı, **3.** adî/habis/sefil kimse.

sculpsit, *Lât.* (heykelde imzanın yanında) yapan.

sculpt, *f.* **1.** heykel(traşlık) yapmak, **2.** heykel gibi şekil vermek. *Her hair was ~ed by a leading coiffeur.* ***NOT:*** **sculpture** kelimesinden türetilen **sculp** ve **sculpt** fiilleri çok defa tenkide uğramışsa da yüz yıldan beri kullanılagelmiş ve standartlaşmışlardır.

sculptor, *is.* heykeltıraş.

sculptress, *is.* kadın heykeltıraş.

sculpture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** heykeltıraşlık (yapmak), heykelcilik, **2.** heykel (yapmak), **3.** oyma(cılık), **4.** *coğ.* aşınma sonucu yeryüzünün şeklini değiştirmek, **5. sculptural** : heykel+, heykel şeklinde/biçiminde, heykellerden oluşan, **6. sculpturally** : heykel gibi, heykelvari.

sculpturesque, *sf.* **1.** heykele benzeyen, heykel gibi, heykelimsi. *the ~ beauty of her face.* **2.** ~**ly** : heykel gibi, heykelvâri, **3.** ~**ness** : heykele benzeyiş/benzerlik.

scum[1], *is.* **1.** su yüzüne çıkan pislik, **2.** köpük, cüruf, **3.** süprüntü, çörçöp, kir. ~ *left on the shore by the waves.* **4.** alçak/adî/pespaye kimse, **5.** ayak takımı, serseriler güruhu. **the ~ of the earth** : erazil, reziller/serseriler takımı, halkın en alçak tabakası, **6.** erimiş maden cürufu, **7.** ~**like** : köpük/cüruf gibi. ***e.a.- 3. refuse, offscoring,* 5.** *riffraff, rabble,* **6.** *scoria.*

scum[2], *f.* **scummed, scumming 1.** köpüğünü/cürufunu/sıvı üstüne çıkan pislikleri almak, **2.** köpük/cüruf bağlamak, **3.** ~**er** : (köpüğünü/cürufunu almakta kullanılan) kepçe.

scumble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** (resimde üzerine mat bir boya sürerek) renkleri yumuşatma(k)/matlaştırma(k)/donuklaştırma(k), **2.** mat/donuk renk.

scummy, *sf.* **-mier, -miest 1.** köpüklü, cüruflu, kirli, **2.** köpük/cüruf gibi, köpüğe/cürufa benzer, **3.** *k.d.* alçak, rezil, serseri, pespaye, iğrenç, **4. scumminess**: (a) köpüklü/cüruflu olma, (b) alçaklık, rezillik, serserilik, pespayelik, iğrençlik. ***e.a.-3. despicable, contemptible, mean, vile.***

scunner, *is.&f.* **1.** nefret, tiksinme, iğrenme, **2.** *İsk.* nefret etmek, tiksinmek, iğrenmek. ***e.a.-1.loathing, abhorrence, 2. disgust, nauseate.***

scup, *is., ç.* **scup, scups** *zool.* pulluca *(Stenotomus versicolor).* ABD'nin Atlantik kıyılarında avlanan sık pullu bir balık. **scappaug, porgy** *d.d.*

scupper[1], *is.* **1.** *den.* frengi deliği, geminin güvertesinden suyu denize akıtan delik, **2.** su yolu, binalarda yerde toplanan suyu akıtan delik/oluk.

scupper[2], *gl.f. Brit.- argo* anî baskın yaparak katletmek, kılıçtan geçirmek, katliam yapmak, yok etmek, mahvetmek.

scuppernong, *is.* **1.** yeşil misket üzümü: ABD'nin güneyinde yetişir, **2.** misket şarabı.

scurf, *is.* **1.** baş kepeği, konak, **2.** kabuk, **3.** pis artık. ***e.a.-1.*** *dandruff.*

scurfiness, *is.* kepeklilik, kabukluluk.

scurfy, *sf.* **scurfier, scurfiest** kepekli, kabuklu.

scurrility, *is., ç.* **-ties 1.** küfürbazlık, kaba küfür, ağız bozukluğu, sövüp sayma, **2.** küfür, sövme, küfretme ***e.a.-2.*** *vituperation, abuse, vilification.*

scurrilous, *sf.* **1.** kaba, küfürlü, sövüp saymalı. **To make a ~ attack on s.o. :** Birine küfretmek, sövüp saymak. *a ~ attack on the mayor.* **2.** hakaret dolu, tahkir edici, küçük düşürücü. **scurril, scurrile** *d.d. a ~ jest. ~ accusation.* **3. ~ly** : küfürle, küfrederek, sövüp sayarak, **4. ~ness** : küfürbazlık, sövüp sayma, ağız bozukluğu. ***e.a.-1.*** *vituperative, abusive,* ***2.*** *derisive, jocular.*

scurry[1], *f.* **-ried, -rying** acele etmek, telâşlanmak, telâşla koşmak/kaçmak. *The mouse scurried into its hole when the cat appeared.* **~ off/away** : tüymek, alelacele kaçmak, *argo* kirişi kırmak. **~ through one's work** : işini acele bitirmeye çalışmak.

scurry[2], *is., ç.* **-ries 1.** acele (etme), telâş, telâşla koşuşma, panik. *the ~ of little feet on the stairs. a general ~ towards the door.* **2.** kısa yarış.

S-curve, *is.* S- eğrisi, S- şeklindeki eğri.

scurvy, *is.&sf.* **-vier, -viest 1.** *patol.* iskorbüt hastalığı (ilgili sıfat: **scorbutic**), **2.** adî, alçak, aşağılık, iğrenç, menfur. *a ~ trick.* **3. scurvily** : adîce, alçakça, aşağılıkla, iğrenç bir şekilde, **4. scurviness** : adîlik, alçaklık, iğrençlik, **5. ~ grass** *bot.* iskorbüt otu *(Cochlearia officinalis) :* turpgillerden iskorbüt hastalığına ilâç olduğu farz olunan bir ot. ***e.a.-2.*** *contemptible, despicable, mean, base.*

scut, *is.* kısa kuyruk (tavşan, karaca vb. kuyruğu gibi).

scuta, *ç. is.* **scutum**'un çoğulu.

scutage, *is.* bedel: Derebeylik çağında şövalyelerden askerlik hizmeti yerine alınan vergi.

Scutari, *is.* **1. Skutari** *ş.d.y.* Üsküdar, **2.** İşkodra gölü.

scutate, *sf.* **1.** *bot.* kalkansı, kalkan biçiminde, **2.** *zool.* iri pullu.

scutch, *gl.f.* **1.** sopayla vurarak temizlemek, **2.** (pamuk, keten, ipek, vb.) ditmek, didiklemek, atmak, döverek kabartmak.

scutch = scutcher, *is.* **1.** döverek keten ipliğini ayırmaya mahsus sopa, **2.** duvarcı çekici.

scutcheon, *is.* **1.** *bk.:* **escutcheon, 2.** *zool. bk. :* **scute, 3. ~less** : kalkansız, kabuksuz, **4. ~like** : kalkan/kabuk gibi, kalkan biçiminde.

scute, *is. zool.* **1.** bağa, kaplumbağa kabuğu, timsahın sırt kabuğu, **2.** iri/sert pul.

scutellate(d), *sf. zool.* **1.** bağalı, kabuklu, sert pullu, **2.** bağa/kabuk şeklinde.

scutellation, *is. zool.* (kuş ayağında vb.) sert pullar, bunların oluşumu/dizilişi.

scutellum, *is., ç.* **-tella** *zool. bot.* bağacık, bağa/kalkan/sert pul şeklinde küçük kabuk/organ.

scutiform, *sf.* kalkanımsı, kalkan biçiminde.

scuttle[1], *is.* **1.** kömür kovası, **2.** *Brit.- k.d.* geniş ve az derin sepet, **3.** seğirtme, acele gitme/koşma, **4.** *den.* lomboz, ambar kapağı; deniz musluğu.

scuttle[2], *f.* **-tled, -tling 1.** seğirtmek, acele/hızla koşmak. **~ off/away** : tüymek, sıvışmak, *argo* kirişi kırmak, tabanları yağlamak. *The children ~d off/away when they saw the policeman.* **2.** deniz musluğunu açarak/altını delerek gemiyi batırmak, **3.** (ümit, plân, vb.) terk etmek, yitirmek, vazgeçmek. *The lawyer ~d his hopes of collecting the debt quickly.*

scuttlebutt, *is.* **1.** *den.* su mancanası, **2.** *k.d.* söylenti, dedikodu, şayia. ***e.a.-2.*** *rumor, gossip.*

scutum, *is., ç.* **-ta 1.** *zool. bk.:* **scute** (1), **2.** (eski Roma'da) uzun kalkan, **3.** *astr.* Kalkan burcu.

Scylla, *is.* **1.** (yeni adı: **Scilla**) İtalya'da Mesina boğazında tehlikeli bir kaya, **2.** *mit.* altı başlı deniz canavarı, **3. between ~ and Charybdis**: iki ateş arasında.

scyphate, *sf.* oyuk, tas biçiminde. ***e.a.***-*cup-shaped.*

scyphiform, *sf. bot.* çukur, tas/çanak biçiminde.

Scyphozoa = Scyphomedusae, *is. zool.* çanaksılar, skifomedüzler, çanak biçiminde şeffaf deniz hayvanları.

scyphozoan, *sf.&is.* çanaksı, çanaksılar sınıfından (deniz hayvanı) : denizanası vb. gibi.

scythe, *is.&f.* **1.** tırpan, **2.** tırpanlamak, tırpanla biçmek, **3. ~like** : tırpan gibi, tırpan biçiminde.

Scythia, *is.* **1.** İskitya, İskiteli: Karadeniz ve Hazar Denizinin Kuzey ve Doğusundaki bölgenin eski adı, **2. ~n**: İskit+, İskityalı, İskit dili+.

SD, *kıs.* South Dakota.

S.D. = **1.** doctor of science, **2.** South Dakota, **3.** *ist.* standard deviation.

s.d. = **1.** tarih zikretmeksizin, **2.** *ist.* standard deviation.

'sdeath, *ünl. esk.* Allah kahretsin!

SDR = S.D.R.*bk.:* **special drawing rights.**

SE = S.E. = southeast(ern).

Se, *kim.* selenyum (simge).

sea[1], *is.* **1.** deniz. **arm of the** ~ : körfez. **by** ~ **and land**: hem denizden hem karadan. **by the** ~ : deniz kenarında. **inland** ~ : iç deniz. **the seven seas** : yedi deniz, bütün denizler, **2.** derya, umman, okyanus. **the high/open** ~**(s)** : açık deniz, engin denizler. **on the high seas** : açık denizlerde, okyanusta, enginlerde, **3.** büyük dalga (lar). **a heavy** ~ : kaba dalga, fırtınalı deniz.*The heavy seas almost drowned us.* **beam** ~ : yandan gelen dalgalar. **following** ~ : arkadan gelen dalgalar. **head** ~ : önden gelen dalgalar, **4.** fırtınalı deniz, **5.** sayısız/muazzam şey, kalabalık, vb. **a** ~ **of faces** : insan kalabalığı, **6.** denizcilik. *The* ~ *is a hard life for a man.* **7. at** ~ : (a) denizde, okyanusta, ummanda, (b) şaşırmış, şaşkına dönmüş, apışıp kalmış. *Completely at* ~ *as to how to answer the question.* **8. follow the** ~ **= go to** ~ : (a) denizci olmak, (b) deniz yolculuğuna çıkmak, **9. half seas over**: sarhoş, **10. put to** ~ **= put out to** ~ : denize açılmak, deniz seyahatine çıkmak, **11. ship a (green)** ~ : dalga gemiye girmek. ***e.a.-2.*** *ocean,* ***3.*** *waves,* ***7.*** *(b) perplexed, uncertain, bewildered, at a loss.*

sea[2], *sf.* deniz+ . ~ **anchor :** açık deniz çapası/demiri. ~ **anemone** *zool.* deniz şakayığı *(Epiactis prolifera).* ~ **bag** : denizci çantası. ~ **bass** : levrek balığı *(Serranidae).* ~ **bed** : deniz tabanı. ~ **bird =** ~ **fowl** : martı, deniz kuşu. ~ **biscuit =** ~ **bread** : peksimet. ~ **bream** : (a) izmarit *(Pagellus centrodontus),* (b) çipura *(Aurata aurata).* ~ **breeze** : meltem, imbat, denizden esen yel. ~ **calf** : ayı balığı. ~ **captain**: kaptan, süvari. ~ **change** : (a) anî değişme, gelişme, ilerleme, (b) denizin sebep olduğu değişiklik. ~ **chest**: gemici sandığı. ~ **cow**: (a) deniz ineği, deniz ayısı, (b) *esk. bk.:* **hippopotamus.** ~ **cradle** *bk.:* **chiton** (2). ~ **cucumber** : deniz hıyarı *(Holothuroidea).* ~ **dog** : (a) deniz kurdu, eski/kurt denizci, (b) fok balığı. **~dog** *bk.:* **fogbow.** ~ **dragon**: yırtmaçlı balık. ~ **duck**: deniz ördeği. ~ **eagle** : deniz kartalı *(Haliaetus).* ~ **ear** *bk.:* **abalone.** ~ **elephant** : deniz fili, en iri cins ayı balığı. ~ **fan**: deniz yelpazesi *(Gorgonia flabellum).* ~ **fight** : deniz savaşı. ~ **foam** : (a) deniz köpüğü, (b) lüle taşı. ~ **front** : kıyı, sahil, yalı boyu. ~ **green** : deniz yeşili: açık, mavimsi yeşil renk. **~-green** : deniz yeşili renginde. ~ **gull** : martı. ~ **hog** *bk.:* **porpoise.** ~ **holly** *bk.:* **eryngo.** ~ **horse** : (a) deniz aygırı *(Hippocampus hudsonius),* (b) yarı at yarı balık efsanevî hayvan, (c) *bk.:* **walrus.** ~ **kale**: deniz lâhanası *(Crambe maritima).* ~ **king**: korsan kralı (Orta Çağlarda Avrupa kıyılarını talan eden korsanların başı. ~ **lavender** : deniz lâvantası *(Limonium).* ~ **lawyer** *den. argo* asi gemici, verilen emirleri daima tenkit eden gemici. ~ **legs** : fırtınalı havalarda gemide dengeli yürüyebilme kabiliyeti. *On the third day of the cruise, he found his* ~ *legs.* ~ **lettuce** : deniz marulu *(Ulva).* ~ **level** : deniz seviyesi/düzeci. ~ **lily** : deniz lâlesi *(Crinoidea).* ~ **lion** : büyük ayı balığı *(Zalophus californicus).* ~ **lungwort** : ciğer otu *(Mertensia maritima).* ~ **mew** : martı *(Larus canus).* ~ **moss** : deniz yosunu. ~ **mouse** : deniz sıçanı *(Aphrodite).* ~ **nettle** : deniz ısırganı. ~ **onion** : ada soğanı *(Urginea maritima).* ~ **ooze** : okyanus dibinde bulunan kemiksi çökelti. ~ **otter** : deniz samuru *(Enhydra lutris).* ~ **pen** : deniz kalemi, bir tür sölentere *(Pennatula).* ~ **power** : (a) donanması güçlü devlet, (b) deniz kuvveti. ~ **purse** :

köpek balığı yumurtasının sert kabuğu. ~ **raven** : deniz kuzgunu *(Hemitripterus americanus).* K Atlantik'te yaşayan iri bir balık. ~ **robin** : kırlangıç balığı *(Prionotus evolans).* ~ **room** : açık deniz, denizde kolay manevra alanı, geminin kolayca manevra yapabileceği alan. ~ **rover** : korsan, korsan gemisi. ~ **salt** : deniz tuzu. ~ **serpent** : deniz yılanı, efsanevî deniz ejderhası. ~ **shell** : deniz kabuğu, istiridye kabuğu. ~ **slug** *bk.:* **nudibranch.** ~ **snake** : deniz yılanı *(Hydrophidae).* ~ **squirt** : su püskürtücü, rahatsız edilince su püskürten gömlekli deniz hayvanı. ~ **tangle** : su yosunu *(Laminaria).* ~ **trout** : deniz alabalığı *(Salmo trutta).* ~ **urchin** : deniz kestanesi *(Echinoidea).* ~ **valve** *bk.:* **seacock.** ~ **wall** : deniz seddi/duvarı. **~-walled** : deniz setleriyle korunmuş. ~ **walnut**: yuvarlak denizanası. **sea wolf** : (a) deniz levreği vb. gibi birkaç çeşit yırtıcı balık, (b) korsan. ~ **wrack** : yüzen deniz yosunu.

Seabee, *is.* (ABD Bahriyesi) istihkâm taburu eri.

seaboard, *is.&sf.* **1.** kıyı, sahil, yalı, **2.** kıyı bölgesi. *the Eastern ~ .*

sea-born, *sf.* **1.** denizde doğmuş (su perisi vb.), **2.** denizde yetişen/bulunan, deniz ürünü.

seaborne, *sf.* **1.** deniz yolu ile taşınan/gönderilen, **2.** denizde bulunan. *a ~ fog.*

seacoast, *is.* kıyı, deniz kıyısı, sahil.

seacock, *is.* deniz musluğu. ***e.a.*** *- sea connection, sea valve.*

seafarer, *is.* **1.** bahriyeli, gemici, **2.** deniz yolcusu.

seafaring, *sf.&is.* **1.** deniz yolu ile seyahat eden, **2.** denizcilikle uğraşan, **3.** deniz yolculuğu esnasında vuku bulan, **4.** deniz yolculuğu, **5.** denizcilik.

seafood, *is.* deniz ürünü, balık, istakoz vb.

seafowl, *is., ç.* **-fowls, -fowl** deniz kuşu. ***e.a.*** *- sea bird.*

seagirt, *is.* denizle çevrili, etrafı denizle kuşatılmış.

seagoing, *sf.* **1.** denizde giden, denizde harekete elverişli, **2.** denizde seyahat eden.

sea-island cotton, *is.* uzun elyaflı pamuk.

seal[1], *is.* **1.** mühür, damga. **Great ~** : resmî devlet mührü. *The king applied the ~ to the document.* **keeper of the ~** : mühürdar. **lift the ~ s** : mühürleri açmak. **Privy ~** : mührü has. ~ **ring** : mühür yüzüğü. **under ~** : mühürlü, mühürlenmiş. **under the ~ of secrecy** : gizli tutulmak şartıyla, **2.** mühürlü mum veya kurşun parçası, **3.** yardım rozeti. *a Christmas ~.* **4.** güvence, teminat. *His handshake was the only ~ we needed to begin work.* **5.** lâvabo borularının deveboynu kısmında pis gazların gelmesini önleyen su, **6.** lehim, mum, sızdırmaz tıkaç, **7. set one's ~** : mührünü basmak, **8. set the ~ on** : bir meseleyi kökünden halletmek, kesinlikle sona erdirmek, **9. seal point** : benekli Siyam kedisi, **10. sealskin** : fok derisi/kürkü(nden yapılmış). *a sealskin purse.*

seal[2], *gl.f.* **1.** mühürlemek, damgalamak, mühür/damga basmak, **2.** onaylamak, tasdik etmek, **3.** teyit etmek, teminat vermek. *They ~ed the bargain with a handshake.* **4.** sımsıkı kapamak. **~ s.o.'s lips** : susturmak, söylemesine engel olmak. *They tried to ~ his lips.* **My lips are sealed** : (bir sırrı) Kat'iyen/kimseye söylemem, açıklamam. **5.** kesin/dönülmez karar vermek, kesinlikle tayin etmek. **to ~ s.o. 's fate** : yazgısını/mukadderatını önceden tayin etmek. **His fate is ~ ed** : Geleceği/kaderi belirmiştir. **6.** (Mormon kilisesinde) resmen nikâh kıymak, **7.** kapamak, tıkamak, yarıklarını doldurmak, su/hava geçirmez hâle getirmek, **8. ~ in** : içeriye kapatmak/kapanmak, dışarı sızdırmamak. *Boats ~ed in as early as November by ice on the river. Our new plastic container will ~ in freshness and ~ out other smells.* **9. ~ off** : kapatmak, içeri veya dışarı kimseyi bırakmamak. *Police ~ed the area off where the murderer was known to be hidind. He ~ed off the glass by melting the ends together.* **10.** fok/ayı balığı avlamak.

seal[3], *is., ç.* **seals, seal 1.** *zool.* ayı balığı, fok *(Pinnipedia),* (ilgili sıfat: **phocine**), **2.** fok derisi/kürkü, **3. ~like** : fok (derisi/kürkü) gibi.

sealable, *sf.* mühürlenebilir, onaylanabilir.

sealant, *is.* **1.** mühür mumu, kurşun vb. gibi mühürlemekte kullanılan madde, **2.** sızmazlaştırıcı, pekiştirici, su/hava geçirmez hâle getiren madde.

seal brown, *is.* kızıl kahverengi.

sealed book, *is.* meçhul, muamma, anlaşılmaz nesne. **It is a sealed book to me** : Bu, benim için bir muammadır/buna aklım ermez.

sealed orders, *is.* mühürlü emir: denize açıldıktan sonra açılmak üzere kaptana mühürlü zarf içinde verilen emir.

sealer, *is.* **1.** sızmazlaştırıcı pekiştirici, su/hava geçirmez hâle getiren kimse/madde, **2.** ölçü ve tartı ayar memuru, **3.** astar boya: gözenekli bir yüzeye sürülen ilk tabaka boya veya vernik, **4.** fok avcısı/avcı gemisi.

sealery, *is., ç.* **-eries 1.** fok avcılığı, **2.** fok avlama sahası.

Sealyham terrier, *is.* beyaz küçük teriyer köpeği.

seam[1], *is.* **1.** dikiş yeri/çizgisi, **2.** dikiş, **3.** bağlantı/bitişme yeri, **4.** kırışık, yara izi, çizgi, **5.** maden damarı, **6.** *tıp* dikiş, derz, **7. burst at the ~ s** *k.d.*: tıka basa/hıncahınç dolmak. **There was so many people that the hall was bursting at the ~ s** : Halk salonu hıncahınç doldurmuştu. **8. ~ less** : dikişsiz, eksiz, tek parça, **9. ~ lessly** : dikişsiz/eksiz olarak, tek parça hâlinde, **10. ~ lessness** : dikişsizlik, eksizlik, tek parça hâlinde olma.

seam[2], *f.* **1.** dikmek, dikerek birleştirmek. *~ two pieces of cloth together.* **2.** (yara) iz bırakmak, **3.** kırış(tır)mak, kırış kırış olmak, çiz-(il)mek. **Pain had ~ed his face** : Istıraptan yüzü kırış kırış olmuştu. **4.** ters ilmekle örgü örmek, **5.** çatlamak, yarılmak, oyulmak, çizgi çizgi olmak. *a walley ~ed by/with small streams of water.* **6. ~er** : dikişçi, terzi, diken, dikiş yapan, dikiş makinesi, madenî levhaları birbirine birleştiren alet.

sea-maid = sea-maiden, *is.* **1.** deniz kızı, **2.** deniz ilâhesi. ***e.a.-1.*** *mermaid.*

seaman, *is., ç.* **- men 1 .** denizci, gemici. **a good ~** : iyi/maharetli denizci, **2.** bahriyeli, deniz eri, **3. ~like = ~ly**: denizci/gemici gibi, denizciye yakışır tarzda, **4. ~ ship**: denizcilik, gemicilik (bilgisi, mesleği, yeteneği), **5. able (- bodied) ~**: bahriye onbaşısı, **6. leading ~** : bahriye çavuşu, **7. ordinary ~** : bahriyeli, deniz eri. ***e.a.-1.*** *mariner, 2. sailor.*

seamark, *is.* gemicilere yol göstermeye yarayan işaret.

seamount, *is.* deniz dağı: deniz altındaki dağ.

seamstress = sempstress, *is.* kadın terzi, dikişçi kadın.

seaamy, *sf.* **seamier, seamiest 1.** pürüzlü, çetin, zor, güçlüklerle dolu, nahoş, hoşa gitmeyen, biçimsiz. *the ~ side of life.* **2.** dikişli, ekli, **3. seaminess** : pürüzlülük, çetinlik, zorluk, güçlük, hoşa gitmeme, biçimsizlik; dikişli/ekli oluş.

seance, *is.* **1.** oturum, toplantı, seans, **2.** ruh çağırma seansı. ***e.a.-1.*** *session.*

seaplane, *is.* deniz uçağı.

seaport, *is.* **1.** liman, **2.** liman şehri.

seaquake, *is.* deniz depremi.

sear[1], *f.* **1.** (yüzeyini) yakmak, kavurmak. *She ~ed the steaks to seal in juices.* **2.** dağlamak, kızgın demirle damga basmak. *a bad burn where he had been ~ed on the hot iron.* **3.** yakmak, haşlamak. *He ~ed his hand on a hot steam.* **4.** kavurmak, kurutmak, **5.** yanmak, kavrulmak, dağlanmak, **6.** hissini iptal etmek, körletmek.

sear[2], *sf.* kuru(muş), kavruk, kavrulmuş, buruşmuş, sararmış, solmuş. ***e.a.-sere, dry, withered.***

sear[3], *is.* **1.** yanık/dağlanma izi, **2.** ateşli silâhın emniyet mandalı.

search[1], *f.* **1.** araştırmak, aramak. *They ~ed the wood for the lost child. He ~ed (through) his pocket for a cigarette. Scientists ~ing for a cure to the common cold.* **~ high and low** : her tarafı/fellek fellek aramak, **2.** (üstünü/evini vb.) aramak.*The police ~ed the suspect for the missing gems.* **3.** yoklamak, bakmak, **4.** dikkatle incelemek, tetkik/teftiş etmek. **~ into sth** : bir şeyi incelemek. **a ~ing examination**: derin inceleme/tetkik/muayene, çok sıkı sınav. **a ~ ing regard/look** : nüfuz eden nazar. **~ ing questions** : inceden inceye sorular, **5.** aletle içini muayene etmek, **6.** *gen.* **~ out** : bulup çıkarmak, ortaya dökmek, araştırıp öğrenmek. *to ~ out all the facts.* **7. ~ me** *argo* bilmem, bilmiyorum, ne bileyim. *"What's the time?" " ~ me! I haven't got a watch."* ***e.a.- 1.*** *investigate, seek, inquire, examine.*

search[2], *is.* **1.** arama, araştırma. *a long ~ for the lost child.* **2.** yoklama, bakma, muayene, **3.** teftiş, soruşturma, **4.** gemide araştırma yapma, **4. ~ - and-rescue** : arama ve kurtarma, **5. ~ warrant** *huk.* arama emri, **6. in ~ of** : aramaya, peşinde, -i bulmak için/arayarak. *He went*

in ~ of a doctor for his sick wife. **7. right of ~** *huk.* arama hakkı. ***e.a.-1.*** *inspection, scrutiny, investigation, examination.*

searchable, *sf.* aranabilir, araştırılabilir. **~ness** : aranabilme, araştırılabilme.

searcher, *is.* arayan, araştıran.

searching, *sf.* **1.** (inceden inceye) araştıran, muayene/tetkik eden, inceleyen, **2.** nüfuz eden, hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmayan, dikkatli. *a ~ glance.* **3.** keskin. *a ~ wind.* **4. ~ly** : (inceden inceye) araştırarak, muayene/tetkik ederek, inceleyerek, hiçbir ayrıntıyı gözden kaçırmadan, dikkatle.

searchlight, *is.* ışıldak, projektör.

search party, *is.* arama grubu.

seascape, *is.* deniz manzarası.

seascout, *is.* deniz izcisi. **~ing** : deniz izciliği.

seashell, *is.* deniz kabuğu.

seashore, *is.* **1.** kıyı, sahil, **2.** *huk.* met ve cezir arasındaki kıyı şeridi.

seasick, *sf.* deniz tutmuş. **~ness** : deniz tutması.

seaside, *sf.&is.* kıyı, sahil, deniz kıyısında bulunan/yapılan/geçirilen. **a ~ town** : sahil kasabası. **a holiday at/by the ~** : deniz kıyısında geçirilen tatil.

season[1], *is.* **1.** mevsim. *Autumn is my favorite ~. the rainy/cold ~.* **the dull/dead/off ~** : durgun/ölü mevsim. **last for a ~** : bir mevsimlik ömrü olmak, **2.** süre, dönem, müddet, vakit, zaman. **in the ~ of my youth** : gençliğimde, **3.** uygun zaman. **It is not the ~ for frivolity** : Hafifmeşrepliğin zamanı/sırası değil. **in due ~** : uygun bir zamanda, **4.** baharat, **5. in ~** : (a) (bir şeyin) bol olduğu zaman. *Orange is now in ~.* (b) vaktinde, uygun zamanda. **a word in ~** : yerinde bir söz. **in good ~** : tam zamanında. **in and out of ~** : olur olmaz zamanlarda, (c) (hayvan) kızgın, çiftleşmeye hazır, (d) av mevsimi, **6. out of ~** : mevsimsiz, zamansız, vakitsiz, yersiz. *The price is so high because roses are out of ~ now.*

season[2], *f.* **1.** terbiye etmek, çeşnilendirmek, lezzet vermek için baharat katmak, **2.** çeşni vermek, ilginç hâle getirmek. *conversation ~ed with wit.* **~ justice with mercy**: adaleti merhametle uzlaştırmak, **3.** alış(tır)mak, ustalaş(tır)mak, olgunlaş(tır)mak. *troops ~ed by battle. a writer ~ed by experience. a ~ed soldier/writer.* **4.** (kereste) iyice kuru(t)mak.

seasonable, *sf.* **1.** mevsimlik, mevsime uygun, mevsimine göre. *~ weather.* **2.** yerinde, uygun, isabetli, vakitli, zamanında. *a ~ advice.* **3. seasonably** : mevsimine göre, mevsiminde, zamanında, uygun/münasip/isabetli bir şekilde, **4. ~ness**: mevsiminde/mevsime göre olma, mevsime uygunluk, yerinde/isabetli/zamanında olma. ***e.a.-2.*** *timely, opportune, fit, appropriate.*

seasonal, *sf.* **1.** mevsimlik, bir mevsime mahsus, geçici. *~ work.* **2. ~ity = ~ness** : geçicilik, bir mevsime mahsus olma, **3. ~ly** : bir mevsime mahsus olmak üzere, geçici olarak.

seasoned, *sf.* **1.** (yemek) baharatlı, **2.** (kereste) iyice kurutulmuş, **3.** alışkın, tecrübeli, olgun, görmüş geçirmiş. **a ~ soldier :** tecrübeli/savaş görmüş asker, **4. ~ly** : baharatlanarak, kurutularak, alıştırılarak.

seasoner, *is.* **1.** baharat kullanan, baharatla çeşni veren, **2.** baharat, **3.** deriyi cilâlayan işçi.

seasoning, *is.* baharat, (yemekte) terbiye, çeşni.

seasonless, *sf.* mevsimsiz, mevsime göre değişmeyen. *the ~ world of the deep sea.*

season ticket, *is.* abonman kartı/bileti.

seat[1], *is.* **1.** iskemle, sandalye, kanape, oturulacak yer. *Using all our chairs we'll have seats for 12 people.* **2.** yer, oturma yeri. **a car with four ~s/to ~ four** : dört kişilik otomobil. *2 tickets for good ~s at the theater.* **3.** insan kıçı. *My ~ is rather sore from riding a horse.* **4.** elbisenin kıçı. *the ~ of one's pants.* **5.** oturuş, **6.** taban, mesnet, kaide, **7.** yer, mahal, **8.** merkez, makar. *Washington is the ~ of the U.S. government.* **~ of a disease**: hastalık merkezi, **9.** (meclis/yönetim kurulu vb.) makam, üyelik. *He was elected to a ~ in the senate.* **10.** mevki, kürsü, **11.** *mak.* yatak, **12. Take/have a ~** ! (Lütfen) oturunuz! **13. in the driver's ~** *k.d.* yönetici durumunda, kontrol mevkiinde, **14. keep one's ~** : (a) (mecliste vb.) yerini/mevkiini korumak, (b) tekrar milletvekili seçilmek, (c) oturduğu yerden kalkmamak, **15. loose one's ~** : (a) yerini/mevkiini kaybetmek, (b) tekrar milletvekili seçilmemek, (c) attan düşmek, **16. marginal ~** : seçim sonucu şüpheli milletvekilliği, **17. take a**

back ~ : önemini/prestijini kaybetmek, bir kenara çekilmek, sorumlu görev almaktan kaçınmak. *e.a.-3. buttocks, 6. base, 7. site, location.*

seat[2], *f.* **1.** oturtmak. ~ **oneself** : oturmak. *He ~ed himself near the window.* **Please be ~ ed** : Lütfen oturunuz. **2.** yerleş(tir)mek, yer göstermek, yer bulmak. *The usher ~ed us in the front row.* **3.** oturacak yeri olmak. **a theater that ~ s 1200 people** : 1200 kişilik tiyatro, **4.** (sandalye/koltuk vb. nin) oturacak yerini yenilemek, **5.** (parlamentoya vb.) yeni bir üyelik ihdas etmek, **6.** yerleştirmek, tespit etmek. ~ *the telescope on the tripod. Make sure the washer is firmly ~ed before tightening the pipe.*

seat belt, *is.* emniyet kemeri. **safety belt** *d.d.*

seater, *is.* **1.** oturtan, yer gösteren, **2.** ... kişilik. **single - ~** : tek kişilik. **two- ~** : iki kişilik, **3.** (valf vb.) tespit aleti.

seating, *sf.&is.* **1.** oturtma, yer gösterme, yer bulma, **2.** oturacak yerler, sandalyelerin dizilişi. *The ~ is divided by a center aisle.* **3.** yerleşme. *the ~ plan of a theater.* **4.** döşemelik kumaş. *strong cotton ~ .*

seatless, *sf.* sandalyesiz, yersiz, oturacak yeri olmayan.

SEATO = South-East Asia Treaty Organization: GD Asya ve GB Pasifik'in savunması için ABD, Ingiltere, Fransa, Avustralya, Yeni Zelenda, Filipin ve Tayland arasında yapılan antlaşma (1954).

seat-of-the-pants, *sf.* **1.** aletsiz, uçuş aletlerini kullanmadan. ~ *flying.* **2.** içgüdü ve tecrübeye dayanan. ~ *judgment.*

sea train, *is.* vagon gemisi, yüklü demir yolu vagonlarını taşıyan gemi.

seatwork, *is.* (okulda) sınıf çalışması.

seaward, *sf.&zf.&is.* **1. ~s** *d.d.:* denize doğru, deniz yönünde. *a storm moving ~.* **2.** denize yönelik, denize doğru giden. *a ~ course.* **3.** denizden esen. *a ~ wind.* **4.** deniz yönü.

seaware, *is.* (gübre olarak kullanılan) deniz yosunu.

seaway, *is.* **1.** deniz yolu, **2.** geminin dalgalar arasında ilerleyişi, **3.** kaba dalgalı deniz. *a hard vessel to steer in a ~ .* **4.** limandan okyanusa açılan geniş nehir ağzı, kanal, vb.

seaweed, *is.* **1.** deniz yosunu, **2.** denizde yetişen bitki.

seaworthy, *sf.* **1.** denize açılabilir, sefere hazır, denize karşı dayanıklı, **2. seaworthiness**: denize açılabilme, denize dayanıklılık.

seb-, *bk.:* **sebi-.**

sebaceous, *sf.* **1.** yağlı, et yağı gibi, et yağına benzer, **2.** yağ salgılayan, **3.** ~ **gland** : yağ bezesi, deri ve saça yağ salgılayan beze.

sebacic, *sf. kim.* kunduz asidinden elde edilen.

sebacic acid, *is. kim.* kunduz asidi: C10H 18O4. Kunduz yağından çıkarılan ve sentetik reçine yapımında kullanılan iki bazlı beyaz kristal asit.

sebi-, *ön ek* "yağ, yağlı" anlamı katar: *ör.: sebiferous.* **sebo -** ve (sesli harf önünde) **seb-** *ş.d.y. ör.: sebaceous.*

sebiferous, *sf. biy. bk.:* **sebaceous.**

seborrhea = seborrhoea, *is. patol.* aşırı yağ salgılama.

seborrheal = seborrheic, *sf.* aşırı yağ salgılayan.

sebum, *is.* derideki yağ bezlerinin salgısı, yağ.

sec, *sf.&is.* **1.** (şarap vb.) sek, keskin, **2.** *k.d.* saniye, **3.** *trig.* sekant. ***e.a.- 1. dry, 2. second, 3. secant.***

SEC, *ABD* Securities and Exchange Commission: Tahvil Borsası Denetleme Kurulu.

sec. = 1. secon, **2.** secondary, **3.** secretary, **4.** sector.

secant, *sf.&is.* **1.** *geom.* kesen, **2.** *trig.* kesenlik, sekant, dik üçgende eğik kıyının (hipotenüsün) yan dik kenara oranı, bir açının kosinüsününün tersi, **3. ~ly** : keserek.

secede, *f.* **- ceded, - ceding** (siyasî/dinî örgütten) ayrılmak, çekilmek. ~ **er** : ayrılan, çekilen.

secern, *gl.f.* **1.** ayırmak, ayırt/tefrik etmek, **2. ~ ment**: ayırma, ayırt/tefrik etme.

secession, *is.* **1.** (siyasî/dinî örgütten) ayrılma, çekilme, **2.** *b.h. ABD* 1860-61'de on bir güney eyaletinin birlikten ayrılması, **3. ~al** : ayrılma+, çekilme+, **4. ~ism** : ayrılma/çekilme taraftarlığı, **5. ~ist** : ayrılma/çekilme taraftarı.

sech = hyperbolic secant.

sec. leg. *(secundum legem)* yasa gereğince. *e.a.- according to law.*

seclude, *gl.f.* **-cluded, -cluding 1.** (toplumdan) ayırmak, tecrit etmek, (bir yere) kapatmak, kimseyle görüştürmemek. **He ~d himself in his room to write his report** : Raporunu yazmak için odasına kapandı. **2.** gizlemek, saklamak. *e.a.-1. isolate, keep apart, 2. screen, shut off.*

secluded, *sf.* **1.** münzevi, toplumdan uzak, bir köşeye/inzivaya çekilmiş, yalnız. *a ~ life.* **2.** mahrem, gizli, içerlek, saklı, mahfuz, korunmuş, gözden uzak. *a ~ cottage.* **3. ~ ly** : münzeviyane, toplumdan uzak bir şekilde, bir köşeye/inzivaya çekilerek; içerlek/saklı/mahfuz/korunmuş/gözden uzak bir şekilde, **4. ~ ness** : münzevilik, toplumdan uzak durma, bir köşeye/inzivaya çekilme, yalnızlık; mahremlik, gizlilik, içerleklik, gözden uzaklık. *e.a.-1. cloistered, private, secret, withdrawn, solitary, 2. isolated, sequestered.*

seclusion, *is.* **1.** inziva, uzlet, toplumdan uzak durma, bir köşeye/inzivaya çekilme, yalnızlık. *He sought ~ in his study.* **2.** başkalarından ayırma, topluma karıştırmama. *a country where the ~ of women is still the custom.* **3.** gizli köşe, inzivagâh, inziva yeri, herkesten uzak tenha ve yalnız yer. *e.a.- 1. retirement, solitude.*

seclusive, *sf.* **1.** yalnızlığı/inzivayı seven, yalnızlık eğiliminde olan, insanlardan kaçan, **2.** inzivaya elverişli, yalnızlığa yol açan, **3. ~ly** : yalnızlığı/inzivayı severcesine, yalnızlık eğilimi ile, insanlardan kaçarcasına, **4. ~ ness** : yalnızlığı/inzivayı sevme, yalnızlık eğilimi, insanlardan kaçma; inzivaya elverişlilik, yalnızlığa yol açma.

secobarbital, *is. ecz.* sekobarbital: C12 H18N2O3. Sodyumlu tuzu ağrı dindirici ve uyku verici olarak kullanılan beyaz, kokusuz, hafif acı toz. Ticarî adı: **Seconal.**

second[1], *sf.* **1.** ikinci. *~ house from the corner. I live in the ~ floor.* **~ gear**: ikinci vites. **~ person** : ikinci şahıs, **2.** bir daha. **I would like a ~ cup of tea** : Bir çay daha rica edeceğim. **3.** başka bir. **We had beans and a ~ vegetable** : Fasulye ile başka bir sebze daha yedik. **4.** ikinci derecede, aşağı, düşük, tâli. **~ quality** : düşük kalite, **5. ~ best** : (nitelik/başarı/işçilik vb. bakımından) ikinci, **6. ~ childhood** : bunaklık, **7. ~ class** : (a) (tren vb.) ikinci mevki, (b) (posta) adî, ikinci sınıf, (c) (bazı İngiliz üniversitelerinde başarı derecesi itibarıyla) ikinci, **8. ~ - class** : ikinci sınıf, düşük kaliteli, adî, **9. ~ Coming = ~ Advent** : Hz. İsa'nın kıyamette dirilişi, **10. ~ cousin** : amca/teyze torunu, **11. ~ - degree burn** : tali yanık, **12. ~ derivative** : ikinci türev, **13. ~ Empire** : (Fransa'da) İkinci İmparatorluk (1852-70), **14. ~ estate** : asiller/lordlar sınıfı, **15.~ fiddle** :(a) ikincilik, az önemli durum. **to be/play ~ fiddle** : önemini kaybetmek, gözden düşmek, bir kenara atılmak, (b) orkestrada ikinci kemanın çaldığı parça, **16. ~ floor = ~ story** : ikinci kat (Amerika'da zemin katın hemen üstündeki kat, diğer ülkelerde zemin katın iki üstü), **17. ~ growth** : ikinci ürün, **18. ~ hand** : (a) saatin saniye ibresi, (b) yardımcı, muavin, (c) **at ~ hand** : dolaylı, başkasından (duyulmuş). **He got the information only at ~ hand** : Haberi başkasından duydu. **19. ~ intention** : ikincil kavram, **20. ~ International** : İkinci Enternasyonal: çeşitli ülkelerin sosyalist grupları arasında 1889'da Paris'te imzalanan anlaşma, **21. ~ law of motion :** hareketin ikinci yasası, **22. ~ law of thermodynamics** : termodinamiğin ikinci yasası, **23. ~ lieutenant** : asteğmen, **24. ~ mate = ~ officer** : (gemide) ikinci zabit, **25. ~ mortgage**: ikinci ipotek, **26. ~ nature** : alışkanlık, huy, yerleşmiş âdetler, **27. ~ paper** *ABD- k.d.* (ABD'de beş yıl yaşadıktan sonra) vatandaş olmak için verilen dilekçe, **28. ~ person** *gr.* ikinci şahıs. *In English **you** is a ~ person pronoun.* **29. ~ Reich**: Alman İmparatorluğu (1871-1919), **30. ~ Republic** : (Fransa'da) İkinci Cumhuriyet (1848-1852), **31. ~ sheet** : başlıksız sayfa, karbon kopyanın yazıldığı ince kâğıt, **32. ~ sight** : önsezi, feraset, ileriyi görüş, **33. ~-sighted** : önsezili, ferasetli, ileriyi gören. **~ - sightedness** : önsezi/feraset sahibi olma, ileriyi görebilme, **34. ~ thought(s)** : (a) iyice/etraflıca/enine boyuna düşünme, teemmül. **He had too many other worries to give it a ~ thought** : Bir sürü gaile arasında onu etraflıca düşünemedi. (b) art düşünce, sonradan akla gelen şey. (c) **on ~ thought** : iyice düşündükten sonra. **On ~ thought, I don't think I'll go** :

İyice düşündükten sonra gitmemeye karar verdim. **35.** ~ **wind** : (a) nefesini toplama, (koşu vb. den sonra) normal solunum, (b) yeniden kazanılan güç/enerji, **36.** ~ **World War**: İkinci Dünya Savaşı. ***e.a.- 6.*** *senility, dotage.*

second[2], *is.* **1.** ikinci gelen kimse/şey, **2.** bir dizinin ikinci elemanı, **3.** destekçi, bir öneriyi destekleyen kimse, **4.** (boksta) oyuncuya öğüt veren/yardım eden kimse, **5.** düelloda şahit/yardımcı, **6.** *oto.* ikinci vites. **He shifted into** ~ : İkinci vitese geçti. **7.** (rütbe/derece/önem vb. itibarıyla) ikinci gelen şahıs, **8.** ~**s** : ikinci kap yemek. *He had ~s on the meat and potatoes.* **9.** (parlâmentoda) (a) bir öneriyi destekleme, (b) öneriyi destekleyen kimse, **10.** *müz.* (a) bir notadan sonraki nota, (b) ardışık iki nota arasındaki fasıla, (c) şarkıda ikinci ses, (d) alto, **11.** tapon/düşük kaliteli mal, kusurlu mal. **If you want to buy dishes cheaply, you ought to get factory** ~**s** : Ucuz tabak istiyorsan fabrikanın kusurlu mallarını almalısın. **12.** ~ **to none** *k.d.* kusursuz, en iyi, eşsiz, eşi yok, mükemmel. **be** ~ **to none** : hepsinden üstün/iyi olmak, hiç birinden/kimseden geri kalmamak. *As a piano player, she is ~ to none.*

second[3], *f.* **1.** desteklemek, yardım etmek, yardımcı olmak, **2.** ilerletmek, teşvik etmek, **3.** (parlâmentoda) bir öneriyi desteklemek, teklife katıldığını ilân etmek. **"Will anyone ~ this motion?" I ~ it, Mr. Chairman."** "Bu öneriyi destekleyen var mı?" "Ben destekliyorum, sayın Başkan." **4.** (düelloda) şahitlik yapmak, **5.** *Brit.* (bir göreve) vekil tayin etmek. *If Mr. Brown is ill much longer, someone will have to be seconded from another department to do his work.* ***e.a.-1.*** *support, assist,* ***2.*** *further, advance ,* ***3.*** *backer, assistant.*

second[4], *is.* **1.** saniye, dakikanın 60'ta biri, **2.** saniye, derecenin 60'ta biri, **3.** an, kısa bir zaman. **I'll be back in a** ~ : Hemen döneceğim. **in a split** ~ : bir anda.

second[5], *zf.* ikinci olarak, onu takiben, onun arkasından. *He is playing ~ in the concert.* ***e.a.-*** *secondly.*

secondary[1], *sf.* **1.** ikincil, tali, **2.** ikinci derecede olan, ikinci gelen, **3.** fer'î, ikinci diziden, özgün/orijinal olmayan. ~ *sources of historical reasearch.* **4.** yardımcı, yedek, önemsiz, **5.** *kim.* (a) iki atom veya grubun değişmesinden oluşan. ~ *salt/phoshate.* (b) çevrimsel bileşimde başka iki C (karbon) atomuna bağlı C atomu içeren. ~ *butyl.* **6.** *elekt.* (transformatör vb.) sekonder/ikinci (sargıda indüklenen) ~ *voltage/current.* **7.** *jeol.* başka bir mineralin değişmesiyle meydana gelen, **8.** *gr.* (a) türetilmiş, (b) geçmiş +. ~ **tense** : geçmiş zaman, **9.** ~ **accent** = ~ **stress** : (uzun bir kelimede) ikinci vurgu, **10.** ~ **battery** = ~ **cell** : akümülatör, **11.** ~ **color** : tâli renk: ilkel renklerin karışmasından oluşan renk (turuncu, yeşil, mor vb. gibi), **12.** ~ **consideration** : ikincil sorun, daha az önemli mesele, **13.** ~ **education** : orta öğretim, **14.** ~ **emission** : ikincil salım, sekonder emisyon, **15.** ~ **school** : ortaokul, lise, **16.** ~ **sex characteristic** = ~ **sex character** : tâli cinsiyet belirtileri, üreme organları dışındaki belirtiler (sakal, göğüs vb.), **17.** ~ **syphilis** : firenginin ikinci devresi, **18. secondarily** : ikinci olarak, ikinci/tali derecede, **19. secondariness** : ikincillik, derecede olma. ***e.a.-4.*** *subordinate, auxiliary.*

secondary[2], *is., ç.* **-daries 1.** yardımcı, muavin, **2.** delege, murahhas, **3.** *elekt.* ikinci/sekonder sargı, **4.** kuş kanadının ikinci eklemindeki tüy, **5.** böceğin arka kanadı, **6.** *futbol* ikinci savunma hattı.

seconder, *is.* destekleyen, aynı fikri/öneriyi savunan.

second-guess, *gl.f.* **1.** sonradan fikir yürütmek, iş işten geçtikten sonra düşüncesini söylemek, **2.** (ileride olacak şeyi) tahmin etmek. *We must try to ~ what he'll do next.* **3.** ~**er** : sonradan fikir yürüten, iş işten geçtikten sonra düşüncesini söyleyen; (ileride olacak şeyi) tahmin eden.

secondhand, *sf.&zf.* **1.** dolaylı, kulaktan dolma, derleme. *Most of his knowledge is ~. It was a ~ report, based on what others told him of what happened.* **2.** kullanılmış, elden düşme. *a ~ car. I got this book ~. a ~ bookseller.* **3.** dolaylı olarak, başkalarından, başkaları aracılığı ile. **He heard the news** ~ : Haberi başkalarından duydu.

secondly, *zf.* ikinci olarak, saniyen.

secondo, *is., ç.* **-di** *müz.* ikinci, sekondo, düetin ikinci kısmı.

second-rate, *sf.* **1.** düşük nitelikli, az önemli, ikinci sınıf, büyük bir değeri/önemi olmayan. *a ~ poet.* **2.** önemsiz, değersiz, adî, basit. *a ~ performance.* ***e.a.- 2. mediocre, inferior.***

second-story, *sf.* **1.** ikinci kat(ta bulunan), **2.** *k.d.* üst kat penceresi kırılarak yapılan. *The police said the theft was a ~ job.* **3. ~ man** *k.d.* üst kat penceresinden giren hırsız.

secrecy, *is., ç.* **-cies 1.** gizlilik. *The ~ of the plan was closely guarded.* **2.** ketumluk, sır saklama, gizli tutma, **3. in ~** : gizlice, gizli olarak. *The operation was being conducted in ~.* **4. under pledge of ~** : gizli/mahrem olarak. ***e.a.-1. privacy, secretiveness, secretness, seclusion. 2. reticence.***

secret[1], *sf.* **1.** gizli, saklı, hafi, mektum. *~ negotiations between Germany and Italy. a~ password. the ~ police. a ~ hiding place. a ~ drawer.* **2.** mahrem. *a ~ confession.* **3.** anlaşılmaz, esrarengiz, muammalı, esrarlı.*~ rites.* **4.** ketum, sır vermez, ağzı sıkı. *He's rather ~ about his private affairs.* **5. ~ agent** : casus, gizli ajan, **6. ~ police** : gizli polis taşkilâtı, **7. ~ service** : hafiye teşkilâtı. **~ service man** : hafiye, **8. ~ society** : gizli cemiyet. ***e.a.-1. clandestine, hidden, concealed, covert, private, 2. confidential, 3. mystic, obscure, esoteric, occult, mysterious, 4. reticent, secretive, close-mouthed.***

secret[2], *is.* **1.** sır, gizli/mahrem şey, **2.** esrar, muamma, anlaşılmaz şey. *the ~s of the nature.* **3. an open ~** : herkesçe bilinen sır, **4. in ~** : gizlice, gizli olarak, el altından. *Plans made in ~.* **5. in on the ~** : sırra vakıf, **6. keep a ~** : sır saklamak, **7. let s.o. into the ~** : sırrı birine söylemek, **8. tell sth. as a ~** : bir şeyi mahrem olarak söylemek. ***e.a.-1. confidence, 2. mystery, enigma, puzzle, 3. secretly, in private.***

secretarial, *sf.* sekreterlik+, sekreterliğe ait.

secretariat, *is.* **1.** genel sekreterlik: milletler arası veya politik işlerde yönetim, kayıt, sicil, haberleşme vb. ile görevli daire. **the ~ of the United Nations** : Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği, **2.** kalem odası.

secretary, *is., ç.* **-taries. 1.** sekreter, kâtip, kâtibe, **2.** özel sekreter, **3.** yazman, **4.** (ABD ve İngiltere'de) bakan, **5. ~ bookcase** *d.d.*: üstünde kitap rafları olan yazı masası, **6. ~ bird** : sekreter kuş *(Sagittarius serpentarius).* Kulak arkasındaki tüyleri kaleme benzeyen 1.2 m boyunda iri Afrika kuşu, **7. ~ of State** *ABD* Dışişleri Bakanı, **8. ~-treasurer** (a) veznedar kâtip, (b) *Cnd.* belediye kâtibi, **9. honorary ~** : fahrî bakan veya kâtip, **10. private ~** : özel sekreter, **11. the ~ of State for Home = the Home ~** *Brit.* İçişleri Bakanı, **12. the ~ of State for Foreign Affairs = the Foreign ~** *Brit.* Dışişleri Bakanı, **13. the ~ of Treasury** : Hazine Bakanı, **14. secretaryship** : sekreterlik, bakanlık, **15. ~ - general** : genel sekreter.

secrete, *f.* **-sreted, -creting 1.** gizlemek, saklamak, **2.** *fizy.* salgılamak, ifraz etmek. ***e.a.-1. hide, conceal.***

secretin, *is.* sekretin, ince bağırsak hormonu, ince bağırsağın salgıladığı ve pankreası faaliyete geçiren hormon.

secretion, *is.* **1.** salgılama, salgı, ifrazat, **2.** gizleme, saklama, **3. ~ary** : salgısal, salgılanan. ***e.a.-2. concealment, hiding.***

secretive, *sf.* **1.** ketum, sır saklayan, ağzı sıkı, **2.** *fizy.* salgılayan, salgılatan, **3. ~ly** : ketumiyetle, sır saklayarak, sır vermeden, **4. ~ness** : ketumiyet, sır saklama, ağzı sıkılık. ***e.a.-1. reticent, taciturn, 2. secretory.***

secretory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** salgısal, salgılama+, **2.** salgılayan/ifraz eden, **3.** salgı organı.

Secs. = 1. seconds, **2.** sections.

sect, *is.* **1.** tarikat, mezhep, **2.** fırka, cemiyet, **3.** meslek grubu, aynı meslekten olan kimseler topluluğu.

-sect, *ön ek* "kesim, kesit, kesme" anlamları katar. *ör.: intersect.*

sectarian, *sf.&is.* **1.** mezhep+, tarikat+, fırka+. **~ differences** : mezhep farkları, **2.** tek bir mezhebe/tarikate bağlanmış, bağnaz, mutaassıp. *a ~ mind.* **3.** tarikatçı, bağnaz tarikat/mezhep mensubu, **4. ~ly** : bağnazca, taassupla, **5. ~ism** : bağnazlık, taassup, mezhebe/tarikata aşırı bağlılık.

sectarianise, *f. Brit.* **-ised, -ising** *bk.:* **sectarianize.**

sectarianize, *f.* **-ized, -izing** mezheplere/tarikatlara böl(ün)mek, fırkalaşmak.

sectary, *is., ç.* **-ries 1.** tarikatçi, mezhep/tarikat mensubu, **2.** Anglikan kilisesine bağlı olmayan kimse, **3.** kendini bir tarikata/mezhebe adamış kimse, **4.** *esk.* tarikat, mezhep. **sectarist** *d.d.*

sectile, *sf.* bıçakla kesilebilir.

section[1], *is.* **1.** bölüm, fasıl. *the last ~ of this book. the financial ~ of a daily newspaper. ~ 2 of the penal code.* **2.** (a) bölge. *the poor ~ of the town.* (b) sınıf, şube, bölüm, kısım. **all ~ s of the population** : halkın bütün sınıfları, **3.** parça, kısım, bölme. **~s of a fishing rod** : olta çubuğunun parçaları. **made in ~s** : sökülüp takılabilir, **4.** kesme, kesiş, **5.** kesilme, **6.** *cer.* kesme, yarma, **7.** (mikroskopla incelenen) kesit, dilim. **microscopic ~** : mikroskopla incelenecek dilim, **8.** *geom.* kesit, makta, **9.** *As.* (a) müfreze, bölük, kıt'a, (b) küçük deniz/hava birliği, **10.** yataklı vagonda kompartıman, **11.** demir yolu bakım kesimi. **~ gang** : demir yolu kesimi bakım ekibi. **~ hand = tracklayer** : bu ekipte çalışan işçi, **12.** *ABD* hükûmet malı olan 1 mil[2] büyüklüğünde arazi, **13.** (portakal vb.) dilim, **14.** aynı cins çalgılardan oluşan orkestra grubu. ***e.a.- 1. part, division.***

section[2], *gl.f.* **1.** bölmek, kısımlara ayırmak, **2.** kesmek, kesit almak, **3.** *cer.* (ameliyat için) kesmek, yarmak. ***e.a.- 1. divide, 2. cut.***

sectional, *sf.&is.* **1.** bölgesel, mahallî. *~ politics.* **2.** sökülebilen, parçalardan oluşan (mobilya), parçalara ayrılabilen. *a ~ sofa.* **3.** bölüm +, kesit+. **~ view** : kesit görünüşü, **4. ~ ly** : bölgesel/mahallî olarak, parça parça, bölüm bölüm, kısım kısım.

sectionalise/sectionalisation, *Brit.bk.:* **sectionalize/sectionalization.**

sectionalism, *is.* bölgecilik, bölge çıkarlarını üstün tutma eğilimi. **sectionalist** : bölgeci.

sectionalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** bölmek, dilimlemek, kesmek, kesit almak, **2.** bölgelere ayırmak, **3. sectionalization** : bölme, dilimleme, kesme, kesit alma, bölgelere ayırma.

sector, *is.* **1.** *geom.* dilim, kesme: iki doğru parçası ve bir eğri yayıyla sınırlanan düzlemsel yüzey, **2.** eklemli/ölçekli cetvel, **3.** *As.* savunma bölgesi, **4.** bölge, **5.** kesim, sektör : toplumsal/ekonomik/politik bölüm. **private ~** : özel kesim. **public ~** : kamu kesimi, **6.** *astr.* açı ölçen alet, **7. ~ al** : dilim+, bölgesel.

sectorial, *sf.* **1.** dilimsel, kesmel, bölgesel, **2.** *zool.* kesici (diş). ***e.a.- 2. carnassial.***

secular, *sf.&is.* **1.** dünyevî, cismanî, maddî, **2.** lâik, lâdinî, dinsel/ruhsal olmayan. *a ~ society. ~ music.* **3.** din eğitimi yapmayan (okul), **4.** manastır sistemine bağlı olmayan (rahip), mahalle papazı, **5.** yüzyıllık, asırlık, yüzyılda bir vaki olan/yapılan, **6.** yüzyıllarca/asırlarca süren, **7.** *bk.:* **layman, 8. ~ly :** dünyevî/cismanî/maddî bir şekilde, lâik olarak, dine bağlı olmaksızın.

secularise/secularisation/seculariser, *Brit. bk.:* **secularize/secularization/secularizer.**

secularism, *is.* **1.** lâiklik, dini devlet yönetiminden ve eğitimden ayrı tutma, **2.** cismanîlik, dünyevîlik, dinsel olmayan işlerle uğraşma, **3. secularist** : lâik, dini devlet yönetiminden ve eğitimden ayrı tutma yanlısı, **4. secularistic:** lâik, dini devlet yönetiminden ve eğitimden ayrı tutan.

secularity, *is., ç.* **-ties 1.** *bk.:* **secularism, 2.** lâik/dünyevî/maddî mesele.

secularize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** dünyevîleştirmek, maddîleştirmek, **2.** lâikleştirmek, dinden ayırmak, **3.** manastır sisteminden ayırmak, **4.** kilise mallarını kamuya mal etmek, **5. secularization** : dünyevîleştirme, maddîleştirme, lâikleştir(il)me, din etkisinden kurtarma; manastır sisteminden ayırma, kilise mallarını kamuya mal etme, **6. secularizer** : dünyevîleştiren, maddîleştiren, lâikleştiren.

secund, *sf. bot.&zool.* **1.** tek taraflı, tek yanlı, organları yalnız bir tarafta bulunan, **2. ~ ly** : tek taraflı olarak. ***e.a.- unilateral.***

secundine, *is.* **1.** *bot.* örtü (tohumda ilk oluşan tabaka, **2. ~ s** *fizy.* etene, meşime, son.

secundum, *e. Lât.* -e göre/nazaran. ***e.a.- according to.***

secure[1], *sf.* **1.** emin, korkusuz, **2.** sağlam, güvenilir. *The building was ~ , even in an earthquake.* **3.** emniyetli, muhafazalı, tehlikeden uzak. *He needed a ~ hideout.* **4.** emniyet/güvence altında. *Here in the vault the necklace was ~ .* **5.** kaygısız, endişesiz. *emotionally ~ .* **6.** emin, şüphesiz, kesin, muhakkak. *to be ~ of victory. He was ~ in his religious belief.* **7.** *esk.* kendine fazla güvenen, **8. ~ly** : güvenle, emniyetle,

sımsıkı, sağlamca, **9. ~ness** : güvenlilik, emniyet, sağlamlık. ***e.a.-1.*** *safe, 2. dependable, firm, stable, fast, 6. sure, certain, assured, 7. overconfident, careless.*

secure[2], *f.* **-cured, -curing 1.** elde etmek, temin etmek, sağlamak. *to ~ materials. to ~ a high government position.* **2.** korumak, tehlikeden masun kılmak, muhafaza etmek, güvenliğini sağlamak. *The sandbags ~d the town during the flood.* **3.** güvence/teminat altına almak. *The novel ~d his reputation.* **4.** sıkıca/sağlam kazığa bağlamak, sağlamlaştırmak. *to ~ a rope.* **5.** kefalet vermek, kefil olmak, **6.** kilitlemek, iyice kapamak. *Did you ~ the d oors and windows?* **7.** takviye / tahkim etmek. *The regiment ~d its position while awaiting the enemy attack.* **8.** yakalamak, bulmak, ele geçirmek. *No one is safe until the murderer is ~d.* **9.** sımsıkı bağlamak, *~ the prisoner so that he won't escape again.* **10.** *den.* sefere hazırlanmak. *The crew was ordered to ~ for sea.* ***e.a.- 1.*** *procure, obtain, 2. protect, guard, 3. effect, ensure , 8. capture, 9. tie up, pinion.*

securer, *is.* güvence/emniyet altına alan, tehlikeden koruyan, sağlamlaştıran, temin eden, sağlayan, teminat veren

Securities and Exchange Commission, *bk.:* **SEC.**

security, *sf.&is., ç.* **-ties 1.** güvenlik, emniyet. **~ forces** : güvenlik kuvvetleri. *For ~ reasons the passengers will be searched.* **2.** korkusuzluk, güven, **3.** savunma, güvenliği sağlayan şey, **4.** güvenlik önlemleri, emniyet tedbirleri. *Tight ~ was in force during the President's visit. The senator claimed the ~ was lax and potential enemies know our plans.* **5.** kefalet, teminat, güvence, **6.** *huk.* (a) kefil. **stand ~ for s.o.** : birine kefil olmak. (b) rehin, depozito. **lend money on ~** : rehin karşılığında ödünç para vermek, (c) senet, **7. securities** : değerli belgeler, kıymetli evrak, esham, tahviller, bonolar, senetler, **8. ~ analysis** : borsa değerlendirmesi/analizi, **9. ~ analyst = securities analyst** : borsa uzmanı: borsada işlem gören kıymetli evrakın kâr sağlama olanaklarını inceleyen kimse, **10. ~ blanket** : (a) bebek battaniyesi/yastığı vb., (b) güvenlik sağlayan şey, **11. ~ Council** : (Birleşmiş Milletler) Güvenlik Konseyi, **12.~ risk** *ABD* devlet memuriyetinde ve millî güvenliği ilgilendiren görevlerde çalışması sakıncalı kişi. ***e.a.- 1.*** *safety, 3. defense, 5. assurance, guarantee , bond. collateral, pledge, bail, 6. (a) surety.*

sec'y = secy = secretary.

sedan, *is.* **1.** iki/dört kapılı kapalı binek otomobili, **2. ~ chair** *d.d.* sedye, tahtırevan.

sedate[1], *sf.* **1.** sakin, vakur, vekarlı, temkinli, uslu, akıllı, ağırbaşlı. *a ~ social gathering. a ~ old lady. an old lady of ~ manner.* **2. ~ly** : sakin sakin, vakurane, vekarla, temkinle, akıllıca, ağırbaşlılıkla, **3. ~ness** : sakinlik, vekar, temkin, usluluk, akıllılık, ağırbaşlılık. ***e.a.-1.*** *calm, quiet, collected, serene, staid, grave, solemn.* ***k.a.- 1.*** *excited, agitated, flurried.*

sedate[2], *gl.f.* (ilâç vererek) teskin etmek, sinirlerini yatıştırmak.

sedation, *is.* **1.** (ilâç vererek) teskin etme, sinirlerini yatıştırma, **2.** (ilâçla elde edilen) sükûnet, uyuşukluk, rahavet, **3. under ~** : ilâçla yatıştırılmış/teskin edilmiş. *He's under ~ and resting quietly in bed.*

sedative, *sf.&is.* teskin edici, müsekkin, yatıştırıcı (ilâç). *The doctor gave the sick man a ~ to help him sleep. Medicine with sedative effects.*

sedentary, *sf.* **1.** oturmayı gerektiren, otururak yapılan. *a ~ occupation.* **2.** hareketsiz, daima otururak vakit geçiren, yerinden kımıldamayan, **3.** *zool.* (a) yerleşik, yerleşmiş, sakin, göç etmeyen, (b) bir yere yapışık, **4. sedentarily** : otururak, kımıldamadan, yerleşmiş durumda, hareketsiz bir şekilde, **5. sedentariness**: hareketsizlik, yerleşip kalma, yerinden kımıldamama, bir yere bağlı kalma.

Seder, *is.* Musevîlerin an'anevi dinî yemeği.

sedge, *is.* **1.** *bot.* saz, kamış, ayak otu *(Carex) :* bataklık yerlerde yetişen birkaç çeşit ot, **2. sweet ~** : eyir otu *(Acorus calamus),* **3. siege** *d.d.* balıkçıl sürüsü.

sedgy, *sf.* **sedgier, sedgiest 1.** sazlık, kamışlık, ayak otuyla dolu, **2.** saz/kamış gibi, kamışa benzer.

sedile, *is., ç.* **-dilia** kilisede papazlara mahsus iskemle.

sediment, *is.* **1.** tortu, posa, telve, çökel, çökelti, çökelek, rüsup, **2.** *jeol.* çöküntü, su/buzul/hava ile sürüklenip çöken maddeler, **3. ~ ous** : tortulu, tortulaşmış, çökeltili, çökelmiş. ***e.a.-1.*** *lees, dregs , waste.*

sedimental/sedimentary, *sf.* **1.** tortul, tortu/çökelti hâlinde, çökelmiş, **2.** tortul, rüsubî, çöküntüsel (kaya), **3. sedimentarily** : tortulaşarak, çökelerek, tortulaşma/çökelme yolu ile.

sedimentation, *is.* tortulaşma, çökelme, tortu, çökelti. **~ rate** : *tıp* sitratlanmış taze kanda alyuvarların çökme hızı.

sedition, *is.* **1.** isyan, ayaklanma, kargaşalık, **2.** fesat, fitne, isyana teşvik. ***e.a.-1.*** *insurrection, mutiny, revolt,* ***2.*** *dissension.*

seditionary, *sf.&is. ç.* **-aries 1.** *bk.:* **seditious**, **2.** fesatçı, fitneci, isyana teşvik eden kimse.

seditious, *sf.* **1.** fitneci, fesatçı, müfsit, ara bozucu, isyankâr, ayaklandıran, isyana teşvik eden, **2. ~ ly** : fitnecilikle, fesatçılıkla, fitne/fesat çıkararak, isyan ederek, isyana teşvik ederek, **3. ~ness** : fitnecilik, fesatçılık, ara bozuculuk, isyankârlık.

seduce, *gl.f.* **-duced, -ducing 1.** ayartmak, azdırmak, kötü yola sevk etmek, **2.** baştan çıkarmak, iğfal etmek, iffetini bozmak, kandırarak ırzına geçmek. *She was ~d by a man who never kept his promise to marry her.* **3.** (inançlarından/ilkelerinden/sadakatinden vb.) ayırmak, (kötü yola) saptırmak, ifsat etmek. *He was ~d by the prospect of gain.* **4.** (vaatlerle) kandırmak, ayartmak, gözünü boyamak, kurnazlıkla celp etmek. *a supermarket seducing customers with special sales.* **5. ~ r** : ayartan, iğfal eden, baştan çıkaran, kandıran, iffetini bozan, **6. ~able = seducible** : ayartılabilir, iğfal edilebilir, baştan çıkarılabilir, kandırılabilir, **7. seducingly** : ayartarak, baştan çıkararak, iğfal ederek, kandırarak, **8. seducive** : ayartıcı, ayartan, baştan çıkaran, iğfal edici/eden. ***e.a.-1.*** *corrupt, beguile, inveigle, lure, tempt,* ***4.*** *attract, entice .*

seduction = seducement, *is.* **1.** ayart(ıl)ma, iğfal/ifsat (etme/edilme), baştan çıkar(ıl)ma, namusuna/iffetine leke sür(ül)me, **2.** ayartıcı/iğfal edici/baştan çıkarıcı şey.

seductive, *sf.* **1.** ayartıcı, çekici, büyüleyici, şuh, cazibeli, füsunkâr, iğfal edici, baştan çıkarıcı. *a ~ smile. a woman's ~ voice. a ~ offer of higher pay.* **2. ~ly** : ayartarak, baştan çıkararak, iğfal ederek, kandırarak, büyüleyerek, **3. ~ness** : ayartıcılık, çekicilik, büyüleyicilik, füsunkârlık, şuhluk. ***e.a.-1.*** *enticing, beguiling, captivating, tempting, alluring. charming, enchanting.* ***k.a.-1.*** *repellent, repulsive.*

seductress, *is.* ayartan/iğfal eden/baştan çıkaran kadın.

sedulity, *is.* gayret, çalışkanlık, görevseverlik, azim, sebat.

sedulous, *sf.* **1.** gayretli, çalışkan, görevsever. *a ~ workman.* **2.** azimli, sebatlı, sürekli, devamlı. *~ flattery.* **3. ~ly** : gayretle, azimle, sebatla, yorulmaksızın, **4. ~ness** *bk.:* **sedulity**. ***e.a.-1.*** *persevering, assiduous,* ***2.*** *constant, untiring, tireless.*

sedum, *is. bot.* dam koruğu, kaya koruğu.

see[1], *f.* **saw, seen, seeing 1.** görmek. *It was so dark I could hardly see. He doesn't see very well in his right eye.* **We ~ a lot of each other** : Birbirimizi sık sık görüyoruz. **Nothing could be seen of him** : Hiç görünürlerde yoktu. **as far as I can ~** : bence, bana sorarsanız, görebildiğim kadar, **2.** seyretmek, bakmak. *to ~ a play.* **Let me ~ !** (dur) Bakayım! (söz arasında) Efendime söyleyim. **seeing that** : -e göre, -e bakılırsa, **3.** fark etmek, farkına varmak, anlamak. *I ~ the point of the argument.* **He can't ~ a joke** : Şakadan/nükteden anlamaz. **4.** tasavvur/tahayyül etmek, göz önüne getirmek. *He still saw his father as he was 25 years ago.* **5.** kabul etmek, uygun görmek. *I can't ~ him as president.* **6.** tanımak, teslim ve itiraf etmek. *He was able to ~ charming traits in not-so-charming people.* **7.** ileriyi/geleceği/uzağı görmek/tahmin etmek. *He could ~ war ahead.* **8.** araştırmak, soruşturmak, bakmak, ögrenmek. *~ who is at the door.* **9.** bilgisi/tecrübesi olmak, tecrübe ile öğrenmek. *to ~ service in the diplomatic corps.* **10.** sağlamak, temin/nezaret/dikkat etmek. *~ (to it) that the work is done.* **11.** görüşmek, buluşmak, ziyaret etmek. *I'll see you at your house tonight. He finally saw the ambassador.* **12.** (ziyaretçi) kabul etmek. *The ambassador finally saw him.* **13.** buluşmak, arkadaşlık/flört yapmak. *She's seeing too much of the same boy.* **14.** des-

teklemek, yardım sağlamak, teşvik etmek. *He's ~ his brother through college.* **15.** geçirmek, eşlik/refakat etmek. **~ s.o. to the door** : bir misafiri kapıya kadar geçirmek. **~ s.o. home** : birine evine kadar eşlik etmek. **Just ~ him in, will you?** Onu içeri alır mısınız? **16.** (iskambilde) peyi kabul etmek ve aynı değerde pey sürmek. *I'll see your ten and raise you ten more.* **17.** Konuşmalarda *asla, kat'iyen* anlamında şöyle kullanılır: **I'll ~ you in the hell before I sell you this house :** Bu evi asla sana satmam. **I'll ~ you dead/in hell before that happens** : Bu iş kat'iyen/dünyada olmaz. **18.** okumak, **19.** düşünmek, hatırlamaya çalışmak. **Let me ~ - how does that song go?** Dur bakayım, o şarkı nasıldı? **20.** bak(ın)mak, gözlemlemek. *See, the sun is out!* **21. ~ about = ~ to :** (a) araştırmak, incelemek, tahkik etmek, (b) gereğini yapmak, icabına bakmak, çaresini/yolunu bulmaya çalışmak. **I'll ~ to it :** ben bu işin icabına bakarım/ gereğini yaparım. **This car must be seen to** : Bu arabaya baktırmak lâzım. **22. ~ daylight** : güç bir işe çıkar yol/çare bulmak, **23. ~ double** : biri iki (şeşi beş) görmek, **24. ~ eye to eye**: aynı fikirde olmak, her hususta anlaşmak, **25. ~ into** : nüfuz etmek, kavramak, **26. ~ in the new year** : yeni yılı karşılamak, **27. ~ life** : tecrübelerle hayatı anlamak. **28. ~ (s.o.) off / out**: (a) birini geçirmek/yolcu etmek/uğurlamak. *I went to the airport to ~ him off.* (b) birini kapı dışarı etmek, **29. ~ one's way** : yolunu/çaresini bulmak, **30. ~ out** : işi bitirmek/ sonuna getirmek, **31. ~ red** : öfkelenmek, gözünü kan bürümek, **32. ~ service** : hizmet görmek, **33. ~ star** : (başına vurulunca) gözünün önünde yıldızlar uçuşmak/şim-şekler çakmak, **34. ~ the back/last of** *k.d.* ilgiyi kesmek, bir daha görmek istememek. **I haven't liked dealing with this company and I'll be glad to ~ the back of them :** Bu şirketle iş yapmaktan hoşlanmadım, ilgimi tamamen kesmek istiyorum (yüzlerini şeytan görsün). **35. ~ the light** : gerçeği görmek, işin aslını anlamak, **36. ~ things** : hayal görmek. *I must be seeing things: I can't believe the neighors have got a new car!* **37. so I ~** : anlaşıldı, söylemeye hacet yok! **38. ~ through** : (a) iyice/iç yüzünü anlamak/kavramak, farkına varmak, gerçeği görmek. *He could ~ through her lies.* (b) başarmak, tuttuğunu koparmak, sonuna kadar sebat etmek/ dayanmak. *He saw the project through.* **A ton of coal will ~ us through winter** : Bir ton kömür kışa yeter/bizi yaza çıkarır. **39. ~ s.o. through** : müşkül zamanında birinin elinden tutmak/sıkıntısını atlatana kadar yardım etmek, **40. ~ through s.o.** : birinin gizli düşüncelerini sezmek, zihninden geçenleri keşfetmek, **41. ~ through s.o. 's plan** : birinin gizli plânlarını fark etmek, tuzağına düşmemek, **42. ~ to** *bk.:* **~ about. 43. You ~!** İşte! Gördün mü! Görüyorsun ya! **44. This old house has seen better days** : Bu ev artık eskidi. **45. See here!** Hey! Bana bak! *Se here, boys, you mustn't ever do it again!* **46. seeing is believing** : (a) görmedikçe inanmam, (b) görünce inandım. ***e.a.-1.*** *notice, discern, watch, behold,* ***2.*** *view,* ***3.*** *comprehend, discern, understand,* ***6.*** *recognize,* ***7.*** *foresee,* ***8.*** *determine, ascertain, learn, find out,* ***11.*** *visit, meet,* ***15.*** *accompany, escort,* ***18.*** *read,* ***19.*** *consider, think, deliberate,* ***21.*** *(a) investigate, inquire,* ***38.*** *(a) comprehend, detect, (b) preserve.*

see[2], *is.* piskoposluk. **Holy ~ = ~ of Rome** : Papalık.

seeable, *sf.* görülebilir. **~ness** : görülebilme.

seed[1], *is., ç.* **seeds, seed 1.** tohum, tane, **2.** çekirdek, **3.** asıl, kaynak, **4.** mebde, menşe, **5.** zürriyet, evlât, döl, **6.** er suyu, meni, sperma, **7.** istiridye tarlasına yerleştirilen istirdye yavruları, **8. go/run to ~** : (a) tohuma kaçmak, (b) kuvvetten düşmek, zayıflamak, güçsüzleşmek, bunamak, **9. in ~** :(a) tohumlaşmış, tohuma kaçmış, (b) (tarla) ekilmiş, **10. ~ cake** : susamlı/ çörek otlu çörek, **11. ~ capsule** : tohum kabuğu, **12. ~ coat** : tohum dış zarı, **13. ~ corn** : tohumluk mısır, **14. ~ leaf** : çenek, tohumdan ilk çıkan yaprak, **15. ~ oyster** : istiridye yavrusu, **16. ~ pearl** : ufak inci, **17. ~ plant** : tohumlu bitki, **18. ~ plot** : fidelik, tohumluk tarh, **19. ~ vessel** : tohum kapçığı, **20. yellow ~** : yaban teresi, horozcuk *(Lepidium campestre),* **21. raise up ~** : zürriyet hasıl etmek.

seed[2], *f.* **1.** tohum ekmek, **2.** tohumu/ çekirdeği çıkarmak, **3.** tohumlanmak, tohum vermek, **4.** tohumunu dökmek/saçmak, **5.** (sun'î yağmur yağdırmak için) bulutu aşılamak ((bulu-ta AgI parçaları veya katı CO2 serpmek). *~ a cloud.* **6. ~ down** : çimen tohumu ekmek. ***e.a.-1.*** *sow.*

seedbed, *is.* fidelik.

seedcase, *is.* tohum zarfı.

seeder, *is.* **1.** tohum eken, **2.** tohum ekme makinesi, **3.** tohumluk bitki, **4.** (meyveden) çekirdek çıkarma/ayıklama aleti.

seedless, *sf.* tohumsuz, çekirdeksiz. **~ grape** : çekirdeksiz üzüm. **~ ness** : tohumsuzluk, çekirdeksizlik.

seedlike, *sf.* tohuma/çekirdeğe benzer, tohum/çekirdek gibi.

seedling, *is.* **1.** fidan, **2.** fide.

seedman = seedsman, *is., ç.* **- men 1.** tohumcu, tohum satıcısı, **2.** tohum eken/ekici.

seedtime, *is.* ekin/ekim vakti.

seedy, *sf.* **seedier, seediest 1.** tohumlu, tohumu bol, **2.** çok çekirdekli, **3.** tohuma kaçmış, **4.** bakımsız, köhne, eski püskü, kırık dökük, **5.** pejmürde, hırpanî, pasaklı, kirli. *a ~ old tramp.* **6.** rahatsız, keyifsiz, bitkin, bîtap, takatsiz. *He has felt a bit ~ since his operation.* **7. seedily** : (a) tohumlu/tohuma kaçmış durumda, (b) bakımsız/köhne/kırık dökük/pejmürde durumda, **8. seediness** : tohuma kaçma, (b) bakımsızlık, köhnelik, kırık döküklük, pejmürdelik. ***e.a.-4.*** *run-down, shabby,* ***5.*** *debiliated, spiritless.*

seeing, *is.&bağ.* **1.** görme, görüş, **2.** *gen.* **~ that/as** : -e nazaran, -ye bakılırsa, ... göz önünde tutulursa, mademki. *~ (that) she's lawfully old enough to get married, I don't see how you can stop her.* **3. ~ eye dog** : körler için özel yetiştirilmiş köpek. ***e.a.-2.*** *considering, inasmuch as, since.*

seek, *f.* **sought, seeking 1.** aramak, araştırmak, bulmaya çalışmak. *to ~ the truth. to ~ the solution to a problem.* **2.** peşinde koşmak. **to ~ fame :** şöhret peşinde koşmak, **3.** çabalamak, uğraşmak, gayret etmek. *to ~ to convince a person.* **He ~s to mislead me** : Beni yanıltmaya çabalıyor. **4.** gitmek. *to ~ a place to rest. to ~ a warmer climate.* **5.** sormak, istemek, dilemek. **to ~ information** : haber sormak. **to ~ advice :** danışmak. **You should ~ advice from your lawyer on this matter** : Bu hususta avukatına danışmalısın. **6. be sought after** : aranmak, revaçta/rağbette olmak, **7. not far to ~** : aşikâr, göz önünde, uzakta aramaya gerek yok. *The reason for his failure was not far to ~ : he was ill during the examination.* ***e.a.-1.*** *search, hunt, ransack, scour, rummage,* ***3.*** *try, attempt, endeavor,* ***4.*** *go,* ***5.*** *request.*

seeker, *is.* arayan/araştıran kimse.

seel, *f.* **1.** *esk.* (a) gözlerini kapamak, (b) kör etmek, **2.** şahini yetiştirirken gözlerini bağlamak.

seem, *f.* **1.** görünmek, gözükmek. **You ~ tired** : Yorgun görünüyorsun. *He ~s better this morning. She always ~s (to be) sad.* **There ~s to be some difficulty :** Bazı güçlükler var gibi görünüyor. **2.** ... gibi gelmek/olmak, sanki/âdeta ... olmak. **It ~s to me that** : Bana öyle geliyor ki. **I ~ to remember that** : Onu hatırlar gibiyim. **I ~ed to be floating on a cloud** : Bir bulut üstünde uçar gibiydim (sanki bir bulutun üstünde uçuyordum). **I ~ to have heard his name** : İsmini duydum gibime geliyor. **How does it ~ to you?** Sana nasıl geliyor? **3.** ihtimali olmak, -e benzemek, galiba...-mak. **It ~s likely to rain** : Yağmur yağacağa benziyor/galiba yağmur yağacak. **4. it ~s not** : galiba öyle değil, **5. so it ~s = it ~s so = it would ~ so** : galiba öyle = öyle görünüyor = öyle gibi, **6. It would ~ that** : Görünüşe/anlaşıldığına göre, **7. It ~ed as though/as if** : Galiba, görünüşe göre. **It ~ed as if he didn't understand** : Galiba anlamadı. **8. It ~s best** : en iyisi. ***e.a.-1.*** *appear, look like.*

seeming, *sf.&is.* **1.** görünüşte, zahirî, gûya, sözde, sureta, âdeta, aldatıcı, yanıltıcı. **a ~ advantage** : görünüşteki yarar. **a ~ friend** : sözde dost. **Her ~ indifference was only an act** : Görünüşteki ilgisizliği sadece bir yapmacıktan ibaretti. **2.** dış/aldatıcı görünüş, **3. ~ly** : görünüşte, görünüşe göre, zahiren, **4. ~ness** : dış/aldatıcı görünüş, aldatıcılık, yanıltıcılık. ***e.a.-1.*** *ostensible, apparent, evident, presumed, supposed, superficial.* ***2.*** *appearance, semblance.*

seemliness, *is.* **1.** naziklik, kibarlık, terbiye, edep, **2.** uygunluk, münasiplik, isabet, yakışık alma.

seemly, *sf.&zf.* **1.** nazik, kibar, terbiyeli, edepli, edebe uygun. *Her outburst of rage was hardly ~.* **2.** uygun, münasip, yerinde, isabetli, yakışır, yakışık alır. *Sending flowers would be a ~ gesture.* **3.** güzel, hoş, cazip. *a ~ maiden.* **4.** nazikâne, kibarca, terbiyeli/edepli bir şekilde, uygun/münasip tarzda. ***e.a.-1.*** *decent, decorous,* ***1&2.*** *appropriate, right, proper,* ***2.*** *suitable, fitting,* ***4.*** *decently, appropriately, becomingly, fittingly.*

seen, *f. bk.:* **see** *(sf.f.).*

seep[1], *gs.f.* **1.** sızmak. *Water ~s through cracks in the wall.* **2.** içine işlemek, nüfuz etmek, dağılmak, yayılmak. *Fog ~ ed tohrough the trees, obliterating everything.* ***e.a.- 1.*** *leak, ooze, 2. penetrate, permeate, diffuse.*

seep[2], *is.* **1.** sızıntı, **2.** kaynak, suyun sızdığı/topraktan çıktığı yer. ***e.a.-1.*** *seepage, 2. spring.*

seepage, *is.* **1.** sızıntı, sızma, **2.** sızan şey, **3.** sızan miktar. ***e.a.-1.*** *seep.*

seepy, *sf.* **seepier, seepiest** sızıntılı, ıslak, çamurlu, bataklık (arazi).

seer (veya kadın için **seeress**), *is.* **1.** gözlemci, gören, müşahit, **2.** peygamber, kâhin, gaipten haber veren/geleceği gören kimse. *The industry ~ s predicted that sales would double.* **3.** derin bilgi ve fazilet sahibi kimse, **4.** falcı, **5.** Hint ağırlık ölçüsü. ***e.a.-1.*** *observer, 2. prophet.*

seersucker, *is.* gofre kumaş, çizgili ve pürtüklü ince dokuma.

seesaw[1], *sf.&is.* **1.** tahterevalli. **to play at ~** : tahterevalli oynamak, **2.** çöğünme, iniş çıkış, **3.** aşağı yukarı/ileri geri (hareket). *~ motion. It was a ~ game with the lead changing hands many times.* ***e.a.- 1.*** *teeterboard.*

seesaw[2], *f.* çöğünmek, sallanmak, aşağı yukarı inip çıkmak. *The boat ~ed in the heavy sea.*

seethe, *f.* **seethed, seethed, seething** *(veya: esk.* ***sod, sodden, seething)*** **1.** (kaynarken vb.) köpürmek, taşmak, **2.** hırslanmak, (öfkeden) köpürmek, **3.** haşlamak, kaynatmak, kaynar suya batırmak, **4.** kaynar suda pişirmek, **5. seething**: (a) kaynayan, (b) kaynaşan, daima hareket hâlinde. **a seething crowd** : karınca gibi kaynaşan kalabalık. (c) şiddetli, hırslı. **be in seething anger** : hiddetten köpürmek, **6. seethingly** : (a) kaynatarak, haşlayarak, (b) kaynaşarak, (c) şiddetle, hırsla. ***e.a.-3.*** *boil, 5. (a) boiling, (b) agitated, (c) intense, violent.*

see-through = see-thru, *sf.&is.* **1.** saydam, şeffaf, çok ince, içini gösteren (kumaş/elbise). *a ~ blouse.* **2.** saydamlık, şeffaflık. ***e.a.- 1.*** *transparent, 2. transparency.*

segment[1], *is.* **1.** dilim, bölüm, kısım. *a ~ of an orange.* **2.** *geom.* (a) bölünge, daire/küre kesmesi : bir doğrunun daireden/düzlemin küreden ayırdığı parça, (b) doğru parçası, **3.** *zool.* bölüt : halkalıların ve eklem bacaklıların gövdelerinin her bir bölümü.

segment[2], *f.* dilmek, bölmek, bölümlere/parçalara ayırmak.

segmental = segmentary, *sf.* **1.** dilimsel, bölümsel, **2.** dilimli, bölümlü, parçalı, parçalar hâlinde, **3.** *s.bl.* biribirini izleyen, konuşma esnasında birbiri arkasından gelen, **4. segmentally**: dilim dilim, parça parça, bölümlü olarak.

segmentalize, *f.* **-ized, -izing**. dilmek, bölmek, parçalamak, elemanlara/sınıflara/kısımlara ayırmak.

segmentalization, *is.* dilme, bölme, parçalama, elemanlara/sınıflara/kısımlara ayırma.

segmentation, *is.* **1.** böl(ün)me, parçala(n)ma, **2.** *biy.* (a) bir canlıyı oluşturan parçalar/kısımlar, (b) göze bölünmesi, bölünerek üreme, **3. ~ cavity** *biy. bk.:* **blastocoele.**

segno, *is., ç.* **segni** *müz. It.* işaret, tekrar işareti.

sego, *is., ç.* **-gos** *bk.:* **segolily.**

sego lily, *is.* **1.** *bot.* çiğdem *(Calochortus Nuttallii).* Zambakgillerden güzel çiçekler açan bitki, **2.** çiğdem kökü (meyve gibi yenir).

segregable, *sf.* ayrılabilir, tecrit/tefrik edilebilir.

segregate[1], *f.* **-gated, -gating 1.** ayırmak, tecrit/tefrik etmek. *an educational system where boys and girls are ~ d.* **2.** ayrılmak, **3.** (başka din/ırk vb. gruplarından) ayrılmak istemek, ayrılma siyaseti gütmek. ***e.a.-1.*** *separate, isolate.* ***k.a.-1.*** *integrate.*

segregate[2], *sf.&is.* (başkalarından) ayrılmış, ayrı (kişi, toplum, eşya vb.).

segregated, *sf.* **1.** ayrı, ayrılmış. *A negro passenger is placed in a ~ coach.* **2.** ırk/cins vb. ayırımı yapan, ırk ayırımı taraftarı. *~ education.* **3. ~ly** : ayrı ayrı, ayrılmış bir şekilde, ayrılık/fark gözeterek, ırk/cins vb. ayırımı yaparak, **4. ~ ness** : ayrılık, ayırımcılık, ayırma, fark gözetme, ırk/cins vb. ayırımı yapma.

segregation, *is.* **1.** ayırma, ayrılma, tecrit/tefrik etme/edilme, ırk/cins vb. ayırımı yapma, **2. ~ al** : ayırıcı, ayırımcı, ırk/cins farkı gözeten, ırk/cins vb. ayırımı yapan.

segregationist, *is.* ayırımcı, ırk ayırımı taraftarı.

segregative, *sf.* ayırımsal, ayrılığa yönelik, ırk ayırımı yapan/gözeten, ayırıcı, bölücü.

segregator, *is.* ayırımcı, bölücü, ırk ayırımı yapan.

segue, *sf.&zf.&f.* **-gued, -gueing** *müz.* aralıksız, fasılasız, ara vermeden (icra etmek).

seguidilla, *is., ç.* **-dillas 1.** İspanyol şiirinde dört ilâ yedi satırlık kıt'a, **2.** iki kişi ile oynanan üçlü tempolu İspanyol dansı.

seicento, *is.* (İtalyan sanat ve edebiyatında) XVII. yüzyıl.

seiche, *is.* su düzeyi titreşimi: gölün su düzeyinin birkaç dakika ilâ bir, iki saat süre ile ritmik olarak yükselip alçalması.

seidel, *is.* büyük bira bardağı.

Seidlitz powders, *is.* sedliç tuzu: soda, reçel tuzu ve tartarik asit karışımı, hafif bir müleyyin.

seigneur, *is., ç.* **seigneurs 1.** derebeyi, senyör, efendi, **2. ~ial** : derebeyine ait, **3. ~y** : (Kanada'nın Fransız kesiminde) Fransa kralının bağışladığı arazi.

seignior, *is.* **1.** derebeyi, lord, **2. ~age = seignorage** : (a) cizye, haraç, (b) krallar tarafından alınan sikke vergisi, (c) paranın itibarî ve hakikî değeri arasındaki fark.

seigniory, *is., ç.* **-iories 1.** derebeylik, beylik, **2.** derebeyi malikânesi. **signory** *d.d.*

seignorial = seignioral = seigniorial = seignoral, *sf.* derebeyine ait.

seine, *is.&f.* **seined, seining** büyük balık ağı, serpme ağ (ile balık avlamak).

Seine, *is.* Sen nehri.

seisable/seise/seiser, *Brit. bk.:* **seizable/seize/seizer**

seisin, *is. huk. bk.:* **seizin.**

seising, *is. Brit. bk.:* **seizing.**

seism, *is.* deprem, zelzele. ***e.a.*** *- earthquake.*

seismic(al) =seismal=seismatical, *sf.* depremsel, depremden/zelzeleden ileri gelen, depreme özgü. **seismic sea wave** : deprem dalgası: deniz altında olan depremin meydana getirdiği muazzam dalga.

seismicity, *is., ç.* **-ties** depremsellik : bir bölgede depremlerin sıklığı, şiddeti ve dağılışı.

seismism, *is.* deprem olayları.

seismo-, *ön ek* "deprem" anlamı katar. *ör.: seismograph.* Sesli harf önünde: **seism-** .

seismogram, *is.* deprem eğrisi, sismogram.

seismograph, *is.* **1.** depremyazar, sismograf, **2. ~er:** depremölçme/deprem bilimi uzmanı, **3. ~ic(al)** : depremyazım+, depremyazar+.

seismography, *is.* **1.** depremyazım, depremlerin bilimsel araçlarla ölçülüp yazılması, **2.** *bk.:* **seismology.**

seismologic(al), *sf.* deprem bilimsel.

seismologically, *zf.* deprem bilimsel yöntemlerle.

seismology, *is.* deprem bilimi.

seismometer, *is.* depremölçer.

seismometric(al), *sf.* deprem ölçümsel.

seismometry, *is.* depremölçüm, deprem ölçme.

seismoscope, *is.* depremgörür.

seismoscopic, *sf.* deprem görümsel.

seisure, *is. Brit. bk.:* **seizure.**

seizable, *sf.* **1.** zorla alınabilir, el konabilir, müsadere edilebilir, zaptedilebilir, gaspedilebilir, **2.** kavranabilir, iyice anlaşılabilir, **3.** yakalanabilir, tutulabilir.

seize, *f.* **seized, seizing 1.** zorla almak, el koymak, müsadere etmek, zapt etmek, gasp etmek. *The weapons found in the house were ~d by the police. The enemy army ~ d the fort.* **2.** kavramak, iyice anlamak. **to ~ the meaning of sth** : bir şeyin anlamını kavramak. *to ~ an idea.* **3.** yakalamak, kapmak. tutmak. **He ~d my hand, shook it and said how glad he was to see me** : Elimi yakaladı, sıktı ve beni gördüğüne çok memnun olduğunu söyledi. **He ~d the child and pulled it back from the edge of the cliff** : Çocuğu yakaladı ve uçurumun kenarından geri çekti. **Panic ~d the crowd** : Kalabalık paniğe kapıldı. **Amazement ~ d me** : Şaşıp kaldım. **4.** enselemek, yakalamak, tutuklamak. **to ~ a thief** : bir hırsızı yakalamak/tutuklamak, **5.** *huk.* **seise** *d.d.* (genellikle pasif olarak) temlik etmek, mülkiyetine/tasarrufuna geçirmek. **She was ~ d of waste estate** : Geniş bir mülk edindi. **You stand ~ d of the farm as of today** : Bugünden itibaren çiftlik sizindir. **6.** haczetmek, **7.** (fırsatı) kaçırmamak, ele geçirmek. **to ~ the opportunity** : fırsatı kaçırmamak, fırsatı ganimet bilmek. **Opportunities are hard to ~** : Fırsat kolay kolay ele geçmez. **8.** *den.* sicim sarıp bağlamak, **9.** (bir çareye/yönteme/plâna vb.) dört elle

sarılmak, **10. to be ~d with** : kapılmak, tutulmak, yakalanmak, duçar olmak, maruz kalmak. **to be ~d with fear/terror/panic** : korkuya/dehşete/paniğe kapılmak. **He was ~d with sudden chest pain** : Anî bir göğüs ağrısına tutuldu. **11. seizer = seizor**: (a) yakalayan, zapt eden, müsadere eden, el koyan, gasp eden, (b) av yakalamaya alıştırılmış köpek. ***e.a.-1.*** *confiscate, capture , 3. grasp , 4. arrest, apprehend, catch.* ***k.a.-4.*** *release.*

seizin, *is. huk.* **1.** temellük, mülk edinme, tasarruf, **2.** mülk, mal, **3. livery of ~** : ferağ. *Brit.:* **seisin.**

seizing, *is.* **1.** yakalama, tutma, müsadere etme, zapt etme, gasp etme, **2.** *den.* (a) sicim sararak bağlama, (b) bağ sicimi, (c) sicim sararak yapılan bağ. *Brit.:* **seising.**

seizure, *is.* **1.** yakalama, tutma, müsadere, elkoyma, haciz, zapt etme, gasp etme, **2.** mülk edinme, mülkiyet, tasarruf, **3.** anî hastalık nöbeti. **an epileptic ~** : sara nöbeti. *Brit.:* **seisure.** ***e.a.-3.*** *fit, spell.*

sejant = sejeant, *sf.* (armacılıkta) oturan. *a lion ~ .*

sel, *is.&sf.&zm. İsk. bk.:* **self.**

selachian, *sf.&is. zool.* köpek balığıgillerden: köpek balığı, tırpana, vatoz, rina, folya gibi *Selachii* sınıfından olan (balık).

selaginella, *is.* yosun türünden çiçeksiz herhangi bitki.

selamlik, *is. T.* selâmlık.

seldom, *sf.&zf.* **1.** nadir, seyrek, az rastlanır, **2.** nadiren, pek az. *I ~ see him nowadays. It ~ rains here. He ~, if ever, reads a book.* **3. ~ ness** : nedret, nadirlik, az bulunurluk, seyreklik, seyrek vuku bulma. ***e.a.-1.*** *rare, infrequent, 2. rarely, infrequently.*

select, *f.&sf.* **1.** seçmek, ayırmak, intihap etmek. *He ~ ed a pair of socks to match his suit.* **2.** seçme, seçilmiş, seçkin, güzide. *Only a ~ few were invited to the party.* **3.** en âlâ, üstün, en iyi kalite. *We only stay at ~ hotels. a ~ cut of meat.* **4.** titiz, seçmesini bilen, ince eleyip sık dokuyan, **5.** dikkatle/titizlikle seçilmiş, müstesna. *a ~ group of friends.* **6. ~ committee** : (mecliste) özel komisyon. ***e.a.-1.*** *choose, 2. preferred, 3. choice, elite, exclusive, 4. discriminating, 5. chosen, privileged.* ***k.a.-1.*** *reject, refuse, 2. indiscriminate, random, 3. inferior, ordinay, modest, undistinguished.*

selectee, *is.* askere çağırılan kimse.

selection, *is.* **1.** seç(il)me, seçim, ayır-(ıl)ma. **make a ~** : seçmek, ayırmak. *I made my ~ and the sales clerk charged it to my account.* **2.** seçme/seçilen şey(ler). *The performance included some musical ~s.* **3.** çeşit, tenevvü. *The store had a wide ~ of bracelets.* **4.** *biy.* ayıklanma, ıstıfa, çevreye uyabilen kuvvetli bireyleri yaşatıp öbürlerini yok eden doğal yasa. ***e.a.-1.*** *choice, choosing, election, 3. variety, choice.* ***k.a.-1.*** *rejection.*

selective, *sf.* **1.** seçici, ayırıcı, seçebilen, **2.** (seçiminde) titiz, kılı kırk yaran. *With 50 people wanting the job, the employer must be ~ in his choice.* **3.** özel, seçmeli, seçkin bir grubu kapsayan. *The ~ education of the most talented children.* **4.** *rad.* seçici, frekans bakımından yakın istasyonların karışmasını önleyen. *This receiver is very ~.* **5. ~ ly** : seçerek, titizlikle, kılı kırk yararak, **6. ~ ness** : seçicilik, ayırıcılık, titizlik, **7. ~ service** *ABD* mecburî askerlik hizmeti. **~ Service System** *ABD* Askerlik Dairesi: mecburi askerlik işlerini düzenleyen Federal daire.

selectivity, *is.* seçicilik.

selectly, *zf.* seçerek, ayırarak, titizlikle, ince eleyip sık dokuyarak.

selectman, *is., ç.* **-men** (Doğu ABD'de her yıl seçilen) belediye meclisi üyesi.

selectness, *is.* seçkinlik, üstünlük, güzidelik, mümtaziyet.

selector, *is.* seçen, seçici, ayırıcı, seçme düzeni, seçme. **~ switch** : seçme anahtarı.

selenate, *is. kim.* selenat, selenik asidin tuzu/esteri.

selenic, *sf. kim.* selenyum+, selenik. **~ acid**: selenik asit: H2SeO4.

selenide, *is. kim.* selenit, iki valanslı selenyum bileşeni.

selenious = selenous, *sf.* selen+, iki veya dört valanslı selenyum ihtiva eden. **~ acid** : selen asidi: H2SeO3. Zehirli bir toz.

selenite, *is.* **1.** şeffaf alçı taşı, **2.** selenit, selen asidi tuzu, **3. selenitic(al)** : selenitli, selenit+.

selenium, *is. kim.* selenyum, elektrik direnci ışıkla değişen kükürde benzer eleman. Simgesi: **Se**, atom ağ. 78.96, atom nu. 34, özgül ağ. 25 C'de 4.80 (gri), 4.50 (kırmızı). ~ **cell** : selenyum pili.

seleno- *ön ek* "ay, mehtap" anlamı katar. *ör.: selenography*. Sesli harf önünde : **selen-.**

selenography, *is.* ay haritacılığı: ay yüzeyinin haritasını yapmakla uğraşan astronomi dalı. **selenograph** : ay haritası. **selenographer = selenographist** : ay haritacısı. **selenographic (al)** : ay hartitası+, **selenographically** : ay yüzeyi haritacılığı yöntemiyle.

selenology, *is.* ay bilimi, ayın fiziksel yapı ve niteliğini inceleyen astronomi dalı. **selenologic** : ay bilimsel. **selenologist** : ay bilgini.

selenous, *sf. bk.:* **selenious.**

Seleucia, *is.* Silifke.

self, *zm.&sf.&is, ç.* **selves 1.** öz, kendi, kişi, zat, şahıs, benlik, kişilik, tabiat, karakter. **one's own** ~ : bir kimsenin kendi öz şahsı/benliği/kişiliği. **He put his whole ~ into the job, working day and night** : Bütün benliğini işine verdi, gece gündüz çalışıyor. **I'm feeling better but I'm still not quite my old ~ yet** : Daha iyiyim, fakat hâlâ eski ben değilim (eski kuvvetimi bulamadım). **His true ~** : Hakikî benliği. **His weaker ~** : zayıf karakteri, karakterinin zayıf tarafı. **His family consisted of ~, wife and two children** : Ailesi, kendisi, eşi ve iki çocuğundan ibaretti. **2.** çıkar, menfaat, bencillik. **He always thinks of others, never of ~** : Daima başkalarını düşünür, kendi çıkarını asla düşünmez. **3.** tek(düzen), yeknesak, hep aynı, düz. ~ **carnation** : tek renkli karanfil, **4.** kendinden, aynı maddeden. **dress with ~ belt** : kendinden kemerli elbise, **5.** saf, katışıksız. ~ **whisky** : saf viski.

-self, *son ek* kendi, öz, bizzat. **myself** : kendim, **yourself/yourselves** : bizzat sen/siz, **himself** : bizzat o, kendisi, özü.

self-, *ön ek* **1.** kendi, kendini, kendinden, bizzat. ~ **- analysis** : kendi kendini tahlil, **2.** öz, özün. ~ **- propelled** : öz itişimli, **3.** otomatik, kendiliğinden, kendi kendine. ~ **- explanatory** : kendiliğinden anlaşılan. *NOT:* **self-** ön eki ile teşkil edilen kelimelerin çoğu, sona gelen kelimenin anlamından kolayca anlaşılır.

self-abasement, *is.* öz küçültüm.

self-abnegation, *is.* özveri, fedakârlık, nefsinden feragat etme.

self-absorbed, *sf.* dalgın, kendi düşüncelerine dalmış.

self-absorption, *is.* dalgınlık, kendi düşüncelerine dalma.

self-abuse, *is.* **1.** kendini aşağılama, **2.** sağlığını korumama, **3.** istimna. ***e.a.- 3. masturbation.***

self-acting, *sf.* kendi kendine işleyen, otomatik.

self-acceptance, *is.* öz benimseyiş.

self-action, *is.* kendi kendine işleme

self-addressed, *sf.* öz adresli, adresi önceden yazılmış.

self-aggrandizement, *is.* öz büyüme, öz gelişme, kendi olanakları ile güç ve servetini artırma.

self-aggrandizing, *sf.* öz büyüyen, öz gelişen, kendi olanakları ile güç ve servetini artıran.

self-alineation, *is.* öze yabancılaştırma: kendi varlığının gerçek olmadığı duygusuna kapılma.

self-analysis, *is.* öz çözümleme.

self-analytical, *sf.* öz çözümsel.

self-annihilation, *is.* **1.** intihar, **2.** gizemsel düşüncelerle kendini feda etme. ***e.a.-1. suicide.***

self-apparent, *sf.* besbelli, gün gibi aşikâr.

self-appointed, *sf.* öz atanmış, kendi kendini tayin etmiş, kâhyalık eden. *a ~ boss.*

self-asserting, *sf.* böbürlenen, iddiacı, kendine aşırı güvenen. ~ **ly** : böbürlenerek, iddiacılıkla, kendine aşırı güvenle.

self-assertion, *is.* böbürlenme, kendini beğenme, iddiacılık, kendine aşırı güvenme. ***e.a.-assertiveness.***

self-assertive(ly), *bk.:* **self-asserting(ly).**

self-assertiveness, *is. bk.:* **self-assertion.**

self-assurance, *is.* öz güven, kendine güvenme, nefse itimat. ***e.a.- self-confidence.***

self-assured, *sf.* öz güvenli, kendine güvenen. ~ **ness** : *bk.:* **self-assurance.**

self-awareness, *is.* öz bilinç.

self-centered, *sf.* **1.** bencil, benlikçi, hodbin, hep kendini düşünen, **2.** içine kapanık, kimseye ihtiyacı olmayan, kendi kendine yeter,

3. *esk.* sabit, hareketsiz, **4. ~ly** : bencillikle, benlikçilikle, hodbince, hep kendini düşünerek, kimseye ihtiyacı olmadan, **5. ~ness** : bencillik, benlikçilik, hodbinlik, hep kendini düşünme; içine kapanıklık, kimseye ihtiyacı olmama, kendi kendine yetme (*Brit.:* **self-centred/-ly /-ness**). ***e.a.-1.*** *selfish, egoistical,* ***2.*** *self-sufficient,* ***3.*** *fixed, unchanging, unmoving.*

self-collected, *sf.* vakur, temkinli, soğukkanlı, kendine hâkim. ***e.a.-*** *composed, self-possessed.*

self-command, *is.* kendine hâkim olma. ***e.a.-*** *self-control.*

self-complacence = self-complacency, *is.* hoşnutluk, hâlinden memnun olma.

self-complacent, *sf.* hoşnut, hâlinden memnun. **~ ly** : hoşnutlukla, hâlinden memnun olarak.

self-composed, *sf.* sakin, kendi hâlinde. **~ ly** : sükûnetle.

self-conceit, *is.* gurur, kibir, kendini beğenmişlik. **~ ed** : gururlu, kibirli, mağrur, kendini beğenmiş.

self-concept, *is.* öz kavramı.

self-confessed, *sf.* açıkça kabul/itiraf eden. **a ~ gambler** : kumarbazlığını açıkça itiraf eden.

self-confidence, *is.* öz güven, kendine güven, nefse itimat. ***e.a.-*** *assurance.*

self-confident, *sf.* kendine güvenen. **~ ly** : kendine güvenerek/güvenle.

self-congratulation, *is.* gönül huzuru/hoşluğu/rahatlığı. ***e.a.-*** *complacency.*

self-congratulating = self-congratulatory, *sf.* gönlü rahatlatıcı, huzur verici.

self-conscious, *sf.* **1.** mahcup, utangaç, sıkılgan, **2.** öz bilinçli, kendini bilen, durumunu/rolünü müdrik, **3. ~ ly** : mahcubiyetle, utangaçlıkla, sıkılganlıkla; öz bilinçle, kendini bilerek, durumunu/rolünü idrak ederek, **4. ~ness** : mahcupluk, utangaçlık, sıkılganlık; öz bilinçlilik, kendini bilme, durumuna/rolüne müdrik olma.

self-contained, *sf.* **1.** bağımsız, kendi kendine yeten, kimseye muhtaç olmayan, **2.** ketum, ağzı sıkı, içine kapanık, düşüncelerini kimseye söylemeyen, **3.** vakur, temkinli, kendine hâkim, **4.** her şeyi tamam, çalışması için gerekli her şeyi kapsayan. *a ~ house.* **5. ~ ly** : bağımsızca, kendi kendine yeterek, kimseye muhtaç olmadan; ketum/ağzı sıkı olarak; vakurane, temkinle, kendine hâkim olarak; her şeyi tamam olarak, **6. ~ness** : bağımsızlık, kendi kendine yetme, kimseye muhtaç olmama; ketumluk; vekar, temkin. ***e.a.- 2.*** *reserved, uncommunicative,* ***3.*** *self-controlled, self-possessed.*

self-contradiction, *is.* **1.** öz çelişim, öz çatışım, kendisiyle çelişme/çatışma, tenakuza düşme, **2.** çelişik söz/yazı, **3. self - contradicting = self-contradictory** : öz çelişik, kendisiyle çelişen/tenakuza düşen.

self-control, *is.* öz denetim, kendine hâkim olma, soğukkanlılık. **~ led = ~ ling:** öz denetimli, soğukkanlı, kendine hâkim olan. **loose one's ~** : soğukkanlılığını/iradesini kaybetmek.

self-critical, *sf.* **1.** öz eleştirili, kendi kendini objektif olarak eleştiren, **2.** kendi kendine kusur bulan. **~ ly** : öz eleştirimle, kendi kendini objektif olarak eleştirerek, kendi kendine kusur bularak.

self-deceit, *is.* öz aldanım, kendi kendini aldatma. ***e.a.-*** *self-deception.*

self-deceived, *sf.* **1.** öz aldanan, kendisi hakkında yanlış kanaat besleyen, **2.** yanlış düşünen, aldanan.

self-deceiving, *sf.* **1.** öz aldatıcı, kendini aldatıcı, **2.** aldatıcı, yanıltıcı. *a ~ argument.*

self-deception, *is.* öz aldatı, kendini ilgilendiren durumun gerek ve gerçeklerini algılamakta başarısızlık. ***e.a.-*** *self-deceit, self-delusion.*

self-deceptive, *sf. bk.:* **self-deceiving.**

self-defeating, *sf.* öz engelleyici, kendi kendini yenilgiye/başarısızlığa uğratan.

self-defense, *is.* öz savunma, nefis müdafaası, meşru müdafaa. **the noble art of ~** : boks. *Brit. :* **self-defence**

self-defensive, *sf.* öz savunan, nefsini müdafaa eden. *a ~ person/attitude. Brit.:* **self-defencive.**

self-delusion, *is. bk.:* **self-deception.**

self-denial, *is.* öz yoksunum, feragat, riyazet.

self-denying, *sf.* öz yoksunan, feragat eden, feragatkâr. **~ ly:** öz yoksunarak, feragatle.

self-deprecating, *sf.* fazla mütevazi/alçak gönüllü, kendini çok küçük/önemsiz/değersiz gösteren. **~ ly** : aşırı tevazu ile.

self-deprecation, *is.* aşırı tevazu/alçak gönüllülük, kendini çok küçük/önemsiz/değersiz gösterme.

self-destruct, *sf.&gs.f.* **1.** yok olmak, intihar etmek, **2.** (cihaz vb.) otomatik olarak kendini imha etmek, **3.** kendi kendini yok eden. *a ~ mechanism.* **4. ~ion**: kendini yok etme, intihar etme.

self-destructive, *sf.* **1.** kendi kendini yok eden/mahveden, **2.** intihara mütemayil, kendini öldürme eğilimleri gösteren, **3. ~ ly** : kendini yok edercesine, intihar eğilimleri göstererek.

self-determination, *is.* **1.** elindelik, hür irade, **2.** öz belirtim: kamunun kendi geleceğini saptaması.

self-determined, *sf.* öz belirtilmiş, kendiliğinden saptanmış. **self-determining**: öz belirten, kendiliğinden saptayan.

self-devoted, *sf.* kendini adamış. **~ ly** : kendini adamışçasına. **~ ness** : kendini adama.

self-devotion, *is.* kendini adama.

self-digestion, *is.* öz sindirim. ***e.a.- autolysis.***

self-discipline, *is.* **1.** *bk.:* **self-control**, **2.** öz düzence, **3. ~ed** : öz denetimli, öz düzenceli.

self-distrust, *is.* kendine güvensizlik. **~ ful** : kendine güvensiz. **~ fully** : kendine güvensizlikle.

self-doubt, *is.* öz kuşku, kendinden şüphelenme. **~ ing** : öz kuşkulu, kendinden şüphelenen.

self-dramatization, *is.* öz abartma, kendi niteliklerini abartarak gösterme. **self-dramatizing** : öz abartıcı.

self-educated, *sf.* öz eğitimli, kendi kendini yetiştirmiş.

self-education, *is.* öz eğitim, kendi kendini yetiştirme.

self-effacement, *is.* kendini geri plânda tutma.

self-effacing, *sf.* kendini geri plânda tutan. **~ ly** : kendini geri plânda tutarak.

self-employed, *sf.* serbest çalışan.

self-employment, *is.* serbest çalışma.

self-esteem, *is.* öz saygı, onur, haysiyet, izzetinefis, gurur, kendini beğenme. ***e.a.- pride.***

self-evident, *sf.* apaçık, besbelli, âşikâr. **~ ly** : belli ki, âşikâr olarak, açıkça.

self-examination, *is.* **1.** öz inceleme, öz denetim, içe bakış, nefis muhasebesi, **2. self-examining** : içe bakan, öz deneten. ***e.a.- 1. introspection.***

self-executing, *sf.* hemen yürürlüğe giren (yasa vb.).

self-existence, *is.* **1.** özdenlik, **2.** bağımsız varlık.

self-existent, *sf.* özden, kendiliğinden/bağımsız olarak var olan.

self-explaining = self-explanatory, *sf.* belli, apaçık, aşikâr, açıklamaya gerek yok.

self-expression, *is.* öz anlatım.

self-expressive, *sf.* öz anlatımlı.

self-feed, *gl.f.* **-fed, -feeding** öz beslemek, hayvanlara istedikleri zaman istedikleri kadar yiyebilecekleri besini sağlamak. **self-feeder** : öz besleyen (cihaz).

self-fertilization, *is. bot.* öz döllenme, çiçeğin kendi kendini döllemesi. **self-fertilized** : öz döllenmiş.

self-forgetful=self-forgetting, *sf.* öz unutkan, kendi çıkarını düşünmeyen. **~ ly** : öz unutkanlıkla, kendi çıkarını düşünmeden. **~ ness** : öz unutkanlık, kendi çıkarını düşünmeme.

self-fulfillment, *is.* öz yapım, arzu ve dileklerini bizzat yapma/yerine getirme. *Brit.:* **self-fulfilment.**

self-governed, *sf.* **1.** özerk, bağımsız, **2.** öz yönetimli, **3.** öz denetimli, **4. self-governing** : öz yöneten, öz deneten. ***e.a.- 1. autonomous, independent.***

self-government, *is.* **1.** özerklik, bağımsızlık, **2.** öz yönetim, **3.** öz denetim.

self-gratification, *is.* öz doyum, kendi arzu ve isteklerini yerine getirme, kendi kendini tatmin etme.

selfheal, *is.* **1.** *bot.* deva otu *(Prunella vulgaris).* Şifalı etkisine inanılan mor çiçekli bir bitki, **2.** tedavide kullanılan çeşitli bitkiler. **heal-all, bluccurls** *d.d.*

self-help, *is.* özyeterlik, kendi kendine yetme, başkasına muhtaç olmama. **self-helping** : özyeter.

selfhood, *is.* **1.** kişilik, şahsiyet, **2.** bencillik. ***e.a.- 1. personality, 2. selfishness.***

self-hypnosis, *is.* öz uyutum.

self-hypnotic, *sf.* öz uyutucu. **~ally** : öz uyutarak.

self-hypnotism, *is.* öz uyutma.

self-idealization, *is.* kendini beğenme.

self-identification, *is.* özdeşleşme.

self-identity, *is.* öz benlik, öz tanım, kendine benzeme.

self-image, *is.* öz imgesi, öz görünüm.

self-importance, *is.* böbürlenme, kurulma, kendine fazla önem verme.

self-important, *sf.* böbürlenen. **~ ly** : böbürlenerek.

self-imposed, *sf.* öz yükümsel, isteyerek yüklenilen. *a ~ task.*

self-improvement, *is.* öz düzelim, öz gelişim.

self-improving, *sf.* öz düzeltici, öz geliştirici.

self-inclusive, *sf.* öz kapsamlı.

self-incriminating, *sf.* kendi kendini suçlayan.

self-induced, *sf.* **1.** kendisi özenmiş/sebep olmuş, **2.** *elekt.* öz irkilmiş, öz indüklenmiş.

self-induction, *is. elekt.* öz irkilim, öz indükleme.

self-indulgence, *is.* öz tutku, kendi isteklerine düşkünlük.

self-indulgent, *sf.* öz tutkulu, kendi isteklerine/rahatına/zevkine düşkün. **~ ly** : öz tutku ile.

self-inflicted, *sf.* kendi kendine yapılmış/edilmiş/verilmiş. *a ~ wound. ~ penalty.*

self-infliction, *is.* kendi kendine yapma/etme/verme.

self-insurance, *is.* öz güvence, muhtemel zararı önlemek için ayrılan para.

self-interest, *is.* **1.** bencillik, **2.** kişisel çıkar, şahsî menfaat, **3. ~ ed** : bencil, kişisel çıkarını düşünen, menfaatperest, **4. ~ edness** : bencillik, kişisel çıkarcılık, menfaatperestlik.

self-invited, *sf.* davetsiz (gelen).

self-ish, *sf.* **1.** bencil, hodbin, egoist, **2. ~ ly :** bencilce, bencillikle, **3. ~ ness :** bencillik, hodbinlik, egoistlik.

self-justification, *is.* kendini haklı çıkarma.

self-justifying, *sf.* **1.** kendini haklı çıkaran/mazur gösteren, **2.** satır sonlarını bir hizaya getiren.

self-knowledge, *is.* kendini tanıma/anlama.

self-less, *sf.* **1.** özgeci, özgecil, diğerkâm, cömert, **2. ~ly**: özgecilikle, cömertçe, **3. ~ ness** : özgecilik, özgecillik, diğerkâmlık, cömertlik. ***e.a.-1.*** *unselfish,* ***2.*** *unselfishly,* ***3.*** *unselfishness.*

self-limited, *sf.* **1.** öz sınırlı, **2.** dış etkilerden bağımsız.

self-liquidating, *sf.* kolayca satılıp paraya çevrilebilen.

self-loading, *sf.* (yarı) otomatik (tabanca vb.).

self-love, *is.* **1.** öz çıkarcılık, kendi çıkarını düşünme, **2.** gurur, kendini beğenme, **3.** özseverlik, **4. self-loving** : öz çıkarcı, özsever, gururlu. ***e.a.-2.*** *vanity, self-respect,* ***3.*** *narcissism.*

self-made, *sf.* **1.** kendini yetiştirmiş, kendi kendine adam olmuş. *a ~ man.* **2.** kendi eliyle yapmış.

self-mastery, *is.* kendini tutma, kendine hâkim olma.

self-mortification, *is.* kendi kendine işkence etme.

selfness, *is.* benlik, bencillik.

self-opinion, *is.* gurur, kibir, kendini beğenme. **~ ed = ~ ated** : (a) gururlu, kibirli, kendini beğenmiş, (b) inatçı, dik kafalı, bildiğinden şaşmaz.

self-perception, *is.* içe bakış, kendi ruhunu anlama.

self-perpetuating, *sf.* **1.** normal süresini aşan, sürüp giden, **2.** öz süreli, sonsuz, sonu gelmez.

self-perpetuation, *is.* **1.** normal süresini aşma, sürüp gitme, **2.** öz sürelilik, sonsuzluk.

self-pity, *is.* öz acıma, kendi kendine acıma, kendini zavallı hissetme. **~ ing**: öz acıyan. **~ ingly**: öz acıyarak.

self-pollination, *is. bot.* öz tozaklanma, kendi kendini tozaklama. **self-pollinated** : öz tozaklanmış.

self-portrait, *is.* **1.** (ressamın) kendi resmi, **2.** öz geçmiş, kendi yaşam öyküsü.

self-possessed, *sf.* **1.** vakur, temkinli, soğukkanlı, kendine hâkim, **2. ~ly :** vakurane, temkinle, soğukkanlılıkla. ***e.a.-1.*** *calm, collected, serene, cool.*

self-possession, *is.* vekar, temkin, soğukkanlılık, kendine hâkim olma.

self-preservation, *is.* öz korunma, nefsini koruma.

self-profit, *is.* öz kazanç, öz çıkar.

self-pronouncing, *sf.* yazıldığı gibi telâffuz edilen.

self-propelled, *sf.* öz itişimli.

self-protecting, *sf.* kendini koruyan. **self-protective** : kendini koruyucu. **self-protection** : kendini koruma.

self-questioning, *is.* öz irdeleme, kendi tutum ve davranışını gözden geçirme.

self-raising, *sf.* kendinden mayalanan.

self-realization, *is.* öz gerçekleşim, öz gelişim, yeteneklerin tam olarak gelişmesi.

self-regard, *is.* **1.** kendini önemseme, **2.** onur, öz saygısı, **3. ~ ing** : kendini önemseyen, öz saygılı, onurlu.

self-reliance, *is.* öz güven. **self-reliant** : öz güvenli.

self-renunciation, *is.* özveri, feragat, kendini feda etme.

self-renunciatory, *sf.* özveren, kendini feda eden, feragatkâr, fedakâr.

self-reproach, *is.* kendi kendini kınama/ cezalandırma.

self-respect, *is.* öz saygısı, nefsine hürmet, izzetinefis. **~ ful = ~ ing**: öz saygılı, nefsine hürmet eden, izzetinefis sahibi. ***e.a.-*** *self-control.*

self-restraint, *is.* öz denetim, nefse hakimiyet, ihtiras ve arzularına hâkim olma.

self-revealation, *is.* öz açıklama, itiraf.

self-revealing = self-revealatory = self-revealative, *sf.* öz açıklayıcı, gizli düşünce ve duygularını açıklayan.

self-righteous, *sf.* kendince haklı, kendini haklı gören. **~ ly**: kendince haklı olarak. **~ ness** : kendince haklı olma, kendini haklı görme.

self-rising, *sf.* (mayalanmadan) kendi kabaran. ~ *pancake flour.*

self-rule, *is.* özerklik, öz yönetim, muhtariyet.

self-sacrifice, *is.* özveri, fedakârlık.

self-sacrificing, *sf.* özverili, özveren, fedakâr. **~ ly** : özveri ile, fedakârlıkla. **~ ness** : özveri, fedakârlık.

selfsame, *sf.* özdeş, tıpkı, aynı. **~ ness** : özdeşlik, tıpkılık, ayniyet. ***e.a.-1.*** *identical, exact, very, same.*

self-satisfaction, *is.* kendi hâlinden memnunluk.

self-satisfied, *sf.* kendi hâlinden memnun.

self-satisfying, *sf.* kendini memnun edici, tatminkâr.

self-seeker, *is.* öz çıkarcı, yalnız kendi çıkarını gözeten, bencil.

self-seeking, *is.&sf.* öz çıkarcı, yalnız kendi çıkarını gözeten, bencil. **~ ness** : öz çıkarcılık, bencillik.

self-service, *is.&sf.* kendin al, selfservis, müşterilerin kendi işlerini kendileri yaptığı (lokanta vb.).

self-serving, *sf.* öz çıkarını düşünen, bencil davranışlı.

self-sown, *sf.* kendiliğinden ekilen (tohum).

self-starter, *is.* **1.** (oto) işletme anahtarı, marş, **2.** *k.d.* öz girişimli, kendi başına iş yapan kimse. **self-starting** : öz girişimli, kendi başına iş yapan.

self-styled, *sf.* öz niteler, sözde, gûya, kendi kendine paye veren.~*experts/champion/leader.*

self-sufficience = self-sufficiency, *is.* **1.** öz yeterlik, kendi kendine yetme, başkasına muhtaç olmama, **2.** öz güven, kendine güvenme.

self-sufficient, *sf.* **1.** öz yeterli, kendi kendine yeten, başkasına muhtaç olmayan, **2.** öz güvenli, kendine güvenen, **3. ~ly** : kimseye muhtaç olmadan; kendine güvenerek. ***e.a.-1.*** *self-sufficing, self-supporting,* **2.** *haughty, overbearing.*

self-suggestion, *is.* öz aşılama, kendi kendine telkin.

self-support, *is.* öz geçinim, kimseye muhtaç olmadan geçinme. **~ ed** : öz geçimli. **~ ing** : öz geçinen. **~ ingly** : öz geçinimle.

self-surrender, *is.* isteyerek vazgeçme, nefis feragati.

self-sustained = self-sustaining, *sf. bk.:* **self-supporting.**

self-taught, *sf.* kendi kendine öğren(il)miş.

self-ward(s), *sf.&zf.* **1.** kendine doğru, **2.** içine/ruhuna yönelik, derunî. *He turned his thoughts ~ .* **3. self-wardness** : içe yönelme, derunîlik.

self-will, *is.* inat(çılık), bencillik. **~ ed** : inatçı, bencil. **~ edly**: inatçılıkla, bencillikle. **~ ness** : inatçılık, bencillik.

self-winding, *sf.* otomatik, kendiliğinden kurulan (saat).

Seljuk(ian), *is.&sf.* Selçuk(lu).

sell[1], *f.* **sold, selling 1.** satmak. *He is selling his car. Are you willing to ~ your house?* **2.** satışı ile meşgul olmak. *He sells insurance.* **3.** beğendirmek, kabul ettirmek. *to ~ an idea to the public.* **4.** inandırmak, kandırmak. *to ~ the voters on a candidate.* **5.** (belirli bir fiyata) vermek. **The defenders of the fort sold their lives dearly** : Kale müdafileri hayatlarını pahalıya verdiler. **6.** *gen.* **~ at/for** : satılmak, (belirli fiyata) gitmek. **Eggs sell at 90 cents a dozen** : Yumurtanın düzinesi 90 sente gidiyor. **This book sells well** : Bu kitap iyi satılıyor. **7.** beğenilmek, rağbet görmek. *Here's an idea that'll sell.* **8.** *argo* aldatmak, kazıklamak. **be sold** : aldatılmak, kazıklanmak, kafese konmak. **The car we bought are no good: we've been sold!** Aldığımız araba bir işe yaramıyor: kazıklandık! **9. ~ like hot cakes = ~ like wildfire** : kapışılmak, çok satılmak, **10. ~off** : (satarak) elden çıkarmak, satıp savmak/bitirmek, tasfiye etmek, **11. ~ oneself** : (a) kendini/fikirlerini beğendirmek/satmak; (b) (para vb. ile) satılmak: menfaat karşılığında ilkelerinden vazgeçmek, kendi inanç ve ülkülerine ihanet etmek, **12. ~ one's soul (to the devil)** : şeytana uymak, **13. ~ out** : (a) bütün malını satmak, satıp tüketmek. **We are sold out of that book** : O kitap tamamen satıldı/bitti. (b) *k.d.* ele vermek, ihanet etmek, şahsî çıkar için ihbar etmek, **14. ~ short** : (a) henüz elde olmayan malı ileride teslim etmek üzere satmak, (b) itimatsızlık göstermek, **15. ~ sth./s.o. short** : bir kimseyi/şeyi olduğundan küçük görmek, **16. ~ s.o. a bill of goods** : birine martaval okumak, palavra atmak, yutturmaya çalışmak, **17. ~ up** *Brit.* (a) bütün malını satmak, (b) tasfiye etmek, müflisin borçlarını ödemek için mallarını satmak. *He went bankrupt and was sold out.* **18. sold again** : (a) yine yutturdular, (b) yağma yok. ***e.a.- 1.*** *trade,* ***4.*** *convince,* ***8.*** *deceive, cheat,* ***k.a.- 1.*** *buy.*

sell[2], *is.* **1.** satış, satma, **2.** satılacak hisse senedi, **3.** *argo* hile, dalavere, oyun, düzen, aldatma, dolandırma. **What a ~ !** Ne oyun! Ne dalavere! Vay anasını! ***e.a.- 3.*** *trick, swindle, deception, joke.*

seller, *is.* **1.** satıcı, **2.** (az/çok vb.) satılan/sürülen, sürümü az/çok olan, ... sürümlü. **best-seller**: çok sürümlü, en çok satılan. **This hat is one of the poorest ~** : Bu şapka sürümü/satışı en az mallardan biridir. **3. sellers' market**: yüksek piyasa, malın kıt olduğu ve fiatların yüksek olduğu zaman. *bk.:* **buyers' market.** ***e.a.-1.*** *salesman, vendor.*

selling-plater, *is.* yarışı kazanınca satılan at.

selling race, *is.* kazanan atın satıldığı yarış.

sellout, *is.* **1.** toptan satış, elden çıkarma, eldeki bütün malı satma, **2.** bütün biletleri satılan temsil, **3.** *argo* gizlice/el altından anlaşarak ihanet.

Seltzer = Seltzer water, *is.* maden sodası.

selvage = selvedge, *is.* **1.** kumaş kenarı, **2.** kilit deliği bulunan levha, **3. selvaged** : kenarlı, kenarı çevrili.

selves, *bk.:* **self** (çoğulu).

Sem. = **1.** Seminary, **2.** Semitic.

semantic, *sf.* **1.** anlamsal, anlam+. **~ axis**: anlam ekseni. **~ change** : anlam değişimi. **~ component** : anlam bileşeni. **~ extension** : anlam genişlemesi. **~ field** : anlam alanı. **~ restriction** : anlam daralması. **~ transfer**: anlam kayması, **2.** anlam bilimsel, **3. ~ ally** : anlamca, anlam bilimi bakımından, anlam bilimle, **4. ~ ian = ~ ist** : anlam bilimci, anlam bilimi uzmanı.

semantics, *is.* **1.** anlam bilimi, dili anlam yönünden ele alan, kelimelerin anlamlarının gelişme ve değişmelerini inceleyen dil bilimi dalı, **2.** *fel.* anlam bilimi : kelimeler ve önermelerle onların dile getirdiği anlam arasındaki bağıntıyı inceleyen bilgi dalı, **3.** *bk.:* **general semantics.**

semaphore, *is.&f.* **-phored, -phoring** semafor, ışıkla/filamalarla haberleşme(k).

semaphoric(al), *sf.* ışıklı/flâmalı (haberleşme).

semaphorically, *zf.* ışıkla, flâmalarla, semaforla.

semasiology, *is.* kavram bilimi. **semasiologic** : kavram bilimsel. **semasiologically** : kavram bilimle. **semasiologist** : kavram bilgini, kavram bilimi uzmanı.

sematic, *sf. biy.* uyarı, belirti: bazı zehirli hayvanların renk ve benekleri gibi tehlike gösteren işaret.

semblable, *sf.&is. esk.* benzer(lik), benzeyen (şey), eş. ***e.a.-similar(ity), like(ness), resemblance.***

semblably, *zf.* benzer şekilde. ***e.a.- similarly.***

semblance, *is.* **1.** görünüş. **put a ~ of gaity** : yalancıktan neşeli görünmek, **2.** suret, şekil, **3.** benzerlik, benzeyiş. **bear the ~ of** : benzemek, **4. in ~** : görünüşte, zahiren. ***e.a.- 1. appearance, aspect, 2. image, 3. likeness, resemblance.***

seme, *is.* anlam birimcik.

semé(e), *sf.* (arma) küçük şekillerle kaplı.

semeiology = semiology, *is.* gösterge bilimi. **semeiologic(al)**: gösterge bilimsel, **semeiologically** : gösterge bilimle, gösterge bilimi yöntemiyle. **semeiologist** : gösterge bilimi uzmanı.

semeiotic(al), *sf. bk.:* **semiotic.**

sememe, *is. gr.* anlam birimcik demeti.

semen, *is.* er sıvı, er suyu, meni, sperma.

semester, *is.* yarıyıl, sömestr. **~ial = semestral** : yarıyıllık.

semi, **1.** *ABD- argo bk.:* **semitrailer**, **2.** *Cnd.- argo* Amerikalı, **3.** *Brit.- k.d. bk.:* **semidetached (house), semifinal.**

semi-, *ön ek* **1.** "yarı, yarım". *ör.: semicircle.* **2.** kısmen, kısmî. *ör.: semicivilized, semiprofessional.* **3.** iki defa olan. *ör.: semiweekly.* ***NOT:*** **semi-** ön eki birçok kelimenin önüne gelerek onlara **yarı(m), kısmen** anlamı katar.

semi-abstract, *sf.* yarı soyut: aslına kısmen benzeyen. *~ sculpture.* **semi-abstraction**: yarı soyutluk.

semiannual, *sf.* **1.** yarıyıllık, yılda iki defa olan/çıkan, **2.** altı ay süren.*a ~ plant.* **3. ~ly**: altı ayda bir/yılda iki kere.

semiaquatic, *sf. bot. zool.* kısmen suda yaşayan.

semiarid, *sf.* yarı kurak, az (yılda 25-50 cm) yağmur alan. **~ity**: yarı kuraklık.

semiautomatic, *sf.&is.* **1.** yarı otomatik, kısmen otomatik. *~ telephone exchange. ~ firearm.* **2. ~ly** : yarı otomatik bir şekilde.

semibreve, *is. müz. Brit.* tam nota, dörtlük nota.

semicentenary, *sf.&is., ç.* **-naries** *Brit. bk.:* **semicentennial.**

semicentennial, *sf.&is.* **1.** ellinci yıl dönümü(ne ait), **2.** ellinci yıl dönümü kutlama töreni.

semicircle = semicircumference, *is.* yarı çember, yarım daire.

semicircular(ly), *sf.&zf.* yarım daire şeklinde.

semicivilization, *is.* yarı uygarlık.

semicivilized, *sf.* yarı uygar.

semicolon, *is.* noktalı virgül.

semiconduction, *is.* yarı iletim.

semiconductor, *is.* yarı iletken.

semiconscious(ness), yarı bilinçli(lik), yarı uyanık(lık).

semicrystalline, *sf.* yarı buzsul.

semicylinder, *is.* yarı yuvak, yarım silindir.

semicylindric(al), *sf.* yarı yuvaksal, yarım silindir şeklinde.

semidesert, *is.* yarı çöl.

semidetached, *sf.* yarı bitişik, ortak duvarlı, bir duvarı komşu eve bitişik (ev).

semidiameter, *is.* yarı çap.

semidiurnal, *sf.* yarım günlük.

semidome, *is.* yarım kubbe.

semiellipse, *is.* yarım elips.

semielliptic(al), *sf.* yarım elips şeklinde.

semifinal, *sf.&is.* finalden önceki (yarış). **~ist** : finalden önceki yarışta oynayan kimse.

semifitted, *sf.* bedene yarım sıkı oturan. *a ~ jacket.*

semifluid, *sf.&is.* yarı akışkan. **~ity** : yarı akışkanlık.

semiformal, *sf.* yarı resmî. *a ~ occasion. ~ attire.*

semiliquid(ity), *bk.:* **semifluid(ity).**

semiliterate, *sf.* yarı cahil: **1.** az okuyup yazma bilen, **2.** okuma bilip yazma bilmeyen.

semilunar, *sf.* yarım ay şeklinde. **~is** : yarım aysı. **~ bone** : yarım ay kemik : bilek kemiğinin üst sırasının orta kemiği. **~ valve** : yarı-

may (şeklinde) kapakçık: kanın atardamardan karıncığa geri gelmesini önleyen hilâl biçimindeki kapakçık(lar).

semimonthly, *sf.&zf.&is., ç.* **- lies** ayda iki defa/on beş günde bir (vuku bulan/yapılan/yayınlanan), on beş günde bir çıkan dergi. *bk.:* **bimonthly.**

seminal, *sf.* **1.** er sıvıl, er sıvı+, **2.** *bot.* tohum+, **3.** üretici, üretken, **4.** gelişmemiş, ilkel, **5.** yeni ufuklar açan, gelecek vadeden, gelecek olayları etkileyici. *One of the great ~ minds of our age.* **6. seminality** : üreticilik, üretkenlik; ilkellik; yeni ufuklar açabilme, gelecek vadetme, gelecek olayları etkileme, **7. seminally** : üretici/üretken bir şekilde, ilkel olarak; yeni ufuklar açacak şekilde.

seminar, *is.* seminer. **~ial** : ilâhiyat fakültesine ait. **~ian** : ilâhiyat fakültesi veya (kızlar için) yüksek okul öğrencisi.

seminary, *is., ç.* **-naries 1.** ilâhiyat fakültesi, **2.** (kızlar için genel kültür veren) lise veya yüksek okul, **3.** yüksek okul, **4.** seminer.

semination, *is.* **1.** tohumlama, ekme, **2.** üreme, yayılma. ***e.a.-1.*** *dissemination,* ***2.*** *reproduction, propagation.*

seminiferous, *sf.* **1.** *anat.* er sıvılı, er sıvı üreten/taşıyan, **2.** *bot.* tohumlu, tohum üreten.

seminivorous, *sf.* tanecil, tane/tohum ile beslenen. *~ birds.*

semiofficial, *sf.* yarı resmî.

semiology/semiologic(al)/semiologist, *bk.:* **semeiology/semeiologic(al)/semeiologist.**

semiotic(al) = semeiotic(al), *sf.&is.* **1.** gösterge bilimsel, **2.** göstergesel, **3.** *tıp* belirtisel, belirti+, **4.** *fel.* **semiotics** : gösterge bilimi: işaret ve simgeleri inceleyen bilim, *pragmatics, semantics* ve *syntactics* dallarından oluşur.

semipalmate(d), *sf.* yarı perdeli (kuş ayağı). ***e.a.-*** *half-webbed.*

semiparalyzed, *sf.* yarı inmeli/kötürüm/felçli/meflûç.

semiparasite, *is.* yarı asalak. **semiparasitic** : yarı asalaksal. **semiparasitism** : yarı asalaklık.

semipermanent, *sf.* az sürekli, az kalıcı, yarı sürekli.

semipermeability, *is.* yarı geçirgenlik.

semipermeable, *sf.* yarı geçirgen. *a ~ membrane.*

semiplastic, *sf.* yarı yoğruk, yarı plâstik.

semiporcelain, *is.* porselen taklidi, yarı porselen.

semipostal, *sf.&is.* yarı posta (pulu). Yazılı değerinden fazlaya satılıp fazlası hayır işine tahsis edilen pul.

semiprecious, *sf.* ikinci derecede kıymetli (taş).

semiprivate, *sf.* yarı özel. **~ room** : (hastanede) iki yataklı oda. **semiprivacy** : yarı özellik, yarı gizlilik.

semipro, *sf.&is.. ç.* **-pros** *k.d. bk.:* **semiprofessional.**

semiprofessional, *sf.&is.* yarı profesyonel. **~ly** : yarı profesyonel olarak.

semiquaver = demiquaver, *is. müz. Brit.* on altılık nota, iki çengelli nota.

semirigid, *sf.* yarı rijit, yarı katı.

semiround, *sf.* yarı yuvarlak: bir yüzeyi yuvarlak, öbürü düz.

semis, *is.* eski Roma bakır parası.

semiskilled, *sf.* az maharetli, az hünerli.

semisolid, *sf.&is.* yarı katı (madde).

semisphere, *is.* yarım küre.

semispheric(al), *sf.* yarı küresel.

Semite, *is.* **1.** Sami ırkından kimse (Arap, İbranî), **2.** Yahudi. **Semitic** : Sami dilleri. **Semitics**: Sami kavimlerinin dil/edebiyat/tarihini inceleyen bilim. **Semitism** : (a) Sami dili/âdetleri, (b) Yahudi taraftarlığı. **Semitist** : Sami dilleri/edebiyatı/tarihi uzmanı.

semitone, *is. müz.* yarım ton. **semitonal/semitonic** : yarım tonlu. **semitonally** : yarım tonla.

semitrailer, *is.* yarı çekçek, yalnız arka tekerlekleri olan çekçek/römork.

semitropic(al), *sf.* **1.** yarı dönencel, dönence altı. **~ climate** : dönence altı iklimi, **2. semitropically** : yarı dönencel biçimde, **3. semitropics :** yarı dönencel, dönence altı bölgesi. ***e.a.-1.*** *subtropical,* ***3.*** *subtropics.*

semivitreous, *sf.* yarı camsı, kısmen cam gibi.

semivowel, *is.* yarı sesli (harf). *w, y and r are ~s.*

semiweekly, *sf.&zf.&is., ç.* **-lies 1.** haftada iki defa (yapılan/yayınlanan vb.). ~ *visits.* **2.** haftada iki defa çıkan yayın. *bk.:* **biweekly.**

semiyearly, *sf.&zf. bk.:* **semiannual(ly).**

semolina, *is.* irmik.

semper fidelis, *Lât.* daima sadık (ABD Deniz Kuvvetlerinin simge sözü). ***semper paratus***, *Lât.* daima hazır (ABD Kıyı Koruma Kuvvetlerinin simge sözü).

sempiternal, *sf.* **1.** ebedî, sonsuz, ölümsüz, lâyemut, daimî, **2. ~ly** : ebediyen, ilelebet, sonsuza kadar. ***e.a.-1.*** *eternal, everlasting,* ***2.*** *eternally.*

semplice, *sf. müz.* sade, basit.

sempre, *zf. müz. It.* baştan başa.

semptress, *is. bk.:* **seamtress.**

sen, *is., ç.* **sen 1.** Japon kuruşu, 1/100 yen, **2.** Kamboçya kuruşu, 1/100 riel, **3.** İndonezya kuruşu, 1/100 rupiah.

sen. = 1. senate, **2.** senator, **3.** senior.

senarmontite, *is.* senarmontit, antimuan trioksit cevheri: Sb2O3.

senary, *sf.* altı+, altı sayısına ait.

senate, *is.* senato.

senator, *is.* senatör, senato üyesi. ~ **ship** : senatörlük. **~ial**: senatoya/senatöre ait, senatörce, senatörlerden oluşan, senatör seçebilen. ~ **al district** : senato seçim bölgesi.

senatus consultum, *is., ç.* ***senatus consulta*** *Lât.* (eski Roma'da) senato kararı.

send, *f.* **sent, sending 1.** göndermek, yollamak, sevk etmek. *to ~ a letter/a present. I'll ~ you some money. He sent his army into battle.* **2.** fırlatmak, atmak, indirmek, aşketmek. **to ~ a ball** : top atmak. **to ~ a punch to the jaw** : çeneye yumruk indirmek/aşketmek, **3.** *Gen.* ~ **forth/off/out/through** : yaymak, neşretmek. *The flowers sent forth a sweet odor.* **4.** *elekt.* (işaret, haber vb.) göndermek, nakletmek. *to ~ a radio message.* **5.** sağlamak, bahşetmek, ihsan etmek. **God send us peace** : Allah bize barış ihsan etsin. **God/Heaven ~ that...**: İnşallah, Allah vere de... **Heaven send that we'll arrive safely!** İnşallah sağ salim varırız. **(God) ~ him victorious** : Allah onu muzaffer eylesin. **6.** sürüklemek, götürmek, sebep olmak. **The decision sent him to bankruptcy** : Karar onu iflâsa sürükledi. **The telegram sent the household into a dither** : Telgraf evdekileri şaşkına çevirdi. **The blow sent him sprawling** : Darbeyi yiyince yere yuvarlandı. **It sent a shiver down my spine** : Bütün vücudumu ürpertti. **7.** *ABD- argo* sevincinden coşturmak/çılgına döndürmek. *Man, his playing really sends me!* **8.** *den.* dalga kuvvetiyle hareket etmek/yükselip alçalmak/sürüklenmek, **9. ~ about one's business** : kovmak, yol vermek, **10. ~ away** : (a) kovmak, uzaklaştırmak, (b) başka yere göndermek. *He sent his son away/off to school in Germany.* **11. ~ back** : geri göndermek, iade etmek, **12. ~ down** : (a) *Brit.* üniversiteden tart/ihraç etmek, (b) indirmek, düşürmek. *Bad news sent market prices down.* (c) haber vb. göndermek. *I'll ~ down to the kitchen to get some more coffee.* (d) *Brit.-k.d.* hapsetmek. *sent down for ten years for robbing a bank.* **13. ~ for** : aratmak, çağırtmak, biriyle ısmarlamak. ~ **for s.o.** : birisini getirtmek/istetmek/çağırmak. ~ **s.o. for sth.** : birisini bir şey için göndermek, **14. ~ forth** : (a) üretmek, vermek, (b) ihraç etmek, dışarıya yollamak, (c) yaymak, neşretmek, çıkarmak, salmak, **15. ~ in** : sunmak, arz etmek, takdim etmek, içeri göndermek. ~ **in a bill** : fatura/hesap göndermek. ~ **in one's name** : adını içeriye haber vermek. ~ **in one's resignation** : istifasını vermek, **16. ~ off** : (a) yollamak, uğurlamak, yolcu etmek, (b) yol vermek, kovmak. ~ **off a letter** : mektubu postalamak, **17. ~ on** : (a) gelen bir şeyi başka bir yere göndermek, (b) bir emri başkasına tebliğ etmek, (c) eşyasını önceden göndermek, **18. ~ out** : (a) yaymak, dağıtmak, neşretmek, (b) dışarıya/her tarafa göndermek, yollamak, (c) atmak, çıkarmak, (d) fışkırtmak, fırlatmak, **19. ~ packing** : kovmak, sepetlemek, pılısını pırtısını eline verip göndermek, **20. ~ up** : (a) yukarı göndermek, dışarı bırakmak, (parlâmentoda) havale etmek. **To ~ up a bill to the upper house** : Kanun tasarısını senatoya havale etmek. (b) *argo* hapis cezası vermek, hapsettirmek. (c) *Brit.* alaya almak, eğlenmek, **21.~ word** : haber yollamak. ***e.a.-1.*** *dispatch, forward, transmit,* ***2.*** *throw, cast, hurl, fling, project, drive, impel,* ***4.*** *transmit,* ***5.*** *grant,* ***6.*** *drive,* ***7.*** *delight, excite.* ***8.*** *scend,* ***12.*** *(a) expel,* ***13.*** *summon,* ***14.*** *(a) produce, bear, yield, (b) export, (c) issue,* ***16.*** *(a) dispatch, (b) dismiss,* ***18.*** *(a) distribute, issue, (b) dispatch* ***k.a.-1.*** *receive.*

sendable, *sf.* gönderilebilir, yollanabilir.

sendal, *is.* (Orta Çağda kullanılan) (a) ince ipekli kumaş, (b) bu kumaştan yapılan elbise.

sender, *is.* gönderen. **return to ~** : gönderene iade.

send-off, *is. k.d.* **1.** uğurlama, teşyi, **2.** veda yemeği, **3.** başlatma, teşvik.

senega, *is.* **1.** *bot.* süt otu *(Polygala senega)* , **2.** süt otunun kurutulmuş kökü (öksürüğe karşı ve müdrir olarak kullanılır). ***e.a.-senega snakeroot, seneca snakeroot, rattlesnake root.***

Senegal, *is.* Senegal. **~ese** : Senegal+, Senegalli.

senescence, *is.* yaşlılık, ihtiyarlık.

senescent, *sf.* yaşlanan, ihtiyarlayan.

seneschal, *is.* derebeyi kethüdası/teşrifatçısı/kâhyası.

***senhor**, is., ç. **senhors/senhores** Port.* bay, bey.

***senhora**, is., ç. **senhoras** Port.* bayan, hanım.

***senhorita**, is., ç. **-tas** Port.* küçük bayan, hanım kız.

senile, *sf.&is.* **1.** yaşlı, bunak, bunamış, **2.** yaşlılıktan ileri gelen, **3.** *coğ.* aşınmış, yıpranmış, düzleşmiş.

senility, *is.* yaşlılık, ihtiyarlık, bunaklık.

senior, *sf.&is.* **1.** yaşça büyük (oğluna kendi adını veren babanın adına eklenir). *kıs.:* **Sen. Sr.** Oğlunun adına da **Junior** eklenir. **2.** kıdemli, yüksek rütbeli (kimse). *a meeting of the most ~ army officers.* **3.** yaşlı. **I am ten years ~ to you** : Senden on yaş büyüğüm. **~ citizen** : emekli, 65 yaşını geçmiş kimse. *too ~ to try for a young man's job.* **4.** Amerikan üniversitelerinde: son sınıf (öğrencisi, eğitimi), **5.** -den önceki, evvelki, **6. ~ high school** : lise (10, 11 ve 12. sınıflar), **7. ~ master sergeant** : kıdemli astsubay başçavuş.

seniority, *is., ç.* **-ties** kıdem(lilik), yaşlılık.

senna, *is.* **1.** *bot.* sinameki *(Cassia),* **2.** sinameki yaprağı (müshil olarak da kullanılır).

sennet, *is. tiy.* eskiden oyuncuların sahneye giriş ve çıkışlarını belirten boru sesi.

sennight = se'nnight, *is. esk.* bir hafta.

sennit, *is.* **1.** *den.* tirnele, **2.** (şapka yapılan) hasır örgü.

señor, *is., ç.* **señors/ señores** *İsp.* bay, bey *(=mister).* **señora** : bayan, hanım *(=Mrs.)* **señorita** : hanım kız, küçük bayan *(=miss).*

sensa, *ç. is. bk.:* **sensum.**

sensate, *sf.* beş duyu ile algılanan.

sensation, *is.* **1.** duyu, duygu, his. *Ice gives a ~ of coldness. He had the ~ that he had seen that before.* **2.** duyma, hissetme, sezme, seziş, **3.** duyarlık. *He had no ~ in his left leg.* **4.** heyecan. **to cause a ~** : heyecan uyandırmak.*The announcement of war caused a great ~.* **5.** heyecan verici şey, heyecan uyandıran olay. *The new discovery was a great ~.* **6. ~less** : duygusuz, hissiz, heyecansız. ***e.a.- 1. sense, percept, perception, 2. sensitivity, irritability.***

sensational, *sf.* **1.** duygusal, duyumsal, hissî, **2.** heyecanlı, meraklı, heyecan/merak/hayret uyandırıcı, şaşırtıcı, şayanıhayret. *a ~ novel. There are ~ developments in the murder case. a ~ discovery.* **3.** fevkalâde iyi/güzel. *The performance of the pianist was quite ~.* **4. ~ ly** : heyecan/merak uyandıracak şekilde, çok güzel bir şekilde. ***e.a.-2. exciting, stimulating. k.a.- 2. prosaic, dull.***

sensationalise, *gl.f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **sensationalize.**

sensationalism, *is.* **1.** heyecan uyandırıcı yöntemlere başvurma, merak ve heyecan uyandırma, **2.** *fel.* **sensationism** *d.d.* duyumculuk: (a) bütün bilgilerin yalnızca duyumlara dayandığını savunan öğreti, (b) bütün ruhsal olayları duyumlara indirgeyen anlayış, (c) yaşamın anlam ve ereğini duyu hazlarında bulan öğreti, **3. sensationalist** : (a) heyecan uyandırıcı yöntemlere başvuran kimse; (b) duyumcu, duyumculuk öğretisi yanlısı, **4. sensationalistic** : merak ve heyecan uyandırıcı, duyumsal.

sensationalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** duyumsallaştırmak, duygusallaştırmak, **2.** merak/heyecan uyandıracak yöntemlere başvurmak, merak/heyecan katmak.

sensationism, *is. bk.:* **sensationalism** (2).

sensationist(ic), *bk.:* **sensationalist(ic).**

sense[1], *is.* **1.** duyum, ihsas, duyu örgenlerimiz yoluyla beden alanı ya da dış çevreden toplanan uyarıcı. **~ datum** : (a) uyarıcı, duyulan nesne, (b) *bk.:* **datum** (4). **~ impression** : sezgi, duyunun beyinde yaptığı izlenim. **~ perception**: duyum, **2.** duyu, hasse: uyarımları alma yetkisi. **~ organ** : duyu örgeni. **the five ~s** : beş duyu. *a ~ of color.* **3.** duygu, his, sezgi, zihnî algı. **the**

moral ~ : ahlâk hissi. **a ~ of duty**: vazife hissi. **a ~ of security** : güvenlik duygusu. **the sixth ~** : altıncı his, **4.** anlayış, kavrayış, tefrik/temyiz kabiliyeti, anlama/takdir yeteneği. *a ~ of humor. a ~ of the worth of a thing.* **5.** *gen.* **~s** : akıl, mantık, doğru düşünme yeteneği. **bring one to his ~s** : bir kimsenin aklını başına getirmek. **Come to your ~s** : Aklını başına topla, makul ol. **common ~** : sağduyu, aklıselim. **to talk ~** : mantıklı konuşmak, **6.** dirayet, **7.** zekâ, muhakeme, **8.** anlam, mana, meal, mefhum, kavram. *You missed the ~ of his statement.* **9.** kamuoyu, oy, düşünce, görüş. **take the ~ of a meeting** : bir toplantıya hâkim olan genel görüşü anlamak; nabız yoklamak, **10.** *mat.* yön. **11. in a ~** : bir bakıma, bir anlamda, yani. **in one ~** : bir anlamda, bir bakımdan, **12. make ~** : anlamlı/makul olmak, anlam/mana taşımak, anlam/mana ifade etmek, **13. make ~ out of** : anlam/mana çıkarmak, mana vermek, **14. out of his/her ~s** : aklını kaçırmış, çıldırmış. ***e.a.-1-3.*** *sensation, discernment,* ***8.*** *meaning, import, signification,* ***9.*** *opinion, view, judgment.*

sense[2], *gl.f.* **sensed, sensing 1.** sezmek, hissetmek, fark etmek, haberdar olmak. *to ~ a person's hostility. to ~ danger.* **2.** anlamak, kavramak, idrak etmek, **3.** *bil.* okumak. ***e.a.- 1.*** *perceive, become aware of,* ***2.*** *comprehend, understand,* ***3.*** *read*

senseless, *sf.* **1.** baygın, bayılmış, bilinçsiz, kendinde değil, **2.** duygusuz, hissiz, **3.** akılsız, kafasız, **4.** aptal, ahmak, budala, **5.** anlamsız, manasız, mantıksız, saçma, **6. ~ly** : duygusuzca, hissizce; akılsızca, aptalca, ahmakça, budalaca ; anlamsızca, manasızca, mantıksızca, **7. ~ness** : baygınlık, bayılma, bilinçsizlik; duygusuzluk, hissizlik; akılsızlık, aptallık, ahmaklık, budalalık; anlamsızlık, manasızlık, mantıksızlık, saçmalık. ***e.a.-1.*** *unconscious, insensate,* ***2.*** *insensible,* ***3.*** *unperceiving,* ***4.*** *stupid, foolish, silly, idiotic,* ***5.*** *meaningless, nonsensical, irrational.*

sensibility, *is.* **1.** duyarlık, hassasiyet. *She plays the piano with great ~ .* **2.** *gen.* **sensibilities**: aşırı hassasiyet, içlilik, duygululuk. **A girl of sensibilities** : İçli bir kız. **3.** duyuş/seziş inceliği. *She has an unusual ~ for colors.* **4.** anlayış. *Our ~ to your trouble.* ***e.a.-1.*** *sensitivity, sensitiveness, susceptibility.* ***NOT :*** **SENSIBILITY** bilhassa güzel ve ulvî nesnelere karşı ilgi, anlayış ve duyuş yeteneğini belirtir: *The sensibility of the artist:* Sanatçının duyarlığı. **SUSCEPTIBILITY**, hissî ve heyecan verici uyarılara karşı gösterilen yanıttır, çoğul şekli **SENSIBILITY** ile eş anlamlıdır: *A person of keen susceptibilities:* Aşırı hassas bir kimse. **SENSITIVENESS**, duygu organlarının dış uyarılara karşı duyarlığını ifade eder. *Sensitiveness to light:* Işığa karşı duyarlık. **SENSITIVITY** ise ruhî ve kimyasal etkilere karşı duyarlıktır: *Sensitivity of a nerve:* Sinirsel duyarlık.

sensible, *sf.* **1.** anlayışlı, akıllı. *a ~ young man.* **2.** *gen.* **~ of**: bilinçli, sezen, fark eden, farkında olan. **~ of his fault** : hatasının farkında olan. **be ~ of one's danger** : tehlikeyi sezmek, **3.** (miktar ve büyüklükçe) önemli, hatırı sayılır, **4.** sezilir, duyulur, farkına varılır, maddesel. *A ~ increase in temperature. the ~ universe.* **5.** duygulu, ince sezişli, hassas, duyan, hisseden, **6.** makul, akla yakın, uygun. **Be ~ !** : Makul ol! **~ clothing** : uygun elbise, **7. ~ horizon** *bk.:* **horizon** : (2a), **8. ~ness** : (a) makul oluş, (b) *bk.:* **sensibility**, **9. sensibly** : (a) makul/akla yakın bir şekilde, akıllıca, (b) hissedilir şekilde, (c) önemli miktarda, bir hayli. ***e.a.-1.*** *sagacious, rational, reasonable, judicious, discreet, practical,* ***2.*** *conscious, cognizant, observant,* ***3.*** *appreciable, considerable,* ***4.*** *perceptible, noticeable, material,* ***5.*** *sensitive.*

sensitise/sensitisation/sensitiser, *Brit. bk.:* **sensitize/sensitization/sensitizer.**

sensitive, *sf.* **1.** duyar, duygun, **2.** duygulu, hassas. *~ to cold/pain/light.* **3.** içli, alıngan. *She is a ~ person.* **4.** duygusal, hissî. *a ~ performance.* **5.** *fiz. kim.* duyar, hassas. *a ~ voltmeter. ~ photographic paper.* **6.** (devlet işlerinde) gizli, mahrem. *~ official papers.* **7.** *bot.* narin, dokunulunca çabuk solan/bozulan, **8.** *esk. bk.:* **wise, sensible**, **9. ~ plant** : küstüm otu *(Mimosa pudica),* **10. ~ly** : hassasiyetle, **11. ~ness** *bk.:* **sensitivity**. ***e.a.-2&3.*** *impressionable, susceptible,* ***3.*** *touchy,* ***5.*** *accurate, precise, delicate, fine.*

sensitivity, *is.*, *ç.* **ties 1.** duyarlık, hassaslık, hassasiyet, **2.** *fizy.* irkilirlik, organizmanın dış uyarılara karşı tepkisi. ***e.a.-1.*** *sensitiveness, bk.: sensibility,* ***2.*** *irritability.*

sensitivity session = sensitivity training, duyarlık eğitimi: bir uzman nezaretinde grup hâlinde toplumsal konularda bilgi ve etkinliği artırıcı öğrenim.

sensitize, *f.* **-ized, -izing 1.** duyarlaş(tır)mak, duyar/hassas hâle getirmek/gelmek, **2.** *foto.* ışığa hassas hâle getirmek, **3.** *tıp* (ilâç, serum vb. ne karşı) hassas duruma getirmek, **4. sensitization :** duyarlaş(tır)ma, duyar/hassas hâle getirme/gelme, **5. sensitizer** : duyarlaştıran, duyar/hassas hâle getiren. *Brit:* **sensitise/ sensitisation/ sensitiser.**

sensitometer, *is. foto.* duyarlıkölçer: film veya kâğıdın ışığa duyarlığını ölçen alet. **sensitometric** : duyarlık ölçümsel. **sensitometrically** : duyarlık ölçümle, duyarlık ölçerek. **sensitometry** : duyarlık ölçme.

sensor, *sf.&is.* sezici/alıcı (alet).

sensorial, *sf. bk.:* **sensor.**

sensorimotor = sensomotor, *sf.* **1.** *psikol.* duyu devimsel, duygu organlarına gelen uyarıların doğurduğu devimle ilgili, **2.** *fizy.* duyumsal ve devimsel: duyumun sebep olduğu sinir ve kas devimleriyle ilgili.

sensorium, *is., ç.* **-soriums, -soria** sinir sistemi.

sensory, *sf.* duyumsal, duygusal, algısal, duyum+. ~ **areas** : duyum alanı. ~ **data** : duyum verisi. ~ **discrimination** : duyumsal ayırım. ~ **pattern** : algısal örüntü. ***e.a.*** *- sensorial.*

sensual, *sf.* **1.** kösnül, kösnülü, şehvanî, şehevî, **2.** şehvet dolu, şehvet uyandıran, şehvetli. *plump ~ lips.* **3.** tensel, duyusal, duyulan, hissedilen. ~ *objects/experiences.* **4.** duyumculukla ilgili, **5.** iffetsiz, sefih, şehvet düşkünü. *an extravagantly ~ woman. He led a wickedly ~ life.* **6. ~ly** : şehvetle, kösnülce, şehvanî bir şekilde, **7. ~ness** *bk.:* **sensuality.** ***e.a.-1.*** *sensuous, carnal, lewd, voluptuous, 3. sensory.*

sensualise/sensualisation, *Brit. bk.:* **sensualize/sensualization.**

sensualism, *is.* **1.** *bk.:* **sensuality**, **2.** *fel. bk.:* **sensationalism** (2) (bu anlamda nadiren kullanılır), **3.** *estetik* duyumculuk: güzellik kavramında baş rolü duyuların oynadığını savunan öğreti.

sensualist, *is.* **1.** kösnül, şehvet düşkünü, zevkine düşkün, **2.** duyumcu, duyumculuk felsefesine inanan, **3. ~ic** : (a) kösnül, şehevî, (b) duyumcul, duyumculuk felsefesi ile ilgili.

sensuality, *is., ç.* **-ties 1.** kösnü, kösnüllük, şehvanîlik, şehvet, **2.** duyumculuk, **3.** iffetsizlik, sefahat, şehvet düşkünlüğü. ***e.a.-1, 2.*** *sensualism, sensualness, 3. lewdness, unchastity.*

sensualize, *gl.f.* **-ized, -izing** kösnüleştirmek, şehvanîleştirmek. **sensualization** : kösnüleştirme, şehvanîleştirme.*Brit.:* **sensualise/ sensualisation.**

sensum, *is., ç.* **-sa** *bk.:* **sense datum.**

sensuous, *sf.* **1.** duyumsal, duygusal, hissî, duygulara/hislere hitap eden. *Music is a ~ art.* **2.** duyulan, hissedilen, hoşa giden, zevk veren, zevkli. *mild ~ breezes.* **3.** hislerine kapılan, hisler ile hareket eden. *a ~ temperament.* **4. ~ ly** : duygusal/hissî olarak, duygulara/hislere hitap edercesine, zevk verir/zevkli bir şekilde; hislerine kapılarak, **5. ~ness = sensuosity** : duyumsallık, duygusallık, hissîlik, duygulara/hislere hitap etme; hislerine kapılma. ***e.a.-1.*** *sensible, sensual.*

sent, *f. bk.:* **send** *(geç.z.&sf.f.).*

sentence[1], *is.* **1.** *gr.* cümle. *He put the phone down before she could finish the ~ .* **simple ~** : yalın cümle. **compound ~** : birleşik cümle. **complex ~** : karmaşık cümle. ~ **of statement** : bildirme cümlesi. ~ **stress = ~ accent** : cümleye ait vurgu, **2.** *huk.* ilâm, karar, hüküm. *He received a heavy/light (=long/short) ~. The ~ was 6 years (in prison) and a fine of $1000.* **a life ~** : müebbet hapis. **the death ~** : idam/ölüm cezası. **give/pass/pronounce ~** :(yargıç) kararı okumak/tebliğ etmek. **under ~ of death** : idama mahkûm olarak, **3.** *müz.* aralık, fasıla, **4.** *esk.* deyim, tabir, özdeyiş, vecize. ***e.a.- 3.*** *period, 4. saying, apothem, maxim.*

sentence[2], *gl.f.* **-tenced, -tencing** mahkûm etmek, cezaya çarptırmak, (mahkeme) hakkında hüküm vermek. **He was ~ d to 5 years in prison** : Beş yıl hapse mahkûm oldu.

sentencer, *is.* mahkûm eden, hüküm veren.

sententious, *sf.* **1.** anlamlı, manalı, özlü, anlamlı sözlerle dolu, anlam/mana ifade eden, **2.** öğüt ve nasihatle dolu, öğüt/fetva veren. ~ *remarks.* **3.** özdeyişli, veciz, çok vecize kullanan. *a ~ poet.* **4.** tumturaklı, ağır (ifade, cümle). *The speaker's talk was boring and full of ~ platitudes.* **5. ~ ly** : anlamlı/manalı/özlü bir şekilde; öğüt ve nasihatle dolu olarak, öğüt/fetva verircesine; veciz bir tarzda; tumturaklı/ağır bir ifade

ile, **6. ~ness** : anlamlılık, özlülük, anlam/mana ifade etme; öğüt/nasihat/fetva verme; vecizlik; tumturaklılık. ***e.a.-1.*** *concise, laconic,* ***2.*** *moralistic, self-righteous, preachy,* ***3.*** *axiomatic, aphoristic,* ***4.*** *pompous, bombastic, grandiose, high-sounding, orotund.*

sentience = sentiency, *is.* sezgi(lilik), duygu(luluk) bilinç(lilik).

sentient, *sf.&is.* **1.** sezgili/duygulu/bilinçli (kimse), **2.** *esk.* akıl, bilinç, **3. ~ ly**: sezerek, duyarak, hissederek, bilinçle.

sentiment, *is.* **1.** duygu, his. **a ~ of pity** : acıma hissi. **noble ~ s** : asil duygular, **2.** sezi̇ş, **3.** duyarlık, his inceliği, ince duygu, aşırı hassasiyet, **4.** *gen.* **~s** : oy, mütalaa, fikir. *Strong public ~ on the question of higher taxes.* **5.** temenni/ dilek ifadesi. *A birthday card usually has a suitable ~ like "Happy Birthday" on it.* ***e.a.-1.*** *feeling, emotion,* ***2.*** *sensibility, sentimentality,* ***4.*** *opinion.*

sentimental, *sf.* **1.** duygusal, hissî. *We kept the old photograph for purely ~ reasons.* **2.** duygulu, içli, hassas. *a ~ song.* **3.** fazla hassas, hislerine kapılan, hislerinin etkisiyle hareket eden. *a ~ schoolgirl.* **4. ~ ly** : duygusallıkla, duygulu/içli bir şekilde, hassasiyetle, hislerine kapılarak, hislerinin etkisiyle. ***e.a.-1.*** *2. warm, sympathetic,* ***3.*** *mawkish, romantic, maudlin.*

sentimentalise/sentimentalisation, *Brit. bk.:* **sentimentalize/sentimentalization.**

sentimentalism, *is.* aşırı duygusallık/duygululuk, fazla hassasiyet/içlilik, fazlaca hislerine kapılma.

sentimentalist, *is.* aşırı duygusal/duygulu, fazla hassas/içli, fazlaca hislerine kapılan kimse.

sentimentality, *is., ç.* **-ties 1.** *bk.:* **sentimentalism, 2.** duygusal/içli davranış, **3.** hislerin etkisinde yapılan hareket.

sentimentalize, *f.* **-ized, -izing** duygusallaş(tır)mak, aşırı hassasiyet göstermek, hissî davranmak. **sentimentalization:** duygusallaş(tır)ma, aşırı hassasiyet gösterme, hissî davranma. *Brit.:* **sentimentalise/ sentimentalisation.**

sentinel[1], *is.* **1.** nöbetçi, bekçi, gözcü, **2.** *bil.* **tag** *d.d.* ön ek : bilgi biriminin başlangıç veya bitimini gösteren simge. ***e.a.-*** *guard, sentry.*

sentinel[2], *gl.f.* **-neled, -neling** (veya Brit: **-nelled, -nelling**) **1.** gözetlemek, gözcülük etmek, **2.** nöbetçi dikmek/koymak, nöbetçilerle korumak, **3.** nöbet beklemek, nöbetçilik etmek.

sentry, *is., ç.* **-tries** nöbetçi, gözcü, nöbet tutan asker. **~ - go**: nöbetçilik. **stand ~ = be on ~ - go** : nöbet beklemek/tutmak. **relieve a ~** : nöbetçiyi değiştirmek. **~ box**: nöbetçi kulübesi.

Senusi(an) = Senussi(an) = Senusism = Senussism *bk.:* **Sanusi.**

Sep., = 1. September, **2.** Septuagint.

sepal, *is. bot.* çanak yaprağı, sepal. **~ ed = ~ led** : çanak yapraklı.

-sepalous, "çanak yapraklı, sepalli." *ör.: polysepalous.*

separable, *sf.* ayrılabilir, tefrik edilebilir. **~ ness = separability** : ayrılabilme. **separably** : ayrılabilecek şekilde.

separate[1], *f.* **-rated, -rating 1.** ayırmak, tefrik etmek. *to ~ two fields by a fence. The Atlantic Ocean ~s America from Europe. The boys and the girls are ~d in our school.* **2.** böl-(ün)mek, parçala(n)mak, kop(ar)mak. *An oranges ~s (up) into 10 or 12 pieces. The rope began to ~ under the heavy load.* **3.** arasında bulunmak. *a wall separating two rooms.* **4.** aradaki bağlantıyı kesmek. **5.** ayrılmak, tefrik olunmak.*The three of them ~d at the corner. He ~d from her at the door.* **be ~d** *huk.* (karı koca) ayrılmak, ayrı yaşamak. *Her parents ~d when she was ten.* **6.** ayrı bir cisim teşkil etmek, **7. ~ ly** : ayrı ayrı, parça parça, başka başka, bağımsız olarak, müstakilen. **8. ~ ness** : ayrılık, farklılık, bağımsızlık. ***e.a.-1.*** *split, dissociate, disconnect, isolate, segregate. sever,* ***2.*** *divide, break up,* ***5.*** *part.* ***k.a.-1,*** ***2.*** *unite, connect.*

separate[2], *sf.* **1.** ayrı, ayrılmış. *The children have ~ rooms. I wrote it on a~ sheet.* **2.** farklı. *Two ~ questions.* **3.** bağımsız. *~ organizations.* **4.** özel, şahsî, ferdî. *He has his ~ column in the paper. There is a ~ department for footwear.* **5.** mücerret, müfrez. ***e.a.-1.*** *detached, disconnected, disjoined,* ***2.*** *distinct, unique, unconnected,* ***3.*** *independent,* ***4.*** *individual, particular.*

separation, *is.* **1.** ayrılık. *~ from her mother made her unhappy.* **2.** ayırma, **3.** ayrılma, **4.** aralık, boşluk. *~s of 1 cm between lines on*

the paper. **5.** *huk.* (karı koca) ayrılma, ayrı yaşama. **judicial** ~ : mahkeme kararıyla ayrılma. ~ **allowances** : (a) ayrılık nafakası, (b) asker aileleri ödeneği, **6.** roket sürücüsünün gövdeden ayrılması, **7.** ~ **center** : terhis merkezi, askerlerin terhis edildiği yer.

separatism, *is.* bağımsızlık eğilimi, muhtariyetçilik.

separatist, *is.* bağımsızlık/ayrılık yanlısı, muhtariyetçi.

separative, *sf.* ayırıcı, bölücü, parçalayıcı, dağıtıcı. ~ **ly** : ayırıcılıka, bölücülükle, parçalayarak. ~ **ness** : ayırıcılık, bölücülük, parçalayıcılık, dağıtıcılık.

separator, *is.* **1.** ayıran/bölen kimse/şey, ayırıcı, bölücü, **2.** (sütten kaymağı vb.) ayırma cihazı, **3.** ~**y**: ayıran, ayırıcı, ayırmaya yarayan.

Sephardim, *is., ç.* **-di** İspanyol Musevîsi. **Sephardic** : İspanyol Musevîlerine özgü.

sepia, *is.&sf.* **1.** mürekkep balığı *(Sepia),* **2.** sepya, mürekkep balığının salgısından elde edilen kahverengi boya, **3.** sepya ile yapılan resim, **4.** grimsi kahverengi, **5.** ~**like** : sepya gibi.

sepiolite, *is.* lüle taşı, Eskişehir taşı. ***e.a.-meerschaum.***

sepoy, *is.* **1.** İngiliz ordusunda yetişmiş Hintli asker, **2.** *esk.* Hindistan'daki İngiliz ordusunda Hintli asker, **3.** ~ **Rebellion = ~ Mutiny = Indian Mutiny** : Hintli askerlerin İngilizlere karşı isyanı (1857-59).

seppuku, *is.* harakiri.

sepsis, *is. patol.* mikroplanma, mikrop kapma, kan zehirlenmesi, septisemi. **wound** ~ : yaranın mikrop kapması.

sept, *is.* uruk, kabile, boy, oymak, aşiret. ~ **al** : uruksal.

sept- / septi-, *ön ek* "yedi" anlamı katar. *ör.: septet, septilateral, septillion.*

Sept. = **1.** September, **2.** Septuagint.

septa, *ç. is. bk.:* **septum.**

septal, *sf. biy.* bölümlü, bölmeli, bölümsel, bölüm+.

septarium, *is., ç.* **-taria** *jeol.* çatlakkaya, kaplumbağa taşı: çatlakları kireç taşı dolu kaya parçası. **turtlestone** *d.d.* **septarian/ septariate** : çatlak(lı).

septate, *sf. biy.* bölmeli, bölümlü, bölmelere ayrılmış.

septavalent, *sf. kim. bk.:* **septivalent.**

September, *is.* Eylül. ~ **Massacre** : (Fransız İhtilâlinde) Eylül katliamı (2-6 Eylül 1792). **Septembrist** : Eylül katliamcısı, bu kaliama katılan kimse.

septenary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** yedi+, yedili (grup vb.), **2.** *bk.:* **septennial**, **3.** yedi yıl, **4.** yedi sayısı, **5.** yedi kişi/şey, **6.** *şiir* **septenarius** *d.d.* yedi mısra.

septendecillion, *sf.&is., ç.* **-lions/-lion** yedidesilyon: **1.** (ABD, Fransa) 10^{54} sayısı, 1'in önüne 54 sıfır konarak yazılan sayı, **2.** (Almanya, İngiltere) 10^{102} sayısı: 1'in önüne 102 sıfır konarak yazılan sayı, **3.** ~**th** : yedi desilyonda bir.

septennial, *sf.&is.* **1.** yedi yılda bir olan/görülen/vuku bulan, **2.** yedi yıllık, yedi yıl süren. **3.** ~**ly** : yedi yılda bir.

Septentrio(n), *is. astr.* Büyük Ayı.

septentrion, *is.* **1.***esk.* kuzey, şimal, **2.** ~ **al** : kuzeysel, şimalî. ***e.a.-1.*** *north, 2. northern.*

septet(te), *is.* **1.** yedili grup/takım, **2.** *müz.* yedi sesli/yedi çalgı ile çalınan parça.

septi-, *ön ek* **1.** *bk.:* **sept-**, **2.** "bölüm+, bölmeli, bölünen" anlamı katar. *ör.: septicidal.*

septic, *sf.&is. patol.* **1.** mikroplu, bulaşık, kirli, **2.** mikroptan/toksinden üreyen, **3.** kan zehirlenmesi meydana getiren madde, **4.** ~ **ally** : mikrop yolu ile, zehirlenme meydana getirerek, **5.** ~ **ity** : mikropluluk, pislik, bulaşıklık, zehirlenmeye sebep olma, **6.** ~ **tank** : lâğım çukuru, fosseptik.

septic(a)emia, *is. patol.* kan zehirlenmesi, septisemi. **septic(a)emic** : kan zehirleyici.

septicidal = septicide, *sf. bot.* ek yerlerinden bölünen/ayrılan, zardan ayrılan. **septicidally** : ek yerlerinden bölünerek/ayrılarak.

septifragal, *sf. bot.* bölünen, bölünücü (tohum zarfı). ~ **ly** : bölünerek.

septilateral, *sf.* yedi kenarlı.

septillion, *sf.&is., ç.* **-lions/-lion** yedilyon; **1.** (ABD, Fransa) 10^{24} sayısı, **2.** (Almanya, İngiltere) 10^{42} sayısı, **3.** ~ **th** : yedilyonda bir.

septivalent, *sf. kim.* yedi değerli, yedi valanslı. ***e.a.-*** *septavalent, heptavalent.*

septuagenarian, *sf.&is.* yetmişlik, 70-79 yaşları arasında kimse.

septuagenary, *sf.&is., ç.* **-naries** *bk.:* **septuagenarian.**

Septuagesima (Sunday), *is.* büyük perhizden önceki üçüncü pazar.

Septuagint, *is.* Eski Ahit kitabının M.Ö. 280-130 yıllarında yapılan Yunanca tercümesi. **~ al** : bu tercümeye ait.

septum, *is., ç.* **-ta** *biy.* bölüm, bölme, septum.

septuple, *sf.&f.* **-pled, -pling 1.** yedi kat, yedi misli, **2.** yedi ile çarpmak, yedi katını almak.

septuplet, *is.* **1.** yedilik küme/grup, **2.** *müz.* dört veya altı notanın çalındığı zamanda çalınan yedi notalık grup.

septuplex, *sf.* yedi kat, yedi misli. ***e.a.-sevenfold, septuple.***

septuplicate, *sf.&is.&f.* **-cated, -cating 1.** *gen.* **in ~** : yedi nüsha olarak, yedi kopye (hâlinde), **2.** yedili, yedi elemanlı, yedi eşit parçadan oluşan, **3.** yedinci nüsha/kopya ile ilgili, **4.** (bir şeyin) yedi kopyasını çıkarmak, **5.** yedi katını almak, yedi kat yapmak,

sepulcher= sepulchre, *is.&f.* **1.** gömüt, mezar, kabir, **2.** kilisede şehitlere ait kalıntıların konulduğu çukur. ***e.a.-1. tomb, grave, vault, repository.***

sepulchral, *sf.* **1.** mezara ait, **2.** gömülme ile ilgili, **3.** kasvetli, matemli, **4.** derin ve yankılı, mezardan geliyor gibi. *a ~ voice.* **5. ~ ly** : kasvetli/matemli bir şekilde; derin ve yankılı olarak.

sepulture, *is.* **1.** gömme, defin, **2.** *esk.* mezar, kabir, **3. sepultural** *bk.:* **sepulchral.** ***e.a.-1. burial, 2. tomb, sepulcher.***

seq., = 1. sequel, **2.** sequence (= sonra gelen, arkası, müteakip).

seqq. = sequentia *kıs.* sonra gelenler.

sequacious, *sf.* **1.** tutarlı, mantıkî, düzgün, **2.** *esk.* sebepsizce başkasına tâbi olan, başkasını körü körüne taklit eden, **3. ~ly** : tutarlıca, mantıkî olarak, düzgün bir şekilde, **4. ~ness= sequacity** : tutarlılık, mantıkîlik, düzgünlük.

sequel, *is.* **1.** başlı başına müstakil fakat evvelkinin devamı olan edebî eser, **2.** sürem, devam, öncekini izleyen olay/durum, **3.** çıkarım, istidlâl, sonuç, netice. ***e.a.-3. inference, result, consequence.***

sequela, *is., ç.* **-lae** *patol.* sayrılık kalıntısı, hastalığı izleyen anormal durum.

sequence, *is.* **1.** ardışıklık, ardıllık, izleşme, birbirini izleme, sıralama, tevali, teakup. *The ~ of the events on the night of the murder still isn't known.* **2.** sıra, düzen. **in ~** : sıralı, düzenli, belirli sırada dizili. *Please keep the numbered cards in ~ : don't mix them up.* **3.** seri, dizi, silsile. *bad luck with a whole ~ of misfortunes.* **4.** sonuç, netice, **5.** *müz.* nakarat, çeşitli perdelerde tekrarlanan melodi, **6.** İncil' den önce okunan ilâhi, **7.** *sin.* ayrım, bölüm, oluntu: olgunun tamamlanmış bir parçasını gösteren film bölümü. ***e.a.-1. succession, 2. arrangement, 3. series, 4. result, consequence, outcome, sequel, 7. episode.***

sequent, *sf.&is.* **1.** ardışık, ardıl, izleşen, birbirini izleyen, art arda sıralanan, **2.** mantıkî/doğal sonucu olan, **3.** sonuç, netice. **4. ~ ly** : birbiri ardınca, ardışık olarak, izleşerek, sonuç/netice olarak. ***e.a.-1. successive, consecutive, following, succeeding, 2. consequent, 3. consequence.***

sequential, *sf.* **1.** ardışık, izleşen, art arda gelen, mütevali, **2. ~ity** : ardışık olarak, izleşerek, birbirini izleyerek, mütevaliyen, **3. ~ ness** : ardışıklık, izleşme, birbirini izleme, tevali. ***e.a.-1. subsequent, consequent, following.***

sequester, *gl.f.* **1.** ayırmak, tecrit etmek, **2. ~ oneself** : inzivaya/uzlete çekilmek, herkesten uzaklaşmak, **3.** *huk.* haczetmek, el koymak, müsadere etmek, **4. ~ed** : (a) inzivaya çekilmiş, münzevi, yalnız, (b) haciz/müsadere edilmiş, el konulmuş, **5. sequestrable** : (a) ayrılabilir, tecrit edilebilir, (b) haczedilebilir, müsadere edilebilir, el konulabilir. ***e.a. -1. separate, segregate, 2. seclude, withdraw, 3. confiscate, 4. (a) secluded, isolated, (b) confiscated, impounded.***

sequestrate, *gl.f.* **-trated, -trating 1.** *huk.* haczetmek, müsadere etmek, el koymak, **2.** *esk.* ayırmak, (toplumdan) uzaklaştırmak, tecrit etmek, **3. sequestrator**: haczeden, müsadere eden, el koyan, ayıran, (toplumdan) uzaklaştıran. ***e.a.-1. sequester, confiscate, 2. seclude, separate.***

sequestration, *is.* **1.** inziva, uzlet, **2.** ayırma, tecrit etme, uzaklaştırma, sürme, sürgüne gönderme, **3.** haciz, müsadere, el koyma, **4.** *tıp* ayrıklaşma. ***e.a.-1. seclusion, retirement, 2. exclusion, separation, 3. confiscation.***

sequestrum, *is., ç.* **-tra** *patol.* ayrık kemik, ayrık, nekroza uğramış kemik. **sequestral** : ayrık kemik+.

sequin, *is.* **1.** süs için elbiseye takılan para biçiminde pul, **2.** (eskiden Venedik ve Türkiye' de kullanılan) altın sikke, **3. ~ ed** : pullu. **zecchino** *d.d.*

sequoia, *is. bot.* **1.** *bk.:* **redwood, 2.** dev ağacı, sekoya *(Sequoiadendron giganteum),* Kaliforniya'da yetişen ve boyu 90 m'yi bulan kozalaklı ağaç.

ser- *ön ek bk.:* **sero-.**

sera, *ç. is. bk.:* **serum.**

sérac = serac, *is., ç.* **-racs buz kulesi** : buzul çatlaklarında oluşan gayrimuntazam buz parçası.

seraglio, *is.* **1.** harem dairesi, **2.** saray. **the Seraglio**: Topkapı Sarayı. ***e.a.-1.*** *harem, 2. serail, palace.*

serai, *is., ç.* **-rais 1.** kervansaray, **2.** saray. ***e.a.-1.*** *caravansary, 2. serail, palace.*

serape = sarape, *is., ç.* **-pes** *İsp.* Meksika modası pelerin.

seraph, *is., ç.* **seraphs, seraphim 1.** üç kanatlı melek, **2.** dokuz melek sınıfının en yükseği, **3. ~ ic(al)** : melek+, melek gibi, çok güzel, **4. ~ ically** : melek gibi, **5. ~icalness** : meleklik, melek gibi güzellik, **6. ~ like** : melek gibi, meleğe benzer.

seraphim, *ç. is.* melekler. *tekili:* **seraph.**

Serb, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **Serbian, 2.** *bk.:* **Serbo-Croatian.**

Serbia, *is.* Sırbistan. **~n** : Sırbistan+, Sırp, Sırplı, Sırpça.

Serbo-Croatian, *is.&sf.* Sırp-Hırvat dili. **Serb, Servo-Croatian** *d.d.*

sere[1], *sf.* kuru, kurutulmuş. ***e.a.-dry, withered, sear.***

sere[2], *is.* bitkilerde gelişim evreleri.

serein, *is.* çise, çisenti, tropik bölgelerde güneş battıktan hemen sonra bulutsuz gökten yağan çisenti.

serenade, *is.&f.* **-naded, -nading 1.** serenat, **2.** serenat müziği, **3.** serenat çalmak/söylemek, **4. ~ r** : serenatçı, serenat çalan/söyleyen.

serenata, *is., ç.* **-tas, -te** *müz.* **1.** serenata, dramatik kantat, **2.** süit ve senfoni arası enstrümantal müzik.

serendipity, *is.* tesadüfen ilginç/yararlı buluşlar yapma yeteneği.

serene, *sf.* **1.** sakin, asude, sessiz, dingin. *a ~ mountain landscape. She had a naturally cheerful and ~ expression.* **2.** berrak, açık. *~ weather. a ~ summer night.* **3.** yüce, âli. **His Serene Highness**: Zati Samileri (Avrupa'da prensler için kullanılan bir unvan), **4. ~ ly** : sakince, sükûnetle, asude/sessiz/berrak/açık bir şekilde. *Her blue eyes gazed ~ly into space.* **5. ~ ness** : sukûnet, huzur, durgunluk, asudelik, sessizlik, berraklık, açıklık. ***e.a.-1.*** *calm, tranquil, peaceful, unperturbed, composed, 2. clear, fair, unclouded. 5. composure, calm, peacefulness.* ***k.a.-1.*** *disturbed, 2. clouded.*

serenity, *is., (2. için: ç.* **-ties) 1.** *bk.:* **sereness, 2. His/Your** ~ : Zati Samileri, Hazretleri (Prensler için kullanılır).

serf, *is.* **1.** (Derebeylik çağında) toprağa bağlı köle, esir, serf, **2. ~ age = ~ dom = ~ hood** : kölelik, esirlik, **3. ~ ish = ~ like** : köle gibi, **4. ~ ishly** : kölece, köle gibi, **5. ~ishness** : kölelik.

Serg. = Sergt. = Sergeant.

serge, *is.* şayak, serj, kabarma çizgili yün/pamuk/ipek/reyon kumaş.

sergeant *(Brit.:* **serjeant**), *is.* **1.** çavuş, **2.** komiser yardımcısı, **3. ~ at arms** *d.d.* parlamento güvenlik görevlisi, **4. ~ at law** *d.d. Brit.* kıdemli avukat/dava vekili, **5. ~ first class**: üstçavuş. **6. ~ major**: başçavuş, **7. sergeancy = ~ cy = ~ ship** : çavuşluk.

sergeantfish, *is., ç.* **-fishes/ -fish** *zool.* çavuş balığı *(Centropomus undecimalis).* Yüzgeçlerindeki çizgilerden dolayı bu ad verilmiştir.

sergeanty, *is. bk.:* **serjeanty.**

serial, *sf.&is.* **1.** bölünlü, ayırgalı, bölün/tefrika/seri hâlinde (yayınlanan), **2.** bölün, ayırga, tefrika, **3.** eş süreli yayın, **4. ~ ly** : bölünlüce, bölüntülü olarak, bölün/tefrika/seri hâlinde, birbiri arkasından, **5.** *sin.* bölüntülü film, dizi, **6. ~ number** : seri/sıra numarası, **7. ~ production** : seri hâlinde/toptan üretim, **8. ~ rights** : bölün/dizi telif hakları.

serialise/serialisation, *Brit. bk.:* **serialize/serialization.**

serialize, *gl.f.* **-ized, -izing** bölünlemek, tefrika etmek, bölün/tefrika/seri hâlinde yayınla-

mak. **serialist** : bölün/tefrika yazarı. **serialization** : bölünleme, bölün /tefrika/seri hâlinde yayınlama.

seriate, *sf.* dizili, seri/dizi hâlinde. **~ ly** : dizili olarak, seri/dizi hâlinde. **seriation** : dizme, seri hâline getirme.

seriatim, *sf.&zf.* birer birer, sıra ile, birbiri arkasından, seri/dizi hâlinde.

seric-, *ön ek* "ipek" anlamı katar. *ör.: sericeous.*

sericeous, *sf.* **1.** ipekli, **2.** ipek gibi, **3.** *bot.* ülgerli.

sericin, *is. kim.* ipek özü, ipekten elde edilen jelâtinli organik madde.

sericulture, *is.* ipekçilik, ipek böcekçiliği. **sericultural** : ipekçilik+, ipek böcekçiliği ile ilgili. **sericulturist** : ipekçi, ipek böceği yetiştiricisi.

series, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** seri, dizi. *a concert ~ . a television ~ . He was arrested in connection with a ~ of armed bank robberies.* **2.** sıra, silsile, **3.** *mat.* derney, seri, silsile, **4.** *elekt.* ardışık, seri bağlı. **~ motor** : ardışık motor, **5. ~ -wound** : seri bağlı. ***e.a.-1, 2. succession, sequence, progression, procession, chain, string, set.***

serif = ceriph, *is. basım* harfin altında/üstünde bulunan ince çizgi, M harfinde olduğu gibi.

serigraph, *is.* **1.** ipek baskı, **2.** iplik, kâğıt, deri vb. nin çekme mukavemetini ölçen alet, **3. ~ er** : ipek baskı yapan, **4. ~ic** : ipek baskı usulüyle, **5. ~ y** : ipek baskı yöntemi, ipek baskısı.

serin, *is. zool.* ispinozcuk *(Serinus canarius)* kanaryaya çok benzeyen küçük yeşil tüylü bir kuş.

serine, *is. biy-kim.* serin : C3H7NO3. İpek özünün hidrolizi ile elde edilen beyaz kristalli amino asit.

seringa, *is.* (Brezilya'da yetişen) kauçuk ağacı *(Hevea).*

seriocomic(al), *sf.* yarı ciddî, yarı gülünç.

seriocomically, *zf.* yarı ciddî, yarı gülünç bir şekilde.

serious, *sf.* **1.** ciddî, vakur, vekarlı, temkinli, ağır, aklı başında, ağırbaşlı.*a~ man.* **2.** önemli, ehemmiyetli, mes'uliyetli, **3.** vahim, tehlikeli, ciddî. *a ~ situation/disease/accident.* ***e.a.-1. sober, sedate, staid, thoughtful, earnest, grave, solemn, 2. weighty, important, consequential, 3. dangerous, perilous, harmful, severe. k.a.-1. toughtless, careless, frivolous, 2. unimportant, trivial, insignificant, 3. slight, minor.***

serjeant, *is. Brit. bk.:* **sergeant.**

serjeanty = sergeanty, *is.* (Orta Çağlarda İngiltere'de) krala hizmet karşılığında kiralanan arazi.

sermon, *is.* **1.** vaaz, dinsel öğüt, hutbe, **2.** öğüt, nasihat, ihtar, **3.** uzun can sıkıcı nutuk, **4. ~ ette** : kısa vaaz, **5. ~ ic(al)** : vaaz+, vaaz gibi, vaaz kabilinden, **6. ~ically :** vaaz verircesine, **7. ~ less** : vaazsız, hutbesiz, öğütsüz, nasihatsiz.

sermonise/sermoniser, *Brit. bk.:* **sermonize/sermonizer.**

sermonize, *f.* **-ized, -izing 1.** vaaz vermek, hutbe okumak, **2.** uzun uzadıya öğüt vermek/ nasihat etmek, **3. sermonizer**: vaiz, hatip, uzun uzadıya öğüt veren/nasihat eden. ***e.a.-1. preach, 2. lecture.***

sero-, *ön ek* "serum" anlamı katar. *ör.: serology.* Sesli harf önünde : **ser- .**

serology, *is.* kansu bilimi, serum bilimi, kandaki serumun özelliklerinden ve etkilerinden bahseden bilim. **serologic(al)** : kansu+, kansu ile ilgili, kansu bilimsel. **serologically** : kansu bilimi yolu ile. **serologist** : kansu bilimi uzmanı.

serosa, *is., ç.* **-sas, -sae** *bk.:* **serous membrane.**

serotine = serotinous, *sf.* geç gelişen, geç çiçek açan.

serotonin, *is. biy-kim.* serotonin: C10H12 N2O. Beyin ve bağırsakta bulunan damar büzücü kristalli protein.

serous, *sf.* **1.** kansu gibi, kansuya/seruma benzer, **3.** kansulu, serumlu, kansu/serum salgılayan, **3.** kansuya/seruma ait/özgü, **4. ~ fluid** : kansuya benzer sıvı, **5. ~ membrane = serosa** : karın zarı, yürek zarı, **6. ~ness = serosity**: kansuya benzerlik, kansu salgılama.

serow, *is.* keçi antilopu *(Capricornis).*

serpent, *is.* **1.** yılan, **2.** yılan gibi hain kimse, **3.** şeytan, iblis, **4.** eskiden kullanılan yılankavi bir nefesli çalgı. ***e.a.-1. snake, 3. devil, satan.***

serpentine, *sf.&is.* **1.** yılankavi, yılan gibi kıvrılan, yılana benzer, **2.** hain, sinsi, hilekâr, yı-

lan gibi, **3.** yılan taşı: magnezyum hidrosilikat H2Mg3Si2O2. Mimarlıkta süs için kullanılan yeşil, sarı benekli bir taş.

serpentstars, *is. zool.* yılanyıldızları *(Ophiuroidea).*

serpigo, *is. patol.* döküntü, deride kabarıklıklar şeklinde görülen cilt hastalığı. **serpiginous** : döküntülü, döküntüler şeklinde görülen.

serranid, *is. zool.* hanigillerden birkaç çeşit balık *(Serranidae).* **serranos** : benekli hani *(Serranus hepatis).* Akdeniz'de yaşar, uzunluğu 25 cm kadardır.

serranoid, *sf.&is. zool.* hanigillerden, *Serranidae* familyasına mensup (balık).

serrate, *sf.&f.* **-rated, -rating 1.** *bot. anat.* çentikli, testere gibi dişli, diş diş. *a ~ leaf.* **2.** (para) tırtıklı, **3.** çentiklemek, çentik/tırtık açmak, testere gibi diş diş yapmak, **4. ~ d** : çentikli, tırtıklı, dişli.

serration = serrature, *is.* **1.** çentiklilik, dişlilik, diş diş oluş, **2.** çentikli/dişli kenar, **3.** çentik, testere dişi.

serried, *sf.* dizili, sıra/saf hâlinde.

serriform, *sf.* çentikli, tırtıklı, dişli. ***e.a.*** *serrated.*

serrulate(d), *sf.* tırtıklı, ince testere dişli. *~ leaf.*

serrulation, *is.* **1.** tırtık, ince testere dişi, **2.** tırtıklılık, ince dişlilik.

sertularian, *is. zool.* su çelengi, koloni teşkil eden bir tür hidroid.

serum, *is., ç.* **serums, sera 1.** kansu, **2.** serum, **3.** öz su, **4.** kesilmiş süt suyu, **5. ~ albumin** : (a) kansu albümini, kan plâzmasının temel proteini, (b) öküz kanından elde edilip dokuma basmacılığında, gıdalarda ve şok tedavisinde kullanılan kansu albümini, **6. ~ sickness** : kansu sayrılığı.

serumal, *sf.* kansu+, serum+.

serval, *is., ç.* **-vals/-val** *zool.* Afrika vaşağı *(Felis serval).* Afrika'ya özgü siyah benekli, uzun kulaklı, iri yaban kedisi.

servant, *is.* **1.** hizmetçi, uşak. **~ boy** : uşak.**~ girl** : hizmetçi kız. **general~** : her işe bakan hizmetçi. **~'s- hall** : hizmetçiler odası, **2.** köle, kul, **3.** besleme, yanaşma, **4.** memur, görevli. **a public ~** : devlet memuru. **civil ~** : sivil memur, **5. fellow ~** : kapı yoldaşı, **6. your humble ~ = your obedient ~** : bendeniz, kulunuz, **7. ~ less** : hizmetçisiz, **8. ~like** : köle/uşak/hizmetçi gibi.

serve[1], *f.* **served, serving 1.** hizmet(çilik) etmek, hizmetini görmek, hizmetçisi/hizmetkârı olmak. **He ~d our cause well** : Gayemize iyi hizmet etti. **He ~d his country well** : Vatanına iyi hizmet etti. **2.** müşteriye bakmak, **3.** (lokantada vb.) servis yapmak, **4.** (misafire) yemek vermek/dağıtmak. **~ up (food)** : (yemek) sofraya koymak, kotarmak, servis yapmak. **chicken ~d with sauce** : sosla yenilen piliç yemeği. **Dinner is ~d!** Yemeğe buyurun! **5.** yardım etmek. **If my memory ~s me right** : Eğer doğru hatırlayabiliyorsam (hafızam beni aldatmıyorsa). **6.** (askerlik vb.) yapmak. **to ~ in the army** : askerlik yapmak. **~ one's apprenticeship** : çıraklık etmek, **7.** (bir işe) yaramak, yararlı olmak, yarar/fayda sağlamak. **It will ~ my purpose/needs** : İşime yarar. **It ~s a variety of purposes** : Birçok işe yarar. **8.** (belirli amaca) yaramak. *That will ~ to explain my actions.* **9.** (tenis vb.) servis atmak/yapmak, oyun başlangıcında topa vurmak, **10.** (hapis cezası) çekmek, hapis yatmak. **to ~ one's sentence = to ~ one's time** : hapis cezasını çekmek, **11.** kulluk etmek, tapmak, **12.** emrini yerine getirmek, **13.** (görev) yapmak, ifa etmek. *to ~ his mayoralty.* **14.** yetişmek, elvermek, kâfi gelmek, **15.** işine gelmek, işini görmek, uygun/elverişli olmak. **~ for sth** : bir işe yaramak. **Tool that ~s for several purposes**: Birçok işe yarayan alet. **~ as** : işini görmek, ... olarak çalışmak. **The fuse also ~s as a switch** : Sigorta anahtar olarak da çalışır. **when occasion ~ s** : uygun bir fırsatta, zamanı gelince, fırsat düşerse. **~ as a pretext** : bahane yerine geçmek, vesile olmak, **16.** tatmin etmek, ihtiyacını gidermek, **17.** (erkek hayvan) çiftleşmek, **18.** *huk.* tebliğ etmek. **to ~ a subpena/summons /writ on s.o. = to ~ s.o. with a subpena/ summons/writ** : celpnameyi eline vermek/tebliğ etmek, **19.** (top vb.) doldurup ateşlemek. *to ~ a gun.* **20.** *den.* (halatı) façuna etmek, (halata) sıkıca sicim sararak takviye etmek. *~ a rope.* **21. ~ one right** : lâyık olduğu cezayı vermek. **It ~ s him right!** Oh olsun! Lâyığını/cezasını buldu! Yapmasaydı! Önceden düşünseydi! Söz dinleseydi! **22. ~ out** : (a) dağıtmak, taksim etmek,

(b) (başlanan işi/görevi) yapıp bitirmek, (c) ~ **s.o. out** : birinden öç almak. **I'll ~ him out** : Ben ona gösteririm! Onun yanına bırakmam! **23. ~able = servable** : servise hazır, işe yarar, kullanılabilir, yararlı, faydalı, kullanışlı. ***e.a.- 1, 2. attend, 5. help, aid, succor, 14. suffice, 16. gratify.***

serve[2], *is.* (tenis vb.) servis, topa ilk vuruş.

server, *is.* **1.** hizmetçi, **2.** tepsi, **3.** kepçe, yemek tevzi çatalı, vb. gibi yemek dağıtma aracı, **4.** (kilise ayininde) papaz yardımcısı, **5.** servis atan oyuncu.

service[1], *is.* **1.** yardım, yarar, fayda. **to be of ~ to s.o.** : birine bir iyilik/yardım etmek, yardımı dokunmak, **2.** hizmet. **to do ~** : hizmet etmek. **public ~s** : kamu hizmetleri. **postal ~** : posta hizmeti. **see ~** : hizmet görmek. **take ~ with** : hizmetine girmek, **3.** tamir. **to have seen ~** : tamir görmek, **4.** taşıma/ulaştırma hizmeti, **5.** hizmetçilik, uşaklık. **I am at your ~** : Emrinize amadeyim. **6.** görev, iş, memuriyet. **civil ~** : devlet memurluğu, **fit for ~** : görev yapabilir. **secret ~** : gizli polis teşkilâtı. **to enter the ~** : işe/memuriyete girmek. **to enter the diplomatic ~** : diplomatik görev almak, **7.** askerlik. **in the ~** : askerde. **to do one's military ~** : askerlik yapmak. **active ~** : muvazzaf askerlik. **on active ~** : görev başında, fiilî görevde, **8.** (belirli görev yapan) daire, kurum, **9.** topu doldurup ateşleme, **10.** *gen.* **~s** : hizmetler, servis, kamu hizmeti. **medical ~s** : sağlık hizmetleri, **11. divine ~** *d.d.* ayin, ibadet, tapınma, **12.** tören, merasim. **marriage ~** : nikâh/evlenme töreni, **13.** (sofra/çay vb.) takım (tabak, fincan, çatal, kaşık vb.), **14.** *huk.* tebliğ, **15.** *den.* halat etrafına sarılan katranlı sicim, **16.** (tenis vb.) servis, topa ilk vuruş, **17.** (erkek hayvan) çiftleşme, **18.** *bk.:* **service tree.** ***e.a.-1. help, aid.***

service[2], *sf.* **1.** yararlı, faydalı, işe yarar, **2.** servise yarayan, hizmete özel, beylik, **3.** tamir+, **4.** askerî, ordu+, silâhlı kuvvetler. **a ~ academy** : askerî akademi. **~ ammunition** : savaş cephanesi. **~ book** : dua kitabı. **~ cap** : asker/subay kasketi. **~ club**: ordu evi. **~ court** : servis atılırken topun içine düşmesi gereken alan. **~ line** : (spor) servis çizgisi. **~ station** : benzin istasyonu. **~ stripe** : kolçak, asker veya memurun hizmet süresini gösteren kol şeridi. **~ uniform** : askerî elbise, üniforma.

service[3], *gl.f.* **-iced, -icing 1.** onarmak, tamir ve bakımını yapmak. *to ~ an automobile.* **2.** ikmal yapmak, teçhizatını tamamlamak, **3.** (erkek hayvan) çiftleşmek.

serviceable, *sf.* **1.** yararlı, işe yarar, faydalı, elverişli, kullanışlı, **2.** dayanıklı, sağlam. ~ *cloth.* **3.** kullanılması/bakımı/onarımı kolay, **4.** *esk.* gayretli, çalışkan, görevine dikkatli, **5. ~ness = serviceability** : yarar, fayda, elverişlilik, kullanışlılık, dayanıklılık, sağlamlık, **6. serviceably** : yararlı/faydalı/elverişli/kullanışlı bir surette, dayanıklıca, sağlamca. ***e.a.- 1. useful, 2. durable, 4. diligent, attentive.***

serviceberry, *is.*, *ç.* **-ries 1.** üvez (yemiş), **2.** Kanada üvezi: üveze benzer meyveli küçük ağaç *(Amelan-chier canadensis).*

serviceman, *is.* **1.** asker, **2.** tamirci.

service tree, *is. bot.* **1.** üvez ağacı *(Sorbus domestica),* **2.** *bk.:* **serviceberry** (2).

serviette, *is.* peçete.

servile, *sf.* **1.** alçak, aşağılık, hakir, zelil, süflî. ~ *flatterers.* **2.** köleye yakışır, kölece. ~ *obedience.* **3. ~ to** : alçakça boyun eğen, yaltaklanan. ~ *responses to questions.* **4.** köleye/hizmetçiye ait, **5.** köle olarak kullanılan, **6. ~ly** : alçakça, aşağılıkla, hakirane, zelil/süflî/köleye yakışır bir şekilde, yaltaklanırcasına, kölece, köle gibi, **7. ~ness = servility** : alçaklık, aşağılık, hakirlik, zillet, süflîlik, yaltakçılık. ***e.a.- 1. fawning, 1, 2. cringing, sycophantic, menial, obsequious, slavish 2. abject.***

serving, *sf.&is.* **1.** hizmet, **2.** bir defada alınan yemek veya içki, öğün, **3.** yemek dağıtma, servis, **4.** *den.* façuna, **5.** yemek tevziinde kullanılan. ***e.a.- 3. helping.***

servitor, *is.* hizmetçi, uşak, garson. ***e.a.- attendant.***

servitude, *is.* **1.** kölelik, kulluk, esirlik, **2.** (mahkûmlara) mecburî iş, ceza olarak çalışma, **3.** *huk.* irtifak hakkı. ***e.a.- 1. slavery, bondage. k.a.-1. liberty.***

servo, *sf.&is.*, *ç.* **-vos 1.** servomekanizma parçası olarak işleyen, **2.** servomekanizma+.

servo-, *ön ek* "köle, başkasına tâbi" anlamları katar. *ör.: servomechanism.*

servomechanism, *is.* servo düzen, servo mekanizma. Zayıf bir elektronik işaretle konrol ve kumanda edilen hidrolik, pnömatik vb. düzen. **servomechanical(ly)** : servo düzenli (olarak).

servomotor, *is.* servomotor.

sesame, *is.* **1.** *bot.* susam (*Sesamum indicum),* **2.** susam tohumu, **3. ~ oil** : susam yağı, tahin. ***e.a.-1&2.*** *benne.*

sesamoid, *sf.&is. anat.* susamsı, susam çekirdeği biçiminde (kemik).

sesqui-, *ön ek* "bir buçuk" anlamı katar. *ör.: sesquicentenial.*

sesquicarbonate, *is. kim.* karbonat ve bikarbonat arası (veya karışımı) tuz.

sesquicentennial, *sf.&is.* yüz elli yıllık, yüz ellinci yıl dönümü. **~ly**: yüz elli yılda bir.

sesquipedal(ian), *sf.&is.* uzun kelimeler kullanmaya meraklı (kimse). **sesquipedality = sesquipedalianism = sesquipedalism**: uzun kelimeler kullanma merakı.

sessile, *sf. biy.* **1.** sapsız, doğrudan doğruya gövdeye bitişik (yaprak vb.), **2.** sabit, bağlı, **3. sessility** : sapsızlık, sabitlik.

session, *is.* **1.** oturum, duruşma, celse. **Be seated! This court is now in~** : Oturunuz! Mahkeme şimdi duruşmaya başlıyor. **2.** toplantı, toplantı süresi. *Parliament will not be in ~ again until after new year.* **3. ~s** *Brit.* duruşma, muhakeme, **4.** ders (saati). *two afternoon ~s a week.* **5.** öğretim dönemi, yarıyıl, **6.** Presbiteryen kilisesi yönetim kurulu.

sesterce, *is.* eski Roma gümüş sikkesi, 1/4 dinar.

sestertium, *is., ç.* **-tia**, eski Roma parası, 1000 *sesterce.*

sestertius, *is., ç.* **-tii** *bk.:* **sesterce.**

sestet, *is.* **1.** sonenin son altı mısraı, **2.** *bk.:* **sextet** (2).

sestina, *is., ç.* **-nas, -ne** altılama, her biri altı mısralı altı kıt'adan oluşan manzume. **sestine. sextain** *d.d.*

set[1], *f.* **set, setting 1.** koymak, **2.** yerleştirmek. **(of a dress) ~ well/badly** : elbise vücuda iyi/kötü oturmak, **3.** -lemek, -e vermek. **to ~ a house on fire= to ~ fire to a house** : bir evi ateşlemek/ateşe vermek, **4.** hazırlamak, kurmak. **to ~ the table for dinner** : yemek için masayı hazırlamak/sofrayı kurmak, **5.** (saç) sarmak, mizampli yapmak, **6.** (fiyat/değer) takdir/tespit etmek. **~ a price on s.o.'s head** : aranan bir kimsenin kellesine fiyat biçmek, **7.** (göreve) yerleştirmek, tayin etmek. *to ~ spies on a person.* **8.** tespit/tayin etmek, belirtmek. *to ~ a time limit.* **9.** yöneltmek, çevirmek, bağlamak. **to ~ one's mind to a task** : görevine dört elle sarılmak. **to ~ one's heart/hopes on a new dress** : yeni bir elbiseyi candan istemek, **10.** (başkalarına) örnek/nümune olmak, **11.** (göreve vb.) yerleştirmek, **12.** ayarlamak. *to ~ a clock.* **13.** kurmak, **14.** süslemek, kakma işi yapmak. *a bracelet ~ with pearls.* **15.** oturtmak. *to ~ a child on a high chair.* **16.** kuluçkaya yat(ır)mak. **~ a hen** : tavuğu kuluçkaya yatırmak, **17.** kuluçka makinesine koymak, **18.** (direk, fidan vb.) dikmek, sağlamca yerleştirmek. *to ~ a flagpole in concrete.* **19.** (kırık/çıkık) yerine oturtmak. **~ a broken leg** : kırılan bacak kemiğini yerine koyarak sarmak, **20.** (ölçü aletini) kalibre etmek, sıfır ayarı yapmak, **21.** yön/istikamet vermek, yöneltmek, **22.** (av köpeği) bulup yerini göstermek, **23.** *müz.* bestelemek. **~ words to music** : bir güfteyi bestelemek, **24.** *tiy.* dekor kurmak, **25.** *den.* yelken açmak/fora etmek, **26.** *bas.* dizmek, tertip etmek, **27.** hamura maya ekleyip bekletmek, **28.** (süt) kes(il)mek, çökelekleş(tir)mek. *to ~ milk with rennet.* **29.** (çimento, zamk vb.) katılaş(tır)mak, don(dur)mak, **30.** kışkırtmak, (üzerine) sal(dır)mak. *to ~ the hounds on a trespasser.* **~ the dog barking** : köpeği havlatmak, **31.** (güneş vb.) batmak, kaybolmak, gurup etmek, **32.** zeval bulmak, **33.** pekiş(tir)mek, **34.** (çiçek) gelişip meyve olmak, **35. ~ about** : başlamak, girişmek, koyulmak, teşebbüs etmek. *She ~ about her housework straight after breakfast.* **~ s.o. doing/to do sth** : birine (boş durmaması için) bir iş vermek. **~ a rumor about** : dedikodu çıkarmak. **~ about s.o.** *k.d.* birine hücum etmek, **36. ~ afloat**: yüzdürmek, **37. ~ against**: (a) mukayese etmek, tartmak, karşılık tutmak. **~ one thing against another** : bir şeyi başkasıyla mukayese etmek. *Certain business losses can be ~ (off) against taxes.* (b) kışkırtmak, aleyhine çevirmek. *Religious war which ~ family against family.* **~ one person against another** : birini başkası aleyhine çevirmek, **38. ~ apart** : (bir kenara) ayırmak, ayrı koymak, tahsis etmek,

39. ~ aside : (a) ayırmak, ayırıp saklamak, bir kenara koymak. *~ aside a little money each week.* (b) lâğvetmek, feshetmek, iptal etmek. **~ a will aside** : bir vasiyetnameyi iptal etmek. *The judge ~ aside the decision of the lower court.* (c) sarfınazar etmek, dikkate almamak. *Setting aside my wishes in the matter, what would you really like to do?* **40. ~ at ease** : yatıştırmak, teskin etmek, rahatlatmak, sıkıntısını gidermek, **41. ~ at large** : koyuvermek, salıvermek, serbest bırakmak, **42. ~ at naught** : hiçe saymak, sıfır yapmak, **43. ~ at work** : işe başlatmak, **44. ~ back** : (a) (ilerlemesini) engellemek, geri bırak (tır)mak, geriletmek, geri çekmek/almak, ertelemek, tehir etmek. **~ a house back from the road** : bir evi yoldan içeri almak. **~ back a clock** : saati geri almak. *Bad weather will ~back our building plans by 3 weeks.* (b) *k.d.* (çok paraya/ pahalıya) mal olmak. *"That's a nice house: it must ~ you back quite a lot." "Yes, it ~ me back about $300,000."* **45. ~ back on one's heel** : şaşkına çevirmek, **46. ~ before** : (a) önüne koymak, göstermek, anlatmak, sunmak, arz etmek. (b) yeğ tutmak, tercih etmek. **~ Hugo before Flaubert** : Hugo'yu Flaubert'e tercih etmek, **47. ~ bread** : hamuru mayalayıp dinlendirmek, **48. ~ by** : bir kenara ayırmak, ilerisi için saklamak, **49. ~ by the ears** : boğuşmak, **50. ~ down** : (a) yazmak, kaydetmek. *I have ~down everything that happened, as I remember.* (b) indirmek. *The bus sets the children down just outside the school gate.* (c) yere koymak/bırakmak. *Set down your heavy bags and take a rest.* (d) kibrini kırmak, aşağılamak, **51. ~ eyes on** : görmek, göz koymak, **52. ~ fire to** : ateşlemek, ateşe vermek, tutuşturmak, **53. ~ foot in:** (bir yere) ayak basmak, **54. ~ forth**: (a) anlatmak, beyan etmek, zikretmek, (b) ileri sürmek, belirtmek, açıklamak. *Conditions ~forth in the contract.* (c) (seyahata) başlamak, yola koyulmak, **55. ~ forward** : (a) ilerletmek, (saati) ileri almak, ilerlemesini desteklemek, (b) yola koyulmak, **56. ~ free** : salıvermek, koyvermek, serbest bırakmak, **57. ~ in** : (a) başlamak, gelmek, gelip çatmak. *Winter is setting in.* (b) belirmek, zuhur etmek, meydana çıkmak, (karanlık) basmak. *A reaction is setting in. If no complications ~ in. Fortunately the wound was treated before infection could ~ in.* (c) yerleştirmek, tespit etmek. *to ~ a stone in.* **58. ~ in order** : dizmek, sıraya koymak, düzeltmek, **59. ~ loose** : salıvermek, başıboş/ serbest bırakmak, **60. ~ off**: (a) ateşlemek, fitillemek, patlatmak, infilâk ettirmek. *The bomb could be ~ off by slightest touch.* (b) belirginleştirmek, güzelleştirmek, göze çarpar hâle getirmek, tebarüz ettirmek. *The black cloth ~s off the jewels.* (c) seyahata/yola çıkmak, boylamak. *to ~ off on a trip across Europe.* (d) (anî bir işe) başlatmak, sebep olmak. **This answer ~ them off laughing** : Bu cevap onları güldürdü. *The discovery of gold in California ~off a rush to there.* (e) (kelimeleri birbirinden) ayırmak. *a sentence ~ off in/by commas.* **61. ~ on= ~ upon** : saldır (t)mak, kışkırtmak, hücuma uğra(t)mak, üzerine atılmak. *To ~dog on sf.o. He was ~on by robbers who took all his money.* **62. ~ on edge** : (a) (diş) kamaştırmak, (b) sinirlendirmek, **63. ~ on end**: dikmek, dikine koymak, **64. ~ on fire**: tutuşturmak, **65. ~ on foot** : başlatmak. **~ one's cap for** *k.d.* (evlenmek maksadıyla) peşini bırakmamak, **66. ~ one's heart on** : (ele geçirmeye/yapmaya) azmetmek. **be ~ on sth** : bir şeyi aklına koymak, canı çok istemek, **67. ~ out** : (a) yola çıkmak/ koyulmak, (bir işe) başlamak, (b) girişmek, teşebbüs etmek, (c) tanımlamak, anlatmak, belirtmek, açıklamak, izah/şerh/teşhir etmek. *The reasons for my decisions are ~out in my report.* (d) (fidan) dikmek, daldırmak, (e) dizmek, tanzim etmek, düzenlemek, hazırlamak. *To ~out the chairs for the meeting in rows of 10. The meal was ~ out on a long table.* **68. ~ out for** : yola çıkmak, **69. ~ out on** : başlamak, girişmek, **70. ~ out to** : -e kalkışmak/koyulmak/girişmek. **He ~ out to reform the world** : Dünyayı ıslah etmeye kalkıştı. **71. ~ over** : sorumluluğu yüklemek, **72. ~ right** : düzeltmek, tashih etmek, **73. ~ sail** : yelken açmak, denize açılmak, **74. ~ store by** : çok kıymet vermek, **75. ~ the fashion**: örnek olmak, moda çıkarmak, **76. ~ the pace**: yarışta nasıl koşulacağını göstermek, **77. ~ the teeth**: (testere) çaprazlamak, **78. ~ the watch** : nöbet düzenlemek, **79. Set them up**! İçkiler benden! **80. ~ to** : (a) gayret etmek, çabala-

mak, bütün gücü ile çalışmak/uğraşmak.*We must ~ to! If we all ~to, we can finish cleaning the house in an hour.* (b) (kavgaya) tutuşmak, dalaşmak, didişmek. *The angry women ~to and began to pull each other's hair.* **81. ~ to rights**: düzeltmek, tashih etmek, **82. ~ up**: (a) dikmek, düşey durumda tespit etmek. *to ~ up a gravestone. Roadblocks were ~ up by the police to catch the escaped prisoner.* (b) canlandırmak, diriltmek, (tedavi edip) ayağa kaldırmak. **This medicine ~ me up** : Bu ilâç beni diriltti/iyileştirdi. (c) mevkiini yükseltmek, (d) kurmak, yapmak, tesis/inşa/bina etmek, işler hâle getirmek. **to ~ up a school**: okul yapmak. *All this electrical wiring will take a day to ~ up.* (e) törenle işe başlatmak, (f) ticarete/işe başlamasına yardım etmek, desteklemek, (g) **~ up a government** : hükûmet kurmak, (h) **~ s.o. up** : birine tuzak kurmak, **83. ~ up as**: (a) meslek edinmek. *He ~ (himself) up as a lawyer and soon made a success of it.* (b) (kendine) ... süsü vermek. *He ~s himself up as a lawyer but he never does any work.* **84. ~ up a shout/ a loud noise** : yaygarayı/feryadı basmak, **85. ~ up housekeeping** : ev açmak, **86. ~ upon** : üzerine saldır(t)mak, hücum etmek, çullanmak. ***e.a.-1. position, locate, situate, put, plant, 6. value, estimate, evaluate, 29. solidify, congeal, harden, 32. decline, wane, 35. begin on, start, 39. (a) reserve, (b) annul, discard, prevail over, 44. (a) hinder, impede, 54. (a) state, describe, (c) start, 60. (c) depart, 67. (b) undertake, attempt, (c) define, describe, (d) plant, 82. (a) raise, (d) construct, assemble, erect.***

set[2], *is.* **1.** duruş, oturuş, **2.** koyma, yerleştirme, **3.** takım, grup. **dinner ~** : sofra takımı. **a chess ~** : satranç takımı. **a china ~** : porselen takımı, **4.** külliyat, **5.** insan/şirket grubu, birlik, takım, klik, **6.** (elbise) bedene uygunluk, yakışma. *the ~ of his coat.* **7.** eğilim, meyil, temayül, **8.** duruş, vaziyet, tavır, **9.** (çimento, zamk, vb.) katılaşma, donma, **10.** *rad. & TV* alıcı, **11.** *pul* seri, takım, **12.** *tenis* ~, **13.** *tiy.* iç dekor, stüdyo düzlüğü, **14.** testere dişlerinin çaprazlanması, **15.** fide, **16.** batma, batış, gurup, **17.** *den.* akıntı veya rüzgâr yönü, **18.** *psikol.* kurgu: çevredeki bazı uyaranlara karşı daha fazla duyarlık hâli, **19.** *mat.* küme, cümle, aynı cins öğeler topluluğu, **20. ~ square** : gönye, **21. a dead ~** : (a) engel, mani, (b) av köpeğinin avı göstermesi. ***e.a.-10. receiver***

set[3], *sf.* **1.** belirli, muayyen. **a ~ time** : belirli zaman. **~ rules** : belirli kurallar. *I must study at ~hours each day.* **2.** yerleşmiş, kurulmuş. *a city ~ on a hill.* **3.** alışılmış, kökleşmiş, basmakalıp. *~ phrases.* **4.** kararlı, azim-kâr, inatçı. *He's very ~on going, and I can't make him see that it's a bad idea.* **5.** donuk, katı, **6.** tespit edilmiş, sabit, değişmez. *wages ~ by law. He's a man of ~ opinions and won't change his mind now.* **7.** hazır. *Are you all ~? I've done my work and I'm ~ for the examination.* **8.** düzenli, muntazam. ***e.a.-1. prescribed, specified, predetermined, 2. situated, located, 3. customary, 4. intent, determined, resolved 6. immovable, rigid, fixed, 7. prepared, ready***

seta, *is., ç.* **-tae** *zool. bot.* sert kıl, ince diken. **setal** : kıl+, diken+.

setaceous, *sf.* **1.** sert kıllı, ince dikenli, **2.** sert kıl/diken gibi, **3. ~ly** : kıllı kıllı, dikenli bir şekilde.

setback, *is.* **1.** aksilik, aksama, gerileme, kötüleşme, işin ters gitmesi, **2.** ters akıntı, girdap, anafor, burgaç, **3.** *mim.* yüksek binalarda üst katın alt katlara nazaran daha geriden inşa edilmesi.

set hammer, *is.* kafası çıkarılabilen çekiç.

seti-, *n ek* "kıl" anlamı katar. *ör.: setiform.*

setiform, *sf.* kıllı, kıl şeklinde.

set-in, *sf.* (ayrı yapıldıktan sonra) içine yerleştirilmiş.

setoff, *is.* **1.** karşılık, **2.** *huk.* takas, mahsup, borca karşı tutulan borç, **3.** *mim.* çıkıntı, **4.** süs, tezyinat. ***e.a.-3. ledge, offset.***

seton, *is. cer.* kıl fitili, bundan çıkan cerahat.

setose = setous, *sf.* sert kıllı, ince dikenli. ***e.a.- bristly.***

set piece, *is.* **1.** *tiy.* dekor birimi, **2.** harcıâlem konulu eser, yapay örgülü sanat/müzik/edebiyat yapıtı.

set point, (tenis) oyun kazandıran puan.

setscrew, *is.* ayar/kilit/saplama vidası.

settee, *is.* kanape.

setter, *is.* **1.** dizici, yerleştirici, tertip edici, düzenleyici (kimse), **2.** seter (av köpeği).

set theory, *mat.* kümeler kuramı.

setting, *is.* **1.** yerleştirme, dizme, tertipleme, düzenleme, **2.** durum, vaziyet, konum. *This machine has 2 ~s: fast and slow.* **3.** dekor, çevre, ortam, muhit. *High mountains forming a beautiful ~ for a holiday trip.* **4.** konunun geçtiği yer/zaman. *Our story has its ~ in ancient Rome.* **5.** mücevher yuvası/yatağı. *a diamond in a gold ~.* **6.** bir kişilik yemek takımı, **7.** *müz.* beste, **8.** batma, batış, gurup.*the ~ of the sun.*

settle[1], *f.* **-tled, -tling 1.** yerleş(tir)mek. *The conquerors ~d their own people in the land. He ~d himself in his chair. He ~d his hat on the back of his head.* **2.** iskân ve imar etmek. *The American West was hardly ~d until the 15th century.* **3.** düzeltmek, tanzim etmek, yoluna koymak. *to ~ one's affairs.* **4.** sakinleş(tir)mek, **5.** durul(t)mak, **6.** dibe çök(ert)mek, (posa) çök(tür)mek, **7.** *k.d.* hesaplaşmak, **8.** anlaşmak, uyuşmak, anlaşmaya varmak, **9.** *gen.* **~ on/upon** : tespit/tayin etmek, bir karara varmak/bağlamak, üzerinde mutabık kalmak. *to ~ on a plan of action. We've ~d that we'll go to Adana.* **10.** ödemek, **11.** hesabı kapatmak, **12.** (temel, zemin vb.) oturmak, yerleşmek. *Shake the bag to ~ the sugar in it.* (tedricen) çökmek. *The foundation of this building is settling.* (gemi) yavaş yavaş batmak, (kar) tutmak. **The snow is settling** : Kar tutuyor. **13.** (kuş) konmak, **14.** (kış) bastırmak, **15.** kesinleştirmek, kat'ileştirmek, **16.** (mide, sinir, vb.) rahatlaş(tır)mak, teskin etmek/olmak. *This medicine should ~ your nerves.* (ağrı vb.) geç(ir)mek. **~ the stomach** : mideyi rahatlaştırmak, karın ağrısını geçirmek, **17.** *gen.* **~ down** : (üzüntü) dağılmak, sükûnete kavuşmak, dinmek. *We won't know what's really happened until the noise and excitement have ~d down.* **18.** satıp savmak, elden çıkarmak, tasfiye etmek. *to ~ an estate.* **19.** *huk.* mülkiyeti tescil etmek, mülkiyeti onaylamak, **20.** (dişi hayvan) gebe kalmak, **21. ~ accounts** : hesabı ödemek. **~ an account with s.o.** : birisiyle kozunu paylaşmak, hesaplaşmak, hıncını almak. **~ s.o.('s account)** : birinin icabına bakmak, hesabını görmek, **22. ~ an annuity on s.o** : birine yıllık gelir bağlamak, **23. ~ definitely/once and for all** : kesin bir sonuca bağlamak, kesip atmak, **24. ~ down** : (a) evlenip yuva kurmak, (b) sakinleşmek, rahata/huzura kavuşmak, (c) ciddiyetle/dikkatle çalışmak. *I must ~ down this morning and finish my report.* (d) yerleşmek, oturmak. *He ~d (himself) down in a chair with a book and a cup of coffe.* (d) sükûnet bulmak, durulmak, alışmak. *I'm sure the child will soon ~ down in his new school.* (e) uslan(dır)mak, **25. ~ for** : (istediğinden az bir şeye) razı olmak. *I want $2000 for my car and I won't ~ for less.* **26. ~ s.o.'s doubts** : birinin şüphesini gidermek, **27. ~ in** : (a) yerleşmek, (b) alışmak. *I haven't yet ~d in my new job.* (c) (kış) bastırmak, **28. ~ into** : yerleşmek, alışmak. *to ~ into a new house/office.* **29. ~ on** : (sonunda) karar vermek, karar kılmak, (üzerinde) anlaşmak. *She wanted blue and I wanted yellow, so we ~d on green.* (b) *huk.* gelir/nafaka bağlamak. *He ~d a small yearly sum on each of his children.* **30. ~ up** : hesap görmek, hesaplaşmak. *~ up with the waiter after a meal. You bought the tickets and I paid for the meal. Shall we ~ up now?* **31. ~ upon** : (a) karar vermek, (b) seçmek, (c) (birine) bağlanmak, (d) üzerine konmak, **32. That ~s it!** Tamam! Oldu! ***e.a.-1.*** *locate, relocate,* ***2.*** *people, colonize,* ***9.*** *decide, arrange, set, establish,* ***10.*** *pay,* ***11.*** *close, liquidate,* ***12.*** *decline, fall, abate, subside, sink ,* ***16.*** *quiet, calm, tranquilize, pacify, compose, still,* ***29.*** *decide, agree on, choose*

settle[2], *is.* kanape.

settleability, *is.* **1.** yerleşebilme, **2.** sakinleşebilme, **3.** dibe çökebilme, durulabilme, **4.** karara bağlanabilme, **5.** uyuşabilme, alışabilme.

settleable, *sf.* **1.** yerleşebilir, **2.** sakinleşebilir, **3.** dibe çökebilir, durulabilir, **4.** karara bağlanabilir, **5.** uyuşabilir, alışabilir.

settled, *sf.* **1.** yerleşik, meskûn. *a desert with no ~ population. ~ costal areas of Australia.* **2.** sabit, değişmez, devamlı, kararlı. *~ we-*

ather. **3.** halledilmiş, kararlaştırılmış, **4.** muayyen, kesin. ~ *principles of law.* **5.** ödenmiş, **6.** ~ **in life** : (a) ev bark/iş güç sahibi, (b) (kız) evlenmiş, yuva kurmuş, çoluk çocuğa karışmış, **7. It is as good as** ~ : Oldu bitti sayılır. **8. with a** ~ **job** : devamlı bir iş sahibi, **9.** ~ **ly** : yerleşmiş olarak, değişmeden, devamlı/kararlı bir şekilde, uyuşarak, anlaşarak, **10.** ~ **ness** : meskûnluk; sabitlik, değişmezlik, devamlılık, kararlılık, halledilme, kararlaştırılma, kesinlik.

settlement, *is.* **1.** yerleşme, oturma, ikamet, **2.** yerleştirme, iskân (etme), **3.** uyuşma, anlaşma, kararlaştırma, halletme, **4.** ödeme, hesap görme, hesaplaşma. *a* ~ *of his tax bill.* **5.** (temel, duvar vb.) oturma, hafif çökme, **6.** işe yerleş(tir)me, **7.** yeni iskân edilmiş yer. ~ **house** : şehrin fakir semtinde kurulan yardım yurdu, **8.** küçük köy, yerleşme alanı. *a few ~s on the edge of the desert.* **9.** dibe çökme, durulma. *allow the wine time for* ~. **10.** ev, konut, mesken, **11.** *huk.* (a) irat bağlama. *He made a* ~ *on his daughter when she married.* (b) mahkemede varılan anlaşma/karar. *a* ~ *of a law case.*

settler, *is.* **1.** ara bulucu, anlaşmazlığı çözen/halleden kimse, **2.** göçmen, yeni bir yere yerleşen kimse.

settling, *is.* **1.** yerleşme, **2.** karar verme, karara varma, **3.** halletme, ara bulma, **4.** ödeme. ~ **day** : ödeme günü, **5.** ~**s** : tortu, çökelti.

set-to, *is., ç.* **-tos** *k.d.* dövüş, çarpışma, vuruşma, dalaşma, arbede, mübareze.

setulose = setulous, *sf. bot. zool.* dikenli, sert kıllı.

setup, *is.* **1.** düzen, örgüt, tertibat, **2.** *k.d.* kolayca kazanılacak şekilde düzenlenmiş müsabaka, **3.** içkiye katılan nesne (buz, soda, vb.), **4.** iş düzeni, işin yapılması için gereken alet, edevat, makine, tesisat ve bunların yerleşimi, **5.** *ABD* lokantada sofra takımı, **6.** *ABD- k.d.* durum, vaziyet, **7.** fiziksel yapı, duruş. ***e.a.-1.*** *organization, arrangement,* ***6.*** *circumstances.*

seven, *is.&sf.* **1.** yedi, **2.** yedi sayısı/rakamı, **3.** yedilik grup/küme, **4.** yedili iskambil kâğıdı, **5.** ~ **league(d) boots** : (masalda) giyene her adımda yedi fersah yol aldıran pabuç, **6.** ~ **- card stud** : yedili poker oyunu, **7.** ~ **deadly sins** *bk.:* **deadly sins, 8.** ~ **seas** : yedi deniz : Kuzey ve Güney Buz Denizleri, Kuzey ve Güney Pasifik, Kuzey ve Güney Atlantik, Hint Okyanusu, **8.** ~ **Wonders of the World** : Dünyanın Yedi Harikası: Mısır'daki ehramlar, Halikarnas (Bodrum)'daki Artemis tapınağı, Efes'te Artemis mabedi, Babil'in asma bahçeleri, Rodos'taki bakır heykel, Olimp'teki Zeus heykeli ve İskenderiye'deki deniz feneri.

sevenfold, *sf.&zf.* yedi kat, yedi misli, yedi kere.

seventeen, *is.&sf.* **1.** on yedi, **2.** ~ **year locust = periodical cicada** *zool.* krizalit dönemini on yedi yılda toprak altında tamamlayıp sürü hâlinde çıkan ağustos böceği *(Magicicada septendecim).*

seventeenth, *sf.&is.* **1.** on yedinci, **2.** on yedide bir.

seventh, *sf.&is.* **1.** yedinci, **2.** yedide bir, **3.** *müz.* yedili, **4.** ~ **cord** : yedili ahenk, **5.** ~ **- day** : yedinci gün, cumartesi, **6.** ~ **heaven** : (a) yedinci gök, göğün yedinci katı, (b) büyük mutluluk, **7.** ~ **ly** : yedinci olarak.

seventieth, *sf.&is.* **1.** yetmişinci, **2.** yetmişte bir (parça).

seventy, *sf.&is., ç.* **-ties 1.** yetmiş (sayısı), **2.** yetmiş rakamı, **3.** yetmişlik grup/küme, **4. seventies** : yetmişler, yetmiş ile yetmiş dokuz arasındaki sayılar/yıllar/yaşlar vb.

sever, *f.* **1.** ayır(ıl)mak, böl(ün)mek, tefrik etmek, kopar(ıl)mak, parçala(n)mak. *The rope ~ed under heavy load. An island* ~ *ed from the mainland by 40 miles of water. She used scissors to* ~ *the threads.* **2.** (ilişkiyi) kesmek. *She had ~ed all ties with her parents.* **3.** *huk.* (mülkü) parçalara ayırmak, **4.** ayırt etmek, fark gözetmek, **5.** ~ **able** : ayırılabilir, bölünebilir, tefrik edilebilir, koparılabilir, parçalanabilir, **6.** ~ **edly/** ~ **ingly** : ayır(ıl)arak, böl(ün)erek, kopar(ıl)arak, parçala(n)arak. ***e.a.-1.*** *sunder, disunite, disjoin, cleave,* ***2.*** *break off, dissolve,* ***4.*** *distinguish, discriminate.* ***k.a.- 1.*** *unite.*

several, *sf.&is.* **1.** birçok, müteaddit, birkaç. *He wrote* ~ *letters.* **2.** çeşitli, muhtelif, farklı. *walls built at* ~ *times by different people.* **3.** ayrı, başka, **4.** ayrı ayrı, başka başka. *stated their* ~ *opinions one at a time.* **5.** tek, münferit, kendi, şahsî. *busy with their* ~ *jobs.* **6.** *huk.* özlük, kişisel, şahsî. **7.** bazı, bir kısım. ~ *of the apples are bad, and* ~ *more have worm holes.* ***e.a.-2.*** *separate, different,* ***4.*** *respective, individual,* ***5.*** *single, particular.*

severally, *zf.* **1.** tek tek, birer birer, ayrı ayrı. *Shall we consider these questions ~ , or all at once?* **2.** sırasıyla. ***e.a.-1.*** *separately, singly, 2. respectively.*

severalty, *is., ç.* **-ties 1.** *huk.* kişisel iyelik, ferdî mülkiyet. **in ~** : kişisel/ferdî olarak (iyelik), **2.** ayrılık, bağımsızlık.

severance, *is.* **1.** ayır(ıl)ma, böl(ün)me, tefrik etme, kopar(ıl)ma, parçala(n)ma, **2.** (ilişkiyi/alâkayı) kesme. *Violence which led to (a) ~ of relations between the 2 countries.* **3.** (mülkü) parçalara ayırma, **4.** ayırt etme, fark gözetme, **5. ~ pay** : işten ayrılma ödentisi.

severe, *sf.* **-verer, -verest 1.** sert, şiddetli, haşin. *They have been under ~ criticism. His remark was very ~.* **2.** çok ciddî. *a ~ face. ~ military rules.* **3.** ağır, vahim, kritik. *~ penalties. ~ shortage of food. The blast caused ~ damage and heavy loss of life.* **4.** sade, basit, süssüz. *the ~ beauty of an old house.* **5.** şiddetli, dayanılmaz, çekilmez, tahammülü/katlanması zor. *~ pain. the ~st winter for ten years.* **6.** çok titiz, dakik, intizamlı, müsamahasız. *~ test of ability.* **7. ~ ly** : sert bir şekilde, şiddetle, büyük bir ciddiyetle; ağır/ vahim bir şekilde. *They were ~ly punished.* **8. ~ness** *bk.:* **severity.** ***e.a.-1.*** *harsh, 2. stern, serious, rigorous, strict, hard, 3. grave, critical, 4. simple, plain, austere, unadorned, 6. exact, accurate, demanding, exacting, methodical.* ***k.a.-1.*** *lenient, 2. gentle.*

severity, *is., ç.* **- ties 1.** sertlik, şiddet, **2.** aşırı ciddyet, **3.** ağırlık, vahamet, **4.** sadelik, basitlik, süssüzlük, **5.** aşırı titizlik, dakiklik, intizamlılık, müsamahasızlık, ***e.a.-1.*** *harshness, violence, sharpness, 2. sternness, seriousness, 3. graveness, 4. simplicity, 5. exactness, accuracy.*

Sèvres = Sèvres ware, *is.* Sevr porseleni. **Sèvres blue** : Sevr mavisi.

sew, *f.* **sewed, sewn/sewed, sewing 1.** (dikiş) dikmek, **2. ~ on** : üzerine dikmek, dikişle tutturmak. *Would you ~ this button on my shirt?* **3. ~ up** : (a) çitemek, örmek, dikip kapamak, **To ~ up a tear in a garment** : Elbisenin yırtığını çitemek. (b) *argo* başarmak, halletmek, başarı ile bitirmek. *We've got the contract all sewn up.*

sewage = sewerage, *is.* lâğım pisliği, çirkef. **~ disposal** : lâğım sularını akıtma/temizleme veya kullanılır hâle getirme sistemi.

sewer, *is.* **1.** lâğım. **~ system** : kanalizasyon, **2.** dikici, dikişçi, **3.** *esk.* sofracıbaşı.

sewerage, *is.* **1.** kanalizasyon, **2.** lâğım sularını akıtma, **3.** *bk.:* **sewage.**

sewing, *is.* **1.** dikme, dikiş, dikilecek/dikilmiş şey, **2. ~ circle** : toplanarak yardım kurumlarına dikiş diken kadınlar, **3. ~ machine** : dikiş makinesi.

sewn, *f. bk.:* **sew** *(sf.f.).*

sex[1], *is., ç.* **sexes 1.** cins(iyet), eşey(lik). *The job is open to people of both ~es.* **2.** cinsî cazibe, **3.** cinsî münasebet. *a lot of ~ and violence in modern films.* **4. ~ act** : cinsî münasebet, cima, **5. ~ appeal** : cinsî cazibe, çekicilik, seksapel, **6. ~ cell** : eşey göze, cinsiyet hücresi, **7. ~ chromosome** : eşeysel kromozom, cinsiyet kromozomu, **8. ~ hormone** : eşeysel iç salgı, cinsiyet hormonu, **9. ~ hygiene** : eşeysel sağlık koruma, tenasül sağlığını koruma, **10. fair ~** : cinsilâtif, kadınlar. **sterner ~** : erkekler, **11. to have ~ with ...** : ... ile yatmak (cinsî münasebette bulunmak). *He said he never had ~ with a woman.* ***e.a.- 3.&4.*** *coitus, copulation, sexual intercourse.*

sex[2], *gl.f.* **sexed, sexing** (civciv vb.) cinslerine göre ayırmak. *He ~ed newly hatched chicks.*

sex- = sexi-, *ön ek* "altı" anlamı katar. *ör.: sexivalent.*

sexagenarian, *sf.&is.* altmışlık, altmış, altmış dokuz yaşları arasında bulunan (kimse).

sexagenary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** altmış+, **2.** *bk.:* **sexagenarian.**

Sexagesima = Sexagesima Sunday, büyük perhizden iki önceki pazar günü.

sexagesimal, *sf.* altmış sayısına ait, altmış tabanlı.

sexavalent, *sf. kim. bk.:* **sexivalent.**

sexcentenary, *sf.&is., ç.* **-naries** altı yüz yıllık, altı yüzlük, 600. yıl dönümü (törenleri).

sexdecillion, *is., ç.* **-lions/-lion** altısilyon: ABD ve Fransada 10^{51}, Almanya ve İngiltere'de 10^{96}.

sexed, *sf.* **1.** eşeyli, cinsiyeti... olan, **2.** belirli cinsel karakteristikleri bulunan, **3.** cinsel duyguları kuvvetli, cinsiyet düşkünü, **4.** cinsel duyguları uyandıran.

-sexed, *son ek* cinsel arzuları (belirtilen şekilde) olan. **over-sexed** : cinsiyet düşkünü, cinsel arzuları aşırı kuvvetli.

sexennial, *sf.* **1.** altı yıllık, **2.** altı yılda bir olan/yapılan, **3. ~ly** : altı yılda bir.

sexi-, *ön ek bk.:* **sex-** .

sexism, *is.* cinsiyet ayırımı, kadınlara eşit hak tanımama. **sexist** : cinsiyet ayırımı taraftarı.

sexivalent, *sf. kim.* altı değerli/valanslı. **sexavalent** *d.d.*

sexless, *sf.* **1.** eşeysiz, cinsiyetsiz, **2.** cinsel duyguları zayıf/yok, **3.** cinsî cazibesi yok.

sex-linkage, *is.* eşeysel bağ: eşeysel kromozomla taşınan kalıtımsal nitelikler.

sex-linked, *sf.* **1.** eşeysel kromozomda bulunan, **2.** eşeysel kromozomla taşınan (özellik).

sexology, *is.* eşey bilimi, seksoloji. **sexologist** : eşey bilimci, seksoloji uzmanı.

sexpartite, *sf.* **1.** altıya bölünmüş, altı parçalı, altı kısımdan ibaret, **2.** *mim.* altı bölmeli (kubbe).

sext, *is.* **1.** (kilise) yedi ayin saatinin dördüncüsü, **2.** Papalık emirleri kitabının altıncısı.

sextain, *is. şiir* **1.** altı mısralık kıt'a, **2.** *bk.:* **sestin.**

sextan, *sf.&is.* altı günde bir gelen (nöbet/humma.

sextant, *is.* **1.** sekstant, enlem ve boylam tespitinde gök cisimlerinin açısal uzaklıklarını ölçen alet, **2.** 60°'lik açı, çemberin altıda bir.

sextet = sextette, *is.* **1.** altılı küme/grup, **2.** *müz.* **sestet** *d.d.* (a) altılı koro/orkestra, (b) altı sesle söylenen/altı çalgı ile çalınan parça.

sextile, *sf.&is.* **1.** *astr.* biribirinden 60°'lik açı ile ayrılmış (iki gök cismi), **2.** *ist.* tekmil kümenin 1/6'sını kapsayan sıklık dağılımı.

sextillion, *sf.&is., ç.* **-lions/-lion** sekstiliyon: ABD ve Fransa'da 10^{21}, Almanya ve İngilterede 10^{36} . **~ th** : sekstiliyonuncu, sekstiliyonda bir.

sextodecimo, *sf.&is., ç.* **-mos 1.** katlanınca 11.5x17.5 cm'lik on altı yaprak olan matbaa kâğıdı, **2.** 10x15 cm boyutunda olan kitap. **sixteenmo** *d.d. kıs.:* **16 mo., 16°.**

sexton, *is.* **1.** zangoç, kayyum, kilise muhafızı, **2.** *zool.* **burying beetle** *d.d.* gömer böcek *(Necrophorous):* küçük ölü hayvanları gömen bir tür böcek, **3. ~ ship**: zangoçluk, kayyumluk.

sextuple, *sf.&f.* **-pled, -pling 1.** altı parçalı/kısımlı/bölümlü, **2.** altı kat, altı misli, **3.** altı katını almak, altı ile çarpmak.

sextuplet, *is.* **1.** altılı küme/grup/takım, **2.** altız, bir batında doğan altı çocuktan biri, **3. ~ s** : altızlar, bir batında doğan altı çocuk, **4.** *müz.* dörtlük zamanda çalınan altı nota.

sextuplex, *sf.* altı kat, altı misli. ***e.a.*** *- sixfold, sextuple.*

sextuplicate, *sf.&is.&f.* **- cated, - cating 1.** *gen.* **in ~**: altı nüsha/kopya (hâlinde), **2.** altılı, altı kat/misli, **3.** altı nüsha (kopyasını) çıkarmak.

sexual, *sf.* **1.** eşeysel, eşeyli, cinsel, cinsî, tenasülî, cinsiyete ait, **2.** cinsiyeti olan, **3. ~ anomaly** : cinsel bozukluk, **4. ~ characteristic** : cinsel özellik, **5. ~ development** : cinsel gelişim, **6. ~ deviation** : cinsel sapıklık, **7. ~ differences** : cinsel ayrılıklar, **8. ~ intercourse** : cinsel ilişki, cinsî münasebet, cima, **9. ~ instinct** : cinsel içgüdü, **10. ~ inversion** : cinsel evriklik, **11. ~ latency** : cinsel gizillik, **12. ~ maturation** : cinsel olgunluk, **13. ~ organs** : üreme/tenasül organları, **14. ~ relation** : cinsel ilişki, **15. ~ reproduction** : cinsel üreme, **16. ~ selection** : cinsel seçicilik, **17. ~ly** : eşeysel/cinsel olarak.

sexualise / sexualisation, *Brit. bk.:* **sexualize/sexualization.**

sexuality, *is.* **1.** eşeysel özellik, **2.** cinsiyet, eşeylik, **3.** cinsel faaliyet, **4.** cinsel güç/kuvvet, **5.** cinsel arzu/istek, **6.** bir canlının cinsel ilişkiye hazır oluşu.

sexualize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** eşeyleştirmek, eşeysel/cinsel karakter vermek, **2.** cinsiyetini belirtmek, **3. sexualization** : eşeyleştirme, eşeysel/cinsel karakter verme, cinsiyetini belirtme. *Brit.* **sexualise/sexualisation.**

sexy, *sf.* **sexier, sexiest** *k.d.* **1.** (kadın) çekici, cazip, güzel, cinsî cazibe sahibi. *She is very ~ .* **2.** cinsel arzu uyandıran, şehevî. *a ~ woman.* **3.** cinsel konuları ele alan. *a ~ novel.* **4.** ilginç, güzel, cazip, heyecan verici. *a ~ car. ~ pictures/clothes.* **5. sexiness** : çekicilik, cinsî cazibe, cinsel arzu uyandırma, güzellik, ilginçlik.

sez = says. *argo*

sf = 1. science fiction, **2.** *müz.* sforzando.

sforzando = forzando = sforzato, *sf.&zf. müz. It.* kuvvetli, vurgulu. **~ - piano**: önce kuvvetli sonra hafif.

s.g. = specific gravity : özgül ağırlık.

sgd. = signed.

sgraffito, *is., ç.* **-ti** *It.* kazıma, üst tabaka kazınarak alttan başka renkleri çıkaran resim (tekniği).

Sgt. = Sargeant.

sh. = **1.** share, **2.** shilling(s), **3.** *ünl.* hush (sus!).

Shaban, *is.* Şaban, Hicrî takvimin sekizinci ayı.

shabby, *sf.* **-bier, -biest 1.** eski püskü, yırtık pırtık. *his ~ clothes.* **2.** (ev vb.) köhne, (oda vb.) dağınık. *a ~ house with worn carpeting on the stairs. a ~ room.* **3.** hırpanî, pejmürde, kılıksız. *a ~ old man.* **4.** haksız, kötü, aşağı (lık), alçak, adî, süfli. *a ~ behavior. What a ~ way to treat your friends. a ~ trick.* **5. ~ genteel** : düşkün kibar, köhne ve eski fakat asil, **6. shabbily** : eski püskü vaziyette, köhnece; hırpanî/pejmürde/kılıksız bir şekilde; alçakça, adîce, süfliyane, **7. ~ ness** : eski püsküllük, yırtık pırtıklık; (ev vb.) köhnelik, (oda vb.) dağınıklık; hırpanîlik, pejmürdelik, kılıksızlık; haksızlık, kötülük, aşağılık, alçaklık adîlik, süflilik. ***e.a.-1.*** *worn,* ***4.*** *contemptible, mean, paltry.*

shack, *is.&f.* **1.** derme çatma kulübe, **2. ~ up** *argo* (a) nikâhsız karı koca hayatı yaşamak, (b) zina yapmak, gayrimeşru cinsel ilişkide bulunmak, (c) gecelemek, geceyi geçirmek. ***e.a.- 1.*** *shanty, cottage.*

shackle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** pranga, zincir, bukağı, kelepçe (vurmak/takmak/geçirmek), **2.** bağlama demiri (ile bağlamak), **3.** asma kilit köprü demiri, **4. ~ s** : engel, mâni, ayak bağı, **5.** engel/mâni/ayak bağı olmak, elini kolunu bağlamak, sınırlamak, tahdit etmek. ***e.a.-1.*** *fetter, chain, manacle, handcuff, gyve, bilboes,* ***5.*** *restrain.* ***k.a.-5.*** *liberate, free.*

shad, *is., ç.* **shad/shads** *zool.* tirsi balığı *(Alosa sapidissima).*

shadberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* **1.** *bk.:* **"shadbush", 2.** üvez.

shadbush, *is. bot.* üvez ağacı *(Amelanchier canadensis)* **juneberry, serviceberry, shadberry, shadblow** *d.d.*

shaddock, *is.* **1.** kızmemesi, altıntop, greypfrut, bir çeşit ağaçkavunu, **2.** altıntop ağacı *(Citrus grandis).*

shade[1], *is.* **1.** gölge, saye. *the ~ of a tree.* **2.** gölgelik yer. *Let's sit in the ~ .* **3. window shade** *d.d.:* perde, **4.** abajur, **5. ~s** : (a) karanlık. *~s of night.* (b) *argo* siyah gözlük, güneş gözlüğü, (c) anı, bir olayı hatırlatan şey. *~s of inquisition.* **6. ~s** : karanlık/izbe/tenha yer, **7.** tayf, hayalet, **8.** renk tonu, koyuluk. **half- ~** : ara renk, **9.** derece, ince fark, ayırtı, nüans. **~ s of difference** : incelikler. **all ~ s of thoughts** : bütün farklı düşünceler. **~ s of meaning** : ince anlam farkları. **a word with several ~s of meaning** : çok az farklı birçok anlama gelen kelime, **10.** cüz'î miktar, zerre, nebze, iz. **a ~** : biraz (cık). **a ~ better** : biraz daha iyi. **a ~ too long :** biraz uzun. *He spoke with a ~ of anxiety. That music is just a ~ too loud.* **11. the ~** : ölüler diyarı, **12. to put s.o./sth. in (to) a ~** *k.d.* birini/bir şeyi gölgede bırakmak, önemini/şöhretini azaltmak. ***e.a.-1.*** *shadow, gloom, dusk,* ***4.*** *lampshade,* ***5.*** *(a) darkness , (b) sunglasses,* ***7.*** *specter, ghost, apparition, phantom, spirit,* ***10.*** *touch, trace, hint, suggestion,* ***11.*** *hades.* ***k.a.-1.*** *light, glare.* ***NOT: SHADE,*** ışık görmeyen alanı, ***SHADOW*** ise bu alanın çevresi ile birlikte geometrik şeklini ifade eder. Örneğin *"the shadow of a dog"* denilince köpeğin gölgesinin şekli anlaşılır. Bu itibarla *"the shade of the dog"* demek yanlıştır.

shade[2], *f.* **shaded, shading 1.** gölgelemek, gölge düşürmek, **2.** karartmak, **3.** saklamak, gizlemek, örtmek, **4.** (ışıktan/ateşten vb.) korumak, muhafaza etmek. *He ~d his eyes from the sun with his hand.* **5.** (renk vb.) koyulaştırmak, resme gölge vermek, **6.** rengi gittikçe açılmak/koyulaşmak, bir renkten tedricen ötekine geçmek. **green shading into blue :** maviye çalan yeşil, **7.** pek az farklı olmak, güçlükle ayırt edilebilmek. *A question where right and wrong ~ into one another.* **8.** (fiyat vb.) hafifçe düşürmek/azaltmak, **9. ~ off** : (a) fiyatını biraz düşürmek/kırmak, (b) hafif bir değişiklikle bir renk veya anlamdan ötekine geçmek. ***e.a.-2.*** *obscure, dim, darken, cloud, blur, obfuscate,* ***3.*** *screen, hide, conceal, shelter.*

shadeless, *sf.* gölgesiz.

shading, *is.* **1.** ayırtı, ince fark, nüans, **2.** gölgelen(dir)me, **3.** tarama, gölge yapma.

shadoof = shaduf, *is.* su kaldıracı, öbür ucuna bir ağırlık bağlı sırığın ucundaki su çekme kovası.

shadow[1], *is.* **1.** gölge, saye, ışık önüne gelen bir cismin bir yüzeye düşen karanlık resmi. **cast a ~** :(a) gölgesi düşmek, (b) karartmak, keder vermek. **The tree cast its ~ on the wall** : Ağacın gölgesi duvara düşmüştü. **Coming events cast their ~ s before**: Olacak şey önceden belli olur. **2.** güzey, gölgede kalan yer. *He walked along the ~ s hoping no one would recognize him.* **3. ~ s** : karanlık. **The walley was now in ~s** : Vadi şimdi karanlığa bürünmüştü. **4.** sığınacak/mahfuz yer. *safe in the ~ of the church.* **5.** eser, iz, emare, zerre. **a ~ of fear crossed his face** : yüzünde korku izleri belirdi. **without a ~ of doubt** : zerre kadar şüphe olmadan. **true beyond the ~ of a doubt** : hiç şüphesiz doğru; doğruluğundan zerre kadar şüphe edilemez, **6.** hayal(et), şekil, tayf, görüntü. *pursued by ~s.* **7.** ima, anıştırma, imleme. *~s of things to come.* **8.** gösteriş, görünüş. *the ~ of power.* **9.** (aynadaki) görüntü, hayal, imge, yansı, akis, **10.** resmin gölgeli/koyu renkli yeri, **11.** (dostlar arasında) güvensizlik, şüphe, nifak, hoşnutsuzluk vb. belirtisi. **He is under a ~** : Ona güvenilmez, o şüphe altındadır. **12.** korku, tehdit, ezici/bunaltıcı etki. *They lived under the ~ of war.* **13.** peşinden ayrılmayan kimse, kuyruk. **The dog was his ~** : Köpek peşinden ayrılmıyordu. **14.** gözcü, dedektif, **15. be afraid of one's own ~** : gölgesinden korkmak, çok korkak/ödlek olmak, **16. worn to a ~** : çok zayıflamış, yıpranmış, iğne ipliğe dönmüş, bir deri bir kemik kalmış. **to wear oneself to a ~** : çok zayıflamak, yıpranmak, iğne ipliğe dönmek, bir deri bir kemik kalmak. **She wore herself down to a shadow with hard work and little food** : Çok çalışıp az beslenerek kendini yıprattı/iğne ipliğe döndü. **16. quarrel wiyh one's own ~** : beyhude kendini üzmek /harap etmek, **17. May your ~ never grow less**! Allah feyzini daim etsin/gölgeni üstünden eksiltmesin. ***e.a.-4.*** *shelter, protection,* ***5.*** *trace,* ***6.*** *specter, ghost,* ***7.*** *intimation, hint*

shadow[2], *gl.f.* **1.** gölgelemek, **2.** karartmak, gölge düşürmek, üzüntü/keder vermek, **3.** gölge yapmak, ışıktan/güneşten korumak, **4.** (gölge gibi) peşinden ayrılmamak, izlemek, takip etmek, gizlice gözetlemek. *The suspect was being ~ed by the police.* **5. ~ forth/out** : ima etmek, dokundurmak, **6.** *esk.* korumak, himaye etmek, **7.** *esk.* resime gölge vurmak/taramak. ***e.a.- 6.*** *shelter, protect.*

shadow[3], *sf.* **1.** gölge +, **2.** hayalî, sanal. **3. ~ box** : camlı sergileme kutusu, **4. ~ box** : (a) hayalî bir rakiple dövüşmek/yumruklaşmak, (b) oyalamak, kesin karar almaktan kaçınmak, **5. ~ cabinet** : (İngiliz parlâmentosunda) gölge kabine, iktidara gelince bakan olacak muhalefet milletvekilleri, **6. ~ factory** : savaş ihtiyaçları için plânlanmış fabrika, **7. ~ picture** : gölge resim, **8. ~ play = ~ pantomime = ~ show = ~ theater** : hayal oyunu, Karagöz vb. gibi perde üzerine gölge düşürülerek oynanan oyun.

shadowgraph, *is.* **1.** imge, gölge resim, el vb. nin duvara gölgesi düşürülerek elde edilen resim, **2.** *bk.:* **radiograph.**

shadowland, *is.* hayaletler ülkesi.

shadowy, *sf.* **1.** gölgeli, gölgeye benzer, gölge gibi. *~ outlines.* **2.** hayalî, gerçek/maddî olmayan, belirsiz, müphem. *a ~ and little known historical figure.* **3.** gölgelere bürünmüş, karanlık, kuytu. *the ~ depths of the forest.* **4.** gölge veren, **5. shadowily** : gölge gibi, hayal meyal. *~ visible through the murk.* **6. shadowiness** : gölgelilik, gölgelenme, karanlık, belirsizlik. *the ~ of night.* ***e.a.-2.*** *unreal, illusory, unsubstantial.*

shaduf, *is. bk.:* **shadoof.**

shady, *sf.* **shadier, shadiest 1.** gölgeli.~ *paths.* **2.** gölge veren/salan. *~ trees.* **3.** belirsiz, müphem, hayal meyal seçilebilen, **4.** *k.d.* şüpheli, güvenilmez, madrabaz, dalavereci. **~ dealings :** gizli/şüpheli işler, entrika, dalavere, dolap. *~ character. ~ financier. There's somet-hing ~ in the business. The ~ side of the politics.* **5.** gizli, saklı, **6. shadily** : gölgelice; belirsiz/müphem bir şekilde, **7. shadiness** : gölgelilik; belirsizlik, müphemlik, şüphelilik, güvenilmezlik, madrabazlık, dalaverecilik. ***e.a.-1.*** *shaded,* ***3.*** *shadowy, indistinct, spectral,* ***4.*** *dubious, disreputable.*

SHAEF = **S**upreme **H**eadquarters **A**llied **E**xpeditionary **F**orces.

Shafii, *is.* Şafiîlik, Müslümanlıkta Sünnîliğin dört kolundan biri. *bk.:* **Hanafi, Hanbali, Maliki.**

shaft[1], *is.* **1.** (ok, mızrak vb.) sap, **2.** ışın, şua. *a ~ of sunlight.* **3.** ok (gibi şey). **~ s of sarcasm** : istihza oku, **4.** *mak.* mil, şaft. **~ bearing** : mil yatağı, **5.** bayrak direği, **6.** *mim.* sütun gövdesi, **7.** araba oku, **8.** aydınlık/hava bacası, asansör boşluğu. *an elevator ~,* **9.** maden kuyu-

su, **10.** dikili taş, **11.** *bot.* ağaç gövdesi, **12.** *zool.* kuş tüyünün sapı, **13.** *argo* (a) haksız/kötü davranma, (b) azarlama, paylama, **14.** *ABD- argo bk.:* **penis**, **15. get the** ~ *ABD- argo* kazıklanmak, aldanmak, aldatılmak. ***e.a.-2.*** *ray, beam,* ***5.*** *flagpole.*

shaft[2], *gl.f.* **1.** sırıkla itmek/yürütmek, **2.** *argo* (a) haksız/kötü davranmak, azarlamak, paylamak. (b) aldatmak, kazıklamak, madik atmak.

shafted, *sf.* **1.** saplı, kollu, **2.** oklu, **3.** milli, şaftlı.

shafting, *is.* **1.** mil/şaft sayısı, **2.** *mak.* şaft/mil tertibatı, **3.** mil yapmakta kullanılan çelik çubuklar, **4.** *mim.* sütunlar.

shag[1], *is.* **1.** kaba yün/saç/tüy, **2.** kaba tüylü kumaş, **3.** ince kıyılmış sert tütün, **4.** *zool.* tepeli karabatak *(Phalacrocorax aristotelis).*

shag[2], *gl.f.* **shagged, shagging 1.** kabartmak, kaba tüylü/kıllı hâle getirmek, **2.** (saç) karmakarışık hâlde kabarmak, **3.** kovalamak, takip etmek, peşinden gitmek, **4.** alıp getirmek, **5.** *beyzbol- argo* topları havada yakalamak, **6.** *argo* cinsî münasebette bulunmak, **7.** ~ **ged =** ~ **ged out** *Brit.- argo* bitkin, yorgun, bîtap, hurdası çıkmış. ***e.a.- 3.*** *chase, pursue,* ***4.*** *fetch,* ***6.*** *copulate.*

shagbark, *is.* **1.** *bot.* ~ **hickory** *d.d.* sert kabuklu ceviz *(Carya ovata),* **2.** bu ağacın cevizi.

shaggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** kaba tüylü/yünlü/saçlı, **2.** taranmamış, pürsek, darmadağınık, **3.** pürüzlü, yontulmamış, **4. shaggily:** kaba saba, taranmamış/pürsek/darmadağınık bir şekilde, **5. shagginess:** kaba tüylü/yünlü/saçlı olma, kabarıklık, pürseklik, dağınıklık, pürüzlülük, **6.** ~ **- dog story**: uzun, soğuk ve münasebetsiz fıkra. ***e.a.-1.*** *rugged, rough,* ***2.*** *untidy, unkempt.*

shaggy-mane, *is.* karamantar *(Coprinus comatus).*

shagreen, *is.&sf.* **1.** gön, hamderi, sağrı derisi, ham köpek balığı/fok derisi, bazı köpek balıklarının zımpara gibi kullanılan pürüzlü derisi, **2.** ~ **ed** *d.d.* gön gibi, gönden yapılmış, gön kaplı (Türkçe **sağrı** kelimesinden alınmıştır).

shah, *is.* şah. **~dom** : şahlık.

Shahansha, *is.* Şehinşah.

shake[1], *f.* **shook, shaken, shaking 1.** sars(ıl)mak, salla(n)mak, **2.** titre(t)mek. ~ **all over**: tir tir titremek. ~ **in one's shoes**: korkudan titremek, **3.** çalkala(n)mak, **4.** silk(in)mek, **5.** el sıkmak, **6. ~off/down** : dökülmek, düşmek. *Sand ~s off easily.* **7.** sendelemek, yalpalamak, yıkılır gibi olmak, **8.** *müz.* titreş(tir)mek, ihtizaz et-(tir)mek, **9.** sallayarak çıkarmak/dökmek. *He took the bottle and shook two aspirin into his hand.* **10.** sarsmak, metanetini bozmak, alt üst etmek. *The experience shook him badly.* **11.** zayıflatmak, sarsmak, caydırmak, döndürmek. **to ~ one's faith** : inancını sarsmak. **I could not ~ his determination** : Kararından döndüremedim. **12.** atlatmak, yakayı kurtarmak, -den kaçmak/sıyrılmak. ~ **oneself free from sth** : silkinip kurtulmak, **13.** ~ **a leg** *k.d.* acele etmek, **14.** ~ **down** : (a) sarsarak düşürmek, indirmek, (b) denemek, deneme seferine çıkarmak. *to ~ down a ship.* (c) silkmek, (d) oturtmak, yerleştirmek, alış(tır)mak. *He's new in the office but he'll soon ~ down.* (d) *argo* para sızdırmak, tehditle para koparmak, **15.** ~ **hands** : el sıkışmak, tokalaşmak. ~ **s.o.'s hand =** ~ **s.o. by the hand** : birinin elini sıkmak/tokalaşmak. ~ **hands on it** : bir konuda uzlaşıp el sıkışmak, **16.** ~ **off** : (a) başından savmak, yakayı kurtarmak, silkip atmak. ~ **off a cold** : nezleden kurtulmak. ~ **off a person** : sırnaşık birisinden yakasını kurtarmak. ~ **dust off one's feet** : nefretle uzaklaşmak, (b) uzaklaşmak, arkada bırakmak, kaçmak, **17.** ~ **one's head** : (a) (başını sağa sola sallayarak) reddetmek, kabul etmemek, (b) (başını aşağı yukarı sallayarak) kabul/tasdik etmek, **18.** ~ **out** : silk(ele)mek, silkip tozunu vb, çıkarmak, silkip boşaltmak, **19.** ~ **up** : (a) çalkalamak, silkelemek, sarsmak, (b) sinirlendirmek, asabını bozmak, (c) (manen/bedenen) sarsmak, (d) baştan başa değiştirmek, yeniden düzenlemek, büyük değişiklikler yapmak. *The new chairman will ~ up the company.* (e) *k.d.* uyandırmak, gözünü açmak, gayrete getirmek, **20.** ~ **it up**! Çabuk ol! Acele et! Tez oluver! Oyalanma! ***e.a.-1.*** *oscillate, waver, vibrate,* ***2.*** *tremble, quiver, jolt,* ***7.*** *totter,* ***8.*** *trill,* ***11.*** *weaken, unsettle, waver,* ***12.*** *elude,* ***19.*** *(b) upset, jar.*

shake[2], *is.* **1.** sars(ıl)ma, salla(n)ma, **2.** sarsıntı, sallantı, sallanış, **3.** titre(t)me, ihtizaz et-

(tir)me, **4.** deprem, zelzele, yer sarsıntısı, **5.** darbe, **6.** el sıkma, **7.** (birine yapılan) muamele, davranış. **a fair ~** : haklı muamele, **to get a fair ~** : hakkı tanınmak, **8.** zar atma, **9.** (kerestede) yarık, çatlak, **10.** *müz.* titreşim, ihtizaz, **11.** an, saniye, kısa süre. **in a ~** : hemen, şimdi, bir saniye/dakika(ya kadar). *I'll be with you in a shake.* **12. milk ~** : çikolatalı/şuruplu süt, **13. the ~s** : sıtma, sıtma nöbeti, **14. no great ~s** : basit, alelâde, harcıalem, bir üstünlüğü/fevkalâdeliği olmayan. *He's no great ~s as a painter.* **15. two ~s = two ~s of a lamb's tail**: bir an, çok kısa bir zaman. ***e.a.-4.*** *earthquake,* ***5.*** *shock,* ***8.*** *roll,* ***11.*** *instant.*

shakedown = shake-down, *is.&sf.* **1.** haraca bağlama, tehditle para sızdırma, **2.** sıkı arama, her tarafı dikkatle araştırma, **3.** yer yatağı, **4.** sallama, sarsma, **5.** (gemi/uçak) deneme seferine çıkarma, deneme uçuşu yapma.

shaker, *is.* **1.** sarsıcı, sallayıcı, çalkalayıcı, silkeleyici, **2.** tuzluk, biberlik vb. gibi kapağı delikli mutfak edevatı. **saltshaker** : tuzluk, **3.** (içki) karıştırıcı. *a cocktail ~* . **4.** kalbur, elek, **5.** İngiltere'de çıkan ve Amerika'ya yayılan bir mezhep mensubu: Ortak mülkiyete dayanan sade bekâr hayatı yaşarlar, sallanarak ayin yaparlar.

shake-up = shakeup, *is.* **1.** yeniden düzenleme, yeni personel atama, bir kurumu baştan başa yeniden örgütlendirme. *a government ~ with 5 ministers losing their jobs.* **2.** geçici önlem, idareimaslahat, **3.** gecekondu, acele yapılan bina, **4. give s.o. a ~** : birinin aklını başına getirmek, gözünü açmak. **That will give him a bit of a ~** : Bu onun aklını başına getirir.

shaking palsy, *patol. bk.:* **Pakinson' disease.**

shako, *is., ç.* **shakos, shakoes** sorguçlu asker şapkası.

shaky, *sf.* **shakier, shakiest 1.** sarsan, sallayan, **2.** sarsak, titrek, **3.** sarsıntılı, sarsılmış, sallanan, çürük, sağlam olmayan. *a ~ bridge.* **4.** zayıf, güvenilmez. *~ loyalty.* **His English is ~** : İngilizcesi zayıftır. **5.** şüpheli, tatminkâr olmayan. *~ logic.* **6.** kuvvetsiz, keyifsiz, hâlsiz, **7. shakily** : zayıf/titrek/sarsak/zayıf/güvenilmez bir hâlde, **8. shakiness** : sarsaklık, titreklik, sallanma kuvvetsizlik, güvenilmezlik. ***e.a.-2.*** *trembling, tremulous,* ***3.*** *insecure,* ***4.*** *weak, unsound, wavering, unreliable,* ***5.*** *dubious, questionable*

shale, *is.* tortulu şist. **~ oil** : şistten elde edilen petrol.

shall, *f.* Gelecek zaman kipini yapmakta kullanılan yardımcı fiil. Geçmiş kipi: **should**. Vurgulu olarak söylenirse gereklilik, kararlılık belirtir. **1.** birinci şahıs olarak kullanılırsa sadece gelecekteki işi/olayı ifade eder: **I ~ be careful** : Dikkat edeceğim. **We ~ go tomorrow** : Yarın gideceğiz. **2.** ikinci ve üçüncü şahıslarla kullanılırsa emir, karar, gereklilik, söz verme, kaçınılmazlık vb. anlamı taşır: **You ~ do it** : yapacaksın (yapmak zorundasın). **You ~ tell me** : Bana söylemelisin. **I ~ kill you if you ever mention his name again** : Bir daha onun adını anarsan seni öldürürüm. **3.** öğüt ve nasihat isteyen sorularda birinci şahısla kullanılır: **Whatever ~ I do?** Ne yapmalıyım? **Where ~ we go for our holiday?** Tatilde nereye gitmeliyiz? **~ I shut the door?** Kapıyı kapayayım mı? **4.** bütün şahıslarla birlikte şartlı cümlelerde kullanılır: **if he ~ come** : eğer gelirse/gelecek olursa... **Whatever ~ be...** : Kısmet ne ise... **~ I tell him?** Ona söyleyeyim mi?

shalloon, *is.* astarlık ince yünlü kumaş.

shallop, *is.* kayık, sandal, şalopa.

shallot, *is.* **1.** bir tür yabanî sarımsak *(Allium ascalonicum),* **2.** ufak soğan, taze soğanın cücüğü.

shallow[1], *sf.* **1.** sığ, derin olmayan. *~ water. a ~ dish.* **~ breathing** : soluma, nefes darlığı, **2.** sathî, yüzeysel. **~-brained** : kuş beyinli. *a mind that is ~. a ~ thinker whose opinions aren't worth much.* **3. ~ly** : sığ bir şekilde, derine gitmeden, sathî bir şekilde, **4. ~ness** : sığlık, sathîlik. ***e.a.-2.*** *superficial.* ***k.a.-1.*** *deep.*

shallow(s)[2], *is.* sığlık, sığ yer, kumsal. ***e.a.-*** *shoal.*

shallow[3], *f.* sığlaştırmak.

shalom, *İbr.* selâm. **~ aleichem** : selâmün aleyküm.

shalt, *esk.* **shall**'in ikinci tekil şahsı. **thou ~ = you shall.**

shaly, *sf.* şistli.

sham[1], *sf.&is.* **1.** hile, yapmacık, yalan, taklit, düzme, iğreti, göz boyama, **2.** sahtekâr, düzenbaz, **3.** kılıf, bir şeyin dış görünüşünü değiştiren nesne. **a pillow ~** : yastık kılıfı, **4.** *esk. bk.:* **hoax.** ***e.a.-1.*** *pretense, fraud, fake, false,* ***2.*** *impostor.*

sham[2], *f.* **shammed, shamming** taklit etmek, yapmacık /hile yapmak, yalandan ...-mak. **to ~ illness** : hasta taklidi yapmak, yalandan hastalanmak, temarüz etmek. **~ sleep** : yalandan uyumak, uyur görünmek. ***e.a.-pretend, fake, feign, assume, imitate, affect.***

shaman, *is.* şaman. **~ism** : şamanizm. **~ist(ic)** : şamanist, şamanlıkla ilgili.

shamateur, *is.* yarı amatör (sporcu).

shamble[1], *is.* **1. ~s** : (a) mezbaha, salhane, (b) katliam sahnesi, (c) harap/viran yer, **2.** *Brit.-k.d.* kasap dükkânı, **3.** şapşal yürüyüş, ayak sürtme, ayaklarını sürüyerek yürüme, **4. in a ~ s** : alt üst, karmakarışık, darmadağınık. ***e.a.-1. (a) slaughterhouse, 2. butcher's shop.***

shamble[2], *gs.f.* **-bled, -bling** ayaklarını sürüyerek yürümek. *The tired old man ~s.*

shame[1], *is.* **1.** utanç, ar, hayâ, hicap, mahcubiyet. **blush with ~** : utancından yüzü kızarmak. **He hung his head in ~** : Utancından başını öne eğdi. **To my ~ I must confess that...**: Utanarak itiraf edeyim ki... **Without ~** : Utanmaz, arsız, hayasız. **to be without ~** : utanmamak. **to be past ~ /lost to all (sense of) ~** : hiç utanmamak, ar damarı çatlamak, **2.** rezalet, kepazelik, ayıp, yüz karası, utanılacak şey, münasebetsiz/ yakışık almayan şey. **It is a ~ to laugh at her** : Onunla alay etmek ayıptır. **~ on you** : Ayıp! Utan! Yazıklar olsun! **For ~** : Ayıp! **He was the ~ of his family** : Ailesinin yüz karası idi. **3.** esef verici/üzücü şey. **It's a ~ you can't stay for dinner** : Yazık ki yemeğe kalamıyorsunuz. **What a ~!** Ne yazık! **4. put to ~** : (a) utandırmak, mahcup/rezil etmek, (b) geride bırakmak, daha üstün başarı göstermek. ***e.a.-1. embarrassment, mortification, humiliation, chagrin. k.a.-1. pride, self-respect.***

shame[2], *gl.f.* **shamed, shaming 1.** utandırmak, mahcup etmek, **2.** rezil/kepaze etmek, şerefine/itibarına halel getirmek, yerin dibine geçirmek, **3. to ~ s.o. into doing sth.** : birisini mahcup ederek bir işi yapmak zorunda bırakmak. *He ~d her into going.* **to be ~d into doing sth.** : utancından bir işi yapmak zorunda kalmak, **4. ~ able = shamable :** utandırılabilir, mahcup edilebilir. ***e.a.-1. humiliate, mortify, humble, abash, embarrass, 3. disgrace, dishonor.***

shamefaced, *sf.* **1.** utangaç, mahcup, çekingen, sıkılgan. **in a ~ manner/way = ~ly** : utanarak, mahcup mahcup, çekinerek, sıkılarak. **He made his excuses in a ~ way** : Utanarak özür diledi. **2.** utanmış, mahcup olmuş. *~ apologies.* **3. ~ ness** : utanma, mahcup olma, çekinme, sıkılma. ***e.a.-1. bashful, shy, modest, 2. ashamed.***

shameful, *sf.* **1.** utandırıcı, utanç verici, mahcup edici, **2.** ayıp, yüz karası, haysiyet kırıcı, rezil edici, **3. ~ly** : utanılacak şekilde, utanç vererek, rezil ederek, **4. ~ness**: utandırıcılık, utanç verici/rezil edici durum, ayıp şey. ***e.a.-1. mortifying, 2. disgraceful, base, ignominious, indecent.***

shameless, *sf.* **1.** utanmaz, arlanmaz, arsız, hayâsız, rezil, kepaze. *an immodest and ~ woman.* **2. ~ly** : utanmadan, arlanmadan, arsızca, hayâsızca, rezilâne, kepazece, **3. ~ness**: utanmazlık, arlanmazlık, arsızlık, hayâsızlık, rezillik, kepazelik. ***e.a.-1. impudent, brazen, indecent. k.a.-1. modest.***

shammash, *is., ç.* **-mashim 1.** havra kayyumu, **2.** Musevî bayramında mumların yakıldığı ana kandil.

shammer, *is.* yalancı, hileci, taklitçi, yapmacıklı kimse.

shammy, *is., ç.* **-mies**, *f.* **-mied, -mying** güderi (yapmak) ***e.a.- chamois , shamoy.***

shamoy, *is., ç.* **-oys**, *f.*, **-oyed, -oying** *bk.:* **shammy.**

shampoo, *is.&f.* **-pooed, -pooing 1.** şampuan, **2.** (başı) sabunla/şampuanla yıkama(k). *She gave herself a ~ . She ~ed her hair.* **3.** (halıyı, mobilyayı vb.) şampuanla temizleme(k). *She ~ ed the carpet.* **4. ~ er** : şampuanla yıkayan/temizleyen.

shamrock, *is. bot.* yonca *(Trifolium dubium),* (İrlanda'nın ulusal simgesi).

shamus, *is., ç.* **-muses** *argo* **1.** detektif, **2.** polis. ***e.a.-1. detective, 2. policeman.***

Shan, *is., ç.* **Shans/Shan 1.** Şan: Burma'da yerleşmiş Moğol aşiretleri, **2.** Şan dili.

shandygaff, *is. Brit.* zencefilli bira.

shanghai, *gl.f.* **-haied, -haiing** *den.* **1.** (özellikle eski zamanlarda bir kimseyi sarhoş edip/ sersemletip kaçırarak) zorla tayfalık yaptırmak, **2.** *k.d.* **~ into** : zorlamak, icbar etmek, arzusu hilâfına yaptırmak. *She ~ed him into taking her mother to a film.* **3. ~ er :** bir işi zorla/ hile ile yaptıran.

Shangri-la, *is.* **1.** yeryüzü cenneti, **2.** adı ve yeri bilinmeyen/gizli tutulan yer.

shank, *is.* **1.** *anat.* baldır, incik, **2.** kol/but eti. **fore ~** : kol eti. **hind ~** : but eti, **3.** sap, matkap sapı, cıvata gövdesi, **4.** düğme altındaki madenî halka, **5.** *den.* demirin gövdesi, **7.** *müz. bk.:* **crook** (7), **8.** çiçek sapı, **9.** *k.d.* bir zaman döneminin başlangıcı veya en önemli kısmı, **10.** ayakkabı köselesinin dar kısmı, **11.** *basım* harfin gövdesi, **12.** *az kul.* kalan parça, bakiye. *the ~ of the evening.* **13. ~ mare = ~s mare = ~ s pony = ~'s pony** : bacak (yürüme uzvu olarak), **14. go/ride (on) ~ s mare/pony**: yürüyerek/yaya gitmek. **come on ~ s mare** : yaya/yürüyerek gelmek. **We came on ~s mare** : Yürüyerek/yaya geldik.

shan't = shall not.

shantey, *is., ç.* **-teys** *bk.:* **chantey.**

shanti(h), *is. Hindu* sulh, sükûnet. ***e.a.-peace.***

shantung, *is.* **1.** şantug, kaba ipek kumaş, **2.** *b.h.* Çin'de bir il.

shanty, *is., ç.* **-ties 1.** kulübe, gecekondu. **2.** *bk.:* **chantey**. ***e.a.-1.*** *cottage, hut, cabin.*

shantyman, *ç. is.* **-men 1.** gecekondulu, gecekonduda oturan, **2.** oduncu, keresteci, kulübede oturan kimse.

shantytown, *is.* gecekondu mahallesi.

shape[1], *is.* **1.** biçim, şekil, suret. *the ~ of a triangle.* **2.** hayal, görüntü, tayf. *A vague ~ appeared through the mist.* **3.** hayalet. *A white ~ stood at his bedside.* **4.** kılık, kıyafet, dış görünüş, heyet, **5.** düzen, intizam, düzgün şekil/biçim. *He could give no ~ to his ideas.* **6.** hâl, durum. *A patient in poor ~ . The old house was in bad ~ .* **7.** genel durum, ahval, şerait. *What will the ~ of the future be?* **8.**(özellikle kadınlarda) endam, vücut biçimi. *She exercised to keep herself in good ~ .* **9.** kalıp, **10.** profil demiri, **11.** çeşit, tür, nevi. *dangers of every ~ .* **12. take ~** : belirmek, tebellür etmek, şekillenmek, şekil almak, kesinleşmek. ***e.a.-1.*** *form, configuration, contour, 3. phantom, specter, illusion, 4. guise, aspect, 5. order, pattern, 6. condition, 7. condition, state, 8. figure, 9. mold, 11. kind, sort.*

shape[2], *f.* **shaped, shaping 1.** biçimlendirmek, şekillendirmek, biçim/şekil vermek, **2.** ayarlamak, düzenlemek, tanzim/tertip etmek, **3.** yön/veçhe vermek, yöneltmek. *A powerful person who can ~ events.* **4.** ifade/beyan etmek, sözle anlatmak, **5.** (bedene) uydurmak/sımsıkı oturtmak. *a dress ~d at the waist and not needing a belt.* **6.** *gen.* **~ up** : (a) iyi/yolunda gitmek, istenildiği şekilde/müsait gelişmek. *If discussions ~ up properly, the companies will merge. Our plans are shaping up well.* (b) durumunu düzeltmek, kendine çeki düzen vermek, adam olmak. *You'd better ~ up, young man, or expect to be punished.* **7. ~able = shapable** : şekillenebilir, biçim/şekil verilebilir, istenilen biçime sokulabilir. ***e.a.-1.*** *mold, model, 2. adjust, adapt, 3. direct.*

SHAPE = **S**upreme **H**eadquarters **A**llied **P**owers, **E**urope.

shaped, *sf.* **1.** biçimli, şekilli, ... biçiminde/şeklinde. *a cloud ~ like a camel. a heart- ~ cake.* **2.** endamlı, **3. ~ charge** *As.* boşluklu imlâ hakkı : infilâk enerjisini bir noktada toplayıp bir doğrultuda yönlendiren patlayıcı madde.

shapeless, *sf.* biçimsiz, şekilsiz. **~ ly** : biçimsizce, şekilsizce. **~ ness** : biçimsizlik, şekilsizlik.

shapely, *sf.* **-lier, -liest 1.** biçimli, endamlı, yakışıklı, mütenasip vücutlu. *a ~ woman.~ legs.* **2. shapeliness** : güzel endamlılık, yakışıklılık, vücut tenasübü.

shaper, *is.* **1.**plânya/freze makinesi, **2.** şapka kalıbı, **3.** kalıpçı, biçim/şekil veren kimse/şey.

shape-up, *is.* işçi seçimi, gündelik çalışacak liman işçilerini seçme.

shard = sherd, *is.* **1.** kırık çömlek parçası, **2.** *zool.* (a) pul, kabuk, (b) yumurta/salyangoz kabuğu, (c) böcek kanadı zarfı.

share[1], *is.* **1.** pay, hisse. **~ and ~ alike** : eşit paylarla. **You are not doing your ~** : Payına düşeni yapmıyorsun. **to come in for a ~ of sth.** : bir şeyden payına düşeni almak. **He came in for his full ~ of misfortune/good fortune** : Felâketten/saadetten payını fazlasıyla aldı. **2.** parça, **3. ~ certificate** *d.d.* hisse senedi. *He owns 60 ~s of the company. A dividend of 62 cents per ~.* **Ordinary/ Preferred ~** : adî/imtiyazlı hisse senedi, **4.** saban demiri, **5. go ~ s** *Brit.* paylaşmak. *I went ~s with 2 others in hiring a car for the day.* **6. on/upon ~s** : kârı ve zararı payla-

şarak/paylaşmak suretiyle, **7. take a ~ in** : - e katılmak/iştirak etmek. ***e.a.-1.*** *allotment, allocation, contribution, quota, lot,* ***4.*** *plowshare.*

share[2], *f.* **shared, sharing 1.** paylaşmak, bölüşmek. *The two chemists ~d the Nobel Prize.* **2.** bölmek, hisselere ayırmak, paylaştırmak. *At his death his property was ~d (out) between his children.* **3.** *gen.* **~ in** : iştirak etmek, ortaklaşmak, ortak olmak, hissesi olmak. *To ~in a meal.* **4.** hissesini/payına düşeni almak. *They ~d out the money and possessions.* **5. ~ and ~ alike** : eşit olarak paylaşmak, **6. ~ able = sharable** : paylaşılabilir, bölünebilir. ***e.a.-1.*** *participate,* ***2.*** *apportion, allot, dole, mete,* ***3.*** *take part, partake.*

sharecrop, *f.* **-cropped, -cropping** toprak kirasını ürünle ödemek. **~ er** : ortakçı, kirasını ürünle ödeyen çiftçi.

shareholder, *is.* hissedar.

sharepusher, *is. Brit.* değersiz hisse senetlerini satan simsar.

sharer, *is.* paylaştıran, bölüştüren, hisselere ayıran.

sharif, *is. bk.:* **sherif.**

shark, *is.&f. zool.* **1.** harhariyas *(Carcharodon carcharias),* köpek balığı *(Carcharhinus lamia),* camgöz *(Squalus acanthias),* **2. angel ~** : keler *(Rhina squatina),* **3. blue ~** : pamuk balığı *(Carcharias glauca),* **4. great white ~** : canavar balığı *(Carcharodon carcharias),* **5. threshner ~** : sapan balığı *(Alopias vulpes),* **6.** dolandırıcı, haraççı, **7.** *argo* usta, mahir kimse, **8.** köpek balığı avlamak, **9.** dolandırmak, dolandırıcılıkla geçinmek, **10.** *esk.* çalmak, hırsızlık yapmak, hile ile elde etmek.

sharkskin, *is.* **1.** köpek balığı derisi, **2.** düz ve parlak reyon kumaş.

sharksucker, *is.* yapışkan balığı, köpek balıklarına yapışık yaşayan balık *(Echeneis naucrates).*

sharp[1], *sf.* **1.** keskin. *a ~ knife.* **2.** sivri. *a ~ pin/needle. a ~ peak. The table had ~ corners.* **3.** anî, keskin. *a ~ curve in the road.* **4.** belirgin, bariz, açık seçik, vazıh. *a ~ image. ~ differences of opinions.* **5.** lezzeti keskin: acı, ekşi, mayhoş. *a ~ acid-like taste. a ~ cheese.* **6.** (ses) acı, keskin. **a ~ cry** : acı bir feryat, **7.** şiddetli, soğuk. **a ~ , biting wind** : şiddetli, dondurucu bir rüzgâr, **8.** (ağrı vb.) keskin, şiddetli, kuvvetli. *a ~ pain.* **9.** (söz vb.) hiddetli, haşin, sert, acı.~ *words.* **10.** zeki, açıkgöz, çok dikkatli, uyanık, istekli. *a ~ lad. a ~ watch for the enemy.* **11.** kurnaz, zeki. *a ~ bargainer.* **12.** şüpheli, hileli, dalavereli, aldatıcı. **~ practice** : şüpheli/gayrimeşru iş, **13.** anî, hızlı, çabuk, sür'atli. **a ~ rise/fall in the prices** : fiyatlarda anî yükseliş/düşüş. *There's a ~ drop over the cliff.* **~'s the word!** Haydi, çabuk! **That was ~ work** : (a) Maşallah çabuk bitti! (b) (bazan) bu iş biraz şüpheli, **14.** *müz.* (a) diyez, (b) yarım ton tiz, **15.** *argo* kıyak, şık. *a ~ dress. a ~ jacket.* **16.** *s.bl.* sessiz, **17. sharply** *bk.:* **sharp**[2]. ***e.a.-1.*** *keen,* ***4.*** *distinct,* ***5.*** *acrid, piquant,* ***7.*** *piercing, biting, pinching, cutting,* ***8.*** *intense, severe,* ***9.*** *merciless, caustic, harsh,* ***10.*** *alert, vigilant, attentive, clever, discriminating, discerning, perspicacious,* ***11.*** *shrewd, astute, artful,* ***12.*** *shady, deceitful.* ***k.a.-1.*** *dull.*

sharp[2], *zf.* **1.** tam, dakik olarak. **The concert starts at 8 o'clock ~** : Konser tam saat 8'de başlar. **2.** keskin bir şekilde, anî olarak. **turn ~ right/left** : sağa/sola keskin (90°) bir dönüş yapmak, **3.** şiddetle, **4.** dikkatle, dikkatli/uyanık bir şekilde, **5.** zekice, kurnazca, **6.** *müz.* daha yüksek perdeden. *She ruined her performance by singing ~.* **7. look ~** *k.d.* (a) dikkatli/uyanık olmak, gözünü dört açmak, (b) acele etmek. **You'll have to look ~ if you want to be on time** : Geç kalmamak istiyorsan acele etmelisin. ***e.a.-1.*** *precisely, punctually,* ***2.*** *abruptly, suddenly,* ***3.*** *keenly,* ***4.*** *attentively, alertly,* ***5.*** *acutely.*

sharp[3], *is.* **1.** *müz.* (a) yarım ton tiz ses, (b) diyez işareti, **2.** *k.d.* usta/mahir kimse, **3.** *k.d.* dolandırıcı, madrabaz, **4.** çok sivri uçlu iğne. ***e.a.-2.*** *expert, adept,* ***2.&3.*** *shark, sharpe*

sharp[4], *f. müz.* notayı tizleştirmek, tiz sesle söylemek.

sharp-eared, *sf.* hassas kulaklı.

sharp-edged, *sf.* keskin, keskin ağızlı.

sharpen, *f.* **1.** bile(n)mek, keskinleş(tir)mek. *to~a knife.* **2.** sivril(t)mek, incel(t)mek, (kalem ucu) açmak. *to ~ a pencil.* **3.** şiddetlen(dir)mek, kuvvetlen(dir)mek. *Cold weather ~s the pain in my knee.* **4.** ekşileştirmek, acılaştır-

mak, **5.** (ses) incel(t)mek, tizleş(tir)mek. *Her voice ~ ed as she became impatient.* **6. ~ one's wits** : zekâsını parlatmak, gözünü açmak.

sharpener, *is.* **1.** bileyici, keskinleyici, **2.** bileyen/keskinleştiren kimse, **3. pencil ~** : kalemtıraş, kalem açacağı.

sharper = sharpie, *is.* **1.** dolandırıcı, dalavereci, hilekâr, madrabaz, **2.** kumarbaz, kumarcı, zarfçı. ***e.a.-1.*** *swindler,* ***2.*** *gambler.*

sharp-eyed, *sf.* keskin görüşlü, tetik, uyanık.

sharpie = sharpy, *is.* **1.** açıkgöz, **2.** *argo* fiyakalı, yakışıklı/zarif kimse, **3.** *bk.:* **sharper**, **4.** *esk.* şarpi, sivri burunlu dibi düz yelkenli.

sharpness, *is.* **1.** keskinlik, **2.** sivrilik, **3.** sertlik, şiddet, **4.** zekilik, keskin zekâ, kurnazlık, açıkgözlülük, **5.** ekşilik.

sharp-set, *sf.* **1.** acıkmış, aç, iştahlı, **2.** sivri, keskin, **3.** sert, şiddetli, kuvvetli, **4. ~ness** : açlık; sivrilik, keskinlik. ***e.a.-1.*** *ravenous, hungry,* ***3.*** *keen, eager, fierce.*

sharpshooter, *is.* **1.** keskin nişancı, **2.** *argo* vurguncu, kısa zamanda zengin olan tüccar, **3. sharpshooting**: keskin nişancılık; vurgunculuk.

sharp-sighted, *sf.* keskin gözlü, keskin görüşlü, uzak görüşlü, uzağı/ileriyi gören, basiretli.

sharp-tongued, *sf.* iğneleyici, alaycı, müstehzi.

sharp-witted, *sf.* zeki, akıllı. **~ly** : zekice, akıllıca. **~ness**: zekilik, akıllılık.

sharpy, *is., ç.* **-pies** *bk.:* **sharpie.**

shashlik = shashlick = shaslik, *is. bk.:* **shish kebab.**

Shat-al-Arab, *is.* Şattülarap.

shatter, *f.* **1.** kır(ıl)mak, parçala(n)mak, paramparça/darmadağınık/hurdahaş etmek/olmak. *A stone ~ ed the window. The glass ~ ed.* **2.** tahrip/yok etmek/edilmek, hasara uğra(t)mak, **3.** (sağlık, sinir vb.) boz(ul)mak. *Long illness ~ed his health.* **4.** (fikir vb.) zayıfla(t)mak, cerh etmek, tekzip etmek. *This objection ~s your theory.* **5.** *Brit.- k.d.* bitkin/bîtap düşürmek, çok yormak/yıpratmak. *I feel completely ~ed after that run up the hill.* **6. ~er** : kıran, parçalayan, tahrip eden, **7. ~ingly** : parçalarcasına, paramparça/tahrip edercesine, mahvedercesine. ***e.a.-1.*** *smash, break, crack, split, shiver,* ***2.*** *damage, ruin, wreck,* ***3.*** *impair, destroy,* ***4.*** *refute, weaken.*

shattered, *sf.* **1.** kırık, kırılmış. ~ *hopes.* **2.** bozuk, bozulmuş. *~health/nerves.* **3.** sarsılmış, harap olmuş, mahvolmuş. **~ in mind and body** : ruhen ve bedenen çok sarsılmış/mahvolmuş.

shatterproof, *sf.* kırılmaz, dağılmaz. ~ *glass.*

shave[1], *f.* **shaved, shaved/ shaven, shaving 1.** (sakal vb.) tıraş etmek/olmak, kesmek. **to ~ oneself** : tıraş olmak. *I've decided to ~ off my beard. She ~s her legs and under her arms.* **2.** dipten kesmek, kazımak. *to ~ al lawn.* **3.** sıyırıp geçmek, sürtünür gibi geçmek. *The car just ~ d the corner of the wall while turning.* **4.** rendelemek, ince dilimler kesmek. *~ed the top of the door to make it close properly.* **to ~ off a slice of sth** : bir şeyden ince bir dilim kesmek, **5.** (fiyat) kırmak, indirmek, tenzil etmek, **6. ~able = shavable** : tıraş edilebilir, ince dilim kesilebilir, (fiyat) indirilebilir, tenzil edilebilir.

shave[2], *is.* **1.** (sakal vb.) tıraş (etme/olma), dipten kesme, kazıma, **2.** ince dilim, yonga, talaş, **3.** rende, ince dilimler kesen alet, **4.** fiyat kırma/indirme, tenzilat, **5. a close/narrow ~** *k.d.* (a) kıl payı kurtuluş, (b) sinekkaydı tıraş.

shaveling, *is.* **1.** genç, delikanlı, **2.** *hkr.* kafası tıraşlı papaz. ***e.a.-1.*** *youngster.*

shaven, *sf.&f.* **1.** tıraş olmuş, dipten kazınmış, **2.** *bk.:* **shave**[1] *(sf.f.).*

shaver, *is.* **1.** tıraş eden kimse/şey, **2.** elektrikli tıraş makinesi, **3.** *k.d.* küçük oğlan, **4.** delikanlı, **5.** *esk.* sıkı pazarlık yapan müşteri.

shavetail, *is. argo* **1.** (ABD ordusunda) asteğmen, **2.** acemi, **3.** azgın katır.

Shavian, *sf.&is.* **1.** George Bernard Shaw' a /eserlerine özgü, onun tarzında.~ *humor.* **2.** G.B. Shaw'ın eserleri uzmanı, **3. ~ism**: G.B. Shaw hayranlığı/uzmanlığı

shavie, *is. İsk.* hile, düzen, oyun. ***e.a.-*** *trick, prank.*

shaving, *is.* **1.** talaş, yonga, **2.** tıraş etme. **3. ~ cream/soap** : tıraş kremi/sabunu. **~ brush** : tıraş fırçası.

shaw, *is. k.d.* **1. shaugh** *d.d.* çalılık, fundalık, küçük koru, **2. ~s** : sebze yaprakları, **3.** *İsk. bk.:* **show.** ***e.a.-1.*** *thicket, copse.*

shawl, *is.* şal, omuz atkısı.

shawm, *is.* eski bir nefesli çalgı.

Shawwal, *is.* Şevval, Hicrî takvimin onuncu ayı.

shay, *is. k.d.* hafif gezinti arabası. ***e.a.*** *chaise.*

she[1], *zm.* **1.** (kadın/dişi için) o. **Who is she?** O (kadın) kimdir? **2.** taşıtlar ve ülkeler için zamir olarak kullanılır: *What's wrong with the car? She won't start. Our country needs strong leaders: may she always have them.*

she[2], *is., ç.* **shes 1.** kadın, kız, dişi. **Is the new baby a he or she?** Yeni bebek oğlan mı, kız mı? **2.** hayvan adlarının başında: dişi. **she-cat** : dişi kedi. **she-wolf** : dişi kurt. **she-goat** : dişi keçi.

shea, *is. bot.* şi ağacı *(Butyrospermum parkii).* Batı Afrika'da yetişen ve tohumundan beyaz, koyu bir yağ çıkarılan ağaç. **shea oil** : şi yağı.

sheaf, *is.&f., ç.* **sheaves 1.** bağlam, deste, demet. *a ~ of wheat/of flowers.* **2.** tomar. *The speaker had a ~ of notes on the desk in front of him.* **3.** bir terkeş dolusu (≈ 24) ok, **4.** destelemek, demet yapmak, **5.** *bk.:* **sheave**[2]. ***e.a.*** *bundle, bunch, 4. sheave.*

sheal, *is.* **1.** *İsk.&Brit.- k.d. bk.:* **shealing**, **2.** tohum zarfı/kabuğu.

shealing, *is.* **1.** *Brit.- k.d.* **shieling** *ş.d.y.* kulübe, çoban/avcı/balıkçı kulübesi, **2.** *İsk.* **sheal** *d.d.* ağıl, dağlarda koyunların geceledikleri ahır, **3. ~ hill = sheeling hill** : harman tepe, harman savurulan tepe.

shear[1], *f.* **sheared** *(veya k.d.* **shore***),* **sheared/shorn, shearing 1.** kırpmak, kırkmak, makasla kesmek. **to ~ wool from sheep** : koyunların yünlerini kırkmak. **to ~ sheep**: koyunları kırkmak, **2.** kesip koparmak, **3.** *gen.* **~ of** : mahrum etmek, (iktidardan) düşürmek. *to ~ sf.o. of his power.* **be shorn of** : iktidardan düşmek. *The king was shorn of his power by the army.* **4.** *İsk.* orakla biçmek, **5.** makaslamak, **6.** suda/havada biçer gibi hızla gitmek.

shear[2], *is.* **1.** *gen.* **shears** : makas, kırkı, **2.** makasla(n)ma, **3.** kırkım, kırkma. *a sheep of one ~ .* **4.** bir kırkımlık yün, **5.** *gen.* **shears = sheers = shear legs** : makarayı tutan vincin iki kolu, **6.** madenî saç makası, **7.** *müh.* makaslama. **shearing stress** : makaslama gerilmesi.

shearer, *is.* **1.** kırkımcı, kırkıcı, koyun kırkan, **2.** makasçı, makasla kesen, **3.** kırkma makinesi, (madenî) saç kesme makinesi, **4.** kırkımlık hayvan.

shearlegs = shear legs, *is. bk.:* **shear**[2] (5).

shearling, *is.* **1.** *Brit.* ilk defa kırkılmış koyun, **2.** ilk defa kırkılan yün.

shearwater, *is. zool.* yelkovan *(Puffinidae).* Fırtına kuşlarından denizlerde yaşayan bir tür kuş. Kara gagalı yelkovan *(Puffinus puffinus),* sarı gagalı yelkovan *(Puffinus kuhlii)* iyi bilinen türleridir.

sheatfish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* yayın balığı *(Silurus glanis).*

sheath, *is.&f., ç.* **sheaths 1.** kın, kılıf. **~ knife** : kama, hançer, **2.** *biy.* zarf, mahfaza, **3.** (vücuda sımsıkı oturan) dar elbise, **4.** *bk.:* **sheathe, 5. ~ less**: kınsız, kılıfsız.

sheathbill, *is. zool.* kın gaga *(Chionis alba, C. minor).* Üst gagasının üstünde kın gibi bir örtü bulunan güney denizlerine mahsus beyaz kuş.

sheathe, *gl.f.* **sheathed, sheathing 1.** (kılıç, hançer vb.) kınına koymak. **~ the sword :** kılıcını kınına sokmak, barış yapmak, **2.** (kılıç/hançer) batırmak, saplamak, **3.** kılıflamak, kılıfa koymak, **4.** (pençe) içine çekmek, **5.** koruyucu bir tabaka (maden vb.) ile kaplamak, **6. ~ r** : kılıf geçiren, kaplayan, kaplama işçisi.

sheathing, *is.* **1.** (kılıç vb.) kınına sokma, **2.** kılıf, **3.** madenî kaplama, **4.** kaplama malzemesi, saç.

sheave[1], *gl.f.* **sheaved, sheaving** demetlemek, destelemek, demet/deste yapmak.

sheave[2], *is.* **1.** oluklu makara, çıkrık. **wire rope ~** : çelik halat makarası, **2.** oluklu kasnak.

sheaves, *ç. is.* **1.** demetler. *tekili :* **sheaf. 2.** oluklu makaralar. *tekili:* **sheave.**

shebang, *is. ABD- argo* **1.** bina, kulübe, taşıt, vb. **2.** iş, meşgale, konu, mesele. **the whole ~** : hepsi, tümü, bütünü. *tired of the whole ~.*

Shebat = Shevat, *is.* Şubat, Yahudi takviminin beşinci ayı.

shebeen, *is. İsk.* kaçak içki satan yer.

shed[1], *is.* **1.** sundurma, baraka, kulübe, **2.** hangar, **3.**(dokumacılıkta) argaç aralığı, **4.** döküntü, dökülen/akıtılan şey, **5.** su seddi, **6.** yamaç, **7.** *fiz.* atom çekirdeğinin kesitini ölçmekte kullanılan alan birimi: 10^{-24} bar veya 10^{-48} cm^2 .

shed[2], *f.* **shed, shedding 1.** (gözyaşı vb.) dök(ül)mek, ak(ıt)mak. **to ~ tears** : ağlamak, gözyaşı dökmek. **~ blood**: kan dökmek/akıtmak, katletmek, öldürmek. **Many trees ~ their leaves in winter** : Birçok ağaç kışın yapraklarını döker. **2.** saç(ıl)mak, dağıtmak, dağılmak, yay(ıl)mak. **to ~ happiness around one** : etrafına mutluluk yaymak. **to ~ light** : (bir konuyu vb.) aydınlatmak, aydınlığa/sarahate kavuşturmak. *His arguments ~ new light on the question.* **3.** su geçirmemek. **cloth that ~s water** : su geçirmez kumaş. *A duck's back ~s water.* **4.** (elbise, deri, vb.) soyunmak, değiştirmek, çıkarmak, (tüy/saç vb.) dök(ül)mek. *Some snakes ~ their skin each year.* **5.** *dokuma* argaç aralığı bırakmak, **6. ~ able = sheddable** : dökülebilir, akıtılabilir, saçılabilir, yayılabilir. ***e.a.-1.*** *pour, emit, 2. impart, release, emit, radiate, spread, diffuse, 4. molt.*

she'd = 1. she had, **2.** she would.

shedder, *is.* **1.** döken/akıtan/saçan/yayan kimse, **2.** deri değiştiren hayvan.

she-devil, *is.* dişi şeytan, şirret kadın.

shed roof, *is.* tek eğimli çatı. **penthouse** *d.d.*

sheen, *is.&sf.&f.* **1.** parıltı, parlaklık, revnak, cilâ, **2.** parlak giysi, **3.** *esk.* (a) parlayan, parlak, (b) güzel. **4.** parlamak. ***e.a.-1.*** *brightness, luster, radiance, polish, 3. (a) shining, (b) beautiful, 4. shine, gleam, glisten.*

sheeney, *is., ç.* **-neys** *bk.:* **sheeny**[2] .

sheeny[1], *sf.* **sheenier, sheeniest** parlak, parlayan.

sheeny[2], *is., ç.* **sheenies** Musevî, Yahudi. **sheeney, sheenie** *d.d.*

sheep, *is., ç.* **sheep 1.** *zool.* koyun *(Ovis aries).* **barbary ~** : yeleli koyun. **bighorn ~** : Kanada koyunu, **2.** pösteki, koyun derisi, **3.** bön kimse, **4. The black ~ of the family** : Ailenin yüz karası, işe yaramaz/serseri ferdi, **5. follow like ~** : hiç düşünmeden/körü körüne liderini takip etmek, **6. make/cast ~'s eyes at s.o.** : birisine çekingen fakat arzu ve hasretle bakmak, **7. may/might as well be hanged for a ~ as a lamb** : cezası aynı olduğundan daha ağır suçu da işlemek, **8. separate the ~ from the goats** : iyi/çalışkan/yetenekli olanlarla olmayanları birbirinden ayırmak. *A hard examination intended to separate the ~ from the goats.* **9. like ~ without a shepherd** : çobansız sürü gibi (lidersiz halk).

sheepberry, *is., ç.* **-ries 1.** *bot.* koyun eriği *(Viburnum Lentago):* K Amerika'da yetişir, beyaz küme çiçekler açar, eriğe benzer siyah meyvesi yenir ufak bir ağaç, **2.** koyun eriği (meyve).

sheepcot(e), *is. Brit.* koyun ağılı.

sheep-dip, *is. vet.* koyun parazitlerini öldüren ilâç.

sheepdog, *is.* çoban köpeği.

sheepfold, *is. Brit.* **1.** koyun ağılı, **2.** sığınılacak güvenli yer (kilise, vb.).

sheephead, *is., ç.* **-head, -heads** *zool.* koyun balığı *(Pimelometopon pulchrum).* Dişleri koyun dişine benzeyen iri bir Kaliforniya balığı.

sheepherder, *is.* **1.** çoban, **2. sheepherding** : koyun gütme, çobanlık. ***e.a.-1.*** *shepherd.*

sheepish, *sf.* **1.** utangaç, sıkılgan, mahcup, süklüm püklüm, **2.** şaşkın, sersem, koyun gibi, **3. ~ly** : utanarak, sıkılarak, mahcubane, süklüm püklüm; şaşkınlıkla, sersemce, **4. ~ness** : utangaçlık, sıkılganlık, mahcupluk; şaşkınlık, sersemlik. ***e.a.-1.*** *abashed, bashful, shy, embarrassed.*

sheep ked, *is. bk.:* **sheep tick.**

sheep laurel, *bk.:* **lambkill.**

sheepman, *is., ç.* **-men 1.** koyuncu, koyun yetiştiren, koyun çiftliği sahibi, **2.** çoban.

sheep ranch, *is.* koyun çiftliği. ***e.a.-*** *sheepwalk (Brit.), sheeprun (Avust.).*

sheep's eyes, *is.* âşıkane/ürkek/mahcup/arzulu bakış.

sheepshank, *is.* margarita bağı.

sheepshead, *is., ç.* **-head, -heads 1.** *zool.* kelle balığı *(Archosargus probatocephalus)* . ABD Atlantik kıyılarında avlanır, **2.** trampet balığı *(Aplodinatus grunniens)* KD Amerika nehirlerinde bulunur, **3.** koyun kellesi.

sheepshearer, *is.* koyun kırkıcısı.

sheepshearing, *is.* **1.** kırkım, koyun kırkma, **2.** kırkma mevsimi, **3.** koyun kırkma festivali.

sheepskin, *is.* **1.** pösteki, koyun postu, **2.** koyun derisi, bundan yapılmış parşömen vb., **3.** *k.d.* diploma.

sheep sorrel, *is. bot.* küçük kuzukulağı *(Rumex Acetocella).*

sheep tick, *is. zool.* koyun kenesi *(Melophagus ovinus).*

sheer[1], *sf.&is.* **1.** ince ve saydam (kumaş vb.). ~ *stockings.* **2.** sırf, safi, halis, katışıksız. ~ **determination :** sırf irade/azim. **a** ~ **waste of time** : sırf vakit kaybı/zaman kaybından başka bir şey değil.*We drilled a hundred feet through ~ rock.* **3.** düpedüz, tam manasıyla, büsbütün, mutlak. ~ **nonsense** : tamamıyla saçma. **It is ~ robbery** : Bu düpedüz soygunculuktur. **4.** dimdik, düşey, şakulî. ~ **drop** : dimdik yamaç. *a ~ precipice. a ~ descent of rock.* **5.** ~ **ly** : (a) sırf, tamamıyla, tam manasıyla, büsbütün, kesinlikle, mutlak surette, (b) dimdik bir şekilde, düşey olarak, **6.** ~**ness** : (a) saydamlık, incelik, (b) saflık, sadelik, katışıksızlık, (c) sarplık, diklik, düşeylik. ***e.a.-1.*** *diaphanous, pellucid, 2. unadulterated, 3. utter, unqualified, 4. steep, abrupt, precipitous, perpendicular.* ***k.a.-1.*** *opaque.*

sheer[2], *zf.* **1.** tamamıyla, büsbütün. *ran ~ into the thick of the battle.* **2.** dimdik, sarp/dik bir şekilde, düşey olarak. *The mountain rises ~ from the plain.* ***e.a.-1.*** *completely, quite, 2. vertically, perpendicularly.*

sheer[3], *f.* sap(tır)mak, yolundan ayırmak/ayrılmak, rotayı şaşır(t)mak. ~ **away/off** *den.* sapmak, yön değiştirmek, alargaya çıkmak. **The boat came close to the rocks and then ~ed away** : Gemi kayalara yaklaştı, sonra birdenbire yön değiştirdi. ***e.a.-*** *swerve, deviate.*

sheer[4], *is.* **1.** tül, ince ve saydam kumaş, **2.** sapma, yolundan ayrılma, **3.** borda/güverte kavsi. ~ **plan = profile plan** : geminin güverte plânı, **4.** tek demirde geminin yatma vaziyeti.

sheerlegs, *is. bk.:* **shear legs.**

sheers, *is. bk.:* **shear**[2] (5).

sheet[1], *is.* **1.** çarşaf, örtü, **2.** tabaka. *a ~ of ice.* **3.** levha, saç, maden levhası, **4.** (kâğıt) yaprak, **5.** yelken, **6.** *k.d.* gazete, **7.** (bir tabakalık) matbaa kağıdı, **8.** tabaka hâlinde basılmış ve zımbalanmamış pul, **9.** geniş bir yüzey, perde. ~ **s of flame** : alev perdesi, **10.** *jeol.* yatay ve düz kaya tabakası, **11.** *den.* iskota halatı, yelken iskotası, **12.** ~ **s** : sandalın iki ucundaki boş kısımlar, **13. three ~s in the wind = three ~s to the wind** *argo* körkütük/zilzurna sarhoş, fitil gibi, **14.** ~ **anchor** : (a) *den.* ocaklık demiri, (b) son kurtuluş ümidi, en çok güvenilen kimse/şey, **15.** ~ **bend = weaver's hitch = weaver's knot** : iskota bağı, **16.** ~ **glass** : cam levha, **17.** ~ **iron** : (demir/çelik) saç, teneke, **18.** ~ **lightning** : yüzeysel şimşek: uzaklarda çakan ve geniş parlak bir yüzey şeklinde görülen şimşek, **19.** ~ **metal** : madenî levha, saç, **20.** ~ **music** : ciltlenmemiş notalar.

sheet[2], *gl.f.* **1.** çarşaf vb. örtmek, **2.** çarşaf vb. ye sarmak, **3.** *den.* yelkenin iskotasını çekmek/takmak.

sheeting, *is.* **1.** örtme, kaplama, **2.** çarşaflık bez, muslin.

sheik(h), *is.* şeyh. ~**dom** : şeyhlik.

sheila, *is. Avust.* kız, genç kadın.

sheitan = shaitan, *is.* şeytan. ***e.a.-*** *devil, satan.*

shekel, *is.* **1.** miskal, Babil ve İbranî ağırlık birimi, 7-14 gram, **2.** bu ağırlıkta gümüş para, **3.** ~ **s** *argo* para

Shekina = Shechinah, *is.* Allahın yeryüzünde tecellisi.

sheldrake, *is., ç.* **-drakes, -drake** *zool.* **1.** suna, hanım ördeği, kuşaklı ördek *(Tadorna, Casarca),* **2. ruddy** ~ : angıt *(Casarca rutila),* **3. salt-water** ~ : dalıcı ördek *(Mergus serrator).*

shelf, *is., ç.* **shalves 1.** raf, etajer, **2.** raf dolusu. *a~ of books.* **3.** raf gibi düz çıkıntı, **4.** şelf, kaya tabakası, **5.** (denizde) sığlık, **6. on the** ~ : (a) ertelenmiş, rafa konulmuş, geçici olarak durdurulmuş, (b) işe yaramaz, ıskarta, işlemez hâlde, bir kenara atılmış, terk edilmiş, (c) (kız) evde kalmış, evlenmemiş. *She is on the ~.* **7.** ~ **ful** : raf dolusu, **8.** ~ **ice** : buz uzantısı, **9.** ~ **life** : (malzeme, gıda, vb.) depoda dayanma süresi, **10.** ~ **mark** : (kütüphanede kitaplara konulan) raf işareti, **11.** ~ **- room** : rafta mevcut yer. ***e.a.-*** *3. ledge, 6. (a) postponed, (b) inactive, useless.*

shell[1], *is.* **1.** kabuk, kavkı, istiridye kabuğu. **sea** ~ : deniz kabuğu, **2.** yumurta kabuğu, **3.** ceviz, fındık, badem vb. kabuğu, **4.** sert mahfaza/kılıf/tabaka. ~ **ice** : buz tabakası, **5.** içe kapalılık. *One could not penetrate his ~.* **6.** mermi kovanı, **7.** mermi, gülle, obüs. ~ **s bursting all around** : etrafta patlayan gülleler. ~ **hole** :

patlayan merminin toprakta açtığı çukur.~ **shock** : savaştan ileri gelen ruhsal çöküntü, **8.** bina iskeleti. *After the fire, only the ~ of the school was left.* **9.** ekmek kadayıfı gibi önceden fırınlanmış tatlı hamuru, **10.** *fiz.* kabuk: (a) atom içinde enerji seviyeleri aynı olan elektronlardan oluşan katman, (b) enerjileri yaklaşık olarak eşit olan çekincikler *(nuclein)* grubu, **11.** ince uzun yarış sandalı, **12. tortoise shell** *d.d.:* bağa, kaplumbağa kabuğu, **13.** yumuşakça, kabuklu hayvan (salyangoz vb.), **14.** ceket altına giyilen kolsuz kadın blûzu, **15. come out of one's ~** : çevresiyle ilgilenmek, başkalarıyla dostluk kurmak, kabuğundan çıkmak, **16. retire into one's ~** : kabuğuna çekilmek, içine kapanmak, çevresiyle ilgiyi kesmek, **17. ~ bean** : kabuklu fasulye/bakla/bezelye, **18. ~ construction** : kabuk inşaat, ince eğri yüzeyler şeklinde betonarme inşaatı, **19. ~ game** : üçkâğıtçılık. ***e.a.- 13. mollusk.***

shell[2], *f.* **1.** kabağunu çıkarmak/soymak, **2.** (darı, mısır, buğday vb.) koçandan/başaktan ayır(ıl)mak, tanele(n)mek, **3.** gülle yağdırmak, bombardıman etmek, **4. ~ out** *argo* (para) vermek/sökülmek, ödemek. *People are being asked to ~ out ten dollars for front-row seats.* ***e.a.- 3. bombard, 4. pay, contribute.***

she'll = she will, **2.** she shall.

shellac(k), *is.&f.* **-lacked, -lacking 1.** gomalaka, şellak, **2.** eski tip gramofon plâğı (78 devirlik), **3.** gomalaka ile cilâlamak/kaplamak, **4.** *argo* yenmek, dövmek, pataklamak, dayak atmak, **5. shellacker** : cilâlayan. ***e.a.-4. defeat, trounce, beat.***

shellacking, *is. argo* galibiyet, yenme, haklama, hakkından gelme, bozma, hezimete uğratma, dövme, pataklama. ***e.a.-defeat, thrashing, beating.***

shellback, *is.* **1.** ihtiyar denizci, **2.** gemi ile ekvatoru geçen kimse.

shellbark, *is.* **shagbark** *d.d.* kabuğu çok sert bir cins ceviz ağacı.

shelled, *sf.* **1.** kabuksuz, kabuğu çıkarılmış. *~ walnut.* **2.** tanelenmiş, ayıklanmış.~ *peas.* **3.** kabuklu, kabuk içinde bulunan.

shellfire, *is. As.* top ateşi.

shellfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* **1.** kabuklu (deniz hayvanı), **2.** sandık balığı. ***e.a.-1. mollusk, 2. trunkfish.***

shellheap = shellmound, *is.* orta taş çağından kalma kabuk/kemik yığını.

shell jacket, *is.* sıcak ülkelerde smokin yerine giyilen dar ve kısa ceket.

shell-less, *sf.* kabuksuz.

shell-like, *sf.* kabuk gibi.

shellproof, *sf.* kurşun işlemez, bomba ve top mermisi ile tahrip edilemez.

shelly, *sf.* **shellier, shelliest 1.** kabuklu, deniz kabukları ile dolu. *a ~ shore.* **2.** kabuklu, kabuktan yapılmış. *the hermit crab in his ~ cave.* **3.** kabuk gibi.

shelter[1], *is.* **1.** sığınak, barınak, korunak, melce. *Our need for food, clothing and ~.* **to take ~** : sığınmak. *He took ~ in a nearby barn.* **2.** sığınma, korunma, emniyette bulunma, **3.** siper, mahfuz yer. **bus ~** : (otobüs) kapalı durak, **4.** koru(n)ma, muhafaza, **5.** koruyucu, koruyan kimse, **6. ~ less** : açık, korunmasız, sığınaksız, muhafazasız, barınılmaz, **7. ~ tent = pup tent** : iki kişilik (askerî) korunma çadırı. ***e.a.-1. refuge, asylum, retreat, sanctuary.***

shelter[2], *f.* **1.** sığın(dır)mak, barın(dır)mak, koru(n)mak, iltica etmek. *to ~ a plant from direct sunlight. In the rain people were ~ing in the doorways of the shops.* **2.** muhafaza/himaye etmek, himayesi altına almak, **3. ~er** : koruyucu, koruyan. ***e.a.-1, 2. protect, shield.***

sheltered, *sf.* emin, güvenli, endişesiz, korunmuş, himaye altında. *a ~ life with no worries about money.*

shelty, *is., ç.* **-ties** *bk.:* **1. Shetland pony, 2. Shetland sheepdog.**

shelve, *f.* **shelved, shelving 1.** rafa koymak/kaldırmak, **2.** ertelemek, tehir etmek, sonraya bırakmak, bir kenara atmak. *to ~ a question. We've ~d our holiday plans because the baby is ill.* **3.** görevden almak/uzaklaştırmak, emekliye ayırmak, **4.** raf yapmak, raflarla donatmak, **5.** eğimli/meyilli/şevli olmak, meyletmek. ***e.a.- 3. dismiss.***

shelves, *ç. is.* raflar. *tekili:* **shelf.**

shelving, *is.* **1.** raflar, **2.** raf malzemesi, **3.** erteleme, tehir etme, bir kenara koyup unutma.

shemozzle, *is. argo* kavga, arbede, karışıklık. ***e.a.- rumpus, brawl, muddle.***

shenanigan, *is. k.d.* **1.** saçma, manasızlık, maskaralık, **2.** kurnazlık, açıkgözlük, hile(kârlık). ***e.a.-1.*** *nonsense, foolery, 2. deceit, trickery.*

shend, *gl.f.* **shent, shending** *esk.* **1.** utandırmak, mahcup etmek, **2.** azarlamak, çıkışmak, tekdir etmek, **3.** tahrip etmek, zarar vermek, hasara uğratmak. ***e.a.-1.*** *disgrace, 2. reproach, scold, chide, 3. defeat, destroy, injure, damage.*

sheol, *is.* **1.** ölüler diyarı, **2.** cehennem. ***e.a.-2.*** *hell.*

shepherd, *is.&f.* **1.** çoban. **~ dog** : çoban köpeği. **~ pie** : çoban böreği: patatesli ve etli börek, **2.** önder, lider, **3.** din adamı, papaz, **4.** (sürüyü) gütmek, çobanlık etmek. *to ~ the flock.* **5.** dikkatle gözetmek, göz kulak olmak, korumak, **6.** yönetmek, yol göstermek, önderlik/rehberlik etmek, **7.** manen doğru yola sevk etmek. ***e.a.-3.*** *clergyman, 4. tend, guard, 5. watch over, 6. escort, guide, direct, 7. counsel.*

shepherdess, *is.* **1.** kız çoban, **2.** köylü kızı.

shepherdless, *sf.* çobansız, öndersiz, başsız, başıboş.

shepherd's needle, *is. bot.* çoban tarağı.

shepherd's purse, *is. bot.* çoban çantası *(Capsella Bursa-pastoris).* Küçük beyaz çiçekli, çanak gibi çiçek zarflı bir bitki.

sherardize, *gl.f.* **-ized, -izing** galvanizlemek, çinko kaplamak.

Sheraton, *sf.* Şeraton stili (mobilya).

sherbet, *is.T.* **1.**meyveli dondurma, **2.** *Brit.* şerbet.

sherd, *is. bk.:* **shard.**

sherif = sharif = shereef, *is.* **1.** şerif, Hz. Muhammed sülâlesinden gelen Mekke yöneticisi, **2.** Arap asilzadesi.

sheriff, *is.* (kasaba) polis şefi. **~ dom** : polis şefliği.

sherlock, *is. k.d.* **1.** özel detektif, **2.** mantık yolu ile esrarengiz olayları çözen kimse.

Sherpa, *is., ç.* **-pas, -pa** (Himalaya'ya çıkan kâşiflerin eşyasını taşıyan) Tibetli hamal, dağ hamalı.

sherry, *is., ç.* **-ries** beyaz İspanyol şarabı.

she's = 1. she is, **2.** she has.

Shetland pony, *is.* midilli (at). **shelty** *d.d.*

Shetland sheepdog, *is.* Şetland çoban köpeği. **shelty** *d.d.*

Shetland wool, *is.* Şetland yünü.

sheugh = sheuch, *is. İsk.* hendek, çukur, saban izi. ***e.a.-*** *ditch, trench, furrow.*

Shevat, *is. bk.:* **Shebat.**

shew, *f.* **shewed, shewn, shewing** *esk. bk.:* **show.**

shewbread = showbread, *is.* mayasız ekmek, hamursuz.

she-wolf, *is., ç.* **-wolves** dişi kurt.

SHF = superhigh frequency: süper yüksek frekans.

shh, *ünl.* Şşş! Sus!

Shiah, *is.* Şiî(ler). ***e.a.-*** *Shiite(s).*

shiatsu, *is.* (Japon usulü) masajla tedavi.

shibah = shivah, *is.* (Musevîlerin ölen akrabaları için tuttukları) yedi günlük matem.

shibboleth, *is.* **1.** parola, şiar, **2.** bir kimsenin/zümrenin belirgin özelliği/âdeti.

shied, *f. bk.:* **shy** *(geç.z.&sf.f.).*

shield[1], *is.* **1.** kalkan, siper, **2.** koruyucu kimse/şey, hâmi, **3.** himaye, korunma, savunma, müdafaa, **4.** polis arması, **5.** *As.* top kalkanı, **6.** maden ocağında işçiyi koruyan iskele, **7.** *zool.* iri pul, sert sırt kabuğu, **8.** *bk.:* **dress shield, 9. ~ - bearer** : kalkancı, kalkan taşıyan kimse, **10. ~ less:** kalkansız, sipersiz, koruyucusuz, himayesiz, savunmasız, **11. ~ like** : kalkan/siper gibi, **12. ~ - shaped** : kalkan şeklinde.

shield, *f.* **1.** korumak, savunmak, himaye/muhafaza/müdafaa etmek. *She lied to the police to ~ her guilty friend. He raised his arm to ~ himself from the blow.* **2.** siper olmak, örtmek, saklamak, gizlemek, **3. ~er** : koruyan, savunan, himaye/muhafaza eden, siper olan, örten, saklayan, gizleyen. ***e.a.-1.*** *protect, 2. hide, conceal.*

shieldfern, *is. bot.* kalkanlı eğrelti *(Dryopteris).*

shielding, *is.* bürgüt, örtenek, korunak, koruyucu kılıf, ekran.

shieling, *is. İsk.* **1.** otlak, mera, **2.** çoban kulübesi. ***e.a.-1.*** *pasture.*

shier, *sf.&is.* **1.** daha mahcup. *bk.:* **shy**, **2. shyer** *d.d.:* ürkek at.

shiest, *sf.* en mahcup. *bk.:* **shy.**

shift[1], *f.* **1.** yer(ini) değiştirmek. ~ **one's quarters** : taşınmak. **to ~ furniture** : mobilyanın yerini değiştirmek. ~ **about** : durmadan/habire yer değiştirmek, bir yerde duramamak, **2.** değiş(tir)mek, aktarmak. **to ~ the scenery** : sahneyi/dekoru değiştirmek. **to ~ one's opinion** : fikrini değiştirmek. **to ~ one's ground** : yeni bir bahane bulmak, yeni bir iddiada bulunmak. **to ~ a load from one hand to the other** : yükü bir elden ötekine geçirmek/aktarmak, **3.** kaydırmak, almak, atmak. **to ~ forward/back** : ileri/geri almak. **to ~ all the trains one hour forward/back** : bütün trenleri bir saat ileri/geri almak. ~ **the responsibility of sth. on to s.o.** : bir şeyin sorumluluğunu başkasının üzerine atmak, **4.** *oto.* vites değiştirmek. ~ **up** : yüksek vitese geçmek, **5.** *gen.* ~ **for oneself** : geçinmek, kendi kendine idare etmek, başının çaresine bakmak, kendi yağıyla kavrulmak. *He's had to ~ for himself since his mother died.* **6.** *gr.* fonetik bakımdan değiş(tir)mek, **7.** ~ **the helm** : dümen kırmak, dümeni karşı tarafa basmak.

shift[2], *is.* **1.** değişme, değişiklik. *a ~ in the wind/in political opinions.* **2.** değiş tokuş, mübadele, **3.** kayma, **4.** hile, düzen, desise, kurnazlık, çare, tedbir. **be at one's last** ~ : çaresiz kalmak, **5.** nöbet, vardiya. **the day/night** ~ : gündüz/gece nöbeti. **an eight-hour** ~ : sekiz saatlik nöbet, **6.** ekip, işçi takımı, aynı vardiyada çalışan işçiler, **7.** *oto.* vites değiştirici, **8.** *esk.* kadın iç gömleği, **9.** çuval elbise, düz entari, **10.** *jeol.* kayma, tabaka kayması, **11.** *müz.* telli çalgılarda parmak kaydırma, **12.** *gr.* ses değişimi, **13. make** ~ : taşınmak. **make (a) ~ to do sth** : bir şeyi yapmanın yolunu bulmak, ne yapıp yapıp yapmak. **make (a) ~ with what one has** : mevcutla yetinmek/ idare etmek, idareimaslahat etmek. **We had no chairs so we made shift with old boxes** : Sandalyemiz yoktu, eski sandıklarla idare ettik. **I shall make ~ with half the amount** : Yarısı ile yetineceğim/idare edeceğim. **You must make ~ with that** : Onunla yetinmelisiniz/idare etmelisiniz. **I can make ~ without it** : Onsuz da idare edebilirim. ***e.a.- 4.*** *artifice, trick, evasion, expedient, resort, wile, ruse, subterfuge, stratagem,* ***10.*** *fault.*

shiftily, *zf.* kurnazca, tilki gibi, hile ile.

shiftiness, *is.* **1.** hilekârlık, aldatıcılık, **2.** akıllılık, kurnazlık, açıkgözlülük.

shiftingly, *zf.* değiştirerek, kaydırarak.

shiftingness, *is.* yer değiştirme, değişme, kayma.

shift key, *is.* (daktiloda) büyük harf tuşu.

shiftless, *sf.* **1.** beceriksiz, bîçare, çaresiz, **2.** miskin, sünepe, uyuşuk, uyuntu, mıymıntı, sümsük, **3.** ~ **ly**: beceriksizce, miskin miskin, sünepe sünepe vb. **4.** ~ **ness**: beceriksizlik, bîçarelik, çaresizlik; miskinlik, sünepelik, uyuşukluk, mıymıntılık.

shifty, *sf.* **shiftier, shiftiest 1.** hilekâr, aldatıcı, kaçamaklı, tilki gibi. ~ **behavior** : aldatıcı davranış, **2.** akıllı, kurnaz, açıkgöz. **~eyes/look** : kurnaz bakış. ***e.a.-1.*** *artful, tricky, fickle,* ***2.*** *alert, resourceful.*

Shiite = Shiah = Shii, *is.* Şiî. **Shiism**: Şiîlik. **Shiitic**: Şiî+.

shikar, *is.&f.* **-karred, -karring** (Hindistan'da) avlanma(k). ***e.a.- hunt(ing).***

shikari, *is., ç.* **-ris** (Hindistan) usta avcı. **shikaree** *ş.d.y.*

shiksa, *is.* Yahudi olmayan kız/kadın.

shill, *is.&sf.* **1.** *argo* sokak satıcısının/kumarbazın müşteri çekmek için yanında bulundurduğu uydurma müşteri, yem, **2.** *esk. bk.:* **shrill.**

shillelagh = shillala = shillalah = shillelah, *Ir.* sopa, değnek.

shilling, *is.* **1.** şilin, bakır nikel alaşımı eski İngiliz parası, sterlinin 20'de biri, **2.** bazı eski İngiliz müstemlekeleri para birimi (Nijerya, Jamaika, Kenya, Somali, Tanzanya, Uganda vb.).

shilly-shally[1], *is.* ikircim, duraksama, durumsama, kararsızlık, tereddüt. ***e.a.- irresolution, indecision, vacillation.***

shilly-shally[2], *gs.f.* ikircimlenmek, duraksamak, durumsamak, karar verememek, tereddüt etmek. ***e.a.- vacillate.***

shilly-shally[3], *sf.&zf.* **1.** ikircimli, duraksayan, tereddüt eden, müteredditi, kararsız. **2.** ikircimle, duraksayarak, tereddütle, kararsızca. ***e.a.- 1.*** *irresolute, undecided, vacillating,* ***2.*** *irresolutely.*

shilpit, *sf. İsk.* **1.** zayıf, nahif, cılız, çelimsiz, sıska. *a~ girl.* **2.** (içki) hafif, sulandırılmış.~ *drink.* ***e.a.-1.*** *sickly, puny, feeble, 2. weak, watery.*

shily, *bk.:* **shy, shyly.**

shim, *is.&f.* **shimmed, shimming** (ufak boşlukları doldurmak için) parça/kama/dolgu/takoz (koymak), parça koyarak doldurmak/sıkıştırmak.

shimmer, *is.&f.* **1.** parıltı, lem'a, hafif/titrek ışık, **2.** parıldamak, balkımak, donuk bir ışıkla titremek, **3. ~ingly**: parıldayarak, balkıyarak, **4. ~y** : parıltılı, parıldayan, balkıyan, donuk ve titrek (ışık). ***e.a.-1.&2.*** *glimmer, glisten, shine.*

shimmy[1], *is., ç.* **-mies 1.** kalça ve omuzları titreterek yapılan bir dans, **2.** yalpa, salgı, taşıt ön tekerleğinin yalpa yapması, **3.** *k.d.* iç gömleği, kombinezon.

shimmy[2], *gs.f.* **-mied, -mying 1.** kalça ve omuzları titreterek dans etmek, **2.** yalpalamak, sallanmak, (taşıt ön tekerleği) yalpa yapmak, titremek. ***e.a.- 2.*** *shake, wobble, vibrate.*

shin[1], *is.* **1.** baldırın ön kısmı. ~ **guard** : diz korunağı: sporcuların dizlerini/baldırlarını koruyan keçe/meşin, **2.** (hayvanlarda) incik, kaval (kemiği), **3.** *Brit.* but eti, **4.** şin: İbranî alfabesinin yirmi ikinci harfi.

shin[2], *f.* **shinned, shinning** *gen.* ~ **up** : (direğe/ağaca vb.) tırmanmak. ***e.a.-*** *climb.*

shinbone, *is.* incik/kaval kemiği. ***e.a.-*** *tibia.*

shindig, *is. k.d.* danslı eğlence.

shindy, *is., ç.* **-dies** *k.d.* **1.** gürültü, şamata, velvele, kavga, vuruşma. **kick up a** ~ *argo* gürültü etmek, ortalığı karıştırmak/velveleye vermek, kıyameti koparmak, **2.** *ABD bk.:* **shindig.** ***e.a.-1.*** *row, rumpus, quarrel.*

shine[1], *f.* **shone** (veya bazan **shined), shining 1.** parla(t)mak, parılda(t)mak, ışılda(t)mak, ışık saçmak. *a fine morning with the sun ~ing (down).* **2.** parlak/aydınlık olmak, göz kamaştırmak, **3.** (duygu vb.) açık/berrak/vazıh olmak, **4.** (göz/çehre vb.) aydınlanmak, parlamak, **5.** cilâlamak, parlatmak, (kundura) boyamak. ~ *your shoes before going out.* **6.** (ışığı bir tarafa) yöneltmek.*to~ a flashlight.* **7.** seçkin/mümtaz bir şahsiyet olmak, üstünlük/başarı göstermek, **8.** ~ **up to** *argo* yaltaklanmak, dalkavukluk yapmak, gözüne girmeye/memnun etmeye çalışmak. ***e.a.-1.*** *glimmer, shimmer, beam, glow, glare, glitter, glim, glint, glisten, sparkle, 5. polish, buff, burnish, brighten, 7. excel.*

shine[2], *is.* **1.** parlaklık, parıltı, revnak, **2.** cilâ. **put a good ~ on** : iyice cilâlamak, **3.** canlılık, **4.** ihtişam, şaşaa, **5.** güneş ışığı, güzel hava. **rain or** ~ : hava nasıl olursa olsun, her halükârda. *I promise we'll be there at 8, rain or ~* **6.** kundura boyası/cilâsı. *These shoes need a ~* **7.** kundura boyama/cilâlama, **8.** *ABD- k.d.* hoşlanma, zevk alma, ısınma, **9.** *ABD- k.d.* oyun, düzen, hile, **10. to take a ~ to :** *ABD- k.d.* (birdenbire) çok hoşlanmak, kanı kaynamak, ısınmak. ***e.a.-1.*** *radiance, brightness, 2. luster, polish, gloss, sheen, 4. splendor, brilliance, show, 5. sunshine, 6, 7. shoeshine, gloss, 8. liking, fancy, 9. trick, prank, 10. to become fond of.*

shiner, *is.* **1.** parlayan/parlatan şey/kimse, kundura boyacısı, **2.** *argo* morarmış göz, **3.** pulları gümüş gibi paralayan herhangi balık: golyan, tereyağı balığı vb. ***e.a.- 2.*** *black eye.*

shingle[1], *is.* **1.** düz kiremit, padavra, çatı kaplamaya mahsus ince tahta/maden/asbest/arduvaz levha, **2.** kısa kesilmiş (alagarson) saç, **3.** *k.d.* doktor/avukat tabelası. **Hang out one's** ~ *k.d.* yazıhane açmak, **4.** *Brit.* (a) deniz kıyısındaki çakıllar, (b) çakıllı kıyı/plâj.

shingle[2], *f.* **-gled, -gling 1.** (düz kiremit/ince tahta vb. levhalarla) çatı kaplamak, **2.** saçı kısa kesmek, **3.** demiri (cüruf ve yabancı maddelerden) arıtmak.

shingles, *is. patol.* uçuk, zona, bir virüsün sebep olduğu ve sinir uçlarında şiddetli ağrılı kabarcıklar şeklinde beliren hastalık. **zoster, herpes zoster** *d.d.*

shingly, *sf.* çakıllı.

shining, *sf.* **1.** parlak, parıltılı, ışıltılı, ışık saçan, **2.** görkemli, muhteşem, şaşaalı, **3.** üstün, olağanüstü, fevkalâde. *a ~ example of courage.* **4. ~ly :** parlak bir şekilde, ışık saçarak, görkemlice, ihtişamla, şaşaa ile, üstün/olağanüstü/fevkalâde bir şekilde. ***e.a.-1.*** *radiant, gleaming, bright, glistening, bright, effulgent, 2. lustrous, resplendent, brilliant, 3. excellent, conspicuous.*

shinleaf, *is., ç.* **-leaves** *bot.* yakı otu *(Pyrola elliptica).* ABD'nin kuzey ormanlarında yetişen yuvarlak yapraklı, beyaz çiçekli kalımlı bitki. Yapraklarından diz yakısı yapılır. **Wintergreen** *d.d.*

shinny[1], *is., ç.* **-nies** bir nevi hokey.

shinny[2], *gs.f.* **-nied, -nying** *ABD- k.d.* tırmanmak. ***e.a.-*** *shin, climb.*

shinplaster, *is.* **1.** diz yakısı, plâster, **2.** *ABD* (a) eskiden kullanılan bir dolardan küçük değerde kâğıt para, (b) değeri çok düşük para.

Shinto, *is.&sf.* **1. Shintoism** *d.d.* Şinto, Japonların ulusal dini, doğaya ve atalara tapılır, **2. Shintoist** : Şinto dininden olan (kimse), **3. Shintoistic** *d.d.* Şinto dinine özgü.

shiny, *sf.* **shinier, shiniest 1.** parlak, pırıl pırıl, cilâlı. a ~ *silver coin.* **2.** ışıklı, aydınlık, açık, berrak, **3.** (elbise) havsız, yıpranarak parlaklaşmış. *a coat ~ from hard wear.* **4. shinily** : pırıl pırıl parlak bir şekilde, parlayarak, **5. shininess** : parlaklık, cilâ, ışıklı/aydınlık olma, açıklık, berraklık.

ship[1], *is.* **1.** gemi, vapur, **2.** *den.* en az üç direkli ve her direkte seren ile yan yelkenleri olan gemi, **3.** gemi tayfası, **4.** uçak, hava gemisi, **5. About ~ !** (gemiyi) Geriye döndür! **6. when one's ship comes home/in** : zengin iken, parası pulu varken, **7. ~ biscuit = ~ bread** : peksimet, **8. ~ broker** : gemi simsarı, deniz sigortası acentesi, **9. ~ canal** : gemi kanalı, geminin geçebileceği kanal, **10. ~ chandler** : gemi levazımı satıcısı, **11. ~ money** *Brit.* liman vergisi, **12. ~ of the line** *esk.* savaş gemisi, **13. ~'s papers**: gemi belgesi, **14. on board ~** : gemide, gemiye yüklü, **15. take ~ for** : -e gitmek üzere gemiye binmek. ***e.a.-1.****vessel, 4. airplane, airship, 7. hardtack, 12. battleship.*

ship[2], *f.* **shipped, shipping 1.** gemiye yüklemek, **2.** (gemi, uçak, tren, vb. ile) göndermek, sevk etmek, nakletmek. *He ~ped his luggage to Rize. The cattle were ~ped out by rail. The troops were ~ped off to France.* **3.** gemi hizmetine almak/yazılmak. **~ a new crew** : gemiye yeni tayfa almak. **He ~ ped as cook** : Gemiye aşçı yazıldı. **4.** (kürek/ dümen) yerine takmak. *to ~ oars.* **5.** gemiye binmek, gemi ile seyahat etmek, **6. ~ a sea** : (gemi) dalga yemek, **7. ~ out** : (a) gemi ile başka bir ülkeye gitmek/gönderilmek, (b) *k.d.* işini terk etmek, istifa etmek, kovulmak, ***e.a.- 2.*** *send, transport, 5. embark, 7 (b) quit, resign, be fired.*

-ship, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük" **friendship** : arkadaşlık.

shipboard, *sf.&is.* **1.** gemi bordası(ndaki). *a ~ telephone.* **2. on ~** : gemide, gemiye binmiş/ yüklenmiş.

shipbuilder, *is.* gemi inşaatçısı, gemi plânları yapan/gemi inşa eden kimse/firma.

shipbuilding, *is.* gemi inşaatı/yapımı.

ship fever, *is.* tifüs. ***e.a.-*** *typhus.*

shiplap, *is.* (marangozluk) yalı bindirmesi.

shipload, *is.* gemi yükü.

shipman, *is., ç.* **-men** *esk.* **1.** gemici, **2.** *bk.:* **shipmaster.**

shipmaster, *is.* kaptan, süvari. ***e.a.-*** *captain.*

shipmate, *is.* gemi arkadaşı.

shipment, *is.* **1.** gemiye yükleme, **2.** (gemi/ uçak/tren vb. ile) gönderme, sevk (etme), **3.** bir seferde gönderilen mal miktarı, **4.** sevk edilen eşya/mal.

shipowner, *is.* gemi sahibi, armatör.

shippable, *sf.* gönderilebilir, sevk edilebilir, sevke elverişli.

shippen, *is. Brit.* ahır, ineklik.

shipper, *is.* gönderen, sevk eden, nakleden, nakliyeci.

shipping, *is.* **1.** gönderme, sevk etme, taşıma, nakletme, nakliyatçılık, **2.** gemiler, ticaret filosu, ticaret gemileri tonajı, **3. ~ bill** : manifesto, **4. ~ charges** : navlun, nakliye ücreti, **5. ~ company** : nakliye şirketi, **6. ~ documents** : gönderme belgesi, sevk evrakı, **7. ~ clerk** : nakliyat memuru, **8. ~ room** : paketleme ve sevkiyat dairesi, **9. ~ ton** : taşıma tonajı, genellikle 40 ft^3 (1.133 m^3)lük hacim.

ship-rigged, *sf. den.* tam donanımlı (gemi).

ship's boy, *is.* miço.

shipshape, *sf.&zf.* **1.** düzgün, muntazam, düzenli, tertipli, gemiye yakışır şekilde düzenlenmiş, **2.** düzgün bir şekilde, muntazaman. ***e.a.-1.*** *well-arranged, trim, tidy.*

shipside, *is.* (rıhtımda) gemi yöresi.

ship-to-shore, *sf.* gemiden karaya. ~ *communications.*

shipway, *is.* **1.** gemi inşa tarzı, **2.** tersanede gemi teknesi desteği, **3.** gemilerin geçmesine elverişli kanal.

shipworm, *is.* gemi kurdu, gemi teknesine yapışan yumuşakçalar.

shipwreck, *is.&f.* **1.** deniz kazası, geminin kazaya uğraması/batması. **Only two people were saved from the** ~ : Batan gemiden ancak iki kişi kurtarılabildi. **2.** gemi enkazı, **3.** harap olma, mahvolma, harabiyet, perişanlık, suya düşme. **The ~ of his plan discouraged him** : Plânlarının suya düşmesi onun cesaretini kırdı. **4.** kazaya uğra(t)mak, kaza geçirmek, **5.** mahvetmek/olmak, tahrip/harap etmek/olmak, suya düş(ür)mek, akamete uğra(t)mak. **All our hopes were ~ed by the bad news** : Acı haberi alınca bütün ümitlerimiz suya düştü. ***e.a.- 3. destruction, ruin, 5. destroy, ruin, wreck.***

shipwright, *is.* tersane işçisi/marangozu/demircisi.

shipyard, *is.* tersane, dok.

shire, *is.* (İngiltere'de) eyalet, sancak, liva, kontluk. ~ **horse**: İngiliz katanası. ~ **- reeve** : (eskiden) İngiliz polis komiseri. ~ **town** *Cnd.* Nova Scotia'da il merkezi.

shirk, *f.* kaytarmak, atlatmak, görevden/sorumluluktan kaçınmak, yan çizmek, savsaklamak, hile ile işin içinden sıyrılmak. ~ **er** : kaytarıcı. ***e.a.- evade, avoid.***

shirr, *f.&is.* **1.** (kumaşı vb.) büzmek, **2.** yumurtayı ekmek kırığı veya peynir ile yağda pişirmek, **3. shirring** *d.d.* (a) büzgü, büzme, (b) lâstikli şerit.

shirt, *is.* **1.** gömlek. **stiff/dress/starched~** : kolalı gömlek. **not to have a ~ on one's back** : sırtına giyecek gömleği olmamak. ~ **sleeve** : gömlek kolu, **dress~** : smokin gömleği.~ **front** : kolalı gömlek göğüslüğü, **2. get s.o.'s ~ out/off** : birisini kızdırmak /sinirlendirmek/çileden çıkarmak, **3. give the very ~ off one's back** : (sırtındaki gömleğine kadar) her şeyini vermek/feda etmek, **4. in his ~ sleeves** : ceketsiz, **5. keep one's ~ on** *argo* soğukkanlılığını korumak, sinirlenmemek, sinirlerine hâkim olmak. **Keep your ~ on**! Sinirlenme! Kendine hâkim ol! **6. lose one's** ~ *argo* meteliksiz kalmak, **7. put one's ~ on a horse** : (yarışta) bütün parasını bir at üzerine koyarak bahse girmek, **8. I bet my ~ that..**: bütün servetim üzerine bahse girerim ki... **9. shirtless** : gömleksiz.

shirting, *is.* gömleklik kumaş.

shirt-sleeve(d), *sf.* **1.** ceketsiz, basit/sade/gündelik. giyimli. *a ~ mob.* **2.** sade, basit, dolaysız, dolambaçsız, direkt. *a ~ diplomacy.*

shirttail, *is.&sf.* **1.** gömlek eteği, **2.** (gazete) haberin sonuna eklenen not, **3.** *argo* uzaktan (akraba). ~ **relative** : dış kapının mandalı, çok uzak akraba.

shirtwaist, *is.* **1.** kadın blûzu, **2.~dress** *d.d.* üst kısmı blûz gibi yakası açık kadın entarisi.

shirty, *sf.* **1.** öfkeli, sinirli, çabuk kızan, **2. to get** ~ : öfkelenmek, kızmak, sinirlenmek. ***e.a.- 1. irritated, angry.***

shish kebab, *is. T.* şiş kebap. ***e.a.- shashlik, shashlick, shaslick.***

shit, *is.&f.&ünl.* **shit, shitting** *kaba* **1.** bok, **2.** sıçma(k), **3.** saçmalık, manasızlık, manasız gösteriş, **4.** Kahrolası, Allah belâsını versin, hay Allah! **5.** ~ **list** : *ABD- argo* nefret edilen kimselerin listesi, kara liste.

shittah, *is., ç.* **shittim, shittahs** Tevrat'a göre Musevîlerin çöldeki seyyar mabetlerini yaptıkları ağaç, muhtemelen akasya. ~ **wood** : akasya kerestesi.

shitty, *sf.* **-tier, -tiest** *argo, kaba* **1.** rezil, adî, alçak, **2.** değersiz, önemsiz, münasebetsiz, saçma. ***e.a.-1. inferior, contemptible, 2. inept, insignificant.***

shiv, *is. argo* sustalı (bıçak).

shivah, *is. bk.:* **shibah.**

shivaree = charivari = chivaree = chivari, *is.&f.* teneke gürültüleriyle serenat (yapmak).

shive, *is.* **1.** kıymık, **2.** tapa, tıkaç, **3.** dilim. ***e.a.-1. fragment, sliver, 2. cork, bung, 3. slice.***

shiver, *is.&f.* **1.** titreme(k), ürperme(k). **to ~ like a leaf** : yaprak gibi titremek. **to ~ with cold/fear** : Soğuktan/korkudan titremek, **2.** parçala(n)mak, paramparça etmek/olmak, **3.** ürperti, ürperiş, titreyiş, **4.** parça, pare, kıymık, **5.** *den.* yelkenler rüzgârla sallanmak/titremek, **6. It gives me the ~s to think of it :** Onu düşününce tüylerim ürperiyor. **7.** ~ **er** : titreyen, ürperen, **8.** ~ **ingly** : titreyerek, ürpererek. ***e.a.-1.quake, shudder, shake, vibrate, 2. shatter, break, split.***

shivery, *sf.* **1.** titreyen, ürperen, **2.** ürpertici, titreten, **3.** çabuk kırılan, narin, gevrek. ***e.a.- 3. brittle.***

shlemiel, *is. bk.:* **schlemiel.**

shlock, *sf.&is. argo bk.:* **schlock.**

shmo, *is., ç.* **shmoes** *bk.:* **schmo.**

shnaps, *is. bk.:* **schnapps.**

shoal[1], *sf.&is.* **1.** kumsal, sığ, **2.** sığlık yer, su ortasında ada gibi kum yığını, **3.** sürü, yığın, küme. **~ s of = in ~ s** : sayısız, sürü ile, pek çok. *He gets letters in ~ s.* **4.** balık sürüsü.

shoal[2], *f.* **1.** sığlaş(tır)mak, (derinlik) azal-(t)mak, **2.** *den.* sığ suda sefer yapmak, **3.** yığmak, sürü/küme hâline getirmek, sürüler teşkil etmek.

shoaly, *sf.* **shoalier, shoaliest** sığlık, sığ yerlerle dolu.

shoat = shote, *is.* domuz yavrusu.

shock[1], *is.* **1.** sadme, darbe, vuruş, çarp-(ış)ma, **2.** sarsıntı, sars(ıl)ma. *The ~ of the explosion was felt far away.* **3.** anî/şiddetli ruhî etki, ruhî sarsıntı, manevî darbe.*The bad news left us all speechless from ~.* **4.** sarsıcı olay. *His death was a ~ to us all.* **5.** *tıp* şok, travma; ağır bir yaralanma/ameliyat ve kan kaybının vücuttaki etkisi (terleme, sararma, nabzın yavaşlaması, tansiyon düşüklüğü şeklinde belirir), **6.** elektrik çarpması, **7.** *bk.:* **~ absorber. 8.** dokurcun, başak demetleri kümesi, **9.** karmakarışık yığın, taranmamış/kıtık gibi kabarık saç. **~ - headed** : kaba ve karmakarışık saçlı. ***e.a.-1.*** *collision, blow, impact.*

shock[2], *f.* **1.** sars(ıl)mak, **2.** şiddetle çarpmak, **3.** son derece hayret/nefret/korku/tiksinti uyandırmak. *It ~ed me to see how he treated his children.* **4.** elektrik akımına çarptırmak. *He got ~ ed when he touched electric wire.* **5.** (madende) kuvvetli iç gerilmeler meydana getirmek (gayrimuntazam ısıtarak vb.), **6.** demetleri yığmak, **7. ~ ability** : sarsılabilme, sarsıntı/şok geçirme, **8. ~ able** : sarsılabilir, sarsıntı/şok geçirebilir, **9. be ~ ed** : (a) şaşakalmak, donakalmak, (b) son derece üzülmek, üzüntüye/kedere gark olmak, çok acımak. *I was ~ed by his sudden death.* (c) çok utanmak. ***e.a.-3.*** *stagger, astound, stupefy, startle, stun. **NOT:*** **SCHOCK**, duygu ve sinirlere, kıymet hükümlerine indirilen ağır bir darbeyi, beklenmedik bir olay karşısında duyulan şaşkınlık, dehşet ve üzüntüyü ifade eder.*The onlookers were shocked by the accident.* **STARTLE**, anî korku karşısında duyulan hayret ve şaşkınlığı belirtir: *to be startled by a loud noise.* **STUN** hayretten dili tutulma, serseme dönme durumunu ifade eder: *Stunned by the realization of an unpleasant truth.*

shock absorber, *is. oto.* sönümleç, amortisör, tampon.

shocker, *is.* **1.** sarsan/hayret, heyecan ve üzüntü uyandıran şey/kimse, **2.** heyecanlı roman/film/makale vb., **3.** ekin demetlerini kümeleyen/balya yapan kişi.

shocking, *sf.* **1.** şaşırtıcı, müthiş, dehşet/korku/nefret uyandırıcı. *a ~ accident.* **2.** berbat, çok kötü/fena, iğrenç, tiksindirici. *~ manners. ~ weather. What a ~ waste of time.* **3. ~ ly** : şaşılacak derecede, ziyadesiyle, son derece, müthiş (bir şekilde), şaşkına çevirerek, dehşet uyandırarak. **~ rude behavior** : son derece kaba davranış, **4. ~ness** : şaşırtıcılık, dehşet/korku/nefret uyandırma, berbatlık, fenalık, iğrençlik. ***e.a.- 1, 2. terrible, awful.***

shockproof = shock-proof, *sf.&f.* çarpışmaya dayanır/ kırılmaz (hâle getirmek).

shock therapy = shock treatment, *is. tıp* sarsıntı sağaltımı, şok tedavisi: çıldırıya tutulanları insülin, kardiyozol gibi ilâçları yüksek dozda iğneleyerek ya da beyine yüksek gerilimli elektrik vererek sağaltma yöntemi (**electroconvulsive therapy**).

shock troops, *is. As.* hücum/baskın birlikler.

shock wave, *is.* sarsım dalgası : (a) yayılma hızı birdenbire ses hızını geçen, ses ile hava akışında sıcaklık, basınç ve yoğunluk artışı şeklinde beliren süreksizlik yüzeyi (süpersonik uçakların kanatları yöresinde olduğu gibi), (b) deprem, şiddetli patlama vb. den ileri gelen benzer olay.

shod, *f. bk.:* **shoe** *(geç.z.&sf.f).*

shoddy[1], *is., ç.* **-dies 1.** paçavra yünü, paçavralardan yapılmış yün, **2.** taklit, kalitesiz mal, **3.** bayağılık, pespayelik, taklitçilik, **4.** süprüntü, artık, çerçöp.

shoddy[2], *sf.* **-dier, -diest 1.** adî, bayağı, pespaye. *a ~ trick.* **2.** düşük kaliteli, **3.** paçavra yününden yapılmış, **4.** taklit, sahte, yapmacık, yalan, **5. shoddily** : adî/bayağı/pespaye bir şekilde, sahte/yapmacık/yalan olarak, **6. shoddiness** : adîlik, bayağılık, pespayelik, kalite dü-

şüklüğü; paçavra yününden yapılma; taklit/sahte/yalan oluş. *e.a.-1. mean, reprehensible, 2. poor, inferior, 4. pretentious, sham.*

shoe[1], *is., ç.* **shoes**, *(k.d.* **shoon**) **1.** ayakkabı, kundura, pabuç, **2.** nal. **cast a ~** : (at) nalını düşürmek, **3.** otomobilin dış lâstiği, **4.** fren pabucu, **5.** (tekerlek altına konulan) takoz, **6.** elektrikli lokomotife akım ileten kayıcı kontak, **7.** kızak altında kaymayı sağlayan demir şerit, **8. ~ button** : ayakkabı düğmesi, **9. ~ leather** : kunduralık kösele, **10. be in another's ~s** : başkasının yerinde/durumunda olmak. **I'm glad I'm not in his ~ s just now** : Şu anda onun yerinde olmadığıma memnunum! **11. die in one's ~ s** : gayritabiî bir şekilde ölmek, (özellikle) asılmak, **12. fill s.o.'s ~s** : bir kimsenin yerini/bıraktığı boşluğu doldurmak/görevini yapmak. *Will anyone be able to fill the director's ~ s now that he's left the company?* **13. put the ~ on the right foot** : kabahat kiminse onu suçlandırmak, **14. step into another's ~s**: birinin yerine geçmek/yerini almak, **15. that's another (a very different) pair of ~s** : o mesele (tamamıyla) başka, **16. the ~ is on the other foot**: durum bunun tersine, iş anladığın gibi değil, **17. to be waiting for dead man's ~ s** : mirasına konmak/yerine geçmek için birinin ölümünü beklemek. **He who waits for dead man's ~ s is in danger of going barefoot** : Mirasa gözünü diken sonunda hava alır. **18. where the ~ pinches** : asıl dert/zorluk, hassas nokta, insanın dertli olduğu husus, **19. You are not fit to black his ~ s** : Sen onun ayağının pabucu olamazsın.

shoe[2], *f.* **shod/shoed, shod/shoed/shodden, shoeing 1.** ayakkabı/kundura/pabuç giydirmek, **2.** nallamak, nal çakmak, **3.** madenî levha ile korumak.

shoebill, *is. zool.* pabuç gagalı *(Balaeniceps rex)*. Gagası pabuç gibi geniş, leyleğe benzer iri Afrika kuşu. Boyu ~ 1.5 m.

shoeblack, *is.* kundura boyacısı, lostracı. *e.a.- bootblack.*

shoe-cream, *is.* kundura cilâsı.

shoehorn, *is.&f.* **1.** çekecek, ayakkabı çekeceği, kerata, **2.** dar bir yere sıkıştırmak. *e.a.- 2. squeeze.*

shoelace, *is.* ayakkabı bağı.

shoeless, *sf.* yalınayak.

shoemaker, *is.* kunduracı, ayakkabı tamircisi.

shoer, *is.* nalbant.

shoeshine, *is.* **1.** ayakkabı boyama/cilâlama, **2.** cilâ, parlaklık, boyanmış ayakkabının görünüşü.

shoestring, *is.* **1.** *bk.:* **shoelace**, **2.** *ABD- k.d.* çok az para. **on a ~** : çok az para ile, **3. ~ catch** : topu yere çok yakın yakalama, **4. ~ potato** : ince çubuk şeklinde kızartılmış patates dilimi, **5. ~ tackle** *argo* (futbolcunun ayağına) çelme.

shoetree, *is.* ayakkabı kalıbı.

shofar = shophar, *is., ç.* **-fars, -froth** koç boynuzundan yapılmış boru: Havralarda ayin esnasında öttürülür.

shogun, *is.* **1.** (Japonya'da 1868'e kadar) başkumandan, **2. ~ al** : başkumandana ait, **3. ~ ate** : başkumandanlık.

shoji, *is., ç.* **-ji, -jis** (Japonya'da kullanılan) kâğıt paravana/sürgülü kapı.

shone, *f. bk.:* **shine** *(geç.z.&sf.f.).*

shoo, *ünl.&f.* **shooed, shooing** Defol! Kışt! Hoşt! (diye kovmak). *~ ed the birds off the bushes. ~ ed the children out of kitchen.*

shoofly, *is., ç.* **-flies** *ABD* **1.** tahta at, çocuklar için beşik gibi sallanan hayvan biçiminde tahta oyuncak, **2.** ayak sürterek yapılan dans, **3.** kapalı ana demir yolu için geçici yan yol.

shoo-fly pie, *is.* pekmezli hamur tatlısı.

shoo-in, *is. k.d.* **1.** kazanacağı önceden belli aday/yarışçı, **2.** kolay kazanılan seçim/yarış.

shook, *is.&f.* **1.** çakılmaya hazır fıçı/mobilya vb. tahtaları, **2.** başak demetleri yığını, **3.** *bk.:* **shake** *(sf.f.)*, **4. ~ up** *argo* manen sarsılmış/alt üst olmuş, üzgün, heyecanlı, öfkeli, sinirli. *e.a.- 4. upset, disturbed, agitated.*

shool, *is.&f. k.d. bk.:* **shovel.**

shoon, *ç. is. k.d.* kunduralar *bk.:* **shoe.**

shoot[1], *f.* **shot, shooting 1.** ateş etmek, **2.** (top/tüfek/mermi vb.) atmak. *to ~ a bullet.* **3.** (silâhla) vurmak, yaralamak, öldürmek. **He had one arm shot away**: Bir kolunu gülle götürdü. **I'll be shot if I...** : Canım çıksın ki... **4.** tüfek kullanmak, **5.** tüfekle avlamak, ava gitmek, **6.** fırla(t)mak, at(ıl)mak, hızla ilerlemek. *The missile shot thousands of miles into the space.* **7.** *k.d.* (konuşmaya vb.) başlamak, **8.** birbiri ar-

kasına/durmadan söylemek/sormak, (soru vb.) yağdırmak. **to ~ questions at s.o.** : birisini soru yağmuruna tutmak, **9.** (filiz) sürmek, filizlenmek, **10.** (sekstantla) ölçmek, **11.** akıntılı bir yerden kayıkla hızla geçmek. *to ~ a rapid.* **12.** kurşun gibi/hızla geçmek. **The car shot past** : Otomobil kurşun gibi geçip gitti. **13.** fotoğraf/film çekmek, **14.** içine başka renk karıştırmak, **15.** çıkmak, fışkırmak, **16.** fırlamak, atılmak, **17.** (ağrı) şiddetle yayılmak, kaplamak, zonklamak. *Pain shot through his injured arm.* **18.** (futbol) şut çekmek, **19.** (kumarda) (a) zar atmak, (b) pey sürmek. *I'll ~ ten bucks.* **20.** patlatmak, infilâk ettirmek, **21.** uzanmak. *a cape ~ing out into the sea.* **22. ~ at = ~ for** : (a) hedefe ateş etmek, (b) *k.d.* çabalamak, gayret sarfetmek, amaç/gaye edinmek, **23. ~ away (all one's ammunition)** : bütün mühimmatını harcamak, **24. ~ down** : (a) silâhla vurup düşürmek. *~ down an aircraft.* (b) *k.d.* kesin olarak reddetmek, "hayır" demek. *another idea shot down by the chairman.* **25. ~ off** : atmak, silâh atmak, (b) ok gibi fırlamak. **~ off a prize** : bir atış müsabakasında finale girmek, **26. ~ off one's mouth** *or* **face** *argo* (a) ağzına geleni söylemek, bilir bilmez/düşünmeden konuşmak, (b) abartmak, mübalâğa etmek, **27. ~ one's bolt/wad** *k.d.* elinden geleni yapmak, son gücünü/varını yoğunu harcamak, **28. ~ out** : (a) dışarıya fırlamak, (b) birdenbire görünmek, (c) (filiz) sürmek, **29. ~ over**: her yeri dolaşıp avlamak, **30. ~ straight**: (a) tam isabet kaydetmek, (b) *k.d.* dürüst davranmak, **31. ~ the breeze** *bk.:* **breeze**[1] (5), **32. ~ the bull** *argo* saçmalamak, saçma/manasız/maksatsız konuşmak, palavra atmak, **33. ~ the moon** *Brit.- argo* (ödenmeyen kiraya karşı haczedilir korkusu ile) eşyasını gece kaçırmak, **34. ~ the works** *k.d.* (a) bütün sermayeyi yatırmak, (b) bütün gücünü harcamak (c) kumarda bütün parasını sürmek, **35. ~ to pieces** : dağıtmak, paramparça etmek, mahvetmek, **36. ~ up** : (a) (çocuk) hızla büyümek, birdenbire boy atmak, (b) pek çabuk yükselmek, (c) yukarıya fırlamak, (d) ateş altına almak. *ABD* rastgele ateş etmek (e) *argo* damardan uyuşturucu ilâç zerk etmek, **37. ~ one's way** : zorla/tehditle istediğini elde etmek. ***e.a.-2.*** *project, hurl, throw, 3. hit, wound, kill, 7. begin, 9. germinate, 19. (a) roll, 20. detonate, 21. extend, jut, project, protrude, 22. (b) strive, 26. (b) exaggerate.*

shoot[2], *is.* **1.** atış, ateş etme, **2.** roket/füze atışı, **3.** av partisi. **4.** filiz, sürgün, fışkın, **5.** anî hamle, saldırı, **6.** fotoğraf/film çekme, **7.** hızlı su akıntısı, çağlayan, **8.** kürek çekmede kürek darbeleri aralığı, **9.** (Madencilikte) (a) geniş maden tünelinden ayrılan dar tünel, (b) dar maden damarı, (c) eğik maden damarı , **10.** geyik boynuzunun filizi, **11.** (futbol) şut.

shoot'em-up, *is. argo* **1.** vuruşmalı dövüşlü film/kitap/video oyunu vb., **2.** silâhlı çatışma. ***e.a.-2.*** *gunplay.*

shooter, *is.* avcı, atıcı.

shooting, *is.* **1.** atış, **2.** avcılık, **3.** (sinema) çevirim, **4. ~ box = ~ lodge** *Brit.* avcı kulübesi, **5. ~ gallery** : atış poligonu, **6. ~ iron** *ABD- argo* tabanca, silâh, **7. ~ script** : çevirim oyunluğu, **8. ~ star**: (a) gök taşı, meteor, (b) **American cowslip** *d.d.* Amerika çuha çiçeği *(Dodecatheon meadia).* Parlak beyaz, kırmızı, pembe çiçekler açan kalımlı bir bitki, **9. ~ stick** : kabzalı baston, bir ucunda sivri demir bulunan, kabzası katlanabilen çubuk.

shootout= shoot-out, *is.* **1.** silâhlı çatışma, müsademe, **2.** kavga, dövüş, **3.** (futbol) zaman uzatımı.

shop[1], *is.* **1.** dükkân, mağaza, **2.** atelye, iş yeri, **3.** fabrika, imalâthane, **4. set up ~** : dükkân/iş yeri/yazıhane vb. açmak, bir iş kurmak. **He's set up ~ as a lawyer in town** : Kasabada avukat yazıhanesi açtı. **5. shut up/close ~** : dükkânı kapamak, işini terk etmek, **6. talk ~** : iş hakkında konuşmak, **7. all over the ~** *Brit.* (a) darmadağınık, dökülüp saçılmış. *Don't leave your things all over the ~ , put them away in the cupboard.* (b) her tarafı/tarafta. *I've been all over the ~ trying to find that pen.* **8. right/wrong ~** *k.d.* doğru/yanlış kapı/şahıs/yer. **If you want help with French, you've come to the wrong~, I don't know a word of it** : Fransızca'dan yardım istiyorsan yanlış kapı çaldın, tek kelime bilmem. ***e.a.-1.*** *store, emporium, bazaar.* ***NOT:*** ABD'de **SHOP**, mahdut çeşitli mal satan nisbeten küçük ticaretheneler için kullanılır: *a millinery shop, a pastry shop.* **STORE** ise çok çeşitli mal satan büyük mağaza anlamına gelir: *a gro-*

cery store, a department store. **EMPORIUM,** önceleri büyük mağazalar için kullanılan gösterişli bir kelime idi, şimdi sadece alay için kullanılmaktadır. **BAZAAR**, mezat yeri, bir defaya mahsus çeşitli eşya satan yer demektir.

shop[2], *gs.f.* **shopped, shopping 1.** alış veriş yapmak, çarşıya /alış verişe gitmek. **to spend one's day ~ping** : bütün gün alış veriş yapmak, **2.** (çarşı pazar) gezmek/dolaşmak. *We ~ ped all the main shops.* **3.** *Brit.* (suçluyu) ele vermek, ihbar etmek. *The murderer was ~ped by his girlfriend.* **4. ~ around** : alış veriş için fikir edinmek, fiyatları karşılaştırmak. *You should ~ around before buying a new car.* **5. ~ for** : aramak.

shop assistant, *is.* tezgâhtar, satış memuru.

shopboy, *is. Brit.* satıcı, tezgâhtar. ***e.a.-salesclerk.***

shop chairman, *bk.:* **shop steward.**

shopcraft, *is.* **1.** zanaat, ustalık, tamircilik, **2.** zanaat erbabı.

shopgirl, *is. Brit.* tezgâhtar/satıcı kız. ***e.a.-salesgirl.***

shophar, *is., ç.* **-phars** *bk.:* **shofar**

shopkeeper, *is.* dükkâncı.

shopkeeping, *is.* dükkâncılık.

shoplifter, *is.* dükkân hırsızı, müşteri gibi girerek dükkândan ufak tefek mal çalan kimse.

shoplifting, *is.* dükkân hırsızlığı.

shopman, *is., ç.* **-men 1.** satıcı, tezgâhtar, **2.** *Brit.* dükkâncı.

shoppe, *is.* küçük dükkân.

shopper, *is.* **1.** müşteri, alıcı, **2.** perakende alıcı.

shopping, *is.* **1.** alış veriş (yapma), çarşıya çıkma, **2.** mal. *Paris has good ~ .* **3.** satın alınan eşya/mal. *The car trunk was full of ~.* **4. ~ center** : büyük çarşı, alış veriş merkezi, **5. ~ district** : çarşı, **6. ~ list**: alış veriş listesi.

shop steward, *is.* işçi temsilcisi. **shop chairman** *d.d.*

shoptalk, *is.* iş hakkında konuşma.

shopwalker, *is. Brit.* büyük mağazalarda müşterilere rehberlik eden memur.

shopwindow, *is.* vitrin, camekân.

shopwoman, *is., ç.* **-women** kadın tezgâhtar, satıcı kadın.

shopworn, *sf.* satılmadan eskimiş (mal).

shoran, *is.* mevki tayin radarı {**sho**(rt) **ra** (nge) **n**(avigation}. Sabit iki radar istasyonuna gönderilen işaretlere alınan cevabın gidiş geliş zamanını ölçerek uçağın mevkiini tayin eden sistem.

shore[1], *sf.&is.* **1.** kıyı, sahil. **in ~** : kıyıya yakın. **off ~** : kıyıdan uzak, açıkta. **on ~** : karada. *The ship reached shore. To walk along the ~. a house in the lakeshore.* **2.** memleket, ülke. **my native ~** : doğduğum ülke, **3.** kara. **a marine serving on ~ = a marine on ~ duty** : karada görev yapan denizci, **4.** payanda, destek, dayanak, **5. ~ bird** : yağmur kuşu, **6. ~ crab** : çingene yengeci, **7. ~ dinner** : deniz ürünlerinden yapılan yemek, **8. ~ lark**: kulaklı tarla kuşu, **9. ~ leave** :(denizcilere) kara izni, **10. ~ patrol** : *ABD* kıyı koruma örgütü, kıyı devriyesi. ***e.a.-1.*** *coast, strand, margin, bank, beach,* ***4.*** *strut, brace, buttress, stay.*

shore[2], *gl.f.* **shored, shoring 1.** *gen.* **~ up** : payanda vurmak, payanda ile desteklemek. *~ up the damaged fence.* **2.** desteklemek, inmesine/düşmesine engel olmak. *government action to ~ up farm prices.* **3.** *bk.:* **shear** (pt) . ***e.a.-1.*** *prop.*

shoreless, *sf.* **1.** sınırsız, hudutsuz, sonsuz, **2.** kıyısız, sahilsiz, kıyısı bulunmayan. ***e.a.- 1.*** *limitless, boundless.*

shoreline, *is.* kıyı çizgisi, sahil hattı.

shoreward(s), *sf.&is.&zf.* kıyıya doğru/yönelik, kıyı doğrultusu(nda).

shoring, *is.* **1.** payandalar, destekler, **2.** payandalama, destekleme.

shorn, *f. bk.:* **shear** *(sf.f.).*

short[1], *sf.* **1.** kısa. *a ~ distance. a ~ period. He had his hair cut ~.* **a ~ ten miles** : on milden kısa/daha az, **2.** kısa boylu, bodur, **3.** ters /kısa, kestirme (cevap). **~ and sweet** : kısa ve yerinde. **~ cut** : kestirme yol/cevap, **4.** kısa, özlü, muhtasar (yazı vb.), **5.** az, kıt, eksik, dar, noksan, yetersiz, ihtiyacı karşılamayan. **I'm ~ of money this week, can you lend me some** : Bu hafta param azaldı, biraz ödünç verebilir misin? **He was a bit ~ of experience** : Tecrübesi biraz noksandı. **~ in/on** : ...bakımından noksan/yetersiz. **These goods are in ~ supply, the price will be high** : Bu mal kıtlaşıyor, fiyatı yüksele-

cek. **He's a nice fellow, but ~ on brains** : İyi adamdır ama biraz beyinsizdir. **6.** hedefe ulaşamayan, **7.** (hamur işi) gevrek, çok yağ katılmış, **8.** (maden) gevrek, çabuk kırılır, **9.** satılırken elde bulunmayan (mal). **~ sale** : açıktan satış, **10.** *s.bl.* kısa süreli, **11.** *şiir* kısa/vurgusuz (hece), **12. ~ of** : (a) -den az, (b) (para, yiyecek) yetersiz, kıt. **be ~ of** : eksik/yetersiz olmak, yetmemek, az kalmak. **We are ~ of sugar** : Şekerimiz azaldı. **be ~ of breath** : nefesi daralmak. (c) -den başka. **I would do anything ~ of murder to get some money** : Para bulmak için adam öldürmekten başka her şeyi yaparım. **13. be ~ with** : (sözü) kısa kesmek, kestirme/ters cevap vermek. **He was ~ with me :** Bana ters cevap verdi. **14. at ~ notice** : hazırlanmak için az zaman bırakan (emir), **15. have a ~ memory** : çabuk unutmak, hafızası zayıf olmak, **16. in ~ order** : hemen, derhâl, **17. little/nothing ~ of** : hemen hemen, tamamıyla. **It is nothing/little ~ of madness to do this** : Bunu yapmak delilikten başka bir şey değildir. ***e.a.-3.*** *brief, abrupt, curt, sharp, testy,* ***4.*** *brief, concise, terse, succinct,* ***5.*** *low, scanty,* ***8.*** *friable, brittle,* ***12.*** *(c) failing of, excluding.*

short[2], *zf.* **1.** birdenbire, anî olarak, ansızın. *The driver stopped ~ when the child ran into the street.* **2.** kısaca, özetle, hulâsaten, **3.** hedef yakının(d)a. *the arrow landed ~.* **4. be taken/caught ~** *Brit.- k.d.* sıkışmak, çişi/aptesi gelmek, **5. come ~** : eksik gelmek, yetişmemek, erişememek, **6. cut ~** : kısa kesmek (söz, yazı, vb.), birdenbire sona erdirmek. *The accident forced them to cut their holiday ~.* **cut s.o. ~** : birinin sözünü birdenbire kesmek, **7. fall ~** : erişememek, ulaşamamak, yetmemek. *His income fell ~ of his needs.* **8. give ~ weight** : eksik tartmak, **9. go ~ (of)** : mahrum kalmak, yeteri kadar almamak. **I'm giving my dinner to the children; they mustn't go ~ (of food)** : Yemeğimi çocuklara veriyorum, onlar gıdasız kalmamalı. **10. make ~ work of** : hakkından gelmek, çabucak bitirmek, **11. run ~** : (malzeme vb.) tükenmek, yetişmemek, kıtlaşmak, azalmak. **We're runing ~ of coal/our coal is running ~** : Kömürümüz azalıyor. **12. sell ~** : (a) elde olmayan malı satmak, (b) *k.d.* küçük/hakir görmek, küçümsemek, takdir etmemek, değerini bilmemek. ***e.a.-1.*** *abruptly, suddenly,* ***2.*** *briefly, curtly,* ***12.*** *disparage, underestimate.*

short[3], is. **1.** kısa şey, **2.** eksiklik, noksanlık, **3. the ~** : öz, hulâsa, meselenin ruhu. **the long and the ~ of it** : uzun sözün kısası, kısacası, elhasıl, velhasıl, **4.~ s** :(a) kısa pantalon, şort, (b) don, (c) kısa vadeli bono, (d) yeteri kadar ince öğütülmemiş maden cevheri, (e) kırıntı, kalıntı, döküntü, düşük kaliteli mal, **5.** *elekt.* kısa devre, **6.** *şiir* kısa hece, **7.** *sin.* **~ subject** *d.d.* öykülü kısa film, **8.** elde olmayan malı satan kimse, **9.** hesap açığı, para/mal noksanı. **The official was $50 in his accounts** : Memurun 50 dolar açığı çıktı. **10. for ~** : kısaca. *Her name is Patricia, and she's called Pat for ~.* **11. in ~** : özetle, kısaca, özet/hulâsa olarak, sözün kısası, velhasıl. ***e.a.- 3.*** *gist,* ***9.*** *deficiency,* ***11.*** *in brief.*

shortage, *is.* **1.** eksiklik, kıtlık, noksanlık, azlık, açık, sıkıntı. **a ~ of cash :** para açığı/sıkıntısı. **housing ~** : konut sıkıntısı, **2.** eksik/noksan miktar.

short-billed gull, *is. zool.* küçük martı *(Larus canus).*

shortbread, *is.* kurabiye.

shortcake, *is.* bol tereyağı ile yapılmış pasta, meyveli kek.

short-change= short change, *gl.f.* **-changed, -changing 1.** paranın üstünü noksan vermek, **2.** *k.d.* aldatmak, dolandırmak, **3. ~ r** : aldatıcı, dolandırıcı. ***e.a.-2.*** *cheat, defraud.*

short-circuit, *gl.f.* **1.** *elekt.* kısa devre etmek. *to ~ a resistance.* **2.** sarfınazar etmek, atlamak, hesaba katmamak, kestirmeden gitmek. *To ~ all the formality by a simple telephone call.* ***e.a.-2.*** *bypass.*

shortcoming, *is.* kusur, noksanlık, ihmal, sakınca, engel, mahzur. *You've got to realize your own ~s. Whatever ~ s the airport might have...* ***e.a.-*** *fault, flaw, defect, imperfection, deficiency, inadequacy, drawback, weakness.*

shortcut, *sf.&is.&f.* **1. short cut** *ş.d.y.:* kestirme (yol, yöntem vb.). *~ methods.* **2.** kestirmeden gitmek, kısa kesmek.

short-dated, *sf.* kısa süreli, kısa vadeli (senet, bono vb.).

short division, *is. mat.* zihinden bölme.

short-eared owl, *is. zool.* bataklık baykuşu *(Asio flammeus).*

shorten, *f.* **1.** kısal(t)mak, azal(t)mak, kısmak, darlaş(tır)mak. **2.** yağ katarak gevrekleştirmek. ***e.a.-1.*** *condense, lessen, limit, restrict, abbreviate, abridge, curtail.* ***NOT:*** **SHORTEN**, genel anlamda boyut ve zaman bakımından kısal(t)mayı ifade eder: *to shorten a dress:* elbiseyi kısaltmak. *to shorten a prisoner's sentence:* mahkûmiyet süresini kısaltmak. **ABBREVIATE**, bazı harf, kelime vb. gibi kısımları atarak kısaltmak, icmal/ihtisar etmek demektir. *to abbreviate a word:* bir kelimeyi kısaltmak. **ABRIDGE**, özetleyerek kısaltmak anlamını taşır. *to abridge a document:* bir belgeyi özetlemek/kısaltmak. **CURTAIL** bazı kısımlarını kesip atarak, kırparak ve genellikle bütünlüğünü bozarak (Nasrettin Hoca'nın kuşuna benzeterek) kısaltmaktır. *to curtail an explanation:* bir açıklamayı kısaltmak/kuşa benzetmek.

shortening, *is.* **1.** (hamur işlerine karıştırılan) yağ, **2.** kısal(t)ma, ihtisar.

shorter legged bar-tailed godwit, *is. zool.* kıyı çulluğu *(Limosa lapponica).*

shortfall, *is.* **1.** noksanlık, eksiklik, kusur, (bütçe vb.) açık. *We hoped to make $2000, but after our bad luck there'll be a ~ of at least $300.* **2.** noksanlaş(tır)ma, eksil(t)me, azal(t)ma. ***e.a.-1.*** *deficiency, shortage.*

shorthand, *is.&sf.* steno, stenografi. *The secretary took down in ~ what was said; she made ~ notes.* ***e.a.-*** *stenography.*

short-handed, *sf.* yardımcısı az. **~ness** : yardımcı azlığı.

shorthorn, *is.* kısa boynuzlu sığır cinsi.

shortia, *is. bot.* akçiçek *(Shortia galacifolia).* Carolina'da yetişen beyaz çiçekli kalımlı bitki.

shortie, *is. bk.:* **shorty.**

shortish, *sf.* kısaca, oldukça kısa.

short list, *is. Brit.* kısa aday listesi, adayların son listesi.

short-lived, *sf.* kısa ömürlü/süreli, geçici, ömürsüz, az zaman süren. *Butterflies are ~. a ~ joy/interest.*

shortly, *zf.* **1.** yakında, birazdan, biraz sonra.*He will be back~.* **2.** kısaca, özetle, hulâsaten. *He explained his idea ~ but clearly.* **3.** kabaca, sertçe, soğuk bir şekilde. *He answered ~ that he didn't care what I thought.* ***e.a.-1.*** *soon, quickly, 2. briefly, concisely, 3. curtly, rudely, harshly.*

shortness, *is.* **1.** kısalık, bodurluk. *the ~ of his fingers. the ~ of the days in winter. the ~ of the trip.* **2.** eksiklik, noksanlık, kıtlık. *The ~ of provisions/of money.* **3.** (söz, cevap) kabalık, sertlik. *~ of his answer.* ***e.a.-1.*** *brevity, 2. deficiency, scantiness, 3. curtness, rudeness, harshness.*

short order, *is.* çabuk ve kolay hazırlanabilen yemek. **in short order** : derhal, çabucak, alelâcele.

short-order, *sf.* alâminüt, eli çabuk, şipşak (yemek hazırlayan). *a ~ cook.*

short-range, *sf.* kısa menzilli, kısa süreli/vadeli.

short shrift, *is.* **1.** tövbe anı: idamdan önce mahkûma tövbe istiğfar için verilen kısa zaman, **2.** ihmal, önemsemeyiş: bir kimseye/konuya sarf edilen çok az dikkat. **give/get short shrift** : ihmal etmek/edilmek. *Some think that the armed forces are getting all the government money and education is getting short shrift.*

short-sighted, *sf.* **1.** miyop, uzağı göremeyen, **2.** basiretsiz, ileriyi göremeyen. *It's very ~ not to spend money on repairing your house.* **3. ~ly** : basiretsizlikle, ileriyi göremeden, **4. ~ness**: basiretsizlik, ileriyi görememe. ***e.a.-1.*** *nearsighted, myopic, 2. heedless, unthinking.* ***k.a.-1,*** *2. farsighted, 2. prudent, wise, sagacious, circumspect, foresighted.*

short-spoken, *sf.* sert, kaba, nezaketsiz. ***e.a.-*** *curt.*

short-staffed, *sf.* işçisi/personeli az, noksan kadrolu.

shortstop, *is. beysbol* ikinci ve üçüncü minder arasındaki alan ve burada oynayan oyuncu.

short story, *is.* kısa hikâye.

short-tempered, *sf.* öfkeli, sinirli, çabuk kızan. ***e.a.-*** *irascible, irritable, hot-tempered, ill-humored, grouchy, cranky.* ***k.a.-****calm, temperate, pacific, sedate.*

short-term, *sf.* kısa süreli, kısa vadeli. *a ~ loan.*

short time, *is.* kısaltılmış iş saatleri.

short-toed lark, *is. zool.* kısa parmaklı tarla kuşu *(Calandrella brachydactyla).*

short-toed tree creeper, *is. zool.* bahçe tırmaşık kuşu *(Certhia brachydactyla)* .

short ton = net ton, *is.* 2000 libre (907.18 kg)lik ağırlık ölçüsü.

short-waisted, *sf.* kısa belli: belden omuzlara kadar olan uzaklık normalden az olan.

shortwave, *is.&sf.&f.* **-waved, -waving** **1.** *elekt.* kısa dalga, dalga uzunluğu 60 m'den az, **2.** ~ **radio** : kısa dalgalı radyo (verici/alıcı), **3.** kısa dalga ile yayın yapmak.

short-winded, *sf.* tıknefes, nefesi daralan.

shorty, *is., ç.* **-ties** *k.d.* kısa boylu, bodur. **shortie** *d.d.*

shot[1], *is., ç.* **shots** (veya 5, **6.** için: **shot**) **1.** atış. **several ~ s were heard** : birkaç silâh sesi işitildi, **2.** atış/kurşun menzili, **3.** erim, **4.** atım, top veya tüfek atma, **5.** top güllesi, mermi. **without firing a ~** : kurşun atmadan, **6.** saçma, tüfek saçması. ~ **metal** : saçma madeni. ~ **tower** : saçma imal olunan kule, **7.** nişancı. **He's a good ~** : İyi nişancıdır/avcıdır. **8.** anî darbe, **9.** *sp.* ~ **put** *d.d.* gülle atma, **10.** bilyeye vuruş, **11.** girişim, teşebbüs, atılım, hamle. **a long ~** : güç bir işe girişme. **at the first ~** : ilk hamlede, başlangıçta. **That was a bad ~** : O, yersiz/isabetsiz bir teşebbüstü. **12.** *k.d.* şırınga, iğne, aşı. *a ~ of penicillin.* **a ~ in the arm** : canlandıran/heveslendiren/gayrete getiren şey. *a big sale which was a ~ in the arm to the failing company.* **13.** *k.d.* bir kadeh içki. **pay one's ~** : içkisinin parasını ödemek, **14.** fotoğraf (çekme), **15.** *sin.TV* çekim, **16.** tahmin, şans, **17.** döküm içinde kalan sert maden topağı, **18.** *den.* 90 kadem (27 m) uzunluğunda zincir veya demir, **19. a ~ in the locker** : yedek, **20. big ~** *k.d.* kodaman, önemli kimse, **21. by a long ~** *bk.:* **long shot, 22. have a ~ at** : (şansını/talihini) denemek, bir şeyi bir kere tecrübe etmek. *It's a hard job, but I'd like a ~ at it.* **23. call one's ~** *k.d.:* niyetini/maksadını açıklamak, **24. like a ~** : ok gibi, kurşun gibi, hızla, birdenbire. **be off like a ~** : ok gibi fırlamak. **The dog was off like a ~ after the rabbit** : Köpek tavşanın peşinden ok gibi fırladı. **He accepted like a ~** : Derhâl kabul etti. **25. make a good ~ at sth** : iyi bir girişimde bulunmak ; boş atıp dolu tutturmak, **26. parting ~** : ayrılırken söylenen çileden çıkarıcı söz, **27. take a ~ in the dark** : kafadan atmak. ***e.a.-7.*** *marksman, 11. attempt, try.*

shot[2], *gl.f.* **shotted, shotting 1.** gülle veya saçma ile doldurmak, **2.** saçma yapmak, ufak taneler hâline getirmek, **3.***bk.:* **shoot** *(geç. z.&sf.f.).*

shot[3], *sf.* **1.** hâreli, yanardöner, şanjanlı (kumaş). *a dress of ~ silk: it was blue ~ with green.* **2.** dolu, karışık. *His stories are ~ through with fine descriptions.* **3.** *argo* mahvolmuş, harap olmuş, bitmiş, yıpranmış. *My nerves are ~ : I need a holiday.* ~ **to pieces** : tamamen bozulmuş, darmadağın olmuş, **4.** vurulmuş, yaralanmış, **5.** *k.d.* kurtulmuş, başından savmış. **to be ~ of** : kurtulmak, başından savmak. *glad to be ~ of the job.* **6.** *argo* sarhoş, kafası dumanlı, **7.** sert taneli, tüfek saçması gibi. *~ ore. ~ clay soil.* ***e.a.-3.*** *ruined, worn, 6. intoxicated, drunk.*

shote, *is. bk.:* **shoat.**

shotgun, *is.&sf.&f.* **-gunned, -gunning** **1.** av tüfeği, çifte, **2.** zoraki, zorla yapılan. ~ **wedding** *ABD- argo* zoraki evlenme, gebe bıraktığı kızla evlenmek zorunda kalma, **3.** tüfekle ateş etmek, **4.** zorlamak, icbar etmek, kuvvet zoru ile yaptırmak.

shotten, *sf.* **1.** yumurtlamış (ringa balığı), **2.** *esk.* çıkmış (kemik).

should, yardımcı fiil: **shall** fiilinin geçmiş zamanı olmakla beraber nadiren geçmiş bir olayı ifade eder. Daha ziyade şu anlamlarda kullanılır: **1.** gereklilik, zorunluluk, mecburiyet : *You ~ not do that :* Onu yapmamalısın. *You ~ visit your mother:* Anneni ziyaret etmelisin. ~ *we tell him the truth?* Gerçeği ona söylemeli miyiz? **2.** koşul, şart : *If I ~ die before I wake:* Uyanmadan ölürsem... *If I ~ go, he would go too:* Ben gidersem o da gidecek.~ *you go there:* oraya giderseniz/gidecek olursanız, **3.** hayret, şaşkınlık : *When I reached the station, whom ~ I run into but the detective!* İstasyona varınca kiminle karşılaştım biliyor musunuz, detektifle! **4.** umut, tahmin: *I ~ be back by noon:* Öğlene kadar döneceğimi umarım. **5.** *ABD- k.d.* istihza, alay (Olumsuz anlamda olumlu cümle olarak). *He'll be fined heavily, but with all his money he ~ worry!* Ağır para cezasına çarptırılacak, fakat böyle zengine bu vız gelir! ** Amerikan İngiliz-

cesinde birinci şahıs ile **should** veya **would** kullanılabilir: *I should/would be glad to see you.* Mamafih bu ve benzeri anlamda **should** kullanmak daha büyük nezaket sayılır.

shoulder[1], *is.* **1.** omuz, **2.** *gen.* **~ s** : sırt, iki omuz ile bunların arasında kalan beden kısmı, **3.** hayvanın sırt kısmı, **4.** kürek eti, **5.** elbisenin omuz kısmı, **6.** destek olan şey, **7.** omuza benzer çıkıntı, **8.** dağ yamacı, **9.** *As.* **~ angle** *d.d.* tabya siperinin koltuğu, **10.** banket, yolun iki tarafında kaplama kenarı ile hendek eğiminin başlama çizgisi arasındaki şerit, **11. ~ belt** : omuz kayışı, hamayıl, **12. ~ blade** : kürek kemiği, **13. ~ girdle** : omuz kemeri, **14. ~ guard** : omuz siperliği, **15. ~ knot** : örgülü apolet, **16. ~ loop = ~ strap** : apolet, **17. ~ patch** : birlik kol sembolü, **18. ~ to ~** : omuz omuza, birlikte, elbirliği ile, **19. broad ~s** : geniş omuzlar, sorumluluğu yüklenebilme. **His ~s are broad** : O dayanıklıdır, çok sorumluluk yüklenebilir. **20. cry on (one's) ~** : birine sığınmak, acındırmak, merhamet dilenmek, **21. have a head upon one's ~ s** : zeki/akıllı/kafalı olmak, **22. an old head on young ~s** : yaşına göre tecrübeli, **23. I let him have it straight from the ~**: (a) Bütün kuvvetimle yumruğu aşkettim. (b) Verip veriştirdim, açtım ağzını yumdum gözümü. **24. put one's ~ to the wheel** : büyük gayret sarf etmek, (işe) dört elle sarılmak, **25. soft ~ s** : yumuşak banket, **26. square ~s** : kalkık omuzlar, **27. stand head and ~s above the rest** : başkalarından kat kat üstün olmak, **28. stand ~ to ~** : dayanışmak, birbirini desteklemek, omuz omuza vermek, **29. straight from the ~** *k.d.* açıkça, dobra dobra, **30. to rub ~ s with** : (nüfuzlu kimselerle) dostluk tesis etmek, samimî/içli dışlı olmak, **31. turn/give a cold ~** : (a) soğuk davranmak, yüz vermemek, istiskal etmek, (b) görmemezlikten gelmek, kaçınmak, sakınmak, **32. ~weapon** : dipçikli silâh. ***e.a.-12.*** *scapula,* ***29.*** *candidly, straightforwardly,* ***31.*** *(b) ignore, shun, avoid.*

shoulder[2], *f.* **1.** omuzlamak, omuz vurmak, omuzu ile itmek. *to~ s.o. aside.* **2.** (sorumluluğu) yüklenmek, üzerine almak, deruhde etmek. *to ~ expenses.* **3.** desteklemek, omuz vermek, **4. ~ arms** *As.* silâhı omuza almak. **~ arms!** Silâh omuza!

shouldna, *İsk.* **= should not.**

shouldn't = should not.

shouldst = shouldest, *f. esk.* **shall** fiilinin ikinci tekil şahsı. Bugün bunun yerine **should** kullanılıyor.

shout, *is.&f.* **1.** bağırma(k), haykırma(k), feryat (etmek), yaygara (koparmak), çığlık (atmak/ koparmak), **2.** *Brit.& Avust.- k.d.* içki ısmarlama. **It's my ~ !** İçkiler benden! **3. ~ at** : bir kimsenin yüzüne karşı bağırmak, bağırarak konuşmak, **4. ~ down** : bağırarak susturmak, yuhalamak, **5. ~ out** : bağırıp çağırmak, kıyameti koparmak, **6. ~ s of laughter** : kahkaha tufanı, **7. ~ s of applause** : alkış tufanı, şiddetli alkışlar. **8. ~er** : bağıran/haykıran kimse. ***e.a.-1.*** *yell, cry, exclaim.*

shove, *is.&f.* **shoved, shoving 1.** itme(k), dürtme(k), itip kakma(k), iteleme(k), omuz vurma(k). **~ one's way through (the crowd)** : (kalabalıkta) ite kaka kendine yol açmak. **~ aside** : itip bir kenara atmak. **~ away** : itip uzaklaştırmak, uzağa sürmek. **~ back** : geri itmek. **~ forward** : ileri itmek/sürmek, **2.** itiş, dürtüş, **3. ~ off** : (a) kayığı iterek karadan açılmak, (b) *argo* gitmek, uzaklaşmak, arabayı/cızlamı çekmek **~ off!** Defol! Çek arabanı! **4. ~-halfpenny**: çizgili tahta üzerinde para itme oyunu. ***e.a.-1.*** *push, jostle, 3. (b) depart, go away.*

shovel, *is.&f.* **-eled, -eling** *(veya Brit:* **-elled, -elling**) **1.** kürek, **2.** kürek veya kepçesi olan cihaz/makine. **a steam ~ :** buharlı ekskavatör, **3.** kürek dolusu, **4.** küremek, küreklemek, kürekle atmak/boşaltma/temizlemek. **to ~ snow** : kar küremek, **5. ~ in food** *k.d.* (yemeği) atıştırmak, hapır hupur yemek, silip süpürmek, **6. ~ up** : kürekle yığmak. **~ up one's food** : yemeği kaşıklamak/atıştırmak, hapır hupur yemek, silip süpürmek.

shoveler = shoveller, *is.* **1.** kürekçi, **2.** *zool.* kaşık gaga ördeği *(Anas clypeata)* .

shovelful, *is., ç.* **-fuls** kürek dolusu.

shovel hat, *is.* kürek (biçiminde) şapka: İngiltere'de papazların giydiği yanları yukarı kıvrık geniş kenarlı şapka. **shovel-hatted**: kürek şapkalı.

shovelnose, *is.* kürek burunlu, kafa ve burnu kürek biçiminde olan hayvan: Pasifik köpek balığı, gitar balığı vb. gibi. **shovel-nosed** : kürek burunlu.

shover, *is.* **1.** iten/dürten/itip kakan kimse, **2.** kalpazan, kalp para süren kimse, **3.** mezbahada kesilmiş hayvanları sürükleyen işçi.

show[1], *f.* **showed, shown/ showed, showing 1.** göstermek, göz önüne koymak/sermek. **He has nothing to ~ for all his work**: Bütün çalışmasına rağmen ortada bir şey yok. **2.** belirtmek, işaret etmek, kaydetmek. *The thermometer ~ed 8 below zero.* **3.** (satışa vb.) çıkarmak, arz etmek. **to ~ a house** : bir evi satışa çıkarmak, **4.** izhar etmek, **5.** delil/sebep göstermek/ibraz etmek, ispat/teyit etmek, **6.** teşhir etmek, seyrettirmek, **7.** ihsan etmek, lûtfetmek, **8.** meydana koymak/çıkarmak, açığa vurmak, itiraf etmek. **on your own ~ ing** : kendiniz itiraf ettiğiniz gibi, **9.** yol göstermek, içeriye götürmek. **~ in** : bir misafiri içeri almak, yol göstermek, buyur etmek. **~ s.o. to his room** : birini odasına götürmek. **~ him in** : içeri alın, içeri buyursun, **10.** anlatmak, açıklamak, aydınlatmak, yorumlamak. *The President ~e d his intent in regard to foreign affairs.* **11.** ispat etmek, kanıtlamak, **12.** söylemek, **13.** öğretmek, **14.** görülmek, görünmek, gözükmek, **15.** *k.d.* gösteriş yapmak, kendini göstermek, **16.** belirmek, **17.** yarışmaya katılmak, **18.** yarışta üçüncü gelmek, **19. ~ forth** : açıklamak, izah/beyan/tasrih etmek, **20. ~ off** : (a) gösteriş yapmak, çalım satmak, fiyaka yapmak, (b) yeteneklerini göstermeye çalışmak, **21. ~ one's hands** : kozunu meydana koymak, (iskambil) elini açmak, **22. ~ one the door** : kovmak, kapı dışarı etmek, **23. ~ out** : (a) birini kapıya kadar uğurlamak, (b) kapı dışarı etmek, **24. ~ through** : ... arkasından/arasından görünmek, sırıtmak, **25. ~ up** : (a) açıklamak, açığa/meydana vurmak, ifşa/teşhir etmek, foyasını meydana çıkarmak. **be ~ n up** : foyası meydana çıkmak, teşhir edilmek, (b) gözükmek, belirmek, ortaya/meydana çıkmak, zuhur etmek, (c) *k.d.* beklenilen yere gelmek, ispatıvücut etmek, (d) *k.d.* (başkasından) üstün gelmek, onu gölgede bırakmak, (e) (sınavda) kopye vermek. ***e.a.*** *- 2. indicate, register, mark, 5. allege, plead, assert, affirm, 6. exhibit, display, 7. bestow, confer, 9. guide, escort, lead, conduct, usher, 10. explain, clarify, interpret, elucidate, reveal, disclose, divulge, 11. prove, demonstrate, 25. (a) expose, reveal, (b) appear, (d) outdo.*

show[2], *is.* **1.** gösteriş, teşhir. *a true ~ of freedom.* **nothing but mere ~** : sırf gösteriş(ten ibaret). **for ~** : gösteriş olsun diye, **2.** görünüş, izlenim, intiba. **to make a sorry ~** : üzgün görünmek. **He claims, with some ~ of reason...** : oldukça haklı olarak iddia ettiğine göre... **3.** aldatıcı/zahirî görünüş, **4.** alâmet, delil, iz, **5.** temaşa, **6.** temsil, gösterim, oynatma. **press/trade ~** : basına/alıcılara gösterme, **7.** sinema, tiyatro, **8.** sergi. **~ room** : sergi salonu, **9.** gösteri, nümayiş, **10.** taklit, **11.** saltanat, debdebe, azamet, **12.** yarışta üçüncülük, **13.** belirti, **14.** *k.d.* fırsat, şans. **give s.o. a fair ~** *k.d.* birine kendini gösterme fırsatını vermek, **15. ~ bill** : büyük duvar afişi, **16. ~ biz** *ABD- argo* tiyatroculuk, **17. give the ~ away** : (a) ağzından baklayı çıkarmak, sırrı açığa vurmak, (b) foyasını meydana çıkarmak, **18. make a good ~** *k.d.* kendini göstermek, iyi bir etki bırakmak, **19. run the ~** *k.d.* yönetmek, bir yerde yönetici/patron durumunda olmak, **20. steal the ~** : (a) parsayı toplamak, başkasının başarısından haksız yere yararlanmak. *He did all the work, but his wife stole the ~* . (b) bir grupta en çok göze çarpan kimse/şey olmak, bütün dikkati üzerinde toplamak, **21. stop the ~** : şiddetli alkış ve tezahürat nedeniyle temsile ara vermek, **22. ~ of hands** : el kaldırarak oylama, **23. ~ window** : vitrin, camekân, **24. the ~ pupil of the school** : okulun örnek/en seçkin öğrencisi. ***e.a.*** *- 1. display, exhibition, demonstration, ostentation, pomp, 2. appearance, impression, 3. deception, 4. indication, trace, 5. spectacle.* ***NOT:*** **SHOW**, gerçeğe uyan veya uymayan bir dış görünüşü/gösterişi belirtir: *a show of modesty.* **DISPLAY**, övünmek için yapılan gösteriştir: *a great display of wealth.* **OSTENTATION**, boş, asılsız, iddialı ve çok defa çirkin, hoşa gitmeyen gösterişi ifade eder: *tasteless and vulgar ostentation.* **POMP**, görkemli, ihtişamlı, şaşaalı, göz kamaştıran gösterişi belirtir: *The coronation was carried out with pomp and ceremony.*

show and tell, *is.* göster-anlat: ilginç bir cisim gösterip anlatmaktan ibaret çocuk oyunu.

showboat, *is.&f.* **1.** yüzen tiyatro, içinde temsil verilen vapur, **2.** *argo* gösteriş (yapmak).

showbread, *is. bk.:* **shewbread.**

show business, *is.* görünç işleyimi : tiyatro, sinema, radyo ve televizyonu kapsayan eğlendirme mesleği.

show card, *is.* görünç ilânı.

showcase, *is.&f.* **-cased, -casing 1.** camekân, vitrin, **2.** deneme yeri. *The club is a ~ for new comics.* **3.** sergilemek, göstermek, teşhir etmek. ***e.a.-3. exhibit, display.***

show copy = show print, *is. sin.* ön oynatım eşlemi.

showdown, *is.* **1.** (iskambil) eldeki bütün kâğıtları açma, **2.** yüzleşme, çatışma, karşılaşma, yüz yüze gelerek anlaşmazlıklara çözüm yolu arama. *They were seeking a final ~ . The senator forced a ~ with his critics.* ***e.a.- 2. confrontation, conflict, face-off, clashing.***

shower[1], *is.* **1.** sağanak. **heavy ~** : şiddetli sağanak. **scattered ~** : yer yer/ara sıra sağanak. **Scattered ~s are expected this afternoon** : Öğleden sonra yer yer sağanak yağışı beklenmektedir. **2.** sağanağa benzer şey, sağanak gibi yağan/dökülen nesne, **3.** bolluk, bereket. **a ~ of wealth** : servet bolluğu, **4.** *ABD* hediye toplantısı: bebeğe/geline hediyelerin verildiği toplantı, **5. ~ bath** *d.d.* duş. **take a ~**:duş yapmak, **6.** gösteren/gösteriş yapan kimse, **7. ~ y** : sağanaklı, sağanak yağışlı.

shower[2], *gs.f.* **1.** sağanak yağmak. **It started to ~** : Sağanak (yağmaya) başladı. **2.** yağdırmak, serpmek. *They ~ ed the married couple with rice.* **3.** bol bol vermek, yağdırmak, gark etmek. *They ~ed gifts on her = ~ ed her with gifts.* **4.** duş yapmak.

showfolk, *is.* halkı eğlendirmeyi meslek edinmiş kişiler.

show girl, *is.* gösteri kızı, eğlence yerlerinde güzel giysilerle gösteri yapan kız/kadın.

showily, *zf.* gösterişle, debdebe ile, kibirle, kurularak, böbürlenerek.

showiness, *is.* **1.** gösteriş, süs, güzellik, **2.** gösterişçilik, kibir, kurum, böbürlenme, **3.** debdebe, âlâyiş.

showing, *is.* **1.** gösteri, sergi, teşhir, **2.** gösterme, sergileme, teşhir etme, **3.** başarı, kendini gösterme. **She made a good ~ in college** : Kolejde iyi başarı sağladı (kendini gösterdi). **4.** olayları göz önüne serme.

showman, *is., ç.* **-men 1.** tiyatrocu, sinemacı, eğlence yeri sahibi/müdürü, **2.** meddah, sahnede numaralar yaparak halkı eğlendiren sanatçı, **3. ~ ship** : meddahlık, tiyatroculuk, sinemacılık.

shown, *f. bk.:* **show** *(sf.f).*

show-off, *is.* **1.** gösterişçi, gösteriş meraklısı, çalımlı/fiyakalı/cakalı kimse, **2.** gösteriş, gösteriş merakı, çalım, fiyaka, caka.

showpiece, *is.* **1.** göstermeye değer nesne, **2.** gösterilen/sergilenen nesne.

showplace, *is.* görülmeğe değer güzel/tarihî bina/yer.

showroom, *is.* sergi salonu.

show-stopper = show stopper = showstopper, *is. tiy.* oyunkesen: büyük heyecan uyandırıp alkışlanarak oyunu kesintiye uğratan söz/jest vb.

show window, *is.* vitrin, camekân.

showy, *sf.* **showier, showiest 1.** gösterişli, alımlı, güzel, lâtif, hoş. *~ flowers.* **2.** gösterişçi, çalımlı, kurumlu, fiyakalı, övüngen. *a ~ young man.* ***e.a.-1. splendid, brilliant, gorgeous, striking, magnificient, 2. pompous, ostentatious, gaudy.***

shrank, *f. bk.:* **shrink** *(geç.z.).*

shrapnel, *is.* şarapnel.

shred[1], *is.* **1.** ince şerit/dilim, küçük parça, kıymık, **2.** zerre, en ufak şey. **We haven't got a ~ of evidence** : En ufak bir delil yok.

shred[2], *f.* **shredded/shred, shredding** parçala(n)mak, doğra(n)mak, ince dilimlere ayır-(ıl)mak, (kadayif gibi) kıy(ıl)mak. **~der**: kıyan, parçalayan, doğrayan (kimse/makine vb.), rende.

shrew, *is.* **1.** şirret, cadaloz, cadı, huysuz kadın, **2.** *zool.* soreks *(Sorex araneus) :* Ağzı hortum gibi uzun, fareye benzer böcekçil hayvan (ilgili sıfat: **soricine**), **3. ~ish** : şirret, cadaloz, cadı, huysuz, **4. ~ishly** : şirretlikle, cadalozlukla, cadı gibi, **5. ~like** : şirrete benzer, cadı gibi, huysuz. ***e.a.-1. nag, scold, virago, vixen, termagant.***

shrewd, *sf.* **1.** zeki, kurnaz, akıllı, anlayışlı, dirayetli, açıkgöz. *a ~ politician.* **2.** *esk. bk.:* **keen, piercing**, **3.** *esk. bk.:* **malicious, bad, shrewish, artful**. **4. ~ ly** : zekice, kurnazca, akıllıca, anlayışla, dirayetle, açıkgözlülükle, **5. ~ness** : zekâ, kurnazlık, akıllılık, anlayış, dirayet, açıkgözlülük.

shriek[1], *is.* **1.** çığlık, acı/keskin feryat/haykırma. **give a ~** : çığlığı basmak, **2.** gürültülü kahkaha, **3.** ıslık, keskin ve tiz herhangi ses. *the ~ of a locomotive.*

shriek[2], *f.* **1.** çığlık atmak, acı acı feryat etmek/haykırmak/bağırmak, **2.** gürültülü kahkaha atmak. **~ with laughter** : gülmekten katılmak, **3.** ıslık çalmak, keskin ve tiz ses çıkarmak, **4. ~ er** : çığlık atan, feryat eden, haykıran, **5. ~ ingly** : çığlıkla, feryat ederek, haykırarak, **6. ~ y** : çığlık gibi, acı/keskin/tiz, feryada benzer. ***e.a.-1.*** *scream.*

shrieval, *sf.* şerife/kasaba zabıta şefine ait. **~ ty**: şeriflik/kasaba polis şefliği (görevi, makamı, görev süresi).

shrieve, *is.&f. esk. bk.:* **1. sheriff, 2. shrive.**

shrift, *is. esk.* **1.** günahların itirafı ve bağışlanması, mağfiret, **2.** papaza günahını çıkarttırma.

shrike, *is. zool.* örümcek kuşu *(Laniidae).* ***masked ~ :*** maskeli örümcek kuşu *(Lanius nubicus).* **red-backed ~** : kırmızı sırtlı örümcek kuşu *(Lanius collurio).* **woodchat ~** : kızıl başlı örümcek kuşu *(Lanius senator).*

shrill[1], *sf.&is.* **1.** cırlak, ince, tiz (ses). *a ~ cry.* **in a ~ voice** : cırlak bir sesle, **2.** tiz sesli, **3.** keskin, acı, şiddetli, **4.** aşırı heyecan gösteren, **5.** yaygaracı, şikâyetçi. *The newspapers became ever ~er in their attacks.* **6. ~ ly** *bk.:* **shrill**[2], **7. ~ness** : incelik, tizlik, cırlaklık.

shrill[2] **= shrilly**, *zf.* ince/tiz/keskin/cırlak bir sesle, acı acı.

shrill[3], *f.* cırlamak, ince/tiz sesle bağırmak.

shrimp, *sf.&f.&is., ç.* **shrimps, shrimp 1.** karides, deniz tekesi *(Crangon vulgaris),* **2.** *argo* ufak tefek/önemsiz/çelimsiz kimse, **3.** karidesli (yiyecek), **4.** karides+, **5.** karides avlamak.

shrimper, *is.* **1.** karides avcısı, **2.** karides avlama gemisi/motoru.

shrine, *is.&f.* **shrined, shrining 1.** türbe, kutsal mezar, **2.** azizlerden kalma kemik vb. nin saklandığı ufak sandık, **3.** evliyaya/tanrıya adanmış/tahsis olunmuş yer, **4.** tarihî/kutsal yer, tapınak. *a historic ~.* **5.** kutsal bir yere koymak, mukaddes tutmak, **6. ~ like** : türbe gibi, kutsal. ***e.a.- 5.*** *enshrine.*

shrink, *f.* **shrank/shrunk, shrunk/shrunken, shrinking 1.** büz(ül)mek, çek(il)mek, daral(t)mak, küçül(t)mek, **2.** eksil(t)mek, azal(t)mak, fire vermek, **3.** çekinmek, ürkmek, **4. ~ able** : büzülebilir, daralabilir, küçülebilir, eksilebilir, **5. ~ er** : büzen, daraltan, küçülten, **6. ~ ingly** : çekinerek, korkarak, ürkek ürkek, ***e.a.-1.*** *diminish, recoil, retire, withdraw, 2. decrease, 3. flinch, wince.*

shrink[2], *is.* **1.** büz(ül)me, çek(il)me, daral(t)ma, küçül(t)me, eksil(t)me, fire verme, **2.** *bk.:* **shrinkage, 3.** *argo bk.:* **head shrinker.**

shrinkage, *is.* **1.** büz(ül)me, çek(il)me, daral(t)ma, küçül(t)me, eksil(t)me, fire verme, **2.** çekme/büzülme payı, **3.** azalma, yıpranma, değer kaybetme, **4.** kasaplık hayvanın satılıncaya kadar kaybettiği ağırlık. ***e.a.-3.*** *reduction, depreciation.*

shrinking violet, *is.* mahcup/ürkek/mütevazi kişi.

shrrink-wrap, *is.&f.* **-wrapped, -wrapping** (kitabı, yiyecek maddesini vb.) ısıtılınca büzülüp sımsıkı saran bir madde ile sarma(k)/paketleme(k). **shrink-pack** *d.d.*

shrive, *f.* **shrove/shrived, shriven/shrived, shriving 1.** günahını çıkarmak, **2.** itirafını dinleyip affetmek, **3.** itiraf edip günahlarını (papaza) affettirmek.

shrivel, *f.* **-eled, -eling** *(veya Brit.:* **-elled, -elling) 1.** buruşmak, kırışmak, çekilip büzülmek, **2.** sararıp solmak, kurumak, bozulmak, tazeliğini/kuvvetini kaybetmek. *Plants ~ ing (up) in the dry heat.* ***e.a.-1.*** *wrinkle, shrink, 2. wither.*

shriven, *f. bk.:* **shrive** *(sf.f.).*

shroff, *is.&f.* **1.** (Hindistan'da) sarraf, bankacı, **2.** (Çin vb. de) para uzmanı, kalp paraları tespit eden uzman, **3.** madenî paraları muayene edip kalp olanları tespit etmek.

shroud, *is.&f.* **1.** kefen, **2.** örtü, perde, saklayan/gizleyen şey. *a ~ of rain/of night.* **3.** *den.* çarmık, **4.** kefenlemek, **5.** örtmek, sarmak, gizlemek, saklamak, **6.** *esk.* barın(dır)mak, sığın(dır)mak, **7. ~less** : kefensiz, örtüsüz, **8. ~like** : kefen/örtü gibi. ***e.a.-1.*** *winding sheet, 5. cover, hide, 6. shelter.*

shroud-laid, *sf.* dört kollu bükülmüş (halat).

shrove, *f. bk.:* **shrive** *(geç.z.).*

Shrovetide, *is.* Hristiyanlarda büyük perhizden üç gün öncesi. **Shrove Tuesday** : büyük perhizin arifesi.

shrub, *is.* **1.** çalı, funda, bodur ağaç, **2.** şurup, meyve likörü, **3. ~ less** : çalısız, fundasız, **4. ~ like** : çalı gibi

shrubbery, *is., ç.* **-beries** çalılık fundalık.

shrubby, *sf.* **-bier, -biest 1.** çalılık, fundalık, **2.** çalı/funda gibi, **3. shrubbiness** : çalı gibi olma, çalılarla kaplı olma.

shrug, *is.&f.* **shrugged, shrugging 1.** omuz silkme(k). *He ~ged (his shoulders) saying he didn't know and didn't care. He answered with a ~ (of the shoulders).* **2.** kısa (belden yukarı) süveter/ceket, **3. ~ off** : önem vermemek, umursamamak, aldırış etmemek

shrunk, *f. bk.:* **shrink** *(geç.z.&sf.f.).*

shrunken, *f. bk.:* **shrink** *(sf.f.).*

shtick = shtik, *is. argo* **1.** uydurma, gösteriş, komiklerin halkı güldürmek/dikkati çekmek için uydurdukları şey, **2.** bir kimseye özgü meziyet, yetenek, vb.

shuck, *is.&f.&ünl.* **1.** kabuk, kılıf, zarf, özellikle ceviz/mısır kabuğu, **2.** *gen.* **~s** *k.d.* değersiz/işe yaramaz şey. **Their idea isn't worth ~ s** : Fikirleri bir işe yaramaz/beş para etmez. **3.** midye/istiridye kabuğu, **4.** kabuğunu soymak/çıkarmak. *to ~ corn.* **5.** *k.d.* soyunmak, elbisesini çıkarmak, **6. ~s!** *k.d.* Tüh, Öf, vay canına! Allah kahretsin! **7. ~er** : kabuk vb. soyan (kimse/makine), **8. ~ ing** *ABD- k.d.* kabuk soyma, mısır kabuğu soyma sırasında yapılan eğlence. ***e.a.-1. husk, pod, 3. shell.***

shudder, *is.&f.* **1.** (korkudan, soğuktan vb) titreme(k), tüyleri ürperme(k)/diken diken olma (k). **He ~ ed at the sight of the dead body** : Cesedi görünce tüyleri ürperdi. ***e.a.- quiver, shiver.***

shuddering, *sf.* **1.** (korkudan, soğuktan vb.) titreyen, tüyleri ürperen, **2. shaddery** *d.d.* korkunç, tüyler ürpertici, **3. ~ ly :** titreyerek, tüyleri ürpererek.

shuffle[1], *f.* **-fled, -fling 1.** (ayak) sürümek, ayakları sürüyerek yürümek/dans etmek. *walked along shuffling his feet.* **2.** *gen.* **~ into**: güçlükle/acemice ilerlemek, **3.** *gen.* **~ in/into/out of**: kaçınmak, kaçamak yolu aramak, sıyrılmaya çalışmak. **to ~ out of a difficult situation** : zor bir durumdan sıyrılmak. **to ~ out of one's responsibilities** : sorumluluktan kaçınmak, **4.** (iskambil kâğıtlarını vb) karmak, karıştırmak, değiştirmek, karmakarışık etmek, **5.** (bir şey öteye beriye) sürüklemek, **6. ~ in** : ayaklarını sürüyerek içeri girmek, **7. ~ off** : (a) (sorumluluğu vb.) üstünden atmak, başından savmak, (işin içinden) sıyrılmak, aldırmamak, (b) sürünerek gitmek, (c) ölmek, **8. ~ on** : (elbiseyi) alelâcele giymek, **9. ~ out (of the room)** : ayaklarını sürüyerek (odadan) çıkmak. **~ sth. out of sight** : bir şeyi telâşla ortadan kaldırmak/saklamak, **10. ~ through (a task)** : bir işi üstünkörü/baştan savma yapmak, **11. ~ up** : alelâcele toplayıp ortadan kaldırmak.

shuffle[2], *is.* **1.** ayak sürüme/ sürüyerek yürüme, **2.** kaçınma, kaçamak, hile, **3.** karma, karıştırma, **4.** ayağı sürüyerek yapılan dans. **double ~** : bir ayağı iki defa sürüyerek yapılan dans figürü. ***e.a.-2. evasion, artifice, trick.***

shuffleboard, *is.* tahta diskleri itip belirli bir boşluğa düşürmekten ibaret salon/güverte oyunu.

shuffler, *is.* **1.** (iskambil) karan, karıştıran, **2.** deniz ördeği. ***e.a.-2. scaup duck.***

shuffling, *sf.* **1.** ayak sürüyen. *a ~ dancer.* **2.** sorumluluktan kaçınan, kaypak, kaçamaklı, hilekâr. *a ~ politician.* **3. ~ ly** : (a) ayak sürüyerek, (b) hilekârlıkla, kaçamak suretile, kaypaklıkla. ***e.a.-2. evasive, prevaricating.***

shun, *gl.f.* **shunned, shunning 1.** (bir kimseden/yerden vb.) kaçınmak, sakınmak, uzak durmak. *~ned all society. ~ ned seeing other people.* **2. ~ nable** : kaçınılabilir, sakınılabilir, **3. ~ ner** : kaçınan, sakınan, uzak duran. ***e.a.-1. evade, eschew. k.a.-1. seek.***

shunt[1], *f.* **1.** bir yana dön(dür)mek/çevir-(il)mek, **2.** başından atmak/savmak, **3.** *elekt.* şöntlemek, akımın bir kısmını başka telden geçirmek, daha kısa akım yolu sağlamak, **4.** (tren/vagon) yan yola geçirmek, **5.** yan yola sap-(tır)mak, **6. ~ er**: (a) yan yola sap(tır)an, (b) *d.y.* makasçı, (c) borsa vurguncusu

shunt[2], *sf.&is.* **1.** bir yana dön(dür)me/çevir(il)me, **2.** *elekt.* yan kol, şönt, paralel (kol/devre). **a ~ circuit** : paralel devre. **a ~ generator** : yan kol beslemeli üreteç, şönt jeneratör,

3. *d.y.* yan hat, yan yol, **4.** *anat.* yan damar: ameliyat esnasında kanın geçici olarak sevk edildiği yan dolaşım yolu, **5.** *anat. bk.:* **anastomosis, 6. ~-wound** : şönt sargılı. ~ **winding** : şönt sargı.

shush, *ünl.&f.* **1.** Sus! **2.** sus(tur)mak.

shut[1], *f.* **shut, shutting 1.** kapamak. ~ *the door/window/book.* **2.** *gen.* ~ **up** : kapatmak. *to ~ up a shop for the night.* **3.** (odaya/kafese vb.) kapatmak/hapsetmek. *to ~ a bird into a cage.* **4.** menetmek, engellemek, yasaklamak, **5.** (iş yeri/fabrika vb.) kapatmak, işini tatil etmek, **6.** kapanmak, kapatılmak, **7.** ~ **down** : (a)(sis vb.) inmek, çökmek, kaplamak, basmak, (b) *k.d.* (fabrika vb.) kapamak, işi tatil etmek, (c) ~ **down on/upon** *d.d. k.d.* önlemek, durdurmak, alıkoymak, engel olmak, **8.** ~ **in** : (a) kapamak, hapsetmek, (b) içeriye kapanmak, kapalı kalmak (hastalık vb. nedeniyle), **9.** ~ **off** : (a) tıkamak, (su, gaz, elektrik) akıntısını kesmek, (yol vb.) kapamak, (trafik vb) durdurmak, (b) ayırmak, tecrit etmek, **10.** ~ **out** : (a) dışarıda bırakmak, (b) gözden uzaklaştırmak, göstermemek, gözükmesini engellemek, (c) oyunda rakibine hiç sayı vermemek, **11.** ~ **up** : (a) hapsetmek, (b) tamamen kapa(t)mak, (c) *k.d.* sus(tur)mak, ağzını kapa(t)mak. **12.** ~ **my mouth** ! Hayret! **13.** ~ **one's eyes to** : göz yummak, müsamaha etmek, **14.** ~ **one's mouth** : susmak, ağzını kapamak, **15.** ~ **your face!** *argo* Sus be! ***e.a.-1.*** *close, 3. confine, enclose, imprison, cage, 4. bar, exclude, 7. (c) check, stop, 8. (a) enclose, (b) confine, 9. (b) isolate, separate, 10. (a) exclude, 11. (a) imprison, confine* ***k.a.-1.*** *open.*

shut[2], *is.* **1.** kapa(n)ma, kapama vakti, **2.** kaynak yeri, madenlerin kaynakla birleştiği yer.

shut[3], *sf.* **1.** kapalı, kapanmış. *listened with ~ eyes.* **2.** kurtulmuş, başından savmış. **to be ~ of s.o.** : birinden kurtulmak/yakayı sıyırmak.

shutdown, *is.* (fabrika vb) kapanış, işi tatil etme.

shut-eye, *is. argo* uyku. ***e.a.-*** *sleep.*

shut-in, *sf.&is.* **1.** (eve/hastaneye vb) kapanmış (hasta, yaşlı kimse), **2.** *psikol.* içine kapanık, kabuğuna çekilmiş, çevre ile ilgisini kesmiş (kimse).

shutoff, *is.* **1.** tıkaç, kapak, kapataç, kapatan/tıkayan şey, **2.** durdurma, ara verme, tatil etme. ***e.a.-2.*** *interruption, suspension.*

shutout, *is.* **1.**dışarıda bırak(ıl)ma, **2.** önünü kapatma, görmesine engel olma, **3.** oyunda rakibine hiç sayı vermeme, **4.** taraflardan birinin hiç sayı kaydetmediği top oyunu.

shutter, *is.&f.* **1.** pancur, kepenk, pencere kanadı, **2.** kapak, kapatan kimse/şey, **3.** *foto.* obtüratör, **4.** (a) pancurları/kepenkleri kapamak, (b) pancur/kepenk takmak, **5. put up one's ~s** : (a) dükkânı kapatmak, (b) bir girişimden vazgeçmek, **6. shutterbug** *foto.-argo* acemi fotoğrafçı, **7. shutterless** : kepenksiz, pancursuz, kapaksız.

shuttle[1], *is.&sf.* **1.** mekik, **2.** dikiş makinasının alt mekiği, **3.** karşılıklı yolcu/yük taşıma servisi (otobüs, tren, uçak vb.). **4.** muntazam (muntazaman ve durmadan gidip gelen). *a ~ flight. There is a ~ bus service between the town center and the station.*

shuttle[2], *f.* **-tled, -tling** mekik dokumak, mekik gibi işlemek, durmadan gidip gelmek. *constantly shuttling between city and suburb.*

shuttlecock, *is.&f.* **1. shuttle** *d.d.* bedminton topu, **2.** bedminton oyunu, **3.** ileri geri gidip gelmek/hareket et(tir)mek.

shy[1], *sf.* **shyer/shier, shyest/shiest 1.** mahcup, çekingen, sıkılgan, utangaç. *She's a ~ girl. a ~ smile.* **2.** ürkek, korkak, **3.** şüpheci, vesveseli, güvensiz, **4.** ihtiyatlı, dikkatli, gönülsüz, isteksiz. *I'm ~ of saying too much on this delicate subject.* **5.** noksan, eksik. ~ *of funds.* **6.** kolayca/kendiliğinde üremeyen (bitki, hayvan), **7. fight ~ of** : sakınmak, çekinmek, uzak durmak, kuşkulanmak. *She fought ~ of making the final decision.* **fight ~ of a job** : bir işten çekinmek, **8. once bitten, twice shy** : sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer, **9.** ~ **ly** : mahcup mahcup, çekinerek, sıkılarak, utangaçlıkla, ürkerek, korkarak, **10.** ~ **ness** : mahcupluk, çekingenlik, sıkılganlık, utangaçlık, ürkeklik, korkaklık. ***e.a.-1.*** *bashful, retiring, 2. timid, 3. suspicious, distrustful, 4. heedful, cautious, careful, chary, reluctant, wary, 5. deficient.* ***k.a.-1.*** *forward.*

shy[2], *f.* **shied, shying 1.** (at) ürkmek, ürkerek zıplamak, irkilmek. ~ **at sth** : bir şeyden ürküp zıplamak. *The horse shied at the loud noise and threw its rider.* **2.** çekinmek, sakınmak, vazgeçmek. *He shied away from buying the house when he learned the price.* **3.** fırlatmak, hızla atmak. *to ~ a stone.* ***e.a.-1.*** *recoil, 2. avoid, 3. toss, pitch, fling, flip.*

shy[3], *is.* **1.** ürkme, irkilme, ürkerek zıplama, **2.** fırlatma, hızla atma, **3.** deneme, kalkışma, teşebbüs. **to have a ~ at a new job** : yeni bir işi denemek. ***e.a.- 2. toss, throw, 3. attempt, try.***

shyer, *is.* **1.** ürkek at, **2.** çekingen kimse, **3.** fırlatan/atan kimse.

Shylock, *is.* **1.** Shakespeare'in Venedik Taciri adlı piyesindeki kinci Musevî tefeci, **2.** tefeci, insafsız alacaklı.

shyster, *is. k.d.* hileci, dalavereci, bilhassa meslek ahlâkına yakışmayacak yollardan iş gören avukat.

si, *is. müz.* si, gamın yedinci notası.

Si, *kim. bk.:* **silicon.**

sialagogic = sialogogic, *sf.&is. tıp* salya akıtıcı (ilâç).

sialagogue=sialogogue, *sf.&is. tıp* salya akıtıcı (ilâç).

Siam, *is.* Siyam (Yeni adı: **Thailand**).

siamang, *is. zool.* siyamang *(Symphalangus syndactylus).* Sumatra ve Malezya'da yaşayan uzun kollu siyah maymun.

Siamese, *sf.&is., ç.* **-mese 1.** Siyam+, Siyamlı, Siyamca, Siyam dili+, **2.** ikiz, tıpkı benzer, **3. ~ cat** : Siyam kedisi, **4. ~ fighting fish** : Siyam kavgacı balığı, **5. ~ twins** : yapışık doğan ikizler.

sib, *sf.&is.* hısım(lık), akraba(lık), soy, sop. ***e.a.- akin, kin, kindred, kinsman.***

Siberia, *is.* Sibirya. **~ n**: Sibiryalı. **~ n chipmunk** : yanağı keseli sincap. **~ n weasel** : Sibirya vizonu.

sibilance = sibilancy, *is.* ıslıklılık, ıslık gibi ses çıkarma.

sibilant, *sf.&is.* **1.** ıslıklı, ıslığa benzer ses çıkaran (harf). *The letters s, z, ş are ~.* **2. ~ ly** : ıslıkla, ıslık gibi ses çıkararak.

sibilate, *f.* **-lated, -lating 1.** ıslık çalmak/öttürmek, ıslık gibi ses çıkarmak, **2. sibilation** : ıslık çalma/öttürme, ıslık gibi ses çıkarma, **3. sibilator** : ıslık çalan/öttüren, ıslık gibi ses çıkaran. ***e.a.-1. hiss.***

sibling, *is.&sf.* kardeş. **~ rivalry** : kardeş rekabeti.

sibyl, *is.* kâhin kadın, falcı kadın. **~ ic = ~ lic = ~ line** : kâhin/ falcı kadına ait, kehanete/ fala ait, gizemli, gizli. **~ line Books** : Roma tarihinde ünlü kehanet kitapları.

sic[1] **= sick**, *gl.f.* **sicked, sicking 1.** saldırmak, hücum etmek. Emir kipi köpekleri saldırtmak için kullanılır : **Sic'em !** : Tut ! Yakala! **2. ~ on** : saldırtmak, kışkırtmak.

sic[2], *sf. İsk. bk.:* **such.**

sic[3], *zf. Lât.* aynen böyle. Bir alıntının (yanlış gibi görünse de) aslı gibi olduğunu belirtir. **~ passim** : her yerde böyle. **~ semper tyrannis** : Zalimlere her vakit böyle yapılsın. **~ transit gloria mundi** : Dünya şeref ve zaferi böyle fanidir.

Sicanian, *sf.&is. bk.:* **Sicilian.**

siccative, *sf.&is.* kurutucu (madde).

sice, *is. bk.:* **syce.**

Sicilia, *is. esk. bk.:* **Sicily.**

Sicily, *is.* Sicilya. **Sicilian** : Sicilyalı.

sick, *sf.&is.* **1.** hasta, keyifsiz, hâlsiz. **be ~** : hasta olmak, kusmak. **take ~** *az kul.* hastalanmak. *He took ~ and died a week later.* **2.** bulantılı, midesi bulanan. **~ to one's stomach** : midesi bulanan. **feel ~** : midesi bulanmak, kusacağı gelmek, **3.** bezgin, yorgun, bîtap, **4.** üzgün, manen rahatsız. **~ at heart** : üzgün, meyus, kederli, **5.** iğrenç, sapık, adî, meşum. **~ joke** : iğrenç şaka, **6.** hastalık+. **~ leave** : hastalık izni, tebdilihava. **~ - allowance = ~ - benefit** : hastalık ödencesi, iş görememezlik yardımı. **He applied for ~ benefits** : Hastalık ödencesi almak için başvurdu. **7.** hastalıklı, mariz. *a ~ pallor.* **8.** *k.d.* tiksinmiş, usanmış, bıkmış. **be ~ and tired of sth/s.o.** : bir şeyden/birisinden bıkmak/usanmak/gına getirmek, illâllah demek. **be ~ of sth** : bir şeyden tiksinmek/bıkmak/usanmak. **be ~ of music** : müzikten bıkmak. **be ~ of life** : yaşamaktan bıkmak. **I'm ~ of you** : Senden bıktım/illâllah! **make s.o. ~** : birisini bıktırmak. **Your complaining makes me ~ !** Şikâyetlerinden bıktım. **9.** bozuk, **10.** özlemiş, özleyen, hasret çeken. **~ for the sea** : denizi özlemiş, **11.** (toprak) kısır(laşmış), bereketsiz, ürün vermeyen/yetiştirmeyen. **a wheat-sick soil** : buğday yetiştirmeyen toprak, **12. the ~** : hastalar, hasta kimseler, **13.** *bk.:* **sic**[1]. ***e.a.-1. ill, ailing, indisposed, infirm, 2. nauseated, 7. sickly, 8. disgusted, chagrined, surfeited, 9. impaired, 10. longing, languishing. k.a.-1. well, hale, healthy.***

sick-abed, *sf.& is.* yatalak (hasta). ~ *old man.*

sick bay, *is.* revir, gemi reviri.

sickbed, *is.* hasta yatağı.

sick call, *is. As.* vizite çağrısı, hasta olan askerlerin muayene için toplanması.

sicken, *f.* hastalan(dır)mak, hasta olmak/etmek.

sickening, *sf.* **1.** sayrılatan, hasta eden, hastalık getiren, **2.** iğrenç, tiksindirici, kusturucu. **3. ~ ly** : iğrenç/tiksindirici bir şekilde, hasta edercesine.

sicker, *sf.&zf.* **1.** daha hasta: **sick** sıfatının artıklık derecesi, **2.** *İsk.&Brit. k.d.* **siker** *ş.d.y. bk.:* **safe(ly), secure(ly), sure(ly).**

sick headache, *is.* migren, yarım baş ağrısı, mide bulantısı ile gelen şiddetli baş ağrısı.

sickish, *sf.* **1.** hasta/rahatsız edici, mide bulandırıcı, **2.** rahatsız, keyifsiz, hasta gibi, biraz hasta, **3. ~ ly** : bulantı hissederek, keyifsizce, hâlsiz bir şekilde, **4. ~ ness** : mide bulantısı, rahatsızlık, keyifsizlik, hâlsizlik.

sickle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** orak, **2.** orakla biçmek, **3.** *b.h. astr.* Orak Burcu, **4. ~ feather** : orak tüy: horozun kuyruğundaki orak biçimli tüy.

sicklebill, *is.* orak gagalı kuş (çulluk, ardıç kuşu, vb.).

sickle cell, *is. patol.* orak göze. **~ ~ anemia = ~ ~ disease** : orak gözeli kansızlık.

sicklemia, *is. patol.* **1.** orak gözelilik: kanda orak biçiminde alyuvarların bulunuşu (ekseri zencilerde görülür, irsîdir), **2.** *bk.:* **sickle cell anemia, 3. sicklemic** : orak gözeli.

sickly[1], *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** hastaca, hastalıklı, cılız, sıska, zayıf, hasta mizaçlı, daima keyifsiz. *a ~ child.* **2.** soluk, solgun, renksiz. *a ~ looking plant.* **3.** hastalıktan ileri gelen, marazî. *His face was a ~ yellow.* **4.** sağlığa elverişsiz, sıhhate zararlı. *~ climate/region.* **5.** hastalık doğuran, hasta eden, **6.** tiksindirici, mide bulandırıcı. *a ~ smell.* **7. sickliness** : hastalıklı hâl, keyifsizlik, halsizlik, sıskalık, zayıflık, sağlığa elverişsizlik, iğrençlik. ***e.a.-1.*** *unhealthy, ailing.*

sickly[2], *gl.f.* **-lied, -lying** benzini sarartmak/soldurmak, hasta (gibi) göstermek.

sickness, *is.* **1.** sayrılık, hastalık, **2.** mide bulantısı, kusma, **3. in ~ and in health** : (evlenirken) hayatım boyunca, hastalıkta ve sağlıkta. ***e.a.- 1.*** *disease, illness, malady,* ***2.*** *nausea, queasiness.*

sickout, *is.* sayrımsama, hastalık taslama, temaruz, hastalık bahane ederek işe gelmeme.

sickroom, *is.* hasta odası.

sic passim, *Lât.* metin boyunca, baştan başa. Ek yazılarda/sayfa altı notlarında bir söz/fikir veya cümlenin kitap boyunca tekrarlandığını bildirir.

siddur, *is., ç.* **-durim/-durs** Musevîlerin bayram günleri dışında kullandıkları dua kitabı.

side[1], *is.* **1.** yan, **2.** taraf. **right/left ~** : sağ/sol taraf. **the other ~ of the picture** : madalyanın ters tarafı. **This country's climate is on the cool ~** : Bu memleketin iklimi soğukçadır. **3.** cihet, yön, evre, safha. **to consider all ~ s of a problem** : bir sorunun her cihetini/safhasını göz önüne almak. **be on the wrong/right ~ of fifty** : yaşı elliden yukarı/aşağı olmak, **4.** kenar, **5.** yüz(ey). **wrong ~** : (elbise vb.) ters yüz. **wrong ~ out** : (elbise) ters, içi dışına çevrilmiş, **6.** etek, yamaç (dağ), **7.** taraftarlar, ayrı fikirleri benimseyen topluluklardan her biri. **I am on your side in this issue** : Bu konuda sizin tarafınızdayım (sizinle aynı fikirdeyim). **He is on our ~** : O bizimle hemfikirdir, bizimledir. **You have the law on your ~** : Kanun sizin lehinizdedir. **8.** takım, grup, fırka, **9.** *den.* borda, böğür, kenar, yan, yan taraf, **10.** *Brit.* kurum, caka, yüksekten atıp tutma, **11.** (bilardo topunu) döndürme, **12. on the ~** *k.d.* (a) fazladan, fazla olarak, asıl konu dışında, (b) ayrıca, bundan başka, (c) yemeğin yanında yenilen, **13. get on the soft ~ of s.o.** : birini zayıf tarafından yakalamak.

side[2], *sf.* **1.** yan+, yandaki, yanda bulunan. **~ door** : yan kapı, **2.** yandan. **a ~ view of an object** : bir cismin yandan görünüşü, **3.** bir yana yönelik. *a ~ blow.* **4.** ikincil, tâli, ikinci derecedeki. *a ~ issue/remark.* **5. ~ arm** : yana takılan silâh (tabanca, kılıç vb.), **6. ~ band** *rad.* yan kuşak(lı), yan bant(lı). **single ~ band** : tek yan kuşaklı/bantlı, **7. ~ chain = lateral chain** *kim.* yan halka, açık halka, bir atom zincirine bağlı en son açık halka, **8. ~ dish** : ek porsiyon (yemek), **9. ~ effect** : yan etki, **10. ~ meat**: (G ve orta

ABD) domuz budundan yapılmış jambon, **11. ~ show** : (a) (sirk vb.) yan gösteri, (b) yan sorun, yan olay, ikinci derecede önemli konu/sorun/olay, **12. ~ street** : yan sokak, **13. ~ whiskers** : uzun favoriler. **~ -whisrered** : uzun favorili. ***e.a.-4. subordinate, incidental.***

side[3], *f.* **sided, siding 1.** taraflaşmak, taraf teşkil etmek, **2.** desteklemek, taraf tutmak. *England ~d Poland against Germany.* **3.** yüz geçirmek

sidearm, *sf.&zf.* yandan, yere paralel (olarak). **to pitch ~** : yandan/yere paralel atmak.

sideboard, *is.* büfe, musandıra.

sideburns, *ç. is.* favori.

sidecar, *is.* **1.** (motosiklet) yan araba, sepet, **2.** konyak, portakal likörü ve limon suyu kokteyli.

sided, *sf.* ... kenarlı, cepheli, taraflı. **four-sided** : dört kenarlı.

side-glance, *is.* yan bakış.

sidekick, *is. k.d.* **1.** arkadaş, ahbap, dost, **2.** yardımcı.

sidelight, *is.* **1.** yan ışık, yandan gelen ışık, **2.** sorunu dolaylı olarak aydınlatan bilgi, **3.** *den.* borda feneri.

sideline[1], *is.* **1.** yan, kenar, **2.** yan uğraş, asıl meslek dışındaki meşgale, **3.** dükkânda satılan yan ürünler, **4.** *sp.* kenar çizgisi, **5.** *d.y.* tâli hat, **6.** sorumlu olmayan bir kimsenin görüşü. **throw a ~ on a subject** : bir konuyu başka bir yönden/yaklaşımla ele almak.

sideline[2], *gl.f.* **-lined, -lining** *k.d.* oyun dışı etmek.

sideling, *sf.&zf.* eğik, mail, yana yatmış (durumda). ***e.a.- inclined, slopin, sideways, oblique(ly).***

sidelong, *sf.&zf.* **1.** yandan, yan taraftan. *a ~ blow. He looked at her ~ .* **2.** yana eğilmiş, eğik, meyilli, **3.** dolaylı, yaygın, etrafta dolaşan. *~ comments about his appearance.* **4.** yana doğru, eğik olarak. ***e.a.- 2. inclined, slanting, 3. indirect, roundabout.***

sideman, *is., ç.* **-men** (bando veya orkestrada) çalgıcı, soliste eşlik eden çalgıcı.

sidepiece, *is.* yan parça.

sider-, *bk.:* **sidero-.**

sidereal, *sf.* **1.** yıldız+, yıldızlara ait, yıldızların hareketine göre hesaplanmış. **~ clock** : yıldız saati. **~ day** : yıldız günü: bir yıldızın meridyen dairesinde iki ardışık geçişi arasındaki süre = 23 saat, 56 dak. 4.09 saniye. **~ hour** : yıldız saati = 1/24 yıldız günü. **~ minute** : yıldız dakikası = 1/60 yıldız saati. **~ month** : kamerî ay, 27.32 gün. **~ second** : yıldız saniyesi = 1/60 yıldız dakikası. **~ time** : yıldız zamanı, yıldızların hareketine göre ölçülen zaman. **~ year** : yıldız senesi, **2. ~ ly** : yıldızlara bağlı olarak/göre.

siderite, *is.* **1.** siderit, demir karbonat cevheri FeCO3, **2.** maden cevherlerinden oluşan gök taşı, **3. sideritic** : siterit+.

sidero, *ön ek* **1.** "demir" anlamı katar: *siderolite* gibi, **2.** "yıldız, burç, takım yıldızı" anlamı katar. Sesli harf önünde: **sider-**. *siderite, sideral* gibi.

siderography, *is.* çelik oymacılığı/hakkaklığı. **siderographer**: çelik oymacısı. **sidero-graphic**: çelik oyma+

siderolite, *is.* demirli gök taşı.

siderosis, *is. patol.* sideroz, demir/maden tozunun akciğerlerde yaptığı hastalık. **siderotic** : siderozla ilgili.

siderostat, *is.* yıldız aynası, yıldız saati ile dönerek yıldızın ışığını daima teleskopa yansıtan ayna.

sidesaddle, *is.&zf.* (kadınlara özgü) yan eyer, bu eyere binerek.

sideslip, *is.&f.* **-slipped, -slipping 1.** yana kayma(k), **2.** (uçak) yana eğilme(k)/yatma(k).

sidesplitting, *sf.* **1.** çok gürültülü, ortalığı çınlatan.~ *laughter.* **2.** çok gülünç, kahkaha tufanı koparan.~ *farce.* **3. ~ ly** : kahkaha tufanı koparark.

side step, *is.* yan adım, yana atılan adım (boks, dans).

side-step, *f.* **-stepped, -stepping 1.** kenara çekilmek, **2.** çekinmek, kaçınmak, **3.** yan çizmek, kaytarmak, sorumluluktan kaçınmak, **4.** bertaraf etmek, **5.** oyalamak, uzatmak, sallantıda bırakmak. ***e.a.-1. dodge, 2,3. evade, avoid.***

sidestroke, *is.&f.* yan kulaç (atarak yüzmek).

sideswipe, *is.&f.* **-swiped, -swiping 1.** yandan vurma(k)/çarpma(k). *to ~ a parked car.* **2.** yandan vurulan şiddetli darbe, **3. ~ r**: yandan çarpan/darbe vuran.

sidetrack, *is.&f.* **1.** yan hat, **2.** yan hatta geçirmek, **3.** asıl konudan uzaklaş(tır)mak, konu dışına çıkmak.

sidewalk, *is.* kaldırım. ~ **artist** : kaldırım ressamı.

sidewall, *is.* (oto lâstiği) yan yüz.

sideward(s), *sf.&zf.* yana doğru, yandan, yana yönelik.

sideway, *is.&sf.&zf.* **1.** yan yol, **2.** *bk.:* **sideways.**

sideways = sideway = sidewise, *sf.&zf.* **1.** yan yan, yan dönmüş vaziyette, **2.** yana dönük, **3.** yandan, yan taraftan, gözünün ucu ile. *He glanced ~ at her.* **4.** yana, kenara, yan tarafa. **He stepped ~** : Yana/kenara çekildi. **~jump** : yana atlayış, **5.** kaçamaklı (bir şekilde).

side-wheel, *sf.* yandan çarklı. ~ *steamboat.* ~ **er** : yandan çarklı vapur.

sidewheel, *is.* yan çarkı.

sidewinder, *is.* **1.** yan(dan) vuruş, **2.** *zool.* yan yan giden çıngıraklı yılan *(Crotalus cerastes),* Meksika ve GB ABD'de yaşar, **3.** *ABD* düşman uçağını havada yok eden süpersonik silâh.

siding, *is.* **1.** yan hat, demir yolu ana hattından ayrılan şube hattı, **2.** *ABD* yan kaplama, bina dış duvarları kaplama malzemesi.

sidle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** yan yan gitme (k), **2.** yana çekilme(k)/kaçma(k), **3. ~ up to s.o.**: birine (korka korka/sinsice) yanaşmak/sokulmak. *He ~d up to the stranger in the street and tried to sell him the stolen ring.* **4. sidlingly** : yana çekilerek.

siècle, *is., ç.* **-cles** *Fr.* yüzyıl, asır, çağ. ***e.a.-*** *century, age, period.*

siege, *is.&f.* **sieged, sieging 1.** kuşatma(k), muhasara (etmek). **lay ~ to** : muhasara etmek. **raise a ~** : (a) muhasarayı kaldırmak, (b) muhasara eden düşmanı çekilmeye mecbur etmek, **2.** direnme, sebat, ısrarla elde etmeye çalışma, **3.** birbiri arkasından gelen hastalık, felâket, musibet vb., **4.** uzun süren meşakkat/çile/üzüntü vb., **5. sedge** *d.d.* (a) balıkçıl sürüsü, (b) balıkçılların topluca avlandıkları yer, **6.** *esk.* rütbe, mevki, mertebe, taht, **7. ~ able**: kuşatılabilir, muhasara edilebilir. ***e.a.-1.*** *besiege.*

Sieg Heil, *Alm.* Zafere selâm! (Nazi selâmı).

siemens, *is. elekt.* simens, iletkenlik birimi, 1/ohm.

sienna, *is.* **1.** aşı boyası, kırmızı-kahverengi boya, **2.** aşı toprağı, demir hidroksitli kırmızı toprak. **burnt ~** :yanık/fırınlanmış aşı toprağı. **raw ~** : saf aşı toprağı.

sierra, *is.* **1.** sıradağ, dağ silsilesi, **2.** *zool.* testereli uskumru *(Scomberomorus sierra).* K Amerika'nın batı kıyılarında yaşar, **3.** haberleşmede S harfi için kullanılan kelime.

siesta, *is.* öğle uykusu/istirahati.

sieur, *is. Fr.* bey(efendi), Fransa'da eskiden kullanılan saygı hitabı. ***e.a.-*** *sir, master.*

sieve, *is.&f.* **sieved, sieving 1.** kalbur, elek, kevgir, süzgeç. **He has a head like ~** : Hiçbir şey kafasında yer etmez. **2.** boşboğaz, geveze, sır saklayamayan kimse, **3.** elemek, süzmek, kalburdan/süzgeçten geçirmek, **4. ~ cell** *bot.* kalbur göze, cidarında gözenekler (**~ pores**) bulunan bitki gözesi, **5. ~ tube** : kalbur boru, kalbur göze dizisi.

sift, *f.* **1.** elemek, kalburdan geçirmek. **2.** sepelemek, eleyerek serpmek. *to ~ sugar onto cake.* **3.** *gen.* **~ out** : eleyerek ayırmak. **to ~ out the stones from the earth** : toprağı eleyip taşını ayırmak. **~ out the true from the false** : gerçeği yalandan ayırmak, **4.** incelemek, inceden inceye araştırmak. **~ a matter to the bottom** : derin tahkikat yapmak, iyice incelemek.*The detectives are still sifting the evidence.* **5.** soruşturmak, tahkik etmek. ***e.a.-4.*** *examine,* ***5.*** *question.*

sifter, *is.* elek (makinesi).

siftings, *is.* **1.** elenti, kalıntı, eleyince elekte kalan artık. *to discard ~.* **2.** elenmiş şey. *bran mixed with ~.* **3.** serpinti. ~ *of snow.*

Sig. *(reçetelerde)* **1.** yaz, işaretle, etiket yapıştır, **2.** *tıp* imza, **3.** yazılsın, **4.** *bk.:* **signor, signore, signori.**

siganid, *is.&sf. zool.* deniz kedisi(gillerden), tavşan balık.

sigh, *is.&f.* **1.** iç çekme(k), göğüs geçirme (k), **2.** âh etme(k), inleme(k), **3.** uğuldama(k), inilti/uğultu (çıkarmak). *~ing wind.* **4.** özlemek, hasret çekmek, **5. ~er** : iç çeken, göğüs geçiren, âh eden, inleyen; uğuldayan; özleyen, hasret çeken, **6. ~ less** : iniltisiz, uğultusuz, sessiz, **7. ~ like** : iç çekmeye/göğüs geçirmeye benzer, inilti/uğultu gibi. ***e.a.-4.*** *yearn, long, pine for.*

sight[1], *is.* **1.** görüş kuvveti. **have a good/bad ~** : görüşü/gözleri kuvvetli/zayıf olmak. **lose one's ~** : kör olmak, **2.** görme, görüş. **come into ~** : gözükmek, ortaya çıkıvermek. **get a ~ of** : bir kere görmek. **lose ~ of** : (a) gözden kaybetmek, görememek, irtibatı kaybetmek, haber alamamak. **I've quite lost ~ of him** : Onu artık göremiyorum, ondan hiç haber alamıyorum. (b) unutmak, gözden uzak tutmak. *In the heat of argument we mustn't lose ~ of our main purpose.* **3.** çalkap görme, görüverme, göz atma, bakma, **4.** göz erimi, görüş mesafesi, **5.** görünüş, görülen şey, manzara. **I hate/can't bear the ~ of him**: Onu görmeğe tahammül edemiyorum (= yüzünü şeytan görsün). **6.** bakış, temaşa, **7.** görülecek/görülmeye değer şey. **His face was a ~** ! Yüzünü görmeliydin! **8.** gözlem, müşahede, rasat, **9.** muayene, **10.** inceleme fırsatı, **11.** fikir, mütalaa, görüş, **12.** nişangâh. **to set the ~ at 1000 m.**: Nişangâhı 1000 m'ye ayarlamak. **to set one's ~ (on)** :...-i hedef edinmek, gayretlerini ...-e yöneltmek, **13.** *k.d.* çok, ziyade, bir hayli, kat kat. **It is a ~ better to work than to starve**: Çalışmak, aç kalmaktan kat kat iyidir. **This car is costing me a darn ~ more to run than I expected** : Bu arabanın işletme masrafı tahminimden çok daha fazla tutuyor. **14.** *k.d.* çirkin bir şey, **15.** *esk. bk. :* **skill, insight, 16. ~ draft** : ibrazında tediye olunacak poliçe, **17. ~ unseen** : görmeden (satın almak), **18. a ~ for sore eyes** : (a) bir içim su, (b) uzun zaman görülmeyen bir dosta rastlamanın sevincini belirtir: **You are a ~ for sore eyes** : Ne mutlu görüşebildik! (Yüzünüzü gören cennetlik.) **19. at ~** : (a) görür görmez, başka yere bakmadan. **to translate sth. at ~** : bir şeyi görür görmez (sözlüğe bakmadan) tercüme etmek. (b) gösterilince, ibrazında. **a draft payable at ~** : ibrazında ödenecek havale/poliçe, **20. at first ~** : görür görmez, derhâl, hemen, **21. catch ~ of** : görüvermek, gözüne ilişmek. *I caught ~ of her hurrying away but I didn't try to speak to her.* **22. find favor in s.o.'s ~** : birinin gözüne girmek, **23. in ~** : (a) görünürde, göz önünde, gözle görünür. **Land is in ~** : Kara görülüyor. (b) yakın. *peace in ~ at last 2 years of war.* **be in ~ of** : görebilmek. **keep in ~ = not let out of one's ~** : gözden kaçırmamak/uzaklaştırmamak, **24. in the ~ of** : gözünde, nazarında, gözü önünde, **25. know by ~** : göz âşinalığı olmak, yüzünden (adını bilmeden) tanımak, **26. long ~** : hipermetropluk, **27. not by a long ~** *k.d.* hiç, asla, kat'iyen, **28. on/upon ~** : görür görmez, görüldüğü anda, görülünce. *Shoot him on ~* . **29. out of ~** : (a) gözden ırak/uzak. **put out of ~** : gizlemek, gözden uzaklaştırmak, (b) *k.d.* fahiş, son derece yüksek (fiyat), **30. Out of my ~** ! Defol! Gözüme görünme! **31. Out of ~ , out of mind.** Gözden ırak olan gönülden de ırak olur. **32. short ~** : miyopluk, **33. take a ~ at**: göz(et)lemek. **take a ~ at the moon** : ayı göz(lem)lemek. **take a ~ on sth.** : bir şeyi dürbünle gözetlemek, **34. ~ line** : görüş çizgisi/hattı, **35. ~ rhyme = eye rhyme** *şiir* görsel uyak, görünür kafiye, çıkardıkları ses değil de görünüşleri benzeyen kelimelerin uyumu, **36. What a ~ you are!** Bu ne hâl! Bu ne kıyafet! ***e.a.-1.*** *vision, 2. (b) forget, 3. glimpse, view, 5. view, 7. spectacle, 11. judgment, 13. multitude, great deal, 20. at once,*

sight[2], *f.* **1.** görmek, gözüne çarpmak/ilişmek. *to ~ a ship to the north.* **2.** gözlemek, gözetlemek, tarassut etmek, **3.** nişan almak, **4.** nişangâhını ayarlamak, **5.** bir yere dikkatle bakmak, **6. ~ able** : görülebilir. **7. ~ er** : (a) tüfek nişangâhını ayarlayan kimse, (b) **~ ing shot** *d.d.* nişan kontrol atımı, nişangâhın doğru ayarlanıp ayarlanmadığını kontrol için yapılan deneme atışı. ***e.a.-1.*** *see, glimpse, notice, observe, 3. aim.*

sighted, *sf.* **1.** görebilen, kör olmayan, **2.** (tüfek) gezli, **3.** ... görüşlü, **4. far - ~** : (a) uzağı gören, hipermetrop, (b) ileriyi gören, basiretli, **5. near/short- ~** : (a) yakını gören, miyop, (b) ileriyi göremeyen, basiretsiz, **6. weak-~** : gözü/görüşü zayıf, **7. ~ gag** : sessiz komedi, sırf hareketlerle/taklitle yapılan komedi.

sighthole, *is.* gözetleme deliği.

sighting, *is.* görme, görüş, müşahede, görülen nadir/acayip şey.

sightless, *sf.* **1.** kör, âmâ, göremez, **2.** görünmez, saklı, gizli, gözden uzak, **3. ~ ly**: görmeden, körü körüne, **4. ~ ness** : körlük, âmâlık; görünmezlik, gizlilik. ***e.a.-1.*** *blind, 2. invisible.*

sightly, *sf.* **-lier, -liest 1.** güzel, cazip, hoş, lâtif, göze hoş görünen, **2.** güzel manzaralı, **3. sightliness** : güzellik, çekicilik, hoşluk, letafet, göze hoş görünme; güzel manzara. ***e.a.-1.*** *attractive, comely.*

sight-read, *f.* **-read, -reading** hazırlıksız okumak/oynamak/çalmak/terennüm etmek. ~ **er** : hazırlıksız okuyan/oynayan/çalan.

sightseeing= sight-seeing, *is.&sf.* gezme, ilginç yerleri görme. *a~ tour/bus.* **sightseer = sight-seer** : gezmen

sigil, *sf.* **1.** mühür. **2.** (esrarengiz kuvveti olduğuna inanılan) simge. ***e.a.-1.*** *seal, signet.*

sigillography, *is.* mühür bilimi. ***e.a.-*** *sphragistics.*

siglos, *is., ç.* **-loi** eski İran gümüş parası.

sigma, *is.* sigma, Yunan alfabesinin on sekizinci harfi. ~ **te** : sigma veya S şeklinde. ~ **tion** : S şeklinde oluş.

sigmoid(al), *sf.&is.* **1.** kıvrık, C harfi biçiminde (organ), **2.** çift kıvrımlı, S harfi şeklinde (organ), **3.** ~ **flexure** : (a) S şeklinde herhangi bir organ, (b) kalın bağırsağın sonunda S şeklindeki parça.

sigmoid valve, *is. anat.* sigma kapakçıkları: kalbin kulakçıkları ve karıncıkları arasında bulunan yarım ay biçimindeki kapakçıklar. **semilunar valve** *d.d.*

sign[1], *is.* **1.** işaret, alâmet, belirti, delil, emare. **to make a ~ to s.o.** : birine işaret etmek. **affirmative/negative** ~ : kabul/ret işareti. *A sudden fall of the barometer is a ~ of storm. There is no ~ of his coming. All the ~s are that business will get better.* **2.** nişan, **3.** iz, eser, **4.** simge, sembol, remiz, işaret. **positive/plus** ~ : artı işareti. **negative/minus** ~ : eksi işareti, **5.** tabelâ, levha, işaret. *Pay attention to the traffic ~s.* **6.** ~ **language** : sağırların dili: sağır ve dilsizlerin işaretlerle konuşması, **7.** ~ **manual** : hükümdarın imzası, **8.** ~ **of the cross** : Katoliklerin haç çıkarma işareti, **9.** *astr.* ~ **of the zodiac** *d.d.* on iki burçtan biri, **10.** *tıp* belirti, araz. *Swollen ankles can be a ~ of heart disease. To show no ~ of life/fear/joy.* **11. a** ~ **of the time** : yaşanılan zamanın özel belirtisi. ***e.a.-1.*** *token, indication, hint, omen, portent, suggestion, 3. trace, 4. symbol, vestige, 5. signal.*

sign[2], *f.* **1.** imzalamak, imza etmek/atmak. ~ *here, please. The papers are ready to be signed.* **2.** işaret etmek, işaretlerle anlatmak. *The policeman ~ed (to/for) me to stop.* **3.** işaret/delâlet etmek, delil olmak, göstermek, **4.** işaretleşmek, işaretlerle konuşmak, **5.** ~ **away/over**: resmen (imzalayarak) başkasına devretmek, **6.** ~ **off** : (a) (radyo/TV yayınına) son vermek, (b) *argo* susmak, sesini kesmek, **7.** ~ **on** : (a) işe/göreve almak, (b) (sözleşme imzalayarak) işe/taahhüde girişmek, (c) göreve gelince yoklama defterini imzalamak, (c) askere yazılmak, **8.** ~ **out** : (işten ayrılırken) yoklama defterini imzalamak, (b) kütüphaneden kitap aldığına dair imza vermek, **9.** ~ **up** : (a) askere vb. yaz(ıl)mak/kaydolmak/kaydetmek. ***e.a.-3.*** *indicate, betoken, signify, mean, 7. (a) employ, hire.*

signal[1], *is.* **1.** işaret, uyarı, **2.** belirtilen herhangi bir şey, **3.** işaretle verilen emir, **4.** haber, **5.** bildirim, **6.** parola, **7.** saik. ***e.a.-1.*** *sign.*

signal[2], *sf.* **1.** işaret+, işaret eden, belirten, dikkati çeken, **2.** belli, açık, vazıh, âşikâr, dikkate şayan, **3.** *As.* muhabere+. ~ **center** : muhabere merkezi. ~ **communications** : muhabere irtibatı. ~ **communications agency** : muhabere bürosu. ~ **Corps** : muhabere birlikleri/sınıfı/teşkilâtı. ~ **School** : Muhabere Okulu. ~ **intelligence** : muhabere istihbaratı. ~ **security** : muhabere emniyeti. ~ **service** : muhabere hizmeti. ~ **troops** : muhabere birlikleri, **4.** ~ **-box/-cabin/-tower** *d.y.* işaret/manevra kulesi, **5.** ~ **-cord** *d.y.* imdat işareti, **6.** ~**- lamp** : işaret lâmbası. ***e.a.-2.*** *notable, outstanding.*

signal[3], *f.* **-naled, -naling** *(veya Brit.:* **-nalled, -nalling**) **1.** işaret vermek, **2.** işaret etmek, **3.** işaretlerle bildirmek/haberleşmek.

signaler = signaller, *is.* işaret eden/veren, işaretlerle bildiren/haberleşen.

signalise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **signalize.**

signalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** göze çarpmak, kendini göstermek, sivrilmek. *a career ~d by great achievement.* **2.** belir(t)mek, bildirmek, haber vermek, işaret etmek. *The cheers that ~d his arrival.*

signally, *zf.* aşikâr/bariz bir şekilde, göze çarpacak derecede, dikkate değercesine, önemle. ***e.a.-*** *conspicuously, notably.*

signalman, *is., ç.* **-men 1.** *d.y.* işaretçi, işaret memuru, **2.** *den.* flâmacı, işaretçi, yardabandıra.

signalment, *is.* tanım, tarif, biçim, kılık (polis kaydı için bir kişinin tanıtıcı nitelikleri).

signatory, *sf.&is., ç.* **-ries** imzalayan, imza eden (kimse). ~ **nations to a treaty** : bir muahedeyi imzalayan milletler. ~ **to an agreement** : bir anlaşmayı imzalayan kimse.

signature, *is.* **1.** imza, **2.** imzalama, **3.** *müz.* nota imi, işaret, **4.** *rad.* tanıtma işareti, **5.** *tıp* reçetede ilâcın kullanma şeklini belirten kısım, **6.** *bas.* kitap formasının ilk sayfasına konulan işaret, **7.** ~ **less** : imzasız, işaretsiz.

signboard, *is.* ilân tahtası.

signer, *is.* **1.** imzalayan, imza eden, imza sahibi, **2.** işaretçi, işaretleyen, işaret veren/koyan.

signet, *is.&f.* **1.** mühür (basmak), mühürlemek, damga(lamak), **2.** resmî mühür, **3.** yüzük kaşındaki mühür, **4.** ~ **ring** : mühür yüzüğü.

signifiable, *sf.* (işaretle/sözle vb.) anlatılabilir, belirtilebilir, ifade edilebilir.

significance, *is.* **1.** önem, ehemmiyet. **an industry of great** ~ **to the country** : ülke için çok önemli bir endüstri, **2.** anlam, mana. **a look of deep** ~ : derin anlamlar taşıyan bir bakış. **read** ~ **into** : anlam vermak/aramak. **Don't read** ~ **into every careless remark** : Rastgele söylenmiş her sözde bir anlam arama, **3.** anlamlı/önemli olma, anlam/önem taşıma. **to give** ~ : önem vermek, mana atfetmek. ***e.a.-1.*** *importance, consequence, moment, weight, 2. meaning, import.* ***k.a.-1.*** *triviality.*

significancy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **significance.**

significant, *sf.* **1.** önemli, ehemmiyetli, mühim. *Penicillin was an extremely* ~ *medical discovery.* **2.** anlamlı, manalı, manidar. *He gave her a* ~ *look. a* ~ *wink.* **3.** gizli bir anlam/önem taşıyan. *a* ~ *smile.* **4.** ~ **ly** : önemli/ehemmiyetli bir şekilde; anlamlı/manidar bir tarzda. ***e.a.-1.*** *important, momentous, notable, considerable, remarkable, weighty, 2. meaningful, expressive, indicative, 3. suggestive.* ***k.a.-1.*** *trivial, unimportant, immaterial, 2. meaningless.*

signification, *is.* **1.** anlam, mana, meal, kavram, mefhum. *using the word in its ordinary* ~. **2.** işaret, delâlet. ***e.a.-1.*** *meaning, sense, import, significance, 2. indication, token.*

significative, *sf.* **1.** anlamlı, manalı, anlam/mana taşıyan, anlam ifade eden, kavram/mefhum belirten, **2.** ~ **ly** : anlamlı/manalı bir şekilde, bir mana ifade edecek tarzda, **3.** ~**ness** : anlam/mana taşıma, anlamlı olma, bir anlam/kavram belirtme. ***e.a.-1.*** *significant, suggestive.*

signifier, *is.* (işaretle, sözle, vb.) anlatan, belirten, ifade eden.

signify, *f.* **-fied, -fying 1.** (işaretle, sözle, vb.) anlatmak, belirtmek, göstermek, ifade etmek, **2.** anlamına gelmek, delâlet etmek, anlamını taşımak, **3.** anlam vermek, **4.** önemli olmak, önem taşımak. ***e.a.-1.*** *express, indicate, signal, 2. represent, indicate, denote, betoken, imply.*

signior, *is. bk.:* ***signor.***

signor, *is., ç.* ***-gnors/-gnori*** *It.* sinyor, bey, efendi.

signora, *is., ç.* ***-ras/-re*** *It.* sinyora, hanım, bayan.

signore, *is., ç.* ***signori*** *It.* **1.** *bk.:* ***signor,*** **2.** hanımlar, bayanlar "signora"nın çoğulu.

signorina, *is., ç.* ***-nas/-ne*** *It.* sinyorina, küçük hanım.

signorino, *is., ç.* ***-nos/-ni*** *It.* küçük bey.

signory, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **seigniory.**

signpost, *is.* **1.** işaret direği/gönderi, **2.** emare, işaret, delil, **3.** ~ **ed**: işaretlenmiş, işaretlerle belirtilmiş.

sike, *is. İsk.* **1.** dere, çay, **2.** yağmur sularının biriktiği çukur, hendek. ***e.a.-1.*** *stream, 2. gully, ditch.*

Sikh, *is.&sf.* **1.** Sih, Hindu mezheplerinden biri, **2.** bu mezhebe mensup kimse, **3.** ~ **ism** : Sihlik.

Sikkim, *is.* Sikkim, Hindistan'ın KD eyaleti. ~ **ese** : Sikkimli.

silage, *is.* yeşil yem, siloda saklanan hayvan yemi. ***e.a.-*** *ensilage.*

silence, *is.&f.* **-lenced, -lencing 1.** sessizlik, sükût. ~ **gives consent** : Sükût ikrardan gelir. **dead** ~ : ölüm sessizliği. **pass sth. over in** ~ : bir şeyi sükûtla geçiştirmek. *nothing but* ~ *in the empty house. The* ~ *was broken by a loud*

cry. **2.** susma(k), ses çıkarmama(k). **in ~** : sessizce, ses çıkarmadan. *She received the bad news in ~.* **3.** zikretmeme(k), bahsetmeme(k), anmama(k), neskût geçme(k), **4.** unut(ul)ma(k), nisyan, **5.** sır saklama(k), ketumiyet, **6.** susturma(k). *Can you ~ the children so that I can work?* **7.** (şüphe, korku, vb.) yatıştırmak, teskin etmek, sükûnete/huzura kavuşturmak, **8.** sükûnet, huzur, **9.** *As.* bastırmak, ateşi kesmeye mecbur etmek. *The enemy's guns were ~d by repeated bombings.* **10. ~ r** : (a) **muffler** *d.d.* susturucu, (b) susturan kimse/şey. ***e.a.-1.*** *stillness, 4. oblivion, 5. concealment, secrecy, 6. still, 7. quiet.*

silent, *sf.&is.* **1.** sessiz, sakin. *~ reading. The house was very ~ after the children went to school. The cat moved on ~ feet.* **2.** konuşmayan, konuşmaktan kaçınan, **3.** sessiz, sakit, okunmayan, söylenmeyen, telâffuz edilmeyen. **~ letter** : okunmayan harf. *w in "wreck" is a ~ letter.* **4.** suskun, sükûtî, az konuşan, **5.** zımnî, meskût, açıkça söylenmeyen. *a ~ assent/agreement.* **6.** zikredilmeyen, **7.** gayrifaal, durgun. *a ~ volcano.* **8. ~s** : sessiz film. **9. keep ~** : susmak, **10. ~ buttler** : çöp/süprüntü kovası, kül tablalarının vb. boşaltıldığı kapaklı kova, **11. ~ partner** : işlerin yönetimine karışmayan ortak, **12. ~ system** : mahpusların birbiriyle konuşmasını yasak eden sistem, **13. ~ treatment** : sessiz davranış, umursamama, sözüne önem vermediğini belirtmek için hiç cevap vermeme, **14. ~ ly** : sessizce, sükûnetle, **15. ~ness** : sessizlik, sükûnet. ***e.a.-1.*** *quiet, still, 3. speechless, mute, 4. taciturn, reticent, 5. unspoken, tacit, 7. inactive.* ***k.a.-1.*** *noisy, 4. talkative.*

silentiary, *is.* **1.** sükût ve düzeni korumakla görevli kimse, **2.** dine saygı için sükût eden kimse, **3.** eski Roma'da devlet sırlarını saklamaya yeminli memur.

Silesia, *is.* **1.** Silezya, **2.** *k.h.* ince pamuk/keten/reyon astarlık kumaş, **3. ~n**: Silezya+, Silezyalı.

silex, *is.* **1.** silis, çakmak taşı, kuartz, **2.** ateşe dayanır cam.

silhouette, *is.&f.* **-etted, -etting 1.** siluet, gölge resim (yapmak/çizmek), **2.** bir şeyin dış çevresi/genel şekli, **3.** açık zemin üzerine yapılmış siyah resim.

silic-/silici-/silico-, " silis" anlamı katan ön ek.

silica, *is.* **1. silicon dioxide** *d.d.* silis, silisyum dioksit: SiO2. **2. ~ gel** : silika peltesi.

silicate, *is. kim.* silikat, silisit asit tuzu/esteri.

silication, *is.* silikatlaşma.

siliceous= silicious, *sf.* **1.** kumlu, silisli, silis gibi, **2.** kumlu toprakta yetişen.

silicic, *sf. kim.* **1.** silisli, **2.** silisten üreyen, silis+, **3. ~ acid** : silisit asit.

silicide, *is. kim.* silisli bileşim.

siliciferous, *sf.* silisli.

silicified wood, *is.* taşlaşmış odun.

silicify, *f.* **-fied, -fying** taşlaş(tır)mak, çakmak taşı hâline gelmek/getirmek. **silification** : taşlaş(tır)ma.

silicium, *is.* silis. ***e.a.- silicon.***

silicle, *is. bot.* çele, taze fasulye gibi uzun ve ince meyve.

silicon, *is. kim.* **1.** silisyum, yer kabuğunun 1/4'ünü oluşturan madde. Çelik, alaşım, transistor ve tümleşik devre yapmakta kullanılır. Simge: **Si**, atom ağ. 28.086, atom nu. 14, özgül ağ. 2.4 (20°C'de), ergime noktası:1410°C. **2. ~ carbide** : silisyum karpit, SiC. Zımpara ve direnç yapmakta kullanılan sert madde, **3. ~ dioxide**, *bk.:* **silica.**

silicone, *is. kim.* silikon, (-Si-O-Si-O)*n* şeklinde ardarda Si ve O atomları ihtiva eden çeşitli çoğuzlardan her biri. Özellikleri bileşimindeki organik gruplara göre değişen sıvı, reçine, kauçuk şeklinde su geçirmeyen ve yüksek sıcaklıklara dayanıklı maddeler olup yalıtıcı, yağlayıcı maddeler, kozmetik eşya vb. yapımında kullanılırlar.

silicosis, *is. patol.* silikoz, kuartz tozunun akciğerlerde yaptığı hastalık. Taşçılarda rastlanır.

silicotic, *sf.* silikoz+, silikozlu, silikozun sebep olduğu.

siliculose, *sf. bot.* **1.** çeleli, **2.** çele şeklinde.

silique, *is. bot.* çele, taze fasulye gibi iki parçalı ve uzun meyve zarfı. **siliquaceous**: çeleli, çelemsi.

siliquose = siliquous, *sf.* **1.** çeleli, **2.** çeleye benzeyen.

silk, *is.&sf.* **1.** ipek. **artificial ~** : sun'î ipek. **raw ~** : ham ipek, **2.** ipek ipliği. **~ thread = spun ~** : ibrişim, **3.** ipekli, ipekten yapılmış (el-

bise, kumaş), **4.** ipek gibi, **5.** ipeğe benzer örümcek ağı teli, **6.** mısır püskülü, **7. hit the** ~ *argo* paraşütle atlamak, **8.** ~ **cocoon** : ipek kozası, **9.** ~ **cotton** : ipek pamuğu: bazı bambu ağaçlarının tohumlarını örten ve yastık doldurmakta kullanılan pamuk gibi madde. ~ **cotton tree** : ipek pamuğu ağacı *(Ceiba pentandra),* **10.** ~ **hat** : ipek şapka,(erkeklerin törenlerde giydiği) ipek kaplı uzun silindir şapka. ~ **- hatted** : ipek şapkalı, **11.** ~ **mill** : ipek fabrikası/tezgâhı, **12.** ~ **moth** : evcil ipek böceği, **13.** ~ **vine**: *bot.* ipek fidanı *(Periploca graeca),* **14. shot** ~ : yanardöner ipek kumaş, **15. take** ~ : kraliçenin danışmanı olmak, **16. watered** ~ : dalgalı ipek. ***e.a.- 4. silky.***

silkaline = silkoline = silkolene, *is.* kutnu: perde, yatak örtüsü vb. yapılan ipek görünüşünde pamuk kumaş.

silken, *sf.* **1.** ipekli, ipekten yapılmış, **3.** ipekliler giymiş, **4.** nazik, **5.** zarif, lüks, **6.** parlak ve yumuşacık.

silklike, *sf.* ipek gibi, ipeğe benzer.

silkscreen, *is.&sf.&f.* **1.** ipek basım, serigrafi (yöntemiyle basmak), **2.** ipek basımla basılmış (resim).

silk - stocking, *sf.&is.* **1.** ipek çoraplı, **2.** zengin ve lüks giyimli, **3.** zengin, kibar, lüks, aristokrat. *a* ~ *neighborhood.* **4.** zengin/kibar kimse.

silkweed, *is. bot.* ipek sütleğeni *(Asclepidaceae).* Tohum zarfı ipek gibi tüylü bir bitki.

silkworm, *is.* ipek böceği *(Bombyx mori).* ~ **moth** : ipek böceği güvesi.

silky, *sf.* **-kier, -kiest 1.** ipekli, ipek gibi, yumuşak. *a* ~ *skin.* **2.** ipekten yapılmış, ipekli, **3.** yapmacıklı, riyakâr, ikiyüzlü, kaypak, **4.** *bot.* atlas gibi (yaprak), **5.** ~ **tamarin** : pembe maymun *(Leontocebus rosalia).* Brezilya'da yaşar, soyu tükenmektedir, **6. silkily** : ipek gibi, parlak/pürüzsüz bir şekilde. *the young wheat shone silkily.* **7. silkiness** : ipek gibi yumuşaklık/pürüzsüzlük, tazelik, taravet.

sill, *is.* **1.** eşik, **2.** kapı/pencere eşiği, **3.** denizlik, dayanmalık, **4.** *jeol.* damar katman. **5.** ~ **- like**: eşik gibi.

sillaub = sillibub = syllabub, *is.* şarap ve sütle karıştırılmış içki/yemek.

siller, *is. İsk. bk.:* **silver.**

silly[1], *sf.* **-lier, -liest 1.** aptal, budala, ahmak, sersem, akılsız, salak, divane. **Don't be~ !** Budala olma! Aptallığı bırak! **He's as ~ as can be!** Sersemin ta kendisidir! **It's ~ to go out in the rain if you don't have to:** Mecbur olmadıkça yağmurlu havada dışarı çıkmak aptallıktır. **knock s.o. ~** : birini sersemletmek. **The blow knocked me ~** : Yumruk beni sersemletti. **2.** saçma, manasız, gülünç, mantıksız. **to say sth. ~** : saçmalamak, saçma bir şey söylemek. *a ~ idea.* **the ~ season** : havadissizlikten gazetelerin saçma sapan yayın yaptıkları dönem, **3.** *k.d.* şaşkın, şaşırmış, hayretten donakalmış. *He knocked me ~.* **4.** *esk.* basit, sade, mütevazı, gösterişsiz, **5. sillily** : aptalca, budalaca, ahmakça, sersemce, akılsızca, salakça, saçma/manasız/gülünç/mantıksız bir şekilde, aşırmış/hayretten donakalmış bir şekilde, **6. sillines** : aptallık, budalalık, ahmaklık, sersemlik, akılsızlık, salaklık, saçmalık, manasızlık, gülünçlük, mantıksızlık, şaşkınlık. ***e.a.-1.*** *stupid, foolish, witless, senseless, weak-minded,* ***2.*** *absurd, ridiculous, irrational,* ***3.*** *stunned, dazed.*

silly[2], *is., ç.* **-lies** *k.d.* aptal, budala, ahmak, sersem, akılsız, salak, divane, şaşkın kimse.

silly billy, *k.d.* hokkabaz gibi adam.

silo[1], *is., ç.* **-los 1.** silo, **2.** *As.* balistik füzenin yer altı yuvası.

silo[2], *f.* **-loed, -loing** siloya koymak, siloda saklamak.

silt, *is.&f.* **1.** balçık, mil, suyun getirip biriktirdiği kum ve çamur, **2.** balçık ve mil ile dol(dur)mak, balçıkla(n)mak, mille(n)mek, **3.** ~ **ation** : balçıkla(n)ma, mille(n)me, **4.** ~ **y, -ier, -iest**: balçıklı, milli, çamurlu.

Silures, *ç. is.* Silürler, GB Gal eyaletinin eski halkı.

Silurian, *sf.&is.* **1.** Silür+, **2.** *jeol.* Silür çağı: Paleozoik dönemde havada yaşayan hayvanların türediği 400-440 milyon yıl önceki çağ.

silurid, *is. zool.* silür yayını *(Siluridae).* Yayın balığıgillerden ABD tatlı su balığı.

silva = sylva, *is.* **1.** (belirli bir bölgenin) orman ağaçları, **2.** orman ağaçları tanıtımı.

silvan, *bk.:* **sylvan. Silvanus/Sylvanus** : orman tanrısı.

silver[1], *is.* **1.** *kim.* gümüş. Simge: **Ag**, atom ağ. 107.870, atom nu. 47, özgül ağ. 10.5 (20°C'de), **2.** gümüş para, **3.** gümüş eşya, **4.** gümüş kaplama eşya, tabak vb. *The kitchen ~ is of stainless steel.* **5.** gümüş rengi, **6.** fotoğrafçılıkta kullanılan gümüş tuzları, AgBr vb. **7. German ~** : nikel gümüşü, **8. sterling ~** : hakikî/saf gümüş, en az %92.5 gümüş ihtiva eden alaşım.

silver[2], *sf.* **1.** gümüşlü, gümüşten yapılmış, **2.** gümüş gibi, gümüşe benzer, **3.** gümüş renginde, beyaz ve parlak, **4.** beliğ, belâgatli, ikna edici. **a ~ tongue** : beliğ dil, **5.** berrak (ses), **6.** para standardı olarak gümüşü kabul eden, gümüş esasına dayanan. ~ *economist.* **7. ~ age** : gümüş çağ, delikanlılık çağı: insan hayatının dört çağından ikincisi, **8.** yirmi beşinci **~ anniversary** : yirmi beşinci (evlenme) yıl dönümü, **9. ~ atherine**: gümüş balığı *(Atherine presbyter).* Akdeniz ve Atlantik'te yaşayan eti çok makbul bir balık (15-20 cm), **10. ~ bell = ~ - bell tree** : akçan *(Halesia).* Çan şeklinde gümüş renkli çiçek açan K Amerika ağacı, **11. ~ bromide** : gümüş bromür, AgBr, ışıkta kararan sarı bir toz, fotoğrafçılıkta kullanılır, **12. ~ certificate** *ABD* gümüş bir dolar değerinde hazine bonosu, **13. ~ chloride** : gümüş klorürü: AgCl. Işıkta kararan beyaz toz; fotoğrafçılıkta ve antiseptik olarak kullanılır, **14. ~ fir** : gümüş köknar, beyaz çam ağacı *(Abies alba),* **15. ~ foil** : gümüş varak, ince gümüş levha, **16. ~ fox** : gümüş tilki: tüyleri siyah, gümüşî renge dönüşmüş kırmızı tilki, **17. ~ frost** : ince buz. *bk.:* **glaze**[2] (6), **18. ~ gibbon** : gümüş jibon *(Hylobates leuciscus) :* kül renkli, uzun kollu Java maymunu, **19. ~ gilt** : altın yaldızlı gümüş, **20. ~ gray** : gümüşî, gümüş rengi, **21. ~ - haired** : aksaçlı, **22. ~ - headed** : ak saçlı; gümüş başlı (baston), **23. ~iodide** : gümüş iyodür, AgI. Işıkta kararan sarı toz. Tıpta, fotoğrafçılıkta ve sun'î yağmur yağdırmada kullanılır. **24. ~ jubilee** : yirmi beşinci yıl dönümü jübilesi, **25. ~ leaf** : (a) ince gümüş levhe, (b) yaprakları gümüş renkli çeşitli bitkiler, **26. ~ leaf disease** : gümüş hastalığı: yaprakları gümüş rengine döndüren bir bitki hastalığı, **27. ~ nitrate** : gümüş nitrat: AgnO3, **28. ~ perch** : gümüş levrek, **29. ~ pheasant**: gümüş tavus kuşu *(Gennaeus nycthemerus).* Ak, kara tüylü, uzun kuyruklu Çin tavus kuşu, **30. ~ plate** : (a) gümüş kaplama, (b) gümüş sofra takımı, **31. ~-plate** : gümüşle kaplamak, **32. ~ point**: gümüşün ergime noktası, 960,8°C, milletler arası sıcaklık ayar noktası olarak kullanılır, **33. ~ poplar** : akkavak ağacı, **34. ~ screen** : sinemacılık, sinema+. **a star of the ~ screen** : sinema yıldızı, **35. ~ spoon**: gümüş kaşık. **be born with a ~ spoon in one's mouth** : (a) zengin bir ailede doğmuş olmak, (b) yıldızı parlak olmak, **36. ~ standard** : gümüş para standardı, **37. ~ Star (Medal)** *ABD* Gümüş Yıldız madalyası, **38. ~ stick**: (a) (İngiltere'de hükümdarın muhafız alayı komutanına verdiği) gümüş asa, (b) bu asayı taşımaya yetkili kimse, **39. ~ thaw** : ince buz. *bk.:* **glaze**[2] (6), **40. ~ wedding** : yirmi beşinci evlenme yıl dönümü. ***e.a.-2.*** *silvery,* ***4.*** *eloquent, persuasive.*

silver[3], *f.* **1.** gümüşlemek, gümüşle kaplamak, **2.** gümüş rengi vermek/almak, gümüş gibi parla(t)mak, **3.** *foto.* gümüş nitratla kaplamak, **4.** (aynayı) sırlamak.

silverberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* iğde *(Elaeagnus argentea).*

silverfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** gümüş balığı, beyaz mercan balığı *(Carassius auratus),* **2.** gümüşcün *(Lepisma saccharina) :* Kanatsız böcekler türünden bir eklem bacaklı. Boyu 8 mm gümüş renginde, sırtı kubbeli, hızlı koşan, kâğıt, un vb. yiyen bir böcek.

silvering, *is.* gümüşleme, gümüş kaplama, sim, sır.

silverly, *zf.* **1.** gümüş gibi, pırıl pırıl, **2.** berrak bir sesle.

silvern, *sf. esk.* gümüş+, gümüşten yapılmış, gümüş gibi.

silverpoint, *is.* **1.** gümüş uçlu kalemle özel kâğıt üzerine resim yapma tekniği, **2.** gümüş resim, bu teknikle yapılan resim.

silverside, *is. Brit.* sığır but etinin dış tarafı.

silversides = silverside, *is., ç.* **-sides** *zool.* gümü atlas balığı *(Menidia menidia).* ABD Atlantik kıyılarında bulunan yanları gümüşî çizgili küçük balıklar.

silversmith, *is.* gümüş kuyumcusu.

sillver-tongued, *sf.* belâgatli, talâkatli, güzel konuşan.

silverware, *is.* gümüş eşya, gümüş sofra takımı.

silverweed, *is.* **1.** *bot.* beşparmak otu *(Potentilla anserina),* **2.** gümüş yaprak *(Potentilla argentea).* Yapraklarının altı gümüş renginde bitki.

silverwork, *is.* gümüş işi (tezyinat vb.).

silvery, *sf.* **1.** gümüşî, gümüş gibi, gümüş renginde. *the ~ moon.* **2.** berrak, tannan. *the ~ peal of bells.* **3.** gümüş+, gümüşlü, gümüş kaplı.~ *deposits.* **4. silveriness** : gümüş gibi olma, gümüşe benzerlik; berraklık, tannanlık.

silviculture = sylviculture, *is.* ormancılık, ağaçlandırma, orman yetiştirme. **silvicultural** : ormancılık, ağaçlandırma ile ilgili.

silviculturist, *is.* ormancı, ağaçlandırma uzmanı.

si'l vous plaît, *Fr.* lütfen. ***e.a.-*** *please, if you please.*

sim, *is. k.d. bk.:* **simulation, simulator.**

sima, *is. jeol.* sima, silis ve magnezyumlu volkanik kaya.

simar, *is.* (XVII-XVIII. yy.da giyilen) kadın robu/ceketi.

simarouba = simaruba, *is. bot.* simaruba : Tropik Amerika'da yetişen iğne yapraklı ve kök kabuklarında iştah açıcı bir madde bulunan meyve ağacı. **~ ceous** : simaruba *(Simarubaceae)* familyasından.

simian, *sf.&is.* **1.** maymuna benzer/özgü, maymun gibi, **2.** maymun, **3. ~ ity**: maymunluk ***e.a.-2.*** *ape, monkey.*

similar, *sf.* **1.** benzer, müşabih. *two ~ houses. ~ triangles. Bread, cake, and other ~ foods. We have ~ opinions.* **in a ~ way** : benzer tarzda/şekilde, **2. ~ ly** : benzer şekilde, aynen/ tıpkı bunun gibi/bu tarzda. *This wasn't an isolated occurence; other members of our group were ~ ly threatened.* ***e.a.-1.*** *like.* ***k.a.-1.*** *different.*

similarity, *is., ç.* **- ties 1.** benzerlik, benzeyiş, yakınlık, müşabehet. *There's a strong ~ between these two paintings.* **2.** benzer nokta/ husus. *a ~ of diction.* ***e.a. -1.*** *resemblance, likeness, analogy, correspondence, similitude, semblance, closeness, nearness, conformance.* ***k.a. - 1.*** *dissimilarity, difference, dissimilitude, unlikeness.*

simile, *is.* teşbih, benzeti, benzetme, benzetiş. *"She runs like a deer." is a ~. bk.:* ***metaphor.***

similitude, *is.* **1.** benzerlik, benzeyiş, müşabehet. *~ of specimens and test conditions was maintained.* **2.** eş, benzer, başkasına benzeyen şey/kişi. *I met my own ~.* **3.** teşbih, benzeti, benzetiş, benzetme. *London is often likened to Babylon, but the ~ is unjust.* **4.** suret, biçim, şekil, görünüş. *The Devil in the ~ of a snake.* ***e.a.-1.*** *likeness, resemblance, 2. counterpart, 3. parable, allegory, simile, 4. image, semblance*

simious, *sf.* **1.** maymunsal, maymunsu, maymuna özgü/ait, **2. ~ ness** : maymunsallık, maymunsuluk. ***e.a.-1.*** *simian.*

simitar, *is. bk.:* **scimitar.**

simmer[1], *f.* **1.** hafif ateşte piş(ir)mek/kayna(t)mak, kaynama derecesinin biraz altında pişirmek. *The soup was left to ~.* **2.** sabırsızlanmak, öfke veya heyecandan yerinde duramamak/ patlar hale gelmek, kabına sığamamak, köpürmek. *He was ~ing with anger and could hardly speak politely.* **3. ~ down** : (a) ağır ağır kaynayarak azalmak, (b) *argo* yatışmak, sükûnet bulmak, sakin olmak, heyecanına/öfkesine hâkim olmak. **~ down, Jo. it won't help to lose your temper** : Sakin ol, Jo, öfkelenmenin bir yararı yok.

simmer[2], *is.* **1.** hafif ateşte/kaynama derecesinin biraz altında piş(ir)me. *bring the vegetable to ~ .* **2.** sabırsızlanma, öfke veya coşkunluktan yerinde duramama/patlar hâle gelme, kabına sığamama, köpürme, **3. ~ingly** : (a) hafif ateşte piş(ir)erek, (b) sabırsızlanarak öfke ile, yerinde duramayarak.

simnel cake, *is. Brit.* bademli meyveli pasta.

simoleon, *is. ABD- argo* dolar. ***e.a.-dollar.***

simoniac, *is.* mukaddesat tüccarı, kutsal eşyayı/dinî memuriyetleri satan kimse. **~ al :** mukaddesat ticareti ile ilgili.

simon-pure, *sf.* **1.** arı, saf, halis, temiz, katışıksız. *a ~ accent.* **2.** gerçek, hakikî, **3.** lekesiz, bozulmamış, alnı açık yüzü ak. ***e.a.-*** *real, genuine, authentic, unadulterated.*

simony, *is.* mukaddesat ticareti, kutsal eşyayı/ dinî memuriyetleri satma veya alma. **simonist** : mukaddesat tüccarı.

simoom = simoon, *is.* samyeli, çölde esen sıcak, boğucu rüzgâr.

simp, *is. argo* aptal, sersem, budala, ahmak. ***e.a.-*** *fool, simpleton.*

simpatico, *sf.* sevimli, cana yakın, sempatik. ***e.a.-*** *congenial, sympathetic.*

simper, *is.&f.* **1.** aptal aptal sırıtma(k), yapmacık gülümseme(k), **2. ~ ly** : aptalca sırıtarak. ***e.a.-1.*** *smirk.*

simple[1], *sf.* **-pler, -plest 1.** basit. **a ~ element** : basit cisim/eleman. **a ~ explanation** : basit bir izah tarzı. **It's a ~ matter** : Basit bir iş (işten bile değil)! **2.** sade, süssüz, yapmacıksız, **3.** saf, mütevazi, kendi hâlinde. **~ folk** : kendi hâlinde kimseler, **4.** adî, bayağı, **5.** kolay. **The plan sounds ~ enough but it won't be so ~ to put it into action** : Plân basit görünüyor, fakat uygulanması pek kolay olmayacak. **5.** saf, halis, katışıksız, **6.** doğal, tabiî, yapmacıksız, **7.** budala, alık, ahmak, bön, **8.** ahmakça, **9.** önemsiz, ehemmiyetsiz, **10.** kolay anlaşılır, **11.** ancak yeterli, **12.** *bot.* yalın, katmersiz. *a~ leaf. a ~ stem.* **13.** *zool.* tek, münferit. *a ~ ascidian.* **14. ~ equation** : yalınç denklem, **15. ~ fraction** : bayağı kesir, **16. ~ fracture** : basit kırık, **17. ~ function** : yalınç işlev, **18. ~ - hearted** : saf yürekli, temiz kalpli, **19. ~ interest** : basit faiz, **20. ~ machine** : basit makine, **21. ~ pendulum** : basit sarkaç, **22. ~ root** *mat.* yalınç kök, **23. ~ sentence** : yalın cümle, **24. ~ Simon** : bön/saf/aptal/budala/cahil kimse. *He is a ~ Simon about politics.* **25. ~ syrup** *ecz. bk.:* **syrup**, **26. ~ time** *müz.* yalın ritm, bir mezürde iki veya üç vuruşluk ritm. ***e.a.-3.*** *modest, candid, 5. pure, 6. plain, natural, unpretentious, 10. clear, lucid, 18. sincere, artless, 24. simpleton.*

simple[2], *is.* **1.** budala, alık, ahmak, bön, sersem kimse, **2.** sade/basit/yalın şey, bileşik/karışık/zor olmayan şey, **3.** *esk.* alelâde/asaletsiz kişi, **4.** *esk.* ilâç yapılan ot. *country ~ s.* ***e.a.-3.*** *commoner.*

simple-minded=simpleminded, *sf.* **1.** cahil, basit, **2.** gösterişsiz, sade, kendi hâlinde, **3.** saf, bön, sadedil, safderun, kolay inanır, **4.** aklı noksan, aptal, **5. ~ ly** : cahilane, basit/gösterişsiz/sade bir şekilde; saf saf, bön bön, kolayca inanarak, akılsızca, aptalca, **6. ~ ness** : cahillik, basitlik, gösterişsizlik, sadelik; saflık, bönlük, aptallık.

simpleton, *is.* bön/saf/aptal/ahmak/budala kimse.

simplex, *sf.&is.* **1.** yalın, basit, sade, **2.** tek yönlü, simpleks, bir anda yalnız bir yönde haberleşme sağlayan (telgraf/telefon), **3.** tek katlı: bütün odaları bir katta bulunan apartman dairesi.

simplicitiy, *is., ç.* **-ties 1.** sadelik, basitlik, yalınlık, **2.** açıklık, vuzuh, sarahat, kolay anlaşılabilme, **3.** sadelik, şatafatsızlık, tevazu, gösterişsizlik, **4.** saflık, samimiyet, açık yüreklilik, **5.** aptallık, budalalık, ahmaklık, bönlük, enayilik, **6. ~itself** *k.d.* çok basit/kolay. **The plan was ~ itself, how could it fail** : Plân çok basitti, nasıl oldu da başarılamadı? ***e.a.-3.*** *plainness, 4. sincerity.*

simplification, *is.* sadeleştirme, basitleştirme, kolaylaştırma.

simplificative, *sf.* sadeleştirici, basitleştirici, kolaylaştırıcı.

simplifier = simplificator, *is.* sadeleştiren, basitleştiren, kolaylaştıran.

simplify, *gl.f.* **- fied, - fying 1.** sadeleştirmek, basitleştirmek, **2.** kolaylaştırmak.

simplism, *is.* son derece sadeleştirme/basitleştirme.

simplistic, *sf.* **1.** son derece sade/basit, **2. ~ ally** : son derece sadeleştirerek, çok basit bir şekilde. ***e.a.-1.*** *oversimplified.*

simply, *zf.* **1.** sade/ basit bir şekilde, gösterişsiz, şatafatsız. *She was ~ dressed.* **2.** açıkça, sarahaten, düpedüz. **I ~ told him that he was wrong** : Yanıldığını açıkça kendine söyledim. **3.** sadece, sırf, yalnız, ancak. **He did it ~ to test you**: Sırf seni denemek için bunu yaptı. **It is ~ a matter of time**: Yalnız/ancak bir zaman meselesi. **4.** samimî olarak, dürüstlükle, içtenlikle, **5.** kolayca, kolaylıkla, **6.** budalaca, ahmakça, aptalca, sersemce, akılsızca, **7.** cidden, gerçekten. tamamıyla, tamamen, baştan başa, büsbütün. **The speech was ~ perfect** : Nutuk baştan başa mükemmeldi. **8.** hiç, asla, kat'iyen. **I ~ can't believe it!** Buna kat'iyen inanmam! **There is ~ no reason to be pessimistic** : Kötümser olmak için hiçbir sebep yok! ***e.a.-1.*** *plainly, unaffectedly, 2. clearly, 3. merely, only, 4. sincerely, artlessly, 5. easily, 6. foolishly, unwisely, 7. really, wholly, absolutely.*

simulacre, *is. esk. bk.:* **simulacrum.**

simulacrum, *is., ç.* **-cra** **1.** andırış, hafif/hayal meyal benzeyiş, **2.** hayal, suret, gölge, **3.** taklit, sahte gösteriş, **4. simulacral** : hayal şeklinde, hayal/gölge gibi, hafifçe benzeyen/andıran. ***e.a.-1.*** *semblance, likeness, 2. image, 3. sham, imitation, pretense.*

simulant, *sf.&is.* benzeten, öykünen, taklit eden, taklitçi, mukallit (kimse). ***e.a.-*** *simulating, feigning, imitating.*

simular, *is.&sf. esk.* **1.** taklitçi, sahte/yapmacıklı (kimse), **2.** uydurma, taklit, sahte, düzmece, yalancı. ***e.a.-*** *simulated, false, counterfeit, imitative.*

simulate, *gl.f.* **-lated, -lating** **1.** taslamak, ... gibi görünmek/yapmak, yalandan yapmak, **2.** taklit etmek, taklidini yapmak, öykünmek, benzemek, **3. simulative = simulatory**: öykünücül, taslamsal, ...gibi görünen. ***e.a.-1.*** *pretend, feign, counterfeit, 2. imitate, affect.*

simulation, *is.* **1.** taslama, ... gibi görünme/yapma, yalandan yapma, (taklit etme), taklidini yapma, öykünme, benzeme, **2.** *bil.* benzetim, fiziksel olayların bilgisayarca yapılan işlemlerle gösterimi. ***e.a.-1.*** *feigning, pretense, imitation, counterfeit.*

simulator, *is.* **1.** öykünen, taklit eden, yalancıktan yapan, taslayan, **2.** *bil.* benzeteç.

simulcast, *is.&f.* **-cast, -casting** eş zamanlı yayın (yapmak), bir programı radyo ve TV'de aynı zamanda yayınlamak.

simultaneous, *sf.* **1.** eş zamanlı, eş anlı, aynı anda olan/vukua gelen. ~ **computer** : eş zamanlı bilgisayar. ~ **equations** : eş anlı denklemler. ~ **movements** : eş zamanlı hareketler, **2. ~ ly** : aynı anda/zamanda, birlikte, bir arada, beraberce, **3. ~ ness = simultaneity** : eş zamanlık, aynı anda vuku bulma. ***e.a.-1.*** *concurrent, synchronous, coincident.*

sin[1], *is.* **1.** günah. **besetting** ~ : insanların daima işlemeye meyilli oldukları günah. **deadly** ~ : büyük/affolunmaz günah. **original** ~ : Hristiyanlarca insanların doğuştan işlemeye meyilli oldukları günah. **venial** ~ : hafif/affolunur günah. **The forgiveness of sins** : Günahların affı. **to fall into** ~ : günaha girmek, **2.** günah işleme. **to commit** ~ : günah işlemek. **I have committed no** ~ : Günah işlemedim. **3.** suç, **4. for my ~s** : ne günah işledimse. *For my ~ s, I was confined to bed for several weeks.* **5. like** ~ : şiddetli, şiddetle, amansızca. **It was raining like** ~ : Şiddetli yağmur yağıyordu. **6. live in** ~ : nikâhsız olarak karı koca hayatı yaşamak. **the child of** ~ : piç, gayrimeşru çocuk. ***e.a.-1.*** *transgress, violation, trespass*

sin[2], *f.* **1.** günah işlemek, günaha girmek, **2.** günahkâr olmak, **3.** suç işlemek.

sin[3], *is.* **1.** *mat. bk.:* **sine, 2.** sin, İbranî alfabesinin yirmi birinci harfi.

Sinai, *is.* Sina Yarımadası. ~ **Mountain**: Sina Dağı, Turu Sina. ~ **ic =~ tic**: Sina Dağına ait, Sina Dağında verilen.

sinapism, *tıp* hardal yakısı. ***e.a.*** *-mustard plaster.*

since, *zf.&e.&bağ.* **1.** ...-den beri. **It has been warm** ~ **noon** : öğleden beri hava ısındı. **He has written once** ~ **he left** : Gittiğinden beri tek bir mektup yazdı. **2.** daha sonra, sonradan, sonra(ları). **He at first refused, but has** ~ **consented** : önce reddetti, fakat daha sonra razı oldu. **He was ill last week, but has** ~ **recovered** : Geçen hafta hasta idi ama sonra iyileşti. **3.** önce, evvel. **4. ever** ~ : (a) o vakitten/zamandan beri. *He was elected in May and has been chairman ever* ~ . (b) olalı, edeli, -den bu yana, -den beri. **He has been busy ever** ~ **he came** : Geldi geleli/geldiğinden beri hep uğraşıyor/çalışıyor. **5.** -den sonra, sonradan. **There has been many changes** ~ **the war** : Harpten sonra birçok değişiklik oldu. **Her husband died 9 years ago, but she's** ~ **remarried** : Kocası dokuz yıl önce öldü, fakat o sonradan tekrar evlendi. **6.** -den dolayı, ... sebebiyle, ... için. ~ **it was Sunday, he stayed in bed an extra hour** : Pazar olduğu için yatakta bir saat fazla kaldı. **7.** mademki, çünkü. ~ **you are finished, let's go** : Mademki bitirdin, gidelim. ~ **you say so, it must be true** : Mademki siz söylüyorsunuz, doğrudur. **8.** çok evvel/önce, çoktan beri. **I know that joke long** ~ : O fıkrayı çoktan beri bilirim. ***e.a.-2.*** *subsequently. 6. because, inasmuch as, 7. as, because.*

sincere, *sf.* **-cerer, -cerest** **1.** samimî, içten, candan, yürekten, dürüst, sadık. *She was not completely ~ in what she said. a ~ letter.* **2.** gerçek, doğru, hakikî, riyasız, yapmacıksız, sahte olmayan, **3.** *esk.* saf, katışıksız, halis, arı, **4.** *esk.*

sağlam, bozulmamış, **5. ~ ly** : samimiyetle, içtenlikle, candan, yürekten, dürüstlükle, sadıkane. **~ ly Yours** : (mektup sonunda) Saygılarımı/selâmlarımı sunarım. **6. ~ ness** *bk.:* **sincerity**. ***e.a.-1.*** *frank, candid, open, unaffected, earnest, honest,* **2.** *genuine, unfeigned,* **3.** *pure, unmixed, unadulterated,* **4.** *sound, unimpaired.* ***k.a.-1,2.*** *false.*

sincerity, *is., ç.* **-ties 1.** samimiyet, içtenlik, dürüstlük, iyi niyet, hüsnüniyet, hulûs, açık kalplilik, riyasızlık, **2. in all ~** : tam bir samimiyetle, iyi niyetle, dürüstlükle, hulûsukalple, riyasızca. ***e.a.-1.*** *candor, frankness, earnestness, honesty.*

sinciput, *is., ç.* **sinciputs, sincipita** *anat.* **1.** ön kafa, kafatasının ön kısmı, **2.** tepe, kafatasının üst kısmı, **3. sincipital** : ön kafa+, tepe+.

sine[1], *is. trig.* sinüs, dikmelik, dik üçgende bir açının karşısındaki dik kenarın hipotenüse oranı. **~ curve** : sinüs/dikmelik eğrisi, sinüzoit. **~ wave** : *fiz.* sinüzoidal/dikmeliksel dalga.

sine[2], *e. Lât.* -sız, -sızın. **sine die** : gün kararlaştırmadan, tekrar toplantı gününü belirtmeden (meclisin dağılması dolayısıyla kullanılır). **sine prole** : dölsüz, zürriyetsiz. **sine qua non** : kesin koşul, vazgeçilmez/mutlaka aranılan şart.

sinecure, *is.* kolay iş/memuriyet, çalışmadan/yorulmadan para alma, *argo* yemlik, arpalık. **sinecurist** : böyle bir işte çalışan, beleşçi.

sinew, *is.&f.* **1.** kiriş, veter, kas teli, **2.** *gen.* **~ s** : güç/ kuvvet/enerji kaynağı. **the ~ s of the nation** : milletin güç kaynağı. **the ~ s of war** : savaş için gerekli kaynaklar (para, malzeme vb.), **3.** güçlendirmek, kuvvetlendirmek, güç/ enerji kaynağı sağlamak.

sinewy, *sf.* **1.** adaleli, kasları kuvvetli. *a ~ back.* **2.** kiriş/veter gibi, sağlam, sıkı, kuvvetli. *a ~ rope.* **3.** lifli, iplik iplik. *tough, ~ meat.* **4.** güçlü, kuvvetli, enerjik, dinç, sağlam. *a ~ argument.* **5. sinewiness** : sağlamlık, güçlülük, kuvvetlilik, dinçlik, sıkılık. ***e.a.-2.*** *tough, firm, braided, resilient,* **3.** *stringy,* **4.** *vigorous, forceful.*

sinfonia, *is., ç.* **-nie** *müz.* senfoni. ***e.a.-*** *symphony.*

sinfonietta, *is.* **1.** kısa senfoni, **2.** küçük senfoni orkestrası (özellikle sırf yaylı sazlardan oluşan).

sinful, *sf.* **1.** günahkâr. *a ~ life.* **2.** ahlâksız, ahlâk dışı, habis, şerir, **3. ~ ly** : günahkârca, ahlâksızca, günah işleyerek, habisane, hainice, **4. ~ ness** : günahkârlık, ahlâksızlık, habaset, şerirlik, hainlik. ***e.a.-1.*** *wicked, evil, inquitous,* **2.** *immoral. corrupt.*

sing[1], *f.* **sang** *(veya çok defa* **sung**), **sung, singing 1.** şarkı söylemek, terennüm etmek, **2.** (kuş vb.) ötmek, şakımak, **3.** şiir yazmak/ söylemek, **4.** methiye/kaside yazmak/okumak. **~ one's praises** : birini hararetle methetmek, **5.** ahenkli olmak. *This lyric ~s well.* **6.** çağlamak, **7.** vızıldamak, ıslık gibi ses çıkarmak. *The bullet sang past his ear.* **8.** (rüzgâr) uğuldamak, **9.** çağlamak, **10.** (kulak) çınlamak, **11.** *argo* suçu açığa vurmak, **12.** ninni söylemek. **She sang the baby to sleep** : Bebeğe ninni söyleyip uyuttu. **13. sing out** *k.d.* bağırmak, seslenmek, bağırarak çağırmak, **14. ~ able** : terennüm edilebilir, şarkı gibi söylenebilir, **15. ~ingly** : (a) terennüm ederek, şarkı söyleyerek, (b) ıslık çalarak, vızıldayarak. ***e.a.-11.*** *confess, squeal,* **13.** *shout.*

sing[2], *is.* **1.** şarkı söyleme, terennüm, (kuş vb.) ötme, şakıma, **2.** birlikte şarkı söyleme, **3.** koro, birlikte şarkı söyleyen topluluk, **4.** (kurşun vb.) vızıltı.

singe, *is.&f.* **singed, singeing 1.** alazlama (k), alevden geçirme(k), yüzeyini hafifçe yakma (k), ütme(k), ütüleme(k), kavurma(k), **2.** uçlarını/tüylerini yakma(k), saçların ucunu yakma(k), **3.** kesilip yolunmuş tavuk vb. nin tüylerini ütme(k), **4.** hafif yanık, **5. ~ ingly** : hafifçe yakarak, üterek. ***e.a.-1.*** *scorch.*

singer, *is.* **1.** şarkıcı, muganni(ye), hanende, **2.** ozan, şair, âşık, **3.** ötücü kuş, **4.** hafifçe yakan/üten kimse.

Singhalese = Sinhalese, *sf.&is. ç.* **- lese 1.** Seylan+, **2.** Seylanlı, Seylan dili.

single[1], *sf.* **1.** tek, bir. *a~ example. A~ tree gave shade from sun. Not a ~ one of her neighbors gave her any help.* **every ~ day** : her gün, Tanrının her günü. **not a ~ one** : hiç mi hiç, bir tek bile yok, **2.** özel, hususî, tek kişilik. *a ~ bed.* **3.** biricik, yegâne. *He was the ~ survivor.* **4.** bekâr, evlenmemiş. *a ~ man.* **the~ state** : bekârlık, **5.** bekârlara ait, **6.** bire bir, iki tarafta yalnız birer rakip bulunan (oyun vb.). **~ combat** :

iki kişi arasında çarpışma, **7.** münferit, ayrı, **8.** yalnız, **9.** sağlam, **10.** sade, basit, **11.** saf, **12.** yalın kat, tek katlı, **13.** çiçekleri yalın kat olan, **14.** tek düze, herkese uygulanabilen, **15.** içten, yürekten, samimi. ~ *devotion.* ***e.a.-1.*** *sole, 3. unique, solitary, 4. unwed, unmaried, 7. individual, separate, 10. simple, 14. uniform, 15. honest, sincere.*

single[2], *f.* **-gled, -gling 1.** *gen.* ~ **out**: seçmek, (seçip) ayırmak, seçip bir tanesini almak. *to~out a fact for special mention.* ~ **out s.o.** : birçok kimse arasından birini seçip ayırmak, **2.** birer birer almak, **3.** (beyzbol) bir vuruşla ilk kaleye ulaşmak. ***e.a.-1.*** *select, choose, pick.*

single[3], *is.* **1.** birey, tek kişi, tek şey, **2.** özel/tek kişilik oda, **3. one-base hit** *d.d.* (beyzbolde) oyuncuyu birinci kaleye ulaştıran vuruş, **4.** *golf* iki oyuncu ile oynanan oyun, **5.** ~ **s** : teke tek oyun, iki kişi arasında karşılıklı oynanan oyun, **6.** *k.d.* teklik, bir dolarlık banknot. **a five and five** ~**s** : bir beşlik, beş tane de teklik. ***e.a.-1.*** *individual.*

single-acting, *sf.* tek tesirli, tek yönlü, tek yönde çalışan.

single-action, *sf.* horozlu (tüfek).

single-barrel, *is.* tek namlulu tüfek.

single bond, *kim.* tek bağ.

single-breasted, *sf.* tek sıra düğmeli (ceket).

single-cross, *is. kal. b.* ilk melez kuşak.

single cut = half-brilliant cut, *is.* tek kesim, kıymetli taşın üst ve altta sekizer yüz olacak şekilde kesilmesi.

single-cut, *sf.* tek yönde kesen (eğe).

single entry, *is.* basit defter tutma usulü, ana deftere bir kere keydetme. **single-entry**, *sf.* tek kayıtlı.

single-eyed, *sf.* **1.** tek gözlü, **2.** *mec.* dürüst, tek maksatlı.

single file, *is.* tek sıra, tek sıralı dizi.

single-foot, *is.&f.* **1.** (at) rahvan yürüyüş, **2.** rahvan gitmek. ***e.a.-*** *rack.*

single-handed, *sf.&zf.* **1.** yardımcısız, tek başına, yardım görmeden/tek bir kişi ile yapılan, **2.** tek elle yapılan/çalışan, **3.** ~ **ly**: yardım görmeksizin, kendi kendine, tek başına, **4.**~ **ness** : yardımcısızlık, yardım görmeden/tek başına yapma/çalışma. ***e.a.-1.*** *unaided.*

single-hearted, *sf.* **1.** içten, samimi, dürüst, temiz kalpli, vefakâr, sadık, **2.** ~**ly** : içtenlikle, samimiyetle, dürüstlükle, temiz kalplilikle, sadakatle, **3.** ~**ness** : içtenlik, samimilik, dürüstlük, temiz kalplilik, vefakârlık, sadakat. ***e.a.-1.*** *sincere, honest, faithful, dedicated, loyal.*

singlehood, *is.* teklik, birlik, yalnızlık, bekârlık, yalın katlılık.

single-knit, *is.* tek argaçlı kumaş/elbise.

single-lens reflex, *is.* tek mercekli refleks kamera.

single-minded, *sf.* **1.** tek amaçlı/gayeli. **a** ~ **program** : tek amaçlı izlence, **2.** dürüst, hilesiz, garazsız, gizli maksat gütmeyen, sadık, doğru, **3.** ~ **ly** : tek amaçla, dürüstlükle, hilesiz olarak, gizli maksat gütmeden, sadıkane, doğrulukla, **4.** ~ **ness** : tek amaç gütme, dürüstlük, hilesizlik, gizli maksat gütmeme, sadakat, doğruluk. ***e.a.-2.*** *sincere, ingenious, dedicated, steadfast, single-hearted.*

singleness, *is.* **1.** teklik, birlik, **2.** bekârlık, **3.** yalnızlık, **4.** dürüstlük, sadakat, samimiyet, **5.** ~ **of heart**: samimiyet, içtenlik, **6.** ~ **of purpose** : tek amaçlılık, bir tek amaç/gaye peşinde koşma, gizli maksat gütmeme.

single-phase, *sf. elekt.* tek fazlı.

single quotes, *is.* tek tırnak işareti ['].

single-screw, *sf.* tek uskurlu/pervaneli (gemi).

single-seater, *sf.* tek kişilik (uçak vb.).

single sideband, *is. ilet.* tek yan bant.

single-space, *f.* **-spaced, -spacing** tek satır aralığı bırakmak, tek satır aralığı ile yazmak.

single standard, **1.** tek ilke, herkese uygulanan bir tek ahlâk vb. kuralları dizisi. *bk.:* **double standard, 2.** *bk.:* **monometallism.**

singlestick, *is.* **1.** kısa kalın sopa, **2.** eskrim değneği, **3.** değnekli eskrim, **4.** ~ **er** : tek direkli gemi.

singlet, *is. Brit.* erkek fanilası, iç gömleği.

single tax, *is.* tek dereceli vergi.

singleton, *is.* **1.** tek/münferit olay, **2.** (iskambil bir elde) bir çeşitten tek kâğıt.

single-track, *sf.* **1.** tek hatlı. *a ~ railroad.* **2.** dar görüşlü, etrafı göremeyen, bir noktaya saplanıp kalmış. **To have a ~ mind**: Etraflı düşünememek, dar görüşlü olmak, bir fikre/düşünceye saplanıp kalmak.

singletree, *is. bk.:* **whifletree.**

singly, *zf.* **1.** yalnız(ca), tek başına. *Men travelling ~.* **2.** teker teker, birer birer. *Some guests came ~, others in groups.* **3.** yardım görmeden, yalnız olarak. *I cannot cope with it ~.* **4.** ayrı ayrı, ayrı olarak. **articles sold ~** : ayrı ayrı satılan maddeler. **to question the witnesses ~** : Tanıkları ayrı olarak sorguya çekmek, **5.** sırf, yalnızca. **He was devoted ~ to his art** : Kendini sırf sanatına vermişti. ***e.a.-1.*** *alone, 2, 4. separately, 3. unaided, single-handedly.*

singsong, *sf.&is.* **1.** aynı tempoda/monoton/cansız bir makamla (okuma), **2.** monoton manzume, **3.** *Brit.* hep beraber şarkı söylenen toplantı.

singspiel, *is. Alm.* Alman operası.

singular, *sf.* **1.** eşsiz, müstesna, fevkalâde, harikulâde. *a ~ success. a woman of ~ beauty.* **2.** acayip, garip, tuhaf, görülmemiş, bambaşka. *~ behavior. The ~ events leading up to the murder.* **3.** eşsiz, biricik, yegâne. *a ~ example.* **4.** ayrı, bireysel, **5.** *gr.* tekil, müfret. *bk.:* **plural, 6.** *man.* tekil (terim, önerme, kavram vb.). *a ~ idea.* **7. ~ ly** : (a) eşsiz bir şekilde, müstesna olarak, (b) fevkalâde, harikulâde, çok. *A ~ beautiful woman.* (c) acayip/garip /görülmedik bir şekilde.*~ wet weather for this time of the year.* **8. ~ ness** : eşsizlik, fevkalâdelik, harikulâdelik; acayiplik, gariplik; tekillik. ***e.a.-1.*** *extraordinary, remarkable, exceptional, uncommon, 2. odd, strange, bizarre, different, 3. unique, peculiar, 4. separate, individual.*

singularise/singularisation, *f. Brit. bk.:* **singularize/singularization.**

singularity, *is., ç.* **-ties 1.** acayiplik, tuhaflık, gariplik, **2.** özellik, hususiyet, **3.** eşsizlik, fevkalâdelik, harikulâdelik.

singularize, *f.* **-ized, -izing 1.** eşsiz bir şekilde belir(t)mek, temayüz et(tir)mek, göze çarp(tır)mak, sivril(t)mek.*To ~ oneself by one's dress.* **2.** tekleş(tir)mek, tekil yapmak, **3. singularization** : belir(t)me, temayüz et(tir)me, göze çarp(tır)ma, sivril(t)me; tekleş(tir)me, tekil yapma. ***e.a.-1.*** *distinguish, signalize.*

sinh, *is. mat.* hiperbolik sinüs.

Sinhalese, *sf.&is. bk.:* **Singhalese.**

Sinicism, *is.* Çinlilere özgü âdet.

sinister, *sf.* **1.** uğursuz, meş'um. *a ~ look on his face. An evil and ~ place.* **2.** kötü (niyetli), hain, fesatçı, netameli. *Articles written with a ~ purpose. A rather ~ figure was walking about behind the bushes.* **3.** (armalarda) sol taraf. **The ~ half of the shield** : Kalkanın sol yarısı. **4.** *esk.* sol, solda bulunan, **5. ~ ly** : uğursuzca, meş'um/netameli bir şekilde; kötü niyetle, haince, fesatçılıkla. ***e.a.-1.*** *ominous, 2. malevolent, 4. left.*

sinistr- = sinistro-, *ön ek* "sol, solda" anlamı katar. *ör.: sinistrous.*

sinistral, *sf.* **1.** sol+, soldaki, solda bulunan, sola dönük, sola doğru kıvrılan (istiridye kabuğu), **2.** solak, **3. ~ ly** : sola dönük olarak, sola kıvrılarak, solak bir şekilde. ***e.a.-1.*** *left, 2. left-handed.*

sinistrogyration, *is. bk.:* **levorotation.**

sinistrogyric, *sf.* sola dönen.

sinistrorse, *sf. bot.* sağdan sola doğru kıvrılan.

sinistrous, *sf.* **1.** uğursuz, meş'um, feci, **2.** *bk.:* **sinistral, 3. ~ ly** *bk.:* **sinisterly.** ***e.a.-1.*** *sinister, ill-omened, unlucky, disastrous.*

Sinitic, *sf.&is.* **1.** Çin+, Çinli+, Çince+, **2.** Çin-Tibet dili.

sink[1], *f.* **sank** (veya **sunk**), **sunk/sunken, sinking. 1.** batmak, gark olmak. *The battleship sank within two hours. His foot sank in the mud.* **~ by the bow/stern** : (gemi) pruvadan/kıçtan batmak, **2.** gurup etmek, **3.** dal(dır)mak, derinliğine gitmek, **4.** yıkılmak, çökmek, hâlsizlikten düşmek.**The building is ~ing**: Bina çöküyor. **~ ing feeling** : manevî çöküntü, ümitsizlik, **5. ~ in/into** : dalmak, gömülmek. *to ~ into slumber.* **6.** alçalmak, irtifa kaybetmek, **7.** (sağlığı/kuvveti) azalmak, tükenmek, zayıflamak, ölüme yaklaşmak. **The patient is ~ing** : Hasta fenalaşıyor/ölmek üzere. *He's ~ing fast.* **~ ing spell** : (geçici) hastalık/zafiyet/sağlığın bozulması. **My spirits sank** : Üzüldüm, içime kasvet çöktü. **with ~ ing heart** : kalbi burkularak, içi parçalanarak, üzüntü ile, **8.** *gen.* **~ in/into** : (zihne/kafaya) girmek, yerleşmek, yer etmek, işlemek, nüfuz etmek. *I repeat it till the words sank in. I think that lesson will ~ in.* **9.** çukurlaşmak, çökmek, (yanak, vb.), **10. ~ down/in/on** : oturup gömülmek. *He sank down in the bench.* **11.** batır-

mak. **Here goes, ~ or swim!** Haydi bakalım, ya batarız, ya çıkarız! **He was left to ~ or swim** : Yüzüstü bırakıldı, kendi mukadderatına terk edildi. **12.** ağır ağır in(dir)mek, **13.** (boru, künk, vb.) toprağa gömmek, **14.** azaltmak, eksiltmek, bertaraf etmek. **They sank their differences** : Anlaşmazlıklarını bertaraf ettiler. **15.** durumunu/mevkiini alçaltmak, düşürmek, gururunu kırmak, **16.** (kâr etmek düşüncesiyle) para yatırmak. **~ money in an enterprise** : bir işe para yatırmak, **17.** (yatırılan parayı) kaybetmek, batırmak, zarar etmek. *I sank a million in that deal.* **18.** kazmak, açmak. **~ a well** : kuyu kazmak, **19.** ahlâken düşmek, kötüleşmek, alçalmak. *to ~ into vice.* **20.** değerini kaybetmek, (kıymet/fiyat vb.) düşmek, **21.** (borç) ödemek, tasfiye etmek, **22. ~ ing fund** : itfa sermayesi, amortisman sandığı. ***e.a.- 3. dip, 4. fall, collapse, 15. debase, degrade, 16. invest.***

sink[2], *is.* **1.** lâvabo, eviye, tekne, **2.** geriz, lâğım, **3.** bataklık, çukur havza, **4.** pisliğin biriktiği yer, **5.** batakhane, ahlâken bozulmuş/çökmüş yer, **6.** *bk.:* **sinkhole.**

sinkable, *sf.* batabilir, batırılabilir.

sinkage, *is.* batma, batış.

sinker, *is.* **1.** batan kimse/şey, **2.** olta/ağ kurşunu, **3.** yer altına boru döşeyen işçi, **4.** *argo* (a) *bk.:* **doughnut**, (b) gümüş dolar.

sinkhole, *is.* **1.** kayalarda suları yer altına akıtan delik, **2. sink** *d.d.* suların toplandığı çukur.

sinless, *sf.* günahsız, suçsuz, masum. **~ ly** : günahsızca, masumane, suçu olmaksızın. **~ ness** : günahsızlık, suçsuzluk, masumluk.

sinner, *is.* günahkâr, günah işleyen kimse.

sino-, *ön ek* "boşluk+, oygu+, girit." **sino-respiratory** : solunum boşluğu+.

Sino-, *ön ek* Çin+. **Sino-Japanese war** : Çin-Japon harbi. **Sinology** : Sinoloji, Çin dili ve kültürü bilimi. **Sinologist = Sinologue** : Çin dili ve kültürü uzmanı.

sinter, *is.&f.* **1.** (membalarda) kireçli çökelti, **2.** ısı ve basınçla yapıştırılmış maden parçaları, **3.** maden parçalarını ısıtarak yapıştırmak/külçe yapmak.

sinuate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** yılankavi, kıvrımlı, dalgalı, zikzak, **2.** *bot.* kenarları dalgalı (yaprak), **3.** kıvrılmak, dalgalı/kıvrımlı olmak, kıvrılarak uzamak. *The river sinuating toward the sea.* **4. ~ ly** : kıvrılarak, dalgalanarak, kıvrım kıvrım. ***e.a.-1. winding, sinuous.***

sinuation, *is.* kıvrım, kıvrılma, dalgalanma, zikzak. ***e.a.- winding, sinuosity.***

sinuosity, *is., ç.* **-ties 1.** eğri, dönemeç, dolambaç, **2.** kıvrım, kıvrılma, dalgalanma, yılankavilik. ***e.a.-1. curve, bend, turn, 2. winding, sinuation, undulation.***

sinuous, *sf.* **1.** dönemeçli, kıvrımlı, eğri büğrü, yılankavi, dalgalı. *a ~ road among the mountains. dancer's ~ movements.* **2.** dolaylı, dolaşık, sapa, dolambaçlı, **3.** *bot.* kenarları dalgalı (yaprak), **4. ~ ly** : dönemeçli/kıvrımlı/ yılankavi bir şekilde, dalgalanarak, dolaşa dolaşa, dolaylı/dolambaçlı yollardan, **5. ~ ness** : dönemeç, kıvrım, yılankavilik, dalgalılık; dolaşıklık, sapalık, dolambaçlılık. ***e.a.-1. winding, twisting, curved, serpentine, coiled, twinning, 2. indirect, devious, roundabout. k.a.-1. straight, 2. direct.***

sinus, *is., ç.* **-nuses 1.** eğrilik, kıvrıklık, dönemeç, kıvrım, **2.** oyuk, kovuk, **3.** eğri/kıvrık parça/girinti, **4.** *anat.* boşluk, oygu, **5.** *patol.* girit, **5.** *bot.* girinti.

sinusitis, *is. patol.* oygu yangısı, sinüs iltihabı, sinüzit.

sinusoid, *is. mat.* dikmelik/sinüs eğrisi, sinüzoit.

sinusoidal, *sf. mat.* sinüzoidal. **~ current**: sinüzioidal akım. **~ ly** : sinüzoidal olarak, sinüs eğrisi biçiminde.

-sion, *son ek* Lâtince köklü adların son eki. *ör.: compulsion.*

sip, *is.&f.* **sipped, sipping 1.** yudum, **2.** yudumlama(k), yudum tudum içme(k). *to ~ (up) one's coffee.*

siphon= syphon, *is.&f.* **1.** sifon, **2. ~ bottle** *d.d.* sifonlu şişe, **3.** *zool.* hortum, bazı su hayvanlarının su alıp verdiği boru şeklindeki organ, **4.** sifonlamak, sifonla (su vb.) çekmek, sifondan geç(ir)mek, **5. ~ al = ~ ic** : sifonumsu, sifon biçiminde, sifon+.

siphonage, *is.* sifonlama, sifonla (su vb.) çekme.

siphono-, *ön ek* " boru, sifon" anlamı katar. *ör.: siphonostele.*

siphonophore, *is. zool.* hortumlu deniz hayvanı. **siphonophorous** : bu hayvanlara ait.

siphonostele, *is. bot.* boş damar, bitkilerde damar şeklinde içi boş boru. **siphonostelic** : boş damarsal.

sipper, *is.* **1.** yudumlayan kimse, **2.** yudumca : içilecek şeyleri yudumlamaya yarayan küçük plâstik boru. ***e.a.-2. straw.***

sippet, *is.* **1.** ufak parça, kırıntı, **2.** lokma, süte/et suyuna batırılan ufak ekmek parçası, **3.** (çorbaya vb. konulan) kızarmış ekmek parçası. ***e.a.-1. bit, fragment, 3. crouton.***

sir, *is.* **1.** efendim, beyefendi. **Yes/no ~** : Evet/hayır efendim. **2.** *b.h.* sör, asalet unvanı. *Sir Walter Scott.*

sirdar, *is.* **1.** (Hindistan, Pakistan Afganistan'da) serdar, başkumandan, **2.** *esk.* Mısır ordusunun İngiliz kumandanı.

sire, *is.&f.* **1.** (dört ayaklı hayvanlarda) baba, ata, **2.** (eskiden bir büyüğe hitapta kullanılırdı, şimdi yalnız hükümdar için kullanılır) efendimiz, **3.** baba olmak (yalnız evcil hayvanlar için kullanılır). ***e.a.-1. father, begetter, 3. beget.***

siren, *sf.&is.* **1.** çok cazip/büyüleyici/fettan/tehlikeli (kadın), **2.** *mit.* güzel şarkısıyla denizcileri büyüleyip felâkete sürükleyen deniz perisi, **3.** siren, canavar düdüğü, **4.** *zool.* denizkızı semender, su kertenkelesi, **5. ~ suit** : çekme, tulum. ***e.a.-1. seductress, tempress, wamp.***

sirenian, *is.* denizkızı semendergillerden herhangi bir hayvan, ot yiyen memeli deniz hayvanı.

Sirius, *is. astr.* Akyıldız, Şuarayıyemanî yıldızı, Büyükköpek (Kelbülekber) takımyıldızının en parlak yıldızı.

sirloin, *is.* sığır filetosu.

sirocco, *is., ç.* **-cos** sıcak yel, sam yeli, Afrika'dan Akdeniz'e esen ve G Avrupa'yı da etkileyen sıcak/kuru yel.

sirrah, *is. esk.* herif, ulan.

sirree, *is.* efendim (vurgulamak için **yes** ve **no** ile kullanılır). **Will you go there again? No, sirree!** Bir daha oraya gidecek misin? Hayır efendim(tövbeler olsun, asla gitmem)!

sirup(y), *bk.:* **syrup(y)**.

sirvente, *is., ç.* **-ventes** (Orta Çağlarda) kaside, destan.

sis, *is. k.d. bk.:* **sister** (kısaltılmışı).

-sis, *son ek* **1.** süreç, durum, hâl vb. bildirir. *ör.: analysis, thesis,* **2.** hastalık bildirir. *ör.: polyneuritis, psoriasis .*

sisal, *is.* **1.** sisal keneviri *(Agave sisalana),* **2. ~ hemp** *d.d.* bu kenevirin çok sağlam elyafı.

siskin, *is. zool.* karabaşlı iskete *(Carduelis spinus).* İspinozgillerden sırtı koyu sarı yeşil, karnı külrengi ak ötücü kuş. Avrupa ve KB Asya'da yaşar.

sissified, *sf. k.d. bk.:* **sissy.**

sissy, *sf.&is. ç.* **-sies 1.** korkak/kız gibi (oğlan), hanım evlâdı, muhallebi çocuğu, **2.** korkak adam, **3.** küçük kız, **4. ~ bar** : bisiklet arkalığı, **5. sissiness = sissyness** : korkaklık, ürkeklik, cesaretsizlik.

sister[1], *sf.&is.* **1.** kızkardeş, hemşire, bacı, abla, kardeş (kız). *Linda is Mary's sister. Linda and Mary are sisters.* **2. half ~** : üvey abla/ kızkardeş, **3.** aynı cinsten nesne, başkasının tıpkı benzeri olan kimse/şey. *The ships are ~s.* **~ ships** : aynı tipte gemiler, **4.** rahibe. **~ of mercy**: fukara ve hastalara bakan rahibe, **5.** *Brit.* (baş)hemşire, hastabakıcı. **the night ~** : nöbetçi (baş)hemşire, **6.** (adı bilinmeyen bir hanıma hitapta, özellikle şaka veya küçümseme ile) hemşire (hanım), bayan. *All right, ~, drop that gun!* **7. sister(s)-in-law** : görümce(ler), yenge(ler), elti(ler), baldız(lar), **8. lay ~** : rahibe adayı. ***e.a.-4. nun, 5. nurse.***

sister[2], *gl.f. den.* (iki kat yaparak) sağlamlaştırmak, takviye etmek.

sisterhood, *is.* **1.** kızkardeşlik, hemşirelik, bacılık, ablalık, **2.** rahibeler (birliği), **3.** (toplumsal yardım vb. maksadı güden) kadınlar birliği.

sisterly, *sf.* (kız)kardeşçe, kızkardeşe yakışır, kızkardeş gibi. **sisterliness**: kızkardeş gibi davranış/tutum.

Sistine = Sixtine, *sf.* papa Sixtus'a ait. **~ Chapel :** Vatikan'da Sistine kilisesi. **~ Madonna :** Rafael'in Hz. Meryem tablosu.

sistroid, *sf. geom.- az kul.* dışbükeysel, kesişen iki eğrinin dışbükey tarafında bulunan. *a ~ angle.* ***k.a.- cissoid.***

sistrum, *is., ç.* **-trums, -tra** şıngırdak, eskiden Mısır'da ibadet esnasında kullanılan ve sallanınca def zili gibi şıngırdayan bir alet.

Sisyphean, *sf.* çok zahmetli, yorucu, sonu gelmez, bitip tükenmez, nafile, beyhude, semeresiz (iş vb.). ***e.a.-toilsome, endless, useless, unavailing.***

sit, *f.* **sat, sat, sitting**; (*eski:* **sate, sitten, sitting**) **1.** otur(t)mak. *He sat at his desk working. They all sat by the fire. She sat the baby (down) on the grass.* **2.** yerleş(tir)mek, kâin olmak. **The house ~s well on the slope** : Ev yamaçtadır/yamaçta inşa edilmiştir. **3.** çömelmek, **4.** tünemek, **5.** kuluçkaya yatmak, **6.** (elbise) bedene uydurmak. *The coat doesn't sit well on you.* **7.** (belirtilen yerde) bulunmak, **8.** toplantıya katılmak, **9.** toplanmak, toplantı yapmak. *The committee sits next week.* **10.** çocuğa mukayyet olmak/bakmak, **11.** (rüzgâr) belirli bir yönden esmek, **12.** resim çektirmek, poz vermek. *To sit for a photographer.* **13.** (ressama/heykeltraşa) modellik etmek. *To sit for one's portrait.* **14.** (ata) binmek, binip oturmak. **~ a horse well/badly**: ata iyi/kötü binmek, **15. ~ about = ~ around** *k.d.* oturup beklemek, hiçbir iş yapmamak, **16. ~ at one's feet** : öğrencisi olmak, **17. ~ back**:(a) yaslanmak, sırtını sandalyeye dayamak, (b) işe karışmamak, oturup keyfine bakmak, **18. ~ by** : ilgilenmemek, aldırış etmemek, **19. ~ down** : oturmak. **~ oneself down** : oturmak. **~ down to table** : sofraya oturmak. **not ~ down an insult**: bir hakaretin altında kalmamak, **20. ~ for a borough, *etc.*:** bir şehir vb. nin mebusu olmak. **~ for an examination** : bir sınava girmek, **21. ~ down under** : (şikâyet etmeden) katlanmak, sabır/tahammül etmek, **22. ~ in, ~ in at** : -e katılmak. **~ in on** : misafir/müşahit/dinleyici sıfatıyla toplantıya katılmak, **23. ~ in Parliament** : Parlamento üyesi olmak, **24. ~ in with** : ... ile beraber bulunmak, **25. ~ on** : (a) toplantıda ele almak, incelemek. *The court are sitting on the question of permission to build the new road.* (b) *k.d.* susturmak, ağzını kapatmak. *Always sat on by her elderly brothers.* (c) savsamak, ihmal etmek, hasır altı etmek. *He's been sitting on my letter for months ; why doesn't he answer?* **26. ~ on s.o.**: birini ezmek, haddini bildirmek. **I won't be sat upon** : Kendimi ezdirmem. **27. sit on a committee** : bir komiteye üye olmak, **28. ~ on one's hands** *k.d.* eli kolu bağlı durmak, hiçbir iş yapmamak, oturup beklemek, **29. ~ on the fence** : tarafsız kalmak, **30. ~ on the lid** : meseleyi örtbas etmeye çalışmak, **31. ~ on the throne** : tahta geçmek, hükümdar/kral olmak, **32. ~ out** : (a) baloda bir dansa kalkmamak, oyuna katılmamak. **~ out a dance with s.o.** : (baloda) birisiyle dans etmeyip konuşmak, (b) **~ through** *d.d.* (canı sıkılsa bile) sonuna kadar oturmak/sabretmek. **~ a lecture out** : bir dersi sabrederek sonuna kadar dinlemek, **33. ~ over** *argo* sıkışıp başkasına da yer vermek. **~ over a book** : bir kitaba kapanmak, **34. ~ pretty** *k.d.* (ticarette, toplumsal hayatta) başarılı olmak, işleri yolunda gitmek. *With profits up 125% their company is sitting pretty.* **35. ~ tight** *k.d.* yerinden kımıldamamak, harekete geçmemek, sıkı durmak, sonucu beklemek, dediğinden vazgeçmemek, **36. ~ up**: (a) dik oturmak. **~ up in bed** : yatakta doğrulup oturmak, (b) yolunu beklemek. **~ up for s.o.** : birini bekleyerek yatmamak. **Don't sit up (for me) if I'm late** : Gecikirsem beni bekleme, yat. **~ up late** : geç vakte kadar (yatmayıp) oturmak, (c) ilgi göstermek. **make s.o. ~ up** *k.d.* birini şaşırtmak, şiddetle azarlamak. **~ up to the table** : sandalyesini masaya yaklaştırmak, **36. sit up and take notice** : şaşırmak, korkmak, heyecanlanmak, **37. ~ with** : (yanında oturarak) hastaya bakmak, **38. The wind ~s in the east** : Rüzgâr doğudan esiyor. ***e.a.-1.** rest, seat, **4.** perch, roost, **5.** brood, **6.** fit*

sitar, *is.* (Hindistan) sitar, bir nevi ut. **~ ist** : sitarcı.

sitcom, *is. k.d. bk.:* **situation comedy.**

sit-down strike, *is.* oturma grevi. **sit-down** *d.d.*

site, *is.&f.* **sited, sitting 1.** yer, mevki, mahal, mevzi, konum. **on ~** : yerinde, mahallinde, **2.** yerleştirmek, yer sağlamak/temin etmek, **3.** mevzie sokmak, mevzilendirmek. *to~ a cannon.* ***e.a.-1.** place, location, position, **2.** locate.*

sith, *zf.&e.&bağ. bk.:* **since.**

sit-in, *is.* (medenî hakları elde etmek için) oturma gösterisi.

sito-, *ön ek* "besin, gıda, yemek, hububat" anlamı katar. *ör.: sitology.*

sitology, *is.* besin bilimi, yemek/beslenme bilgisi.

sitosterol, *is. biy.-kim.* sitosterol: C22H49-OH, buğday, mısır, fasulye gibi besin bitkilerinde bulunan kolestrolle ilgili beş steroid alkolden her biri.

sitten, *f. esk. bk.:* **sit** *(sf.f.).*

sitter, *is.* **1.** oturan kimse, **2. baby** ~ *d.d.* çocuk bakıcı: ana babası evde yokken çocuğa bakan kimse, **3.** ressam/fotoğrafçı için poz veren, **4.** kuluçka, **5.** vurulması kolay/hareketsiz hedef. ~ *for enemy submarines.* **6.** *Brit.* oturma odası.

sitting, *sf.&is.* **1.** oturma, oturuş, **2.** oturum, celse, **3.** oturma yeri, **4.** kuluçkalık, kuluçkaya yatma, **5.** kuluçkalık yumurta sayısı, **6.** (gemi vb. de) yemek için bir gruba ayrılan yer/zaman, **7. bed-** ~ **room** : hem yatak hem oturma odası, **8.** ~ **-box** : folluk, **9.** ~ **duck :** *argo* kolay vurulan hedef, savunmasız/zavallı kimse, **10.** ~ **hen** : kuluçka tavuk, **11.** ~ **room** : oturma odası, **12.** ~ **tenant** : yerleşmiş kiracı, **13. to be** ~ **pretty** : iyi bir işi/yeri olmak. ***e.a.-4.*** *incubation,* ***5.*** *clutch.*

situ, *is. Lât.* yer. ***in*** ~ : ilk yerinde, eski yerinde.

situate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** yerleştirmek, yerini belirtmek, **2.** *esk. bk.:* **situated.**

situated, *sf.* **1.** yerleşmiş, kâin, mukim. **a pleasantly** ~ **house** : yeri çok hoş bir ev. **House** ~ **in Kent street** : Kent sokağındaki ev. **2.** vaki, durumunda, (malî durumu) ... olan. **securely** ~ : malî durumu sağlam, geleceği güvenceli. **This is how I am** ~ : İşte durumum budur. ***e.a.- 1.*** *located, placed.*

situation, *is.* **1.** (a) durum, vaziyet, hâl, keyfiyet. **to explain the** ~ : durumu izah etmek. **embarrassing** ~ : can sıkıcı/müşkül durum. **to find oneself in an unfortunate** ~ : müessif/acıklı bir duruma düşmek, (b) özel durum, kritik vaziyet, **2.** yer, mevki, mahal, **3.** iş, görev, vazife, memuriyet. **to get a** ~ : iş bulmak, memuriyete girmek. **to be out of a** ~ : işsiz kalmak, **4.** ~ **al** : (a) durumsal, belirli bir durumdan ileri gelen, durumun gerektirdiği, (b) koşulların/şartların sürüklediği. ~ *drinker.* **5.** ~ **comedy** : durum komedisi, yanlışlıklar/anlaşmazlıklar komedisi, **6.** ~ **report** : (en son askerî) durum raporu, **7.** ~ **room** : (askerî/siyasî) istihbarat merkezi/odası, **8.** ~ **s vacant** : aranan işçiler, **9.** ~ **s wanted** : iş arayanlar. ***e.a.-1.*** *condition, case, state, status, circumstance, plight,* ***2.*** *place, locality, site,* ***3.*** *job, post, position.*

sit-up, *is.* dikleşme: jimnastikte sırtüstü yatarken bacakları bükmeden dikleşip oturma.

situs, *is., ç.* **-tus 1.** durum, vaziyet, konum, **2.** ilkel durum, orijinal yer/mevki.

sitz bath, *is.* oturularak yıkanılan küvet.

sitzmark, *is. kayakçılık* çöküntü, kayakçının sırtüstü düşmesine yol açan kar çukuru.

Siva = Shiva, *is.* Siva, Hindu dininde en büyük üç tanrıdan biri. ~ **ism** : Siva'ya tapınma. ~ **ist(ic)** : Siva'ya tapınan(lara ait).

Sivan, *is.* Yahudi takviminin dokuzuncu ayı.

Sivash, *is. ABD- k.d.* küçük taşra koleji (Kızılderililere karşı alay için kullanılır).

six, *is.* **1.** altı, altı sayısı/rakamı, **2.** altılık grup, **3.** (iskambilde) altılı, (tavlada) şeş. **double six** : düşeş. **to throw sixes** : düşeş atmak, **4. at sixes and sevens** : (a) karmakarışık, keşmekeş, düzensiz, intizamsız. **to leave everything at sixes and sevens** : her şeyi keşmekeş içinde bırakmak, (b) anlaşmazlık/ihtilâf hâlinde. **to be at sixes and sevens** : anlaşamamak, birbirini yemek, (c) şaşkınlık, kararsızlık. **I'm all at sixes and sevens about what to do** : Ne yapacağımı bilemiyorum/şaşkına döndüm. **5. It is six of one and half a dozen of the other** : Ha bu, ha öteki; ikisi de aynı, fark etmez; ha Ali kel, ha kel Ali.

sixfold, *sf.&zf.* altı kat/misli. **to increase** ~ : altı kat artmak, altı misli olmak.

six-footer, *is. k.d.* altı kadem (1.80 m) boyunda kimse.

six-gun, *is. bk.:* **six-shooter.**

six-pack, *is.* altı şişelik/kutuluk bira sandığı.

sixpence, *is., ç.* **-pence, -pences** *Brit.* altı peni(lik).

sixpenny, *sf.* **1.** altı peni değerinde, altı penilik, **2.** önemsiz, değersiz, ucuz, **3.** beş cm'lik çivi. ***e.a.-2.*** *cheap, paltry.*

six-shooter, *is.* altıpatlar, altı atar, altılık tabanca.

sixteen, *is.&sf.* on altı, on altı sayısı/rakamı, on altılık grup.

sixteenmo, *sf.&is., ç.* **-mos** formaları on altıya katlanarak yapılmış 10x15 cm boyutunda (kitap). **sixteendecimo** *d.d.*

sixteenpenny, *sf.* 8 cm'lik (çivi).

sixteenth, *sf.&is.* **1.** on altıncı, **2.** on altıda bir, 1/16 (parça), **3.** bir dizinin on altıncı elemanı, **4.** ~ **note** : *müz.* on altılık (iki çengelli) nota, **5.** ~ **rest** *müz.* on altılık es/fasıla.

sixth, *sf.&is.* **1.** altıncı, **2.** altıda bir, 1/6 (parça), **3.** bir dizinin altıncı elemanı, **4.** *müz.* altı nota yukarıda/aşağıda bulunan nota, 6 notalık ara, gamda **la** notası, **5.** ~ **day** : Cuma, **6.** ~ **sense** : sezgi, altıncı his. ***e.a.-6.*** *intuition.*

sixtieth, *sf.&is.* **1.** altmışıncı, **2.** altmışta bir, 1/60 (parça), **3.** bir dizinin altmışıncı elemanı.

Sixtine, *sf. bk.:* **Sistine.**

sixty, *sf.&is., ç.* **-ties 1.** altmış, altmış sayısı/rakamı, altmışlık grup. ~ **- one** : altmış bir ~ **- third** : altmış üçüncü. **About ~ books = some ~ books = ~ books or so** : Altmış kadar kitap, takriben altmış kitap. **He is not far off ~ = He is getting on for ~ = He is about ~** : Yaşı altmışa yaklaşıyor. **He is in the sixties** : Yaşı altmışı geçti. **2. sixties** : altmışlar, 60 ile 69 arası (yıl, yaş, numara vb.). **It was in the sixties of the twentieth century** : 1960-69 yıllarında idi. **3. like** ~ *k.d.* büyük sür'atle/kolaylıkla.

sixty-four dollar question, *ABD- k.d.* çok önemli sorun.

sixty-fourmo, *sf.&is., ç.* **-mos** formaları altmış dörde katlanarak yapılmış 5x7.5 cm boyutunda (kitap).

sixty-fourth, *sf.* **1.** altmış dördüncü, altmış dörtte bir, **2.** ~ **note** *müz.* altmış dörtlük nota, tam notanın 1/64'üne eşit zamanda çalınan nota. **hemidemisemiquaver** *d.d.* **3.** ~ **rest** : *müz.* altmış dörtlük fasıla, tam fasılanın 1/64'ü.

sixty-nine, *is.* **1.** altmış dokuz, 69 sayısı/rakamı, **2.** *argo- kaba* kadın ve erkeğin karşılıklı olarak tenasül organlarını emmeleri/yalamaları şeklinde cinsel tatmin usulü.

sixtypenny, *sf.* 15 cm'lik (çivi).

sizable = sizeable, *sf.* **1.** hayli büyük/iri, hacimli, **2.** ~ **ness** : irilik, büyüklük, hantallık, **3. sizably** : büyükçe, irice, hacimlice. ***e.a.-1.*** *large, bulky.*

sizar, *is.* (Cambridge Üniversitesi ve Trinity Kolejde) burslu öğrenci. ~ **ship** : (bu tür) burs.

size[1], *is.* **1.** büyüklük, azamet, vüs'at, çap, çokluk. **a fortune of great** ~ : muazzam (büyük çapta) bir servet. *the ~ of a town.* **2.** boyutlar. *the ~ of a farm.* **take the ~ of sth** : bir şeyin boyutlarını ölçmek, **3.** cesamet, **4.** hacim, **5.** (giyim eşyası) beden, boy (ayakkabı) ölçü, numara. **clothes of all ~ s** : her boy elbise. **What is your** ~ : Elbise ölçünüz nedir? *children's ~s of shoes.* **a ~ smaller/larger** : bir numara küçük/büyük. **This dress is just your** ~ : Bu elbise tam bedeninize göre. **6.** hâl, durum, keyfiyet, kapsam. **That's about the ~ of it** : Durum (aşağı yukarı) bundan ibaret. **7. cut s.o. down to ~** : birisine haddini/boyunun ölçüsünü bildirmek, **8. of a ~**: aynı boyutta/büyüklükte, **9.** ahar, haşıl, çiriş, tutkal. ***e.a.-1.*** *extent, amount, range, bulk, mass, 2. dimensions, 4. volume, 6. condition, circumstance, state.*

size[2], *gl.f.* **sized, sizing 1.** büyüklüklerine göre ayırmak, **2.** istenilen boyutta kesmek/biçmek, **3.** büyüklüğünü tahmin etmek, **4.** ~ **up** : (a) ölçüp biçmek, tartmak, değerlendirmek, takdir etmek, hakkında fikir/kanaat edinmek, hüküm vermek. *to ~ up the possibilities for the goods for sale.* (b) aranan şartlara uymak, uygun/münasip/elverişli olmak, **5.** çirişlemek, tutkallamak, aharlamak, aprelemek.

sizeable, *sf. bk.:* **sizable.**

sized, *sf.* ...boyutlu, ...boy, ...büyüklükte. **me-dium-** ~ : orta boy/büyüklükte. *small-~, large-~.*

sizing, *is.* ahar (kâğıt), haşıl (kumaş), helme.

sizy, *sf.* **sizier, siziest** *esk.* **1.** koyu, kalın, lüzucî, yapışkan, helmeli, **2. siziness** : koyuluk, kalınlık, lüzucîlik. ***e.a.-1.*** *thick, viscous.*

sizzle, *is.&f.* **-zled, -zling 1.** cızırdamak, cızırtı çıkarmak, **2.** *k.d.* kavurmak, (sıcaktan) bunaltmak, cayır cayır yakmak, çok sıcak olmak. **sizzling hot** : bunaltıcı/yakıcı sıcak. *The sun was beginning to ~ the whole walley.* **3.** iyileşmek, düzelmek, gelişme/ilerleme kaydetmek. **Sales immediately began to** ~ : Satışlarda derhâl bir gelişme kaydedildi. **4.** cızırtı, cızırdama, **5.** ~ **r** : çok sıcak/kavurucu/bunaltıcı şey.

skag, *is. ABD- argo bk.:* **scag.**

skald = scald, *is.* eski İskandinav halk ozanı. ~ **ic** : halk ozanı tarzında. ~ **ship** : halk ozanlığı.

skat, *is.* Üç kişi ve otuz iki kartla oynanan iskambil oyunu.

skate[1], *is.* **1.** (buz) kayma, kayak. **get/put one's ~ on** : *k.d.* acele etmek, **2.** paten, patinaj. **roller ~** : tekerlekli paten, **3.** *zool.* tırpana *(Raja batis),* rina *(Raja erinacea),* vatoz *(Raja binoculata).* Öz kedi balığıgillerden kurşunî renkli, sırtı dikensiz ve pulsuz, eti lezzetli birkaç çeşit iri balık, kuzey denizlerinde yaşar. **4.** *argo* kişi, kimse, şahıs. **He's a good ~** : İyi bir kimsedir. ***e.a.-4.*** *person, fellow.*

skate[2], *f.* **skated, skating 1.** kaymak, patinaj yapmak, kızakla/patenle kaymak. **to go skating** : kayağa gitmek, **2. ~ on thin ice** : tehlikeli bir işe girişmek, **3. ~ over = ~ round** : yan çizmek, önem vermemek, ciddiye almamak, önemsiz göstermeye çalışmak.

skateboard, *is.* tekerlekli tahta kayak.

skater, *is.* kayakçı, patinajcı, kayak/patinaj yapan.

skating, *sf.* kayan, patinaj yapan. ~ **rink** : kayak yeri, sun'î buz sahası. **figure ~** : hüner gösteri kayağı, buz üzerinde dans ederek ve çeşitli hünerler göstererek yapılan kayak.

skatol(e), *is.* skatol: C9H9N. Bağırsaklarda proteinin ayrışımından meydana gelen beyaz kristalli bileşim.

skean, *is.* (eskiden İrlanda ve İskoçya'da kullanılan) hançer, bıçak. ***e.a.-*** *dagger, knife.*

skedaddle, -dled, -dling *is.&f. k.d.* **1.** kaçmak, tüymek, tabanları yağlamak, **2.** kaçış, firar. ***e.a.-1.*** *flee.*

skeet = skeet shooting, *is.* havaya fırlatılan yapma kuşları vurma.

skeg, *is. den.* omurga takviyesi; bodoslama ile omurgayı birbirine bağlayan paraçol.

skein, *is.* **1.** çile, kangal, yumak, **2.** lüle. **a ~ of hair** : saç lülesi, **3. tangled ~** : Arap saçı, **4.** uçan kaz/ördek sürüsü.

skeletal, *sf.* iskelet+, iskelet gibi, iskelete benzer.

skeleton, *is.&sf.* **1.** *anat. zool.* iskelet, **2.** *k.d.* çok zayıf/iskelet gibi kimse, bir deri bir kemik, kadit. *The poor old man was just a ~.* **3.** (bina) çatı, kafes, iskelet, çerçeve. *The steel ~ of a tall building.* **4.** ana hatlar, taslak. *the ~ of a plot. I have written the ~ of my report, but I have to fill in the details.* **5. ~ at the feast**: keyif kaçıran şey, **6. ~ in the closet = family ~** : utanç/üzüntü veren sır, aile sırrı, gizli tutulan/herkesten saklanan rezalet, **7.** zayıf, sayıca az, yetersiz. **a ~ staff** : asgarî kadro, mahdut/yetersiz kadro. ~ **crew** : dar kadrolu tayfa, **8. ~ key = passkey** : maymuncuk, **9. ~ - like** : iskelet gibi.

skeletonise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **skeletonize.**

skeletonize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** iskeletleştirmek, iskelet hâline koymak, **2.** sayıca/miktarca azaltmak, asgariye indirmek, **3.** tasarlamak, ana hatlarını belirtmek/saptamak.

skellum, *is. İsk. bk.:* **rascal.**

skelp, *is.&f.* **1.** *İsk.* sille/tokat (vurmak), pataklama(k), **2.** (uçları kıvrılıp lehimlenerek) boru yapılan madenî şerit. ***e.a.-1.*** *slap, smack.*

skep, *is.* **1.** sepet, yuvarlak çiftlik sepeti, **2.** samandan yapılmış arı kovanı.

skeptic = sceptic, *sf.&is.* **1.** şüpheci (kimse), **2.** Hristiyanlıktan şüphe eden veya inanmayan kimse, **3.** *fel.* kuşkucu: gerçekliğin özünü bilmenin olanaksızlığına inanan (kimse), **4. ~al** : (a) şüpheci, kuşkucu, şüphelenen, kuşkulanan, (b) şüphe dolu, inanmayan. *a ~al smile.* (c) imansız, dine inanmayan, **5. ~ally** : şüphe ile, kuşku ile, şüphelenerek, kuşkulanarak, inanmayarak, **6. ~ism** : (a) şüphecilik, kuşkuculuk, şüphelenme, kuşkulanma, (b) imansızlık, dine inanmama. ***e.a.- 2.*** *doubter,* ***4.*** *(c) unbelieving.* ***6.*** *(b) disbelief, atheism, agnosticism,* ***k.a.-2.*** *believer,* ***6.*** *(b) faith.*

skerry, *is., ç.* **-ries** *İsk.* kayaçlı ada, resif, küçük kayalık ada(larla dolu kıyı).

sketch, *is.&f.* **1.** taslak/kabataslak resim (yapmak), **2.** kroki (çizmek), **3.** kısa(ca) tarif/tasvir (etmek), **4.** kısa piyes/hikâye, skeç, müzikli gösteri, **5.** *k.d.* şakacı kimse, **6. ~er**: taslakçı, krokici, taslak/kroki çizen. ***e.a.-1.*** *outline,* ***4.*** *skit, act, routine,* ***5.*** *joker.*

sketchbook= sketch book = sketch pad, *is.* **1.** resim/kroki defteri, **2.** kısa hikâyeler kitabı.

sketchy, *sf.* **sketchier, sketchiest 1.** taslak hâlinde, kabataslak, tamamlanmamış, ancak ana hatları belli. *The details of the plan remains ~.* **2.** noksan, eksik, kusurlu, üstünkörü, yarım ya-

malak. ~ *knowledge. I had only a ~ notion of what it was all about.* **3. sketchily** : taslak hâlinde, kabataslak, tamamlanmamış bir şekilde, ancak ana hatlarıyla noksan/eksik bir şekilde, üstünkörü, yarım yamalak, **4. sketchiness** : taslak hâlinde/kabataslak olma, ancak ana hatlarıyla (üstünkörü/yarım yamalak) belli olma, noksanlık, eksiklik. ***e.a.-1.*** *rough, outline, preliminary, undetailed, 2. incomplete, imperfect, superficial, inadequate, slight.* ***k.a.-1&2.*** *complete, full, detailed, exact, finished, final, polished.*

skew[1], *f.* **1.** eğril(t)mek, çarpıtmak, çapılmak, sap(tır)mak, **2.** yan bakmak, **3.** yanlış bildirmek, yanlış bilgi vermek, değiştirmek, bozmak, tahrif etmek, başka/yanlış anlam vermek, ***e.a.-1.*** *swerve, twist, 2. squint, 3. distort, misrepresent, pervert, bias.*

skew[2], *sf.* **1.** eğik, eğri, **2.** yansı, verev, kıvrık, çapraz. ~ **gearing**: yansı dişli çark düzeni, **3.** *mat.&ist.* çarpık, yesari. ~ **lines** : çarpık doğrular, uzayda paralel olmayan ve kesişmeyen doğrular. ~ **distribution** : çarpık dağılım. ***e.a.-1.*** *slanting.*

skew[3], *is.* eğri/eğik hareket/doğrultu/durum.

skewback, *is. mim.* **1.** üzengi taşı, gömme kenar ayak, şev ayak, **2.** kemer ucunun dayandığı eğik yüzey, **3.** ~ **ed**: şevli, eğik (yüzeyli), meyilli, şev ayaklı.

skewbald, *sf.&is.* alacalı, beyaz ve kahverengi benekli (at vb.).

skewer, *is.* **1.** kebap şişi, **2.** şişe benzer şey, **3.** *şaka* kılıç, **4.** şişe dizmek/geçirmek, şişlemek.

skewness, *is. ist.* çarpıklık, bir sıklık dağılımında bakışımsızlık (ölçüsü).

ski[1], *is., ç.* **skis, ski 1.** kayak, ski, **2. water ski** *d.d.* su kayağı, **3.** ~ **boot** : kayak ayakkabısı, **4.** ~ **jump**: kayakçı sıçraması/atlaması, **5.** ~ **lift** : kayakçıları tepeye çıkaran teleferik.

ski[2], *f.* **skied, skiing 1.** kayak kaymak, ski yapmak, **2.** ~ **able** : kayılabilir, kayak/ski yapılabilir.

skiagraph = skiagram, *is.* **1.** röntgen ışınlarıyla çekilen resim, **2.** ~**er** : röntgenci, röntgen filmi çeken, **3.** ~ **ic(al)** röntgenle yapılan. ***e.a.-1.*** *radiograph.*

skiascope, *is.* retinoskop, gözün ışığı kırma derecesini ölçen alet. **skiascopy** : retinoskopi. ***e.a.-*** *retinoscope.*

skid[1], *is.* **1.** kızak, kaydırma kütüğü, **2.** altlık, (tekerlek altına konan) takoz, **3.** kayma, yana kayma, savrulma, **4.** *den.* borda tahtası, (b) kalastra, filika sehpası, **5.** bazı uçakların iniş takımındaki kayma düzeni, **6.** ~ **chain = tire chain** : tekerlek zinciri, **7.** ~ **row = ~ road** : batakhane, ucuz meyhanelerin, adî otellerin bulunduğu ve evsiz barksız takımının barındığı mahalle, **8. on the skids** *ABD- argo* sönmeye/çöküntüye yüztutmuş, gerileme hâlinde, şeref ve itibarını kaybetmekte, müstereddi, tereddiye uğramış, soysuzlaşmış.

skid[2], *f.* **skidded, skidding 1.** (tekerlek altına) takoz koymak, takozlamak, **2.** kızaklamak, kızağa bindirmek, **3.** kaymak, (taşıt) fren yaptıktan sonra kayarak sürüklenmek, **4.** yana kaymak/savrulmak.

skiddoo, *gs.f.* **-dooed, -dooing** *k.d.* çekilip gitmek, defolmak, *argo* arabayı/cızlamı çekmek. ***e.a.-*** *go away, get out.*

skidproof, *sf.* kaymaz, kaydırmaz, kaymayı önleyici.

skidway, *is.* **1.** kaydırma yolu, üzerinde eşyanın kaydırıldığı kütüklerden yapılmış yol, **2.** biçilecek/yüklenecek kütüklerin yığıldığı eğik alan.

skied, *f. bk.:* **ski** *(geç.z.).*

skier, *is.* kayakçı.

skies, *ç. is.* gökler, semalar. *tekili:* **sky.**

skiff, *is.* hafif (tek kişilik) sandal/yelkenli filika, kik.

skiffle, *is.&f.* **--fled, -fling** *Brit.- argo* bir nevi folk/caz müziği (çalmak).

skiing, *is.* kayakçılık, kayma, kayak yapma.

skijoring, *is.* atlı kayak, buz/kar üzerinde kayakçıyı atın çektiği spor. **skijorer** : atlı kayakçı.

skilful(ly), *bk.:* **skillful(ly).**

skill[1], *is.* **1.** yetenek, kabiliyet. ~ **in doing sth** : bir şey yapma kabiliyeti, **2.** hüner, marifet, maharet, ustalık, hazakat, beceri. ~ **in the use of fire arms** : silâh kullanmada ustalık, keskin nişancılık, **3.** *esk.* anlayış, kavrayış, **4.** *esk.* se-

bep, neden. ***e.a.- 1. ability, 2. dexterity, proficiency, 3. understanding, discernment, 4. reason, cause.***

skill[2], *gs.f. esk.* **1.** önemli olmak, fark etmek. **Maybe she was a soprano, it ~ s not** : Belki de soprano idi, orası önemli değil. **2.** yararlı/faydalı olmak, faydası dokunmak. ***e.a.- 1. matter, make difference, 2. help, avail.***

skilled, *sf.* **1.** yetenekli, kabiliyetli, hünerli, marifetli, maharetli, usta, hazik, becerikli. ~ *workmen. to be ~ in an art, in business.* **2.** hüner/kabiliyet isteyen/gerektiren.~ *labor.* ***e.a.- 1. skillful.***

skill-less = skilless, *sf.* yeteneksiz, kabiliyetsiz, maharetsiz, beceriksiz.

skillet, *is.* tava. ***e.a.- frying pan, saucepan.***

skillful = skilful, *sf.* **1.** yetenekli, kabiliyetli, hünerli, marifetli, maharetli, usta, hâzik, becerikli. *a~surgeon.* **2.** hüner/maharet isteyen/gerektiren/gösteren. *a ~ display of fancy diving.* ***e.a.- 1. adroit, deft, adept, apt, skilled. k.a.- 1. awkward, clumsy.***

skim[1], *f.* **skimmed, skimming 1.** köpüğünü/kaymağını almak. *to ~ milk.* ~ **the cream of sth.**: bir şeyin en iyi kısmını/kaymağını almak, **2.** sıyırmak, sıyırıp geçmek. *The sailboat skimmed the lake.* **3.** (su yüzünde) sektirmek. *to ~ a stone across the lake.* **4.** gözden geçirmek. ~ **over/through a book** : bir kitaba şöyle bir göz gezdirmek, **5.** yüzeyini kaplamak. *Ice ~ med the lake at night.* **6.** *argo* tırtıklamak, aşırmak, kâr vb. nin bir kısmını deftere geçmeden cebe indirmek.

skim[2], *is.* **1.** köpüğünü/kaymağını alma, **2.** sıyırma, sıyırıp geçme, **3.** (su yüzünde) sektirme, **4.** gözden geçirme, **5.** yüzeyini kaplama, **6.** (kaynatılan süt vb. yüzeyinde meydana gelen) ince tabaka, kaymak, **7.** köpüğü/kaymağı alınmış. ~ **milk= ~ med milk** : kaymağı alınmış/yağsız süt.

skimble-scamble = skimble-skamble, *sf.* tutarsız, insicamsız, karmakarışık, karman çorman. *a ~ explanation.* ***e.a.-rambling, confused.***

skimmer, *is.* **1.** köpüğünü/kaymağını alan, sıyıran kimse, **2.** kevgir, köpük alma aleti, **3.** *zool.* sıyırtkan kuşu *(Rynchopidae):* Deniz kıyılarında yaşayan kırlangıca benzer bir kuş, **4.** geniş kenarlı hasır şapka.

skimmings, *is.* köpük, kaymak, bir sıvının üstünden sıyrılarak alınan şey.

skimp[1], *f.* **1.** cimrilik etmek, cimri/hasis davranmak, **2.** kıs(ıtla)mak, cimrice/hasisçe vermek/beslemek, **3.** aşırı derecede tutumlu olmak, **4.** baştan savmak, baştan savma yapmak. ***e.a.- 1-3. scrimp, 4. scamp.***

skimp[2], *sf.* **1.** cimri, hasis, tutumlu, **2.** kıt, dar, noksan, yetersiz, az. ***e.a.- 1,2. scrimpy, 2. scanty.***

skimpy, *sf.* **skimpier, skimpiest 1.** kıt, dar, noksan, yetersiz, eksik, az, yarım yamalak, az. *a ~ dinner.* **2.** cimri, hasis, pinti, aşırı derecede tutumlu. *a ~ housewife.* **3. skimpily** : kıt kanaat, yetersiz derecede, kıtı kıtına, aşırı tutumla, cimrilikle, hasislikle, **4. skimpiness** : (a) noksanlık, yetersizlik, eksiklik, azlık, (b) cimrilik, hasislik, pintilik, aşırı tutumluluk. ***e.a.- 1. scanty, 2. stingy, thrifty.***

skin[1], *is.* **1.** deri, cilt, ten. **dark/fair ~** : esmer/beyaz ten. **outer ~** : dış deri. **only/mere ~ and bones** : bir deri bir kemik, çok zayıf, iskelet gibi, kadidi çıkmış. **next to one's ~** : tenine, **2.** hayvan derisi, post, pösteki. *a beaver~* . **3.** kabuk. **orange/banana ~** : portakal/muz kabuğu, **4.** dış/üst tabaka, (uçak/gemi vb.) kaplama. *a~ of thin ice on the lake. the aluminum ~ of an airplane.* **5.** cidar. ~ **effect** : *elekt.* cidar olayı, **6.** tulum, tuluk, hayvan derisinden yapılmış kap, **7.** can, hayat, varlık. **to save one's ~** : canını/postu kurtarmak. **They betrayed their country to save their ~** : Kendi canlarını kurtarmak için vatanlarına ihanet ettiler. **come off with a whole ~** : postu kurtarmak, sağ kurtulmak, **8.** *argo* dolar, banknot, **9.** *argo* davul, dümbelek, **10.** *argo* cimri, hasis, tamahkâr, **11.** dolandırıcı, dalavereci, sahtekâr, **12.** cüzdan, kese, **13.** *argo* at, **14. by the ~ of one's teeth** *k.d.* kıl payı, kıtı kıtına, ancak, güçbelâ. *We had to run for the train, and caught it by the ~ of our teeth.* **15. get under one's ~** *argo* (a) kızdırmak, öfkelendirmek, sinirlendirmek, canını sıkmak, damarına basmak, (b) etkilemek, duygulandırmak, **16. have a thick ~** : (tenkitlere, azarlanmaya vb) aldırmamak, aldırış etmemek, vurdum duymaz olmak, kös dinlemek, **17. have a thin ~** : (tenkit vb.ye karşı) çok hassas/alıngan olmak, **18. jump out of one's ~** : korkudan sıçramak; aşırı derecede coşmak, **19. no ~ off one's back** *or* **nose**

argo ilgilendirmeyen, zararı dokunmayan, zararsız, **20. under the ~** : aslında, esasında, temelde, **21. wet to the ~** : sırsıklam, iliklerine kadar ıslanmış, **22. ~ diving** : aletli dalış, **23. ~ flick** *argo* açık saçık/müstehcen film, **24. ~ friction = ~ drag** : (sıvı ve gazlarda) yüzeysel sürtme, **25. ~ game** : hileli kumar oyunu, hileli, iş, dolandırıcılık, **26. ~ graft** : başkasına aşılanan deri, **27. ~ grafting = dermatoplasty** *cer.* deri aşılama, **28. ~ planning** : *cer. bk.:* **dermabrasion**, **29. ~ test** : deri üzerinde duyarca denemesi/alerji testi. ***e.a.-2.*** *hide, pelt, fur.* ***3.*** *shell, hull, husk, crust.* ***8.*** *dollar,* ***9.*** *drum,* ***10.*** *miser, skinflint,11. swindler, sharper,* ***12.*** *purse, pocketbook,13. horse,* ***14.*** *narrowly, only just,* ***15.*** *(a) irritate, annoy, bother, (b) affect, impress,* ***NOT:*** **SKIN** en geniş anlamda deri demektir: *the skin of a muskrat.* **HIDE**, büyük hayvanların sepilenmemiş derisidir: *a buffalo hide.* **PELT** ise küçük hayvanların sepilenmemiş derisi için kullanılır: *a mink pelt.*

skin[2], *f.* **skinned, skinning 1.** (derisini) yüzmek, (kabuk vb.) soymak, **2.** sıyırmak, **3.** (derisi) sıyrılmak/soyulmak, **4.** deri ile kapla-(n)mak/ört(ül)mek, **5.** *argo* para yolmak, soyup soğana çevirmek, dolandırmak, **6. ~ the cat** : (a) işi becermek, (b) (spor) elleriyle demir çubuğa asılıp bedenini kolları arasından geçirmek, **7. ~ down** : ellerle tutunarak inmek, **8. ~ one alive** : (a) insafsızca parasını yolmak, soyup soğana çevirmek, (b) azarlamak, **9. ~ out** : -den kaçıvermek, **10. ~ through** *k.d.* güçlükle/zar zor geçmek, **11. ~ up** : yalnızca ellerle tırmanmak. **12. Keep your eyes ~ ned** *k.d.* Dikkat et! Ayağını denk al! ***e.a.-1.*** *flay, peel, husk,* ***5.*** *cheat, swindle, fleece.*

skin-deep, *sf.* **1.** sathî, yüzeysel, **2.** deriden içeriye geçmemiş. ***e.a.-1.*** *superficial.*

skin-dive, *gs.f.* **-dived/-dove, -diving** aletle dalmak, aletli dalgıçlık yapmak. **skin-diver** : aletli dalgıç.

skinflint(y), *is.&sf.* cimri, hasis, pinti. ***e.a.-*** *miser.*

skinful, *is., ç.* **-fuls 1.** tulum dolusu, **2.** *argo* alabildiğine dolu, dopdolu. **have a ~** : patlayası içmek, kafayı iyice çekmek, zilzurna/zom olmak, **3.** *argo* alabildiği/dayanabildiği/tahammül edebildiği kadar, doyası.

skink, *is. zool.* skink, pullu kertenkele *(Scincus scincus).* Üzerleri pulla örtülü, dilleri de pul gibi çıkıntılarla kaplı, kum çöllerinde yaşayan bir tür kertenkele.

skinless, *sf.* **1.** derisiz, **2.** (sucuk vb.) kılıfsız.

skinlike, *sf.* deri gibi.

skinner, *is.* **1.** (deri) yüzen/yüzücü, **2.** sepici, debbağ, **3.** *k.d.* kağnı/katır sürücüsü.

skinny, *sf.* **-nier, -niest 1.** zayıf, sıska, çelimsiz, bir deri bir kemik, **2.** deri/meşin gibi, **3. skinniness** : zayıflık, sıskalık, çelimsizlik, ***e.a.-1.*** *thin, emaciated, lank, gaunt, scrawny.*

skinny-dip = skinny dip, *f.&is.* **-dipped/-dipt, - dipping** *k.d.* çırılçıplak yüzme(k). **skinny - dipper = skinny dipper** : çırılçıplak yüzen kimse.

skintight, *sf.* sımsıkı, bedene sımsıkı yapışan. ~ *trousers.*

skip[1], *f.* **skipped, skipping 1.** sıçramak, zıplamak, sekmek, **2.** konudan konuya atlamak/geçmek, **3.** *k.d.* gizlice kaçmak/tüymek. **He ~ ped town without paying his debt** : Borcunu ödemeden şehirden kaçtı. **4.** (okumadan/görmeden vb.) geçmek, atlamak, meskût geçmek. *He ~ ped Chapter 3 in the book.* **5.** *k.d.* (derste) bulunmamak, (dersi) kaçırmak. *to ~ a school class.* **6.** (su yüzeyinde) sek(tir)mek, **7.** bovling takımına kaptanlık yapmak, ***e.a.-1.*** *gambol, spring, jump, caper, hop, bound,* ***2.*** *skim,* ***3.*** *flee,* ***4.*** *omit,* ***6.*** *skim.*

skip[2], *is.* **1.** sıçrama, zıplama, sekme, (su yüzeyinde) sek(tir)me, **2.** konudan konuya atlama/geçme, **3.** (okumadan/görmeden vb.) geçme, atlama, meskût geçme, **4.** bovling takımı kaptanı, **5.** küçük (balıkçı) gemi(si) kaptanı, **6.** *müz.* bir saniyeden uzun fasıla. ***e.a.-5.*** *skipper.*

ski pants, *is.* kayak pantalonu.

ski patrol, *is.* kayak nöbetçisi, kayak sahasında cankurtaran.

skip distance, *is. ilet.* atlama bölgesi, ölü bölge, kısa dalga radyo vericisi civarında işaretlerin alınamadığı alan.

skipjack, *is., ç.* **-jack/-jacks** suyun yüzüne sıçrayan herhangi bir cins balık.

skiplane, *is.* kızaklı uçak (buz üzerine inip kalkabilir).

ski pole, *is.* kayak bastonu.

skipper[1], *is.* **1.** küçük gemi/balıkçı gemisi kaptanı, süvari, **2.** seken/zıplayan/sıçrayan kimse/şey, **3.** seksek böceği *(Hesperiidae)*, **4.** sekerek yürüyen/zıplayan herhangi böcek, **5.** *bk.:* **saury.**

skipper[2], *f.* küçük gemi/balıkçı gemisi kaptanlığı yapmak, süvarilik yapmak.

skippet, *is.* mühür mahfazası.

skirl, *f.&is.* **1.** gayda çalmak, **2.** *İsk.* haykırmak, bağırmak, feryat etmek, **3.** gayda sesi, **4.** çığlık, haykırış. ***e.a.-2.*** *shriek.*

skirmish, *is.&f.* **1.** *As.* vuruşma(k), çatışma(k), hafif müsademe/mübareze(ye tutuşmak), **2.** dalaşma(k), kavga (etmek), çekişme(k), **3.~drill** : çatışma talimi, **4. ~ line** *As.* avcı zinciri, bir taktik tatbikatta veya taarruzda dağınık düzende bulunan askerlerden oluşan hat, **5. ~ er** *As.* avcı. ***e.a.-1.*** *combat, brush, battle.*

skirr, *f.&is.* **1.** uçmak, kaçmak, koşmak, seğirtmek, hızla geçip gitmek, **2.** vızıltı, vınıltı. ***e.a.-1.*** *fly, scurry, scour.*

skirret, *is. bot.* yabanî şeker havucu *(Sium sisarum).*

skirt[1], *is.* **1.** etek, **2.** eteklik. **~ dance** : geniş ve uzun eteklikle edilen dans, **3.** karyola/mobilya vb. eteği, **4.** semer eteği, **5.** kenar, uç, **6.** *gen.* **~ s** : varoş, kıyı, civar, dış/kenar mahalleler. **the ~ s of the city** : şehrin kenar mahalleleri/varoşları, **7.** *argo* eksik etek, kadın, kız. **a piece/bit of skirt** : kız. **a nice bit of skirt**: güzel bir kız. **skirt-chasing** : kadın/kız peşinde koşma, kadın avcılığı.

skirt[2], *f.* **1.** kenarında olmak/bulunmak, kenar olmak/teşkil etmek, **2.** kenarından/çevresinden geçmek.*The traffic ~s the town.* **3.** çevrelemek, etrafını kuşatmak. *mountains ~ing the town.* **4.** kaçınmak, imtina etmek, kaytarmak, yan çizmek, yanaşmamak, baştan savmak. *The speech was disappointing: it ~ed all the main questions.* ***e.a.-1.*** *border, 4. evade, avoid.*

skirting (board), *is.* süpürgelik, kenar tahtası, oda duvarının alt pervazı.

ski run, *is.* kayak yeri/yolu.

ski suit, *is.* kayak elbisesi.

skit, *is.* **1.** hicviye, taşlama, **2.** kısa mizahî/hicivli oyun/piyes, **3.** alay, yergi, istihza. ***e.a.-3.*** *gibe, taunt.*

skite, *is.&f.* **skited, skiting** *İsk.* **1.** şiddetli sille/tokat, **2.** tüymek, seğirtmek, hızla koşmak/kaçmak. ***e.a.-1.*** *slap, 2. scoot.*

ski tow, *is.* kayakçı çektirisi, kayakçıların tutunarak yokuş yukarı çıktıkları yürüyen halat.

skitter, *f.* **1.** hızla/hafifçe kayarak gitmek, **2.** yüzeyde kaymak, **3.** oltayı su yüzünde kaydırmak, **4.** kaydırmak.

skittish, *sf.* **1.** ürkek. *a ~ horse.* **2.** oynak, fıkırdak. *a ~ mood.* **3.** kararsız, değişken, dönek, güvenilmez, maymun iştahlı, **4.** çekingen, utangaç, mahcup, nazlı, **5. skittishly** : ürkek ürkek, oynak/fıkırdak bir şekilde, kararsızlıkla, döneklikle, çekinerek, utangaçlıkla, mahcupça, nazlıca, **6. skittishness** : ürkeklik, oynaklık, fıkırdaklık, kararsızlık, değişkenlik, döneklik, maymun iştahlılık, çekingenlik, utangaçlık, mahcupluk, naz. ***e.a.-3.*** *fickle, uncertain, capricious, unreliable, 4. shy, coy, timid.*

skittle, *is.&f. Brit.* **1. ~s** : dokuz kuka oyunu, **2. ~ pin** *d.d.* bu oyunda kullanılan kukalardan her biri, **3. Life is not all beer and ~ s** : Hayat hep eğlenceden ibaret değildir. **4. ~ out** : (krikette) rakip takımı hemencecik oyun dışı etmek.

skive, *f.* **skived, skiving 1.** (köseleyi) ince tabakalar hâlinde yarmak/kesmek, **2.** pöstekinin tüylerini yolmak, **3. skiver** : kösele bıçağı.

skoal, *ünl.&is.&f.* **1.** Sıhhatinize! **2.** birinin sıhhatine kadeh kaldırma(k).

skookum, *sf. KB ABD&Cnd.* **1.** büyük, kuvvetli, **2.** mükemmel. ***e.a.-1.*** *large, powerful, 2. excellent.*

Skoplje, *is.* Üsküp.

skreegh= skreigh, *is.&f. İsk. bk.:* **screech**

skua, *is. zool.* **1. great skua** *d.d.* iri martı *(Catharacta skua)*, soğuk denizlerde yaşar, **2.** *Brit. bk.:* **jaeger.**

skulduggery = skullduggery = sculduggery = scullduggery, *is. k.d.* dalavere, düzenbazlık, hilekârlık, dolandırıcılık. ***e.a.-*** *trickery, dishonesty, underhandedness.*

skulk = sculk, *f.&is.* **1.** pusuya yatmak, kötü bir maksatla gizlenip beklemek, **2.** sinsi sinsi ilerlemek/dolaşmak, sinsice hareket etmek/sokulmak/savuşmak, **3.** *Brit.* kaytarmak, atlatmak, yan çizmek, görevden kaçınmak, temarüz etmek, **4.** pusuya yatan/gizlenen kimse, **5.** tilki sürüsü, **6.** *az kul.* pusuya yatma, gizlenme, **7. ~ er** : (a)

pusuya yatan, sinsi hareket eden, (b) kaytaran, atlatan, kaçınan. ***e.a.-1.*** *lurk,* ***2.*** *sneak, slink,* ***3.*** *shirk, malinger.*

skull, *is.* **1.** kafatası, **2.** *hkr.* kafa, beyin, **3. ~ and crossbones** : kafatası ve çapraz kemikler. Eskiden korsan bayraklarında bulunurdu. Hâlen ölüm veya tehlike işareti olarak kullanılmaktadır.

skullcap, *is.* **1.** takke, bere, **2.** *bot. (çiçek zarfları takke biçiminde olan)* çanaklı bitkiler *(Scutellaria).*

skullduggery, *is. bk.:* **skulduggery.**

skunk, *is.&f., ç.* **skunks/skunk 1.** *zool.* kokarca *(Mephitis mephitis),* **2.** kokarca kürkü, **3.** *k.d.* pis, murdar herif, adî adam, **4.** *argo* (oyun/yarışmada) tamamen yenmek, hezimete uğratmak, hiç sayı vermemek, **5. ~ cabbage** *bot.* kokarca lâhana *(Symplocarpus foetidus).* Yılanyastığıgillerden Kuzey Amerika'da yetişen pis kokulu bir bitki, **6.~ weed***: bot.* kokarca otu *(Polemonium confertum).* KB ABD'de yetişir, mavi, mor çiçekli, pis kokulu ot.

sky[1], *is., ç.* **skies 1.** gökyüzü, gök, sema, asuman, **2.** gökkubbe, gökyüzü ve yıldızlar, **3.** hava, iklim, **4.** *esk.* bulut, **5. out of a clear ~ = out of a clear blue ~** : habersizce, apansız, ansızın, pattadak, tepeden inme, **6. praise/laud to the skies** : (methederek) göklere çıkarmak, çok övmek, **7. under the open ~** : açık havada, gök kubbe altında, **8. twilight~**:alaca gök, **9.~ blue** : mavi renk, gök mavisi. **~ -blue** : mavi renkte, **10. ~ cavalry = ~ cav = air cavalry** : hava süvarisi, harekât sahasına havadan taşınan piyade/keşif birlikleri, **11. ~ pilot** *argo* (a) ordudaki papaz, (b) havacı, **12. ~ train** : hava yük katarı, **13. ~ wave** : gök dalgası, iyonosfere çıkarak yansıyan veya yansımayan radyo dalgası. ***e.a.-1.*** *heaven, firmament,* ***3.*** *weather, climate,* ***4.*** *cloud,* ***5.*** *abruptly.*

sky[2], *gl.f.* **skied, skying** *k.d.* **1.** topu havaya fırlatmak, **2.** resmi çok yükseğe/tavana yakın yere asmak.

skycap, *is.* uçak hamalı, hava alanı hamalı.

skydive, *gs.f.* **-dived** *(veya k.d.* **-dove) - dived, -diving** havaya dalmak, paraşütle atladıktan sonra bir süre paraşütü açmadan düşmek. **~ r** : hava dalgıcı.

Skye terrier, *is.* İskoç teriye köpeği (kısa bacaklı, uzun tüylü ufak köpek).

skyey, *sf. ed.* **1.** göklerden, gökyüzünden, **2.** mavi, gök (renginde).

sky-high, *sf.&zf.* çok yüksek. *Prices have gone ~.*

skyjack, *gl.f.* uçak kaçırmak, silâh tehdidi ile uçağı başka bir ülkeye indirip yolcuları rehin tutarak maddî/siyasî çıkar sağlamak. **~ er** : hava korsanı.

Skylab, *is.* uzay lâboratuarı.

skylark, *is.&f.* **1.** *zool.* tarla kuşu *(Alauda arvensis, A. gulgula),* Avrupa ve Asya'da yaşar, uçarken öter, **2.** *k.d.* gürültü ile eğlenmek, muziplik etmek, **3. ~ er** : gürültü ile eğlenen. ***e.a.-2.*** *frolic, sport, play.*

skylight, *is.* üst aydınlık, dam/tavan penceresi.

skyline, *is.* **1.** ufuk (çizgisi), **2.** şehrin silueti.

skyman, *is., ç.* **-men** *k.d.* havacı.

skyrocket, *is.&f.* **1.** hava fişeği, **2.** birden yükselmek, hızla artmak, birdenbire meşhur olmak/şöhret kazanmak.

skysail, *is. den.* üst yelken, kontra yelkeni, aşağıdan yedinci yelken.

skyscraper, *is.* **1.** gökdelen, **2.** *mim.* yükü duvarlar değil, çelik iskelet kafes kirişler tarafından taşınan bina.

skyward(s), *sf.&zf.* göğe doğru.

skyway, *is.* **1.** *k.d.* hava yolu, **2.** asma yol. ***e.a.-1.*** *air lane, airway.*

skywrite, *f.* **-wrote, -written, -writing** (uçaktan duman yapan kimyasal madde püskürterek) havada yazı yazmak. **~ r** : havada yazı yazan. **skywriting** : havada yazı yazma/yazılan yazı.

slab[1], *is.&f.* **1.** büyük yassı parça, kütük, **2.** kalın dilim (kesmek), **3.** kerestenin dış parçası, **4.** kütükten tahta biçmek.

slab[2], *sf. esk.* kalın, koyu, lüzucî. ***e.a.-*** *thick, viscous.*

slabber, *is.&f. bk.:* **slobber.**

slabbery, *sf. bk.:* **slobbery.**

slab-sided, *sf. k.d.* **1.** uzun ve düz kenarlı, **2.** ince ve uzun boylu.

slack[1], *sf.&zf.* **1.** gevşek, sarkık. *a ~ rope. ~ laws. ~ control.* **2.** dikkatsiz, ihmalci. **be ~ in doing one's duty**: görevini ihmal etmek. **keep a ~ hand** : dikkatsizce/beceriksizce iş görmek, **3.** ağır, yavaş. *He is ~ in answering letters.*

4. kesat, durgun. *Business is ~ just now. The ~ season in an industry.* **~ water** : durgun su, **5. ~ ly** : gevşekçe, gevşek/sarkık bir şekilde; dikkatsizce, ihmalcilikle, ağır ağır, yavaş yavaş, **6. - ness** : gevşeklik, sarkıklık; dikkatsizlik, ihmalcilik; ağırdan alma, yavaşlık; kesatlık, durgunluk. ***e.a.-1.*** *loose, 2. negligent, careless, remiss, slovenly, 3. slow, sluggish, indolent, 4. dull.*

slack[2], *is.* **1.** gevşeklik, sarkıklık, gevşek durum/parça, **2.** halatın/yelkenin gevşek kısmı. *There's too much ~ in the thread: pull it tight to take up/in the ~.* **3.** durgunluk/işsizlik dönemi, işlerin kesat olduğu zaman, **4.** durgun su, **5.** (şiir) vurgusuz hece, **6.** kömür tozu.

slack[3], *f.* **1.** savsamak, ihmal etmek. *He was scolded for ~ing.* **2.** *gen.* **~ up** : gevşe(t)mek, tembelleşmek, **3.** *gen.* **~ off/out** : gevşe(t)mek, yavaşla(t)mak, ağırdan/yavaştan al(dır)mak, şiddetini azalt(tır)mak /hafifle(t)mek. *to ~ off towards the end of a hard day's work. The train ~ed off (its speed) as it came into the station.* **4.** (kireç) sön(dür)mek. ***e.a.- 1.*** *remiss, shirk, neglect, 2. relax, slacken, reduce, 4. slake.*

slack-baked, *sf.* iyi pişmemiş (ekmek vb.).

slacken, *f.* gevşe(t)mek, yavaşla(t)mak, hafifle(t)mek, tavsa(t)mak, lâçka etmek/olmak.

slacker, *is.* **1.** ihmalci, dalgacı, görevini ihmal eden/savsaklayan, **2.** asker kaçağı. ***e.a.- 1.*** *shirker.*

slack-jawed, *sf.* (hayretten vb.) ağzı (bir karış) açık.

slacks, *is.* pantolon.

slack suit, *is.* **1.** gündelik elbise, **2. pants suit** *d.d.* (kadın için) pantolon ve ceket.

slag, *is.&f.* **slagged, slagging 1.** cüruf, dışık, mucur, **2.** volkan cürufu, **3.** cüruflaş(tır)mak.

slain, *f. bk.:* **slay** *(sf.f.).*

slake, *f.* **slaked, slaking 1.** (susuzluk vb.) gidermek, tatmin etmek. *to ~ one's thirst.* **2.** tazelemek, serinletmek, (ateş vb.) söndürmek, **3.** (öfke, gazap vb.) yatıştırmak, dindirmek, **4.** *esk.* yavaşlatmak, hafifletmek, gevşetmek, şiddetini azaltmak, **5.** (kireç) söndürmek, **6. ~ d lime**: sönmüş kireç, kalsiyum hidroksit: Ca(OH)2, **7. ~ able = slakable** : giderilebilir, dindirilebilir, tatmin edilebilir, söndürülebilir, azaltılabilir, hafifletilebilir, **8. ~ r** : kireç söndürme düzeni/işçisi, kireç ocağı. ***e.a.-1.*** *allay, assuage, satisfy, 2. refresh, cool, 4. slacken, lessen, reduce, relieve, 6. calcium hydroxide, calcium hydrate, hydrate lime, lime hydrate.*

slalom, *is.* engelli ve zikzak pistli kayak yarışı.

slam, *is.&f.* **slammed, slamming 1.** hızla/şiddetle kapama(k), çarpma(k). *to ~ the door.* **2.** hızla/gürültü ile vurmak/yere çalma(k)/fırlatma(k). *He ~med his books upon the table.* **3.** *argo* yumruk indirmek, hızla vurmak, **4.** şiddetle eleştirmek/tenkit etmek. *The senator ~s government spending.* **5.** *argo* sövmek, küfretmek, kalaylamak, **6. ~ down** : gürültü ile yere çarpmak/örtmek. *~ down the lid of a box.* **7. ~ on the brake**: birden frene basmak, **8. ~ the door in s.o.'s face**: (a) kapıyı birisinin yüzüne kapamak, (b) görüşmeyi kabaca reddetmek, **9. ~ to**: çarpıp kapamak, (kapı) çarpmak/vurmak, **10.** şiddetle kapı kapama gürültüsü, **11.** *argo* şiddetli tenkit, küfür, **12.** (briç) her eli kazanma. **grand ~** : her eli kazanma. **little ~** : biri hariç her eli kazanma.

slam-bang, *zf.&f. k.d.* **1.** şiddetle, hızla, gürültü ile (ilerlemek), **2.** dikkatsizce, düşüncesizce, rastgele. ***e.a.-1.*** *violently, noisily, rapidly, 2. carelessly, recklessly, slapdash.*

slander, *is.&f.* **1.** (sözle) iftira, bühtan, karacılık, **2.** iftira/bühtan etmek, kara çalmak, **3.~er**:iftiracı, karacı, iftira/bühtan eden, **4.~ ous**: iftira edici, karalayıcı, **5. ~ ously** : iftira/bühtan ederek, kara çalarak, **6. ~ ness** : iftiracılık, karacılık. ***e.a.-1.*** *defamation, calumny, 2. defame, calumniate, asperse.*

slang, *is.&f.* **1.** argo, külhanbeyi dili, **2.** argo deyim/tabir, **3.** *bk.:* **jargon, 4.** argo konuşmak, argo dili kullanmak, külhanbeyi ağzı ile konuşmak, **5.** azarlamak, küfretmek, **6.** *k.d. bk.:* **sling** *(geç.z.).* ***e.a.-1&2.*** *argot, cant.*

slangy, *sf.* **slangier, slangiest 1.** argolu, argo dolu, argo kabilinden. *a~expression.* **2. slangily** : argo ile, argo kullanarak, **3. slanginess** : argolu konuşma, çok argo kullanma.

slank, *f. esk. bk.:* **slink** *(geç.z.).*

slant, *is.&f.* **1.** eğik/meyilli olma(k), eğiklik, meyil, **2.** *gen.* **~ toward**: kendi görüşüne göre anlatmak, gerçeği değiştirmek, **3.** eğmek, meylettirmek, **4.** (gazetecilikte) değşirmek, gerçeği tahrif etmek, kendi (veya bir grup) çıkarına

göre değiştirmek, **5.** eğik düzlem/yüzey/çizgi, **6.** eğik çizgi: [/] arasına konduğu iki kelimeden biri veya ötekinin alınacağını belirtir, **7.** gerçekten ayrılma, fikrî sapıklık, **8.** görüş noktası, kişisel görüş/oy/düşünce, tutum, davranış, **9.** (gazetecilikte) **angle** *d.d.* görüş (tarzı/açısı), hava, tutum, (konuyu) ele alış. **a humorous ~** : mizahî bir hava, mizahî açıdan görüş, **10.~ rhyme = half rhyme = imperfect rhyme= near rhyme** : (şiir) yarım kafiye. ***e.a.-1.*** *slope, incline,* ***6.*** *virgule,* ***8.*** *viewpoint, opinion, attitude, glance, look.*

slant-eyed, *sf.* çekik gözlü.

slanting, *sf.* eğik, eğri, mail, meyilli, verev. **~ ly** : eğik/eğri bir şekilde, meyilli/verev olarak, verevlemesine.

slantwise = slantways, *sf.&zf.* **1.** verev, eğik, meyilli, çapraz, **2.** verevlemesine, çaprazlamasına, eğik olarak, eğik/meyilli bir şekilde. ***e.a.-1.*** *slanting, oblique,* ***2.*** *aslant, obliquely.*

slap[1], *is.* **1.** sille, tokat, şamar. *Her ~ left red marks on his cheek.* **to receive a ~ in the face**: suratına tokatı yemek. **to have a ~ at s.o.**: birisini tokatlamak, **2.** tokat/şamar sesi, **3.** azarlama, hakaret, küfür. **~ in the face** : şamar, şamar gibi ters cevap, ağır darbe/hakaret, beklenmedik başarısızlık. ***e.a.-1.*** *blow, smack, whack,* ***3.*** *rebuke, rebuff, insult.*

slap[2], *f.* **slapped, slapping 1.** sille/tokat vurmak, şamarlamak. **~ s.o. on the back** : şaka için birinin sırtına vurmak, **2.** azarlamak, hakaret etmek, küfretmek, **3.** rastgele atmak/bırakmak, fırlatmak. *He ~ped the book down on the table.* **4.** çarpmak, şiddetle vurmak. *The waves ~ped against the dock.* **5.** *k.d. gen.* **~ on** : gelişigüzel koymak, **6. ~ down** *k.d.* iyice azarlamak, haşlamak, zılgıtı vermek.

slap[3], *zf. k.d.* **1.** ansızın, birdenbire, şıp diye, pattadak. **run ~ into s.o.** : birisiyle ansızın karşılaşmak **~ on the spot**: şıp diye yapıştırma, **2.** dosdoğru, doğrudan doğruya, açıkça. **~ into his face**: dosdoğru suratına. **We told them ~ out that...**: Onlara açıkça söyledik ki... ***e.a.-1.*** *suddenly, abruptly,* ***2.*** *directly, straight.*

slap-bang, *zf.* birdenbire, apansız, pat diye, beklenmedik bir anda. **They came on to us ~ :** Pat diye çıkıp geliverdiler.

slap-dash[1], *sf.&zf.* **1.** aceleci, dikkatsiz, savruk, rastgele, baştan savma. **~** *work/worker.* **2.** acele ile, düşünmeden, ihtiyatsızca, dikkatsizce. **To do sth. ~** : Dikkatsizce/rastgele iş yapmak.

slap-dash[2], *is.&f.* alelacele/baştan savma iş (yapmak).

slaphappy, *sf.* **-pier, -piest 1.** sersemlemiş, yarı baygın. *a ~ boxer.* **2.** şaşkın, sersem, budala. ***e.a.-1.*** *punch-drunk,* ***2.*** *silly, giddy.*

slapjack, *is.* **1.** *ABD* gözleme, **2.** çocuklar için iskambil oyunu. ***e.a.-1.*** *flapjack, griddlecake.*

slapstick, *is.&sf.* **1.** güldürü, gürültülü komedi, **2.** şakşak, palyaçoların şaklattıkları kırbaç, **3.** gürültülü, kaba, şakacı. **~ comedy** : kaba güldürü.

slap-up, *sf. Brit.* mükemmel, âlâ, fevkalâde, dört başı mamur. *a ~ garden party.* ***e.a.-*** *excellent, fine, first-grade, elegant, fancy.*

slash, *is.&f.* **1.** (bıçakla/kılıçla vb.) boydan boya kesmek, yarmak, yaralamak, rastgele şiddetle vurmak/kesmek, (kalemle) boydan boya çizmek, **2.** kamçılamak, kırbaçlamak, **3.** (fiat/ücret vb.) indirmek, düşürmek, **4.** şiddetle tenkit etmek, azarlamak, **5.** (içindeki süsü göstermek için vb.) elbisede yırtmaç yapmak, **6.** ormanı harap etmek, ağaçları ziyan etmek, **7.** kesme, yarma, yaralama, (kalemle) çizme, **8.** kesik, yara, **9.** yırtmaç, **10.** kamçı darbesi, **11.** (fiat/ücret) büyük indirim, **12.** eğri çizgi: /işareti, **13.** ormanda tahribata uğramış alan, bu alandaki ağaç kalıntıları. ***e.a.-2.*** *lash,* ***11.*** *reduction, curtailment,* ***12.*** *virgule.*

slashing, *is.&sf.* **1.** uzun kesik/yara, **2.** kesme, yaralama, yara açma, **3.** kesici, yaralayıcı. **~ weapons** : kesici silâhlar, **4.** şiddetli, kuvvetli, amansız, müthiş. *a ~ attack.~ rain.* **5.** *k.d.* çok güzel, harikulâde, görkemli, muhteşem, muazzam, çok büyük. *a ~ fortune at her disposal.* **6. ~ ly** : şiddetle, kuvvetle, amansız/müthiş bir şekilde. ***e.a.-3.*** *cutting,* ***4.*** *violent, severe,* ***5.*** *splendid, fine, huge, immense.*

slash pine, *is. bot.* **1.** bataklık çamı *(Pinus caribaea).* GD ABD'de bataklık yerlerde yetişen sağlam keresteli bir çam, **2.** *bk.:* **loblolly pine.**

slash pocket, *is.* yırtmaçlı cep.

slat[1], *is.* **1.** tiriz. lata, çıta, pancur tahtası, **2. ~ s** *argo* (a) kaburga, (b) kıç, kalça, **3.** *Brit.- k.d.* sille, tokat, darbe, şiddetli vuruş. ***e.a.- 2.*** *(a) ribs, (b) buttocks, 3. slap, blow.*

slat[2], *f.* **slatted, slatting** *Brit.- k.d.* **1.** kuvvetle/şiddetle atmak, fırlatmak, **2.** (yelken vb.) şiddetle çarpmak/vurmak. ***e.a.-1.*** *throw, dash, 2. flap, slap, beat.*

slate[1], *is.* **1.** kayağantaş, kara kayağan, **2.** arduvaz, **3.** taş tahta. **~ pencil** : taş kalem, **4.** mavimsi koyu kurşunî renk, **5.** aday listesi, **6. clean ~** : temiz/şerefli mazi/sicil.

slate[2], *gl.f.* **slated, slating 1.** arduvaz kaplamak, **2.** aday listesi yapmak, **3.** dizinlemek, programlaştırmak, plânlamak, **4.**azarlamak, şiddetle tenkit etmek/eleştirmek, **5.** (şiddetle) cezalandırmak. ***e.a.-4.*** *censure, criticize, 5. punish.*

slate[3], *sf.* **1.** arduvaz+, arduvazdan yapılmış, **2.** mavimsi koyu kurşunî renkli.

slater, *is.* arduvazcı, arduvaz döşeyici.

slather, *is.&f. k.d.* **1.** bol bol sarf etmek/sürmek/harcamak, har vurup harman savurmak. **to ~ butter on toast** : kızarmış ekmeğe bol tereyağı sürmek, **2.** *gen.* **~s** : pek çok, bol, külliyatlı miktarda. *They have ~s of money.*

slating, *is.* **1.** arduvaz döşeme/kaplama, **2.** arduvaz, **3.** azarlama, paylama. ***e.a.-3.*** *scolding.*

slattern, *is.* **1.** pasaklı/hırpanî/şapşal kadın, **2.** fahişe, orospu, **3. ~ liness** : pasaklılık, hırpanîlik, şapşallık, **4. ~ ly** : pasaklı, hırpanî, şapşal (bir şekilde). ***e.a.-1.*** *slovenly, 2. harlot, slut.*

slaty, *sf.* **slatier, slatiest 1.** arduvaz, arduvazdan, arduvaza benzer, **2.** arduvaz renginde, mavimsi koyu kurşunî, **3. slatiness** : arduvaza benzerlik, koyu kurşunî renkte oluş.

slaughter, *is.&f.* **1.** hayvan kesme(k), boğazlama(k), kasaplık (yapmak), **2.** katil, katliam (yapmak), kan dökme(k), **3.** *k.d.* tam/müthiş hezimet(e uğratmak), bozgun(a)/ ağır yenilgi(ye uğratmak), **4. ~ er**: (a) kasap, (b) katil, cani, **5. ~ house**: salhane, mezbaha. ***e.a.- 1.*** *butcher, kill, 2. homicide, murder, slay, massacre, 3. defeat, trounce, 4. (a) butcher, (b) killer, murderer.*

slaughterous, *sf.* kan dökücü, katil, cani, öldürücü. **~ ly** :caniyane, kan dökerek, katil gibi.

Slav, *is.&sf.* İslav (ırkından kimse). **~ ic** : İslavlara ait, İslav dili. **~ ism** : İslavlık. **~ ophil (e)** : İslav taraftarı/hayranı, İslavları benimseyen kimse. **~ ophilism** : İslav taraftarlığı/hayranlığı. **~ ophobe** : İslavlardan korkan/nefret eden kimse. **~ ophobia** : İslavlardan korkma/nefret etme.

slave, *is.&f.* **slaved, slaving 1.** esir, köle (gibi çalışmak), **2.** kul, bende (olmak), **3.** cariye, halayık, **4.** esir gibi çalışan kimse. *a housekeeping ~* . **5.** *mak.* bağlı/bağımlı/ başka bir düzenin kontrolu altında çalışan mekanizma, **6.** esir etmek, köle yapmak, **7. ~ ant** : köle karınca, **8. ~ away at** : dinlenmeden çalışmak, **9. ~ bracelet** : ayak bileziği, **10. ~ driver** : köle gibi adam çalıştıran kimse, kölelere nezaret eden kimse, **11. ~ labor** : (a) esir/mahpus işçiler, zorla çalıştırılan işçiler, (b) esir işi, zorla yaptırılan iş, **12. ~ ship** : esir gemisi. ***e.a.-1, 4.*** *drudge, 6. enslave.*

slaveholder, *is.* esirci, esirleri/köleleri olan kimse.

slaveholding, *is.* esircilik, kölecilik.

slaver, *is.&f.* **1.** esir tüccarı, **2.** esir gemisi, **3.** salya, tükürük, **4.** tükürüklemek, salya/tükürük akıtmak. ***e.a.-3.*** *slobber.*

slavery, *is.* **1.** esirlik, kölelik, bendelik, esaret, halayıklık. **reduce to ~** : köleleştirmek, köle etmek. **reduce a nation to ~** : bir milleti köle etmek, **2.** başkasına esir/köle olma, **3.** kölelik sistemi, **4.** çok ağır iş. ***e.a.-1.*** *bondage, servitude, thralldom, enthrallment, 4. drudgery, toil, moil, labor.*

slavey, *is., ç.* **-eys** *Brit.- k.d.* orta hizmetçisi.

Slavic = Slavonic, *is.&sf.* İslavca, İslav dili.

Slavicist = Slavist, *is.* İslav dili ve edebiyatı uzmanı.

slavish, *sf.* **1.** esir/köle gibi. *~ subjection.* **2.** kölece, köleye yakışır.*~ fears.* **3.** zelil, adî, miskin, şerefsiz, haysiyetsiz, **4.** körü körüne taklitçi, benliksiz, şahsiyetsiz, orijinaliteden yoksun.**~ imitation** : körü körüne taklit etme, **5. ~ ly** : esir/köle gibi, kölece, köleye yakışır surette; zelilane, adîce, miskince, şerefsizce, haysiyetsizce, **6. ~ ness** : esirlik, kölelik; zillet, miskinlik, şe-

refsizlik, haysiyetsizlik. ***e.a.-1&2.*** *servile, base, sycophantic, cringing,* ***3.*** *mean, ignoble, groveling, fawning,* ***4.*** *imitative, unoriginal.* ***k.a.-1&2.*** *independent,* ***3.*** *exalted.*

Slavo-, *ön ek* İslav+.

slavocracy, *is., ç.* **-cies** esircilerin tahakkümü, esir tüccarları hakimiyeti.

Slavonia, *is.* Slovanya. ~ **n=** ~ **ic** : Slovanyalı, İslav.

slaw, *is.* lâhana salatası. ***e.a.-*** *coleslaw.*

slay, *gl.f.* **slew, slain, slaying 1.** öldürmek, katletmek, kesmek, kılıçtan geçirmek, **2.** mahvetmek, kökünü kazımak/kurutmak, tamamen yok etmek, **3.** *k.d.* eğlenceye boğmak, gülmekten/neşeden kırıp geçirmek, ziyadesiyle etkilemek, **4.** *esk. bk.:* **strike, smite.** ***e.a.-1.*** *murder, assasinate, kill,* ***2.*** *destroy, extinguish, annihilate, ruin.*

slayer, *is.* katil, cani.

sleave, *is.&f.* **sleaved, sleaving 1.** tel tel ayırmak, açmak, çözmek, **2.** (ipek vb.) yumak, topak, çile, **3.** ipek iplik/tel, ibrişim.

sleazy, *sf.* **-zier, -ziest 1.** gevşek, dayanıksız, ince, zayıf, entipüften. *a~ dress.* **2.** adî, pespaye, değersiz, bayağı, berbat. *a~ hotel in a dirty dark street.* **3. sleazily** : gevşek/ince/zayıf bir halde; adî/pespaye/bayağı/berbat bir şekilde, **4. sleaziness** : gevşeklik, dayanıksızlık, incelik, zayıflık, entipüftenlik; adîlik, pespayelik, değersizlik, bayağılık, berbatlık. ***e.a.-1.*** *flimsy, thin,* ***2.*** *shabby, disreputable, shoddy, mean, cheap.*

sled, *is.&f.* **sledded, sledding 1.** kızak, **2.** kızakla taşı(n)mak, kızakla yolculuk etmek, **3.** ~ **der** : (a) kızakçı, kızağa binen, kızakla taşıyan, (b) kızağı çeken at/köpek vb. **4.** ~ **ding** : (a) kaypaklık, kayganlık, kızakla gitmeye elverişlilik. *The snow made a good ~ding.* (b) çalışma koşulları. **hard/rough** ~ **ding** : güçlükler, güç/müşkül çalışma koşulları, (c) kızakla taşıma/seyahat etme.

sledge, *is.&f.* **sledged, sledging 1.** (hayvanla çekilen ve yük taşıyan) büyük kızak, **2.** bu kızakla gitmek/yük taşımak, **3.** *bk.:* **sledge hammer**, **4.** balyozla vurmak, **5.** ~ **blow** : ağır derbe, pek şiddetli vuruş, **6. go sledging** *ABD* kızak sürmek, kızakla taşımak.

sledge hammer, *is.* balyoz, varyoz.

sledge-hammer, *f.&sf.* **1.** balyozla vurmak, **2.** balyoz gibi, şiddetli, amansız, insafsız, ağır, müthiş. ***e.a.-2.*** *powerful, ruthless.*

sleek, *sf.&f.* **1.** düzgün, parlak, kaypak, kaygan, perdahlı, cilâlı. ~ *hair.* **2.** besili, tavlı, tüyleri parlak/düzgün. ~ *horse.* **3.** (söz/tavır) tatlı, hoş, nazik, kibar, mülâyim, yumuşak,**4. sleeken** *d.d.* düzgünleştirmek, parlatmak, kaypaklaştırmak, perdahlamak, cilâlamak; (söz/tavır) tatlılaştırmak, kibarlaştırmak, mülâyimleştirmek, yatıştırmak, yumuşatmak, **5.** ~ **ly** : düzgünce, kaypakça, tatlı dille, nazikane, kibarca, mülâyimce, **6.** ~ **ness** : düzgünlük, parlaklık, kaypaklık, kayganlık, besili/tavlı olma, (söz/tavır) tatlılık, nezaket, kibarlık, mulâyimlik, yumuşaklık. ***e.a.-1.*** *smooth, glossy, polished,* ***2.*** *well-fed,* ***3.*** *suave,* ***4.*** *smooth, slick, mollify, soothe.*

sleekit, *sf. İsk.* **1.** *bk.:* **sleek** (1), **2.** *bk.:* **sly, sneaky.**

sleep[1], *f.* **slept, sleeping 1.** uyumak. *I didn't ~ well last night.* ~ **like a log/top** : ölü gibi uyumak.~ **soundly** :derin uykuya dalmak.~**the clock round** : on iki saat deliksiz uyumak, **2.** (bitki) uykuya yatmak, **3.** uyuşmak, uyuşuk bir hâl almak, **4.** hareketsiz/atıl bırakmak, **5.** ölmek, ölüm uykusuna/ebedî uykuya yatmak. *They are ~ing in their tombs.* **6.** yatacak yer temin etmek. *This trailer ~s three people.* **7.** ~ **away/out** : uykuda geçirmek. **to** ~ **the day away** : bütün gün uyumak/gününü uykuda geçirmek, **8.** ~ **off/away :** (baş ağrısı, sarhoşluk vb.) uyuyarak geçirmek, ayıkmak. ~ **it off** *k.d.* uyuyup sarhoşluğunu dağıtmak/ayıkmak/kendine gelmek, **9.**~ **in:**(a) (hizmetçi) evde yatmak, (b) uyuyakalmak, geç vakte kadar uyumak, **10.** ~ **on** : kararı ertelemek, istihareye yatmak, gece (bir konu üzerinde) düşünmek, **11.** ~ **out** : (a) (hizmetçi) evde yatmamak, (b) geceyi evinden başka yerde geçirmek, **12.** ~ **over/upon sth** : bir konu üzerinde gece düşünmek, **13.** ~ **rough** : yataksız/kuru yerde uyumak, **14.** ~ **through** : uykuda geçirmek, uyuklamak, (bir şey seyrederken vb.) uyuyakalmak, **15.** ~ **together** : (birbiriyle) yatmak, cinsel ilişkide bulunmak, **16.** ~ **with** : ... ile yatmak/cinsel ilişkide bulunmak.

sleep[2], *is.* **1.** uyku. **to get 8 hours'** ~ **a night** : gecede sekiz saat uyumak. **I haven't had enough** ~ **lately** : Son zamanlarda iyi uyuyamadım. **I didn't have a wink of** ~ **all night** : Bü-

tün gece gözüme uyku girmedi/geceyi uykusuz geçirdim. **2.** uyuşukluk, hareketsizlik, atalet, **3.** ölüm uykusu, ebedî uyku/istirahat, **4. beauty ~** : ilk uyku, gece yarısından evvelki uyku, güzellik uykusu, **5. broken ~** : kesintili uyku, sık sık uyanma, **6. drop off to ~** : içi geçmek, uyuyakalmak, **7. fall into a deep~** : derin uykuya dalmak, **8. get to ~** : uyuyabilmek, uykuya dalmak. *I couldn't get to ~ last night : I was too excited.* **9. go to ~** : (a) uyumak, uykuya dalmak, (b) (kol, bacak vb.) karıncalanmak, uyuşmak. **My foot has gone to ~** : Ayağım uyuştu. **10. loose ~ over sth** *k.d.* uykusu kaçmak, bir şeye ziyadesiyle üzülmek, **11. put to ~**: (a) hasta hayvanı iğne yaparak ıstırap çektirmeden öldürmek, (b) (ameliyat vb. için) bayıltmak, uyutmak, (c) **put a child to ~** : çocuğu uyutmak/uykuya yatırmak, **12. send to ~** : uyutmak, **13. talk in one's ~** : sayıklamak, **14. the big/long ~** : ölüm (uykusu), **15. the ~ of the just** : vicdan rahatlığından ileri gelen deliksiz uyku, **16. walk in one's ~** : uykuda gezmek. ***e.a.-1.*** *rest, repose.*

sleeper, *is.* **1.**uyuyan kimse, **2.** yük taşıyan yatay kiriş, **3.** *Brit.* demir yolu traversi, **4.** yataklı vagon, **5.** bebek tulumu/geceliği, **6.** *k.d.* bir süre sonra meşhur/başarılı olan/olacak kimse/şey, **7.** kış uykusuna yatan hayvan. ***e.a.-5.*** *bunting.*

sleep-in, *sf.* çalıştığı evde yatan. *a~ maid.*

sleeping, *is.&sf.* **1.** uyuma, uyku hâli, **2.** uyuyan, **3.** yataklı. **~ car** : yataklı vagon, **4.** uyku+, uyku için kullanılan. **~ bag** : uyku tulumu. *a ~ jacket.* **5.** uyku+, uyutucu, uyumaya yardım eden. *a ~ mask.* **6. ~ accommodation** : yatacak yer, **7. ~ Beauty** : Uyuyan Güzel, **8. ~ partner** *Brit.* işin yönetimine karışmayan ortak, **9. ~ pill = ~ tablet** : uyku hapı, **10. ~ porch** : yataklı veranda, **11. ~ sickness = African ~ sickness = African trypanosomiasis** : uyku sayrılığı/hastalığı, **12. Let the ~ dog lie** ! Uyuyan köpeğin (yılanın) kuyruğuna basma!

sleepless, *sf.* **1.** uykusuz. *a ~ night.* **2.** uyanık, dikkatli, tetik, müteyakkız.*~devotion to duty.* **3.** daima faal, durup dinlenmeyen. *the~ ocean.* **4. ~ ly** : hiç uyumadan, dikkatle, durup dinlenmeden, **5. ~ ness**: uykusuzluk, uyanıklık, dikkatli/tetik bulunma, sürekli faaliyet. ***e.a.- 1.*** *wakeful, 2. alert, watchful, 3. restless, unquiet.*

sleepwalk, *f.* **1.** uykuda gezmek, **2. ~er** : uyurgezer, uykuda gezen, **3. ~ ing** : uykuda gezme, uyur gezerlik. ***e.a.-2.*** *somnambulist, 3. somnambulistic, somnambulism.*

sleepy, *sf.* **sleepier, sleepiest 1.** uykulu, uykusu gelmiş, mahmur. **to be/feel ~** : uykusu gelmek, mahmurlaşmak, **2.** uyuşuk, tembel, cansız, hareketsiz. *a ~ boy who is always late to school. a ~ village.* **3.** uyuklatıcı, uyku getiren. *~ warmth.* **4. sleepily** : uykulu uykulu, gözlerinden uyku akarak, mahmur bir hâlde; uyuşuklukla, tembel tembel, **5. sleepiness** : uykulu olma, uykusu gelme, mahmurluk; uyuşukluk, tembellik. ***e.a.-1.*** *drowsy, somnolent, slumberous, tired, 2. lethargic, inactive, sluggish, dull, 3. soporific.*

sleepyhead, *is.* uykucu kimse, tembel/uyuşuk kimse. **~ ed** : uykucu, tembel, uyuşuk.

sleet, *is.&f.* **1.** sulu sepken (yağmak), **2.** buzlu yağmur (yağmak), **3.** yağar yağmaz donarak ince bir buz tabakası oluşturan yağmur.

sleetiness, *is.* sulu sepkenlik, buzlu yağış, yağar yağmaz donma.

sleety, *sf.* **sleetier, sleetiest** sulu sepken şeklinde.

sleeve, *is.&f.* **sleeved, sleeving 1.** yen, elbise/gömlek kolu, plâk zarfı, **2.** *mak.* manşon, zıvana, kovan, **3. laugh up/in one's ~** : gizliden gizliye gülmek/alay etmek, bıyık altından gülmek, **4.** elbiseye yen/kol takmak, **5. up one's ~** : (zamanı gelince kullanmak üzere) saklı, el altında, hazır, **6. have/keep sth. up one's ~** : (zamanı gelince kullanmak üzere) saklamak, el altında/hazır bulundurmak, **7. have more than one trick up one's ~** : oynayacak çok kozu olmak, bir sürü gizli plânları/düzenleri olmak, **8. roll up (= pluck) one's ~ s** : kollarını sıvamak, işe girişmek, **9. wear one's heart on one's ~** : hislerini saklamamak, içi dışında olmak, sır tutmamak, açık kalpli olmak.

sleeved, *sf.* yenli, kollu, manşonlu.

sleeveless, *sf.* yensiz, (elbise/gömlek vb.) kolsuz, manşonsuz.

sleevelike, *sf.* yen/kol biçiminde.

sleevelet, *is.* kolluk.

sleigh, *is.&f.* atlı kızak (la gitmek). **~bell** : kızak zili/çıngırağı. **~ er** : kızakçı. **~ ing** : kızakla gezme, kızakla gezmeye elverişli karlı zemin.

sleight, *is.* **1.** hüner, marifet, yetenek, beceri, **2. ~ of hand** : el çabukluğu, kurnazlık. **to make a coin dissappear by ~ of hand** : el çabukluğu ile parayı yok etmek. **to deceive voters with a (piece of) political ~ of hand** : siyasî kurnazlıkla seçmenleri aldatmak. ***e.a.-1. skill, dexterity, 2. craft, cunning.***

slender, *sf.* **1.** ince, ince uzun. *a ~ post.* **2.** narin, ince ve mütenasip vücutlu. *the ~ girls who work as models.* **3.** az, yetersiz. *a ~ income.* **4.** zayıf, kuvvetsiz. *~ prospects.* **5. ~ ly** : ince uzun/narin bir şekilde, az/ yetersiz olarak, zayıfca, kuvvetsizce, **6. ~ ness** : incelik, ince uzunluk, narinlik; azlık, yetersizlik, zayıflık, kuvvetsizlik. ***e.a.- 2. slim, slight. k.a.- 2. fat, stocky.***

slenderize, *f.* **-ized, -izing** incel(t)mek, narinleş(tir)mek, ince/narin göstermek.

slept, *f. bk.:* **sleep** *(geç.z.&sf.f.).*

sleuth, *is.&f.* **1.** *ABD- k.d.* detektif, hafiye, **2. ~ hound** *d.d.* av köpeği, **3.** izlemek, izini sürmek, detektiflik /hafiyelik yapmak, **4.** avlamak. ***e.a.-1. detective, 2. bloodhound, 3. follow, track***

slew, *is.&f.* **1.** *bk.:* **slay** *(pt.),* **2.** çevirme(k), vira etme(k), dönme(k), **3.** *ABD-Cnd.* sazlı bataklık, **4.** *k.d.* çok, pek çok, sayısız, sürü, yığın. **a whole ~ of people** : bir sürü insan. ***e.a.-2. slue, 3. slough, 4. a lot.***

slice, *is.&f.* **sliced, slicing 1.** dilim. *a ~ of bread.* **2.** bölüm, bölme, şerit, parça. **a ~ of land** : arazi parçası/şeridi, **3.** spatula, ince yassı ve geniş ağızlı alet, **4.** (golf vb.) (a) meyilli vuruşla atılan top, (b) topun çizdiği yol, **5.** dilimlemek, dilim dilim kesmek, **6.** doğramak, **7. ~ off/ away/from** : dilim kesmek, dilimlere/parçalara ayırmak, **8.** (golf vb.) topa meyilli vurmak, (top) meyilli yol almak, **9. any way you ~ it** *ABD-k.d.* hangi yönden ele alsanız, hangi açıdan baksanız, **10. ~able** : dilimlenebilir, **11. ~ r** : dilimleyen, dilimlere ayıran, dil(imle)me makinesi, bıçak vb. gibi dilimleme aleti. ***e.a.- 2. part, portion.***

slick[1], *sf.&is.* **1.** düz, parlak, muntazam, düzgün. **~ of attire** : düzgün giyinmiş, iki dirhem bir çekirdek, **2.** güler yüzlü, cana yakın, nazik, **3.** kurnaz, hilekâr, açıkgöz, becerikli, cerbezeli. *a ~ salesman.* **4.** akıllı, zeki, ustaca yapılmış. **He always has a ~ answer about it** : Daima akıllıca cevabını verir/her şeyin çaresini kolayca bulur. **5.** (buzlu/yağlı yüzey gibi) kaypak, kaygan (yer), **6.** *argo* fevkalâde, harikulâde, çok üstün, dikkate şayan, **7.** *k.d.* parlak/kuşe kâğıda basılmış dergi. *bk.:* **pulp, 8.** perdah aleti. 9.5 cm'den geniş marangoz kalemi/keskisi, **10. oil ~** : (denize dökülmüş) su yüzünde duran petrol, **11. You'd better look ~ about it** : Elini çabuk tutsan iyi olur. **12. to run ~ away** : işin içinden çabucak/kolayca sıyrılıvermek, **13. ~ ly**: *bk.:* **slick**[2] **14. ~ ness** : parlaklık, düzgünlük; güler yüzlülük, cana yakınlık, naziklik; kurnazlık, hilekârlık, açıkgözlük, beceriklilik; akıllılık, zekilik; kaypaklık, kayganlık. ***e.a.-1. sleek, 2. suave, 3. sly, adroit, 4. ingenious, 5. slippery, 6. wonderful, remarkable, first-rate.***

slick[2], *zf.* **1.** düzgün/muntazam bir şekilde, **2.** akıllıca, zekice, kurnazca, ustalıkla, mahirane, **3.** kolayca, rahatça. ***e.a.-1. smoothly, 2. cleverly.***

slick[3], *gl.f.* **1.** düzeltmek, düzgünleştirmek, kayganlaştırmak, parlatmak, cilâlamak, perdahlamak, **2.** perdah bıçağı ile deriyi parlatmak, **3.** *gen.* **~ up** : süslemek, çeki düzen vermek, göze hoş göstermek. **to ~ oneself up** : süslenmek, güzelleşmek, allanıp pullanmak.

slickenside, *is. jeol.* parlak kaya: sürtünmeden parlak ve düzgün bir hâl almış kaya yüzeyi.

slicker, *is.* **1.** *ABD* muşamba yağmurluk, **2. city ~** *d.d.- k.d.* (a) dolandırıcı, düzenbaz, hilekâr, taşra halkını aldatan kurnaz şehirli, (b) görgülü ve bilgili büyük şehirli, **3.** deri perdah bıçağı (cam veya taştan yapılır). ***e.a.-2. (a) swindler.***

slide[1], *f.* **slid, slid/slidden, sliding 1.** kaymak. *to ~ down a snow-covered hill.* **2.** hissettirmeden geçmek, **3.** (gemi) kayıp gitmek, **4.** sıvışmak, savuşmak, sessizce ortadan kaybolmak. *She slid out of the room when no one was looking.* **5.** sıyrılmak, **6.** kaydırmak, kaydırıvermek, kaydırarak yürütmek, **7. ~ in/into** : kolayca/çabucak girivermek, sokuvermek, sokuşturmak, **8. let ~** : ihmal etmek, umursamamak, aldırmamak, kendi hâline/yüzüstü bırakmak, **9. ~ over/around sth** : üstünde durmamak, sükûtla geçiştirmek. *He slid over the question without answering it.* ***e.a.-1. glide, slip, skid, slither.***

slide[2], *is.* **1.** kayma, **2.** düşme, inme, azalma. *stop the ~ in the living standards.* **3.** kaydırak, **4.** üstünden kayılarak gidilen yer, çocukların kaydığı buzlu yol. *a ski ~ . a children's playground ~ .* **5.** *jeol.* heyelân, toprak kayması, **6.** slayt, diyapozitif, projeksiyonda kullanılan resimli cam. *a camera that takes color ~s. They showed ~s of their holiday.* **7.** lam, **8.** *müz.* kaydırma, glissando, herhangi bir aletin kayıcı kısmı, **9. ~ bar** : sürgü, sürme, kapı sürmesi, kılavuz ray, **10. ~ fastener** : fermuar, **11. ~ knot** : sürgülü düğüm, **12. ~ projector** : projeksiyon makinası, **13. ~ rule** : sürgülü hesap cetveli, **14. ~ trombone** : sürgülü trombon, **15. ~ valve** : sürgülü vana/valf/supap, **16. ~ -way** : kızak, kızak yatağı. ***e.a.-2. fall, 10. zipper.***

slide-action, *sf.* sürgülü, sürgü mekanizmalı (tüfek).

slider, *is.* **1.** kayan kimse/şey, **2.** sürgü, kızak, kayar parça, **3.** (beysbolde) hızlı atış.

sliding, *sf.* **1.** kayar, kayıcı, kayan, kaygan, **2.** değişken, değişebilen, dalgalanan, inip çıkan, **3.** sürgülü, sürme. **~ door** : sürme kapı. **~ -roof** : üstü açılır (oto). **~ scale** : değişebilen değerlendirme oranı, değişir fiyat/ücret ölçeği/cetveli. **~ - seat** : (futa) kayar oturak.

slier/sliest, *sf. bk.:* **sly** (artıklık/üstünlük halleri).

slight[1], *sf.* **1.** pek az, cüz'i, azıcık, biraz. **a~ increase** : cüz'î bir artış. **a ~ improvement** : pek az gelişme/ilerleme. with **a ~ German accent** : hafif bir Alman şivesiyle. **after a ~ hesitation** : biraz tereddütten sonra, **2.** önemsiz, ehemmiyetsiz. *a ~ cut.* **3.** ince, zayıf, çelimsiz, narin. *The wind seemed about to lift her ~ body.* **4.** hafif, yeğni, yeğnik, **5. ~ est** : en ufak/hafif, zerre kadar. **The ~ est noise startled her** : En hafif gürültü onu ürkütürdü. **I haven't ~ est idea** : En ufak/zerre kadar fikrim yok. **in the slightest** : asla, kat'iyen, zerre kadar, hiç bir. **I didn't reproach him in the slightest** : Onu asla azarlamadım. **"Do you mind if I open the window?" "Not in the slightest, please do."** "Pencereyi açmamda bir mahzur var mı?" "Hiçbir mahzur yok, lütfen açınız." **6. ~ ly**: (a) pek az/cüz'î miktarda, biraz, azıcık, hafifçe, yavaşça. **I feel ~ly ill** : Biraz rahatsızım. (b) zayıf, derme çatma, dayanıksız. *a ~ built framework.* **7. ~ ness** : azlık, önemsizlik, incelik, zayıflık, narinlik, hafiflik, yeğnilik. **the ~ of her build** : bünyesinin narinliği. ***e.a.-1. small, 2. trivial, trifling, insignificant, paltry, 3. thin, slender, slim, weak, fragile, feeble, delicate, flimsy, frail, 4. unsubstantial. k.a.-1. considerable.***

slight[2], *is.&f.* **1.** küçümseme(k), tepeden bakma(k), aşağı/hakir/hor görme(k), **2.** yüz vermeme(k), hatırını kırma(k), hakaret etme(k), **3.** görmemezlikten gelme(k), aldırış etmeme(k), **4.** önemsememe(k), dikkatsizce yapma(k), baştan savma(k). *Students with spring fever ~ their studies.* **5. ~ ed**: gücenmiş, hakarete uğramış, kendisine önem verilmemiş. **feel ~ ed**: gücenmek, hakaret telâkki etmek, **6. ~ ing**: küçümseyici, hor görücü, tahkir edici, hakaret dolu. *The speech was full of ~ing remarks about the Labor Party.* **7. ~ ingly**: küçümseyerek, hor görerek, hakaretle. *He~ingly refused his friend's proposal.* ***e.a.-1. scorn, disdain, insult, 2. snub, 3. ignore, disregard, overlook, 4. scamp, neglect.***

slily, *zf. bk.:* **slyly.**

slim[1], *sf.* **slimmer, slimmest 1.** ince, narin, ince ve uzun yapılı, **2.** çok az, zayıf. *our chances of winning are ~ .* **3.** yetersiz, cüz'î, kıt. *a~ income.* **4. ~ ly** : (a) ince/ narin(bir şekilde). **~ ly built** : ince/narin yapılı, (b) çok az olarak, yetersiz/cüz'î miktarda, **5. ~ ness** : incelik, narinlik, ince ve uzun yapı, zayıflık; yetersizlik, kıtlık. ***e.a.-1. thin, slender, 2. meager, 3. scanty, insignificant, trifling, paltry. k.a.-1. fat.***

slim[2], *f.* **slimmed, slimming** incel(t)mek, zayıfla(t)mak. **~ down**: zayıflayıp incelmek, kilo vermek.

slime, *is.&f.* **slimed, sliming 1.** balçık, **2.** cıvık ve yapışkan madde (özellikle iğrenç/pis kokulu olan), **3.** (hayvan ve bitkilerde) dışkı, salgı, sümük, salyangoz sümüğü, **4.** balçıkla/yapışkan ve cıvık bir madde ile kaplamak/sıvamak, **2.** (balık) temizlemek.

slim(p)sy *sf.* **slim(p)sier, slim(p)siest** *k.d.* dayanıksız, çürük, entipüften. ***e.a.- flimsy, frail.***

slimy, *sf.* **slimier, slimiest 1.** balçık/sümük gibi, cıvık/yapışkan ve pis kokulu, **2.** balçıkla/yapışkan ve cıvık bir madde ile kaplı, **3.** pis, iğrenç, tiksindirici, **4.** yaltakçı, iki yüzlü, riyakâr, **5. slimily** : cıvık cıvık, sümüklü/yapışkan ve

pis kokulu bir şekilde, iğrenç/pis bir şekilde, yaltaklanarak, iki yüzlülükle, **6. sliminess** : (a) yapışkanlık, sümüksülük, kayganlık, cıvıklık ve pis kokululuk, (b) iğrençlik, pislik, (c) yaltakçılık, iki yüzlülük, riyakârlık. ***e.a.-3.*** *nasty, offensive, foul.*

sling[1], *is.* **1.** mancınık, **2.** sapan, **3.** askı, kol bağı, yaralı kolu tutan ve boyundan geçe askı vb. **4.** tüfek kayışı, bir şeyi kaldırmak/asmak için kullanılan kayış. **riffle-~** : tüfek kayışı. **sword- ~** : kılıç kayışı. **sword-belt ~** : kılıç bel kayışı. **~ chair** : bez arkalıklı sandalye, **5.** atma, fırlatma, **6.** *den.* izbiro, bocurgat halatı, **7.** *ABD* cin, limon suyu, şeker ve su ile yapılmış buzlu içki. ***e.a.-2.*** *slingshot,* ***4.*** *strap, band,* ***5.*** *cast, fling.*

sling[2], *f.* **slung, slinging 1.** (sapanla, mancınıkla vb) atmak, fırlatmak, **2.** askı ile kaldırıp çekmek, **3.** kayışla/askı ile asmak, askıya koymak. *The line of flags was slung (up) between 2 poles. With his gun slung over his shoulder.* **4. ~ mud at** *k.d.* çamur atmak/sıçratmak, (bilhassa siyasî muhalifine) kara sürmek, iftira etmek, **5. ~ one's hook** *Brit.- argo* çekip gitmek, uzaklaşmak. ***e.a.-1.*** *throw, cast, hurl, fling, pitch, toss.*

slingshot, *is.* sapan, Y şeklindeki ağaca bağlı lâstiklerle taş atmaya yarayan alet.

slink[1], *f.* **slunk** *(esk.* **slank**), **slunk, slinking 1.** (korkudan/utançtan) sinsice yürümek/gitmek. **~ away/off** : gizlice sıvışmak, **2.** *k.d.* (kadın) kalçasını kıvırtarak/cilveli cilveli yürümek, **3.** (inek) yavrusunu düşürmek/vaktinden evvel doğurmak, **4. ~ ing** : sinsi, hırsızlama, **5. ~ ingly** : gizlice, sinsi sinsi, hırsız gibi. ***e.a.-1.*** *skulk, sneak, lurk,* ***3.*** *miscarry.*

slink[2], *sf.&is.* gelişmeden/vaktinden evvel doğmuş (buzağı vb.). *a ~ calf.*

slinky, *sf.* **slinkier, slinkiest 1.** sinsi, gizli kapaklı iş gören, el altından/sezdirmeden iş yapan, saman altından su yürüten, **2.** (kadın elbisesi) vücuda sımsıkı oturan, bütün hatları meydana çıkaran, **3. slinkily** : sinsice, gizlice, kimseye sezdirmeden, **4. slinkiness** : sinsilik, gizlice/el altından iş yapma, saman altından su yürütme.

slip[1], *f.* **slipped** *(esk.* **slipt**), **slipped, slipping 1.** kay(dır)mak, kayarak gitmek, **2.** (eli/ayağı vb. kazara) kaymak. *He ~ ped on the icy ground. The cup ~ped from her hand.* **3.** (fırsat vb.) kaç(ır)mak, **4.** *gen.* **~ away/by** : geçip gitmek, uçuvermek. *Money ~s through his fingers.* **5.** geçivermek, dalmak, karışmak. *to ~ into a new way of life.* **6.** sıvışmak, sessizce uzaklaşmak. *to ~ out of a room.* **7.** yanılmak, hata/yanlış yapmak, hataya düşmek, **8.** (uçak) yana kaymak, **9.** beklenen düzeyin altına düşmek. *His work ~ped last year.* **10.** (sağlığı/zekâsı) gerilemek, kötüye doğru gitmek, **11.** *gen.* **~ out** : (istemeden) ağzından kaç(ır)mak. *The words ~ped out before he could stop himself.* **12.** (gizlice/sinsice) vermek/koymak/yerleştirmek/sıkıştırmak/sokuşturmak. *to ~ a letter to a person's hand.* **13.** (bol bir elbiseyi) geçirivermek. *He ~ped the shirt over his head.* **14.** (kilit vb.) sürmek, sürgülemek, sürerek açmak. *He ~ped the lock, and the door creaked open.* **15.** (tazı vb.) serbest bırakmak, tasmasını çözmek, **16.** (bağından) kurtulmak, sıyrılmak, serbest kalmak. *The cow ~ped its halter and ran out of the barn.* **17.** (düğümü vb.) çözmek, açmak, **18.** *den.* demiri salıvermek, **19.** görmemezlikten gelmek, dikkatinden kaçırmak, ihmal etmek, **20.** (akıldan/bellekten) çıkmak. **~ one's memory** : unutmak, hatırlayamamak. **His name ~s my mind** : Adını hatırlayamıyorum. **21.** (kemik) çıkmak, kaymak. *to ~ a disk in the spine.* **22.** (deri) soyulmak, **23.** (hayvan) erken /vakitsiz doğurmak, **24. let~** : ağzından kaçırmak. **to let the truth ~** : hakikati ağzından kaçırmak, **25. let ~ an opportunity** : fırsatı kaçırmak, **26. ~ along** : süzülerek geçmek, **27. ~ away** : (a) sıvışmak, gizlice çıkıp gitmek, (b) (vakit) çabuk geçmek, (c) ölmek, **28. ~ by** : (zaman) akıp gitmek, **29. ~ down**: kayıp düşmek, **30. ~ in** : kayıp içine düşmek, girivermek, **31. ~ off** : (a) sıvışmak, (b) çıkarmak, (elbise) sıyırmak, üstünden çıkarıp atmak, (c) hissettirmeden/sıvışıp gitmek, **32. ~ on** : giyivermek, üstüne geçirmek, **33. ~ out**:(a) dışarı sıvışmak, sıyrılmak, (b) ağzından kaçmak. **The secret ~ ped out** : Sır meydana çıkıverdi. **34. ~ over** : uğrayıvermek, şöyle bir uğramak.

I'll just ~ over to my friend's : Arkadaşıma şöyle bir uğrayacağım. **35. ~ sth. over on s.o.** *k.d.* birisini aldatmak, tongaya bastırmak, **36. ~ one's moorings** : (gemi) şamandıradan ayrılmak, **37. ~ one's notice/attention**: (bir şey) gözünden kaçmak, **38. ~ out**: (a) savuşuvermek, (b) ağzından kaçmak, **39. ~ up**: (a) hata/yanlış yapmak, yanılmak, yanılgıya düşmek. *The office ~ped up and the letter was never sent.* (b) kayıp düşerek ayakları havaya kalkmak, (c) sürçmek, **40. ~ the cable** *den.* gomeneyi salıvermek. ***e.a.-1.*** *glide, slide,* ***4.*** *elapse,* ***17.*** *untie, undo,* ***19.*** *neglect, ignore,* ***21.*** *dislocate,* ***39.*** *(a) fail.*

slip[2], *is.* **1.** kay(dır)ma, kayış, **2.** (kazaen) ayak kayması, kayıp düşme, **3.** yanılma, yanlış, hata, **4.** sürç, sürçme, yanılgı, zühul. *a ~ in addition.* **a ~ of the tongue**: dil sürçmesi, **5.** boşboğazlık, patavatsızlık, **6.** (nicelik ve nitelikte) düşüklük, **7.** kadın iç gömleği, kombinezon, **8. pillow** *~d.d.* yastık yüzü, **9.** (gemi tamiri için) kızak, **10.** *den.* çark/pervane kayması, **11.** *ABD* iki iskele arasındaki dar yer, **12.** (mekanik parçalar arasında istenmeyen boşluktan ileri gelen) kayma, **13.** *jeol.* kayşa, heyelan, **14. glide** *d.d.* akma, makaslama etkisi sonucunda maden kristalinin bir parçasının öbür parçaya göre plâstik deformasyonu, **15.** (kriket) kalenin arkasındaki yer, **16.** köpek tasması, **17.** filiz, sürgün, dikme, daldırılmak, için koparılan dal, **18.** (kâğıt/arazi vb) şerit, **19.** ince ve uzun boylu çocuk. **a mere ~ of a girl** : fidan gibi kız, **20.** pusula, üzerine bir şeyler yazılmış kâğıt parçası, **21.** seramik yapımında kullanılan ince ve sulu kil, **22. give s.o. the ~** : takip eden bir kimseden sıyrılmak/sıvışmak/yakasını kurtarmak, atlatmak, ekmek.*I tried to follow her but she gave me the ~.* **23. There's many a ~'twixt the cup and the lip** : İleride ne olacağı bilinmez. ***e.a.-3.*** *blunder,* ***4.*** *oversight, mistake, error, fault,* ***5.*** *indiscretion,* ***8.*** *pillowcase.*

slip carriage = slip coach, *is. Brit.* trenin durmadan geçtiği bir istasyonda bıraktığı vagon.

slipcase, *is.* kitap kutusu.

slipcover, *is.* **1.** koltuk/kanape kılıfı, **2.** kitap kılıfı.

slipe, *gl.f.* **sliped, sliping** *İsk.* **1.** (ağaç vb.) kabuğunu soymak, **2.** *bk.:* **slice.**

slipknot, *is.* ilmik, eğreti düğüm, kayan düğüm.

slipnoose, *is.* kayan ilmik.

slip-on, *sf.&is.* (düğme vb. açmaya gerek kalmadan) kolay giyilen (elbise).

slipout, *sf.&is.* yapışık olmayan, kolayca çekilip alınabilen (gazete bölümü vb.).

slipover, *sf.&is.* baştan giyilen (kazak). ***e.a.-*** *pullover.*

slippage, *is.* **1.** kayma, **2.** kayma mesafesi, **3.** *mak.* kayma güç/hız kaybı: kayış vb. kaymasından ileri gelen kayıp.

slipped disk, *is.* (omurgada) disk kayması.

slipper, *is.* terlik. **~ - bath**: terlik biçiminde banyo. **~ ed** : terlikli. **~ wort**: çanta çiçeği *(Calceolaria crenatiflora).*

slippery, *sf.* **-perier, -periest 1.** kaypak, kaygan, kayağan. *a ~ road.* **2.** güvenilmez, hilekâr, aldatıcı. **a ~ customer**: güvenilmez kişi, **3.** kararsız, değişken, çabuk değişen. **a ~ situation** : kararsız durum. **to be on ~ ground** : kararsızlık içinde olmak, bastığı yere güvenememek, **4.** ele geçmez, yakalanmaz, **5. a ~ slope** : sonu tehlikeli yol/girişim, **6. slipperily** : kaypakça, kaygan/kayağan bir şekilde, güvenilmez şekilde, hilekârlıkla, aldatarak, kararsızlıkla, değişken bir şekilde, **7. ~ ness** : kaypaklık, kayganlık, güvenilmezlik, hilekârlık, kararsızlık, değişkenlik. ***e.a.-2.*** *unreliable, undependable, shifty, tricky, deceitful,* ***3.*** *unstable, insecure,* ***4.*** *elusive.*

slippery elm, *is.* **1.** *bot.* zamklı karaağaç *(Ulmus fulva).* K Amerika'da yetişen iç kabuğu yapışkan karaağaç, **2.** bu ağacın kabuğu: müsekkin ilâç olarak kullanılır.

slippy, *sf.* **-pier, -piest 1.** *k.d. bk.:* **slippy**, **2.** *Brit.* dikkatli, tetik, uyanık, çabuk, tez. **be/look ~**: çabuk olmak, acele etmek, **3. slippiness** : (a) *bk.:* **slipperiness**, (b) tetiklik, uyanıklık, çabukluk. ***e.a.-2.*** *alert, quick.*

slip ring, *is. elekt.* (alternatör vb.) halka, fırçaların sürtünerek akımı dışarı ilettikleri madenî bilezik.

slipsheet, *is.&f. bas.* **1.** ara sayfa : yazıların birbirine geçmemesi için basılan sayfalar arasına konan boş sayfa, **2.** ara sayfa koymak.

slipshod, *sf.* **1.** dikkatsiz, düzensiz, dağınık, baştan savma, derme çatma. ~ *work.* **2.** pasaklı, şapşal, pejmürde, hırpanî, **3. slipshoddiness = slipshodness** : dikkatsizlik, düzensizlik, dağınıklık; pasaklılık, şapşallık, pejmürdelik, hırpanîlik. ***e.a.-1.*** *careless, untidy, slovenly, 2. seedy, ragged.*

slipslop, *is. k.d.* **1.** sulu tatsız yemek, **2.** sürçme, dil hatası/sürçmesi.

slipsole, *is.* ayakkabı keçesi, ayakkabı içine konulan keçe/mantar.

slipstick, *is. ABD- argo* sürgülü hesap cetveli. ***e.a.-*** *slide rule.*

slip stich, *is.* baskı dikişi, eklenen kumaşların dıştan görülmeyecek şekilde dikilmesi.

slipstream = slip stream, *is.* **1.** dönen pervanenin arkasındaki hava akışı, **2.** hızla giden otomobilin arkasındaki alçak basınç bölgesi.

slipt, *f. esk. bk.:* **slip**[1] *(geç.z.).*

slip-up, *is. k.d.* hata, yanlış, yanılgı, yanılma, sürçme.

slipware, *is.* sırlı çanak/çömlek.

slipway, *is. den.* gemi yapı kızağı, tezgâh.

slit, *is.&f.* **slit, slitting 1.** düz ve uzun yarık (açmak), **2.** ince ve uzun yarma(k), uzunluğuna kesmek, **3.** yarık, yırtık, dar aralık.

slither, *is.&f.* **1.** yana kay(dır)mak, yan yan kayarak gitmek, **2.** yılan gibi sürünerek ilerle(t)mek, **3. ~ y** : kaygan, kaypak, cıvık.

slit trench, *is. As.* yatma çukuru, düşman ateşinden korunmak için içine girilen dar çukur.

sliver, *is.&f.* **1.** kıymık, çıta, **2.** ince dilim, **3.** taranmış yün şeridi, **4.** kıymıklamak, kıymıklara/ çıtalara ince dilimlere ayırmak, dilmek, dilimlemek, parçalamak. *to ~ a log into kindling.* **5.** (yün) taramak, **6.** parçalanmak, dilimlenmek, ayrılmak. ***e.a.-1.*** *splinter.*

sliverlike, *sf.* kıymık/çıta gibi, ince ve uzun.

slivovitz = slivovis = slivowitz, *is.* erik konyağı.

slob, *is. argo* **1.** sünepe, ahmak, aptal, serseri, kılıksız kimse, **2.** *Ir.* çamur, batak, **3. ~ -land** : lığlı/alüvyonlu arazi, **4. ~ ice** *Cnd.* yığın hâlinde yüzen buz parçaları. ***e.a.-2.*** *mud, mire.*

slobber = slabber, *is.&f.* **1.** tükrük, salya, **2.** tükrüğü/salyası akmak, salya ak(ıt)mak, **3.** tükrüklemek, tükrük akıtıp ıslatmak/bulaştırmak. *The baby has ~ed her dress.* **4.** acemice iş yapmak, yüzüne gözüne bulaştırmak, **5.** sululuk/ yıvışıklık yapmak, yıvışmak, ağlamalı surette sevgi göstermek, **6.** sululuk, yıvışıklık, ağlamaklı sevgi gösterisi, **7. ~ er** : sulu, yıvışık, ağlamaklı sevgi gösteren kimse, acemi, yüzüne gözüne bulaştıran kimse.

slobbery = slabbery, *sf.* **1.** ıslak, nemli, sırsıklam, yaş, **2.** tükrüklü, salyalı, ağzından salya akıtan.

sloe, *is. bot.* **1.** çakal eriği *(Prunus spinoza),* **2.** dağ eriği *(Prunus alleghaniensis).* **3.~ gin**: erik likörü

sloe-eyed, *sf.* **1.** kara gözlü, **2.** çekik gözlü. ***e.a.-1.*** *darkeyed.*

slog, *is.&f.* **slogged, slogging 1.** şiddetli/ rastgele vuruş, **2.** ağır ve zor yürüyüş, **3.** büyük gayret, didinme, çok çalışma, **4.** şiddetli ve rastgele vurmak (bilhassa boksta), **5.** ağır ağır ve zahmetle yürümek, **6.** çok/sıkı çalışmak, didinmek, zahmet çekmek, yorulmak, **7. ~ ger** : (a) şiddetle vuran, (b) çok çalışan, didinen, yorulan. ***e.a.-6.*** *toil.*

slogan, *is.* simge söz, slogan, parola, şiar.

slogan, *is.* simge söz, ilke söz, slogan, parola, şiar.

sloganeer, *is.&f.* **1.** simge sözcü, slogancı, parolacı, simge söz/slogan/parola icat eden veya çok kullanan kimse, **2.** simge söz/slogan/parola icat etmek/kullanmak.

sloop, *is.* tek direkli yelken gemisi, şalopa. **~ of war** : (eskiden) yalnız bir güvertesinde savaş topu olan gemi. **~ -rigged** : yan yelkeni ve floku olan (gemi).

slop[1], *f.* **slopped, slopping 1.** dök(ül)mek, saç(ıl)mak, sıçra(t)mak. *She ~ped about with her mop and bucket.* **2.** (hayvanlara) yuntu/yal/sulu yem vermek, **3.** sulu çamurda yürümek, suları/ çamurları etrafa sıçratmak, **4. ~ out** *Brit.* (mahpus) idrar ve pisliğini (odadan) dışarıya götürmek, **5. ~ over** : (a) taş(ır)mak, (kap içindeki sıvı) dök(ül)mek. *The milk ~ped over the table.* (b) *argo* aşırı sevgi/heyecan/taşkınlık göstermek. ***e.a.-1.*** *spill, splash.*

slop[2], *is.* **1.** sulu çamur, pis su, çirkef, **2.** yuntu, yal, sulu hayvan yemi, **3.** *argo* bulaşık suyu gibi lezzetsiz yemek, adî içki, **4. ~ s** : bulaşık suyu, **5.** domuzlara verilen sulu yemek ar-

tıkları, **6. ~ s** : içki damıtıldıktan sonra kalan artık/küspe, **7. ~ s** : (a) gemi deposundan tayfaya verilen yatak/yorgan çarşafı vb, (b) ucuz hazır elbise, (c) bol bahriyeli pantolonu, **8.** bol ceket/entari vb. gibi dış giysi, **9. ~ basin = ~ bowl**: *Brit.* bulaşık leğeni, çay ve kahve artıklarının boşaltıldığı kap, **10. ~ chest** : gemi kantini, seyahat esnasında denizcilere satılan elbise, ayakkabı, tütün vb. deposu, **11. ~ - room** : gemide yatak çarşafları vb. deposu, **12. ~ - seller = ~ - shop** : hazır elbise mağazası. ***e.a.- 5. swill.***

slope[1], *f.* **sloped, sloping 1.** eğilmek, meyletmek, **2.** eğik/meyilli olmak. **a sloping roof** : eğik çatı, **3.** alçalmak, yükselmek, alçalarak/yükselerek gitmek. **The land ~ s toward the sea** : Arazi denize doğru alçalıyor. **4.** eğim/meyil vermek, eğik/meyilli yapmak. *to ~ an embankment.* **5.** *k.d.* tüymek, kaçmak, sıvışmak, *argo* kirişi kırmak, ***e.a.-1. slant, incline, 5. run off.***

slope[2], *is.* **1.** bayır, yokuş, iniş, eğik arazi/düzlem/yüzey, **2.** eğim. meyil, **3. ~ s** : tepeler, bayır/yokuş yerler, **4.** *mat.* eğim: (a) Kartezyen koordinatlarda doğrunun x ekseni ile yaptığı açının tanjantı, (b) bir işlevin bir noktadaki türevinin değeri.

sloppy, *sf.* **-pier, -piest 1.** çamurlu, zifoslu, kirli sulu, **2.** kirli su ile lekelenmiş/ıslanmış, **3.** (yemek) bulaşık suyu gibi, lezzetsiz, **4.** fazla heyecanlı/taşkın. *~ sentimentality.* **5.** dikkatsiz, baştan savma, yarım yamalak.*~ grammar.* **6.** şapşal, çapaçul, dökük saçık, perişan, **7. sloppily** : şapşalca, dikkatsizce, baştan savma/yarım yamalak, dökük saçık/perişan bir hâlde, **8. sloppiness** : dikkatsizlik, baştan savma/yarım yamalak iş yapma; şapşallık, çapaçulluk, dökük saçıklık, perişanlık, **9. ~ Joe** *Brit.* bol süveter. ***e.a.- 4. gushy, 5. careless, loose, slipshod, 6. untidy, slovenly, messy, slatternly.***

slopwork, *is.* **1.** hazır elbise, **2.** hazır elbise yapımı, **3. ~ er** : hazır elbise yapımcısı.

slosh, *is.&f.* **1.** cıvık çamur, çamurlu su, kısmen erimiş kar, **2.** suların çarpması/etrafa sıçraması. *the ~ of waves against the shore.* **3.** çamuru/suyu/çamurlu suları etrafa sıçratmak, **4.** suda/çamurda çırpınıp etrafa sıçratmak, **5.** suya sokup çalkalamak. ***e.a.- 1. slush, 3,4. splash.***

slot, *is.&f.* **slotted, slotting 1.** yarık, dar ve uzun delik/yiv, (para atılan) delik, **2.** *k.d.* (bir dizide/izlencede bir kimseye/şeye ayrılan) yer, mevki, zaman vb., **3.** (geyik vb. hayvanların) ayak izi, **4.** yarık/delik/yiv açmak, **5. ~ car** : model yarış otomobili (1/32 veya 1/87 oranında küçültülmüş plâstik model otomobil), **6. ~ machine** : otomatik satış makinesi, para atılıp düğmeye basılınca istenen malı otomatik olarak veren makine.

sloth, *is.* **1.** tembellik, atalet, **2.** yakalı tembel hayvan *(Bradypus torquatus).* Brezilya'da yaşayan uzun kaba tüylü, çengel gibi tırnaklarıyla ağaçlara asılan 65 cm uzunluğunda memeli hayvan, **3.** ayı sürüsü, **4. ~ bear** : dudaklı ayı *(Melursus ursinus).* Hindistan'da yaşayan uzun ve kaba kıllı, dudaklarını öne doğru uzatabilen bir tür ayı. ***e.a.-1. indolence, laziness.***

slothful, *sf.* **1.** tembel, atıl, uyuşuk, miskin, **2. ~ ly** : tembelce, tembel tembel, uyuşuk uyuşuk, miskinlikle, **3. ~ ness** : tembellik, atalet, uyuşukluk, miskinlik. ***e.a.-1. lazy, idle, indolent, sluggardly, sluggish.***

slouch, *f.&is.* **1.** hımbıl hımbıl durmak/oturmak/yürümek, **2.** kamburunu çıkararak/serserice yürümek, **3.** kendini bırakmak, hımbıllaşmak, oturduğu yere yayılmak, **4.** başın/omuzların öne sarkması, **5.** hımbıl, beceriksiz, salak, şapşal, ağır hareket eden kimse. **He is not ~ at baseball** *k.d.* Beyzbolde beceriklidir. **6.** *k.d.* tembel, uyuşuk, miskin kimse, **7. ~ er= ~ ing** : hımbıl, salak, saloz, şapşal, miskin, tembel, **8. ~ ingly** : hımbılca, salakça, şapşallıkla, miskince, tembellikle, **9. ~ hat** : kenarı aşağı doğru kıvrık şapka.

slouchy, *sf.* **slouchier, slouchiest 1.** hımbıl, salak, şapşal, miskin, tembel, **2. slouchily** : hımbıl hımbıl, salak salak, şapşal şapşal, miskince, tembelce, **3. slouchiness** : hımbıllık, salaklık, şapşallık, miskinlik, tembellik.

slough[1], *is.* **1.** bataklık, **2.** çamurlu çukur yer, **3. slew, slue** *d.d. ABD&Cnd.* bataklık göl, sazlı ve bataklık su birikintisi, **4.** utanç, rezil olma, alçalma, zor duruma düşme. **~ of despond** : çaresizlik, umutsuzluk, karamsarlık, **5.** yılan gömleği, yılanın değişip attığı deri, **6.** böceklerin soyulan derisi, **7.** *patol.* yara kabuğu, ölü doku, **8. sluff** *d.d.* (iskambil) boş kâğıt.

slough^2, *f.* **1.** (yılan derisi vb.) at(ıl)mak, soy(ul)mak, düş(ürü)lmek, **2.** *patol.* (yara kabuğu/ölü doku) düşmek, atılmak, **3. sluff** *d.d.* (iskambilde) boş kâğıt atmak, **4.** *gen.* **~ off/away** : (a) (kabuk) dökmek, (deri) soymak, (b) (başından) savmak/defetmek, bertaraf etmek, kurtulmak. *He managed to ~ off his smoking habit.* ***e.a.- 1.*** *molt.*

Slovak, *sf.&is.* Slovak, Slovakyalı, Slovak dili.

Slovakia, *is.* Slovakya, **Slovakian** : Slovakyalı, Slovakça.

sloven, *is.* şapşal, pasaklı, hırpanî kimse.

Slovene, *sf.&is.* Slovenyalı, Slovence, Slovenya'ya/Slovenlere ait.

Slovenia, *is.* Slovenya, Yugoslavya'nın bir eyaleti. **~ n** : Slovenyalı.

slovenly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** kirli, pasaklı, şapşal, hırpanî (bir şekilde). *~ appearance/ outfit.~in his attire.* **2.** dikkatsiz/düzensiz/intizamsız (bir şekilde), derme çatma, baştan savma, üstünkörü. *~ work. Try not to speak English ~ at your interview.* **3. slovenliness** : kirlilik, pasaklılık, şapşallık, hırpanîlik; dikkatsizlik, düzensizlik, intizamsızlık, baştan savma. ***e.a.-1.*** *unclean, dirty, messy, untidy, slatternly, dowdy, 2. careless, slipshod.* ***k.a.-1.*** *neat, clean, trim 2. careful, tidy, orderly, meticulous, precise.*

slow^1, *sf.&zf.* **1.** yavaş.*You're going too ~. a~ - moving traffic.* **~ but sure** : yavaş fakat emin, **2.** uzun süren, çok zaman alan. *a ~ trip. a ~ meal. a plant of ~ growth.* **He was not ~ to answer** : Cevap vermekte gecikmedi. **3.** ağır, bati. **cook in a ~ oven** : ağır ateşte pişirmek. **~ to anger** : kolayca hiddetlenmez, **4.** güç anlayan, kalın kafalı. *a~ student.* **to be ~ off the mar = to be ~ on the uptake** : geç intikal etmek, geç anlamak, **5.** durgun, hareketsiz, cansız, pek az faaliyet gösteren. *The market was ~ today.* **6.** yavaşlatıcı, hızlı harekete/koşmaya elverişsiz (koşuyolu vb.). *a tennis court with a ~ surface.* **7.** ağır yürür, yavaş gider, geçmek bilmeyen. *It's been a ~ afternoon.* **8.** (saat) geri (kalmış). **That clock's ten minutes ~** : O saat on dakika geridir. **9.** can sıkıcı, bıktırıcı. *a ~ town. What a ~ party!* **10.** yavaş yavaş, ağır ağır, aheste aheste. **go ~** : acele etmemek, yavaştan almak, işi kasten yavaşlatmak. **You should go ~ until you're fully recovered** : Tamamen iyileşinceye kadar yavaştan almalısınız. **go~ with one's provisions** : erzakını idare ile kullanmak, **11. ~ ly** : yavaş yavaş, ağır ağır, acele etmeden, **12. ~ ness** : yavaşlık, ağırlık, kalın kafalılık. ***e.a.-1.*** *unhurried, deliberate, gradual, leisurely, 3. sluggish, 4. slow-witted, dim-witted, stupid, unperceptive, 5. dull, tedious, boring.* ***k.a.-1.*** *fast, quick, swift, speedy.*

slow^2, *f.* **1.** yavaşla(t)mak, hızı azal(t)mak. *The train slowed as it approached the station.* **2.** gecik(tir)mek. *The strike will ~ our deliveries.* **3. ~ down/up**: yavaşla(t)mak, gecik(tir)mek, (hız) azal(t)mak, yavaştan almak, acele etmemek. *He ~ed the car down. Economic growth has ~ed down dramatically. He needs to ~ down a little or he'll get an ulcer.* **To ~ up (to a stop)** : Çabucak hızını kesip durdurmak. ***e.a.-1.*** *decelerate, 2. retard, hinder, impede.* ***k.a.-1.*** *accelerate, speed up, 2. expedite, quicken, hasten, rush, advance, further, spur.*

slow burn, *argo* gittikçe artan öfke. **do a slow burn** : gittikçe öfkesi artmak.

slow coach, *is. k.d.* ağır yürüyen/çalışan kimse, mankafa, kalın kafa.

slowdown, *is.* yavaşlama, (üretimde) azalma, (işveren, işçi ilişkilerinde) işi kasten yavaşlatma.

slow fire, *is.* (tüfekle) yavaş ateş.

slow gait, *is.* rahvan yürüyüş.

slow match, *is.* yavaş yanan kibrit.

slov motion, *is.* yavaşlatılmış devinim/ hareket.

slow-motion, *sf.* yavaşlatılmış, durgun. **~ cinematography** : yavaşlatılmış devinim sineması. **~ effect** : yavaşlatılmış devinim. **~ picture** : yavaş çevirim. **a ~ scene** : durgun ayrım. **~ shot** : durgun çekim.

slow oven, *is.* ağır ateşle pişiren fırın, az sıcak fırın.

slowpoke, *is. k.d.* işi ağırdan alan kimse.

slow-witted, *sf.* **1.** mankafa, kalın kafalı, güç anlayan, **2. ~ ly** : mankafalıkla, güç anlayarak, **3. ~ ness** : mankafalık, kalın kafalılık, güç anlama. ***e.a.-1.*** *dull, stupid, dim-witted.* ***k.a.-1.*** *intelligent, clever, bright, alert.*

slowworm, *is.* kör yılan. ***e.a.-*** *blindworm.*

SLR = single-lense reflex.

slub, *is.&f.* **slubbed, slubbing 1.** (yün vb.) azıcık bükmek, **2.** eğirilmeye hazır az bükülmüş yün, **3.** iplikte düzgün olmayan/kalın yer.

slubber, *f.&is.* **1.** *Brit.- k.d.* kirletmek, lekelemek, **2.** aceleye getirmek, üstünkörü/alelacele yapmak, acele gözden geçirmek.~ *over the business.* ***e.a.-1.*** *stain, sully.*

sludge, *is.* **1.** cıvık çamur, **2.** balçık, lığ, su dibine çöken çamur, **3.** denizde yüzen buz parçaları, **4.** tortu, rüsup, **5.** sulandırılmış ince toz hâlinde herhangi bir madde, **6.** kullanılmış/kirlenmiş motor yağı, **7. activated ~** *d.d.- bkt.* çirkef, lâğım deliği çamuru, mikroplarla dolu lâğım pisliği. ***e.a.-1.*** *mud, mire, ooze,* ***4.*** *sediment.*

sludgy, *sf.* **sludgier, sludgiest 1.** çamurlu, balçıklı, **2.** tortulu, rüsuplu, **3.** çamur+, balçık+.

slue, *is.&f.* **slued, sluing 1.** (direk vb.ni) ekseni etrafında döndürme(k)/çevirme(k), **2.** dönme(k), **3.** *bk.:* **slough**[1] (3). **slew** *d.d.*

sluff, *is.&f.* (iskambil) boş kart oynama(k). **slough** *d.d.*

slug[1], *is.* **1.** çıplak sümüklü böcek *(Limax maximus),* **2.** *bk.:* **nudibranch**, **3.** tembel/yavaş yürüyen insan/at, **4.** tüfek kurşunu, **5.** ağır külçe maden, **6.** *k.d.* (tüfek/tabanca için) mermi, **7.** *k.d.* yumruk, muşta, **8.** *argo* bir yudum saf viski, **9.** jeton, özellikle sahte jeton, **10.** *bas.* (a) anterlin, (b) Linotip makinasının döktüğü bir satır yazı, **11.** *fiz.* slag : FPS ölçü sisteminde kütle birimi, bir librelik (0.454 kg) kuvvetin etkisiyle 1 ft/s^2 (=0.305 m/s^2) ivme kazanan kütle. Takriben 32.2 lb (14.6 kg), **12.** (gazetecilikte) haber başlığı, **13. ~ s** *Cnd.* öğretmenin avuca vurduğu sopa.

slug[2], *f.* **slugged, slugging 1.** *bas.* (a) Linotip makinede tashih için bütün satırı değiştirmek, (b) satırın ilk ve son kelimelerini okuyarak karşılaştırmak, **2.** (gazetecilik) haber başlığı koymak, **3.** yumruk/sopa vurmak, **4.** (beysbol) topa çok hızlı vurmak, **5.** (karda/çamurda) bata çıka/güçlükle yürümek.

slugabed, *is.* uyuşuk, yatak tembeli, yataktan geç kalkan kimse.

slugfest, *is. k.d.* **1.** ağır yumruklu boks maçı, **2.** topa çok hızlı vurulan beysbol oyunu.

sluggard, *sf.&is.* **1.** tembel, uyuşuk, miskin, mıymıntı (kimse), **2. ~ liness** : tembellik, uyuşukluk, miskinlik, mıymıntılık, **3. ~ ly** : tembel, uyuşuk, miskin. ***e.a.-1,*** *3. lazy, slothful.*

slugger, *is.* **1.** yumrukçu, yumruğu ağır/kuvvetli (boksör vb.), **2.** (beysbol) topa hızlı vuran.

sluggish, *sf.* **1.** tembel, uyuşuk. *I feel rather ~ in the heat of the day.* **2.** tam/normal çalışmayan. *a ~ liver.* **3.** yavaş/ağır yürüyen/hareket eden/akan. *a ~ stream/car engine.* **4.** yavaş (hareket), **5.** gevşek, durgun, cansız(ticaret), **6. ~ ly** : tembel tembel, uyuşuk/gevşek/durgun bir şekilde, yavaş yavaş, ağır ağır, **7. ~ ness** : tembellik, uyuşukluk; yavaş/ağır yürüme/hareket etme/akma, yavaşlık, gevşeklik, durgunluk, cansızlık. ***e.a.-1.*** *slothful, lazy, indolent,* ***3&4.*** *slow, dull,* ***5.*** *slack.* ***k.a.-1.*** *active.*

sluice, *is.&f.* **sluiced, sluicing 1.** savak, **2.** savaktan akan su, **3.** sun'î taşıma kanalı. **a lumbering ~** : ağaç kütüğü nakletmek için yapılan kanal, **4.** maden cevheri yıkama kanalı, **5.** savakla sulamak, **6.** fazla suyu savaktan akıtmak, **7.** savak/kanal açmak, **8.** (gölün vb.) suyunu kanal açarak akıtmak, **9.** bol su ile yıkamak. *to ~ the decks of a boat.* **10.** (kütükleri) savak/kanal yolu ile sevk etmek, **11.** savaktan akmak, **12. ~ gate** : savak kapağı, **13. ~ like** : savak gibi, **14. ~way** : (a) savak yatağı, savak kapağı ile kontrol edilen kanal, (b) yapay su kanalı.

slum, *is.&f.* **slummed, slumming 1.** *gen.* **~ s** : gecekondu bölgesi, şehrin yoksul semti, teneke mahallesi, kenar mahalle, ayak takımının yaşadığı semt, **2.** (meraktan veya vakit geçirmek için) bu semtleri ziyaret etmek, **3.** adî/düşük kimselerle düşüp kalkmak.

slumber, *is.&f.* **1.** uyuklama(k), **2.** uyuma (k), **3.** uyuşuk ve hareketsiz durma(k), **4.** pinekleme(k), **5.** uyku, uyuşukluk, **6. ~ away** : uyuyarak dağıtmak/gidermek. **to ~ cares away** : uyuyarak üzüntüsünü dağıtmak, **7. ~ er** : uyuklayan, uyuyan, pinekleyen, uyuşuk duran kimse, **8. ~ land** : rüyalar ülkesi, (çocuklara göre) uykuda gidilen ülke, **9. ~ less** : uykusuz, uyuklamayan, uyanık, tetik, **10. ~ party** *bk.:* **pajama party**. ***e.a.-1.*** *doze.*

slumberous = slumbery = slumbrous, *sf.* **1.** uykulu, uykusu gelmiş, mahmur, **2.** uyku getiren, uyutan/uyuşturan, **3.** uykuya ait, **4.** hareketsiz, sakin, sessiz, asude. *a ~ little town.* **5.** tembel, atıl, uykuda, uyuyan, **6. slumberously** : uykulu uykulu, mahmur mahmur, hareketsiz/sakin/sessiz bir şekilde, **7. slumberousness** : uykulu hissetme, mahmurluk; hareketsizlik, sakinlik, sessizlik, asudelik; tembellik, atıllık. ***e.a.-1.*** *drowsy, sleepy, 2. soporific, 4. tranquil, calm, quiet, 5. sluggish, inactive.*

slumgullion, *is.* **1.** *ABD- argo* çok sulu türlü (yemeği), **2.** *Brit.- argo* tatsız/sulu içecek, **3.** hademe, **4.** balık artığı, **5.** savak yatağındaki kırmızımsı çamurlu çökelti.

slumism, *is.* gecekondu sorunu: şehirlerde gecekonduların hızla artması.

slumlord, *is. argo* gecekondu ağası: salaş evleri tamir etmeden kirasını habire yükselten ev sahibi.

slummy, *sf.* **-mier, -miest** gecekondu gibi, salaş, dar, pis, bakımsız, köhne.

slump, *is.&f.* **1.** çökme(k), birdenbire düşme(k)/yığılma(k). *Suddenly she~ ed to the floor.* **2.** bataklığa/çamura/kara saplanma(k)/gömülme(k)/batma(k), **3.** (fiat) anî olarak düşme(k), **4.** (sağlık/iş/nitelik vb.) bozulma(k), kötüleşme (k), fenalaşma(k), **5.** eğilme(k), eğrilme(k), sarkma(k), omuzları sarkıtma(k), **6.** (toprak) kayma (k), **7.** fiyat düşüklüğü, iş durgunluğu, **8.** omuzları sarkıtara kendini bırakmış durumda oturma/yürüme. ***e.a.-1.*** *collapse, 3.decrease, fall,4. decline, deteriorate, 5. slouch.*

slung, *f. bk.:* **sling** *(geç.z.&sf.f.).* **~ shot**: sallama sapan, bir şeridin ucunda sallayarak sapan gibi atılan ağırlık

slunk, *f. bk.:* **slink** *(geç.z.&sf.f.).*

slur, *is.&f.* **slurred, slurring 1.** *gen.* **~ over** : önem vermeme(k), önemsememe(k), üzerinde durmadan hızla ve hafif geçme(k), önemini belirtmeme(k). *The report ~red over his contribution to the enterprise.* **2.** (sözü/heceyi) ağzında geveleme(k). **~ over a word** : kelimeyi ağzında gevelemek/hecelerini birbirine karıştırmak, **3.** küçümseme(k), aşağılama(k), küçük düşürücü/aşağılayıcı söz (söylemek), **4.** kirletme (k), lekeleme(k). **cast ~ on s.o.'s reputation** : birinin şerefini/itibarını lekelemek, **5.** *müz.* (a) iki veya daha fazla perdeli notaları kaydırır gibi çalma(k)/söyleme(k), (b) ses kaydırma işareti, **6.** hakaret, tahkir, **7.** bulanıklık. ***e.a.-1.*** *suppress, conceal, 3. disparage, depreciate, slight, 4. smear, soil, contaminate, 6. insult, innuendo, affront.* ***k.a.-6.*** *compliment.*

slurb, *is. ABD* gecekondu mahallesi. **~ an** : gecekondulu, gecekondu mahallesine ait.

slurp, *is.&f. argo* **1.** (içeceği) höpürdetme (k).~ *the milk.* **He drank his milk in three ~ s** : Sütünü üç höpürdetmede içti. **2.** (yiyeceği) hapır hupur yemek.

slurry, *is., ç.* **-ries**, *f.* **-ried, -rying 1.** asıltı, sıvı içinde karışmış çok ince katı zerrecikler, **2.** (çinicilikte) ince sulu kil (hazırlamak), **3.** asıltı hazırlamak, ince tozu su ile karıştırmak.

slush, *is.&f.* **1.** sulu kar, yarı erimiş kar, **2.** cıvık/sulu çamur, **3.** *den.* yağlı yemek artıkları, **4.** gresle karışık makina yağı, **5.** abartmalı duygusal söz/yazı, **6.** ezilmiş buzla yapılmış şurup, **7.** sulu karı etrafa sıçratmak, **8.** yağlamak, yağ karışımı ile kaplamak, yağ karışımı sürmek, **9.** harç veya çimento ile doldurmak/sıvamak, **10.** bol su dökerek yıkamak. *The crew ~ ed the deck of the ship.* **11.** sulu kar/çamur içinde yürümek, **12. ~ fund** *ABD* (a) rüşvet için ayrılan para, (b) *den.* gemicilerin çöp ve artıkları satarak elde ettikleri para.

slushy, *sf.* **slushier, slushiest 1.** yarı erimiş karlı, cıvık çamurlu, vıcık vıcık, **2.** *k.d.* abartmalı şekilde duygusal, **3. slushily** : (a) yarı erimiş/cıvık bir hâlde, vıcık vıcık, (b) abartmalı bir duygusallıkla, **4. slushiness** : (a) cıvıklık, sulu çamurla karışıklık, (b) abartmalı duygusallık.

slut, *is.* **1.** pasaklı/pis kadın, **2.** sürtük, şırfıntı, ahlâksız kadın, **3.** sırnaşık/arsız/terbiyesiz kız, **4.** dişi köpek. ***e.a.-2.*** *slattern, hussy.*

sluttish, *sf.* **1.** pasaklı, pis, kirli. **2.** sürtük, sırnaşık, arsız, terbiyesiz, **3. ~ ly** : (a) pasaklıca, pasaklı pasaklı, pis/kirli bir şekilde, (b) ahlâksızca, sırnaşıkça, arsızca, terbiyesizce, **4. ~ ness** : (a) pasaklılık, pislik, kirlilik, (b) sürtüklük, şırfıntılık, ahlâksızlık, sırnaşıklık, arsızlık, terbiyesizlik.

sly, *sf.* **slyer/slier, slyest/sliest 1.** kurnaz, şeytan, düzenbaz, marifetli, hileci. *~ as a fox.* **a ~ dog:** kurnaz/şeytan/cin gibi adam, **2.** sinsi,

hain, gizli. *a ~ trick.* **3.** şakacı, yaramaz, çapkın, **4. on the ~** : gizlice, el altından, sinsi sinsi. **to do sth on the ~** : el altından iş yapmak, **5. ~ly** : kurnazca, şeytanlıkla, düzenbazlıkla, hile ile, sinsi sinsi, haince, gizlice, **6. ~ness** : kurnazlık, şeytanlık, düzenbazlık, hilecilik; sinsilik, hainlik. ***e.a.-1.*** *cunning, wily, foxy, crafty, tricky, 2. stealthy, insidious, secret, surreptitious, furtive, 3. artful, mischivious, roguish, 4. secretely, stealthily, furtively.*

slyboots, *is.* kurnaz/şeytan/sinsi/düzenbaz kimse.

slype, *is.* kilise ile papaz evi arasında gizli geçit.

Sm, *kim. bk.:* **samarium.**

S.M. = **1.** Master of Science, **2.** sergeant major, **3.** State Militia.

smack[1], *is.* **1.** hafif koku/lezzet. *The chicken had a ~ of garlic.* **2.** cüz'î miktar, eser, iz, emare, ima, **3.** sille, tokat, şamar, şaplak. **a ~ in the eye/face** : (surata inen bir tokat gibi) ters bir cevap, umulmayan bir aksilik, **4.** şapırtı, ağzını şapırdatma, **5.** *k.d.* öpme şapırtısı, **6.** *ABD* balıkçı gemisi, özellikle balıkları canlı muhafaza edecek havuzu olan gemi, **7.** *ABD- argo* eroin, **8. have a ~ at** *k.d.* teşebbüs etmek, atılmak, saldırmak. ***e.a.-1.*** *hint, flavor, trace, 2. touch, trace, suggestion, 7. heroin, 8. attempt, attack.*

smack[2], *f.* **1.** *gen.* **~ of** : andırmak, ima etmek, imada bulunmak, çeşnisinde/lezzetinde olmak, ... tadını/hissini vermek. *This cake ~s of strawberry. That story ~s of prevarication. Your politeness ~s of condescension.* **2.** sille/tokat/şamar vurmak, **3.** ağzını/dudaklarını şapırdatmak, **4.** şırrak diye çarp(ış)mak, **5.** şakla(t)mak, **6.** şapırtı ile öpmek veya tatmak.

smack[3], *zf. k.d.* **1.** ansızın, birdenbire, apansız, anîde, hızla. *He rode ~ up against the side of the house. He fell ~ on the floor.* **2.** dosdoğru, doğruca, tam. *Hit it ~ in the center. The street runs ~ along the river.* ***e.a.-1.*** *suddenly, violently, 2. directly, straight.*

smack-dab, *zf. k.d.* tam, dosdoğru, doğrudan doğruya. *He fell ~ in the middle of the street.* ***e.a.-*** *directly, squarely.*

smacker, *is. argo* **1.** papel, banknot (dolar veya sterlin). *a debt of 1000 ~s.* **2.** şap diye öpme/öpücük.

smacking, *sf.* **1.** çevik, atik, canlı, kuvvetli, **2.** *Brit.-argo* çok güzel, alımlı, bir içim su. ***e.a.-*** *1. brisk, strong, smart, 2. smashing.*

small[1], *sf.* **1.** küçük. *When I was a ~ boy. a book for ~ children. a ~ enterprise. a ~ businessman. a ~ army.* **2.** ufak, ufacık, mini mini. *a ~ man. a ~ girl.* **make oneself ~** : kendini büzerek vücudunu küçültmek; göze görünmemek, **3.** ince, narin, dar. *a ~ waist.* **4.** az, cüz'î. *a ~ salary.* **He is a ~ eater**: Az yer, boğazlı değildir. **5.** önemsiz. *a ~ problem.* **6.** basit, mütevazi, iddiasız, gösterişsiz. **in a ~ way**: iddiasızca, mütevazi/gösterişsiz bir şekilde, **7.** ahlâksız, aşağılık, adî, alçak, soysuz. *a ~ miserly man.* **8.** hafif, **9.** zayıf, kuvvetsiz, **10. feel ~ = look ~** : utanmak, mahcup olmak, küçük düşmek, yerin dibine geçmek, **11. make s.o. look ~** : birini küçük düşürmek, **12. ~ wonder** : boşuna, boş yere, sebepsiz, tevekkeli, ereksiz, nedensiz. **it is ~ wonder that** : hiç şaşılacak şey değil, tevekkeli değil. **You've been eating far too much, ~ wonder you're putting on weight** : Tıka basa yedin, tevekkeli değil böyle şişmanlıyorsun! ***e.a.-1.*** *little, 3. slender, thin, narrow, 5. trifling, petty, unimportant, minor, paltry, insignificant, 6. slight, humble, modest, unpretentious, 7. mean, petty, selfish, stingy.*

small[2], *zf.* **1.** azar azar, ufak ufak, ince ince, küçük küçük. **Slice the cake ~** : Pastayı ufak ufak (ince ince vb.) kes. **2.** yavaşça, hafifçe, **3.** alçak sesle. **to sing ~** : alçak sesle/mırıldanarak şarkı söylemek, **4.** önemsizce, **5.** çok az, mahcup bir şekilde. *to talk ~ .* **6.** ufacık, minicik. *He writes so ~ I can't read it.* **7. cry/sing ~** : aşağıdan almak, yelkenleri suya indirmek, **8. make s.o. cry ~** : pes dedirtmek, gururunu kırmak, ağzının payını vermek.

small[3], *is.* **1.** küçük/ufak şey, **2.** az miktar, **3.** bir şeyin ince yeri. **the ~ of the back** : bel, boş böğür. **a pain in the ~ of the back** : bel ağrısı.

small arm(s), *is.* küçük silâhlar, tabanca vb. gibi el silâhları.

small ad, *Brit.* küçük ilân. ***e.a.-*** *classified ad.*

smallage, *is. bot.* yabanî kereviz *(Apium graveolens).*

small beer, *is.* **1.** hafif bira, **2.** *Brit.- argo* önemsiz şey/iş/kimse.

small-bore, *sf.* küçük çaplı, yirmi ikilik (tabanca).

small calorie, *is.* küçük kalori.

small capital = small cap, *is.* küçük puntolu büyük harf.

small change, *is.* **1.** bozuk para, **2.** *ABD* önemsiz/değersiz kimse.

small circle, *is.* küçük çember/daire, kürenin merkezinden geçmeyen bir düzlemle ara kesiti. *bk.:* **great circle.**

smallclothes, *ç. is.* **1.** *Brit.* çamaşır, **2.** potur, dar kısa pantolon.

small craft, *is.* küçük gemiler.

small fry, *is.* **1.** küçük balık, **2.** çocuklar, **3.** önemsiz kimseler/şeyler.

small game, *is.* ufak av hayvanları (tavşan keklik, vb.).

small-goods, *is. Avust.* şarküteri. ***e.a.-delicatessen.***

smallgross, *is.* on düzine.

small holder, *is. Brit.* küçük arazi sahibi/kiracısı.

small holding, *is. Brit.* küçük çiftlik, ekilmek üzere kiraya verilmiş küçük (200 dönümden az) arazi.

small hours, *is.* sabahın erken saatleri. **The party went into small hours** : Eğlence sabaha kadar sürdü.

small intestine, *is.* ince bağırsak.

smallish, *sf.* küçükçe, ufakça, ufak tefek.

small-minded, *sf.* **1.** dar kafalı, bencil, düşüncesiz, dar düşünceli, **2.** **~ ly** : dar kafalılıkla, bencillikle, bencilce, düşüncesizce, **3.** **~ ness** : dar kafalılık, bencillik, düşüncesizlik, dar düşünçelilik. ***e.a.-1.*** *narrow-minded, selfish, petty, mean, prejudiced.*

smallmouth bass, *is. zool.* tatlı su levreği *(Micropterus dolomieu).* Güneş balığının bir türü.

smallness, *is.* küçüklük, ufaklık.

small potatoes, *is. k.d.* önemsiz kimse/şey.

smallpox, *is. patol.* çiçek hastalığı.

small print, *is. bk.:* **fine print.**

small-scale, *sf.* **1.** sınırlı, mahdut. *a ~ enterprise.* **2.** küçük ölçekli.

small screen, *is. k.d.* televizyon.

small stores, *is. den.* denizci kantini, gemide/kıyıda denizcilere ufak tefek eşya satan dükkân.

small stuff, *is. den.* ufak halat takımı.

smallsword, *is.* ufak kılıç, eskrim kılıcı.

small talk, *is.* söyleşi, sohbet, dereden tepeden/havadan sudan konuşma. ***e.a.- chitchat.***

small-time, *sf. ABD- argo* **1.** önemsiz, etkisiz, ikinci derecede. *a~ politician.* **2.** **~ r** : önemsiz/etkisiz kişi. ***e.a.-unimportant, petty.***

small-toothed, *sf.* sık dişli. **~ comb** : sık dişli tarak.

small-town, *sf.* **1.** kasabalara/köylere özgü, **2.** basit, görgüsüz, **3.** **~ er** : kasabalı, köylü, basit/görgüsüz kimse.

small-ware(s) *is.* tuhafiye.

smalt, *is.* kobalt oksitli koyu mavi cam tozu (renkli cam yapmakta kullanılır).

smalto, *is., ç.* **-tos, -ti** *It.* renkli cam.

smaragd, *is. az kul. bk.:* **emerald** (1).

smaragdine, *sf.* **1.** zümrüt+, **2.** zümrüt yeşili.

smaragdite, *is.* yeşil taş, türlü taş grubundan yeşil renkli yapraklı mineral.

smarm, *is. Brit.* yılışıklık, yaltaklık, tabasbus.

smarmy, *sf.* **smarmier, smarmiest** *Brit.- k.d.* yaltak(çı), mütebasbıs, yılışık.

smart[1], *f.* **1.** acı(t)mak, ağrı(t)mak, sızla(t)mak. *The place where he had cut his hand was smarting.* **2.** (acı sözle) incitmek, gücendirmek, kalbini kırmak, **3.** keskin bir acı/ağrı/sızı duymak, **4.** manevî üzüntü/ıstırap duymak, üzülmek. **~ under an injustice** : bir haksızlıktan dolayı üzüntü/ıstırap duymak. *She ~ed under their criticism.* **5.** utanmak, vicdan azabı çekmek. **She was ~ ing from a guilty conscience** : Vicdan azabı çekiyordu. **You shall ~ for this!** Sen bundan utanacaksın/pişman olacaksın!

smart[2], *sf.* **1.** zeki, kurnaz, akıllı, cin fikirli, becerikli, usta, kabiliyetli. *He's one of the ~ est students in the whole school.* **a ~ reply**: zeki/kurnaz bir cevap. **He thinks it ~ to...** : ...-yi marifet zannediyor. **2.** şık, zarif, kibar. **make oneself ~** : şık giyinmek, giyinip kuşanmak. **~ society** : kibar sosyete, **3.** arsız, şımarık, yılışık, sırnaşık, küstah, sulu. *Let's not have any of your*

~ *remarks.* **4.** atik, çabuk. **Look ~ about it!** Haydi, çabuk ol! **5.** canlı, çevik, dinç, kuvvetli. *to walk with ~ steps.* **6.** acıtan, acı veren. *a ~ blow.* **7.** keskin, şiddetli, kuvvetli, sert. **a ~ pain** : şiddetli bir ağrı. **a ~ attack** : şiddetli bir hücum/taarruz. ***e.a.-1.*** *clever, intelligent, witty, shrewd, sharp, bright, 2. neat, elegant, chic, 3. saucy, pert, 4. quick, prompt, 5. brisk, vigorous, 7. sharp, keen.*

smart[3], *zf.* **1.** *bk.:* **smartly. 2. play it ~** *k.d.* akıllılık etmek, aklını başına toplamak, akıllı davranmak. *You ought to play it ~ and stop smoking.*

smart[4], *is.* **1.** şiddetli ağrı/acı/sızı, ıstırap, **2.** elem, keder, üzüntü, eza, cefa. *The ~ of being defeated.* **3.** *argo* zekâ, kurnazlık, açıkgözlük, beceri, **4.** *k.d.* miktar, sayı, derece. **right ~** : külliyetli, pek çok, şiddetli. **a right ~ of rain** : şiddetli yağmur. **a right ~ of people** : pek çok kimse/ahali.

smart-alec = smart-aleck = smart alecky, *sf.* ukalâ dümbeleği, küstah, bilgiçlik taslayan.

smart-alec = smart aleck, *is.* ukalâ dümbeleği, küstah/ bilgiçlik taslayan kimse.

smart ass, *ABD- argo* **1.** akıllı, zeki, bilgili, tahsilli kimse, **2.** *bk.:* **wise guy.**

smart bomb, *ABD As. argo* (havadan atılarak TV veya laser ışınları ile hedefe yönelitilen) güdümlü bomba.

smarten, *gl.f.* **1.** *gen.* **~ up** : şıklaştırmak, süslemek, giydirip kuşatmak. **~ oneself up** : şıklaşmak, süslenmek, giyinip kuşanmak, **2.** çevikleştirmek, hızlandırmak, canlandırmak, **3.** *gen.* **~ up** : akıllandırmak, tecrübe kazandırmak.

smartingly, *zf. bk.:* **smartly.**

smartish, *sf.* **1.** şıkça, kibarca, oldukça zarif/kibar, **2.** oldukça zeki/kurnaz/açıkgöz, **3.** önemlice, bir hayli. *a ~ distance.*

smartly, *zf.* **1.** kibarca, zarafetle, kibar/şık/ zarif bir şekilde. *a ~ dressed executive. Her ~ arranged hair.* **2.** zekice, kurnazca, akıllıca, ustaca, maharetle. *Skillfully drawn and ~ administered city plans.* **3.** şiddetle, hızla, kuvvetle. *They were spotted and ~ attacked by two soldiers. He reprimanded him ~.* **4.** bir hayli, önemli miktarda. *Temperature rose ~.* **5.** ukalâca, küstahça, arsızca. ***e.a.- 1.*** *fashionably, stylishly, neatly, trimly, 2. cleverly, efficiently, capably, 3. vigorously, sharply, severely, 4. considerably, 5. pertly.*

smart money, *is.* **1.** akıllıca işletilen/kârlı işlere yatırılan para, **2.** parayı akıllıca işleten kimseler, **3.** *huk.* tazminat, *Brit.* yaralanan asker ve işçilere ödenen tazminat.

smartness, *is.* **1.** şıklık, kibarlık, zarafet, **2.** akıllılık, zekilik, ustalık, maharet, **3.** kurnazlık, açıkgözlülük, beceriklilik, **4.** çeviklik, atiklik, canlılık, çabukluk. *~ of pace.* ***e.a.-1.*** *elegance, 2. intelligence, cleverness, wittiness, 3. shrewdness, sharpness, 4. briskness, snappiness.*

smart set, *is.* şık/kibar ve tahsilli kimseler.

smartweed, *is. bot.* su biberi *(Polygonum).*

smarty, *is., ç.* **smarties** *k.d. bk.:* **smart aleck.**

smarty-pants, *is. argo bk.:* **smart aleck.**

smash[1], *f.* **1.** vurup kırmak, parçalamak *He ~ed the vase against the wall.* **~ the door open**: kapıyı kırıp açmak. **~ up** : parça parça etmek, **2.** mahvetmek, yok etmek. *They ~ed his hopes.* **3.** şiddetle vurmak/çarpmak. **~ /run ~ into sth** : bir şeye şiddetle çarpmak, **4.** (tenis vb.) çivilemek, topa yukarıdan şiddetle vurmak, **5.** *gen.* **~ against/ into/through** *etc.* (çarpıp) kırılmak, ez(il)mek, parçalanmak, parça parça olmak, **6.** iflâs et(tir)mek. ***e.a.-1.*** *break, shatter, 2. ruin, wreck, 3. hit, strike, 5. crash.*

smash[2], *is.* **1.** kır(ıl)ma, parçala(n)ma, parça parça etme/olma. **~ - and-grab raid** : camekânı kırıp (mücevher vb.) çalma, **2.** ez(il)me, mahvolma, mahvetme, **3.** çarpma/kırılma sesi, **4.** (otomobil) çarpışma, **5.** anî iflâs. **go to ~**: iflâs etmek, mahvolmak, **6.** *k.d.* büyük başarı (sağlayan şey). **~ hit** : büyük başarı sağlamış film/ piyes vb. **7.** buzlu içki (konyak vb.), **8.** (tenis vb.) çivileme, topa şiddetli vuruş, böyle vurulmuş top. ***e.a.-4.*** *collision, crash, 6. hit.*

smash[3], *sf. k.d.* çok başarılı/ünlü, büyük başarı/ün kazanan. *He wrote many ~ tunes.*

smashable, *sf.* kırılabilir, parçalanabilir, ezilebilir, paramparça olabilir.

smasher, *is.* **1.** kıran, parçalayan, ezen kimse/şey, ezici darbe, **2.** mükemmel, harikulâde, eşsiz, kusursuz kimse/şey.

smashing, *sf. k.d.* mükemmel, harikulâde, fevkalâde, eşsiz, göz kamaştıran. *a ~ success. e.a.- marvelous, extraordinary, excellent.*

smash-up, *is. oto.* şiddetli çarpışma, büyük kaza.

smatter, *is.&f.* **1.** (bir dili vb.) az bilme(k), üstünkörü/sathî bilgi(si olmak), **2.** eğlence kabilinden/iş olsun diye meşgul olma(k), **3.** üstünkörü/sathî çalışma(k)/öğrenme(k), **4. ~ er**: (bir dili vb.) az bilen, üstünkörü/sathî bilgisi olan kimse.

smattering, *sf.&is.* **1.** sathî/üstünkörü (bilgi). **~ French** : üstünkörü/ çat pat Fransızca bilgisi, **2.** cüz'î/çok az miktar, **3. ~ ly** : sathî/üstünkörü bir şekilde, yarım yamalak, çat pat.

smaze, *is.* sis ve duman karışımı.

sm. c. = sm. cap. = small capital.

smear[1], *f.* **1.** (yağ vb.) sürmek. *to ~ butter on bread.* **2.** sıvamak, bulamak, bulaştırmak, **3.** lekelemek, leke sürmek, **4.** (şöhrete vb.) leke sürmek, lekelemek, kirletmek, kötülemek, iftira/ bühtan etmek, **5.** *argo* tamamen yenmek, hezimete/bozguna uğratmak, ezmek, boğmak, **6. ~ er**: kirleten, lekeleyen, karalayan, iftira eden kimse. *e.a.-1. spread, 2. daub, 3. stain, spot, 4. sully, vilify, malign, slander, 5. overwhelm, defeat.*

smear[2], *is.* **1.** leke, yağ lekesi, kara, **2.** (bir şeye sürülen) yağ, boya, **3.** is/kurum/toz lekesi, **4.** (porselen üzerine sürülen) sır, **5.** mikroskopla incelenen leke/iz, **6.** iftira, bühtan, karalama, kötüleme, zem, (şöhrete sürülen) leke. *e.a.-1. stain, spot, 3. smudge, 6.vilification, defamation.*

smearcase = smiercase, *is. k.d.* ekmeğe sürülen yumuşak peynir, kremalı peynir (*cream cheese*) vb.

smear-sheet, *is. k.d.* dedikodu gazetesi, rezalet ve dedikoduları yayınlayan gazete.

smeary, *sf.* **smearier, smeariest 1.** lekeli, yağlı, yapışkan, **2.** lekeleyen, leke yapan (mürekkep vb. gibi), **3. smeariness** : lekeli/yağlı olma, yapışkanlık, leke bırakma.

smectic, *sf.* **1.** arıtıcı, temizleyici, **2.** molekülleri tabakalar oluşturan sıvı kristale özgü. *e.a.-1. purifying, detergent.*

smeddum, *is. İsk.* **1.** un, malt unu, **2.** cesaret, azim. *e.a.-1. flour, powder, 2. spunk, vigor.*

smeek, *is.&f. İsk. bk.:* **smoke.**

smegma, *is. tıp* yağlı salgı, kamışın sünnet derisi veya fercin küçük dudakları altında biriken peynirimsi madde.

smell[1], *f.* **smelled/smelt, smelling 1.** koklamak. *Here, ~: what you think this liquid is? She ~led the meat to see if it was fresh.* **2.** koku (sunu) almak/duymak. *I ~ something burning.* **3.** sezmek. *He can always ~ when rain is coming. I could ~ trouble coming. The detective ~led foul play.* **4.** *gen.* **~ about** : araştırmak, incelemek, tahkik etmek, **5.** kokmak, koku yaymak/salmak/neşretmek. *Do the purple flowers ~ ? to ~ delicious.* **6.** pis/fena kokmak. *The meat had been left out for days and had started to~ .* **7. ~ of** : ima etmek, andırmak, **8. ~ a rat** : şüphelenmek, bir hile/dalavere sezmek, **9. ~ out** : (a) koklayarak izini bulmak. *to ~ out a fox.* (b) (pis) kokutmak. *Those old socks are really ~ling the room out.* **10. ~ up** : (pis) kokutmak. *e.a.- 3. perceive, detect, 4. search, investigate, 6. stink.* ***NOT:*** **Smell** fiilinin geçmiş zamanı olarak **smelt** İngiltere'de, **smelled** ise daha çok Amerika'da kullanılır.

smell[2], *is.* **1.** koklama duyusu, **2.** koku, rayiha, **3.** koklama, koku alma/duyma, **4.** seziş, ima, iz, olanak, *mec.* koku. **the ~ of money** : para kokusu (para gelme olanağı). *e.a.-2. odor, scent, savor, aroma, fragrance, perfume, bouquet, stench.* ***NOT:*** **SMELL** en geniş anlamda (iyi/kötü) koku demektir: *Foul and fresh smells.* **ODOR**, anlamca hemen hemen aynı olmakla beraber çoğunlukla hoşa giden hafif kokular için kullanılır, **SMELL** ise biraz ağırca ve nahoş koku anlamı taşır: *The smell of a hospital ward. The odor of a new-mown hay.* **SAVOR**, iştah açıcı koku demektir, nefis yemekler için kullanılır: *The savor of roasting meat.* **AROMA, FRAGRANCE, PERFUME** ve **BOUQUET** güzel koku ve rayiha anlamını taşırlar. **AROMA**, baharatlı nesnelere uygulanır: *The aroma of coffee.* Çiçeklerin güzel kokusu **FRAGRANCE** ile, keskin esans kokusu ise **PERFUME** ile ifade edilir. **BOUQUET** şarap kokusu için kullanılır. **STENCH** ve **STINK** ise kokuşmuş, bozulmuş nesnelerin kokusunu belirtir: ***The stench of rotten eggs:*** Çürük yumurta kokusu. ***The stink of decaying fish:*** Bayat balık kokusu.

smeller, *is.* **1.** koklayan/koku alan kimse, **2.** burun, **3.** (bazı hayvanlarda) duyarga, **4.** buruna indirilen yumruk, **5.** pis kokan kimse.

smelliness, *is.* pis kokma, pis koku, kokmuşluk.

smelling salts, *is.* amonyak ruhu.

smelly, *sf.* **smellier, smelliest** pis kokulu, kokmuş.

smelt[1], *f.* **1.** (maden cevherini) ergitmek, izabe etmek, **2.** ergiterek madeni arıtmak/tasfiye etmek, **3.** *bk.:* **smell** *(geç.z.&sf.f.).*

smelt[2], *is., ç.* **smelt/smelts** *zool.* çamuka (balık) *(Osmerus eperlanus).* **sand smelt** : aterina *(Atherina hepsetus).*

smelter, *is.* **1.** ergitici, maden ergiten (kimse/şey), **2.** kalcı, maden tasfiyecisi, **3.** ergitme/izabe fırını, tasfiyehane, **4.** izabe fırını sahibi/işçisi.

smeltery, *is., ç.* **-eries** *bk.:* **smelter** (3).

smew, *is. zool.* küçük testere gagalı ördek *(Mergus albellus).*

smidgen = smidgin = smidgeon = smidge, *is. k.d.* çok az miktar, cüz'î, azıcık. ***e.a.-*** *mite, trifle, a bit.*

smiercase, *is. bk.:* **smearcase.**

smilacaceous, *sf. bot.* sapanagillerden.

smilax, *is. bot.* **1.** sapana *(Smilax),* **2.** Afrika zambağı *(Asparagus medeoloides).* Limonluklarda yetiştirilen parlak yeşil yapraklı, yeşilimsi çiçekli narin süs bitkisi.

smile[1], *f.* **smiled, smiling 1.** gülümsemek, tebessüm etmek. *She ~d at me: how wonderful! It's rare to see him ~.* **2.** *gen.* **~ on/upon** : onamak, uygun görmek, tasvip etmek, lütfetmek, *mec.* (talih, kader vb.) yüzüne gülmek, yar olmak. **Luck ~ d on us that night**: O gece talih yüzümüze güldü. **The weather ~ d on us: it was a fine day**: Hava yüzümüze güldü: güzel bir gündü. **3.** gülümseyerek belirtmek/ ifade etmek. **She ~d a greeting** : Gülümseyerek selâm verdi. **to ~ approval**: gülümseyerek onaylamak/onayladığını belirtmek. **He always comes up in smiling** : Her şeyi güler yüzle karşılar. **to ~ a welcome to s.o.** : birisini güler yüzle karşılamak. **4. ~ away** : gülümseyerek uzaklaştırmak, **5. keep smiling** : ümitsizliğe kapılmamak.

smile[2], *is.* **1.** gülümseme, tebessüm, **2.** lütuf, yüze gülme, uygun/müsait olma, **3.** neşe, sevinç, şenlik.

smileless, *sf.* yüzü gülmez, somurtkan, ciddî.

smiler, *is.* gülümseyen, güler yüzlü, şen, neşeli.

smilingly, *zf.* gülümseyerek, sevinçle, neşe ile.

smirch, *is.&f.* **1.** bulaştırmak, kirletmek, **2.** lekelemek, leke sürmek, **3.** kir, **4.** leke, ayıp, yüz karası, ***e.a.- 1. smear, dirty, soil, smudge, 2. sully, tarnish, disgrace, discredit, taint, blot, 3. smudge, smutch, 4. stain, blot, taint. k.a.- 1. clean.***

smirk, *is.&f.* **1.** yılışma(k), sırıtma(k), zoraki gülümseme(k), **2.** sırıtarak ifade etmek. *He ~ ed his lewd delight at the joke.* **3. ~ er** : sırıtan, yılışan kimse, **4. ~ ingly** : sırıtarak, yılışarak zoraki bir gülümseme ile. ***e.a.- 1. simper.***

smite, *f.* **smote** (*esk.* **smit**), **smitten/smit, smiting 1.** (el, sopa, vb. ile) kuvvetle vurmak, çarpmak, şiddetli darbe indirmek. *He smote his enemy with the sword.* **2.** şamar atmak, tokatlamak, **3.** vurup öldürmek. *His sword had smitten thousands.* **4.** belâ kesilmek, (hastalık vb.) birçok ölüme sebep olmak. **be smitten with the plague** : vebaya tutulmak, **5.** manevî darbe indirmek, manen etkile(n)mek, azap duy(ur)mak, pişman etmek. **His conscience smote him** : Vicdan azabı duydu, pişman oldu. **They were smitten with terror** : Korku ve dehşete kapıldılar. **6. be smitten with s.o.** : birine çıldırasıya âşık olmak, sevdaya kapılmak, abayı yakmak, meftun/hayran olmak. **to be smitten with a girl** : bir kıza çıldırasıya âşık olmak. **love-smitten** : sevdazede, âşık. **I was smitten with the beauty of the scene** : Manzaranın güzelliğine meftun oldum. **be smitten with a desire to do sth** : bir şey yapmayı şiddetle arzu etmek, **7. ~ hip and thigh** *bk.:* **hip**[1] (6b), **8. ~ off** : bir vuruşta kesmek, **9. ~ out** : bir vuruşta ortadan kaldırmak. ***e.a.- 1. knock, cuff, buffet, slap, strike, hit, 3. slay, kill.***

smiter, *is.* kuvvetle vuran, şiddetli darbe indiren, şamar atan, tokatlayan; vurup öldüren, manevî darbe indiren, manen etkileyen, azap duy(ur)an.

smith, *is.* **1.** maden zanaatkârı, madeni işleyerek çalışan usta. **goldsmith**: kuyumcu. **locksmith**: çilingir, **2. blacksmith** *d.d.* demirci, nalbant.

smithereens = smithers, *ç. is. k.d.* ufak parçalar. **to smash/knock sth. in(to)** ~ : paramparça/tuzla buz etmek. **to break into** ~: paramparça olmak. **The vase broke into** ~ : Vazo paramparça oldu.

smithery, *is., ç.* **-eries 1.** demirci/kuyumcu/çilingir vb. dükkânı, **2.** *bk.:* **smithy.**

smithsonite, *is.* **1.** smitsonit, doğal çinko karbonat: ZnCO3. **2.** *esk. bk.:* **hemimorphite.**

smithy, *is., ç.* **smithies 1.** demirhane, nalbanthane, demirci/nalbant dükkânı, **2.** demirci, nalbant.

smitten, *f. bk.:* **smite** *(s.f.).*

smock, *is.&f.* **1.** iş gömleği/elbisesi (giydirmek), **2.** elbisede baklava şeklinde büzgü yapmak, **3.** ~ **frock** : işçi gömleği, **4.** ~ **like** : iş gömleği gibi/biçiminde.

smocking, *is.* baklava şeklinde iğne işi, (elbisede) kırma, büzgü.

smog, *is.* **1.** dumanlı sis. **2.** şehrin üstünü kaplayan kirli hava, **3.** ~ **gy/-gier/-giest = ~ bound** : dumanlı sisle kaplanmış. ***e.a.-1.*** *haze.*

smoke[1], *is.* **1.** duman, tütün. **to emit** ~ : duman çıkarmak, tütmek, **2.** hayal, uçucu şey. *Their hopes and dreams proved to be* ~. **to end in** ~ : bir sonuca ulaşamamak, havaya uçup gitmek. **That's all** ~ : Bütün bunlar hayal/asılsız. **3.** belirsizlik, müphemiyet. *When the smoke of controversy has cleared, you will recognize him for the great man he is.* **4.** sigara içme. **to have a** ~ : sigara içmek, tüttürmek. *They had a ~ during the intermission.* **5.** sigara, puro, **6.** *fiz. kim.* duman, toz şeklindeki ince taneciklerin gaz içinde dağılmalarından oluşan asıltı, **7. go up in** ~ : (a) neticesiz kalmak, havaya uçmak, başarısızlığa uğramak. *Because of one stupid remark, his whole campaign went up in* ~ . (b) yanıp kül olmak, (c)*k.d.* tepesi atmak, **8.** ~ **bomb** : sis bombası, **9.** ~ **detector** : dumansezer: yangın ihbar cihazı, **10.** ~ **pot** : duman kabı: tutuşturulunca çok miktarda duman yayan madde içeren kap, **11.** ~ **screen** : (a) deniz savaşlarında kullanılan duman perdesi, (b) gerçeği gizleyen/değiştiren aldatıcı söz/beyanat vb. **12. like** ~: sür'atle, çabuk ve kolay, **13. There is no~ without fire = Where threre's** ~ **there's fire** : Ateş olmayan yerden duman çıkmaz. **14. There is no fire without** ~ : Her güzelin bir kusuru vardır. Pürüzsüz saadet yoktur.

smoke[2], *f.* **smoked, smoking 1.** tütmek, duman çıkarmak. *The chimney is smoking.* **2.** (sigara/puro/pipo/tütün) içmek. *Do you ~? He ~s 20 cigarettes a day.* **No smoking!** Sigara içilmez! **3.** buhar/is/toz çıkarmak, tozutmak, **4.** tütsülemek, **5.** islenmek, **6.~out**: (a) gizlenmiş hayvanı/kimseyi duman vererek çıkmaya mecbur etmek. (b) bir sırrı/gizli teşebbüsü/gizlenmiş birisini bulup açığa çıkarmak. *They finally ~ ed out the group that had been passing secrets to the papers.* (c) (sigarayı vb.) içip bitirmek, **7.~ up** : dumanla doldurmak, dumana boğmak.

smokable = smokeable, *sf.* (tütün vb.) içilebilir, içmeye elverişli.

smoke drift, *is. ABD&Cnd.* (orman yangınından çıkan) duman bulutu.

smoke-dry, *f.* **-dried, -drying** (et vb.) tütsüle(n)mek, tütsü ile kurut(ul)mak.

smoke-eater, *is. argo* itfaiyeci. ***e.a.-*** *fire fighter.*

smokehouse, *is., ç.* **-houses** tütsü evi: et, balık vb. nin tütsü ile kurutulduğu yer.

smoke-ho = smoko, *is. Avust.* işçilerin dinlenme/çay içme paydosu.

smokejack, *is.* çıkan dumanın döndürdüğü kebap şişi.

smokeless, *sf.* dumansız. ~ **powder** : dumansız barut.

smokepot, *is.* duman kabı, duman üreten karışımın konulduğu kap.

smokeproof, *sf.* duman geçirmez (kapı, oda vb.).

smoker, *is.* **1.** tütün içen kimse, **2. smoking car** *d.d.* sigara içenlere mahsus vagon/kompartıman, **3.** sigara içilip sohbet edilen toplantı, **4.** ~**'s heart** : çok sigara içenlerde görülen kalp hastalığı, **5.** ~**'s throat** : çok sigara içenlerde görülen boğaz hastalığı.

smokestack = stack, *is.* vapur /lokomotif/ fabrika bacası.

smoke tree, *is. bot.* sarıağaç *(Continus coggygria, C. americanus).*

smoking car, *is. bk.:* **smoker** (2).

smoking jacket, *is.* (ev içinde giyilen) bol ceket.

smoking stand, *is.* ayaklı kül tablası.

smoky, *sf.* **smokier, smokiest 1.** tüten, duman çıkaran. ~ *lamp.* ~ *fire.* **2.** dumanlı, isli, dumandan kararmış, puslu, bulanık. *The* ~ *towns of England.* **3.** duman renginde, koyu. ~ **color** : duman rengi, füme, **4.** duman gibi, dumana benzer, **5.** ~ **quartz = cairngorm = Cairngorm stone** : dumanlı kuvars : donuk sarı/kahverengi/siyah renklerde kıymetli bir taş, **6. smokily** : tüterek, duman çıkararak, dumanlı/isli bir şekilde, **7. smokiness** : tütme, duman/is çıkarma, dumanlılık, islilik.

smolder = smoulder, *gs.f.&is.* **1.** için için (alevsiz) yanmak, **2.** içinde beslemek/gizli olmak. **Hatred ~ ed beneath his smile** : Gülümsemesinin altında nefret gizli idi. **3.** gizli duygularını açığa vurmak, *mec.* taşmak, fışkırmak, okunmak. **His eyes smoldered with rage** : Öfkesi gözlerinden okunuyordu. **4.** alevsiz ateşten çıkan kesif duman, **5.** alevsiz yanan ateş.

smolt, *is.* som balığı yavrusu.

smooch, *f.&is.* **1.** *bk.:* **smutch, 2.** *k.d.* öp-(üş)mek, **3.** *k.d.* sevmek, okşamak. ***e.a.-2.*** *kiss, 3. pet, neck.*

smooth[1], *sf.* **1.** düz, düzgün, muntazam, pürüzsüz, pürtüksüz. *a* ~ *piece of wood. a* ~ *road. a* ~ *mayonnaise.* **2.** dümdüz, buruşuksuz, kırışıksız.~ *sea/water/forehead.* **3.** perdahlı, cilâlı, **4.** engelsiz, engebesiz. **We are now in ~ waters** *mec.* engelleri/güçlükleri atlattık. **5.** sarsıntısız. ~ *driving. bring a car to a smooth stop.* **6.** kolay, akıcı.~ *breathing. a* ~ *style.* **7.** sakin, rahat, telâşsız. *a* ~ *day in the office.* **8.** zarif, kibar, nazik, hoş, yumuşak, mülâyim, halim selim (şahıs, söz, tavır vb.), **9.** akıcı, kaygan, **10.** düzleşmiş, aşınmış. *a* ~ *tire casing.* **11.** aşırı nazik, yağcılık eden, **12.** tüysüz, kılsız. *a* ~ *cheek.* **13.** tatlı, sert olmayan (içki), **14.** sürtünmeyen, **15.** ~ **ly** : (a) düzgünce, pürüzsüzce, düz bir şekilde, (b) kolayca, rahatça, sarsıntısızca, **16.~ness** : (a) düzlük, düzgünlük, pürüzsüzlük, buruşuksuzluk, kırışıksızlık, (b) kolaylık, rahatlık, sarsıntısızlık. ***e.a.-1.*** *even, flat, 3. polished, 7. calm, peaceful, tranquil, serene, 8. elegant, 11. flattering, 12. bald, hairless.* ***k.a.-1.*** *rough.*

smooth[2], *zf. bk.:* **smoothly.**

smooth[3], *gl.f.* **1.** düzeltmek, düzleştirmek, **2.** kolaylaştırmak, **3.** engelleri ortadan kaldırmak, **4.** (ses, söz vb.) tatlılaştırmak, **5.** yatıştırmak, teskin etmek, rahatlaştırmak, sükûnete kavuşturmak. ~ **away** : üzüntüden kurtarmak/kurtulmak. ~ **away difficulty/obstacle** : güçlükleri/engelleri ortadan kaldırmak. ~ **down** : yatıştırmak. ~ **one's ruffled feathers** : sinirini yatıştırmak, **6.** *gen.* ~ **over/out/away** : yumuşatmak, olduğundan daha iyi göstermek, yaldızlamak, fena/noksan taraflarını örtbas etmek/gizlemek. ~ **over a matter = ~ things out** : meseleyi tatlıya bağlamak, **7.** okşamak, **8.** kırışıklıkları/buruşuklukları gidermek. *a face cream that claims to* ~ *away wrinkles.*

smooth[4], *is.* **1.** düzleştirme, düzeltme, düzgün yapma, pürüzlerini giderme, perdahlama, cilâlama, **2.**düzgün/muntazam/pürüzsüz şey.

smoothable, *sf.* düzgünleştirilebilir, pürüzleri giderilebilir, kolaylaştırılabilir.

smoothbore, *sf.&is.* (namlusu) yivsiz (tüfek vb.).

smooth breathing, eski Yunancada sesli harfle başlayan kelimenin önüne h sesi getirilmeyeceğini gösteren işaret: ['].

smooth-chinned, *sf.* sakalsız. ***e.a.-*** *beardless.*

smoothen, *f. bk.:* **smooth**[3] .

smoother, *is.&sf.* **1.** düzelten, düzgünleştiren, **2.** kolaylaştıran, engelleri gideren, **3.** perdahlayan, cilâlayan, **4.** perdah aleti, **5.** daha düzgün/parlak/muntazam.

smooth-faced, *sf.* **1.** sakalsız, sinek kaydı tıraş olmuş, **2.** düzgün yüzeyli, cilâlı, parlak (kumaş). *a* ~ *stone.* **3.** güler yüzlü, **4.** mürai, ikiyüzlü, kaypak. ***e.a.-1.*** *beardless, clean-shaven.*

smoothie = smoothy, *is. k.d.* (bilhassa kadınlara karşı) kandırıcı ve tatlı dilli kimse.

smooth muscle, *is.* düz kas, damarların iç yüzeyinde bulunan iğ şeklinde ipliklerden yapılmış kaslar.

smooth-shaven, *sf.* (sinek kaydı) tıraş olmuş.

smooth-spoken, *sf.* tatlı dilli, ikna edici, kandırıcı.

smooth-tongued, *sf.* iyi söz söyleyen talâkatli, natıkası kuvvetli.

smoothy, *is., ç.* **smoothies** *bk.:* **smoothie.**

smorgasbord = smörgåsbord, *is.* İskandinav usulü büfe.

smote, *f. bk.:* **smite** *(geç.z.).*

smother[1], *f.* **1.** (havasızlıktan) boğ(ul)mak, nefes alamamak/aldırmamak, **2.** (ateşi havasız bırakarak) söndürmek, bastırmak, **3.** üstünü iyice örtmek/kaplamak. *to ~ a steak with mushrooms.* **4.** gizli tut(ul)mak, örtbas etmek/edilmek, sakla(n)mak, bastırmak, baskı altında tut(ul)mak. **to ~ a scandal** : bir rezaleti örtbas etmek. **to ~ one's grief** : kederini gizli tutmak. **to ~ all opposition** : bütün muhalefeti baskı altında tutmak, **5.** kapalı kapta pişirmek. ***e.a.-1.*** *suffocate, stifle, 2. extinguish, 3. cover, envelop, 4. hide, suppress. conceal, repress.*

smother[2], *is.* **1.**boğucu/kesif duman, **2.** koyu sis, kesif toz bulutu, **3.** boğ(ul)ma, havasız bırak(ıl)ma, **4.** üstünü örterek ateşi söndürme, **5.** gizli tut(ul)ma, örtbas etme/edilme, baskı altında tut(ul)ma, **6.** aşırı bolluk, mebzuliyet. *a~ of papers. Nearly covered in a~of flowers thrown at her.*

smothery, *sf.* boğucu. **a ~ atmosphere** : boğucu bir hava. ***e.a.-*** *stifling, suffocating.*

smoulder, *f.&is. bk.:* **smolder.**

smudge, *is.&f.* **smudged, smudging 1.** siyah leke, is/yağ vb. lekesi, **2.** boğucu duman, **3.** dumanıyla sivrisinek veya ayazı gidermek için yakılan ateş, **4.** kirletmek, kirlenmek, lekele(n)mek. *White shoes ~ easily.* **5.** dumanla tütsülemek, (böcekleri vb. uzaklaştırmak, meyveleri donmaktan korumak için), **6.** tütmek, duman salmak, **7. ~ pot** : tütsü kabı, **8. ~dly** : kirli kirli, lekeli lekeli, **9. ~ less** : lekesiz. ***e.a.-1.*** *smear, stain, 4. soil, smutch, smear.*

smudgy, *sf.* **smudgier, smudgiest 1.** lekeli, kirli, **2.** isli, dumanlı, is/duman çıkaran, **3. smudgily**:lekeli/kirli/isli bir şekilde, **4. smudginess** : lekelilik, kirlilik, islilik, lekeli/ kirli /isli oluş.

smug, *sf.* **smugger, smuggest 1.** kendini beğenmiş, kendinden emin, mağrur, **2.** temiz kılıklı, şık, *mec.* iki dirhem bir çekirdek, **3. ~ ly** : kendini beğenmişcesine, kendinden emin bir şekilde, gururla, temiz kılıklı/şık bir şekilde, **4. ~ ness**: kendini beğenmişlik, kendinden emin olma, gurur, temiz giyinme, şıklık. ***e.a.-1.*** *conceited, 2. trim, spruce, sleek, smooth.*

smuggle, *f.* **-gled, -gling 1.** gümrükten kaçırmak, kaçakçılık yapmak, **2.** gizlice/el altından almak/vermek/ithal, ihraç etmek/sokmak. **She ~ d the gun into the jail inside a cake** : Tabancayı gizlice bir pasta içinde ceza evine soktu. **3. smuggler** : kaçakçı.

smut, *is.&f.* **smutted, smutting 1.** is, kurum, **2.** is/kurum lekesi, **3.** ayıp/müstehcen söz/yazı, açık saçık neşriyat, **4.** karayanık: *Ustilaginales* mantarının sebep olduğu hububat başaklarını karartan bir hastalık, **5.** isletmek, is/kurum ile kirletmek/lekelemek, **6.** (hububat) karayanık hastalığına yakalanmak.

smutch = smooch, *is.&f.* **1.** (siyah) leke, is/yağ lekesi, **2.** kir, pislik, is, kurum, **3.** lekelemek, kirletmek, is/yağ lekesi yapmak. ***e.a.-1.*** *smudge, stain,* **2.** *dirt, grime, smut,* **3.** *smudge, soil.*

smutchy, *sf.* **smutchier, smutchiest** kirli, lekeli, kirlenmiş, lekelenmiş, islenmiş, kararmış. ***e.a.-*** *soiled, smudged.*

smutty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** kirli, lekeli, pis, isli, **2.** ayıp, müstehcen, açık saçık (yazı, söz vb.), **3.** müstehcen sözler söyleyen/yazılar yazan, **4.** (bitki) karayanık hastalığına yakalanmış, **5. smuttily** : kirli kirli, lekeli/pis bir şekilde, ayıp, müstehcen, açık saçık bir şekilde, **6. smuttiness** : kirlilik, leke, pislik, islilik, ayıplık, müstehcenlik, açık saçıklık. ***e.a.-1.*** *stained, soiled, black, 2. indecent, obscene.*

Smyrna, *is.* İzmir. **~ fig** : İzmir inciri. **Smyrniot** : İzmirli.

Sn, *kim.* kalay (simgesi).

snack, *is.* **1.** meze, çerez, hafif yemek, asıl yemekler arasında yenilen/içilen şey. **have a ~** : hafif bir şeyler yemek/atıştırmak, **2.** kısım, hisse, pay, lokma, **3.** (yemekler arasında) atıştırmak, hafif bir şeyler yemek. **4. ~ bar** : alâminüt yemek lokantası.

snaffle, *is.&f.* **-fled, -fling 1. ~ bit** *d.d.* hafif gem, **2.** ata hafif gem vurmak, **3.** hafif gemle dizginlemek/kontrol etmek, **4.** *Brit.- argo* çalmak, aşırmak.

snafu, *is.&sf.&f.* **-fued, -fuing 1.** karmakarışık (durum), **2.** karıştırmak, karmakarışık etmek, arap saçına döndürmek. ***e.a.-2.*** *muddle.*

snag[1], *is.* **1.** su içinde bulunan ve gemiler için tehlikeli olan dal, **2.** budak, kırık dal, **3.** bir şeyin çıkık pürüzlü ucu, sivri çıkıntı, **4.** kırık diş kökü, **5.** geyik boynuzunun dalı, **6.** engel, mania, takıntı. **to strike a ~** : engelle karşılaşmak. *to strike a ~ in carrying out plans.* **There's**

a ~ somewhere : Bir takıntısı var (altından çapanoğlu çıkabilir). **7. ~ like** : kırık dal/budak gibi, çıkıntılı. ***e.a.-6.*** *obstacle, impediment.*

snag[2], *f.* **snagged, snagging 1.** (gemi vb.) su içindeki köklere çarpmak, **2.** engellemek, mani olmak. *His hostility ~ged all my efforts.* **3.** engellenmek, engel/mania ile karşılaşmak, **4.** karmakarışık yapmak/olmak, karış(tır)mak, dolaş(tı)rmak, **5.** nehir dibini kök ve dallardan temizlemek, **6.** (yün, elbise vb.) dikene/budağa/çengele vb. takılmak, **7.** kapmak, yakalamak, birdenbire ele geçirmek. ~ *a football pass from the opponent. to ~ a rich husband.* ***e.a.-2.*** *obstruct, impede.*

snaggletooth, *is.* budak diş, öbür dişin yanından çıkan diş. **~ ed** : budak dişli.

snaggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** budaklı, çıkıntılı, **2.** içinde kökler/ağaç dalları bulunan (nehir), **3.** budak gibi, keskin/pürüzlü çıkıntılarla dolu.

snail, *is.* **1.** *zool.* salyangoz, sümüklü böcek *(Helix aspersa, H. pomatia),* **2.** tembel/uyuşuk kimse, **3. ~ flower** : salyangoz çiçeği *(Phaseolus caracalla),* **4. ~ like** : salyangoz gibi, **5. ~ - paced** : çok yavaş ilerleyen, **6. ~'s pace** : çok yavaş ilerleme.

snake, *is.&f.* **snaked, snaking 1.** *zool.* yılan *(Ophidia serpentes),* **2.** sinsi/hain/tehlikeli kimse, **3.** tıkanan su borularını açmakta kullanılan spiralli uzun tel, **4.** yılankavi/kıvrılarak gitmek/yürümek/uzanmak. *The road ~s among the mountains.* **5.** yılan gibi sessizce/sinsi sinsi ilerlemek/hareket etmek, **6.** (zincir/halat ile) çekmek, zorla sürüklemek. **~ out logs** : kütükleri çekip sürüklemek, **7. ~ charmer** : yılan oynatan hokkabaz, **8. ~ dance** : yılan dansı, Kızılderililerin yılanlarla yaptıkları dinî dans, yılankavi yürüyüşle yapılan dans, **9. ~ doctor**: (a) *bk.:* **dragonfly**, (b) *bk.:* **hellgrammite, 10. ~ eyes**: (zar oyununda) iki tane birli atma, **11. ~ fence = worm ~** : dolambaçlı çit, **12. ~ in the grass** : gizli tehlike/düşman, **13. ~ oil** *argo* her derde deva diye satılan uydurma ilâç, **14. ~ pit** *k.d.* (a) hastalarına kötü muamele eden tımarhane, (b) yılan çukuru: son derece karışık/tehlikeli/içinden çıkılmaz durum/yer, **15. grass ~ = water ~** : su yılanı *(Natrix natrix),* **16. hooded ~** : gözlüklü yılan, **17. see ~s** : aşırı sarhoşluk sonucunda yılanlar görüyor gibi olmak.

snakebird, *is. zool.* yılan kuşu *(Anhinga rufa).* Karabatakgillerden siyah tüylü, uzun boyunlu Afrika kuşu.

snakebite, *is.* yılan ısırması/sokması.

snakefish, *is. bk.:* **ribbonfish.**

snakehead, *is.* yılanbaşı (bitki) (**turtlehead** *d.d.).*

snake-hipped, *sf.* yılan kalçalı, ince ve kıvrak kalçalı.

snakelike, *sf.* yılansı, yılan gibi, uzun ve kıvrıntılı.

snakemouth, *is. bot.* yılanağzı *(Pogonia ophioglossoides).* Pembe çiçekli, güzel kokulu KD Amerika orkidesi.

snakeroot, *is. bot.* **1.** yılan otu, yılan sokmasında ilâç olarak kullanılan birkaç cins ot veya kök *(Aristo-lochia Serpentaria, Polygala Senega),* **2.** kurtluca.

snakeskin, *is.* **1.** yılan derisi, **2.** yılan derisinden yapılmış eşya.

snakeweed, *is. bk.:* **bistort.**

snaky, *sf.* **snakier, snakiest 1.** yılanlı, yılanlarla dolu, **2.** yılansı, yılan+, **3.** yılan gibi, kıvrıntılı, eğri büğrü, **4.** sinsi, hain, kurnaz, tehlikeli, zehirli, **5. snakily** : yılan gibi, sinsice, sinsi sinsi, haince, kurnazca, **6. snakiness** : sinsilik, hainlik, kurnazlık. ***e.a.-3.*** *serpentine, sinuous,* ***4.*** *insidious, trecherous, venomous.*

snap[1], *f.* **snapped, snapping 1.** şakla(t)lamak, şakırda(t)mak/şıkırda(t)mak. **to ~ one's fingers** : parmaklarını şıkırda(t)mak, **2.** tık diye ses çıkarmak, **3.** çat diye (ses çıkararak) kapa(n)mak. *to ~ the lid down.* **4.** çatırtı ile kop(ar)mak/kır(ıl)mak. *The branch ~ped during the storm. To ~ a sitck in half.* **5.** (göz vb.) parlamak, parıltılar çıkarmak, kıvılcım saçmak, **6.** çeviklikle/birdenbire harekete geçmek, **7.** şipşak fotoğraf çekmek, **8.** *gen.* **~ at**: (eliyle/ağzıyla birdenbire) yakalamak/kapmak, **9.** *gen.* **~ at** : kısa/sert bir söz söylemek, kumanda/emir vermek. **~ out an order** : kesin ve şiddetli emir vermek. **~ s.o.'s head off**:birini şiddetle terslemek, **10.** *gen.* **~ up** : kap(ış)mak. *The bargains were ~ped up immediately.* **11.** alelacele sonuçlandırmak, karar/hüküm vermek, onayla(t)mak. *They ~ped the bill through congress.* **12. ~ out** : bir çırpıda/çabucak söylemek. *The irate customer ~ped out his complaints.* **13.** (futbol) topu bacaklarının

arasından geçirip atmak, **14.** (avcılıkta) çabuk ateş etmek, **15. ~ off one's head** : kırıcı konuşmak, **16. ~ one's fingers at** : umursamamak, aldırış etmemek, boş vermek, önem vermemek, **17. ~ out of it** *k.d.* iyileşmek, kendine gelmek, eski neşesine/sağlığına kavuşmak, **18. snappable** : çat diye kopa(rıla)bilir/kapatılabilir, anî yapılabilir. ***e.a.-1.*** *crack,* ***2.*** *click,* ***5.*** *sparkle, flash,* ***17.*** *recover.*

snap[2], is. **1.** şaklama, şakırtı, çatırtı, anî ses/gürültü. *The ~ of a whip.* **2.** kapma, kopma, çarpma, kopma/çarpma/vurma sesi. **shut the box with a~** : kutuyu şırak diye kapamak, **3.** sert/kısa emir/söz, **4.** *bk.:* **snap fastener**, **5.** lokma, parça, koparılmış/ısırılmış şey. *a ~ of food.* **make a ~ at** : ısırmağa çalışmak, **6.** anî gelip kısa süren olay, dalga. **an unexpected cold ~** : anî bir soğuk dalgası, **7.** *k.d.* kolay ve zevkli iş. *This job is a ~ .* **8.** şipşak fotoğraf, **9.** kuvvet, enerji, çeviklik, atiklik, zindelik, **10.** gevrek (bisküvi), **11. I don't care a ~** : Boş ver! Umurumda değil! Vız gelir! **12. Put some ~ into it**! Haydi, çabuk ol/elini çabuk tut! ***e.a.-8.*** *snapshot,* ***9.*** *vigor, alertness, vim, zip.*

snap[3], *sf.* **1.** acele, çabuk, düşünmeden yapılan. *a ~ judgment.* **2.** kolay. *a ~ course at college.* **3.** yaylı, sustalı, çat/şırak diye kapanan. ***e.a.- 2.*** *easy.*

snap[4], *zf.* **1.** çabucak, şıp diye, hemencecik, şipşak, birdenbire, **2.** çat/şırak diye ses çıkararak. **to go ~** : çat diye kırılmak. **~ went my stick** : bastonum çat diye kırıldı, **3. ~ pingly** : çabucak, alelacele, hemencecik, şipşak, birdenbire; çat/şırak diye.

snapback, *is.* **1.** anî geri sıçrama, geri tepme, **2.** hızla düzelme, iyileşme, eski hâline dönme, **3.** (futbol) topu bacaklarının arasından geriye atma.

snap bean, *is.* çalı fasulyesi. ***e.a.-*** *string bean.*

snap brim, *is.* **1.** aşağı ve yukarı bükülebilen şapka kenarı, **2. snap-brim hat** *d.d.* kenarı aşağı ve yukarı bükülebilen şapka. **snap-brim = snap-brimmed** : kenarı aşağı ve yukarı bükülebilen.

snapdragon, *is.* **1.** *bot.* aslanağzı *(Antirrhinum majus),* **2.** içinde konyak yakılan tastan üzüm vb. kapma oyunu.

snap fastener, *is.* çıtçıt, yaylı raptiye.

snapless, *sf.* çıtçıtsız.

snapper, *is., ç.* **-per/-pers** *zool.* **1.** iri levrek *(Lutjanidae),* **2.** lüfer *(Pomatomus saltratix),* **3.** *bk.:* **snapping turtle.**

snapping beetle, *is. bk.:* **click beetle.**

snapping turtle, *is. zool.* kapankaplumbağa *(Chelydra serpentina).* Kuvvetli çenesi ile ısıran iri bir deniz kaplumbağası.

snappish, *sf.* **1.** huysuz, aksi, öfkeli, aksiliği üstünde, **2.** kısa, sert, aksi. *a ~ reply.* **3.** ısırır, ısırgan.~ *dog.* **4. ~ly** : aksilikle, öfke ile, ters ters, kısaca, sertçe, **5. ~ness** : huysuzluk, aksilik, öfke, sertlik.

snappy, *sf.* **-pier, -piest 1.** *bk.:* **snappish** (1,2), **2.** (ateş vb.) çıtırdayan, çıtır çıtır ses çıkaran, **3.** çabuk, hızlı, sür'atli, atik, çevik, **4.** *k.d.* canlı, hararetli. *a ~ conversation.* **5.** (hava) soğuk, ayaz. *~ weather.* **6.** şık, zarif, kibar, modaya uygun. *a ~ dresser.* **7.** *argo* **Make it ~** ! [*Brit.:* **Look ~** !] : Çabuk ol! Acele et! **8. snappily** : (a) aksi aksi, öfke ile, ters bir şekilde, (b) çabucak, acele ile, anîde, birdenbire, hızla, sür'atle, **9. snappiness** : (a) huysuzluk, aksilik, öfke, sertlik, (b) çabukluk, atiklik, çeviklik, canlılık. ***e.a.-3.*** *quick, sudden,* ***4.*** *brisk, energetic, vivacious,* ***5.*** *crisp, brisk, chilly,* ***6.*** *smart, stylish, fashionable,* ***7.*** *hurry up.*

snap roll, *is.* yatay yuvarlanma: uçağın uçuş ekseni etrafında 360° dönmesi.

snapshot, *is.&f.* **-shotted, -shotting 1.** şipşak fotoğraf (çekmek), **2.** avcılıkta nişan almadan/rastgele atış.

snare, *is.&f.* **snared, snaring 1.** tuzak, kapan, **2.** dolap, hile, **3.** *cer.* tümörü kökünden çıkarmak için kullanılan ilmekli tel, **4.** zırıltılı ses çıkarmak için trampete gerilen tel, **5.** tuzak kurmak, tuzağa düşürmek. *to ~ a rabbit. She ~d me into going by using flattery.* **6.** hile veya kurnazlıkla elde etmek. *~ a good job.* **7. ~ drum** : trampet, **8. ~less** : tuzaksız, kapansız; hilesiz, **9. snarer** : tuzak kuran, tuzakla/kapanla yakalayan, **10. snaringly** : tuzağa/kapana düşürerek, hile ile. ***e.a.-1.*** *trap,* ***5.*** *entrap, entangle.*

snark, *sf.* hayalî canavar.

snarl, *is.&f.* **1.** (köpek vb.) hırlama(k), **2.** çemkirme(k), ters/kaba/kavga eder gibi konuşma(k), **3.** (iplik, saç vb.) dolaş(tır)mak, ka-

rış(tır)mak, **4.** dolaşıklık, karışıklık, keşmekeş, tıkanıklık. *a traffic ~.* **5.** çapraşık bir hâl almak, çapraşık/karmakarışık hâle getirmek, **6.** (tahtada) budak, **7. ~ up** : muğlâk/anlaşılmaz hâle getirmek, şaşırtmak. *Your stupid questions ~ me up.* **8.** madenî levhayı çekiçle döverek kabartma yapmak, **9. ~er** : hırlayan, çemkiren, kavga eder gibi konuşan, **10. ~ ingly** : hırlayarak, ters ters, kavga edercesine, **11. ~ y** : ters, kaba, kavgacı. ***e.a.-1.*** *growl, **3,4.*** *tangle.*

snatch, *is.&f.* **1.** kapmak, (kabaca) yakalamak/kavramak. **He ~ ed the old lady's purse and ran** : İhtiyar kadının çantasını kapıp kaçtı. **~ a meal** : çabucak iki lokma bir şey yemek, **2. ~ at** : kapmaya/yakalamaya çalışmak. *to ~ at an opportunity.* **3.** *argo* (çocuk vb.) kaçırma(k), zorla alıp götürme(k). *The boy was ~ed from his home by 2 armed men.* **4.** kapma, kapış, yakalama, kavrama, kapmaya/yakalamaya çalışma, **5.** parça, kırıntı, az/ufak bir şey. **~ es of a story** : bir hikâyeden parçalar. **to overhear ~ es of conversation** : konuşmanın bazı kısımlarını duymak, **6.** kısa süre, az bir müddet. **get a ~ of sleep** : biraz kestirmek/uyumak. **to sleep in ~ es throughout the night** : bütün gece kesik kesik uyumak. **to work by ~ es** : azar azar/aralıklı çalışmak, **7.** *argo-kaba* ferç, mehbil, **8. ~ er** : kapan, yakalayan, kapıp kaçan (hırsız), çocuk kaçıran. ***e.a.-1.*** *grab, seize, grasp, **3.** kidnap, **5.** bit, scrap, fragment, **7.** vulva, vagina.*

snatch block, *is. den.* çengelli makara tertibatı.

snatchy, *sf.* **snatchier, snatchiest 1.** düzensiz, intizamsız, kesintili, inkıtalı, kesik kesik/arasıra (vaki olan). *a ~ conversation. ~ reading.* **2. snatchily**: düzensizce, intizamsız bir şekilde, kesik kesik, ara sıra. ***e.a.-1.*** *irregular, spasmodic.*

snath(e), *is.* tırpan sapı.

snazzy, *sf.* **-zier, -ziest** *argo* **1.** çok şık, gösterişli, zarif, kibar. *a ~ dress. a pretty ~ place.* **2. snazziness** : şıklık, kibarlık, zarafet, gösteriş. ***e.a.-1.*** *flashy, attractive, stylish.*

sneak, *is.&f.* **sneaked** (veya *Dial.* **snuck**), **sneaking 1.** gizlice/sinsi sinsi sokulma(k)/dolaşma(k)/savuşma(k), sinsice ilerleme(k)/hareket etme(k). **~ in** : gizlice içeri girmek. **~ out** : sıvışmak, gizlice dışarı çıkmak. **~ past a guard** : nöbetçi görmeden sıvışmak. **~ around to the back door** : gizlice arka kapıya gitmek, **2.** sezdirmeden/ gizlice yapma(k)/etme(k)/geçirme(k)/saklama(k)/çalma(k) vb. **He ~ ed the gun into his pocket** : Tabancayı gizlice cebine sakladı. *a boy caught ~ ing an apple from a shop.* **3. ~ away** : sıvışmak, tüymek, **4. ~ off** : sıvışmak, savuşmak. sinsi, korkak, alçak kimse, **5.** *argo* müzevvir, gammaz, sinsice ihbar eden kimse, **6. ~ boat** : dibi düz ufak kayık, **7. ~ thief** : açık pencere veya kapıdan giren hırsız, **8.~ preview** : ön gösteri, seyircilerin tepkisini anlamak için yapılan ilk film gösterisi. ***e.a.-1.*** *lurk, slink, skulk, **5.** tattletale, informer.*

sneaker, *is.* **1.** sinsi, sinsice hareket eden kimse, **2.** lâstik tabanlı spor ayakkabısı/terlik.

sneaking, *sf.* **1.** sinsi, korkak, alçak, **2.** gizlice/sinsice/el altından yapılan, **3.** gizli, kapalı, açıklanmamış. *a ~ desire to go into politics.* **4.** kalbe doğan, düşüncelere musallat olan. *a ~ suspicion. a ~ feeling that the plan won't work.* ***e.a.-1.*** *cowardly, stealthy, furtive, underhanded, contemptible, **3.** secret, **4.** persistent, nagging.*

sneaky, *sf.* **sneakier, sneakiest 1.** sinsi, gizli, kaçamak, aldatıcı. **2. sneakily** : sinsice, sinsi sinsi, gizlice, **3. sneakiness** : sinsilik, **4. ~ pete** *argo* kalitesiz/kaçak içki. ***e.a.-1.*** *furtive, deceitful, sneaking.*

sneer, *is.&f.* **1.** isthiza ile gülümseme(k), hakaretle dudak bükme(k), istihfafla gülme(k), **2.** küçümseme(k), istihza/alay (etmek), **3.** alaylı/müstehziyane konuşmak, **4. ~ at** : hor görmek, aşağılamak, hiçe saymak, **~ at wealth** : zenginliği hor görmek, servete önem vermemek, **5. ~ s.o. down**: birisini alay ederek susturmak, **6. ~ away s.o.'s reputation** : alay ederek bir kimsenin haysiyetini kırmak/şöhretine halel getirmek, **7.~ er** : alay/istihza eden, küçümseyen kimse, **8. ~ ing** : alaycı, müstehzi, küçümseyen, hor/hakir gören, **9. ~ ingly** : istihza/alay ederek, küçümseyerek, alayla, istihza ile, müstehziyane. ***e.a.-1,2.*** *scorn, mock, scoff, rebuff, jeer, deride, disdain, ridicule, belittle, gibe.*

sneeze, *is.&f.* **sneezed, sneezing 1.** aksırma(k), hapşırma(k), **2.** aksırık, hapşırık, **3.~ at** : küçümsemek, hakir görmek, **4. not to be ~ d at** *k.d.* küçümsenemez, yabana atılmaz, işe yarar.

an offer not to be ~ d at : yabana atılmaz bir teklif. *That sum of money is nothing to ~ at.* **5. ~ less** : aksırıksız, **6. ~ r** : aksıran, hapşıran kimse, **7. sneezing** : aksırma, hapşırma. **sneezing powder** : enfiye, **8. sneezy** : aksırıklı, aksırtıcı.

sneezeweed, *is. bot.* aksırık otu *(Helenium automnale).* K Amerika'da yetişen ve aksırmaya sebep olan bir ot.

sneezewort, *is. bot.* nezle otu*(Achilla Ptarmica)* Yaprak ve çiçekleri eskiden tıpta kullanılan aksırtıcı bir bitki.

snell, *sf.&is. k.d.* **1.** çabuk, hızlı, acele, **2.** zeki, akıllı, **3.** keskin, kuvvetli, **4.** ciddî, sıkı, **5.** naylon olta ipi. ***e.a.-1.*** *quick, 2. clever, smart, 3. sharp, keen, 4. severe, harsh, extreme.*

snick, *is.&f.* **1.** çentik, **2.** çentme(k), **3.** (tetiğe vb.) hafifçe dokunmak, **4.** (kriket) topa hafifçe vurup yönünü değiştirmek, ***e.a.-1,2.*** *nick, 2. snip.*

snicker = snigger, *is.&f.* **1.** gülmekten kendini alamamak, kendini tutamayıp gülmek, hafifçe ve alaylı bir şekilde gülmek, **2.** hafif/alaylı gülüş, zor zapt edilen gülümseme, **3. ~ ingly** : müstehziyane gülümseyerek.

snickersnee, *is.* büyük bıçak.

snide, *sf.* **snider, snidest 1.** aşağılayıcı, alaycı, küçük düşürücü, sinsi, müstehzi, kötü niyetle söylenmiş. *a ~ remark.* **2. ~ ness** : aşağılayıcılık, alaycılık, sinsilik, istihza, kötü niyet(le söyleme). ***e.a.-1.*** *derogatory, derisive.*

sniff, *is.&f.* **1.** havayı koklama(k), **2.** (hafif hafif) koklamak, **3.** burnunu çekme(k), **4.** sezme(k), koku(sunu) alma(k), **5.** *gen.* **~ at** : istihza ile burun bükmek, burun kıvırmak, **6.** hafif koku, **7.** seziş, **8. ~ er** : havayı koklayan, burnunu çeken, sezen, koku(sunu) alan, **9. ~ ingly**: havayı koklayarak, burnunu çekerek, sezerek, koku(sunu) alarak.

sniffle, *is.&f.* **sniffled, sniffling 1.** sık sık burnunu çekmek, iç çekmek. *She ~d woefully.* **2.** iç çekme, burun çekme, **3. the ~ s**: (a) hafif nezle, burun akması, (b) iç çekme, hafif hıçkırık, **4. ~ r** : sık sık burnunu çeken, iç çeken kimse.

sniffy, *sf.* **-fier, -fiest** *k.d.* **1. sniffish** *d.d.* alaycı, müstehzi, kibirli, mağrur, etrafındakileri küçük gören, **2. sniffily** : alaycı/müstehzi bir şekilde, kibirle, mağrurane, etrafındakileri küçük görerek, **3. sniffiness** : alaycılık, müstehzilik, kibirlilik, mağrurluk, etrafındakileri küçük görme. ***e.a.-1.*** *disdainful, supercilious, contemptuous.*

snifter, *is.* **1. inhaler** *d.d.* üstü dar yuvarlak likör kadehi, **2.** *ABD- argo* bir yudum içki.

snigger, ~ er, ~ ingly, *bk.:* **snicker, ~ er, ~ ingly.**

sniggle, *f.* **-gled, -gling 1.** yılan balığı yuvasına olta atarak avlamak, **2.** *bk.:* **sneak, 3.** *k.d. bk.:* **snicker, 4. ~ r** : (a) yılan balığı avcısı, (b) sinsi.

snip, *is.&f.* **snipped, snipping 1.** makasla kesme(k), **2.** kesip ayırma(k)/alma(k). *to ~ a rose. ~ a hole in the paper. ~ off the the corner of a packet.* **3.** makasla kesilen parça, kırpıntı, **4.** kırıntı, döküntü, az/ufak/önemsiz parça. *a ~ of food.* **5.** *k.d.* (a) önemsiz kimse, (b) kaba/mağrur/nobran kimse, **6.** *Brit.- k.d.* kelepir, çok ucuz satılık mal.

snipe[1], *is., ç.* **snipes/snipe 1.** *zool.* çulluk, su çulluğu, bataklık çulluğu, yelve *(Gallinago gallinago)* **2.** uzun gagalı çulluğa benzer herhangi bir kuş, **3.** (gizli yerden atılan) silâh, **4.** *ABD-argo* izmarit, sigara/puro izmariti, **5. ~ hunt** : birinin eline torbayı verip av bekletmek suretiyle yapılan şaka.

snipe[2], *gs.f.* **sniped, sniping 1.** çulluk avlamak, **2.** (gizlice/siperden) ateş etmek. **to ~ (at) the enemy** : sipere yatarak düşmana ateş etmek. **to be ~ d** : (gizli bir yerden atılan kurşunla) vurulmak, **3.** (gizlice/kimliğini belirtmeden) bir kimseyi yermek/şiddetle eleştirmek, aşağılamak, küçük düşürmek, **4.** kolay nakli için kütüğün ucunu yuvarlaklaştırmak, **5. ~ r** : (a) çulluk avcısı, (b) gizlenerek ateş eden kimse, (c) kütüğün ucunu yuvarlaklaştıran kimse.

snipefish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* gagalı balık *(Macroramphosus).* Sıcak denizlerde bulunan ağzı gaga gibi uzun bir balık.

sniperscope, *is.* (karanlıkta gösteren) dürbünlü nişangâh.

snippet, *is.* **1.** ufak parça, kırıntı, kırpıntı, bir yazıdan/kitaptan alınan parça. *an anthology of ~s.* **2.** *k.d.* ufak tefek/önemsiz kimse.

snippety, *sf. bk.:* **snippy.**

snippy, *sf.* **-pier, -piest 1.** kırpıntılardan yapılmış, parçalı, parça parça, **2.** *k.d.* (söz vb.) ters, kısa ve kaba, kibirli, kurumlu, hakaretâmiz. **3. snippily** : parça parça; (söz vb.) ters/kısa ve kaba bir şekilde, kibirli/kurumlu/hakaretâmiz bir tavırla, **4. snippiness** : parçalı/parça parça olma, (söz vb.) terslik, kabalık, kibirlilik.

snit, *is.* öfke. **be in a ~** : öfkelenmek. ***e.a.-anger.***

snitch, *is.&f. k.d.* **1.** aşırmak, çalmak, yürütmek, kapıp kaçmak, **2.** gammazlamak, ihbar/curnal etmek, başkasının foyasını açıklamak, **3. ~ er** *d.d.* muhbir, jurnalci, ihbar eden. ***e.a.-1. snatch, steal, pilfer, 2. tattle, inform, 3. informer.***

snivel, *is.&f.* **-eled, -eling** *(Brit:* **-elled, -elling)** **1.** içli içli/burnunu çekerek ağlama(k), **2.** ağlar gibi konuşma(k), **3.** ağlamsama(k), ağlar gibi yapma(k), yalancıktan üzgün görünme(k), **4.** burnu akma(k), **5.** burnunu çekme(k), **6.** sümük, **7. ~s** : hafif nezle/soğuk algınlığı, **8. sniveler/sniveller** : burnunu çeken/ çekerek ağlayan, ağlar gibi konuşan, ağlar gibi yapan.

snob, *is.* züppe. **~bery** : züppelik. **~bish** : züppemsi. **~ bishly** : züppece. **~ bism = ~ bishness** : züppelik.

snobby, *sf.* **-bier, -biest 1.** züppe, burnu büyük/havada, kendine pâye veren, kendini beğenmiş, **2. snobbily** : züppece, **3. snobbiness = snobbism** : züppelik.

snood, *is.&f.* **1.** (eskiden İskoçya'da bekâr kızların saçlarına taktıkları) kurdele, **2.** saç filesi, **3.** fileli kadın şapkası, **4.** kurdele/file takmak.

snook, *is., ç.* **snook/snooks 1.** *zool.* Atlas lüferi *(Centropomus unidecimalis).* Atlas Okyanusunun tropik bölgelerinde avlanan makbul bir balık, **2.** *Brit.* nanik, küçümseyici jest, **3. cock a ~ at s.o.** : birine nanik yapmak.

snooker, *is.&f.* **1.** (on beş kırmızı ve altı başka renk top ile oynanan) bilârdo, **2. to ~ s.o.** : birini güç bir duruma sokmak, **3. to be ~ ed** : güç durumda kalmak.

snoop, *is.&f.* **1.** (sinsi bir tecessüsle) her işe burnunu sokmak, kendini ilgilendirmeyen işlere karışmak, **2. ~ er** *d.d.* her işe burnunu sokan, meraklı, mütecessis. ***e.a.-1. pry.***

snooperscope, *is.* gece dürbünü: kızıl ötesi ışınlarla gece karanlıkta görmeyi sağlayan dürbün.

snoopy, *sf.* **snoopier, snoopiest** *k.d.* meraklı, mütecessis, her işe burnunu sokan, kendini ilgilendirmeyen işlere karışan. ***e.a.- prying.***

snoot, *is.* **1.** *argo* burun, **2.** yüz, surat, **3.** surat asma, yüz buruşturma, **4.** *k.d.* züppe. ***e.a.-1. nose, 2. face, 3. grimace, 4. snob .***

snooty, *sf.* **snootier, snootiest** *k.d. bk.:* **snobbish. snootily/snootiness** *bk.:* **snobbishly, snobbishness.**

snooze, *is.&f.* **snoozed, snoozing** *k.d.* **1.** kısa uyku/şekerleme (kestirmek), **2. snoozer** : şekerleme kestiren, kısa bir süre uyuyan, **3. snoozy** : uykulu, mahmur. ***e.a.- nap, doze, slumber.***

snore, *is.&f.* **snored, snoring 1.** horlama (k), **2.** horultu. **3. ~ er** : horlayan.

snorkel, *is.&f.* **-keled, -keling 1. schnorkle/schnorkel** *d.d.* denizaltı nefes borusu: uzun süre deniz altında kalan denizaltılara hava veren düzen, **2.** dalgıç nefes borusu (ile yüzmek), **3. ~ er** : nefes borusu ile yüzen kimse.

snort, *is.&f.* **1.** (hayvan) pıskırma(k), burnundan kuvvetle ve gürültü ile nefes verme(k), **2.** (insan) öfke ile poflamak, **3.** gülerken pıskırır gibi ses çıkarmak, **4.** *argo* koklayarak buruna esrar çekmek, **5.** *argo* bir kadeh içki, **6. ~ er** : (a) pıskıran, poflayan, (b) şiddetli fırtına, (c) olağanüstü/görülmedik şey. **~ er of an answer** : susturucu cevap, (d) buruna indirilen yumruk, **7. ~ ingly** : pıskırarak, öfke ile poflayarak.

snot, *is.&f. k.d.* **1.** sümük, **2.** sümkürmek, **3.** *argo* sümüklü/pis/adî/alçak/pespaye adam. *I don't like young ~s like you.*

snotty, *sf.* **-tier, -tiest** *k.d.* **1.** züppe, kibirli, küstah, alçak, ciğeri beş para etmez, **2.** sümüklü, **3. snottily :** züppece, kibirle, küstahça, alçakça, **4. snottiness** : züppelik, kibirlilik, küstahlık, alçaklık. ***e.a.-1. snobbish, arrogant, supercilious, impudent, insolent.***

snout, *is.* **1.** hayvan burnu, burunu ihtiva eden uzun yüz, **2.** (böceklerde) hortum, **3.** su borusunun ağızlığı, **4.** *hkr.* insan burnu, büyük burun, **5. ~ beetle** *bk.:* **weevil** (1), **6. ~ ed** : burunlu, hortumlu, **7. ~less** : burunsuz, hortumsuz, **8. ~ like** : hayvan burnu/hortum gibi.

snow, *is.&f.* **1.** kar (yağmak). **It is ~ing** : kar yağıyor. **be ~ ed in/up** : tamamen karla kapanmak/örtülmek; kardan dolayı dışarı çıkamamak. **the ~ is lying** : kar tutuyor. **perennial ~** : kalıcı kar, **2.** kar yağışı, **3.** (şiir) beyazlık, aklık, **4.** kar gibi beyaz/yumuşak şey, **5.** TV ekranında kar yağışını andıran titrek beyaz benekler, **6.** *kim.* kuru buz, **7.** *argo* beyaz zehir, kokain, eroin, **8.** *argo* kandırmak, aldatmak, **9. ~ less** : karsız, **10. ~ like** : kar gibi, **11. ~ under** : (a) iş altında ezmek, işe boğmak, (b) hezimete uğratmak, tamamen yenmek, **12. be ~ ed under with work** : (a) iş altında ezilmek, işe boğulmak, işten baş kaldıramamak, (b) hezimete uğramak, tamamen yenilmek. ***e.a.-7.*** *cocaine, heroin,* ***8.*** *persuade, deceive,* ***6.*** *dry ice.*

snowball, *is.&f.* **1.** kartopu, **2.** *bot.* kartopu *(Viburnum),* **3.** kartopu atmak, kartopuna tutmak, **4.** çığ gibi büyümek, hızla artmak/büyümek, **5. a ~'s chance in hell** *k.d.* olanaksızlık, imkânsızlık, hiçbir başarı vb. ihtimali olmama.

snowbank, *is.* kar yığını/kümesi.

snowbell, *is. bot.* akçiçek *(Styrax).* Beyaz çiçekler açan küçük ağaç.

snowberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* inci çiçeği, akçilek *(Symphori-carpos albus).* Hanımeligillerden K Amerika'ya özgü beyaz meyveli birkaç tür funda.

snowbird, *is. bk.:* **junco.**

snow-blind, *sf.* karık, kar körü.

snow blindness, *is.* karıklık, kar körlüğü.

snowblower= snowthrower, *is. ABD* kar kürüme makinesi.

snowbound, *sf.* karla kapanmış, kara saplanmış.

snowbreak, *is.* **1.** kar siperi, yolları vb. kar kaplamaması için yapılan set, **2.** karların erimesi, **3.** ağaç dallarının kar ağırlığı ile kırılması.

snow-broth, *is.* sulu kar, kısmen erimiş kar.

snow bunting, *is. zool.* ispinoz, kar kuşu *(Plectro-phenax nivalis).* Kuzeyde karlı yerlerde yaşar.

snowbush, *is. bot.* akfunda *(Ceanothus velutinus).* KB Amerika'da yetişir, beyaz çiçekler açar.

snowcap, *is.* (dağ tepelerinde vb.) kar örtüsü. **~ ped = snow - capped** : karla örtülü.

snow-clad, *sf.* karla örtülü/kapanmış.

snowdrift, *is.* **1.** kar yığını, **2.** kar fırtınası, rüzgârla sürüklenen kar.

snowdrop, *is. bot.* kardelen *(Galanthus nivalis).*

snowfall, *is.* **1.** kar yağışı, **2.** bir defada yağan kar miktarı.

snow fence, *is.* kar siperi: yol, geçit vb. nin kardan kapanmaması için yapılan siper.

snowfield, *is. jeol.* karlı bölge.

snowflake, *is.* **1.** kar tanesi, **2.** *bot.* kar süseni *(Leucojum).* Zambakgillerden çiçekleri kar tanesine benzeyen bir bitki.

snowflea, *is. zool.* kar piresi *(Entomobrya nivalis).*

snow goose, *is. zool.* kar kazı *(Anser caerulescens).* Arktik bölgesinde yaşayan beyaz tüylü kaz. Güneye hicret ederse tüyleri gri, mavi renk alır.

snow job, *is. argo* kandırma teşebbüsü, samimi görünerek aldatma.

snow leopard, *is. zool.* karakulak, kar parsı *(Panthera uncia).* Orta Asya dağlarında yaşar. ***e.a.-*** *ounce.*

snow line, *is.* (dağda) daimî kar sınırı.

snowman, *is., ç.* **-men** kardan adam. **abominable ~** : *bk.:* **yeti.**

snow mist, *bk.:* **ice crystals.**

snowmobile, *is.* kar arabası, motorlu kızak.

snowmold, *is.* kar küfü: çimenlerde eriyen karların kenarında gri, beyaz lekeler hâlinde görülen hastalık.

snow-on-the-mountain, *is. bot.* kar güzeli *(Euphorbia marginata).* Batı ABD'de yetişen beyaz çiçekli ve üst yaprakları beyaz bir ot.

snowpack, *is.* karlı yayla, karları geç eriyen yayla.

snowpea, *is.* gevrek bezelye.

snow pellets, *is.* kuşbaşı kar: kısa süre iri taneler hâlinde yağan kar. ***e.a.-*** *graupel, tapioca snow.*

snow plant, *is. bot.* kar çalısı *(Sarcodes sanguinea).* Kaliforniya, Siera Nevada çam ormanlarında yetişen yapraksız, kırmızı çiçekli asalak bitki.

snowplow, *is.&f.* **1.** kar kürüme makinesi, karları kenara iterek yolları temizleyen makine, **2.** kayak ökçelerini yana açarak yavaşlama(k), *Brit.:* **snowplough.**

snow pudding, *is.* ak pelte: yumurta akı, şeker ve nişasta çırpılarak yapılan bir tatlı.

snowshed, *is.* çığ siperi, demir yolunu çığdan korumak için yapılan siper.

snowshoe, *is.&f.* **-shoed, -shoeing 1.** kar ayakkabısı (ile karda yürümek), **2. ~ r** : kar ayakkabılı, **3. ~ hare = ~ rabbit** : kar tavşanı *(Lepus americanus).* K Amerika'da yaşayan geniş ayaklı, tüyleri kışın beyaz yazın kahverengi olan bir tür tavşan.

snowslide, *is.* çığ. *Brit.:* **snowslip.**

snowstorm, *is.* tipi, kar fırtınası.

snowsuit, *is.* kar elbisesi, çocukların kar tulumu.

snow tire, *is.* (oto) kar lâstiği.

snow under, *f.* **1.** karla örtmek, **2. be snowed under** : (a) karla örtülmek, (b) işten başını alamamak, işe boğulmak, (c) (seçimde) büyük farkla kaybetmek.

snow-white, *sf.* kar beyazı, kar gibi beyaz. **Snow White** : Pamuk Prenses.

snowy, *sf.* **snowier, snowiest 1.** karlı, karla örtülü, kardan yapılmış. ~ *fields. a ~ walley.* **2.** kar gibi, ak, bembeyaz. ~ *skin.* **3.** tertemiz, ak pak, lekesiz, saf, **4. ~ egret** : akbalıkçıl *(Egretta thula).* Batı yarım küresinde yaşayan ve ak tüyleri için çok avlanan bir kuş, **5. ~ owl** : akbaykuş *(Nyctea scandiaca).* Kuzeyde tundralarda yaşar, kır farelerini avlar, **6. snowily** : karlı/karla örtülü olarak, kar gibi/ak/bembeyaz/tertemiz/lekesiz bir şekilde, **7. snowiness** : karlı oluş, karla örtülme, aklık, beyazlık, temizlik, lekesizlik, saflık. ***e.a.-3.*** *immaculate, unsullied, spotless, unsoiled.*

snub[1], *f.* **snubbed, snubbing 1.** küçümsemek, hor/hakir görmek, hiçe saymak, **2.** terslemek, haddini bildirmek, ağzının payını vermek, **3.** *den.* halatı/zinciri birden durdurmak, **4.** halat veya zincirle geminin yolunu kesip durdurmak, **5.** yabanî atı halatla yakalamak, **6. ~ out** : (sigarayı) söndürmek, **7. ~ber** : kablo/zincir durdurucu, kastanyola, yokuş aşağı kütükleri/taşıtı yavaşça indiren frenli halat düzeni, amortisör, tampon, **8. ~ bing** : küçümseme, hor/hakir görme, hiçe sayma, tersleme, haddini bildirme, ağzının payını verme, **9. ~ bingly** : küçümseyerek, hor/hakir görerek, hiçe sayarak tersleyerek, haddini bildirerek. ***e.a.-1.*** *slight, ignore.*

snub[2], *is.* **1.** küçümseme, hor/hakir görme, hiçe sayma, tersleme, haddini bildirme, ağzının payını verme, **2.** (halatı/zinciri) birden durdurma, **3.** küçük ve ucu kalkık burun.

snub[3], *sf.* **1.** küçük ve ucu kalkık (burun). **~ - nosed** : küçük ve ucu kalkık burunlu, **2.** küt, kısa ve kalın.

snubby, *sf.* **-bier, -biest 1.** küçük ve ucu kalkık (burun), **2.** küt, kısa ve kalın. ~ *fingers.* **3.** herkesi küçümseyen, hor ve hakir gören, hiçe sayan, **4. snubbily** : küçümsercesine, hor ve hakir görürcesine, hiçe sayarcasına, **5. snubbiness** : küçümseme, hor ve hakir görme, hiçe sayma.

snuck, *f. k.d. bk.:* **sneak** *(geç. z.& sf.f.)*

snuff, *is.&f.* **1.** buruna çekme(k), **2.** koklayarak anlamak, **3.** koklayarak muayene etmek, **4.** koku almak, koklamak, **5.** burnuna enfiye çekmek, **6.** mum fitilinin yanık ucu(nu kesmek), **7.** *esk. gen.* **~ at** : burun kıvırmak, küçük/hakir görmek, **8.** koku, **9.** enfiye, burun otu, **10. ~ out** : (a) (mumu makasla) söndürmek, (b) bastırmak, ezmek, (c) *argo* öldürmek, **11. up to** ~ *k.d.* (a) *Brit.* kurnaz, açıkgöz, kolay aldanmaz, (b) umulduğu/beklenildiği gibi, tatminkâr, memnuniyet verici, **12. ~ing** : burun kıvıran, küçük/hakir gören, gururlu, kibirli, kendini beğenmiş, **13. ~ ingly** : burun kıvırarak, küçük/hakir görerek, kibirle, azametle. ***e.a.-2.*** *sniff,* ***8.*** *smell, scent, odor,* ***10.*** *(a) extinguish, (b) suppress, crush, (c) kill, murder,* ***11.*** *(a) shrewd, sharp, (b) satisfactory.*

snuffbox, *is.* enfiye kutusu.

snuffer, *is.* **1.** koklayan, burnuna (enfiye vb.) çeken, **2.** mum fitilinin yanık ucunu kesen, **3. ~ s** : mum makası, mum fitilinin yanık ucunu kesen makas, **4.** mum söndürme çubuğu: ucunda huni biçiminde kap bulunan saplı çubuk, **5.** mumu söndüren/fitilini kesen kimse.

snuffle, *is.&f.* **-fled, -fling 1.** *bk.:* **snuff, sniff, 2.** burnunu/sümüğünü çekme(k), **3.** genizden konuşma(k), **4.** *bk.:* **snivel, 5. ~ s** *bk.:* **sniffles, 6.** genizden çıkan ses, **7. ~ r** : burnunu/sümüğünü çeken, genizden konuşan kimse, **8. snuffly** : burnunu/sümüğünü çeken, genizden konuşan, genzek, hımhım. ***e.a.-2.*** *sniffle, snivel.*

snuffy, *sf.* **snuffier, snuffieast 1.** enfiye gibi, **2.** enfiyeci, enfiye çeken, **3.** burnu büyük, gururlu, kibirli, başkalarını küçümseyen, **4.** çirkin, **5.** suratsız, asık suratlı, huysuz, ters, aksi, hırçın. ***e.a.-3.*** *supercilious, disdainful,* ***4.*** *unattractive, disagreeable,* ***5.*** *sulky, peevish.*

snug[1], *sf.&zf.* **snugger, snuggest 1.** sıcacık, sıcak ve rahat. *a ~ little house.* **2.** derli toplu, kullanışlı, **3.** sımsıkı, bedene oturan. *a ~ jacket.* **4.** mahfuz. *a ~ harbor.* **5.** konforlu, rahatça yaşanabilen, **6.** gizli, saklı, iyi gizlenmiş, **7. ~ ly** : sıcacık, sıcak ve rahat bir şekilde, derli toplu olarak, kullanışlı bir şekilde; sımsıkı, bedene oturacak biçimde, gizlice, saklı olarak, **8. ~ ness** : sıcak/rahat/derli toplu oluş, kullanışlılık, sımsıkılık, bedene oturma; gizlilik, saklılık, mahfuzluk. ***e.a.-2.*** *trim, neat, tidy, ordered, orderly,* ***6.*** *secret, concealed, well-hidden.*

snug[2], *f.* **snugged, snugging 1.** birbirine sokularak yatmak, **2.** bedene sımsıkı oturtmak, **3.** düzeltmek, düzene sokmak, derli toplu/kullanışlı hâle getirmek, **4.** *den.* emniyete almak, fırtınaya karşı hazırlanmak, **5.** kapalı yere sığınmak. ***e.a.-1.*** *nestle, cuddle, snuggle,* ***3.*** *settle, arrange,* ***4.*** *secure.*

snuggery = snuggerie, *is., ç.* **-geries** *Brit.* rahat/konforlu yer/oda.

snuggle, *f.* **-gled, -gling 1.** ısınmak vb. için birine sokulmak. **~ up to s.o.**: ısınmak için yanına sokulmak, **2.** sarınıp yatmak. **~ down in bed**: yatakta tortop olmak, rahatça yerleşmek. ***e.a.- 1.*** *nestle, cuddle.*

so[1], *zf.&bağ.&zm.* **1.** öyle, böyle, şöyle. **Do it so** : Böyle yap. **He said so** : Öyle dedi. **I told you so!** Ben sana (böyle) demedim mi? **I speak English and so does my son** : Ben İngilizce bilirim, oğlum da bilir. **It so happened that** : Öyle oldu ki..., tesadüfen... **2.** böylece, böylelikle, bu suretle. *So it turned out.* **3.** öyle. *It is broken and has long been so.* **4.** bu kadar, o kadar. *Do not speak so fast.* **5.** çok, son derece. **We're so glad you could come!** Geldiğinize son derece memnun olduk. **Thank you, you're so kind** : Teşekkür ederim, çok lütufkârsınız. **I'm so sad** : Çok üzgünüm. **My head aches so!** Başım çok ağrıyor. **6. so...as** : ... kadar, göre. **So far as I know** : Bildiğim kadarı, bildiğime göre. **7.** maksadıyla, için. **a speech so commemorating the victory** : zaferi anma maksadıyla (söylenen) nutuk, **8.** bu nedenle/sebepten, bu cihetle, bundan dolayı. *He is ill, and so he cannot come to the party.* **9.** şu hâlde, o hâlde, elbette, öyle ise, demek ki. **I said I would come, and so I will** : Geleceğim dedim, elbette geleceğim. **So you are not going to Adana?** Demek ki Adana'ya gitmiyorsun? **10.** gerçekten, cidden. **Quite so**! Elbette, tamam! Gerçekten öyle! **"You told me you knew German." " So I do!"** "Bana Almanca biliyorum demiştiniz." " Elbette biliyorum!" **11.** keza, de/da/ dahi. **I did, and so did he**: Ben de yaptım, o da yaptı. **12.** müddetçe, sürece, bir yandan da, hem... hem. **As he learned, so did he teach**: Hem öğrendi, hem de öğretti. **13.** bu şekilde, bu veçhile, bu tarzda, **14.** o tarzda/şekilde, öylesine. *So live your life that old age will bring you no regrets.* **15.** (ondan/daha) sonra. *and so to bed.* **16. as...so** : -dikçe. **As the wind blew harder, so the sea grew rougher** : Rüzgâr şiddetlendikçe denizin dalgaları kabardı. **17. even so** : olsa bile. **Even if you're right- even so, it doesn't prove anything** : Haklı olsan bile, bu bir şey ifade etmez. **18. just as... so** : gibi... de, keza, tıpkı, benzer şekilde. **Just as French people enjoy their wine, so the British enjoy their beer** : Fransızların şaraba düşkün olması gibi İngilizler de biraya düşkündür. **19. just so** : yeter ki, -diği sürece. **Just so he gets his 3 meals a day he doesn't care what happens** : Günde üç öğün yemeği önüne geldiği sürece dünya yıkılsa aldırmaz. **20. just so = quite so** : öyle, doğru, haklısın, **21. or so** :... kadar, takriben, aşağı yukarı. **an hour or so** : bir saat kadar. **Of the original twelve, five or so remain** : İlk on ikiden beş kadar (takriben beş tane) kaldı. **22.** (ünlem olarak) Ya! Sahi mi! **You don't say so** ! Yok canım! Allah Allah! **23. and so** : nitekim, keza, bunun gibi, böylece, neticede, **24. and so on/and so forth** : ve başkaları/ benzerleri, ve saire, **25. so-and-so**... : filan, falanca, **26. so...as**: kadar... değil. **He is not so stupid as you think** : Zannettiğin kadar aptal değildir. **27. so as to** : (a) ... için, maksadıyla. *The test questions are kept secret, so as to prevent cheating.* (b) derecede, kadar, öyle ki. **The day was dark, so as to make a good photograph hard to get** : Gün, iyi bir fotoğraf çekmeyi imkânsız kıla-

cak kadar karanlıktı. **28. So be it** ! Öyle olsun ! **29. so called** : (a) sözde, gûya, sözüm ona, (b) ... adlı, ... denilen, **30. so far** : (a) şimdiye kadar, şimdilik. **so far forth** : bu dereceye kadar. (b) o kadar uzak, **31. So help me God** ! (a) (yemin) Allah şahittir, (b)Allah yardımcım olsun! **32. So long** *k.d.* Hoşça kalın! Şimdilik Allaha ısmarladık, **33. so many** : çok, külliyetli. **So many men, so many minds** : Ne kadar insan varsa o kadar da fikir var. **34. so much** : o kadar, öylesine. **so much for that**! Bunun için bu kadar yeter! Vesselâm! **So much for his French!** : Onun Fransızcası da bu kadar! **I regard it as so much lost time** : Ben bunu kaybolmuş zaman sayarım. **35. so much as** : ... bile. **He didn't so much as ask me to sit down** : Bana otur bile demedi. **36. so much so that** : hattâ öyle ki, öylesine/o dereceye kadar ki, **37. so so** : şöyle böyle, pek iyi değil, **38. so that** : ta ki, şöyle ki, neticede, şartıyla, ... için. **39. so then** : bunun için, şu hâlde, **40. so to speak** : gûya, sanki, adetâ, sözde, sözün gelişi, tabir caizse, **41. So what?** Ne fark eder? Ne olacak yani? Ne önemi var? Bana ne! Umurumda mı? Vız gelir! *He hates me, so what?* ***e.a.-2.*** *thus,* ***5.*** *very, extremely, greatly,* ***8.*** *hence, therefore,* ***9.*** *certainly,* ***10.*** *indeed, truly, too,* ***11.*** *also, too,* ***13.*** *in this way,* ***15.*** *then, subsequently.*

so[2], *is. müz. bk.:* **sol**[1] .

So. = South(ern).

s.o. = shipping order.

soak, *is.&f.* **1.** iyice ıslatma(k)/ıslanma(k), sırsıklam etme(k)/olma(k), işba hâline getirme (k)/gelme(k), **2. ~ in/through/out** : (sıvı) içine işlemek, içine/dışına geçmek/nüfuz etmek, **3. ~ in** : (zihnine vb.) girmek. **The lesson didn't ~ in** : Ders kafasına girmedi. **4.** madeni dövmek için kızdırmak, **5. ~ up** : içine emmek/çekmek, soğurmak, **6. ~ out** : iyice ıslatarak çıkarmak, **7.** çok içki içmek, **8.** *argo* kazıklamak, **9.** *argo* ayyaş, **10. ~ er** : (a) iyice ıslatan/ıslanan, sırsıklam eden/olan, (b) bol/şiddetli yağmur, (c) çocuk bezlerine konan emici madde, **11. ~ingly** : (a) iyice ıslatarak/ıslanarak, sırsıklam edercesine, işba hâline getirerek, (sıvı) içine işleyerek, (b) tedricen, yavaş yavaş. ***e.a.-1.*** *drench, saturate, wet,* ***2.*** *seep,* ***3.*** *penetrate,* ***8.*** *overcharge,* ***11.*** *(a) drenchingly, (b) gradually.*

soakage, *is.* **1.** ıslatma, ıslanma, sırsıklam etme/olma, **2.** bir maddenin emdiği sıvı miktarı.

soakers, *is.* yünden yapılmış ıslaklığı emen kısa bebek pantolonu.

so-and-so, *is., ç.* **so-and-sos 1.** filanca, falan. **Mr. ~** : Filanca bey, **2.** (tekrarlanmak istenmeyen kaba bir söz yerine kullanılır) bilmem ne. **John's usually all right but he can be ~ at times** : John genellikle iyidir ama bazan bilmem ne oluverir.

soap, *is.&f.* **1.** sabun, yağ asitlerinin alkalilerle muamelesinden elde edilen temizlik maddesi. **cake of ~** : sabun kalıbı, **~ dish** : sabun kabı, **2.** *ABD- argo* rüşvet, **3.** sabunlamak, sabun sürmek, **4. no ~** *: argo* imkânsız, olamaz, olanaksız, boş, verimsiz, faydasız. *He wanted me to vote for him, but I told him no soap!* **5. soft ~** : (a) arap sabunu, (b) *mec.* dalkavukluk, **6. toilet ~** : kokulu sabun, tuvalet sabunu, **7. ~ bubble** : (a) sabun köpüğü/kabarcığı, (b) uçucu/çabuk sönen/ömürsüz şey, **8. ~ opera** *rad.-TV* dizi film, dizi hâlinde yayınlanan serüvenler filmi/oyunu, **9. ~ plant** *bot.* sabun otu *(Chlorogalum pomeridianum).* Kızılderililerin sabun yerine kullandıkları Kaliforniya bitkisi.

soapbark, *is. bot.* **1.** sabun ağacı *(Quillaja Saponaria).* Şili'de yetişir, **2.** bu ağacın sabun yerine kullanılan iç kabuğu, **3.** buna benzer herhangi bir bitki ve kabuğu.

soapberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* **1.** sabun ağacı: *(Sapindus Saponaria),* **2.** sabun eriği: bu ağacın sabun gibi kullanılan meyvesi.

soapbox, *is.* **1.** sabun sandığı, **2.** sokakta nutuk çekenlerin üstüne çıktığı sandık, **3. ~ derby** *ABD* çocukların kendi yaptıkları arabalarla bayır aşağı yarış, **4. ~ er = ~ orator** *k.d.* sokak hatibi, sokakta nutuk çeken kimse.

soapstone = soap erath = steatite, *is.* sabun taşı.

soapsuds, *is.* sabun köpüğü, köpüklü su. **~ y** : köpüklü.

soapwort = soaproot, *is. bot.* çöven, sabun otu, helvacı kökü *(Saponaria officinalis).*

soapy, *sf.* **soapier, soapier 1.** sabunlu. *~ water.* **2.** sabunlanmış, sabun sürülmüş.*~ dishes.* **3.** sabunumsu, sabuna benzer. *a soft, ~ fiber.* **4.** sabun+, sabuna özgü. *a clean, ~ smell.* **5.** *argo* dalkavuk, yaltakçı, yüzsuyu döken, el

etek öpen, yağcı, fazla nazik, **6. soapily** : sabunlu gibi, kaypakça, dalkavuklukla, yaltakçılıkla, yüz suyu dökerek, fazla nezaketle, **7. soapiness** : sabunluluk, kaypaklık; dalkavukluk, yaltakçılık, yağcılık, fazla nezaket. ***e.a.-5. flattering, unctuous, suave.***

soar, *is.&f.* **1.** süzülerek/yükseklerde uçma(k), **2.** havalanma(k), havalarda süzülme(k), kanatlarını çırpmadan uçma(k), **3.** yükselme(k), artma(k), (yüksek bir düzeye) ulaşma(k). *To ~ to the heights of literary fame. His ambitions ~ high. Prices are ~ing. The final rocket ~ed twice as high.* **4.** kuvvetlenme(k). **His hopes ~ed** : Ümitleri kuvvetlendi. **5.** (ulaşılan) yükseklik, yücelik, irtifa, **6.** (dağ) birdenbire yükselmek, belirli bir yükseklikte olmak, **7. ~er** : süzülerek/yükseklerde uçan, havalanan, havalarda süzülen, artan, yükselen şey, **8. ~ ingly**: süzülerek, yükseklerde uçarak, havalanarak, yükselerek. ***e.a.-1. fly, 3. rise, climb, mount, increase, 6. tower, ascend.***

sob, *is.&f.* **sobbed, sobbing 1.** hıçkırma(k), hıçkırarak/içini çekerek/hüngür hüngür ağlama(k), **2.** hıçkırır gibi ses çıkarma(k), **3.** hıçkırarak/hıçkırıklar içinde (bir işi) yapmak. **She ~ bed herself to sleep** : Hıçkırarak uykuya daldı. **4. ~ out** : ağlayarak/hıçkırarak anlatmak. *She ~ bed out the whole sad story.* **5.** hıçkırık, **6. ~ ber** : hıçkıran, hıçkırarak ağlayan, **7. ~ bingly** : hıçkırarak, hıçkırıklar içinde, **8. ~ ful** : hıçkırıklarla dolu, **9. ~ sister** *ABD- argo* çok içli makaleler yazan kadın gazeteci, **10. ~ story = ~ stuff** *argo* acıklı hikâye.

S.O.B. = SOB, *argo* (küfür) köpoğlu köpek, orospu dölü (**son of a bitch**'in kısaltılmışı).

sobeit, *bağ. esk.* şu şartla ki, bu takdirde, ... ise. ***e.a.- as long as, provided that, if.***

sober, *sf.&f.* **1.** ayık (olmak), sarhoşluğu geçmiş (olmak), **2.** az/öçülü içen, **3.** az/ölçülü içki içmek. **~ down/up** : ayıltmak, aklını başına getirmek, **4.** kendine hâkim/ölçülü/dengeli/ılımlı/temkinli/makul/ciddî/ağır başlı (olmak), **a~ estimate** : makul bir tahmin. **in ~ fact** : hakikatte. **in ~ earnest** : pek ciddî olarak, **5.** (giyim vb.) gösterişsiz, sade, **6.** dizginlemek, ayıl(t)mak, **7. ~ ingly** : kendine hâkim/ölçülü/dengeli/ılımlı/temkinli/makul/ciddî/ağır başlı olarak, **8. ~ly** : ayık olarak, sarhoş olmadan, ılımlılıkla, **9. ~ ness** : ayıklık, kendine hâkim/ölçülü/dengeli/ılımlı/makul/temkinli olma, ciddîlik, ağır başlılık, **10. ~ - minded** : makul, aklı başında, ayık, ölçülü, temkinli, **11. ~ - mindedness**: makullük, ayıklık, temkin(lilik), vekar. ***e.a.- 2. abstinent, abstemious, 4. serious, grave, subdued, 5. somber, dull, 10. self-controlled, sensible. k.a.-1. drunk, intoxicated.***

sobersided, *sf.* **1.** ciddî, vakur, temkinli, akıllı, ağırbaşlı, **2. ~ ness** : ciddiyet, vekar, temkin, ağırbaşlılık. ***e.a.-1. earnest, sedate, solemn.***

sobersides, *is.* ciddî/ vakur/temkinli, ağırbaşlı kimse.

sobriety, *is.* **1.** ayıklık, **2.** imsak, içkiden sakınma, **3.** ciddiyet, vekar, temkin, ağırbaşlılık, **4.** ılımlılık, itidal. ***e.a.- 3. seriousness, gravity, solemnity, 4. temperance, moderation.***

sobriquet = soubriquet, *is., ç.* **-quets** lâkap, takma ad. ***e.a.- nickname.***

socage = soccage, *is.* Orta Çağda para veya hizmet karşılığında bir mülke tasarruf hakkı.

so-called, *sf.* **1.** adlı, adındaki, ...denilen. *the ~ Southern block.* **2.** güya, sözde, sözüm yabana.~ *Christians who show no compassion to anyone.*

soccer, *is.* futbol, ayak topu.

sociability, *is.* ünsiyet, insancıllık, muaşeret kabiliyeti.

sociable, *sf.* **1.** girgin, sokulgan, munis, insancıl, arkadaş canlısı, cana yakın, **2.** nazik, tatlı dilli, hoş sohbet, **3. ~ness** : girginlik, sokulganlık, insancıllık, toplum hayatından hoşlanma; naziklik, tatlı dilli/ hoş sohbet olma, **4. sociably** : girginlikle, sokulganlıkla, insancıllıkla, arkadaş canlısı olarak, nezaketle, tatlı dille, hoş sohbetlilikle. ***e.a.- friendly, companiable, agreeable.***

social, *sf.&is.* **1.** toplumsal, içtimaî, sosyal. **2.** toplumda yeri olan, **3.** cemiyete/topluma ait, **4.** arkadaşlar arasında olan, arkadaşlarla birlikte yapılan. ~ *drinking.* ~ **gathering** : arkadaş toplantısı, **5.** *bot. zool.* topluca büyüyen/yaşayan, **6.** sohbetli toplantı, sohbet meclisi, **7. ~ ly** : toplu olarak, toplumsal/sosyal olarak, toplum bakımından, toplumca, **8. ~ ness** : toplumsallık, toplumculuk, insancıllık, arkadaşseverlik, toplum-

dan hoşlanma, girginlik, sokulganlık, **9. ~ abnormality** : toplumsal düzgüsüzlük, **10. ~ adjustment** : toplumsal uyma, **11. ~ aggregate** : toplumsal yığın, **12. ~ anthropology** : toplumsal insan bilimi/antropoloji, **13. ~ assimilation** : toplumsal benzeşme, **14. ~ bee** : toplu olarak yaşayan arı, **15. ~ behavior** : toplumsal davranış, **16. ~ climber** : topluma/sosyeteye girmeye çalışan kimse, **17. ~ climbing** : topluma/sosyeteye girme, **18. ~ clique** : toplumsal bölek, **19. ~ cohesion** : toplumsal uyum, **20. ~ configuration** : toplumsal biçimleşim, **21.~ conflict** : toplumsal çatışma, **22. ~ consensus** : toplumsal uyuşma, **23. ~ contract = ~ compact** : toplumsal sözleşme, içtimaî mukavele, **24. ~ contradiction** : toplumsal çelişme, **25. ~ constraint** : toplumsal zorlama, **26. ~ Democracy** : Toplumsal Demokrasi, **27. ~ Democrat** : Sosyal Demokrat Parti üyesi, **28. ~ Democratic Party** : Sosyal Demokrat Parti, **29. ~ desintegration** : toplumsal parçalanma, **30. ~ differentiation** : toplumsal ayrımlaşma, **31. ~discrimination**: toplumsal ayırım, **32. ~ disease** : toplumsal hastalık, toplumsal temasla geçen hastalık (zührevî hastalıklar gibi), **33. ~ estates** : toplumsal zümreler, **34. ~ evolution :** toplumsal evrim, **35. ~ fluidity** : toplumsal akışkanlık, **36. ~ graduation** : toplumsal aşamalanma, **37. ~ immobility** : toplumsal durgunluk, **38. ~ instability** : toplumsal oturmamışlık, **39. ~ insurance = ~ security** : sosyal sigorta, **40. ~ integration** : toplumsal bütünleşme, **41. ~ intercourse** : görgü, muaşeret, sohbet, **42. ~ isolation** : toplumsal yalıtlanma, **43. ~mobility**: toplumsal devingenlik, **44. ~ motive**: toplumsal güdü, **45. ~ order** : toplumsal düzen, **46. ~ organization** : toplumsal örgüt, **47. ~ pattern** : toplumsal kalıp, **48. ~ progress** : toplumsal ilerleme, **49. ~ psychology** : toplumsal ruh bilimi, **50. ~ retrogression**: toplumsal gerileme, **51. ~ revolution**: toplumsal devrim, **52. ~ science** : toplum bilimi, sosyoloji, **53. ~ secretary** : özel sekreter, **54. ~ security** : (a) ABD'de yaşlılık sigortası, (b) toplumsal güvence: yaşlılara hükûmetçe toplumsal yardım ve ekonomik güvence sağlanması, **55. ~ service**: kamu hizmeti, sosyal hizmet, **56. ~ structure** : toplumsal yapım, **57. ~ studies** : ilk ve ortaokullarda toplum bilimi dersleri (tarih, coğrafya, yurt bilgisi, vb.), **58. ~ trends** : toplumsal eğilimler. **59. ~ unrest** : toplumsal tedirginlik, **60. ~ welfare** : toplumsal yardım, **61. ~ work** : toplumsal çalışma, **62. ~ worker** : toplumsal yardım işlerinde çalışan kimse.

socialise/socialisation, *Brit. bk.:* **socialize/socialization.**

socialism, *is.* toplumculuk, sosyalizm: üretim araçlarını kamusal iyelik altında bulunduran, bu yolla ekonomik etkinliklerde kâr yerine insan gereksinmelerini en iyi biçimde karşılamayı amaçlayan toplum düzeni ve bu düzeni savunan siyasal öğreti.

socialist, *sf.&is.* **1.** toplumcu, sosyalist, **2.** *ABD* Sosyalist Parti üyesi, **3.** *bk.:* **socialistic.**

socialistic, *sf.* **1.** toplumcu, toplumculuğa/sosyalizme ait, **2.** toplumculuk taraftarı, sosyalist, **3. ~ ally** : toplumculukla, toplumculuğa taraftar olarak, toplumcu eğilimle.

socialite, *is.* toplumca tanınmış kimse, mümtaz kişi.

sociality, *is.* **1.** toplumsallık, **2.** toplumsal davranış/eylem, **3.** toplumsal eğilimler.

socialize, *f.* **-ized, -izing 1.** toplumsallaş-(tır)mak, sosyalleştirmek, toplum kurallarına uydurmak, **2.** kamulaştırmak, topluma mal etmek, **3.** toplumculuk/sosyalizm kuramına göre düzenlemek, **4.** toplumsal faaliyetlere katılmak, **5. socializable** : toplumsallaş(tır)ılabilir, kamulaştırılabilir, topluma mal edilebilir. **6. socialization** : toplumsallaş(tır)ma, sosyalleştirme, toplum kurallarına uydurma, kamulaştırma, topluma mal etme, **7. socializer** : toplumsallaş(tır)an, sosyalleştiren, kamulaştıran, topluma mal eden. *Brit:* **socialise, socialisation.**

socialized medicine, *is.* toplumsal tababet, toplumsal sağlık hizmeti.

societal, *sf.* toplumsal, büyük toplulukları ilgilendiren. **~ly** : toplumsal olarak, büyük toplulukları ilgilendirecek derecede.

société anonyme, *Fr.* anonim şirket.

society, *sf.&is., ç.* **-ties 1.** toplum, cemiyet, sosyete. **~ life** : toplum/sosyete hayatı. **middle-class ~** : toplumun orta sınıfı. **an industrial ~** : endüstri toplumu. **leader of ~** : toplum lideri, **2.** halk, millet, kavim. **American ~** : Amerika halkı, **3.** insanlık, insan cemiyeti. **the evolution of human ~** : insanlığın evrimi, **4.** zengin taba-

ka, sosyete. ~ **people** : zenginler, sosyete insanları. ~ **woman** : sosyete kadını, **5.** arkadaşlık, dostluk. **to have no ~ with s.o.** : birisi ile görüşmemek/arkadaşlığı olmamak. **avoid the ~ of** : arkadaşlığından kaçınmak, **6.** kurum, şirket, **7.** dernek, birlik. **medical ~** : tabipler derneği. **charitable ~** : yardım derneği, **8.** topluluk: bir arada iş birliği yaparak yaşayan hayvan/bitki topluluğu.

socio-, *ön ek* "toplum, toplumsal" anlamları katar. *ör.: sociology, sociometry, socioeconomic.*

sociocenter, *is.* özek kişi. **sociocentric**: öz yönelik, kendi toplumuna yönelik. **sociocentricity**: öz yönelim.

socioeconmic, *sf.* toplumsal ekonomiyi ilgilendiren. **~ally** : toplumsal ekonomi açısından/yönünden.

sociography, *is.* toplumsal çizge.

sociol. = **1.** sociological, **2.** sociology.

sociologic(al), *sf.* **1.** toplum bilimsel. ~ **law** : toplum bilimsel yasa, **2.** toplumsal konuları ele alan, **3.** toplumsal, toplum hâlinde örgütlenmiş, **4. sociologically :** toplum bilimi/sosyoloji açısından, toplumsal konularla ilgili olarak.

sociologism, *is.* toplum bilimcilik.

sociologist, *is.* toplum bilimci, sosyolog.

sociology, *is.* toplum bilimi, sosyoloji. ~ **of art** : sanat toplum bilimi. ~ **of associations** : dernekler toplum bilimi . ~ **of education** : eğitim toplum bilimi . ~ **of family** : aile toplum bilimi. ~ **of law** : tüze toplum bilimi.

sociometry, *is.* **1.** toplumölçer, **2. sociometric** : toplum ölçümsel. **3. sociometrist** : toplum ölçüm uzmanı.

sociopath, *is. psikol.* toplum düşmanı, topluma uyamayan ve düşmanca davranan kişi. **~ic** : topluma karşı düşmanca. **~y** : toplum düşmanlığı.

socius, *is.* toplumsal birim: toplum bilimin en küçük çözümleme birimini oluşturan birey.

sock[1], *is.* **1.** *ç.* **socks/sox** kısa çorap, şoset, **2.** *ç.* **socks** (a) eski Roma ve Yunan komedyenlerinin giydiği çarık, (b) güldürü, komedi. **put on the ~s** : komedi oynamak, güldürmek, **3. pull one's socks up** *Brit.- k.d.* paçaları sıvamak, kendini toparlayıp işe sarılmak, **4. Put a sock in it** ! *Brit.* Sus! Sesini kes! Gürültü yapma! **5. ~ hop** : çoraplı dans, 1950 yıllarında lise öğrencileri arasında moda olmuş bir dans.

sock[2], *is.&f. argo* **1.** yumruk, darbe, sille, tokat (vurmak/indirmek/aşketmek). **to give s.o. a ~ in the face** : birisinin suratına tokatı aşketmek, **2. ~ away** : (para) saklamak, bir tarafa ayırmak, **3. ~ in** : kötü hava dolayısıyla uçamamak. **~ed in** : hava muhalefetinden dolayı kapalı (hava alanı), **4. ~ it to s.o.** *ABD* kendini/gücünü/yeteneğini göstermek. *It was a great performance: you really ~ed it to them.*

sock[3], *sf.&zf.* **1.** son derece başarılı. **a ~ show** : son derece başarılı bir temsil, **2.** *Brit.- argo* şiddetle, kuvvetle. **He hit him ~ on the jaw** : Çenesine şiddetle yumruğu indirdi.

sockdolager= sockdologer, *is. argo* **1.** zebellâ, dev, son derece iri/ağır/heybetli şey, **2.** son darbe, bir işi bitiren/sonuca ulaştıran eylem.

socket, *is.* **1.** (içine bir şey sokulan) yuva, delik, oyuk, **2.** *elekt.* (a) duy. **light ~** : lâmba duyu. (b) **wall ~** *d.d.:* priz, duvar prizi, **3.** *anat.* (a) çukur, boşluk, oyuk. **the ~ of the eye** : göz çukuru, (b) eklem çukuru. *the ~ of the hip.* **4. ~ wrench** : yuvalı anahtar.

sockeye salmon, *is. zool.* kızılsom, kırmızı som balığı *(Onchorchynchus nerka).* K Pasifik'te avlanan makbul bir balık. **red salmon, sockeye** *d.d.*

socko, *sf. argo* çok başarılı, etkili, beğenilen, popüler.

sock suspender, *Brit. bk.:* **garter** (1).

socle, *is. mim.* taban, destek, duvar/direk kaidesi.

socman, *is. bk.:* **sokeman.**

Socratic, *sf.* Sokrat+, Sokrat'a/Sokrat felsefesine ait. **~ irony** : bilmezlenme, bilmemezlikten gelme, tecahülüârif. ~ **method** : Sokrat yöntemi: mantıkî sorularla bir tanımlamanın geçerliğini, bir kavramın anlamını belirtme.

sod, *is.&f.* **sodded, sodding 1.** çim, çimen parçası, **2.** çimleme(k), çimle kaplama(k), **3.** *Brit.- argo* (a) *bk.:* **sodomite**, (b) adam, herif. *You (selfish) sod! a lot of silly sods. a nice old sod.* **4.** *esk. bk.:* **seethe** *(geç. z.).* **5.** baş belâsı, güçlük kaynağı. *That job's a real sod!* **6. not give/care a sod** : aldırmamak, metelik vermemek, umursamamak, boş vermek, **7. under the sod** : yer altında, mezarda, **8. Sod's law** *Brit.- k.d. bk.:* **Murphy's law, 9. the Old Sod** : Ana vatan.

soda, *is.* **1.** soda, **2.** karbonat, sodyum bikarbonat, **3.** çamaşır sodası, **4.** sodyum hidroksit, **5.** gazoz, **6.** maden suyu sodası, dondurmalı ve sodalı içecek, **7.** ~ **ash** : karbonat, sodyum karbonat, **8.** ~ **biscuit** : karbonatlı bisküvi, **9.** ~ **cracker** : tuzlu gevrek, **10.** ~ **fountain** : (a) büfe, hafif yemekler veren lokanta, (b) maden sodası/gazoz vb. çeşmesi, **11.** ~ **jerk** = ~ **jerker** *k.d.* gazozcu, şıracı, musluklu kaptan gazozlu içecek doldurup veren kimse, **12.** ~ **lime** : sodalı kireç, sodyum hidroksit ve kalsiyum hidroksit karışımı, **13.** ~ **pop** : meyveli gazoz, **14.** ~ **water** : gazoz, maden suyu sodası, **15. washing** ~ : çamaşır sodası.

sodalite, *is.* sodalit, sodyum, alüminyum silikat cevheri: 3NaAlSiO4. NaCl.

sodality, *is., ç.* **-ties 1.** arkadaşlık, **2.** kurum, cemiyet, **3.** (Katoliklerde) dinî yardım cemiyeti. ***e.a.-1.*** *fellowship, comradeship, companionship, 2. association, society.*

sodamide, *is. kim. bk.:* **sodium amide.**

sodbuster, *is. k.d.* çiftçi, tarımcı.

sodden, *sf.&f.* **1.** sırsıklam, iyice ıslanmış, vıcık vıcık. ~ *ground.* **2.** (ekmek) hamur gibi, iyi pişmemiş, topak topak, **3.** şişmiş (yüz vb.), **4.** donuk, kasvetli, anlamsız, **5.** aptal, uyuşuk, miskin, **6.** sırsıklam yapmak/olmak, iyice ıslatmak/ıslanmak, **7.** donuklaş(tır)mak, **8.** *esk.* kaynamış, **9.** *esk. bk.:* **seethe** *(sf.f.).* **10.** ~ **ly** : (a) sırsıklam bir hâlde, (b) donuk/ kasvetli bir şekilde, (c) aptal aptal, uyuşukça, miskince, **11.** ~ **ness** : (a) sırsıklamlık, iyice ıslanma, (b) (ekmek) hamur gibi olma, (c) donukluk, kasvet, anlamsızlık, aptallık, uyuşukluk, miskinlik. ***e.a.- 1.*** *soaked, saturated, 2. soggy, doughy, 3. bloated, 4. expressionless, dull, dreary, stupid, 5. torpid, listless, 8. boiled.*

sodio-, *ön ek kim.* sodyum+.

sodium, *is. kim.* **1.** sodyum, alkali maden, simge: **Na**, atom ağ.: **22.**9898, atom nu. 11, özgül ağ. 0.97 (20°C de). **2.** ~ **amide = sodamide** : sodamit, NaNH2. Sodyum siyanit ve organik sentezlerde kullanılan tutuşur toz, **3.** ~ **benzoat = benzoate of soda** : Sodyum benzoat, C6H5CO ONa. antiseptik ve gıda koruyucu olarak kullanılır. **4.** ~ **bicarbonate= bicarbonate of soda= baking soda** : Sodyum bikarbonat, NaHCO3. Hamur kabartıcı, mide asidini giderici, alev söndürücü olarak ve sodyum tuzlarının yapımında kullanılır, **5.** ~ **carbonate = sal soda = soda ash = washing soda**: Sodyum karbonat, Na2CO3. Cam, seramik, sabun yapımında, çamaşır tozu olarak vb. kullanılır, **6.** ~ **chlorate** : Sodyum klorat, NaClO3. Patlayıcı madde ve kibrit yapmakta, dokumacılıkta vb. kullanılır, renksiz katı bir maddedir, **7.** ~ **chloride** : tuz, sofra tuzu, Sodyum klorür, **8.** ~ **cyanide** : Sodyum siyanür, NaCN. Zehirli toz. Haşarat öldürmekte vb. kullanılır. **9.** ~ **cyclamate** : Sodyum siklamat, C6H11 NHSO3Na. Tatlı kristalli toz. Az kalorili tatlı olarak şeker yerine kullanılır. **10.** ~ **dichromate** : Sodyum dikromat, NaCr 2O7.2H2O. Oksitleyici, antiseptik vb olarak kullanılır. **11.** ~ **fluoride** : Sodyum florür, NaF. Suyu florürlemede, böcek ve fare öldürmekte kullanılır. **12.** ~ **fluoroacetate** : Sodyum fluorasetat, FCH2 COO Na. Fare öldürücü beyaz toz, **13.** ~ **hydroxide = caustic soda** : Sodyum hidroksit, NaOH. Kimyasal maddeler, reyon, film, sabun vb. yapımında kullanılır. **14.** ~ **hyposulfite = ~ thiosulfate** : Sodyum hiposülfit, Na2S2 O3. 5H2O. Ağartıcı toz. Fotoğrafçılıkta vb. kullanılır. **15.** ~ **nitrate** : Sodyum nitrat, Şili güherçilesi, NaNO3. Patlayıcı madde ve cam yapımında ve gübre olarak kullanılır. **16.** ~ **perborate** : Sodyum perborat, NaBO3.4H2O. Dezenfekte ve kumaş ağartma işlerinde kullanılan beyaz katı madde, **17.** ~ **phosphate** : Sodyum fosfat, (a) NaH2 PO4. Boya ve elektrolitik kaplamada kullanılan hafif nemçeker toz; (b) Na2HPO4: seramik sırlamada, minecilikte, boya, sun'i gübre, deterjan, ilâç vb. yapmakta kullanılır; (c) Na3 PO4.12 H2O. Suyun kirecini almakta, deterjan, kâğıt, dokuma sanayiinde kullanılır. **18.** ~ **propionate** : Sodyum propiyonat, CH3CH2 COO-Na. Küflenmeden koruyucu toz. **19.** ~ **silicate = water glass** : Sodyum silikat, cam suyu 2Na2-O.SiO2. Boya, basım, kâğıt ve yanmaz kumaş yapımı vb. işlerinde kullanılır katı veya sıvı madde, **20.** ~ **sulfate** : Sodyum sülfat, NaSO4. Boya, sabun, deterjan, cam ve seramik sırı yapmakta kullanılan katı kristal.

sodium-vapor lamp, *is. elekt.* sodyum buharlı lâmba. Sarı ışık verir, yolları aydınlatmada kullanılır.

Sodom, *is.* **1.** Tevrat'ın ilk kitabında bahsedilen ve bir yangınla mahvolan günahkârlar şehri, **2.** ahlâken bozuk yer, **3. ~ ite** : (a) Sodomlu, (b) *k.h.* ibne, kulampara, homoseksüel erkek, **4. ~ itic(al)** : homoseksüelliğe ait, **5. ~ itically** : homoseksüel olarak, **6. sodomy** : (a) oğlancılık, kulamparalık, (b) hayvanla cinsel münasebette bulunma, cinsel sapıklık.

soever, *zf.* her, her ne, herhangi, (her) ne kadar, her hâlde, her türlü, her çeşit. **How great ~ it may be** : (Her) ne kadar büyük olursa olsun. **Choose what thing ~ you please** : Hoşuna (her) ne giderse onu al. **Wheresoever he may go** : Her nereye giderse gitsin. **Any place ~** : Herhangi bir yer(= neresi olursa olsun).

- soever, *ön ek* "her, her ne" anlamları katar. *ör.: whatsoever.*

sofa, *is.* sedir, kanape. **~ bed** : açılıp yatak olan kanape.

soffit, *is. mim.* kemer, taban, balkon veya merdivenin alt yüzü.

soft[1], *sf.* **1.** yumuşak. *a ~ pillow. a ~ fabric; ~ skin.* **~ goods** : mensucat, **2.** mülâyim, okşayıcı.~ *words.* **3.** nazik, uysal, **4.** tatlı, hoş, lâtif, *a ~ music/voice.* **5.** rahat, konforlu, **6.** sakin, asude, **7.** yufka yürekli, **8.** iyi kalpli, iyi yürekli, merhametli, müşfik, şefkatli. **~ line** : uysal politika. **have a ~ place in one's heart for s.o.** : birine karşı zaafı olmak, **9.** zayıf, ince, narin, dayanıksız, metanetsiz, **10.** hafif. *a ~ light/color. ~ winds from the south.~ breezes.* **11.** *k.d.* kolay ve paralı. *a ~ job.* **12.** hassas, çabuk etkilenir, **13.** (hava) nemli, ılık, **14.** *kim.* bakterilerle ayrışabilen, **15.** (su) tatlı, kireçsiz, içinde maden tuzu olmayan.~*water.* **16.** (içki) alkolsüz.~ **drink** : alkolsüz içecek (meyve suyu, gazoz, vb.) **17.** *As.* korumasız, **18.** (roket inişi) yumuşak, sarsıntısız, hasarsız, **19.** (foto) bulanık, net değil, iyi odaklanmamış, **20.** *s.bl.* yumuşak. **~ consonnant** : yumuşak ünsüz, **21.** ahmak, şaşkın, budala, **22.** alışkanlık yaratmayan(uyuşturucu madde), **23. ~ boiled** : rafadan (yumurta), **24. be ~ on s.o.** *k.d.* birine karşı sevgi/muhabbet beslemek. ***e.a.-2.*** *gentle, smooth, mollifying,* ***4.*** *sweet, dulcet,* ***5.*** *comfortable,* ***7.*** *tender-hearted.* ***8.*** *tender, sympathetic, gentle, mild. warm-hearted, compassionate,* ***9.*** *delicate, weak, feeble,* ***10.*** *mild,* ***11.*** *easy,* ***12.*** *impressionable,* ***20.*** *lenis,* ***21.*** *foolish, stupid*

soft[2], *is.* **1.** yumuşak şey, **2.** yumuşaklık, **3.** *k.d.* ahmak/budala kimse. ***e.a.-2.*** *softness*

soft[3], *zf.* yavaşça, hafifçe, sükûnetle, sessizce. ***e.a.-*** *softly, gently, quietly*

soft[4], *ünl. esk.* **1.** Sus!, **2.** Dur! Yavaş! Acele etme! ***e.a.-1.*** *hush!,* ***2.*** *stop! not so fast!*

softa, *is. T.* softa.

softball, *is.* **1.** yumuşak top, **2.** bu topla oynanan beyzbol oyunu.

soft chancre, *is. patol. bk.:* **chancroid** .

soft clam, *is. bk.:* **soft-sheel clam.**

soft coal, *is. bk.:* **bituminous coal.**

soft-core, *sf.* yarı kapalı, tam açık saçık değil. **~ pornography** : yarı kapalı müstehcen yayın.

soft-cover, *is.&sf. bk.:* **paperback.**

soften, *f.* **1.** yumuşa(t)mak, mülâyimleş(tir)mek, **2.** gevşe(t)mek, **3.** yatış(tır)mak, teskin etmek/olmak.

softener, *is.* **1.** yatıştırıcı, teskin edici kimse/şey, **2.** yumuşatıcı. **fabric ~** : çamaşırı yumuşatıcı toz/sıvı, **3.** (su) tatlılaştırıcı madde.

softening, *is.* yumuşa(t)ma.

softening of the brain, *is. patol.* beyin sulanması.

soft-finned, *sf. zool.* yumuşak yüzgeçli.

soft-headed, *sf.* aptal, beyni sulanmış.

soft-hearted, *sf.* merhametli, yumuşak kalpli, yufka yürekli.

softie, *is. bk.:* **softy.**

softish, *sf.* yumuşakça, tatlıca, mülâyimce, oldukça yumuşak/mülâyim, şaşkınca.

soft landing, *is.* yumuşak iniş, uzay aracının arızasız ve hasarsız yere inişi.

soft line, *is.* uysallık, uzlaştırıcılık, uysal/uzlaştırıcı tutum. **soft-liner** : uysal, uzlaştırıcı.

softly, *zf.* yavaşça, yavaş yavaş, tatlılıkla, uysallıkla, mülâyim bir şekilde, alçak sesle. **softly-softly** : yavaşça, büyük dikkat ve itina ile, ihtimamla.

softness, *is.* yumuşaklık, mülâyimlik, gevşeklik.

soft palate, *is.* üst damak.

soft pedal, *is.* (piyanoda sesi mülâyimleştiren) pedal.

soft-pedal, *f.* **-aled, -aling** *(veya Brit.:* **-alled, -alling**) **1.** (piyanoda) pedala basarak sesleri yumuşatmak, **2.** hareketlerini/etkilerini yumuşatmak/hafifletmek/yavaşlatmak, **3.** *k.d.* hafifsemek, etkisini/önemini azaltmaya çalışmak, önemsizmiş gibi göstermeye çalışmak.

soft rock, *is.* yavaşlatılmış sallan yuvarlan dans müziği.

soft rot, *is.* (bitkilerde bakteri ve mantarların sebep olduğu) çürüme.

soft sell, *is.* (müşteriyi zorlamadan) mülâyim satış.

soft-shell, *sf.&is. zool.* yumuşak kabuklu (hayvan). ~ **clam** : yumuşak kabuklu midye. ~ **crab** : yumuşak kabuklu yengeç. ~ **of Nile**: dudaklı kaplumbağa.

soft-shelled turtle, *is. zool.* yumuşak bağalı kaplumbağa *(Trionychidae).*

soft-shoe, *sf.* yumuşak pabuçlu (dans).

soft shoulder, *is.* yumuşak banket, yol kenarındaki yumuşak şerit.

soft soap, *is.* **1.** Arap sabunu, yumuşak sabun, **2.** *k.d.* yaltaklanma, dalkavukluk, tabasbus, müdahene. ***e.a.-2. flattery.***

soft-soap, *gl.f.* **1.** Arap sabunu ile sabunlamak, **2.** *k.d.* yaltaklanmak, dalkavukluk etmek. ***e.a.- 2. flatter, cajole.***

soft-spoken, *sf.* **1.** tatlı dilli, gönül alıcı (kimse), **2.** tatlı, mülâyim, ikna edici (söz). ***e.a.- 1. mild, ingratiating, 2. persuasive, suave, smooth.***

soft spot, *is.* **1.** zaaf, zayıf nokta, **2.** aşırı sevgi/şefkat, sevgi zaafı.

soft touch, *is. argo* **1.** enayi, aptal, çabuk aldanan kimse, (özellikle para hususunda) kolaylıkla kafese konulabilen/aldatılabilen kişi, **2.** kolayca yenilebilen rakip.

software, *is.* belleti, yazılım: bilgisayar izlencelerinin, yordamların, kuralların vb. tümü. *bk.:* **hardware**

soft-witted, *sf.* aptal, akılsız.

softwood, *sf.&is.* **1.** kozalaklı ağaç, **2.** yumuşak tahta/kereste, çam tahtası(ndan yapılmış), **3.** tahtası yumuşak olan ağaç.

softy = softie, *is., ç.* **softies** *k.d.* **1.** aşırı duygusal, yufka yürekli, çabuk hislerine kapılan kimse, **2.** bön, safderun, ahmak, aptal, budala. ***e.a.- 2. silly.***

soggy, *sf.* **-gier, giest 1.** ıslak, iyice ıslanmış, sırsıklam, **2.** iyi pişmemiş, hamur gibi. *a ~ bread.* **3.** ağır, sıkıcı, saçma. *a ~ novel.* **4. soggily** : ıslak/sırsıklam bir şekilde, **5. sogginess** : ıslaklık, sırsıklamlık. ***e.a.-1. soaked, 2. sodden, 3. heavy, dull, spiritless, boaring, stupid.***

soi-disant, *sf. Fr.* güya, sanki, sözde, sözüm ona.

soigné(e), *sf. Fr.* **1.** bakımlı, ihtimamlı, dikkatle yapılmış, **2.** iyi giyinmiş, iki dirhem bir çekirdek. ***e.a.- 2. neat, tidy, well-groomed.***

soil[1], *is.* **1.** toprak. **alluvial ~** : lığlı toprak. **poor ~** : verimsiz toprak. **rich ~** : verimli toprak. **sandy ~** : kumlu toprak, **2.** ülke, memleket, arazi, bölge. **one's native ~** : ana vatan. **It was the first time I had set foot on British ~** : İngiltere'ye ilk ayak bastığım zamandı. **3.** gelişme ortamı, **4.** leke, kir, **5.** çöp, pislik, çirkef, **6.** gübre, **7. ~ bank** : toprağı zenginleştirmek için boş bırakan çiftçiye yapılan para yardımı, **8. ~ conservation** : toprağı ve doğal kaynakları koruma, **9. ~ rot** *bk.:* **pox** (3). ***e.a.- 4. stain, spot, mark, 5. filth, sewage, 6. ordure, manure.***

soil[2], *f.&is.* **1.** kirletme(k), lekeleme(k), **2.** kirlenme(k), lekelenme(k), **3.** namusuna leke sürme(k), **4.** (sığır ve atları) taze otla beslemek, semirtmek. ***e.a.-1. smudge, stain, smirch, 3. sully, tarnish.***

soilage, *is.* yeşillik, ot, yonca vb gibi taze hayvan yemi.

soilless, *sf.* topraksız.

soilure, *is. esk.* leke, kir. ***e.a.- stain.***

soiree = soireé, *is.* suare, gece toplantısı/gösterisi.

soja = soia = soja bean, *is.* soya fasulyesi. ***e.a.- soybean.***

sojourn, *is.&f.* **1.** (misafir olarak) kalma (k), konuk/misafir olmak, **2.** konukluk, misafirlik, muvakkat ikamet, **3. ~ er** : misafir, konuk.

soke, *is. Brit.* adlî yetki bölgesi.

sol[1], *is. müz.* sol notası. **so** *d.d.*

sol[2], *is.* **1. sou** *d.d.:* (1794'e kadar kullanılan) eski Fransız kuruşu, **2.** Peru lirası = 100 *centavos,* **3.** *fiz. kim.* asıltılı/koloidal eriyik, koloit.

Sol, *is.* **1.** (insan şeklinde simgeleştirilen) güneş, **2.** eski Roma'nın güneş tanrısı.

sola, *is. Lât.* (sahnede) yalnız, tek başına (kadın).

solace, *is.&f.* **-aced, -acing 1. solacement** *d.d.* teselli, **2.** üzüntüyü hafifleten şey, teselli sebebi, **3.** teselli etmek, üzüntüsünü hafifletmek/dağıtmak/gidermek, **4.solacement**: teselli, **5. solacer**:teselli eden, üzüntüyü hafifleten/dağıtan.

solan = solan goose, *is. zool.* sümsük kuşu. ***e.a.-*** *gannet.*

solanaceous, *sf. bot.* ağulugillerden, ağulugiller *(nightshade)* familyasına mensup.

solanum, *is. bot.* ağulu bitki : ağulugiller familyasından çoğu zehirli olan bitkiler. Bazıları sebze olarak yenir: biber, domates, patlıcan, patates gibi.

solar, *sf.* **1.** güneş+. ~ **energy** : güneş enerjisi. ~ **heat/light** : güneş harareti/ışığı. ~ **system** : güneş dizgesi/sistemi, **2.** güneş (etkisiyle meydana gelen), şemsî. ~ **phenomena** : güneş olayları, **3.** güneşe göre hesaplanan. ~ **hour** : güneş saati, **4.** ~ **apex** : güneş günereği : güneş sisteminin uzayda ona doğru hareket ettiği Vega yıldızına yakın nokta, **5.** ~ **battery** : güneş bataryası, enerjisini güneş ışığından alan elektrik üreteci, **6.** ~ **constant** : güneş sabiti: güneşten arzın birim yüzeyine birim zamanda gelen ışık enerjisi = ışına dikey olanl cm^2 ye dakikada 1.94 küçük kalori veya $1.37x10^6$ erk/cm^2. **7.** ~ **day** : güneş günü, **8.** ~ **eclipse** : güneş tutulması, küsuf, **9.** ~ **flare** : güneş alevi: güneş lekelerine yakın yerlerde görülen aleve benzer parıltı (Kozmik ve X-ışınlarıyla yüklü olup magnetik fırtınalar oluşturur), **10. solar month** : ay, **11.** ~ **plexus** : (a) güneş sinir ağı, (b) *k.d.* karın boşluğu, **12.** ~ **radiation** : güneş ışınımı, **13.** ~ **spectrum** : güneş izgesi/tayfı, **14.** ~ **spots** : güneş lekeleri, **15.** ~ **wind** : güneş yeli: güneş fırtınalarının meydana getirdiği ve güneşten etrafa dağılan proton bulutu, **16.** ~ **year** : güneş yılı/senesi, şemsî yıl.

solarise/solarisation, *Brit. bk.:* **solarize/ solarization.**

solarium, *is., ç.* **-lariums/-laria** güneşlik, solaryum. Güneş banyosu yapılan etrafı camla çevrili yer.

solarize, *f.* **-ized, -izing 1.** güneşle(t)mek, güneş ışığına maruz bırakmak/kalmak, **2.** *foto.* klişeyi güneş ışığına maruz bırakarak bozmak, **3. solarization** : güneşle(t)me.

solatium, *is., ç.* **-tia** tazminat, zarar ödentisi.

sold, *f., bk.:* **sell** *(geç.z.&sf.f.).*

Soldan, *is.* (Müslüman ülkelerde) sultan, özellikle eski Mısır Sultanı.

solder, *is.&f.* **1.** lehim, **2.** lehimle(n)mek, **3.** bitiş(tir)mek, yapış(tır)mak, **4.** onarmak, tamir etmek, **5. ~able** : lehimlenebilir, **6. ~er** : lehimleyen, **7. ~ing iron** : havya, **8.** ~ **less** : lehimsiz. ***e.a.- 4.*** *mend, repair, patch up.*

soldier, *is.&f.* **1.** asker, nefer, er, **2.** (yuvasının bekçiliğini yapan) karınca, **3.** askerlik yapmak, **4.** *k.d.* kaytarmak, işten kaçınmak, çalışır gibi görünüp dalga geçmek, **5.** ~ **of fortune** : bir çıkar veya macera için askerlik yapan kimse, **6. an old** ~ : eski asker, tecrübeli/bilgili adam, **7. every inch a** ~ : sapına kadar asker, **8. tin** ~ : oyuncak asker.

soldierlike, *sf.* askere yakışır, askerce, asker gibi.

soldierly, *zf.* askerce(sine), asker gibi. **soldierliness** : askerce davranış/tutum.

soldiery, *is., ç.* **-dieries 1.** askerler, **2.** askerî birlik, **3.** askerlik eğitimi, talim.

soldo, *is., ç.* **-di** *It.* eski İtalyan kuruşu (bakır).

sole[1], *sf.* **1.** tek, biricik, yegâne, yalnız. **the ~ living relative** : hayattaki biricik akraba, **2.** eşsiz, **3.** kişiye özel. şahsî, tek başına, başlı başına. **He has the ~ responsibility for doing this job** : Bu işi yapmanın sorumluluğu tek başına onun üzerindedir. **4.** bekâr, evlenmemiş. ***e.a.-1.*** *solitary, only, unique, 2. unsurpassed, 3. exclusive, individual, 4. unmarried, single.*

sole[2], *is.&f.* **soled, solin 1.** taban, ayak veya ayakkabı tabanı. ~ **leather** : taban köselesi, **2.** taban, bir şeyin alt kısmı/tabanı, **3.** ayakkabıya pençe vurmak.

sole[3], *is., ç.* **sole/ soles** *zool.* dil balığı *(Solea solea).*

solecism, *is.* **1.** dil bilgisi kurallarının dışına çıkma, deyim/şive hatası, **2.** görgüsüzlük, görgü kurallarını bozma, **3.** aykırılık, tutarsızlık, aykırı tutum/davranış. ***e.a.-3.*** *impropriety, inconsistency.*

solecist, *is.* **1.** dil bilgisi kurallarının dışına çıkan, deyim/şive hatası yapan, görgüsüz, görgü kurallarını bozan, **3.** aykırı davranan,

4. ~ ic(al) : hatalı, tutarsız, dil bilgisi kurallarına aykırı, **5. ~ ically** : dil bilgisi kurallarına aykırı olarak.

solely, *zf.* **1.** tek başına, yalnızca. *~ responsible.* **2.** münhasıran. *plants found ~ in the tropics.* **3.** sırf, yalnız, ancak. *to read ~ for pleasure.* ***e.a.-1.*** *alone, 2. exclusively, 3. merely, only.*

solemn, *sf.* **1.** ağırbaşlı, vakur, temkinli. **keep a ~ face** : vekarını korumak, vakur durmak, **2.** ciddî.*~ assurances.* **This is the ~ truth/ fact** : Yemin ederim ki gerçek budur. **3.** heybetli, haşmetli, **4.** kutsal, mukaddes. **~ duty** : kutsal görev, **5.** resmî, yasal, kanunî, kanuna uygun. *a ~ ceremony. The government has ~ commitments and must honor them.* **6.** dinsel, dinî. *a ~ holy day.* **7. ~ ly** : ciddiyetle, vekarla, temkinle, ağırbaşlılıkla, heybetle, ihtişamla, resmen, **8. ~ ness** *bk.:* **solemnity**. ***e.a.-1.*** *grave, sober, mirthless, 2. serious, earnest, 3. august, aweinspiring, 4. sacred, devotional, reverential.*

solemnify, *f.* **-fied, -fying** ciddîleştirmek, resmîleştirmek.

solemnise/solemnisation/solemniser, *Brit. bk.:* **solemnize/solemnization/solemnizer.**

solemnity, *is.* **1.** ağırbaşlılık, vekar, temkin, ciddiyet, heybet, ihtişam. *He preserved his mask of ~ even with acquaintances.* **2.** kutlama töreni, dinî tören, **3.** *huk.* resmiyet, resmî muamele, (bir belgenin geçerli olması için yapılması gereken) yasal işlem.

solemnize, *f.* **-ized, -izing 1.** törenle kutlamak, resmî tören yapmak, **2.** dinî tören/ayin yapmak, **3.** evlenme töreni yapmak, **4.** ciddîleş-(tir)mek, resmîleş(tir)mek, **5. solemnization** : törenle kutlama, resmî/dinî tören yapma, **6. solemnizer** : törenle kutlayan, resmî/dinî tören yapan.

solen, *is. zool.* uştura midyesi. ***e.a.-razor clam.***

solenodon, *is. zool.* sivri burunlu tanrek *(Solenodon paradoxus).* Başı ve ağzı olağan üstü uzun, kuyruğu uzun ve pullu, fareye benzer böcekçil memeli hayvan (Haiti adasında yaşar).

solenoid, *is. elekt.* sarmal, solenoid. **~ al** : sarmallı, sarmal/solenoid şeklinde.

sol-fa, *is.&f.* **-faed, -faing** *müz.* **1.** gamın notaları : *do, re, mi, fa, sol, la, si.* **2.** gam notalarını seslendirmek.

solfatara, *is. jeol.* kükürtlü gaz püsküren volkan ağzı.

solfataric, *sf. jeol.* kükürtlü gaz püsküren.

solfège = solfeggio, *is., ç.* **-feggi/-feggio** *müz.* solfej.

soli-, *ön ek* **1.** "yalnız, tek" anlamı katar: *solitary,* **2.** "güneş" anlamı katar.

solicit, *f.* **1.** (resmen) rica etmek/dilemek, talep etmek. *to ~ aid.* **2.** yalvarmak, ısrarla istemek. **to ~ votes** : oy toplamaya çalışmak, **3.** (yasa dışı eyleme) kışkırtmak, tahrik/teşvik etmek, **4.** (fahişe/dilenci) taciz etmek, ahlâksızca tekliflerde bulunmak. *public ~ing by prostitutes in the streets.* ***e.a.-1.*** *request, 2. urge, importune, beseech, beg, sue, 3. excite, arouse, provoke*

solicitation, *is.* **1.** rica, dilek, talep, **2.** yalvarma, ısrarla isteme, **3.** (yasa dışı eyleme) kışkırtma, tahrik, teşvik, **4.** (fahişe/dilenci) taciz etme, ahlâksızca tekliflerde bulunma.

solicitor, *is.* **1.** rica eden/dileyen/ yalvaran kimse, oy/para vb. toplamaya çalışan kimse, **2.** aracı, **3.** (devlet dairesinde) hukuk müşaviri, **4.** *Brit.* dava vekili, **5. ~ general** : başsavcı yardımcısı. *bk.:* **attorney general, 6. ~ship** : (a) dileme, rica etme, oy/para toplamaya çalışma, (b) dava vekilliği. ***e.a.-4.*** *lawyer, attorney, counselor.*

solicitous, *sf.* **1.** *gen.* **~ about/for** : meraklı, endişeli, vesveseli. *~ about a person's health. ~ about the future.* **2.** istekli, hevesli, arzulu. *~ to please. ~ to make friends.* **3.** dikkatli, ihtimamlı, ihtimam/itina gösteren. *~ for her welfare.* **4. ~ ly** : merakla, endişeyle; istekle, hevesle; dikkatle, ihtimamla, **5. ~ ness** : merak, endişe, vesvese; istek, heves, arzu; dikkat, ihtimam. ***e.a.-1.*** *anxious, concerned, 2. desirous, eager, 3. careful.* ***k.a.-1.*** *unconcerned, careless.*

solicitude, *is.* **1.** merak, endişe, vesvese, kuruntu. *After receiving her letter, I had no reason for ~.* **2.** ihtimam, dikkat. *caring the sick child with great ~.* **3.** *gen.* **~ s** : dert, üzüntü, endişe konusu olan şey. ***e.a.-1.*** *anxiety, concern, 2. care.*

solid, *sf.&is.* **1.** katı, mücessem, üç boyutlu (cisim). ~ **angle** : katı açı. ~ **geometry** : uzay geometri. ~**measure** : oylum/hacim ölçüsü, **2.** som, içi dolu. ~ *gold.* **3.** sağlam, muhkem, metin. *a~ wall.* ~ *ground.* **4.** sert, katı. *Water in ~ state is ice.* ~ **food** : katı yiyecek, **5.** pek, sıkı, yoğun, **6.** kesiksiz, kesintisiz, aralıksız, devamlı, fasılasız. *a ~ row of buildings.* **7.** tam, bütün. **sleep for 8 ~ hours** : tam sekiz saat uyumak, **8.** gerçek, hakikî. ~ *comfort.* **9.** (yazı vb.) birleşik, bitişik, **10.** güvenilir, sağlam, makul. *a ~ man. a ~ basis.* **11.** küp. *A ~ foot contains 1728 ~ inches.* **12.** kuvvetli. *a good ~ blow.* **13.** birleşmiş, anlaşmış, fikir birliğine varmış. **be ~ for ...** : ... etrafında birleşmek, ittifakla/sımsıkı tarafını tutmak, **14.** *k.d.* **in ~** : sımsıkı bağlı, ayrılmaz. *He was in ~ with her parents.* **15.** *argo* mükemmel, **16.** ~ **ly** : sağlamca, sıkıca, katı bir şekilde, sımsıkı; oy birliğiyle, **17.** ~ **ness** : katılık, sertlik, sağlamlık, sıkılık. ***e.a.-3.*** *sound, strong, stable, stout, 4. cohesive, firm, 5. dense, thick, 7. whole, entire, 8. real, genuine, 10. sound, good. reliable, sensible, 15. excellent.*

solidago, *is.*, *ç.* **-gos** *bot.* şifa otu, *Solidago* familyasına mensup şifa verici etkisi olan bitki.

solidarity, *is.*, *ç.* **-ties** dayanışma, birlik, tesanüt. *A national emergency evokes ~ among a nation's citizens.* ***e.a.-*** *unity, unification, harmony, cooperation, cohesion.*

solidary, *sf.* dayanışık, dayanışmalı, birleşik, mütesanit.

solidify, *f.* **-fied, -fying** **1.** katılaş(tır)mak, sertleş(tir)mek, don(dur)mak. *Extreme cold solidifies the water.* **2.** sağlamlaş(tır)mak, kuvvetlen(dir)mek, tahkim etmek. *This had an immense effect in ~ing the allegiance of our followers.* **3.** (fikir vb.) birleş(tir)mek, birlik ve beraberlik sağlamak. *Public opinion on the issue was solidified.* **4. solidifiable** : katılaş(tırıl)abilir, sertleş(tiril)ebilir, sağlamlaş(tırıl)abilir, kuvvetlen(diril)ebilir, **5. solidification** : katılaş(tır)ma, sertleş(tir)me, sağlamlaş(tır)ma, kuvvetlen(dir)me, **6. solidifier** : katılaştıran, sertleştiren, sağlamlaştıran, kuvvetlendiren.

solidity, *is.* **1.** katılık, sertlik, **2.** sağlamlık, kuvvetlilik, **3.** güvenilirlik, (fikrî/malî vb.) sağlamlık.

solid-state, *sf. elekt.* katı hâl, transistor vb. gibi ısıtılmaya ve elektronların boşlukta hareketine gerek kalmadan elektrik akımını kontrol edebilen. ~ **physics** : katı hâl doğa bilimi.

solidus, *is.*, *ç.* **-di** **1.** eski Roma altın parası, **2.** Orta Çağ Avrupa para birimi, **3.** bölü işareti **:** veya /.

solifidian, *is.* kurtuluş için yalnız imanın yeterli oduğuna inanan kimse.

soliloquize, *f.* **-quized, -quizing** kendi kendine konuşmak.

soliloquist = soliloquizer : kendi kendine konuşan. **soliloquizingly** : kendi kendine konuşarak/konuşur gibi.

soliloquy, *is.*, *ç.* **-quies** kendi kendine konuşma.

solipsism, *is. fel.* tekbencilik, eneiye: öznel beni bilinç içerikleriyle birlikte tek gerçek, tek varlık olarak kabul eden felsefe görüşü. **~al** : tekbencil. **solipsist** : tekbenci kimse. **solipsistic** : tekbencil, tekbencilikle ilgili **solipsistically** : tekbencilce, tekbencil olarak.

solitaire, *is.* **1.** tek taş mücevher, **2.** tek başına oynanan kâğıt oyunu.

solitary, *sf.&is.*, *ç.* **-taries** **1.** yalnız, tek başına, kimsesiz. *Few people live entirely ~ lives. A ~ journey.* **2.** münzevi (kimse). *a~ man.* **3.** toplumdan uzak. *a ~ existence.* **4.** tek, biricik, yegâne. *a ~ exception.* **5.** ıssız, tenha, kimsesiz. *a ~ street.* **6.** kasvetli, sıkıcı, **7.** *zool.* yalnız (veya çift olarak) yaşayan, toplu yaşamayan, **8.~ confinement** : hücre hapsi, **9. solitarily** : yalnızca, tek başına, yalnız olarak, münzeviyane, toplumdan uzak, **10. solitariness** : yalnızlık, kimsesizlik, münzevilik. ***e.a.-1.*** *lone, unattended, 2. hermit, recluse, 5. lonely, isolated, secluded, desolate, deserted, unfrequented, retired, remote.*

solitude, *is.* **1.** yalnızlık, kimsesizlik, münzevilik, inziva, uzlet. *He lives in ~ .* **2.** ıssızlık, tenhalık, **3.** ıssız/tenha yer, **4. solitudinuous** : yalnız, kimsesiz, münzevi. ***e.a.-1.*** *retirement, privacy, isolation, 3. desert, waste, wilderness.*

solleret, *is. bk.:* **sabaton.**

solmization, *is. müz.* solfej, solfej yapma.

solo, *sf.&zf.&f.&is.*, *ç.* **-los/-li** **1.** *müz.* solo, tek başına çalınan/söylenen (parça), böyle bir parçayı çalmak/söylemek, **2.** yalnız/tek pilotlu (uçuş). *a ~ flight.* **go ~** : ilk olarak tek başı-

na uçmak, **3.** iki veya üç ortağa karşı tek başına oynanan iskambil oyunu, **4. soloist** : solist, tek başına çalan/söyleyen kimse.

Solomon, *is.* **1.** Hz. Süleyman, **2.** akıllı/dirayetli/hikmet sahibi kimse, **3. ~ic = ~ian** : Süleyman'a ait, Süleymanvari. **~'s seal** : (a) Süleyman'ın mührü, (b) *bot.* mühür otu *(Polygonatum).*

Solon, *is.* **1.** Solon, Atinalı devlet adamı (M.Ö. 638-558), **2.** dirayetle kanun yapan kimse, **3. ~ic = ~ ian**: Solon'a ait, Solonvari.

so long, *k.d.* esenkel, Allaha ısmarladık, hoşça kal. *I said so long and left.* ***e.a.- good-by.***

solstice, *is.* **1.** *astr.* gün dönümü. **summer ~** : yaz gün dönümü, 21 Haziran. **winter ~** : kış gün dönümü, 22 Aralık, **2.** dönüm noktası.

solstitial, *sf.* gün dönümü+, gün dönümünde vuku bulan. **~ ly** : gün dönümünde, gün dönümüne doğru.

solubility, *is.* çözünürlük, eriyebilme.

soluble, *sf.* **1.** çözünür, eriyebilir. *Sugar is ~ in water.* **~ glass** : sodyum silikat, **2. ~ ness** *bk.:* **solubility**, **3. solubly** : çözünecek/eriyebilecek şekilde.

solus, *Lât.* yalnız, özellikle sahnede yalnız bulunan oyuncu (Kadınlar için: **sola**).

solute, *is.&sf.* **1.** çözünen, eriyen madde, **2.** *bot.* serbest, yapışmayan.

solution, *is.* **1.** (problem, sorun vb.) çözüm, çözme, halletme, **2.** çözülme, halledilme, **3.** çözüm yöntemi/usulü/şekli, hâl tarzı, **4.** hâl çaresi, çare, yol. *It seemed that devaluation was the only ~. to find a peaceful ~* . **5.** *kim.* çözelti, eriyik, mahlûl, **6.** çözülme, ayrılma, dağılma, inhilâl. **in ~** : çözelti/eriyik hâlinde, erimiş hâlde. **7.** *tıp* (a) bir hastalığın kriz dönemi veya sonu, (b) sıvı ilâç, şurup, **8.** *huk.* borcun tesviyesi. **9. ~ set** *mat.* çözüm kümesi, bir denklemin kökleri, bir denklemi/eşitsizliği gerçekleyen sayılar kümesi.

solvable, *sf.* **1.** çözülebilir, halledilebilir, **2.** *esk.* çözünür, eriyebilir, **3. ~ ness = solvability** : çözülebilme, halledilebilme. ***e.a.-2. soluble.***

solvate, *is.&f.* **-ated, -ating** *kim.* sıvı sarılım (hâline gelmek).

solvation, *is. kim.* sıvı sarılım.

solve, *gl.f.* **solved, -solving** **1.** çözmek, halletmek. *to ~ an equation/ a problem.* **2.** çare bulmak, **3.** açıklamak, izah etmek. *to~a mystery.* **4.** *huk.* tesviye etmek, borçtan/sorumluluktan kurtulmak, **5. solver** : çözen, halleden.

solvency, *is.* (borçlarını) ödeyebilme, ödeme gücü.

solvent, *sf.&is.* **1.** (borçlarını) ödeyebilir, **2.** çözeltebilir, eritebilir, **3.** çözücü, eritici madde, **4.** çözüm, izah tarzı, **5. ~ ly**: (borçlarını) ödeyebilecek şekilde; eriterek, çözelterek, çözerek.

soma, *is., ç.* **-mata/-mas** *biy.* gövde, beden, vücut.

-soma = -some *son ek* "gövdeli, bedenli, vücutlu" anlamı katar, hayvan ve bitkiler için kullanılır. *ör.: dolichosoma, hydrosoma.*

Somalia, *is.* Somali. **~n** : Somali'li.

somat-, *bk.:* **somato-.**

somatic, *is. anat. zool.* **1.** tensel, gövdesel, bedenî, **2.~ ally** : gövde/beden/vücut ile, **3.~ cell** : beden gözesi, vücudu oluşturan gözelerden her biri. ***e.a.-1. bodily, corporal.***

somato- = somat- *ön ek* "gövde, beden, vücut" anlamı katar. *ör.: somatoplasm, somatic.*

somatology, *is.* gövde bilimi, somatoloji, insan vücudunu inceleyen bilim, antropolojinin insanın fizik yapısını inceleyen bölümü. **somatologic(al)** : gövde bilimsel. **somatologically** : gövde bilimsel olarak, gövde bilimi açısından. **somatologist** : gövde bilimi uzmanı.

somatoplasm, *is.* somatoplâzma, gövde gözesi protoplazması. **somatoplastic** : somatoplâzma+.

somatopleure, *is.* somatoplöra, embriyo gövdesini oluşturan çift tabaka. **somatopleural= somatopleuric** : somatoplöra+.

somatotype, *is.* vücut tipi, insanın beden yapısı.

somber = sombre, *sf.* **1.** loş, yarı karanlık. *a ~ room.* **2.** koyu renkli, kara, siyah. *a ~ dress.* **3.** üzgün, kederli, endişeli, sıkıntılı. *He looked unusually ~.* **4.** kasvetli, sıkıntılı, can sıkıcı. *Yesterday was a ~ day. You should know the truth, ~ though it may be.* **5. somberly = sombrely** : loş bir şekilde, üzgün/kasvetli bir şekilde, endişe/sıkıntı ile, **6. somberness= sombreness** : (a) loşluk, (b) üzüntü, keder, kasvet, sıkıntı. ***e.a.-1. dusky, murky, dismal, sunless, shadowy, 2. dark, dull, 3. dismal, melancholy, 4. depressing, sad, gloomy, dismal. k.a.-1. bright, sunny, 3,4. cheerful, gay, happy.***

sombrero, *is.* geniş kenarlı şapka. ~ **ed** : geniş kenarlı şapkalı.

some, *sf.* **1.** bazı. **I have ~ important things to tell him** : Ona bazı önemli söyleyeceklerim var. ~ **person may object** : Bazı kimseler itiraz edebilir. ~ **days I stay home** : Bazı günler evde kalırım. **2.** bir. **to ~ extent** : bir dereceye kadar, **3.** birkaç, bir hayli, epeyce. **We talked for ~ time** : Uzun müddet (epeyce zaman) konuştuk. **He was here ~ weeks** : Birkaç haftadır burada idi. **4.** *k.d.* önemli, hatırı sayılır, mühimce, oldukça. **It was ~ accident** : Önemli bir kaza idi. **5.** biraz, bir miktar. **Give me ~ money** : Bana biraz para ver. **6.** birtakım, **7.** yaklaşık olarak, aşağı yukarı, takriben, ...kadar. **Gürün is ~ 140 km. south of Sivas** : Gürün, Sivas'ın takriben 140 km güneyindedir. **There were ~ 40 people** : Kırk kişi kadar vardı. **8.** *k.d.* ne biçim. ~ **friend you are, you won't even lend me $5.** : Ne biçim arkadaşsın, bana beş dolar ödünç vermiyorsun. ***e.a.-1.*** *certain, any,* ***4.*** *considerably,* ***5.*** *somewhat.* ***NOT:*** Olumsuz cümlelerde **SOME** değil, **ANY** kullanılır: *Can you give me* ***some*** *money? I don't have* ***any.***

-some, *son ek* **1.** -cı (isimlerden sıfat yapar). **quarrelsome** : kavgacı, **2.** -lik, ... kişilik. **twosome** : iki kişilik, **3.** gövde, parçacık, cisim. *ör.: chromosome.*

somebody, *zm.&is., ç.* **-bodies 1.** biri, birisi, bir kimse. *If you don't know the answer, ask ~. There's ~ on the telephone for you. ~ lost his watch.* **2.** büyük şahsiyet, hatırı sayılır/tanınmış kimse. **He's (a) ~** : Büyük şahsiyettir. **He thinks he's (a) ~** : Kendini bir şey zannediyor.

someday, *zf.* günün birinde, ileride, gelecekte. *I'd like to see it ~. I hope ~ I'll have enough money to buy a car.*

somedeal, *zf. esk. bk.:* **somewhat.**

somehow, *zf.* **1.** her nasıl olursa, ne yapıp yapıp, bir yolunu bularak. **You should finish the university ~** : Ne yapıp yapıp üniversiteyi bitirmelisin. **We'll manage ~** : Bir yolunu buluruz, çaresine bakarız. **2.** her nedense, her nasılsa, ne hikmetse. **I never liked him ~** : Her nedense ona bir türlü kanım ısınmadı. ~ *it didn't seem very important to him any more.* **3. ~ or other** : her nasıl olursa olsun.

someone, *zm.* birisi, bir kimse. *You can meet ~ you like.*

someplace, *zf. bk.:* **somewwhere.**

somersault = somerset = summersault = summerset, *is.&f.* **1.** taklak, parende (atmak). **turn a ~ :** taklak atmak, **2.** (fikrinden, kararından vb.) dönüş, rücu, cayma. *This represent a complete ~ from our external policy.* ***e.a.-2.*** *overturn, reversal.*

something, *zm.&is.&zf.* **1.** bir şey. ~ *must be done about it.* **2.** falan, küsur, bilmem kaç. **Our train gets at two ~** : Trenimiz saat ikiyi bilmem kaç geçe varıyor. **3.** önemli/olağanüstü bir şey/kimse. **Well, that's ~** ! Bu cidden önemli bir şey! **There is ~ in what you say** : Sözünüzde bir gerçek payı var. **That's ~ like a house** : Ev dediğin böyle olur. **4.** bir dereceye kadar, biraz, bir nebze. ~ **after the French style** : Biraz Fransız üslûbunu andırıyor. **He is ~ under sixty** : Yaşı altmışa yaklaşıyor (altmıştan biraz aşağıdır). ***e.a.-4.*** *somewhat.*

sometime, *sf.&zf.* **1.** bir zaman. ~ **soon** : yakında, **2.** esnasında, içinde. ~ **last year** : geçen yıl içinde. **I'll take my holiday sometime in May** : Tatilimi mayıs ayı içinde yapacağım. **3.** gelecekte, ileride, münasip bir zamanda. **Come to see me ~** : İleride (münasip bir zamanda) beni gör. ~ **(or other)** : er geç, günün birinde, ileride bir gün, **4.** eski. **Mr. C., ~ governor of A.** : eski A. valisi Mr. C.

sometimes, *zf.* **1.** ara sıra, bazan, arada bir, zaman zaman, kâh. ~ **he comes by train, ~ by car** : Kâh trenle gelir, kâh araba ile. ~ **the one, ~ the other** : Bazan biri, bazan öbürü. **2.** *esk.* evvelce, vaktiyle. ***e.a.-1.*** *occasionally,* **2.** *once, formerly.*

someway = some way = someways, *zf.* bir yolunu bulup, ne yapıp yapıp. ~ *he found money to buy a house.* ***e.a.-*** *somehow, in some way.*

somewhat, *zf.&is.* **1.** biraz, bir dereceye kadar, az çok, oldukça, hayli. **I was ~ surprised** : Hayli şaşırdım. **It is ~ difficult** : O biraz zordur. **We treat him ~ as he treated us** : O bize nasıl muamele etti ise biz de ona az çok öyle muamele ettik. **He was ~ of a coward** : Oldukça korkaktı. **2.** bir parça, bir şey. **The matter is an unknown ~** : Konu, bilinmeyen bir şeydir.

3. more than ~ : fazlasıyla, aşırı derecede, haddinden ziyade. *His behavior displeased me more than ~ .* **4. ~ of** : daha ziyade, adetâ. *The cake we made was ~ of a failure.* ***e.a.- 4. rather.***

somewhere, *zf.&is.* **1.** bir yer(ler)de, bir yere. **~ else** : başka bir yerde. *He lives ~ in Canada. They went out ~.* **2. ~ about/between/in** : civarında, dolaylarında, takriben. **He is ~ about fifty** : Yaşı elli civarındadır. *~ about 1980. ~ between 1980 and 1988. ~ in the 1980's.* **3.** (herhangi) bir yer. **He needs ~ to stay** : Kalacak bir yere ihtiyacı var. **or ~** : veya başka bir yere. **They are going to Holland or ~** : Hollanda'ya veya başka bir yere gidiyorlar. **~ or other** : kimbilir neresi, bilmem hangi yer, **4. get ~** : bir sonuca ulaşmak, başarmak. *Now at last we know the murder weapon; now we're getting ~.*

somewheres, *zf. k.d. bk.:* **somewhere.**

somewhither, *zf. esk.* **1.** bir yer(d)e, bir taraf(t)a, **2.** bir yön(d)e, cihete doğru. **in ~** : bir noktada. ***e.a.-1.*** *somewhere.*

somewise, *zf. esk. bk.:* **somehow.**

somite, *is.* **1.** bölüt, somit, bazı hayvanla-rın vücutlarının bölündüğü parçalardan her biri, **2. somital = somitic** : bölüt+, bölütsel, bölütlü.

sommelier, *zf.&is.* saki, lokantalarda/kulüplerde şarap veren kimse.

somnambulate, *gsz.* **-lated, -lating** uykuda gezmek. **somnambulance = somnambulation** : uykuda gezme. **somnambulant = somnambulator :** uykuda gezen.

somnambulism, *is.* uykuda gezme, uyurgezerlik. **somnambulist** :uyurgezer kimse. **somnambulistic** : uykuda gezer gibi.

somniferous, *sf.* uyutucu, uyku getirici, uyuşturucu. **~ ly** : uyutarak, uyuşturarak, uyku getirircesine.

somnific, *sf.* uyutucu. ***e.a.- somniferous, soporific.***

somniloquy, *sf.* **1.** sayıklama, uykuda konuşma, **2.** sayıklanan sözler, **3. somniloquist** : sayıklayan, uyurken konuşan kimse, **4. somniloquous** : sayıklanan.

somnolent, *sf.* **1.** uykulu, uykusu gelmiş, **2.** uyutucu, uyku getirici, **3. somnolence = somnolency :** uykulu hâl, uykulu olma, uyku basması, ağırlık, **4. somnolently** : uykulu uykulu, uyku getirircesine. ***e.a.-1. sleepy, drowsy , slumberous, 2. somniferous, soporific.***

son, *is.* **1.** oğul, erkek evlât, çocuk, evlât. *My ~ is 5 years old.* **2. the Son = Son of God = Son of Man**: Hz. İsa, **3. son-in-law** *(ç.:* **sons-in-law**): damat, **4. ~ of a bitch** *(ç.:* **sons of bitches**, *kıs. :* **s.o.b.**) *argo-kaba* it oğlu it, kancık, piç oğlu piç, orospu dölü, **5. ~ of a gun** *(ç.:* **sons of guns**) *argo* (a) çapkın, külhanbeyi, madrabaz, düzenbaz, alçak, rezil, (b) köftehor, maskara (sevgi ve şefkat hitabı olarak), **6. Sons of Liberty** : ABD tarihinde İngiliz yönetimine karşı çıkan cemiyetler, **7. sonless** : oğulsuz, evlâtsız, **8. sonlike** : oğul/evlât gibi. ***e.a.-5.*** *(a) rogue, scoundrel, rascal.*

son-, *ön ek bk.:* **soni-.**

sonance, *is.* **1.** seslilik, ses verme, sesli/ünlü olma, **2.** *esk.* ses, nağme. ***e.a.-1.*** *voice, sound, noise, 2. tune.*

sonant, *sf.&is.* **1.** sesli, ses veren, ünlü, **2.** *s.bl.* selenli, tannan. **3. ~ al = ~ic** : selenli+, ünlü+.

sonar, *is.* deniz radarı, sonar, ses dalgalarıyla su altındaki cisimleri algılayan cihaz (**SO**und **NA**vigation **R**anging).

sonata, *is. müz.* sonat.

sonatina, *is., ç.* **-nas/-ne** *müz.* sonatin, sonatçık.

sonde, *is.* sonda, atmosfer olaylarını incelemek için fırlatılan roketli balon.

song, *is.* **1.** şarkı, türkü, ır, yır, **2.** destan, şiir, lirik şiir, **3.** nağme, nakarat, **4.** kuş ötüşü, **5.** cüz'î şey, ucuz fiyat. **for a ~** : çok ucuz, kelepir. **for a mere ~** : yok pahasına. **I bought that car for a ~** : Bu arabayı çok ucuza aldım. **6. ~ and dance** : (a) şarkılı kısa oyun, (b) *k.d.* uydurma mazeret, bahane. **make ~ and dance about sth.** : bir şeye fazla önem vermek, büyütmek, mesele yapmak. *Her father made a great ~ and dance about her being late home.* **7. ~cycle** : şarkılar dizisi: aynı şair ve bestekârın aynı konuyu işleyen şarkıları, **8. songlike** : şarkı gibi, **9. The Song of Solomon = Song of Songs** : Neşideler Neşidesi (Eski Ahit'te bir bölüm).

songbird, *is.* ötücü kuş.

songbook, *is.* şarkı kitabı.

songfest, *is.* şarkılı eğlence.

songful, *sf.* **1.** şarkılı, ahenkli, nağmeli, **2. ~ ly** : şarkılarla, ahenkle, **3. ~ ness** : ahenklilik. ***e.a.-1.*** *melodious.*

songless, *sf.* **1.** (kuş) ötmez, ötücü olmayan, **2. ~ ly** : ötmeksizin, **3. ~ ness** : ötmezlik.

songster, *is.* **1.** şarkıcı, okuyucu, muganni, hânende, **2.** ötücü kuş, **3.** şair, şarkı yazarı, **4.** şarkı kitabı.

songstress, *is.* kadın şarkıcı/okuyucu, hânende, muganniye.

song thrush, *is. zool.* ötücü ardıç kuşu *(Thurdus philomelos).*

songwriter, *is.* şair, şarkı yazarı.

soni-, *ön ek* "sesli, ses" anlamı katar. *ör.: soniferous.* Sesli harf önünde : **son-.**

sonic, *sf.* **1.** ses+, sesle ilgili. **~ barrier** : ses duvarı, **2.** ses hızıyla giden, **3. ~ boom** : sesten hızlı uçan uçağın çıkardığı patlama sesi, **4. ~ depth finder = fathometer** : sesle derinlik-ölçer : ses dalgalarıyla su derinliğini ölçen cihaz.

sonics, *is.* ses bilimi, ses bilgisi.

soniferous, *sf.* sesli, ses çıkaran.

sonnet, *is.&f.* **1.** sone, belirli bir duygu veya düşünceyi işleyen 8+6 veya 4+4+4+2 mısralı şiir, **2.** sone yazmak, **3. ~ like** : sone şeklinde, sone gibi, **4. ~ sequence** : soneler, sone dizisi, bir şairin aynı konuyu işleyen sonelerinin tümü.

sonneteer, *is.&f.* **1.** sone yazarı, **2.** sone yazmak, **3.** (aşağılayıcı anlamda) şair taslağı, şairliğe özenen.

sonnetise/sonnetisation, *Brit. bk.:* **sonnetize/sonnetization.**

sonnetize, *f.* **-ized, -izing** sone yazmak. **sonnetization** : sone yazma.

sonny, *is.* oğlum, evlâdım, yavrum.

sonobuoy, *is.* radyolu deniz altı şamandırası.

sonometer, *is.* sesölçer.

sonorant, *is.&sf. s.bl.* titreşimli : *l,r,m, n,y,w* gibi kapantılı veya sürtüşmeli sessizlerle ünlüler arasında ses veren harfler.

sonority, *is., ç.* **-ties** titreşimlilik, seslilik.

sonorous, *sf.* **1.** sesli, ses veren, sedalı, titreşimli, **2.** tannan, tınlayan, gür sesli, yüksek ses çıkaran, **3.** yankılı, **4. ~ ly** : titreşerek, ses vererek, gür sesle, **5. ~ ness** : titreşme, tannanlık, gür seslilik.

sonship, *is.* oğulluk, (birisinin) oğlu olma sıfatı.

sonsy = sonsie, *sf. İsk.* **1.** güzel, yakışıklı, **2.** munis, iyi huylu. ***e.a.-1.*** *buxom, handsome,* ***2.*** *good-natured.*

sooey, *ünl.* domuzları çağırma ünlemi.

sook, *is. bk.:* **souk.**

sool, *f. Avust.* **1.** (köpeği) saldırtmak, **2.** (köpek) saldırmak, taciz etmek.

soon, *zf.* **1.** yakında, biraz sonra, birazdan. **See you again ~** : Yakında tekrar görüşelim. **He will ~ be here** : Birazdan gelir. **too ~** : vakitsiz, çok erken, vaktinden önce, **2.** çabucak, sür'atle, çok geçmeden, zaman geçirmeden. **how ~** : ne kadar zamanda, ne kadar çabuk. **How ~ can you be ready** : Ne kadar zamanda hazırlanabilirsiniz? **3.** *esk.* hemen, derhâl, şimdi, **4.** kolayca, kolaylıkla, **5. would/had ~ er = would just as ~** : tercihen, en iyisi, bari. **I would ~ er not go** : Ben gitmesem daha iyi; gitmemeyi tercih ederim. **I really don't want to go there. I'd just as ~ turn around and go back** : Cidden oraya gitmek istemiyorum, en iyisi geri döneyim. **Death ~ er than slavery** : Ölüm esaretten yeğdir. **I would ~ er die** : Ölürüm de bunu yapmam. **6. as ~ as** : derhâl, hemen, ... olur olmaz. **We will leave as ~ as he comes** : O gelir gelmez hareket edeceğiz. **as soon as possible** : bir an önce, olabildiği kadar çabuk, mümkün olan sür'atle, **7. sooner or later** : er geç, eninde sonunda, nasıl olsa, **8. no sooner said than done** : demesiyle yapması bir oldu, **9. the sooner the better** : şimdiden tezi yok, ne kadar çabuk olursa o kadar iyi. ***e.a.-2.*** *promptly, quickly,* ***3.*** *immediately, at once.* ***4.*** *readily, willingly.* ***5.*** *preferably.* ***7.*** *eventually, inevitably.*

sooner, *is.* vaktinden önce davranıp en iyi hazine arsasını ucuza elde eden kimse. **Sooner** : Oklahomalı, Oklahoma yerlisi. **~ State** : Oklahoma (takma ad).

soot, *is.&f.* **1.** is, kurum, **2.** isletmek, ise/kuruma bulaştırmak.

sooth, *sf.&is. esk.* **1.** gerçek, hakikat **~ to say** : doğrusu, gerçekten, **2.** yatıştırıcı, tatlı, mülâyim, **3. in (very) ~** : gerçekten, hakikaten, **4. ~ly** : tatlılıkla, mülâyimce. ***e.a.-1.*** *true, real, truth, reality, fact,* ***2.*** *soothing, soft, sweet,* ***3.*** *truly, in truth.*

soothe, *f.* **soothed, soothing** **1.** yatıştırmak, teskin etmek, sakinleştirmek. **soothing words** : yatıştırıcı sözler. *He tried to ~ the crowd's rage.* **2.** (ağrı vb.) dindirmek, hafifletmek. **The medication ~d her pain** : İlâç, ağrısını dindirdi. **soothing medicine** : ağrı dindirici ilâç, **3.** yumuşatmak, mülâyimleştirmek.~ **s.o.'s feelings** : birinin gönlünü almak, **4.** rahat ettirmek, **5. soother** : yatıştıran, teskin eden, sakinleştiren, dindiren. ***e.a.-1.*** *calm, tranquilize, relieve, appease, 2. assuage, mitigate, alleviate, allay, 3. soften, 4. comfort.* ***k.a.-1.*** *upset, disturb, rouse, excite, diquiet, 2. increase, irritate.*

soothfast, *sf. esk.* **1.** doğru, gerçek, hakikî, **2.** sadık, hakikatli, **3. ~ ly** : gerçekten; sadakatle, **4. ~ness** : gerçeklik, doğruluk; sadakat. ***e.a.-1.*** *real, true, 2. truthful.*

soothing, *sf.* **1.** yatıştırıcı, (ağrı) dindirici, teskin edici. *a ~ syrup/medicine.* **2. ~ ly** : yatıştırarak, teskin ederek, dindirerek, yatıştırırcasına, **3. ~ ness** : yatıştırıcılık, dindiricilik, teskin kabiliyeti.

sootsay, *gs. f.* **-said, -saying** **1.** geleceği söylemek, gaipten haber vermek, kehanette bulunmak, **2. ~ er** : kâhin, gaipten haber veren, **3. ~ ing** : kehanet, gaipten haber verme.

sooty, *sf.* **sootier, sootiest** **1.** isli, kurumlu, islenmiş, **2.** is gibi, simsiyah, **3. ~ mold** : (bitkilerde) (a) is hastalığı, (b) (bu hastalığa sebep olan) is mantarı *(Capnodiaceae),* **4. sootily** : islenmiş gibi, isli isli, **5. sootiness** : islilik, islenme, ise bulanma.

sop, *is.&f.* **sopped, sopping** **1.** tirit, et suyuna batırılıp yumuşatılmış ekmek, **2.** sıvıya batırılıp iyice ıslatılmış şey, **3.** sus payı, susmalık, rüşvet, **4.** yatıştırıcı şey, **5.** banmak, et suyuna/süte vb. batırıp ıslatmak, **6.** iyice ıslatmak/ıslanmak, sırsıklam etmek/olmak, içirmek, emdirmek, **7. ~ up**: soğurmak, içmek, emmek, massetmek. ***e.a.-3.*** *bribe, 6. drench, soak, 7. absorb.*

SOP = S.O.P. = Standard Operating Procedure.

sop. = soprano.

soph, *is. kıs. bk.:* **sophomore.**

sophism, *is.* yanıltmaca, safsata, mugalâta, bilgicilik. ***e.a.-*** *fallacy.*

sophist, *is.* **1.** sofist, **2.** safsatacı, mugalâtacı, yalan sözlerle başkalarını kandırmaya çalışan kimse.

sophister, *is.* **1.** (bazı İngiliz üniversitelerinde) iki veya üçüncü sınıf öğrencisi, **2.** safsatacı, mugalâtacı.

sophistic(al), *sf.* **1.** yanıltıcı, safsatalı, mugalâtalı, **2.** sofistlere özgü, **3. sophistically** : yanıltarak, safsata ile, mugalâtalı bir şekilde, **4. sophisticalness** : yanıltıcılık, safsata(cılık), mugalâta.

sophisticate, *sf.&is.&f.* **-cated, -cating** **1.** *bk.:* **sophisticated.** **2.** bilgiç, kültürlü, görmüş geçirmiş, incelikli kimse, **3.** saflığını/masumluğunu/sadeliğini/tabiîliğini kaybettirmek, tecrübelendirmek, **4.** aydınlaştırmak, bilgiçleştirmek, **5.** hile ve safsata ile aldatmak/ahlâkını bozmak, **6.** yanıltmak, safsata yapmak, kaçamak sözlerle aldatmak.

sophisticated, *sf.* **1.** bilgiç, kültürlü, tecrübeli, görmüş geçirmiş, görgülü, pişkin, olgun, incelikli. *a ~ person.* **2.** zarif, kibar, zevkli. *~ clothes. a ~ lifestyle.* **3.** aldatıcı, safsatalı, mugalâtalı, yanıltıcı, yapmacık, sun'î, **4.** karmaşık, ileri, fazlasıyla gelişmiş, çok ayrıntılı, anlaşılması güç. *a ~ machinery/system/process. These planes are among the most ~ aircraft now being manufactured.* **5.** ukalâ, çok bilmiş, bilgiç, **6. ~ ly** : (a) bilgiçlikle, görgü ile vb. (b) zarafetle, kibarca, (c) safsata/mugalâta ile, (d) ukalâca, bilgiçlikle, (e) karmaşık/anlaşılması güç bir şekilde ***e.a.-1.*** *worldly, 3. deceptive, misleading, artificial, 4. complex, complicated, advanced, intricate, subtle.* ***k.a.-1.*** *naive, 4. simple, uncomplicated.*

sophistication, *is.* **1.** bilgiçlik, çok bilmişlik, kültürlülük, pişkinlik, görgü, olgunluk, incelik, **2.** zariflik, kibarlık. **3.** yapmacıklık, sun' îlik, **4.** karmaşıklık, **5.** safsatacılık, mugalâtacılık.

sophistry, *is., ç.* **-ries** **1.** yanıltmaca, safsata, mugalâta, **2.** sofistlik. ***e.a.-*** *sophism.*

sophomore, *is.* (lise/üniversite) ikinci sınıf öğrencisi.

sophomoric(al), *sf.* **1.** (lise/üniversite) ikinci sınıf öğrencisine ait, **2.** toy, pişmemiş, bilgiçlik taslayan, gösterişçi, **3. sophomorically** : toylukla, bilgiçlikle, gösterişle.

Sophy, *is. esk.* İran hükümdarı.

-sophy, *son ek* "bilim, bilgi" : *philosophy, theosophy.*

sopor, *is. patol.* derin uyku, uyuşukluk. ***e.a.-*** *lethargy.*

soporiferous, *sf.* **1.** uyutucu, uyku getiren, uyuşturucu, **2. ~ ly** : uyutarak, uyuşturarak, **3. ~ ness** : uyutuculuk, uyuşturuculuk.

soporific, *sf.&is.* uyutucu, uyku getiren, uyuşturucu (ilâç). **~ ally** :uyutarak, uyuşturarak.

sopping, *sf.* sırsıklam, ıslak, ıslanmış. *Her clothes were ~ from the rain.* ***e.a.-*** *soaked, drenched.*

soppy, *sf.* **-pier, -piest 1.** sırsıklam, ıslak, ıslanmış, **2.** (hava) yağmurlu, **3.** *Brit.- argo* aşırı duygusal, fazla içli, marazî şekilde hassas. **4. soppiness** : sırsıklamlık, ıslaklık; aşırı duygusallık, fazla içlilik. ***e.a.-1.*** *soaked, drenched, sopping, 2. rainy, 3. mawkish, sentimental.*

soprano, *sf.&is., ç.* **-nos 1.** soprano, **2. ~ clef** : soprano anahtarı, portenin alt çizgisi üzerine konulan işaret.

sora = sora rail, *is. zool.* Amerika su yelvesi *(Porzana carolina).*

sorb, *is. bot.* **1.** üvez ağacı *(Sorbus domestica),* **2. ~ apple** *d.d.* üvez (meyvesi), **3. sorbic** : üvez+.

sorbefacient, *sf.&is.* soğurtucu, emdirici, massetirici. ***e.a.-*** *absorptive.*

sorbent, *is.* soğurucu, emici (madde/süreç).

sorbet, *is.* şerbet.

sorbic acid, *is. kim.* üvez asidi, sorbik asit: CH3CH:CHCH:CHCOOH. Yiyecekleri korumak, küflenmeyi önlemek vb için kullanılan beyaz kristal.

sorbitol, *is. kim.* sorbitol: C6H8(OH)6. Bazı meyvelerde bulunan tatlı, beyaz, kokusuz kristalli alkol. Şeker yerine ve kremlerde nemlendirici olarak kullanılır.

sorbose, *is. kim.* sorboz: C6H12O6. Sorbitolün fermantasyonundan elde edilen beyaz kristal. C vitamini yapmakta kullanılır.

sorcerer, *is.* büyücü, sihirbaz. ***e.a.-*** *wizard.*

sorceress, *is.* afsuncu/büyücü/sihirbaz kadın. ***e.a.-*** *witch.*

sorcerous, *sf.* afsunlu, büyülü, sihirli. **~ ly** : afsunla, büyü ile, sihirle.

sorcery, *is.* afsun(culuk), büyü(cülük), sihir(bazlık). ***e.a.-*** *magic, witchery.*

sordid, *sf.* **1.** pis, kirli, murdar, **2.** alçak, rezil, sefil, adî, **3.** çıkarcı, asıcıl, menfaatperest, bencil, **4. ~ ly** : alçakça, rezilâne, sefilâne, adîce, çıkarını düşünerek, menfaatperestlikle, bencillikle, **5. ~ ness** : pislik, kirlilik; alçaklık, rezillik, sefillik, adîlik; çıkarcılık, menfaatperestlik, bencillik. ***e.a.-1.*** *dirty, filthy, soiled, unclean, foul, 2. degraded, depraved, base, vile, ignoble, mean, 3. avaricious, stingy, tight, close, mercenary.* ***k.a.-*** *1. clean, 2. honorable, 3. generous.*

sordino, *is. müz.* surdin, çalgıda sesi kısma düzeni. ***e.a.-*** *mute.*

sore[1], *sf.* **sorer, sorest 1.** ağrılı, ağrıyan, dokununca acıyan, çok hassas. *a ~ arm/throat.* **touch s.o. on his ~ spot** : birinin yarasını deşmek, bam teline basmak. **That's his ~ spot** : Bu onun en hassas noktasıdır. **to put one's finger on the ~ place** : en hassas noktaya parmak basmak/temas etmek, **2.** (vücut) ağrı içinde. *He is ~ from alll that execise.* **to be ~ all over** : bütün vücudu ağrımak, **3.** üzgün, kederli, müteessir, mustarip. **to be ~ about sth.** : bir şeye üzülmek/canı sıkılmak. **~ at heart** : üzgün, mahzun, kalbi kırılmış, **4.** üzücü, can sıkıcı, elem/keder verici. **5.** *k.d.* sinirli, öfkeli, hiddetli, canı sıkılmış. **Don't get ~** : Sinirlenme, kızma! **6.** can sıkıcı, sinirlendirici. **a ~ subject** : can sıkıcı/nazik konu, **7.** şiddetli, aşırı, âcil. **to be in ~ need of sth.** : bir şeye âcil/şiddetli ihtiyacı olmak, **8. to stick out like a ~ thumb** : göze batmak, derhâl göze çarpmak.*You'll stick out like a ~ thumb with that hat on.* **9. ~ ly** : (a) ağrı/acı/ıstırap ile, (b) üzülerek, üzüntü/keder ile, (c) öfke ile, sinirlenerek, (d) şiddetle, (e) son derece, aşırı bir şekilde. *~ly tired.* **10. ~ ness** : (a) ağrı, acı, sızı. (b) üzüntü, keder, elem. *the ~ ness of defeat.* (c) can sıkıntısı, sinirlilik, öfke, (d) şiddet. *the ~ ness of battle.* ***e.a.-1.*** *painful, tender, 3. grieved, distressed, sorrowful, hurt, vexed, 4. irritating, grievous, distressing, 5. annoyed, angered, offended, 7. extreme, severe.*

sore[2], *is.* **1.** yara, ağrıyan/acıyan yer. **to (re)open an old ~** : yarasını deşmek, **2.** üzüntü kaynağı, üzücü/can sıkıcı şey.

sore[3], *zf. esk. bk.:* **sorely** (**sore**[1] (9)).

sorehead, *is. k.d.* **1.** kinci, öfkeli, yenilgiyi hazmedemeyen, diş bileyen kimse, **2. ~ edly** : kinle, diş bileyerek, öfke ile, **3. ~ edness** : kincilik, diş bileme.

sore throat, *is. patol.* boğaz ağrısı.

sorgho, *is., ç.* **-ghos** *bk.:* **sorgo.**

sorghum, *is.* **1.** *bot.* süpürge darısı *(Sorghum vulgare),* **2.** darı özünden yapılan şurup.

sorgo, *is., ç.* **-gos** darı, şurup yapmak için veya hayvan yemi olarak yetiştirilen birkaç çeşit süpürge darısı. **sorgho** *ş.d.y.*

sori, *is. , ç. bk.:* **sorus** (çoğulu).

soricine, *sf. zool.* soreks+, sorekse benzer.

soring, *is.* bereleme: gösteride ayağını yükseğe kaldırarak yürümesi için atın ayağını kasten zedeleme.

sorites, *is. man.* zincirleme tasım, kıyasımüselsel: her birinin sonucu sonrakinin öncülü olan tasımlar dizisi. **soritic(al)** zincirleme tasım+.

sorn, *gl.f. İsk.* misafirperverliği suiistimal etmek, yüzsüzlük/arsızlık yapmak, beleş geçinmek.

sororal, *sf.* kız kardeş+, kız kardeşe özgü / yakışır. **~ ly** : ablaca, kardeşçe, kız kardeş gibi.

sororate, *is.* (karısı ölünce) baldızla evlenme.

sororicide, *is.* **1.** kız kardeş katili, **2.** kız kardeş katli, kız kardeşini öldürme, **3. sororicidal** : kız kardeş katli+.

sorority, *is., ç.* **-ties** (üniversitede vb.) kızlar birliği. **~ house** : kızlar birliği binası.

sororis, *is., ç.* **-ses 1.** *bot.* salkımcık: dut ve ananas gibi birçok çiçekten hasıl olan bileşik meyve, **2.** kadınlar birliği/kulübü.

sorption, *is. fiz. kim.* iç tutunma: yüze tutunan katı özdeğin iç bölgelere girmesi, bazan soğurma ve kimyasal tutunmayla çok türel denge konumuna gelmesi.

sorrel, *is.* **1.** *bot.* kuzukulağı *(Rumex).* **sheep ~** : küçük kuzukulağı. **~ tree = sourwood** : ekşi funda *(Oxydendrum arboreum),* **2.** *bk.:* **wood sorrel** {**wood**^{2} (24)}, **3.** kızıl kahverengi, **4.** doru, kula (at donu), **5.** üç yaşındaki erkek geyik.

sorrow, *is.&f.* **1.** üzüntü, elem, keder, gam, hüzün, matem. **to be ~ striken** : üzüntüye gark olmak. **the joys and ~ s of life** : hayatın sevinç ve üzüntüleri. **~ at the death of a friend** : bir arkadaşın ölümünden duyulan üzüntü/matem. **2.** üzüntü kaynağı, üzücü/keder verici şey/olay. **His son has been a ~ to him** : Oğlu ona üzüntü kaynağı oldu. **3.** nedamet, pişmanlık, esef. **He expressed his ~ over what he had done** : Yaptığına pişman olduğunu bildirdi. **I saw to my ~** : esefle/üzülerek gördüm ki. **4.** üzülmek, kederlenmek, elem/hüzün duymak, esef etmek, matem tutmak, **5. ~ er** : üzülen, kederlenen, esef eden. **6. ~ less** : üzüntüsüz, elemsiz, kedersiz, gamsız. ***e.a.-1.*** *grief, sadness, 3. regret, 4. mourn, lament, grieve.* ***k.a.-1.*** *joy.*

sorrowful, *sf.* **1.** üzgün, elemli, kederli, gamlı. *a ~ look.* **2.** elem/hüzün/ matem verici, üzücü, hazin. *a ~ event.* **3.** üzüntü/elem/keder ifade eden. *a ~ song.* **4. ~ ly** : hüzünle, elemle, hazin bir şekilde, **5. ~ ness** : üzgünlük, elem, keder, gam, hüzün, üzüntü. ***e.a.-1.*** *sad, grieved, grieving, unhappy, 2. dismal, distressing, doleful 3. mournful, plaintive.* ***k.a.-1.*** *happy, jojful, gay.*

sorry, *sf.* **1.** üzgün, müteessir, kederli, hüzünlü, gamlı. **I'm ~ to say that our efforts have failed** : Üzülerek söyleyeyim ki gayretlerimiz boşa gitti. **I'm ~ to hear your bad news** : Acı haber(niz)i duyunca çok üzüldüm. **2.** üzücü, elemli, kasvetli, **3.** pişman, nadim. **I'm ~ I ever came here, I wish I'd stay at home** : Buraya geldiğime pişman oldum, keşki evde kalsaydım. **He was ~ he hadn't done his lessons** : Derslerini yapmadığına pişman oldu. **4.** acı, müessif. **be ~ about sth.** : bir şeye acımak, **5.** zavallı, işe yaramaz, değersiz, fena, kötü. **a ~ exhibit** : berbat bir sergi. **a ~ horse** : işe yaramaz bir at. **He made ~ spectacle of himself** : Kendini rezil etti. **6. be ~** : üzülmek, özür dilemek, teessüf etmek, pişman olmak. **I'm ~** : özür dilerim, affedersiniz, üzgünüm, maalesef, yazık ki. **You'll be ~ for this** : Buna pişman olacaksın (ız). **7. be/feel ~ for** : acımak. **I feel ~ for him** : Ona acıyorum. **I feel ~ for whoever marries her!** Onunla evlenecek olana acırım (evlenecek olanın vay hâline!)! **He's very ~ for himself** : Hâlinden şikâyetçi. **8. a ~ excuse** : sudan bahane, saçma mazeret, **9. cut a ~ figure** : rezil olmak, yüzüne gözüne bulaştırmak, **10.** (ünlem olarak) (a) maalesef, affedersiniz, özür dilerim. **Sorry! You can't come in!** Maalesef içeri giremezsiniz! (b) *Brit.* efendim? *"I'm cold." "Sorry?" "I said I'm cold."* **11. sorrily** : üzüle-

rek, teessürle, esefle, pişman olarak, **12. sorriness** : üzgünlük, keder, elem, pişmanlık, esef, nedamet. ***e.a.-1.*** *unhappy, melancholy, dismal, 3. regretful, 4. grievous, painful, 5. contemptible, worthless, shabby, useless, wretched, poor.*

sort[1], *is.* **1.** tür, türlü, çeşit, nevi, tip. **There were five different ~s of fruits** : Beş çeşit meyve vardı. **of all ~ s** : her türlü. **these ~ of people** : bu tür/bu gibi kimseler. **That's the ~ of thing I mean** : Bu tür/böyle bir şey kastediyorum. **I can't stand that ~ of thing** : Böyle şeylere tahammül edemem. **something of that ~** : o tür bir şey. **It is nothing of the ~** : Hiç de öyle değil. **I shall do nothing of the ~** : Öyle şey yapamam. **2.** soy, tabiat, huy, karakter. **Girls of a nice ~** : İyi karakterli kızlar. **He is a very good ~** : Çok iyi bir adamdır. **3.** sıradan, alelâde, harcıâlem, basit, bir üstünlüğü olmayan. **a ~ of poet** : alelâde/basit bir şair. **a writer of some ~** : sıradan bir yazar. **to make some ~ of excuse** : sudan/basit bir mazeret göstermek, **4.** usul, yol, tarz. **in this ~** : böyle, bu veçhile, bu minval üzere. *We spoke in this ~ for several minutes.* **in some ~** : bir bakımdan, bir dereceye kadar, **5.** *bas.* harf çeşidi, **6. of ~ s = of a ~** : (a) sıradan, şöyle böyle, iyi kötü, alelâde. **an army of a ~ /after a ~/of ~s** : sözüm ona/iyi kötü bir ordu, (b) türü bilinmeyen, ne idüğü belirsiz, **7. out of ~ s** *k.d.* rahatsız, keyifsiz, (b) gücenik, dargın, küskün, (c) huysuz, sinirli, (d) *bas.* bazı harfleri noksan, **8. ~ of** *k.d.* adetâ, güya, sanki, sözüm ona. **I ~ of expected it** : Böyle bir şeyi adetâ bekledim (diyebilirim). *He was ~ of looking for help.* ***e.a.- 1.*** *type, kind, class, order, family, race, 2. character, nature, quality, 4. style, method, 8. in a way, quite, rather, somewhat.*

sort[2], *f.* **1.** sınıflandırmak, tasnif etmek. *to ~ eggs by grade.* **2.** *gen.* **~ out** : (seçip) ayırmak, ayıklamak. *to ~ out children's socks.* **to ~ out the bad ones** : kötülerini ayıklamak, **3.** *Brit.-k.d.* kaynaşmak, uyuşmak, bağdaşmak, imtizaç etmek, arkadaş olmak, **4.** *esk.* uyuşmak, anlaşmak, **5.** *bil.* **~ to** : ayıklamak, **6. ~ able** : ayıklanabilir, sınıflandırılabilir, tasnif edilebilir, **7. ~ ably** : sınıflandırılabilecek/ayıklanabilecek şekilde, **8. ~ er** : ayıklayıcı, tasnif edici, **9. ~ ing** : ayıklama, çeşitleme. ***e.a.-1.*** *classify, assort, order, sort, 3. associate, mingle, consort, 4. agree, fit, suit.*

sortie, *is.&f.* **-tied, -tieing** *As.* **1.** yarma, huruç, anî saldırış, **2.** yarma hareketi yapan birlik, **3.** (uçak) çıkış, **4.** (muhasarayı) yarmak, huruç hareketi yapmak, **5.** taarruz uçuşuna geçmek, çıkış yapmak.

sortilege, *is.* **1.** falcılık, kur'a ile fala bakma, **2.** sihirbazlık, büyücülük. ***e.a.-2.*** *magic, sorcery.*

sorus, *is., ç.* **sori** *bot.* eğrelti otu yapraklarının arkasındaki tohum kümesi.

SOS, **1.** SOS, imdat işareti, özellikle gemiler tarafından tehlike hâlinde telsizle gönderilen işaret, **2.** (herhangi bir) imdat çağrısı.

so-so, *sf.&zf.* **1.** vasat, sıradan, ne iyi ne kötü. *a so-so writer.* **2.** şöyle böyle, orta karar. *"How do you feel?" " So-so.".* ***e.a.-1.*** *indifferent, 2. tolerably, indifferently.*

sostenuto, *sf.&is., ç.* **-tos** *müz.* **1.** uzatarak çalma/söyleme, **2.** uzatarak çalınan parça.

sot, *is.&sf.* **1.** ayyaş, bekrî, **2.** inatçı, direngen. ***e.a.-1.*** *drunkard, 2. stubborn, obstinate.*

soteriology, *is.* **1.** Hz. İsa'ya itikat ederek kurtulma doktrini, **2. soteriologic(al)** : bu doktrine özgü.

Sothic, *sf. astr.* Büyükköpek yıldızına ait. **~ year** : eski Mısır hesabına göre 365 gün 6 saatlik güneş yılı. **~ cycle = ~ period** : 1460 yıl.

sotol, *is. bot.* sotol, GB ABD ve K Meksika'da yetişen avize ağacına benzer bitki *(Dasylirion).*

sottish, *sf.* **1.** ayyaş, bekrî, zilzurna sarhoş, küfelik, **2.** alık, salak, içkiden aptallaşmış, **3. ~ ly** : ayyaşça, salak salak, **4. ~ ness** : ayyaşlık, alıklık, salaklık.

sotto voce, *It.* yavaş sesle, kendi kendine.

sou, *is.* **1.** eski Fransız parası beş veya on santim, **2.** metelik. **I don't have a ~** : Meteliğim/beş param yok. **not worth a ~** : beş para etmez.

souari nut = butternut, *is. bot.* yağlı ceviz : G Amerika'da yetişen *Caryocar nuciferum* ağacının iri ve yağlı cevizi.

soubise, *is.* soğanlı sos. **~ sauce** *d.d.*

soubrette, *is.* **1.** yardımcı genç kız: operet ve güldürülerde oynak hizmetçi rolündeki oyuncu, **2.** oynak, cilveli, fıkırdak genç kadın, **3. sobrettish** : oynak, cilveli, fıkırdak, işvebaz.

soubriquet, *is. bk.:* **sobriquet.**

soucar = sowcar, *is.* Hintli bankacı.

Souchong, *is.* siyah Çin çayı.

souffle, *is. patol.* hırıltı.

soufflé, *sf.&is.* içi boş, puf, sufle.

sough, *is.&f.* **1.** uğultu, **2.** uğuldamak. **3. ~ fully** : uğuldayarak, uğultu ile, **4. ~ less** : uğultusuz.

sought, *f. bk.:* **seek** *(sf.f.&geç.z.).*

soul, *is.&sf.* **1.** ruh, can. **with all my ~** : candan, yürekten, bütün kalbimle. **enough to keep body and ~ together** : ölmeyecek kadar, bir lokma bir hırka. **I cannot call my ~ my own** : İşten canım çıkıyor, başımı kaşıyacak vaktim yok, rahat huzur yok. **upon my ~** : (büyük hayret ve şaşkınlık bildirir) Allah Allah! Deme Allah aşkına! Hayret doğrusu! Olur mu hiç? **2.***fels.* tin, ruh, **3.** hissiyat, maneviyat, **4.** öz, nüve, **5.** kök, temel, **6.** canlılık, **7.** kişi, kimse, şahıs, adam. **He's a good ~** : Çok iyi adamdır. **He has a ~ above money** : Para düşünecek adam değildir. **He is the ~ of honor** : O şerefli kişidir, mücessem namustur. **He is the ~ of enterprise** : Tam iş adamıdır, işi yürüten odur. **The ship was lost with all ~ s** : Gemi içindekilerle beraber battı. **not a ~** : in cin yok, kimsecikler yok. **poor ~** : zavallı. **departed ~ s** : ölüler, ölülerin ruhu, **8.** (Hristiyanlıkta) Allah, **9.** *argo* zenci+, zencilere ait. **~ music** : zenci müziği.**~ brother** *ABD* zenci soydaş, **10. ~ - destroying** : hayvanlaştırıcı, **11. ~ food** *ABD* güneyli zencilere özgü yemek, **12. ~ kiss = French kiss** : dilleri birbirine sürterek/emerek öpüşme, **13. ~ like** : ruh gibi. **14. ~ mate** : can yoldaşı, sevgili, **15. ~ - stirring** : coşturucu, heyecan verici. ***e.a.-1.*** *spirit, 3. heart, 4. essence, core, heart, 7. person, 8. God.*

soulful, *sf.* **1.** canlı, duygulu, hisli, anlamlı, manalı. ~ *eyes.* **2. ~ ly** : canlı/duygulu bir şekilde, **3. ~ ness** : canlılık, duygululuk, hislilik.

soulless, *sf.* **1.** çansız, ruhsuz, duygusuz, hissiz, anlamsız, manasız, **2.** korkak, cesaretsiz, pısırık, **3. ~ ly** : cansız/ruhsuz/ duygusuz/hissiz bir şekilde, **4. ~ ness** : cansızlık, ruhsuzluk, duygusuzluk, hissizlik.

soul-searching, *is.* öz çözümleme, öz benliğini arama, kendi kendini inceleme, kendine eğilme.

sou marqué = sou markee, *is.* **1.** XVIII. yy.da Fransız sömürgeleri için bir milyar adet basılan işaretli para, **2.** değersiz şey.

sound[1], *is.* **1.** ses, seda. **Not a ~ was heard** : Hiçbir ses işitilmiyordu, çıt çıkmıyordu. **the ~ of violin** : keman sesi, **2.** ima, anlam, mesaj. **the ~ of his report** : raporundan çıkan anlam. **His remark had a worried ~** : Uyarmasında endişeli bir hava seziliyordu. **I don't like the ~ of it** : pek aklım almıyor, gözüm tutmuyor. **3.** gürültü, şamata. **I heard the ~ of the engine** : Motorun gürütüsünü duydum. **4.** ses erimi. **within the ~ of** : sesi işitilecek mesafede, **5.** mil, sonda, **6.** geniş boğaz, deniz geçidi, **7.** (balıklarda) solungaç.

sound[2], *f.* **1.** seslenmek, ses çıkarmak, ses vermek, **2.** ... gibi görünmek/gelmek, ... hissini vermek. **The report ~ s true** : Rapor doğru gibi görünüyor. **It ~ s strange to me** : Bana acayip geliyor. **It ~ s bad to me** : Bence bu fena, bunu iyiye yormam. **3.** çal(ın)mak, öt(tür)mek. **to ~ a bell/trumpet** : zil/trompet çalmak. **to ~ like a horn** : boru gibi ötmek. **to ~ retreat** : ric'at borusu çalmak, **4.** yüksek sesle ilân etmek. *to ~ a warning.* **5.** ses dinleyerek muayene etmek. **to ~ a patient's chest**: bir hastanın göğsünü dinlemek, **6.** açıkça övmek, herkes içinde methetmek. *to ~ a hero' s fame.* **7. ~ off** *argo* (a) yoklama yapmak, adını/numarasını okumak, (b) açıkça şikâyet etmek, (c) övünmek, böbürlenmek, abartmak, **8.** derinliğini ölçmek, iskandil etmek, **9.** (fikrini) yoklamak, (bir kimsenin düşündüklerini) anlamaya çalışmak, ağzını aramak. *to ~ a person's views. Why not ~ him out about working for us?* **10.** *tıp* sonda ile muayene etmek. **11.** çok derine dalmak. ***e.a.-*** *5. auscultate, 7. (b) complain, (c) boast, exaggerate.*

sound[3], *sf.* **1.** sağlam, gürbüz, zinde, sağlıklı. **as ~ as a bell** : sapsağlam, turp gibi. *I'm as ~ as a bell.* **2.** kusursuz, arızasız, sağlam. ~ *timber.* **3.** (malî bakımdan) sağlam, güvenilir, emniyetli. **He's a ~ man** : Güvenilir/emniyetli adamdır. **4.** makul, mantıkî, muteber, geçerli. ~ *reasoning.* **5.** yerinde, isabetli, doğru, akıllıca. ~ *advice.* **6.** mükemmel, sağlam, metin. ~ *moral values.* **7.** yasal, geçerli, kanuna uygun, **8.** derin. **~ sleep** : derin/deliksiz uyku, **9.** şiddetli, kuvvetli. **a ~ thrashing** : şiddetli/temiz bir dayak. **to**

give s.o. a ~ thrashing : birine temiz bir sopa çekmek. ***e.a.-1.*** *healthy, robust,* ***2.*** *unharmed, whole, hale, unbroken, hardy,* ***3.*** *secure, reliable, solvent,* ***4.*** *sensible, valid, competent,* ***5.*** *valid, rational, logic ,* ***6.*** *substantial,* ***8.*** *deep,* ***9.*** *severe, vigorous.*

sound barrier = sonic barier = transonic barrier, *is.* ses engeli, ses duvarı.

soundboard, *is. bk.:* **sounding board.**

soundbox, *is.* ses kutusu, rezonans boşluğu, müzik aletlerinde sesi rezonansa getirerek zenginleştiren kutu.

sound effect, *is.* işitsel etmen.

sounder, *is.* **1.** seslenen, ses veren kimse/şey, **2.** telgraf alıcısı, parlör, **3.** derinlik ölçen kimse/alet, **4.** sonda, mil.

sounding, *sf.&is.* **1.** sesli, seslenen, ses veren/çıkaran, **2.** tannan, ahenkli, çınlayan, **3.** gür sesli, gürleyen, **4. ~ s** : derinlik ölçme, iskandil etme, sondaj. **~ lead** : iskandil kurşunu. **~ line** : iskandil ipi/teli, **5. ~s** : iskandil edilen suyun derinliği, **6. ~ ly** : ses çıkararak, tannan bir şekilde, **7. ~ ness** : ses çıkarma, tınlama, çınlama. ***e.a.-2.*** *resounding, sonorous,* ***3.*** *pompous.*

sounding board = soundboard, *is.* **1.** ses levhası, çınlanım levhası: keman ve piyanoda rezonansa gelerek sesi kuvvetlendiren tahta levha, **2.** ses yansıtıcı: orkestra veya hoparlörün arkasında sesi dinleyicilere yönelten levha, **3.** etki ölçeği: bir kimsenin ortaya attığı fikirlerin etkinliğini belirten kimse(ler).

soundless, *sf.* **1.** sessiz, sedasız, sakin, **2.** çok derin, dipsiz, derinliği ölçülemez, **3. ~ ly** : sessizce, sükûnetle, **4. ~ ness** : sessizlik, sakinlik, sükûnet. ***e.a.-1.*** *silent, quiet,* ***2.*** *unfathomable, very deep.*

soundproof, *sf.&f.* **1.** ses geçirmez (hâle getirmek), **2. ~ ing** : ses geçirmez hâle getirme.

sound ranging, *is.* sesle uzaklık ölçümü, ses hızından yararlanarak ses kaynağının uzaklığının ölçülmesi.

sound spectrogram, *is.* ses izgesi. **voiceprint** *d.d.*

sound spectrograph, *is.* ses izgeçizeri.

sound track, *is.* ses kuşağı, ses yolu: üzerine ses saptanmış optik/mağnetik kuşak.

sound truck, *is.* hoparlörlü kamyon (seçimlerde veya reklâmcılıkta kullanılır).

sound wave, *is.* ses dalgası.

soup, *is.* **1.** çorba, et suyu. **clear ~** : süzme et suyu. **pea ~** : bezelye çorbası. **thick ~** : ezme çorbası. **vegetable ~** : sebze çorbası. **~ kitchen** : imarethane, bedava aş evi, fakirlere bedava çorba dağıtılan mutfak. **~ ticket** : parasız çorba almak için vesika, **2.** *k.d.* yoğun sis, **3.** *argo* ilâve güç. **~ up** : (a) (motorun) gücünü artırmak, (b) *k.d.* güzelleştirmek, daha çekici hâle getirmek, genişletmek, büyütmek. *His second book is just his first one again, in souped-up form.* **4.** *argo* nitrogliserin, **5.** *foto.* banyo eczası, **6. in the ~** *argo* başı dertte, çıkmazda, çok müşkül durumda. **We're in the ~** : Başımız dertte, hapı yuttuk, çattık belâya. **7. from ~ to nuts** : mükellef, dört başı mamur, ayrıntılı, iğneden ipliğe. ***e.a.-1.*** *broth, potage,* ***4.*** *nitroglycerine,* ***5.*** *in trouble.*

soupçon, *is.* bir nebze, bir çimdik, azıcık bir tadımlık. *to add just a ~ of salt.*

soupspoon, *is.* çorba kaşığı.

soupy, *sf.* **-pier, -piest 1.** kalın, koyu, kesif, yoğun. *a ~ fog.* **2.** çorba gibi, sulu, cıvık, **3.** aşırı duygusal. ***e.a.- 2.*** *dense, thick,* ***3.*** *mawkish, sentimental.*

sour, *sf.&is.&f.* **1.** ekşi, mayhoş, kekre. **go ~** : (a) ekşimek, (b) bozulmak, değerini kaybetmek, kötüleşmek. **to turn ~** : ekşimek. **to turn sth. ~** : bir şeyi ekşitmek, **2.** ekşimiş, bozulmuş, **3.** (a) nahoş, tatsız, hoşa gitmeyen, (b) soğuk, rutubetli, fena, kötü. *a ~ weather.* **4.** ters, huysuz, hırçın, titiz, abus, yüzü gülmez. *a ~ person. a ~ smile.* **5.** (benzin vb.) kükürtlü, **6.** *müz.* ahenksiz, tırmalayıcı. *a ~ note.* **7.** asitli (toprak), **8.** acı, acıklı, **9.** ekşi(t)mek, kesilmek, bozulmak, **10.** huysuzlaş(tır)mak, hırçınlaş(tır)mak. **Poverty has ~ ed him** : Fakirlik onu ters ve huysuz yaptı/dünyaya küstürdü. **11.** ekşi bir şey, ekşi/limonlu içki. *a ~ whisky.* **12.** asitli çamaşır/ağartma suyu, **13. ~ ish** : mayhoş, ekşimsi, ekşice, **14. ~ ly** : tersçe, terslikle, abus suratla, huysuzlukla, **15. ~ ness** : ekşilik; terslik, huysuzluk, hırçınlık, titizlik. ***e.a.-1.*** *tart, acid,* ***2.*** *fermented,* ***3.*** *distasteful, disagreeable, unpleasant,* ***4.*** *cross, morose, peevish.* ***k.a.-1.*** *sweet.*

sourball, *is.* limonlu akide şekeri.

source, *is.&f.* **1.** kaynak, memba. *The development of new energy ~s. They're trying to trace the ~ of the trouble. light/heat ~ .* **2.** köken, menşe, **3.** pınar, pınar başı, (nehir vb.) kaynak. *We are following the river to its ~.* **4.** kay-

nakça (göstermek), mehaz, bilgi için başvurulan kaynak. ~ **material** : kaynakça, mehaz. *The author has examined all the relevant ~ material.* ***e.a.- 1, 2.*** *origin.*

sour cherry, *is.* **1.** *bot.* vişne (ağacı) *(Prunus Cerasus),* **2.** vişne (meyve).

sour cream, *is.* ekşi krema, pestiken.

sourdine, *is. müz.* **1.** *bk.:* **sordine**, **2.** kemençe. ***e.a.-2.*** *kit.*

sourdough, *is.* **1.** *k.d.* mayalık ekşi hamur, **2.** *argo* (Alaska/Kanada'da) altın arayıcısı.

sour gourd, *is.* **1.** *bot.* kabak ağacı *(Adansonia gregorii) :* Avustralya'da yetişen meyvesi kabağa benzer iri bir ağaç, **2.** bu ağacın ekşi meyvesi.

sour grapes, *is.* ulaşılamayan üzüme ekşi deme, ulaşılamayan şeyi hakir görme.

sour gum, *is. bk.:* **tupelo.**

sour mash, *is.* ekşi lâpa: viski yapmakta kullanılan ekşitilmiş hububat ezmesi.

sourpuss, *is. k.d.* abus, somurtkan, asık suratlı.

sour salt, *is.* limon tuzu.

soursop, *is.* **1.** *bot.* anona *(Annona muricata)* : Antil adalarında yetişen ufak bir ağaç, **2.** bu ağacın ekşi, etli meyvesi.

sourwood, *is. bk.:* **sorrel tree.**

sousaphone, *is.* suzafon, bir tür borulu çalgı. **sousaphonist** : suzafoncu.

souse, *is.&f.&zf.* **soused, sousing 1.** suya/sıvıya dal(dır)ma(k), batırıp çıkarma(k), sırsıklam etmek, ıslatmak. **get a good sousing** : sırsıklam olmak, **2.** salamura yapma(k), tuzlama (k), salamuraya bastırma(k), **3.** *argo* sarhoş etmek/olma(k), kafayı çekmek/tütsülemek, **4.** üstüne çullanma(k), (atmaca gibi) üstüne atılma (k), **5.** salamura, salamura turşusu, **6.** salamura/turşu suyu, **7.** *argo* ~ **d** *d.d.* ayyaş, sarhoş, **8.** baş aşağı hızla inerek, dalarak, üstüne çullanarak. ***e.a.-1.*** *immerse, plunge,* ***2.*** *pickle,* ***3.*** *intoxicate,* ***4.*** *swoop, pounce,* ***7.*** *drunkard.*

sous-entendu, *sf.* altık, kapalı, zımnî.

soutache, *is.* su taşı, kenar şeridi.

soutane, *is.* papaz cüppesi. ***e.a.-*** *cassock.*

south, *is.&sf.&zf.&f.* **1.** güney, cenup. **the ~ end of the toown** : şehrin güney ucu. **on the ~** : güneyde. ~ **wind** : güney rüzgârı. ~ **Africa/Amerika** : Güney Afrika/Amerika, **2.** güney yönü/ciheti. **to go ~** : güneye gitmek, **3.** güney ülkesi/bölgesi. **The ~ of Turkey** : Türkiye'nin güney bölgesi, **4.** ABD'nin güney eyaletleri, **5.** Dünyanın güneyi, Antarktik bölgesi, **6.** güneye doğru, güneyde, güney tarafında, **7.** güneye yönelmek/gitmek, güney tarafına dönmek/gitmek/hareket etmek. **heading ~** : güneye doğru giden, **8. ~ by east** : kıble kerte keşişleme, güneyin 11°15' doğusu, **9. ~ by west** : kıble kerte lodos, güneyin 11°15' batısı.

southbound, *sf.* güneye yönelik, güneye doğru giden.

Southdown, *is.* bir cins İngiliz kasaplık koyunu.

southeast, *sf.&is.&zf.* **1.** güneydoğu. **the ~ end of the town. ~ Asia/Europe** : Güneydoğu Asya/Avrupa, **2.** güneydoğu bölgesi, **3.** *b.h.* ABD'nin güneydoğu bölgesi, **4.** güneydoğudan esen/gelen, keşişleme. ~ *wind.* **5.** güneydoğuya yönelik, **6. ~ern** : güneydoğu+, **7. ~ ernmost** : güneydoğudaki en uzak, **8. ~ by east** : keşişleme kerte gündoğusu, güneydoğunun 11°15' doğusu, **9. ~ by south** : keşişleme kerte kıble, güneydoğunun 11°15' güneyi.

southeast, *is.* güneydoğu/keşişleme rüzgârı.

southeasterly, *sf.&zf.* güneydoğu+, güneydoğudan gelen/esen, güneydoğuya yönelik.

southeasterner, *is.* güneydoğulu.

southeastward, *sf.&is.&zf.* **1.** güneydoğuya yönelik, **2.** güneydoğuya doğru/yönelik, **3. ~ ly** : güneydoğuya yönelik/müteveccih.

souther, *is.* güneydoğu rüzgârı/fırtınası.

southerly, *sf.&zf.&is., ç.* **-lies 1.** güneye/kıbleye yönelik/doğru, **2.** güneyden gelen/esen, **3.** güney rüzgârı, **4. southerliness** : güneye/kıbleye yönelme, güneyde bulunma, **5. ~ burster = ~ buster** *bk.:* **buster** (6).

southern, *sf.&is.* **1.** güney+, güneysel, cenubî, güneyde bulunan, güneyden gelen/esen, güneye ait, **2.** *astr.* güney gök küresinde bulunan, **3.** *k.d.* güneyli, ABD'nin güneyinde doğan/yaşayan, **4.** *ABD* güneyli şivesi, **5. ~ Crown** *astr.* Güney Taç burcu, **6. ~ er** : güneyli, güneyde doğan/yaşayan kimse, **7. ~ Fish** *astr.* Güney Balık burcu, **8. ~ Hemisphere** : Güney yarım küresi, **9. ~ ism** : güneylilik, güneyli şivesi/dav-

ranışı, **10. ~ lights** : güney kızıllığı: güney yarım küresinde geceleri gökyüzünde görülen renkli ışıklar, **11. ~ ly/ ~ liness** *bk.:* **southerly/ southerliness, 12. ~ most** : en güneydeki, güneyde en uzakta bulunan.

southernwood, *is.* *bot.* karapelin *(Artemisia Abrotanum).* Avrupa'nın güneyinde yetişen yaprakları ince dilimli kokulu bir bitki.

southing, *is.* **1.** *astr.* (a) bir gök cisminin meridyeni geçmesi (zamanı), (b) *esk.* güneye doğru sapma, **2.** güneye hareket, **3.** geminin güneye doğru aldığı yol, güneye doğru ölçülen uzaklık.

southland, *is.* güney bölgesi. **~ er** : güneyli, güney bölgesinde yaşayan.

southpaw, *sf.&is.* *k.d.* solak.

South Pole, *is.* Güney Kutbu.

southron, *sf.&is.* *İsk.* **1.** güneyli, **2.** *b.h.* Güneyli İngiliz.

South Sea Islands, *is.* *coğ.* Okyanusya.

South Seas, *is.* *coğ.* **1.** Güney Pasifik Okyanusu, **2.** güney denizleri, Ekvatorun güneyindeki denizler.

south-southeast, *sf.&zf.&is.* güney güneydoğu.

south-southwest, *sf.&zf.&is.* güney güneybatı.

South Temperate Zone, *is.* *coğ.* güney ılıman kuşağı.

South Vietnam, *is.* *coğ.* Güney Vietnam.

southward(s), *sf.&zf.&is.* güneye doğru, güney yönünde.

southwardly, *zf.* güneye doğru, güney yönünde.

southwest, *sf.&zf.&is.* **1.** güneybatı. *the ~ end of the town.* **2.** güneybatı bölgesi, **3.** güneybatıda bulunan, **4.** güneybatı yönünde, **5.** güneybatıya doğru. *heading ~.* **6. ~ er** : güneybatılı, **7. ~ by south** : güneybatı-güney: güneybatının 11°15' güneyi, **8. ~ by west** : güneybatı-batı: güneybatının 11°15' batısı.

southwester = sou.'wester, *is.* *den.* **1.** lodos fırtınası, **2.** geniş kenarlı gemici şapkası, **3. nor'wester** *d.d.* kemerli yağmurluk.

southwesterly, *sf.&zf.* *den.* **1.** güneybatı+, güneybatıda bulunan, **2.** güneybatı yönünde, güneybatıya doğru/yönelik, **3.** güneybatıdan esen/gelen.

southwesward(s), *sf.&zf.&is.* *den.* **1.** güneybatı+, güneybatıda bulunan, **2.** güneybatı yönünde, güneybatıya doğru/yönelik, **3.** güneybatıdan esen/gelen.

souvenir, *is.* **1.** hatıra, andaç, yadigâr, **2.** anı, hatıra, anımsama, hatırlama. ***e.a.- 1.*** *memento, keepsake, 2. memory.*

souvlaki(a), *is.* şiş kebabı(nın Rumca adı). ***e.a.-*** *shish kebab.*

sou'wester, *is.* *bk.:* **southwester.**

sovereign, *is.&sf.* **1.** hükümdar, padişah, sultan, kral(içe), imparator(içe). **Our ~ Lady/ Lord** : İngiliz Kraliçesi/Kralı, **2.** egemen/hükümran olan kimse/kurul, **3.** altın İngiliz lirası (1914'te tedavülden kaldırıldı), **4.** hükümdara/krala özgü, **5.** hâkim, hükmeden, iktidarı/egemenliği elinde tutan, **6.** yüce, en yüksek, en üstün (kudret vb.), **7.** âlâ, şahane, **8.** bağımsız, müstakil. *a ~ state.* **9.** (ilâç) çok etkili/tesirli/müessir. *a ~ remedy.* **10. ~ ly** : hükümdarca, egemence, hâkimane, bağımsız olarak, iktidarı elinde tutarak. ***e.a.-1.*** *emperor, empress, monarch, 2. government, 4. regal, majestic, imperial, royal, 6. chief, paramount, greatest, supreme, 7. excellent, outstanding, 8. independent, 9. potent.*

sovereignty, *is., ç.* **-ties 1.** egemenlik, hâkimiyet, hükümranlık, saltanat, **2.** bağımsızlık, istiklâl, **3.** metbuiyet.

soviet, *is.&sf.* **1.** Sovyet Rusya'da yasama kurulu, Sovyet, **2.** kurul, meclis, **3. Soviets** : Sovyetler birliği halkı veya yöneticileri, **4.** Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri birliğine ait, **5. ~ ism** : Sovyetçilik, Sovyet hükûmet sistemi, Sovyetler yönetimi ilkesi/ideolojisi, **6. ~ ist** : Sovyetçi, Sovyet yönetimi yanlısı, **7. ~ Russia** : Sovyet Rusya, **8. ~ Union** : Sovyetler Birliği.

Sovietise/Sovietisation, *Brit. bk.:* **Sovietize/Sovietization.**

Sovietize, *gl.f.* **-ized, -izing** Sovyetleştirmek, Sovyetler Birliği egemenliği altına sokmak, Sovyet hükûmet sistemini kabul ettirmek. **Sovietization** : Sovyetleştirme.

sow[1], *f.* **sowed, sown/sowed, sowing 1.** tohum ekmek/saçmak/serpmek. **to ~ a crop** : ekin ekmek. **to ~ land with wheat** : Tarlaya buğday ekmek. **We reap as we ~ = We reap what we have sown** : Ne ekersen onu biçersin. **2.** yay-

mak, saçmak, neşretmek. **to ~ distrust** : güvensizlik yaratmak/yaymak. **to ~ one's wild oats** : gençlikte çılgınlıklar yapmak, başında kavak yelleri esmek, **3. ~ able** : ekilebilir, **4. ~er** : eken, ekici. ***e.a.-1. plant, 2. disseminate, spread.***

sow[2], *is.* **1.** dişi domuz, **2.** (a) erimiş maden oluğu, (b) döküm oluğunda katılaşmış maden, **3. get the wrong ~ by the ear** : bir kimse/bir şey hakkında yanılmak/hataya düşmek, **4. You can't make a silk purse out of a ~'s ear** : Kötülükten iyilik gelmez.

sowar, *is.* (Hindistan'da) süvari.

sowbelly, *is. ABD- k.d.* domuz budundan yapılmış jambon. ***e.a.- side meat.***

sowbread, *is. bot.* tavşankulağı, siklamen, buhurumeryem *(Cyclamen europaeum).*

sow bug, *is. zool.* orman biti *(Oniscus).* ***e.a.- wood louse.***

sowcar, *is. bk.:* **soucar.**

sowens = sowans, *is. İsk.* yulaf kepeği çorbası.

sown, *f. bk.:* **sow** *(sf.f.)*

sow thistle, *is. bot.* eşek marulu *(Sonchus oleraceus).*

sox, *is. bk.:* **sock** (çoğulu).

soy, *is.* **1.** soya, **2. soy sauce, soya sauce** *d.d.* soya fasulyesinden yapılan sos. ***e.a.- 1. soybean.***

soybean, *is.* **1.** *bot.* soya (fasulyesi) *(Glycine Soja),* **2. ~ oil** : soya yağı. ***e.a.- 1. soy, soya.***

sozin, *is.biy.-kim.* sozin, hayvan vücudunda bulunan ve hastalıklardan koruyan protein.

Sp. = **1.** Spain, **2.** Spaniard, **3.** Spanish.

sp. = **1.** special, **2.** species, **3.** specific, **4.** spelling.

spa, *is.* ılıca, kaplıca, maden suyu kaynağı.

space[1], *is.&sf.* **1.** uzay, boşluk, feza. **to travel through ~** : uzayda seyahat etmek. **in outer ~** : uzayda, **2.** alan, yer, meydan, **3.** uzaklık, mesafe. *in the ~ of ten km. the road goes up. Keep some ~ between you and the car ahead.* **4.** *mat.* uzay, mekân, feza. **~ curve** : uzay eğrisi, **5.** (oturacak vb.) yer. *enough ~ at the table for 8 people. to find a parking ~ .* **6.** fasıla, zaman aralığı. *the ~ between meals.* **for a ~** : bir müddet için, **7.** *bas.* (a) ilânın gazetede/dergide kapladığı yer, (b) espas, iki kelime arasını açmak için kullanılan maden parçası, **8.** *müz.* ara, **9.** *telg.* fasıla, aralık, hatta akımın gitmediği zaman sürsesi, **10. ~ bar** : (daktiloda) aralık tuşu, atlama tuşu, **11. ~ capsule** : uzay kapsülü, **12. ~ flight** : uzay uçuşu, **13. ~ heater** : soba, **14. ~ lattice** : uzay örgüsü, **15. ~ medicine** : uzay tababeti, uzaya gönderilenlerin sağlık konuları ile uğraşan tıp dalı, **16. ~ probe** : uzaydan bilgi gönderen uydu, **17.~ shuttle** : uzay vargel aracı: uydu ile yer istasyonu arasında yolcu ve malzeme taşıyan uzay aracı, **18. ~ station** : uzay istasyonu, **19. ~ walking** : uzayda yürüme, uzay aracının dışında yürüme.

space[2], *f.* **spaced, spacing 1.** aralık/fasıla/boşluk bırakmak, aralamak, **2.** aralıklara bölmek, **3. ~ off/out** : aralıklı dizmek, fasıla vermek, satırları açmak/aralamak.

spacecraft, *is., ç.* **-craft** uzay aracı, uzay gemisi.

spaced-out, *sf. ABD- argo* sarhoş, sızmış, kendinden geçmiş, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olan.

spaceless, *sf.* **1.** sınırsız, sonsuz, **2.** boyutsuz, oylumsuz, uzayda yer kaplamayan. ***e.a.- 1. limitless, boundless.***

spaceman, *is., ç.* **-men** astronot, uzay pilotu.

spaceport, *is.* roket alanı.

spaceship, *is.* uzay gemisi.

spacesuit, *is.* uzay elbisesi, astronot elbisesi.

space-time, *is.&sf.* **1. space-time continuum** *d.d.* uzay zaman: görelilik kuramı uyarınca üç boyutlu uzay ile zaman arasındaki ayırımın kalkmasıyla oluşan dört boyutlu sürem, **2.** bu dört boyutlu süremde bulunan fiziksel gerçek.

spacial/spaciality/spacially, *bk.:* **spatial/spatiality/spatially.**

spacing, *is.* **1.** aralık, mesafe, boşluk, **2.** aralama, aralık/fasıla bırakma, aralıklara bölme.

spacious, *sf.* **1.** geniş, vâsi, **2.** engin, açık, geniş aralıklı, **3.** bol, ferah, **4. ~ly** : geniş/vâsi/engin, açık/ferah bir şekilde, geniş geniş, ferah

ferah, **5. ~ ness** : genişlik, vüs'at, enginlik, açıklık, bolluk, ferahlık. ***e.a.***- *roomy, capacious, extensive, huge, vast, broad, large, great.* ***k.a.***- *small.*

spackle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** (çatlakları doldurmada kullanılan) alçı, macun, **2.** alçılamak, macunlamak.

spade[1], *is.* **1.** bahçıvan beli, **2.** (toplarda) mahmuz: kundak kuyruğunun toprağa gömülü sivri kısmı (geri tepme esnasında kundağın hareketini önler), **3. ~ grip** : makinalı tüfek kabzası, **4.** (ayı balığını parçalamak için kullanılan) büyük bıçak, **5.** (iskambilde) maça, **6.** üç yaşındaki erkek geyik, **7.** burulmuş/iğdiş hayvan, **8.** *hkr.* zenci, **9. call a ~ a ~** : doğruya doğru, eğriye eğri demek; dobra dobra /açıkça konuşmak; sözünü sakınmamak, **10. in ~ s** : *argo* (a) son derece, kesinlikle, (b) çekinmeksizin, dobra dobra, sözünü sakınmadan, **11. ~ ful** : bel/kürek dolusu, **12. ~ like** : bel gibi, bele benzer, bel şeklinde. ***e.a.***- *7. spay, 8. negro, 10. (a) in the extreme, positively, (b) outspokenly.*

spade[2], *f.* **spaded, spading** (toprağı) bellemek, bel ile kazmak. **~ er** : belleyen, bel ile kazan.

spadefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* bel balığı, yassıbalık *(Chaetodipterus faber).*

spadefoot toad, *is. zool.* sarımsak kurbağası *(Peloba-tes fuscus).* **~ s** : çamursal kurbağagiller *(Pelobatidae).*

spadework, *is.* bel işi, hazırlık çalışması.

spadiceous, *sf. bot.* **1.** koçanlı, koçanımsı, salkım saplı, salkım sapı şeklinde, **2.** parlak kahverengi.

spadix, *is., ç.* **spadices** *bot.* koçan, salkım sapı.

spado, *is., ç.* **spadones 1.** hadım, cinsel/üretim gücü olmayan, **2.** enenmiş/iğdiş edilmiş (insan/hayvan).

spae, *gl.f.* **spaed, spaeing** *İsk.* kehanette bulunmak, gaipten haber vermek. ***e.a.***- *predict, foretell.*

spaghetti, *is.* **1.** ince makarna, spaghetti, **2.** *elekt.* yalıtma borusu, telleri yalıtmada kullanılan ince plâstik boru, **3. ~ ni** : çok ince makarna, **4. ~ squash** : lifli bal kabağı *(Cucurbita pepo):* pişince makarna gibi lif lif ayrılan iri kabak, **5. ~ strap** : (kadın elbiselerinin omzuna konulan) ince şerit, **6. ~ western** *argo* İtalyanların çevirdiği kovboy filmi.

spagyric, *is.&sf. esk.* **1.** simya+, alşimi, **2.** simyager, alşimist, **3. ~ ally** : simyagerlikle, simya yolu ile. ***e.a.-2.*** *alchemist.*

spahi, *is., ç.* **-his** *T.* sipahi. **spahee** *ş.d.y.*

Spain, *is.* İspanya.

spake, *f. esk.* **speak** fiilinin geçmiş zamanı.

spale, *is. Brit.- k.d.* kıymık, yonga, talaş. ***e.a.***- *splinter, chip.*

spall, *is.&f.* **1.** kıymık, yonga, talaş, kırıntı, taş/maden parçası, **2.** parçalamak, kıymak, yontmak, yongalamak, ufalamak, **3. ~er** : parçalayan, yontan, ufalayan, **4. ~ation** *fiz.* parçalanma, atom çekirdeğinden çekinciklerin ayrılması. ***e.a.- 1, 2.*** *chip, splinter.*

spalpeen, *is. Ir.* haylaz, çapkın, yaramaz. ***e.a.***- *scamp.*

span, *is.&f.* **spanned, spanning 1.** karış(lamak), karış ile ölçmek, **2.** karış uzunluğu (≈ 23 cm), **3.** bir karış uzunluğundaki parça. *a ~ of lace.* **4.** açıklık: köprünün ayakları arasındaki uzaklık, **5.** süre, müddet. **the ~ of a person's life** : bir kimsenin yaşam süresi/ömrü, **6.** *hv.* uçağın kanat açıklığı, **7.** *den.* halat, zincir, **8.** (çifte koşulmuş) at veya öküz, **9.** (bir yandan bir yana) uzanmak/uzatmak, **10.** (zaman vb.) sürmek, uzamak, sürüp gitmek, temadi etmek, **11.** *bk.:* **spin** *(geç.z.).* ***e.a.***- *8. team, pair, 10. extend, reach*

Span. = 1. Spaniard, **2.** Spanish.

spancel, *is.&f.* **-celed, -celing** (veya *Brit.:* **-celled, -celling**) **1.** kement, **2.** kement atarak (at, sığır vb.) yakalamak.

spandrel, *is.* **1.** *mim.* kemer köşeliği, kemer üstü dolgusu, **2.** (çelik binalarda) iki katın pencereleri arasındaki boşluk, **3.** (pullarda) üçgen köşe süsü.

spang, *zf. k.d.* dosdoğru, tam (üstüne/hedefine). *The bullet landed ~ on the target.* ***e.a.***- *directly, exactly.*

spangle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** (kumaş süsü olarak kullanılan) pul, **2.** parlak küçük cisim, **3.** pullamak, pullarla süslemek, **4. spangly** : pullu, pullarla süslü.

Spaniard, *is.* İspanyol.

spaniel, *is.* **1.** spanyel, uzun tüylü ve uzun sarkık kulaklı köpek, **2.** yaltaklanan kimse.

Spanish, *is.&sf.* **1.** İspanyol+, İspanya+, İspanyolca, **2. the ~** : İspanya halkı, **3. ~ America** : İspanyolca konuşan G Amerika ülkeleri: Brezilya ve Guyana hariç ABD'nin güneyindeki ülkeler, **4. ~ bayonet** = **~ dagger** : süngü otu *(Yucca),* **5. ~ brown** : topraktan yapılan kahverengi bir boya, **6. ~ burton** : küçük palanga, **7. ~ cedar** : İspanyol sediri *(Cedrela odorata),* bu ağacın mauna benzer kerestesi, **8. ~chestnut** : kestane, **9. ~ fly** : (a) **cantharis** *d.d.* İspanyol sineği *(Lytta vesicatoria),* (b) **cantharides** *d.d.* İspanyol sineği tozu: deriyi tahriş edici, müdrir ve afrodiziyak olarak kullanılır, **10. ~ influenza** : İspanyol nezlesi, **11. ~ Inquisition** : Engizisyon: 1480-1834 yıllarında Katolik olmayanlara yapılan işkence, **12. ~ Main** : eskiden Orinoko ırmağından Panama diline kadar olan G Amerika sahili, şimdi Karayipler denizinin güneyi veya tümü, **13. ~ moss** : İspanyol yosunu *(Tilandsia usneoides):* G ABD'de ağaç dallarından sarkarak büyüyen yosun türü, **14. ~ mackerel** : kolyoz *(Scomber colias),* **15. ~ needles** : İspanyol iğnesi *(Bidens bipinnata),* **16. ~ omelet** : İspanyol omleti: domates salçası, yeşil biber vb. ile yapılır, **17. ~onion** : dolmalık soğan, **18. ~ sparrow** : bataklık serçesi *(Passer hispaniolensis)*

spank, *is.&f.* **1.** pataklama(k), kıçına şaplak atmak, **2.** şaplak, dayak, kötek, **3.** çabucak/hızla gitmek, tüymek.

spanker, *is.* **1.** *den.* randa yelkeni. **~ boom** : randanın bombası veya sereni, **2.** *k.d.* harikulâde güzel şey, **3.** şaplak atan/pataklayan kimse, **4.** iri yarı kimse/şey.

spanking, *sf.&zf.&is.* **1.** çabuk koşan, çok hızlı giden, **2.** hızlı, kuvvetli, şiddetli, âdeta kamçılayan (rüzgâr), **3.** *k.d.* fevkalâde güzel/büyük/geniş/iri, **4.** *k.d.* fevkalâde, harikulâde, son derece. **brand ~ new** : gıcır gıcır, yepyeni. *The house was ~ clean.* **5.** (çocuğun kıçına vurulan) şaplak, dayak. ***e.a.- 2. quick, vigorous, 4. extremely, remarkably, unusually, 5. blow.***

spanner, *is.* **1.** karışla ölçen kimse/alet, **2. ~ wrench** *d.d.* somun anahtarı, **3.** İngiliz anahtarı.

span-new, *sf. k.d.* yepyeni, gıcır gıcır.

span roof, *is.* balık sırtı dam.

spansule, *is.* tabakalı kapsül: yavaş yavaş eriyerek uzun süre etkisini gösteren tabakalardan oluşan ilâç kapsülü.

spanworm, *is. bk.:* **measuringworm.**

spar[1], *is.* **1.** direk, seren, ağaç. **~ buoy** : direkli şamandıra **~ deck** : üst güverte, kuntra güverte, **2.** uçak kanadının ana kirişi, **3.** yumruk dövüşü, boks maçı, **4.** yumruklarla hamle yaparak korunma, **5.** kavga, dövüş, **6.** spat, tabakalı taş, **7. ~ like** : (a) direk gibi, (b) tabakalı, kat kat (taş vb.).

spar[2], *gl.f.* **sparred, sparring 1.** direk/seren dikmek, **2.** yumruk kavgası/boks yapmak. **~ring partner** : boksta idman arkadaşı, **3.** yumruklarla hamle yaparak kendini korumak, **4.** horoz gibi dövüşmek, horoz dövüşü yapmak.

sparable, *sf.* (kundura) ökçe çivisi, başsız çivi.

spare[1], *f.* **spared, sparing 1.** esirgemek, kıymamak, canını bağışlamak, öldürmemek. **~ the life of** : canını bağışlamak, kıymamak. **Death ~ s no one** : Ölüm hiç kimseyi esirgemez. **Take my money but ~ my life** : Paramı al, canımı bağışla. **The fire ~ d nothing** : Yangından hiçbir şey kurtarılamadı. **2.** nazik davranmak, saygı göstermek. **~ s.o.'s feelings** : birinin duygularına saygı göstermek, gönlünü kırmamak, gücendirmemek, **3.** (sıkıntıdan/üzüntüden/zahmetten/külfetten vb.) kurtarmak. *Use the telephone and ~ yourself a visit. The doctor tried to ~ him from pain.* **4.** kendine saklamak, (teferruatı vb.) kısa kesmek, sarfınazar etmek. **Please ~ me your opinion, just tell me the facts** : Fikirlerini kendine sakla, bana olanları söyle. **~ me the details** : teferruata girişme, **5.** ayırmak, tahsis etmek, ayırıp/artırıp vermek. *Can you ~ me 5 minutes? I want your advice.* **have nothing to ~** : ancak yetecek (parası vb.) olmak. **I cannot ~ time** : (ayıracak) vaktim yok, **6.** (bir maksat için) bir tarafa ayırmak/saklamak, artırmak. **to ~** : artan, fazla. **We have just enough money to buy it, with 10 cents to ~** : Paramız onu almaya yeter ve on sent de artar. **There's enough and to ~** : Yeter de artar bile. **7.** idareli kullanmak, idare yoluna gitmek. *She never ~s the butter when baking.* **8.** esirgemek, kaçınmak. **to ~**

no expense : masraftan kaçınmamak, **9.** onsuz olmak/yapmak, onsuz işini çevirmek. **We can ~ him** : Onsuz da işimizi yürütebiliriz/ona ihtiyacımız yok. **10. ~ the rod and spoil the child** : Kızını dövmeyen dizini döver. **11. ~ er** : esirgeyen, bağışlayan, koruyan, ayıran, saklayan, tasarruf eden.

spare[2], *sf.&is.* **sparer, sparest 1.** yedek, ihtiyat. **a ~ tire** : yedek lâstik. **~ cash** : yedek para, ihtiyat akçesi. **~ capital** : yedek sermaye, **2.** boş, fazla, bir işe tahsis edilmeyen. **~ time** : boş vakit. **in my ~ time** : boş zamanlarımda. **3.** az, kıt, dar, kısa, eksik, kısıtlı, **4.** ince, zayıf, cılız, sıska, lâğar. *She has a ~ figure.* **5.** cimri, hasis, eli sıkı, **6.** yedek parça/eşya vb. **7.** *bowling* iki atışta bütün pimleri devirme, bu suretle yapılan sayı, **8. go ~** *Brit.* çok endişe etmek/kızmak/öfkelenmek. **Mum'd go ~ if she knew** : Annem duyarsa çok kızar. **9. ~ ly** : (a) azar azar, esirgeyerek, (b) kıt kanaat, az/seyrek bir şekilde, (c) sıskaca, incecik, zayıf bir şekilde, **10. ~ ness** : (a) azlık, yetersizlik, kıtlık, (b) zayıflık, sıskalık.

spareable, *sf.* esirgenebilir, tasarruf edilebilir, (bir iş için) ayrılabilir, sarfınazar edilebilir.

sparerib, *is.* az etli domuz kaburgası.

sparge, *is.&f.* **sparged, sparging** serpme (k), saçma(k), dağıtma(k). **sparger** : serpici, biracılıkta kullanılan serpme aleti. ***e.a.- scatter, sprinkle.***

sparid, *is. zool.* isparit *(Sparidae):* Tropik sularda bulunan birkaç çeşit balık.

sparing, *sf.* **1.** idareli, tedbirli, ihtiyatlı. **be ~ with** : tutumlu olmak, azar azar/tasarrufla kullanmak/harcamak. *be ~ with money.* **2. ~ in/of** : ekonomik, tutum/tasarruf sağlayıcı. **~ use of sth.** : bir şeyin tasarrufla kullanılması/israf edilmemesi. **He is~of praise**: Kolay kolay övmez. **3.** merhametli, vicdanlı, **4.** kısıtlı, mahdut, dar, **5.** kıt, seyrek, az bulunur, **6. ~ ly** : idare ile, tasarrufla, azar azar, tutumla, israf etmeksizin, kıt kanaat, ihtiyatla, tedbirli olarak, **7. ~ ness** : idare , tasarruf, tutum, ihtiyat, tedbir. ***e.a.-1. frugal, saving, penurious, 2. economical, chary, 3. lenient, merciful, 4. restricted, 5. scanty, limited, meager, sparse.***

spark[1], *is.* **1.** kıvılcım, çakım, **2.** *elekt.* kıvılcım, şerare. **~ coil = induction coil** : kıvılcım kangalı. **~ gap** : kıvılcım aralığı. **~ generatör** : kıvılcım üreteci. **~ spectrum** : kıvılcım izgesi. **~ transmitter** : kıvılcımlı telsiz vericisi, **3.** zerre, çok küçük şey, **4.** hayat eseri, canlılık, **5.** yakışıklı/züppe delikanlı, **6.** âşık, sevgili, oynaş, **7.** güzel/cazip kadın, **8. ~ less** : kıvılcımsız.~ *less electric switch.* **9. ~ lessly** : kıvılcım çıkarmaksızın, **10. ~ like** : kıvılcım gibi, **11. ~s** *argo* gemi/uçak telsizlerinin hitap sözü. ***e.a.-6. lover, suitor, beau.***

spark[2], *f.* **1.** kıvılcımlanmak, kıvılcım saçmak, **2.** (kıvılcım gibi) parlamak/çakmak, **3.** (patlamalı motor) ateşlenmek, tutuşmak, kıvılcımla yakıtı ateşlemek, **4.** *k.d.* (ilgi, şevk, gayret vb.) uyandırmak, canlandırmak, tahrik/teşvik etmek, kışkırtmak, **5.** *k.d.* kur yapmak, ilânıaşk etmek, **6.** *k.d.* sevişmek, âşıkdaşlık yapmak. ***e.a.-4. kindle, animate, stimulate, 5. woo, court.***

sparker, *is.* **1.** kıvılcımlı havaî fişek, **2.** âşık, sevgili, oynaş, **3.** *Brit.* telsizci, **4.** (patlamalı motor) ateşleyici, tutuşturucu. ***e.a.-2. lover, beau, 4. igniter.***

sparkish, *sf.* **1.** hoppa, züppe, gösterişçi, **2.** şık giyinmiş, fiyakalı, **3. ~ ly** : hoppaca, züppece, gösterişle, fiyaka ile, **4. ~ ness** : hoppalık, züppelik, gösteriş, şıklık, fiyaka. ***e.a.-1,2. showy, dapper.***

sparkle, *is.&f.* **-kled, -kling 1.** parıldamak, parlamak, ışıldamak, **2.** kıvılcımlar saçmak, **3.** (şarap vb.) köpürmek, köpüklenmek. **sparkling wine** : köpüklü şarap, **4.** kıvılcım, **5.** parıltı, pırıltı, parlaklık, **6.** şaşaa, **7.** canlılık, şetaret, neşe. ***e.a.-1. shine, glisten, flash, 3. effervesce, 4. spark, 5. brilliance, glitter, 7. vivacity, liveliness.***

sparkler, *is.* **1.** parıldayan/parlayan/ışıldayan şey, **2.** maytap, **3.** pırıldayan mücevher, elmas vb. , **4.** parlak şahsiyet, şahsiyeti ve canlılığı ile göze batan kimse.

spark plug, *is.* **1.** buji, patlamalı motorlarda ateşleme bujisi, **2.** *k.d.* topluluğu kışkırtan/harekete geçiren/canlandıran kimse.

sparkplug, *f.* **-plugged, -plugging** *k.d.* kışkırtmak, harekete geçirmek, canlandırmak, tahrik etmek. ***e.a.- inspire, animate, lead.***

sparling, *is., ç.* **-lings/-ling** *zool.* çamuka *(Osmerus eperlanus).* Gümüş balığıgillerden bir balık türü.

sparoid, *sf.&is.* isparitgillerden, isparite benzer (balık).

sparrow, *is. zool.* **1.** serçe *(Passer domesticus),* **2.** dokumacı kuşugillerden serçeye benzer birkaç çeşit kuş *(Ploceidae),* **3. ~ hawk** : (a) atmaca *(Accipiter nisus),* (b) şahincik *(Falco sparverius),* **4. English ~ = house ~** : evcil serçe *(Passer domesticus),* **5. rock ~** : kayalık serçesi *(Petronia petronia),* **6. Spanish ~** : bataklık serçesi *(Passer hisponiolensis),* **7. ~ less** : serçesiz, **8. ~ like** : serçeye benzer.

sparrowgrass, *is. k.d. bk.:* **asparagus.**

sparry, *sf.* spatlı, spatik.

sparse, *sf.* **sparser, sparsest 1.** seyrek, dağınık. *~ population. ~ trees.* **2.** ince, kalın veya yoğun olmayan, **3.** kıt, az. *~ food.* **4. ~ ly** : seyrek seyrek, dağınık bir şekilde, **5. ~ ness = sparsity** : seyreklik, dağınıklık; kıtlık, azlık. ***e.a.-*** *1. scanty, 2. thin, 3. scanty, meager.* ***k.a.-*** *abundant.*

Spartan, *sf.&is.* **1. Spartanic** *d.d.* Spartalı, Sparta'ya ait, **2.** yılmaz, cesur, gözü pek, azimkâr, güçlüklere/mahrumiyete dayanır, **3. ~ ism**: yılmazlık, cesurluk, gözü peklik, azimkârlık, güçlüklere/mahrumiyete dayanma, **4. ~ ly = ~ ically** : yılmazca, cesurane, azimle, güçlüklere/mahrumiyete dayanarak.

sparteine, *is.* süpürge özü: süpürge otundan elde edilip tababette kullanılan zehirli, parlak, yağlı sıvı alkoloid: C15H26N2 .

spasm, *is.* **1.** *tıp* kasılım, kasınç, ıspazmoz, spazm. **tonic ~** : sürekli kasınç. **clonic ~** : titrentili kasınç, **2.** birden gelip geçen heyecan/gayret vb. **3. ~ odic(al)** : (a) kasınçlı, (b) anî ve kısa süreli, gelip geçici. *~odic efforts at reform.* **4. ~ odically** : kasınçlı/spazmodik olarak, anî, süreksiz, gelip geçici bir şekilde.

spastic, *sf.&is. patol.* **1.** kasınçlı, ıspazmozlu, **2.** kasınçlı felci olan kimse, **3. ~ paralysis** : kasınçlı inme, **4. ~ ally** : kasınçlı olarak.

spat, *is.&f.* **spatted, spatting 1.** ağız dalaşı, çekişme, dövüş, **2.** şamar, sille, şaplak, **3.** yağmur şakırdaması, **4.** istiridye yavrusu/yumurtası, **5.** kısa tozluk, getr, **6.** şamar atmak, sille vurmak, **7.** atışmak, dalaşmak, çekişmek, ağız kavgası etmek, **8.** (yağmur) şakırdamak, şakır şakır yağmak, **9.** (istiridye) yumurta dökmek, **10.** *bk.:* **spit** *(geç.z.&sf.f.).* ***e.a.-*** *1. quarrel, 2. slap, smack, 6. slap.*

spate, *is.* **1.** (his/heyecan vb.) taşkınlık, ağız kalabalığı, hızlı konuşarak his ve heyecanları anlatma, **2.** *Brit.* (a) sel, (b) taşkın, taşma, su basması, nehir taşması. **in ~** : taşmış. **a river in ~** : taşmış nehir.

spathaceous, *sf. bot.* yenli, bürgülü.

spathe, *is. bot.* yen, bürgü.

spathic, *sf. min.* ıspatımsı, ıspat gibi.

spatial = spacial, *sf.* **1.** uzaysal, uzamsal, uzay/feza ile ilgili, **2.** uzay+, uzayda olan/bulunan/vuku bulan, **3. ~ ity** : uzaysallık, **4. ~ ly** : uzayla ilgili olarak.

spatiotemporal, *sf.* uzay zaman+, uzay ve zamanla ilgili. **~ ly** : uzay ve zamanla ilgili olarak.

spatter, *is.&f.* **1.** serpme(k), saçma(k), **2.** sıçratma(k), çamurlama(k). **to ~ s.o. with mud** : birine çamur sıçratmak. **a ~ of rain** : yağmur serpintisi, çiseleme, **3.** iftira (etmek), şerefini lekeleme(k), çamur atma(k), **4.** pıtırtı, tıpırtı, **5.** çamur lekesi, zifos, **6. ~ ingly** : serperek, saçarak, sıçratarak, (b) iftira ile, şerefini lekeleyerek. ***e.a.-*** *3. defame.*

spatterdash, *is.* çamurluk, çamura karşı giyilen uzun tozluk. **~ ed** : çamurluklu.

spatterdock, *is. bot.* sarı nilüfer *(Nuphar advena).*

spatula, *is.* **1.** mablak, spatula, boya bıçağı, **2.** *tıp* dilbasan. **3. spatular** : spatulamsı, spatula biçiminde, **4. spatulate** : spatula şeklinde, kaşık biçiminde. *a ~ leaf.*

spavin, *is. vet.* (at ayağının oynak yerinde) şişkinlik, şişme.

spavined, *sf.* (oynak yeri) şişmiş (at ayağı), topallayan (at).

spawn, *is.&f.* **1.** *zool.* (a) (balık) yumurtlamak, yumurta dökmek, (b) balık yumurtası, (c) istiridye yumurtası, **2.** *bot.* mantar (yenilen cinsi), **3.** *hkr.* döl, küçük balık, hayvan yavrusu, enik, **4.** ürün, hasılat, mahsul, sonuç, **5.** doğurmak, yetiştirmek, çıkarmak, meydana getirmek, **6.** çok sayıda üretmek, **7.** mantar yetiştirmek, **8. ~ er** : yumurtlayan/yumurta döken balık. ***e.a.-*** *4. product, yield, outcome, result.*

spay, *is. vet.* dişi hayvanı kısırlaştırmak, yumurtalıklarını çıkarmak.

S.P.C.A. = Society for the Prevention of Cruelty to Animals (Hayvanları Koruma Cemiyeti).

S.P.C.C. = Society for the Prevention of Cruelty to Children (Çocuk Koruma Cemiyeti).

speak, *f.* **spoke** (veya eski: **spake**), **spoken** (veya eski: **spoke**), **speaking 1.** konuşmak, söylemek. **to ~ to s.o.** : birisiyle konuşmak. **to ~ the truth** : doğruyu/hakikati söylemek. **Do you ~ English?** İngilizce bilir misiniz? **2.** sohbet etmek, **3.** konuşma yapmak, nutuk atmak, hitap etmek, hitabede bulunmak, **4.** bahsetmek, bahsini/sözünü etmek. **We were ~ing of you** : Sizden bahsediyorduk. **5.** belirtmek, ifade etmek, **6.** çalmak, ses vermek, **7.** (köpek) emir verilince havlamak. **~ !** Haydi, havla! **8.** (gemiler arası) işaretleşmek, işaretle haberleşmek, **9. so to ~** : tabir caizse, **10. ~ by the book** : resmî ve talimat gereğince konuşmak, ezbere konuşmak, **11. ~ down to** : küçük düşürücü tavırla konuşmak, **12. ~ fair** *esk.* dostça konuşmak, yaklaşıp söz açmak, **13. ~ for** : (a) lehinde konuşmak, savunmak, (b) ... adına/namına konuşmak, (c) seçmek, ayırtmak, rezerve etmek. *The first 200 cars of this new model have already been spoken for.* (d) açıkça göstermek, ispat etmek, tanıklık yapmak. **That ~ s well for his perseverance** : Bu onun sebatını ispat eder. *a fine job which ~ s well for the workers and for the company.* (e) **~ for itself/themselves** : apaçık, meydanda, fazla söze/izaha gerek yok. **The facts ~ for themselves** : Durum apaçık/meydanda, hakikat ortada. **14. ~ ill of** : aleyhinde konuşmak, iftira etmek, kötülemek, **15. ~ of** : zikretmek, bahsetmek. **16. to ~ of** : bahsetmeye değer, önemli, ehemmiyetli, zikre değer. *The country has no mineral resources to ~ of.* **17. to ~ one's mind** : düşüncelerini açıkça söylemek, **18. ~ out** : açıkça söylemek, yüksek sesle/çekinmeden/serbestçe söylemek/konuşmak, herkese söylemek/yaymak, **19. ~ to the point** : (a) konuya bağlı kalmak, (b) yerinde/isabetli söz söylemek, öz konuşmak, **20. ~ up** : (a) yüksek sesle konuşmak. *~ up, please: I can't hear you.* (b) çekinmeden/açıkça söylemek. *He spoke up in defence of his political beliefs.* **~ up for s.o.** : birinin lehinde konuşmak, **21. ~ well/highly of s.o.** : birini övmek/methetmek, **22. generally speaking** : genellikle, umumiyet itibarıyla. *Generally speaking, I think you are right.* **23. ~ able** : söylenilebilir, denilebilir, söylemeye/zikre değer. ***e.a.*- *1. talk, converse.***

speak-easy = speakeasy, *is.*, *ç.*- **easies** gizli meyhane.

speaker, *is.* **1.** sözcü, konuşmacı, hatip, konuşan kimse, **2.** spiker, **3.** (İngiltere, Kanada vb.) Meclis Başkanı. **the ~ of the House of Commons** : Avam Kamarası Başkanı. **catch the ~'s eyes** :(İng. Parlamentosunda) Başkandan söz almak, **4.** hoparlör, **5.** seçme nutuklar kitabı, **6. ~ ship** : Meclis Başkanlığı.

speaking, *is.&sf.* **1.** konuşma, söyleme, hitap etme, ezberden nutuk söyleme, **2.** söz, nutuk, söylev, hitabe, **3. ~ s** : seçme söylevler kitabı, **4.** açık, göz önünde, bedihî, aşikâr. **a ~ proof** : açık delil, **5.** canlı, manalı, mana/ifade dolu, âdeta konuşan. *~ eyes.* **6.** konuşan, söyleyen. **~ for myself** : bence, bana sorarsanız, **7.** hitabet kabiliyeti olan, nâtıkası kuvvetli, **8. ~ acquaintance** : uzaktan aşinalık, tanışma, tanıdık, **9. ~ in tongues = gift of tongues** : mırıltı şeklinde dua, **10. ~ likeness** : aşırı/tıpkı benzeyiş, **11. ~ tube** : haberleşme borusu, *den.* kumanda borusu, **12. be on ~ terms (with)** : göz âşinalığı olmak, uzaktan tanışmak, sadece selâmlaşmak. **not to be on ~ terms with** : ... ile dargın/küskün olmak, konuşmamak, selâmı sabahı kesmek, **13. properly ~** : doğrusu (aranırsa), aslında, sözün doğrusu. *Properly speaking, it's a good idea.* **14. roughly ~** : aşağı yukarı, tahminen

spear, *is.* **1.** mızrak, kargı, **2.** mızraklı asker/süvari. *an army of 40,000 ~ s.* **3.** zıpkın, **4.** mızrakla/zıpkınla vurma(k)/delme(k), **5.** filiz sürme(k), fışkırıp uzama(k), **6. ~ carrier** *k.d.* (a) rolü sadece yürümekten ibaret olan aktör, (b) bir kurumda önemsiz görevi olan kimse, **7. ~ grass** : mızrak otu *(Stipa),* **8. ~ gun** : zıpkın tüfeği, **9. ~ side** : baba soyu, ailenin baba tarafı. *bk.:* **distaff side.** ***e.a.*- *2. spearman, 5. sprout, shoot.***

spearfish, *is.&f.*, *ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** kargı balığı *(Tetrapturus),* **2.** zıpkınla balık avlamak.

spearhead, *is.&f.* **1.** mızrak ucu, **2.** öncü, baş, bir girişimi/taarruzu yöneten kimse, **3.** öncülük etmek, girişimi/taarruzu yönetmek.

spearman, *is.*, *ç.* **-men** mızraklı asker/süvari.

spearmint, *is. bot.* nane *(Menta spicata).*

spearwort, *is. bot.* düğün çiçeği *(Ranunculus Flammula)*.

spec., = **1.** special, **2.** specially, **3.** specification.

special, *sf.&is.* **1.** özel, hususî. ~ **agent/messenger**: özel ajan/haberci. ~ **area** : özel kanunla yönetilen bölge. ~ **assessment** : özel vergi, mahallî kalkınma vergisi. ~ **Branch** : siyasî emniyet şubesi. ~ **case** : özel durum. ~ **correspondent** : özel muhabir. ~ **court martial** : özel askerî mahkeme. ~ **delivery** : özel ulak. ~ **drawing rights** : milletler arası özel ödeme sistemi. ~ **edition** : özel baskı. ~ **education** : özel eğitim. ~ **effect(s)** : özel etmenler, sinema ve TV'de doğal olaylar etkisini uyandıran işlemler (yıldırım, şimşek vb gibi). ~ **licence** : özel evlenme izni. ~ **order** : özel emir. ~ **pleading** : (a) *huk.* özel sav, mukabil iddia, suçlamayı reddetmekle kalmayıp kendini haklı gösterecek iddialar ileri sürme, (b) yanıltmaca, mugalâta. ~ **session** : özel oturum. ~ **staff** : (askerî) karargâh erkânı. **to take ~ care over sth.** : bir şeye özel bir itina/ihtimam göstermek, **2.** özgü, has, mahsus, **3.** bir cinse mahsus, **4.** eşsiz, biricik, yegâne, **5.** olağanüstü, fevkalâde, ayrık, istisnaî. ~ **importance** : olağanüstü önem. **I have nothing ~ to tell you** : Sana söylenecek önemli bir şeyim yok. **6.** çok kıymetli/değerli/sevgili, en yakın. *a ~ friend.* **7.** özel kişi/şey, **8.** özel tren, **9.** (gazete) özel/ilâve baskı, **10.** fevkalâde tenzilâtlı satış, **11.** (TV) özel program. ***e.a.-1. particular, specific, 3. distinctive, 4. unique, 5. extraordinary, exceptional***

specialise/specialisation, *Brit. bk.:* **specialize/specialization.**

specialism, *is.* uzmanlık, ihtisas.

specialist, *is.* uzman, mütehassıs.

speciality, *is., ç.* **-ties** *Brit. bk.:* **specialty.**

specialize, *f.* **-ized, -izing 1.** uzmanlaşmak, ihtisas yapmak/kazanmak, uzman/mütehassıs olmak, bir konuyu derinlemesine incelemek, **2.** *biy.* çevreye/koşullara uy(dur)mak, bir organı belirli çevre veya görev icaplarına göre geliştirmek, **3.** ayrıntılara girmek, **4.** özel bir amaca tahsis etmek, **5. specialization** : uzmanlık, ihtisas.

specially, *zf.* **1.** özellikle, bilhassa, sırf. *I went there ~ to see him.* **2.** özel olarak. *I'm going to alter my program ~ for you.* **3. not ~** : pek değil. *Was he a brilliant teacher? Not ~.*

specialty, *sf.&is., ç.* **-ties** *(Brit.:* **speciality)** **1.** özellik, hususiyet, **2.** uzmanlık, ihtisas, **3.** uzmanlık dalı, ihtisas konusu, **4.** özel yapım, özel olarak üstün standartlara göre yapılmış şey. ~ **of the house** : lokantanın özel yemeği, **5.** yenilik, yeni şey, **6.** çok rağbet gören ve nadir bulunan mal, **7.** özel konu/madde, **8.** *huk.* özel anlaşma, mühürlü sözleşme, **9.** *tiy.* (a) rolünü mükemmel yapan.~ *actor* (b) mükemmel oynanmış.~ *act.* (c) asıl temsilden ayrı (şarkı, dans vb.). ~ *number.* ***e.a.- 4. novelty.***

speciate, *f.* **-ated, -ating** *biy.* türleşmek, (evrim yolu ile) yeni tür üretmek.

speciation, *is. biy.* türleşim, yeni türlerin üremesi.

specie, *is.* **1.** madenî para, sikke, **2. in ~** : (a) aynı şekilde/tarzda, (b) madenî para ile. *to pay in ~.* (c) *huk.* aynıyla, aynen, olduğu gibi. ***e.a.-1. coin.***

species, *is., ç.* **-cies 1.** tür, nevi, cins, **2.** *biy.* tür, birbirinden üreyen ve dirim bilimsel açıdan akraba olan canlı varlıklar topluluğu, **3. the ~** : insan, insan ırkı, nev'i beşer, **4.** *esk. bk.:* **specie.**

specifiable, *sf.* belirtilebilir, tayin/beyan edilebilir.

specific, *sf.&is.* **1.** belirli, muayyen, kesin, kat'î, sarih. ~ **aim** : belirli maksat. *Education should not be restricted to any one ~ age group.* **to be more ~** : daha kesin/sarih/açık konuşmak, **2.** özgü, özgül, has. ~ **character** : bir türe özgü nitelik, **3.** özel, hususî. *a ~ tool for each job.* **4.** *tıp* belirli bir hastalık için kullanılan (ilâç vb.), **5.** *tıp* spesifik, nev'ine has mikroptan ileri gelen (hastalık), **6.** özel bir maksat için kullanılan şey, **7.** ağırlık, uzunluk vb. birimine konulan gümrük vergisine ait, **8. ~ difference** *biy.* tür farkı, **9. ~ s** : ayrıntılar, ince teferruat. *Let us focus on the ~ s of the budget.*

specifically, *zf.* **1.** özellikle, özel olarak, bilhassa. *All fruits, ~ orange and lemon contain vitamin C.* **2.** açıkça, açık/sarih/kesin olarak, sarahatle. *Can you define "reasonable force" more ~, please?* **3.** yalnız ...-e özgü. *not a ~ Christian idea but found in many religions.* ***e.a.-1. specially, 2. exactly, clearly, 3. particularly.***

specification, *is.* **1.** şartlaşma, şartname. **technical ~ s**: teknik/fennî şartname, **2.** belirtme, belirleme, tasrih/tayin etme, ayrıntılarıyla tanımlama, **3.** belirlenen şey, **4. ~ s** : ayrıntılar, teferruat, şartname.

specific gravity, *is. fiz.* özgül ağırlık: bir özdeğin verilen bir oylumdaki kütlesinin aynı oylumlu 4 °C'deki suyun kütlesine oranı. **relative density** *d.d.*

specific heat, *is. fiz.* özgül ısı : bir özdeğin birim kütlesinin sıcaklığını 1 °C yükseltmek için gerekli ısı miktarı.

specific impulse, *is. fiz.* özgül itki: roketin saniyede yaktığı birim kütleli yakıt başına sağlanan itme kuvveti.

specificity, *is.* **1.** özgüllük, bir şeye özgü/mahsus oluş, **2.** kesinlik, açıklık, sarahat.

specific volume, *is. fiz.* özgül oylum: kütle biriminin oylumu.

specify, *f.* **-fied, -fying** **1.** belirtmek, tayin/tespit/tasrih/tavsif etmek, açıklamak, bildirmek, **2.** belirli bir nitelik/karakter vermek, **3.** özel bir koşul/şart koymak, **4. specificative** : belirten, belirleyen, özgü, has, **5. specificatively** : belirtecek şekilde, özgü olarak, **6. specified** : belirtilmiş, belirli, muayyen, tayin/tespit edilmiş, açıklanmış, bildirilmiş. **at a specified time** : belirli bir zamanda. **specific speed** : belirli hız. **unless otherwise specified** : aksi söylenmedikçe, hilâfında sarahat olmadıkça, **7. specifier** : belirten, tayin/tespit eden, açıklayan, şartname yazan.

specimen, *is.* **1.** örnek, nümune, model, misal, çeşni, **2.** *tıp* (tahlil edilecek) idrar/kan vb. **to take a ~ of s.o.' blood** : bir kimseden tahlil için kan almak, **3.** *k.d.* antika/garip kimse, acayip huyları/özellikleri olan kimse. **a queer ~** : antika/garip kişi. ***e.a.- 1. type, model, pattern, example, 2. sample.***

speciosity, *is., ç.* **-ties 1.** aldatıcılık, sahtelik, **2.** göze hoş görünen aldatıcı şey, **3.** *esk.* güzellik.

specious, *sf.* **1.** aldatıcı, yanıltıcı, sahte. *I was deceived by the ~ appearance of depth in a beach pool.* **2.** görünüşte doğru/iyi fakat gerçekte yanlış/fena. *The argument is a ~ one.* **3.** *esk.* göze hoş görünen, **4. ~ly** : dış görünüşüyle aldatarak, **5. ~ness** : aldatıcılık, sahtelik. ***e.a.- 1. false, misleading, deceptive. k.a.- 1. genuine.***

speck, *is.&f.* **1.** benek, nokta, ufacık leke, **2.** zerre, çok ufak parça. **He has not a ~ of generosity** : Onda cömertliğin zerresi yok. **3.** azıcık şey, zerre gibi/ufak görünen şey. **~ on the horizon** : ufukta bir nokta/benek, **4.** beneklendirmek, nokta nokta lekelemek, **5. ~edness** : beneklilik, **6. ~less** : beneksiz, lekesiz. ***e.a.- 2. particle, bit.***

speckle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** (deride vb.) ben, benek, bencik, çil, nokta, ufacık leke, **2.** beneklendirmek, bencik bencik yapmak, **3. ~d**: benekli, benli, bencikli, çilli, **4. ~dness** : benekllik, benlilik, **5. ~d trout** : benekli alabalık. ***e.a.- 1. speck, spot, mark, 5. brook trout.***

specs, *ç. is. - k.d.* **1.** gözlük, **2.** şartlaşma, şartname. ***e.a.-1. spectacles, eyeglasses, 2. specifications.***

spectacle, *is.* **1.** (ilginç/görmeye değer) manzara, görü, görülecek şey, **2.** gösteri, nümayiş, **3. ~s** : gözlük, gözlük biçiminde/gözlüğe benzer şey, **4.** *esk.* dürbün, **5. make a ~ of oneself** : elâleme gülünç/maskara olmak, **6. ~d** : (a) gözlüklü, (b) (hayvan) gözlerinin etrafı gözlük gibi benekli.

spectacular, *sf.&is.* **1.** ilginç, görmeye değer, harikulâde, **2.** heyecanlı, dehşetli, ürpertici, heyecan verici, **3.** hayret/heyecan verici manzara, TV gösterisi vb. **4. ~ity** : ilginçlik, harikulâdelik, heyecan/dehşet vericilik, **5. ~ly** : ilginç/harikulâde/heyecanlı bir şekilde, dehşetle, heyecan uyandırarak.

spectate, *f.* **-tated, -tating** seyretmek, temaşa etmek.

spectator, *is.* seyirci, seyreden kimse. **~ial** : seyirciye ait. **spectatress = spectatrix** : kadın seyirci.

specter, *Brit.*: **spectre**, *is.* **1.** hayal, görüntü, tayf, **2.** hayalet, hortlak, **3.** heyulâ, korku/dehşet (veren şey). **the ~ of a disease** : hastalık korkusu. ***e.a.- 1. ghost, phantom, apparition.***

spectra, *ç. is. bk.:* **spectrum.**

spectral, *sf.* **1.** görüntüsel, hayalî, **2.** hayale benzeyen, hayalî/görüntüyü andıran, hayal gibi, **3.** görüntülerden/hayallerden oluşan, **4.** *fiz.* izgesel. **~ analysis** : izgesel çözümleme. **~ density** : izgesel yoğunluk. **~ reflectance** : izgesel yansıtım. **~ selectivity** : izgesel seçerlik. **~ sensitivity** : izgesel duyarlık. **~ series** : izgesel diziler, **5. ~ity = ~ness** : görüntüsellik, izgesellik, hayale benzerlik, **6. ~ly** : görüntüsel/hayalî bir şekilde.

spectro-, *ön ek* " izge" anlamı katar : *ör.: spectrometer.*

spectrobolometer, *is. fiz.* izge ışınımölçer: izgedeki ışınım erkesi dağılımını ölçen alet. **spectrobolometric :** izge ışınımölçer+ (ile belirlenen/bulunan).

spectrogram, *is. fiz.* izge, izge resmi/fotoğrafı.

spectrograph, *is. fiz.* izgeçizer. **~ er** : izgeçizen. **~ ic** : izge çizimsel. **~ ically** : izge çizimle. **~ y** : izge çizim.

spectroheliogram, *is. fiz.* güneş ışın izgesi.

spectroheliograph, *is. fiz.* güneş ışın izgeçizeri. **~ ic** : güneş ışın izge çizimsel.

spectrology, *is.* görüntü bilimi, hayal ve görüntülerin incelenmesi. **spectrological**: görüntü bilimsel. **spectrologically** : görüntü bilimle.

spectrometer, *is. fiz.* izgeölçer. **spectrometric :** izge ölçümsel. **spectrometry** : izge ölçüm.

spectrophotometer, *is. fiz.* izgesel ışılölçer. **spectrophotometric** : ışıl ölçümsel. **spectrophotometrically** : ışıl ölçümle. **spectrophotometry** : izgesel ışıl ölçüm.

spectroscope, *is. fiz.* izgegözler. **spectroscopic(al)**: izge gözlemsel. **spectroscopically** : izge gözlemle. **spectroscopist** : izge gözlemci. **spectroscopy** : izge bilgisi.

spectrum, *is., ç.* **-tra, -trum 1.** *fiz.* izge, tayf. **~ analysis** : izgesel çözümleme, **2.** dizi, geniş bir alana yayılan şeylerin tümü. *the ~ of political beliefs.*

specula, *ç. is. bk.:* **speculum** (çoğulu).

specular, *sf.* **1.** ayna gibi, ayna özelliğinde, yansıtan, yansıtıcı. *a ~ metal/surface.* **2.***tıp* spekülöma ait, **3. ~ ly** : yansıtarak.

speculate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** *gen.* **~ on/upon/about** : düşünmek, mütalâa etmek, zihninde tasarlamak, tahmin yürütmek, nazariye kurmak. **Do not ~ on what he would have done had he lived** : Hayatta olsaydı neler yapardı diye tahminler yürütme. **2.** vurgunculuk/ihtikâr/karaborsa yapmak, spekülasyon yapmak, borsa oyunu oynamak. *to ~ on mining securities. to ~ on stock exchange.* ***e.a.- 1.*** *think, reflect, cogitate, conjecture, guess, surmise, theorize.*

speculation, *is.* **1.** düşünme, tasarlama, zihninde kurma, tahmin/mütalâa/faraziye yürütme, **2.** kurgu, kuram, nazariye, **3.** zan, tahmin, farz, **4.** vurgunculuk, karaborsacılık, ihtikâr, spekülasyon. ***e.a.-1.*** *contemplation,* ***2.*** *supposition, theory,* ***3.*** *conjecture, surmise.*

speculative, *sf.* **1.** düşünülen, tasarlanan, tahminî, tasavvurî, farazî, zanna/tahmine dayanan. *Much of our information is only ~ .* **2.** kuramsal, nazarî. *Budget and income forecasts were equally ~.* **3.** vurguncu, karaborsacı, ihtikâr/spekülasyon gayesi güden. *a ~ transaction. ~ builders.* **4.** tehlikeli, rizikolu, zarar ihtimali fazla, **5. ~ ly** : (a) tasarlayarak, tahminle, farazî/nazarî olarak, (b) vurgunculukla, ihtikâr/spekülasyon yoluyla, **6. ~ ness** : tahmine/tasavvura dayanma, kuramsallık. ***e.a.-2.*** *theoretical.*

speculator, *is.* **1.** vurguncu, karaborsacı, muhtekir, **2.** düşünür, derin düşünen kimse, kuramcı, nazariyeci, **3. ~ y** *esk. bk.:* **speculative.**

speculum, *is., ç.* **-la/-lums 1.** yansıtaç, madenî ayna, teleskop aynası, **2.** *cer.* spekülom : bedenin iç taraflarını muayene maksadıyla bir deliği genişletmek veya açık tutmak için kullanılan aynalı/aynasız alet, **3.** *zool.* bazı kuş kanatlarında bulunan benekler/renkli lekeler.

sped, *f. bk.:* **speed** *(geç.z.&sf.f.)*

speech, *is.* **1.** konuşma (yeteneği), söz/söyleme yetisi, natıka. *He lost his ~ as a result of an accident.* **2.** konuşma, söz söyleme, tekellüm. **free ~** : konuşma özgürlüğü, **3.** söz. **~ act** : söz edimi. **~ chain** : söz zinciri. **figure of ~** : mecaz. **parts of ~** : söz bölükleri, **4.** söylev, nutuk, hitabe, demeç, beyanat. **to make/deliver a ~** : nutuk atmak.*The minister's ~ was sent to the newspapers in advance.* **5.** dil, lisan, **6.** telâffuz, şive, konuşma tarzı. *By your ~ I can tell you're from Texas.* **7. ~ clinic** : konuşma kliniği, konuşma bozukluklarının düzeltildiği klinik, **8. ~ community** : dilsel topluluk, **9. ~ correction** : konuşma düzeltimi/tashihi, **10. ~ disorder** : konuşma bozukluğu, **11. ~ form** *bk.:* **linguistic form, 12. ~ organ** : konuşma organı, **13. ~ pattern** : konuşma düzeni/şekli, ifade tarzı, **14. ~ sound** : ses, konuşmayı oluşturan ses elemanlarından her biri.

speechify, *gl.f.* **-fied, -fying** nutuk çekmek, fazla konuşmak, kafa şişirmek, palavra atmak. **speechifier :** nutuk çeken, fazla konuşan, kafa şişiren, palavracı.

speechless, *sf.* **1.** dilsiz, dili tutulmuş, konuşamayan. *He was ~ with surprise and astonishment.* **2.** sessiz, suskun, sakit.~ *joy.* **3.** sözle anlatılamayan, **4.** konuşmayan, konuşmaktan kaçınan. ***e.a.-1.*** *dumb, mute, dumbfounded, shocked, 2. silent, mute.* ***k.a.- 1&2.*** *loquacious, voluble, talkative.*

speechmaker, *is.* konuşmacı, söylevci, hatip. **speechmaking** : konuşma, söylev/nutuk verme, hatiplik, hitabet.

speed, *is.&f.* **sped/speeded, speeding 1.** hız, sür'at. *the~ of a car/of light.* **put on ~** : hız vermek, hızını artırmak, **2.** çabukluk, acele, ivinti. **3.** *oto.* vites. *a truck with five forward ~s.* **4.** *k.d.* sür'atiintikal, **5.** *argo* metedrin, amfetamin gibi uyarıcı madde, **6.** *foto.* poz süresi, **7.** *esk.* uğur, başarı, muvaffakiyet, **8. at full ~ = at top ~** : son sür'atle, olanca hızıyla, çarçabuk. **at half ~** : yarım hızla; *den.* yarım yolla. **with all ~** : bütün hızıyla, **9.** *gen.* **~ up** : hızlan(dır)mak, çabuklaştırmak, tacil etmek, **10.** çabuk/hızla gitmek, koşmak, seğirtmek, **11.** acele etmek, ivmek, **12.** *gen.* **~ up** : hız vermek. **~ up the work** : işe hız vermek. *to ~ up industrial production.* **13.** (makineyi) belirli hıza ayarlamak, **14.** *esk.* başarı sağla(t)mak, muvaffak etmek/olmak, uğur getirmek, uğurlu gelmek, **15.** uğurlamak, geçirmek, teşyi etmek. **to ~ the parting guest** : misafiri geçirmek/uğurlamak, **16. ~ er** : (a) hızlan(dır)an, çabuklaştıran, (b) hızlı süren, (c) hızlandırıcı, hız ayarlayıcı, **17. ~ counter** : hızölçer, hız sayacı, **18. ~ lathe** : hızlı torna, **19. ~ light = ~ lamp** *foto.* flaş, **20. ~ limit** : hız sınırı, azamî sür'at, **21. ~ trap** : hızlı sürenlere polis tuzağı. ***e.a.- 1.*** *velocity. 2. swiftness, celerity, quickness, rapidity, hurry,* ***9.*** *accelerate, rush, further, expedite,* ***11.*** *haste,* ***14.*** *succeed, prosper.*

speedboat, *is.* hızlı deniz motoru, yarış teknesi.

speedometer, *is.* hızölçer.

speed-read, *f.* **-read, -reading** hızlı okumak. **~er** : hızlı okuyan kimse. **~ing** : hızlı okuma.

speedster, *is. k.d.* **1.** hızlı süren, nizamî hızdan fazla hızla taşıt kullanan, **2.** hızlı koşan atlet, **3.** hızlı koşan hayvan (yarış atı vb.).

speed-up = speedup, *is.* **1.** hızlanma, hız artışı, **2.** ücretleri artırmadan üretimi hızlandırma.

speedway, *is.* **1.** hız yolu, nizamî hızdan fazla hızla gitmeye izin verilen yol, **2.** yarış yolu.

speedwell, *is. bot.* yavşan otu *(Veronica).*

speedy, *sf.* **speedier, speediest 1.** hızlı, çabuk, sür'atli. *a ~ recovery. I can drive speedier than him.* **2.** acele, tez, seri. *A ~ settlement of the strike is essential.* **3. speedily** : hızla, çabucak, sür'atle, acele ile, tez elden, **4. speediness** : hızlılık, çabukluk, sür'at. ***e.a.-1.*** *quick, fast, rapid, swift, 2. prompt, expeditious.*

speel = speil, *f. İsk.* çıkmak, tırmanmak. ***e.a.-*** *climb, ascend, mount.*

speer = speir, *f. İsk.* **-ed, -ing 1.** sormak, soruşturmak, araştırmak, **2.** izini araştırmak, iz sürmek, **3. ~ at** : sorguya çekmek. ***e.a.-1.*** *ask, inquire, 3. trace.*

speiss, *is. metal.* arsenikli ham maden: demir, bakır, nikel vb. cevherlerinin eritilmesi sonunda kalan arsenikli karışım.

spelaean = spelean, *sf.* **1.** mağara+, mağarada yaşayan/bulunan, **2.** mağara gibi.

speleology = spelaeology, *is.* mağara bilimi, mağaracılık, mağara keşfetme sporu. **speleological = spelaeological** : mağara bilimsel. **speleologist = spelaeologist** : mağara bilimi uzmanı, mağaracı.

spell[1], *f.* **spelled/spelt, spelling 1.** hecelemek, yazılışını harf harf söylemek, **2.** (hece/kelime) oluşturmak. *C A T ~s cat.* **3.** söylemek, **4.** belirtmek, ifade etmek, anlamına gelmek, demek olmak. **This delay ~ s disaster for us** : Bu gecikme bizim için felâket demektir. **5. ~ out** : (a) güçlükle/heceleyerek okumak/sökmek, (b) *k.d.* ayrıntılarıyla/bir bir söylemek, iyice/etraflıca izah etmek, açıklamak, (c) kısaltmadan/tam olarak yazmak, **6.** nöbetini/görevini devralmak, serbest bırakmak, **7.** *Avust.* (a) dinlenme/paydos vermek, (b) dinlenmeye geçmek, paydos etmek, **8. ~able** : hecelenebilir. ***e.a.- 4.*** *signify, mean, amount to,* ***6.*** *relieve.*

spell[2], *is.* **1.** büyü, afsun, sihir. **cast a ~ on** : büyülemek, teshir etmek, kuvvetle etkilemek, **2.** büyüle(n)me, kuvvetli etki altında kalma, kuvvetle etkileme, **3.** nöbet, nöbet vakti, iş nöbeti, **4.** hastalık nöbeti, kriz, **5.** süre, zaman, müddet, **6.** (hava) dalga. **a hot/cold ~** : sıcak/soğuk (hava) dalgası, **7. ~like** : büyüleyici, büyü gibi. ***e.a.- 1.*** *charm, incantation, f ascination,* ***2.*** *enchantment,* ***3.*** *turn.*

spellbind, *f.* **-bound, -binding** büyülemek, afsunlamak, teshir etmek, büyü ile bağlamak. ***e.a.-*** *fascinate, enchant, entrance.*

spellbinder, *is.* büyüleyen, dinleyicileri âdeta büyüleyip etkisi altına alan konuşmacı/hatip.

spellbound, *sf.* büyülenmiş, sihrine kapılmış.

speller, *is.* **1.** heceleyen (kimse), **2. spelling book** *d.d.* imlâ kitabı/rehberi/kılavuzu.

spelling, *is.* **1.** heceleme, **2.** yazım, imlâ, **3.** sıra ile bir kelimeyi oluşturan harflerin tümü, **4. ~ bee = spelldown = ~ match** : yazım/imlâ yarışması, kelimeleri doğru heceleme müsabakası, **5. ~ book** : imlâ rehberi/kılavuzu, **6.~ pronunciation** : heceli söyleyiş, **7. ~ reform** : imlâ reformu.

spelt, *is.&f.* **1.** *bot.* kızıl/ kılçıksız buğday *(Triticum spelta),* **2.** *bk.:* **spell**[1] *(geç.z.&sf.f.)*

spelter, *is.* çinko, tutya (külçe hâlinde).

spelunk, *gl.f.* mağara keşfetmek. **~ er** : mağaracı, mağara keşfeden. **~ ing** : mağaracılık, mağara keşfi.

spence = spense, *is. Brit.* kiler. ***e.a.-*** *pantry.*

spencer[1], *is.* **1.** *Brit.* kiler, dolap, **2.** *esk. bk.:* **steward, butler.**

spencer[2], *is.* **1.** (yakası kürklü) kısa ceket, yün kadın ceketi, **2.** *den.* en arkadaki yedek yan yelkeni.

Spencerian, *sf.* **1.** İngiliz filozofu Herbert Spencer'in felsefesine/kitaplarına ait, **2.** Amerikalı P.R. Spencer'in güzel ve okunaklı el yazısına ait.

spend, *f.* **spent, spending 1.** harcamak, sarf etmek. **to ~ money on. sth.** : bir şeye para harcamak. *to ~ $15,000 on a new car.* **without ~ ing a penny** : beş para harcamadan. **to ~ time on sth.** : bir şeye vakit harcamak. **well spent** : yerinde harcanmış, **2.** bol bol vermek, bezletmek, **3.** israf etmek, har vurup harman savurmak, **4.** (vakit) geçirmek. **to ~ Sunday in the country** : pazar gününü kırda geçirmek. *to ~ a pleasant hour (in) talking with friends.* **5.** (kuvvetini vb.) eksiltmek/azaltmak/tüketmek/yavaşlatmak. **The storm soon spent itself/its force** : Biraz sonra fırtına yavaşladı. **~ oneself in a vain endeavour** : boş yere kendini yormak/yıpratmak, akıntıya kürek çekmek, **6.** (canını/kanını vb.) vermek, feda etmek, **7. ~ able** : harcanabilir, sarf edilebilir, **8. ~ er** : (bol bol) harcayan, sarf eden, müsrif. ***e.a.-1.*** *disburse, expend,* ***4.*** *pass, use, employ, devote.* ***6.*** *give.* ***k.a.-1.*** *earn, keep.*

spending money, *is.* harçlık.

spendthrift, *is.&sf.* müsrif, mirasyedi, har vurup harman savuran (kimse). ***e.a.-*** *prodigal, extravagant.*

Spenserian, *sf.&is.* **1.** Spenservari, İngiliz şairi Edmund Spenser'e ait (1552-1599), **2.** Spenser mukallidi, **3. ~stanza** *d.d.* Spenser tarzı kıt'a: kafiyesi *ababbcbcc* şeklinde dokuz mısralı şiir.

spent, *sf.&f.* **1.** harcanmış, tüketilmiş, sarf edilmiş, **2.** yorgun, bitap, mecalsiz, kuvvetten düşmüş, **3.** *bk.:* **spend** *(geç.z.&sf.f.).*

sperm, *is.* **1. spermatic fluid** *d.d.* meni, er suyu, sperma, **2. spermatozoon** *d.d.* er göze, **3.** *bk.:* **spermaceti, sperm whale, sperm oil.**

spermaceti, *is.* ispermeçet, bir tür balinanın başından alınan yağlı madde.

spermary, *is.* taşak, husye. ***e.a.-*** *testis.*

spermatic, *sf.* **1.** ersuyu+, meni+, spermatik, **2.** taşak+, husye+, **3. ~ cord** : spermatik kordon, **4. ~ fluid** : er suyu, meni, **5. ~ ally** : er suyu/taşak ile ilgili olarak. ***e.a.-4.*** *semen.*

spermatid, *is.* er göze, spermatid.

spermatium, *is., ç.* **-tia** *bot.* **1.** kırmızı yosunun erkek eşey gözesi, **2.** talbitkilerde erkek eşey göze olduğu sanılan renksiz, küçük göze.

spermato-, *ön ek* "tohum, sperma" anlamı katar. *ör. : spermatogonium.* Sesli harf önünde: **spermat-.**

spermatocyte, *is. biy.* olgunlaşma evresindeki er göze. **spermatocytal** : bu gözeye ait.

spermatogenesis, *is. biy.* er göze oluşumu. **spermatogenetic** : er göze oluşumu ile ilgili.

spermatogonium, *is., ç.* **-nia** *biy.* ilkel er göze. **spermatogonial** : ilkel er göze ile ilgili.

spermatophore, *is. zool.* (bazı erkek böcek, yumuşakça vb. nin ürettiği) er göze kapsülü.

spermatophyte, *is. bot.* tohumlu ilkel bitki. **spermatophytic** : tohumlu ilkel bitkilerle ilgili.

spermatozoid, *is. bot.* (ercik başında oluşan) er göze.

spermatozoon, *is., ç.* **-zoa** *biy.* er göze. **spermatozoal= spermatozoan= spermatozoic** : er gözeye ait.

spermicide, *is.* er suyunu öldüren madde. **spermicidal** : er suyu öldürücü.

spermine, *is. biy.-kim., ecz.* spermin : er suyunda, pankreas dokusunda, bazı mayalarda bulunan ve sinir uyarıcı olarak kullanılan baz: C10H26N4 .

spermiogenesis, *is.* er göze üremesi. **spermiogenetic** : er göze üreten.

spermo-, *ön ek* "tohum, er göze" anlamı katar.*ör.:spermohyte.* Sesli harf önünde: **sperm-.**

spermogonium, *is., ç.* **-nia** *bot.* tohum çanağı.

sperm oil, *is.* ispermeçet yağı: bir tür balinanın başından çıkarılan hafif makine yağı.

spermophile, *is. zool.* tahıl yiyiciler: tahıl yiyen kemirici hayvanlar (sincap vb.).

spermophyte, *is. bot. bk.:* **spermatophyte.**

spermous, *sf.* ersuyuna ait.

sperm whale, *is. zool.* ispermeçet balinası *(Physeter catodon).*

sperrylite, *is.* sperlit, arsenikli plâtin cevheri: $PtAs_2$.

spew = spue, *f.&is.* **1.** kusmak, istifra etmek, **2.** fışkırtmak, fırlatmak, çıkarmak, **3.** kusmuk, kusuntu. ***e.a.-1.*** *vomit.*

sp. gr. = specific gravity.

sphacelate, *f.* **-lated, -lating** çürümek, kangrenleşmek. **sphacelation** : çürüme, kangrenleşme.

sphaero-, *bk.:* **sphero-.**

sphagnum, *is.* bataklık yosunu: toprağı ıslah işinde, saksı bitkilerini yetiştirmekte ve ambalaj için kullanılır. **sphagnous** : yosunlu, yosundan yapılmış.

sphalerite, *is.* karataş, çinko sülfür cevheri: ZnS.

sphen-, *ön ek* "kama, çivi" anlamı katar. *ör.: sphenic.*

sphene = titanite, *is.* kama taşı, titanit: CaTiSiO5.

sphenic, *sf.* kama şeklinde.

sphenoid(al), *sf.&is.* **1.** kama şeklinde, **2.** *anat.* ense kemiği+.

spheral, *sf.* **1.** küre+, küresel, **2.** küre biçiminde, yuvarlak, **3.** düzgün, muntazam, simetrik. ***e.a.-1, 2.*** *spherical.*

sphere, *is.&f.* **sphered, sphering 1.** küre, yuvar, **2.** top, küre şeklinde yuvarlak cisim, **3.** dünya, güneş, yıldız, gezegen vb. gök cismi, **4.** gök (küresi), sema, **5.** (eski astronomide) üzerinde gök cisimlerinin bulunduğu farz edilen eş merkezli, birbiri içinde dönen küre katmanları, **6.** alan, saha, çevre, muhit, bölge. **~ of influence** : etki/nüfuz alanı/bölgesi, bir milletin öbürünü siyasî/ekonomik etki ve nüfuzu altında tuttuğu bölge. **to extend one's ~ of activity** : faaliyet sahasını genişletmek. **in mental ~** : manevî/fikrî alanda. ***e.a.-2.*** *ball,* ***6.*** *area, province, realm, domain.*

spherical, *sf.* **1. spheric** *d.d.* küresel, yuvarsal, toparsal, kürevî, yuvarlak, küre şeklinde. **~ aberration** : toparsal sapınç. **~ angle** : toparsal açı. **~ astronomy** : küresel astronomi. **~ coordinates** : toparsal konaçlar/koordinatlar. **~ geometry** : toparsal geometri. **~ polygon** : toparsal çokgen. **~ sector** : yuvar kesmesi. **~ segment** : yuvar parçası. **~ triangle** : toparsal üçgen. **~ trigonometry** : toparsal üçgen ölçü, küresel trigonometri, **2.** küre+, küreye ait, **3.** gök cisimlerine ait, **4. sphericality** : küresellik, yuvarlaklık, **5. spherically** : küresel bir şekilde, yuvarlak biçimde.

sphericity, *is.* küresellik, yuvarlaklık, toparlaklık.

spherics, *is.* **1.** toparsal geometri ve üçgen ölçü, **2.** *rad. bk.:* **atmospherics.**

spheroid, *sf.&is.* **1.** toparsı, elipsin eksenlerinden biri etrafında dönmesinden oluşan dönel yüzey, **2. ~ al = ~ ic** *d.d.* küremsi, toparsı/yassı küre biçiminde, **3. ~ ally = ~ ically** : toparsı biçimde.

spheroidicity, *is.* toparsılık.

spherometer, *is.* toparölçer: yüzeylerin yuvarlaklık derecesini ölçen alet.

spherule, *is.* kürecik, yuvarcık, küçük küre/yuvar. **spherular** : küçük küre/yuvar biçiminde.

spherulite, *is.* top kristal : bazı volkanik kayalarda bulunan küre şeklinde billûrsu cisim. **spherulitic** : top kristal biçiminde.

sphery, *sf.* **1.** küresel, yuvarlak, küre biçiminde, **2.** yıldızımsı, yıldıza benzer.

sphincter, *is. anat.* büzgeç, büzgen kas: vücuttaki çukur organları veya delikleri çevreleyen kas. **~ al = ~ ial** : büzgeçsel.

sphingosine, *is. biy.-kim.* büzeç, doymamış bazik amino alkol: C18H33(OH)2NH2.

sphinx, *is.,ç.* **sphinxes/.sphinges 1.** sfenks, **2.** başı ve göğsü kadın, gövdesi aslan, kanatları kartal şeklinde efsanevî canavar, **3.** esrarengiz/anlaşılmaz kimse, **4.~ moth** *bk.:* **hawk moth.**

sphragistic, *sf.*damga+, mühür+. **~ s** : damga bilimi.

sp. ht. = specific heat.

sphygmic, *is. tıp* nabız+, nabıza ait.

sphygmo-, *ön ek* "nabız" anlamı katar. *ör.: sphygmometer.*

sphygmograph, *is. tıp* nabızyazar: nabız hızını, şiddetini ölçüp kaydeden alet. **~ ic** : nabızyazarla ölçülen. **~ y** : nabız yazma (işlemi/usulü/tekniği).

sphygmomanometer, *is. tıp* kan basıcölçer.

sphygmometer, *is. tıp* nabızölçer. **sphygmometric :** nabız ölçümüne ait.

sphygmus, *is. tıp* nabız. ***e.a.- pulse.***

spic = spick = spik, *is. hkr.* İspanyolca konuşan Amerikalı.

spica, *is., ç.* **-cae, -cas** (1,2 için) **1.** başak, **2.** "8" şeklinde bir sargı tipi, **3.** *astr.* Sümbüle burcunun en büyük yıldızı. ***e.a.-1. spike.***

spicate, *sf.* **1.** başaklı, **2.** sivri uçlu (çiçek vb.), **3.** başak /salkım şeklinde.

spiccato, *sf.&is. It.* (keman yayını) sıçratma, sıçratarak çalma.

spice, *is.&f.* **spiced, spicing 1.** bahar, baharat, **2.** baharat gibi güzel kokulu şey, **3.** güzel koku, **4.** tat, lezzet, çeşni, nefaset, ilginçlik, cazibe. **to give ~ to a story** : hikâyeyi ilginçleştirmek. **a ~ of irony** : bir istihza kokusu, **5.** tat/lezzet/çeşni veren şey, **6.** *esk.* zerre, çok az miktar, **7.** baharat katmak, tuzunu biberini vb atmak, tat/lezzet/çeşni vermek, **8.** cazipleştirmek, ilginçleştirmek. ***e.a.- 2. flavor, fragrance, aroma, 4. zest, piquancy, interest, 6. trace, bit.***

spiceberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* **1.** keklik üzümü *(Gaultheria procumbens),* **2.** ada mersini *(Eugenia rhombea).* Florida'da yetişen siyahturuncu meyveli bir ağaç. ***e.a.-1. wintergreen.***

spicebush = benjamin-bush, *is.* **1.** sarı defne *(Lindera benzoin):* K Amerika'da yetişen, kabuğu baharat gibi kokan bir tür funda, **2.** bahar, funda *(Calycanthus occidentalis):* K Amerika'da yetişen baharat kokulu açık kahverengi çiçekler açan funda.

spicery, *is.* **1.** baharat, **2.** baharatlılık, baharatlı lezzet/rayiha, **3.** *esk. ç.* **-eries** : baharat odası/dolabı.

spicey, *sf.* **spicier, spiciest** *bk.:* **spicy.**

spick, *is. bk.:* **spic.**

spick-and-span, *sf.* **1.** tertemiz, gıcır gıcır. *a~ kitchen. I must make everything ~ before they arrive.* **2.** yepyeni, taptaze. ***e.a.- 1. clean, neat, 2. new, fresh.***

spiculate = spicular, *sf.* **1.** incecik, ince ve uzun, iğne gibi, iğne şeklinde, **2.** iğneli, dikenli.

spicule, *is.* **1.** çok ince/iğne gibi şey (kristal vb.), **2.** *zool.* (bazı hayvanların bedenindeki) diken, iğnemsi çıkıntılar.

spiculum, *is., ç.* **-la** *zool.* diken, iğnesel yapı, iğnemsi çıkıntı.

spicy, *sf.* **spicier, spiciest 1.** baharatlı. *a ~ salad dressing.* **2.** baharat gibi, baharata benzer, **3.** baharat gibi güzel kokulu, çeşnili, rayihalı, **4.** acı, dokunaklı. *~ criticism.* **5.** hoş, zevkli, **6.** cazip, çekici, **7.** açık saçık, müstehcen. *a ~ joke/story.* **8. spicily** : baharatlıca, **9. spiciness** : baharatlılık, acılık. ***e.a.- 3. aromatic, fragrant, 4. piquant, pungent, hot, sharp, peppery, 7. improper, risqué.***

spider, *is.* **1.** *zool.* örümcek *(Araneae),* **2.** ayaklı dökme demir tava, **3.** sacayağı, **4.** tırmık, üç ayaklı sehpa, çark/kasnak kolları vb. gibi çıkıntıları olan şey, **5. ~ crab** : uzun ve ince bacaklı yengeç *(Libinia emarginata),* **6. ~ monkey** : örümcek maymunu *(Ateles),* **7. ~ phaeton** : hafif payton, **8. ~ web = ~'s web** : örümcek ağı. **9. water ~ = water spinner** : su örümceği *(Argyoneta aquatica).*

spiderwort, *is. bot.* püskül otu *(Tradescantia):* mor, mavi/pembe/beyaz çiçekler açan, yaprakları çayır gibi, ercik organları püsküllü bir ot.

spidery, *sf.* **1.** örümcek gibi, örümceğe benzer, **2.** ince ve uzun, **3.** örümcekli, örümceklenmiş. **4. ~ handwriting** : kargacık burgacık yazı.

spiegeleisen = spiegel = spiegel iron, *is.* manganezli dökme demir (çelik yapmakta kullanılır).

spiel, *is.&f. argo* **1.** nutuk, martaval, kandırmaya yönelik konuşma, **2.** nutuk çekmek, martaval atmak, konuşarak kandırmaya çalışmak, **3. ~ off** : makine gibi durmadan konuşmak, vırvır etmek, **4. ~er** : çığırtkan, sirkte vb. bağırarak müsteri toplamaya çalışan kimse. *e.a.-3. patter, 4. barker.*

spier, *is. esk.* gözetçi, dikizci, casus, gizli gizli gözetleyen/haber almaya çalışan kimse.

spiff, *f. argo* **1.** güzelleştirmek, şıklaştırmak, süslemek, **2. ~ing = ~ y** : güzel, şık, süslü, **3. ~ ily** : güzel/şık bir şekilde, **4. ~ iness** : güzellik, şıklık, *e.a.-1. spruce up, 2. spruce, smart, fine.*

spigot, *is.* **1.** musluk, vana, **2.** tıpa, tıkaç, fıçı tapası, **3.** tahta musluk tıkacı, boru ağızlığı.

spik, *is. bk.:* **spic.**

spike, *is.&f.* **spiked, spiking 1.** ekser, enser, büyük çivi, **2.** ucu sivri uzun şey, **3.** kabara, **4. ~ s** : kabaralı ayakkabı, **5.** yavru geyiğin çatalsız boynuzu, **6. ~ heel** : ince ve yüksek topuk, **7.** uskumru yavrusu, **8.** *bot.* başak, başak gibi dizili çiçek salkımı.**~ lavender** : başaklı lâvanta çiçeği *(Lavandula latifolia),* **9.** enserle tutturmak/çivilemek, **10.** çivi ile delmek, **11.** *As.* topu körletmek için falya deliğine çivi vurmak, **12.** engellemek, etkisiz bırakmak, akamete uğratmak. **~ s.o.'s guns** : birinin plânını bozmak, canına ot tıkamak. **to hang up one's ~ s** : (profesyonel spordan vb.) ayrılmak, elini eteğini çekmek. **to ~ a rumor** : bir dedikoduyu etkisiz bırakmak. **to ~ s.o.'s chances for promotion** : bir kimsenin yükselmesine/terfiine engel olmak, **13.** *k.d.* (içkiye) alkol katmak. **to ~ a drink** : içeceğe alkol katmak.

spiked, *sf.* **1.** ucu sivri, **2.** başaklı, başak şeklinde. *~ flower.*

spikelet, *is. bot.* başakçık, küçük başak.

spikenard, *is.* **1.** *bot.* Hint sümbülü *(Nordostachys Jatamansi),* **2.** sümbül yağı.

spiky, *sf.* **spikier, spikiest 1.** sivri uçlu, çivili, **2.** çivi gibi, ince, uzun ve sivri, **3. spikily** : sivri bir şekilde, sivri sivri, **4. spikiness** : sivrilik, sivri uçluluk.

spile, *is.&f.* **spiled, spiling 1.** fıçı musluğu, **2.** tahta tıkaç, **3.** akçaağaçtan öz su/şurup akıtma borusu, **4.** kazık. **5.** tapa ile tıkamak, tıkaç koymak, **6.** kazık çakmak, **7.** *k.d. bk.:* **spoil.**

spilikin, *is. bk.:* **spillikin.**

spiling, *is.* kazık yığını, kazıklar, tahta tıkaçlar.

spill, *is.&f.* **spilled/spilt, spilling 1.** (sıvıyı kazaen) dökme(k), **2.** (kan) akıtmak/dökmek, **3.** (her tarafa) saçma(k), **4.** dökülme(k), saçılma(k), **5.** *den.* yelkeni boşaltmak, **6.** düşme(k), düşürme(k), **7.** *k.d.* (sırrı) açıklama(k), yayma (k), ifşa etme(k), **8. ~ the beans** : baklayı ağzından çıkarmak, sırrı açığa vurmak, **9.** *bk.:* **spillway**, **10.** *k.d.* (attan vb.) düşme, **11.** *bk.:* **splinter**, **12.** çıra, lâmba yakmaya mahsus tahta parçası veya kâğıt, **13.** tahta tıkaç, fıçı musluğu.

spillage, *is.* **1.** dökme, (her tarafa) saçma, dökülme, saçılma, **2.** dökülmüş şey, döküntü.

spillikin = spilikin, *is.* **1.** *bk.:* **jackstraw**, **2. ~ s** : çöp oyunu. *e.a.- 2. jackstraws.*

spillover, *is.* **1.** dök(ül)me, saç(ıl)ma, taşma, **2.** dökülen/taşan şey. *e.a.-2. overflow.*

spillway, *is.* taşma savağı/oluğu.

spilt, *f. bk.:* **spill** *(geç.z.&sf.f.).*

spilth, *is.* **1.** *bk.:* **spillage**, **2.** artık, fazlalık, çöp, döküntü. *e.a.-2. refuse, thrash.*

spin, *is.&f.* **spun** (veya eski **span**), **spun, spinning 1.** eğirme(k), bükme(k), **2.** (ağ) örme (k), **3.** (fırıldak gibi) dön(dür)me(k), çevirme(k), fırıldanma(k), fırıldatma(k). **send one ~ ning** : bir yumrukta olduğu yerde fırıldak gibi döndürmek, **4.** (sözü vb.) evirip çevirmek, döndürüp dolaştırmak. **~ a yarn** : masal okumak, martaval atmak, maval okumak, **5.** *gen.* **~ out** : (zamanı) uzatmak, ertelemek, sürüncemede bırakmak. *He spun the project out for over three years.* **6.** (baş) dönmek. **My head began to ~, and I fainted** : Başım dönmeye başladı ve bayıldım. **7.** *hv.* dönerek inmek/düşmek, **8.** (hızla) iniş, düşüş. **Steel prices went into a spin** : Çelik fiyatları hızla düşüyor. **9.** kısa gezinti, tenezzüh,

10. tail-spin = tail spin *d.d. hv.* dönerek diklemesine iniş, **11.** *fiz.* fırıl : öğecik altı parçacıkları kendi eksenleri etrafında döndüren açısal devinirlik/momentum. ***e.a.-2.*** *twirl, whirl,* ***3.*** *revolve, gyrate, turn,* ***4.*** *narrate, relate,* ***5.*** *prolong, extend, lengthen.*

spinaceous, *sf.* ıspanakgillerden.

spinach, *is. bot.* ıspanak *(Spinacia oleracea).*

spinal, *sf.&is.* **1.** omur+, omurga+, omurla/omurgayla ilgili, **2.** omurilik uyuşturucusu, **3. ~ anesthesia** : ilik uyuşturumu, **4. ~ canal** : omurga kanalı, **5.~column =vertebral column** : omurga, bel kemiği, **6. ~ cord** : omurilik, murdar ilik, **7. ~ curvature** : kamburluk, bel kemiğinin eğriliği, **8. ~ tap** : (tahlil için) omurilikten su alma, **9. ~ ly** : omurdan, omurilikten.

spin casting, *is.* dönen zoka ile balık avlama. **spin caster** : dönen zoka ile balık avlayan.

spindle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** eğirmen, kirmen, iğ, **2.** iğ mili, **3.** mil, dingil, **4.** tornalanmış yuvarlak ağaç çubuk, **5.** iplik uzunluk ölçüsü : 15120 yarda ≈ 13825 m, **6.** *biy.* iplikçik: göze bölünmesi esnasında oluşan iplik gibi madde, **7.** torna mili, **8.** *den.* sığlık ve kayalıkları belirten fener direği, **9.** boy atmak, uzamak, **10.** (fiş) delmek, geçirmek, **11.** mil şekli vermek, **12.** millerle donatmak, mil/dingil takmak/geçirmek, **13. ~ file** : sıralaç çivisi: evrakın geçici olarak takılıp saklandığı uzun düşey çivi, **14. ~ whorl** : iğe ağırlık veren halka.

spindlelegged = spindleshanked, *sf.* sırık/leylek bacaklı.

spindlelegs, *is., ç.* **-legs 1.** leylek bacak (lar), uzun ve ince bacak(lar), **2.** sırık/leylek bacaklı kimse.

spindleshanks, *is., ç.* **-shanks** *bk.:* **spindlelegs.**

spindle tree, *is. bot.* iğ ağacı *(Eonymus europaeus)*

spindling, *sf.&is.* **1.** sırık/leylek bacaklı (kimse), **2.** sırık gibi uzayan, aşırı derecede boy atan, fazla serpilen.

spindly, *sf.***-lier, -liest** uzun, sırık gibi, çok uzun boylu.

spindrift = spoondrift, *is.* (rüzgârın denizden getirdiği) su serpintisi.

spin-dryer, *is.* santrifüjlü (çamaşır) kurutucu.

spine, *is.* **1.** omurga, bel kemiği, **2.** omurgaya benzer şey, **3.** (kirpide) diken, (balıkta) kılçık, **4.** sırt, bayır, **5.** (bitkilerde) diken, **6.** kitap cildinin sırtı. **~d** : omurgalı, dikenli, kılçıklı. ***e.a.-5.*** *thorn.*

spinel = spinelle, *is.* **1.** kaba lâl taşı, magnezyum alüminat $MgAl_2O_4$, **2.** Mg, Al, Fe, Mn, Cr oksitlerinden oluşan cevherler, **3. ~ ruby** : kaba yakut.

spineless, *sf.* **1.** omurgasız, **2.** dikensiz, kılçıksız, **3.** korkak, cesaretsiz, sebatsız, zayıf karakterli, **4. ~ ly** : korkakça, korkarak, **5. ~ ness** : korkaklık, ödleklik. ***e.a.-1.*** *invertebrate,* ***3.*** *irresolute, indecisive, weak,* ***k.a.-*** ***3.*** *resolute, strong.*

spinescent, *sf.* **1.** *bot.* dikenli, dikenleşmiş, sivri, **2.** *zool.* diken gibi, kaba, sert. **~** *hair.* **3. spinescence** : dikenlilik, (kıl/saç vb.) sertlik, kabalık.

spinet, *is.* **1.** küçük piyano, **2. ~ organ** *d.d.* küçük elektrikli org.

spiniferous = spinigerous, *sf.*dikenli, dikenlerle kaplı. ***e.a.-*** *spiny.*

spinifex, *is. bot.* kumtutan *(Spinifex).* Avustralya kumsal kıyılarında yetişen dikenli bir ot.

spinnaker, *is. den.* üç köşe yelken.

spinner, *is.* **1.** eğirici, bükümcü, eğiren, iplik büken kimse. **master ~** : iplik fabrikatörü, **2.** eğirme/bükme makinesi, çıkrık, **3.** örümcek vb. nin iplik sağan organı, **4.** fırdöndü, **5.** fırıldaklı zoka.

spinneret, *is.* ipek böceği veya örümceğin iplik salan organındaki memecik.

spinnery, *is., ç.* **-neries** iplikhane, iplik fabrikası.

spinney, *is., ç.* **-neys** *Brit.* çalılık, fundalık, koru. ***e.a.-*** *thicket, grove, copse.*

spinning, *is.* **1.** eğirme, bükme, iplik yapma, **2. spin casting, spin fishing** *d.d.* fırıldaklı zoka ile balık avlama, **3. ~ factory** : iplikhane, iplik fabrikası, **4. ~ frame** : eğirme tezgâhı, iplik makinesi, **5. ~ jenny** : ilkel iplik makinesi. **6. ~ mule** (sadece **mule** *d.d.):* iplik bükme/sarma makinesi, eğirme makinesi, **7. ~ wheel** : çıkrık, **8. ~ ly** : eğirerek, bükerek, fırıl fırıl dönerek/döndürerek.

spin-off, *is.* **1.** sermaye aktarma: yeni satın alınan bir şirketin hisselerini asıl şirketin ortaklarına mal etme, **2.** yan ürün, mevcut bir şeye dayanarak meydana getirilen yeni şey (TV dizi serisi vb.).

spinose, *sf.Brit.* **1.** dikenli, **2.** ~ **ly** : diken diken, dikenli bir şekilde, **3.** ~ **ness** : dikenlilik. ***e.a.-1.*** *spiniferous, spinous.*

spinosity, *is.* **1.**dikenlilik, **2.** dikenli nesne .

spinous, *sf.* **1.** dikenli, dikenlerle kaplı, **2.** (hayvan) derisi dikenli, **3.** diken gibi, sivri, **4.** ~ **process**: sivri kemik, kemik çıkıntısı (omurgada vb.).

spinster, *is.* **1.** kalık, evlenmemiş/evde kalmış/yaşı geçmiş kız, **2.** *huk.* hiç evlenmemiş kadın, **3.** ip eğiren kadın, **4.** ~ **hood** : kalıklık, evde kalma, evlenmeden yaşı geçme, **5.** ~ **ish** : kalık/evde kalmış gibi.

spinthariscope, *is. fiz.* kırpışımgözler: alfa parçacıklarının fosforışıl bir yüzeyde meydana getirdikleri kırpışımları gözlemeye yarayan cihaz.

spin the bottle, şişe yuvarlama oyunu: kızlarla oğlanlar arasında oynanan ve yuvarlanan şişenin ucunun gösterdiği kimseyi öpmekten ibaret olan oyun.

spinule, *is. bot. zool.* dikencik, iğnecik. **spinulose** : dikencikli, iğnecikli.

spiny, *sf.* **spinier, spiniest 1.** dikenli, iğneli, **2.** derisi dikenli (hayvan), **3.** diken/iğne gibi, **4.** zor, müşkül, çetin, güç. *a~ problem.* **5.** ~ **anteater** *bk.:* **echidna**, **6.** ~ **dogfish** : iğneli köpek balığı *(Squalus acanthias)*, **7. spininess** : dikenlilik.

spiny-finned, *sf.* yüzgeçleri dikenli (balık).

spiny lobster, *is.* dikenli ıstakoz *(Palinuridae).*

spiny-rayed, *sf.* **1.** diken ışınlı (yüzgeç), **2.** *bk.:* **spiny-finned.**

spiracle, *is.* **1.** soluk/hava deliği, solunma/nefes alıp verme deliği, **2.** *jeol.* lâv deliği, **3. spiracular** : hava deliği+, soluk deliği görevini yapan.

spiraea, *is. bk.:* **spirea.**

spiral, *is.&sf.&f.* **-raled, -raling** (veya *Brit.:* **-ralled, -ralling**) **1.** *geom.* sarmal, helezon, spiral : bir nokta etrafında dönen ve dönme açısı ile orantılı olarak uzaklaşan noktanın gezeneği, **2.** helis, **3.** helisin bir halkası, **4.** helis şeklinde cisim, **5.** *econ.* fiyat/ücret dalgalanması, **6.** helis/spiral şeklinde, **7.** helis/spiral şeklini almak, helisel hareket yapmak, **8.** ~ **gear = helical gear** : sonsuz, dişli, helezon dişlisi, **9.** ~ **nebula** *astr.* sarmal bulutsu/galaksi/kehkeşan, **10.** ~ **spring** : sarmal yay, helezonî yay, **11.** ~ **ly** : sarmal/helezonî bir şekilde, helezonî olarak.

spirant, *is.&sf. s.bl.* **1.** sürtüşmeli, **2.** sızıcı. ***e.a.-1&2.*** *fricative, spirantal, spirantic.*

spirantal = spirantic, *sf.- s.bl.* sızıcı. ***e.a.-*** *spirant.*

spire, *is.&f.* **spired, spiring 1.** kulenin sivri tepesi, **2.** (bitki) ince ve uzun sap (sürmek), **3.** sivrilmek, sivri kule gibi yükselmek, **4.** spiral, helezon, helis, **5.** helisin bir halkası, **6.** *zool.* helezonî kabuğun sivri ucu, **7.** ~ **d** : sivri tepeli. *a ~d tower.* ***e.a.-1.*** *steeple,* ***4.*** *spiral.*

spirea, *is. bot.* arnıç sakalı, ergeç sakalı *(Spiraea).*

spireme, *is. biy.* bölünme esnasında ipliksi şekil alan ve boyanabilen göze çekirdeği.

spiriferous, *sf.* **1.** ucu sivri helezonlu (kabuk), **2.** sarmal çıkıntıları olan (kolsu ayaklılar).

spirillum, *is., ç.* **-rilla** sarmal/helezonî bakteri. **spirillar** : sarmal bakterilerle ilgili.

spirit, *is.&sf.&f.* **1.** ruh, can, insan ruhu, **2.** *fel.* tin, **3.** tayf, hayalet, **4.** peri, cin, ervah, iyi saatte olsunlar, **5.** önder, örnek kimse. **a man of** ~ : örnek/cesur/yürekli adam, **6.** ~ **s** : heves, canlılık, maneviyat. **high** ~ **s** : sevinç, kıvanç, keyif. **be in high** ~ **s** : neşeli/sevinçli olmak, keyfi yerinde olmak. **low** ~ **s** : isteksizlik, hevessizlik, maneviyat kırıklığı, keder, hüzün, gam. **be in low** ~ **s** : üzgün/kederli olmak, maneviyatı kırık olmak. **good** ~ **s** : canlılık, heveslilik. **keep up one's** ~ **s** : neşesini/cesaretini kaybetmemek. **Their** ~ **rose** : Maneviyatları kuvvetlendi/ferahladılar. **7.** huy, tabiat, meşrep. **meek in** ~ : halim/uysal tabiatli. **in a** ~ **of mischief** : muziplikle, **8.** anlam, mana, öz, meram. **the~ of the law** : yasanın özü/ruhu/anlamı. **enter into the** ~ **of sth.** : bir şeyin ruhuna nüfuz etmek, özünü/ruhunu anlamak. **take sth. in a wrong** ~ : bir şeye yanlış/kötü anlam vermek, kötüye çekmek, **9.** (manevî) hava. *college* ~ . **10.** *kim.* (a) damıtılarak elde edilen madde, (b) ispirto, (c) ~ **s** : kuvvetli alkollü içki, **11.** *Brit.* alkol, **12.** *ecz.* alkolde

eritilmiş ilâç, ruh, **13. the Spirit** : Allah, **14.** hayalete ait, **15.** ruhlarla ilgili, **16.** ispirto+, ispirto ile çalışan. a ~ **stove** : ispirto ocağı, **17.** canlandırmak, kuvvet/cesaret vermek, maneviyatını kuvvetlendirmek, şevke getirmek, **18.** ~ **away/off** : gizlice ortadan kaldırmak, (izini) yok edivermek, kayıplara karıştırmak. *His captors ~ed him away.* ***e.a.- 1.*** *life, mind, consciousness, 3. ghost, apparition, phantom, 4. fairy, sprite, elf, goblin, hobgoblin, 7. temper, disposition, mood, humor, attitude, 8. essence, sense, intention, significance, 17. inspirit, encourage.*

spirited, *sf.* **1.** canlı, şevkli, hevesli, ateşli, cesaretli. *He put up a ~ defense of his government's policies.* **high - ~** : şen, neşeli, ateşli, cesur, azimli. **low- ~** : üzgün, kederli, süngüsü düşük, cesaretsiz, **2. ~ ly** : hevesle, heyacanla, şevkle, canla başla, cesaretle, seve seve, **3. ~ ness** : canlılık, şevk, heves, cesaret, azim. ***e.a.-1.*** *animated, energetic, lively, vigorous, determined.*

spirit gum, *is.* saç tutkalı : aktörlere takma saç/sakal/bıyık takmak için kullanılan tutkal.

spiritism/spiritist, *is. bk.:* **spiritualism/spiritualist.**

spiritless, *sf.* **1.** ruhsuz, cansız, **2.** hevessiz, isteksiz, cesaretsiz, maneviyatı kırık, **3. ~ly** : hevessizce, isteksizce, cesaretsizce, **4. ~ ness :** cansızlık, ruhsuzluk, hevessizlik, isteksizlik, cesaretsizlik.

spirit level, *is.* düzeç, kabarcıklı düzeç, tesviye ruhu.

spirit(s) of hartshorn, *is. kim.* amonyak ruhu, amonyum hidroksit, %28.5 amonyak eriyiği. Leke çıkartmakta, amonyak tuzları üretiminde kullanılır.

spiritoso, *sf.&zf. müz. It.* canlı(lıkla). ***e.a.-*** *lively.*

spiritous, *sf.esk.* **1.** ruh gibi, özdeksiz, manevî, **2.** *esk.* canlı, şevkli, hevesli, cesaretli. ***e.a.- 1.*** *immaterial, 2. lively.*

spirit(s) of turpentine, *is. kim.* neft yağı. **oil of turpentine** *d.d.*

spiritual, *sf.&is.* **1.** ruhsal, ruhî, manevî, tinsel, batınî, **2.** kutsal, ruhanî, **3.** Allah tarafından ilham edilmiş, **3.** dinsel, dinî, kiliseye/kutsal şeylere ait, **4.** ilâhi, özellikle Amerika zencilerinin ilâhisi, **5.** manevî âlem, maneviyat, **6. ~ death** : manevî ölüm, lûtfuilâhiden yoksunluk, **7. ~ ly** : manen, ruhsal/ruhanî olarak, **8. ~ ness** : manevîlik, ruhanîlik.

spiritualise/spiritualisation, *Brit. bk.:* **spiritualize, spiritualization .**

spiritualism, *is.* **1.** ispritizma, **2.** *fel.* tinselcilik : Bütün gerçeklerin tinsel olduğunu, cisimsel olanın tinsel gerçekliğin bir görünüşü olduğunu savunan fizik ötesi öğreti, **3.** manevîlik, ruhanîlik.

spiritualist, *is.* **1.** ispritizmacı, ispritizmaya inanan kimse, **2.** tinselci, tinselciliğe inanan, **3.** manevî/ruhanî şeylerle uğraşan kimse, **4. ~ ic** : tinselci , **5. ~ ically** : ispritizma ile, tinsel inanışla.

spirituality, *is., ç.* **-ties 1.** tinsellik, ruhanîlik, ruhaniyet, manevîlik, **2.** özdeksizlik, gayrimaddîlik, **3.** *gen.* **spiritualities** : kiliseye/papaza ait mal/mülk.

spiritualize, *gl.f.* **-ized, -izing** tinselleştirmek, ruhanîleştirmek, manevîleştirmek, manevî/ruhanî nitelik veya anlam vermek. **spiritualization** : tinselleştirme, ruhanîleştirme, manevîleştirme.

spiritualty, *is., ç.* **-ties 1.** *gen.* **spiritualties** *bk.:* **spirituality** (3), **2.** rahipler, papazlar, ruhban sınıfı.

spirituel, *sf.* nükteli, nüktedan, zarif nükteler/espriler yapan, zeki, akıllı. (Kadın için: **spirituelle**).

spirituous, *sf.* **1.** alkollü, ispirtolu, **2.** damıtılmış, imbikten çekilmiş (alkollü içki), **3. spirituosity**: alkollülük.

spiritus frumenti, *is.* viski. ***e.a.- whiskey.***

spiro-, *ön ek* **1.** "soluk, nefes, solunum". *ör.: spirograph.* **2.** "helezonî, spiral, sarmal". *ör.: spirochete.*

spirochete = spirochaete, *is. bakt.* helezonî bakteri. **spirochetal = spirochetic** : helezonî bakterilerin sebep olduğu.

spirograph, *is.* solunumyazar. **~ ic** : solunumyazar ile.

spirogyra, *is. bot.* sarmal yosun, kavuşur su yosunu.

spiroid, *sf.* sarmalımsı, helezona/vidaya benzer.

spirometer, *is.* solunumölçer, nefesölçer: ciğerlerin solunum kapasitesini ölçen alet.

spirt, *f.&is. bk.:* **spurt.**

spirula, *is.*, *ç.* **-lae** sarmal kabuklu (kafadan bacaklı hayvan).

spiry, *sf.* **1.** uzun ve sivri, kule gibi, **2.** kuleli, kule gibi ince uzun çıkıntıları olan, **3.** sarmal, spiral, helisel, helezonî. ***e.a.- 2. spiral, helical.***

spit[1], *is.&f.* **spit/spat, spitting 1.** tükürme (k). **~ upon** : yüzüne tükürmek, **2.** (tükürük vb.) saçma(k), etrafa sıçratma(k). *The kettle spat boiling water over the stove.* **3.** *gen.* **~ out** : söylemek, açığa vurmak, ifşa etmek. **~ it out!** Söyle! Baklayı ağzından çıkar! **4.** tükürük, salya, **5.** böceklerin salyası, **6.** çisenti, serpinti. **Here's ~ in your eye!** Sıhhatinize! **7. ~ and image of = ~ ting image of = the dead ~ of** *k.d.* -in tıpkısı, aynısı, tıpatıp benzeri. **She is the ~ting image of her mother** : Tıpkı annesine benziyor (Hık demiş burnundan düşmüş). *He's the dead ~ of his father.* **8. within ~ting distance** : çok yakın. *We lived within ~ ting distance of the river.* **9. ~ up** : kus(tur)mak, **10. ~ ter** : tüküren. ***e.a.- 1. expectorate, 2. sputter, throw out, 3. eject, 4. saliva, 5. spittle, 7. likeness, counterpart, 9. vomit, regurgitate.***

spit[2], *is.&f.* **spitted, spitting 1.** şiş, kebap şişi, **2.** *coğ.* dil, **3.** şişlemek, şiş saplamak/geçirmek, meç saplamak, **4. ~ ter** : şişleyen, şiş/meç saplayan.

spital, *is. esk.* **1.** hastane, **2.** yol üzerinde sığınak. ***e.a.-1. hospital, 2. shelter.***

spit and polish, *k.d.* aşırı düzen/intizam/temizlik, titizlik (askerlikte olduğu gibi).

spitball, *is.* **1.** çiğnem, çiğnenip top hâline getirilerek fırlatılan kâğıt, **2.** (beysbol) topun bir tarafını ıslatarak atma.

spitchcock, *is.&gl.f.* **1.** ortasından yarılıp ızgarada pişirilmiş yılan balığı, **2.** (balığı/kuşu) ortasından yarıp ızgarada pişirmek.

spit curl, *is.* alına yapışık kâkül.

spite, *is.&f.* **spited, spiting 1.** kin, garez (beslemek). **to have a ~ against s.o.** : birine kin/garez beslemek, düşman olmak, **2.** *esk.* üzüntü, can sıkıntısı, **3. in ~ of** : rağmen, **4.** diş bilemek, tehdit etmek, **5.** incitmek, gücendirmek, canını sıkmak, taciz etmek, **6. out of ~** : inadına, nispet için, garez yüzünden, **7. cut off one's nose to ~ one's face** : öfke ile kalkıp zararla oturmak, başına dert açmak, gâvura kızıp oruç bozmak, keskin sirkenin zararı küpüne dokunmak. ***e.a.- 1. grudge, malevolence, maliciousness, rancor, 2. annoyance, 3. notwithstanding, despite, 5. injure, hurt, harm, vex, offend.***

spiteful, *sf.* **1.** kinci, garezkâr, kin/garez besleyen, hain, **2. ~ ly** : kinle, garezle, kin/garez besleyerek, haince, **3. ~ ness** : kincilik, garezkârlık, hainlik. ***e.a.-1. malicious, vengeful, rancorous, vindictive. k.a.-1. benevolent.***

spitfire, *is.* **1.** çabuk kızan/öfkelenen, ateş püsküren kimse, özellikle kız/kadın, **2.** II. Dünya Savaşında İngilizlerin kullandıkları tek motorlu savaş uçağı.

spittle, *is.* **1.** tükürük, salya, **2.** bazı böceklerin salyaya benzer ifrazatı, **3. ~ insect = ~ bug** *bk.:* **froghopper.**

spittoon, *is.* tükürük hokkası. ***e.a.- cuspidor.***

spitz, *is.* Pomeranya köpeği.

spiv, *is. Brit.- k.d.* adî hırsız, dolandırıcı, düzenbaz.

splanchnic, *sf.* iç organlara ait. ***e.a.- visceral.***

splanchno-, *ön ek* "iç organlar, bağırsaklar".

splash, *is.&f.* **1.** (üstüne/etrafa su/çamur vb.) sıçratma(k). *to fall into the water with a ~ .* **2.** etrafa sıçratarak suya dalma(k)/düşme(k)/çarpma(k). *to ~ into the water. Children ~ing in the pool.* **3.** (su vb.) saç(ıl)ma(k), sıçrama(k). *The rain ~ed on the window.* **4. ~ down** : (uzay aracı) suya inme(k)/konma(k), **5.** su sıçratma sesi, **6.** sıçratılan su/çamur vb, zifos, **7.** (çamur vb. sıçramasından ileri gelen) leke, **8.** renk/ışık lekesi, **9.** *k.d.* parlak/heyecanlı gösteri, **10. make a ~** *k.d.* (a) dikkati çekmek, bakışları üzerinde toplamak, gösteriş yapmak, (b) heyecan uyandırmak, (c) (parayı) savurmak, israf etmek, har vurup harman savurmak, **11. ~ about/out** *Brit.* parayı israf etmek/savurmak, *She ~es her money about.* **12. whisky and ~** : viski soda. **Just a ~ , please** : Lütfen bir yudum (su vb.). **13. to ~ a piece of news** : haberi büyük başlıklarla neşretmek, **14. ~ er** : su/çamur vb. sıçratan.

splashboard, *is.* **1.** çamurluk, **2.** siper, gemilerde dalganın güverteye girmesini engelleyen siper, **3.** savak kalkanı.

splashdown, *is.* (uzay aracı) suya iniş.

splash guard, *is.* çamurtutan: taşıtların arka tekerleği gerisinde çamurların geride bulunanlara sıçramasını engelleyen perde.

splashy, *sf.* **splashier, splashiest 1.** sıçrayan, sıçratan, **2.** ıslak, çamurlu, cıvık, **3.** lekeli, benekli, **4.** *k.d.* gösterişli, dikkati çeken, göz alıcı, **5. splashily** : etrafa sıçratarak; benekli benekli, renk renk; gösterişli bir şekilde, **6. splashiness** : ıslaklık, cıvıklık; etrafa sıçratma; beneklilik, gösteriş. ***e.a.-3.*** *spotty, 4. showy.*

splat, *is.* **1.** sandalye arkalık kuşağı, **2.** şakırtı, suya düşen cismin çıkardığı ses, sille/tokat sesi.

splatter, *f. bk.:* **spatter.**

splay, *sf.&is.&f.* **1.** yayılmak, serilmek, uzanmak, genişlemek, **2.** meyletmek, meyil yapmak, meyilli olmak, **3.** (kemik vb.) çıkmak, yerinden oynamak, **4.** *mim.* çerçevede meyilli kısım, birbirini dar açı ile kesen iki yüzey, **5.** yayvanlık, yaygınlık, **6.** geniş ve yayvan, **7.** meyilli, eğri, çarpık, dar açılı. ***e.a.-1.*** *expand, extent, spread out, 2. bevel, 3. disjoin, dislocate, 6. wide, flat, 7. oblique, awry.*

splayfoot, *sf.&is.*, *ç.* **-feet 1.** taraklı ayak, enli ve yayvan ayak, **2. ~ed** *d.d.* tarak ayaklı, enli ve yayvan ayaklı. ***e.a.-*** *1. flatfoot.*

spleen, *is.* **1.** *anat.* dalak, **2.** huysuzluk, terslik, aksilik, gazap, öfke. **in a fit of ~** : gazap/öfke anında, **3.** kin, garez, hınç. **to vent one's ~ (up)on s.o.** : hıncını birisinden çıkarmak, **4.** *esk.* melâl, karasevda, melânkoli, **5.** *esk. bk.:* **caprice**. ***e.a.-2.*** *petulance, wrath, ire, anger, 3. spite, rancor, malice, 4. melancholy.*

spleenful = spleenish = spleeny, *sf.* **1.** huysuz, ters, aksi, kinci, **2. spleenfully** : aksilikle, ters ters, gazap/öfke ile. ***e.a.-*** *1. peevish, irritable, spiteful.*

spleenless, *sf.* **1.** dalaksız, **2.** *k.d.* iyi huylu, kinsiz.

spleenwort, *is. bot.* dalak otu *(Asplenium).* Eskiden dalak hastalıklarına karşı kullanılan, şimdi süs için yetiştirilen bir tür eğrelti.

splen- = spleno-, *ön ek* "dalak" anlamı katar. *ör.: splenectomy, splenomegaly.*

splendent, *sf.* **1.** parlak, ışıklı, **2.** gösterişli, şaşaalı, debdebeli, görkemli, mükemmel, âlâ. ***e.a.-1.*** *shining, lustrous, 2. eminent, splendid, illustrious.*

splendid, *sf.* **1.** görkemli, muhteşem, debdebeli, tantanalı, mutantan. *a ~ ceremony.* **2.** şahane, mükemmel, fevkalâde. *a ~ idea. She wrote ~ detective novels. You did a ~ work.* **3.** şayanıhayret. *~ talents.* **4.** *az kul.* parlak, göz kamaştıran. *a ~ accomplishment.* **5. ~ ly** : görkemlice, ihtişamla, debdebe/tantana ile, şahane/mükemmel/fevkalâde bir şekilde, **6. ~ ness** : görkem, ihtişam, debdebe, tantana, mükemmellik, harikulâdelik. ***e.a.-1&2.*** *magnificient, sumptuous, superb, glorious, excellent, 3. marvelous, wonderful, 4. brilliant, dazzling.*

splendiferous, *sf. k.d.* **1.** *(çok defa istihza yollu kullanılır)* fevkalâde, mükemmel, âlâ, çok güzel, **2. ~ ly** : fevkalâde/mükemmel bir şekilde, **3. ~ ness** : fevkalâdelik, mükemmellik. ***e.a.- 1.*** *splendid, gorgeous, magnificient.*

splendor = splendour, *is.* **1.** görkemlilik, ihtişam, şaşaa, debdebe, tantana, parlaklık, mükemmellik, fevkalâdelik, harikulâdelik, harikulâde güzellik. *the ~ of the coronation, the ~ of the sunset.* **2. ~ous** : görkemli, muhteşem, şaşaalı, debdebeli, tantanalı, parlak, mükemmel, fevkalâde, harikulâde.

splenectomy, *is.*, *ç.* **-mies** *cer.* (ameliyatla) dalak çıkarımı.

splenetic(al) = splenetive, *sf.&is.* **1.** dalak+, dalağa ait, dalakla ilgili, **2.** huysuz, titiz, ters, aksi, öfkeli, kinci (kimse), **3.** *esk.* kara sevdalı, melânkolik, **4. splenetically** : (a) dalakla ilgili olarak, (b) huysuzlukla, titizlikle, ters ters, öfke ile, kin güderek. ***e.a.- 1.*** *splenic, 2. irritable, peevish, spiteful, spleenful.*

splenic, *sf.*dalak+, dalağa ait, daklakla ilgili, dalağı etkileyen.*~ nerves. ~ vein.*

splenitis, *is. patol.* dalak yangısı/iltihabı.

splenius, *is.*, *ç.* **-nii** *anat.* somun kas, splenyus, ensenin arkasında başı omuza bağlayan iki geniş kas. **splenial** : somun kas+, bu kasla ilgili.

splenomegaly = splenimegalia, *is. patol.* dalak büyümesi, dalak büyüklüğü.

spleuchan = spleughan, *is. İsk. Ir.* kese, tütün/para kesesi.

splice, *is.&f.* **spliced, splicing 1.** (tel, kablo vb.) eklemek, ek yapmak, **2.** (halat vb.) uçlarını örerek birleştirmek, birbirine eklemek, **3.** (tahta

vb.) uçlarına yuva açarak birbirine eklemek, **4.** (film, teyp) eklemek, uçlarını birbirine yapıştırmak, **5.** *argo* evlen(dir)mek, izdivaçla birleş(tir)mek, **6.** ek, ek yapma, ekleme, **7. splicer** : ekçi, kablo ekçisi.

spline, *is.&f.* **splined, splining 1.** kama, **2.** çubuk, **3.** yiv, oluk, yarık, yuva (dişli vb. nin kavrayıp döndürebilmesi için) mil üzerine eksene paralel olarak açılmış yarıklar, **4.** pistole, eğri çizme cetveli, **5.** yiv/yarık/oluk/yuva açmak.

splint, *is.&f.* **1.** kıymık, **2.** *cer.* süyek, cebire, çıta, kırık kemiği tutturmaya mahsus ince tahta çubuk, **3.** *vet.* atın ayak kemiğinin şişmesi, **4.** ince zırh levhası, **5.** süyeklemek, cebireye almak, (kırık kemiği) ince çıtalarla bağlamak, **6. ~ bone** : (at vb.) incik kemiği.

splinter, *is.* **1.** kıymık, **2. ~ group** *d.d.* hizip, anlaşmazlık yüzünden ana partiden ayrılan grup, **3.** *bk.:* **splint** (2), **4.** kıymıklamak, yarıp ince çubuklara ayırmak, **5.** hizipleşmek, ana partiden ayrılmak, **6.** ayır(ıl)mak, parçala(n)mak. ***e.a.-1.*** *sliver,* ***4.*** *split, break,* ***6.*** *separate, part, split, break.*

split[1], *f.* **split, splitting 1.** yarmak, yarıp parçalamak. *to ~ a log in two.* **2.** çatlatmak, kesip ayırmak. *to ~ a piece from a block.* **3.** *gen.* **~ up** : bölüş(tür)mek, paylaş(tır)mak. *We ~ up our rations. We ~ a bottle of wine.* **4.** yarılıp parçalanmak, **5.** hizipleş(tir)mek, (parti) böl(ün)mek. *The party ~ up into three groups. to ~ a political party.* **6.** *kim.* ayrıştırmak, elemanlarına ayırmak, **7.** *fin.* hisse senedini bölmek, daha küçük hisselere ayırmak, **8.** muhtelif parti adaylarına oy vermek, **9.** *argo* tüymek, savuşmak, çekilip gitmek, cızlamı çekmek. *Man, let's ~.* **10. ~ hairs** : kılı kırk yarmak, **11. ~ the difference** : ortalamasını bulmak, ortalaması üzerinde (yarı yarıya taviz vererek) anlaşmak. *Okay, we'll ~ the difference and call it $10.* **12. ~ off** : parçalanmak, bölünmek, gruplara ayrılmak. *The Liberals ~ off to form a separate group.* **13. ~ on s.o.** : birisinin sırrını başkasına söylemek, ihanet etmek, ele vermek. *Don't ~ on me.* **14. ~ one's sides with laughter** : katılırcasına gülmek, gülmekten kasıkları çatlamak, **15. ~ up** : (a) bölüş(tür)mek, paylaş(tır)mak, (b) bozuşmak, ayrılma, bölünmek, **16. splitter** : yaran, parçalayan, bölen, ayıran.

split[2], *sf.&is.* **1.** yarma, parçalama, bölme, **2.** çatlak, yarık, **3.** kıymık, sepetçilikte kullanılan ağaç tiriz, ufak parça, **4.** anlaşmazlık, ihtilâf, bozuşma, **5.** hizip, **6.** *k.d.* meyve dilimli (genellikle muzlu) ve şuruplu dondurma. *banana ~.* **7.** küçük içki şişesi (≈ 170 cm^3), **8.** bir bacağı öne öbürünü arkaya uzatarak yere oturma hareketi, **9.** *bowling* ilk atıştan sonra kalan pimleri iki gruba ayırma, **10.** *fin.* hisse senetlerini bölme, **11.** yarılmış, bölünmüş, parçalanmış, ayrılmış, **12.** kırık, çatlak, yarık, **13.** uyuşmayan, anlaşamayan, bağdaşamayan, ihtilâf hâlinde, farklı. *a ~ opinion.* **14. ~ decision** *boks* oy birliğiyle alınmayan hakem kararı, **15. ~ infinitive** : ayrık eylemlik/mastar: **to** ile fiil arasına belirteç girmiş eylemlik. **to *readily* understand** gibi, **16. ~ -level** : ayrı düzeyli. **~ -level house** : odaları ayrı düzeyli ev, **17. ~ pea(s)** : kırık bezelye, **18. ~ personality = multiple personality** *psikol.* çoğul kişilik, ikiz şahsiyet : aynı kişide belirip gelişen karmaşık örgütlü birden çok kişilik, **19. ~ pulley** : birbirinden ayrılabilen iki parçalı makara, **20. ~ - screen** : alan bölünmesi: aynı ekranın iki yarısında iki ayrı sahne gösterme tekniği, **21. ~ second** : an, lâhza. *For a ~ second nothing happened.* **22. ~ - second** : anî, seri. *I had to make a ~-second decision.* **23. ~ ticket** : birden fazla parti adaylarını içeren oy pusulası.

splitting, *sf.* **1.** bölücü, parçalayıcı, **2.** şiddetli, müthiş. **a ~ headache** : şiddetli baş ağrısı.

split-up, *is.* ayrılık, ayrılma, bölünme, parçalanma.

splore, *is. İsk.* şenlik, eğlence, eğlenti, cümbüş. ***e.a.-*** *frolic, revel, carousel.*

splosh, *is.&f. bk.:* **splash .**

splotch, *is.&f.* leke, büyük ve şekilsiz boya lekesi (yapmak), lekelemek. ***e.a.-*** *blot, stain.*

splotchy, *sf.* **splotchier, splotchiest** lekeli.

splurge, *is.&f.* **splurged, splurging 1.** müsrifçe para harcama(k), savurganlık (yapmak), har vurup harman savurma(k), **2.** gösteriş (yapmak).

splutter, *is.&f.* **1.** şaşkınlıktan karmakarışık şeyler söyleme(k), dili dolaşma(k), saçma sapan konuşma(k), **2.** cızırdama(k), **3.** etrafa saçılma(k)/serpilme(k), **4.** cızırtı, **5.** saçma sapan/boş lâf.

Spode = Spode china, *is.* iyi cins İngiliz porseleni.

spodumene, *is.* spoduman, lityum-alüminyum silikat, sarımsı yeşil bir cevher. LiAlSi2O6.

spoil, *is.&f.* **spoiled/spoilt, spoiling 1.** boz(ul)mak, çürü(t)mek, ihlâl etmek, halel getirmek, zarar vermek *mec.* kaçırmak. **to ~ the beauty of sth.** : bir şeyin güzelliğini bozmak/güzelliğine halel getirmek. **The fruit has spoilt in the hot sun** : Kızgın güneş altında meyve çürüdü. **to ~ a joke** : şakanın tadını kaçırmak. **The news ~ ed my appetite** :Haber iştahımı kaçırdı. **2.** şımar(t)mak, az(dır)mak, ahlâkını bozmak. **a ~ ed child** : şımarık çocuk. **to be ~ ed** : şımar(tıl)mak, **3.** *esk.* yağma/talan etmek, soymak. **to ~ a rich man of his goods** : zenginin malını yağma etmek. **~ the Egyptians** : düşmanın her şeyini yağma etmek, **4. be ~ing for** *k.d.* çok istemek, zorla aramak, kaşınmak, susamak. **He is ~ing for a fight** : Dövüşmek için kaşınıyor, zorla kavga arıyor, kavgaya susamış. **5. ~ s** : yağma, talan, **6.** yeni seçilenlerin nüfuz suiistimali, vurgunculuk, **7. ~ s system** *ABD* nüfuz suiistimali, seçimi kazanan parti üyelerine memuriyet verme sistemi, **8.** enkaz, döküntü, bozuk/işe yaramaz malzeme. ***e.a.- 1. damage, harm, destroy, demolish, mar, disfigure, 2. impair, 3. plunder, pillage, despoil, rob, 5. booty, loot, plunder.***

spoilage, *is.* **1.** boz(ul)ma, bozukluk, **2.** şımart(ıl)ma, şımarca, ahlâk bozukluğu, **3.** döküntü, bozuk/çürük malzeme.

spoiler, *is.* **1.** bozucu, yıkıcı, yağmacı, bozan/yıkan/tahrip eden kimse, **2.** şımartan kimse, **3.** *hv.* uçakta frenleyici kanat, **4.** *sp.* seçkin birini yenerek şöhretini kıran kimse/takım.

spoilfive, *is.* beş kartla oynanan iskambil oyunu.

spoilsman, *is., ç.* **-men 1.** yeni iktidara gelen partinin kendi adamlarını kayırmasına taraftar olan kimse, **2.** iktidara gelen partinin kayırdığı adam.

spoilsport, *is.* oyunbozan, başkalarının keyfini kaçıran.

spoilt, *f. bk.:* **spoil** *(geç.z.&sf.f.).*

spoke[1], *f. bk.:* **speak** *(geç.z. ve esk. sf.f.).*

spoke[2], *is.&f.* **spoked, spoken 1.** cağ, tekerlek parmağı, **2.** *den.* dümen dolabı parmaklığı, **3.** seyyar merdiven ayağı, **4.** araba tekerleğinin dönmesini engellemek için parmaklığın arasına konulan sırık, **5.** tekerleğe parmak takmak, **6.** (tekerleğin dönmemesi için) sırık koymak, **7. put a ~ in one's wheel** : bir kimsenin çanına ot tıkamak, işini kösteklemek, **8. ~ less** : cağsız.

spoken, *f.&s.* **1.** *bk.:* **speak** *(sf.f.),* **2.** sözlü, konuşulan. *the ~ word.* **3.** konuşan, söyleyen, -dilli. **pleasant- ~** : tatlı dilli, güzel konuşan. *My father was an extremely pleasant- ~ man.* **plain - ~** : açık konuşan, dobra dobra söyleyen. **He is very well ~ of** : Onu çok övüyorlar.

spokeshave, *is.* ışkı, parmaklık rendesi.

spokesman, *is., ç.* **-men** sözcü.

spokeswoman, *is., ç.* **-women** kadın sözcü.

spoliate, *f.* **-ated, -ating** yağma/talan etmek, soymak, tahrip etmek. ***e.a.- plunder, rob, ruin, despoil.***

spoliation, *is.* **1.** yağma(cılık), talan, soygun(culuk), çapul(culuk), gasp (etme), **2.** *huk.* (a) bir belgeyi bozma/tahrif etme, değşirme veya yok etme, (b) kaçakçılık şüphesiyle takip edilen gemideki belgelerin önceden yok edilmesi.

spoliative, *sf.* **1.** yağmacı, çapulcu, yağmalayıcı, **2.** azaltıcı, eksiltici, yok edici.

spondaic(al), *sf.* iki uzun heceli vezin tefilesi gibi veya bundan ibaret.

spondee, *is.* iki uzun heceli vezin tefilesi.

spondyl- = spondylo-, *ön ek* "omur, fıkra" anlamı katar. *ör.: spondylitis.*

spondylitis, *is. patol.* omur yangısı/iltihabı.

sponge, *is.&f.* **sponged, sponging 1.** sünger, **2.** sünger gibi emici şey, **3.** *k.d.* asalak, tufeylî, sömürücü, parazit, başkalarının sırtından geçinen kimse, **4.** *kim.* süngerimsi maden (indirgeme ile elde edilen plâtin gibi), **5.** *cer.* tampon, ameliyat esnasında kan vb. silmeye yarayan emici steril madde, **6.** mayalanmış hamur, **7.** sünger kıvamında tatlı/puding, **8.** uskunca fırçası, top namlusunun içini temizleme fırçası, **9. ~ bath** : ıslak süngerle silinerek yapılan banyo, **10. ~ cake** : pandispanya, **11.~ cloth** : sünger kumaş, ka-

ba iplikle seyrek dokunmuş kumaş, **12.** ~ **rubber** : lâstik süngер, **13. throw/toss in the** ~ *argo* yenilgiyi kabul etmek, mücadeleden vazgeçmek, pes etmek, **14.** süngerle silmek/kurulamak. ~ **down** : vücudunu ıslak süngerle silmek. ~ **off/out** : süngerle (lekeyi) silip çıkarmak, **15.** *gen.* ~ **up** : süngere emdirmek, **16.** süngер gibi emmek, **17.** süngер toplamak/avlamak, **18.** *gen.* ~ **on/off** *k.d.* başkasının parasını yemek, sömürmek, kesesinden/beleş geçinmek, asalaklık/parazitlik yapmak, *argo* otlamak, otlakçılık anaforculuk yapmak. *to* ~ *on sf.o. for drinks/for food.* ***e.a.-3. leech, 15. absorb.***

sponger, *is.* **1.** *k.d.* asalak, tufeylî, sömürücü, parazit, başkalarının sırtından geçinen kimse, *argo* otlakçı, beleşçi, **2.** süngер avcısı (gemi vb.), **3.** süngerle silip temizleyen kimse.

spongin, *is.* süngeri oluşturan kükürtlü protein.

spongioblast, *is.* dölet (embriyo) beyin gözesi.

spongy, *sf.* **-gier, -giest 1.** süngerimsi, süngер gibi, süngер yapısında, gözenekli, mesamatlı, **2.** emici, **3.** ıslak ve yumuşak, **4.** (kemik vb.) gözenekli fakat sert, **5. spongily** : süngер gibi/gözenekli bir şekilde, **6. sponginess** : süngerimsilik, gözeneklilik, süngер gibi oluş.

sponsion, *is.* **1.** kefillik, kefalet, kefil olma, **2.** söz, vait.

sponson, *is.* **1.** *den.* (geminin yan tarafında) çıkıntı, top yeri, çark yeri, **2.** uçak yüzme kızağı.

sponsor, *is.&f.* **1.** kefil, **2.** bir radyo/TV programının masraflarını ödeyip reklâm yapan firma, **3.** manevî baba/ana, vaftiz babası/anası. **to stand** ~ **to a child** : bir çocuğun vaftiz babası/anası olmak, **4.** kefil olmak, güvence vermek, **5.** söz vermek, vadetmek, **6.** desteklemek, himaye etmek, masraflarını ödemek, **7.** ~ **ial** : kefil+kefile/kefalete ait, **8.** ~**ship** : kefillik, kefalet, destek, himaye. ***e.a.- 1. patron, backer, 2. advertiser.***

spontaneity, *is.* **1.** kendicillik, içinden gelme, kendiliğinden olma/yapma/söyleme vb, **2.** kendicil eylem, içinden gelerek yapılan iş, **3. spontaneities** : kendicil eylemler/devranışlar/tepiler vb.

spontaneous, *sf.* **1.** kendicil, içsel, içten doğan, kendiliğinden olan, dış etkilere bağlı olmaksızın vukua gelen. ~ **behavior** : kendiliğinden davranış. ~ **combustion** : içten/kendiliğinden yanma. ~ **generation** *biy.* kendiliğinden doğma (**abiogenesis** *d.d.).* ~ **recovery** : kendiliğinden canlanma, **2.** düşüncesiz, düşünmeden tepisel olarak hareket eden (kimse), **3.** doğal olarak vukua gelen, **4.** ~ **ly** : kendiliğinden, durup dururken, birdenbire, **5.** ~ **ness** : kendicillik, içsellik, kendiliğinden olma. ***e.a.-1,2. unpremeditated, impulsive, instinctive.***

spontoon, *is.* (XVII-XVIII. yy.larda piyade silâhı olarak kullanılan) kargı. **half-pike** *d.d.*

spoof, *is.&f.* şaka/oyun/taklit/muziplik (yapmak).

spook, *is.&f.* **1.** *k.d.* hortlak, hayalet, gulyabanî, **2.** *argo* casus, **3.** *ABD* zenci, **4.** hortlamak, hayalet hâlinde görünmek, **5.** *k.d.* kork-(ut)mak. ***e.a.-1. ghost, specter, 2. spy, 3. negro, 4. haunt, 5. frighten, scare.***

spooky, *sf.* **spookier, spookiest** *k.d.* **1.** hortlak/ hayalet gibi, **2.** korkunç, uğursuz, tüyler ürpertici, tekin olmayan, **3. spookily** : hayalet gibi, korkunç bir şekilde, **4. spookiness** : dehşet, korku(nçluk). ***e.a.-2. eerie, scary.***

spool, *is.&f.* makara(ya sarmak), masura (lamak).

spoon, *is.&f.* **1.** kaşık, **2.** kaşık dolusu, **3.** kaşık şeklinde nesne, bilhassa olta ucu/zoka. ~ **hook** : kaşıklı çengel olta, **4.** golfta kaşık uçlu değnek, **5. born with a silver~ in one's mouth** : zengin aileden, zengin ailenin çocuğu olarak doğmuş, **6.** kaşıklamak, kaşıkla yemek. **to** ~ **(up) one's soup** : çorbayı kaşıklamak, **7.** kaşıklı olta ile balık tutmak, **8.** golf/kriket topunu vurup havalandırmak, **9.** *k.d.* oynaşmak, sevişmek.

spoonbill, *is. zool.* **1.** kaşıklı balıkçıl, spatula kuşu *(Ajaia ajaja),* **2.** kaşık ağızlı Mersin balığı *(Polyodon spathula),* **3.** kaşık gaga ördeği *(Spathula clypeata).*

spoon bread, *is.* **1.** mısır unu, süt, yumurta ve yağ ile yapılan ekmek, **2.** *k.d.* kaşık tatlısı: hamuru kaşıktan tavaya dökülerek pişirilen tatlı.

spoondrift, *is. bk.:* **spindrift.**

spoonerism, *is.* **1.** dil sürçmesi, yanlışlıkla/şaka için hecelerin yerini değiştirme. ***a crushing blow*** yerine ***a blushing crow*** veya ***sesini kes*** yerine ***kesini ses*** demek gibi.

spooney, *sf.&is. bk.:* **spoony**[1].

spoon-fed, *sf.* **1.** kaşıkla beslenen (çocuk), **2.** nazlı büyütülmüş, **3.** hazıra konmuş, her şeyi hazır bulmuş, çaba harcamadan kolayca elde etmiş, **4.** devlet tarafından desteklenen/sun'î bir şekilde teşvik edilen (sanayi).

spoonfeed, *f.* **-fed, -feeding 1.** kaşıkla beslemek, **2.** nazlı büyütmek, her şeyi hazırlayıp önüne getirmek.

spoonful, *is., ç.* **-fuls 1.** kaşık dolusu, **2.** az bir miktar.

spoony[1], *sf.* **spoonier, spooniest** *k.d.* **1.** delice âşık, **2.** *Brit.* sersem, salak, akılsız, budala, **3. spoonily** : sersemce, delice, çılgın gibi. ***e.a.-2. silly, foolish.***

spoony[2], *is., ç.* **spoonies 1.** delice/çılgın gibi âşık olan kimse, **2.** *Brit.* sersem, salak, akılsız, budala kimse.

spoor, *is.&f.* **1.** vahşî hayvan izi, **2.** (hayvan) izlemek.

spor-/sporo-, *ön ek* "tohum"anlamı katar. *ör.: sporangium, sporophyte.*

Sporades, *ç.is.* Ege Denizi Adaları.

sporadic(al), *sf.* **1.** ara sıra (olan). *We've had only ~ snow flurries this month.* **2.** seyrek, münferit, tek tük, seyrek rastlanan, **3.** dağınık, ayrı, **4. sporadically** : ara sıra, zaman zaman, tek tük, **5. sporadicity** : ara sıra/tektük/seyrek vuku bulma, seyreklik, dağınıklık. ***e.a.-1. occasional, infrequent, 2. isolated, separate, 3. scattered. k.a.-1. continuous, regular, steady, constant.***

sporangium, *is., ç.* **-gia** *bot.* tohum kabı, spor kesesi. (**spore case** *d.d.*). **sporangial** : tohum kabına ait.

spore, *is.&f.* **spored, sporing 1.** *biy.* spor, yalnız başına canlı organizma oluşturabilen tek veya çok gözeli tohum, **2.** tohum, çekirdek, **3.** spor/tohum üretmek, **4. sporal = sporoid** : spor+, tohum+.

-spore = spori-, *son ek* "tohum".

sporiferous, *sf.* tohumlu, tohum üreten.

sporo-, *bk.:* **spor-**.

sporocarp, *is. bot.* (liken ve alglarda) spor keseciği.

sporocyst, *is. zool.* sporosist: trematodlarda mirasidyum denen genç lârvaların bir salyangoz içine girdikten sonra meydana getirdiği kirpiksiz, ağzı ve bağırsağı olmayan bir lârva evresi.

sporogenesis, *is. biy.* **1.** spor üretme, **2.** spordan üreme, **3. sporogenic = sporogenous** : spor üreten, spordan üreyen. ***e.a.-1. sporogony.***

sporogonium, *is., ç.* **-nia** *bot.* yosunlarda spor kesesi. **sporogonial** : spor kesesi+.

sporogony, *is. biy.* sporogoni, döllenmiş yumurtadan göze bölünmesiyle çok sayıda sporozoit üremesi.

sporophore, *is. bot.* yosunlarda spor üreten organ. **sporophoric = sporophorous** : spor üreten organ+.

sporophyl = sporophyll, *is. bot.* spor keseciği taşıyan yaprak. **sporophyllary** : bu yaprağa ait.

sporophyte, *is. bot.* spor üreme evresi.

-sporous, *son ek* "sporlu, tohumlu". *ör.: homosporous.*

sporozoan, *sf.&is.* sporozoan+, sporlu tek gözeli hayvanlar. Bazı türleri sıtmaya sebep olur.

sporozoite, *is. zool.* sporozoit, sporozoanlardan üreyen küçük faal canlı.

sporran, *is.* İskoçyalıların kullandığı kürk kaplı para kesesi.

sport, *is.&sf.&f.* **1.** spor. **~ s** : atletik sporlar. (avcılık, balıkçılık vb. ne **field ~ s** , futbol vb. ne **games** denir). **aquatic ~ s** : su sporları. **have good ~** : (avda) işi iyi gitmek. **~ s car** : spor araba, **2.** eğlence, oyun, **3.** istihza, alay, şaka. **in ~** : şaka yollu, şaka olsun diye. *to say something in ~* . **4.** eğlence konusu, alay mevzuu. **to make ~ of s.o.:** birisini alaya almak, **5.** oyuncak. **be the ~ of fortune/of cicumstances/of every wind** : kaderin oyuncağı olmak, **6.** *k.d.* sportmen/iyi kimse, kafa dengi, arkadaş. **be a ~** : oyuna vb. arkadaş hatırı için katılmak, hatır kırmamak, **7.** *k.d.* kumarbaz, **8.** değşinme, değşinen hayvan/bitki, **9.** gösterişçi, gösterişi seven kimse, **10.** *esk.* aşk oyunu, **11.** oynamak, eğlenmek, **12.** spor yapmak, **13.** alay etmek, eğlenmek, **14.** takılmak, şaka etmek, **15.** *bot.* değişinmek, istihaleye uğramak, **16.** *k.d.* gösteriş yapmak, fiyaka satmak, **17. ~ one's oak** *Brit.- argo* rahatsız edilmemek için kapıyı kapamak. ***e.a.-1. game, 2. entertainment, diversion, recreation, play, 3. jest, fun, 4. mockery, ridicule, 7. gambler, 8. mutation, 11. romp, caper, amuse, toy, 14. tease, mock, scoff, 15. mutate, 16. show off.***

sportful, *sf.* **1.** oyunbaz, şakacı. **2.** eğlendirici, eğlenceli, **3.** ~ **ly** : oyun/şaka/eğlence olsun diye, **4.** ~ **ness** : oyunbazlık, şakacılık.

sporting, *sf.* **1.** sporcu, spor seven, sporla meşgul olan, **2.** spor+. ~ **equipment** : spor aletleri, **3.** sportmen, **4.** kumarcı. **5.** ~ **chance** : kazanma şansı. *They gave the less experienced players a ~ chance by handicapping the experts.* **6.** ~ **house** : (a) *k.d.* genel ev, (b) *esk.* kumarhane, meyhane, **7.** ~ **lady** : *k.d.* orospu, fahişe, genel ev kadını. ***e.a.- 6. (a) brothel, 7. prostitute.***

sportive, *sf.* **1.** spora/oyuna/eğlenceye düşkün, **2.** spor+, oyun+, spor/oyun ile ilgili, **3.** oyunbaz, şen, lâtifeci, şakacı, oyunu/eğlenceyi seven, **4.** *biy.* değşinimsel, **5.** *esk.* ateşli, şehvetli, şehvet düşkünü, **6.** ~ **ly** : şaka/lâtife ile, oyunla, sporla ilgili olarak, **7.** ~ **ness** : oyunbazlık, şakacılık, oyun/eğlence düşkünlüğü, spora/oyuna meraklılık. ***e.a.-3. playful, frolicsome, jocular, gay, sprightly, merry, 4. mutative, 5. ardent, wanton, erotic.***

sports, *sf.* spor+, oyun+, sporlarda kullanılan/giyilen, açık hava spor ve eğlenceleri ile ilgili. ~ **car** : spor araba. **a** ~ **festival** : spor şenlikleri. ~ **garment** : spor elbisesi. ~ **jacket**: spor ceket. ~ **shirt** : spor gömlek.

sportscast, *is. rad./TV* spor haberleri. ~ **er** : spor habercisi.

sportsman, *is., ç.* **-men 1.** sporcu, sportmen, avcılığa/ balıkçılığa düşkün kimse, **2.** kibar/nazik/saygılı/soğukkanlı kimse, **3.** kumarbaz, profesyonel kumarcı, at yarışı meraklısı, **4.** ~ **like = ~ ly** : sportmence, sportmene yakışır, kibar, nazik, saygılı, soğukkanlı, **5.** ~ **ship** : sportmenlik, centilmenlik, kibarlık, nezaket, başkalarının haklarına saygı gösterme.

sportswear, *is.* spor elbisesi, gündelik rahat elbise.

sportswoman, *is., ç.* **-women** sporcu kadın.

sportswriter, *is.* spor yazarı/muhabiri.

sporty, *sf.* **sportier, sportiest** *k.d.* **1.** spora/sporcuya özgü, **2.** gösterişli, süslü, **3.** kibar/güzel giyinen, **4.** kibar, nazik, **5.** şen, şuh, zevkine/eğlenceye düşkün, **6. sportily** : (a) sportmence, kibarca, nezaketle, (b) oyuna/eğlenceye düşkün olarak, (c) gösterişle, **7. sportiness** : (a) gösterişçilik, (b) sportmenlik, kibarlık, nezaket, (c) eğlence düşkünlüğü.

sporulate, *gs.f.* **-lated, -lating** *biy.* sporlaşmak, spor üretmek. **sporulation** : sporlaşma, spor üretme.

sporule, *is. biy.* sporcuk, küçük spor.

spot, *sf.&is.&f.* **spotted, spotting 1.** benek, nokta, leke, **There are ~s on the sun** : Güneş üzerinde lekeler vardır. **blue tie with red** ~ **s** : kırmızı benekli mavi kravat. **blind** ~ : kör nokta, **2.** ayıp, leke, kir, kusur, **3.** ergenlik, sivilce, **4.** yer, mevki, mahal. **I was standing on the very** ~ : Tam orada duruyordum. **5.** ~ **s** : eğlence yeri, görmeye değer/turistik yer, **6.** ~ **announcement** *d.d.* (radyo/TV) reklâm ilân, **7.** bir dizideki sıra/yer. **You have the second ~ on the program** : Programda ikinci sıradasın. **8.** (a) iskambil ve zar üzerinde sayıyı gösteren işaret/nokta), (b) sayısı iki ile on arasındaki iskambil kâğıdı. **the ten** ~ **of spades** : maçanın onlusu, **9.** *argo* kâğıt para, banknot. **a five-spot** : beşlik banknot, **10.** ~ **illustration** *d.d.* izahlı küçük resim, **11.** *Brit.- k.d.* az bir miktar, bir yudum. *a ~ of tea.* **12.** *zool.* gölge balığı *(Leiostomus xanthurus),* **13.** *bk.:* **spotlight** (1), **14. hit the** ~ *argo* tam isabet ettirmek, ihtiyaca tam cevap vermek, **15. in a (bad)** ~ *ABD- argo* kötü/tehlikeli durumda, çıkmazda, **16. knock** ~ **s off s.o** : *argo* birini adamakıllı yenmek, **17. on the** ~ : (a) derhal, hemen, derakap, anında, o anda. (b) oracıkta, hemen orada, olduğu yerde. (c) *ABD- argo* utandırıcı/müşkül bir durumda. (d) *argo* hesap verme/izah etme durumunda. (e) *argo* tehlike ile/ölümle karşı karşıya. **put s.o. on the** ~ *argo* öldürmek, **18. put on the** ~ : (a) müşkül durumda bırakmak, (b) hesap vermeye/durumu açıklamaya mecbur etmek, **19. put a** ~ **on ...** : -i aydınlatmak/açıklamak/izah etmek, **20. soft~** : hassas/nazik nokta. **have a soft** ~ **for s.o.** : birine karşı zaafı olmak. **touch a soft** ~ : hassas noktaya dokunmak, **21. weak** ~ **of sth.** : bir şeyin zayıf noktası. **to put one's finger on a weak** ~ : bir şeyin en zayıf noktasını bulmak, **22.** lekele(n)mek, benekle(n)mek, benek/leke bırakmak, **23.** *k.d.* tanımak, fark etmek, görmek, mimlemek, nişan koymak, **24.** (bir yere) koymak, yerleştirmek. *to ~ a billiard ball.* **25.** yer yer dağıtmak, serpmek, saçmak, **26.** *As.* nişangâh düzeltimi için merminin hedefe vurduğu noktaya bakmak, **27.** jimnastikte bir yerini incitmemesi için

oyuncuya mukayyet olmak, **28.** hemen/derhâl yapılan/ödenen/verilen vb. *a ~ sale.* **29. ~ ball** : siyah benekli beyaz bilye, **30. ~ cash** : peşin para, **31. ~ check** : rastgele yapılan kontrol/tahkikat/soruşturma, **32. ~ weld** : nokta kaynağı. ***e.a.-2. blemish, flaw, taint, stigma, 3. pimple, 4. place, locality, local, site, 17. (a) at once, instantly, immediately, 22. sully, blemish, stain, taint, stigmatize, 23. recognize, identify, 24. place.***

spotless, *sf.* **1.** lekesiz, tertemiz, pırıl pırıl. *a ~ white shirt. a ~ glass.* **2.** kusursuz, söz götürmez. *a~ reputation.* **3.~ ly** : lekesiz olarak, tertemiz, kusursuz bir şekilde. *The room was ~ ly clean.* **4. ~ ness** : lekesizlik, temizlik, kusursuzluk. ***e.a.- 1. clean, 2. flawless, irreproachable, pure, faultless, impeccable.***

spotlight, *is.&f.* **1.** ışıldak, belirli bir yere yöneltilen kuvvetli projektör ışığı. *He was standing on the stage under the bright ~ s.* **2.** aydınlatılan/üzerine ışık tutulan nokta. **be on the ~** : dikkati üzerine çekmek, göze batmak. *He's tired of being on the ~ .* **3.** ışığa tutmak, **4.** üzerine dikkat/şüphe çekmek, **5.** belirtmek, aydınlatmak. *The article ~s the difficulties of finding a job.*

spotted, *sf.* **1.** benekli, noktalı, alaca. *a red ~ tie.* **2.** lekeli, kirli. *a ~ glass.* **3.** noktalarla işaretlenmiş, **4. ~ adder** *bk.:* **milk snake, 5. ~ cavy** *bk.:* **paca, 6. ~ crake** : bataklık tavuğu, **7. ~ fever** : lekeli humma, tifüs, **8. ~ hyena** : benekli sırtlan *(Crocuta crocuta),* **9. ~ sandpiper** : kum çulluğu *(Actitis macularia).* ***e.a.- 2. sullied, blemished.***

spotter, *is.* **1.** lekeci, leke temizleyici, **2.** (sivil savunmada düşman uçaklarına karşı) gözcü, **3.** *k.d.* hafiye, mağaza hırsızlarına karşı özel detektif, **4.** *As.* merminin hedefe isabet derecesini gözetleyen gözcü.

spotty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** noktalı, benekli, lekeli, **2.** düzensiz, düzgün olmayan, intizamsız, hep aynı nitelikte olmayan. *a ~ performance.* **3.** *Brit.* sivilceli, çilli, **4. spottily** : benek benek, nokta nokta, lekeli bir şekilde, **5. spottiness** : beneklilik, lekelilik, düzensizlik.

spot-weld, *is.&f.* nokta kaynağı (yapmak).

spousal, *is.&sf.* **1.** *gen.* **~ s** : düğün, nikâh/evlenme töreni, **2.** evlenmeye/nikâka ait, evlilik+, **3. ~ ly** : evlilikle ilgili olarak. ***e.a.- 1. nuptials, 2. nuptial, matrimonial, conjugal.***

spouse, *is.&f.* **spoused, spousing 1.** eş, karı veya koca, zevç veya zevce, **2.** *esk.* evlen(dir)mek, **3. ~ hood** : eşlik, **4. ~ less** : eşsiz, karısı/kocası yok.

spout, *is.&f.* **1.** fışkır(t)ma(k), püskür(t)me(k), hızla dışarıya atma(k), **2.** heyecanla okumak, **3.** *k.d.* nutuk çeker gibi konuşmak, **4.** *Brit.- argo* rehine koymak. **to put one's watch up the ~** : saatini rehine koymak, **5.** musluk, boru ağzı, meme, emzik, **6.** kasırganın denizden kaldırdığı su sütunu, **7.** *Brit.- argo* rehinci dükkânı, **8. down to ~** : kaybolmuş. **9. up to ~** *argo* (a) tamamen yanlış/hatalı. *If you ask me, your figures are completely up the ~ .* (b) zayi olmuş, elden çıkmış, mahvolmuş. *That's another ten pounds up the ~. Their lives have gone up the ~ .* (c) **to be up the ~** : başı dertte olmak, büyük zorlukla karşılaşmak. *I'm really up to ~ now.* ***e.a.-1. squirt, stream, pour, 5. nozzle, nose.***

spraddle, *f.* **-dled, -dling** *bk.:* **straddle, sprawl.**

spraddle-legged, *sf.&zf.* ayrık bacaklı, bacakları ayrık. *a ~ walk. sitting ~ on the chair.*

sprag, *is.* **1.** fren takozu, **1.** (maden ocaklarında) destek, payanda.

sprain, *is.&f.* **1.** burk(ul)mak, **2.** burkulma, burkularak incinme, **3. ~ fracture** : burkulma sonucunda bir kemik parçasıyla birlikte veterin kemikten kopması.

sprang, *f. bk.:* **spring** *(geç.z.).*

sprat, *is. zool.* çaça balığı *(Clupea sprattus).*

sprattle, *is.İsk.* kavga, dövüş. ***e.a.- struggle, fight.***

sprawl, *is.&f.* **1.** sere serpe uzanma(k), yayılıp yatma(k), **2.** otururken/yatarken kollarını/bacaklarını yayma(k), **3.** sürünme(k), sürünerek gitme(k), **4.** etrafa dağılmak, dağınık olmak, **5. send s.o. ~ ing** : birini yere sermek/yuvarlamak, **6. ~ ing handwriting** : yayvan/biçimsiz el yazısı. ***e.a.-3. scramble.***

sprawly, *sf.* **sprawlier, sprawliest** sere serpe uzanmış, yayılıp yatmış, yere serilmiş/yayılmış, yaygın, dağınık. ***e.a.- straggly.***

spray, *is.&f.* **1.** serpinti, püskürtü, **2.** serpilen/püskürtülen sıvı (kolonya vb.), **3.** püskürgeç, püskürteç, fısfıs, vaporizatör. **~ gun** : püskürt-

me tabancası, **4.** yapraklı ve çiçekli ufak dal, bahar dalı, **5.** demet, çiçek demeti, **6.** serpmek, püskürtmek. ~ **paint** : boya püskürtmek, **7. ~er** : (a) püskürten, serpen, (b) püskürteç, ağaçlara vb ilâç püskürten cihaz, (c) püskürtme usulüyle boya yapan, **8. ~ like** : (a) serpinti hâlinde, serpinti gibi, (b) bahar dalı/demet şeklinde.

spread, *is.&f.* **spreaded, spreading 1.** yay(ıl)ma(k), ser(il)me(k), aç(ıl)ma(k), ger(il)me(k). *to ~ a net. to ~ sails. to ~ out goods for sale.* **2.** *gen.* ~ **out** : alabildiğine/her tarafa dağıtma(k)/dağılma(k). *My family were ~ out all over the country. I opened the tool box and ~ it out on the table.* **3.** (a) sürme(k). *to ~ butter on the bread.* (b) (kolayca) sürülme(k), **4.** (yemek masasını) hazırlama(k)/kurma(k), **5.** yayma(k), neşretme(k), saçma(k), dağıtma(k), **6.** yayılma (k), şayi olma(k). **His fame has ~** : Şöhreti etrafa yayıldı. **7.** bulaş(tır)ma(k), sirayet et(tir)me (k), yayılma(k). **The swelling has ~ to the throat** : Şişlik boğaza yayıldı. **8.** (birbirinden) ayırma(k)/ayrılma(k), **9.** üzerine serme(k), kaplama (k), **10.** ayrıntılarıyla ortaya koyma(k)/kaydetme(k), **11.** (zaman vb.) uzatma(k), yayma(k), dağıtma(k). **to ~ instalments over several months** : taksitleri birkaç aya dağıtmak. **I have experience ~ing over forty years** : Kırk yıllık tecrübem var. **12.** uzamak, uzayıp gitmek. **The plain ~ s out a mile wide** : Ova bir mil genişlikte uzayıp gider. **13.** *s.bl.* (sözü) yayvanlaştırma(k), **14. ~ oneself** : kendini beğendirmeye/iyi tesir bırakmaya çalışma(k), **15.** ~ **self thin** : takatinin üstünde çalışmak, kendini zorlamak/yıpratmak, **16.** saha, genişlik, vüs'at, **17.** (yatak/sofra için) örtü, **18.** uzama, sünme. *the ~ of an elastic material.* **19.** yayılma/dağılma alanı. *the ~ of timber.* **19.** bolluk, ziyafet, şölen, **20.** ekmeğe sürülen gıda (tereyağı, reçel, ezme, vb.), **21.** *hv.* kanat genişliği, **22.** (gazetecilikte) (a) aynı konu üzerinde çeşitli yazılar, (b) birkaç sütun kaplayan yazı/ilân/resim vb. **23.** *k.d.* çiftlik, **24.** *fin.* fiyat dağılımı : hisse senetlerinin arz ve talep fiyatları arasındaki fark. ***e.a.-1.*** *stretch, expand, unroll, unfold, dilate, 5. diffuse, disseminate, scatter, radiate, disperse, publish, circulate, propagate, promulgate, 16. expansion, extension, reach, compass, 19. feast, 21. wingspan, 23. farm, ranch.*

spread eagle, *is.* **1.** armalardaki gergin kanatlı kartal, **2.** kayakta akrobatik bir numara.

spread-eagle, *sf.&f.* **-gled, -gling 1.** kanatlarını germiş kartal gibi, **2.** *ABD- k.d.* aşırı vatansever, gösterişçi (nutuk vb.), **3.** (kartal kanatları gibi) açmak/germek, kollarını ve bacaklarını açarak yatmak. *He was found ~d outside the bedroom door.*

spreader, *is.* **1.** yayıcı/dağıtıcı/sürücü, yayan/süren şey/kimse, **2.** tereyağı bıçağı, **3.** serpici, serpme cihazı/makinesi. **manure ~** : gübre serpme makinesi, **4.** ayırıcı: tellerin birbirine dokunmaması için aralarına konulan yalıtkan madde, **5.** *den.* çarmık payandası.

spree, *is.* **1.** eğlence, cümbüş, âlem. **go on the ~** : eğlenmek, âlem yapmak, felekten bir gün çalmak, **2.** içki âlemi, **3.** bol bol harcama/yiyip içme. **go on a shopping/spending ~** : bütün parasını alış verişte harcamak. ***e.a.-2.*** *binge, carousal.*

sprier, *sf.* daha dinç/canlı/hareketli. *bk.:* **spry.**

spriest, *sf.* en canlı/dinç/hareketli. *bk.:* **spry.**

sprig, *is.&f.* **sprigged, sprigging 1.** ince dal, filiz, sürgün, **2.** genç, delikanlı, **3. dowel pin** *d.d.* başsız çivi, **4.** (kumaş, çini vb.) dal/filiz resimleriyle süslemek, **5.** budamak, filiz/sürgün koparmak, **6.** başsız çivi çakmak, başsız çivilerle tutturmak. ***e.a.-1.*** *shoot, twig.*

spriggy, *sf.* **-gier, -giest** ince dallarla dolu, filizli.

sprightful, *sf. bk.:* **sprightly.**

sprightly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** şen, şakrak, neşeli, canlı, şetaretli, cilveli, hareketli, **2. sprightliness** : şenlik, neşe, şetaret, canlılık, ***e.a.-1.*** *lively, buoyant, spry, spirited, gay, cheerful, brisk.* ***k.a.****-glum, lethargic, lifeless, phlegmatic.*

spring[1], *f.* **sprang/sprung, sprung, springing 1.** sıçramak, zıplamak, (yay gibi) fırlamak, ileri atılmak. ~ **at** : sıçramak, üzerine atılmak/saldırmak. ~ **back** : geri sıçramak, tepmek. ~ **forth** : ileriye atılmak, sürüp meydana çıkmak. ~ **in** : içeri atılmak. ~ **to one's feet** : fırlayıp ayağa kalkmak, **2.** ~ **from** : -den neşet etmek, hasıl olmak, zuhur etmek, (bir soydan) gelmek. *to ~ from the aristocracy.* ~ **out** : dışarı fırlamak. ~ **upon** : üstüne atılmak, **3.** ~ **a surprise**

on s.o. : birine bir sürpriz yapmak, **4.** birden yapmak/söylemek/ortaya atmak. *to ~ a joke.* **5.** (şiir) şafak sökmek, (gün) başlamak, **6.** (fikir vb.) doğmak, (akla) gelmek. *An idea sprang to my mind.* **7.** yükselmek, **8.** *mim.* kemer hâlinde çıkmak, **9.** (yay) boşalmak, **10.** fırlatmak, zembereğine dokunup salıvermek, (tuzak) kapatmak, **11.** (mayın) patla(t)mak, **12.** birdenbire meydana çıkarmak, **13.** zorlayıp sakatlamak, çatlatmak, patlatmak, **14.** eğilmek, bükülmek, çarpılmak, çıkmak, sürmek, **15.** *argo* kefaletle veya kaçırarak hapisten çıkarmak, **16.** (av kuşunu) ürkütüp kaçırmak, **17. ~ a leak** : (gemi) su almaya başlamak. *The boat sprang a leak.* **18. ~ up** : (a) birdenbire kalkmak, (b) (kısa zamanda) meydana çıkmak, türemek. *Industries sprang up in the suburbs.* (c) başlamak, baş göstermek, (d) sür'atle yayılmak/sarmak/kaplamak. *Flames sprang up everywhere.* ***e.a.-1.*** *jump. bound, hop, vault, dart, 5. dawn, 12. emerge, flow, 9. recoil, rebound, 11. explode, 14. bend, warp.*

spring[2], *is.* **1.** sıçrama, zıplama, fırlama, atılma, **2.** sıçrayış, zıplayış, fırlayış, atılış, hamle, **3.** yaylanma, atlama, **4.** yay, zemberek, **5.** esneklik, elâstikiyet, fırlama gücü/yeteneği, **6.** geri tepme, **7.** ilkbahar, bahar, **8.** başlangıç. **the ~ of the life** : hayatın başlangıcı/baharı, **9.** kaynak, menşe, **10.** memba, pınar, kaynak, **11.** *mim.* **springing** *d.d.* kemer ayağı, **12.** *den.* seren veya kerestenin eğrilmesi/çatlaması, **13.** *esk.* şafak. ***e.a.- 5.*** *elasticity, resilience, 13. dawn.*

spring[3], *sf.* **1.** bahar+, bahara özgü. **~ flowers** : bahar çiçekleri, **2.** yaylı, zemberekli, **3. ~ balance** : yaylı terazi/kantar, **4. ~ beauty** : bahar güzeli *(Claytonia virginica)* : Baharda pembe, beyaz salkım çiçekler açan bir ot (Amerika), **5. ~ beam** : atlama kirişi, **6. ~ bed** : yaylı somya, **7. ~ bows = ~ calipers = ~ compasses** : yaylı pergel, **8. ~ cart** : yaylı araba, **9. ~ chicken** : (a) bahar pilici, (b) taze, (c) toy, genç, tecrübesiz kimse, **10. ~ - cleaning** : bahar temizliği, **11. fever** : ilkbahar yorgunluğu, **12. ~ lamb** : bahar kuzusu, **13. ~ mattress** : yaylı yatak, **14. ~ tide** : (a) yeni ay ve dolunaydan hemen sonra meydana gelen yüksek met, (b) akın, hücum, tehacüm, bolluk, bir şeyin en bol zamanı. **a ~ tide of prosperity** : servet/refah bolluğu, **15. ~ training** : (sporda maç mevsimi başlamadan önceki) bahar idmanı/antrenman, **16. ~ washer** : yaylı pul/rondela, **17. ~ water** : memba suyu, **18. ~ wheat** : bahar buğdayı.

springboard, *is.* **1.** tramplen, atlama tahtası, **2.** *k.d.* başlangıç noktası.

springbok, *is., ç.* **-boks, -bok** *zool.* keseli antilop *(Antidorcas marsupialis).* **springbuck** *d.d.*

springe, *is.&f.* **springed, springing 1.** ilmikli tuzak (kurmak), **2.** ilmikli tuzakla yakalamak.

springer, *is.* **1.** sıçraya/zıplayan kimse/şey, **2.** *mim.* kemer başı, kemer kıvrıntısı başlangıcı veya buradaki taş, **3. ~ spaniel** : küçük epanyöl, bir nevi av köpeği, **4.** bahar pilici, **5.** *bk.:* **springbok, 6.** *bk.:* **grampus** (1).

springhalt, *is. vet. bk.:* **stringhalt.**

springhead, *is.* **1.** pınarbaşı, memba, kaynak, **2.** menşe, başlangıç, kaynak.

springhouse, *is., ç.* **-houses** pınar evi: pınar üzerine yapılan ve sebze, et vb. gibi yiyecekleri serin tutmaya yarayan ufak bina.

springing, *is.* **1.** sıçrama, zıplama, yaylanma, fırlama, **2.** yay tertibatı, **3.** *mim.* **spring** *d.d.* kemer ayağı.

springlet, *is.* membacık, küçük memba/pınar.

springlike, *sf.* **1.** bahar gibi, **2.** yay gibi.

springtail, *is. zool.* zıpzıp böceği *(Collembola).*

springtime = springtide, *is.* **1.** bahar mevsimi, **2.** (başlangıç anlamında) bahar, ilk çağ. *the ~ of love.*

springwood, *is.* bahar halkası: ağaçların yıllık büyüme halkasının baharda oluşan kısmı.

springy, *sf.* **springier, springiest 1.** esnek, elâstik, yaylı, yay gibi, **2.** pınarları çok (arazi), **3. springily** : esnekçe, elâstikî bir şekilde, yaylanarak, **4. springiness** : (a) esneklik, elâstikiyet, (b) pınar çokluğu.

sprinkle, *is.&f.* **-kled, -kling 1.** serpmek, püskürtmek. *She ~d the cake with sugar. A little cinnamon ~d over the rice-pudding.* **2.** saçmak, ekmek, **3.** rastgele dağıtmak, yaymak. *Drugstores are ~d all over the city.* **4.** (yağmur) çiselemek, sepelemek, serpiştirmek. *It may ~ this eve-*

ning. **5.** serpme, püskürtme, **6.** serpinti, çisenti, hafif yağmur. ***e.a.-1.*** *scatter, distribute, rain,* ***3.*** *distribute, diversify.*

sprinkler, *is.* **1.** serpici, püskürtücü, püskürteç, püskürtme cihazı, **2.** döner bahçe sulayıcı, **3.** serpen/püskürten kimse. **4. ~ system** : püskürtmeli yangın söndürme sistemi.

sprinkling, *is.* **1.** serpinti, serpilmiş/dağınık şeyler, **2.** bir tutam, bir nebze/azıcık şey. **~ of knowledge** : biraz bilgi, bilgi kırıntısı. **There was a ~ of Americans at the meeting** : Toplantıda tek tük Amerikalı vardı. **3. ~ can** : süzgeçli kova, bahçe sulama kovası. ***e.a.- 3.*** *watering pot.*

sprint, *is.&f.* **1.** seğirtmek, (kısa bir mesafede) hızla koşmak. *to ~ 200 meters. He ~ed for the finishing line.* **2.** sür'at koşusu, çok hızlı kısa koşu. *He had suddenly broken into a ~.* **3. ~ er** : sür'at koşucusu.

sprit, *is. den.* **1.** açavele, gönder, serendirekten yelkenin dış kenarı tepesine uzatılan ufak yelken, **2. ~ sail** : yan yelkeni, açavele gönderli yelken.

sprite, *is.* cin, peri, hayalet. ***e.a.-*** *elf, fairy, goblin.*

sprocket, *is. mak.* **1.** zincir dişlisi, **2. ~ hole** : diş deliği, **3. ~ wheel** : dişli zincir çarkı.

sprout, *is.&f.* **1.** filizlen(dir)mek, filiz sür-(dür)mek. *Leaves beginning to ~ from trees.* **2.** (tohum) çimlen(dir)mek, intaş et(tir)mek, **3.** filizlerini kırmak /koparmak. *to ~ and boil the potatoes.* **4.** (sakal vb.) büyütmek/bırakmak. **to ~ a beard** : sakal bırakmak. **to ~ horns** : boynuzları çıkmak, **5.** filiz, sürgün, **6. ~ s = Brussels ~** : Brüksel lâhanası.

spruce[1], *is.* **1.** *bot.* lâdin *(Picea),* **2. Douglas fir** *d.d.* köknar. **3. ~ beer** : reçine şarabı, **4. ~ grouse** : Kanada orman tavuğu *(Canachites canadensis),* **5. ~ pine** : dilber çam ağacı.

spruce[2], *sf.* **sprucer, sprucest 1.** (giyim) şık, temiz, titiz, itinalı, zarif, **2. ~ ly** : itina ile, şık/zarif bir şekilde, titizlikle, **3. ~ ness** : şıklık, titizlik, itina, zariflik. ***e.a.-1.*** *neat, trim, smart, dapper.*

spruce[3], *f.* **spruced, sprucing** *gen.* **~ up** : zarif/şık/itinalı giyinmek. **to ~ oneself up** : kendine çekidüzen vermek. **all ~d up** : itina ile giyinmiş, giyinip kuşanmış, iki dirhem bir çekirdek.

sprue, *is.* **1.** döküm deliği, döküm kalıbına erimiş maden akıtılan delik, **2.** döküm filizi, döküm deliğinde katılaşan maden, **3.** *patol.* yağlı sürgün, sıcak ülke sürgünü, bağırsak ve boğaz iltihabı şeklinde görülen sıcak ülke hastalığı.

sprung, *f.* **1.** *bk. :* **spring** *(geç.z.&sf.f.),* **2. ~ rythm** : mısraları değişik sayıda hecelerden oluşan bir nazım şekli.

spry, *sf.* **spryer, spryest** veya **sprier, spriest 1.** dinç, zinde, canlı, hareketli, faal, çevik, **2. ~ ly** : dinç/ zinde/canlı/faal/çevik bir şekilde. ***e.a.-1.*** *active, agile, lively, animated, nimble, brisk, energetic.*

spud, *is.&f.* **spudded, spudding 1.** *k.d.* patates, **2.** ot sökme aleti, **3.** otları kökünden sökmek. ***e.a.-1.*** *potato.*

spue, *f.* **spued, spuing** *bk.:* **spew.**

spume. *is.&f.* **spumed, spuming 1.** köpür-(t)mek, **2.** köpük, **3. ~ scence** : köpürme, köpüklü olma, **4. ~ scent** : köpüklü, köpük gibi, köpürmüş. ***e.a.-1.*** *foam, froth,* ***2.*** *foam, froth, scum,* ***4.*** *foamy, frothy, foamlike.*

spumous = spumy. *sf.* köpüklü, köpürmüş.

spumone = spumoni. *is.* (İtalyan usulü) meyveli karışık dondurma.

spun, *sf.&f.* **1.** bükülmüş, eğirilmiş, **2.** *bk.:* **spin** *(geç.z.&sf.f.),* **3. ~ glass** : cam ipliği, **4. ~ silk** : ipek döküntüsünden dokunmuş kumaş, **5. ~ sugar** : keten helvası, **6. ~ yarn** : eski halat parçalarından yapılmış sicim.

spunk, *is.&f.* **1.** *k.d.* azim, cesaret, cür'et, ataklık, **2.** kav, mantar kavı, **3.** kıvılcım, küçük ateş/alev, kibrit, **4.** tutuşmak, alevlenmek, ateş almak, yanmak. ***e.a.-1.*** *mettle, pluck, courage, spirit,* ***2.*** *punk, tinder, touchwood,* ***3.*** *spark, flame, match,* ***4.*** *kindle, flare up.*

spunky, *sf.* **spunkier, spunkiest** *k.d.* **1.** azimkâr, cesur, yiğit, cür'etkâr, atak, **2. spunkily** : azimle, cesaretle, yiğitçe, **3. spunkiness :** azim(kârlık), cesaret, yiğitlik, cür'etkârlık, ataklık. ***e.a.-1.*** *plucky, spirited, courageous, brave.*

spur, *is.&f.* **spurred, spurring 1.** mahmuz, **2.** saik, teşvik, kışkırtıcı/tahrik edici şey, **3.** (kuşların ayaklarında) mahmuza benzer çıkıntı, **4.** horoz mahmuzu, **5.** *coğ.* çıkıntı: iki koyak arasında sivri bir uçla son bulan yer biçimi, **6.** *bot.* (a) çiçeklerin sivri çıkıntılı kısmı, (b) çi-

çekli sürgün, **7.** *d.y.* ~ **track** *d.d.* yan hat, kısa şube hattı, **8.** destek, payanda, duvarı destekleyen çıkıntılı kısım, **9. on the ~ of the moment** : hemencecik, derhâl, anında, alelâcele, irticalen, hazırlanmadan, düşünmeye vakit kalmadan, **10. set ~s to** : mahmuzlamak, **11. win one's ~ s** : (ilk olarak) ün salmak, tanınmak, şöhret yapmak, **12.** ~ **gear** = ~ **wheel** : düz dişli çark. **13.** mahmuzlamak, **14.** atı dört nala sürmek. *They ~red through the forest.* **15.** mahmuz takmak, **16.** tahrik/teşvik etmek, kışkırtmak. ***e.a.-1. goad, 2. incitement, provocation, 9. suddenly, abruptly, impulsively, hastily, 16. goad, provoke, impel, incite. k.a.-16. check, deter, restrain.***

spurgall, *is.&f.* **1.** mahmuz yarası, **2.** mahmuzla yaralamak.

spurge, *is. bot.* **1.** sütleğen *(Euphorbia),* **2.** ~ **laurel** : defneye benzer bir bitki *(Daphne Laureola),* **3.** ~ **olive** : (a) dulaptal otu *(Daphne oleoides),* (b) *bk.:* **mezereon, 4. sun** ~ : sarı sütleğen *(Euphorbia helioscopia),* **5. tree** ~ : ağaç sütleğeni.

spur-heeled, *sf.* **1.** mahmuzlu, **2.** *zool.* ayağının arka parmağı mahmuzlu (kuş). *The larks are ~ .*

spurious, *sf.* **1.** sahte, yapma, taklit, düzme, kalp. ~ **coin** : kalp para, **2.** piç, gayrimeşru, **3.** *biy.* sathî, benzer, asıl olmayan, görünüşleri benzer fakat yapıları ayrı (bitki parçaları), **4.** ~ **ly**: sahte olarak, yapmacık/sahte bir şekilde, gösterişle, **5.** ~ **ness** : sahtelik, yapmacıklık. ***e.a.-1. false, sham, 2. bastard, illegitimate, 4. pretentiously, falsely. k.a.-1. genuine, authentic, true.***

spurn, *is.&f.* **1.** hakaretle reddetme(k), tepme(k), **2.** *gen.* ~ **at** : küçümseme(k), hakir görme(k), istihfaf etme(k), **3.** *esk.* tekmelemek, tekme vurmak, **4.** hakaret, tahkir, hor görme, **5.** tekme. ***e.a.-1. scorn, reject, refuse, decline, 2. despise, 3.&5. kick, 4. contumely.***

spurrey, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **spurry.**

spurrier, *is.* mahmuzcu, mahmuz yapan.

spurry, *is., ç.* **-ries** *bot.* karanfilgillerden herhangi bir ot *(Spergula arvensis).*

spurt = spirt, *f.* **1.** fışkır(t)ma(k), **2.** anî hamle (yapmak), kısa süre ile yoğun faaliyet gösterme(k), çalışmayı hızlandırma(k). ***e.a.-1. spout, gush, well, spring. k.a.-1. drip, ooze.***

sputnik, *is.* sputnik, Rusların uzaya gönderdiği ilk uydu (1957).

sputter, *is.&f.* **1.** tükürük saçma(k), tükürük saçarak konuşma(k), **2.** hızlı hızlı ve anlaşılmaz bir şekilde konuşma(k), öfkeli ve bağlantısız konuşma(k), kuru gürültü (yapmak), **3.** (kalem) mürekkep saçma(k), **4.** (mum) cızırdayarak yanma(k), **5.** ~ **ingly** : tükürük saçarak, hızlı hızlı/anlaşılmaz şekilde konuşarak.

sputum, *is., ç.* **-ta** balgam.

spy, *is.&f.* **1.** casus. *He was suspected to be a Russian ~ .* **2.** hafiye, ajan, **3.** casusluk yapmak. *Two of its embassy officials have been expelled for ~ing.* **4.** *gen.* ~ **on/upon** : gizlice gözetlemek/takip etmek. *She was ~ing on her unfaithful husband.* **5.** dikkatle/yakından incelemek, **6.** araştırarak bulmak/keşfetmek, **7.** anîden görmek, gözüne ilişmek, uzaktan görüp fark etmek. *to ~ a rare bird overhead.* **8.** ~ **out** : gizlice/el altından anlamaya çalışmak. *He was here to ~ out our future plan.* **9. ~glass** : küçük dürbün/teleskop, **10.** ~ **-hole** : gözetleme deliği. ***e.a.-7. espy, descry, 6. discover, 5&8. investigate.***

sq. = **1.** sequence, **2.** following (= müteakip, sonraki), **3.** squadron, **4.** square.

sq. ft. = squre foot/feet.

sq. in. = square inch(es).

sq. m. = square meter(s).

sqq. = *the following ones* : müteakip, bunu izleyenler.

squab, *sf.&is., ç.* **squabs/squab 1.** güvercin yavrusu, **2.** yumurtadan yeni çıkmış (civciv), **3.** bodur/cüce (kimse). ~ **bish** : bodurca, ufak tefek, **4.** minder, sedir, **5.** ~ **chicken** : ufak piliç, **6.** ~ **pie** : kıymalı/etli börek.

squabble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** dalaşmak, kavga etmek, hadise çıkarmak, **2.** *bas.* (hurufatı) bozmak, dağıtmak, **3.** dalaşma, kavga, gürültü, vuruşma, arbede, hırgür, dırıltı, **4. squabbler** : kavgacı, kavga/hadise çıkaran.

squabby, *sf.* **-bier, -biest** bodur, cüce.

squad, *is.&f.* **squadded, squadding 1.** manga, **2.** müfreze, grup, ekip. **rescue** ~ : kurtarma ekibi, **3.** manga/müfreze teşkil etmek, **4.** ~ **car** : telsizli polis devriye arabası, **5.** ~ **leader** : manga komutanı, **6. vice** ~ : ahlâk zabıtası.

squadron, *is.* **1.** süvari bölüğü/grubu, **2.** *ABD* hava filosu, **3.** filo, deniz filosu, **4.** topluluk, birkaç kişilik grup, **5.** filo teşkil etmek, **6.** bölük bölük tanzim etmek.

squalid, *sf.* **1.** pis, kirli, murdar, **2.** sefil, miskin, bakımsız, **3.** ~ **ity = ~ness** : pislik, kirlilik, murdarlık, sefillik, bakımsızlık, **4.** ~ **ly** : pis/kirli bir şekilde, bakımsızlık/sefalet içinde. ***e.a.-1.*** *dirty, unclean, foul, filthy, repulsive, 2. wretched, sordid, shabby, miserable.* ***k.a.-1.*** *clean, well-kept.*

squall, *is.&f.* **1.** bora, kasırga, anî ve şiddetli fırtına, **2.** *k.d.* kargaşalık, karışıklık, **3.** yaygara, vaveylâ (koparmak), **4.** bora/kasırga çıkmak, fırtına kopmak, **5.** ~ **er** : yaygaracı, velveleci, ortalığı velveleye veren kimse, **6.** ~ **lish** : bora/kasırga gibi, fırtına şeklinde, **7.** ~ **line** : (soğuk dalgasının önünde ilerleyen) kasırga hattı. ***e.a.-1.*** *storm, wind, gale, tempest, hurricane, tornado, 2. disturbance, commotion, 3. scream, bawl, 4. blow.*

squally, *sf.* **-lier, -liest 1.** boralı, kasırgalı, fırtınalı, **2.** *k.d.* tehditkâr, korkunç. ***e.a.- 2.*** *threatening.*

squalor, *is.* **1.** pislik, kirlilik, murdarlık, **2.** bakımsızlık, miskinlik, sefalet. ***e.a.- 1.*** *filth, dirt, dirtiness, uncleanliness, 2. wretchedness, sordidness, misery.* ***k.a.-*** *cleanliness, fineness, beauty, splendor, luxury.*

squam-, *ön ek* " pul, kabuk" anlamı katar. *ör.: squamation.*

squama, *is., ş.* **-mae** deri pulu, pul gibi şey. ***e.a.-*** *scale.*

squamate, *sf.* pullu (deri). ***e.a.-*** *scaly.*

squamation, *is.* **1.** pulluluk, pulla kaplı olma, **2.** (hayvan derilerinde) pulların dizilişi.

squamosal, *sf.&is.* **1.** *anat. zool.* şakak kemiği+, **2.** *bk.:* **squamous.**

squamous, *sf.* **1.** pullu, üstü pul pul olan, pulla kaplı, **2.** pula benzer. ~ *cells.* **squamosal, squamose** *d.d.* **3.** ~ **ly = squamosely** : pullu bir şekilde, pul pul.

squamulose, *sf.* pullu, üstü küçük pullarla kaplı.

squander, *is.&f.* **1.** (parasını/zamanını) israf etme(k), heba/heder etme(k), boş yere harcama(k), *argo* çarşur etme(k), **2.** savurmak, saşmak, **3.** israf, savurganlık, müsriflik, **4.** ~ **er** : müsrif, savurgan. ***e.a.-1.*** *waste, dissipate, 2. scatter.* ***k.a.-1.*** *save.*

square[1], *is.* **1.** kare, dördül, murabba, **2.** kare şeklinde yüzey, **3.** (şehir içinde) meydan, küşük park, **4.** gönye, **5.** T cetveli, **6.** (dama tahtasında) hane, **7.** *mat.* üstiki, kare, ikinci kuvvet. *four is the ~ of two.* **8.** *argo* tutucu, eski kafalı, muhafazakâr, yeniliklerden habersiz/geri kafalı kimse, **9. on the** ~ *k.d.* doğru, dürüst, haktanır, âdil, **10. act on the** ~ : dürüst davranmak, **11.** ~ **one** *k.d.* başlangıç noktası, ilk fikir/durum vb. **go back to** ~ **one** : başlanılan yere dönmek, yeniden başlamak. *If this plan fails, we'll have to go back to ~ one.* **12. magic** ~ : sihirli kare: kare işine yazılan ve yatay, düşey, çapraz toplamları hep aynı olan sayılar dizisi. ***e.a.- 9.*** *straightforward, honest, just.*

square[2], *f.* **squared, squaring 1.** kare yapmak, dördülleştirmek, dört köşeli hâle getirmek, **2.** karelere ayırmak. ~ **ed paper** : kareli kâğıt, **3.** doğrultmak, **4.** *mat.* (a) karesini almak, ikinci kuvvete yükseltmek, (b) dördüllemek, bir yüzeye eşit alanda kareyi bulmak. ~ **the circle** : (a) alanı verilen bir daireye eşit kare çizmek (geometrik çözümü olanaksız), (b) imkânsız görünen bir işe girişmek, **5.** (aşı) dikleştirmek, dik aşı yapmak/çizmek, **6.** ödeşmek, **7.** (omuzları vb.) dik/doğru tutmak, **8.** düzeltmek, düzgünce yaymak. *to ~ the cloth on the table.* **9.** ayarlamak, ayarını düzeltmek, **10.** *gen.* ~ **with** : -e uydurmak, uyum/ahenk sağlamak, **11.** (borç) ödemek, tesviye etmek. *to ~ a debt.* **12.** *argo* rüşvet vermek, rüşvetle ağzını kapatmak/işini yürütmek, **13.** ~ **away** *k.d.* hazırla(n)mak, **14.~ off** : (boksta vb.) savunmaya geçmek, **15.** ~ **up** : tamamlamak. ~ **up with ...** : ... ile hesaplaşmak, **16.** ~ **with** : uygun gelmek, mutabık olmak. ***e.a.-9.*** *adapt, adjust, regulate, 11. pay off, settle, 12. bribe, 13. prepare, get ready.*

square[3], *sf.&zf.* **1.** dik (aşılı). *a ~ corner.* **2.** karesel, kare/dördül şeklinde, **3.** (alan) ... kare. **one** ~ **meter** : bir metre kare, **4.** dikey, dik, **5.** *den.* gemi direğine/omurgasına dik, **6.** kare kesitli. *a ~ bar.* **7.** doğru, düzgün, muntazam, **8.** borçsuz, borçları tamamen ödenmiş, **9.** *k.d.* dürüst, namuslu, âdil, insaflı, doğru, **10.** *k.d.* tatminkâr, doyurucu, *a ~ meal.* **11.** *argo* tutucu, muhafazakâr, eski kafalı, yeniliklerden/modadan habersiz, **12.** *k.d.* doğru, dürüst, dosdoğru, tam yerinde, isabetli. **a** ~ **deal** : dürüst bir muamele.

13. *k.d.* dürüslükle, dürüstçe, âdilâne, haktanırcasına, **14. be all ~** : ödeşmek, müsavi olmak, **15. get ~ with** : hakkından gelmek, **16. get things ~** : işleri yoluna koymak, **17. a ~ peg in a round hole** : uygunsuz, beceriksiz, hoyrat, bağdaşmaz (kimse). **Jo is a ~ peg in a round hole when he is playing ball** : Jo, top oynamakta çok beceriksizdir. **18. ~ bracket** *bas.* köşeli parantez: [veya], **19. ~ dance** : dörtlü dans, dört çiftin karşılıklı oynadıkları dans, **20. ~-dance** : dörtlü dans oynamak, **21. ~ deal** *k.d.* dürüst/insaflı pazarlık, namuslu alış veriş, **22. ~ foot** : ayak kare = 0.0929 m^2, **23. ~ inch** : inç kare ≈ 6,45 cm^2, **24. ~ joint** : düz ek, **25. ~ knot** : camadan bağı, **26. ~ matrix** : dördül dizey, **27. ~ measure** : yüzey ölşü birimleri sistemi, **28. ~ meter** : metre kare, **29. ~ mile** : mil kare = 2.5898 km^2, **30. ~ number** : tam kare (olan sayı): 1, 4, 9, 16, 25 ilh. **31. ~ piano** : adî/düz piyano, **32. ~-rigged** *den.* kabasorta donanımlı, dört köşe seren yelkenleri olan, **33. ~ root** : karekök, kökiki. *The ~ root of 25 is 5.* **34. ~ sail** : dört köşe seren yelkeni, **35. ~ shooter** *k.d.* dürüst insan, **36. ~ yard** : yarda kare ≈ 0.836 m^2. ***e.a.-4.*** *perpendicular,* ***7.*** *straight, even, level,* ***9.*** *candid, honest,* ***10.*** *substantial, satisfying,* ***11.*** *conservative, conventional,* ***13.*** *honestly, straightforwardly, fairly.*

squarehead, *is. hkr.* **1.** Alman, **2.** İskandinavyalı.

squarely, *zf.* **1.** kare şeklinde, **2.** dosdoğru, dümdüz, **3.** dürüstlükle, dürüstce, adilâne, hak tanırcasına.

square-shouldered, *sf.* geniş omuzlu.

square-toed, *sf.* küt burunlu (ayakkabı).

squarish, *sf.* karemsi, kareye yakın, takriben kare şeklinde. **~ly** : kareye yakın bir şekilde.

squarrose, *sf. biy.* sert pullu, derisi sıkı ve sert.

squash, *is.&f.* **1.** ez(il)me(k), yassıl(t)ma (k), ezip pelte yapma(k), ezilip yamyassı olma (k). **~ s.o.** : birini ezmek/pestilini çıkarmak, haddini bildirmek, **2.** bastır(ıl)ma(k), sıkıştır(ıl)ma(k), **3.** suya/çamura hızla basar gibi (şap diye) ses çıkarma(k), **4.** pelte, pelte gibi ezilmiş/yamyassı olmuş şey, **5. ~ racquets** *d.d.* raketle oynanan bir tür top oyunu, **6. ~ tennis** *d.d.* bir nevi tenis, **7.** *Brit.* sodalı meyve suyu. **lemon ~** : sodalı limonata, **8.** *k.d.* kalabalık, sürü, izdiham. *A ~ of 100 reporters all asking questions at once.* **9.** *bot.* kabak *(Curcurbita moschata, C. maxima).* **winter ~** : bal kabağı, helvacı kabağı, **10. ~ bug** *zool.* kabak böceği *(Anasa tristis):* kabak yapraklarının suyunu emen koyu kahverengi bir böcek.

squashy, *sf.* **squashier, squashiest 1.** peltemsi, pelte gibi, kolay ezilebilen, **2.** cıvık, yumuşak, sulu.~ *ground.~ melon.~ pillow.* **3.** ezik, ezilmiş.~ *tomatoes.* **4. squashily** : pelte gibi/ezilmiş olarak, cıvık cıvık, **5. squashiness** : kolay ezilebilme, yumuşaklık, cıvıklık, peltemsilik.

squat, *sf.&is.&f.* **squatted/squat, squatting 1.** çömel(t)me(k). *We ~ted down under the tree.* **2.** çök(tür)me(k), **3.** (başkasına ait veya yeni bir mülke) izinsiz olarak yerleşme(k). *There were two young man ~ting in one of the empty houses.* **4.** gecekondu yaparak yerleşme(k), **5.** bodur, güdük, bacaksız, bastıbacak (insan/hayvan). *a ~ , plump, bald man.* **6.** *Brit.* izinsiz olarak kira ödemeden oturulan ev. *They live in a ~ in that town.* **7.** alçak, geniş ve yaygın. *The building had a ~ shape.* **8.** çömelmiş, **9. ~ly** : çömelmiş durumda; bodur bir şekilde, **10. ~ness** : çömelme; bodurluk, güdüklük.

squatter, *is.* **1.** bir mülkü fuzulî işgal eden kimse, **2.** gecekondu yapan kimse, **3. ~ sovereignity** : (ABD iş savaşlarından önce) Federal hükûmetin mahallî işlere, özellikle esir ticaretine karışmaması doktrini, **4. ~'s right** : belirli süre fuzulî olarak işgal edilen bir mülke sahip çıkma hakkı.

squatty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** kısa, bodur, güdük, kısa ve kalın, alçak ve geniş, **2. squattily**: bodur bir şekilde.

squaw, *is.* **1.** K Amerikalı kızılderili kadın, **2.** (küçümser ifadelerde) kadın, karı, eş, zevce, **3. ~ man** : kızılderili kadınla evlenip aşirete katılan beyaz erkek.

squawfish, *is.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** yırtıcı sazan *(Ptychocheilus):* ABD ve Kanada'nın batısındaki nehirlerde bulunan bir balık.

squawk, *is.&f.* **1.** viyaklama(k), ciyaklama(k), acı acı bağırma(k)/feryat etme(k), **2.** *argo* şikâyet (etmek), **3. ~ box** *argo* hoparlör, **4. ~er** : şikâyetçi.

squawroot, *is. bot.* avrat otu *(Conopholis americana):* KD Amerika'da meşe ağaçları altında yetişen ve Kızılderililerce kadın hastalıklarının tedavisinde kullanılan etli, yapraksız bir bitki.

squeak, *is.&f.* **1.** ciyaklama(k), ciyak ciyak bağırma(k), **2.** (kapı vb.) gıcırda(t)ma(k), **3.** *k.d.* **narrow/close ~** : tehlikeyi güç belâ atlatma, dar/kıl payı kurtulma, **4. ~ by/through** *k.d.* güçlükle/zar zor başarabilmek, güçlükle yakayı sıyırmak, **5.** *Brit- k.d.* ihbar etmek, ele vermek, **6. ~ er** : cırlayan, ciyaklayan; ihbarcı, jurnalci, gammaz; güçlükle/kıl payı elde edilen başarı. ***e.a.- 5.*** *squeal, inform.*

squeaky, *sf.* **squeakier, squeakiest 1.** cızırtılı, gıcırtılı, gıcırdayan, ciyaklayan, **2. squeakily** : gıcırdayarak, ciyaklayarak.

squeal, *is.&f.* **1.** (ıstırap/korku/hayret vb. ile) haykırmak, feryat etmek, bağırmak, ciyaklamak, ince/keskin ses çıkarmak, **2.** *argo* suç ortkalarını ele vermek, ihanet/ihbar etmek. **to ~ on s.o.** : birini ele vermek/ihbar etmek, **3.** haykırış, feryat, bağırma, ciyaklama, **4.** güvercin/keklik yavrusu, **5. ~ er** : (a) haykıran, bağıran, feryat eden kimse, (b) muhbir, jurnalci.

squeamish, *sf.* **1.** titiz, müşkülpesent, kolay beğenmez, **2.** aşırı iffet taslayan, **3.** iğrenen, çabuk midesi bulanan, **4. ~ ly** : titizlikle, müşkülpesentlikle; aşırı iffet taslayarak; iğrenerek, **5. ~ ness** : titizlik, müşkülpesentlik; aşırı iffet taslama; iğrenme. ***e.a.-1.*** *dainty, fastidious, oversensitive, finical, finicky, delicate, 2. prudish, 3. queasy.*

squeegee = squilgee = squillagee = squillgee, *is.&f.* **-geed, -geeing 1.** sıyır taş, kuru taş : ıslak camı vb sıyırıp kurutmak işin kullanılan ucu lâstikli alet, **2.** fotoğraf kurutucusu: yeni basılan fotoğrafları silerek kurutan alet, **3.** silmek, silerek/sıyırarak kurutmak.

squeezable, *sf.* **1.** kolayca sıkılabilir/ezilebilir, **2.** kucaklama/sarılma/sıkma arzusu veren, **3. squeezability = squeezableness** : kolayca sıkılabilme/ezilebilme, **4. squeezably** : kolayca sıkılabilecek/ezilebilecek şekilde. ***e.a.-2.*** *huggable, cuddly.*

squeeze, *is.&f.* **squeezed, squeezing 1.** sıkma(k), ezme(k), sıkıp suyunu çıkarma(k). *to ~ s.o.'s hand. to ~ juice from an orange.* **2.** sıkıştırma(k), dar bir yere sokma(k)/tıkma(k). **He was ~ d to death in the crowd** : Kalabalıkta sıkışmaktan az daha boğulacaktı. **3.** kucaklama (k), sarılma(k). **give s.o. a ~** : birini kucaklamak/kolları arasında sıkmak, **4.** *k.d.* para sızdırma (k), sıkıştırıp parasını alma(k). **~ money out of s.o.** : birisinden para sızdırmak, **5.** *gen.* **~ in/through** vb. : ite kaka araya sokulmak, **6.** *argo* sevgili, maşuka, yavuklu. **main ~** : biricik sevgili. **7. ~ into** : arasına sıkış(tır)mak/tıkmak, sıkışarak arasına girmek. **to ~ sth. into a box** : bir şeyi kutuya tıkmak. **~ into a small place** : dar bir yere sıkışmak/sıkışarak girmek, **8. ~ bottle** : sıkmaç: sıkılarak işindeki boşaltılan plâstik şişe, **9. in a ~** : zor durumda, **10. ~ by** *k.d.* güçlükle başarmak/kurtulmak/paçayı kurtarmak, **11. ~ out** : (ticarette) batırmak, iflâs ettirmek, mahvına sebep olmak, **12. ~ play** : (beysbolde) sıkışık oyun, **13. ~ through** : (a) arasına sıkışmak, sıkışıp arasında kalmak, (b) *k.d.* güçlükle başarmak/kurtulmak/paçayı kurtarmak, **14. put the ~ on** : zorlamak, baskı yapmak, tazyik etmek, sıkıştırmak.

squelch, *is.&f.* **1.** basıp ezme(k), çiğneme (k), bastırma(k), **2.** *k.d.* susturma(k), ağzının payını verme(k), **3.** şapırdatmak, şap diye ses çıkarmak, **4.** (yağmurda/şamurda) bata çıka/cambul cumbul yürüme(k), **5.** ezilmiş şey, **6.** susturucu cevap, **7.** cumburtu, sulu çamurda yürürken çıkan ses, **8. ~ circuit** : susturucu devre: gelen işaret çok zayıflayınca veya kesilince gürültüyü önlemek işin alıcıyı devreden ayıran düzen, **9. ~ er** : bastıran, basıp ezen, çiğneyen, (yağmurda/çamurda) bata çıka yürüyen; susturan, **10. ~ ingly** : bastırarak, çiğneyerek, ezerek; bata çıka yürüyerek; susturarak. ***e.a.-1.*** *squash, 2. suppress, silence.*

squeteague, *is., ş.* **-teague/-teagues** *zool.* **1.** tutkal balığı *(Cynoscion regalis)* : Atlantik'te avlanır, **2.** deniz alabalığı.

squib, *is.&f.* **squibbed, squibbing 1.** hiciv, yergi, yerme, **2.** havaî fişek/maytap (atmak), **3.** hicvetmek, yermek, hiciv söylemek/yazmak, **4.** fişek gibi patla(t)mak, **5.** hızla ve düzensiz şekilde devinmek.

squid, *is.&f., ş.* **squid/squids, squidded, squidding 1.** *zool.* mürekkep balığı *(Loligo & Ommastrephes),* **2.** (paraşüt) rüzgâr ve hava ba-

sıncı ile (mürekkep balığı gibi) uzun bir şekil almak, **3.** mürekkep balığı avlamak veya mürekkep balığını yem olarak kullanarak balık avlamak.

squiggle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** kısa/eğri anlamsız çizgi, (yazıda) kuyruk, **2.** eğri büğrü hareket etmek/görünmek, **3.** karalamak, kargacık burgacık yazmak/çizgiler çizmek, çiziştirmek, **4. squiggly** : kargacık burgacık, eğri büğrü.

squilgee, *is.&f.* **-geed, -geeing** *bk.:* **squegee.**

squill, *is. bot.* ada soğanı *(Urginea maritima).*

squilla, *is., ç.* **squillas/squillae** *bk.:* **mantis shrimp.**

squillagee, *is.&f.* **-geed, -geeing** *bk.:* **squeegee.**

squillgee, *is.&f.* **-geed, -geeing** *bk.:* **squeegee.**

squinch, *is. mim.* köşe kemeri.

squint, *is.&f.&sf.* **1.** gözlerini kısarak bakmak, **2.** gözlerini kısmak/yarı kapamak, gözlerini kısarak bakmak, **3.** yan/eğri bakmak, **4.** şaşı olmak, **5. ~ toward** : eğiliminde olmak, meyletmek, -e mütemayil olmak, **6.** yan/eğri bakış, **7.** şaşılık, **8.** şaşı, **9.** *k.d.* kısa bakış, kısaca gözden geşirme, **10. ~ er** : gözlerini kısarak/yan bakan, **11. ~ingly** : gözlerini kısarak, **12. ~ y** : şaşı, yan bakan, gözlerini kısarak bakan. ***e.a.-7. strabismus, 8. cross-eyed, squint-eyed.***

squint-eyed, *sf.* **1.** şaşı gözlü, **2.** yan bakan, **3.** taraf tutan, art düşünceli. ***e.a.-1. cross-eyed, 3. prejudiced, malicious, spiteful.***

squirarchy, *is., ç.* **-chies**, *Brit. bk.:* **squirearchy.**

squire, *is.&f.* **squired, squiring 1.** İngiltere'de şövalyelikten bir derece aşağı rütbe, **2.** şövalye silâhtarı, **3.** İngiltere'de köy eşrafından olan kimse, **4.** büyük bir adamın uşağı, **5.** kadına eşlik eden kimse, kavalye, **6.** *ABD* (eskiden) yargıç, avukat, **7.** eşlik/refakat etmek.

squirearchy = squirarchy, *is., ç.* **-chies**, *Brit.* eşraf, arazi sahipleri sınıfı. **squir(e) archal = squir(e)-archical** : eşrafa ait.

squireen, *is. Ir.* küşük arazi sahibi.

squireling, *is.* eşrafzade, küşük bey.

squirm, *is.&f.* **1.** kıvranmak, kıpır kıpır kıpırdanmak, **2.** fena hâlde bozulmak, (ıstıraptan/utançtan vb.) ne yapacağını bilememek, **3.** kıvranış, kıpırdayış, **4. ~ingly** : kıvranarak, kıpırdanarak, kıvranırcasına. ***e.a.-1.wriggle, writhe.***

squirmy, *sf.* **squirmier, squirmiest** kıvranan, kıpır kıpır kıpırdayan.

squirrel, *is., ç.* **-rels/-rel 1.** *zool.* sincap *(Sciurus).* **fox ~** : kara sincap *(S. niger),* **gray ~** : gri sincap *(S. carolinensis),* **red ~ = pine ~** : kızıl sincap *(S. vulgaris),* **flying ~** : uçar sincap *(Sciuropterus russicus),* (ilgili sıfat : ***sciurine***), **2. ~ away** : saklamak, gizlemek, depo/istif etmek, **3. ~ cage** : (a) sincap kafesi, (b) bir sonuca ulaşmayan/gayesiz/semeresiz durum, boş gayret, (c) sincap kafesi şeklinde elektrik motoru sargısı, **4. ~ corn** *bot.* sincap darısı *(Dicentra canadensis).*

squirelly = squirrely, *sf. argo* deli, sapık, kafadan çatlak.

squirt, *is.&f.* **1.** fışkır(t)mak, **2.** fışkırtarak ıslatmak, **3.** fıskiye, **4.** şırınga, **5.** fıskiyeden fışkıran su, **6.** *k.d.* zıpçıktı, can sıkıcı/küstah/züppe/kendini beğenmiş değersiz genç, **7. ~ er** : fışkırtan, **8. ~ gun** : oyuncak su tabancası, püskürtme şırıngası, **9. ~ ing cucumber** *bot.* acı dülek, eşek hıyarı *(Ecballium Elaterium)* : Akdeniz bölgesinde yetişir, tohumu olgunlaşınca zarfı açılarak etrafa saçılır. ***e.a.-6. whippersnapper.***

squish, *is.&f.* **1.** *k.d. bk.:* **squeeze, squash, 2.** (su, cıvık çamur vb.) içinde yürününce cambul cumbul ses çıkarmak, **3.** cambultu, cumbultu.

squishy, *sf.* **squishier, squishiest, 1.** cıvık, ıslak ve yumuşak, **2.** cumbul cumbul.

sq. yd. = square yard(s).

Sr, *kim. bk.:* **strontium** (simge).

Sr. = Senior, Sir.

SRBM = short-range ballistic missile.

Sri Lanka, *is.* Seylan.

SS = **1.** SS troups, **2.** steamship, **3.** supersonic.

ss (reşetelerde) yarım.

S/S = steamship.

ss. = **1.** (hukukî belgelerde) ***to wit, namely*** = yani, **2.** sections.

SSE = S.S.E. = south-southeast.

SSI = Small Scale Integration.

SSM = surface-to-surface missile.

SST = supersonic transport.

SSW= S.S.W. =*sf.* **s.w.** = south-southwest.

St. = **1.** Saint, **2.** Strait, **3.** Street.

st. = **1.** stanza, **2.** statute(s), **3.** stet, **4.** strait, **5.** street

Sta. = **1.** Santa, **2.** Station.

stab, *is.&f.* **stabbed, stabbing 1.** (sivri bir aletle) yaralama(k), **2.** (bıçak/hançer vb.) saplama(k), bıçaklama(k), hançerleme(k), süngüleme (k). **A young man has been ~ bed to death** : Bir genç bıçaklanarak öldürüldü. **3.** delme(k), saplanma(k), işine girme(k), **4. ~ (s.o.) in the back** *argo* arkadan vurmak, ihanet etmek, **5. a ~ in the back** *argo* ihanet, kalleşlik, kancıklık, arkadan vurma, **6.** bıçak/hançer/süngü yarası, **7.** anî ve kısa ağrı/sızı/sancı/ıstırap, **8.** *k.d.* kısa girişim, deneme, **9. make/take a ~ at** : denemek, teşebbüs etmek, **10. ~ - culture** : iğne ile zerk edilen bakteri (kültür). ***e.a.-1.*** *pierce, wound, spear, penetrate, 2. jab, plunge, thrust, 3. pierce, 4. betray, 7. pang, 8. try.*

stabber, *is.* **1.** bıçaklayan/hançerleyen kimse, **2.** biz, çuvaldız.

stabbing, *sf.&is.* **1.** derin, saplanan, içe işleyen. **a ~ pain** : derin bir sızı, **2.** acı/ıstırap veren, **3.** delici, **4.** bıçaklama/hançerleme (olayı). *There hes been a ~ in this street.* **5. ~ ly** : delercesine, saplanırcasına, delip geçerek, içine işleyerek. ***e.a.-1.*** *penetrating, piercing, 3. incisive.*

stabile, *sf.&is.* **1.** sabit, durağan, **2.** dengeli, kararlı, **3.** *tıp* sıcaklığa dayanır, **4.** bakış yönüne göre değişik görünüşler arz eden tel vb. den yapılmış soyut heykel.

stabilise/stabilisation, *Brit. bk.:* **stabilize/ stabilization.**

stabiliser, *Brit. bk.:* **stabilizer.**

stability, *is., ş.* **-ties 1.** dengelilik, kararlılık, istikrar, stabilite, **2.** kalımlılık, durağanlık, **3.** sağlamlık, dayanıklılık, **4.** karar, sebat, temkin, **5.** (Katoliklerde) rahiplerin sadakat yemini.

stabilize, *f.* **-lized, -lizing 1.** saptamak, tespit etmek, sağlamlaştırmak, dayanıklı/muhkem hale getirmek, **2.** dengele(n)mek, denge sağlamak, kararlı kılmak, istikrar kazan(dır)mak, denkleş(tir)mek, durağanlaş(tır)mak, **3. stabilization** : sağlamlaştırma, dayanıklı/muhkem hale getirme, dengele(n)me, denge sağlama, kararlı kılma, istikrar kazan(dır)ma, denkleş(tir)me, saptama, tespit etme.

stabilizer, *is.* **1.** dengeleyen, denge sağlayan, kararlı kılan, istikrar kazandıran (kimse/ şey), **2.** *hv.* dengeleyici, uçağın dengesini sağlayan düzen, **3.** *den.* geminin sallanmasını azaltan düzen, **4.** (besinleri vb.) koruyucu, bozulmayı önleyici madde.

stable[1], *is.&f.* **-bled, -bling 1.** ahır, **2.** bir ahırdaki/haradaki atlar, **3.** hara, yarış atlarının yetiştirildikleri yer, **4.** ahırlamak, ahıra koymak/ bağlamak, **5.** ahırda oturmak/yatmak, **6. ~boy** : seyis yamağı, ahırda hizmet eden uşak, **7. ~ man** : seyis, **8. ~ mate** : ahırdaş, ahır arkadaşı: ahırı bir başkasıyla paylaşan at.

stable[2], *sf.* **1.** dengeli, kararlı, sarsılmaz, kımıldamaz, devrilmez, yıkılmaz, **2.** sürekli, devamlı, sabit, bozulmaz, kalımlı, sürerli, baki, ölümsüz, zeval bulmaz, **3.** dayanıklı, mukavim, **4.** güvenilir, değişmez, **5.** azimli, sebatlı, **6.** *kim.* kalımlı, **7. ~ness** *bk.:* **stability, 8. stably** : kararlı/dengeli/sürekli bir şekilde, değişmeksizin, sabit olarak, bir kararda. ***e.a.-1.*** *fixed, strong, sturdy, 2. permanent, enduring, 3. resistant, 4. reliable, steady.*

stabling, *is.* **1.**ahırlama, ahıra koyma, ahırda besleme, **2.** ahırdaki atlar/hayvanlar, **3.** ahır. **~ for 5 horses** : 5 atlık ahır.

stablish, *gl.f. esk. bk.:* **establish.**

staccato, *sf.&zf.&is., ş.* **-tos/-ti** *müz.* **1.** tamamen ayrı sesli notalardan oluşmuş (parşa). *a ~ passage.* **2.** her ses ayrı ve kısa olarak, **3.** kesik kesik, kesikli, kesintili, birdenbire değişen, süreksiz. *a ~ outburst of gunfire.*

stack, *is.&f.* **1.** tınaz, yığın, ot/saman yığını/kümesi. **~-yard** : tınaz yeri, **2.** istif, muntazam yığın, **3.** (büyük kütüphanelerde üst üste dizili) kitap rafları, **4.**bacalar, **5.***bk.:* **smokestack, 6.** *As.* tüfek çatısı, çatılmış üç tüfek. **~ arms** : tüfek çatmak, **7.** İngiliz kömür ve odun ölçüsü : 108 kadem küp ≈ 3.05 metre küp, **8.** (kumarda) bir eldeki oyun fişleri, **9.** *k.d.* bolluk, bir yığın/ bol şey. **I've ~s of work** : Bir yığın işim var. **10. blow one's ~** *argo* tepesi atmak, son derece öfkelenmek, **11.** yığ(ıl)mak, istif etmek/edilmek. **The villages are ~ed with food** : Köyler erzak/ yiyecek dolu. **12.** kümele(n)mek, destele(n)mek. **~ the cards** : kartları hileli destelemek, **13. have**

the cards (veya **odds**) ~ **ed against s.o.** : büyük güçlüklerle karşılaşmak, engellere çatmak. *Any new political party in Britain starts with the odds heavily ~ed against it. The cards are ~ed against a poor boy who wants to go to college.*

stacked, *sf. argo* etine dolgun, eti budu yerinde (kadın). ~ **heel = stack heel** : tabakalı ökçe, değişik renkli köselelerden oluşan ökçe.

stackup, *is.* iniş sırasını beklerken değişik yüksekliklerde daire çizerek uçan uçaklar.

stacte, *is.* (eski İbranîlerin buhurdan olarak kullandığı) baharat.

stactometer, *is.* damlalık, damlaölçer.

staddle, *is.* **1.** tınaz tabanı, **2.** üstüne tınaz yığılan çerçeve, **3.** taban, kaide.

stadholder = stadtholder, *is.* Hollanda'da genel vali.

stadia, *is.&sf.* **1.** stadiya, teleskop ve işaretli düşey çubuklarla uzaklık ölçme yöntemi. ~ **hairs = ~ wires** : stadiya çapraz kılları. ~ **rod** : stadiya çubuğu, **2.** *bk.:* **stadium** (çoğulu).

stadiometer, *is.* **1.** eğriölçer: eğri uzunluklarını ölçen alet, **2.** eski bir takimetre.

stadium, *is., ş.* **-dia 1.** spor alanı, stadyum, **2.** eski Yunan stadyumu, **3.** eski Yunan/Roma uzunluk ölşüsü ≈ 185 metre, **4.** (bitki/hayvan gelişmesinde) aşama, evre, **5.** *tıp* devre, hastalığın her bir devresi.

staff, *sf.&f.&is., ş.* **staves/staffs 1.** değnek, sopa, çomak, **2.** asa, **3.** direk, gönder, bayrak direği, **4.** maiyet, erkân, personel, bir kurumun tüm memurları, **5.** *As.* kurmay, erkânıharp, kurmay subayları, kurmay heyeti, karargâh. ~ **officer** : kurmay subay. ~ **section** : karargâh kısmı. ~ **sergeant** : karargâh çavuşu. ~ **supervision** : karargâh denetlemesi. ~ **task** : karargâh görevi, **6.** (belirli bir projenin) danışman kurulu, **7. stave** *d.d. müz.* porte, üzerine nota yazılan beş paralel çizgi, **8.** *esk.* mızrak sapı, **9.** (geçici inşaat/heykel vb. yapmakta kullanılan) elyaflı alçı. **10.** ~ **of life** : ekmek, ana yiyecek maddesi.

stag, *is.&sf.&f.* **stagged, stagging 1.** erkek geyik, **2.** erkek hayvan, **3.** *k.d.* ziyafet veya toplantıda kadın arkadaşı olmayan erkek, **4.** iğdiş edilmiş domuz veya boğa, **5.** yalnız erkeklere mahsus toplantı, **6.** *İsk.* **staig** *d.d.* tay, **7.** erkek+, erkeklere mahsus. *a ~ dinner.* **8.** (erkek) yalnız olarak, eşsiz, yanına kadın almadan (toplantıya vb. gitmek). *He went ~ to dance.* **9.** *Brit.* casusluk yapmak, **10.** ~ **beetle** : boynuzlu böcek *(Lucanidae).* **11.** ~ **bush** *bk. :* **black haw** (1), **12.** ~ **line** : dansta damı olmayan erkekler grubu, **13.** ~ **party** : yalnız erkeklere mahsus eğlence. ***e.a.*** *- **6.** colt.*

stage, *is.&f.* **staged, staging 1.** evre, safha, **2.** sahne, meydan. **down** ~ : sahne önü/aşağısı. **off** ~ : sahne dışı. **up** ~ : sahne yukarısı. ~ **design** : sahne tasarımı. ~ **direction** : düzen aşıklaması. ~ **direction for actors** : oyun düzeni notları. ~ **director** : sahne müdürü. ~ **door** : sahne kapısı. ~ **fright** : sahne korkusu, oyuncuların seyirciler karşısında bazan duydukları korku. ~ **left** : sahne solu. ~ **lift** : sahne inerçıkarı. ~ **manager** : sahne yetkilisi. ~ **right** : sahne sağı. ~ **setter** : dekor kurucu. ~ **whisper** : sahne fısıltısı, oyuncunun seyircilerin duyabileceği şekilde söylediği fısıltı, **3.** tiyatro. ~ **- fever** : tiyatro sevdası/tutkusu, aktör olma hevesi. ~ **- struck** : aktörlük hevesine kapılmış, **4. the** ~ : tiyatroculuk, sahne hayatı. **go on the** ~ : sahne hayatına atılmak, tiyatroya girmek. **quit the** ~ : sahne hayatından/tiyatrodan çekilmek ~ **business** : oyuncuların temsil esnasındaki jest ve mimikleri, **5. stagecoach** *d.d.* posta arabası, **6.** kat, **7.** konak, menzil, konaklama yeri. **travel by easy ~ s** : sık sık konaklayarak seyahat etmek, **8.** aşama, merhale. **in ~ s** : aşamalarla, tedricen, peyderpey, **9.** iki menzil arasında veya bir günde alınan yol, **10.** radde, derece, mertebe. **by easy ~s** : yavaş yavaş, azar azar, tedricen, **11.** evre, devre, böceğin gelişim evrelerinden her biri. *the larva ~ of an insect.* **12.** (toplumsal ve ekonomik hayatta) dönem, çağ. **He is still in the ~ of schoolboy** : O henüz öğrencilik çağındadır. **critical** ~ : nazik/tehlikeli/buhranlı dönem, **13.** *jeol.* çağ, zaman, **14.** tablet, mikroskopta incelenen cismin konulduğu yer, **15.** (radyoda) kat. **I.F. amplifier** ~ : orta frekans yükselteç katı, **16.** (roketlerde) bölme, basamaklı çalışan itme takımlarından her biri, **17.** yapı iskelesi, **18.** sahneye koymak, temsil etmek, **19.** yürütmek, yönetmek, idare etmek.

stagecraft, *is.* sahne sanatı, sahne eserlerini yazma/uygulama ve sahneleme yeteneği.

stage-manage, *f.* **-aged, -aging 1.** sahne yetkilisi olarak çalışmak, **2.** sahnelemek, düzenlemek, sahneye koymak. *to ~ a costume-ball.* **3.** oyunu yönetmek.

stager, *is.* **1.** tecrübeli, görmüş geçirmiş kişi. **old ~** : eski kurt, feleğin çemberinden geçmiş kimse, **2.** *esk.* oyuncu, aktör.

stagey, *sf.* **stagier, stagiest** *bk.:* **stagy.**

stagflation, *is.* {**STAG**nation + in**FLATION**} ekonomik duralama/gerileme: iş hayatında durgunluk, işsizliğin artması ve enflasyon.

stagger, *is.&f.* **1.** sendeleme(k), sendeleyip düşecek gibi olma(k), **2.** bocalama(k), sallanma(k), tereddüt etme(k), **3.** sersemtetme(k), afallatma(k), şaşırtma(k), hayrete düşürme(k), **4.** karışık düzenleme(k), dağıtma(k), kademelendirmek, zikzak şeklinde yerleştirme(k). *to ~ employee's vacations.* **5. ~ s = blind ~ s = mad ~ s** *vet.* (at, sığır, vb. de) delibaş, damla hastalığı: körlük ve yürüme dengesizliği yapan bir hastalık, **6.~ er** : sendeleyen kimse, şaşırtan afallatan şey/kimse, **7. ~ing** : tereddüde sevk eden, afallatıcı, şaşırtıcı. *a ~ing problem.* **8. ~ ingly** : sendeleyerek, tereddütle, afallamış/şaşırmış bir şekilde. ***e.a.-1.*** *reel, totter, sway, 2. falter, vacillate, hesitate, waver, 3. astound, shock, bewilder, confound, dumfound, overwhelm, 4. alternate.*

staggerbush, *is. bot.* zehirli funda *(Lyonia mariana).*

staghound, *is.* geyik avında kullanılan iri av köpeği. **~ -hunt(ing)** : geyik avı.

staging, *is.* **1.** sahneleme, sahneye koyma, **2.** bina iskelesi, **3.** iskele kurma, **4.** posta arabası işletme, **5.** posta arabası ile yolculuk, **6. ~ area** *As.* harekât toplanma bölgesi, konak(lama) bölgesi, **7. ~ base** : ileri deniz ikmal üssü, konaklama üssü, **8. ~ field** : konaklama meydanı, **9. ~post** : yığınak yeri, savaştan önce askerlerin toplandığı yer; (uzun uçuşlarda) iniş/konak yeri, **10. ~ station** : konaklama yeri,

stagnance = stagnancy, *is.* **1.** (su) durgunluk, irkintilik, **2.** atalet, işlemezlik, hareketsizlik, kesatlık.

stagnant, *sf.* **1.** (su, hava, vb.) durgun, **2.** bayat(lamış), bozuk, bozulmuş, **3.** (ekonomi vb.) durgun, hareketsiz, kesat, ilerlemeyen, gelişmeyen. *a ~ economy.*

stagnate, *gs.f.* **-nated, -nating 1.** (su, hava vb.) durgunlaşmak, durgun olmak, **2.** durarak bayatlaşmak, bozulmak, **3.** atıl ve hareketsiz kalmak, ilerlememek, yerinde saymak, **4. stagnation** : durgunluk, durgunlaşma, bayatlama, atalet, hareketsizlik, yerinde sayma, ilerlememe.

stagy = stagey, *sf.* **stagier, stagiest 1.** sahneye özgü, sahneyi andıran, sahnemsi, sahne şeklinde, **2.** yapmacık, sun'î, doğa dışı, aktörce, aktör tavrıyla. *With a rather ~ flourish he left the room.* **3. stagily** : sahneye yakışır şekilde, yapmacık tavırla, **4. staginess** : sahneyi andırış, sahneye yaraşırlık, yapmacıklık, sun'îlik, aktör gibi davranış. ***e.a.-2.*** *theatrical, unnatural, showy.*

staid, *sf.&f.* **1.** vakur, ciddî, temkinli, ağırbaşlı, **2.** *az kul.* sabit, sürekli, kararlı, **3.** *bk.:* **stay** *(geş.z.&sf.f.).* **4. ~ ly** : vakurane, ciddiyetle, ağırbaşlılıkla, **5. ~ ness** : vekar, ciddiyet, temkin, ağırbaşlılık, ***e.a.-1.*** *sedate, sober, settled, serious, proper, decorous, solemn. 2. fixed, permanent.* ***k.a.-1.*** *wild, frivolous.*

stain, *is.&f.* **1.** leke. **~ remover** : leke şıkarıcı, **2.** benek, **3.** boya, **4.** namus/şeref lekesi. **without a ~ on his character** : alnının akıyla, şerefiyle. **He came out of the business without a ~ on his character** : Alnının akıyla işin içinden çıktı. **to cast a ~ on s.o.'s honor** : birisinin şerefine leke sürmek, **5.** lekelemek, kirletmek, bulaştırmak. **Hands ~ ed with blood** : Kana bulaşmış eller. **cloth that ~ s easily** : kolayca lekelenen kumaş, **6.** (namusuna/şerefine) leke sürmek, **7.** boya(n)mak, **8. ~ability** : (kolayca) lekelenme, leke tutma, boyanabilme, **9. ~ able** : lekelenebilir, leke tutar, boyanabilir, **10. ~ ed** : renkli, boyalı, benekli. **~ ed glass** : renkli cam. **11. ~er** : boyacı, boyayan, lekeleyen. ***e.a.-1.*** *spot, blotch, smirch, 4. stigma, blot, taint, tarnish, brand, 5. spot, streak, soil, dirty, 6. blemish, corrupt, sully, taint, dishonor, disgrace.*

stainless, *sf.&is.* **1.** lekesiz, pak, tertemiz, kusursuz, **2.** paslanmaz, leke tutmaz. **~ steel** : paslanmaz çelik, **3.** paslanmaz çelikten yapılmış (eşya), **4. ~ ly** : lekesiz/pak/kusursuz bir şekilde, tertemiz; paslanmaksızın.

stair, *is.* **1.** basamak, merdiven basamağı, kademe, **2. ~ s** : merdiven. *The children were running up and down the ~ s.* **below ~ s** : alt

katta, hizmetçiler dairesinde. ~ **carpet**: merdiven halısı. ~ **rod** : merdiven halısı tespit çubuğu. ~ **case** : merdiven, binanın merdiven kısmı. ~ **head** : merdiven başı. ~ **way** : merdiven. ~ **well** : (binanın) merdiven boşluğu. **spiral ~ s** : helezonî merdiven, minare merdiveni.

stake, *is.&f.* **staked, staking 1.** kazık. ~ **boat** : kayık yarışında menzil işareti olarak bir yere bağlanan sandal, **2.** (eskiden yakılarak idam edileceklerin bağlandığı) direk. **bring to the ~** : yakarak idam etmek. **perish at the ~** : diri diri yakılmak, **3.** (yük taşıtlarında) destek, payanda, yükün düşmemesini sağlayan çubuk, **4.** herek, kelpe, fasulya vb. sırığı, **5.** (Mormon kilisesinde) bölge, **6.** (yarışmada) ödül. ~ **horse** : cins yarış atı, **7.** miza, bahiste/kumarda ortaya konan para. **high ~** : ortaya konan büyük miktar. **hold the ~ s** : kumarda ortaya konan parayı muhafaza etmek. **lay the ~s** : kumarda para koymak, **8.** kişisel çıkar/menfaat/ilgi. **have a ~ in sth.** : bir işte çıkarı olmak. **We have a ~ in the outcome** : Bu iş bizi ilgilendirir = Ucu bize dokunur. **9.** *gen.* **~ s** : kazanılması veya kaybedilmesi söz konusu olan şey, **10. ~ s** : (pokerde) kazananın ödülü. *Our ~s are 5, 10, and 25 cents.* **11. at ~** : tehlikede, (kazanılması veya kaybedilmesi) söz konusu. **to be at ~** : tehlikede olmak. **His life is at ~** : Hayatı söz konusudur/tehlikededir (Ölüm/kalım meselesidir), **12. pull up ~s** *k.d.* evinden/işinden ayrılmak, başka yere gitmek/aşınmak, **13.** *gen.* **~ off/out** : kazıklarla işaretlemek/sınırlamak/çevirmek/ayırmak/bölmek, **14.** (arazide) hissesi olmak, hisse iddia etmek. ~ **a claim** : sahip çıkmak, **15.** kazıklarla desteklemek/pekiştirmek, (hayvanı) kazığa bağlamak. *to ~ tomato vines. to ~ a horse.* **16.** tehlikeye atmak. ~ **one's all** : her şeyini tehlikeye atmak, **17.** *k.d.* birisine para /yiyecek vb sağlamak/temin etmek/vermek. *He ~d me a good meal.* **18. ~ one's hopes on** : -e umut bağlamak, **19. ~ out** *argo* (bir yeri/kimseyi) polis gözetimi altında tutmak, göz hapsine almak, **20. ~ up/in** : kazıklarla/çitle çevirmek/kapamak. ***e.a.- 1. pale, picket, pike, 6. wager, 16. risk, bet, jeopardize.***

stakeholder, *is.* bir bahis işin ortaya konan parayı muhafaza eden kimse.

stakeout, *is. argo* gözetleme, tarassut, şüpheli bir kimsenin/yerin polis tarafından göz hapsine alınması.

stake(s) race, *is.* ödülün bir kısmı at sahibi tarafından konulan at yarışı.

Stakhanovism, *is.* (Sovyet Rusya'da) verimi artıran işçiyi ödüllendirme. **Stakhanovite** : ödüllendirilen işçi.

stalactiform, *is.* sarkıt şeklinde.

stalactite, *is.* sarkıt, damla taşı. **stalactitic(al)** : sarkıt+, sarkıtımsı, sarkıt biçiminde, sarkıtlı, sarkıtlarla örtülü. ~ **work** : İslâm mimarîsinde sarkıt biçiminde tezyinat.

stalag, *is.* (Almanya'da II. Dünya savaşında) esir kampı.

stalagmite, *is.* dikit. **stalagmitic(al)** : dikit+, dikit biçiminde, dikitli, dikitlerle örtülü.

stale[1], *sf.* **staler, stalest 1.** bayat, kurumuş. ~ **bread** : bayat ekmek, **2.** eski, köhne, yıpranmış, bozulmuş. ~ **news** : bayat/eski haber, **3.** bitkin, yorgun, bezgin, bıkmış. **It's gone ~ on me** : Bana usanç veriyor; bıktım ondan. **to go ~** : çok yorulmak, bîtap düşmek, yıpranmak, **4.** basmakalıp, tatsız, can sıkıcı. *~ joke.* **5.** *huk.* geçersiz, hükümsüz, zaman aşımına uğramış. *~ cheque.* **6. ~ ly** : bayat bir şekilde, **7. ~ ness** : bayatlık ***k.a.-1. fresh.***

stale[2], *is.&f.* **staled, staling 1.** bayatlamak, ekşi(t)mek, bayatlatmak. **A pleasure that never ~ s** : Doyulmaz bir zevk, **2.** (at, sığır vb.) işeme(k), kaşanma(k). ***e.a.-2. urinate.***

stalemate, *is.&f.* **-mated, -mating 1.** (satrançta) pata (etmek), şahı mat olmadan oynayamayacak duruma getirme(k), **2.** çıkmaz. *Peace negotiations are in a complete ~.* **3.** tarafların kımıldanamaz hâlde bulunması, çaresizlik, kımıldanamama, **4.** çıkmaza sokmak, kımıldanamaz hâle sokmak, *mec.* elini kolunu bağlamak. ***e.a.-2. deadlock, impass.***

stalk, *is.&f.* **1.** sap, bitki sapı, **2.** mil, eksen, mihver, **3.** sezdirmeden ava yaklaşma(k), **4.** çalımla/azametle yürüme(k), **5.** tehditkâr tavırla etrafta dolaşma(k), **6.** azametli yürüyüş, **7. ~ er** : sinsi sinsi ava yaklaşan, çalımla yürüyen, **8. ~ -eyed** : fırlak gözlü (yengeç vb.), **9. ~ less** : sapsız, **10. ~ ily** : sap biçiminde, uzunca, **11. ~ iness** : sap gibi/uzun ve ince oluş, **12. ~ y** : saplı, sap gibi, ince ve uzun. ***e.a.-9. sessile, 12. slender, long.***

stalking horse, *is.* **1.** arkasında avcının siper aldığı at veya at şeklinde şey, **2.** bahane,

maske, asıl maksadı gizleyen şey, **3.** asıl adayı gizlemek veya muhalif oylarını bölmek için ileri sürülen aday. ***e.a.-2.*** *pretext, blind.*

stall, *is.&f.* **1.** ahır, **2.** ahırda tek bir hayvana ayrılan bölme, **3.** küçük dükkân. *a butcher's ~* . **4.** kilisede papaza mahsus duvara bitişik koltuk, **5.** (kilisede) oturacak sıra, **6.** odacık, bölme, kompartman. *a shower ~*. **7.** araba park yeri, **8.** motorun durması, **9.** *hv.* uçağın pike inişi, **10.** eldiven parmaklığı, lâstik parmaklık, parmağa geçirilen koruyucu kılıf, **11.** *Brit.* tiyatroda ön koltuk, **12.** *k.d.* oyalama, oyun, düzen, **13.** oyalamak, aldatmaya/vakit kazanmaya çalışmak, geciktirmek, sürüncemede bırakmak. **to ~ for time** : oyalayarak vakit kazanmak, **14.** ahıra koymak/sokmak/girmek, ahıra kapayıp beslemek. **~ - feed** : ahırda semirtmek, **15.** (oto motoru çalışırken) birdenbire durmak, stop etmek, **16.** *hv.* pike inişi yapmak, hızı kesilerek düşmek, **17.** tamamen durmak, işlememek, hareketsiz kalmak. ***e.a.-5.*** *pew.*

stallion, *is.* aygır, damızlık at.

stalwart, *sf.&is.* **1.** gürbüz/iri yarı/güçlü kuvvetli/iri yapılı (kimse), **2.** yiğit/cesur/yürekli (kimse), **3.** sadık/vefakâr/sözünden dönmez (partili). ***e.a.-1.*** *sturdy, robust, 2. valiant, intrepid, fearless, 3. firm, steadfast, uncompromising.* ***k.a.-2.*** *fearful.*

stalworth, *sf. esk. bk.:* **stalwart.**

Stambul = Stamboul, *is.* İstanbul.

stamen, *is., ç.* **stamens, stamina** *bot.* ercik, stamen, çiçeklerde erkeklik uzvu. **~ ed** : ercikli, stamenli.

stamin- = stamini-, *ön ek* "ercikli".

stamina, *is.* **1.** dayanıklılık, mukavemet, tahammül, kuvvet, sağlık, **2.** *bk.:* **stamen** (çoğul şekli). ***e.a.-1.*** *endurance, resistance, health.*

staminal, *sf.* **1.** *bot.* **stamineal** *d.d.:* ercik+, ercikli, erciğe ait, **2.** dayanma+, mukavemet+, tahammül+, kuvvet/ sağlık ile ilgili.

staminate, *sf. bot.* **1.** ercikli, stamenli, ercikleri olan, **2.** dişilik uzvu olmayıp yalnız ercikleri olan.

staminiferous = staminigerous, *sf. bot.* ercikli, stamenli, ercik üreten.

staminodium, *is., ş.* **-dia** *bot.* kısır veya gelişememiş ercik. **staminode** *d.d.*

staminody, *is. bot.* ercikleşme, şişeğin sepal veya petalinin ercik hâlinde gelişmesi.

stammel, *is. esk.* **1.** iş giyimi yapılmakta kullanılan kırmızıya boyanmış kaba yün, **2.** parlak kırmızı renk.

stammer, *is.&f.* **1.** kekeleme(k), pepeleme (k). *He ~ed most when he was nervous.* **2. ~ out** : kekeleyerek söylemek, **3.** kekemelik, pepemelik, **4. ~ er** : kekeme, **5. ~ ingly** : kekeleyerek. ***e.a.-1.*** *stutter, falter, sputter, stumble, fumble, mumble.*

stamp, *is.&f.* **1.** ayağını yere vurma(k)/ basma(k), **2.** tepeleme(k), tepinme(k), **3.** *gen.* **~ out** : üstüne basarak söndürme(k). *to ~ out a fire.* **4.** *gen.* **~ out** : (isyan vb.) bastırma(k), **5.** ezme(k), havanda dövme(k), **6.** damgalama(k), damga vurma(k), mühür basma(k), **7.** (mektuba) pul yapıştırma(k), pullama(k), **8.** üzerinde silinmez izler bırakma(k), yerleşme(k), **9.** (para/ sikke) basma(k)/darp etme(k), **10.** kalıpla vurup kesme(k), **11. postage stamp** *d.d.* posta pulu. **~ tax** : pul vergisi, **12.** damga, mühür. **~ pad** : ıstampa, **13.** baskı, basılı resim, **14.** alâmet, marka, **15.** cins, tür, nevi, çeşit, soy, karakter, tabiat. **a man of serious ~** : ciddî (karakterli) bir adam, **16.** maden filizini ezmeye mahsus tokmak, **17. ~ mill** : maden filizi kırma makinesi. **18. ~ ing ground** : sık sık gidilen yer. ***e.a.-4.*** *squash, quash, eliminate, suppress, quell,* ***5.*** *crush, pound,* ***6.*** *imprint,* ***12.*** *seal,* ***14.*** *mark, print, seal, pattern,* ***15.*** *kind, type, character, mold, cast, style, sort.*

stampede, *is.&f.* **-peded, -peding 1.** bozgun, izdiham, panik, ürkerek sürü hâlinde kaçış, atların/sığırların ürkerek dağılıp kaçışı, **2.** darmadağınık kaçış, çil yavrusu gibi dağılma, **3.** *ABD-Cnd.* binicilik, yarışma ve danslı açık hava eğlencesi, **4.** topluca kaçışmak/kaçırtmak, çil yavrusu gibi dağılmak/dağıtmak, paniğe kapılmak, **5.** belirli bir hedefe hücum et(tir)mek.

stamper, *is.* **1.** damgalayan kimse/alet, damga makinesi, **2.** postanede mektupları damgalayan memur, **3.** damga, zımba, ıstampa, **4.** ezici, tokmak, (maden cevheri vb.) kırma makinesi.

stance, *is.* **1.** (ayakta) duruş, **2.** tutum, davranış, **3.** durum, oyun esnasında bedenin durumu. **take up one's ~** : oyuna hazırlanmak. ***e.a.-1.*** *posture,* ***2.*** *attitude,* ***3.*** *placement.*

stanch[1], *f.* **1.** (akışını)/önlemek, **2.** kanamayı durdurmak, **3.** (kan/kanama) durmak, **4.** *esk.* azaltmak, yatıştırmak, söndürmek, teskin etmek, **5. ~ able** : (akışı) durdurulabilir/önlenebilir, **6. ~ er** : (kanı vb) durduran. ***e.a.-1.&2.*** *stop,* ***4.*** *allay, check, extinguish.*

stanch[2], **~ly, ~ness** *bk.:* **staunch**[2] .

stanchion, *is.&f.* **1.** direk, destek, payanda, ayak, **2.** ahırda hayvanları muhafaza için boyunlarının iki tarafına konulan direk, **3.** *den.* puntal, **4.** desteklemek, destek/payanda ile korumak, **5.** ahırda hayvanı direğe bağlamak/başının iki tarafına direk koymak.

stand[1], *f.* **stood, standing 1.** (ayakta) dur-(dur)mak, dik(il)mek, **2.** *gen.* **~ up** : ayağa kalkmak, dikilmek, **3.** bulunmak, kaim/kâin olmak. *The asylum ~s upon the hill.* **4.** durmak, ayakta kalmak. *the old house still ~ing.* **5.** durmak, hareketsiz kalmak, **6.** çekilmek. **~ aside** : kenara çekilmek. **~ aside in favor of s.o.** : birinin lehine bir işten çekilmek/feragat etmek. **~ back** : geriye çekilmek, **7.** baki kalmak, değişmemek, cari/yürürlükte/muteber olmak. **My offer/decision still ~ s** : Teklifim/kararım hâlâ bakidir/değişmedi. **8.** olmak, bulunmak, durmak, kalmak. **as it ~ s** : olduğu gibi. **as matters ~** : şimdiki hâlde. **let ~** : (olduğu gibi) bırakmak, *I still ~ your friend. They ~ in danger of a lawsuit. The thermometer stood at 25°C.* **He ~s third** :Sırada üçüncüdür. **9.** sabit olmak, **10.** (su) durgun olmak, **11.** inat etmek, ayak diremek, sebat etmek, fikrinde/düşüncesinde/kanaatinde olmak, taraftar olmak. **How do you ~ on human rights?** İnsan hakları konusunda kanaatiniz nedir? **to ~ for free trade** : serbest ticaret taraftarı olmak, **12.** boyu ... olmak, belirli bir uzunlukta/yükseklikte olmak. **He ~s six feet** : Boyu 1.83 m' dir. **13.** *Brit.* aday olmak, **14.** *den.* gitmek, yol tutmak, yönelmek, doğrulmak, **15.** (aygır vb.) döllemeye hazır olmak, **16.** çekmek, dayanmak, tahammül etmek. **He cannot ~ criticism** :Tenkide tahammülü yoktur. **I can't ~ it any longer** : Artık buna tahammülüm kalmadı. **He ~ s nothing to lose** : Bu işte onun kaybedeceği bir şey yoktur. **17.** *k.d.* ısmarlamak, ikram etmek, ziyafet masrafını ödemek. **~ s.o. a lunch** : birine yemek ısmarlamak. **I'll ~ you a drink** : Sana bir içki ısmarlayayım. **18.** görev yapmak, görevi başında bulunmak, (nöbet vb.) tutmak. **to ~ watch aboard ship** : gemide gözcülük yapmak, **19.** uymak, uygun gelmek, **20.** girişmek. **to ~ a fight** : kavgaya girişmek, **21.** durdurmak, **22. ~a chance** : ... şansı/ihtimali olmak, **23. ~ by** : (a) arka çıkmak, desteklemek, tarafını tutmak, (b) (sözünde) durmak, sebat etmek, sadık kalmak. *I ~ by what I said.* (c) hazır olarak beklemek, yakınında durmak, ayrılmamak, (d) karışmamak, yardım etmemek, ilgisiz kalmak, **24. ~ clear** : uzak durmak, yaklaşmamak, kendini emniyete almak, **25. ~ down** : mahkemede tanıklık yaptıktan sonra çekilmek, **26. ~ firm** : sıkı durmak, sebat etmek, **27. ~ for** : (a) temsil etmek, simgelemek, göstermek, anlamına gelmek, ifade etmek, yerine geçmek. *"P.S." ~s for "postscript".* (b) tarafını tutmak, savunmak, (c) *k.d.* tahammül/müsamaha etmek, göz yummak, **28. ~ in** *k.d.* iştirak etmek, ortak olmak. **~ in awe of** : korkmak, bir kimseye karşı korku ile karışık saygı duymak, **~ in for** : yerine geçmek, vekâleten görevini yapmak, **~ in with** : araları iyi olmak, uyuşmak, anlaşmak, **29. ~ off** : (a) uzak durmak, (b) razı olmamak, uymamak, muvafakat etmemek, (c) uzaklaştırmak, (d) *den.* kıyıdan uzak seyretmek, **30. ~ on** : (a) (temele) dayanmak, (temel üzerinde) durmak/bulunmak. **~ on one's own two feet (or legs)** : kimseye muhtaç olmadan işlerini yönetmek, *mec.* kendi yağı ile kavrulmak (b) üzerinde ısrar etmek, **~ on one's ground** : davasından vazgeçmemek (c) *den.* yoluna devam etmek, rotayı değiştirmemek, **31. ~ out** : (a) göze çarpmak/batmak, sivrilmek, belirmek, tebarüz etmek, (b) karşı koymakta direnmek/inat etmek, *mec.* Nuh deyip peygamber dememek, **32. ~ out to sea** : engine açılmak, **33. ~ over** : (a) dikkatle/yakından gözetlemek, gözünden ayırmamak, başında durmak. **He does not work unless one ~ s over him** : Başında durmadıkça çalışmaz. (b) ertelenmek, tehir edilmek, **34. ~ pat** : değişikliğe razı olmamak, bildiğinden şaşmamak, **35. ~ still** : kımıldamamak, hareketsiz durmak, **36. ~ together** : uygun olmak, yakışmak, **37. ~ to reason** : makul olmak, akla yatmak, **38. ~ treat** : başkalarına ikram etmek, **39. ~ trial** : yargılanmak, muhakeme edilmek, **40. ~ up** : (a) ayağa kalkmak, ayakta durmak, (b) dayanmak, dayanıklı olmak, (c)

geçerli, muteber, yürürlükte olmak, baki olmak, (d) *argo* randevusuna gitmeyip birini bekletmek, **41. ~ up and be counted** : kanaatini açıkça belirtmek, **42. ~ up for** : birisini tarafını tutmak, iltizam etmek, kayırmak, taraftarı olmak. **~ up for your rights** : Hakkını ara/savun! **43. ~ up to/against** : cesaretle karşılamak/savunmak, kafa tutmak, karşı durmak. **~ up to fate** : talihe/kadere göğüs germek, **44. ~ up with** : nikâh töreninde (geline/damada) refakat etmek. ***e.a.-11. persist, continue, 16. endure, tolerate, bear, 17. treat, 19. accord, agree, 23. (b) adhere, 27. (a) represent, symbolize, mean, (b) advocate, favor, (c) tolerate, allow, 30. (b) insist, 43. confront.***

stand[2], *is., ç.* **stands 1.** ayakta duruş, durma, dikilme, **2.** hareketsizlik, durgunluk, durma, hareket etmeme, **3.** tutum, durum, davranış, bir olay/fikir karşısında takınılan tavır. **What is your ~ in this issue** : Bu konuda tutumunuz nedir? **make one's ~ clear** : durumunu/tutumunu açıklamak. **make a ~ against s.o.** : birine karşı cephe almak/ direnmek/kafa tutmak, **4.** durak, durulan yer. **a taxicab ~** : taksi durağı, **5. witness ~** *d.d.* mahkemede tanık yeri, **6. ~s** : tribün, **7.** sehpa, **8.** hatip kürsüsü, **9.** satış tezgâhı, işporta, **10.** raf, eşya koymağa mahsus yer. **hatstand** : şapkalık, **11.** gezici tiyatronun temsil vermek için konaklaması. **a one-night ~** : bir gecelik temsil (için konaklama), **12.** çekirdekten yetişen ağaç, başkaları kesilince tek kalan ağaç, **13.** bir ormanda/bölgede yetişen ağaçlar, **14.** bir tarlada yetişen ekin, **15.** bir kovanda bulunan arılar. **16.** *k.d.* takım, dizi, grup, **17.** *esk.* bir askerin tam teçhizatı (bu anlamda çoğulu: **stand**), **18. take a ~** : fikrini/düşüncesini açıklamak, tutumunu/durumunu belli etmek, bir tarafı tutmak. **take one's ~ on a principle** : prensip üzerinde tutumunu belli etmek, **19. take the ~** : mahkemede tanıklık yapmak. ***e.a.- 2. halt, stop, 3. attitude, position, 4. station, 8. lectern, pulpit, 14. crop, 15. hive, 16. group, set.***

standard, *is.&sf.* **1.** ölçün: yetkili bir kurumca nitelik, nicelik, ağırlık, değer vb. için saptanmış ayırıcı ve belirleyici ölçü. **~ of weight** : ağırlık ölçünü, **2.** standart, değer hükümlerinde temel ilke/unsur, **3.** kabule şayan nitelik/düzey/seviye. *His work this week hasn't been up to his usual ~.* **~ of living** : hayat seviyesi. **high ~ of living** : yüksek hayat seviyesi, **4. ~s** : kabule şayan/muteber ahlâk, töre ve davranışlar, **5.** miyar, mikyas, model. **up to ~** : modele/miyara uygun, kabul edilen nitelikte, **6.** para ölçü birimi (altın/gümüş). **gold ~** : altın birimi/esası, **7.** (altın/gümüş) ayar, **8.** sancak, bayrak, alem. **royal~** : kral sancağı, **9.** destek, payanda, direk. **~lamp** : ayaklıklı lamba, **10.** ağaç gövdesi gibi sapı olan bitki, **11.** kelebek şeklindeki çiçeğin büyük üst yaprağı, **12.** tek biçim, ölçün+, ayar/miyar/standart olarak kabul edilmiş. **~ dollar** : tam ayarlı dolar. **~ gauge = ~ gage** : standart demir yolu ray genişliği (1.435 m). **~ time** : evrensel saat : bir ülkenin tümü veya bir bölgesi için kabul edilen saat, **13.** herkesçe itibar edilen, kusursuz, mükemmel, örnek, klâsik. **~ English** : resmî İngilizce, edebî ve kültürel toplumlarca kabul edilmiş aydın İngilizcesi. *a ~ book on a subject.* **14.** *gr.* herkesçe doğru kabul edilen, yaygın, dil bilgisi kurallarına uygun, **15.** normal, mutat, alışılmış, bilinen. ***e.a.-1. gauge, basis, pattern, guide, 8. ensign, banner, pennant, flag, 11. vexillum, 15. usual, common, customary.***

standard-bearer, *is.* **1.** bayraktar, sancaktar, alemdar, **2.** (siyasî partide) önder, lider.

standardbred, *is.* Amerikan yarış atı.

standard deviation, *ist.* ölçünlü sapma, sıklık dağılımında yayılma ölçüsü, yalın ortalamaya nazaran dağılmaların kareleri ortalamasının karekökü.

standardise/standardisation, *Brit.bk.:* **standardize/standardization.**

standardize, *f.* **-ized, -izing** ayarla(n)mak, normalleş(tir)mek, tek biçimleş(tir)mek, ölçünleş(tir)mek, belirli bir ölçüye uy(dur)mak, miyar hâline koymak, standartlaş(tır)mak, standardize etmek. **standardization** : ayarla(n)ma, normalleş(tir)me, tek biçimleş(tir)me, ölçünleş(tir)me, belirli bir ölçüye uy(dur)ma, miyar hâline koyma, standartlaş(tır)ma.

stand-by = standby, *sf.&is., ç.* **-bys** yedek, ihtiyat, yedekte bulunan şey/kimse/düzen. *Eggs are a great ~ in the kitchen.* **~ force** *As.* hazır kıt'a. **on ~** : yedekte/el altında hazır, emre amade. *We have a crew on ~.*

standee, *is. k.d.* (tiyatroda, taşıtta vb.) ayakta kalan kimse.

standfast, *sf.&is.* sağlam, sabit, değişmez (durum/tutum).

stand-in, *is. k.d.* **1.** benzer, dublör, hazırlık esnasında veya tehlikeli sahne çevriminde bir artistin yerini alan kimse, **2.** nüfuzlu/gözde mevki, **3.** nüfuz, piston.

standing, *sf.&is.* **1.** mevki, ün, şöhret, itibar. **men of high ~** : ünlü/yüksek mevki sahibi kişiler. **a firm of recognized ~** : tanınmış bir firma, **2.** derece, mertebe, kıdem, rütbe, aşama. **an officer of two years' ~** : iki yıl görev yapmış subay, **3.** süreklilik, devam(lılık), eskilik. **of long ~** : eski. **a friend of long ~** : eski bir arkadaş, **4.** (ayakta) durma, dikilme, **5.** durak, duracak yer, **6.** ayaklı, ayakta duran. **a ~ lamp** : ayaklı lâmba, **7.** ayakta yapılan. *a~ jump.* **8.** durgun, sakin, durulmuş.~ *water.* **9.** sürekli, devamlı, kesiksiz, inkıtasız, daimî, baki, **10.** işlemez hâlde, muattal. *a~ engine.* **11.** sabit, **12. ~ army** : muvazzaf/daimî ordu, **13. ~ committee** : daimî encümen, **14. ~ martingale** *bk.:* **martingale** (1), **15. ~ order**:(a) yürürlükte bulunan emir/talimat/yönerge, (b) **~ orders** : iç tüzük, dahilî nizamname, **16. ~ rigging** : *den.* ana arma, geminin asıl ana halatları, **17. ~ room** : ayakta duracak yer (tiyatro, stadyum vb.), **18. ~ wave = stationary wave** *fiz.* durağan dalga.

standish, *is. esk.* hokka, kalem mahfazası.

stand-off = standoff, *sf.&is.* **1.** uzaklık, ayrılık, uzak/ayrı durma, ilgisizlik, soğukluk, **2.** oyunda beraberlik, berabere kalma, **3.** mukabil kuvvet, etkisiz bırakan şey, **4.** erteleme, geciktirme, sonraya bırakma, tehir, **5.** uzak duran, soğuk, ilgisiz, çekingen. ***e.a.-1.*** *aloofness, indifference, coldness, 2. tie, draw, 3. counterbalance 4. postponement, delay, 5. aloof, reserved.*

stand-offish = standoffish, *sf.* hayli uzak duran, soğuk/ilgisiz. ***e.a.-*** *cold, unfriendly, aloof.*

stand oil, *is.* koyu bezir yağı : bezir yağını 600°F'de ısıtarak elde edilir, boya ve vernik işlerinde kullanılır.

stand-out = standout, *sf.&is.* **1.** üstün, değerli, kıymetli (kimse), **2.** *ABD- k.d.* ayrıksın, başkalarına uymayan ve acayip fikirlerinde direnen kimse.

standpat, *sf.* tutucu, muhafazakâr, yeniliğe karşı koyan. **~ er** : tutucu kimse..

standpipe, *is.* **1.** dikme boru, yangın musluğu, **2.** su deposu.

standpoint, *is.* **1.** bakım, görüş noktası, noktainazar, (görüş) açı(sı). **from the ~ of** : bakımından, açısından, görüşüyle, gözüyle. **Let's look at this from the ~ of a scientist/from a scientific ~** : Buna bilim adamı gözüyle/ bilimsel açıdan bakalım.

standstill, *sf.&is.* **1.** durgunluk, durma, hareketsizlik, işlemezlik. **The traffic had come to a ~** : Trafik tamamen durdu. **2.** tatil, paydos, işin durması, **3.** durgun, durmuş, hareketsiz, atıl, **4. be at a ~** : durmak, durgun/hareketsiz olmak, kesilmek, inkıtaa uğramak. **The negotiations are at a ~** : Müzakereler kesildi/inkıtaa uğradı. ***e.a.-*** *1. halt, stop.*

stand-up, *sf.* **1.** dik, **2.** ayakta durarak yapılan, **3.** *tiy.* meddah, sahnede yalnız başına gülünç fıkralar anlatan sanatçı.

stang, *f. esk. bk.:* **sting** *(geç.z.).*

stanhope, *is.* tek kişilik iki veya dört tekerlekli at arabası.

stank, *f. bk.:* **stink** *(geç.z.).*

stannary, *is., ç.* **-ries 1.** kalay maden havzası/bölgesi, **2.** *Brit.* kalay madeni eritme ocağı.

stannic, *sf. kim.* kalay+, dört valanslı kalay ihtiva eden. **~ acid** : kalay asidi. **~ chloride** : kalay klorür SnCl4. **~sulfide** : kalay sülfür SnS2. Verniğe karıştırılıp bronz ve yaldızlamada kullanılan toz.

stanniferous, *sf.* kalay üreten, içinde kalay bulunan.

stannite, *is.* stanit: bakır, demir, kalay, sülfür cevheri, Cu2FeSnS4.

stannous, *sf. kim.* kalay+, iki valanslı kalay ihtiva eden. **~ oxide** : kalay oksit SnO.

St. Anthony's fire, *is. patol.* yılancık. ***e.a.-*** *erysipelas.*

stanza, *is. şiir* kıt'a, dört mısralık manzume. **~ ed = ~ ic(al)** : kıt'a hâlinde, kıt'alardan oluşan.

stapedial, *sf.* üzengi kemiğine ait.

stapelia, *is. bot.* stapelya, G Afrika'da yetişen yapraksız kısa saplardan oluşan acayip renkli, pis kokulu birkaç çeşit bitki.

stapes, *is., ç.* **stapes, stapedez** *anat.* üzengi kemiği: orta kulaktaki üç kemikten biri. **stirrup** *d.d.*

staph, *is. k.d. bk.:* **staphylococcus.**

staphylo-, *ön ek* "küme, salkım, damak, küçük dil" anlamları katar.

staphylococcus, *is., ç.* **- cocci** *bkt.* stafilokok basili, küme hâlinde bulunur ve iltihaplara sebep olur. **staphylococcal = staphylococcic** : stafilokokların sebep olduğu.

staphyloplasty, *is.* damak ameliyatı. **staphyloplastic** : damak ameliyatına ait.

staphylorrhaphy, *is., ç.* **-phies** yarılmış damağın ameliyatla düzeltilmesi.

staple[1], *is.&f.* **-pled, -pling 1.** tel, tel raptiye, zımba teli, **2.** çatal çivi, **3.** zımbalamak, tel zımbası ile tutturmak.

staple[2], *sf.&is.&f.* **-pled, -pling 1.** (bir yerin ürettiği) başlıca ürün/mahsul, **2.** ham madde, **3.** temel besin maddesi (ekmek, tuz vb.), **4.** temel unsur/özellik, ana madde, **5.** elyaf, yün, pamuk vb., **6.** dokumacılıkta ortalama elyaf uzunluğu. **long-~cotton** : uzun elyaflı pamuk, **7.** başlıca, belli başlı, temel+, ana+. **~ industries** : belli başlı sanayi, **8.** en çok kullanılan. ~ *subjects of conversation.* **9.** (yün vb.) elyaf uzunluklarına göre ayırmak/sınıflandırmak.

stapler, *is.* **1.** tel zımbası, **2.** yün vb. yi elyaf uzunluğuna göre ayıran kimse.

star, *sf.&is.&f.* **starred, starring 1.** yıldız. **fixed ~** : sabit yıldız. **falling ~ = shooting ~** : akan/kayan yıldız, ağma, şahap, gök taşı. **The morning ~** : sabah yıldızı. **The evening ~** : akşam/çoban yıldızı. **The pole ~ = the North ~** : kutup yıldızı, **2.** gezegen, **3.** gök cismi, **4.** baht, talih, mukadderat. **to be born under a lucky ~** : talihi yaver olmak. **thank one's (lucky) ~ s** : Allaha şükretmek. **I thank my ~s that...** : çok şükür ki... **5.** yıldız şekli, **6.** yıldız işareti (*), **7.** ünlü/meşhur/çok başarılı/mükemmel (kişi), **8.** başoyuncu, **9.** atın alnında beyaz leke, **10.** yıldız(lar)a ait, **11.** yıldızlarla süslemek, **12.** yıldızla işaretlemek, **13.** başrolü oynamak, **14.** başrolde göstermek/takdim etmek. *This movie ~s Rock Hudson.* **15.** yıldızı parlamak, bahtı yaver gitmek, talihi açılmak, **16.** yıldız yapmak, ün/şöhret kazandırmak. **17. ~ apple** : yıldız elma *(Chrysophilum Cainito):* Antiller'de yetişen ve meyvesinin kesiti yıldız biçiminde olan bir ağaç, **18. have ~ s in one's eyes** : gözleri parlamak, **19. make s.o. see ~ s** *k.d.* gözünde şimşekler çaktırmak, **20. see ~ s** : gözünde şimşekler çakmak, şeşi beş görmek.

starboard, *sf.&zf.&is.&f.* **1.** sancak (tarafı):gidiş istikametinde bakılınca geminin/uçağın sağ tarafı, **2.** sancak tarafında (bulunan), **3.** sancak tarafına doğru, **4.** sancak tarafına dönmek.

starch, *is.&f.* **1.** nişasta, **2.** kola, **3. ~ es** : nişastalı besinler, **4.***k.d.* canlılık, zindelik, dinçlik, **5.** kolalamak. **6. ~ less** : nişastasız, kolasız, **7. ~ like** : nişasta gibi, **8. ~ syrup** : glikoz. ***e.a.-3. vigor, stamina, boldness, energy, 8. glucose.***

Star Chamber, **1.** eskiden İngiltere'de yetkisi sınırsız engizisyon mahkemesi: 1641'de lağvolunmuştur. **2.** keyfî ve zalimane hareket eden herhangi bir mahkeme.

starchy, *sf.* **starchier, starchiest 1.** nişastalı, **2.** kolalı, **3.** resmî, soğuk, samimiyetsiz, **4. starchily** : kolalı olarak; resmî/soğuk bir şekilde, **5. starchiness** : fazla kolalılık, sertlik; resmiyet, soğukluk, samimiyetsizlik.

star-crossed, *sf.* bahtsız, bedbaht, talihsiz, yıldızı sönük. ~ *lovers.*

stardom, *is.* yıldızlık, sinema yıldızlığı.

star dust, *is.* **1.** yıldız tozu, gözle fark edilemeyen ve ancak toz bulutu gibi görünen çok uzak yıldızlar kümesi, **2.** *k.d.* kara sevda, malihülya, saflık, tutkunluk. *There was ~ ~ in her eyes.*

stare, *is.&f.* **stared, staring 1.** ısrarla/dik dik bakmak, gözünü ayırmamak. *to ~ in sf.o.'s face. to ~ into the distance.* **2. ~ at** : dik dik bakmak, **3.** (saç, tüy) dik durmak, **4.** keskin bakışlarının etkisi altına almak. **to ~ one out of countenance** : keskin bakışlarla birini şaşırtmak/utandırmak, **5. ~ down** : bakışlarıyla korkutmak/sindirmek, **6. ~ one in the face** : (a) gelip çatmak, (istenmeyen durum) gelmesi/vukuu yakın olmak, kaçınılmaz olmak. **Disaster~ed me in the face** : Felâket gelip çattı. (b) gözünün önünde/burnunun dibinde olmak. **Your key is staring you in the face** : Anahtarın gözünün önünde (duruyor). **7.** sabit/dik dik/ısrarlı bakış. ***e.a.-1. gaze.***

stare decisis, *huk.* emsal kararlarına uyma/benzer dava için daha önce verilmiş karara uygun karar verme doktrini.

starfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* beşparmak, deniz yıldızı *(Asteroidea).*

starflower, *is. bot.* yıldız çiçeği *(Trientalis).*

stargaze, *gs.f.* **-gazed, -gazing 1.** yıldızlara bakmak, yıldızları gözlemlemek, **2.** hayal kurmak, hayallere/hülyalara dalmak. ***e.a.- 2. daydream.***

stargazer, *is.* **1.** yıldızlara bakan/yıldızları gözlemleyen kimse, astronom, heyetşinas, müneccim, **2.** hayal kuran/hayallere/hülyalara dalan kimse, **3.** hayalperest, hayal peşinde koşan kimse, **4.** *zool.* tepegöz *(Uranoscopidae):* gözleri tepelerinde olan birkaç çeşit balık. ***e.a.- 2. daydreamer.***

star grass, *is. bot.* yıldız otu *(Hypoxis hirsuta) :* zambak familyasından yıldız biçiminde çiçek açan bir ot.

stark, *sf.&zf.* **1.** tüm, tam, tamamen, bütün bütün, katıksız, sapına kadar. ~ *madness.* **2.** haşin, sert, merhametsiz, ıssız, tenha. *a ~ landscape.* **3.** son derece basit. *a~ interior.* **4.** katı, kaskatı kesilmiş (ölü). ~ **and stiff** : kaskatı, **5.** tamamıyla, büsbütün. ~ **mad** : tam deli, çılgın, zır deli. ~ **-naked** : çırılçıplak, **6.** ~ **ly** : tamamıyla, büsbütün; haşin/sert bir şekilde, **7.** ~ **ness** : haşinlik, sertlik, katılık. ***e.a.-1. mere, pure, absolute, entire, complete, sheer, utter, 2. harsh, grim, desolate, 3. simple, 4. rigid, 5. utterly, absolutely, quite.***

starlet, *is.* küçük yıldız, genç yıldız adayı.

starlight, *sf.&is.* **1.** yıldız ışığı, **2.** ~ **ed** *d.d.* yıldızların aydınlattığı.

starlike, *sf.* **1.** yıldız şeklinde, **2.** yıldız gibi parlak.

starling, *is.* **1.** *zool.* sığırcık (kuşu) *(Sturnus vulgaris),* **2.** köprü ayağının etrafına çakılan kazıklar.

starlit = starlight, *sf.* yıldızlı, yıldızlarla aydınlanmış, pırıl pırıl. *a ~ night.*

starnose = starnose mole = star-nosed mole, *is.* tepeli köstebek *(Condylura cristata).*

star-of-Bethlehem, *is., ç.* **stars-of-Bethlehem** *bot.* tükrük otu *(Ornithogalum umbellatum).* Zambakgillerden yıldız şeklinde çiçek açan bir bitki.

Star of David, *is.* Süleyman'ın mührü, Musevîlerin altı köşeli yıldızı. **Magen David, Mogen David, Shield of David** *d.d.*

starred, *sf.* **1.** yıldızlı, yıldızlarla donatılmış, **2.** yıldız olarak takdim edilen, **3.** yıldız şeklinde, **4.** burçların etkisinde bulunan.

star route, *is.* müteahhitlerce taşınan posta yolu.

starry, *sf.* **-rier, -riest 1.** yıldızlı, yıldızlarla aydınlanmış, **2.** yıldız gibi, **3.** yıldız+, **4.** yıldız biçiminde, yıldıza benzer, **5.** ~ **- eyed** : parlak gözlü, *mec.* hayalperest, romantik, idealist, gözü yükseklerde.

Stars and Bars, *is.* Amerika İç Savaşlarında Güneyli hükûmetin bayrağı.

Stars and Stripes, *is.* ABD bayrağı. **Old Glory, The Star-Sprangled Banner** *d.d.*

star saphire, *is.* yıldızlı gökyakut.

star shell, *is.* ışık mermisi: geceleri hedefleri aydınlatmakta kullanılan top mermisi.

star-spangled, *sf.* yıldızlı, yıldız gibi pırıldayan. **The ~ Banner** : (a) ABD millî marşı, (b) ABD bayrağı.

star-studded, *sf.* **1.** yıldızlarla dolu, yıldızlarla aydınlanmış, **2.** birçok ünlü sinema yıldızının katıldığı.

start, *is.&f.* **1.** başla(t)ma(k). *to ~ a new business. The play ~s at eight o'clock.* **to ~ all over again** *:* yeniden başlamak. ~ **out to do ...** : önce ... yapmak niyetiyle işe başlamak. ~ **something** *k.d.* belâ aramak, kavga aramak, çıngar çıkarmak. **Are you trying to ~ something, friend** ? Arkadaş, kavga mı arıyorsun? **2.** yola çık(art)ma(k)/koy(ul)ma(k). ~ **away/off/out/on one's way** : yola çıkmak, **3.** faaliyete/harekete geç(ir)me(k), işe koyulma(k). **New factories ~ ed everywhere** : Her yerde yeni fabrikalar açıldı. **to ~ a fire** : yangın çıkarmak, yangına sebep olmak, **4.** ürküp sıçrama(k), irkilme(k), fırlama (k), birdenbire atılma(k), anî bir hareket yapma (k), **5.** dışarı uğrama(k)/fırlama(k). *eyes seeming to ~ from their sockets.* **6.** (tespit edilmiş bir cisim) gevşe(t)me(k), yerinden çık(ar)ma(k)/ kay(dır)ma(k). *The rivets have ~ ed.* **7.** (yarışmaya vb.) katılma(k), **8.** kurma(k), işle(t)mek, çalıştırma(k). **to ~ an engine** : motoru çalıştırma(k). ~ **up** : (a) (motor vb.) çalıştırmak, (b) ürküp sıçramak, (c) fırlamak, fışkırmak, **9.** (av kuşu) uçurmak, **10.** başlangıç. **at the ~** : başlangıçta. **make a ~**: başlamak. **to ~ with = for a ~** : ilk/başlangıç olarak, başlangıçta, ilk önce, evvelemirde, her şeyden önce. **to ~ with we must**

find the money : İlk önce para bulmalıyız. **to ~ with we were only ten** : başlangıçta yalnız on kişi idik, **11.** yola/yarışa vb. çıkış, kalkış, hareket. **false ~** : hatalı çıkış. **flying/standing ~** : atılımlı/durmalı çıkış. **from ~ to finish** : çıkıştan bitişe kadar, **12.** başlama noktası, **13.** (yarışta) başla işareti, **14.** yeni başlayana verilen fırsat, yapılan yardım, teşvik vb. **give s.o. a ~** : (a) bir işe/mesleğe yeni başlayana yardım etmek/elinden tutmak, (b) yarışta birine avans vermek, (c) birdenbire ürkütmek, **15.** gevşeklik, yarık, çatlak, **16.** önce başlama, ileride olma. **get the ~ of s.o.** : birinden daha önce başlamak, **17.** geyik boynuzunun sivri ucu, **18.** *esk.* kuş/hayvan kuyruğu. ***e.a.-1. begin, commence, 4. spring, dart, jump, 5. protrude, emerge, 9. flush, 10. beginning, commencement, onset.***

starter, *is.* **1.** başlayan/başlatan kimse/şey. **You are an early ~** : Erkencisiniz/erken işe başlıyorsunuz. **2.** hareket memuru, **3.** kendiliğinden iş yapan kimse, **4.** yarışa vb. katılan. **There were only five ~ s** : Yarışa yalnız beş kişi/at vb. katıldı. **5.** maya, **6.** (oto) marş motoru, demarör. **hand- ~** : (oto) kollu demarör.

startle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** ürk(üt)mek, sıçra(t)mak, irkil(t)mek, **2.** kork(ut)up şaşır(t)mak, **3.** ürkme, sıçrama, korkup şaşırma, **4.** ürküten/korkutan şey.

startling, *sf.* **1.** ürkek, korkak, **2.** korkunç, ürkütücü, **3.** şaşırtıcı, **4. ~ ly** : ürkerek, ürkütterek, şaşırtarak. **5. ~ ness** : ürkeklik, ürkütücülük, şaşırtıcılık.

start-up, *sf.&is.* **1.** başla(t)ma, harekete geç(ir)me, **2.** başlangıç, ilk. **~ costs** : ilk masraflar.

starvation, *sf.&is.* **1.** açlık, ölesiye acıkma, **2.** açlıktan ölme, **3. ~ diet** : aşırı açlık perhizi, **4. ~ wages** : çok az/ geçindirmeyen ücret, en az geçimi bile sağlayamayan az ücret.

starve, *f.* **starved, starving 1.** açlıktan öl-(dür)mek, **2.** ölesiye acıkmak, **3.** yoksulluk çekmek, yoksulluğundan mustarip olmak, **4.** *Brit.-k.d.* soğuktan ölmek/ölecek hâle gelmek, **5.~for** : çok özlemek, hasretini çekmek. *The child was starving for affection.* **6.** açlık çektirerek istenileni yaptırmak, **7. starved** : çok acıkmış, açlıktan ölecek hâle gelmiş, **8. starvedly** : açlıktan ölecekmiş gibi, **9. starver** : açlıktan ölen kimse.

starveling, *sf.&is.* **1.** aç, ölesiye acıkmış/aç kalmış, açlıktan perişan/kıvranan (insan/hayvan), **2.** çok yoksul, perişan, **3.** yetersiz.

stash, *is.&f. k.d.* **1.** *gen.* **~ away** : saklamak, gizlemek, **2.** saklanan şey, **3.** saklama yeri.

stasis, *is.* **1.** denge, muvazene, durgunluk, zıt ve eşit kuvvetlerin etkisi altında hareketsizlik, **2.** *patol.* vücuttaki herhangi bir sıvının dolaşımının yavaşlaması, bağırsakların yavaş işlemesi.

-stat, *son ek* " durgun, duran, durduran, sabit, hareketsiz" anlamı katar. *ör.: thermostat, rheostat.*

stat.=1. (reçetelerde) hemen, derhâl, **2.** statuary, **3.** statue, **4.** statute.

statant, *sf.* (armalarda) ayakta duran. **a bear ~ .**

state, *sf.&is.&f.* **stated, stating 1.** durum, hâl, vaziyet. *in a terrible ~ . water in gaseous ~ . the larval ~ . to be in a nervous ~ .* **2.** keyfiyet, halet, **3.** debdebe, tantana, ihtişam. **in ~** : debdebe ile. *to travel in ~ .* **4.** heyecan, ruhî sarsıntı. *You are in a ~, aren't you?* **5.** devlet, hükûmet, eyalet. **affairs of ~** : devlet/hükûmet işleri, **6. lie in ~** : (büyük bir zatın cenazesi) herkesin görmesi için tabut içinde yatmak, **7. the ~** : sivil hükûmet, **8. the States** *k.d.* Amerika Birleşik Devletleri (ABD), **9.** devlet+, devlete/hükûmete/eyalete ait. **~ bank** : devlet bankası, bir eyaletin müsaadesi altında çalışan banka. **~ capitalism** : devletçilik. **~ college** : eyalet üniversitesi. **~ highway** : devlet/eyalet kara yolu. **medicine = socialized medicine** : sosyal hekimlik, devletin finanse ettiği sağlık hizmetleri. **~ police** : eyalet polisi. **~'s attorney** : eyalet savcısı. **~'s evidence** : (a) suçunu ikrar ederek suç ortakları aleyhine tanıklık eden kimse, (b) (cinayet davalarında) sübut delili, devlet lehine tanıklık. **turn ~'s evidence** : suçunu ikrar ederek devlet lehine tanıklık yapmak. **~ socialism** : devletçilik. **~ prison** : siyasî mahkûmlar ceza evi, *ABD* eyalet ceza evi. **~ righter** : özgür eyalet yönetimi taraftarı, ABD Federal hükûmetinin eyalet işlerine karışmaması tezini güden kimse. **~s' rights** *ABD* eyalet hakları. **~ trooper** *ABD* eyalet polisi. **~ university** : devlet/eyalet üniversitesi, **10.** resmî, **11.** (yetki ile, kesinlikle) belirtmek, beyan/ifade etmek, **12.** saptamak, tayin/tespit etmek. **at the ~ d hour**: saptanan saatte. ***e.a.- 1. situation, condition, status.***

statecraft, *is.* devlet idaresi, idarecilik sanatı, siyaset.

stated, *sf.* **1.** belirli, muayyen, **2.** düzenli, muntazam, **3.** ifade/beyan edilmiş, sözü geçen, **4.** maktu, tespit edilmiş. *a ~ price.* **5.** resmî, muteber, tanınmış.

statehood, *is. ABD* eyalet olma durumu.

statehouse, *is., ç.* **-houses** (eyalet) meclis binası, hükûmet binası.

stateless, *is.* milliyetsiz.

stately, *sf.&zf.* **1.** görkemli, haşmetli, azametli, heybetli, gösterişli. *a ~ home.* **2.** vakur, ağırbaşlı, **3.** ihtişamla, haşmetle, heybetle, azametle, vakurane, **4. stateliness** : görkem, haşmet, azamet, heybet, gösteriş; vekar, ağırbaşlılık. ***e.a.-1.*** *grand, magnificient, majestic,* ***2.*** *dignified.*

statement, *is.* **1.** demeç, beyanat, bildiri, **2.** ifade, beyan, takrir, ifade/beyan olunan şey, **3.** *fin.* hesap hulâsası, rapor, **4.** ifade tarzı, **5.** müzikal ifade.

state of the art, *is.* (teknoloji/sanat) gelişme seviyesi, ulaşılan en yüksek düzey. **state-of-the-art** : en son teknolojik gelişmelere uygun.

state of war, *is.* harp hâli, savaş durumu.

stateside, *sf.&zf.* ABD'de olan, ABD'ye yönelik.

statesman, *is., ç.* **-men 1.** devlet adamı, devlet işlerinde bilgili/tecrübeli kimse, **2. ~ like = ~ ly** : devlet adamına yakışır, akıllı, tedbirli, dirayetli, **3. ~ ship** : devlet adamlığı, devlet idaresinde bilgi, tecrübe, tedbir ve dirayet.

statewide, *sf.&zf.* bütün devleti/eyaleti kapsayan, kapsamlı, baştan başa, ülke çapında.

static(al), *sf.&is.* **1.** duruk, statik, duran, sakin. **~ electricity** : statik elektrik. **~ equilibrium** : duruk denge, statik denge. **~ pressure** : duruk basınç. **~ tube** : statik tüp, akan sıvıların statik basıncını ölçen tüp, **2.** dengeli, değişmez, değişmeyen değişme kabul etmeyen, **3.** hareketsiz, cansız, gelişmeyen, yerinde sayan, **4.** *sos.* dural, törelere dayanan, **5.** *ekon.* durgun, dalgalanma/değişme göstermeyen, **6.** *rad.* parazit, **7.** *argo* acı tenkit, şiddetli eleştiri, **8. statically** : statik olarak, durgun/hareketsiz bir şekilde, değişmeksizin.

statics, *is.* duruk bilgisi, statik, mekaniğin duran cisimleri ve dengede olan kuvvetleri inceleyen bölümü.

station, *is.&f.* **1.** durak, durak/tevakkuf yeri, konak, **2.** istasyon, gar. *railway ~. bus ~.* **~ agent** : istasyon memuru. **~ master** : istasyon şefi/gar müdürü, **3.** merkez, karakol. **~ house** : (a) polis karakolu, (b) itfaiye merkezi. **police ~** : polis karakolu. **fire ~** : itfaiye merkezi, **4.** yer, bir kimsenin/şeyin bulunduğu mahal, satış yeri. **gasoline ~** : benzinci. **service ~** : tamir/bakım evi, **5.** mevki, makam, rütbe, derece, sosyal durum. **~ in life** : içtimaî mevki, toplumsal durum. **marry below/beneath one's ~** : küfvü olmayanla evlenmek, **6.** görev, memuriyet, hizmet, **7.** *As.* üs, ordu veya donanmanın özel bir görevle gönderildiği yer. **naval ~** : deniz üssü. **action ~ s** : hareket/taarruz üssü. *The army is at action ~ s because it has been told to expect enemy attack.* **8.** (eskiden Hindistan'da) İngiliz askerî karargâhı, **9.** *rad. TV* (a) yayın istasyonu, verici, posta. *radio/TV ~ .* (b) yayın frekansı. *tune to the Civil Defense ~ .* (c) kanal. **~ break** : ara, fasıla, istasyon ismini bildirmek veya ilân yapmak için yayına ara verme, **10.***biy.* bir canlının yaşadığı bölge, **11.** *Avust.* koyun çiftliği, **12.** (haritacılıkta) (a) gözlem noktası, (b) nirengi noktası, (c) gözlem çizgisi boyunca 100 kademlik uzunluk, **13. ~ section** *d.d.* (gemi inşaatında) kesit, **14.** (bir yere/göreve vb.) atamak, tayin etmek, göndermek, yerleştirmek. *Guards were ~ed around the prison.* ***e.a.- 14.*** *assign, position, locate, establish, set, fix.*

stationary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** durağan, sabit, hareketsiz, kımıldamaz, değişmez, yerinde duran, yerli. **~ front** : durağan cephe: iki hava tabakası arasındaki sınır. **~ population** : yerli nüfus/ahali, **2. ~ engine** : sabit motor, **3. ~ wave** *bk.:* **standing wave, 4. stationarily** : kımıldamaksızın, hareket etmeksizin.

stationer, *is.* **1.** kırtasiyeci, **2.** *esk.* (a) kitapçı, (b) yayın evi, **3. ~'s Hall** : telif hakkı tescil dairesi. ***e.a.-2.*** *(a) bookseller, (b) publisher.*

stationery, *is.* kırtasiye, yazı eşyası (kalem, kâğıt, vb.)

station-to-station, *sf.&zf.* **1.** ihbarsız: kim cevap verirse onunla konuşmak şartıyla (şehirler arası telefon). *bk.:* **person-to-person, 2.** iki merkez arasında.

station wagon, *is.* kaptıkaçtı, pikap (araba).

statism, *is.* **1.** (ekonomide) devletçilik, **2.** devleti/devletin egemenliğini destekleme, **3. statist** : devletçi, devletçilik taraftarı.

statistic, *is.* sayımlama, örneklemdeğer, istatistik.

statistical, *is.* **1.** istatistiksel, istatistiklere dayanan. **~ hypothesis** : istatistiksel önsav. **~ independence** : istatistiksel bağımsızlık. **~ inference** : istatistiksel çıkarsama. **~ test** : istatistiksel sınama, **2. ~ ly** : istatistiksel olarak, istatistiklerle.

statistician, *is.* istatistikçi, istatistik uzmanı.

statistics, *is.* **1.** sayım bilimi, istatistik (bilgisi), **2.** sayım verileri.

stative, *sf.* durumsal, durum bildiren (fiil).

statoblast, *is. zool.* dayanıklı blastula: soğuk ve dona dayanıklı eşeysiz üreyen ilkel su hayvanları blastulası.

statocyst, *is. zool.* denge taşlı kese.

statolith, *is. zool.* denge taşı. **~ ic** : denge taşı+.

stator, *is. elekt.* duraç, stator: elektrik motor veya üreteçlerinin mıknatıssal alan üretmeye yarayan devinimsiz sargıları.

statoscope, *is.* **1.** (çok küçük basınç değişmelerini gösteren) duyarlı basınçölçer/barometre, **2.** *hv.* dengegözler: uçağın hafif yükseliş ve düşüşlerini gösteren alet.

statuary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** heykeller+, heykel kolleksiyonu+, **2.** heykeltıraş+, heykeltıraşlık+.

statue, *is.* heykel. **~ of Liberty** : (N.York' taki) Hürriyet Heykeli.

statued, *sf.* heykelli, heykellerle süslü.

statuesque, *sf.* **1.** heykel gibi (dimdik, heybetli, vekarlı, muhteşem vb.), **2. ~ ly** : heybetle, azametle, ihtişamla, **3. ~ ness** : heybet, azamet, ihtişam.

statuette, *is.* heykelcik, küçük heykel.

stature, *is.* **1.** boy, kamet, endam, cüsse, hayvan/insan boyu, **2.** (herhangi cisimde) yükseklik, **3.** gelişme derecesi, ulaşılan gelişme evresi. **moral ~** : erdem, ahlâkî fazilet.

status, *is.* **1.** durum, hâl, vaziyet, mevki, unvan. **high ~** : yüksek mevki. **personal ~** : kişisel durum. **social ~** : içtimaî mevki. **without any official ~** : resmî unvanı olmaksızın (gayriresmî olarak), **2.** iş durumu. **economic ~** : iktisadî durum, **3.** safha. **What's the status of the peace talks?** : Barış müzakereleri ne safhada? **4.** *huk.* yasal durum. **the ~ of a minor** : reşit olmamış kimsenin yasal durumu, **5.** prestij, itibar, şöhret. **seeking ~** : şöhret peşinde, **6.~ quo = ~ in quo** : hâlihazır/şimdiki durum, statüko, **7. ~ symbol** : toplumsal durum simgesi: bir kimsenin toplumsal mevkiini belirten yaşayış tarzı, tutumu, âdetleri vb.

statutable, *sf.* yasal, yasaya/kanuna uygun, kanunda yeri olan, kanunen caiz olan. **~ ness** : yasallık, yasaya uygunluk. **statuably** : yasal olarak, kanuna uygun olarak.

statute, *sf.&is.* **1.** *huk.* yasa, kanun, tüzük, nizam, yönetmelik, talimat, kural, kaide, **2.** emir, hüküm, **3.** milletler arası anlaşma/muahede eki, **4.** yasal, kanunî, kurallara uygun, **5. ~ book** : kanun kitabı, **6. ~ law** : yazılı/geçerli/mer'î kanun, **7. ~ mile** : mil, **8. ~ of limitations** : zaman aşımı yasası : yasal bir işlemin yapılması gereken sürenin sınırını belirten yasa. *bk.:* **laches.**

statutory, *sf.* **1.** yasal, kanunî, yasaya/kanuna uygun, kanuna bağlı, **2.** resmî, kanunun emrettiği, **3.** yasal olarak cezayı gerektiren, yasaların cezalandırdığı, **4. ~ law = statute law** : yazılı kanun, **5. ~ offense = ~ crime** : yasaların cezalandırdığı cürüm, **6. ~ rape** : ırza tecavüz, reşit olmayan bir kızla cinsî münasebette bulunma, **7. statutorily** : yasal olarak, yasa/kanun gereğince, resmen.

staunch[1], *f. bk.:* **stanch**[1].

staunch[2] **= stanch**, *sf.* **1.** güvenilir, sadık, samimî, emin, **2.** sağlam, kuvvetli, muhkem, **3. ~ ly** : güvenilecek şekilde, emin olarak, sağlamca, kuvvetlice, **4. ~ ness** : güvenilirlik, sadakat, emniyet, sağlamlık, kuvvetlilik, muhkemlik. ***e.a.-1.*** *constant, true, faithful, steadfast,* **2.** *stout, sound, strong, substantial.*

staurolite, *is.* storolit, demir alüminyum silikat: siyah prizmatik kristaller hâlinde bulunan bir cevher. **staurolitic** : storolit+.

stauroscope, *is. esk.* buzsulgözler: kristallerde ışık titireşim düzlemlerini tespite yarayan alet. **stauroscopic** : buzsul gözlemsel. **stauroscopically** : buzsul gözlem yolu ile.

stave, *is.&f.* **staves; staved/stove, staving** **1.** ince uzun tahta, fıçı tahtası, **2.** çubuk, değnek, çomak, **3.** portatif merdiven veya sandalye basamağı, **4.** (şiir) beyit, **5.** *müz.* porte, **6.** (sandal/fıçı vb. yi) delmek, delik açmak, **7.** delinmek, **8.** (fıçıyı vb.) delerek (şarap vb.) akıtmak, **9. ~ in**: kırmak, parçalamak, vurarak delmek, çöktürmek, **10.** tahtaları birleştirip fıçı yapmak, **11.** çubuk/değnek ile vurmak/dövmek, **12. ~ off** : (a) savmak, uzaklaştırmak, defetmek, önüne geçmek, bertaraf etmek, (b) önce davranmak, daha erken davranıp engel olmak, vukuunu önlemek. ***e.a.-2.*** *stick, rod, pole,* ***3.*** *rung,* ***4.*** *verse,* ***5.*** *staff*

staves, *is.* **1.** *bk.:* **staff** (çoğulu), **2.** *bk.:* **stave** (çoğulu).

stavesacre, *is.* **1.** *bot.* hezaren *(Delphinium staphisagria)* : düğün çiçeğigilerden mor çiçekler açan, zehirli tohumları hekimlikte kusturucu ve müshil ilâçlar yapmakta kullanılan bir bitki, **2.** hezaren tohumu.

stay[1], *is.&f.* **stayed/staid, staying** **1.** durmak, kalmak. **~ at home**: evde kalmak. **~ away** : uzak durmak, uzak yerde kalmak, (eve) gelmemek. **~ in** : evde kalmak, sokağa çikmamak, izinsiz olmak. **~ on** : biraz daha kalmak. **~ out** : dışarıda kalmak, içeri girmemek. **~ out all night** : geceyi dışarıda geçirmek, bütün gece dışarıda kalmak. **~ put** *k.d.* kımıldamamak, olduğu yerde kalmak. **~ to/for dinner** : akşam yemeğine kalmak. **Can't you ~ a while** : Biraz kalamaz mısınız? **~ well** : Hoşça kal, sağlıcakla kal. **We ~ ed five days in Paris** : Paris'te beş gün kaldık. **2.** geçici olarak ikamet etmek. **~ the night** : gecelemek, yatmak, geceyi geçirmek, gece yatısına kalmak. **~ up** : yatmamak, uyanık kalmak. **~ up late** : geç vakte kadar yatmamak, **3.** beklemek, **4.** durdurmak. **~ s.o.' s hand** : birini durdurmak, birine engel olmak, **5.** alıkoymak, bırakmamak, salıvermemek. **~ one's hand** : kendini tutmak, harekete geçmemek, **6.** bastırmak, yatıştırmak, teskin etmek, **7.** önlemek, menetmek, **8.** ertelemek, tehir etmek. **~ of proceedings** : duruşmanın ertelenmesi, **9.** doyurmak, açlığını gidermek, **10.** *k.d. gen.* **~ with** : dayanmak, (yarışta) direnmek, sebat etmek. **This horse cannot ~ two miles** : Bu at iki mil dayanamaz. **~ing power** : dayanma gücü, **11.** *gen.* **~ out** : sonuna kadar durmak/kalınak/beklemek, **12.** dur(dur)ma, alıkoyma, alıkonulma, duruş, kalma, **13.** geçici ikamet, ziyaret, kalma. *a week's ~ in Miami.* **14.** *huk.* (davayı) erteleme, durdurma, tehir, **15.** direnme, dayanma, sebat, **16.** *esk.* engel, mania. ***e.a.-1.*** *abide, sojourn, remain,* ***4.*** *stop, halt,* ***5.*** *detain, restrain,* ***6.*** *suppress, quel,* ***7.*** *prevent, obstruct, check, curb,* ***9.*** *appease, satisfy,* ***10.*** *endure, continue,* ***14.*** *suspension,* ***16.*** *obstacle.* ***k.a.-1.*** *leave.*

stay[2], *is.&f.* **stayed, staying** **1.** destek, dayak, payanda, askı, tutucu şey, **2.** (korse/yaka için) balina, **3. ~ s** : *Brit.* korse, **4.** *gen.* **~ up** : desteklemek, payanda ile tutturmak, **5.** maneviyatını kuvvetlendirmek, cesaret vermek. ***e.a.-1.*** *prop, brace,* ***3.*** *corset,* ***4.*** *support, prop.*

stay[3], *is.&f.* **stayed, staying** **1.** *den.* istralya, **2. in ~s** : orsa alabanda. **be in ~ s** : orsa alabanda hâlinde olmak, **3.** istralya ile takviye etmek, **4.** dönmek, tiramola etmek, alabanda edip dönmek.

stay-at-home, *is.* hep evde oturan, sokağa çıkmayı/gezmeyi sevmeyen. ***e.a.-*** *homebody.*

staysail, *is. den.* istralya yelkeni, velena yelkeni.

S.T.B. = *Bachelor of (Sacred) Theology:* İlâhiyat Fakültesi Mezunu.

S.T.D. = STD : **1.** *Doctor of Sacred Theology* : İlâhiyat doktoru, **2.** *Brit. Subscriber Trunk Dialling:* şehirler arası otomatik telefonlaşma.

stead, *is.* **1.** mevki, makam, yer. **in s.o.'s ~** : birinin yerine/makamına. **The nephew of the queen came in her ~** : Kraliçenin yeğeni onun yerine geçti. **to act in s.o.'s ~** : birine vekâlet etmek, **2.** *esk.* yer, mahal, **3. stand in good ~** : (müşkül bir anda) birine yararlı olmak, yardımı/faydası dokunmak, işe yaramak.

steadfast = stedfast, *sf.* **1.** sabit, değişmez. **a ~ gaze** : sabit bakış. **2.** dönmez, azimli, metin, sarsılmaz, sebatkâr, **3.** sağlam, muhkem, **4.** sabit, sıkıca tespit edilmiş, kımıldamaz, **5. ~ ly** : sabit bir şekilde, azimle, metanetle, sarsılmaksızın, sağlamca, muhkemce, **6. ~ness** : sabitlik, değişmezlik, dönmezlik, azim, sebat, metanet, sarsılmazlık, sağlamlık, muhkemlik. ***e.a.-1.*** *fixed,* ***2.*** *firm, sure, dependable, constant,* ***3.&4.*** *stable.* ***k.a.-2.*** *variable, capricious.*

steading, *is. İsk.* **1.** çiftlik evi, ahırları ve ambarları, **2.** arsa.

steady, *sf.* **steadier, steadiest,** *is., ç.* **steadies,** *ünl.&f.* **steadied, steadying 1.** sabit, kararlı, muhkem, sağlam, dengeli. **a ~ ladder**: sabit/sağlam merdiven.**~weather** : kararlı hava, **2.** düzenli, muntazam, **3.** sürekli, kesintisiz, tekdüze, **4.** daimî, her zamanki, alışılan. *a ~ customer.* **5.** sabit, hareketsiz, mazbut, değişmez, titremez, sallanmaz, sarsılmaz. **keep ~** : kımıldamamak, dengede tutmak/durmak. **lead a ~ life** : mazbut bir hayat sürmek, çapkınlıktan/hovardalıktan kaçınarak namuslu/düzenli bir tarzda yaşamak, **6.** sebatkâr, metin, azimkâr, dönmez. *a ~ purpose.* **7.** ağırbaşlı, **8.** *den.* rüzgârdan sallanmaz, muvazeneli, oturaklı, **9. go ~** *k.d.* devamlı olarak aynı kişi ile flört etmek, **10.** *ünl.* Sakin ol! Kendine gel! Yavaş! Kımıldama! Salla(n)ma! **11.** *k.d.* daimî sevgili, devamlı olarak flört yapılan kimse, **12.** sabit/kararlı olmak/kılmak, sallanmamak, kımıldamamak, **13. steadily** : (a) sürekli olarak, biteviye, gittikçe, habire, daima. **His health gets ~ly worse** : Sağlığı gittikçe fenalaşıyor. (b) muntazaman, sağlamca, hep bir kararda, sarsılmadan, sallanmadan, **14. steadiness** : kararlılık, süreklilik, devam, düzenlilik, muntazamlık, sağlamlık, sarsılmazlık, istikrar, sebat, metanet, **15. steadyingly** : sarsmadan, sallamadan, kımıldatmadan, düzgünce, muntazam bir şekilde, hep aynı kararda. ***e.a.-1.*** *stable, balanced,* ***2.*** *even, regular,* ***3.*** *uniform, continuous, undeviating, invariable,* ***4.*** *regular, habitual,* ***5.*** *firm, unfaltering,* ***6.*** *resolute, steadfast, unwavering.*

steady-state theory, *astr.* kararlılık kuramı: evrenin düzenli ve sürekli bir kararlılık içinde geliştiği teorisi. *bk.:* **big-bang theory .**

steak, *is.* pirzola, kebap, külbastı, bonfile, biftek. **~ knife** : kebap bıçağı. **~ tartar** *bk.:* **tartar steak.**

steakhouse, *is., ç.* **-houses** kebapçı lokantası.

steal, *is.&f.* **stole, stolen, stealing 1.** çalma(k), aşırma(k), *argo* yürütmek, araklama(k). *My bicycle was stolen when I was in the shop.* **2.** hırsızlık (etmek), **3.** gizlice/sezdirmeden/hile ile alma(k)/yapma(k)/kaçırma(k)/davranmak/hareket etmek. **to~ a kiss** : gizlice öpmek. **to ~ s.o.'s heart** : baştan çıkarmak, kalbini çalmak, **4.** *gen.* **~ away/from/in/into/out** : gizlice/yavaş yavaş/sinsice gitme(k)/hareket etme(k). **He stole into the room** : Gizlice odaya girdi. **He stole out of the house without anyone seeing him** : Kimseye görünmeden evden çıkıp gitti. **to ~ along** : sinsi sinsi yürümek/gitmek. **to ~ the scene** : dikkati üzerine çekmek. **to ~ the show** *bk.:* **show**^{2} (20), **5.** (beyzbol) bir kaleden ötekine ustalıkla koşma(k), **6.** gizlice/sessizce/fark edilmeden olmak/vuku bulmak/geçmek. **The years ~ by** : Yıllar fark edilmeden geçip gidiyor. **A smile stole across her lips** : Dudaklarında gizli bir tebessüm belirdi. **The evening shadows begin to ~ across the ground** : Yavaş yavaş akşamın gölgeleri etrafı sarıyor. **7.** çalınmış eşya, **8.** *argo* kelepir, **9.** hileli alış veriş, **10. ~ a glance/a look (at s.o.)** : fark ettirmeden/gizlice/göz ucuyla bakmak/gözetlemek, **11. ~ a march on one** : başkasından önce davranmak/hedefe ulaşmak, **12. ~ away** : sıvışmak, yavaşça savuşmak, sezdirmeden geçmek, **13. ~ s.o.'s thunder** : başkasının fikirlerini, plânlarını, sözlerini kendine mal etmek/kullanmak/kendininmiş gibi göstermek, **14. ~ age** : hırsızlık, çalma, (b) çalınan maldan ötürü uğranılan zarar, **15. ~ er** : çalan, hırsız. ***e.a.-1.*** *pilfer, purloin, filch, rob,* ***3.*** *smuggle,* ***8.*** *bargain.* ***12.*** *sneak.* ***NOT:*** **Steal** bir şeyi çalmak, **rob** bir kimseyi soymak, malını zorla elinden almak demektir. *He stole my warch* : Saatimi çaldı. *To rob a bank:* banka soymak. *Bandits robbed me* : Haydutlar beni soydular. **Pilfer** azar azar ve gizlice çalmak/aşırmaktır. *In many supermarkets hidden guards watch for people who pilfer food.* **Filch** ise ufak, kıymetsiz bir şeyi çalmak, gizlice aşırmaktır. *The boys filched some candy from the counter.*

stealth, *is.* **1.** hile, desise, kurnazlık, gizli/hileli yol. **by ~** : gizlice, hile ile. *He obtained the letter by ~ , taking it while his sister was out of the room.* **2.** *esk.* sinsi hareket, sinsice girme/çıkma, sıvışma, **3.** *esk.* (a) hırsızlık, (b) çalınan eşya, **4. ~ ful** : sinsi, gizlice yapılan, **5. ~ fully** : sinsice, gizlice, hile ile, **6. ~ less** : hilesiz. ***e.a.-3.*** *(a) theft, (b) booty.*

stealthy, *sf.* **stealthier, stealthiest 1.** gizli, sinsi, hırsızlama, gizlice/sezdirmeden yapılan. *The cat crept in a ~ way toward the bird.* **2. stealthily** : sinsice, sinsi sinsi, gizlice, sezdirmeden. **3. stealthiness** : sinsilik, gizlilik. ***e.a.- 1.*** *secret, sly, furtive, clandestine, sneaking, underhand, surreptitious.*

steam[1], *is.&f.* **1.** buhar, buğu. **dry/wet ~** : kuru/yaş buhar. **heat by ~** : buharla ısıtmak. **work by ~** : buharla işlemek, **2.** istim, islim. **at full ~** : bütün hızıyla. **full ~ ahead** : tam hızla ileri. **get up ~** : (bir işe/teşebbüse) azimle/hızla girişmek, hızla gelişmek. **proceed under its own ~** : (gemi) kendi makinesiyle yürümek, **3.** *k.d.* güç, kuvvet, kudret, enerji. **raise ~** *bk.:* **raise** (27), **4. blow off ~ = let off ~** *: argo* (a) ağzına geleni söylemek, içini boşaltmak, ağzını açıp gözünü yummak, verip veriştirmek, (b) fazla enerjiyi harcamak, istim salıvermek/boşaltmak, **5.** buharlaşmak, **6.** buğulanmak, **7.** buhar çıkarmak/salıvermek, **~ ing hot** : çok sıcak, **8.** buğusu/buharı/dumanı çıkmak. *The cup of coffee was ~ing.* **9.** buğulamak, buharda pişirmek, **10.** buhara tutmak. **to~ open an envelope** : zarfı buhara tutup açmak, **11.** buram buram tütmek. *The soup ~s on the table.* **12.** (kazan vb.) buhar hasıl etmek, **13.** buharla işlemek, hareket etmek. **to ~ ahead** : (a) son hızla yol almak, (b) hızlı ilerleme kaydetmek, sür'atle gelişmek. **The train ~ ed away/off** : Tren hareket etti. **The ship ~ ed out of port** : Gemi limandan hareket etti. **14.** vapur yolculuğu yapmak, **15.** *k.d.* hiddetlenmek, kızmak, köpürmek, **16. work off ~** : (a) islim salıvermek, (b) birikmiş enerjiyi sarf etmek, **17. ~ up** : (a) buğula(n)mak. *His glasses (became) ~ed up when he came into the warm room.* (b) güçlendirmek, kuvvetlendirmek, (c) öfkelendirmek, kızdırmak, hiddetlendirmek. *Don't get all ~ed up about it, it's not important.* **18. ~ less** : buharsız, buğusuz.

steam[2], *sf.* **1.** buhar+, buharlı, buharla işleyen. **~ bath** : buhar banyosu. **~ engine** : buhar makinesi, lokomotif. **~ shovel** : buhar küreği, buharlı küreme makinesi/ekskavatör, **2.** buhar ileten. **a ~ line** : buhar borusu, **3.** buhar üreten. **~ boiler** : buhar kazanı. **~ fitter** : buhar borucusu, buhar borularını döşeyen/tamir eden usta. **~ fitting** : buhar borusu tesisi/tamiri, **4.** buhardan elde edilen. **~ heat** : buhardan elde edilen sıcaklık. **~ heating** : buharla ısıtma. **~ heating plant** : kalorifer. **~ iron** : buhar ütüsü, buhar püskürten elektrik ütüsü, **5.** buharla ısıtılan. **~ room** : hamam. **~ table** : buhar masası : buharla ısıtılarak yemekleri sıcak tutan paslanmaz çelikten gözleri olan masa, **6. ~ point** : buharlaşma noktası, normal basınç altında suyun buharlaştığı sıcaklık (100°C).

steamboat, *is.* vapur, buharlı gemi, istimbot.

steamer, *is.&f.* **1.** vapur, **2.** buhar tenceresi, düdüklü tencere, **3. soft-shell clam** *d.d.* buğulaması yapılan deniz tarağı, **4.** vapurla seyahat etmek, **5. ~ basket** : vapur yolcusuna gönderilen süslü meyve/şekerleme sepeti, **7. ~ chair** : güverte sandalyesi, **8. ~ rug** : (a) güverte yolcularına mahsus battaniye, (b) örtü, yol battaniyesi, **9. ~ trunk** *den.* ranza altına konulan eşya sandığı.

steamroller = steam roller, *is.&sf.&f.* **1.** buharlı silindir, yol silindiri, **2.** ezici, kahhar. *~ tactics.* **3.** silindirle düzeltmek, üzerinden silindir geçirmek, **4.** ezmek, yok etmek, kahretmek, yer ile yeksan etmek. **to ~ all opposition** : bütün muhalefeti ezmek.

steamship, *is.* vapur, buharla işleyen gemi.

steamtight, *sf.* buhar geçirmez. **~ness** : buhar geçirmezlik.

steamy, *sf.* **steamier, steamiest 1.** buharlı, **2.** buhar dolu, **3.** buhar çıkaran, **4.** buğulanmış, buğu ile kaplanmış, **5.** sıcak ve nemli/rutubetli, **6.** *argo* şehvetli, **7. steamily** : buhar çıkararak, buğulu/nemli bir şekilde, **8. steaminess :** buharlılık, buharla dolu olma, buhar çıkarma, buğulanma, sıcak ve nemli olma.

steapsin, *is. biy.- kim.* steapsin, pankreas suyu lipazı.

stear-/stearo- *ön ek* "yağ" anlamı katar. *ör.: stearic.*

stearate, *is.* stearat, stearik asit tuzu/esteri.

stearic, *sf.* **1.** iç yağı+, don yağı+, **2.** stearik, stearik asitten üreyen, **3. ~ acid** : stearik asit, iç yağı asidi : CH3(CH2)16COOH. Hayvan iç yağlarında bulunur; sabun, mum, kozmetik vb yapımında kullanılır.

stearin(e), *is.* **1.** *kim.* stearin, stearik asidin gliserinli üç esterinden biri, özellikle C3H5(C18 H35O2)3, **2.** stearik asidin mum yapmakta kullanılan ticarî şekli.

stearoptene, *is. kim.* katı yağ, sıvı yağın oksijenle katılaştırılan kısmı.

steatite, *is.* sabun taşı. **steatitic** : sabun taşına ait.

steato-, *ön ek* "yağ, iç yağı, don yağı" anlamı katar. *ör.: steatopygia.* Sesli harf önünde: **steat-.**

steatopygia = steatopygy, *is.* (bilhassa kadınların kalçalarında) aşırı yağ birikmesi. **steatopygic = steatopygous**, *is.* aşırı yağ birikmiş/yağlı.

steatorrhea = steatorrhoea, *is. patol.* yağlı dışkı, yağlı sürgün: pankreas veya bağırsak hastalığı nedeniyle dışkıda fazla yağ bulunması (ishale ve zayıflamaya yol açar).

stedfast, ~ ly, ~ ness *bk.:* **steadfast.**

steed, *is.* at, küheylân.

steek, *gl.f. İsk.* (pencere, kapı vb.) kapamak, kilitlemek. ***e.a.-*** *shut, close, lock*

steel, *is.&sf.&f.* **1.** çelik, pulat, **2.** çelik eşya/alet, **3. ~ s** : çelik üreten firmaların hisse senedi, **4.** kılıç. **cold ~** : kılıç, süngü, hançer vb gibi silâhlar. **worthy of one's ~** :(a) kılıcına lâyık, (b) işinin ehli, (c) zahmetine değer, **5.** çelik kaplamak/katmak, **6.** çelikleştirmek, çelik gibi sağlamlaştırmak/sertleştirmek/kuvvetlendirmek, **7.** hissizleştirmek, katılaştırmak. *He ~ed his heart against the sufferings of the poor.* **8.** çelikten yapılmış, **9.** çelik gibi (sağlam, kuvvetli, azimli, dayanıklı vb.), **10.** duygusuz, hissiz, katı yürekli, **11. ~ band** : teneke bandosu: Trinidad adasına özgü çelik levhalardan yapılmış çalgıları çalan bando, **12. ~ blue** : çelik mavisi, **13. ~ engraving** (a) *bas.* çelik hakkâklığı, (b) hâkkedilmiş çelik levha ile basılan resim, **14. ~ grey** : kurşunî çelik rengi, mavimsi gri renk, **15. ~ mill = ~ works** : çelik fabrikası, **16. ~ wool** : bulaşık teli, çelik tel elyafı. ***e.a.- 4.*** *sword.*

steelhead, *is., ç.* **-heads/-head** *zool.* çelikbaş alabalık *(Salmo irideus).*

steelmaking, *is.* çelik yapımı/imalâtı.

steelwork, *is.* **1.** çelik eşya/alet, çelik işi, **2.** çelik bina iskeleti, **3. ~ er** : çelik işçisi, **4. ~ s** : çelik fabrikası. ***e.a.- 3.*** *steel mill.*

steely, *sf.* **steelier, steeliest 1.** çelik+, çelikten yapılmış, **2.** çelik gibi, sert, sağlam, vb. **3. steeliness** : çelik gibi oluş, sağlamlık, sertlik, metanet, kuvvet

steelyard, *is.* kantar, uzun kollu el kantarı.

steenbok = steinbok, *is., ç.* **-boks/-bok** *zool.* küçük ceylân, Afrika ceylânı *(Raphicerus campestris).*

steep[1], *sf.&is.* **1.** dik, sarp, yalçın. **a ~ climb** : dik yokuş. **~ shore** : sarp kıyı. **cliff that falls ~ into the sea** : denize dimdik inen uçurum, **2.** *k.d.* (a) (fiyat vb.) aşırı, çok yüksek, fahiş. **~ price** : aşırı/fahiş fiyat. (b) abartmalı, mübalâğalı, inanılması güç. **~ story** : inanılmaz hikâye. **That's a bit ~ !** *k.d.* Bu kadarı da biraz fazla! **3.** dik yokuş, uçurum, **4. ~ ly** : dikine, hızla. **5. ~ness** : diklik, sarplık. ***e.a.- 1.*** *precipitous, abrupt, sheer, 3. (a) exorbitant, (b) exaggerated.* ***k.a.- 1.*** *flat.*

steep[2], *is.&f.* **1.** suya daldırma(k)/bastırma(k), iyice ıslatma(k), ıslatıp bırakma(k), sırsıklam etme(k), işba etme(k). **~ oneself in drinks** : çok içki içme(k), **2.** demleme(k), demlen(dir)me(k). *The tea is ~ing.* **3.** *mec.* doldurma (k), içine işletme(k), bürüme(k), boğma(k). **an incident ~ ed in mystery** : esrara bürünmüş bir olay. **~ ed in ignorance** : cehalete boğulmuş, kara cahil, **4.** (bir konuya) dalmak, derinleşmek. **~ ed in the classics** : klâsikler üzerinde derin bilgi sahibi, **5.** içinde bir şey ıslatılan sıvı/kap. ***e.a.-1.*** *soak, immerse, saturate, impregnate, drench, 2. imbue, infuse.* ***k.a.-1.*** *drain.*

steepen, *f.* dikleş(tir)mek.

steeple, *is.* kilise/çan kulesi. **~ d** : çan kuleli, çok kuleli. **~ like** : kule biçiminde, kule gibi.

steeplebush, *is. bk.:* **hardhack.**

steeplechase, *is.&f.* **-chased, -chasing** engelli/manialı koşu/yarış (yapmak). **~ r** : engelli yarışa giren kimse.

steeplejack, *is.* kule veya yüksek baca ustası/tamircisi.

steer[1], *is.&f.* **1.** dümen kullanmak, dümenle idare etmek/yön vermek, sürmek. *to ~ a bicycle.* **~ing gear** : dümen donanımı/düzeni, direksiyon mekanizması. **~ wheel** : (a) direksiyon, (b) dümen dolabı, **2.** *k.d.* sevk ve idare etmek, yönetmek, yön vermek, doğrultmak. **~ing committee** : yönetim kurulu, **3.** *den.* dümen dinlemek, sevk ve idare olunmak, **4.** *Brit.- k.d.* karıştırmak (*bk.:* **stir**), **5. ~ clear of** : uzak durmak, kaçınmak, sakınmak, yanaşmamak, **6. ~ able** : yönetilebilir, istenilen yönde sevk edilebilir.

steer[2], *is.* **1.** iğdiş edilmiş boğa, **2.** kasaplık öküz.

steerage, *is.* **1.** dümen kullanma, dümenle yönetme, **2.** (gemi) kolay yönetilebilme, manevra kabiliyeti, **3.** en ucuz (üçüncü mevki) yolcu salonu ve kamaraları.

steerageway, *is. den.* dümenin gemiyi yönetebileceği en küçük hız.

steersman, *is., ç.* **-men 1.** (gemide) dümenci, serdümen, **2.** (makine) sürücü, yönetici.

steeve, *is.&f.* **steeved, steeving** *den.* **1.** dikme ile yerleştirmek, (pamuk vb gibi yükü) sıkı sıkıya yerleştirmek, **2.** vinç mataforası, ambarda yük yerleştirmeye mahsus dikme, **3.** cıvadrası belirli bir eğimde bulunmak, **4.** cıvadraya belirli bir eğim vermek, **5.** cıvadranın eğim açısı.

steganopod(an), *is.* kürek ayaklı kuş. **steganopodous** : kürek ayaklı.

stego-, *ön ek* "örtü".

stegomyia, *is.* sarı humma hastalığını nakleden sivrisinek. ***e.a.-*** *aedes.*

stegosaur(us), *is.* sırtı dikenli dinosor: Jura devrinde ABD'nin batısında yaşamış dev kertenkele.

stein, *is.* **1.** büyük bira bardağı, **2.** bu bardak dolusu.

steinbok, *is., ç.* **-boks/-bok 1.** *bk.:* **steenbok, 2.** dağ keçisi. ***e.a.-*** *2. ibex.*

stele, *is., ç.* **stelai/steles 1. stela** *d.d.* dikili taş, taş anıt/kitabe, **2. stela** *d.d. mim.* bina cephesindeki kitabe, **3.** *bot.* bitki gövdesinin iç silindiri, orta silindir, stel, **4. stelar** : (bitkilerde) orta silindir+, orta silindire benzer/orta silindirde bulunan. ~ **tissue** : orta silindir dokusu.

stellar, *sf.* **1.** yıldızlı, yıldız gibi, yıldız+, yıldızlara ait, **2.** yıldız gibi parlak, yıldız şeklinde, **3.** önemli, büyük, başlıca. *given a ~ role.* **4.** üstün, seçkin, en âlâ. *a ~ production.* ***e.a.-*** *3. chief, leading, principal, 4. outstanding, preeminent, first-rate.*

stellate = stellated, *sf.* yıldız şeklinde. *a ~ leaf. a ~ ornament.* **stellately** : yıldız şeklini alarak.

stelliferous, *sf.* yıldızlı, yıldızlarla dolu/işaretli.

stelliform, *sf.* yıldız biçiminde.

stellular, *sf.* **1.** küçük yıldız şeklinde, **2.** yıldız şeklinde benekleri olan, **3. ~ly** : yıldız benekli bir şekilde.

stem[1], *is.&f.* **stemmed, stemming 1.** ağaç gövdesi, **2.** sap, sak, **3.** sap gibi şey, kol, kulp, tutamak, **4.** sapçık, **5.** muz hevengi, **6.** kadeh sapı, **7.** piponun borusu, **8.** kol saati kurgusu, **9.** (kilitlerde) anahtar yuvası gövdesi, **10.** vana kolu, **11.** silsile, nesil, soy, **12.** *gr.* gövde, **13.** *müz.* nota kuyruğu, **14.** saplarını koparmak, **15.** türemek, -den çıkmak/doğmak/neşet etmek. *This project ~s from last week's lecture.* **16. ~less** : sapsız, **17. ~like**: sap/gövde gibi, sapa benzer. ***e.a.-*** *1. trunk, 2. stalk, 4. petiole, peduncle, pedicel, 11. ancestry, pedigree, lineage, race, 15. arise, originate.*

stem[2], *is.&f.* **stemmed, stemming 1.** durdurmak, karşı gelmek, menetmek, **2.** akışını önlemek, set çekmek, **3.** tıkamak, **4.** *İsk.* kanamayı durdurmak, **5.** (dönüşlerde veya yavaşlamak için) kayağın ökçelerini birbirinden uzaklaştırma(k). ~ **turn** : bu tarz dönüş. ***e.a.-1.*** *stop, check, restrain, 2. dam up, 3. tamp, plug, 4. stanch.*

stem[3], *is.&f.* **stemmed, stemming 1.** akıntıya karşı ilerlemek, **2.** (engellere vb.) göğüs germek, güçlükleri yenmek, **3.** *den.* geminin baş bodoslaması, pruva, baş, **4. from ~ to stern** : baştan kıça kadar, baştan aşağı, tepeden tırnağa.

stemma, *is., ç.* **stemmata/stemmas 1.** şecere, **2.** edebî bir eserin müsveddeleri arasındaki bağlantı diyagramı, **3.** *zool.* sade göz, böceğin yalın gözlerinden her biri, **4. ~tic** : şecere şeklinde. ***e.a.-*** *1. family tree, pedigree.*

stemmed, *sf.* **1.** saplı. **a long-~ rose** : uzun saplı gül, **2.** sapları kesilmiş/koparılmış.~ *cherries.*

stemmer, *is.* **1.** sapları kesen/koparan kimse, **2.** (tütün, üzüm vb.) sapları koparma/ayıklama makinesi.

stemmery, *is., ç.* **-meries** tütün yapraklarını saplarından ayıran fabrika.

stemware, *is.* saplı kristal bardak takımı.

stem-winder, *is.* kurgulu kol saati.

stem-winding, *sf.* kurgulu.

stench, *is.* pis/kötü koku, leş kokusu. ***e.a.-*** *stink.*

stencil, *is.&f.* **-ciled, -ciling** (veya *Brit.:* **-cilled, -cilling**) **1.** stensil, delikli karton veya madenî levhadan kesilmiş resim veya marka kalıbı, **2.** bu kalıpla basılan resim/yazı/şekil, **3.** kalıp, şablon, **4.** mumlu kâğıt, **5.** stensil/kalıp/şablon ile şekil/yazı vb. basmak, **6. stenciler = stenciller** : kalıpçı, stensille baskı yapan.

steno, *is., ç.* **stenos** *bk.:* **stenographer, stenography.**

steno-, *ön ek* "dar, ince, ufak, kısa" anlamları katar. *ör.: stenography.*

stenograph, *is.&f.* **1.** kısa yazı, stenografi (makinesi), **2.** kısa yazmak, steno ile yazmak, **3. ~ er = ~ ist** : kısa yazan, stenografi ile yazı yazan, stenograf, **4. ~ ic(al)** : kısa yazı+, stenografi+, **5. ~ ically** : kısa yazı ile, stenografi ile, **6. ~ y** : kısa yazı, stenografi.

stenohaline, *sf. biy.* tuzluluk derecesi çok az değişen sularda yetişen (bitki/hayvan). ***k.a.-euryhaline.***

stenohygric, *sf. biy.* çok az nem değişmesine dayanabilen (bitki/hayvan). ***k.a.-euryhygric.***

stenoky, *is. biy.* çevre koşullarının çok az değişmesine dayanabilme. ***k.a.- euroky.***

stenophagous, *sf. biy.* besin türü çok az, sınırlı. ***k.a.- euryphagous.***

stenosed, *sf.* dar, daralmış, darlaşmış. ***e.a.- narrowed, constricted.***

stenosis, *is. patol.* daralma, daralım, vücuttta bir kanalın/damarın daralması. **stenotic** : dar(almış).

stenotherm, *is. biy.* sıcaklığı çok değişen çevrede yaşayabilen canlı organizma.

stenothermal = stenothermic, *sf. biy.* sıcaklığın çok az değişmesine dayanabilen. ***k.a.- eurythermal.***

stenotopic, *sf. biy.* çevre koşullarının çok az değişmesine dayanabilen. ***k.a.- eurytopic.***

stenotype, *is.* kısayazar, stenotip, steno makinesi.

stenotypy, *is.* kısa yazış, harf ve işaretlerle kısa yazma yöntemi. **stenotypic** : kısa yazı+. **stenotypist** : kısa yazan, steno makinesi ile yazan kimse.

stentor, *is.* gür sesli adam. **~ ian = ~ ious** : gür, çok yüksek. **a ~ian voice** : gür ses.

step, *is.&f.* **stepped, stepping 1.** adım. **take a ~ (back/forward)** : (geri/ileri) adım atmak. **~ by ~** : adım adım. **His first ~ in this career** : Onun bu meslekte ilk adımı. **2.** adım atma, adımlama, **3.** bir adımlık mesafe, çok kısa mesafe, **4.** ayak sesi, **5.** ayak izi, **6.** yürüyüş/gidiş tarzı, **7.** ayak uydurma, yürüyüş veya dansta ritim, **8.** basamak. **the ~ s of a stair** : merdivenin basamakları, **9.** eşik, **10.** kademe, **11.** hareket, teşebbüs, **12.** ilerleme, terakki, **13.** derece, mertebe, **14.** *müz.* (a) portenin bir çizgisi, (b) aralık, fasıla, **15. ~ s** *Brit.* süllüm, taşınabilen merdiven, **16.** önlem, tedbir. **a good ~** : iyi bir önlem. **take a rash ~** : tedbirsizlik etmek, ihtiyatsız/yanlış adım atmak, **17. in ~s** : (a) uygun, aynı ayarda, (b) ahenk hâlinde, ayak uydurarak, **18. out of ~ s** : (a) ahenksiz, uygunsuz, (b) adımları birbirine uymayan, (c) başkalarına ayak uyduramayan, **19. take a ~** : adım atmak, girişmek, başlamak, teşebbüs etmek, **20. take ~ s** : girişmek, teşebbüs/tevessül etmek, bir işe atılmak/başlamak, tedbir/önlem almak. **take ~ s to do sth.**: bir işe girişmek. **take the necessary ~ s** : gerekli önlemleri almak, **21. watch one's ~ s** : *k.d.* dikkat etmek, uyanık bulunmak, ayağını denk almak, **22.** adım atmak, adımlamak, adım adım yürümek, **23.** yürümek, gitmek, ilerlemek, çekilmek. **~ forward** : ilerlemek. **~ this way, please** : Lütfen bu tarafa ilerleyiniz. **~ aside** : kenara çekilmek, **24.** adımlamak, adımlarla ölçmek, **25.** sür' atli davranmak, acele harekete geçmek, **26.** basmak, tepelemek, çiğnemek. **to ~ on the gas/ brake** : gaza/frene basmak. **to ~ to a cat's tail** : kedinin kuyruğuna basmak, **27.** kademelendirmek, derecelere göre dizmek, sıralamak, sıraya koymak, **28.** *den.* (direği) yerine yerleştirmek, oturtmak, dikmek, **29. ~ down** : (a) inmek, indirmek, derecesini/mertebesini küçültmek, (b) çekilmek, istifa etmek, **30. ~ on it** *argo* acele etmek, ivmek, çabuk davranmak, **31. ~ out** : (a) dışarı çıkmak, (b) *k.d.* eğlenceye gitmek. (c) istifa etmek, terk etmek, (c) uzun ve hızlı adımlarla yürümek, (d) *k.d.* yüzüstü bırakıp gitmek, terk etmek. *He ~ped out on his wife.* **32. ~ up** : yükseltmek, çoğaltmak. ***e.a.- 5. footprint, 6. gait, stride, 15. stepladder, 29. (b) resign, 30. hasten, hurry up, 31. (c) resign, quit.***

step-, *ön ek* "üvey". **stepbrother** : üvey kardeş. **stepchild** : üvey çocuk/evlât. **stepdame** *esk.* üvey anne. **stepdaughter** : üvey kız. **stepfather** : üvey baba. **stepmother** : üvey anne. **stepparent** : üvey ebeveyn. **stepsister** : üvey kız kardeş/abla. **stepson** : üvey oğul.

step-down, *sf.* azaltan, düşürücü. **~ transformer** : düşürücü dönüştüreç, gerilim düşürücü transformatör.

step-in, *sf.&is.* **1.** ayağa/bacağa giyilen (giyim), **2. step-ins** : külot, don, **3.** şıpıdık pabuç, bağsız ayakkabı.

stepladder, *sf.* **1.** süllüm, düz basamaklı taşınabilen merdiven, **2.** açılır kapanır merdiven.

steppe, *is.* bozkır, istep. **the Steppes** : Rusya bozkırı.

stepper, *is.* ayaklarını yüksek kaldırarak yürüyen kimse veya at.

steppingstone = stepping stone, *is.* **1.** atlangıç, atlama taşı, **2.** binek taşı, **3.** ilerleme aracı. **to take a job as a ~** : bir işi ilerleme aracı olarak kabullenmek.

step-up, *sf.&is.* **1.** yükseltici, yükseltir, yükselten, artıran. **~ transformer** : yükseltir dönüştürgeç, gerilim yükseltici transformatör, **2.** artış, yükseliş, artma, yükselme.

stepwise, *sf.&zf.* **1.** adım adım, kademe kademe, derece derece, **2.** *müz.* bir tondan ötekine/sonraki tona geçen. *The melody ascends ~ .*

-ster, *son ek* **1.** -ci, ... ile uğraşan (daha ziyade aşağılayıcı bir anlam taşır) . **songster** : (sözüm ona) şarkıcı. **punster** : cinasçı, cinas yapma meraklısı. **trickster** : dolandırıcı, dalavereci, **2.** ... mensubu/üyesi. **gangster** : çete mensubu, haydut **3.** ... olan. **youngster**: genç (olan).

steradian, *is.* steradyan, küre merkezinden, yarıçapın karesine eşit yüzeyi gören katı açı.

stercoraceous = stercorous, *sf.* dışkısal, dışkılı, gübreli, pislikli, dışkı/gübre gibi.

stercoricolous, *sf.* dışkıcıl, dışkıda/gübrede yaşayan.

sterculiaceous, *sf. bot.* kakaogillerden.

stere, *sf.* metre küp, ster, kereste hacim ölçü birimi.

stereo, *sf.&f.&is., ç.* **stereos** **1.** stereo, üç boyutlu ses sistemi/cihazı, **2.** üç boyutlu seslendirme, **3.** oylumsal fotoğraf, **4.** sayfa hâlinde baskı klişesi (yapmak).

stereo- = stere-, *ön ek* "katı, üç boyutlu, oylumsal".

stereo. = stereotype.

stereobate, *is. mim.* düz temel, sütunsuz temel.

stereochemistry, *is.* uzamkimya: bir molekülü oluşturan atomların uzaydaki düzlenimini inceleyen bilim. **stereochemic(al)** : uzamkimyasal.

stereochrome, *is.* cam boyalı resim.

stereochromy, *is.* **1. waterglass painting** *d.d.* cam boyalı resim yapma, cam suyu boyama usulü, **2. stereochrom(at)ic** : cam boyalı.

stereogram, *is.* **1.** üç boyutlu diyagram, **2.** üç boyutlu görüntü.

stereograph, *is.&f.* üç boyutlu görüntü (yapmak).

stereography, *is.* **1.** üç boyutlu çizge, düzlem çizim : üç boyutlu cisimlerin düzlemde gösterilmesini inceleyen geometri dalı, **2.** düzgün üç boyutlu cisimleri yapma sanatı, **3. stereographic(al)** : düzlem çizimsel, **4. stereographically** : düzlem çizimle.

stereoisomer, *is. kim.* uzameşiz : bir molekülü oluşturan atomların uzaydaki konumlarını değiştirerek elde edilen eşizlerin her biri. **~ism** : uzameşizlik.

stereometry, *is.* oylum ölçüm, hacim ölçümü. **stereometric(al)** : oylum ölçümsel. **stereometrically** : oylum ölçümle.

stereophonic, *sf.* **1.** boyutlu sesli, stereofonik, **2. ~ally** : boyutlu sesle, stereofonik olarak, **3. stereophony** : boyutlu seslendirme, stereofoni.

stereopsis, *is.* oylum görüş, üç boyutlu görüş.

stereopticon, *is.* sönümlü gösterge: resmin biri yavaşça sönerken öbürünü belirten çift ışıklı projektör. **stereoptican** : sönümlü görünen. **stereoptician** : sönümlü gösterge kullanan kimse.

stereoscope, *is.* oylumsal göreç, steoroskop.

stereoscopic(al), *sf.* oylumsal göreçle elde edilen, steoroskopik. **stereoscopically** : oylumsal göreçle.

stereoscopy, *is.* **1.** oylumsal göreçle inceleme, **2.** üç boyutlu görüntü.

stereospecific polymer, *is. kim.* uzamçoğuz.

stereotactic : katı cisim dokununca canlıların hareketi ile ilgili. **~ ally** : bu tür kareket ederek.

stereotape, *is.* boyutlu sesli şerit, stereofonik ses kaydeden/üreten şerit.

stereotaxis, *is. biy.* katı cisim dokununca canlıların hareketi.

stereotomy, *is.* taşçılık, taş oymacılığı. **stereotomic(al)** : taşçılık+, oymacılık+. **stereotomically**: oymacılıkla.

stereotropism, *is. biy.* katı yönelim: katı cismin teması sonucunda gelişmede hasıl olan değişiklik.

stereotype, *is.&f.* **-typed, -typing 1.** tümkalıp, klişe, sayfa hâlinde baskı klişesi, stereotip, **2.** tüm basım, klişe ile baskı yapma yöntemi, **3.** basmakalıp söz/fikir/ifade, **4.** körükörüne inanış : toplumca olduğu gibi kabul edilen inanç, düşünce ve davranışlar, **5.** basmakalıp örnek : bir topluluğun genel niteliklerini taşıyan birey, **6.** tüm kalıp/klişe yapmak, **7.** saptamak, tespit etmek, sabit bir biçim/kalıp/şekil vermek, **8. stereotyper = stereotypist** : tüm kalıpçı, klişeci, klişe ustası/makinesi, **9. stereotypic(al)** : basmakalıp, harcıâlem, **10. stereotypically** : basmakalıp/harcıâlem bir şekilde.

stereotyped, *sf.* **1.** tüm kalıpla basılmış, tüm basım klişe baskısı, **2.** basmakalıp, harcıâlem, beylik, herkesçe bilinen. ***e.a.-1. commonplace, conventional, hackneyed.***

stereotypy, *sf.* tüm basım, klişe baskısı, stereotip baskı.

steric(al), *sf. kim.* uzamsal : atom ve moleküllerin uzayda dizilişine ait. **sterically** : uzamsal olarak.

sterilant, *sf. kim.* arınıklaştırıcı, mikrop öldürücü, steril.

sterile, *sf.* **1.** arınık, mikropsuz, steril, sterilize edilmiş. *a ~ surgical instrument.* **2.** kısır, **3.** verimsiz, ürün vermeyen. *~ soil.* **4.** *bot.* tohum/meyve vermeyen, **5.** yararsız, sonuçsuz, faydasız, neticesiz, semeresiz, **6. sterility** : kısırlık, verimsizlik. ***e.a.- 1. antiseptic, uncontaminated, unpolluted, 2. infecund, infertile, unfruitful, 3. barren, 3&5. fruitless***

sterilise/sterilisable/sterilisation/steriliser, *Brit. bk.:* **sterilize/sterilizable/sterilization/sterilizer.**

sterilization, *is.* **1.** arınıklaştırım, sterilizasyon, mikroplardan arıtma, **2.** arınıklaşma, mikroplardan arınma, **3.** kısırlaştırma, dölsüzleştirme.

sterilize, *gl.f.* **-lized, -lizing 1.** arınıklaştırmak, mikroplarını öldürmek, mikroplardan arıtmak, sterilize etmek. *~ a surgical instrument.* **2.** kısırlaştırmak, dölsüzleştirmek, **3.** verimsizleştirmek, ürün vermez hâle getirmek. *~ a soil.* **4. sterilizable** : arınıklaştırılabilir, sterilize edilebilir, kısırlaştırılabilir, verimsizleştirilebilir, **5. sterilized** : arınık, steril, sterilize edilmiş, **6. sterilizer** : arınıklaştırıcı, sterilize eden kimse/cihaz, etüv, otoklav.

sterlet, *is. zool.* çığa *(Acipenser ruthenus)* : Karadeniz ve Hazar Denizinde havyar için avlanan balık.

sterling, *sf.&is.* **1.** sterlin, İngiliz lirası, **2.** sterlin gümüşü, saf gümüş, 0.925 ayar gümüş, **3.** mükemmel, kusursuz, hakikî, değerli, kıymetli. **~ worth** : çok değerli, **4.** İngiltere'de saf altın standardı (0.916 safiyet derecesi), **5.** saf gümüşten yapılmış eşya. **~ silver** : saf (0.925 ayar) gümüş eşya, **6. ~ block = ~ area** : sterlin bloku, paralarını İngiliz lirasına göre ayarlayan ülkeler, **7. ~ money** : İngiliz parası, **8. pound~** : sterlin, İngiliz lirası.

stern, *sf.&is.* **1.** sıkı, sert, hoşgörüsüz, müsamahasız, haşin, ciddî. *~ discipline. a ~ face. a ~ but loving parent.* **2.** katı, sert, **3.** acımasız, merhametsiz, **4.** şiddetli, kuvvetli, **5.** çetin, müşkül. *~ times.* **6.** kıç, gemi/sandal kıçı, bir şeyin arka kısmı. **~ chaser** : kıç topu. **~ sheets** : filika veya kayığın kıç altı. **by the ~** : (a) kıç tarafından (b) kıçı fazla suya batmış. **from stem to ~** : baştan kıça kadar, **7. ~ly** : sert/haşin bir şekilde, müsamahasızca, acımadan, merhametsizce, ciddiyetle, şiddetle, **8. ~ ness** : sıkılık, sertlik, hoşgörüsüzlük, müsamahasızlık, haşinlik, ciddiyet, acımasızlık, merhametsizlik. ***e.a.- 1. firm, strict, uncompromising, severe, harsh, hard, adamant, unrelenting, rigorous, austere.***

sternal, *sf.* göğüs kemiğine ait.

sternforemost, *zf.* **1.** *den.* gerisin geriye, kıçtan, kıça doğru. **to sink ~** : (gemi) kıçtan batmak, **2.** zorlukla, güçlükle, hoyratçasına, acemice, beceriksizce. ***e.a.- 2. awkwardly, clumsily.***

sternmost, *sf. den.* en gerideki, kıç tarafta bulunan.

sterno- = stern-, *ön ek* "göğüs kemiği".

sternpost, *is. den.* kıç bodoslaması.

sternum, *is., ç.* **-na/-nums** *anat. zool.* göğüs kemiği.

sternutation, *is.* aksırma.

sternutator, *is. kim.* aksırtıcı/öksürtücü zehirli gaz.

sternutatory = sternuative, *sf.&is.* aksırtıcı (madde).

sternward, *zf.* kıça/geriye doğru.

sternway, *is. den.* **1.** geminin geri geri gitmesi, **2. have ~ on** : geri geri giden.

sternwheel, *is. den.* geminin gerisindeki çark, kıç çarkı. **~ er** : kıçtan çarklı gemi.

steroid, *is. biy.- kim.* steroid. **~ al** : steroid+.

sterol, *is. biy.- kim.* sterol : bitki ve hayvanlardan elde edilen katı, genellikle doymamış, çok halkalı alkoller grubu : kolesterol, ergosterol gibi.

stertor, *is.* **1.** horultu, hırıltı, **2. ~ous** : horultulu, hırıltılı, horlayan, **3. ~ously** : horultuyla, hırıltıyla, horlayarak, **4. ~ ousness** : horultu, horlama.

stet, *f.* **stetted, stetting 1.** *bas.* kalsın (yapılan düzeltmeyi iptal için baskı provalarında kullanılır), **2.** provaya "kalsın" işareti koymak.

stetho-, *ön ek* "göğüs".

stethoscope, *is.* dinleteç, göğüs dinleme cihazı, stetoskop. **stethoscopy** : göğüs dinleme.

stethoscopic(al), *sf.* dinleteçle yapılan, dinleteçte duyulan. **stethoscopically** : dinleteçle.

Stetson, *is.* geniş kenarlı fötr şapka, kovboy şapkası.

stevedore, *is.&f.* **-dored, -doring** *den.* **1.** yükleme/boşaltma (tahmil/tahliye) işçisi/firması, istifçi, **2.** (gemiyi) yüklemek veya boşaltmak, **3. ~ knot** : halat düğümü : halatın delikten geçmesine engel olan düğüm.

stew, *is.&f.* **1.** hafif ateşte kayna(t)mak, kapalı kap içinde ağır ağır piş(ir)mek. **~ ed mutton/beef** : koyun/sığır yahnisi. **~ ed apples/ prunes** : elma/erik hoşafı, **2.** *k.d.* endişe etmek, endişelenmek, içi içini yemek, gereksiz, telâşlanmak, kuruntu yapmak, **3.** *argo* sıcaktan boğulmak, ter dökmek, pişmek, **4.** *argo* çok çalışmak, **5.** türlü, güveç, yahni. **~ pan = ~ pot** : güveç, tencere, **6.** endişe, kuruntu, gereksiz, telâş. **in a ~** : telâşla, endişeyle, heyecanla, acele ile. **be in a ~** : etekleri tutuşmak, telâşlanmak, **7.** *argo bk.:* **stewardess, 8. ~ in one's own juice** : yaptığının cezasını çekmek, ettiğini bulmak, **9. ~ s** : genel ev (mahallesi), adî semt, ***e.a.-1. cook, simmer, seethe, 2. fret, worry, fuss, 9. brothel.***

steward, *is.&f.* **1.** vekilharç, **2.** kâhya, sofracı, **2.** ambar memuru, idare memuru, **3.** metrdotel, **4.** erkek hostes, **5.** kamarot, gemi garsonu, **6.** işçi temsilcisi. **shop ~** : fabrikada sendika temsilcisi, **7. ~ship** : vekilharçlık, kâhyalık, yöneticilik, idarecilik, personel idaresi. **give an account of one's ~ ship** : idaresinin hesabını vermek, **8.** vekilharçlık/kâhyalık yapmak, yönetmek, idare etmek. ***e.a.- 8. manage.***

stewardess, *is.* hostes, kadın kamarot.

stewbum, *is. argo* ayyaş, körkütük sarhoş.

stewed, *sf.* **1.** haşlama, güveç, hafif ateşte kaynatılarak pişirilmiş, **2.** *argo* (zilzurna) sarhoş, küfelik. ***e.a.- 2. drunk, intoxicated.***

stewpan, *is.* güveç, tencere.

St. Ex. = *Stock Exchange* Borsa.

stg. = sterling.

sthenia, *is. patol.* aşırı dayanıklılık, kuvvet, zindelik, mukavemet. ***e.a.- strength.***

sthenic, *sf. patol.* gürbüz, sağlam, dayanıklı, kuvvetli, zinde, mukavemet. ***e.a.- sturdy.***

stibial, *sf. patol.* antimuana benzer, antimuan+.

stibium, *is. kim.* antimuan. ***e.a.- antimony.***

stibnite, *is.* antimuan sülfür Sb2S3. Kurşunî renkli yumuşak antimuan cevheri.

stich, *is.* mısra. **~ic** : mısralardan oluşan. **~ically** : mısralar hâlinde, mısralarla. **~ometry** : manzume yazma. **~ ometric(al)** : manzum. **~ ometrically** : manzum olarak.

stichomythia = stichomythy, *is.* Yunan tiyatrosunda oyuncuların karşılıklı birer mısra söyledikleri diyalog. **stichomythic** : tek mısralı diyalog şeklinde.

-stichous, *ön ek* "... sıralı". **distichous** : iki sıralı.

stick[1], *is.&f.* **sticked, sticking 1.** dal, sap. **gather ~ s** : kuru dal toplamak. **not a ~ was saved** : bir çöp bile kurtulmadı, **2.** çubuk, değnek, baston, asa. **get the ~** : dayak yemek. **get/hold the wrong end of the ~** : yanlış/ters anlamak, ters mana vermek. **walking ~**: baston.**~ of candy** : çubuk şeker, **3.** ağaç, sırık, **4.** tahta parçası. **wit-**

hout a ~ of furniture : mobilya namına hiçbir şey yok, **5.** sopa, çomak, matrak. **Any ~ to beat a dog** : Köpeği döv de ne ile döversen döv (Sevmediğin kişiyi küçük düşürmek için her şey caizdir). **Beat s.o. all the ~ s** : Birisine temiz bir dayak çekmek, **6.** hokey sopası, **7.** *hv.* manevra kolu, **8.** *den.* gemi direği, **9.** *bas.* tertip cetveli, kumpas, **10.** *As.* (birbiri arkasına bırakılan) bomba/paraşüt dizisi, **11.** *argo* esrar sigarası, **12.** *argo* içeceğe karıştırılan alkollü içki, **13. the ~ s** *ABD- k.d.* kırsal bölge, kentlerden uzak yerler, taşra, **14.** *k.d.* aptal, budala, can sıkıcı kimse, **15.** bıçaklama, hançerleme, **16.** durma, duraklama, tevakkuf, sekte, **17.** engel, mania, geciktirici şey, **18.** yapışma, yapışkanlık, **19.** (bitkiyi, üzüm asmasını vb.) çubuklarla/sırıklarla tutturmak/desteklemek, **20.** *bas.* harfleri dizmek. ***e.a.*** *- 2. rod, van, baton, 5. club, cudgel, 8. mast, spar, 15. stab, 16. stoppage, standstill.*

stick[2], *f.* **stuck, sticking** **1.** (bıçak/hançer vb.) sapla(n)mak. *The arrow stuck in the tree.* **2.** bıçakla vb. öldürmek. *to ~ a pig.* **3.** (sivri bir şeyi) batırmak, sokmak, **4.** çakmak. *to ~ a peg in a pegboard.* **5.** (çivi çakarak) asmak. *to ~ a painting on the wall.* **6.** kazığa vurmak, **7.** iğnelemek, iğnelere dizerek sakiamak. *to ~ butterflies.* **8.** (belirli bir yere) yerleştirmek, koymak. *to ~ the chair in the corner.* **~ down = ~ it down anywhere** : nereye olursa olsun, koyuver, **9.** yapıştırmak. **~ down an envelope** : zarfı yapıştırmak. **to ~ a stamp on a letter** : mektuba pul yapıştırmak, **10.** yapışmak, yapışıp kalmak. *A gummed label will ~ to a package.* **Some of the money stuck to his fingers** : Paranın bir kısmını iç etti (cebine attı/zimmetine geçirdi). **11.** saplanmak, saplanıp (hareketsiz) kalmak. *The car was stuck in the mud.* **12.** dayanmak, tahammül etmek. *He couldn't ~ the job more than three days.* **13.** şaşırtmak, hayrette bırakmak. *The problem stuck him.* **14.** *k.d.* (birisinin üzerine) mes'uliyet yıkmak, **15.** tutunmak, sımsıkı sarılmak. **~ to one's post** : mevkiine sımsıkı sarılmak, görevinden/işinden ayrılmamak, **16.** ayrılmamak, saplanıp kalmak. *a fact that ~s in the mind.* **17.** sebat etmek, direnmek, (fikrinden/kararından) dönmemek. **Here I am and here I~ !** Bu işte sonuna kadar sebat edeceğim! **18.** bağlı/sadık kalmak. **~ together** : (a) birbirinden ayrılmamak, birbirine sadık kalmak, (b) iki şeyi birbirine yapıştırmak, **19.** engellenmek, durdurulmak, hareket edememek, oyalanmak, **20.** zorlukla karşılaşmak, apışıp kalmak, **21.** *gen.* **~ at** : şaşırmak, utanmak, mahcup olmak, **22.** *gen.* **~ through/out,** *etc.* çıkıntı yapmak, kabarık durmak, kabar(t)mak, fırlamak, **23. ~ around** *argo* (o civardan) ayrılmamak, civarında dolaşmak/beklemek, peşinden ayrılmamak, oyalanmak, **24. ~ at** : (a) sakınmak, çekinmek. **I rather ~ at doing that** : Doğrusu bunu yapmaktan çekinirim. *A criminal who would ~ at nothing, even murder.* (b) dört elle sarılmak, yılmamak, direnmek, ısrar etmek. *to ~ at the job.* **25. ~ by = ~ to** *k.d.* sadık/bağlı kalmak. **~ by a friend** : bir dosta sadık kalmak. **~ to one's guns** : sebat etmek, direnmek, ayak diremek. **~ to one's word** : sözünü tutmak, sözüne sadık kalmak, **26. ~ in one's craw/crop** : kızdırmak, sinirine dokunmak, canını sıkmak. **His fathers' praise of his brother stuck in Ali's craw** : Babasının kardeşini övmesi Ali'nin sinirine dokundu. **27. ~ one's neck out** *argo* tehlikeyi göze almak, kelleyi koltuğa almak, tehlikeye göğüs germek, **28. ~ on** : üzerine yapış(tır)mak/yapışık kalmak. **~ it on** *: argo* (a) çok pahalıya satmak, (b) hesaba ilâveler yapmak, **29. ~ out** : çıkıntı yapmak, çıkıntılı/kabarık durmak, kabar(t)mak. **~ it out** : sonuna kadar dayanmak. **~ out one's chest** : göğsünü şişirmek. **~ out one's hand before stopping** : (otomobilde) duracağını göstermek için elini uzatmak. **~ out for higher wages** : ısrarla fazla ücret istemek. **~ out one's neck** : tehlikeye atılmak, kelleyi koltuğa almak, **30. ~ something down in a notebook** : not defterine yazıvermek. **31. ~ something out** *k.d.* dayanmak, taham-

mül etmek, kahrını çekmek, **32. ~ to one's guns** : direnmek, sebat etmek, **33. ~ to the ribs = ~ to one's ribs** *k.d.* doyurmak, **34. ~ up** : (a) (ilânı) duvara yapıştırmak, (b) dikmek, dik durmak. *His hair ~s straight up.* (c) *argo* silâh tehdidi ile soymak, yolunu kesmek, **35. Stick' em up**! Eller yukarı! **36. ~ up for s.o.** *k.d.* birinin tarafını tutmak, desteklemek, savunmak. ***e.a.-1.*** *pierce, penetrate, spear, pin, transfix, stab,* ***2.*** *kill,* ***3.*** *insert,* ***6.*** *impale,* ***8.*** *place,* ***9.*** *glue, cement, paste,* ***10.*** *adhere, cohere,* ***12.*** *tolerate, endure,* ***13.*** *confuse, puzzle, bewilder, perplex, nonplus,* ***15.*** *hold, cleave, cling,* ***22.*** *protrude,* ***23.*** *linger,* ***31.*** *endure,* ***36.*** *support.*

stickability, *is.* **1.** yapışabilme, **2.** saplanabilme, **3.** dayanma, sebat.

stickable, *sf.* **1.** yapış(tırıl)abilir, **2.** saplanabilir, **3.** dayanabilir, sebat edebilir.

stickball, *is.* lâstik top ve süpürge ile oynanan bir oyun.

sticker, *is.* **1.** (yapışkan) etiket. **~ price** : (otomobilin vb.) liste fiyatı, genellikle indirilebilen fiyat, **2.** duvar ilânı, **3.** yapışkan, yapıştırıcı, **4.** sebatkâr, metin kimse, **5.** yasa ve kurallara sıkı sıkıya bağlı/itaatkâr kimse, **6.** *k.d.* şaşırtıcı şey, **7.** diken, iğne, **8.** *argo* kama, hançer.

stick figure, *is.* **1.** çizgi resim, çocukların yaptığı basit çizgilerden oluşan resim, **2.** (romanda) silik şahsiyet, sathî olarak belirtilen karakter.

stickful, *is., ç.* **-fuls** *bas.* kumpas dolusu, iki inç sütun dolduran harfler.

sticking plaster, *is.* yapışkan şerit/bant.

stick insect, *is. zool.* sopa çekirgesi *(Dixipus morosus).*

stick-in-the-mud, *is. k.d.* pısırık, uyuşuk, mıymıntı, suya sabuna dokunmayan kimse.

stickjaw, *is.* ağdalı şeker.

stickle, *f.* **-led, -ling 1.** mızmızlanmak, ince eleyip sık dokumak, önemsiz işler üzerinde ısrarla durmak, **2.** zorluk/pürüz çıkarmak, gereksiz itirazlarda bulunmak, sürüncemede bırakmak, **3.** tereddüt etmek, kararsız olmak. ***e.a.-2.*** *scruple, demur.*

stickleback, *is., ç.* **-back/-backs** *zool.* dikence *(Gasterosteus pungitus),* üç dikenli balık *(G. aculeatus),* deniz dikenli balığı *(G. spinachia).* Sırt yüzgeçlerinin ön ışınları dikenleşmiştir.

stickler, *is.* **1. ~ for** : (bir konuda) titiz, mutaassıp, mızmız, ince eleyip sık dokuyan kimse. **a ~ for ceremony** : merasim meraklısı/delisi, merasimlere sıkı sıkıya bağlı kimse. **a ~ for discipline** : disiplin meraklısı, **2.** şaşırtıcı/güç sorun.

stickout, *is. k.d.* göze batan/şüpheli kimse.

stickpin, *is.* kravat iğnesi.

stickseed, *is. bot.* yapışkan diken *(Lappula),* tohumları elbiseye yapışan dikenler şeklinde olan bitki.

stick shift, *is.* el vitesi: vitesi el ile değiştirilen (oto).

sticktight, *is. bot.* **1.** yapışkan dikenli ot, *(Bidens frondosa),* **2.** bu otun elbiseye yapışan dikeni.

stick-to-it-ive, *sf. k.d.* **1.** sebatkâr, azimli, tuttuğunu koparır, yolundan dönmez. **~ people get ahead** : Sebatkâr kimseler ilerler. **2. ~ness** : sebat, azim.

stickup, *is. argo* soygun. ***e.a.-*** *holdup, robbery.*

stickweed, *is. bk.:* **ragweed.**

sticky, *sf.* **stickier, stickiest 1.** yapışkan, **2.** yapış yapış, sıvışık. *Her fingers were ~ from the candy.* **to have ~ fingers** : eli uzun olmak, fırsat bulunca öte beri aşırmak, **3.** *k.d.* sıcak ve nemli. *a ~ climate.* **4.** *k.d.* belâlı, çetrefil, karışık, zor, müşkül. *a ~ problem.* **to come to a ~ end = meet a ~ end** : felâkete sürüklenmek. *He'll come to a ~ end.* **5.** *k.d.* son derece hassas, narin, dikkat ve itina isteyen, **6. be on a ~ wicket** *bk.:* **wicket** (7), **7. stickily** : yapışkan bir şekilde, **8. stickiness** : yapışkanlık. ***e.a.-1.*** *adhesive,* ***4.*** *troublesome, difficult.*

sticky-fingered, *sf.* eli uzun, fırsat bulunca öteberi aşıran.

stiff, *sf.&is.* **1.** sert, katı, pek. *a ~ collar.* **2.** sıkışmış, pekişmiş, sıkı, hareket etmesi zor. *a ~ motor.* **3.** eğilmez, bükülmez, **4.** şiddetli, sert. *~ winds.* **offer ~ resistance** : şiddetli mukavemet göstermek, **5.** inatçı, azimkâr, kararından dönmez, **6.** çetin, zorlu. *a ~ battle.* **7.** resmî, kaba, nezaketsiz, **8.** akıcı olmayan, kaba saba, acemice. *a ~ style of writing.* **9.** (iş, görev) zor, güç, çetin, çok emek isteyen, **10.** insafsız, şiddetli, ağır. *a ~ penalty.* **11.** aşırı, fahiş, yüksek, pahalı. *a ~ price.* **12.** gergin, **13.** sert, sıkışık, katı. **~**

soil. **14.** *den.* rüzgâra dayanıklı, sağlam, dengeli, **15.** tutulmuş. **be ~ (from sitting still)** : (hareketsiz oturmaktan) her tarafı tutulmak. **have a ~ neck** : boynu tutulmak, **16.** gergin, **17.** alkolü çok, **18.** *İsk.* dinç, kuvvetli, **19.** *argo* (a) ceset, (b) sarhoş, **20.** *argo* (a) herif, adam. *lucky ~, poor ~.* (b) aylak, serseri avare, (c) işçi, ırgat, **21.** *argo* sahte kâğıt para, **22.** *argo* can sıkıcı/baş belâsı kimse, **23.** *argo* cimri, eli sıkı, bahşiş vermeyen kimse, **24.** *argo* serseri, derbeder, başıboş kimse, **25. keep a ~ upper lip** : cesaretini kaybetmemek, soğukkanlı olmak, **26. ~ish** : katıca, sertçe, **27. ~ly** : dimdik/katı/sert bir şekilde, **28. ~ness** : katılık, sertlik. ***e.a.- 4. strong, forceful, powerful, 5. resolute, firm, stubborn, obstinate, pertinacious, 9. difficult, laborious, 11. excessive, high, dear, 12. taut, 13. dense, compact, 18. strong, sturdy, 19. (a) corpse, (b) drunk, 20. (a) fellow, (b) tramp, hobo, (c) laborer, 24. bum, tramp.***

stiff-arm, *is.&f. bk.:* **straight-arm.**

stiff-backed, *sf.* **1.** dimdik duran. *a ~ man.* **2.** mağrur, kibirli, azametli. *a ~ aristocrat.* **3.** inatçı, direngen. ***e.a.- 1. erect, 2. haughty, 3. obstinate, determined.***

stiffen, *f.* sertleş(tir)mek, katılaş(tır)mak, pekiş(tir)mek, ger(il)mek, gerginleş(tir)mek. **~er** : geren, sertleştiren, katılaştıran.

stiff-necked, *sf.* **1.** boynu tutulmuş, **2.** inatçı, dik başlı, başeğmez, **3. ~ly** : inatla, **4. ~ness** : inatçılık. ***e.a.- 2. stubborn, refractory.***

stifle, *is.&f.* **-fled, -fling 1.** boğmak, boğarak öldürmek, **2.** bastırmak, zapt etmek, yenmek, söndürmek, teskin etmek, ezmek, boyun eğdirmek, **3.** önlemek, engel/mani olmak, **4.** boğulmak, nefesi tıkanmak, **5. ~ joint** *d.d.* (at vb. dört ayaklı hayvanlarda) arka diz, incik kemiği ile but arasındaki eklem yeri. ***e.a.- 1. smother, suffocate, strangle, choke, 2. suppress, curb, crush, 3. prevent, preclude, quell. k.a.- 2&3. encourage.***

stifling, *sf.* **1.** boğucu, **2. ~ly** : boğucu bir şekilde. ***e.a.- 1. suffocating.***

stigma, *is., ç.* **stigmata/stigmas 1.** leke, namus lekesi, **2.** *tıp* (a) hastalık izi/emaresi. **the ~ of leprosy** : cüzam izi, (b) fazla öfkelenince kanayan cilt lekesi, **3.** *zool.* solunum deliği, hayvan veya bir organ üzerinde bulunan benek/delik/mesame, **4.** *bot.* tepecik, dişicik başı, stigma, **5. stigmata** : ululuk lekesi: İsa'nın çarmıha gerildiği zaman aldığı yaralara benzer lekeler (bazı ulu kişilerin bedeninde bulunduğuna inanılır), **6.** *esk.* canilere kızgın demirle vurulan damga.

stigmasterol, *is. biy.- kim.* sigmasterol, soya fasulyesinden elde edilen bir sterol C29 H48O.

stigmatic, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d.* lekeli, leke+, lekemsi, **2.** *bot.* tepecikli, dişicik başına benzer, **3.** *optik* tek özekli : özdeş özekli, tek bir noktaya yansıyan, **4.** vücudunda ululuk lekesi olan kimse, **5. ~ally** : tek özekli olarak, **6. ~alness** : tek özeklilik.

stigmatise/stigmatisation/stigmatiser, *Brit. bk.:* **stigmatize/stigmatization/stigmatizer.**

stigmatism, *is. optik* tek özeklilik.

stigmatize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** lekelemek, leke sürmek, rezil etmek, **2.** damgalamak, damga vurmak, **3.** leke/benek hasıl etmek, **4. stigmatization** : lekeleme, leke sürme, rezil etme, damgalama, damga vurma; vücutta ululuk lekesi belirmesi, **5. stigmatizer** : lekeleyen, leke süren, rezil eden, damgalayan, damga vuran.

stilbestrol = stilboestrol, *is. ecz. bk.:* **diethylstilbestrol.**

stilbite, *is.* desmin, stilbit, beyaz, kahverengi, kırmızı renklerde Ca-Al silikat cevheri.

stile, *is.* **1.** çitten/duvardan atlama basamakları. **help a lame dog over a ~** : muhtaç olana yardım etmek, **2.** turnike, **3.** kapı/pencere çerçevesinin iki yanındaki uzun kenar tahtalarından her biri.

stiletto, *is., ç.* **-tos/-toes**, **1.** ufak hançer, **2.** biz, **3.** *f.* **-toed, -toing** hançerlemek, hançer saplamak.

still[1], *sf.&zf.&bağ.&f.* **1.** durgun, sakin, hareketsiz, kımıldamayan, akmayan. **to keep/lie/stand ~** : kımıldamamak, hareketsiz durmak. **~ waters** : durgun sular. **~ waters run deep** : (a) Yumuşak huylu atın çiftesi pektir. (b) Yere bakar yürek yakar. **2.** sessiz, sakin. *The room was ~ at the end of the speech.* **3.** hafif, alçak sesli. *a ~ murmur.* **The ~ small voice** : vicdanın sesi, **4.** asude, durgun. *the ~ air.* **5.** (şarap vb.) kö-

püksüz, köpürmez. ~ *wine.* **6.** (sinemanın tersine) fotoğraf, hareketsiz resim, **7.** sessizlik, sükûnet. *the ~ of the night.* **8.** hâlâ, el'an. *Are you ~ here? The coffee is ~ hot.* **9.** şimdilik, şimdiki hâlde, **10.** yine de, o zaman bile. *Objections will ~ be made.* **11.** ayrıca, üstelik, bundan başka, buna ilâveten. *He gave ~ another reason.* **12.** yine de, mamafih, bununla beraber, buna rağmen, olsa bile. **It's a very unpleasant affair, ~ we can't change it** : Çok nahoş bir olay, mamafih değiştirmek elimizde değil. **13.** sessizce, ses çıkarmadan, kımıldamadan. *Sit ~ !* **14.** *esk.* daima, her zaman, mütemadiyen, daima, **15.** fakat, yine de. **~ the fact remains that** : fakat gerçek şu ki. *It was futile, ~ they fought.* **16. ~ and all** *ABD* ancak, yine de, bununla beraber, buna rağmen, **17.** durdurmak, susturmak, sesini kestirmek, **18.** yatıştırmak, teskin etmek, **19.** yatışmak, sakinleşmek, sükûnet bulmak, **20.** susmak, sesini kesmek. ***e.a.-1. motionless, stationary, unmoving, inert, quiescent, 2. soundless, mute, noiseless, 3. hushed, 4. peaceful, calm, serene, 7. silence, stillness, quiet, hush, calm, 9. as yet, 11. even, in addition, yet, 12. even then, nevertheless, yet, 14. always, steadily, canstantly, 15. but, 16. nevertheless, 17. quiet, muffle, 18. calm, appease, allay, 19. subdue.***

still[2], *is.&f.* **1.** imbik, **2.** rakı/viski vb fabrikası. **illicit ~** : kaçak rakı/viski yapım evi, **3.** damıtmak, imbikten geçirmek. ***e.a.- 2. distillery, 3. distill.***

stillbirth, *is.* **1.** çocuğu ölü olarak doğurma, **2.** ölü doğmuş çocuk.

stillborn, *sf.* **1.** ölü olarak doğmuş, **2.** etkisiz, verimsiz, gelişmesi olanaksız. *a ~ plan.* ***e.a.- 2. ineffectual, fruitless, abortive.***

stilliform, *sf.* damla şeklinde, küresel. ***e.a.- drop-shaped, globular.***

still life, *is., ç.* **still lifes** *g.s.* natürmort, cansız/ölü doğa.

stillness, *is.* **1.** durgunluk, hareketsizlik, **2.** sessizlik, sukûnet. ***e.a.-2. silence, quiet, hush.***

Stillson wrench, *is.* boru anahtarı.

stilly, *sf.&zf.* **1.** sessiz, sakin, **2.** sessizce, sükûnetle. ***e.a.-1. still, quiet, 2. quietly, silently.***

stilt, *is.&f.* **1.** ayaklık, yere basmadan yürümek için kullanılan ortası basamaklı sırık, **2.** payanda, dikme, yerden/sudan yüksekte tutan destek, **3.** *zool.* uzun bacak, kıyı koşarı *(Himantopus)* : bataklıklarda bulunan uzun bacaklı, uzun boyunlu, uzun gagalı kuş, **4.** ayaklık üzerinde yürümek, **5. ~like** : ayaklık gibi.

stilted, *sf.* **1.** (nutuk, yazı vb.) gösterişli, tantanalı, mutantan, debdebeli, (tavır) çok resmî, **2.** *mim.* direkler/sütunlar üzerine inşa edilmiş (kemer), **3. ~ly** : gösterişle, tantana/debdebe ile, resmî bir tavırla, **4. ~ness** : gösteriş, tantana, debdebe, resmiyet. ***e.a.- 1. pompous.***

Stilton (cheese), *is.* damarlı İngiliz peyniri.

stime, *is. İsk.&İr.* zerre, en ufak parça, nebze.

stimulant, *sf.&is.* **1.** uyaran, uyarıcı, tahrik/teşvik/tenbih edici, muharrik, münebbih, canlandırıcı (ilâç, madde vb.), **2.** *k.d.* alkollü içki.

stimulate, *f.* **-lated, -lating 1.** uyarmak, tahrik/tenbih /teşvik etmek, canlandırmak, harekete geçirmek, *mec.* kamçılamak, **2.** *tıp* (sinir, organ vb.) faaliyetini hızlandırmak, uyarmak, **3.** uyarıcı/münebbih etkisi yapmak, **4. stimulability** : uyarılabilme, tahrik/tenbih edilebilme, canlandırılabilme, **5. stimulable** : uyarılabilir, **6. stimulatingly** : uyararak, uyarırcasına, **7. stimulater = stimulator** : uyarıcı, uyaran, **8. stimulation** : uyarma, uyarım, uyarı, **9. stimulative** : uyarıcı, uyaran, münebbih. ***e.a.- 1. incite.***

stimulus, *is., ç.* **-li 1.** uyarı, uyartı, uyaran, münebbih, **2.** canlandıran, harekete geçiren/hızlandıran şey. ***e.a.-1. incitement, provocation, incentive.***

stimy, *is., ç.* **-mies**, *f.* **-mied, -mying** *bk.:* **stymie.**

sting, *is.&f.* **stung** (veya eski **stang**), **stung, stinging 1.** (arı/akrep vb.) sokmak, iğnelemek, iğne/diken vb sokmak/batırmak, **2.** iğne gibi acıtmak. **His words stung him (to the quick)** : Onun sözleri zehir gibi içine işledi. **The smoke is ~ing my eyes** : Duman gözlerimi acıtıyor. **3.** (iğne vb.) batmak, canını yakmak, **4.** üzmek, ıstırap/işkence vermek, eza/cefa etmek. **His conscience stung him** : Vicdan azabı duydu. *The memory of that insult still ~s.* **5.** (sivri bir şey dürterek) yürütmek/sürmek, **6.** *argo* aldatmak, kazıklamak. **I got stung** : Kazıklandım. *They stung him for 500 dollars.* **7.** iğne sokma/batırma, iğneleme, **8.** arı/akrep vb iğnesi, zehirli

iğne. **a ~ in its tail** : sonu iğneli/kırıcı/acı/dokunaklı/üzücü (söz/eylem). *The plan has a ~ in its tail : it means we lose one day's holiday.* **9.** *bot.* ısırgan tüyü/dikeni, **10.** diken yarası, **11.** dürtü, saik, **12.** acı, elem, sızı, ıstırap. **the ~ of remorse** : vicdan azabı, **13.** iğneli/acı söz, **14.** *argo* (a) *bk.:* **confidence game**, (b) bir yolsuzluğu/cinayeti meydana çıkarmak için başvurulan görünüşte yasa dışı eylemler (rüşvet vb.), **15. ~ingly** : iğneleyerek, iğne gibi batarak, ciğerine işleyerek, **16. ~ingness** : iğneleme, (iğne) sokma, eza/cefa verme, **17. ~less** : iğnesiz. ***e.a.- 1. prick, 5. goad, drive, 6. soak, overcharge.***

stingaree, *is. bk.:* **stingray.**

stinger, *is.* **1.** arı/akrep vb iğnesi, **2.** sokan hayvan/bitki (arı, akrep, ısırgan vb.), **3.** acı/kırıcı söz söyleyen kimse, **4.** *ABD* konyak ve nane likörü kokteyli, **5.** *k.d.* acı/ iğneleyici söz, kinaye, hiciv.

stinging hair, *is. bot.* ısırgan tüyü/dikeni.

stingo, *is. Brit.- argo* **1.** keskin bira, **2.** şevk, canlılık, zindelik, hayatiyet. ***e.a.- 2. vigor, vitality, zest, vim.***

stingray = stingaree, *is. zool.* dikenli uyuşturan balığı *(Dasyatis centoura) :* uzun kamçı gibi zehirli kuyrukları olan yassı iri bir balık türü. Kuma gömülür, kuyruklarıyla kamçılar, zehirler ve öldürürler. Eni 1.5 m, toplam uzunluğu 3.0 m, kuyruğu 2.2 m.

stingy, *sf.* **-gier, -giest 1.** cimri, hasis, pinti, tamahkâr, **2.** kıt, pek az, **3.** iğneli, iğneleyen, sokabilen, batan, ***e.a.-1. niggardly, penurious, miserly, parsimonious, 2. scanty, meager. k.a.-1. generous, bountiful.***

stink, *is.&f.* **stank/stunk, stunk, stinking 1.** pis kokmak, kokuşmak, taaffün etmek. *The place stank of decayed fish.* **cry ~ing fish** : kendi malını kötülemek. **it ~s in the nostrils** : koklayanın burnu düşer, **2.** pis/kirli/murdar olmak, **3.** *argo* berbat/kötü olmak. *Your plan ~s.* **4.** *argo gen.* **~ of/with** : (parası vb.) pek çok olmak. **He ~s of money** : Pek çok parası var. **5. ~ out** : (a) pis pis kokutmak, pis koku ile doldurmak. *The burning pan has stunk the house out.* (b) pis koku ile kaçırmak. *The smell of his cooking is enough to ~ us all out.* **6. ~ up** : kokutmak, taaffün ettirmek, **7.** pis koku. **~ bomb** : pis koku bombası, **8.** rezalet, utanca, **9.** *argo* şiddetli itiraz, açıkça şikâyet, protesto. **raise a ~** *k.d.* itiraz/şikâyet etmek, kıyameti koparmak, hâdise çıkarmak, **10. ~s** *Brit.- argo* kimya. ***e.a.-7. stench, 8. scandal, 9. fuss, protest, outrage, censure.***

stinkard, *is. esk.* pis/mendebur kimse. **~ly** : mendeburca. ***e.a.- stinker.***

stink bug, *is. zool.* osuruk böceği *(Pentatomidae)* : dokununca pis koku çıkaran kanatlı böcek.

stinker, *is.* **1.** pis kokan kimse/şey, **2.** *argo* mendebur/menfur/alçak/aşağılık kimse, **3.** *argo* adî/pespaye/berbat şey (roman, piyes vb.). **write s.o. a ~** : birisine zılgıtname yazmak, verip veriştirmek, **4.** *argo* çetin/zor/güç şey. **The algebra paper was a ~** : Cebir soruları çok zordu/berbattı. **5.** pis koku çıkaran bomba veya benzeri. ***e.a.- 2. louse.***

stinkhorn, *is.* pis kokulu küf *(Phallus impudicus).*

stinking, *sf.* **1.** pis kokulu, murdar, taaffün etmiş, **2.** adî, aşağılık, menfur, nefret uyandıran. *a ~ idea.* **3. ~ly** : pis kokarak, adîce, nefret uyandırırcasına, **4. ~ smut**: sürme, yanık, buğdaylara arız olan bir hastalık. ***e.a.-1. foul-smelling, smelly, putride, rotten, rank, putrescent, 2. contemptible, disgusting, 4. bunt.***

stinko, *sf. argo* sarhoş. ***e.a.- drunk, intoxicated.***

stinkpot, *is.* **1.** boğucu ve pis kokulu bir madde yayan eski bir zehirli gaz bombası, **2.** kokulu kaplumbağa *(Sternotherus odoratus),* **3.** *argo* motorbot, **4.** *argo* pis herif, alçak kimse. ***e.a.- 3. motorboat.***

stinkweed, *is.* (tatula vb. gibi) pis kokulu bitki.

stinky, *sf.* **stinkier, stinkiest** pis kokulu, müteaffin, murdar, iğrenç. ***e.a.- foul-smelling, stinking.***

stint, *is.&f.* **1.** had, sınır, limit. *to exceed one's ~ .* **2.** pay, hisse, **3.** sınırlandırmak, tahdit etmek, kısıtlamak, daraltmak, azaltmak, **4.** masrafı kısmak, esirgemek, tutumlu olmak, tasarruf etmek, **5.** *esk.* sona erdirmek, önlemek, durdurmak, menetmek, **6.** *esk.* vazgeçmek, bırakmak, terk etmek, **7.** *esk.* durma, ara verme, **8.** *zool.* küçük kum çulluğu, **9. ~edly** : sınırlı/kısıtlı bir şekilde, **10. ~edness** : sınırlılık, mahdutluk, kısıt-

lılık, **11. ~er** : kısıtlayan, sınırlandıran, masrafı kısan, **12. ~ingly** : sınırlandırarak, kısıtlayarak, mahdut/sınırlı bir şekilde, **13. ~less** : sınırsız, hudutsuz, kısıtsız. ***e.a.- 1.*** *limitation, restriction, restraint, constraint,* ***2.*** *allotment, portion, share,* ***3.*** *limit, restrict, confine, restrain,* ***5.*** *check,* ***6.*** *desist,* ***7.*** *halt, pause.*

stipe, *is.* **1.** *bot.* ana sap, **2.** *zool.* **stipes/ stipites** *d.d.* (böceklerde) uzun çıkıntı.

stipel, *is. bot.* sapçık: bileşik yapraklarda küçük yaprakların sapı. **~late** : sapçıklı, sapçıkları olan.

stipend, *is.* **1.** maaş, ücret, **2.** burs. **3. ~less** : maaşsız, ücretsiz. ***e.a.- 1.*** *salary, pay,* ***2.*** *scholarship.*

stipendiary, *sf.&is.*, *ç.* **-aries 1.** maaşlı, ücretli, burslu, **2.** maaş/ücretle ilgili, **3.** maaş/ücret/burs alan kimse

stipes, *is., ç.* **stipites** *bk.:* **stipe.**

stipple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** nokta nokta resim yapmak, noktalarla hâkketmek, **2. stippling** *d.d.* noktalı resim (yapma), noktalarla hâkketme.

stipulate, *f.* **-lated, -lating 1.** *gen.* **~ for** : şart koşmak, koşul/şart olarak ileri sürmek. *The document ~d ten criteria as the basis for any reform.* **2.** (şartlarını vb.) açıklamak/belirtmek. *to ~ a price.* **3.** söz vermek, vaadetmek, anlaşmak, **4.** *bot.* yaprakçıklı, ana sapın dibinde küçük yaprakçığı olan, **5. stipulable** : şart koşulabilir, şart olarak öne sürülebilir, **6. stipulation** : koşul, şart, şart koşma, şart olarak ileri sürme, **7. stipulator** : şart koşan kimse, **8. stipulatory** : şart kabilinden, şart mahiyetinde, şart teşkil eden, şart olarak ileri sürülen.

stipule, *is. bot.* yaprakçık, ana sapın dibinde bulunan küçük yaprak. **stipular** : yaprakçık şeklinde.

stir, *is.&f.* **stirred, stirring 1.** (sıvıyı/ateşi vb.) karıştırma(k). **~ the soup/the fire** : çorbayı/ateşi karıştırmak, **2.** *gen.* **~ up** : harekete geç-(ir)me(k). **~ one's stump** *argo* hızlı yürümek, acele etmek. **I will not ~ a foot** : Adımımı bir yere atmam. **3.** kımılda(t)ma(k), oyna(t)ma(k). **Don't ~ from here** : Buradan kımıldama. **He would not ~ a finger to help them** : Onlara yardım için parmağını bile oynatmaz. **He is not ~ring yet** : Daha yatıyor. **There is not a breath of air ~ring** : Yaprak kımıldamıyor; ses soluk yok. **If you ~, I shoot!** Kımıldama, vururum/ davranma yakarım! **4.** yerini değiştirme(k). **~ about** : etrafta dolaşmak, gezinmek, **5.** tahrik/ teşvik etme(k), kışkırtma(k). **~ s.o.'s pity** : birinin merhametini uyandırmak. **~ s.o.'s wrath** : birini gazaba getirmek, **6.** heyecanlan(dır)ma(k), canlan(dır)ma(k). **~ the blood** : heyecana gelmek/getirmek, **7.** telâş, gürültü, patırtı, karışıklık, kaynaşma, faaliyet. **a place full of ~** : gürültülü/canlı/hareketli bir yer. **make/create a great ~** : ortalığı birbirine katmak/telâşa vermek. **There is not a ~** : Ortalıkta çıt yok. **8.** *argo* kodes, hapishane, **9. stirrable** : karıştırılabilir, **10. stirrer** : karıştıran. ***e.a.-1.*** *agitate,* ***2.*** *move,* ***5.*** *instigate, incite, prompt, rouse,* ***6.*** *excite,* ***7.*** *commotion, fuss, uproar, ado,* ***8.*** *prison, jail.*

stirabout, *is.* **1.** *Brit.* yulaf/mısır lâpası, **2.** karışıklık, gürültü, velvele, **3.** kıpırdak/fazla faal kimse.

stir-crazy, *sf. argo* hapishanede aklını oynatmış.

stir-fry, *gl.f.* **-fried, -frying** (yemeği) karıştırarak yağda kızartmak, Çin usulü pişirmek.

stirk, *is.* **1.** tosun, düve, **2.** *İsk.* aptal kimse.

stirps, *is., ç.* **stirpes 1.** soy, sülâle, **2.** *huk.* ilk ata, **3.** *biy. esk.* aile, familya. ***e.a.- 1.*** *stock,* ***3.*** *family.*

stirring, *sf.* **1.** heyecan verici, heyecanlı, coşturucu, canlandırıcı, tahrik edici. **~ times** : heyecanlı günler, **2.** canlı, hareketli, faal, **3. ~ly** : heyecanlı/hareketli/canlı bir şekilde. ***e.a.-1.*** *exciting, rousing, thrilling,* ***2.*** *lively, moving, active.*

stirrup, *is.* **1.** üzengi, **2.** *den.* marsepet ayağı, **3.** *anat.* **~ bone** *d.d.* üzengi kemiği, **4. ~ cup** : ata bindikten sonra içilen veda kadehi/içkisi, **5. ~ leather/strap** : üzengi kayışı, **6. ~ pump** : el tulumbası, portatif yangın tulumbası, **7. ~less** : üzengisiz, **8. ~ like** : üzengi gibi, üzengi biçiminde.

stitch, *is.&f.* **1.** dikiş. **back ~** : iğne ardı dikişi. **cross ~** : çapraz/kruvaze dikiş. **open-work ~** : ajurlu dikiş, **2.** teyel, ilmik, **3.** dikiş tarzı, **4.** zerre, en ufak parça/şey. **He wouldn't do a ~ of work** : En ufak bir işe elini sürmez. **5.** şiddetli böğür ağrısı, **6.** *Brit.- k.d.* yürüyüş mesafesi. **7.** (dikiş) dikmek, **8.** zımbalamak, tel zımbası

ile birbirine eklemek. *to ~ cartons.* **9. ~ up** : yırtığı/yarayı dikmek, dikerek tutturmak, **10. A ~ in time saves nine** : Zamanında onarılan küçük bir hata büyük zararları önler. **11. be in ~s** *k.d.* kahkahalar atmak, gülmekten katılmak/kasıkları çatlamak. **We were in a ~s, we could hardly stand up it was so funny** : O kadar komikti ki, gülmekten kasıklarımız çatladı/yerlere yattık. **12. not a dry ~ on** : sırsıklam, çok ıslanmış, **13. with every ~ of canvas set** *den.* bütün yelkenleri fora, **14. without a ~ of clothing** : çırılçıplak. **She hasn't got a ~ on** : Çırılçıplaktı. **15. ~er** : dikişçi, dikiş /oyulgama/zımbalama makinesi, **16. ~like** : dikişe benzer, dikiş gibi.

stitchery, *is.* iğne işi. ***e.a.- needlework.***

stitching, *is.* **1.** dikiş, dikiş dikme, **2.** yamama, yama vurma.

stitchwort, *is. bot.* akçıl ot *(Stellaria Holostea):* beyaz çiçekler açan bir bitki.

stithy, *is., ç.* **stithies**, *f.* **stithied, stithying 1.** nalbanthane, nalbant/demirci dükkânı, **2.** örs, **3.** *esk.* demir dövmek. ***e.a.- 1. smithy, forge, 2. anvil, 3. forge.***

stiver, *is.* **1. stuiver** *d.d.* eski Hollanda nikel parası, (5 cents), **2.** zerre, en ufak miktar. *not a ~ of work.*

St.-John's-wort, *is. bot.* binbir delik otu, sarı kantaron *(Hypericum).*

stk. = stock.

stlg. = sterling.

stoa, *is., ç.* **stoas/ stoai/ stoae 1.** (Yunan mimarîsinde) sundurma, revak, saçak, **2.** *fels.* stoacılığın üç evresinden her biri.

stoat, *is. zool.* (özellikle yazın esmer kırmızı kürklü) kakum *(Mustela erminea).* ***e.a.- ermine.***

stob, *is. k.d.* direk, kazık. ***e.a.- post.***

stoccado = stoccata, *is., ç.* **-dos** *esk.* (kılıç veya benzeri sivri uçlu silâhla yapılan) hamle.

stochastic, *sf. ist.* olasılıksal, seçkisiz. **~ally** : olasılıksal yöntemle. **~ dependence** : olasılıksal bağımlılık. **~ differentiability** : olasılıksal türevlenirlik. **~ disturbance** : olasılıksal bozulma. **~ error** : seçkisiz yanılgı. **~ integrability** : olasılıksal tümlenirlik. **~ model** : olasılıksal örnek biçim. **~ process** : olasılıksal süreç.

stock[1], *is.* **1.** mevcut mal, stok, depo malları, satılacak mal, **2.** çiftlik hayvanları, **3.** hisse senedi, sermaye hissesi, **4.** ağaç gövdesi, kütük, tomruk, direk, kazık. **to stand like a ~** : kazık gibi durmak, **5.** soy, nesil, nesep, ırk, silsile, sülâle, aşiret, kabile, **6.** dil ailesi, **7.** menşe, asıl, **8.** çorba için hazırlanan et suyu, **9.** ham madde, **10.** dayak, destek, iskele, taban, altlık, **11.** (tüfek/tabancada) kundak, **12.** (top arabasında) dingil, **13.** sap, kabza, tutamak, **14.** *mak.* pafta kolu, **15.** izabe edilecek maden, dövülerek şekil verilecek maden, **16.** üzerine aşı yapılan dal, **17.** aşı filizinin alındığı dal, **18.** *bot.* şebboy *(Mathiola incana),* **19.** *zool.* mürekkep organizma, **20.** (iskambil) oyuncuya dağıtılmayan kâğıtlar, **21.** büyük boyun bağı, **22.** tiyatro trupu/repertuvarı, **23. ~s** *esk.* (a) suçlunun ayakları geçirilerek teşhir edildiği delikli tahta kanape, (b) nallanan atların bağlandığı çerçeve, (c) gemi inşaat kızağı, **24. ~ boy** : satılacak malları dükkâna dizen kimse, **25. in ~** : mevcut/depoda (mal), **26. on the ~s** : (gemi) yapılmakta, tezgâhta, inşa hâlinde, **27. out of ~** : elde kalmamış, mevcudu tükenmiş, **28. take ~** : (a) malın mevcudunu saymak, envanter çıkarmak, (b) önceden hesaplamak/düşünmek/değerlendirmek/göz önüne almak. **take ~ of the situation** : durumu değerlendirmek, ölçüp biçmek. *The emergency committees had a chance to take the ~ of the situation.* **29. take ~ in = put ~ in** *k.d.* inanmak, itimat etmek, güvenmek, **30. put ~ in** : önem/değer vermek. *We put a lot of ~ in higher education.* **31. lock, ~ and barrel** : toptan, tamamıyla, tümü ile, baştan başa, ne var ne yok hepsi, **32. laughing ~** : alay konusu. ***e.a.- 1. store, supply, inventory, 2. livestock, 5. race, tribe, lineage, family, 13. haft, 29. believe, trust, 31. completely, entirely.***

stock[2], *sf.* **1.** elde bulunan, depoda mevcut, **2.** basmakalıp, beylik, alelâde, basit, bayağı, adî, harcıâlem. *a ~ excuse. a ~ greeting such as "Good morning".* **3.** damızlık (çiftlik hayvanı). *a ~ mare.* **4.** hayvan+, cins hayvan yetiştirilen. **~ farming** : (çiftlikte) hayvan yetiştirme, **5.** hisse senedi+, **6.** *tiy.* (a) repertuvarda bulunan, (b) bir oyunda birlikte oynayan. ***e.a.- 2. banal, commonplace, ordinary, usual, hackneyed.***

stock[3], *f.* **1.** mal yığmak, depolamak, istif etmek, stok yapmak, mal ile doldurmak, **2.** mağazada satılacak mal bulundurmak, **3.** sermaye tedarik etmek, **4.** çiftlik hayvanı yetiştirmek/temin etmek, **5.** tüfeğe kundak takmak, **6.** filiz sürmek, **7.** (tarlaya yonca, çimen vb tohumu) ekmek, **8. ~er** : (a) tüfeğe kundak takan, (b) damızlık/kasaplık hayvan, (c) izabe fırınına cevher atan kimse.

stockade, *is.&f.* **-aded, -ading 1.** şarampol, etrafı kazık ve sırıklarla çevrili yer, **2.** *ABD- As.* askerî ceza evi/hapishane, **3.** etrafını kazık ve direklerle çevirmek/takviye etmek.

stock book, *is.* ambar defteri, stok eşya/mal defteri, envanter defteri.

stockbreeder, *is.* hayvan yetiştiricisi. **sockbreeding** : hayvan yetiştirme.

stockbroker, *is.* borsa tellâlı/acentesi/temsilcisi, hisse senedi alıp satan komisyoncu. **~age** : borsa acenteliği.

stock car, *is.* **1.** yarış otomoboline çevrilmiş standart model araba, **2.** hayvan vagonu.

stock certificate, *is.* hisse senedi.

stock company, *is.* **1.** *fin.* hisse senetleri çıkaran şirket, **2.** *tiy.* tiyatro trupu.

stock dove, *is. zool.* yabanî güvercin *(Columba oenas).*

stock exchange, *is.* borsa.

stock farm, *is.* **1.** hayvan çiftliği, **2. stock farmer** : hayvan çiftliği sahibi, **3. stock farming** : hayvan yetiştirme.

stockfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** kurutulmuş tuzsuz balık.

stockholder, *is.* **1.** hissedar, ortak, hisse senedi sahibi, **2.** *Avust.* hayvan çiftliği sahibi.

stockinet, *is.* **1.** *Brit.* jarse kumaş, **2.** jarse dikişi.

stocking, *is.* **1.** çorap, **2.** *Brit.* jarse dikişi, **3. in one's ~ feet** : çorapla (ayakkabısız), **4. ~ed** : çoraplı, çorap giymiş, **5. ~less** : çorapsız, **6. ~ cap** : sivri külâh, **7. ~ mask** : (soyguncuların tanınmamak için yüzlerine geçirdiği) çorap maske.

stock in trade, **1.** dükkândaki mal, **2.** sermaye, belirli bir maksada tahsis edilen maddî ve manevî olanaklar. *A sense of style is part of the stock in trade of any writer.*

stockish, *sf.* **1.** odun/kazık gibi, avanak, sersem, budala, **2. ~ly** : sersemce, budalaca, **3. ~ness** : sersemlik, budalalık. ***e.a.- 1. stupid.***

stockjobber, *is.* **1.** borsa tellâlı/simsarı/komisyoncusu, **2.** *Brit.* aracı, sırf borsa komisyoncuları ile alış veriş yapan borsa acentesi, **3. ~y = stockjobbing** : borsa simsarlığı/komisyonculuğu.

stockless, *sf.* dipçiksiz.

stockman, *is., ç.* **-men 1.** *ABD&Avust.* (çiftlikte) hayvan yetiştiricisi, **2.** çiftlik amelesi/uşağı, **3.** ambar memuru.

stock market, *is.* **1.** borsa, **2.** borsa/hisse senedi fiyatları.

stockpile, *is.&f.* **-piled, -piling 1.** stok mal, eşya/malzeme yığını, depo edilmiş inşaat ve bakım malzemesi, **2.** depolanmış yedek malzeme, **3.** depo edilmiş silâh/mühimmat, **4.** depo etmek, ambarlamak, istif etmek, ilerisi için depoda saklamak, **5. ~er** : istifçi, ambarcı, mal depo edip saklayan.

stock raising, *is.* hayvan yetiştirme. **stock raiser** : hayvan yetiştiricisi.

stockroom, *is.* ambar, depo.

stock-still, *sf.* kımıltısız, tamamen hareketsiz.

stocktaking, *is.* **1.** ambar sayımı, stok malın mevcudunu sayma, envanter çıkarma, **2.** durumu değerlendirme: amaçlar ve başarılan işler karşısında mevcut durumun muhasebesini yapma.

stock ticker, *is. bk.:* **ticker** (1).

stocky, *sf.* **stockier, stockiest 1.** tıknaz, bodur (ve sağlam), **2.** (ağaç) kalın/iri gövdeli, **3. stockily** : tıknazca, **3. stockiness** : tıknazlık, bodurluk. ***e.a.- 1. sturdy.***

stockyard, *is.* ağıl, satılacak hayvanların barındıkları etrafı çevrili yer.

stodge, *is.&f.* **stodged, stodging 1.** doyurucu yemek, **2.** öğrenilmesi zor ve sıkıcı şey, **3.** tıka basa/oburcasına yemek, tıkınmak, **4.** *k.d. bk.:* **trudge.** ***e.a.- 1. gorge, cram.***

stodgy, *sf.* **stodgier, stodgiest 1.** ağır, can sıkıcı, tatsız, yavan, sönük, cansız, ilgi çekmeyen, **2.** (yiyecek) ağır, hazmı güç, **3.** fazla resmî, sıkıcı, **4.** kaba saba, zarafetten yoksun. *a ~ business suit.* **5. stodgily** : can sıkıcı/tatsız/yavan bir şekilde, kaba saba, **6. stodginess** : ağırlık, can sıkıcılık, tatsızlık, yavanlık, sönüklük, cansızlık, fazla resmîlık, kaba sabalık, zarafetten yoksunluk. ***e.a.-1. dull, tedious, uninteresting, 2. heavy, unpalatable, 3. formal, traditional, 4. drab, unattractive, graceless, inelegant.***

stoechiometry/stoechiometrically, *is. bk.:* **stoichiometry/stoichiometrically.**

stogey, *is., ç.* **-gies** *bk.:* **stogy.**

stogy, *is., ç.* **-gies 1.** uzun, ince ve düşük kaliteli puro, **2.** kalın ve kaba kundura/çizme.

Stoic, *sf.&is.* **1.** stoacı, stoik, Kıbrıslı Zeno'nun M.Ö. IV. yüzyılda kurduğu, insanın ihtiraslardan arınması, sevinç ve kedere kapılmaması, kaçınılmaz zaruretlere baş eğmesi tezini güden felsefe yanlısı, **2.** *k.h. bk.:* **stoical.**

stoical, *sf.* **1.** sevinç ve kedere karşı kayıtsız, bîgâne, umursamaz, fütursuz, ilâhi kadere boyun eğen, sabırlı, metin, sakin, soğukkanlı, **2.** *b.h.* stoacı, stoacılık felsefesi taraftarı, **3. ~ly** : kayıtsızca, bîgâne olarak, fütursuzca, metanetle, sabırla, sükûnetle, **4. ~ness** : kayıtsızlık, bîgânelik, fütursuzluk, metanet, sabır, sükûnet. ***e.a.- 1.*** *impassive, imperturbable, cool.*

stoicheiometry/stoicheiometrically, *is. bk.:* **stoichiometry/ stoichiometrically.**

stoichiometric(al), *sf. kim.* **1.** nicel kimyasal, nicel kimya ile ilgili, **2.** belirli bir kimyasal tepkimeye belirli oranda katılan elemanlara ait, **3. stoichiometrically** : nicel kimyasal olarak, nicel kimya yöntemiyle.

stoichiometry, *is.* **1.** nicel kimya, **2.** nicel ölçüm, kimyasal bileşimi oluşturan bileşenlerin nicel oranlarını belirleme. **stoechiometry, stoicheimetry** *d.d.*

Stoicism, *is.* **1.** *fel.* Stoacılık, revakiye, stoik felsefe: Usun egemenliğini, doğaya uygun yaşamayı, ruhun sarsılmazlığını, duyumsamazlığı erek edinen felsefe, **2.** duyumsamazlık, sevinç ve kedere karşı kayıtsızlık, umursamazlık, bîgânelik. ***e.a.- 2.*** *impassivity, patience, indifference.*

stoke, *f.* **stoked, stoking 1.** ateşi karıştırmak, **2.** ateşe kömür/yakıt atmak, ateşçilik yapmak, **3.** tıka basa ye(dir)mek, tık(ın)mak, (mideyi) doldurmak.

stokehold = stokehole, *is.* **1.** (gemi) kazan dairesi, **2.** külhan kapağı/ağzı, kazana kömür atılan kapaklı delik. ***e.a.- 1.*** *fire room.*

stoker, *is.* **1.** ateşçi, ocakçı, gemide/lokomotifte kazana kömür atan işçi, **2.** ateşe kömür atan mekanik düzen, **3. ~less** : ateşçisiz, ocakçısız.

stokesia, *is. bot.* morçiçek *(Stokesia laevis)* : GD ABD'de yetişen iri mor, mavi çiçekler açan bir bitki.

STOL, *is.* kısa mesafede havalanabilen ve iniş yapabilen uçak {= **S**hort **T**ake **O**ff and **L**anding}.

stole, *is.&f.* **1.** *bk.:* **steal** *(geç.z.)*, **2.** piskoposların ipek atkısı, **2.** etol, şal, **3.** eski Roma' da kadınların giydiği uzun entari, **4. ~like** : şal gibi, şal/atkı biçiminde.

stolen, *f. bk.:* **steal** *(sf.f.).*

stolid, *sf.* **1.** duygusuz, duyumsamaz, vurdumduymaz, hissiz, heyecansız, **2. ~ity = ~ness** : duygusuzluk, duyumsamazlık, vurdumduymazlık, hissizlik, **3. ~ly** : duygusuzca, duyumsamazlıkla, vurdumduymazlıkla. ***e.a.-1.*** *impassive, unemotional.*

stollen, *is.* açma, cevizli üzümlü çörek.

stolon, *is.* **1.** *bot.* kök filizi, yer altında uzanıp yeni filizler süren kök, **2.** *zool.* ilkel canlılarda hayvansı üreten filiz gibi organ, **3. ~ic** : kök filizi+, **4. ~ferous** : kök filizi süren (çilek vb. gibi).

stoma, *is., ç.* **stomata/stomas 1.** *bot.* gözenek, **2.** *zool.* ağızcık, ilkel omurgasızlarda sindirim borusu girişi. **stomate** *d.d.*

stomach, *is.&f.* **1.** *anat. zool.* mide, karın. **on an empty ~** : aç karnına. **on a full ~** : tok karnına, yemek üstüne. **It makes my ~ rise** : Midemi bulandırıyor. **to turn s.o.'s ~** : birisinin midesini bulandırmak. **My ~ turns at the sight** : Görünce midem bulanıyor. **2.** karın, göbek, **3.** iştah, **4.** istek, arzu, niyet, heves. **I have no ~ for adventure** : Maceraya hevesim yok. **5.** *esk.* (a) yürek, cesaret, (b) gurur, kibir, (c) öfke, nefret, kin, **6.** yemek, mideye indirmek, midede tutabilmek. *The sick man couldn't even ~ liquids.* **7.** sindirmek, hazmetmek, **8.** katlanmak, tahammül etmek, dayanmak, **9.** *esk.* gücenmek, kızmak, kin beslemek. ***e.a.- 2.*** *abdomen, belly, 3. appetite, 4. desire, inclination, 5. (a) spirit, courage, (b) pride, haughtiness, (c) resentment, anger, 7. digest, 8. endure, tolerate, stand, bear, 9. resent.*

stomach ache, *is.&f.* **1.** mide ağrısı, karın ağrısı, **2. stomach-achy** : karın ağrılı.

stomacher, *is.* (eskiden kadınların giydiği süslü) göğüslük.

stomachful, *sf.&is.* **1.** karın/mide dolusu, doyuracak kadar, doyasıya. **I've had a ~** : Çok doydum, midem dolu, **2.** sabrımı/tahammülünü

aşacak derecede. **have a ~ of** : -den bıkmak, gına getirmek, **3.** *esk.* (a) inatçı, (b) kızgın, öfkeli, (c) cesur, yürekli. ***e.a.- 3. (a) obstinate, stubborn, (b) angry, resentful, (c) courageous.***

stomachic(al), *sf.&is.* **1.** mide+, karın+, **2.** midevî, mideye yarayan, **3.** mideyi kuvvetlendiren ilâç, **4. stomachically** : mideye yarayacak şekilde.

stomach pump, *is. tıp* mide yıkama tulumbası.

stomach sweet bread, *is. bk.:* **sweetbread** (1).

stomach tooth, *is.* (çocuklarda) alt köpek dişi.

stomach worm, *is.* şerit kurdu *(Haemonchus contortus):* davar ve sığırların midesine arız olan asalak kurt. **wireworm** *d.d.*

stomachy, *sf.* **1.** *Brit.- k.d.* öfkeli, çabuk kızan/öfkelenen, **2.** karınlı, göbekli. ***e.a.- 1. irritable, 2. paunchy.***

stomat-/stomato-, *ön ek* "ağız".

stomata, *is. bk.:* **stoma** (çoğulu).

stomatal, *sf.* **1.** ağızcık+, gözenek+, ağızcığa ait/benzer, ağızcık şeklinde. *~ openings.* **2.** ağızcıklı, gözenekli.

stomate, *is. bk.:* **stoma.**

stomatic, *is.* **1.** ağıza ait, ağız+, ağız şeklinde, **2.** *bk.:* **stomatal.**

stomatitis, *is.* **1.** ağız iltihabı/yangısı, **2. stomatitic** : ağız iltihabı yapan.

stomatology, *is.* **1.** ağız bilimi : ağzı/ağız hastalıklarını inceleyen bilim, **2. stomatologic (al)** : ağız bilimsel, **3. stomatologist** : ağız hastalıkları uzmanı.

stomatoplasty, *is.* **1.** estetik ağız ameliyatı, **2. stomatoplastic** : estetik ağız ameliyatı+.

stomatopod, *is. zool.* ağızdan ayaklılar : solungaçları karında, bacakları ağız yakınında olan kabuklu hayvanlar *(Stomatopoda).*

stomatous, *sf. bk.:* **stomatal.**

-stome, *son ek* "ağızlı". *cyclostome* : yuvarlak ağızlı.

stomodaeum, *is., ç.* **-daea** *bk.:* **stomodeum.**

stomodeum, *is., ç.* **-daea** ön bağırsak: embriyonda ağızın içeri çökmesiyle meydana gelen beslenme kanalının ön ucu. **stomodeal** : ön bağırsak+.

-stomous, *son ek* "ağızlı". *monostomous* : tek ağızlı.

stomp, *is.&f.* **1.** *k.d.* basmak, tepelemek, basıp ezmek/öldürmek, **2.** hızlı tempolu ve tepinerek oynanan bir dans ve müziği, **3. ~er** : basan, tepeleyen, tepinerek dans eden.

-stomy, *son ek* " yarma, delme, sun'î delik açma ameliyatı" anlamı katar. *ör.: cystostomy.*

stone, *is.&sf.&f.* **stoned, stoning 1.** taş. **not to leave a standing ~** : taş üstünde taş bırakmamak, yer ile yeksan etmek, **2.** çakıl, **3.** kaya parçası, **4.** kıymetli taş, mücevher, **5.** mezar taşı, **6.** değirmen taşı, **7.** bileği taşı, **8.** dolu tanesi, **9.** taştan yapılmış şey, **10.** *tıp* mesane taşı, **11.** *esk.- anat.* **~s** : haya, husye, **12.** meyve çekirdeği, **13.** *bas.* mürettip masası, **14.** *Brit.* 14 librelik (6.35 kg) ağırlık ölçüsü, **15.** taştan yapılmış, **16.** taş atmak, taşa tutmak, **17.** taşlayarak öldürmek, **18.** taş döşemek, taş duvar örmek, **19.** taşlamak, taşa sürmek, bilemek, **20.** (meyve) çekirdeğini çıkarmak, **21.** enemek, iğdiş/hadım etmek, **22.** *esk.* hissizleştirmek, taş kalpli/insafsız yapmak, **23. rolling ~** : göçebe, bir baltaya sap olmayan/ mütemadiyen yer ve iş değiştiren kimse. **A rolling ~ gathers no moss** : Yuvarlanan taş yosun tutmaz. **24. cast ~s at** : birine taş atmak, *mec.* eleştirmek, **25. cast the first ~** : suçlamakta/kötülemekte önayak olmak. **26. leave no ~ unturned** : her çareye başvurmak, çalmadık kapı bırakmamak, **27. ~able = stonable** : taşlanabilir, çekirdeği çıkarılabilir, **28. ~less** : çekirdeksiz, taşsız, **29. ~lessness** : çekirdeksizlik, **30. ~ like** : taş gibi, sert, katı, **31. stoner** : (a) taşlayan, taş atan, (b) taşçı, taş ustası, taş döşeyen/duvar ören, (c) meyve çekirdeklerini ayıklama aleti, **32. ~ the crows!** *argo* Vay canına! (hayret/nefret ifade eden ünlem). ***e.a.-2. pebble, 3. rock, 4. precious stone, 5. gravestone, tombstone, 6. millstone, 7. grindstone, 8. hailstone, 11. testes, testicle, 12. pit, 21. castrate.***

Stone Age, *is.* Taş devri.

stone-blind, *sf.* tamamıyla kör/âmâ. **~ness**: tüm körlük.

stone-blind, *sf.* tamamıyla kör/âmâ. **~ness** : tüm körlük.

stoneboat, *is. ABD* taş taşımakta kullanılan tahta kızak.

stone-broke, *sf. k.d.* meteliksiz, müflis, beş parasız.

stonechat, *is. zool.* taş kuşu, kuyrukkakan *(Saxicola torquata).*

stone-cold, *sf.* tamamıyla soğuk, buz gibi, kaskatı (ceset).

stonecrop, *is. bot.* dam koruğu, kaya koruğu *(Sedum acre).*

stone crusher, *is.* taşkıran, taş kırma makinesi/işçisi.

stone-curlew, *is. zool.* kalın bacaklı kuş *(Oedicne-mus oedicnemus).*

stonecutter, *is.* **1.** taşçı ustası, **2.** taş yontma makinesi, **3. stonecutting** : taşçılık, taş yontma.

stoned, *sf.* **1.** çekirdekleri çıkarılmış. ~ *prunes.* **2.** *argo* (a) sarhoş, zom, (b) esrarla vb uyuşmuş. ***e.a.- 2. (a) drunk, intoxicated.***

stone-dead, *sf.* (taş gibi/kaskatı) ölü.

stone-deaf, *sf.* (tamamıyla) sağır, hiç işitmez.

stonefly, *is., ç.* **-flies** *zool.* taş böceği *(Plecoptera):* nimfa hâlinde iken akarsularda taş altında bulunan kanatlı böcek.

stone fruit, *is.* çekirdekli meyve (şeftali, kaysı, erik, kiraz vb.). ***e.a.- drupe.***

stone lily, *is.* deniz lâlesi fosili.

stone marten, *is. zool.* ak gerdanlı sansar *(Mustela foina).*

stonemason, *is.* taşçı. **stonemasonry** : taşçılık.

stonemint, *is. bot.* geyik otu *(Cunila origanoides).*

stone parsley, *is. bot.* taş maydanozu *(Sison amomum)* : tohumları kokulu sayvan çiçekli bir bitki.

stone pine, *is. bot.* fıstık çamı *(Pinus pinea).*

stone pit = stone quarry, *is.* taş ocağı.

stoneroller, *is. zool.* taş golyanı *(Campostoma anomalum)* : taşları yuvarlayarak yuva yapan golyan balığı.

stone's throw, *is.* yakın, bir taş atımı (mesafe).

stone-still, *sf.* taş gibi hareketsiz, kımıldamaksızın. *He sat ~ for hours.* ***e.a.- motionless.***

stonewall, *f.* **1.** taş/kâgir duvar örmek, taş duvarla çevirmek, **2.** *Brit.* parlâmentoda bir yasanın çıkmasını engellemek/geciktirmek, çıkmaza sokmak. ***e.a.- 2. filibuster.***

stone-wall, *is.* **1.** taş/kâgir duvar, **2.** aşılmaz engel, çıkmaz.

stoneware, *is.* sert çini, dayanıklı çanak/çömlek.

stonework, *is.* **1.** taş duvar, **2.** taşçılık, taş oymacılığı.

stoneworker, *is.* taşçı, taş oymacısı.

stonewort, *is. bot.* yeşil su yosunu *(Charophyceae).*

stoney, *sf.* **stonier, stoniest** *bk.:* **stony.**

stony, *sf.* **stonier, stoniest 1.** taşlı, taşı çok, taş dolu, **2.** taş gibi, katı, sert, **3.** duygusuz, hissiz, merhametsiz, kaba. ~ **hearted** : taş yürekli, merhametsiz, zalim, **4.** donuk, soğuk, ifadesiz. **a hard ~ look/stare** : donuk/soğuk bakış. ~ **politeness** : soğuk nezaket, **5.** taşlaştıran, taş hâline getiren, donduran, katılaştıran, hareketsiz bırakan. ~ **fear** : müthiş korku, **6.** çekirdekli (meyve), **7.** ~ **coral** : kalkerli mercan, **8. stonily** : taş gibi, sert sert, duygusuzca, acımadan, zalimane, **9. stoniness** : katılık. sertlik, taş gibi oluş, soğukluk, kabalık, duygusuzluk, merhametsizlik. ***e.a.- 1. rocky, pebbly, 3. unfeeling, merciless, obdurate, hard, 5. petrifying, stupefying.***

stooge, *is.&f.* **stooged, stooging 1.** *k.d.* yardakçı, yardımcı, yamak, yoldaş, hempa, **2.** *k.d.* meddah yamağı, ikili komedyenlerden kendisine gülünen kimse, **3.** *argo* yardakçılık yapmak, **4.** *Brit.* ~ **around/about** : (a) civarında dönüp dolaşmak, başıboş gezmek, (b) (pilot) çevresinde uçmak, devriye uçuşu yapmak. *stooging around at 30,000 feet, waiting for the enemy planes.*

stook, *is.&f. Brit.* **1.** başak demetleri, **2.** başakları demet yapmak, demetleri yığmak, **3. ~er** : demet yapan. ***e.a.- shock.***

stool, *is.&f.* **1.** iskemle, tabure, **2.** ayak iskemlesi, **3.** yeni kök veren eski kök/kütük, **4.** filiz, sürgün, **5.** çığırtkan kuş, üzerine bu kuşu bağladıkları sırık, **6.** avcıların tuzak/yem

olarak kullandıkları yapma kuş/ördek, **7.** oturak, lâzımlık, **8.** dışkı, kazurat, defihacet, **8.** pencere denizliği, **9.** yeni filiz vermek/sürmek, filizlenmek, **10.** çığırtkan kuşla avlamak, **11. go to ~** *d.d.* dışkı defetmek, defi hacet etmek, büyük abdest yapmak, **12.** *ABD- k.d.* gammazlamak, ihbar etmek, ele vermek, **13. fall between two ~s** : iki iş arasında bocalamak, iki işi birden yapmaya çalışırken hiç birini yapamamak (iki cami arasında beynamaz olmak), **14. ~ pigeon** : (a) çığırtkan güvercin, (b) **stoolie** *d.d. argo* ihbarcı, müzevir, gammaz, polis tarafından hafiye olarak kullanılan kimse.

stoop, *is.&f.* **1.** eğilme(k). *He ~ed down to pick up the coin.* **2.** kamburlaşma(k), kamburu çıkma(k). **to ~ from age** : ihtiyarlıktan kamburu çıkma(k), **3.** alçalma(k), kendini küçük düşürme(k), tenezzül etme(k). **I believe he would ~ to anything** : Bana sorarsanız o her şeye tenezzül eder. **4.** üstüne atılma(k), (atmacanın avına atılması gibi) hızla tepesine inme(k), **5.** *az kul.* boyun/baş eğme(k), teslim olma(k). *He never ~ed to the tactics of his opponents.* **6.** *esk.* alçaltma(k), tezlil etme(k), küçük düşürme(k), boyun eğdirme(k), ram etme(k), **7.** *ABD* ufak veranda, **8.** *Brit.- k.d.* direk, destek, dayak, **9.** *bk.:* **stoup**, **10. ~ ball** : topu merdivende zıplatarak oynanan bir oyun, **11. ~ labor** : eğilerek yapılan iş (yerden meyve/sebze toplamak gibi), **12. ~er** : eğilen, kamburlaşan, **13. ~ingly** : eğilerek, kamburlaşarak. ***e.a.-1.*** *bend, bow, lean, crouch, 3. condescend, deign, 4. swoop, 5. yield, submit, 6. abase, humble, subdue, 8. post, prop.*

stop, *is.&f.* **stopped** (veya *esk.* **stopt**) **stopping 1.** dur(dur)ma(k). **~ dead = ~ short** : birdenbire dur(dur)mak. **~ off** : duraklamak, konaklamak, uğramak. **~ the mouth** : susturmak, sözünü ağzına tıkamak. **~ the show** *tiy.* dikkat çeken bir hareketle oyunu durdurmak. **~ it!** : Artık yeter! **2.** *gen.* **~ from** : alıkoyma(k), engelleme(k), önleme(k), mani olma(k), yaptırmama(k), **3.** *gen.* **~ up** : tıkama(k), kapama(k). *He ~ped up the sink with a paper towel. He ~ped the hole in the tire with a patch.* **4.** (diş, duvar oyuğu vb.) doldurma(k). **~ a gap** : bir boşluğu doldurmak, deliği/gediği tıkamak, bir eksikliği tamamlamak, **5.** tıpalama(k), **6.** *sp.* (a) defetme(k), savuşturma(k), (b) yenme(k), mağlûp etme(k), (c) boksta nakavt etme(k), yere serme(k), **7.** çekin ödenmemesi için bankaya talimat verme(k). **~ payment** : (a) "ödemeyi durdur, ödeme" emri,(b) ödemeyi durdurmak, ödememek, **8.** *müz.* çalgıda ses perdesini değiştirme(k) için tele/deliğe basma(k), **9.** duraklama(k), mola verme(k). **~ over** *ABD- k.d.* yolculuk esnasında mola vermek. **~ for s.o.** : birini beklemek, birini almak için araba vb. ni durdurmak, **10.** sona er(dir)me(k), kes(il)me (k). **He never ~s talking** : O susmak bilmez. **11.** *Brit.* noktalama(k), **12.** *gen.* **~ at/in** : misafir kalma(k), **13.** tevkif etme(k), **14.** stop et(tir)me (k), fren yapma(k), **15.** durak (yeri). **bus ~** : otobüs durağı. **compulsory/emergency/request ~** : mecburî/acele/ihtiyarî durak, **16.** mani, engel, hail, **17.** durma, dinme, dinlenme, mola, sona erme. **come to a ~** : (a) durmak, kesilmek, dinmek, sekteye uğramak, (b) durağa gelmek. **bring to a ~** : durdurmak, sekteye/inkıtaa uğratmak. **make a ~** : durmak, mola vermek, bir yerde geçici olarak kalmak, **18.** kesinti, kesilme, inkıta, sekte. **put a ~** : son vermek, sekteye uğratmak, **19.** tıkaç, tapa, **20.** *foto.* diyafragm açıklığı, F ile gösterilen açıklık. **~ down (a lens)** : (mercek açıklığını) küçültmek, **21.** *Brit.* nokta, noktalama işareti, **22.** bitiş, nihayet, son, **23. ~ at nothing** : her şeyi göze almak, hiçbir şeyden çekinmemek. **He did not ~ at that** : Bununla kalmadı/ yetinmedi. **24. ~ away** : bir süre için evden uzaklaşmak, eve gelmemek, **25. ~ order** : (tahvil vb.) değeri belirli bir düzeye düşünce sat emri, **26. ~ press** : gazete basılırken son dakikada eklenen haber. ***e.a.- 1.*** *check, halt, arrest, cease, 2. prevent, hinder, restrain, impede, thwart, 3. block, obstruct, close, 6. (a) parry, ward off, (b) defeat, 9. pause, 10. cease.* ***k.a.- 1.*** *start.*

stopcock, *is.* musluk, tıpa, tapa, vana, valf, supap.

stope, *is.&f.* **stoped, stoping 1.** erişilen maden damarından cevheri çıkarmak için kazmak, **2.** bu tarz kazı.

stopgap, *is.&sf.* geçici (önlem/araç/tedbir/ çare), eğreti (olarak kullanılan şey), yasak savma. ***e.a.-*** *makeshift.*

stoplight, *is.* **1.** (oto) stop lâmbası, **2.** kırmızı trafik ışığı, "dur" işareti.

stop-loss, *sf.* zararı önleyici, düşen fiyatlar karşısında daha fazla zarara meydan vermeyecek olan.

stop-motion photography, *is. bk.:* **time-lapse photography.**

stop-off, *is. bk.:* **stopover.**

stopover, *is.* mola, konaklama.

stoppage, *is.* **1.** durma, duraklama, ara/mola verme, **2.** durdurma, önle(n)me, engelle(n)me, alıkoyma, tıka(n)ma, kes(il)me, **3.** maaştan yapılan kesinti.

stopper, *is.&f.* **1.** durduran/tıkayan/önleyen/engel olan kimse/şey, **2.** tapa/tıkaç (ile tıkamak), **3. ~less** : tapasız, tıkaçsız.

stopple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** şişe tapası, **2.** tapalamak, tapa ile tıkamak.

stopt, *f. esk. bk.:* **stop** *(geç.z.&sf.f.).*

stopwatch, *is.* süreölçer, saniye ölçer saat, duraklı saat.

storable, *sf.&is.* **1.** depoda saklanabilir, depolanmaya dayanır, depoda bozulmaz, **2. ~s** : depolanabilen maddeler, **3. storability** : depolanabilme.

storage, *is.* **1.** depola(n)ma, ambarla(n)ma, **2.** depo, ambar, **3.** depo/ardiye ücreti, **4.** *bil.* bellek. **~ allocation** : bellek atama, **5. ~ battery** : akümülatör, **6. ~ cell = secondary cell** : akümülatör gözesi/elemanı. ***e.a.- 4. memory.***

storax, *is.* **1.** buhur, günlük, **2.** günlük ağacı *(Styrax officinalis),* **3.** *ecz.* aselbent.

store, *is.&f.* **stored, storing 1.** mağaza, dükkân. **department(al) ~s** : her türlü eşya satan büyük mağazalar, bonmarşe, **2.** *Brit.* ambar, depo, ardiye, antrepo, hazine. **This book is a ~ of information** : Bu kitap bir bilgi hazinesidir. **3.** stok, biriktirilmiş şey. **~ cattle** : besili olmayan sığırlar, **4. ~s** : erzak, levazım, malzeme. **war ~s** : savaş malzemesi, **5.** bolluk, bol miktarda mal, **6. in ~** : (a) hazır, emre amade, elde, mevcut, ilerisi için saklanmış. **hold/keep in ~** : ileride kullanmak için saklamak. **We do not know what the future holds in ~ for us** : Geleceğin bize ne hazırladığını bilmiyoruz. **I have a great surprise in ~ for you** : Size büyük bir sürprizim var. (b) vukuu yakın/muhakkak, kaçınılmaz, **7. set/lay great (little) ~ by sth.** : bir şeye pek çok (pek az) kıymet/önem vermek, **8.** *gen.* **~ up/away** : saklamak, biriktirmek, istif etmek, yığmak, toplamak, **9.** depolamak, ambarlamak, depoda/ambarda saklamak, **10.** (bilgisayarda) belleklemek, belleğe geçirmek, **11.** depolanmaya dayanmak, depoda uzun süre bozulmadan kalmak. ***e.a.- 2. storehouse, warehouse, 4. supplies, 5. abundance, 6. (b) imminent.***

storebought, *sf.* hazır, çarşı malı, dükkândan alınmış.

storefront, *sf.&is.* **1.** dükkânın/mağazanın (caddeye bakan) cephesi, vitrin, **2.** vitrin gerisinde bulunan. *a ~ community center.*

storehouse, *is., ç.* **-houses 1.** ambar, depo, ardiye, mahzen, **2.** kaynak, hazine. *He was a ~ of information.*

storekeeper, *is.* **1.** *ABD* mağazacı, dükkâncı, mağaza/dükkân sahibi, **2.** *ABD- den.* ambarcı, kilerci, ambar/kumanya memuru, **3. storekeeping** : dükkâncılık, ambarcılık, ambar memurluğu, kilercilik.

storeroom, *is.* ambar, depo, sandık odası, kiler.

storey, *is., ç.* **reys** *Brit.* **1.** kat, binanın katlarından her biri, **2. ~ed** : katlı. ***e.a.- 1. story, 2. storied.***

storied, *sf.* **1.** tarihî, tarihe geçmiş, tarihte ün yapmış, destan konusu olan. *the ~ cities of Turkey.* **2.** tarihî tablolarla süslü, **3.** (bina) ... katlı. **a ten- ~ house** : on katlı ev. ***e.a.-3. (Brit.) storeyed.***

stork, *is., ç.* **storks/stork 1.** *zool.* leylek *(Ciconia).* **white ~** : ak leylek *(Ciconia ciconia).* **black ~** : kara leylek *(C. nigra),* **2.** (çocuklar, bebekleri leyleklerin getirdiğine inanırlar) **a visit from the ~** : bebek dünyaya geldi, **3. ~like** : leylek gibi, uzun bacaklı.

stork's-bill, *is. bot.* **1.** sardunya *(Pelargonium),* **2.** turnagagası *(Erodium).* ***e.a.- 1. geranium, 2. heron's-bill.***

storm, *is.&f.* **1.** fırtına, bora, (Beaufort ölçeğinde hızı saatte 64-72 mil olan rüzgâr). **~ center** : (a) kasırga merkezi, (b) kargaşalık yuvası. **~ cloud** : fırtına bulutu. **~ flag** : fırtına bayrağı. **~ glass** : eski tip barometre, **2.** *As.* şiddetli taarruz/hücum/saldırış. **take by ~** : şiddetli taarruzla zapt etmek, **3.** (alkış vb.) tufan. **~ of applause** : alkış tufanı, **4.** şiddetli öfke/heyecan. **take the audience by ~** : dinleyicileri büyülemek, **5.** toplumsal veya siyasî karışıklık, kar-

gaşalık, buhran. **political ~** : siyasî buhran/karışıklık. **~ and stress** : buhran dönemi. **bring a ~ about one's ears** : belâya çatmak, başına belâ çıkarmak, **6.** büyük telâş, kıyamet. **stir up a ~** : kıyametler koparmak, **7.** şiddetli yaylım ateş, **8.** *bk.:* **storm window, 9. ~ in a teacup** : bir kaşık/bardak suda fırtına, **10.** fırtına esmek/patlamak/çıkmak. **It ~ed all day** : Bütün gün fırtına esti. **11.** fırtınalı geçmek, **12.** hiddetten köpürmek, hiddetle bağırmak/gürlemek. **"Get out and never come back!" he ~ed** : "Defol ve bir daha geri gelme!" diye gürledi. **13.** şiddetle saldırmak/hücum/taarruz etmek. **to ~ a forteress** : bir kaleye hücum etmek, **14. ~less** : fırtınasız. **15. ~like** : fırtına gibi, ***e.a.- 1.*** *gale, hurricane, tornado, cyclone, squall.*

storm-beaten, *sf.* fırtınadan sertleşmiş.

stormbelt, *sf. coğ.* kasırga bölgesi.

stormbound, *sf.* fırtınaya yakalanmış, fırtınadan gecikmiş. *a ~ ship.*

storm cellar, *is.* fırtına sığınağı, şiddetli fırtınada sığınılan yer altı odası.

storm-cloud, *is.* **1.** fırtına bulutu, **2.** tehlike işareti.

stormcock, *is. zool.* ökse ardıcı. **mistle thrush** *d.d.*

storm-cone = storm-drum, *is.* koni şelinde fırtına göstergesi.

storm door, *is.* (soğuk ve fırtınadan koruyan) dış kapı.

storm-drain, *is.* yağmur ana borusu.

storming, *sf.* fırtınalı, heyecanlı, ortalığı alt üst eden, karışıklık yaratan. **~ party** : hücum kıt'ası.

storm petrel, *is. bk.:* **stormy petrel.**

stormproof, *sf.* fırtına geçirmez, fırtınaya dayanıklı.

storm-sail, *is.* küçük ve çok dayanıklı yelken.

storm signal, *is.* **1.** fırtına bayrağı/işareti : kıyılarda fırtına çıkacağını haber veren bayrak, **2.** tehlike işareti. ***e.a.- 2.*** *storm warning.*

storm-tossed, *sf.* dalgalar üzerinde sallanan (gemi).

storm trooper, *is.* Nazi komando örgütü üyesi. **Brown Shirt** *d.d.*

storm warning, *is.* **1.** fırtına alâmeti, **2.** (radyo vb. ile) fırtına uyarısı, **3.** tehlike emaresi/işareti.

storm window = storm sash, *is.* (pencerede) dış kepenk.

stormy, *sf.* **stormier, stormiest 1.** fırtınalı. *~ sea. The weather is ~, it is ~* . **2.** heyecanlı, gürültülü, velveleli, telâşlı, şiddetli, karışık. *~ discussion/meeting. a ~ life.* **3. stormily** : fırtınalı bir şekilde, şiddetle, hiddetle, telâşla, gürültü ile, **4. storminess** : fırtınalılık, karışıklık, şiddet, hiddet, telâş, **5. ~ petrel = storm petrel** : (a) fırtına martısı, yelkovan kuşu *(Hydrobates pelagicus),* (b) baş belâsı, asi, karışıklık çıkaran kimse.

Storthing = Storting, *is.* Norveç Parlamentosu.

story[1], *is., ç.* **-ries 1.** öykü, hikâye, masal. **it's a long ~** : uzun hikâyedir, anlatması uzun sürer. **that's another ~** : o başka bir hikâye/mesele; onu başka zaman anlatırım. **that's quite another ~** : o büsbütün başka/ayrı bir şey/mesele. **it's quite another ~ now** : eski çamlar bardak oldu. **the same old ~** : hep aynı nakarat/terane, değişen bir şey yok, eski hamam eski tas, **2. short ~** : küçük hikâye, kısa roman, **3.** destan, efsane, menkıbe, **4.** haber, rivayet, anlatış, anlatılan şey. **as the ~ goes** : deniliyor ki, söylenildiğine göre. **build up a ~** : uydurmak, bir haberi abartmak. **cover a ~** : (gazetede vb.) bir haberi yayınlamak. **make a long ~ short** : sözü uzatmamak. **There is a ~ that** : anlatıldığına göre, rivayet ediliyor ki. **These empty bottles tell their own ~** : Bu boş şişeler her şeyi izah ediyor (başka delile hacet yok). **5.** *k.d.* yalan, martaval, uydurma hikâye. **tell stories** : yalan söylemek, uydurmak. **What a ~ !** : Ne yalan, ne yalan; yalan olursa bu kadar olur! **6.** *esk.* tarih, **7.** (binalarda) kat, bir katta bulunan odalar, **8. ~ film** : öykülü film, **9. ~ line** : konu, olaylar dizisi, hikâyenin ana çizgisi, **10. ~less** : hikâyesiz. ***e.a.-1.*** *tale, fable, 3. anecdote, legend, 4. recital, account, narration, 5. lie, 6. history, 7. (Brit.) storey, 9. plot.*

story[2], *f.* **-ried, -rying 1.** tarihî tablolarla süslemek, **2.** *esk.* (a) tarih/hikâye anlatmak, (b) palavra atmak, yalan söylemek.

storyboard, *is.* resimli taslak : filmi veya gösteriyi özetleyen dizi resimler.

storybook, *is.* öykü/masal/hikâye kitabı.

storyteller, *is.* **1.** öykücü, masalcı, hikâyeci, öykü/masal/hikâye anlatan kimse, **2.** *k.d.* yalancı, martavalcı. ***e.a.- 2. fibber.***

storytelling, *is.* öykü/masal/hikâye anlatma.

storywriter, *is.* hikâyeci, romancı, bikâye/roman yazarı.

stoss, *sf. jeol.* buzul yönündeki (tepe yamacı vb.).

stotinka, *is., ç.* **-ki** Bulgar kuruşu, 1/100 leva.

stoup, *is.* **1.** (kilise girişinde içinde kutsal su bulunan) kurna, **2.** maşrapa, tas, **3.** *İsk.* kova.

stour, *is.* **1.** *Brit.- k.d.* (a) gürültü, patırtı, kargaşalık, (b) fırtına, **2.** *esk.* muharebe, silâhlı çatışma, **3.** toz bulutu, rüzgârla savrulan toz. ***e.a.- 1. (a) tumult, confusion, turmoil, (b) storm, 2. battle, combat.***

stout, *sf.&is.* **1.** iri yarı, enine boyuna, şişman (kimse), **2.** yiğit, cesur. *a ~ heart, ~ fellows.* **3.** sağlam, metin, kuvvetli. *~ seamen. ~ resistance.* **4.** kalın, enli, ağır, hantal. *a ~ cudgel.* **5.** (şişmanlar için) büyük beden elbise, **6.** siyah bira, sert bira, **7. ~ish** : şişmanca, irice, **8. ~ly** : kuvvetle, cesaretle, **9. ~ness** : (a) iri yarılık, şişmanlık, (b) cesaret, yiğitlik, yüreklilik. ***e.a.- 1. bulky, corpulent, thickset, portly, fleshy, fat, plump, 2. brave, dauntless, 3. strong, sturdy, powerful, forceful.***

stout-hearted, *sf.* **1.** cesur, yiğit, yürekli, **2. ~ly** : cesaretle, cesurane, yiğitçe, **3. ~ness** : cesurluk, yiğitlik. ***e.a.-1. brave, resolute, dauntless.***

stove, *is.&f.* **1.** soba, fırın, ocak, **2.** *bk.:* **stave** (pt&pp), **3. ~ bolt** : kalın dişli cıvata, **4. ~pipe** : (a) soba borusu, (b) *ABD- k.d.* **stovepipe hat** *d.d.* silindir şapka .

stover, *is.* **1.** hayvan yemi, **2.** *ABD* hayvan yemi olarak kullanılan mısır sapı ve yaprakları, **3.** *Brit.- k.d.* saman, kuru ot, (tanesiz) hayvan yemi. ***e.a.- 3. fodder.***

stow, *gl.f.* **1.** istif etmek, üst üste yerleştirmek. *We ~ed all the boxes in the attic.* **2.** (ambar, oda vb.) içine alabilmek/sığdırmak, istiap etmek, **3.** *argo* durdurmak, son vermek. **~ the talk!** Sus! Sesini kes! **4.** *Brit.- k.d.* kırpmak, kesmek, budamak, kırparak düzeltmek, **5. ~ away** : (a) saklamak, (b) ambara yerleştirmek, (c) kaçak seyahat etnek için vapur/uçak içinde saklanmak, **6. ~able** : istif edilebilir, yerleştirilebilir, **7. ~age** : (a) istif etme/edilme, yerleş(tir)me, (b) istif yeri, ambar, depo, (c) istif edilen mal, (d) istif harcı/ücreti. ***e.a.-1. pack, 2. hold, 3. stop, 4. trim, cut, prune.***

stowaway, *is.* (gemide/uçakta) biletsiz/kaçak yolcu.

STP, (LSD'den daha kuvvetli) uyuşturucu madde.

strabismal = strabismic(al), *sf.* şaşı **~ly** : şaşı olarak.

strabismus, *is. tıp* şaşılık. ***e.a.- crosseye, squint.***

strabotomy, *is. tıp* şaşılığı düzeltme ameliyatı.

straddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** bacakları ayırma(k), bacaklarını ayırarak oturma(k)/durma(k)/yürüme(k), **2.** apışıp durma(k), **3.** bacakların bir bir tarafta biri öbür tarafta binme(k)/oturma(k). *to ~ a horse.* **4.** *k.d.* tarafsız görünme(k), iki tarafı birden idare etme(k), iki tarafa da onların tarafını tutuyor gibi davranma(k). **~ a question** : bir tartışmada iki tarafı birden tutmak, **5.** (topçulukta) hedefin hem önüne hem arkasına ateş ederek mesafeyi ayarlamak. *to ~ a target.* **6.** ayrık bacaklar arasındaki mesafe, **7.** *fin.* belirli bir fiyattan hisse senedi alıp satmakta serbest olma seçeneği, **8. straddler** : bacaklarını ayırarak yürüyen/oturan/duran kimse, **9. straddlingly** : bacaklarını ayırarak.

Stradivarius, *is.* Stradivari kemanı.

strafe, *is.&f.* **strafed, strafing 1.** uçaktan makineli tüfekle ateş açma(k)/tarama(k), **2.** şiddetle bombardıman etme(k), **3.** *argo* cezalandırmak, azarlamak, **4.** uçaktan makineli tüfekle taarruz, bombardıman, **5. strafer** : bombardıman eden, makineli tüfekle tarayan.

straggle, *f.* **-gled, -gling 1.** yoldan sapmak, **2.** dağılmak, sürü veya bölükten ayrılmak, dağınık gitmek, **3. straggler** : yoldan sapan/dağılan/sürüden ayrılan kimse/asker/hayvan, **4. stra-ggling** : dağınık, **5. stragglingly** : dağınık bir şekilde, darmadağınık. ***e.a.-1. stray, 2. ramble.***

straggly, *f.* **-glier, -gliest** dağınık, darmadağınık.

straight, *sf.&zf.&is.* **1.** doğru, düz, müstakim. ~ **line** : doğru (çizgi). ~ **angle** : düz açı, 180°'lik açı. ~ **path** : doğru yol. **perfectly** ~ : dosdoğru, tamamıyla doğru, **2.** tam düşey veya tam yatay. ~ **chair** : arkası düz sandalye, **3.** düzgün, muntazam. ~ **shoulders** : muntazam omuzlar. ~ **face** : anlamsız/ciddî surat/tavır. **He said this with a completely** ~ **face** : Bunu çok ciddî bir tavırla söyledi. **4.** dürüst, namuslu. **act on the** ~ : dürüst davranmak. **be** ~ **with s.o.** : birine karşı dürüst hareket etmek, **5.** (düşünce, fikir vb.) doğru, hatasız, yanlışsız, **6.** düzenli, tertipli, yolunda. *Things are* ~ *now.* **7.** sürekli, kesintisiz, aralıksız. *in* ~ *succession.* **8.** *ABD* apaçık, hilesiz, katışıksız, sapına kadar. *a* ~ *Republican.* ~ *whiskey.* **9.** *tiy.* yapmacıksız, tabiî (rol yapma). ~ **role** : basit/alelâde rol, **10.** (gazetecilikte) tarafsız, objektif (bir şekilde). *a* ~ *news.* **11.** (iskambilde) birbirini izleyen, seri hâlinde. ~ **flush** : aynı türden birbirini izleyen beş kâğıt (meselâ karonun 1,2,3,4 ve 5'lisi), **12.** *argo* yasal, kanunî, hilesiz, dürüst, namuslu, **13.** dümdüz, bir doğru çizgiyi izleyerek. *to walk* ~ . **14.** dimdik, düşey durumda. *to stand* ~ . **15.** dosdoğru, tam. *to go* ~ *home.* **look s.o.** ~ **in the face** : birinin gözüne bakmak. **He hit me** ~ **in the face** : Tam yüzüme vurdu. **16.** dürüstlükle, namusu/şerefi ile. *to live* ~ . **17.** salim, hatasız bir şekilde, yanılmadan. *He can think* ~ . **18.** *gen.* ~ **on** : dosdoğru, sağa sola sapmaksızın. *to keep* ~ *on after the second traffic light.* **19.** olduğu gibi, değiştirmeksizin, yalan vb katmadan, çarpıtmadan. *Tell the story* ~ . **I tell you** ~ : Size açıkça/olduğu gibi söylüyorum. **20.** ~ **off** : derhâl, hemen, derakap. ~ **out** : açıkça, dobra dobra. **out of the** ~ : eğri, **21.** ~ **through** : dosdoğru, baştan başa. **read a book** ~ **through** : bir kitabı baştan başa okumak, **22.** doğruluk, düzgünlük, **23.** doğru/muntazam şekil, **24.** doğru çizgi, **25.** ~ **and narrow** : namuslu, faziletli, dürüst bir yol. *After his release from the prison he followed the* ~ *and narrow.* **26. put** ~ : yoluna koymak, düzeltmek, **27.** ~**ly** : dosdoğru, dümdüz bir şekilde, dürüstlükle, açıkça, dobra dobra, **28.** ~**ness** : doğruluk, dürüstlük, istikamet. ***e.a.-1.*** *direct,* ***4.*** *frank, honorable, upright, virtuous, just, fair,* ***7.*** *continuous, unbroken,* ***12.*** *legal, normal, conforming,* ***15.*** *directly,* ***16.*** *honestly, honorably, virtuously,* ***20.*** *immediately, straightaway.* ***k.a.-1.*** *crooked, curved,* ***4.*** *devious.*

straight-arm, *is.&f.* futbolda kolunu uzatıp rakibini itme(k). **stiff-arm** *d.d.*

straightaway, *sf.&zf.&is.* **1.** dosdoğru, dolambaçsız, dönemeçsiz (yol), **2. straightway** *d.d.* derhâl, hemen, derakap. ***e.a.-2.*** *immediately, right away.*

straight chain, *is. kim.* düz zincir, başka zincirlere bağlı olmayan atom zinciri. *bk.:* **branched chain.**

straightedge, *is.* cetvel, bir kenarı düz cetvel tahtası.

straighten, *f.* **1.** doğrul(t)mak, düzel(t)mek, tesviye etmek, **2.** ~ **out** : (a) düzeltmek, yoluna koymak. *to* ~ *out one's business affairs.* (b) üzüntüleri/endişeleri vb. gidermek/bertaraf etmek, (c) doğrulamak, doğrusunu öğrenmek/anlamak. *I'll try to* ~ *things out.* **3.** ~ **up** : doğrul(t)mak, kalkmak, karışmış bir şeyi açmak, **4.** ~**er** : doğrultan, düzelten.

straightforward, *sf.&zf.* **1.** doğru, dosdoğru, dolambaçsız, dönemeçsiz. **to give a** ~ **answer to a question** : bir soruya doğru/dolambaçsız cevap vermek, **2.** dürüst, açık sözlü, hilesiz, dobra dobra. *He is a* ~ *man.* **3.** (anlamca) açık, vazıh, kolay anlaşılır. *a* ~ *explanation.* **4.** ~**s** *d.d.* dosdoğru, sağa sola sapmadan, **5.** ~**ly** : doğruca, dosdoğru, (b) açıkça, dürüstlükle, dobra dobra, **6.** ~**ness** : doğruluk, dürüstlük, açık sözlülük. ***e.a.-1.*** *undeviating, unswerving, direct,* ***2.*** *honest, frank, open,* ***3.*** *clear.* ***k.a.-1.*** *devious,* ***3.*** *ambiguous.*

straight jacket, *is. bk.:* **strait jacket.**

straight-laced, *is. bk.:* **strait-laced.**

straight-line, *sf.* doğrusal, elemanları bir doğru üzerinde bulunan.

straight man, *is.* yardakçı, meddah yardımcısı.

straight-out, *sf. ABD- k.d.* **1.** tüm, katışıksız, samimî, gerçek, hakikî. *a~ Democrat.* **2.** dürüst, açık sözlü, çekinmesiz, sözünün eri. ***e.a.-1.*** *all-out,* ***2.*** *frank, aboveboard, unreserved.*

straight razor, *is.* ustura.

straight shooter, *is.* dürüst/namuslu kişi.

straight ticket, *is. ABD* hep aynı adaya verilmiş oylar. *bk.:* **split ticket.**

straight time, *is.* **1.** normal çalışma saatleri, **2.** normal çalışma saati ücreti. *bk.:* **overtime.**

straightway, *zf.* derhal, hemen. ***e.a.***- *straightaway.*

strain[1], *is.&f.* **1.** fazla germe(k). **to ~ a rope** : ipi fazla germek. **The ~ on the rope was tremendous** : İp çok fazla gerilmişti. **2.** zorlama(k), kasma(k). **stand the ~** : zora dayanmak. **Their friendship stood the ~** : Her şeye rağmen dost kaldılar. **3.** (adaleyi vb.) zorlayarak incitme (k), zora getirme(k), burk(ul)ma(k). **to ~ one's back** : belini incitmek, **4.** zorlayarak eğme(k)/bükme(k)/şeklini bozma(k), **5.** normal sınırı aşma(k), (kapsamını) genişletme(k). **to ~ the law** : yasa sınırlarını aşmak. **to ~ the meaning of a word** : bir kelimeyi (a) geniş anlamda kullanmak, (b) kendi çıkarına göre yorumlamak. **to ~ a point** : bir fikri aşırılığa götürmek, **6.** aşırı istekte bulunma(k), çok şey bekleme(k). *to ~ one's luck.* **The education of my boy puts a great ~ on my resources** : Oğlumun öğrenim masrafı bütçeme ağır bir yüktür. **7.** süzme(k), süzgeçten geçirme(k). *to ~ gravy.* **8.** sıkma(k), sıkıp suyunu çıkarma(k). *to ~ the water from spinach.* **9.** süzerek taneleri ayırma(k). *to ~ seeds from orange juice.* **10.** bağrına basma(k), kucaklama(k). *The mother ~ed her child close to her breast.* **11.** *esk.* zorlama(k), icbar etme(k), tazyik etme(k), **12.** kuvvetle çekme(k), çekiştirme(k). *a dog ~ing at a leash.* **13.** fazla/aşırı gayret gösterme(k), kendini zorlama(k), olanca kuvvetini sarf etme(k), çok uğraşma(k). **to ~ at/after sth.** : bir şeyi elde etmek için çok uğraşmak. **to ~ every nerve** : bütün gayretini sarf etmek. **to ~ oneself** : kendini zora getirmek/fazla yormak, vücudun bir yeri burkulma(k), **14.** damla damla ak(ıt)ma(k), süz(ül)me(k). **to ~ off the vegetables** : sebzenin suyunu süzmek/kevgirden geçirmek, **15.** eleme(k), **16.** ger(il)me, zorla(n)ma, zora gelme, **17.** burkulup incinme, **18.** aşırı ruhî/duygusal gerginlik/yorgunluk. **mental ~** : zihnî yorgunluk, **19.** zor, zorluk, meşakkat, sıkıntı. **the ~ of modern life** : modern hayatın zorlukları/meşakkati, **20.** kuvvet etkisiyle birim boyutlu cismin şekil değiştirmesi, zorlanma. **bending/breaking ~** : bükülme/kırılma zorlanması. **parts under ~** : zorlanan parçalar. ***e.a.***- *1. stretch, tighten, 2. exert, 3. impair, injure, 7. filter, sieve, 11. constrain, 13. strive, 14. trickle, flow, ooze, 17. sprain.*

strain[2], *is.* **1.** nesil, soy, silsile, aile. **There is in him a ~ of English blood** : Onda biraz İngiliz kanı vardır. **2.** (hayvanlarda) soy, ırk, **3.** (bitkilerde) tür, cins, **4.** iz, eser, nişane, emare, **5.** cins, nevi, **6.** belâgat. *the lofty ~ of Cicero.* **7.** *gen.* **~s** : nağme, makam. **the ~s of nightingale** : bülbülün nağmeleri, **8.** müzik parçası, şarkı, hava. **the martial ~s of the band** : bandonun askerî havaları, **9.** şiir parçası, **10.** tarz, üslûp, eda, ton, yazış/söyleyiş tarzı, kastedilen anlam/meal. **a humorous ~** : mizahî bir üslûp/eda. **He said a lot more in the same ~** : Bu mealde daha çok şey söyledi. **11.** mizaç.

strained, *sf.* **1.** zoraki, yapmacık, sun'î. *~ hospitality. a ~ smile.* **2.** zorlanmış, zora gelmiş, fazla gerilmiş, gergin. **~ nerves** : gergin sinirler, **3.** burkulmuş. *~ ankle.* **4. ~ly** : zoraki bir şekilde, **5. ~ness** : zorakilik, sun'îlik.

strainer, *is.* **1.** geren kimse, germe aleti, **2.** süzgeç.

straining beam = straining piece, *is.* çatı gergi kirişi.

strait, *is.&sf.* **1.** *gen.* **straits** boğaz, dar yer, geçit, iki deniz arasındaki dar su geçidi. **the Straits** : İstanbul ve Çanakkale Boğazları. **the ~s of Gibraltar** : Cebelitarık Boğazı, **2.** sıkıntı, darlık, zor/müşkül durum. **be in great ~s** : sıkıntı içinde olmak, darda kalmak, **3.** *esk.* dar, **4.** sıkı, sert, şiddetli, müsamahasız, **5. ~ly** : dar bir şekilde; sıkı sıkıya, şiddetle, müsamahasızca, **6. ~ness** : darlık, sıkılık, şiddet, müsamahasızlık. ***e.a.***-*2. distress, dilemma, predicament, plight, 3. narrow, 4. strict, 5. narrowly, strictly.* ***k.a.***- *2. ease.*

straiten, *f.* **1.** sıkıntıya düşürmek. **be ~ed** : sıkıntıya düşmek, sıkıntı çekmek. **They were ~ed for provisions** : Erzak sıkıntısı çekiyorlardı. **to be in ~ed circumstances** : (paraca vb.) sıkışık durumda/darlık içinde olmak, **2.** daraltmak, sıkıştırmak.

strait jacket, *is.* deli gömleği. **straight jacket** *d.d.*

strait-jacket, *f.* deli gömleği giydirmek.

strait-laced = straight-laced, *sf.* **1.** ahlâk konusunda son derece titiz/mutaassıp/tutucu, **2.** *esk.* sımsıkı bağlı (korse bağı vb.), **3. ~ly** : titizlikle, mutaasıbane, **4. ~ness** : titizlik, taassup, tutuculuk. ***e.a.***-*1. puritanical, prudish.*

strake, *is.* **1.** *den.* **streak** *ş.d.y.* borda kaplaması, **2.** tekerlek çemberi, **3. straked** : kaplamalı (borda).

stramineous, *sf.* **1.** saman renginde, **2.** *esk.* (a) samanlı, samandan yapılmış, saman gibi, samana benzer, (b) değersiz. ***e.a.-1.*** *straw-colored, 2. (b) valueless.*

stramonium, *is.* **1.** tatula *(Datura stramonium)*, **2.** tatula yapraklarından yapılan müsekkin ilâç. ***e.a.-1.*** *jimson weed.*

strand, *is.&f.* **1.** kenar, kıyı, sahil, kumsal, yalı. **~ line** : kıyı/sahil/kordon boyu, **2.** iplik teli, halatın/kablonun bir kolu, kordon. **three-~ed rope** : üç kollu halat, **3.** karaya otur(t)mak, **4.** (a) iplikleri/telleri bükerek halat yapmak, (b) halatın bir kolunu koparmak, **5. be ~ed** : zor/müşkül durumda kalmak, çıkmaza saplanmak, yolda/parasız/çaresiz kalmak. **He was ~ed in the middle of nowhere** : Bu kuş uçmaz kervan geçmez yerde kalakalmıştı. **6. leave s.o. ~ed** : birini yüzüstü bırakmak.

strange, *sf.&zf.* **stranger, strangest 1.** tuhaf, garip, acayip. **What a ~ idea!** : Ne acayip fikir! **It's ~ that he has not arrived yet** : Hâlâ gelmemiş olması acayip! **~ - looking** : acayip görünüşlü, **2.** görülmemiş, ilk defa görülen. *~ faces.* **3.** başka yerden gelmiş, **4.** yeni, alışılmamış, **5.** yabancı, ecnebi. **a ~ place** : yabancı bir yer. **find/feel ~** : garipsemek, yadırgamak, **6.** utangaç, çekingen, mahcup, ürkek, **7.** *gen.* **~ to** : acemi, toy, tecrübesiz, alışmamış. **I'm ~ to this job** : Bu işe alışık değilim. **8.** acayip bir şekilde, **9. ~ly** : tuhaf tuhaf, garip/acayip bir şekilde, şaşılacak derecede, **10. ~ness** : tuhaflık, gariplik, acayiplik, yabancılık, acemilik. ***e.a.-1.*** *unusual, bizarre, singular, peculiar, odd, queer,* ***4.*** *unfamiliar, 5. foreign, alien, 6. shy, reserved, aloof, 7. unaccustomed, inexperienced, unacquainted.* ***k.a.-1&4.*** *familiar.*

stranger, *is.* **1.** yabancı, ecnebi, dışarıdan gelen kimse. **a ~ in town** : şehirde bir ecnebi. **Our town shows hospitality to ~s** : Kentimiz yabancılara karşı misafirperverdir. **to become ~ to s.o./sth.** : yabancılaşmak, birine/bir kimseye yabancı kalmak. **to make a ~ of s.o.** : birine yabancı muamelesi yapmak, **2.** tanınmayan/tanınmamış kimse. **He is a perfect ~ to me** : Onu hiç tanımıyorum. **3.** alışmamış, alışık olmayan. **He is no ~ to the powerty** : Fakirliğe alışmıştır, fakirlik nedir bilir. **He is a ~ to fear** : Korku nedir bilmez. **4.** bir işin yabancısı/acemisi, **5.** *huk.* hakkı olmadan işe karışan kimse, **6. You are quite a ~** ! Yüzünü gören cennetlik/seni gören hacı olur. ***e.a.- 1.*** *alien, foreigner.* ***k.a.-1.*** *acquaintance.*

strangle, *f.* **-gled, -gling 1.** boğmak, boğazını sıkarak öldürmek. **I was so angry I could have ~d him** : Öyle kızdım ki neredeyse onu boğacaktım. **2.** boğulmak. **He was ~ed in his bed** : Yatağında boğulmuştu. **3.** (devamını/gelişmesini vb.) önlemek/durdurmak, bastırmak, susturmak, yok etmek. **to ~ the press** : basını susturmak. **to ~ evil at its birth** : fenalığı doğmadan yok etmek. **to ~ a sneeze/a laugh** : kendini aksırmaktan/gülmekten alıkoymak, **4. ~ hold** : (a) güreşte boğma vaziyeti, (b) boğucu kuvvet/hakimiyet/etki, **5. strangler** : boğan kimse. ***e.a.-1.*** *choke, garrote, throttle, stifle, suffocate, smother, 3. suppress.*

strangles, *is. vet. bk.:* **distemper** (1. b).

strangulate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** *tıp* (bağırsak) düğümlemek, (damar) büzmek, sıkıştırmak. **strangulated hernia** : düğümlü fıtık, **2.** *bk.:* **strangle, 3. strangulable** : boğulabilir, düğümlenebilir, büzülebilir, **4. strangulation** : boğ(ul)ma, düğümlenme, **5. strangulative = strangulatory** : boğucu, boğulmaya/düğümlenmeye sebep olan.

strangury, *is. patol.* idrar zorluğu.

strap, *is.&f.* **strapped, strapping 1.** kayış, kolan, **2.** şerit, atkı, bant. **~ iron** : çember demiri, **3.** çanta/askı kayışı, **4.** apolet, **5.** dar ve uzun kumaş parçası, **6.** berber/ustura kayışı, **7.** (taşıtlarda) tutunma kayışı, **8.** kayışla/bantla/çemberle tutturmak, çemberlemek, **9.** kayışla dövmek, **10.** (paraca) sıkıntıya sokmak, sıkboğaz etmek, **11.** (usturayı) kayışla bilemek. *to ~ a razor.* **12.** *İsk.* asmak. ***e.a.-11.*** *strop, 12. hang.*

straphanger, *is. k.d.* (taşıtta) kayışa tutunan yolcu. **straphanging** : (taşıtta) kayışa tutunma.

strap-hinge, *is.* uzun kanatlı menteşe.

strapless, *sf.* **1.** kayışsız, şeritsiz, bantsız, **2.** omuz askısı olmayan. *a ~ evening gown.*

strappado, *f.&is., ç.* **-does** bileklere bağlanan iple yukarıya çekip sonra düşürerek cezalandırma(k).

strapped, *sf. k.d.* muhtaç, ihtiyaç/zaruret/sıkıntı içinde, sıkışık durumda. **The company is rather ~ for funds** : Şirket hayli para sıkıntısı içindedir. ***e.a.- needy, wanting.***

strapper, *is.* **1.** kayışla döven/bağlayan kimse, **2.** *k.d.* iri yarı kimse.

strapping, *sf.&is.* **1.** iri yarı, iri kıyım, güçlü kuvvetli, heybetli, **2.** *k.d.* azman, kocaman, çok büyük, çok iri, **3.** kayışla dövme, **4.** kayışlar, kayış/askı tertibatı. ***e.a.-1. robust, 2. large, whopping.***

strass, *is.* ştras, taklit mücevher olarak kullanılan kurşunlu çakmak taşı.

strata, *is. bk.:* **stratum.**

stratagem, *is.* **1.** harp hilesi, manevra, **2.** hile, tuzak, desise, oyun, dolap, düzen. ***e.a.- trick, plan, scheme, plot, intrigue, ruse, tactic, trickery, contrivance.***

stratal, *sf.* tabaka+, kat+, tabaka hâlinde, kat kat.

strategic(al), *sf.* **1.** stratejik, savaş tekniğine uygun, **2.** strateji bakımından önemli, **3.** başarıya götüren, **4. strategically** : stratejik olarak, strateji bakımından.

strategics, *is.* strateji, savaş bilimi, harp idare bilgisi.

strategist, *is.* strateji uzmanı, savaşabilir.

strategy, *is., ç.* **-gies** **1.** belirli bir amaca veya sonuca ulaştıracak plân, yöntem, önlem ve manevralar, **2.** strateji, savaş bilimi, harp idare bilgisi, **3.** stratejik uygulama, bu bilgilerin maharetle kullanılması. ***e.a.- 2. strategics.***

strath, *is. İsk.* geniş vadi, içinden nehir geçen vadi.

strathspey, *is.* İskoç dansı.

strati-, *ön ek* "tabaka, katman" . *ör.: stratiform.*

straticulate, *sf.* ince katmanlı/tabakalı, ince tabakalardan oluşmuş. **straticulation** : katmanlaşma, tabakalaşma, ince tabakalardan oluşma.

stratification, *is.* **1.** katmanlaş(tır)ma, tabakalaş(tır)ma, **2.** katmanlı/tabakalı görünüş/oluşum, **3.** *sos.* toplumsal tabakalaşma, sınıflaşma. ~ *of feudal saciety.* **4.** *jeol.* (a) katman/tabaka teşekkülü, (b) *bk.:* **stratum.**

stratiform, *sf.* **1.** *jeol.* katmanlı/tabakalı, tabakalardan oluşan, **2.** *meteor.* yassı, yatay (bulut).

stratify, *f.* **-fied, -fying** **1.** katmanlaş-(tır)mak, tabakalaş(tır)mak, tabakalar oluşturmak, **2.** (tohumları) toprak tabakaları arasında saklamak veya çimlendirmek, **3.** *sos.* sınıflaş-(tır)mak, toplumsal tabakalara böl(ün)mek.

stratigraphy, *is.* **1.** katman bilimi, stratigrafi, yer bilimin katmanları inceleyen dalı, **2.** yer kabuğu katmanlarının düzeni/dizilişi, **3. stratigrapher = stratigraphist** : katman bilimi uzmanı, **4. stratigraphic(al)** : katman bilimsel, **5. stratigraphically** : katman bilimi yönteniyle, katman bilimsel olarak.

stratocracy, *is., ç.* **-cies** askerî hükûmet. **stratocrat** : askerî hükûmet yanlısı. **stratocratic** : askerî hükûmetle.

stratocumulus, *is., ç.* **-lus** karaküme bulutu, kara/yuvarlak kümeler hâlindeki bulut, stratokümülüs.

stratopause, *is. meteor.* stratosfer ile mezosfer arasındaki geçiş bölgesi.

stratosphere, *is.* üst hava yuvarı, stratosfer, dünyayı saran 40 km kalınlıktaki hava tabakası. **stratospheric(al)** : üst hava yuvarında olan, stratosferik.

stratum, *is., ç.* **strata/stratums** **1.** katman, tabaka, kat, **2.** *jeol.* yeryüzü tabakası, **3.** *biy.* doku tabakası, pul, **4.** aynı boyda bulunan bitkiler topluluğu, **5.** okyanus veya atmosfer tabakaları, **6.** toplumsal sınıf, halk tabakası, **7. stratous** : katmansal, tabakalı. ***e.a.- 1. layer, 3. lamella.***

stratus, *is., ç.* **-tus** katman bulut, stratus.

straw, *is.&sf.* **1.** saman, **2.** ekin sapı, **3.** ekin sapından/samandan yapılmış (şey), hasır. **a ~ hat** : hasır şapka, **4.** zerre, çok ufak şey. **I don't care a ~** : bana vız gelir; umurumda değil; zerre kadar önem vermem. **the ~ that breaks the camel's back** : bardağı taşıran son damla. **not worth a ~** : metelik etmez, hiç değeri yoktur. **A ~ shows which way the wind blows** : En ufak bir emare olup bitenleri gösterir. **5.** değersiz/kıymetsiz, önemsiz. **a man of ~** : değersiz/uydurma adam, manken, gösterişli fakat varlıksız adam, **5. drinking ~** *d.d.* içme çubuğu, şurup vb içmek için içi boş çubuk, kamış, **6. ~ boss** *ABD-k.d.* kalfa, işçi başı, **7. ~ color** : saman rengi

8. ~-hat circuit : sayfiyede yazlık tiyatro, **9. ~ man** : (a) hasırdan adam, (b) korkuluk, kukla, (c) önemsiz/zayıf kimse/fikir/nazariye vb., (d) yalancı şahit, **10. ~ mattress** : samanla doldurulmuş minder, **11. ~ vote** : nabız yoklama oyu, **12. ~ wine** : kuru üzüm şarabı, **13. catch/clutch/grasp at a ~** (or **~s**) : ümitsizlik içinde her çareye başvurmak. **A drowning man will clutch at a ~** : Denize düşen yılana sarılır. **14. draw ~s** : çöple kur'a çekmek, **15. ~ down** : (ahıra vb.) saman sermek, **16. one can't make bricks without ~** : samansız kerpiç yapılmaz, gerekli araç/malzeme olmadıkça iş yürütülemez, **17. It's the last ~** : Bir bu eksikti, yeter artık! **This bad news was the last ~** : Bu fena haber her şeyi mahvetti. **18. strawy** : samanlı, saman gibi. ***e.a.- 4. trifle, 5. worthless.***

strawberry, *is., ç.* **-ries 1.** çilek. **wood ~** : orman çileği. **2.** *bot.* çilek bitkisi *(Fragaria).* **3. ~ blonde** : açık kızıl sarı (saçlı kadın), **4. ~ bush** : ok ağacı, **5. ~ mark** : doğuştan vücutta bulunan kırmızı leke, **6. ~ shrub** : çilek fundası *(Calycanthus):* kırmızı, mor çiçekler açan birkaç çeşit funda, **7. ~ tomato** : çilek domates *(Physalis pruinosa),* **8. ~ tree** : koca yemiş *(Arbutus Unedo),* **9. crushed ~** : donuk kırmızı renk. ***e.a.- 4. wahoo.***

strawboard, *is.* kaba mukavva.

strawworm, *is. bk.:* **1. caddisworm, 2. jointworm.**

stray, *is.&sf.&f.* **1.** sürüden ayrılmış/başıboş (hayvan), **2.** aylak/başıboş/avare/serseri (kimse), yanlış yola sapmış/yolunu sapıtmış (adam), **3.** evden kaçmış/yersiz yurtsuz (çocuk). **waifs and ~s** : kimsesiz/yersiz yurtsuz çocuklar, **4.** rastgele, tesadüfî, arasıra vuku bulan. **~ bullet** : serseri kurşun. **~ customer** : beklenmedik müşteri, **5.** *fiz.* dağınık, kaçak. **~ light** : dağınık ışık. **~ magnetic field** : kaçak magnetik alan. **~ radiation** : dağınık ışım, **6.** sürüden ayrılmak, **7.** doğru yoldan ayrılmak, yolunu şaşırmak/ sapıtmak, yanlış yola sapmak, dalâlete düşmek. **to ~ from the main road** : ana yoldan ayrılmak. **to ~ from the point** : konudan ayrılmak, sadet dışına çıkmak, **8.** başıboş/aylak/avare dolaşmak. **let one's thoughts ~** : zihni/düşünceleri dağılmak, düşüncelere dalmak, **9. ~er** : sürüden ayrılan hayvan, aylak/başıboş/yolunu şaşırmış kimse, evden kaçmış çocuk. ***e.a.- 4. irregular, occasional, casual, unrelated, incidental, 7. deviate, 8. wander, roam, straggle.***

streak, *is.&f.* **1.** (uzun çizgi şeklinde) leke, çizgi. *a ~ of mud.* **2.** ışın, şua. **the first ~ of dawn** : fecrin/sabahın ilk ışıkları, **3.** damar, tabaka. *~s of fats in meat.* **4.** çeşni, eser, iz, emare. **There is in him a ~ of Irish blood** : Damarında biraz İrlandalı kanı var. **There is a ~ of eccentricity in his character** : Biraz acayip karakterdedir. **5.** *ABD- k.d.* dizi, seri, birbiri ardınca olan olaylar. *a ~ of bad luck. a ~ of losses.* **6.** *min.* tanıma çizgisi: cevheri sert bir şeyle çizerek elde edilen rengi asıl cevherden farklı ve o cevheri niteleyen çizgi, **7.** *bkt.* yüzeysel çizgi aşı, **8.** şekilsiz çizgilerle boyamak, çizgiler yapmak/meydana getirmek, **9.** çizgi çizgi olmak, **10.** çok hızlı/yıldırım gibi gitmek. **like a ~ (of lightning)** : yıldırım gibi, hızla, **11.** çıplak soyunarak herkesin önünde hızla koşup kaybolmak, **12. ~er** : (a) benekli levrek, (b) kalabalık yerlerden çırılçıplak geçen adam, **13. ~like** : benek veya uzun çizgili leke gibi, damar/tabaka şeklinde.

streaked, *s.* **1.** benekli, çizgili, damarlı. *~ lumber.* **2.** üzgün, üzüntülü, hasta. *He looked so ~ that I felt sorry for him.* **3. ~ly** : benekli /lekeli bir şekilde, **4. ~ness** : beneklilik, çizgi çizgi lekeli olma.

streaking, *is.* (özellikle kolej öğrencileri arasında) herkesin gözü önünde çırılçıplak koşma oyunu.

streaky, *sf.* **streakier, streakiest 1.** benekli, çizgili, damarlı, çubuklu, yollu, yol yol. **~ bacon** : yağlı ve yağsız karışık domuz pastırması, **2.** düzgün olmayan çizgilerle donanmış, **3.** *k.d.* değişken, türdeş olmayan, gayrimütecanis, hep bir nitelikte olmayan, **4. streakily** : benekli/ çizgili/damarlı/çubuklu/yollu bir şekilde, benek benek, çizgi çizgi, damar damar, yol yol, **5. streakiness** : beneklilik, çizgililik.

stream, *is.&f.* **1.** akarsu, dere, çay, ırmak. **mountain ~** : sel. **Little ~s make great rivers** : Dereler birleşir, nehir olur. **2.** akış, akıntı, akım. **against the ~** : akıntıya karşı/ters yönde. **down the ~** : akıntı yönünde. **go/drift with the ~** : ayak uydurmak. **to hold up the ~ of traffic** : Trafik akışını durdurmak. **in ~s** : akın akın. **People came in ~s** : Halk akın akın geldi. **in one**

continuous ~ : sel gibi, ardı arkası kesilmeksizin, akın akın, **3.** (hava vb.) cereyan, **4.** (ışık) demet, huzme, **5.** birbiri ardınca gelen/olan şey, *mec.* sel, yağmur. **~ of words/abuse** : söz/küfür yağmuru. **~ of cars** : otomobil seli, **6.** bilgi ve yeteneklerine göre ayrılmış sınıf/öğrenciler, **7. on ~** : imal edilmekte, tezgâhta, **8.** ak(ıt)mak, **9.** *gen.* **~ with** : sel gibi akıtmak, boşaltmak. **Her eyes were ~ing with tears** : Gözlerinden sel gibi yaşlar boşalıyordu. **10.** (ışık) uzanmak, süzülmek, girmek. *Sunlight ~ed in through the window.* **11.** sürekli olarak/kesintisiz hareket etmek/ilerlemek, **12.** (bayrak vb.) dalgalan(dır)mak, **13.** (uzun saç vb.) dökülmek, sarkmak, **14.** öğrencileri bilgi ve yeteneklerine göre sınıflara ayırmak, **15. ~ing** : akan, ağlayan. **~ing with sweat** : ter içinde, **16. ~ tin** : akarsu kenarındaki toprakta bulunan kalay filizi.

streamer, *is.* **1.** akan/dalgalanan şey, **2.** ince uzun bayrak, flâma, flândra, **3.** serpantin, **4.** ışık sütunu, (fecri şimali vb.), **5.** gazete manşeti.

streamlet, *is.* derecik, küçük dere/çay.

streamline, *is.&f.* **-lined, -lining 1.** akış/akım çizgisi, **2.** bir engele rastlayan sıvı moleküllerinin izledikleri yörünge, su veya hava direncini minimum yapmak için hareketli katı cisme verilmesi gereken yüzey şekli, **3.** hareketli katı cisme akışkan içinde minimunı dirençle karşılaşacak yüzey biçimi (damla şekli) vermek, **4.** etkinleştirmek, bir yöntemi (sadeleştirerek) daha etkin ve verimli hâle getirmek, **5. ~ flow = laminar flow** : kaygan akış, sıvı zerrelerinin bir cisim etrafında sabit (veya düzgün değişen) hızla akması. *bk.:* **turbulent flow.**

streamlined, *sf.* **1.** damlasal, damla biçiminde, aerodinamik, içinde hareket ettiği akışkandan minimum direnç gören, **2.** etkin, verimli, maksimum verimle çalışacak tarzda düzenlenmiş, **3.** modern, güncel, son ilerlemelere uygun. ***e.a.- 3. modernized, up-to-date.***

streamliner, *is.* aerodinamik taşıt (lokomotif/tren vb.).

stream of consciousness, *psikol.* bilinç akımı, sürekli bilinçli olaylar dizisi.

stream-of-consciousness, *sf.* bilinçsel akışla, duygu ve düşüncelerin bilinçteki akışını değiştirmeden aynen olduğu gibi (yazılması/anlatılması). **~ technique** : bilinçsel akışla yazı yazma sanatı.

streamy, *sf.* **streamier, streamiest 1.** akarsuları çok, **2.** akan, akışkan, **3. streaminess** : akarsu bolluğu, akış, akışkanlık. ***e.a.-2. flowing, streaming.***

streek, *gl.f. Brit.- k.d.* **1.** (uykudan uyanınca vb.) gerinmek, **2.** elini/kolunu uzatmak, **3.** cesedi tabuta koymak üzere kol ve bacaklarını uzatmak, **4. ~er** : gerinen, el/kol vb uzatan. ***e.a.- 1. stretch, 2. extend.***

street, *is.&sf.* **1.** sokak, cadde. **high/main ~** : ana cadde. **the man in the ~** : alelâde insan, halk. **You are ~s better than him** : Ondan kat kat üstünsünüz. **He is cleverer than you by long ~s** : O senden çok daha zekidir. **not in the same ~ with ...** *k.d.* ... ile aynı seviyede değil/boy ölçüşemez. **turn s.o. into the ~** : birini sokağa atmak/açıkta bırakmak, **2.** yol, **3.** *k.d.* mahalle halkı, **4.** zemin, caddeye bitişik, cadde/sokak düzeyinde bulunan. **a ~ floor** : zemin kat, **5.** sokak+, sokağa mahsus, sokakta giyilen. **a ~ dress** : sokak elbisesi, **6. ~ Arab** : kimsesiz/serseri sokak çocuğu, **7. ~ cleaner** : çöpçü, temizlik amelesi, **8. ~ corner** : köşe başı, **9. ~ directory** : şehir rehberi, **10. ~ door** : sokak kapısı, **11. ~ fight** : sokak kavgası, arbede, **12. ~ level** : zemin, sokak seviyesi, **13. ~ musician** : sokak çalgıcısı, **14. ~ people** : (a) mahalle halkı, (b) sokak serserileri, hippiler, **15. ~ sprinkler** : sulamaç, arozöz, **16. ~ theater** : sokak tiyatrosu, seyyar tiyatro, **17. ~ sweeper** : sokakları süpüren kimse/makine. ***e.a.-1. alley, avenue, boulevard. NOT:*** **STREET** iki yanı evlerle çevrili cadde veya sokak, **ALLEY**, evler arasındaki yol veya geçit, **AVENUE**, gösterişli binalarla çevrili ekseriya ağaçlıklı bir cadde, **BOULEVARD** ise ağaçlıklı ve gezinti yerleri olan geniş caddedir. Bazı şehirlerde **STREET** ve **AVENUE** eş anlamlı olarak kullanılır, bir istikamette (örneğin kuzey, güney) uzananlara **AVENUE**, başka istikamette (doğu, batı) uzananlara **STREET** adı verilir.

streetcar, *is.* tramvay.

streetlight, *is.* sokak lâmbası/feneri.

streetwalker, *is.* sokak kadını, fahişe, orospu, sürtük. **streetwalking** : fahişelik, orospuluk, sürtüklük.

streetward, *sf.&zf.* sokağa doğru/yakın, sokak yönünde.

streetwise = street-wise = street-smart, *sf. - k.d.* sokakta yetişmiş, sokak terbiyesi almış, vurucu, kırıcı ve haydut tabiatlı kimselerin hakkından gelmesini bilen.

strength, *is.* **1.** dayanç, gerinim, dayanıklılık, mukavemet. ~ **of compression** : sıkışma dayancı. ~ **of materials** : cisimlerin mukavemeti. **tensile** ~ : kopma dayancı, **2.** kuvvet, güç, takat, dayanma gücü. ~ **of arm** : kol kuvveti. ~ **of will** : irade kuvveti, **3.** cesaret, metanet, manevî güç/kuvvet. **recover/regain** ~ : tekrar cesaret/metanet/güç kazanmak, **4.** şiddet, etki, tesir derecesi, **5.** askerî kuvvet, (insan/uçak/gemi vb.) mevcudu, kadro. **a regiment with a ~ of 3000** : 3000 mevcutlu bir alay. **bring a batallion up to ~** : bir taburun mevcudunu tamamlamak. **strike s.o. off the ~** : birini kadrodan çıkarmak. **on the ~** : kadroya dahil, kadroda, **6.** kuvvet/cesaret kaynağı. *The Koran was his ~* . **7.** sertlik, keskinlik, oran, nisbet, miktar. **The alcoholic ~ of brandy far exceeds that of wine** : Konyağın alkol oranı şarabınkinden çok daha fazladır. **8.** değer, satın alma gücü. **The dollar declined in ~** : Doların değeri düştü. **9. from ~ to ~** : bir başarıdan ötekine, başarıdan başarıya, **10. in (great) ~** : çok sayıda, akın akın. **By summer, the tourists arrive in ~** : Yazın çok turist gelir. **11. on the ~ of** : -e güvenerek/dayanarak, -e binaen, gereğince. **I did it on the ~ of your promise** : Vaadinize güvenerek bunu yaptım. ***e.a.- 1.vigor, 2. power, force, might, 3. courage, 4. intensity, 7. amount, quantity, proportion, 11. based on, relying on.***

strengthen, *f.* **1.** kuvvetlen(dir)mek, kuvvet vermek, kuvvetini artırmak, desteklemek, takviye etmek, teyit etmek, doğrulamak. **The regiment moved eastward to ~ the southern flank** : Güney kanadını takviye için alay doğuya hareket etti. **His answer ~ ed my opinion** : Onun cevabı, kanaatimi kuvvetlendirdi. **2. ~er** : kuvvetlendiren, takviye eden (kimse/şey).

strenuous, *sf.* **1.** gayretli, faal. *a ~ person.* **2.** şiddetli, hararetli. **to offer ~ opposition** : şiddetle muhalefet etmek, **3.** güç, çetin, zor, ağır, yorucu, gayret ve enerji isteyen. ~ *work.* **4. ~ly** : (a) gayretle, çok emek/enerji harcayarak. *to work ~ly in order to succeed.* (b) şiddetle. *He ~ly denied that his airline was in any serious danger.* **5. ~ness** : güçlük, zorluk, çetinlik, çok emek/gayret isteme. ***e.a.- 1. vigorous, energetic, active, zealous, 3. hard, exacting.***

strep, *is.&sf. k.d. bk.:* **streptococcus, streptococcal.**

strephosymbolia, *is.* evirme, (cümleleri, kelimeleri vb.) tersine çevirme, (aynada olduğu gibi) ters görünme. **strephosymbolic** :evrik, ters.

strepitous = strepitant, *sf.* gürültülü. ***e.a.- noisy, boisterous.***

streptococcal = streptococcic, *sf.* streptokok basilinin sebep olduğu. *a ~ sore throat.*

streptococcus, *is., ç.* **-cocci** *bkt.* streptokok basili, çift çift veya zincir şeklinde bulunan ve bademcik, kızıl gibi hastalıklara sebep olan basil.

streptokinase, *is. bk.:* **fibrinolysin** (2).

streptomycin, *is. ecz.* streptomisin, C21 H39N7O12. Tüberküloz tedavisinde kullanılan antibiyotik.

streptothricin, *is. ecz.* streptotrisin, bakteri öldürücü bir ilâç.

stress, *is.&f.* **1.** önem, ehemmiyet, itina . **to lay ~ upon good manners** : görgü kurallarına önem vermek, **2.** *gr.* vurgu. **~ed** : vurgulu. **to lay ~ on a word** : bir kelimeyi vurgulamak, **3.** basınç, tazyik, zor, zorlama, **4.** şiddet, ağırlık, kuvvet, **5.** gerilme, gerilim, gerginlik. **breaking ~** : kopma/kırılma gerilmesi/mukavemeti. ~ **diagram** : gerilim çizgesi. **internal ~ in a cooling body** : soğuyan bir cisimdeki iç gerilme, **6.** *psikol.* zorlanma(k), sıkıntı, ruhî/asabî gerginlik, **7.** önem/ekemmiyet vermek, önemle üstünde durmak, itina göstermek, **8.** vurgulamak, belirtmek, tebarüz ettirmek, **9.** baskı yapmak, tazyik etmek, sıkmak, bunaltmak, **10. ~less** : baskısız, tazyiksiz, vurgusuz, vurgulanmamış, **11. ~lessness** : baskısızlık, vurgusuzluk. ***e.a.- 1. emphasis, 3. strain, 7.&8. emphasize.***

stressful, *sf.* **1.** gergin, sıkıcı, bunaltıcı. *the ~ days before the war.* **2. ~ly** : gergin/bunaltıcı bir şekilde.

stretch, *f.&is.&sf.* **1.** *gen.* ~ **out** : uzatmak, sermek, yaymak. *to ~ oneself out on the ground.* **2.** ger(il)mek. *to ~ a rope across a road.* **3.** zorlamak, zora getirmek. **She ~ed herself to provide for the family** : Ailesini geçindirmek için kendini zorladı. **to ~ money to keep within a**

budget : bütçeyi aşmamak için masrafı kısmak. **to ~ a point** : ayrıcalık tanımak, istisna yapmak. **to ~ a privilege** : bir imtiyazı kötüye kullanmak, **4.** çekip uzatmak. *to ~ a rubber band.* **5.** *gen.* **~ out** : (yere vb.) uzanmak, serilmek, yayılmak, açılmak, upuzun yatmak. *to ~ out on a couch.* **6.** uzamak, uzayıp gitmek, temadi etmek. *The forest ~es for miles.* **7. ~ oneself** : gerinmek. **to ~ and yawn** : gerinip esnemek, **8.** abartma(k), mübalâğa etme(k), genişletme(k). **to ~ the imagination** : muhayyileyi genişletmek. **by a ~ of imagination** : hayal kuvveti/genişliği ile. **~ the truth** : gerçeği abartmak, **9.** *argo* yere sermek, **10.** ger(il)me, gerinme, geriliş, gerginlik. **give a ~** : gerinmek. **go for a ~** : bacaklarının uyuşukluğunu gidermek için biraz gezinmek, **11.** alan, saha, geniş yer, sıra ile uzanan şey. **a ~ of open country** : geniş düz arazi. **at full ~** : (a) alabildiğine, bütün hızı ile. *to run at full ~* . (b) upuzun yatmış/uzanmış hâlde, **12.** uzam, vüs'at, genişlik, açıklık. **~ of wing** : kanat genişliği/açıklığı, **13.** aralıksız süre, müddet. **at a ~** : aralıksız, ara/mola vermeden, **14.** dönemeçli koşu yolunun düz kısmı. **home ~** : yarışın son kısmı, **15.** *argo* hapis süresi. **do a ~** : hapis yatmak, **16.** gerilebilen, uzatılabilen, esnek, elâstikî. *~ socks.* **17. ~ability** : uzayabilme, uzatılabilme, esneklik, elâstikîyet, **18. ~able** : uzatılabilir, uzayabilir, esnek, elâstikî. ***e.a.-1.*** *spread, extend,* ***3.*** *strain,* ***4.*** *lengthen.* ***k.a.-4.*** *shorten, shrink.*

stretcher, *is.* **1.** sedye, (hasta/ölü taşınan) teskere, **2.** gergi, geren şey/kimse. *a shoe- ~.* **3.** hatıl, **4.** iki çatı direğini bağlayan direk, **5.** duvar boyunca enine konulan taş/tuğla, **6.** şemsiye gergi teli, **7. ~-bearer** : teskereci, sedyeci, teskere/sedye taşıyan kimse, **8. ~ - party** : teskereciler ekibi.

stretch-out, *is.* **1.** işçilerden aynı ücretle fazla iş isteme, **2.** işçilerin maksatlı olarak işi yavaşlatmaları.

stretchpants, *is. ABD* (bedene sımsıkı oturan) elâstikî pantolon.

stretchy, *sf.* **stretchier, stretchiest 1.** (fazla) uzayan, gerilen, gerilen, **2.** esnek, elâstikî, **3. stretchiness** : uzayabilme, gerilebilme, esneklik, elâstikîyet. ***e.a.- 2.*** *elastic.*

stretta, *is., ç.* **strette/strettas** *bk.:* **stretto.**

stretto, *is., ç.* **stretti/strettos** *müz.* hızı gittikçe artan kısım.

strew, *gl.f.* **strewed, strewn/strewed, strewing 1.** serpmek, saçmak, dağıtmak. *to ~ sawdust.* **2.** sermek, yaymak, yayarak kaplamak. **to ~ o floor with sawdust** : döşemeye talaş sermek. **They ~ed flowers in his path** : Yoluna çiçekler serdiler. **3.** serpilmek, saçılmak, dağılmak, yayılmak, **4.** her tarafa yaymak, neşretmek, işaa etmek. *to ~ rumors among the troops.* **5. ~er** : serpen, dağıtan, yayan kimse/şey. ***e.a.-1.*** *scatter, sprinkle,* ***4.*** *spread, broadcast.* ***k.a.-1.*** *gather.*

stria, *is., ç.* **striae 1.** ince çizgi, paralel çizgilerden her biri, **2.** yiv, oyuk, **3.** kas lifi, **4.** *jeol.* buzul çizgisi, buzulların kayalarda bıraktığı çizinti/iz, **5.** *min.* maden cevheri kristallerinin paralel çizgileri, **6.** boşalım ışını: gazlar içinde ışıklı elektrik deşarj çizgisi.

striate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** çizmek, çizgi/yiv/oyuk açmak, **2. striated** *d.d. :* çizgili, yivli, oyuklu. ***e.a.- 1.*** *stripe, streak, furrow,* ***2.*** *striped, streaked, furrowed.*

striation= striature, *is.* **1.** çizgi, çizik, yiv, paralel çizgilerden her biri, **2.** çizilme, çizik çizik olma.

strick, *is.* lif, elyaf, ipek, keten vb. elyafı.

stricken, *sf.* **1.** *bk.:* **strike** *(sf.f.),* **2.** felâketzede, felâkete /âfete uğramış. *~ areas. a ~ family.* **3.** hasta(lanmış), (hastalığa vb.) duçar olmuş, yaralı, yaralanmış, vurulmuş. *~ with crippling arthritis, she lay bedridden for many years.* **4.** kaderin sillesini yemiş, bahtsızlığa uğramış, **5. ~ly** : (felâkete/hastalığa vb.) uğramışçasına. ***e.a.-*** *afflicted.*

strickle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** sıyıraç : dolu zahire ölçeğinin üstünü sıyırıp düzeltmeye yarayan tahta, **2.** dökümün dönel simetrisini sağlayan döndürme düzeni, **3.** tırpan bileyicisi, **4.** dolu hububat ölçeğinin üstünü sıyırıp düzeltmek.

strict, *sf.* **1.** sıkı. *a ~ observance of rituals.* **2.** çok titiz, dikkatli, ciddî, sert, şiddetli, müsamahasız. *~ laws. a ~ judge.* **3.** tam, eksiksiz, mutlak, derin, koyu. **a ~ translation**: tam/eksiksiz tercüme. **~ silence** : derin sükût. **~ truth** : mutlak hakikat. **in the ~est sense of the word** : kelimenin tam anlamıyle, **4.** kesin, kat'î, noksansız, harfi harfine. *a ~ statement of the facts.*

5. iyice tanımlanmış/belirlenmiş, **6.** sofu, mutaassıp, koyu. **He is a ~ Moslem** : Koyu bir Müslümandır. **7.** *bot.* dik, dimdik, doğru, **8.** *esk.* dar, sıkışık, **9. ~ness** : sıkılık, sertlik, şiddet, kesinlik, kat'iyet, tamlık, eksiksizlik. ***e.a.-1.*** *rigid, austere, rigorous, stringent,* ***2.*** *stern, severe,* ***3.*** *absolute, perfect, complete,* ***4.*** *exact, precise, accurate, scrupulous,* ***7.*** *erect,* ***8.*** *narrow, tight, close.* ***k.a.-1.*** *flexible, lax.*

striction, *is. az kul.* daral(t)ma, sıkma. ***e.a.-*** *constriction.*

strictly, *zf.* sıkı sıkıya, şiddetle, kesinlikle, tamamen, tam olarak, mutlaka, tamamıyla, tam manasıyla, münhasıran. **That's not ~ true** : Bu, tam manasıyla doğru değildir. **~ speaking** : daha doğrusu, doğrusunu söylemek gerekirse. **smoking is ~ prohibited** : sigara içmek kesinlikle yasaktır. **The car park is ~ for the use of customers** : Park yeri münhasıran müşterilere mahsustur. ***e.a.-*** *rigidly, precisely, stringently, solely, absolutely, positively, rigorously.*

stricture, *is.* **1.** kınama, yerme, eleştirme, tenkit, zem, takbih, **2.** *tıp* kanal daralması, büzülme, **3.** sınırlandırma, tahdit, kısıtlama, **4.** *esk. bk.:* **strictness**, **5. strictured** : (a) kınanmış, eleştirilmiş, (b) daralmış, büzülmüş, (c) sınırlı, mahdut. ***e.a.-1.*** *criticism, censure,* ***2.*** *contraction,* ***3.*** *limitation, restriction.*

stride, *is.&f.* **strode, stridden, striding 1.** uzun adımlarla yürüme(k), geniş adımlarla gezinme(k). **to ~ the deck** : güvertede gezinmek. **~ along/out** : gezinmek, adımlamak. **~ away** : uzun adımlarla uzaklaşmak, **2.** (üzerinden) atlama(k), uzun adım atma(k). **~ over** : bir adımda aşmak/geçmek. **to ~ across a puddle/a ditch** : su birikintisinden/hendekten atlamak, **3.** (bacaklarını ayırarak) üzerine oturma(k)/binme(k), **4.** uzun adım, **5.** adım, bir adımda alınan yol. **at one ~** : bir adımda, **6.** ilerleme, terakki, ileri atılan adım. **to make rapid ~s** : hızla ilerlemek/gelişmek. **Science makes great, rapid ~s** : Bilim hızla gelişiyor. **7. get into one's ~** : tam yoluna girmek, işe ayak uydurmak, ilerlemek, önden gitmek, **8. hit one's ~** : normal hızına ulaşmak, **9. take sth. in one's ~** : kolayca başarmak/yapıvermek, **10. strider** : uzun adımlarla yürüyen/gezinen, **11. stridingly** : uzun adımlarla yürüyerek/gezinerek. ***e.a.-3.*** *straddle,* ***6.*** *progress, advancement.*

strident, *sf.* **1.** gıcırtılı, tiz, keskin (ses), **2. stridence = stridency** : (ses) cırlaklık, gıcırtı, keskinlik, acılık, tizlik, **3. ~ly** : acı acı, tiz/keskin bir şekilde, gıcırdayarak. ***e.a.-1.*** *creaking, grating.*

stridor, *is.* **1.** gıcırtı, tiz/acı ses, **2.** *patol.* hırıltı.

stridulate, *gs.f.* **-lated, -lating** cırlamak. ***e.a.-*** *shrill.*

stridulation, *is.* cırıltı. **stridulatory** : cırlak, cırlayan.

stridulous = stridulant, *sf.* cırlak. **~ly** : cırlayarak, cırıl cırıl. **~ness** : cırlaklık, cırlama.

strife, *is.* **1.** anlaşmazlık, ihtilâf, çekişme, bozuşma, münazaa, **2.** didişme, dalaşma, kavga, arbede, mücadele, vuruşma, çarpışma. **armed ~** : silâhlı çarpışma, **3.** rekabet, yarışma, **4.** *esk.* aşırı gayret, kendini zorlama, **5. ~ful** : ihtilâflı, çekişmeli, münazaalı, didişmeli, kavgalı, mücadeleli, vuruşmalı, **6. ~less** : ihtilâfsız, çekişmesiz, münazaasız, didişmesiz, kavgasız, mücadelesiz, vuruşmasız. ***e.a.-1.*** *conflict, discord, antagonism, difference, disagreement,* ***2.*** *quarrel, struggle, clash,* ***3.*** *competition, rivalry,* ***4.*** *strenuous effort, endeavor.*

strigiform, *sf.* gece yırtıcılarından, baykuşgillerden.

strigil, *is.* (eski Yunan/Roma) hamam kesesi.

strigose, *sf.* **1.** *bot.* sert kıllı, **2.** *zool.* ince çizgili.

strike[1], *f.* **struck, struck** (veya nadiren **stricken**), **striking 1.** vurmak, çarpmak, darbe indirmek, saldırmak, hücum etmek. **~ against sth.** : bir şeye çarpmak. **We struck the enemy on his left flank** : Düşmanın sol kanadına saldırdık. **2.** yumruk atmak/indirmek. **He struck his hand on the table** : Masaya bir yumruk indirdi. **3.** saplamak. *Brutus ~ a dagger into the dying Caesar.* **4.** (kibrit vb.) çakmak, yakmak. *~ a match.* **5.** (kayaya) oturmak/çarpmak. *The ship struck a rock.* **6.** (ses/ışık) gelmek, düşmek. *A sound struck my ear.* **7.** (aklına) gelmek, hatırlamak. **An idea has struck me = I've struck upon an idea** : Aklıma bir fikir geldi. **8.** (göze) çarpmak. *the first object that ~s one's eye.* **9.** etkilemek, zihninde yer etmek, dikkatini çekmek, intıbaını uyandırmak, ... gibi görünmek, benze-

mek. **He struck me as (being) rather conceited** : O bana biraz kibirli gibi geldi. *a picture that ~s one's fancy. How does it ~ you?* **He ~s me as a honest man** : Dürüst bir adama benziyor. **be struck on s.o.** *k.d.* birine tutulmak/abayı yakmak, **10.** (maden cevheri, petrol vb.) bulmak, keşfetmek. ~ **oil/gold**, *etc.* **11.** (bitki) sürmek, kök salmak. **The plant has struck (root)** : Bitki kök saldı/tuttu. **12.** (çadır vb.) bozmak, dağıtmak, indirmek, yıkmak. ~ **camp** : çadırı bozmak, **13.** (sahneden) çıkarmak, boşaltmak. ~ **the set** : sahne donatımını boşaltmak, **14.** *den.* (bayrak, yelken, direk vb.) indirmek. ~ **his flag** : (amiral) forsunu indirmek (kumandasını terk etmek). ~ **its flag/colors** : (gemi) bayrağını indirmek, teslim olmak, **15.** (balık) oltaya vurmak, olta yemini ısırmak, **16.** (balinayı) zıpkınlamak, zıpkını saplamak, **17.** dolu zahire ölçeğini düz tahta ile sıyırıp düzeltmek, **18.** *gen.* ~ **out** : silmek, kalemle çizerek listeden çıkarmak, **19.** (pul, para vb.) basmak, darp etmek, **20.** (saat) çalmak. **The clock struck ten** : Saat onu çaldı. **The hour has struck** : Önemli an geldi çattı. **His hour has struck** : (a) Sonu yaklaştı, (b) Hayatının en önemli anı geldi. **21.** (hastalık vb.) kasıp kavurmak. *The plague struck Europe.* **22.** (manen) ezmek, mahvetmek, kahretmek, **23.** (korku, dehşet vb.) vermek, uyandırmak. **to ~ fear into a person** : bir kimseyi korkutmak. ~ **with grief** : mateme gark etmek, **24.** birdenbire başlamak. *The horse struck a gallop.* **25.** takınmak, almak. *He likes to ~ a noble pose.* **26.** (sıcak/soğuk vb.) işlemek, vurmak, **27.** ulaşmak, varmak, vasıl olmak. *We struck Rome before dark.* **28.** akdetmek, kararlaştırmak, onaylamak, tasdik etmek. *to ~ a treaty.* **29.** tahmin/tayin etmek, **30.** grev yapmak, **31.** *huk.* jüri üyesini seçmek, **32.** yola çıkmak/koyulmak, ilerlemek. *They struck out at dawn.* **33.** *ABD- den. gen.* ~ **for** : bütün gücü ile çalışmak, çok gayret sarf etmek, didinmek. *He is striking for yeoman.* **34.** (kuvvetli bir etki ile) donakalmak, kalakalmak. **He was struck speechless** : Dili tutuldu, ses çıkarmadan donakaldı. ~ **s.o. with wonder** : birini hayrete düşürmek. ~ **terror into s.o.** : birini dehşete düşürmek, **35.** çatmak, rastlamak. **We've struck (upon) just the right man** : Tam adamına çattık. **36.** ~ **down** : vurup yere yıkmak, âciz bırakmak, **37.** ~ **dumb** : şaşırtmak, **38.** ~ **hands** : pazarlıkta anlaşıp el sıkışmak, **39.** ~ **home** : etkilemek, tesirli olmak, **40.** ~ **in** : vurup saplamak, sokuşturmak. **He struck in with a new proposal** : Ortaya yeni bir öneri attı. **41.** ~ **it rich** *k.d.* (a) zengin maden cevheri bulmak, (b) birdenbire zengin olmak, **42.** ~ **off/from** : (a) *bas.* basmak, tab etmek. ~ **off 50 copies** : Elli nüsha basmak. (b) (listeden vb.) silmek, çıkarmak, (kayıt) iptal etmek. ~ *it from record.* **43.** ~ **out** : (a) başarısızlığa uğramak, başaramamak, (b) gözden düşmek, itibarını kaybetmek, (c) çizmek, silmek, hazfetmek, (d) (beysbolde) üç kere topa vuramayıp oyun dışı olmak, **44.** ~ **out right and left** : sağa sola vurmak, **45.** ~ **out for oneself = ~ out on one's own** : kendi açtığı çığırda ilerlemek, bağımsız/yeni bir hayata/işe başlamak, kimseye müdanaa etmemek, **46.** ~ **out for the shore** : kıyıya doğru yüzmek, **47.** ~ **up** : (a) (müzik çalmaya/söylemeye) başlamak. **The orchestra struck up a waltz** : Orkestra bir vals çalmaya başladı. ~ **up a tune** : bir makam tutturmak. (b) başla(t)mak, kurmak, tesis etmek. **to ~ up a friendship** : dostluk kurmak, **48. It ~s me that** ... : bana öyle geliyor ki ... ***e.a.- 1. hit, knock, smite, 4. ignite, 7. occur to, 9. impress, 10. discover, find, 16. harpoon, 17. strickle, 22. overwhelm, 25. assume, 28. make, conclude, ratify, 29. estimate, determine, 32. go, proceed, advance, 43. (a) fail, 47. (b) commence, begin. k.a.-1. miss.***

strike[2], *is.* **1.** vurma, çarpma, vuruş, darbe, **2.** iş bırakım, grev. **general ~** : genel grev. **go on ~ = come out on ~** : grev yapmak, greve başlamak. **on ~** : grevde, grev hâlinde. **lightning ~** : anî/habersiz grev. **sympathy ~** : sempati grevi. **wildcat ~** : sendikadan izinsiz yapılan grev. ~ **-pay** : sendikadan grevcilere verilen ödenek, **3.** umulmadık bir yerde zengin maden cevheri bulma. **lucky ~** : devlet kuşu, turnayı gözünden vurma, **4.** dolu zahire ölçeğinin üstünü sıyırıp düzeltme tahtası, **5.** hava taarruzu, bombardman, **6.** *jeol.* yatay katman. ~ **fault** : boyuna kırık, **7.** bir defada darp edilen sikke miktarı, **8.** *k.d.* anî başarı, büyük vurgun, **9.** bowling oyununda ilk vuruşta bütün kukaları devirme, **10.** (beyzbol) topa vuramayış, **11.** (balık) oltaya vurma/çarpma, **12.** ~ **three** : (beysbol) başarısızlık, üç

defa vuramayış, **13. have two ~s against one** : uygunsuz/kritik bir durumda olmak, **14. ~less** : grevsiz.

strikebound, *sf.* grev yüzünden kapalı. *a ~ factory.*

strikebreaker, *is.* grev bozguncusu, grevci yerine çalış(tırıl)an işçi. **strikebreaking** : grev bozma.

strikeover, *is.* (daktiloda) yanlış bir yazıyı silmeden üzerine yazma.

striker, *is.* **1.** vurucu, vuran kimse, **2.** grevci, **3.** saat tokmağı, saat başlarını vuran tokmak, **4.** *ABD* (a) ücretli emirber, emir eri, (b) donanmada çırak.

striking, *sf.* **1.** vuran, çarpan. **within ~ distance** : çok yakın, vuracak mesafede, **2.** göze çarpan, dikkati çeken. *The most ~ thing in İstanbul is the multitude of beautiful mosques. A ~ lack of enthousiam.* **a ~ likeness** : şaşılacak benzerlik, **3.** olağanüstü, fevkalâde, harikulâde, göz alıcı. *a woman of ~ beauty.* **4.** grevde, grev yapan, **5. ~ clock** : çalar saat. **~ train** : çalar saat mekanizması, **6. ~ly** : göze çarpacak /dikkati çekecek şekilde, fevkalâde. *a ~ly pretty girl.* **7. ~ness** : göze çarpıcılık, dikkati çekicilik, fevkalâdelik. ***e.a.-2. noticeable, conspicuous, 3. exceptional, outstanding, impressive.***

string, *is.&f.* **strung, strung** (veya nadiren **stringed**), **stringing 1.** ip, sicim, kınnap, kaytan, kordon, şerit, **2.** koşul, şart, tahdit. **has a ~ to it** : şarta bağlıdır. **offer with no ~s attached** : hiçbir şarta bağlı olmayan teklif, **3.** sıra, dizi, boncuk dizisi, bir sıra dizili şey. **~ of pearls** : inci dizisi/gerdanlık. **~ of horses** : bir sıra at. **~ of vehicles** : araba dizisi, **4.** kiriş, tel, saz teli, **5.** lif, tel, **6. stringer** *d.d.* merdivenlerin iki yanında basamakları tutan kertikli tahta, **7.** *mim.* korniş, pervaz, kuşak, **8.** kümé, yeteneklerine göre sıralanmış oyuncular takımı. *He made the second ~ on the football team.* **9.** *ABD* yarış atı grubu, **10. ~s** : yaylı sazlar grubu, saz takımı, **~ed instruments** : telli sazlar, **11. ~ band** : yaylı sazlar orkestrası, **12. ~ bean** : çalı fasulyesi , (b) *k.d.* fasulye sırığı: uzun ve sıska, sırık gibi kimse, **13. ~ quartet** : dört kişilik telli saz heyeti, **14. ~ tie** : dar kravat, **15. have two ~s to one's bow** : umudunu yalnız bir şeye bağlamamak, yedek bir plânı olmak, bir plân başarılı olmazsa ötekine sarılmak, iki tarakta bezi olmak, iki meslek sahibi olmak. *He had two ~s to his bow, so when he lost his job as a professor he became a doctor.* **16. on a ~** : baskı/kontrol altında. **have s.o. on a ~** : birini kontrolu altında tutmak, istediği gibi yönetmek/oynatmak, **17. play second ~ to s.o.** : aynı işte birine nazaran ikinci plânda/geride kalmak, ikinci derecede rol oynamak, **18. pull ~s/wires** : (a) başkalarının faaliyetini gizlice kontrol etmek, ipi başkalarının elinde olmak, (b) başkalarına gizlice tesir etmek, (c) iltimas/piston/torpil yaptırmak. *He had to pull a few ~s to get that job.* **19.** *müz.* (telli saza) tel takmak, **20.** akort etmek, **21.** germek, **22.** ipliğe dizmek, ipe geçirmek. *to ~ beads.* **23.** düzgün olarak sıraya koymak. *He knows how to ~ words together.* **24.** (taze fasulye vb.) kılçıklarını çıkarmak. *to ~ beans.* **25.** iple bağlamak/asmak, **26.** diz(il)mek, sırala(n)mak, sıra/dizi hâlinde gitmek, **27.** sinirlendirmek, kızdırmak. **high-strung** : çok sinirli. **be all strung up** : asabîleşmek, sinirleri gergin/heyecan içinde olmak, **28. ~ out** : ipe (çamaşır vb.) sermek/asmak, **29. ~ up** : (a) (bir şeyi) yükseğe asmak, (b) *ABD- k.d.* ipe çekmek, asmak, idam etmek, **30. ~ up one's resolution /~ oneself up (to do sth.)** : (bir şeyi yapmaya) azmetmek, **31. ~less** : sicimsiz, şeritsiz, kordonsuz, kaytansız, telsiz, **32. ~like** : sicim/kordon/kaytan gibi. ***e.a.-1. cord, thread, line, 4. wire, 5. fiber, 7. stringcourse.***

stringcourse, *is. mim.* korniş, pervaz, kuşak.

stringed, *sf.* telli. **a five- ~ guitar** : beş telli kitar. **~ instrument** : telli saz.

stringency, *is., ç.* **-cies 1.** sıkılık, ciddîlik, kesinlik, sertlik, şiddet. *~ of school discipline.* **2.** darlık, kıtlık, para darlığı. ***e.a.- 1. strictness, rigor, closeness, 2. tightness, straitness.***

stringendo, *sf.&zf. müz.* temposu gittikçe hızlanan/hızlanarak.

stringent, *sf.* **1.** sıkı, ciddî, kesin, sert, şiddetli, **2.** âcil, müstacel, zorlayıcı, zorunlu. ~ *necessity.* **3.** kuvvetli, inandırıcı, kandırıcı, ikna edici. ~ *arguments/reason.* **4.** (para vb.) kıt, dar, kısıtlı. *a ~ money market.* **5. ~ly** : sıkı/ciddî/kesin/sert/bir şekilde, şiddetle, âcil/müstacel/zorunlu olarak, inandırıcı/kandırıcı/ikna edici bir şekilde, **6. ~ness** : sıkılık, ciddîlik, kesinlik, sertlik, şiddet, âcillik, müstaceliyet, zorlayıcılık, zorunluluk inandırıcılık, ikna edicilik. ***e.a.- 1.*** *strict, severe, 2. urgent, compelling, 3. forcible, forceful, powerful, convincing.*

stringer, *is.* **1.** kirişçi, **2.** saza tel takan kimse, **3.** uzun yatay kiriş, travers, **4.** çatı kuşağı, **5.** mahallî muhabir, bir gazeteye kendi yöresinden haberler gönderen kimse, **6.** balıkçıların tuttukları balıkları solungaçlarından geçirdikleri ince çubuk, **7.** *k.d.* belirli bir takımdan olan kimse.

stringhalt, *is. vet.* **1.** atların yürürken arka bacaklarını fazla kıvırmalarına sebep olan bir hastalık. **springhalt** *d.d.* **2. ~ed = ~y** : bu hastalığa yakalanmış, **3. ~edness** : bu hastalığa yakalanma.

stringpiece, *is.* takviye kirişi, döşeme kirişi.

stringy, *sf.* **stringier, stringiest 1.** sicim/tel gibi, sicime/tele benzer, **2.** telli, tel veya sicimlerden yapılmış, **3.** kalın elyaflı, **4.** lifli, iplik iplik, **5.** kılçıklı, **6.** sırım gibi ince fakat kasları kuvvetli, **7. stringiness** : sicim/tel gibi olma, tel tel olma, lifli/kalın elyaflı/kılçıklı olma.

strip[1], *f.* **stripped/stript, stripping 1.** soy(un)mak, elbisesini çıkarmak. ~ **to the skin** : tamamen soyunmak, çırılçıplak olmak, **2.** derisini/kabuğunu soymak. *to ~ a fruit of its rind. to ~ a rind from a fruit.* **3.** boşaltmak, içindekileri çıkarmak. *to ~ a house of its contents.* **4.** mahrum etmek, elinden almak. *to ~ a tree of its fruit.* **5.** sökmek, demonte etmek. *to ~ a ship of rigging.* **6. ~ of** : soymak, zorla elinden almak, yağma etmek. *The robbers ~ped him of all he possessed.* **7.** (tütün vb.) yaprağın orta damarını çıkarmak, **8.** fazla zorlayarak vidanın/dişlinin dişini kırmak. ~ *a screw.* **9.** (ineğin sütünü) son damlasına kadar sağmak. ~ *a cow.* **10.** soyunma numarası/striptiz yapmak, **11.** (meyve) soyulmak. *Bananas ~ easily.* ***e.a.- 1.*** *undress, denude, 2. peel, uncover, 3. clear, empty, 4. deprive, divest, 5. dismantle, 6. rob, plunder, deprive, despoil.*

strip[2], *is.&f.* **stripped, stripping 1.** şerit, çubuk, uzun ve dar parça, arazi şeridi, **2.** dizi resim, resimli hikâye dizisi. ~ **cartoon** *Brit.* = **comic** ~ : dizi resimli karikatür, **3.** *hv.* **landing** ~ *d.d.* pist, uçak iniş/kalkış yolu, **4.** pul dizisi, **5.** iki yanı çeşitli dükkân ve mağazalarla dolu cadde, **6. ~ cropping = ~ farming** : meyilli arazide toprak aşınmasını önlemek için şeritler hâlinde derinlere kök salan bitkiler yetiştirme, **7. ~ - development** : şehir dışı yollar boyunca dar bir şerit şekinde yapılmış evler, **8.** şerit halinde kesmek/yırtmak, lime lime etmek, **9. ~ map** : güzergâh haritası, **10. ~ mining** : açık madencilik, toprak tabakasını sıyırıp madeni çıkarma, **11. ~ poker** : kaybeden oyuncunun soyunmaya mecbur olduğu poker.

stripe, *is.&f.* **striped, striping 1.** çizgi, dar ve uzun şerit. *the ~s of a zebra. Tigers have orange fur with black ~s.* **2.** çizgili/yollu kumaş, **3.** çavuş ve onbaşının kol işareti. **to lose ones ~s** : (çavuş vb.) rütbesi elinden alınmak, **4.** harpte yaralananlara, yararlık gösterenlere takılan şerit nişan, **5.** arazi şeridi. *a ~ of beach.* **6.** tür, nevi, çeşit, cins, tip. **of the same ~** : aynı türden. *a man of quite a different ~* . **7.** (ceza olarak kırbaçla, sopa ile) vuruş, darbe, kamçı/sopa izi, **8.** şeritlerle/çizgilerle donatmak, şeritlere ayırmak, **9. ~less** : çizgisiz, şeritsiz.

striped, *sf.* **1.** çizgili, şeritli, yollu, çizgi çizgi. ~ *trousers.* **2. ~ bass** *zool.* çizgili levrek *(Roccus saxatilis),* **3. ~ field mouse** : çizgili tarla faresi *(Micromys agrarius),* **4. ~ hyaena** : çizgili sırtlan *(Hyaena hyaena),* **5. ~ lizard** : çizgili kertenkele, *(Lacerta strigata),* **6. ~ mullet** : has kefal *(Mugil cephalus),* ~ **skink** : çizgili skink *(Eumeces schneideri),* **7. ~ snakes** : su yılanıgiller *(Colubridae),* **8. ~ squirrel** *bk.:* **chipmunk.**

striper, *is. argo* **1.** deniz subayı. **a four- ~** : dört şeritli deniz subayı, **2.** kollarında sırma şerit bulunan resmî görevli.

striping, *is.* **1.** şeritlerle/kurdelelerle süsleme. *The ~ of the boat proceeded slowly.* **2.** çizgiler, şeritler. *the ~ of zebra.*

stripling, *is.* genç, delikanlı. ***e.a.-*** *youth.*

stripper, *is.* **1.** soyan kimse, soyma makinesi, **2.** striptiz artisti. ***e.a.- 2.*** *ecdysiast, striptease.*

stript, *geç.z.&sf.f. bk.:* **strip.**

striptease, *is.&f.* **-teased, -teasing** striptiz (yapmak).

stripteaser, *is.* striptizci, striptiz artisti. ***e.a.-*** *stripper.*

stripy, *sf.* **stripier, stripiest** çizgili, şeritli.

strive, *gs.f.* **strove, triven, striving 1.** çok çalışmak, çabalamak, gayret etmek. *He is striving hard to succeed.* **to ~ for/after** : (bir gaye vb.) peşinde koşmak, (gayeye) ulaşmaya çalışmak. *What are you striving after?* **2.** uğraşmak, **3.** didişmek, mücadele etmek. *to ~ against fate.* **4.** yarışmak, rekabet etmek, **5. striver** : çok çalışan, çabalayan, uğraşan, didişen, mücadele eden, **6. strivingly** : çalışarak, çabalayarak, uğraşarak, mücadele ederek. ***e.a.-1.*** *try, 3. struggle, fight, 4. compete.*

strobe, *is.&sf. k.d. bk.:* **stroboscope, stroboscopic.**

strobila, *is. zool.* **1.** şerit kurdunun vücudu, **2.** bazı deniz analarının bölünerek üredikleri safha, **3. strobilation** : bölünerek eşeysiz üreme.

strobile, *is. bot.* **1.** çam kozalağı, **2.** bazı eğreltilerin kozalak biçimindeki sporları, **3. strobilaceous** : kozalaklı, kozalak üreten, kozalak biçiminde, **4. strobiloid** : kozalak biçiminde.

stroboscope, *is.* **1.** yineligözler, stroboskop, **2. stroboscopic lamp** *d.d.* yineli gözlem lâmbası : belirli sıklıkta yanıp sönen ışık kaynağı, **3. stroboscopic(al)**: yineli gözlemsel, **4. stroboscopy** : yineli gözlem.

strode, *f. bk.:* **stride** *(geç.z.).*

stroganoff, *sf.* soğanla kavrulup mantar vb. ile pişirilen.

stroke, *is.&f.* **stroked, stroking 1.** vuruş, darbe. **on the ~ of ten** : saat tam onda, **2.** nabız, kalp atışı, **3.** vuruş tesiri/sesi, **4.** darbe tesiri yapan şey, **5.** çarpma. **be killed by a ~ of lightning** : yıldırım çarparak ölmek, **6.** inme, felç. **He had a ~** : Ona inme indi. **7.** çizgi, hat, kalem darbesi/vuruşu, **8.** anî bir gayretle yapılan şey, **9.** yüzme çeşidi, **10.** (a) kürek çekme, tek bir kürek darbesi. **row a fast/slow ~** : hızlı/ağır kürek çekmek. (b) kürek çekme tarzı, (c) **~ oar = strokesman** *d.d.* hamlacı, sandalın en gerisindeki kürekçi, **11.** bölü çizgisi : {/}, **12.** nebze, parça (iş/faaliyet). **not to do a ~ of work** : elini bir işe sürmemek, **13.** hamle, atılım. **a bold ~ for liberty** : hürriyet için cesurane bir atılım, **14.** hayret verici iş/başarı. **a ~ of genius** : dâhiyane bir iş/buluş vb. **15.** beklenmedik mutluluk, hayırlı olay. **a good ~ of business** : kârlı bir iş, talihin yaver gidişi, **16.** okşama(k), sıvazlama(k). **to give the cat a ~** : kediyi okşamak. **to ~ out one's beard** : sakalını sıvazlamak. **to ~ s.o. (s.o.'s hair) the wrong way** : birini kızdırmak, damarına basmak. **to ~ s.o. down** : birinin öfkesini yatıştırmak, gönlünü almak, nabzına göre şerbet vermek, **17.** kalemle çizmek, iptal etmek, **18.** kürek çekmek, kürekçilere hareket işareti vermek, **19.** (topa vb.) vurmak, **20. strokingly** : okşayarak. ***e.a.-1.*** *blow, rap, tap, knock, pat, 2. beat, throb, pulsation, thump, 14. feat, achievement.*

stroll, *is.&f.* **1.** gezinmek, ağır ağır dolaşmak/gezmek/yürümek. *to ~ along the beach.* **2.** avare dolaşmak, göçebelik yapmak. **strolling Gypsies** : göçebe çingeneler, **3.** gezinti, gezme, dolaşma. **take a ~** : gezinmek, gezintiye çıkmak. *a short ~ before supper.* ***e.a.-1.*** *meander, 2. roam. wander, 3. ramble, saunter, walk.*

stroller, *is.* **1.** gezinen/gezinti yapan kimse, **2.** göçebe, avare/başıboş dolaşan kimse, **3.** gezici aktör, **4.** portatif bebek arabası. ***e.a.-2.*** *wanderer, vagrant.*

stroma, *is., ç.* **-mata 1.** *anat.* (a) stroma, destek doku, herhangi bir organın bağ dokusundan oluşan ve organa bağ ve destek sağlayan kesimi, (b) eritrosit göze içindeki renksiz süngerimsi madde, **2.** bazı mantarlarda ana doku, **3. ~tic(al)** : destek dokusal.

strong, *sf.&zf.* **stronger, strongest 1.** kuvvetli, güçlü. *a ~ nation. a ~ army. He is a ~ man.* **An army ten thousand ~** : On bin kişilik bir ordu. **2.** zorlu, zorlayıcı, etkili, müessir, sert, şiddetli. *~ measures.* **3.** dayanıklı, sağlam. *~ walls. ~ defense. a ~ economy.* **4.** sağlam, mantıkî, inandırıcı, ikna edici. *~ arguments.* **5.** gayretli, cevval, ateşli, esaslı. **He's a ~ Democrat** : Ateşli bir demokrattır. **6.** gayretli, faal, enerjik, **7.** cesur, yiğit. *a ~ soldier.* **8.** yetenekli, kabiliyetli, becerikli. *He is very ~ in mathematics.* **Politeness is not his ~ point** : Kibarlıktan pek anlamaz. **9.** şiddetli, *~ winds.* **10.** apaçık, bariz, hemen göze çarpan. **~ evidence** : apaçık delil. **He bears a ~ resemblance to his father** : Tıpkı babasına benziyor. **11.** sert, dokunaklı (söz vb.). **~ language** : sert sözler, küfürbazlık, **12.** (renk/ışık) koyu, keskin, **13.** yoğun, derişik, koyu. **~ tea** : koyu çay. **~ solution** : koyu eriyik, **14.** (içki) sert, keskin, alkol oranı çok. **~ drink** : sert içki, **15.** metin, iradeli, kararlı, azimli, sebatlı, tuttuğunu koparan, **16.** *ekon.* sağlam, değerini koruyan veya gittikçe kıymetlenen. **~ market** : sağlam piyasa, **17.** *optik* kuvvetli, büyütme gücü fazla. *a ~ microscope.* **~ light** : kuvvetli ışık, **18.** ağır kokulu, ağırlaşmış, bozulmaya yüz tutmuş, yiti(leşmiş). **~ butter** : yiti tereyağı. **~ cheese** : ağır kokulu peynir, **19.** *gr.* masların sesli harfinin değişmesi ile geçmiş zamanı teşkil eden (fiil): *sing, sang, sung* gibi, **20. come on ~** *argo* kuvvetli bir tesir bırakmak, fazlasıyla etkilemek, **21. strongish** : kuvvetlice, oldukça kuvvetli, **22. strongly** : kuvvetle, kuvvetli bir şekilde, **23. strongness** : kuvvetlilik, sağlamlık, metanet, dayanıklılık. ***e.a.-1.*** *mighty, sturdy, hardy, stalwart, powerful, vigorous, 2. drastic, 4. persuasive, cogent, compelling, 5. fervent, fervid, vehement, zealous, thoroughgoing, 6. strenuous, energetic, vigorous, 7. valiant, brave, 8. capable, efficient, 10. clear, distinct, marked, 12. intense, briliant, vivid, 13. concentrated, 15. resolute, unwavering, unfaltering, 18. smelly, rank.* ***k.a.-1.*** *weak*

strong-arm, *sf.&f. k.d.* **1.** zorba, zor kullanan. *a ~ method. They offered protection against the gang's ~ tactics.* **2.** zorlamak, zor kullanmak, zorbalık yapmak, **3.** (zorla/tehdit ederek) soymak, parasını/malını elinden almak.

strongbox, *is.* (çelik) kasa.

strong breeze, *is.* kuvvetli rüzgâr, Beaufort ölçeğinde saatte 25-30 mil (40-48 km) hızla esen rüzgâr.

strong gale, *is.* kuvvetli fırtına, Beaufort ölçeğinde saatte 47-54 mil (75.6-86.9 km) hızla esen rüzgâr.

stronghold, *is.* **1.** kale, müstahkem mevki, **2.** dayanak, kuvvetli merkez. *The village is a ~ of old beliefs and customs. They resumed their air raids on guerilla ~s in the east of the country.*

strong man = strongman, *is., ç.* **-men 1.** pehlivan, atlet, kuvvetli adam, **2.** diktatör, bir ülkeyi tek başına yöneten kimse.

strong-minded, *sf.* **1.** azimli, iradeli, sebatlı, kararlı, bildiğinden şaşmaz, kararından dönmez. *He is very ~ and will never agree to changes in his way of work.* **2. ~ly** : azimle, sebatla, bildiğinden şaşmaksızın, **3. ~ness** : azim, sebat, kararlılık, bildiğinden şaşmazlık.

strongroom, *is. Brit.* hazine odası/dairesi.

strong-willed, *sf.* **1.** iradesi kuvvetli, azimli, kararlı, sebatlı, **2.** inatçı, bildiğinden şaşmaz. ***e.a.- 1.*** *resolute, 2. obstinate, stubborn.*

strongyl(e), *is.* (atlarda) bağırsak solucanı *(Strongylidae).*

strongylosis, *is. vet.* (atlarda) bağırsak solucanlarının sebep olduğu hastalık.

strontia, *is. kim.* **1. strontium oxide** *d.d.* stronsiyum oksit, SrO. Kireç taşına benzer, stronsiyum tuzları elde etmekte kullanılır, **2.** *bk.:* **strontium hydroxide.**

strontian=strontianite, *is.* stronsiyum karbonat, SrCO3.

strontium, *is. kim.* **1.** stronsiyum : doğada yalnız bileşenleri bulunan kalsiyuma benzer iki valanslı maden. Havaî fişek, izli mermi vb. yapmakta kullanılır. Simge: **Sr**, atom. ağ: 87.62, atom nu. 38, özgül ağ. 2.6'dır. **2. ~ 90 = radiostrontium** : radyostronsiyum, nükleer bomba serpintilerinde bulunan kalsiyuma benzer stronsiyum yerdeşi. Yarı yaşamı 28 yıldır. Toprağı zehirler, ışınımla insan ve hayvan kemiklerinde hastalık yapar. **3. ~ hydroxide = ~ hydrate = strontia** : stronsiyum hidroksit, Sr(OH)2. Pancardan üretilen şekerin arıtılmasında kullanılan beyaz toz.

strook, *f. esk. bk.:* **strike** *(geç.z.&sf.f.).*

strop, *is.&f.* **stropped, stropping 1.** usturа/berber kayışı, **2. strap** *d.d. den.* direk sapanı, makara sapı, **3.** kılağılamak, usturayı kayışla bilemek.

strophanthin, *is. ecz.* strofantin, Afrika' da yetişen *strophanthus* bitkisinin tohumundan elde edilen ve kalp hastalıklarında uyarıcı olarak kullanılan çok zehirli glikozit.

strophanthus, *is., ç.* **-thuses 1.** *bot.* ikizçiçek *(Strop-hanthus)* : Afrika'da yetişen ve tohumundan strofantin elde edilen funda, **2.** bu fundanın tohumu.

strophe, *is.* **1.** eski Yunanistan'da koro üyelerinin sağdan sola giderek okudukları şiir parçası, **2.** şiir kıt'ası, bent, bölüm, **3.** beyit. ***e.a.- 2.*** *bk.: verse.*

strophic, *sf.* **1. strophical** *d.d.* beyitlerden/bentlerden oluşan, **2.** bestesi her kıt'a için aynı olan (müzik), **3. ~ally** : beyitler şeklinde, beyitlerle.

stroud, *is. ecz.* kaba yünlü battaniye/aba (İngilizler K Amerika yerlileri ile değiş tokuşta kullanırlardı).

strove, *f. bk.:* **strive** *(geç.z.)* .

strow, *f.* **strowed, strown/strowed, strowing** *esk. bk.:* **strew.**

stroy/stroyer, *bk.:* **destroy/destroyer.**

struck, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **strike** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** grev yüzünden kapalı (fabrika, iş yeri vb.), **3. ~ jury** : davacı ve davalı avukatlarının onayladıkları jüri heyeti, **4. ~ measure** : silme ölçü (hububat).

strucken, *f. bk.:* **strike** *(sf.f.).*

structural, *sf.* **1.** yapısal, binaya/yapıya/inşaata ait, **2.** *biy.* bedensel, bünyevî, **3.** *jeol.* kayaç+, yersel, kayaçların yer bilimine ait yapısı ile ilgili. **~ geology** : kayaç yer bilimi, **4.** *kim.* yapısal, molekül yapısı ile ilgili, **5. ~ botany** : yapısal bitki bilimi, **6. ~ formula** : yapısal formül, atomların moleküldeki bağlarını çizeneksel olarak gösteren formül, H-O-H gibi, **7. ~ isomerism** : yapısal eşizlik, **8. ~ linguistics** : yapısal dil bilimi, **9. ~ psychology** : yapısal ruh bilimi, **10. ~ steel** : yapı çeliği, **11. ~ly** : yapısal olarak, yapısal bakımdan/açıdan, yapı itibarıyla.

structuralism, *is.* **1.** yapısalcılık, **2.** *bk.:* **structural psychology, 3. structuralist** : yapısalcı, **4. structuralistic** : yapısal(cı).

structure, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** yapı, bina, **2.** yapılış, kuruluş, **3.** inşaat, **4.** *biy.* bünye, **5.** *jeol.* yer biçimi, kayaç yapısı, **6.** (özellikle organik kimyada) atomların molekül içinde diziliş/bağlanış tarzı, molekül yapısı, **7.** toplumsal yapı, içtimaî bünye, **8.** yapmak, inşa etmek, **9.** örgütlemek, bütünü ile düşünmek/plânlamak ve yapmak, **10. ~less** : yapısız, örgütsüz; tek türel, belirli organik yapısı olmayan, homojen. ***e.a.-1.*** *building, edifice,* ***2.*** *makeup, system, form, formation, composition, configuration,* ***3.*** *construction,* ***8.*** *construct,* ***9.*** *organize, conceive, design.*

strudel, *is.* meyveli yufka tatlısı.

struggle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** çabalama (k), uğraşma(k), mücadele etme(k), didişme(k), can havliyle/canını dişine takarak çabalama(k). **~ along** : güçlükle ilerlemek. **~ hard to succeed** : başarmak için var gücünü harcamak. **~ in/out/through** : bocalama(k), bata çıka ilerlemek, uğraşa uğraşa güçlükleri yenmek. **~ on** : binbir güçlükle (savaşa vb.) devam etmek. *Some ~d on, but those who couldn't were left for dead.* **~ to one's feet** : güçlükle ayağa kalkabilmek, **2.** mücadele, kavga, savaş, çaba, uğraş. **life and death ~** : ölüm kalım savaşı, **3. ~ for existence** : yaşam savaşı, varlık mücadelesi, **4. struggler** : çabalayan, uğraşan, mücadele eden, didişen kimse, **5. struggling** : çabalayan, uğraşan, çırpınan, mücadele eden. **a struggling artist** : geçinebilmek için çabalayan artist. ***e.a.-1.*** *fight, strive, labor, contest, contend,* ***2.*** *war, fight, conflict, strife, contention.*

strum, *is.&f.* **strummed, strumming** yaylı sazı (parmaklarıyla) tıngırdatma(k), tıngırtı, bu şekilde çıkarılan ses.

struma, *is., ç.* **-mae 1.** *patol.* (a) sıraca, (b) cedre, guatr, guşa, **2.** *bot.* şiş, yastık biçiminde şişkinlik, **3. ~tic = ~ose = ~ous** : (a) sıracalı, (b) guşalı, cedreli, (c) şişkin.

strumpet, *is.* fahişe, orospu. ***e.a.-*** *prostitute, whore, harlot, hooker.*

strung, *f.* **1.** *bk.:* **string** *(geç.z.&sf.f.),* **2. ~ out** *argo* hastalık derecesinde uyuşturucu madde müptelâsı.

strut, *is.&f.* **strutted, strutting 1.** cakalı cakalı yürüme(k), çalımla gezinme(k), **2.** destekleme(k), **3.** caka. çalım, azametli yürüyüş, **4.** *mim.* payanda, destek, dayak, dikme, gergi,

5. ~ingly : azametle, çalımla, böbürlenerek, kurula kurula. ***e.a.-1.*** *parade, flourish, swagger, show-off.*

struthious, *sf.* deve kuşugillerden, deve kuşuna benzer, deve kuşu gibi.

strychnic, *sf.* striknin+, strikninden elde edilen.

strychnine = strychnia = strychnina, *is. ecz.* striknin, kargabüken özü : C21H22N2O2. Merkezî sinir sistemini uyardığından ruhsal çöküntü tedavisinde kullanılan ilâçların zehirleyici etkilerini gidermek için kullanılır. **strychninism** : striknin zehirlenmesi.

stub, *is.&sf.&f.* **stubbed, stubbing 1.** kısa çıkıntı, **2.** çotuk, kesilmiş ağacın yerde kalan kısımı, kök, kütük, **3.** mum dibi, sigara izmariti, kısalmış kurşun kalem, **4.** dip koçanı, **5.** biletin kontrol için yırtılıp alınan parçası, **6.** küt uçlu şey, **7.** (kazara ayağı bir şeye) takılmak/çarpmak. *I ~bed my toe on the step.* **8.** kökleri sökmek, köklerden temizlemek, **9.** kökünü çıkarmak, kökten sökmek. **~ up a root** : bir kökü sökmek, **10. ~ out (a cigarette)** : (sigaranın ucunu) tablaya bastırarak söndürmek, **11.** bodur, güdük, küt. ***e.a.- 2.*** *stump,* ***11.*** *stocky, squat.*

stubbed, *sf.* **1.** kısa çıkıntılı, dip parçası olarak kalmış, **2.** çotuklu, kütükleri çok, **3.** bodur, güdük, küt, kısa ve kalın. ***e.a.-3.*** *stumpy, stocky, squat.*

stubble, *is.* **1.** *gen.* **~s** : anız, ekin dibi, hasattan sonra yerde kalan ekin kökleri, **2.** çotuklar, kökler, kütükler, dip koçanları, **3.** uzamış tıraş, **4. ~d = stubbly** : anızlı (tarla), tıraşlı, kıllı, pek kısa kesilmiş (saç).

stubborn, *sf.* **1.** inatçı, direngen, ayak direyen. **as ~ as a mule/donkey** : katır/eşek gibi inatçı. *a ~ child who refuses to obey his mother.* **2.** sebatkâr, azimli, **3.** serkeş, dik başlı, **4.** sert, çetin, müşkül, **5. ~ly** : inatla, ayak direyerek, sebatla, azimle, **6. ~ness** : inatçılık, direngenlik, direnme, sebatkârlık. ***e.a.-1.*** *obstinate, contrary, refractory, headstrong, obdurate,* ***2.*** *resolute, persevering.* ***k.a.-1.*** *tractable,* ***2.*** *irresolute.*

stubby, *sf.* **-bier, -biest 1.** bodur, tıknaz, güdük, küt, kısa ve kalın. *~ fingers.* **2.** çotuklu, kütükleri çok, kütük gibi, **3.** fırça gibi, kıllı, **4. stubbily :** bodur/güdük/küt/kısa ve kalın bir şekilde, **5. stubbiness :** bodurluk, güdüklük, kütlük, tıknazlık.

stucco, *is., ç.* **-coes/-cos**, *f.* **-coed, -coing 1.** dış sıva: kum, kireç ve çimento karışımı dış duvar sıvası, **2.** sıvamak, **3. ~work** : süslü sıva.

stuck, *f.* **1.** *bk.:* **stick** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** saplanmış, saplanıp kalmış, sıkışmış, takılmış, yapışmış, **3. ~ on** *argo* tutkun, vurgun, âşık, sevdalı, abayı yakmış, **4. be ~ = get ~** : (a) saplanmak, sıkışıp kalmak, yolda kalmak, (çamura vb.) batmak, apışmak, takılıp kalmak, ilerleyememek, ne yapacağını bilememek. *The mouse got ~ in a hole. Ask for help the minute you are ~. He used the dictionary when he got ~ on words. We were ~ in that town for many years.* **5. get ~ in** : hevesle/şevkle (bir işe) başlamak. *Come on, let's get ~ in.*

stuck-up, *sf. k.d.* **1.** kibirli, gururlu, kendini beğenmiş, burnu havada, şımarık, züppe, **2. ~ness** : kibirlilik, gururluluk, kendini beğenmişlik, şımarıklık, züppelik.

stud, *is.&sf.&f.* **studded, studding 1.** topuz, çivi başı, kabartma, bir yüzey üzerine süs vb. için yapılmış çıkıntılı kısım, **2.** yaka düğmesi, **3.** lata, mertek, direk, dikme. **~ work** : (a) dikme kiriş kafesi, (b) kakmalı meşin işi, **4.** iri başlı çivi, saplama. **~ bolt** : saplama cıvata, **5.** zincir baklasının lokması. **~ chain** : germeli zincir, **6.** aygır, damızlık erkek hayvan, **7.** at ahırı, tavla, **8.** hara, damızlık atların beslendiği yer. **~ - farm** : hara, **9.** damızlık. **at/in ~** : damızlık olarak verilmiş (erkek hayvan), **10.** (yüzey üzerinde) süs için kabartmalar/çıkıntılar yapmak, kabartmalarla süslemek, **11.** iri başlı çiviler çakmak, **12.** düğme ile süslemek/donatmak, **13.** (üzerine) serpmek, serpme şeklinde süs yapmak. **to ~ raisins over a cake** : pastanın üstüne kuru üzüm serpmek, **14.** serpilmek. **raisins ~ded the cake** : pasta üzerine serpilmiş kuru üzümler. **The sky was ~ded with stars** : Gökyüzüne yıldızlar serpilmişti.

studbook, *is.* damızlık atların şecere defteri.

studding, *is.* **1.** kirişlik kereste, direklik kirişler, **2.** dikme kiriş kafesi, çatkı.

studdingsail = stunsail = stuns'l, *is. den.* cunda yelkeni.

student, *is.&sf.* **1.** öğrenci, talebe, **2.** araştırıcı, araştırmacı, **3.** öğrenci+, öğrencilere ait. **a ~ demonstration** : öğrenci gösterisi, **4. ~ body** :

tüm öğrenciler, **5. ~ council** : öğrenci temsilcileri (kurulu), **6. ~ lamp** : öğrenci lâmbası, yönü/yüksekliği ayarlanabilen masa lâmbası, **7. ~ nurse** : öğrenci hastabakıcı, **8. ~-power** : öğrenci yönetimi, okulun öğrenciler tarafından yönetilmesi, **9. ~ship** : öğrencilik, *Brit.* burs, **10. ~ teacher = intern = practice teacher** : stajyer öğretmen.

studhorse, *is.* aygır, damızlık at.

studied, *sf.* **1.** düşünceli, itinalı, özenli, iyi düşünülmüş, incelenmiş, mütalâa olunmuş, düşünerek yapılmış. **a ~ reply** : düşünerek verilmiş bir cevap, **2.** kasıtlı, maksatlı, zoraki, sahte, yapmacık, kasten/mahsus yapılmış. **She spoke with ~ politeness** : Sahte bir nezaketle konuştu. **He answered with a ~ indifference** : Zoraki bir ilgisizlikle cevap verdi. **3.** *esk.* öğrenilmiş, bellenmiş, **4. ~ly** : kasten, mahsus, **5. ~ness** : iyi düşünülme, incelenme, (b) kasıt, kasten/mahsus yapma. ***e.a.-1&2. deliberate, considered, elaborate, 2. premeditated, 3. learned. k.a.-2. unpremeditated.***

studio, *is., ç.* **-dios 1.** stüdyo, atelye, sanatçı/ressam/heykeltraş çalışma odası, **2.** işlik : (a) film çevirmek için gerekli tüm yapıları, kuruluşları kapsayan özel yapı, (b) TV izlencelerinin hazırlanması, yayına verilmesi için gerekli bütün uygulayım kuruluşlarını, yönetim bölümlerini kapsayan özel yapı, **3.** düzlük : işliklerde filim çevirmekte kullanılan uzun, geniş, içinde aydınlatma, bezem kurma düzenleri bulunan yüksek hangar biçiminde yapı, **4. ~ apartment** *d.d.* bekâr apartmanı : bir oda, mutfak ve banyodan ibaret küçük apartman dairesi, **5. ~ couch** : yatak olabilen sedir, açılır kapanır kanape.

studious, *sf.* **1.** çalışkan, ödevcil, okumayı/öğrenmeyi sever, hevesli. *He is a polite, ~ student.* **2.** gayretli, dikkatli, itinalı, hamarat. **to pay ~ attention to details** : dikkatle ayrıntılar üzerinde durmak, **3.** *az kul.* kasıtlı, maksatlı, mahsus, zoraki, **4. ~ly** : çalışarak, gayretle, hevesle, dikkatle, itina ile. **He ~ly avoided me** : Mahsus benden kaçındı. **5. ~ness** : çalışkanlık, gayret, dikkat. ***e.a.-1,2. zealous, wholehearted, assidious, 3. studied, deliberate.***

study[1], *is., ç.* **studies 1.** çalışma. *long hours of ~* . **2.** okuma, öğrenim, tahsil. **finish one's studies** : öğrenimini bitirmek. **the ~ of law** : hukuk öğrenimi/tahsili, **3.** araştırma/inceleme konusu/sahası, **4.** araştırma, inceleme, irdeleme, tetkik, tetebbu, mütalâa, **5.** araştırma raporu, **6.** gayret, çalışkanlık, **7.** düşünme, tefekkür, **8.** dalgınlık, derin düşüncelere dalma, **9.** yazıhane, çalışma odası, **10.** *müz.* etüd, **11.** kalem denemesi, **12.** alıştırma, taslak, *k.d.* rol ezberleyen kimse, **13. ~ group** : araştırma grubu, **14. His face was a ~** : Yüzü görülmeye değerdi. **15. in a brown ~** : başka şeylere dikkat etmeyecek derecede düşünceye dalmış, **16. make a ~ of** : öğrenmeye/anlamaya çalışmak. ***e.a.-2. education, reading, learning, 3. subject, field, area, 4. research, investigation, examination, 9. library, den.***

study[2], *f.* **studied, studying 1.** çalışmak, okumak, ders çalışmak. *He was studying all evening in his room.* **~ for an examination** : sınava hazırlanmak, **2.** öğrenim yapmak, tahsil etmek. **He'd studied chemistry at university** : Üniversitede kimya öğrenimi yaptı. **~ for the bar** : hukuk tahsil etmek, **3.** düşünmek, düşüncelere dalmak, tefekkür etmek, kafa yormak, **4.** araştırmak, incelemek, irdelemek, tetkik/tetebbu etmek. *to ~ a problem.* **5.** dikkatle okumak, mütalâa etmek, **6.** gayret etmek, çabalamak, **7.** meşgul olmak, dikkat/özen/ihtimam göstermek. **~ one's health** : sağlığına özen göstermek, **8.** (rol) ezberlemek, **9. ~ out** : (a) iyice araştırmak, bütün ayrıntılarıyla incelemek, üzerinde uzun uzun düşünmek, (b) (bir sırrı/problemi) çözmek, **10. ~ up on** : *k.d.* dikkatle incelemek, araştırıp öğrenmek, tam bir bilgi edinmek. ***e.a.-3. meditate, muse, 4. research, examine, scrutinize.***

stuff, *is.&f.* **1.** madde. **garden ~** : sebze, **2.** asıl, esas, **3.** *k.d.* eşya, ev eşyası. **How are we to get the ~ home?** Bu eşyayı eve nasıl taşıyacağız? **4.** döküntü, işe yaramaz eşya. **This book is sorry ~** : Bu kitap bir işe yaramaz. **5.** (ünlem olarak) boş lâf, saçma. **~ and nonsense!** Baştan başa saçma, deli saçması, saçma sapan! **6.** kumaş, dokuma, yünlü, **7.** ilâç, **8.** şey, zımbırtı, zırıltı, **9.** *argo* para, mangiz, **10.** *argo* hüner, marifet, yetenek. **to do one's ~** : marifetini göstermek. **There's good ~ in him** : Bu adamda cevher var. **He is the ~ heroes are made of** : Bu adamda kahramanlık cevheri var. **You will see what ~ I am made of** : Sana kim olduğumu gös-

teririm. **11.** *argo* (belirtilen şekildeki) iş, konuşma, vb. **rough ~** : zor iş. **He's hot ~** : Yamandır. **That's the ~ !** Ha şöyle! Aferin! Bravo! **That's the ~ to give him** : O buna müstahak! **12.** tıka basa doldurmak, **13.** tıkınmak, tıka basa yemek, **14.** (hindi vb.) doldurmak, dolma yapmak, **15.** (sahici model yapmak için) ölmüş hayvanın derisini doldurmak, **16.** *ABD* oy sandığını sahte oylarla doldurmak, **17.** tıkamak. **to ~ up a hole** : bir deliği tıkamak. **My nose is ~ed up** : Burnum tıkalı. **18.** kalabalık bir yere doluşmak, sıkışmak, balık istifi olmak, **19. ~ed derma** *bk.:* **kishke**, **20. ~ed shirt** *k.d.* resmiyete önem veren kibirli kimse. ***e.a.-1. material, 4. rubbish, waste, trash, 5. nonsense, twaddle, balderdash, 9. money, 10. skill, ability, 12. crowd, press, stow, 17. obstruct.***

stuffing, *is.* **1.** doldurma, **2.** dolgu maddesi, harç, kıtık, üstüpü, vb. **3.** dolma içi, hindi vb. doldurulan ekmek kırıkları vb, **4.** vatka, fodra, **5. ~ box** : salmastra kutusu, **6. ~ nut** : salmastra somunu, **7. knock the ~ out of s.o.** : (a) birinin pestilini çıkarmak, (b) hurdaya çevirmek. *That sickness really knocked the ~ out of me.* (c) *mec.* birinin burnunu kırmak.

stuffy, *sf.* **stuffier, stuffiest 1.** havasız, havası bozuk, **2.** (hava) sıkıcı, bunaltıcı, kasvetli, **3.** tıkalı, tıkanık, kapalı. *~ nose.* **4.** can sıkıcı, **5.** kibirli, gururlu, soğuk, kendini beğenmiş, **6.** mutaassıp, muhafazakâr, eski kafalı, **7.** *az kul.* dargın, küs, abus, asık suratlı, **8. stuffily :** havasız/sıkıcı/bunaltıcı/kasvetli bir şekilde, **9. stuffiness :** havasızlık, sıkıcılık, bunaltıcılık, tıkanıklık. ***e.a.- 2. oppressive, 4. dull, tedious, 5. pompous, self-important, 6. old-fashioned, stodgy, strait-laced, 7. sulky.***

stuiver, *is. bk.:* **stiver** (1).

stull, *is. min.* **1.** ahşap direk, **2.** tünelin çökmemesi için eğik duvarlar arasına konulan ağaç.

stultify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** aptallaştırmak, aptal yerine koymak, aptal gibi göstermek, **2.** lüzumsuz/yararsız hâle getirmek, etkisini/tesirini azaltmak, engel olmak, güçleştirmek, ket vurmak, **3.** cerh etmek, çürütmek, **4.** *huk.* aklî melekelerinin noksanlığını iddia/ispat etmek, **5. stultification** : (a) aptallaştırma, aptal yerine koyma, aptal gibi gösterme, (b) lüzumsuz/yararsız hâle getirme, etkisini/tesirini azaltma, engel olma, güçleştirme, ket vurma, cerh etme. ***e.a.- 3. nullify.***

stum, *is.&f.* **1.** şıra, üzüm suyu, **2.** şıra katılmış şarap, **3.** şıra katarak şarabı tazelemek.

stumble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** tökezleme(k), sürç(tür)me(k), düşecek gibi olma(k), köstekle(n)me(k). *He ~d and fell.* **2.** sendeleme (k), sendeleyerek yürüme(k). *He ~d about drunkenly.* **3.** dili sürçme(k), kekeleme(k). *to ~ through a speech.* **4.** yanılmak, yanlışlık yapmak, hataya düşmek, günaha girmek, **5.** yanlışlık, hata, yanılgı, dil sürçmesi, **6.** *gen.-* **~ along** : tereddütle ilerlemek, sendeleyerek yürümek, **7.** *gen.* **~ on/upon/across** *etc.:* rastgelmek, rastlamak, tesadüf etmek, tesadüfen varmak/bulmak. *They ~d on a little village.* **8. stumbler** : tökezleyen, kösteklenen/köstekleyen, dili sürçen, sendeleyen, yanılan, **9. stumblingly** : tökezleyerek, sendeleyerek, düşe kalka; yanılarak, dili sürçerek. ***e.a.-1. trip, 5. blunder, slip.***

stumblebum, *is. argo* **1.** şaşkın, budala, şaşkaloz, salak, sakar kimse, **2.** acemi ve beceriksiz yarışmacı.

stumbling block, *is.* engel, mânia, ket, aksa, çaparız.

stump, *is.&f.* **1.** çotuk, kütük, **2.** kesilen uzvun geri kalan parçası, **3.** yanan mumdan arta kalan parça, **4.** kök, **5.** sun'î/tahta bacak, **6. ~s** *k.d.* bacaklar, **7.** topallama, tahta bacakla yürüme, **8.** siyasî hatiplere mahsus kürsü. **go on the ~** : kürsüye çıkmak/nutuk söylemek, **9.** kanape ayağı, **10.** gölge kalemi, kara kalem resimde gölge vurmak için kullanılan meşin kalem veya kâğıt tomarı, **11.** (kriket) üç hedef sopasından her biri, **12.** *k.d.* meydan okuma, **13.** kesip kökünü bırakmak, **14.** çotukları/kökleri çıkarmak, **15.** *ABD-k.d.* ayağı bir şeye çarpmak, tökezlemek, **16.** *k.d.* meydan okumak, **17.** *k.d.* şaşırtmak, afallatmak. *This riddle ~s me.* **18.** yer yer dolaşarak siyasî nutuklar vermek. **to ~ a state** : eyalet içinde gezerek nutuklar vermek, **19.** (kriket) hedefi vurarak birini oyun dışı etmek, **20.** kara kalemle gölge vurmak, **21.** topallayarak yürümek, **22. be a ~** : âciz olmak, şaşkın bir hâlde olmak, şaşırıp kalmak, *mec.* apışıp kalmak, **23. take the ~** : başkası hesabına nutuklar söylemek, **24. stir**

one's ~s : (şaka) yürümek, kımıldanmak. **Stir your ~s** ! : Yürü! Kımılda! **25. ~ up** *k.d.* (fazlaca bir parayı) istemeye istemeye ödemek. *He was asked to ~ up the rest of the money.* **26. ~er** : (a) çotukları/kökleri çıkaran, (b) şaşırtıcı sorular soran, (c) yer yer dolaşarak siyasî nutuklar veren kimse. ***e.a.- 3. stub, 6. legs, 13. truncate, lop, 16. challenge, dare, defy, 17. nonplus, embarrass***

stumpage, *is.* **1.** kerestelik ağaçlar, **2.** bu ağaçların değeri/ücreti, **3.** ağaçları kesme hakkı.

stumpy, *sf.* **stumpier, stumpiest 1.** çotuk/kütük gibi, **2.** kısa, bodur, güdük, tıknaz, **3.** çotuklu, kütüklü, çotuklarla dolu. *a~ field.* **4. stumpiness** : bodurluk, güdüklük, tıknazlık. ***e.a.-2. stubby, stocky.***

stun, *is.&f.* **stunned, stunning 1.** bayıltmak. *The fall had ~ned him.* **2.** sersemletmek, afallatmak, şaşırtmak, şaşkına çevirmek. *We were ~ned by the news.* **3.** sersemleme, afallama, şaşırma, **4.** sersemletici darbe, şok. ***e.a.-1. dizzy, shock, 2. astonish, astound, amaze, overwhelm, confound, stupefy, daze, bewilder.***

stung, *geç.z.&sf.f. bk.:* **sting.**

stunk, *geç.z.&sf.f. bk.:* **stink.**

stunner, *is.* **1.** sersemletici, afallatıcı, şaşırtıcı şey/kimse, **2.** *Brit.- k.d.* hârika, fevkalâde/akıllara durgunluk verecek kadar mükemmel/güzel kimse/şey.

stunning, *sf.* **1.** sersemletici, afallatıcı, şaşırtıcı, **2.** *Brit.- k.d.* hârikulâde, fevkalâde mükemmel/güzel, **3. ~ly** : fevkalâde bir şekilde, akıllara durgunluk verircesine.

stunsail, *is. bk.:* **studdingsail.**

stunt, *is.&f.* **1.** büyümesini önlemek, dumura uğratmak, bodur bırakmak, **2.** hüner göstermek, hüner gösterisi yapmak. *to ~ an airplane.* **3.** büyümede duraklama, **4.** bodur/cüce/gelişmemiş hayvan/bitki, **5.** hüner/maharet gösterisi, **6. ~ flier** : hüner gösterisi yapan pilot, **7. ~ man/girl** : tehlikeli sahnelerde oynayan dublör. ***e.a.- 5. feat.***

stupa, *is.* kubbe veya piramit şeklinde Buda tapınağı.

stupe, *is.* **1.** yaraya konulan ilâçlı sıcak bez, **2.** *argo* aptal, salak, budala kimse.

stupefacient, *sf.&is.* sersemletici, uyuşturucu (ilâç).

stupefaction, *is.* **1.** sersemletme, uyuşturma, **2.** sersemlik, uyuşukluk, **3.** hayret, şaşkınlık, **4.** duyumsuzluk.

stupefactive, *sf.* sersemletici, uyuşturucu.

stupefy, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** uyuşturmak, hissini iptal etmek, **2.** sersemletmek, bunaltmak, **3.** şaşırtmak, şaşkına çevirmek, **4. stupefyingly** : uyuşturarak, hissini iptal ederek, sersemleterek, şaşırtarak. ***e.a.-1. benumb, 2. stun, 3. astound, astonish.***

stupendous, *sf.* **1.** olağanüstü, harikulâde, göz kamaştırıcı, hayret verici, şaşırtıcı.~ *news.* **2.** heybetli, muazzam, iri yapılı, cüsseli, **3. ~ly** : harikulâde bir şekilde, göz kamaştırırcasına, hayret verecek/şaşırtacak şekilde. ***e.a.-1. marvelous, astounding, extraordinary, 2. immense, colossal, vast, gigantic, prodigious.***

stupid, *sf.* **1.** aptal, ahmak, salak, budala, akılsız, anlayışsız, **2.** saçma, anlamsız, manasız. *a ~ act.* **3.** can sıkıcı, **4.** şaşkın, şaşırmış, **5. ~ly** : aptalca, ahmakça, salakça, budalaca, akılsızca, saçma/manasız bir şekilde, **6. ~ness** : aptallık, ahmaklık, salaklık, budalalık, akılsızlık, anlayışsızlık, saçmalık, anlamsızlık, manasızlık, can sıkıcılık, şaşkınlık. ***e.a.-1. dumb, foolish, witless, dull, 2. foolish, senseless, 3. vapid, pointless, inane, asinine, 4. stupefied.*** ***k.a.-1. bright, clever.***

stupidity, *is.* **1.** aptallık, ahmaklık, salaklık, budalalık, akılsızlık, anlayışsızlık, saçmalık, anlamsızlık, manasızlık, **2.** aptalca/budalaca/saçma/manasız söz/hareket vb.

stupor, *is.* **1.** uyuşukluk, baygınlık, donma: kişinin zaman ve uzay uyumunu yitirip uyaranlara karşı duyarsız olduğu durum, **2.** duyumsuzluk, sersemlik, şaşkınlık, **3. ~ous** : uyuşuk, baygın, duyumsuz, donmuş.

sturdy, *is.&sf.* **-dier, -diest 1.** gürbüz, güçlü kuvvetli, dayanıklı, metanetli, sağlam bünyeli, **2.** azimli, sebatlı, yılmaz, cesur, gözü pek, boyun eğmez, **3.** *vet. bk.:* **gid. 4. sturdily :** kuvvetle, sağlam/dayanacak şekilde, metanetle, azimle, sebatla, yılmaksızın, cesaretle, **5. sturdiness :** gürbüzlük, güçlü kuvvetlilik, dayanıklılık, metanet, sağlamlık, azim, sebat, yılmazlık, cesurluk, gözü peklik. ***e.a.-1. robust, hardy, brawny, stalwart, muscular, strong, 2. firm, courageous, indomitable, resolute, unconquerable.*** ***k.a.-1. weak.***

sturgeon, *is., ç.* **-geon/-geons** *zool.* mersin balığı *(Acipenser oxyrhynchus).* Kuzey ılık denizlerinde yaşar, yumurtlamak için tatlı suya geçer. Yumurtalarından havyar yapılır. Boyu 3 m.

Sturm und Drang, *Alm.* Coşkunluk/feveran çağı : Alman edebiyatında akliye cereyanına ve eski dünyaya bağlılığı reddedip dehanın yaratıcı hususiyetine kıymet veren dönem (1767-1781).

stutter, *is.&f.* **1.** kekelemek, pepelemek, kekeme konuşmak, **2. ~ing** *d.d.* kekemelik, pepemelik, **3. ~er** : kekeme, pepeme, **4. ~ingly** : kekeleyerek, pepeleyerek. ***e.a.-1.*** *stammer.*

St. Vitus's dance, *is. patol.* Kore hastalığı. ***e.a.-*** *chorea.*

sty, *is., ç.* **sties**, *f.* **stied, stying 1.** domuz ahırı, **2.** pis yer, çok pis oda/ev, **3. stye** *d.d. tıp* arpacık, it dirseği. ***e.a.- 1.*** *pigpen.*

Stygian, *sf.* **1.** cehennemdeki Styx ırmağına ait, **2.** karanlık ve kasvetli, **3.** cehennemî, cehennem gibi, **4.** (yemin, vait vb.) geri dönülemez, geri alınamaz, vazgeçilemez, gayrikabili rücu, bozulamaz, nakzedilemez. ***e.a.-2.*** *dark, gloomy, 3. infernal, hellish, 4. irrevocable, inviolable, binding.*

styl-, *ön ek bk.:* **stylo-.**

stylar, *sf.* ucu sivri, sivri uçlu, iğne gibi.

style, *is.&f.* **styled, styling 1.** üslûp, tarz, usul. *the baroque ~ . Gothic ~.* **2.** biçim, şekil, tarz. *to do things in a grand ~ .* **3.** moda, stil. **in the latest ~** : son modaya göre. **live in great ~** : mükellef bir hayat sürmek, lüks ve şatafat içinde yaşamak. **out of ~** : modası geçmiş, demode olmuş, **4.** zarafet, kibarlık, zevkli giyiniş. **in (fine) ~** : zarif, kibar, mükemmel, kusursuz. **do sth. in ~** : bir şeyi mükemmel bir şekilde yapmak. **She has no ~** : Onda zarafetten eser yok. **5.** yazı üslûbu. *to write in the ~ of Halit Ziya.* **6.** unvan, firma/tecim adı, **7.** *bas.* düzen, tertip usulü, **8.** güneş saatinin mili, **9.** cins, nevi, tip, **10.** tavır, eda, konuşma tarzı. *formal/informal ~ .* **11.** *bk.:* **stylus**, **12.** *cer.* **stylet** *d.d.* cerrah mili, mil, kalem, **13.** *bot.* çiçek dişilik uzvunun sapı, **14.** *zool.* sivri çıkıntı, **15.** zamanı ölçme/belirleme yöntemi, takvim. **old ~** : Julian takvimi. **new ~** : Gregorian takvimi, **16.** demek, isimlendirmek, lâkap takmak, **17.** model çizmek, (moda) yaratmak, modaya uygun olarak yapmak/dikmek/biçim vermek, **18.** oyma kalemi ile dekoratif şekiller çizmek, **19.** *bas.* düzenlemek, tertiplemek, tutarlı kılmak. ***e.a.- 3.*** *mode, fashion, 4. elegance, smartness, chic, 16. name, denominate.*

stylebook, *is.* **1.** imlâ rehberi, imlâ ve tertip usullerini gösteren kitap, **2.** moda kitabı.

stylet, *is.* **1.** küçük hançer, **2.** cerrah mili, **3.** *zool.* sivri çıkıntı, kıl gibi ince uzuv.

styliform, *sf.* mil şeklinde, ucu sivri. ***e.a.-*** *stylar.*

stylise/stylisation/styliser, *Brit. bk.:* **stylize/stylization/stylizer.**

stylish, *sf.* şık, zarif, kibar, modaya uygun. **~ly** : şık, zarif/kibar/modaya uygun bir şekilde. **~ness** : şıklık, zariflik, kibarlık, modaya uygunluk.

stylist, *is.* **1.** modacı, desinatör, **2.** üslûpçu, iyi üslûp sahibi yazar, **3.** tertipçi, kitabın tertibiyle uğraşan kimse.

stylistic(al), *sf.* üslûba ait, üslûpla ilgili, **stylistically** : üslûba uyguna olarak, üslûp bakımından.

stylite, *is.* Orta Çağda sütun tepesinde yaşayan zahit. **stylitic** : bu zahide ait. **stylitism** : bu tarz zahitlik.

stylize, *gl.f.* **-ized, -izing** üslûplaştırmak, bir üslûba uydurmak, üslûp kazandırmak, gelenek hâline getirmek. **stylization** : üslûplaştırma. **stylized** : üslûplaştırılmış, gelenekleştirilmiş, sun'î, tabiata uymayan. **stylizer** : üslûplaştıran.

stylo-, *ön ek* **1.** "sivri uçlu" : *stylography* gibi. **2.** "sütun, direk" : *stylotite* gibi. Sesli harf önünde: **styl-.**

stylobate, *is. mim.* ortak sütun tabanı, ortak taban/seki.

stylograph = stylographic pen, *is.* dolmakalem, stilo.

stylographic(al), *sf.* **1.**dolmakalem+, **2.** oyulmuş, sivri uçlu aletle yazılmış, **3. stylographically** : dolmakalemle, oymacılıkla, oyarak, sivri uçlu aletle.

stylography, *is.* oymacılık, kazıyıcılık, hakkâklık, sivri uçlu aletle yazı yazma sanatı.

styloid, *sf.* **1.** milsi, mil şeklinde, uzun ve ucu sivri, **2.** *anat.* sivri kemik çıkıntılarına ait. **~ process** : sivri çıkıntı.

stylolite, *is. jeol.* kireç sütunu. **stylolitic** : kireç sütunu şeklinde.

stylopodium, *is., ç.* **-dia** *bot.* sayvanlı bitkilerde çiçek dişilik uzvunun tabanındaki şişkinlik.

stylus, *is., ç.* **-luses** **1.** sivri uçlu yazma/oyma/işaretleme aleti, **2.** plâk yapımında ses çizgilerini oyan iğne, **3.** pikap iğnesi, **4.** kaydedici aletin yazıcı ucu.

stymie = stymy, *is.&f.* **-mied, mying** **1.** golfte bir topun diğer bir top ile çukur arasında bulunması, **2.** engel, zorluk, güçlük, cesaret kırıcı durum, **3.** engellemek, engel/zorluk çıkarmak, şaşırtmak, cesaretini kırmak. **stimy** *ş.d.y.*

styptic(al), *sf.&is.* **1.** (organik dokuları) büzücü, daraltıcı, **2.** kanamayı durdurucu (ilâç), **3.** ~ **pencil** : kan kalemi, kalem şeklinde kan durdurucu ilâç (tıraş olurken ustura kanatırsa kullanılır), **4. stypticity** : (organik dokuları) büzücülük, kanamayı durdurma. ***e.a.-1.*** *astringent, 2. hemostatic.*

styracaceous, *sf.* buhurgillerden, buhur/günlük familyasına mensup (ağaç/funda).

styrax, *is.* aselbent, buhur/günlük familyasına mensup herhangi bitki.

styrene, *is. kim.* **1.** stiren: C6H5CH=CH2. çoğuzlaşarak yapay kauçuk oluşturan sıvı bileşim, **2.** ~ **resin** : stiren reçinesi, şeffaf termoplâstik madde. ***e.a.- 1.*** *vinylbenzene* .

Styrofoam , *is.* stirofom, plâstik mantar, sun'î köpük.

suable, *sf.* dava edilebilir, aleyhinde dava açılabilir. **suability** : dava edilebilme. **suably** : dava edilecek şekilde.

suasion, *is.* ikna etme, gönlünü yapma, razı etme, tatlılıkla kandırma. ***e.a.-*** *persuasion.*

suasive, *sf.* **1.** ikna edici, kandırıcı, **2.** **~ly** : ikna ederek, ikna edici şekilde, **3.** **~ness** : ikna edicilik.

suave, *sf.* **1.** kibar, nazik, hoş, tatlı dilli, güler yüzlü. ~ *manners.* **2.** (müzik, koku vb.) hafif, lâtif, hoş, mülâyim. *wind laden with ~ odor of roses. ~, perfumed breezes. the ~ light of the morning.* **3.** parlak, düzgün, kaypak. *a ~ surface.* **4.** **~ly** : kibarca, nazikâne, lâtif/hoş bir şekilde, **5.** **~ness** *bk.:* **suavity**. ***e.a.- 1.*** *polite, urbane, sophisticated, worldly, 2. mild, 3. polished, smooth.* ***k.a.- 1.*** *blunt.*

suavity, *is., ç.* **-ties** **1.** kibarlık, nezaket, tatlı dillilik, güler yüzlülük, **2.** kibar/nazik davranış, terbiye. ***e.a.-1, 2.*** *suaveness, 2. amenities.*

sub, *is.&f.* **subbed, subbing** **1.** sub ile başlayan bazı kelimelerin kısaltılmışı, örneğin : **submarine, substitue, subordinate, subaltern, subscription, substratum,** **2.** başkasının yerine geçmek, **3.** *foto.- k.d.* filmi alt tabaka ile kaplamak.

sub-, *ön ek* önüne geldiği kelimelere şu anlamları katar: **1.** "alt(ı)" : *subcoastal, subfloor, subsurface,* **2.** "altında, alt tarafında, aşağısında" : *subabdominal, subdental, subintestinal, subvaginal, subvertebral,* **3.** "hemen hemen, biraz, azıcık (bilimsel terimlerde geçer)" : *subalkaline, subconcave, subcubical, subfluid, subhorizontal, subhumid, sublinear, submetallic,* **4.** "ast, aşağı, ikinci derecede" : *sublieutenant, submediator, subofficer, subsecretary, subtone,* **5.** "tâbi, bağlı, alt, tâli" : *subcompany, subcouncil, subdistrict, subsection, subzone.* **6.** *kim.* (a) bileşimde normal miktardan az bulunan : *subchloride, suboxide,* (b) bazik bileşimi belirtir: *subacetate, subcarbonate.* ***NOT:*** **sub-** ön ekinden sonra gelen kelime **f, g, m, p, r** ile başlarsa **sub-** ön eki sırasıyla **suf-, sug-, sum-, sup-, sur-** şeklini alır: *suffer, suggest, summon, support, surrogate* gibi. Keza **c, p, t** ile başlayan kelimeler önüne gelince **sus-** şeklini alır: *susceptible, suspect, sustain* gibi.

subacetate, *is. kim.* bazik asetat, asetik asitin bazik tuzu.

subacid, *sf.* **1.** ekşice, mayhoş. *a ~ fruit.* **2.** (söz, tavır vb.) dokunaklı, sertçe. *a ~ remark.* **3.~ity =~ness** : mayhoşluk; dokunaklılık, **4.** **~ly** : mayhoşça; dokunaklı bir şekilde.

subacute, *sf.* **1.** keskince, sivrice, şiddetlice, **2.** (hastalık) az süreğen, **3.** **~ly** : oldukça keskin/şiddetli bir şekilde.

subadar, *is.* (eskiden Hindistan'da) **1.** Moğol valisi, **2.** İngiliz Hint bölüğünün yerli komutanı. **subahdar** *d.d.*

subadditive, *sf. mat.* alt toplamsal. ~ **function** : alt toplamsal işlev. ~ **mapping** : alt toplamsal izdeşim/gönderim.

subagent, *is.* acente yardımcısı, ikinci mümessil. **subagency** : acente yardımcılığı.

subalpine, *sf.* **1.** Alp dağları eteklerindeki, **2.** *bot.* yamaçlarda orman sınırı ile doruk arasındaki bölgede yetişen.

subaltern, *sf.&is.* **1.** ast, madun, rütbece/mevkice küçük (kimse). *a ~ employee.* **2.** *man.* altık (önerme) : konusu ile yüklemi aynı olan, **3.** *Brit. As.* astsubay.

subalternate, *sf.* **1.** ast, alt, aşağı, **2.** ardıl, ardışık, birbiri arkasından gelen, **3.** *bot.* sapın iki tarafında büyüyen, **4. ~ly** : art arda, ardışık olarak, **5. subalternation** : ardışıklık, ardıllık, art arda bulunma.

subantarctic, *sf.* Antarktik altı : güney eksen ucu çemberi altındaki.

subaquatic, *sf.* yarı sucul : kısmen suda kısmen karada yaşayan/yetişen.

subaqueous, *sf.* su altı+, su altında bulunan/olan/yapılan/kullanılan.

subarctic, *sf.* kuzey eksen ucuna/kutup dairesine yakın.

subarcuate, *sf.* hafifçe eğri/kavisli.

subarid, *sf.* yarı kurak.

subassembly, *is.*, *ç.* **-lies** alt kurgu, alt dizge, birleşerek büyük bir dizgeyi oluşturan kurgulardan her biri.

subatom, *is.* alt öğecik, atom bileşenlerinden her biri.

subatomic, *is.* **1.** alt öğeciksel, elektron, proton veya nötronla ilgili, **2.** öğecik/atom içinde oluşan.

subaudition, *is.* **1.** ifade olunmayan bir şeyi anlama/anlatma, **2.** ima yolu ile anlatılan/anlaşılan şey.

subauricular, *sf.* kulak altında bulunan.

subaxillary, *sf. bot.* eksen altında bulunan.

subbase, *is.* **1.** *mim.* alt temel, **2.** *As.* tâli üs, **3.** *mat.* alt taban.

subbasement, *is.* alt mahzen.

subbass, *is. müz.* alt pedal, orgda en kalın ses için basılan pedal.

subbing, *is. foto.* **1.** alt tabaka olarak sürülen madde, **2.** alt tabaka sürme.

subcaliber, *sf.&is. As.* **1.** topun çapından daha ufak (mermi), **2.** daha ufak çaplı mermi atan. *a ~ gun.*

subcartilaginous, *sf. anat.* **1.** kıkırdak altı+, **2.** kıkırdağımsı.

subcategory, *is. mat.* alt ulam.

subcaudal, *sf.* kuyruk altı+.

subcelestial, *sf.&is.* **1.** gök altındaki, dünyasal, dünyevî, **2.** yeryüzünde bulunan/yaşayan (yaratık). ***e.a.-1.*** *terrestrial, worldly, mundane.*

subcellar, *is.* alt bodrum.

subcentral, *sf.* **1.** merkeze yakın, hemen hemen merkezî, **2. ~ly** : merkeze yakın bir yerde/şekilde.

subchaser, *is. bk.:* **submarine chaser.**

subcchloride, *is.* as klorür, normalden az klorür ihtiva eden.

subclass, *is.&f.* **1.** *biy.* alt sınıf, **2.** alt sınıfa yerleştirmek.

subclavian, *sf.&is. anat.* **1.** köprücük altı+, **2.** köprücük altı atar/toplardamarı, **3. ~ groove** : köprücük altı atar/toplardamar yuvaları.

subclimax, *is.* az gelişim : zararlı çevre etkileri, yangın vb. yüzünden canlı toplumunun tam gelişememesi.

subclinical, *sf. patol.* az belirgin : belirtileri normal klinik muayeneleri ile meydana çıkarılamayacak kadar zayıf.

subcommittee, *is.* alt kurul, alt/tâli komisyon.

subcompact, *sf.&is.* mini, küçük (otomobil). *a ~ car.*

subconscious, *sf.&is.* **1.** bilinçaltı, şuur altı, bilinçaltında olan, **2. ~ly** : bilinçsizce, şuursuzca, farkında olmadan, **3. ~ness** : bilinçaltı davranış.

subcontinent, *is.* kıt'acık, küçük kıt'a : bir kıt'aya bağlı fakat coğrafî bakımdan bağımsız kara parçası. *the ~ of India.* **~al** : kıt'acık+ kıt'acıkta bulunan/olan/yetişen vb.

subcontract, *is.&f.* **1.** alt sözleşme, yan sözleşme/mukavele, **2.** yan sözleşme yapmak/imzalamak.

subcontractor, *is.* ikinci *anat.* kabuk altı, beynin kabuk/zar ile çevrilmiş kısmı.

subcortex, *is.*, *ç.* **-tices** *anat.* kabuk altı, beynin kabuk/zar ile çevrilmiş kısmı.

subcostal, *sf.&is.* kaburga altında bulunan (kas).

subcover = subcovering, *is. mat.* alt örtü.

subcritical, *sf. fiz.* altdönüşül, kendi kendine bir zincir tepkileşimi sürdürmeye yetersiz (ışınetkin özdek vb.).

subculture, *is.&f.* **1.** *biy.* altkültür (üretmek), başka bir ortamdan nakledilmiş bakteri kültürü, **2.** *sos.* altekin : toplum içinde yaş, ırk, davranış ve amaçlarıyla ayrı bir bütün oluşturan grup, **3. sub- cultural** : alt kültürel, alt ekinsel.

subcutaneous, *sf.* **1.** deri altı, deri altında bulunan (doku vb.), **2.** deri altına zerk olunan, **3.** deri altında yaşayan (parazit vb.), **4. ~ly** : deri altına.

subdeacon, *is.* (kiliselerde) diyakon yardımcısı.

subdeb, *is. k.d. bk.:* **subdebutante.**

subdebutante, *is.* henüz sosyeteye karışmamış genç kız.

subdiaconate, *is.* (kiliselerde) diyakon yardımcılığı.

subdivide, *f.* **-vided, -viding 1.** tekrar böl(ün)mek, parçalara ayır(ıl)mak, **2.** parselle(n)mek.

subdivision, *is.* **1.** tekrar böl(ün)me, parçalara ayır(ıl)ma, **2.** alt bölüm, bölümün bir parçası, **3.** parsellenmiş arazi.

subdominant, *sf.&is.* **1.** *müz.* alt dominant, ana notanın üstündeki dördüncü nota, **2.** çevreye ikinci derecede etkili (tür vb.).

subdual, *is.* boyun eğ(dir)me, zorla itaat et(tir)me.

subduct, *gl.f. esk.* çıkarmak. ***e.a.*** *- subtract.*

subduction, *is.* **1.** aşağı çekme, **2.** gözün aşağı bakmasını sağlayan kas hareketi, **3.** *jeol.* batma, bir tabakanın ötekine çarpıp altına girmesi.

subdue, *f.* **-dued, -duing 1.** zapt etmek, fethetmek, kendine tâbi kılmak, **2.** yenmek, üstün gelmek, galebe çalmak, **3.** (korkutarak/ikna ederek) itaat ettirmek, ram etmek, boyun eğdirmek, emri/kontrolu altına almak, **4.** baskı altında tutmak, **5.** toprağı tarıma elverişli hâle getirmek, ıslah etmek, **6.** (renk, ışık, ses vb.) hafifletmek, yumuşatmak, **7.** (yangı, iltihap vb.) yatıştırmak, dindirmek, teskin etmek, **8. subduable** : zapt edilebilir, yenilebilir, itaat altına alınabilir, ram edilebilir, tarıma elverişli kılınabilir, **9. subduableness** : zapt edilebilme, yenilebilme, itaat altına alınabilme, ram edilebilme, tarıma elverişli kılınabilme, **10. subduably** : zapt edilebilecek/ram edilebilecek vb. şekilde, **11. subduer** : zapt eden, yenen, itaat altına alan, ram eden, tarıma elverişli kılan kimse, ***e.a.*** *- **1.** conquer, subjugate, vanquish, defeat, **2.** overcome, **3.** tame, discipline, control, bridle, master, **4.** repress, **6.** soften, moderate, temper, reduce, diminish, **7.** allay.*

subdued, *sf.* **1.** sessiz, sakin, uslu, itaatli, boyun eğmiş, mağlûp/teslim/ram olmuş, üzgün. **He seemed ~ and silent** : Üzgün ve sessiz görünüyordu. **2.** (ses, ışık, renk vb.) hafif(letilmiş), yumuşak, hafif, tonu/şiddeti azaltılmış. **~ light** : hafif ışık, loşluk. **~ conversation** : yavaş sesle konuşma. **in a ~ tone/voice** : yavaş sesle, fısıltı ile. ***e.a.*** *- **1.** quiet, repressed, controlled, **2.** muted, reduced.*

subedit, *gl.f.* **1.** yazıyı düzeltip kısaltmak, baskıya hazırlamak, **2.** *Brit.* baskı yanlışlarını düzeltmek, **3. ~or** : yazı işleri müdür yardımcısı, düzeltici.

subereous = suberose, *sf.* mantarımsı, mantarlı, şişe mantarı gibi. ***e.a.*** *- corklike, corky.*

suberic, *sf.* mantar+. **~ acid** : mantar asidi : C8H14O4 nitrik asidin mantara ve bazı yağlara etkimesiyle elde edilen ve plâstik sanayiinde kullanılan asit.

suberin, *is. bot.* mantar doku.

suberise/suberisation, *Brit. bk.:* **suberize/suberization**

suberize, *gl.f.* **-rised, -rizing** *bot.* mantarlaşmak. **suberization** : mantarlaşma.

subfamily, *is., ç.* **-lies** *biy.&gr.* alt familya, alt takım.

subfloor(ing), *is.* (ev yapımında) tabanın alt/kaba tahta döşemesi.

subfreezing, *sf.* donma noktasının altında.

subfusc, *sf.* **1.** loş, karanlık, esmer, **2.** kirli, pasaklı. ***e.a.-1.*** *subfuscous, dusky, 2. dingy, drab.*

subfuscous, *sf.* loş, karanlık, esmer. ***e.a.-*** *dusky, somber.*

subgenus, *is., ç.* **-genera/-genuses** *biy.* alt tür. **subgeneric** : alt türsel.

subglacial, *sf.* buzul altı, buzul altında kalan/bulunan/oluşan. **a ~ deposit** : buzul altı birikimi.

subgrade, *is&sf.* **1.** yol veya demir yolu rayı alt döşemesi, **2.** yer altı, bitirilmiş tabanın altında kalan.

subgroup, *is.* **1.** alt grup, alt takım, **2.** *kim.* periyodik cetveldeki düşey bölüm, familya, **3.** *mat.* alt öbek.

subgum, *sf.* (Çin-Amerika yemeği) sebzeli, karışık sebze ile pişirilmiş.

subhead, *is.* **1.** alt başlık, ikinci derece yazı başlığı, bölüm başlığı, **2.** müdür yardımcısı, ikinci müdür.

subhedral = subheading, *sf.* tam kristalleşmemiş (mineral, kayaç vb.).

subhuman, *sf.* yarı insan, insandan aşağı, insanlık aşamasına ulaşamamış.

subindex, *is., ç.* **-indices 1.** *mat.* alt im, **2.** harflerin/yazıların altına dizilen rakam veya işaret. ***e.a.-1.*** *subscript, 2. inferior.*

subinfeudate = subinfeud, *f.* **-dated, -dating** derebeylik arazisinin bir kısmını başkasına kiralamak.

subinfeudation, *is.* **1.** derebeylik arazisinin bir kısmını başkasına kiralama, **2.** bu şekilde kiralanan mülk.

subinfeudatory, *is&sf.* **1.** derebeylik arazisinin bir kısmını kiralayan kimse, **2.** bu şekilde kiralanan.

subinterval, *is. mat.* alt aralık, verilen bir aralığın bir parçası/alt kümesi.

subirrigate, *gl.f.* **-gated, -gating** yer altından sulamak, toprağın altını sulamak. **subirrigation**: alttan sulama.

subito, *zf. It. müz.* birden, anîde, derhal, hemen. ***e.a.-*** *suddenly, abruptly.*

subj. = **1.** subject, **2.** subjective, **3.** subjectively, **4.** subjunctive.

subjacent, *sf.* **1.** alttaki, altındaki, **2.** temel, temelini oluşturan, **3.** bir şeyin hemen altında bulunan, **4. subjacency** : altta bulunma, **5. subjacently** : altta bulunacak şekilde.

subject[1], *is.* **1.** konu, mevzu. **the ~ for discussion :** irdeleme konusu. **to change the ~** : konuyu değiştirmek. **Let us return to our ~** : Konumuza dönelim. **2.** ders, ders konusu. **The pupil must pass in five ~s** : Öğrencinin beş dersten başarı göstermesi gereklidir. *What ~s do you teach?* **3.** neden, sebep. **a ~ for complaint** : şikâyet sebebi, **4.** *müz.* esas perde/makam, **5.** uyruk, tebaa, kul, bende, **6.** denemeye/tedaviye/incelemeye tâbi tutulan kimse. **to be a ~ of experiment** : denemeye tâbi tutulmak, **7.** *gr.* özne, fail, **8.** *man.* özne, konu, mevzu : kendi üzerine bir şey söylenen, yüklemin taşıyıcısı, **9.** *fel.* (a) özne : düşünen, duyan, bilen, bilmeye yönelen, ama kendi bilgi nesnesi olmayan varlık, (b) ben, ego, öz varlık, (c) töz, cevher, madde : değişen durumlar ve niteliklere karşı kalıcı olan, kendi kendine var olan, **10. ~less** : (a) konusuz, (b) öznesiz, (c) uyruksuz. ***e.a.-1.*** *topic, theme, 3. motive, cause, ground.*

subject[2], *sf. gen.* **~ to** : **1.** : bağlı, tâbi, kontrolü/emri altında. **~ to the laws of the nature** : Doğal yasalara tâbi. **They are ~ to military law** : Askerî yasalara tâbidirler. **2.** -in uyruğu, yönetimi/idaresi/buyruğu altında, **3.** -e maruz, duçar, müstait, meyyal, mütemayil, etkisi altında. **~ to danger** : tehlikeye maruz. **The plan is ~ to modifications** : Plânda değişiklikler yapılabilir. **4.** bağlı, mütevakkıf. *His departure is ~ to your approval.* **~ to the following conditions** : şu şartlarla, **5.** mahkûm. **All men are are ~ to death** : Bütün insanlar ölüme mahkûmdur. ***e.a.-1.*** *subordinate, subservient, 3. liable, prone. 4. contingent, dependent upon.*

subject[3], *f. gen.* **~ to** : **1.** hükmü/idaresi/kontrolü altına almak, boyun eğdirmek, tâbi kılmak. *He began to pass statute laws to ~ every area of the country.* **2.** maruz bırakmak, etkisi altında bırakmak. *Weakness ~ed him to many diseases.* **3.** mahkûm etmek, mecbur tutmak. *Every*

single member of the crew had been ~ed to a rigorous medical examination. **4.** *az kul.* sunmak, arz etmek, takdim etmek. *a plan ~ed for approval.* **5.** konu olmak. **The decision was ~ed to constant criticism** : Karar, sürekli eleştirme konusu oldu. **6. ~ability** : tâbi kılınabilme, maruz/etki altında kalabilme, **7. ~able** : tâbi kılınabilir, maruz/etki altında kalabilir. ***e.a.-2.*** *expose,* ***4.*** *submit.*

subjectify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** öznelleştirmek, **2.** bir konuyu öznel açıdan incelemek/yorumlamak. *bk.:* **objectify.**

subjection, *is.* tâbi olma/kılma, itaat, inkiyat, boyun eğ(dir)me, hüküm altına al(ın)ma, maruz bırak(ıl)ma.

subjective, *sf.* **1.** öznel, **2.** kişisel, şahsî, zatî. *a ~ evaluation.* **3.** dahilî, **4.** hayalî, **5.** *gr.* öznel. **the ~ case** : öznel hâl, yalın durum, nominatif, **6. ~ly** : öznel olarak. **speaking ~ly** : bence, **7. ~ity = ~ness** : öznellik, **8. ~ idealism** *fel.* öznel idealizm : duyum ve düşünce dışında varlık tanımayan felsefe öğretisi. ***e.a.-2.*** *personal, individual.*

subjectivism, *sf.* **1.** öznelcilik : (a) (bilgi kuramı açısından) bütün bilgilerin kişisel deneylerle sınırlı olduğu öğretisi, (b) (ahlâk felsefesinde) bütün değerlerin öznel olduğu görüşü, **2. subjectivist** : öznelci, **3. subjectivistic** : öznelci, öznel açıdan, **4. subjectivistically** : öznelcilik bakımından, öznelci görüşle.

subject matter, *is.* konu, mevzu, irdeleme/inceleme vb. konusu, bir kitabın/yazının/hikâyenin konusu.

subjoin, *gl.f.* eklemek, ilâve etmek. **~er** : ek, ilâve.

sub judice, *Lât.* karara muallâk, mahkeme kararını bekleyen.

subjugate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** zapt etmek, fethetmek, **2.** boyun eğdirmek, tâbi kılmak, itaat ettirmek, esir etmek, **3. subjugable** : zapt edilebilir, fethedilebilir boyun eğdirilebilir, tâbi kılınabilir, itaat ettirilebilir, esir edilebilir, **4. subjugation** : zapt etme, fethetme, boyun eğdirme, tâbi kılma, itaat ettirme, esir etme, **5. subjugator** : zapt eden, fetheden, boyun eğdiren, tâbi kılan, itaat ettiren, esir eden. ***e.a.-1&2.*** *conquer, master, subdue, enslave, overcome, overpower, vanquish, reduce.*

subjunction, *is.* **1.** ekle(n)me, ilâve etme/edilme, **2.** ek, ilâve. ***e.a.-2.*** *subjoinder.*

subjunctive, *sf.&is. gr.* **1.** isteme (kipi) : istek, dilek, koşul, gereklik ve emir kiplerini içeren kip, **2.** isteme kipinde olan fiil. *In the sentence " I wish I were a bird", "**were**" is a ~ .* **3. ~ly** : isteme kipi ile.

subkingdom, *is. biy.* alt âlem.

sublapsarian(ism), *sf.&is. bk.:* **infralapsarian(ism).**

sublattice, *is. mat.* alt örgü.

sublease, *is.&f.* **-leased, -leasing** devren kiraya verme(k)/kiralama(k). **sublessee** : devren kiralayan. **sublessor** : devren kiraya veren.

sublet, *is.&f.* **-let, -letting 1.** *bk.:* **sublease, 2.** kiralanmış yeri başkasına devretmek, kiralanmış yere başka kiracı almak. *He rents the house and ~s a room to a friend.* **3.** sözleşmeli işin bir kısmını (sözleşme ile) başkasına devretmek, **4.** devren kiralık/kiralanmış ev/apartman vb.

sublieutenant, *is.* asteğmen. **sublieutenancy**: asteğmenlik.

sublimate, *sf.&is&f.* **-mated, -mating 1.** *psikol.* yüceltmek : ilkel nitelikteki eğilim ve istekleri doğal amaçlarından çevirerek toplumca beğenilen anlıksal, toplumsal vb.etkinliklere çevirmek, **2.** *kim.* (a) uçundurmak, katı evreden doğrudan doğruya gaz evreye geçirmek, (b) arıtmak, **3.** (a) uçunumla elde edilen madde, (b) süblime, **4.** yüceltilmiş, arıtılmış, yüce, ulvî, **5. sublimable** : uçundurulabilir, arıtılabilir. *a sublimable chemical.* **6. sublimation** : (a) yücel(t)me, (b) arıtma, (c) uçunum. ***e.a.- 3.*** *(b) mercuric chloride,* ***4.*** *sublimated, purified, exalted.*

sublime, *sf.&is.&f.* **-limed, -liming 1.** yüce, ulu, yüksek, ulvî, âli. **Sublime Porte** : Bâbıâli, **2.** asil, heybetli, **3.** son derece güzel, âlâ, mükemmel. *a ~ dinner.* **4. the ~** : (a) yüce/ulu şeyler, (b) yücelik, yükseklik, ulviyet, asalet,

heybet, **5.** yüceltmek, yükseltmek, ulvîleştirmek, **6.** *kim.* uçun(dur)mak, katı hâlden sıvılaşmaksızın gaz hâline geç(ir)mek, **7. ~ly** : yüce/ulvî/mükemmel bir şekilde. ***e.a.- 1. exalted, 2. noble, 3. magnificient, superb, supreme, outstanding.***

subliminal, *sf. psikol.* bilinç dışı. **~ learning** : bilinç dışı öğrenme. **~ly** : bilinç dışı olarak.

sublimity, *is., ç.* **-ties 1.** yücelik, ululuk, asillik, ulvîlik, **2.** yüce/ulu/asil kimse/şey.

sublinear, *sf. mat.* alt doğrusal. **~** *function.*

sublingual, *sf.&is. anat.* dil altı. **~ gland** : dil altı bezi.

sublittoral, *sf.* **1.** kıyıya/sahile yakın, **2.** inme çizgisi ile 40 m derinlik arasındaki sulara ait.

sublunar(y), *sf.* **1.** ay altı, ayın altında olan, ay ile dünya arasında bulunan, **2.** dünyasal, dünyevî, dünyaya/yeryüzüne özgü. ***e.a.-2. terrestrial.***

submachine gun, *is.* hafif makinalı tüfek.

submarginal, *sf.* **1.** *biy.* kenara yakın, **2.** sınır altı, sınırın altında bulunan, **3.** verimsiz, ürün vermez, kısır (toprak), **4. ~ly** : kenara yakın olarak. ***e.a.- 3. unproductive .***

submarine, *sf.&is.* **1.** denizaltı (gemi). *a giant nuclear* **~.** **2.** deniz altında bulunan/işleyen/yaşayan/yapılan vb. **~ cable** : deniz altı kablosu. **~ mine** : deniz altı mayını. **~ plants/warfare** : deniz altı bitkisi/savaşı.

submarine chaser = subchaser, *is.* deniz altı avcı botu.

submariner, *is.* denizaltı subay veya eratı.

submatrix, *is. mat.* alt dizey.

submaxilla, *is., ç.* **-maxillae** *anat. zool.* alt çene, alt çene kemiği.

submaxillary, *sf.* alt çeneye/çene kemiğine ait. **~ gland** : alt çene tükrük bezi.

submediant = superdominant, *is. müz.* gamın altıncı notası.

submerge, *f.* **-merged, -merging 1.** (suya) bat(ır)mak, dal(dır)mak, **2.** su ile kapla(n)mak, **3. ~ oneself** : bütün vaktini/dikkatini vermek, dalmak. *He ~d himself in research of a new electronic device.* **4. submergence** : bat(ır)ma, dal(dır)ma, su altında kalma. ***e.a.- 1. submerse, sink.***

submerged, *sf.* **1.** (suya) batmış, dalmış, su içinde/altında. *The submarine can remain ~ for eight weeks at a time.* **2.** gizli, saklı. *~ facts.* **3.** fakir, yoksul, mahrum. ***e.a.-2. hidden, unknown, 3. destitute, impowerished.***

submergible, *sf.* **1.** (suya) batabilir/dalabilir. **2. submergibility :** batabilme/dalabilme. ***e.a.-1. submersible.***

submerse, *f.* **-mersed, -mersing** *bk.:* **submerge.**

submersed, *sf.* **1.** *bk.:* **submerged, 2.** *bot.* su altı, su altında yetişen. *a ~ plant.*

submersible, *sf.* **1.** (suya) batabilir/dalabilir, **2.** su altında çalışabilir. *a ~ pump.* **3.** denizaltı, **4. submersibility :** batabilme/dalabilme. ***e.a.-1. submergible, 3. submarine.***

submersion, *is.* (suya) bat(ır)ma/dal(dır)ma, su altında bırakma/kalma. ***e.a.- submergence.***

submetallic, *sf.* yarı madensel.

submicroscopic(al), *sf.* mikroskopla görülemeyecek kadar küçük. **submicroscopically** : mikroskopla görülemeyecek derecede.

subminiature, *sf.&is.* **1.** mini mini, minicik, **2. ~ camera** *d.d.* : minicik fotoğraf makinesi.

subminiaturize, *gl.f.* **-ized, -izing** (özellikle elektronik cihazları) son derece küçültmek, minyatürleştirmek. **subminiaturization** : minyatürleştirme.

submiss, *sf. esk. bk.:* **submissive.**

submission, *is.* **1.** baş eğme, boyun eğme, teslim olma, inkıyat. **starve s.o. into ~** : birini aç bırakarak boyun eğdirmek, **2.** itaat, uysallık, **3.** tevazu, alçak gönüllülük, **4.** sunuş, arz, maruzat, takdim. **the ~ of the plans to the local authority** : plânların mahallî yetkililere takdimi. **My ~ is that...** : Maruzatım şudur ki, şurasını arz edeyim ki... **5.** *huk.* hakem kararına uyma. ***e.a.-1. submitting, yielding, surrender, capitulation, 2. obedience, 4. remittance, presentation.***

submissive, *sf.* **1.** uysal, eslek, itaatkâr, muti. **~** *servants.* **2.** baş/boyun eğen, ram ol-

muş, mütevekkil, mütevazi. *a ~ reply.* **3. ~ly** : uysallıkla, itaat ederek, boyun eğerek, tevekkülle, **4. ~ness** : uysallık, esleklik, itaatkârlık, baş/boyun eğme, ram olma, tevekkül. ***e.a.-1.*** *docile, yielding, obedient, tractable, compliant, amenable,* ***2.*** *resigned, subdued.*

submit, *f.* **-mitted, -mitting 1.** teslim/tevdi etmek, **2.** iradesine bırakmak, (oyuna/onayına) sunmak, takdim etmek. *The new plan was ~ted to the government's approval.* **3.** arz etmek, ileri sürmek, iddia/talep etmek. **I ~ that, in view of the new evidence, the case against my client should be dismissed** : Yeni deliller karşısında müvekkilim aleyhindeki davanın reddini talep ediyorum. **4.** önermek, teklif etmek, **5.** beyan etmek, söylemek, **6.** teslim/ram olmak, baş/boyun eğmek, itaat/inkıyat etmek, yola gelmek. *The few soldiers remaining finally ~ted when the fort was bombarded.* **7. ~table = submissible** : teslim/tevdi/takdim edilebilir, sunulabilir, önerilebilir, teklif edilebilir, **8. ~tal** : teslim olma, boyun eğme, sunuş, takdim, tevdi, öneri, teklif, **9. ~tingly** : boyun eğerek, teslim olarak, itaat ederek, sunarak, takdim/tevdi ederek, önermek suretiyle. ***e.a.-1&6.*** *yield,* ***6.*** *obey, comply,* ***3.*** *urge,* ***4.*** *suggest, propose,* ***5.*** *state.* ***k.a.-1&6.*** *fight.*

submontane, *sf.* dağ eteğinde.

submultiple, *sf.&is.* askat, tam bölen sayı. *The number 5 is a ~ of 35.*

subnormal, *sf.&is.* **1.** normal altı, normalden aşağı, normalin altında bulunan (kimse), **2.** *mat.* düzgenaltı, **3.** geri zekâlı (kimse), **4. ~ity** : normalden aşağı oluş, geri zekâlılık.

suboceanic, *sf.* okyanus dibinde bulunan/yetişen. *~ oil. ~ plants.*

suborbital, *sf.* **1.** yörüngeye yerleşmemiş. *a ~ spacecraft.* **2.** *anat.* göz çukuru altındaki. *~ bone.*

suborder, *is. biy.* alt takım.

subordinal, *sf.* alt takımsal.

subordinary, *is., ç.* **-naries** adî sikke.

subordinate, *sf.&is&f.* **-nated, -nating 1.** aşağı, **2.** ikincil, ikinci derecedeki, daha az önemli. **He plays a ~ part** : İkinci derecedeki bir rolde oynuyor. **All other questions are ~ to this one** : Öteki soruların hepsi bundan daha az önemlidir. **3.** ast, madun, **4.** tabi, merbut, bağlı, **5.** *gr.* bağlı, yan+. **~ clause** : yan cümle, **6.** ikinci dereceye indirmek, daha az önem vermek. **He ~d his own interests to the objectives of his nation** : Kendi çıkarlarına millî amaçlardan daha az önem verir. **7.** başka birinin emrine vermek, başkasına tâbi kılmak. ***e.a.- 2.*** *secondary, ancillary,* ***3.*** *inferior,* ***4.*** *dependent, subject.* ***k.a.-1&2.*** *superior, primary.*

subordinate conjunction = subordinating conjunction, *gr.* yan bağlaç, yan cümleyi ana cümleye bağlayan bağlaç. *"They were glad* ***when*** *I finished."* cümlesindeki "***when***" yan bağlaçtır.

subordinationism, *is.* üstüncülük : Teslis doktrininde ilk gelenin sonrakinden üstün olduğuna inanış.

suborn, *gl.f.* **1.** ifsat etmek, ayartmak, rüşvet vb. ile kanunsuz iş yaptırmak, **2.** cinayete teşvik etmek, kışkırtmak, **3.** *huk.* yalancı tanıklık yaptırmak, **4. ~ation** : ayartma, ifsat etme, yalancı tanıklık yaptırma, **5. ~ative** : müfsit, ayartıcı, kışkırtıcı, yanlış yola sevk edici, yalancı tanıklığa zorlayıcı, **6. ~er** : ayartan, ifsat eden, yanlış yola/yalancı tanıklığa sevk eden kimse.

suboxide, *is. kim.* alt oksit, en az miktarda oksijen ihtiva eden oksit.

subphylum, *is., ç.* **-la** *biy.* alt filum.

subplot, *is.* as konu, ikinci derecedeki olaylar dizisi.

subpoena = subpena, *is.&f.* **-naed, -naing** *huk.* **1.** geldiri, celp, celpname, davetiye, mahkemeye davet emri, **2.** mahkemeye celp etmek/davet etmek.

subpolar, *sf.* eksen ucu, kutup bölgelerine yakın. **~ climate** : eksen ucu iklimi.

subprefect, *is.* (Fransa'da) vali yardımcısı.

subprincipal, *is.* **1.** (okul vb.) müdür yardımcısı, **2.** yardımcı kiriş/mertek.

subregion, *is.* yöre, (hayvan topluluğu bakımından) tâli bölge. **subregional** : yöresel.

subreption, *is.* **1.** çıkar veya ayrıcalık sağlamak için gerçekleri saklama veya değiştirme, **2.** kasıtlı yanlış ifade ve buna dayanarak verilen hüküm, **3. subreptitious** : kasten yanıltılmış, sahte.

subrogate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** başkasının yerine geçirmek, **2.** *huk.* birinin borcunu ödeyerek onun alacaklısı olmak, **3. subrogation** : başkasının yerine geçirme, birinin borcunu ödeyerek onun alacaklısı olma.

sub rosa, *Lât.* gizlice, el altından, mahrem olarak. ***e.a.*** *- covertly, privately, confidentially.*

subrosa, *Lât.* gizli. *a ~ report.* ***e.a.*** *- secretive.*

subroutine, *is. bil.* alt yordam : bir problemin çözümü için yapılacak işlemleri bilgisayara bildiren yönerge.

subscapular(y), *sf.&is. anat.* kürek kemiği altındaki (kas, damar vb.).

subscribe, *f.* **-scribed, -scribing 1.** bağışta bulunmak, teberru etmek, para yardımı yapmak. *He ~s to an animal protection society.* **2.** taahhüt etmek. *We ~d $1,000 a year to an institution.* **3.** altına adını yazmak/imzalamak. *to ~ one's name to a document.* **4.** imzalayarak onaylamak, **5.** abone olmak, **6.** onaylamak, tasdik/tasvip etmek, muvafakat etmek, doğru bulmak, razı olmak. *I cannot ~ to this theory.* **7.** (din, fikir, inanış vb.) intisap etmek, taraftar olmak, benimsemek. *A large number of them ~ to the Mohammedan faith.* ***e.a.-1.*** *donate, contribute, 2. pledge, 3&4. sign, undersign, endorse, 6. assent, accede, consent, approve.*

subscriber, *is.* **1.** abone. **telephone ~** : telefon abonesi. **~ to a new magazine** : yeni bir derginin abonesi, **2.** imza eden. *~ to a document.* **3.** onaylayan, kabul/muvafakat eden, **4.** para yardımı yapan. **~ to a charity** : bir hayır kurumuna para yardımı yapan kimse.

subscript, *sf.&is.* **1.** alt im. *in X_2 and Z_a, 2 and a are ~s.* **2.** alta yazılmış (rakam, harf, yazı).

subscription, *is.* **1.** bağış, iane, yardım parası, teberru edilen para. **~ to a charity** : bir hayır kurumuna yardım. **raise ~s = take up a ~** : bağış/yardım parası toplamak, **2.** abone, abonman (ücreti, süresi vb.), **take out a ~ to a paper** : bir gazeteye abone olmak, **3.** *Brit.* üyelik aidatı, kurum üyelerinin ödediği ücret. *to pay one's ~ .* **4.** toplanan yardım parası, **5.** imzalama, imza etme, **6.** imza, **7.** eklenti, bir yazının altına eklenen yazı, **8.** onay, tasdik, muvafakat, rıza, **9.** (bir dine/fikre vb.) intisap, inanış. ***e.a.*** *- 3. due, 8. assent, agreement, approval.*

subsection, *is.* alt bölüm, tâli kısım.

subsequence, *is.* **1.** ardıllık, arkadan/sonradan gelme, sonradan vuku bulma, **2.** arkası gelme, teakup, **3.** *mat.* alt dizi.

subsequent, *sf.* **1.** ardıl, sonraki, müteakip, arkadan/sonradan gelen, sonradan vuku bulan. **~ development of events** : olayların sonraki gelişmeleri. **~ research has produced even better results** : Sonraki araştırmalar daha da iyi sonuçlar verdi. **2.** sonuç olarak izleyen, **3.** bunu izleyen, müteakip. *a ~ section in a treaty.* **4. ~ to** : -den sonra, -yi izleyen, **5. ~ial** *mat.* alt dizisel. **~ial limit** : alt dizisel erey, **6. ~ly** : sonradan, müteakiben, bilâhare. *The business was to close down for a period but was ~ly revived.* **7. ~ness** : ardıllık, sonradan gelme, izleme, teakup. ***e.a.*** *- 1. following, 3. succeeding, 4. after, following, 6. afterwards.*

subserve, *gl.f.* **-served, -serving 1.** yaramak, işe yaramak, ilerlemesine yardım etmek, **2.** *esk.* hizmet etmek, emrinde çalışmak. ***e.a.*** *-1. serve, promote.*

subservience = subserviency, *is.* **1.** yardımcılık yapma, maiyetinde/yardımcısı olarak çalışma, yaranma, yararlı olma, **2.** yaltaklanma, köle gibi itaat/hizmet etme, boyun eğme.

subservient, *sf.* **1.** yardımcı, maiyetinde/yardımcısı olarak çalışan, **2.** yaltaklanan, köle gibi itaat/hizmet eden, boyun eğen, el etek öpen. *~ persons. ~ conducts.* **3. ~ly** : yaltaklanarak, boyun eğerek, el etek öperek. ***e.a.*** *-1. subordinate, 2. servile, obsequious, submissive.*

subset, *is. mat.* alt küme. **~hood** : kapsama imi.

subshrub, *is.* fundacık, küçük funda. **~by** : fundacıklı.

subside, *gs.f.* **-sided, -siding 1.** çökmek. *The terrain has ~d.* **2.** dibe çökmek, batmak, dalmak, **3.** çökelmek, durulmak, **4.** yatışmak, sakinleşmek, azalmak, yavaşlamak, durmak. *The wind ~d. His anger quickly ~d. He stopped and waited until the pain ~d.* **5.** *k.d.* çökmek, çöker gibi oturmak, yığılmak, yerleşmek. *He was very tired and ~d into a chair.* **6.** (düzeci) inmek, alçalmak. *the flood is subsiding. the wave rises and ~s.* **7. subsidence** : (a) çöken, çökelti, (b) çökme, batma, (c) azalma, yavaşlama, sakinleşme, **8. subsider** : batırıcı, batıran, çöktüren şey. ***e.a.-1&2.*** *sink,* ***3.*** *settle, precipitate,* ***4.*** *abate, decrease, diminish, wane,* ***6.*** *recede, ebb.* ***k.a.-1&2.*** *rise,* ***4.*** *increase.*

subsidiary, *sf.&is.* **-aries 1.** yardımcı, muavin, **2.** tâbi, bağlı, ek, eklenik, mülhak, tâli, ikinci derecede önemli. ~ *issues.* **3.** şube, bayi, başkasına tâbi/bağlı olan kurum/kimse/şey, **4. ~ coin** : gerçek değeri itibarî değerinden düşük para, **5. ~ company** *d.d.* yan kuruluş, tâbi şirket, **6. subsidiarily** :yardımcı/tâbi/bağlı olarak, **7. subsidiariness** : yardımcılık, tâbilik, bağlılık. ***e.a.-1.*** *auxiliary, supplementary,* ***2.*** *subordinate, secondary.*

subsidize, *f.* **-dized, -dizing 1.** paraca desteklemek, para yardımı yapmak, ödenek bağlamak, bağışta bulunmak, **2.** açığını dış yardımla kapatmak, **3.** rüşvet vermek, **4. subsidizable :** paraca desteklenebilir, ödenek bağlanabilir, açığı dış yardımla kapatılabilir, **5. subsidization :** paraca destekleme, para yardımı yapma, ödenek bağlama, bağışta bulunma, açığını dış yardımla kapatma, **6. subsidizer** : paraca destekleyen, para yardımı yapan.

subsidy, *ç. is.* **-dies 1.** (bir kuruma/şirkete vb. hükûmetçe yapılan) para yardımı, ödenti, **2.** bağış, iane, teberru, **3.** *Brit.* parlamento tarafından krala verilen ödenek.

subsist, *f.* **1.** var olmak, mevcut olmak, **2.** *gen.* **~ on/by** : geçinmek, yaşamak, geçimini/yaşamını sağlamak. **to ~ on vegetables** : sebze ile yaşamak, **3.** mevcut/var olmak, **4.** *fel.* kalıcı olmak, soyut ve bağımsız olarak sonsuzluğa kadar var olmak (sayı, doğal yasa vb.), **5. ~ in** : kapsamak, ibaret olmak, **6. ~ingly** : var olarak, var olacak/yaşayacak şekilde, kalıcı olarak. ***e.a.-1.*** *exist,* ***2.*** *live, survive.* ***k.a.-1&2.*** *die, perish.*

subsistence, *is.* **1.** varlık, vücut, mevcudiyet, **2.** geçinme, yaşama, geçimini/yaşamını sağlama, **3.** nafaka, gıda, geçinecek şey, **4.** *fel.* kalıcılık: tözün kendi bağımsızlığı içinde var oluşu; tözün var oluşunu sürdürmesi ilkesi.

subsistent, *sf.* **1.** var olan, mevcut, **2.** doğal, yaratılıştan, cibillî, fıtrî, aslî, zatında, kendinde, ayrılmaz, **3.** *fel.* kendiliğinden var olan. ***e.a.-1.*** *existing,* ***2.*** *inherent.*

subsocial, *sf.* yarı toplumsal, tam toplumlaşmamış. **~ly** : yarı toplumsal olarak.

subsoil, *is.&f.* **1.** toprak altı, alt toprak, toprağı alt üst etmek, derin kazmak. **2. ~er** : toprağı kazan (kimse/şey). ***e.a.-1.*** *undersoil.*

subsolar, *sf.* **1.** güneş altındaki, yer ile güneş arasında bulunan, **2.** tropikal, dönenceler arasında bulunan, **3.** dünyasal. ***e.a.-3.*** *mundane, earthy.*

subsonic, *sf.* **1.** ses hızından daha yavaş hızla giden, **2.** ses altı : frekansı işitilebilen en alçak frekanstan daha küçük. ***e.a.-2.*** *infrasonic.*

subspace, *is. mat.* alt uzay. **~ topology** : alt uzay ilingesi. **~ uniformity** : alt uzay düzgünlüğü.

sub specie aeternitatis, *Lât.* sonsuzluk bakımından.

subspecies, *is., ç.* **-cies** alt tür: bir türün alt bölümü.

subspecific, *sf.* alt türel. **~ally** : alt türel olarak.

subst. = **1.** substantive(ly), **2.** substitute.

substance, *is.* **1.** özdek, madde, cisim. *Salt is useful ~.* **2.** *fel.* (a) töz, cevher: kendiliğinden, bağımsızca, kendi kendisiyle var olan, var oluşu için başka bir şeye gereksinme duymayan şey, değişen durumlara ve niteliklere karşı kalıcı olan nesne, (b) öz, zat, bir varlığın yapısını ku-

ran şey, **3.** esas, **4.** öz, özet, hulâsa, ana fikir. *The ~ of what he said was that too many people live in poverty.* **5.** kuvvet, sağlamlık, **6.** varlık, servet, zenginlik. **a man of ~** : zengin/varlıklı bir adam, **7.** koyuluk, yoğunluk, kesafet. **a soup without much ~** : pek koyu olmayan (= sulu) çorba, **8. in ~** : esasında, esas itibarıyla, aslında, özet olarak. *I agree in ~* . **9. ~less** : özdeksiz, özsüz, esassız. ***e.a.- 1. matter, material, 2. (b) essence, 4. gist, meaning, significance, import, theme, subject, 6.wealth, possession, means, 7. consistency, body.***

substandard, *sf.* **1.** düşük seviyeli/nitelikli, yetersiz, **2.** cahil/kültürsüz kimselerin konuştuğu (dil).

substantial, *sf.&is.* **1.** bol miktarda, çok, mebzul. *a ~ supply of food. She inherited a ~ amount of money.* **2.** maddî, elle tutulur, mevcut, **3.** sağlam, metin, dayanıklı, kuvvetli. **a ~ fabric** : sağlam bir kumaş, **4.** esas, temel. **in ~** : esasta, esas itibarıyla. *Tough they disagreed in details, they were in ~ agreement over the plan.* **5.** zengin, varlıklı, nüfuzlu. *His uncle is a ~ person.* **6.** değerli, kıymetli, **7.** geçerli, önemli, ehemmiyetli, mühim, büyük. *to make ~ changes. Many factories suffered ~ damage.* **8.** özlü, **9.** gerçek, hakikî, **10. ~ity = ~ness** : özdeklik, maddîlik, gerçek varlık, hakikî mevcudiyet, sağlamlık, gerçek değer, yücelik, muazzamlık, **11. ~ly** : bol bol, önemli/mühim miktarda, önemlice, sağlamca, esas itibarıyla. **The price may go up ~ly** : Önemli fiyat artışı olabilir. **The story was ~ly true** : Hikâye esas itibarıyla doğru idi. ***e.a.-1. ample, 2. tangible, 3. firm, stout, strong, 4. basic, essential, fundamental, 5. wealthy, influential, 7. valid, important.***

substantialism, *is. fel.* tözcülük, cevheriye: (a) bir ya da çok tözün varlığını, (b) ruhun bir töz olduğunu kabul eden öğreti. **substantialist** : tözcü.

substantiate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** kanıtlamak, ispatlamak, ispat etmek. *It was the one piece of evidence that could ~ my claim.* **2.** gerçeklemek, doğru olduğunu göstermek/ispat etmek. *Can you ~ your story?* **3.** gerçekleş(ti)rmek, **4.** kuvvetlendirmek, takviye etmek, sağlamlaştırmak. *to ~ a friendship.* **5. substantiation** : kanıtlama, ispatlama; gerçekleme, doğru olduğunu gösterme/ispat etme; gerçekleş(ti)rme; kuvvetlendirme, sağlamlaştırma, **6. substantiative** : kanıtlayıcı, ispatlayıcı, doğru olduğunu gösteren, kuvvetlendiren, sağlamlaştıran, **7. substantiator** : kanıtlayan/ispatlayan kimse/şey. ***e.a.- 1. prove, 4. strengthen.***

substantival, *sf.* **1.** ad+, ad yerine geçen. **2. ~ly** : ad olarak.

substantive, *is.&sf.* **1.** *gr.* ad, isim, **2.** ad yerine kullanılan. *a ~ adjective.* **3.** varlık/mevcudiyet ifade eden. *"to be" is a ~ verb.* **4.** bağımsız, müstakil, kendiliğinden var olan, **5.** tözel, aslî. **~ rank** : aslî rütbe, **6.** gerçek, hakikî. *He argued that more ~ measures were needed.* **7.** çok, önemli. *a ~ issue.* **8.** *huk.* esasa müteallik. *bk.:* **adjective**, **9.** (boya) sabit, dayanıklı, devamlı, **10. ~ly** : (a) ad olarak, ad yerine, (b) esas itibarıyla, tözel olarak, **11. ~ness** : (a) bağımsızlık, kendiliğinden var oluş, (b) tözellik, aslîlik, (c) gerçeklik, hakikîlik. ***e.a.- 1. noun, 4. independent, 5. essential, 6. real, actual, 10. (b) essentially.***

substantivize, *f.* **-ized, -izing** *gr.* adlaştırmak, (sıfatı, fiili vb.) ad olarak kullanmak.

substation, *is.* **1.** şube, posta şubesi, **2.** trafo merkezi.

substituent, *is&sf. kim.* asıl bileşimde bulunan atomun yerini alan (başka bir atom/atom grubu).

substitute, *is.&sf.&f.* **-tuted, -tuting 1.** vekil, naip, geçici olarak başka birinin görevini yapan kimse, **2.** başka bir malzeme/alet vb. yerine kulanılan şey, **3.** bedel, taviz, **4.** *gr.* başka bir kelime yerine geçen kelime, **5.** vekil tayin etmek, **6.** başkasının yerini almak, **7.** vekâlet etmek, başkasını işini/görevini yapmak, **8.** *kim.* asıl bileşimde bulunan atomun yerini almak, **9.** vekillik yapan, yerine geçen, **10. substitutable** : yerine başkası konulabilen, **11. substituter** :

vekil, naip, geçici olarak başka birinin görevini yapan, **12. substitutingly** : vekil olarak, yerine başkasını koymak suretiyle. ***e.a.- 6. replace.***

substitution, *is.* **1.** yerine başkasını koyma, ikame, **2.** başkasının yerine geçme, **3.** *gr.* değiştirim, **4. ~al = ~ary** : başkasının yerine konulan, ikame edilen, **5. ~ally** : başkasının yerine koyarak/konularak, ikame suretiyle.

substitutive, *sf.* **1.** başkasının yerine konulan, ikame edilen, **2. ~ly** : başkasının yerine koyarak/konularak, ikame suretiyle. ***e.a.- 1. substitutional, 2. substitutionally.***

substrate, *is.* **1.** *bk.:* **substratum**, **2.** *biy.-kim.* mayanın etkilediği madde, **3.** *elekt.* alt özdek, alt taş, minyatür elektronik devrenin üzerine oturtulduğu madde, **4.** *biy.* ortam, üzerinde bakteri üretilen besinli sterilize karışım.

substratosphere, *is.* troposferin en üst tabakası.

substratum, *is., ç.* **-strata 1.** alt tabaka, **2.** temel, taban, kaide, **3.** alt toprak, **4.** *biy.* canlının üzerinde yaşadığı yer, **5.** *fel.* dayanak: altta bulunan, temel, niteliklerin taşıyıcısı, bir gerçekliğin onaylanması için olayların/görüngülerin arkasında bulunması gereken şey, **6.** *foto.* üzerine ışığa hassa s maddenin sürüldüğü tabaka, **7. substrative = substratal** : alt+, temel+, taban+, altında/tabanında/temelinde bulunan.

substruction, *is.* temel. **~al** : temel+, temele ait.

substructure, *is.* temel, yer altı inşaatı. **~al** : temel+, yer altında inşa edilen.

subsume, *gl.f.* **-sumed, -suming 1.** *man.* alta koymak, bir fikri/kavramı/cümleyi vb. daha geniş kapsamlısının parçası olarak belirtmek, bir önermede konuyu yüklem altına koymak, **2.** kapsamak, içine almak, ihtiva etmek, **3.** sınıflandırmak, belirli bir kuralın/sınıfın kapsamına sokmak, **4. subsumable** : alta konulabilir, sınıflandırılabilir, belirli bir kuralın/sınıfın kapsamına sokulabilir.

subsumption, *is.* **1.** *man.* alta koyma, alta konulma, daha geniş kapsamlısının parçası olarak belirt(il)me, **2.** kapsa(n)ma, içine al(ın)ma, ihtiva etme/edilme, **3.** sınıflandır(ıl)ma, belirli bir kuralın/sınıfın kapsamına sok(ul)ma, **4.** alta konulan/kapsam içine alınan şey, **5. subsumptive** : alta koyucu, başkasının kapsamına alıcı, sınıflandırıcı.

subtangent, *is. mat.* teğet altı.

subteen, *is.* on iki yaşına yaklaşan çocuk.

subtemperate, *sf.* ılıman altı : ılıman ikliminin soğukça bölgelerine özgü.

subtenant, *is.* kiracının kiracısı. **subtenancy** : kiracının kiracısı olma, kiracıdan kiralama.

subtend, *gl.f.* **1.** *geom.* uçlarını birleştirmek. **a cord ~ing an arc** : bir yayın uçlarını birleştiren kiriş, **2.** *bot.* (çiçek, tomurcuk vb.) taşımak, **3.** çevrelemek, sarmak, içine almak.

subtenure, *is.* kiracı kiracısının kira süresi.

subter-, *ön ek* **1.** altında, **2.** -den daha az, **3.** gizlice.

subterfuge, *is.* kaçamak, bahane, hile.

subterminal, *sf.* sona/uca yakın.

subternatural, *sf.* doğal altı, doğal olmaktan uzak.

subterrane = subterrain = subterrene, *is.* yer altı odası, mağara, mahzen. ***e.a.- cavern.***

subterranean = subterraneous, *sf.&is.* **1.** yer altı. **~ springs** : yer altı kaynakları, **2.** saklı, gizli, **3.** yer altında bulunan/çalışan kimse/şey, **4.** *bk.:* **subterrane**, **5. ~ly** : (a) yer altında, (b) gizlice. ***e.a.- 1. underground, 2. hidden, secret.***

subterrestrial, *sf. bk.:* **subterranean.**

subtile, *sf. esk. bk.:* **subtle.**

subtilise/subtilisation/subtiliser, *Brit. bk.:* **subtilize/subtilization/subtilizer.**

subtilize, *f.* **-ized, -izing 1.** yüceltmek, ulvîleştirmek, **2.** (zekâyı, duyguları vb.) keskinleştirmek, **3.** inceltmek, incelik/kibarlık/zarafet

vermek, ince farklarını gözetmek, **4. subtilization** : yüceltme, ulvîleştirme, (zekâyı, duyguları vb.) keskinleştirme, inceltme, incelik/kibarlık/zarafet verme, ince farklarını gözetme, **5. subtilizer** : yücelten, ulvîleştiren, (zekâyı, duyguları vb.) keskinleştiren, incelten, incelik/kibarlık/zarafet veren. ***e.a.-1.*** *sublimate, exalt,* ***2.*** *sharpen,* ***3.*** *refine, rarefy*

subtilty = subtility, *is. esk. bk.:* **subtlety.**

subtitle, *is.&f.* **1.** alt başlık/ikincil başlık, öbür ad (koymak), **2.** *sin.* alt yazı, ara yazı (yazmak), **3. subtitular** : alt başlık+, alt yazı+, ara yazı+.

subtle, *sf.* **1.** (sıvı, koku) ince, hafif, uçucu. *a ~ gas. a very ~ perfume.* **2.** (anlam) ince, gizli, kolayca fark edilmez. *~ irony.* **3.** narin, zarif, rakik. *a ~ smile.* **4.** muğlak, çapraşık, derin anlamlı, anlaşılması güç. *The problem is more ~ than that. a ~ philosophy. There's a ~ distinction between these two words.* **5.** kurnaz, cin fikirli, hain, hilekâr. *a ~ liar. a ~ politician.* **6.** sinsi, etkisi gizli/fark edilmeyen. *a ~ poison.* **7.** hünerli, mahir, usta. *a ~ painter.* **8.** nafiz, keskin, **9. ~ness** *bk.:* **subtlety**, **10. subtly** : incelikle, mahirane, kurnazca, sinsi sinsi, ustaca, kibarca. ***e.a.-1.*** *thin, rare, tenuous,* ***3.*** *delicate, faint,* ***4.*** *imperceptible, intangible, abstruse, elusive, mysterious,* ***5.*** *cunning, crafty, sly, wily,* ***6.*** *insidious,* ***7.*** *skillful, clever, ingenious.*

subtlety, *is.* **1.** incelik, **2.** mana inceliği, anlaşılma güçlüğü, çapraşıklık, muğlâklık, **3.** rikkat, **4.** kurnazlık, şeytanlık, hilekârlık, **5.** keskin zekâ, cin fikirlilik.

subtonic, *is. müz.* gamın yedinci notası.

subtopic, *is.* altkonu, tâli konu/mesele.

subtorrid, *sf. bk.:* **subtropical.**

subtotal, *is.&sf.&f.* **-taled, -taling** *(veya Brit.:* **-talled, talling**) **1.** alt toplam, kısmî toplam (yapmak), kısmî yekûn(unu hesaplamak), **2.** tüm olmayan, noksan, eksik.

subtract, *f. mat.* **1.** çıkarmak, hesaptan düşmek, **2. ~er** : çıkaran, **3. ~ion** : çıkarma (işlemi), **4. ~ive** : çıkarılan, çıkarılabilen. ***e.a.-1.*** *deduct.* ***k.a.-1.*** *add.*

subtrahend, *is. mat.* çıkan (sayı). *bk.:* **minuend.**

subtreasurer, *is.* veznedar yardımcısı. **~ship** : veznedar yardımcılığı.

subtreasury, *is., ç.* **-ries** veznedarlık şubesi.

subtropic(al), *sf.* dönence altı : sıcak ve ılıman iklimler arası. *~* **cilmate** : dönence altı iklim.

subtropics, *ç. is.* dönence altı bölgeler.

subtype, *is.* alt tür, tâli cins/nevi, özel tür. **subtypical** : alt türel.

subulate, *sf.* **1.** biz şeklinde, sivri uçlu, **2.** *bot. zool.* ince ve uzun, uzun silindir şeklinde ve ucu sivri.

suburb, *is.* **1.** çevre, dolay, kenar mahalle, varoş, **2. ~s** : yöre kent, banliyö, **3. ~ed** : yöre kentli.

suburban, *sf.&is.* **1.** çevresel, dolaysal, yöre kentli, yöre kentte/banliyöde bulunan/oturan, banliyö+. *~* **train** : banliyö treni, **2.** *bk.:* **station wagon**, **3. ~ite** : yöre kentli, banliyöde oturan kimse.

suburbia, *is.* yöre kent ve halkı, yöre kent hayatı.

suburbicarian, *sf.* **1.** Roma'ya yakın, **2.** Roma civarındaki piskoposluklara ait.

subvene, *gs.f.* **-vened, -vening** desteklemek, yardımına koşmak, imdadına yetişmek, araya girmek.

subvention, *is.* **1.** (devletten alınan) ödenek/tahsisat, bağış, yardım, **2.** destekleme, imdadına koşma, **3. ~ary** : ödeneksel, ödenek/bağış mahiyetinde. **~ize** : ödenek/tahsisat bağlamak, paraca desteklemek.

subversion, *is.* **1.** yıkma, devirme, alt üst etme, tahrip/harap etme, **2.** yıkılma, devrilme, harap olma, **3.** yıkan/deviren/tahrip eden şey. ***e.a.-1.*** *overthrow, ruin,* ***2.*** *destruction.*

subversive, *sf.&is.* **1.** yıkıcı, alt üst edici, tahripkâr (kimse). *~ elements were known to have infiltrated the government. All ~s had to leave the country.* **2. ~ly** : yıkıcı bir surette, **3. ~ness** : yıkıcılık, tahripkârlık. ***e.a.-1.*** *seditious, insurgent, revolutionary.*

subvert, *gl.f.* **1.** yıkmak, devirmek, alt üst etmek, tahrip/harap etme, **2.** baltalamak, bozmak, ifsat etmek, **3. ~er** : yıkan, tahrip/altüst eden, baltalayan, bozan kimse. ***e.a.-1.*** *overthrow, destroy, ruin, destruct, raze, demolish, 2. undermine, corrupt.*

subvocal, *sf.* sessiz, zihinde tasarlanmış.

subway, *is.* **1.** metro, **2.** alt geçit, yer altı geçidi, tünel. ***e.a.- 1.*** *(Brit.) tube, underground, 2. underpass.*

sub-zero, *sf.* sıfırın altındaki (sıcaklıklarda).

suc-, *ön ek* **sub-** ön ekinin **c** ile başlayan kelime önündeki şekli. *succeed, succumb* gibi. *bk.:* **sub-** .

succade, *is.* meyve şekeri, şekerli meyve.

succedaneum, *is., ç.* **-nea 1.** vekil, bedel, yerine geçen şey/kimse, **2. succedaneous** : vekil, bedel, yerine geçen. ***e.a.-1.*** *substitute.*

succeed, *f.* **1.** *gen.* **~ in** : başarmak, becermek, muvaffak olmak, beklenen sonuca ulaşmak. *We ~ed in our efforts to start the car. Our efforts ~ed.* **2.** iyi gelişmek, büyümek, yetişmek, üremek. *Grass will now ~ in this dry soil.* **3.** izlemek, takip etmek, arkasından gelmek, **4.** yerine geçmek/oturmak, yerini almak, halef olmak, **5.** varis olmak. **~ to an estate** : bir mülke varis olmak. **~ to the throne** : tahta geçmek, **6. ~able** : (a) başarılabilir, (b) izlenebilir, yerine geçilebilir, **7. ~er** : varis, ardıl, halef, **8. ~ing** :(a) başarı, muvaffakiyet, (b) izleyen, sonraki, müteakip. *~ing years.* (c) gelecek, müstakbel. *~ing ages.* **9. ~ingly** : (a) başararak, (b) izleyerek, yerine geçerek. ***e.a.-1.*** *accomplish, 2. thrive, prosper, grow, 3. follow, 4. replace, 7. successor.* ***k.a.-1.*** *fail, 3. precede.*

succès de scandale, *Fr.* dile düşme, rezalet ve skandal yüzünden meşhur olma.

succès d'estime, *Fr.* eleştirisel başarı : halk tarafından tutulmayıp eleştirmenlerce övülen başarı.

succès fou, *Fr.* akıl almaz başarı (bilhassa malî).

success, *is.* **1.** başarı, muvaffakiyet. **meet with ~** : başarıya ulaşmak, muvaffak olmak, **2.** başarılı/başarı ile sonuçlanan iş. **make a ~ of sth.** : bir işi başarmak, bir işte muvaffak olarak kazanç sağlamak, **3.** başarılı kimse/şey, **4.** *esk.* sonuç, netice, **5. ~less** : başarısız. ***e.a.- 1.*** *achievement, accomplishment, attainment, 4. outcome, result.*

successful, *is.* **1.** başarılı, muvaffakiyetli, **2.** başarı ile sonuçlanan, **3.** zengin, varlıklı, mevki/şöhret sahibi, **4. ~ly** : başarı ile, muvaffakiyetle, **5. ~ness** : başarı(lılık), muvaffakiyet.

succession, *is.* **1.** ardıllık, tevali, silsile, sıra, art arda gelme. **in ~** : birbiri ardınca, sıra ile, zicirleme, üst üste. **in rapid ~** : sık sık, aralıksız, fasıla vermeden. **for five years in ~** : üst üste beş yıl, **2.** birbirini izleyen kimseler/şeyler. **after a ~ of defeats** : birbirini izleyen yenilgilerden sonra, **3.** vekâlet, yerine geçme, **4.** miras, veraset. **~ duty** : veraset ve intikal vergisi, **5.** tahta geçme hakkı/sırası, **6.** döl, zürriyet, varis, **7. ~al** : ardıl, birbiri ardınca gelen, birbirini izleyen, **8. ~ally** : birbiri ardınca, art arda, üst üste.

successive, *sf.* **1.** ardıl, birbirini izleyen, üst üste/art arda gelen, müteakip. **five ~ days** : üst üste beş gün, **2.** dizi/silsile halinde, **3. ~ly** : art arda, birbiri ardınca, üst üste, sıra ile, **4. ~ness** : ardıllık, tevali, silsile, sıra, art arda gelme, birbirini izleme. ***e.a.-1.*** *consecutive.*

successor, *is.* ardıl, halef, varis. **~al** : ardıllığa özgü. **~ship** : ardıllık, haleflik, varislik.

succinct, *sf.* **1.** veciz, kısa ve anlatımlı, özlü. *an accurate and ~ account of their policies.* **2.** özetlenmiş, kısaltılmış, mücmel, muhtasar, **3.** dar bir alana sıkıştırılmış, **4.** *esk.* (kuşak, kemer vb.) (a) yukarı sıyrılmış, (b) sımsıkı bağlanmış, **5. ~ly** : kısaca, özetle, veciz bir şekilde. *He explained his point very ~ly.* **6. ~ness** : özlülük, özlü ve anlamlı oluş, icaz. ***e.a.-1.*** *concise, terse, 2. compressed.*

succinic, *sf.* **1.** kehribardan yapılmış/ elde edilmiş, **2. ~ acid** *kim.* kehribar asidi : HOOC (CH2)2COOH.

succor = succour, *is.&f.* **1.** yardım, imdat, **2.** yardım etmek, imdadına yetişmek, **3.** yardım eden, imdada yetişen kimse, **4. ~able** : yardım edilebilir. ***e.a.- 1.*** *help, relief, aid, assistance, 2. help, support, aid, assist.*

succory, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **chicory.**

succotash, *is.* fasulye ve mısır haşlaması.

succuba, *is. bk.:* **succubus.**

succubus, *is., ç.* **-bi 1.** şeytan, ifrit, **2.** kadın şeklinde erkeklerin rüyasına girip onlarla cinsel münasebette bulunan şeytan. *bk.:* **incubus, 3.** orospu, fahişe. ***e.a.-2. demon, evil, 3. prostitute, strumpet.***

succulent, *sf.* **1.** (meyve) sulu, usareli, körpe, taze, **2.** özlü, dolgun, yararlı fikirlerle dolu, **3.** (bitki) etenli, (yemek) lezzetli, **4. succulence = succulency** : sululuk, usarelilik, körpelik, tazelik; özlülük, yararlılık; (bitki) etenlilik, (yemek) lezzetlilik, **5. succulently** : sulu sulu, körpe körpe. ***e.a.-1. juicy.***

succumb, *gs.f.* **1.** yenilmek, mağlûp olmak, kendini terk etmek. **We have all ~ed to her charm** : Onun cazibesine kapıldık/meftun olduk, **2.** dayanamamak, ölmek. **~ to one's injuries** : aldığı yaralardan ölmek **~ to sleep** : uykuya dayanamamak, uyuyakalmak, **3. ~er** : yenilen, ölen. ***e.a.- 1. yield, 2. die.***

succuss, *gs.f.* **1.** şiddetle sarsmak, sallamak, **2.** *tıp* göğüste su birikip birikmediğini anlamak için sarsmak, **3. ~ion** :sarsma, **4. ~atory = ~ive** : sarsıcı, sarsıntılı.

such, *sf.&zm.* **1.** böyle, şöyle, öyle, bu gibi, bunun gibi, buna benzer. **~ a man is dangerous** : Bu gibi adamlar tehlikelidir. **Did you ever see ~ a thing?** Hiç böyle bir şey gördün (üz) mü? **in ~ cases** : bu gibi hâllerde. **in Bursa or some ~ place** : Bursa'da veya bunun gibi bir yerde. **I said no ~ thing**: Öyle bir şey söylemedim. **2.** benzeri. **Coffee, tea and ~ commodities** : Kahve, çay ve benzeri mallar. **3.** öylesine, o denli, o/bu türlü. **~ terrible deeds** : O türlü korkunç eylemler. **How can you tell ~ lies** : Bu türlü yalanları nasıl söyleyebiliyorsun? **4.** o kadar, bu kadar. **He is ~ a liar** : O kadar yalancı (ki). **I've never heard ~ a good music** : Bu kadar güzel müzik dinlememiştim. **5. ~ an amount** : belirli bir miktar. *Allow ~ an amount for food and rent, and the rest for other things.* **6.** bir kimse, birisi, bir şey, **7. ~ and ~** : filân, **8. ~ a one** : filân kimse, öyle biri ki, **9. ~ as** : gibi, örneğin, meselâ. **There are no ~ things as fairies** : Peri diye bir şey yoktur. **~ people = people ~ as these** : bu gibiler, böyle kimseler. **until ~ time as** : -inceye kadar, **10. ~ as it is** : olduğu gibi, her nasılsa, pek iyi değilse de. **The food, ~ as it is, is abundant** : Yiyecek pek iyi değilse de boldur. **11. as ~** : sadece, bu sıfatla, bu itibarla, böyle olmak sıfatıyla, haddizatında. **I am a doctor, and as ~, must refuse to do this** : Ben bir doktorum, bu sıfatla/itibarla bunu yapamam. **Latin, as ~, is not very useful, but as one of the sources of English it is important** : Lâtince haddizatında o kadar yararlı değildir, fakat İngilizcenin kaynaklarından biri olarak önem taşır.

suchlike, *sf.&zm.* **1.** buna benzer, bu(nun) gibi, böyle(si), **2.** benzer kimse(ler). **Beggars, tramps, and ~** : Dilenciler, serseriler ve benzer kimseler, **3.** böyle şey. **Did you ever heard ~** : Hiç böyle şey duydun mu? ***e.a.-1. similar.***

suchness, *is.* özgünlük, kendine özgü/ temel nitelik. *Without any regard to the ~ of her environment, she sat down.*

suchwise, *zf. esk.* böyle, bu türlü, bu denli. ***e.a.- so, in such a manner.***

suck, *is.&f.* **1.** emme(k). **~ at sth** : emmek, (pipo vb.) içine çekmek, **2.** massetme(k), içine çekme(k), soğurmak, **3.** sorumak, içme(k), çekme(k), almak, emer gibi içine çekme(k), **4.** *argo* berbat olmak, bir şeye benzememek, (kaba) bombok olmak. **This show ~s** : Bu temsil berbat mı berbat. **5.** emilen şey, yudum, içim, ana sütü, anafor, **6.** çevrinti, burgaç, girdap, **7. give ~** : emzirmek, **8. ~ down** : yutmak, **9. ~ dry** : emerek suyunu kurutmak, (birini) sızdırmak, **10. ~ in** : (a) emmek, yutmak, (b) içine çekmek. *to ~ in one's belly.* (c) dolandırmak, aldatmak, faka bastırmak, **11. ~ up** : emmek, çekmek, soğurmak, massetmek, **12. ~ up to s.o.** *argo* yaltaklanmak, tabasbus etmek, birine çanak yalayıcılık yapmak. ***e.a.- 6. whirlpool, 10. (c) swindle.***

sucker, *is.&f.* **1.** emen şey/kimse, **2.** meme emen çocuk/hayvan, **3.** *zool.* çekmen, vantuz, emici organ, **4.** tulumba pistonu, **5.** emici boru, **6.** *zool.* emici sazan *(Catostomus commersoni)* , K Amerika tatlı sularında avlanan sazana benzer bir balık, **7.** *bot.* fışkın, sürgün, piç, kökten ayrılarak kendi başına büyüyen fidan, **8.** *k.d.* emme şekeri, emilerek yenilen çubuklu şeker, **9.** *argo* enayi, aptal, salak. **What a ~** ! Amma enayi, yutturduk! **10.** (ağaç) fışkın sürmek, **11.** (ağacın) fışkınlarını kırmak/temizlemek, piçlerini budamak. ***e.a.- 8. lollipop.***

suckerfish = suckfish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *bk.:* yapışkan balığı. ***e.a.-remora.***

sucking, *sf.* emen. ~ **child**: meme çocuğu. ~ **louse** : bit, kene. ~**-fish** *bk.:* **suckerfish.** ~**-pig** : süt domuzu.

suckle, *f.* **-led, -ling 1.** emzirmek, meme vermek, **2.** meme emmek.

suckling, *is.* meme çocuğu, memede olan çocuk/hayvan.

sucr-, *ön ek* "şeker" anlamı katar. *ör.: sucrose.*

sucrase, *is. biy.-kim. bk.:* **invertase.**

sucrose, *is. kim.* sakaroz, şeker, kamış şekeri: C12H22O11.

suction, *is.* **1.** emme, **2.** emme kuvveti, **3. ~al** : emici, emme+, **4. ~ pump** : emme tulumba, **5. ~ stop** *s.bl.* şaklama, **6. ~ stroke** : emme dönemi. ***e.a.- 5. click.***

suctorial, *sf.* **1.** emici, emerek beslenen, **2.** çekmenli, emici/yapışıcı organı olan.

Sudan = Soudan, *is.* Sudan. **~ese** : Sudanlı. ~ **grass** *bk.:* **sorghum.**

Sudanic, *sf.* Sudanca, Sudanlı, Sudan dili, Sudan+.

sudarium, *is., ç.* **-daria 1.** mendil, ter silmeye mahsus kumaş parçası, **2.** *bk.:* **sudatorium**, **3.** efsaneye göre Hz. İsa'nın çarmıha gerilmeye götürülürken terini sildiği ve üzerinde yüzünün resmi kalan mendil, **sudary** *d.d.*

sudatorium, *is., ç.* **-toria** (hamamlarda) terleme odası.

sudatory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** terletici, **2.** terleme odası+

sudd, *is.* Nil'de su üstünde yüzen ve trafiğe engel olan bitkiler.

sudden, *sf.&zf.* **1.** anî, apansız, birden, umulmadık, beklenmedik. **a ~ attack** : anî hücum, **2. ~ death** : (a) anî ölüm, (b) *sp.* berabere kalan takımlara süre uzatımı verip ilk sayı kazananı veya yazı turada kazananı başarılı sayma, **3. ~ly = all of a ~** : ansızın, birdenbire, anîden, anî olarak, beklenmedik anda, **4. ~ness** : anî olma, birdenbire vuku bulma. ***e.a.-1. unexpected, abrupt, unforeseen, unanticipated. k.a.-1. gradual, foreseen.***

sudor, *is.* **1.** ter, **2. ~al** : ter+, **3. ~iferous = ~ific** : terletici, **4. ~iferousness** : terleticilik, terletme. ***e.a.- 1. sweat, perspiration.***

suds, *is.* **1.** sabunlu su, köpüklü sabun suyu, **2.** köpük, sabun köpüğü, **3.** *argo* bira. ***e.a.- 2. leather, 3. beer.***

sudsy, *sf.* **sudsier, sudsiest** köpüklü, köpük gibi.

sue, *f.* **sued, suing 1.** dava açmak, dava etmek. ~ **s.o. for damages** : birinin aleyhine zarar ve ziyan davası açmak, **2.** istemek, talep/niyaz etmek. ~ **for peace** : barış istemek, **3.** *esk.* bir kadına kur yapmak, **4. suer** : davacı, dava eden.

suede, *is.* **1.** süet, podüsüet, **2. ~ cloth** *d.d.* süet kumaş.

suet, *is.* **1.** (koyun, sığır vb.) iç yağı, **2. ~ pudding** : yağlı pelte, sığır iç yağı, un, üzüm ve baharatla yapılan bir tatlı, **3. ~y** : yağlı, iç yağı gibi.

Suez, *is.* Süveyş. ~ **Canal** : Süveyş Kanalı.

suf-, *ön ek* **sub-** ön ekinin **f** ile başlayan kelimeler önündeki şekli. *suffer* gibi. *bk.:* **sub-** .

suf. = suff. = **1.** suffix, **2.** suffragan.

suffer, *f.* **1.** ıstırap çekmek, acı duymak, cefa/işkence çekmek. **The patient is still ~ing** : Hasta hâlâ ıstırap çekiyor. **2.** zarar görmek, zarara uğramak. *The vines ~ed from the frost. One's health ~s from overwork.* **3.** tutulmak, müptelâ/duçar/mustarip olmak. ~ **from a weak heart** : kalbi zayıf olmak, **4.** cezasını çekmek. ~ **for one's misdeeds** : Yaptığı fenalıkların cezasını çekmek. **You will ~ for it** : Bunun cezasını çekeceksin. **5.** idam olunmak, **6.** (zarara, zayiata vb.) uğramak. **The batallion ~ed heavy losses** : Tabur ağır zayiata uğradı. **to ~ change/defeat** : değişikliğe/bozguna uğramak, **7.** çekmek, katlanmak, tahammül/müsamaha etmek. **I do not ~ fools gladly** : Ahmaklara hiç tahammülüm yoktur. **8.** müsaade etmek, izin vermek, bırakmak. **Will you ~ us to leave** : Gitmemize izin verir misiniz? **9. ~able** : (a) çekilebilir, katlanılabilir, tahammül/müsamaha edilebilir, (b) *esk.* ıstırap çeken, hasta, **10. ~ableness** : katlanabilme, tahammül, müsamaha edebilme, **11. ~ably** : (a) katlanılabilir/tahammül edilebilir şekilde, (b) ıstırap çekerek, **12. ~er** : ıstırap çeken kimse, felâketzede, zarara/zayiata vb. uğrayan kimse. ***e.a.-1. agonize, ache, 7. undergo, endure, tolerate, 8. allow, permit.***

sufferance, *is.* **1.** sabır, tahammül, dayanma, **2.** hoşgörü, göz yumma, müsamaha, **3.** *esk.* ıstırap, acı, elem, **4. on ~** : izin verilebilir, müsamaha edilebilir (fakat yapılmasa daha iyi olur). ***e.a.- 1. endurance, 2. tolerance, 3. suffering, misery.***

suffering, *is&sf.* **1.** ıstırap/acı çekme, **2.** ıstırap, acı, elem, **3.** mustarip, acı/ıstırap çeken (kimse). ***e.a.-1. distress, 2. pain, agony, torment.***

suffice, *f.* **-ficed, -ficing 1.** yetmek, yetişmek, kâfi gelmek. **That will ~ for me** : Bu bana yeter.~ **it to say that** : şu kadarını söylemek yeter ki... **2.** elvermek, elverişli/tatminkâr olmak. **to ~ for a purpose** : maksada elverişli olmak. **An apology will not ~ him** : Özür dilemek onu tatmin etmez. **3.** doymak. **They were not ~d** : Doymamışlardı. ***e.a.- 2. satisfy.***

sufficiency, *is., ç.* **-cies 1.** yeterlik, kifayet, **2.** elverişlilik, tatminkârlık, **3.** yetecek kadar erzak, zahire, servet vb. ***e.a.-2. adequacy.***

sufficient, *sf.* **1.** yeter, yeterli, kâfi. **This sum is ~ for the journey** : Bu para seyahate yeter. **There was just ~ water for drinking** : Ancak içmeye yetecek kadar su vardı. **2.** maksada elverişli, uygun, münasip, **3.** *esk. bk.:* **competent**, **4. ~ unto the day is the evil thereof** : Her günün derdi o güne yeter (sabah ola hayır ola). **5. ~ly** : yeteri kadar, kâfi derecede, **6. ~ness** : yeterlik, kifayet.

suffix, *is.&f.* **1.** *gr.* son ek. ***-ly in kindly is a ~.*** **2.** ek, son takı, bir şeyin sonuna eklenen şey, **3.** sonuna ekle(n)mek, **4. ~al = ~ial** : son ek+, son ek olarak, **5. ~ion** : sonuna ekle(n)me.

suffocate, *f.* **-cated, -cating 1.** boğmak, **2.** nefesini kesmek, **3.** (havasızlıktan vb.) bunal(t)mak, **4.** söndürmek, **5.** boğulmak, **6. suffocation** : boğulma, bunalma, **7. suffocative** : boğucu, bunaltıcı. ***e.a.-1. strangle, 4. suppress, 5. stifle, smother.***

suffocating, *sf.* **1.** boğan, bunaltan, boğucu, bunaltıcı, **2. ~ly** : boğucu/bunaltıcı bir şekilde, boğarcasına.

Suffolk, *is.* **1.** İngiltere'nin bir kontluğu, **2.** bir cins kara yüzlü koyun, **3. ~-punch** : İngiliz bodur atı.

suffragan, *sf.&is.* yardımcı (piskopos).

suffrage, *is.* **1.** oy kullanma hakkı. **universal ~** : genel seçim hakkı. **women's ~** : kadınların seçim hakkı, **2.** lehte verilen oy, onay, tasvip, tasdik, **3.** (kilisede) kısa dua.

suffragette, *is.* kadınların seçim hakkını savunan kadın.

suffragettism = suffragism, *is.* kadınların seçim hakkını savunma. **suffragist** : bu hakkı savunan kimse.

suffruticose, *sf.* alt tarafı odunsu ve üstü körpe/otsu.

suffumigate, *gl.f.* **-gated, -gating** aşağıdan tütsülemek.

suffumigation, *is.* aşağıdan tütsüleme.

suffuse, *gl.f.* **-fused, -fusing 1.** (etrafa) yayılmak, kaplamak, renklendirmek, boya/renk vermek. **a blush ~d her cheeks** : yüzü kızardı. **The light of the setting sun ~d the clouds** : Batan güneşin ışıkları bulutları kızıla boyadı. **2. suffusedly :** yayılarak, kaplayarak, **3. suffusion** : (etrafa) yayılma, kaplama, renklendirme, boya/renk verme, **4. suffusive** : yayılan, kaplayan.

Sufi, *is., ç.* **-fis** mutasavvıf, gizemci, sofi.

sug-, *ön ek* **sub-** ön ekinin **g** ile başlayan kelimeler önündeki şekli. *suggest* gibi.*bk.:* **sub-.**

sugar, *is.&f.* **1.** şeker, şeker kamışı veya pancarından elde edilen tatlı madde, C12 H22-O11, (ilgili sıfat: *saccharine*). **beet ~** : pancar şekeri. **brown ~** : esmer/ham şeker. **burnt ~** : karamela. **cane ~** : kamış şekeri. **castor ~** : toz şeker. **cube ~** : küp /kesme şeker. **granulated ~** : kristal şeker. **icing ~** : pudra/un şeker. **loaf ~** : kelle şeker. **lump ~** : kesme şeker. **mapple ~** : akçaağaç şekeri. **moist ~** : ham/sarı şeker. **refined ~** : saf şeker. **white ~** : beyaz/saf şeker, **2.** tatlı söz, kompliman, **3.** *argo* şekerim, **4.** şeker katmak, **5.** şekerleşmek, şekerlenmek, **6.** tatlı sözlerle yumuşatmak/hafifletmek. **~ the pill** : *mec.* hapı yaldızlamak. **~ s.o. up** : birini tatlı sözlerle kandırmak, **7.** *ABD* akçaağaçtan şeker çıkarmak, **8. ~ apple** *bk.:* **sweetsop**, **9. ~ beet** : şeker pancarı *(Beta saccharifera)*, **10. ~ bowl** : şekerlik, **11. ~ candy** : akide şekeri, **12. ~ cane** : şeker kamışı *(Saccharum officinarum)*, **13.~ corn** *bk.:* **sweet corn**, **14. ~ daddy**, *k.d.* arkadaşlık ettiği genç kızı hediyelere gark eden yaşlı ve zengin adam, **15. ~ diabetes** : şeker hastalığı,

diyabet, **16. ~ gum** : okaliptüs *(Eucalyptus corynocalyx, E. gunnii)* , **17. ~ loaf** : kelle şekeri, koni biçiminde topak şeker, **18. ~ mapple = ~ tree** : akçaağaç, özünden şeker çıkarılan isfendan *(Acer saccharum),* **19. ~ molasses :** şeker melası, **20. ~ of lead** : kurşun asetat, **21. ~ of milk** : süt şekeri, laktoz, **22. ~ orchard** *bk.:* **sugarbush. 23. ~ pine** : şeker çamı *(Pinus Lambertiana):* Kaliforniya'da yetişen kozalağı 50 cm uzunluğunda yüksek çam, **24. ~ plantation** : şeker kamışı tarlası, **25. ~ rafinery** : şeker fabrikası, **26. ~ tongs** : şeker maşası. ***e.a.- 3. sweetheart, honey.***

sugarberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* kuş kirazı *(Celtis laevigata).* Güney ABD'de yetişir.

sugarbush, *is. ABD-Cnd.* şeker, akçaağacı fidanlığı.

sugar-coat, *gl.f.* **1.** şekerle kaplamak. *to ~ a pill.* **2.** ballandırmak, zor/nahoş bir şeyi kolay/hoş göstermek.

sugarhouse, *is., ç.* **-houses** akçaağaç şurubunun hazırlandığı bina/kulübe.

sugarless, *sf.* şekersiz.

sugarplum, *is.* **1.** şekerleme, bonbon, **2.** tatlı dil, gönül alma, **3.** *k.d.* rüşvet, **4.** *bk.:* **serviceberry**. ***e.a.- 2. flattery, 3. bribe.***

sugar-tit = sugar-teat, *is.* somruk: içine lokum vb. konularak emzik gibi bebeğin ağzına verilen tülbent parçası.

sugary, *sf.* **1.** şekerli, **2.** pek tatlı, şeker gibi, şekere benzer, **3.** fazla nazik, aldatıcı, yüze gülen, **4. sugariness** : şekerlilik, tatlılık, **5.** taneli. ***e.a.- 2. sweet, 3. dulcet, honeyed, cloying, 5. granular.***

suggest, *gl.f.* **1.** önermek, teklif etmek, öne/ileri sürmek, tavsiye etmek. *The architect ~ed that the building be restored.* **I ~ that** : (avukat) öneriyorum, ileri sürüyorum. *Can you ~ a better plan?* **2.** akla/hatıra getirmek, ima etmek. *The glove ~s that she was at the scene of the crime.* **3.** ilham etmek. **What ~ed that thought** ? O fikri ne ilham etti? *A solution ~ed itself to me.* **4.** ima/ihtar suretiyle bildirmek/söylemek. **Do you ~ that I am lying?** Yalan söylediğimi mi ima etmek istiyorsun? **5.** telkin etmek, fikir vermek, ortaya atmak, fikir beyan etmek, **6.** benzemek, andırmak. **His nose and ears ~ a rabbit** : Burnu ve kulakları tavşanı andırıyor. **7. ~er** : öneren, öne/ileri süren, teklif/tavsiye/telkin eden kimse, **8. ~ingly** : önererek, öne sürerek, teklif/tavsiye/telkin ederek. ***e.a.- 1. propose, advise, recommend.***

suggestible, *sf.* **1.** önerilebilir, teklif/tavsiye/telkin edilebilir, **2.** kolaylıkla tesir/telkin altında kalabilir, **3. ~ness = suggestibility** : önerilebilme, teklif/tavsiye/telkin edilebilme, kolaylıkla tesir/telkin altında kalabilme, **4. suggestibly** : önerilebilecek/ teklif/tavsiye/telkin edilebilecek şekilde, kolaylıkla tesir/telkin altında kalabilecek tarzda.

suggestion, *is.* **1.** öneri, teklif, telkin, tavsiye, **2.** ima, ihtar, hatırlatma, **3.** emare, iz, eser, andırma. **He speaks English with just a ~ of a foreign accent** : İngilizceyi hafif bir yabancı şivesiyle konuşuyor. **4.** çağrışım, tedai, hatırlama, **5.** *psikol.* aşılama, telkin: belirli görüş ve inançları zorlamadan yalnızca sözle benimsetme veya böyle benimsetilen görüş/inanç vb. ***e.a.- 1. advice, 2. hint, insinuation, 3. trace.***

suggestive, *sf.* **1.** imalı, manalı, insanın aklına bir şey getiren. *a ~ smile.* **2.** ayıp, müstehcen, yakası açık, kötü/çirkin/ayıp bir şeyi ima ve telkin eden/hatırlatan. *a ~ joke/remark.* **3.** fikir verici, düşündürücü. *a ~ critical essay.* **4.** özet olarak/ana hatlarıyla belirtilmiş. *a ~ form.* **5. ~ly** : imalı/manalı bir şekilde, telkin edercesine, **6.~ness** : ima, manalılık. ***e.a.-2. risqué, 3. provocative, 4. evocative.***

suicidal, *sf.* **1.** intihar+, intihara yönelik, kendi kendini yok edici. **~ tendencies** : intihar eğilimi, **2.** intiharı düşündüren/hatırlatan, intihar şeklinde, **3.** delice, son derece tehlikeli, mahva sürükleyen. **It would be ~ to do so** : Bunu yapmak intihardır/mahva sürükler. **4. ~ly** : intihara yönelik olarak, intihar edercesine, kendi kendini yok edercesine/mahva sürüklercesine.

suicide, *is.&f.* **-cided, -ciding 1.** intihar (etmek), kendi kendini öldürme(k). **attempted ~** : intihar teşebbüsü. **to commit ~** : intihar etmek. *He committed ~ .* **2.** mahvetme(k), mahva sürükleme(k), kendi çıkarlarını tehlikeye atma(k). *Speculation in stocks can be financial ~.* **3.** intihar eden kimse, müntehir.

suicidology, *is.* intihar bilimi : intihar sebeplerini, intiharları önleme yollarını vb. inceleyen bilim.

sui generis, *Lât.* eşsiz, emsalsiz, biricik, yegâne, tek, nev'i şahsına münhasır. ***e.a.- unique.***

sui juris, *huk.* reşit, yasal sorumluluğu haiz.

suint, *is.* lanolin.

suit, *is.&f.* **1.** (elbise, yelken, teçhizat vb.) takım, kat, giysi, kostüm. ~ **of clothes** : elbise takımı. ~ **of sails** : yelken takımı. **Politeness is not his long/strong** ~ : Onda pek kibarlık arama. **2.** tayyör, **3.** dava. ~ **for damages** : ödence/tazminat davası. ~ **at law** : hukuk davası. **to bring (or file) a** ~ **against s.o.** : biri aleyhinde dava açmak. **to be a party at a** ~ : hakkında dava açılmak, **4.** dava açma, mahkemeye verme, **5.** (iskambil) takım, **6.** kur yapma, evlenme isteği. **pay** ~ : kur yapmak. **press one's** ~ : sevgisini belirtmek, **7. follow** ~ : (a) (iskambilde) aynı renk kâğıtları oynamak, (b) izinden gitmek, taklit etmek, örnek almak, aynı şeyi yapmak, **8.** uydurmak, uygun hâle getirmek. *to ~ the punishment to the crime.* **9.** uymak, uygun gelmek, yakışmak. **They are ~ed to each other** : Birbirine yakışıyorlar. *Blue ~s you very well.* **10.** işine gelmek, yaramak, hoşuna gitmek, memnun etmek. **That ~s me best** : O mükemmel işime gelir. **I shall do it when it ~s me** : İşime gelirse yaparım. **This climate does not ~ me** : Bu iklim bana yaramıyor. ~ **yourself** : keyfine bak, canının istediğini yap, **11.** takım elbise/teçhizat vb. sağlamak, giydirip kuşatmak, **12. ~like** : takım gibi, takım hâlinde. ***e.a.- 3. lawsuit, 6. wooing, courting, 10. satisfy, please, 11. clothe, array.***

suitable, *sf.* **1.** uygun, münasip, yakışır, elverişli. **most** ~ **plan** : en uygun plân. **He was not** ~ **for the job** : Bu işe uygun değildi. **2. ~ness = suitability** : uygunluk, elverişlilik, münasiplik, **3. suitably** : uygun/münasip bir şekilde. **I'm not suitably dressed** : Giyimim uygun değil. ***e.a.-1. appropriate, fitting, becoming.***

suitcase, *is.* valiz, bavul, elbise çantası.

suite, *is.* **1.** takım, **2.** daire. *a large ~ at the Hilton.* **3.** oda takımı. **bedroom** ~ : yatak odası takımı. **dining-room** ~ : yemek odası takımı. **with bathroom in** ~ : özel banyolu yatak odası, **4.** maiyet, **5.** *müz.* süit. ***e.a.- 4. retinue, train, staff.***

suited, *sf.* **1.** uygun, münasip, elverişli. *The climate there was more ~ to her health.* **2.** lâyık, ehil, yakışır. *He is well ~ to his job.* ***e.a.- appropriate, compatible, consistent with.***

suiting, *is.* takım elbiselik kumaş.

suitor, *is.* **1.** âşık, bir kıza talip olan erkek, **2.** *huk.* davacı. ***e.a.- 2. petitioner, plaintiff***

sukiyaki, *is.* Japon türlüsü : dilinmiş et, soğan, sebze, salça, şeker vb. ile pişirilir.

Sukkoth, *is.* Musevî dininde Göç öncesi festivali. **sukkah/sukkoth** : bu festival esnasında içinde yemek yenilen derme çatma kulübe.

sulcate(d) , *sf. biy.* yivli, oluklu, yarıklı. **sulcation** : yiv, oluk. ***e.a.- grooved, fluted, furrowed, cleft***

sulcus, *is., ç.* **-ci 1.** yiv, yarık, **2.** *anat.* oluk, beyin kıvrımlarının girintisi.

Suleiman the Magnificient, *is.* Kanunî Sultan Süleyman.

sulf-/sulfa-/sulph-/sulpha-, *ön ek* "kükürt, kükürtlü".

sulfa = sulpha, *sf.&is.* **1.** sulfa, sülfanilamit+, **2.** ~ **drug = sulfonamide** : sülfa ilâcı.

sulfadiazine = sulphadiazine, *is. ecz.* sülfadiazin: C10H10N4O2S. Çeşitli enfeksiyonların tedavisinde kullanılan sülfanilamit türevi.

sulfanilamide = sulphanilamide, *is. ecz.* sülfanilamid: C6H8N2O2S. Çeşitli enfeksiyonların tedavisinde kullanılan sülfanilik asit amidi.

sulfanilic acid = sulphanilic acid, *is. kim.* sülfanilik asit : H2NC6H4SO3H.H2O. Boya yapımında kullanılır.

sulfate = sulphate, *is.&f.* **-fated, -fating** *kim.* **1.** sülfat, sülfürik asit tuzu, **2.** sülfatlaş-(tır)mak, **3.** sülfürik asitle muamele etmek, **4.** kurşunlu akümülâtörün negatif plâkasında kurşun sülfat birikmek, **5. sulfation** : sülfatlaş(tır)ma.

sulfide = sulphide, *is. kim.* sülfür, kükürt bileşimi.

sulfinyl = sulphinyl, *is. kim.* sülfinil. ~ **group** : SO grubu ihtiva eden.

sulfite = sulphite, *is. kim.* sülfit, SO3 grubu içeren tuz veya ester. **sulfitic** : sülfitli.

sulfo, *sf. kim.* sülfo, sülfonik. ~ **group** : sülfo grubu: SO3H- .

sulfo-, *ön ek* sülfo, iki valanslı kükürt ihtiva eden.

sulfonamide = sulphonamide, *is. ecz.* sülfonamid, SO2NH2 grubunu ihtiva eden ilâçlar grubu.

sulfonate = sulphonate, *is.&f.* **-nated, -nating** *kim.* **1.** sülfonat, sülfonik asit tuzu/esteri, **2.** sülfonatlaştırmak: aromatik hidrokarbonu sülfürik asitle muamele edip bileşimine sülfonik grubu sokmak.

sulfone=sulphone, *is. kim.* sülfon: -SO2- ile birleşmiş iki hidrokarbon grubu ihtiva eden organik bileşim.

sulfonic = sulphonic, *sf. kim.* **1.** sülfonik: tek valanslı HSO3 grubunu ihtiva eden. **sulfo** *d.d.* **2. ~ acid** : sülfonik asit : Sülfürik asidin OH grubu yerine organik bir kök getirerek elde edilen ve fenol, boya, ilâç sanayiinde kullanılan genel formülü RSO2OH şeklindeki organik asitler.

sulfonium = sulphonium, *is. kim.* sülfonyum, pozitif yüklü H3S+ grubu ve tuzları.

sulfonmethane, *is. ecz.* sülfonmetan: C7-H16O4S2 uyutucu ve hipnotize edici ilâç olarak kullanılan renksiz kristalli bileşim.

sulfonyl, *is.* sülfonil, iki valanslı SO2 grubu.

sulfur = sulphur, *is. kim.* **1.** kükürt. Simgesi: **S**, atom ağ. 32.064, atom nu. 16, özgül ağ. 2.07 (20°C), **2.** sarı, yeşilimsi sarı renk.

sulfurate=sulphurate, *f.* **-rated, -rating** *bk.:* **sulfurize.**

sulfur-bottom, *is. bk.:* **sulphur-bottom.**

sulfur butterfly, *is. zool.* sarı kelebek *(Pieridae).*

sulfur dioxide, *is. kim.* kükürt dioksit, SO2 : renksiz, boğucu gaz, ağartıcı ve dezenfektan olarak kullanılır.

sulfureous, *sf. kim.* **1.** kükürtlü, kükürt gibi, **2.** kükürt renginde, yeşilimsi sarı, **3. ~ly** : kükürtlüce, kükürtlü olarak, **4. ~ness** : kükütlülük.

sulfuret, *is.&f. kim.* **1.** *bk.:* **sulfide**, **2.** *bk.:* **sulfurize.**

sulfuric, *sf. kim.* **1.** sülfürik, altı valanslı kükürt ihtiva eden, **2. ~ acid** : sülfürik asit, zaçyağı, H2SO4 : yapay gübre, patlayıcı madde, boya vb. yapımında kullanılan renksiz, yakıcı kuvvetli asit. ***e.a.-2. oil of vitriol.***

sulfurize, *gl.f.* **-rized, -rizing** kükürtlemek, kükürtle muamele/dezenfekte etmek. **sulfurization** : kükürtleme.

sulfurous = sulphurous, *sf.* **1.** kükürt+, kükürtlü, üç valanslı kükürt ihtiva eden, sülfüröz. **~ acid** : sülfüröz asit: H2SO3, **2.** sarı, kükürt renginde, **3.** (rengi/kokusu) yayan kükürt gibi, **4.** ateşli, hararetli, sıcak, cehennem gibi, **5.** öfkeli, hiddetli, ateş püsküren, **6. ~ly** : kükürde benzer şekilde; ateşle, öfkeyle, ateş püskürerek, **7. ~ness** : kükürde benzerlik; öfke, hiddet, kızgınlık, ateş püskürme. ***e.a.-4. infernal, hellish, 5. fiery, heated.***

sulfur spring, *is.* kükürtlü maden suyu/kaplıca.

sulfury, *sf.* kükürtlü, kükürt gibi.

sulfuryl, *sf. kim.* sülfüril, iki valanslı > SO2 grubunu ihtiva eden : sülfonil gibi. **~ group** : sülfüril grubu.

sulk, *is.&f.* **1.** somurtma(k), surat asma(k), küsme(k), **2. ~s** *d.d.:* somurtkanlık, küskünlük. **to be in the ~s = to have (a fit of) ~s** : somurtmak, **3. ~er** *d.d.* somurtan, surat asan.

sulky, *sf.* **sulkier, sulkiest**, *is., ç.* **sulkies** **1.** somurtkan, somurtuk, asık suratlı, küskün, küsmüş, aksiliği tutmuş (kimse), **2.** sıkıcı, kasvetli. **~** *weather.* **3.** tek kişilik, tek atlı ve iki tekerlekli araba. **~ plow** : oturacak yeri olan tekerlekli pulluk, **4. sulkily :** somurtarak, asık suratla, küskün küskün; sıkıcı / kasvetli bir şekilde, **5. sulkiness** : somurtkanlık, somurtma, surat asma, küskünlük; sıkıcılık, kasvet. ***e.a.-1. aloof, resentful, moody, surly, morose, 2. gloomy, dull, dismal, sullen. k.a.- 1. cheerful, good-natured.***

sullage, *is.* **1.** çirkef, lâğım pisliği, **2.** balçık, mil, suyun bıraktığı çamur, **3.** *metal.* cüruf. ***e.a.-1. sewage, refuse, waste, 2. silt, sediment, 3. scoria.***

sullen, *sf.* **1.** somurtkan, asık suratlı, yüzü gülmez, abus, huysuz, ters, **2.** (hava vb.) sıkıcı, kasvetli, **3.** (dere, ırmak vb.) durgun, ağır akan, **4.** *esk.* uğursuz, **5. ~ly** : somurtarak, surat asarak, asık suratla, huysuzlukla; sıkıcı/kasvetli bir şekilde, **6. ~ness** : somurtkanlık, somurtma, surat asma, huysuzluk; sıkıcılık, kasvet. ***e.a.-1. sulky, moody, morose, cross, somber, 2. gloomy, dull, dismal, 3. sluggish, slow, stagnant, 4. malignant. k.a.-1. cheerful.***

sully, *is.&f.* **-lied, -lying 1.** kirletmek, lekelemek, **2.** kirlenmek, lekelenmek, **3.** (namusa/şöhrete) leke sürmek, halel getirmek, kirletmek,

rezil/kepaze etmek. *to ~ a reputation.* **4.** *esk.* kir, leke. ***e.a.- 1.*** *soil, stain, tarnish, taint, blemish, contaminate, 3. mar, dirty, disgrace, dishonor, 4. stain, soil.*

sulpha-/sulpho- /sulphur *vb. bk.:* **sulfa-/ sulfo- /sulfur.**

sultan, *is.* **1.** sultan, padişah, **2.** tepeli tavuk: Türkiye asıllı ayakları tüylü, beyaz tepeli tavuk, **3.** mor tavuk *(Porphyrula martinica)*, **4. ~ic** : sultan+, sultana ait, **5. ~like** : sultan gibi, şahane, **6. ~ship** : sultanlık, padişahlık.

sultana, *is.* **1. sultaness** *d.d.* hanım sultan, padişahın/sultanın eşi/kızı/kızkardeşi/annesi, valide sultan, **2.** cariye, **3.** *Brit.* çekirdeksiz kuru üzüm, sultanî.

sultanate, *is.* **1.** sultanlık, padişahlık, **2.** padişahın ülkesi.

sultry, *sf.* **-trier, -triest 1.** bunaltıcı, boğucu, rutubetli, durgun. *a ~ day, ~ weather.* **2.** sıcak, yakıcı. *~ deserts. the ~ sun.* **3.** terletici, zahmetli, zor. *~ work in the fields.* **4.** tutkulu, ihtiraslı. *a ~ brunette.* **5. sultrily** : bunaltıcı/boğucu/ rutubetli bir şekilde; tutku ile, ihtirasla, **6. sultriness** : bunaltıcılık, boğuculuk, rutubetlilik, yakıcılık; tutku, ihtiras, ateş. ***e.a.-1.*** *sweltering, 2. hot, 4. passionate, sensual, voluptuous.*

sum, *is.&f.* **summed, summing 1.** toplam, yekûn. *The ~ of 4 and 7 is 11.* **2.** tutar, meblâğ, (masraf vb.) yekûnu/tutarı. **a good round ~** : büyük bir meblâğ.*The expenses came to an enormous ~* . **3.** (belirlenmeyen) bir miktar. **a ~ of money** : bir miktar para. **lump ~** : götürü, toptan, **4.** toplanacak sayılar, **5.** problem, mesele, hesap (meselesi). **I can't do this ~** : Bu hesabı yapamıyorum. **He is very good/ bad at his ~s** : Hesabı çok kuvvetlidir/ zayıftır. **6.** öz, özet, hulâsa. **in sum** : özet olarak, kısacası, uzun sözün kısası, velhasıl. **the ~ and the substance of the matter** : meselenin özü ve ruhu, **7.** *gen.* **~ up** : toplamak, toplamını bulmak, yekûn etmek/ çıkarmak, **8. ~ up** : (a) özetlemek, hulâsa/icmal etmek, (b) hüküm vermek. **~ s.o. up** : birisi hakkında hüküm vermek, birinin numarasını vermek. **~ up the situation at a glance** : bir bakışta durumu kavramak/takdir etmek. ***e.a.-1.*** *total, 5. problem, 6. gist, summary.*

SUM = Surface to Underwater Missile.

sum-, *ön ek* **sub-** ön ekinin **m** ile başlayan kelime önündeki şekli. *summon* gibi. *bk.:* **sub-** .

sumac(h), *is.* **1.** *bot.* sumak/somak ağacı *(Rhus coriaria),* **2.** sumak (yaprağı, tozu), **3.** sumak kerestesi.

Sumer, *is.* Sümer. **~ian** : Sümer+, Sümerli, Sümerce.

sumless, *sf.* hesaba sığmaz, hesapsız, çok büyük.

summa, *is., ç.* **summae/summas** kapsamlı özet, bir konuda yapılan özlü ve kapsamlı çalışma.

summa cum laude, *Lât.* **summae/summas** iftihar derecesi ile verilen (diploma). *bk.:* **cum laude, magna cum laude.**

summand, *is.* toplanan sayılardan her biri.

summarise/summarisable/sumarisation summariser, *Brit. bk.:* **summarize/sum-marizable/sumarization/summarizer.**

summarize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** özetlemek, hulâsa etmek. *I will ~ these opinions here.* **2.** özeti/hulâsası olmak, **3. summarizable** : özetlenebilir, **4. sumarization** özet(leme), hulâsa (etme), **5. summarizer** : özetleyen. ***e.a.-1.*** *recapitulate, outline.*

summary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** özet, hulâsa, **2.** özlü, kısa, **3.** çabuk/tez ve dolaysız. *to treat s.o.with ~ dispatch.* **4.** (usulü muhakeme) acele, kestirme, kısa, mücmel, mutat muhakeme safhalarından geçmeden yapılan. **~ proceedings** : acele muhakeme usulü, **5. summarily** : kısaca, özetle, özet olarak, (b) resmî yöntem izlenmeden, ivedilikle, acele ile, sür'atle, kestirme yoldan, **6. summariness** : (a) özlülük, özetlenmiş olma, (b) acelelik, **7. summarist** : özetçi. ***e.a.-1.*** *outline, précis, brief, digest, synopsis, 2. concise, brief, direct, prompt, condensed.*

summation, *is.* **1.** toplama, **2.** toplam, **3.** özet, hulâsa, **4.** *huk.* son savunma, **5. ~al** : toplamsal.

summer, *sf.&is.&f.* **1.** yaz. **Indian ~** : pastırma yazı, **2.** yaz mevsimi, sıcak mevsim, sıcak ve güneşli hava. *We had no real ~ last year.* **3.** en güzel dönem. *the ~ of life.* **4.** yazlık, yaza özgü, **5.** *mim.* (a) tabanın ana kirişi, (b) kemer ayağını teşkil eden iri taş, (c) kapı /pencere üst kirişi, lento, **6.** yazı geçirmek, **7.** yaz esnasında bakmak/beslemek, **8. ~ camp** : yaz kampı, **9. ~ sausage** : sucuk, pastırma, **10. ~ school** : yaz okulu, **11. ~ solstice** : gün dönümü, yazın

başlangıcı (21 Haziran), **12. ~ squash** : kabak *(Cucurbita Pepo Melopepo),* **13. ~ stock** : yaz temsilleri, yaz tiyatroları, **14. ~ theater** : yazlık tiyatro.

summerhouse, *is., ç.* **-houses** çardak, kameriye.

summerize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** yaza hazırlamak, serinletici tertibat vb. yapmak, **2.** yaz sıcaklarından korumak. *to ~ a snowmobile.*

summersault = summerset, *is. bk.:* **somersault.**

summertime, *is.* **1.** yaz mevsimi, **2.** *Brit.* yaz saati. ***e.a.- 2. daylight-saving time.***

summerwood, *is.* (ağaçlarda) yaz halkası, yazın oluşan kalın çeperli gözelerden ibaret büyüme halkası.

summery, *sf.* **1.** yaz gibi, yaza özgü, **2. summeriness** : yaza özgülük, yaza benzeyiş.

summing-up, *is., ç.* **summings-up** özet, hulâsa.

summit, *is.&sf.* **1.** tepe, doruk, zirve, evç. **to be at the ~ of power/of fame** : kudretin/şöhretin zirvesinde olmak, **2.** en yüksek nokta/derece. **the ~ of happiness** : mutluluğun en yüksek derecesi, **3.** devlet/hükûmet başkanları arasında yapılan, zirve+ . **a meeting at the ~ = a ~ conference/meeting** : zirve toplantısı/konferansı, **4. ~al** : tepe+, zirve+, **5. ~less** : tepesiz, zirvesiz, doruksuz. ***e.a.- 1. top, apex, peak, pinnacle, 2. zenith, acme, culmination. k.a.-1. base.***

summitry, *is., ç.* **-ries 1.** zirve toplantısını yönetme sanatı, **2.** milletler arası sorunların en iyi şekilde zirve toplantılarında çözümlenebileceği fikir ve inancı.

summon, *gl.f.* **1.** çağır(t)mak, **2.** *gen.* **~ to/away/from**, *vb.* emirle davet etmek, **3.** (mahkemeye vb.) celp etmek. **to ~ a defendant** : sanığı mahkemeye celp etmek, **4.** *gen.* **~ up** : toplamak. **to ~ up all one's courage** : cesaretini toplamak, **5.** (teslim olmaya) davet etmek. **to ~ a town to surrender** : bir şehri teslim olmaya davet etmek, **6.** toplantıya çağırmak, **7. ~able** : çağırılabilir, celp edilebilir, **8. ~er** : çağıran, celp eden, davet eden. ***e.a.-1-3. call, 4. rouse, gather, collect, call forth, 6. convoke.***

summons, *is., ç.* **-monses 1.** celpname, getirtme belgesi, ihzar müzekkeresi, resmî davetiye. **serve a ~ on s.o.** : birine celpname tebliğ etmek. **take out a ~ a ~ against s.o.** : birini mahkemeye vermek. **to issue a ~** : celpname çıkarmak, **2.** resmî emirle davet etme, (mahkemeye vb.) celp etme, **3.** çağrı, davet. **~ to surrender** : teslim olma çağrısı, teslim olmaya davet, **4.** (meclisi vb.) toplantıya davet, toplantı çağrısı.

summum bonum, *Lât.* en iyi, en âlâ.

sumo, *is.* Japon güreşi.

sump, *is.* **1.** su çukuru, kuyu, sızıntı kuyusu, lâğım çukuru, **2.** *mak.* yağ haznesi, yağ teknesi, yağ karteri, **3.** maden ocağı tabanında su birikintisi çukuru, **4.** (bir kazıya başlamadan önce açılan) deneme tüneli.

sumpter, *is. esk.* yük beygiri, katır. ***e.a.-packhorse, mule.***

sumptuary, *sf.* **1.** harcamalara/sarfiyata ait, harcamaları /masrafları düzenleyen/kısıtlayan, **2. ~ law** : (a) harcamaları kısıtlayan yasa, (b) fertlerin özel hayatını din ve toplumsal ahlâk anlayışına göre polis kuvvetine dayanarak düzenleyen yasa.

sumptuous, *sf.* **1.** masraflı, pahalı, tutumsuz, büyük harcamaları gerektiren, **2.** debdebeli, tantanalı, zengin, lüks, muhteşem. *They were ushered into a ~ dining hall.* **3. ~ly** : tutumsuzca, masraflı bir şekilde, büyük harcamalarla, ihtişamla, debdebe ve tantana ile, **4. ~ness** : tutumsuzluk, israf, debdebe, tantana, ihtişam. ***e.a.-1. costly, lavish, opulent, 2. luxurious, magnificient, splendid, superb.***

sun, *is.&f.* **sunned, sunning 1.** güneş. *The ~ is shining.* (ilgili sıfat : *solar, heliacal).* **against the ~** : (a) güneşe karşı, (b) sağdan sola. **with the ~** : (a) güneşe arkasını dönerek, (b) soldan sağa, **2.** güneş ışığı. **We all sat in the ~** : Güneşli bir yerde oturduk. **You need plenty of ~ and fresh air** : Bol bol güneşe ve temiz havaya ihtiyacın var. **full in the ~** : gün ışığında, güpe gündüz. **to get a touch of the ~** : güneş çarpmak. **to take the ~** : güneşlemek, **3.** çok parlak/uyduları olan yıldız. **His ~ is set** : Yıldızı söndü. **4.** (a) yeryüzü, iklim, (b) şaşaa, ihtişam, göz-

kamaştırma, şaşaalı/göz kamaştırıcı/muhteşem şey, **5.** *esk.* (a) gün, (b) yıl, (c) şafak, tulû (güneşin doğması) veya gurup (gün batımı). **They traveled hard from ~ to ~** : Sabahtan akşama kadar durmadan yol aldılar. **6. place in the ~** : ün kazanma, tanınma, yüksek mevki ve şöhret. **demand a place in the ~** : (bir millet) lâyık olduğu mevki ve itibarı istemek. **take one's place in the ~** : ün/şöhret kazanmak, yıldızı parlamak, **7.** güneşletmek, güneşlendirmek, **8.** güneşlemek. **to ~ oneself** : güneş banyosu yapmak, **9.** güneşte kurutmak/ısıtmak, **10. ~ bath** : güneş banyosu, **11. ~ compass** : güneş pusulası : kutuplarda kullanılan ve güneş ışınlarıyla işleyen pusula, **12. ~ dance** : yaz başlangıcında güneşe tapma dansı, **13. ~ deck** : güneş banyosu yapılan güverte/balkon, **14. ~ disk** : güneş yuvarlağı, **15. ~ gear** *mak.* güneş dişli, (dış tekerleme dişli düzeninde) merkez dişlisi, **16. ~ god** : güneş tanrısı, **17. ~ lamp** : (a) mor ötesi ışınları veren elektrik lâmbası, (b) *sin.* çok kuvvetli ışık veren lâmba, **18. ~like** : güneş gibi, parlak, sıcak, **19. ~ porch = ~ parlor = ~ room** : cam duvarlı ve güneşli oda, **20. ~ roof** : (a) güneşleme damı, (b) arabanın açılabilen üst kısmı, **21. ~ tan** : güneşte yanma/bronzlaşma, güneş yanığı ten, **22. ~ tans** *As.* yazlık hâki üniforma, **23. ~ worshiper** : güneşe tapan kimse, **24. catch the ~** : güneş almak/görmek. *This room catches the ~.* **25. under the ~** : dünyada, yeryüzünde. **everything under the ~** : mümkün olan her şey. *He tried everything under the sun.* **26. nothing under the sun** : (yeryüzündeki) hiçbir şey. **Nothing under the ~ lasts forever** : Hiçbir şey ebedî değildir. ***e.a.- 2. sunshine, 3. star, 4. (a) clime, climate, (b) glory, splendor, 5. (a) day, (b) year, (c) sunrise, sunset. 6. prominence, recognition.***

sun-and-planet gear, *is. mak.* merkez ve yıldız dişli.

sun animacules, *is. zool.* güneş hayvancıkları *(Heliozoa).* Tatlı sularda yaşayan bir gözeli kök ayaklı hayvancıklar.

sunback, *is.* sırtı açık elbise.

sunbathe, *gs.f.* **-bathed, -bathing** güneşlemek, güneş banyosu yapmak. **sunbather** : güneşleyen kimse.

sunbeam, *is.* güneş ışını. **~ed = ~y** : güneşli, parlak, aydınlık, neşeli, şen.

Sunbelt, *is. k.d.* ABD'nin güney/güneybatı bölgesi.

sunbird, *is. zool.* nektar kuşu, Filistin güneş kuşu *(Nectariniidae).*

sunblind, *is. Brit.* güneşlik. ***e.a.- awning.***

sunbonnet, *is.* güneş şapkası.

sunbow, *is.* gün kuşağı : su serpintisi ve şelâlelerde görülen gök kuşağı.

sunburn, *is.&f.* **-burned/-burnt, -burning** **1.** güneş yanığı, **2.** güneşte yanmak.

sunburst, *is.* **1.** şiddetli güneş ışığı, **2.** güneş şeklinde mücevherat.

sun-cured, *sf.* güneşte kurutulmuş (meyve, et vb.).

sundae, *is.* meyveli dondurma: üstü meyve, ceviz ve ağdalı şurup ile örtülü dondurma.

Sunday, *is.&sf.* **1.** pazar (günü), **2.** pazar günü yapılan/olan, **3. a month of ~s** : sonsuz zaman, çok uzun süre, **4. ~ clothes = ~ best** : bayramlık/en iyi elbise, **5. ~ driver** : yavaş ve ihtiyatlı araba sürücüsü, **6. ~ painter** : acemi boyacı, **7. ~ punch** *k.d.* en şiddetli/vurup deviren/nakavt eden yumruk, **8. ~ school** : kilisede pazar günleri din dersi veren okul (ve öğrencileri).

Sunday-go-to-meeting, *sf. k.d.* bayramlık, pazar ve bayramlarda giyilen. **~ dress** : bayramlık elbise.

sunder, *is.&f.* **1.** ayırmak, ayrı bulundurmak/bırakmak, bölmek, koparmak, parçalamak, **2.** ayrılmak, ayrı kalmak, bölünmek, kopmak, **3. in ~** : ayrı, ayrılmış, koparılmış, **4. cut in ~** : parçalara ayırmak, parça parça etmek, **5. ~able** : ayrılabilir, parçalanabilir, bölünebilir, **6. ~ance** : ayrılma, parçalanma, bölünme, **7. ~er** : ayıran, parçalayan, bölen. ***e.a.- 1. separate, part, divide, sever, 2. part.***

sundew, *is. bot.* güneş gülü, böcekkapan *(Drosera)* : yapışkan kıllarıyla böcekleri yakalayan küçük bataklık bitkileri.

sundial, *is.* güneş saati.

sundog, *is.* **1.** yalancı güneş, güneş hâlesinde parlak leke, **2.** küçük/yarım gök kuşağı. ***e.a.- 1. parhelion.***

sundown, *is.* **1.** gurup, güneşin batışı, akşam (saati), **2.** geniş kenarlı kadın şapkası. ***e.a.- 1. sunset.***

sundowner, *is. Avust.* **1.** avare/serseri kimse, **2.** tembel dilenci, çalışmamak için güneşin battığı saatte çiftliğe gidip dilenen kimse, **3.** *argo* çok sıkı disiplinli gemi süvarisi.

sundried, *sf.* güneşte kurutulmuş.

sundries, *ç. is.* ufak efek şey, kıvır zıvır eşya.

sundrops, *is., ç.* **-drops** *bot.* çuha çiçeği *(Oenothera).*

sundry, *sf.&zm.* **1.** çeşitli, muhtelif, bazı, birtakım, ufak tefek, türlü türlü, **2. all and ~** : (istisnasız) herkes, hepsi. **All and ~ know him** : Onu bilmeyen yoktur (herkes bilir). **He told all and ~ about it** : Onu herkese söyledi. **to invite all and ~** : herkesi davet etmek. ***e.a.- 1.*** *various, diverse, 2. everybody.*

sunfast, *sf.* güneşten solmaz.

sunfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** güneş balığı *(Lepomis auritus).* Amerika göllerinde yaşar, levrek türünden bir balık, uzunluğu 15 cm, **2.** ay balığı *(Mola mola):* Akdeniz'de yaşar, görünüşü bir balık başı gibidi, uzunluğu 3 m.

sunflower, *is. bot.* ayçiçeği, gün çiçeği, günebakan *(Helianthus annus).* **~ State** : Kansas (takma ad).

sung, *f. bk.:* **sing** *(geç.z.&sf.f.).*

sunglass, *is.* büyüteç, pertavsız. ***e.a.- burning glass.***

sunglasses, *ç. is.* güneş gözlüğü, renkli gözlük.

sunglow, *is.* fecir/gurup kızıllığı, güneş doğarken/batarken gökyüzünde görülen kızıllık.

sunk, *f.* **1.** *bk.:* **sink** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** *argo* mahvolmuş, batmış, işi bitmiş, kimse kurtaramaz. ***e.a.- 2.*** *undone, ruined, done for, washed up, beyond help.*

sunken, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **sink** *(sf.f.),* **2.** batmış, suya dalmış/gömülmüş, **3.** (duvar) çökmüş, temeli oturmuş, **4.** alçak düzeyde, etrafından daha alçak seviyede olan. *a ~ living room.* **5.** çukur, çökük. *~ cheeks.* ***e.a.- 1.*** *submerged, 5. hollow, depressed.*

sunless, *sf.* **1.** güneşsiz, güneş görmeyen, karanlık, **2.** kasvetli, kederli, sıkıcı, bunaltıcı, **3. ~ness** : güneşsizlik, güneş görmeme, kasvet, sıkıcılık, bunaltıcılık. ***e.a.-1.*** *dark, 2. dismal, gloomy, cheerless.*

sunlight, *is.* güneş ışığı. ***e.a.- sunshine.***

sunlit, *sf.* güneşli, aydınlık, güneş alan.

sunlounge, *is.* güneşlik, güneşli oda, güneşleme odası.

sunn = sunn hemp, *is.* **1.** Hint keneviri (bitki) *(Crotalaria juncea),* **2.** kenevir (elyaf).

Sunna = Sunnah, *is.* (Müslümanlıkta) sünnet.

Sunni, *is.* Sünnîlik. *bk.:* **Shiah.**

Sunnite, *is.* Sünnî. *bk.:* **Shiite.**

sunny, *sf.* **-nier, -niest 1.** güneşli, **2.** güneş gören, güneşe maruz, **3.** güneş+, güneşe ait/özgü, **4.** güneş gibi, güneşe benzeyen, **5.** şen, neşeli, **6. ~ side** : (a) güneşli/güneş gören taraf, güneşe dönük yüz, (b) ümit verici yön, bir işin iyi/hoş tarafı, (c) (belirtilen yaştan) daha küçük. **You're still on the ~ side of fifty** : Yaşın henüz elliyi bulmadı. **7. ~-side up** : (tavada yumurta) çevrilmeden pişirilmiş, sarısı görülen. ***e.a.- 3.*** *solar, 5. cheerful, cheery, joyous.*

sunproof, *sf.* güneş geçirmez, güneşten etkilenmez.

sunrise, *is.* **1.** gün doğuşu, güneşin doğuşu, tulû, **2.** sabah.

sunrose, *is.* **1.** ayçiçeği, **2.** semizotu.

sunscald, *is.* güneşin vurması, fazla güneşin bitkilerde sebep olduğu hastalık.

sunscorch, *is.* güneşten kavrulma, fazla güneşin bitkileri kavurması.

sunset, *is.* **1.** gün batışı, güneşin batması, gurup, **2.** akşam, **3.** güneş batarken gökyüzündeki renkler, **4.** son, akibet, gerileme/çökme dönemi. *The ~ of a life/of an empire.* **5. ~ law** : yeni ödenek verilmeden önce yapılan işlerin denetimini öngören yasa.

sunshade, *is.* güneşlik, güneş siperliği, güneş şemsiyesi, tente.

sunshine, *is.* **1.** güneş ışığı, **2.** şenlik, neşe, mutluluk, **3.** neşe/saadet kaynağı, **4.** güneşin ısıtıcı sıcaklığı, **5.** güneşli/güneş alan yer, **6. ~less** : güneşsiz, güneş ışığı almayan; kasvetli, gamlı, neşesiz, **7. sunshiny :** güneşli, parlak, aydınlık, güneş ışığı alan; şen, neşeli, mutlu. *a sunshiny day, sunshiny faces.* **8. ~ State** : Florida (takma ad). ***e.a.- 7.*** *bright, resplendent, joyous.*

sunspot, *is.* güneş lekesi. **~ted** : güneş lekeli.

sunstone, *is.* yıldız taşı. ***e.a.- aventurine.***

sunstroke, *is.* güneş çarpması. ***e.a.-*** *insolation.*

sunstruck, *sf.* güneş çarpmış.

sunsuit, *is.* yazlık spor giysi: kısa pantalon ve açık blûz.

sunup, *is. bk.:* **sunrise.**

sunward(s), *sf.&zf.* güneşe doğru/yönelik, güneş yönünde.

sunwise, *zf.* sağa doğru, saat ibrelerinin dönüş yönünde.

suo jure, *Lât.* kendi yetkisiyle.

uo loco, *Lât.* kendi mülkünde.

Suomi, *is. Fince* Finlandiya. ***e.a.-*** *Finland.*

sup, *is.&f.* **supped, supping 1.** akşam yemeği yemek/yedirmek, **2.** yudumlamak, yudum yudum içmek, **3.** yudum. ***e.a.- 2.*** *sip.*

sup-, *ön ek* **sub-** ön ekinin **p** ile başlayan kelime önünde aldığı şekil. *suppose* gibi. *bk.:* **sub-.**

sup. = **1.** superior, **2.** superlative, **3.** supine, **4.** supplement, **5.** supplementary, **6.** supra.

Sup. Ct. = **1.** Superior Court, **2.** Supreme Court.

super, *is.&sf.* **1.** *k.d. bk.:* (a) **superintendant**, (b) **supervisor**, (c) **supernumerary**, **2.** üstün nitelikli mal, **3.** arı kovanında bal bulunan yer, **4.** *ABD- k.d.* en iyi cins kâğıt, **5.** *argo* önemsiz rollere çıkan oyuncu, **6.** mücellithanede kullanılan pamuk takviye bezi, **7.** çok ince, **8.** en âlâ, üstün, ekstra, **9.** aşırı, son derece.

super-, *ön ek* "üstün(de), üzerinde, fevkinde, fazla, ziyade, ek, ilâve, aşırı, son derece, tam, olağanüstü" anlamları katar. *supercritical* : son derece kritik, *superfine* : aşırı ince, *superexcellence* : olağanüstü mükemmeliyet, *supertax* : ek/ilâve vergi vb. ***NOT:*** **super-** ön eki pek çok kelimenin önüne gelerek yeni kelimeler üretir. **super-** ile başlayan kelime sözlükte bulunamazsa baştaki ***super*** kaldırıldıktan sonra kalan kelimenin anlamı bulunup yukarıdaki kural uygulanmalıdır.

superable, *sf.* **1.** yenilebilir, galebe çalınabilir, hakkından gelinebilir, çaresi bulunabilir, atlatılabilir, önlenebilir, **2. ~ness = superability** : yenilebilme, hakkından gelinebilme, galebe çalınabilme, çaresi bulunabilme, **3. superably** : yenilebilecek/hakkından gelinebilecek şekilde. ***e.a.-1.*** *surmountable.*

superabound, *gs.f.* pek bol/mebzul olmak, pek çok miktarda/fazlasıyla bulunmak.

superaboundant, *sf.* **1.** pek bol/mebzul, pek çok, taşkın, aşırı, ihtiyaçtan çok fazla, **2. superaboundance :** aşırı bolluk/mebzuliyet, **3. ~ly** : pek bol/mebzul bir şekilde, bol bol. ***e.a.- 1.*** *excessive.*

superadd, *gl.f.* daha da eklemek/katmak/ilâve etmek, yeniden/fazlasıyla katmak, ayrıca eklemek. **~ition** : fazladan ekleme/katma. **~itional** : yeniden/fazla olarak eklenen.

superannuate, *f.* **-ated, -ating 1.** yaşlılıktan/güçsüzlükten emekliye ayırmak, **2.** ıskartaya çıkarmak, işe yaramadığından bir kenara ayırmak, **3.** eskimek, işe yaramaz hale gelmek.

superannuated, *sf.* **1.** emekli, yaşlılıktan/güçsüzlükten emekliye ayrılmış, **2.** ıskarta, eskimiş, işe yaramaz, hurda, modası geçmiş. *~ ideas.* ***e.a.- 2.*** *obsolete.*

superannuation, *is.* **1.** emeklilik, **2.** emekli aylığı/maaşı/ödeneği.

superb, *sf.* **1.** görkemli, muhteşem. *a ~ monument.* **2.** âlâ, nefis, enfes, mükemmel, harikulâde. *His first novel was ~ .* **3.** zengin, zarif. *a ~ library. a ~ Turkish rug.* **4. ~ly** : görkemli/muhteşem bir şekilde, enfes, âlâ, mükemmel, **5. ~ness** : görkemlilik, ihtişam, mükemmellik. ***e.a.-1.*** *magnificient, majestic, 2. sumptuous, excellent, splendid, grand, 3. rich, elegant.* ***k.a.-1.*** *inferior.*

superbomb, *is.* süper bomba, hidrojen bombası gibi çok tahripkâr bomba.

supercalender, *is.&f.* **1.** ince perdah makinesi, en iyi cins kâğıt yapan makine, **2.** kâğıdı perdahlamak.

supercargo, *is., ç.* **-goes/-gos** yük amiri; yük gemilerinde yük ve ticaret işleriyle görevli memur.

supercarrier, *is.* çok büyük uçak gemisi.

supercharge, *is.&gl.f..* **-charged/-charging 1.** (basınçlı hava vererek motorun vb.) gücünü artırmak, **2.** (uçak vb.) basınçlı hava sağlamak, iç basıncı atmosfer basıncına eşit yapmak, **3.** aşırı yüklemek, **4.** aşırı yük.

supercharger, *is.* **1.** (motora basınçlı hava veren) kompresör.

superciliary, *sf. anat. zool.* **1.** kaş+, kaşa ait, **2.** kaş üstünde bulunan, **3.** gözlerinin üstünde karakteristik çizgi bulunan (kuş), **4. ~ ridge** *bk.:* **supraorbital ridge.**

supercilious, *sf.* **1.** kibirli, mağrur, **2. ~ly** : kibirle, mağrurane, **3. ~ness** : kibir, gurur. ***e.a.- 1. arrogant, scornful, disdainful, haughty, proud.***

supercilium, *is., ç.* **-cilia** *mim.* üst tiriz.

superclass, *sf. biy.* üst sınıf, alt filum.

superconductivity, *is. fiz.* dirençsizlik, tam iletkenlik. **superconduction** : tam iletme. **superconductive = superconductig** : tam ileten. **superconductor** : tam iletken.

supercool, *gl.f.* aşırı soğut(ul)mak : katılaşmaksızın donma noktasının altına kadar soğut(ul)mak.

supercrat, *is. k.d.* yüksek memur, bakan.

superdominant, *is. müz. bk.:* **submediant.**

super-duper, *sf. argo* âlâ, en iyi, fevkalâde, mükemmel, *argo* kıyak. ***e.a.- marrvellous, impressive***

superego, *is., ç.* **-gos** *psikol.* üst benlik.

superelevation, *is.* yan eğim. ***e.a.- bank***

supereminence, *is.* aşırı üstünlük/seçkinlik, mümtaziyet.

supereminent, *sf.* **1.** çok üstün, mümtaz, **2. ~ly** : büyük üstünlükle, mümtaz bir şekilde.

supererogate, *gs.f.* **-gated, -gating 1.** aşırı gayret göstermek, görevinden fazlasını yapmak, **2. supererogation** : aşırı gayret, görevinden fazlasını yapma, **3. supererogator** : aşırı gayret gösteren, görevinden fazlasını yapan kimse.

supererogatory, *sf.* **1.** görev dışı, asıl görevden fazla, **2.** fuzulî, gereksiz, lüzumsuz, **3. supererogatorily** : göreve ilâveten, fuzulî olarak, gereksizce.

superfamily, *is., ç.* **-lies** *biy.* üst familya.

superfecta, *is.* dörtlü bahis : at yarışında birinciden dördüncüye kadar derece alanları doğru sırada bilenin kazandığı bahis. *bk.:* **exacta, trifecta.**

superfecundation, *is.* üst döllenme: birden fazla yumurtanın döllenmesi.

superfetation, *is.* çift gebelik, doğurmadan önce tekrar gebe kalma. **superfetate** : çift gebe kalmış.

superficial, *sf.* **1.** yüzeysel, sathî, **2.** yüzeye yakın olan, yüzeyde kalan. *a ~ cut.* **3.** sığ, derin olmayan, **4.** görünüşte, zahirî, dışta kalan. *a ~ resemblance.* **5.** üstünkörü, yarım yamalak, gelişigüzel, **6. ~ity = ~ness** : yüzeysellik, sathîlik, üstünkörülük, yarım yamalaklık, **7. ~ly** : görünüşte, sathî/üstünkörü/yarım yamalak bir şekilde. ***e.a.- 3. shallow, 4. apparent, external, 5. cursory, hasty, slight.***

superficies, *is., ç.* **-ficies 1.** yüzey, satıh, **2.** dış/zahirî görünüş.

superfine, *sf.* **1.** çok ince. *~ sugar.* **2.** son derece güzel/zarif/kibar/nazik. ***e.a.- 2. overnice.***

superfluid, *sf.&is. fiz.* tam akışkan : akışı sürtünmesiz, ısı iletimi mükemmel, yer çekimine zıt yönde akabilen (madde), 2.186°K'nin altına kadar soğutulan Helyum bilinen tek örnektir.

superfluity, *is., ç.* **-ties 1.** fazlalık, aşırılık, aşırı bolluk, **2.** gereksizlik, lüzumsuzluk, fuzulîlik, **3.** aşırı/fazla/gereksiz olan şey. ***e.a.- 1. superabundance.***

superfluous, *sf.* **1.** fazla, aşırı, ziyade, bol, **2.** gereksiz, lüzumsuz, fuzulî. *a ~ remark.* **3.** *esk.* müsrif, **4. ~ly** : fazlaca, aşırı bir şekilde, gereği yokken, lüzum olmaksızın, fuzulî olarak, **5. ~ness** : fazlalık, aşırılık, bolluk; gereksizlik, lüzumsuzluk, fuzulîlik. ***e.a.-1. excessive, extra, redundant, surplus, 2. unnecessary, needless, irrelevant, 3. exravagant, prodigal.***

Superfort(ress), *is. ABD- As.* (II. Dünya Savaşında kullanılan) ağır bombardman uçağı, B-29 ve B-50.

superfuse, *gl.f.* **-fused, -fusing** *esk.* üzerine dök(ül)mek. **superfusion** : üzerine dök-(ül)me. ***e.a.- pour.***

supergalaxy, *is., ç.* **-axies** *astr.* tüm samanyolu, kehkeşanlar kümesi. **supergalactic** : tüm samanyolu+.

supergiant star, *is. astr.* dev yıldız : çapı güneşinkinin en az 100 katı olan çok parlak yıldız: *Betelgeuse, Antares* gibi.

superglacial, *sf.* **1.** buzul üstü, buzul yüzeyinde bulunan, **2.** buzul yüzeyinden geldiği tahmin edilen. *~ debris.*

superheat, *is.&f.* **1.** aşırı ısınma(k)/ısıtma(k), **2.** bir sıvıyı buharlaştırmadan kaynama noktasının üstüne kadar ısıtmak, **3.** kuru buhar hâline getirmek: (buharı/gazı) basıncı artırılınca veya sıcaklığı düşürülünce sıvılaşmayacak dereceye kadar ısıtmak.

superheheterodyne, *sf.&is.* süperheterodin (radyo).

superhigh frequency, *is.* üst yüksek frekans : 3,000 ilâ 30,000 MHz arasındaki frekans. *kıs.:* SHF.

superhighway, *is.* otoyol, otoban, sür'at yolu.

superhuman, *sf.* **1.** insanüstü. ~ **being** : insanüstü varlık, **2.** insan gücü üstünde. *a ~ effort.* **3. ~ity = ~ness** : insanüstü nitelik, **4. ~ly** : insanüstü çaba ile.

superimpose, *gl.f.* **-posed, -posing 1.** üstüne koymak/yerleştirmek/bindirmek, **2.** *gen.* **~on/upon**: (üstüne) ekle(n)mek, **3. superimposition** : üstüne koyma/yerleştirme/bindirme, ekle(n)me.

superincumbent, *sf.* **1.** üstündeki, üstteki, üstünde bulunan, **2.** yukarıda/yüksekte bulunan, **3.** üstten uygulanan (basınç), **4.** baskı yapan, tazyik eden, **5. superincumbence = superincumbency** : üstünde/yukarıda/yüksekte bulunma, **6. ~ly** : üstten, yukarıdan, yüksekten (basınç vb yaparak).

superinduce, *gl.f.* **-duced, -ducing** (nitelik, koşul vb.) eklemek, katmak, başka bir şeye ilâveten oluşturmak. **superinduction** : ekleme, katma.

superintend, *gl.f.* yönetmek, bakmak, denetlemek, nezaret/kontrol/murakabe etmek. ***e.a.*** *- supervise, manage, conduct.*

superintendency, *is., ç.* **-cies 1.** yönetim bölgesi, **2.** yöneticilik, yönetmenlik, müdürlük, **3. superintendence** *d.d.* yönetme, yönetim, idare, denetleme, nezaret/kontrol/murakabe.

superintendent, *is.&sf.* **1.** yönetici, yönetmen, müdür, şef, idare amiri, **2.** (bina) bakım şefi, **3.** yöneten, denetleyen, **4.** yönetimsel, denetsel, idarî.

superior, *sf.&is.* **1.** üstün, faik, yüce, âlâ. ~ **intelligence** : üstün anlak/zekâ, **2.** yüksek. ~ **ground** : yüksek yer/arazi, **3.** olağanüstü, fevkalâde, **4.** *gen.* ~ **to** : müstağni, baş eğmez, kapılmaz, tenezzül etmez. **to be ~ to temptation** : iğvaya kapılmamak, **5.** *bot.* üst, üst tarafında bulunan, **6.** *anat. zool.* (başka bir organın) üstünde bulunan, **7.** *bas.* üs, başka bir harfin/rakamın yukarısına basılmış: a^2 deki 2 gibi, **8.** *astr.* yörüngesi dünyanınkinin dışında bulunan (gezegen), **9.** üstün kimse/şey, **10.** (manastırda) başrahip. **11. ~ly** : üstün bir şekilde, **12. ~ court** *ABD* yargıtay, temyiz mahkemesi.

superiority, *is.* **1.** üstünlük, faikiyet, **2. ~ complex** : üstünlük karmaşası, **3. ~ feeling** : üstünlük duygusu.

superjacent, *sf.* üstteki, üstünde bulunan, üstünü kaplayan/örten, üstüne dayalı.

superjet, *is. k.d.* dev jet uçağı.

superl. = superlative.

superlative, *sf.&is.* **1.** en üstün, en âlâ, mükemmel, eşsiz, **2.** abartmalı, mübalâğalı. **talk in ~** : abartmak, abartmalı/mübalâğalı konuşmak, **3.** *gr.* üstünlük derecesi. Örnek: **good** *: iyi* sıfatının üstünlük derecesi **best** *: en iyi'* dir, **4. ~ly** : en üstün derecede, **5. ~ness** : üstünlük, fevkalâdelik.

superlunar(y), *sf.* **1.** (gökteki) ay ötesinde, ayın üstünde/ilerisinde, **2.** göksel, semavî.

superman, *is., ç.* **-men 1.** üstün insan, insanüstü güçlü kimse, **2.** Nietzche'ye göre insanın gelişmesi sonunda ulaşacağı ideal mertebe.

supermarket, *is.* büyük gıda pazarı, binbir çeşit mağazası.

supernal, *sf.* **1.** göksel, semavî, ilâhî, **2.** yüce, yüksek, âli, insanüstü mükemmel ve güçlü, **3.** göklerde bulunan, **4. ~ly** : yüce/mükemmel bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *heavenly, celestial, divine,* ***2.*** *lofty.*

supernatant, *sf.* **1.** su üstünde yüzen, **2. supernatation** : su üstünde yüzme.

supernational, *sf.* **1.** aşırı milliyetçi, **2.** milletler üstü, bütün insanlığı kapsayan, **3. ~ism** : aşırı milliyetçilik, **4. ~ist** : aşırı milliyetçi, **5. ~ly** : aşırı milliyetçilikle.

supernatural, *sf.&is.* **1.** doğaüstü, tabiat üstü, **2.** ulvî, ilâhî, tanrısal, **3.** harikulâde, mucizevî, müthiş, görülmedik. *a missile of ~ speed.* **4.** hayalî, cin ve peri kabilinden, **5. the ~** : doğaüstü yaratık/güç/olay vb. yüce/ilâhî kudret, harikulâde/mucizevî olay, **6. ~ly** : doğaüstü güç ve kuvvetlere dayanarak, mucize kabilinden, **7. ~ness** : doğaüstü oluş, ulvîlik, tanrısallık, harikulâdelik. ***e.a.- 3.*** *miraculous, preternatural.*

supernaturalism, *is.* **1.** doğaüstü nitelik, **2.** doğaüstücülük, doğaüstü/tanrısal güce inanma, **3. supernaturalist** : doğaüstücü, doğaüstü/tanrısal güce inanan, **4. supernaturalistic** : doğaüstü+, doğaüstü/tanrısal güce dayanan.

supernormal, *is.* **1.** normal üstü, normalin/ortalamanın üstünde, **2.** akıl almaz, anlaşılmaz, izah edilemez. *~ faculties of the mind.* **3. ~ity = ~ness** : normalden üstünlük, **4. ~ly** : normalden üstün bir şekilde.

supernova, *is., ç.* **-vae/-vas** *astr.* süpernova: güneşten on ilâ yüz milyon kere kuvvetli ışığı olan yıldız.

supernumerary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** istenenden/gerekenden çok fazla, artık, zait, **2.** yedek, gerekince başkasının yerine geçebilen, **3.** gerekli sayıdan fazla olan kimse/şey, **4.** yedek memur, **5.** *tiy.* figüran, konuşmadan sahneye çıkan kimse (kalabalığa mensup birisi vb.). ***e.a.- 1. extra, 5. walk-on.***

superorder, *is. biy.* üst takım.

superordinate, *sf.&is.&f.* **-nated, -nating. 1.** derecesi/rütbesi daha yüksek (kimse/şey), **2.** terfi ettirmek, derecesini/rütbesini yükseltmek, **3. superordination** *sos.* üstlük.

superorganic, *sf. sos.* **1.** üst örgensel, bireylerden bağımsız ve onlardan üstün kültürel yapı ile ilgili, **2. ~ism** : üst örgensellik, **3. ~ist** : üst örgenselci.

superoxide, *is. kim.* peroksit. **hyperoxide** *d.d.*

superpatriot, *is.* **1.** aşırı vatansever, müfrit vatanperver, **2. ~ic** : aşırı vatansever+, **3. ~ically** : aşırı vatanseverlikle, **4. ~ism** : aşırı vatanseverlik.

superphosphate, *is.* **1.** süperfosfat, sun'î gübrelerde kullanılan kalsiyum fosfat ve sülfat karışımı, **2.** süperfosfat gübresi.

superphysical, *sf.* fizik ötesi, doğa ötesi, doğaüstü, maddî âlemin ötesinde, metafizik.

superpose, *f.* **-posed, -posing. 1.** üst üste koymak, bir şeyi başkasının üstüne koymak, **2.** *geom.* bir şekli ötekinin üstüne koymak, **3. superposable** : üst üste konulabilir, **4. superposition** : üst üste konulma.

superpower, *is.* **1.** üstün güçlü devlet, **2.** üstün güç, geniş alanları etkileyen güç, **3.** birbirini destekleyerek geniş alanları besleyen elektrik üreteçleri, **4. ~ed** : üstün güçlü.

superrace, *is.* üstün ırk.

superrational, *sf.* **1.** us ötesi, sezgisel, hadsî, akıl ve mantık yoluyla değil sezgi ile anlaşılabilen, **2. ~ity** : sezgisellik, **3. ~ly** : sezgi ile, hadsî olarak. ***e.a.- 1. intuitional.***

supersaturate, *gl.f.* **-rated, -rating** aşırı doyurmak, bir eriyiğin derişimini doyma noktasının ötesine götürmek. **supersaturation** : aşırı doyma.

superscribe, *gl.f.* **-scribed, -scribing 1.** üstüne yazmak, **2.** zarf üstüne isim ve adres yazmak.

superscript, *is.* **1.** üst im, üst takı, **2.** üste yazılan şey, **3.** *esk.* mektup üzerine yazılan adres.

superscription, *is.* **1.** üstüne yazma, üst imleme, **2.** bir şeyin üstündeki yazı, üst im, üst takı, **3.** (mektup vb üzerine yazılan) adres, **4.** serlevha, başlık, kitabe, **5.** reçetenin başındaki "*recipe* = alınız" yazılı kısım.

supersede, *gl.f.* **-seded, -seding 1.** yerine geçmek, yerini/görevini almak. **Steam locomotives were ~ed by diesel** : Buharlı lokomotiflerin yerini dizel aldı. **2.** yerine başkasını koymak/atamak. **to ~ an official** : bir memurun yerine başkasını atamak, **3.** yerine başka bir şey koyarak iptal etmek. *This catalogue ~s previous issues.* **4. supersedable** : yerine başkası konulabilir, **5. superseder** : yerine başkasını koyan/atayan, **6. supersedure** : yerine başkasını koyma, petekteki arı beyini değiştirme, **7. supersession** : yerine başkası konulma, değiştirilme. ***e.a.- 1-2. replace, supplant, 3. suspend, annul.***

supersedeas, *is., ç.* **-deas** *huk.* ertelenme emri, mahkeme kararının icrasını durdurma emri.

supersensible, *sf.* duyum ötesi, duyulmaz, duygu organları ile anlaşılamaz. **supersensibly** : duyulmazcasına, duyu organlarıyla anlaşılamayacak tarzda.

supersensitive, *sf.* aşırı duygusal, aşırı duyar/hassas. **~ness** : aşırı duyarlık/duygusallık/hassasiyet.

supersensory = supersensual, *sf.* **1.** *bk.:* **supersensible**, **2.** duygu organlarından bağımsız, **3.** fikrî, manevî. ***e.a.- 3. ideal, spiritual.***

superserviceable, *sf.* **1.** işgüzar, gereksiz işler yapmaya hevesli, **2. superserciceably** : işgüzarlıkla. ***e.a.- 1. officious.***

supersonic, *sf.* **1.** ses ötesi, sesten hızlı gidebilen, süpersonik. *a ~ plane.* **2.** *bk.:* **ultrasonic, 3. ~ally** : sesten daha hızlı olarak.

supersonics, *sf.* ses ötesi bilgisi, sesten hızlı olayları inceleyen bilim.

superstar, *is.* **1.** ünlü yıldız, büyük ün yapmış oyuncu, **2.** as, mesleğinde üstün olan kimse, **3.** dev yıldız, çok parlak ve büyük yıldız.

superstate, *is.* **1.** yüce devlet, kendine bağlı birkaç devleti yöneten güçlü devlet, **2.** çok kuvvetli merkezî hükûmet.

superstition, *is.* boş inanç, bâtıl itikat, hurafe.

superstitious, *sf.* **1.** boş inançlı, bâtıl itikatlı, asılsız şeylere inanan. *He is a ~ man with an unnatural fear of the dark.* **2.** boş inançlara dayanan, hurafe kabilinden. *~ fears. ~ legends.* **3. ~ly** : boş inançla, asılsız şeylere inanarak, hurafelere saplanarak, **4. ~ness** : boş inançlılık, asılsız şeylere/hurafelere inanma.

superstratum, *is.* üst tabaka/katman.

superstruct, *f.* üst yapı kurmak, bir şeyin üzerine inşa etmek. **~ion** : üst yapı (kurma). **~ural** : üst yapısal.

superstructure, *is.* **1.** üst yapı, binanın temelden yukarı kısmı, **2.** başka bir yapı üzerine kurulan yapı, **3.** ilâve kat, **4.** üst kademe, **5.** temel kavram ve ilkeler üzerine kurulan bilgiler, **6.** *den.* ana güverte üstündeki yapılar, **7.** köprünün ayaklar üstündeki kısmı, **8.** demir yolunun taş döşeme zemini üzerindeki travers ve rayları.

supersubtle, *sf.* son derece ince/rakik, anlaşılmaz. **supersubtlety** : aşırı incelik, rikkat, anlaşılmazlık.

supertanker, *is.* dev tanker, 75,000 tondan büyük tanker.

supertax, *is.* **1.** *Brit.* fazla gelir vergisi, belirli bir sınırı aşan gelirden normal vergiye ek olarak alınan vergi, **2.** ek/munzam vergi. ***e.a.- 2. surtax.***

supertonic, *is.* ikinci nota.

supervene, *gl.f.* **-vened, -vening 1.** sonradan olmak/zuhur etmek/meydana gelmek, **2.** izlemek, takip etmek, arkasından gelmek, **3. supervenience = supervention** : sonradan olma/zuhur etme/meydana gelme, izleme, takip etme, arkasından gelme, **4. supervenient** : sonradan olan/zuhur eden/meydana gelen, izleyen, takip eden, arkasından gelen. ***e.a.- 2. ensue.***

supervise, *gl.f.* **-vised, -vising 1.** denetlemek, teftiş/nezaret/murakabe etmek, bakmak, **2.** yönetmek, idare etmek. ***e.a.- 1. superintend, control, oversee, 2. manage, guide.***

supervision, *is.* **1.** denetleme, teftiş/nezaret/murakabe (etme), bakma, **2.** yönetme, idare etme.

supervisor, *is.* **1.** denetçi, müfettiş, murakıp, **2. ~ship** : denetçilik, müfettişlik, murakıplık, **3. ~y** : (a) denetsel, denetimsel, (b) denetleyici, teftiş edici, (c) denetim+, teftiş+. **a ~y position** : denetim görevi.

supinate, *f.* **-nated, -nating** el ayasını yukarıya döndürmek.

supination, *is.* (el ayası/ayak tabanı) yukarıya dön(dür)me, yukarıya dönüklük.

supinator, *is. anat.* el ayasını yukarıya döndüren kas.

supine, *sf.&is.* **1.** sırt üstü yatmış, **2.** (el ayası) yukarıya dönük, **3.** eğik, meyilli, **4.** uyuşuk, miskin, tembel, atıl, kaygısız, **5.** (Lâtincede) fiilden üretilmiş ad, **6.** (İngilizcede) mastar (*to* ile birlikte), **7. ~ly** : sırt üstü yatarak, kaygısızca, miskince, uyuşuk uyuşuk, **8. ~ness** : sırt üstü yatma, uyuşukluk, miskinlik, tembellik, atalet, kaygısızlık. ***e.a.- 4. inactive, inert, passive, indolent, listless.***

supp. = suppl. = supplement.

supper, *is.* **1.** akşam yemeği, **2.** yemekli gece toplantısı, **3. ~less** : yemeksiz, **4. ~ club** : küçük gece kulübü.

supplant, *gl.f.* **1.** ayağını kaydırıp yerine geçmek, yerini kapmak, **2.** başkasının yerini almak, **3. ~ation** : ayağını kaydırıp yerine geçme, yerini kapma, **4. ~er** : ayağını kaydırıp yerine geçen, yerini kapan.

supple, *sf.* **-pler, -plest,** *gl.f.* **-pled, -pling 1.** esnek, elâstikî, **2.** yumuşak, kolayca eğilip bükülebilir, **3.** kıvrak, oynak, çevik. *a ~ dancer.* **4.** uysal, yumuşak başlı, yatkın, başkalarının suyuna giden, **5.** alçak, aşağılık, hakir, zelil, süflî, yaltakçı, **6.** esnekleş(tir)mek, elâstikîleş(tir)mek, yumuşa(t)mak, kolayca eğilip bükülebilmek, **7. ~ly = supply** : esnek/elâstikî bir şekilde, kolayca eğilip bükülebilecek tarzda, kendini duruma uydurarak, **8. ~ness** : (a) esneklik, elâstikîlik, (b) yumuşaklık, kolayca eğilip bükülebilme, (c) kıvraklık, oynaklık, çeviklik. ***e.a.-1. flexible, 2. pliant, 3. limber, lithe, 5. obsequious, servile.***

supplejack, *is.* **1.** esnek ve sağlam baston/değnek, **2.** bu bastonun yapıldığı tırmanıcı fidan.

supplement, *is.&gl.f.* **1.** ek, ilâve, zeyil, **2.** *mat.* bütünler açı, bir açıyı 180°'ye tamamlayan açı, **3.** eklemek, bütünlemek, tamamlamak, ilâve etmek, **4. ~ation** : ekleme, bütünleme, tamamlama, **5. ~er** : ekleyen, bütünleyen tamamlayan. ***e.a.-1.*** *addition, extension, appendage, annex, addendum, 3. add, complement, extend, increase, augment.*

supplemental, *sf.* **1.** *bk.:* **supplementary** (1), **2. ~ly** : ek olarak, ilâve suretiyle.

supplementary, *sf.&is.* **1.** ek, ilâve, bütünleyici, tamamlayıcı, **2.** *mat.* bütünler. **~ angle** : bütünler açı, bir açıyı 180°'ye tamamlayan açı, **3.** tamamlayan şey/kimse.

suppletion, *is. gr.* tümleme, şeklen asıl kelimeden farklı kelime kullanma: örneğin *good* kelimesinin karşılaştırma hâli olarak *better* kullanma.

suppletive, *sf. gr.* tümlemeli.

suppletory, *sf. bk.:* **supplementary.**

suppliance = suppliancy, *is.* yalvarış, yakarış, niyaz. ***e.a.-*** *appeal, entreaty, plea.*

suppliant, *sf.&is.* **1.** yalvaran, yakaran, niyaz eden (kimse), **2. ~ly** : yalvararak, yakararak, yalvarırcasına, **3. ~ness** : yalvarış, yakarış, niyaz.

supplicant, *sf.&is.* yalvaran, yakaran, rica eden (kimse).

supplicate, *f.* **-cated, -cating 1.** yalvarmak, yakarmak, rica/istirham etmek, **2.** dua/niyaz etmek, **3. supplicatingly** : yalvarırcasına, yalvararak, rica/istirham ile. ***e.a.-*** *1. beg, beseech, implore, entreat, petition, 2. pray.*

supplication, *is.* **1.** yalvarma, yakarma, rica/istirham etme, **2.** yalvarış, yakarış, rica, istirham, **3.** dua/niyaz.

supplicatory, *sf.* yalvaran, yakaran, rica/istirham eden.

supply, *is.* **-plies**, *zf.&f.* **-plied, -plying 1.** *gen.* **~ with** : sağlama(k), temin/tedarik etme (k). **to ~ s.o. with sth. = ~ sth. to s.o.** : birine bir şeyi temin/tedarik etmek, sağlamak, bulmak. *to ~ s.o. clothing. to ~ a community with electricity.* **2.** tatmin etme(k), telâfi etme(k), yerini doldurma(k), **3.** ihtiyacı karşılama(k), **4.** bir makamı işgal etme(k), **5.** mevcut (mal), stok, depoda/kullanılmaya hazır bulunan miktar. **~ and demand** : arz ve talep. **be in short ~** : kıt olmak. *a city's water ~.* **6.** *As.* ikmal, iaşe. **~ by air** : havadan ikmal. **~ column** : iaşe kolu. **~ officer** : ikmal subayı. **~ road** : ikmal yolu. **~ section** : ikmal şubesi. **~ train/vessel** : ikmal treni/gemisi, **7.** *gen.* **supplies** : erzak, gereç, levazım, malzeme. **cut off the supplies** : gerekli ihtiyaç maddelerini kesmek, **8.** vekil, **9.** besle(n)me, **10.** *elekt.* cereyan, **11.** *esk.* (a) takviye, (b) yardım, **12.** *bk.:* **supplely**. **13. suppliable** : sağlanabilir, temin/tedarik edilebilir, **14. supplier** : sağlayan, temin/tedarik eden kimse, ihtiyacı karşılayan kimse, erzak/malzeme müteahhidi. ***e.a.-1.*** *provide, 2. compensate, satisfy, make up, replenish, fulfill, 5. stock, store, reserve, inventory, 11. (a) reinforcements, (b) aid.*

supply-side, *sf. ekon.* üretimsel. **~ economics** : üretimsel ekonomi : vergileri azaltıp yatırımı teşvik suretiyle mal ve hizmet üretimini artırmak, millî ekonomiyi sağlamlaştırmak tezini güden doktrin.

supply-sider, *is.* üretimsel ekonomi taraftarı.

support, *is.&f.* **1.** destek olmak, (ağırlığını) taşıma(k)/çekme(k), kaldırma(k), tutma(k), düşürmeme(k). **be ~ed by a life-buoy** : cankurtarana sarılıp su yüzünde kalmak, **2.** götürme (k), dayanma(k), **3.** besleme(k), geçindirme(k), masrafını verme(k), devam ettirme(k). **to ~ a family** : bir aileyi geçindirmek/beslemek. **to ~ oneself** : (a) geçinmek, (b) dayanmak, **4.** kuvvet verme(k), cesaret telkin etme(k), **5.** desteklemeleme(k), teyit etme(k), ispat etme(k), savunma (k), müdafaa etme(k). **documents in ~ of a claim** : bir iddiayı destekleyen belgeler. **give ~ to a proposal** : bir öneriyi desteklemek. **speak in ~ of s.o.** : birini savunmak/lehinde konuşmak, **6.** yardım etme(k), **7.** (tarafını) tutma(k), iltizam etme(k), **8.** sabretme(k), tahammül etme(k), katlanma(k), **9.** *tiy.* yardımcı rolde oynamak, **10.** destek olan kimse/şey, **11.** destek, dayanak, mesnet, taban, kaide, temel, altlık. **to get/obtain no ~** : destek bulamamak, **12.** yardım, himaye, **13.** destekleyen/himaye eden kimse, arka, piston, **14.** güvence, dayanak. **the sole ~ of his old age** : ihtiyarlıkta tek güvencesi/dayanağı, **15.** yardım, takviye. **troops in ~** : takviye birlikleri, **16.** geçim. **to be without means of ~** : geçimini sağlayacak bir geliri olmamak. ***e.a.-1.*** *bear, 4. strengthen, encourage, abet, 5. sustain, corroborate, substantiate, verify, 6. aid, help, 7. uphold, advocate, 8. endure, tolerate, 16. subsistence, sustenance, living.*

supportable, *sf.* **1.** çekilir, tahammül edilebilir, dayanılabilir, **2.** desteklenebilir, kanıtlanabilir, **3. ~ness = supportability** : çekilebilme, tahammül edilebilme, dayanılabilme, desteklenebilme, kanıtlanabilme, **4. supportably** : çekilebilecek/tahammül edilebilecek şekilde.

supporter, *is.* **1.** destekleyen kimse/şey, **2.** taraftar, arka, yardımcı, **3.** askı, **4.** jartiyer, **5.** armalarda sembolü taşıyan hayvanlar.

supportive, *sf.* **1.** destekleyici. **~ ego** *psikol.* destekleyici kişi, **2.** yardımcı, **3.** kanıtlayıcı, iddiayı ispata yarayan, **4. ~ therapy** : (a) *psikol.* destekleyici ruh tedavisi, (b) *tıp* hastanın genel sağlığını kuvvetlendirerek hastalık bulgularının ortadan kaldırıldığı tedavi usulü.

supportless, *sf.* desteksiz, dayanaksız, mesnetsiz.

supposable, *sf.* varsayılabilir, farz edilebilir, tasavvur olunabilir. **supposably** : farz/tasavvur edildiğine göre.

suppose, *f.* **-posed, -posing 1.** varsaymak, farz etmek. **Let us ~ the two things equal** : Bunların birbirine eşit olduklarını farz edelim. **~/~ing that you are right** : farz edelim ki haklısınız = haklı olsanız bile... **~ you are late, what excuse will you make?** Geç kalırsan ne mazeret göstereceksin? **~ we change the subject** : Konuyu değiştirsek nasıl olur? **2.** zannetmek, tahmin etmek, inanmak. *I don't ~ he will ever come back. What do you ~ he will do?* **"Will you come tomorrow?" " I ~ so."** "Yarın gelecek misin?" " Her hâlde/tahmin ederim." **3.** düşünmek, tasavvur etmek, **4.** içermek, tazamnun etmek, gerektirmek, göstermek. **An invention ~s an inventor** : Keşfin varlığı, kâşifin de varlığını gösterir = Keşif varsa mutlaka bir kâşif de vardır. **5. ~er** : farz eden, tasavvur/tahmin eden. ***e.a.-1. assume, 2. guess, believe, reckon, think, gather, presume, 3. imagine, 4. imply.***

supposed, *sf.* **1.** varsayılan, zannedilen, farazî, var/doğru olduğu sanılan/tasavvur edilen. **a ~ case** : farazî bir dava, **2.** tahminî, tahmin edilen, **3.** hayalî, sözde, **4. to be ~ to** : gerekmek, lâzım gelmek, olması beklenmek. **I am ~ to be in Ankara tomorrow** : Yarın Ankara'da olmam gerekiyor. **The ship is ~ to arrive today** : Geminin bugün gelmesi lâzım/bekleniyor. **What am I ~ to do now?** Şimdi ne yapmalıyım? **You are not ~ to do that** : Onu yapmamalısın. **He is ~ to be rich** : Zengin olduğu söyleniyor. **5. ~ly** : gûya, sözde, farz olunduğu gibi, denildiğine/iddiaya göre. **a robot ~ly capable of understanding spoken commands** : iddiaya göre söylenenleri yapan bir robot. ***e.a.- 1. hypothetical, assumed, 3. imagined, 5. allegedly.***

supposing, *bağ.* şayet, eğer.~ *it rains, shall we go?*

supposition, *is.* **1.** zan, tahmin, kıyas. *The speaker planned his talk on the ~ that his hearers would be school children.* **2.** varsayım, faraziye, ipotez, **3. ~al** : varsayılan, farazî, tahminî, **4. ~ally** : farazî/tahminî olarak, tahminen, **5. ~less** : zanna/tahmine dayanmayan, farazî olmayan. ***e.a.-1. assumption, conjecture, 2. hypothetical, conjectural, supposed.***

suppositious, *sf.* **1.** zanna/tahmine dayanan, farazî, hayalî. ~ *evidence.* **2.** *bk.:* **supposititious.**

supposititious, *sf.* **1.** sahte, uydurma, asılsız, düzmece, **2.** farazî, nazarî, varsayılan, **3. ~ly** : sahte/asılsız olarak, farazî bir şekilde, tahminen, **4. ~ness** : sahtelik, uydurmalık, asılsızlık, düzmecelik. ***e.a.-1. spurious, false, pretended. k.a.- 1. genuine.***

suppositive, *sf.* **1.** farazî, tahminî, faraziyeye dayanan, **2.** sahte, uydurma, asılsız, düzmece, **3.** *gr.* varsayımsal : *if, granting, provided* gibi varsayım/farz bildiren (kelime), **4. ~ly** : sahte/asılsız olarak, farazî bir şekilde, tahminen. ***e.a.-1. supposed, 2. supposititious.***

suppository, *is., ç.* **-ries** fitil, süpozituar, makat veya mehbile konulan koni biçiminde katı ilâç.

suppress, *gl.f.* **1.** (iş, faaliyet vb.) durdurmak, son vermek, **2.** önlemek, menetmek, yasaklamak, kaldırmak, lâğvetmek. *All religious activities were ~ed.* **3.** zapt etmek, örtbas etmek, saklamak, gizli tutmak. *to ~ one's feelings.* **4.** (yayınlanmasını) menetmek, yasaklamak, alıkoymak, hasıraltı etmek. *Each nation ~ed the news that was not favorable to it.* **5.** (kanamayı, öksürüğü vb.) durdurmak, kesmek. ~ *bleeding.* **6.** bastırmak, sindirmek, tenkil etmek. *The troops ~ed the rebellion by firing on the mob.* **7. ~edly** : önleyerek, menederek, zapt ederek, bastırarak, örtbas ederek, gizli tutarak, **8. ~ible** : önlenebilir, menedilebilir, bastırılabilir, sindi-

rilebilir, durdurulabilir, **9. suppressive** : önleyici, menedici, bastırıcı, sindirici, durdurucu, **10. suppressively** : önlercesine, menedercesine, bastırarak, sindirerek, durduracak şekilde, **11. suppresser = suppressor** : önleyen, meneden, bastıran, sindiren, durduran kimse. ***e.a.- 1. stop, 2. abolish, 3. conceal, restrain, 4. withhold, 5. stop, arrest, 6. quell, crush, repress.***

suppressant, *sf.* durdurucu, bastırıcı, giderici, müsekkin (ilâç vb.). **a cough ~** : öksürüğü teskin edici ilâç.

suppression, *is.* durdurma, bastırma, baskı (altında tutma), sindirme, giderme, önleme, menetme.

suppurate, *gs.f.* **-rated, -rating** (yara) irinlenmek, cerahat toplamak, olgunlaşmak. ***e.a.- maturate.***

suppuration, *is.* **1.** (yara) irinlenme, cerahat toplama, olgunlaşma, **2.** irin, cerahat. ***e.a.- 2. pus.***

suppurative, *sf.&is.* irinleşimli, irinleşmeli, irinleştiren, cerahat toplayan, olgunlaştıran (ilâç).

supr. = **1.** superior, **2.** supreme.

supra, *zf.* yukarıda, (metnin) yukarısında. ***e.a.- above.***

supra-, *ön ek* "yukarısında, üstünde, fevkinde, üzerinde, ötesinde, önünde, dışında" anlamları katar. *ör.: supraorbital, suprarenal.* ***e.a.- above, over, beyond, before.***

supracretaceous, *sf. jeol.* tebeşir tabakalarının üstünde olan.

supralapsarian, *is.* kıyametin mukadder olduğuna ve bir kısım insanların kıyametten önce kurtulacağına inanan. **~ism** : bu tür inanış.

supraliminal, *sf. psikol.* bilinç ötesi, şuur eşiğini aşmış. **~ly** : bilinç ötesinde, şuur eşiğini aşarak.

supramolecular, *sf.* **1.** çok moleküllü, **2.** molekülden daha karmaşık yapılı.

supramundane, *sf.* dünya ötesinde, semavî.

supranational, *sf.* milletler üstü, bir devletin yetkisi dışında bulunan, birçok milleti ilgilendiren.

supraorbital, *sf.* göz çukurunun üstünde bulunan.

supraorbital ridge = superciliary ridge, *is.* göz çukurunun üstündeki kemikli çıkıntı.

supraprotest, *is. huk.* borçlunun ödemediği senedi kefilin ödemesi.

suprarenal, *sf.&is. anat.* böbreküstü (bez). **~ gland** : böbreküstü bezi, adrenal guddesi.

suprasegmental, *sf.* **1.** parça/dilim ötesinde bulunan, **2.** *gr.* parçaüstü : söz zincirindeki hiçbir parçaya indirgenemeyen, bürünsel nitelik taşıyan. **~ phoneme** : parçaüstü ses birimi.

supremacist, *sf.* üstünlükçü, ırk üstünlüğü tezi güden. **a white ~** : beyaz ırkın üstün olduğu tezini güden.

supremacy, *is.* **1.** üstünlük, yücelik, büyüklük, ululuk, herkesten üstün olma. **~ over ...** : ...-den üstünlük, **2.** yüce kudret, büyük güç, hakimiyet. ***e.a.- 2. domination, predominance, mastery.***

supreme, *sf.* **1.** yüce, ulu, en yüksek. **~ Being** : Allah, Tanrı, Hak Taâlâ, **2.** hâkim, en büyük yetkiye haiz. *a ~ ruler.* **3.** üstün, en yüksek derecede/mertebede, en mükemmel, en son, **4. ~ly** : en üstün bir şekilde, fevkalâde, **5. ~ness** : yücelik, ululuk, üstünlük, mükemmellik, **6. ~ commander** : başkumandan, **7. ~ court** : yargıtay, temyiz mahkemesi, **8. ~ good** : en büyük iyilik, en yüce hayır, **9. ~ sacrifice** : özveri, kendini feda etme. **make the ~ sacrifice** : canını feda etmek, **10. ~ Soviet** : Yüksek Sovyet, Sovyet Rusya yasama meclisi, **11. ~ test** : en büyük sınav/deneme.

Supt. = **supt.** = superintendent.

sur-, *ön ek* **1. super-** ön ekinin değişik şekli. *ör.: survive, surname,* **2. sub-** ön ekinin **r** ile başlayan kelimeler önündeki şekli. *ör.: surrogate.*

sura = surah, *is.* sure, Kuran'daki 114 bölümden her biri.

surah, *is.* **1.** sure, **2.** yumuşak ipekli/reyon kumaş.

sural, *sf. anat.* baldır+, baldıra ait.

surbase, *is. mim.* temel üzerine yapılan pervaz.

surbased, *sf. mim.* **1.** temel pervazı üzerine kurulmuş, **2.** yayvan, basık, **3.** basık kemerli, yüksekliği taban açıklığının yarısından az (kemer).

surcease, *is.&f.* **-ceased, -ceasing 1.** son, bitiş, bitme, sonu gelme, **2.** *(eski)* sona ermek, bitmek, ardı arkası kesilmek, **3.** vaz geçmek, feragat etmek. ***e.a.-1. end, cessation, 2. stop, end, 3. cease, desist.***

surcharge, *is.&f.* **-charged, -charging 1.** ilâve/ek vergi, ek ücret, **2.** aşırı/fahiş fiyat (isteme), **3.** fazla/aşırı/ilâve yük, **4.** pul üzerine basılarak değerini değiştiren damga, **5.** fazla navlun alma, **6.** fazla vergi yükletmek, **7.** aşırı fiyat istemek, fazla ücret almak, **8.** haddinden fazla yükletme(k), zorlama(k), **9.** fazla doldurma(k), **10.** bir krediyi deftere kaydetmeme(k), **11.** posta pulunun üzerine fiyatını değiştiren damga basmak, **12. surcharger** : aşırı fiyat isteyen, fazla yükleyen. ***e.a.- 3. overload.***

surcingle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** palan kolanı, **2.** papaz cüppesinin kuşağı, zünnar, **3.** kolanla/kuşakla bağlamak.

surcoat, *is.* **1.** cüppe, **2.** Orta Çağda zırh üzerine giyilen cüppe.

surculose, *sf. bot.* kökten filiz süren, filizlenen.

surd, *sf.&is.* **1.** *s.bl.* sessiz, ünsüz, **2.** *mat.-esk. bk.:* **irrational.**

sure, *sf.&zf.* **1.** emin, kani. **I'm not quite ~** : Pek emin değilim. **How can you be so ~ ?** Nasıl bu kadar emin olabilirsin? **2.** sağlam, muhkem, güvenilir. **He was never ~ of her** : Ona asla güvenemiyordu. **3.** olumlu, müspet, **4.** kesin, kat'î, muhakkak. **He is ~ to come** : Muhakkak gelecek. **5.** şüphesiz, kuşkusuz, **6.** kaçınılmaz, mukadder. **Death is ~** : Ölüm mukadderdir. **7.** sabit, metin, **8.** yanlışsız, hatasız, isabetli. *a ~ aim.* **9.** *k.d.* (a) şüphesiz, kuşkusuz, hiç şüphe yok ki, (b) mutlaka, kesinlikle, muhakkak ki, (c) elbette, tabiî, evet, hay hay, **10. be ~** : dikkat etmek, emin olmak, unutmamak, ihmal etmemek, mutlaka yapmak. **be ~ of sth.** : bir şeyden emin olmak. **I am ~ of it** : Bundan eminim. **Be ~ not to forget** : Sakın unutma! **Be ~ to close the windows** : Pencereleri kapatmayı unutma. **Be ~ to come early** : Mutlaka erken gel. **I'm ~ I don't know** : Vallahi bilmiyorum/haberim yok! **11. for ~** : kesinlikle, kat'î olarak. **I don't know for ~** : Kesinlikle bilmiyorum. **12. make ~ (of)** : temin etmek, sağlamak, tahkik etmek, soruşturmak, işin aslını anlamak, emin olmak, kanaat getirmek, sağlama bağlamak. **make ~ of a fact** : bir vak'ayı tahkik etmek. **make ~ of a seat** : kendine bir mevki sağlamak, **13. ~ enough** : besbelli, aşikâr, muhakkak, gerçekten, sahiden. **I said he would come and ~ enough he did** : O mutlaka gelir dedim, işte geldi. **and ~ enough he won the elections** : gerçekten de seçimi kazandı, **14. to be ~** : elbette, muhakkak, haklısınız. **She's not very pretty to be ~, but ...** : Güzel olmadığı muhakkak, fakat... **It's John, to be ~** ! John, ta kendisi! **15. sureness** : kesinlik, kat'iyet, emin olma. ***e.a.- 1. confident, convinced, persuaded, 2. solid, steady, reliable, stable, trustworthy, 3. positive, 4&5. certain, bound, 6. inevitable, unavoidable, 8. accurate, precise, unerring, 9. (a) surely, undoubtedly, (b) inevitably, (c) of course, yes. k.a.- 1. doubtful.***

sure-enough, *sf. k.d.* gerçek, hakikî. *This is a ~ gold coin.* ***e.a.- real, genuine.***

sure-fire, *sf. k.d.* işleyeceği/başaracağı muhakkak, kesin, emin, yüzde yüz güvenilir. **There is no ~ cure for this disease** : Bu hastalığın kesin bir devası yoktur.

sure-footed, *sf.* **1.** ayağını sıkı basan, sürçmez, kaymaz, sağlam, **2.** emin adımlarla ilerleyen, **3. ~ly** : emin adımlarla, güvenle, kendinden emin olarak, **4. ~ness** : güvenle/emin adımlarla ilerleme.

surely, *zf.* **1.** kesinlikle, emin/emniyette olarak, güven içinde, tehlikesizce, **2.** kuşkusuz, şüphesiz, muhakkak, mutlaka. **~ you are mistaken** : Mutlaka yanılıyorsun. **3.** elbette, besbelli, belli ki, görülüyor ki. **~ you don't believe that** : Elbette buna inanmıyorsun (Buna nasıl inanırsın?). **4.** kaçınılmaz bir şekilde, **5.** evet, tabiî. ***e.a.- 1. firmly, 2. undoubtedly, assuredly, certainly, 4. inevitably, 5. yes, indeed.***

sure thing *k.d.* **1.** kesin/muhakkak olan şey, **2.** elbette, muhakkak, tabiî, evet, tamam, oldu, **3. a sure thing** : yüzde yüz, elde bir. ***e.a.- 2. surely, for sure, O.K., roger.***

surety, *is., ç.* **-ties 1.** güvence, emniyet, teminat, **2.** kefil, rehine, kefalet. **go/stand ~ for s.o.** : birine kefil olmak, **3.** kesinlik, kat'iyet, **4.** kendine, güven, nefse itimat, **5. ~ - bond** : sağlanca, teminat akçesi/mektubu. ***e.a.- 1. security, guarantee, pledge, 2. sponsor, 3. certainty.***

surf, *is.&f.* **1.** kıyıya çarparak çatlayan dalgalar, **2.** çatlayan dalgaların köpükleri, **3.** dalgalar üzerinde tahta ile kıyıya doğru kaymak, **4. ~able** : üstünde tahta ile kayılabilir (dalga), **5. ~like** : köpüklü dalga gibi. ***e.a.- 1. wave.***

surface, *is.&sf.&f.* **-faced, -facing 1.** yüz, satıh. *the six ~ of a cube.* **2.** alan, **3.** *geom.* yüzey, satıh, iki boyutlu şekil, **4.** dış, dış taraf, **5.** dış görünüş, **6.** (taşıma) karadan veya denizden (havadan değil). *~ travel, ~ mail.* **7.** dış+, haricî, **8.** dış görünüş, zevahir, **9.** görünüşte, yüzeysel, zahirî, sathî, **10.** yüzeyini (bir şeyle) kaplamak/örtmek, **11.** düz yapmak, **12.** cilâlamak, **13.** üstündeki toprağı kaldırıp madeni işletmek, **14.** su yüzeyine çıkmak, **15.** yüzeyde çalışmak, **16. ~less** : yüzeysiz, **17. surfacer** : yüzeyini düzelten, plânya, cilâlayan, sıva altı dolgusu (boya altına sürülen astar), **18. ~ plate** : düzleme tablası, bir yüzeyin düzgünlüğünü kontrol için tesviyecilerin kullandıkları tabla, **19. ~ tension** *fiz.* yüzey gerilmesi. ***e.a.- 1. face, 7. external, 9. apparent, superficial.***

surface-active agent, *is. kim.* yüzey etkin özdek: suyun yüzey gerilimini azaltan özdek. **surfactant** *d.d.*

surface boundary layer, *is. meteor.* yüzey katman : yeryüzünü saran kalınlığı 100 m' den az hava tabakası. **surface layer, friction layer, ground layer** *d.d.*

surface-to-air, *sf.* yerden havaya atılan. **~ missile** : yerden havaya atılan füze.

surface-to-surface, *sf.* yersel. **~ missile** : yersel füze, yerdeki hedeflere yerden atılan füze.

surface-to-underwater, *sf.* yerden su altına atılan.

surfactant, *is. kim. bk.:* **surface-active agent.**

surfbird, *is. zool.* dalga kuşu *(Aphriza virgata).* Amerika'nın Pasifik kıyılarında yaşayan bir kuş.

surfboard, *is.* **1.** dalga kayağı, dalgalar üstünde kayak yapılan tahta, **2. ~ing = surfing = surfriding** : dalga kayakçılığı, dalgalar üzerinde tahta ile kayma sporu, **3. ~er** : dalga kayakçısı.

surfboat, *is.* dalga kayığı : dalgaları aşabilmeye elverişli kayık.

surf casting, *is.* dalgalı deniz balıkçılığı: dalgalı deniz kıyısında olta ile balık avcılığı.

surfeit, *is.&f.* **1.** aşırılık, ifrat, bolluk. **There is a ~ of gold in the market** : Piyasada altın bolluğu var. **2.** oburluk, doymazlık, yiyip içmede aşırılık, çatlayacak derecede yemek yeme hastalığı. **to eat sth. to a ~** : bir şeyi çatlayasıya yemek, **3.** aşırı tokluk, mide şişkinliği, çok yemekten ileri gelen rahatsızlık, **4.** bıkkınlık, aşırı yemekten ileri gelen tiksinti/bulantı. **to have a ~ of sth.**: bir şeyden bıkmak/gına getirmek. **to have a ~ of fish** : balık yemekten bıkmak, **5.** çatlayasıya yemek/yedirmek, tıka basa doy-(ur)mak. ***e.a.- 1. excess, superabundance, 3&4. satiety, 5. satiate.***

surffish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** dalga balığı *(Umbrina roncador):* K Amerika Pasifik kıyılarında yaşayan bir tür yılan balığı, **2.** *bk.:* **surfperch.**

surfing = surfriding, *is.* dalga kayakçılığı. **surfer = surfrider** : dalga kayakçısı.

surfperch, *is., ç.* **-perch/-perches** *zool.* kıyı levreği *(Embiotocidae):* K Amerika Pasifik kıyılarında yaşayan ve doğurarak üreyen bir tür balık. **surffish** *d.d.*

surfy, *sf.* dalgalı, kıyıya çarpıp çatlayan dalgalara benzeyen, dalga gibi.

surg. = **1.** surgeon, **2.** surgery, **3.** surgical.

surge, *is.&f.* **surged, surging 1.** büyük/dağ gibi dalga, **2.** büyük dalga gibi sürüklenme, **3.** dalgalanma, denizin büyük dalgalarla kabarması, **4.** *elekt.* (a) dalgalanma, akımın/gerilimin hızla yükselip düşmesi, (b) kısa süreli ve büyük genlikli titreşim, **5.** *den.* (a) kablo veya halatın gevşemesi/boşalması, (b) ırgatın daralan kısmı, **6.** (gemi) dalgalarla sürüklenmek, yükselip alçalmak, (demirli gemi) çok baş kıç vurmak, **7.** dalgalanmak, **8.** kabarıp yuvarlanmak, **9.** *elekt.* (gerilim/akım) (a) anî yükselip alçalmak, (b) büyük genlikle kısa süreli titreşim yapmak, **10.** *den.* (kablo/halat) birden kayıvermek/boşalmak, **11. ~less** : dalgasız. ***e.a.- 1. billow, wave.***

surgeon, *is.* **1.** cerrah, operatör, **2. ~ General** : (a) *ABD* Millî Savunma Sağlık Dairesi Başkanı, ordu/Deniz/Hv.Kuv. baş doktoru, başTabip, (b) (bazı eyaletlerde) sağlık bakanı, **3. ~'s knot** : cerrah düğümü.

surgeoncy, *is. Brit.* cerrahlık, operatörlük.

surgeonfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* cerrah balık *(Acanthuridae)* : Mercan denizlerinde yaşayan ve kılçığının kuyruk kısmı neştere benzeyen balık.

surgery, *is., ç.* **-ries** **1.** cerrahlık, operatörlük, cerrahlık ilmi/sanatı, **2.** ameliyat, **3.** ameliyathane, ameliyat odası/salonu, **4.** *Brit.* muayenehane, **4. esthetic/plastic ~** : estetik/güzellik ameliyatı.

surgical, *sf.* **1.** cerrahî, cerraha/cerrahlığa ait, **2.** cerrahlıkta kullanılan, cerrahların kullandıkları, ameliyatta kullanılan, **3. ~ly** : ameliyatla, cerrahî müdahale ile, **4. ~ operation** : ameliyat, **5. ~ ward** : hariciye koğuşu.

suricate, *is. zool.* Afrika gelinciği *(Suricata suricatta):* Afrika'da yaşayan gelinciğe benzer etçil hayvan.

Surinam cherry, *is. bot.* Brezilya kirazı *(Eugenia uniflora).*

Surinam toad, *is. zool.* petekli kurbağa *(Pipa americana).* Surinam ve Brezilya'ya özgü bir tür kurbağa.

surly, *sf.* **-lier, -liest** **1.** ters, aksi, **2.** haşin, kaba. *He has a ~ manner.* **3.** asık suratlı. *a ~ officer.* **4.** (hava) kasvetli, sıkıcı. *a ~ weather.* **5.** *esk.* kibirli, kendini beğenmiş, **6. surlily** : ters ters, aksilikle, kabaca, haşin bir şekilde, asık suratla, **7. surliness** : terslik, kabalık, aksilik, haşinlik, asık suratlılık. ***e.a.-1.*** *bad-tempered, 2. rude, 4. gloomy, dark, dismal, 5. arrogant, haughty, lordly.*

surmise, *is.&f.* **-mised, -mising** **1.** sanmak, zannetmek, tahmin etmek, şüphelenmek. **I can only ~ that this happened last week** : Sırf tahmine dayanarak bunun geçen hafta olduğunu söyleyebilirim. **2.** zan, tahmin. **to be right in one's ~s** : tahmininde haklı/isabetli olmak. **That's just a ~** : Bu sırf bir tahminden ibarettir. **3.** ihtimal, **4.** faraziye, **5.** fikir, mütalea, kanaat, **6. surmisable** : sanılabilir, zannedilebilir, tahmin edilebilir, **7. surmisedly** : tahminen, farazî olarak, zannedildiğine göre, **8. surmiser** : zan/tahmin eden, fikir/mütalea/faraziye yürüten kimse. ***e.a.- 1.*** *conjecture, guess, imagine, suppose, suspect, infer, 3. likelihood, possibility, 5. opinion.*

surmount, *f.* **1.** üstün gelmek, baskın çıkmak, **2.** galebe çalmak, güçlükleri aşmak, zorlukları/engelleri yenmek, iktiham etmek, hakkından gelmek. **He managed to ~ every obstacle that came his way** : Önüne çıkan bütün engelleri yenmeyi başardı. **3.** üstüne çıkmak/binmek, **4.** üstüne yerleştirmek/koymak. **The column is ~ed by a statue** : Sütunun üzerine bir heykel yerleştirilmiştir. **5.** *esk.* (a) (mükemmeliyette) geçmek, geride/gölgede bırakmak, (b) (miktarca) geçmek, fazla olmak, **6. ~able** : (güçlük vb.) yenilebilir, aşılabilir, galip gelinebilir. *Those barriers are easily ~able.* **7. ~ableness** : (güçlük vb.) yenilebilme, aşılabilme, galip gelinebilme, **8. ~er** : üstün gelen, yenen, baskın çıkan, galip gelen kimse. ***e.a.- 5.*** *surpass, (b) exceed.*

surmullet, *is. zool.* barbunya balığı *(Mullus barbatus),* tekir balığı *(Mugil surmulletus).* ***e.a.-*** *goatfish.*

surname, *is.&f.* **-named, -naming** **1.** soyadı, aile adı. *What's your ~ ?* **2.** lâkap, unvan, **3.** soyadı ... olmak, soyadı koymak, lâkap/unvan takmak. *He is ~d Brown.* **4.** soyadı ile çağırmak. ***e.a.- 1.*** *family name, 2. epithet.*

surpass, *gl.f.* **1.** geçmek, aşmak, baskın çıkmak, **2.** üstün/faik olmak, daha mükemmel olmak, **3.** sınırını geçmek/aşmak, üstüne çıkmak/ötesine varmak, **4. ~able** : geçilebilir, aşılabilir, üstün çıkılabilir. ***e.a.-1.*** *exceed, 2. excel, beat, outstrip, 3. transcend.*

surpassing, *sf.&zf.* **1.** en üstün olan, âlâ, mükemmel, hepsinden üstün, fevkalâde, **2.** *esk.* en üstün/mükemmel bir şekilde, **3. ~ly** : hepsinden üstün durumda, fevkalâde, mükemmel bir şekilde, **4. ~ness** : üstünlük, mükemmellik, fevkalâdelik. ***e.a.- 1.*** *extraordinary, excellent.*

surplice, *is.* (papaz ve koro mensuplarının giydikleri) beyaz keten cüppe. **surpliced** : cüppeli.

surplus, *sf.&is.* **1.** artan miktar/mal/eşya, **2.** ihtiyaç fazlası, ihtiyaçtan fazla olan şey, **3.** gerekenden fazla tarım ürünü, **4.** ihtiyat akçesi, bütün masraf ve ödemeler çıktıktan sonra şirketin elinde kalan para. ***e.a.- 1.*** *superabundance.* ***k.a.- 1.*** *deficiency.*

surplusage, *is.* **1.** artık, fazla, ihtiyaç fazlası, ihtiyaçtan fazla olan miktar, **2.** lâf kalabalığı, lüzumsuz söz.

surprint, *is.&f.* **1.** üzerine basmak/tabetmek, **2.** basılı bir şeyin üzerine ek olarak adres, işaret vb. basmak, **3.** üzerine ek işaret/adres vb basılmış evrak. ***e.a.- 2.*** *overprint.*

surprisal, *is.* **1.** sürpriz yapma, şaşırtma, **2.** şaşma, sürprizle karşılaşma, **3.** sürpriz, beklenmedik olay.

surprise, *is.&f.* **-prised, -prising 1.** şaşırtmak, hayrete düşürmek, sürpriz yapmak, **2.** şaşmak, hayrete düşmek, sürprizle/beklenmedik bir olayla karşılaşmak. **to be ~d at sth** : bir şeye şaşmak/hayret etmek. **I am ~d at you** : Yaptığın harekete şaştım. **What ~s me is that...** : Hayret ettiğim cihet şu ki ... **3.** birden karşısına çıkarmak, **4.** beklenmedik bir anda yakalamak, **5.** beklenmedik şey, sürpriz, beklenmedik/ansızın vaki olan şey. **What a pleasant ~** : Ne güzel sürpriz! **~ package** : içinden umulmadık bir şey çıkan paket. **~ party** : sürpriz parti. **~ visit** : beklenmedik ziyaret. **be ~d by one** : birisinin hazırladığı sürprizle karşılaşmak, birisi tarafından gafil avlanmak, **6.** şaşkınlık, hayret. **to my great ~ = much to my ~** : büyük bir hayretle (gördüm vb. ki)... **7.** hayret verici olay/söz/davranış vb. **8.** beklenmedik/anî hücum. **~ attack** : baskın, **9. take by ~** : (a) şaşırtmak, hayrette bırakmak, (b) gafil avlamak, **10. ~dly** : şaşırarak, hayrette kalarak/bırakarak, **11. surpriser** : şaşırtan, hayrette bırakan, sürpriz yapan kimse. ***e.a.-1. astonish, amaze, astound, 6. amazement, astonishment, 9. (a) astonish, amaze.***

surprising, *sf.* **1.** şaşırtıcı, hayret verici, şayanıhayret, **2.** anî, beklenmedik, **3. ~ly** : hayret verecek şekilde, apansız, beklenmedik bir anda, **4. ~ness** : şaşırtma, hayrete düşürme, şaşırtıcılık. ***e.a.- 1. amazing, 2. unexpected.***

surra, *is. vet.* **1.** surra, at sineklerinin bulaştırdığı çok tehlikeli bir hastalık : at, deve, fil ve köpeklerde ateş, kansızlık, vb. ile belirir.

surreal, *sf.* **1.** *bk.:* **surrealistic**, **2.** garip, acayip, gülünç, tuhaf, hayalî. ***e.a.-2. bizarre, fantastic, grotesque***

surrealism, *is.* **1.** gerçeküstücülük, sürrealizm, **2. surrealist** : gerçeküstücü, sürrealist kimse.

surrealistic, *sf.* gerçeküstü. **~ally** : gerçeküstü görüşle.

surrebuttal, *is. huk.* kanıt, delil, davacının iddiasını ispatlayan delil.

surrebutter, *is. huk.* karşı kanıt, davalının iddiasına davacının yanıtı.

surrejoinder, *is. huk.* karşı yanıt, davalının yanıtına davacının yanıtı.

surrender, *is.&f.* **1.** teslim olmak. **to ~ oneself to sleep** : uyuyakalmak, **2.** teslim etmek. **~ oneself to justice** : adalete teslim olmak, **3.** haklarından feragat etmek/vazgeçmek, **4.** kendini bırakmak, **5.** ümidini kesmek. *I ~ed all hope.* **6.** herhangi bir duygu veya fikre saplanmak, **7.** *esk.* iade etmek, mukabelede bulunmak. *to ~ thanks.* **8.** teslim, feragat. **unconditional ~** : kayıtsız şartsız teslim. **~ value** : (poliçe) iptal edilirse geri alınabilecek değer. **to make a ~ of principle(s)** : ilkelerinden feragat etmek, **9. ~er** : teslim eden/olan, feragat eden. ***e.a.- 1. give up, submit, capitulate, 2. yield, 3. renounce, relinquish, abandon, forgo, 4. resign, 6. give in, 7. return, 8. capitulation, relinquishment.***

surreptitious, *sf.* **1.** gizli, el altından, sinsi, hileli, hırsızlama, sahtekârca, **2. ~ly** : gizlice, el altından, sinsi sinsi, hile ile, hırsızlıkla, sahtekârlıkla, **3. ~ness** : gizlilik, sinsilik, hile, sahtekârlık. ***e.a.-1. secret, secretive, undercover, stealthy, furtive, hidden, clandestine, covert. k.a.-1. open, candid, direct, straightforward, overboard.***

surrey, *is., ç.* **-reys** fayton, dört tekerlekli, dört kişilik hafif gezinti arabası.

surrogate, *is.&f.* **-gated, -gating 1.** vekil, naip, murahhas, başkasının görevini yapan kimse, **2.** *ABD* veraset mahkemesi yargıcı, **3.** başkasının yerine konulan kimse/şey, **4.** *psikol.* anneye/babaya vb. karşı duyulan duyguların kendisine yöneltildiği kimse, **5. ~ mother** *d.d.* sun'î dölleme ile başkası adına çocuk doğuran anne, **6.** vekil/naip tayin etmek, başkasının yerine koymak, **7. ~ship = surrogation** : vekillik, naiplik, başkasının yerine geçme. ***e.a.- 1. deputy, 3. substitute.***

surround, *is.&f.* **1.** kuşatmak, sarmak, ihata etmek, **2.** çevrelemek, (etrafını) çevirmek. *The house was ~ed by high walls.* **3.** muhasara etmek, çember içine almak. *The town was ~ed by troops.* **4.** çevre, muhit, etraf, sınır, çevreleyen/kuşatan şey, **5. ~edly** : kuşatılmış/sarılmış durumda. ***e.a.-1. encompass, 2. encircle, 3. enclose, invest.***

surrounding, *is.&sf.* **1.** kuşatan/saran/çevreleyen/ihata eden (şey), **2. ~s** : çevre, yöre, muhit, çevre koşulları, **3.** kuşatma, sarma, muhasara. ***e.a.-1.*** *enclosing, encircling,* ***2.*** *environment.*

sur-royal, *is. bk.:* **crown antler**

sursum corda, *Lât.* yüreğinizi yükseltin (dinsel törene başlanırken söylenir).

surtax, *is.* **1.** ek/munzam vergi (koymak/tarh etmek), **2.** geliri belirli bir miktarı aşanlardan alınan fazla vergi.

surtout, *is., ç.* **-touts** *Fr.* uzun palto.

surveillance, *is.* **1.** gözet(le)me, gözaltında tutma, nezaret, **2. to be under ~** : gözaltında/nezaret altında bulunmak/tutulmak. ***e.a.- 1.*** *care, control, supervision, superintendence.*

surveillant, *sf.&is.* nezaretçi, gözetleyen, gözaltında tutan, nezaret eden (kimse), nöbetçi (öğretmen).

survey, *f.&is., ç.* **-veys 1.** bakmak, dikkatle gözden geçirmek, **2.** gözlemlemek, müşahede/muayene etmek, **3.** yoklamak, yoklama yapmak, **4.** düşünmek, mülâhaza etmek, mütalâa etmek, **5.** teftiş etmek, **6.** harita çıkarmak, mesaha etmek, **7.** mesaha, yüz ölçümü, **8.** teftiş, tetkik, **9.** yoklama, muayene, **10.** mülâhaza, mütalâa, **11.** harita/plân yapma, **12. ~able** : gözlemlenebilir, mesaha edilebilir, haritası çıkarılabilir. ***e.a.-1.*** *look, scrutinize, view,* ***2.*** *examine,* ***3&5.*** *inspect,* ***8.*** *inspection.*

surveying, *is.* **1.** mesaha ilmi, yer ölçümü, **2.** mesaha etme, plân/harita çıkarma, **3.** mesaha memurluğu, **4. aerial ~** : havadan mesaha etme, uçakla harita çıkarma, **5. hydrographic ~** : bir bölgenin idrografik haritasını çıkarma, **6. photographic ~** : fotoğraf çekerek harita çıkarma.

surveyor, *is.* **1.** mesahacı, mesaha memuru, **2.** nezaretçi, müfettiş, **3.** *Brit.* muayene memuru, **4.** *ABD-esk.* gümrük müfettişi, **5. ~ship** : mesahacılık, müfettişlik, **6. ~'s chain** : mesaha zinciri, **7. ~'s level** : nivo, ölçü terazisi, **8. ~'s measure** : haritacı ölçüsü : herbiri 7.92 inçlik 100 parçadan oluşan 66 kadem (20.12 m)lik mesaha zinciri.

survival, *is.&sf.* **1.** kalım, yaşam, beka. *The day-to-day struggle for ~ drained her energy.* **2.** birisi öldükten sonra yaşama/hayatta kalma, başkasından fazla yaşama, **3.** bir tehlikeden sağ kurtulma, **4.** eski bir töre/gelenek/inanç vb. nin sürüp gitmesi/baki kalması, **5.** kalıt, kalıntı, yaşamakta devam eden/baki kalan kimse/şey (töre vb.). *The tool was a ~ from the premachine age.* **6.** yaşamı sürdürücü, bekasına hizmet eden, hayatta kalmasını sağlayan, **7. ~ kit**: kalım gereci : havacıların mecburî iniş veya uçak kazası hâlinde en gerekli ihtiyaç maddelerini sağlayan çanta, **8. ~ of the fittest** *biy.* en güçlü olanın yaşamını sürdürmesi ve zayıfların yok olması ilkesi.

survivalist, *is.* **1.** kalımcı, yaşamını sürdürmeye kararlı/azimli kimse, **2.** savaş veya kıtlık hâlinde yaşamını sürdürmek için önceden tedbirler alan kimse.

survive, *f.* **-vived, -viving 1.** baki/hayatta kalmak, kazadan sağ kurtulmak. *to ~ an automobile accident/a shipwreck.* **2.** başkasından fazla yaşamak, daha uzun ömürlü olmak. *He will probably ~ me by many years.* **3.** birisi öldükten sonra yaşamaya devam etmek. *The deceased is ~d by his wife and children.* **4.** tutunmak, tehlikeli/güç koşullara rağmen yaşamak. **You'll have to learn to make difficult decisions if you are to ~ in business** : İş hayatında tutunabilmek için çetin kararlar almasını öğrenmelisin(iz). **5. ~ on** : geçimini sağlamak. **My salary's only just enough to ~ on** : Maaşım ancak geçimimi sağlamaya yetişiyor. **6. survivability** : kalım, yaşamını sürdürebilme, hayatta kalabilme, **7. survivable** : kalımlı, yaşamını sürdürebilir, hayatta kalabilir. ***e.a.- 1-4.*** *outlive, persist, succeed.*

survivor, *is.* **1.** bir kazadan vb. sağ kurtulan, başkası öldükten sonra sağ kalan kimse, **2.** *huk.* ortaklardan vb. en son hayatta kalan kimse, **3. ~ship** : (a) kalım, hayatta kalma, sağ kurtulma, yaşamakta devam etme, yaşamını sürdürme, (b) *huk.* ortağı ölünce mala sahip olma hakkı.

sus-, *ön ek* **sub-** ön ekinin **c, p, t** ile başlayan kelimeler önündeki şekli. *ör.: susceptible, suspend, sustain. bk.:* **sub-.**

susceptance, *is. elekt.* sanal alım, süseptans, alımın (admitansın) sanal bileşeni, tepkinliğin (reaktansın) tersi. Simgesi : **B**, birimi **mho.**

susceptibility, *is., ç.* **-ties 1.** alınganlık, hassasiyet, **2.** yatkınlık, kolay/çabuk etkilenme. *his ~ to infection.* **3.** anıklık, algı, istidat, zihnî

ve ahlâkî etki ve izlenimleri algılama yeteneği, **4.** *elekt.* (manyetik) algısallık, süseptibilite : mıknatıslanmanın mıknatıslayıcı manyetik alan şiddetine oranı veya özdeğin manyetik geçirgenliğinin birimden farkı, **5. susceptibilities** : duygusallık, çabuk duyguklanma/heyecanlanma. ***e.a.- 1.*** *sensitivity, sensibility.*

susceptible, *sf.* **1.** *gen.* **~ of/to** : anık, müstait, kolay algılayan. ~ *of a high polish.* ~ *to various interpretations. She is* ~ *to allergy.* **2.** alıngan, duygulu, hassas. *He has a* ~ *nature.* **3.** şipsevdi, kolay âşık olan. *a* ~ *young man.* **4.** yatkın, kolay/çabuk etkilenir. *Children are* ~ *to many diseases.* **5. ~ness** *bk.:* **suceptibility** (1,2), **6. susceptibly** : çabuk etkilenecek tarzda, müstait bir şekilde, alıngan/hassas bir şekilde, yatkınlıkla. ***e.a.- 1.*** *capable,* ***2.*** *sensitive, impressionable,* ***4.*** *liable, vulnerable.*

susceptive, *sf.* **1.** *bk.:* **susceptible**, **2.** *bk.:* **receptive**, **3. ~ness = susceptivity** *bk.:* **susceptibility.**

suslik, *is.* **1.** *zool.* yer sincabı *(Citellus citellus),* **2.** bu hayvanın kürkü.

suspect, *sf.&is.&f.* **1.** kuşkulanmak, şüphelenmek, sezmek. **The fox ~ed danger and did not touch trap** : Tilki tehlikeyi sezdi ve tuzağa dokunmadı. **2.** hakkında şüpheye düşmek/kötü şey düşünmek, **3.** şüphe ile karşılamak, inanmamak. *The judge ~ed the truth of the testimony.* **4.** zan/tahmin etmek, ihtimal vermek. **to ~ s.o. of a crime** : birisinin bir cinayeti işlediğini zan/tahmin etmek. *The policeman ~ed the thief of lying.* **5.** sanık, maznun, şüpheli, zan altında bulunan kimse, **6. ~er** : şüphelenen kimse, **7. ~ible** : şüpheli, şüphe uyandıran, **8. ~less** : şüpheden uzak, şüphe uyandırmayan, şüphelenilmeyen, şüphe götürmez. ***e.a.- 1.*** *doubt,* ***2.*** *distrust, mistrust,* ***4.*** *surmise, guess, suppose.*

suspend, *f.* **1.** ertelemek, tehir etmek. *The court ~ed the judgment till next Monday.* **2.** geçici olarak durdurmak, tatil/iptal etmek. *to* ~ *operations.* **3.** askıda/muallâkta bırakmak, **4.** şüphe/endişe içinde bırakmak, **5.** makamından geçici olarak mahrum etmek, **6.** okuldan geçici olarak tart etmek. *He was ~ed from school for a week for a bad conduct.* **7.** asmak, askıya almak. *The lamp is ~ed from the ceiling.* **8.** (ödemeyi) durdurmak. ~ *payment.* **9.** *müz.* notayı uzatmak, **10. ~ed animation** : geçici olarak hayatî işlevlerin durması, **11. ~ibility** : ertelenebilme, geçici olarak durdurulabilme, askıya alınabilme, **12. ~ible** : ertelenebilir, geçici olarak durdurlabilir, askıya alınabilir. ***e.a.-1.*** *withhold, delay, defer,* ***2.*** *halt, interrupt, intermit, hold up,* ***7.*** *hang.*

suspender, *is.* **1.** pantalon askısı, **2.** *Brit.* çorap jartiyeri.

suspense, *is.* **1.** (sonu meçhul bir şeyi beklemekten ileri gelen) merak, heyecan, üzüntü, endişe, şüphe, ümit ve korku karışımı. **be in ~** : merak/heyecan içinde kalmak. **keep s.o. in ~** : birini merakta bırakmak. *The detective story kept me in ~ until the last chapter.* **Mothers feel ~ when their children are sick** : Çocukları hastalanınca anneler üzüntü ve endişe duyarlar. **2.** kararsızlık, ikircim, tereddüt, **3.** muallâkiyet, askıda/şüpheli durumda kalma. **matters in ~** : askıda kalan meseleler. **The question remains in ~** : Sorun askıda kalıyor. **4.** kesilme, inkıta, **5. ~ account** : muvakkat hesap, **6. ~ful** : meraklı, heyecanlı, merak/heyecan uyandırıcı. *a ~ful drama.* ***e.a.-1.*** *doubt, incertitude, uncertainty, anxiety,* ***2.*** *irresolution, hesitation, vacillation, indecision.* ***k.a.-1.*** *certainty, certitude,* ***2.*** *decision, resolution.*

suspension, *is.* **1.** asma, **2.** asılma, **3.** ertelenme, talik/tehir edilme, **4.** *huk.* erteleme, ceza tecili, **5.** ödemeleri geçici olarak durdurma, **6.** (iş vb.) geçici olarak durdur(ul)ma/tatil etme/edilme, kapa(n)ma, **7.** geçici olarak işten el çektirme/uzaklaştırma/azil, **8.** geçici olarak okuldan uzaklaştırma, muvakkat tart. *The* ~ *of a boy from the school for bad conduct.* **9.** *kim.* katı asıltı, süspansiyon, sıvı içinde erimeden asılı kalma, **10.** askı düzeni, asılı şey, **11.** (oto) süspansiyon, askı ve yay tertibatı, **12.** *müz.* asış, duraklatış, **13.** ~ **bridge** : asma köprü, **14.** ~ **points** : yazılmayan kelime yerine konulan nokta (lar). ***e.a.- 6.*** *interruption, intermission, stop, postponement, respite, cessation, abeyance, hiatus,* ***14.*** *breaks.*

suspensive, *sf.* **1.** erteleyici, tehir edici, geciktirici, **2.** ikircimli, müteredditi, kararsız, şüpheli, **3.** merak/heyecan uyandırıcı, sürükleyici, **4.** merak/heyecan ifade eden (söz vb.), **5.** işi durdurucu, inkıtaa/sekteye uğratıcı. *a* ~ *veto.* **6. ~ly** :

erteleyerek, geciktirerek, tereddütle, kararsızlıkla, şüphe ile, merak/heyecan uyandırıcı/sürükleyici bir şekilde, **7. ~ness** : erteleyicilik, geciktiricilik, tereddüt, kararsızlık, şüphe, merak/heyecan uyandırıcılık, sürükleyicilik. ***e.a.- 2. undecided.***

suspensoid, *is. fiz. kim.* katı asıltı: sıvı içinde asılı duran katı zerrecikler. *bk.:* **emulsoid.**

suspensor, *is.* kasık bağı, süspansuar.

suspensory, *sf.* **1.** askı+, asan, asıcı, asmaya yarayan, **2.** erteleyici, durudurucu, tatil edici, **3. ~ ligament** *: anat.* asıcı bağ, göz merceğini tutan kas.

suspicion, *is.&f.* **1.** kuşku, şüphe. *The real thief tried to turn ~ toward others.* **above ~** : şüpheden uzak, her türlü şüphenin üstünde, son derece dürüst. **beyond ~** : şüphe götürmez, şüpheden âri. **evidence beyond ~** : şüphe götürmez/kesin delil. **under ~** : şüphe altında. *He is under ~ of stealing.* **to have ~ about s.o.** : birisinden şüphelenmek. **not the shadow/not the ghost af a ~** : en ufak bir şüphe bile yok, **2.** vehim, vesvese, **3.** kuşkulanma, şüphelenme, **4.** kuşku/şüphe uyandırma, **5.** ima, iz, eser, çok az miktarda bir şey. **a ~ of a smile** : hafif tebessüm. **She had a ~ of tears in her eyes** : Gözlerinde yaşlar belirmişti. **6.** zan, tahmin, **7.** şüphelenmek (bu anlamda kullanılması uygun değildir, yerine **suspect** kullanılmalıdır). ***e.a.- 1. doubt, distrust, mistrust, 6. conjecture, guess, supposition. k.a.- 1. trust.***

suspicious, *sf.* **1.** kuşkulu, şüpheli, şüphe/suizan uyandıran. **to look ~** : şüpheli görünmek, şüphe uyandırmak. **A man was hanging about the house in a ~ manner** : Evin etrafında bir adam şüphe uyandıracak tarzda dolaşıyordu. **2.** vesveseli, kuruntulu, **3.** kuşkulanan, şüphelenen, şüphe eden. **to be/feel ~ (about/of s.o.)** : (birisinden) şüphelenmek. **I am ~ of him** : ondan şüpheleniyorum. **4.** şüphe dolu, şüphe ifade eden. *a ~ glance.* **5. ~ly** : kuşkulu/şüpheli bir şekilde, şüphe/suizan uyandıracak şekilde. **It looks to me ~ly like measles** : Kızamık olmasından şüpheleniyorum/bence kızamığa benziyor. **6. ~ness** : kuşkulu/şüpheli oluş, şüphe/suizan uyandırma. ***e.a.- 1. questionable, doubtful, 3. suspecting.***

suspire, *gs.f.* **-pired, -piring** *ed.* **1.** iç çekmek, göğüs geçirmek, âh etmek, **2.** nefes almak, **3. suspiration** : iç çekme, göğüs geçirme, âh etme; nefes alma. ***e.a.- 1. sigh, 2. breathe.***

sustain, *gl.f.* **1.** desteklemek, destek olmak, alttan tutmak, düşmesine engel olmak, **2.** dayanmak, taşımak, çekmek, tahammül etmek, katlanmak, **3.** uğramak, duçar olmak, maruz kalmak. **~ a defeat** : yenilgiye/hezimete uğramak. **~ an injury** : yaralanmak, zarar görmek, **4.** teselli etmek, cesaret/kuvvet/ümit vermek. **It is his belief in God that ~s him** : Allaha olan imanı ona kuvvet veriyor. **5.** bir düzeyde tutmak/muhafaza etmek. **enough to ~ life** : ölmeyecek kadar. **~ a note** *müz.* bir notayı uzatmak. **~ing pedal** : notayı uzatan pedal, **6.** (yiyecek/içecek vb.) sağlamak/tedarik etmek, beslemek. **~ an army** : bir ordu beslemek. **~ing** : destekleyen, besleyen. **~ing food** : besleyici gıda. **~ing member** : derneğe para veren üye. **~ing program** *rad. TV* masrafları istasyonca karşılanan ara programı, **7.** onaylamak, doğruluğunu tasdik/teslim/kabul etmek, desteklemek. **~ an objection** *huk.* bir itirazı kabul etmek. **~ed** : kabul edildi. (***overruled*** : reddedildi), **8.** teyit etmek, **9.** iltizam etmek, tarafını tutmak, **10. ~able** : desteklenebilir, **11. ~edly = ~ingly** : desteklenerek, destekleyerek, **12. ~ment** : destekleme. ***e.a.- 1. support, 2. bear, carry, 3. undergo, suffer, experience, 5. keep up, maintain, 6. supply, nurture, back, abet, help, 7. support, 8. corroborate, confirm, sanction, establish, ratify, 9. uphold.***

sustained, *sf.* sürekli, devamlı, uzun. desteklenen. **We had a long, ~ discussion** : Uzun uzun tartıştık. **~ oscillations** : sürekli/beslenmiş salınımlar/osilasyonlar.

sustainer, *is.* **1.** destekleyen kimse/şey, **2.** (roket) destekleme/besleme/uçuşu devam ettirme katı.

sustenance, *is.* **1.** besin, gıda, yiyecek, erzak, **2.** geçim, maişet, **3.** besle(n)me, geçin(dir)me, **4.** destekle(n)me, sür(dür)me, devam et(tir)me.

sustentacular, *sf. anat.* **1.** destekleyici, tutucu, **2. sustentaculum** : destek bağı. ***e.a.- 1. supporting.***

sustentation, *is.* **1.** sürdürme, devam, idame, **2.** kuvvet verme, tutma, destekleme, **3.** geçim, nafaka, maişet, beslenme, **4.** koruyucu şey, **5. ~al = sustentative :** sürdüren, devam ettiren, kuvvet veren, destekleyen, geçimini sağlayan.

sustention, *is.* **1.** sür(dür)me, devam, idame, **2.** kuvvet verme/bulma, destekle(n)me, **3.** geçin(dir)me, besle(n)me, **4. sustentive** : sürdüren, devam ettiren, destekleyen, besleyen.

susurrant, *sf.* fısıltılı, fısıldayan, mırıldanan, fısıltı/mırıldanma hâlinde. ***e.a.-whispering, murmuring.***

susurrate, *gs.f.* **-rated, -rating 1.** fısıldamak, mırıldanmak, **2. sussuration**, *is.* fısıltı, mırıltı. ***e.a.- whisper, murmur.***

susurrous, *sf.* fısıltılı, hışırtılı.

susurrus, *is., ç.* **-ruses** fısıltı. ***e.a.- whisper.***

sutler, *is.* (eskiden orduyu takip ederek erzak satan) seyyar satıcı. **~ship** : seyyar satıcılık.

sutra, *is.* **1.** *(Hindu)* vecize(ler), **2. sutta** *d.d.* Budanın vaazı.

suttee, *is.* **1.** eski Hint geleneğine göre kadının ölen kocası ile beraber yakılması, **2.** bu geleneğe göre yakılan kadın, **3. ~ism** : bu geleneğe inanış.

suture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** *cer.* (a) yara dikişi, yara kenarlarının dikilmesi/dikişle birleştirilmesi (tekniği), (b) yara dikişlerinden her biri, **2.** *anat.* kafatası kemiklerinin (dikişe benzeyen) ek yeri, **3.** *zool. bot.* kapakçıkların/çeneklerin ek yeri, **4.** dikiş, dikme, dikerek birleştirme, **5.** dikilen yer, dikiş yeri, **6.** dikmek, dikişle birleştirmek. **7. sutural** : dikiş+, dikişli, **8. suturally** : dikerek, dikişle.

suzerain, *sf.&is.* hükümdar, metbu, kendisine uyruk olunan, başka ülke üzerinde hüküm süren (devlet).

suzerainty, *is., ç.* **-ties 1.** hükümdarlık, başka ülke üzerinde hüküm sürme, **2.** hakimiyet altındaki ülke.

svelte, *sf.* **svelter, sveltest 1.** narin, ince yapılı, kıvrak, **2.** kibar, nazik, zarif, çıtkırıldım. ***e.a.- 1. slender, slim, willowy, lithe, 2. suave.***

SVP, *Fr.* lütfen (=s'il vous plaît). ***e.a.- if you please.***

S.W. = **1.** shortwave, **2.** southwest(ern).

swab, *is.&f.* **swabbed, swabbing 1.** tahta bezi, yerleri silmeye mahsus sopaya takılı bez/paçavra, **2.** pamuklu çöp: ilâç, merhem vb. sürmeye mahsus ucuna pamuk vb. takılı çöp, **3.** *tıp* tahlil için pamuklu çöple alınan örnek, **4.** tüfek temizlemek için harbinin ucuna takılan bez, **5.** *argo* herif, hödük, **6.** *argo* bahriyeli, **7.** tahta bezi ile silmek. **~ the deck** : güverteyi tahta bezi ile silmek, **8.** pamuklu çöple temizlemek/(ilâç vb.) sürmek. **swob** *d.d.* ***e.a.- 5. lout, 6. sailor.***

swabber, *is.* **1.** tahta bezi ile yerleri silen kimse, **2.** saplı tahta bezi, **3.** hantal, hödük, elinden ancak kaba işler gelen kimse. ***e.a.- 2. swab, mop, 3. lout.***

Swabia, *is.* Suabiya : GD Almanya'da Orta Çağ dükalığı. **~n** : Suabiyalı, Suabiya+.

swacked, *sf. argo* sarhoş. ***e.a.- drunk, intoxicated.***

swaddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** (bebeği) kundaklamak, kundağa sarmak, **2.** (bir şeyi) sarmak, sarıp sarmalamak, **3.** kundak (bezi).

swaddling bands, *is. bk.:* **swaddling clothes.**

swaddling clothes = swaddling clouts, *is.* **1.** kundak takımı, kundaklık bez, **2.** uzun bebek entarisi, **3.** bebeklik çağı, **4.** sıkı kontrol ve murakabe, serbest davranışın fazlaca kısıtlanması.

swag, *is.&f.* **swagged, swagging 1.** asılmış çelenk, **2.** çelenk/salkım şeklinde dizilmiş çiçek/yaprak/meyve demeti, **3.** *bk.:* **swale**, **4.** sala(n)ma, sars(ıl)ma, yalpalama, **5.** *argo* (a) yağma, çapul, (b) para, değerli eşya, **6.** *Avust.* (a) seyyah bohçası/çantası, içinde giyecek, yiyecek, kap kacak bulunan torba, (b) sırtında bu torba ile seyahat etmek, **7.** salla(n)mak, sars(ıl)mak, yalpalamak, **8.** (aşağıya) sarkmak/sallanmak, **9.** çelenk asmak, çelenklerle süslemek. ***e.a.- 1. festoon, 2. wreath, cluster, 5. (a) plunder, booty, (b) money, valuables.***

swagbelly, *is., ç.* **-lies 1.** şişko, göbekli kimse, **2. swagbellied** : göbekli.

swage, *is.&f.* **swaged, swaging 1.** madenî eşya kalıbı, madenî eşyaya döverek veya presle şekil vermeye mahsus kalıp, **2. ~ block** *d.d.* kalıp takozu/kütüğü, **3. swager** : kalıpçı, madeni kalıpla işleyen kimse.

swagger, *is.&f.* **1.** çalımla/kasılarak yürümek, **2.** kabadayılık satmak, meydan okumak, *argo* afi kesmek, atmak, **3.** çalım, kabadayılık, kabadayıca hareket, meydan okuma, **4. ~er** : kabadayı, **5. ~ stick** = *Brit.* **~ cane** : (bazan subayların taşıdığı) kısa sopa/çubuk. ***e.a.- 1. strut, 2. boast, bluster, 3. braggadocio***

swagman, *is., ç.* **-men** *Avust.* serseri, başıboş, avare, sırtında bohçasıyla dolaşan rençper.

Swahili, *is., ç.* **-lis 1.** Doğu Afrika (Zanzibar ve yöresi) halkı, **2.** Svahilice, Svahili dili, **3. ~an** : Svahili'li.

swain, *is.* **1.** âşık, **2.** köylü delikanlı, çoban, **3. ~ish** : kaba saba, hödük, köylü gibi, **4. ~ishness** : kabalık, hödüklük.

SWAK = S.W.A.K. = *sealed with a kiss* : öpücükle mühürlendi (aşk mektubunun sonuna veya zarfın üzerine yazılır).

swale = swail, *is.* **1.** bataklık, **2.** *k.d.* gölgelik.

swallow[1], *is.&f.* **1.** yutmak, **2.** *gen.* **~ up** : içine almak, içinde kaybetmek, yutup yok etmek. *The crowd ~ed him up.* **3.** *k.d.* yutmak, safiyane inanmak, bir sözün doğru olup olmadığını araştırmadan kabul etmek. **~ a story** : anlatılana safiyane inanmak. **~ hook, line and sinker = ~ it whole** : (yalanı, mübalâğayı vb.) olduğu gibi yutmak, tamamıyla inanmak/kanmak, **4.** itirazsız kabul etmek, sineye çekmek, katlanmak, tahammül etmek. **to ~ an insult** : hakareti sineye çekmek, **5.** (hıçkırık/kahkaha/heyecan vb.) zapt etmek, tutmak, bir tarafa bırakmak, boğmaya çalışmak. **~ one's tears** : gözyaşlarını zapt etmek, **~ one's pride** : gururunu bir tarafa bırakmak, **6.** (sözünü) geri almak. **~ one's words** : sözünü geri almak, *argo* tükürdüğünü yalamak, **7.** homurdanmak, (sözü) ağzında gevelemek, **8.** yutma, **9.** yudum. **drink sth. at one ~** : bir yudumda içmek, **10.** *Brit.* boğaz, yutak, **11.** *den.* **crown, throat** *d.d.* makara yivi, makaradan halatın geçtiği yer, **12. ~able** : yutulabilir, **13. ~er** : (a) yutan, (b) obur, pisboğaz, **14. ~ the anchor** *den.* emekli olmak. ***e.a.- 1. eat, gulp, drink, 2. engulf, envelop, absorb, 4. tolerate, 5. suppress, 6. retract, withdraw, 7. mutter, 9. gulp, draught, drink, 10. throat, gullet, gorge, 13. (b) glutton.***

swallow[2], *is.* **1.** *zool.* kırlangıç *(Hirundinidae).* **bank ~** : kum kırlangıcı *(Riparia riparia),* **barn ~** : kır kırlangıcı *(Hirundo rustica),* **chimney ~** : baca kırlangıcı *(Delichon urbica),* **red ~** : kızıl kırlangıç *(Hirundo daurica),* **2. ~ dive** *Brit. bk.:* **swan dive**, **3. ~like** : kırlangıç gibi, **4. One ~ does not make a summer**, *a.s.* Bir gül ile (veya çiçekle) yaz gelmez.

swallowtail, *is.* **1.** kırlangıç kuyruğu, **2.** *zool.* kuyruklu kelebek *(Papilo glaucus):* kanatlarını ucu kırlangıç kuyruğu gibi uzun birkaç tür kelebek.

swallow-tailed, *sf.* **1.** kırlangıç kuyruklu, **2.** kırlangıç kuyruğuna benzer, çatal ve sivri. **~ coat** : frak.

swallowwort, *is. bot.* kırlangıç otu *(Cynanchum Vincetoxicum).* Kökünden eskiden ilâç yapılırdı.

swam, *bk.:* **swim** *(geç.z.).*

swami = swamy, *is., ç.* **-mies 1.** Hindu dininde hoca, **2.** akıllı, bilgin, mütefekkir.

swamp, *is.&f.* **1.** batak, bataklık (ilgili sıfat*:* **paludal.**), **2.** su/sel basmak, **3.** suya gark etmek, bataklık hâline getirmek, **4.** (gemi vb.) içine su dol(dur)up bat(ır)mak, **5.** bataklığa saplanmak/batmak, **6.** (üzerine bir şeyi fazlaca yığıp) boğmak, ezmek, kahretmek, gark etmek, yağdırmak, bunaltmak. **to be ~ed with work** : ağır iş altında ezilmek, işi başından aşmak, **7.** *gen.* **~ out** : ağaç ve çalılardan temizlemek, **8.** (kesilen ağacın) dallarını budayıp kütük yapmak, **9. ~ boat = airboat** : bataklık sandalı, bataklık yerlerde kullanılan motorlu ve dibi düz sandal, **10. ~ cabbage** *bk.:* **skunk cabbage**, **11. ~ cypress** *bk.:* **bald cypress, 12. ~ fever** : sıtma, **13. ~ hare** : bataklık tavşanı *(Sylvilagus aquaticus),* **14. ~ honeysuckle** : bataklık yerlerde yetişen hanımeli, **15. ~ law = lynch law** : linç etme, **16. ~ locust** : bataklık çekirgesi, **17. ~ maple** : kızılağaç, **18. ~ oak** : bataklık meşesi *(Quercus bicolor),* **19. ~ pine** : bataklık çamı, **20. ~ sparrow** : bataklık serçesi *(Melospiza georgiana),* **21. ~ish** : bataklık, bataklığa benzer. ***e.a.-2. flood, 3. drench, 4. sink, 6. overwhelm.***

swamper, *is.* **1.** *k.d.* bataklıkta çalışan/bataklık bölgede oturan kimse, **2.** elinden her iş gelen usta, **3.** kesilmiş ağaçların dallarını budayarak kütük yapan işçi, **4.** *esk.* kervancının yardımcısı.

swampland, *is.* bataklık arazi.

swampy, *sf.* **swampier, swampiest 1.** bataklık, **2.** bataklık yerlerde bulunan, **3. swampiness** : bataklık.

swamy, *is., ç.* **-mies** *bk.:* **swami.**

swan, *is.&f.* **1.** *zool.* kuğu *(Cygnus),* **2.** çok temiz, saf ve iyi kalpli kimse, **3.** tatlı sesli şarkıcı veya şair. **the ~ of Avon** : Shakespeare, **4.** *astr.*

Kuğu burcu, **5. mute ~** : sessiz kuğu, **whooper ~** : ötücü kuğu, **6. ~ maiden** : istediği zaman kuğu olan efsanevî güzel kız, **7. ~ song** : (a) efsaneye göre kuğunun ölmeden evvelki son ve güzel ötüşü, (b) bir şairin son eseri, (c) ölmeden evvelki son söz, son eylem, **8.** *ABD- k.d.* yemin etmek. *I ~, that's a big one!* ***e.a.- 8. swear.***

swan dive, *is.* kuğu dalışı, önce yukarı kalkık kollar suya girecek şekilde dalış. *Brit.:* **swallow dive.**

swang, *f. esk.- k.d. bk.:* **swing** *(geç.z.)*

swanherd, *is.* kuğu çobanı.

swank, *is.&sf.&f.* **1.** *k.d.* gösteriş, caka, fiyaka, **2.** *bk.:* **swagger**, **3.** gösterişli, cakalı, fiyakalı, **4.** gösteriş/caka yapmak, fiyaka satmak. ***e.a.-1. style, 3. stylish, pretentious, 4. show off.***

swanky, *sf.* **swankier, swankiest 1.** *k.d. bk.:* **swank**, **2.** lüks, **3. swankily** : gösterişle, caka ile, fiyaka ile, **4. swankiness** : gösteriş, caka, fiyaka, lüks.

swan-neck = swan's neck, *is.* deveboynu boru. **~ed** : deveboynu şeklinde.

swannery, *is., ç.* **-neries** kuğu beslenen/üretilen yer.

swan's-down = swansdown, *is.* **1.** ince kuğu tüyü, **2.** yumuşak ve kalın yünlü kumaş.

swanskin, *is.* **1.** (tüyleriyle beraber) kuğu derisi, **2.** iş elbisesi yapılan sık fanila kumaş.

swan-upping, *is. Brit.* kuğuların sahiplerini belli eden yıllık damgalama.

swap, *is.&f.* **swapped, swapping 1.** değiş tokuş (etmek), mübadele/trampa (etmek), **2. ~per** : değiş tokuş yapan.

swaraj, *is.* (Hindistan'da) ulusal egemenlik. **~ism** : ulusal egemencilik. **~ist**: ulusal egemenlik için çalışan.

sward, *is.&f.* **1.** çimen, çim, çimenlik, **2.** çimenle kapla(n)mak.

sware, *f. esk. bk.:* **swear** *(geç.z.).*

swarm, *is.&f.* **1.** (arı) oğul, **2.** böcek sürüsü, **3.** sürü, küme, yığın, hareket hâlindeki topluluk. **~s of** : sürü sürü, küme küme, **4.** *biy.* su yüzünde serbest yüzen gözeler veya organizmalar topluluğu. **~ spore** : zoospor, **5.** (arı) oğul vermek, **6.** sürü hâlinde hareket etmek, **7.** *gen.* **~ with** : ... ile dolu olmak, kum gibi kaynamak, kaynaşmak, doluşmak. **The beach ~s with children** : Plâjda çocuklar kum gibi kaynıyor. **8.** *biy.* su yüzünde küme hâlinde yüzmek, **9.** kümeleşmek, toplanmak, **10.** üşüşmek, tehacüm etmek, toplu hâlde saldırmak, **11.** (ağaca/direğe vb.) tırmanmak. ***e.a.- 3. horde, crowd, host, 9. congregate, 10. throng, overrun, 11. climb, shin.***

swart, *is. esk. bk.:* **swarthy.**

swarth, *is.* **1.** *bk.:* **sward**, **2.** *esk. bk.:* **swarthy.**

swarthy, *sf.* **swarthier, swarthiest 1.** (deri, cilt) esmer, güneşten yanmış, **2. swarthily :** esmer/güneşten yanmış bir hâlde, **3. swarthiness :** esmerlik, güneş yanığı.

swash, *is.&f.* **1.** (su içinde) çalkalamak, (su vb.) çalkalanmak, **2.** (etrafta) koşuşmak, **3.** *bk.:* **swagger**, **4.** çalkantı, çalkala(n)ma, çalkantı sesi, **5.** koşuşma, fırlama, **6.** dalgaların yaladığı arazi, **7.** kumsal gerisindeki su kütlesi veya kanal, **8. ~ letter** : süslü italik büyük harf, **9. ~ingly** : çalkalayarak, çalkalanarak. ***e.a.-1. splash.***

swashbuckler = swasher, *is.* kabadayı, külhanbeyi, palavracı, kahraman taslağı. ***e.a.- daredevil.***

swashbuckling =swashbucklering, *sf.&is.* kabadayılık, palavracılık, kahramanlık taslama.

swastika, *is.* gamalı haç, Naziliğin simgesi. **~ed** : gamalı haçlı.

swat, *is.&f.* **swatted, swatting 1.** (sille/tokat vb.) vurmak, **2.** (beyzbol) topa hızlı vurmak/vuruş, **3.** vuruş, darbe, sille, tokat, **4.** *k.d. bk.:* **sweat** *(geç.z.&sf.f.),* **5. ~ter** : vuran, tokatlayan kimse. ***e.a.- 1. hit, slap, smack, 3. blow, slap, smack.***

SWAT= S.W.A.T., *is.* (teröristler vb. ile mücadele için) özel eğitilmiş ve özel silâhlarla donatılmış. **~ team** : bu tür polis ekibi (= **S**pecial **W**eapons **A**nd **T**actics).

swatch, *is.* **1.** örnek, kumaş parçası, **2.** örnek, numune, göstermelik, mostra. ***e.a.- sample.***

swath, *is.* **1.** orakla veya biçerdöverle bir defada biçilen yer, **2.** bir defada biçilip bir yana bırakılmış ekin/ot, **3. cut a ~** : gösteriş yapmak, dikkati çekmek, göze batmak. **swathe** *ş.d.y.*

swathe, *is.&f.* **swathed, swathing 1.** sargı ile sarmak, **2.** kumaşla/iple vb. sarıp bağlamak, **3.** çevrelemek, **4.** sargı, **5.** *bk.:* **swath** (1,2),

6. ~able = swathable : sarılabilir, sargı ile bağlanabilir, **7. swather** : sargı saran. ***e.a.-1&2.*** *wrap, bind, swaddle, bandage, 3. enclose, surround, envelop, 4. wrapping, bandage.*

swats, *is. İsk.* taze/tatlı bira.

sway, *is.&f.* **1.** (ileri geri, sağa sola) salla(n)mak, **2.** (bir tarafa doğru) eğ(il)mek, meylet(tir)mek, **3.** taraftar olmak, meyletmek, mütemayil olmak, tarafını tutmak, **4.** sürekli fikir değiştirmek, bir kararda durmamak, **5.** gücünü/yetkisini kullanmak, yönetmek, idare etmek, hükmetmek, hâkim olmak, tahakküm etmek, **6.** *den. gen.* **~ up** : hisa etmek, kaldırmak, yükseltmek, **7.** birisinin duygularını/fikirlerini) etkilemek, çelmek, etki altında bırakmak, **8.** (gayeden/hedeften vb.) caydırmak/saptırmak/çevirmek/döndürmek, **9.** *esk.* (pala/asa vb.) sallamak, savurmak, **10.** salla(n)ma, yalpalama, dalgalanma, **11.** hüküm, hakimiyet, tahakküm, idare, yönetim. **hold ~ over** : -e hâkim olmak. **bring a people under one's ~** : bir milleti hâkimiyeti altına almak, **12.** etki, tesir, nüfuz, **13. ~able** : sallanabilir, eğilebilir, **14. ~er** : sallanan, sallayan, eğen, meylettiren, **15. ~ful** : sallantılı, **16. ~ingly** : sallanarak. ***e.a.- 1. wave, swing, 2. incline, 3. lean, bend, tend, 4. fluctuate, vacillate, 5. dominate, govern, reign, rule, 6. hoist, raise, 7. influence, 8. swerve, 11. rule, domination, sovereignity, authority, mastery, 12. influence.***

sway-back, *sf.&is. vet.* **1.** (atlarda) sırt çöküklüğü, **2. ~ed** *d.d.* sırtı çökük (at).

swear, *f.* **swore** (veya eski: **sware**), **sworn, swearing 1.** yemin et(tir)mek. **~ sth. on the Bible** : İncil üzerine yemin etmek. **~ away s.o.'s life** : yalan yere yemin ederek birinin idamına sebep olmak. **~ s.o. to secrecy** : kimseye söylemeyeceğine dair yemin ettirmek. **I ~ to it** : Yemin ederim ki, vallahi. **2.** *gen.* **~ to** : and içmek, ahdetmek, adamak, yeminle vadetmek, **3.** *huk. gen.* **~ to** : yeminle tanıklık yapmak/ifade vermek, **4.** küfretmek, sövmek, **5. ~ at** : bir kimseye küfretmek, sövmek, **6. ~ by** : (a) bir şey üzerine yemin etmek. **~ by one's honor** : namusu şerefi üzerine yemin etmek. (b) *k.d.* (bir kimseye/şeye) çok güvenmek, **7. ~ for** : teminat vermek, yeminle temin/tasdik etmek, **8. ~ in** : yeminle/ant içerek işe başlamak, **9. ~ off** : *k.d.* (bir şeye) tövbe etmek, (içkiden kötü bir alışkanlıktan vb.) vazgeçeceğine dair yemin etmek, **10. ~ out (a warrant)** :bir kimsenin suç işlediğine dair yemin ederek tevkif emri çıkarttırmak, **11. ~ingly** : (a) yemin ederek, ant içerek, (b) küfrederek, söverek, **12. sworn statement** : yeminli ifade, **13. to be sworn** : (jüri üyesi olarak) yemin etmek. ***e.a.-1. declare, affirm, avow, 2. vow, 3. testify, depose, 4. curse, imprecate, 6. (b) rely on.***

swearer, *is.* **1.** yemin eden kimse, **2.** küfürbaz.

swearword, *is.* küfür, sövme, sövüp sayma.

sweat, *is.&f.* **sweat/sweated, sweating 1.** terlemek, ter dökmek, **2.** ter gibi madde ifraz etmek, **3.** nemlenmek, rutubetlenmek, **4.** (nem/rutubet) yoğuşmak, **5.** *k.d.* (sıkıntıdan/ağır işten) bunalmak, ter içinde kalmak, ecel teri dökmek. **He shall ~ for it** : Ondan bunalacak. **6.** (tütün yaprağı) mayalan(dır)mak. *to ~ tobacco leaves.* **7.** terletmek, ter döktürmek, **8.** *gen.* **~ out/off** : terleyerek atmak/kurtulmak, zayıflamak, kilo kaybetmek, **9.** ter ile ıslatmak, **10.** güçlükle/çok sıkı çalışarak kazanmak, **11.** ağır iş göstermek, ağır iş altında ezmek, **12.** *k.d.* çok az ücretle fazla çalıştırmak, **13.** *metal.* alaşımı ısıtarak bileşenlerinden ayırmak, **14.** lehimi ısıtarak ergitmek, **15.** madenleri kaynak yapmak, **16.** (altın parayı vb.) kazıyarak maden çalmak, **17.** *argo* suçunu itiraf ettirmek için işkence yapmak, **18.** *argo* başarmak için çok sıkı çalışmak, **19. ~ blood** *argo* (a) çok sıkı çalışmak, ter dökmek. *He ~ed blood to finish his project on time.* (b) ecel teri dökmek, üzüntü ve endişe ile beklemek. *The engine of the airplane stopped and the pilot ~ed blood as he glided to a safe landing.* **20. ~ (sth.) out** *argo* (a) sonuna kadar dayanmak, tahammül etmek, (b) gayretle çalışmak, sebat edip bitirmek/başarmak, **21.** ter, terleme, ter dökme. **by the ~ of one's brow** : alın teriyle, **22.** terletme, terleterek tedavi etme, **23.** yüzeyde toplanan nem, rutubet, **24.** *k.d.* endişe, sabırsızlık. **be in a ~** : (a) terlemek, ter içinde kalmak, (b) endişelenmek, *argo* etekleri tutuşmak, **25.** atı talim için koşturma. **to give a horse a ~** : ata talim yaptırmak, **26. ~less** : tersiz, ter dökmeden, **27. no ~** *ABD- argo* çok kolay, işten bile değil, mesele yok, vız gelir. ***e.a.-1. perspire, 6. ferment, 19. worry, 20. (a) endure.***

sweatband, *is.* şapka iç kayışı.

sweat bee, *is.* ter arısı *(Halictidae)* : terleyenlere musallat olan arı.

sweatbox, *is.* **1.** (tütün , incir ve üzüm vb.) buğu dolabı, **2.** *argo* dar hapishane hücresi.

sweater, *is.* **1.** kazak, hırka, süveter, pulover, **2.** terleyen kimse/şey, **3.** işçilerini az ücretle çok çalıştıran patron, **4.** terletici ilâç, **5. ~ girl** : göğüslerinin bütün güzel hatlarını belli edecek derecede dar kazak giyen kız/genç kadın. ***e.a.- 4. sudorific.***

sweat gland, *is. anat.* ter bezi/guddesi.

sweating sickness, *is.* ter hastalığı : XV-XVI. yy.larda görülen ve şiddetli terleme ile kısa zamanda öldüren bulaşıcı bir hastalık.

sweat pants, *is.* dar jimnastik pantolonu.

sweat shirt, *is.* eşofman.

sweatshop, *is.* sağlığa zararlı koşullar altında az ücretle işçi çalıştıran iş yeri.

sweaty, *sf.* **sweatier, sweatiest 1.** terli, terlemiş, **2.** terletici, terleten, **3.** zor, güç, ağır, **4. sweatily :** terli terli, terlemiş vaziyette; terleyerek, zorlukla, güçlükle, binbir zahmetle, **5. sweatiness :** terlilik, terleticilik; zorluk, güçlük, ağırlık.

swede, *is. Brit.* sarı şalgam. ***e.a.- rutabaga, Swedish turnip.***

Swede, *is.* İsveçli.

Sweden, *is.* İsveç.

Swedenborgian, *sf.&is.* İsveçli filozof Swedenborg (1688-1772)'un dinî doktrinini kabul eden kimse. **~ism = Swedenborgism** : Swedenborg'un doktrini.

Swedish, *is.* **1.** İsveçli, **2.** İsveç+, **3.** İsveçce, İsveç dili, **4. ~ massage** : İsveç beden hareketleriyle birlikte yapılan masaj, **5. ~ turnip** : sarı şalgam. ***e.a.- 5. rutabaga, swede.***

sweeny = swinney, *is. vet.* (atlarda) kas körelimi, omuz kaslarının dumura uğraması.

sweep, *is.&f.* **swept, sweeping 1.** *gen.* **~ away/out** *vb.* : süpürmek, süpürerek temizlemek. **~ out/up the room** : odayı süpürüp temizlemek. **The maid swept out the room** : Hizmetçi odayı süpürdü. **~ the seas of one's enemies** : denizleri düşmandan temizlemek, **2.** toplamak veya götürmek, silip süpürmek, süpürüp götürmek. **Pirates swept down on the town** : Korsanlar şehri talan ettilcr. **3.** taramak, her tarafına dikkatle bakmak. **~ the horizon with a telescope** : ufku bir dürbünle taramak. *His eyes swept the sky.* **4.** sürükle(n)mek, alıp götürmek. *The flood swept the bridge away.* **be swept off one's feet** : (a) dalga vb. ile sürüklenmek, (b) heyecana kapılmak, **5.** yayılmak, (etek vb.) yerde sürünmek. **~ the ground** : (etek) yerleri süpürmek, **6.** hızla/kuvvetle sürünerek hareket etmek, yalamak. **The gale swept the bay** : Fırtına koyu yalayıp geçti. **7.** büyük/ezici başarı/zafer kazanmak. **~ all before one** : tamamen başarmak. **~ the board** : (a) kumarda masadaki bütün parayı kazanmak, (b) mümkün olan her şeyi kazanmak, **8.** *gen.* **~ along/down/by/into** *etc.* salınarak/sürünerek geçmek/gitmek. **She swept into the room** : Salınarak odaya girdi. **9.** hızla/mağrurane ilerlemek, azametle yürüyüp geçmek. **~ past** : azametle önünden geçip gitmek, **10.** kavis yaparak dönmek. **The shore ~s to the south in a wide curve** : Kıyı büyük bir yay çizerek güneye doğru kıvrılıyor. *The road ~s along the lake shore.* **11. ~ along** : birlikte sürüklemek, alıp götürmek, *mec.* çok etkilemek. **speaker who ~s his audience along with him** : dinleyicileri sürükleyen/çok etkileyen hatip, **12. ~ aside** : kenara çekmek, (perde vb.) açmak, **13. ~ away** : sürükleyip götürmek, yok etmek. *The storm swept everything away.* **Everything she had saved was swept away overnight** : Bir gece içinde her şeyini kaybetti. **14. ~ down** : (a) yukarıdan aşağıya doğru süpürmek, sürükleyip götürmek. *The current ~s the logs down with it.* (b) üzerine atılmak, saldırmak, çullanmak. **The enemy swept down upon us** : Düşman üzerimize atıldı/saldırdı. **15. ~ off** : (a) bir şeyin üstünden süpürmek, fırlatmak. **He swept the books off the desk** : Sıradaki kitapları fırlattı. (b) yok etmek, mahvetmek. **The plague swept off thousands** : Veba binlerce kişiyi yok etti. (c) alıp götürmek, **16. ~ s.o. off his feet** : (a) birisini devirmek/sürükleyip götürmek, (b) kalbini çalmak, kendine âşık etmek. *The young man has rather swept Jane off her feet.* (c) tamamıyla ikna etmek. *The crowd were swept off their feet by the force of the speaker's arguments.* **17. ~ off one's hat** : şapkasına geniş bir kavis çizdirerek selâm vermek, **18. ~ over** : alt üst etmek. **The tornado swept over the city** : Kasırga şehri alt üst etti.

19. ~ **up** : (a) süpürerek temizlemek, (b) yanaşmak. **The carriage swept up to the front door** : Araba ön kapıya yanaştı. **20.** süpürme, temizleme. **make a clean** ~ **of** : silip süpürmek, her tarafı temizlemek, **21.** dikkatle her tarafı gözden geçirme, **22.** süpürmeye benzer hareket. **with a wide** ~ **of the arm** : geniş bir kol hareketiyle, **23.** *elekt.* (a) tarama, TV ve osiloskopta elektron demetinin ekran üzerindeki yatay hareketi (b) tarama gerilimi, **24.** dönemeç, geniş kavis, meyil, **25.** büyük kürek, boyna küreği, **26.** yeldeğirmeninin bir kolu, **27.** *Brit.* baca temizleyicisi, **28.** parayı silip süpürme, **29.** büyük başarı, **30.** alan, saha. **a broad** ~ **of sand** : geniş bir kumsal, **31.** kuyu çıkrığı, **32.** *argo bk.:* **sweepstakes**, **33.** ~**s** : süprüntü, **34.** ~**able** : süpürülebilir.

sweepback, *is.* uçak kanadının geriye doğru eğimi.

sweeper, *is.* **1.** çöpçü, süpürgeci, **2.** süpürme cihazı, **3. carpet** ~ *d.d.* elektrik süpürgesinin halı temizleme fırçası, **4.** apartman kapıcısı.

sweep hand, *is.* (saatin ortasındaki) saniye ibresi.

sweeping, *sf.&is.* **1.** kapsamlı, şümullü, genel, umumî. ~*changes/plans/reforms.* **2.** geniş bir alanı kaplayan, yaygın, **3.** tarama, sürekli gidip gelme hareketi, **4.** (yarışma, seçim vb. sonucu) kesin, ezici, kahir. *a* ~ *victory.* **5.** süpürme, **6.** ~**s** : süprüntü. *Put the* ~*s in the trash can.* **7.** ~**ly** : (a) kapsamlı bir şekilde, (b) ezici çoğunlukla, kesinlikle, **8.** ~**ness** : (a) kapsamlılık, genellik, (b) ezicilik, kesinlik. ***e.a.- 4.*** *decisive, overwhelming.*

sweeps, *is. argo bk.:* **sweepstakes.**

sweepstake, *is. bk.:* **sweepstakes.**

sweepstakes, *is.* **1.** piyango, **2.** at yarışlarında kazanana verilen para.

sweet, *sf.&is.&zf.* **1.** tatlı, şekerli, ballı. **as** ~ **as honey** : bal gibi tatlı. ~ **stuff** : şekerleme, **2.** lezzetli, şeker/bal gibi, **3.** taze, yeni, bayatlamamış. *This milk is still* ~ . **4.** güzel kokulu, nefis, mis gibi. **to smell** ~ : mis gibi/güzel kokmak, **5.** hoş, lâtif, güzel, ahenkli, kulağa hoş gelen. **say** ~ **nothings to s.o.** : birine güzel/tatlı sözler söylemek, **6.** sevgili, kıymetli, sevimli, şirin, cana yakın. **She's a** ~ **person** : Çok cana yakındır. *a* ~ *girl.* **7.** mülâyim, yumuşak, kibar, nazik. ~ **temper** : mülâyim mizaç. **That's very** ~ **of you** : Çok naziksiniz. **8.** hassas, içli, **9.** (toprak) verimli, mümbit, **10.** (şarap vb.) sert olmayan, şeker vb. ihtiva eden. ~ *wines.* **11.** *kim.* arı, saf, katışıksız, yabancı maddelerden arıtılmış, **12.** *müz.-argo* (caz vb.) hafif, yavaş tempolu, gürültüsüz. **to run** ~ : (motor) gürültüsüz işlemek, **13.** ~ **on** *k.d.* meftun, âşık. **be** ~ **on s.o.** : birine meftun/âşık olmak, abayı yakmak, **14.** tatlılıkla, hoş/mülâyim bir şekilde, **15.** tatlılık, **16.** tatlı/hoş/lâtif şey, **17.** tatlı (yemek), şekerleme, bonbon. **have a** ~ **tooth** : tatlı şeylere düşkün olmak, **18.** güzel ve hoş kokulu şey, **19.** *k.d.* sevgili, **20. at one's own** ~ **will** : keyfine göre, canı nasıl isterse, **21.** ~**less** : şekersiz, tatlısız, **22.** ~**ly** : tatlılıkla, tatlı bir şekilde, tatlı tatlı, **23.** ~**ness** : tatlılık, sevimlilik, hoşluk, cana yakınlık, samimilik. ***e.a.- 1.*** *sugary, honeyed, syrupy, saccharine,* ***3.*** *clean, new, fresh,* ***4.*** *fragrant, aromatic, scented, redolent,* ***5.*** *pleasing, agreeable, melodious, mellifluous,* ***6.*** *dear, beloved, precious,* ***8.*** *sentimental, cloying,* ***13.*** *infatuated with, in love with,* ***15.*** *sweetness,* ***16.*** *darling, sweetheart.* ***k.a.-1.*** *sour.*

sweet alyssum, *is. bot.* yeşil alisum *(Lobularia maritima).*

sweet-and-sour, *sf. bot.* mayhoş, şeker ve limon (veya sirke) ile pişirilmiş.

sweet basil, *is. bot.* fesleğen, reyhan *(Ocimum basilicum).*

sweet bay, *is. bot.* **1.** defne *(Laurus nobilis),* **2.** manolya *(Magnolia virginiana).* ***e.a.- 1.*** *bay, bay tree.*

sweetbread, *is.* **1. stomach sweetbread** *d.d.* (yiyecek olarak) pankreas, uykuluk, dana/kuzu uykuluğu, **2. throat sweetbread** *d.d.* (yiyecek olarak) özden, timüs bezi.

sweetbrier = sweetbriar, *is. bot.* yaban gülü *(Rosa eglanteria).*

sweet cherry, *is.* **1.** *bot.* tatlı kiraz (ağacı) *(Prunus avium),* **2.** tatlı kiraz (meyve).

sweet cicely, *is. bot.* **1.** piçekli *(Myrrhis odorata).* Maydanozgillerden yaprakları anason gibi kokan bir bitki, **2.** aksalkım *(Osmorhiza) :* Amerika'da yetişen ve beyaz renkli salkım çiçekler açan kalımlı bir bitki.

sweet cider, *is.* elma suyu.

sweet clover, *is. bot.* kokulu yonca *(Melilotus).* ***e.a.-*** *melilot.*

sweet corn, *is. bot.* **1.** tatlı mısır *(Zea Mays saccharata),* **2.** taze/sütlü mısır.

sweeten, *f.* **1.** tatlılaş(tır)mak, şekerlendirmek, ballandırmak, **2.** yumuşatmak, hoş/mülâyim hâle getirmek, **3.** (ilâçla vb.) asidini gidermek, (toprağa gübre vb. katarak) verimli hâle getirmek, **4.** *k.d.* cazip bir hâle getirmek, **5.** *argo* pokere başlamadan peyi artırmak, **6. ~er** : şeker, tat veren şey, **7. ~ing** : (a) şeker, tatlılaştırıcı madde, (b) tatlan(dır)ma, tatlılaş(tır)ma. ***e.a.- 2. soften.***

sweet flag, *is. bot.* azak eyeri *(Acorus Calamus)* : süngü gibi uzun yapraklı, kokulu köklü bir bitki.

sweet gale, *is. bot.* kokulu mersin *(Myrica Gale)* : bataklıklarda yetişen güzel kokulu bir fidan.

sweet gum, *is. bot.* **1.** akamber *(Liquidambar Styraciflua)*, **2.** akamber kerestesi, kızılkahverengi olup mobilyacılıkta kullanılır, **3.** günlük : akamberden elde edilir, ilâç ve parfüm yapılır. ***e.a.-1&2. copalm, bilsted, red gum.***

sweetheart, *is.* **1.** sevgili, **2.** (hitapta kullanılır) sevgilim, **3.** *k.d.* iyi kalpli, arkadaş canlısı ve cömert kimse.

sweetie, *is.* **1.** *k.d. bk.:* **sweetheart** (1,2), **2.** *Brit. gen.* **sweeties** : tatlı, şeker, şekerleme, bonbon. ***e.a.- 2. candy, sweets.***

sweeting, *is.* **1.** tatlı elma, **2.** *esk.* sevgili.

sweetish, *sf.* **1.** tatlımsı, **2. ~ly** : tatlıca, **3. ~ness** : tatlımsılık.

sweet marjoram, *is. bot.* mercankök, sıçankulağı *(Marjorana hortensis)* : kokulu yaprakları yemeklere rayiha vermekte kullanılan bir ot.

sweetmeat, *is.* **1.** *gen.* **~s** : şekerleme, **2.** *esk.* hamur tatlısı, pasta, reçel gibi çok tatlı yiyecekler.

sweet orange, *is. bot.* tatlı portakal.

sweet pea, *is. bot.* ıtırşahî, kokulu bezelye çiçeği *(Lathyrus odoratus)*: güzel kokulu çiçekler açan tırmanıcı bir bitki.

sweet pepper, *is. bot.* tatlı biber, dolmalık biber *(Capsicum frutescens grossum).* **bell pepper** *d.d.*

sweet potato, *is. bot.* **1.** tatlı patates *(Ipomoea Batatas)*, **2.** *k.d. bk.:* **ocarina.**

sweet-scented, *sf.* güzel kokulu. ***e.a.- fragrant.***

sweet shop, *is. Brit.* şekerci dükkânı.

sweetsop, *is. bot.* **1.** kaymak ağacı *(Annona squamosa)*, **2.** bu ağacın ince kabuklu, etli ve tatlı meyvesi. ***e.a.- sugar apple.***

sweet talk, *is. k.d.* yaltaklanma, dalkavukluk, tabasbus, müdahene, tatlı sözlerle kandırma. ***e.a.- cajolery, soft soap.***

sweet-talk, *gl.f. k.d.* yaltaklanmak, dalkavukluk yapmak, tatlı sözlerle kandırmak. ***e.a.- soft-soap.***

sweet-tempered, *is.* iyi huylu, munis, cana yakın.

sweet tooth, *is. k.d.* tatlı şeylere olan düşkünlük. **have a ~ ~** : tatlı şeyleri çok sevmek.

sweet viburnum, *is. bot. bk.:* **sheepberry.**

sweet water, *is.* **1.** gliserol eriyiği, **2.** şeker tasfiyesinde en son kalan şekerli su, şerbet.

sweet william, *is. bot.* hüsnüyusuf çiçeği *(Dianthus barbatus).*

swell, *is.&sf.&f.* **swelled, swelled/swollen, swelling 1.** şiş(ir)mek, kabar(t)mak. **eyes swollen with tears** : ağlamaktan şişmiş gözler. **~ out** : dışa doğru şişmek. **~ up** : şişmek, kabarmak, **2.** (deniz vb.) dalgalanmak, kabarmak, taşmak. **The river is swollen** : Nehir taştı. **3.** büyü(t)mek, art(ır)mak, çoğal(t)mak, yüksel(t)mek. **Hate ~ed up within him** : Kini gittikçe arttı. **to ~ the crowd** : kalabalığı çoğaltmak, **4.** göğsü kabarmak, iftihar etmek. **~ with pride** : iftiharla göğsü/koltukları kabarmak. *Her heart ~ed with pride.* **5.** *k.d.* kurulmak, çalım satmak. **to ~ with importance = to ~ like a turkey** : kendine paye vermek, hindi gibi kabarmak/kurulmak, **6.** *müz.* gittikçe yükseltmek. *to ~ a musical tone.* **7.** (a) şiş(ir)me, kabar(t)ma, kabarış, (b) kabarıklık, yuvarlaklık, dolgunluk. *the firm ~ of her breasts.* **8.** dalga, **9.** tümsek yer, bayır, yokuş, meyil. **~ of the ground** : tümsek, tatlı meyil, **10.** (miktarca, kuvvet itbarıyla vb.) artış, yükseliş, **11.** *müz.* (a) sesin gittikçe yükselmesi, (b) orgda vb. perdelerin yükselmesini kontrol eden cihaz. **~ pedal** : orgda boru mahfazasını açıp kapayan pedal, **12.** heyecan artışı, **13.** *argo* züppe, iki dirhem bir çekirdek, **14.** *k.d.* önemli bir kimse, **15.** *argo* lüks, zarif, kibar, nazik. *a ~ hotel. a ~ person.* **16.** en âlâ, fevkalâde, çok güzel. ***e.a.- 1. dilate, distend, expand, inflate, 3. rise, increase, grow, 7. (a) inflation, distention, swelling, (b) round-***

ness, fullness, 8. wave, billow, 13. dandy, 15. elegant, stylish, 16. first rate, fine, grand. ***k.a.-*** *1. contract, 3. decrease, diminish.*

swell box, *is.* orgda ses perdesi kontrol kutusu.

swelled head, *is. k.d.* gurur, kibir, kendini beğenmişlik. **He has a swelled head** : Kibirli bir kimsedir.

swelled-headed, *sf.* gururlu, kibirli, kendini beğenmiş. **~ly** : gururla, kibirle, kendini yüksek görerek.

swellfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool. bk.:* **puffer** (2).

swell front = bow front, *is.* (mobilyada) bombelik, kabarıklık, ön cephenin çıkıntılı oluşu.

swellhead, *sf. k.d.* kibirli, mağrur, küstah, kendini beğenmiş kimse. **~ed** : kibirli, mağrur, küstah, kendini beğenmiş. **~edness** : kibir, gurur, küstahlık, kendini beğenmişlik.

swelling, *is.* **1.** şiş(ir)me, **2.** şiş, şişkinlik, şişkin yer, **3.** yumru, ur.

swelter, *is.&f.* **1.** (sıcaktan vb.) bunalmak, ter dökmek, bayılacak hâle gelmek, **2.** bunalma, ter dökme, bunalım. **to be in a ~** : bunalmak, ter içinde kalmak, **3. ~ing heat** : bunaltıcı sıcak, **4. ~ingly** : bunalarak, ter dökerek, bunalırcasına.

swept, *f. bk.:* **sweep** *(geç.z.&sf.f.).*

sweptback, *sf.* uçları arkaya doğru çekilmiş (uçak kanadı), kanat uçları arkaya çekik (uçak).

sweptwing, *sf.* kanat uçları arkaya çekik (uçak, füze).

swerve, *is.&f.* **swerved, swerving 1.** (doğru yoldan) birdenbire sap(tır)mak, inhiraf et-(tir)mek, yoldan çık(ar)mak, direksiyonu kırmak. *A dog ran in front of the car and we ~d.* **2.** vazgeç(ir)mek, dön(dür)mek, cay(dır)mak. *Nothing will ~ him from his aims.* **3.** sapma, inhiraf, **4. ~able** : sap(tırıl)abilir, **5. ~er** : sapan, inhiraf eden. ***e.a.- 1.*** *deflect.*

sweven, *is. esk.* hayal, rüya. ***e.a.-*** *vision, dream.*

swift, *sf.&zf.&is.* **1.** çabuk, hızlı, sür'atli, **2.** çabuk olan/gelen/vuku bulan, **3.** çevik, ayağına tez, çabuk davranan, **4.** çabuk geçen, kısa süren, süreksiz, ömürsüz, **5.** çabucak, hızla, sür' atle, **6.** *zool.* kılıç kırlangıcı *(Apodidae),* **7. Alpine ~** *zool.* ak karınlı sağan *(Micropus melba),* **8.** *zool.* hızlı kertenkele*(Sceloporus, Uta)* , **9.** (çapı ayarlanabilir) iplik sarma makarası, **10. ~ly** : hızla, çabucak, sür'atle, **11. ~ness** : çabukluk, çeviklik. ***e.a.-1.*** *speedy, quick, rapid, fleet, 2. expeditious, 3. ready, eager, alert, 5. swiftly.* ***k.a.-1.*** *slow.*

swift-footed, *sf.* ayağına çabuk, hızlı koşar, çevik.

swig, *is.&f.* **swigged, swigging** *k.d.* **1.** bir içim, yudum, **2.** içmek, bir yudumda dikmek, kafayı çekmek, **3.** *den.* (halatı) makaradan geçirip çekmek, (yelkeni) germek, **4. ~ger** : içen, kafayı çeken. ***e.a.-1.*** *draught, 2. drink, gulp.*

swill, *is.&f.* **1.** yal, yuntu, sulu yem, domuz yemi, hayvanlara verilen sulu mutfak artığı, **2.** çer çöp, artık, **3.** bulaşık suyu gibi lezzetsiz sulu yemek, **4.** bir yudumda içilen içki, **5.** hayvanlara yal/yuntu vermek, **6.** (iri yudumlarla/ lıkır lıkır/bol bol) içmek, **7.** *Brit.- k.d.* bol su ile yıkayıp silmek, **8. ~er** : bol bol içen, bol su ile yıkayan. ***e.a.- 2.*** *garbage, 3. slop, 4. draught, 6. guzzle.*

swim, *is.&f.* **swam, swum, swimming 1.** yüz(dür)mek. **to ~ like a fish** : balık gibi/çok iyi yüzmek, **2.** batmamak, su yüzünde durmak, **3.** *gen.* **~ in** : taşmak, dolmak. **eyes ~ming with tears** : gözyaşları içinde, gözlerinden yaşlar boşanarak, **4.** yüzerek geçmek. **to ~ across a river** : yüzerek nehri geçmek, **5.** başı dönmek, sersemlemek, bayılmak. **My head is ~ming** : Başım dönüyor. **Everything swam before my eyes** : Gözlerimin önünde her şey dönüyordu. **6.** baş dönmesi, baygınlık, **7.** yüzme, yüzme hareketi, **8. ~ against the stream** : akıntıya kürek çekmek, olaylara karşı koymak, **9. in the ~** : âşina, haberdar, **10. ~mer** : yüzücü, yüzgeç.

swim bladder, *is.* (balıklarda) hava kesesi. ***e.a.-*** *air bladder.*

swim fin, *is.* (balıklarda) yüzgeç.

swimmeret, *is.* (kabuklu hayvanların karınları altındaki) yüzgeç ayak. **~ legs** : yüzme bacakları.

swimming, *is.&sf.* **1.** yüzme, **2.** yüzme yarışı, **3.** yüzen, yüzme bilen, **4.** yüzme+, yüzmede kullanılan. **~ pool** : yüzme havuzu, **5.** sulu, yaşlı (göz), **6.** baş dönmesi, **7.** baş dönen, **8. ~ness** : yüzücülük, yüzgeçlik.

swimmingly, *zf.* kolayca, büyük başarı ile, sür'atle.

swimsuit = swimwear, *is.* mayo. ***e.a.-*** *bathing suit*

swindle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** dolandırmak, dolandırıcılık etmek, aldatmak, kandırmak, *argo* faka bastırmak, **2.** dolandırma. dolandırıcılık, sahtekârlık, **3. swindlable** : dolandırılabilir, **4. swindler** : dolandırıcı, **5. swindler sheet** *argo* masraf bildirisi, harcırah beyannamesi, **6. swindlingly** : dolandırarak. ***e.a.-1.*** *cheat, defraud cozen, dupe, trick, gull, fleece, bamboozle, hoodwink,* **2.** *fraud, imposition, imposture,* **5.** *expense account.*

swine, *is., ç.* **swine 1.** *zool.* domuz, hınzır, *(Suidae),* **2.** *argo* domuzoğlu domuz, köpoğlu, moloz, kereste, hıyar, herifçioğlu, adî/menfur adam, **3. ~herd** : domuz çobanı, **4. ~like** : domuz gibi, **5. ~pox** : domuzlarda suçiçeği hastalığı.

swing, *sf.&is.&f.* **swung**(veya eski **swang**), **swung, swinging 1.** salla(n)mak, salıncakta salla(n)mak. **to ~ to and fro = ~ backwards an forwards** : ileri geri sallanmak. **to ~ hips (in walking)** : (yürürken) kalçalarını kıvırtmak, **2.** eksen etrafında dönmek. **The car swung round** : Otomobil tekerlekleri kayıp geri döndü. **The car swung round the corner** : Otomobil köşeyi dönüverdi. **3.** elinde (daire çizecek şekilde) sallamak. *to ~ a club around one's head.* **4.** salınmak, salınarak yürümek, **5.** (uçak motorunu çalıştırmak için) pervaneyi el ile döndürmek, **6.** *ABD- k.d.* dolap çevirmek, işleri kendi istediği şekle sokmak, becermek. **to ~ votes** : oyları kendi lehine çevirmek. **~ a business deal** : pazarlığı kendi lehine çevirmek. **to ~ it on s.o.** : birisini kafese koymak/aldatmak, **7.** idare etmek, işletmek, döndürmek, tedvir etmek, **8.** *argo* (a) canlı/neşeli olmak. **She may be 45, but she ~s** : Yaşı belki 45 ama hâlâ canlı ve neşeli. (b) hovardalık etmek, daldan dala konmak, (c) eşlerini paylaşmak, (çiftler), **9.** *k.d.* (darağacına) asılmak, idam edilmek. **to ~ for a crime** : bir cinayet yüzünden asılmak. **He shall ~ for it** : Bu işin sonunda darağacına gidecek. **10.** *gen.* **~ up** : sallandırmak, asmak, salıncakta sallamak, **11.** sallanış, sallan(dır)ma, salınma. **walk with a ~** : salınarak yürümek, **12.** salınım, sarkacın genliği, **13.** (şiirde/müzikte) hareket/canlılık/kıvraklık. **song that goes with a ~** : canlı/hareketli/kıvrak şarkı, **14.** hareket serbestisi, **15.** ilerleme, terakki. **in full ~** : tam faaliyette, en canlı ve hareketli durumunda. **to get into the ~ of the things** : işleri yoluna koymak, tam hızla faaliyete geçirmek. **everything went with a ~** : her şey tam yolunda gitti, **16.** (işçiler için) nöbet, vardiya. **~ shift** *ABD* fabrikada gece vardiyası (saat 16-24 arası), **17.** salıncak, salıncak gibi olan şey, **18.** bir çeşit dans: sving. **~ music** : sving müziği, **19.** sallanan, salınan, **20.** bir seçimin sonucunu etkileyici, **21.** *k.d.* yedek, gerekince başkalarının görevini alabilen, **22. ~ back** : eski yerine dönmek, rücu etmek. **Public opinion ~s back** : Kamuoyu aleyhe dönüyor. **23. ~ bridge** : bir eksen üzerinde açılıp kapanabilen köprü, **24. ~ing door** : iki tarafa açılır kapanır kapı, **25. ~ plow** : tekerleksiz saban, **26. ~able** : sallanabilir. ***e.a.-1.*** *sway, oscillate, rock, wave,* ***9.*** *hang.*

swinge, *f.* **swinged, swingeing 1.** *esk.* dövmek, kamçılamak, **2.** *k.d. bk.:* **singe**. ***e.a.-1.*** *thrash, flog, chastise, punish.*

swingeing, *sf. Brit.* muazzam, büyük, şiddetli, ağır, ezici. *a ~ attack.* ***e.a.-*** *enormous, severe, forceful.*

swinger, *is.* **1.** sallanan kimse/şey, **2.** *argo* (a) faal, çağdaş hayata uyan kimse, **3.** *argo* (a) hovarda, çapkın, çılgınca hayatın tadını çıkaran kimse, (b) eşini paylaşan çiftten biri, **4.** *esk.* döven/dayak atan kimse.

swinging, *sf.* **1.** sallanan, sallanabilen, sallandıran, **2.** *argo* faal, cevval, asrî, modern hayata uymuş, **3.** *argo* birinci, en âlâ, mükemmel, **4.** cinsel ilişki için eşlerini değiştiren/paylaşan, **5. ~ly** : (a) sallanarak, (b) eşlerini paylaşarak. ***e.a.-*** **2.** *hip,* **3.** *first-rate.*

swingle, *f.* **-gled, -gling 1.** keten tokmağı, **2.** (keteni) tokmakla dövmek.

swingletree, *is.* araba falakası.

swingtail, *sf.* yüklemek için kuyruk kısmı yana açılan (uçak).

swingwing, *sf.* hızlı gitmek için kanatları kısmen kapanabilen (uçak).

swingy, *sf.* **swingier, swingiest** cevval, faal, hayatın zevkini çıkaran, eğlence ve zevk ile vakit geçiren. ***e.a.-*** *lively, swinging.*

swinish, *sf.* **1.** domuz gibi, domuza benzer, **2.** hayvan gibi, kaba, hoyrat, **3. ~ly** : domuz/hayvan gibi, **4. ~ness** : domuzluk, hınzırlık, hayvanlık, kabalık.

swinney, *is. vet. bk.:* **sweeny.**

swipe, *is.&f.* **swiped, swiping** *k.d.* **1.** şiddetli darbe (vurmak/indirmek), **2.** kolunun bütün hızıyla vurma(k), **3.** *argo* çalmak, aşırmak, yürütmek, **4.** seyis. ***e.a.- 3. steal, 4. groom.***

swipes, *is. Brit.- k.d.* **1.** bira, **2.** kalitesiz/sulu bira.

swipple = swiple, *is.* keten tokmağı, harman dövme tokmağı. ***e.a.- swingle.***

swirl, *is.&f.* **1.** burgaç, su çevrisi, girdap, **2.** (saç vb.) kıvrım, **3.** karışıklık, keşmekeşlik, **4.** burgaçlanma(k), girdap gibi dönme(k)/döndürme(k), **5.** başı dönmek, **6. ~ingly** : burgaçlanarak, girdap gibi dönerek/döndürerek. ***e.a.-2. twist, curl, whirl, whorl, 4. whirl, eddy.***

swirly, *sf.* **swirlier, swirliest 1.** burgaçlı, su çevrintili, girdaplı, **2.** (saç vb.) kıvrık, kıvrımlı. ***e.a.- swirling, whirling, twisted.***

swish, *sf.&is.&f.* **1.** (havada hareket ederken) ıslık gibi ses çıkarmak, **2.** (ipekli kumaş vb.) hışırdamak, **3.** fırlatmak, savurmak, **4.** kamçılamak, kırbaçlamak, **5.** ıslık gibi ses, vızıltı, fışırtı, hışırtı, **6.** kamçı, sopa, **7.** sopa/değnek ile) vuruş, darbe, **8.** *argo* ibne, kadın rolü yapan erkek homoseksüel, **9.** *k.d.* zarif, kibar, cazip, **10.** kadın tavırlı, **11. ~er** : kamçılayan, kırbaçlayan, **12. ~ingly** : ıslık sesiyle, vızıldayarak, hışırdayarak, hışırtı ile. ***e.a.-2. rustle, 4. flog, whip, 9. fancy, elegant, 10. effeminate.***

swishy, *sf.* **swishier, swishiest 1.** ıslıklı, ıslık sesi çıkaran, hışırtılı, fışırtılı, **2.** kadın tavırlı. ***e.a.- 2. swish, effeminate.***

Swiss, *sf.&is.* **1.** İsviçreli, **2.** İsviçre+, İsviçre'ye özgü. **~ cheese** : İsviçre peyniri. **~ chard** : pazı. **~ French** : İsviçre Fransızcası. **~ muslin** : İsviçre muslini. **~ steak** : İsviçre usulü soğanlı, domatesli ve sebzeli biftek.

Swit. = Switzerland.

switch, *is.&f.* **1.** çubuk, değnek, ince dal, **2.** çubukla vurma, çubuk/değmek darbesi/vuruşu, **3.** filiz, sürgün, **4.** *elekt.* anahtar, elektrik devresini açıp kapayan alet, **5.** demir yolu makası, **6.** döndürme, çevirme, değiştirme, değiş tokuş yapma, **7.** (inek, aslan vb. gibi hayvanların kuyrukları ucundaki) püskül, **8.** çubukla vurmak, dövmek, **9.** çubuğu/değneği vb. sallamak, **10.** (yerlerini vb.) değiştirmek, çevirmek, birbiriyle değiştirmek, **11.** kaydırmak, döndürmek, yolunu değiştirmek, **12.** (elektrik devresini) açmak/kapamak. **~ on** : devreyi kapamak, akım vermek. **~ off** : devreyi açmak, akımı kesmek. **13.** makasla treni başka yola sevk etmek, **14.** trene vagon takmak/çıkarmak, **15.** yolunu/yönünü değiştirmek, **16.** (hayvan kuyruğunu) sallamak, **17. ~er** : (a) (demir yolunda) makasçı, (b) manevra lokomotifi, (c) *TV* resim seçici, (d) petrol kuyusundan tanklara veya iletme borularına petrol akışını kontrol eden işçi, **18. ~like** : çubuk/anahtar vb. gibi.

switchback, *is.* **1.** keskin dönemeç, viraj, **2.** (tepeye çıkan) dönemeçli demir yolu.

switchblade, *is.* sustalı çakı. **~ knife** *d.d.*

switchboard, *is.* (el ile işleye/manüel) telefon santralı.

switch cane, *is. bot.* çubuk kamışı *(Arundinaria tecta).*

switched-on, *sf. argo* cevval, faal, çağa uygun. ***e.a.- turned-on.***

switch engine, *is.* manevra lokomotifi.

switch hitter, *is.* (beysbol) her iki eliyle de topa vurabilen oyuncu.

switchman, *is.* demir yolu makasçısı.

switchover, *is.* değişme, dönüşme. ***e.a.- changeover.***

switchyard, *is. d.y.* manevra istasyonu/sahası.

swith = swithe = swthly, *zf. Brit.- k.d.* derhal, hemen, çabucak. ***e.a.-immediately, quickly.***

swither, *is. Brit.- k.d.* karışıklık, heyecan, telâş.

swith = swithe = swthly, *zf. Brit.- k.d.* derhal, hemen, çabucak. ***e.a.- immediately, quickly.***

swither, *is. Brit.- k.d.* karışıklık, heyecan, telâş.

Switz. = Switzerland.

Switzer, *is.* İsviçreli. ***e.a.-*** *Swiss.*

Switzerland, *is.* İsviçre.

swive, *f.* **swived, swiving** *esk.* çiftleşmek. ***e.a.-*** *copulate.*

swivel, *is.&f.* **-eled, -eling** *(veya Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** fırdöndü, **2.** fırdöndülü zincir halkası, **3.** mil üzerinde döner top (silâh), **4.** topun dönme mili, **5.** (eksen/mil etrafında) dön(dür)mek, **6.** fırdöndü ile tespit etmek, **7. ~ block** : fırdöndülü palanga, **8. ~ chair** : döner sandalye, **9. ~ gun** : mil üzerinde dönen top.

swivet, *is. k.d.* can sıkıntısı, öfke, telâş, heyecan. ***e.a.-*** *irritation, annoyance, exasperation, tizzy.*

swizzle, *is.* uzun kadehle içilen buzlu, limonlu ve şekerli rom. **~ stick** : bu içkiyi karıştırma çubuğu.

swob, *is.&gli.f.* **swobbed, swobbing** *bk.:* **swab.**

swollen, *sf.&f.* **1.** şişmiş, şiş, **2.** gururlu, mağrur, kibirli, **3.** *bk.:* **swell** *(sf.f.).* **4. ~ly** : şişerek, şişmiş bir şekilde, **5. ~ness** : şişkinlik, şişme.

swoon, *(esk.* ***swound****) is.&f.* **1.** bayılmak, kendinden geçmek, şuurunu kaybetmek, **2.** üzerine baygınlık gelmek, **3.** sevinç ve heyecandan çılgına dönmek. *The young girls ~ed when they saw their favorite actor.* **4.** baygınlık, bayılma, kendini kaybetme. **to go off in a ~ = to fall into a ~** : bayılmak, **5. ~ingly** : bayılarak, bayılırcasına, şuurunu kaybederek. ***e.a.- 1.*** *faint,* ***4.*** *faint, syncope, unconsciousness.*

swoop, *is.&f.* **1.** (havadan aşağıya doğru av üzerine vb.) hızla atılmak/saldırmak, pike yapmak. *a hawk ~ed down from the sky. Air Force planes ~ed low over the target.* **2. ~ down/on/upon** : üstüne çullanmak/atılmak. **to ~ down on an enemy** : düşmanın üstüne atılmak, **3. ~ up** : kapmak, kapıp kaçmak, **4.** hamle, saldırış, atılış, çullanma, **5. at one (fell) ~** : yıldırım gibi, birdenbire, anî olarak. *Influenza came down upon me at one fell ~ .* **6. in one fell ~** : bir hamlede, bir çırpıda. **All our problems solved in one fell ~** : Sorunlarımız bir çırpıda çözülüverdi.

swoosh, *is.&f.* **1.** hışırdama(k), fışırdama (k), hızla ve hışırtı çıkararak geçme(k), **2.** vızlama(k), vız diye/ıslık sesiyle hareket etme(k). **A car ~ed by in a sucking swirl of dust** : Bir araba tozu dumana katarak vız diye geçip gitti. **3.** fışkırma(k). *water ~ed up from the broken pipe.*

swop, *f.* **swopped, swopping** *bk.:* **swap.**

sword, *is.* **1.** kılıç, pala, **2.** (yetki/salâhiyet/güç/kudret simgesi olarak) kılıç, **3.** askerî kuvvet, silâh, **4.** savaş, harp, dövüş, **5. at swords' points** : her an çatışmaya hazır, kanlı bıçaklı, her an diş bileyen, **6. cross ~s** : (a) vuruşmak, dövüşmek, savaşmak, harbe tutuşmak, (b) çatışmak, anlaşamamak, şiddetli anlaşmazlık hâlinde olmak, **7. draw ~s** : kılıç çekmek, savaşmak, savaşa girişmek, **8. dress ~** : resmî elbise ile takılan kılıç, **9. put to the ~** : kılıçtan geçirmek, **10. put up the ~** : kılıcını kınına koymak, savaşa son vermek, **11. small ~** : eskrimde kullanılan ufak kılıç, **12. ~ arm/-hand** : sağ kol/el, **13. ~ bayonet** : süngü, **14. ~ belt** : kılıç kayışı, **15. ~ blade** : kılıç namlusu, **16. ~ dance** : kılıç oyunu, **~ dancer** : kılıç oyuncusu, **17. ~ fern** *bot.* kılıç yapraklı eğrelti otu *(Nephrolepis exaltata),* **18. ~ grass** : kılıç otu, yaprakları kılıç gibi sivri birkaç çeşit ot, **19. ~ knot** : kılıç kurdelesi, süs vb için kılıcın kabzasına bağlanan kurdele, **20. ~less** : kılıçsız, silâhsız, çatış masız, **21. ~like** : kılıç gibi, keskin, **22. ~ lily** *bk.:* **gladiolus. 23. ~ of Democles** : Demokles' in kılıcı, sürekli tehdit, her an mevcut olan tehlike, **24. ~ of State** : hükümdarlık kılıcı. ***e.a.-4.*** *war, combat, slaughter,* ***5.*** *opposed,* ***6.*** *(a) fight, (b) argue, disagree,* ***7.*** *slay, execute.*

sword-bearer, *is. Brit.* silâhtar, resmî törenlerde kralın kılıcını taşıyan görevli.

swordcraft, *is.* kılıç kullanma hüneri.

sworded, *sf.* kılıçlı, kılıç kuşanmış.

swordfish, *is. zool.* kılıç balığı *(Xifias gladius).*

swordman(ship) *is. bk.:* **swordsman(ship).**

swordplay, *is.* eskrim, kılıç oyunu. **~er** : eskrimci.

swordsman, *is., ç.* **-men 1.** iyi kılıç kullanan kimse, **2.** eskrimci, **3. ~ship** : kılıç kullanmada ustalık.

swordtail, *is. zool.* kılıçkuyruk *(Xiphophorus):* Orta Amerika tatlı sularında bulunan kuyruk yüzgeci kılıç şeklinde uzun, parlak renkli ufak bir balık.

swore, *f. bk.:* **swear** *(geç.z.).*

sworn, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **swear** *(sf.f.),* **2.** ant içmiş, yemin etmiş, yeminli. ~ **statement** : yeminli ifade, **3.** yeminle adanmış, vadedilmiş, **4.** açık, apaçık, alenî, herkese ilân edilmiş, açıklanmış. ~ **enemy** : apaçık düşman, can düşmanı. ***e.a.- 4. affirmed, avowed.***

swot, *is.&f.* **swotted, swootting 1.** *bk.:* **swat, 2.** *Brit.- argo* (derse) çok çalışmak, *argo* kuşlamak, ineklemek, **3.** derse çok çalışan öğrenci, *argo* kuş, inek. ***e.a.- 3. grind.***

swound, *is.&f. esk. bk.:* **swoon.**

'swounds, *ünl. esk.* **God's wounds** : vay canına.

swum, *f. bk.:* **swim** *(geç.z.&sf.f.).*

swung, *f. bk.:* **swing** *(geç.z.&sf.f.).*

swung dash, *is.* "yine o" işareti : sözlüklerde anlamı açıklanan kelimeyi tekrarlamamak için onun yerine kullanılan ~ işareti.

sy-, *ön ek bk.:* **syn-** (sessiz harf önündeki şekli).

sybarite, *is.* **1.** lüks ve zevk düşkünü kimse, **2. sybaritic(al)** : lüks ve zevk düşkünlüğüne özgü, **3. sybaritically** : lüks ve zevke düşkün olarak, **4. sybaritism** : lüks ve zevk düşkünlüğü. ***e.a.- 1. sensualist.***

sycamine, *is.* (İncil'de sözü geçen) karadut ağacı.

sycamore, *is. bot.* **1.** *ABD* çınar ağacı *(Platanus occidentalis),* **2.** *Brit.* ~ **maple** *d.d.* akçaçınar *(Acer Pseudo-Platanus),* **3.** Firavun inciri *(Ficus sycomorus).*

syce, *is.* (Hindistan'da) seyis. **saice, sice** *d.d.* ***e.a.- groom, stableman.***

sycee = sycee silver, *is.* (Çin'de para yerine kullanılan) halis külçe gümüş.

syconium, *is., ç.* **-nia** *bot.* incir türü meyve, sikonya.

sycophancy, *is.* dalkavukluk, yaltakçılık, tabasbus, asalaklık, tufeylilik, parazitlik, otlakçılık.

sycophant, *sf.* **1.** dalkavuk, yaltakçı, asalak, tufeyli, parazit, otlakçı, **2. ~ic(al) = ~ish** : dalkavuk(ça), **3. ~ically = ~ishly** : dalkavukça, dalkavuklukla, yaltakçılıkla, yaltaklanarak, asalaklıkla. ***e.a.-1. toady.***

sycosis, *is. patol.* (saç ve sakalda) sikoz hastalığı.

syenite, *is.* kırmızı Mısır mermeri. **syenitic** : kırmızı mermerden.

syl-, *ön ek bk.:* **syn-** (l harfi önündeki şekli). *syllepsis* gibi.

syllabary, *is., ç.* **-baries 1.** heceler listesi, **2.** birer hece belirten işaretlerin listesi. *the Japanese* ~ .

syllabi, *ç. is., bk.:* **syllabus** (çoğulu).

syllabic(al), *sf.* **1.** hece+, heceli, hecelerden oluşan, **2.** hece vezni ile yazılmış (şiir), **3.** *s.bl.* seslemsel. ~ **writing** : seslemsel yazı, **4. syllabically** : hece hece. hecelerle, seslemsel olarak.

syllabicate, *gli.f.* **-cated, -cating** *bk.:* **syllabify.**

syllabication, *is. bk.:* **syllabification.**

syllabify, *gli.f.* **-fied, -fying 1.** hecelemek, seslemlemek, hecelere/seslemlere ayırmak, **2. syllabification** : heceleme, seslemleme, hecelere/seslemlere ayırma. ***e.a.-syllabise, syllabize.***

syllabise, *gli.f. Brit. bk.:* **syllabize.**

syllabism, *is.* **1.** seslemsel işaretlerle yazma, **2.** heceleme, seslemleme, hecelere/seslemlere ayırma.

syllabize, *gli.f.* **-bized, -bizing** *bk.:* **syllabify.**

syllable, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** seslem, hece, **2.** tek bir söz, kelâm, lâf. **He never uttered a ~** : Bir tek söz söylemedi/ağzını hiç açmadı. **I didn't understand a ~ of what he said** : Söylediklerinden hiçbir şey anlamadım. **3. in words of one ~** : kısaca, açıkça, kolay anlaşılacak şekilde. **I will explain it in words of one ~** : Bunu açıkça izah edeceğim. **4.** seslemlemek, hecelemek, **5.** hecelerle göstermek, **6.** konuşmak, söylemek. ***e.a.-3. clearly, 4. articulate, 6. speak.***

syllabub, *is. bk.:* **sillabub.**

syllabus, *is., ç.* **-buses/-bi 1.** özet, hulâsa, **2.** *huk.* mahkeme kararı özeti.

syllepsis, *is., ç.* **-ses** *gr.* **1.** çiftleme, bir kelimeyi hem öz, hem de eğretilemeli (mecazî) anlamda kullanma; cümlede iki kelimeyle ilgili olan bir kelimenin bunlardan biri ile cins veya miktarca uyum sağlamaması: örneğin *"Neither he nor we are willing."* cümlesindeki ***are*** , ***we*** ile uyum sağlar, fakat ***he*** ile sağlamaz, **2. syllep-tic** : çiftlemeli, çiftlemsel.

syllogise/syllogisation/syllogiser, *Brit.bk.:* **syllogize/syllogization/syllogizer.**

syllogism, *is.* **1.** *man.* tasım, kıyas, **2.** tümdengelimli usavurma, talilî muhakeme, **3.** anlaşılması güç, aldatıcı, yanlış yola sevk edici kanıt.

syllogistic, *sf.&is.* **1. syllogistical** *d.d.* tasımsal, kıyasî, **2.** tasıma benzer, tasım tarzında, **3.** tasımbilim, mantığın tasımları inceleyen bölümü, **4.** tasımlama, tasımlarla usavurma, **5. ~ally**: tasımla, tasım/kıyas yolu ile.

syllogize, *f.* **-gized, -gizing 1.** tasımlamak, tasımlarla usavurmak, **2. syllogization** : tasımlama, **3. syllogizer** : tasımcı, tasımlayan.

sylph, *is.* **1.** ince/zarif kız/kadın, **2.** hava perisi, havada yaşadığı tasarlanan peri, **3. ~ic** : peri gibi, periye ait/benzer, **4. ~like = ~ish = ~y** : peri gibi, güzel. ***e.a.-2.*** *salamander, undine, nymph, gnome.* ***NOT :*** **SYLPH** hava/gök perisi, **SALAMANDER** ateş perisi, **UNDINE** su perisi, **GNOME** ise cüce ihtiyar olarak düşünülür. GNOME erkek, öbürleri kadındır.

sylphid, *is.&sf.* **1.** pericik, küçük peri, **2. ~ine** *d.d.* perilere özgü.

sylva, *is., ç.* **-vas/-vae** *bk.:* **silva.**

sylvan = silvan, *sf.&is.* **1.** orman+, ormana ait, **2.** ormanlık, ağaçlık, ağacı bol, **3.** ağaçtan yapılmış, **4.** ormanda yaşayan insan/hayvan, **5.** orman perisi/ilâhı.

sylvanite, *is.* silvanit, altın-gümüş tellürit (AuAg)Te2. Gri, parlak kristalli altın cevheri.

sylvatic, *sf.* ormanlarda bulunan, ormanlara özgü, orman böcekleri tarafından yayılan (hastalık). *~ plague.*

sylviculture, *is. bk.:* **silviculture.**

sylvite = sylvin(e), *is.* silvit, pottasyum klorür: KCl. Renksiz veya süt beyazı, kırmızı renklerde rastlanan önemli potasyum kaynağı.

sym-, *ön ek bk.:* **syn-.** (b,p,m önündeki şekli): *symbol, symphony, symmetry* gibi.

symbiont, *is. biy.* ortak yaşayan canlı. **~ic** : ortakyaşar.

symbiosis, *is., ç.* **-ses** *biy.* **1.** ortak yaşama, sembiyoz, birbirinden farklı canlıların birbirine yararlar sağlayarak ortak yaşaması, **2. symbiotical** : ortak yaşama ait, **3. symbiotically** : ortak yaşayarak.

symbol, *is.&f.* **-boled, -boling** (veya *Brit.:* **-bolled, -bolling**) **1.** simge, im, sembol, remiz, alâmet, timsal, belirti, işaret, nişan, **2.** *bk.:* **symbolize.**

symbolic(**al**), *sf.* **1.** simgesel, imsel, sembolik, remzî, **2.** simgeli, simgelerle belirtilen/ifade edilen, **3. symbolically** :simgesel/sembolik olarak, **4. symbolicalness** : simgesellik, imsellik, semboliklik, simgesel/sembolik olarak belirtilme, **5. ~ logic = mathematical logic** : simgesel us bilimi/mantık, matematiksel mantık, kavramları kelimelerle değil, simgelerle göstererek işlem yapan us bilimi/mantık.

symbolise/symbolisation, *Brit. bk.:* **symbolize/symbolization.**

symbolism, *is.* **1.** simgecilik, sembolism, **2.** simgeler/semboller dizisi, **3.** simgesel/sembolik kavram, **4.** simgelerle/imlerle ifade etme.

symbolist, *sf.&is.* **1.** simgeci, sembolist (şair/sanatkâr), **2.** simgelerle/imlerle ifade eden (kimse), simge/sembol kullanan (kimse).

symbolistic(**al**), *sf.* **1.** simgeci, sembolist, **2.** simgelerle/imlerle ifade edilmiş, **3.** simgesel, sembolik, **4. symbolistically** : simgecilikle, simgelerle, sembollerle, simgesel/sembolik olarak.

symbolize, *f.* **-ized, -izing 1.** simgele(ştir)mek, simgesi/sembolü olmak, temsil etmek, **2.** simgelerle/imlerle ifade etmek, mecazî olarak anlatmak, **3.** simgesi/sembolü saymak, **4. symbolization** : simgele(ştir)me, simgesi/sembolü olma, temsil etme, simgelerle/imlerle ifade etme, mecazî olarak anlatma, simgesi/sembolü sayma.

symbology, *is.* **1.** simge bilimi, simgelerin incelenmesi, **2.** simge kullanma, simgelerle ifade etme, **3. symbological** : simge bilimsel, simge kullanan, simgelerle ifade eden, **4. symbologist** : simge bilimci, simge kullanan/simgelerle ifade eden kimse.

symmetalism, *is.* iki metalcilik : para standardı olarak belirli oranda altın ve gümüş alaşımı kullanma.

symmetric(al), *sf.* **1.** *geom.* bakışımlı, simetrik, mütenazır. *Points (1,1) and (1, -1) are ~ with respect to the x-axis.* **2.** *bot.* bakışık, simetrik, merkezden geçen düzlemlerle eşit kısımlara bölünebilen, **3.** *kim.* bakışık : molekül veya örütü bir eksen veya düzlemle birbirine eşit iki bölüğe ayrılabilen, **4.** *patol.* iki tarafı birden etkileyen (hastalık), **5. symmetrically** :bakışımlı/simetrik olarak, **6. symmetricalness** :bakışım(lılık), simetri, tenazur.

symmetrise/symmetrisation, *Brit.bk.:* **symmetrize/symmetrization.**

symmetrize, *gl.f.* **-trized, -trizing** bakışım sağlamak, bakışık/simetrik hale getirmek, mütenasip/mütenazır kılmak. **symmetrization** : bakışım sağlama, bakışık/simetrik hale getirme, mütenasip/mütenazır kılma.

symmetry, *is., ç.* **-tries 1.** bakışım, simetri, tenazur, **2.** tenasüp ve düzen, intizam, ahenk, uygunluk, **3.** mütenasip güzellik, tenazurdan ileri gelen güzellik. ***e.a.-2.*** *concord, correspondence, balance, proportion, harmony.*

sympathectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* sempatik sinir ameliyatı: yürek, mide, bezeler vb. nin çalışmasını kontrol eden sinirler üzerinde yapılan ameliyat.

sympathetic, *sf.* **1.** anlayışlı, duygudaşlı, başkasının duygularını anlayan, dertlerine ortak olan, samimî, sevimli, sıcak ilgi gösteren. *a ~ listener.* **2.** sevgi/acıma gösteren, şefkatli, merhametli. **~ heart** : müşfik kalp, şefkat ve acıma gösteren kimse. **~ pain** : başkasının üzüntüsünden dolayı duyulan acı, **3.** *gen.* **~ to/toward** : ilgi gösteren, taraftar, yanlı. **He is ~ to the project** : Projeye ilgi gösteriyor/taraftardır. **4.** *anat.* sempatik, irade dışı beden faaliyetlerini yöneten, **5.** *fiz.* etkisel, uygun, ahenkli, başka bir cisimle aynı titreşimi/sesi hasıl eden. **~ sound** : etkisel ses, bir sesin etkisiyle titreşme sonucu çıkan ses. **~ magic** : etkisel sihir, uzaktan etki sonucu meydana gelen şaşırtıcı olay, **6. ~ ink** : görünmez mürekkep, **7. ~ strike** *bk.:* **sympathy strike**, **8. ~ally** : anlayışla, sempati/ilgi/şefkat ile, karşısındakinin duygularına ortak olarak. ***e.a.-1&2.*** *compassionate, commiserating, kind, tender, affectionate,* ***6.*** *invisible ink.*

sympathin, *is. biy.-kim.* sempatin : sempatik sinir uçlarının çıkardığı, kalp atışını hızlandıran, kalp kaslarını kontrol eden hormonumsu madde.

sympathise/sympathiser/sympathisingly, *Brit. bk.:* **sympathize/sympathizer/sympathizingly.**

sympathize, *gs.f.* **-thized, -thizing 1.** *gen.* **~ with** : anlayış göstermek, hâlden/dertten anlamak, başkasının duygularını/dertlerini paylaşmak, yakınlık duymak, ilgi/şefkat/sevgi göstermek, **2.** başsağlığı dilemek, taziyede bulunmak, matemine ortak olmak, **3.** aynı fikirde olmak, uygun görmek, taraftar olmak, **4.** uymak, uygun gelmek, **5. sympathizer** : anlayış gösteren, hâlden/dertten anlayan, başkasının duygularını/dertlerini paylaşan, ilgi/şefkat/yakınlık gösteren kimse, **6. sympathizingly** : anlayış/ilgi/şefkat/yakınlık göstererek, hâlden/dertten anlayarak, başkasının duygularını/dertlerini paylaşarak.

sympathy, *sf.&is., ç.* **-thies 1.** duygudaşlık, anlayış gösterme, halden/dertten anlama, başkasının duygularını/dertlerini paylaşma, dert ortaklığı, sempati, şefkat. **be in(out of) ~ with** ... : ... ile aynı duygu ve düşüncede olmak (olmamak). **I have no ~ for him** : Ona hiç acımam. **feel ~** : sevgi/şefkat duymak, **2.** duygu ve yaratılış uygunluğu, ahenk, anlaşma. **in ~ with** : ... -ye uygun olarak, ... ile birlikte. **The price of gold has risen in ~ with rising costs around the world** : Dünyadaki fiyat artışlarına uygun olarak altın fiyatları yükseldi. **3. sympathies** : şefkat ve sevgi duyguları, duygusal yakınlık. **Popular sympathies are on his side** : Halk ondan yanadır/onu tutuyor. **4.** onaylama, doğru bulma, uygun görme, tasvip etme, taraftarlık. **He viewed the plan with ~ and publicly backed it** : Planı uygun gördü ve açıkça destekledi. **5.** *tıp* etki, tesir, organların birbirine etkisi, **6.** cisimlerde birbiri ile birleşme veya birbirini etkileme eğilimi. **string that vibrates in ~** : etki ile titreşen tel, **7.** başsağlığı, taziye. **Accept my deep ~** : Yürekten başsağlığı dilerim(=Derin taziyelerimi sunarım). **8. ~ strike** : sempati grevi, başka bir işçi grubunun grevini desteklemek için girişilen grev.

sympetalous, *sf. bot. bk.:* **gamopetalous.**

symphonic, *sf.* **1.** *müz.* senfonik, senfoni tarzında, senfoni+, senfoniye ait. ~ *music.* **2.** uyumsal, ses uyumuna ait, **3.** eş sesli, aynı sesi veren, **4. ~ally** : senfoni tarzında, uyumla, eş sesli olarak, **5. ~ poem = tone poem** : senfonik şiir.

symphonious, *sf.* **1.** uyumlu, ahenkli, uygun, uyum sağlamış, **2. ~ly** : uyumlu/olarak, uygun bir şekilde.

symphonise, *gs.f.* **-nised, -nising** *Brit. bk.:* **symphonize.**

symphonist, *is.* senfoni bestekârı.

symphonize, *gs.f.* **-nized, -nizing** uyum/ahenk sağlamak, ahenkli olmak, uygun gelmek.

symphony, *is., ç.* **-nies 1.** *müz.* senfoni. *Beethoven's fifth ~.* **2. ~ orchestra** *d.d.* senfoni orkestrası, **3.** ses/renk uyumu, ahenk, uygunluk. *~ of wild flowers.* **4.** *esk.* uyuşma, anlaşma. ***e.a.*** *- 4. agreement, concord.*

symphysis, *is., ç.* **-ses 1.** *anat. zool.* bitişme, kaynaşma, irtifak (kemik), **2.** sabit mafsal, **3.** *bot.* bitişik büyüme, **4. symphysial = symphyseal** : bitişme/kaynaşma ile ilgili, **5. symphytic** : bitişik, kaynaşmış.

sympiesometer, *is.* gazlı barometre, akış basıncı ölçeri.

sympodium, *is., ç.* **-dia** *bot.* bileşik sap. **sympodial** : bileşik sap+, bileşik sap şeklinde.

symposiac, *sf.&is.* **1.** *esk.* şölen, ziyafet, sofra başı sohbeti, **2.** tartışmalı oturum+.

symposiarch, *is.* **1.** sofra başı: sofra veya ziyafette başkanlık eden kimse, **2.** ziyafette konuşma yapan ve şerefe kadeh kaldıran kimse.

symposium, *is., ç.* **-siums/-sia 1.** tartışmalı oturum, belirli bir konunun tartışıldığı bilimsel toplantı, **2.** aynı konuda yazılmış bilimsel makale ve denemeler dergisi, **3.** şölen, sempozyum, içkili ve yemekli sohbet.

symptom, *is.* **1.** belirti, emare, alâmet. **to show ~s of ...** : ... belirtileri göstermek, **2.** *patol.* hastalık belirtisi, araz, **3. ~less** : belirtisiz.

symptomatic(al), *sf.* **1.** belirti+, belirtisel, **2.** *gen.* **~ of** : belirtisini oluşturan, belirten, gösteren, delâlet eden, **3.** belirtilere göre. *a ~ treatment. a ~ classification of disease.* **4. symptomatically**: belirtisel olarak, belirtiler bakımından, belirtiler göz önüne alınarak, belirtilerine göre. **diseases that are symptomatically alike** : aynı belirtileri gösteren hastalıklar.

symptomatology, *is.* **1.** belirtiler bilgisi, **2.** hastalık belirtileri, araz. ***e.a.*** *-semiology, semiotics.*

syn-, *ön ek* "eş, ortak, müşterek, birleşmiş, ile, birlikte, aynı zamanda" anlamları katar. **co-** ön eki ile eş anlamlıdır. Ör.: *syntax, syndrome, synthesis, synoptic.* Keza *sc, sp, st, z* önünde **sy-**, *l* önünde **syl-**, *b, p, m* önünde **sym-**, *s* önünde de **sys-** şekilini alır.

syn. = **1.** synonym(ous), **2.** synonymy.

synaeresis = syneresis, *is. s.bl.* **1.** birleme, aynı kelimede yan yana bulunan iki ünlünün tek sesleme indirgenmesi, **2.** *bk.:* **synizesis.**

synaesthesia, *is. bk.:* **synesthesia.**

synagog = synagogue, *is.* **1.** havra, sinagog, Musevî tapınağı, **2.** ibadet eden Musevî toplumu, **3. synagogal = synagogical :** havraya/sinagoga ait.

synallagmatic = synalagmatic, *sf. huk.* karşılıklı, iki taraflı (yükümlülük koyan). ~ *contract.* ***e.a.*** *-bilateral.*

synaloepha = synalepha = synalephe, *is.* ses bileşimi : bitişik sesli harflerin bir sesli gibi talâffuzu.

synanthous, *sf.* yaprak ve çiçekleri aynı zamanda çıkan.

synapse, *is. fizy.* sinir kavşağı, sinir bağlanımı.

synapsis, *is., ç.* **-ses 1.** *biy.* kromozomların birleşmesi, **2.** *fizy. bk.:* **synapse.**

synarthrosis, *is., ç.* **-ses** *anat.* kaynaşık eklem, kemiklerin kaynaşması/sabit bir şekilde birleşmesi.

sync = synch, *is.&f. TV. sin. - k.d.* eşleme. **~ advance** : resim ses aralığı. **~ bench** : eşleme masası. **~ cue** : eşleme imi. **~ leader** : eşleme kılavuzu. **~ mark** : eşleme imi. **~ pulse generator** : eşleme üreteci. **~ separation** : resim ses aralığı. **~ separator** : eşleme ayırıcı. **~ track** : eşlemeli ses yolu. **~ track recording** : eşlemeli çevirim.

syncarp, *is. bot.* bileşik meyve: ayrı ayrı ufacık meyvelerden oluşan meyve (dut, böğürtlen, incir gibi). **~ous** : bileşik meyveli, bileşik yemiş yapraklı.

synchro-, *ön ek* "eşleme, eş zamanlama" anlamları katar. **synchronized** ve **synchronous**'un kısaltılmışı. *ör.: synchroscope, synchrotron.*

synchroflash, *sf.* eş zamanlı çakar, fotoğraf makinesi örtücüsünün açıldığı anda çakarı parlatan.

synchromesh, *is. oto.* eş hızlı. ~ **device** : eş hızlı kavrama, hız değiştirildiğinde bağlanacak dişlilerin aynı hızla dönmesini sağlayarak çarpmadan ileri gelen aşınma ve gürültüyü önleyen düzen.

synchronal, *sf. bk.:* **synchronous.**

synchronic(al), *sf. d.b.* eş süremli. ~ **linguistics** : eş süremli dil bilimi: bir dili, belli bir dönemdeki evrimini göz önünde bulundurmadan inceleyen dil bilimi. **synchronically** : eş süremli olarak.

synchronise/synchronisation/synchroniser, *Brit. bk.:* **synchronize/synchronization/synchronizer.**

synchronism, *is.* **1.** eş zamanlık, eşlemelik, aynı anda vuku bulma, aynı zamana rastgelme, **2.** (olayları) tarih sırasına göre düzenleme, **3.** *fiz. elekt.* eşleme, senkronizasyon. ***e.a.-1.*** *contemporaneousness, simultaneousness.*

synchronistic(al), *sf.* **1.** eş zamanlı, eşlemeli, **2. synchronistically** : eş zamanlı olarak.

synchronize, *f.* **-nized, -nizing 1.** eşlemek, eş süremlemek, aynı anda olmak/vuku bulmak, **2.** birlikte hareket etmek/işlemek, **3.** (saat) ayarlarını birbirine uydurmak, ayarlamak. ~ *your watches.* **4.** aynı tarihe tesadüf ettirmek, **5.** *TV- sin.* sesi ağız hareketlerine uydurmak, **6. synchronization** : eşleme, eş süreleme, eş zamanlama, **7. synchronizer** : eşleyici, eş süremleyici.

synchronous, *sf.* **1.** eş zamanlı, eşlemeli, eş süremli, senkron. ~ **motor** : senkron motor, **2.** çağdaş, aynı anda vuku bulan, **3. ~ly** : eş zamanlı/eş süremli olarak, **4. ~ness** : eş zamanlılık, eş süremlilik, çağdaşlık. ***e.a.- 1.&2.*** *simultaneous, contemporaneous.*

synchroscope = sychronoscope, *is.* sinkronoskop, eşleme göstergeci, iki elektrik üreteci/osilatör vb. arasındaki evre/faz/frekans farkını gösteren alet.

synchrotron, *is.* sinkrotron, menyetik ve elektrostatik elektron hızlandırıcı.

synclastic, *sf. mat.* eş eğrilikli : verilen noktadaki eğrilikleri aynı işaretli olan (yüzeyler).

synclinal, *sf. mat.* **1.** (aşağıya doğru) eş eğimli, **2.** *jeol.* çökük (katmanlı), ineçli, teknemsi, **3. ~ly** : eş eğimle, çökük bir şekilde.

syncline, *is. jeol.* çökük katman, ineç, tekne.

syncopate, *gl.f.* **-pated, -pating 1.** *müz.* vurulamak, ritmik yapmak, normal sesleri kuvvetlendirmek, **2.** *gr.* kelimeyi ortadan kısaltmak : *Gloucester*'i *Gloster* hâline getirmek gibi, **3. syncopator** : vurulayan, kısaltan.

syncopated, *sf.* **1.** *müz.* vurulu, normal sesleri kuvvetlendirilmiş. ~ *rhythm.* **2.** *gr.* kısaltılmış.

syncopation, *is.* **1.** *müz.* vurulama, ritmik yapma, normal sesleri kuvvetlendirme, **2.** *gr.* kelimeyi ortadan kısaltma, **3. counterpoint, counterpoint rhythm** *d.d.* şiirde bazı kelimeler üzerine bastırarak vurgulama.

syncope, *is.* **1.** *gr.* iç ses düşmesi, kelime içindeki bir sesin/harfin kaybolması: *never* yerine *ne'er* veya *arslan* yerine *aslan* demek gibi, **2.** *patol.* bayılma, beyne kan gitmemesinden ileri gelen baygınlık, **3. syncopic = syncopal :** iç ses düşmesi+, baygınlık. ***e.a.- 2.*** *fainting.*

syncretism, *is.* **1.** bağdaştırma, birbirinden farklı ilkelerin, uygulamaların/mezheplerin birleştirilmesi (teşebbüsü), **2.** *gr.* birbirinden farklı iki kipin zamanla aynı şekli alması, **3. syncretic(al) = syncretistic(al)** : bağdaşmış, birleşmiş, **4. syncretist**:bağdaştırıcı, birleştirici, bağdaştırmaya çalışan kimse.

syncretize, *f.* **-tized, -tizing** bağdaştırmak, birbirinden farklı ilkeleri/uygulamaları/mezhepleri birleştirmek

syncrisis, *is. esk.* tezat.

syndactyl(e) = syndactylous , *sf.&is.* bitişik parmaklı, yapışık parmaklı. **syndactylism** : bitişik parmaklılık, yapışık parmaklılık.

syndesm(o)-, *ön ek anat.* bağ, bağ zarına ait.

syndesmology, *is. anat.* bağları/ligamentleri inceleyen anatomi dalı.

syndesmosis, *is. anat.* kemiklerin bağ dokularıyla birbirine bağlanması. **syndesmotic :** bağdokusal.

syndetic(al), *sf.* bağlayıcı, birleştirici. **syndetically** : bağlayarak, birleştirerek.

syndic, *is.* **1.** *Brit.* vekil, mutemet, bir kurum adına malî işleri yürütmeye yetkili kimse, **2.** hükûmet memuru, yargıç, **3. ~ship** : mutemetlik.

syndical, *sf.* **1.** işçiler birliğine/sendikaya ait, **2.** sendikacılıkla ilgili.

syndicalism, *is.* **1.** sanayiin işçi örgütleri tarafından yönetimini amaç tutan doktrin, **2.** sendikacılık, sanayi mülkiyet ve işletmesini işçilere devretmeye çalışan siyasî hareket, **3. syndicalist(ic)** : sendikacı, sendikacılık taraftarı.

syndicate, *is.&f.* **-cated, -cating 1.** sendika, **2.** yazıları gazetelere/dergilere satan ajan, **3.** mutemet heyeti, **4.** sendikalaşmak, sendika kurmak, sendika aracılığıyla yönetmek, **5.** (haber/yazı vb.) aynı zamanda yayınlanmak üzere gazete ve dergilere dağıtmak, **6. syndication** : sendikalaşma, sendika kurma, gazete ve dergilere dağıtma.

syndrome, *is.* **1.** *patol.* tüm belirti, sendrom, belirli bir hastalığı niteleyen belirtilerin tümü, **2.** toplumsal durumu niteleyen belirtiler, **3. syndromic** : tüm belirtisel.

synecdoche, *is.* kapsamlayış, bir kelimeyi kapsamını genişleterek (daraltarak) bir bütün (parça) yerine kullanma (Türk ordusu yerine Mehmetçik demek gibi). **synecdochic(al)** : kapsamlayıcı. **synecdochically** : kapsamlayarak.

synecious, *sf. bk.:* **synoicous.**

synecology, *is.* etki bilimi : hayvan ve bitki topluluklarının birbirine etkisini inceleyen çevre bilimi. **synecologic(al)** : etki bilimine ait.

syneresis, *is.* **1.***bk.:* **synaeresis**, **2.** *fiz. kim.* büzülme : bir peltenin sıvısını birden geri vererek oylumunu küçültmesi.

synergetic, *sf.* eş etkin, birlikte çalışan/etki yapan, iş birliği yapan. ***e.a.*** *- cooperative.*

synergism, *is.* eş etkinlik, birlikte çalışma/etkileme, iş birliği yapma, (ilâç vb.) birlikte alındığı zaman daha etkili olma.

synergist, *is.* **1.** *tıp* (a) eş etkin ilâç, (b) başka organın çalışmasını destekleyip kuvvetlendiren organ, **2.** *ecz.* ilâca katılınca etkisini artıran madde.

synergistic, *sf.* eş etkin, birlikte etkiyen/çalışan, başkasının etkisini artıran. **~ally** : eş etkinlikle, birlikte etkileyerek. ***e.a.*** *- synergetic, cooperative.*

synergy, *is., ç.* **-gies 1.** eş etkime, birlikte çalışma, birbirini kuvvetlendirme/destekleme, **2.** eş etkinlik : iki ilâcın/kasın/sinirin vb. birlikte çalışarak birbirini kuvvetlendirmesi, **3. synergic** : eş etkin, birlikte çalışan, birbirini kuvvetlendiren/destekleyen.

synesis, *is. gr.* cümle bilgisi hatası : dil bilgisinin gerektirdiği uygunluk yerine anlamca uygunluğun tercih edilmesi. *"the committee are..."* da isim tekil olduğu hâlde anlamca çoğul olduğu düşünülerek çoğul fiil kullanılması buna örnektir.

synesthesia = synaesthesia, *is.* bileştirme: bir duyu organı üzerindeki uyarının başka bir duyu organına da etkimesi (ses duyunca bazı renklerin görülmesi gibi). **synesthetic** : bileştirimsel.

synfuel, *is. bk.:* **synesthetic fuel.**

syngamy, *is. biy.* eşeysel birleşme, döllenmede olduğu gibi eril ve dişil gözelerin birleşmesi. **syngamic = syngamous** : eşeysel birleşme ile ilgili.

syngenesis, *is. biy.* **1.** (eşeysel) üreme, **2. syngenetic** : üremsel, üreyen, üreten.

synizesis = synaeresis, *is. s.bl.* ünlü birleşimi : çift ünlü oluşturmayan iki ayrı ünlünün bir hece olarak söylenmesi.

synod, *is.* **1.** kilise meclisi, birkaç kilisenin birleşik kurulu, **2.** kurul, meclis, toplantı, **3. Holy ~** : Ortodoks kilisesinin en yüksek ruhanî meclisi, **4. ~al** : kilise meclisine ait.

synodic(al), *sf. astr.* **1.** kavuşma+, kavuşum+, iki gök cismi ile arzın aynı doğru üzerine gelmesi durumu/süresi ile ilgili, **2. synodically** : kavuşumsal olarak, kavuşma süresi ile ilgili olarak.

synoicous = synecious = synoecious, *sf. bot.* çift eşeyli, eril ve dişil çiçekleri aynı sapta bulunan. **~ly** : çift eşeyli olarak. **~ness** : çift eşeylilik.

synonym, *is.* **1.** eş anlamlı (kelime), anlamdaş, müteradif, **2.** düzdeğişmece, bir kelime yerine kullanılabilen ikinci kelime. *Arcadia is a*

~ for pastoral simplicity. **3.** *bot. zool.* kabul edilmeyen bilimsel terim, **4. synonymic(al) :** eş anlamlı, anlamdaş, **5. synonymity** : eş anlam(lılık), anlamdaşlık. ***e.a.- 2. metonym. k.a.-1. antonym.***

synonymise, *gl.f. Brit. bk.:* **synonymize.**

synonymize, *gl.f.* **-ized, -izing** eş anlamlı kelime söylemek, eş anlamlısını vermek.

synonymous, *sf.* **1.** eş anlamlı , anlamdaş, müteradif. **~ with ...** : ... ile eş anlamlı, **2. ~ly** : eş anlamlı olarak, eş anlamda, **3. ~ness** : eş anlam(lılık), anlamdaşlık.

synonymy, *is., ç.* **-mies 1.** eş anlamlılık, anlamdaşlık, müteradiflik, **2.** eş anlamlı kelimelerin incelenmesi, **3.** eş anlamlı kelimeler dizisi, **4.** *bot. zool.* (a) bir türe/sınıfa vb. verilen eş anlamlı bilimsel adlar, (b) bu adların listesi ve izahları.

synopsis, *is.* özet, hulâsa, icmal, *tiy.* oyun taslağı, konu özeti. ***e.a.- summary, condensation, abstract, précis.***

synopsise, *gl.f. Brit. bk.:* **synopsize.**

synopsize, *gl.f.* **-sized, -sizing** özetlemek, hulâsa etmek, özet/hulâsa çıkarmak. ***e.a.- summarize.***

synoptic(al), *sf.* **1.** özet (hâlinde), özetlenmiş, kısaltılmış, muhtasar, **2. Synoptics = ~ Gospels** : İncil'in Matta, Markos ve Luka bölümleri, **3. synoptically :** özet olarak, özet/hulâsa hâlinde özetlenmiş/kısaltılmış/muhtasar bir şekilde.

synoptic chart, *is.* meteoroloji haritası : geniş bir bölgenin bir andaki hava durumunu gösteren harita.

synostose, *f.* kemik kaynaşmak, birleşmek. **synostotic** :kaynaşmış. **synostosis = synosteosis** : (a) (kemik) kaynaşma, (b) kaynaşık kemik.

synovia, *is. fizy.* eklem sıvısı. **synovial :** eklem sıvısı ile ilgili, eklem sıvısında vuku bulan. **synovially :** eklem sıvısı ile ilgili olarak.

synovitis, *is. patol.* eklem zarı yangısı. **synovitic** : yangılı (eklem zarı).

synsepalous, *sf. bot. bk.:* **gamosepalous.**

syntactic(al), *sf.* söz dizimsel, cümle bilgisine ait. **~ component** : söz dizimine bileşen. **~ consruction** : söz dizimsel kuruluş. **syntactically** : söz dizimsel olarak, cümle bilgisi açısından.

syntactic foam, *is.* kabarcıklı sünger, içi boş kabarcıklı suda yüzen plâstik madde.

syntagm, *is. gr.* dizim.

syntagmatic, *sf. gr.* dizimsel. **~ marker** : dizimsel belirtici. **~ relation** : dizimine, bağıntı.

syntagmatics, *is. gr.* dizim bilimi.

syntax, *is. gr.* cümle bilgisi, söz dizimi, sentaks, nahiv.

synthesis, *is., ç.* **-ses 1.** bireşim, terkip, sentez, **2.** kimyasal bileşim, **3.** düşünsel bireşim, ayrı ayrı fikirleri birleştirerek bir bütün oluşturma, **4.** *fel.* eytişim, **5. synthesist** : bireşimci.

synthesise/synthesisation/synthesiser, *Brit. bk.:* **synthesize/synthesization/synthesizer.**

synthesize, *f.* **-sized, -sizing** bireştirmek, birleştirmek, terkip etmek, sentezlemek, sentez yapmak, bireşim/sentez meydana getirmek. **synthesization** : bireştirme, sentezleme. **synthesizer** : bireştiren, sentezleleyen, sentezci.

synthetic, *sf.* **1.** *kim.* bireşimsel, sentetik, yapay, sun'î. **~ fuel** : yapay yakıt. **~ rubber** : yapay/sun'î kauçuk, **2.** *man.* bireşimsel.**~ judgment** : bireşimsel yargı, yüklem kavramının konu kavramı dışında bulunduğu yargı, **3.** *gr.* bireşimli, çekimli, yanaşık, birçok biçim birimini tek kelime çerçevesinde toplamaya yönelen. **~ languages** : bireşimli diller.

synthetise = synthetize, *f. bk.:* **synthesize.**

syntonic, *sf. psikol.* duygusal dengeli, çevreye uyumlu.

sypher, *gl.f.* yivli tahtaları ekleyip düz bir yüzey yapmak.

syphilis, *is. patol.* frengi, sifilis.

syphilitic, *sf.&is.* frengili, frengiye yakalanmış (kimse). **~ally** : frengili olarak.

syphiloid, *is. patol.* frengimsi, frengiye benzer.

syphilology, *is. patol.* frengi hastalığını inceleyen bilim. **syphilologist** : frengi uzmanı.

syphon, *is.&f. bk.:* **siphon.**

Syr. = 1. Syria(n), **2.** Syriac.

syr. *ecz.* şurup (= syrop).

Syria, *is.* Suriye.

Syriac, *is.* Süryanî, Süryanîce.

Syrian, *sf.&is.* **1.** Suriyeli, Suriye+, **2.** Suriye ortodoks kilisesine/Yakubîler kilisesine üye (kimse).

syringa, *is. bot.* **1.** ful, ağaç fulü *(Philadelphus coronarius),* **2.** leylâk. ***e.a.-1.*** *mock orange, 2. lilac.*

syringe, *is.&f.* **-ringed, -ringing 1.** *tıp* şırınga, **2.** şırınga etmek, şırınga ile yıkamak. **to ~ (out) the ears** : kulakları şırınga ile yıkamak, **3. fountain ~** : lâstik torbalı/şişeli şırınga, **4. hypodermic ~** : iğne(li şırınga), enjeksiyon şırıngası, **5. ~ful** : şırınga dolusu.

syringeal, *sf.* **1.** kuşların ötme borusu ile ilgili, **2.** östaki borusu ile ilgili.

syringomyelia, *is. patol.* omurilikte su toplanması. **syringomyelic** : omurilikte su toplanmış.

syrinx, *is., ç.* **syringes/syrixes 1.** kuşların ötme borusu/ses organı, **2.** *anat.* östaki borusu, **3.** *mit.* dağ perisi, **4.** kamış kaval, **5.** Mısır mezarlarında kaya içinden açılmış dar geçit. ***e.a.-4.*** *panpipe.*

syrphian = syrphid = syrphid fly, *is.* arı sinek *(Syrphidae)* eşek arısına benzer bir tür sinek.

syrup = sirup, *is.* şurup, şekerli su. **golden ~** : şeker pekmezi. **~like** : şurup gibi.

syrupy = sirupy, *sf.* **1.** şuruplu, şurup kıvamında, **2.** içli, aşırı duygusal, fazla hassas. ***e.a.-1.*** *sentimental, mawkish.*

syssarcosis, *is., ç.* **-ses** *anat.* kemiğin kaslarla birleşmesi.

systaltic, *sf. fizy.* sürekli olarak büzülüp açılan.

system, *is.* **1.** dizge. **~ of equations** : denklemler dizgesi. **~ configuration** : dizge görünümü. **~ design** : dizge tasarımı. **~ documentation** : dizge belgeleme. **~ evaluation** : dizge değerleme. **~ flowchart** : dizge akış çizeneği. **~s analysis** : dizge çözümleme. **~s software** : dizge yazılımı, **2.** usul, metot, yol, yöntem. *a new ~ of election. They have developed a remarkably efficient ~ for increasing productivity.* **3.** kural, kaide, düzen, nizam, intizam. *There's got to be some sort of ~ around here or we won't be able to function properly.* **4.** toplumsal düzen, nizam. **beat the ~** : düzeni bozmak, **5.** *fel.* dizge, öğreti. **a ~ of philosophy** : felsefe dizgesi/öğretisi, **6.** sistem, âlem, kâinat, manzume. **the solar ~** : güneş sistemi. *the Copernician ~* . **7.** *biy.* uzuv, organ, belirli bir görevi yapan organ ve dokular topluluğu, sistem. **the digestive ~** : sindirim sistemi, **8.** sıra, dizi, takım. **mountain ~** : sıradağlar. **~ of pulleys** : makara takımı, **9.** şebeke, ağ. **railroad ~** : demir yolu şebekesi, **10.** yönetim şekli, rejim. **the revolutionary overthow of the ~** : rejimin devrimle yıkılışı. **a new administrative ~** : yeni bir yönetim şekli, **11.** beden, vücut, uzviyet. *The strenuous work harmed her system.* **get sth. out of one's system** : düşündüklerini açıklamak, içindekileri dışarı vurmak. **Getting it out of my ~ made me relax a bit** : İçimdekileri/düşündüklerimi söyleyip biraz ferahladım. **12.** *jeol.* belirli bir jeolojik dönemde oluşan kayalar, **13.** kristal biçimi : altı çeşit kristal biçiminden her biri *(hexagonal, isometric, monoclinic, orthorhombic, tetragonal, triclinic),* **14.** kurum, teşkilât. **the postal ~** : posta teşkilâtı, **15. ~less** : sistemsiz, düzensiz, intizamsız, yöntemsiz. ***e.a.-2.*** *method, procedure, 3. orderliness, 11. organism, 14. organization.*

systematic(al), *sf.* **1.** düzgün, düzenli, muntazam, plânlı, usul ve kaideye uygun, bir amaca yönelik. *~ efforts. a ~ course of reading.* **2.** sistematik, belirli yöntemleri/kuralları izleyen, belirli ilkelerden ayrılmayan, prensip sahibi. *a ~ person. ~ habits. He was very ~ in his approach to his work.* **3.** dizgesel, dizge/sistem oluşturan, **4. systematically** : düzenli/plânlı olarak, belirli yöntemleri izleyerek, sistematik bir şekilde. *He does his work systematically.* ***e.a.-1.*** *consistent, orderly, 2. methodical.*

systematicness, *is.* düzenlilik, intizam, belirli plâna/yönteme uygunluk.

systematics, *is.* dizge bilimi, sınıflandırma sanatı.

systematise/systematisation/systematiser, *Brit. bk.:* **systematize/systematization/systematizer.**

systematism, *is.* **1.** dizgecilik, sınıflandırma, tasnif etme, **2.** düzenli/kurallara uygun davranış.

systematist, *is.* **1.** dizgeci, sınıflandıran/tasnif eden kimse, **2.** düzenli/kurallara uygun davranan kimse.

systematize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** dizgelemek, düzenlemek, düzene/intizama sokmak, usul ve kurallara uydurmak, sistemleştirmek, sistematik hâle koymak, kural ve nizamlara bağlama, **2. systematization** : dizgeleme, düzenleme, düzene/intizama sokma, sistemleştirme, sistematik hâle koyma, **3. systematizer :** dizgeleyen, düzenleyen, düzene/intizama sokan, sistemleştiren, sistematik hâle koyan, kural ve nizamlara bağlayan kimse. ***e.a.-1.*** *organize, order, articulate.*

systematology, *is.* dizgeleme bilimi.

systemic, *sf.* **1.** dizgesel, dizge+, **2.** *patol.* (a) bütün bedeni etkileyen, (b) bir organ sistemi ile ilgili, **3. ~ intecticide** *d.d.* bitki tarafından absorbe edilerek onu yiyen böcekleri öldüren ilâç, **4. ~ally** : bütün bedeni etkileyecek şekilde.

systemise/systemize, *bk.:* **systematize.**

systole, *is.* **1.** *fizy.* kasım, kalbin ritmik olarak büzülerek kanı vücuda gönderme hareketi. *bk.:* **distole, 2.** *şiir* uzun heceyi kısaltma.

systolic, *sf. tıp* kasımlı.**~ pressure** : kasımlı basınç, sol karıncıktan çıkan kanın basıncı.

syzygy, *is., ç.* **-gies 1.** *astr.* karşı/kavuşma konumu, bir gezegen yörüngesinin yer ile güneşi birleştiren doğruyu kestiği nokta, **2.** (şiir) ikili vezin tefilesi, **3. syzygial = syzygetic = syzygal** : karşı konumsal.

*****

***

*

T

T, t, *is., ç.* **T's/Ts, t's/ts 1.** İngiliz alfabesinin yirminci harfi, **2.** T sesi, **3.** T şeklinde şey, **T-bandage** : T şeklinde sargı. **T-beam** : T şeklinde kiriş. **T-rail** : T şeklinde demir yolu. **T-square** : T cetveli. **4. to a T = to a tee** : aynen, tıpatıp, tamamıyla, mükemmelen, biçilmiş kaftan. **That job would suit you to a T** : Bu iş sana çok uygundur/senin için biçilmiş kaftandır. **cross one's t's** *mec.* çok titiz olmak, kılı kırk yarmak.

T, *bk.:* tesla.

t, *İst.* dağılım. *bk.:* **distribution.**

't = it (kısaltılmış şekli). **'twas** = it was; **' tis** = it is.

T. *kıs.* = **1.** tablespoon(ful), **2.** *kim.* Tentalum, **3.** Technician, **4.** Temperature (absolute), **5.** Territory, **6.** Testament, **7.** Time, **8.** Tuesday, **9.** Turkish.

t. *kıs.* = **1.** teaspoon(ful), **2.** telephone, **3.** temperature, **4.** tenor, **5.** tense, **6.** territory, **7.** time, **8.** tome, **9.** ton, **10.** town, **11.** transitive.

Ta, *kim. bk.:* **tantalum** (simge).

Taal, *is.* Güney Afrika Felemenkçesi. *e.a.- Afrikaans.*

tab, *is&f.* **tabbed, tabbing 1.** askı, şerit, elbisede bağlanacak uç, **2.** kayış, şerit, kaytan, **3.** etiket, yafta, işaret, bellik, **4.** klapa, **5.** kundura ucundaki madeni parça, **6.** *hv.* kanatçık pancuru, **7.** daktiloda tabülatör, **8.** *k.d.* ödenecek fatura, hesap puslası, **9.** işaret koymak, belliklemek, etiketlerle işaretlemek, **10. ear tabs** : şapka kulaklıkları, **11. keep ~** : hesap tutmak. **12. keep tab(s) on** *k.d.* takip etmek, sıkı kontrol etmek, gözden uzaklaştırmamak, peşini bırakmamak. **to keep ~s on the expenditure**: harcamaları sıkı kontrol etmek, **13. pick up the ~** : (lokantada vb.) hesabı ödemek. *e.a.- 8. check, 12. observe, check on.*

tab. *kıs.* **1.** (reçetelerde) tablet, **2.** table(s).

tabanid, *is.&sf.* at sineği(gillerden), *Tabanidae* familyasına mensup (böcek).

tabard, *is.* **1.** uzun kollu veya kolsuz palto, **2.** eskiden şövalyelerin zırh üzerine giydikleri armalı cüppe, **3. ~ed** : cüppeli.

tabaret, *is.* çizgili (ipek/asetat) mobilyalık kumaş.

Tabasco (sauce) *is.* acı biberli sos.

tabby, *sf.&is., ç.* **-bies**, *f.* **-bied, -bying 1.** tekir kedi, **2.** (dişi) ev kedisi, **3.** dedikoducu kocamış kız, cadı, acuze, **4.** çubuklu kumaş, **5.** parlak kumaş, tafta, **5.** çubuklu, çizgili, benekli, **6.** (ipekli vb. kumaşa) benekli/çizgili desen vermek. *e.a.- 3. spinster, 5. striped, brindled.*

tabernacle, *is&f.* **-led, -ling 1.** çadır, çardak, kulübe, **2.** konut, mesken, **3.** (Musevîlerin Filistin'e yerleşmeden önce kullandıkları) taşınabilen tapınak, **4.** tapınak, büyük mabet, kilise. **the Baptist ~** : Baptist kilisesi, **5.** bazı kiliselerde İsa'nın etini ve kanını temsil eden kutsal ekmek ve şarabı içinde sakladıkları süslü kutu, **6.** (ruhun geçici mekânı olarak düşünülen) beden, **7.** *den.* indirilen direğin ıskaçası, **8.** (çadırda/kulübede) barın(dır)mak, **9. Feast of Tabernacles** : kamış bayramı, gül bayramı, **10. tabernacular** : çadıra benzer, çadır biçiminde.

tabes, *is. patol.* **1.** (hastalıktan) zayıflama, zayıf düşme, zafiyet, **2. ~ dorsalis = locomotor ataxia** *d.d.* dengesiz yürüme, omurilik zafiyeti: frenginin son safhasında omuriliğin zayıflamasıyla beden hareketlerinde görülen düzensizlik ve felç.

tabescence, *is.* zayıflama, eriyip solma, zafiyet.

tabescent, *sf.* zayıf(layan), eriyip solan.

tablature, *is.* **1.** gitar öğrencesi: gitar öğrenenler için telleri ve parmağın yerini çizgi ve noktalarla gösteren şekiller, **2.** *esk.* yazılı levha, üzerinde yazı veya resim bulunan levha veya yüzey.

table, *sf. &is.&f.* **-bled, -bling 1.** masa, **2.** yemek masası, sofra. **at ~** : sofrada, yemekte. **clear the ~** : sofrayı toplamak/kaldırmak. **He keeps a good ~** : sofrası zengindir. **keep the ~ amused** : sofrada herkesi eğlendirmek. **lay/set the ~** : sofrayı kurmak. **sit down to ~** : sofraya oturmak, **3.** sofraya konan yemek, **4.** sofrada oturanlar, **5.** oyun/kumar masası, **6.** düz tepe, yüksek düzlük, yayla, **7.** *mim.* duvarda özel şekilde işlenmiş kısım, **8. ~s** : kitabe, tablet, yazılı taş, üzerine yasaların yazıldığı taş levha veya bu şekilde yazılı yasa. *the Twelve Tables of Rome.* **9.** çizelge, cetvel, tablo. **multiplication ~** : çarpım/kerrat cetveli. **~ of contents** : (kitabın) içindekiler, fihrist. **~ of errors** : yanlış doğru cetveli, **10.** mücevheratın düz üst yüzeyi veya düz yüzeyli taş, **11.** masaya koymak, tehir etmek, **12.** çizelge/liste yapmak, listeye geçirmek, **13.** *ABD* (tasarının müzakeresini) ertelemek, sonraya bırakmak, **14.** *Brit.* (tasarıyı) müzakereye sunmak. **~ a bill** : tasarıyı (a) parlâmentoya sunmak, (b) ertelemek, **15.** masa+, masada kullanılan, masa üzerine konulan. **~ radio** : masa radyosu. **~ linen** : masa örtüsü ve peçeteler. **~ tennis** : masa tenisi, pingpong, **16.** sofra+, sofrada yenilen/içilen/kullanılan vb. **~ salt** : sofra tuzu. **~ wine** : yemekte içilen şarap. **~ talk** : sofra sohbeti, **17. on the ~** : (parlâmentoya sunulmuş tasarı) (a) *Brit.* komisyonda tartışılmakta, müzakere halinde, (b) *ABD* görüşülmesi ertelenmiş, sonraya bırakılmış. **lay on the ~** : (a) masaya koymak, (b) (tasarıyı) ertelemek, tehir etmek, **18. round ~** : yuvarlak masa(da oturan heyet), yuvarlak masa toplantısı, **19. turn the ~s (on)** : talihi yar olmak, talih yüzüne gülmek. **Fortune turned the ~s and we won** : Talihimiz yar oldu ve kazandık. **turn the ~s on one** : (a) durumu birinin aleyhine çevirmek, (b) birini kazdığı kuyuya düşürmek, **20. under the ~** : (a) gizli, el altından. *The businessman offered me $500 under the ~ if I would vote against the government's plan.* (b) küfelik. **drink s.o. under the ~** : çok içtiği hâlde sarhoş olmamak, **21. ~less** : masasız. ***e.a.- 6. plateau, 17. (b) postponed, 20. (a) covertly.***

tableau, *is., ç.* **tableaux/tableaus 1.** resim, tablo, **2.** görülecek manzara, **3. ~ vivant** : canlı tablo.

tablecloth, *is., ç.* **-cloths** masa örtüsü, sofra bezi.

table d'hôte, *sf.&is., ç.* **tables d'hôte** tabldot.

tableland, *is.* yayla, plâto. ***e.a.- plateau.***

tablespoon, *is.* **1.** çorba/yemek kaşığı, **2. ~ful** *d.d.:* kaşık dolusu.

tablet, *is&f.* **-leted, -leting** (veya *Brit.:* **-letted, -letting**) **1.** bloknot, yazı kâğıdı destesi, **2.** tablet, levha, kitabe, yazıt, **3.** sıkıt, yassı hap, tablet, komprime, **4.** küçük kalıp (sabun). **5.** (bloknota) yazmak/kaydetmek, **6.** üzerine kitabe/yazıt/levha yapıştırmak, **7.** sıkıt/komprime yapmak. ***e.a.- 1. pad.***

tableware, *is.* sofra takımı (tabak, çatal, bıçak, kaşık).

tabloid, *sf.&is.* **1.** küçük gazete (28x38 cm boyutunda), **2.** resimli ve heyecanlı haberler yayınlayan küçük gazete, **3.** *b.h.* yassı hap, tablet, **4.** özetlenmiş, az ve öz, **5.** duygusal, heyecan uyandırıcı.**~** *journalism.* **6. ~ism** : heyecan uyandırıcı yayın. ***e.a.- 4. concise, condensed, 5. sensational.***

taboo, *sf.&is., ç.* **-boos,** *f.* **-booed, -booing 1.** yasak, dokunulmaz, tekinsiz, tabu, memnu. **~ words** : ağıza alınmaz/ayıp sözler. **These subjects are ~ :** Bu konular üzerinde konuşulması yasaktır. **2.** yasaklama(k), menetme(k), **3.** sürmek, sürgüne göndermek. **tabu** *ş.d.y.* ***e.a.- 1. prohibited, banned, forbidden, 2. forbid, prohibit, ban, 3. ostracize.***

tabor = tabour, *is&f.* **1.** dümbelek (çalmak), **2. ~er** : dümbelekçi. ***e.a.- 1. drum.***

taboret = tabouret, *is.* **1.** tabure, arkalıksız iskemle, **2.** elişi için kasnak, **3.** ufak dümbelek .

taborin(e) = tabourin(e), *is.* küçük dümbelek.

tabu, *is&f. bk.:* **taboo.**

tabular, *sf.* **1.** çizgel, çizelge/cetvel hâlinde (düzenlenmiş), **2.** çizelgeye göre hesaplanmış, çizelgeden bulunmuş, **3.** düz, masa gibi, masa şeklinde, **4. ~ly** : çizelge hâlinde.

tabula rasa, *Lât. ç.* **tabulae rasae 1.** boş (üzerine yazı yazılmamış) levha, **2.** boş beyin, yeni doğan çocuğun her şeyden habersiz dimağı.

tabularise/tabularisation, *Brit. bk.:* **tabularize/tabularization.**

tabularize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** çizelgelemek, çizelge/cetvel yapmak, liste/cetvel hâlinde düzenlemek, **2. tabularisation** : çizelgeleme, çizelge/cetvel yapma. ***e.a.- 1.*** *tabulate.*

tabulate, *sf.&f.* **-lated, -lating 1.** *bk.:* **tabularize** (1), **2.** daktiloda TAB (çizelgeç) tuşunu kullanmak, **3.** çizgel, çizelge/cetvel halinde (düzenlenmiş), düz, düzgün, **4.** yatay bölmeli (mercan), **5. tabulable** : çizelgelenebilir, çizelge/cetvel hâline konulabilir, **6. tabulation** : çizelgeleme, cetvel düzenleme.

tabulator, *is.* **1.** çizelgeci, çizelge/cetvel tanzim eden kimse/şey, **2. tab, tab key** *d.d.* çizelgeç, cetvelleyici, tabülatör, daktiloda cetvel yazmayı kolaylaştıran tuş.

TAC = **T**actical **A**ir **C**ommand.

tacamahac(a) = tacmahack, *is.* **1.** pelesenk, kokulu reçine, günlük, buhur, tütsü, **2.** *bot.* pelesenk ağacı *(Bursera, Protium):* reçinesi günlük vb. olarak kullanılan ağaç, **3.** *bot. bk.:* **balsam poplar.**

tace, *Lât.* kalça zırhı. **tacet** *müz.* sus (çalgı: çalma).

tach, *is. k.d. bk.:* **tachometer.**

tachina fly, *is. zool.* hızlı sinek *(Tachinidae) :* lârvası tırtıllar ve böcekler üzerinde asalak yaşayan gri/siyah renkli iki kanatlı sinek.

tachisto-, *ön ek* "en hızlı".

tachistoscope, *is. psikol.* hızlı göstergeç : görüş algısı denemesinde kullanılan, çok kısa süre ile resim ve harf gösteren cihaz. **tachistoscopic(ally)** hızlı göstergeç ile.

tacho-, *ön ek* "hız, sür'at".

tachometer, *is.* hızölçer, dönüşölçer, takometre, akış ve dönüş hızını ölçen alet. **tachometrically** : hız ölçerek, dönüşölçer ile. **tachometry** : hız ölçme, dönüş ölçme.

tachy-, *ön ek* "hızlı, sür'atli, çabuk".

tachycardia, *is.* hızlı vuru, çarpıntı, hızlı kalp çarpması.

tachygraph, *is.* **1.** hızlı/steno ile yazma, **2.** hızlı yazan.

tachygraphy, *is.* **1.** hızlı yazı, Roma/Yunan stenografisi, **2. tachygrapher = tachygraphist** : hızlı yazan, **3. tachygraphical(ly)** : hızlı yazarak, hızlı yazı ile.

tachylyte = tachylite, *is.* kara bazalt, cam gibi parlak siyah bazalt. **tachylytic** : kara bazaltlı.

tachymeter, *is.* takimetre: yön, uzaklık ve yükseklik farkını bir çırpıda ölçen topoğrafya aleti.

tachymetry, *is.* takimetre ile ölçme tekniği.

tacit, *sf.* **1.** sessiz, sükûtî. *a ~ partner.* **2.** kapalı, zımnî, söylenmeden anlaşılan/ifade edilen. *a ~ approval.* **3.** sözsüz, sessiz, içten, mırıldanarak. *a ~ prayer.* **4. ~ly** : sessizce, kapalı bir şekilde, söylenmeden, zımnen, **5. ~ness** : sessizlik, altıklık, zımnîlik, söylenmeden anlaşılma. ***e.a.-1.*** *silent, 2. implicit, implied, 3. unexpressed, unsaid, unspoken, unvoiced.* ***k.a.- 3.*** *expressed.*

taciturn, *sf.* **1.** sessiz, suskun, sükûtî, konuşmaz, **2.** sert, ciddî, asık suratlı, **3. ~ity** : sessizlik, suskunluk, sükûtîlik, **4. ~ly** : sessiz sessiz, suskunlukla, sükût ederek, konuşmaksızın. ***e.a.-1.*** *reticent, uncommunicative, 2. stern, dour.*

tack[1], *is&f.* **1.** ufak çivi, kabara, büyük başlı ufak çivi, pünez. **carpet ~** : halı çivisi. **thumb ~** : pünez, raptiye. **~ hammer** : karfiçe çekici, döşemeci çekici, küçük çivi çakmaya mahsus miknatıslı çekiç, **2.** teyel, **3.** teyelleme, iliştirme, çivi ile/geçici olarak tutturma, **4.** yapışkanlık, lüzucilik, **5.** *den.* kuntra, **6.** *den.* gidiş, yol, bir geminin yelkenlerine göre gittiği yol, yelkenli geminin rüzgâr sebebiyle yol değiştirmesi, **7.** önlem, tedbir, çare, yol, yaklaşım, **8.** koşum takımı. **~ room** : ahır yanında koşum takımı odası, **9.** çivi ile tutturmak/pekiştirmek, **10.** iliştirmek, bitiştirmek, birleştirmek, tutturmak, teyellemek, **11.** *gen.* **~ on (to) sth.** : eklemek, ilâve etmek, ilâveler yapmak. *They've ~ed a couple of new clauses on to the end of the contract.* **12.** *den.* orsa etmek, tiramola etmek, **13.** zikzaklar yaparak ilerlemek, **14.** yolunu/yöntemini/hareket tarzını/fikrini/tutumunu değiştirmek, **15.** *gen.* **~ up** : atı eyerlemek, koşum takımını takmak. *Please ~ up quickly.* **16. ~ about** : volta etmek, **17. ~ and veer** : orsa boca etmek, **18. ~ on** : gemiyi çevirmek, ilâve etmek, **19. ~ oneself on to s.o.** : birine takılmak, **20. be on the right ~** : doğru yolda olmak, **21. get**

down to brass ~s : asıl konuya dönmek, **22. on the wrong ~** : yanlış yolda, yanılmış, yolunu şaşırmış, **23. port ~** *den.* kotralar iskeleden seyir, **24. starboard ~** : kotralar sancaktan seyir. **be/sail on the starboard/port ~** : kotralar sancak/iskeleden seyretmek, **25. try another ~** : başka bir çareye/tedbire başvurmak, **26. ~er** : ekleyen, teyelleyen, muvakkaten birleştiren, çivi/raptiye ile tutturan, **27. ~less** : çivisiz, raptiyesiz. ***e.a.- 4. stickiness, adhesiveness, 7. approach, 10. unite, combine, 11. append, annex, 22. in error, astray.***

tack[2], *is.* **1.** besin, gıda, yiyecek, **2. hard ~** : peksimet, eskiden gemilerde ekmek yerine yenilen katı bisküvi. ***e.a.- 1. food, fare.***

tackle, *is&f.* **-led, -ling 1.** takım, olta takımı, **2.** palanga, **3.** *den.* halat takımı, **4.** tutma, zaptetme, yakalama, **5.** Amerikan futbolunda belirli yerde oynayan iki oyuncudan her biri, **6.** *esk.* koşum takımı, **7.** başarmak, üstesinden/hakkından gelmek, icabına/çaresine bakmak, **8.** uğraşmak, çözmeye çalışmak. *to ~ a difficult problem.* **9.** tutmak, zapt etmek, önlemek, önünü almak, **10.** atın koşum takımını takmak, dizgin vurmak, **11.** Amerikan futbolunda topu taşıyanı tutup durdurmak. ***e.a.- 6. tack, 10. harness.***

tackling, *is. esk.* takım, teçhizat. ***e.a.- equipment, tackle.***

tacky, *sf.* **tackier, tackiest 1.** yapışkan, lüzucî, **2.** *k.d.* pis, kılıksız, pejmürde, hırpanî, **3. tackiness** : yapışkanlık, lüzucîlik. ***e.a.- 1. sticky, adhesive, 2. shabby, dowdy.***

tacmahack, *is. bk.:* **tacamahac.**

taco, *is., ç.* **-cos** (Meksika usulü) kıymalı bazlama.

taconite, *is.* kumlu demir cevheri (%27 demir).

tact, *is.* **1.** incelik, nezaket, zarafet. **to show ~** : incelik/nezaket göstermek. **a matter requiring ~** : nazik bir mesele. **with ~** : kibarca, nezaketle. **without ~** : nezaketsiz, kaba, **2.** hatırşinaslık, saygılı davranış, muhatabının duygu ve inanışlarına saygı, muhatabını incitmeme hususundaki maharet, nabza göre şerbet verme. **to be wanting in ~** : gönül/hatır kırmak, incitmek, kaba davranmak. **to use ~ in dealing with s.o.** : birinin gönlünce gitmek, nabzına göre şerbet vermek, **3.** dokunma duygusu, **4.** ince/estetik zevk. ***e.a.- 1,2. circumspection, delicacy, suavity, suaveness, finesse, discretion, diplomacy, poise, aplomb, consideration, sensibility. k.a.- 1,2. crudeness, clumsiness, awkwardness, indiscretion, indelicacy, insensitivity.***

tactful, *sf.* **1.** incelikli, anlayışlı, nazik, kibar, ince, hassas, zarif, hatırşinas, muhatabının duygularına saygılı, **2. ~ly** : incelikle, kibarca, nazikane, hatırşinaslıkla. **to deal ~ly with s.o.** : birinin gönlünce davranmak, kibar muamele etmek, **3. ~ness** : incelik, anlayışlılık, naziklik, kibarlık, hatırşinaslık. ***e.a.- 1. adroit, skillful, suave, considerate, mannerly, polite, sensitive. k.a.- 1. tactless.***

tactic, *is.&sf.* **1.** *bk.:* **tactics**, **2.** tabiyeye ait, taktik, **3.** tedbirli, düzenli, düzen ve tertibe ait.

tactical, *sf.* **1.** tabiyeye ait, taktik. *a ~ movement of forces. a general of great ~ skill.* **2.** tedbirli, düzenli, ustalıklı, kurnaz, ustaca/maharetle düzenlenip yönetilen. *He made a ~ decision to threaten to leave the company, in the hope that they would then offer him a better job.* **3. ~ly** : taktik olarak, tabiye bakımından.

tactician, *is.* tabiyeci, taktik/tabiye uzmanı.

tactics, *is.* **1.** taktik, tabiye, muharebe usulü, muharebede askeri sevk ve idare sanatı, mahareti. *Atatürk's brilliant ~ brought a great victory to the nation.* **2.** manevra, **3.** başarıya ulaştıran akıllı davranış, kurnazca eylem/yaklaşım, siyaset. **They use delaying ~** : Geciktirme siyaseti güdüyorlar. **Different circumstances involve adopting different ~** : Duruma göre davranmak gerekir.

tactile, *sf.* **1.** dokunsal. **~ circle** : dokunsal açıklık. **~ corpuscule** : dokunma cisimciği. **~ sense** : dokunsal duyum, **2.** dokunulur, el ile tutulur, dokunma ile hissedilir, **3. tactility** : dokunsallık, dokunma ile duyulabilme, elle tutulabilme.

taction, *is.* dokunma, temas. ***e.a.- touch, contact.***

tactless, *sf.* **1.** inceliksiz, nezaketsiz, kaba, hoyrat, saygısız, patavatsız, gücendirici, rencide edici, hatır kırıcı. *a ~ remark.* **2. ~ly** : nezaketsizce, kabaca, hoyratça, saygısızca, patavatsızca, gücendirecek şekilde, **3. ~ness** : nezaketsizlik, kabalık, hoyratlık, saygısızlık, patavatsızlık, gücendirme, hatır kırma.

tactual, *sf.* **1.** dokunsal, dokunma duygusu ile ilgili, **2.** dokunma ile anlaşılan, **3. ~ly** : dokunarak, el ile. **test a fabric ~ly** : bir kumaşı el ile muayene etmek.

tad, *is. ABD- k.d.* küçük çocuk/oğlan.

tadpole, *is. zool.* iribaş, tetari, kurbağa yavrusu.

tae, *e. İsk. bk.:* **to.**

taedium vitae, *Lât.* bezginlik, hayattan bıkkınlık.

tael, *is.* **1.** *bk.:* **liang**, **2.** eski Çin gümüş parası (≈ 37 g).

taenia = tenia, *is., ç.* **-niae 1.** kadınların baş sargısı, file, **2.** *anat.* şerit doku (beyindeki beyaz sinirler gibi), **3.** *zool.* şerit, tenya, yassı solucan/bağırsak kurdu, **4.** *mim.* (Dorik mimarisinde) pervaz.

taeniacide = teniacide, *sf.&is. tıp* tenya/yassı solucan öldürücü (ilâç).

taeniafuge = teniafuge, *sf.&is. tıp* tenya/yassı solucan düşürücü (ilâç).

taeniasis = teniasis, *is. patol.* bağırsaklarda tenya/yassı solucan bulunması hastalığı.

taffarel = tafferel, *is. esk. bk.:* **taffrail.**

taffeta, *is.&sf.* tafta, canfes, taftaya benzer (kumaş). ~ **weave** : canfes dokuma.

taffrail, *is. den.* kıç küpeştesi, morfidar.

taffy, *(Brit.:* **toffee = toffy**), *is.* **1.** kaynamış şeker ve tereyağından yapılmış şekerleme, **2.** *k.d.* pohpohlama, dalkavukluk. ***e.a.- 2. flattery, cajolery.***

tafia = taffia, *is.* Haiti'de yapılan adî nitelikli rom.

tag, *is&f.* **tagged, tagging 1.** etiket, yafta. *The price is on the ~. a price ~. a name ~ .* **2.** ufak sarkık uç, **3.** ayakkabı bağı demiri, **4.** pusula, fiş, **5.** yırtık kumaş parçası, paçavra, **6.** son söz, hatime, bitiş, **7.** kıssadan hisse, masalın sonuna eklenen açıklayıcı yorum, meşhur söz, **8.** lâkap, tanıtma unvanı, bir kimseyi/toplumu niteleyen kısa söz, **9.** *k.d.* bir kimsenin peşine takılan/her yerde onu izleyen kimse, kuyruk, (hafiye, casus vb.), **10.** (yazıda) süslü kıvrım, **11.** (saç) perçem, kâkül, lüle, **12.** (hayvanlarda) kuyruğun ucu, püskül, saçak, **13.** olta ucunda sun'î yem yanındaki ufak parlak maden parçası, **14.** elim sende oyunu (oynamak). **15.** etiketlemek, etiket takmak/yapıştırmak, üzerine etiket koymak, **16.** peşinden/peşi sıra gitmek. ~ **after/along** : peşine takılmak, peşini bırakmamak, peşinden ayrılmamak, **17.** (boksta) şiddetli bir yumruk indirmek, **18.** ~ **day** : hayır için rozet takılan gün, **19.** ~ **end** : sarkık uç, bir şeyin son ve âdi kısmı, artık, kalıntı, **20. ~like** : yafta gibi, **21.** ~ **line** : bitiş sözleri, son söz. **22. rag, tag, and bobtail** : ayak takımı, güruh. ***e.a.- 5. tatter, 6. cue, 7. catchword, 8. epithet, 22. rabble.***

tagger, *is.* etiket yapıştıran kimse, **2. ~s** : ince demir saç, teneke/levha.

tagmeme, *is. gr.* en küçük dil bilgisel birim. *bk.:* **glosseme, morpheme.**

tagrag, *is.* **1.** ayak takımı, derinti, güruh, **2.** paçavra. ***e.a.- 1. riffraff, rabble, 2. tatter.***

tag sale, *is. bk.:* **garage sale.**

Tahitian, *sf.&is.* Tahitili, Tahiti+, Tahiti dili.

tahsildar = tahseldar, *is.* (Hindistan'da) tahsildar.

taiga, *is.* kuzeydeki çam ormanları (Türkçe *dağ* kelimesinden alınmıştır).

tail[1], *sf.&is.&f.* **1.** kuyruk. (ilgili sıfat : *caudal*), **2.** etek, peş, kuyruğa benzer şey, ceket vb. eteği/kuyruğu, tuğ. *the ~ of a kite./of a shirt* **3.** arka, nihayet, geri, son. **There was another car close on my ~** : Hemen arkamda başka bir araba vardı. ~ **of a procession** : alayın sonu, **4.** işe yaramaz/istenmeyen parça, **5.** saç örgüsü, **6.** *astr.* kuyruklu yıldızın kuyruğu, **7.** *k.d.* parada resimsiz taraf, yazı, **8.** maiyet, bilelik, buyruk altı, **9.** uçağın kuyruğu, **10. ~s = ~ coat = swallow-tailed coat** *k.d.* frak. **wear ~s** : frak giymek, **11.** (ırmak vb.) mansap, **12.** gişe vb. önünde sıra bekleyen halk dizisi, sıra, kuyruk, **13.** takipçi, takip eden, peşinden gelen, yazı, **14.** *argo* kıç, popo, **15.** *kaba* (a) cinsî münasebet, (b) cinsî münasebette bulunulan kadın, **16.** en son, arka, en arkada bulunan. *a ~ gun on an airplane.* **17.** arkadan/geriden esen/gelen. ~ **wind** : arkadan esen rüzgâr, **18.** kuyruk takmak/yapmak, **19.** sıralanmak, sıraya dizilmek, kuyruğa girmek, **20.** ucunu duvara yerleştirmek, **21.** kuyruğunu kesmek/koparmak, **22.** ucuna takılmak, **23.** *den.* kıç taraftan karaya oturmak, **24.** *k.d.* gizlice takip etmek, peşinden gitmek, **25.** ~ **away** : geride kalmak, geride kalarak dağılmak,

26. ~ behind (s.o.) : (birinin) arkasından gitmek, peşine takılmak, **27. ~ end** : (a) kıç, arka, geri, (b) son, bitim, hatime, **28. ~ off** : yavaş yavaş bitmek/incelmek/azalmak, **29. keep one's ~ up** : yılmamak, direnmek, sebat etmek, **30. turn ~** : gerisin geriye kaçmak, tabanları yağlamak, **31. with his ~ between his legs** : (a) (köpek) kuyruğunu kısmış, (b) (insan) süklüm püklüm, korka korka, **32. I can't make head or ~ of it** : İçinden çıkamıyorum, bir mana veremiyorum, hiç anlayamıyorum. **33. ~less** : kuyruksuz. **~less amphibians** *: zool.* kurbağalar, **34. ~lessly** : kuyruğu olmadan, **35. ~lessness** : kuyruksuzluk, **36. ~like** : kuyruk gibi. ***e.a.- 8. retinue, train, 14. buttocks, 16. rearmost, hindmost.***

tail[2], *is.&sf. huk.* **1.** koşullu, şarta bağlı, meşrut, **2.** şarta bağlı/sınırlanmış mülkiyet/ tasarruf, koşullu vakıf, **3. ~less** : koşulsuz.

tailback, *is.* (futbolda) arkadaki bek.

tailboard, *is.* (kamyon vb.) arka kapak, yükleme kapağı.

tailed, *sf.* **1.** kuyruklu. **bobtailed** : kısa/ kesik kuyruklu, **2.** kuyruksuz, kuyruğu kesilmiş, **3. ~ amphibians** *zool.* kuyruklular.

tailer, *is.* takipçi, peşinden ayrılmayan, yakından takip eden kimse. ***e.a.- shadow.***

tailfirst, *zf.* önce arkası, arkadan, gerisin geri.

tailgate, *is&f.* **-gated, -gating 1.** (öndeki arabayı) çok yakından takip etmek, kuyruğundan ayrılmamak, tehlikeli şekilde öndeki arabaya yaklaşmak, **2.** (yük aracında) arka kapak, yükleme kapağı, **3.** (caz) bir nevi trombon çalışı.

tailing, *is.* **1.** *mim.* çıkık taş veya tuğlanın duvar içindeki kısmı, **2. ~s** : posa, tortu, artık, kalıntı, maden filizi ayrıldıktan sonra kalan kir.

taille, *is., ç.* **tailles 1.** (Fransa'da eskiden) kralın tebaasından aldığı vergi, **2.** elbisenin beli.

taillight = taillamp, *is. oto.* kuyruk ışıtacı, arka lâmba.

tailor, *is&f.* **1.** terzi. **Ladies' ~** : kadın terzisi, **2.** terzilik yapmak, elbise dikmek, **3.** duruma/koşullara uydurmak, maksada uygun hâle getirmek, **4. ~'s tack** : bol teyel, **5. ~'s twist** : terzi ibrişimi, **6. merchant ~** : tüccar terzi.

tailorbird, *is. zool.* terzi kuşu *(Orthotomus).*

tailored, *sf.* **1.** sade dikişli (kadın elbisesi), **2.** terzi elinden çıkmış, terzi tarafından dikilmiş.

tailoring, *is.* **1.** terzilik, **2.** terzinin ustalığı/ mahareti.

tailor-made, *sf.&is.* **1.** ısmarlama, beden ölçüsüne göre/iyi dikilmiş, **2.** özel, ihtiyaca/ zevke uygun olarak yapılmış, **3. ~s** : ısmarlama elbise. ***e.a.-1. custom-made, made-to-order, made-to-measure.***

tailpiece, *is.* **1.** ek, ilâve, arkaya ilâve edilen parça, **2.** kitabın/sayfanın sonuna konulan küçük süslü resim, **3.** kemanın kuyruk tarafında tellerin bağlandığı üçgen biçiminde ağaç parçası.

tailpipe, *is.* dış atım borusu, egzoz çıkış borusu.

tailrace, *is.* **1.** değirmen çarkından çıkan suyu götüren kanal, ark, art su yolu, türbin çıkış kanalı, **2.** maden hazırlama artıklarını akıtan kanal.

tails, *sf.&zf.* (parada) yazı. **On the next toss, the coin came up ~** : Bir daha yazı tura atınca yazı geldi.

tail skid, *is. hv.* kuyruk mahmuzu.

tailspin = tail spin, *is.* **1.** *hv.* kuyruk çevrintisi, **2.** *k.d.* ruhî bunalım. **go into a ~** : ruhî bunalım geçirmek.

tailstock, *is.* (tornada) punta başlığı.

tailwind, *is.* arkadan esen rüzgâr.

tain, *is.* **1.** kalay yaldızı, ince kalay levha, **2.** ayna sırı.

taint, *is&f.* **1.** leke, ayıp, kusur, **2.** bozulma/kirlenme izi/emaresi, **3.** namus/şeref lekesi, **4.** *esk.* renk, **5.** lekelemek, leke sürmek, **6.** kirletmek, pisletmek, bulaştırmak, zehirlemek, pis kokutmak, **7.** namus ve haysiyetine leke sürmek, **8.** lekelenmek, kirlenmek, pislenmek, bozulmak, zehirlenmek, kokmak. ***e.a.-1. defect, flaw, fault, spot, blemish, stain, 4. color, tint, 6. infect, contaminate, pollute, poison, defile, corrupt, 7. sully, tarnish, blemish, stain.***

Taipei = Taipeh, *is.* Taype, Formoza'nın başkenti.

Taiping, *is.* 1850-64 Çin isyanına katılan kimse.

Taiwan, *is.* Tayvan, Formoza. **~ese** : Tayvanlı.

Taj Mahal, *is.* Tac Mahal.

take[1], *f.* **took, taken, taking 1.** almak. *to ~ a book from the table. to ~ revenge. to ~ a bath. to ~ punishment. to ~ a vacation.* **2.** kap-

mak, gasp etmek, ele geçirmek, zapt etmek. *to ~ a disease.* **3.** tutmak, yakalamak, yapışmak, sarılmak. **~ one by the throat** : birisinin gırtlağına sarılmak, **4.** seçmek, beğenmek, **5.** kabul etmek, almak. *to ~ a bribe. to ~ advice.* **to ~ a wife** : evlenmek. **~ things as they come** : durumu olduğu gibi kabul etmek, **6.** karşılamak. *She took the news hard.* **7.** kazanmak, **8.** abone olmak, **9.** kıymak, kasdetmek. **He took his own life** : Kendi canına kıydı. **10.** çıkarmak. *If you take 3 from 8, that leaves 5.* **11.** götürmek, uğramak. *Will this bus ~ me downtown? to ~ s.o. out for dinner.* **What took him there?** Ne diye oraya gitti? **12.** binmek, ile gitmek. *I ~ the bus to work.* **13.** istemek, gerekmek, icap etmek. **It takes courage to do that** : Bunu yapmaya cesaret ister. **14.** işgal etmek, almak, doldurmak, sürmek. *His hobby ~s most of his spare time. This trip ~s five hours.* **It won't ~ long** : Uzun sürmez. **15.** harcamak, tüketmek, sarf etmek. *This car ~s a great deal of oil.* **16.** faydalanmak, yararlanmak, **17.** yapmak, icra etmek. *to ~ a walk.* **18.** gitmek, takip etmek. *~ the next road to the left. to ~ the path of least resistance.* **19.** *foto. sin.* çekmek, çevirmek. *to ~ home movies.* **20.** yazmak, kaydetmek, not etmek. *to ~ a letter in shorthand.* **21.** öğrenmek, ders almak, tahsil etmek. *to take French.* **22.** farz/telâkki etmek, saymak. **~ a matter seriously** : bir işi ciddiye almak/ciddî telâkki etmek. **I ~ it that** : Zannedersem, sanırım ki. **23.** (göreve/makama vb.) geçmek. **to ~ the throne** : tahta geçmek, **24.** yüklenmek, üzerine almak, deruhde etmek. *to ~ responsibility.* **25.** (taraf) tutmak. *He toook the side of the speaker.* **26.** muayene etmek, bakmak. *to ~ sf.o.'s pulse.* **27.** duymak, hissetmek. *to ~ pride of one's appearance.* **28.** anlamak, kavramak, **29.** (bir anlama) çekmek, telâkki etmek. *You must not ~ his remark as an insult.* **30.** *argo* aldatmak, kandırmak, tuzağa düşürmek, **31.** satın almak, mülk edinmek, kiralamak, **32.** (bitki/aşı) tutmak, kök salmak. **The vaccination did not ~** : Aşı tutmadı. **~ root** : köklenmek, kök salmak, tutmak, gelişmek, **33.** (hasta) olmak. *He took sick and had to go home.* **be ~n ill** : hastalanmak, **34.** (dişli vb.) geçmek, kenetlenmek, **35.** cinsî münasebette bulunmak, **36.** ~ **aback** : şaşırtmak, **37.** ~ **a back seat** : geriye/inzivaya çekilmek, sorumluluktan kaçınmak, önemsiz bir rol oynamak, **38.** ~ **a bad turn** : (hasta) fenalaşmak, **39.** ~ **a beating** : yenilmek, bozguna uğramak, dayak yemek, **40.** ~ **about** : gezdirmek, **41.** ~ **a bow** : tebrikleri kabul etmek, **42.** ~ **a breath** : nefes/soluk almak, dinlenmek, **43.** ~ **account** : hesaba almak/katmak, **44.** ~ **a chair** : oturmak, **45.** ~ **a course** : (a) ders almak, (b) *den.* belirli bir yönde gitmek, **46.** ~ **a dare** : meydan okuyana aldırış etmemek, gürültüye pabuç bırakmamak, **47.** ~ **advantage of** : yararlanmak, faydalanmak, istifade/istismar etmek, sömürmek, **48.** ~ **affront** : alınmak, gücenmek, darılmak, **49.** ~ **after** : (a) (birisine/ebeveyne vb.) benzemek, -e çekmek. **He ~s after his father** : Babasına çekmiş. (b) ~ **off after = ~ out after** *d.d.:* yolunu tutmak, izinden gitmek, **50.** ~ **aim** : nişan almak, **51.** ~ **a joke** : şakaya katlanmak/gelmek, şakadan anlamak, **52.** ~ **alarm** : korkmak, paniğe kapılmak, **53.** ~ **along** : beraber götürmek, **54.** ~ **a look (over)** : incelemek, gözden geçirmek, muayene etmek, **55.** ~ **a low view of s.o.** : birisini hor/hakir görmek, **56.** ~ **amiss** : yanlış anlamak, darılmak, **57.** ~ **an examination** : sınava girmek, **58.** ~ **a nap** : uyuklamak, şekerleme yapmak, **59.** ~ **apart** : ayırmak, koparmak, soruşturmak, **60.** ~ **a picture** : resim çekmek, **61.** ~ **a powder** *argo* tüymek, toz olmak, cızlamı çekmek, kaçmak, **62.** ~ **a risk** : tehlikeye atılmak, **63.** ~ **arms** : silâha sarılmak, **64.** ~ **a shot** : nişan almak, resim çekmek, **65.** ~ **a trip** : seyahat etmek, **66.** ~ **at one's word** : sözüne inanmak, **67.** ~ **away** : alıp götürmek, uzaklaştırmak. ~ **away a knife from a child** : çocuğun elinden bıçağı almak, **68.** ~ **a win or lose chance** : kazanmayı olduğu kadar kaybetmeyi de düşünerek tehlikeyi göze almak, **69.** ~ **back** : geri almak, geldiği yere geri götürmek, iade etmek. **70.** ~ **care** : dikkat etmek, ihtiyatlı davranmak, **71.** ~ **care of** : (a) bakmak, göz kulak olmak, ihtimam göstermek, (b) rüşvet alarak halletmek, (c) *argo* öldürmek, haklamak, hakkından gelmek, **72.** ~ **caution against** : bir şeye karşı tedbir almak, dikkatli davranmak, **73.** ~ **charge** : idaresini/sorumluluğunu üzerine almak, deruhte etmek, **74.** ~ **counsel** : danışmak, ölçünmek, **75.** ~ **cover** : sığınmak, **76.** ~ **dictation** : söyle-

nenleri yazmak, dikte almak, **77. ~ down** : (a) indirmek, (b) sökmek, parçalara ayırmak, (c) kibrini kırmak, alçaltmak, (d) yazmak, kaydetmek, not etmek, dikte almak, **78. ~ effect** : (a) yürürlüğe girmek, muteber/yürürlükte olmak, (b) etkimek, tesir etmek, **79. ~ fire** : tutuşmak, ateş almak, alevlenmek, **80. ~ for** : sanmak, zannetmek, ... yerine koymak. **I took him for an Englishman**: Onu İngiliz zannettim. **~ s.o. for another** : birini başkasına benzetmek. **~ s.o. for a fool** : birini aptal yerine koymak. **What do you ~ me for** : Beni ne zannettin(iz)? **81. ~ for granted** : (a) (bir şeyi) itirazsız/münakaşasız/olduğu gibi kabul etmek, (b) bir kimsenin/şeyin) değerini takdir edememek, (c) doğal/tabiî saymak, **82. ~ French leave** : izinsiz savuşmak, **83. ~ from** : (a) almak, (b) çıkarmak, **84. ~ from the table** : ertelenmiş bir tasarıyı yeniden ele almak, **85. ~ heart** : yüreklenmek, cesaret almak/ bul-mak, kuvvet almak, **86. ~ head** : kulak asmak, dinlemek, önem vermek, **87. ~ hold** : tutmak, ele geçirmek, işi yürütmek, **88. ~ in** : (a) almak, içeri almak, (b) daraltmak, (c) yelken sarmak, (d) kapsamak, ihtiva etmek, (e) anlamak. **~ in at a glance** : bir bakışta anlamak/ görüp kavramak, (f) *k.d.* aldatmak, yutturmak, inanmak, yutmak. **be taken in** : aldanmak, dolandırılmak, kapılmak, kanmak. **I have been taken in by sharpers** : Beni dolandırdılar. (g) *ABD- k.d.* gezmek, görmek, **89. ~ in hand** : (bir işi) ele almak, idaresini ele almak, bir işe girişmek, **90. ~ into account** : hesaba katmak, **91. ~ into one's head** : (yapacağım diye) tutturmak, kafasına/aklına koymak, meram etmek, azmetmek, **92. ~ in tow** : (a) yedeğe almak, peşi sıra taşımak/götürmek, (b) yol göstermek, **93. ~ in vain** : küfür etmek, **94. ~ issue with** : aksi tarafı tutmak, **95. ~ it** : (a) anlamak. *I ~ it that you're not interested.* (b) *argo* katlanmak, dayanmak, (c) kabullenmek, kabul etmek, razı olmak. **I'll ~ it on your say-so** : Dediğini aynen kabul ediyorum. **~ it into one's head to do sth.** : bir şey yapmayı aklına koymak, **96. ~ it easy** : işin kolayına bakmak, aldırmamak, ağırdan almak, yavaş yapmak, canını eziyete sokmamak, **97. Take it easy!** Sakin ol! **98. ~ it hard** : çok etkilenmek, **99. ~ it on the chin** : (a) yenilmek, (b) dayanmak, **100. ~ it or leave it** : İster al, ister alma, **101. ~ it out in** : (malı) para yerine kabul etmek, **102. ~ it out of** *k.d.* (a) yıpratmak, takatsiz/güçsüz bırakmak. *Every year the winter ~s out of him.* (b) (ücretten vb.) kesmek, düşmek. *They took it out of his pay.* **103. ~ it out on** *ABD- k.d.* çatmak, öfkesini/hırsını birisinden çıkarmak, **104. ~ kindly to** : hoşlanmak, hoşuna gitmek, **105. ~ leave** : ayrılmak, gitmek, **106. ~ lying down** : katlanmak, hazmetmek, **107. ~ measures** : önlem/tedbir almak, **108. ~ my word for it** : Bana inanınız. Sizi temin ederim. **109. ~ notice of** : farkına varmak, fark etmek, dikkat etmek, ehemmiyet vermek, **110. ~ oath** : ant içmek, yemin etmek, **111. ~ occasion** : fırsattan yararlanmak, **112. ~ off** : (a) çıkarmak. **to ~ off one's clothes** : soyunmak, (b) görevden almak. *He was taken off the night shift.* **~ oneself off** : çekilmek, savuşmak, (c) çıkarmak, düşmek, indirmek, tenzil etmek. **~ ten percent off the price** : fiyattan %10 indirmek, (d) ölümüne sebep olmak, (e) *k.d.* taklit/alay etmek, alaya almak, hicvetmek. **He was taking you off** : Seninle alay ediyordu. (f) (uçak) havalanmak, uçmak, (g) *ABD- k.d.* kalkmak, gitmek. **~ yourself off!** Git başımdan! Defol! **I'll take tomorrow off** : Yarın çalışmayacağım. (h) kaçırmak. (i) kopye etmek, kopyesini çıkarmak. **~ s.o.'s attention off sth.** : birinin dikkatini bir şeyden çelmek, **113. ~ office** : göreve başlamak, **114. ~ on** : (a) ele almak, (b) üstüne almak, deruhde etmek, (c) işe almak, görevlendirmek, vazife vermek, (d) almak, kazanmak. *The situation begins to ~ a new light on.* (e) *k.d.* taşkınlık göstermek, heyecanlanmak, (f) alınmak, gücenmek, darılmak, müteessir olmak. **Don't ~ on so!** Öyle gücenme, darılma! (g) **(train) ~ on passengers** : (tren) yolcu almak, (h) **~ on airs** : kibirli tavırlar takınmak, böbürlenmek, kendine paye vermek, **115. ~ one's fancy** : hoşlanmak, hoşuna gitmek, **116. ~ one's life in one's hands** : kellesini koltuğuna almak, **117. ~ out** : (a) çıkar(t)mak. *to ~ out a handkerchief.* **~ out a tooth** : diş çekmek. **I'll ~ it out of him** : Ben ona gösteririm! **This work ~s it out of one** : Bu iş pek yorucudur. (b) başvurarak elde etmek. *to ~ out an insurance policy.* (c) davet etmek, dışarı (yemeğe/dansa vb.) götürmek, eşlik etmek. *He took out my sister.* (d) yola çıkmak/ koyulmak, hareket etmek.

They t ok out for the nearest beach. **118. ~ over** : (a) teslim almak. ~ **over liabilities** : borçları kendi üzerine almak, (b) idareyi elinde tutmak. ~ **over a company** : bir şirketi devir/satın almak. (c) ~ **s.o. over a ship/house**, *vb.* birine bir gemi/ev vb. gezdirmek/göstermek, **119. ~ pains with** : çok uğraşmak, didinmek, **120. ~ part** : katılmak, taraf tutmak. ~ **part in** : -e katılmak/ iştirak etmek, **121. ~ place** : vaki olmak, vuku bulmak, **122. ~ potluck** : Allah ne verdiyse beraber yemek, **123. ~ possession** : kullanmak, sahip çıkmak, **124. ~ pride** : gurur duymak, **125. ~ round** : dolaştırmak, **126. ~ root** : kökleşmek, tutmak, **127. ~ shape** : şekil almak, teşekkül etmek, **128. ~ sick** : hastalanmak, **129. ~ sides** : taraf tutmak, **130. ~ steps** : tedbir almak, icabına bakmak, gereğini yapmak, teşebbüste bulunmak, **131. ~ stock** : depo mevcudunu saymak, envanter çıkarmak, malın mevcudunu hesap etmek, hesaplamak, **132. ~ the chair** : başkan olmak, **133. ~ the field** : (a) bir sahaya atılmak, (b) savaşa başlamak, **134. ~ the stage** : dikkati üzerine çekmek, **135. ~ the veil** : rahibe olmak, **136. ~ the wind out of one's sails** *k.d.* öfkesini yatıştırmak, yelkenleri suya indirmek, **137. ~ time** : vakit almak, vakit istemek, **138. ~ to** : (a) alışmak, tiryakisi/müptelâsı olmak. *to ~ to drink.* (b) hoşlanmak. *They took to each other at once.* (c) uzun süre bağlanıp/saplanıp kalmak. *to ~ to one's bed.* (d) başvurmak, çare olarak kullanmak. **She took to nagging to get her own way** : İstediğini elde etmek için dırdıra başvurdu. **139. ~ to heart** : içerlemek, çok müteessir olmak, **140. ~ to one's heels** : tabanları yağlamak, kaçmak, tüymek, **141. ~ to task** : azarlamak, paylamak, **142. ~ up** : (a) (tahsile/meslek icrasına) başlamak. *to ~ up college studies/ medical practices.* ~ **up a profession** : bir meslek icrasına başlamak. (b) yukarı çekmek/ kaldırmak, (c) (yer/zaman) işgal etmek, tutmak, almak. ~ **up a lot of room/time** : çok yer tutmak/ zaman almak. ~ **up all one's attention** : tamamen meşgul etmek. **be ~n up with sth** : bir şeye tutulmak, müptelâsı olmak, (d) tüketmek, istihlâk etmek, kullanmak, (e) desteklemek, (fikri vb.) savunmak, (f) yine başlamak, ele almak, devam etmek. ~ **a matter up** : bir işi ele almak. **We took up where we had left off** : Kaldığımız yerden devam ettik. (g) üzerine almak, deruhde etmek, (h) serzenişte bulunmak, eleştirmek. ~ **s.o. up shortly** : birini terslemek, (i) (teklif vb.) kabul etmek, (j) senedi/poliçeyi ödemek, (k) (elbise vb.) kısaltmak, daraltmak, **143. ~ up arms** : silâha sarılmak, **144. ~ up the gauntlets** : meydan okumasını kabul etmek, **145. ~ up with** *k.d.* arkadaş olmak. ~ **up with s.o.** : birisiyle düşüp kalkmak, sıkı fıkı olmak, **146. ~ upon** : üstenmek, üstüne almak, taahhüt etmek. ~ **it upon oneself to do sth.** : bir işi yapmayı üstlenmek/ üstüne almak, **147. ~ walks** : dolaşmak, gezmek, yürüyüşe çıkmak, **148. ~ water** : su almak, **149. ~ your time** : acele etmeyin, **150. be taken with** : çok hoşuna gitmek. **be taken with an idea** : bir fikirden hoşlanmak, aklına bir şey esmek, **151. I have taken your time** : Vaktinizi aldım. Sizi meşgul ettim. ***e.a.- 2. catch, seize, capture, 3. hold, grasp, grip, 4. select, 8. subscribe to, 13. require, 14. occupy, fill, 15. consume, 17. do, perform, execute, 21. study, 28. understand, 30. cheat, victimize, 49. (a) resemble, (b) follow, chase, 77. (b) dismantle, (c) humble, (d) record, 88. (a) admit, (b) alter, (c) furl, (d) include, encompass, (e) comprehend, 95. (a) understand, (b) resist, endure, (c) acquiesce, accept, 102. (a) exhaust, enervate, 112. (a) remove, (b) withdraw, (c) subtract, deduct. (e) burlesque, satirize, (g) depart, leave, (h) abduct, (i) reproduce, 114. (b) assume, undertake, (c) hire, employ, (d) acquire, 117. (c) escort, invite, (d) set out, start, 138. (d) resort to, 142. (b) lift, pick up, (c) occupy, (d) consume, absorb, use up, (e) advocate, support, (f) resume, continue, (h) reprove, criticize.*** ***k.a.- 1. give.***

take[2], *is.* **1.** alma, alış, tutuş, **2.** alınan şey, **3.** bir seferlik av miktarı, **4.** *argo* kâr, kazanç, anafor, avanta, vurgun, **5.** basılacak makale/hikâye vb. nin mürettibe verilen kısmı, **6.** *sin.* çevirim, çekim, **7.** müzik kaydı, **8.** *tıp* tutmuş aşı, **9.** *k.d.* girişim, teşebbüs, **10. on the** ~ *argo* kâr/çıkar/avanta peşinde. ***e.a.- 9. try, attempt.***

takedown = take-down, *sf.&is.* **1.** sökülüp takılabilen, portatif (cihaz, silâh vb.), **2.** aşağı indirme, **3.** *ABD- k.d.* gururunu kırma.

take down a notch = take down a peg, *f.* kibirini/gururunu kırmak, küçük düşürmek.

take-home = take-home pay, *is.* (vergiler kesildikten sonra) ele geçen maaş/ücret, net maaş/ücret.

take-in, *is. k.d.* aldatma, dolandırma, hile. ***e.a.*** *- deception, fraud.*

taken, *f. bk.:* **take** *(sf.f).*

takeoff = take-off, *is.* **1.** (uçak) havalanma, kalkış, **2.** kalkış/hareket/başlangıç/sıçrama noktası, **3.** kendi kendine yeterli hızlı kalkınmanın başlangıcı, **4.** *k.d.* alay (etme), taklit, tehzil. ***e.a.*** *- 4. burlesque.*

takeout, *is.&sf.* **1.** dışarı (yemeğe/eğlenceye vb.) götürme, **2.** eve götürülecek yiyecek vb, **3.** (briç) ortaktan farklı pey sürme, **4. take-out** *d.d.* eve götürülecek (lokanta yemeği vb.). ~ *coffe. a ~ barbecue shop.*

takeover = take-over, *is.* ele geçirme, zapt etme, devir alma, yönetimini eline alma. ~ **bid** : bir şirketin bütün hisselerini satın alma teklifi.

taker, *is.* **1.** alıcı, müşteri, **2.** bahse girişen kimse, **3.** kabul eden kimse.

take-up, *is.* **1.** yukarı kaldırma, **2.** *mak.* (a) *bk.:* **uptake** (3), (b) gerici, germe aleti.

takin, *is. zool.* Himalaya keçisi *(Bodorcas taxicolor).*

taking, *is.&sf.* **1.** al(ın)ma, al(ın)ış, **2.** alınan şey, **3.** *esk.* heyecan, sarsıntı, **4. ~s** : kazanç, gelir, ele geçen para, **5.** sevimli, cazip, büyüleyici, **6.** *k.d.* bulaşıcı, sari. *a ~ disease.* ***e.a.*** *- 3. agitation, excitement, distress, perplexity, 4. earnings, profits, receipts, 5. captivating, fascinating, attractive, pleasing, 6. contagious, infectious.*

talapoin, *is. zool.* sarı maymun *(Cercopithecus talapoin):* sarımtrak, uzun kuyruklu küçük Batı Afrika maymunu.

talaria, *is.* ayak bileğine bağlı kanatçıklar veya kanatlı sandallar (Hermes, Merkür ilâhlarındaki gibi).

talc, *is.&f.* **talced/talcked, talcing/talcking 1. talcum** *d.d.* talk. **2.** talk sürmek.

talcose = talcous, *sf.* talklı, talktan yapılmış.

talcum powder, *is.* talk pudrası.

tale, *is.* **1.** öykü, masal, hikâye. **Old wives' ~** : kocakarı masalı. **Let me tell my own ~** : Bir de ben anlatayım. **That tells its own ~** : Bu yeter, başka söze gerek yok. **2.** dedikodu, kov. **tell ~s (out of school)** : dedikodu çıkarmak, kovculuk etmek, **3.** yalan, palavra, uydurma şey. **I've heard that ~ before** : O palavraları yutmam. **Don't tell such ~s to me!** Bu mavalları yutturamazsın (Yalan, martaval istemem; palavraya karnım tok; atma Recep!). **4.** *esk.* sayı, adet, hesap, **5.** *esk.* nutuk, söylev, konuşma. ***e.a.*** *- 1. story, 2. gossip, rumor, 3. falsehood, fib, 4. enumeration, count,* **5.** *talk, discourse, speech.*

talebearer, *is.* dedikoducu, kovcu. **talebearing :** dedikoducu(luk), kovcu(luk).

talent, *is.* **1.** yetenek, kabiliyet, istidat. **a ~ for music** : müzik kabiliyeti. **a young man of ~** : istidatlı bir genç, **2.** *k.d.* yetenekli/istidatlı kimse. **local ~** : yerli kabiliyet, kabiliyetli yerliler, **3.** Allah vergisi, **4.** eski İbranî/Yunan altın/gümüş parası veya tartısı, **5.** *esk.* eğilim, temayül, **6. ~ scout** : yetenekli kimseleri araştıran/seçen kimse. ***e.a.*** *- 1. ability, capability, gift, aptitude, 5. inclination, disposition.*

talented, *sf.* yetenekli, kabiliyetli, istidatlı, hünerli.

taler, *is., ç.* **-ler/-lers** *bk.:* **thaler.**

tales, *is. huk.* **1.** yedek jüri üyeleri, **2.** yedek jüri üyelerine yazılan celpname. **3. ~man** : yedek jüri üyesi.

taleteller, *is.* **1.** masalcı, öykücü, hikâyeci, masal anlatan kimse, **2.** yalancı, palavracı, **3.** dedikoducu, gammaz, müzevvir, ihbarcı, jurnalci, **4. taletelling** : masalcılık, öykücülük; yalancılık; dedikoduculuk, gammazlık, müzevirlik. ***e.a.*** *- 1. narrator, storyteller, 3. telltale, talebearer.*

talion, *is. huk.* kısas. ***e.a.*** *- lex talionis.*

taliped, *sf.&is.* yumru ayaklı (kimse/hayvan).

talipes, *is.* yumru ayak(lı). ***e.a.*** *- clubfoot.*

talipot, *is. bot.* uzun palmiye *(Corypha umbraculifera).* Hindistan ve Seylan'da yetişen yüksek ve geniş yapraklı palmiye/hurma ağacı. **talipot palm** *d.d.*

talisman, *is., ç.* **-mans** tılsım. **~ic(al)** : tılsımlı. **~ically** : tılsımla.

talk, *is.&f.* **1.** konuşma(k), söyleme(k), sohbet (etmek), bahsetmek. *to ~ about poetry.* **to ~ of doing sth.** : bir şey yapacağından bahsetmek. **~ oneself hoarse** : sesi kısılıncaya kadar

konuşmak/dilinde tüy bitmek. ~ **(severely) to s.o. = give s.o. a good talking to** : birini azarlamak, ağzının payını vermek. **~ing of that** : bu münasebetle, söz sırası gelmişken. **Who do you think you are ~ing to** : Kiminle konuştuğunun farkında mısın? **2.** danışmak, istişare etmek. ~ *with your lawyer.* **3.** dedikodu yapmak, **4.** gevezelik etmek, lâkırdı (etmek), lâf (söylemek), **5.** nutuk atmak, konferans vermek, **6.** açıklamak, ifşa etmek, **7.** müzakere (etmek), görüşme(k), tartışma(k). *to ~ politics.* **8.** *ABD- k.d.* gammazlamak, **9.** *k.d.* hükmü geçmek, **10.** söz, sohbet, musahabe, lâkırdı, **11.** söz konusu, **12.** boş lâf, dedikodu, **13.** konuşma tarzı. *a halting, lisping* ~ . **14.** dil, lisan, ağız, argo, **15. ~ about = ~ of** : hakkında konuşmak, -den bahsetmek. **What are you ~ing about ?** Sen ne diyorsun? Ne dediğinin farkında mısın? **I know what I am ~ing about** : Bilerek konuşuyorum. **He knows what he is ~ing about** : O bu işin ehlidir. **get oneself ~ed about** : kendini dile düşürmek, **16. ~ around = ~ round** : (a) (bir konunun) etrafında dönüp dolaşmak, sadede gelmemek, (b) bin dereden su getirmek, bir kimseyi dil dökerek ikna etmek, : meselenin aslına temas etmeden müzakere etmek, **17. ~ at** : imalı konuşmak, birine taş atmak, birine işittirecek şekilde aleyhinde başkasıyla konuşmak, **18. ~ away** : durmadan konuşmak, gevezelik etmek. ~ **away the time** : konuşarak vakit geçirmek, **19. ~ back** : (saygısızca) karşılık vermek, sert bir cevap vermek, paylamak, küstahça konuşmak, **20. ~ big** *k.d.* övünmek, yüksekten atıp tutmak, **21. ~ down** : (a) (daha fazla/daha yüksek sesle) konuşarak susturmak, (b) ~ **in** *d.d. hv.* konuşma yoluyla kör iniş yaptırmak, **22. ~ down to** : hor görmek, tahakküm etmek. ~ **down to a person** : birisiyle konuşmaya tenezzül etmek. ~ **down to one's audience** : dinleyicilerin seviyesine inmek, **23. ~ nonsense** : saçmalamak, boş lâf etmek, **24. ~ one into** : ikna etmek, kandırmak. **s.o. into doing sth.** : dil dökerek istediğini yaptırmak, **25. ~ one's head off** : kafasını şişirmek, dırdır etmek, bıktırıncaya kadar söylemek, **26. ~ one's way into** : dil dökerek yolunu yapmak, **27. ~ out** : bütün ayrıntılarıyla görüşmek, konuşulacak şeyleri tüketmek, **28. ~ over** : bir mesele hakkında konuşmak, tartışmak, müzakere etmek, irdelemek, **29. ~ sense** : makul konuşmak, **30. ~ shop** : sohbet esnasında işten bahsetmek, **31. ~ through** : etraflıca/ayrıntılarıyla konuşmak, **32. ~ through one's head** *argo* kafadan atmak, palavra savurmak, **33. ~ through s.o.** : birine kulak asmamak, **34. ~ up** : (a) övmek, methetmek, bir meseleyi kabul ettirmek için sitayişle bahsetmek, (b) çekinmeden söylemek, açıkça/dobra dobra konuşmak, **35. be talked out** : söyleyecek sözü kalmamak, **36. have a ~** : konuşmak, **37. Now you're ~ing** *argo* Ha şöyle! Atana rahmet! Söz dediğin böyle olur! **38. small ~** : sohbet, yarenlik, hoşbeş, **39. tall ~** : inanılmayacak hikâye/masal, **40. the ~ of the town** : herkesin konuştuğu konu, dillerde dolaşan söz, **41. ~ability** : (hakkında) konuşulabilme, söz konusu olabilme, **42. ~able** : (a) konuşulabilir, söz konusu edilebilir, bahsedilebilir, tartışılabilir, müzakere edilebilir, (b) konuşkan, hoşsohbet, **43. ~er** : konuşan, konuşmacı, (gemilerde) tayfaya telefonla vb. emirleri ulaştıran. ***e.a.-1.*** *speak, utter,* ***2.*** *consult, confer,* ***3.*** *gossip,* ***4.*** *chatter, prate,* ***7.*** *discuss,* ***10.*** *speech, conversation,* ***12.*** *gossip,* ***14.*** *langauge, dialect, lingo,* ***20.*** *brag,* ***21.*** *(a) outtalk,* ***22.*** *patronize,* ***28.*** *consider, discuss.*

talkathon, *is.* çok uzun konuşma/konferans/nutuk.

talkative, *is.* **1.** konuşkan, **2. ~ly** : konuşkanlıkla, **3. ~ness** : konuşkanlık. ***e.a.- 1.*** *wordy, verbose, prolix, garrulous, loquacious.*

talkie, *is. bk.:* **talking picture.**

talking, *sf.&is.* **1.** konuşan, **2.** konuşma, sohbet, söyleşi, musahabe, **3.** konuşabilen. *a ~ parrot.* **4.** konuşkan, geveze, **5.** sesle kaydedilmiş. *a ~ book.* **6. ~ machine** : ilkel gramofon, **7. ~ picture** : sesli sinema, **8. ~ point** : üstünde durulacak/önemli nokta. ***e.a.- 2.*** *conversation.* ***4.*** *talkative, talky.*

talking-to, *is., ç.* **-tos** *k.d.* azar(lama), paylama. **give s.o. a good ~** : birini adamakıllı paylamak/azarlamak. ***e.a.- scolding, rebuke.***

talk show, *is.* sohbetli gösterim, seyircilerle konuşma yapılan radyo/TV izlencesi.

talky, *sf.* **-talkier, talkiest 1.** konuşmalı, söyleşili, söyleşmeli, konuşması çok. *a ~ novel.* **2.** konuşkan, geveze, çenesi düşük, palavracı, **3. talkiness** : konuşkanlık, gevezelik. ***e.a.- 2.*** *talkative.*

tall, *sf.* **1.** uzun boylu. *a ~ man.* **2.** uzun, yüksek. *~ grass. a ~ building.* **3.** boyunda. **a man of 1.80 m ~** : 1.80 m boyunda bir adam. **4.** *k.d.* abartmalı, mübalâğalı. *a ~ tale.* **5.** *esk.* (a) uygun, münasip, (b) güzel, yakışıklı, **6. ~ness** : uzun boyluluk, yükseklik. ***e.a.- 2. high, 4. extravagant, 5. (a) seemly, proper, (b) fine, handsome. k.a.- 1,2. short.***

tallage, *is.* (derebeylik zamanında) vergi.

tallboy, *is.* **1.** şifoniyer, konsol, **2.** baca külâhı.

tallish, *sf.* uzunca, yüksekçe, oldukça uzun boylu.

tallit(h), *is., ç.* **tallitoth/tallithes** Musevîlerin ibadet ederken kullandıkları atkı.

tall oil, *is.* tal yağı, talol, kâğıt hamuru yapılırken meydana gelen reçineli madde (sabun yapılır).

tallow, *is.&f.* **1.** don yağı, hayvan iç yağı, **2.** mum yağı (ile yağlamak), **3. ~y = ~like** : yağlı, mum yağına benzer, **4. ~iness** : yağlılık.

tally, *is., ç.* **-lies**, *f.* **-lied, -lying 1. ~ stick** *d.d.* çetele, üzerine çentik açılarak hesap tutulan değnek, **2.** çentik, kertik, **3.** hesap, çetele hesabı, maçta takımların kazandıkları sayılar, **4.** işaret, etiket, **5.** (çetele ile vb.) hesap tutmak, **6.** saymak, sayım yapmak, **7.** işaret/etiket koymak, birer birer kaydetmek, **8.** uy(dur)mak, tut(tur)mak. **These accounts do not ~ (with each other)** : Bu hesaplar birbirini tutmuyor. ***e.a.- 3. inventory, score, register, 4. mark, label, ticket, 5. register, record, enroll. list, enter, 6. count, enumerate, calculate.***

tallyho, *ünl.&is., ç.* **-hos**, *f.* **-hoed/-hod, -hoing 1.** haydi, yallah (tilkiyi gören avcının seslenmesi), **2.** yallah! diyerek köpekleri koşturmak.

tallyman, *is., ç.* **-men** çeteleci, (çetele vb ile) hesap tutan kimse.

Talmud, *is.* Talmud, Musevîlerin kanun ve tefsir kitabı. **~ic(al)** : Talmud'a göre. **~ism** : Talmud ahkâmı, bu ahkâma uyma. **~ist** : Talmud bilgini.

talon, *is.* **1.** pençe, yırtıcı kuş pençesi, **2.** kilit anahtar yatağı, **3.** dağıtıldıktan sonra kalan iskambil destesi , **4. ~ed** : pençeli. ***e.a.-1. claw, 3. stock.***

taluk = taluka = talooka, *is.* **1.** (Hindistan'da) miras kalan mülk, malikâne, **2.** (Hindistan'da) vergi toplama bölgesi, **3. talukdar** : yerli kesimci.

talus[1], *is., ç.* **tali** *anat.* aşık kemiği.

talus[2], *is., ç.* **-luses 1.** *jeol.* birikinti, uçurum dibindeki meyilli kaya yığını, **2.** istihkâmın eğik yüzeyi.

tam, *is. bk.:* **tam-o'-shanter.**

tamable = tameable, *sf.* **1.** evcilleştirilebilir, ehlîleştirilebilir, **2. ~ness = tamability** : evcilleş(tirilebil)me, ehlîleş(tirilebil)me.

tamale, *is.* mısır unu, kıyma ve biberle yapılan Meksika yemeği.

tamandu = tamandua, *is. zool.* tamandua, tırmanıcı karıncayiyen *(Tamandua tetradactyla).*

tamarack, *is. bot.* lariks *(Larix laricina),* Amerika'ya mahsus bir tür çam.

tamarao = tamarau= timarau, *is. zool.* yabanî manda *(Bubalus mindorensis).* Filipinlerde yaşar.

tamarin, *is. zool.* ipek maymun *(Saguinus tamarin).*

tamarind, *is. bot.* **1.** demirhindi *(Tamarindus indica),* **2.** demirhindinin meyvesi.

tamarisk, *is. bot.* ılgın *(Tamarix gallica).*

tamasha, *is.* (Hindistan'da) temaşa, eğlence. ***e.a.- spectacle, entertainment.***

tambac, *is. bk.:* **tombac.**

tambour, *is.&f.* **1.** *müz.* trampet, ufak davul, **2.** kasnak, **3.** kasnak işi (işlemek), **4.** sürgülü masa kapağı.

tambourin, *is. Fr.* uzun davul.

tambourine, *is. müz.* tef. **tambourinist** : tefçi.

tambur = tambura = tamboura, *is. müz.* Hint lavtası.

tame, *sf.* **tamer, tamest**, *f.* **tamed, taming 1.** evcil(leştirilmiş), ehlî(leştirilmiş), alıştırılmış. *a ~ bear.* **2.** uysal, munis, yumuşak huylu, zararsız, **3.** tatsız, yavan, manasız. *a very ~ party.* **4.** cesaretsiz, korkak, **5.** geliştirilmiş, ıslah edilmiş. *a ~ fruit.* **6.** evcilleştirmek, ehlîleştirmek, uysallaştırmak, uslandırmak, **7.** yumuşatmak, hafifleştirmek, **8.** (bitki, arazi vb.) ıslah etmek, geliştirmek. **9. ~ down** : uslandırmak, yola getirmek; hafifleştirmek; uslu

olmak, **10. ~ly** : uysalca, uslu uslu. **submit ~ly** : direnmeden boyun eğmek/yola gelmek, **11. ~ness** : evcillik, uysallık, **12. tamer** : terbiyeci. **lion tamer** : aslan terbiyecisi. ***e.a.- 1. domesticate(d), 2. docile, submissive, tractable, 3. dull, insipid, 4. spiritless, cowardly, 7. soften.***

tameable, ~ness, tameability, *bk.:* **tamable, ~ness.**

tameless, *sf.* vahşî, evcilleşmemiş. **~ly** : vahşî bir şekilde. **~ness** : vahşîlik.

Tamerlane = Tamburlaine, *is.* Timurlenk.

tamis, *is., ç.* **tamises** elek bezi, bez elek, kalbur bezi, tülbent, etamin. **tammy** *d.d.*

Tammuz, *is.* Temmuz, Musevî takviminde onuncu ay.

tammy, *is.* stor perde kumaşı, etamin, bezli elek.

tam-o'-shanter, *is.* İskoç beresi (tepesi geniş, püsküllü). **tam** *d.d.*

tamp, *gl.f.* bastırıp sıkıştırmak. *He ~ed tobacco in his pipe.*

tamper, *is.&f.* **1.** sıkmaç, bastırıp sıkıştıran (alet/insan), **2. ~ with** : (a) kurcalamak, kurcalayıp bozmak, karıştırmak, baltalamak, (b) (resmî kayıt vb.) değiştirmek, tahrif etmek, (c) (tanık vb.) ayartmak, rüşvetle kandırmak, kanunsuz yollardan işi lehine çevirmek, **3.** gizli/kirli işler peşinde olmak, gizli dolaplar çevirmek, **4. ~er** : kurcalayan, bozan, tahrif eden, **5. ~proof** : kurcalanamaz, bozulamaz, tahrif edilemez.

tampion = tompion, *is.* top ağzı tapası.

tampon, *is.&f.* **1.** *tıp* tampon/ tıkaç (ile tıkamak/kanı durdurmak), **2.** iki başlı trampet tokmağı, **3. ~ade = ~age** : tamponlama, tamponla tıkama.

tam-tam, *is.* **1.** tamtam, **2.** uzun süre ses veren gong.

tan, *sf.* **tanner, tannest**, *is.&f.* **tanned, tanning 1.** sepilemek, tabaklamak, debagat etmek, güneşletmek, güneşte karartmak, **3.** güneşte yanıp esmerleşmek, **4.** *k.d.* kamçılamak, kırbaçlamak, dayak atmak, **5. ~ one's hide** *k.d.* adamakıllı dövmek, pestilini çıkarmak, **6.** esmer, güneş yanığı, güneşte yanmış ten rengi, açık kahverengi, **7.** tanen, mazı tozu, **8.** sepicilikte kullanılan, **9. ~nable** : sepilenebilir, güneşte esmerleşebilir, **10. ~nish** : esmerce, hafif güneş yanığı, **11. ~-pit = ~-vat** : debbağhane kuyusu, **12. ~yard** : debbağhane, tabakhane. ***e.a.- 3. thrash, spank.***

tan. *kıs. bk.:* **tangent.**

tanager, *is. zool.* bir çeşit ispinoz *(Thraupidae).*

tanagrine, *sf.* ispinozgillerden.

tanbark, *is.* meşe kabuğu.

tandem, *sf.&is.&zf.* **1.** art arda, arka arkaya, peşpeşe, tandem, **2.** birbiri ardına koşulmuş (atlar), **3.** art arda koşulmuş iki atlı araba, **4. ~ bicycle** : iki kişilik bisiklet, **5. in ~** : (a) tek sıra hâlinde, (b) ortaklaşa.

tang, *is.&f.* **1.** acı tat/koku, **2.** keskin çeşni, acılık, keskinlik, **3.** alet sapı, pırazvana, tutamak, kabza (takmak), **4.** çıngırtı, tıngırtı, madenî ses, **5.** çıngırdamak, tıngırdamak, madenî ses çıkarmak. ***e.a.- 5. twang, clang, ring.***

tangelo, *is. bot.* ekşi mandalina (ağacı) : mandalina ve greyfutun aşılanmasından elde edilmiş bir tür.

tangency, *is.* teğetlik.

tangent, *sf.&is.* **1.** *geom.* teğet. **~ curve** : teğet eğrisi. **~ line** : teğet doğrusu. **~ plane** : teğet düzlemi. **~ surfaces** : teğet yüzeyler. **~ vector** : teğet yöneyi, **2.** değme, temas, dokunma, **3.** *trig.* tanjant, teğetlik, **4. go** (or **fly**) **off at** (or **on**) **a ~** : birden konu/fikir/söz değiştirmek, başka bir konuya atlamak. ***e.a.- 2. touching, meeting, abutting.***

tangential = tangental, *sf.* **1.** *geom.* teğetsel. *a line ~ to a circle.* **2.** hafifçe dokunan, **3.** (konudan) uzaklaşan, yüzeysel, sathî, üstünkörü, konunun derinliklerine/ayrıntılarına girmeyen, ayırıcı. *~ forces are threatening the unity of our party.* **4. ~ly** : teğetsel olarak, yüzeysel/sathî/üstünkörü bir şekilde. *You can either confront a problem directly or approach it ~ly.*

tangerine, *is.&sf.* **1.** mandalina (bol/gevşek kabuklu cinsi), **2.** kırmızımsı turuncu renk(li).

tangible, *sf.&is.* **1.** dokunulabilir, ele/avuca gelir, maddesel, maddî. **the ~ world** : maddî dünya. **2.** gerçek, hakikî, hissedilir, gözle görülebilir, akla yatar, kavranabilir, hayalî olmayan. *a ~ evidence. the ~ benefits of sunshine.* **3.** kesin, kat'î. *The police need ~ proof of his gu-*

ilt before they can act against him. **4.** paraya çevrilebilir, maddî (kıymet/mal). *~ assets. ~ personal property.* **5. ~ness = tangibility** : elle tutulabilme, maddesellik, **6. tangibly** : elle tutulabilecek/dokunulabilir şekilde, maddesel olarak, kesinlikle. *The only available evidence tangibly supports his claim.* ***e.a.- 1. material, substantial, 2. real, actual, perceptible, 3. definite. k.a.- 2. imaginary, visionary, 3. vague, elusive.***

Tangier, *is.* Tanca.

tangle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** dolaş(tır)mak, karış(tır)mak, karmakarışık etmek/olmak, arap saçına dön(dür)mek, **2.** başına iş açmak, karışık işlere girişmek, **3.** *k.d.* anlaşmazlığa/ihtilâfa düşmek, tartışmak, çekişmek, münazaa etmek. **to ~ with...** : ... ile dalaşmak/ gırtlak gırtlağa gelmek/kavgaya tutuşmak, **4.** karmakarışık/düğümlenmiş/arap saçına dönmüş şey. *a ~ of ropes.* **5.** karışıklık, muğlâklık, anlaşılmaz/muğlâk mesele. **a ~ of contradictory statements** : karmakarışık ve birbirini nakzeden ifadeler, **6.** *k.d.* münazaa, tartışma, çekişme, kavga, **7.** *bot.* yenilebilen bir deniz yosunu *(Laminaria),* **8.** *İsk.* uzun boylu zayıf adam, **9. ~ment** : karışıklık, dolaşıklık, Arap saçı, keşmekeş, **10. tangler** : karışıklık/ihtilâf yaratan.

tangleberry, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **hackleberry.**

tanglefoot, *is. ABD- argo* ucuz viski.

tangly, *sf.* **-glier, -gliest** dolaşık, düğümlü, karışık, arap saçı gibi. ***e.a.- snarled.***

tango, *is., ç.* **-gos**, *f.* **-goed, -going** tango (oynamak).

tangram, *is.* birleştirilince bir kare yapan beş ikizkenar dik üçgen, bir kare ve bir paralelkenardan ibaret Çin bulmacası (bunlarla çeşitli şekiller yapılır).

tangy, *sf.* **tangier, tangiest** (lezzeti/kokusu) keskin, çeşnili, buruk.

tanh = *hyperbolic tangent* : hiperbolik teğetlik.

tanist, *is.* Kelt kabile reisinin sağlığında seçilen veliahtı.

tanistry, *is.* Keltlerde cülus yasası.

tank, *is.&f.* **1.** sarnıç, su deposu, hazne. **flush ~** : rezervuar. **septic ~** : çirkef/foseptik çukuru. **bow ~s** : (denizaltı) sarnıçları boşaltmak, su yüzüne çıkmak, **2.** *As.* tank, zırhlı savaş arabası, **3.** *k.d.* havuz, gölcük, **4.** *argo* (sanıkların topluca kapatıldıkları) tutuklular odası, **5.** sarnıca/depoya doldurmak, **6. ~ car** : sarnıçlı vagon, **7. ~ farm** : petrol depoları sahası, **8. ~ farming** *bk.:* **hydroponics, 9. ~ suit** : tek parçalı mayo, **10. ~ town** : (a) trenlerin su aldığı ara istasyon, (b) küçük kasaba.

tanka, *is., ç.* **-kas/-ka** beş mısralı otuz bir heceli Japon şiiri.

tankage, *is.* **1.** sarnıcın/deponun hacmi, **2.** sarnıç/depo doldurma, **3.** doldurma ücreti.

tankard, *is.* kapaklı büyük içki maşrapası.

tanker, *is.* tanker, petrol taşıma gemisi.

tankful, *is., ç.* **-fuls** sarnıç/depo dolusu.

tankship, *is.* tanker.

tannage, *is.* **1.** sepileme, tabaklama, **2.** sepilenmiş/tabaklanmış deri.

tannate, *is. kim.* tanat, tanik asit tuzu.

tannenbaum, *is.* Noel ağacı. ***e.a.- Christmas tree.***

tanner, *is.* **1.** sepici, debbağ, tabak, **2.** *Brit.- argo* altı penilik para, **3.** *bk.:* **tan.**

tannery, *is., ç.* **-neries** debbağhane, tabakhane.

tannic, *sf. kim.* tanenli.

tannin, *is. kim.* tanen, mazı tozu.

tanning, *is.* **1.** sepileme, tabaklama, debağat, **2.** güneşte esmerleşme, **3.** *k.d.* kırbaçlama, kamçılama, dövme. ***e.a.-3. thrashing, whipping.***

tansy, *is., ç.* **-sies** *bot.* solucan otu *(Tanacetum vulgare).*

tantalate, *is. kim.* tantalat, tantalik asit tuzu.

tantalic, *is. kim.* tantalik. **~ acid** : tantalik asit: HTaO3.

tantalise/tantalisation, *Brit. bk.:* **tantalize / tantalization.**

tantalite, *is. kim.* tantalit, demir tantalat FeTa2O6.

tantalize, *gl.f.* **-lized, -lizing** boşuna ümit vermek, hayal kırıklığına uğratmak, arzu edilen bir şeyi verir gibi yapıp geri çekmek, eziyet/işkence etmek. **tantalization** : boşuna ümit verme, hayal kırıklığına uğratma, eziyet/işkence etme. *Brit.:* **tantalise.**

tantalizing, *sf.* boşuna ümit veren, hayal kırıklığına uğratan. **~ly** : boş ümitler vererek, hayal kırıklığına uğratarak.

tantalous, *sf. kim.* tantal+, üç valanslı tantal ihtiva eden.

tantalum, *is. kim.* tantal : gri renkli, sert, asitlere dayanıklı, paslanmaz nadir maden. Simge: **Ta**, atom. ağ.: 180.948, atom. nu.: 73, özgül ağ. 16.6.

tantamount, *sf. gen.* ~ **to** : eşdeğer, eşit, denk, değer/etki/anlamca aynı. *Your answer is ~ to a refusal.* ***e.a.*** *- equivalent, equal.*

tantara, *is.* boru sesi.

tantivy, *sf.&zf.&is., ç.* **-tivies** boru sesi **1.** acele, hızlı, **2.** hızla, acele ile, dört nala. *to ride ~.* **3.** hızlı/acele/dört nala gidiş, **4.** (avcı narası olarak) koş, atıl, çabuk ol! ***e.a.*** *- **1.** swift, rapid, **3.** gallop, rush.*

tant mieux, *Fr.* âlâ, mükemmel, fevkalâde.

tanto, *zf. It. müz.* o kadar, çok.

tant pis, *Fr.* ne fena, berbat.

tantrum, *is.* kudurganlık: tepinme, tekmeleme, ağlama, kırıp dökme ile beliren aşırı öfke nöbeti.

Taoism, *is.* Taoculuk, Tao mezhebi. **Taoist** : Taocu.

tap[1], *is.&f.* **tapped, tapping 1.** hafifçe vurmak/dokunmak. ~ **at/on the door** : kapıyı hafifçe vurmak. ~ **on the shoulder** : omuzuna hafifçe dokunmak. **2.** hafifçe vurarak yapmak/çakmak. *to ~ a nail into a wall.* **3.** (parmaklarla, kalemle vb.) tempo tutar gibi hafif hafif vurmak, tıkırdatmak, **4.** (ayakkabıya) pençe vurmak, **5.** hafif vuruş, **6.** tıpırtı, tıkırtı, **7.** pençe, **8.** nalça, ayakkabı demiri. **9. tapper** : (a) hafifçe vuran, (b) *bk.:* **tap-dancer.**

tap[2], *is.&f.* **tapped, tapping 1.** musluk. ~ **-water** : musluk/terkos suyu, **2.** fıçıdan alınan içki, **3.** tıkaç, tapa, **4.** kılavuz, burgu, vida kılavuzu, **5.** *cer.* vücuttan su alma(k). **spinal** ~ : omurilikten su alma. **to ~ a lung** : akciğeri delmek, **6.** *elekt.* ara bağlantı, bir sargının ara yerinden çıkarılan bağlantı ucu, **7.** haberleşmeyi gizlice dinlemek için telefon hattına bağlantı yapma(k). *to ~ a telephone.* **8.** *esk.* içki türü, **9. on** ~ : (a) fıçıdan alınıp satılmaya hazır (içki), (b) (fıçı vb.) musluklu, **10.** (fıçıdan vb.) akıtmak, muslukla akıtmak, **11.** delip sıvıyı akıtmak. **to ~ a sugar maple** : akçaağacın gövdesini delip şekerli suyu akıtmak, **12.** sızdırmak, sızdırarak kaynağı/birikmiş şeyi kullanmak/ tüketmek. **to ~ a nation's natural mineral wealth** : bir milletin doğal maden kaynaklarını tüketmek. **to ~ a new resource** : yeni bir kaynağı kullanmak. **to ~ a new country** : yeni bir memleketin kaynaklarını kullanmak. **to ~ s.o. for a fiver** *argo* birisinden beşlik (5 lira) sızdırmak, **13.** musluk takmak, **14.** kılavuzla vida açmak, **15.** bağlamak, bağlantı kurmak, **16.** yolu/elektrik hattını bir yere uzatmak, **17.** muhabereyi çalmak, gizli bağlantı yaparak haberleşmeyi dinlemek. ***e.a.*** *- **1.** faucet, cock.*

tapa, *is.* **1.** dut ağacı kabuğu, **2.** ~ **cloth** *d.d.* ağaç kabuğundan yapılan kumaş ve kilim.

tap dance, *is.* tepinme dansı, ayak uçlarını ve topukları yere vurarak oynanan oyun.

tap-dance, *gs.f.* **-danced, -dancing** tepinme dansı yapmak. **tap-dancer :** tepinme dansı yapan.

tape, *is.&f.* **taped, taping 1.** şerit, kurdele, bant. **adhesive** ~ : yapışkan bant. **insulating** ~ : yalıtkan bant, **2.** ~ **measure** *d.d.* şerit metre. **perforated** ~ : delikli bant. **red** ~ : (a) kırmızı kurdele, (b) kırtasiyecilik, lüzumsuz formalitecilik, **3.** mıknatıslı kuşak, ses bandı, teyp, üzerine ses kaydedilen mağnetik şerit, **4.** şerit/kurdele takmak, **5.** şeritle bağlamak, şerit geçirmek, **6.** şerit metre ile ölçmek, **7.** banda ses kaydetmek, **8.** ~ **deck** : amplifikatörü ve hoparlörü olmayan teyp, küçük ses aygıtı, **9.** ~ **grass = eelgras = wild celery** *bot.* su kerevizi *(Vallisneria spiralis),* **10. ~less** : şeritsiz, kurdelesiz, bantsız, **11. ~like** : şerit/kurdele biçiminde, şerit gibi, **12. ~line = ~ measure** : şerit metre, **13.** ~ **machine** : ses aygıtı, teyp, **14.** ~ **player** : seslendirici, ses kaydetmeyip sırf çalan teyp, **15.** ~ **recorder** : ses alıcı, teyp, ses aygıtı, ses kaydedici, sesi şeride kaydeden ve seslendiren cihaz, **16.** ~ **recording** : ses alma, şeride ses kaydetme.

taper, *is.&f.* **1.** sivril(t)mek, sivrileş(tir)mek, gittikçe/uca doğru incel(t)mek, **2.** gittikçe azal(t)mak, zayıfla(t)mak, **3.** ~ **off** : (a) uca doğru tedricen incelmek, (b) gittikçe azalmak, **4.** gittikçe incelme, incelen şey, **5.** çok ince mum, şamalı fitil, **6.** şeritle/kurdele ile bağlayan kimse, **7.** şerit(leme) makinesi. **8. ~ing** : gittikçe incelen, **9. ~ingly** : gittikçe incelerek.

tapestry, *is., ç.* **-tries** *f.* **-tried, -trying** **1.** goblen, kanaviçe, gergef işi, resim dokumalı duvar örtüsü, **2.** goblenle kaplamak/süslemek, **3. ~like** : goblen taklidi, **4. tapestried** : goblenle kaplı, **5. ~ Brussels** : Brüksel gobleni.

tapetum, *is., ç.* **-ta** **1.** *bot.* şerit doku, **2.** *anat. zool.* zar, **3. tapetal** : şerit dokusal, zar biçiminde.

tapeworm, *is. zool.* şerit, yassı kurt, tenya *(Cestoda).*

taphole, *is. metal.* (izabe fırınında) maden akıtma deliği.

taphouse, *is., ç.* **-houses** *Brit.* fıçıdan içki satan meyhane.

tapioca, *is.* tapyoka. **~ snow** *bk.:* **snow pellets.**

tapir, *is., ç.* **-pirs/-pir** *zool.* tapir *(Tapiridae).*

tapis, *is., ç.* **tapis** **1.** halı, kilim, perde, masa örtüsü, **2. on the ~** : görüşülmekte, elde, müzakere safhasında.

tapper, *is.* **1.** musluk takan, delik açan, delerek içindeki sıvıyı akıtan, **2.** (vida açan) kılavuz, **3.** gizlice haberleşmeyi çalan, **4.** hafifçe vuran kimse/şey, **5.** maniple, **6.** tepinen/tepinme dansı oynayan.

tappet, *is. mak.* kol, manivela, itici.

tapping, *is.* **1.** hafifçe vurma/vuruş, tıkırdatma, tıkırtı, **2.** gizlice hatta girerek telefon konuşmasını çalma, **3.** musluktan akıtılan sıvı (içki vb.).

tappit-hen, *is. İsk.* **1.** ibikli tavuk, **2.** kapağı süslü büyük içki bardağı.

taproom, *is. Brit.* meyhane, bar. ***e.a.-*** *barroom.*

taproot, *is. bot.* ana kök, kazık kök.

taps, *is. As.* yat borusu, (cenazede) sus borusu.

tapster, *is.* içki dağıtan, barmen. ***e.a.-*** *bartender.*

tar, *is.&sf.&f.* **tarred, tarring** **1.** katran. **Stockholm/wood ~** : bitkisel katran. **~ brush** : katran fırçası, **2.** zift. **cigarette ~** : sigaranın ziftı, **3.** katranlamak, katran sürmek, **4. beat/knock/whale the ~ out of** : kıyasıya dövmek, temiz bir dayak çekmek, eşek sudan gelinceye kadar dövmek, **5. ~ and feather** : (ceza olarak) üzerine katran sürüp tüy yapıştırmak, **6.** katranlı, katranlanmış, katran sürülmüş, **7.** *k.d.* gemici, bahriyeli, **8. They are both ~red with the same brush** : İkisi de aynı mal; ikisinin de huyları/kusurları aynı; al birini vur ötekine. **9. to have a touch of the ~** : damarlarında biraz zenci kanı bulunmak, **10. to spoil the ship for a ha'p' worth of ~** : az bir masraftan kaçınıp büyük zarara girmek.

taradiddle = tarradiddle, *is. k.d.* yalan. ***e.a.-*** *lie.*

tarantas(s), *is.* dört tekerlekli büyük Rus at arabası.

tarantella, *is.* tarantella, oynak Napoli dansı/müziği.

tarantism = tarentism, *is.* taşkın dans sayrılığı, durmadan dans etme arzusu ile beliren sinir hastalığı.

tarantula, *is., ç.* **-las/-lae** *zool.* **1.** kıllı örümcek *(Theraphosidae),* G ABD'de bulunan iri, kıllı ve zehirli bir örümcek, **2.** tarantel, İtalyan örümceği *(Lycosa tarantula)* : tarantism hastalığını aşıladığı sanılan bir örümcek.

taraxacum, *is. ecz.* (kurutulmuş) hindiba kökü : kuvvet verici ve müshil olarak kullanılır.

tar-board, *is.* katranlı mukavva.

tarboosh = tarbush, *is.* fes.

tardigrade, *sf.&is.* **1.** yavaş yürüyen, **2.** *zool.* tardigradlar *(Tardigrada)* : sularda ve nemli topraklarda yaşayan mikroskopik hayvanlar.

tardo, *sf.&zf. It. müz.* yavaş. ***e.a.-*** *slow.*

tardy, *sf.* **-dier, -diest** **1.** geç, gecikmiş, geç kalmış, **2.** yavaş devinen/yürüyen, **3.** geciken, geciktiren, erteleyen, savsaklayan, **4. tardily** : gecikerek, **5. tardiness** : gecikme, geç kalma. ***e.a.- 1.*** *late, delayed.*

tare, *is.&f.* **tared, taring** **1.** *bot.* delice *(Vicia saiva):* burçak türünden bir ot, **2.** dara, **3.** darasını düşmek, **4.** *esk. bk.:* **tear** *(geç.z.&sf.f.).*

targe, *is. esk.* küçük yuvarlak kalkan/siper.

target, *is. &f.* **1.** hedef, **2.** amaç, gaye, **3.** tenkit konusu, tenkide/eleştiriye konu olan kimse. **to be the ~ for popular ridicule** : halka gülünç olmak, elâleme rezil ve maskara olmak, **4.** yuvarlak kalkan, **5.** uzaktan görülebilecek yuvarlak işaret levhası, **6.** demir yolu makas levhası (hattın açık/kapalı olduğunu gösterir), **7. ~ date** : amaçlanan tarih: tasarlanan başlama/bitim

tarihi, **8. ~ practice** : atış talimi, **9. on ~** : (a) hedefe yöneltilmiş, gayeye hizmet eden, isabetli, (b) kıvamında, maksada uygun/elverişli. ***e.a.- 2. goal, end, 3. butt, 4. buckler.***

Targum, *is., ç.* **-gums** (Aramî dilinde yazılmış) Tevrat.

tariff, *is.&f.* **1.** tarife, bildirmelik, ihracat/ithalât vergisi, **2.** vergi koymak, gümrük tarifesi yapmak, **3. preferential ~** : (dost ülkelere uygulanan) indirimli gümrük tarifesi, **4. ~ war** : gümrük/bildirmelik savaşı.

tarlatan= tarletan, *is.* ince ve şeffaf muslin, tarlatan.

tarmac, *is.&f. Brit.* **1.** asfalt yol, **2.** asfalt pist/ iniş meydanı, **3.** asfaltlamak.

tarmacadam, *is. Brit.* katranlı kırma taş, bitüm ve kırma taş karışımı.

tarn, *is.* dağ gölü.

tarnation, *ünl.&is.&zf.* **1.** lânet, mel'un. **What in ~ is that?** Nedir bu mel'un şey? **2.** kahrolasıca, Allahın belâsı. **Where in ~ is that boy?** Bu oğlan hangi cehennemde kaldı? ***e.a.- damnation, damned.***

tarnish, *is.&f.* **1.** (maden yüzeyini) donuklaş(tır)mak, karar(t)mak, **2.** lekele(n)mek, leke sür(ül)mek, kirletmek, kirlenmek. *The scandal ~ed his reputation.* **3.** leke, kir, **4.** donukluk, donuklaşma, kararma, **5. ~able** : (a) donuklaşabilir, (b) lekelenebilir, kirlenebilir. ***e.a.- 1. discolor, dull, 2. stain. sully, blemish, soil, spoil, mar, debase, 3. stain, blemish. k.a.- 1. brighten.***

taro, *is., ç.* **-ros 1.** *bot.* kulkas *(Colocasia esculenta, C. antiquorium),* **2.** kulkas kökü.

tarot, *is.* (fal bakmakta kullanılan) iskambil kâğıdı.

tarp, *is. k.d. bk.:* **tarpaulin.**

tarpan, *is.* tarpan, Orta Asya/Avrupa yaban atı.

tarpaper, *is.* katranlı kâğıt.

tarpaulin, *is.* **1.** katranlı/boyalı muşamba, **2.** katranlı muşambadan yapılmış şapka/ceket, **3.** *az kul.* gemici.

tarpon, *is., ç.* **-pons/-pon** *zool.* iri ringa *(Tarpon atlanticus).* Atlantik'te avlanan iri bir balık (boyu 2.4 m).

tarragon, *is. bot.* tarhun *(Artemisia Dracunculus).* Kokulu bir bitki.

tarriance, *is. esk.* **1.** gecikme, **2.** geçici ikamet. ***e.a.- 1. delay, 2. sojourn.***

tarry[1], *is., ç.* **-ries** *f.* **-ried, -rying 1.** oturmak, ikamet etmek, kalmak, durmak, **2.** oyalanmak, gecikmek, sallanmak, ağırdan almak, **3.** beklemek, **4.** *esk.* ikamet, oturma, **5. tarrier** : oturan, ikamet eden. ***e.a.- 1. remain, stay, sojourn, 2. delay, 3. wait, 4. sojourn, stay.***

tarry[2], *sf.* **-rier, -riest** katranlı, katran kaplı, katrana benzer. **tarriness** : katranlılık.

tarsal, *sf.* ayak bileğine ait.

tar sand, *is. jeol.* (petrol elde edilen) katranlı kum.

tarsia, *is. bk.:* **intarsia.**

tarsier, *is. zool.* cadı maki *(Tarsius spectrum) :* İndonezya ve Filipinler'de yaşayan ince uzun kuyruklu iri gözlü maymuna benzer gece ağaçlarda gezen hayvan.

tarso-, *ön ek* "ayak bileği" anlamı katar : *tarsometatarsus* gibi. Sesli harf önünde : **tars-.**

tarsometatarsus, *is., ç.* **-si** (kuşlarda) uzun alt bacak. **tarsometatarsal** : alt bacak+.

tarsus, *is., ç.* **-si 1.** *anat. zool.* ayak bileği, **2.** göz kapağındaki bağlayıcı doku, **3.** *bk.:* **tarsometatarsus, 4.** (böceklerde) ayak.

tart[1], *sf.* **1.** ekşi, mayhoş, **2.** sert, keskin. *a ~ remark.* **3. ~ly** : (a) sert bir şekilde, (b) ekşice, mayhoşça, **4. ~ness** : (a) ekşilik, mayhoşluk, (b) sertlik, keskinlik. **~ up** *argo* gülünç ve göze batacak şekilde süslemek.

tart[2], *is.* **1.** meyveli çörek, reçelli pasta, turta, **2.** *ABD- argo* fahişe, orospu, **3.** *Brit.- argo* hafifmeşrep kız/kadın.

tartan, *is.&sf.* **1.** kareli yünlü İskoç kumaşı, **2.** kareli kumaş, **3.** bu kumaştan yapılmış, **4. tartana** *d.d.* Akdeniz'e mahsus tek direkli ve lâtin yelkenli gemi.

tartar, *is.* **1.** (diş diplerinde toplanan) kefeki, pesek, diş kiri, **2.** şarap tortusu, **3. ~ous** : kefekili, tortulu.

Tartar= Tatar, *is.&sf.* **1.** Tatar, **2.** Tatarca, **3.** vahşî, zalim, zorlu, haşin, çetin, huysuz, şirret (kimse), **4. catch a ~** : belâya/zorlu adama çatmak, **5. to have caught a ~** : çıkmaza saplanmak, çok zor durumda kalmak. ***e.a.- 3. savage, intractable.***

Tartarean, *sf.* cehennemî. ***e.a.- infernal.***

tartar emetic, *is. kim. ecz.* tartar emetik, antimuan potasyum tartarat : K(SbO)C4 H4O6. 12H2O. balgam söktürücü, terletici, kusturucu

olarak kullanılan zehirli bir toz. **antimony potassium tartrate, potassium antymonyl tartrate** *d.d.*

Tartarian, *sf.* Tatar+, Tatarlara özgü.

tartaric, *sf.* tartarik, şarap tortusundan elde edilen. **~ acid** : tartarik asit : HOOC(CHOH)2 COOH.

tartar(e) sauce, *is.* soğanlı zeytinli turşulu mayonez.

tartar(e) stake = steak tartare, *is.* (tatar usulü) çiğ köfte.

Tartarus, *is.* **1.** (mitolojide) ölüler diyarı olan Hades'ten daha aşağıda bulunan derin uçurum, **2.** yer altı.

Tartary = Tatary, *is.* Tataristan.

tartish, *sf.* **1.** ekşice, **2.** sertçe, aksice.

tartlet, *is. Brit.* küçük meyveli çörek.

tartrate, *is.* tartarat, tartarik asi tuzu.

tartufe = tartuffe, *is.* ikiyüzlü, müraî. ***e.a.*** *- hypocrite, toady.*

tasimeter, *is.* ısıölçer : ısınarak genişleyen cisimlerdeki basınç değişmelerinden yararlanarak ısı değişmelerini ölçen alet. **tasimetric** : ısı ölçümsel. **tasimetry** : ısı ölçümü.

task, *is.&f.* **1.** iş, görev, ödev, vazife, **2.** zor/çetin iş, külfet, **3.** *esk.* vergi, mükellefiyet, angarya, **4. take (s.o.) to task** : ikaz/tekdir etmek, hesap sormak, azarlamak, paylamak, **5.** iş/görev vermek, görevlendirmek, külfet yüklemek, mükellef tutmak, **6.** suçlamak, itham etmek, kabahatli bulmak, azarlamak, paylamak, **7.** *esk.* vergi koymak, **8. ~ force** : (a) *As.* görev kuvveti : belirli bir harekâtın veya görevin ifası maksadıyla tek bir komutanın emrinde geçici olarak toplanmış birlikler, (b) özel kurul/komisyon : özel bir konuyu incelemek/araştırmak için teşkil edilen geçici komisyon. ***e.a.*** *- 1. duty, job, assignment, 3. tax, impost, 4. scold, blame, censure, 6. censure, reprimand.*

taskmaster, *is.* **1.** angaryacı, başkasına güç görev/angarya yükleyen kimse, **2.** nezaretçi, gözetçi, başkalarının çalışmasını kontrol eden kimse.

taskwork, *is.* götürü iş, parça başına ücret ödenen iş. ***e.a.*** *- piecework.*

Tasmanian devil, *is. zool.* keseli şeytan *(Sarcophilus harrisii).*

Tasmanian wolf = Tasmanian tiger, *is. bk.:* **thylacine.**

tass = tassie, *is. İsk.* **1.** süslü kadeh/fincan, **2.** bir kadeh dolusu (içki).

tasse, *is. bk.:* **tasset.**

tassel, *is.&f.* **-seled, -seling** (veya *Brit.:* **-selled, -selling**) **1.** püskül, **2.** püsküllemek, püsküllerle süslemek, püskül takmak, **3.** (mısır) püsküllenmek.

tasset = tace = tasse, *is.* zırhın kalçayı koruyan parçası.

taste, *is.&f.* **tasted, tasting 1.** tatma(k), **2.** *gen.* **~ of** : tadına/lezzetine bakma(k), deneme(k), azıcık yeme(k)/içme(k). *She tasted of the cake.* **I've ~d nothing for two days** : İki gündür ağzıma bir lokma koymadım. **3.** *gen.* **~ of** : tadı bir şeye benzemek, tadı ... olmak/bir şeye çalmak, ... tadı vermek. **The milk ~s sour** : Sütün tadı ekşiye çalıyor (biraz ekşimiş). **This bread ~s of mold** : Bu ekmek küf tadı veriyor. **4.** tat/tadını almak, zevkine varmak, zevk/haz duymak. *Once people have ~d freedom they're unwilling to become slaves again.* **~ blood** : kan dökmekten zevk duymak, **5.** tat, lezzet, çeşni, **6.** tat alma duygusu, **7.** bir tadımlık şey, lokma, yudum. **have/take just a ~ of sth.** : bir lokmacık yemek, azıcık tadına bakmak, **8.** *gen.* **~ for** : zevk, hoşlanma, hazzetme, beğenme, beğeni. **bad ~** : zevksizlik, midesizlik. **to one's ~** : zevkine uygun. **find sth. to one's ~** : bir şeyi zevkine uygun bulmak, ondan hoşlanmak. **have a ~ for sth.** : bir şeyden zevk almak/hoşlanmak. **everyone to his ~** : herkesin zevki ayrıdır/kimsenin zevkine karışılmaz/bu bir zevk meselesidir. **out of ~** : zevksiz, **9.** eğilim, meyil, temayül, **10.** ahenk, uygunluk, yakışma. **in good ~** : uygun, ahenkli, yakışır. **in bad ~** : uygunsuz, ahenksiz, yakışıksız, **11.** *esk.* deneme, **12. leave bad ~** : kötü etki bırakmak, **13. ~ bud** *anat.* tadım cisimciği, papilla. ***e.a.*** *- 1. savor, 5. flavor, savor, 7. morsel, bit, sip, 11. test, trial.* ***k.a.*** *- 8. antipathy.*

tasteful, *sf.* **1.** zevkli, zarif, uyumlu, uygun, cazip. *The bedroom was simple but ~.* **2. ~ly** : zevkle, incelikle, zarafetle. *Their house was ~ly furnished.* **3. ~ness** : zevklilik, incelik, zarafet. ***e.a.*** *- 1. elegant, attractive.*

tasteless, *sf.* **1.** tatsız, lezzetsiz, **2.** yavan, can sıkıcı, **3.** zevksiz, uygunsuz, **4. ~ly** : tatsızca, yavan yavan, can sıkıcı bir şekilde, **5. ~ness :**

tatsızlık, lezzetsizlik, yavanlık, can sıkıcılık, zevksizlik, uygunsuzluk. ***e.a.- 1. insipid, flat, 2. dull, uninteresting***

taster, *is.* **1.** çeşnici, **2.** ufak şarap tatma bardağı.

tasty, *sf.* **tastier, tastiest 1.** tatlı, lezzetli, çeşnili, **2.** zevkli, zarif, cazip, uyumlu, **3. tastily** : tatlı/ lezzetli bir şekilde, zevkle, zarif/cazip bir şekilde, **4. tastiness** : tatlılık, lezzetlilik, zevklilik, zariflik. ***e.a.- 1. savory, good-tasting, 2. tasteful.***

tat, *f.* **tatted, tatting** mekik oyası yapmak.

ta-ta, *is. Brit.* hoşça kal, esen kal. ***e.a.- good-by.***

Tatar = Tartar, *is.* Tatar, Tartarca. **~ic = ~ian** : Tatar+, Tatarca+.

Tatary, *is. bk.:* **Tartary.**

tater = 'tater, *is. k.d.* patates. ***e.a.- potato.***

tatouay, *is. zool.* tatu *(Tatoua unicintus).* G Amerika'da yaşayan sırtı zırhlı pullarla örtülü bir hayvan.

tatter, *is.&f.* **1.** çaput, paçavra, **2. ~s** : yırtık pırtık/lime lime elbise. **in ~s** : lime lime. **tear to ~s** : parçalamak, lime lime etmek, **3.** parçala-(n)mak, yırt(ıl)mak, lime lime etmek/olmak, paçavraya çevir(il)mek.

tatterdemalion, *is.* üstü başı yırtık/perişan kimse, pejmürde/hırpanî kimse.

tattered, *sf.* **1.** yırtık pırtık, lime lime, partal, eski püskü, paçavra gibi. *a ~ flag.* **2.** yırtık elbiseli, pejmürde, hırpanî. ***e.a.- 1. ragged.***

tattersall, *is.&sf.* damalı, dama desenli (kumaş), bu kumaştan yapılmış.

tatting, *is.* **1.** mekik oyası, **2.** mekik oyası yapma.

tattle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** fitleme(k), fit verme(k), yerme(k), çekiştirme(k), gammazlamak, **2.** gevezelik/boşboğazlık etme(k), dedikodu yapma(k), **3.** boşboğazlıkla sırrı açıklama (k)/ifşa etme(k), **4. ~ on** : ihanet etmek, ihbar etmek, ele vermek. *She ~d on her brother.* **5.** gevezelik, boşboğazlık, dedikodu, **6.** bebeğin geveledi̇ği sözler, yarım yamalak konuşma. **tatlingly** : fitleyerek, çekiştirerek, boşboğazlıkla, gevezelikle. ***e.a.- 2. chatter, gossip, 3. disclose, 4. betray, 5. chatter, gossip.***

tattler, *is.* **1.** fitneci, fit veren, fitleyen, yeren, çekiştiren, gammaz, geveze, zevzek, boşboğaz, dedikoducu, **2.** *zool.* cırlakkuş *(Heteroscelus):* çullukgillerden cırlak sesle öten kıyı kuşu. ***e.a.- 1. telltale.***

tattletale, *is.&sf.* **1.** fitneci kimse (özellikle çocuk), gammaz, **2.** açıklayan, açığa vura, ifşa eden, **3. ~ gray** : gri beyaz, kirlenmiş (çamaşır). ***e.a.- 1. talebearer, informer, 2. telltale, revealing.***

tattoo, *is., ç.* **-toos**, *f.* **-tooed, -tooing 1.** ten üzerine dövme (yapmak), **2.** dövme (ile işlenen resim), **3.** kışla/koğuş borusu/trampeti (askerlerin kışlaya dönmesi için çalınır), **4.** vuruş/darbe, (nabız vb.) kuvvetli atış. **to beat a devil's ~ on the table** : masaya güm güm vurmak. **My heart beat a ~ on my ribs** : Kalbim gümbür gümbür atıyordu. **5.** *Brit.* bando ve meşalelerle askerî tezahürat, **6. ~er = ~ist** : dövmeci, dövme işleyen kimse.

tatty, *sf.* ayıp, çirkin, kaba, adî. ***e.a.- vulgar, crude, cheap.***

tau, *is.* **1.** to, Yunan alfabesinde **t** harfi. **~ cross** : T şeklinde haç, **2.** *bk.:* **tav.**

taught, *f. bk.:* **teach** *(geç.z.&sf.f.).*

taunt, *is.&sf.&f.* **1.** alay/hakaret etmek, **2.** alay ederek kışkırtmak, **3.** alay, istihza, hakaret, iğneli söz, meydan okuma, **4.** alay, hakaret, istihza, **5.** *den.* yüksek ve dimdik (gemi direği), **6. ~er** : alay eden, meydan okuyan, **7. ~ingly** : alay ederek, meydan okurcasına. ***e.a.- 1. mock, flout, insult, 2. jeer, provoke, ridicule.***

taupe, *is.* **1.** koyu kahverengimsi gri renk, köstebek derisi rengi, **2.** köstebek. ***e.a.- 2. mole.***

taur-/tauri-, *ön ek bk.:* **tauro- .**

tauriform, *sf.* boğa şeklinde.

taurine, *sf.* **1.** boğa+, boğaya ait/benzer, boğa gibi, **2.** Boğa Burcuna ait, **3.** *kim.* torin : H2NCH2CH2SO3H. Hayvan ödlerinden elde edilen kristalli madde.

tauro- , *ön ek* "boğa" anlamı katar. *ör.: tauromachy.* **taur-, tauri-** *ş.d.y.*

taurocholic acid, *is. kim.* öd asidi : C26H45NO7S.

tauromachy, *is.* **1.** boğa güreşçiliği. **2. tauromachian** : boğa güreşçisi. ***e.a.- 1. bullfighting, 2. bullfighter.***

Taurus, *is.* **1.** Toros Dağları, **2.** *astr.* Boğa burcu.

taut, *sf.* **1.** gergin, sıkı. **to haul a rope ~** : halatı germek. **pull ~** *den.* kasa etmek, **2.** (sinir vb.) gergin. **~ nerves** : gergin sinirler. **~ situation** : gergin durum, **3.** düzenli, tertipli, muntazam, derli toplu, **4. ~ly** : gergince, gergin bir şekilde, **5. ~ness** : gerginlik. ***e.a.- 1. tense, tight, 2. tense, 3. tidy, trim, neat. k.a.- 1. slack.***

tauten, *f.* germek, gerilmek, gerginleş-(tir)mek.

tauto-, *ön ek* "aynı, eşiz". *ör. : tautomerism.*

tautog, *is. zool.* karabalık *(Tautoga onitis).* K Amerika Atlantik kıyılarında avlanan siyah renkli bir balık.

tautologise, *Brit. bk.:* **tautologize.**

tautologism, *is. az kul.* gereksizce söz tekrarlama.

tautologize, *gs.f.* **-gized, -gizing** gereksizce söz tekrarlamak.

tautology, *is., ç.* **-gies 1.** gereksizce söz tekrarlama, **2.** *man.* eş söz : aynı içeriği aynı anlamda türlü kelimelerle anlatma, **3. tautologic(al) = tautologous** : eş sözlü, gereksizce tekrarlanan, **4. tautologically = tautologously** : eş sözle, gereksizce tekrarlanarak.

tautomer, *is. kim.* devingen eşiz (bileşik).

tautomerism, *is. kim.* devingen eşizlik : protonun molekülde yer değiştirmesiyle ortaya çıkan iki eşizin denge karışımı oluşturmaları. **tautomeric** : devingen eşiz.

tautomerize, *f.* **-ized, -izing** *kim.* devingen eşizlenmek/eşizleştirmek. **tautomerizable** : devingen eşizleşebilir. **tautomerization** : devingen eşizleşme.

tautonym, *is.* ikiz ad : tür ve sınıf adı aynı olan bilimsel terim. *Vulpes vulpes* (kızıl tilki) gibi. **tautonymic = tautonymous** : ikiz adlı. **tautonymy** : ikiz adlılık.

tav = taw, *is.* İbranî alfabesinin yirmi üçüncü harfi.

tavern, *is.* **1.** meyhane, taverna, **2.** han, **3. ~er** *esk.* (a) meyhaneci, (b) meyhane müdavimi. ***e.a.- 1. bar, pub, 2. inn.***

taw, *is.&f.* **1.** bilye, **2.** bilye oyunu, **3.** bilye oynamak, **4.** ilkel maddeyi sonraki işlemlere hazırlamak, **5.** şaplamak, pöstekiden beyaz/şaplı deri yapmak, **6.** *esk.* kamçılamak, dövmek, **7. ~er** : ilkel maddeyi hazırlayan, deriyi şaplayan kimse. ***e.a.- 6. flog.***

tawdry, *sf.* **-drier, -drying 1.** ucuz ve cafcaflı, bayağı, zevksiz, **2. tawdrily** : bayağı/zevksiz bir şekilde, **3. tawdriness** : bayağılık, zevksizlik. ***e.a.- 1. flashy.***

tawney = tawny, *is.&sf.* **-nier, -niest 1.** esmer, koyu kumral, sarımsı kahverengi, **2. tawnily** : esmerce, **3. tawniness** : esmerlik.

taws(e), *is., ç.* **taws(es)** *İsk.* püsküllü kamçı (öğrencileri cezalandırmak için kullanılır).

tax, *is.&f.* **1.** vergi, resim, harç. **company ~** : kurumlar vergisi. **direct ~** : dolaysız vergi. **gift ~** : bağış/hibe vergisi. **income ~** : gelir vergisi. **hidden/indirect ~** : dolaylı vergi. **receivable ~** : tahsil edilecek vergi. **~- assessment** : matrah. **~-avoidance** : kanunen vergiye tâbi olmama. **~ certificate = ~ title** : icra yolu ile alınan mülkün vergi borcunun ödendiğini belirten belge. **~-collector/-gatherer** : tahsildar. **~- deductible** : vergiye esas gelirden düşülebilir (masraflar vb.). **~-dodger** : vergi kaçakçısı. **~ evasion** : vergi kaçakçılığı. **~-farmer** : kesimci. **~-free** : vergi ve resimden muaf/bağışık. **tax-haven** : vergisi az olan ülke. **~ liability** : vergi mükellefiyeti. **~ list** : vergi listesi. **~ loss** : vergi kaybı. **~ payer** : vergi ödeyen, vergi mükellefi/sorumlusu. **~ point** : vergilendirme yeri/tarihi. **~ rate** : vergi oranı. **~ return** : vergi bildirimi/beyannamesi. **~ shelter** : vergi azaltıcı yatırım. **~ stamp** : damga pulu, **2.** külfet, yük, angarya. **be a ~ on s.o.** : birine yük olmak, **3.** vergilendirmek, vergi koymak/yüklemek/tarh etmek, **4.** mahkeme masrafını tayin etmek, **5.** yüklemek, yük altına sokmak, külfet olmak, külfet/angarye yükletmek, sömürmek, zorlamak, yormak, tüketmek. **to ~ one's belief** : inancını sarsmak. **to ~ one's resources** : bir kimsenin kaynaklarını sömürmek. **to ~ one's strength** : bir kimsenin mukavemetini zorlamak. **to ~ one's patience** : sabrını tüketmek. **to ~ the courage of s.o.** : birinden aşırı cesaret istemek, **6.** suçlamak, itham/isnat etmek. **to ~ a person with laziness** : bir kimseyi tembellikle suçlamak, **7. taxer** : vergilendiren, vergi koyan, **8. taxingly** : vergilendirerek, vergi almak, suretiyle, **9. taxless** : vergisiz, vergiden muaf. ***e.a.- 1. duty, impost, levy, 2. burden, strain, 6. censure, reprove.***

taxable, *sf.&is.* **1.** vergiye tâbi. ~ *income/gain.* **2. ~s** : vergiye tâbi gelir/mal/mülk, vergi mükellefi, **3. taxability** : vergilendirilebilme, vergiye tâbi tutma/olma, **4. taxably** : vergiye tâbi olarak.

taxaceous, *sf. bot.* porsuk ağacıgillerden.

taxation, *is.* **1.** vergilendir(il)me, **2.** tarh edilen vergi, **3.** vergi geliri, **4. ~al** : vergi ile ilgili.

taxeme, *is. gr.* düzen biçim, cümle kuruluşunda kelime seçimi/dizilişi, ses değişimi vb. gibi hususlar. **taxemic** : düzen biçimsel.

tax-exempt, *sf.* **1.** vergiden muaf, **2.** *ABD* faizi her türlü vergiden muaf (tahvilât, bono).~ *municipal bonds.*

taxi, *is., ç.* **taxis/taxies,** *f.* **taxied, taxiing/taxying 1.** taksi, **2.** taksiye binmek, taksi ile gitmek, **3.** (uçak) pistte yürümek, taksilemek, **4. ~ dancer** : müşterilerle ücretle dans eden kız, **5. ~ -driver = ~ -man** : taksi şoförü, taksici, **6. ~-rank = ~ -stand** : taksi durağı, **7. ~ -track** : taksi yolu.

taxicab, *is.* taksi, kiralık otomobil.

taxidermy, *is.* post doldurma: hayvan postunu doldurup canlı gibi saklama sanatı. **taxidermal = taxidermic** : post doldurma ile ilgili. **taxidermist** : post doldurucu

taximeter, *is.* taksimetre, taksi saati.

taxis, *is.* **1.** (doğal bilimlerde) dizi, düzen, **2.** *biy.* uyar devim : dış uyarı karşısında canlının belirli yönde hareketi, **3.** *cer.* yerinden oynamış/çıkmış bir organı el ile yerine yerleştirme.

taxite, *is.* parçalı lâv, çeşitli parça ve renklerden oluşan volkanik kaya.

taxonomy, *is.* **1.** sınıflandırma bilgisi, **2.** taksonomi : canlıların adlandırılması ve sınıflandırılması, **3. taxonomic(al)** : sınıflandırma bilgisi+, **4. taxonomically** : sınıflandırma bilgisi bakımından/yolu ile, **5. taxonomer = taxonomist** : sınıflandırma uzmanı.

Tay-Sachs disease, *is. patol.* Yahudi hastalığı : Doğu Avrupa Yahudilerinde görülen öldürücü irsî çocuk hastalığı.

tazza, *is., ç.* **-zas/-ze** *It.* çok süslü vazo/kadeh.

TB/T.B./Tb = tuberculosis.

Tb, *kim.* Terbium (simgesi).

T-bar, *is.* **1. tee** *d.d.* T demiri, T çubuğu, **2. ~ lift** *d.d.* iki kişilik kayak çektirisi.

T-bill = treasury bill.

T-bone steak, *is.* T şeklinde kemikli biftek.

tbs. = tbsp. = tablespoon(ful).

Tc, *kim.* = tachnetium.

TCBM = *transcontinental ballistic missile* : kıtalar arası balistik füze.

Te, *kim.* = tellurium.

tea, *is.* **1.** *bot.* çay fidanı *(Thea sinensis),* **2.** kuru çay yaprağı, çay, **3.** çay. **a cup of tea** : bir fincan çay. *Two teas and a coffe please, waiter!* **4.** çay gibi içilen şey, **5.** çay ziyafeti, **6.** *Brit.* ikindi kahvaltısı, **7.** *argo bk.:* marihuana, **8. one's cup of ~** : (bir kimse için) uygun, münasip, çekici, sevilen/arzu edilen şey. **Playing cards isn't my cup of ~, let's watch television instead** : İskambilden hoşlanmam, onun yerine televizyon seyredelim. **9. ~ bag** : çay yapmak için kaynar suya atılan içinde çay bulunan kâğıt torba, **10. ~ ball** : içine çay yaprakları konulup kaynar suya batırılan süzgeçli top, **11. ~ biscuit** : çay bisküvisi, **12. ~ caddy** *Brit.* çay kutusu, **13. ~ -chest** : çay sandığı, **14. ~-cloth** : küçük masa örtüsü, tabak kurulama bezi, **15. ~ cozy** : çaydanlık örtüsü/kılıfı, **16. ~cup** : çay fincanı, **~cupful** : çay fincanı dolusu, **17. ~ dance** : danslı çay, **18. ~-drinker** : çay tiryakisi, **19. ~-garden** : (a) çay çiftliği, (b) çay bahçesi: çay/kahve/hafif yemekler satılan bahçe, **20. ~-house** : (Çin'de) çayhane, **21. ~room = ~shop** : çayhane, çay/kahve ile hafif yemekler yanilen küçük lokanta, **22. ~ rose** : çay gülü, çay kokulu gül, **23. ~ service = ~ set** : çay takımı, **24. ~ table** : çay masası, **25. ~time** : çay saatı (ikindi çayı vakti), **26. ~ towel** : kurulama bezi, **27. ~ wagon** : çay servis arabası. ***e.a.- 8.*** *suitable, appropriate, attractive.*

teaberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* keklik üzümü *(Gaultheria procumbens)* ve meyvesi. ***e.a.-*** *wintergreen.*

teacake, *is.* çay pastası, tatlı çörek.

teacart, *is.* çay servis arabası.

teach, *f.* **taught, teaching** öğretmek, okutmak, eğitmek, yetiştirmek, göstermek, ders vermek, öğretmenlik/hocalık etmek. **He ~es physics** : Fizik okutuyor. **to ~ s.o. a lesson** : birisine ders (ibret dersi) olmak. **That will ~ him (a lesson)** : Bu ona ders olur (Ona Hanya'yı Konya'yı öğretir). **to ~ s.o. a thing or two** : birinin gözünü

açmak. **I'll ~ you to speak to me like that** : Benimle böyle konuşmayı sana gösteririm. ***e.a.*** *instruct, educate, tutor.*

teachable, *sf.* **1.** öğrenmeye hevesli, öğrenme yeteneği olan, uysal, zeki, akıllı. *a ~ student.* **2.** öğretilebilir, okutulabilir. *a ~ subject.* **3. ~ness = teachability** : (a) öğrenebilme, öğrenme heves ve yeteneği, (b) öğretilebilme, okutulabilme, **4. teachably** : öğretilebilecek/okutulabilecek şekilde.

teacher, *is.* **1.** öğretmen, hoca, muallim, **2. ~ bird** : *ABD- k.d.* çömlekçi kuşu *(Seiurus aurocapillus),* **3. ~s college** : öğretmen okulu, **4. ~'s pet** : öğretmenin gözde öğrencisi, **5. ~ship** : öğretmenlik, **6. ~less** : öğretmensiz. ***e.a.- 2.*** *ovenbird.*

teach-in, *is., ç.* **teach-ins** uzun oturum : protesto gösterisi olarak fakülte öğretim üyelerince düzenlenen kesintisiz uzun ders ve konferanslar.

teaching, *is.* **1.** öğretme, öğretim, **2.** ders, öğretilen şey, telkin, talim, **3.** *gen.* **~s** : öğreti, doktrin, **4. ~ aid** : öğretim gereci, **5. ~ fellow** : öğretim yardımcısı, **6. ~ fellowship** : öğretim yardımcılığı: öğretime yardım suretiyle parasız olarak lisans üstü öğrenimi yapma olanağı, **7. ~ machine** : öğretici makine.

teak, *is. bot.* tik ağacı *(Tectona grandis).* Hindistan'da yetişir, sarımtrak kahverengi sert, sağlam ve reçineli kerestesi gemi inşaatında kullanılır.

teakettle, *is.* çaydanlık, çay ibriği.

teakwood, *is.* tik kerestesi.

teal, *is., ç.* **teals/teal** *zool.* çamurcun *(Anos crecca):* kısa boyunlu, küçük tatlı su ördeği. **green-winged ~** : yeşilkanatlı ördek *(A. carolinensis).* **blue-winged ~** : mavi kanatlı ördek *(A. discors).* **~ blue** : yeşilimsi mavi renk.

team, *is.&f.* **1.** ekip, takım, oyuncu takımı. **be in the ~** : takımda olmak. **~ games** : takım ile oynanan oyun, **2.** çifte koşulmuş hayvanlar, **3.** arabaya koşulmuş at(lar), **4.** *esk.* ördek/domuz sürüsü, **5.** *esk.* soy, nesil, zürriyet, kuşak, ırk, döl, **6.** takım kurmak, gruplaşmak, takım hâlinde birleşmek, **7.** koşulmuş hayvanları sürmek, **8.** *gen.* **~ up/together** : takıma girmek, takım teşkil etmek. **~ up with s.o.** : birisiyle beraber çalışmak/oynamak/iş birliği yapmak, **9. ~mate** : takımdaş, **10. ~ research** : takım araştırması, **11. ~-spirit** : birlik ruhu, iş birliği yapma/amaca birlikte ulaşma azmi, **12. ~ster** : sürücü, yük arabacısı, kamyon şoförü, **13. ~ teaching** : takım öğretimi : birbiriyle ilgili öğretim dallarında uzman öğretmenlerin belirli dersleri birlikte okutmaları, **14. ~-wise** : takım halinde, takım olarak, **15. ~-work** : takım halinde çalışma.

teapot, *is.* çay demliği.

teapoy, *is.* **1.** üç ayaklı sehpa, **2.** çay masası.

tear[1], *is.* **1.** gözyaşı. **burst into ~s** : gözyaşları dökmek, gözlerinden yaşlar boşanmak, ağlamak. *My wife burst into ~s when she heard the bad news.* **move s.o. to ~ = draw ~s from s.o.** : gözünü yaşartmak. **shed ~s** : gözyaşı dökmek. **shed crocodile ~s** : yalancıktan ağlamak. **weep bitter ~s** : acı gözyaşları dökmek, **2.** gözyaşına benzer şey, **3.** damla, **4. in ~s** : gözyaşları içinde, ağlayan. **be in ~s** : ağlamak, gözyaşı dökmek. *The little girl was in ~s because she' lost her mother.* **5. ~s** : elem, keder, üzüntü, matem, **6. ~ bomb** : göz yaşartıcı bomba, **7. ~ gas** : göz yaşartıcı gaz. ***e.a.- 4.*** *crying, weeping,* ***5.*** *grief, sorrow.*

tear[2], *is.&f.* **tore** (veya *esk. tare*), **torn** (veya *esk. tare*) **tearing 1.** yırt(ıl)mak, parçala(n)mak. **~ sth. open** : bir şeyi yırtıp açmak. *He tore open the envelope.* **2.** hızla çekip almak, kapmak. **~ sth. from s.o.** : birisinden bir şeyi zorla kapmak. *to ~ a book from s.o.'s hands.* **3.** parçala(n)mak, böl(ün)mek, çok hırpala(n)mak. **a country torn by civil war** : iç savaşlarla parçalanmış bir ülke, **4.** yar(ıl)mak, kopar(ıl)mak, kopmak, **5.** çılgın gibi koşmak, **6. ~ apart** *k.d.* (a) eleştirmek, kötülemek, yerin dibine geçirmek, (b) azarlamak, **7. ~ at** : saldırmak, tırmalamak.*The fighting girls tore at each other with their nails.* **8. ~ away** : (a) koparmak, ayırmak. **They are anxious to ~ me away from her** : Beni ondan ayırmak istiyorlar. **9. ~ oneself away** : istemeye istemeye ayrılmak. **I couldn't ~ myself away from this lovely spot** : Bu güzel yerden bir türlü ayrılmak istemedim. **10. ~ down** *k.d.* yıkmak, yırtmak, alaşağı etmek, tahrip etmek, **11. ~ into** *k.d.* (a) saldırmak, üstüne atılmak, (b) sözle hücum etmek, **12. ~ loose** : (a) bağları ko-

parmak, serbest kalmak, (b) çekip koparmak/ayırmak, **13. ~ off** *k.d.* (a) hızla çekip çıkarmak. *I tore off my shirt and changed hurriedly.* (b) hızla gitmek, kendini atmak. *He tore off home.* (c) (işi) bir çırpıda bitirmek, çırpıştırmak, çabucak yapıvermek. *He tore off 2 letters before dinner.* **14. ~ s.o. off a strip** : şiddetle azarlamak, **15. ~ one's hair** : saçını başını yolmak, **16. ~ s.o.'s heart out** : kalbini parçalamak, çok dokunmak/hüzün vermek, **17. ~ up** : paramparça etmek, yırtmak, parçalamak, **18.** yırtma, koparma, parçalama, **19.** yırtık, yarık, çatlak, rahne, **20. tearable** : yırtılabilir, parçalanabilir, **21. tearer** : yırtan, parçalayan. ***e.a.- 1. rip, rend, lacerate, 3. harrow, disrupt, shatter, afflict, mangle, 6. scold, 10. destroy, 19. rent, fissure, rip.***

teardrop, *is.* damla, gözyaşı damlası.

tearful, *sf.* **1.** gözyaşı dolu, gözleri yaşlı, ağlayan. *a ~ young girl.* **2.** hazin, üzücü, elem verici, gözleri yaşartıcı, **3.** üzgün, ağlamaklı. **in a ~ voice** : ağlamaklı bir sesle. *Janet looked so ~ that I thought she was going to cry.* **4. ~ly** : gözyaşlarıyla, ağlayarak, **5. ~ness** : gözleri yaş dolma, üzgünlük, ağlamaklı olma. ***e.a.- 1. crying, weeping.***

tear-gas, *gl.f.* **-gassed, -gassing** göz yaşartıcı gaz atmak.

tearing, *sf.* **1.** çılgın(ca). **in a ~ hurry** : çılgın bir telâşla, **2.** *Brit.* müthiş, korkunç, dehşetli, muazzam, **3. ~ly** : çılgınca, müthiş bir şekilde. ***e.a.- 1. violent, hasty, headlong, 2. tremendous, mighty.***

tear-jerker = tearjerker, *is. k.d.* gözyaşı döktüren, aşırı derecede hazin/dokunaklı hikâye/film vb.

tearless, *sf.* **1.** gözyaşsız, gözyaşı tükenmiş/kurumuş, ağlamayan, **2.** ağlayamayan, gözlerinden yaş gelmeyen, **3. ~ly** : gözyaşı dökmeksizin, **4. ~ness** : gözyaşı dökmeme, ağlamama.

tear sheet, *is.* yırtılıp koparılan sayfa (ilân vb. sayfası).

teary, *sf.* **tearier, teariest 1.** *bk.:* **tearful, 2.** gözyaşları ile ıslanan, **3.** gözyaşı gibi, gözyaşına benzer, **4. tearily** : gözyaşlarıyla, gözleri yaşararak, gözyaşları içinde, ağlayarak, **5. teariness** : gözü yaşlılık, ağlama, gözyaşları ile ıslatma.

tease, *is.&f.* **teased, teasing 1.** takılmak, kızdırmak, eziyet etmek, rahat vermemek, taciz/tedirgin etmek, **2.** (yün vb.) ditmek, didiklemek, taramak, mıncıklamak, **3.** (saç) kabartmak, **4.** kumaş tüyünü kabartmak, **5.** durmadan rica etmek, **6.** önce yüz verip sonra sırt çevirmek, sukûtuhayale uğratmak, **7.** mikroskopla muayene için liflere ayırmak, **8. ~ out (of s.o.)** : (birinin ağzından) kurnazlıkla lâf almak. *He didn't want to tell, but I ~d it out of him.* **9.** şakacı, alaycı, takılmayı seven kimse, **10.** takılma, canını sıkma, **11.** önce yüz verip sonra sırt çeviren genç kız, **12. teasingly** : takılarak, kızdırarak, taciz ederek. ***e.a.- 1. irritate, annoy, plague, harass, pester, provoke, bother, 2. shred, comb out, 3. ruffle, ruff, 4. teasel, 6. tantalize. k.a.- 1. mollify.***

teasel, *is.&f.* **-seled, -seling** (veya *Brit.:* **-selled, -selling**) **1.** *bot.* tarak otu, çoban tarağı *(Dipsacus fullonum),* **2.** (kumaş tüyünü kabartmak için kullanılan) kuru devedikeni başı, **3.** kumaş tüyünü kabartma aleti, **4.** kumaş tüyünü kabartmak. **teazel, teazle** *d.d.* **5. ~er = ~ler**: kumaş tüyünü kabartan (kimse/şey).

teaser, *is.* **1.** takılmayı seven/taciz eden kimse, **2.** bulmaca, muamma, **3.** yün tüyünü kabartma makinesi, **4.** gelecek programı gösteren film, **5.** iştah açıcı şey, **6.** sahne perdesinin arkasında asılı bulunan ve tavanın görülmesini önleyen kısa perde, **7.~batten** *tiy.* çerçeve dizi ışıkları. ***e.a.- 2. enigma.***

teaspoon, *is.* çay kaşığı. **~ful** : çay kaşığı dolusu.

teat, *is.* meme başı, emcik. ***e.a.-nipple, pap, dug.***

teazel = teazle, *is.&f. bk.:* **teasel.**

tech. = techn. = 1. technical(ly), **2.** technician, **3.** technological, **4.** technology.

technetium, *is. kim.* teknetum, manganez familyasından bir eleman. Simgesi. : **Tc**, atom. ağ. 99, atom nu. 43, özgül ağ. 11.5. Tabiatta serbest bulunmaz, uranyumun bölünümü veya molibdenin bombardımanı ile elde edilir.

technic, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **technique, 2.** *bk.:* **technicality, 3. ~s** : uygulayım, bir sanatı icra yöntemi/hüneri, **4.** *bk.:* **technical.**

technical, *sf.* **1.** teknik, uygulayımsal. **a ~ school** : teknik okul. **~ university** : teknik üniversite. **2.** bilimsel, ilmî, fennî. *a ~ article in the*

science journal. **3.** meslekî. ~ **skill** : meslekî yetenek/hüner, **4.** yasal, resmî, kanuna/resmiyete uyan, **5.** sırf usul ve uygulamayı ilgilendiren. **a ~ offense** : (gerçekte önemli olmayıp) sırf kanun nazarında suç. **judgement quashed on a ~ point** : şekil/muameleye ait bir hata yüzünden bozulan karar, **6. ~ly** : teknik/uygulama bakımından, bilimsel olarak, **7. ~ knockout** : (boksta) hükmen galibiyet, **8. ~ sergeant** *ABD* teknik astsubay üstçavuş.

technicality, *is., ç.* **-ties** 1. bilimsellik, bilimsel/ilmî nitelik, **2.** bilimsel/teknik terimlerin kullanılması, **3.** incelik, ayrıntı, teknik teferruat, **4.** fen, sanayi veya herhangi bir uygulama ile ilgili ayrıntılar, **5.** (bilhassa hukukta) usul ve formaliteye sıkı sıkıya bağlılık. **On a ~ , the judge dismissed the charge** : Usul bakımından yargıç beraat kararı verdi.

technician, *is.* **1.** uygulayımcı, teknikçi, teknisyen, **2.** bilim/fen/sanat uzmanı.

technique, *is.* **1.** uygulayım, **2.** yöntem, yordam, ustalık, **3.** hüner, beceri, yetenek, kabiliyet, **4.** *k.d.* beğendiri, beğenilme sanatı. *He has the greatest ~ with women.*

techno-, *ön ek* "uygulama, sanat, hüner, maharet".

technocracy, *is., ç.* **-cies** uygulayımcı erki: sanayi, ekonomi ve devlet yönetiminin politikacılar değil uzmanlar ve uygulayımcılar tarafından yönetilmesi doktrini. **technocrat :** uygulayımcı erki yanlısı. **technocratic :** uygulayımcı erkine ait.

technography, *is.* teknografi : bilim ve sanatın coğrafî dağılım ve tarihî gelişimleriyle incelenmesi.

technologic(al), *sf.* **1.** uygulayımsal, uygulayım+, teknolojik, bilim ve teknolojiyi ilgilendiren, **2.** teknik ilerleme ve üretim yöntemlerinin sonucu olan. *~ unemployment.* **3. technologically :** uygulayımsal olarak, uygulayımla, teknolojik yönden, bilim ve teknoloji alanında. *the world's richest and technologically advanced nations.*

technology, *is.* **1.** uygulayım bilimi, teknoloji, **2.** bilimin pratik amaçlara uygulanması. *educational ~ .* **3.** teknik terimler, sanat ve meslek terimleri, **4.** fennî icat/keşif/yöntem vb. **5. technologist** : uygulayım bilimi/teknoloji uzmanı.

techy/techily/techiness, *bk.:* **tetchy.**

tectonic, *sf.* **1.** yapımsal, inşaat ve yapıya ait, **2.** *jeol.* (a) yer kabuğu ile ilgili, (b) kayma oluşumsal : yer kabuğunda kayma, kırılma, katlanma, çökme gibi olaylara, depremlere sebep olan, (c) kayma oluşumlu, çöküntü+. ~ **walleys** : kayma oluşumlu vadiler. ~ **lake** : çöküntü alanı gölü.

tectonics, *is.* **1.** mimarlık, yapı/inşaat sanatı, **2.** kayma oluşum bilimi, yapısal yer bilimi.

tectrix, *is., ç.* **tectrices 1.** (kuşlarda) kanat örtü tüyü. **2. tectricial** : örtü tüyü+. ***e.a.- 1.*** *covert.*

ted, *gl.f.* **tedded, tedding** (yeni biçilmiş otu vb. kurutmak için) sermek, yaymak, alt üst etmek. **~der** : yaş otu seren/alt üst eden kimse/makine.

teddy, *is., ç.* **-dies 1.** don gömlek, tek parça hâlinde kadın don ve gömleği, **2. ~ bear :** tüylü oyuncak ayı, **3. ~ boy** : Kral VII. Edward zamanına ait elbiseleri giyen genç, külhanbeyi.

Te Deum, *is. Lât.* **1.** Hamdolsun: Hristiyanların eski bir şükran ilâhisi, **2.** bu ilâhinin müziği, **3.** bu ilâhi ile yapılan dinsel tören.

tedious, *sf.* **1.** yorucu, sıkıcı, bunaltıcı, usandırıcı, usanç verici, bıktırıcı. *a ~ job/speech.* **2. ~ly** : yorucu, sıkıcı/bunaltıcı/usandırıcı/usanç verici/bıktırıcı bir şekilde, **3. ~ness** : yoruculuk, sıkıcılık, bunaltıcılık, usandırıcılık, usanç vericilik, bıktırıcılık. ***e.a.- 1.*** *wearing, wearysome, tiresome, boring, monotonous, dull.*

tedium, *is.* yoruculuk, sıkıcılık, bunaltıcılık, usandırıcılık, usanç vericilik, bıktırıcılık, yeknesaklık.

tee, *is.&sf.&f.* **teed, teeing 1.** T harfi, **2.** T şeklinde (nesne), **3.** T demiri, **4.** (bazı oyunlarda) hedef, **5.** *golf* **teeing ground** *d.d.* (a) topa ilk vuruşun yapıldığı belirli yer, (b) vurulmak üzere topu üzerine koydukları küçük kum yığını veya tahta çubuk, **6.** golf topunu kum yığını üstüne koymak, **7. ~ off** : kum yığını üstündeki topa vurmak, **8. ~d off** : kızgın, sinirli, öfkeli, **9. ~ up** : topu kum yığını üstüne koymak, **10. to a ~** : tamam, tıpatıp, aynen.

teem, *f.* **1.** *gen.* **~ with** : çok/dolu olmak, kaynaşmak. *a river ~ing with fish.* **2.** boşalmak, çok yağmak. **a ~ing rain** : bardaktan boşalır gi-

bi/şiddetli yağmur. **3.** *esk.* gebe kalmak, **4.** *esk.* doğurmak, **5. ~er** : boşaltan, döken, dökümhanede erimiş madenin akış hızını kontrol eden işçi, **6. ~ingly** : kaynaşırcasına, pek bol olarak. ***e.a.- 1. abound, swarm, 2. empty, discharge, pour.***

teen, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **teen-age**, **2. teener** *d.d. bk.:* **teen-ager**, **3.** *esk.* üzüntü, keder, **4.** *esk.* zarar, ziyan, tahribat. ***e.a.- 3. suffering, grief, 4. injury, harm.***

teen-age = teenage = tee-aged = teenaged, *sf.* 13-19 yaşları arasında(ki döneme ait).

teen-ager= teenager, *is.* 13-19 yaşları arasındaki kimse.

teens, *ç. is.* 13-19 arasındaki yaş/sayı. **in her ~** : 13-19 yaşları arasında (kız).

teensy-weensy = teentsy-weentsy = teensie-weensie, *sf.* (bebek dilinde) minicik, minnacık, küçücük. ***e.a.- tiny, small.***

teeny, *sf.* **-nier, -niest** *k.d. bk.:* **tiny.**

teenybopper, *is. argo* (13-19 yaşlarında) hippi kız.

teeny-weeny = teenie-weenie, *sf.* (bebek dilinde) minicik, minnacık, küçücük, ufacık. ***e.a.- tiny, small.***

tee shirt, *is. bk.:* **T-shirt.**

teeter, *is.&f. ABD* **1.** sendelemek, sendeleyerek yürümek, yalpalamak, sallanmak, düşer gibi olmak, **2.** kararsız olmak, inip çıkmak, **3.** tahterevalli (oynamak), **4. ~ board = ~-totter** : tahterevalli. ***e.a.-1. wobble, vacillate, waver, 3.4. seesaw.***

teeth, *ç. is.* dişler (tekili : **tooth**). **~less** : dişsiz.

teethe, *gs.f.* **teethed, teething** diş çıkarmak.

teething, *is.* bebeklerin diş çıkarması/diş çıkarma zamanı. **~ ring** : diş halkası, bebeklerin dişlerini kaşıması için plâstik halka.

teetotal, *sf.&f.* **-taled, -taling** (veya *Brit.:* **-talled, -talling**) **1.** yeşilaycı, içki düşmanı, içki aleyhtarı (olmak), **2.** *k.d.* tüm, bütün, mutlak, kesin, **3. ~(l)er = ~ist** : yeşilaycı, içki düşmanı/aleyhtarı kimse, **4. ~ism** : yeşilaycılık, içki aleyhtarlığı/düşmanlığı, **5. ~ly** : tamamen, büsbütün, kesinlikle, mutlak surette. ***e.a.-2. absolute, complete, total, entire.***

teetotum, *is.* **1.** el ile çevirilen ve dört yüzünde harfler bulunan topaç, **2.** bu topaçla oynanan şans oyunu.

Teflon, *is.* teflon, politetrafluoroetilen.

teg, *is. Brit.* toklu, bir yaşını doldurmuş kuzu.

tegmen, *is., ç.* **tegmina 1.** zar, gışa, kabuk, örtü, **2.** *bot.* tohum iç zarı, **3. ~al** : zar gibi, zara ait, kabuksu. ***e.a.- 1. cover, covering, integument.***

tegular, *sf.* **1.** tuğlamsı, tuğla gibi, tuğla biçiminde, **2.** tuğlalı, tuğlalardan yapılmış, tuğla biçiminde dizilmiş, **3. ~ly** : tuğlaya benzer şekilde.

tegument, *is.* **1.** zar, gışa, kabuk, deri, örtü, kılıf, **2. ~al = ~ary** : zar/kabuk şeklinde, kılıfımsı. ***e.a.- 1. covering, integument.***

te-hee, *ünl.&is.&f.* **-heed, -heeing 1.** kıkır kıkır gülüş/gülme, **2.** kıkırdamak, fıkırdamak, kıkır kıkır gülmek. ***e.a.- 2. titter, giggle, snicker.***

Teheran = Tehran, *is.* Tahran, İran'ın başkenti.

teknonymy, *is. sos.* çocuksanlılık, babayı/anneyi çocuğunun adıyla çağırma geleneği.

tektite, *is. jeol.* camyuvar : Avustralya ve diğer bazı yerlerde rastlanan ve menşei bilinmeyen cam gibi yuvarlak cisimler.

tel. = 1. telegram, **2.** telegraph, **3.** telephone.

tela, *is. anat.* zar, beyin zarı.

telaesthesia, *is. bk.:* **telesthesia.**

telamon, *is., ç.* **-mones** *mim.* erkek heykeli şeklinde taş sütun.

telangiectasis, *is., ç.* **-ses** *patol.* uçdamar genişlenimi : çok içki içenlerde veya soğuğa maruz kalanlarda görülen damar ucu genişlemesi. **telangiectatic** : uçdamar genişlenimi ile ilgili

tele-, *ön ek* **1.** "uzak, uzaktan, uzağa" anlamları katar : *telegraph, telephone, television* gibi, **2.** "uç, son" anlamları katar : *telestitch* gibi. **tel-, telo-** *ş.d.y.*

telecast, *is.&f.* **-cast/-casted, casting 1.** televizyon yayını, canlı yayın, **2.** televizyonla yayınlamak, **3. ~er** : televizyon yayıncısı, **4. ~ing** : yayın.

telecommunication(s), *is.* uz iletişim, uzaktan haberleşme, telekomünikasyon.

teledu, *is. zool.* teledu *(Mydaus javensis)* : Java, Sumatra ve Borneo'da yaşayan kokarcaya benzer koyu kahverengi küçük bir memeli hayvan.

teleg. = **1.** telegram, **2.** telegraph(y).

telega, *is.* (yaysız, dört tekerlekli) Rus arabası.

telegenic, *sf.* televizyona gider, TV' de güzel görünür. **~ally** : TV'de güzel görünecek şekilde.

telegnosis, *is.* sağgörü, basiret, kehanet, geleceği görme. **telegnostic** : sağgörüsel. ***e.a.*** *- clairvoyance.*

telegony, *is.* kalıt etki, kalıtımsal uzak etki : sonraki babanın dölüne öncekinin kalıtımsal etkisi. **telegonic = telegonous** : kalıt etkisel.

telegram, *is.* **1.** telgraf(name), telgraf haberi, **2.** **~mic = ~matic** : telgraf gibi, kısa, özlü. ***e.a.*** *- 2. laconic, brief.*

telegraph, *is.&f.* **1.** telgraf (makinesi/cihazı/sistemi), telgraf, **2.** telgraf çekmek, telgrafla göndermek, **3.** *k.d.* (maksadını, ileriki plânını) düşmanına açıklamak/yaymak/açığa vurmak, **4.** *Cnd.- k.d.* başkası yerine sahte oy vermek, **5.** **~er = ~ist** : telgrafçı, telgraf memuru, **6.** **~ic(al)** : telgraf+, telgrafa ait, telgrafla gönderilen, telgraf gibi, kısa, özlü, **7.** **~ ic address** : telgraf adresi, **8.** **~ically** : telgrafla, **9.** **~ board** : ilân tahtası, yarış atı ve binicilerini gösteren levha, **10.** **~ cable** : telgraf kablosu, **11.** **~ key** : maniple, **12.** **~ line** : telgraf hattı, **13.** **~ money order** : telgraf havalesi, **14.** **~ pole = ~ post** : telgraf direği, **15.** **~-plant** *bot.* telgraf otu *(Desmodium gyrans) :* Hindistan'da yetişen ve yaprakları anî titreşen bir bitki, **16. wireless ~** : telsiz telgraf.

telegraphoscope, *is.* (ilkel) telgrafla tıpkıbasım.

telegraphy, *is.* telgrafçılık, telgraf sistemi/tekniği.

telekinesis, *is.* uza devim, telekinezi.

telelectric, *sf.* uzaktan elektrikle işletilen/çalışan.

telemark, *is.* uz dönüş : kayakta ağırlığı öndeki kayağa verip ucunu içe doğru çevirerek yapılan dönüş.

telemechanics, *ç. is.* uz aktarım : radyo işaretleriyle uzaktan makine işletme.

telemeter, *is.* **1.** uzaklıkölçer, telemetre, **2.** uzölçer : ölçülecek çokluğu elektriksel olarak uzaktan ölçen /kaydeden/uzak bir yere gönderen sistem veya cihaz, **3.** **~ing = telemetry** : uz ölçüm, **4.** **telemetric(al)** : uz ölçümsel, **5.** **telemetrically** : uz ölçümle.

telemotor, *is.* uz dümen : kaptan köprüsündeki dümen çarkı ile dümen arasındaki kumanda düzeni.

telencephalon, *is., ç.* **-lons/-la** *anat.* ön beyin. **telencephalic** : ön beyine ait.

teleology, *is.* erek bilimi : (a) evreni ereklerle araçlar arasında bir ilişkiler dizgesi olarak gören felsefe öğretisi, (b) yalnızca insan eylemlerinin değil, tarih ve doğa olaylarının da, bütünün olduğu gibi tek olayların da ereklerle belirlenmiş ve yönetilmiş olduğunu kabul eden öğreti, (c) doğada var olan yaratıcı düzeni inceleyen evren bilimi dalı. **teleologic(al)** : erek bilimsel. **teleologically** : erek bilimle, erek bilimsel olarak. **teleologism** : erek bilimcilik.

teleost(ean), *is.&sf. zool.* **1.** kemikli balıkgillerden, balıkların büyük çoğunluğunun mensup olduğu *Teleostei* sınıfına mensup, **2.** (herhangi) kemikli balık.

telepathist, *is.* **1.** uza duyucu, öte duyucu, öte duyuya inanan kimse, **2.** uzaduyar, öteduyar : öte duyu gücü olan kimse.

telepathy, *is.* **1.** uza duyum, öte duyu, telepati : birisinin kafasından geçirdiklerini ya da uzakta geçen bir olayı duygusal hiçbir bağlantı olmadan algılama yeteneği, **2. telepathic** : uza duyumsal, **3. telepathically** : uza duyumla, uza duyum aracılığı ile.

telephone, *is.&f.* **-phoned, -phoning 1.** telefon. **on the ~** : telefonda, telefonla, **2.** telefon etmek, telefonla konuşmak, telefonlaşmak, telefonla aramak, telefonla haber göndermek, **3.** **~ book = ~ directory = phone directory** : telefon rehberi, **4.** **~ booth = ~ box** *Brit.* telefon kulübesi, **5.** **~ central = ~ exchange** : telefon santralı, **6.** **~ number** : telefon numarası, **7.** **~ operator** : operatris, **7.** **~ pole** : telefon direği, **8.** **~ set** : telefon makinesi/cihazı, **9. telephoner = telephonist** : telefoncu.

telephonic, *sf.* **1.** telefon+, telefona/telefon sistemine ait, telefonla nakledilen, uzaklara ses nakleden, **2.** **~ally** : telefonla, telefon aracılığı ile.

telephony, *is.* telefonculuk, telefon tekniği, sesi uzaklara iletme bilimi ve tekniği, telefon istemleri kurma ve işletme bilgisi.

Telephoto , *sf.* çok büyüten : kısa odak uzaklıklı mercekle büyük bir görüntü veren. **~ lens** : çok büyüten mercek.

telephotograph, *is.* **1.** radyo veye telefonla uzağa gönderilen resim, **2.** *az kul.* uzaktan çekilen fotoğraf.

telephotography, *is.* **1.** uzak foto, çok büyüten mercekle uzaktan fotoğraf çekme, **2.** tıpkıbasım, **3. telephotographic :** uzak foto+. ***e.a.- 2. facsimile.***

teleplay, *is.* televizyon oyunu. **~er** : elektronik okuyucu.

teleport, *is.&f.* uz taşıma(k), uza devimsel taşıma(k) : (kuramsal olarak) bir cismi enerjiye dönüştürüp uzağa taşıdıktan sonra varış noktasında tekrar maddeye dönüştürme(k). **~ation** : uz taşıma.

teleprinter, *is. bk.:* **teletypewriter.**

teleprocessing, *is.* uz süreçleme, bilgisayarla iletişim hatları üzerinden bilgi işleme.

teleprompter, *is.* akıl defteri : TV stüdyosunda seyircilere görünmeyen, iri harflerle yazılı bir metni istenilen hızla döndüren cihaz.

teleran, *is. elekt.* uz iniş düzeni : TV ve radarla uçağın inişini kolaylaştıran düzen (**TE**-**LE**vison **R**adar **A**ir **N**avigation).

telescope, *is.&f.* **-scoped, -scoping 1.** irakgörür, gökgözler, teleskop. **reflecting ~** : yansımalı gökgözler. **refracting ~** : çift mercekli gökgözler, **2.** (iç içe kayan borular gibi) birbirine geç(ir)mek, **3.** birbirinin içine girmek, **4.** kısal-(t)mak. ***e.a.- 4. shorten, condense.***

telescopic(al), *sf.* **1.** gökgözlere ait, **2.** gökgözlerle (görülen). **a ~ view of the moon** : ayın gökgözlerle görünüşü, **3.** yalnız gökgözlerle görülebilen, **4.** uzağı görebilen, **5.** iç içe geçen, iç içe geçerek uzayıp kısalabilen, **6. telescopically** : (a) gökgözlerle, gökgözler aracılığı ile, (b) iç içe geçmek suretiyle. ***e.a.- 4. far-seeing.***

telescopy, *is.* gökgözler kullanma, gök gözleme. **telescopist** : gökgözlemci, gökgözler kullanan.

telesis, *is. sos.* plânlı gelişme ve ilerleme, belirli amaçlara erişmek için doğal ve toplumsal süreçleri bilerek ve akıllıca kullanma.

telesthesia = telaesthesia, *is.* uz duyum, uz algı, uzak olayları/cisimleri duyu dışı algılama. **telesthetic = telaesthetic** : uz duyumsal, uz algısal.

telestich, *is.* son anlamlı şiir: mısralarının son harfleri sıra ile dizilince bir kelime/cümle oluşturan şiir. *bk.:* **acrostic.**

teletext, *is.* yazı görüntüleme.

teletheque, *is.* televizyonluk: TV yayınlarının herhangi bir gereç üzerine saptanarak saklandığı, korunduğu, sıralandığı yer.

telethon, *is.* uzun yayın, bir hayır kurumu veya siyasî parti yararına saatlerce süren TV yayını.

Teletype , *is.&f.* **-typed, -typing 1.** uzak yazıcı, teleprinter, harf basan telgraf makinesi, **2.** uzakyazıcı ile telgraf göndermek.

Teletypesetter , *is.* otomatik harf dizici, delikli şerit veya linotip aracılığı ile harf dizen makine. **teletypesetting** : otomatik harf dizme.

Teletypewriter , *is.* uzak yazıcı, teleprinter.

teletypist, *is.* uzak yazıcı işletmeni, teleprinter operatörü.

televise, *f.* **-vised, -vising** televizyonla yayınlamak/almak.

television, *is.* televizyon, TV. **~al** : televizyon+. **~ally** : televizyonla. **~ary** : televizyona ait. **~ station** : televizyon istasyonu. **~ set = ~ receiver** : TV alıcısı. **~ transmitter** : TV vericisi. **color ~** : renkli televizyon.

televisor, *is.* TV, televizyon cihazı (verici/alıcı).

Telex , *is.&f.* **1.** teleks, özel uzakyazıcı, abone olunan teleprinter servisi/cihazı, **2.** teleks ile göndermek.

telfer/telferage, *bk.:* **telpher/telfp-hera-ge.**

telial, *sf.* **1.** pas küfü sporuna ait, **2.** pas küfünün son yaşam evresi.

telic, *sf.* **1.** amaçlı, gayeli, maksatlı, maksada yönelik, **2.** *gr.* tümleyici. ***e.a.- 1. purposeful, 2. perfective.***

teliospore, *is.* son spor: pas küfünün son yaşam evresinde oluşan kalın çeperli spor.

telium, *is., ç.* **telia** pas küfü sporu.

tell[1], *f.* **told, telling 1.** söylemek, demek. **~ me the truth** : Bana doğruyu söyle! **I told you so** ! Ben sana demedim mi? **2.** nakletmek, hikâye etmek, bahsetmek, anlatmak. **~ me about your trip** : Bana seyahatini anlat. **to hear ~ that** : rivayet duymak, kulağına çalınmak. **to hear ~ of** : -den bahsedildiğini duymak. **~ me another!** *argo* Külâhıma anlat! **You're ~ing me!** : (a) Kime yutturuyorsun? (b) Ben bilmiyor muyum sanki?

3. ilân/tebliğ etmek, bildirmek, **4.** ifade etmek, beyan etmek. **His modesty ~s in his favor** : Tevazuu onun lehinedir. **5.** açıklamak, ifşa etmek, açığa vurmak, haber vermek/ yaymak. **He knows who did it, but he won't ~** : Kimin yaptığını biliyor, ama açıklamıyor/söylemiyor. **6.** fark etmek, ayırt/tefrik etmek. **7.** emretmek. *I am telling you to stop!* **8.** göstermek, işaret etmek. **Time will ~** : Zaman gösterecek. **9.** keşfetmek, önceden haber vermek, bilmek. **Who can ~ what tomorrow will bring?** Yarın ne olacağını kim bilebilir? **10.** etkilemek, tesiri olmak, tesir etmek, etkisini göstermek. **His age was ~ing on him** : Yaş onun üzerinde etkisini gösteriyordu. **every blow ~s** : her darbenin tesiri var. **11.** (birer birer) saymak, hesap etmek, **12.** bilmek. **How do you ~ which button to press** : Hangi düğmeye basılacağını nasıl biliyorsunuz? **He looks honest, but you never can tell** : Dürüst görünüyor, fakat hiç bilinmez/belli olmaz. **13.** temin etmek, itiraf etmek, **14.** belli etmek. **blood will ~** : kan (asalet) kendini belli eder. **15.** şikâyet etmek, **16. ~ a story** : masal anlatmak, **~ a story = ~ a lie** : yalan söylemek, masal okumak, **17. ~ fortunes** : fala bakmak, fal açmak, **18. ~ it like it is** *: ABD- argo* olduğu gibi söylemek, gerçeği anlatmak, **19. ~ off** : (a) sayıp ayırmak, (b) *k.d.* yüzüne vurmak, şiddetle azarlamak, **20. ~ on** : (a) yormak, yıpratmak, bıkkınlık/usanç vermek. (b) *k.d.* gammazlamak, birini ele vermek/ihbar etmek. **If I'd known you were going to ~ on me I'd never have told you my secret** : Beni ele vereceğini bilseydim sırrımı sana söylemezdim. **21. ~ tales** : (a) masal uydurmak, (b) sır söylemek, gammazlık etmek, **22. ~ things apart** : ayırmak, tefrik etmek, birbirinden ayırt etmek. **I never can ~ those two apart:** Bunların ikisini birbirinden hiç ayırt edemem. **23. ~ time** : zamanı göstermek, saatin kaç olduğunu söylemek/anlayabilmek. **24. all told** : bütünüyle, tümüyle, hep beraber. ***e.a.- 2.*** *narrate, relate,* ***3.*** *announce, proclame,* ***4.*** *express,* ***5.*** *reveal, divulge, disclose,* ***6.*** *discern, distinguish,* ***7.*** *bid, command, order, instruct,* ***10.*** *influence, take a toll on, take effect,* ***19.*** *(b) reprimand, scold,* ***20.*** *tire, weary,* ***24.*** *altogether,*

tell[2], *is.* höyük.

tellable, *sf.* söylenebilir, anlatılabilir, açıklanabilir.

teller, *is.* **1.** anlatan kimse, **2.** veznedar, kasa memuru, **3.** sayıcı, mecliste oyları sayan kimse, **4. ~ship** : (a) anlatıcılık, (b) veznedarlık, (c) sayıcılık. ***e.a.- 1.*** *narrator.*

telling, *sf.&is.* **1.** etkili, etken, tesirli, müessir. *a ~ blow The lawyer made a brief, ~ speech to the magistrate.* **2.** açıklayıcı. *He made a particularly ~ remark.* **3.** anlatış, anlatım, anlatma, açıklama. **The story takes more than 500 pages in the ~** : Hikâyenin anlatımı beş yüz sayfadan fazla sürüyor. **4. There's no ~** : Bilinmez, tahmin edilemez. **There was no ~ what sort of trouble he might get into** : Başına ne belâ geleceği bilinmezdi. **5. ~ly** : etkili bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *effective, striking,* ***2.*** *revealing, indicative,* **3.** *recounting*

telltale, *sf.&is.* **1.** dedikoducu, kovcu, müzevvir, başkalarının sırlarını herkese anlatan kimse, **2.** bir şeyi açıklayan/ifşa eden (nesne). **a ~ blush** : kabahati vb. açıklayan yüz kızarması, **3.** işçilerin işe geliş/gidiş saatlerini kaydeden saat, **4.** tren makinistine bir köprüye/tünele vb. yaklaştığını bildirmek için hatların üstünde asılı ip parçaları, **5.** yatlarda rüzgâr yönü göstergesi, **6.** uyarıcı, ihtar/ikaz edici. **~ signs** : uyarma işaretleri. **~ compass** : asma pusula. **~ lamp** : ikaz/ işaret lâmbası.

tellurian, *sf.&is.* **1.** yersel, dünyaya/arza ait, **2.** dünyada yaşayan varlık, yeryüzü sakini. ***e.a.- 1.*** *terrestrial.*

telluric, *sf.* **1.** yersel, yeryüzüne özgü, **2.** yerden/topraktan çıkan, **3.** *kim.* tellürlü, tellürik, altı valanslı tellür ihtiva eden.

telluride, *is. kim.* tellürit, elektropozitif elemanla tellür bileşimi.

tellurion = tellurian, *is.* dünyanın güneş ve kendi ekseni etrafında dönüşünü simgeleyen model.

tellurite, *is. kim.* **1.** tellürit. tellürik asit tuzu. **sodium ~** : sodyum tellürit, Na2TeO3, **2.** tellür dioksit TeO2, nadir bir cevher.

tellurium, *is. kim.* tellür, özellikleri kükürde benzeyen parlak gümüş renginde, gevrek, kristalli nadir eleman. Tabiatta çoğunlukla altın,

gümüş gibi atom ağırlıkları yüksek madenlerle birlikte rastlanır. Alaşım, renkli cam ve seramik yapmakta kullanılır. Simge: **Te**, atom ağ. 127.60, atom. nu. 52, özgül ağ. 6.24 g.

tellurous, *sf. kim.* tellür+, 4 valanslı tellür ihtiva eden.

telly, *is., ç.* **-lies** *Brit.- k.d.* televizyon (alıcısı). ***e.a.- television (set).***

telo-, *ön ek bk.:* **tele-.**

telophase, *is. biy.* son göze bölümü: göze bölünmesinin son evresi. **telophasic** : son göze bölümsel.

telpher = telfer, *sf.&is.&f.* teleferik (ile taşımak).

telpherage = telferage, *is.* teleferik ile taşıma sistemi.

telson, *is. zool.* son bölüt, eklem bacaklıların son karın bölümü veya çıkıntısı,

Telstar , *is.* Telstar, uz iletişim uydusu,

temblor, *is., ç.* **-blors/-blores** *ABD* deprem, zelzele. ***e.a.- earthquake, tremor.***

temerarious, *sf.* **1.** atılgan, cür'etkâr, atak, delicesine cesur, gözünü budaktan sakınmaz, **2. ~ly** : atılganlıkla, cür'etkârane, delicesine cesaretle, gözünü budaktan sakınmadan, **3. ~ness** : atılganlık, cür'etkârlık, ataklık, delicesine cesaret, gözünü budaktan sakınmazlık. ***e.a.- 1. reckless, rash.***

temerity, *is.* atılganlık, cür'et(kârlık), ataklık, gözüpeklik, küstahlık, yüzsüzlük. **He had the ~ to suggest that a few changes might be needed** : Bazı değişiklikler yapılmasını ima etmek cür'etini gösterdi. ***e.a.- audacity, affrontery, foolhardiness, boldness, rashness, recklessness, cheek, gall.***

temp. = **1.** temperature, **2.** temporary, **3.** in the time of (=... zamanında).

temper, *is.&f.* **1.** mizaç, huy, tabiat, itidal. **an even ~** : sakin tabiat. **bad ~** : huysuzluk, fena tabiat. **good ~** : iyi huy, munislik. **have a bad ~** : huysuz olmak. **have a good ~** : iyi huylu/munis olmak. **loose one's ~** : hiddetlenmek, itidalini kaybetmek, **2.** terslik, huysuzluk, aksilik, öfke, hiddet. **be in a ~** : ters/huysuz olmak, aksiliği üstünde olmak. **show ~** : hiddetini belli etmek, hiddetlenmek, **3.** sükûnet, mülâyimlik. **be out of ~** : sükûnetini kaybetmek, çileden çıkmak, öfkelenmek. **keep one's ~** : sükûnetini korumak, kendine hâkim olmak, **4.** kıvam, karar, tav. **draw/let down the ~ of a tool** : bir aleti tavlamak/suyunu gidermek/yumuşatmak, **5.** bir maddenin sertlik derecesi, **6.** çeliğe su verme. **(steel) lose its ~** : (çelik) suyunu kaybetmek, **7.** meneviş(leme), **8.** yumuşatmak, hafifletmek. **~ justice with mercy** : adalete merhamet katmak, **9.** ölçülü hâle getirmek, tadil/ıslah etmek, **10.** kıvama getirmek, **11.** balçığa su karıştırıp yoğurmak. *to ~ clay.* **12.** çeliğe su vermek, çeliği kızdırıp hızla soğutarak sertleştirmek, tav vermek, tavlamak, **13.** *müz.* çalgıyı akort etmek, **14. ~ability** : (çelik) su verilebilme, tavlanabilme, yumuşatılabilme, ıslah edilebilme, **15. ~able** : (çelik) su verilebilir, tavlanabilir, yumuşatılabilir, ıslah edilebilir, **16. ~er** : (çelik) su veren, tavlayan, yumuşatan, ıslâh eden. ***e.a.- 1. temperament, mood, disposition, nature, condition, 2. irritation, 3. equanimity, composure, 8. moderate, mitigate, soften, 9. modify, 13. tune.***

tempera, *is.* **1.** sulu boya, **2.** sulu boya resim/tablo, **3.** sulu boya resim yapma tekniği.

temperament, *is.* **1.** yaratılış, hilkat, tabiat, huy, mizaç, meşrep. **of even/equable ~** : temkinli, ağırbaşlı tabiat. **a nervous ~** : sinirli bir tabiat, **2.** ölçülülük, denge, muvazene, **3.** kıvam, **4.** *müz.* akort. ***e.a.- 1. nature, disposition, make-up.***

temperamental, *sf.* **1.** mizaca/tabiata ait, **2.** değişen mizaçlı, mütelevvin, bir saati bir saatine uymaz, **3.** azimsiz, sebatsız, kararsız, **4.** huysuz, alıngan, sinirli, çabuk kızan, **5. ~ly** : (a) mizaç/huy/yaratılış itibarıyla. *~ly unable to appreciate irony. He is ~ly unsuited to politics.* (b) kararsızca, sebatsızca. ***e.a.- 2. moody, unpredictable, volatile, changeable.***

temperance, *is.* **1.** ılım(lılık), itidal, ölçülülük, **2.** içkiden kaçınma, az içki içme, imsak, perhiz. **~ drink** : alkolsüz içecek. **~ hotel** *esk.* içki bulunmayan otel. **~ movement** : içki aleyhinde eylem. **~ society** : içkiyle mücadele derneği. ***e.a.- 1. self-contol, self-restraint, moderation, forbearance, discretion, prudence, 2. abstinence, sobriety. k.a.-1. indulgence, extravagance, 1&2. intemperance, immoderation.***

temperate, *sf.* **1.** ılımlı, mutedil, **2.** içkiden kaçınan, perhiz yapan, **3.** ılıman, mutedil (iklim), **4. ~ Zone** : ılıman kuşak, dönenceler ile eksen ucu çemberleri arasında kalan geniş bölge (23°27'-66°33'), **5. ~ly** : ılımlı olarak, itidalle, **6. ~ness** : ılımlılık, itidal. ***e.a.- 1. moderate, self-restrained, self-controlled, continent, calm, composed, 2. sober, 3. mild, gentle, pleasant, warm.***

temperature, *is.* **1.** sıcaklık, suhunet. **absolute ~** : mutlak sıcaklık, **2.** *patol.* (a) vücut sıcaklığı. **normal ~** : normal vücut sıcaklığı, (b) ateş, sıtma, humma. **take one's ~** : birinin vücut sıcaklığını ölçmek, ateşine bakmak. **to have a ~ = to run ~** : ateşi olmak, **3. ~ curve** : sıcaklık değişim eğrisi, **4. critical ~** : kritik sıcaklık, **5. ~ gradient** : sıcaklık düşümü/değişimi, uzaklık birimi başına sıcaklık değişimi, **6. ~-humidity index** : sıcaklık nemlilik göstergesi : sıcak ve nemli havanın verdiği rahatsızlık derecesini gösteren sayı.

tempered, *sf.* **1.** ... huylu/mizaçlı/tabiatli. **a good- ~ child** : iyi huylu bir çocuk, **2.** *müz.* akortlu, ahenkli, **3.** karışık, karıştırılmış, karıştırılarak terkibi bozulmuş, **4.** (kil) su ile karıştırılmış, **5.** (çelik) su verilmiş, **6.** tavlanmış.

tempest, *is.* **1.** şiddetli fırtına, bora, **2.** karışıklık, kargaşa, **3. ~ in a teapot** : bir kaşık suda fırtına, ufacık bir meselleyi büyütme, pireyi deve yapma, **4. ~-beaten** : fırtınaya tutulmuş, fırtına yemiş, **5. ~ - tossed** : fırtına ile sürüklenmiş. ***e.a.- 1. storm, 2. commotion, disturbance, tumult***

tempestuous, *sf.* **1.** fırtınalı, boralı, dalgalı. *a ~ ocean.* **2.** şiddetli, bora şeklinde. *a ~ wind.* **3.** karışık, kargaşa içinde, **4. ~ly** : fırtınalı/boralı/şiddetli bir şekilde, **5. ~ness** : fırtınalı/boralı/dalgalı oluş, kargaşalık, karışıklık. ***e.a.- 2. violent, stormy, 3. turbulent, tumultuous.***

tempi, *is. bk.:* **tempo** (çoğulu).

Templar, *is.* **1.** Haçlılar tarafından Kudüs'te 1118'de kurulup 1312'de dağılan tarikatın üyesi, **2.** Londra'da *Temple'* da oturan avukat veya hukuk öğrencisi, **3.** *Knights Templars* adlı mason cemiyeti üyesi. **Knight Templar** *d.d.*

template, *is. bk.:* **templet.**

temple[1], *is.* **1.** tapınak, mabet, ibadethane, **2.** eski Kudüs'te Yahudilerin baştapınağı, Süleyman mabedi **3.** Mormon kilisesi, **4.** Orta Çağda Templar'ların Londra ve Paris'te kurdukları kiliselerden her biri, **5.** ABD'de Templars'ların kullandıkları bina, **6. templed** : tapınaklı, mabetli, çok tapınağı olan, tapınak içinde saklanan, **7. ~like** : tapınak/mabet gibi, tapınağa/mabede benzer.

temple[2], *is.* **1.** şakak, **2.** gözlüğün şakağa gelen kısmı, **3.** gerici : kumaşı tezgâhta gergin tutan çubuk.

templet = template, *is.* **1.** kalıp, şablon, mastar, model, örnek, **2.** silme kalıbı, kemer kalıbı, **3.** *den.* ana kalıp, takoz, gabari.

tempo, *is., ç.* **-pos/-pi 1.** *müz.* tempo, vuruş. *He plays the music of Mozart at a faster ~.* **2.** gidiş, akış, tarz, cereyan tarzı/hızı. *the ~ of city life.* **Events had been moving at a dramatic ~** : Olaylar dramatik bir hızla ilerledi. ***e.a.- 2. pace, rhythm.***

temporal, *sf.* **1.** zamana ait, **2.** dünyevî, cismanî, bu dünyaya ait. *~ joys.* **3.** geçici, fâni, **4.** *gr.* zaman belirten. **~ conjunction** : zaman belirten bağlaç, **5.** lâik, cismanî, ruhanî olmayan, din ile ilgisiz. **~ affairs** : lâik meseleler, **6.** *anat.* şakak+, şakağa ait, şakakta bulunan. **~ bone** : şakak kemiği, **7. ~ly** : (a) zaman bakımından, (b) dünyevî olarak, (c) geçici olarak, **8. ~ness** : dünyevîlik, geçicilik. ***e.a.- 2. worldly, earthly, 3. temporary, transitory, 5. secular, lay, civil. k.a.- 2. eternal.***

temporality, *is., ç.* **-ties 1.** geçicilik, muvakkatlık, fânilik, **2.** *gen.* **temporalities** : kilise vb. dinsel kuruluşların emlâk ve geliri. ***e.a.- 1. temporariness.***

tempora mutantur, *Lât.* zaman değişti.

temporary, *sf.&is., ç.* **-raries 1.** geçici, muvakkat. **~ possession** : geçici tasarruf/mülk, **2.** gündelikçi, muvakkat işçi, **3. temporarily** : geçici olarak, muvakkaten, **4. temporariness** : geçicilik, muvakkatlık. ***e.a.- 1. impermanent, passing, transient, transitory. provisional, ad interim, acting. k.a.- 1. permanent.***

temporise/temporisation/temporiser/temporisingly, *Brit. bk.:* **temporize.**

temporize, *f.* **-rized, -rizing 1.** savsaklamak, oyalamak, geciktirmek, vakit kazanmaya çalışmak, çekimser davranmak, **2.** zamana uymak, ayak uydurmak, **3.** *gen.* ~ **with** : uzlaşmak, anlaşmak, **4.** *gen.* ~ **between** : aralarını bulmak, anlaştırmak, **5. temporization** : (a) savsaklama, oyalama, geciktirme, (b) zamana uyma, ayak uydurma, **6. temporizer** : (a) savsaklayan, oyalayan, geciktiren, (b) zamana uyan kimse, **7. temporizingly** : (a) savsaklayarak, oyalayarak, geciktirerek, savsaklarcasına, oyalarcasına, (b) zamana uyarak/uyacak şekilde. ***e.a.- 1.*** *delay, stall, hedge, tarry, waver, vacillate, 3. compromise, 4. negotiate.*

tempt, *gl.f.* **1.** ayartmak, baştan çıkarmak, kandırmak, iğva etmek, (günaha vb.) teşvik etmek. **to ~ s.o. to do sth.** : birisini ayartmak/ (fenalığa/günaha vb.) teşvik etmek. **to allow oneself to be ~ed** : iğvaya kapılmak, ayartılmak, **2.** çekici/cazip olmak, cazip görünmek, imrendirmek. **The offer ~s me** : Teklif bana cazip geliyor. **3.** arzu etmek, niyetlenmek. **I am strongly ~ed to accept** : Kabul etmeyi çok arzu ediyorum. *I was ~ed to call you last night, but I thought you'd probably asleep.* **4.** tahrik etmek, kışkırtmak, meydan okumak. ~ **fate** : kadere meydan okumak. ~ **God/Providence** : gücünün çok üstünde bir teşebbüse girişmek. **It is ~ing Providence to go out in that old boat** : O eski kayıkla denize açılmak ölüme susamaktır. **5.** *esk.* denemek. *God ~ed Abraham by asking him to sacrifice his son.* **6.** ~ **to** : şeytan dürtmek. **I am ~ed to ...** : Şeytan diyor ki... **7. ~able** : ayartılabilir, baştan çıkarılabilir, kandırılabilir. ***e.a.- 1.*** *entice, allure, 2. allure, appeal, attract, inveigle, decoy, lure, 3. urge, 4. provoke, 5. try, test.* ***k.a.- 1.*** *dissuade.*

temptation, *is.* **1.** ayart(ıl)ma, baştan çık-(ar)ma, kandır(ıl)mak, (günaha vb.) teşvik etme/ olunma, iğva. **it's a great ~ to...** : şeytan diyor ki... **yield to ~** : baştan çıkmak, şeytana uymak, iğvaya kapılmak, **2.** çekici/cazip/ imrendirici şey, günaha teşvik edici şey/kimse, **3.** yolunu şaşırma, yanlış/kötü yola sapma, **4. ~al** : ayartıcı, kandırıcı, baştan çıkarıcı, çekici. ***e.a.- 1&2.*** *enticement, allurement, 2. lure, attraction, 4. alluring.*

tempter, *is.* **1.** ayartan, baştan çıkaran, kandıran, (günaha vb.) teşvik eden kimse/şey, **2. the Tempter** : Şeytan. ***e.a.- 2.*** *Satan, devil.*

tempting, *sf.* **1.** ayartıcı, baştan çıkarıcı, çekici, cazip, akıl çelici, (günaha vb.) teşvik edici, **2. ~ly** : ayartırcasına, baştan çıkaracak şekilde, çekicilikle, aklını çelercesine, **3. ~ness** : ayartıcılık, baştan çıkarma, çekicilik, caziplik, akıl çelicilik. ***e.a.- 1.*** *alluring, inviting, attractive, seductive.*

temptress, *is.* ayartan/baştan çıkaran/ kandıran/ (günaha vb.) teşvik eden kadın, dişi şeytan.

tempura, *is.* yağda kızartılmış Japon yemeği.

tempus fugit, *Lât. (=time flies)* zaman (kuş gibi) uçar.

ten, *is.* **1.** on. **count in ~s** : onar onar saymak. **some ~ years back= about ~ years ago** : on yıl kadar önce. **Anger gave him the strength of ~** : Öfke ona on misli kuvvet verdi. ~ **to one he'll forget** : Mutlaka/yüzde yüz unutur. **I'll lay you ~ to one on that** : Bire karşı on bahse girerim. **2.** on rakamı/sayısı : 10 veya X, **3.** onluk dizi/grup, **4.** (iskambilde) onlu, **5. ten's place** *d.d.* onlar basamağı, ondalık sistemde sağdan (veya virgülden sola doğru) ikinci rakam, **5.** *k.d.* onluk (10 dolarlık) banknot, **6. take** ~ *k.d.* on dakika ara vermek/dinlenmek/işi tatil etmek, **7.** ~ **Commandments** : (Hazreti Musa'ya Allah tarafından verilen) On Emir, Evamiriaşere.

tenable, *sf.* **1.** tutulabilir, korunabilir, muhafaza/müdafaa edilebilir, savunulabilir. *a ~ position.* **post ~ for 3 years** : üç yıl kalınacak mevki/makam, **2.** makul, inandırıcı, ispatlanabilir, kanıtlanabilir, teyit/kabul edilebilir. *a ~ theory.* **3. ~ness = tenability** : tutulabilme, korunabilme, savunulabilme, ispat/teyit edilebilme, akla yakın olma, **4. tenably** : tutulabilecek/korunabilecek/ savunulabilecek şekilde, makul olarak, inandırıcı/ ispatlanabilir/kanıtlanabilir tarzda.

tenace, *is.* iskambilde yüksek sayılı aynı renk iki kâğıt.

tenacious, *sf.* **1.** *gen.* ~ **of** : sımsıkı tutan/ kavrayan, sımsıkı bağlı, bırakmaz, vazgeçmez. *a ~ grip on my arm.* ~ *of old habits.* **2.** unutmaz. *a ~ memory.* **3.** inatçı, direngen. **to be ~ of one's opinion** : fikrinde direnmek. *a ~ sales-*

man. **4.** yapışkan, **5.** sağlam, özlü, **6. ~ly** : kuvvetle, inatla, azimle, **7. ~ness** : direnme, inatçılık, sebat, azim. ***e.a.- 2. retentive, 3. stubborn, persistent, pertinacious, 4. adhesive, sticky, glutinous, 5. cohesive.***

tenacity, *is.* **1.** sebat, azim, direnme, **2.** inatçılık, bildiğinden şaşmazlık, **3.** sağlamlık, sıkılık, **4.** yapışkanlık, **5.** unutmazlık, hafıza kuvveti. ***e.a.- 1. perseverance, persistence, 2. stubbornness, 3. firmness, toughness, 4. stickiness.***

tenaculum, *is., ç.* **-la** *cer.* kancalı tutamak, ameliyat esnasında damar vb. gibi organları tutmak/çekmek için kullanılan ucu kancalı alet.

tenaille = tenail, *is.* (kale tabyaları arasında) hendek dış siperi.

tenancy, *is., ç.* **-cies 1.** kiracılık, **2.** kira süresi. **hold a life ~ of a house** : bir eve kaydıhayat şartıyla tasarruf etmek, **3.** (bir makamı vb.) tutma, işgal etme, **4.** *esk.* kira ile tutulmuş mülk.

tenant, *is.&f.* **1.** kiracı. **~ for life** : kaydıhayat şartıyla kiracı. **~ at will** : kiralayanın keyfine tâbi olan kiracı, **2.** sakin, bir yerde oturan kimse, **3.** mutasarrıf, mülk sahibi, kullanım hakkı olan kimse, **4.** kiralamak, kira ile tutmak. *These houses are all ~ed by mine workers.* **5.** *gen.* **~ in** : oturmak, ikamet etmek, **6. ~ farmer** : kiracı çiftçi, kiraladığı çiftliği işleten çiftçi, **7. ~ - right** : kiracının yasal hakları, **8. ~less** : kiracısız, kiralanmamış, boş, **9. ~like** : kiracı gibi, kiracı olarak. ***e.a.- 1. lessee, 4. inhabit, 5. dwell, live, 8. untenanted, unoccupied.***

tenantry, *is.* **1.** kiracılar, **2.** kiracılık.

ten-cent store = five-and-ten, *is.* ucuz mal satan dükkân.

tench, *is., ç.* **tenches/tench** *zool.* yeşil sazan *(Tinca tinca).*

tend, *f.* **1.** eğilimli/mütemayil olmak, meyletmek, yüz tutmak. **The fruits ~ to decay** : Meyveler çürümeye mütemayildir. **Interest rates are ~ing upwards** : Faiz oranları artıyor/artma eğilimi gösteriyor. **2.** hazır/müstait bulunmak, yapabilmek. **I ~ to wake up early in the morning** : Sabah erken kalkabilirim. **3.** *gen.* **~ to/toward** : (yol vb.) varmak, ulaşmak, gitmek, götürmek, yönelmek. *The coastline ~s to the south here.* **4.** kaçmak, çalmak. **blue ~ing to green** : yeşile çalan mavi, **5.** bakmak, mukayyet olmak, hizmet etmek. **to ~ the sick** : hastaya bakmak. *A shepherd ~s his flock.* **6. I tend to think** : Bana kalırsa, bence, fikrimce. *I ~ to think that's not a good solution.* **7.** ekmek, yetiştirmek. *They ~ both the rice fields and vegetable garden.* **8.** bakmak, meşgul olmak. *In his spare time he ~s to the family business.* ***e.a.- 3. lead, 5. attend, look after, take care of, serve, 7. cultivate.***

tendance, *is.* **1.** (hastaya vb.) dikkat, ihtimam, bakım, **2.** *esk.* hizmetçiler, bakıcılar. ***e.a.- 1. attention, care, 2. servants, attendants.***

tendencious/tendenciously/tendenciousness, *sf. bk.:* **tendentious/tendentiously/tendentiousness.**

tendency, *is., ç.* **-cies 1.** eğilim, meyil, temayül, istidat. *to have a ~ to catch cold. He has a ~ to talk too much.* **2.** kapılma, yönelme, yüztutma. **to show a ~ to improve** : düzelmeye yüztutmak, **3.** (hikâye, edebî eser vb.) ana fikir, sav, tez, müddea, **4.** *psikol.* yönseme. ***e.a.- 1. inclination, disposition, proneness, predisposition, trend.***

tendentious = tendencious = tendential, *sf.* **1.** eğilimli, mütemayil, **2.** iddialı, maksatlı, tezli, savlı, bir maksada dayanan, taraf tutan. *a ~ novel.* **3.** münazaalı, itirazlara sebep olan. *He's always raising ~ issues.* **4. ~ly** : iddialı bir surette, taraf tutarak, mahsus, kasten, **5. ~ness** : iddiacılık, taraf tutma. ***e.a.- 3. controversial, rebellious, troublemaking.***

tender[1], *sf.&f.* **1.** yumuşak, gevrek, körpe. *a ~ steak.* **2.** narin, ince cılız, zayıf, **3.** genç, toy, olgunlaşmamış. **of ~ years** : pek genç, toy. *children of ~ age.* **4.** müşfik, şefkatli, incitmekten çekinen, nazik, dikkatli. *the ~ touch of her hand.* **5.** içli, duygulu, hassas, merhametli. *a ~ heart.* **6.** sevgi dolu, sevdalı, muhabbetli. *a ~ glance.* **7.** (yara vb.) hassas, ağrıyan, sızlayan. *a ~ bruise.* **touch s.o. on his ~ spot** : yarasına/hassas yerine dokunmak, bam teline basmak, **8.** kolay incinir/üzülür/kederlenir/sızlar. *a ~ conscience.* **9.** çok nazik/narin, dikkatle ele alınması gereken. *a ~ subject.* **10.** yumuşatmak, gevrekleştirmek, inceltmek, hassaslaştırmak, **11. ~ly** : şefkatle, sevgi ile, kibarca, nazikâne, dikkat ve itina ile, **12. ~ness** : şefkat, yufka yü-

reklilik, duygululuk, içlilik, hassasiyet, dikkat, itina. *e.a.- 1. soft, delicate, 2. weak, delicate, 3. young, immature, 4. gentle, 5. sentimental, kind, compassionate, 6. loving, affectionate.*

tender[2], *is.&f.* **1.** sunma(k), arz ve teklif etme(k), teklif mektubu verme(k). **~ for sth.** : artırma/eksiltmede teklif mektubu vermek. **~ one's services** : hizmet teklif etmek. **~ thanks** : teşekkürlerini sunmak, **2.** takdim etmek. **~ one's resignation** : istifasını vermek, **3.** *huk.* borcunu ödemek, borç ve mükellefiyet karşılığı olarak para veya mal vermek, **4.** teklif (mektubu). **by ~** : teklif alma usulüyle. **call for ~s** : eksiltmeye/ihaleye çıkarmak, teklif istemek. **invitation to ~** : eksiltmeye koyma, teklif isteme. **put to ~** : eksiltmeye çıkarmak. **sealed ~** : kapalı zarf usulüyle eksiltme, **5.** borç/mükellefiyet karşılığında para teklifi. **legal ~** : geçerli para, **6. ~able** : sunulabilir, arz/teklif edilebilir, eksiltmeye çıkarılabilir, **7. ~er** : teklif sahibi, ihaleye giren. *e.a.- 1. offer, proffer, 2. present, 4. bid, proposal.*

tender[3], *is.* **1.** bakıcı, bakan/hizmet eden kimse, **2.** *den.* yardımcı gemi, levazım/malzeme gemisi, **3.** gemiye bağlı olup yolcuları sahile götürüp getiren kayık, **4.** lokomotife bağlı kömür/su vagonu.

tenderfoot, *is., ç.* **-foots/-feet 1.** acemi, toy kimse, **2.** Batı Amerika'nın çetin koşullarına henüz alışmamış kimse, güçlüklere/mahrumiyete alışkın olmayan kimse, **3.** başlangıç sınıfındaki erkek izci. *e.a.- 1. novice, beginner, 2. greenhorn.*

tenderhearted, *sf.* **1.** müşfik, şefkatli, yufka yürekli, merhametli, **2. ~ly** : şefkatle, merhametle, **3. ~ness** : şefkat, merhamet. *e.a.- 1. soft-hearted, sympathetic.*

tenderise/tenderisation/tenderiser, *Brit. bk.:* **tenderize/tenderization/tenderizer.**

tenderize, *f.* **-ized, -izing** (eti) yumuşatmak. **tenderization** : yumuşatma. **tenderizer** : (eti) yumuşatıcı madde.

tenderling, *is.* **1.** nazik büyümüş kimse, hanım evlâdı, **2.** küçük çocuk, **3.** yeni çıkmış geyik boynuzu.

tenderloin, *is.* **1.** sığır veya domuz filetosu, **2. ~ district** : cinayet/ırza geçme gibi suçların işlendiği ve polise rüşvet vererek kolaylıkla örtbas edildiği bölge.

tender-mouthed, *sf.* geme alışmamış (at).

tender offer, *is.* bir şirketin hisse senetlerini rayiç fiyat üzerinden satın alma teklifi.

tendinitis = tendonitis, *is. patol.* kiriş yangısı.

tendinous, *sf.* **1.** kirişsi, kirişli, kiriş/veter dolu, **2.** kirişlerden oluşan.

tendon, *is. anat.* kiriş, veter, kasların kemiklere yapışmasını sağlayan dokular, tendon.

tendril, *is. bot.* filiz, (asma vb.) bıyık, sülükdal. **~lar = ~ous = ~ly** : filizli, filiz şeklinde.

Tenebrae, *is.* paskalyadan evvelki üç günde okunan dualar.

tenebrific, *sf.* karanlık eden, karartan, kasvet veren.

tenebrous = tenebrious, *sf.* karanlık, kasvetli, sıkıcı. **~ness** : karanlık, zulmet, kasvet, sıkıcılık. *e.a.- dark, gloomy, obscure.*

Tenedos, *is.* Bozcaada.

tenement, *is.* **1.** ev, konut, mesken, **2. ~ house** *d.d.* ucuz ve adî apartman, **3.** kira evi, kiralık apartman, **4.** *huk.* mülk, gayrimenkul mal, **5. ~al = ~ary = ~ed** : kiralık, kiralanmış, kirada bulunan.

tenesmus, *is. patol.* buruntu, idrar veya aptes bozma zorluğu.

tenet, *is.* inanç, inanış, görüş, ilke, öğreti, akide, kanaat, prensip. *e.a.- belief, opinion, doctrine, dogma.*

tenfold, *sf.&zf.* on kat, on misli.

ten-gallon hat, *is.* kovboy şapkası.

tenia, *is., ç.* **-niae** *bk.:* **taenia.**

teniacidal/teniacide, *bk.:* **taeniacidal/taeniacide.**

teniafuge, *bk.:* **taeniafuge.**

teniasis, *bk.:* **taeniasis.**

tenner, *is. k.d.* onluk (baknot) (dolar, sterlin).

tennis, *is.* tenis. **~ ball** : tenis topu, **~ arm = ~ elbow** : çok tenis oynayanlarda görülen dirsek ağrısı. **~ court** : tenis sahası/kortu.

tenon, *is.&f.* **1.** (doğramacılıkta) zıvana, kırlangıç kuyruğu, erkek geçme parçası, **2.** zıvana geçirmek, **3.** sağlamca bağlamak/tespit etmek, **4. ~ auger** : zıvana kesme aleti, **5. ~ saw** : zıvana testeresi, **6. ~er** : zıvanacı, zıvana geçiren.

tenor, *sf.&is.* **1.** anlam, mana, meal, kavram. *I forget the ~ of her reply.* **2.** sürekli akış/cereyan/hareket, gidiş, ilerleyiş, ilerleme tarzı/yönü. **the even ~ of my life** : hayatımın yekne-

sak akışı, **3.** temayül, eğilim, tabiat, mizaç, mahiyet, istidat. **There has been a shift in the whole ~ of anti-nuclear campaign** : Nükleer silâhlara karşı açılan mücadelenin mahiyeti değişti. **4.** *huk.* asıl suret veya kopye, aslının aynı olan nüsha, **5.** *müz.* (a) tenor, tenor sesi veya çalgı, ~ *voice,* ~ *violin.* (b) dizi çanlarda en kalın sesli çan. **~ clef** : do anahtarı, **6. ~less** : anlamsız, manasız. ***e.a.- 1. purport, drift, 3. tendency, nature.***

tenorite, *is.* tenorit, bakır oksit cevheri : CuO.

tenorrhaphy, *is. cer.* kirişin dikilmesi (ameliyatı).

tenotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kirişin kesilmesi.

tenpence, *is.* on peni (kuruş).

tenpenny, *sf.* **1.** 7.5 cm uzunluğunda. ~ *nail.* **2.** on peni (kuruş) değerinde, on penilik.

tenpin, *is.* **1.** on kuka oyunundaki kuka, **2. ~s** : on kuka oyunu.

tenrec, *is. zool.* tanrek *(Tenrec ecaudatus).* Madagaskar'da yaşayan böcekçil memeli hayvan.

tense, *is.&sf.* **tenser, tensest**, *f.* **tensed, tensing 1.** gergin, gerili, gerilmiş, **2.** sinirli, sinirleri gergin. *a ~ person.* **3.** gergin, heyecanlı, meraklı. **a ~ moment** : gergin bir an, **4.** *gr.* (a) gergin, dil kasları gerilerek söylenen, (b) fiil kipi, zaman. **sequence of ~s** : cümlede zaman uyumu, **5.** ger(il)mek, gerginleş(tir)mek, **6. ~less** : zamansız (fiil), **~lessly** : zamansız olarak, **~lessness** : zamansızlık, **7. ~ly** : gergince, gerginlikle, gergin bir şekilde, **8. ~ness = tensity** : gerginlik. ***e.a.- 1. rigid, 2. high-strung, taut, 4. narrow. k.a.- 1,2. relaxed.***

tensible, *sf.* gerilebilir. **~ness = tensibility** : gerilebilme. **tensibly** : gerilebilecek şekilde.

tensile, *sf.* **1.** germe+, gerilme+, gerici. ~ **force** : germe/çekme kuvveti, gerici kuvvet. ~ **strength** : gerilme dayanıklılığı. ~ **stress** : çekme zorlaması. ~ **test** : çekme deneyi, **2.** gerilebilir, uzatılabilir, telgen, **3. ~ness = tensility** : gerginlik, **4. ~ly** : gergince, gergin olarak, gerilmiş durumda. ***e.a.- 2. ductile.***

tensimeter, *is.* gaz basınçölçeri.

tensiometer, *is.* gerilme/çekilme/uzama ölçeri.

tension, *is.* **1.** ger(il)me, gerginlik, gerilim, **2.** *psikol.* gerilim, ruhî/asabî gerginlik. ~ **reduction** : gerilim azaltımı, **3.** uluslar arası ilişkilerde gerginlik, **4.** basınç (bu anlamda artık kullanılmıyor), **5.** *mak.* germe, germe kuvveti, germe düzeni, **6.** *elekt.* gerilim, potansiyel, voltaj, **7. ~al** : gerilimsel, gerilmeden ileri gelen, **8. ~less** : gerilimsiz, gerilmesiz. ***e.a.- 2. suspense, anxiety, 6. potential.***

tensity, *is.* gerginlik. ***e.a.- tension.***

tensive, *sf.* geren, gerici, gerginlik yaratan.

tensor, *is.* **1.** *anat.* (bir organı) geren kas, **2.** *mat.* gerey, gergen, tansör, **3. ~ial** : gereysel.

ten-spot, *is. argo* **1.** onlu oyun kâğıdı, **2.** onluk banknot.

ten-strike, *is.* **1.** (kuka oyununda) vuruş, isabet, **2.** *k.d.* tam başarı(lı eylem).

tent, *is.&f.* **1.** çadır, otağ, oba. ~ **bed** : çadır gibi tavanı olan yatak. ~ **caterpillar** : ağaçlar üzerine çadır gibi yuva yapan tırtıl. ~ **fly** : (bezden) çadır kapısı. ~ **peg** : çadır kazığı. ~ **show** : çadırda sirk gösterisi. ~ **stitch** : çadır dikişi. **bell ~** : ortası direkli konik çadır. **pup ~** : tek kişilik dam biçiminde çadır, **2.** çadır kurmak, **3.** çadırda oturmak/yaşamak, **4.** *tıp* (a) fitil (ile yarayı işletmek), (b) cerrah mili ile (yoklamak), **5.** *İsk.* (a) dikkat etmek, gözetlemek, (b) önlemek, engel olmak, (c) dikkat, uyanıklık, teyakkuz, (d) açık hava kürsüsü. ***e.a.- 3. encamp, 5. (a) observe, pay attention, (b) hinder, prevent, (c) attention, heed, (d) pulpit.***

tentacle, *is.* **1.** *zool.* dokunaç, **2.** *bot.* bazı yapraklarda görülen kıl gibi hassas lif, **3. tentacular** : dokunaçlı, dokunaç biçiminde, **4. ~like = tentaculoid** : dokunaç gibi, dokunaca benzer.

tentacled = tentaculated = tentaculiferous, *sf. zool.* dokunaçlı. **tentaculifera** : dokunaçlılar.

tentage, *is.* çadırlar, çadır malzemesi.

tentation, *is.* deneme, tecrübe.

tentative, *sf.&is.* **1.** deneysel, denemelik, tecrübe olarak yapılan, **2.** geçici, muvakkat. *a ~ program.* **3.** çekimser, ikircimli, müteredditi, belirsiz. *a ~ smile.* **4.** deneme, tecrübe, **5. ~ly** : deneme kabilinden, geçici olarak, muvakkaten, şimdilik, **6. ~ness** : deneysellik, geçicilik, muvakkatlik. ***e.a.-1. experimental, 2. provisional, 3. unsure, uncertain, hesitant.***

tented, *sf.* **1.** çadırlı, çadırla örtülü, **2.** çadırda yaşayan, **3.** çadır şeklinde.

tenter, *is.&f.* **1.** gergef, kumaş gergisi, gergeç, kumaşı gerip kurutmaya mahsus kancalı çerçeve, **2.** *Brit.* fabrikada makinalara bakan kimse, **3.** (kumaş) germek/gerilmek.

tenterhook, *is.* **1.** kumaşı germe çerçevesine tutturan kanca, **2. on ~s** : endişeli, vesveseli, sabırsız, huzursuz. **be on ~s** : endişe içinde olmak.

tenth, *sf.&is.* **1.** onuncu, **2.** onda bir (parça), **3.** sırada onuncu olan şey, **4.** *müz.* on notalık (1 1/3 oktavlık) aralık, **5. ~ place** *d.d.* onda birler basamağı, virgülün sağındaki ilk basamak, **6. ~ly** : onuncu olarak, onuncu sırada.

tentmaker, *is.* çadırcı, otakçı.

tenuis, *is., ç.* **tenues** süreksiz ünsüz (k,p,t gibi).

tenuity, *is.* incelik, seyreklik. *the ~ of a hair/of a gas.*

tenuous, *sf.* **1.** ince, seyrek, yoğun olmayan, **2.** önemsiz, **3.** zayıf, desteksiz, temelsiz, **4. ~ly** : seyrek seyrek, **5. ~ness** : incelik, seyreklik, önemsizlik. ***e.a.- 1.*** *thin, slender, slim, delicate, rare, rarefied, 2. insignificant, unimportant, unsubstantial, 3. weak, flimsy.* ***k.a.-1.*** *thick, 2. important, substantial.*

tenure, *is.* **1.** sahiplik, tasarruf, mülkiyet. **2.** hizmet karşılığı mülkiyet/mülke tasarruf hakkı, **3.** memuriyet süresi. **during his ~ of the office** : memuriyeti esnasında, **4.** ayrıcalı, imtiyaz, işinde sürekli kalabilme hakkı, **5. tenurial** : mülkiyete ait, **6. tenurially** : mülkiyetle ilgili olarak.

tenuto, *sf.&is., ç.* **-tos/-ti** *müz.* **1.** sürekli, **2.** sürdürme, **3.** sürdürülen nota, **4.** sürdürme işareti.

teocalli, *is., ç.* **-callis** Aztek tapınağı.

teosinte, *is. bot.* Meksika darısı *(Euchlaena mexicana).*

tepee = teepee = tipi, *is.* Kızılderili çadırı.

tepefy, *f.* **-fied, -fying** ılı(t)mak, ılıklaş-(tır)mak, ılık yapmak. **tepefaction** : ılıma, ılıklaşma.

tephrite, *is. jeol.* gri bazalt. **tephritic** : gri bazalt+.

tepid, *sf.* **1.** ılık. ~ *water.* **2. ~ity = ~ness** : ılıklık, **3. ~ly** : ılık bir şekilde, ılık ılık. ***e.a.- 1.*** *lukewarm.*

tepidarium, *is.* (eski Roma'da) ılık banyo odası.

tequila, *is.* (Meksika) kaktüs likörü.

ter-, *ön ek* "üç, üç kat". *ör.: tercentennial.*

tera-, *ön ek* trilyon, 10^{12} . **terahertz** $=10^{3}$ GHz.

teraphim, *ç. is.* (tekili **teraph**) İbranî ev mabutları.

teratism, *is.* **1.** canavarlara tapınma, **2.** *biy.* hilkat garibesi.

terato- = terat-, *ön ek* "canavar, ucube". *ör.: teratoid.*

teratoid, *sf. biy.* canavarımsı, canavara benzer.

teratology, *is. biy.* ucube bilimi : hayvan ve bitkilerde anormal, canavarımsı teşekkülleri inceleyen bilim. **teratological** : ucube bilimsel. **teratologist** : ucube bilimi uzmanı.

terbia = terbium oxide, *is. kim.* terbiyum oksit : TbO3

terbium, *is. kim.* terbiyum, nadir toprak madeni. Simge: **Tb**, atom. nu. 65, atom. ağ. 158.924, özgül ağ. : 8.25.

terce, *is. bk.:* **tierce** (3).

tercel = tercelet = tiercel, *is.* erkek doğan/şahin.

tercentenary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** üç yüzyıla ait, üç yüz yılda bir olan/yapılan, üç yüzüncü yıl dönümü. **a ~ celebration**: üç yüzüncü yıl dönümü kutlama töreni. **tercentennial** *d.d.*

tercet, *is.* **1.** (şiir) üç mısralı kıt'a, **2.** *müz.* iki notalık zamanda çalınan üç nota. ***e.a.- 2.*** *triplet.*

terebic acid, *is. kim.* terebik asit : C7 H10O4 .

terebinth, *is. bot.* sakız ağacı, yabanî fıstık ağacı *(Pistacia terebinthus).*

terebinthinate, *sf.* neft yağına benzer, neft yağı gibi.

terebinthine, *sf.* **1.** neft yağı gibi, **2.** sakız ağacı familyasından, sakız ağacı+.

teredo, *is., ç.* **-redos, -redines** *zool.* gemi kurdu, gemi kerestesini delen kurt *(Teredo).*

terete, *sf.* düz ve yuvarlak.

tergal, *sf. zool.* eklem bacaklıların sırt ve arka kısmına ait.

tergeminate, *sf. bot.* üç çift çatal yapraklı.

tergiversate, *gs.f.* **-sated, -sating 1.** kaçamaklı söz söylemek, **2.** din veya parti değiştirmek, **3. tergiversation** : kaçamaklı söz söyleme,

din veya parti değiştirme, döneklik, **4. tergiversant = tergiversator** : kaçamaklı söz söyleyen, din veya parti değiştiren, dönek, **5. tergiversatory** : kaçamaklı, dönek. ***e.a.- 1.*** *equivocate,* ***2.*** *apostatize.*

tergum, *is., ç.* **terga** *zool.* eklem bacaklıların sırt ve arka kısmı.

teriyaki, *is.* soya sosunda yumuşatılıp ızgarada pişirilmiş et/balık (Japon yemeği).

term, *is.&f.* **1.** terim, tabir, bilimsel deyim, ıstılah : özel bir bilgi/faaliyet alanına, bir bilim, uygulayım ya da uzmanlık dalına özgü kelime, **2.** söz, anlam, kavram. **in plain ~s** : açıkça, basit sözlerle. **the ~s of his letter** : mektubunun anlamı, *(bazan)* metni, **3.** süre, müddet. *elected for a ~ of four years.* **at ~** : belli bir süre sonunda/bitiminde. **~ insurance** : belirli süre sonunda biten hayat sigortası. **~ of office** : hizmet/memuriyet süresi. **~ of five years** : beş yıllık süre. **set a term to** : süre tayin etmek, süre tanımak, **4.** vade. **~ day** : ödeme günü, vade bitimi. **long/short ~** : uzun/kısa vade, **5.** dönem, yarıyıl, sömestr, **6. ~s** : (a) koşul, şart, sözleşme şartları. **in easy ~s** : kolayca, uygun şartlarla, taksitle. **not on any ~s** : asla, hiçbir şekilde, hangi şartla olursa olsun imkânsız. **make/name your own ~s** : istediğiniz şartlarla, şartları siz belirleyin. (b) hükümler, ahkâm. **by the ~s of the treaty** : anlaşma gereğince/hükmüne göre, (c) (şahıslar arasındaki) ilişkiler. **to be on good (bad) ~s with s.o.** : birisiyle arası iyi (bozuk) olmak. **to be/live on friendly ~s with s.o.** : birisiyle dostça geçinmek. **to be on the best ~s with s.o.** : çok iyi dost olmak, aralarından su sızmamak. **not to be on speaking ~** : küs olmak, konuşmamak, **7.** *mat.* terim, had: (a) bir ifadeyi oluşturan + ve - işaretleriyle ayrılmış çokluklardan her biri, (b) bir kesrin payı veya paydası, **8.** *man.* terim, bir önermede yüklem veya özne, **9.** *huk.* (a) tasarruf/mülkiyet süresi, (b) mahkemenin açık olduğu süre, **10.** *tıp* doğurma, doğum zamanı, **11.** *esk.* (a) son, nihayet, bitim, (b) sınır, hudut, **12.** adlandırmak, nitelemek, tavsif etmek, adını vermek, demek. **The press ~ed the visit a triumph** : Basın, ziyareti bir zafer olarak nitelendirdi. **13. bring to ~s** : razı etmek, kabul ettirmek, anlaştırmak, aralarını bulmak, **14. come to ~s** : uzlaşmak, anlaşmak, anlaşmaya varmak, **15. in ~s of** : (a) bakımından, açısından, noktainazarından. *in ~s of human life, the loss is incalculable.* (b) tabirince, (c) ilgili olarak, dayanarak, ile. **One cannot reckon happiness in ~s of worldly success** : Mutluluk maddî başarı ile ölçülemez. **16. in s.o.'s ~s** : birisinin düşüncesine göre. **in my ~s** : bence, bana göre. **In my ~s the situation got worse** : Bence durum kötüleşti. **17. put/set a ~ to sth.** : bir şeye bir sınır tayin etmek/son vermek, **18. termly** *esk.* eşit sürelerle, taksitlerle, periyodik olarak, her süre bitiminde. ***e.a.- 3.*** *period,* ***6.*** *(a) condition, stipulation, (c) relations,* ***10.*** *parturition,* ***11.*** *(a) end, conclusion, termination, (b) boundary, limit,* ***12.*** *call, name, designate,* ***15.*** *(a) concerning, with reference to.*

termagancy, *is.* şirretlik, cadalozluk, acuzelik.

termagant, *sf.&is.* şirret, cadaloz, acuze, yaygaracı (kadın).

termer, *is.* belirli bir süre mahkûmiyeti olan. **a third ~** : üç yıla mahkûm olan mahpus.

terminable, *sf.* **1.** bitirilebilir, sona erdirilebilir, **2.** vadeli, belirli süre sonunda biten. *~ annuity/contract.* **3. ~ness = terminability** : bitirilebilme, sona erdirilebilme, **4. terminably** : bitirilebilecek şekilde.

terminal, *sf.&is.* **1.** uçta/sonda bulunan, ucunu teşkil eden. *~ feathers.* **2.** son, nihaî. **~ leave** : terhisten önce verilen son izin. **~ velocity** : son hız, **3.** taksitle. *~ payments.* **4.** *bot.* dal veya sapın ucunda bulunan (tomurcuk, çiçek vb.). *a ~ leaflet.* **5.** sınır teşkil eden, **6.** demir yolu bitiminde bulunan, **7.** öldürücü, şifasız, ölümcül, ölümle sonuçlanan. **a ~ illness** : ölümcül hastalık. **~ ward** : şifasız hastalar koğuşu, **8.** son, uç, nihayet, **9.** son durak/istasyon, **10.** *elekt.* uç, kutup, terminal, **11.** *bil.* uç : bir veri iletişim ortamında veri giriş çıkışını sağlayan donanım birimi/birimleri topluluğu, **12.** *mim.* trabzan başında bulunan süs, **13. ~ly** : (a) taksitlerle, taksit taksit. *debt to be paid ~ly.* (b) ucunda, sonunda. *bear leaves laterally or ~ly.* (c) şifasız, devasız, ölümcül derecede. *She is ~ly ill.* ***e.a.- 2.*** *final,* ***8.*** *end, extremity.*

terminate, *f.* **-nated, -nating 1.** bitirmek, son vermek, sona erdirmek, durdurmak, **2.** sonu olmak, sonunda vukua gelmek, ... ile sonuçlanmak, **3.** sınırlamak, sınır çekmek, **4.** *gen.* **~ at/in/with** : bitmek, son bulmak, sona ermek, nihayetlenmek, **5.** çıkmak, sadır olmak, sonuçlanmak, neticelenmek, **6.** işine son vermek, azletmek, işten kovmak. ***e.a.- 1.*** *finish, stop, cease,* ***3.*** *limit, bound,* ***4.*** *end, conclude, cease,* ***5.*** *issue, result,* ***6.*** *fire, dismiss.*

termination, *is.* **1.** bitirme, son verme, sona erdirme, durdurma, **2.** son, uç, nihayet, sınır, **3.** sonuç, netice, **4.** bitiş, bitme, son bulma, sona erme, nihayetlenme, **5.** *gr.* çekim eki, **6. ~al** : sona ait, sondaki, son+, nihaî, bitiren, son veren. ***e.a.- 2.*** *limit, bound,* ***3.*** *result, outcome, conclusion,* ***5.*** *suffix.*

terminative, *sf.* **1.** bitiren, son veren, sona erdiren, **2.** kesin, nihaî, **3.** *gr.* varış durumu: devimin nereye değin sürdüğünü bildiren ad durumu, **4. ~ly** : bitirerek, son vererek, kesinlikle, nihaî olarak.

terminator, *is.* **1.** bitiren/son veren/sona erdiren kimse/şey, **2.** sınırlayan/tahdit eden şey, son, uç, nihayet, sınır, **3.** *astr.* ara çizgi : gezegenin/ayın aydınlık ve karanlık kısımlarını ayıran sınır.

terminatory, *sf.* **1.** bitiren, son veren, sona erdiren, sınırlayan, tahdit eden, **2.** kesin, kat'î.

terminism, *is. fel.* terminizm, soyut kavramların gerçek bir varlığı olmadığını ileri süren öğreti.

terminology, *is., ç.* **-gies 1.** terimce : bir bilim/sanat/uzmanlık dalına özgü terimlerin tümü, **2.** terim bilimi : terimleri inceleyen, terim yaratımıyla ilgili sorunları ele alan dil bilimi dalı, **3. terminological** : terim bilimsel, **4. terminologically** : terim bilimle, terim bilimi uzmanı.

terminus, *is., ç.* **-ni, -nuses 1.** son, bitiş, nihayet, **2.** demir yolu başı/sonu, **3.** *Brit.* son durak, demir yolu/otobüs hattının baş veya sonundaki şehir, **4.** amaç, gaye, maksat, **5.** sınır, hudut, **6.** *b.h.* eski Romalıların sınır tanrısı, **7. ~ ad quem** *Lât.* bitim noktası, *huk.* bitim günü, **8. ~ ad quo** *Lât.* başlangıç noktası, *huk.* başlangıç günü.

termite, *is. zool.* **1.** ak karınca, kanatlı karınca, divik, termit *(Isoptera).* Tahtalara/mobilyalara çok zarar veren karınca türü. **2. termital = termitic** : ak karıncalara ait. ***e.a.- 1.*** *white ant.*

termless, *sf.* **1.** süresiz, koşulsuz, kayıtsız ve şartsız. *~ peace.* **2.** sınırsız, sonsuz, bitip tükenmez. *~ grief.* ***e.a.- 1.*** *unconditional,* ***2.*** *boundless, endless.*

termor, *is. huk.* bir mülkü ömür boyu ya da birkaç yıl kullanan kimse.

term paper, *is.* dönem ödevi/raporu.

tern, *is.* **1.** *zool.* balıkçın, deniz kırlangıcı *(Sterna hirundo).* **Arctic ~** : kıyı kırlangıcı *(S. paradisaea),* **black ~** : kara deniz kırlangıcı *(Chlidonias nigra),* **common ~** : ırmak kırlangıcı *(S. fluviatilis).* **least ~** : ak alınlı deniz kırlangıcı *(S. albifrons).* **whiskered ~** : ak bıyıklı deniz kırlangıcı *(Chlidonias hybrida)* , **white-winged ~** : ak kanatlı deniz kırlangıcı *(Chlidonias leucoptere),* **2.** üçlü dizi/grup/takım, **3.** piyangoda art arda çekilince kazandıran üç numara.

ternary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** üçlü, üçer üçer, üç kat/misli, **2.** sırada üçüncü, **3.** üç tabanlı, tabanı üç olan (rakam sistemi), **4.** *kim.* (a) üçlü, üç öğeden/gruptan oluşmuş, (b)*esk.* üç atomlu, **5.** *mat.* üç değişkenli, **6.** üçlü grup/dizi, **7. ~ form** *müz.* üç kısımlık parça. ***e.a.- 1.*** *threefold, triple,* ***2.*** *third.*

ternate, *sf.* **1.** üçlü, üçerli, üçer elemandan oluşmuş, üçer üçer dizilmiş, **2.** *bot.* üç yapraklı, yaprakları üçer üçer olan, **3. ~ly** : üçer üçer.

terne, *sf.&f.* **1.** kalay kurşun alaşımı ile kaplamak, **2. ~ metal** : kalay kurşun alaşımı, **3. ~plate** : kalay kurşun alaşımı ile kaplanmış çelik levha.

ternion, *is.* üçlü dizi/grup/takım, üçlük. ***e.a.-*** *triad.*

terpene, *is. kim.* **1.** türpen, bitkilerden elde edilen ve genel formülü C10H16 olan karbonlu hidrojenler, **2. ~less** : türpensiz, **3. terpenic** : türpenli.

terpineol, *is. kim.* türpenol, parfüm yapımında kullanılan ve genel formülü C10H17OH olan alkoller.

Terpsichore, *is.* **1.** *mit.* dans perisi, **2.** dans sanatı, **3. ~an** : (a) dans+, (b) dans perisine ait, (c) *k.d.* dansöz. ***e.a.-2.*** *choreography,* ***3.*** *(c) dancer.*

terra, *is.* **1.** toprak, yer, yer küre, arz, **2. ~ alba** : beyaz toprak : alçı, kaolin, beyaz kil vb. **3. ~ cotta** : (a) fırında pişirilmiş tuğla/çömlek, (b) tuğla/kiremit rengi, **4. ~ firma** : kara, yeryüzünün kara kısmı, **5. ~ *incognita*** *Lât.* bilinmeyen yer, iç tarafları keşfedilmemiş kıt'a. ***e.a.- 1.*** *earth, land.*

terrace, *is.&f.* **-raced, -racing 1.** seki, teras, taraça. **roof ~** : çatı taraçası, **2.** düz ve yassı dam, tahtaboş, **3.** satıhtan yüksek düzlük, yüksek ve düz yer, **4.** bayır üstünde sıra evler veya sokak, **5.** set yapmak, **6.** bir bayır boyunca sıra sıra evler yapmak.

terrain, *is.* **1.** arazi, savaş alanı, savunmaya uygun yer, **2.** yer, arsa, arazi, **3.** *jeol. bk.:* **terrane.**

Terramycin , *is. ecz.* teramisin.

terrane = terrain, *is. jeol.* kaya, kayalık arazi.

terraneous, *sf.* **1.** yersel, toprağa mahsus, **2.** toprakta yetişen.

terrapin, *is. zool.* (K Amerika'ya mahsus eti yenilebilen bir tür) su kaplumbağası *(Emydidae).*

terraqueous, *sf.* su ve karadan ibaret.

terrarium, *is.* hayvan yetiştirme alanı, hayvanat bahçesinde kara hayvanlarına ait bölme.

terras, *is. bk.:* **trass.**

terrazzo, *is.* çimento mozaiği.

terrene, *sf.&is.* **1.** yersel, dünyevî, dünyaya/arza ait, **2.** topraklı, topraktan, **3.** yer, yer küre, arz, **4.** arazi, bölge. **5. ~ly** : yersel/dünyevî olarak. ***e.a.- 1.*** *earthly, worldly,* ***2.*** *earthy,* ***3.*** *earth,* ***4.*** *land, region.*

terreplein, *is.* istihkâmda topların konulduğu üst zemin, yüksek düzlük.

terrestrial, *sf.* **1.** yersel, dünyevî, dünyaya/yer küreye/arza ait, **2.** karasal, karaya ait, **3.** *bot.* toprakta/karada yetişen, **4.** *zool.* kara+, karada yaşayan, **5.** yeryüzü sakini, dünyada yaşayan varlık, **6. ~ globe** : yer küre, küreiarz, **7. ~ telescope** : yer teleskopu, görüntüyü düz gösteren teleskop, **8. ~ly** : karasal olarak, dünyevî şekilde. ***e.a.- 1.*** *terrene, earthly, mundane, worldly.* ***k.a.- 1.*** *celestial.*

terret, *is.* **1.** dizgin halkası, **2.** köpek tasması halkası.

terrible, *sf.* **1.** müthiş, korkunç, dehşet verici, dehşetli. *a ~ winter/cold. a ~ accident. ~ war.* **2.** berbat, pek kötü. *We had a ~ time on holiday. A ~ play. I feel ~.* **3.** *k.d.* aşırı, pek, çok, **4. ~ness** : (a) korkunçluk, dehşet, (b) berbatlık, kötülük. ***e.a.- 1.*** *distressing, severe, dreadful, awful, frightful, apalling, horrible,* ***2.*** *horrible, unpleasant, nasty, extremely bad.* ***k.a.- 2.*** *delightful.*

terribly, *zf.* **1.** müthiş/korkunç/dehşet verici bir şekilde, **2.** *k.d.* son derece, pek, çok. *You're ~ nice. It's ~ late. That's ~ dangerous. I'm ~ sorry.* ***e.a.- 2.*** *extremely.*

terricolous, *sf. bot. zool.* yerde/toprakta yaşayan.

terrier, *is.* **1.** teriyer, küçük av köpeği cinsi, **2.** *huk.* belirli bir semtte fert ve şirketlerin emlâk sicili.

terrific, *sf.* **1.** *k.d.* fevkalâde, harikulâde, çok güzel, âlâ, mükemmel, **2.** korkunç, müthiş, dehşetli, dehşet verici, **3. ~ally** : fevkalâde/harikulâde/çok güzel/âlâ/mükemmel/müthiş bir şekilde, dehşetle. ***e.a.- 1.*** *excellent, extraordinary, fine, remarkable,* ***2.*** *terrifying, frightful, awful, dreadful, horrible.*

terrify, *f.* **-fied, -fying 1.** çok korkutmak, dehşete düşürmek, dehşet/korku saçmak, **2. terrifier** : korkutan, dehşet saçan, **3. terrifyingly** : korkutarak, dehşet saçarak. ***e.a.-1.*** *frighten, horrify, scare.*

terrigenous, *sf.* **1.** toprakta üreyen, topraktan çıkan/meydana gelen, **2.** *jeol.* karadan sürüklenip denizin dibinde çökelen toprakla ilgili.

terrine = terreen = terrene, *is.* **1.** reçel ile dolu satılan toprak kavanoz. *a ~ of preserved apricot.* **2.** güveçte pişirilen türlü.

territorial, *sf.&is.* **1.** karasal, karaya/araziye/toprağa ait, **2.** bölgesel, yöresel, mahallî, belirli bir bölgeye/yöreye ait/özgü, **3.** ABD' de devlet teşkilâtına girmemiş bölgelerle ilgili, **4.** bölgesel savunma için hazırlanmış askerî kuvvetlerle ilgili, **5. ~ acquisitions** : ilhak olunmuş topraklar, **6. ~ army** : anavatan ordusu, **7. ~ integrity** : toprak bütünlüğü, **8. ~ jurisdiction** : devletin kendi ülkesi ve halkı üzerindeki hakları, **9. ~ waters** : kara suları, **10. ~ly** : bölgesel olarak.

territorialise/territorialisation, *Brit. bk.:* **territorialize/territorialization.**

territorialism, *is.* **1.** arazi sahipliği, **2. territorial system** *d.d.* kilise otoritesinin sivil hükûmete devri, **3.** Yahudilerin uygun bir ülkede yerleşip vatan kurma ülküsü, **4. territorialist** : ülke/arazi edinme peşinde koşan kimse.

territoriality, *is.* **1.** bölgesellik, **2.** hayvanın kendi arazisini koruması.

territorialize, *f.* **1.** arazi ilhak etmek, arazisini genişletmek, **2.** bir bölgeyi kendi yönetimine bağlamak, **3. territorialization** : arazi ilhakı, bir bölgeyi kendi yönetimine bağlama.

territory, *is., ç.* **-ries 1.** toprak, arazi, bölge, mıntaka, **2.** ülke, memleket, **3.** başka devletin egemenliği altında bulunan memleket, **4.** *b.h.* eskiden ABD' nin tayin ettiği vali ile yönetilen bölge, **5.** düşünce/harekât vb. alanı, **6.** satış vb. için bir şahsa tahsis edilen bölge, **7.** bir hayvanın kendi cinslerine karşı koruduğu yaşama alanı.

terror, *is.* **1.** yılgı, dehşet, müthiş korku. **to be in ~** : dehşet içinde kalmak. **to be in ~ of one's life** : hayatından korkmak, **2.** korkunç şey, dehşet saçan/yıldırıcı eylem/kimse/şey. *The criminal was the ~ of the neighbourhood.* **3.** tedhiş, yıldırma, korku salma, **4.** *k.d.* asi/haşarı/afacan/ele avuca sığmaz çocuk. *He's a little ~ . He was the ~ of countryside.* **5. ~ful** : korkunç, dehşet saçan, **6. ~less** : korkusuz. ***e.a.- 1.*** *horror, panic, fright, fear, alarm, dismay, dread, consternation,* ***4.*** *nuisance, pest.* ***k.a.- 1.*** *calm.*

terrorise/terrorisation/terroriser, *Brit.bk.:* **terrorize/terrorization/terrorizer.**

terrorism, *is.* yıldırma siyaseti, tedhişçilik, terörizm, korku ve dehşet salma. *The government takes all the measures to bring acts of ~ to an end.*

terrorist, *is.* **1.** tedhişçi, yıldırgan, terörist, korku ve dehşet salan kimse, **2.** Fransız İhtilâli sırasında tedhiş mahkemesi taraftarı, **3.** çarlık Rusya'da tedhişçi, **4. ~ic** : tedhişçi, yıldırıcı, korku ve dehşet salıcı.

terrorize, *f.* **-ized, -izing 1.** tedhişçilik yapmak, yıldırmak, çok korkutmak, korku ve dehşet salmak, **2. terrorization** : tedhiş, yıldırma, korku ve dehşet salma, **3. terrorizer** : tedhişçi, yıldıran, korku ve dehşet salan, terörist. ***e.a.- 1.*** *frighten, terrify.*

terror-stricken = terror-struck, *sf.* çok korkmuş, dehşete düşmüş, paniğe kapılmış. ***e.a.-*** *terrified.*

terry, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** (havlu vb. dokumada) düğümleri kesilmemiş. ~ *velvet.* **2. ~ cloth** *d.d.* düğümleri kesilmemiş havlu kumaş (Bursa havlusu gibi).

terse, *sf.* **terser, tersest 1.** kısa ve özlü, veciz. *a ~ review of the novel.* **2. ~ly** : kısa/özlü/veciz bir şekilde, **3. ~ness** : kısa ve özlü oluş, icaz. ***e.a.- 1.*** *concise, succint, compact, neat, concentrated, curt, pithy.*

tertial, *sf.&is.* kuş kanadında uçuşu sağlayan tüy/telek.

tertian, *sf.&is. patol.* **1.** gün aşırı olan, **2.** gün aşırı gelen hastalık nöbeti. **~ ague = ~ fever**: gün aşırı gelen sıtma nöbeti.

tertiary, *sf. &is., ç.* **-aries 1.** üçüncü, **2.** üçüncü sırada/derecede/safhada olan, **3.** *kim.* üçüncül : üç atom veya grubun yerine geçerek oluşan, diğer üç karbon atomu ile birleşen, **4.** *jeol.* üçüncü zaman(a ait), **5.** *bk.:* **tertial, 6.** manastır sisteminde üçüncü sınıfa mensup (kimse), **7. ~ color** : üçüncü renk : iki rengin karışımından meydana gelen renk (gri, kahverengi gibi). ***e.a.- 1.*** *third.*

tertium quid, *Lât.* ikisi ortası, mutavassıt.

tervalent, *sf. kim.* üç değerli/valanslı, valansı üç olan, üç ayrı valansı olan (iki, üç ve dört valanslı kobalt gibi). **tervalence = tervalency** : üç değerlik.

terza rima, *is. It.* terzarima, on bir heceli üçer mısralık kıtalardan oluşan şiir: her kıtanın orta mısraı sonraki kıtanın birinci ve üçüncü mısraı ile kafiyelidir: *aba, bcb, cdc* gibi.

tesla, *is. fiz.* tesla, mıknatıssal irkilim/manyetik endüksiyon birimi, weber/m^2. *kıs. :* **T.**

tesselate = tessellate, *sf.&f.* **-lated, -lating 1.** mozayiklerle süslemek, **2. ~d** *d.d.* mozayiklerle süslü.

tesselation = tessellation, *is.* **1.** mozayikçilik, mozayiklerle süsleme sanatı, **2.** mozayik işi.

tessera, *is., ç.* **teserrae 1.** mozayik, **2.** eskiden para yerine kullanılan karesel kemik, ağaç, vb.

tesseract, *is.* dört boyutlu uzayda küp.

test, *is.&f.* **1.** deney, deneme, tecrübe, **2.** muayene, prova, **3.** sınav, imtihan. **put to ~** : sınamak, sınava sokmak, imtihan/tecrübe etmek.

4. *psikol.* ölçer : başarı ve yetenekleri nesnel olarak değerlendirme aracı, **5.** *kim.* (a) deney, çözümleme, tahlil : bileşimdeki elemanları belirleme veya bilinmeyen bir maddenin bileşimini anlama yöntemi, (b) ayıraç, miyar, tahlil için kullanılan madde, **6.** *Brit.* maden arıtma potası, **7.** *zool.* deniz kestanesi gibi hayvanların sert kabuğu, **8.** denemek, tecrübe/muayene/prova etmek, **9.** denenmek, denemeye tabi tutulmak, muayene edilmek, **10.** *kim.* çözümlemek, tahlil etmek, **11.** sınamak, sınava tabi tutmak, imtihan etmek, **12.** hastalığı teşhis maksadıyla muayene/tahlil yapmak. *to ~ for blood sugar.* **13.** denemede/sınavda belirtilen sonucu almak. *to ~ high in comprehension.* **14. ~ ban** : atom infilâkını yasaklayan milletler arası anlaşma, **15. ~ case** : deneme davası, deney olarak yapılan dava, **16. ~ paper** : (a) sınav kâğıdı, (b) deney kâğıdı, kimyasal maddelerin etkisiyle renk değiştiren kâğıt, turnusol kâğıdı, **17. ~ chart = ~ pattern** : (TV) ayar resmi, **18. ~ pilot** : deneme pilotu, **19. ~ tube** : deney tüpü, **20. driving ~** : ehliyet/şoförlük sınavı, **21. intelligence ~** : anlak ölçeri, zekâ testi, **22. ~able** : (a) denenebilir, imtihan edilebilir, denemeye gelir, (b) *huk.* vasiyet edilebilir, vasiyet yapabilir, **23. ~ingly** : deneyerek, sınayarak, muayene ederek, deneme suretiyle. ***e.a.- 1&2.*** *assay, proof, trial,* ***8.*** *try, assay, prove, examine.*

Test. = Testament.

testa = test, *is. bot.* tohumun dış kabuğu.

testacean, *sf.&is. zool.* kabuklu (hayvan).

testaceous, *sf.* **1.** kabuklu, **2.** kabuk+, **3.** *bot. zool.* tuğla rengi, kızıl kahverengi.

testacy, *is.* vasiyetname bırakma.

testament, *is.* **1.** *huk.* vasiyetname, **2.** ahit, antlaşma, **3. New ~** : Yeni Ahit, Ahdicedit, **Old ~** : Eski Ahit, Ahdiatik, **4. ~al = ~ary** : vasiyetle ilgili, vasiyetnamede bulunan, vasiyetname ile verilen/bağışlanan. ***e.a.-1.*** *will,* ***2.*** *covenant.*

testate, *sf.* geçerli vasiyetname bırakarak ölen.

testator *(kadın ise :* **testatrix** *)*, *is.* **1.** vasiyetname sahibi, **2.** geçerli vasiyetname bırakarak ölen kimse.

testee, *is.* sınava giren/denenen kimse.

tester, *is.* **1.** deneyci, deney yapan, **2.** deneme aleti, **3.** yatak veya türbe tentesi, **4.** VIII. Henry zamanının gümüş İngiliz parası.

testes, *ç. is. bk.:* **testis.**

testicle, *is.* er bezi, husye, taşak, haya. ***e.a.-*** *testis.*

testicular = testiculate, *sf. bot.* er bezi/taşak şeklinde, yumurta biçiminde.

testify, *f.* **-fied, -fying 1.** *huk.* (mahkemede yeminle) tanıklık/şahitlik etmek. **to ~ in s.o.'s favor** : birinin lehinde tanıklık etmek. **to ~ against s.o.** : birisi aleyhinde tanıklık etmek, **2.** tanık/şahit olmak, **3.** açıkça göstermek, delili/şahidi olmak, **4.** resmî beyanatta bulunmak, resmen açıklamak, açığa vurmak, izhar etmek, **5.** doğrulamak, teyit/ispat etmek. **to ~ to a fact** : bir olayı doğrulamak, **6. testification** : tanıklık, şahitlik, **7. testifier** : tanık, şahit. ***e.a.- 7.*** *witness.*

testimonial, *is.&sf.* **1.** belge, şehadetname, iyihal kâğıdı, **2.** tavsiye mektubu, bonservis, referans, **3.** ödül, mükâfat, takdirname, **4.** öven, takdir eden, sitayişkâr, **5. ~ dinner** : veda yemeği.

testimony, *is., ç.* **-nies 1.** *huk.* tanıklık, şahitlik, şehadet, yeminle verilen ifade, **2.** kanıt, delil, ispat, **3.** açıklama, açık beyanat/bildiri. ***e.a.-1.*** *deposition, attestation,* ***2.*** *proof, evidence.*

testis, *is., ç.* **testes** *anat. zool.* er bezi, taşak, husye, haya.

teston = testoon, *is.* **1.** Fransız gümüş parası (XVI. yy.), **2.** İngiliz gümüş parası (VIII. Henry çağı).

testosterone, *is.* **1.** *biy.- kim.* testosteron, erbezinden çıkarılan erkeklik hormonu : C19 H28O2, **2.** *ecz.* (yapay) testosteron.

test-tube, *sf.* **1.** deneysel, yapay, bireşimsel, deney tüpü ile elde edilen, **2.** sun'î aşılama ile üretilen. **a ~ baby** : deney tüpünde döllenen yumurtayı ana rahmine aşılama suretiyle doğan bebek.

testudinal = testudinarian, *sf.* bağa, kaplumbağa kabuğuna benzeyen.

testudinate, *sf.&is.* **1.** kaplumbağa kabuğu gibi, bombeli, kubbeli, **2.** kaplumbağamsı, kaplumbağagillerden, **3.** kaplumbağa. ***e.a.-1.*** *arched, vaulted,* ***2.*** *chelonian,* ***3.*** *turtle.*

testudo, *is., ç.* **testudiness 1.** Romalıların kuşatma harekâtında kullandıkları dam gibi siper, **2.** askerlerin yanaşık düzende hücum ederken başları üzerinde tuttukları kalkanlardan oluşan siper.

testy, *sf.* **-tier, -tiest 1.** hırçın, haşin, ters, aksi, sinirli, huysuz, alıngan, **2. testily** : hırçınlıkla, huşunetle, ters ters, aksilikle, huysuzlukla, **3. testiness** : hırçınlık, haşinlik, terslik, aksilik, sinirlilik, huysuzluk, alınganlık. ***e.a.-1.*** *touchy, tetchy, edgy, snappish, cross, irascible.*

tetanic(al), *sf.* **1.** *patol.* tetanos+, tetanosa ait/benzer, tetanos meydana getiren, **2.** *tıp* fazla alınınca tetanos kasıncına sebep olan (ilâç).

tetanise/tetanisation, *Brit. bk.:* **tetanize/ tetanization.**

tetanize, *gl.f.* **-nized, -nizing** sık sık kas kasılmasına sebep olmak. **tetanization** : (kas) sık sık kasılma.

tetanus, *is.* **1.** *patol.* tetanos, kazıklı humma, **2. ~ bacillus** *d.d.* tetanos basili *(Clostridium tetani),* **3.** kasılım, tetanostaki gibi sık sık kas kasılması, **4. tetanoid** : tetanos+, tetanosa benzer.

tetany, *is. patol.* kasılımca, kalsiyum noksanlığından ileri gelen kasılma ve kas ağrısı.

tetarto-, *ön ek* "dörtte bir".

tetartohedral, *sf.* dörtte bir yüzlü, tam simetri için gereken yüzlerin ancak dörtte birini haiz (kristal). **~ly** : dörtte bir yüzlü olarak. **~ism** : dörtte bir yüzlülük.

tetched, *sf.* sinirli, öfkeli, kızgın. ***e.a.-*** *touched, mad.*

tetchy = techy, *sf.* **tetchier, tetchiest 1.** alıngan, hırçın, huysuz, sinirli, **2. tetchily** : alınganlıkla, hırçınlıkla, huysuzlukla, **3. tetchiness** : alınganlık, hırçınlık, sinirlilik, huysuzluk. ***e.a.- 1.*** *touchy, irritable, peevish.*

tête-à-tête, *sf.&zf.&is. ç.* **tête-à-têtes** *Fr.* **1.** baş başa, iki kişi arasında, karşılıklı. *to sit ~.* **2.** özel, gizli (görüşme), **3.** iki kişilik kanape.

tête-bêche, *sf.* evrik (pul).

tête-de-pont, *is., ç.* **têtes-de-pont** *Fr.- As.* köprü başı. ***e.a.-*** *bridgehead.*

tether, *is.* **1.** köstek, yular, hayvanı bağlama ipi/zinciri, bağlayıcı şey, **2.** sınır, limit, bir şeyin son ucu/haddi, **3. (be) at the end of one's ~** : gücünün/takatinin/tahammülünün/sabrının vb. sonunda (olmak), **4.** iple bağlamak, (hayvanı) kösteklemek.

tetra, *is., ç.* **-ra, -ras** *zool.* tetra balığı *(Characidae).* Tropik ülkelerde rastlanan bir akvaryum balığı.

tetra-, *ön ek* "dört, dört kat". *ör.: tetrabranchiate.*

tetrabasic, *sf. kim.* **1.** dört bazlı, baz gruplarile yer değiştirebilen dört H atomu olan, **2.** dört baz grubu bulunan, **3. tetrabasicity** : dört bazlılık.

tetrabrach, *is.* dört kısa heceli vezin.

tetrabranchiate, *sf.* dört solungaçlılara ait.

tetrachloride, *is. kim.* dört klorlu bileşim.

tetrachord, *is. müz.* dört notadan ibaret yarım oktavlık akort. **~al** : dört notalı.

tetracid, *is. kim.* dört hidroksilli alkol.

tetracycline, *is. ecz.* tetrasiklin : C22 H24 N2O8. Geniş uygulama alanı olan bir antibiyotik.

tetrad, *is.* **1.** dörtlü, dörtlük (grup), **2.** dört (sayısı), **3.** *kim.* dört değerli/valanslı atom/grup/ kök.

tetradymite, *is.* tetradimit : Bi2Te2S, gri, siyah cevher.

tetraethyl lead, *is. kim.* kurşun tetraetil : (C2H5)4Pb. Vuruntuyu önlemek için benzine katılan zehirli sıvı.

tetraethyl pyrophosphate, *is. kim.* tetraetil pirofosfat : (C2H5)4P2O7. Fare ve böcek öldürmekte kullanılan zehirli sıvı.

tetragon, *is.* **1.** *az kul.* dörtgen, **2. ~al** : (a) dörtgen şeklinde, (b) tetragonal, birbirine dik üç eksenli (kristal), **3. ~ally** : tetragonal biçimde, **4. ~ness** : tetragonallik. ***e.a.- 1.*** *quadrilateral.*

tetragram, *is.* dört harfli kelime.

tetrahedral, *sf.* dört yüzlü+. **~ly** : dört yüzlü olarak.

tetrahedrite, *sf.* bakır antimuan sülfür cevheri: Cu3SbS3

tetrahedron, *is., ç.* **-drons/-dra** dört yüzlü.

tetralogy, *is., ç.* **-gies** dörtleme, dram dörtlüsü.

tetramerous, *sf.* **1.** dörtlü, dört bölümlü, **2.** *bot.* dört yapraklı, **3. tetramerism** : dörtlülük.

tetrameter, *is.* birer hecesi vurgulu olan dört hece grubundan oluşan mısra.

tetrapetalous, *sf. bot.* dört taç yapraklı.

tetrapod, *sf.&is.* dört ayaklı.

tetrapody, *is., ç.* **-dies** birer hecesi vurgulu olan dört hece grubu. **tetrapodic** : dört hece gruplu.

tetrapterous, *sf.* **1.** *zool.* dört kanatlı, **2.** *bot.* (kanat biçiminde) dört çıkıntılı.

tetrarch, *is.* **1.** bir eyaletin dörtte birini yöneten vali, **2.** bağımlı yönetici, **3.** ortaklaşa yöneten dört kişiden her biri, **4. tetrarchate = tetrarchy** : dörtlü yönetim, **5. tetrarchic(al)** : dörtlü yönetimli.

tetrasporangium, *is. bot.* dörtlü spor kesesi.

tetraspore, *is. bot.* dörtlü spor kesesindeki sporlardan her biri. **tetrasporic = tetrasporous** dört sporlu.

tetrastich, *is. şiir* dörtlük, dört mısralı kıt'a/şiir. **tetrastichic = tetrastichal** : dörtlü, dört mısralı.

tetrastichous, *sf. bot.* dörtlü, dört sıralı, dört düşey sıra hâlinde (çiçek).

tetrasyllable, *is. şiir* dört heceli kelime/mısra. **tetrasyllabic(al)** : dört heceli.

tetratomic, *sf. kim.* **1.** dört atomlu (molekül), **2.** dört değerli/valanslı.

tetravalent, *sf.kim.* **1.** dört değerli/valanslı, **2. tetravalence = tetravalency** : dört değerlilik/valanslılık.

tetrode, *is. elekt.* tetrod, dört elektrotlu lâmba.

tetroxide, *is. kim.* tetroksit, dört oksijenli oksit.

tetryl, *is. kim.* tetril : C7H5N5O8, patlayıcı sarı toz.

tetter, *is. patol.* deri hastalığı.

Teuton, *is.* **1.** Cermen, eski Cermen kabilelerine mensup kimse, **2.** Alman, İskandinavyalı veya Felemenkli, **3. ~ic** : Cermen+, Cermen dili+, **4. ~icism = ~ism** : (a) Cermen ırkının üstünlüğüne inanma, (b) Cermen kültürü, **5. ~ist** : Cermen ırkının üstünlüğüne inanan, **6. ~ise = ~ize** : Cermenleş(tir)mek.

texas, *is. ABD* nehir gemisinin kaptan köşkü.

text, *is.* **1.** metin, **2.** konu, mevzu, **3.** güfte, şarkının sözleri, **4.** ders kitabı. **~ writer** : ders kitabı yazarı, **5.** İncil'den kısa bir parça, **6.** asıl kitap veya yazı, **7.** *bas.* (a) siyah el yazısı şeklinde baskı, (b) (şekillerden ayrı olarak) sayfadaki yazı, **8. ~ hand** : büyücek ve düzgün el yazısı, **9. corrupt ~** : değiştirilmiş metin, **10. stick one's ~** : metne bağlı kalmak, konudan ayrılmamak, **11. ~less** : metinsiz. ***e.a.- 2.*** *topic, subject,* ***4.*** *textbook.*

textbook, *is.* ders kitabı. **~ish** : ders kitabı şeklinde.

textile, *is.&sf.* **1.** dokuma, tekstil, **2.** dokuma kumaş, mensucat, **3.** dokunacak iplik veya madde, **4.** dokuma+, dokumaya/dokumacılığa ait. **~ industry** : dokuma sanayii, **5.** dokunmuş. **~ fabric** : dokunmuş kumaş.

textual, *sf.* **1.** metin+, metinde bulunan. **~ errors** : metin hataları, **2.** metne uygun/dayanan. *a ~ interpretation of the Bible.* **3.** harfiyen, kelimesi kelimesine, **4. ~ly** : metinle ilgili olarak, metin bakımından. ***e.a.-3.*** *literal, word for word.*

textualism, *sf.* metne sıkı sıkıya bağlılık.

textualist, *is.* **1.** metne (bilhassa mukaddes kitapların metnine) sıkı sıkıya bağlı olan kimse, **2.** Mukaddes Kitap metnini iyi bilen kimse.

textuary, *sf.&is., ç.* **-aries** *bk.:* **1. textual, 2. textualist.**

textural, *sf.* **1.** dokusal, dokunuşa/dokunma şekline ait, yapısal, bünyevî, **2. ~ly** : dokunuş/yapı/bünye bakımından.

texture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** doku, dokunuş, dokunum. **rough ~** : kaba dokunuş, **2.** kumaş, dokuma, örgü, **3.** yapı, bünye, oluşum, teşekkül. *a soil of sandy ~* . **4.** öz, cevher, esas, asıl, **5.** dokumak, **6.** belirli bir yapı/doku/bünye vermek, **7. ~less** : özsüz. ***e.a.- 4.*** *essence.*

texturee vegetable protein, *is.* sebzeprotein, soya fasulyesinden yapılıp et yerine yenilen besin.

texturize, *f.* **-izred, -izing** dokumak, (belirli bir) dokunuş/yapı/bünye vermek.

TGIF = *Thank God it's Friday* : Çok şükür Cuma geldi.

T-group, *is.* (insanlar arasındaki ilişkiyi düzeltmeye uğraşan) eğitici grup [= **T**(raining **group**].

Th, *kim.* Toryum (simgesi).

-th, *son ek* **1. "-lik, -me"**. *warmth* : sıcaklık, *heigth* : yükseklik, *growth* : büyüme gibi, **2. "-nci"**. *tenth* : onuncu, *sixth* : altıncı gibi.

Th. = Thursday.

Thai = Tai, *is.* **1. Thailander** *d.d.* Taylandlı, Tayland halkı, **2. Siamese** *d.d.* Siyamlı, **3.** Tay dili.

Thailand, *is.* Tayland, (eski Siyam).

thalamencephalon, *is., ç.* **-lons/-la 1.** *anat. bk.:* **diencephalon. 2. thalamencephalic = diencephalic.**

thalamus, *is., ç.* **-mi 1.** *anat.* ara beynin (duygu sinirlerinin geçtiği) orta kısmı, **2.** *bot.* talam, çiçek tablası. **3. thalamium** *d.d.* iç oda, harem dairesi, **4. thalamic** : ara beynin ortasına ait.

thalassic, *sf.* **1.** denizel, denizlere/okyanuslara ait, **2.** körfeze ait, **3.** deniz+, denizde yaşayan. ***e.a.- 3. marine.***

thaler, *is., ç.* **-ler/-lers** eski Alman parası. **taler** *d.d.*

thalidomide, *is., kim.* talidomit: C13H10 N2O4. Gebelik esnasında alınırsa çocuğun anormal doğmasına sebep olan müsekkin.

thallic, *sf. kim.* talyumlu, üç valanslı talyum ihtiva eden.

thallium, *is. kim.* talyum, nadir toprak madeni. Simgesi : **Tl**, atom ağ. 204.37, atom nu. 81, özgül ağ. 11.85.

thalloid, *sf. bot.* tallı, talımsı, tala benzeyen.

thallophyte, *is. bot.* tallı bitki: alg, yosun, mantar vb.

thallous = thallious, *sf. kim.* talyumlu, tek valanslı talyum ihtiva eden.

thallus, *is., ç.* **thalli, thalluses** *bot.* tal: kök, sap, yaprak gibi kısımlara ayrılmamış ilkel bitki.

than, *bağ.&e.* **1.** -den, -e göre/nazaran. (karşılaştırmada kullanılır). **He is taller ~ I am**: O benden daha uzun boyludur. **more ~ one**: birden fazla, birçok, **2.** başka, diğer, hariç. **no other ~ you** : senden başka hiç kimse. **I had no choice other ~ that** : Başka türlü yapamazdım/davranamazdım, elimden başka şey gelmezdi. **You won't find such freedom anywhere ~ in the U.S.** : ABD 'den başka yerde böyle serbestlik bulamazsınız. **3.** o anda, olur olmaz. **We barely arrived ~ it started raining** : Biz gelir gelmez yağmur başladı. **4.** nazaran, nisbetle, ... kadar. **He is a person ~ whom I can imagine no one more courteous** : Onun kadar (veya ondan daha) kibar bir kimse tasavvur edemiyorum. **5.** -den ise. **I'd rather starve ~ ask for a penny** : Avuç açmaktansa açlıktan ölmeyi tercih ederim (Ölürüm de avuç açmam). **6. sooner ... than** : ... -tense (tercih bildirir). **I would sooner read than watch TV** : TV seyretmektense okurum daha iyi (Okumayı TV seyretmeye tercih ederim). **7. easier said ~ done** : söylemesi yapmaktan daha kolay. **8. He is no more an American ~ I am** : Amerikalı kim, o kim! (Ne münasebet, o Amerikalı değildir). **9. more often ~ not** : genellikle, ekseriya, çoğu zaman. **More often ~ not I read a novel** : Ekseriya bir roman okurum.

thanage, *is.* **1.** arazinin asilzadelere tahsisi, **2.** asilzadelere tahsis edilen arazi.

thanato-, *ön ek* "ölüm". *ör.: thanatopsis.*

thanatology, *is.* ölüm bilimi. Ölümü yakın olanların, özellikle şifasız hastalığa tutulanların ruh hâllerini inceleyen ve ıstıraplarını hafifletmeye çalışan bilim.

thanatophobia, *is.* ölüm korkusu.

thanatopsis, *is.* ölüm üzerine düşünceler, ölüm düşüncesi.

thane = thegn, *is.* **1.** (eski İngiltere'de) krala refakat veya hizmet eden asilzade, **2.** İskoçya' da baron unvanı ile kral hizmetine giren kabile reisi.

thank, *is.&f.* **1.** teşekkür etmek, şükretmek, minnettar olmak. **~ you**! Teşekkür ederim. **~ s.o. for sth.** : birine bir şey için teşekkür etmek. **~ God/goodness/heaven!** : Çok şükür, elhamdülillâh! **~ your lucky star** : Talihine şükret. **I'll ~ you to close the door** : Lütfen kapıyı kapayınız. **I'll ~ you to mind your own business** : İşime karışmazsan minnettar olurum. **2. have oneself to ~** : kabahati kendine bulmak, kendini sorumlu tutmak. **You have only yourself to ~ for this** : Kabahati başkasında arama, kabahat sende! **3. Thanks**! Teşekkürler! **Give him my best thanks** : Ona sonsuz teşekkürlerimi söyle. **4. thanks to** : sayesinde, yüzünden, nedeniyle, sebebiyle, **5. thanker** : teşekkür eden. ***e.a.- 4. because of, owing to.***

thankful, *sf.* **1.** müteşekkir, minnettar, memnun. **Let us be ~ that our lives have been spared** : Sağ kurtulduğumuza şükredelim. **2. ~ly**: minnetle, şükranla, **3. ~ness** : minnet(tarlık), şükran. ***e.a.- 1. grateful, obliged, beholden.***

thankless, *sf.* **1.** nankör, iyilikten anlamaz, şükretmesini bilmez, **2.** yararsız, faydasız, neticesiz, boşuna, beyhude, **3.** şükrana/teşekküre

değmez, **4.** kıymeti bilinmemiş, **5. ~ly** : nankörce, iyilikten anlamayarak, minnettarlık göstermeksizin, **6. ~ness** : nankörlük, iyilik bilmezlik.

thanksgiver, *is.* teşekkür eden kimse.

thanksgiving, *is.* **1.** teşekkür, minnet, şükran, **2.** Allaha şükretme, şükür, şükür duası, **3.** *b.h.* **~ Day** *d.d.* Amerika'da şükran günü, hindi bayramı (ABD 'de kasımın dördüncü perşembesi, Kanada'da ekimin ikinci pazartesi günü kutlanır).

thankworthy, *sf.* teşekküre değer/lâyık.

thank-you, *sf.* teşekkür, minnettarlık+. **a ~ letter** : teşekkür mektubu.

Thasos, *is.* Taşoz adası.

that[1], *zm.* **1.** o, şu. *~ is her mother.* **2.** öbürü, öteki. *This is my book and ~ is yours. This suit fits better than ~.* **3.** o ki, o şey ki. **the house ~ he bought**: satın aldığı ev. **the farm ~ I spoke of** : bahsettiğim çiftlik, **4. after that** : ondan sonra, **5. and all that** : ve buna benzer şeyler. *I used to take drugs and all that when I was young.* **6. at that** : üstelik, hem de. **It's an idea, and a good one at that** : Bu bir fikir, hem de iyi bir fikir. **7. in that** : çünkü. *I prefer his plan to yours, in that it is more practical.* **8. like that** : böle, **9. That's all** : Hepsi bu kadar. **10. That's it** ! (a) Tamam! (b) İşte o kadar, vesselâm. **11. that is (to say)** : yani, demek ki, **12. An that's that**! İşte bu kadar vesselâm, yapacak başka şey yok! **13. Idiot that I am**! Amma aptalım ha! **14. with that** : sonra. *He locked the door and with that he left.* ***e.a.- 6. additionally, besides, 7. because.***

that[2], *zf.&sf., ç.* **those 1.** o, şu. *That woman is her mother. Those little mannerism of hers make me sick.* **2.** öbür.*This room is his and that one is mine.* **Not this house, but that one** : Bu ev değil, öbürü. **3.** adı geçen, mezkûr, **4.** öyle, o/şu kadar. **Don't take that much** : O kadar çok alma. **The fish was that big** : Balık şu kadar büyüktü. **He was that weak he could hardly stand** : Ayakta duramayacak kadar zayıftı. **5. at that point** : o anda, o zaman.

that[3], *bağ.* **1.** ki. **I said that...** : Dedim ki... **He said that he would come** : Geleceğini söyledi. **2.** ki o. **The book that I read** : Okuduğum kitap. **The day that I saw you** : Seni gördüğüm gün. **All those that I saw** : Bütün gördüklerim. **3. in that** : mademki, **4. oh that** : keşke. *Oh that I could fly!* **5. so that** : öyle ki, ... maksadıyla, neticede, şartıyla.

that-away, *zf. k.d.* **1.** şu tarafa, şu yönde. *They went ~.* **2.** şöyle, şu şekilde. **You better do it ~** : Şöyle yaparsan daha iyi olur.

thatch, *is.* **1. tatching** *d.d.* dam örtmekte kullanılan saman/saz/kamış vb., **2.** samandan/kamıştan dam örtüsü, **3.** yaprakları dam örtmekte kullanılan birkaç çeşit hurma ağacı, **4.** kamış/saz vb. ile dam kaplamak. **~ed roof** : kamış kaplanmış, çatı **5. ~er** : dam kaplayan kimse, **6. ~less** : örtüsüz/örtülmemiş (dam).

that's = 1. that is' in kısaltılmışı. **That's mine** : O benimdir. **2. that has**'in kısaltılmışı: **That's got nothing to do with it** : Onun bu işle ilgisi yok.

thaumato-, *ön ek* "tansık, mucize".

thaumatology, *is.* tansık bilimi.

thaumatrope, *is.* tansık kart: hızla döndürülünce iki yüzündeki farklı resimler üst üste imiş gibi görünen kart. **thaumatropical :** tansık kartlı.

thaumaturge = thaumaturgist, *is.* tansık kişi, mucize yaratan kimse, büyücü, sihirbaz.

thaumaturgic(al), *is.* tansıksal, mucizevî, mucize yaratan, büyülü, sihirli. **thaumaturgics :** tansıklı/mucizeli işler, el çabukluğu, hokkabazlık.

thaumaturgy, *is.* tansıkçılık, mucize yaratma, sihir, keramet.

thaw, *is.&f.* **1.** (kar/buz) eri(t)mek, (don) çözülmek. *The snow ~ed in early spring. The warm weather ~ed the ice.* **2.** *gen.* **~ out** : ısınmak. *Sit by the fire and ~ out.* **3.** (hava) ısınmak. *It will probably ~ today.* **4.** samimileş-(tir)mek, (birbirine) ısın(dır)mak, dost olmak, **5.** ergime, çözülme. **The ~ is setting in = It is ~ing**: Karlar eriyor. **6.** (hava) buzları ergitecek kadar ısınma, **7.** samimileşme, ısınma, dost olma, **8. ~less** : hiç ergimeyen, donmuş, donuk. ***e.a.- 1. melt, 2. warm. k.a.- 1. freeze.***

the, *is. tanımlık, belirli harfitarif* **1.** belirlenen bir isimden önce gelir : **the book you gave me** : bana verdiğin kitap. **Give me *a* book**: Bana (herhangi) bir kitap veriniz. **Give me *the* book** : (O) kitabı bana veriniz. **2.** biricik, eşsiz olan isimlerin başına gelir : *The Alps, the Queen Eliz-*

beth, the West, the moon, the sun, the earth. **3.** isim olarak kullanılan sıfatlardan önce gelir. **to visit the sick** : hastayı ziyaret etmek. **the poor** : fakirler. **the hungry** : aç kimseler, **4.** sıfatın önüne gelerek anlamını somutlaştırır: **the beautiful** : güzellik, güzel şey/kimse. **The impossible takes a little longer** : İmkânsız olan şey biraz daha fazla zaman alır. **5.** birim miktar bildirmekte kullanılır. **Potatoes are 10 cents the pound** : Patatesin libresi on kuruş. **Our car does 12 km to the liter** : Bizim araba bir litre (benzin) ile 12 km yol alır. **5.** (mukayese sıfatlarından önce) ne kadar, o kadar anlamlarına gelir. **The more he gets the more he wants** : Elde ettikçe daha çok istiyor (= bir türlü gözü doymuyor). **The sooner the better** : Ne kadar erken olursa o kadar iyi.

theaceous, *sf.* çay familyasından (bitki).

theanthropic, *sf.* hem ilâhî hem insanî.

theanthropism, *is.* **1.** insanı tanrısallaştıran, İsa'yı Allahla bir sayan din görüşü, **2.** Allaha insanî sıfatlar atfetme, **3. theanthropist** : insanı tanrısallaştıran kişi.

thearchy, *is., ç.* **-chies 1.** Tanrı saltanatı/hükümranlığı, **2.** ilâhlar topluluğu.

theater = theatre, *is.* **1.** tiyatro, **2.** tiyatro/sinema binası. **~-in-the-round** : çevre tiyatrosu, ortası arena şeklinde tribünlü tiyatro, **3.** seyirciler. **The ~ wept** : Seyirciler ağladılar. **4.** anfi, anfiteatr, **5.** piyes, dram, sahne eseri. *The ~ of Ibsen.* **6.** olay yeri, alan, meydan, sahne. **~ of war** : savaş alanı, harp meydanı, **7. ~goer** : sık sık tiyatroya giden kimse, tiyatro müdavimi.

theatric(al), *sf.&is.* **1.** tiyatro+, oyun+, sahne+, temsilî. **~ education** : tiyatro eğitimi. **~ language** : oyun dili. **~ make-up** : sahne makyajı. **~ performances** : tiyatro gösterileri, **2.** yapmacık, sahte, sun'î, gösteriş kabilinden, **3. theatricals** : (a) özenci/amatör temsilleri, (b) uğraştan oyuncular, **4. theatricality =theatricalness**: (a) oyuna elverişlilik, (b) yapmacıklık, gösteriş, sun'îlik, **5. theatrically** : dramatik bir şekilde, yapmacık/sun'î bir tarzda, sahnede imiş gibi.

theatricalism, *is.* gösterişli davranış, sun'îlik, yapmacık.

theatrics, *is.* **1.** piyesi sahneleme/sahneye koyma, **2.** dramatik etki yapma sanatı, **3.** yapmacık/sahte heyecan gösterisi.

thebaine, *is. kim.* afyon zehiri C19H21-NO3 : afyonda bulunan zehirli alkaloid.

Thebes, *is.* (Yunanistan'da/Mısır'da) Teb şehri.

theca, *is., ç.* **-cae** *biy. bot.* kılıf, zarf, mahfaza.

thecate, *sf.* kılıflı, mahfazalı, kılıf/zarf/mahfaza içinde.

thé dansant, *is., ç.* ***thé dansants*** *Fr.* danslı çay.

thee, *zm. esk.* seni, sana, sen. **With this ring, I ~ wed** : Bu yüzüğü parmağına takarak seninle evleniyorum. **from/of ~** : senden. **to ~** : sana.

theelin, *is. biy.- kim. bk.:* **estrone.**

theelol, *is. biy.- kim. bk.:* **estriol** .

theft, *is.* **1.** hırsızlık, çalma, sirkat, **2.** *esk.* çalınan eşya, **3. petty ~** : aşırma, küçük hırsızlık. ***e.a.*** *- larceny, robbery, burglary, holdup, stickup*

thegn, *is. bk.:* **thane.**

thein = theine, *is.* tein, kafein.

their, *zm.* **1.** onların. **~ home** : onların evi. **~ rights as citizens** : onların vatandaşlık hakları, **2.** (konuşmada bazan belirsiz bir adıldan sonra **his/her** yerine kullanılır): *Somebody left ~ book on the table. Everyone must do ~ best.*

theirs, *zm.* onlarınki, kendilerininki. **I do my duty and I expect everyone else to do ~**: Ben görevimi yapıyorum, herkesin de kendininkini (kendi görevini) yapmasını beklerim. **This house is ~** : Bu onların evi (bu ev onlarınkidir). **~ is the white house** : Onlarınki beyaz evdir.

theism, *is.* **1.** Tanrıcılık, bir tanrıya inanma, **2.** Allahın varlığına inanma, **3.** *patol.* çay tiryakiliği.

theist, *sf.* tanrıcı. **~ic(al)** : tanrıcıl. **~ically** : tanrıcılıkla.

thelitis, *is. patol.* meme başı yangısı/iltihabı.

them, *zm.* **1.** onları. *We saw ~ yesterday.* **2.** onlara. *I gave ~ the books.* **3. of ~** : onların. **to ~**: onlara. **~selves** : bizzat onlar/kendileri, **4.** bazan yanlış olarak ***those*** yerine kullanılır: *He don't want ~ books.*

thematic, *sf.* **1.** asal düşünceye/konuya ait, **2.** *gr.* gövdesel, kök ve eklerden oluşan kelimeye ait, **3. ~ apperception test** *psikol.* konusal al-

gılama ölçeri, bir dizi resimlerre bakarak uydurulan öyküden kişilik belirlenmesi, **4. ~ fantasy** *psikol.* konusal düşleme, düşlemede tasarım ve duyguların bir konu etrafında birbirini izleyerek belirli bir amaca doğru ilerlemesi, **5. ~ally** : asal konu/düşünce olarak.

theme, *is.* **1.** asal düşünce/konu, mevzu, **2.** temrin, alıştırma, öğrenciye verilen yazı/kompozisyon ödevi, **3.** *müz.* makam, tema, **4.** *gr.* gövde, kök ve eklerden oluşan kelime, **5.** *psikol.* **thema** *d.d.* izdem : belirli bir itinin bir gereksinme ile etkileşerek sağladığı doygunluk ya da doygunsuzluk, **6. ~ park** : masal bahçesi, masalları canlandıran eğlence parkı, **7. ~ song** : izdem şarkısı : film veya TV' de bir izlenceyi belirleyen ve takrarlanan makam. ***e.a.- 1. topic, thesis, 2. essay.***

themselves, *zm.* **1.** bizzat kendileri, kendilerini, kendilerine, kendilerinde. *They are trying to educate ~. They hurt ~. They built the house ~.* **2. by ~** : kendi kendilerine, yalnız, kendi başlarına, **3. in ~** tek olarak, yalnız başına. *These little things aren't important in ~ , but they worry him because he's ill.* **4. when they come to ~** : ayılınca, akılları başlarına gelince, kendilerine gelince. *When they came to ~ they found their money had been stolen.* **5. they don't feel ~ = they are not ~** : kendilerini iyi hissetmiyorlar, kendilerinde değiller.

then, *sf.&zf.&is.* **1.** o zaman, o vakit. *Prices were lower ~ .* **since ~** : o zamandan beri. *We have not been back since ~ .* **2.** ondan sonra, akabinde, hemen sonra. *The rain stopped and ~ began again. We ate, ~ we started home.* **3.** ayrıca, bundan başka, keza, üstelik, zaten. *I love my job, and ~ it pays well.* **I haven't the time and ~ it is not my business** : Vaktim yok, zaten görevim de değil. **4.** o hâlde, şu hâlde, öyle ise, demek ki, netice olarak. **You knew all the time ~** : Demek şimdiye kadar bunu sen hep biliyordun. **5.** nedeniyle, binaenaleyh, **6. then and there** : tam o anda, o esnada, derken, hemencecik, hemen oracıkta, derhal, derakap, **7.** o zamanki, o zamanın. **the ~ prime minister** : o zamanın başbakanı, **8. by ~** : o zamana kadar, **9. now and ~** : ara sıra, bazen, arada sırada, kâh...kâh. **Now one boy does best, ~ another** : Kâh bir çocuk iyi yapar, kâh öteki. **10. what ~** ? O zaman ne olacak? **Suppose he refuses, what ~ ?** Ya reddederse, o zaman ne olacak? ***e.a.- 3. in additon, besides, also, 4. as a consequence, 5. therefore, 6. at that moment, at once.***

thenar, *is.&sf. anat.* el/ayak ayası.

thence, *zf.* **1.** oradan. I *went first to Bern, ~ Zurich.* **2.** ondan sonra, daha sonra, **3.** o hâlde, o sebepten dolayı, binaenaleyh. ***e.a.-2. thenceforth.***

thenceforth = thenceforward(s), *zf.* ondan sonra, o vakitten beri, o zamandan beri.

theo-, *ön ek* "tanrı, Allah, ilâh, din" anlamları katar. Ör.: *theology.*

theobromine, *is. (Ecz.)* teobromin, C2H7-N4O2 : idrar söktürücü, yürek kası uyarıcı ve damar genişletici olarak kullanılan zehirli toz.

theocentric, *sf.* Allahı her şeyin merkezi olarak tanıyan.

theocentricity = theocentrism = theocentricism, *is.* Allahı her şeyin merkezi olarak tanıma.

theocracy, *is., ç.* **-cies 1.** din erki, teokrasi: siyasal erkin, Tanrının temsilcileri oldukları-na inanılan din adamlarının elinde bulunduğu toplumsal/siyasal düzen, **2.** Tanrı adına papazlar yönetimi, **3.** böyle yönetilen devlet. **4. theocratic(al)** : dinerksel, teokratik, **5. theocratically**: din erkiyle, teokratik olarak.

theocrasy, *is.* **1.** birçok ilâhın veya ilâhî vasıfların tek vücut olarak tecellisi, **2.** ruhun Allahla birleşmesi.

theocrat, *is.* **1.** din erkçi, Allahın temsilcisi olduğunu iddia eden hükümdar, **2.** din erkçilik taraftarı.

theodicy, *is., ç.* **-cies** tanrı tüze: Allahın iyilik ve hakimiyeti yanında şeytanın da varlığını kabul etme. **theodicean** : tanrı tüzesel.

theodolite, *is.* teodolit, yatay ve düşey açıları ölçen hassas topoğrafya aleti. **theodolitic**: teodolitle.

theogony, *is., ç.* **-nies** ilâhların soylarını anlatan kitap. **theogonic :** ilâhların soylarına ait. **theogonist** : ilâhların soylarını anlatan kimse.

theol. =1. theologian, **2.** theological, **3.** theology.

theologian, *is.* ilâhiyatçı, ilâhiyat âlimi.

theologic(al), *sf.* **1.** ilâhiyat+. **a ~ student** : ilâhiyat öğrencisi, **2.** tanrı bilimsel, Allah'ın emirlerine dayanan, **3. theological virtue** : tanrısal erdem, ilâhî fazilet : iman, ümit, merhamet, **4. theologically** : tanrı bilimsel olarak, ilâhiyat bakımından.

theologise/theologisation/theologiser, *Brit. bk.:* **theologize/theologization/theologizer.**

theologize, *f.* **-gized, -gizing 1.** tanrı bilimsel/dinsel kurallara uy(dur)mak, tanrı bilimsel kuramlar meydana getirmek, **2. theologisation** : tanrı bilimsel/dinsel kurallara uy(dur)ma, tanrı bilimsel kuramlar meydana getirme, **3. theologizer** : tanrı bilimsel/dinsel kurallara uy(dur)an, tanrı bilimsel kuramlar meydana getiren.

theology, *is., ç.* **-gies** tanrı bilimi, ilâhiyat, teoloji.

theomachy, *is., ç.* **-chies** tanrılar savaşı, ilâhlarla savaş.

theomorphic, *sf.* tanrı biçiminde, ilâh şeklinde.

theomorphism, *is.* ilâhlara benzeme.

theopathy, *is.* esrime, vecit, dalınç, mistik coşkunluk, kendinden geçme. **theopathetic = theopathic** : esrik, vecde gelmiş, vecit hâlinde.

theophany, *is., ç.* **-nies** tanrı görüm : Allahın veya bir ilâhın tecellisi/görünmesi. **theophanic = theophanous** : tanrı görümsel.

theophyline, *is. ecz.* teofilin C7H8N4O2 : teobrominin eşizi zehirli bir alkoloid. Aminofilin hâlinde yelpik (astm) ve bazı kalp hastalıklarında kullanılır.

theorbo, *is., ç.* **-bos** *müz.* çifte saplı eski ut. **theorbist** : udî, bu utu çalan.

theorem, *is.* **1.** *mat.* teorem, kanıtsav, sav, dava, **2.** (formülle ifade edilen) kural, yasa, kanun, **3.** *man.* öncüllerden çıkarılabilen önerme, **4.** doğruluğu kanıtlanabilen fikir/ifade, **5. ~atic** : teorem niteliğinde, **6. ~ically** : teorem olarak

theoretic(al), *sf.* **1.** kuramsal, nazarî, teorik. **~ arithmetic** : kuramsal aritmetik, nazarî hesap, **2.** farazî, düşünsel, varsayılan, **3. theoretically** : kuramsal/nazarî olarak, teorik yönden.

theoretician, *is.* kuramcı, nazariyatçı, bir konunun sırf teorisi ile uğraşan kimse. *a military ~.*

theoretics, *is.* kuram, bir bilimin kuramsal yönü.

theorise/theorisation/theoriser, *Brit. bk.:* **theorize/theorization/theorizer.**

theorist, *is.* **1.** kuramcı, nazariyatçı, bir konunun sırf teorisi ile uğraşan kimse. *a ~ in medical research.* **2.** kuram kuran, nazariye/teori yürüten kimse.

theorize, *gs.f.* **-ized, -izing 1.** kuramlamak, kuram/nazariye kurmak/tesis etmek, ortaya bir nazariye atmak, **2. theorization** : kuramlama, **3. theorizer** : kuramcı, kuramlayan, ortaya kuram/nazariye atan.

theory, *is.* **1.** kuram, teori, nazariye. **~ of cultural cycles** : ekinsel döngüler kuramı. **~ of factors** : etkenler kuramı.**~ of games** : oyunlar kuramı. **~ of relativity** : görelilik kuramı, izafiyet teorisi. **~ of social contract** : toplumsal sözleşme kuramı. **~ of stages** : aşamalar kuramı. **number ~** : sayılar kuramı, **2.** fikir, düşünce, izah tarzı. *His ~ about a new social order.* **3.** tahmin, tasavvur, zan. *He has a ~ that the boy is the murderer but I think he's wrong.* ***e.a.-*** *1. principle, doctrine, 2. idea, notion, concept, hypothesis, speculation, opinion, 3. conjecture, guess, presumption.*

theosophy, *is.* teosofi, bireyle Allah ve melekler arasında doğrudan dinî bağlantı kurmayı amaçlayan dinî sistem; Budist ve Brahman sistemine benzer yeni bir din ve felsefe sistemi. **theosophic(al)** : teosofiye dayanan. **theosophically** : teosofi yönünden. **theosophism** : teosofi felsefesi. **theosophist** : teosofi felsefesine inanan.

therapeutic(al), *sf.* sağaltıcı, sağaltımsal, sağaltımla ilgili, tedavi edici, şifa verici. **therapeutically** : sağaltıcı olarak, sağaltım bilimle, tedavi maksadıyla.

therapeutic abortion, *is.* sağaltımsal düşük.

therapeutics, *is.* sağaltım bilimi, tedavi ilmi, terapi.

therapist = therapeutist, *is.* sağaltman, terapist.

therapy, *is., ç.* **-pies** sağaltım bilimi, tedavi ilmi, terapi. **occupational ~** : uğraşı sağaltımı. **hydro ~** : suyla sağaltım. **psycho ~** : ruh sağaltım. **speech ~** : konuşma sağaltımı.

there, *sf.&zf.&is.&zm.&ünl.* **1.** orada, şurada. **"Where is your book? " ~ it is!"**: Kitabın nerede? "İşte orada!" **~'s the difficulty** : zorluk orada, **2.** oraya, şuraya. **Put it ~** : Onu oraya koy. **3.** o noktada, orasında. *He stopped ~ for applause.* **4.** o hususta. **His anger was justified ~** : O hususta öfkelenmekte haklı idi. **~ you are wrong** : O hususta yanılıyorsun. **5.** o yere. oraya. **We went ~ last year** : Geçen yıl oraya gittik. **6.** ora, orası, o yer, **7.** şu, oradaki. **Ask that man ~ :** Oradaki adama sor. **8.** İşte! Bak! Gördün mü? **~! It's done!** İşte, (gördün mü), oldu bitti! **~ she comes** : İşte geliyor! **9.** hey. **Hurry up, ~** ! Hey, çabuk ol! **10.** haydi. **~ ~ ! never mind** : (çocuğa) Haydi haydi, zarar yok, üzülme! **~, ~, don't cry** : Haydi, haydi, ağlama. **11. there** kelimesi **be** fiilinden önce gelince varlık belirtir ve özne fiilden sonra gelir: **~ is** : var. **~ is not** : yok. **~ was** : vardı. **~ will be** : olacak. **~ is still time** : Daha vakit var. **~ is a burglar downstairs** : Aşağıda hırsız var. **~ is no reason** : sebep yok. **Is ~ anybody at home?** Evde kimse var mı? **12. ~ you are** ! (a) Ben demedim mi! (b) Demek geldin ha! (c) Buyurun, işte! **13. all ~** *k.d.* uyanık, çevik, açık göz. **He's all ~** : çok açık gözdür. **14. Are you ~** : Orada mısınız? **15. have been ~** : haberdar, **16. in ~** : mücadele hâlinde, **17. not all ~** *k.d.* kaçık, aklı başında değil. **He is not all ~** : Aklı başında değildir. **18. So ~** ! İşte o kadar! **I shall do as I like, so ~** ! Canımın istediğini yaparım, işte o kadar! **19. You have me ~** *argo* (Vallahi) bunu bilmiyorum. **20. You ~, pay attention** : Hey, gözünü aç, dikkat et.

there-, *ön ek* " o yer, o zaman/vakit" anlamları katar.

thereabout = thereabouts, *zf.* **1.** o civarda, oralarda. **somewhere ~** : oralarda bir yerde. **2.** (zaman) o sıralarda, o sularda, ... raddelerinde. **It was two o'clock or ~** : Saat 2 sularında idi. **3.** takriben, aşağı yukarı, civarında, kadar. **a dozen or ~** : bir düzine kadar.

thereafter, *zf.* **1.** sonra, ondan sonra. *The system, once learned, can ~ be applied with great effectiveness.* **2.** *esk.* gereğince, -e göre. ***e.a.- 1. afterwards, 2. accordingly.***

thereagainst, *zf. esk.* ona karşı.

thereat, *zf.* **1.** orada, o zaman, o sırada, **2.** o sebepten, o nedenle. ***e.a.- 1. there, 2. thereupon, for that reason.***

thereby, *zf.* **1.** onunla, o vasıta ile, **2.** o münasebetle, öylece, bu suretle, o nedenle, ona uyarak, o veçhile. *He stopped to speak to them and ~ missed his train.* **3.** orada, o civarda. *He lived ~.* **4.** *İsk.* aşağı yukarı, takriben.

therefor, *zf. esk.* onun için, bunun için, buna, ona. **When the need ~ no longer exists** : Artık ona ihtiyaç kalmayınca.

therefore, *zf.* o hâlde, öyle ise, binaenaleyh, bu sebepten, bu yüzden, bundan dolayı, binnetice, bunun için, bunun sonucunda. **I think, ~ I am** : Düşünüyorum, o hâlde varım. *We have a growing population and ~ we need more and more food.* ***e.a.- consequently, hence, whence, wherefore, accordingly.***

therefrom, *zf.* ondan, bundan, oradan. **It follows ~ that...** : Bundan şu sonuç çıkar ki...

therein = thereinto, *zf.* **1.** onun içine/içinde, orada. **All those that live ~** : Orada yaşayanların hepsi. **2.** o hususta, bu suretle.

thereinafter, *zf.* sonra, bunu takiben, müteakiben.

theremin, *is.* sesleri elektronik olarak üreten bir müzik aleti. **~ist** : bu aleti çalan kimse.

thereof, *zf.* ondan, o sebepten, bu nedenle.

thereon, *zf.* **1.** (onun) üstüne/üzerine. *I read the report and wrote some remarks ~.* **2.** bunun üzerine, hemen, derhâl, akabinde, bunu müteakip. ***e.a.- 1. on it, 2. thereupon.***

there's = **1.** there is, **2.** there has.

thereto = thereunto, *zf.* **1.** ona, o yere, oraya, o şeye. **The house and the garden pertaining ~** : Ev ve ona ait olan bahçe. **2.** *esk.* ilâveten, ayrıca, bundan başka.

theretofore, *zf.* o zamana/ana kadar, ondan önce.

thereunder, *zf.* **1.** onun altın(d)a, **2.** gereğince, uyarınca, mucibince, orada belirtilenlere uyarak,

thereupon, *zf.* **1.** hemen, derhâl, akabinde, bunu takiben. *The child murmured "goodnight" and ~ fell asleep.* **2.** onun üzerine, sonuç olarak, **3.** onun üzerinde/üstünde, **4.** bu konuda, bu hususta, onunla ilgili olarak. *There is much to be said ~ .* ***e.a.- 1. then, immediately, suddenly, at once,***

therewith, *zf.* **1.** onunla, **2.** ona ilâveten, ayrıca, üstelik, **3.** aynı anda, hemen, derhâl.

therewithal, *zf.* **1.** bundan başka, ayrıca, üstelik, **2.** bunu takiben, aynı zamanda, bununla birlikte.

theriac = theriaca, *is.* **1.** panzehir, yılan zehirine karşı ilâç, **2.** macun, şeker pekmezi, **3. theriacal** : panzehir kabilinden. ***e.a.- 1. cure-all, 2. molasses, treacle.***

therianthropic, *sf.* **1.** yarı insan yarı hayvan biçiminde, **2.** böyle ilâhları olan dinlere ait, **3. therianthropism** : yarı insan yarı hayvan şeklindeki ilâhlara tapma.

theriomorphic = theriomorphous, *sf.* hayvan şeklinde (simgelenen ilâh). **theriomorp**: hayvan şeklindeki ilâh.

therm = therme, *is. fiz.* büyük ısı birimi: 1000 Kcal. veya 100,000 British thermal units.

therm- = thermo-, *ön ek* " ısı, sıcaklık, hararet".

thermae, *is.* **1.** ılıcalar, kaplıcalar, **2.** *esk.* hamam.

thermal, *sf.&is.* **1. thermic** *d.d.* ısıl. ~ **agitation** : ısıl kıpırdanma. ~ **analysis** : ısıl çözümleme. ~ **barrier** : ısıl engel, roketin ısı ile sınırlanan maksimum hızı. ~ **capacity** : ısıl sığa. ~ **conductivity** : ısıl iletim. ~ **convection** : ısıl akışım. ~ **diffusion** : ısıl yayınım. ~ **efficiency** : ısıl verim. ~ **energy** : ısıl erke. ~ **equilibrium** : ısıl denge. ~ **radiation** : ısıl ışınım. ~ **reactor** : ısıl tepkileşimlik. ~ **unit** : ısı birimi, **2.** kaplıca+, ılıca+. ~ **spring** : kaplıca, ılıca. ~ **waters** : kaplıca suları, **3.** sıcak hava cereyanı.

thermel, *is. bk.:* **thermocouple.**

thermic, *sf.* ısıl. ***e.a.- thermal.***

Thermidor, *is.* Fransız ihtilâli takviminde on birinci ay (19 Temmuz-17 Ağustos).

thermion, *is. fiz.* ısıl üşer, akkor cismin yaydığı üşer/iyon. **~ic** : ısılüşersel. **~ic current**: ısıl üşersel akım. **~ic emission** : ısıl üşersel salım. **~ic tube** : ısıl üşersel boru, ısıl eksicik borusu. **~ic valve** : (a) elektron tüpü, (b) ısıl üşersel boru.

thermionics, *is. fiz.* ısıl üşer bilimi.

thermionization, *is. fiz.* ısılüşerleşim.

thermistor, *is. fiz.* ısıl direnç.

thermite, *is.* termit, kaynakçılıkta kullanılan alüminyumdemiroksit karışımı.

thermo- = therm-, *ön ek* " ısı, sıcaklık, hararet".

thermobarograph, *is. fiz.* ısı basınçyazar, bir gazın sıcaklık ve basıncını ölçüp kaydeden alet.

thermobarometer, *is. fiz.* ısı basınçölçer, havanın sıcaklık ve basıncını ölçen alet.

thermochemistry, *is.* ısıl kimya. **thermochemical** : ısıl kimyasal. **thermochemically**: ısıl kimyasal olarak. **thermochemist** : ısılkimyacı, ısıl kimya uzmanı.

thermocouple, *is. fiz.* ısıl çift. **thermel, thermoelectric couple, thermoelectric thermometer** *d.d.*

thermocurrent, *is. fiz.* ısıl elektrik akımı.

thermodynamic(al), *sf.* **1.** ısı devim bilimsel, ısıl diriksel , termodinamik, **2.** ısı üreten/kullanan, **3. thermodynamically** : ısı devim bilimsel olarak, termodinamik bakımından/yönünden.

thermodynamics, *is.* ısı devim bilimi, ısıl dirik bilgisi, termodinamik. **thermodynamicist** : ısı devim bilimi uzmanı.

thermoelectric(al), *sf.* ısıl elektriksel. ~ **couple** : ısıl elektrik çift. ~ **effect** : ısıl elektrik etki. ~ **inversion** : ısıl üşersel tersinim. ~ **power**: ısıl elektrik güç. ~ **thermometer** : ısıl elektrik ısılölçer. **thermoelectrically** : ısıl elektriksel olarak.

thermoelectricity, *is. fiz.* ısıl elektrik.

thermoelectron, *is. fiz.* ısıl eksicik, ısınma ile yayılan elektron.

thermogenesis, *is.* ısı üretimi : hayvan vücudunda fizyolojik süreçle ısı oluşumu. **thermogenetic** : ısı üretimsel, ısı doğuran.

thermogenous, *sf.* ısı üreten.

thermograph, *is.* ısılçizer, yazıcı ısıölçer, kaydedici termometre.

thermolabile, *sf. biy.- kim.* ısı ile/ısınınca bozulan. ***k.a.- thermostable.***

thermolysis, *is.* **1.** *fizy.* vücuttan ısı dağılımı, **2.** *kim.* ısıl ayrışma, **3. thermolytic** : ısı dağılımsal, ısıl ayrışımsal.

thermomagnetic, *sf. fiz.* ısıl mıknatıssal. ~ **effect** : ısıl mıknatıssal etki.

thermmeter, *is.* ısılölçer, sıcaklıkölçer, termometre. **thermmetric(al)** : ısıl ölçümsel. **thermmetrically** ısıl ölçümle, sıcaklık ölçerek.

thermmetry, *is.* ısıl ölçüm, sıcaklık ölçüm.

thermmotor, *is.* ısı motoru, sıcak hava motoru.

thermonuclear, *sf. fiz.* ısıl çekirdeksel. ~ **bomb** : hidrojen bombası. ~ **reaction** : ısıl çekirdeksel tepkinim.

thermophosphorescence, *is. fiz.* ısıl fosfor ışıl.

thermopile, *is. fiz.* ısıl çift göze, ısıl pil.

thermoplastic, *sf.&is. kim.* ısıl plâstik. **~ity** : ısıl plâstiklik.

Thermos , *is.* termos.

thermoregulator, *is. fiz.* ısıl düzenleyici.

thermoscope, *is. fiz.* ısıgözler : hacim değişmesini ölçerek sıcaklık değişmelerini belirten alet. **thermoscopic(al)** : ısı gözlemsel.

thermosetting, *is.&sf.* ısıl sertleşim(sel).

thermosiphon, *is.* su ısıtaç, termosifon.

thermosphere, *is.* ısıl küre: yükseldikçe sıcaklığın arttığı üst atmosfer kuşağı.

thermostable, *sf.* **1.** ısıya dayanır, ısınınca bozulmaz, **2. thermostability :** ısıya dayanma. ***k.a.- thermolabile.***

thermostat, *is.* ısıl denetir, sıcaklık denetleci, termostat. **thermostatic** : ısıl denetimsel. **thermostatically** : ısıl denetimle. **~ics** *az kul.* ısıl kararlılık, sıcaklığı sabit tutma bilimi.

thermotaxis, *is.* **1.** *biy.* ısıl devinim : canlıların ısı kaynağına yaklaşması/uzaklaşması, **2.** *fizy.* ısıl denge : vücut sıcaklığının dengelenmesi, **3. thermotaxic :** ısıl devinimsel, ısıl dengesel.

thermotensile, *sf. az kul.* ısıl gerilme : gerilme dayanıklılığının sıcaklıkla değişmesi ile ilgili.

thermotherapy, *is.* ısıyla sağaltım, ısıtarak tedavi.

thermotropism, *is. biy.* ısıl yönelim : canlıların ısıya yönelerek büyümesi. **thermotropic** : ısıl yönelime ait.

theroid, *sf.* hayvanca, hayvanî, hayvan gibi, hayvana benzer. ***e.a.- brutish, beastlike.***

thersitical, *sf.* kaba, küfürbaz, ağzı bozuk. ***e.a.- scurrilous, foulmouthed, abusive.***

thesaurus, *is., ç.* **-sauri 1.** eş anlamlar sözlüğü, eş ve zıt anlamları veren sözlük, **2.** büyük sözlük, **3.** ambar, hazine, **4.** (bilgisayar) gömü : bilgisayarın belleğindeki bilgileri gösteren dizin.

these, *sf.&zm.* bunlar. *tekili :* **this.**

thesis, *is., ç.* **-ses 1.** sav, dava, **2.** önerme, kaziye, **3.** iddia, **4.** tez. *a doctoral ~ in electrical engineering.* **5.** konu, **6.** *müz. şiir* vuru, vurgu.

thespian, *sf. &is.* **1.** drama/tiyatroya ait, **2.** oyuncu, aktör, aktris. ***e.a.- 2. actor, actress.***

Thessalonian, *sf.&is.* Selânik+, Selânikli.

Thessalonike, *is.* Selânik. ***e.a.- Salonika.***

Thessaly, *is.* Tesalya.

theta, *is.* teta, Yunan alfabesinin sekizinci harfi. ~ **wave = ~ rhythm** : teta dalgası : uykulu/yarı bilinçli hâldeki beyinden yayınlanan 4-8 hertzlik elektrik dalgası.

theurgy, *is., ç.* **-gies 1.** mucize, **2.** sihir, büyü, **3.** büyücülük, **4. theurgical** : mucizevî, sihirli, büyülü, **5. theurgically** : mucize ile, sihirle, büyü ile, **6. theurgist** : sihirbaz, büyücü. ***e.a.- 2. magic.***

thew, *is.* **1.** *gen.* **thews** : kas, adale, **2. thews** : kuvvet, adale gücü, **3. ~less** : (a) korkak, (b) zayıf, cılız, **4. ~y** : kuvvetli, adaleli. ***e.a.- 1. muscle, 2. strength, 3. (a) cowardly, timid, (b) weak.***

they, *zm.* onlar. ~ **say that** : diyorlar ki, denildiğine göre. *They will arrive on Monday. They say prices are going to increase again. bk.:* **he, she, it, their, theirs, them.**

they'd = **1.** they had, **2.** they would.

they'll = **1.** they will, **2.** they shall.

they're = they are. **they've** = they have.

T.H.I. = Temperature-Humidity Index.

thiacetic acid, *bk.:* **thiocetic acid.**

thiamin(e), *is. biy.- kim.* tiyamin, B1 vitamini : C12H17ClN4OS. Hububat kabuklarında, yeşil bezelyede, karaciğerde ve yumurta sarısında bulunur. Noksanlığı beriberi ve bazı sinir hastalıklarına sebep olur. **vitamin B1, aneurin (e)** *d.d.*

thiazine, *is. kim.* tiyazin, 4C+N+S ihtiva eden çevrimsel bileşimler.

thiazole, *is. kim.* tiyazol, C3H3NS. renksiz, pis kokulu sıvı.

thick, *sf.&zf.&is.* **1.** kalın, **2.** kalınlığında(ki). *a board one inch ~ .* **3.** sık, kesif, ağır. *a ~ forest. a ~ fog.* **4.** koyu, yoğun. *a ~ soup.* **5.** derin, kesif. *~ darkness.* **6.** bariz, belirgin, göze çarpan. **a ~ German accent** : bariz bir Alman şive-

si. **7.** anlaşılmaz, tutarsız, insicamsız. ~ *speech.* **8.** çok, dolu, bol. **a room ~ with guests** : misafirlerle dolu bir oda. **a table ~ with dust** : çok tozlu bir masa, **9.** *k.d.* sıkı, sıkı fıkı, senli benli, samimî, su sızmaz. **be very ~ with s.o.** : birisiyle senli benli olmak. **~ as thieves** : aralarından su sızmaz, çok sıkı fıkı, **10.** kalın kafalı, ahmak, budala. **as ~ as two short planks** : mankafa, kafası saman dolu, aptal mı aptal, **11.** aşırı, abartmalı, mübalâğalı. **That's a bit ~** *argo* Bu kadarı da fazla! *They thought it a bit ~ when he called himself genius.* **He felt it was a bit ~ to be fired** : Haksız yere kovulduğunu düşündü. **12.** (ses) boğuk, kısık, **13.** kalınca. *Slice the cheese ~.* **14.** sık bir hâlde, sık sık. **~ and fast** : birbiri ardınca, durmadan, fasılasız, ara vermeden. **More discoveries followed ~ and fast** : Birbiri ardınca yeni keşifler yapıldı. **15.** kalınlık, koyuluk, yoğunluk, bir şeyin en yoğun olduğu yer/ zaman. **in the ~ of the fight** : kavganın en şiddetli/ kızgın anında, **16. lay it on ~** *k.d.* aşırı övmek/methetmek, pohpohlamak, dalkavukluk etmek, abartmak, **17. through ~ and thin** : azimle, metanetle, sebatla, yılmadan, her güçlüğe göğüs gererek. **stick to s.o. through ~ and thin** : birisine her zaman (hem iyi hem kötü günlerinde) sadık kalmak, **18. thickish** : kalınca, koyuca, **19. thickly** : kalın kalın, kalın/koyu/kesif/ sık bir şekilde. ***e.a.- 3. dense, 5. deep, profound, 6. extreme, decided, pronounced, 7. indistinct, 9. intimate, 10. dull, stupid, 11. excessive, exaggerated, 12. husky, throaty, guttural, 16. flatter, 17. steadfastly. k.a.- 1. thin.***

thicken, *f.* **1.** kalınlaş(tır)mak, koyulaş(tır)mak, sıklaş(tır)mak, yoğunlaş(tır)mak, **2.** bulan(dır)mak, **3.** şiddetlen(dir)mek, çoğal(t)mak, **4.** karış(tır)mak, çapraş(tır)mak, çatallaş(tır)mak, muğlâklaş(tır)mak. **The plot ~s** : (roman/ piyes vb. de) vakalar karışıyor/çatallaşıyor.

thickener, *is.* **1.** kalınlaştıran, koyulaştıran, sıklaştıran, yoğunlaştıran şey, **2.** tortu ayırıcı alet.

thickening, *is.* **1.** kalınlaş(tır)ma, koyulaş(tır)ma, sıklaş(tır)ma, **2.** kalınlaştırıcı, koyulaştırıcı, sıklaştırıcı madde, **3.** kalınlaşmış/ kabarmış kısım, şişkinlik. ***e.a.- 2. thickener, 3. swelling.***

thicket, *is.* sık çalılık/fundalık/ağaçlık.

thickheaded, *sf.* **1.** kalın kafalı, mankafa, **2.** (hayvan) kocabaş, **3. ~ly** : aptalca, budalaca, **4. ~ness** : kalın kafalılık, mankafalılık, aptallık. ***e.a.- 1. stupid, dull-witted.***

thick-knee, *is. zool.* kalın bacaklı kuş, kocagöz, çayır balabanı. ***e.a.- stone-curlew.***

thickleaf, *is., ç.* **-leaves** kalın yapraklı bitki *(Crassula).*

thickness, *is.* **1.** kalınlık, sıklık, yoğunluk, koyuluk, kesafet, **2.** bir şeyin kalın kısmı, **3.** kat, tabaka. **two ~es of cloth** : iki kat kumaş. ***e.a.- 3. layer, stratum, ply.***

thickset, *sf.&is.* **1.** sık dikilmiş. *a ~ hedge.* **2.** dolu. **a sky ~ with stars** : yıldızlarla dolu gökyüzü, **3.** tıknaz, kısa boylu fakat sağlam yapılı. *a ~ young man.* **4.** *bk.:* **thicket.** ***e.a.- 1. dense, 3. stocky, stout.***

thickskinned, *sf.* **1.** kalın derili, **2.** kaba, duygusuz, vurdumduymaz, yüzsüz. ***e.a.- 2. insensitive, obtuse, callous. k.a.- 2. sensitive, feeling.***

thick-skulled, *sf.* kalın kafalı, aptal, mankafa. ***e.a.- stupid, obtuse, dull, thickheaded.***

thick-witted, *sf.* **1.** kalın kafalı, aptal, mankafa, **2. ~ly** : aptalca, mankafa gibi, **3. ~ness** : kalın kafalılık, aptallık, mankafalık. ***e.a.- 1. stupid, obtuse, dull, thickheaded.***

thief, *is., ç.* **thieves** hırsız. **Set a ~ to catch a ~** : Dinsizin hakkından imansız gelir/ çivi çiviyi söker. **There is honor amongst the thieves** : İt iti ısırmaz/ Hırsız hırsızı korur/ Hırsızlığın da bir şerefi vardır. ***e.a.- burglar, pickpocket, robber, highwayman.***

thieve, *f.* **thieved, thieving 1.** hırsızlık yapmak, çalmak, **2. thievingly** : çalarak, hırsızlıkla. ***e.a.- 1. steal.***

thieveless, *sf. İsk.* **1.** soğuk, hissiz, ilgisiz, bigâne, **2.** kaba, nezaketsiz. ***e.a.- 1. cold, listless, thowless 2. ungracious, hard.***

thievery, *is., ç.* **-eries** hırsızlık, çalma. ***e.a.- theft.***

thievish, *sf.* **1.** hırsızlığa alışmış, **2.** hırsız gibi, **3. ~ly** : hırsızca, hırsızlama, çalarak, **4. ~ness** : hırsızlığa alışkanlık.

thigh, *is.* **1.** uyluk, but, kalça, **2. ~bone** : uyluk/kalça kemiği.

thigmotaxis, *is. biy.* **1.** uyardevim, bir canlının mekanik bir uyarana doğru gitmesi veya ondan uzaklaşması, **2. thigmotactic** : uyardevimsel. ***e.a.- 1. stereotaxis.***

thigmotropism, *is. biy.* **1.** katı yönelim, **2. thigmotropic** : katı yönelimsel. ***e.a.- 1. stereotropism.***

thill, *is.* araba oku.

thimble, *is.* **1.** yüksük, dikiş yüksüğü, **2.** *mak.* bilezik, yüksük şeklinde makina parçası, **3.** *den.* radansa, **4. ~ful** : yüksük dolusu, az bir miktar.

thimbleberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* yüksük çileği *(Rubus occidentalis)* : meyvesi yüksük biçiminde bir tür ağaç çileği.

thimblerig, *is.&f.* **-rigged, -rigging 1.** üç yüksük oyunu: bir nohut ve üç yüksükle yapılan üçkâğıtçılık, **2.** üç yüksük oyunu oynamak, **3. thimblerigger** : üç yüksükçü.

thimbleweed, *is.* **1.** yüksük otu *(Anemone virginiana),* **2.** çan çiçeği *(Rudbeckia laciniata).*

thimerosal, *is. ecz.* timerosal C9H9 HgNaO2S. Eriyiği yara pansımanında antiseptik olarak kullanılan krem renkli toz (sodyum etil merküri tiyo-salisilat).

thin, *sf.&zf.&f.* **-thinned, thinning 1.** ince, **2.** zayıf, cılız, çelimsiz. *a ~ man.* **as ~ as a lath** : bir deri bir kemik, **3.** seyrek. *~ vegetation.* **~ on top** *k.d.* dazlak, **4.** sulu, cıvık, hafif. *~ soup.* **5.** düşük basınçlı, az yoğun, seyreltilmiş. *~ air.* **dissappear into ~ air** : yok olmak, toz olmak. **out of ~ air** : hiç yoktan, havadan, **6.** kıt, az. **~ on the ground** *k.d.* pek seyrek, az rastlanır. *Taxis seem very ~ on the ground tonight, we'll have to walk.* **7.** zayıf, mesnetsiz, sudan. **a ~ excuse** : sudan bir mazeret. **that's a bit ~** : Bu biraz uydurma (mazeret)/zayıf (delil). **have a ~ time** *k.d.* zamanı sıkıntılı/başarısız geçmek, **8.** cırlak, hafif, zayıf. *a ~ voice.* **9.** soluk, **10.** cansız, kuvvetsiz, **11.** eksik, yetersiz. **My patience has worn ~** : Sabrım tükendi. **12.** ince ince. *slice the cheese ~.* **13.** ince/seyrek bir şekilde, **14.** incel(t)mek, seyrel(t)mek, seyrekleş(tir)mek, zayıfla(t)mak, sulandırmak. **~ down** : (tahta vb.) inceltmek, (boya vb.) sulandırmak. **~ out** : seyrekleş(tir)mek. **The crowd is ~ning out** : kalabalık seyrekleşiyor/dağılıyor. **15. ~ly** : incecik, seyrekçe, zayıf bir şekilde. **~ly clad** : (a) incecik giyinmiş, (b) fakir kıyafetli. **His anger was ~ly disguised** : Öfkesini pek gizleyemiyordu. **a ~ly veiled threat** : pek gizlenemeyen bir tehdit, **16. ~ness** : incelik, seyreklik, zayıflık, hafiflik, cıvıklık, sululuk. ***e.a.- 2. lean, spare, slim, slender, skinny, lank, scrawny, gaunt, 3. sparse, 5. rarefied, 6. scant, meager, 7. flimsy, weak, 8. shrill, weak, 13. sparsely k.a.- 6. abundant, plentiful, 13. densely.***

thine, *zm. esk.* **1.** senin. *~ eyes, ~ honor.* **2.** seninki, sana ait. *~ is the power and the glory.*

thing, *is.* **1.** şey, nesne. **He knows a ~ or two** : (a) Bir iki şey biliyor. (b) Çok bilmiştir, şeytandır. **talk of one ~ and another** : şundan bundan bahsetmek/dereden tepeden konuşmak, **2.** mevcudiyet, cansız şey/madde, **3. ~s** : iş(ler), ahval, durum, maslahat. **~s are going well now** : Şimdilik işler yolunda gidiyor. **How are ~s ?** İşler nasıl? Ne var ne yok? **4.** eylem, iş, olay, vak'a. **to do gerat ~ s** : büyük işler yapmak. **5.** iş, görev. **I've got a lot of ~s today** : Bugün yapılacak çok işim var. **6.** ayrıntı, özellik, husus. **perfect in all ~** : her hususta mükemmel, **7.** amaç, gaye, maksat. *The ~ is to reach this line with the ball.* **8.** çare, deva, yöntem. *This is just the ~ for your insomnia.* **be all ~s to all men** : herkesle iyi geçinmek, herkesin nabzına göre şerbet vermek, **9.** yaratık, mahlûk. *His daughter's a pretty little ~.* **a dear old ~** : sevimli bir ihtiyar/kadıncağız/adamcağız. **dumb ~s** : hayvanlar, **10. ~s** : pılı pırtı, eşya. **Pack your ~s and go** : Pılını pırtını topla, git! **11. ~s** : giyecekler, **12. ~s** : yemek takımı, kap kacak. **clear away the ~s** : sofrayı toplamak. *I'll wash the breakfast ~s.* **13.** fikir, düşünce, düşünülen şey. *I have just one ~ to say to you.* **see ~s** : hülyaları olmak, **14.** *k.d.* yılgı, korku, çekinme. *She has a ~ about dogs.* **15.** *argo* sevilen/istenilen/gözde şey. **That's the ~ for me** : İşte tam istediğim! **to do one's ~** : canının istediğini yapmak. **to find your own ~** : sevdiği şeyi bulmak. **just the ~ = the very ~** : tam istediğim, ta kendisi. **I have been looking for a good house and have at last found one which is the very ~** : İyi bir ev arıyordum, nihayet tam istediğimi buldum. **I'm not feeling at all the ~s** : Biraz keyifsizim. **16.** *huk.* mal, eşya, **17. for one ~** : bir kere, ev-

velâ, her şeyden önce, **18. It's a good ~** : İyi ki, bereket versin ki. *It's a good ~ I was not home when the fire started.* **19. make a good ~ (out) of sth** *k.d.* bir şeyden yararlanmak/istifade etmek/kâr çıkarmak, **20. make a mess of ~s** : işi berbat etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, **21. make a thing of** : abartmak, mesele yapmak, izam etmek. *I disagree with you, but don't let's make a ~ of it!* **22. sure ~** : (a) tabii, elbette, (b) emin/güvenilecek şey, **23. take ~s too seriously**: olayları fazla ciddiye almak, **24. taking one ~ with another** : her husus göz önüne alındığı takdirde, **25. Well, of all ~s** ! Hoppala! Bir bu eksikti! ***e.a.- 3.*** *matters, affairs,* ***4.*** *action, deed, event,* ***5.*** *task, chore,* ***6.*** *particular, respect, detail,* ***7.*** *aim, objective,* ***9.*** *creature,* ***12.*** *utensils,* ***13.*** *thought,* ***14.*** *phobia.*

thingamabob = thingumbob = thingamajig = thingumabob = thingumajig, *is. k.d.* şey, nesne, hani ne derler, zımbırtı, zırıltı. **Pass me the ~** : Şu zımbırtıyı bana uzat.

thing-in-itself, *is., ç.* **things-in-themselves** *fel.* kendinde şey, bizatihi şey : bilen özneden, bilinçten bağımsız olarak kendi başına var olan, deneyin ötesinde bulunan şey.

think, *sf.&f.* **thought, thinking 1.** düşünmek, tefekkür etmek. **to ~ hard** : derin derin düşünmek. **I know what you are ~ing** : Ne düşündüğünü biliyorum. **to act without ~ing** : düşünmeden hareket etmek. *What do you ~ about the future?* **2.** düşünüp taşınmak, ölçünmek, teemmül etmek. **Let me ~** ! Dur bakayım. **3.** mütalâa etmek, **4.** zannetmek, sanmak, farz etmek. **I ~ you're right** : Zannederim haklısınız. **I don't ~ so** ! Zannetmem! **I should hardly ~ so** : Pek zannetmem. **5.** niyetlenmek, niyet etmek, **6.** kurmak, icat etmek, tasarlamak, tasavvur etmek, ummak. **What will they ~ of next** : Daha kimbilir neler icat edecekler? **I thought as much** : Zaten bunu bekliyordum/umuyordum. **I would never have thought that of you** : Senin böyle bir şey yapacağını ummazdım. **~ing to please me, he said that...** : gözüme girmek maksadıyla dedi ki...**7.** hatırlamak, hatıra getirmek, **8.** addetmek, bir fikirde olmak, **9. ~ aloud** : düşündüğünü söylemek, **10. ~ better of** : (a) fikrini değiştirmek, vaz geçmek, caymak. *I was going to ask a question, but thought better of (doing) it.* (b) daha iyi saymak, hakkındaki kanaatini düzeltmek, **11. ~ fit/proper/right** : uygun/münasip görmek. **By all means, do if you ~ fit** : Uygun görüyorsanız, hay hay, yapın. **12. ~ much of** : çok sevmek/hoşlanmak. **I don't ~ much of that**: O hiç hoşuma gitmez. **13. ~ too much of oneself** : (a) kendini beğenmek, (b) hep kendini düşünmek, **14. ~ nothing of** : önem vermemek, kolay görmek, **15. ~ of** : hatırlamak, düşünmek, hayal etmek, saymak. **I couldn't ~ of it** : Dünyada böyle bir şey yapamam/yapmayı aklıma bile getirmem. **I ~ very highly of him** : Benim nazarımda onun değeri büyüktür. **He is well thought of** : İtibarı yüksektir, hatırı sayılır. **I told him what I thought of him** : Ona haddini bildirdim, ne mal olduğunu yüzüne karşı söyledim. **16. ~ out** : düşünüp bulmak/çıkarmak/halletmek, düşünerek bir sonuca varmak, **17. ~ over** : üzerinde/etraflıca düşünmek, düşünüp taşınmak, **18. ~ the world of** : çok değer vermek, çok sevmek, **19. ~ through** : düşünüp sonuç çıkarmak, **20. ~ twice** : iyi düşünmek, **21. ~ up** : düşünüp bulmak, akıl etmek, tasarlamak, **22. To ~ that man should go to the moon!** İnsanoğlunun aya gideceği kimin aklına gelirdi? **To ~ that he was once rich** ! Onun vaktiyle zengin olduğuna bin şahit gerek. **23. Well, ~ of that!** Hayret, kimin aklına gelirdi? **24. What am I ~ing of** ? Ne kafa! Ne aptallık! **25. While I'm ~ing of it** : Aklımdayken... **26. Who'd have thought it = well, ~ of that!** Acayip, kimin aklına gelirdi?

thinkable, *sf.* **1.** düşünülebilir, tasavvur edilebilir, akla gelebilir, **2.** kabul edilebilir. **It is not even ~** : asla kabul edilemez.

thinker, *is.* **1.** düşünür, mütefekkir, âlim, filozof, **2.** (belirtilen tarzda) düşünen. **Your child is a slow ~** : Çocuğunuzun kafası yavaş işliyor. ***e.a.- 1.*** *scholar, philosopher, theorist.*

think factory, *k.d. bk.:* **think tank.**

thinking, *sf.&is.* **1.** düşünen, düşünceli, akıllı, aklı başında. *Man is a ~ animal.* **2.** düşünce, düşünme, fikir, muhakeme. **What's your ~ on this matter**? Bu konudaki düşünceniz nedir? **way of ~** : düşünce tarzı, **3. ~ cap** : derin düşünce/tefekkür. **put one's ~ cap** : derin düşüncelere dalmak, **4. ~ part** *tiy.* sessiz rol, **5. ~ly** : düşünerek, düşünceli bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *rational, reasoning,* ***2.*** *thought, reflection, judgment.*

think piece, *is. argo* yorum, olayları inceleyen/yorumlayan yazı.

think tank = think factory, *is. k.d.* araştırma merkezi, uzman danışmanlar kurulu.

thinner, *sf.&is.* **1.** inceltici, (boyayı vb.) sulandırıcı, seyreltici, **2.** daha ince.

thinnish, *sf.* incecik, oldukça ince.

thin skinned, *sf.* **1.** ince derili, **2.** alıngan, tenkide tahammül edemeyen, **3.** duygulu, hassas, yufka yürekli, ince hisli. ***e.a.- 2. touchy, 3. sensitive.***

thio, *sf. kim.* kükürtlü. ~ **acid** : kükürtlü asit, oksijenlerinin yerine kükürt geçmiş asit.

thio-, *sf. ön ek* "kükürt, kükürtlü".

thioacetic acid = thiacetic acid, *sf. kim.* kükürtlü sirke asidi, CH3COSH. Göz yaşartıcı dumanlar çıkaran sıvı.

thioaldehyde, *sf. kim.* kükürtlü aldehit.

thiocarbamide, *sf. bk.:* **thiourea.**

thiocyanate, *sf. kim.* kükürtlü siyanür, NaSCN.

thiocyanic acid, *sf. kim.* kükürtlü siyanür asidi, HSCN : yalnız tuzlarıyla bilinen kararsız bir asit.

thiocyano group = thiocyano radical, *is. kim.* kükürtlü siyanür kökü: tek valanslı -SCN grubu.

thiol, *sf.&is. kim. bk.:* **mercaptan, mercapto.**

thionic, *sf. kim.* kükürtlü, kükürde ait. ~ **acid** : kükürtlü asit: genel formülü H2SnO6 olan beş asitten her biri (n= 2, 3, ..., 6).

thionin, *is. kim.* tiyonin, mor renkli tiyazin türevi.

thionyl, *is. kim.* tiyonil, SO grubunu ihtiva eden anorganik bileşim.

thiopental = thiopentone = thiopental/ thiopentone sodium, *is. ecz.* tiyopental : C11 H18N2O2S. Damardan verilen anestetik barbitürat.

thiophen(e), *is. kim.* tiyofen C4H4S : kömür katranında bulunan eritici sıvı.

thiosulfate, *is. kim.* tiyosülfat, tiyosülfürik asidin tuzu.

thiosulfuric acid, *is. kim.* tiyosülfürik asit H2S2O3.

thiouracil, *is. ecz.* tiyoürasil C4H4N2OS: tiroid bezesinin etkinliğini yavaşlatıcı acı toz.

thiourea = thiocarbamide, *is. kim.* tiyoüre CS(NH2)2 Fotoğrafçılıkta, organik bileşimlerde ve kauçuğun volkanizasyonunda kullanılan katı madde.

third, *sf.&is.&zf.* **1.** üçüncü, **2.** üçte bir (parça/hisse), **3.** *oto.* üçüncü vites, **4.** *gen.* **~s** *huk.* dul kadına kocasından kalan üçte bir miras, **5.** *müz.* üçlü, üçüncü harmonik, üçlü fasıla, **6.** üçüncü olarak, **7.** ~ **class** : (a) üçüncü sınıf, (b) üçüncü mevki, **8.** ~ **class mail** *: ABD* postada açık gönderilen matbua, **9.** ~ **degree** : (a) *ABD* karakolda sorgu sırasında yapılan işkence, (b) üçüncü sınıf duvar ustası, **10.** ~ **dimension** : (a) üçüncü boyut, (b) açıklayıcı/aydınlatıcı/ vuzuh ve sarahate kavuşturucu nesne, **11.** ~ **estate** : avam, halk, siyasî nüfuz itibarıyla üçüncü gelen sınıf, **12.** ~ **eyelid** *bk.:* **nictitating membrane, 13.** ~ **finger** : yüzük parmağı, **14.** ~ **force** : üçüncü (siyasî) kuvvet, iki kuvvet arasında aracı durumda olan kuvvet, **15.** ~ **International = Communist international** : Milletler Arası Komünizm Örgütü (1919-1943). Moskova'da kurulan ve yıkıcı devrimle komünizmi yaymaya çalışan örgüt, **16.** ~ **law of motion** : devinimin/ Newton'un üçüncü yasası: Her etkiye eşit ve zıt bir tepki vardır. **17.** ~ **law of thermodinamics** : ısı devim biliminin üçüncü yasası, **18.** ~ **man** : üçüncü adam, üçüncü oyuncu, **19.** ~ **market** : borsa dışı el altından hisse senedi alış verişi, **20.** ~ **mate = ~ officer** : (ticaret gemilerinde) üçüncü kaptan/zabit, **21.** ~ **party** *huk.* üçüncü şahıs, dışardan bir kimse, **22.** ~ **party procedure** *huk. bk.:* **impleader** (2), **23.** ~ **person** *gr.* üçüncü şahıs, **24.** ~ **rail** : üçüncü ray, elektrikli trende akım taşıyan ray, **25.** ~ **Reich** : Almanya'da Nazi Yönetimi (1933-45), **26.** ~ **Republic** : Fransa'da üçüncü Cumhuriyet (1870-1940).

third-best, *sf.* (sırada/derece itibarıyla) üçüncü.

third day, *is.* Salı günü, üçüncü gün.

third-degree, *sf.* **-greed, -greeing 1.** üçüncü derecede bulunan, sırada üçüncü olan, **2.** *ABD* karakolda sorgu esnasında işkence yapmak, **3.** ~ **burn** *patol.* çok ağır yanık.

thirdhand, *sf.&zf.* **1.** üçüncü elden, daha önce iki el değiştirmiş. *He bought the guitar ~.* **2.** fersude, eski püskü, işe yaramaz, **3.** dolaylı olarak, aracı ile.

thirdly, *zf.* üçüncü olarak.

third-rate, *sf.* **1.** üçüncü sınıf, **2.** adî, bayağı, değersiz, pespaye. *a ~ performance.* ***e.a.-2. inferior.***

Third World, *is.* Üçüncü Dünya : Asya ve Afrika'da yeni gelişen, süper devletlerle siyasal bağlılık kurmamış ülkeler.

thirl, *f. Brit.- k.d.* **1.** *bk.:* **pierce, 2.** *bk.:* **thrill.**

thirst, *is.&f.* **1.** susuzluk, susama, **2.** göresime, özleme, iştiyak, şiddetli arzu/istek, teşnelik. *a ~ for knowledge.* **3.** susamak, susuz olmak, susuzluk çekmek, **4.** özlemek, hasret çekmek, göresi gelmek, şiddetle arzu etmek, **5. ~ for/after sth** : bir şeye susamak/teşne olmak, **6. ~er**: susayan/susamış kimse. ***e.a.-2. yearning, craving, eagerness, keennness, 4. yearn, crave, desire, covet.***

thirsty, *sf.* **thirstier, thirstiest 1.** susuz, susamış. **to be/feel ~** : susamak. **to make s.o. ~** : susatmak. **~ for blood** : kana susamış, **2.** susuz, kurak (toprak). *~ fields.* **3.** çok istekli, şiddetle arzu eden, teşne, **4.** *k.d.* susatıcı. *Digging is ~ work.* **5. thirstily** : susuzlukla, susamış bir şekilde, iştiyakla, hasretle, büyük bir arzu ile, **6. thirstiness** : susuzluk, susamışlık, şiddetli arzu, iştiyak, hasret. ***e.a.- 2. dry, parched, 3. eager, craving.***

thirteen, *is.* **1.** on üç, **2.** on üç sayısı/rakamı, 13 veya XIII, **3. ~th = 13th** : (a) on üçüncü, (b) on üçte bir.

thirtieth, *sf.&is.* **1.** otuzuncu, **2.** otuzda bir.

thirty, *sf.&is., ç.* **thirties 1.** otuz, **2.** otuz sayısı/rakamı, 30 veya XXX, **3. thirties** : otuzlu, 30-39 arasında olan (numaralar, yıllar, asırlar, sıcaklık derecesi vb.).

thirty-second note, *is. müz.* otuz ikilik nota, tam notanın 1/32 'si kadar zamanda çalınan nota.

thirty-second rest, *is. müz.* otuz ikilik fasıla, tam fasılanın 1/32' si kadar süren aralık.

thirty-twomo, *sf.&is., ç.* **-mos** otuz iki yapraklı (64 sayfalı) formalardan oluşan kitap.

this, *zm.&sf. ç.* **these 1.** bu, şu. *~ is my book. ~ problem, ~ house, ~ person. Who is ~? I'd take that instead of ~.* **Hear ~.** : Beni dinle. **Watch ~** : Buraya/bana bak. **~ day last year** : geçen sene bu gün. **~ day fortnight** : iki hafta sonra bugün, **2.** bazan "herhangi bir" anlamında belirsiz tanımlık (**a, an**) yerine kullanılır: **I was walking down the street when I heard ~ explosion** : Caddede yürürken bir patlama işittim. **3.** bu/şu kadar, böyle(sine). **~ softly** : bu kadar yumuşak. **It was ~ big** : Nah şu kadardı/şu kadar büyüktü. **4. ~ and that** : ıvır zıvır, abur cubur, **5. ~ ' away** *k.d.* böyle, şöyle, **6. It's Ali ~ and Ali that** : Ali aşağı Ali yukarı. **7. It was like ~** : (a) böyle idi, buna benzerdi, (b) şöyle oldu.

thistle, *is. bot.* **1.** deve dikeni *(Cirsium arvense),* **2.** kenger *(Cynara cardunculus),* **3. blessed ~** : peygamber dikeni *(Carduus benedictus),* **4. globe ~** : kirpi dikeni, **6. milk ~** : boğa dikeni *(Silybum marianum),* **7. sow ~** : eşek marulu *(Sonchus oleraceus),* **8. Spanish ~ = yellow ~** : sarı diken *(Scolymus maculatus),* **9. ~down** : diken pamuğu, şeytan arabası, **10. thistly** : dikenli, deve dikeni gibi.

thither, *sf.&zf.* **1.** uzak, öte, uzaktaki, ötedeki. *They live on the ~ side of the mountains.* **2. thitherward(s)** *d.d.* oraya, o tarafa, o yöne. **to run hither and ~** : oradan oraya koşuşmak. ***e.a.- 1. farther, remote, 2. there.***

thitherto, *zf. az kul.* o zamana kadar. ***e.a.- till then.***

tho = tho', *bağ.&zf. . k.d. bk.:* **though.**

thole, *is&f.* **tholed, tholing 1. ~-pin** *d.d.* kürek ıskarmozu, **2.** *İsk.* dayanmak, (çile/ıstırap) çekmek, tahammül etmek. ***e.a.- 2. suffer, bear, endure.***

tholos, *is., ç.* **-loi 1.** yuvarlak yapı/bina, **2.** kubbeli mezar.

Thomism, *is.* Tomasçılık, Thomas Aquinas'ın kurduğu Katolik kilisesi temel felsefesi. **Thomist(ic)** : Tomasçı.

Thompson, *is.* Tomson. **~ seedless (grape)** : Kaliforniya çekirdeksiz üzümü. **~ submachine gun** : Tomson hafif makineli tüfeği.

thong, *is.* **1.** sırım, ince kösele şerit, **2.** kayış, kamçı sırımı, **3. ~ leather** : sırım köselesi. ***e.a.- 3. whang.***

thoracic = thoracal, *is.* göğüs+, göğüse ait, sadrî.

thorac- = thoraco-, *ön ek* göğüs+.

thoracopagus, *is. patol.* göğüsleri bitişik anormal ikizler.

thoracoplasty, *is., ç.* **-ties** *cer.* göğüs onarımı.

thoracotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* göğüs açımı.

thorax, *is., ç.* **thoraxes, thoraces** göğüs, (insan/hayvan/böcek göğsü), sadır, göğüs kafesi.

thoria, *is. kim.* toryum oksit, ThO2 .

thorianite, *is.* toryum cevheri, ThO2 ve uranyum seryum karışımı radyoaktif cevher.

thorite, *is.* torit, toryum silikat cevheri, ThSiO4.

thorium, *is. kim.* toryum, gri, beyaz renkli, parlak radyoaktif maden. Simge: **Th**, atom ağ. 232.038, özgül ağ. 11.2.

thorn, *is&f.* **1.** diken, **2.** dikenli bitki, **3.** üzüntü, işkence, cefa, dert, belâ, rahatsız edici şey. **~ in one's flesh** (or **side**) : baş belâsı, musibet, **4.** eski İngilizcede ***th*** sesini gösteren harfin adı, **5.** diken batırmak, **6. ~ apple** *bot.* (a) alıç *(Crataegus azarolus),* (b) tatula *(Datura stramonium),* **7. ~less** : dikensiz, **8. ~lessness** : dikensizlik, **9. ~like** : diken gibi. ***e.a.- 1. prickle, spine.***

thornback, *is. zool.* **1.** kedi balığı, vatoz *(Raja clavata),* **2.** Kaliforniya vatozu *(Platyrhinoidis triseriatus).*

thorny, *sf.* **thornier, thorniest 1.** dikenli, **2.** diken gibi, dikene benzer, **3.** belâlı, cefalı, üzücü, sıkıcı, çetin, çetrefil, pürüzlü. **a ~ question** : belâlı/pürüzlü/çatallı bir mesele. **a ~ predicament** : çıkmaz durum. **the ~ road to peace** : barışa götüren çetin/pürüzlü yol, **4. thornily** : dikenli dikenli, belâlı/üzücü/çetin/çetrefil/pürüzlü bir şekilde, **5. thorniness** : dikenlilik, üzücülük, sıkıcılık, çetrefillik, pürüzlülük. ***e.a.- 1. prickly, spiny, 2. thornlike, 3. painful, vexatious.***

thoro, *sf. k.d. bk.:* **thorough.**

thorough, *sf.&zf.* **1.** baştan başa, tepeden tırnağa, inceden inceye. **a ~ search. 2.** titiz, çok dikkatli. *a ~ researcher/worker. to be ~ in one's work.* **3.** tam, mükemmel, noksansız, kusursuz, dört başı mamur. *a ~ checkup. a ~ enjoyment.* **4.** koyu, yaman, müthiş, su katılmadık. *a ~ rascal. a ~ Frenchman.* **5. ~ brace** : (atlı arabalarda) bağlama kayışı, **6. ~ly** : baştan başa, adamakıllı, inceden inceye, enikonu, noksansız/mükemmel bir şekilde. *After a hard day's work I feel ~ly tired.* **7. ~ness** : tamlık, mükemmellik, kusursuzluk, noksansızlık. ***e.a.- 1. total, unqualified, 3. complete, perfect, 4. out-and-out, absolute.***

thoroughbred, *sf.&is.* **1.** saf kan, cins, cins at, **2.** soylu, asil, tahsilli, kültürlü, terbiyeli kimse, **3.** tam, mükemmel, kusursuz. ***e.a.- 2. well-bred, well-educated, 3. excellent, first-rate.***

thoroughfare, *is.* **1.** geçit, ara yol, **2.** cadde, yol, oto yolu, **3.** geçiş, geçit. **no ~** : geçilmez, yol yok, **4.** ulaşıma elverişli nehir, boğaz vb. ***e.a.- 2. road, street, highway, 3. passage.***

thoroughgoing, *sf.* **1.** çok dikkatli, titiz, dakik. *More ~ analysis was needed.* **2.** baştan başa, tepeden tırnağa, inceden inceye. *a ~ search.* **3.** tam, noksansız, mükemmel, son derece, yaman, müthiş, su katılmamış, daniska. *a ~ knave.* **4. ~ness** : tamlık, mükemmellik, kusursuzluk, noksansızlık. ***e.a.- 3. complete, utter, thorough, unmitigated, unqualified.***

thoroughpaced, *sf.* **1.** her çeşit yürüyüşe alışkın (at), **2.** yaman, müthiş, tam, mükemmel, dört başı mamur. ***e.a.- 2. thoroughgoing, perfect, complete.***

thoroughpin, *is. vet.* (atların art dizlerinde görülen ve topallamaya sebep olan) şişkinlik.

thorougwort, *is. bk.:* **boneset.**

thorp(e), *is. esk.* köy. ***e.a.- hamlet, village.***

those, *zm.&sf.* şunlar, onlar. Tekili : **that.**

thou, *zm.&f. esk.* **1.** sen. **thy** : senin. **thine** : seninki. **thee** : seni. **you = ye** : siz. **your** : sizin. **yours** : sizinki. **you = ye** : sizi. *Thou shalt not kill.* **2.** "sen" diye hitap etmek.

thou, *is., ç.* **thous/thou** *argo* binlik (dolar/sterlin/lira).

though, *bağ.&zf.* **1.** her ne kadar, ... ise de, olsa da, gerçi, vakıa, velev, ... olsa bile, ... -diği hâlde, rağmen. **~ he tried very hard, he failed the course** : Çok çalışmasına rağmen dersi başaramadı. **~ he is poor he is generous** : Vakıa fakirdir, fakat cömerttir. **Sad ~ it is, that's the situation** : Üzücü de olsa, durum böyle. **What ~ the way be long** : Yol uzun olsa bile. **2.** *gen.* **even ~** : her ne kadar, olsa bile, velev, ... ise de. **I will do it (even) ~ it cost me my fortune** : Bütün servetime mal olsa bile yapacağım. **3. as ~** : sanki, âdeta, tıpkı, gûya, ... imiş gibi. **He acts as ~ nothing had happened** : Hiçbir şey olmamış gibi davranıyor. **4.** bununla bera-

ber, mamafih, yine de, öyle de olsa. **I wish you had told me, ~** : Öyle de olsa/yine de keşki bana söyleseydiniz. **I can't stay, I'll have a coffee ~** : Kalamayacağım, mamafih bir kahvenizi içerim. **5. Did he ~** : sahi mi? ne diyorsun? bak hele! **"He said you were crazy."" Did he, ~ "** : "Senin için delidir dedi." "Bak yediği naneye!" ***e.a.- 1. although, notwithstanding that, in spite of the fact that, 2. even if, 3. as if, 4. however, nevertheless.***

thought, *is&f.* **1.** düşünce, tasavvur. **a happy ~** : mutluluk veren düşünce. **gloomy ~s** : keder veren düşünceler. **on a second ~** : daha iyi düşününce. **On a second ~ I decided not to go** : Sonradan düşününce gitmemeye karar verdim. **take ~** : düşünmek, tartmak. **The mere ~ of it infuriates me** : Onun tasavvuru bile beni çıldırtıyor. **2.** fikir, kavram, mefhum. **to read s.o.'s ~s** : bir kimsenin düşüncelerini okumak, **3.** düşünme, düşünüp taşınma, tefekkür. **He has no ~ for others** : Başkalarını hiç düşünmez. **4.** niyet, tasavvur, tasarı. **We had some ~ of going to Europe** : Avrupa'ya gitmeyi tasarlıyorduk. **I had no ~ of offending you** : Seni gücendirmek istemedim. **5.** ümit, bekleme, umma. **I had no ~ seeing you here** : Seni burada göreceğimi ummuyordum. **6.** dikkat, itina, endişe. **She takes no ~ of her appearance** : Görünüşüne hiç dikkat etmiyor. **7.** kanaat, mütalâa, görüş. **According to my ~** : Kanaatimce. **What is you ~ on the subject** : Bu konuda görüşünüz nedir? **8.** düşünme/tefekkür/tasavvur kabiliyeti, **9.** *az kul.* biraz, bir parça, azıcık. **This soup needs a ~ more salt** : Bu çorba azıcık daha tuz istiyor. **He is a ~ too self-confident** : Kendine biraz fazla güveniyor. **10.** *bk.:* **think** *(geç.z.&sf.f).* ***e.a.- 1&2. idea, 2. notion, concept, 3. meditation, contemplation, recollection, reflection, cogitation, 4. intention, design, purpose, 5. anticipation, expectation, 6. consideration, attention, care, regard, 7. judgment, opinion, belief. 9. bit, trifle.***

thoughtful, *sf.* **1.** düşünceli, dalgın, düşüncelere dalmış, **2.** düşünülmüş, düşünce ve araştırma mahsulü. *a ~ essay.* **3.** dikkatli, itinalı, **4.** saygılı, hürmetkâr, nazik, ince, başkasını düşünür. **be ~ of others** : başkalarını düşünmek, başkalarına karşı nazik/saygılı olmak. *It was ~ of you to send the flowers.* **5. ~ly** : düşünceli düşünceli, dalgınlıkla, dikkat ve itina ile, kibarca, nezaketle, incelikle, **6. ~ness** : düşüncelilik, dalgınlık, dikkat, itina, incelik, saygı, nezaket. ***e.a.- 1. pensive, contemplative, meditative, reflective, 3. careful, heedful, mindful, regardful, discreet, prudent, wary, circumspect, 4. considerate, attentive, solicitous.***

thoughtless, *sf.* **1.** düşüncesiz, basiretsiz. **~ action** : düşüncesiz hareket, **2.** dikkatsiz, ihtimamsız, **3.** saygısız, nezaketsiz, inceliksiz, bencil, patavatsız, pervasız. **~ of others** : başkalarına karşı saygısız, **4.** *az kul.* ahmak, avanak, akılsız, **5. ~ly** : düşüncesizce, basiretsizce, saygısızca, nezaketsizce, patavatsızca. *Our natural sources are being so ~ly destroyed.* **6. ~ness** : düşüncesizlik, basiretsizlik, dikkatsizlik, saygısızlık, nezaketsizlik, patavatsızlık, pervasızlık, ahmaklık, avanaklık, akılsızlık. ***e.a.- 2. careless, heedless, reckless, negligent, neglectful, 3. inconsiderate, tactless, selfish, inattentive, remiss, 4. stupid, senseless.***

thought-out, *sf.* düşünülmüş, düşünülüp taşınılmış, iyi tasarlanmış. *a carefully ~ argument.*

thousand, *sf.&is., ç.* **-sands/-sand 1.** bin. **one in a ~** : binde bir, *mec.* fevkalâde bir kimse/şey. **~s upon ~s** : binlerce, **2.** bin rakamı : 1000 veya M, **3. ~s** : binler, 1000 ile 999,999 arasındaki sayılar, **4. ~'s place** *d.d.* binler basamağı: tam sayıda sağdan (ondalık sayıda virgülden) sola doğru dördüncü rakam, **5.** çok büyük sayı/miktar. **a ~ and one** : sayısız, hesapsız. **~s of people** : binlerce insan.

thousandfold(ly), *sf.&zf.* bin kat, bin misli.

thousandth, *sf.&is.* **1.** bininci, **2.** binde bir, **3. ~'s place** *d.d.* binler basamağı.

thowless = thieveless, *sf. Isk.* gayretsiz, tembel, uyuşuk, cesaretsiz. ***e.a.- listless***

Thrace, *is. (esk.* **Thracia**) Trakya. **Eastern ~** : Doğu Trakya. **Western ~** : Batı Trakya.

Thracian, *sf.&is.* Trakyalı, Trakya+, Trakya'ya özgü.

thrall, *is&f.* **1.** esir, köle, **2.** zebun, **3.** esirlik, kölelik, **4.** *esk.* esir/köle etmek. ***e.a.- 1. slave, bondman, 3. slavery, thralldom, 4. enslave.***

thraldom = thralldom, *is.* esirlik, kölelik. ***e.a.- slavery, servitude.***

thrash, *is&f.* **1.** dövme(k), şiddetli dayak atma(k), **2.** kamçılama(k), kırbaçlama(k), **3.** harman dövme(k), **4.** yenme(k), mağlûp etme(k), hezimete uğratma(k), **5. ~ out = ~ over** : (bir karara/anlaşmaya varmak için) şiddetle tartışma (k), hararetli tartışmalara girişme(k), **6.** *den.* fırtınaya karşı seyretme(k), dalgalarla mücadele etme(k), **7.** çırpınma(k), kol ve bacaklarını hızla ileri geri hareket ettirmek. **~ing in agony** : can havliyle çırpınma/kıvranma. **to ~ the water** : ayakları suda çırparak yüzmek. ***e.a.- 1. beat, maul, 2. flog, drub, 3. thresh, 4. defeat.***

thrasher, *is.* **1.** döven, dayak atan kimse/şey, **2.** harman döven kimse, harman dövme makinesi, **3.** karatavukgillerden uzun kuyruklu birkaç çeşit kuş, **4.** *bk.:* **thresher** (3).

thrashing, *is.* **1.** dövme, dayak atma, kamçılama, kırbaçlama. **to give s.o. a ~** : birine temiz bir dayak çekmek. **to get a sound ~** : temiz bir dayak yemek. **You're in for a good ~** : Temiz bir dayağı hakettin. **He's asking for a ~** : Dayak istiyor, kaşınıyor. **2.** yenilgi, mağlûbiyet, hezimet, **3.** dövülmüş harman. **~-floor** : harman yeri. **~ machine** : harman dövme makinası.

thrasonical, *sf.* **1.** övüngen, farfaracı, palavracı, **2. ~ly** : övünerek, farfaracılıkla, palavra ile. ***e.a.- 1. bostful, bragging.***

thrave, *is. İsk.* **1.** hububat/saman ölçüsü, yirmi dört deste, **2.** çok miktar, büyük sayı.

thraw, *gl.f. İsk.* **1.** bükmek, burmak, kıvırmak, bozmak, çarpıtmak, **2.** işini bozmak, engellemek, karşı koymak, canını sıkmak, taciz etmek. ***e.a.- 1. twist, distort, 2. oppose, thwart, vex.***

thrawn, *sf. İsk.* **1.** bükük, burulmuş, kıvrık, çarpık, **2.** aksi, ters, huysuz, hırçın. ***e.a.- 1. twisted, distorted, crooked, 2. peevish, perverse.***

thread, *is&f.* **1.** ip, iplik, tire. **sewing ~** : dikiş ipliği, **2.** tel, lif. **hang by a ~** : kıl üstünde olmak, **3.** ince çizgi, ışın, şua. *a ~ of light/of smoke.* **4.** yiv, **5.** dizi, sıra, silsile, insicam. **He lost the ~ of the story** : Hikâyenin insicamını yitirdi. **6. ~s** *argo* elbise. **7.** (iğneye) iplik geçirmek. *to ~ a needle.* **8.** ipliğe dizmek. **to ~ beads** : tespih/boncuk dizmek, **9.** kendine yol açıp geçmek, engellere rağmen ilerlemek. **to ~ one's way** : kalabalıkta yol açıp ilerlemek, **10.** (vidaya) yiv açmak, diş açmak, **11.** (dikiş makinasına/dokuma tezgâhına vb.) iplik geçirmek, **12.** oyulgalanmak, kıvrılarak/dolaşarak ilerlemek, zikzaklar yapmak. **to ~ the streets** : sokaklarda sağa sola geçerek yürümek, **13.** (kaynamış şurup) kaşıktan iplik gibi akmak, **14. ~er** : (a) dokuma makinesine iplik takan işçi, (b) iğneye iplik geçirme aleti, (c) vidaya diş açan kılavuz, **15. ~less** : (a) ipliksiz, (b) insicamsız, bağlantısız, (c) (vida) dişsiz, **16. ~like** : iplik gibi, ip ince, incecik. ***e.a.- 5. stream, beam, 6. clothes, 8. string.***

threadbare, *sf.* **1.** havsız, havı dökülmüş, yıpranmış, pek eski, **2.** adî, bayağı, zayıf, yetersiz, **3.** basmakalıp, beylik, **4.** eski püskü/pejmürde kılıklı, **5. ~ness** : eskilik, bayağılık, basmakalıplık. ***e.a.- 2. meager, scanty, poor, 3. hackneyed, trite, shopworn, stereotyped.***

threadfin, *is. zool.* iplik yüzgeçli balık : göğüs yüzgeçlerinde iplik gibi uzantılar olan balık türü.

threadworm, *is.* iplik kurdu, bağırsak solucanı, askarit.

thready, *sf.* **threadier, threadiest 1.** iplikli, iplik/tel gibi, ince, tel tel, elyaflı, **2.** (sıvı) yapışkan, lifli, **3.** (nabız/ses) zayıf, hafif. *a ~ pulse/voice.* **4. threadiness** : tel tel olma, incelik, zayıflık. ***e.a.- 1. fibrous, filamentous, 2. viscid, stringy, 3. weak, feeble.***

threap, *is. İsk.* **1.** dalaş, arbede, kavga, münazara, **2.** suçlama, itham. ***e.a.- 1. quarrel, argument, 2. accusation.***

threat, *is&f.* **1.** tehdit, gözdağı, korkutma. **to utter a ~** : tehdit savurmak. **to carry out a ~** : tehdidini yerine getirmek. **be under the ~ of** : tehdidiyle karşı karşıya olmak, **2.** tehlike. *the ~ of a storm.* **3. ~ful** : tehditkâr, **4. ~fully** : tehditle, tehditkâr bir şekilde, tehdit edercesine, **5.** *esk. bk.:* **threaten**. ***e.a.- 1. menace.***

threaten, *f.* **1.** tehdit etmek, gözdağı vermek, korkutmak. **to ~ s.o. with sth** : birisini bir şeyle tehdit etmek. **He ~ed him with dismissal** : Onu işinden atmakla tehdit etti. **2.** tehlike kaynağı olmak, **3.** yıldırmak, **4.** (kötü bir şeye) alâmet olmak, göstermek. **The clouds ~ rain** : Bulutlar, yağmur yağacağını gösteriyor. **It is ~ing storm** : Fırtına çıkacağa benziyor. **5. ~er** : tehdit eden

kimse/şey, **6. ~ing** : tehditkâr, ... tehlikesine alâmet olan, **7. ~ingly** : tehditle, tehdit ederek. ***e.a.- 1. menace, 2. endanger, 4. presage, portend, augur, forebode.***

three, *is.&sf.* **1.** üç. **~ by ~** : üçer üçer. **to enter ~ by ~ /in threes/by threes** : üçer üçer girmek. **~ times as great** : üç katı, üç misli, **2.** üç rakamı : 3 veya III, **3.** üçlü grup/topluluk.

three-color, *sf.* üç renkli. **~ process** : üç renkli resim basma usulü.

three-cornered, *sf.* **1.** üç köşeli, üç kenarlı, **2.** üçlü, üç kişi/grup arasında olan.

three-decker, *is.* **1.** (eskiden) üç güvertesinde de toplar bulunan savaş gemisi, **2.** üç katlı sandviç : üç dilim ekmek arasına iki kat peynir vb. konularak yapılır, **3.** üç katlı/tabakalı nesne. ***e.a.- 2,3. triple-decker.***

three-dimensional = 3-D, *sf.* üç boyutlu. **3-D movies** : üç boyutlu sinema.

three-fold, *sf.&zf.* **1.** üç katlı/tabakalı, üç kısımlı, üçlü. **2.** üç katı/misli. ***e.a.- 1. triple, 2. treble.***

three-four time , *is. bk.:* **three-quarter time.**

three-gaited , *sf.* üç türlü (âdeta, rahvan, tırıs) giden (at).

three-mile limit, *is.* üç millik karasuları sınırı.

threepence = thrippence = thruppence, *is.* **1.** üç peni, **2.** dörtte bir şilin değerindeki bakır para.

threepenny, *sf.* **1.** üç penilik, **2.** $1^{1/4}$ inç uzunlukta (çivi).

three-phase, *sf. elekt.* üç evreli, üç fazlı, trifaze.

three-piece, *sf.* üç parçalı (elbise), tayyör, etek, blûz.

three-ply, *sf.* üç katlı/katmerli.

three-point landing, *is.* **1.** *hv.* başarılı iniş, her üç tekerlek aynı anda yere dokunacak şekilde iniş, **2.** başarılı/mükemmel sonuç.

three-quarter, *sf.* **1.** üç çeyreklik, dörtte üç büyüklükte, **2.** yarı cepheden (görünüş). *a ~ view.*

three-quarter time, *is. müz.* üç çeyrek zaman/fasıla, tam bir fasılanın 3/4'ü kadar zaman. **three-four time, waltz time** *d.d.*

three-ring(ed) circus, *is.* **1.** üç sahneli sirk : aynı anda üç sahnede birden gösterilen sirk, **2.** hayret verici/şaşırtıcı olay.

three R's, *is.* öğretimin üç temeli : okuma, yazma, hesap (= **r**eading, **'r**iting, **'r**ithmetic).

threesome, *sf.&is.* **1.** üçlü, üç kat, **2.** üçlü küme/dizi/grup, **3.** (golf) üç kişilik oyun.

three-spot, *is.* (iskambil/zar/domino) üç, üçlü.

three-unities, *is.* üç birlik kuralı : Dram sanatının klâsik bir ilkesi olan yerde, zamanda ve olayda birlik.

three-way bulb, *is.* üç aydınlık kademesi olan lâmba.

three-wheeler, *is.* üç tekerlekli taşıt.

thremmatology, *is.* hayvan üretme, evcilleştirme bilgisi.

threnode, *is. bk.:* **threnody.**

threnody, *is., ç.* **-dies** ağıt, mersiye. **threnodial = threnodic** : ağıtlı, ağıt/ mersiye şeklinde. **threnodist** : ağıtçı, mersiye yazarı.

threonine, *is. biy.-kim.* treonin: C4H9 NO3 : proteinlerin hidrolizinden elde edilen amino asit.

thresh, *is&f.* **1.** harman dövme(k). **~ing floor** : harman yeri. **~ing machine** : harman dövme makinası, **2.** tokaçlama(k), tokaçla vurarak taneleri ayırma(k), **3. ~ the water** : (geminin uskuru) suyu dövmek, **4. ~ out = ~ over** : (bir karara/anlaşmaya varmak için) şiddetle tartışma (k), hararetli tartışmalara girişme(k). ***e.a.- 1. thrash.***

thresher, *is.* **1.** harman döven, harman dövme makinası, **2.** taneleyen, hububatın tanelerini ayıran, **3. foxfish, thrasher** veya **thresher shark** *d.d.* sapan balığı *(Alopias vulpinus)* : kuyruğu ile suyu kamçılayan iri bir cins köpek balığı.

threshold, *is.* **1.** eşik, kapı eşiği. **to cross the ~** : eşiği geçmek, **2.** giriş, girecek yer, **3.** başlangıç, başlama yeri/noktası. **We are at the ~ of a new era** : Yeni bir devrin başlangıcındayız. **~ of ascillation** *elekt.* titreşimin başlama noktası, **4. limen** *d.d. psikol.* eşik : canlıda tepki uyandırabilmek için gereken en küçük uyaran. **~ of consciousness** : bilinç eşiği.

threw, *f. bk.:* **throw** *(geç.z.).*

thrice, *zf.* **1.** üç kere, üç defa. *He was ~ the prime minister.* **2.** üç kat, üç misli, **3.** çok, büyük, aşırı, son derece. **~-happy people** : son derece mutlu kimseler. ***e.a.- 3. very, greatly, extremely.***

thrift, *is.* **1.** tutum, tasarruf, iktisat, idare, **2.** *bot.* kuduz otu, deli otu *(Armeria maritima)* : çok çabuk büyüyen, pembe, beyaz çiçekler açan bir bitki, **3.** (bitki) gürlük, verimlilik, çabuk büyüme, **4.** *esk.* refah. ***e.a.- 1.*** *frugality, economy, 4. prosperity.*

thriftless, *is.* **1.** tutumsuz, savurgan, müsrif, idaresiz, **2.** *esk.* faydasız, gayesiz, amaçsız. **3. ~ly** : tutumsuzca, savurganca, müsrifçe, israf edercesine, **4. ~ness** : tutumsuzluk, savurganlık, müsriflik, idaresizlik. ***e.a.- 1.*** *improvident, wasteful, 2. useless, pointless.*

thriftshop, *is.* ucuzluk pazarı, ucuz eşya satan dükkân.

thrifty, *sf.* **thriftier, thriftiest 1.** tutumlu, idareli, iktisatlı. **a ~ housewife** : tutumlu bir ev kadını, **2.** gür, kuvvetli, verimli, hızla gelişen, **3. thriftily** : tutumla, idareli bir şekilde, israf etmeksizin, **4. thriftiness** : tutumluluk, idare, israftan kaçınma. ***e.a.- 1.*** *sparing, frugal, saving, economical, provident, 2. thriving.* ***k.a.- 1.*** *wasteful, prodigal, lavish.*

thrill, *is&f.* **1.** heyecan vermek, heyecanlandırmak. **The news ~ed us** : Haber bizi heyecanlandırdı. **2.** kuvvetle etkilemek, tesir etmek, **3.** kuvvetli etki altında kalmak, müteessir olmak, **4.** çok sevinmek/heyecanlanmak. **to be ~ed with joy** : sevincinden uçmak. *He ~ed at the thought of home.* **5.** heyecandan titremek, tüyleri ürpermek, ürpermeler geçirmek. **to ~ with fear** : korkudan tir tir titremek, **6.** heyecan, helecan, titreme, ürperti, tüyleri ürperme, heyecanla sarsılma, lerze.

thriller, *is.* **1.** heyecanlı roman/piyes vb. **2.** heyecanlandıran kimse/şey.

thrilling, *sf.* **1.** heyecanlı, heyecan verici, ürpertici, sevindirici, coşturucu, **2.** tüyler ürpertici, korkunç, **3. ~ly** : heyecanlandırarak, ürperterek, sevindirerek, coşturarak.

thrippence, *is. bk.:* **threepence.**

thrips, *is., ç.* **thrips** fidan biti *(Thysanoptera)* : bitkileri yiyen uzun kanatlı ufak böcek.

thrive, *f.* **throve** (veya **thrived**), **thrived** (veya **thriven**), **thriving 1.** (iş) iyi gitmek, başarılı/ muvaffak olmak, **2.** (çocuk/hayvan/bitki) hızla gelişmek, serpilip büyümek, **3.** zenginleşmek, refaha kavuşmak, **4.** bayındır/mamur olmak, **5. thriving** : başarılı, muvaffak, hızla gelişen, sağlam, kuvvetli, zengin, mamur, müreffeh, **6. thrivingly** : başarılı bir şekilde, hızla gelişerek, sağlamca, kuvvetlice, refah içinde. ***e.a.- 1.*** *succeed, boom, 2. flourish, 3. prosper, 5. successful, prosperous, wealthy, rich.* ***k.a.- 1.*** *fail, 2. languish, 5. failing, bankrupt, poor, unsuccessful*

thro, *e. esk. bk.:* **through.**

throat, *is &f.* **1.** boğaz, gırtlak, gerdan, **2.** dar geçit, **3.** *den.* **swallow** *d.d.* makara yivi, makaradan halatın geçtiği yer, **4.** *den.* **nock** *d.d.* dörtgen şeklindeki yelkenin üst köşesi, **5. clear one's ~** : boğazını temizlemek, **6. cut one another's ~** : birbirinin iflâsına sebep olacak derecede rekabete girişmek, **7. cut one's own ~** *k.d.* bindiği dalı kesmek, kendi kendine zarar vermek, **8. have a lump in one's ~** : üzülmek, vicdan azabı çekmek, yüreğinin yağı erimek, boğazı tıkanmak/düğümlenmek, **9. have a soar ~** : boğazı ağrımak, **10. have s.o. by the ~** : gırtlağına sarılmak. **He had me by the ~** : Gırtlağıma sarıldı. **11. jump down s.o.'s ~** *argo* (a) birinin gırtlağına sarılmak, kavga etmek, (b) azarlamak, haşlamak, **12. lump in one's ~** : üzüntü, huzursuzluk, vicdan azabı, **13. ram/thrust sth. down s.o's ~** *k.d.* zorla kabul ettirmek, sıkboğaz etmek, ister istemez razı etmek, **14. stick in one's ~** : dili varmamak, bir türlü söyleyememek, söylenmesi güç olmak, boğazında düğümlenip kalmak. **The words of sympathy stuck in her ~** : Nasıl başsağlığı dileyeceğini bilemiyordu. **15.** *esk.* gırtlaktan konuşmak, **16. ~ed** : ... gerdanlı. **ruby- ~ humming bird** : yakut gerdanlı arı kuşu.

throatlatch, *is.* (atın gemini tutan) boğaz kayışı.

throat sweetbread, *is. bk.:* **sweetbread** (2).

throaty, *sf.* **throatier, throatiest 1.** gırtlaktan, genizden çıkan, boğuk (ses), **2. throatily** : boğuk bir şekilde, **3. throatiness** : boğukluk, gırtlaktan çıkma. ***e.a.- 1.*** *guttural, husky, hoarse.*

throb, *is&f.* **throbbed, throbbing 1.** (kalp, nabız) atmak, çarpmak, vurmak, (şakak) zonklamak. **My heart ~bed with joy** : Kalbim sevinçle çarpıyordu. **His tepmles ~ed with fever** : Ateşten şakakları zonkluyordu. **2.** heyecanlanmak, heyecan geçirmek, **3.** titre(ş)mek, ihtizaz etmek,

4. nabız, kalp atışı, çarpıntı, zonklama, titreşme, ihtizaz, **5. throbbingly** : çarpıntı ile, heyecanla, (kalp) çarparak, (şakak) zonklayarak, titreşerek. ***e.a.- 1. beat, palpitate, 3. vibrate, pulsate.***

throe, *is.* **1.** şiddetli ağrı, sancı, ıstırap, **2.** elem, keder, üzüntü, dert, **3. ~s** : (a) en şiddetli an. **the ~s of battle** : muharebenin en şiddetli anı. **in the ~s of** : mücadele/didişme esnasında, telâşı içinde. **We are in the ~s of movig house** : Taşınma telâşı içindeyiz. (b) doğum sancısı. *the ~s of child-birth.* (c) can çekişme. **be ~s of death** : can çekişmek. ***e.a.- 1. paroxysm, spasm, pain, 3. (c) agony.***

thrombin, *is. biy.-kim.* pıhtı maya, kanı pıhtılaştıran madde.

thromb- = thrombo-, *ön ek* "pıhtı".

thrombocyte, *is. anat.* pıhtı göze.

thromboembolism, *is. patol.* pıhtılaşma sonucunda damar tıkanması. **thromboembolic** : pıhtılaşma ile damar tıkanmasından ileri gelen.

thrombogen, *is. biy.-kim. bk.:* **prothrombin.**

thrombokinase, *is. biy.-kim.* pıhtı maya. ***e.a.- thromboplastin.***

thrombophlebitis, *is. patol.* pıhtılı toplardamar yangısı.

thromboplastic, *sf. biy.-kim.* pıhtılaştırıcı.

thromboplastin, *is.* **1.** *biy.-kim.* pıhtı maya, kanı pıhtılaştıran lipoprotein, **2.** *ecz.* sığır beyninden elde edilen pıhtı maya ilâcı. ***e.a.- thrombokinase.***

thrombosis, *is. patol.* pıhtılaşma, damarda/kaplte kan pıhtılaşması, tromboz. **thrombotic** : pıhtılaşma+.

thrombus, *is. patol.* damarı tıkayan pıhtı.

throne, *is&f.* **1.** taht. **come to the ~** : tahta çıkmak, cülus etmek, **2.** saltanat, hükümdarlık, **3.** egemenlik, hakimiyet, hükümranlık, **4.** hükümdar, kral, sultan, padişah, **5.** piskoposluk makamı/yetkisi. *the diocesan ~.* **6.** *argo* alafranga tuvalette oturacak yer, **7. mercy seat** *d.d.* Tanrı katı, Rahman tahtı, **8. ~s** : meleklerin rütbe ve derecesi, **9.** tahta çıkmak/ oturmak, cülus etmek, hükümdar olmak. ***e.a.- 4. sovereign, ruler.***

throng, *is&f.* **1.** kalabalık, yığılma, izdiham, **2.** yığın, sürü, topluluk. **join the ~** : sürüye /topluluğa katılmak, **3.** toplanmak, üşüşmek, tehacüm etmek, yığılmak, doluşmak, kalabalık etmek. **be ~ed with** : ... ile dolup taşmak. **They ~ed the small room** : Küçük odaya doluştular. **4.** yığmak, doldurmak. *He ~ed the picture with stars.* **5. ~ed** : kalabalık, dolup taşmış. **The streets were ~ed with people** : Halk sokakları doldurmuştu. ***e.a.- 1. horde, host, crowd, assemblage.***

throstle, *is.* **1.** *Brit.* güzel sesli ardıç kuşu, **2.** iplik (eğirme/bükme) makinesi. ***e.a.- 1. song thrush.***

throttle, *is&f.* **-tled, -tling 1.** kısma kolu/ çubuğu, **2. ~ valve** *d.d.* kısma düzeni/valfı, kelebek, **3.** *az kul.* gırtlak, boğaz, nefes borusu, **4.** boğmak, boğazını sıkmak, nefesini kesmek, **5.** bastırmak, sıkıştırmak, **6.** susturmak, sesini kesmek. *His message was ~d by censorship.* **7.** *mak.* (a) kısmak, yakıtın akışını azaltmak, (b) (akışkanı daha geniş hacimli yere göndererek) basıncını düşürmek, **8. throttler** : kısıcı, kısma düzeni, kelebek, valf. ***e.a.- 4. strangle, choke, suffocate, 5. compress.***

through, *e.&zf.&sf.* **1.** içinden, arasından, -den, bir yandan öbür yana. **to pass ~ a tunnel/~ a town** : tünelden/şehrin içinden geçmek. **~ street** : ara yol, geçit, geçiş yolu, **2.** içinde, üstünde, arasında, -de/-da. **The birds fly ~ the air** : Kuşlar havada uçarlar. **3.** -ya/-ye/-a/-e kadar. **from 1950 ~ 1990** : 1950'den 1990'a kadar. **4.** sonunda, bitiminde. **to be ~** : bitirmek, sona erdirmek, çekmek, duçar olmak. **Nobody knows what I've been ~** : Neler çektiğimi kimse bilmez. **to be ~ one's work** : işini bitirmek. **get ~** : bitirmek, atlatmak, geçirmek, yol bulmak. **get ~ an examination** : sınavı başarmak. **We tried all day to get ~ to Rize** : Bütün gün Rize'ye telefon etmeye çalıştık. **fall ~** : boşa gitmek, başaramamak, **5.** uçtan uca, boyunca, bir baştan öbür başa, başından sonuna kadar. **all ~ my life** : hayatım boyunca. **to read the book ~** : kitabı okuyup bitirmek. **to carry a matter ~** : bir işi başarı ile sona erdirmek. **pull ~** : başarmak, üstesinden gelmek. **~ the night** : bütün gece (boyunca), **6.** aracılığı ile, vasıtasıyla, delâletiyle. **I got this job ~ my uncle** : Bu işe amcam sayesinde girdim. **He is speaking ~ an interpreter** : Tercüman aracılığı ile konuşuyor. **He learned English ~ listening to the radio** : İngilizceyi

radyo dinleyerek öğrendi. **send sth ~ post** : birşeyi posta ile göndermek, **7.** yüzünden, nedeniyle, sebebiyle, ...-den dolayı. **It was all ~ him that we got into trouble** : Onun yüzünden başımız derde girdi. **He only did it ~ ignorance** : Bunu sırf cahillikten yaptı. **to run ~ fear** : korkudan kaçmak, **8.** -den geçerek, her bir tarafından, her tarafına, her yerine, her yerinde, **9.** baştan başa, yandan yana, başından sonuna kadar, tamamen, **10.** engelsiz (yol), sonuna kadar giden, aktarmasız (tren), ekspres. **a ~ train** : ekspres treni. **~ passage = ~ ticket** : yolculuğun sonuna kadar geçen bilet, **11. ~ and ~** : (a) baştan başa, tüm olarak, tamamıyla, tamamen. **wet ~ and ~** : sırsıklam, tepeden tırnağa kadar ıslanmış, (b) her bakımdan. *an aristocrat ~ and ~.* **12. be ~ hell** : cehennem azabı çekmek, canı çıkmak. **I've been ~ hell getting here** : Gelene kadar canım çıktı. **13. be ~ with** : (a) bitirmek. **I am ~ with my work= I am all ~** : İşimi yapıp bitirdim. (b) ilişkiyi kesmek, hiç bir alâkası kalmamak. **He is ~ with school** : Okulu terk etti. **I'm ~ with you** : İllâllah senden! Aramızda her şey bitti. **14. go ~** : (a) incelemek, gözden geçirmek, (b) dayanmak, sürmek, geçmek, (c) olmak, (d) tüketmek, dibine darı ekmek. **He went ~ his fortune in a year** : Bir yılda bütün servetini tüketti. **15. go ~ with** : sebat edip bitirmek, güçlüklere rağmen yapmak. **16. let s.o. ~** : birini geçirmek/içeri almak, **17. see ~** : sebat etmek, sonuna kadar dayanmak, bitirinceye kadar uğraşmak. **We are determined to see it ~ whatever the cost** : Ne pahasına olursa olsun yapıp bitirmeye kararlıyız.

throughly, *zf. esk. bk.:* **thoroughly.**

throughout, *e.&zf.* **1.** baştan başa, her yer(in)de, her tarafı/tarafta. *They searched ~ the house.* **2.** başından sonuna kadar. *He was bored ~ the play.* **3.** her yeri, her tarafı. **rotten ~** : her tarafı çürümüş, **4.** tamamıyla, aynen, harfiyen, noksansız, her hususta, her an ve her yerde. **Follow my plan ~** : Plânımı aynen takip et. **5.** boyunca, süresince, bütün. **~ the year** : bütün yıl.

throughput = thruput, *is.* ürün, verim, (bilgisayarda) iş çıkarma yeteneği.

throughway, *is. bk.:* **thruway.**

throve, *f. bk.:* **thrive** *(geç.z.).*

throw, *f.* **threw, thrown, throwing 1.** atmak, fırlatmak. *to ~ a ball.* **2.** (ışık/gölge vb.) düşürmek, **3.** (söz, bakış vb.) yöneltmek, tevcih etmek, çevirmek, **4.** koymak, yerleştirmek. *to ~ a man into prison. to ~ a bridge across a river.* **5.** giyivermek, arkasına alıvermek. *to ~ a shawl over one's shoulder.* **6.** *mak.* kolu çevirerek (makası/şalteri vb.) (a) açmak/kapamak. **to ~ a switch** : şalteri basmak(b) vermek. **to ~ the current** : akım vermek, **7.** (çömlek) şekillendirmek. *He threw the clay into a vase.* **8.** görevlendirmek. *The FBI threw every available agent into the case.* **9.** (yumruk vb.) aşketmek, vurmak, atmak. *He threw a hard left to the chin.* **10.** (güreş) yere atmak, yıkmak/düşürmek, **11.** *k.d.* iltimas yapmak için kumarda/yarışta yenilmek, **12.** (zar) atmak, **13.** (at vb.) binicisini yere atmak/düşürmek, **14.** (hayvan) yavrulamak, **15.** ipeği büküp ibrişim yapmak, **16.** şaşırtmak, hayrete düşürmek, afallatmak. *Her nastiness really threw me.* **17.** *argo* **to ~ a party** : (parti) vermek, (ziyafet) çekmek, **18.** etkilenmesine sebep olmak, **19.** anîde yönünü değiştirmek, **20.** oy vermek, **21.** atış, atma, **22.** atım, atış mesafesi. **a stone's ~** : bir taş atımı mesafesi, **23.** atkı, eşarp, boyun bağı, dize örtülen küçük battaniye, **24.** *mak.* makas kolunun açılıp kapandığı mesafe, **25. ~ a game** : oyunda şike yapmak, **26. ~ a kiss** : el ile öpücük göndermek, **27. ~ a monkey wrench into** : baltalamak, kösteklemek, bozmak, mahvetmek, sabote etmek, **28. ~ a sop to** : önüne kemik atmak, **29. ~ away** : (a) atmak, ıskarta etmek, çöpe atmak, (b) ziyan/israf/heba etmek, (c) vazgeçmek, kaçırmak. **~ away an opportunity** : bir fırsatı kaçırmak. *He threw away a college education.* **(of a girl) ~ herself away** : (kız) kendini ziyan etmek, **30. ~ back** : (a) durdurmak, geciktirmek, ilerlemesini engellemek, aksatmak, geri atmak, (b) önceki hale dönmek, rücu etmek, (c) ataya çekmek, (d) **~ back at s.o.** : birinin evvelce söylediklerini yüzüne vurmak. (e) **be ~n back upon s.o./sth** : bir kimseye/şeye geri dönmeye mecbur olmak, **31. ~ cold water on** : ümidini/cesaretini kırmak, **32. ~ down the gauntlet** (or **glove**) : meydan okumak, **33. ~ dust in one's eyes** : aldatmak, gözünü küllemek/görmez hâle koymak, **34. ~ in** *k.d.* (a) ilâveden/caba olarak vermek, (b) gündeme/plâna ilâve etmek, (c) içeri atmak, birbirine geçirmek, (d) katılmak, iş birliği yapmak, (e) (iskambilde) kartlarını ortaya

koymak. ~ **in a word** : söze karışıp bir şey söylemek, **35.** ~ **in one's lot with s.o. = ~ in with s.o.** : birisiyle kader birliği yapmak, kaderleri bir olmak, **36.** ~ **in one's teeth** : meydan okumak, hakaret etmek, **37.** ~ **in the sponge** *bk.:* **sponge** (12), **38.** ~ **in the towel** *argo* yenilgiyi kabullenmek, pes demek, **39.** ~ **light on** : aydınlatmak, ışık tutmak, **40.** ~ **mud at** : çamur atmak, **41.** ~ **off** : (a) çıkarıp atmak, çıkarmak, üstünden atmak, (b) kaçmak, firar etmek, -den kurtulmak, (c) saçmak, yaymak, (d) çabucak yapıvermek, (e) karıştırmak, tavla oyununda pul almak, **42.** ~ **oneself about** : kendini yerden yere atmak, çırpınmak, **43.** ~ **one's weight around** : kuvvetini hissettirmek, ağırlığını koymak, ağır basmak, **44.** ~ **oneself at s.o/s.o's head** : birinin dostluğunu/sevgisini kazanmaya çalışmak, **45.** ~ **oneself into** : seve seve/hızla/azimle girişmek, atılmak, **46.** ~ **oneself on/upon s.o.** : birinin lûtuf ve merhametine sığınmak, **47.** ~ **open** : açmak, bütün engelleri ortadan kaldırmak. ~ **open the door** : kapıyı itip ardına kadar açmak, **48.** ~ **out** : (a) dışarı atmak, çıkarmak, kovmak, işinden atmak. ~ **(s.o.) out of work** : birini işinden atmak, (b) önermek, (ortaya) lâf/teklif atmak, ileri sürmek, (c) reddetmek, ıskarta etmek, başından savmak, (d) kafadan atmak, düşünmeden konuşmak, (e) ışık yaymak/neşretmek, (f) (bitki vb.) sürmek. ~ **out one's chest** : göğsünü kabartmak, **49.** ~ **out a speaker** : bir hatibi (a) kapı dışarı atmak, (b) bozmak, **50.** ~ **over** : vazgeçmek, terk etmek, bırakıp gitmek, **51.** ~ **overboard** : atmak, başından atmak, terk etmek, **52.** ~ **rug** : ufak halı parçası, **53.** ~ **stones at (a person)** : (birine) taş atmak/lâf atmak, **54.** ~ **the book** *argo* en ağır cezaya çarptırmak, paylamak, haşlamak, **55.** ~ **the lock** : sürgülemek, **56.** ~ **together** : (a) yapıvermek, yapıp çatmak, derme çatma kurmak, restgele birleştirmek, (b) bir araya getirmek, birleştirmek, **57.** ~ **up** : (a) kusmak, (b) acele kurmak/bina etmek, (c) hatasını yüzüne vurmak, kusur bulmak, eleştirmek, tenkit etmek. *He threw up her mistakes to her until she couldn't stand it any longer.* (d) atmak, fırlatmak, (e) vazgeçmek, (f) istifa etmek. **58.** ~ **up a job** : işten ayrılmak, işi bırakmak/terk etmek, **59.** ~ **up a window** : pencere açmak, **60.** ~ **up one's dinner/cookies** : kusmak, istifra etmek, **61.** ~ **up one's hands** : yenilgiyi kabul etmek, pes demek, **62.** ~ **up one's job** : işini bırakmak, istifa etmek, **63. be ~n upon one's own resources** : kendi yağı ile kavrulmağa mecbur olmak, **64.** ~ **up the sponge** : (boksta) yenildiğini kabul etmek, pes demek, **65. The unannounced quiz threw me** : Habersiz yapılan sınavda çuvalladım. **66. The snake ~s its skin** : Yılan deri değiştirir. **67.** ~ **a tantrum** : kırıp dökmek, öfkeyle tepinmek, **68. thrower** : atan, fırlatan. ***e.a.- 1.*** *launch, cast, pitch, toss.*

throwaway, *sf.&is.* **1.** kullanılıp atılan. *a ~ paper cup.* **2.** (davranış) kayıtsız, lâubali, **3.** düşünmeden, ceffelkalem, uydurma, lâf olsun diye yapılan/söylenen. ~ **line** *tiy.* uydurma söz, **4.** el ilânı.

throwback, *is.* **1.** geri atma, geri dönüş, gerileme, daha ilkel/önceki hâle dönüş, **2.** ataya çekme.

thrown, *f. bk.:* **throw** *(sf.f.)*

throwster, *is.* ibrişimci, ibrişim büken kimse.

thru, *sf.&zf.&e. k.d. bk.:* **through.**

thrum, *is &f.* **thrummed, thrumming** **1.** (çalgı) tıngırdatmak, rastgele tellere vurmak. ~ **on the piano** : piyano tuşlarına rastgele vurmak, **2.** parmaklarla trampet çalma. ~ **on the wondow-pane** : cam üzerinde trampet çalmak, **3.** tekdüze/monoton bir sesle okumak/söylemek/anlatmak, **4.** tıngırtı, tıpırtı, **5.** monoton sesle anlatış, **6.** iplik saçağı, bez kesildikten sonra tezgâhta kalan iplik uçları, **7.** ~**s** *: den.* paspas olarak kullanılan halat parçaları/üstüpü, **8.** *den.* yelken bezini halat parçaları vb. ile takviye etmek.

thrummy, *sf.* **-mier, -miest** saçaklı, püsküllü, kaba tüylü. ***e.a.-*** *shaggy, tufted.*

thruppence, *is. bk.:* **threepence.**

thruput, *is. bk.:* **throughput.**

thrush, *is.* **1.** *zool.* ardıç kuşu *(Turdidae).* (ilgili sıfat : ***turdine***), **2.** *argo* kadın ses sanatkârı, halk türküleri okuyucusu, **3.** *patol.* pamukçuk, çocuklarda *Candida albicans* mantarının sebep olduğu ağız hastalığı, **4.** (atlarda) tırnak içi hastalığı.

thrust, *is&f.* **thrust, thrusting 1.** itmek, dürtmek, **2.** zorla araya girmek/lâfa karışmak, lâfı kesmek. *to ~ oneself into a conversation between others.* **3.** süngülemek, hançerlemek, bıçak vb. saplamak, **4.** uzatmak. *He ~ his fist in front of my face.* **5.** zorla/ ite kaka sürmek/ilerletmek, **6.** dürtme, itme, **7.** saldırış, hamle, **8.** bıçak sokma, süngüleme, **9.** *mak.* itme kuvveti, basınç, **10.** *mim.* kemer veya kubbenin duvar üzerine basıncı, **11. ~ at s.o.** : süngü veya kılıçla hamlede bulunmak, **12. ~ away** : itip defetmek, **13. ~ fault** *jeol.* fayların birbiri üzerine binmesi, **14. ~ forward** : ilerletmek, **15. ~ of his remarks** : sözlerinin etkisi, **16. ~ out a hand** : el uzatmak, **17. ~ through** : süngülemek, bir yandan sokup öbür yandan çıkarmak, **18. ~ up** : bir şeyi yukarı sürmek, **19. ~ upon** : zorlamak, tazyik etmek, **20. ~ oneself upon s.o.** : kendini zorla kabul ettirmek, davetsiz misafir olmak, **21. ~ one's way through** : ite kaka yol açmak, sokuşmak, **22. a home ~** : tam yerine isabet eden vuruş, **23. a shrewd ~** : kurnazca bir saldırış. ***e.a.- 1. sh ve, push, 3. stab, pierce, 4. extend.***

thruster, *is.* **1.** iten/dürten/saplayan kimse, **2.** uzay gemisinin manevrasını yöneten roket.

thruway = throughway, *is.* çevre yolu, kese yol.

thud, *is&f.* **thudded, thudding 1.** gümbürtü, patırtı, ağır düşme sesi, **2.** gümbürtülü darbe, güm diye vuruş, **3.** gümbürde(t)mek, gümbürtü çıkarmak/yapmak, güm diye vurmak/ çarpmak, **4. ~dingly** : gümbürtü ile, gümbürdeyerek, gümbür gümbür.

thug, *is.* **1.** katil, cani, eşkiya, şaki, haydut, **2.** eskiden Hindistan'da adam öldürüp soyarak geçinen örgüt, **3. ~gery** : katillik, canilik, eşkiyalık, haydutluk, **4. ~gish** : katil/haydut gibi, caniyane, haydutça.

thuggee, *is.* (Hindistan'da) adam öldürüp soyma, eşkiyalık.

thuja = thuya, *is. bot.* mazı ağacı *(Thuja).*

Thule, *is.* **1.** eski coğrafî bilgilere göre dünyanın en kuzey bölgesi, **2. ultima ~** *d.d.* en uzak kuzey ülkesi, **3.** Grönland'ın kuzey batısındaki ABD hava üssü.

thulia = thulium oxide, *is. kim.* tulya, tulyum oksit, TmO3 : ısıtılınca kırmızı ışık veren yeşilimtrak beyaz toz.

thulium, *is. kim.* tulyum, nadir toprak madeni, Simge: **Tm,** atom ağ. 168.934, atom nu. 69, özgül ağ. 9.32.

thumb, *is.&f.* **1.** başparmak. **bite one's ~s** : hiddetten parmaklarını ısırmak, **2.** (hayvanlarda) başparmak, **3.** eldivenin başparmağı, **4. all ~s** : beceriksiz, sakar, acemi. **His fingers are all ~s** : Çok beceriksizdir, eli bir işe yatmaz. **5. ~s down** : ret işareti (başparmaklar aşağı), **6. ~s up** : kabul işareti (başparmaklar yukarı), **7. under one's ~** : elinde, eli altında, etkisi/yetkisi dahilinde. **to be under s.o.'s ~** : birisinin etkisi/ tahakkümü altında olmak. **to keep s.o. (well) under one's ~** : birisini etki altında bulundurmak, avucunun içine almak, **8.** kitap sayfalarını başparmakla çevire çevire yıpratmak, **9.** kitaba şöyle bir göz gezdirmek, sayfalarını karıştırmak, **10.** (telli sazı) başparmakla çalmak, **11. to ~ a ride** *d.d.* otostop yapmak, **12. ~ one's nose** : (a) nanik yapmak, (b) hakaretle/istihfafla reddetmek, **13. ~ -index** : (sözlüklerde) oyuk gösterge (yapmak), **14. ~-knot** : ilmek. ***e.a.- 2. pollex, 4. clumsy, bungling.***

thumbnail, *is.&sf.* **1.** başparmak tırnağı, **2.** tırnak kadar şey, **3.** kısa, özlü, özet. *a ~ description of Italy.* ***e.a.- 3. concise, brief.***

thumb nut = wing nut, *is.* kelebekli/ kulaklı somun.

thumbprint, *is.&f.* başparmak izi(ni almak).

thumbscrew, *is.* **1.** kelebek vida, parmakla döndürülebilen vida, **2.** *gen.* **~s** : başparmak cenderesi : başparmağı sıkan eski bir işkence aleti.

thumbstall, *is.* başparmak mahfazası, yelkenci yüksüğü

thumbtack, *is.&f.* raptiye(lemek).

thump, *is.&f.* **1.** gümbürtü, yumruk darbesi veya sesi, **2.** muşta vuruşu, ağır düşüş/düşme sesi, **3.** güm güm vurmak, yumruklamak, muştalamak, yumrukla/muşta ile dövmek, **4.** (yürek) hızlı hızlı/güm güm çarpmak, **5.** şiddetle/ gürültü ile çarpmak, **6.** paldır küldür yürümek, **7. ~er** : (a) güm güm vuran, yumruklayan, muştalayan, (b) çok büyük/zebellâ gibi şey ***e.a.- 4. throb, 6. pound.***

thumping, *sf.* **1.** gümbürdeyen, güm güm vuran, hızlı hızlı/güm güm çarpan, **2.** *k.d.* çok büyük, muazzam, görülmemiş, eşsiz. **a ~ victory at the polls** : seçimde muazzam bir zafer, **3. ~ly** : gümbürdeterek, gümbürtü ile, gümbür gümbür, (b) muazzam/eşsiz bir şekilde. ***e.a.***- *2. exceptional, very large, great, whopping.*

thunder, *is.&f.* **1.** gök gürlemesi, **2.** anî gürültü, velvele. **the ~ of applause** : alkış tufanı, **3.** gürleme, yüksek/korkunç sesle haykırma, **4. steal s.o.'s ~** : başkasının fikrini kendi fikri gibi göstermek, başkasından önce davranıp aynı yöntemi kullanarak onu etkisiz bırakmak, **5.** gök gürlemek. **It is ~ing** : Gök gürlüyor. **6.** gürlemek, gümbürdemek. **The artillery ~ed in the hills** : Top sesleri tepelerde gürledi. **7.** ağır söz veye tehdit savurmak, **8.** bağırıp çağırmak, kıyameti koparmak, kükremek, ateş püskürmek.

thunderation = thunder, *ünl.* Allah kahretsin! **Where in thunder is he?** Hangi cehennemde kaldı? **Who in thunder are you?** Sen de kim oluyorsun?

thunderbird, *is.* yıldırım kuşu : K Amerika yerlilerinin efsanelerine göre gök gürültüsü, şimşek ve yağmura sebep olan kuş.

thunderbolt, *is.&f.* **1.** yıldırım, **2.** anî/şiddetli/şaşırtıcı eylem/olay, yıldırım gibi hareket eden kimse, **3.** yıldırımla yere düştüğü farz edilen erimiş demir.

thunderclap = thunderpeal, *is.* gök gürlemesi, yıldırım düşerken duyulan şiddetli gürültü, korkunç patlama/tarakka/gürültü.

thundercloud, *is.* **1.** karabulut, fırtına bulutu, **2.** öfkeli/asık surat.

thunderegg, *is.* yumurta şeklinde kristalli kuvars.

thunderer, *is.* **1.** gürleyen/gök gürlemesi gibi ses çıkaran kimse, **2.** gök mabudu, **3.** *esk.* Londra Times gazetesinin lâkabı.

thunderfish, *is. zool.* balçıkyiyen *(Misgurnus fossilis).* Durgun sularda balçıklarda yaşayan 20-30 cm uzunluğunda bir balık. ***e.a.***- *lake loch.*

thunderhead, *is.* karabulut, fırtına bulutu, bu bulutun örs şeklindeki tepesi. ***e.a.***- *thundercloud, incus.*

thundering, *sf.&is.* **1.** gürleyen, **2.** uğuldayan, uğultulu, **3.** *k.d.* çok büyük, muazzam, fevkalâde, **4.** gök gürültüsü, **5. ~ly** : gürleyerek. ***e.a.***- *3. very great, extraordinary, thumping, whopping, 4. thunder.*

thunderous, *sf.* **1.** gürleyen, gök gürlemesini andıran, gürültülü. **~ applause** : alkış tufanı, **2. ~ly** : gürleyerek, gök gürlemesi gibi.

thunderpeal, *is. bk.:* **thunderclap.**

thundershower, *is.* gök gürültülü sağnak.

thundersquall, *is.* gök gürültülü bora/kasırga.

thunderstick, *is. bk.:* **bull-roarer.**

thunderstone, *is.* eskiden yıldırımla düştüğü sanılan taş/taşıl.

thunderstorm = electric storm, *is.* şimşekli/gök gürültülü fırtına.

thunderstruck = thunderstricken, *sf.* yıldırım çarpmış/yıldırımla vurulmuş gibi, son derece şaşkın ve perişan. ***e.a.***- *confounded, astounded.*

thundery, *sf.* gök gürültülü, gök gürler gibi.

thunk, *is.&f.* güm, ağaca vurulan balta sesi gibi ses (çıkarmak), gümlemek.

thurible, *is.* buhurdan. ***e.a.***- *censer.*

thurifer, *is.* buhurdancı, ayinlerde buhurdan taşıyan.

Thursday, *is.* perşembe. **~s** : perşembeleri, her perşembe günü. *~s I go to French class.*

thus, *zf.* **1.** böyle(ce), bu veçhile, bu suretle. **We hope the new machine will work faster, ~ reducing our cost** : Yeni makinenin daha hızlı çalışacağını ve böylece masrafımızı azaltacağını umuyoruz. **2.** nitekim, şöyle ki, **3.** o hâlde, bunun için, bu yüzden, bu nedenle. **There has been no rain, ~ the crops are likely to suffer** : Yağmur yağmadı, bu yüzden ekinlerin zarar görmesi muhtemeldir. **4.** bu derece, böylesine, **5.** örneğin, meselâ, **6. ~ and so** : şöyle şöyle, şu şekilde, filân filân. **7. ~ far** : buraya/şimdiye kadar, bu nisbette, **8. ~ much** : bu kadarı, şurası. **~ much is certain that** : şurası muhakkak ki. ***e.a.***- *1. in this way, 2. so, consequently, hence, therefore, 4. to this extent, 5. for instance, as an example, 7. until now, to this point.*

thusly, *zf. k.d. bk.:* **thus.** ***NOT:*** **thus** zaten zarf olduğu için bundan **thusly** şeklinde tekrar zarf yapılması dil bilgisi bakımından yanlıştır. Bu sebeple **thusly** yerine **thus** kullanılmalıdır.

thuya, *is. bot.* mazı ağacı. ***e.a.*** *- thuja.*

thwack, *is.&f.* **1.** pat/küt (diye vurmak), **2. ~er** : pat/küt diye vuran. ***e.a.*** *- whack.*

thwart, *sf.&zf.&f.&is.* **1.** çapraz, **2.** aykırı, ters, zıt, **3.** *esk.* aksi, inatçı, **4.** bir yandan bir yana, karşıdan karşıya, **5.** engellemek, önlemek, engel/mani olmak, bozmak. *to ~ s.o.'s plan.* **6.** karşı gelmek/çıkmak, muhalefet etmek. *He ~s me in everything I do.* **7.** sandalın oturak tahtası, **8. ~edly** : engel olacak/önleyecek şekilde, karşı gelerek, muhalefetle. ***e.a.*** *- 1. cross, transverse, 2. adverse, unfavorable, 3. perverse, obstinate, 4. across, athwart, 5. hinder, obsruct, prevent, frustrate.*

thy, *zm. esk.* senin. *~ father. ~ book.*

Thyestean banquet, *is.* insan etinin yenildiği ziyafet.

thylacine, *is. zool.* keseli kurt, Tasmanya kurdu/kaplanı *(Thylacinus cynocephalus).* ***e.a.*** *- Tasmanian tiger, Tasmanian wolf.*

thyme, *is. bot.* kekik *(Thymus).* **garden ~** : kekik *(Thymus vulgaris).* **wild ~** : yabanî kekik *(T. serpyllum).*

thymic, *sf.* kekik+, kekikli, kekikten elde edilen.

thymol = thyme camphor = thymic acid, *is. kim. ecz.* kekik yağı : C10H14O. Parfümeride vb. kullanılan antiseptik katı kristal.

thymus = thymus gland, *is., ç.* **-muses, -mi** *anat.* timüs bezi, özden.

thyroid, *sf.&is.* **1. ~ gland** *d.d.* kalkan bezi, tiroid, **2.** kalkansı, **3. ~ cartillage** *d.d.* kalkansı kıkırdak, **4.** *tıp* kalkan bezinden elde edilip tiroit yetersizliğinde kullanılan ilâç.

thyroidectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kalkan bezini çıkarma ameliyatı.

thyroidotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kalkan bezi yarılması ameliyatı.

thyroxin(e), *is.* **1.** *biy.-kim.* kalkan bezi hormonu, tiroksin C15H11O4NI4. Metabolizmayı düzenleyen iç salgı, **2.** *ecz.* tiroksin, bu hormonun ticarî şekli.

thyrsoid(al), *sf. bot.* salkımlı, salkımsı, salkım şeklinde.

thyrsus = thyrse, *is., ç.* **-si** *bot.* salkım, çiçek salkımı.

thysanuran, *sf.&is. zool.* kılkuyruklu (böcek) *(Thysanura).*

thyself, *zm. esk.* sen kendin, bizzat kendin.

ti, *is., ç.* **tis 1.** *müz.* si notası, **2.** Avustralya hurması *(Cordyline australis).*

Ti, *kim.* titanyum (simge).

tiara, *is.* **1.** mücevherli kadın başlığı, **2.** Papanın üç katlı tacı, **3.** eski İranlıların kullandıkları sarık, **4. ~ed** : sarıklı, başlıklı.

Tibet = Thibet, *is.* Tibet. **~an** : Tibetli, Tibet+, Tibetçe.

tibia, *is., ç.* **tibiae/tibias 1.** *anat.* kaval kemiği, incik kemiği, **2.** *zool.* (a) toynaklı hayvanların kaval kemiği, (b) böcek bacaklarının tabandan itibaren dördüncü bölmesi, **3.** hayvanın kaval kemiğinden yapılan eski bir çeşit flüt, **4. tibial** : kaval kemiği+.

tic, *is. patol.* **1.** seyirce, irade dışı kasılım, tik, **2. ~ douloureux** *d.d.* ağrılı seyirce, yüz nevraljisi.

tical, *is., ç.* **-cals/-cal 1.** eski Siyam lirası, **2.** eski Siyam ağırlık birimi (14 gram).

tick, *is.&f.* **1.** tıkırtı, tiktak, saatin tıklaması. *~ ~* : kol saati sesi. **~ tock** : duvar saati sesi. **on the ~** : dakikası dakikasına, tam vaktinde. *You're here on the ~.* **At ten on the ~ = on the ~ of ten** : Saat tam onu çalarken. **half a ~** ! Bir dakika! **in a ~ = in two ~s** : kaşla göz arasında, çabucak, **2.** mim, küçük işaret, dikkati çekmek için yazının bir tarafına konan küçük işaret, **3.** tıkırdamak, tıklamak, tiktak etmek. **~ over** : (oto) boşa çalışmak, **4.** geçip gitmek. **The hours ~ed by** : Saatler geçip gidiyor. **5.** (saat) çalmak, vurmak. *The clock ~ed the minutes.* **6.** *gen.* **~ off** : mimlemek, işaret koymak, işaretleyerek saymak. *~ off the items on the memo.* **7. ~ (s.o.) off** *: Brit.- k.d.* (a) azarlamak, paylamak. **She ~ed me off for being late** : Geç kaldım diye beni payladı. (b) *argo* kızdırmak, öfkelendirmek, damarına basmak, **8. what makes one ~** : gerekçe, amil, saik, amaç, sebep, güdü, bir eylemi doğuran/yöneten şey, **9.** *zool.* kene, sakırga *(Acarina).* **~ fever** : kenelerin naklettiği humma. **camel ~** : deve kenesi *(Trichodectes cameli).* **cattle ~** : sığır kenesi *(Margaropus annulatus).* **dog ~** : köpek kenesi *(Haematopinus piliferus).* **sheep ~** : koyun kenesi *(Trichodectes ovis).* **He's a ~** : Kene gibidir. **10. bedtick** *d.d.* (a) yatak/yastık kılıfı, (b) *bk.:* **ticking, 11.** *Brit.- k.d.* (a) kredi, itibar. **to open a ~ account** : kredi hesabı açmak.

(b) borç. **on ~** : veresiye. **to buy sth. on ~** : bir şeyi veresiye almak. ***e.a.- 7.*** *(a) reprimand, tell off, (b) irritate, make angry,* ***8.*** *motive.*

tickbean, *is.* mısır baklası, ufak bakla.

ticker, *is.* **1.** telem(primör), yazıcı telgraf makinesi, borsa fiyatlarını şeride kaydeden telgraf alıcısı. **~-tape** : telem şeridi. **~ -tape parade** : ünlü bir kimse için yapılan konfetili geçit resmi, **2.** *argo* kalp, yürek, **3.** tıkırdayan/tıkırdatan şey/kimse.

ticket, *is.&f.* **1.** bilet. **~ agent** : bilet satış memuru. **~ punch** : bilet zımbası. **complimentary ~** *tiy.* serbest giriş/kayra bileti. **lottery ~** : piyango bileti. **open ~** : seyahat tarihi belirtilmemiş bilet. **pawn ~** : rehin makbuzu. **platform ~** : peron giriş bileti. **a railroad ~/bus ~/theater ~** : tren/otobüs/tiyatro bileti. **return ~** : (a) *Brit.* gidiş dönüş bileti, (b) *ABD* dönüş bileti. **round-trip ~** *ABD* gidiş dönüş bileti. **season ~** : mevsimlik bilet. **single ~** : gidiş bileti. **issue a ~** : bilet kesmek. **~ -collector** : biletçi. **~ -holder** : bilet sahibi/hamili. **~ -inspector** : bilet kontrolörü. **~-office/-window** : gişe. **~ -seller** : biletçi, **2.** etiket, yafta, **3.** *ABD* seçim listesi, oy pusulası, **4.** trafik kuralını ihlâl edenlere veya yasak yere araba bırakanlara verilen ceza bildirisi, **5.** (pilot/kaptan vb.) ehliyeti, **6.** *k.d.* uygun/münasip şey. **That's the ~** : Uygun olan budur. **Warm milk and toast is just the ~ for you** : Senin için en uygunu sıcak sütle kızarmış ekmektir. **7.** etiketlemek, etiket/yafta yapıştırmak, **8.** markasını koymak, **9.** bilet vermek. ***e.a.- 2.*** *label, tag.*

ticket of leave = ticket-of-leave, *Brit.* tahliye izni, eskiden bir mahpusu bazı şartlarla serbest bırakma belgesi. **let out on ~** : mahpusu bazı şartlarla süresini doldurmadan serbest bırakmak. **~ man** : şartlı serbest bırakılan mahpus.

ticking, *is.* minder kumaşı, minder/tente yapılan sık dokunmuş kumaş.

tickle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** gıdıklama(k), gıdıklanma(k), **2.** hoşuna gitmek, keyiflendirmek, eğlendirmek, memnun etmek. **~ s.o.'s vanity** : birinin gururunu okşamak. **~ one's fancy** : hoşuna gitmek, **3.** çok eğlendirmek, kahkahalarla güldürmek. *The clown ~d the kids.* **4. ~d pink** *k.d.* keyfine diyecek yok, ağzı kulaklarına varıyor, hâlinden çok memnun, **5. ~ the palm of** : rüşvet vermek. ***e.a.- 1.*** *titillate.*

tickle grass, *is. bot.* çayır güzeli *(Eragrostis major).*

tickler, *is.* **1.** gıdıklayan kimse/şey, **2.** muhtıra defteri, borç ve vadelerini gösteren defter, **3. ~ coil** : bağlaşım bobini : osilatör tübünün anodu ile ızkarası arasında kuplaj sağlayan bobin.

ticklish, *sf.* **1.** gıdıklanan, **2.** nazik, korkulur, tehlikeli. **a ~ situation** : nazik/tehlikeli bir durum, **3.** titiz, hassas, hoşgörüsüz, müsamahasız. **He is ~ about people walking through his garden** : Bahçesinden kimsenin geçmesini hoşgörmez. **4.** dengesiz, muvazenesiz, kararsız, sarsıntılı. *a ~ boat.* **5. ~ly** : (a) gıdıklanarak, (b) titizlikle, hassasiyetle, **6. ~ness** : (a) gıdıklanma, (b) titizlik, hassasiyet. ***e.a.- 2.*** *delicate, precarious, difficult, risky,* ***3.*** *touchy,* ***4.*** *unsteady.*

tickseed, *is.* **1.** yassı tohumlu (tohumu kene biçiminde olan) bitki, **2.** *bk.:* **tick trefoil.**

ticktack = tictac, *is.&f.* **1.** tıkırtı, tik tik sesi. *the ~ of a wrist-watch.* **2.** (şaka için kullanılan) pencere tıkırdatıcı düzen, **3.** tıkırdatmak, tıkırdamak.

tick-tack-toe = tick-tack-too = tic-tac-toe = tit-tat-toe, *is.* üç kare oyunu: dokuz kareli bir şekil üzerinde iki kişi sıra ile birer işaret koyarlar, kendi üç işaretini yan yana getirebilen kazanır.

ticktock = tictoc, *is.&f.* **1.** tıkırtı, tik tak, büyük saatin çıkardığı ses. *~ if a clock.* **2.** tik tak sesi çıkarmak.

tick trefoil, *is.* üç yapraklı salkım çiçekli bitkiler.

t.i.d., *(reçetelerde)* günde üç defa.

tidal, *sf.* **1.** gelgitsel, gelgit+, met ve cezir+. **~ basin** : gelgit havzası. **~ clock** : gelgit saati, gelgit zaman ve durumunu gösteren saat. **~ current** : gelgit dalgası. **~ datum** : (hidrografi sürveylerinde başlangıç alınan) alçak su düzeyi. **~ flat** : gelgit arazisi/düzlüğü. **~ river** : gelgit nehri, gelgit etkisiyle içerilere kadar ulaşan nehir. **~ wave** : deprem dalgası, deniz depremi dalgası, **2.** gelgit zamanına göre hareket eden, sular yükseldiği zaman işleyen. *a ~ steamer.* **3. ~ly** : gelgite bağlı olarak.

tidbit = titbit, *is.* **1.** çerez, nevale, ufak tefek leziz yiyecekler, **2.** seçme/hoşa gidecek şey, ilginç haber/dedikodu.

tiddly, *sf. Brit.- argo* hafif sarhoş, mest. ***e.a.***- *tipsy.*

tiddlywinks = tiddledywinks, *is.* düğme oyunu: düğme gibi küçük yuvarlakların kenarına basıp fırlatarak fincana sokma oyunu.

tide, *is.&f.* **tided, tiding 1.** gelgit, met ve cezir. **ebb/falling ~** : gidim, inme, cezir. **flood/rising ~** : gelim, kabarma, met. **The ~ is coming in** : Sular yükseliyor. **The ~ is going out** : Sular alçalıyor. **high ~** : gelim/met. **low ~** : gidim/cezir. **neap ~** : az olan gelgit. **spring ~** : çok olan gelgit. **~ gate** : havuzun gelgit kapısı, gelgit akıntısının kuvvetli olduğu yer. **~-gauge** : gelgit ölçeği. **~ lock** : gelgit etkisi altında olan limanda gemi havuzunun su düzeyini koruyan kapı, **2.** gelgit akıntısı, **3.** *bk.:* **flood tide, 4.** akıntı, akış, akım, cereyan. **go against the ~** : akıntıya karşı gitmek. **go with the ~** : akıntı ile gitmek, herkes gibi davranmak, kalabalığa uymak. **ride on/with the ~** : akıntıya kapılmak, akıntı ile ilerlemek, **5.** değişme. **the ~ of the seasons** : mevsimlerin değişmesi, **6.** eğilim, temayül, yön, doğrultu, istikamet. *the ~ of international events.* **7.** kritik/tehlikeli dönem. *The ~ of her illness is at its height.* **The ~ has turned** : Kritik dönem atlatıldı/işler yoluna girdi. **8.** mevsim, zaman, vakit, saat. **wintertide** : kış mevsimi. **eventide** : akşam vakti/saati. **Christmastide** : Noel zamanı. **Time and ~ wait for no man** : Kaçırılan fırsat bir daha ele geçmez. **9.** *esk.* fırsat, vesile, uygun zaman, **10.** *esk.* süre, müddet, **11. turn the ~** : olayların akışını tersine çevirmek. **the ~ has turned** : (a) akıntı değişti, (b) talih döndü, **12.** (gelgit gibi) yükselip alçalmak, **13.** akıntı ile sürüklenmek, **14.** gelgit yardımıyla limana girmek/çıkmak, **15. ~ over** : sıkıntılı/müşkül zamanı atlatmak/hafifletmek. **~ over sth.** : müşkül durumdan kurtulmak, sıkıntıyı atlatmak. **$5,000 will ~ us over the winter** : 5,000 dolarla kışı atlatırız. **16.** *esk.* vaki olmak, vuku bulmak, zuhur etmek, **17. ~less** : gelgitsiz, **18. ~lessness** : gelgitsizlik, **19. ~like** : gelgit gibi, gelgit şeklinde. ***e.a.***- ***4.*** *current, stream,* ***16.*** *happen, befall.*

tideland, *is.* gelgit alanı, gelgit sınırları arasındaki arazi.

tidemark, *is.* **1.** gelgit çizgisi/sınırları, **2.** doruk/zirve veya en alt nokta. **He has reached the ~ of his prosperity** : Refahın doruğuna ulaştı.

tide race, *is.* **1.** hızlı gelgit akıntısı, **2.** *bk.:* **tideway.**

tiderip, *is.* gelgit anaforu: zıt gelgit dalgalarının oluşturduğu su çevrimi.

tidewater, *is.* **1.** gelgit suyu, kabaran denizin bıraktığı su, **2.** gelgitle etkilenen sular (nehir vb.), **3.** kıyı, sahil, deniz kenarı. ***e.a.***- ***3.*** *seacoast.*

tideway = tide way, *is.* **1.** gelgit yatağı/kanalı, **2.** kanaldan gelgit akıntısı, **3.** *bk.:* **tideland.**

tidings, *is.* haber, havadis. **glad ~** : iyi haber, müjde. **sad ~** : kötü/üzücü haber. ***e.a.***- *news, information.*

tidy, *sf.* **-dier, -diest**, *is., ç.* **-dies**, *f.* **-died, dying 1.** düzgün, düzenli, muntazam, tertipli, derli toplu. *a ~ room.* **2.** temiz pak, temiz giyimli. *a ~ dress.* **3.** kabul edilebilir, uygun, münasip. **They worked out a ~ arrangement agreeable to all** : Herkesin kabul edebileceği uygun bir anlaşma şekli buldular. **4.** *k.d.* topluca, oldukça, epey, çokça, hayli yekûn tutan. *a ~ sum of money.* **5.** *gen.* **~ up** : düzeltmek, düzene/intizama sokmak, derlemek, toplamak, temizlemek. **~ oneself** : kendine çeki düzen vermek, üstünü başını düzeltmek, **6.** ufak tefek eşya konulan sandık, kutu vb., **7.** koltuk arkasına konulan dantelli örtü, **8. tidily** : düzgün/düzenli/muntazam/tertipli/derli toplu bir şekilde, düzenle, intizamla, tertemiz, **9. tidiness** : düzgünlük, düzen, intizam, tertip(lilik), çeki düzen, temizlik. ***e.a.***- ***1&2.*** *neat, orderly, trim,* ***3.*** *acceptable,* ***4.*** *considerable.* ***k.a.***-***1.*** *messy, sloppy.*

tidytips, *is., ç.* **-tips** *bot.* sarıgüzel *(Layia elegans):* parlak sarı çizgili papatyaya benzer gösterişli çiçekler açan Kaliforniya bitkisi.

tie, *is.&f.* **tied, tying 1.** bağlamak. *to ~ one's hands. to ~ one's shoelace. to ~ a bundle tight. Great affection tied them.* **2.** düğümlemek. *to ~ a rope.* **3.** raptetmek, birleştirmek, **4.** zorlamak, mecbur etmek. **be tied** : bağlanmak, serbest olmamak, çok meşgul olmak, **5.** *k.d.* **~ the knot** *d.d.* evlen(dir)mek, izdivaçla bağla(n)mak, **6.** *müz.* bağlamak, **7.** (oyun/yarışma) berabere kalmak, **8. ~ a can** *argo* kovmak, **9. ~ by the leg** : engel/ayak bağı olmak, **10. ~ down** : bağlamak, kayıt altına almak, kısmak, kısıtlamak. *He finds that a desk job ties him down.* **11. ~ into** : (a)

hızla sarılmak, (b) *argo* şiddetle hücum etmek, (c) tutmak, **12. ~ in with** : uygun düşmek, uymak, tutmak, tutarlı/çelişkisiz olmak. **His story ties in with the facts** : Anlattıkları gerçeklere uyuyor. **13. ~ one on** *argo* sarhoş olmak, **14. ~ one's tongue** : sus(tur)mak, **15. ~ to** : himayesine sığınmak, **16. ~ up** : (a) sımsıkı bağlamak, (b) (paket vb.) iple bağlamak, (c) engel olmak, zorlaştırmak, engel/zorluk çıkarmak, (d) durdurmak, faaliyetine son vermek, (e) (parayı vb.) bağlamak, verimsiz bir işe yatırdığı için başka işte kullanamamak, (f) gemiyi halatla karaya bağlamak, (g) işi başından aşmak, çok meşgul olmak. *I can't see you now, I'm all tied up.* **My hands are tied up** : Elimde değil/Elim kolum bağlı. **17.** bağ, düğüm, **18.** sicim, kınnap, ip, **19.** kravat, boyun bağı, **20.** kurdele bağı, fiyong, **21.** ilgi, ilişki, rabıta, bağlantı. **blood ~s** : akrabalık, kan bağı, **22.** kayıt, **23.** (oyun/yarışma) berabere kalma. **The game ended in a ~** : Oyun berabere sonuçlandı. **24.** bir binanın kısımlarını tutan lata/demir kuşak. **~ beam** : duvar latası, **25.** demir yolu traversi, **26.** *müz.* bağlı nota işareti, **27.** (dantel/örgü vb.) ilmik, atkı, **28.** *den. bk.:* **tye**, **29. ~s** : bağlı pabuç. ***e.a.- 1. bind, fasten, attach, 4. bind, oblige. obligate, 10. confine, curtail, 16. (c) hinder, impede, 18. cord, string, rope, ligature, 19. necktie, cravat, 27. bride. k.a.-1. loose, loosen.***

tie-and-die = tie-die = tie-dye, *is.* boyanmayacak kısımları elde bağlayıp basma yapma işlemi.

tieback, *is.* **1.** perde tutamağı, perdeyi bir yanda tutan şerit, **2.** tutamaklı perde.

tiebreaker, *is.* ilâve maç : baş başa kalan iki takım arasında yapılan ek maç.

tie clasp = tie clip, *is.* kravat iğnesi.

tie-in, *sf.&is.* **1.** koşullu (satış) : bir malı alabilmek için başka birisini de birlikte satın alma şartı, **2.** koşullu satılan mal, **3.** bağlantı, ilişki, ilgi, münasebet. *There is a ~ between smoking and cancer.* ***e.a.- 3. link, relationship, connection.***

tie-line, *is.* **1.** ara hat, bağlantı hattı: iki PBX telefon santralını birbirine bağlayan hat, **2.** iki elektrik iletim sistemini birbirine bağlayan hat.

tiemannite, *is.* taymanit, cıva selenyum cevheri: HgSe.

tiepin = scarfpin, *is.* boyun bağı/eşarp iğnesi.

tier, *is.&f.* **1.** sıra, anfide/tiyatroda birbiri arkasında yükselen oturma sıraları, **2.** kat, kademe, tabaka, düzey, seviye, **3.** bağlayan kimse/şey, **4.** *ABD* bebek önlüğü, uğurcalık, **5.** sıralamak, sıraya dizmek, kademelendirmek, **6.** basamak basamak/arka arkaya sıralar hâlinde yükselmek, **7. ~ed** : dizili, sıralı. ***e.a.- 1. row, 2. layer, level, stratum, 4. pinafore***

tierce, *is.* **1.** eski sıvı hacim ölçüsü: kırk iki şarap galonu, **2.** kırk iki galonluk fıçı, **3. terce** *d.d.* sabah duası saati, yedi dua saatinin üçüncüsü, **4.** eskrimde sekiz savunma konumunun üçüncüsü, **5.** üçlü takım, iskambilde aynı seriden üçlü el, **6.** *esk.* üçüncü, üçte bir.

tierced, *sf.* üçe bölünmüş, üç parçalı (arma).

tiercel, *is. bk.:* **tercel.**

tierceron, *is.* kubbe kemer kuşağı.

tie rod, *is.* **1.** bağlama çubuğu, gergi çubuğu, **2.** (oto) bağlama rotu.

Tierra del Fuego, *is.* Ateş Adaları : G Amerika'nın en güneyindeki takım adalar.

tie tack, *is.* kravat iğnesi.

tie-up, *is.* **1.** kesinti, inkıta, grev, fırtına, doğal âfet vb. nedeniyle telefon hizmetlerinin, trafiğin vb. bir süre kesintiye uğraması, **2.** (geçici olarak) dur(dur)ma, ara verme, sekteye uğrama, **3.** bağlantı, bağlılık, irtibat, ilişki, münasebet. *his ~ with the crime syndicate.* **4.** gemi bağlama rıhtımı.

tiff, *is.* **1.** hafif kavga, çekişme, atışma, ağız kavgası, **2.** gücenme, güceniklik, dargınlık, **3.** çekişmek, ağız kavgası yapmak, **4.** gücenmek, darılmak, küsmek, **5.** *esk.* içki. ***e.a.- 1. spat, 2. huff, pet, 5. liquor.***

tiffany, *is., ç.* **-nies** çok ince muslin kumaş.

tiffin, *is.&f. Brit.* öğle yemeği (yemek). ***e.a.- (eat) lunch.***

tiger, *is., ç.* **-gers/-ger 1.** *zool.* kaplan *(Panthera tigris),* **2.** kaplana benzeyen pars vb. gibi yırtıcı hayvan, **3.** *k.d.* yiğit, cesur, kahraman, çalışkan kimse. **He's a ~ for work** : Müthiş çalışkandır. **4.** *k.d.* zalim, kana susamış, kavgacı, yırtıcı kimse, **5.** *esk.* teşvik ünlemi. **6. have a ~ by the tail** : kaplanı kuyruğundan

yakalamak, çıkmaza saplanmak, kurtuluşu kurtulmamaktan daha tehlikeli bir durumla karşılaşmak, **7. paper ~** : (Çin/GD Asya'da) kof düşman, kuvvetli görünen fakat aslında kof olan düşman, **8. ride the ~** *k.d.* çok tehlikeli işlere girişmek, kelleyi koltuğa almak, **9. ~barb** : kaplan sazan *(Puntius tetrazona),* **10. ~ beetle** : kaplan böcek *(Cicindelidae) :* başka böcekleri yiyen parlak renkli birkaç çeşit böcek, **11. ~ cat** : tekir kedi, kaplan gibi tüyleri yollu yaban kedisi, **12. ~ lily** : pars zambağı *(Lilium tigrinum) :* siyah benekli turuncu zambak, **13. ~ mosquito** : çizgili sinek *(Aedes aegypti)* : sarı humma hastalığını taşıyan ince uzun vücutlu, dar kanatlı bir eklembacaklı türü, **14. ~ moth** : benekli pervane *(Arctiidae),* **15. ~ salamanders** : küt ağızlıgiller *(Ambystomidae),* **16. ~ shark** : kaplan balık *(Galeocerdo cuvier) :* sıcak denizlerde bulunan çok yırtıcı bir köpek balığı, **17. ~ swallowtail** : kaplan kuyruklu kelebek *(Papilio glaucus).*

tigereye, *is. bk.:* **tiger's-eye.**

tigerish = tigrish, *sf.* **1.** kaplan gibi, yiğit, cesur, kuvvetli, **2.** kaplan renginde, **3.** vahşî, yırtıcı, kan dökücü, canavar gibi, **4. ~ly** : yiğitçe, cesaretle; vahşetle, canavarca, yırtıcılıkla, **5. ~ness** : yiğitlik, cesurluk; vahşîlik, yırtıcılık. ***e.a.- 3. cruel, fierce, blood-thirsty, relentless.***

tigerlike, *sf.* kaplan gibi, kaplana benzer.

tiger's-eye = tigereye, *is.* **1.** kaplan gözü : süs için kullanılan altın renginde demiroksitli kuartz, **2.** eşya üzerine yapılan parlak kahverengi altın renginde sır.

tight, *sf.&zf.* **1.** sıkı. *a ~ knot.* **2.** gergin, sıkı gerilmiş. *a ~ rope.* **3.** dar. *a ~ collar. ~ shoes.* **4.** sıkışık, sıkışmış. *be in a ~ situation. This drawer is so ~ I can't open it.* **5.** akmaz, sızmaz, su geç(ir)mez. *a good ~ roof. a ~ boat.* **6.** özlü, kısa, veciz. *a ~ style of writing.* **7.** sıkı, sert, ciddî, müsamahasız. *his ~ control of the company.* **8.** dar zamana sığdırılmış, sıkışık, ucu ucuna. *a ~ schedule.* **9.** *k.d.* başa baş giden, birbirine çok yakın. *a ~ race.* **10.** *k.d.* cimri, hasis, eli sıkı, **11.** *argo* sarhoş. **to be ~** : sarhoş olmak, **12.** *k.d.* zor, müşkül. **a ~ corner** : zor/sıkışık durum. **be in a ~ corner** : zor bir durumda bulunmak, **13.** kesat, tedariki güç, kıt. **money is ~ just now** : bu günlerde para kıt, **14.** *k.d.* (a) derli toplu, düzenli, tertipli, (b) düzgün/muntazam yapılmış, **15.** *k.d.* yetenekli, kabiliyetli, ehil, hünerli, **16.** (dokuma vb.) sık, **17.** (viraj, dönemeç vb.) keskin, **18.** *k.d.* mütenasip, (hatları/endamı) düzgün, biçimli, **19. ~ with** : ... ile sıkı fıkı, dost, ahbap, samimi, **20. sit ~** : durumunu/fikrini değiştirmeden beklemek, **21. ~ly** *d.d.* sıkıca, sımsıkı, kıskıvrak. **hold sth ~** : bir şeyi sımsıkı tutmak. *She held her child ~ in her arms.* **to fit ~** : (bedene) sımsıkı oturmak. *Her dress fits ~ .* **sleep ~** : deliksiz uyku uyumak, derin uykuya dalmak, **22. ~ness** : sıkılık, darlık. ***e.a.- 1. secure, 2. taut, 6. concise, terse, con densed, 7. firm, rigid, severe, strict, restraining, 9. close, 10. stingy, parsimonious, niggardly, frugal, sparing, 14. (a) tidy, 15. competent, skillfull, capable, 18. well-proportioned, shapely, 19. intimate, frindly, familiar. k.a.- 1, 2. slack, loose, lax.***

tight-ass, *is. argo (oldukça kaba tabir)* ahlâk konusunda son derece titiz/tutucu/ muhafazakâr kimse. **~ed** : titiz ahlâklı, namuslu. ***e.a.- strait-laced.***

tighten, *f.* **1.** sıkmak, sıkış(tır)mak, ger(il)mek, gerginleş(tir)mek, kıs(ıl)mak, kas(ıl)mak. **~ one's belt** : kemeri/kuşağı sıkmak, yiyeceğinden kısmak. **~ up** : sıkıştırmak, kuvvetlendirmek, şiddetlendirmek, **2. ~er** : sıkan, geren, gerginleştiren, kısan kimse/şey

tightfisted, *sf.* hasis, cimri, eli sıkı. ***e.a.- stingy, tight, niggardly, parsimonious, frugal, sparing.***

tightknit, *sf.* **1.** sıkı dokunmuş, **2.** iyi düzenlenmiş, her şeyi tamam, noksansız, kusursuz, dört başı mamur, **3.** birbirine sımsıkı bağlı. *a ~ family.*

tightlipped, *sf.* ağzı sıkı, sır saklar, sır vermez, ketum.

tightrope, *is.* gergin ip, cambazların oynadığı ip. **~ dancer/walker** : ip cambazı.

tights, *is.* (cambaz ve balerinlerin giydiği) sıkı/dar giysi, donlu çorap.

tight ship, *is. k.d.* iyi örgütlenmiş kurum/ticarethane.

tightwad, *is. argo* cimri/hasis kimse. ***e.a.- miser.***

tiglic acid, *is. kim.* tiglik asit CH3CH-C (CH3)COOH. Kroton yağından elde edilen ve parfümeride vb. kullanılan zehirli monobazik asit.

tigon = tiglon, *is.* erkek kaplanla dişi aslanın dölü.

tigress, *is.* **1.** dişi kaplan, **2.** zalim/insafsız kadın.

Tigris, *is.* Dicle nehri.

tigrish, *sf. bk.:* **tigerish.**

tike, *is. bk.:* **tyke.**

til, *is. bot.* susam (bitki).

til = 'til, *bağ.&e.* **until** veya **till**'in kısaltılmışı.

tilbury, *is., ç.* **-ries** üstü açık iki tekerlekli araba.

tilde, *is.* ~ işareti : **1.** İspanyolcada **n** harfi üzerine konulur **ñ** ve **ny** gibi telâffuz edilir, **2.** sözlüklerde anlamı açıklanan kelimeyi tekrarlamamak için onun yerine kullanılır.

tile, *is.&f.* **tiled, tiling 1.** kiremit, yassı tuğla, **2.** çini, duvar çinisi, **3.** çini/tuğla döşeme, **4.** künk, pöhrenk, kiremitten yapılmış boru, **5. have a ~ loose** *k.d.* bir tahtası noksan olmak, akıldan piyade olmak, aklı biraz noksan olmak. **6.** *k.d.* silindir şapka, **7. (out) on the ~s** *Brit.-k.d.* çılgınca eğlence, vur patlasın çal oynasın, **8.** kiremit döşemek, çini kaplamak, **9.** mason locasında kapıcılık etmek, **10.** gizli tutmak, birisine sır saklayacağına dair yemin ettirmek, **11. ~like** : kiremit gibi, **12. tiler** : (a) kiremitçi, kiremit döşeyen kimse, (b) mason locasında kapıcı.

tilefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** kiremit balığı *(Lopho-latilus chamaeleonticeps)* : Atlantik'te avlanan gövdesi sarı benekli mavi/mor, yüzgeçleri sarı benekli iri bir balık.

tiliaceous, *sf.* ıhlamurgillerden.

tiling, *is.* **1.** kiremit döşeme (işi), **2.** döşenmiş kiremitler, kiremit çatı/kaplama, **3.** çini/kiremit kaplanmış yüzey.

till[1], *e.&bağ.* **1.** -e kadar/değin/dek, -e gelinceye kadar. **to fight ~ death** : ölünceye dek döğüşmek. **~ now** : şimdiye dek, şimdiye kadar. **~ I come** : ben gelinceye kadar. **He will not come ~ you invite him**: Sen davet etmezsen gelmeyecek. **to laugh ~ one cries** : gözlerinden yaş gelinceye kadar gülmek. **~ today/evening/ten o'clock** : bügüne/akşama/saat ona kadar, **2. ~ the end of time** : ebediyen, ilelebet, **3.** *İsk. bk.:* **to, unto.** ***e.a.- 1.*** *until.*

till[2], *f.* **1.** çift sürmek, tohum ekmek, **2.** pullukla/sapanla tarla sürmek. ***e.a.- 1.*** *cultvate, 2. plow.*

till[3], *is.* **1.** kasa, **2.** para çekmecesi, kıymetli eşyanın saklandığı göz, **3. to be caught with one's hand in ~** : para çalarken/suç üstü yakalanmak, **4.** *jeol.* (a) buzul tortusu (çakıl, kum, kil karışımı), (b) sert kil.

tillable, *sf.* (toprak) işlenebilir, sürülüp ekilebilir. ***e.a.-*** *arable.*

tillage, *is.* **1.** çift sürme, **2.** sürülmüş arazi.

tillandsia, *is. bot.* tilansiya : çoğu ağaçlar üzerinde yetişen yosunumsu sıcak ülke bitkileri.

tiller, *is.&f.* **1.** çiftçi, çift süren, **2.** *den.* dümen yekesi, **3.** kök filiz, sürgün, fidan, **4.** kökten filiz sürmek

tillerless, *sf. den.* dümen yekesiz.

tilly-vally = tilly-fally, *ünl. esk.* Hoppala! Saçmalama! Amma yaptın ha! ***e.a.-*** *fiddlesticks.*

tilt, *is.&f.* **1.** eğmek, meylettirmek, bir yana yatırmak, **2.** eğilmek, bir yana yatmak, **3.** *gen.* **~ at** : at üzerinde mızrakla hamle etmek, saldırmak için mızrağı doğrultmak, **4.** şahmerdan/haddehane çekici ile dövmek, **5.** eğim, meyil, eğiklik, **6.** eğilme, meyletme, **7.** atta mızraklı hamle oyunu, **8.** kavga, dövüş, mücadele, ihtilâf, atışma, **9.** mızrak/cirit atışı, **10.** haddehane çekici, **11.** araba/kayık tentesi (ile örtmek), **12. be on the ~** : biraz eğri olmak, **13. ~ at** : saldırmak, hamle/hücum etmek, kavga etmek, itiraz etmek, **14. ~ at windmills** : hayalî düşmanlara saldırmak, **15. ~ hammer** : şahmerdan, haddehane çekici, **16. over** : eğilmek, devirmek, devrilmek, **17. ~ up** : (eğilebilir bir şey) yukarı kalkmak/kaldırmak, **18. full ~** : son sür'atle, şiddetle, olanca hızı/kuvveti ile, **19. run full ~ into s.o.** : son hızla çarpmak. ***e.a.- 1,2.*** *tip, slope, incline, slant, lean, 5. slope, 7. joust, 8. dispute, controversy.*

tilth, *is.* **1.** toprağı sürme/işleme, tarım, ziraat, çiftçilik, **2.** (toprak) işlenmiş/ekilmiş olma, **3.** işlenmiş /ekilmiş toprak. ***e.a.- 1.*** *tillage, cultivation.*

tilt-top table, *is.* tablası katlanır masa.

tiltyard, *is.* mızrak/cirit alanı.

timarau, *is. bk.:* **tamarao/tamarau.**

timbal = tymbal, *is.* dümbelek. ***e.a.-*** *kettledrum.*

timbale, *is., ç.* **-bales 1.** talaş kebabı : et, balık, tavuk ve sebze doldurularak fırında pişirilmiş bir nevi börek, **2.** bu böreğin davul şeklindeki hamuru.

timber, *is.&f.&ünl.* **1.** kereste, **2.** kereste ormanı, kerestelik ağaç(lar). **standing ~** : henüz kesilmemiş kerestelik ağaçlar, **3.** tahta, kalas, işlenmiş kereste, malzeme. *A ~ fell from the roof.* **4.** *den.* gemi kaburgası, **5.** kişisel nitelik, yetenek, kabiliyet. **He's being talked up as presidential ~** : Onda cumhurbaşkanlığına yaraşır yetenekler olduğundan söz ediliyor. **6.** kereste temin etmek, **7.** kereste ile desteklemek, **8.** (ağaç kesilirken) Dikkat, düşüyor! **9. ~less** : kerestesiz, ağaçsız, ormansız.

timbered, *sf.* **1.** keresteden yapılmış, ahşap, **2.** ağaçlık, ormanlık, kerestelik ormanı bulunan. *~ acres.* **a well-~ estate** : çok ağaçları olan malikâne.

timberhead, *is. den.* halat babası, ağaç baba.

timber hitch, *is.* çifte ilmik.

timbering, *is.* **1.** kereste, **2.** ahşap yapı, ahşap kirişler.

timberjack, *is.* tomrukçu, tomruk amelesi. ***e.a.*** *- logger.*

timberland, *is.* kereste ormanlık arazi.

timber line, *is.* orman sınırı, daha yukarısında orman yetişmeyen yükseklik.

timber wolf, *is. zool.* Amerika bozkurdu *(Canis lupus occidentalis)* : ABD ve Kanada ormanlarında yaşar.

timberwork, *is.* kereste işi, bağdadî yapı.

timbre, *is.* tını, ses tonu.

timbrel, *is.* zilli tef.

time[1], *is.&sf.* **1.** vakit, zaman. *I had no time for vacation.* **2.** süre, müddet. **a long ~** : uzun süre, **3.** saat. **Greenwich ~** : Greenwich saati. **daylight saving ~** : yaz saati, **4.** çağ, devir, devre, dönem. **Youth is the best ~ of life** : Gençlik hayatın en güzel çağıdır. **5. the ~s** : devir, çağ, zaman. *Prehistoric ~s.* **6.** mühlet, vade. **7.** ömür, **This house will last our ~** : Bu ev bizim ömrümüzün sonuna kadar dayanır. **8.** fırsat, vesile, uygun zaman. **to watch ~** : fırsat kollamak, **9.** sıra, nöbet, keşik. **It's my ~** : benim sıram/sıra bende, **10. ~s** *mat.* kere, defa. **three ~s ten** : üç kere on. **Two goes into six three times** : Altıda iki üç kere var. **11.** sefer. **next ~** : gelecek sefer, **12.** kat, misil. **ten ~s as big as** : .-in on misli, **13.** *müz.* tempo, usul, **14.** doğurma vakti. *When her ~ came she was delivered a boy.* **15.** *As.* dakikada atılan adım, yürüyüş hızı. **quick ~** : hızlı yürüyüş, **16. ~ after ~ = ~ and ~ again = ~ and again** : tekrar tekrar, defalarca, **17. ~ and a half** : bir buçuk misli ücret, **18. ~ and motion study = time study = motion study** : zaman ve hareket incelemesi, **19. ~ ball** : tam öğle saatini göstermek için bir çubuğun tepesinden dibine düşürüverilen top, **20. ~ bargain** *Brit.* vadeli alış veriş, **21. ~ belt** *bk.:* **~ zone**, **22. ~ bomb** : saatli bomba, **23. ~ clock** : memurların geliş ve gidişlerini kaydeden saat, **24. ~ constant** *elekt.* zaman sabiti, **25. ~ deposit = term deposit** : vadeli hesap, **26. ~ exposure** *foto.* uzun pozlu resim, **27. ~ fuse** : ihtiraklı tapa, **28. from ~ immemorial** : ezelden beri, **29. ~ lag** : ara, fasıla, gecikme süresi, **30. ~ limit** : belirli süre/ müddet, mühlet, **31. ~ lock** : : zamanı gelmedikçe açılmayan kilit, **32. ~ of day** : (a) günün belirli saati, (b) *k.d.* dikkat, itina, ilgi. **He wouldn't give her the ~ of day** : Ona hiç ilgi göstermez (zaman ayırmaz). **33. ~ of life** : yaş, çağ. **At your ~ of life you must be careful not to overdo things** : Bu yaşta işi hafiften almalısınız. **34. ~ of peace**: barış zamanı, **35. ~ out of mind** : hatırlanamayacak kadar eski, çok eskiden, **36. ~ signature** *müz.* zaman işareti, **37. ~ study** : zaman bakımından verimi artırma amacıyla yapılan inceleme, **38. ~ zone = ~ belt** : zaman dilimi, aynı resmî saati kullanan bölge, **39. ahead of ~** : vaktinden önce, erken, **40. all the ~** : (a) biteviye, mütemadiyen, habire, (b) bütün bu zaman zarfında, **41. any time** : her an, her zaman, ne zaman istenirse. **any ~ you like** : ne zaman isterseniz. **He may turn up any ~** : (a) Her an gelebilir, şimdi neredeyse gelir; (b) Herhangi bir zamanda gelebilir. **42. at a ~** : bir kerede, bir defada, bir seferde. **do two things at a ~** : iki işi birden yapmak. **for weeks at a ~** : üst üste haftalarca, **43. five at a ~** : beşer beşer, bir kerede beş tane, **44. at no ~** : asla, hiçbir zaman, **45. at the same ~** : aynı zamanda, mamafih, bununla beraber, **46. at one ~** : (a) vaktiyle, bir zamanlar. *At one ~ I lived in France.* (b) eski(den), sabık. **at one ~ governor of Bursa** : sabık Bursa valisi. (c) hep birden, aynı zamanda. **They all started to talk at one ~** : Hep bir ağızdan konuşmaya başladılar. **47. at ~s** : bazan, ara sıra, zaman zaman, **48. behind ~** : geç (kalmış), gecikmiş, er-

telenmiş, tehirli, **behind the ~s** : eski, modası/zamanı geçmiş. **be behind the ~s** : geri kalmak, eski kafalı olmak, zamana ayak uyduramamak, **50. by the ~** : -e kadar. **It will be dark by the ~ we go home** : Biz eve gidinceye kadar karanlık olacak. **51. do ~** : hapis yatmak. **doing ~** : hapishanede, **52. Father Time** : zamanın somut sembolü, **53. for some ~ past** : epey bir zamandan beri. **for some ~ to come** : daha epeyce bir müddet, **54. for the ~ being** : şimdilik, geçici olarak, **55. from ~ to ~** : ara sıra, zaman zaman, **56. full ~** : tüm/bütün gün, sürekli. **full ~ job** : sürekli görev/iş, **57. gain ~** : (a) zaman kazanmak, (b) (saat) ileri gitmek, **58. good ~s** : iyi günler, refahlı zamanlar, **59. hard ~s** : kötü günler, güç zamanlar, **60. have a good ~** : hoş/eğlenceli vakit geçirmek, **61. have the ~ of one's life** : fevkalâde iyi vakit geçirmek, çok mutlu olmak, **have a rough/hard ~** : eziyet/sıkıntı çekmek, **62. in good ~** : (a) vakitli, vaktinde, tam zamanında, (b) çabuk, erken. **all in good ~** : acele etme, sırası gelecek. **in his own good ~** : ne zaman canı isterse. **You will learn in good ~** : Zamanla/sırası gelince öğrenirsin(iz). **63. in no ~** : hemen, çabucak, kısa zamanda, kaşla göz arasında. *They cleaned the entire house in no ~* . **64. in record ~** : çok kısa/rekor sayılan zamanda, **65. in the nick of ~** : ucu ucuna, **66. in ~** : (a) vaktinde, vakitli. *to come in ~ for dinner.* **to be in ~** : geç kalmamak. (b) zamanla, ileride, ergeç, vakti gelince. *In ~ he'll see what is right.* (c) uygun tempoda. **sing in ~** : tempo ile şarkı söylemek, **67. in a week's ~** : bir hafta sonra, haftaya bugün, **68. keep ~** : (a) tempoya uymak, (b) (saat) dakik/doğru işlemek, **69. kill ~** : vakit öldürmek, vaktini boşa harcamak, **70. lose ~** : (a) vakit kaybetmek, (b) (saat) geri kalmak, **71. make ~** : (a) geç kalınan zamanı kapatmak, belirli vakte yetiştirmek. **make good ~** : kısa zamanda yapmak. **We made good ~ on the journey up here** : Buraya kadar seyahatimizi kısa zamanda yaptık. (b) (bir işe) zaman bulmak/ayırmak. **He makes ~ for football, but not much else** : Futbola zaman buluyor da başka şeye bulamıyor. **72. make ~ with** : isteğini kabul ettirmeye çalışmak, **73. many a time** : sık sık, defalarca, tekrar tekrar, **74. mark ~** : (a) gelişmeleri beklemek, geçici olarak işi durdurmak, hadiselere intizar etmek, (b) *As.* yerinde saymak, **75. on ~** : tam zamanında, tasarlanan zaman içinde. **arrive on ~** : tam vaktinde gelmek, gecikmemek, **76. out of ~** : temposuz, tempoya aykırı, (b) vakitsiz, mevsimsiz, **77. part ~** : geçici, bütün günü/zamanı doldurmayan. **part ~ job** : geçici görev, bütün gün/bütün hafta çalışmayı gerektirmeyen iş, **78. pass the ~ of day** : vakit geçirmek, sohbet etmek, **79. race against ~** : zamanla yarışma. **it's a race against ~** : vakit pek dardır, çok az zaman var. **work against ~** : bir iş için çok sıkışmak, pek az vakti olmak, **80. serve one's ~** : çıraklık/askerlik etmek, **81. take a long ~** : çok zaman almak, uzun sürmek. **take a long ~ over sth** : bir işi fazla uzatmak, **82. take one's ~** : bir işi özenerek/itina ile yapmak, **83. tell the ~** : saatin kaç olduğunu söylemek, **84. tell ~** : saati okuyabilmek, **85. this ~** : bu kez, bu defa, bu sefer. **this ~ tomorrow** : yarın bu saatte, **86. ~ is up** : vakit tamam, süre/mühlet bitti, **87. ~ will tell** : zaman gösterecek, **88. It's about ~** : Artık zamanı! **89. What a ~ I've had of it** : Neler çektim! **90. What ~ is it** : Saat kaç? **91. When the ~ is right** : sırası/zamanı gelince.

time[2], *f.* **timed, timing 1.** zaman ölçmek, saat tutmak. *to ~ a race.* **2.** süresini ölçmek, **3.** saymak. *They ~d their strokes at six per minute.* **4.** zamanını ayarlamak, uydurmak, **5.** zamanını uygun seçmek. *He ~d the attack perfectly.* **6.** *müz.* tempo tutmak, **7.** ayak uydurmak, tempoya uymak.

time-binding, *is.* anıların saklanması: geçmişteki anı ve tecrübelerin gelecek kuşakların yararlanması için kaydedilip saklanması.

time capsule, *is.* zaman kapsülü : gelecek kuşaklar için sağlam bir kapsül içinde yere gömülüp saklanan medeniyet eserleri ve belgeler.

timecard, *is.* devam kartı : işçilerin işe gelip gitme saatinin basıldığı kart.

time clock, *is.* **1.** devam kontrol saati : işçilerin işe gelip gitme saatini basan saat, **2. punch a ~ ~** : devam durumu sıkı kontrol altında bulunan işte çalışmak.

time-consuming, *sf.* oyalayıcı, çok zaman alan.

time-difference, *is.* saat farkı.

time frame, *is.* süre, zaman çerçevesi, bir olaya tahsis edilen belirli zaman. *the ~ ~ for the satellite launch.*

time-honored = time-honoured, *sf.* eski ve geçerli, uzun zaman hüküm süren, eski olduğu için saygı gösterilen. *a ~ custom.*

time immemorial, *sf.* **1.** çok eski, unutulmuş, tarihî kaydına rastlanmayan, **2.** *huk.* hukuk öncesi, yasalardan önce, İngiltere'de 1189 'dan önceye ait.

timekeeper, *is.* **1.** zaman hakemi, yarışmalarda zaman ölçen kimse, **2.** saat, kronometre, **3.** işçilerin çalışma saatini ölçüp yazan memur, **4. My watch is a good ~** : Saatim iyi/doğru işliyor. **5. timekeeping** : zaman/süre ölçümü.

time-lag, *is.* (yakın iki olay arasındaki) zaman aralığı, ara, fasıla, gecikme.

time-lapse photography, *is.* hızlandırılmış fotoğraf : uzun zaman aralıklarıyla resim çekip kısa aralıkla göstererek hareketi olduğundan hızlı gösterme tekniği. **stop-motion photography** *d.d.*

timeless, *sf.* **1.** ebedî, sonsuz, sonrasız, ölümsüz, nihayetsiz, **2.** her zaman geçerli, zamanla sınırlanmamış. *the ~ beauty of great music.* **3. ~ly** : ebediyen, sonsuz olarak, **4. ~ness** : ebedilik, ebediyet, sonsuzluk, sonrasızlık, ölümsüzlük. ***e.a.- 1. eternal, everlasting.***

time limit, *is.* süre, mühlet, vade, zaman sınırı.

time loan, *is.* süreli borç, vadeli ikraz.

timely, *sf.&zf.* **1.** vakitli, vaktinde, yerinde, mevsiminde, zamanı uygun. *a ~ warning.* **2.** *esk.* erken, **3. timeliness** : vakitlilik, zamanca uygunluk. ***e.a.- 1. opportune(ly), 2. early, soon.***

time machine, *is.* zaman makinesi : geçmiş/gelecek zamanda seyahati mümkün kılan hayalî makine.

time note, *is.* süreli ihbarname : belirli bir süre içinde borcun ödenmesini isteyen muhtıra.

timeous, *sf. İsk.* **1.** erken, **2.** zamanında, uygun zamanda, **3. ~ly** : erkence, tam zamanında. ***e.a.- 1. early, 2. timely.***

time-out, *is.* ara, fasıla, dinlenme, teneffüs. ***e.a.- break, intermission.***

time-piece, *is.* saat, kronometre. ***e.a.- clock, watch, chronometer.***

timer, *is.* **1.** zaman ölçen kimse, **2.** kronometre, **3.** kumanda/kontrol saati : bir makinenin/ cihazın belirli zamanlarda çalışmasına kumanda eden otomatik düzen. *an oven ~ .* ***e.a.- 1. timekeeper, 2. stopwatch, chronometer.***

times, *e.&zf.* **1.** kere, defa. **Two ~ five is ten** : İki kere beş on eder. **2.** sık sık, birçok defa. ***e.a.- 2. frequently.***

timesaving, *sf.* zaman kazandıran, kolaylık sağlayan. **timesaver**: zaman kazandıran/ kolaylık sağlayan şey.

timeserver, *is.* **1.** (kendi çıkarı için) zamana uyan kimse, zamane adamı, **2. timeserving** : zamana uyma, zamane adamlığı. ***e.a.- 1. toady.***

time sharing, *sf.&is.* zaman bölüşümü : bilgisayar ortamını oluşturan kaynakların kullanıcılar arasında ortaklaşa (her biri yalnız kendi işi yapılıyormuş gibi) kullanıldığı bilgisayar işletim düzeni.

time sheet, *is.* iş bildirim cetveli : görevlilerin yaptıkları işi ve harcadıkları zamanı gösterir bildirim.

time signal, *is.* saat ayar işareti.

time signature, *is. müz.* tempo hızı işareti.

times sign, *is.* çarpı işareti : x.

timetable, *is.* **1.** (tren/vapur/uçak vb.) tarife, hareket ve varış saatleri cetveli, **2.** ders izlencesi/programı.

timework, *is.* saatli iş, saat başına ücret ödenilen iş.

timeworn, *sf.* **1.** zamanla eskimiş/ yıpranmış, eski, antika, fersude, bayat, **2.** adî, bayağı. ***e.a.- 1. antiquated, 2. commonplace, trite, hackneyed.***

timid, *sf.* **1.** mahcup, çekingen, utangaç, **2.** korkak, ürkek, **3. ~ity = ~ness** : mahcupluk, çekingenlik, utangaçlık, korkaklık, ürkeklik, **4. ~ly**: mahcup/ çekingen/ utangaç bir şekilde, korkakça, ürkek ürkek. ***e.a.- 1. shy, timorous, 2. fearful, afraid, fainthearted, cowardly.***

timing, *is.* **1.** *tiy.* zamanlama, **2.** zaman ayarı, **3.** en uygun vakti/zamanı seçme, **4.** (yarışmada) zaman ölçme.

timocracy, *is., ç.* **-cies 1.** (Eflatun'a göre) onursal yönetim: onur ve şeref fikrinin hâkim olduğu yönetim, **2.** (Aristo'ya göre) zenginler yönetimi : servetle orantılı iktidara dayanan yönetim, **3. timocratic(al)** : bu tür yönetimle ilgili.

timorous, *sf.* **1.** korkak, ürkek, **2.** ürkeklik/korku ifade eden, **3.** korkaklık gösteren, **4. ~ly** : korkakça, korkarak, **5. ~ness** : korkaklık, ürkeklik. ***e.a.- 1.*** *cowardly, fearful, afraid,* ***2.*** *timid.*

timothy = timothy grass, *is. bot.* kaba çayır *(Phleum pratense).*

timpani = tympani, *ç. is.* dümbelekler. **timpanist** : dümbelekçi.

timpano, *ç. is.* **timpani** dümbelek.

tin, *is.&sf.&f.* **tinned, tinning 1.** *kim.* kalay. Simgesi : **Sn**, atom ağ. 118.69, atom nu. 50, özgül ağ. 7.31 (20°C). **2. ~ plate** *d.d.* teneke, **3.** *Brit.* (a) fırın tepsisi, (b) **tin can** *d.d.* teneke kutu, **4.** *argo* para, mangır, mangiz, **5.** tenekeden yapılmış, **6.** adî, değersiz, dayanıksız, kalp, sahte, uydurma, teneke marka, **7.** evlilik vb. nin onuncu yıl dönümü, **8.** kalaylamak, kalayla kaplamak, **9.** *Brit.* teneke kutu içinde saklamak, konserve yapmak, **10. ~ ear** *argo* (a) ses duyarsızlığı, bazı sesleri/tonları birbirinden ayıramama, (b) *bk.:* **cauliflower ear, 11. ~ fish** *argo* **torpido, 12. ~ foil** : kalay yaprağı, ince levha kalay, stanyol, **13. ~ god** : diktatör, kendini çok büyük gören devlet adamı, **14. ~ hat** : miğfer, alüminyum veya çelikten güvenlik şapkası, **15. ~like** : teneke gibi, **16. ~ lizzie** *argo* küçük ucuz otomobil, teneke otomobil, **17. ~ plate** : teneke, kalaylı saç levha, **18. ~ soldier** : oyuncak asker, **19. ~ spirit(s)** : kalay ruhu, boyamada kullanılan kalay tuzları eriyiği. ***e.a.- 4.*** *money,* ***6.*** *mean, worthless, counterfeit,* ***9.*** *can.*

tinamou, *is. zool.* tao *(Tinamus tao) :* Bolivya ve Brezilya'da yaşayan Tinamugiller *(Tinamidae)* familyasından bir kuş.

tincal, *is.* ham boraks.

tin can, *is.* **1.** teneke kutu, konserve kutusu, **2.** *ABD-argo* muhrip, destroyer. ***e.a.- 2.*** *destroyer.*

tinct, *is. &sf.&f.* **1.** renk, **2.** *esk.* renkli, **3.** *esk.* boyamak, renk vermek, renklendirmek, **4.** ıslatmak, doyurmak, işba etmek. ***e.a.- 1.*** *tint, tinge, color,* ***2.*** *tinged, colored,* ***3.*** *tint, tinge,* ***4.*** *imbue.*

tinctorial, *sf.* **1.** renk veya boyaya ait, renkli, renk veren, **2. ~ly** : renklendirerek, renk vererek.

tincture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** hafif renk, boya, **2.** *ecz.* tentür, eriyik, mahlûl, ruh, bir ilâcın alkoldeki eriyiği, **3.** karışım, katışık, başka bir madde içine katılmış cüz'î bir madde, **4.** hafif tesir/iz, **5.** (armacılıkta) renk, maden veya kürk, **6.** hafif renk vermek, renklendirmek, **7.** içine katmak, koku/çeşni/özellik vermek, **8.** hafifçe etkilenmek, **9.** sezilmek, taşımak. **a message ~d with hope** : ümit verici bir haber. ***e.a.- 4.*** *trace, smack, tinge.*

tinder, *is.* **1.** kav, kuru ve çabuk ateş alan/tutuşan madde. **dry as ~** : kupkuru. **The house burnt like a ~** : Ev kav gibi yanıp kül oldu. **2. ~like** : kav gibi, **3. ~y** : tutuşucu, kav gibi.

tinderbox, *is.* **1.** kavlı çakmak kutusu, **2.** çabuk yanan/tutuşan şey, **3.** musibet/felâket/tehlike kaynağı.

tine = tyne, *is.* **1.** çatal/yaba/tırmık vb. dişi, sivri şey. *the ~s of a fork.* **2.** geyik boynuzunun çatalı, **3. tined** : çatallı, dişli.

tinea, *is. patol.* **1.** kellik vb. gibi mantarların sebep olduğu deri hastalığı, **2. tineal** : kellik+.

tineid, *is.&sf.* güve.

ting, *is.&f.* **1.** çınlama, **2.** çınlamak, **3. ~-a-ling** : hafif zil/çıngırak sesi.

tinge, *is.&f.* **tinged, tingeing/tinging 1.** hafifçe boyamak, renklendirmek, biraz renk vermek, **2.** içine (azıcık bir şey) karıştırmak. **admiration ~d with envy** : biraz hasetle karışık hayranlık. **a voice ~d with anger** : biraz öfkeli bir ses. **memories ~d with sadness** : biraz üzücü anılar, **3.** hafif renk, **4.** iz, azıcık/cüz'î/eserî şey. **a ~ of garlic** : azıcık sarımsak. ***e.a.- 1.*** *tint, color,* ***4.*** *trace, smack, touch.*

tingle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** (tokat, uyuşukluk, soğuk vb. den) sızla(t)mak, karıncalan(dır)mak, acı(t)mak, yanmak. **My fingers are tingling with the cold** : Soğuktan parmaklarım sızlıyor. **His conscience is tingling** : Vicdanı sızlıyor. **Her cheeks ~d with shame** : Utancından yüzü kıpkırmızı oldu. **2.** sızlama, karıncalanma, yanma, acıma, **3. tingler** : sızlatan/karıncalandıran şey, **4. tingling** : sızlama, karıncalanma. **tingling sensation** : karıncalanma hissi/duygusu, **5. tinglingly** : sızlayarak, karıncalanarak.

tinhorn, *is.&sf. argo* **1.** kendini önemli/zengin göstermeye çalışan aslında değersiz/züğürt kimse (bilhassa kumarbaz), **2.** basit, adî, değersiz, önemsiz. *a ~ racket.* ***e.a.- 2.*** *cheap, insignificant, small-time.*

tinker, *is.&f.* **1.** seyyar tenekeci/lehimci/ tamirci, **2.** acemi işçi, **3.** hezarfen, elinden her iş gelen adam, **4.** tenekecilik, tamircilik, lehimcilik, **5.** *İsk.* (a) çingene, (b) seyyar işçi, (c) avare gezen kimse, (d) dilenci, **6.** *zool.* çiroz, küçük uskumru, çingene uskumrusu *(Pneumatophorus grex),* **7.** tenekecilik/lehimcilik/tamircilik yapmak, tamir etmek, **8.** beceriksizce/acemice iş görmek/tamir etmek, kurcalamak. *Stop ~ing with that clock and take it to a repair shop.* **9.** oyalanmak boşuna vakit öldürmek, **10. ~er** : tenekeci, tamirci. ***e.a.- 2. bungler, 3. jack-of-all-trades.***

tinker's dam = tinker's damn, *is.* değersiz/kıymetsiz/beş para etmez şey. **It isn't worth a ~ ~** : Beş para etmez. **He doesn't give a ~ ~** : Aldırış etmez, metelik vermez, umurunda değil.

tinkle, *is.&f.* **-kled, -kling 1.** çınla(t)ma(k), çıngırda(t)ma(k), **2.** (piyanoyu vb.) tıngırdatma (k), acemice çalma(k), **3.** (çocuk dili) işemek, çiş yapmak. **4.** çıngırtı, tıngırtı, **5. tinkler** : çıngırdatan. ***e.a.- 3. urinate .***

tinkly, *sf.* **-klier, -kliest** çınlayan, çıngırdayan.

tinman, *is.* tenekeci. ***e.a.- tinner, tinsmith.***

tinned, *sf.* **1.** kalaylı, kalaylanmış, **2.** *Brit.* konserve. **~ beans** : konserve fasulye. ***e.a.- 2. canned .***

tinnitus, *is. patol.* kulak çınlaması.

tinny, *sf.* **-nier, -niest 1.** teneke(den), teneke gibi, **2.** kalaylı, **3.** ahenksiz, teneke gibi ses veren. *a ~ piano.* **4.** dayanıksız, çürük, entipüften, değersiz. *~ jewelry.* **5.** teneke tadı veren, **6. tinnily** : tangır tungur, teneke gibi ses çıkararak, **7. tinniness** : ahenksizlik, tangır tungur ses çıkarma; dayanıksızlık, entipüftenlik.

tin-opener, *is.* konserve açacağı.

tin-pot, *is.* **1.** teneke kap, **2.** *k.d.* ucuz/ değersiz mal, mezat malı.

tinsel, *is.&sf.&f.* **-seled, seling** (veya *Brit.:* **-selled, -selling**) **1.** gelin teli, kılaptan, lame, madeni pul, **2.** gösteriş, yaldız, **3.** gösterişli/cicili bicili şey, **4.** ipekli/gümüş telli kumaş, **5.** gösterişli, cicili bicili, yaldızlı, **6.** gelin teli ile süslemek, **7.** cicili bicili yapmak, göz boyamak, **8. ~like** : gelin teli gibi. ***e.a.- 5. showy, gaudy, tawdry.***

tinsmith, *is.* tenekeci. ***e.a.- tinner, tinman.***

tinstone, *is. bk.:* **cassiterite.**

tint, *is. &f.* **1.** renk özü, renk değişimi, **2.** renklendirme, boyama, **3.** açık/hafif/mat renk, **4. ~ block** *d.d. bas.* zemin rengi, **5.** saç boyası, **6.** renklendirmek, hafifçe renk vermek/ boyamak. **It was orange ~ed with red** : Kırmızımsı turuncu renkteydi. **7. ~er** : renklendiren, hafif renk veren, **8. ~less** : r enksiz, boyasız. ***e.a.- 1. hue, 6. tinge.***

tintack, *is.* iri başlı küçük çivi.

tintinnabular(y)= tintinnabulous, *sf.* çıngırak+, zil+, çan+, çıngırak sesli, çan/çıngırak çalma+.

tintinnabulation, *is.* çıngırak/zil/çan çalma, çan sesi.

tintometer, *is.* renk ölçeri, tintometre.

tintype, *is. bk.:* **ferrotype**[1].

tinware, *is.* teneke kaplar.

tinwork, *is.* teneke işi, tenekeden yapılmış eşya(lar).

tinworks, *is., ç.* **-works 1.** kalay üretim tesisleri, **2.** teneke fabrikası, teneke eşya imalâthanesi.

tiny, *sf.* **-nier, -niest 1.** minicik, mini mini, minnacık, ufacık, küçücük, ufak tefek, **2. tinily** : minnacık, ufacık, **3. tininess** : mini minilik, ufaklık, küçüklük, ufak tefeklik. ***e.a.- 1. wee, little, diminutive, teeny.***

-tion, *son ek* (Lâtince köklü fiillerden isim yapar) **1.** "-me" : ... eylemi/işlemi. **rejection** : reddetme. **revolution** : dönme, **2.** "-nma : olma, bulunma vb. durumu." **completion**: tamamlanma, **3.** "-tı" : **connection** : bağlantı, **4.** "-lık". **starvation** : açlık. **-ation, -cion, -ion, -sion** şekillerini de alır.

-tious, *son ek* (Lâtince köklü sıfat eki) "-li." **fictitious** : hayalî. **-ious, -ous** şekillerini de alır.

tip[1], *is.&f.* **tipped, tipping 1.** uç, **2.** doruk, tepe, zirve, **3.** uca takılan şey, uçluk, başlık. *a cane with a rubber ~ .* **4. tip-in** *d.d.* ara sayfa, bir kitabın sayfaları arasına eklenen harita, resim vb. **5.** uç takmak/geçirmek, ucuna birşey takmak, **6.** uç teşkil etmek, ucunu kapamak, **7.** ucunu süslemek/işaretlemek, **8.** (çilek vb.) ucunu/sapını koparmak, **9. ~ in** : kitabın sayfaları arasına ek sayfa (harita/resim vb.) yapıştırmak, **10. ~ of the iceberg** : tehlikenin/müşkilâtın yalnız görünen/ küçük bir kısmı. **But this,**

of course, is only ~ of the iceberg : Fakat durum bundan çok daha ciddî/vahimdir. **11. ~ to ~** : uç uca, **12. on the tip of my tongue** : dilimin ucunda, **13. ~less** : uçsuz. ***e.a.- 2. top, summit, apex.***

tip[2], *is.&f.* **tipped, tipping 1.** eğ(il)mek, meylet(tir)mek, bir yana yat(ır)mak. **~ the scale at** : ağırlığında olmak, ağır basmak, etkilemek, **2.** *gen.* **~ over** : devirmek, devrilmek, alt üst etmek/olmak, **3.** şapkayla selâm vermek, **4.** *Brit.* (çöp vb.) dökmek /boşaltmak. *The maid ~ped the rubbish.* **~ up** : (devirerek) boşaltmak, **5.** yuvarlanmak, yıkılmak, **6.** eğ(il)me, meylet(tir)me, yana yat(ır)ma, eğiklik, eğim, meyil, **7.** *Brit.* çöplük, **8. ~pable** : eğilebilir, meyledebilir. ***e.a.- 1. tilt, incline, slant, 2. overturn, upset, 5. topple, tumble, 7. dump.***

tip[3], *is.&f.* **tipped, tipping 1.** bahşiş/sadaka (vermek), **2.** ima (etmek), ipucu (vermek), **3.** tavsiye/öğüt (vermek). **if you take my ~** : beni (öğüdümü) dinlersen(iz), **4. ~ off** : (a) gizlice bilgi/sır vermek. **~ s.o. off about sth.** : bir şey hakkında birine gizli bilgi/ipucu vermek. (b) gelecek tehlikeyi haber vermek, uyarmak, ikaz etmek, **5. ~ one's hand** (or **mitt**) *argo* farkında olmadan/istemeyerek sırrını açığa vurmak, baklayı ağzından çıkarmak, **6. ~ping** : bahşiş verme (usulü/âdeti), **7. ~less** : bahşişsiz, **8. ~pable** : bahşiş verilebilir, bahşiş kabul eder, **9. ~per** : bahşiş veren. ***e.a.- 1. gratuity.***

tip[4], *is.&f.* **tipped, tipping 1.** hafif hafif vurma(k), tıkırdatma(k), **2.** hafif vuruş. ***e.a.- 1. strike, hit, 2. tap, blow.***

tipcart, *is.* eğilerek boşaltılan araba.

tipcat, *is.* çelik çomak oyunu.

tipi, *is., ç.* **tipis** *bk.:* **tepee.**

tip-off, *is. k.d.* **1.** ima, gizlice verilen özel bilgi, **2.** ihtar, uyarı, ikaz. *They got a ~ on the raid.* ***e.a.- 1. hint, 2. warning.***

tippet, *is.* boyun atkısı, eşarp, etol.

tipple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** içki içmeyi âdet hâline getirmek, içkiye düşkün olmak, **2.** içki, **3.** arabayı boşaltma/boca düzeni, araba deposunu eğerek boşaltan tertibat, **4.** yük boşaltma yeri, boca/yığın yeri, **5. tippler** : akşamcı, içki düşkünü, ayyaş.

tippy, *sf.* **-pier, -piest** *k.d.* kararsız, dengesiz, kolayca devrilebilen. ***e.a.- shaky. k.a.- steady.***

tippy-toe = tippytoe, *f. bk.:* **tiptoe.**

tip sheet, *is.* haber/faydalı bilgiler bülteni (piyasa durumu, borsa, at yarışları vb. haberleri).

tipstaff, *is., ç.* **-staves/-staffs 1.** mübaşir, kavas, polis, asa taşıyan memur, **2.** ucu sivri demirli asa. ***e.a.- 1. bailiff, constable.***

tipster, *is. k.d.* tahminci, yarışlarda/borsada önceden tahminlerde bulunarak para kazanan kimse.

tipsy, *sf.* **-sier, -siest 1.** mest, hafif sarhoş, çakırkeyif, **2.** kararsız, dengesiz, sarsak, **3.** çarpık, eğri, **4. tipsily** : sarhoşça, sarhoş gibi, sendeleyerek; çarpık/eğri bir şekilde, **5. tipsiness** : sarhoşluk; eğrilik, çarpıklık. ***e.a.- 1. drunk, intoxicated, 2. unsteady, shaky, fuddled, 3. askew, crooked, awry, uneven.***

tiptoe, *is.&sf.&zf.&f.* **-toed, -toing 1.** ayak parmağının ucu, **2. on ~** : (a) ayak parmağının ucuna basarak, (b) hevesli, meraklı, sabırsızlıkla bekleyen. *With Christmas coming, the children were on ~.* (c) sessizce, gizlice, sinsice, **3.** ayak ucuna basarak yürümek, sessizce/gizlice/sinsi sinsi ilerlemek, **4.** ayak ucuna basarak yürüyen/dans eden, **5.** merakla bekleyen, **6.** sinsi, sessiz, gizli hareket eden, **7.** sessizce, sinsi sinsi, habersizce, gizlice, merakla, hevesle. ***e.a.- 2. (b) eager, expectant, (c) stealthily, cautiously, 6. stealthy, cautious, 7. eagerly, cautiously.***

tiptop, *is.&sf.&zf.* **1.** en yüksek nokta, tepe, zirve, doruk, **2.** *k.d.* üstünlük, en üstün derece/nitelik, **3.** en üstün, en âlâ, en iyi, eşsiz, en yüksek, **4.** fevkalâde/mükemmel bir şekilde. *It's shaping up ~.* ***e.a.- 1. summit, 2. excellence, 3. best, excellent.***

tirade, *is.* **1.** uzun ve şiddetli tenkit/azarlama, **2.** tirat, uzun konuşma, tumturaklı nutuk, vaız. ***e.a.- 2. harangue.***

tirailleur, *is., ç.* **-leurs** *Fr.* **1.** keskin nişancı, **2.** avcı neferi. ***e.a.- 1. sharpshooter, 2. skirmisher.***

tire[1], *is.&f.* **tired, tiring 1.** yormak, **2.** usandırmak, bıktırmak. **~ out** : yormak, bitap düşürmek, **3.** yorulmak, bitkin olmak, uykusu gelmek, **4.** *gen.* **~ of** : bıkmak, usanmak. *He has ~d of waiting.* **5.** *Brit.-k.d.* yorgunluk, bitkinlik. ***e.a.- 1. fatigue, 2. bore, exasperate, irk, 5. fatigue.***

tire[2], *is.&f.* **tired, tiring 1.** (oto) lâstik. **radial ~** : radyal lâstik. **~ chain** : lâstik zinciri, **2.** tekerlek çemberi veya lâstiği, **3.** lâstik takmak. **tyre** *ş.d.y.*

tire[3], *is.&f.* **tired, tiring** *esk.* **1.** giydirmek, **2.** saçını yapmak/düzeltmek, **3.** giyim, giysi, elbise, **4.** saç tuvaleti. ***e.a.- 1,3. dress, attire, 4. headdress.***

tired, *sf.* **1.** yorgun, bitkin, bitap, uykulu, uykusu gelmiş. **~ out** : bitap düşmüş, bitkin, **2. ~ of** : bıkmış, usanmış. **be/get/grow ~ of sth.** : bir şeyden bıkmak/usanmak. **He is ~ of eating the same food every day** : Her gün aynı yemeği yemekten bıktı. **I'm ~ of you** : Senden bıktım/illâllah! **3. make ~** : bıktırmak, canını sıkmak, sabrını tüketmek. *You make me ~.* **4.** (oto) lâstikli, lâstikleri takılmış, **5. ~ly** : yorgun/bitkin bir hâlde, **6. ~ness** : yorgunluk, bitkinlik. ***e.a.- 1. enervated, exhausted, fatigued, wearied, weary, 3. annoy, vex. k.a.- 1. rested, energetic, tireless.***

tireless, *sf.* **1.** yorulmaz, yorulmak bilmez, enerjik, çok faal. *a ~ worker.* **2. ~ly** : yorulmaksızın, bıkmadan, usanmadan, **3. ~ness** : yorulmazlık. ***e.a.- 1. untiring, indefatigable.***

tiresome, *sf.* **1.** yorucu, **2.** usandırıcı, bıktırıcı, can sıkıcı, müz'iç, **3. ~ly** : yorucu bir şekilde, yorarak, bıktırırcasına, **4. ~ness** : yoruculuk, usandırıcılık, bıktırıcılık, can sıkıcılık. ***e.a.- 1. tiring, tedious, wearisome, dull, fatiguing, humdrum, 2. annoying, boring, irksome. k.a.- 1,2. interesting, exciting, stimulating***

tirewoman, *is., ç.* **-women** *esk.* hanımın oda hizmetçisi. ***e.a.- lady's maid.***

tiring room, *is. esk.* (tiyatroda) giyinme odası. ***e.a.- dressing room.***

tiro, *is., ç.* **-ros** *bk.:* **tyro.**

'tis = it is.

tisane, *is., ç.* **-sanes** *esk.* çay, ıhlamur.

tissue, *is.&f.* **-sued, -suing 1.** *biy.* doku, nesiç, **2.** kâğıt mendil, **3.** pelür, ince kâğıt, **4.** kumaş, ince tül kumaş, dokuma, mensucat, **5.** dizi, seri, silsile. *a ~ of falsehood.* **6.** *esk.* örmek, dokumak, (altın/gümüş sim) işlemek, **7.** kumaş kaplamak, **8. tissual** : dokusal, **9. tissuey** : doku gibi, dokuya benzer, **10. ~ culture** : doku üretme : hayvan ve bitki dokularının organizma dışındaki ortamda yaşatılması/yetiştirilmesi, **11. ~ paper** : (ambalaj vb. için kullanılan) ince/ipek kâğıt.

tit, *is.* **1.** *esk.* (çapkın) kız, (sürtük) genç kadın, **2.** ufak binek atı, **3.** *bk.:* **teat**, **4.** *argo* meme, kadın memesi, **5.** darbe, yumruk. **~ for tat** : kısasa kısas, yumruğa yumruk, misli ile mukabele. **give s.o. ~ for tat** : birisine misli ile mukabele etmek, **6.** *zool.* baştankara *(Parus major)* : ufak yapılı ötücü kuş. **bearded ~** : bıyıklı baştankara *(P. biarmicus).* **blue ~** : gök baştankara *(P. caerulus).* **coal ~** : çam baştankarası *(P. ater).* **great ~** : büyük baştankara *(P. major).* **long-tailed ~** : uzun kuyruklu baştankara *(Aegithalos caudatus).* **marsh ~** : bataklık baştankarası *(P. palustris).* **penduline ~** : çulha kuşu *(Remiz pendulinus).* **sombre ~** : mahzun baştankara *(P. biamicus).* ***e.a.- 1. hussy, 2. nag, 4. breast, 6. titmouse.***

Titan, *is.&sf.* **1.** *mit.* Titan, dev, **2.** muazzam gücü/kuvveti/kabiliyeti olan kimse. **a ~ of industry** : büyük sanayici, **3.** Saturn gezegeninin en büyük uydusu, **4.** *ABD* kıtalar arası balistik füze, **5.** muazzam, çok büyük, dev gibi, devâsâ, **6. ~ism** : isyankârlık, asilik, törelere/yerleşmiş düzene karşı başkaldırma. ***e.a.- 5. titanic, gigantic.***

titanate, *is. kim.* titanat, titanik asidin tuzu.

titanic, *sf.* **1.** muazzam, çok büyük, dev gibi, devâsâ, **2.** *kim.* titan+, titanyumlu. **~ acid** : titanik asit, titanyum dioksit. **~ oxide = titanium dioxide** : titanyum dioksit.

titaniferous, *sf. kim.* titanlı, titanyumlu.

titanite, *is. bk.:* **sphene.**

titanium, *is. kim.* titan, titanyum : kurşunî veya parlak gümüş renginde çok sert, paslanmaz maden. Çelikten oksijen ve azotu çıkarmakla çeliği sertleştirmekte kullanılır. Simgesi: **Ti**, atom ağ. 47.90, atom nu. 22, özgül ağ. 4.5 (20°C), ergime noktası 1660°C.

titanosaur, *is.* titanosor, ikinci zamanın sonunda yaşamış otçul dinasor.

titanous, *sf. kim.* titanlı, üç valanslı titan ihtiva eden.

titbit, *is. Brit. bk.:* **tidbit.**

titer = titre, *is. kim.* eş derişim : bir eriyiğin eş değerleyimle belirlenen derişimi.

tithable, *sf.* öşüre tâbi olan, aşar vergisi veren.

tithe, *is.&f.* **tithed, tithing 1.** ondalık, öşür, aşar (vergisi), **2.** bir şeyin onda biri veya ufak bir kesri. **not a ~** : asla, zerre kadar. **I don't believe a ~ of what he says** : Söylediklerine zerre kadar inanmam. **3.** gelirin onda birini (vergi olarak/kiliseye) vermek, **4.** aşar vergisi/öşür vermek, **5.** onda bir oranında vergi koymak, **6. ~-free** : aşardan muaf, **7. ~less** : öşürsüz, **8. tither = ~ payer** : ondalık/ aşar vergisi veren.

tithing, *is.* **1.** ondalık, öşür, aşar (vergisi), **2.** aşar vergisi verme/koyma, **3.** (eski İngiltere'de) on ailelik yönetim bölgesi.

titi, *is., ç.* **-tis 1.** *zool.* titi *(Callicebus):* G Amerika'da yaşayan kırmızımsı, gri renkli küçük maymun, **2.** *bot.* aksalkım *(Cliftonia monophylla, Cyrilla racemiflora):* ABD'nin güneyinde yetişen güzel kokulu beyaz salkım çiçekli küçük ağaç.

titillate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** gıcıklamak, gıdıklamak, **2.** hisleri okşamak/tahrik etmek. **3. titillater** : gıcıklayan, gıdıklayan, hisleri okşayan/tahrik eden kimse/şey, **4. titillatingly** : gıdıklarcasına, hisleri okşayarak/tahrik ederek, **5. titillation** : gıcıklama, gıdıklama, hisleri okşama/tahrik etme, **6. titillative** : gıcıklayıcı, gıdıklayıcı, hisleri okşayıcı/tahrik edici. ***e.a.- 1. tickle, 2. excite, stimulate.***

titivate, *f.* **-vated, -vating 1.** şıklaş(tır)mak, süsle(n)mek, **2.** *bk. :* **titillate.**

titlark, *is. zool.* incir kuşu. ***e.a.- pipit.***

title, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** başlık, serlevha, kitap/şiir vb. başlığı, **2. ~ page** *d.d.* başlık sayfası, baş sayfa, kitabın başında kitabın ve yazarın adını, yayın evini, yayın yerini, yılını belirten sayfa, **3.** unvan, lâkap, isim. **to give s.o. a ~** : birisine unvan vermek/tevcih etmek. **to have a ~** : unvan sahibi olmak, **4.** rütbe, paye. **to deprive s.o. from his title** : birisinin rütbesini geri almak, **5.** rütbe ismi, **6.** *sp.* şampiyonluk, **7.** *huk.* tasarruf hakkı, hak, **8.** tapu, tasarruf senedi, senet, hüccet. **~ deed** : tapu senedi, tasarruf belgiti, **9.** kitaba vb. başlık koymak, ad vermek, **10.** lâkap/unvan vermek, **11. ~ character = ~ part = ~ role** : baş rol, piyese adını veren karakter.

titled, *sf.* asalet/unvan sahibi, asil. *a ~ family.*

titleholder, *is.* **1.** unvan sahibi, **2. titlist** *d.d.* şampiyonluk unvanına sahip olan kimse.

titmouse, *is., ç.* **-mice** *zool.* baştankara *(Parus major). bk.:* **tit** (6). ***e.a.- tit.***

titrant, *is. kim.* eş değerleç, eş değerleyim ayıracı.

titrate, *f.* **-trated, -trating** *kim.* **1.** eş değerlemek : oylumu bilinen bir çözeltiye derişimi belli bir çözeltiyi ekleyerek onun derişimini saptamak, **2. titratable** : eş değerlenebilir, **3. titration** : eş değerleyim.

titre, *is. Brit. bk.:* **titer.**

tit-tat-toe, *is. bk.:* **tick-tack-toe.**

titter, *is.&f.* **1.** kıs kıs/kıkır kıkır gülme (k)/gülüş, kıkırdama(k), fıkırdama(k), **2. titterer** : kıkır kıkır gülen, kıkırdayan, fıkırdayan, **3. titteringly** : kıkır kıkır gülerek, kıkırdayarak, fıkırdayarak. ***e.a.- 1. snicker, snigger, giggle, laugh.***

tittle, *is.* **1.** harf üzerine konan işaret/nokta, **2.** zerre, habbe, en ufak şey, **3. not one ~** : kat'iyen, zerre kadar (değil), **4. to a ~** : aynen, harfiyen, noktası noktasına, tıpa tıp. ***e.a.- 2. particle, iota, jot, whit.***

tittle-tattle, *is.&f.* **-tled, -tling** dedikodu (yapmak), boşboğazlık/ gevezelik (etmek), çene çalma(k). ***e.a.- gossip, chatter.***

tittle-tattler, *is.* dedikoducu, geveze, boşboğaz.

tittup, *is.&f.* **-tuped, -tuping** (veya *Brit.:* **-tupped, -tupping**) **1.** gayet çevik/canlı hareket etmek, kıvrak/çevik olmak, **2.** çeviklik, canlılık, kıvraklık, **3. tittuppy** : çevik, canlı, kıvrak.

titty, *is., ç.* **-ties** *bk.:* **teat.**

titular, *sf.&is.* **1.** unvana /lâkaba ait, unvan kabilinden, **2.** unvanı/rütbesi olan, **3.** sözde, itibarî, lâfzî, yalnız unvandan ibaret, ismi var cismi yok. *He is only the ~ head of the company.* **4.** adını/unvanını aldığı, ona unvan veren. *His ~ saint is Michael.* **5.** unvan sahibi kimse, **6.** adını/ unvanını aldığı kimse, **7.** görev ve sorumluluğu olmayıp sırf unvanı olan kimse, **8.** fiilî varlığı kalmamış bir piskoposluğun unvanını alıp merkezde kalan piskopos, **9. ~ity** : unvandan ibaret olma, itibarîlik, sırf sözden/isimden ibaret olma, **10. ~ly** : lâfzî olarak, unvan itibarıyla, unvandan ibaret olacak şekilde. ***e.a.- 3. nominal.***

titulary, *sf.&is., ç.* **-laries** *bk.:* **titular.**

tizzy, *is., ç.* **-zies** *k.d.* heyecan, korku ve telâş. **all in a ~** : heyecan ve telâş içinde. ***e.a.- dither, excitement.***

Tl, *kim.* talyum (simge).

TM = trademark.

Tm, *kim. bk.:* **thulium.**

T-man, *is., ç.* **T-men** *ABD- k.d.* maliye müfettişi.

tmesis, *is.* araya kelime sokularak birleşik kelimenin parçalanması; örneğin: ***whatsoever person*** yerine ***what person soever.***

TN = *kıs.* **Tennesee**

TNT = T.N.T. = trinitrotoluene = trinitrotoluol, *kim.* trinitrotoluol : CH3C6H2(NO2)3. Toluenden elde edilen renksiz, patlayıcı katı madde.

to, *e.&zf.* **1.** -a/-e/-ya/-ye. **He came to the house** : Eve geldi. **to Sivas** : Sivas'a. *Give it to me. What will you say to this? Parallel to the street.* **2.** -e/yönüne/tarafına doğru. **from north to the south** : kuzeyden güneye doğru, **3.** üzerine, üstüne. *apply varnish to the surface.* **4.** -e kadar/değin. **to this day** : bu güne kadar. **We work from 9 to 5** : Saat 9'dan 5'e kadar çalışıyoruz. **5.** için, maksadıyla. **They are going to rescue** : Kurtarmaya (kurtarmak için) gidiyorlar. **6.** ... derecede, -cesine. **To her horror, the beast approached** : Hayvan ona koku ve dehşet verecek derecede yaklaştı. **7.** ilâ, ... arasında. **Tomorrow's high will be 25 to 30°C** : Yarın en yüksek sıcaklık 25 ilâ 30°C olacak. **8.** -ile, -e uyarak. *They danced to the music.* **9.** -e nazaran/nispetle/göre. **inferior to last year's crop** : geçen yılın ürününe nispetle düşük/az. **to the best of my knowledge** : bildiğime göre. **not to my taste** : benim zevkime uygun değil, **10.** - başına. **20 miles to the gallon** : galon başına 20 mil. **ten houses to square kilometer** : kilometre kareye (km^2 başına) on ev, **11.** -mek/-mak (mastar eki). **I like to read** : Okumayı severim. **Do you want to go?** Gitmek istiyor musun? Bazan fiili tekrar etmemek için sadece ***to*** kullanılır: **Yes, I want to** : Evet, (gitmek) istiyorum. **12.** *mat.* ... kuvvete/kuvveti. **Ten to the third is 1000 (10^3 = 1000).** : Onun üçüncü kuvveti bindir. **13.** denge durumuna/normal duruma doğru. **Shut the door to** : Kapıyı iyice kapa. **14.** ayıklık, şuurlu olma. **after he came to** : kendine geldikten/ayıldıktan sonra. ***e.a.- 2.*** *toward,* ***3.*** *on, upon,* ***4.*** *until.*

toad, *is. zool.* **1.** kara kurbağası *(Bufo vulgaris).* **green ~** : yeşil kara kurbağası *(B. viridis),* **giant ~ :** dev kara kurbağası *(B. marinus),* **robber ~ :** beş parmaklı kara kurbağası *(Leptodactilus pentadactilus),* **2.** kurbağaya benzer hayvan (kertenkele vb.), **3.** iğrenç/menfur kimse, **4. ~ish =~like** : kurbağa gibi, kurbağamsı, çirkin, **5. ~ishness** : kurbağaya benzerlik, çirkinlik, **6. ~less** : kurbağasız.

toadeater, *is. bk.:* **toady.**

toadfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** kurbağa balık : *(Opsanus tau):* ABD'nin Atlantik kıyılarında yaşayan koca kafalı, geniş ağızlı balık, **2.** *bk.:* **puffer** (2).

toadflax, *is. bot.* nevruz otu *(Linaria vulgaris).*

toad-in-the-hole, *is.* hamur içinde pişirilmiş et/sosis.

toad spittle, *is. bk.:***cuckoo-spit** (1).

toadstone, *is.* kurbağa taşı : eskiden kurbağa bedeninde oluştuğuna inanılan ve uğur olarak taşınan taş.

toadstool, *is.* şapkalı mantar, zehirli mantar.

toady, *is., ç.* **toadies**, *f.* **toadied, toadying 1.** dalkavuk, yaltakçı, mütebasbıs, **2.** yaltaklanmak, dalkavukluk etmek, **3. ~ish** : dalkavukça, **4. ~ism** : dalkavukluk, yaltakçılık, tabasbus. ***e.a.- 1.*** *fawner, yes man , sycophant, flatterer,* ***2.*** *flatter, fawn.*

to-and-fro, *sf.&zf.&is., ç.* **-fros 1.** ileri geri, öne arkaya, sağa sola, öteye beriye. **~ motion** : ileri geri hareket. **to walk ~** : ileri geri yürümek, **2.** ileri geri hareket, gidip gelme. *the ~ of the surf.*

toast, *is.&f.* **1.** kızar(tıl)mış ekmek (dilimi), **2.** şerefine kadeh kaldırma(k)/içme(k), sıhhatine/şerefine kadeh tokuşturma(k). **give/propose a ~** : kadeh kaldırmak, **3.** sıhhatine içilen kimse. *He was the ~ of the meeting.* **4.** ekmek, kızartmak, **5.** ateşe tutup iyice ısıtmak, **6.** (ekmek) kızarmak, **7. ~ing-fork** : ekmek kızartma çatalı, **8. ~-rack** : kızarmış ekmek kabı, **9. ~ - water** : kızarmış ekmek batırılan su, **10. have s.o. on ~** *argo* birisini avucunun içine almak, her istediğini yaptırmak, yakası elinde olmak.

toaster, *is.* **1.** ekmek kızartıcı, kızartma cihazı, **2.** şerefe kadeh kaldıran kimse.

toastmaster, *is.* ziyafette şerefe içilmesini teklif eden kimse, ziyafet başkanı (kadın ise: **toastmistress**).

toasty, *sf.* **toastier, toastiest** **1.** sıcacık, **2.** kızarmış ekmek+. ~ **aromas** : kızarmış ekmek kokusu.

tobacco, *is., ç.* **-cos/-coes** **1.** *bot.* tütün *(Nicotiana tabacum)*, **2.** tütün yaprağı, tömbeki, pipo/sigara tütünü, **3. ~nist** : tütüncü, tütün satıcısı.

to-be, *sf.* müstakbel. **bride-to-be** : müstakbel gelin.

toboggan, *is.&f.* **1.** ucu kıvrık kızak (ile kaymak). ~ **slide** : kızak kayma yolu, **2.** (fiyat/servet) hızla düşmek/azalmak, **3. ~er = ~ist** : kızakçı, kızakla kayan.

toby, *is., ç.* **-bies** **1.** ~ **jug** *d.d.:* üç köşeli şapka giymiş ihtiyar adam şeklinde bira bardağı, **2.** *ABD* ince puro.

toccata, *is., ç.* **-te** *müz.* tokata.

tocher, *is. İsk.* çeyiz. ***e.a.-*** *dowry.*

tocology = tokology, *is. bk.:* **obstetrics.**

tocopherol, *is. biy.- kim.* E vitamini.

tocsin, *is.* **1.** tehlike çanı/zili, **2.** tehlike işareti.

tod, *is.* **1.** İngiliz yün tartı birimi (12.7 kg), **2.** yabanî ot/sarmaşık vb. kümesi, **3.** *İsk.* tilki, **4. on one's~** : yapayalnız, kendi başına. ***e.a.- 3.*** *fox,* ***4.*** *alone.*

today = to-day, *is.&zf.* **1.** bugün, şimdiki zaman, içinde bulunduğumuz çağ. ~ **is Sunday** : Bugün pazardır. **the world of ~** : bugünkü dünya, **2.** şimdi, hâlen, bugünlerde. *This is the best dictionary available ~.*

toddle, *is.&f.* **-dled, -dling** sendeleme(k), sendeleyerek/iki tarafa sallanarak yürüme(k). *The child was toddling around in the garden.*

toddler, *is.* **1.** yeni yürümeye başlayan (1-3 yaşındaki) çocuk, **2.** bu çocukların elbise bedeni.

toddy, *is., ç.* **-dies** **1.** karanfil şerbetli içki, **2.** Hint hurması öz suyundan yapılmış bir içki, **3.** ~ **palm** *bot.* Hint hurması *(Caryota urens).*

to-do, *is., ç.* **-dos** *k.d.* telâş, heyecan, heyecanlı faaliyet, gürültü, patırtı, karışıklık, curcuna, hengâme. **make a ~** : telâş/heyecan yaratmak. **make a ~ about sth.** : bir şeyi mesele yapmak. *There was an awful ~ about his being elected president.* ***e.a.-*** *commotion, fuss, ado, bustle, stir.*

tody, *is., ç.* **-dies** *zool.* böcek kuşu *(Todidae) :* Antil adalarında yaşayan parlak yeşil, kırmızı tüylü, ufak böcekçil kuş.

toe, *is.&f.* **toed, toing** **1.** ayak parmağı, **2.** ayak ucu, **3.** kundura/çorap burnu, **4.** ayak parmağına benzeyen şey, **5.** *mak.* (a) düşey milin alt tabanı, (b) dirsekli makara, **6.** golf sopasının ucu, **7. on one's toes** : *k.d.* atik, çevik, tetikte, uyanık. **to be on one's toes** : tetikte olmak. **8. step** (or **tread**) **on s.o.'s toes** : (a) gücendirmek, incitmek, rencide etmek, kırmak, (b) gizlice tecavüz etmek, el uzatmak, **9.** ayağın ucu/burnu ile vurmak/dokunmak, **10.** ayak parmakları üzerinde durmak/yürümek. **to ~ and heel it** : dans etmek. ~ **in** : paytak yürümek. ~ **out** : ayak uçlarını dışarıya çevirerek yürümek, **11.** (çoraba) burun örmek, burnunu tamir etmek, (ayakkabı burnuna) nalça çakmak. ~ **a boot** : ayakkabı pençesinin burnunu tamir etmek, **12.** ~ **the line** : (a) emre/kumandaya/kurala harfiyen riayet etmek, hizaya/yola gelmek, (b) görevini yapmak, sorumluluğu yüklenmek, **13. make s.o.~ the line** : birisini hizaya/yola getirmek, itaat altına almak, **14. turn up one's toes** *argo* ölmek, nalları dikmek, **15.** ~ **- cap** : ayakkabı burnu, **16.** ~ **crack** : atın tırnağında çatlak, **17.** ~ **dance** : bale. ***e.a.-5.*** *(b) wiper,* ***7.*** *alert, energetic, ready,* ***8.*** *(a) offend, (b) encroach.*

toed, *sf.* (ayak) parmaklı.

toehold, *is.* **1.** bir parmaklık yer, ancak ayak parmağını basacak kadar yer, **2.** başlangıç, tutamak noktası, ilk destek, **3.** (güreş) topuk elleme, hasmının ayağını bükme.

toenail, *is.&f.* **1.** ayak tırnağı, **2.** meyilli çakılmış çivi, **3.** çiviyi meyilli çakmak.

toeshoe, *is.* bale pabucu.

toff, *is. Brit.- k.d.* züppe, çıtkırıldım. ***e.a.-*** *dandy.*

toffee = toffy, *is. Brit.* karamela. ***e.a.-*** *taffy.*

toft, *is. Brit.- k.d.* **1.** bina yeri, binanın inşa edildiği saha, **2.** ev ve etrafındaki ekili arazi, **3.** *bk.:* **knoll.**

tofu *is.* tofu, soya fasulyasından yapılmış beyaz peynire benzer besin.

tog, *is.&f.* **togged, togging** **1.** palto, **2.** ~s : elbise, **3.** ~ **out/up** : giyinmek. ***e.a.-*** ***1.*** *coat,* ***2.*** *clothes,* ***3.*** *dress.*

toga, *is., ç.* **-gas/-gae** **1.** (eski Roma'da) harmani, hür erkek vatandaşların resmî yerlerde sarındıkları dikişsiz çarşaf, **2. ~ed** : harmanili.

togate, *sf. esk.* Roma+. **the ~ provinces** : Roma eyaletleri.

togated, *sf.* **1.** sakin, asude, **2.** harmanili, harmani giymiş. ***e.a.- 1. peaceful.***

together, *zf.* **1.** beraber, birlikte, bir arada, hep birden. **all ~** : hep beraber/birlikte. *We all work ~. They travel ~. You cannot have both ~ .* **2.** birbirine. **to add ~** : birbirine eklemek. **to sew things ~** : birbirine dikmek, **3.** bir araya. **come/meet ~** : bir araya gelmek, **4.** aralıksız, fasılasız. **for days ~** : günlerce (ara vermeden), **5.** beraberce, müştereken, el birliğiyle. *to undertake a task ~.* **6.** karşılıklı olarak, mütekabilen. *to confer ~* ***e.a.- 4. continuously, in succession, 5. conjointly, in cooperation, 6. reciprocally.***

togetherness, *is.* beraberlik, birlik, birbirine yakınlık, yakın dostluk/arkadaşlık, (ailede) tutkunluk.

toggery, *is. k.d.* elbise, giysi. ***e.a.- clothes, togs.***

toggle, *is. &f.* **-gled, -gling** **1.** ek pimi, **2.** oynak eklem/mafsal, eklemli sürgü/levye, **3.** (spor elbiselerde) süslü çubuk şeklinde düğme, **4. ~ bolt** : eklem pimi, çelik, **5. ~ joint** : dirsekli eklem, **6. ~ switch** *elekt.* eklem anahtar, mafsallı anahtar, **7.** eklemlemek, pimlerle/mafsallarla bağlamak, **8. toggler**: eklemleyen, pimlerle/mafsallarla bağlayan.

toil, *is.&f.* **1.** zahmet, eziyet, meşakkat, didinme, zor/yorucu iş, **2.** *esk.* didişme, mücadele, kavga, **3.** tuzak, ağ. **taken in ~s** : tuzağa düşmüş/yakalanmış, **4.** çok çalışmak, didinmek, uğraşmak, yorulmak, zahmet çekmek, eziyete/meşakkate katlanmak, **5.** güçlükle/binbir zorlukla ilerlemek, **6.** *esk.* mücadele ile elde etmek/başarmak. **7. ~er** : çok çalışan/didinen/uğraşan, eziyete/meşakkate katlanan kimse. ***e.a.- 1. exertion, , 2. struggle, strife, battle, 4. strive, moil. k.a.- 1. indolence, sloth.***

toile, *is.* tuval, ince şeffaf bez/keten.

toilet, *is.* **1.** tuvalet, apteshane, helâ (taşı), **2.** banyo ve helâ, banyo dairesi, **3.** tuvalet/giyinme odası, **4.** giyinme, çeki düzen verme, tuvalet yapma. **to make one's ~** : tuvalet yapmak, süslenmek, **5. ~ set** *d.d.* tuvalet takımı (ayna, tarak, fırça vb.), **6.** elbise, giyim/kuşam, **7.** *cer.* ameliyat sonrası temizliği/dezenfeksiyon, **8.** *esk.* tuvalet masası, **9. ~ paper** : tuvalet/taharet kâğıdı, helâ kâğıdı, **10. ~ powder** : yüz pudrası, **11. ~ room** : banyo dairesi, **12. ~ soap** : tuvalet sabunu, **13. ~ training** : çocuğun helâya alıştırılması, **14. ~ water** : tuvalet kolonyası. ***e.a.- 2. bathroom, 4. dressing, 6. dress, attire, costume, 8. dressing table.***

toiletry, *is., ç.* **-ries** tuvalet eşyası/takımı.

toilette, *is., ç.* **-lettes** *Fr.* **1.** tuvalet, süslenme, kendine çeki düzen verme, **2.** giyim, elbise. ***e.a.- 1. toilet, 2. dress, attire.***

toilful, *sf.* zahmetli, meşakkatli, eziyetli, yorucu, **2. ~ly** : zahmetle, eziyetle, yorularak, meşakkat çekerek. ***e.a.- 1. toilsome, laborious, wearisome, tedious.***

toilsome, *sf. bk.:* **toilful** (1). **~ly** *bk.:* **toilfully. ~ness** : zahmetli/meşakkatli/eziyetli/yorucu olma, yoruculuk, zorluk, müşkülât.

toilworn, *sf.* **1.** meşakkat ve eziyetle yıpranmış. *~ hands.* **2.** meşakkat içinde ihtiyarlamış/çökmüş. *a ~ farmer.*

tokamak, *is.* nükleer kaynaşım halkası : simit biçiminde bir magnetik odacıktaki plâzmada bulunan iyon ve elektronların kaynaşımını kontrol eden reaktör.

token, *is.&f.&sf.* **1.** belirti, işaret, alâmet. *to wear black as a ~ of mourning.* **2.** simge, sembol, remiz. *He gave her a gold watch as a ~ of his love.* **3.** andaç, hatıra, yadigâr. *The sea shell was a ~ of their trip to Antalya.* **4.** nişan, timsal, alâmet. *He wore his robe as a ~ of office.* **5. ~ coin** *d.d.* jeton, **6.** örnek, nümune, çeşni, **7.** ayırt edici özellik, hususiyet, **8. by the same ~** : (a) aynı sebeple, bu nedenle, (b) bundan başka, buna ilâveten, **9. in ~ of = as a ~ of** : belirtisi/kanıtı/delili olarak, **10.** göstermek, işaret etmek, simgesi/sembolü olmak, delâlet etmek, **11.** simgesel, sembolik, temsilî. *a ~ gesture.* **12.** cüz'î, önemsiz, çok az. *We received a ~ wage increase.* **13. ~ money** : itibarî değer taşıyan (kâğıt, nikel vb.) para, **14. ~ payment** : bir borcun/hakkın tanındığına delil olarak ödenen cüz'î para. ***e.a.- 1. sign, 2. symbol, 3. memento, souvenir, keepsake, 4. emblem, badge, 6. sample, indication, 7. feature, 8. (a) for this reason, (b) furthermore, moreover, 9. as a sign of, in evidence of, 10. signify, betoken, 11. symbolic, 12. minimal, slight, perfunctory.***

tokenism, *is.* simgesel uygulama, bir yasa gereğine sembolik olarak uyma, örneğin insan haklarına riayet ettiğini göstermek için pek az sayıda zenciye eşit hak tanıma.

tokology, *is. bk.:* **tocology.**

tokonoma, *is.* Japon mimarîsinde çiçek tezyinatlı duvar girintisi.

tola, *is.* Hindistan ağırlık ölçüsü : 11.6 g.

tolan, *is. kim.* tolan C6H5C:CC6H5. Organik bireşimlerde kullanılan doymamış katı bileşik.

tolbooth, *is., ç.* **-booths 1.** *İsk.* (a) ceza evi, hapishane, (b) belediye vergi dairesi, **2.** *bk.:* **tollbooth** (1).

told, *f.* **1.** *bk.:* **tell** *(geç.z.&sf.f.),* **2. all ~** : her husus göz önüne alındığında, her şey/hepsi hesaba katılırsa, topu topuna. *There were fifty all~.* ***e.a.- 2. in all.***

tole, *gl.f.* **toled, toling** *bk.:* **toll** (6).

tolerable, *sf.* **1.** dayanılabilir, çekilebilir, katlanılabilir, tahammül edilebilir, **2.** iyice, oldukça iyi, kabul edilebilir, pek fena değil, **3.** *k.d.* sağlığı oldukça iyi, **4. ~ness = tolerability** : dayanılabilme, çekilebilme, katlanılabilme, tahammül edilebilme, **5. tolerably** : oldukça, iyice, dayanılabilecek derecede. **It is tolerably certain that...** : ...-diği hemen hemen kesindir. ***e.a.- 1. bearable, endurable, 2. passable, fairly good, not bad.***

tolerance, *is.* **1.** hoşgörü, hoş görme, göz yumma, müsamaha, **2.** dayanma, katlanma, tahammül. *My ~ of noise is limited.* **3.** *tıp* ilâca/zehire karşı direnç/tahammül, **4.** *mak.* oynama payı, tolerans, ihtiyat payı, müsaade edilen hata/fark sınırı, **5.** sikkelerde standart ayar ve ağırlığa nazaran (kabul edilebilecek) fark. ***e.a.- 1. liberality, impartiality, open-mindedness, 2. endurance.***

tolerant, *sf.* **1.** hoşgörücü, hoşgörür, göz yumar, müsamahakâr, **2.** dayanır, katlanır, tahammüllü, **3. ~ly** : hoşgörü ile, hoş görerek, müsamaha ile, dayanarak, katlanarak, tahammül ederek. ***e.a.- 1. forbearing, lenient, indulgent, forgiving.***

tolerate, *f.* **-ated, -ating 1.** hoş görmek, göz yummak, müsamaha/müsaade etmek. **I can't ~ your bad manners any longer** : Terbiyesizliğine daha fazla müsamaha edemem. **2.** dayanmak, katlanmak, tahammül etmek, **3.** *tıp* (ilâç/zehir vb. etkisine) dayanmak, **4. tolerative**: hoş görücü, müsamahakâr, **5. tolerator** : hoş gören/müsamaha eden kimse. ***e.a.- 1. permit, indulge, allow, 2. support, endure, bear, stand, accept, 3. endure, resist.***

toleration, *is.* **1.** hoşgörü, hoş görme, göz yumma, müsamaha/müsaade etme, **2.** dayanma, katlanma, tahammül, sabır, **3.** din işlerinde fikir farkını hoş görme, resmî dinden başkasına da müsaade etme, **4. ~ism** : hoşgörücülük, **5. ~ist** : hoşgörü taraftarı. ***e.a.- 1. bk.: tolerance.***

tolidine, *is. kim.* tolidin, C14H16N2 : boya sanayiinde vb. kullanılan dimetil benzidin eşiz gruplarından herhangi biri.

toll, *is.&f.* **1.** (ağır ağır ve sürekli) çan çalmak, **2.** (saat) vurmak, çalmak, **3.** (ağır ağır çan çalarak) ölümü ilân etmek, **4.** matem çanı çalmak, **5.** çan çalarak çağırmak, **6. tole** *d.d.* celp etmek, cezp etmek, kendine çekmek, avı cezp edecek hareketler yapmak, **7.** çan çalma, **8.** çan sesi. **9.** geçmelik, geçiş vergisi, köprü/yol parası, mürüriye. **~ bar** : geçmelik ödeme kapısı. **~ bridge** : ücretle geçilen köprü. **~ collector** : geçmelik toplayan kimse. **~ highway/road** : geçiş ücreti alınan yol, **10.** şehirler arası telefon ücreti. **~ call** : şehirler arası telefon konuşması. **~ line/trunk** : şehirler arası telefon hattı, **11.** giriş/duhuliye ücreti, **12.** geçiş parası alma hakkı, **13.** değirmen payı/hakkı, **14.** (bir felâkette) zayiat/hasar miktarı. **death ~** : ölü sayısı. **Fire took a heavy ~** : Yangın büyük mal ve can kaybına sebep oldu. *The ~ was 60 persons dead and 73 missing.* **15.** geçmelik/geçiş ücreti vb. almak, **16. take a heavy ~** : ağır darbe indirmek. *His father's death took a heavy ~ on him.* ***e.a.- 1. ring, 2. strike, sound, 6. entice, allure.***

tollbooth, *is., ç.* **booths 1.** geçmelik ödeme kulübesi, **2.** *İsk. bk.:* **tolbooth** (1).

toller, *is.* geçmelik/yol vb. ücreti toplayan memur.

tollgate, *is.* geçiş ücretinin ödendiği giriş noktası.

tollhouse, *is., ç.* **-houses 1.** geçiş ücreti toplayan memurun kulübesi, **2. ~ cookie/cooky** : içinde ufak çukulata parçaları bulunan fındıklı bisküvi.

tollkeeper, *is.* geçiş ücreti toplayan memur.

Toltec, *is., ç.* **-tecs/-tec 1.** Toltek, Orta Meksika'da Azteklerden önce yaşamış medenî bir kavim, **2. Toltecan** : Tolteklere ait.

tolu, *is.* tolu belsemi : G Amerika'da yetişen *Myroxylon balsamum* ağacından elde edilen güzel kokulu reçine. **tolu balsam, tolu resin, balsam of tolu** *d.d.*

toluate, *is. kim.* toluat : toluik asidin tuzu veya esteri.

toluene = methylbenzene, *is. kim.* toluen, C6H5CH3 : kömür katranı ve petrolden elde edilen tutuşur sıvı. TNT ve organik bileşikler yapmakta kullanılır.

toluic acid, *is. kim.* toluik asit, toluenden türetilen ve formülü CH3C6H4COOH olan üç eşiz asitten biri.

toluidine, *is. kim.* toluidin, CH3C6 H4N H2 : boya ve ilâç sanayiinde kullanılır.

toluol, *is. kim.* toluol, toluenin ticari şekli.

tolui tree, *is. bot.* tolu ağacı *(Myroxylon balsamum)* G Amerika'da tolu balsamı çıkarılan ağaç.

toluyl, *is. kim.* toluil, tek valanslı CH3C6 H4CO- grubu. **~ group = ~ radical** *d.d.*

tolyl, *is. kim.* tolil, tek valanslı CH3C6H4- grubu. **~ group = ~ radical** *d.d.*

tom, *is.* **1.** erkek: çeşitli hayvanların erkeği. **~ turkey** : baba hindi, **2.** *bk.:* **tomcat.**

Tom, *is. &f.* **Tommed, Tomming** *k.d.* **1.** beyazlara hizmet/dalkavukluk eden zenci, **2.** beyazlara hizmet/dalkavukluk etmek (hakaret için söylenir), **3. ~, Dick and Harry** : herkes, avam sınıfı. **any ~, Dick or Harry** : herkes, kim olursa olsun, önce her kim gelirse. **There was nobody but ~, Dick and Harry** : Ancak birkaç kişi vardı.

tomahawk, *is.&f.* **1.** K Amerika kızılderililerinin savaş baltası, **2.** bu balta ile yaralamak/öldürmek, **3. bury the ~** : barış yapmak, savaştan vazgeçmek.

tomalley, *is.* ıstakoz ciğeri.

toman, *is.* tümen, İran parası.

tomato, *is., ç.* **-toes 1.** *bot.* domates *(Lycopersicon esculentum),* **2.** *argo* kadın, kız.

tomb, *is.&f.* **1.** mezar, kabir, gömüt, **2.** türbe, anıtkabir, **3.** (bir ölü hatırasına dikilen) anıt, mabet, **4.** *az kul.* mezara gömmek, defnetmek, **5. ~al** : mezar+, mezara ait, **6. ~less** : mezarsız, kabirsiz, **7. ~like** : mezar gibi. ***e.a.- 1.*** *grave, 3. cenotaph, 4. entomb, bury.*

tombac = tombak = tambac, *is.* tombak, altın taklidi, %70-92 bakır, %30-8 çinko, kalay vb. alaşımı.

tombola, *is.* tombala oyunu. ***e.a.- bingo.***

tombolo, *is., ç.* **-los** birleştirme dili: kıyıyı adaya ya da iki adayı birbirine birleştiren kumsal.

tomboy, *is.* haşarı/oğlan tavırlı kız. **~ish (ly)** : oğlan gibi, erkek tavırlı. **~ishness** : oğlan tavırlılık.

tombstone, *is.* mezar taşı.

tomcat, *is.* erkek kedi.

tomcod, *is., ç.* **-cod/-cods** *zool.* mezgitçik *(Microca-dus tomcod)* : Okyanuslarda yaşayan ufak bir mezgit balığı. ***e.a.- frostfish.***

Tom Collins, *is.* limonatalı cin ve soda.

tome, *is.* **1.** büyük kitap, **2.** cilt, kitap cildi.

-tome, *son ek* **1.** kesici alet, cerrah aleti. *ör. : microtome, osteotome,* **2.** dilim, kesim, parça. *ör.: dermatome.*

tomentose = tomentous, *sf. biy.* (üzeri pamuk gibi) tüylü, yünlü. ***e.a.- flocculent.***

tomentum, *is., ç.* **-ta** *bot.* ince tüy, hav.

tomfool, *sf.&is.* **1.** ahmak, aptal, budala, akılsız (kimse), **2.** aptallık etmek, aptalca davranmak, **3. ~ish** : ahmak, aptal, budala, akılsız, **4. ~ishness** : ahmaklık, aptallık, budalalık, akılsızlık. ***e.a.- 1,3. foolish, stupid, silly.***

tomfoolery, *is., ç.* **-eries 1.** ahmaklık, aptallık, budalalık, akılsızlık, **2.** aptalca/saçma iş/söz, saçmalık. ***e.a.-1. foolishness, stupidity, silliness, 2. nonsense.***

tommy, *is., ç.* **-mies** *Brit.- k.d.* **1. Tommy Atkins** *d.d.* İngiliz ordusunda er, İngiliz neferi, **2.** bir somun, bir parça ekmek, **3.** erzak, yiyecek, asker/işçi tayını, **4. soft ~** : yumuşak ekmek, **5. ~-bar** : külünk, manivela gibi kullanılan ufak demir çubuk, **6. ~ gun = Thompson submachine gun** : Tomson hafif makineli tüfeği. **7. ~rot** : saçma, zırva, deli saçması. ***e.a.-2. loaf, 3. provisions, food, 7. nonsense, foolishness.***

tomo-, *ön ek* "kesit, dilim". *ör. : tomography.*

tomography, *is. tıp* bedenin belli bir kesitinin röntgenle çekilmiş resmi.

tomorrow = to-morrow, *is.&zf.* **1.** yarın. **Never put till ~ what you can do today** : Bugünün işini yarına bırakma. **~'s** : yarınki. **~ week** : haftaya yarın. **the day after ~** : öbür gün, **2.** gelecek, istikbal. *a brighter ~. ~'s world. Today's youth are the leaders of ~ .*

tompion, *is. bk.:* **tampion.**

Tom Thumb, *is.* parmak çocuk, cüce, İngiliz halk masallarının küçük çocuk kahramanı.

tomtit, *is. Brit. - k.d.* **1.** *bk.:* **titmouse**, **2.** çıt kuşu. ***e.a.- 2. wren.***

tom-tom = tam-tam, *is.* **1.** kızılderili davulu, **2.** tamtam, sürekli davul sesi.

-tomy, *son ek* "... açım(ı), ... kesim(i)/çıkarım(ı)". *ör.:* **appendectomy** : ek bağırsak çıkarımı, apandisit ameliyatı.

ton, *is.* **1.** ton, ağırlık birimi. **metric ~** : 1000 kg. **short ~** *ABD* 2000 libre (907 kg). **long ~** *Brit.* 2240 libre (1016 kg), **2. freight ~** *d.d.* bir tonluk yükün hacmi, **3.** *bk.:* **displacement ton**, **4. shipping ~ = measurement ~** *d.d.* deniz ulaşımında kullanılan hacim ölçüsü : genellikle 40 kadem küpü (1.133 m^3), **5.** gemi ambarı hacmi ölçü birimi, (2.83 m^3), **6. ~s** *k.d.* tonlarca, pek çok. *~s of wedding presents.* **7.** havalandırma tesisinde soğutma birimi : saatte 12,000 BTU, **8.** moda, **9. ~ish = ~nish** : modaya uygun, **10. ~ishly = ~nishly** : modaya uygun olarak, **11. ~ishness = ~nishness** : modaya uygunluk. ***e.a.- 6. a lot, 8. fashion, style, vogue, 11. stylishness.***

tonal, *sf.* tınımsal, ses perdesine/tonuna ait. **~ly** : ses perdesine dikkat ederek.

tonality, *is., ç.* **-ties 1.** *müz.* tınım, ses perdesi, bir bestenin melodi ve harmoni özelliği, **2.** resimde renk uygunluğu, **3. tonalitive** : tınımsal, renk/ses uygunluğuna ait.

tone, *is.&f.* **toned, toning 1.** ses perdesi, ton. **~ of voice** : sesin tonu. **half ~ = semi ~** : yarım perde. **whole ~** : tam perde, **2.** sesin niteliği, **3.** müzik sesi, **4.** ses ahengi, **5.** konuşma tarzı, şive, ağız. **change ~** : ağız değiştirmek. **I don't like his ~** : Ağzını beğenmiyorum. **6.** (hece veya kelime üzerinde) vurgu, **7.** *d.b.* titrem : sesin yüksekliğindeki değişikliklerle gerçekleşen anlam ayırımı. Çince, Japonca, Sırpça, Hırvatça, İsveççe, Norveççe vb. dillerde yükseklikteki değişiklik anlam ayırıcıdır. Bunlara " **~ language** : titremli dil" denir. **8.** *müz.* aralık, **9.** (renk) nüans, açıklık/koyuluk, **10.** *tıp* vücudun veya organın sağlıklı hâli, **11.** maneviyat, ruhsal durum. **The ~ of the school is excellent** : Okulun maneviyatı yüksektir. **12.** (yazı/konuşma) tarz, üslûp. *the macabre ~ of Poe's stories.* **13.** durum, ortama hâkim olan hava/düşünce/anlayış vb. **the ~ of the market** : piyasa durumu. **the liberal ~ of 1930's** : 1930 yıllarının liberal havası. **14.** seslendirmek, ahenk vermek. **low/high ~d** : alçak/yüksek perdeli. **low ~d conversation** : alçak sesli konuşma, **15.** (çalgıyı) akort etmek, **16.** renk vermek, renk tonunu değiştirmek. **~ with** : renk bakımından uymak, **17.** kimyasal olarak fotoğrafın rengini değiştirmek, **18.** niteliğini değiştirmek, **19.** bedensel/zihnî sağlığını iade etmek, **20. ~ arm = pickup arm** : pikap kolu, **21. ~ color** *müz.* timber, tını, tannaniyet, **22. ~ down** : (a) (resim) rengini açmak, (b) aşağıdan almak, hafifletmek, mülâyim davranmak. *The newspaper ~d down its attack.* **23. ~ poem** *: müz.* senfonik şiir, **24. ~ up** : (a) (rengini) koyulaştırmak, (b) kuvvetlen(dir)mek, şiddetlen(dir)mek, **25. ~less** : perdesiz, donuk, zayıf, renksiz, monoton, sıkıcı, **26. ~lessly** : donuk/zayıf/renksiz/monoton bir şekilde, **27. ~lessness** : perdesizlik, renksizlik, donukluk, monotonluk, **28. toner** : renk tonunu değiştiren, renklendiren, kimyasal olarak fotoğrafın rengini değiştiren madde. ***e.a.- 1. sound, 9. tint, shade, 23. symphonic poem.***

tone-deaf, *sf.* ses perdelerini/tizlik derecelerini ayırt edemeyen. **~ness** : tizlik derecesini ayırt edememe.

toneme, *is. d.b.* titrem birimi, anlam ayırıcı titrem.

tonetic, *sf. d.b.* titremsel, dildeki titremleri inceleyen ses bilimiyle ilgili. **~ally** : titremsel olarak.

tonetics, *is. d.b.* titrem bilimi, bir dilin titremlerinin ses bilimsel incelenmesi. **tonetician** : titrem bilimci.

tonette, *is.* küçük flüt/ney.

tone-force, *is.* ton - kuvvet, 2000 librelik kütleye tesir eden yer çekimi kuvveti.

tong, *is.&f.* **1.** *bk.:* **tongs**, **2.** (Çin'de) kurum, cemiyet, örgüt, siyasî parti, **3.** (ABD' de

faaliyet gösteren) gizli Çin örgütü. **~man** : bu örgüte mensup kimse, **4.** maşa/kıskaç ile tutmak/kaldırmak, **5.** maşa/kıskaç kullanmak.

tonga, *is.* (Hindistan'da) iki tekerlekli hafif araba.

tongs, *is.* maşa, kıskaç. Genellikle **a pair of ~** denir.

tongue, *is.&f.* **tongued, tonguing 1.** dil, (konuşma/tat alma organı). **dirty/furred ~** : paslı dil, **2.** (yiyecek olarak) hayvan dili, **3.** dil, lisan. **foreign ~** : yabancı dil. **the German ~** : Alman dili, Almanca. **find one's ~** : dillenmek, dile gelmek, konuşmaya başlamak, yeniden konuşabilmek. **lose one's ~** : dili tutulmak, konuşamamak. **mother/native ~** : ana dili. **the gift of ~** : dil öğrenme yeteneği. **The ~ is sharper than any sword** : Dil, kılıçtan keskindir = Kılıç yarası geçer, dil yarası geçmez. **4.** konuşulan dil, lehçe, **5.** söz, konuşma, konuşma tarzı/yeteneği. **a smooth/ flattering ~** : mülâyim/gönül alıcı konuşma. **a sharp ~** : sert konuşma, acı söz söyleme. **curb/bridle one's ~ = put a curb/bridle on one's ~** : (a) ağzını sıkı tutmak, sır vermemek, (b) ölçülü konuşmak, gevezelikten sakınmak. **keep a civil ~ in one's head** : kibar/terbiyeli konuşmak. **keep a watch on one's ~** : sözlerine dikkat etmek, ağzından çıkanı kulağı işitmek. **on everyone's ~** : herkesin dilinde, dedikodusu ağızdan ağıza dolaşan, **6. ~s** : dinî vecd hâlinde söylenen anlaşılmaz sözler. **gift of ~s** : dinî bir toplantıda bilinmeyen kelimelerle konuşma, **7.** dil biçiminde şey, **8.** ayakkabının dili, **9.** çıngırak dili, **10.** nefesli çalgının dili/titreşen parçası, **11.** geçme tahtalarda yuvaya giren çıkıntı, **12.** denize uzanan kara çıkıntısı, dil, burun, **13.** *mak.* çıkıntı, **14.** broş iğnesi, **15.** araba oku, **16.** demir yolu makasının sivri rayı, **17. give ~** : (av köpeği) havlamak, **18. hold one's ~** : susmak, dilini tutmak, konuşmamak, **19. on the tip of one's ~** : (a) dilinin ucunda, söylemek üzere, (b) hatırlamak üzere, **20. put out one's ~** : dilini çıkarmak, **21. slip of the ~** : dil sürçmesi, **22. smoked ~** : tütsülenmiş/füme dil, **23. wag one's ~** : gevezelik/zevzeklik/boşboğazlık etmek, **24. with one's ~ in one's cheek = with ~ in cheek = ~ in cheek** : yarım ağızla, âdet yerini bulsun diye, ciddiyetten/samimiyetten uzak, yapmacık bir eda ile, **25.** *müz.* dil vuruşu yapmak, **26.** tahtalara geçme kenar yapmak, **27.** dil ile dokunmak, **28.** azarlamak, paylamak, **29.** *esk.* konuşmak, **30.** dil gibi çıkıntı teşkil etmek. **31. ~less** : dilsiz, **32. ~like** : dil gibi, dile benzer. ***e.a.- 12. cape, 24. mockingly, insincerely, 28. reproach, scold.***

tongue-and-groove joint, *is.* çıtalı geçme, lâmba ve zıvana.

tongue depressor, *is. tıp* dil bastırıcı, doktorların boğaz muayenesinde dili bastırdıkları yassı tahta çubuk.

tongue-lash, *f.* **1.** şiddetle azarlamak/paylamak, haşlamak, **2. ~ing** : azarlama, paylama, zılgıt. ***e.a.- 1. scold, reprove, reprimand, 2. scolding, reprimand.***

tongue-tie, *is.&f.* **-tied, -tying 1.** dil bağı, dilin alt damağa yapışık olması, **2.** dili bağlı olmak.

tongue-tied, *sf.* dili tutulmuş, dili tutuk, az konuşur.

tongue twister, *is.* tekerleme, şaşırtmaca, yanıltmaca, söylenmesi zor cümle. *"She sells seashells on the seashore." is a ~ ~.*

tonic, *is.&sf.* **1.** kuvvet ilâcı, tonik, **2.** kuvvet verici, vücudu/zihni/maneviyatı kuvvetlendirici (şey), **3.** *müz.* ana nota, baş nota, **4.** içilecek soda, **5.** *gr.* (a) vurgulu (ses), (b) titremli, benzer kelimelere ton farkına göre değişik anlamlar veren. *a ~ language.* **6.** ses veya ses perdesine ait, **7.** (resimde) gölge/ışık/renk etkisine ait, **8.** *patol.* gergili, gerilmiş. **a ~ spasm** : gergili kasınç, **9. ~ accent** : ses vurgusu, kelime telâffuzunda vurgu, perde değişmesinden ileri gelen aksan, **10. ~ally** : kuvvetlendirerek, canlandırarak, **11. ~ sol-fa** : nota yerine kelimeler kullanarak yazılan şarkı sistemi, **12. ~ water** : maden suyu, **13. act as a ~ on s.o.** : canlandırmak, kuvvetlendirmek.

tonicity, *is.* kuvvet, zindelik, sağlık, (kas) esneklik.

tonight = to-night, *is.&zf.* bu gece, bu akşam.

toning, *is. sin.* renklendirme.

tonka bean, *is.* **1.** *bot.* tonka ağacı *(Dypteryx odorata)* : G Amerika'nın tropikal bölgelerinde yetişen ve badem şeklindeki siyah tohumu vanilya yerine veya parfüm yapmakta kullanılan ağaç, **2.** tonka tohumu.

tonlet, *is.* zırhlı levhalardan yapılmış eteklik.

tonnage = tunnage, *is.* **1.** tonaj, tonilato, istiap haddi, ton olarak geminin yük taşıma kapasitesi, **2.** bir ülke gemilerinin toplam tonajı, **3.** gemi yükünün tonu başına alınan liman/kanal vb. vergisi, **4.** tonajına göre alınan gemi vergisi.

tonne, *is.* ton, 1000 kg. ***e.a.- metric ton.***

tonneau, *is., ç.* **-neaus/-neaux 1.** otomobilin arka oturacak kısmı, **2.** tekmil otomobil gövdesi, **3.** otomobil tentesi, **4.** ton, 1000 kg. ***e.a.- 4. millier, tonne.***

tonometer, *is.* **1.** (a) sesölçer, ses frekansını ölçen alet, (b) diyapazon, akortlama aleti, **2.** tansiyon aleti, gözün tansiyonunu veya kan basıncını ölçen alet, **3.** *fiz. kim.* basınçölçer, gaz basıncını ölçen alet, **4. tonometric** : ses ölçümsel, **5. tonometry** : ses/basınç ölçümü.

tons burden, *den.* yük tonajı : 2240 libre (1016 kg) lik İngiliz tonu cinsinden geminin yük taşıma kapasitesi.

tonsil, *is. anat.* **1.** bademcik, **2. ~ar = ~lar = ~lary** : bademcikle ilgili. **3. ~litis** : bademcik yangısı/iltihabı, **4. ~litic** : bademcik yangısı ile ilgili, **5. ~lectomy** : bademcik çıkarımı/ameliyatı, **6. ~lotomy** : bademciğin kesilmesi veya kısmen çıkarılması ameliyatı.

tonsorial, *sf.* berbere/berberliğe ait.

tonsure, *is.&f.* **-sured, -suring 1.** saç kesme, **2.** katolik papazlarının tepelerinin tıraş edilmesi, **3.** tıraş edilmiş baş, **4.** başın tepe kısmını tıraş etmek.

tontine, *is.* **1.** ortaklaşa hayat sigortası, birisi ölünce hayatta kalanların hissesinin arttığı sigorta sistemi, **2.** her sigortalının hissesi, **3.** ortaklaşa gelir, sigorta ortakları.

tonus, *is. fizy.* **1.** gergi, uyarıya kolayca cevap verecek şekilde kasın hafifçe gerilmesi, **2.** kasların uyarı ile kasılma yeteneği, **3.** uzun süren kasınç.

tony, *sf.* **tonier, toniest** *argo* lüks, kibar, modaya uygun. *a ~ nightclub.* ***e.a.- stylish, high-toned.***

too, *zf.* **1.** üstelik, hem de, de, dahi, ilâveten ek olarak. **young, clever, and rich too** : genç, zeki, hem de zengin. **I too want some** : Ben de isterim. **2.** gereğinden fazla, çok fazla, fazlasıyla, ziyadesiyle, gayet. **too sick to travel** : seyahat edemeyecek kadar hasta. **I know him all too well** : Onu gayet iyi tanırım. **The suspicions had proved all too true** : Şüpheler fazlasıyla doğru çıktı. **3.** son derece, çok, pek çok, fevkalâde. **too much money** : pek çok para. **too many people** : pek çok kimse. **It was too nice of you to come** : Geldiğinize çok iyi ettiniz. **This has gone too far** : Bu iş artık haddi aştı/çok ileri gitti. **4. none too** : pek ... değil. **We argue, but we're none too sure what we're arguing about** : Tartışıyoruz ama neyi tartıştığımızın farkında değiliz. **5. only too** *bk.:* **only** (6). ***e.a.- 1. also, moreover, in addition, 3. very, extremely.***

took, *f. bk.:* **take** *(geç.z.).*

tool, *is.&f.* **1.** araç, alet, el aleti. **garden (ing) ~s** : bahçıvanlık aletleri. **Textbook became the essential ~s of the teacher** : Ders kitapları öğretmenin belli başlı aracı oldu. **A bad workman always finds fault with his ~s** : Kötü/acemi işçi aletlerine kabahat bulur. **2.** avadanlık, takım. **~-bag** : avadanlık/takım çantası.~ **box = ~ chest** : takım kutusu, **3.** (torna) kalem, **4.** makine, tezgâh, **5.** herkese alet/ oyuncak olan kimse. **He was a mere ~ in their hands** : Onların elinde bir oyuncaktan ibaretti. **6.** *argo-kaba bk.:* **penis, 7.** aletle işlemek/şekil vermek, **8.** tornalamak, **9.** alet temin/makine etmek. **~ up** : aletlerle/makinelerle donatmak, **10.** arabaya binip sürmek, arabada gitmek. **~ along** : arabayı yavaş yavaş sürmek, **11. ~er** : aletle işleyen/şekil veren, alet/makine ile donatan, **12. ~less** : aletsiz, takımsız. ***e.a.-1. instrument, utensil, implement.***

toolhouse, *is., ç.* **-houses** alet kulübesi.

tooling, *is.* **1.** aletle yapılan süs/tezyinat, **2.** sıcak kalıpla kitap kapağına süs yapma, **3.** fabrikayı makine ve aletlerle donatma.

tool-kit = tool kit, *is.* alet takımı, avadanlık.

toolmaker, *is.* alet/avadanlık yapımcısı/tamircisi.

toolmaking, *is.* alet/avadanlık yapımı/tamiri.

toolroom, *is.* alet/avadanlık odası.

toolshed = toolhouse, *is.* alet/avadanlık kulübesi.

toon, *is.* **1.** *bot.* tun ağacı *(Tuna ciliata, Cedrela Toona)* : Hindistan ve Avustralya'da yetişen kerestesi mauna benzer bir ağaç, **2.** tun kerestesi.

toot, *is.&f.* **1.** boru çalma(k), **2.** boru gibi ötme(k), **3.** boru / düdük sesi, **4.** *k.d.* içki âlemi, cümbüş, **5.** *argo* burnuna kokain çekmek. ***e.a.- 4. binge, spree.***

tooth, *is., ç.* **teeth** *f.* **toothed, toothing 1.** diş. **canine/eye ~** : köpek dişi. **false/artificial ~**: takma diş. **milk ~** : kuzu/süt dişi. **molar ~** : azı dişi. **wisdom ~** : akıl dişi. **set of teeth** : takım diş, **2.** diş gibi çıkıntı, dişe benzer şey. **the teeth of a comb/fork/saw/wheel** : tarağın/çatalın/testerenin/çarkın dişleri, **3.** diş gibi kesen şey, **4.** iştah, belirli bir yemeğe karşı aşırı düşkünlük. **to have a sweet ~** : tatlıya düşkün olmak, **5.** (kâğıt vb. üzerinde) pürüz, **6.** diş yapmak, diş açmak/takmak, **7.** diş diş etmek, çentiklemek, **8. by the skin of one's teeth** : kıtı kıtına, ucu ucuna, ancak, güçbelâ, güçlükle, kıl payı. **escape by the skin of one's teeth** : kıl payı kurtulmak, **9. cast/throw sth. in s.o.'s teeth** : bir şeyi birinin yüzüne vurmak, yüzüne karşı söylemek, **10. cut a ~** : (çocuk) diş çıkarmak, **11. extract a ~** : diş çekmek, **12. fed up to the (back) teeth** : gına getirmiş, bıkmış, illâllah demiş. **I'm fed up to the back teeth with people complaining** : Halkın şikâyetinden bıktım artık. **13. fill a ~** : diş doldurmak, **14. get one's teeth into** : kendini (işine) vermek, dört elle sarılmak, **15. have a ~ out** : bir dişini çektirmek, **16. in the teeth of** : (a) karşı karşıya, yüz yüze. *in the teeth of the wind.* (b) rağmen, karşı gelerek, muhalefetle. **in the teeth of public opinion** : kamuoyuna karşı gelerek, **17. lie through/in one's teeth** : kasten/göz göre göre yalan söylemek. *They are lying in their teeth.* **18. long in the ~** : yaşlı, ihtiyar, **19. say sth. between one's teeth** : homurdanmak, sözü gevelemek, **20. set one's teeth** : dişini sıkmak. **It set my teeth on edge** : Dişlerimi kamaştırdı. **21. put teeth in sth.** : bir şeyi etkinleştirmek, etkisini artırmak, **22. show one's teeth** : tehdit etmek, diş bilemek, **23. to the teeth** : tepeden tırnağa kadar, baştan başa. **armed to the teeth** : tepeden tırnağa kadar silâhlanmı, **24. ~ and nail** : olanca gücü/bütün kuvvetiyle, canını dişine takarak. *fight ~ and nail.* **25. ~less**: dişsiz, diş geçiremeyen, etkisiz, **26. ~lessly** : etkisizce, diş geçiremeksizin, dişsiz olarak, **27. ~lessness** : dişsizlik, etkisizlik, diş geçirememe, **28. ~like** : diş gibi, dişe benzer. ***e.a.- 4. appetite, taste, relish, liking, 7. indent, 8. barely, 16. (b) in defiance of, in opposition to, 18. elderly, old, 23. fully.***

toothache, *is.* diş ağrısı.

tooth-billed pigeon, *is. zool.* dişli güvercin *(Didunculus strigirostris).* Soma adalarında yaşar.

toothbrush, *is.* diş fırçası.

toothed, *sf.* **1.** ...dişli. **big- ~** : iri/kazma dişli. **gap-~** : dişlek, seyrek dişli. **white-~** : beyaz dişli, **2.** çentikli, **3. ~ whale** : dişli balina *(Odontoceti).* ***e.a.- 2. notched, indented.***

toothpaste, *is.* diş macunu.

toothpick, *is.* diş çöpü, kürdan.

tooth powder, *is.* diş tozu.

tooth-protector, *is. sp.* dişlik.

tooth shell, *is. zool.* sandalımsı yumuşakça *(Scaphopoda).*

toothsome, *sf.* **1.** lezzetli, iştah açıcı, tadı güzel, ağzına lâyık, **2.** çekici, cazip. hoş, **3. ~ly** : lezzetle, iştah açıcı bir şekilde; çekici/hoş bir şekilde, **4. ~ness** : lezzetlilik; çekicilik, hoşluk. ***e.a.- 1. platable, 2. atractive, desirable.***

toothwort, *is.* **1.** *bot.* diş otu *(Dentaria),* **2.** gizli otu *(Lathraea Squamaria).*

toothy, *sf.* **toothier, toothiest** dişlek, iri/fırlak dişli. **toothily** : iri/fırlak dişli olarak. **toothiness** : dişleklik, iri/fırlak dişlilik.

tootle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** (nefesli sazı) hafif ve devamlı çalma(k). *~ on the flute.* **2.** sürekli ney vb. sesi, **3. tootler** : devamlı ney vb. çalan.

toots, *is. argo* (kıza/kadına samimî hitap ederken) şekerim, hayatım, balım, güzelim. ***e.a.- honey, baby, darling, dear.***

tootsy, *is., ç.* **-sies** *k.d.* **1.** ayak, **2.** *bk.:* **toots.**

top, *is.&sf.&f.* **topped, topping 1.** tepe, zirve, doruk, üst, **2.** kapak, **3.** (araba vb.) örtü, üst, **4.** azamî şiddet/miktar. **at the ~ of his lung/voice** : avazı çıktığı kadar, bar bar. **a price of ten dollars, at the ~** : en fazla on dolarlık fiyat, **5.** en yüksek mevki/makam/derece/yer, **6.** baş, tepe. **from ~ to toe** : tepeden tırnağa, baştan ba-

şa, **7.** sebzenin toprak üstünde kalan kısmı, **8.** başlangıç. **Take it from the ~** : Baştan başlamak. **9.** *den.* çanaklık, **10.** *briç* en kıymetli kâğıt, **11.** *sp.* topa yukarıdan vuruş, **12.** (mücevherat) taç, **13.** topaç, **14.** en üstteki, en yüksekteki. *the ~ shelf.* **15.** en fazla/yüksek, azamî. **to pay ~ prices :** en yüksek fiyatı ödemek. **~ speed** : azamî hız, **16.** en üstün/âlâ, en yüce/yüksek, **17.** en yukarıda/tepede/dorukta olmak. **~ a class** : sınıfta birinci olmak, **18.** tepeye/zirveye ulaşmak, tepesine çıkmak. *~ a hill.* **19.** üstünde/tepesinde olmak. **a statue ~s the column** : sütunun üstünde bir heykel var, **20.** yükselmek, **21.** daha yüksek olmak, miktarca daha fazla olmak. **~ s.o. by a head** : birinden bir baş boyu daha uzun olmak, **22.** üstün olmak/gelmek, geçmek, faik olmak, daha iyisini yapmak, üstesinden gelmek. **Can you ~ this?** Bundan iyisini yapabilir misin? **That ~s everything** : Bu hepsinden üstündür. **23.** üstünü kapamak, kapak koymak, **24.** budamak, tepesini kesmek. *to ~ a tall tree.* **25.** *kim.* karışımın en uçucu bileşenini damıtmak, **26.** *sp.* topa tepeden vurmak, **27. blow one's ~** *argo* (a) tepesi atmak, çok kızmak/öfkelenmek, (b) çıldırmak, delirmek, aklını oynatmak, **28. ~ boot** : uzun potin, **29. ~ brass** *ABD- argo* kodaman, yüksek rütbeli subay/memur, **30. ~ hat** : silindir şapka, **31. ~ off** : (a) (mükemmel bir şekilde) bitirmek, sona erdirmek, (b) tepeleme doldurmak, **32. ~ out** : (a) (gökdelenin) iskeletini/çatısını tamamlamak, (b) tepesini düzeltmek/yassıltmak, **33. off the ~** *argo* gayrisafi kârdan, **34. off one's ~** : kaçık, kafadan çatlak, **35. off the ~ of one's head** : kafadan, işkembeden, düşünmeden, **36. on ~** : muzaffer, hâkim, başarılı. **come out on ~** : birinci gelmek, **37. on ~ of** : (a) üstün(d)e, üzerin(d)e, en tepede, en üstte. **One thing happened on ~ of another** : Olaylar üst üste/birbiri üstüne geldi. (b) üstelik, ilâveten. **on ~ of that** : buna ilâveten, üstelik, hem de. (c) az kalsın, neredeyse, (d) tamamen duruma hâkim. **I'm on ~ of the world** : Dünyalar benim oldu, çok mutluyum. **38. over the ~** : (a) *As.* siperden, cephеden, (b) fazladan, beklenenin/umulanın üstünde. **go over the ~** : cepheden taarruz etmek; beklenenden fazlasını elde etmek, **39. sleep like a ~** : deliksiz uyumak. ***e.a.- 1. zenith, acme, peak, pinnacle, apex, summit, 2. lid, cover, 8. beginning, 14. highest, upper, uppermost, 15. greatest, 16. foremost, chief, principal, 22. surpass, excel, outdo, 24. crop, prune, 31. (a) finish, complete, climax, 32. (b) level off, 36. successful, victorious, dominant, 37. (a) over, upon, (b) in addition to, over and above.***

topaz, *is.* topaz, sarı yakut. **topazine** : topaz gibi, sarı yakut renginde/parlaklığında. **~ quartz** : sarı topaz.

topazolite, *is.* sarı veya zeytin renginde grena.

top banana, *is. argo* **1.** baş güldürü oyuncusu, başkomedyen, **2.** bir topluluğun başı, ileri gelen kişi.

topcoat, *is.* palto.

top copy, *is.* (daktilo) üst/asıl nüsha.

top dog, *is. k.d.* öncü, (bir yarışmada vb.) önde/ başta gelen kimse/kurum.

top dollar, *is. k.d.* en yüksek ücret/maaş/fiyat.

top-drawer, *is.&sf.* **1.** üst çekmece, **2.** en önemli/büyük, en başta gelen. **a ~ secret** : en büyük/önemli sır, **3.** güzide, seçme, kibar (kimse). **out of the ~** : kibar âleminden.

top-dress, *gl.f.* gübrelemek, gübre serpmek. **top dressing** : serpme gübre.

tope, *is.&f.* **toped, toping 1.** çok içki içmek, ayyaş olmak, **2.** *zool.* camgöz *(Galeorhinus galeus) :* Avrupa kıyılarında yaşayan ufak köpek balığı, **3.** kubbeli Buda tapınağı.

topectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* beyindeki ön dilmiğin/lobun kısmen çıkarılması.

topee = topi, *is.* kolonyal şapka.

toper, *is.* ayyaş, çok içki içen, sarhoş.

topflight, *sf.* en üstün/mükemmel, eşsiz, fevkalâde, birinci. ***e.a.- excellent, superior, first-rate, best.***

topfull, *sf.* tepeleme/ağzına kadar dolu. ***e.a.- brimful.***

topgallant, *is.&sf. den.* **1. ~ sail** *d.d.* babafingo yelkeni, **2.** babafingo, **3.** geminin en yüksek yerinde bulunan, **4. ~ mast** : babafingo direği.

tophamper, *is. den.* **1.** üst yelken, **2.** lüzumsuz ağırlık.

top-heavy, *sf.* **1.** havaleli, üst tarafı çok yüklü, **2.** *fin.* fazla sermayeli, **3. top-heavily** : havaleli bir şekilde, **4. top-heaviness** : havalelilik.

Tophet = Topheth, *is.* **1.** Kudüs yakınında eskiden çocukların kurban edildikleri yer, **2.** cehennem. ***e.a.- 2. hell.***

top-hole, *sf. Brit.- argo* en âlâ, birinci. ***e.a.- first-rate.***

tophus, *is. patol.* gut hastalığında eklemlerin kireçlenmesi. **tophaceous** : kireçlenmiş.

topi, *is., ç.* **-pis** *bk.:* **topee.**

topiary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** süslü şekilde budanmış (bahçe), **2.** süslü budama sanatı.

topic, *is.* **1.** konu, mevzu, **2.** madde, mesele. ***e.a.- subject, thesis, theme.***

topical, *sf.* **1.** konusal, konu/mevzu ile ilgili, (belirli bir) konuya ait. *a ~ reference.* **2.** güncel, günün konularıyla ilgili, yöresel, mahallî, mevziî. **~ drama** : güncel oyun. **~ song** : güncel şarkı, günün şarkısı, **4.** *tıp* mevziî, lokal, bedenin bir noktasına uygulanan. *a ~ remedy.* **5. ~ly** : konu ile ilgili olarak, yöresel olarak. ***e.a.- 3, 4. local.***

topicality, *is., ç.* **-ties 1.** konusallık, konu/mevzu ile ilgili olma, **2.** güncel /yöresel konu, günün konusu.

topic(al) sentence, *sf.* kısa özet, konuyu özetleyen cümle.

top kick, *is. As. argo* başçavuş. ***e.a.- first sergeant.***

topknot, *is.* **1.** saç topuzu, **2.** saça takılan kurdele/tüy, **3.** ibik, tepe, kuş sorgucu.

topless, *sf.* **1.** yarım, üst/beden kısmı olmayan. *a ~ bathing suit.* **2.** belden yukarısı çıplak. *a ~ waitress.* **3.** çıplaklar+ : belden yukarısı çıplak kızların dans ettiği/şarkı söylediği. **a ~ bar** : çıplaklar barı, **4.** çok yüksek, zirvesine erişilmez. *a ~ mountain.* **5.** *esk.* eşsiz, **6. ~ness** : (belden yukarı) çıplaklık. ***e.a.- 4. extremely high, 5. peerless.***

top-level, *sf.* üst kademe+, üst düzeyde/seviyede (yapılan). *a ~ meeting.* ***e.a.- high-level.***

toplofty, *sf. k.d.* **1.** kibirli, mağrur, azametli, kurumlu, **2. toploftily :** kibirle, gururla, mağrurane, azametle, kurumlu kurumlu, **3. toploftiness :** kibir(lilik), gurur, mağrurluk, azamet, kurum. ***e.a.- 1. haughty, pompous, pretentious.***

topmast, *is. den.* gabya çubuğu.

topminnow, *is., ç.* **-now/-nows** *zool.* yüzey sazanı *(Cyprinodontiae, Poeciliidae)* : su yüzeyinde yüzen ufak birkaç tür sazan balığı.

topmost, *sf.* en yüksek, en üstteki. *~ point. the ~ branches of the tree.* ***e.a.- highest, uppermost.***

topnotch, *sf. k.d.* en âlâ/üstün, birinci, fevkalâde, mükemmel. *a ~ performance.* ***e.a.- first-rate, excellent.***

topo-, *ön ek* "yer, zemin, arazi" *ör.: topography.* Sesli harf önünde : **top-**

topographer, *is.* yer betimci, topoğrafyacı, topoğrafya uzmanı.

topographic = topographical, *sf.* yer betimsel, topografik. **~ map** : yer betimi/topoğrafya haritası. **topographicalally** : yer betimine ait.

topography, *is., ç.* **-phies** yer betimi, topoğrafya.

topology, *is. mat.* **1. analysis situs** *d.d.* ilinge (bilgisi), topoloji : geometrik şekillerin dönüştürümle değişmeyen özelliklerini inceleyen bilim, **2. topologic(al)** : ilingesel, topolojik, **3. topologically** : ilingesel olarak, **4. topologist :** ilingeci, topolojist.

toponym, *is.* **1.** yer adı, **2.** yer adından türetilen ad.

toponymy, *is.* **1.** yer adları bilgisi, **2.** *anat.* vücut bölümlerinin adları, **3. toponymic(al) :** yer adları ile ilgili, yer adlarını gösteren.

-topped, *sf.* üstü... kaplı. **cloud- ~ peaks** bulutla kaplı tepeler. **ivory- ~ walking stick** : fildişi topuzlu baston.

topper, *is.* **1.** üstün/mükemmel kimse/şey, **2.** kısa kadın mantosu, **3.** *k.d.* silindir şapka, **4.** *argo* evvelkine baskın çıkan lâtife/şaka/nükte.

topping, *sf.&is.* **1.** üstün, âlâ, mükemmel, **2.** *Brit.- k.d.* fevkalâde, harikulâde, **3.** (ağaç vb.) tepesini kesme/budama, **4.** en üst tabaka boya sürme, **5.** (yemek/pasta vb.) üstüne konulan sos, krema vb. ***e.a.- 1. outstanding, eminent, distinguished, 2. excellent, wonderful.***

topple, *f.* **-pled, -pling 1.** devrilmek, **2.** eğilmek, düşecek gibi yana yatmak, **3.** devirmek, itip yuvarlamak, **4.** düşürmek, (mevkiinden) atmak. **~ down/over** : düşürmek, ıskat etmek. **to ~ a monarch** : bir kralı düşürmek/tahttan indirmek. ***e.a.- 1. pitch, tumble down, 2. lean, totter, 3. overturn, 4. overthrow.***

top round, *is.* sığır budu, buttan kesilen parça.

tops, *sf.&is.* **1.** en iyi, en üstün, eşsiz, birinci, **2. the ~** : en üstün kimse/şey.

topsail, *is. den.* gabya yelkeni.

top-secret, *is. ABD- As.* çok gizli. ~ *documents.*

top sergeant, *As. - argo* başçavuş. ***e.a.-*** *first sergeant*

topside, *is.&sf.&zf.* **1.** üst taraf, **2. ~s** *den.* borda, geminin su çizgisinden yukarıda kalan kısmı, **3.** yukarıda, güvertede.

topsoil, *is.&f.* **1.** toprağın üst tabakası, humus, **2.** humus sermek.

topsy-turvy, *sf.&zf.&is., ç.* **-vies 1.** alt üst, baş aşağı, tersine dönmüş, **2.** karmakarışık, darmadağınık, **3.** karışıklık, dağınıklık, alt üst olma, **4. topsy-turvily** : alt üst/baş aşağı/tersine dönmüş durumda, karmakarışık/darmadağınık bir hâlde, **5. topsy-turviness** : alt üst olma, baş aşağı gelme, tersine dönme, karışıklık, dağınıklık. ***e.a.- 1.*** *upside down, inverted, reversed,* ***2.*** *confused, disorderly.*

toque, *is.* **1.** dar kenarlı kadife kadın şapkası (XVI. yy.), **2.** kenarsız kadın şapkası, **3.** *bk.:* **tuque.**

tor, *is.* kayalık yüksek tepe, kayalık burun/uçurum. ***e.a.-*** *crag.*

Torah = Tora, *is.* **1.** Tevrat, Eski Ahdin ilk beş kitabı, Musa şeriatı, **2.** Eski Ahit, **3.** Musevîlerde dinsel yasa.

torbernite, *is.* torbernit, bakır uranyum fosfat cevheri: CuU2P2O12.12H2O. **chalcolite** *d.d.*

torch, *is.&f.* **1.** meş'ale. ~ **race** : meş'ale yarışı, **2.** aydınlatıcı bilgi kaynağı, meş'ale. **a ~ of science** : ilim meş'alesi. **hand on the ~** : ilim ışığını devam ettirmek, **3.** üfleç, hamlaç, asetilen lâmbası, **4.** *Brit.* el feneri, **5. carry the ~ for = carry a ~ for** *argo* ümitsiz/karşılıksız bir aşka düşmek, sevda ile yanıp tutuşmak, **6.** *argo* ateşe vermek, (kasten) yangın çıkarmak, **7. ~ procession** : fener alayı, **8. ~ singer** : hazin aşk şarkıları okuyucusu, **9. ~ song** : hazin aşk şarkısı, **10. ~less** : meş'alesiz, **11. ~like** : meş'ale gibi. ***e.a.- 1.*** *flambeau, link,* ***4.*** *flashlight.*

torchbearer, *is.* **1.** meş'aleci, meş'ale taşıyan, **2.** önder, lider, mürşit, bir harekete önayak olan kimse.

torchère, *is. Fr.* meş'ale sehpası.

torchier(e), *is.* dolaylı ışıtaç, dolaylı aydınlatan lâmba.

torchlight, *is.* meş'ale ışığı.

torchon lace, *is.* keten dantel.

torchwood, *is. bot.* **1.** meş'ale ağacı *(Amyris balsamifera) :* Florida'da yetişen, reçineli odunu meş'ale yapmakta kullanılan bir ağaç, **2.** reçineli ağaç.

tore, *is.&f.* **1.** *bk.:* **torus, 2.** *bk.:* **tear**^{2} *(geç.z.).*

toreador, *is. İsp.* **1.** boğa güreşçisi, **2. ~ pants** : balıkçı pantalonu. ***e.a.- 1.*** *torero, bullfighter.*

torero, *is., ç.* **-reros** *İsp.* boğa güreşçisi, matador. ***e.a.-*** *toreador, bullfighter, matador.*

toreutic, *sf.* **1.** maden oymacılığına ait, **2. ~s** : maden oymacılığı.

tori, *ç. is. bk.:* **torus.**

toric, *sf.* halka şeklinde.

torii, *is., ç.* **torii** Japonya'da Şinto tapınağının kapısı.

torment, *is.&f.* **1.** işkence (etmek), eziyet/eza/cefa (çektirmek/vermek), ezinç, elem (vermek), azap/ ıstırap (çektirmek), **2.** canını sıkmak, taciz etmek, kızdırmak, üzmek, başını ağrıtmak, **3. ~edly** : elemle, azap/ıstırap içinde, cefa çekercesine, **4. ~ingly** : işkence edercesine, eziyet/eza/cefa çektirerek, elem/ıstırap vererek. ***e.a.- 1.*** *torture, harry, hector, vex, distress, agonize, anguish,* ***2.*** *annoy, worry, disturb, plague, needle, trouble.*

tormentil, *is. bot.* beşparmak otu *(Potentilla Tormentilla)* : küçük parlak sarı çiçekler açar, kökü hekimlikte ve boyacılıkta kullanılır.

tormentor = tormenter, *is.* **1.** işkence aleti, eziyet/eza/cefa çektiren kimse/şey, can sıkıcı/taciz edici kimse/şey, baş belâsı, **2.** *tiy.* gizleyici, çerçeve kanadı, sahne içindeki yan perde, **3.** *sin.* yankı önleyici (ekran), **4. ~ batten** : çerçeve kenar direği, **5. ~ lights** : çerçeve kenar ışıkları.

torn, *f. bk.:* **tear**^{2} *(sf.f.).*

tornado, *is., ç.* **-does/-dos 1.** kasırga, hortum, şiddetli fırtına, **2. ~ cloud** : kasırga bulutu, **3. tornadic** : kasırgamsı, kasırga şeklinde, **4. ~like** : kasırga gibi

toro, *is., ç.* **-ros** *İsp.* boğa. ***e.a.-*** *bull.*

toroid, *is. geom.* halka, simit, tor : kapalı bir şeklin aynı düzlemdeki bir eksen etrafında dönmesiyle oluşan yüzey ve bunun çevrelediği oylum.

torose = torous, *sf.* **1.** *bot.* yumrulu, **2.** *zool.* şişkin, çıkıntılı, boğumlu. ***e.a.- 1. knobbed, 2. bulging.***

torpedo, *is., ç.* **-does/-dos**, *f.* **-doed, -doing** **1.** torpil, torpido, denizaltı mayını, **2.** petrol kuyusu açmakta kullanılan patlayıcı madde, **3.** işaret olarak ray üzerine konulup lokomotif geçince patlayan fişek, **4.** eğlence için taş üzerine atılıp patlatılan fişek, **5.** *ABD- argo* kiralık katil, para ile adam öldüren haydut, **6.** *zool.* torpil balığı *(Torpedo marmorata),* **7.** torpillemek, torpil ile tahrip etmek/batırmak, **8. ~ boat** : torpido gemisi, torpido bot, **9. ~-boat destroyer** : torpido muhribi, **10. ~ bomber = ~ plane** : torpido bombardıman uçağı, **11. ~ dafense net** : torpido savunma ağı, **12. ~like** : torpil/torpido gibi, **13. ~man** : torpidocu: denizaltı silâhlarının tamir ve bakımı ile görevli astsubay, **14. ~ station** : torpido üssü, **15. ~ tube** : torpil kovanı, torpil atmaya mahsus boru.

torpid, *sf.* **1.** uyuşuk, uyuşmuş, **2.** durgun, duygusuz, cansız, **3.** tembel, atıl, faaliyetsiz, **4.** uykuda, uyuyan, kış uykusuna yatmış, **5. ~ity = ~ness** : uyuşukluk, durgunluk, duygusuzluk, cansızlık, tembellik, atalet, **6. ~ly** : uyuşukça, uyuşmuş gibi, durgun/cansız bir şekilde, tembel tembel. ***e.a.- 1. lethargic, slow, 2. dull, apathetic, 3. indolent, 4. dormant. k.a.- 1. energetic.***

torpor, *is.* **1.** uyuşukluk, sersemlik, durgunluk, duygusuzluk, cansızlık, tembellik, hareketsizlik, atalet, **2.** (hayvan) kış uykusuna yatma. ***e.a.- 1. sleepiness, stupor, slumber, drowsiness, apathy, lethargy, stolidity, listlessness.***

torporific, *sf.* uyuşukluk verici, uyuşturucu, sersemletici.

torquate, *sf. zool.* boynu halkalı, gerdanlı, kolyeli. ***e.a.- collared.***

torque, *is.* **1.** *mek.* buru. kuvvet momenti : teğetsel bir kuvvetin cismi döndürücü etkisi, kuvvet ile etkilediği kuvvet kolunun çarpımı. **~meter** : buruölçer, **2.** *optik* ucay dönüm : düzlem ucaylı ışığın bazı sıvı ve kristallerden geçerken ucay düzleminin dönmesi, **3.** (eski Gal ve Britonların taktığı) burma gerdanlık.

torques, *is. zool.* gerdanlık : hayvanların boynu etrafında halka şeklinde ve ayrı renkte tüy, deri vb.

torr, *is.* tor, basınç birimi. 1 tor = 1333.2 mikrobar.

torrefy, *gli.f.* **-fied, -fying** **1.** (ilâç, maden cevheri vb.) kavurmak, kurutup gevrekleştirmek, yakmak, yüksek derecede ısıtıp gazlarını çıkarmak, **2. torrefaction** : kavurma, kurutma. ***e.a.- 1. parch, scorch.***

torrent, *is.* **1.** sel, şiddetli akıntı. *A ~ of water swept down the walley.* **a ~ of tears** : sel gibi akan gözyaşları, **2.** tufan, çok şiddetli yağmur. *The rain fell in ~s.* ***e.a.- 1. flood.***

torrential, *sf.* **1.** sel/tufan gibi. *a ~ rain.* **2.** çok şiddetli, **3.** selin sebep olduğu, **4. ~ly** : sel gibi, bardaktan boşanırcasına.

torrid, *sf.* **1.** güneşten kavrulan, kurak, **2.** (iklim, hava vb.) çok sıcak, yakıcı, kavurucu, kızgın, ateş gibi, **3.** ateşli, hararetli, ihtiraslı. **a ~ love story** : ateşli bir aşk hikâyesi, **4. ~ity = ~ness** : sıcaklık, yakıcılık, kavuruculuk, kızgınlık, ateşlilik, **5. ~ly** : sıcak/yakıcı/kavurucu/kızgın/ateşli bir şekilde, hararetle, ihtirasla, **6. ~ Zone** : Sıcak Kuşak, Oğlak ve Yengeç dönenceleri arasında kalan geniş bölge. ***e.a.- 1. tropical, arid, burning, 2. scorching, fiery, hot, parching, 3. ardent, passionate. k.a.- 1. arctic, 2. frigid, 3. cool.***

torsade, *is.* **1.** bükülmüş kordon/şerit, **2.** süslü kıvrım.

torsi, *ç. is. bk.:* **torso.**

torsibility, *is.* bükülebilme, burulabilme.

torsion, *is.* **1.** bükme, burma, kıvırma, **2.** bükülme, burulma, kıvrılma, **3.** *mek.* burulum, burulmadan ileri gelen tepkisel kuvvet, burulma şekil değiştirmesi, **4. ~ balance** : burulum tartacı/terazisi, **5. ~ bar** : burma çubuğu, yay çubuğu, **6. ~ meter** : burulumölçer, **7. ~ pendulum** : burulum sarkacı, **8. ~ scale** : burulum tartacı/terazisi, **9. ~al** : buru+, burulumsal. **~al stress** : burulum zorlaması, **10. ~ally** : burarak, buracak şekilde.

torsk, *is., ç.* **torsks/torsk** *zool.* mezgitgillerden herhangi bir balık *(Gadidae).* ***e.a.- cod.***

torso, *is., ç.* **-sos, -si** **1.** insan gövdesi, **2.** çıplak insan vücudu heykeli, **3.** tamamlanmamış iş.

tort, *is. huk.* haksız muamele, haksız fiil.

torte, *is., ç.* **tortes/torten** turta : ekmek kırıntısı, yumurta, ceviz, fındık vb. ile yapılmış pasta.

tort-feasor, *is. huk.* haksız fiil işleyen kimse.

torticollis = wryneck, *is. patol.* boynu eğrilik: boyun çarpıklığı, kaslarının kasılması sonucunda baş ve boynun bir tarafa eğilmesi.

tortile, *sf.* burulmuş, (yay gibi) kıvrılmış, bükülmüş. ***e.a.*** *- twisted, coiled.*

tortilla, *is.* Meksika bazlaması (mısır unundan yapılır).

tortious, *is. huk.* haksız (muamele/ fiil). **~ly** : haksız olarak.

tortoise, *is.* **1.** kara kaplumbağası, tosbağa *(Testudi-nata),* **2.** çok yavaş iş gören kimse, **3. ~ beetle** : kaplumbağa biçiminde bitki ile beslenen kınkanatlı böcekler. ***e.a.*** *- 1. turtle.*

tortoise shell, *is.* **1.** bağa, kaplumbağa kabuğu, **2.** nimfa kelebeği *(Nymphalis californica).*

tortoise-shell, *sf.* **1.** bağa+, bağadan yapılmış, **2.** bağaya benzer, bağa gibi sarı, kahverengi alaca renkli, **3. ~ cat = calico cat** : çilli ev kedisi, üç renkli kedi, **4. ~ turtle** *bk.:* **hawskbill turtle.**

tortoni, *is.* **1.** kirazlı/bademli dondurma, **2.** *bk.:* **biscuit tortoni.**

tortricid, *is.&sf.* geniş kanatlı güve/ pervane *(Tortri-cidae).*

tortuosity, *is., ç.* **-ties 1.** kıvrımlılık, ivicaç, dolambaçlılık, yılankavilik, eğri büğrülük, büksüllük, **2.** büksülme, büklüm, kıvrım, kıvrıntı, kavis. ***e.a.*** *- 2. twist, bend, crook.*

tortuous, *sf.* **1.** kıvrımlı, kıvrıntılı, ivicaçlı, dolambaçlı, yılankavi, eğri büğrü. *a ~ path through the woods.* **2.** dolaylı, eğri, **3.** hileli, aldatıcı, fesat dolu, **4. ~ly** : kıvrıla kıvrıla, ivicaçlı/dolambaçlı/yılankavi bir şekilde, eğri büğrü; hile ile, fesatla, **5. ~ness** : kıvrım, kıvrıntı, ivicaç, dolambaçlılık, yılankavilik, eğri büğrülük, dolaylılık, hile, aldatıcılık, fesat. ***e.a.*** *- 1. sinuous, serpentine, bent, twisting, winding, crooked, 3. devious, deceitful, tricky.*

torture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** işkence, eza, cefa, eziyet, azap, elem. **to put s.o. to the ~** : birini söyletmek için işkence etmek, **2.** işkence etme(k), eziyet etme(k), azap verme(k), **3.** biçimini bozma(k), anlamını değiştirme(k), tahrif etmek, ters anlam verme(k), **4. ~dly** : işkence ile, elem/azap içinde, **5. torturer** : işkence aleti, işkence eden, azap/eza/cefa/elem veren kimse/ şey, **6. ~some = torturous** : işkence/eza/cefa/ eziyet/azap/elem verici, **7. torturingly** : işkence ederek, eza, cefa/eziyet/azap/elem vererek/verircesine, **8. torturously** : işkence ile, eziyet/azap/ elem içinde. ***e.a.*** *- 1. torment, agony, anguish, distress, pain, ordeal, cruelty, infliction.*

torus, *is., ç.* **tori 1.** *mim.* halka şeklinde sütun tabanı, **2.** *geom.* halka, simit : bir çember veya elipsin kendi düzlemindeki bir eksen etrafında dönmesinden oluşan yüzey/hacim, **3.** *bot.* çiçek tablası, **4.** *anat.* yumru, kabartı, kas/kemik çıkıntısı.

Tory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** *Brit.&Cnd.* tutucu/muhafazakâr parti üyesi, **2.** *k.h.* tutucu, muhafazakâr, **3. ~ism** : tutuculuk, muhafazakârlık, tutucu parti ilkeleri.

tosh, *is. Brit.- argo* saçma, zırva. ***e.a.*** *- nonsense.*

toss, *is.&f.* **tossed** (veya şiirde **tost**), **tossing 1.** atma(k), havaya fırlatma(k), topu karşısındakine atmak. *to ~ a ball.* **2.** (başı) arkaya doğru silkme(k). *~ one's head.* **3.** saçmak, savurmak. **to ~ one's money about** : parasını savurmak/düşüncesizce harcamak/israf etmek, **4.** öteye beriye çarpma(k), toslama(k), **5.** lâfa karışma(k), ortaya lâf atma(k). **I don't want my name to be ~ed about** : Adımın dillerde dolaşmasını istemem. **6.** yazı tura atma(k). **pitch and ~** : yazı tura oyunu. **win the ~** : yazı turada kazanmak, **7.** çalkalama(k), çalkan(dır)ma(k). **to ~ on the waves** : dalgalar üzerinde çalkalanmak, **8.** (salatayı vb.) karıştırma(k). **~ed salad** : karıştırılmış salata, **9.** (yatakta) bir yandan öbür yana dönmek/atılmak. *to ~ in one's sleep.* **I ~ed and turned all night** : Bütün gece yatakta bir yandan öbür yana dönüp durdum. **10. ~ about** : (a) bir tarafa fırlatmak, kaldırıp atmak, (b) (gemi) dalgalar üzerinde sallanmak, çalkanmak, yalpalanmak, (c) insan) yatakta dönüp durmak, **11. ~ aside/away** : uzağa fırlatmak, kaldırıp atmak, **12. ~ down** : içivermek, yuvarlamak, **13. ~ off** : (a) çabucak/kolayca yapıvermek, (b) bir yudumda içmek, yuvarlamak, **14. ~ up** : yazı tura atmak, **15. argue the ~** *k.d.* önceden alınmış bir karara itiraz etmek, lüzumsuz itirazlarda bulunmak, **16. take a ~** : (attan/bisikletten) düşmek, **17. tosser** : atan, fırlatan kimse. ***e.a.*** *- 1. throw, pitch, fling.*

tosspot, *is.* ayyaş, sarhoş. ***e.a.-*** *tippler, drunkard.*

tossup, *is.* **1.** yazı tura atma, **2.** *k.d.* baht/şans işi. **It's quite a ~** : Baht işidir, belli olmaz.

tost, *f. bk.:* **toss** *(geç.z.).*

tot, *is.&f.* **totted, totting 1.** küçük çocuk, **2.** *Brit.* azıcık/bir yudum içki, **3.** az miktarda herhangi bir şey, **4.** *gen.* **~ up** : toplamak, toplamını bulmak. **to ~ up a column of figures** : bir sütundaki rakamları toplamak. **The bill ~s up to $150.** : Fatura 150 doları buluyor. ***e.a.- 4.*** *add, total.*

total, *sf.&is.&f.* **-taled, -taling** (veya *Brit.:* **-talled, -talling**) **1.** tüm, bütün, tekmil, toplam. **the ~ expenditure** : tüm harcamalar, **2.** topyekûn, tamam. *the ~ effect of a play.* **3.** tam, baştan başa, kesin, mutlak. **~ abstinence** : alkolden tamamen kaçınma, yeşilaycılık. **~ depravity** *: (Kalvinizm)* insanlığın tam sapıklığı/dalâleti. **~ eclipse** : tam güneş tutulması. **a ~ failure** : tam bir başarısızlık, **4.** toplam, tutar, yekûn, **5.** bir şeyin tümü/bütünü, **6.** toplamak, toplamını bulmak, **7.** (bir toplama) ulaşmak/varmak, tutmak, etmek, baliğ olmak, **8.** *argo* tamamen harap/tahrip etmek, hurdaya çevirmek. **He ~ed his new car in the accident** : Kazada yeni arabası hurdaya döndü. ***e.a.- 1.*** *entire, complete, 3. absolute, utter, complete,* **4.** *sum, aggregate, 5. entirety, totality, whole, 6. add up, 7. amount to.*

totalise/totalisation, *gl.f. Brit. bk.:* **totalize/totalization.**

totalitarian, *sf.&is.* **1.** erk tekelci, bütüncül, totaliter, yönetimi tek elde bulunduran, mutlak, (yönetim yanlısı/devlet/hükûmet), **2. ~ism** : erk tekelciliği, totalitercilik, mutlak/müstebit idare. ***e.a.- 1.*** *arbitrary, opressive, tyrannical.*

totality, *is., ç.* **ties 1.** tümlük, bütünlük, tamlık, **2.** bir şeyin tümü/bütünü/tamamı, **3.** *astr.* tam tutulma (ay/güneş), **4. in ~** : tam olarak, tümü/bütünü ile, tamamen, tamamıyla. ***e.a.- 1.*** *entirety.*

totalizator, *is.* at yarışlarında müşterek bahisleri kaydedip hesabını yapan makine.

totalize, *gl.f.* **-ized, -izing** toplamak, toplamını bulmak/hesaplamak. **totalization** : toplama.

totalizer, *is.* **1.** toplayan (kimse), **2.** *bk.:* **totalizator**, **3.** toplama/çıkarma yapan hesap makinesi.

totally, *zf.* tamamen, tamamıyla, büsbütün, tüm olarak, tümüyle. *This is a ~ new situation.* ***e.a.-*** *wholly, entirely, completely.*

total recall, *is.* tüm anımsama, bütün ayrıntılarıyla hatırlama.

totaquine, *is. ecz.* kinin.

tote, *is.&f.* **toted, toting** *k.d.* **1.** (sırtında/kucağında) taşımak, **2.** (yanında) bulundurmak/taşımak. *to ~ a gun.* **3.** (taşıtla) taşımak/nakletmek, **4. ~ up** : toplamak, eklemek, cemetmek, **5.** yük, taşınan şey, **6. ~ bag** : kadınların büyük el çantası, **7. ~ board** *k.d.* müşterek bahisleri kaydeden makine, **8. totable** : taşınabilir, **9. toter** : taşıyan kimse. ***e.a.- 1&2.*** *carry, 3. transport, convey, 4. add, 5. load, burden.*

totem, *is.* **1.** ongun, aile/kabile simgesi, totem, **2.** totem heykeli, **3. ~ic** : ongunsal, **4. ~ically** : ongunsal olarak, **5. ~ism** : ongunculuk, totemizm, **6. ~ist** : onguncu, toteme inanan kimse, totem uzmanı, **7. ~istic** : ongunculukla ilgili, **8. ~ pole** : (a) totem heykeli, (b) aşama (sırası), hiyerarşi. **at the top of the educational ~ pole** : eğitim aşamasının en üstünde.

tother = to'ther, *sf.&zm. k.d.* şu, öteki, öbürü. ***e.a.-*** *the other, that other.*

toti-, *ön ek* "tüm, bütün" anlamı katar.

totipalmate, *sf.* (kuş parmakları) tüm perdeli/zarlı.

totipalmation, *sf.* (kuş parmakları) tüm perdeli/zarlı olma.

totter, *is.&f.* **1.** sendeleme(k), yalpalama (k), **2.** sallanma(k), sallantıda olmak, yıkılmak/çökmek üzere olmak, **3. ~er** : sendeleyen kimse, **4. ~ing** : (a) sendeleyen, sallanan, (b) çökmek üzere, sallantıda, **5. ~ingly** : sendeleyerek, sallanarak, **6. ~y** : sendeleyen, yalpalayan, sallanan, sallantıda olan, sarsak. ***e.a.- 1.*** *stagger, 2. waver, 4. (b) precarious 6. shaky, tottering.*

toucan, *is. zool.* tukan *(Ramphasstos monilis).* Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan parlak renkli tüylü, çok iri gagalı meyve ile beslenen kuş.

touch[1], *f.* **1.** dokunmak, ellemek, el sürmek, el ile yoklamak, temas etmek, değmek. **I can ~ the ceiling** : Tavana yetişebilirim. **He ~ed**

his hat : Şapkasına dokunarak selâm verdi. **2.** bitişik/temas hâlinde olmak, **3.** yemek, içmek, kullanmak. **He rarely ~es liquor** : Nadiren içki içer. **I don't dare ~ wine** : Şaraba el süremem. **4.** elde etmek, el sürmek, sahip olmak. **He can't ~ the money till he's 21** : Yirmi bir yaşına basmadan paraya elini süremez. **5.** etkilemek, tesir etmek, ilgilendirmek. **~ s.o.'s heart** : birisini etkilemek/duygulandırmak, merhamete getirmek. **The question ~es me nearly** : Soru beni yakından ilgilendiriyor. **6.** sözünü etmek, bahsetmek, değinmek, **7.** erişmek, yaklaşmak. **No one can ~ him in teaching Mathematics** : Matematik öğretmekte kimse ona erişemez. **8.** düzeltmek, **9.** duygulanmak, müteessir/mütehassis olmak. **be ~ed** : müteessir/mütehassis olmak. **be ~ed by s.o.'s kindness** : birisinin yaptığı iyilikten mütehassis olmak. **He seems a little ~ed** : (a) Biraz üzgün görünüyor. (b) Biraz oynatmışa benziyor. **10.** *argo* para koparmak/sızdırmak. **He ~ed me for a fiver** : Benden beş papel sızdırdı. **11.** *Brit.- argo* aldatmak, **12.** *müz.* çalmak, **13.** *mat.* değmek, teğet olmak, **14. ~ at** : uğramak. **~ a port** : bir limana uğramak, **15. ~ bottom** : dibe değmek, (b) (fiyat) çok düşmek, (c) (ümit) suya düşmek, **16. ~ down** : (uçak) inmek, konmak, **17. ~ off** : (a) patlatmak, ateşlemek. **~ off a mine** : lâğım patlatmak. (b) sebep olmak, meydana getirmek, hasıl etmek, **18. ~ on/upon** : (konuya) değinmek, dokunmak, temas etmek. *~ on a subject.* **19. ~ one to the quick** : ciğerine işlemek, yüreğine tesir etmek, **20. ~ up** : rötuş yapmak, ufak düzeltmeler/tadilât yapmak, **21. ~ wood** : nazar değmesin diye tahtaya vurmak, **22. ~able**: dokunulabilir, el sürülebilir. ***e.a.- 16.*** *land,* ***17.*** *ignite, explode, (b) give rise to, cause to happen/occur.*

touch[2], *is.* **1.** dokunma, dokunuş, elleme, el sürme, **2.** dokunum, dokunma duyusu. **sense of ~** : dokunum duyusu, **3.** temas, değme, bitişme, bitişik olma, **4.** haberleşme, temas, irtibat. **keep in ~ with** : ... ile irtibatı/teması muhafaza etmek. **Let's keep in ~** : Teması/haberleşmeyi sürdürelim. **loose ~ with** : ...-in izini kaybetmek. **be in ~ with the situation** : durumu yakından izlemek, **5.** ilgi, ilişki, alâka, temas. **out of ~ with reality** : gerçekle ilgisiz. **personal ~** : şahsî ilgi/temas, **6.** üslûp, tarz. **The writer has a light ~** : Yazarın akıcı bir üslûbu var. **7.** *müz.* (a) (piyano vb.) çalma tarzı/üslûbu, (b) tuşların direnci, **8.** hafifçe düzeltme/tashih etme. **finishing ~es** : son düzeltmeler, **9.** duygulanma, müteessir/mütehassis olma, **10.** hafif hastalık. **a ~ of fever**: hafif bir sıtma nöbeti. **a ~ of sun** : hafif güneş çarpması. **I felt a ~ of rheumatism this morning** : Bu sabah romatizma beni şöyle bir yokladı. **11.** vuruş, darbe. **to give a slight ~** : hafifçe vurmak, **12.** etki, tesir. **the ~ of the cold** : soğuğun etkisi, **13.** koku, çeşni. **a ~ of irony** : hafif istihza, **14.** hafif iz, **15.** cüz'î/çok az miktar. **a ~ of salt** : azıcık tuz. **It was ~ and go whether he would die of his illness** : Hastalıktan neredeyse öbür dünyayı boyluyordu. **16.** deneme. *to put s.o. to the ~ of proof.* **17.** *argo* (a) para koparma, (b) koparılan para, (c) kolayca para koparılabilecek kimse. **an easy ~ = a soft ~** : kendisinden kolayca para koparılabilen kimse, **18.** *sp.* taç, **19. ~ and go** : (a) tehlikeli/nazik durum, (b) (konuya) şöyle bir dokunma, hafif temas, **20. ~-and-go** : tehlikeli, nazik, sonu şüpheli, **21. ~ football** : özel teçhizatsız oynanan bir çeşit Amerikan futbolu, **22. ~ needle** : ayar iğnesi, mihenk veya altın ayar iğnesi, **23. royal ~** : sıraca hastalığının ilâcı. ***e.a.- 20.*** *risky, precarious, delicate, uncertain.*

touchback, *is.* bir nevi futbol oyunu.

touchdown, *is.* **1.** (spor) yere dokunma, **2.** (uçak vb.) iniş.

touché, *ünl.* **1.** (eskrimde) Tuş! Dokundun! **2.** Tamam! Tam yerinde! İsabet!

touched, *sf.* **1.** üzgün, müteessir, duygulanmış, **2.** biraz aklı kıt, dengesiz, bir tahtası eksik. **~ in the head** : kafadan çatlak. ***e.a.- 1.*** *moved, stirred,* ***2.*** *unbalanced, crackbrained, batty.*

touchhole, *is.* eski toplarda falya deliği.

touching, *sf.&e.* **1.** dokunaklı, hazin, acıklı, müessir, etkili. **a ~ scene of farewell** : dokunaklı bir veda sahnesi, **2.** teğet, dokunan, **3.** hakkında, ... ile ilgili olarak, -e dair/müteallik. **He addressed them ~ futureplans** : Geleceğe ait plânları hakkında onlara bilgi verdi. **4. ~ly** : hazin/dokunaklı bir şekilde, **5. ~ness** : dokunaklılık, acıklılık. ***e.a.- 1.*** *affecting, moving, piteous, pathetic, impressive,* ***2.*** *tangent,* ***3.*** *concerning, about, in reference to, in relation to.*

touchline, *is.* yan çizgi.

touchstone, *is.* denek taşı, mihenk taşı.

touch system, *is.* (daktiloda) harflere bakmadan/on parmakla yazma.

Touch-Tone , *is.* tuşlu (telefon sistemi) : kadran çevirecek yerde tuşlara basıp santrala belirli frekansta işaretler göndererek numara arama.

touch-type, *gs.f.* **-typed, -typing** (daktilo) on parmakla/harflere bakmadan yazmak. **touch-typist** : on parmakla yazan.

touch-up, *is.* son düzeltim.

touchwood, *is.* ağaç kavı, kav. ***e.a.*** *punk, amadou, tinder.*

touchy, *sf.* **touchier, touchiest 1.** alıngan, hassas, çabuk darılır/gücenir. **He is very ~** : Çok alıngandır. **He is very ~ on that point** : O noktada çok hassastır. **2.** titiz, huysuz, **3.** tehlikeli, nazik, çok dikkat ve itina isteyen, **4.** nazik, (dokunmaya karşı) hassas, **5.** (kav vb. gibi) kolay tutuşur/ateş alır, **6. touchily** : alınganlıkla, hassasça, titizlikle, huysuzlukla, **7. touchiness** : alınganlık, hassaslık, çabuk darılma/gücenme, titizlik, huysuzluk. ***e.a.*** *- **1.** irritable, testy, irascible, **2.** edgy, cranky, snappish, **3.** precarious, risky.*

tough, *sf.&is.&f.* **1.** sert, katı, dayanıklı, mukavim, kolay kopmaz/kırılmaz, **2.** (yiyecek vb.) sert, kart, çiğnenmez. **~ as a leather** : kayış gibi sert. *The steak was so ~ he couldn't it it.* **3.** çetin, kuvvetli, yılmaz, cesur, gözüpek. *~ troops.* **4.** inatçı, aksi, boyun eğmez, direşken, boyun eğmez, eğilmez. **He's a ~ customer** : İnatçının biridir, onunla başa çıkılmaz. **5.** azılı, belâlı, ıslah olmaz, yola gelmez. **a ~ criminal** : azılı bir katil. **to have a ~ customer to deal with** : belâya/belâlı bir kimseye çatmak, **6.** zor, güç, çetin. **~ work** : zor iş. **~ spot** : çıkmaz. **~ nut to crack** : (anlaşılması) zor/güç/çetin, muamma. *To him, algebra is a ~ nut to crack.* **7.** dayanılmaz, çekilmez, tahammül edilmez, aksi, ters. **~ luck** : (a) talihsizlik, şanssızlık. (b) bana ne, kabahat senin, talihine küs. **That's ~** ! Çekilir şey değil! Vah vah! Geçmiş olsun! Pek yazık! **8.** şiddetli, çetin. **a ~ struggle** : çetin bir mücadele, **9.** zorlu, netameli, yaman, habis, şerir, başa çıkılmaz. **a ~ guy** : zorlu/netameli/yaman adam, **10.** *ABD* külhanbeyi, apaş, şirret adam, **11. ~ it out** : zora /meşakkate dayanmak, **12. ~ish** : oldukça dayanıklı/sağlam, epeyce zor/güç/çetin, hayli inatçı, **13. ~ly** : güçlükle, zorlukla, inatla, aksilikle, **14. ~ness** : katılık, sertlik, dayanıklılık, zorluk, güçlük, çetinlik. ***e.a.*** *- **1.** hard, strong, durable, firm, **3.** sturdy, hardy, **4.** stubborn, unyielding, **5.** incorrigible, hardened, **6.** difficult, **8.** vigorous, violent, severe, **9.** vicious, rough, rowdyish, **10.** ruffian, rowdy.*

toughen, *f.* sertleş(tir)mek, katılaş(tır)mak, dayanıklı/mukavim yapmak, güçlüklere/meşakkate alış(tır)mak, çetin/kuvvetli/yılmaz/cesur/gözüpek olmak. **~er** : sertleştiren, katılaştıran, dayanıklı/mukavim yapan, güçlüklere alıştıran.

toughie = toughy, *sf.* **1.** dik kafalı, asi, serkeş kimse, **2.** çetin/zor sorun/durum.

tough-minded, *sf.* **1.** sert, çetin, kuvvetli, yılmaz, cesur, gözü pek, azimkâr, hislerine kapılmaz, çakır pençe, tuttuğunu koparan, **2. ~ly** : yılmadan, azimle, cesaretle, hislerine kapılmadan, **3. ~ness** : azim, cesaret, tuttuğunu koparma, hislerine kapılmama.

toupee, *is.* **1.** (erkekler için) takma saç, peruka, **2.** (yalnız saçsız kısmı örten) ufak peruka, **3.** *esk.* kıvırcık peruka.

tour, *is.&f.* **1.** gezi(nti), dolaşma, cevelân, seyahat, dünya seyahati, tur(ne), uzun yolculuk. **conducted/guided ~** : rehberli gezi. **package ~** : toplu gezi, **2.** *As.* nöbet. **~ of duty** : nöbet, belirli bir yerdeki görev ve süresi, **3.** seyahat etmek, gezmek, dolaşmak, gezintiye/turneye çıkmak, şehir şehir/memleket memleket dolaşmak, **4. ~ing** : gezme, dolaşma. **~ing car** : (üstü açık, büyük) seyahat otomobili. ***e.a.*** *- **1.** trip, expedition, journey, **3.** travel, visit.*

touraco = turaco, *is., ç.* **-cos** *zool.* muzcul, Kap muzculu *(Musophaga violacea).* **Fisher's ~** : Afrika muzculu *(Turacus fischeri).* Afrika'da ormanlarda yaşayan parlak tüylü, ibikli, uzun kuyruklu kuş.

tourbillion, *is.* **1.** kasırga, hortum, çevrintili yel, **2.** helezonlar yaparak yükselen havaî fişek.

tour de force, *is., ç.* ***tours de force*** *Fr.* **1.** üstün başarı, bir kişinin/grubun/ülkenin üstün yeteneklerini kullanarak elde ettiği şöhret/ün, **2.** deha tezahürü, dâhiyane eser, **3.** üstün yetenek/kudret ve hüner gerektiren iş.

tour d'horizon, *is. Fr.* kısa ve kapsamlı özet.

tourism, *is.* turizm, zevk için yapılan gezi/seyahat.

tourist, *is.* turist, seyyah, zevk için seyahat eden kimse. ~ **agency** : seyahat acentesi. ~ **class** : turistik mevki. ~ **court** *esk.* motel. ~ **home** : turist pansiyonu. ~ **office** : turizm bürosu. ~ **trap** : turist tuzağı: turistleri kazıklayan lokanta, gazino, kulüp, mağaza vb.

touristic(al), *sf.* turistik, turistlere/turizme özgü. **touristically** : turistik olarak, turistik maksatlarla.

tourmalin(e) = turmaline, *is.* turmalin, siyah veya çeşitli renklerde silikat cevheri : şeffaf olanlarından mücevherat yapılır. **tourmalinic** : turmalinli.

tournament, *is.* **1.** yarışma, dönel, müsabaka, turnuva. *a chess* ~ . **2.** turnuva oyunları, **3.** Orta Çağda mızrak oyunu.

tourney, *is., ç.* **neys**, *f.* **-neyed, -neying** **1.** *bk.:* **tournament**, **2.** yarışmaya/turnuvaya katılmak.

tourniquet, *is. cer.* sıkaç, damar sıkacı: akan kanı durdurmak için kola/bacağa sarılan sıkı sargı.

tousle, *is.&f.* **-sled, -sling** **1.** bozmak, dağıtmak, karıştırmak, Arap saçına çevirmek, karmakarışık etmek. *The wind ~d our hair.* **2.** karmakarışık şey (saç vb.), **3.** karışıklık, hercümerç. **touzle** *d.d.*

tous-les-mois, *is.* tespihçi çiçeğinin nişastalı yumru kökü (bebek maması yapılır).

tout, *is.&f. k.d.* **1.** müşteri aramak, simsarlık etmek, **2.** oy toplamak, **3.** pohpohlamak, övmek, methetmek, göklere çıkarmak, **4.** at yarışlarında bahis tutanlara önceden atlar hakkında bilgi vermek, **5.** yarış taliminde atları gizlice gözetlemek, **6.** casusluk yapmak, gizlice gözetlemek, **7.** simsar, ısrarla müşteri toplamaya / satış yapmaya / oy toplamaya çalışan kimse, **8.** yarış taliminde atları gözetleyip bahisçilere para karşılığında bilgi veren kimse. ***e.a.- 1. solicit, 6. spy on, watch.***

tout à fait, *Fr.* tamamıyla, tamamen. ***e.a.- entirely.***

tout à l'heure, *Fr.* **1.** birazdan pek yakında, **2.** şimdi, biraz önce. ***e.a.- 1. presently, instantly, very soon, 2. just now, just a moment ago.***

tout de suite, *Fr.* hemen, derhal. ***e.a.- immediately, at once.***

tout ensemble, *Fr.* **1.** hep birlikte, beraberce, **2.** tüm etki, eserin tümünün bıraktığı izlenim. ***e.a.- 1. all together, 2. general effect.***

tout le monde, *Fr.* herkes. ***e.a.- everyone, everybody.***

tovarich = tovarish = tovarisch, *is. Rus.* yoldaş. ***e.a.- comrade.***

tow[1], *is.&f.* **1.** (taşıtı) yedeğe alıp çekmek, **2.** yedekte çek(il)me, **3.** yedekte çekilen taşıt, **4.** çektiri : yedeğe alıp çeken kamyon/motor vb., **5.** çekme halatı/zinciri, **6.** *bk.:* **ski tow**, **7. in** ~ : (a) yedekte çekilmekte, (b) gözetimi/rehberliği/nezareti altında, (c) hayranı/takipçisi olarak, izinden giderek, **8. have in** ~ : (a) yedekte bulundurmak, (b) peşine takıp gezdirmek, her yere beraberinde götürmek, **9. take in** ~ : (a) yedeğe almak, yedekte çekmek, (b) himaye altına almak, **10. under** ~ : yedeğe alınmış, yedekte çekilmekte. ***e.a.- 1. haul, drag, trail, draw, tug, pull.***

tow[2], *is.&sf.* **1.** kıtık, kısa yün, **2.** kıtıktan yapılmış. ~ *cloth.* **3.** kıtık gibi, kıtığa benzer.

towage, *is.* **1.** yedekte çek(il)me, **2.** yedek/çektiri ücreti.

toward(s), *sf.&e.* **1.** -e doğru, doğrultusunda, **2.** için maksadıyla, gayesiyle. *They're saving money ~ a new house.* **3.** yakınında, civarında, -e yakın, **4.** -e dönük/müteveccih, **5.** -den biraz önce, -e doğru, ... sularında, ... üzeri. ~ **midnight** : gece yarısına doğru. ~ **noon** : öğle sularında. ~ **evening** : akşam üzeri, **6.** karşılamak için. **to give money ~ a person's expenses** : masrafını karşılamak için bir kimseye para vermek, **7.** -e göre/nazaran, **8.** *az kul.* pek yakın, **9.** *az kul.* ilerlemekte, devam etmekte olan. **There is work** ~ : İş ilerlemektedir. **10.** uygun, müsait, elverişli, **11.** *esk.* çalışkan, yetenekli (öğrenci), **12.** *esk.* itaatli, muti, yumuşak başlı. ***e.a.- 1. in the direction of, 2. for, 3. near, 4. facing, 5. just before, close to, 7. with respect to, as regards, 8. imminent, 9. in progress, afoot, 10. propitious, favorable, 11. apt, promising, 12. docile, compliant.***

towardly, *sf. esk.* **1.** yetenekli, kabiliyetli, **2.** uslu, itaatli, söz dinler, **3.** uygun, elverişli, müsait. ***e.a.- 1. apt, promising, 2. docile, tractable, 3. propitious, seasonable.***

towaway, *is.&sf.* **1.** yasak yerde park eden arabanın polis tarafından çektirilip götürülmesi, **2.** çektiri, bu işleme tâbi olan. **a ~ zone** : çektiri bölgesi.

towboat, *is.* römorkör. ***e.a.- tugboat.***

tow car, *is. bk.:* **wrecker** (4).

towel, *is.&f.* **-eled, -eling** (veya *Brit.* **-elled, -elling**) **1.** havlu, peşkir, silecek. **bath ~** : banyo havlusu. **face ~** : yüz havlusu. **Turkish ~** : Türk havlusu, kaliteli havlu. **~ rail** : havluluk, havlu askısı, **2. throw in the ~** *: argo* pes demek, yenilgiyi kabul etmek, boyun eğmek, teslim olmak, **3.** havlu ile kurula(n)mak/sil(in)mek.

towelette, *is.* küçük el havlusu, el bezi.

toweling = towelling, *is.* havluluk kumaş.

tower, *is.* **1.** kule, burç. **~ of Babel** : Babil kulesi. **water ~** : su kulesi/deposu. **a ~ of strength** : güvence, güvenilen/dayanılan kimse, kuvvet kaynağı, **2.** kale, hisar, **3.** yükselmek, **4.** başkalarından yüksek/üstün olmak, sivrilmek. **~ above sth.** : bir şeyden çok daha yüksek olmak. **~ over** : -den daha yüksek olmak, **5.** (kuş) dikine havalanmak, **6.** bir taşıtı yedekte götüren araç/kimse, **7. ~ed** : kuleli, **8. ~less** : kulesiz, **9. ~like**: kule gibi, kuleye benzer, **10. towery** : (a) kuleli, (b) kule gibi yüksek.

towering, *sf.* **1.** kule gibi yükselen, çok yüksek. *a ~ oak.* **2.** çok üstün/yüksek, başkalarını gölgede bırakan, **3.** şiddetli, dehşetli, heybetli, müthiş, büyük. **~ rage** : müthiş öfke, **4.** aşırı, çok fazla, sınırsız. **~ ambition** : sınırsız ihtiras, **5. ~ly** : (a) kule gibi, göklere tırmanırcasına, (b) şiddetle, kuvvetle, müthiş bir şekilde. ***e.a.- 1. very high, lofty, 2. preeminent, elevated, 3. intense, violent, great, 4. inordinate, excessive.***

towhead, *is.* **1.** açık sarı/sırma saç, **2.** sırma saçlı kimse, **3. ~ed** : sırma saçlı.

towhee = towhee bunting, *is. zool.* uzun kuyruklu ispinoz, yer bülbülü *(Pipilo).* **chewink, ground robin** *d.d.*

towline, *is.* çekme halatı/zinciri.

towmond = towmont, *is. İsk.* on iki ay. ***e.a.- twelvemonth.***

town, *is.* **1.** kasaba, şehir, **2.** *ABD bk.:* **township**, **3.** şehir halkı, **4.** şehrin iş merkezi, **5.** *Brit.* pazar/panayır kurulan köy, **6. ~ and gown** : şehir halkı ve öğrenciler, **7. ~ clerk** : kasaba sicil memuru, **8. ~ council** : belediye meclisi, **9. ~ crier** : kasaba tellâlı, **10. ~ hall** : belediye binası, **11. ~ house** : şehirdeki ev, *Brit.* belediye dairesi, **12. ~ meeting** : (kamu işlerini görüşmek için) seçmenler toplantısı, **13. ~ talk** : şehir dedikodusu/havadisi, söylenti konusu. **It is the ~ of the ~** : Bütün şehrin ağzındadır, bütün şehir ondan bahsediyor. **14. country ~** : taşra kasabası, **15. go to ~** : (a) şehre inmek, (b) *argo* harıl harıl çalışmak, plânlı ve verimli çalışmak, (c) çok başarılı olmak, **16. He is out of ~** : Taşradadır/şehir dışındadır. **17. live in ~** : Londra'da oturmak. **do one's shopping in ~** : Londra'dan alışveriş yapmak. **18. on the ~** *argo* şehirde eğlenmekte, çakırkeyif, içki/eğlence âleminde, **19. paint the ~ red** *argo* çok gürültülü eğlenti yapmak, şehri ayağa kaldırmak, şehrin altını üstüne getirmek, **20. ~ish** : kasabamsı, kasabaya benzer, **21. ~less** : şehirsiz, kasabasız. ***e.a.- 3. townspeople, citizenry, 4. downtown.***

townscape, *is.* **1.** şehir manzarası, **2.** şehir plânlaması.

townsfolk, *is.* şehir/kasaba halkı.

township, *is.* **1.** ilçe, kaza, kasaba ve yöresi, **2.** *(ABD-arazi sürveyi)* 6 mil karelik ve 36 bölümlük arazi.

townsman, *is., ç.* **-men 1.** şehirli, **2.** hemşeri.

townspeople, *is.* şehir halkı, şehirliler.

townswoman, *is., ç.* **-women** şehirli kadın.

towpath, *is., ç.* **-paths** ycdekçi yolu, kanal kenarında gemiyi çeken beygirlere mahsus yedek yol.

towrope, *is.* çekme halatı, permeçe.

tow truck, *is. bk.:* **wrecker** (4).

tox-, *ön ek bk.:* **toxo-.**

toxalbumin, *is. biy.-kim.* ağılı protein : bakteri kültürlerinde, bitkilerde ve yılan zehirinde bulunan zehirli albümin.

toxaphene, *is. kim.* böcek öldürücü zehir : C10H10Cl8.

toxemia = toxaemia, *is. patol.* kan ağılanımı/ zehirlenmesi. **toxemic** : kan ağılayıcı, kan ağılanımı ile ilgili

toxic, *sf.* **1.** ağılı, zehirli, zehirleyici, **2.** zehirden ileri gelen, zehirlenme+. *a ~ condition.* **3. ~ally** : zehirleyerek, zehirleme suretiyle, zehirlenme ile ilgili olarak. ***e.a.- 1. poisonous.***

toxic-, *ön ek bk.:* **toxico-** .

toxicant, *sf.&is.* **1.** ağılı, zehirli, zehirleyici, **2.** ağı, zehir. *e.a.- 1. toxic, 2. poison.*

toxication, *is.* ağıla(n)ma, zehirle(n)me. *e.a.- poisoning.*

toxicity, *is.* ağılılık, zehirlilik.

toxico-, *ön ek* "ağı, zehir" anlamı katar. *ör.: toxicology.* Sesli harf önünde : **toxic-** .

toxicogenic, *sf. patol.* ağı/zehir üreten, ağılayan.

toxicology, *is.* ağı bilimi: zehirlerin etkilerini, panzehirleri vb. inceleyen bilim. **toxicologic(al)** : ağı bilimsel. **toxicologically** : ağı bilimsel olarak. **toxicologist** : ağı bilimi uzmanı.

toxicosis, *is. patol.* ağıdan/zehirden ileri gelen hastalık.

toxic-shock syndrome = TSS, *patol.* zehirlenme belirtisi : aybaşı zamanında tampon kullanan genç kadınlarda mihbil enfeksiyonundan ileri gelen ve yüksek ateş, kusma, ishal ile beliren zehirlenme hâli.

toxicomania, *is.* ağı tutkunluğu.

toxin, *is.* ağı, zehir, toksin, mikro organizmaların, bitki ve hayvanların ürettiği hastalık yapan madde.

toxin-antitoxin, *is.* ağı karşıtağı : difteri vb. gibi bazı hastalıklara karşı etkin bağışıklık sağlamak için eskiden kullanılan toksin ve antitoksin karışımı.

toxoid, *is.* zararsız ağı : kimyasal maddelerle zararsız hâle getirilip bazı hastalıklara karşı bağışıklık sağlamak üzere vücuda zerk edilen ağı.

toxoplasmosis, *is. vet.* kan sıvı ağılanması : *Toxoplasma gondii* adlı tek gözeli parazitlerin kedi, köpek vb. hayvanlarda ve insanda yaptığı enfeksiyon.

toy, *is.&sf.&f.* **1.** oyuncak. **~ gun** : oyuncak tabanca. **~ shop** : oyuncakçı dükkânı. **~ soldier** : oyuncak asker, **2.** oyuncak gibi küçük/önemsiz şey, **3.** mini mini, ufacık, minnacık. **a ~ army** : küçücük/gülünç bir ordu. **~ dog** : küçük fino, **4.** oynamak, eğlenmek, **5.** gönül eğlendirmek, oyalanmak, dalga geçmek. **~ with s.o.** : birisiyle gönül eğlendirmek. **He is merely ~ing with you** : Seninle sırf gönül eğlendiriyor. **~ with sth.**: bir şeyle oyalanmak. **~ with one's food** : yemeğini isteksizce yemek. **~ with an idea** : bir fikri zihninde evirip çevirmek, **6. ~er** : oynayan, oyalanan, gönül eğlendiren, **7. ~less** : oyuncaksız, **8. ~like** : oyuncak gibi. *e.a.- 1. plaything, 2&4. trifle, 4. play, 5. dally.*

toyon, *is. bot.* Kaliforniya gülü *(Heteromeles arbutofolia) :* Gül familyasından daima yeşil kalan, top çiçekler açan bir küçük ağaç.

tr. = 1. trace, **2.** train, **3.** transitive, **4.** translated, **5.** translation, **6.** translator, **7.** transpose, **8.** treasurer, **9.** trust, **10.** trustee.

trabeate = trebeated, *sf. mim.* kemersiz, yatay kirişli. **trabeation** : yatay kirişli inşaat.

trabecula, *is., ç.* **-lae 1.** *anat. bot.* bağ, kiriş, bazı bitki gözelerinin çubuk gibi uzantısı, **2. trabecular = trabeculate** : bağ/kiriş şeklinde.

trace[1], *is.&f.* **traced, tracing 1.** iz, eser, nişan, kalıntı. **No ~ remains** : Hiçbir iz kalmadı. **He vanished without ~** : Hiçbir iz bırakmadan kayboldu/sırra kadem bastı. **2.** ima, belirti, emare. **~s of pain** : ağrı belirtileri, hafif ağrılar. **the ~ of a smile** : hafif tebessüm, **3.** patika, hayvan/taşıt izi, yol, **4.** işaret, **5.** azıcık şey, zerre, eserî/az miktar, **6.** *psikol.* hafızada kalan iz, **7.** kaydedici aletin çizdiği hafif çizgi, **8.** izlemek. *to ~ a river to its source.* **9.** izini araştırıp bulmak/takip etmek, iz sürmek. **to ~ the evil to its source** : fenalığın kökünü/menşeini araştırıp bulmak, **10.** seyrini/gelişmesini izlemek/takip etmek. *to ~ a political movement.* **11.** keşfetmek, tayin/tespit etmek, meydana çıkarmak, araştırıp bulmak. **The police were unable to ~ the whereabouts of the missing girl** : Polis, kaybolan kızın yerini bulamadı. **12.** dikkatle (resim vb.) çizmek, yazmak, **13.** *gen.* **~ out** : plân/harita vb. yapmak. **~ out a scheme** : bir proje tasarlamak, **14.** *gen.* **~ over** : şeffaf kâğıt üzerinden kopye etmek, **15.** oymak, hâkketmek, **16.** (geçmişe/tarihe) uzanmak, dayanmak, (eski bir tarihe kadar) gitmek. **His family ~s back to the tenth century** : Soyu onuncu yüzyıla kadar uzanıyor. **17.** dikkatle araştırarak aslını bulmak/göstermek, **18. ~ back** : aslını arayıp bulmak, **19. ~less** : izine rastlanmayan, iz bırakmayan, **20. ~lessly** : iz bırakmadan, izine rastlanmayacak şekilde. *e.a.- 1. vestige, 2. hint, suggestion, 3. trail, path, track, 6. engram, 9. trail, 11. discover, determine, find out, ascertain, 12. draw, 14. copy.*

trace[2], *is.* **1.** arabanın koşum kayışı, **2.** *mak.* krank kolu, hareket aktarma çubuğu, **3. kick over the ~s** : gemi azıya almak, hiçbir bağ/kayıt tanımamak.

traceable, *sf.* **1.** izlenebilir, izi/aslı/menşei bulunabilir, **2. ~ to** : isnat/atıf olunabilir, -e yüklenebilir, -in sonucu olduğu gösterilebilir. *a failure ~ to lack of energy.* **3. ~ness = traceability** : izlenebilme, **4. traceably** : izlenebilecek şekilde. ***e.a.- 2.*** *ascribable, attributable.*

trace element = microelement, *is.* belirtisel öğe : (a) canlıların yaşaması için çok az miktarda gerekli olan madde (demir, bakır, çinko vb.), (b) suda, toprakta, canlılarda pek az miktarda rastlanan öğe.

tracer, *is.* **1.** izleyen şey/kimse, **2.** çizgi çizme aleti, terzi ruleti, **3.** kayıp eşya araştırma memuru, **4.** kayıp eşya soruşturma belgesi, **5. ~ ammunition** *d.d.:* izli cephane : giderken havada iz bırakan cephane. **~ bullet** : izli mermi, **6.** cephaneye katılan iz bırakma maddesi, **7.** *tıp* hastalık teşhisi için vücuda zerk edilen ışınetkin yerdeş (radyoaktif izotop).

tracery, *is., ç.* **-eries 1.** oyma taşta yaprak-sı süs, Gotik pencere oyma süsü, **2.** süslü ağ, ağ biçiminde süs.

trachea, *is., ç.* **tracheae 1.** *anat. zool.* nefes/soluk borusu, **2.** *bot.* ince damar, **3. tracheal**: soluk borusu+, ince damar+, **4. ~te** : soluk borulu, solunum kanalı bulunan (eklem bacaklı hayvan). ***e.a.- 1.*** *windpipe,* ***2.*** *vessel.*

tracheid, *is. bot.* bitkilerde kalın çeperli boru doku. **~al** : boru dokusal.

tracheitis, *is. patol.* soluk borusu yangısı/iltihabı.

tracheobronchial, *sf.* soluk borusu ve solunum dalcığı ile ilgili.

tracheophyte, *is.* damarlı bitki.

tracheotomy, *is. cer.* soluk borusu açımı, solunum borusu açımı.

trachoma, *is.* trahom. **~tous** : trahomlu.

trachyte, *is.* trakit, ince taneli volkanik kaya. **trachytoid** : trakit+, trakit şeklinde, trakite benzer.

tracing, *is.* **1.** (çizgi/resim vb.) çizme, kopya etme, **2.** çizilmiş/kopya edilmiş şey, resim, harita, kroki vb. **3. ~ paper** : aydınger kâğıdı, şeffaf kopya kâğıdı.

track, *is. &f.* **1.** iz, eser, nişan, emare, **2.** ayak/tekerlek izi, **3.** yol, patika, keçi yolu, **4.** yöntem usul, yol. **He couldn't solve the problem because he started out on the wrong ~** : Soruyu çözemedi, çünkü yanlış yol tuttu. **5.** koşu yolu, yarışlık, pist, **6.** *sp.* atletizm, koşma, atlama ve atma, **7.** *oto.* en, tekerlek aralığı, *tank* palet, tırtıl, **8.** hat, ray, **9.** *bil.* iz : mıknatıslı kuşak ya da davul gibi veri saklama ortamlarında veriyi oluşturan imlerin dizildiği ikili gözeler dizisi, **10.** (olay/fikir vb.) seri, dizi, silsile, **11.** *sin.* kaydırmalı çekim, kuşak, ses imi, ses yolu, TV izi, **12.** izlemek, takip etmek, **13.** izini aramak, **14.** *gen.* **~ up/on** : (a) geçmek, yürümek, iz bırakmak/yapmak. *Don't ~ up my clean floor with your muddy shoes!* (b) ayak izi vb. bırakmak, ayağı ile taşımak. **The dog ~ed mud all over the living room rug** : Köpek oturma odasının halısında çamurlu ayak izleri bıraktı. **The children ~ed snow into tha house** : Çocuklar ayaklarıyla karı içeriye taşıdılar. **15.** ray döşemek, **16.** (dişliler vb.) bir hizada/karşı karşıya olmak, **17.** (tekerlekler vb.) belirli bir açıklıkta/mesafede olmak, **18. ~ down** : izleyerek bulmak/keşfetmek, izinden gidip yakalamak. *to ~ down a killer.* **19. ~ in/out** *sin.* öne/arkaya kaydırmak, **20. ~ meet** : atletizm karşılaşması, **21. ~ shoe** : kabaralı ayakkabı, **22. across the ~s** : kenar mahallede, **23. cover up one's ~** : izini belli etmemek/gizlemek/örtmek, gizlice/sezdirmeden yapmak, **24. double ~** : çift hatlı (demir yolu), **25. in/on s.o.'s ~** : birinin izinde, peşinde. *The police is on the criminal's ~ and hope to catch him soon.* **26. in one's ~** : olduğu yerde. *The criminal stopped in his ~s when the door opened behind him.* **27. jump the ~** : raydan çıkmak, yoldan sapmak, geçmek, atlamak, **28. keep ~ of** : dikkatle izlemek, izini yitirmemek, ilişkiyi sürdürmek, devamlı bilgi edinmek. **keep ~ of s.o.** : birisini gözünden kaçırmamak/peşini bırakmamak/dikkatle izlemek, **29. lose ~ of** : izini yitirmek/kaybetmek, bağlantıyı kaybetmek, kaydını tutmamak, **30. make ~s** *k.d.* acele gitmek, sıvışmak, tüymek. **to make ~s for the store before closing time** : kapanmadan önce dükkâna koşmak, **31. off the ~** : hattan çıkmış, konudan ayrılmış. **be off the ~** : konudan ayrılmak, yoldan çıkmış olmak, iz üzerinde olma-

mak. **throw s.o. off the ~** : birine izini kaybettirmek, takibinden kurtulmak, **32. on the ~** : konu ile ilgili, izi üzerinde. **be on the ~ of** : ...-in izi üzerinde olmak, **33. on the right/wrong ~** : doğru/yanlış yolda. **put s.o. on the right/wrong ~** : birisini doğru/yanlış yola yöneltmek/sevk etmek, doğru/yanlış yolu göstermek. **on the right/wrong side of the ~s** : zengin/fakir mahalleden, **34. single ~** : tek hatlı, tek yönlü. **a one ~ mind = single ~ mind** : aymazlık, gözü bağlılık, gafillik, dar görüş, saplantı, fikrisabit. **35. out of ~** : yoldan sapmış, konudan ayrılmı, **36. the beaten ~** : işlek/herkesin yürüdüğü yol, **37. trackable** : izlenebilir, takip edilebilir, **38. tracker** : izleyen kimse, takipçi, peşinden giden, kovuşturan.

trackage, *is.* **1.** demir yolu rayları, toplam ray uzunluğu, **2.** başka şirketin demir yolunu kullanma hakkı, **3.** bu hakkı kullanmak için ödenen para.

track and field, *is.* kapalı ve açık hava sporları.

tracking station, *is.* (uydu/roket vb.) izleme istasyonu.

tracklayer, *is.* demir yolu kesimi bakım işçisi. *e.a.- section hand.*

trackless, *sf.* **1.** yolsuz, izsiz, yol/iz bulunmayan, kuş uçmaz kervan geçmez, **2.** iz bırakmayan, **3.** raysız, ray üzerinde gitmeyen. *a ~ streetcar.* **4. ~ly** : iz bırakmadan, izini belli etmeksizin, **5. ~ness** : yolsuzluk, izsizlik.

trackman, *is., ç.* **-men** *ABD* **1.** demir yolu (a) hat bekçisi, (b) inşaat/bakım kontrolörü, **2.** koşucu, atlet. *e.a.- 1. (a) trackwalker.*

track record, *is.* **1.** yarış sonuçları, **2.** *k.d.* başarı, bir alandaki uğraşmaların sonucu. *The ~ ~ of economists recently has been disappointing.*

trackwalker, *is. ABD* demir yolu hat bekçisi. *e.a.- trackman.*

tract, *is.* **1.** alan, saha, bölge, mıntıka, arazi parçası, toprak, **2.** *anat.* bölge, nahiye. **digestive/respiratory ~** : sindirim/solunum sistemi, **3.** zaman aralığı, fasıla, süre, **4.** dinsel dergi, (dinî) risale. *e.a.- 1. region, stretch, area, district, territory, 3. interval, period, lapse, 4. essay.*

tractable, *sf.* **1.** uysal, itaatli, mazlum, yumuşak başlı, munis, söz dinler, **2.** kolayca işlenir, şekle girer, **3. ~ness = tractability** : uysallık, yumuşaklık, **4. tractably** : uysallıkla. *e.a.- 1.docile, manageable, willing, governable, yielding, 2. malleable. k.a.- 1. stubborn.*

tractate, *is.* (dinî) dergi/risale/broşür. *e.a.- tract, treatise.*

tractile, *sf.* uzatılabilir, çekilebilir, telgen. *e.a.- ductile, tensile.*

tractility, *is.* uzatılabilme, çekilebilme, telgenlik. *e.a.- ductility.*

traction, *is.* **1.** çek(il)me, **2.** çekme gücü, cer, **3. ~ engine** : cer makinesi, lokomotif, traktör, çekme motoru. **diesel-electric ~** : dizel-elektrikli çekme. **diesel ~** : dizel lokomotifi ile çekme. **electric ~** : elektrikle cer/çekme. **steam ~** : buharlı lokomotifle çekme, **4. ~al** : çekme+, çekme kuvveti ile ilgili.

tractive, *sf.* çeken, çekici, yürütücü, muharrik, cer+. **~ force** : çekme kuvveti. **~ power** : çekme gücü, yürütücü güç. *e.a.- drawing.*

tractor, *is.* **1.** çeker, traktör, **2.** karoserisiz kamyon, **3.** uçak pervanesi, **4.** pervaneli uçak, **5. ~-trailer** : çeker yedekçekin, traktör römorkör.

trade, *is.&sf.&f.* **traded, trading 1.** tecim, ticaret. **domestic ~** : iç ticaret. **foreign ~** : dış ticaret. **be in ~** : tüccarlık etmek. **Board of ~** : Ticaret Odası. **carry on a ~** : ticaret yapmak, **2.** alış veriş, mübadele, alış ve satış. **free ~** : serbest mübadele, **3.** iş, meşguliyet. **everyone to his ~** : herkes kendi işine baksın. **to put s.o. to a ~** : birisini bir işe yerleştirmek, **4.** sanat, zanaat. **the ~ of carpenter** : marangozluk sanatı, **5.** esnaf, **6.** pazar, piyasa. **an increase in the tourist ~** : turizm piyasasında bir artış, **7.** pazarlık, **8.** değiş tokuş, mübadele, takas, trampa, **9.** müşteriler, **10. ~s = ~ wind(s)** : alize, **11.** alış veriş yapmak, **12.** değiştirmek, değiş tokuş yapmak, takas/mübadele etmek. **to ~ seats with a person** : birisiyle sandalyeleri değiştirmek, **13.** ticaret/iş yapmak. **~ in sugar/rice etc.** : şeker/pirinç vb. ticareti yapmak, **14. ~ in** : eskisini verip fiyat farkını ödeyerek yenisini almak. *I ~d in my car.* **15. ~ off** : değiş tokuş yapmak, trampa etmek, **16. ~ on/upon** : bir şeyden yararlanmak, bir şeyi sömürmek/istismar etmek. **~ on s.o.'s ignorance** : birisinin cehaletinden yararlanmak, **17.** ticaret+, ticarî. **~ agreement** : ticaret anlaşması. **~ association** : ticaret birliği, lonca. **~ gap**: dış ticaret açığı. **~ name** : ticaret unva-

nı, ticarî isim. ~ **route** : ticaret yolu, **18.** meslek+, meslekî. ~ **journal/magazine** : meslek dergisi. ~ **school** : meslek okulu. ~ **secret** : meslek sırrı, **19.** ~ **discount** : toptancı indirimi, **20.** ~**mark** : ayırmaç, alâmetifarika, ticarî marka, **21.** ~**-plate**: hâlâ satılmamış otomobiller için kullanılan plâka, **22. -price** : imalâtçı fiyatı, toptan fiyat, **23.** ~ **show** *sin.* alıcılara oynatma, **24.** ~ **union** : sendika, **25. tradable = tradeable** : mübadele edilebilir, alınıp satılabilir, **26. tradeless** : işsiz, bir işle meşgul olmayan. ***e.a.***- *1. commerce, business, barter, dealing, traffic, 2. purchase, sale, exchange, 3. occupation, vocation, employment, 4. craft, 6. market, 11. shop, 12. barter, exchange, 16. exploit.*

trade-in, *is.&sf.* **1.** değiş tokuş, trampa, bedel olarak verilen (eşya/mal). **We used our old car as a ~ for the new one** : Eski arabamızı verip (fiyat farkını ödeyerek) yenisini aldık. ~ **value/price** : değiş tokuş değeri/fiyatı. ~ **terms**: değiş tokuş şartları, **2.** takas, mal mübadelesi, aynî mübadele.

trade-last, *is. k.d.* başkasından duyulan ve karşılıklı olarak teati edilen iltifat. **I have a ~ for you** : Siz benim hakkımda duyduğunuz bir iltifatı söylerseniz ben de sizin hakkınızda duyduğum iltifatı söylerim.

trade-off = trade off, *is.* karşı bedel, sağlanan bir yarar karşılığında ödenen/feda edilen şey.

trader, *is.* **1.** tüccar, tacir, iş adamı, **2.** ticaret gemisi, **3.** borsada kendi adına alış veriş yapan kimse, **4.** ~**ship** : tüccarlık, tacirlik. ***e.a.***- *1. merchant, businessman.*

tradescantia, *is. bot.* püskül otu *(Tradescantia).*

tradesman, *is., ç.* **-men 1.** tüccar, iş adamı, **2.** *Brit.* esnaf, dükkâncı. ***e.a.***- *2. shopkeeper.*

tradespeople = tradesfolk, *is.* **1.** tüccarlar, iş adamları, **2.** *Brit.* esnaf takımı, dükkâncılar. ***e.a.***- *1. tradesmen, 2. shopkeepers.*

tradeswoman, *is., ç.* **-women 1.** kadın tüccar, **2.** *Brit.* kadın esnaf/ dükkâncı.

trading, *is.* **1.** alış veriş, mübadele, trampa, takas, değiş tokuş, **2.** ~ **post** : (a) köy pazarı, eşya mübadele edilen pazar, (b) borsada belirli bir hisse senedinin alınıp satıldığı yer, **3.** ~ **stamp** : ödül pulu, müşterilere yaptıkları alış veriş oranında verilen ve belirli bir miktarı bulunca eşya ile değiştirilen pul.

tradition, *is.* **1.** gelenek, görenek, an'ane, âdetler, **2.** sünnet, hadis, **3.** ~**less** : geleneksiz, göreneksiz.

traditional = traditionary, *sf.* **1.** geleneksel, göreneksel, an'anevî, âdetlere göre, **2.** sünnet/ hadis gereğince, **3. traditionality** : geleneksellik, göreneksellik, âdet hükmünde olma, **4. traditionally** : geleneksel olarak, geleneklere/ âdetlere göre, an'ane gereğince.

traditionalism, *is.* **1.** gelenekçilik, geleneklere/an'anelere/âdetlere bağlılık, **2. traditionalist** : gelenekçi, geleneklere bağlı kimse, **3. traditionalistic** : gelenekçi+.

traditional logic, *is.* geleneksel mantık, Aristo mantığı.

traditionist, *is.* **1.** gelenekçi, geleneklere/ an'ane ve âdetlere bağlı kimse, **2.** gelenekleri iyi bilen, gelecek kuşaklara aktaran kimse.

traditive, *sf. bk.:* **traditional.**

traduce, *gl.f.* **-duced, -ducing 1.** karalamak, iftira/bühtan etmek, çamur atmak, kötülemek. *to ~ s.o.'s character.* **2.** ~**ment** : iftira, bühtan, **3.** ~**r** : iftiracı, bühtancı, iftira eden, karalayan kimse, **4. traducingly** : iftira ederek, karalayarak, iftira edercesine, karalarcasına. ***e.a.***- *1. slander, defame, malign, vilify, asperse, depreciate.*

traducianism, *is.* **1.** ruh doğacılık : çocuk ruhunun ebeveyn bedeninde doğduğunu iddia eden din öğretisi. *bk.:* **creationism, 2. traducianist = traducian** : ruh doğacı, **3. traducianistic**: ruhdoğacı+, ruh doğasal.

traffic, *is.&f.* **-ficked, -ficking 1.** dolaşım, gidiş geliş, seyrüsefer, trafik, **2.** belirli bir yolda hareket hâlinde olan taşıtlar, **3.** taşımacılık, nakliyat. **ships of ~** : nakliyat gemileri, **4.** ticaret, alış veriş, **5.** taşınan yolcu adedi, **6.** belirli bir zamanda taşınan yük miktarı veya telefon hattından geçen konuşma sayısı, **6.** iş, muamele, **7.** yasa dışı/kaçak satış, gizli/el altından alış veriş. **drug ~** : uyuşturucu madde alış verişi, **8.** yolculuk/nakliyat yapmak, **9.** ticaret/alış veriş yapmak, ticarî muamelelere girişmek, **10.** yasa dışı/gizli alış veriş yapmak, gizlice almak/ satmak, **11.** ~ **congestion = ~ jam** : dolaşım tı-

kanması, trafik tıkanıklığı, **12. ~ cop** : trafik polisi, **13. ~ court** : trafik mahkemesi, **14. ~ divider** : röfüj, orta kaldırım, **15. ~ generator** : dolaşım kaynağı, **16. ~ island** : orta kaldırım, güven ada, röfüj, **17. ~ light = ~ signal = ~ control signal** : trafik ışığı, trafik işareti, **18. ~ load** : dolaşım/trafik yükü, **19. manager** : (a) taşınma/nakliyat müdürü, (b) seyrüsefer/tarife müdürü, (c) evrak müdürü, (d) trafik müdürü, **20. ~ pattern** : (hava alanında) uçuş/iniş düzeni, **21. ~ police** : trafik polisi, işaret memuru, **22. ~ regulations** : dolaşım yönetmeliği, trafik kuralları, **23. ~ survey** : dolaşım/trafik sayımı, **24. ~ volume** : dolaşım oylumu, trafik hacmi, **25. ~ zone** : dolaşım bölgesi, **26. ~ warden** : park saatleri memuru, **27. ~ker** : kaçakçı, yasa dışı/gizli ticaret yapan kimse, **28. ~less** : trafiksiz, gidiş geliş olmayan, durgun, hareketsiz. ***e.a.- 4. trade, commerce.***

traffic circle, *is.* dolaşım/trafik çemberi : yol kavşaklarında tek yönde gidilen dairesel yol. ***e.a.- rotary, Brit. roundabout.***

tragacanth, *is. bot.* **1.** geven, zamk ağacı, kitre ağacı *(Astragalus gummifer),* **2.** kitre, zamk.

tragedian, *is.* trajedi yazarı/aktörü.

tragedienne, *is.* trajedi aktrisi.

tragedy, *is., ç.* **-dies 1.** trajedi, tragedya, haile, **2.** trajedi yazma/oynama sanatı, **3.** facia, felâket, feci/korkunç olay. ***e.a.- 3. calamity, disaster.***

tragic(al) , *sf.* **1.** trajedi+, trajik. **~ drama** : trajedi. **~ actor/poet** : trajedi oyuncusu/şairi, **2.** feci, acıklı, hazin, hüzün/elem verici. *a ~ death.* **3.** korkunç, müthiş. *a ~ event.* **4. ~ flaw** : trajedi kahramanının karakterindeki kusur, **5. tragically**: feci bir şekilde, facia ile. *He was tragically killed in a car crash.* **6. tragicalness** : acıklılık , fecaat. ***e.a.- 2. mournful, pathetic, 3. dreadful, calamitous, disastrous, fatal.***

tragicomedy, *is., ç.* **-dies 1.** acıklı güldürü, **2.** hem acıklı, hem güldürücü olay, **3. tragicomic(al)** : hem acıklı/ağlatıcı, hem güldürücü, **4. tragicomically** : acıklı ve gülünç bir şekilde, hem ağlatıp, hem güldürerek.

tragopan, *is. zool.* gerdanlı sülün *(Tragopan)* : başında boynuz gibi iki ibiği bulunan gerdanlı Asya sülünü.

tragus, *is., ç.* **-gi** *anat.* kulak kepçesi.

trail, *is.&f.* **1.** sürükle(n)mek, arkası sıra yerde sürükleyerek götürmek/sürüklenerek gitmek. **~ sth. along** : bir şeyi sürüklemek, **2.** peşinde (iz) bırakmak. *a racing car ~ing clouds of dust.* **3.** (geriden) izlemek, peşinden gitmek, takip etmek, **4.** *ABD k.d.* geri kalmak, arkadan gelmek, **5.** *As.* tüfek kesmek : sağ el ile kundağı kavrayıp dipçiği hafifçe yerden kaldırmak, **6.** sürünmek, sürünerek gitmek, **7.** *gen.* **~ away/off** : zayıflamak, azalmak, yavaş yavaş tükenmek, dönüşmek. **Her voice ~ed off into silence** : Sesi gittikçe zayıfladı, nihayet sustu. **The conversation ~ed off into absurdities** : Konuşma sonunda maskaralığa dönüştü. **8.** ayakla çiğneyerek yol yapmak, iz açmak/bırakmak, **9.** bitki gibi yerde uzanmak/sürünmek, **10.** (kokusunu vb.) izleyerek avlamak, **11.** yol, iz, patika, keçi yolu. **to blaze a/the ~** : öncülük etmek, yol/çığır açmak.**to follow the ~** : izi takip etmek. **hit the ~** : yola koyulmak. **~ bike** : patika bisikleti, dar yollarda/sarp arazide giden bisiklet, **12.** arkada bırakılan koku/iz vb. **pick up the ~** : izi bulmak, **13.** kuyruk, uzun etek, peşten sürüklenen şey. **~ of meteor** : meteorun kuyruğu. **~ rope** : çekme halatı. **hard/hot on s.o.'s ~** : bir kimsenin kuyruğundan ayrılmayan, yakından takip eden, peşini bırakmayan, **14.** (arkada bırakılan) toz bulutu, duman, ışık, insan, taşıt, sürü, yığın, vb. **She left a ~ of broken hearts** : Ardında bir yığın kırık kalp bıraktı. **The car left a ~ of dust behind it** : Otomobil arkasında bir toz bulutu bıraktı. **15.** top arabasının kundak kuyruğu, **16. ~ one's coat** : başına belâ aramak, kaşınmak, kavgaya bahane aramak, **17. ~less** : izsiz, arkasında iz bırakmayan. ***e.a.- 1. drag, draw, 3. track, 11. path, track.***

trailblazer = trailbIreaker, *is.* **1.** (yeni keşfedilen meçhul bir arazide çalı çırpı vb. yakarak) yol açan/yol gösteren kimse, **2.** öncü, **3. trailblazing** : yol açma, öncülük etme. ***e.a.- 1. pathfinder, 2. pioneer.***

trail boss, *is. Batı ABD* sığır güden kimse, sığırtmaç.

trailer, *is.* **1.** yerde sürüklenen şey/kimse, **2.** yedek çekin, motorlu taşıtın çektiği motorsuz taşıt, **3.** otomobilin çektiği seyyar ev, **4.** sürüngen bitki, yerde uzanan fidan, **5.** *sin.* tanıtma filmi, art kılavuz, gelecek programa ait film parçası, fragman.

trailer camp = trailer court = trailer park, *is.* seyyar evler kampı.

trailing arbutus, *is. bk.:* **arbutus** (2).

trailing edge, *is.* (pervane vb.) art kenar.

train, *is.&f.* **1.** tren, katar. **boat ~** : vapur ile aktarması olan tren. **excursion ~** : gezinti treni. **freight/goods ~** : yük katarı. **fast/express/non-stop/through ~** : ekspres tren. **slow/stopping ~** : adî katar, her istasyonda duran tren, **2.** saf, dizi, alay, katar, kervan, konvoy, **3.** silsile, zincir, dizi, tutarlık, bağdaşım, insicam. **~ of events** : olaylar zinciri. **~ of thoughts** : çağrışım, düşünce silsilesi. **to lose one's ~ of thoughts** : düşüncelerinin bağdaşımını kaybetmek, **4.** (dişli vb.) takım, düzen. **a ~ of gears** : dişli takımı. sıra, nizam, düzenli durum. **Matters are in good ~** : İşler düzene girdi. **5.** refakatçiler, maiyet. **to be in s.o.'s ~** : birinin maiyetinde olmak, **6.** yerde sürünen uzun etek, kuyruk. **the ~ of a peacock** : tavusun kuyruğu, **7.** arkadan gelen şey, bir olayın sonucu olan başka olay. **in the ~ of = in one's ~** : arkasından, sonunda. **War brings famine in its ~** : Savaş arkasından açlık getirir. **Disease came in the ~ of war** : Savaşı hastalık izledi. **8.** çizgi hâlinde serpilmiş barut/patlayıcı madde. **~ of powder** : barut serpintisi. **to fire a ~** : barut serpintisini ateşlemek, **9.** alıştırmak, yetiş(tir)mek, öğretmek. *to ~ nurses at a hospital.* **10.** eğitmek, talim et-(tir)mek. *to ~ soldiers.* **11.** evcilleştirmek, ehlîleştirmek, yola getirmek. *to ~ an unruly boy.* **12.** idman etmek, **13.** istenilen biçime sokmak. *You can ~ your hair to lie sown by combing it daily.* **~ a tree** : ağacı budayarak vb. istenilen biçime sokmak, **14.** (top) nişan almak, **15.** talim görmek, **16.** trenle gitmek/seyahat etmek, **17.** *az kul.* çekmek, sürüklemek, peşinden götürmek, **18.** (çocuğu) helâya alıştırmak, **19. ~ dispatcher** : tren hareket memuru, **20. ~ down** : zayıflama rejimi yapmak, **21. ~ oil** : balina yağı, **22. ~ shed** : vagon deposu, **23. ~ up** : yetiştirmek, terbiye etmek, eğitmek, **24. ~ed eye** : alışkın göz, **25. ~ed nurse** : diplomalı hasta-bakıcı/hemşire, **26. half ~ed** : yarı eğitilmiş, **27. over ~ed** : lüzumundan fazla eğitilmiş, **28. ~able** : eğitilebilir, alıştırılabilir, öğretilebilir, terbiye edilebilir. ***e.a.- 2. convoy, caravan, cortege, procession, 3. series, sequence, 5. retinue, suite, 7. aftermath, 14. aim, 17. trail, drag.***

trainband, *is.* İngiltere'de XVI-XVIII. yy. da talimli redif alayı.

trainee, *is.* **1.** öğrenci, çırak, eğitim gören kimse, **2.** acemi asker.

trainer, *is.* **1.** eğitici, eğitmen, talimci, terbiye edici, **2.** antrenör, çalıştırıcı, **3.** top nişancısı, **4.** *ABD- As.* talim uçağı.

training, *is.* **1.** eğitim, öğretim, öğrenim, tahsil. **character ~** : karakter eğitimi. **physical ~**: beden eğitimi. **have a business ~** : iş/ticaret öğrenimi yapmak, **2.** talim, terbiye, yetiştir-(il)me. **keep troops in ~** : askerlere muntazam talim yaptırmak, **3.** *sp.* alışma, çalışma, antrenman. **be in good ~** : idmanlı olmak. **be out of ~** : idmansız olmak. **go into ~** : idman/talim yapmak, **4. ~ camp** : (askerî/spor) talim/eğitim kampı, **5. ~ college** : öğretmen okulu, **6. ~ school** : (a) sanat/meslek okulu, (b) asi çocukları ıslah okulu, **7. ~ seat** : çocuğu helâya alıştırma oturağı, **8. ~ ship** : eğitim/talim gemisi, okul gemisi, **9. ~ stable** : yarış atları talim ahırı. ***e.a.- 1. education, instruction.***

trainman, *is., ç.* **-men** trende kondüktör yardımcısı (frenci, vb.).

trainmaster, *is.* demir yolu bölge şefi.

traipse, *is. &f.* **traipsed, traipsing** *k.d.* **1.** avare/başıboş/gayesiz dolaşmak/gezmek. *to ~ the fields.* **2.** (amacına erişemeden) dolaşmak, taban patlatmak. *We ~d all over the town looking for a copy of the book.* **3.** *k.d.* yorucu/başıboş yürüyüş gezinme. ***e.a.- 1. tramp, gad, wander.***

trait, *is.* **1.** özellik, hususiyet, nitelik. **Courage, diligence and common sense are desirable ~s** : Cesaret, çalışkanlık ve sağduyu arzu edilen özelliklerdir. **2.** kalem darbesi, çizgi, iz, **3.** dokunma, temas. ***e.a.- 1. feature, characteristic, attribute, peculiarity, property, 3. stroke, touch, trace.***

traitor, *is.* **1.** hain, başkasına ihanet eden kimse, **2.** vatan haini. **turn ~** : ihanet etmek, **3. ~ship** : hainlik, **4. traitress** : hain kadın.

traitorous, *sf.* **1.** haince, hainane, hain+, **2. ~ly** : hainlikle, hıyanetle, haince, **3. ~ness** : hainlik, ihanet. ***e.a.- 1. disloyal, perfidious, faithless, treacherous, treasonous. k.a.- 1. loyal, faithfull.***

traject, *gl.f. esk.* **1.** iletmek, nakletmek, ulaştırmak, **2. ~ion** : iletme, nakletme, ulaştırma. ***e.a.- 1. transmit, transport.***

trajectory, *is., ç.* **-ries 1.** yörünge, mahrek, devingen bir cismin/merminin/roketin vb. izlediği yol/çizgi, **2.** *geom.* gezinge : bütün yüzeyleri/eğrileri aynı açı ile kesen eğri/yüzey, **3. trajectile** : yörüngesel, gezingesel.

tram, *is.&f.* **trammed, tramming 1.** tramvay, **2.** maden ocağı arabası, **3.** teleferik vagonu, **4.** *bk.:* **trammel** (3), **5.** ibrişim, bükülmüş ipek, **6.** maden ocağı arabası ile taşımak, **7.** *mak.* düzgünce ayarlamak, **8. ~less** : tramvaysız, vagonsuz. ***e.a.- 1. streetcer, tramway.***

trammel, *is.&f.* **-meled, -meling** (veya *Brit.:* **-melled, -melling**) **1.** *gen.* **~s** : engel, mania, takıntı, **2.** elipsçizer, elips çizme aleti, **3. tram** *d.d.* makine parçaları ayar takımı, **4. ~ net** *d.d.* balık ağı, kuş yakalama ağı, **5.** ocak üzerinde tencere askısı, **6.** (ata rahvan yürümesini öğretmek için) bukağı, **7.** engellemek, engel/mani olmak, **8.** tuzağa/ağa düşürmek, **9. ~er/ ~ler** : engel olan, tuzağa/ağa düşüren. ***e.a.- 1. hindrance, impediment, restraint hobble, curb, inhibition, 7. restrain, hamper, hinder, impede, obstruct, encumber.***

tramontane = transmontane, *sf. &is.* **1.** dağların ötesinde (İtalya'ya göre Alplerin ötesinde) (bulunan/yaşayan), **2.** yabancı, barbar (kimse). ***e.a.- 2. foreign(er), barbarous, barbarian, outlander.***

tramp, *is.&f.* **1.** sessizce dolaşma(k), ağır adımlarla yürümek, **2.** yaya olarak yolculuk etme(k), **3.** taban tepme(k), uzun süre yürüme(k). **~ the country** : kırlarda gezip dolaşmak, taban tepmek, **4.** başıboş dolaşma(k), avarelik etme (k), sürtmek, **5.** dolaşma(k), gezinmek. *to ~ the streets.* **6.** çiğneme(k), ayak altında ezmek. *to ~ grapes in order to make wine.* **7.** tarifesiz vapurla seyahat etmek, **8.** derbeder/serseri kimse. **on the ~** : başıboş dolaşmakta, serserilik etmekte, **9.** avarelik, avare gezme, **10.** ağır adım sesi, **11.** uzun yaya gezintisi. **go for a long ~** : uzun bir yürüyüşe çıkmak, **12. ~ steamer** *d.d. den.* tarifesiz işleyen yük vapuru, **13.** sürtük, kaldırım yosması, önüne gelenle cinsel ilişki kuran kadın/kız, **14.** kundura nalçası, **15. ~ on/upon/ under foot** : (a) üstüne basıp geçmek, çiğnemek, (b) insafsızca/kötü muamele etmek, **16. ~er** : ağır adımlarla yürüyen, başıboş dolaşan, gezinen, yürüyüş yapan kimse, **17. ~ish** : avare/serseri kılıklı, **18. ~ishly** : serseriyane, avare gibi, başıboş, **19. ~ishness** : serserilik, avarelik, başıboşluk. ***e.a.- 1. tread, walk, trample, hike, 3. march, trudge, 8. vagrant, bum, hobo.***

trample, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** *gen.* **~ on/ upon/over** : ayak altında çiğneme(k), basıp ezme(k), tepeleme(k). **to ~ on a flower bed** : çiçek tarhlarını çiğnemek. **to ~ on s.o.'s feelings** : birinin duygularını çiğnemek, **2. ~ out** : basıp söndürmek. *to ~ out a fire.* **3.** ayakla çiğneme sesi, tepinme sesi, **4. trampler** : ayak altında çiğneyen/ezen kimse. ***e.a.- 1. tread, stamp, 4. extinguish, put out.***

trampoline, *is.* tramplen, sıçrama ağı/tentesi. **~er = ~ist** : tramplenci, tramplenle atlayan.

tramroad, *is.* maden ocağı dekovili.

tramway, *is.* **1.** tramvay, **2.** tramvay rayı, **3.** teleferik.

trance, *is.&f.* **tranced, trancing 1.** kendinden geçme, **2.** dalınç, esrime, vecit, istiğrak, **3.** ruhun yücelmesi, **4.** hipnoz, trans, **5.** vecit hâline koymak, kendinden geçirmek, **6.** büyülemek, tesir etmek. **7.** *esk.* sersemletmek, şaşkına çevirmek, **8. ~dly** : dalınçla, kendinden geçercesine, vecd/istiğrak içinde, **9. ~like** : dalınç/vecd/istiğrak gibi, vecde benzer. ***e.a.- 6. etrance, enrapture, 7. stupefy.***

tranquil, *sf.* **1.** sessiz, sakin, rahat. *a ~ country place.* **2.** gönlü rahat, asude, dağdağasız, dingin. *a ~ life.* **3.** durgun, hareketsiz. *~ waters.* **4. ~ly** : sessizce, sukûnetle, asude bir şekilde, **5. ~ness** : sessizlik, sükûnet, gönül rahatlığı, asudelik, dağdağasızlık, dinginlik. ***e.a.- 1. quiet, calm, peaceful, 2. serene, placid, unagitated. k.a.- 2. agitated.***

tranquilize = tranquillize, *f.* **-ized, -izing** sakinleş(tir)mek, yatış(tır)mak, teskin etmek, sükûnet bulmak, rahatlaş(tır)mak, uyuş(tur)mak. **tranquilization = tranquillization** : sakinleş(tir)me, yatış(tır)ma, teskin etme, sükûnet bulma, rahatlaş(tır)ma, uyuş(tur)ma. *Brit:* **tranquillise.**

tranquilizer = tranquillizer, *is.* **1.** sakinleştiren/ yatıştıran/ teskin eden şey/kimse, **2.** müsekkin, teskin edici/uyuşturucu ilâç. *Brit.:* **tranquilliser.**

tranquillise, *f.* **-lised, -lising** *Brit. bk.:* **tranquilize.**

tranquillity = tranquility, *is.* sessizlik, sükûnet, asudelik, rahatlık, huzur. ***e.a.- quiet, calmness, peacefulness, serenity.***

trans-, *ön ek* **1.** "aşırı, öte(sinde), öbür tarafı(nda), karşı tarafta." **transatlantic** : Atlantik aşırı, **2.** "arasından, içinden, bir ucundan öteki ucuna, bir baştan bir başa" : *trans-African, trans-American, trans-Canadian, trans-Mediterranean, trans-Scandi-navian, trans-Siberian,* vb. gibi, **3.** "tamamen, bütün bütün değiştiren" : *transcolor, transfashion* gibi, **4.** "çaprazvari" : *transcortical, transduodenal, transfrontal, transocular, transthoracic, transuterine* gibi.

trans. = **1.** transaction(s), **2.** transfer(red), **3.** transitive, **4.** translated, **5.** translation, **6.** translator, **7.** transportation, **8.** transpose, **9.** transverse.

transact, *f.* **1.** yapıp bitirmek, sonuca ulaştırmak, (iş/muamele) görmek. **to ~ business with s.o.** : birisiyle iş/ticaret/alış veriş yapmak, **2. ~or** : iş/muamele yapan. ***e.a.- 1. enact, conduct, carry on.***

transaction, *is.* **1.** iş, işlem, muamele, alış veriş, ticarî muamele, **2.** iş görme, muamele yapma, **3. ~s** : tutanak, rapor, bir kurumun bütün faaliyetini/kararlarını vb. gösteren rapor ve kayıtlar, **4. ~al** : işlemsel, eylemsel, işe/muameleye ait, **5. ~al analysis** : benliğin çeşitli evrelerini inceleyerek yapılan ruh sağaltımı, **6. ~ally** : işlemsel/ticarî alış verişle ilgili olarak.

transalpine, *sf.&is.* **1.** Alplerin ötesinde (kuzeyinde) bulunan/yaşayan (kimse/şey).

transatlantic, *sf.* Atlantik aşırı, Atlas Okyanusunun ötesindeki, Atlas Okyanusunu geçen.

transcalent, *sf.* ısı geçiren. **transcalency** : ısı geçirme.

Transcaucasia, *is.* Kafkas ötesi : Kafkasların güneyinde Azerbeycan, Gürcistan ve Ermenistan'ı içine alan bölge. **~n** : bu bölgeye ait.

transceiver, *is.* verici/alıcı radyo.

transcend, *f.* **1.** aşmak, geçmek, üstüne çıkmak. **kindness that ~s mere courtesy** : nezaketi aşan bir iyilikseverlik, **2.** üstün/faik olmak, daha mükemmel olmak/yapmak, **3.** *ilâh.* zaman ve mekândan münezzeh olmak, evrenden bağımsız olmak, **4. ~ingly** : üstünlükle, üstün/faik olarak, **5. ~ness** : üstünlük, faiklik. ***e.a.- 1. exceed, overpass, 2. excel, outdo, surpass.***

transcendence = transcendency, *is.* üstünlük, faiklik.

transcendent, *sf.* **1.** üstün, faik, **2.** âlâ, yüce, ulvi, âli, **3.** *ilâh.* zaman ve mekândan münezzeh, evrenüstü, **4.** (Kant felsefesinde) aşkın, deney dışı, deneylerle elde edilemeyen, **5. ~ly** : üstünlükle, üstün olarak, **6. ~ness** : üstünlük, faiklik. ***e.a.- 1. surpassing, exceeding, 2. superior, supreme.***

transcendental, *sf.* **1.** üstün, faik, **2.** âlâ, yüce, ulvi, âli, **3.** doğaüstü, evren ötesi, *ilâh.* zaman ve mekândan münezzeh, evrenüstü, **4.** soyut, mücerret, fizik ötesi, **5.** (Kant felsefesinde) aşkın, deney dışı, deneylerle elde edilemeyen, **6.** *mat.* aşkın : (a) rasyonel kat sayılı hiçbir denklemin kökü olmayan, (b) değişkenler ve sabit sayılarla cebirsel olarak belirtilemeyen. $y = sinx$ *is ~ function.* **~ curve** : aşkın eğri. **~ element** : aşkın öğe. **~ function** : aşkın işlev. **~ number** : aşkın sayı, **7. ~ity** : üstünlük, faiklik, yücelik, aşkınlık, **8. ~ly** : yüce/üstün olarak. ***e.a.- 1,2. transcendent, superior, surpassing, 3. supernatural, 4. abstract, metaphysical.***

transcendentalism, *is.* **1.** üstünlük, faiklik, **2.** yücelik, ulvilik, **3. transcedental philosophy** *d.d.* aşkıncılık :Nesnelerle değil de, nesneleri önsel (a priori) bilişimizle uğraşan felsefe. Deneyle ilgili hiçbir kavram bu felsefede yer almaz. **4. transcendentalist** : aşkıncı.

transcontinental, *sf.* **1.** kıt'alar aşırı, kıt'alar ötesi, **2.** bir kıt'anın öte tarafındaki, **3. ~ly** : kıt'alar aşırı olarak, bir kıt'anın ötesine.

transcribe, *gl.f.* **-scribed, -scribing 1.** temize çekmek, el ile yazılmış bir metni daktilo etmek, **2.** kopya etmek, suret çıkarmak, **3.** başka dile çevirmek, tercüme etmek, **4.** *d.b.* sesleri simgelerle göstermek, **5.** *rad.* yayınlanacak programı banda kaydetmek, **6.** *müz.* uyarlamak, **7. transcriber** : temize çeken, kopya eden, çeviren, uyarlayan.

transcript, *is.* **1.** kopya, suret, ikinci nüsha, **2.** onaylı suret, **3.** çevriyazı, **4.** gerçekleme belgesi, tasdikname : okulda/üniversitede okunan derslerle alınan notları gösterir onaylı belge.

transcription, *is.* **1.** temize çekme, daktilo etme, kopya/ suret çıkarma, **2.** *müz.* uyarlama, **3.** *rad. TV* ses/resim bandı vb. **4. ~al** : sureti çıkarılmış, uyarlanmış, **5. ~ally** : kopya ede-

rek, suret çıkararak, uyarlayarak, **6. transcriptive** : kopya, kopyadan/taklitten ibaret, uyarlamalı, **7. transcriptively** : kopya/taklit suretiyle, kopya ederek, uyarlayarak.

transcurrent, *sf.* çaprazvari uzanan.

transducer, *is.* çevirgeç : elektrik, ses, ışık enerjisinden birini ötekine çeviren güç dönüştürme aygıtı.

transduction, *is.* (güç) çevirme/dönüştürme.

transect, *gl.f.* çaprazvari kesmek, kesit çıkarmak. **~ion** : çapraz kesit.

transept, *is. mim.* plânı haç şeklinde olan kilisenin yan kanadı. **~al / ~ally** : haç/kanat şeklinde.

transeunt = transient, *sf. fels.* dış etkin : zihin dışında etki yaratan (zihnî faaliyet). *bk.:* **immanent.**

transfer, *is.&f.* **-ferred, -ferring 1.** aktarmak, aktarma yapmak, **2.** geçirmek, devretmek, **3.** *huk.* başkasına bırakmak, ferağ/temlik etmek. *to ~ a title of land.* **4.** nakletmek, taşınmak, (bir yerden başka yere) gitmek. *He ~red from İzmir to Bursa.* **5.** havale etmek, intikal etmek, **6.** aktarma, **7.** geçirme, **8.** yer değiştirme, nakil, **9.** devir, havale, **10.** ferağ, temlik, intikal, **11.** çıkartma (resim), **12.** aktarma bileti, **13. ~ability** : aktarılabilme, nakledilebilme, devredilebilme, ferağ/temlik edilebilme, **14. ~able = ~rable** : aktarılabilir, nakledilebilir, devredilebilir, havale edilebilir, temlik/ferağ edilebilir, **15. ~rer** : aktarma yapan, nakleden, devreden, havale eden, temlik/ferağ eden. ***e.a.- 1. convey, 2. transmit, 4. move, 10. conveyance.***

transferal = transferral, *is.* **1.** aktarma, nakil, devir, havale, **2.** *bk.:* **tranference.**

transferee, *is.* **1.** (görevi) başka yere nakledilen kimse, **2.** *huk.* kendisine ferağ/temlik/mal edilen kimse.

transference, *is.* **1.** aktarma, devir, nakil, intikal, **2.** *psikol.* (a) aktarma : bir varlığa karşı olan duyguları başka bir varlığa yöneltme, (b) yön değişimi : tepkiyi, uyarandan başkasına yöneltme ya da o tepki yerine başka bir tepki gösterme. ***e.a.- 2. (b) displacement.***

transferential, *sf.* **1.** aktarmalı, aktarma/nakil suretiyle, devren, naklen, **2.** *psikol.* aktarma / yön değişimi ile ilgili.

transferor, *is. huk.* devir/ferağ eden kimse.

transfiguration, *is.* **1.** şekil/biçim/suret değişimi/değişmesi, **2.** *b.h.* (a) dağda Hz. İsa'nın suretinin değişmesi, (b) bunun için kilisede yapılan ayin (6 Ağustos).

transfigure, *gl.f.* **-ured, -uring 1.** şeklini/biçimini/suretini değiştirmek, **2.** yüceltmek, ululamak, tebcil etmek, **3. ~ment** : değişme, değişim, yüceltme, ululama. ***e.a.- 1. change, alter, transform, 2. exalt. idealize, glorify, transmute, renew.***

transfinite, *sf.&is.* sonsuz, sınırsız, sonlu ötesi. **~ number** : sonlu ötesi sayı. **~ induction** : sonlu ötesi tüme varım.

transfix, *gl.f.* **-fixed/-fixt, fixing 1.** (sivri uçla) delmek, **2.** çivilemek, mıhlamak, **3.** kazıklamak, kazığa oturtmak, **4.** hayretten vb. don(dur)mak. *~ed with horror.* **5. ~ion** : delme, çivileme, kazıklama, hayretten vb. don(dur)ma. ***e.a.- 3. impale.***

transform, *f.&is.* **1.** dönüş(tür)mek, değiş(tir)mek, tahvil etmek, **2.** başkalaş(tır)mak, biçimini/cinsini/nev'ini değiştirmek, **3.** *elekt.* (gerilimi/akımı) dönüş(tür)mek (yükseltmek veya alçaltmak), **4.** *mat.* dönüş(tür)mek, değerini değiştirmeksizin başka şekle sokmak, **5.** *fiz.* dönüş(tür)mek: başka türlü enerjiye çevir(il)mek, **6.** *gr.* dönüşüm, **7. ~able** : dönüş(türül)ebilir, başkalaş(tırıl)abilir, değiş(tiril)ebilir, **8. ~ative** : dönüşümsel, dönüştürücü, başkalaştırıcı, değiştirici. ***e.a.- 1. convert, change, 2. metamorphose, transfigure, 6. transformation.***

transformation, *is.* **1.** dönüş(tür)me, değiştirme, tahvil etme, **2.** başkalaş(tır)ma, biçimini/cinsini/nev'ini değiştirme, **3.** dönüşüm, dönüştürüm, şekil değişimi, **4.** kadın perukası, takma saç, **5.** *gr.* dönüşüm : bir cümlenin derin yapısından yüzeysel yapısına geçilmesini sağlayan kural ve kuralın uygulanmasıyla ortaya çıkan süreç, **6.** *mat.* dönüşüm, gönderim, izdeşim, **7. ~al** : dönüşümsel, dönüşümlü, **8. ~al component** : dönüşümsel bileşen, **9. ~al grammar** : dönüşümsel dil bilgisi, **10. ~alism** *gr.* dönüşümcülük, **11. ~alist** : dönüşümcü.

transformer, *is.* **1.** *elekt.* dönüştürgeç, transformatör, trafo, gerilimi/akımı yükselten/alçaltan cihaz, **2.** dönüştüren, değiştiren kimse/şey.

transformism, *is. biy.* dönüşümcülük, başkalaşımcılık, bir türün başkalaşarak başka türe dönüşebileceği kuramı.

transformist, *is. biy.* dönüşümcülük kuramını savunan kimse, dönüşümcü. **~ic** : dönüşümcü görüşle.

transfuse, *gl.f.* **-fused, -fusing 1.** iletmek, geçirmek, içine işletmek, nüfuz ettirmek, aşılamak. **to ~ a love of litterature to one's students**: öğrencilerine edebiyat sevgisi aşılamak, **2.** içine dökmek/akıtmak, sıvıyı bir kaptan başkasına boşaltmak/aktarmak, **3.** *tıp* (a) kan nakletmek, (b) içitmek, zerk etmek, damardan ilâç vb. enjekte etmek, **4. transfuser** : ileten, geçiren, içine döken/akıtan , içiten, kan nakleden, **5. transfusable = transfusible** : iletilebilir, geçirilebilir, içine dökülebilir/akıtılabilir, (kan) nakledilebilir, **6. infusive** : içine işleyici, nüfuz edici, akıcı.

transfusion, *is.* **1.** *tıp* (a) kan nakli, (b) damardan ilâç vb. zerki, **2.** iletme, aktarma, içitme, içine dökme/akıtma.

transgress, *f.* **1.** *gen.* **~ against** : bozmak, ihlâl etmek, karşı gelmek, saymamak, itaatsizlik etmek, aksine hareket etmek, **2.** çiğnemek, hududunu aşmak, haddi aşmak, **3.** günah işlemek, **4. ~ive** : bozucu, ihlâl edici, itaatsiz, haddi/hududu aşan, günah işleyen, **5. ~ively** : ihlâl ederek, ihlâl edercesine, itaatsizlikle, haddi/hududu aşarcasına, günah işleyerek, **6. ~or** : ihlâl eden itaatsiz, haddi/hududu aşan, günahkâr. ***e.a.- 1. offend, violate, infringe, disobey, 2. err, trespass, 3. sin.*** ***k.a.- 1. obey.***

transgression, *is.* ihlâl, tecavüz, haddi/hududu aşma, itaatsizlik, tecavüz, saldırı, günah, suç. ***e.a.- sin, violation, offense, infraction, infringement, breach.***

transhıp, *f. bk.:* **transship.**

transhumance, *is.* göç, iyi otlak için sürülerin ve sahiplerinin mevsim göçü. **transhumant**: göçebe.

transience = transiency, *is.* geçicilik, geçici hâl/durum.

transient, *sf. & is.* **1.** geçici, süreksiz, **2.** kısa süreli, muvakkat. **~** *authority.* **3.** fâni, kalımsız, gelip geçen, fazla kalmayan (misafir/müşteri). *the ~ guests at a hotel.* **4.** *fels. bk.:* **transeunt**, **5.** *fiz.* geçici/kısa süreli akım/gerilim darbesi. **~ current** : geçici akım, **6. ~ly** : geçici olarak, **7. ~ness** : geçicilik, süreksizlik, fânilik. ***e.a.- 1. transitory, 2. temporary, fleeting, flitting, momentary, ephemeral, evanescent.*** ***k.a.- 1-3. permanent, lasting.***

transilient, *sf.* bir hâlden/durumdan/yerden ötekine atlayan, anî hareketlerle sıçrayan. **transilience** : bir hâlden/durumdan/yerden ötekine atlama/sıçrama.

transilluminate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** ışığı geçirmek, **2.** *tıp* muayene ve teşhis için bir organı kuvvetli ışıkla aydınlatmak, **3. transillumination** : kuvvetli ışıkla aydınlatma, **4. transilluminator** : kuvvetli ışıkla aydınlatan.

transistor, *is.&sf.* **1.** *elekt.* transistor, üç veya daha fazla elektrotlu yarı iletken elektronik devre elemanı, **2.** *k.d.* transistorlu *a ~ radio.*

transistorize, *f.* **-ized, -izing** *elekt.* transistorla donatmak/düzenlemek, transistorlarla yapmak.

transit, *is.&f.* **-ited, -iting 1.** geçiş, geçme, mürur, transit. **in ~** : transit olarak, **2.** taşıma, taşıt, şehirlerde yolcu taşıma sistemi, **3.** değişme, değişiklik, intikal, bir hâlden ötekine geçiş, **4.** *astr.* geçiş : (a) gök cisminin bir yerin boylam düzleminden ya da gökgözlerin görüş alanından geçmesi, (b) bir gök cisminin güneşle dünya arasından geçmesi, **5. ~ instrument** *d.d.* meridyen dürbünü : teodolit vb. gibi yatay/düşey açı ölçen teleskoplu yer betimsel alet, **6.** geçmek, geçip gitmek, transit geçmek, **7.** *astr.* (gök cismi) bir yerin boylam düzleminden veya gökgözlerin görüş alanından geçmek, **8.** teodolitin teleskopunu düşey düzlemde tersine çevirmek, **9. ~ circle** : geçiş dairesi, **10. ~ compass** : takeometre, **11. ~ duty** : geçiş/transit gümrük resmi, **12. ~ lounge** : (havaalanında) transit yolcu salonu, **13. ~ permit/visa** : geçmelik, geçiş izni/vizesi, **14. ~able** : (transit) geçilebilir. ***e.a.- 1. passage, 2. transportation, 3. transition, change.***

transition, *is.* **1.** (bir durumdan/hâlden/konudan/fikirden vb. ötekine) geçiş, geçme, intikal, istihale. **the ~ from a monarchy to a democracy** : tek erk yönetiminden/mutlakiyetten demokrasiye geçiş. **~ period** : geçiş süresi/dönemi. **~ stage** : geçiş aşaması, **2.** *müz.* kiplenim : bir makamdan ötekine geçiş, **3.** (piyes, ro-

man vb.) bir sahneden/olaydan ötekine geçiş, **4. ~ elements** *kim.* geçiş öğeleri. **~ time** : geçiş süresi, **5. ~al = ~ary** : geçiş+, geçişli, **6. ~ally** : geçiş süresince, geçici olarak.

transitive, *sf.&is.* **1.** *gr.* geçişli, müteaddi, nesneyle kullanılan (eylem/fiil). **~ verb** : geçişli eylem, **2.** geçici, ara, mutavassıt, muvakkat, **3.** başkasını etkileyen, başkası üzerinden geçen, **4. ~ relation** : *mat.* geçişli bağıntı : x ile y ve y ile z arasında var olan bağıntının x ile z arasında da var olması, **5. ~ly** : geçişli/geçici olarak, **6. ~ ness = transitivity** : geçişlilik, geçicilik. ***e.a.*- 2.** *transitional, intermediate.*

transitory, *sf.* **1.** geçici, süreksiz, **2.** kalımsız, fâni, kısa ömürlü. **3. transitorily** : geçici olarak, kısa bir süre ile, **4. transitoriness** : geçicilik, fanilik, süreksizlik. ***e.a.*- *1.** *transient, 2. temporary, brief, short-lived.* ***k.a.*- *1,2.** *permanent, eternal, everlasting.*

Transjordan, *is.* eski Ürdün (devleti).

translate, *f.* **-lated, -lating 1.** çevirmek, tercüme etmek. *to ~ English books into Turkish.* **2.** tercümanlık yapmak, **3.** çevrilmek, tercüme edilmek, **4.** dönüştürmek, değiştirmek, tahvil etmek. *to ~ wishes into deeds.* **5.** yorumlamak, tefsir etmek, açıklamak, izah etmek, **6.** *mek.* ötelemek, doğrusal hareket yaptırmak, **7.** (telgraf) nakletmek, alınan mesajı ileriye yollamak, **8.** bir insanı ölmeden göğe yollamak, **9. translatability = translatableness** : çevrilebilme, tercüme edilebilme, dönüştürülebilme, **10. translatable** : çevrilebilir, tercüme edilebilir, dönüştürülebilir, **11. translater = translator** : (a) çeviren, çevirmen, mütercim, dilmaç, tercüman, (b) *Brit.* elbise/ayakkabı tamircisi, (c) telgraf repetörü, (d) *tel.* çevirmeç. ***e.a.*- *2.** *transform, 3. interpret.*

translation, *is.* **1.** çeviri, çevirme, tercüme. *a new ~ of Plato.* **2.** dönüşüm, dönüşme, değişme, tahavvül. *a swift ~ of thoughts into action.* **3.** dönüştürme, değiştirme, tahvil, tebdil, **4.** *mek.* ötele(n)me, doğrusal hareket, **5.** (telgraf) iletme, haberleri aynen ileriye yollama, **6. ~al** : (a) çevirisel, çeviri+, tercüme+, (b) ötele(n)me+, ötelemeli. ***e.a.*- *2.** *transformation.*

translative, *sf.* **1.** çevirisel, çevirme/tercüme ile ilgili, çevirmeye yarayan, **2.** ötelemeli, öteleme hareketi yapan, **3.** bir hakkı bir şahıstan öbürüne intikal ettiren, **4.** *gr.* ettirgen.

transliterate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** harf çevirmek, başka dilin alfabesiyle yazmak, **2. transliteration** : harf çevirisi, **3. transliterator** : harf çeviren.

translocate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** göçmek, yer değiştirmek, başka yere nakletmek, **2. translocation** : göçme, yer değiştirme, başka yere nakil. ***e.a.*- *1.** *displace, dislocate.*

translucent, *sf.* **1.** yarı saydam/şeffaf. *Frosted window glass is ~ but not transparent.* **2.** açık, vazıh, sarih, kolay anlaşılır, **3. translucence = translucency** : yarı saydamlık/şeffaf, (b) açıklık, vuzuh, sarahat, kolay anlaşılabilme, **4. ~ly** : (a) yarı saydam bir şekilde,(b) açıkça, vazıh/sarih bir şekilde, sarahatle, kolay anlaşılabilecek tarzda. ***e.a.*- *2.** *lucid, clear, understandable, comprehensible.* ***k.a.*- *1.** *opaque, 2. vague, incomprehensible, unclear, ambiguous.*

translunar = translunary, *sf.* **1.** ayın ötesinde bulunan/ötesine geçen, **2.** göksel, semavî, **3.** ideal, hayalî, muhayyel, muhayyilede yaşayan. ***e.a.*- *1.** *superlunary, 2. celestial, etheral, 3. ideal, visionary.*

transmarine, *sf.* **1.** deniz aşırı, denizin/okyanusun ötesinde bulunan, **2.** denizleri aşan/geçen.

transmigrant, *sf.&is.* göçebe, muhacir, başka bir ülkede yerleşmek üzere bir memleketten geçen kimse.

transmigrate, *gs.f.* **-grated, -grating 1.** göçmek, göç/hicret etmek, yerleşmek üzere başka bir memlekete gitmek, **2.** (ruh) tenasüh etmek, (ölen bir kimseden yeni doğan birisine) göçmek/sıçramak, **3. transmigration** : (a) göç, hicret, (b) ruh göçü/sıçraması, tenasüh, **4. transmigrator** : göçebe, muhacir, **5. transmigrative = transmigratory** : göçe ait, göç+. ***e.a.*- *1.** *migrate, 3. (b) metempsychosis.*

transmissible, *sf.* **1.** gönderilebilir, geçirilebilir, iletilebilir, **2. transmissibility** : gönderilebilme, geçirilebilme, iletilebilme.

transmission, *is.* **1.** gönder(il)me, geçir-(il)me, ilet(il)me, ulaştır(ıl)ma, transmisyon, **2.** gönderilen/iletilen şey, **3.** *ilet.* iletim, ulaşım, haber taşıyan elektrik işaretlerin telli/telsiz ortamlardan uzaklara gönderilmesi. **~ line** : ulaşım/transmisyon hattı. **~ loss** : ulaşım/transmisyon kaybı, **4.** *elekt.* güç iletimi, transmisyon,

elektrik gücünün uzaklara nakli, **5.** *mak.* (a) güç aktarma, mekanik düzenlerle gücü bir yerden ötekine geçirme. ~ **dynamometer** : güçölçer, aktarılan mekanik gücü ölçen alet. ~ **shaft** : aktarma mili, (b) güç aktarma/hız düzeni, transmisyon. **automatic** ~ : otomatik hız düzeni, otomatik vites. **four-speed** ~ : dörtlü hız düzeni, dörtlü vites. ~ **box** : hız dişli kutusu, vites kutusu.

transmissive, *sf.* **1.** aktarıcı, iletici, nakledici, ulaştırıcı, gönderici. *the ~ function of the nerves.* **2.** iletilebilen, aktarılabilen, gönderilebilen. ~ *characteristics.* **3. ~ly** : aktarma/iletme suretiyle, **4. ~ness** : aktarıcılık, ileticilik.

transmit, *f.* **-mitted, -mitting 1.** (haber vb.) ulaştırmak, iletmek, taşımak, **2.** yollamak, göndermek, **3.** nakletmek, **4.** (hastalık vb.) geçirmek, yaymak, **5.** *fiz.* (ışık, ses, ısı vb.) geçirmek, iletmek, nakletmek. *Glass ~s light.* **6. ~table = ~tible** : ulaştırılabilir, iletilebilir, nakledilebilir, geçirilebilir. ***e.a.- 1.*** *communicate, carry,* **2.** *send, forward, dispatch, convey,* **4.** *pass, spread.*

transmittal, *is.* (haber vb.) ulaştır(ıl)ma, ilet(il)me, taşı(ın)ma, yolla(n)ma, gönder(il)me, nakil, (hastalık vb.) geç(ir)me, yay(ıl)ma. ***e.a.-*** *transmission.*

transmittance *is.* **1.** *bk.:* **transmittal, 2.** *fiz.* (ışıksal) geçirgenlik : cisimden geçen ışık akısının gelen akıya oranı.

transmitter, *is.* **1.** *ilet.* verici, **2.** gönderen, gönderici, ileten, ulaştıran (kimse/şey).

transmogrify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** acayipleştirmek, şeklini tamamen değiştirmek, acayip şekle sokmak, **2. transmogrification** : acayipleştirme, şeklini tamamen değiştirme. ***e.a.- 1.*** *transform.*

transmontane, *sf. bk.:* **tramontane.**

transmutation, *is.* **1.** *biy.* başkalaşım, başkalaşma, istihale, **2.** başkalaştırma, değiştirme, başka şekle/biçime/duruma sokma, **3.** *fiz.* çekin değiştirme, çekini (nüklidi) başka bir öğe çekinine değiştirme, **4.** (simyagerlikte) altınlaştırma, kıymetsiz madeni altına dönüştürme, **5. ~al = transmutative** : başkalaşımsal, **6. ~ist** : başkalaşımcı, başkalaşım kuramını savunan.

transmute, *f.* **-muted, -muting 1.** başkalaş(tır)mak, istihale ettirmek, istihaleye uğratmak, aslını/şeklini değiştirmek, başka şekle/biçime/duruma sokmak, **2. transmutability = transmutableness** : başkalaşabilme, değişebilme, **3. transmutable** : başkalaşabilir, değişebilir, **4. transmutably** : başkalaşarak, değişerek, istihale suretiyle, **5. transmuter** : başkalaştıran, değiştiren. ***e.a.- 1.*** *transform, convert, alter, metamorphose.*

transnational, *sf.* millî sınırları aşan, millî sınırların/ çıkarların ötesinde.

transoceanic, *sf.* **1.** okyanus aşırı. *a ~ cable.* **2.** okyanusun ötesinde bulunan/yaşayan, **3.** okyanusu aşan/geçen, okyanus ötesi.

transom, *is.* **1.** üst başlık, üst kiriş, **2.** pencereyi yatay olarak bölen kiriş, **3.** çapraz kiriş, **4.** vasistas. ~ **window** : vasistas penceresi, **5.***den.* kıç yatırması/aynalığı. ~ **-stern** : ayna kıçlı, **6. ~ed** : çapraz kirişli.

transonic, *sf.* ses yakını, ses hızı+, ses hızına yakın/ ses hızı ile (hareket eden). ~ **barrier** *bk.:* **sound barrier.**

Transoxiana, *is. esk.* Amuderya ötesi, Semerkant bölgesi. **Sogdiana** *d.d.*

transpacific, *sf.* Büyük Okyanus aşırı/ ötesi, Büyük Okyanusun ötesinde bulunan.

transpadane, *sf.* Po nehrinin ötesindeki/ kuzeyindeki.

transparency, *is., ç.* **-cies 1. transparence** *d.d.* saydamlık, şeffaflık, **2.** saydam nesne, **3.** saydam resim, ışığa tutulunca görülen resim, diyapozitif, slâyt.

transparent, *sf.* **1.** saydam, şeffaf, **2.** berrak, parlak, **3.** içten, samimî, hilesiz, açık sözlü, içi dışı bir, **4.** açık, vazıh, sarih, aşikâr, kolayca görülebilen/anlaşılabilen, **5. ~ly** : (a) saydam/ şeffaf olarak, (b) açıkça, vazıh/sarih bir şekilde, kolayca görülebilecek tarzda, **6. ~ness** : (a) saydamlık, şeffaflık, (b) açıklık, sarahat, vuzuh, kolayca görülebilme/anlaşılabilme. ***e.a.-1.*** *clear, pellucid, limpid,* **3.** *candid, frank, open,* **4.** *obvious, manifest.* ***k.a.- 1.*** *opaque,* **3.** *secretive.*

transpicuous(ly), *sf.&zf. bk.:* **transparent(ly).**

transpierce, *gl.f.* **-pierced, -piercing** (sivri aletle) delmek, delip geçmek. ***e.a.-*** *penetrate.*

transpire, *f.* **-pired, -piring 1.** *k.d.* olmak, oluşmak, vuku bulmak, vaki olmak, meydana gelmek, zuhur etmek. **Nobody knows what ~d**

at the meeting : Toplantıda neler olup bittiğini kimse bilmiyor (Bu anlamda kullanılması genellikle yanlış sayılmaktadır.). **2.** (beden veya bitki gözeneklerinden) dışarı çık(ar)mak, sız-(dır)mak, terlemek, nefes vermek, **3.** (koku, gaz, duman vb.) sızmak, kaçmak, **4.** duyulmak, yayılmak, şüyu bulmak, meydana çıkmak, açıklanmak, ifşa edilmek, **5. transpiration** : terleme, sız(dır)ma, **6. transpiratory** : terleme+, sızma+. ***e.a.- 1. occur, happen, take place, 2. emit, exhale, 3. escape.***

transplant, *is.&f.* **1.** (fidan/fide) çıkarıp başka yere dikme(k), **2.** *cer.* doku aşılama(k), organ nakletme(k). **heart/liver ~** : kalp/karaciğer nakli. **tissue ~** : doku aşılama, **3.** başka yere taşımak/nakletme(k), **4.** (bir aileyi/toplumu) başka yere/memlekete yerleştirme(k), **5.** nakledilen fidan/organ/toplum vb. **6. ~able** : nakledilebilir, başka yere dikilebilir/yerleştirilebilir, **7. ~ation** : başka yere dikme/nakletme/yerleştirme, doku/organ nakli, **8. ~er** : başka yere diken/nakleden/yerleştiren, doku/organ nakleden kimse. ***e.a.- 4. relocate.***

transponder = transpondor, *is.* yanıtlı verici : aldığı işarete otomatik olarak cevap veren radyo vericisi.

transpontine, *sf.* **1.** köprü ötesinde, **2.** (Londra'da) Thames nehrinin güneyinde.

transport, *is.&f.* **1.** götürmek, taşımak, nakletmek, **2.** çıldırtmak, kendinden geçirmek, **3.** sürgüne göndermek, nefyetmek, **4.** *esk.* öldürmek. **5.** götürme, taşıma, ulaştırma, münakalât, nakil, **6.** taşıt, kamyon, otobüs vb., taşıma aracı, **7.** askerî nakliye gemisi, **8.** nakliye uçağı, **9.** halka mahsus taşıtlar (otobüs, tren, metro vb.), **10.** taşımacılık, nakliyatçılık, **11.** vecit, istiğrak, zevk ve heyecanla kendinden geçme/çılgına dönme. **be ~ed with/in ~s of joy** : sevinçten deliye dönmek, etekleri zil çalmak, **12.** sürgün, sürgüne gönderilen mahkûm, **13. ~able** : taşınabilir, nakledilebilir, portatif, **14. ~ability** : taşınabilme, nakledilebilme, **15. ~edly** : vecd içinde, istiğrakla, zevk ve heyecanla kendinden geçerek, **16. ~er** : iletici, taşıyıcı, taşıma aracı/düzeni, yük kamyonu, **17. ~ive** : zevk ve heyecan veren, kendinden geçiren. ***e.a.- 1. carry, move, convey, 2. enrapture, 3. banish, exile, 4. kill, 7. troopship, 10. transportation, 11. rapture, ecstasy.***

transportation, *is.* **1.** götür(ül)me, taşı-(n)ma, ulaştırma, münakalât, nakil, **3.** taşıt, kamyon, otobüs vb., taşıma aracı, **4.** taşımacılık, nakliyatçılık, **5.** seyahat/taşıt ücreti, **6.** sürgün, sürgüne gönderme, **7. ~al** : taşıma+, nakliyat+, taşıma ile ilgili. ***e.a.- 5. fare, 6. deportation.***

transpose, *f.* **-posed, -posing 1.** sırasını/yerini değiştirmek, birbirleriyle/karşılıklı olarak değiştirmek, birini öbürünün yerine geçirmek, takdim tehir yapmak. *to ~ the third and fourth letters of a word.* **2.** *mat.* bir termi işaretini değiştirerek eşitliğin öbür tarafına geçirmek, **3.** *müz.* perdesini değiştirmek, daha tiz/pes perdeden çalmak, **4.** *esk.* taşımak, aktarmak, **5.** *esk.* dönüştürmek, tahvil etmek, **6. transposability** : (sıra/yer) değiştirilebilme, **7. transposable** : (sırası/yeri) değiştirilebilir, **8. transposer** : sırasını/yerini değiştiren. ***e.a.- 1. rearrange, 2. invert, 4. transfer, transport, 5. transform, trans-mute.***

transposition = transposal, *is.* **1.** (sıra/yer) değiştir(il)me, birbirleriyle/karşılıklı olarak değiştir(il)me, birini öbürünün yerine geçirme, takdim tehir, **2.** *mat.* bir termi işaretini değiştirerek eşitliğin öbür tarafına geçirme, **3.** bir iç organın normal yerinden başka yerde bulunması, **4. transpositional = transpositive** : (sıra/yer) değiştir(il)me ile ilgili.

transsexual, *is.* **1.** karşıt eşeyli : beden bakımından bir cinsten, ruhsal olarak karşı cinsten olan kimse, **2.** cinsiyet değiştiren kimse.

transship, *f.* **-shipped, -shipping 1.** (taşıttan taşıta) aktarmak, bir gemiden ötekine yüklemek. **tranship** *ş.d.y.* **2. transshipment** : (taşıttan taşıta) aktarma.

Trans-Siberian railroad, *is.* Sibirya'yı baştan başa kateden demir yolu.

transubstantiate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** özdek değiştirmek, başka bir maddeye/özdeğe dönüştürmek, **2.** (Aşâi Rabbanî'de kullanılan ekmek ve şarabı) Hz. İsa'nın et ve kanına dönüştürmek, **3. transubstantial** : özdek değiştiren, başka bir maddeye/özdeğe dönüşen, **4. transubstantially** : özdek değiştirerek, başka bir maddeye/özdeğe dönüşerek.

transudate, *is. bk.:* **transudation** (2).

transudation, *is.* **1.** sızma, terleme, **2.** sızıntı, ter.

transude, *gs.f.* **-suded, -suding** sızmak, terlemek. ***e.a.- ooze, exude.***

transuranic = transuranian = transuranium, *sf. fiz. kim.* uranyum ötesi : atom numarası uranyumdan büyük olan.

transvalue, *gl.f.* **-ued, -uing 1.** yeniden/başka esasa göre değer biçmek, **2. transvaluation** : yeniden/başka esasa göre değer biçme. ***e.a.- 1. reappraise, revaluate.***

transversal, *sf.&is.* **1.** enine, çapraz(vari), **2.** *geom.* birkaç çizgiyi kesen (doğru), **3. ~ly** : enine, çapraz bir şekilde.

transverse, *sf.&is.* **1.** enine, çaprazlama (kiriş vb.). **~ section** : enine kesit. **~ wave** : enine dalga, **2.** (flüt) üfleme deliği yanda bulunan, **3.** *geom.* (hiperbolün) odaklarından geçen (eksen), **4.** kestirme yol, **5. ~ly** : enine olarak, enlemesine, çaprazvari, **6. ~ness** : enine oluş, çaprazlama durum. ***e.a.- 1. cross, athwart, 4. shortcut.***

transvestism = transvestitism, *is.* (homoseksüellik alâmeti olarak) karşı cinsin elbiselerini giyme. **transvestic** : karşı cinsin elbiselerini giymeye meraklı. **transvestite** : karşı cinsin elbiselerini giyen.

trap, *is.&f.* **trapped** (eski: **trapt**), **trapping 1.** tuzak, kapan, kapanca. **set a ~ for** : tuzak kurmak, **2.** hile, desise, düzen, dolap, **3.** koku veya gazın çıkmaması için borudaki U şeklinde kıvrım, **4. ~s** : (a) dans orkestrasında vurmalı çalgılar, (b) *k.d.* şahsî eşya, bagaj, **5.** *Brit.* iki tekerlekli tek atlı hafif araba, **6.** havada vurulmak için kuşu/hedefi havaya fırlatma düzeni, **7. trap door** *d.d.* kapak, kapak şeklinde tavan vb. kapısı, **8.** *sp.* topu yakalama, **9.** *argo* ağız. **Keep your ~ shut** : Ağzını kapa! **10. traprock** *d.d. jeol.* siyah volkanik kaya, bazalt sütunu, **11.** *esk.* haşa, atın giyimi/süslü takımı, **12.** tuzağa/kapana düşürmek/kıstırmak, tuzakla yakalamak. *to ~ foxes.* **13.** hile ile elde etmek, **14.** tuzak kurmak/hazırlamak, engel olmak, **15.** boruya U şeklinde parça takmak, **16.** yere düşen topu zıplarken yakalamak, **17.** atları süslemek, süslü takım vurmak. ***e.a.- 1. pitfall, snare, 2. trick, ambush, maneuver, 4. (b) baggage, 9. mouth, 11. caparison, 12. ensnare.***

trap-door spider, *is.* kapaklı örümcek *(Ctenizidae)* : üstü kapaklı boru şeklinde yuva yapan örümcek.

trapeze, *is.* trapez, cambaz salıncağı. **~ artist = trapezist** : cambaz, trapezci.

trapeziform, *sf.* yamuksu, trapez yamuk şeklinde.

trapezium, *is., ç.* **-ziums/-zia 1.** *geom.* (a) *Brit.* yamuk, (b) hiçbir kenar çifti paralel olmayan dörtgen, **2.** *anat.* başparmağın altındaki bilek kemiği, **3. trapezial** : (a) yamuk+, (b) bilek kemiği+. ***e.a.- 1. (a) trapezoid.***

trapezius, *is., ç.* **-uses** *anat.* boyun kası.

trapezohedron, *is., ç.* **-drons/-dra 1.** yamuk yüzlü kristal : yüzleri birer yamuk olan kristal, **2. trapezohedral** : yamuk yüzlü.

trapezoid, *is.* **1.** *geom.* yamuk, **2.** *anat.* başparmak altındaki bilek kemiği, **3. ~al** : yamuksu, yamuk şeklinde.

trapper, *is.* tuzakçı, kürklü hayvanları tuzakla yakalayan avcı.

trappings, *is.* **1.** süslü koşum takımı, **2.** elbise, tezyinat, süs, giyim kuşam, **3.** süs, debdebe. ***e.a.- 1. caparison.***

Trappist, *is.* çok sıkı kuralları olan ve konuşmayı bile meneden Katolik manastırı rahibi.

traprock, *is. bk.:* **trap** (10).

trapshooting, *is.* (kuş gibi havaya fırlatılan şeyi) havada vurma talimi. **trapshooter** : havada vuran.

trapt, *f. esk. bk.:* **trap** *(geç.z.&sf.f.).*

trapunto, *is., ç.* **-tos** kabartmalı köpüme/köpüleme.

trash, *is.&f.* **1.** süprüntü, çöp, çerçöp, döküntü, değersiz şey. **~ can** : çöp tenekesi, **2.** saçma, zırva, **3.** değersiz/bayağı adam, **4.** avam, ayak takımı, **5.** kötü eser, **6.** çalıçırpı, **7.** özü çıkarılmış şeker kamışı, küspe, **8.** *Brit.- k.d.* tasma, **9.** şeker kamışının dış yapraklarını budamak, **10.** çöplerini ayıklamak, temizlemek, **11.** budamak, lüzumsuz/kuru dalları kesmek, **12.** *argo* döküp saçmak, yıkmak, tahrip etmek, birbirine katmak, darmadağın etmek, çöplüğe çevirmek. *He ~ed his room in a fit of rage.* **13.** *esk.* geciktirmek, engellemek, **14.** *esk.* hayvanı tasma ile bağlamak. ***e.a.- 1. rubbish, 2. nonsense, 13. hinder, retard, restrain.***

trashy, *sf.* **1.** süprüntü/ çöp gibi, çer çöp/döküntü kabilinden, adî, değersiz, işe yaramaz, **2. trashiness** : değersizlik, döküntülük, çer çöplük. ***e.a.- 1. useless, worthless.***

trass = terras, *is.* hidrolik çimento yapımında kullanılan volkanik sünger taşı.

trauma, *is., ç.* **-mata/-mas** *1. patol.* örselenim, yara, incinme, travma, **2.** *psikol.* yaralanma, sarsıntı : canlı üzerinde önemli ve kapsamlı incinme, yaralanma belirtileri bırakan yaşantılar.

traumatic, *sf.* **1.** örseleyici, incitici, yaralayıcı, sarsıcı, **2.** yara veya örselenimden ileri gelen, **3. ~ dementia** : sarsıntı bunaması, **4. ~ neurosis** : ödünleme sinirce, **5. ~ scene** : sarsıcı yaşantı, **6. ~ally** : örseleyerek, yaralayarak, sarsarak.

traumatism, *is., ç.* **-mata/-mas 1.** *patol.* örselenme, örselenim, incinme, travma, yaralanma, sarsıntı, **2.** örselenme vb. sonucu meydana gelen anormallik.

traumatize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** *patol.* örselemek, yaralamak, fiziksel/kimyasal/elektriksel araçlarla yara/yanık vb. meydana getirmek, **2.** *psikol.* ruhen sarsmak, ruhî sarsıntıya sebep olmak. *to be ~d by a childhood experience.* **3. traumatization** : örsele(n)me, örselenim, yarala(n)ma, (ruhen) sars(ıl)ma.

travail, *is.&f.* **1.** eziyet, zahmet, meşakkat, **2.** ağrı, ıstırap, **3.** doğum ağrısı. **woman in ~** : doğum ağrısı çeken kadın, **4.** doğum ağrısı çekmek, **5.** *esk.* zahmet/meşakkat çekmek. ***e.a.-*** *1. toil, labor, work, moil, 2. pain, anguish, torment, suffering, agony.*

trave, *is.* **1.** *mim.* (a) çapraz kiriş, (b) (tavanda vb.) çapraz kirişler arasındaki kısım, **2.** yabanî atın nallanırken içine sokulduğu çerçeve.

travel, *is.&f.* **-eled, -eling** *(Brit.* **-elled, -elling)** **1.** yolculuk/seyahat etmek. **to ~ round thae world** : devriâlem seyahati yapmak. *to ~ for pleasure.* **2.** gezip dolaşmak, bir yerden bir yere gitmek, **3.** ilerlemek, ileri gitmek, terakki etmek, **4.** (makine parçası vb.) belirli bir yörüngede hareket etmek, gidip gelmek, **5.** *k.d.* hızlı gitmek, hızla hereket etmek, **6.** yol almak, katetmek. *We ~ed a hundred miles today.* **7.** seyahate götürmek, gezdirmek, **8.** yolculuk, seyahat. *the difficulties of ~ in midwinter.* **9. ~ s** : (a) seyahat, yolculuk, (b) seyahatname. *a book of ~s.* **10.** gidiş geliş, trafik, **11.** *mak.* hareket mesafesi, hareketli makine parçasının tam yolu, **12.** hareket, devinim, **13. ~ agency = ~ agent = ~ bureau** : seyahat acentesi, **14. ~ film** : gezi filmi. ***e.a.-*** *3. advance, progress, proceed, 10. traffic, 12. movement.*

traveled = travelled, *sf.* **1.** çok seyahat etmiş, seyahat bakımından tecrübeli, **2.** (yol) işlek. **a heavily ~ road** : çok işlek bir yol.

traveler = traveller, *is.* **1.** yolcu, gezmen, seyyah, **2.** çok seyahat eden/etmiş kimse, **3.** *bk.:* **traveling salesmen**, **4.** *den.* (a) halat üzerinde hareket eden demir halka, (b) üzerinde halkaların hareket ettiği halat/çubuk.

traveler's check = travelers check, *is.* seyahat çeki.

traveling, *is. sin.&TV* kaydırma : alıcının araç üzerinde çeşitli yönlere devindirilmesi. **~ and pan** : çevrinmeli kaydırma. **~ film show** : gezici sinema. **~ masks** : örtülü film. **~ shot** : kaydırmalı çekim. **~ truck** : kaydırma arabası.

traveling salesmen = traveler = commercial traveler, *is.* gezginci/ seyyar satış memuru.

travelogue = travelog, *is.* gezi filmi.

traverse, *is.&sf.&f.* **-ersed, -ersing 1.** (bir yandan öbür yana) geç(ir)mek, **2.** (bir yolda) gidip gelmek, ileri/geri hareket et(tir)mek, **3.** (boyunca) uzanmak. *A covered bridge ~s the stream.* **4.** aşmak, geçmek. *The climbers ~d the east face of the mountain with ease.* **5.** yana kaydırmak/hareket ettirmek, **6.** dikkatle incelemek/ muayene etmek, gözden geçirmek, **7.** engellemek, engel olmak, karşı gelmek, **8.** yalanlamak, inkâr etmek, reddetmek, aksini söylemek, **9.** *huk.* iddiayı reddetmek, **10.** *den.* topu yana döndürmek/çevirmek/tevcih etmek, **11.** (karşıdan karşıya) geçme, geçiş, **12.** engel, mania, **13.** enine/ çapraz çizgi, **14.** geçit, karşıdan karşıya geçiş yolu, **15.** çapraz kısım/parça, travers, **16.** *den.* geminin volta seyri. **~ sailing** : volta seyri. **~ table** : volta cetveli, **17.** istihkâmın ara/enine siperi, **18.** (topu) yana döndürme/çevirme, tevcih etme, **19.** *mak.* takım tezgâhında (a) hareketli parça, (b) bu parçanın hareketi, **20.** *huk.* iddiayı reddetme, inkâr, ret, **21.** arazi sürveyinde ölçülen arazi kesimi. **~ survey** : poligon usulü ölçme, **22.** aykırı, çapraz, enine, **23. ~ board** *den.* rota bildiricisi, geminin rotasını göstermek için kullanılan delikli tahta, **24. ~ rod** : perde askı rayı. ***e.a.- 1. cross, 6. survey, inspect, 7. obstruct, op-***

pose, thwart, hinder, impede, 8. contradict, deny, counter, dispute, challenge, 9. deny, 12. obstacle, 14. crossing, 15. crosspiece, crossbar.

travertin(e), *is.* pamuk taş, kireç taşı, kaplıcalarda sulardaki kirecin çökelmesinden oluşan taş.

travesty, *is., ç.* **-ties**, *f.* **-tied, -tying 1.** hiciv, yergi, gülünçleme, **2.** gülünç bir şekilde taklit eser, **3.** küçültücü/aşağılayıcı benzetiş/benzerlik. **a ~ of justice** : adlî haksızlık, adaleti küçük düşürücü olay/karar, adaletsizlik, **4.** yermek, hicvetmek, gülünç düşürmek, maskara/kepaze etmek, gülünç bir şekilde taklit etmek. ***e.a.- 4. burlesque, counterfeit, mock.***

travois(e), *is., ç.* **-vois(es) 1.** atla çekilen ilkel kızak, **2.** *Cnd.* köpekle çekilen kızak.

trawl, *is.&f.* **1. ~ net** *d.d.* tarak ağı, deniz dibini taramaya mahsus torba şeklinde ağ, **2. ~ line** *d.d.* kayık arkasından çekilen çok çengelli olta, **3.** tarak ağı/çok çengelli olta ile balık avlamak, **4.** torba şeklinde ağ ile deniz dibini taramak, **5.** *bk.:* **troll.**

trawler, *is.* **1.** tarak ağı çeken balıkçı gemisi, **2.** tarak ağı ile balık tutan balıkçı.

tray, *is.* **1.** tepsi, sini, **2.** tabla, **3.** sandık/bavul bölmesi, **4.** tepsi dolusu, tepsi ve içindeki yiyecekler vb. *to have a breakfast ~ in one's room. to examine a ~ of diamonds.*

treacherous, *sf.* **1.** hain, **2.** güvenilmez, aldatıcı, hilekâr, **3.** tehlikeli, korkulur, **4. ~ly** : haince, hainane, hilekârlıkla, ihanet ederek, tehlikeli bir şekilde, **5. ~ness** : hainlik, hile, ihanet, aldatma, tehlikelilik. ***e.a.- 1. traitorous, disloyal, perfidious, unfaithful, faithless, 2. deceptive, deceitful, unreliable, untrustworthy, 3. dangerous, hazardous. k.a.- 1. loyal, 2. reliable.***

treachery, *is., ç.* **-eries** hainlik, ihanet, sadakatsizlik, vefasızlık. ***e.a.- treason, disloyalty. k.a.- loyalty.***

treacle, *is.* **1.** *Brit.* (a) şeker pekmezi, (b) melas, (c) çok tatlı şey, **2.** aşırı duygusallık, **3.** *esk.* panzehir, tiryak, **4. treacly** : pekmezli, pekmez gibi, yapışkan.

tread, *is.&f.* **trod** (*esk.* **trode**), **trodden/trod, treading 1.** ayak basmak, basıp geçmek, üstünde yürümek, **2.** *gen.* **~on/upon** : tepelemek, çiğnemek, ayakla/ayak altında ezmek. *to ~ on grapes. to ~ upon a person's foot.* **3.** çiğneyerek/tepeleyerek (yol vb.) açmak. *to ~ a path.* **4. ~ down** *d.d.* zulmetmek, zulüm ve kötülük yapmak, zulümle ezmek/bunaltmak, **5.** dans figürü yapmak, adımlamak. *to ~ a measure.* **6.** (erkek kuş) çiftleşmek, dişisine binmek, **7. ~ on air** : sevincinden uçmak/uçar gibi hissetmek, **8. ~ on eggs** : çok tedbirli/ölçülü davranmak, ayağını denk almak, **9. ~ on s.o.'s toes** : kızdırmak, öfkelendirmek, damarına basmak, **10. ~ on one's heels** : peşine düşmek, peşini bırakmamak, yakından takip etmek, **11. ~ out** : (a) (ateşi) ayakla basıp söndürmek, (b) isyan vb.) bastırmak, ezmek, **12. ~ the boards = ~ the stage** : piyeste (başarı ile) oynamak, (mükemmel) aktörlük yapmak, **13. ~ under foot** : ayak altında ezmek/çiğnemek, **14. ~ water** : el ve ayak hareketleriyle su içinde dik durmak, **15.** ayak basma, ayakla ezme, **16.** yürüyüş. **a stealthy ~** : sinsi yürüyüş, **17.** ayak sesi, **18.** adım, **19.** ayak tabanı, **20.** merdiven basamağının yatay tahtası, **21.** lâstik tırtılı, tekerleğin yola değen yüzeyi, **22. treader** : tepeleyen, çiğneyen, ayak altında ezen, lâstiğe diş açan. ***e.a.- 1. step, walk, 2. trample, crush, 4. oppress, crush, 9. irritate, offend.***

treadle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** ayaklık, basarık, pedal, **2.** (otobüste vb.) üstüne basınca kapıyı açan tahta, **3.** basarık ile (makine vb.) işletmek.

treadmill, *is.* **1.** ayak değirmeni, **2.** sıkıcı/monoton iş.

treason, *is.* **1.** hainlik, vatana ihanet, **2.** *az kul.* vefasızlık, sadakatsizlik, sözünde/vaadinde durmama. ***e.a.- 1. sedition, betrayal, subversion, 2. treachery, disloyalty. k.a.- loyalty, allegiance, patriotism, faithfulness, fidelity.***

treasonable, *sf.* **1.** vatan/devlet aleyhinde, haince, hainane. **a ~ act** : haince bir eylem, **2.** vefasız, sadakatsiz, **3. ~ness** : ihanet, hainlik, vefasızlık, sadakatsizlik, **4. treasonably** : haince, hainlikle, ihanet ederek. ***e.a.- 1,2. traitorous, disloyal.***

treasonous, *sf. bk.:* **treasonable. ~ly** *bk.:* **treasonably.**

treasure, *is. &f.* **-ured, -uring 1.** hazine, **2.** define, **3.** çok değerli şey/kimse. *This book was his chief ~ .* **4.** hazine yığmak, para biriktirmek, servet yapmak, **5.** çok değer/önem vermek, kıymetli/aziz tutmak/saymak, **6. ~ city** : hazine-

nin bulunduğu şehir, erzak depoları ve mağazalar şehri, **7. ~ house** : hazine dairesi, **8. ~ hunt** : define arama, saklanmış bir şeyi bulma oyunu, **9. ~ up** : değerli sayarak saklamak, aklında tutmak. **~ up wealth** : para biriktirmek, **10. treasurable** : değerli, kıymetli, **11. ~less** : hazinesiz. ***e.a.- 1,6. hoard, 5. prize, cherish, value, esteem.***

treasurer, *is.* **1.** haznedar, **2.** veznedar, **3. ~ship** : haznedarlık, veznedarlık.

treasure-trove, *is.* **1.** sahipsiz define, gömü, **2.** değerli keşif/buluş, değerli/işe yarar şey, hazine. *Father's library was a ~ when I was studying old litterature.*

treasury, *is., ç.* **-ries 1.** hazine, maliye dairesi, devlet hazinesi, **2.** Maliye Bakanlığı, **3.** kıymetli eşyanın saklandığı bina, oda, kasa, sandık vb. **4.** bilgi hazinesi, **5.** büyük antoloji. *a ~ of Turkish poetry.* **6. ~ bill** : kısa vadeli hazine bonosu, **7. ~ bond** : uzun vadeli hazine bonosu, devlet tahvili. **8. ~ certificate** *ABD* bir sene veya daha az vadeli hükûmet bonosu, **9. ~ stock** : bir şirketin kendine ayırdığı hisse senetleri.

treat, *is.&f.* **1.** davranmak, muamele etmek. **to ~ s.o. with respect** : bir kimseye saygılı davranmak. **~ s.o. like a child** : birine çocuk gibi muamele etmek, **2.** saymak, telâkki etmek. **to ~ a matter as unimportant** : bir hususu önemsiz saymak. **~ sth. as a joke** : bir şeyi şaka telâkki etmek, işi şakaya vurmak. **~ sth. seriously** : işi ciddî telâkki etmek/ciddiye almak, **3.** sağaltmak, tedavi etmek, iyileştirmek. *to ~ a patient with medication. to ~ s.o. for rheumatism.* **4.** irdelemek, müzakere/münakaşa etmek, **5.** geliştirmek, temsil etmek. *to ~ a theme realistically.* **6.** kimyasal işleme tabi tutmak, muamele etmek. *to ~ a substance with an acid.* **7.** ikram etmek, ağırlamak. **I treated myself to a new car** : Kendime yeni bir araba aldım. **8.** ikramda bulunmak, ziyafet çekmek. *He ~ed them to dinner.* **9.** *gen.* **~ of** : bahsetmek, incelemek, ele almak. *a work that ~s of the cast system in India.* **10.** ısmarlamak, (yemek vb.) masrafı ödemek. **I will ~ you to a drink** : Size bir içki ısmarlayacağım.*It is my turn to ~ .* **11.** anlaşma koşullarını görüşmek, pazarlık etmek. **~ for peace** : barış koşullarını görüşmek. **~ with** : (a) müzakereye girişmek, (b) ikramda bulunmak, ikram etmek, **12.** ikram, ziyafet, şölen, **13.** zevk, zevk veren şey. **It is a ~ to listen to him** : Onu dinlemek bir zevktir. *This cool breeze is a real ~.* **14.** ikram etme, ağırlama, ziyafet çekme, **15.** ısmarlama/masrafı ödeme sırası. **stand ~** : ısmarlanan şeyin hesabını ödemek, **16. treatable** : tedavi edilebilir, tedavisi mümkün. *a ~able disease.* **17. treater** : (a) delege, murahhas, (b) kimyasal maddelerle muamele eden, (c) kimyasal muamele için kullanılan araç. ***e.a.- 2. consider, regard, 4. discuss, 5. handle, 7. entertain, 9. discourse, 11. negotiate, bargain, settle, 12. party, 17. (a) negotiator.***

treatise, *is.* bilimsel inceleme, tez, eser.

treatment, *is.* **1.** işlem, muamele, **2.** davranış, tutum, muamele. **He complains of his ~** : Onun tutumundan şikâyetçi. **3.** sağaltım, tedavi. **cancer ~** : kanser tedavisi. **to undergo ~** : tedavi edilmek. **He's gone to hospital for ~** : Tedavi için hastaneye yattı. **4.** ele alış/muamele tarzı. **His ~ of subject is superficial** : Konuyu sathî olarak ele alıyor. **5.** *kim.* kimyasal işlem/muamele. ***e.a.-3. therapy.***

treaty, *is., ç.* **-ties 1.** antlaşma, muahede. **The ~ of Lausanne** : Lozan antlaşması. **~ terms** : antlaşma şartları. **~ port** : özel antlaşma ile yabancılara açık olan liman. **to anter into ~ with...** : ... ile antlaşma imzalamak, **2.** sözleşme, mukavele. **to sell sth. by private ~** : özel sözleşme ile bir şey satmak.

Trebizond, *is.* Trabzon.

treble, *sf.&is.&f.* **-bled, -bling 1.** üç kat, üç misli, **2.** *müz.* tiz, en tiz ses, en tiz sesli çalgı/kimse, soprano (ses), **3.** üç kat/üç misli yapmak, üç katına çıkarmak, üç misli artırmak, **4. ~ clef** *müz.* sol anahtarı. **~ staff** : sol anahtarlı porte, **5. trebly** : üç kat olarak, üç misli. ***e.a.- 1. triple, threefold, 2. soprano, shrill.***

trebuchet, *is.* **1. trebucket** *d.d.* mancınık, **2.** hassas terazi.

trecento, *is.* XIV. yüzyıl (İtalyan sanat ve edebiyatı). **trecentist** : XIV. yüzyıl şairi/sanatkârı.

tree, *is.&f.* **treed, treeing 1.** ağaç. **apple ~** : elma ağacı. **rose ~** : gül fidanı. **to climb a ~** : ağaca tırmanmak, **2.** ağaca benzer şey, **3. family ~** *d.d.* şecere, **4.** direk, hatıl, kiriş, dikme, **5.** eyer kaltağı, **6.** ağaç şeklinde kristal, **7.** darağacı, **8.** *esk.* çarmıh, **9. Christmas ~** *d.d.* Noel

ağacı, **10. up a ~** *k.d.* çıkmaza saplanmış, müşkül/şaşkın durumda, **11.** ağaca çıkarmak, **12.** ağaca sığınmağa mecbur etmek, **13.** ağaca germek/asmak, **14.** (inşaatta) ağaç (direk, kalas vb.) kullanmak, **15.** *k.d.* çıkmaza sokmak, zor durumda bırakmak, **16. ~ creeper** : orman tırmaşık kuşu *(Certhia familiaris)*, **17. ~ farm** : ağaçlık, kerestelik ağaç yetiştirme alanı, **18. ~ fern** : ağaç eğrelti *(Cyatheaceae)* : ağaç gibi büyüyen tropikal eğrelti, **19. ~ heath** : funda *(Erica arborea)*, **20. ~ house** : (çocukların ağaç dallarına yaptığı) oyuncak ev, **21. ~ kangaroo** : ağaç kangurusu *(Dendrolagus ursinus)*, **22. ~ medick** : arı otu *(Medicago arborea)*, **23. ~ moss** : ağaç yosunu, **24. ~ frog = ~ toad** : ağaç kurbağası, **25. ~ of heaven** : cennet ağacı *(Ailanthus altissima)*, **26. ~ of knowledge of good and evil** : Adem ile Havva'nın meyvesini yedikleri için cennetten kovuldukları elma ağacı, **27. ~ of life** : ömür ağacı, Tuba ağacı, **28. ~ pipit** : incir kuşu, incirdelen *(Anthus trivialis)*, **29. ~ -shrew** : sivri sincapçık *(Tupaia ferruginea)*, **30. ~ snake** : ağaç yılanı, yeşil ağaç yılanı *(Dendrophis pictus)*, **31. ~ sparrow** : dağ serçesi *(Passer montanus)*, **32. ~ surgery** : hasta ağaçların budanması, **33. be at the top of the ~** : mesleğinin en yüksek mevkiinde olmak, **34. grow on ~s** : pek bol olmak, ağaçta bitmek, **35. treeless** : ağaçsız, **36. treelessness** : ağaçsızlık, **37. tree-like** : ağaç gibi, ağaca benzer. ***e.a.- 4. pole, post, beam, bar, 5. saddletree, 7. gallows, gibbet.***

treelined, *sf.* ağaçlıklı. **a ~ road** : ağaçlıklı yol.

treen = treenware, *is.* antika tahta eşya.

treenail = trenail, *is.* ağaç çivi, kavela.

treetop, *is.* ağacın tepesi/en üst dalları.

trefoil, *is.&sf.* **1.** *bot.* yonca *(Trifolium)*, **2.** yonca şeklinde (süs), **3. ~ arch** *mim.* yonca yaprağı kemer, **4. birds-foot ~** : (a) gazel boynuzu *(Lotus corniculatus)*, (b) sökü otu *(Ornithopus)*, **5. lesser yellow ~** : ufak yonca *(Trifolium procumbens)*, **6. marsh ~** : su yoncası *(Menyanthes trifoliata)*, **7. moon ~** : arı otu, **8. white ~** : üçleme yonca *(Trifolium repens)*.

trehala, *is.* bazı böcek kozalarındaki şekerli ifrazat.

trehalose, *is. kim.* disakkarit, mayaların ve bazı mantarların çıkardığı şeker : C12H22 O11.

treillage, *is.* muşabak, kafes işi. ***e.a.- latticework.***

trek, *is.&f.* **trekked, trekking 1.** ağır ağır ve güçlükle gitme(k) seyahat etme(k) göçme(k) göç/hicret etme(k), **2.** (Güney Afrika'da) kağnı ile gitme(k), **3.** *k.d.* yaya gitme(k), **4.** ağır/zahmetli yürüyüş/göç, **5.** bir günlük menzil, **6. ~ker** : güçlükle yol alan/göç eden, kağnı ile giden.

trellis, *is. &f.* **1.** muşabak, kafes işi, **2.** kafesli cumba/kameriye/bölme/parmaklık vb. **3.** kafes işi yapmak, **4.** dallarını kafese koymak. **~ed wine** : dalları kafes içinde bulunan asma, **5. ~like** : kafes gibi, **6. ~work** : kafes işi. ***e.a.- 1. lattice, 6. latticework.***

trematode, *is. zool.* yassı kurt *(Trematoda)* : birkaç çekmenli yassı asalak kurt. ***e.a.- fluke.***

tremble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** (korkudan, soğuktan vb.) titreme(k) ürperme(k). **to ~ like a leaf** : yaprak gibi /tir tir titremek. **Her voice ~d as she spoke** : Konuşurken sesi titriyordu. **2.** çok korkmak, ödü kopmak, **3. ~ for** : üzerine titreme(k) endişe/üzüntü duymak, **4.** titreşme(k) ihtizaz etme(k) sallanma(k), **5. ~s** *patol.* (a) titreme, bazı hastalık hâllerinde vücudun sürekli titremesi, (b) *bk.:* **milk sickness**, (c) *vet.* zehirli ot yiyen inek ve koyunlarda kas titremesi, **6. trembler** : titreyen, **7. tremblingly** : titreyerek. ***e.a.- 1. quake, quiver, shake, shudder, 4. oscillate.***

trembly, *sf.* **-blier, -bliest** titreyen, sarsılan, sallanan. ***e.a.- quivering, tremulous, shaking.***

tremendous, *sf.* **1.** *k.d.* muazzam, heybetli, çok büyük. **There was a ~ crowd** : Muazzam bir kalabalık vardı. **a ~ difference** : çok büyük bir fark, **2.** korkunç, dehşet verici, tüyler ürpertici. **a ~ explosion** : müthiş bir infilâk. **a ~ noise** : korkunç bir gürültü, **3.** *k.d.* şahane, mükemmel, fevkalâde, harikulâde, çok güzel. *a ~ love story.* **4. ~ly** : muazzam bir şekilde, son derece, müthiş, heybetle, korkunç bir şekilde, **5. ~ness** : (a) muazzamlık, heybetlilik, (b) korkunçluk, dehşet vericilik, (c) mükemmellik, fevkalâdelik. ***e.a.- 1. huge, enormous, great, 2. dreadful, awful, frightening, terrifying, 3. excellent, wonderful.***

tremissis, *is., ç.* **-misses 1. triens** *d.d.* Doğu Roma İmparatorluğu altın parası (M.Ö. III. yüzyıl), **2.** Merovenjlerin bunu takliden çıkardıkları altın para.

tremolant, *sf.* titrek (sesli).

tremolite, *is.* tremolit : Ca2Mg5Si8O22 (OH)2.

tremolo, *is., ç.* **-los** *müz.* **1.** (ses veya çalgıda) titreklik, titreme, **2.** çalgıda titreme hasıl eden mekanik düzen.

tremor, *is.* **1.** titreme, ürperme, ürperti, ürperiş, râşe, lerze, **2.** titreşim, ihtizaz, **3.** sarsıntı. **earth ~** : deprem, yer sarsıntısı, **4.** titrek ses, **5. ~lessly** : titremeden, ürpermeden, sarsılmadan, **6. ~ous** : titreyen, titrek, titreşimli, ürperen, sarsıntılı. ***e.a.- 1. shudder, shiver, quaver, quiver, 2. vibration.***

tremulant, *sf.* titrek, titreyen. ***e.a.- trembling, tremulous.***

tremulous, *sf.* **1.** titreyen, ürperen, **2.** ürkek, korkak, **3.** titreşen, titreşimli, ihtizaz eden, **4.** titrek (yazı), **5. ~ly** : titreyerek, ürpererek, **6. ~ness** : titreme, ürperme, titreklik, ürperti. ***e.a.- 1. trembling, shaking, quivering, 2. afraid, fearful, frightened, timid, timorous, 3. vibratory.***

trenail, *is. bk.:* **treenail.**

trench, *is.&f.* **1.** hendek, çukur, siper, **2. ~s** : hendekli tahkimat, **3.** hendek/çukur/siper kazmak, **4.** hendekli tahkimat yapmak, hendeklerle çevirmek, **5.** hendeğe/çukura yerleştirmek, **6.** oymak, eşmek, delmek, **7. ~ on/upon** : (a) bozmak, ihlâl etmek, müdahele etmek, tecavüz etmek. *to ~ upon s.o.'s property/s.o.'s rights.* (b) yaklaşmak, yakın gelmek, sınırında olmak. **His speech ~ed closely on treason** : Söylediği nutuk ihanet gibi bir şeydi. **8. ~ coat** : trençkot, yağmurluk, **9. ~ fever** : siper humması : I. Dünya Savaşında siperlerde savaşan askerlerde görülen ve bitlerden ileri gelen hastalık. **10. ~ foot** : soğuk ve rütubetten ileri gelen ayak hastalığı, **11. ~ knife** : kama, yakın savaşta kullanılan kesici silâh, **12. ~ mortar** : siper havanı, düşman siperlerine atış yapan havan topu, **13. ~ mouth** *bk.:* **Vincent's angina**, **14. ~ shelter** : siper sığınağı, siper içinde yapılan sığınak, **15. ~ warfare** : siper harbi. ***e.a.- 1. ditch, 4. entrench, 6. carve, 7. (a) infringe, encroach.***

trenchant, *sf.* **1.** keskin, acı, sert, kuvvetli. **~ wit** : keskin zekâ. **~ words** : sert/acı söz, **2.** şiddetli, etkin, etkili, tesirli, müessir, kuvvetli. *a ~ argument.* **3.** açık, sarih, vazıh, kesin, belirli. *a ~ pattern.* **4.** *esk.* keskin, kesici. *a ~ blade.* **5. trenchancy** : keskinlik, sertlik, şiddet, etkinlik, açıklık, kesinlik, vuzuh, sarahat, **6. ~ly** : keskin/sert/şiddetli/etkili/kesin/vazıh/açık bir şekilde. ***e.a.- 1. sharp, biting, acute, incisive, keen, 2. vigorous, effective, energetic, 3. distinct, clear-cut, 4. sharp-edged.***

trencher, *is.* **1.** siper/hendek kazan kimse, **2.** *esk.* (a) et kesme tahtası, (b) tahta tepsi/tabak, (c) yiyecek, yemek, yemek zevki, ağız tadı, **3. ~man** : (a) iştahı yerinde/obur/çok yemek yiyen kimse, (b) *esk.* beleşçi, başkalarının sırtından geçinen. ***e.a.- 3. (a) heavy eater, (b) parasite, hanger-on.***

trend, *is.* **1.** eğilim, meyil, temayül, gelişme yönü. *the ~s in the teaching of foreign languages.* **the ~ of events** : olayların gelişme yönü. **The ~ of prices is still upward** : Fiyatlar hâlâ artma temayülündedir. **2.** üslûp, moda, stil. *the new ~ in women's apparel.* **set the ~** : moda çıkarmak/yaratmak, **3.** yön, doğrultu. **The hills have a western ~** : Tepeler batıya doğru uzanıyor. **4.** yönelmek, meyletmek, eğilim/temayül göstermek, eğiliminde olmak, **5.** belirli bir doğrultuda uzanmak/gitmek. **The road ~s to the north** : Yol kuzeye doğru uzanıyor. **6.** belirli bir yöne dönmek. ***e.a.- 1. tendency, inclination, direction, drift, 2. fashion, style, mode, vogue, 5. stretch, run, tend, incline, 6. veer, turn.***

trendsetter, *is.* moda yaratıcısı (şahıs, dergi vb.).

trendy, *sf.* **-ier, -iest 1.** en son modaya uygun, **2.** şık, kibar, zarif. *a ~ young lady.* **3. trendily** : modaya uygun/şık/zarif/kibar bir şekilde, **4. trendiness** : modaya uygunluk, kibarlık, şıklık.

trente et quarante, *bk.:* **rouge et noir.**

trepan, *is.&f.* **-panned, -panning 1.** delgi, burgu, **2.** *cer.* kafatasını delmeye mahsus cerrah aleti, **3.** burgu ile delmek/delik açmak, **4.** *esk.* (a) başkalarına tuzak kuran kimse, (b) tuzak, kapan, **5.** cerrah aleti ile kafatasını delmek, **6.** *esk.* tuzak kurmak, tuzağa/kapana düşürmek, **7.** *esk.* iğfal etmek, **8.** *esk.* aldatmak, dolandırmak, **9. ~ation** : delme, **10. ~ner** : delen. ***e.a.- 6. ensnare, entrap, 7. entice, 8. cheat, swindle.***

trepang, *is. zool.* bir çeşit deniz hıyarı *(Holothuria edulis).*

trephine, *is. &f.* **-phined, -phining** *cer.* **1.** kafatasını delmeye mahsus dairesel cerrah testeresi, **2.** bu testere ile kafatasını delmek, **3. trephination** : kafatasını delme işlemi.

trepidation, *is.* **1.** sarsıntı : titremeye sebep olan korku/heyecan/telâş vb., **2.** titreme, ürperme, **3.** *patol.* titrenti, ihtilâç, şiddetli kas seğirmesi. ***e.a.- 1. perturbation, trembling, fright, apprehension, 2. tremor, vibration, 3. clonus.***

treponema, *is., ç.* **-mas/-mata** ipliksi bakteri : bazı türleri memelilerde ve kuşlarda hastalık yapar.

treponematosis, *is. patol.* ipliksi bakterilerin sebep olduğu hastalık: frengi, verem dutu vb. gibi.

trespass, *is.&f.* **1.** *huk.* başkasının hakkına/mülküne tecavüz (etmek), başkasının arazisine haksı/izinsiz ayak basma(k)/sınırına tecavüz (etmek). **No ~ing** : Girilmez/geçilmez! **2.** tecavüz/ fuzuli işgal, zorla içeri girme, dokunulmazlığı ihlâl, **3.** suç, günah, kanuna karşı gelme, **4.** *gen.* **~ on/upon** : tecavüz/ fuzulî işgal etmek, zorla içeri girmek, dokunulmazlığı ihlâl etmek. **to ~ up(on) s.o.'s rights/property** : birisinin haklarına/mülküne tecavüz etmek. **to ~ up(on) s.o.'s kindness** : birisinin iyi niyetini kötüye kullanmak. **I don't want to ~ on your time** : Boşuna vaktinizi almak istemem. **5.** suç/günah işlemek, kanuna karşı gelmek. **~ against the law** : kanuna karşı gelmek, **6. ~er** : mütecaviz, başkasının mülküne/hakkına tecavüz eden kimse. **~ers will be prosecuted** : Girenler hakkında yasal kovuşturma yapılır! ***e.a.- 2. invasion, enchroachment, intrusion, infringement, 3. offense, sin, 4. encroach, infringe, intrude, 5. transgress, offend, sin. NOT :*** **TRESPASS**, izinsiz ve yasaya aykırı olarak başkasına ait arazi ve mülke girmektir: *Hunters trespassed on the farmer's fields.* **ENCROACH**, sezdirmeden, sinsi sinsi ve yavaş yavaş başkasının mülküne, hakkına, imtiyazlarına el atmak, tecavüz etmektir: *The sea enchroached upon the land.* **INFRINGE**, başkasının haklarını, imtiyazlarını, âdetlerini vb. ihlâl etmek, hiçe saymak, kendi çıkarına kullanmaktır: *to infringe upon a patent.* **INTRUDE** ise, başkasının işine karışmak, burnunu sokmak, istenmeden müdahale etmektir: *to intrude into a private conversation.*

tress, *is.* **1.** belik, saç örgüsü/ lülesi, bukle, **2. ~es** : (kadınlarda) uzun saç, **3. ~ed** : örgülü, lüle lüle.

tressure, *is.* arma kenarında zambak şeklinde küçük süs. **~d** : zambak desenli, süslü.

trestine, *is. bk.:* **royal antler.**

trestle, *is.* **1.** sehpa, masa/tezgâh ayaklığı, **2.** *müh.* **~-bridge** *d.d.* ahşap ayaklı köprü, **3. ~ table** : sehpa üzerine kurulmuş masa, **4. ~tree** *den.* furçeta payandası, **5. ~work** : iskeleli inşaat, payandalı yapı, iskele, kiriş kafesi.

tret, *is.* fire payı.

trews, *is. İsk.* kareli dar asker pantalonu.

trey, *is.* (iskambil/zar) üçlü.

trez-tine, *is. bk.:* **royal antler.**

tri-, *ön ek* **1.** "üç". *ör.: triangle, trichromatic,* **2.** "üç yönlü, üç yönde, üç tarzda" *ör.: triphibian,* **3.** "üç katı/misli, üç parçaya" *ör.: trisect,* **4.** "her üç ...-de bir" *ör.: triennial, triweekly.*

triable, *sf.* **1.** denenebilir, tecrübe edilebilir, denenmesi/tecrübesi mümkün, **2.** davası görülebilir, **3. ~ness** : denenebilme, davası görülebilme.

triacid, *sf. kim.* üç asitli, üç H atomlu (asit), tek valanslı asidin üç molekülü ile birleşebilen. *a ~ base.*

triad, *is.* **1.** üçlü (takım/grup vb.), **2.** *kim.* (a) üç valanslı (atom/grup/kök). *bk.:* **monad, dyad**, (b) birbirine yakından bağlı üçlü grup: eşiz ve halojenürler gibi, **3.** *müz.* üçlük akort, triyat, **4. ~ic** : üçlü, **5. ~ism** : üçlülük.

triage, *is.&sf.&f.* **-aged, -aging 1.** (harpte/ kazada vb.) yaralıları öncelik derecesine göre ayırma(k), **2.** acele işleri öncelik sırasına koyma(k), **3.** niteliklerine göre ayırma(k)/sıralama (k), **4.** (öncelik) sırasına koyan, sıralayan, ayıran. *a ~ officer.*

trial, *is.&sf.* **1.** *huk.* yargılama, duruşma, muhakeme, davanın görülmesi. **be on ~** : yargılanmak. **bring/send s.o. to ~ = bring s.o. up for ~** : birisini mahkemeye sevk etmek/yargıç huzurına çıkarmak. **be brought to ~ = stand one's ~** : mahkemeye verilmek, yargıç huzuruna

çıkmak, **2.** deneme, sınama, tecrübe/muayene (etme), bakma. **by way of ~** : deneme suretiyle, denemek için. **make ~ of s.o.'s courage** : birisinin cesaretini denemek, **3.** denenme, sınanma, imtihan, tecrübe edilme, tecrübeye tâbi tutulma. **give sth. a ~ = make the ~ of sth.** : bir şeyi denemek/denemeye tâbi tutmak. **on ~** : denenmekte. **to buy sth. on ~** : denemek için satın almak, **4.** (insanın tahammülünü deneyici) sıkıntı, meşakkat, eza, cefa, eziyet, ıstırap, keder, musibet, felâket, **5.** baş belâsı, eziyet/işkence veren şey/kimse. **He is a ~ to his mother** : Annesi için bir baş belâsıdır. **6.** denenen, tecrübe edilen, üzerinde deneme yapılan, **7.** deneme için verilen/ayrılan, denemeye tahsis edilen. **~ order** : deneme için sipariş, **8. ~ and error** : çeşitli yolları deneme, dene düzelt yöntemi, **9. ~ balance** : mizan, muhasebede zimmet ve matlubun geçici karşılaştırılması, **10. ~ balloon** : nabız yoklama, halkın tepkisini öğrenmek için bir plân hakkında verilen ön haber, **11. ~ by jury** : jüri heyeti tarafından yargılanma, **12. ~ jury** : (bir yargılamada son kararı veren on iki kişilik) jüri heyeti, **13. ~ lawyer** : dava/duruşma avukatı, **14. ~ marriage** : deneme evliliği, evlenmeden önce birbirini denemek için evli gibi yaşama, **15. ~ run** : deneme/tecrübe işletmesi/seferi, **16. ~ trip** : deneme seferi. ***e.a.- 2. test, proof, examination, experiment, 3. approbation, 4. hardship, suffering, affliction, trouble.***

trialogue, *is.* üçlü görüşme/tartışma, üç kişi/grup arasında konuşma/müzakere.

triamorph, *is.* üç türlü kristalleşen mineral. **~ous** : üç türlü kristalleşen.

triangle, *is.* **1.** *geom.* üçgen. **equilateral ~** : eşkenar üçgen. **isosceles ~** : ikizkenar üçgen. **right ~** : dik üçgen. **~ of forces** : kuvvetler üçgeni, **2.** gönye, **3.** üçgen+, üçgen şeklinde şey. **a ~ of land** : üçgen arazi, **4.** *müz.* üç köşe, köşelerine çelik çubukla vurularak çalınan müzik aleti, **5.** üçlü grup/topluluk, **6. the eternal ~** *d.d.* aynı kadına âşık iki erkek veya aynı erkeğe âşık iki kadın, **7. triangled** : üçgen biçiminde, üçgen oluşturan, üçlü. ***e.a.- 5. triad.***

triangular, *sf.* **1.** üçgensel, üçgen şeklinde, üç köşeli, **2.** üçgen+, tabanı/kesiti üçgen şeklinde olan. **a ~ prism** : üçgen prizma, **3.** üçlü, üç elemanlı, **4.** üç kişi/grup arasında olan, **5. ~ity** : üçgensellik, üçlülük, **6. ~ly** : üçgen şeklinde, üçlü olarak, üç grup halinde. ***e.a.- 3. triple.***

triangulate, *sf.&f.* **-lated, -lating 1.** üçgenli, üçgenlerden oluşan, üçgenlere bölünmüş, **2.** üçgenlere ayırmak/bölmek, **3.** üçgenlemek, nirengi yapmak, **4. triangulation** : üçgenleme, nirengi.

triantelope, *is. Avust.* büyük yassı örümcek.

triarchy, *is., ç.* **-chies 1.** üçlü yönetim, üç kişiden oluşan hükûmet, **2.** üç kişinin birden devlet başkanı olması, **3.** üç hükûmetle yönetilen ülke. ***e.a.- 2. triumvirate.***

Triassic = Trias, *sf.&is. jeol.* Triyas çağı (na ait) : 180-200 milyon yıl önce yanardağların faal olduğu, dinazor ve deniz sürüngenlerinin meydana çıktığı çağ.

triatic stay, *is. den.* direkler arasına gerilmiş yatay tel veya halat.

triatomic, *sf. kim.* **1.** üç atomlu, molekülü üç atomdan oluşan, **2.** tepkimeye girebilen üç H atomu veya hidroksil grubu olan, **3. ~ally** : üç atomlu olarak.

triaxial, *sf.* üç eksenli.

triazine, *is. kim.* triazin : formülü C3H3 N3 olan üç bileşimden her biri ve türevleri.

triazole, *is. kim.* triazol : formülü C2H3 N3 olan dört bileşimden her biri ve türevleri.

tribade, *is.* erkek rolü yapan sevici kadın.

tribadism, *is.* sevicilik. ***e.a.- lesbianism.***

tribal, *sf.* aşiret+, boy+, aşirete ait. **a ~ dance** : aşiret dansı. **~ly** : aşirete ait olarak.

tribalism, *is.* **1.** aşiretçilik, aşirete/boya bağlılık ve sadakat, **2.** aşiret/ boy töreleri/âdetleri, **3. tribalist** : aşiretçi, aşirete/boya bağlı/sadık.

tribasic, *sf. kim.* **1.** üç bazlı : baz gruplarıyla yer değiştirebilen üç H atomu bulunan (asit), **2.** tek valanslı üç baz grubu ihtiva eden.

tribe, *is.* **1.** aşiret, boy, kabile, uruk, oymak, soy, **2.** aynı sınıftan veya aynı sanattan kimseler, grup, **3.** aynı dişi hayvandan gelen zürriyet, **4.** *biy.* takım, familya, benzer özellikli hayvanlar/bitkiler topluluğu, **5.** (şaka olarak) aile, **6. ~less** : aşiretsiz.

tribesman, *is., ç.* **-men** urukbirey, aşiret ferdi.

tribo-, *ön ek* "sürtme". *ör.: triboelectricity.*

triboelectricity, *is.* sürtme ile elektriklenme.

tribology, *is.* sürtme bilimi : sürtme olaylarını inceleyen teknoloji dalı. **tribological** : sürtme bilimsel. **tribologist** : sürtme bilimi uzmanı.

triboluminescence, *is. fiz.* sürtünümlü ışıldama. **triboluminescent** : sürtünümlü ışıldayan.

tribrach, *is.* **1.** *şiir* üç kısa heceli vezin, **2.** *ark.* üç kollu alet vb., **3. tribrachic(al)** : üç kısa heceli.

tribulation, *is.* **1.** meşakkat, musibet, belâ, mihnet, büyük sıkıntı, **2.** dert, keder, elem, ıstırap. **His life was a long ~** : Bütün hayatı ıstırap içinde geçti. ***e.a.- 1. distress, misery, hardship, trouble, adversity, 2. affliction, sorrow, trial.***

tribunal, *is.* **1.** mahkeme, **2.** yargıç/hâkim kürsüsü. ***e.a.- 1. court of justice.***

tribunate, *is.* (tarihte) halkı savunan memurlar ve bunların makamı.

tribune, *is.* **1.** halkı savunan kimse, **2.** Roma tarihinde soylulara karşı halkı koruyan (halkın seçtiği) sulh hâkimi, **3.** kürsü, hitabet kürsüsü, plâtform, **4.** tribün. ***e.a.- 3. pulpit, rostrum, dais.***

tributary, *sf.&is., ç.* **-taries 1.** kol akarsu, nehir kolu, **2.** haraçlı, vergi/haraç veren kimse/millet, **3.** yardımcı, yardım eden, yardımda bulunan, **4.** vergi veren/vermesi gereken, **5.** vergi/haraç olarak ödenen, **6.** bağımlı, tâbi, başkasının egemenliği altında olan. *a ~ nation.* **7.** ana nehre karışan (akarsu), **8. tributarily** : bağımlı/tâbi olarak. ***e.a.- 3. auxiliary, contributory, 6. subject, subjugated, subordinate.***

tribute, *is.* **1.** (takdir/minnettarlık vb. nişanesi olarak verilen) ödül, hediye, takdirname, iltifat, övme, övgü, sitayiş. **to a pay ~ to s.o.** : birine minnettarlık/hürmet/takdir hislerini ifade etmek, **2.** baç, haraç, bağımlı bir milletin/hükümdarın metbuuna ödediği vergi, **3.** hükümdara ödenen vergi/kira vb., **4.** zorla alınan para, haraç. **lay under ~ = levy ~ on** : haraca kesmek, **5.** vergi/haraç ödeme yükümlülüğü. ***e.a.- 1. recognition, commendation, eulogy, 3. rent, tax, 4. levy, toll, impost, duty.***

trice, *is.&f.* **triced, tricing 1.** an, lâhza, çok kısa zaman. **in a ~** : bir anda/lâhzada, çabucak. *He added the figures in a ~ .* **2.** *den. gen.* **~ up** : yukarıya çekip bağlamak, halatla yukarıya çekmek, hisa etmek. ***e.a.- 1. instant, moment.***

tricentennial = tricentenary, *sf. & is.* **1.** üç yüz yılda bir olan, **2.** üç yüz yıl süren, **3.** 300. yıl dönümü. ***e.a.- tercentenary.***

triceps, *is., ç.* **-cepses/-ceps** *anat.* üç başlı kas.

trich-, *ön ek bk.:* **tricho-.**

trichiasis, *is. patol.* **1.** kirpik batması, kirpiklerin içeri doğru büyümesi, **2.** idrarda ipliksi elyaf görülmesi.

trichina, *is., ç.* **-nae** *zool.* trişin *(Trichinella spiralis)* : bağırsaklarda yaşayan ve larvaları kese hâlinde kaslara yerleşen ince kurt.

trichinise/trichinisation, *Brit. bk.:* **trichinize/trichinization.**

trichinize, *gl.f.* **-nized, -nizing** *patol.* trişinlemek, trişin bulaştırmak. **trichinization** : trişinleme.

trichinosis = trichiniasis, *is. patol.* trişinoz, iyi pişirilmeden yenilen etten (bilhassa domuz etinden) geçen trişinlerin sebep olduğu hastalık: ateş, dermansızlık, ishal vb. ile baş gösterir.

trichinous, *is. patol.* **1.** trişinozlu, **2.** trişinli.

trichite, *is.* (bazı volkanik kayalarda görülen) ipliksi mineral. **trichitic** : ipliksi minerale ait.

trichloride, *sf. kim.* üç klorlu, molekülünde üç klor atomu bulunan (bileşim).

trichloroacetic acid, *sf. kim.* üç klorlu sirke asidi: CCl3COOH : antiseptik vb. olarak kullanılan sert, keskin kokulu bileşim.

trichloroethylene, *sf. kim.* üç klorlu etilen : C2HCl3. yağları eritmekte, organik sentezlerde, kuru temizlemede vb. kullanılan renksiz ve kokusuz, zehirli, tutuşmaz sıvı.

trichlorophenoxyacetic acid, *sf. kim.* üç klorlu fenoksiasetik asit: Cl3C6H2OCH2.COOH : zararlı otları yok etmekte kullanılır.

tricho-, *ön ek* "saç, kıl, kıl gibi, ipliksi". *ör.: trichocyst.* Sesli harf önünde : **trich- .**

trichocyst, *is. zool.* kıl korunaç, trikosist : bir gözeli kirpikli hayvanların dış plâzma katındaki özel savunma organı. **trichocystic** : kıl korunaç+.

trichogyne, *is. bot.* kıl eşey : kırmızı yosunun dişilik organındaki tüysü çıkıntı. **trichogynial = trichogynic :** kıl eşeysel.

trichoid, *sf.* saç gibi. ***e.a.- hairlike.***

trichology, *is.* saç bilimi : saçları ve saç hastalıklarını inceleyen bilim. **trichologist** : saç bilimi uzmanı.

trichome, *is. bot.* kıl, tüy, bitki tüyü. **trichomic :** tüysü, tüy şeklinde, tüy+, tüye ait.

trichomonad, *is. zool.* kıl kamçılı : insan ve hayvanlarda asalak yaşayan bir gözeli hayvan. **trichomonadal = trichomonal** : kıl kamçılı+.

trichomoniasis, *is. patol.* **1.** kıl yangısı *(vaginitis)* gibi kıl kamçılıların sebep olduğu iltihaplı hastalık, **2.** *vet.* kıl kamçılıların sığırlarda vb. sebep olduğü üreme organı hastalığı (yavru düşürme ve kısırlıkla sonuçlanır).

trichosis, *is. patol.* saç hastalığı.

trichotomize, *gl.f.* **-mized, -mizing** üçlemek, üçe bölmek/ayırmak.

trichotomy, *is., ç.* **-mies 1.** üçlenme, üçe bölünme, üç kısma ayrılma, **2.** insan varlığının beden, ruh ve can olarak üçe ayrılması, **3. trichotomic = trichotomous :** üçlenme+, üçlemsel, üçe ayrılmış, **4. trichotomously** : üçlenerek, üçe ayrılarak.

trichroism, *is.* üç renklenme : kristale bakış açısına göre ışığı üç ayrı renkte gösterme. **trichroic** : üç renkli.

trichromat, *is.* tamgörür, gözü bütün renklere karşı hassas olan kimse.

trichromatic = trichromic = trichrome, *is.* **1.** üç renkli (baskı, fotoğraf vb.), **2.** üç temel renkle yapılan, üç rengi ihtiva eden, **3.** tamgörür, gözü bütün renklere karşı hassas olan.

trichromatism, *is.* **1.** üç renklilik, **2.** (baskıda, fotoğrafçılıkta) üç temel renk kullanma, **3. trichromatopsia** *d.d.* tamgörüş, normal görüş, gözün bütün renklere karşı hassas olması. *bk.:* **dichromatism, monochromatism.**

tri-city, *sf.&is.* **1.** üç kent, üç şehir, üç şehrin birleşmesinden oluşan büyük şehir, **2.** birleşmiş üç kentten her biri.

trick, *is.&sf.&f.* **1.** hile, oyun, desise, dolap, şeytanlık. **to win by a ~** : hile ile kazanmak, **2.** el şakası, kaba şaka. **dirty/nasty/mean/shabby/scurvy ~** : kaba şaka, *argo* eşek şakası. **to play a dirty ~ on s.o.** : birine eşek şakası yapmak. *the ~s of schoolboys.* **3.** hüner, marifet, ustalık. **He knows the ~ of making others laugh** : Herkesi güldürmekte ustadır. **4.** işin sırrı. **the ~s of the trade** : ticaret sırları, **5.** kurnazlık, kurnazca oyun/çare. **a ~ worth two of that** : ondan daha iyi bir yol/çare. **to discover the ~ for doing sth.** : bir şeyi yapmanın çaresini/usulünü keşfetmek, **6.** hokkabazlık, şaklabanlık, el çabukluğu, **7.** garip taraf, huy, hususiyet, **8.** garip/gülünç/nahoş âdet, **9.** (briç) bir devirde oynanan kâğıtlar, **10.** *den.* sıra, nöbet, **11.** *k.d.* çocuk, genç kız. **a cute little ~** : küçük sevimli bir çocuk, **12.** hünerli, marifetli, ustalıklı. *a ~ shooting, ~ riding.* **13.** hüner/ustalık göstermeye yarayan. *a ~ horse.* **14.** zor, bilmece gibi, zekâ ve kurnazlık isteyen. *a ~ question in an examination paper.* **15.** aldatmak, hile yapmak, kafese koymak, faka bastırmak, **16. ~ out/up** : süslemek, bezemek, donatmak, **17. bag of ~s** : (a) bir sürü yalan ve düzen, (b) eldeki olanaklar/imkânlar, **18. not/never miss a ~** *k.d.* her şeyden haberi olmak, hiçbir şey gözünden kaçmamak, **19. play a ~ on** : birine oyun oynamak, azizlik etmek, **20. to do/turn the ~** *argo* (allem edip kallem edip) maksadına erişmek, istediğini elde etmek, işini görmek, **21. That'll do the ~** : O işimizi görür. **22. He knows a ~ or two = He's up to every ~** : O ne kurnazdır/ne hinoğlu hindir! **23. He has been up to his old ~s** : Yine her zamanki marifetini yaptı. **24. I know a ~ worth two of that** : Ben bundan âlâsını bilirim. **25. That cat has been up to her old ~s** : O kedi yine marifetini göstermiş. **26. ~er** : aldatan, hile yapan, **27. ~ingly** : hile ile, aldatarak, **28. ~less** : hilesiz. ***e.a.- 1. ruse, artifice, deception, stratagem, wile, 2. prank, practical joke, 7. characteristic, trait, mannerism, 10. turn, shift, 11. child, young girl, 15. deceive, cheat, delude, 16. deck, array, dress up.***

trick cyclist, *is.* **1.** cambaz bisikletçi, **2.** *Brit.- argo* ruh hekimi. ***e.a.- 2. psychiartrist.***

trickery, *is., ç.* **-eries** hile, hilekârlık, desise, dolap. ***e.a.- deceit, artifice, deception, fraud.***

trickish, *sf.* **1.** hileli, hilekâr, kurnaz, düzenbaz, aldatıcı, **2.** hüner/kurnazlık isteyen, zor, çetrefil, dolambaçlı, **3. ~ly** : hile ile, kurnazlıkla, **4. ~ness** : hile(kârlık), kurnazlık. ***e.a.- 1. bk.: tricky.***

trickle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** damla(t)ma(k), damla damla ak(ıt)ma(k), sız(dır)ma(k). *Tears ~d down her cheeks.* **~-charger** : akümülatörü az akımla dolduran cihaz, **2.** azar azar/yavaş yavaş gelme(k)/gitme(k)/geçme(k). **The guests ~d out of the room** : Misafirler birer ikişer odadan çıktılar. **3.** damla, sızıntı, damlayan/sızan şey, **4.** azar azar gelen/giden/geçen şey. **a ~ of visitors throughout the day** : bütün gün azar azar gelip giden misafirler, **5. tricklingly** : damla damla, damlayarak, sızıntı hâlinde, azar azar.

trick or treat, "Çerez ver, yoksa karışmam ha!" *Halloween* festivalinde kapı kapı dolaşan çocukların söylediği söz.

trickster, *is.* **1.** hilekâr, düzenbaz, dolandırıcı, dalavereci kimse, **2.** şakacı, şaka yapan kimse, **3.** masallardaki düzenbaz acayip mahlûk, **4. ~ing** : hilekârlık, düzenbazlık, dolandırıcılık; şakacılık. ***e.a.- 1. deceiver, cheat, fraud.***

tricksy, *sf.* **-sier, -siest 1.** şakacı, şakadan hoşlanan, oyunbaz, **2.** *esk.* hilekâr, düzenbaz, dolandırıcı, dalavereci, **3.** *esk.* uğraştırıcı, yola gelmez, başa çıkılmaz, **4.** *esk.* süslü, şık, zarif giyimli. ***e.a.- 1. prankish, playful, 2. tricky, crafty, wily, 4. spruce, smart, trim.***

tricky, *sf.* **trickier, trickiest 1.** hilekâr, kurnaz, düzenbaz, dolandırıcı, dalavereci, **2.** hileli, **3.** usta, hünerli, marifetli, becerikli, **4.** kullanılması/yönetilmesi/yapılması zor/nazik ve çok dikkat, hüner ve meleke isteyen, **5. trickily** : hile ile, hilekârlıkla, kurnazca, düzenbazlıkla, ustalıkla, beceriklice, **6. trickiness** : hile(kârlık), kurnazlık, düzenbazlık, ustalık, hüner, marifet, beceriklilik. ***e.a.- 1. crafty, wily, artful, sly, shrewd, 3. skillful, cunning, adroit, 4. deceptive, uncertain, unpredictable, unreliable, perilous.***

triclinic, *sf.* üç ekseni birbirinden farklı uzunlukta ve eğik olan (kristal).

triclinium, *is., ç.* **-clinia 1.** Romalıların yemek yerken üzerine uzandıkları ve masanın üç tarafını çevreleyen sedir, **2.** (böyle sedirin bulunduğu) yemek odası.

tricolette, *is.* işlemeli kumaş.

tricolo(u)r, *sf.&is.* **1. tricolo(u)red** *d.d.* üç renkli, **2.** üç renkli bayrak, **3.** *b.h.* Fransız bayrağı.

tricorn, *sf.&is.* **1.** üç boynuzlu, üç kenarlı, **2. tricorne** *d.d.* üç kenarı kalkık şapka.

tricornered, *sf.* üç boynuzlu, üç kenarlı. ***e.a.- tricorn.***

tricostate, *sf. bot. zool.* üç kaburgalı, üç yollu/çizgili.

tricot, *is.* **1.** ince naylon/poliyester (çamaşırlık) kumaş, **2.** örme işi, triko, **3.** (bedene sımsıkı oturan) bale elbisesi.

tricotine, *is.* kabartmalı gabardin.

tricrotic, *sf. fizy.* üç vurulu : her kalp atışında üç atardamar vurusu gösteren (nabız).

tricuspid, *sf.* **1. tricuspidal** *d.d.* üç çentikli, üç sivri uçlu (diş vb.), **2. ~ valve** *anat.* üçlü kapakçık : kalbin sağ kulakçığı ile sağ karıncık arasındaki üçgen biçiminde üç parçadan oluşan kapakçık. *bk.:* **mitral valve.**

tricycle, *is.* üç tekerlekli bisiklet. **~ landing gear** : (uçakta) üç tekerlekli iniş düzeni.

tricyclic, *sf.* üç çevrimli.

tridactyl(e) = tridaclylous, *sf.* üç parmaklı.

trident, *is.&sf.* **1.** üç çatallı zıpkın, **2.** üç dişli gladyatör mızrağı, **3.** deniz tanrısı Neptün'ün üç çatallı mızrağı, **4. ~al** *d.d.* üç çatallı.

tridentate, *sf.* üç dişli, üç çıkıntılı/uçlu.

tridimensional, *sf.* üç boyutlu. **~ity** : üç boyutluluk.

triecious, *sf. bot. bk.:* **trioecious.**

tried, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **try** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** güvenilir, güvene/itimada lâyık, denenmiş, sağlam. **well- ~** : denenmiş, dayanıklı, **3.** zahmet /meşakkat/mihnet çekmiş, gün görmüş, tecrübeli. **much ~** : cefakâr, çok cefa/eziyet çekmiş. ***e.a.- 2. dependable, trustworthy, faithful, tested, proved.***

triennial, *sf.&is.* **1.** üç yılda bir olan (olay), **2.** üç yıllık, üç yıl süren (şey), **3.** üçüncü yıl dönümü, **4.** *bk.:* **triennium, 5. ~ly** : üç yılda bir.

triennium, *is., ç.* **-enniums/-ennia** üç yıl, üç yıllık süre/dönem.

triens, *is., ç.* **trientes 1.** eski Roma bakır parası, 1/3 as, **2.** *bk.:* **tremissis** (1).

trier, *is.* **1.** deneyen, deney yapan, tecrübe/muayene eden kimse. **He is a ~** : Elinden geleni yapar, sebatkârdır. **2.** yargıç, hâkim, jüri, yargılayan kimse. ***e.a.- 1. tester, examiner, 2. judge, jury.***

trifacial, *sf. bk.:* **trigeminal.**

trifecta, *is.* üçlü bahis : yarışta birinci, ikinci ve üçüncü gelecek atları bilmeyi gerektiren bahis. ***e.a.-*** *triple.*

trifid, *sf.* üçlü, üç çatallı, üçe bölünmüş.

triffle, *is.&f.* **-fled, -fling 1.** değersiz/önemsiz şey. **It's a mere ~** : Son derece önemsiz bir şeydir. **2.** az miktar, cüz'î şey, **3.** ucuz ve adî süs eşyası, **4.** pandispanyalı meyveli tatlı, **5.** kalay kurşun alaşımı, **6.** *gen.* **~ with** : oynamak, dalga geçmek, hafiften almak, oyalamak, önem vermemek. **Don't ~ with me** : Benimle dalga geçme. **He sat trifling with a pen** : Oturmuş kalemiyle oynuyordu. **He is not a man to be ~d with** : O hiç şakaya gelmez = önemsenmeyecek (yabana atılacak) bir kimse değildir. **Don't ~ with your health** : Sağlığınızla oynamayın. **7.** eğlenmek, gönül eğlendirmek, oyalanmak, **8.** vaktini boşuna harcamak, vakit öldürmek, avarelik yapmak. **to ~ the hours away** : saatlerini boşuna geçirmek, **9.** boş şeyler konuşmak, gevezelik/havaîlik etmek, **10. a ~** : biraz, **11. trifler** : oyalanan, boşuna vakit öldüren, işi ciddiye almayan, havaî, hoppa. ***e.a.- 2.*** *bit,* ***6.*** *play, toy,* ***7.*** *dally,* ***8.*** *idle, waste.*

trifling, *sf.&is.* **1.** önemsiz, ehemmiyetsiz. *a ~ matter.* **2.** değersiz, kıymetsiz, cüz'î, çok az. *a ~ sum.* **3.** havaî, sathî, gayriciddî, üstünkörü. *a ~ conversation.* **4.** *ABD- k.d.* basit, adî, bayağı, değersiz, **5.** vakit kaybı, havaî işlerle uğraşma, havaîlik, aylaklık, **6. ~ly** : önemsizce, önem vermeyerek, hafiften alarak, oyalanarak, vakit kaybederek, **7. ~ness** : önemsizlik, değersizlik, havaîlik, oyalanma, vakit kaybı. ***e.a.- 1.*** *trivial, insignificant, unimportant, petty, inconsequential,* ***3.*** *frivolous, shallow, light,* ***4.*** *mean, worthless.*

trifocal, *sf.* **1.** üç odaklı, **2.** (yakın, orta ve uzak mesafeler için) üç kısımlı. **~s** : üç kısımlı gözlük.

trifoliate(d), *sf.* **1.** üç yapraklı, yaprak biçiminde üç parçası olan,-**2.** *bk.:* **trifoliolate.**

trifoliolate, *sf. bot.* üç yaprakçıklı (bitki), üç yaprakçıktan oluşan (yaprak).

trifolium, *is. bot.* yonca, tirfil *(Trifolium).*

triforium, *is., ç.* **-foria** (kiliselerde) yan galeri.

triform(ed), *sf.* **1.** üç bölmeli, üç kısımlı, **2.** üç şekli olan, **3.** üç bölümü birleştiren.

trifurcate, *sf.&f.* **-cated, -cating 1. trifurcated** *d.d.* üç çatallı, üç kollu/yollu, **2.** üçe ayırmak, üç kola/yola ayırmak/bölmek, **3. trifurcation** : üçe ayırma/bölme.

trig, *is.&sf.&f.* **trigged, trigging 1.** *k.d.* trigonometri, **2.** *Brit.- k.d.* temiz giyimli, şık, zarif, **3.** sağlıklı, sağlam, dayanıklı, kuvvetli, **4.** güvenilir, sadık, **5.** canlı, faal, uyanık, çevik, atik, **6.** takoz, köstek, kütük, **7.** *Brit.- k.d. gen.* **~ up/out** : şıklaştırmak, süslemek, kibar/temiz giydirmek, güzelleştirmek, çeki düzen vermek, **8.** *k.d.* kösteklemek, (tekerleğe) takoz koyarak hareketini önlemek, frenlemek, **9. ~ness** : şıklık, kibarlık, zarafet; sadakat, güvenilirlik; canlılık, uyanıklık, çeviklik. ***e.a.- 1.*** *trigonometry,* ***2.*** *neat, trim, spruce,* ***3.*** *sound, strong, firm,* ***4.*** *dependable, trustworthy, faithful,* ***5.*** *active, alert,* ***6.*** *wedge, block,* ***8.*** *check, obstruct, stop.*

trigeminal, *sf.&is. anat.* **1.** üç ikiz sinire ait, **2. ~ nerve** : üç ikiz sinir, beyinden çıkıp üç kola ayrılarak baş ve yüze giden beşinci sinir çifti, **3. ~ neuralgia** : üç ikiz sinir ağrısı, yüz nevraljisi.

trigger, *is.&f.* **1.** tetik, **2.** zemberek tutma mandalı, **3.** kışkırtıcı olay, başka büyük bir olaya sebep/başlangıç teşkil eden olay, **4. quick on the ~** *k.d.* uyanık, atik, çevik, çalâk, eli tetikte, hazırcevap, kafası çabuk işler, **5.** (bir olayı vb.) başlatmak, tetiklemek, vukuuna yol açmak, **6.** (silâhın) tetiğini çekmek, ateşlemek, patlatmak, **7. ~ finger** : tetik çeken parmak, işaret parmağı, **8. ~ guard** : tetik köprüsü, **9. ~ off = pull the ~** : başlatmak, harekete geçirmek, ateşlemek, tetiği çekmek. ***e.a.- 4.*** *impetuous, alert.*

triggerfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* çotira balığı *(Balistes capriscus).*

trigger-happy, *sf. k.d.* **1.** en ufak tahrikle silâha sarılan, eli tetikte, sonunu düşünmeden ateş eden, **2.** sorumsuz, pervasız, savaş heveslisi, sorumsuzca/sonunu düşünmeden harbe yol açan/sürükleyen.

trigger man, *is. ABD- argo* silâhlı haydut, silâh çekip vuran katil, şahsî muhafız olarak kullanılan haydut.

triglyph, *is. mim.* üçüz yiv (Dorik mimarisinde).

trigo, *is., ç.* **-gos** buğday (tarlası). ***e.a.-*** *(field of) wheat.*

trigon, *is.* **1.** üç köşeli bir çeşit çenk, **2.** *astr.* Zodyak'ın dörtte biri, **3.** *esk.* üçgen.

trigon. = **1.** trigonometric(al) **2.** trigonometry.

trigonal, *sf.* **1.** üçgensel, üçgen şeklinde, üç köşeli, **2.** (kristal) üçüz simetrik, **3. ~ly** : üç köşeli olarak.

trigonometric function, *is.* üçgen ölçüsel işlev, trigonometrik fonksiyon. ***e.a.- circular function.***

trigonometry, *is.* üçgen ölçü, trigonometri, müsellesat. **trigonometric(al)** : üçgen ölçüsel, trigonometrik. **trigonometrically** : üçgen ölçüsel yöntemle, trigonometrik olarak.

trigraph, *is.* tek ses veren üç harf : *beau'* daki ***eau*** gibi.

trihedral, *sf. geom.* üç düzlemli, üç yüzlü, bir noktada birleşen üç düzlemden oluşan (şekil). **a ~ angle.**

trihedron, *is., ç.* **-drons/-dra** *geom.* üç yüzlü/üç düzlemli şekil.

trihydrate, *is. kim.* üçlü hidrat, üç su moleküllü cisim. Potasyum pirofosfat K4 P2O7.3H2O gibi.

trijugate = trijugous, *sf. bot.* üç çift yaprakçıklı.

trilateral, *sf.* **1.** üç kenarlı, üç yanlı/yönlü, üçlü. **a ~ agreement** : üçlü anlaşma, **2. ~ity** : üç yönlülük/kenarlılık, **3. ~ly** : üçlü olarak, üç taraf arasında.

trilby, *is., ç.* **-bieś** *Brit.* erkek fötr şapkası. **~ hat** *d.d.*

trilinear, *sf.* üç çizgili, üç çizgi ile çevrili.

trilingual, *sf.* **1.** üç dilli, üç dil bilen/konuşan, üç dilde yazılmış/basılmış/yayınlanmış. *a ~ edition of the plays of Shakespeare in English, French and Italian.* **2. ~ism** : üç dil bilme/konuşma, **3. ~ly** : üç dilden.

triliteral, *sf.* üç harfli, üç harften ibaret.

trill, *is.&f.* **1.** titrek sesle söyleme(k)/ötme (k)/terennüm etme(k), **2.** (ses) titre(t)me(k), titreş(tir)me(k), **3.** *müz.* titrek ses, **4.** (ses) titreklik, **5.** *esk.* sız(dır)mak, damla(t)mak. ***e.a.- 5. trickle.***

trillion, *sf.&is., ç.* **-lions /-lion** trilyon : ABD ve Fransız sistemine göre 10^{12}, Alman ve İngiliz sistemine göre 10^{18}. **~th** : (a) trilyonuncu, (b) trilyonda bir.

trillium, *is. bot.* bir çiçek etrafında üç yaprağı olan fidan, trilyum.

trilobed = trilobate(d), *sf.* üç kulaklı, üç kısımlı/dilimli. **a ~ leaf** : üç kulaklı/dilimli yaprak.

trilobite, *is.* trilobit : şimdi ancak fosili bulunan bedeni üç bölmeli deniz böceği. **trilobitic** : trilobit+.

trilogy, *is., ç.* **-gies** üçleme, konuları birbirinin devamı olan üç roman/piyes/opera vb.

trim, *is.&sf.* **trimmer, trimmest**, *zf.&f.* **trimmed, trimming 1.** temiz ve yakışıklı, şık, biçimli, muntazam, düzgün. **be in perfect ~** : son derece düzgün /mükemmel/yerli yerinde olmak. **Everything was in perfect ~** : Her şey mükemmeldi. **2.** budamak, kırkmak, kırpmak, **3.** *gen.* **~ off** : kesip fazlasını atmak, **4.** düzeltmek, intizama sokmak, **5.** süslemek, güzelleştirmek, temizleyip nizama koymak. **to ~ oneself up** : giyinip kuşanmak, süslenmek, **6.** *den.* yükü düzgün istif ederek gemiyi dengelemek. **~ a boat** : bir kayığın dengesini sağlamak. **~ the cargo** : yükü dengeli şekilde yerleştirmek. **~ the sails** : yelkenleri rüzgâra göre düzeltmek, *hv.* ayar etmek, **7.** *k.d.* (a) azarlamak, paylamak, tekdir etmek, (b) dövmek, dayak atmak, (c) yenmek, bozmak, mağlûp etmek, **8.** *esk.* donatmak, teçhiz etmek, **9.** partiler arasında tarafsız ve dikkatli bir politika izlemek, iki tarafı da memnun etmeye çalışmak, **10.** kendi çıkarı için düşünce ve davranışlarını değiştirmek, **11.** düzen, nizam, intizam, **12.** hâl, vaziyet, **13.** *den.* denge, geminin dengeli durumu, rüzgâra göre yelkenlerin ayarlanması, **14.** kılık, kıyafet, giyim, süs, **15.** süs ve dekor malzemesi, **16.** vitrin tanzimi/süslenmesi, **17.** budama, kırpma, kırkma, **18.** budanan / kırpılan / kesilen parça, **19.** *hv.* uçağın dengesi, **20.** *mim.* duvarların ufak tefek tahta tezyinatı, **21.** otomobilin iç döşemesi ve dış tezyinatı, **22. ~ by the bow** *den.* gemiyi başı kıçından daka fazla suya batacak şekilde denkleştirmek, **23. ~ one's sails** : ayağını denk almak, zamana/şartlara uymak, **24. in fighting ~** : savaşa hazır. **ship in fighting ~** : gemi savaşa hazır, **25. in good ~** : iyi hâlde/vaziyette, **26. out of ~** : düzensiz, fena vaziyette, (gemi/uçak) dengesi bozuk, **27. ~ly** : biçimli olarak, **28. ~mer** : düzelten, intizama sokan, süsleyen, kırpan, budayan

kimse/şey, **29. ~ness** : biçimli oluş. ***e.a.- 1.*** *neat, smart, trig, spruce,* ***2.*** *shear, shave, cut, lop,* ***5.*** *decorate, adorn, deck, ornament, embellish,* ***7.*** *(a) rebuke, reprove, (b) beat, thrash, (c) defeat,* ***8.*** *equip,* ***14.*** *dress, adornment, appearance,* ***15.*** *adornment, embellishment, garnish.*

trimaran, *is.* üç tekneli kayık.

trimerous, *sf.* **1.** *bot.* üç kısımlı (çiçek), **2.** *biy.* üç eklemli, üç parçalı.

trimester, *is.* **1.** üç aylık süre, **2.** trimestr, takriben bir yılın üçte birini kapsayan okul dönemi, **3. trimestral = trimestrial** : üç aylık.

trimeter, *sf.&is.* üç cüz (tef'ile)den ibaret (mısra).

trimethadione, *is.* trimetadiyon : C6 H9NO3. Epilepsi tedavisinde kullanılan beyaz kristalli toz.

trimetric(al), *sf.* **1.** üç tef'ileli, **2.** *bk.:* **orthorhombic.**

trimetric projection, *is. geom.* üç boyutlu izdüşüm : üç ayrı eksene göre ve değişik ölçeklerde izdüşüm.

trimetrogon, *sf.&is.* (havadan) üç kamera ile çekilmiş (arazi fotoğrafı).

trimmer, *is.* **1.** süsleyen/düzene sokan/budayan/kırpan/düzelten kimse/şey, **2.** zamana ve şartlara uyan kimse, **3.** yan kiriş, **4.** *elekt.* **trimming capacitor** *d.d.* trimer, ince ayar kapasitesi.

trimming, *is.* **1.** süsleme, düzenleme, düzeltme, **2.** süsleyici şey, süs eşyası, donantı. *the ~s of a Christmas tree.* **3. ~s** : (yemek) garnitür, süs. *roast turkey with all the ~s.* **4. ~s** : kırpıntı, **5.** *k.d.* azarlama, tekdir, **6.** *k.d.* dövme, dayak atma, **7.** *k.d.* yenilgi, mağlûbiyet, bozgun, hezimet. ***e.a.- 2.*** *decoration, ornament,* ***3.*** *garnish,* ***5.*** *reproving,* ***6.*** *beating, thrashing,* ***7.*** *defeat.*

trimolecular, *sf. kim.* üç moleküllü.

trimonthly, *sf.* üç aylık, üç ayda bir (olan).

trimorph, *is.* **1.** üç şekilli, üç ayrı şekilde bulunabilen madde/kristal, **2.** üç şekilden her biri, **3. ~ic = ~ous** : üç şekilli.

trimorphism, *is.* **1.** üç şekillilik, üç ayrı şekilde bulunma, **2.** *zool.* aynı türden olan hayvanın üç değişik biçimde/renkte olması, **3.** *bot.* aynı bitki üzerinde üç ayrı çeşit çiçek/yaprak bulunması, **4.** bir maddenin üç farklı tarzda kristalleşmesi.

trimotored, *sf.* üç motorlu (uçak vb.).

trim tab, *hv.* dengeleme düzeni, uçağın belirli bir yükseklikte dengeli uçuşunu sağlayan düzen.

trinal, *sf.* üç kat, üç misli, üçlü, üç bölümlü/kısımlı. ***e.a.- threefold, triple, trine.***

trinary, *sf.* üçlü, üç bölümlü/kısımlı. ***e.a.- threefold, ternary.***

trine, *sf.&is.* **1.** üç kat, üç misli, **2.** üçlü grup, **3.** *astrol.* iki gezegenin birbirinden 120 aralıklı bulunması (ki uğurlu sayılır), **4.** *bk.:* **Trinity** ***e.a.- 1.*** *threefold, triple.*

Trinitarian, *sf.&is.* **1.** üçlemsel, üçlem/teslis ilkesine ait, **2.** üçlemci, üçlem ilkesine inanan (kimse), **3. ~ism** : üçlemcilik, üçlem ilkesini kabul eden mezhep.

trinitrobenzene, *is. kim.* trinitrobenzen: formülü C6H3(NO2)3 olan üç bileşimden her biri. TNT' den daha kuvvetli patlayıcı madde.

trinitrocresol, *is. kim.* trinitrokresol, patlayıcı madde: CH3C6H(OH)(NO2)3.

trinitroglycerin, *is. kim. bk.:* **nitroglycerin.**

trinitrotoluene = trinitrotoluol, *is. kim. bk.:* **TNT.**

Trinity, *is., ç.* **-ties 1.** üçlem, teslis, ekanimiselâse, Tanrıyı birleşmiş üç ayrı varlık (baba, oğul, kutsal ruh) olarak düşünen Hristiyanlık inanışı, **2.** üçlem simgesi, **3.** *k.h.* üçlü, üçlü birlik/ grup, **4. ~ Sunday** *d.d.* Hamsin yortusunu takip eden pazar günü, **5. ~ House** *Brit.* kılavuzluk, fener kuleleri, şamandıra vb. ni yöneten kurul.

trinket, *is.* **1.** yüzük, küpe vb. gibi ufak ve değersiz ziynet eşyası, cici bici, **2.** değersiz, şey, oyuncak, biblo.

trinomial, *sf.&is.* **1.** *mat.* üçterimli (ifade). $3x^2+5x+6$ *is a ~ expression.* **2.** *biy.* üçlü ad, üç kelimeli isim (alan), **3. ~ly** : üç terimli olarak, üç kelimeli isimle.

trio, *is., ç.* **trios 1.** *müz.* üçlü, triyo, üç sesli/çalgılı (topluluk/beste), **2.** üçlü takım, üç kişilik toplum.

triode, *is. elekt.* triyot, üç elekrotlu lâmba/elektron tüpü.

trioecious = triecious, *sf. bot.* üç tür eşeyli: aynı türün değişik bitkilerinde er, dişi ve çift eşeyli çiçekleri olan.

triolet, *is. şiir* üçleme: iki kafiyeli, sekiz mısralı şiir: birinci mısra üçüncü ve yedinci olarak, ikinci mısra ise sekizinci olarak tekrarlanır, kafiyesi ab aa abab şeklindedir.

trioxide, *is. kim.* trioksit, üç oksijenli bileşim. As2O3 (arsenik trioksit) gibi.

trip, *is.&f.* **tripped, tripping 1.** gezi, gezinti, kısa seyahat, yolculuk, tur. **a bus ~** : otobüs yolculuğu. **round ~** : gidiş dönüş. **take a ~** : (a) seyahat etmek, (b) *argo* esrar çekmek, uyuşturucu madde kullanmak, **2.** gidiş veya geliş. *his daily ~ to the market.* **3.** sürçme, çelme, tökezleme, ayak takılması. **~ wire** : tökezleme teli : birinin geçtiğini haber almak için gerilen tel, **4.** yanlış, hata, **5.** *mak.* kastanyola, durdurma düzeni, **6.** *argo* (a) esrar/LSD çekme, uyuşturucu madde kullanma, (b) uyuşukluk, uyuşturucu madde etkisinde olma, **7.** sürçmek, tökezlemek, **8.** *gen.* **~ up** : çelmek, çelme takmak, ayağına takılmak, tökezletmek. *The rug ~ped him up.* **9.** yanlış/hata yapmak, dili sürçmek, yanılmak, **10.** hafif hafif/sekerek yürümek, sıçramak, seğirtmek, **11.** yana yatmak, eğilmek, **12.** yanıltmak, hataya sevk etmek, engellemek, tıkamak, kapamak, **13.** *gen.* **~ up** : yanlışını/hatasını bulmak/yakalamak/ortaya çıkarmak, **14.** *den.* dipten ayırmak (lenger), **15.** *mak.* (a) açılmak, çözülmek, boşalmak, (b) engeli kaldırıp serbest bırakmak, harekete geçirmek, *az kul.* yolculuk etmek, **16.** *esk.* uçar gibi dans etmek, **17. ~ the light fantastic** : dansa gitmek. *argo* uyuşturucu madde etkisinde olmak. ***e.a.- 1. excursion, journey, voyage, tour, expedition, 3. stumble, misstep, 4. error, mistake, blunder, slip, 7. stumble, 10. skip, 11. tip, tilt, 12. hinder, obstruct, overthrow.***

triparted = tripart, *sf.* üç parçalı, üçe bölünmüş.

tripartite, *sf.* **1.** üç dilimli, üç parçalı, üçe bölünmüş. *~ leaf.* **2.** üçlü, üç kişi/grup arasında yapılmış.*~ agreement.* **3.** üç kopyeli, üç nüsha olarak hazırlanmış.

tripartition, *is.* üç parçalı olma, üçe bölünme.

tripe, *is.* **1.** işkembe, **2.** *argo* saçma, zırva, manasız (söz/yazı), (b) değersiz, adî, isteğe uymayan.

tripedal, *sf.* üç ayaklı.

tripersonal, *sf.* üçemli, üç kişiden oluşan. **~ity** : üçemlik, üç kişiden oluşma.

tripetalous, *sf. bot.* üç petalli, üç taç yapraklı.

triphammer = trip hammer, *is. mak.* şahmerdan.

triphenylmethane, *is. kim.* trifenilmetan, boya yapmakta kullanılan renksiz katı bileşim : (C6H5)3CH.

triphibian = triphibious, *sf.* **1.** üç işlemli: karada, denizde ve havada savaşan/işleyen, **2.** karaya, denize, karlı ve buzlu araziye inip kalkabilen (uçak).

triphosphoric acid, *is. kim.* trifosfor asidi, ancak tuzları bulunan kuramsal asit : H5P3O10.

triphthong, *is.* **1.** *s.bl.* üç ün : üç sesli gibi söylenen tek heceli kelime *ör.:* İngilizlerin telâffuzunda ***fire,*** **2.** *az kul. bk.:* **trigraph, 3. ~al** : üç ünlü.

triphylite = triphyline, *is.* trifili, Li-Fe-Mn-P cevheri.

tripinnate(d), *sf. bot.* üç dilimli, üç dilikli (yaprak). **tripinnately** : üç dilim hâlinde.

triple, *is.&sf.&f.* **-pled, -pling 1.** üç kat, üç misli, **2.** üç parçalı, üç bölümlü, üçlü. **~ alliance** : üçlü ittifak, **3.** üç çeşit, üç türlü, **4.** üçlü grup/dizi, **5.** (beysbol) üç kalelik top vuruşu, **6.** üç misli olmak/yapmak, üç katını almak, **7. ~ bond** *kim.* üçlü bağ, iki atomun üçer elektronunu karşılıklı ortaklaşmasından oluşan bağ, **8. ~ - decker** : üç katlı sandviç, üç katlı şey, **uvuuu ~ - expansion engine** : üç genişlemeli makine, **10. ~ jump** : üç adım atlama, **11. ~ measure = ~ time** *müz.* üç vurgulu tempo, **12. ~ - nerved** *: bot.* üç damarlı (yaprak), **13. ~ play** : üç oyuncuyu dışarıda bırakarak oynanan beysbol, **14. ~ point** : üçlü nokta: bir maddenin katı, sıvı, gaz hâlinde bir arada bulunduğu sıcaklık derecesi, **15. ~ rhyme** : *bk.:* **feminine rhyme, 16. ~ threat** *ABD-k.d.* üçlü rakip, üç sahada hünerli kimse.

triple-space, *f.* **-spaced, -spacing** iki satır ara bırakmak, iki satır ara bırakarak yazmak.

triplet, *is.* **1.** üçüz, üçüz kardeşlerden her biri, **2. ~s** : üçüzler, **3.** üçlü grup/topluluk, **4.** üç mısralı kafiyeli şiir kıtası, **5. tercet** *d.d. müz.* üçleme: iki notalık fasılada çalınan üç nota.

tripletail, *is., ç.* **-tail/-tails** *zool.* üç kuyruk *(Lobotes surinamensis) :* Akdeniz ve Atlantik'te avlanan üç çatal kuyruklu, iri bir balık.

triplex, *sf.&is.* **1.** üçlü, üç bölümlü, üç kısımdan oluşan, üç kat, üç misli, **2.** üç daireli ev.

triplicate, *sf.&is&f.* **-cated, -cating 1.** *gen.* **in ~** : üç nüsha (hâlinde), **2.** üç nüshalı, üç katlı, üçlü, **3.** üçüncü nüsha/kopya, **4.** üç kopyasını çıkarmak, üç nüsha olarak yazmak/basmak/hazırlamak, **5.** üçlemek, üç kat/üç misli yapmak, **6. triplication** : üçleme, üç kat etme/olma, üç kopya çıkarma.

triplicity, *is., ç.* **-ties 1.** üçle(n)me, üç kat/üç misli olma, **2.** üçlü grup/takım, **3.** *astrol.* burçlar kuşağının üçlemesi.

triploid, *sf.&is.* triployid, üç kat kromozomlu : normal haployid kromozom sayısına üç seri hâlinde sahip olan (göze/organizma).

tripod, *is.* **1.** üç ayaklı sehpa, **2.** üç ayaklı iskemle.

tripodal = tripodic, *sf.* üç ayaklı.

tripody, *is., ç.* **-dies** *şiir* üçlü vezin.

Tripoli, *is.* **1.** Trablusgarp, Trablusşam, **2.** *k.h.* Trablus taşı, cilâ için kullanılan alçı taşı.

tripos, *is., ç.* **-poses** Cambridge Üniversitesinde şeref pâyesi sınavı.

tripper, *is.* **1.** gezginci, seyahat eden kimse, **2.** *mak.* (a) tetik (mekanizması), (b) kilitleme/çözme mandalı, kastanyola, **3.** *Brit.- k.d.* turist, seyyah, **4.** *argo* esrar içmiş/uyuşturucu madde ile kendinden geçmiş kimse. ***e.a.- 3. tourist.***

trippet, *is. mak.* mandal, tırnak, dil : başka bir parçaya düzgün aralıklarla çarpan çıkıntı/parça/kam.

tripping, *sf.&is.* **1.** çevik, kıvrak, hafif adımlarla yürüyen, **2.** çeviklik, kıvraklık, hafif adımlarla/sekerek yürüyüş, **3.** hafif bir dans, **4. ~ly** : sekerek, çevik/kıvrak/hafif adımlarla.

triptane, *is. kim.* triptan: (CH3)2CHC (CH3)3. Vuruntuyu önlemek için benzine katılan renksiz sıvı.

tripterous, *sf. bot.* üç kanatlı.

triptych, *is.* **1.** üç kanatlı resim/tablo, **2.** üç kere katlanan yazı levhası.

triquetrous, *sf.* **1.** üç kenarlı, üçgen şeklinde, **2.** üçgen kesitli. ***e.a.- 1. triangular, three-sided.***

triradiate(d), *sf.* üç ışınlı. **triradiately** : üç ışınlı olarak.

trireme, *is.* kadırga, üç sıra kürekli eski savaş gemisi.

trisaccharide, *is. kim.* trisakkarit: hidrolizle üç monosakkarit veren hidrokarbon.

trisect, *f.* **1.** üçe bölmek, **2.** *geom.* üç eşit kısma ayırmak/bölmek, **3. ~ion** : üçe bölme, üç eşit kısma ayırma, **4. ~or** : üçe bölen/ayıran.

trisepalous, *sf. bot.* üç çanak yapraklı.

triseptate, *sf. bot. zool.* üç bölmeli.

triserial, *sf.* üç sıralı, üç dizi hâlinde.

triskelion = triskele, *is., ç.* **triskelia** üç kollu/üç bacaklı/üç dallı simge.

trismus, *is., ç.* **-muses** *patol.* **1.** çene kasılması/ kilitlenmesi, **2.** kilitlenmiş çene, **3. trismic** : çene kasılması/kilitlenmesi ile ilgili.

trisoctahedron, *is., ç.* **-drons/-dra** yirmi dört yüzlü: üçerli gruplar hâlinde yirmi dört yüzü olan düzgün katı cisim. **trisoctahedral** : yirmi dört yüzlü şeklinde.

trispermous, *sf. bot.* üç tohumlu.

tri-state = tristate, *sf.* üç devlet+, komşu üç devletin arazisine ait.

triste, *sf. Fr.* üzgün, mahzun, elemli, kederli, üzücü, acıklı, hazin. ***e.a.- sad, sorrowful.***

tristesse, *is. Fr.* üzüntü, keder, elem, hüzün. ***e.a.- sadness, sorrow, melancholy.***

tristful, *sf. esk.* **1.** üzücü, elem/keder verici, hazin, **2. ~ly** : hazin bir şekilde, **3. ~ness** : üzücülük, hazinlik. ***e.a.- 1. sorrowful,***

tristich, *is.* üç mısralı şiir kıt'ası. **~ic** : üç mısralı.

tristichous, *sf.* **1.** üç sıralı, üç sıra hâlinde dizili, **2.** *bot.* (yaprakları vb.) üç düşey dizi hâlinde.

tristylous, *sf. bot.* (çiçek dişilik uzvu) üç saplı.

trisyllable, *is.* üç heceli kelime. **trisyllabic(al)** : üç heceli. **trisyllabically** : üç heceli olarak. **trisyllabism** : üç hecelilik, üç heceli oluş.

tritanopia, *is.* tritanopya, sarı, mavi körlüğü, gözün sarı ve mavi renkleri görmemesi. **tritanopic** : tritanopya+

trite, *sf.* **triter, triest 1.** (tekrarlana tekrarlana) eskimiş, bayatlamış, etkisini yitirmiş, **2.** basit, adî, basmakalıp, harcıâlem, kerkesçe bilinen, malûm, **3.** *esk.* (sürtünmekten vb.) aşınmış, yıpranmış, **4. ~ly** : alelâde, basmakalıp bir şekilde, **5. ~ness** : adîlik, bayağılık, basmakalıplık, bayatlık. ***e.a.- 1. hackneyed, ordinary, threadbare, commonplace, stereotyped, 3. worn-out, frayed. k.a.- 1. original, fresh, vivid, striking.***

trithesim, *is.* üç tanrıcılık, üç tanrı inancı, özellikle Baba, Oğul ve Kutsal Ruhun ayrı varlık olduklarına inanış. **tritheist** : üç tanrıcı. **tritheistic(al)** : üç tanrı inancına ait.

tritium, *is. kim.* trityum : atom ağırlığı üç olan hidrojen yerdeşi/ izotopu.

triton, *is.* **1.** *fiz.* triton : bir proton ve iki nötrondan oluşan pozitif yüklü çekirdek. *bk.:* **deuteron**, **2.** *zool.* boru şeklinde bir çeşit deniz salyangozu veya bunun renkli kabuğu.

Triton, *is.* **1.** başı ve gövdesi adam, kuyruk tarafı balık olan eski Yunan deniz tanrısı, **2. a ~ among minnows** : önemsiz kimseler arasında önemli görünen kimse.

tritone, *is. müz.* üçlü fasıla.

triturate, *is.&f.* **-rated, -rating 1.** ezip toz etme(k), öğütme(k), dövme(k), **2.** toz, un, pudra, ezilip toz hâline getirilmiş madde, **3.** *bk.:* **trituration** (3), **4. triturable** : öğütülebilir, toz/un hâline getirilebilir, **5. triturator** : öğüten, toz/un hâline getiren.

trituration, *is.* **1.** öğütme, ince toz/un hâline getirme, **2.** öğütülme, toz/un hâline gelme, **3.** *ecz.* (a) toz hâlindeki ilâcı süt ve şekerle karıştırma, (b) süt ve şekerle karıştırılmış ilâç.

triumph, *is.&f.* **1.** utku, zafer, büyük başarı, muvaffakiyet, galebe, **2.** zafer alayı, **3.** zafer sevinci, **4.** zafer kazanmak, muzaffer olmak, **5.** yenmek, galip gelmek, galebe çalmak, **6.** başarmak, muvaffak olmak. *to ~ over one's enemies. to ~ over fear.* **7.** zafer/başarı ile sevinmek/ övünmek, iftihar etmek, kıvanç duymak, **8.** zaferi kutlamak, zafer alayı tertip etmek, **9. ~er** : utku/zafer/başarı kazanan kimse. ***e.a.-1.*** *victory, conquest, success, 3. jubilation, exultation, 4. conquer, 5. prevail, 6. succeed, 7. exult, rejoice, glory, 8. celebrate.* ***k.a.- 1.*** *defeat, failure .*

triumphal, *sf.* **1.** utkusal, zafer+. **~ arch** : tâk-ı zafer. **~ ode** : zafer kasidesi, **2.** zafer sevinci duyan, başarısı ile övünen/iftihar eden, **3.** zaferi/başarıyı kutlamak için düzenlenen. **~ banquet** : zafer şöleni.

triumphant, *sf.* **1.** utkulu, muzaffer, galip, büyük başarı/zafer kazanmış, **2.** zafer sevinci duyan, zaferi/başarısı ile övünen/iftihar eden, **3.** *esk. bk.:* **triumphal** (1), **4. ~ly** : muzafferane, zaferle, başarı ile. ***e.a.- 1.*** *victorious, successful, 2. exultant, rejoicing.*

triumvir, *is., ç.* **-virs/-viri 1.** (eski Roma' da) aynı görevi yapan üç hâkimden biri, **2.** aynı mevki ve yetkiyi paylaşan üç kişiden biri, **3. ~al** : üçler erkine ait, **4. ~ate** : (a) üçler erki, üç kişilik yönetim, (b) üçlü grup, (c) aynı görevi paylaşan üç kişilik heyet.

triune, *sf.* üçü birleşmiş, (üçlem/teslis akidesinde olduğu gibi) tek vücut olmuş (üç varlık).

triunitarian, *is. bk.:* **Trinitarian.**

triunity, *is., ç.* **-ties 1.** üçlü grup, **2.** üçlenme, üç katlı/üç misli olma.

trivalent, *sf. kim.* üç değerli/valanslı. **trivalence = trivalency** : üç değerlik/valanslılık.

trivalve, *sf.&is.* üç kapakçıklı (salyangoz kabuğu vb.).

trivet, *is.* **1.** nihale, sofrada sıcak tabak altına konulan ayaklı madenî tepsi, **2.** sacayağı, sacayak, **3. as right as a ~** : sapasağlam, (durumu/sağlığı) mükemmel, demir gibi.

trivia, *ç. is.* değersiz/önemsiz şeyler, *argo* fasa fiso, kıvır zıvır. ***e.a.-*** *trifles, trivialities.*

trivial, *sf.* **1.** değersiz, önemsiz, ehemmiyetsiz, cüz'î, saçma. *Don't bother me with ~ matters.* **2.** bayağı, adî, basit, alelâde, **3. ~ly** : önemsizce, alelâde/bayağı/basit bir şekilde, **4. ~ness** : değersizlik, önemsizlik, basitlik, bayağılık, alelâdelik. ***e.a.- 1.*** *unimportant, inconsequential, frivolous, trifling, insignificant, petty, 2. commonplace, ordinary.* ***k.a.- 1.*** *important, significant, momentous.*

trivialism, *is.* **1.** değersizlik, önemsizlik, ehemmiyetsizlik, alelâdelik, basitlik, bayağılık, **2.** değersiz/önemsiz/ehemmiyetsiz/alelâde/basit şey.

triviality, *is., ç.* **-ties 1.** değersiz/önemsiz/ ehemmiyetsiz/cüz'î/adî/basit/bayağı/alelâde şey, **2.** değersizlik, önemsizlik, ehemmiyetsizlik, alelâdelik, basitlik, bayağılık.

trivium, *is., ç.* **trivia** (Orta Çağlarda) yedi sanatın alt bölümünü oluşturan dil bilgisi, belâgat ve mantık.

triweekly, *sf.&zf.&is., ç.* **-lies 1.** üç haftalık, **2.** üç haftada bir (olan/yayınlanan), **3.** haftada üç kere (olan/yayınlanan), **4.** üç haftalık veya haftada üç kere yayınlanan gazete/dergi vb.

-trix, *son ek* **-tor** ile son bulan eril adları dişil yapar: **aviator** tayyareci(erkek) -> **aviatrix** tayyareci (kadın).

trocar = trochar, *is. cer.* çekmen, trokar: bedenin su toplanmış yerinden su çekmeye mahsus sivri uçlu cerrah aleti.

trochaic, *sf.&is.* **1.** uzun kısa heceli, biri uzun, biri kısa iki heceden oluşan (vezin), aruz vezni, **2.** *gen.* **~s** : aruz vezniyle yazılmış şiir, **3. ~ally** : aruzla.

trochal, *sf. zool.* yuvarlak, tekerleğe benzer.

trochanter, *is.* **1.** *anat. zool.* uyluk kemiğini kalçaya ekleyen yumru kısım, trokanter, **2.** böcek bacağının ikinci eklemi, **3. ~al = ~ic** : trokanter+.

troche, *is. ecz.* yuvarlak/yassı hap, tablet.

trochee, *is.* uzun kısa heceli, biri uzun, biri kısa iki heceden oluşan (vezin), aruz vezni.

trochilus, *is., ç.* **-li** *zool.* **1.** kolibri, **2.** *az kul.* (a) öteğen, söğüt öteğeni *(Phylloscopus trochilus)*, (b) timsah kuşu. ***e.a.- 1. hummingbird, 2. (a) warbler, (b) crocodile bird.***

trochlea, *is., ç.* **-leae** *anat.* aşık kemiği, makaraması kemik/kıkırdak.

trochlear = trochleariform, *sf.* **1.** *anat.* aşık kemiği ile ilgili, **2.** *fizy. anat.* makaramsı, makara biçiminde, **3.** *bot.* makaraya benzer, yuvarlak ve ortası çökük.

trochoid, *is.&sf.* **1.** *geom.* teker eğrisi : bir doğru üzerinde kaymadan yuvarlanan bir çemberin çapı (veya uzantısı) üzerindeki bir noktanın çizdiği eğri, **2.** yuvarlanan, **3. ~al** : tekerlek veya tekerlek eğrisi şeklinde, **4. ~ally** : tekerlek gibi yuvarlanarak/dönerek.

trochophore = trochosphere, *is. zool.* yüzen larva, birçok kurt ve yumuşakça türlerinin suda serbest yüzen armut biçiminde larvası.

trod, *f. bk.:* **tread** *(geç.z.&sf.f.).*

trodden, *f. bk.:* **tread** *(sf.f.)*

trode, *f. esk. bk.:* **tread** *(geç.z.&sf.f.).*

troglodyte, *is.* **1.** mağara adamı, mağarada oturan kimse, **2.** münzevi, köşeye çekilmiş kimse, **3.** *zool.* insana benzer maymun, **4. troglodytic(al)** : mağara adamı gibi, ilkel, iptidaî, yabanî, vahşi, münzevi.

trogon, *is. zool.* kemirgen gagalı kuş *(Trogon)* : parlak tüylü, kısa kanatlı ve uzun kuyruklu, gagalarının kenarı dişli tropik Amerika kuşu. **~oid** : bu kuşa ait.

troika, *is.* **1.** üç atlı Rus arabası, **2.** arabaya koşulmuş üç at, **3.** üçler erki, üçlü yönetim. ***e.a.- 3. triumvirate***

Trojan, *sf.&is.* **1.** Truva+, Truvalı, Truva şehrine/ahalisine ait, **2.** cesur, yiğit, gözü pek, azimkâr, yılmaz kimse. **like a ~** : çok çalışkan, azimkâr, yiğit, cesur. **to work like a ~** : yılmadan çalışmak, **3. ~ Horse** : Truva atı, **4. ~ War** : Truva Savaşı.

troll, *is.&f.* **1.** yüksek/gür sesle/serbestçe şarkı söylemek, **2.** birbirini takip eden birkaç sesle şarkı söylemek, **3.** su içinde oltayı sürükleyerek balık tutmak, **4.** oltayı sürüklemek/gezdirmek, **5.** dön(dür)mek, yuvarla(n)mak, **6.** birbirini takip eden seslerle söylenen şarkı, **7.** nakarat, tekrar, **8.** oltayı sürükleyerek balık avlama, **9.** olta iğnesine yakın takılıp fırıldak gibi dönen yem, **10.** (İskandinav folklorunda) mağara veya yer altında yaşayan doğaüstü yaratık (dev veya cüce), **11. ~er** : (a) birkaç sesle şarkı söyleyen, (b) oltayı sürükleyerek balık avlayan.

trolley, *is., ç.* **-leys,** *f.* **-leyed, -leying** **1.** tramvay, **2.** asma araba, asma ray/tel üzerinde hareket eden araba, **3.** akım makarası : troleybüse elektrik hattından akım getiren kolun ucundaki tele sürtünen makara, **4.** yük boşaltmak için gövdesi kaldırılıp indirilen araba, **5.** *Brit.* el arabası, **6.** drezin, **7.** tramvayla/troleybüsle gitmek/taşımak, **8. ~ bus = ~ coach** : troleybüs, **9. ~ car** : tramvay arabası, **10. ~ line** : (a) tramvay/troleybüs hattı, (b) tramvay/troleybüs ile yolcu taşıma sistemi, **11. ~ man** : vatman veya tramvay biletçisi, **12. ~ pole** : tramvay/troleybüs hattı direği, **13. ~ wire** : tramvay/troleybüs teli, **14. off its ~** : arştan çıkmış, **15. off his ~** *k.d.* kaçık, kafadan çatlak.

trollop, *is.* **1.** pasaklı kadın, **2.** sürtük, fahişe, orospu, **3. ~ish = ~y = ~ing** : pasaklı, sürtük, fahişe, orospu. ***e.a.- 1. slattern, 2. prostitute.***

trombidiasis = trombidiosis, *is. vet.* kenelenme, kene üşüşmesi. **trombiculiasis, trombiculosis, trombidiiasis** *d.d.*

trombone = slide trombone, *is. müz.* trombon.

trombonist, *is.* tromboncu.

trommel, *is.* (silindir şeklinde) döner kalbur.

tromometer, *is. Brit.* depremölçer, çok hafif sarsıntıları ölçen alet.

trompe, *is.* **1.** su körüğü, akan sudan yararlanarak demirci ocağına hava üfleme düzeni, **2.** (kubbemsi/konik/dairesel) köşe kemeri, **3. ~ l'oeil** *Fr.* âdeta canlı/sahici gibi görünen göz aldatıcı resim/tablo.

-tron, *son ek* "aleti, cihazı". (özellikle elektronik ve çekirdek fiziğinde kullanılır). *ör.: cyclotron.*

trona, *is.* soda, kuru göl yataklarında rastlanan sodyum karbonat ve bikarbonat: Na2CO3. NaHCO3. 2H2O.

troop, *is.&f.* **1.** küme, sürü, topluluk, kalabalık, **2.** *As.* zırhlı süvari bölüğü, **3. ~s** : (a) askerî birlik/müfreze, kıt'a, polis müfrezesi, (b) asker(ler). *How many American ~s served overseas in World War II?* **4.** izci birliği, **5.** sürü, güruh, **6.** bir araya topla(n)mak, kümelenmek, sürü hâlinde topla(n)mak. **~ together** : bir araya toplamak, **7.** üşüşmek, toplu olarak yürümek/ilerlemek. **~ in/out** : sürü hâlinde girmek/çıkmak, **8.** yürümek, yürüyüş yapmak, gitmek. *~ down to breakfast.* **~ away** : yürüyüş yapmak, ilerlemek, gitmek. **~ off** : gitmek, gidivermek, **9.** *gen.* **~ with** : arkadaş olmak, **10. ~ the colors** *d.d. Brit.* asker safları önünde bando ile bayrak geçirme töreni yapmak. ***e.a.- 1. company, band, body, group, crowd, 5. herd, flock, swarm, 7. throng, 8. go, walk, 9. associate, consort.***

troop carrier, *is.* **1.** asker taşıma uçağı, **2.** piyade birliklerini ve teçhizatını taşıyan zırhlı kamyon.

trooper, *is.* **1.** süvari eri, **2.** atlı polis, **3. state ~** *d.d. ABD* eyalet polisi, **4.** süvari atı, **5. troopship** *d.d. Brit.* asker gemisi, **6. ~ -train** : asker treni.

tropaeolum, *is., ç.* **-lums/-la** *bot.* bir tür Lâtin çiçeği.

trope, *is.* **1.** mecaz, **2.** asıl metne yapılan ilâve.

trophic, *sf.* besinsel, besine/gıdaya/beslenmeye ait, beslenme ile ilgili.

trophied, *sf.* ödül/kupa kazanmış.

tropho-, *ön ek* "beslenme" anlamı katar. *ör.: trophoplasm.* Sesli harf önünde: **troph-.**

trophoblast, *is.* böcek embriyonlarının besleyici dış derisi. **~ic** : embriyon dış derisine ait.

trophoplasm, *is. biy.* besleyici protoplâzma **~ic = ~atic** : besleyici protoplâzmaya ait.

trophy, *is., ç.* **-phies 1.** ganimet, harp ganimeti, **2.** ödül, mükâfat, zafer ve başarı belgesi olarak verilen şey, **3.** spor yarışmasında kazananlara verilen kupa, **4.** andaç, hatıra, yadigâr, bergüzar, **5.** av hatırası olarak saklanan aslan/ayı postu, geyik başı vb. **6.** *mim.* bina üzerinde kabartma silâh resmi.

-trophy, *son ek* "beslenme, büyüme, gelişme". *ör.: hypertrophy.*

tropic, *is.&sf.* **1.** *coğ.* dönence, medar. **~ of Cancer** : Yengeç Dönencesi, eşleğin/ekvatorun 23.5° kuzeyinden geçen enlem. **~ of Capricorn** : Oğlak Dönencesi, eşleğin/ekvatorun 23.5° güneyinden geçen enlem, **2.** *astr.* dönence düzlemi : dönence çemberlerinden geçen düzlem, **3.** dönencel, tropikal. ***e.a.-3. tropical.***

tropical, *sf.* **1.** dönencel, tropikal, dönenceler arasındaki bölgeye özgü. **~ diseases** : tropikal hastalıklar, **2.** çok sıcak ve rutubetli. **~ climate** : sıcak ve rutubetli iklim, **3.** *az kul.* mecazî, kinayeli. **4. ~ continental** : alçak yerlerde oluşan sıcak ve kuru hava kütlesi, **5. ~ cyclone** : dönencel siklon, hızla döne döne esen fırtına, **6. ~ fish** : akvaryum balığı, sıcak denizlerden yakalanıp akvaryumda beslenen renkli balıklar, **7. ~ maritime** : alçak yerlerde oluşan sıcak ve rutubetli hava kütlesi, **8. ~ year** : dönence yılı, **9. ~ity** : dönencellik, sıcak ve rutubetli oluş, **10. ~ly** : (a) sıcak ve rütubetli ülkelere özgü olarak, (b) mecazî olarak. ***e.a.- 3. metaphorical, figurative, 10. (b) figuratively.***

tropicalise/tropicalisation, *Brit. bk.:* **tropicalize/tropicalization.**

tropicalize, *gl.f.* **-ized, -izing** dönencelleştirmek, sıcak ve rutubetli iklime alıştırmak. **tropicalization** : dönencelleştirme.

tropic bird, *is. zool.* dönence kuşu *(Phaethontidae)* : Tropik bölgelerde yaşayan kara benekli beyaz tüylü, uzun kuyruklu ve parmakları zarlı birkaç çeşit kuş.

tropism, *is. biy.* doğrulum, yönelim: canlının büyüdükçe dış uyarana (ışık vb.) doğru yönelmesi. **~atic = tropistic** : doğrulumsal, yönelimsel.

tropo-, *ön ek* "yönelen, doğrulan, dönen, uyan" anlamı katar: *ör.: tropophylous. s.h.ö.* : **trop-.**

tropology, *is., ç. (2. için)* **-gies 1.** (konuşmada/yazıda) mecaz kullanma, **2.** mecaz sanatı üzerine yazılmış eser, **3.** dinî kitapların metnini ahlâkî anlam vererek yorumlama, **4. trpologic (al)** : mecazî.

tropopause, *is.* toposfer, stratosfer hududu.

tropophilous, *sf.* çevreye/çevre iklimine uymuş.

troposphere, *is.* alt hava yuvarı, troposfer. **tropospheric** : alt hava yuvarında olan, troposferik.

troppo, *zf. It. müz.* çok, fazla.

trot, *is.&f.* **trotted, trotting 1.** tırıs gitmek, **2.** koşmak, acele ile/hızlı hızlı yürümek, **3.** tırıs. **go at a ~** : tırıs gitmek. **break into a ~** : tırısa başlamak, atı tırısa kaldırmak, **4.** hızlı yürüyüş, koşuş, telâş. **on the ~** : telâşlı, devamlı hareket hâlinde. **I've been on the ~ all day** : Bütün gün harıl harıl çalıştım/koşturup durdum. **to keep s.o. on the ~** : acele ettirmek, iki ayağını bir pabuca sokmak, **5.** *ABD- argo* yabancı dil derslerinde gizli olarak kullanılan tercüme kitabı, **6. ~s** *argo* ishal, **7. ~ out** *k.d.* (a) gösteriş yapmak, gösteriş için ileri sürmek/meydana çıkarmak. **~ out one's knowledge** : bilgiçlik taslamak, malûmatfüru(ş)luk yapmak, (b) (değişmeyen/basmakalıp şeyleri) ortaya atmak, tekrarlamak, söylemek. *He ~s out his old jokes at every party.* **~ out the usual excuse** : her zamanki mazereti ileri sürmek. ***e.a.- 2. bustle, hurry 5. crib, pony, 6. diarrhea.***

troth, *is. esk.* **1.** sadakat, bağlılık, vefa, **2.** gerçek, hakikat. **in ~** : aslında, gerçekten, **3.** ant, ahit, bağlılık yemini. **plight one's ~** : (nişanlıya) bağlılık yemini etmek. ***e.a.- 1. faithfulness, fidelity, loyalty, 2. truth, verity.***

trothplight, *sf.&is&f. esk.* **1.** nişanlı, nişanlanmış, **2.** nişanlılık, nişanlanma, **3.** nişanlanmak. ***e.a.- 1. betrothed, 2. betrothal, 3. betroth.***

trotline, *is.* akıntıya veya derine yerleştirilen oltalı balık ağı.

trotter, *is.* **1.** tırıs giden at, **2.** telâşçı, aceleci, mütemadiyen telâşla sağa sola koşan kimse, *argo* telâşe nazırı, **3.** paça.

trotyl, *is. kim. bk.:* **TNT.**

troubadour, *is.* saz şairi, âşık, ozan.

trouble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** üzmek, eziyet/sıkıntı vermek, **2.** zahmet etmek/vermek, rahatsız etmek. **~ s.o. for** : rica etmek, istemek. **May I ~ you for the salt?** (Zahmet olmazsa) tuzu verebilir misiniz? **Sorry to ~ you** : Size zahmet verdiğim için özür dilerim. **3.** ağrı/ıstırap vermek. **be ~d with flu** : nezleden mustarip olmak, **4.** canını sıkmak, sinirlendirmek, başını ağrıtmak. **Don't ~ me with all these details!** Bu teferruatla başımı ağrıtma! **5.** rahatsız/tedirgin etmek. **The Prime Minister can't be ~d with all the petty problems** : Başbakan ufak tefek meselelerle rahatsız edilemez/meşgul olamaz. **6.** karıştırmak, alt üst etmek, (suyu vb.) bulandırmak. **fish in ~d waters** : bulanık suda balık avlamak, **7.** üzülmek, telâşlanmak, endişe etmek. **be ~d = feel ~d** : üzülmek, merak/endişe etmek, **8.** zahmete/sıkıntıya katlanmak, zahmet etmek. **Don't ~ (yourself)** ! Zahmet etmeyin, zahmete girmeyin, size zahmet olmasın! **9.** üzüntü, sıkıntı, tasa, **10.** dert, belâ, musibet, gaile, baş belâsı. **ask/look for ~** : belâ aramak, belâyı satın almak. **be in ~** : başı dertte olmak, başına iş açılmak. **bring ~ upon oneself** : başına iş/gaile açmak, belâyı satın almak. **get oneself into ~** : belâya sürüklenmek/çatmak, başı belâya girmek. **get s.o. into ~** : birinin başına iş açmak/başını derde sokmak, **11.** karışıklık, isyan, kargaşa, fitne. **make ~** : karışıklık çıkarmak, **12.** hastalık, rahatsızlık. **have heart ~** : kalbinden rahatsız olmak, **13.** ıstırap, keder, sıkıntı. **money ~s** : para sıkıntısı. **to get out of ~** : sıkıntıdan kurtulmak, selâmete çıkmak, **14.** zahmet, meşakkat, eziyet. **it's no ~ at all to ...** : ... işten bile değil, hiç de zahmet olmaz. **Nothing is too much ~ for him** : Hiçbir şeyden kaçınmaz. **put s.o. to ~** : birini zahmete/eziyete sokmak, birine zahmet vermek. **take ~ over sth** : (a) bir şeyi dikkatle/özenle yapmak, (b) zahmete katlanmak, zahmet etmek, **15.** bozukluk, arıza, zorluk. **~ spot** : sık sık arızalanan kısım, arıza/dert/sıkıntı kaynağı. **the ~ is that** : işin kötüsü, zorluk şurada ki, **16. in ~** *k.d.* (a) (evlenmeden) gebe kalmış, (b) başı dertte/belâda, **17. what's the ~ ?** Ne var? Ne oldu? Derdin Ne? Mesele nedir? **18. troublingly** : sıkıntı/üzüntü/zahmet vererek, meşakkatle, sıkıntı ile, güçlükle. ***e.a.- 1. worry, distress, agitate, concern, upset, 3. afflict,***

4. annoy, vex, bother, harass, hector, 6. agitate, stir up. ***k.a.-1.*** *mollify, delight, 9. annoyance, harassment, difficulty, 10. misfortune, 11. disorder, disturbance, conflict.*

troubled, *sf.* **1.** üzgün, sıkıntılı, tedirgin, dertli, endişeli, meraklı, **2.** karışık, düzensiz. **~ period of history** : tarihte karışık dönemler, **3. ~ waters** : (a) bulanık sular, (b) düzensizlik, kargaşalık. **to fish in ~ waters** : bulanık suda balık avlamak.

troublemaker, *is.* belâ, musibet, başbelâsı, fitneci, müfsit, karışıklık/mesele çıkaran kimse. **troublemaking** : fitnecilik, fesatlık, ortalığı karıştırma, mesele çıkarma.

troubleshoot, *gs.f.* **-shhoted/-shot, shooting** arızaları/bozuklukları bulup gidermek, tamir etmek. **~er** : arıza gideren, aksaklıkları bulup düzelten, tamirci.

troublesome, *sf.* **1.** üzücü, üzüntülü, üzüntü/keder kaynağı, **2.** endişe verici, rahatsız edici, **3.** zahmetli, sıkıntılı, zor, müşkül, çetin, belâlı, usandırıcı, yorucu, **4. ~ly** : üzerek, sıkıntı/rahatsızlık vererek, belâ kesilerek, **5. ~ness** : üzücülük, zahmetlilik, zorluk, sıkıntı/endişe/rahatsızlık verme.

troublous, *sf. esk.* **1.** karışık, sıkıntılı, güç. *~ times.* **2.** karışıklık/mesele çıkaran, fitneci. *a ~ preacher.* **3. ~ly** : karışıklıkla, sıkıntı içinde, fitnecilikle, **4. ~ness** : karışıklık, sıkıntı, meşakkatlilik, zorluk, fitnecilik.

trou-de-loup, *is. As.* mania çukuru: süvarilere karşı savunma aracı olarak kullanılan ortasına sivri kazık çakılı konik çukur.

trough, *is.* **1.** tekne, yalak, **2.** oluk, **3.** iki dalga arasındaki çukur, **4.** su hendeği, **5. low pressure ~** *d.d. meteor.* alçak basınç şeridi, alçak basınçlı dar ve uzun hava sahası, **6. ~like** : tekne/oluk gibi, çukur.

trounce, *gl.f.* **trounced, trouncing 1.** dövmek, dayak atmak, **2.** cezalandırmak, **3.** yenmek, bozmak, yenilgiye/hezimete uğratmak, **4. trouncer** : döven, dayak atan, cezalandıran, yenen. ***e.a.-*** *1. beat, thrash, flog, 2. punish, 3. defeat.*

troupe, *is.&f.* **trouped, trouping 1.** *tiy.* topluluk, trup, **2.** tiyatro topluluğu ile seyahat etmek. ***e.a.-*** *1. troop, 2. barnstorm.*

trouper, *is.* **1.** tecrübeli aktör, **2.** tiyatro topluluğu üyesi.

troupial, *is. zool.* toplumcu kuş *(Icterus icterus)* : toplu hâlde yaşayan parlak tüylü G Amerika kuşu.

trouser, *sf.* pantalon+. **~ leg** : pantalon paçası.

trousers, *is.* pantalon. **pair of ~** : pantalon. ***e.a.-*** *pants.*

trousseau, *is., ç.* **-seaux/-seaus** çeyiz, gelin eşyası.

trout, *is., ç.* **trout/trouts** *zool.* alabalık *(Salmo).* **brook ~** : dere alabalığı *(Salmo fontinalis).* **lake ~** : göl alası *(Salmo lacustris).* **rainbow ~** : çelik baş alabalık *(Salmo irideus).* **sea ~** : deniz alası *(Salmo trutta).* **~like** : alabalık gibi.

troutperch, *is., ç.* **-perches/perch** *zool.* ala levrek *(Percopsis omiscomaycas):* hem levreğe hem alabalığa benzeyen Amerika tatlı su balığı.

trouvère, *is., ç.* **-vères** (XII-XIII. yüzyıl) Fransız halk ozanı. **trouveur** *d.d.*

trove, *is.* define, hazine, gömü.

trover, *is. huk.* geri alma/istirdat davası, zaptedilen bir malı geri almak için açılan dava.

trow, *gs.f. esk.* zannetmek, sanmak, farz etmek, tahmin etmek. ***e.a.-*** *believe, think, suppose.*

trowel, *is.&f.* **-eled, -eling** *(Brit.:* **-elled, -elling)** **1.** mala, sürgü, **2.** çepin, küçük bahçe küreği, **3.** malalamak, mala ile sıvamak/düzeltmek.

Troy, *is.* Truva.

troy, *is.* kuyumcuların kullandığı tartı sistemi. **~ weight** : kuyumcu tartısı.

truancy, *is., ç.* **-cies** okuldan kaçma, dersi asma, okul kaçkınlığı. **truantry** *d.d.*

truant, *sf. &is.&f.* **1.** okul kaçağı, **2.** kaçak, firari, **3.** görevini yapmayan, aylak, havaî, **4.** okuldan kaçmak, dersi/görevi ihmal etmek/asmak, **5. ~ officer** : *ABD* (okul kaçakları ile uğraşan) yoklama memuru.

truce, *is.* **1.** ateşkes, mütareke, anlaşma, **2.** ara, fasıla.

truck, *is.&f.* **1.** kamyon. **~ tractor** : fabrika traktörü. **~ scale** : kamyon kantarı. **~ terminal** : kamyon ana durağı/istasyonu. **~ trailer** : kamyon kuyruk/yedek arabası, kamyon römorku. **2. hand ~** *d.d.* iki tekerlekli el arabası, **3.** demir yolu yük vagonu, **4.** taşıma arabası, **5.** *den.* direk şapkası, **6.** *ABD* pazarda satılan sebze/

meyve. **7.** *k.d.* çöp, süprüntü. *That's a lot of ~.* **8.** *k.d.* ilişki, münasebet, alış veriş. **I'll have no ~ with him** : Onunla alış verişim/hiçbir ilişiğim yok. **9.** değiş tokuş, takas, trampa, aynî mübadele. **~ system** : trampa/takas usulü, **10.** sving dansı (yapmak), **11.** kamyonla /el arabası ile yük taşımak/nakletmek, **12.** kamyona yüklemek, **13.** kamyon sürmek, **14.** değiş tokuş yapmak, malı mal ile değiştirmek. ***e.a.- 7. trash, rubbish, 9. barter, 14. exchange, barter, trade.***

truckage, *is.* **1.** kamyonculuk, kamyonla nakliyat/yük taşıma, **2.** taşıma/nakliye ücreti.

truckdriver, *is.* kamyon sürücüsü/şoförü.

trucker, *is.* **1.** kamyon sürücüsü/şoförü, **2.** nakliyeci, **3.** *ABD* bostancı.

truck farm = truck garden, *is.* **1.** bostan, sebze bahçesi, **2. truck farmer** : bostancı, **3. truck farming** : bostancılık.

trucking, *is.* **1.** kamyonculuk, kamyon taşımacılığı, kamyonla nakliyat, **2.** *ABD* bostancılık, **3.** değiş tokuş, trampa, takas, aynî mübadele.

truckle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** *gen.* **~ to** : yaltaklanmak, yaranmak, suyunca gitmek, boyun eğmek, **2. ~ bed** *d.d. bk.:* **trundle bed.**

truckload, *is.* **1.** kamyon yükü, kamyon dolusu, **2.** belirli birim ücretin uygulanacağı minimum yük.

truckman, *is., ç.* **-men 1.** kamyon sürücüsü/şoförü, **2.** kamyoncu, kamyon nakliyatçısı.

truculent, *sf.* **1.** zalim, gaddar, insafsız, merhametsiz, **2.** vahşî, haşin, yırtıcı, yıkıcı, **3.** düşman, hasım, kavgacı, **4. truculence = truculency** : zalimlik, gaddarlık, insafsızlık; vahşîlik, haşinlik, yırtıcılık; düşmanlık, **5. ~ly** : zalimce, gaddarca, insafsızca, merhametsizce, vahşîyane, huşunetle düşmanca. ***e.a.- 1. fierce, cruel, brutal, 2. savage, ferocious, rude, harsh, mean, scathing, 3. hostile, belligerent. k.a.- 1. amiable, gentle.***

trudge, *is.&f.* **trudged, trudging** yorgun argın yürüme(k)/yürüyüş, ağır ağır/aheste aheste yürümek/yürüyüş. ***e.a.- tramp, pace.***

trudgen, *is.* kulaç (atma). **~ stroke** : kulaçlama yüzüş.

true, *sf.* **truer, truest**, *zf.&is.&f.* **trued, truing 1.** doğru, gerçek, sahi, hakikî. **a ~ story** : olmuş/sahici bir hikâye. **The news is not ~** : Haber doğru değil. **This is also ~ for** ... : Bu ... için de doğrudur/geçerlidir. **2.** halis, katıksız, som, safi. *~ gold.* **3.** sadık, samimî, içten. *~ friend. He always stays ~ to his principles.* **4.** tam, hatasız, yanlışsız, aynı. *a ~ copy.* **5.** yanılmaz, sahici. *a ~ sign. a ~ intuition.* **6.** asıl, meşru, **7.** doğru/tam olarak, sahiden, gerçekten, hakikaten, **8.** doğrultmak, düzeltmek, tam şeklini vermek, **9. ~ bill** : mahkeme lüzumu kararı, **10. ~ course** : hakikî rota, coğrafî enlemlere göre belirlenen rota, **11. ~ - false test** : "doğru" veya "yanlış" diye cevaplandırılan sınav, **12. ~ horizon** : deniz yüzeyine paralel hakikî ufuk, **13. ~ level** : gerçek düze, her yerde şakule dik olan hayalî düzey, **14. ~ north** : hakikî kuzey, bir noktayı kuzey kutbuna birleştiren doğrultu, **15. ~ rib** : göğüs kemiğine bağlı yedi çift kaburgadan her biri, **16. ~ wampire** *zool.* kan emici koca yarasa *(Desmodus rotundus)*, Meksika Brezilya yörelerinde yaşayan, dişleri bıçak gibi keskin, kan emici yarasa, **17. come ~** : gerçekleşmek, doğru çıkmak. *a dream that comes ~* . **18. in ~** : tam ayarlanmış/düzenlenmiş, doğru işleyen, muntazam çalışan, **19. out of ~** : ayarı bozuk, iyi ayarlanmamış/düzenlenmemiş, düzensiz, iyi/munta-zam işlemeyen, **20. ~ness** : doğruluk, gerçeklik, hakikat. ***e.a.-1. actual, factual, veracious, 2. authentic, 3. sincere, faithful, loyal, trustworthy, staunch, constant, unwavering, 4. exact, accurate, 7. truly, truthfully, exactly, accurately.***

true-blue, *sf.* sadık, vefakâr, sözünün eri, güvenilir. ***e.a.- loyal, faithful, staunch.***

trueborn, *sf.* doğuştan, hakikî, halis muhlis, su katılmamış. **a ~ Turk** : halis muhlis Türk.

truehearted, *sf.* **1.** sadık, hakikatli, vefalı, **2.** dürüst, samimî, içten, açık yürekli, **3. ~ness** : sadakat, vefa, dürüstlük, samimiyet. ***e.a.- 1. faithful, loyal, 2. honest, sincere.***

true-life = true-to-life, *sf.* gerçek, hakikî, hayattan alınmış. *a ~ story.* ***e.a.- realistic. k.a.- fictional.***

truelove, *is.* **1.** sevgili, **2.** sevgi otu *(Paris quadrifolia)*, **3. ~ knot = true lover's knot = true-lover's knot** : aşk düğümü. ***e.a.- 1. sweetheart.***

truepenny, *is., ç.* **-nies** *esk.* dürüst/güvenilir kişi.

truffe, *is. Fr.* **1.** *bk.:* **truffle**, **2.** *argo* köylü, hödük. ***e.a.- 2. peasant, boor.***

truffle, *is.* **1.** domalan, yer mantarı *(Tuber)*, **2.** mantar şeklinde çikolata.

truism, *is.* apaçıklık, besbellilik, apaçık/herkesçe bilinen gerçek, bedahet. ***e.a.- platitude, cliché, bromide, axiom, self-evident, obvious truth.***

truistic(al), *is.* apaçık, besbelli, bedihî, aşikâr, herkesçe bilinen.

trull, *is.* fahişe, orospu. ***e.a.- prostitute, strumpet, trollop.***

truly, *zf.* **1.** gerçekten, hakikaten, sahiden. *There is a ~ beautiful view from the window.* **2.** tamamıyla, aynen, dosdoğru, **3.** hakkıyla, lâyıkıyla, haklı/doğru olarak, **4.** tıpkı, aynen, aslına uygun olarak, **5.** doğrusu, filhakika, filvaki, **6.** sadakatle, samimiyetle. **yours ~** : (a) (mektubun sonunda) saygılarımla, (b) (alay için) bendeniz, köleniz, **7.** kanunen, yasa gereğince. ***e.a.- 1. truthfully, 2. exactly, accurately, correctly, 3. rightly, properly, duly, 4. really, genuinely, authentically, 5. indeed, verily, 6. sincerely, 7. lawfully, legally.***

trumeau, *is. mim.* pencere orta sütunu.

trump, *is.&f.* **1.** (iskambil) koz. **~ card** : koz, güvence. **play one's ~ card** : kozunu oynamak. **He always turns up ~s** : O her zaman dört ayak üstüne düşer/talihi daima yaver gider/aşığı cuk oturur. **2.** *k.d.* iyi adam, mert/cömert kimse, **3.** *şiir* (a) boru, (b) boru sesi, **4.** koz oynamak, koz oynayarak almak, **5.** üstün olmak, geçmek, daha mükemmel olmak/yapmak/başarmak, gölgede bırakmak, **6.** boru çalmak, **7. ~ up** : (yalan vb.) uydurmak, icat/isnat/iftira etmek. **~ up an excuse** : mazeret uydurmak. **~ up a charge** : uydurma suçla suçlamak, suç isnat etmek. ***e.a.- 2. brick, 3. (a) trumpet, 5. excel, outdo, surpass, 7. fabricate.***

trumped-up, *sf.* uydurma, yalan, düzme, asılsız. *He was arrested on some ~ charge.* ***e.a.- fabricated, false***

trumpery, *sf.&is.*, *ç.* **-ries 1.** değersiz/kıymetsiz/işe yaramaz (şey), **2.** saçma, manasız, asılsız, yalan, **3.** *esk.* değersiz süs/ziynet. ***e.a.- 1. worthless, 2. nonsense, twaddle.***

trumpet, *is.&f.* **1.** *müz.* boru, **2.** borazan, **3.** boruya benzer şey, **4.** boru gibi ses, (fil sesi vb.), **5.** *bk.:* **ear trumpet**, **6. ~ creeper** *bot.* borulu hanımeli *(Campsis radicans)*, **7. ~s** : (GB ABD'de yetişen) boru yapraklı bitkiler, **8.** boru çalmak, boru çalarak ilân etmek, **9.** ilân etmek, yaymak, herkese duyurmak, **10.** boru gibi ötmek/ses çıkarmak, **11. ~ call** : (a) boru sesi, (b) çağırı, **12. a flourish of ~s** : boru sesleri, **13. blow one's own ~** : kendi borusunu öttürmek, kendini övmek, övünmek, **14. speaking ~** : ağız borusu, **15. ~ fish** : çulluk balığı *(Centiscus scolopax)*, **16. ~ flower** : boru çiçeği, **17. ~ honeysuckle** *bot.* borulu hanımeli *(Lonicera sempervirens)*, **18. ~like** : boru gibi. ***e.a.- 2. trumpeter.***

trumpeter, *is.* **1.** borazan, boru çalan kimse, **2.** tellâl, ilân eden kimse, **3.** *zool.* borazan kuşu *(Psuphia crepitans)*, **4. ~ swan** *d.d.* yabanî kuğu *(Olor buccinator)*.

trumpetweed, *is. bot.* borucuk *(Eupatorium maculatum, E. purpureum)*.

truncate, *sf.&f.* **-cated, -cating 1.** ucunu/tepesini kesmek, budamak, kısaltmak. *~ detailed explanations.* **2.** *bk.:* **truncated**, **3.** *biy.* tepesi kesik gibi (yaprak), güdük, küt, **4. ~ly** : kısaca.

truncated, *sf.* **1.** kesik, güdük, yassı, küt, **2.** *geom.* kesik, tepesi bir düzlemle kesilmiş. **~ cone** : kesik koni, **3.** keskin kenarları düzeltilmiş (kristal), **4.** (şiir) noksan heceli, vezne tam uymak için bir/birkaç hecesi noksan olan (mısra).

truncation, *is.* **1.** (ucunu/tepesini) kesme, kısaltma, **2.** kesiklik, kesik şey, **3.** (şiir) hece noksanlığı.

truncheon, *is.&f.* **1.** *Brit.* cop, matrak, **2.** asa, **3.** çomak, kısa ve kalın sopa, **4.** *esk.* mızrak sapı, **5.** *esk.* sopa ile dövmek, sopa çekmek. ***e.a.- 1. billy, club, 2. baton, 3. cudgel, club.***

trundle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** yuvarla(n)mak, **2.** araba ile götürmek/gitmek, **3.** fırıldak gibi döndürmek, çevirmek, **4.** ufak tekerlek, çember, **5.** fener çarkı mili, **6.** *esk.* küçük tekerlekli araba, **7. trundler** : yuvarlayan, döndüren. ***e.a.- roll, 2. wheel, 3. twirl, spin, 4. wheel, roller.***

trundle bed = truckle bed, *is.* (karyolanın altına sürülebilen) tekerlekli yatak.

trunk, *is.&sf.* **1.** kütük, tomruk, ağaç gövdesi, **2.** sandık, **3.** *ABD* otomobil bagajı, **4.** gövde, beden, **5.** ana hat, ana yol, ana nehir, **6.** *ilet.*

ana hat, iki telefon santralı veya iki şehir arasında bütün haberleşmeleri taşıyan hat, **7.** *anat.* ana damar/sinir, **8.** fil hortumu, **9. ~s** : (a) erkek mayosu, (b) **~ hose** *d.d.* şalvar, **10.** *den.* (a) yolcu kamarasının güverteden yüksek kısmı, (b) havalandırma/soğutma borusu, **11.** *mim.* sütun gövdesi, **12. ~ cabin** : (yat vb. de) güverteden yukarıya kadar uzanan kabin/kamara, **13. ~ call** *Brit.* şehirler arası telefon (konuşması), **14. ~ engine** : kovan pistonlu buhar makinesi, **15. ~ hose** : şalvar, **16. ~ line** : (a) ana yol, ana hat, (b) *ilet.* ana hat, santrallar/şehirler arası telefon hattı, **17. ~ nail** : süslü başlı sandık çivisi, **18. ~ road** : ana yol, **19. ~ room** : sandık odası, **20. ~less** : gövdesiz. **a ~less head** : gövdesiz/kesik baş. ***e.a.- 4. torso.***

trunkfish = boxfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* sandık balığı *(Ostraciontidae).*

trunnion, *is.* mil, muylu, top muylusu. **~ed** : muylulu.

truss, *is.&f.* **1.** (sıkıca) bağlamak. **~ up** : sımsıkı/iple bağlamak. **2.** tavuğu pişirmeden önce bacak ve kanatlarını kırıp bağlamak, **3.** desteklemek, destek koymak, **4.** (bağları vb.) sıkıştırmak, **5.** (şahin, atmaca) av kuşunu sımsıkı yakalamak, **6.** demet yapıp bağlamak, **7.** kiriş, destek, çatı, çatkı, makas, payanda, **8.** *tıp* kasık bağı, **9.** demet, salkım şeklinde top çiçek, **10.** ot/saman demeti, **11.** *den.* büyük serenin orta yerini direğe bağlayan demir çember, **12. ~ bridge** : kafes köprü, makaslı köprü, **13. ~er** : bağlayan, **14. ~ing** : (a) sımsıkı bağlama, (b) kafes kiriş sistemi, (c) bağ, destek, payanda. ***e.a.- 1. tie, bind, fasten.***

trust, *is.&f.* **1.** güven, itimat, emniyet. **on ~** : güvenle, emniyetle, itimatla. **betray one's ~** : birinin güvenini kötüye kullanmak/boşa çıkarmak, **2.** ümit, tevekkül, **3.** kredi. *to sell a merchandise on ~.* **4.** güvenilen kişi/şey, **5.** güvenilir kişi, yediemin, kendine bir şey emanet edilen kimse, **6.** güvenilir kişilik, mutemetlik, yedieminlik. *a position of ~ .* **7.** ihtimam, himaye, muhafaza, **8.** emanet, **9.** tröst, **10.** *esk. bk.:* **reliability**, **11. in ~** : emaneten, emanette, emanet olarak, gözetiminde, himayesinde. **The money will be kept in ~ for her children** : Para, çocukları adına emanette tutulacak. **12. ~ in/to** : güvenmek, itimat/emniyet etmek. **~ s.o. to do sth.**: birinin bir şey yapacağına güvenmek, **13.** inanmak, tevekkül etmek, ümit etmek. **I'll see you soon, I ~** : Yakında görüşeceğimizi ümit ederim = İnşallah yakında görüşürüz. **14.** *gen.* **~ with**: emanet etmek, güvenerek vermek, teslim/tevdi etmek, emanete bırakmak. **~ s.o. with sth.** : bir şeyi birine emanet etmek, **15.** kredi vermek, **16. ~ account = trustee account** : emanet hesabı : hayatta olduğu sürece hesap sahibinin, o öldükten sonra varislerinin olan banka hesabı, **17. ~ company** : emniyet sandığı, güvenilir kişi ve banka işlemleri yapan kurum, **18. ~ deed** *huk.* vekâletname, **19. ~ fund** : emanet para, emanette tutulan mal/mülk, **20. ~ him!** *: (istihza ile)* Yapar mı yapar, ona hiç şüphen olmasın! **21. ~ Territory** : himaye altındaki bölge, Birleşmiş Milletler adına bir devlet tarafından yönetilen ülke, **22. ~ability** : güvenilirlik, güvenilebilme, emniyet/itimat edilebilme, **23. ~able** : güvenilebilir, emniyet/itimat edilebilir, **24. ~er** : güvenen, emniyet/itimat eden kimse, **25. ~ingly** : güvenerek, itimat ederek, itimatla. ***e.a.- 1. confidence, faith, certainty, belief, 2. hope, credit, 7. charge, custody, care.***

trustbuster, *is. ABD- k.d.* tröstleri önlemeye/dağıtmaya çalışan devlet memuru.

trustee, *is.&f.* **-teed, -teeing 1.** güvenilir kişi, mutemet, mütevelli, yediemin, vekil, **2.** malına haciz konan kimse, **3.** (mutemede) tevdi/teslim/emanet etmek, **4. ~ process** : haciz muamelesi. ***e.a.- 2. garnishee, 4. garnishment.***

trusteeship, *is.* **1.** güvenilir kişilik, mutemetlik, mütevellilik, yedieminlik, vekillik, **2.** Birleşmiş Milletler adına bir bölgenin yönetimi, **3.** bu tarzda yönetilen bölge. ***e.a.- 3. trust territory.***

trustful = trusting, *sf.* **1.** güvenen, itimat eden, güven dolu, çabuk inanır/güvenir, **2. ~ly** : güvenle, güvenerek, **3. ~ness** : güvenme, itimat etme, güvençlilik. ***e.a.- 1. confiding.***

trustless, *sf.* **1.** güvenilmez, itimat/emniyet edilemez, **2.** güvensiz, güvenemeyen, itimat/emniyet edemeyen, şüpheci, **3. ~ly** : güvensizlikle,

emniyetsizlikle, itimatsızlıkla, şüphe ile, **4. ~ness** : güvencesizlik, güvenmezlik, itimatsızlık, emniyetsizlik, şüphecilik. ***e.a.- 1. faithless, unreliable, untrustworthy, false, 2. distrustful, suspicious.***

trustworthy, *sf.* **1.** güvenli, emniyetli, güvenilir, emniyet/itimat edilebilir, güvene/itimada lâyık, dürüst, sadık, **2. trustworthily** : güvenilircesine, güvenilecek/itimat edilecek şekilde, **3. trustworthiness** : güvenilirlik, itimada lâyıklık. ***e.a.- 1. reliable, dependable, honest, faithful.***

trusty, *sf.* **trustier, trustiest**, *is., ç.* **trusties 1.** güvenilir, emniyetli, emin, sadık, **2.** *esk. bk.:* **trustful, 3.** güvenilir/emin kimse, **4.** güven uyandırdığından kendisine bazı ayrıcalıklar tanınan mahpus, **5. trustily** : güvenilir şekilde, emniyet-le, güvenle, **6. trustiness** : güvenilirlik, güvenilme. ***e.a.- 1. trustworthy, reliable.***

truth, *is., ç.* **truths 1.** gerçek, hakikat. *You must always tell the ~ .* **gospel ~** : mutlak hakikat. **That's the ~ of it!** : Gerçek budur, hakikat bundan ibarettir. **the real/plain/naked/honest ~** : yalın/çıplak hakikat, düpedüz gerçek, **2.** doğruluk, gerçeklik, gerçeklere uygunluk. *the ~ of a statement.* **3.** sıhhat, doğruluk, doğru/sahih olan şey. **mathematical ~s** : matematik gerçekler. **~ will out** : Hakikat gizlenemez/bir gün ortaya çıkar = Güneş balçıkla sıvanamaz. **Speak the ~ and shame the devil :** *a.s.* Doğru söyleyenin daima yüzü ak olur. **4.** varlık, var oluş, **5.** aslına uygunluk, sahicilik, hakikilik, **6.** sadakat, vefa, içten bağlılık, dürüstlük, samimiyet, **7.** sahihlik, doğruluk, yanlışsızlık, tamlık, **8. in ~ = of a ~ = ~ to say = ~ to tell** : gerçekten, hakikaten, filhakika, filvaki, aslında, doğrusu, doğrusunu isterseniz, **9. ~less** : yalan, gerçeklere aykırı, gerçekten uzak, sahte, uydurma, **10. ~lessness** : gerçeğe uygunsuzluk, gerçeklere aykırılık, yanlışlık, yalanlık, sahtelik. ***e.a.- 1. fact, 2. verity, veracity, 4. actuality, existence, 6. sincerity, candor, frankness, honesty, integrity, truthfulness, 7. accuracy, precision, exactness. k.a.- 1. falsehood, 2-5. falsity.***

truth drug, *bk.:* **truth serum.**

truthful, *sf.* **1.** doğru sözlü, daima gerçeği söyleyen. *a ~ person.* **He is ~** : O daima doğruyu söyler. **2.** gerçek, doğru, hakikî, gerçeklere uygun. *a ~ statement.* **3.** samimî, riyasız, **4. ~ly** : gerçekten, hakikaten, doğrusu, **5. ~ness** : gerçeklik, doğruluk, gerçeğe uygunluk, gerçeklere bağlılık, riyasızlık, doğru sözlülük.

truth-function, *is. man.* doğruluk işlevi : dayandığı önermeler doğru ise kendisi de doğru olan cümle.

truth serum = truth drug, *is.* gerçeği söyleten ilâç : ruh tedavisi veya soruşturma için zerk edildiği kimsede gizli sırları açığa vurma ihtiyacı uyandıran ilâç (*thiopental sodium* vb.).

truth table, *is. man.* doğruluk çizelgesi.

truth-value, *is. man.* doğruluk, bir önermenin doğru veya yanlış olma keyfiyeti.

try, *is., ç.* **tries**, *f.* **tried, trying 1.** uğraşmak, çalışmak, gayret etmek. **~ to remember** : anımsamaya çalışmak. **~ one's best/one's hardest** : elinden geleni yapmak, çok uğraşmak, **2.** *gen.* **~ out** : denemek, sınamak, tecrübe/imtihan etmek. **to ~ one's patience** : sabrını denemek. **Don't ~ my patience too far** : Sabrımı tüketme! **His courage was severly tried** : Onun cesareti için bu çetin bir imtihan oldu. **3.** girişmek, kalkışmak, teşebbüs etmek. **Don't ~ that on with me** : Bana bu oyunu oynamaya kalkışma! **4.** araştırmak, tahkik/teftiş/tetkik etmek, (kapı/pencere) yoklamak/ kilitli olup olmadığına bakmak. *~ the door.* **5.** *huk.* yargılamak, muhakeme etmek, davasını görmek, **6.** *gen.* **~ out** : (yağ) eritmek, arıtmak, tasfiye etmek. *to ~ out oil.* **7.** yormak, (sabrını) tüketmek/taşırmak. **~ one's eyes** : gözlerini yormak, **8.** göstermek, ispatlamak, **9. ~ one's hand at** : (ilk defa olarak) bir işe girişmek, yapıp yapamayacağını denemek, **10. ~ on** : (elbise) prova etmek, giyip denemek, **11. ~ out** : (yeteneklerini vb.) denemek, **12. ~ over** : bir besteyi denemek, **13.** uğraşma, çalışma, deneme, sınama, tecrübe etme. ***e.a.- 1. strive, endeavor, struggle, 1-3. attempt, 2. test, essay, 6. melt, extract, refine.***

trying, *sf.&is.* **1.** son derece yorucu/üzücü/can sıkıcı, sabır tüketici, üzücü, zahmetli, çetin, sinirlendirici. *a ~ experience. in ~ circumstances.* **2.** deneme, teşebbüs, tecrübe, **3.** *huk.* duruşma, muhakeme, **4. ~-on** : blöf, **5. ~-out** : deneme, prova, **6. ~ly** : yorucu/sıkıcı bir şekilde, **7. ~ness** : yoruculuk, sıkıcılık, zorluk. ***e.a.- 1. annoying, exasperating, irksome, hard, difficult.***

tryma, *is., ç.* **-mata** *bot.* iki çenetli meyve (ceviz vb.).

tryout, *is.* deneme, yetenek/uygunluk denemesi.

trypaflavine neutral, *is. kim. bk.:* **acriflavine.**

trypanosome, *is. zool.* tripanozoma *(Trypanosoma):* Böcek, sülük gibi kan emen hayvanlardan omurgalılara geçen ve uyku hastalığı gibi ciddî hastalıklara sebep olan tek gözeli, kamçılı parazit. **trypanosomal = trypanosomic** : tripanozomalara ait.

trypanosomiasis, *is. patol.* tripanozomaların sebep olduğu hastalık.

trypsin, *is. biy.- kim.* tripsin, proteinleri peptona dönüştüren pankreas salgısı. **tryptic** : tripsine ait.

tryptophan(e), *is. biy.-kim.* triptofan : bazı bitki tohumlarında bulunan, hayvan beslenmesinde önemli bir amino asit: (C8H6N)CH2CH (NH2)COOH.

trysail, *is. den.* **1.** yan yelken, **2. ~ mast** : yan yelken sereni. ***e.a.- 1. spencer.***

try square, *is.* ayarlı gönye.

tryst, *is.* **1.** buluşma sözü, randevu, **2.** sözleşerek buluşma, **3.** buluşma yeri, **4. ~ing place** : âşıkların gizli buluşma yeri, **5. tryster** : sözleşerek buluşan, buluşma sözü veren kimse. ***e.a.- 1-2. assignation, 1-4. rendezvous.***

tsar/tsarevitch/tsarevna/tsarina, *is. bk.:* **csar/csarevitch/csarevna/csarina.**

tsarism/tsarist/tsaritza, *is. bk.:* **csarism/csarist/csaritza.**

tschernosem = chernozem, *is.* kara toprak.

tsetse fly, *is. zool.* çeçe sineği *(Glossina morsitans, G. palpatis). :* nagana ve uyku hastalıklarını aşılayan Afrika sineği.

T-shirt = tee-shirt, *is.* yarım kollu fanilâ, tişört.

tsp. = teaspoon(ful).

T-square, *is.* T cetveli.

tsunami, *is.* deprem dalgası, deniz dibi depreminden oluşan büyük dalga.

tuan, *is.* (Malezyada) efendim, beyim. ***e.a.- Sir, mister.***

tuatara = tuatera, *is. zool.* noktalı kama diş *(Sphaenodon punctatum)* : kama dışliler familyasından Yeni Zelanda'ya yakın adalarda yaşayan koyu yeşil üzerine sarı, kara noktalı, sırtı sarı dikenli, kertenkeleye benzer bir sürüngen.

tub, *is.&f.* **tubbed, tubbing 1.** tekne, banyo küveti, **2.** yarım fıçı, yayık, **3.** çamaşır leğeni, **4.** yarım fıçı/yayık dolusu, **5.** *den.* eski/hantal/biçimsiz gemi, **6.** *Brit.- k.d.* küveti doldurup banyo yapma(k), **7.** fıçıya koyma, **8.** teknede/küvette yıkamak, **9. ~bable** : yıkanabilir, **10. ~ber** : yıkayan, **11. ~ful** : tekne dolusu, **12. ~like** : tekne gibi.

tuba, *is., ç.* **-bas/-bae 1.** *müz.* tuba, kalın sesli büyük çalgı borusu, **2. funnel cloud, tornado cloud** *d.d. meteor.* hızla yuvarlanan huni biçiminde bulut.

tubal, *sf.* **1.** boruya ait, **2.** *anat.* döl yatağı borusuna ait, **3. ~ pregnancy** : dış gebelik.

tubate, *sf.* borusal, boru şeklinde. ***e.a.- tubular.***

tubby, *sf.* **-bier, -biest 1.** bıdık, fıçı gibi, şişman ve bodur, **2.** (ses) boğuk, kalın, boru sesi gibi, çınlamasız.

tube, *is.&f.* **tubed, tubing 1.** boru, tüp, **2.** *anat. zool.* boru (şeklinde organ). **bronchial ~** : bronş, solunum dalı, **3.** *bot.* çiçeğin boru gibi olan kısmı, **4.** yer altı/su altı tüneli, **5.** *k.d.* yer altı treni, **6.** *Brit.* metro, **7.** *elekt.* **electron tube** *d.d.* elektron tüpü, radyo lâmbası, **8. inner tube** *d.d.* otomobil iç lâstiği. **~less** : iç lâstiği olmayan, **9. pneumatic ~** : basınçlı hava ile içinden mektup gönderilen boru, **10. ~ pan** : içi borulu pasta tenceresi, **11.** boru döşemek, boru koymak/yerleştirmek, **12. ~like** : boru gibi.

tube foot, *is. zool.* boru ayak : birçok derisi dikenlinin vücutlarındaki borusal çıkıntı.

tuber, *is.* **1.** *bot.* (bitki kökünde) yumru (patates vb. gibi) yumru kök, **2.** *anat.* ufak ur, **3.** boru döşeyici/tesisatçısı, **4. ~less** : yumrusuz, ursuz, **5. ~oid** : yumru biçimde, yumrulu. *a ~oid root.*

tubercle, *is.* **1.** tümsecik, **2.** *patol.* kabarcık, ufak ur, şişlik, **3.** *bot.* yumrucuk, küçük yumru, **4. ~ bacillus** : verem/tüberküloz basili.

tubercular, *sf.&is.* **1.** veremli/tüberkülozlu (kimse), **2.** verem+, vereme/tüberküloza özgü, **3.** yumrulu, **4. ~ly** : (a) veremli olarak, (b) yumru yumru.

tuberculate, *sf.* **1.** veremli/tüberkülozlu, **2. ~d** *d.d.* yumrulu, **3. tuberculation** : yumrulaşma, yumru/ur teşekkülü.

tubercule, *is. bot.* kök yumrusu.

tuberculin, *is. tıp* tüberkülin, verem basili kültürü.

tuberculoid, *sf.* **1.** vereme/tüberküloza benzer, **2.** yumrumsu, yumru gibi.

tuberculosis = TB, *is. patol.* **1.** verem, tüberküloz, *Mycobacterium tuberculosis* adlı basilin herhangi bir organda sebep olduğu hastalık, **2.** akciğer veremi.

tuberculous, *sf.* **1.** veremli/tüberkülozlu, **2.** verem+, **3. ~ly** : veremli olarak, vereme yakalanmış olarak.

tuberculum, *is., ç.* **-la** *bk.:* **tubercle.**

tuberose, *is.&sf.* **1.** *bot.* sümbülteber *(Polianthes tuberosa):* zambakgillerden güzel kokulu, beyaz çiçekler açan bir bitki, **2.** *bk.:* **tuberous.**

tuberosity, *is., ç.* **-ties 1.** urluluk, yumruluk, **2.** kabarcık, ur, yumru, **3.** *anat.* yumru (kemik) : kasların bağlandığı yerdeki kemik çıkıntısı.

tuberous, *sf.* **1.** yumrulu, kabarcıklı, urlu, **2.** *bot.* yumrulu, yumru köklü, **3.** yumru (biçimde), **4. ~ root** : yumru kök. ***e.a.- 1-3. tuberose.***

tubi-, *ön ek* "boru, tüp" **tubiform** : boru şeklinde.

tubifex, *is., ç.* **-fexes/-fex** su solucanı *(Tubifex)* : pis sularda yaşar, akvaryum balıklarına yem olarak kullanılır.

tubing, *is.* **1.** boru şeklinde (madde). **glass ~** : cam boru, **2.** boru şebekesi, **3.** boru (parçası), **4.** boru yapımı.

tubular, *sf.* **1.** boru şeklinde, **2.** boru+, borulara ait, **3.** borulu, borumsu, **4.** *patol.* boru sesi gibi (solunum sesi), **5. ~ity** : boru şeklinde oluş, **6. ~ly** : boru şeklinde.

tubulate, *sf.&f.* **-lated, -lating 1. ~d** *d.d.* boru şeklinde, borumsu, **2.** boru şekli vermek, boru şeklinde yapmak, boru döşemek, **3. tubulation** : boru şekli verme, boru döşeme, **4. tubulator** : boru şekli veren, boru döşeyen.

tubule, *is.* borucuk, ince boru/tüp.

tubuliflorous, *sf. bot.* boru çiçekli.

tubulous, *sf.* **1.** borulu, **2.** boru şeklinde, **3.** *bot.* boru çiçekli, **4. ~ly** : borulu olarak.

tubulure, *is.* boru/şişe ağzı, şişe/kavanoz vb. boğazı.

tuchun, *is.* **1.** (Çin'de 1916-25 yıllarında) eyalet askerî valisi, **2.** harp zengini.

tuck, *is.&f.* **1.** *gen.* **~ in/up** : içine/yukarı kıvırmak/tıkmak/sokmak, altına katlamak/kıvırmak. **~ up one's sleeves** : çemrenmek, kollarını sıvamak. **~ one's legs under one** : bağdaş kurup oturmak, **2.** dar bir yere sokuşturmak, sıkıştırıvermek, tıkmak, takmak. **The bird ~s its head under its wing** : Kuş başını kanadının altına sokar. **She ~ed her arm under mine** : Koluma girdi. **3.** (yatağa vb.) koymak, üstünü örtüp etrafını sarmalamak. *She ~ed the children into bed.* **~ a rug round s.o.** : birini bir battaniyeye sarmak, **4.** kat yapmak, **5.** (kumaş vb.) kıvrım/kırma yapmak, kıvırıp bastırmak, **6.** *argo gen.* **~ away/~ in** : iştahla yemek/içmek, tıkınmak, mideye indirmek, atıştırmak, **7.** buruşmak, çekilmek, büzülmek, **8.** katlanan/kıvrılan şey, **9.** (elbisede) kırma, kıvrım, kat, **10.** *den.* geminin kıç kuruzu, **11.** *Brit. argo* yiyecek, özellikle pasta, kurabiye gibi tatlı şeyler, **12. ~-box** : öğrenci yemek kutusu. ***e.a.- 2. cram, hide, 3. wrap, cover, 7. contract, pucker.***

tuckahoe, *is.* Kızılderili ekmeği, *(Poria cocos)* : Güney ABD'de yer altında yetişen ve yerlilerin yediği sert bir mantar. **Indian bread** *d.d.*

tucker, *is. &f.* **1.** kadınların boyun atkısı, eşarp, **2.** saran/katlayan/kıvıran kimse/şey, **3.** kadın blûzu, şömizet, **4.** *Avust.* yiyecek, yemek, **5.** *ABD- k.d. gen.* **~ out** : yormak, yorgun/bitap düşürmek, bezdirmek, bıktırmak, pestilini çıkarmak. ***e.a.- 3. chemisette, 4. food, 5. weary, tire, exhaust.***

tucket, *is.* merasim borusu.

tuckshop, *is. Brit.* (okul yakınındaki) pastane, şekerci dükkânı.

-tude, *son ek* "-lik" : Lâtince sıfatlardan ad yapmakta kullanılır. *ör.:* alti**tude** : yükse**klik.**

Tudor, *is.&sf.* **1.** Tüdor : İngiltere'de 1485-1603 arasında saltanat süren hanedan, **2.** Tüdor hanedanına ait. **~ architecture/style** : Tüdor mimarîsi/üslûbu, İngiliz Rönesans üslûbu. **~ flower** : İngiliz gotik sanatında kullanılan üç yapraklı çiçek.

Tuesday, *is.* salı. **~s** : salı günleri. *kıs.:* **Tues.**

tufa, *is. jeol.* sünger taşı, ırmak ve kaynaklarda oluşan kireç taşı. **calc-tufa, calc-tuff** *d.d.*

tuff = volcanic tuff, *is, jeol.* tüf : yanardağ küllerinin yine yanardağsal kırıntılarla birlikte çimentolaşması ya da yığılıp sıkışmasıyla oluşan yeğni, gözenekli kayaç. **tuffaceous** : tüflü.

tuft, *is.&f.* **1.** küme, öbek, demet, tutam, top, **2.** tepe, sorguç, **3.** püskül, perçem, **4.** kümelemek, küme küme ayırmak, demet yapmak, **5.** püskül ile süslemek, **6. ~er** : demet/küme yapan, **7. ~ hunter** : *Brit.* dalkavuk, kibar meclislerine sokulan kimse. **~ hunting** : dalkavukluk.

tufted, *sf.* **1.** kümeli, küme/öbek/demet hâlinde, **2.** tepeli, sorguçlu, püsküllü, perçemli, **3. ~ duck** : *zool.* sazlık balıkçıl ördeği *(Nyroca fuligula)*, **4. ~ titmouse** *zool.* tepeli baştankara *(Parus bicolor)*: ABD'de yaşayan gri renkli tepeli ötücü kuş.

tufty, *sf.* **tuftier, tuftiest 1.** küme küme, demet demet, öbek öbek (bulunan/yetişen vb.), **2.** püsküllü, perçemli, **3. tuftily** : kümeler/demetler/öbekler hâlinde, püsküllerle süslenmiş olarak.

tug, *is.&f.* **tugged, tugging 1.** kuvvetle çekmek, çekiştirmek. **~ at sth.**: çekiştirmek, tekrar tekrar çekmek. *The child ~ged at his mother's hand.* **2.** çekip götürmek, sürüklemek, çekelemek. **~ sth. along** : bir şeyi sürüklemek, çeke çeke götürmek, **3.** yedekte götürmek. *We ~ged the boat in to shore.* **4.** büyük gayret sarf etmek, çabalamak, **5.** kuvvetli çekiş, çekiştirme, **6.** çekişme, çabalama, çaba/gayret sarf etme, mücadele, **7.** römorkör, **8.** çekme halatı/zinciri, **9.** koşum kayışı, **10. ~ger** : kuvvetle çeken, çekip götüren kimse/şey, **11. ~less** : halatsız, zincirsiz, koşumsuz. ***e.a.- 1. pull, 2. drag, haul, 3. tow, 4. toil, labor, 6. struggle, 7. tugboat.***

tugboat, *is.* römorkör, çektiri.

tug of war, *is.* **1.** halat çekme müsabakası, **2.** şiddetli rekabet, mücadele, çekişme.

tui = parson bird, *is. zool.* tui, alacakuş *(Prosthema-dera novae-zealandiae)* : balcıgillerden Yeni Zelanda'da yaşayan kara renkli, gerdanı beyaz ötücü kuş.

tuille, *is. bk.:* **tasset.**

tuition, *is.* **1.** öğrenim ücreti, okul parası, **2.** öğretim. **private ~** : özel dersler, **3.** *esk.* gözetim, nezaret, koruyuculuk, vasilik, **4. ~al = ~ary** : öğretim+. ***e.a.- 2. teaching, instruction, 3. guardianship, custody.***

tularemia, *is. vet. patol.* **1.** tavşan humması : *Bacterium tularense* veya *Pasturella tularensis* adlı bakterilerin sebep olduğu ve kemirgenlerden insanlara geçen ateşli hastalık. **tularaemia, rabbit fever** *d.d.* **2. tularemic= tularaemic** : tavşan hummasına özgü.

tule, *is. bot.* bataklık sazı *(Scirpus lacustris, S. californicus).* Kaliforniya bataklıklarında yetişir.

tulip, *is.* **1.** *bot.* lâle *(Tulipa)*, **2.** lâle fidanı/soğanı. **~ bulb** : lâle soğanı, **3. ~ root** : yumru kök : bazı tahılların köklerine arız olan hastalık, **4. ~ tree = ~ poplar** : lâle ağacı *(Liridendron Tulipifera)*, **5. ~wood** : lâle ağacı ormanı, **6. white ~** : beyaz lâle *(Tulipa stellata).*

tulipomania, *is.* lâle yetiştirme merakı. **~c** : lâle yetiştirmeye aşırı meraklı kimse.

tulle, *is.* tül, bürümcük.

tumble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** devrilmek, yıkılmak, **2.** düşmek, yuvarlanmak, **3.** takla atmak, **4.** (mevkiinden/iktidardan) düşmek, mevkiini kaybetmek, **5.** yıkılmak, çökmek, **6.** *gen.* **~ over** : tökezlemek, **7.** acele ve dikkatsizce yürümek. **to ~ upstairs** : merdivenleri paldır küldür çıkmak, **8.** karıştırmak. alt üst etmek, örselemek, **9.** (mevkiinden/iktidardan) düşürmek, devirmek, yuvarlamak, alaşağı etmek, **10.** yıkmak, tahrip etmek, harabeye çevirmek, **11.** cilâ makinesinde yuvarlayıp temizlemek, **12.** düşme, düşüş, yuvarlanma, **13.** takla, taklak, **14.** tökezleme, kapaklanma, **15.** borsa fiyatlarında düşüş, değer kaybı, **16.** ilgi/sevgi gösterisi. **She wouldn't give me a ~** : Bana ilgi göstermedi. **17.** karışıklık, keşmekeş, dağınıklık. **all in a ~** : karmakarışık, alt üst. **Everything was in a ~** : Herşey karmakarışıktı. **18.** düzensiz/karmakarışık yığın, **19.** *ABD- k.d.* fırsat, şans. **He wouldn't even give me a ~** : Bana bir fırsat bile vermedi. **20. ~ about** : öteye beriye yuvarlanmak, **21. ~ down/over** : yere düşmek, yıkılmak, çökmek, düşürmek, yuvarlamak. *Building is tumbling down.* **22. ~ in** : paldır küldür girmek, cumburlop düşmek, içine düşmek, yatağa gir-

mek. ~ **in to bed** : kendini yatağa atıvermek. **toss and ~ in bed** : yatakta sağa sola dönüp durmak. ~ **into one's clothes** : acele giyinmek, **23. ~ on(to) sth.** : bir şeye rastgelmek, tesadüfen bulmak, **24. ~ out of bed** : yataktan fırlamak, **25. ~ to** *k.d.* anlamak, kavramak, *argo* çakmak, **26. ~ over** : yere düşmek, kapaklanmak. **He ~d over and hit his head on the stone** : Yere düştü ve başını taşa çarptı, **27. ~ over one another** : üşüşmek, birbirinin üstüne binmek. **People ~d over each other to buy the papers** : Halk gazetelere üşüştü = gazeteler kapışıldı. **28. ~ up** : yataktan fırlamak, *den.* çabucak güverteye çıkmak. ***e.a.- 5. collapse, topple, 6. stumble, 9. overthrow, topple, 17. disorder, confusion.***

tumblebug, *is.* takla böceği, bok böceği.

tumble-down, *sf.* yıkık, viran, harap, köhne, yıkılacak gibi. **He lived in a ~ shack** : Harap bir kulübede yaşıyordu. ***e.a.- dilapidated, ruined, rundown.***

tumbler, *is.* **1.** takla/perende atan, perendebaz, **2.** mandal, **3.** su bardağı, **4.** (tabancada) horoz, **5.** *mak.* (a) transmisyon dişli kavraması. ~ **gear** : kavramalı transmisyon. (b) hareketi milden diğer parçaya aktaran tırnak, **6.** perdah veya kurutma silindiri, **7.** taklakçı güvercin, uçarken takla atan güvercin, **8.** hacıyatmaz.

tumble-drier, *is. Brit.* çamaşır kurutma makinesi.

tumbleweed, *is. bot.* horoz ibiği, yabanî kadife çiçeği *(Amranthus graecizans).*

tumbling, *is.* cambazlık, takla, perende, güvercinin uçarken takla atması.

tumbling barrel = tumbling box, *is.* perdah silindiri, cilâlama varili. ***e.a.- rumble, rumbler.***

tumbrel = tumbril, *is.* **1.** kağnı, çiftçi arabası, gübre taşıma arabası, **2.** Fransız ihtilâli zamanında suçluları giyotine götüren araba, **3.** eskiden suçlu kadınları bağlayıp suya daldırdıkları tekerlekli iskemle, **4.** *esk.* iki tekerlekli topçu cephane arabası.

tumefacient, *sf.* şişiren, şişlik meydana getiren.

tumefaction, *is.* **1.** şişme. şişirme, kabar-(t)ma, **2.** şişkinlik, kabartı, şiş, ur.

tumefy, *f.* **-fied, -fying** şiş(ir)mek, kabar-(t)mak.

tumescent, *sf.* şişmiş, kabarmış, şiş-(kin). **tumescence** : şişme, şişkinlik.

tumid, *sf.* **1.** şişmiş, şişkin, kabarmış, kabarık, **2.** abartmalı, mübalâğalı, tantanalı, debdebeli, tumturaklı, **3.** çıkık, çıkıntılı, **4. ~ity = ~ness** : şişirme, abartma, mübalâğa, **5. ~ly** : şişirerek, abartarak, mübalâğalı/tantanalı/tumturaklı bir şekilde. ***e.a.- 1. swollen, distended, turgid, 2. pompous, inflated, turgid, bombastic, 3. bulging. k.a.- 1. deflated.***

tummy, *is., ç.* **-mies** *k.d.* mide, karın. ***e.a.- stomach, abdomen.***

tumor = tumour, *is.* **1.** *patol.* ur, tümör, şiş, yumru, **2.** *esk.* abartma, mübalâğa, **3. ~like** : ur gibi, ura benzer, **4. ~al = ~ous** : urlu, tümörlü. ***e.a.- 1. neoplasm, 2. bombast.***

tumpline, *is.* (sırtta taşınan yükü tutmak için göğüs veya alından geçirilen) kayış, kolan.

tumular, *sf.* sintepemsi, höyük/yığın şeklinde.

tumulous = tumulose, *sf.* sintepeli, höyüklü, höyüklerle / yığınlarla dolu.

tumult, *is.* **1.** gürültü, patırdı, dağdağa, vaveylâ, şamata, **2.** karışıklık. kargaşa(lık), hengâme, curcuna, **3.** heyecan, ruhî/manevî sarsıntı. ***e.a.- 1. uproar, commotion, ado, 2. disorder, turbulence, confusion, agitation, disturbance, 3. excitement, perturbation. k.a.- 1-2. calm, peace, quiet, stillness, serenity, tranquility.***

tumultuous, *sf.* **1.** gürültülü, patırdılı, dağdağalı, vaveylâlı, şamatalı, **2.** karışık, kargaşa, hengâmeli, curcunalı, **3.** heyecanlı, ruhî/manevî sarsıntı içinde, **4. ~ly** : gürültü/patırdı ile, düzensiz/karma karışık bir şekilde, heyecanla, **5. ~ness** : gürültü, patırdı, karışıklık, heyecanlılık. ***e.a.- 1. uproarious, turbulent, violent, 2. disturbed, agitated, distraught, 3. excited, perturbed. k.a.- 1-2. calm, quiet, tranquil, peaceful.***

tumulus, *is., ç.* **-luses/-li 1.** sintepe, höyük, mezar üzerindeki toprak yığını, **2.** *jeol.* lâv yığını, tepecik. ***e.a.- 1. barrow, mound.***

tun, *is.&f.* **tunned, tunning 1.** büyük fıçı, **2.** bira mayalama teknesi, **3.** bir defada mayalanan bira, **4.** sıvı/şarap ölçü birimi, 954 litre veya 252 şarap galonu, **5.** fıçılamak, büyük fıçılara doldurmak.

tuna, *is.* **1.** *zool.* tonbalığı, orkinos, istavrit azmanı *(Thunnus rhynnus),* **2. ~ fish** *d.d.* ton balığı eti/konservesi, **3.** *bot.* dikenli armut *(Opuntia tuna, O. megecantha).*

tunable = tuneable, *sf.* **1.** ayarlanabilir, düzeltilebilir, akort edilebilir, **2. ~ness** : ayarlanabilme, düzeltilebilme, akort edilebilme, **3. tunably** : ayarlanabilecek/akort edilebilecek şekilde.

tundra, *is.* tundra.

tune, *is.&f.* **tuned, tuning 1.** beste, hava, nağme, melodi, **2.** ahenk, düzen, uygunluk, akort, **3.** hâl, mizaç, **4.** akort etmek, **5.** ahenk vermek, ahenkle çalmak, **6.** düzeltmek, düzen vermek, düzene sokmak, **7.** ahenkli olmak, sesi uymak, **8.** ayarlamak, muntazam işler hâle getirmek, **9. ~ down** : sesi bastırmak, **10. ~ in** *rad.TV* belirli bir frekansa/istasyona ayarlamak. **~ in to a station** : bir radyo istasyonuna ayarlamak, **11. ~ out** : (a) istasyona tam ayarlamak, ince ayar yapmak, (b) *argo* yüz çevirmek, ilişkiyi kesmek, **12. ~ up** : (a) çalgıları akort etmek, (b) (motor vb.) ayarlamak, düzgün işler hâle getirmek, **13. change one's ~** : nağmeyi/makamı değiştirmek, ağız değiştirmek, fikrinden/sözünden/kararından dönmek, alçaktan almak, **14. in ~** : uygun, ahenkli, akortlu, **15. out of ~** : ayarsız, akortsuz, uygunsuz, ahenksiz, düzensiz, **16. sing a different ~** : hâl ve tavrını/düşüncelerini tamamen değiştirmek, **17. to the ~ of** *k.d.* fiyatına. **to the ~ of $50** : elli dolara.

tuneable, *sf. bk.:* **tunable.**

tuneful, *sf.* **1.** ahenkli, nağmeli, hoş sesli, akortlu, **2. ~ly** : ahenkle, düzgün bir şekilde, **3. ~ness** : ahenklilik, hoş seslilik. ***e.a.- 1.*** *melodious, harmonious, musical, dulcet, sweet.* ***k.a.- 1.*** *discordant.*

tuneless, *sf.* **1.** ahenksiz, nağmesiz, makamsız, akortsuz, **2.** sessiz, müziksiz, **3. ~ly** : ahenksizce, sessizce, **4. ~ness** : ahenksizlik, sessizlik. ***e.a.- 1.*** *unmelodious, unmusical,* ***2.*** *silent.* ***k.a.- 1.*** *tuneful.*

tuner, *is.* **1.** akortçu, **2.** *rad. TV* akort devresi, giriş katı.

tunesmith, *is. k.d.* popüler müzik bestecisi.

tune-up, *is.* ayar, motoru vb. düzgün/verimli işler hâle getirme.

tung oil, *is.* tung yağı, Çin ağacı *(Aleurites Fordii)* tohumundan elde edilerek vernik, linoleum vb. de kullanılan çabuk kurur sarı yağ.

tungstate, *is. kim.* tungstat, tungstat asit tuzu.

tungsten, *is.* **1.** *kim.* tungsten, volfram, gribeyaz renkli, sert, ağır, nadir maden. Simge: **W**, atom ağ. 183.85, atom nu. 74, özgül ağ. 19.3, ergime noktası : 3410°C, **2. ~ic** : tungsten+, tungstenli, **3. ~ lamp** : tungsten lâmbası, tunsten teli ile yapılan elektrik ampulü, **4. ~ steel** : tungstenli/volframlı çelik.

tungstic, *sf.* **1.** *kim.* tungstenli, beş valanslı tungsten ihtiva eden, **2. ~ acid** : (a) tungsten asidi, (b) sulu tungsten 3-oksit : $H_2WO_4.H_2O$: tungsten lâmbalarına filâman yapmakta kullanılır.

tungstite, *is.* tungsten 3-oksit minerali: WO_3.

Tungus, *is., ç.* **-guses/-gus** Tunguz, Doğu Sibirya'da yaşayan Moğol ırkından biri. **~ic** : Tunguz+, Tunguzca, Tunguz dili. **Tunguz** *ş.d.y.*

tunic, *is.* **1.** tünik, eski Yunan ve Romalıların kollu/kolsuz ve dizlere kadar inen gömlek veya entarisi, **2.** kemerli kadın ceketi, **3.** *bk.:* **tunicle**, **4.** *Brit.* asker /polis ceketi, **5.** *anat. zool.* kılıf, gömlek, tabaka, **6.** *bot.* zar, deri, kabuk.

tunica, *is., ç.* **-cae 1.** *anat. zool.* kılıf, gömlek, tabaka, **2.** *bot.* zar, deri, kabuk. ***e.a.- 1-2.*** *tunic,* ***2.*** *integument.*

tunicate, *is.&sf. zool.* gömlekli. **~s** : gömlekliler *(Tunicata):* yarı saydam, sert bir gömlekle örtülü torba biçiminde vücutlu er dişi deniz hayvanları. Ekliceler *(Larvacea),* tulumlular *(Ascidiacea)* ve salpalar *(Thaliacea)* sınıflarını içine alır.

tunicle, *is.* papazların ayin esnasında giydikleri entari.

tuning *is.* **1.** akort, ayar, **2. ~ fork** : diyapazon, **3. ~ hammer = ~ wrench** : piyano akort anahtarı, **4. ~ peg = ~ pin** : akort vidası.

Tunis, *is.* Tunus (şehri). **~ia** : Tunus (ülkesi). **~ian** : Tunuslu, Tunus+.

tunnage, *is. bk.:* **tonnage.**

tunnel, *is.&f.* **-neled, -neling** *(Brit.:* **-nelled, -nelling) 1.** tünel, yer altı yolu, **2.** iç geçit, yer altı maden ocağının yatay yolu, **3.** oyuk, in, **4.** *k.d. bk.:* **funnel**, **5.** tünel açmak/kazmak, yer altından yol/geçit yapmak, **6. ~ diode** *elekt.* tünel diyodu : osilatör, çevirgeç ve 1000 MHz' e kadar az gürültülü yükselteç olarak kullanılan eklem diyodu, **7. ~ disease** *patol.* (a) *bk.:* **caisson disease**, (b) kancalı kurt hastalığı.

tunny, *is., ç.* **-ny/-nies** *Brit. bk.:* **tuna** (1).

tup, *is.&f.* **tupped, tupping 1.** *Brit.* koç, erkek koyun, **2.** şahmerdan, balyoz başı, **3.** *Brit.* (koç) çiftleşmek. ***e.a.- 1. ram, 3. copulate.***

tupelo, *is., ç.* **-los 1.** *bot.* bataklık ağacı *(Nyssa sylvatica, N. aquatica) :* ABD'nin güneyinde bataklıklarda yetişir, **2.** bu ağacın sert kerestesi.

tuppence, *is. Brit. bk.:* **twopence.**

tuppenny, *is. Brit. bk.:* **twopenny** (1).

tuque = toque, *is.* (Kanada'ya mahsus) yün başlık.

tu quoque, *Lât.* sen de (hasmı aynı suç ile suçlamakta kullanılır). ***e.a.- you too.***

turaco, *is., ç.* **-cos** *bk.:* **touraco.**

Turanian, *sf.&is.* Turanlı. **~ism** : Turancılık, Panturanizm.

turban, *is.* **1.** sarık, sarığa benzer başlık, **2.** türban, sarık şeklinde kadın başlığı, **3. ~ed** : sarıklı, **4. ~less** : sarıksız, **5. ~like** : sarık biçiminde, sarık gibi.

turbary, *is. Brit.* **1.** başkasının arazisinden kesek veya turba çıkarma hakkı, **2.** turbalık, kesek/turba çıkarılan yer.

turbellarian, *sf.&is. zool.* kirpikli yassı kurt.

turbid, *sf.* **1.** bulanık, çamurlu. *~ water.* **2.** yoğun, kesif, koyu. *~ smoke/cloud.* **3.** karışık, düzensiz, dağınık, müphem, allak bullak. *~ thinking. ~ passions.* **4. ~ity = ~ness** : bulanıklık; yoğunluk; karışıklık, **5. ~ly** : bulanıkça; yoğunca; dağınıkça. ***e.a.- 1. clouded, opaque, unclear, murky, 2. thick, dense, 3. confused, muddled, disturbed.***

turbidimeter, *is.* bulanıklıkölçer (alet). **turbidimetric** : bulanıklık derecesini gösteren, bulanıklık ölçen. **turbidimetrically :** bulanıklık derecesini ölçerek. **turbidimetry :** bulanıklık (derecesini) ölçme.

turbinal, *sf.&is.* sarmal, kıvrık/helezoni (kemik).

turbinate, *sf.&is.* **1. ~d** *d.d.* sarmal, kıvrık/helezoni, **2.** ters koni biçiminde, **3.** koni şeklindeki burun kemiği, **4.** helezoni ıstakoz kabuğu, **5. turbination** : sarmallık, koniklik, helezonilik. ***e.a.- 1. spiraled, whorled, scroll-like.***

turbine, *is.* türbin.

turbit, *is.* (kısa gagalı, göğsü kabarık tüylü) evcil güvercin.

turbo-, *ön ek* "türbo, türbinli, türbinle çalışan" .

torbo-electric, *sf.* türbo elektrik. *~ engine.*

turbofan, *is. bk.:* **fanjet** (1).

turbogenerator, *is.* türbinli üreteç, türbo jeneratör.

turbojet, *is.* **1. ~ engine** *d.d.* türbo jet, tepkili türbin, **2.** tepkili türbinle işleyen uçak.

turboprop, *is.* **1.** *bk.:* **turbo-propeller** engine, **2.** türbin pervaneli uçak.

turbo-propeller engine, *is.* türbinli pervane motoru. **propjet engine, turboprop, turboprop engine** *d.d.*

turbosupercharger, *is.* türbinli pervane üstün doldurucu.

turbot, *is., ç.* **-bot/-bots** *zool.* **1.** kalkan balığı *(Pselta maxima),* **2.** kalkana benzer yassı balık.

turbotrain, *is.* türbo tren, türbin lokomotifli tren.

turbulence = turbulency, *is.* **1.** şiddetli çalkantı, kargaşalık, **2.** ters akıntı, çevrinti, burgaç, girdap, **3.** çalkantılı hava.

turbulent, *sf.* **1.** çalkantılı, dalgalı, karışık.*~ feelings or emotions.* **2.** şamatacı, kavgacı, müfsit, serkeş, bozguncu, **3.** ters akıntılı, çevrintili, burgaçlı, girdaplı, **4. ~ flow** : burgaçlı/çevrintili akıntı, **5. ~ly** : çalkantılı/dalgalı bir şekilde, burgaçlanarak, çevrilerek.

Turco, *is., ç.* **-cos** eski Fransız ordusunda Cezayirli piyade eri.

Turco- = Turko-, *ön ek* "Türk".

Turcoman, *is., ç.* **-mans 1.** Türkmen, **2.** Türkmen dili. ***e.a.- 1. Turkoman, 2. Turkmen.***

turd, *is. argo* **1.** bok, kaka, tezek, **2.** hergele, rezil, alçak. ***e.a.- 1. excrement, dung, 2. vile.***

turdiform, *sf.* ardıç kuşu şeklinde.

turdine, *sf. zool.* karatavukgillerden.

tureen, *is.* çorba kâsesi.

turf, *is., ç.* **turfs**, *(Brit.:* **turves**), *f.* **1.** çimen, çim. **~ drain** : çimli, çim kaplı, **2.** turba, kesek, yer tezeği, **3.** *ABD- argo* bir çetenin sahip çıktığı mahalle, nüfuz bölgesi, **4. the ~** : (a) at yarışı meydanı, hipodrom, (b) at yarışçılığı. **~ - accountant** : bahis defteri tutan adam, **5.** çimlendirmek, çimle kaplamak, **6. ~ s.o. out** : birini kapı dışarı etmek, kovmak, **7. ~less** : çimensiz, **8. ~like** : çimen gibi. ***e.a.- 1. sod, sward.***

turfman, *is., ç.* **-men** yarış atı veya at yarışı meraklısı, yarış atları yetiştiren/besleyen.

turfy, *sf.* **turfier, turfiest 1.** çimenli, çimli, çimen/çim kaplı, **2.** turba/ kesek gibi, turbaya benzer, **3.** at yarışına ait, **4. turfiness** : çimli/ kesekli toprak, çim /kesek gibi şey.

turgent, *sf. esk.* **1.** şişkin, şişmiş, **2. turgency** : şişlik, şişme, **3. ~ly** : şişmiş bir hâlde. ***e.a.-*** *1. swollen, turgid.*

turgescent, *sf.* **1.** şişen, şişmekte olan, **2. turgescence = turgescency** : şişlik, şişme. ***e.a.-*** *1. swelling.*

turgid, *sf.* **1.** şişkin, şişmiş, **2.** abartmalı, mübalâğalı, tumturaklı, şişirme, şişirilmiş, tumturaklı, **3. ~ity = ~ness** : şişkinlik, abartma, mübalâğa, **4. ~ly** : şişirerek, abartarak, tumturaklı bir şekilde. ***e.a.-*** *1. swollen, distended, tumid, 2. bombastic, pompous, inflated.*

turgite, *is.* demir oksit cevheri.

turgor, *is.* **1.** (bitki gözelerindeki suyun çeperlere yaptığı basınçtan doğan) dirilik, körpelik, tazelik, **2.** şişkinlik.

Turin, *is.* Torino.

Turk, *is.* **1.** Türk, **2.** Türk atı, **3. Young ~** *d.d.* Genç Türkler cemiyeti üyesi, **4.** Türkçe, **5.** *esk.* Müslüman.

Turk. = 1. Turkey, **2.** Turkish.

Turkestan = Turkistan, *is.* Türkistan.

turkey, *is., ç.* **-keys/-key 1.** *zool.* hindi *(Meleagris gallopavo),* **2.** hindi eti, **3.** *argo* başarısızlık, başarısız temsil, **4.** sevimsiz, antipatik, aptal, ahmak, salak kimse, **5. talk ~** *k.d.* açık/ciddî ve samimî konuşmak, dobra dobra konuşmak, yüzüne karşı söylemek, **6. ~ buzzard = ~ vulture** : hindi akbabası *(Cathartes aura),* **7. ~ cock** : babahindi, erkek hindi, **8. ~ hen** : dişi hindi, **9. ~ trot** : zıplama dansı. ***e.a.-*** *3. flop, failure.*

Turkey, *is.* **1.** Türkiye, **2. ~ red** : parlak kırmızı, (b) parlak kırmızı renkte pamuklu kumaş.

Turki, *is.&sf.* **1.** Türk dilleri ailesi, **2.** Türkçe konuşan kimse, **3.** Türk dillerine ve Türkçe konuşanlara ait.

Turkic, *is.&sf.* **1.** Türkçe, Türk dilleri ailesi : Türkiye, Azerbeycan, Türkmenistan, Özbek, Kırgız ve Yakut Türklerinin dili, **2.** Türk dillerine ve Türkçe konuşanlara ait.

Turkish, *is.&sf.* **1.** Türk+, **2.** Türkçe, **3. ~ bath** : hamam, Türk hamamı, **4. ~ carpet = ~ rug** : Türk halısı, **5. ~ delight** : lokum, **6. ~ Empire** : Osmanlı İmparatorluğu, **7. ~ pound** : Türk lirası, **8. ~ tobacco** : Türk tütünü, **9. ~ towel** : (püsküllü) havlu, Türk havlusu.

Turkism, *is.* Türkçülük.

Turkistan, *is.* Türkistan.

Turkman, *is., ç.* **-men** Türkmen. **Turkoman, Turcoman** *d.d.*

Turkmenistan = Turkomen, *is.* Türkmenistan.

Turk's-cap lily, *is. bot.* kırmızı zambak.

Turk's head, *is. den.* sarık bağı/Türk cevizi denilen düğüm.

turmaline, *is. bk.:* **tourmaline.**

turmeric, *is.* **1.** zerdeçal *(Curcuma longa),* **2.** zerdeçal tozu, **3. ~ paper** *kim.* zerdeçal kâğıdı : alkalilerle kahverengine, borik asitle kızıl kahverengine döner.

turmoil, *is.* gürültü, karışıklık, keşmekeş, hercümerç, dağdağa, telâş. ***e.a.-*** *agitation, uproar, disorder, turbulence, commotion, disturbance, confusion.*

turn[1], *f.* **1.** dön(dür)mek, çevir(il)mek. **to ~ a wheel** : tekerleği döndürmek. **~ s.o.'s head** : başını döndürmek, başına vurmak. **to ~ everyone against one** : herkesi birinin aleyhine çevirmek, **2.** devret(tir)mek, **3.** (toprağı vb.) alt üst etmek, **4.** yöneltmek, tevcih etmek. **He can ~ his hand to anything** : Eli her işe yatar. **5.** sap(tır)mak, başka tarafa çevirmek, inhiraf et(tir)mek. **~ a blow** : bir darbeyi savuşturmak, **6.** kıvırmak, kıvrılmak, eğ(il)mek, burk(ul)mak. *He ~ed his ankle.* **7.** biçimini değiştirmek, bozmak, tahvil etmek, **8.** (yaprak) renk değiştirmek. *The leaves began to ~ in October.* **9.** ekşi(t)mek. *Warm weather ~s milk.* **10.** (mide) bulanmak, **11.** dönmek, yönelmek. **He ~ed his steps homewards** : Evin yolunu tuttu, eve yöneldi. **to ~ a street corner** : sokağın köşesini dönmek, **12.** (başka dile) çevirmek, tercüme etmek, **13.** (zaman, yaş vb.) geçmek, aşmak, bitirmek. **It's ~ed ten** : Saat onu geçti. **He has ~ed fifty** : ellisini aştı. **His son just ~ed six** : Oğlu tam altı yaşını bitirdi. **14.** tornalamak, torna

tezgâhında şekil vermek, **15.** yuvarlaklaştırmak, **16.** şekil vermek, şekle sokmak, (belirtilen şekilde) ifade etmek. **to ~ a phrase well** : bir cümleyi güzel ifade etmek/güzel bir şekle sokmak, **17.** göndermek, sevk etmek, yollamak, **18.** *gen.* **~ over** : zihinde evirip çevirmek/tartmak, üzerinde düşünmek, düşünüp taşınmak, **19.** (hayatına) başka bir yön/veçhe verdirmek, **20.** aleyhine çevirmek. **to ~ a son against his father** : oğlunu babası aleyhine çevirmek, **21.** döneklik etmek, (politika vb.) değiştirmek, **22.** (mal, para) dolanmak, tedavülde kalmak, **23.** (elbiseyi) ters yüz etmek, **24.** (bıçak vb.) körletmek, körlenmek. *to ~ the edge of a blade.* **25.** *gen.* **~ on/upon** : dayanmak, istinat etmek. **The question ~s on this point** : Soru bu noktaya dayanıyor. **26.** izlemek, yönelmek, yolunu tutmak. **He ~ed to the study and practice of medicine :** Hekimlik öğrenme ve yapma yolunu tuttu. **27.** dönüşmek, olmak, -leşmek. **to ~ to be right** : gerçekleşmek. **His love was ~ed to hate** : Aşkı nefrete dönüştü. **a lawyer ~ed poet** : şair olan/şairliğe dönüşen avukat. **to ~ pale** : sararmak, **28.** *den.* tiramola etmek, **29. ~ about** : öbür tarafa dön(dür)mek, evirip çevirmek. **~ about!** *As.* Geriye dön! **30. ~ a deaf ear to** : işitmezlikten gelmek, kulak asmamak, kulak arkasına atmak, **31. ~ adrift** : başıboş bırakmak, salıvermek, **32. ~ against** : aleyhine dön(dür)mek, **33. ~ a hand** : işe koyulmak/girişmek, **34. ~ an honest penny** : namusu ile/dürüstlükle ekmeğini kazanmak, **35. ~ a neat phrase** : güzel bir üslûpla yazmak, **36. ~ aside** : (a) bir tarafa dön(dür)mek, (b) saptırmak, vazgeçirmek, **37. ~ away** : (a) yüz çevirmek, yüzüstü bırakmak, sevgi/yardım vb. göstermemek, (b) reddetmek, inkâr etmek, kabul etmemek, (c) başka tarafa yöneltmek/çevirmek, (d) dönüp gitmek, (e) vazgeçmek, (f) kovmak, defetmek, **38. ~ back** : (a) geri çevirmek/dön(dür)mek, (b) sayfanın kenarını kıvırmak. *~ the page back and it will mark your place.* **39. ~ down** : (a) kıvırmak, bükmek, katlamak, (b) reddetmek, geri çevirmek, (c) (iskambil kâğıdı vb.) yüzünü aşağı çevirmek, (d) kısmak. **~ the radio down** : radyonun sesini kısmak, **40. ~ in** : (a) sunmak, takdim/teslim etmek, vermek. *to ~ in a resignation.* (b) haber vermek, ihbar etmek, ele vermek, (c) *k.d.* yatmak, (c) içine kıvırmak, içeriye çevirmek, **41. ~ inside out** : ters yüz etmek, içini dışına çevirmek, **42. ~ into = be ~ed into** : olmak, kesilmek, dönüş(tür)mek, çevirmek. **~ the matter into a joke** : işi şakaya çevirmek, **43. ~ loose** : salıvermek, serbest bırakmak, **44. ~ off** : (a) (su musluğu, gaz vb.) kapatmak, kesmek, (b) (ışık) söndürmek, (c) kaldırıma çıkmak, (d) *argo* ilgisini kaybetmek, bıkmak, usanmak, (e) lâfa boğmak, sözü değiştirip cevapsız bırakmak, (f) *Brit.* yol vermek, (g) sapmak, **45. ~ on** : (a) (su vb.) akıtmak, (musluk, radyo vb.) açmak, (ışık) yakmak, (b) (makine vb.) çalıştırmak, işletmek, faaliyete geçirmek. **~ s.o. on to do sth.**: birini bir işe koymak, (c) göstermek, meydana vurmak. **She ~ed on the charm and won him over** : Bütün cazibesini gösterip onun kalbini fethetti. (d) *argo* esrar iç(ir)mek, uyuşturucu madde vermek/kullanmak, (e) *argo* esritmek, heyecanlandırmak, canlandırmak, tahrik etmek, uyarmak, iştahlandırmak, (f) **~ upon** *d.d.* düşman kesilmek, saldırmak, **46. ~ one's back on** *bk.*: **back**[1] (32), **47. ~ out** : (a) (ışık vb.) söndürmek, (su/gaz vb.) kapatmak, kesmek, (b) üretmek, imal etmek, yapmak, meydana getirmek, istihsal etmek. *This factory can ~ out 125 cars a day.* (c) anlaşılmak, açıklanmak, meydana çıkmak. **It ~s out that she's the admiral's daughter** : Amiralin kızı olduğu anlaşılıyor. (d) sonuçlanmak, neticelenmek, sonunda ... olmak, dönüşmek. **Things have ~ed out well** : İşler yoluna girdi/iyi sonuçlandı. **as it ~ed out ...** : halbuki sonunda/neticede... **It ~ed out nice and sunny again** : Sonunda hava tekrar güzelleşti. **It has ~ed out as I said** : Sonunda dediğim çıktı. **it ~s out that ...** : sonunda anlaşıldı ki... **The wallet ~ed out to be mine** : Meğer cüzdan benimki imiş. (e) toplanmak, yığılmak. **Everyone ~ed out to see the King** : Halk kralı görmek için toplandı. (f) (dolap vb.) boşaltmak, (g) ters yüz etmek

etmek (h) dışarı atmak, kovmak. ~ **out the government** : hükûmeti düşürmek, (i) *k.d.* yataktan kalkmak, (j) otlatmak için dışarı çıkarmak. ~ **a horse out (to grass)** : atı otlatmaya çıkarmak, **48.** ~ **over** : (a) devirmek, çevirmek, (araba vb.) yana devrilmek, (kayık vb.) alabora olmak, (b) ters döndürmek, evirmek, alt üst etmek, (c) devretmek, aktarmak, havale/teslim etmek. **to ~ sth. over s.o.** : bir şeyi birisine devretmek. (d) (motor) çalışmak, işlemek, (e) (mal) alıp satmak. ~ *over merchandise.* (f) (belirtilen fiyata) satmak, (g) sermayesini kurtarmak, (h) etraflıca düşünmek, zihninde evirip çevirmek. **to ~ an idea over in one's mind** : bir fikri zihninde evirip çevirmek, **49.** ~ **over a new leaf** : yeni bir hayata başlamak, **50.** ~ **round** : (tersine) çevirmek, çevrilmek, dön(dür)mek, devret(tir)mek. **to ~ round and round** : habire dönmek, dönüp durmak. **to ~ round on s.o.** : birisinin aleyhine dönmek, **51.** ~ **the tables** : durumu lehine çevirmek, talihi yaver gitmek, talih yüzüne gülmek, **52.** ~ **tail** : kaçmak, tüymek, toz olmak, **53.** ~ **the corner** : köşeyi dönmek, tehlikeyi/krizi atlatmak, **54.** ~ **thumbs down on** : reddetmek, geri çevirmek, **55.** ~ **the tide** : olayların akışını tersine döndürmek, **56.** ~ **to** : (a) yardım dilemek, başvurmak, müracaat etmek. **not to know where to ~**: nereye başvuracağını bilememek, (b) kolları sıvamak, işe girişmek, gayret etmek. *We'd better ~ to and clean up this place.* (c) dönüşmek, çevrilmek, olmak. **The rain ~ed to snow** : Yağmur kara çevrildi. **The ice ~ed to water** : Buz eriyip su oldu. (d) (belirli bir sayfayı) açmak, **57.** ~ **traitor** : hain olmak, hainlik etmek, **58.** ~ **turtle** *den.* alt üst olmak, ters dönmek, alabora olmak, **59.** ~ **up** : (a) yukarı çevirmek, çevirip kaldırmak, (b) kazıp çıkarmak, (c) bulmak, keşfetmek, meydana çıkarmak, (d) şiddetlendirmek, artırmak, (e) vuku bulmak, vukua gelmek, olmak, ortaya çıkmak, tahaddüs etmek. **till something better ~s up** : daha iyisi oluncaya kadar, (f) belirmek, gözükmek, çıkıvermek, zuhur etmek, gelmek, peyda olmak. **if anyone ~s up** : bir gelen olursa/şayet biri gelirse, (g) kıvırmak. ~ **up the nose (at ...)** : -e burun kıvırmak/küçümsemek, **60.** ~ **upside down** : alt üst etmek/olmak, devrilmek, devirmek. ***e.a.- 1. rotate, revolve, spin, 5. divert, deflect, 6. curve, bend, twist, 12. translate, 17. send, 18. ponder, 26. pursue, 39. (b) refuse, reject, 40. (a) submit, deliver, hand in, (b) inform, (c) retire, 45. (b) activate, (e) excite, stimulate, 47. (a) extinguish, (b) produce, (h) dismiss, discharge, 48. (b) invert, (c) transfer, (d) start, 52. flee, run away, 59. (c) uncover, find, (d) intensify, increase, (e) happen, occur, (f) appear, arrive.***

turn[2], *is.* **1.** dönüş, dönme, devir, deveran. *a slight ~ of the handle.* **2.** döndürme, çevirme. *a ~ of the head.* **3.** sıra, nöbet, keşik, oyun sırası. *It's my ~ to pay the bill.* **It will be my ~ some day** : (a) Bir gün bana da sıra gelecek. (b) Günün birinde öcümü alacağım. **4.** sapış, sapma, yön değiştirme, yönelme, istikameti çevirme. **to make a ~ to the right** : sağa sapmak. **the ~ of the tide** : (a) gelgit arası, (b) işin dönüm noktası, **5.** sapak, dönemeç, köşe, viraj. **The path is full of twists and ~** : Yol kıvrımlar ve dönemeçlerle doludur. **6.** gidiş, hâl, (durumda, koşullarda vb.) değişiklik, değişme. **a ~ for the better** : iyileşmeye yüz tutma, **7.** değişme anı/noktası. **The milk is on the ~** : Süt bozulmak üzere/bozulmağa yüz tutuyor. **at the ~ of the year** : (a) yıl sonunda, (b) yıl başında, **8.** yuvarlaklık, eğrilik, meyil, **9.** bükülme, sarılma, kıvrılma, büklüm, kıvrım, dönüm, **10.** *elekt.* sarım, sargı, **11.** (a) özel yazış/ifade tarzı. **~ of phrase**: üslûp, (b) biçim, tarz, nevi, **12.** kısa gezi, gezme, dolaşma, gidip gelme, tur. *Let's go for a ~ in the car.* **13.** temayül, meyil, yetenek, istidat, kabiliyet, **He is of (has a) mechanical ~** : makineye istidadı vardır. **a car with a good ~ of speed** : hızlı bir araba, **14.** nöbet, görev sırası, **15. take ~s (at doing sth)** : nöbetleşmek, sıra ile yapmak. **It's your ~** : Sıra sizde, sizin sıranız. **16.** hastalık nöbeti. **She had one of her ~s yesterday** : Dün tekrar hastalık nöbeti geldi. **take a sudden ~** : (hastalık) birden değişmek, birden fenaya/iyiye dönüvermek, **17.** ihtiyaç, zaruret, gereksinme. **This will serve my ~** : Bu benim işimi görür/ihtiyacıma cevap verir. **18.** borsada vb.) muamele, alış veriş, **19.** *k.d.* sarsıntı, şok, korkutma, ödünü koparma, **The sight gave me quite a ~** : Manzara beni adamakıllı sarstı. **20.** *tiy.* kısa oyun/ piyes, **21.** mahiyet. **The matter has taken a political ~** : Mesele siyasî bir mahiyet aldı. **The matter has taken a serio-**

us ~ : İş ciddileşti/sarpa sardı. **Things are taking a ~ for the better** : İşler düzelmeye başladı/iyiliğe yüz tuttu. **22.** *müz.* grupetto, grupçuk, **23. ~ about = ~ and ~ about** : nöbetle, sıra ile, **24. ~ bench** : torna, **25. ~ of the screw** : bir amaç uğruna baskı kullanma, **26. at every ~** : her defasında, her anda/yerde, istisnasız, **27. by ~s** : nöbetleşe, **28. done to a ~** : tam kararında pişmiş, **29. do s.o. a good/bad ~** : birine iyilik/fenalık yapmak. **one good ~ deserves another** : iyiliğin karşılığı iyiliktir, **30. in ~** : sıra ile, nöbetle, sırası gelince, **31. out of ~** : (a) sıra beklemeden, sıra dışından, (b) düşünmeden, saygısızca, patavatsızca, boşboğazlıkla. **to speak out of ~** : düşünmeden konuşmak, pot kırmak, **32. take ~s** : birbirini kovalamak/takip etmek, birbiri arkasından gelmek. ***e.a.- 1. gyration, revolution, 6. alteration, modification, deviation, variation, bend, twist, 13. talent, aptitude, proclivity, 27. alternately, 32. rotate, alternate.***

turnabout, *is.* **1.** geriye dönüş, aksi istikamete dönme, **2.** cayma, döneklik, kanaat/fikir değiştirme, **3.** misilleme, bir kimsenin eylemine aynıyla karşılık verme, **4.** atlıkarınca. ***e.a.- 4. merry-go-round.***

turnaround, *is.* **1.** *bk.:* **turnabout**, **2.** gidiş dönüş seyahati, **3.** taşıtın geri dönmesini sağlayacak saha, manevra sahası, **4.** ikmal ve hazırlama zamanı : bir uçağı boşaltıp yakıt ikmalini, bakımını yapmak ve tekrar yüklemek için geçen zaman.

turnbuckle, *is.* fırdöndü, gerici, germe (aleti/vidası), kurbacık, liftin uskuru.

turn button, *is.* kapı tokmağı.

turncoat, *is.* **1.** dönek, ilke ve kanaat değiştiren, başka partiye/mezhebe giren kimse, **2.** hain. ***e.a.- 2. traitor, renegade.***

turndown, *sf.* devrik, katlanabilen, kıvrılabilen. **a ~ collar** : devrik yaka.

turned comma = inverted comma = quotation mark, *is.* tırnak imi : " veya " .

turned-on, *sf. argo* **1.** canlı, faal, hareketli, **2.** heyecanlı, **3.** esrar içmiş, uyuşturucu madde etkisi altında.

turner, *is.* **1.** çeviren/döndüren kimse, **2.** yassı kepçe, omlet vb. çevirmeye yarayan alet, **3.** tornacı, **4.** beden eğitimi uzmanı.

turnery, *is., ç.* **-eries 1.** tornacılık, **2.** torna işi, torna ile işlenmiş parçalara, **3.** tornacı dükkânı.

turnhall, *is.* jimnastikhane.

turning, *is.* **1.** döndürme, çevirme, alt üst etme, **2.** dönüş, dönme, **3.** yoldan sapma/çıkma, **4.** dönemeç, dönüş noktası/yeri, **5.** tornalama, tornada şekil verme, tornacılık, **6.** tornada işlenmiş parça, **7.** düzeltme, üzerinde işleme, güzel bir şekil verme. **the ~ of verses** : şiir üzerinde işleme, **8. ~ point** : (a) dönüm noktası, (b) (eğrinin, grafiğin) dönüş noktası, aşıt noktası, çıkaç/ineç noktası.

turnip, *is. bot.* şalgam *(Brassica Rapa).*

turnix, *is. zool.* ufak bıldırcın *(Turnix).*

turnkey, *sf.&is., ç.* **-keys 1.** zindancı, gardiyan, ceza evi bekçisi, **2.** tam işler, anahtar teslimi şartıyla yapılan, tamamen bitmiş ve işlemeye/kullanmaya hazır durumda. **~ job.** ***e.a.- 1. jailer, warder.***

turnoff, *is.* **1.** yan yol, ana yoldan ayrılan yol, **2.** yol/yön değiştirme yeri, **3.** dönme, dönüş, yön değiştirme, **4.** *argo* can sıkıcı kimse.

turn-on, *is. argo* ilginç/haz ve heyecan veren kimse/şey.

turnout, *is.* **1.** toplanma, toplantı, içtima, **2.** ürün, verim, üretilen mal miktarı, **3.** kılık, kıyafet, görünüş, **5.** donanım, donatım, cihaz, teçhizat, **6.** yan hat/demir yolu, **7.** geçiş yeri : dar yolda taşıtların birbirini geçmesini sağlayan geniş kısım, **8.** çıkış yolu, ana yoldan ayrılan yol, **9.** *Brit.* (a) grev, (b) grev yapan işçi, **10.** (a) (ışığı) söndürme, (b) içini dışına çevirme, (c) sonuç, netice. ***e.a.-3. output, 5. equipment, outfit, 9. (a) strike, (b) striker.***

turnover, *is.&sf.* **1.** devrilme, **2.** (fikir, yönetim vb.) değiştirme, **3.** katmerli çörek, katlanmış meyveli çörek, **4.** devir : belirli bir zamanda depodaki malların satılıp yenilenme sayısı, **5.** dönen sermaye : belirli bir sürede alış verişte kullanılan para, **6.** belirli bir sürede borsada satılan hisse senetleri sayısı, **7.** belirli bir sürede ayrılan işçilerin yerine işe alınanların sayısı, bu miktarın ortalama işçi sayısına oranı, **8.** yeniden örgütlenme, **9.** (futbolda) hata yüzünden topun karşı takıma geçmesi, **10.** devrik, katlanabilen. *a ~ collar.* **11. ~ tax** : (a) *ABD* satış vergisi, satılan mal üzerinden ödenen vergi, (b) *Brit.* imalâtçı/toptancı/perakendeci vergisi. ***e.a.-1. upset, 8. reorganization.***

turnpike, *is.* **1.** para ödenerek geçilen yol, **2.** (eskiden) yol parası ödenince açılan yol kesici.

turnsole, *is. bot.* **1.** günebakan: ayçiçeği vb. gibi güneşe dönen bitkiler, **2.** *bk.:* **heliotrope** (1,2), **3.** çivit otu *(Chrozophora tinctoria),* **4.** çivit boyası.

turnspit, *is.* **1.** kebap şişi, **2.** kebapçı, **3.** (eskiden) ayak değirmenini çevirmekte kullanılan köpek.

turnstile, *is.* çevirgeç, turnike.

turnstone, *is. zool.* taşçeviren *(Arenaria interpres) :* kıyılarda çakılları çevirerek yem arayan bir tür kuş.

turntable, *is.* **1.** döner tabla, gramofonda plâğı döndüren tabla, **2.** (lokomotif ve vagonların yönünü değiştiren) döner plâtform, **3.** çömlekçi tablası.

turnup, *is.&sf.* **1.** devrik, kalkık, kıvrık, kıvrılabilen (şey), **2.** *Brit.* pantalon paçası, **3.** (iskambil) yüzü çevrik kâğıt, **4.** talih, tesadüf, şans.

turnverein, *is. Alm.* jimnastik kulübü.

turpentine, *is.&f.* **-tined, -tining 1.** neft çamı *(Pinus palustris)* veya sakız ağacı *(Pistacia Terebinthus)* reçinesi, **2. oil of ~ = spirits of ~** *d.d.* neft yağı, terebentin, **3.** neft yağı sürmek, neft yağı ile yağlamak, **4.** neft yağı çıkarmak, **5. turpentinic = turpentinous = turpentiny** : terebentinli.

turpeth = turbeth = turbith, *is.* **1.** *bot.* türbit *(Operculina turpethum),* **2.** türbit kökü, müshil olarak kullanılan bir kök, **3.** *bk.:* **calomel.**

turpitude, *is.* **1.** alçaklık, ahlâksızlık, aşağılık, kötülük, denaet, habaset, **2.** alçakça hareket. ***e.a.- 1. baseness, depravity, vileness.***

turquoise = turquois, *is.* **1.** firuze, yeşilimsi gök renginde kıymetli bir taş, sulu bakır, alüminyum sülfat, **2. ~ blue** *d.d.* firuze rengi, türkuvaz, yeşilimsi mavi renk.

turret, *is.* **1.** *mim.* kulecik, küçük kule, **2.** *As.* döner kule, taret, **3. ~ deck** *den.* taret güvertesi, **4. ~ gun** : taret topu, taret/kule silâhı, **5. ~ head** *d.d.* torna başlığı, torna aynası, **6. ~ lathe** : torna tezgâhı, **7. ~ mount** : taret silâh tabanı/kaidesi, **8. ~ed** : kuleli, taretli, kubbe biçiminde.

turri-, *ön ek* "kule".

turrical, *sf.* kulemsi, kuleye benzer, kule biçiminde.

turricalate(d), *sf.* kuleli, küçük kuleye benzer, kule biçiminde, kuleciklerle süslü.

turritella, *is. zool.* kule salyangozu *(Turritella).*

turtle, *is., ç.* **-tles**, *f.* **-tled, -tling 1.** *zool.* kaplumbağa *(Chelonia),* **2.** deniz kaplumbağası. **green ~** : eti lezzetli, iri yeşil deniz kaplumbağası, **3. turn ~** : (gemi, kayık vb.) alabora olmak, ters dönmek, **4.** *esk. bk.:* **turtledove**, **5.** kaplumbağa avlamak, **6. ~ back = ~ deck** : (a) *den.* kemerli güverte, (b) *ark.* bir tarafı yuvarlak yontma taş alet, **7. turtler** : kaplumbağa avcısı.

turtledove, *is. zool.* **1.** üveyik *(Streptopelia turtur),* **2. mourning dove** *d.d.* kumru *(Zenaidura macroura),* **3.** yusufçuk *(Turtur auritus).*

turtlehead, *is. bot.* kaplumbağa başı *(Chelone) :* K Amerika'da yetişen ve çiçekleri kaplumbağa başına benzeyen bir ot.

turtleneck, *is. bot.* yüksek yaka(lı) kazak vb.).

turves, *ç. is. Brit. bk.:* **turf.**

Tuscan, *sf.&is.* **1.** Toskana+, Toskanalı+, Toskana lehçesi+, **2.** Toskana mimarî tarzı, **3.** standart edebî İtalyanca, **4. ~y** : Toskana.

tush, *ünl.&is.* **1.** Sus! Kes sesini! Hele hele! Öf! Aman! (sabırsızlık, azarlama, nefret, küçümseme belirtir), **2.** *k.d.* **tushie = tushy** *d.d. bk.:* **buttocks**, **3.** *bk.:* **tusk.**

tusk, *is.&f.* **1.** fildişi, **2.** deniz aygırı veya yaban domuzunun uzun sivri dişi, **3.** uzun sivri diş, **4.** atın köpek dişi, **5. gain** *d.d.* (ağaç işlerinde) yiv, kertik, zıvana, **6.** azı dişi ile eşmek, **7.** uzun sivri dişle delmek/kesmek, **8. ~ed = ~y** : uzun ve sivri dişli, fil gibi dişleri olan, **9. ~less** : uzun/sivri dişi olmayan, (fil) dişsiz, **10. ~like** : fildişi gibi, uzun ve sivri.

tusker, *is.* uzun ve sivri dişli hayvan (fil, yaban domuzu, deniz aygırı vb.).

tussah, *is.* **1.** esmer ipek, Hint ipeği, **2.** esmer ipek böceği *(Antheraea mylitta)* : meşe yapraklarıyla beslenen ve esmer ipek veren Asya ipek böceği. **tusseh, tusser, tussor, tussore, wild silk** *d.d.*

tussis, *is. patol.* **1.** (müzmin) öksürük, **2. tussive** : öksürükten ileri gelen, öksürük şeklinde, öksürük+. ***e.a.- 1. cough.***

tussle, *is.&f.* **-sled, sling** şiddetli mücadele (etmek), güreş(mek), itişme(k), didişme(k). ***e.a.- struggle, scuffle, contest.***

tussock = tussuck, *is.* **1.** ot öbeği, küme sazlık, **2.** saç/tüy demeti, bir tutam saç/tüy, **3. ~ed** : öbekli, küme sazlı, öbek öbek otlarla kaplı, **4. ~ grass** : sazlık yerlerde demet hâlinde büyüyen ot, **5. ~ moth** : kıllı güve *(Lymantriidae)* : sürfesi uzun tüylü olup geniş yapraklı ağaçları tahrip eder.

tut, *ünl.&f.* **tutted, tutting 1. tut tut** *d.d.* Cık cık! Vah vah! Yapma yahu! Demek öyle! (sabırsızlık ve serzeniş ifade eder), **2.** cık cık, vah vah demek.

tutelage, *is.* **1.** korumanlık, vasilik, vesayet, **2.** eğitim, öğretim, öğretme, rehberlik, irşat, doğru yolu gösterme, **3.** vesayet altında bulunma. ***e.a.- 1. guardianship, 2. instruction.***

tutelary = tutelar, *sf.&is., ç.* **-laries 1.** koruyucu, koruyan, himaye eden (kimse). *a ~ saint.* **2.** koruyana/vasiye ait, vesayetle ilgili.

tutor, *is.&f.* **1.** özel öğretmen/hoca, **2.** öğretmen, **3.** mürebbi, koruman, vasi, **4.** özel öğretmenlik/hocalık yapmak, özel ders vermek, **5.** özel öğretmenden ders almak, **6.** korumanlık/mürebbiyelik yapmak, **7. ~ess** : özel kadın öğretmen, mürebbiye, **8. ~age = ~ship** : özel öğretmenlik, mürebbi(ye)lik, vasilik.

tutorial, *sf.&is.* **1.** özel öğretmene/hocaya ait, özel öğretmen tarafından verilen/yapılan, **2.** özel ders, **3. ~ system** : özel öğretmenle öğretim sistemi.

tutoyer, *gl.f.* **-yered/-toyed, -toyering** *Fr.* "sen" diye hitap etmek, senli benli konuşmak.

tutsan, *is. bot.* koyunkıran *(Hypericum androsaemum)*

tutti, *sf.&is., ç.* **-tis** *müz.* hep beraber, hep birlikte (çalınan parça veya çalgıcı ile okuyuculara talimat).

tutti-frutti, *is.* karışık meyveli (şekerleme/dondurma).

tut-tut, *ünl.&is.&f.* **-tutted, -tutting** *bk.:* **tut.**

tutty, *is.* tutya tozu : temizleme işlerinde kullanılan çinko oksit.

tutu, *is., ç.* **-tus** balerin etekliği: çok kısa ve kat kat kabarık eteklik.

tuwhit tuwho, *is.* baykuş sesi.

tux, *is. k.d. bk.:* **tuxedo.**

tuxedo, *is., ç.* **-dos** smokin. ***e.a.- dinner jacket.***

tuyère, *is., ç.* **tuyères** *metal.* hava borusu, maden eritme ocağına hava veren boru.

TV, *is.* televizyon. **TV dinner** : hazır yemek, fırında ısıtılıp yenmek üzere hazırlanıp dondurulmuş yemek.

twa, *sf.&is. İsk.* iki. ***e.a.- two.***

twaddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** gevezelik, boş lâf, saçma, saçma sapan söz/yazı, lâklâkiyat, **2.** saçmalamak, boş lâf etmek, saçma sapan konuşmak/yazmak, **3. twaddler** : geveze kimse. ***e.a.- 1. nonsense, 1, 2. prattle, prate, babble.***

twain, *sf.&is. esk.* **1.** iki, iki kimse/şey, **2.** (su derinliği) iki kulaç/on iki kadem (3.6 metre). ***e.a.- 1. two.***

twang, *is.&f.* **1.** gergin kiriş/tel gibi ses çıkarmak, tıngırdamak, **2.** genizden konuşmak/ses çıkarmak, **3.** (gergin yayı/teli) tıngırdatmak, **4.** tıngırtı, tıngırdama, **5.** genizden konuşma, **6. twangy** : tıngırtılı, tıngırdayan, hımhım, genizden konuşan.

twankay, *is.* yeşil çay, Çin çayı.

twas = it was (kısaltma).

twasome, *is. İsk.* iki kişi, çift. ***e.a.- twosome.***

twat, *is. argo-kaba bk.:* **vulva.**

twattle, *is.&f.* **-tled, -tling** *Brit.- k.d. bk.:* **twaddle.**

twayblade, *is. bot.* yer orkidesi *(Listera, Orphys, liparis).*

tweak, *is.&gl.f.* çimdikleme(k), çimdik (atmak).

twee, *sf. Brit.* hoş, şirin, sevimli, zarif, kibar. ***e.a.- cute, dainty, elegant, sweet.***

tweed, *is.* **1.** tüvit, yünlü İskoç kumaşı, **2. ~s** : tüvit elbise.

tweedle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** cıvıldamak, (kuş) ötmek, kuş gibi ötmek, ince ve ahenkli ses çıkarmak, **2.** (keman vb.) rastgele/dikkatsizce çalmak, **3.** gelişigüzel/dikkatsizce yapmak, baştan savmak, **4.** kıvranmak, kıvırtmak, sallanmak, **5.** yaltaklanmak, yalvarmak, tatlı sözlerle kandırmak, **6.** cıvıltı, cıvıldama, kuş/keman sesi. ***e.a.- 4. wriggle, 5. cajole, wheedle.***

tweedledum and tweedledee, *is.* tıpkı benzer, birbirine tıpatıp benzeyen iki kişi/şey.

tweedy, *sf.* **tweedier, tweediest 1.** tüvit gibi, tüvite benzer (kumaş), **2.** tüvit elbise giyen.

'tween = between.

tweet, *is.&f.* **1.** yavru kuş cıvıltısı, **2.** cıvıldamak. ***e.a.***- *chirp.*

tweeter, *is.* tiz sesler için yapılmış küçük hoparlör.

tweeze, *f.* **tweezed, tweezing** cımbızla almak/yolmak/ koparmak.

tweezer = tweezers, *is.* cımbız. ***pair of tweezers*** *d.d.*

twelfth, *sf.&is.* **1.** on ikinci (kimse/şey), **2.** on ikide bir (parça), **3. ~ Day** *bk.:* **Epiphany**, **4. ~ Night** : Noelden on iki gün sonraki gece, 5 Ocak gecesi, **5. ~tide** : Noel mevsimi.

twelve, *sf.&is.* **1.** on iki, **2.** on iki rakamı: 12 veya XII, **3.** on iki kişi/şey, on ikilik grup, **4. the Twelve = Twelve Apostles** : on iki Havari.

twelvefold, *sf.&zf.* on iki kat, on iki misli.

twelve-mile limit, *is.* on iki millik karasuları sınırı.

twelvemo, *sf.&is., ç.* **-mos** *bk.:* **duodecimo.**

twelvemonth, *is. Brit.* yıl, sene, on iki ay. ***e.a.***- *year.*

twelvepenny, *sf.* 8.3 cm uzunluğundaki (çivi).

twelve-tone, *sf. müz.* on ikili, kromatik, makamı olmayan.

twentieth, *sf.&is.* **1.** yirminci (kimse/şey), **2.** yirmide bir (parça).

twenty, *sf.&is., ç.* **-ties 1.** yirmi, **2.** yirmi rakamı : 20 veya XX, **3.** yirmi kişi/şey, yirmilik grup, **4. twenties** : yirmili, 20-29 arasındaki (sayılar/yıllar vb.), **5.** *k.d.* 20 dolarlık banknot.

twenty-one, *is.* **1.** yirmi bir, **2. blackjack** *d.d.* (iskambilde) yirmi bir oyunu.

twentypenny, *sf.* 10 cm uzunluğundaki (çivi).

twenty-twenty, *sf.* (göz muayenesinde) görüşü tam, normal.

'twere = it were.

twerp = twirp, *is. argo* rezil, alçak, adî, aşağılık, pespaye, ciğeri beş para etmez kimse.

twi-, *ön ek* "iki, çift, iki kat, iki misli".

twibil = twibill, *is.* **1.** iki ağızlı savaş baltası, **2.** bir ucu keser öbür ucu balta olan alet.

twice, *zf.* iki kere, iki defa, iki kat/misli. **~ as big as** : iki misli büyük. **I am ~ your age** : Yaşım seninkinin iki katıdır. **to think ~ before doing sth.:** bir işi yapmadan önce iyice düşünmek. **That made him think ~** : Bu onu iyice düşünmeye zorladı. **He did not have to be asked ~** : O bu işe dünden hazırdı.

twice-laid, *sf.* kullanılmış malzemeden yapılmış.

twicer, *is.* iki görevli, iki görevi birden yapan kimse.

twice-told, *sf.* **1.** iki kere söylenmiş, **2.** çok söylenmiş, eskimiş, bayatlamış, köhne.

twiddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** (elinde) evirip çevirme(k), parmakları arasında çevirerek oynama(k), **2.** oyalanma(k), önemsiz işlerle vakit geçirme(k), **3. ~ one's thumbs** : (a) dalga geçmek, hiçbir iş yapmamak, (b) parmaklarıyla oynamak. ***e.a.***- *1. twirl, 2. fiddle.*

twig, *is.&f.* **twigged, twigging 1.** ince dal, çubuk, filiz, sürgün, **2.** *Brit.* (a) bakmak, göz gezdirmek, gözetlemek, görmek, (b) anlamak, kavramak, *argo* çakmak, **3. ~less** : filizsiz, sürgünsüz, **4. ~like** : ince dal/filiz gibi. ***e.a.***- *1. branchlet, shoot, 2. (a) look, observe, watch, see, (b) perceive, understand.*

twigged, *sf.* filizli, sürgünlü.

twiggen, *sf.* ince dallardan/çubuklardan yapılmış.

twig girdler, *is. bk.:* **girdler** (2).

twiggy, *sf.* **-gier, -giest**, ince dal/çubuk/ filiz gibi, filizli, sürgünlü.

twilight, *is.&sf.* **1.** tan, şafak, seher, alaca karanlık (ilgili sıfat : **crepuscular**), **2.** sönük/ zayıf ışık, **3.** gerileme/zeval dönemi, dönelim, gerilemeye/zayıflamaya yüz tutma, **4.** belirsizlik, kararsızlık, kapalılık, ipham, **5.** karanlık, loş, **6.** belirsiz, kararsız, **7.** seher vakti/alaca karanlıkta olan/görülen/uçan vb. **8. ~ of the Gods** : İskandinav mitolojisinde tanrılarla devlerin birbirlerini mahvettikleri savaş, **9. ~ sleep** *tıp* doğum ağrılarını azaltıcı hafif anestezi, **10. ~ zone** : (a) denizlerde güneş ışığının erişebildiği en derin düzey, (b) belirli iki durum arasındaki belirsiz/müphem durum. ***e.a.***- *5. dim, obscure, 7. crepuscular.*

twill, *is.&f.* **1.** kabarık çapraz dokunmuş kumaş, **2. ~ weave** *d.d.* kabarık çapraz dokuma. *bk.:* **plain weave, satin weave**, **3.** kabarık çapraz dokumak.

'twill = it will.

twin, *is.&sf.&f.* **twinned, twinning** **1.** ikiz, ikiz eşi, ikiz çocuklardan her biri. ~ *girls. a ~ sister.* **Siamese ~s** : yapışık ikizler, **2.** çift, ikili. ~ **bed** : çift yatak, biribirinin aynı iki yatak, **3.** ~ **room** *d.d.* iki yataklı otel odası, **4. hemitrope** *d.d.* ikiz kristal, **5. Twins** *astr.* İkizler burcu, **6.** ikiz doğurmak, **7.** ikizleştirmek. ikiz yapmak, **8.** denkleştirmek, birbirine uydurmak, birbirinin aynı yapmak. ***e.a.- 4. macle, 8. match.***

twinberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* **1.** *bk.:* **partridgeberry**, **2.** Amerikan hanımeli *(Lonicera involucrata).*

twinborn, *sf.* ikiz (olarak) doğmuş.

twine, *is.&f.* **twined, twining** **1.** sicim, kınnap, **2.** sar(ıl)ma, bük(ül)me, sarılış, bükülüş, **3.** büklüm, sarım, sargı, **4.** kıvrım, dönemeç, **5.** düğüm, ipliğin karışıp dolaşması/düğümlenmesi, **6.** bükmek, kıvırmak, **7.** örmek, bükerek/sararak yapmak. *to ~ a wreath.* **8.** bir arada bükmek, eğirmek, **9.** ~ **in/into** : içine sokup döndürmek. *She ~d her fingers in her hair.* **10.** *gen.* ~ **about/around** : sar(ıl)mak, **11.** örmek, örerek süslemek. *She ~d the bridal arch with flowers.* **12.** *İsk.* ayırmak. ***e.a.- 3. convolution, 4. twist, turn, 6. twist, interweave, 8. interlace, 10. clasp, enfold, 11. wreath, wrap, 12. separate.***

twin-engine, *sf.* çift motorlu. *a ~ airplane.*

twiner, *is.* sarmaşık, sarılan/tırmanan bitki.

twinflower, *is. bot.* ikiz çiçek *(Linnaea borealis, L. americana)* : K Amerika'da yetişen ve pembe/morumsu ikiz çiçekler açan tırmanıcı kalımlı bitki.

twinge, *is.&f.* **twinged, twinging** **1.** sancı, anî şiddetli ağrı, **2.** azap, şiddetli manevî ıstırap, üzüntü, elem, keder, **3.** birdenbire sancı/ağrı/ıstırap vermek, **4.** sancılanmak, şiddetli ıstırap/azap/elem/keder duymak, anî üzülmek. ***e.a.- 1. pain, 2. pang, qualm.***

twinight, *sf. ABD- k.d.* akşam üstü başlayıp gece devam eden (maç vb.).

twinjet, *sf.* çift motorlu jet (uçağı).

twinkle, *is.&f.* **-kled, -kling** **1.** pırıldama (k), **2.** parlama(k), **3.** kırpış(tır)ma(k), göz kırpma(k), **4.** çabuk çabuk görünüp kaybolmak, sürekli yanıp sönmek, **5.** parıltı, pırıltı, yanıp sönen ışık, **6.** bir göz açıp kapama müddeti, **7.** *esk. bk.:* **wink**. ***e.a.- 1. shine, 2. sparkle, 3. flicker.***

twinkling, *is.* **1.** pırıldama, parlama, **2.** kırpış(tır)ma, göz kırpma, **3.** çabuk çabuk görünüp kaybolma, sürekli yanıp sönme, **4.** parıltı, pırıltı, **5.** an, lâhza, bir göz açıp kapama müddeti. **in the ~ of an eye** : bir anda, göz açıp kapayıncaya kadar. ***e.a.- 5. instant, moment.***

twin-lens reflex, *is.* çift mercekli fotoğraf makinesi.

twinned, *sf.* **1.** ikiz (doğmuş), **2.** birbirinin ıpatıp benzeri, çok yakından bağlı/ilgili, **3.** benzeri/eşi ile bir araya getirilmiş, **4.** (kristal) ikiz teşekkül etmiş.

twinning, *is.* **1.** ikiz doğurma, **2.** birleşme, çiftleşme, iki kimsenin/şeyin birleşmesi, **3.** ikiz kristal teşekkülü.

twin-screw, *sf.* çift pervaneli, çifte uskurlu.

twinship, *is.* ikizlik.

twirl, *is.&f.* **1.** hızla dön(dür)mek, fırılda(t)mak, çevir(il)mek, **2.** *bk.:* **twiddle**, **3.** bir şeyin etrafına dola(n)mak, sar(ıl)mak, **4.** *beysbol-argo* atmak, **5.** dönüş, çevriliş, kıvrılış, **6.** kıvrım, büklüm, helezon, **7.** ~**er** : döndüren, fırıldatan, çeviren, kıvıran. ***e.a.-1. spin, revolve, whirl, turn, 4. pitch.***

twirp, *is. bk.:* **twerp.**

twist, *is.&f.* **1.** bük(ül)mek, kıvırmak, kıvrılmak. **The road ~s and turns** : Yol sağa sola kıvrılıyor. **2.** (bir şeyi başka bir şey üzerine) sarmak, sarılmak. ~ **a rope round a tree** : ağaca bir ip sarmak, **3.** burk(ul)mak, **4.** çevirerek açmak/koparmak, **5.** bur(ul)mak, bük(ül)mek, iğ(il)mek, **6.** ters anlam vermek, ters anlamak. ~ **one's words** : birinin sözlerini tahrif etmek/yanlış anlam vermek, **7.** (aklını) bozmak, sapıtmak, **8.** şaşırtmak, **9.** helezoni dön(dür)mek, **10.** kıvran(dır)mak, **11.** zikzak/helezon yaparak ilerle(t)mek, **12.** zikzak/helezoni şekil almak, **13.** tvist dansı yapmak, **14.** bük(ül)me. **with a ~ of the wrist** : bileğini hafifçe bükerek, **15.** büklüm, kıvrım, dönemeç. **the road takes a ~** : yol kıvrılıyor/dönemeç yapıyor, **16.** dönme, dönüş, sarılma, dolanma, **17.** sarım, sargı, **18.** burk(ul)ma, **19.** ters anlam verme, anlamı değiştirme/bozma, **20.** helezon, spiral, helezoni hareket/yol, topun havada dönerek gitmesi, **21.** düğüm, dolaşıklık, dolaşma, **22.** değişiklik, olayların anî olarak beklenmedik şekilde değişmesi, **23.** ye-

nilik, yeni yöntem/usul/tedavi tarzı vb., **24.** bur (ul)ma, **25.** buru, burma kuvveti/geril-mesi, **26.** burulum, torsiyon, **27.** ibrişim, **28.** burmalı ekmek, **29.** içkiye rayiha vermek için konulan limon/portakal kabuğu, **30.** saç örgüsü/halat şeklinde sarılmış tütün, **31.** tvist dansı, **32.** sapıklık, fenalık eğilimi, kötülüğe eğilim. **a mental ~** : (zihniyette/düşünüşte) sapıklık, gariplik, acayiplik. **the ~ of a criminal mind** : caniyane sapıklık, **33.** *argo* kız, kadın, **34. ~ s.o. around one's (little) finger** : birini (küçük) parmağında oynatmak, **35. ~ off** : büküp koparmak, **36. ~ one's arm** : zorlamak, zora getirmek, mecbur etmek, **37. ~ the lion's tail** : (İngilizi sinirlendirmek için) damarına basmak, **38. ~ up** : büküp bırakmak, **39. a ~ of the wrist** : hüner, ustalık, maharet, beceri, **40. ~ability** : bükülebilme, **41. ~able** : bükülebilir, **42. ~ed** : (a) bükülmüş, burulmuş, burmalı; (b) şaşırtılmış, tahrif edilmiş, yanlış anlam verilmiş. **give a ~ed meaning to** : bir şeye yanlış anlam vermek, (c) şaşırtılmış ; (d) sapık, **43. ~edly** : bükülerek, **44. ~ing** : burma, bükme; yılankavi, kıvrılarak giden, **45. ~ingly** : bükerek, burarak, kıvrılarak. ***e.a.- 1. interwind, 2. entwine, wind, 3. sprain, 5. contort, 6. pervert, 7. warp, 8. confuse, perplex, 10. writhe, squirm, 15. curve, bend, turn, 25. torque, 26. torsion, 33. girl, woman.***

twist drill, *is.* helezonî matkap.

twister, *is.* **1.** büken/buran/saran kimse/şey, **2.** yuvarlanarak giden top, **3.** *ABD- k.d.* kasırga, hortum, **4.** cevabı zor/çetin soru/bilmece, **5.** *argo* dolandırıcı/sahtekâr/hilekâr kimse. ***e.a.- 3. tornado, whirlwind.***

twisty, *sf.* **1.** yılankavi, helezoni, eğri büğrü. *a ~ road.* **2.** *mec.* hilekâr, dolandırıcı, sahtekâr.

twit, *is.&f.* **twitted, twitting 1.** takılma(k), kızdırma(k), alay etmek, iğneleme(k), sataşma (k), **2.** azarlama(k), paylama(k), tekdir etme(k), kusurunu yüzüne vurma(k), **3.** *Brit.- k.d.* aptal, budala kimse, **4.** sinirlilik, asabî heyecan. ***e.a.- 1. taunt, tease, ridicule, deride, mock, rally, chaff, 2. reproach, upbraid.***

twitch, *is.&f.* **1.** çekip koparma(k), yolma (k), **2.** hızla çekme(k)/sarsma(k), **3.** seğirme(k), **4.** çimdikleyip hızla çekme(k), **5.** birdenbire sancımak/şiddetli ıstırap verme(k), **6.** şiddetli ağrı/sızı/sancı, **7. ~ grass** : ayrık otu, **8. ~er** : çekip koparan, yolan, hızla sarsan, seğiren, sancı/ağrı veren, **9. ~ingly** : çekip koparark, yolarak, sarsarak, sancı/ağrı vererek. ***e.a.- 1. pluck, 2. jerk, 4. pinch, 5&6. twinge, 6. pang, 7. couch grass.***

twitter, *is.&f.* **1.** cıvıldama(k), şakıma(k), cıvıl cıvıl ötme(k), **2.** cıvıldar gibi/hızlı hızlı konuşma(k), **3.** kıkırdama(k), kıskıs gülme(k), **4.** heyecanlanma(k), heyecanla titreme(k), **5.** cıvıltı, **6.** heyecan, **7. ~er** : cıvıldayan, şakıyan, kıkırdayan, kıs kıs gülen, heyecanla titreyen. ***e.a.- 2. chatter, 3. titter, giggle, 6. excitement.***

twittery, *sf.* **1.** cıvıltılı, cıvıl cıvıl, **2.** kıkırdayan, kıskıs gülen, **3.** heyecanlı, heyecanla titreyen, **4.** titrek, sarsak. ***e.a.- 3&4. tremulous, shaky.***

'twixt = betwixt.

two, *is.&sf.* **1.** iki. **~ part** : iki kısım. **2.** iki rakamı : 2 veya II, **3.** iki kişi, ikili grup, **4.** iskambilde ikili, **5. by ~ = in ~s** : ikişer ikişer. **in ~** : ikiye, iki (eşit) parçaya. **in a minute or ~** : bir iki dakikaya kadar, **6. put ~ and ~ together** : mantıkî bir sonuca/hükme varmak, sonunda ne olacağını anlamak, sonuç çıkarmak, istihraç etmek. ***e.a.- 6. infer.***

two-bagger, *is. argo bk.:* **two-base hit.**

two-base hit, *is.* (beysbolde) çifte vuruş, ikinci kaleye ulaştıran vuruş.

two-bit, *sf. argo* **1.** 25 sentlik, bir çeyreklik, **2.** değersiz, beş para etmez, adî. *a ~ actor.* ***e.a.- 2. inferior, cheap, small-time.***

two bits, *is. argo* 25 sent, çeyrek dolar.

two-by-four, *sf.&is.* **1.** 2x4 inç (5x10 cm) boyutunda (kiriş), **2.** *argo* önemsiz, değersiz, kıymetsiz, **3.** *k.d.* sıkışık, daracık (oda, apartman vb.). ***e.a.- 2. unimportant, insignificant, two-bit.***

two cents' worth, *ABD- argo* (tartışma esnasında) fikir beyanı, görüşünün açıklanması.

two-chamber system, *is.* çift meclis sistemi.

two-cycle, *sf.* iki evreli. **~ engine** : iki evreli motor.

two-dimensional, *sf.* **1.** iki boyutlu, **2.** düzlemsel, bir düzlem üzerinde bulunan, **3.** sathî (edebî eser), **4. ~ity** : iki boyutluluk, sathîlik, **5. ~ly** : iki boyutlu olarak, sathî bir şekilde.

two-edged, *sf.* **1.** iki ağızlı, iki tarafı da keskin (kılıç vb.). **~ sword** : Acem kılıcı, **2.** iki anlamlı, **3.** çift etkili, etkin, müessir.

two-faced, *sf.* **1.** çift yüzlü, **2.** iki yüzlü, mürai, sahtekâr, **3. ~ly** : (a) çift yüzlü olarak, (b) iki yüzlülükle, sahtekârlıkla, **4. ~ness** : (a) çift yüzlülük, (b) iki yüzlülük, mürailik, sahtekârlık. ***e.a.*** *2. deceitful, hypocritical, double-dealing.*

twofer, *is.&sf. ABD- argo* **1.** yarı fiyata: bir tanesinin fiyatına satılan (iki parça eşya), **2.** (tiyatroda) tenzilâtlı bilet kuponu.

two-fisted, *sf.* **1.** çift yumruklu, **2.** *ABD- k.d.* kuvvetli, saldırgan, atak, mütecaviz. ***e.a.*** *2. strong, vigorous, agressive.*

two-fold, *sf.&zf.* iki kat, iki misli. ***e.a.*** *double, doubly.*

two-four, *sf. müz.* iki dörtlük.

two-handed, *sf.* **1.** iki elli, **2.** iki elini de maharetle kullanan, **3.** iki elle yapılan, **4.** iki kişilik (oyun), **5. ~ly** : iki el ile, iki elini de kullanarak. ***e.a.*** *2. ambidextrous.*

two-headed, *sf.* iki başlı.

two-legged, *sf.* iki ayaklı.

two-master, *is.* iki direkli gemi.

two-name, *sf.* iki isimli, iki imzalı. **~ paper** : iki imzalı /iki kişinin ödemekle sorumlu olduğu senet vb.

twopence = tuppence, *is.* **1.** *Brit.* iki peni, **2.** iki paralık, önemsiz/değersiz şey. ***e.a.*** *2. trifle.*

twopenny = tuppenny, *sf.* **1.** iki penilik, iki peni değerinde, **2.** (çivi) 2.5 cm uzunluğunda.

twop-phase, *is. elekt.* iki evreli/fazlı. ***e.a.*** *diphase.*

two-piece, *sf.* **1.** iki parçalı, (elbise, mayo vb.), **2. ~r** *d.d.* iki parçalı elbise, döpiyes.

two-ply, *sf.* iki katlı, katmerli. **~ knitting yarn** : iki kat bükülmüş ip.

two-point, *sf.* **1.** iki noktalı, **2.** iki noktadan desteklenen, iki noktası temas eden.

two-seater, *is.* iki kişilik taşıt.

two-sided, *sf.* iki taraflı, iki yüzlü, iki yanlı/cepheli.

twosome, *sf.&is.* **1.** ikili, iki katlı, **2.** iki kişilik, iki kişi ile yapılan/oynanan, **3.** çift, ikisi bir arada.

two-speed, *sf.* iki vitesli.

two-spot, *is.* **1.** (iskambil) ikili, **2.** *ABD- argo* (a) önemsiz kimse, (b) iki dolarlık kâğıt para.

two-step, *is.* iki adımlı dans ve müziği.

two-stroke (engine), *sf.* iki evreli (motor).

two-suiter, *is.* iki elbiselik çanta/bavul.

two-time, *gl.f.* **-timed, -timing** *argo* eşine/sevgilisine ihanet etmek, aldatmak. **~r** : aldatan ihanet eden.

two-tone = two-toned, *sf.* iki renkli, aynı rengin iki tonuna boyanmış.

'twould = it would.

two-way, *is.* **1.** iki yönlü. *a ~ street. ~ communication by radiotelephone.* **2.** iki taraflı, **3.** iki yollu, iki kollu, **4.** karşılıklı, mütekabil, her iki tarafı da ilgilendiren.

TX, *kıs.* Texas.

-ty, *son ek* **1.** "kere on". *twenty, thirty, sixty, ninety.* **2.** "-lik". *unity* : birlik, *emnity* : düşmanlık.

Tyburn, *is.* Londra'nın eski idam meydanı. **~ tree** : idam sehpası.

tychism, *is. fel.* rastlantıcılık: rastlantının nesnel varlık olduğu ve evrimin rastlantı ile geliştiği öğretisi.

tycoon, *is.* **1.** çok zengin ve nüfuzlu iş adamı, **2.** (eskiden Japonya'da) başkumandan. ***e.a.*** *2. shogun.*

tye = tie, *is. den.* palanga askı ipi/zinciri.

tying, *f. bk.:* **tie** *(sf.f.).*

tyke = tike, *is.* **1.** adî köpek, sokak köpeği, **2.** *İsk.* kaba, görgüsüz kimse, hödük, **3.** küçük çocuk, **4.** *Brit.* Yorkshire'li. ***e.a.-1.*** *cur, mongrel,* **2.** *boor.*

tylopod(ous), *sf. zool.* topuk tabanlı.

tymbal, *is. bk.:* **timbal.**

tympan, *is.* **1.** davul, trampet, **2.** *bas.* baskı plâğı, basılacak kâğıdın altına gelecek şekilde baskı silindirine sarılan fazla kâğıt, **3.** *bk.:* **tympanic membrane.**

tympani, *ç.is. bk.:* **timpani.**

tympanic, *sf.* **1.** davula ait, **2.** kulak zarına ait, **3. ~ bone** *anat. zool.* timpan kemiği, kulak zarını tutan kemik, **4. ~ membrane** : kulak zarı.

tympanist, *is.* davulcu.

tympanites, *is. patol.* karında gazdan ileri gelen şişkinlik. **tympanitic** : karın şişkinliğine ait.

tympanitis, *is. patol.* kukal zarı/orta kulak iltihabı.

tympanum, *is., ç.* **-nums/-na 1.** *anat. zool.* (a) orta kulak, (b) kulak zarı, **2.** *mim.* kapı/pencere alnı, kemer aynalığı, **3.** *elekt.* (telefon) kulaklık zarı. ***e.a.-*** ***1.*** *(a) middle ear, (b) tympanic membrane.*

tympany, *is.* **1.** *patol. bk.:* **tympanites**, **2.** *esk.* abartmalı/mübalâğalı/tumturaklı üslûp. ***e.a.-*** ***2.*** *bombast, turgidity.*

tyne, *is. Brit. bk.:* **tine.**

typ. = typographer, **2.** typographic(al), **3.** typography.

typal, *sf.* **1.** tip+, tip teşkil eden, **2.** özgün, niteleyici, tipik, örnek teşkil eden. ***e.a.-*** ***2.*** *typical.*

type, *is.&f.* **typed, typing 1.** çeşit, cins, tür, nevi, sınıf, kategori, **2.** örnek, nümune, **3.** ideal örnek, model, **4.** *bas.* harf(ler), basılı/basma harf. **boldfaced ~** : siyah/kalın matbaa harfi. **Gothic/italic/Roman ~** : gotik/italik/adî matbaa harfi, **5.** simge, sembol, remiz, **6.** basılı şekil/resim/yazı, **7.** (madalya) baskı, şekil/yazı ihiva eden yüz, **8.** (belirli özellikleri taşıyan) kimse, şahıs, kişi, tip, **9. blood group** *d.d.* kan grubu, **10.** daktiloda yazı yazmak. **~ away** : çabucak/mütemadiyen/habire daktiloda yazı yazmak. **~ up** : temize çekmek, müsveddeyi daktiloda yazmak, **11.** kopyasını/nümunesini çıkarmak, **12.** *tıp* kan grubunu tespit etmek. *to ~ a blood sample.* **13.** belirli sınıfa/kategoriye ayırmak, türünü/cinsini belirtmek, **14.** belirli bir sınıfa/gruba örnek olmak, temsil etmek, **15.** gelecek bir olayı temsil etmek, önceden ima etmek/göstermek/haber vermek. ***e.a.-*** ***1.*** *class. category, sort, classification, form, stamp,* ***3.*** *model, sample, example, prototype,* ***10.*** *typewrite,* ***15.*** *foreshadow, prefigure.*

typebar, *is.* **1.** harf kolu, daktiloda harfi basan hareketli çubuk, **2.** satır çubuğu : linotip makinesinin döktüğü bir satırlık harf.

type-cast, *sf.&f.* **-cast, -casting 1.** harfleri dizilmiş (sayfa/metin), **2.** harflerini dizmek, **3. ~er** : dizmen, mürettip

typecast, *gl.f.* **-cast, -casting** *tiy.* aktöre şahsiyetine/beden yapısına vb. uygun rol vermek.

typeface, *is.* harf biçimi. ***e.a.-*** *face.*

type founder, *is.* harf dökümcüsü, matbaa harfleri döken/yapan kimse. **type foundry** : harf döküm evi.

type genus, *is. biy.* örnek cins : mensup olduğu familyanın ayırıcı özelliklerini taşıyan ve o aileye örnek olarak gösterilen birey.

type-high, *sf. bas.* standart harf yüksekliğinde (ABD için 0.918 inç= 2.33 cm).

type locality, *is. biy.* örnek cins yereyi, örnek cinsin bulunduğu yer/çevre.

type metal, *is.* harf madeni, harflerin döküldüğü alaşım (genellikle kurşun antimuan).

typescript, *is.* **1.** daktilo ile yazılmış yazı, **2.** edebî eserin daktilo ile yazılmış kopyası.

typeset, *sf.&f.* **-set, -setting 1.** (harfleri) dizmek, tertip etmek, **2.** dizilmiş, tertip edilmiş (metin/kitap vb.).

typesetter, *is.* **1.** dizmen, mürettip, **2.** dizme makinesi, **3. typesetting** : dizme, dizgi, tertip.

type species, *is. biy.* örnek tür : bir türün bütün karakteristiklerini taşıyan ve o türe adını veren birey.

type specimen, *is. biy.* temel örnek : bir türün tanımlanmasında temel sayılan birey.

typewrite, *f.* **-wrote, -written, writing** daktiloda yazmak.

typewriter, *f.* **1.** daktilo, yazı makinesi, **2.** daktilo, yazı makinesinde yazan kimse. ***e.a.-*** **2.** *typist.*

typewriting, *is.* **1.** daktiloda yazma, **2.** daktilo yazısı.

typewritten, *f. bk.:* **typewrite** *(sf.f.).*

typhlitis, *is. patol.* kör bağırsak yangısı/iltihabı. **typhlitic** : kör bağırsak yangısı+.

typhlo-, *ön ek* **1.** "körlük", **2.** "kör bağırsak".

typhlology, *is.* körlük bilimi : körlüğün sebep ve tedavisini inceleyen bilim.

typhoid, *is.&sf. patol.* **1. ~ fever** *d.d.* tifo, **2.** tifoya benzer, **3.** tifüse benzer, **4. ~ bacillus** : tifo basili. ***e.a.-*** ***2.*** *typhoidal,* ***3.*** *typhous.*

typhoidal, *sf. patol.* tifo+, tifoya benzer.

typhoidin, *is. tıp* ölü tifo basilleri kültürü.

typhon, *is.* buharlı alârm düdüğü.

typhoon, *is.* **1.** tayfun, şiddetli kasırga, **2. typhonic** : tayfun şeklinde, tayfuna benzer, tayfunu andıran.

typhus, *is. patol.* **1. ~ fever** *d.d.* tifüs, lekeli humma, benekli ateş, **2. typhous** : tifüs+, tifüse benzer.

typical = typic, *sf.* **1.** örnek(sel), misal, kendi türünün örneği olan. **She is ~ of many young women who attempt suicide** : O, intihara kalkışan genç kadınlara bir misaldir. **2.** belirli bir türe uyan, belirli türden olan, **3.** karakteristik, ayırıcı, özgü, bir kimseyi/nesneyi niteleyen. *a person's ~ walk.* **It is ~ of him to be so rude** : Böyle kabalık tam ondan beklenecek bir şeydir/ O zaten böyle kabadır/Bu tür kabalık ona özgü bir şeydir. **4.** simgesel, sembolik, **5. typically** : örnek olarak, umumiyetle, tipik olarak, simgesel/ sembolik bir şekilde, kendine özgü/has bir şekilde, **6. typicality = typicalness** : örneksellik, özgülük, ayırıcılık, simgesellik. ***e.a.***- *3. characteristic, distinctive,* ***4.*** *symbolic.*

typify, *gl.f.* **-fied, fying 1.** örnek teşkil etmek, örneği/misali olmak. *Lincoln typifies the politician who rises from humble origins to a position of power and influence.* **2.** simgelemek, simgesi/sembolü/timsali olmak, temsil etmek. *The high quality that typifies all his work.* **3.** simge/örnek/misal ile göstermek, örnekler vermek. *In this book we have tried to ~ the main classes of plants.* **4. typification** : örnek teşkil etme, simgeleme, örnek/misal ile gösterme.

typist, *is.* daktilo, daktiloda yazan kimse.

typo, *is., ç.* **-pos** *k.d. bk.:* **typographical error.**

typo. = typog. = typographer, **2.** typographic(al), **3.** typography.

typographer, *is.* dizmen, mürettip, matbaacı.

typographic(al), *sf.* **1.** dizgi+, baskı+, tertip+, matbaacılığa ait, **2. typographically** : dizgi/baskı/matbaacılık bakımından.

typographical error, *is.* dizgi/baskı/tertip hatası.

typography, *is.* **1.** dizme, tertip, basılacak metnin tanzimi, **2.** basım, basımcılık, matbaacılık, **3.** basılmış bir şeyin genel görünüşü.

typology, *is., ç.* **-gies 1.** tür bilimi: türlere ayırma/sınıflandırma sanatı, **2.** simgecilik, sembolizm, simgelerle gösterme/belirtme, **3. typologic(al)** : tür bilimsel, simgesel, **4. typologically** : tür bilimsel /simgesel olarak, **5. typologist** : tür bilimci, simgeci. ***e.a.***- *2. symbolism.*

typothetae, *ç. is.* basım evleri, matbaalar.

tyrannic(al), *sf.* **1.** zalim+, müstebit+, gaddar+, zalimane, müstebitçe, gaddarca, **2. tyrannically** : zalimane, müstebitçe, gaddarca. ***e.a.***- *1. cruel, harsh, severe, despotic, oppressive.*

tyrannicide, *is.* **1.** zalimi/müstebiti öldürme, **2.** zalimi öldüren kimse, **3. tyrannicidal** : zalimi öldürme+.

tyrannise, *f. Brit. bk.:* **tyrannize.**

tyrannize, *f.* **-nized, -nizing 1.** *gen.* **~ over** : zulmetmek, zalimlik etmek, müstebitçe davranmak, **2.** zülüm ve istibdatla yönetmek, müstebit idare kurmak, **3.** ezmek, eza/cefa etmek, kasıp kavurmak, **4. tyrannizer** : zulmeden, müstebitçe davranan, zülüm ve istibdatla yöneten, müstebit idare kuran, ezen, eza/cefa eden, kasıp kavuran kimse.

tyrannosaur(us), *is.* tiranosor : Tebeşir çağında K Amerika'da yaşamış 12 m boyunda iri etçil dinosor.

tyrannous(ly), *sf.&zf. bk.:* **tyrannical (ly).**

tyranny, *is., ç.* **-nies 1.** zulüm, istibdat, gaddarlık, **2.** müstebit hükûmet, **3.** istibdatla yönetilen devlet, **4.** sertlik, huşunet, şiddet, baskı, zorbalık.

tyrant, *is.* **1.** müstebit/zalim hükümdar, diktatör, **2.** zalim, müstebit, gaddar, zorba, kırıcı, yıkıcı kimse. ***e.a.***- *1. despot, autocrat, dictator.*

tyrant flycatcher, *is. zool.* sinekçil *(Tyrannidae)* : K Amerika'da yaşayan yeşil kara renkli, kıvrık gagalı, böcek ve fare vb. ile beslenen bir tür kuş.

tyre, *is.&f. bk.:* **tire.**

Tyre, *is.* Lübnan'da Sur şehri.

Tyrian, *sf.* **1.** eski Sur şehrine veya ahalisine ait, **2.** koyu mor renkli, **3. ~ purple = ~ dye** : (a) koyu/kızılımsı mor renk, (b) mor boya.

tyro = tiro, *is., ç.* **-ros** acemi, çırak, yeni başlayan/öğrenen kimse. ***e.a.***- *novice, neophyte, learner.*

tyrocidin(e), *is. ecz.* tirosidin : tirotrisinden elde edilen bakteri öldürücü ilâç.

Tyrol = Tirol, *is.* Tirol (Avusturya'da). **~ean = ~ese** : Tirollü, Tirol+. **~ienne** : Tirol köylü dansı.

tyrosinase, *is. biy.-kim.* tirosinaz : bitki hayvan dokularında bulunan, tirosini melanine ve diğer koyu boyalara çeviren oksitleyici enzim.

tyrosine, *is. biy.- kim.* tirosin : proteinlerin hidrolizinden oluşan amino asit, C9H11O3N.

tyrothricin, *is. ecz.* tirotrisin : gram pozitif bakterilerin sebep olduğu lokal enfeksiyonların tedavisinde kullanılan antibiyotik.

Tyrrhenian Sea, *is.* Tireniyen Denizi.

tzar/tzarevich/tzarevna, *bk.:* **czar/czarevich/czarevna.**

tzarism/tzarist, *bk.:* **czarism/czarist.**

tzaristic/tzaritza, *is. bk.:* **czariistic/czaritza.**

tzetze fly, *bk.:* **tsetse fly.**

Tzigane, *sf.&is.* **1.** Çingene, özellikle Macar Çingenesi, **2. ~ music** : Çingene müziği. ***e.a.-*** ***1.*** *Gypsy.*

Tzigany, *sf.&is., ç.* **-nies** *bk.:* **Tzigane.**

*****
***
*

U

U, u, *is., ç.* **U's/Us/u's/us 1.** İngiliz alfabesinin yirmi birinci harfi, sesli harf, **2.** U şeklinde nesne, **3. U-bar** : U kesitli demir çubuk, **4. U-tube** : U şeklinde boru, oluk.

U, *sf. k.d.* (= upper class), yüksek tabakadan, yüksek tabakaya mensup/özgü.

U, 1. *kim.* uranyumun simgesi, **2. U-235** uranyum 235, **3. U-238** uranyum 238, **4.** kısaltma olarak: University, union, unit, united, universal, upper.

UAM = underwater-to-air missile (Denizaltından havaya fırlatılan füze/roket).

U.A.R. = United Arab Republic (Birleşik Arap Cumhuriyeti).

UAW = United Automobile Workers (Otomobil İşçileri Birliği).

ubiety, *is.* bilinen bir anda belirli bir yerde bulunma özelliği.

ubiquarian/ubiquitarian, *is.* Luter mezhebinde Hz. İsa'nın bedeninin her yerde bulunduğuna inanan.

ubique, *zf. Lât.* her yerde. ***e.a.- everywhere.***

ubiquitary = ubiquitous, *sf.* **1.** hazır ve nazır, aynı anda her yerde mevcut bulunan, **2.** geniş, yaygın, sık sık/ her yerde rastlanan. ~ **fog**. ***e.a.- 1. omnipresent, 2. widespread.***

ubiquitously, *zf.* **1.** aynı anda her yerde bulunurcasına, **2.** geniş/yaygın bir şekilde.

ubiquitousness, *is. bk.:* **ubiquity.**

ubiquity, *is.* **1.** aynı anda her yerde mevcut olma/bulunma, **2.** ezelî ve ebedî var olma ***e.a.- 1. omnipresence, ubiquitousness.***

ubi supra, *Lât.* yukarıda zikredilen yerde/ sayfada.

U-boat, *is.* Alman denizaltısı.

U bolt/U-bolt, *is.* köprü cıvata, uçları cıvatalı ve somunlu U demiri.

u.c., *kıs.* **1.** *müz.* hafif pedal, **2.** *bas.* büyük harf. ***e.a.- 1. soft pedal, 2. upper case.***

udder, *is.* meme, inek memesi, yelin. *A cow's* ~. **uddered** : memeli, **udderless** : memesiz, anasız (hayvancık).

UDI = Unilateral Declaration of Independence (Tek taraflı bağımsızlık ilânı).

udo, *is., ç.* **odos** *bot.* udo *(Aralia cordata)* Japonya ve Çin'de yetişen, filizleri yenen bir bitki.

udograph, *is.* yağışyazar: yağmur miktarını ölçüp yazan alet.

udometer, *is.* yağışölçer: yağmur miktarını ölçen alet.

udometric, *sf.* yağış ölçümsel.

udometry, *is.* yağış ölçme.

UFO/ufo = Unidetified Flying Object (Uçan daire).

ugh, *ünl.&is.* **1.** öf (tiksinme, iğrenme, nefret bildirir), **2.** öksürme, hırıltı vb. sesi.

ugli, *is. bot.* bir tür turunç. ***e.a.- tangelo.***

uglification, *is.* çirkinleştirme.

uglifier, *is.* çirkinleştiren.

uglify, *gl.f.* **-fied, -fying** çirkinleştirmek.

uglily, *zf.* çirkin/ kötü/iğrenç bir şekilde.

ugliness, *is.* çirkinlik, kötülük, iğrençlik, adîlik.

ugly, *sf.* **-lier, -liest 1.** çirkin. *An ~ face/ house.* **2.** kötü, fena, nahoş, hoşa gitmeyen. ~ *remarks.* ~ *weather. An ~ task.* **3.** iğrenç, korkunç, menfur, nefret uyandıran. ~ *crime.* **4.** tehlikeli, uğursuz, meş'um, ilerisi kötü, kötüye alâmet, tehditkâr. ~ *symptoms/wounds/clouds.* **5.** aşağılık, adî, nekes, kavgacı, düşmanca, kötücül, aleyhtar. *An ~ mood.* **6 ~ customer** : tehlikeli kişi, düşman, **7. ~ duckling** : bir baltaya sap olmayacakmış sanılırken büyüyünce şaşırtıcı başarılar sağlayan çocuk (Hans Christian Andersen'in masalına izafeten). ***e.a.- 1. unsightly, homely, hideous, ill-looking, distasteful, 2. disagreeable, unpleasant, objectio-***

nable, 3. revolting, 4. ominous, dangerous, threatening, 5. mean, hostile, quarrelsome, ill-tempered, surly. k.a.- 1. beautiful.

Ugrian, *sf.&is.* **1.** Macar (ırkından), Macaristan ve Batı Sibirya'da yaşayan Fin-Ugur kavimlerine mensup (kimse), Macar, Ostyak ve Vogul kavimleri. **2.** *bk.:* **Ugric.**

Ugric, *is&sf.* Ural-Altayca: Macarca, Ostyakça ve Vogulca dilleri (Batı Sibirya'da konuşulur).

Ugro-Finnic, *is.&sf.* Fin-Ugor. *e.a.- Finno-Ugric.*

UHF = uhf = ultrahigh frequency.

uh-huh, *ünl.* tamam, ya, evet (onay/tasdik ifade eder).

uhlan = ulan, *is.* mızraklı süvari (Türkçe oğlan kelimesinden alınmıştır.).

uh-uh, *ünl.* A-a! Hayır! (olumsuz cevap ifade eder).

Uighur = Uigur, *is.&sf.* **1.** Uygur, **2.** Uygurca, **3.** Uygurlara özgü. **Uighurian/Uigurian/ Uighuric/Uiguric**: Uygur+, Uygurca+.

uintahite = uintaite, *is. bk.:* **gilsonite.**

uintathere, *is. jeol.* dinoseras: Üçüncü çağda yaşamış, alnında boynuz gibi altı çıkıntısı bulunan çok iri hayvan. **dinoceras** *d.d.*

uitlander, *is. Hol.* yabancı, ecnebi, özellikle eski Boer cumhuriyetinde bulunan İngiliz. *e.a.- foreigner.*

U.K. = United Kingdom.

ukase, *is.* **1.** Çarlık emri, ferman, **2.** hükûmet/ hükümdar emri.

Ukraina/Ukraine, *is.* **Ukrayna.**

Ukrainian, *sf.&is.* **1.** Ukraynalı, **2. Little Russian** *d.d.:* Ukraynaca, Ukraynalıların konuştuğu Rusçaya benzer İslav dili.

ukulele/ukelele, *is.* Havai gitarı.

'ulama, *is. bk.:* **ulema.**

ulan, *is. bk.:* **uhlan.**

-ular, *son ek* "... gibi. -msi, -ye benzer" anlamları katar: *ör.: crevicular, tubular, valvular.*

ulcer, *is.&f.* **1.** *patol.* yara, ülser, çıban, karha. *a stomach ~. mouth ~s.* **2.** kayırma, iltimas, ahlâk bozukluğu, **3.** *bk.:* **ulcerate.**

ulcerate, *f.* **-ated, -ating 1.** yaralaş-(tır)mak, ülserleş(tir)mek, yaraya dönüş(tür)-mek, kendi kendine yara olmak, **2.** ülsere sebep olmak, yara husule getirmek.

ulceration, *is.* **1.** yaralaşma, ülserleşme, yara/ülser olma, **2.** yara(lar), ülser(ler).

ulcerative, *sf.* **1.** yaralaştıran, yaraya/ ülsere dönüştüren, ülserleştiren, ülsere sebep olan, **2.** yaralı, ülserli, yaralaşma+, yaralaşmalı+.

ulcerogenic, *sf.* yara yapan, ülserleştiren.

ulcerous, *sf.* **1.** ülserimsi, yaramsı, ülser/ yara niteliğinde, yaraya/ ülsere benzer, ülser gibi, **2.** yaralı, ülserli, yaralaşmış, ülserleşmiş.

ulcerously, *zf.* yaraya/ülsere benzer şekilde.

ulcerousness, *is.* **1.** yaraya/ülsere benzerlik, **2.** yaralaşma, ülserleşme, yaralı/ülserli oluş.

-ule, *son ek* -cık/-cik, küçük ..., mini .... *ör.: globule, granule.*

ulema, *is.* ulema, (eskiden Türkiye'de) din ve hukuk bilginleri. Şimdiki doktora payesi karşılığı. **'ulama** *ş.d.y.*

-ulence, *son ek* "-lik, bolluk, çokluk" anlamları katar. *ör.: fraudulence.*

-ulent, *son ek* isimlere "-li, ...ile dolu" anlamları katarak sıfat yapar. *ör.: fraudulent.*

ulexite, *is.* üleksit: NaCaB5O9.8H2O sulu sodyum kalsiyum borat. Beyaz elyaflı, ışığı zayıflatmadan nakleden cevher.

ullage, *is.* **1.** (fıçıda/kapta) boşluk, boş kalan kısım, fire, **2.** artık, kalıntı, sızıntı/ buharlaşma sonunda kapta/fıçıda kalan şarap vb. *e.a.- 1. vantage.*

ulmaceous, *sf. bot.* karaağaçgillerden, karaağaç familyasına *(Ulmaceae)* mensup (ağaç, fidan, vb.).

ulna, *is., ç.* **-nae/-nas 1.** *anat.* dirsek kemiği, bilekten dirseğe kadar uzanan kol kemiği, ulna. *bk.:* **radius** (6), **2.** hayvanların ön ayaklarındaki dirsek kemiği.

ulnar, *sf.* dirsek kemiği+.

-ulose, *son ek* **-ulous** son ekinin değişik şekli, "-li, ...-i bol, ... ile beliren" anlamları katan bilimsel ek. *ör.: granulose, ramulose.*

ulotrichous, *sf.* kıvırcık saçlı.

ulotrichy, *is.* kıvırcıklık, kıvırcık saçlılık.

-ulous, *son ek* "-li, ... olma eğiliminde, -e meyyal" anlamları katar. *ör.: granulous, credulous.*

ulster, *is.* uzun bol palto.

ult. = 1. ultimate, **2.** ultimately, **3.** ultimo.

ulterior, *sf.* **1.** gizli, kasten gizli tutulan, açıklanmayan, itiraf edilmeyen. *He has an ~ motive to see her: he's going to ask to borrow some money.* **2.** sonraki, sonra gelen, ...-i izleyen/takip eden, gelecekteki. *~ action.* **3.** uzak(taki), öte(deki), ötesinde, -den çok uzak, dışında. *A suggestion ~ to the purposes of the present discussion.* ***e.a.- 1. hidden, 2. further, later, future, following, succeding, 3. distant, remote.***

ulteriorly, *zf.* **1.** gizlice, gizli olarak, açıklanmadan, **2.** sonradan, ileride, **3.** uzak bir şekilde.

ultima, *is.* (kelimedeki) son hece. **~ Thule** : (a) Kuzeydeki en uzak yer; (b) en uzak nokta/sınır; (c) erişilebilecek en uzak yer veya en yüksek derece; (d) meçhul diyar.

ultimacy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **ultimateness.**

ultima ratio, *is.* **1.** son/kesin delil, **2.** son çare.

ultimate[1], *sf.* **1.** en son, nihaî, kesin, kat'î, en uzak. *This action was necessary for the ~ success of the revolution. After many defeats, the war ended for us in ~ victory. His ~ destination was Paris.* **2.** en büyük, en yüksek. *The ~ authority. ~ reality.* **3.** en yüce, en ulu, her şeyin üstündeki. *~ goal in life.* **4.** temel, ana, esas. *~ principles. The brain is the ~ source of ideas. The sun is the ~ source of power.* **5. ~ constituent** *gr.* temel kurucu, **6** tüm, bütün, toplam, topyekûn. *The ~ cost of the project.* ***e.a.- 1. last, final, extreme, remotest, uttermost, farthest, decisive, conclusive, 2. supreme, maximum, utmost, greatest, 3. highest, 4. basic, fundamental, 6. total.***

ultimate[2], *is.* **1.** sonuç, netice, son, akıbet, **2.** son durum/karar, **3.** temel ilke, ana prensip, ana gerçek. ***e.a.- 1. conclusion, final result, apex, acme.***

ultimately, *zf.* sonunda, en son/nihayet, son olarak, eninde sonunda. *We considered all their plans, but ~ we chose to follow our own.* ***e.a.- finally, at last, in the end.***

ultimateness, *is.* kesinlik, kat'iyet, nihaîlik, en son oluş, en yüksek/büyük durum, her şeyden üstünlük, temellik, esasiyet.

ultimatum, *is., ç.* **-tums/-ta 1.** ültimatom, **2.** en son teklif/koşul/şart, **3.** nihaî/kesin olan şey.

ultimo, *sf. esk.* geçen ay(da). *kıs.:* **ult., ulto.** *bk.:* **instant, proximo.**

ultimogeniture, *is.* mirasın en küçük oğula kalması kuralı . *bk.:* **primogeniture.**

ulto. = ultimo.

ultra, *sf.&is.* **1.** aşırı (giden şey/kimse), iftrat, hadden aşkın/ziyade, **2.** (dinde/politikada) müfrit (kimse), **3.** üstün. ***e.a.- extreme, excessive, extremist.***

ultra-, *ön ek* **1.** -in ötesinde, öbür tarafında, ötesi/aşırı. *ör.: ultra-Arctic, ultraequinoctial, ultragalactic, ultralunar, ultra-Martian, ultra-Neptunian, ultrastellar, ultraterrestrial, ultrazodiacal.* **2.** aşırı, son derece, fazla, ifrat derecede.

ultrabasic, *sf.* aşırı bazik: demir ve magnezyumca zengin fakat silika miktarı az.

ultracentrifugal, *sf.* aşkın savurmaçlı. **~ly** : aşkın savurarak.

ultracentrifugation, *is.* aşkın savurma.

ultracentrifuge[1], *is.* aşkın savurmaç, çok hızlı merkezkaç makinesi.

ultracentrifuge[2], *gl.f.* **-fuged, fuging** aşkın savurmak, çok hızlı merkezkaç makinesi ile (çeşitli yoğunluktaki maddeleri) ayırmak.

ultraconservative, *sf.&is.* aşırı tutucu, müfrit muhafazakâr (kişi, parti, vb.).

ultracritical, *sf.* son derece kritik, aşırı tehlikeli/çetin.

ultrafashionable, *sf.* en son moda, son derece şık/zarif.

ultrafiche, *is.* mikrofiş, resimleri doksan defa veya daha fazla küçültülmüş fiş.

ultrafiltration, *is.* aşırı süzme, ince süzme: su vb. gibi küçük molekülleri geçiren ve protein vb. gibi iri molekülleri geçirmeyen bir süzgeçten geçirme.

ultrafilter, *is.&f.* ince süzgeç(ten geçirmek), ince süzmek.

ultrahigh, *sf.* aşırı yüksek. *~ vacuum. at ~ temperatures.*

ultrahigh frequency *rad.* aşırı yüksek sıklık/frekans: 300-3000 MHz arasındaki frekanslar. *kıs.:* UHF, uhf.

ultra-high-frequency, *sf.* aşırı yüksek frekanslı.

ultraism, *is.* **1.** aşırıcılık, aşırı eylem/önlem taraftarlığı, müfritlik, (eylemde/ilkede) aşırılığa yönelme, **2.** aşırı davranış/tutum/önlem/eylem. ***e.a.- extremism.***

ultraist, *sf.&is.* müfrit, aşırı önlemci/eylemci/davranışlı.

ultraistic, *sf.* aşırı, müfrit, aşırılığa yönelik/taraftar.

ultraliberal, *sf.&is.* aşırı erkinci, müfrit liberal.

ultramafic, *sf. bk.:* **ultrabasic.**

ultramarine, *sf.&is.* **1.** lâcivert (boya/renk), **2.** deniz aşırı, deniz ötesi.

ultramicro, *sf.* son derece küçük, aşırı küçük/hassas.

ultramicrometer, *is.* aşırı hassas mikrometre.

ultramicroscope, *is.* ultramikroskop, aşırı hassas mikroskop.

ultramicroscopic(al), *sf.* aşırı küçük/mikroskopik.

ultramicroscopically, *zf.* ultramikroskopla.

ultramicroscopy, *is.* ultramikroskopla inceleme.

ultramicrotome, *is.* aşırı minidiler: elektron mikroskopunda incelemek üzere çok ince dilimler kesen cihaz.

ultramicrotomy, *is.* aşırı minidilme.

ultramilitant, *sf.&is.* aşırı militan/mücadeleci.

ultramodern, *sf.* aşırı çağcıl, çok/son derece modern. **~ism** : aşırı çağcıllık. **~ist** : aşırı çağcıl kimse. **~istic** : aşırı çağcıl+.

ultramontane, *sf.&is.* **1.** dağ ötesi, dağların ötesinde (bulunan/yaşayan kimse) [*tersi:* **cismontane**]. **2.** Alplerin güneyinde/ötesinde, özellikle İtalya'da (bulunan/yaşayan), **3.** Papanın mutlak yetki sahibi olmasını isteyen (kimse).

ultramontanism, *is.* Papanın mutlak yetki sahibi olması taraftarlığı. *bk.:* **Gallicanism.**

ultramontanist, *is.* Papanın mutlak yetki sahibi olması taraftarı.

ultramundane, *sf.* **1.** evren ötesi: kâinatın ötesine veya hayatın ilerisine uzanan, **2.** güneş sistemi dışında bulunan, **3.** maddesel/fiziksel varlığın dışında bulunan.

ultranational, *sf.* aşırı millî/milliyetçi. **~ism** : aşırı milliyetçilik. **~ist/ ~istic** : aşırı milliyetçi. **~istically** : aşırı milliyetçilikle, aşırı milliyetçi duygularla.

ultrapure, *sf.* çok arı, son derece arıtılmış/saf. *The distinctive qualities of an ~ metal.*

ultrapurely, *zf.* çok arı(tılmış) olarak, son derece saf bir şekilde.

ultrared, *is. bk.:* **infrared.**

ultrasecret, *sf.* son derece gizli/mahrem.

ultrashort, *sf.* **1.** aşırı kısa, son derece kısa (süreli). *an ~ pulse of light.* **2.** *rad.* çok kısa. **~ wave** : çok kısa dalga (dalga uzunluğu 10 m' den küçük veya frekansı 30 MHz' den büyük).

ultrasonic, *sf.* ses üstü: (a) sıklığı/frekansı kulağın duyamayacağı kadar yüksek, 20 KHz' den fazla. **~ detector** : ses üstü algıç. **~ generator** : ses üstü üreteci. **~ space grating** : ses üstü uzay ağı. **~ thermal action**: ses üstü ısıl etki, (b) ses üstü dalgalar kullanan, bu dalgaların ürettiği. *~ testing of metals.*

ultrasonically, *zf.* ses üstü (yöntemlerle).

ultrasonics, *ç.is.* ses üstü bilgisi.

ultrasophisticated, *sf.* aşırı/çok ileri, çok geniş/derin araştırma ve ileri buluşlara dayanan. **~ machinery.**

ultrasound, *is.* ses ötesi, insan kulağının duyamayacağı kadar ince (yüksek frekanslı) ses. **supersound** *d.d.*

ultrastructural, *sf.* ince yapısal. **~ly**: ince yapısal biçimde.

ultrastructure, *is. biy.* ince yapı, protoplâzmanın mikroskopla görülemeyen elemansel yapısı.

Ultrasuede , Ultra süet : yıkanabilir sentetik süet.

ultratropical, *sf.* **1.** öte dönence, dönence dışı, tropik bölge dışında bulunan, **2.** çok sıcak, ortalama tropik iklimden daha sıcak.

ultraviolet, *sf.&is.* mor üstü, mor ötesi: dalga uzunluğu 4000 A'dan küçük. **~ radiation** : mor üstü ışınım. **~ light** : mor üstü ışık. *bk.:* **infrared.**

ultra wires, **1.** *huk.* (bir kişinin/kurumun) yasal yetkisi dışında, **2.** *k.d.* yasak, memnu. ***e.a.- 2. forbidden.*** ***k.a.- 1. intra wires.***

ululant, *sf.* uluyan. ***e.a.- howling, ululating, hooting.***

ululate, *gs.f.* **-lated, -lating 1.** (köpek/kurt) ulumak, (baykuş) ötmek, **2.** ağlamak, mızmızlanmak, zırıldamak, **3.** cırlak sesle şikâyet etmek, cırıldamak. ***e.a.- 1. howl, hoot, 2. wail, 3. lament.***

ululation, *is.* **1.** uluma, ötme, **2.** ağlama, mızmızlanma, cırlama.

-ulus, (Lâtince kelimelere takılan) küçültme eki: *calculus, phoeniculus* gibi. Çoğulu: **-uluses/ -uli.**

ulva, *is.* deniz marulu. ***e.a.- sea lettuce.***

umbel, *is. bot.* sayvan, açınca şemsiye biçimi alan çiçek dizisi.

umbellar, *sf. bk.:* **umbellated.**

umbellate, *sf.* sayvanımsı, şemsiye biçiminde (çiçek).

umbellated, *sf.* sayvanlı, sayvan/şemsiye biçimi almış. **~ly** : şemsiye biçiminde.

umbellet, *is. bk.:* **umbellule.**

umbelliferous, *sf. bot.* **1.** sayvanlı, şemsiyeli, çiçekleri şemsiye biçiminde, **2.** maydanozgillerden, *Umbelliferae* veya *Ammiaceae* familyasına mensup (maydanoz, havuç, kereviz gibi).

umbellulate, *sf.* sayvancıklı, şemsiyecikli (çiçek).

umbellule, *is.* sayvancık, şemsiyecik, şemsiye şeklinde. bileşik çiçeği oluşturan küçük çiçek dizisi.

umber, *is.* **1.** (kırmızı, kahverenginde) aşı boyası, demir oksit, manganez oksit ve kil karışımı. **raw ~** : doğal/ham aşı boyası. **burnt ~** : fırınlanmış aşı boyası, ombra, **2.** aşı boyası rengi, kırmızı kahverengi, **3.** *zool. bk.:* **grayling**, **4.** *bk.:* **umbrette (umber bird** *d.d.*), **5.** *Brit- k.d. bk.:* **shade, shadow.**

umbilical, *sf.* **1.** göbek+, göbeğe ait, **2.** birbirine sımsıkı bağlı, birbirinden ayrılmayan, ayrılmaz, yakın akrabalığa güvenen, **3.** göbeğe yakın, karnın ortasında bulunan. *the ~ region.* **4. ~ cord**: (a) *anat.* göbek kordonu, göbek bağı, (b) *argo* fırlatılacak roketi üsse bağlayan ve fırlatılırken ayrılan servis kablosu, (c) uzay gemisi dışında çalışan astronotu gemiye bağlayan, ona hava ve haberleşme sağlayan kablo.

umbilically, *zf.* **1.** göbek bağından, göbek bağı vasıtasıyla. *embryos nourished ~.* **2.** sımsıkı, sıkı sıkıya, ayrılmaz bir şekilde. *~ tied to liberalism.*

umbilicate(d), *sf.* **1.** göbeğimsi, göbek biçiminde, **2.** göbekli, göbeği olan.

umbilication, *is.* **1.** göbek çukuru, **2.** göbekleşme, göbek gibi çukurlaşma, çukurluk, göbeğe benzer oluşum.

umbilicus, *is., ç.* **-bilici 1.** *anat.* göbek, **2.** *zool.* göbek biçiminde oluşum. ***e.a.- 1. navel.***

umbiliform, *sf.* göbek biçiminde/şeklinde. ***e.a.- navel-shaped.***

umble pie, *is. bk.:* **humble pie.**

umbles, *ç. is.* bumbar : doldurulup pişirilerek yenen hayvan bağırsağı. ***e.a.- humbles.***

umbo, *is., ç.* **umbones/ombos 1.** kalkan üzerindeki kabartma/yumru, **2.** (buna benzer) kabarıklık, çıkıntı, **3.** *zool.* midye kabuklarının birleştikleri yerdeki kabarıklık, **4.** *anat.* kulak zarı çöküntüsü.

umbonal, *sf.* **1.** kabarık, kabartmalı, kubbe gibi, kamburumsu. *An ~ structure.* **2.** kulak zarı çöküntüsü(ne ait). *the ~ region.* (**umbonic** *d.d.*).

umbonate(d), *sf.* **1.** kabartmalı, çıkıntılı, **2.** yuvarlak bombeli, kubbemsi. *An ~ fungus.*

umbonic, *sf. bk.:* **umbonal.**

umbra, *is., ç.* **-brae 1.** gölge, gölgelik, **2.** ayırıcı nitelik, bir kimsenin/şeyin ayrılmaz özelliği, **3.** *astr.* tam gölge. *bk.:* **penumbra** (1), **4.** güneş lekesinin ortası (karanlık kısım). *bk.:* **penumbra** (2), **5.** hayalet, hortlak, **6** *zool.* gölge balığı, minakop *(Umbrina cirrhosa):* Akdeniz'de avlanan makbul bir balık. ***e.a.- 1. shade, shadow, 5. ghost.***

umbrage, *is.* **1.** gücen(dir)me, alınma, incinme, incitme, rencide olma/etme, küskünlük. **to give ~** : gücendirmek. **to take ~** : gücenmek, **2.** (şüphe/düşmanlık vb.) belirti(si), alâmet, delil, emare, **3.** *esk.* ağaç gölgesi, **4.** *esk.* hayal meyal görünüş, gölgeli/belirsiz şekil. ***e.a.- 1. offense, annoyance, displeasure, pique, grudge, resentment, 2. hint, 3. shade, shadow.***

umbrageous, *sf.* **1.** gölgeli, gölge veren. *An ~ tree.* **2.** alıngan, tez gücenen, **3.** *esk.* karanlık, **4. ~ly** : (a) gölgeli bir şekilde, (b) alınganlıkla, gücenerek. **5. ~ness**: (a) gölge(lilik), (b) alınganlık, tez gücenme ***e.a.- 1. shady, shaded, 2. peevish, suspicious, 3. obscure.***

umbral, *sf.* gölgesel, gölgemsi, gölge gibi.

umbrella[1], *is.* **1.** şemsiye. ~ **stand** : şemsiyelik, şemsiye konulacak yer, **2.** denizanasının şemsiyeye benzer bedeni, **3.** (askerî birlikleri hava taarruzundan) koruma perdesi/örtüsü (uçakların havadan koruması gibi), **4.** koruyucu (şey). *a price* ~. **5.** koruma, himaye, bir milleti/şirketi koruyan daha güçlü millet/şirket. *Japan is under the American nuclear* ~.

umbrella[2], *sf.* **1.** şemsiye gibi, şemsiye biçiminde, şemsiye görevi yapan, **2.** geniş kapsamlı, şümullü, geniş bir kütleyi/grubu kapsayan/ilgilendiren. *An* ~ *patent.* ~ *legislation.*

umbrella bird, *is. zool.* tepeli kuş *(Cephalopterus ornatus)* : erkeğinin tepesinde şemsiye gibi mavi sorgucu olan G Amerika kuşu.

umbrella leaf, *is. bot.* şemsiye yaprak *(Diphylleia cymosa)*: Sarıçalıgillerden tek geniş yapraklı (çapı 30-60 cm), beyaz çiçek açan kalımlı bitki (K Amerika).

umbrellaless, *sf.* şemsiyesiz.

umbrellalike, *sf.* şemsiyemsi, şemsiye gibi/biçiminde.

umbrella palm, *is. bot.* şemsiye palmiyesi *(Hedyscepe canterburyana)* Florida'da yetişir.

umbrella tree, *is. bot.* şemsiye ağacı, Amerika manolyası *(Magnolia tripetala).*

umbrette, *is. zool.* gölge kuşu *(Scopus imbretta)*: Leylek ve balıkçıla benzer siyah tüylü Afrika kuşu. **umber, umber bird, hammerhead** *d.d.*

umbriferous, *sf.* gölgeli, gölge veren/yapan. **~ly** : gölgelice, gölgeli bir şekilde, gölge vererek.

umiak, *is.* deri kaplı Eskimo kayığı. **oomiac, oomiak, umiac** *ş.d.y.*

umlaut, *is.&f. gr.* **1.** bazı kelimelerin kip yapımında ünlü değişimi, **2.** ince okunması için bazı harflerin üzerine konulan iki nokta: ä, ö, ü gibi, **3.** kelimenin sesli harfini değiştirmek, **4.** (a/o/u üstüne) iki nokta koymak.

ump, *f. argo bk.:* **umpire.**

umpirage, *is.* **1.** hakemlik, **2.** hakem kararı. *e.a.- 2. arbitrament.*

umpire, *is.&f.* **-pired, -piring 1.** hakem, **2.** hakemlik yapmak. *e.a.- 1. arbitrator, referee, judge,* **2.** *arbitrate.*

umpteen = umpsteen = umteen, *sf. k.d.* sayısız, pek çok. *e.a.- innumerable, many.*

umpteenth = umteenth, *sf. k.d.* sırada/sayıda pek sonra gelen. *He was the* ~ *person to arrive.*

UMT = universal military training.

UMW = U.M.W. = United Mine Workers.

un, *zm. k.d.* kimse, kişi. *He's a bad un. Young uns.*

UN = United Nations (Birleşmiş Milletler).

un-, *ön ek* **1.** -sız/-siz/-suz/-süz, bilâ-, gayri- : isim, sıfat ve zarfların başına gelerek onlara olumsuz anlam katar: **true** : gerçek, **untrue** : yalan, **balanced** : dengeli, **unbalanced** : dengesiz, **balancedly** : dengelice, **unbalancedly**: dengesizce, **balancedness**: dengelilik, **unbalacedness** : dengesizlik gibi, **2.** birçok fiilin önüne gelerek olumsuzluk, yokluk durumunu veya eylemin zıddını/tersini ifade eder: **dress** : giyinmek, **undress** : soyunmak; **do** : yapmak, **undo** : bozmak gibi.

unabated, *sf.* azalmayan kuvvet/güç/şiddet ile.

unabatedly, *zf.* gücü/kuvveti/şiddeti azalmadan. *The storm continued* ~.

unable, *sf.* güçsüz, yeteneksiz, -den âciz, beceriksiz, iktidarsız, -maz/-mez, yapamaz. *He was* ~ *to swim/ to read. A little baby is* ~ *to walk or talk.* *e.a.- incapable, unfit, incompetent, impotent, helpless.*

unabridged, *sf.&is.* **1.** tam, eksiksiz, noksansız, kısaltılmamış, özetlenmemiş, aslı gibi. *An* ~ *reprint of a novel.* **2.** kısaltılmamış sözlük.

unaccented, *sf.* vurgusuz.

unacceptability, *is.* kabule şayan/makbul olmama, uygunsuzluk.

unacceptable, *sf.* kabul edilemez, kabule şayan değil, uygunsuz.

unacceptably, *zf.* kabul edilemez durumda, uygunsuz biçimde.

unaccommodated, *sf.* **1.** uzlaşmamış, (çevreye) uymamış, uyum sağlamamış, **2.** açıkta, yatacak/kalacak yeri yok, **3.** noksan donatımlı, gerekli şeyle donatılmamış, isteğe uygun değil, **4.** sağlanmamış, temin/tedarik edilmemiş.

unaccommodating, *sf.* **1.** uysal değil, güçlük çıkaran, **2.** elverişsiz, **3.** rahatını feda etmeyen.

unaccompanied, *sf.* **1.** yalnız, arkadaşsız, eşsiz, yanında/refakatinde kimse bulunmayan. *Ladies ~ by a man will not be admitted.* **2.** *müz.* refakatsiz, eşsiz. *An ~ song.*

unaccomplished, *sf.* **1.** noksan, bit-(iril)memiş, yapılmamış, tamamlanmamış, **2.** başarısız, hünersiz, beceriksiz, **3.** başarılmamış.

unaccountability, *is.* **1.** anlaşılamama, açıklanamama, acayiplik, gariplik, esrarengizlik, **2.** sorumsuzluk, mes'uliyetsizlik.

unaccountable, *sf.* **1.** açıklanamaz, anlatılamaz, anlaşılmaz, izahı olanaksız, garip, acayip. *He has an ~ interest in old customs.* **2.** sorumsuz, mes'uliyetsiz, **3.** olağanüstü. ***e.a.-*** *1. inexplicable, strange, incomprehensible, 2. irresponsible, 3. remarkable, extraordinary.*

unaccountableness, *is. bk.:* **unaccountability.**

unaccountably, *zf.* **1.** anlaşılmaz/garip/acayip tarzda, gariptir ki. *~, he never mentioned the accident.* **2.** sorumsuzca, **3.** son derece, pek ziyade. *He was ~ worried.*

unaccounted-for, *sf.* **1.** hesaba katılmamış, sayılmamış, hesabı verilmemiş, **2.** sebebi bilinmeyen, izah edilemez, anlaşılmaz, ne olduğu/akıbeti meçhul, ne olduğu bilinmiyor. *Four plane came back, but two are ~.*

unaccustomed, *sf.* **1.** mutat olmayan, âdet/töre dışı, **2.** alış(ıl)mamış, tanınmayan, **3. ~ly** : alışılmamış tarzda, törelere aykırı olarak, **4. ~ness** : alışılmama, törelere aykırılık.

unacknowledged, *sf.* **1.** onaylanmamış, kabul/tasdik edilmemiş, **2.** cevaplandırılmamış.

unadjusted, *sf.* ayarlanmamış, ayar edilmemiş, düzeltilmemiş.

una corda, *müz.-It.* (piyanoda) yumuşak pedala basarak. **una corda pedal** : yumuşak pedal.

unadorned, *sf.* **1.** sade, basit, **2.** süslenmemiş, donatılmamış. ***e.a.- 1. plain, simple.***

unadulterated, *sf.* arı, saf, katışıksız, yabancı madde katılmamış/karıştırılmamış, safiyeti bozulmamış. ***e.a.- pure, unmixed.***

unadulteratedly, *zf.* arı/saf/katışıksız bir şekilde, safiyeti bozulmadan.

unadvised, *sf.* **1.** tedbirsiz, düşüncesiz, acele ile/düşünmeden yapılan. *A cruel and ~ act.* **2.** öğüt/nasihat almamış, bîhaber. ***e.a.- 1. imprudent, rash, ill-advised, indiscreet, 2. uninformed.***

unadvisedly, *zf.* **1.** tedbirsizce, düşüncesizce, acele ile, düşünmeden, **2.** öğüt/nasihat almadan.

unadvisedness, *is.* tedbirsizlik, düşüncesizlik, öğüt/nasihat almama.

unaffected, *sf.* **1.** doğal, yapmacıksız, gösterişsiz, tabiî, gösterişten/sun'îlikten/tasannudan uzak, **2.** (manen, fiziksel/kimyasal olarak) etkilenmemiş, değişmemiş, bozulmamış, tesir altında kalmamış, **3. ~ly :** doğal olarak, gösteriş yapmadan, etkilenmeden, değişmeden, bozulmadan, **4. ~ness** : doğallık, tabiîlik, gösterişsizlik, etkilenmeme, değişmeme, bozulmama. ***e.a.- 1. natural, real, plain.***

unaffectionate, *sf.* sevgisiz, muhabbetsiz. **~ly**: sevgisizce, sevgi/muhabbet duymaksızın.

unaffiliated, *sf.* ilişiksiz, ilişkisi olmayan, bağlanmamış.

unageing/unaging, *sf.* yaşlanmayan, ihtiyarlamayan.

unaided, *sf.* yalnız, yardımcısız, tek başına. **with ~ eye**: yalın/çıplak gözle, dürbün/mikroskop kullanmadan.

unaired, *sf.* **1.** havalan(dırıl)mamış, havasız, nemli, **2.** *mec.* ortaya dökülmemiş, açıklanmamış.

unallied, *sf.* bağımsız, ilişkisiz, müttefik olmayan.

unalloyed, *sf.* alaşımsız, arı, saf, karışık/mahlût /mağşuş olmayan. *~ metals.* ***e.a.- pure, unmixed, unqualified.***

unalterability = unalterableness, *is.* değişmezlik, kesinlik, kat'îlik, sabitlik.

unalterable, *sf.* değiş(tirile)mez, kesin, kat'î, sabit, değişmesi olanaksız. *An ~ resolve. ~ hatred.* ***e.a.- inalterable, unchangeable.***

unalterably, *zf.* kesinlikle, kat'î olarak, değişmez şekilde. ***e.a.- inalterably, unchangeably.***

unambiguous, *sf.* **1.** kesin, açık, vazıh, sarih, müphem olmayan, şüpheye yer bırakmayan, **2. ~ly** : kesinlikle, açıkça, vazıh/sarih bir şekilde, şüpheye yer bırakmadan. ***e.a.- 1. clear, precise.***

unambitious, *sf.* ihtirassız, hırsı/ihtirası olmayan, mütevazi, gözü tok.

unambivalent, *sf.* çelişiksiz, kesin, kat'î, vazıh, sarih, tenakuza düşmemiş, **2. ~ly :** çelişiksiz/ kesin/ kat'î/ vazıh/ sarih bir şekilde, tenakuza düşmeden. ***e.a.- 1. clear-cut, definite.***

unamended, *sf.* değiştirilmemiş, tadil/ ıslah edilmemiş, düzeltilmemiş, olduğu gibi.

un-American, *sf.* **1.** Amerikalı olmayan, **2.** Amerika'ya ait/özgü olmayan, Amerika görenek/âdet/ilke/standartlarına uymayan. **~ism** : Amerika görenek/âdet/ilke/standartlarına uymama.

unan = unanimous.

unanchor, *gl.f.* demir almak, demiri vira etmek.

unaneled, *sf. esk.* (Katoliklerde) ölürken bedenine kutsal yağ sürülmemiş.

unanesthetized, *sf.* bayıl(tıl)mamış, anestezi verilmemiş.

unanimity, *is.* oy birliği, ittifak, ahenk. ***e.a.- harmony, unity, unison, concert. k.a.- disagreement.***

unanimous, *sf.* **1.** anlaşmış, uyuşmuş, müttefik, müttehit, birlikte, aynı düşüncede, oyları aynı. *He was elected president by a ~ vote.* **2. ~ly** : oy birliği ile, müttefikan, **3. ~ness** : anlaşma, uyuşma, oy birliği, aynı düşüncede olma. ***e.a.- 1. agreed, agreeing, harmonious.***

unannounced, *sf.* habersiz, haber vermeden (geliş vb.).

unanswerability, *is.* **1.** yanıtlanamama, yanıtsızlık, cevapsızlık, **2.** reddedilememe, cerh edilememe.

unanswerable, *sf.* **1.** yanıtlanamaz, cevaplandırılamaz, cevap verilemez. *An ~ question.* **2.** çürütülemez, cerh edilemez, reddedilemez. ***e.a.- 2. irrefutable.***

unanswerably, *zf.* **1.** yanıtlanamaz/cevaplandırılamaz/ cevapsız bir şekilde, **2.** çürütülemeyecek/ cerh edilemeyecek/reddedilemeyecek surette.

unanticipated, *sf.* **1.** umulmadık, beklenmedik, önceden akla gelmeyen, tahmin edilmeyen, **2. ~ly** : umulmadık/beklenmedik şekilde, akla gelmeyecek tarzda. ***e.a.- 1. unexpected, unforeseen.***

unapologetic, *sf.* özür dilemeyen. **~ally** : özür dilemeden/dilemeksizin.

unappealable, *sf.* **1.** temyiz edilemez, temyizi olanaksız/imkânsız. *An ~ case.* **2.** kesin, kat'î, nihaî. ***e.a.- 2. conclusive, final.***

unappealableness, *is.* **1.** temyiz edilememe, temyiz olanaksızlığı, **2.** kesinlik, kat'iyet.

unappealably, *zf.* **1.** temyizi mümkün olmamak üzere, **2.** kesinlikle, kat'î olarak.

unappealing, *sf.* **1.** çekici/cazip olmayan, cazibesiz, zevksiz, nahoş, **2. ~ly** : cazibesizce, zevksizce, hoşa gitmeyecek şekilde. ***e.a.- 1. unattractive.***

unappeasable, *sf.* yatıştırılamaz, teskin edilemez, amansız, insafsız. ***e.a.- implacable.***

unappeasably, *zf.* teskin edilemezcesine, amansızca, insafsızca. ***e.a.- implacably.***

unappetizing, *sf.* **1.** tatsız, yavan, lezzetsiz, nahoş, iştah açmayan, **2. ~ly** : tatsız/yavan/ nahoş bir şekilde. ***e.a.- 1. insipid, unattractive.***

unappreciation, *is.* değer/kıymet bilmeme, takdir etmeme, beğenmeme.

unapproachability, *is.* **1.** uzak duruş, yanına varılamazlık, soğukluk, **2.** ulaşılamazlık, erişilemezlik, eşsizlik, rakipsizlik.

unapproachable, *sf.* **1.** yaklaşılamaz, yanaşılamaz, yanına varılamaz, uzak (duran), arkadaşlık edilmesi zor, soğuk, **2.** ulaşılmaz, erişilmez, eşsiz, rakipsiz. ***e.a.- 1. aloof, distant, reserved, 2. inaccessible, unreachable, unrivaled.***

unapproachableness, *is. bk.:* **unapproachability.**

unapproachably, *zf.* **1.** yaklaşılamaz/ uzak/soğuk bir şekilde, **2.** ulaşılmaz/erişilmez/ eşsiz bir şekilde.

unappropriated, *sf.* **1.** tahsis edilmemiş, (belirli bir maksat için) ayrılmamış (para, ödenek, vb.), **2.** (kimseye mal edilmemiş, mülkiyetine geçirilmemiş.

unapt, *sf.* **1.** uygunsuz, yakışıksız, uygun/ münasip olmayan, yakışık almayan. *An ~ quote. an ~ citation.* **2.** olanaksız, muhtemel olmayan, **3.** yeteneksiz, beceriksiz, ehliyetsiz, istidatsız. *~ scholars.* ***e.a.- 1. unfit, unsuitable, inappropriate, 3. inapt, slow, dull, backward.***

unaptly, *zf.* **1.** uygunsuzca, yakışıksızca, uygun/münasip olmayacak tarzda, **2.** yeteneksizce, beceriksizce, ehliyetsizlikle.

unaptness, *is.* **1.** uygunsuzluk, yakışıksızlık, uygun/münasip olmama, yakışık almama, **2.** olanaksızlık, imkânsızlık, **3.** yeteneksizlik, beceriksizlik, ehliyetsizlik, istidatsızlık.

unarguable, *sf.* tartışılamaz, münakaşa/itiraz edilemez.

unarguably, *zf.* tartışılamaz/münakaşa/itiraz edilemez bir şekilde, itiraza/münakaşaya mahal bırakmayacak tarzda.

unarm, *gl.f.* silâhsızlandırmak, silâhını elinden almak. ***e.a.*** *- disarm.*

unarmed, *sf.* **1.** silâhsız. ~ *fighting.* **2.** (hayvan) tırnaksız, pençesiz, kabuksuz, koruyucu organı olmayan; (bitki) dikensiz.

unarranged, *sf.* düzensiz, düzenlenmemiş, tasnif edilmemiş, (karma)karışık, (darma)dağınık.

unarticulated, *sf.* açıkça beyan/ifade edilmemiş, iyi muhakeme edilmemiş/düşünülmemiş, tahlil edilmemiş.

unary, *sf.* yalın, basit, tek elemandan/bileşenden oluşan ***e.a.*** *- monadic.*

unashamed, *sf.* **1.** utanmaz, arlanmaz, edepsiz, hayasız, **2.** apaçık, açık saçık, gizli tarafı olmayan, **3.** **~ly**: utanmadan, edepsizce, hayasızca, **2.** apaçık/açık saçık bir şekilde, **4.** **~ness**: utanmazlık, arsızlık, edepsizlik, hayasızlık, açık saçıklık. ***e.a.*** *- 1. unabashed, 2. open, unconcealed.*

unasked, *sf.* **1.** sorulmayan, sorulmamış. ~ *questions.* **2.** davetsiz, davet edilmeden. *She came to help quite* ~ . **3.** istenmeyen, yersiz, münasebetsiz. ~ *advice.* ***e.a.*** *- 2. uninvited.*

unassailability, *is.* **1.** saldırılamazlık, taarruz edilememe, zapt edilememe, **2.** itiraz/ret/inkâr edilememe, doğruluk, güvenilirlik, sağlamlık, şüpheden azadelik.

unassailable, *sf.* **1.** saldırılamaz, taarruz edilemez, zaptedilemez, **2.** itiraz edilemez, ret/inkâr edilemez, doğruluğundan şüphe edilemez, çürütülemez, cerh edilemez. *an* ~ *argument/alibi* ***e.a.*** *- 1. impregnable, 2. undeniable, incontrovertible, incontestable.*

unassailableness, *is. bk.:* **unassailability.**

unassailably, *zf.* **1.** saldırılamayacak/taarruz edilemeyecek/zaptedilemeyecek şekilde, **2.** itiraz/ret/inkâr edilemeyecek tarzda, doğruluğundan şüphe edilemeyecek/çürütülemeyecek/cerh edilemeyecek şekilde.

unassertive, *sf.* iddiasız, mütevazi, mahcup, böbürlenmeyen. ***e.a.*** *- modest, shy.*

unassisted, *sf.* **1.** yardımcısız, **2.** yardım görmeden yapılan. *an* ~ *double play.*

unassuageable, *sf.* din(dirile)mez, hafifletilemez, yatıştırılamaz, teskin edilemez.

unassuming, *sf.* **1.** iddiasız, gösterişsiz, mütevazi, alçak gönüllü, çekingen, **2.** **~ly** : iddiasızca, gösterişsiz bir şekilde, tevazu ile, **3.** **~ness** : iddiasızlık, gösterişsizlik, tevazu, alçak gönüllülük, çekingenlik. ***e.a.*** *- 1. modest, unpretentious, retiring.*

unassured, *sf.* **1.** güvencesiz, kendine güvenmeyen, **2.** sigortasız, sigorta edilmemiş.

unattached, *sf.* **1.** bağsız, bağı olmayan, **2.** bekâr, evli veya nişanlı değil, **3.** *huk.* yasal teminata bağlanmamış, teminatsız, **4.** (orduda) birliğe (alaya/bölüğe) bağlı olmayan, **5.** bitişik olmayan, birleşmemiş. ~ *buildings.* ~ *polyps.*

unattended, *sf.* **1.** seyircisiz, dinleyicisiz, **2.** eşsiz, refakatsiz, kimsesiz, yalnız, arkadaşsız, **3.** bakımsız, bakan/ihtimam eden kimsesi olmayan, sahipsiz. *Your car will be damaged if you leave it* ~ *here.* **4.** *gen.* ~ **to** : ihmale uğramış, ihmal edilmiş, gereği yapılmamış, icabına bakılmamış, icra/ifa edilmemiş. *A matter left* ~ *to.* ***e.a.*** *- 4. neglected, unheeded, disregarded.*

unattractive, *sf.* **1.** cazibesiz, çekici/cazip değil, çirkin, sıkıcı, kasvetli, **2.** **~ly** : çekici olmayarak, sıkıcı/kasvetli bir şekilde, **3.** **~ness** : cazibesizlik, çirkinlik, sıkıcılık, kasvet. ***e.a.*** *- 1. plain, dull.*

unau, *is. zool.* yuno *(Choloepus didactylus):* Brezilya'da yaşayan iki tırnaklı bir hayvan. ***e.a.*** *- sloth.*

unavailability, *is.* yokluk, hazır/mevcut olmama, elde edilememe.

unavailable, *sf.* elde edilemez, mevcudu yok, hazır/mevcut değil, yok.

unavailing, *sf.* boşuna, nafile, beyhude, boş yere, boşa giden. *an* ~ *attempt to save her. with* ~ *courage.* ***e.a.*** *- ineffectual, futile, useless, unsuccessful.*

unavailingly, *zf.* boşuna, nafile, beyhude, boş yere.

unaverage, *sf. bk.:* **unusual, outstanding.**

una voce, *Lât.* oy birliğiyle, müttefikan. ***e.a.***- *unanimously.*

unavoidability, *is.* **1.** kaçınılmazlık, **2.** iptal olanaksızlığı.

unavoidable, *sf.* **1.** kaçınılmaz, önlenemez, içtinap/bertaraf edilemez. ~ *mistakes.* **2.** iptal edilemez, yürürlükten kaldırılamaz, hükümsüz bırakılamaz. ***e.a.***- ***1.*** *inevitable,* ***2.*** *not voidable.*

unavoidableness, *is. bk.:* **unavoidability.**

unavoidably, *zf.* kaçınılmaz/önlenemez şekilde, zarurî olarak.

unaware, *sf.* **1.** habersiz. **to be ~ of sth**: bir şeyden habersiz olmak. **I am not ~ that ...** : ...-i bilmez değilim, **2.** *bk.:* **unawares.** ***e.a.***- ***1.*** *unconscious, inattentive, heedless, ignorant.*

unawarely, *zf.* habersizce, haberi olmadan.

unawareness, *is.* habersizlik.

unawares, *zf.* **1.** haberi olmadan, farkında olmadan, farkına varmadan, bilmeden. *He dropped it ~.* **2.** ansızın, apansız, birdenbire, habersizce, beklenmedik bir anda, gafil avlayarak. *The police caught the burglar ~.* **to come upon ~** : ansızın/beklenmedik bir anda rastlamak. **take s.o. ~** : birisini gafil avlamak, **3.** hazırlıksız olarak, evvelce düşünmeden. ***e.a.***- ***1.*** *unknowingly, inadvertently,* ***2.*** *suddenly, unexpectedly,* ***3.*** *unwittingly, without premeditation.*

unbacked, *sf.* **1.** arkasız, arkalıksız (sandalye, vb.), desteksiz, desteği olmayan, yardımdan/destekte yoksun, **2.** üzerine bahse girilmemiş, **3.** taraftarsız, **4.** alıştırılmamış/ üzerine binilmemiş (tay). ***e.a.***- ***4.*** *unbroken.*

unbaked, *sf.* **1.** pişmemiş, fırınlanmamış, çiğ, **2.** ham acemi, toy, olgunlaşmamış. ***e.a.***- ***2.*** *crude, immature.*

unbalance[1], *gl.f.* **-anced, -ancing 1.** dengesini/muvazenesini bozmak, **2.** çıldırmak, aklını kaçırmak, aklî dengesi bozulmak.

unbalance[2], *is.* dengesizlik, muvazenesizlik.

unbalanced, *sf.* dengesiz, muvazenesiz, dengesi/muvazenesi bozuk, **2.** aklî dengesi bozuk, deli, kaçık, terelelli, **3.** (hesap) dengelenmemiş, denkleştirilmemiş, birbirini tutmaz, alacak ve borçlar toplamı birbirine denk değil.

unballasted, *sf.* **1.** darasız, safrasız, **2.** iyi dengelenmemiş, düzenlenmemiş. ***e.a.***- *unsteady.*

unbandage, *gl.f.* sargısını çözmek/çıkarmak.

unbar, *gl.f.* **-barred, -barring 1.** sürgüsünü açmak, demir çubuğu kaldırmak, **2.** kilidi açmak. *to ~ a door.* ***e.a.***- ***2.*** *open, unlock, unbolt.*

unbarbered, *sf.* uzun/dağınık saçlı, saçları karmakarışık, berber yüzü görmemiş, tıraşsız, tıraş olmamış, saçı sakala karışmış.

unbarred, *sf.* **1.** sürgüsüz, sürgülenmemiş, kilitsiz, rezesiz, kilitlenmemiş, **2.** çizgisiz, çizgilerle işaretlenmemiş.

unbated, *sf.* **1.** *bk.:* **unabated**, **2.** *esk.* körlenmemiş (mızrak vb.).

unbe, *gs.f. esk.* yok olmak.

unbearable, *sf.* **1.** dayanılmaz, tahammül edilmez, tahammülfersa, çekilmez, müsamaha/ müsaade edilemez. ~ *heat/pain. He is ~ when he's in bad temper.* **2. ~ness** : dayanılmazlık, tahammül edememezlik, çekilmezlik. ***e.a.***- ***1.*** *unendurable, intolerable.*

unbearably, *zf.* dayanılmaz/tahammül edilmez/çekilmez/müsamaha/müsaade edilemez derecede. ~ *rude. It was ~ painful.*

unbeatable, *sf.* **1.** yenilmez, mağlûp edilemez, **2.** (kâbına) erişilmez, en üstün nitelikli.

unbeatably, *zf.* yenilmez/mağlûp edilemez şekilde.

unbeaten, *sf.* **1.** vurulmamış, dövülmemiş, darp edilmemiş, dövülerek şekil verilmemiş, **2.** asla yenilmemiş, mağlûp olmamış, **3.** (ayakla) çiğnenmemiş, ezilmemiş, ayak basılmamış. ~ *paths.* ***e.a.***- ***2.*** *unconquered,* ***3.*** *untrod.*

unbecoming, *sf.* **1.** çirkin, uygunsuz, münasebetsiz, yakışıksız, yakışmaz, biçimsiz. *An ~ hat. ~ language.* **2. ~ly** : çirkin/ uygunsuz/ münasebetsiz bir şekilde, **3. ~ness** : çirkinlik, uygunsuzluk, münasebetsizlik. ***e.a.***- ***1.*** *unattractive, unsuitable, unapt, unfit, improper.*

unbegotten, *sf.* **1.** (henüz) doğmamış, **2.** öncesiz, ezelî. ***e.a.- 1. unborn, 2. eternal.***

unbeknown(st), *sf. gen.* **~ to** : bilinmeyen, meçhul, fark edilmeden, habersizce, gizlice, kimse farkına varmadan. **do sth. ~ to s.o.**: birinin haberi olmadan bir iş yapmak. **Unbeknownst to us, they had already bought the house** : Haberimiz olmadan evi almışlar bile. ***e.a.- unknown, unperceived.***

unbelief, *is.* imansızlık, inançsızlık, inanmayış, şüphecilik (özellikle din konusunda). ***e.a.- disbelief, incredulity. k.a.- belief.***

unbelievability, *is. bk.:* **unbelievableness.**

unbelievable, *sf.* inanılmaz, akıl almaz, müthiş. **~!:** İnanılır şey değil! *They work with ~ speed. It was achieved in the face of ~ difficulties.* ***e.a.- incredible, astounding, extraordinary.***

unbelievableness, *is.* inanılmazlık, akıl almazlık, fevkalâdelik.

unbelievably, *zf.* inanılmaz/akıl almaz derecede, müthiş bir şekilde.

unbeliever, *is.* **1.** imansız, kâfir, gâvur, dinsiz, itikadı olmayan kimse, **2.** şüpheci, inanmayan kimse. ***e.a.- skeptic, atheist.***

unbelieving, *sf.* **1.** imansız, iman etmeyen, kâfir, dinsiz, **2.** şüpheci, her şeyi şüphe ile karşılayan, hiçbir şeye inanmayan. ***e.a.- skeptical, incredulous, doubting.***

unbelievingly, *zf.* inanmayarak, imansızca, şüphe ile.

unbelievingness, *is.* imansızlık, kâfirlik, dinsizlik, şüphecilik.

unbelt, *gl.f.* **1.** kemeri/kuşağı çözmek/çıkarmak, **2.** kemeri açarak çıkarmak. *To ~ a sword.* ***e.a.- 2. ungrid.***

unbelted, *sf.* kemersiz, kuşaksız, kayışsız.

unbend, *f.* **-bent** (veya eski: **-bended**), **-bending 1.** gevşetmek, yumuşatmak, (ciddiyetini vb.) azaltmak/hafifletmek, **2.** (yay vb.) gerginliğini azaltmak, **3.** (eğri bir şeyi) düzeltmek, doğrultmak, **4.** *den.* (halat, yelken, vb.) gevşetmek, salıvermek, çözmek, **5.** (a) yumuşamak, dinlenmek, (b) serbest/rahat davranmak, **6** (eğri bir şey) düzelmek, doğrulmak.

unbendable, *sf.* gevşetilebilir, yumuşatılabilir, gerginliği azaltılabilir, düzeltilebilir, doğrultulabilir.

unbending, *sf.* **1.** eğilmez, eğilmeyen, katı, sert, **2.** azimli, kararlı, sabit, kararından dönmez, baş eğmez, boyun eğmez, sebatkâr, ciddî. *a ~ will.* **3.** kimseye sokulmaz, çekingen. ***e.a.- 1. rigid, inflexible, 2. firm, unyielding, 3. aloof, reserved.***

unbendingly, *zf.* **1.** eğilmezcesine **2.** azimle, kararla, sebatla, kararından dönmeksizin, baş eğmeden, ciddiyetle **3.** kimseye sokulmadan, çekingenlikle.

unbendingness, *is.* **1.** eğilmezlik, katılık, sertlik, **2.** azim, kararlılık, kararından dönmeme, baş eğmeme, sebatkârkârlık, ciddiyet. **3.** çekingenlik.

unbent, *sf.&f.* **1.** eğilmemiş, **2.** baş eğmemiş, boyun eğmemiş, kararından dönmemiş, **3.** *bk.:* **unbend** *(geç.f.&sf.f.).*

unbeseeming, *sf. bk.:* **unbecoming.**

unbiased, *(veya Brit:* **unbiassed***) sf.* **1.** tarafsız, önyargısız, bîtaraf, taraf tutmayan, **2. ~ly** : tarafsız/önyargısız/bîtaraf olarak, taraf tutmadan, **3. ~ness** : tarafsızlık, önyargısızlık, bîtaraflık, taraf tutmama. ***e.a.- 1. impartial, unprejudiced, fair, neutral, equitable.***

unbiblical, *sf.* Kutsal Kitap'a/İncil'e aykırı.

unbidden, *sf.* davetsiz, kendiliğinden gelen, kendicil, anî doğan/zuhur eden (fikir, vb.). **unbid** *d.d.* ***e.a.- uninvited, unasked, spontaneous.***

unbind, *gl.f.* **-bound, binding 1.** (bağını) çözmek, gevşetmek, **2.** (mahpus vb.) serbest bırakmak, tahliye etmek. *He unbound the prisoner.* ***e.a.- 1. unfasten, untie, loose, 2. free, release.***

unbitted, *sf.* **1.** gemsiz, yularsız, dizginsiz, **2.** kontrolsuz, başıboş, idaresiz. ***e.a.- 1. unbridled, 2. uncontrolled***

unblenched, *sf. esk. bk.:* **undaunted.**

unblessed = unblest, *sf.* **1.** kutsuz, kutsanmamış, takdis edilmemiş, kutsal olmayan, lânetlenmiş, **2.** hayır duadan/ dinî nimetten mahrum, **3.** mutsuz, bahtsız, bedbaht, biçare, **4.** yoksun, mahrum. *~ with a son.* ***e.a.- 1. unholy, unhallowed, evil, accused, 3. unhappy, wretched.***

unblessedness, *is.* kutsuzluk, mutsuzluk, bahtsızlık, lânetlenme, yoksunluk, mahrumiyet.

unblinded, *is.* kör değil, iyi görür, aldatılmaz, gözü açık.

unblinking, *sf.* **1.** kırpışmaz, kırpışmayan, göz kırpmayan, **2.** hayret/şaşkınlık/üzüntü/heyecan vb. göstermeyen, sakin, soğukkanlı, kılı kıpırdamaz, **3.** değişmeyen, tereddüt/kararsızlık göstermeyen, **4. ~ly** : kırpışmadan, göz kırpmadan, sükûnetle, soğukkanlılıkla, tereddütsüz, tereddüt etmeden.

unblock, *f.* tıkanıklığı açmak, engeli kaldırmak, serbest yol vermek.

unbloody, *sf.* **1.** kansız, kana bulanmamış, kan lekesi olmayan, **2.** savaşsız, kan dökülmeden çözümlenmiş (ihtilâf), **3.** kana susamamış, kan dökmek istemeyen.

unblushing, *sf.* **1.** utanmaz, arlanmaz, arsız, yüzü kızarmaz, **2.** kızarmaz, kızarmak bilmez, **3. ~ly** : utanmadan, arlanmadan, arsızca, arsızlıkla, (yüzü) kızarmadan, **4. ~ness** : utanmazlık, arsızlık, (yüzü) kızarmama. ***e.a.- 1.*** *shameless, immodest, unabashed.*

unbodied, *sf.* **1.** bedensiz, vücutsuz, cisimsiz, maddesiz, cismanî/maddî olmayan, **2.** bedenden ayrılmış. ~ *souls.* **3.** biçimsiz, şekilsiz. ***e.a.- 1.*** *incorporeal,* ***2.*** *disembodied,* ***3.*** *formless, shapeless.*

unbolt, *gl.f.* **1.** sürgüsünü/kilidini açmak, **2.** cıvatasını gevşetmek/sökmek. ***e.a.- 1.*** *unlock, unfasten, open.*

unbolted, *sf.* **1.** kilitlenmemiş, kilitsiz, sürgüsüz, **2.** cıvatasız, cıvata ile tutturulmamış, cıvatası sökülmüş, **3.** elenmemiş (hububat, un vb.) ~ *flour.* **4.** *esk.* kaba, iri. ***e.a.- 4.*** *gross, coarse.*

unboned, *sf.* **1.** kemiksiz, **2.** kemikleri çıkarılmamış.

unbonnet, *f.* **1.** (bere/külâh/şapka vb.) çıkarmak, başını açmak, **2.** başlığını çıkarmak.

unbonneted, *sf.* başı açık, şapkasız, beresiz, başlıksız. ***e.a.-*** *bareheaded.*

unborn, *sf.* **1.** henüz doğmamış, dünyaya gelmemiş, gelecek, müstakbel. ~ *generations.* ~ *baby.* **2.** öncesiz, ezelî, doğmadan var olan. ***e.a.- 1.*** *future.*

unbosom, *f.* **1.** (sırrı) açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek, **2.** düşüncelerini açıklamak/açıkça söylemek, **3.** ~ **oneself** : kalbini/içini açmak, derdini dökmek, itiraf etmek, dert yanmak. ***e.a.- 1.*** *disclose, reveal,* ***3.*** *confide.*

unbosomer, *is.* (sır/düşünce) açıklayan, açığa vuran, ifşa/ itiraf eden.

unbound, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **unbind** *(geç.z. &sf.f.)*, **2.** ciltlenmemiş, ciltsiz. *an* ~ *book.* **3.** serbest, (kimyasal bağ vb. ile) bağlı olmayan. ~ *electrons.* ***e.a.- 3.*** *free.*

unbounded, *sf.* **1.** sınırsız, sonsuz, hudutsuz, nihayetsiz, **2.** başıboş, kısıtsız, kontrolsuz, kısıtlanmamış, **3. ~ly** : sınırsız/sonsuz/kısıtsız/başıboş bir şekilde, **4. ~ness** : sınırsızlık, sonsuzluk, kısıtsızlık, başıboşluk. ***e.a.- 1.*** *limitless, unlimited, boundless, infinite, vast,* ***2.*** *uncontrolled, unrestrained.*

unbowed, *sf.* **1.** eğilmemiş, bükülmemiş, **2.** baş/boyun eğmez/eğmemiş, ram/teslim olmamış.

unbox, *gl.f.* kutudan çıkarmak.

unbrace, *gl.f.* **-braced, -bracing 1.** bağlarını çözmek/çıkarmak, **2.** gevşetmek, gerginliği hafifletmek, **3.** zayıflatmak. ***e.a.- 2.*** *relax, loosen,* ***3.*** *weaken.*

unbraid, *gl.f.* (şerit/kurdele/örgü, vb.) çözmek, açmak.

unbranched, *sf.* **1.** dalsız. *a straight* ~ *trunk.* **2.** dallara ayrılmamış. *a leaf with* ~ *veins.*

unbreathable, *sf.* solunmaz, teneffüs edilmez, solunmaya/ teneffüse elverişsiz.

unbreathed, *sf.* **1.** solunmamış, teneffüs edilmemiş. ~ *air.* **2.** açıklanmamış, (başkasına) söylenmemiş, açığa vurulmamış, ifşa edilmemiş. ***e.a.- 2.*** *undisclosed, uncommunicated.*

unbred, *sf.* **1.** eğitilmemiş, terbiyesiz, terbiye edilmemiş, iyi yetiştirilmemiş, **2.** soysuz, soyu bozuk, **3.** *esk.* henüz doğurmamış, çiftleşmemiş. ***e.a.- 1.*** *untrained, ill-bred,* **3.** *unbegotten.*

unbridle, *gl.f.* **-dled, -dling 1.** gemini çıkarmak (at vb.), **2.** serbest bırakmak, başıboş salıvermek.

unbridled, *sf.* **1.** gemsiz, gem vurulmamış. *an* ~ *horse.* **2.** başıboş, kontrolsuz, serbest, azgın, küstah. *an* ~ *tongue.* **3. ~ly** : gemsiz/başıboş/kontrolsuz bir şekilde, serbestçe, azgınlıkla, küstahça, **4. ~ness** : gemsizlik, başıboşluk, kontrolsuzluk, serbestlik, azgınlık, küstahlık. ***e.a.- 2.*** *unruly, unrestrained.*

unbroken, *sf.* **1.** bütün, tüm, tamam, kırılmamış, **2.** bozulmamış, dokunulmamış. *an ~ seal.* **3.** ihlâl edilmemiş, bozulmamış. *an ~ promise.* **4.** kesiksiz, kesintisiz, aralıksız, sürekli, devamlı, deliksiz. *~ sleep.* **He has an ~ 40 years of service** : Aralıksız kırk yıllık hizmeti vardır. **an ~ custom** : öteden beri süregelmiş âdet/töre, **5.** sağlam, kavi, zayıflatılmamış, **6** (at) alıştırılmamış, binilmemiş, terbiye edilmemiş. **~ colts**: binilmemiş tay. **~ horse** : hergele, **7.** düzgün, derli toplu, dağıtılmamış, düzeni bozulmamış. *advanced in ~ ranks.* ***e.a.- 1.*** *whole, entire, complete,* ***2.*** *intact,* ***3.*** *unviolated,* ***4.*** *uninterrupted, continuous, regular, smooth,* ***5.*** *strong, firm,* ***6*** *untamed,* ***7.*** *unimpaired, undisturbed.*

unbrokenly, *zf.* **1.** bütün/tüm olarak, kırılmadan, bozulmadan, dokunulmamış durumda, **2.** kesiksiz/kesintisiz bir şekilde, sürekli olarak, **3.** sağlamca, **4.** düzgün/derli toplu vaziyette.

unbrokenness, *is.* **1.** bütünlük, tümlük, tamamlık, **2.** bozulmama, **3.** kesiksizlik, kesintisizlik, süreklilik, devamlılık, deliksizlik, **4.** sağlamlık, kavilik, **5.** (at) alıştırılmamış/ binilmemiş terbiye edilmemiş olma, **6.** düzgünlük, derli topluluk, düzenlilik, intizam.

unbuckle, *f.* **-led, -ling** kemeri açmak/çözmek.

unbudgeable, *sf.* sabit, kımıldamaz, sağlam. **unbudgeably**: sağlamca, sabit/kımıldamaz bir şekilde.

unbudging, *sf.* değişmez, dayanıklı, sağlam. **~ly** : değişmez/dayanıklı bir şekilde, sağlamca.

unbuild, *gl.f.* **-built, -building** yıkmak, tahrip etmek, yerle bir etmek. ***e.a.- demolish, raze.***

unbuilt, *sf.* **1.** (henüz) yapılmamış, inşa edilmemiş, **2.** (üzerine ev vb.) yapılmamış, boş. **an ~ plot**: boş arsa.

unbundle, *f.* **-dled, -dling** ayrıntılamak, (fiyatı/maliyeti) bileşenlerine ayırmak, her ürün veya hizmet elemanının fiyatını/maliyetini ayrı ayrı bildirmek, toptan fiyatı parçalarına ayırmak.

unburden, *gl.f.* **1.** yükten/mes'uliyetten kurtarmak, **2.** derdini dökmek. **~ oneself/one's heart**: derdini/içini dökmek, dert yanmak. **~ oneself of a secret**: sırrını açıklayarak ferahlamak. ***e.a.- 1.*** *free, relieve,* ***2.*** *disclose, reveal, cast off.*

unburdened, *sf.* yüksüz, yükten/mes'uliyetten kurtulmuş, ferahlamış.

unburied, *sf.* gömülmemiş.

unburned = unburnt, *sf.* yanmamış, yakılmamış. **~ brick** : kerpiç.

unbusinesslike, *sf.* iş düzenine aykırı.

unbutton, *gl.f.* **1.** (düğmelerini) çözmek/açmak, **2. ~ed**: (a) düğmelenmemiş, (b) düğmesiz, (c) açık, serbest, tahditsiz (söz, eylem). ***e.a.- 2.(c) free, open, unrestricted.***

UNC = U.N.C.= United Nations Command.

uncage, *gl.f.* kafesten çıkarmak, serbest bırakmak.

uncalculated, *sf.* hesapta olmayan, öngörülmemiş, beklenmedik, anî, şaşırtıcı. ***e.a.- spontaneous.***

uncalculating, *sf.* hesaplanmamış, hesaba dayanmayan.

uncalled, *sf.* istenmeyen, sorulmayan.

uncalled-for, *sf.* yersiz, gereksiz, lüzumsuz, münasebetsiz, yakışık almayan, istenmeyen, çirkin, haksız. *an ~ remark. an ~ criticism.* ***e.a.- unwarranted, unjustified, unwanted, unnecessary, supererogatory, gratuitous.***

uncandid, *sf.* yapmacık, sun'î, samimiyetten uzak, cali, dürüst olmayan. **~ly** : yapmacık/sun'î bir şekilde.

uncannily, *zf.* **1.** olağanüstü/doğaüstü/fevkalâde bir şekilde, **2.** gizemli/esrarengiz/korkunç/acayip bir şekilde.

uncanniness, *is.* **1.** fevkalâdelik, **2.** gizemlilik, esrarengizlik, korkunçluk, acayiplik.

uncanny, *sf.* **1.** olağanüstü, doğaüstü, fevkalâde, tabiat üstü. *an ~ knack for solving puzzles. He has an ~ skill with mathematics.* **2.** gizemli, esrarengiz, korkunç, acayip, tekin olmayan, sebebi meçhul. *The trees had ~ shapes in the dim light. It seemed ~ to hear her voice from the other side of the world.* **3.** *İsk. bk.:* **severe, punishing, 4.** *İsk. bk.:* **dangerous**. ***e.a.- 1.*** *extraordinary,* ***2.*** *weird, mysterious, frightening, strange.*

uncap, *f.* **-capped, -capping 1.** şapkasını çıkarmak (saygı alâmeti olarak), **2.** kapağını açmak/çıkarmak (şişe, kap, vb.).

uncapable, *sf. esk. bk.:* **incapable.**

uncared-for, *sf.* **1.** bakımsız, ihmal edilmiş, yüzüstü/kendi hâline bırakılmış, **2.** dikkatsiz, düzensiz. ***e.a.- 1. neglected, unkempt, disregarded, 2. careless.***

uncarpeted, *sf.* halısız, halı döşenmemiş, çıplak.

uncase, *gl.f.* **-cased, -casing 1.** sandıktan/kutudan çıkarmak, kutusunu/sandığını çıkarmak, **2.** kapağını açmak, göz önüne koymak, **3.** açıklamak, ifşa etmek. ***e.a.- 3. reveal.***

uncatchable, *sf.* yakalanmaz, tutulmaz, yakalanması olanaksız.

uncaused, *sf.* kendiliğinden mevcut/var olan, önceki bir sebebe dayanmayan, sebepsiz. ***e.a.- self-existent.***

UNCCP = United Nations Conciliation Commission for Palestine.

unceasing, *sf.* **1.** sürekli, devamlı, kesintisiz, inkıtasız, aralıksız, fasılasız, **2.** sonsuz, ebedî, **3. ~ly** : sürekli/ebadî olarak, ilelebet, ebediyen, sonsuza dek, **4. ~ness**: süreklilik, devamlılık, kesintisizlik, sonsuzluk, ebedîlik. ***e.a.- 1. continuous, incessant, 2. endless, eternal, continual.***

uncelebrated, *sf.* **1.** kutlanmayan, resmen (hatırası) anılmayan, **2.** tanınmamış, meşhur/şöhret sahibi olmayan, meçhul. ***e.a.- 2. obscure.***

unceremonious, *sf.* **1.** törensiz, merasimsiz, gayriresmî, teklifsiz, samimî. *An ~ but sincere welcome.* **2.** kaba, nezaketsiz, lâubalî. *He finished the meal with ~ haste.* **3. ~ly** : (a) samimiyetle, teklifsizce, gayriresmî olarak, (b) kabaca, nezaketsizce, lâubalî bir tarzda, **4. ~ness**: (a) samimiyet, teklifsizlik, (b) kabalık, nezaketsizlik, lâubalîlik. ***e.a.- 1. informal, 2. rude, impolite, abrupt, discourteous.***

uncertain, *sf.* **1.** belirsiz, kesin/belli değil, tahmin edilemez. *Our plans for our holidays are ~.* **2.** güvensiz, güvencesiz, güvenilemez, tereddütlü, şüpheli. **be ~** : emin olmamak, kesin olarak bilememek. **I'm ~ how to get there**: Oraya nasıl gidileceğini bilemiyorum. **I'm ~ what time he's comig** : Ne zaman geleceğini bilemiyorum. **to feel ~** : güvencesiz/huzursuz hissetmek. **She feels ~ when she's left alone in a strange place** : Yabancı bir yerde yanız kalınca kendini huzursuz hisseder, **3.** meçhul, bilinmeyen. *a manuscript of ~ origin.* **4.** müphem, iyi anlaşılmayan, gayrivâzıh, **5.** kararsız, değişken, mütehavvil, dönek, **6** tesadüfî, şansa bağlı, keyfî, **7.** kırpışan, yanıp sönen (ışık), düzensiz.

uncertainly, *zf.* belirsiz bir şekilde, kesin olmayarak, emin olmaksızın, kesinlikle bilmeden, tereddütle, kararsızca, müphem bir şekilde.

uncertainness, *is. bk.:* **uncertainty** (1-5).

uncertainty, *is., ç.* **-ties 1.** şüphe tereddüt, **2.** güvensizlik, kararsızlık, değişkenlik, **3.** belirsizlik, kesin/belli olmama, tesadüfe/şansa bağlı olma, keyfîlik, önceden kestirilemeyiş, **4.** müphemlik, iyi anlaşılamama, vuzuhsuzluk, sarahatsizlik, **5.** güvensizlik, güvencesizlik, güvenilememe, tereddüt, şüphe, **6 ~ principle = indeterminacy principle** *: fiz.* belirsizlik ilkesi : Doğa bilimsel ölçümlerde giderilmesi olanaksız bir temel belirsizlik bulunduğunu bildiren ilke. ***e.a.- 1. doubt, hesitancy, dubiety, suspicion, 2. mistrust, 3. indeterminacy, unpredictability, indefiniteness. k.a.- certainty.***

unchain, *gl.f.* zincirini/bağlarını çözmek, serbest bırakmak.

unchallengeable, *sf.* itiraz/münakaşa edilemez, karşı konulamaz.

unchancy, *sf. İsk.* **1.** talihsiz, **2.** tehlikeli, **3.** *bk.:* **ill-timed, inopportune**. ***e.a.- 1. unlucky, 2. dangerous, unsafe.***

unchangeability, *is. bk.:* **unchangeableness.**

unchangeable, *sf.* değiş(tirile)mez.

unchangeableness, *is.* değişmezlik.

unchangeably, *zf.* değişmez surette, kesinlikle.

unchanging, *sf.* değişmeyen, sabit, kesin. **~ly** : değişmeden, değişmez surette, kesinlikle. **~ness** : değişmezlik, kesinlik.

uncharge, *gl.f.* **-charged, -charging** *esk.* **1.** (yükünü) boşaltmak, yükten kurtarmak, **2.** beraat ettirmek. ***e.a.- 1. unload, 2. acquit.***

uncharged, *sf.* **1.** yüksüz, ılın, boşalmış, şarj edilmemiş, doldurulmamış. *an ~ particle. an ~ battery.* **2.** borçsuz, borçlandırılmamış.

uncharitable, *sf.* **1.** acımasız, merhametsiz, şefkatsiz, katı yürekli, acımaz, affetmez, kusur bulan/bulucu, tenkitçi, pahıl, **2. ~ness** : acı-

masızlık, merhametsizlik, şefkatsizlik, katı yüreklilik, kusur buluculuk, tenkitçilik, pahıllık. *e.a.- 1. unkind, harsh, unforgiving, censorious, merciless.*

uncharitably, *zf.* acımadan, merhametsizce, katı yüreklilikle.

uncharted, *sf.* meçhul, bilinmeyen, haritaya geçmemiş, haritada/plânda yok. *e.a.- unknown.*

unchartered, *sf.* **1.** imtiyazsız, ruhsatsız, beratsız, **2.** tüzüksüz, yönetmeliksiz, yasasız. *e.a.- 2. lawless.*

unchaste, *sf.* **1.** iffetsiz, faziletsiz, **2.** namussuz, şehvet azgını, **3. ~ly** : iffetsizce, faziletsizce, namussuzca, **4. ~ness/unchastity** : iffetsizlik, faziletsizlik, namussuzluk.

unchecked, *sf.* kontrolsüz, kontrol edilmemiş, başıboş.

unchivalrous, *sf.* namert, mert olmayan, korkak, alçak. **~ly** : namertçe, korkakça, alçakça.

unchoke, *gl.f.* tıkanıklığı açmak.

unchristian, *sf.* **1.** Hristiyan olmayan, **2.** Hristiyanlığa aykırı, **3.** Hristiyana yakışmaz, **4.** merhametsiz, **5.** kaba, nezaketsiz, **6 ~ly** : Hristiyanlığa aykırı şekilde, merhametsizce, kabaca, nezaketsizce. *e.a.- 4. uncharitable, ungracious, rude.*

unchurch, *gl.f.* **1.** kiliseden kovmak, aforoz etmek, **2.** kiliseden mahrum etmek. *e.a.- 1. excommunicate.*

unchurched, *sf.* kilisesiz, hiçbir kiliseye mensup olmayan/devam etmeyen.

unci, *bk.:* **uncus.**

uncia, *is.*, *ç.* **-ciae** (eski Roma'da kullanılan) bronz para, as'ın on ikide biri.

uncial, *sf.&is.* **1.** IV-VIII. yüzyıllarda kullanılan yuvarlak majüskül Yunan ve Lâtin harfleri, **2.** bu harflerle yazılı metin, **3.** bu harflerle yazılmış el yazısı. **~ly** : bu harfler ile.

unciform, *sf.&is.* **1.** çengelli, çengel biçiminde, **2.** *anat.* el bileğindeki çengel kemik. *e.a.- 1. uncinate, hook-shaped, 2. hamate.*

uncinariasis, *is. patol.* (bağırsakta) kancalı kurt hastalığı. *e.a.- hookworm.*

uncinate, *sf. biy.* çengelli, (ucu çengel gibi) kıvrık.

uncinus, *is.*, *ç.* **-ni** ufak çengel, çengel ucu biçiminde çıkıntı.

UNCIO = United Nations Conference on International Organization.

uncircumcised, *sf.* **1.** sünnetsiz, sünnet edilmemiş, **2.** Musevî değil, **3.** putperest. *e.a.- 2. gentile, 3. heathen, ungenerate, pagan.*

uncircumcision, *is.* sünnetsizlik, sünnetsiz olma.

uncivil, *sf.* **1.** kaba, nezaketsiz, kibarlıktan/nezaketten mahrum, **2.** vahşî, medenîleşmemiş, uygarlaşmamış, barbar. *e.a.- 1. rude, impolite, discourteous, disrespectful, uncouth, boorish, unmannerly, ill-bred, 2. uncivlized, barbarous.*

uncivility = uncivilness, *is.* **1.** kabalık, nezaketsizlik, kibarlıktan/nezaketten yoksunluk, **2.** vahşîlik, medenîyetsizlik, uygarsızlık, barbarlık.

uncivilised = uncivilized, *sf.* **1.** vahşî, barbar, medenîleşmemiş, uygarlaşmamış, medenî/uygar olmayan, gayrimedenî, **2. ~ly** : vahşî bir şekilde, uygarlığa aykırı olarak, **3. ~ness** : vahşîlik, vahşet, uygarsızlık. *e.a.- barbarous, unenlightened, wild.*

uncivilly, *zf.* kabaca, nezaketsizce, terbiyesizce.

unclad, *sf.&f.* **1.** çıplak, elbisesiz, **2.** *bk.:* **unclothe** *(geç.z.&sf.f.).* *e.a.- 1. naked, nude, undressed.*

unclaimed, *sf.* sahipsiz, sahibi çıkmamış, istenmemiş (eşya, para, vb.).

unclamp, *gl.f.* mengeneyi açmak, mengeneden çıkarmak, gevşetmek, serbest bırakmak.

unclarity, *is.*, *ç.* **-ties 1.** belirsizlik, vuzuhsuzluk, sarahatsizlik, müphemlik, kapalılık, **2.** karanlık, loşluk. *e.a.- 1. ambiguity, 2. obscurity.*

unclasp, *f.* **1.** gevşetmek, serbest bırakmak, **2.** (el, kabza, vb.) bırakmak, gevşe(t)mek. *to ~ a sword handle.* **3.** (toka) açmak. *e.a.- unfasten, release, relax.*

unclassed, *sf.* **1.** sınıflanmamış, bölümlenmemiş, tasnif edilmemiş, **2.** (yarışta) derece almamış.

unclassical, *sf.* klâsik olmayan, klâsiklerle ilgisiz.

unclassified, *sf.* **1.** sınıflandırılmamış, tasnif edilmemiş, bölümlendirilmemiş, sınıflara/bölümlere ayrılmamış, **2.** (belge, resmî evrak vb.) gizli olmayan, gizlilik derecesi bulunmayan.

uncle, *is.* **1.** amca, dayı. **paternal ~** : amca. **maternal ~ :** dayı. (ilgili sıfat: **avuncular**), **2.** enişte: halanın/teyzenin kocası, **3.** (yaşlı bir adama hitapta) amca, **4.** *argo* tefeci, rehinci, **5. ~ Sam:** (simgesel anlamda) ABD hülûmeti/halkı, **6. ~ Tom** *hkr.* beyazlara hizmet/dalkavukluk eden zenci, **7. say ~** *ABD-k.d.* yenilgiyi kabul etmek, pes demek, vazgeçmek. ***e.a.- 4. pawnbroker, 7. give up.***

unclean, *sf.* **1.** kirli, pis, murdar, **2.** ahlâksız, rezil, pespaye, **3.** günahkâr. ***e.a.- 1. dirty, filthy, soiled, foul, 2. unchaste, depraved, base, corrupt, 3. sinful.***

uncleanliness, *is.* kirlilik, pislik, murdarlık.

uncleanly, *sf.&zf.* kirli/pis/murdar (bir şekilde).

uncleanness, *is.* **1.** kirlilik, pislik, murdarlık, **2.** ahlâksızlık, rezillik, günahkârlık.

unclear, *sf.* bulanık, müphem, vuzuhsuz, sarahatsiz, karışık, anlaşılması zor.

unclench = unclinch, *f.* (sıkılmış yumruk/el vb.) aç(ıl)mak, gevşe(t)mek.

unclerical, *sf.* lâik, lâdinî, ruhban sınıfından olmayan.

uncloak, *f.* **1.** (pelerin/paravana/örtü vb.) kaldırmak, **2.** meydana çıkarmak, açığa vurmak, açıklamak, ortaya dökmek. ***e.a.- 2. reveal, expose.***

unclog, *gl.f.* **-clogged, -clogging** (tıkanıklığı) açmak. **to ~ a drain** : tıkanık boruyu açmak. **to ~ a traffic artery** : ana yolun tıkanıklığını açmak.

unclose, *f.* **-closed, -closing 1.** aç(ıl)mak, tıkanıklığı gidermek, **2.** açıklamak, ifşa etmek. ***e.a.- 1. open, 2. disclose, reveal.***

unclosed, *sf.* kapanmamış, sonuçlanmamış, bir sonuca /anlaşmaya bağlanmamış, çözümlenmemiş, muallâkta.

unclothe, *gl.f.* **-clothed/-clad, -clothing 1.** soy(un)mak, elbiselerini çıkarmak, **2.** üstünü açmak, açığa çıkarmak, çıplak bırakmak/kalmak, **3. ~d** : çıplak, elbisesiz. ***e.a.- 1. undress, 2. uncover, divest, discard.***

unclouded, *sf.* bulutsuz, açık, berrak. **~ly** : bulutsuz/açık/berrak bir şekilde.

unclutter, *f.* düzenlemek, sıraya/intizama sokmak.

unco, *sf.&zf.&is., ç.* **-cos** *İsk.* **1.** olağanüstü/fevkalâde/dikkate değer (şey), **2.** garip/acayip/tuhaf (nesne), **3.** meçhul, bilinmeyen, bellisiz, **4.** fevkalâde bir şekilde, son derece, şayanıhayret/görülmedik bir şekilde, **5.** yabancı, ecnebi, **6.** haber, havadis. ***e.a.- 1. extraordinary, 2. strange, weird, uncanny, 3. unknown, 4. remarkably, extremely, uncommonly, 5. stranger, 6. news, tidings, novelty.***

uncock, *gl.f.* **1.** silâhın horozunu (ateş etmeyecek şekilde) yavaşça indirmek, **2.** (şapka vb.) düzeltmek, normal durumuna getirmek, **3. ~ed** : tetiği boş bırakılmış/emniyette (tüfek).

uncoffin, *gl.f.* tabuttan çıkarmak. **~ed** : tabutsuz, tabutlanmamış, tabuta konulmamış.

uncoil, *f.* (kangal) aç(ıl)mak, (sargı) çöz-(ül)mek. ***e.a.- unwind.***

uncoiled, *sf.* (kangal/sargı) açılmış/çözülmüş, kangal hâline getirilmemiş, sarılmamış.

uncoined, *sf.* **1.** darp edilmemiş, (para) basılmamış.~ *metal.* **2.** doğal, işlenmemiş. ***e.a.- 2. natural.***

uncollected, *sf.* **1.** toplanmamış, (vergi/para) tahsil edilmemiş, **2.** kendine hâkim olmayan.

uncolored/ uncoloured, *sf.* **1.** renksiz, boyasız, doğal renkli, **2.** tarafsız, **3.** *mec.* mübalâğasız, basit.

uncombed, *sf.* taranmamış, hırpanî.

uncome-at-able, *sf. k.d.* yanaşılmaz, erişilmez. ***e.a.- inaccessible, unattainable.***

uncomely, *sf.* çirkin, biçimsiz, göze hoş görünmeyen. ***e.a.- improper, unseemly.***

uncomfortable, *sf.* **1.** rahatsız (edici), konforsuz. *an ~ chair.* **2.** rahatsız/taciz edici, hoşa gitmeyen, nahoş, **3.** endişeli, huzursuz, rahatı kaçmış. **be ~ about sth:** bir şey hakkında endişe/huzursuzluk duymak; içi rahat etmemek; rahatı/huzuru kaçmak, **4. ~ness**: rahatsızlık, huzursuzluk, endişe. ***e.a.- 2. painful, irritating, 3. uneasy, disquieting.***

uncomfortably, *zf.* rahatsız/endişeli/ huzursuz bir şekilde.

uncommercial, *sf.* **1.** gayriticarî, ticaretle ilgisi olmayan, ticaret kurallarına aykırı, **2.** ticaretle uğraşmayan.

uncommitted, *sf.* bağımsız, yükümlenmemiş, taahhüt altına girmemiş, fikrini/oyunu açıklamamış, kararsız, belirli bir partiye/ ideolojiye bağlı olmayan.

uncommon, *sf.* **1.** nadir, eşsiz, eşine az rastlanır, **2.** olağanüstü, görülmemiş derecede, fevkalâde, **3.** istisnaî, müstesna, harikulâde, dikkate değer. ***e.a.- 1.*** *rare, scarce, infrequent, odd, singular, strange, peculiar, unusual, queer,* ***2.*** *extraordinary,* ***3.*** *exceptional, outstanding, remarkable.* ***k.a.-*** *common.*

uncommonly, *zf.* **1.** olağanüstü/fevkalâde bir şekilde, **2.** müstesna bir şekilde, istisnaî olarak, **3.** nadiren, ender olarak, pek az/seyrek, bir de bir, **4. not** ~ : çok defa, sık sık, nadiren değil. ***e.a.- 2.*** *exceptionally, outstandingly,* ***3.*** *rarely, infrequently.*

uncommonness, *is.* **1.** nedret, eşsizlik, **2.** olağanüstü/görülmemiş/fevkalâde/istisnaî/müstesna/harikulâde durum.

uncommunicable, *sf. bk.:* **incommunicable.**

uncommunicative, *sf.* **1.** suskun, sessiz, sükûtî, az konuşan, konuşkan olmayan, çekingen, ketum, ağzı sıkı, **2. ~ly** : suskunlukla, sessiz sessiz, az konuşarak, çekingenlikle, ketumiyetle, ağzı sıkı olarak, **3. ~ness** : suskunluk, sessizlik, sükûtîlik, az konuşma, konuşkan olmama, çekingenlik, ketumiyet, ağzı sıkılık. ***e.a.-*** *taciturn, reserved.*

uncompassionate, *sf.* acımasız, merhametsiz, zalim, duygusuz, katı yürekli. ***e.a.-*** *hardhearted, unfeeling.*

uncomplicated, *sf.* **1.** karışımsız, ihtilâtsız, ihtilâta sebep olmayan. ~ *peptic ulcer.* **2.** sade, basit, kolay anlaşılır, karmaşık/ komplike değil. ~ *machinery.* ***e.a.- 2.*** *simple*

uncomplimentary, *sf.* yermeli, yerici, aşağılayıcı, takdirden âciz, değer bilmez. ***e.a.-*** *derogatory.*

uncomprehending, *sf.* anlamayan, anlayışsız, anlayışı kıt, idraksiz. **~ly**: anlamadan, anlamayarak, anlayışsızlıkla.

uncompromisable, *sf.* uyuşturulamaz, uzlaştırılamaz.

uncompromising, *sf.* **1.** uyuşmaz, uzlaşmaz, uzlaşmaya/anlaşmaya yanaşmaz, inatçı, dik kafalı, bildiğinden şaşmaz, sözünden dönmez, eğilmez, dediği dedik, sabit kadem, fikir ve ilkelerinden dönmez, kesin. *He has ~ opinions about what is right. I hated to see her taking this hard, ~ attitude. He is an ~ opponent of the war.* **2. ~ly** : uyuşmaz/uzlaşmaz/anlaşmaya yanaşmaz bir şekilde, inatçılıkla, bildiğinden şaşmazcasına, sözünden/fikir ve ilkelerinden dönmeksizin, kesinlikle, **3. ~ness** : uyuşmazlık, uzlaşmazlık, uzlaşmaya/anlaşmaya yanaşmama, inatçılık, dik kafalılık, bildiğinden şaşmama, fikir ve ilkelerinden dönmeme, kesinlik. ***e.a.- 1.*** *inflexible, unyielding, undeviating, absolute, rigid, firm, steadfast, obstinate, strict.*

unconceivable, *sf. bk.:* **inconceivable.**

unconcern, *is.* **1.** tasasızlık, endişesizlik, kaygısızlık, fütursuzluk, aldırmazlık, **2.** ilgisizlik, alâkasızlık, kayıtsızlık, bîgânelik, duygusuzluk. ***e.a.- 1.*** *insouciance, nonchalance,* ***2.*** *indifference, apathy.*

unconcerned, *sf.* **1.** tasasız, endişesiz, kaygısız, fütursuz, aldırış etmez, kılı kıpırdamaz, istifini bozmaz. *He hurt himself, but seemed quite ~ .* **2.** ilgisiz, alâkasız, kayıtsız, bîgâne, duygusuz. *He is ~ with politics.* **3. ~ly** : tasasızca, endişesizce, kaygısızca, fütursuzca, aldırış etmeksizin, kılı kıpırdamadan, **4.** ilgisiz, alâkasız, kayıtsız, bîgâne, duygusuz, **5. ~ness** *bk.:* **unconcern.** ***e.a.- 1.*** *unworried, undisturbed,* ***2.*** *disinterested, indifferent.*

uncondensed, *sf.* **1.** yoğunlaşmamış, **2.** kısaltılmamış, özetlenmemiş.

unconditional, *sf.* **1.** koşulsuz, kayıtsız şartsız, şarta bağlı olmayan. ~ *freedom.* **2.** kesin, mutlak, **3. ~ly** : koşulsuz olarak, kayıtsız şartsız, şarta bağlı olmadan, kesinlikle, **4. ~ity = ~ness**: koşulsuzluk, şarta bağlı olmama, kesinlik. ***e.a.- 1&2.*** *absolute, complete, unqualified, categorical.*

unconditioned, *sf.* **1.** *bk.:* **unconditional**, **2.** *fel.* mutlak, **3.** *psikol.* (a) doğal, fıtrî, içgüdülü, insiyakî, sonradan kazanılmamış, doğuştan olan, (b) doğal tepki uyandıran. ~ *stimuli.* **4.** kayıtsız şartsız kabul edilmiş, **5. ~ness** : *bk.:* **unconditionalness.** ***e.a.- 2.*** *absolute,* ***3.*** *natural.*

unconfessed, *sf.* itiraf edilmemiş, açığa vurulmamış.

unconfined, *sf.* kuşatılmamış, kapatılmamış, hapsedilmemiş, dar bir şeye inhisar etmeyen, sınırsız.

unconfirmed, *sf.* doğrulanmamış, teyit/ tasdik edilmemiş.

unconformable, *sf.* **1.** tutarsız, birbirine uymaz, uyuşmaz, uyuşmayan, **2.** (jeolojik yapısı) süreksiz, benzersiz, uymaz, **3. unconformably** : tutarsızca, birbirine uymaz/ uyuşmaz bir hâlde. ***e.a.- 1. inconsistent.***

unconformity, *is., ç.* **-ties 1.** tutarsızlık, uyuşmazlık, uygunsuzluk, mutabakatsizlik, **2.** (jeolojik yapıda) (a) benzersizlik, süreksizlik, (b) süreksizlik yüzeyi.

uncongenial, *sf.* **1.** uygunsuz, birbirine uymayan, anlaşamayan. ~ *roommates.* **2.** elverişsiz, gayrimüsait. *a soil ~ to most crops.* **3.** hoşa gitmeyen, nahoş. *An ~ task.* **4. ~ity** : uygunsuzluk, anlaşmazlık, elverişsizlik. ***e.a.- 1. incompatible, 2. unsuitable, 3. disagreeable.***

unconnected, *sf.* **1.** ayrı, bağsız, birbirine bağlı olmayan, **2.** tutarsız, rabıtasız, ahenksiz, aralarında mantıkî bağ olmayan, **3. ~ly** : ayrı ayrı, birbirine bağlı olmaksızın, tutarsızca, rabıtasız/ ahenksiz bir şekilde, aralarında mantıkî bağ olmadan, **4. ~ness** : ayrılık, bağsızlık, birbirine bağlı olmama, tutarsızlık, rabıtasızlık, ahenksizlik, mantıkî bağdan yoksunluk. ***e.a.- 2. incoherent.***

unconquerable, *sf.* **1.** fethedilemez, zapt edilemez, **2.** yılmaz, boyun eğmez. *an ~ will.* **3.** yenilmez, galebe çalınamaz, üstesinden gelinemez, alt edilemez. ~ *difficulties.* **4. ~ness** : fethedilemezlik, zapt edilemezlik, yenilmezlik, yılmazlık, **5. unconquerably** : fethedilemez/ zapt edilemez tarzda, yılmaz/ yenilmez bir şekilde. ***e.a.- 2. indomitable, 3. insurmountable.***

unconscionable, *sf.* **1.** vicdansız, vicdanının sesini dinlemeyen. *an ~ villain/liar.* **2.** mantıksız, mantığa aykırı, makul olmayan, **3.** *huk.* insafsız, haksız, gaddar, zalim. ~ *sales practices.* **an ~ rogue** : yaman bir madrabaz, **4.** aşırı, pek fazla. *Found an ~ number of defects in the car.* **5. ~ness** : vicdansızlık, haksızlık, insafsızlık, zalimlik; aşırılık, fazlalık, **6. unconscionably** : vicdansızca, haksızlıkla, insafsızca, zalimane; aşırı bir şekilde. ***e.a.- 1. unscrupulous, 2. unreasonable, unconscientous, 3. inequitable, 4. excessive, exorbitant, extortionate, unjustifiable.***

unconscious, *sf.&is.* **1.** baygın, bayılmış, kendinden geçmiş. *The blow knocked him ~. She lay ~ on the table.* **2.** bilinçsiz, şuursuz, **3.** *gen.* ~ **of** : habersiz, bîhaber, farkında değil. ~ *of her charm.* **4.** bilinçaltı, bilinç dışı, şuuraltı, tahteşşuur, gayrişuurî. ~ *thought. an ~ impulse.* **5.** akılsız, aklı/zekâsı olmayan. *the ~ stones.* **6.** bile bile/isteyerek yapılmayan, gayriihtiyarî, gayrişuurî. *an ~ action* **7. the** ~ *psikol.* bilinçaltı, şuuraltı, tahteşşuur, **8. ~ly** : bilinçsiz/şuursuz olarak, gayriihtiyarî, **9. ~ness** : baygınlık, bilinçsizlik, şuursuzluk. ***NOT:*** **UNCONSCIOUSNESS, INSENSIBILITY, SYNCOPE, SWOON** ve **FAINT** uyku dışında bilinçsizlik hâlini ifade ederler. **UNCONSCIOUSNESS** aklî melekelere hâkim olmama, **INSENSIBILITY** ise duymama, hissetmeme hâllerini belirtir. Bu hâllere sebep olan beyne kan gitmemesi hâline tıp dilinde **SYNCOPE** denir. **SWOON** ve **FAINT** bilinçsizlik ve duygusuzluk hâllerini ifade ederler. **SWOON** hâlen terk edilmiş bir kelime olup yerine **FAINT** kullanılmaktadır.

unconsidered, *sf.* düşünülmemiş, göz önünde tutulmamış, nazarıitibara alınmamış, teemmül edilmemiş, hesaba katılmamış, sayılmamış, düşüncesizce söylenmiş/yapılmış. *an ~ action. a few ~ objects left lying about.*

unconsolidated, *sf.* pekiştirilmemiş, sıkıştırılmamış, takviye edilmemiş, sağlamlaştırılmamış. ~ *soil.*

unconstitutional, *sf.* anayasaya aykırı. ~ **ity = ~ism** : anayasaya aykırılık. **~ly** : anayasaya aykırı olarak.

unconstrained, *sf.* sınırsız, kısıtsız, serbest, tahditsiz, açık, teklifsiz.

unconstraint, *is.* sınırsızlık, kısıtsızlık, serbestlik. ***e.a.- abandon, spontaneity.***

unconsumed, *sf.* tüketilmemiş, kullanılmamış, istihlâk edilmemiş.

uncontaminated, *sf.* saf, arı, temiz, bulaştırılmamış, kirletilmemiş.

uncontested, *sf.* (seçimde) rakipsiz, tek (aday).

uncontradicted, *sf.* yalanlanmamış, tekzip/inkâr edilmemiş, aksi iddia/ispat edilmemiş.

uncontrollable, *sf.* **1.** *esk.* mutlak, murakabe ve kontrolden azade, **2.** yönetilemeyen, idare/kontrol edilemeyen, kontrol dışı, zapt edilemez, ele avuca sığmaz. ***e.a.- 1.*** *absolute,* ***2.*** *ungovernable.*

uncontrollably, *zf.* yönetilemeyecek/zapt edilemeyecek/kontrol edilemeyecek şekilde.

uncontrolled, *sf.* kontrolsüz, murakabesiz, baskısız, dizginsiz, başıboş, serbest

uncontroverted, *sf.* yalanlanmamış, tekzip/itiraz edilmemiş, aksi ispat edilmemiş.

unconventional, *sf.* **1.** görenek dışı, alışılmamış, âdet edinilmemiş, garip, acayip. *an ~ artist. an use of colors. ~ weapons.* **2. ~ity** : alışılmamışlık, garabet, gariplik, acayiplik, **3. ~ly** : görenek dışında, alışılmamış/âdet edinilmemiş tarzda, garip/ acayip şekilde.

unconverted, *sf.* **1.** değiştirilmemiş, çevrilmemiş, **2.** dinsiz, imansız. ***e.a.- 2.*** *impenitent.*

unconvinced, *sf.* inan(dırıl)mamış, ikna edilmemiş, kani değil, şüpheli.

unconvincing, *sf.* **1.** inandırıcı değil, inandıramaz, inanılmaz, ikna etmeyen/edemez, **2. ~ly** : inandıramaz/inanılmaz şekilde, **3. ~ness** : inandıramama, ikna edememe. ***e.a.- 1.*** *implausible.*

uncool, *sf.* **1.** (kendine) güvensiz/ güvenemeyen, nefsine itimadı yok, **2.** töre dışı, bir toplumun âdetlerine uymayan.

uncork, *gl.f.* **1.** tapasını çıkarmak, **2.** (a) açıklamak, açığa vurmak. *~ a surprise.* (b) salıvermek, serbest bırakmak. *~ a wild pitch.* **3. ~ed** : (a) tapasız, (b) açıklanmış, (c) salıverilmiş. ***e.a.- 2.*** *release.*

uncorrected, *sf.* düzeltilmemiş, tashih edilmemiş.

uncorroborated, *sf.* doğrulanmamış, doğruluğu kanıtlanmamış.

uncorseted, *sf.* **1.** korsesiz, **2.** kontrolsuz, kısıtsız, tahditsiz, engelsiz.

uncountable, *sf.* **1.** sayısız, hesapsız, sayıya gelmez, **2.** sayılmamış. ***e.a.- 1.*** *innumerable.*

uncouple, *f.* **-pled, -pling 1.** (köpeği vb.) serbest bırakmak, (çiftleri) birbirinden ayırmak, **2.** (bağlantıyı) çözmek/ayırmak. *~ railroad cars.* **3.** ayrılmak, çözülmek, serbest kalmak. ***e.a.- 2.*** *detach, disconnect, unfasten.*

uncourteous, *sf.* kaba, nezaketsiz, terbiyesiz.

uncourtliness, *is.* **1.** kabalık, nezaketsizlik, terbiyesizlik, **2.** saray adabına uygunsuzluk/ aykırılık.

uncourtly, *sf.* **1.** kaba, nezaketsiz, terbiyesiz, **2.** saray adabına aykırı. ***e.a.- 1.*** *rude.*

uncouth, *sf.* **1.** kaba, hoyrat, nezaketsiz, terbiyesiz, inceliksiz, **2.** biçimsiz, acayip, çirkin, **3.** garip, tuhaf, görülmemiş, nadir, **4. ~ly** : (a) kabaca, hoyratça, nezaketsizce, terbiyesizce, (b) biçimsiz/ acayip/ çirkin bir şekilde, (c) garip/ tuhaf bir şekilde, **5. ~ness**: kabalık, hoyratlık, nezaketsizlik, terbiyesizlik, acayiplik, gariplik, tuhaflık. ***e.a.- 1.*** *awkward, clumsy, unmannerly, discourteous, rude, boorish,* ***2.*** *strange, outlandish,* ***3.*** *unusual, uncommon, rare.*

uncovenanted, *sf.* **1.** sözleşmesiz, mukavelesiz, antlaşmasız, ahitsiz, muahedesiz, **2.** sözleşme/antlaşma ile birbirine bağlanmamış, aralarında sözleşme vb. bulunmayan.

uncover, *f.* **1.** açıklamak, ifşa etmek, meydana çıkarmak, ortaya sermek/dökmek, **2.** örtüsünü açmak/kaldırmak, örtüsünü açarak göz önüne sermek, **3.** (saygı gösterisi olarak) şapkasını çıkarmak, başını açmak. ***e.a.- 1.*** *disclose, reveal.*

uncovered, *sf.* **1.** örtüsüz, (üstü) açık, **2.** şapkasız, başı açık. **remain ~** : şapkasını elinde tutmak, **3.** güvencesiz, teminatsız, teminata bağlanmamış, maddî teminatı yok. *an ~ note.*

uncreate, *gl.f.* **-ated, -ating** yok etmek, öldürmek, canını almak, hayatına son vermek, ortadan kaldırmak.

uncreated, *sf.* **1.** (henüz) yaratılmamış, **2.** kendiliğinden var olan, yaratılmamış, ezelî. ***e.a.- 2.*** *self-existent, eternal.*

uncritical, *sf.* **1.** eleştirmeyen, tenkit etmeyen, değerlendirme/eleştirme yapmayan, sathî, üstün körü, olduğu gibi kabul eden. *The ~ reader might think that all was well.* **2.** ayırım yapmayan, fark gözetmeyen, **3. uncritically** : eleştirmeden, değerlendirmeden, ayırım /fark gözetmeden, olduğu gibi. ***e.a.- 1.*** *superficial,* ***2.*** *undiscriminating.*

uncrown, *gl.f.* **1.** tahttan indirmek, **2.** itibarını/haysiyetini düşürmek, şerefine halel getirmek. ***e.a.- 1. depose, dethrone.***

uncrowned, *sf.* **1.** taçsız, tahtsız, taç giymemiş, tahta çıkmamış, **2.** krallık tahtında olmadığı hâlde kral gibi hüküm süren.

uncrumple, *gl.f.* (buruşukluklarını/kırışıklıklarını) düzeltmek, düzgünleştirmek.

uncrushable, *sf.* ezilemez.

uncrystallized, *sf.* **1.** buzsullanmamış, kristalleşmemiş, **2.** son/kesin şeklini almamış. *~ ideas.*

unction, *is.* **1.** (tedavi maksadıyla veya ayinde) yağ sürme, yağlama, **2.** yağ, hastalara vb. sürülen yağ. **extreme ~** : (Katoliklerde) ölmekte olan hastaya kutsal yağ sürme, **3.** yumuşatıcı/rahatlatıcı madde/şey, **4.** tatlı dil, gönül alıcı söz, inandırıcı/cesaret verici öğüt, **5.** (meslek icabı vb.) ateşli ve heyecanlı nutuk/konuşma, yapmacık/abartmalı söz, **6.~ less** : merhemsiz, yağsız, yağlanmamış. ***e.a.- 2. ointment, onguent.***

unctuous, *sf.* **1.** yağlı, yağ/merhem gibi, **2.** aşırı tatlı dilli, aşırı nazik ve samimiyetsiz, dalkavuk, yağcı, **3.** kaypak, yağlı/sabunlu gibi kayan. *~ minerals.* **4.** yumuşak, kolay işlenir, organik maddeleri bol. *~ soil.* **5.** kolay işlenir, yoğurulabilir. *fine ~ clay.* **6. ~ly** : (a) yağlı/kaypak bir şekilde, (b) tatlı dille, dalkavuklukla, **7. ~ity = ~ness** : (a) yağlılık, kaypaklık, (b) tatlı dillilik, dalkavukluk, yağcılık, (c) yumuşaklık, kolay işlenebilme/yoğurulabilme. ***e.a.- 1. oily, greasy, fatty.***

uncultivated, *sf.* **1.** sürülmemiş/işlenmemiş (toprak). *~ land.* **2.** eğitilmemiş, kültürsüz, cahil, tahsilsiz. *The people are ignorant and ~ .* **3.** vahşî, barbar, uygarlaşmamış, medenîleşmemiş. *a ~ age.*

unculture, *is.* eğitimsizlik, kültürsüzlük, cehalet, tahsilsizlik.

uncultured, *sf. bk.:* **uncultivated.**

uncurl, *f.* (kıvrım) aç(ıl)mak, düzel(t)mek.

uncus, *is., ç.* **unci** *anat.* çengel biçiminde organ/çıkıntı.

uncut, *sf.* **1.** kesilmemiş, **2.** kısaltılmamış, özetlenmemiş, **3.** ham, aslî biçiminde, kesilip işlenmemiş. *an ~ diamond.* **4.** (kitap) kenarları kesilmemiş. ***e.a.- 2. unabridged, 3. unground.***

uncynical, *sf.* istihzasız, müstehzi/alaycı olmayan. **~ly** : alay etmeden.

undamaged, *sf.* sağlam, hasarsız, hasara uğramamış.

undamped, *sf.* **1.** azalmamış, zayıflamamış (güç, enerji, maneviyat). *~ spirits.* **2.** *fiz.* sönümsüz, sabit genlikli, genliği zamanla küçülmeyen. *~ oscillation.* ***e.a.- 1. undiminished, unrepressed.***

undated, *sf.* tarihsiz.

undauntable, *sf.* yılmaz, korkusuz, cesur, gözüpek. ***e.a.- fearless, intrepid, indomitable.***

undaunted, *sf.* **1.** yılmaz, korkusuz, cesur, gözü pek, azimkâr, **2. ~ly** : yılmadan, korkmadan, cesaretle, azimle, **3. ~ness** : yılmazlık, korkusuzluk, cesurluk, gözü peklik, azimkârlık. ***e.a.- 1. brave, undismayed, undashed.***

undé = undée = undy, *sf.* dalgalı. ***e.a.- wavy, undulating.***

undebatable, *sf.* tartışmasız, münakaşa götürmez, şüpheye yer bırakmayan. ***e.a.- indisputable.***

undebatably, *zf.* tartışmasızca, münakaşa götürmezcesine, şüpheye yer bırakmadan.

undec- *ön ek* "on bir" anlamı katar. *ör.: undecagon.*

undecagon, *is.* onbirgen, on bir kenarlı çokgen.

undeceivable, *sf.* **1.** aldatılamaz, aldanmaz, **2.** *esk.* aldatmaz, aldatıcı değil.

undeceive, *gl.f.* **-ceived, -ceiving** aldanmasını önlemek, gözünü açmak, aldanmaktan/ hatadan korumak, yanlışını düzeltmek. *She thought he was a famous man. but I had to ~ her.* **~r** : aldanmaktan koruyan.

undeceived, *sf.* **1.** aldanmamış, aldatılmamış, **2.** aldanmaktan/hatadan korunmuş, hatasız, yanlışsız.

undecided, *sf.* **1.** kararsız, belirsiz, karar verilmemiş, sallantıda, askıda, muallâk. *The match was left ~ .* **2.** karar(ını) vermemiş, ikircikli, ikircimli, müteredditi, tereddüt içinde. *I'm ~ whether to go to Bursa or Erdek for my holidays.* **3. ~ly** : kararsızlık içinde, ikircimlenerek, tereddütle, **4. ~ness** : ikircim, kararsızlık, tereddüt. ***e.a.- 1. unsettled, 2. irresolute, wavering.***

undecillion, *is., ç.* **-lions 1.** *ABD&Fransa* 10^{36}, **2.** *Brit&Alm.* 10^{66} .

undecipherable, *sf.* (şifresi) çözülemeyen, okunmaz, anlaşılmaz.

undecked, *sf.* **1.** güvertesiz (gemi), **2.** süssüz, sade.

undecylenic acid, *is. kim.* andesilen asidi: C11H20O2. Terde bulunan, sanayide Hint yağından elde edilip derideki mantar hastalığının tedavisinde kullanılan bir asit.

undeclared, *sf.* açıklanmamış, beyan/ilân edilmemiş.

undefended, *sf.* savunmasız, müdafaasız, korunmasız.

undefiled, *sf.* bozulınamış, saf, temiz, lekesiz, iffetli, namuslu.

undefinable(ness),*bk.:* **indefinable(ness).**

undefinably, *bk.:* **indefinably.**

undefined, *sf.* **1.** tanımsız, tanımlanmamış, tarif edilmemiş, açıklanmamış. ~ *term/concept.* **2.** belirsiz, sınırsız, **3. ~ly** : tanımsız/belirsiz şekilde, tanımlanmadan, belirlenmeden, belirtilmeden, **4. ~ness**: tanımsızlık, belirsizlik.

undemocratic, *sf.* demokrasiye (ilkelerine) aykırı, demokrasi dışı, antidemokratik. **~ly** : demokrasiye aykırı olarak.

undemonstrative, *sf.* **1.** çekingen, içine kapalı, duygularını belli etmeyen, **2. ~ly** : çekingenlikle, **3. ~ness**: çekingenlik, içine kapalılık.

undeniable, *sf.* **1.** inkâr edilemez, besbelli, apaçık, bedihî, açık ve gerçek, aşikâr, **2.** reddedilemez, reddi olanaksız, **3.** mükemmel, fevkalâde, su götürmez, kusursuz. *an applicant with ~ references.* **4. ~ness** : apaçıklık, inkâr edilememe, reddedilememe, mükemmellik, kusursuzluk. ***e.a.- 1. incontestable, inescapable, incontrovertible, obvious, evident, indisputable, 3. excellent, genuine.***

undeniably, *zf.* **1.** inkâr edilemez tarzda, besbelli/apaçık/bedihî/ aşikâr olarak, **2.** reddedilemeyecek şekilde, **3.** mükemmel/fevkalâde/ kusursuz bir şekilde.

undenominational, *sf.* mezheple ilgisiz, belirli bir mezhebe ait olmayan. ~ *religious instructions.* **~ly** : belirli bir mezhebe ait olmaksızın.

undependable(ness)/undependably *bk.:* **unreliable(ness)/unreliably.**

undepressed, *sf.* **1.** üzüntüsüz, ye'se/ kedere kapılmamış, morali/neşesi kırılmamış, **2.** bas(tır)ılmamış, batmamış.

undeprivable, *sf.* mahrum edilemez, zorla (elinden) alınamaz. ~ *property.*

under[1], *e.* **1.** altın(d)a. ~ *a table.* ~ *a tree.* ~ *medical treatment.* **2.** (a) içinde, dibinde. ~ **separate cover** : ayrı bir zarf içinde. ~ **water** : suyun dibinde/içinde, (b) eteğinde. ~ *the hill.* **3.** -den aşağı, **4.** etkisiyle, (basınç vb.) altında, kuvvetiyle. *to sink ~ a heavy load.* ~ *sail.* **5.** (başlığı) altında, (sınıf/grup) içinde, ... olarak. *classify the books ~ "Fiction" and "General".* **6.** ...ile. ~ *a false name.* **a statement ~ oath** : yeminli ifade. *to register ~ a new name.* **7.** -den az/noksan/eksik. *purchased ~ cost. It will cost ~ 10 dollars.* **8.** aşağısında, (rütbece/ önemce) daha küçük, **9.** emrinde, kumandası altında, **10.** nezaretinde, rehberliğinde, önderliğinde, yönetimi altında. *to study violin ~ Heifetz.* **11.** (etkisi) altında. ~ **the circumstances:** bu koşullar/şartlar altında, öyle ise, o hâlde, **12.** himayesinde. ~ *guard.* **13.** (yetkisi/izni/ tanıklığı) ile. ~ *one's hand or seal.* ~ *his own signature.* **14.** gereğince, hükmüne göre. ~ **the law** : yasa gereğince. ~ **the terms of the treaty** : Antlaşma hükümlerine göre. ~ **penalty of law** : cezaya çarptırılabilir, **15.** ... iktidarı/saltanatı zamanında, -ce, tarafından. ~ **Queen Elizabeth** : Kraliçe Elizabet'in saltanatı zamanında. **The law passed ~ the new Congress** : Yeni Kongre tarafından çıkarılan yasa, **16.** ... hâlinde, -de. ~ **repair** : tamirde, **17.** ekilmiş. **an acre ~ wheat** : buğday ekilmiş dört dönümlük arazi. ~ **cultivation** : ekili (arazi), **18.** ~ **one's hat** : gizli, **19.** ~ **one's eyes** : gözlerinin önünde, **20.** ~ **cover of** : ... örtüsü altında, gizlenerek. **They escaped ~ cover of darkness** : Karanlıkta gizlenerek kaçtılar. ***e.a.- 1. beneath, 2. below, 14. in accordance with, according to. NOT:*** **UNDER, BELOW** ve **BENEATH** kelimeleri "altında, aşağısında", vb. anlamına gelirlerse de kullanış yerlerine dikkat etmek gerekir. **UNDER** en genel anlamlısı olup hem fiziksel, hem de manevî anlamda altında, dununda vb. anlamlarını taşır: *The book is under the table. He served under the king.* **BELOW**, genellikle sırf fiziksel olarak altında, **BENEATH** ise manevî olarak aşağı mevkide/derecede anlamına gelir: *Below the horizon. A traitor is so low that he is beneath contempt.*

under[2], *zf.* **1.** altına, altından. *go over the fence, not ~.* **2.** aşağıda, **3.** daha az. *selling shirts for $8 and ~.* **4.** aşağı mevkide/hâlde, **5.** hükmü altında, tâbi olarak, teslimiyetle, boyun eğerek, **6. go ~** : (a) dayanamamak, çökmek, yenilmek, teslim olmak, (b) *k.d.* iş hayatında başarı gösterememek, batmak, iflâs etmek. *His business went ~.*

under[3], *sf.* **1.** alt, aşağı, altta/aşağıda bulunan. **an ~ layer** : alt tabaka, **2.** ast, daha küçük mevkide bulunan, **3.** (derecesi/miktarı) daha az/hafif. *an ~ dose of medicine.* **4.** (bir kimsenin/ilâcın) etkisi altında bulunan. *~ hypnosis. ~ anesthetic.* **5.** yetersiz. ***e.a.- 1. beneath, 2. subordinate, 5. insufficient.***

under-, *ön ek* önüne geldiği kelimelere şu anlamları ekler: **1.** altın(d)a, daha aşağıda: *underbridge, underpart, undersurface* gibi, **2.** aşağısında, dibinde: *underdress, underearth, underregion* gibi, **3.** daha küçük, (gereğinden) daha az, yetersiz, eksik: *underdeveloped, undereducated, underload, undermanned, underpaid, underprice, underproduce, underspend, undertax, underwork* gibi, **4.** gizli, saklı: *underfeeling, undernote, underplot, underthought* gibi.

underachieve, *gs.f.* **-achieved, -achieving** (öğrenci) düşük başarı göstermek, başarı derecesi (beklenenden) düşük olmak. **~ment** : düşük başarı. **~r** : düşük başarılı kimse.

underact, *f.* (piyesteki rolü) başarısız oynamak, rolünde başarı gösterememek.

underactivity, *is.* yetersiz/ çok az faaliyet, normalden az faaliyet.

underage, *sf.&is.* **1.** yaşı küçük, ergin/ reşit değil, erginlik çağına gelmemiş, olgunlaşmamış, **2.** noksanlık, eksiklik, azlık, yetersizlik. ***e.a.- 2. shortage, deficiency, insufficiency.***

underappreciated, *sf.* takdir edilmemiş, değeri/kadri bilinmemiş.

underarm, *sf.&zf.&is.* **1.** koltuk altı+. *~ seams.* elbisenin koltuk altına gelen kısmı, **2.** aşağıdan. **~ pitch** : yerden atış. ***e.a.- 1. armpit, 2. underhand.***

underarmed, *sf.* silâhı az/yetersiz, az silâhlanmış.

underbelly, *is., ç.* **-lies 1.** alt karın, karnın alt kısmı, **2.** en zayıf nokta, en çok tehlikeye maruz bölge, koruncasız yer. *The soft ~ of Europe risks attack.*

underbid, *f.* **-bid, -bidding 1.** (başka birinden) daha düşük fiyat teklif etmek, **2.** (briç) eldeki değeri gizlemek, **3. ~er** : düşük fiyat teklif eden.

underbody, *is.* alt kısım, gövde altı, (hayvanda) karın altı, (oto) şasi altı.

underbred, *sf.* **1.** soysuz, asaletsiz, soyu bozuk, **2.** terbiyesiz, görgüsüz, iyi terbiye görmemiş, terbiyesi kıt, **3.** safkan/cins olmayan (at, vb.) *an ~ horse/dog.* ***e.a.- 1. vulgar, 2. ill-bred.***

underbreeding, *is.* **1.** soysuzluk, asaletsizlik, soy bozukluğu, **2.** terbiyesizlik, görgüsüzlük.

underbrim, *is.* şapka kenarının alt astarı.

underbrush = underbush, *is.* (ormanda) bodur ağaçlar, fundalık, çalılık, ağaçların altında yetişen bodur bitkiler.

underbudgeted, *sf.* kıt bütçeli, az/yetersiz ödenekli.

underbuy, *gl.f.* **-bought, -buying 1.** (başkasından) daha ucuza satın almak, **2.** değerinden az fiyat vermek, değerinden az fiyata satın almak, **3.** (gerekenden) az (malzeme) satın almak.

under canvas, *den.* yelkenli, yelkenle hareket eden.

undercapitalize, *gl.f.* **-ized, -izing** az/ yetersiz sermaye yatırmak. **~d** : sermayesi az/ yetersiz.

undercarriage, *is.* **1.** (oto) şasi, alt gövde, (yapıyı tutan) iskelet, **2.** *hv.* iniş takımı.

undercharge, *is.&gl.f.* **-charged, -charging 1.** düşük/noksan fiyat (istemek), değerinden az fiyata satmak, **2.** düşük değer (biçmek), **3.** (silâh/akü vb.) noksan doldurmak, az yüklemek, **4.** noksan şarj/yük.

underclass, *is.* alt sınıf, aşağı/küçük sınıf.

underclassman, *is., ç.* **-men** (üniversitede/kolejde) alt/ küçük (1 ve 2.) sınıf öğrencisi.

underclay, *is.* (kömür madeninde) taban kili, tabanda kömürleşen ağaç köklerinin bulunduğu kil tabakası.

underclothes = underclothing, *is.* iç çamaşırları. ***e.a.- underwear.***

undercoat, *is.* **1.** iç ceket, ceketin altına giyilen ceket, **2.** *zool.* kısa tüy/saç (uzun tüy/saç altında bulunan). *a dog's ~.* **3.** astar boyası, **4.** *bk.:* **undercoating, 5.** *k.d. bk.:* **petticoat.**

undercoating, *is.* alt kaplama, otomobilin altına kaplanan asfaltlı koruyucu madde.

undercolored, *sf.* açık renkli, az boyalı.

undercool, *gl.f. kim.* **1.** (bir süreç için gerekli olandan) daha az soğutmak, **2.** *bk.:* **supercool.**

undercover, *sf.* gizli (çalışan/yapılmış), casusluk yapan, casus. **an ~ agent** : casus.

undercovert, *is.* (kuşlarda) kanat/kuyruk altı tüyü.

undercroft, *is.* kilise mahzeni.

undercurrent, *is.* **1.** alt akıntı/cereyan, su yüzeyinin altındaki akıntı, **2.** gizli temayül, kamuoyu vb. nin gizli eğilimi.

undercut[1], *f.* **1.** alttan/dipten kesmek, **2.** dibini oymak, **3.** (rakibinden) daha ucuza satmak, fiyatı kırmak/indirmek, **4.** (golf/tenis) topa alttan vurmak, **5.** baltalamak, etkisiz bırakmak. *A technology that ~s democracy.*

undercut[2], *is.* **1.** alttan/dipten kesme, **2.** ağacın belirli yönde devrilmesi için dibinde açılan çentik/kesinti, **3.** (golf/tenis) topa alttan vuruş, **4.** *Brit.* sığır filetosu. ***e.a.- 4.*** *tenderloin.*

undercut[3], *sf.* alttan kesilmiş.

underdevelop, *gl.f.* **1.** az/yetersiz gelişmek, **2.** (film) eksik develope etmek. *to ~ film.*

underdevelope, *gl.f.* **-loped, -loping** *bk.:* **underdevelop.**

underdeveloped, *sf.* **1.** az/noksan/yetersiz gelişmiş. *~ muscles.* **2.** eksik develope edilmiş (film), **3.** (millet/ülke/toplum) geri kalmış, ilerleyememiş, az gelişmiş. *~ nations. bk.:* **developing.**

underdevelopement/ underdevelopment, *is.* az/noksan gelişme, geri kalma, ilerleyememe.

underdo, *f.* **-did, -done, -doing 1.** baştan savmak, üstünkörü yapmak, **2.** az pişirmek.

underdog, *is.* **1.** yenik, mağlûp, mücadeleyi/müsabakayı kaybedecek durumda olan kimse, **2.** mazlum, zulme/haksızlığa uğrayan kimse, haksızlık/zulüm kurbanı.

underdone, *sf.* **1.** az pişmiş, iyi pişmemiş (yemek), **2.** *Brit.* (kebap) yarı çiğ, içi kızıl kalmış, az pişirilmiş, **3.** iyi yapılmamış, baştan savma, şişirme, üstünkörü yapılmış. ***e.a.- 2.*** *rare.*

underdose, *is.&f.* **-dosed, -dosing** hafif doz, gerekenden/tavsiye edilenden az doz (vermek).

underdrain, *is.&gl.f.* akaçlama(k), (tarla/sokak vb. nin sızıntı sularını akıtmak için) yer altı mecrası/kanalı (yapmak).

underdrainage, *is.* yer altı akaçlaması, yer altı kanal sistemi, kanalizasyon.

underdrawers, *is.* alt giysi, don, iç etekliği.

underdress, *is.&gs.f.* **-dressed, -dressing 1.** gündelik. basit/sade giyinme(k), **2.** hafif giyinme(k), **3.** gündelik giysi, **4.** kadınların entari altına giydikleri iç gömleği.

underdrive, *is. mak.* alt vites dişlisi, oto milini motordan daha yavaş döndüren dişli. *bk.:* **overdrive.**

undereducated, *sf.* yetersiz/zayıf eğitilmiş.

undereducation, *is.* yetersiz/zayıf eğitim.

underemphasis, *is.* az vurgulama.

underemphasize, *gl.f.* az vurgulamak, yeteri kadar vurgulamamak.

underemployed, *sf.&is.* **1.** yeteneklerinden çok düşük işlerde çalıştırılan, yeteneklerinden yeterince yararlanılmayan (kimse), **2.** isteğince iş bulamayan (kimse), **3.** kısa süre çalışan/yeteri kadar çalıştırılmayan (kimse).

underemployment, *is.* **1.** (ekonomide) iş gücünden tam yararlanamama, herkese iş bulamama, **2.** kısa süre çalıştırma, kısmî istihdam.

underestimate, *is.&f.* **-mated, -mating 1.** değerinin altında paha biçme(k), az tahmin etme(k). *I ~d the cost of the journey, and I am left with no money.* **2.** küçümseme(k), değer vermeme(k), kıymet bilememe(k). *Don't ~ his abilities, he is a very talented man.* ***e.a.- 2.*** *underrate. NOT:* **UNDERESTIMATE, UNDERRATE** ve **UNDERVALUE**, bir şeye olduğundan az değer vermek/ kıymet biçmek demektir. Her üçü de değerlendirmede bir yanılgıyı ifade ettiği gibi kasten, küçük düşürmek maksadıyla değer vermemek anlamlarını da taşırlar. En geniş anlamlısı **UNDERESTIMATE** olup miktar, büyüklük, önem, güç, yetenek, değer vb. gibi niteliklerin gerekenden daha az tahmin veya takdirini belirtir. **UNDERRATE**, daha dar kapsamlı olup güç ve yetenek hakkında kullanılır. **UNDERVALUE** ise manevî değerlere uygulanır.

underestimation, *is.* **1.** az/küçük/noksan paha biçme/değerlendirme/tahmin etme, **2.** küçümseme, değer vermeme, kıymet bilmeme.

underexpose, *gl.f.* **-posed, -posing** *foto.* az ışıklandırmak, ışığa az maruz bırakmak, karanlık çıkarmak.

underexposure, *is.* **1.** (film) az ışıkla-(n)ma, ışığa az maruz bırakma/kalma, karanlık çık(ar)ma, **2.** karanlık çıkmış film.

underfed, *sf.* arık, sıska, cılız, yetersiz/az beslenmiş, bakımsız, az besin alan.

underfeed, *gl.f.* **-fed, -feeding 1.** yetersiz beslemek, az besin vermek, bakımsız/gıdasız bırakmak, **2.** (motora) alttan yakıt vermek, alttan beslemek.

underfelt, *is.* halı altı, halı astarı.

underfill, *is.* **1.** dolgusuz/kusurlu, malzeme azlığından tam dolmamış (döküm), **2.** tam dolmamış kap.

underfloor, *is.* döşeme altı (ısıtma düzeni). *~ heating.*

underflow, *is. bk.:* **undercurrent.**

underfoot, *sf.&zf.* **1.** ayak(lar) altın(d)a, aşağıda. *trampled the flowers ~. He crushed the fallen nuts from the tree ~.* **2.** yolda, yer(d)e. *warm sand ~.* **3.** ayağa dolaşan, yürüyüşe engel olan. *The children are always getting ~.*

underfur, *is.* alt kürk: kunduz, su samuru, fok gibi hayvanların uzun, kaba tüylerinin altındaki kısa, sık ve yumuşak tüyler.

undergarment, *is.* iç çamaşırlar.

undergird, *gl.f.* **-girded/-girt, -girding 1.** alttan kuşaklamak, altından halat/zincir geçirerek sağlamlaştırmak, **2.** desteklemek, kuvvetlendirmek, takviye etmek, destek/kuvvet olmak. *Faith ~s morals.*

underglaze, *sf.&is.* (çinicilikte) alt sırlama, sırlamadan önce yapılmış (süs) veya sürülmüş (boya). *~ decorations/colors.*

undergo, *gl.f.* **-went, -gone, -going 1.** olmak, duçar olmak, geçirmek, maruz kalmak. **to ~ surgery**: ameliyat olmak. **She underwent a thorough examination at the hospital**: Hastanede tepeden tırnağa kadar muayene oldu. **2.** çekmek, katlanmak, uğramak, müptelâ olmak. *He underwent a great deal of hardship on the long trek.* **3. ~er** : duçar olan, çeken, katlanan, uğrayan, müptelâ olan (kimse). ***e.a.- 1. experience, 2. sustain, suffer, bear, tolerate, endure.***

undergrad, *sf.&is. k.d.* **= undergraduate.**

undergraduate, *sf.&is.* üniversite öğrencisi.

underground[1], *sf.&zf.* **1.** yer altı(nda bulunan). **an ~ passage** : yer altı geçidi. **~ cellar** : mahzen. **~ cave** : yer altı mağarası, **2.** gizli/saklı (olarak), **3.** (a) gizli/yasa dışı örgütlerin yayınladığı. *an ~ newspaper.* (b) öncü, deneysel. *an ~ movie.* (c) toplum/rejim aleyhtarı, (d) ucuz, alışılmamış. *an ~ gourmet.* **4. on ~** : gizlice, el altından. *The news has been passed on ~, but not in the newspapers.* **5. go ~** : (polis vb. den) gizle(n)mek, el altından/gizli yapmak, yer altına intikal et(tir)mek. ***e.a.- 2. clandestine, secret, hidden , 3. (b) avant-garde, experimental, (d) offbeat, inexpensive.***

underground[2], *is.* **1.** yer altı, **2.** yer altı geçidi, **3.** gizli örgüt, yer altı örgütü/teşkilâtı, hükûmete/işgal kuvvetlerine karşı koyan gizli örgüt, **4.** *Brit.* metro, yer altı treni, **5.** *k.d.* (sanatta/politikada) yer altı hareketi öncüleri, radikal grup.

undergrounder, *is.* gizli örgüt üyesi, yer altı örgütü mensubu.

underground railroad, *is.* **1. underground railway** *d.d.:* yer altı treni, metro, **2.** ABD' de kölelik yasak edilmeden (1861) önce köleleri Kanada'ya ve diğer serbest ülkelere kaçıran yardımlaşma sistemi.

undergrown, *sf.* **1.** cılız, sıska, gelişmemiş, bücür, bodur, az gelişmiş, **2.** çalılarla/alt bitkilerle kaplı, **3.** (uzun tüyler altında) kısa tüyleri olan.

undergrowth, *is.* **1.** alt bitkiler: ağaçların altındaki çalılar/fundalar vb. **2.** cılızlık, sıskalık, bücürlük, bodurluk, az gelişme, **3.** (uzun tüyler altındaki) kısa tüyler. ***e.a.- 1. underbush.***

underhand, *sf.&zf.* **1.** el altından, gizli(ce), sinsi(ce), hile ile, alçakça, **2.** (oyunda) aşağıdan, alttan yukarı doğru (topa vuruş, vb.) *to bowl ~. pitch ~.* ***e.a.- 1. sly(ly), stealthy(ly), secret(ly).***

underhanded, *sf.* **1.** *bk.:* **underhand, 2.** *bk.:* **short-handed, 3. ~ly** : gizlice, sinsice, el altından, hile ile. *The diplomats ~ly undermined the attempt to align Germany with the Western democracies.* **4. ~ness** : gizlilik, sinsilik, hile, gizlice/sinsice/el altından/hile ile yapma.

underhoused, *sf.* **1.** az konutlu, yeter sayıda ev bulunmayan (şehir/semt), konut sıkıntısı çeken, **2.** evi yetersiz/dar/küçük veya konforsuz (aile/toplum).

underhung, *sf. anat.* alt çenesi çıkık.

underinsured, *sf.* eksik/yetersiz sigortalı, sigorta kapsamı yetersiz.

underlaid, *sf.&f.* **1.** altına/dibine/tabanına/temeline konulmuş/yerleştirilmiş, **2.** ~ **with** : - e dayanan/müstenit, - ile desteklenmiş. *The theology of India is ~ with pantheism.* **3.** *bk.:* **underlay** *(geç.z.&sf.f.).*

underlap, *gl.f.* **-lapped, -lapping** altına uzanmak.

underlay[1], *gl.f.* **-laid, -laying 1.** altına/dibine/tabanına/temeline koymak/yerleştirmek, **2.** dibini/tabanını kaplamak, **3.** altına sürmek, altından uzatmak, **4.** *bas.* desteklemek, altına destek koymak.

underlay[2], *is.* **1.** altlık, tabanlık, diplik, alta konulan şey, **2.** *bas.* destek, destekleyici kâğıt, **3.** (maden damarında) eğim, meyil.

underlet, *gl.f.* **-let, -letting 1.** ucuz kiraya vermek, gerçek kirasından daha düşük kiraya vermek, **2.** devren kiraya vermek. ***e.a.- 2. sublet.***

underlie, *gl.f.* **-lay, -lain, -lying 1.** altında olmak/bulunmak. *shale ~s the coal. delta underlain by a clay bed.* **2.** temeli olmak, temel teşkil etmek. *The social problems underlying these crises are unsolved.* **3.** *gr.* (türetilmiş kelimenin) kökü olmak. *The form "boy" ~s "boyish".* **4.** desteklemek. *political ideas underlying the revolution.* **5.** sebep olmak/ teşkil etmek. *Does some personal difficulty ~ his lack of interest in work?* **6.** *fin.* öncelikle hak sahibi olmak, hak iddiasında önceliği olmak. *A first mortgage ~s a second.* **7.** sorumlu olmak, maruz bulunmak.

underlier, *is.* **1.** altta bulunan, tâbi olan (şey), **2.** **underlying company** *d.d.* tâbi şirket.

underline[1], *gl.f.* **-lined, -lining 1.** altını çizmek. ~ *a word.* **2.** önemini belirtmek, önemle belirtmek, vurgulamak, tebarüz ettirmek. *An article in Milliyet ~d the same problem. My own experience heavily ~s the dangers in this sort of work.* ***e.a.- 1. underscore, 2. stress, emphasize.***

underline[2], *is.* **1.** alt çizgi, kelimenin/satırın altına çizilen çizgi, **2.** hayvanın karın çizgisi.

underlineation, *is.* **1.** *bk.:* **underline**[2] (1), **2.** kelimenin/satırın altını çizme, altına çizgi çekme.

underling, *is.* ast, madun, mevkice/rütbece daha küçük kimse, küçük memur. ***e.a.- subordinate, inferior.***

underlip, *is.* alt dudak.

underlit, *sf.* az ışıklı, az aydınlanmış, loş.

underlying, *sf.&f.* **1.** alttaki, altta/altında bulunan. *the ~ soil.* **2.** temel, esas, belli başlı, **3.** zımnî, (anlamı) gizli/kapalı, ancak dikkatli inceleme/tahlil sonunda anlaşılabilen. *The ~ truth of the situation.* **4.** *fin.* öncelikli, önceliği olan. ~ *mortgage.* **5.** *bk.:* **underlie** *(sf.f.).* ***e.a.- 2. fundamental, basic, 3. implicit.***

underman, *gl.f.* **1.** az işçi çalıştırmak, yeteri kadar insan gücü sağlamamak, **2.** **~ned** : insan gücü noksan, işçisi az, yeteri kadar işçi/memur vb. sağlanmamış. ***e.a.- 2. understaffed, short-handed.***

undermentioned, *sf.* aşağıda sözü geçen/zikredilen.

undermine, *gl.f.* **-mined, -mining 1.** altını kazmak, altına tünel/lâğım kazmak/açmak. *to ~ a forteress. Soldiers ~d the wall.* **2.** temelini aşındırmak/çürütmek/zayıflatmak, temelini kazarak çökertmek. *The cliff was ~d by the waves.* **3.** baltalamak, gizlice/sinsice mahvına çalışmak, ayağını kaydırmak, gizli entrika çevirmek. ~ *a man's reputation by scandal.* **4.** tedricen zayıflatmak/mahvetmek. *severe colds ~d her health. illness ~d his strength.* ***e.a.- 3. injure, destroy, 4. weaken.***

underminer, *is.* **1.** altını kazan, tünel/lâğım açan, **2.** temelini çürüten/çökerten/zayıflatan, **3.** baltalayan, gizlice mahvına çalışan, entrikacı.

undermost, *sf.&zf.* en alttaki/aşağıdaki, (mevkii/rütbesi vb.) en düşük.

underneath[1], *e.* **1.** altın(d)a, alt tarafın(d)a, aşağı(sın)da, aşağıya, aşağısına. *to sit ~ a tree. a cellar ~ a house. The letter was pushed ~ the door. She wore a fur coat with nothing ~.* **2.** maiyetinde, emrinde, emri/kontrolu altında, **3.** gizlice, içten içe, içinde(n), derununda, ruhunda. *They kept getting angrier ~ without knowing what to do about it. ~ most of us are shy.* ***e.a.- 1. beneath, below.***

underneath[2], *sf.&zf.* **1.** alt, alttaki/aşağıdaki, **2.** altta, aşağıda, alt seviyede/mevkide. ***e.a.- 1. lower, 2. below.***

underneath[3], *is.* alt taraf, taban, temel. ***e.a.- bottom, underside.***

undernourish, *gl.f.* yetersiz/az beslemek, iyi beslememek, yeteri kadar besin vermemek. **~ment** : yetersiz beslenme.

underpaid, *sf.&f.* **1.** az maaşlı/ücretli, yetersiz ücret alan, **2.** *bk.:* **underpay** *(sf.f.).*

underpants, *ç.is.* don, tuman, külot. ***e.a.- drawers.***

underpart, *is.* **1.** alt kısım, bir hayvanın/şeyin aşağı kısmı, **2.** *tiy.* tali rol.

underpass, *is.* alt geçit, yer altı geçidi.

underpay, *gl.f.* **-paid, -paying** az maaş/ücret vermek, hakkından az para ödemek. **~ment** : yetersiz maaş/ücret.

underpin, *gl.f.* **-pinned, -pinning 1.** alttan desteklemek/ takviye etmek, **2.** (bina vb. nin) temelini sağlamlaştırmak/ kuvvetlendirmek/ takviye etmek, **3.** doğrulamak, delillerle desteklemek, teyit/ tasdik etmek. ***e.a.- 1. support, strengthen, 3. corroborate.***

underpinning, *is.* **1.** duvar temeli, temel takviyesi, destek, **2.** *k.d.* (a) bacaklar, (b) don, kadın donu, **3. ~s** : temel, dayanak, esas. *The philosophical ~s of psychoanalysis.*

underpitch vault, *mim.* kollu kemer: birbirini kesen kemerli inşaat.

underplant, *gl.f. az kul.* (büyük ağaçların altına) fidan dikmek.

underplay, *f.* **1.** (rolü) cansız/isteksiz/eksik/zoraki oynamak, **2.** (iskambil) küçük değerli kart oynamak.

underplot, *is. bk.:* **subplot.**

underpowered, *sf.* düşük güçlü, düşük güçle işleyen/çalışan.

underprice, *gl.f.* **-priced, -pricing 1.** düşük fiyat koymak, değerinden daha az paha biçmek, **2.** maliyetin altında satarak rakibi ortadan kaldırmak.

underprivileged, *sf.* yoksun, mahrum, fakir, yoksulluk /mahrumiyet çeken, zaruret içinde yaşayan, malî imkânları kıt olan. ***e.a.- poor.***

underproduction, *is.* az/düşük üretim/yapım/istihsal, ihtiyaca yetmeyen üretim.

underproductive, *sf.* az üreten, üretimi yetersiz. *unskilled ~ workers.*

underproof, *sf.* alkol derecesi düşük, normalden az alkollü.

underprop, *gl.f.* **-propped, -propping** alttan desteklemek/takviye etmek. ***e.a.- support, uphold.***

underpropper, *is.* destek(leyen), takviye (eden).

underquote, *gl.f.* **-quoted, -quoting 1.** (piyasadan) düşük fiyata teklif vermek (mal/hizmet), piyasa fiyatının altında mal satmayı/hizmet ifasını teklif etmek, **2.** rakibinden daha ucuz fiyat teklif etmek. ***e.a.- underbid.***

underrate, *gl.f.* **-rated, -rating** az değer vermek/takdir etmek, (değerini) küçümsemek, kıymet vermemek, takdir etmemek. *They ~d his abilities.* ***e.a.- underestimate, undervalue.***

underreport, *gl.f.* (gelir vb.) olduğundan az beyan etmek/ bildirmek/göstermek. ***e.a.- understate.***

underrepresentation, *is.* yetersiz temsil edilme.

underrepresented, *sf.* yetersiz temsil edilmiş.

underripe, *sf.* yarı olgun, tam olgunlaşmamış.

underrun[1], *gl.f.* **-ran, -run, -running 1.** altından koşmak/geçmek/gitmek, **2.** *den.* (a) kablo vb. ni teftiş/tamir için bot ile altından geçmek, (b) palangayı hazırlamak.

underrun[2], *is.* alt akıntı, alttan geçen/akan şey.

undersaturated, *sf.* doymamış, az doygun.

underscore[1], *gl.f.* **-scored, -scoring 1.** (önemini belirtmek için) altını çizmek, altına çizgi çekmek, **2.** vurgulamak, önemini belirtmek/tebarüz ettirmek. ***e.a.- 1. underline, 2. stress, emphasize.***

underscore[2], *is.* **1.** alt çizgi, kelimenin/satırın altına çekilen çizgi, **2.** fon müziği.

undersea, *sf.&zf.* **1.** deniz altı(nda bulunan/olan/kullanılan vb.). *~ oil deposits. an ~ fleet.* **2.** *bk.:* **underseas.**

underseas, *zf.* deniz altında. *Photographs taken ~.*

undersecretariat, *is.* müsteşarlık.

undersecretary, *is., ç.* **-taries** müsteşar.

undersell, *gl.f.* **-sold, -selling 1.** (rakibinden) daha ucuz satmak, düşük fiyata satmak. ~ *a competitor.* **2.** malın kusurlarını müşteriye söylemek, **3. ~er** : ucuzcu, ucuza satan kimse.

underset, *is.* dip akıntısı, su altında zıt yöndeki akıntı.

undersexed, *sf.* cinsiyete normalden az düşkün, cinsel arzusu zayıf. *She was cold and ~.*

undersheriff, *is.* şerif muavini/vekili. **~ship**: şerif muavinliği.

undershirt, *is.* fanilâ, iç gömleği.

undershoot, *f.* **-shot, -shooting 1.** (mermi) hedefe ulaş(tır)amamak, hedeften yakına düş-(ür)mek, hedefi vuramamak, **2.** (uçak) piste varmadan yere inmek.

undershorts, *ç.is.* kısa don (erkekler için).

undershot, *sf.&f.* **1.** alt dişleri fırlak/çıkıntılı (buldok köpeğininki gibi), **2.** alttan geçen su ile işleyen. *an ~ vertical water wheel. ~ wheel.* **3.** *bk.:* **undershoot** *(geç.z.&sf.f.).*

undershrub, *is.* alçak/bodur çit.

underside, *is.* alt taraf/yüz/yan.

undersign, *gl.f.* (bir belgenin) altını imzalamak.

undersigned, *sf.&is.* **1.** altı imzalanmış (belge), **2.** altında imzası bulunan (kimse), imza sahibi. *All of the ~ persons are bound by the contract.* **the ~** : imza sahibi/sahipleri, aşağıda imzası bulunan(lar). *The ~ names guarantee the good faith of the statement.*

undersized, *sf.* cılız, bodur, sıska, ufak tefek, normalden küçük.

underskirt, *is.* alt eteklik, iç etekliği. ***e.a.-*** *petticoat.*

undersleeve, *is.* alt kolluk/manşet.

underslung, *sf.* **1.** dingil altında asılı, **2.** üstten tutturulmuş/asılı, **3.** alt tarafı geniş. ***e.a.-*** *1. underhung, 3. squat.*

undersoil, *is. bk.:* **subsoil.**

undersong, *is.* **1.** yan ezgi, yan melodi, **2.** gizli anlam.

undersparred, *sf. den.* az/kısa/ince direkli.

underspin, *is. bk.:* **backspin.**

understaffed, *sf.* az personelli, memur/işçi sayısı gerekenden az olan. *the hospital is ~.*

understand, *f.* **-stood, -standing 1.** anlamak. *He does not ~ chemistry.* **2.** bilmek. **to ~ French**: Fransızca bilmek. *Do you ~ German?* **3.** mana vermek, yorumlamak. *He understood her suggestions as a complaint.* **4.** kavramak, önemini takdir etmek, **5.** şart koşmak, (anlaşıldığını/uyuşulduğunu) kabul etmek. *I ~ that you will repay this loan in 60 days.* **6.** öğrenmek, duymak. *I ~ that you are going out of town.* **7.** inanmak, doğru kabul etmek, **8.** haberdar olmak, farkında olmak, **9.** farz/tahmin etmek, **10.** kestirmek, **11.** anlayış göstermek, hoş görmek, anlayışlı olmak. *If you cannot do it, I will ~ .* **12.** bilgisi/tecrübesi olmak. *He ~s about computers.* **13.** hemfikir olmak, hislerini paylaşmak. *They ~ each other.* **14. give s.o. to ~** *k.d.* birine uygun şekilde anlatmak/ söylemek, ima etmek. **He gave me to ~ that he would be here by 3** : En geç saat 3'te burada olacağını ima etti. **I am given to ~ that** : Bildiğime göre. **15. make oneself understood** : maksadını/meramını iyice anlatmak, anlaşılmadık nokta bırakmamak, **16. ~ one another/each other** : anlaşmak, birbirini anlamak. *Now we ~ one another, we can make the right changes.* ***e.a.-*** *1. comprehend, apprehend, 2. know, 3. interpret, 4. appreciate, 6. learn, hear, 7. believe.*

understandability, *is.* anlaşılabilme, açıklık, sarahat, vuzuh.

understandable, *sf.* anlaşılabilir, anlaşılması mümkün/kolay, tahmin/takdir olunabilir, açık, sarih, vazıh. ***e.a.-*** *comprehensible.*

understandably, *zf.* **1.** anlaşılır şekilde, açıkça, sarahatle, vazıh/sarih bir şekilde, **2.** (kolayca) anlaşılacağı veçhile/üzere.

understanding[1], *is.* **1.** anlayış, kavrayış. *My ~ of the word does not agree with yours.* **according to my ~** : anladığıma göre, **2.** anlak, zekâ, kafa, anlama/kavrama yeteneği. *a quick ~ .* **3.** idrâk, algı, **4.** anlama, bilme, vukuf, **5.** (karşılıklı) anlaşma, **6.** fikir, kanaat, oy, **7.** uyuşma, anlaşma, ittifak. **to come to an ~ with s.o.** : birisi ile uyuşmak, anlaşmak, anlaşmaya varmak, **8.** *fel.* mantık gücü, **9. on the ~ that** : şartıyla, göz önünde tutarak. *I lent him money on the ~ that (=on the condition that) he paid it back the next month.* ***e.a.-*** *1. comprehension, 2. intelligence, mind, reason, intuition, judgment, 3. perception, 6. opinion.*

understanding[2], *sf.* **1.** akıllı, kavrayışlı, zeki, hassas, **2.** anlayışlı, hoşgörü sahibi, cana yakın, müsamahakâr. ~ *parents.* **3. ~ly** : hoşgörü/müsamaha ile, anlayışla, **4. ~ness** : hoşgörü, müsamaha, anlayış.

understate, *gl.f.* **-stated, -stating 1.** azımsamak, küçümsemek, olduğundan eksik/hafif/önemsiz göstermek, tefrit etmek. **You ~ the case** : Durumu küçümsüyorsunuz; önemini olduğu gibi belirtmiyorsunuz. **2.** (sayıyı/boyutu vb.) gerçek değerinden daha küçük bildirmek, **3. ~d** : azımsanmış, küçümsenmiş, tefrit edilmiş, olduğundan az/önemsiz gösterilmiş, **4. ~ment** : azımsama, küçümseme, tefrit, küçümseyici ifade/söz. **~ment of the year**: yetersiz söz. **You call him rich? That's the ~ment of the year; he owns more than any man in Britain** : Zengin de söz mü, İngiltere'de onun kadar varlıklı hiç kimse yoktur.

understeer, *is.* (otomobilde) zor dönüş, keskin virajları dönmekte zorluk.

understood, *sf.* **1.** anlaşılmış, kavranmış, **2.** herkesçe kabul edilmiş, uzlaşılmış, uyuşulmuş, üzerinde anlaşmaya varılmış. **It is an ~ thing that... :** Herkesçe bilinen/kabul edilen bir şeydir ki... **3.** farz edilmiş, söylenmeden anlaşılmış, kapalı, zımnî, **4.***bk.:* **understand** *(geç.z.&sf.f.).*

understory, *is.* (ormanda) alt bitkiler, ağaçlar altında yetişen bodur bitkiler.

understrapper, *is.* ast, madun, hizmetçi. *e.a.- underling.*

understratum, *is., ç.* **-strata/-stratum** *bk.:* **substratum.**

understudy[1], *f.* **-studied, -studying 1.** (gerekirse yerini almak için) başka aktörün rolünü ezberlemek, **2.** başka aktörün yerini almak.

understudy[2], *is., ç.* **-studies 1.** yedek (aktör), dublör, (gerekince) başka aktörün rolünü oynayan kimse, **2.** başkasının yerine geçmek üzere yetişmiş kimse.

undersupply, *is.* yetersiz malzeme.

undersurface, *sf.&is.* yüzey altı(ndaki), alt yüzey/taraf. ***e.a.- underside.***

undertake, *f.* **-took, -taken, -taking 1.** üstlenmek, yüklenmek, girişmek, üzerine almak, deruhde etmek. **to ~ the responsibility for..** : ..-in sorumluluğunu üzerine almak, **2.** söz vermek, vadetmek, taahhüt etmek. **He undertook to improve the working conditions** : Çalışma koşullarını düzeltmeyi vadetti. **3.** teminat vermek, temin/garanti etmek. *I ~ to preserve a strictly neutral position.* **4.** *esk.* (düelloya vb.) tutuşmak/girişmek. ***e.a.- 1. contract, attempt, 2. promise, 3. guarantee.***

undertaker, *is.* **1.** üstenci, müteahhit, **2. mortician** *d.d.:* ölü kaldırıcısı, cenaze işleri görevlisi.

undertaking, *is.* **1.** üstlenme, yüklenme, girişme, üzerine alma, deruhde/taahhüt etme, **2.** girişim, taahhüt, teşebbüs, girişilen iş, işletme. *a complex and expensive ~.* **3.** vaat, söz, güvence, teminat, garanti. *We will stand by all our pledges and ~s. Will you give me an ~ not to see that young man again?* **4.** ölü kaldırıcılığı, cenaze işleri.

undertax, *gl.f.* (gerekenden) az vergi almak.

undertenant, *is. bk.:* **subtenant.**

under-the-counter, *sf.* gizli, kaçak, yasa dışı, el altından. ~ *sales.*

underthings, *is.* (kadın) iç çamaşırları.

underthrust, *is. jeol.* alt çöküntü, yeryüzü kabuğunda başka bir kaya kütlesinin altında kalan deformasyon. *bk.:* **overthrust.**

undertint, *is.* alt renk, başka bir renk altında kaybolan renk.

undertone, *is.* **1.** fısıltı, hafif/alçak ses. **to say in an ~ :** fısıldamak, alçak sesle söylemek, **2.** alt renk, donuk/mat renk, üzerine sürülen renk altında güçlükle fark edilen renk, **3.** ima, gizlice anlatılmak istenilen fikir. **There was an ~ of sadness in her letter** : Mektubunda gizli bir üzüntü seziliyordu. **4.** (hisse senedinde) fiyat kararlılığı.

undertook, *f. bk.:* **undertake** *(geç.z.).*

undertow, *is.* **1.** alt akıntı, dip akıntısı, su altında yüzeydekine zıt yönde vuku bulan akış/cereyan, **2.** kıyıya çarpan dalgaların geriye akışı.

undertrick, *is.* (briç) başarısız hile.

undertrump, *f.* (iskambilde başka oyuncununkinden) daha küçük koz oynamak.

underused, *sf.* az kullanılmış.

underutilization, *is.* az kullan(ıl)ma, yeteri kadar yararlanmama.

underutilize, *gl.f.* az kullanmak, yeteri kadar yararlanmamak.

undervaluation, *is.* **1.** küçümseme, kadrini/kıymetini bilmeme, **2.** düşük değer, gerçek değerin altında takdir edilen değer.

undervalue, *gl.f.* **-valued, -valuing 1.** küçümsemek, küçük değer/kıymet biçmek, değerini olduğundan az takdir etmek. *Don't ~ your friend.* **2.** kadrini/değerini/kıymetini bilmemek. *He was ~d as a poet.* **3.** *esk.* **~ to**: -den aşağı tutmak, aşağılamak. ***e.a.- 1. underrate, underestimate, 2. depreciate.***

undervest, *is. Brit.* fanila. ***e.a.- undershirt.***

underwaist, *is.* (kadın) iç çamaşırı, blûz altına giyilen çamaşır.

underwater, *sf.&zf.* **1.** su altı, su altında (bulunan/gelişen/çalışan/kullanılan vb.). *~ swimmings/films/cameras/fishing. The ship lay ~. They swam ~.* **2.** geminin su kesiminden aşağıda bulunan.

underway, *sf.* hareket hâlinde/devinmekte (iken yapılan/olan/kullanılan vb.). *~ refueling.*

under way, *zf.* **1.** yolda, hareket hâlinde, devinmekte, seyir hâlinde, **2.** (sükûnetten) harekete geçerek, **3.** ilerlemekte, başlanmış, yoluna girmiş. *Prepatations were ~ ~.*

underwear, *is.* iç çamaşırı.

under weigh, *zf. (halk ağzı) bk.:* **under way.**

underweight, *sf.&is.* hafif(lik), ağırlığı normalden az, zayıf(lık), normalden az ağırlık.

underwent, *f. bk.:* **undergo** *(geç.z.).*

underwhelm, *gl.f.* etkileyememek, ilgi çekmemek.

underwing, *is.* **1.** alt kanat, geri kanat, böceklerde kıça yakın kanat, **2.** parlak kanatlı güve *(Catocala).*

underwood, *is.* **1.** alt orman: yüksek orman ağaçlarının altında yetişen bodur ağaç ve fundalar, **2.** fundalık, çalılık. ***e.a.- undergrowth, underbush.***

underwool, *is.* kiżnek, kısa yün.

underwork, *f.* az çalış(tır)mak/işle(t)mek.

underworld, *is.* **1.** (toplumda) suçlular, caniler, yasaları hiçe sayan güruh, **2.** ruhlar âlemi, öbür dünya, ahret, **3.** yer altı/su altı bölge, **4.** dünyanın öbür ucu, **5.** *esk.* dünya, yeryüzü. ***e.a.- 2. Hades, 4. antipodes, 5. earth.***

underwrite, *f.* **-wrote, -written 1.** (yazılı bir sayfanın) altına yazmak, açıklama/çıkma/haşiye yazmak, **2.** imzalamak, imza atmak, **3.** (altını imzalayıp) onaylamak, tasdik etmek, **4.** (bir girişimi) para ile desteklemeyi taahhüt etmek, kefil olmak, **5. ~ shares** : yeni kurulan şirketin satılmayan hisse senetlerini iskonto ile alacağını tekeffül etmek, **6.** sigorta etmek, zararını ödeyeceğini taahhüt etmek, **7.** sağlama bağlamak, **8.** baştan savma yazmak, (yazıya) özenmemek/gerekli özentiyi göstermemek.

underwriter, *is.* **1.** sigortacı, **2.** kefil, hisse senetlerinden satılmayanları iskonto ile satın alan kimse. ***e.a.- 1. insurer, 2. guarantor.***

underwriting, *is.* sigortacılık, kefalet.

undescended, *sf. tıp* düşmemiş, sarkmamış. *an ~ testis.*

undeserved, *sf.* **1.** lâyık değil, hak etmemiş/etmeyen, lâyık/uygun olmayan, haksız olan. *~ praise.* **2. ~ly** : lâyık olmadan, hak etmeden, **3. ~ness** : lâyık olmama, hak etmeme. ***e.a.- 1. unjustified, not merited.***

undesigned, *sf.* kasıtsız, hilesiz, saf.

undesigning, *sf.* maksatsız, gayesiz, amaçsız, belirli/gizli plânı/maksadı/gayesi/amacı bulunmayan, hilesiz, kasıtsız, samimi, basit. **~ly** : maksatsız/amaçsız/kasıtsız/hilesiz bir şekilde.

undesirability, *is.* istenilmeme, arzu edilmeme, hoşa gitmeme, sakıncalı/mahzurlu olma.

undesirable, *sf.&is.* **1.** istenilmeyen, arzu edilmeyen, hoşa gitmeyen, **2.** sakıncalı, mahzurlu, **3.** bir ülkeye/şehre girmesi istenilmeyen kimse, **4. ~ discharge** *ABD* haysiyet kırıcı olmayan sebeplerle ordudan ihraç. ***e.a.- 1. unwanted, 2. objectionable.***

undesirableness, *is. bk.:* **undesirability.**

undesirably, *zf.* istenilmeden, istenilmeksizin, sakıncalı olarak.

undetected, *sf.* fark edilmemiş, farkına varılmamış.

undetermined, *sf.* **1.** belirlenmemiş, belirsiz. *~ boundary.* **2.** kararsız, müteredditt, **3.** müphem.

undeterred, *sf.* azimli, kararlı, yılmaz yolundan /kararından dönmez, önlenemez, önüne geçilmez. **~ by his failure he tried again** : Başarısızlığından yılmadı ve tekrar denedi.

undeveloped, *sf.* **1.** gelişmemiş, tekâmül etmemiş, kemale ermemiş, **2.** işlenmemiş, **3.** imar edilmemiş, uygarlaşmamış, bayındırlaşmamış. ~ *country.* **4.** (foto) banyo/ develope edilmemiş.

undeviating, *sf.* **1.** sapmaz, (yolundan) şaşmaz/ayrılmaz, **2.** **~ly**: sapmaksızın, (yolundan) şaşmadan/ayrılmadan. ***e.a.- 1.*** *unswerving.*

undid, *f. bk.:* **undo** *(geç.z.).*

undies, *ç. is.* kadın/çocuk iç çamaşırları.

undigested, *sf.* sindirilmemiş, hazmedilmemiş.

undignified, *sf.* vekarsız.

undiluted, *sf.* arı, saf, sade, katışıksız, su katılmamış.

undiminished, *sf.* noksansız, eksiksiz, azalmamış, eksilmemiş.

undine, *is.* su perisi. ***e.a.- sylph.***

undiplomatic, *sf.* **1.** diplomatik olmayan, patavatsız, lâfını sakınmaz, **2.** **~ally** : patavatsızca, lâfını sakınmadan. ***e.a.- 1.*** *tactless.*

undirected, *sf.* **1.** güdümsüz, yönetimsiz, yönetilmeyen, sevk ve idare edilmeyen, başıboş, amaçsız. ~ *efforts.* **2.** adressiz (mektup).

undiscerned, *sf.* ayırt edilmemiş, fark edilmemiş, sezilmemiş.

undiscerning, *sf.* ayırt edemeyen, fark edemeyen, sezemeyen, anlayışsız.

undischarged, *sf.* **1.** boşaltılmamış, dolu, **2.** (borç) ödenmemiş.

undisciplined, *sf.* disiplinsiz, terbiyesiz, disiplin altına alınmamış, terbiye edilmemiş.

undisclosed, *sf.* gizli, açıklanmamış, ifşa edilmemiş.

undiscouraged, *sf.* cesareti/umudu kırılmamış.

undiscoverable, *sf.* keşfedilemez, keşfedilmesi olanaksız.

undisguised, *sf.* **1.** gizlenmemiş, açık, sarih, vazıh, **2.** kılığını değiştirmemiş, **3.** **~ly** : açıkça, sarahaten, gizlemeden. ***e.a.- 1.*** *frank, open.*

undismayed, *sf.* yılmamış, fütur getirmemiş, yılmaz, cesur.

undisposed, *sf.* **1.** bertaraf edilmemiş, **2.** ~ **to** : -e mütemayil olmayan, -e niyetsiz/ isteksiz/kararsız, hazır değil, **3.** **~ness** : niyetsizlik, isteksizlik, kararsızlık, hazırlıksızlık.

undisputed, *sf.* çekişmesiz, sarih, müsellem, itiraz edilmeyen, karşı gelinmeyen, oy birliği ile kabul edilen.

undissociated, *sf. kim.* ayrışmamış.

undistinguished, *sf.* **1.** alelâde, harcıâlem, başkalarından farksız. *an ~ performance. an ~ writer. The new station is of ~ modern design.* **2.** ayırımsız, ayrılmamış, tefrik edilmemiş, **3.** ayırt/fark edilemeyen, bâriz ve aşikâr değil, göze çarpmayan. *An ~ shriek in the general uproar.* **4.** gözle fark edilmeyen, başkalarından ayrılamayan, **5.** farkına varılamayan. ***e.a.- 1.*** *mediocre, 3. unnoticed, inconspicuous.*

undisturbed, *sf.* dokunulmamış, rahatsız edilmemiş, sakin.

undivided, *sf.* tam, bütün, ayrılmamış, bölünmemiş, taksim edilmemiş.

undo, *f.* **-did, -done, -doing 1.** bozmak, iptal etmek, eski hâline getirmek. *Practices which tend to ~ land reform or prevent it from happening... He undid all their patient works.* **What's done can't be undone** : Olan oldu/İş işten geçti/Ok yaydan çıktı. **2.** izale/telâfi etmek. ~ **the harm that has been done** : yapılan zararı telâfi etmek, **3.** silmek, **4.** yıkmak, tahrip/ yok etmek, mahvetmek. *We mended the roof, but a heavy storm undid our work.* **I'm undone!** Mahvoldum! **5.** çözmek, açmak, gevşetmek, sökmek. **"Please ~ the package" she said and I undid the string** : "Lütfen paketi aç" dedi, ben de sicimi çözdüm. **6.** *esk.* açıklamak, izah etmek, yorumlamak, tercüme etmek, **7.** ayartmak, baştan çıkarmak, iğfal etmek, **8.** *esk.* (muamma vb.) çözmek. ***e.a.- 1.*** *spoil, cancel, annul, reverse, 3. erase, efface, 4. ruin, destroy, 5. unfasten, loosen, open, 6. explain, interpret, 7. seduce, entice, 8. solve.*

undock, *gl.f.* **1.** *den.* gemiyi havuzdan çıkarmak, **2.** (iki uzay aracını) birbirinden ayırmak.

undoer, *is.* bozan/iptal eden/yıkan/tahrip eden/ mahveden/ çözen/açan kimse.

undogmatic, *sf.* inaksız, kesin/dogmatik olmayan, gözü kapalı inanılmayan. **~ally** : inaksızca.

undoing, *is.* **1.** bozma, iptal etme, **2.** yıkma, mahvetme, yoketme, perişan etme, **3.** yıkım/mahvolma sebebi, mahveden şey. **Drink**

was his ~ : İçki onun mahvına sebep oldu. **4.** çözme, açma, gevşetme, sökme. ***e.a.- 1. annuling, annulment, reversal, 2.&3. destruction, ruin, 4. unfastening.***

undomesticated, *sf.* **1.** evcil/ehlî olmayan, evcilleştirilmemiş, ehlîleştirilmemiş, vahşî, yabanıl, **2.** evini sevmeyen, yuvasına bağlı olmayan, aile hayatına uymayan.

undone, *sf.&f.* **1.** yapılmamış, tamamlanmamış, noksan, eksik, bitmemiş. **a pile of ~ work** : bir sürü yapılmamış iş. **leave nothing ~** : etmediğini bırakmamak, **2.** mahvolmuş, yok olmuş, yıkılmış, harap olmuş, **3.** çözülmüş, açılmış. *one button is ~ . your button has come ~.* **4. be ~** : (a) çözülmek, açılmak, (b) zarara uğramak, mahvolmak, yanmak. **We are ~** ! Mahvolduk! Hapı yuttuk! **5.** *bk.:* **undo.** ***e.a.- 2. ruined, destroyed, 3. unfastened, untied.***

undouble, *f.* **-led, -ling 1.** kıvrımlarını/katını açmak, tek kat yapmak, **2. ~ed**: yalın kat, katsız, katmersiz, kıvrımsız, tek katlı. ***e.a.- 1. unfold, unclench.***

undoubted, *sf.* **1.** kesin, şüphesiz, şüphe götürmez, muhakkak, hakikî, **2. ~ly**: kesinlikle, hiç şüphesiz, kuşkusuz, muhakkak surette. ***e.a.- 1. genuine, undisputed, indubitable.***

undramatic, *sf.* gösterişsiz, yavan, heyecansız, sürükleyici/ heyecan verici değil, dram unsurundan yoksun. **~ally**: gösterişsiz/heyecansız bir şekilde.

undrape, *gl.f.* perdesini açmak, açığa çıkarmak, örtüsünü kaldırmak. ***e.a.- unveil.***

undraw, *gl.f.* **-drew, -drawn, -drawing** aç(ıl)mak. ***e.a.- open.***

undreamed-of/undreamt-of, *sf.* akla hayale gelmez, tahayyül/ tasavvur edilemez, tasavvuru imkânsız. *~ happiness. Technical advances ~ a few years ago.* ***e.a.- unimagined.***

undress[1], *f.* **-dressed/-drest, -dressing 1.** soy(un)mak, elbiselerini çıkar(ttır)mak. **He ~ed himself and went to bed** : Soyunup yattı. **2.** üstünü açmak, (yara üstündeki sargıyı)açmak/ çıkarmak, **3.** açıklamak, açığa vurmak. ***e.a.- 1. disrobe, strip, divest, 3. expose, reveal.***

undress[2], *is.* **1.** iş elbisesi, ev kılığı, gündelik elbise, **2.** çıplaklık. ***e.a.- 1. dishabille, 2. nudity, nakedness.***

undress[3], *sf.* resmî olmayan, gündelik. **~ uniform** : gündelik üniforma.

undressed, *sf.* **1.** soyunmuş, çıplak, elbisesini çıkarmış. **get ~** : soyunmak, **2.** (tahta, deri, vb.) işlenmemiş, ham. *~ leather/hides.* **3.** (yemek) sade, sosu/salçası/terbiyesi olmayan, **4.** bakımsız, sargısız, kendi hâline bırakılmış. *an ~ wound. ~ fields.*

undrunk, *sf.* **1.** içilmemiş, yutulmamış, **2.** ayık, sarhoş değil.

und so weiter, *Alm.* ve benzerleri, ve saire. ***e.a.- and so forth, et cetera.***

undue, *sf.* **1.** aşırı, pek fazla, **2.** kanunsuz, yersiz, uygunsuz, münasebetsiz, yakışmaz, yakışık almaz, manasız, **3.** vadesi gelmemiş (borç, senet, vb.). ***e.a.- 1. excessive, disproportionate, too much, 2. illegal, unjustifiable, unappropriate, improper.***

undulance, *is.* dalgalanma.

undulant, *sf.* dalgalı, dalgalanan. ***e.a.- undulating, waving, wavy, rolling.***

undulant fever, *patol.* Malta humması. ***e.a.- brucellosis, Malta fever, Mediterranean fever.***

undulate, *f.* **-lated, -lating 1.** dalgalan(dır)mak, inip çıkmak, **2.** dalga dalga olmak, yüzeyi dalgalı/inişli çıkışlı olmak. ***e.a.- fluctuate, swing.***

undulate(d), *sf.* dalgalı, dalga dalga, inişli çıkışlı.

undulating, *sf.* dalgalı, dalgalanan, inip çıkan.

undulation, *is.* **1.** dalgalanma, dalga şeklinde ilerleme, **2.** dalgalı şekil, inişli çıkışlı görünüş, **3.** dalga, mevce, **4.** *fiz.* dalga hareketi, bir ortamda dalgaların yayılması, **5.** *müz.* titreşim, ihtizaz. ***e.a.- 3. wave, 5. vibration.***

undulator, *is.* dalgalan(dır)an.

undulatory, *sf.* **1. undular** *d.d.* dalga dalga ilerleyen, **2. undulative** *d.d.* dalgamsı, dalga biçiminde, **3. ~ theory** *fiz.* dalga kuramı/teorisi. ***e.a.- 3. wave theory.***

unduly, *zf.* **1.** aşırı derecede, pek fazla. *I'm not ~ worried/not worried ~.* **2.** boşuna, boş yere, beyhude, haksız olarak, yersiz/ manasız/lüzumsuz bir şekilde, münasebetsizce, hiç gereği yokken. ***e.a.- 1. excessively, 2. unjustly.***

undutiful, *sf.* görevini bilmez, savsak, ihmalci, umursamaz, dikkatsiz. **~ly** : dikkatsizce, ihmalcilikle, savsayarak, umursamazlıkla. **~nes** : dikkatsizlik, ihmalcilik, savsaklık, umursamazlık.

undy, *sf. bk.:* **undé.**

undying, *sf.* **1.** ölmez, ebedî, lâyemut, ölümsüz, sonsuz, nihayetsiz, zeval bulmaz. *our ~ love.* **2. ~ly** : ebediyen, ilelebet. ***e.a.- immortal, evelasting, deathless, unending, perpetual.***

unearned, *sf.* **1.** çalışarak/alın teri ile kazanılmamış, havadan, **2.** hak edilmemiş, lâyık olunmamış, **3. ~ income**: emlâk geliri (kira, faiz, temettü, vb.). *tax on ~ income.* **4. ~ increment** : kendiliğinden/durduğu yerde kıymetlenme/kıymet artışı. ***e.a.- 2. unmerited, undeserved.***

unearth, *gl.f.* **1.** (toprağı) kazmak, eşmek, **2.** yeri eşip çıkarmak, kazı ile meydana çıkarmak. *to ~ a box buried under a tree.* **3.** keşfetmek, araştırıp bulmak. *to ~ a secret.* **4. ~ed** *Brit.* topraklanmamış (elektrik tesisatı). ***e.a.- 1. dig up, 3. discover, uncover.***

unearthliness, *is.* **1.** uhrevîlik, ruhanîlik, manevîlik, doğaüstü durum, **2.** tekinsizlik, uğursuzluk, şeamet, **3.** acayiplik, gariplik. ***e.a.- 1. spirituality, unworldliness, 2. eeriness.***

unearthly, *zf.* **1.** uhrevî, ruhanî, dünyaya ait olmayan. *to feel an ~ presence in the room.* **2.** doğaüstü. *the ~ brightness of the night.* **3.** uğursuz, meş'um, müthiş, **4.** *k.d.* uygunsuz, biçimsiz, acayip. *at this ~ hour. What an ~ time of night to call!* . ***e.a.- 1&2. supernatural, preternatural, spectral, ghostly, weird, 4. inconvenient.***

unease, *is.* **1.** huzursuzluk, rahatsızlık, sıkıntı, **2.** endişe, üzüntü, kaygı, tasa, kuruntu, vesvese, kuşku, **3.** mahcubiyet, sıkılma.

uneasily, *zf.* **1.** huzursuzca, rahatsızlıkla, **2.** endişe/ üzüntü/kaygı/tasa/kuruntu/vesvese ile, **3.** mahcubiyetle, sıkılarak.

uneasiness, *is. bk.:* **unease.**

uneasy[1], *sf.* **-easier, -easiest 1.** huzursuz, rahatsız, sıkıntılı. **make s.o. ~** : birinin huzurunu kaçırmak, **2.** endişeli, üzgün, kaygılı, tasalı, kuruntulu, vesveseli, kuşkulu. **~ about the future** : istikbalden endişeli. **feel ~** : endişe etmek, huzursuzluk duymak, kaygılanmak, tasalanmak, pirelenmek, **3.** huzur kaçırıcı, endişe verici, üzücü, **4.** mahcup, sıkılgan, **5.** beceriksiz, hoyrat, acemi, **6.** zoraki, **7.** zor, müşkül, **8.** kararsız, güvenilmez. ***e.a.- 1. restless, disturbed, unquiet, 2. anxious, worried, apprehensive, 4. embarrassed, 5. awkward, 6. strained, 7. difficult, 8. unstable, precarious.***

uneasy[2], *zf. bk.:* **uneasily.**

uneconomic(al), *sf.* ekonomik değil, masraflı, gelir sağlamayan, zararına çalışan. ***e.a.- costly, wasteful.***

unedited, *sf.* düzeltilmemiş, gözden geçirilmemiş, baskıya/yayına hazır değil.

uneducated, *sf.* cahil, tahsilsiz, okumamış. ***e.a.- ignorant.***

UNEF = United Nations Emergency Force.

unemotional, *sf.* duygusuz, hissiz, heyecansız, vurdum duymaz, soğuk(kanlı). **~ly**: duygusuzca, kılı kıpırdamadan, soğukkanlılıkla, vurdum duymazlıkla.

unemployability, *is.* **1.** işe alınamama, istihdam edilememe, **2.** işletilememe, kullanılamama.

unemployable, *sf.&is.* **1.** işe alınamaz/ istihdam edilemez (kimse), **2.** işletilemez, kullanılamaz (şey).

unemployed, *sf.&is.* **1.** işsiz. **to find work for the ~** : işsizlere iş bulmak, **2.** atıl, boşta, işlemez, kullanılmayan. ***e.a.- 1. jobless, 2. idle, unoccupied.***

unemployment, *is.* işsizlik. **~ benefit** : işsizlik yardımı. **~ compensation**: işsizlik ödentisi/tazminatı. **~ insurance**: işsizlik sigortası.

unencumbered, *sf.* yükümsüz, engelsiz, takıntısız.

unending, *sf.* bitmez, tükenmez, sonu gelmez, sonsuz, sürekli, ebedî. *~ progress/love/ struggle.* ***e.a.- endless, continuous, everlasting, eternal, agelong, timeless, incessant, perpetual, interminable.***

unendingly, *zf.* ebediyen, ilelebet, sonsuz/ sürekli bir şekilde, bitip tükenmeden.

unendurable, *sf.* **1.** dayanılmaz, çekilmez, tahammül edilmez. *~ agony.* **2. ~ness** : dayanılmazlık, çekilmezlik. ***e.a.- 1. unbearable.***

unendurably, *zf.* dayanılmaz/çekilmez/ tahammül edilmez derecede. ***e.a.- intolerably.***

un-English, *sf.* **1.** İngiliz olmayan, **2.** İngilizlere benzemez/yakışmaz, **3.** İngilizceye (kurallara) aykırı.

unenjoyable, *sf.* zevksiz, tatsız, nahoş, hoş olmayan, hoşa gitmeyen, zevk vermeyen.

unenthusiastic, *sf.* hevessiz, coşkusuz, gönülsüz, isteksiz, zoraki. **~ally** : hevessiz/isteksiz vb. bir şekilde.

unenviable, *sf.* gıpta edilmeyen, cazip/çekici değil.

unequal, *sf.&zf.&is.* **1.** farklı, eşit değil. *~ amounts. classes of ~ size.* **2.** *~* **to** : yetersiz, yeteneksiz. *strength ~ to task. He was ~ to the job.* **3.** düzensiz, dengesiz. *an ~ contest.* **4.** *esk.* haksız adaletsiz, adalete aykırı, **5. ~ly** : farklı bir şekilde, haksızca, adaletsizce, düzensizce. ***e.a.- 2.*** *inadequate, insufficient,* ***4.*** *unjust.*

unequaled/unequalled, *sf.* eşsiz, üstün, eşi/dengi bulunmaz. *~ courage/success/cruelty. Flowers ~ for size and beauty.* ***e.a.-*** *peerless, matchless, incomparable, supreme, inimitable, unrivaled, unparalleled.*

unequivocably, *zf. bk.:* **unequivocally.**

unequivocal, *sf.* **1.** (anlamı) açık, sarih, kesin, tek anlamlı, şüpheye yer bırakmayan, iltibassız, başka türlü anlaşılamaz, yanıltmaz, **2. ~ly** : açıkça, kesinlikle, sarih olarak, su götürmez bir şekilde. *They have stated ~ what they stand for.* **3. ~ness** : açıklık, sarihlik, tek anlamlılık, başka türlü anlaşılma olanaksızlığı. ***e.a.- 1.*** *clear, unambiguous, explicit, obvious, unmistakable.*

unerring, *sf.* **1.** yanılmaz, şaşmaz. *~ judgment.* **2.** sapmaz, hedeften ayrılmaz, **3.** kesin, doğru, hatasız, salim, emin, tam, isabetli, **4. ~ly** : yanılmaz/şaşmaz bir şekilde, kesinlikle, dosdoğru, hatasızca, salim/emin/isabetli bir şekilde, **5. ~ness** : yanılmazlık, şaşmazlık, kesinlik, doğruluk, hatasızlık, salimlik, eminlik, isabet. ***e.a.- 1.&2.*** *infaillible, unfailing,* ***3.*** *certain, accurate, faultless.*

UNESCO = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Kuruluşu: 1946.

unessential, *sf.&is.* **1.** önemsiz, tâli, gereksiz, zaruri olmayan (şey), **2.** *esk. bk.:* **unsubstantial, 3. ~ly** : önemsiz bir şekilde, gereksizce, zaruret olmaksızın. ***e.a.- 1.*** *unimportant, unnecessary, dispensable.*

uneven, *sf.* **1.** pürüzlü, kaba, düzgün olmayan, engebeli, engelli, arızalı. *~ ground.* **2.** düzensiz, intizamsız, gayrimuntazam. *Her hair has been badly cut and the ends are ~ . His heart beat at an ~ rate. His work has been rather ~ this year.* **3.** haksız, tek taraflı, taraf tutan. *an ~ contest.* **4.** dengesiz, dengelenmemiş, simetrisiz, **5.** (sayı) tek, iki ile bölünemeyen. *The number 3 is ~.* **6. ~ly** : pürüzlüce, kabaca, engebeli/engelli/arızalı/düzensiz/intizamsız bir şekilde, **7. ~ness** : pürüzlülük, kabalık, engebelilik, engellilik, düzensizlik, intizamsızlık; teklik, iki ile bölünememe. ***e.a.- 1.*** *rough, rugged, jagged,* ***2.*** *irregular,* ***3.*** *one-sided, unjust, unfair,* ***4.*** *unbalanced,* ***5.*** *odd.*

uneventful, *sf.* **1.** olaysız, hadisesiz, macerasız, sakin, asude, sessiz. *The day was quiet and ~ . An ~ life.* **2. ~ly** : sakin/asude/sessiz/olaysız bir şekilde, **3. ~ness** : sükûnet, sessizlik, asudelik, olaysızlık. ***e.a.- 1.*** *placid, quiet.*

unexamined, *sf.* incelenmemiş, tetkik/muayene edilmemiş, gözden geçirilmemiş.

unexampled, *sf.* eşsiz, emsalsiz, müstesna, misli/benzeri görülmemiş, biricik, yegâne. *an ~ bravery.* ***e.a.-*** *unparalleled, unprecedented, unique.*

unexceptionability, *is.* kusursuzluk, hatasızlık, uygunluk.

unexceptionable, *sf.* kusursuz, hatasız, mahzursuz, tamamen uygun, itiraz edilemez, bir diyecek yok.

unexceptionableness, *is. bk.:* **unexceptionability.**

unexceptionably, *zf.* kusursuzca, tam uygun bir şekilde, itiraz edilmeden.

unexceptional, *sf.* **1.** bayağı, adî, alelâde, **2.** ayırımsız, istisnasız, ayırım/istisna kabul etmez, **3.** *bk.:* **unexceptionable.** ***e.a.- 1.*** *ordinary, commonplace.*

unexceptionally, *zf.* **1.** ayrıksız, istisnasız, bilâistisna, ayırım yapmaksızın, fark gözetmeden, **2.** *bk.:* **unexceptionably.**

unexpected, *sf.* **1.** beklenmedik, umulmadık, anî, şaşırtıcı. *an ~ guest/news. the ~ always happens.* **2. ~ly** : anî olarak, beklenmedik/umulmadık zamanda/şekilde. *He was ~ly successful. He arrived ~ly early.* **3. ~ness** : anî/

beklenmedik anda vuku bulma. *The ~ness of unusual cold weather.* ***e.a.-*** *unforeseen, surprising, unanticipated, sudden.*

unexpendable, *sf.* **1.** vazgeçilmez, çok gerekli/lüzumlu, elzem, zaruri, **2.** harcanamaz, sarf edilemez, tüketilemez, **3.** masraf yapılamaz, **4. ~ness**: (a) gereklik, lüzum, zaruret, (b) harcanamayış, sarf edilemeyiş. ***e.a.-*** *1. essential, 2. inexhaustible.*

unexpendably, *zf.* **1.** elzem/zaruri olarak, vazgeçilmez bir şekilde, **2.** harcanamayacak/tüketilemeyecek şekilde.

unexperienced, *sf.* **1.** tecrübesiz, acemi, **2.** denenmemiş, tecrübe edilmemiş. ***e.a.-*** *1. inexperienced, 2. untried.*

unexpired, *sf.* (hâlâ) muteber, süresi dolmamış, hükmü sona ermemiş, günü geçmemiş, müddeti tamamlanmamış.

unexplained, *sf.* izah edil(e)meyen, açıklan(a)mayan, izahsız, açıklanmamış, sebebi anlaşılamayan/ meçhul. *an ~ error. An ~ electrical failure prevented the showing of the film.*

unexploded, *sf.* patlamamış. *an ~ shell.*

unexploited, *sf.* işlenmemiş, işletilmemiş, yararlanılmamış, geliştirilmemiş. *vast ~ natural resources.*

unexplored, *sf.* **1.** henüz keşfedilmemiş, ayak basmamış. *~ wilderness.* **2.** incelenmemiş, araştırılmamış. *writings still ~ by scholars.*

unexposed, *sf.* (film) taze, kullanılmamış, resim çekilmemiş.

unexpressed, *sf.* **1.** ifade edilmemiş, anlatılmamış, açıklanmamış, açığa vurulmamış. *~ ideas. an ~ desire/emotion.* **2.** sessiz, zımnî, meskût, hâl ile ifade olunan, söylenmeden anlaşılan. *an ~ agreement.* ***e.a.-*** *1. unspoken, 2. tacit.*

unexpressive, *sf.* **1.** (meramı/maksadı) anlatamayan, açıklayamayan, ifade edemeyen, ifadeden âciz, **2.** *esk. bk.:* **inexpressible, ineffable, 3. ~ly** : (meramı/maksadı) anlatamadan açıklayamadan, ifade edemeden. ***e.a.-*** *1. inexpressive.*

unfading, *sf.* **1.** (renk) solmaz, solmayan, ağarmayan. *~ colors.* **2.** ebedî, ölmez, zeval bulmaz, etkisini/değerini/tazeliğini yitirmeyen. *an ~ honor.* **3. ~ly** : solmaksızın, taptaze.

unfailing, *sf.* **1.** bitmez, tükenmez, sonsuz, sonu gelmez, nihayetsiz, devamlı. *an ~ spring. a subject of ~ interest.* **2.** güvenilir, emin, şaşmaz, hatasız, yanılmaz, yanlışsız. *an ~ test.* **4. ~ly** : (a) sürekli/sonsuz bir şekilde, devamlı surette, (b) güvenilir/emin/şaşmaz/hatasız bir şekilde, **5. ~ness** : (a) sonsuzluk, süreklilik, devamlılık, (b) güvenilirlik, emniyet, yanlışsızlık, hatasızlık. ***e.a.-*** *1. inexhaustible, endless, everlasting, 2. sure, dependable, certain, 3. infaillible.*

unfair, *sf.* **1.** insafsız, haksız, adaletsiz. *an ~ trial. ~ methods. an ~ critic.* **2.** hileli, taraf tutan, tek taraflı. *an ~ judgment.* **3.** oransız, nisbetsiz, aşırı, lüzumundan fazla. *an ~ share.* **4. ~ly** : (a) insafsızca, haksız/adaletsiz bir şekilde, (b) hile ile, taraf tutarak, (c) aşırı bir şekilde, fazlaca, **5. ~ness**: insafsızlık, haksızlık, adaletsizlik, hile, taraf tutma, aşırılık, oransızlık. ***e.a.-*** *1. unjust, 2. partial, prejudiced, biased, one-sided, 3. undue, excessive, disproportionate.*

unfaithful, *sf.* **1.** sadakatsiz, hakikatsiz, güvenilmez, **2.** hain, eşini aldatan, evlilik bağına/eşine ihanet eden, zina işleyen. *An ~ husband/wife. She was ~ for years before he found out.* **3.** yanlış, noksan, hatalı, **4.** *esk.* inançsız, imansız, kâfir, **5. ~ly**: sadakatsizlikle, ihanet ederek, **6. ~ness**: sadakatsizlik, hakikatsizlik, güvenilmezlik; eşini aldatma, evlilik bağına/eşine ihanet etme, zina işleme; yanlışlık, noksanlık, hata. ***e.a.-*** *1. faithless, disloyal, perfidious, 2. deceitful, treacherous, 3. inexact, inaccurate, 4. infidel, unbelieving.*

unfaltering, *sf.* **1.** şaşmaz, sarsılmaz, sağlam, metin, tereddütsüz. *a leader who demanded ~ belief from his followers. ~ steps. an ~ speech.* **2. ~ly** : şaşmaksızın, sarsılmadan, sağlamca, metanetle, tereddütsüz. ***e.a.-*** *1. firm, steady, unhesitating.*

unfamiliar, *sf.* **1.** yabancı, (iyi) bilinmeyen, tanınmayan, aşina olmayan. *an ~ place/face.* **2.** alışılmamış, mutat dışı, âdet olmamış, **3. ~ity** : yabancılık, (iyi) bilinmeme/tanınmama, aşinasızlık, alışılmamışlık, **4. ~ly** : yabancı gibi, (iyi) bilmeden, tanımadan, aşina olmadan, alışılmamış bir şekilde, acemice. ***e.a.-*** *1. strange, 2. unusual, unaccustomed.*

unfancy, *sf.* sade, basit, gösterişsiz, süssüz. ***e.a.-*** *simple, unpretentious.*

unfashionable, *sf.* **1.** modası geçmiş, eski, demode. ~ *clothes.* **2.** (toplumca) rağbet/itibar edilmeyen. ~ *neighborhoods.* **3. unfashionably** : eski püskü, modası geçmiş bir hâlde, (toplumca) rağbet görmeden.

unfasten, *f.* çöz(ül)mek, aç(ıl)mak, gevşe(t)mek, salıvermek, koyvermek, bırakmak. ~ *a belt.* ~ *the buttons of a dress.* ~ *a boat from its mooring.* ~*ed the string and opened the package.* ***e.a.-*** *release, detach, loosen, open, untie, undo, unbuckle.*

unfathered, *sf.* **1.** babasız, **2.** piç, babası bilinmeyen, gayrimeşru, **3.** belgelenmemiş, kökeni belirsiz, yazarı bilinmeyen. ~ *tales.* **4. ~ly**: babaya yakışmayan, babaca olmayan. ***e.a.-*** *1. fatherless, 2. bastard, illegitimate, 3. unauthenticated.*

unfathomable, *sf.* **1.** anlaşılmaz, anlaşılması olanaksız, sırrına erişilmez. *an* ~ *mystery.* **2.** ölçüsüz, ölçülemez, ölçüye gelmez, dibi bulunmaz, sonsuz. *the* ~ *darkness of empty space.* ***e.a.-*** *1. incomprehensible, inscrutable, 2. immeasurable.*

unfathomed, *sf.* **1.** iskandil edilmemiş, **2.** belirsiz, meçhul, akıl ermez, henüz keşfedilmemiş. *the* ~ *depths of the mind.* ***e.a.-*** *1. unsounded, 2. undetermined, immense.*

unfavo(u)rable, *sf.* **1.** uygunsuz, elverişsiz, hayırsız, uğursuz, müsait olmayan. *The weather is* ~ *to our plans/ for a holiday.* **2.** sakıncalı, mahzurlu, zararlı, **3.** aksi, ters, zıt, aleyhte. *an* ~ *report on the new plan.* **4. ~ness** : uygunsuzluk, elverişsizlik, hayırsızlık, uğursuzluk, müsait olmama; sakınca, mahzur, zarar, aksilik, terslik, zıtlık. ***e.a.-*** *1.&3. inauspicious, disadvantageous, adverse, unpropitious, opposed, contrary, disagreeable.*

unfavo(u)rably, *zf.* uygunsuz/elverişsiz/ aksi/ters bir şekilde, sakıncalı/ mahzurlu olarak.

unfeathered, *sf.* **1.** *bk.:* **unfledged, 2.** tüyü yolunmuş, **3.** tüysüz, **4.** acemi. ***e.a.-*** *2. plucked, 3,4. callow.*

unfed, *sf.* beslenmemiş, aç.

unfeed, *sf.* **1.** ödenmemiş, **2.** bahşiş verilmemiş. ***e.a.-*** *1. unpaid, 2. untipped.*

unfeeling, *sf.* **1.** duygusuz, hissiz, soğuk, **2.** katı yürekli, zalim, gaddar, merhametsiz, **3. ~ly** : duygusuzca, zalimane, merhametsizce, gaddarlıkla, acımadan, **4. ~ness** : duygusuzluk, hissizlik, katı yüreklilik, zalimlik, gaddarlık, merhametsizlik. ***e.a.-*** *1. insensible, insensate, numb, 2. unsympathetic, callous, cruel, hardhearted.* ***k.a.-*** *2. sympathetic.*

unfeigned, *sf.* **1.** içten, samimi, yapmacıksız, açık yürekli, hakikî, **2. ~ly**: içtenlikle, samimi olarak, yapmacıksız, açık yüreklilikle. ***e.a.-*** *1. sincere, genuine.*

unfetter, *gl.f.* **1.** prangadan/bukağıdan/ zincirden kurtarmak. ~ *a prisoner.* **2.** serbest bırakmak, kısıtlayıcı bağları kaldırmak, kurtarmak. ~ *the mind from prejudice.* **3. ~ed** : serbest, hür, başıboş, kısıtlanmamış. *He lived a gay* ~ *life travelling round the world.* ***e.a.-*** *2. liberate, emancipate, 3. free, unrestrained.*

unfilial, *sf.* **1.** evlâda yakışmaz, evlâdın anne ve babasına karşı görevleri ile bağdaşmaz, **2. ~ly**: evlâda yakışmayacak tarzda. ***e.a.-*** *1. undutiful.*

unfindable, *sf.* bulunmaz, bulunması olanaksız.

unfinished, *sf.* **1.** bit(iril)memiş, tamamlanmamış, noksan. *an* ~ *house/poem/work.* **2.** cilâsız, boyasız, perdahsız. ~ *furniture.* **3.** (kumaş) (a) dokunduktan sonra uçları kırpılmamış. ~ *clothe.* (b) ağartılmamış, **4.** ~ **worsted** : havlı erkek kumaşı.

unfit[1], *sf.* **1.** uygunsuz, yakışıksız, uygun/ münasip olmayan, uymaz, yakışmaz, intibak etmez, **2.** yeteneksiz, ehliyetsiz. ~ **for/to do sth.** : bir şeye yaramayan/istidadı olmayan, yetersiz. ~ **with** : ... yoksunu, ... ile teçhiz olunmamış, **3.** elverişsiz, işe yaramaz, **4.** sağlığı bozuk, (bedenen) çürük. **be discharged as** ~ : çürüğe çıkmak, **5. ~ly** : uygunsuz/yakışıksız bir şekilde, uygun/münasip olmaksızın, yeteneksizce, ehliyetsizce, elverişsiz/işe yaramaz surette, **6. ~ness** : uygunsuzluk, yakışıksızlık, uygun/ münasip olmama, yeteneksizlik, ehliyetsizlik, elverişsizlik. ***e.a.-*** *1. unsuitable, inappropriate, unapt, improper, 2. incompetent, unqualified, incapable.*

unfit[2], *gl.f.* **-fit/-fitted, -fitting 1.** yeteneksizleştirmek, ehliyetsizleştirmek, **2.** uygunsuzlaştırmak, elverişsiz hâle koymak, **3.** zayıflatmak, kuvvetten düşürmek, **4. ~ed**: yeteneksiz, istidatsız, **5. ~ting** : uygunsuz, yakışmaz, elverişsiz. ***e.a.-*** *1. disqualify.*

unfix, *gl.f.* **-fixed/-fixt, -fixing** **1.** sökmek, çözmek, dağıtmak, parçalamak, ayırmak, çıkarmak. ~ **bayonets!** Süngü çıkar! **2.** (zihin/alışkanlık vb.) kararsızlaşmak, kararsız duruma düşmek, mütereddit olmak. ~ **the mind** : karar verememek, **3.** (kimyasal bileşimi) erir hâle getirmek. ***e.a.- 1. unfasten, 2. unsettle, 3. dissolve.***

unflagging, *sf.* **1.** yorulmaz, yılmaz. ~ *efforts. She gave her ~ attention to the job all afternoon.* **2.** **~ly** : yorulmadan, yılmadan. ***e.a.- 1. tireless, sustained.***

unflappability, *is.* temkin, vekar, soğukkanlılık, sükûnet, sarsılmazlık.

unflappable, *sf. argo* **1.** (buhranlı anlarda) sarsılmaz, temkinli, vakur, soğukkanlı, sakin, kılı kıpırdamaz, **2.** **unflappably** : sarsılmadan, temkinle, vakurane, soğukkanlılıkla, sükûnetle, kılı kıpırdamadan. ***e.a.- 1. imperturbable.***

unflattering, *sf.* yerici, zemmedici, takbih edici, aleyhte, takdirkâr olmayan. ***e.a.- unfavorable.***

unfledged, *sf.* **1.** tüysüz, tüyleri bitmemiş. *An ~ young bird.* **2.** toy, olgunlaşmamış, gelişmemiş, tecrübesiz. *An ~ writer.* ***e.a.- 2. immature, callow, inexperienced.***

unfleshly, *sf.* tinsel, ruhanî, manevî, maddî/cismanî olmayan. ***e.a.- spiritual, ethereal.*** ***k.a.- carnal.***

unflinching, *sf.* **1.** yılmaz, ürkmez, gözü pek, çekinmez, sakınmaz, boyun eğmez, tehlikeden korkmaz. *remain ~ when a gun roars out. an ~ determination to take the whole evidence into account.* **2.** **~ly** : yılmadan, ürkmeden, çekinmeksizin, sakınmaksızın, boyun eğmeksizin, korkmadan, **3.** **~ness**: cesaret, gözü peklik, yiğitlik, metanet, azim. ***e.a.- 1. brave, steadfast, resolute.***

unfocus(s)ed, *sf.* **1.** odaklanmamış, odağa ayarlanmamış, **2.** merkezleşmemiş, temerküz etmemiş, bir nokta/amaç etrafında toplanmamış, amaçsız, hedefsiz, teksif edilmemiş. *an ~ meeting.*

unfold, *f.* **1.** (kat/kıvrım) aç(ıl)mak, düzel(t)mek, **2.** (göz önüne) ser(il)mek, yay(ıl)mak. *A panorama ~s before their eyes.* **3.** açıklamak, izah etmek, sistematik izahatla anlaşılır hâle getirmek, **4.** açılmak, gelişmek. *as the story ~s.* **5.** açıklanmak, vuzuh/sarahat kesbetmek, **6.** **unfolder**: açan, düzelten, (göz önüne) seren, açıklayan, izah eden sistematik izahatla anlaşılır hâle getiren, **7.** **unfoldment** : (kat/kıvrım) aç(ıl)ma, düzel(t)me, (göz önüne) ser(il)me, yay(ıl)ma, açıklama, izah etme, açılma, gelişme, açıklanma, vuzuh/sarahat kesbetme. ***e.a.- 1. spread, open, 2. spread, lay, 3. reveal, disclose, explain, 4. develop, blossom, evolve.***

unforeseen, *sf.* beklenmedik, umulmadık, akla gelmeyen, tahmin edilmeyen.

unforgettability, *is.* unutulmazlık.

unforgettable, *sf.* unutulmaz. *scenes of ~ beauty.* ***e.a.- memorable.***

unforgettably, *zf.* unutulmaz bir şekilde.

unforgivable, *sf.* affedilmez, bağışlanmaz.

unforgiven, *sf.* affedilmemiş.

unforgiving, *sf.* affetmez, bağışlamaz, hoşgörmez, kinci, kin güden.

unforgivingness, *is.* affetmeme, hoşgörmeme, kincilik.

unforgotten, *sf.* unutulmamış.

unformed, *sf.* **1.** şekilsiz, biçimsiz, **2.** gelişmemiş, çelimsiz, sıska, bodur, **3.** yaratılmamış, **4.** teşekkül etmemiş, örgütlenmemiş, henüz teşkil olunmamış. ***e.a.- 1. shapeless, formless, 2. undeveloped, crude, immature, 4. unorganized, inchoate.***

unfortunate, *sf.* **1.** bahtsız, talihsiz, bedbaht, bîçare, kimsesiz. *an ~ young man.* **2.** aksi, ters, uygunsuz, gayrimüsait. *an ~ turn of events. an ~ choice of words.* **3.** üzücü, esef verici, müessif, şayanıteessüf. *an ~ accident.* **4.** **~ly** : maalesef, (ne) yazık ki, aksi gibi. *~ly we never found out the truth.* ***e.a.- 1. unhappy, unlucky, 2. unfavorable, inauspicious, 3. regrettable, deplorable.***

unfortunates, *ç. is.* zavallılar, bahtsız/talihsiz kimseler.

unfounded, *sf.* **1.** asılsız, esassız, yersiz, delilsiz, makul bir esasa/sebebe dayanmayan, boş. *an ~ accusation. ~ suspicions.* **2.** temelsiz, dayanaksız, mesnetsiz ***e.a.- unwarranted, illusive, groundless, baseless.***

unfreeze, *gl.f.* **-froze, -frozen, -freezing** (buzu) eritmek/çözmek.

unfrequented, *sf.* ıssız, tenha, münzevi, (fazla) ziyaret edilmeyen, işlek olmayan, insan ayağı basmamış, kuş uçmaz kervan geçmez. *an ~ street.*

unfriended, *sf.* dostsuz, arkadaşsız.

unfriendliness, *is.* **1.** samimiyetsizlik, soğukluk, dostluğa aykırı davranış, **2.** düşmanlık, husumet, **3.** uygunsuzluk, elverişsizlik.

unfriendly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** dostça olmayan, dostluğa/arkadaşlığa yakışmaz (tarzda), samimiyetsiz, soğuk. **meet with an ~ reception** : soğuk karşılanmak, istiskale uğramak. **~ behavior** : soğuk davranma, **2.** düşman(ca), hasmane. *He looked ~. to treat sf.o. ~.* **3.** uygunsuz, elverişsiz, gayrimüsait (çevre/yöre/ortam). *The ~ and lonesome environment at high altitude.* ***e.a.- 1.*** *aloof, unsympathetic, inhospitable,* ***2.*** *hostile, antagonistic,* ***3.*** *unfavorable.*

unfrock, *gl.f.* **1.** papazlıktan çıkarmak/tart etmek, **2.** elbisesini çıkarmak.

unfruitful, *sf.* **1.** verimsiz, ürünsüz, mahsulsüz, kârsız. *~ soil. an ~ attempt.* **2.** kısır, dölsüz. *an ~ marriage.* **3.** meyvesiz, meyve vermeyen. *an ~ tree.* **4.** sonuçsuz, beyhude, boş, iyi sonuç vermeyen. *~ efforts. an ~ conference. Ten years of ~ experience.* **5. ~ly** : bir sonuç elde edemeden, beyhude, verimsiz/kârsız bir şekilde, **6. ~ness** : verimsizlik, ürünsüzlük; kısırlık, meyvesizlik; sonuçsuzluk, beyhudelik. ***e.a.-*** *1. unprofitable,* ***2.*** *sterile, barren, infertile,* ***3.*** *fruitless.* ***k.a.-*** *fruitful, prolific.*

unfulfilled, *sf.* **1.** icra/ifa edilmemiş, yerine getirilmemiş, **2.** tatmin olunmamış (arzu, vb.).

unfunded, *sf.* **1.** ödeneksiz, ödenek/para ayrılmamış. *Proposed but ~ schools.* **2.** ödenmemiş. *an ~ debt.*

unfurl, *gl.f.* **1.** (bayrak, yelken gibi sarılmış şeyi) açmak, **2.** açmak, sermek, yaymak. ***e.a.-*** *2. expand, unfold.*

unfurnished, *sf.* döşemesiz, mobilyasız, döşenmemiş. *an ~ room/house.*

ung. (reçetelerde) merhem. ***e.a.-*** *ointment.*

ungainliness, *is.* beceriksizlik, acemilik; biçimsizlik, hantallık, kabalık, çirkinlik.

ungainly, *sf.&zf.* **1.** beceriksiz(ce), acemi (ce), **2.** kaba saba, biçimsiz, çirkin, hantal. ***e.a.-*** *1. awkward, clumsy,* ***2.*** *coarse, uncouth, ugly.*

ungallant, *sf.* (kadına karşı) nezaketsiz, kaba. **~ly** : nezaketsizce, kabaca.

ungenerosity, *is.* cimrilik, pintilik, hasislik, cömert davranmama.

ungenerous, *sf.* **1.** cimri, pinti, hasis, cömert değil, **2. ~ly** : cimrice, pintice, hasisçe. ***e.a.-*** *1. stingy, miserly, petty, uncharitable, mean.*

ungentlemanly, *sf.* nezaketsiz, kaba.

ungetatable, *sf.* erişilemez, ulaşılamaz, elde edilemez, varılamaz. ***e.a.-*** *inaccessible.*

ungird, *gl.f.* **-girded/-girt, -girding** (kemeri/kuşağı/bağı) gevşetmek/çözmek/açmak/çıkarmak. ***e.a.-*** *unbind.*

ungirt, *sf.* **1.** kemersiz, kuşaksız, bağsız, bağlanmamış, **2.** gevşek, sıkıştırılmamış ***e.a.-*** *2. slack, relaxed.*

unglue, *gl.f.* **1.** (zamkla yapışık şeyi) açmak. *to ~ a stamp from an envelope by steaming.* **2.** ayırmak. *~ children from a TV set.* **3. ~d** : bozulmuş, alt üst olmuş, **4. come ~d** : (a) (zamk) açılmak, (b) *argo* (iş) bozulmak. ***e.a.-*** *3. upset, disordered.*

ungodliness, *is.* Allahsızlık, dinsizlik, günahkârlık.

ungodly, *sf.* **-lier, -liest 1.** *is.* Allahsız, dinsiz, Allah tanımıyan, **2.** günah(kâr), dine aykırı, **3.** *k.d.* pek uygunsuz, Allahın belâsı, lânet, pek fena, berbat, biçimsiz. **an ~ hour to drop in**: ziyaret için pek uygunsuz bir saat. **get up at an ~ hour** : biçimsiz bir saatte kalkmak. ***e.a.-*** *1. irreligious, atheistic,* ***2.*** *sinful, wicked, impious, profane, evil,* ***3.*** *dreadful, insufferable, indecent, outrageous.*

ungot = ungotten, *sf.* **1.** kazanılmamış, elde edilmemiş, ele geçmemiş, **2.** *esk.* üretilmemiş, tevlit edilmemiş.

ungovernable, *sf.* yönetilemez, idare/kontrol edilemez, başıboş, asi, zapt olunmaz, taşkın, ele avuca sığmaz. *an ~ temper/child.* ***e.a.-*** *unruly, uncontrollable, refractory.* ***k.a.-*** *governable, docile.*

ungovernably, *zf.* yönetilemez/idare/kontrol edilemez şekilde, başıboş olarak, asilikle, zapt olunmazcasına, taşkınlıkla.

ungraceful, *sf.* **1.** inceliksiz, zarif değil, kaba, hoyrat, **2. ~ly** : kabaca, hoyratça, nezaketsizce, zarafetten uzak bir şekilde, **3. ~ness** : kabalık, nezaketsizlik, hoyratlık. ***e.a.-*** *1. inelegant, awkward.*

ungracious, *sf.* **1.** nezaketsiz, inceliksiz, kaba, hoyrat, terbiyesiz, **2.** sevimsiz, çirkin, ayıp, nahoş, **3.** *esk.* hoşa gitmeyen, kibar olmayan, **4. ~ly** : nezaketsizce, kabaca, hoyratça, terbiyesizce; sevimsiz/çirkin/ ayıp/ nahoş bir şekilde, **5. ~ness** : nezaketsizlik, kabalık, hoyratlık, terbiyesizlik; sevimsizlik, çirkinlik, ayıplık. ***e.a.*** *- 1. discourteous, ill-mannered, rude, 2. unpleasant, disagreeable, offensive, unacceptable, 3. ungraceful, unpleasing.* ***k.a.*** *- 1. polite, courteous, 2. pleasant.*

ungrammatical, *sf.* dil bilgisi kurallarına uymayan. **~ly** : dil bilgisi kurallarına uymaksızın.

ungrateful, *sf.* **1.** nankör, iyilik/değer bilmez. *an ~ child refusing help to his aging parents.* **2.** nahoş, tatsız, hoşa gitmeyen. *an ~ task.* **3.** kârsız, kazanç sağlamayan, **4. ~ly** : nankörce, **5. ~ness** : nankörlük. ***e.a.*** *- 1. thankless, 2. unpleasant, distasteful, repellent.*

ungrounded, *sf.* **1.** esassız, temelsiz, bir temele/esasa dayanmayan, **2.** temel bilgiden yoksun, temeli yok, **3.** *elekt.* topraklanmamış. ***e.a.*** *- 1. baseless, 2. uninstructed.*

ungrudging, *sf.* **1.** cömert, esirgemeyen, isteyerek/seve seve/gönülden yapan, eli açık. *He was ~ in helping poor people. ~ efforts. ~ hospitality.* **2. ~ly** : cömertçe, esirgemeden, isteyerek/seve seve/gönülden. ***e.a.*** *- generous, wholehearted.*

ungual = unguinal, *sf.* toynak/pençe/ tırnak biçiminde, toynaklı, pençeli, tırnaklı. ***e.a.*** *- ungular.*

unguard, *gl.f.* korumamak, savunmamak, müdafaa etmemek.

unguarded, *sf.* **1.** savunmasız, müdafaasız, korunmamış, koruyucusuz, muhafazasız, muhafızsız. *an ~ gate. an ~ queen.* **2.** tedbirsiz, ihtiyatsız, dikkatsiz, gafil. **in an ~ moment** : bir gaflet anında. **An ~ remark let everyone know his secret** : Dikkatsiz bir söz sırrını açığa vurdu. **3.** açık, saf, samimî, riyasız. *an ~ speech.* **4. ~ly** : savunmasızca, koruyucusu olmadan; dikkatsizce, ihtiyatsızca, gafilane; açıkça, riyasızca, samimiyetle, **5. ~ness** : savunmasızlık, müdafaasızlık, koruyucusuzluk, muhafazasızlık, muhafızsızlık; tedbirsizlik, ihtiyatsızlık, dikkatsizlik, gaflet; açıklık, saflık, riyasızlık. ***e.a.*** *- 1. defenseless, unprotected, 2. careless, indiscreet, incautious, 3. open, frank, guileless.*

unguent, *is.* merhem, pomat. **~ary**: merhem şeklinde. **~um/ ~a** (reçetelerde) merhem. ***e.a.*** *- ointment.*

unguiculate(d), *sf.&is.* **1.** *zool.* tırnaklı, pençeli, toynak değil de tırnak veya pençesi olan (hayvan), **2.** tırnağa/pençeye benzer, tırnak/ pençe gibi, pençemsi, **3.** *bot.* tabanı tırnağa benzer (petal).

unguinous, *sf.* yağlı, yağ gibi, yağ ihtiva eden, yağdan oluşmuş. ***e.a.*** *- oily, greasy.*

unguis, *is., ç.* **-gues 1.** tırnak, pençe, toynak, **2.** *bot.* petalin tırnağa benzer tabanı.

ungula, *is., ç.* **-lae 1.** *geom.* (tabana paralel olmayan düzlemle kesilmiş) kesik koni, kesik silindir, **2.** *bot. bk.:* **unguis.**

ungular, *sf.* **1.** kesik koni/silindir biçiminde, **2.** *bk.:* **ungual.**

ungulate, *sf.&is.* **1.** toynaklı (hayvan), **2.** toynaklılar *(Ungulata)* familyasından (at, sığı, davar, vb.), **3.** toynakımsı, toynağa benzer, toynak biçiminde. ***e.a.*** *- 3. hooflike.*

unguligrade, *sf.* toynak üzerinde yürüyen (at, sığır, vb.).

unhair, *f.* **1.** saçlarını/tüylerini/kıllarını yolmak, tüysüz/saçsız bırakmak, **2.** (kösele) işlemek, **3.** saçları/tüyleri dökülmek, saçsız/tüysüz kalmak.

unhallow, *gl.f. esk.* kutsallığını bozmak, kirletmek, pisletmek; küfretmek. ***e.a.*** *- desecrate, profane.*

unhallowed, *sf.* **1.** kutsallığı bozulmuş, takdis edilmemiş, **2.** dinsiz, kâfir, zındık, günahkâr. ***e.a.*** *- 1. unholy, 2. impious, wicked, sinful.*

unhand, *gl.f.* (üzerinden) elini çekmek, bırakmak, koyvermek, salıvermek. ***e.a.*** *- let go.*

unhandsome, *sf.* **1.** çirkin, yakışıksız, **2.** nezaketsiz, kaba, zevksiz, **3.** cimri, hasis. **4. ~ly** : çirkin/nezaketsiz/kaba/zevksiz bir şekilde, **5. ~ness** : çirkinlik, nezaketsizlik, kabalık, zevksizlik. ***e.a.*** *- 1. ugly, unseemly, unbecoming, unattractive, 2. ungracious, discourteous, rude, impolite, 3. ungenerous, illiberal, mean.*

unhandy, *sf.* **-handier, -handiest 1.** kullanışsız, elverişsiz. *an ~ tool.* **2.** beceriksiz, acemi, sakar, çolpa, eli işe yakışmaz. *an ~ workman.* **3. unhandily**: (a) kullanışsızca, elverişsizce, (b) beceriksizlikle, acemice, sakarca, çolpaca, **4. unhandiness**: (a) kullanışsızlık, elverişsizlik, (b) beceriksizlik, acemilik, sakarlık, çolpalık, eli işe yakışmama. ***e.a.- 1.*** *inconvenient, 2. clumsy, awkward.*

unhappily, *zf.* **1.** mutsuzlukla, üzüntü ile, **2.** *bk.:* **unfortunately**. *~ we never saw her again.*

unhappiness, *is.* mutsuzluk, bahtsızlık, bedbahtlık, üzüntü, keder, yeis. ***e.a.- misery, sadness, sorrow.***

unhappy, *sf.* **1.** mutsuz, bahtsız, bedbaht, talihsiz, üzgün, mahzun, kederli, meyus, **2.** üzücü, esef verici, müessif, uğursuz, meş'um. *An ~ meeting at the wrong time.* **3.** uygunsuz, müsait olmayan, münasebetsiz, yersiz. *An ~ statement, which was certain to hurt someone's feelings.* **4.** *esk.* baş belâsı, dert kaynağı, belâlı, netameli, uğursuz. ***e.a.- 1.*** *sad, miserable, wretched, sorrowful, downcast, disconsolate, depressed, unlucky, unfortunate, 2. unfortunate, regrettable, deplorable, 3. unfavorable, inauspicious, 4. reprehensible, troublesome.*

unharmed, *sf.* sağ ve salim, zarar görmemiş.

unharness, *gl.f.* **1.** (atın) koşum takımını çıkarmak/çözmek, serbest bırakmak, **2.** *esk.* (şövalye/savaş atı) zırhını çıkarmak.

unhat, *gs.f.* **-hatted, -hatting** *az kul.* (selâm için) şapkasını çıkarmak.

unhealthful, *sf.* **1.** sağlığa zararlı, gayrisıhhî, **2.** sağlıksız, sıhhatsiz, hasta. ***e.a.- 1.*** *unwholesome, 2. unhealthy.*

unhealthy, *sf.* **-healthier, -healthiest 1.** sağlıksız, sağlığı/sıhhati bozuk, hasta, mariz. *~ animals.* **2.** marazî. **an ~ curiosity** : marazî bir tecessüs, **3.** sağlığa zararlı, gayrı sıhhî. *an ~ climate.* **4.** ahlâka zararlı, ahlâk bozucu, müfsit. *~ fiction.* **5. unhealthily** : sağlıksız/hasta/marazî bir şekilde, sağlığa/ahlâka zarar verecek tarzda, **6. unhealthiness** : hastalık, sağlığa zararlı/gayrisıhhî olma, ahlâk bozuculuk, ifsat. ***e.a.- 1.*** *sickly, delicate, frail, diseased, 3. unheathful, unhygienic, 4. unwholesome, corrupt.*

unheard, *sf.* **1.** işitilmemiş, işitilmedik, duyulmamış, duyulmadık, **2.** duruşması yapılmamış, (mahkemede) dinlenmemiş, **3.** *bk.:* **unheard-of.**

unheard-of, *sf.* **1.** eşsiz, emsalsiz, misli görülmemiş, hiç işitilmemiş/duyulmamış, **2.** tanınmayan, tanınmamış, ün yapmamış, şöhretsiz. *a first novel by an ~ writer. an ~ artist.* **3.** *bk.:* **outrageous.** ***e.a.- 1.*** *unprecedented, 2. unknown.*

unheeded, *sf.* ihmal edilmiş, ihmale uğramış, aldırış edilmeyen, dikkate alınmayan. ***e.a.- disregarded, ignored.***

unheeding, *sf.* ihmalci, dikkatsiz, umursamaz, dikkat/aldırış etmeyen.

unhelm, *f. esk.* miğferini çıkarmak.

unhelpful, *sf.* yardım etmeyen, işe yaramayan, faydasız, yararsız, faydası/yardımı dokunmayan. ***e.a.- useless, uncooperative.***

unhesitating, *sf.* tereddütsüz, ikircimsiz, tereddüt etmeyen/göstermeyen. **~ly**: tereddüt etmeksizin.

unhinge, *gl.f.* **-hinged, -hinging 1.** menteşelerinden çıkarmak, **2.** menteşelerini sökmek/çıkarmak, **3.** sökmek, ayırmak, **4.** bozmak, kararsızlığa/tereddüde düşürmek. *~ the balance of world peace.* **5.** (aklını) oynatmak /kaçırmak. *He is quite ~d. Trouble has ~d this poor man's mind.* ***e.a.- 3.*** *detach, dislodge, 4. disorder, disrupt, derange, unsettle.*

unhitch, *gl.f.* (bağ/düğüm/yular vb.) çözmek, açmak. ***e.a.- unfasten.***

unholy, *sf.* **-lier, -liest 1.** kutsuz, kutsal olmayan, takdis edilmemiş, **2.** kötü, fena, berbat, lânetli, mel'un, bozuk (ahlâk), günahkâr, şeytanî, **3.** müthiş, dehşetli, korkunç, uğursuz. *an ~ noise. to rise at an ~ hour.* **an ~ mess/muddle:** müthiş bir karışıklık, **4. unholiness**: kutsuzluk; kötülük, berbatlık, fenalık, mel'unluk, günahkârlık, ahlâk bozukluğu, dehşet, korkunçluk, uğursuzluk. ***e.a.- 2.*** *wicked, outrageous, sinful, 3. dreadful, terrible, disagreeable, shocking.*

unhono(u)red, *sf.* **1.** şereflendirilmemiş, **2.** yerine getirilmemiş, muteber sayılmamış, itibar edilmemiş.

unhood, *gl.f.* (motor vb.) kapağını açmak/kaldırmak.

unhook, *f.* **1.** çengelini açmak/çıkarmak, **2.** (kopça/kanca vb.) çöz(ül)mek, aç(ıl)mak.

unhoped-for, *sf.* umulmadık, beklenmedik, akla gelmeyen. *an ~ solution/ success. an ~ piece of luck.* ***e.a.-*** *unexpected, unanticipated.*

unhorse, *gl.f.* **-horsed, -horsing 1.** attan düşürmek, **2.** (makamdan) düşürmek, iskat etmek, yerinden atmak.

unhouse, *gl.f.* **-housed, -housing** evinden çıkarmak, kapı dışarı etmek.

unhurried, *sf.* **1.** ivedisiz, acelesiz, telâşsız, sakin, **2.** **~ly** : acele etmeden, telâşsızca, sükûnetle. ***e.a.-*** ***1.*** *leisurely, calm, deliberate.*

unhusk, *gl.f.* kabuğunu soymak.

unhysterical, *sf.* dönüşümcesiz, isterisiz. **~ly** : dönüşümcesizce, isterisizce, isteriye kapılmadan.

uni- *ön ek* "tek, bir" anlamı katar. *ör.: unicellular, unifoliate.*

unialgal, *sf.* tek yosun gözeli. *a ~ culture.*

Uniat(e), *sf.&is.* Papanın yetkilerini tanımakla beraber Ortodoks ayinleri yapan kilise mensubu. **Uniatism** : bu tür inanış/ayin.

uniaxial, *sf.* **1.** tek eksenli, **2.** (tetragonal/hekzagonal sisteme mensup kristaller gibi) çift kırınımlı fakat tek eksenli, **3.** *bot.* tek dallı: ucunda çiçek bulunan tek daldan ibaret, **4.** **~ly** : tek eksenli olarak.

unicameral, *sf.* tek meclisli (parlamento). **~ism** : tek meclis sistemi. **~ly** : tek meclis (sistemi) ile.

UNICEF = United Nations International Children's Emergency Fund.

unicellular, *sf.* tek gözeli/hücreli. **~ity** : tek gözelilik.

unicolored, *sf.* tek renkli.

unicorn, *is.* **1.** tek boynuzlu at (efsanevî yaratık), **2.** İncil'de sözü geçen ve yabanî öküz veya su aygırı olduğu tahmin edilen yaratık.

unicostate, *sf.* **1.** tek kaburgalı, **2.** *bot.* tek damarlı (yaprak).

unicycle, *is.* tek tekerlek(li bisiklet). **unicyclist** : tek tekerlekli bisikletli.

unidentified, *sf.* **1.** kimliği belirsiz, tanınmayan, bilinmeyen, meçhul, teşhis edilemeyen. *An ~ man was seen near the scene of the murder.* **2.** **~ flying object** : uçan daire. ***e.a.-*** *2. flying saucer.*

unidirectional, *sf.* tek yönlü. **~ly**: tek yönlü olarak.

uniface, *is.* tek yüzlü madenî para (ikinci yüzü baskısız/düz).

unifactorial, *sf. biy.* tek etkenli, tek "gen"li.

unifiable, *sf.* birleş(tiril)ebilir.

unific, *sf.* birleştiren. ***e.a.-*** *unifying, uniting.*

unification, *is.* **1.** birleş(tir)me, **2.** birlik. ***e.a.-*** *2. union.*

unificationist, *is.* birlikçi, (siyasî) birlik taraftarı.

unified, *sf.&f.* **1.** *bk.:* **unify** *(geç.z.&sf.f.)*, **2.** birleş(tiril)miş, birleşik. **~ command** *ABD* ordu grubu: bir kumanda altında birleştirilmiş kara, deniz ve hava orduları, **3.** **~ field theory** *fiz.* birleşik alan kuramı: birkaç fizik kuramını birleştirerek elde edilen ve bunların yalnız başına izah edemediği olayları kapsamlı olarak açıklayabilen geniş kuram. Maxwell'in elektromanyetik teorisi, Einstein'in elektromanyetizma, yer çekimi ve izafiyet teorilerini birleştiren kuramı gibi.

unifier, *is.* birleştiren, birleştirici.

unifilar, *sf.* tek iplikli, tek telli, yalın, tek kat.

uniflorous, *sf. bot.* tek çiçekli.

unifoliate, *sf. bot.* **1.** tek yapraklı, **2.** *bk.:* **unifoliolate.**

unifoliolate, *sf.* bileşik tek yapraklı, bileşik yapılı tek yaprağı olan (portakal gibi).

uniform[1], *sf.* **1.** tek düzen, tek biçim, yeknesak, bir biçimli, mütecanis, değişmez şekilli, hep bir şekilde, benzer. *a ~ color. rows of ~ houses. a ~ nationwide building code.* **2.** düzgün, muntazam, dümdüz. *a ~ surface.* **3.** sabit, değişmez, bir kararda, aynı tarzda. *~ kindness. ~ temperature.* **4.** bağdaşık, çelişmez, aynı fikirde ve görüşte. *~ interpretation of laws.* ***e.a.- 1-3.*** *invariable, constant, regular, similar, alike, undiversified, unvariegated,* ***4.*** *consistent.* ***k.a.-*** *various, irregular.*

uniform[2], *is.* **1.** üniforma, resmî elbise, asker elbisesi. **full ~** : büyük üniforma, merasim elbisesi. **military ~** : askerî üniforma. asker el-

bisesi. **naval** ~ : bahriye üniforması/elbisesi. **out of** ~ : üniformasız, **2.** haberleşmede U harfini temsil eden kelime.

uniform[3], *gl.f.* **1.** tekdüzeleştirmek, birbiçimli yapmak, yeknesak/ mütecanis hâle getirmek, düzgünleştirmek, birbirine benzetmek, **2.** üniforma giydirmek. **~ed**: üniformalı, resmî elbiseli, üniforma giymiş.

uniformalize, *gl.f.* **-ized, -izing** *az kul.* tekdüzeleştirmek, bir biçimli yapmak, yeknesak/ mütecanis bir sistem hâline getirmek, düzgünleştirmek.

uniformitarian, *sf.&is.* **1.** tekdüzel, tekdüzeci, tekdüzelik kuramı taraftarı, **2.** *jeol.* jeolojik değişme süreçlerinin her çağda aynı olduğunu savunan (kuram). **~ism** : tekdüzelik kuramı, jeolojik değişme süreçlerinin her çağda aynı olduğu kuramı. Aynı etki ve kuvvetlerin aynı olay ve değişmeleri doğurduğunu savunur. *bk.:* **catastrophism.**.

uniformity, *is., ç.* **-ties 1.** tekdüzenlik, türdeşlik, bir biçimlilik, biçimdeşlik, yeknesaklık, tecanüs, değişmezlik, birbirine benzerlik, **2.** tekdüzenli/bir biçimli/türdeş/yeknesak/mütecanis şey. ***e.a.- 1.*** *uniformness, homogeneity, sameness.*

uniformly, *zf.* tekdüzenle, bir biçimli/ türdeş/olarak, yeknesak/mütecanis bir şekilde.

uniformness, *is. bk.:* **uniformity** (1).

unify, *gl.f.* **-fied, -fying** birleştirmek, bir yapmak, tek vücut hâline getirmek.

unijugate, *sf. bot.* tek ikiz, bir tek ikiz yaprakçığı olan. ~ **leaf** : tek ikiz yaprak.

unilateral, *sf.* **1.** tek yanlı/taraflı. **a ~ declaration of independence** : tek taraflı bağımsızlık ilânı, **2.** yalnız bir tarafla ilgili, yalnız bir tarafı etkileyen, **3.** tek yüzeyli/yüzlü, ters yüzü olmayan (Möbius şeridi gibi), **4.** *huk.* yalnız bir tarafa sorumluluk yükleyen veya imtiyaz veren, **5.** *bot.* (çiçek/yaprak vb.) bütün organları eksenin bir tarafında bulunan, **6.** yalnız baba veya yalnız ana tarafından sülâlesi bilinen veya bu sülâle ile ilgili. *bk.:* bilateral, **7.** *tıp* bedenin tek bir tarafını etkileyen.

unilateralism/unilaterality, *is.* tek yanlılık/taraflılık.

unilaterally, *zf.* tek yanlı/taraflı olarak.

unilinear, *sf.* dizisel, müteselsil, basitten bileşiğe doğru bir dizi gelişim evreleri geçiren. *a ~ cultural sequence.*

unilingual, *sf.* tek dilli, tek dil konuşan, tek dilde yazılmış.

uniliteral, *sf.* tek harfli, tek harften oluşan

unillusioned, *sf.* yanılsamaz, sanrısız, hayale/kuruntuya kapılmayan, hayalsiz, kuruntusuz, görüşünde aldanmayan.

unilobed, *sf.* tek yuvarlı, tek yuvarlaklı, tek kulaklı.

unilocular, *sf. bot. zool.* tek boşluklu/ oyuklu, tek gözeli/hücreli.

unimaginable, *sf.* tasavvur edilemez, akla sığmaz, tasavvuru/tahayyülü/anlaşılması olanaksız.

unimaginably, *zf.* tasavvur edilemeyecek şekilde.

unimaginative, *sf.* imgelemi dar, hayalden yoksun, hayal gücü zayıf, yaratma kabiliyetinden yoksun.

unimpaired, *sf.* hiç bozulmamış/örselenmemiş, zarar görmemiş, sağlam.

unimpassioned, *sf.* heyecansız, sakin, soğukkanlı, temkinli, ağırbaşlı, kendine hâkim. ***e.a.-*** *sober.*

unimpeachable, *sf.* **1.** kusursuz, kusur bulunamaz. *He is of an ~ character. an ~ reputation. an easy and ~ litterary style.* **2.** güvenilir, şüphe götürmez, her türlü şüpheden azade. *information from an ~ source.* **3. ~ness**: kusursuzluk. ***e.a.- 1.*** *blameless, impeccable, faultless, irreprochable*

unimpeachably, *zf.* kusursuz bir şekilde, şüphe götürmez derecede.

unimpeded, *sf.* engelsiz, engellenmemiş.

unimportance, *is.* önemsizlik.

unimportant, *sf.* önemsiz, ehemmiyetsiz. **~ly** : önem vermeden, mühimsemeksizin.

unimposing, *sf.* gösterişsiz, heybetsiz, görkemsiz, ihtişamsız, etkisiz. ***e.a.-*** *unimpressive.*

unimproved, *sf.* **1.** geliş(tiril)memiş, ıslah edilmemiş, düzeltilmemiş, **2.** (sağlık vb.) iyileşmemiş, düzelmemiş, iyileşmeye yüz tutmamış. ~ *health.* **3.** (toprak) sürülmemiş, ekilmemiş, üzerine konut yapılmamış. ~ **road** : ham toprak yol. ~ *land.* **4.** ihmale uğramış, yarar sağlanmamış, yüzüstü bırakılmış, yararlanılmamış, kul-

lanılmamış, elden kaçırılmış. *wasted time and ~ opportunities.* **5.** *esk.* denenmemiş. ***e.a.- 4.*** *neglected, unused.*

unincorporated, *sf.* **1.** şirketlenmemiş, şirket olarak tescil edilmemiş, **2.** kurumlaşmamış, örgütlenmemiş, yönetim örgütleri tamanılanmamış (köy, kasaba, şehir, vb.), **3.** birleştirilmemiş, bir araya getirilmemiş/toplanmamış, dağınık, tertipsiz, düzensiz. *Many ~ research notes are appended to the text of the book.*

uninformative, *sf.* bilgi vermeyen, öğretmeyen, aydınlatmayan, öğretici/aydınlatıcı değil. **~ly** : bilgi vermeksizin, öğretmeksizin, aydınlatmaksızın.

uninhabited, *sf.* **1.** oturulmamış, ikamet edilmemiş, **2.** ıssız, boş, tenha.

uninhibited, *sf.* **1.** yasaklanmamış, menedilmemiş, kısıtlanmamış, tahdit edilmemiş, **2.** serbest, âdet ve törelerle sınırlı değil. **~ly** : yasaklamadan, serbestçe, kısıtsız olarak. **~ness** : kısıtsızlık, serbestlik, yasaklanmama.

uninjured, *sf.* **1.** yaralanmamış, incinmemiş, **2.** hasarsız, hasar görmemiş.

uninitiate, *sf.* acemi, tecrübesiz, işe alışmamış. ***e.a.-*** *inexperienced.*

uninspired, *sf.* **1.** cansız, sönük, heyecansız, çekici olmayan. *an ~ performance.* **2.** esinlenmemiş, ilham almamış, hayal gücü zayıf, yaratıcı zekâdan yoksun. *an ~ teacher.* ***e.a.- 1.*** *lifeless,* ***2.*** *unimaginative.*

unintelligence, *is.* akılsızlık, zekâsızlık, aptallık, ahmaklık, kalın kafalılık, budalalık.

unintelligent, *sf.* **1.** akılsız, kafasız, aptal, ahmak, kalın kafalı, budala, **2.** **~ly** : akılsızca, kafasızca, aptalca, ahmakça, budalaca. ***e.a.- 1.*** *dull, stupid, unwise.*

unintelligibility, *is.* anlaşılmazlık, muğlâklık, anlaşılma zorluğu/olanaksızlığı.

unintelligible, *sf.* anlaşılmaz, muğlâk. **~ness** : *bk.:* **unintelligibility.**

unintelligibly, *zf.* anlaşılmaz/muğlâk bir şekilde .

unintentional, *sf.* kasıtsız, istemeden yapılan/vuku bulan. **~ly** : istemeyerek, kasıtsız olarak.

uninterested, *sf.* **1.** ilgisiz, alâkasız, bîgâne, kayıtsız, aldırmaz, aldırış etmez, lâkayt, **2.** (malî) çıkarı/menfaati olmayan, **3.** **~ly** : ilgisizce, kayıtsızca, aldırmaksızın, alâkasız/bigâne/lâkayt bir şekilde, **4.** **~ness** : ilgisizlik, alâkasızlık, kayıtsızlık, aldırmazlık, lâkaydî. ***e.a.- 1.*** *disinterested, indifferent, unconcerned.*

uninteresting, *sf.* ilginç/çekici olmayan, can sıkıcı, yavan, tatsız.

uninterrupted, *sf.* kesintisiz, aralıksız, fasılasız, sürekli, devamlı, inkıtasız. **~ly** : kesintisiz/ aralıksız olarak, fasılasız/sürekli/devamlı bir şekilde, ara vermeden. **~ness**: kesintisizlik, süreklilik, devamlılık.

uninucleate, *sf.* tek çekirdekli/nüveli. *a ~ yeast cell.*

uniocular, *sf. bk.:* **monocular.**

union, *sf.&is.* **1.** birlik +, ittihat, **2.** birleş-(tir)me, bağla(ş)ma. *a gracious ~ of excellence and strength.* **3.** sendika. **trade ~** : sendika, lonca. **join a ~** : sendikaya/birliğe girmek. **~ card** : sendika (kimlik) kartı. **~ label** : sendika etiketi/ yaftası, giyim eşyasının sendika üyeleri tarafından yapıldığını gösteren etiket. **~ shop** : sendikaya bağlı kuruluş, yalnız sendika üyelerini veya üye olmayı taahhüt edenleri işe alan kuruluş. **~ suit** : iç tulumu, vücuda sıkıca oturan birbirine bitişik fanilâ ve don, **4.** cemiyet, dernek, **5.** birleşik, karma. **~ catalogue** : birleşik katalog, birçok kataloğun içindekileri alfabetik olarak gösteren katalog. **~ church** : karma kilise, birçok mezhep mensuplarının ortak kilisesi, **6. the Union** *bk.:* **United States**, **7.** bayrakta birliği simgeleyen işaret. (ABD bayrağındaki yıldızlı mavi kısım gibi), **8.** evlilik, (cinsel) birleşme, **9.** *müh.* iltisak borusu, rakor, **10.** (dokuma) karma kumaş: iki veya daha fazla çeşit iplikten dokunmuş kumaş, **11.** **~ down** : (imdat istemek için) ters asılmış bayrak. ***e.a.- 1.*** *unity, alliance,* ***2.*** *combination,* ***4.*** *association,* ***8.*** *wedlock.*

unionisation, *is. Brit. bk.:* **unionization.**

unionise, *f.* **-ise, -ising** *Brit. bk.:* **unionize.**

unionism, *is.* **1.** birlikçilik, birlik taraftarlığı, ortak amaca ulaşmak için kuvvetleri birleştirme ilkesi, **2.** sendikacılık, **3.** *b.h.* (İç Savaşlar esnasında) ABD'ne bağlılık.

unionist, *is.* **1.** birlikçi, birlik taraftarı, **2.** sendikalı, sendika üyesi, sendikacı, **3.** *b.h.* (İç Savaşlar esnasında) ABD'ne bağlı kimse, **4.** *Brit.* (a) İrlanda ile hukukî birleşme taraftarı, (b) Muhafazakâr Parti üyesi.

unionization, *is.* **1.** sendikalaş(tır)ma, sendika kurma; birleş(tir)me, birlik sağlama, **2.** sendikalar kanununa bağlı olma, **3.** (gaz vb.) iyonlaştırmama.

unionize, *f.* **-ized, -izing 1.** sendikalaş(tır)mak, sendika kurmak, **2.** birleş(tir)mek, birlik sağlamak/teşkil etmek, **3.** sendikalar kanununa bağlı olmak, **4.** (gaz vb.) iyonlaştırmamak, iyonlarını nötürleştirmek. *Brit: (1-3 için)* **unionise.**

union jack, *is.* **1.** (bayrağın köşesindeki) birlik simgesi (ABD bayrağındaki yıldızlı mavi dikdörtgen gibi), **2.** birlik/sendika bayrağı, **3.** İngiliz bayrağı.

Union of South Africa, *is.* Güney Afrika Birliği. Yeni adı: **Republic of South Africa.**

Union of Soviet Socialist Republics : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği. *kıs.:* **USSR/ U.S.S.R.** = SSCB. **Soviet Union, Russia, Soviet Russia** *d.d.*

uniparental, *sf.* tek ebeveynli. **~ly**: tek ebeveynle.

uniparous, *sf.* **1.** *zool.* tek döllü, tek doğuran, bir batında tek yavru/yumurta üreten, **2.** *bot.* tek eksenli, tek eksen etrafında gelişen. **a ~ cyme**: tek eksenli talkım.

unipersonal, *sf.* **1.** tek şahsiyetli, tek şahıslı, tek şahıs gibi görünen, **2.** *gr.* tek bir şahsı (genellikle 3. tekil şahsı) bulunan (fiil), **4. ~ity** : tek şahıslılık.

unipetalous, *sf. bot.* tek taç yapraklı, tek petalli.

uniplanar, *sf.* tek düzlemli, düzlemsel, iki boyutlu.

unipod, *is.* tek ayaklı, tek bacaklı, tek destekli. *~ support for camera.*

unipolar, *sf.* **1.** *fiz.* tek ucaylı, tek kutuplu/ polariteli, **2.** *anat.* tek süreçli. *~ spinal nerve.* **3. ~ity** : tek ucaylılık, tek kutupluluk, tek süreçlilik.

unipotent, *sf. biy.* tek tür: yalnız bir çeşit doku üreten (göze).

unique, *sf.&is.* **1.** tek, biricik, yegâne. *His ~ concern was the future of his children.* **2.** eşsiz, emsalsiz, eşi bulunmaz, kıyas kabul etmez, **3. ~ly** : tek olarak, eşsiz/emsalsiz bir şekilde, **4. ~ness** : teklik, biriciklik, yegânelik, eşsizlik, emsalsizlik. ***e.a.- 1. single, sole, 2. peerless, incomparable, unequaled.***

uniramous = uniramose, *sf.* tek dallı, tek çıkıntılı.

uniseptate, *sf. biy.* tek bölmeli/bölümlü.

unisex[1], *sf.* tek tür, her iki cinse uygun, cins/cinsiyet farkı gözetmeyen. *~ clothes. a ~ shop. the ~ fashion.*

unisex[2], *is.* (elbisede, saç kesmede vb.) tek türlük, ayırımsızlık, kadın erkek farkı gözetmeme.

unisexual, *sf.* **1.** tek türel, bir cinse ait, **2.** tek eşeyli, yalnız eril veya dişil organı olan (çiçek, hayvan). *a ~ flower.* **3. ~ity** : tek türellik, tek eşeylilik, **4. ~ly** : tek türelli/tek eşeyli olarak.

unison, *is.* **1.** (müzik notalarında/seslerde) eş perdelik, aynı perdeden olma, **2.** ahenk, uygunluk, **3.** birlik, beraberlik uyuşma. **in ~ :** birlikte, beraber, tam bir ahenk içinde, hemahenk, hep bir ağızdan. **They answered in ~** : Hep bir ağızdan cevap verdiler. **act in ~** : hep birlikte davranmak. ***e.a.- 2. harmony, accord, concord.***

unisonal = unisonant = unisonous, *sf.* ahenkli, aynı perdeden/birlikte yapılan, birbirine uygun.

unit, *is.* **1.** birim, vahit. *~ of measurement. ~ of length/time/mass.* **2.** blok, takım, düzen. **a housing unit** : blok evler. **heating ~**: ısıtma düzeni, **3.** ünite, bir bütün oluşturan parçalardan her biri, **4.** birey, fert, **5.** bir, en küçük pozitif tam sayı, **6. ~'s place** *d.d.* birler basamağı: tam sayıda sağdan ilk, ondalık sayıda virgülün solundaki ilk sayı, **7.** (üniversitede) puan, **8.** *As.* birlik, askerî kıt'a, **9.** *ecz.* ünite, belirli etki husule getiren ilâç/aşı/serum miktarı.

Unitarian, *sf.&is.* **1.** Tek tanrı(cılık): Allahın birliğine inanan ve Teslis akidesini reddeden (Hristiyan mezhebi), **2.** Tek tanrıcı, Tevhitçi, bu mezhebe, **3.** *k.h.* merkeziyetçi, merkezî/tek hükûmet yanlısı, **4.** *k.h. bk.:* **unitary, 5. ~ism** : (a) Tek tanrıcılık, Tevhitçilik, (b) *k.h.* merkeziyetçilik, merkezî/tek hükûmet sistemi.

unitarily, *zf.* birimselce, tek tek, birlikçilikle, merkeziyetçilikle.

unitary, *sf.* **1.** birimsel, **2.** birlikçi, birliğe yönelik, **3.** bütün, tüm, tam, bölünmez, tek, **4.** merkeziyetçi (hükûmet). ***e.a.- 3. whole, indivisible, undivided.***

unit cell, *is.* birim göze, buzsul (kristal) örgüsünü oluşturan en küçük öğe.

unit character, *is.* birim ıra: tek bir gen ile tümü soya iletilen nitelik (Mendel yasasına göre).

unit circle, *is.* birim (yarıçaplı) çember.

unite[1], *f.* **united, uniting 1.** birleş(tir)mek, **2.** bağlamak, raptetmek, yapıştırmak, **3.** anlaştırmak, fikir birliği sağlamak, ittifak ettirmek, **4.** (nitelikçe) ortak olmak, ortak özellikler göstermek, **5.** ortak hareket etmek, birlikte iş görmek, **6.** aynı fikirde/kanaatte olmak, **7.** nikâhla (n)mak, evlen(dir)mek, **8.** mezcetmek, nefsinde toplamak. *to ~ wit and beauty.* ***e.a.- 1.*** *amalgamate, consolidate, merge, join, combine, compound, unify, couple, blend,* ***2.*** *bond, adhere, link,* ***3.*** *associate,* ***6.*** *concur.* ***k.a.-*** *divide, alienate, separate, disconnect, dissolve, dissociate.*

unite[2], *is.* eski İngiliz altın lirası (1604'te I. James tarafından bastırılmıştır. **Jacobus** *d.d.*).

united, *sf.* **1.** birleşik, birleşmiş, **2.** ortak, müşterek, müttefik. *a ~ effort.* **3.** ahenkli, uyumlu, hemahenk, ahenk hâlinde, **4. ~ly** : el birliğiyle, ittifakla, bir elden, birlikte, ahenkli bir şekilde, **5. ~ness** : ortaklık, ittifak, uyum, ahenk, **6. ~ front** : birleşik cephe. *Western Europe will continue to present a ~ front against the threat of Communist agression.* ***e.a.- 1&2.*** *combined, unified,* ***3.*** *harmonious.*

United Arab Emirates, *is.* Birleşik Arap Emirlikleri.

United Arab Republic, *is.* Birleşik Arap Cumhuriyeti: Mısır ve Suriye'den oluşan Cumhuriyet (1958-71).

United Kingdom, *is.* Britanya Krallığı.

United Nations, *is.* Birleşmiş Milletler.

United States of Amerika, *is.* Amerika Birleşik Devletleri. *kıs.:* **USA/U.S.A.** =ABD/A.B.D.

unit factor, *is.* birim etken: tek bir niteliği soydan soya ileten gen.

unitive, *sf.* **1.** birleştirici, birleştiren, birlik sağlayan, **2.** birlik+, birlikle ilgili. **~ly** : birleştirerek, birlik sağlayarak.

unitization, *is.* **1.** birleşme, birlik (teşkil etme), **2.** birleştirme, **3.** uygun parçaları bir araya getirip paketleme.

unitize, *gl.f.* **unitized, unitizing 1.** birleştirmek, yapıştırmak, perçinlemek. *~d construction.* **2.** birimlere/parçalara ayırmak/bölmek. *the added cost of unitizing bulk product.* **3.** (büyük bir şirketi) şubelere ayırmak, **4. ~r** : otomobil parçalarını paket yapan işçi.

unit magnetic pole, *fiz.* birim mıknatıssal ucay, manyetik kutup birimi.

unit price, *is.* **1.** birim fiyat, **2.** toptan/toplam fiyat, bir mal veya hizmetin bütün masraflarını kapsayan fiyat.

unit pricing, *is.* birim fiyat koyma, ölçü birimi (metre, kg, vb.) başına fiyatı belirleme.

unit rule, *is.* birlik kuralı: ABD Demokrat Parti genel kongresinde eyalet çoğunluğunun oyunu tüm eyalete mal etme kuralı.

unit train, *is.* tek tür yük taşıyan tren (yalnız kömür, yalnız buğday vb. gibi).

unity, *is., ç.* **-ties 1.** birlik, vahdet, teklik, **2.** birleşme, ittihat, ittifak, **3.** dayanışma, tesanüt, imtizaç, **4.** oy /fikir birliği, uyuşma, ahenk, **5.** *mat.* bir, sayı birimi, **6.** (edebiyat/sanat) uyum, ahenk, **7.** Aristo estetiğine göre sahne eserinin uyması gereken üç temel birlikten *(the three unities)* her biri: *~ of time, ~ of place, ~ of action.* ***e.a.- 1.*** *oneness, singleness, singularity, individuality, union, integrity,* ***2.*** *solidarity,* ***4.*** *agreement, harmony, accord,* ***6.*** *concert, harmony.*

univalence = univalency, *is.* **1.** *kim.* tek değerlik, tek valanslı olma, **2.** *biy.* tek kromozomluluk.

univalent, *sf.* **1.** *kim.* tek değerli/valanslı, **2.** *biy.* tek kromozomlu.

univalve = univalved = univalvular, *sf.&is.* **1.** tek kabuklu (deniz böceği), **2.** tek kabuk.

universal[1], *sf.* **1.** evrensel, cihanşümul, âlemşumul, dünya çapında, dünyayı/kâinatı kapsayan. *a ~ law.* **2.** her yerde/herkesçe kullanılan/kabul edilen. **a ~ language** : evrensel dil, **3.** genel, umumî, herkesi ilgilendiren. **~ military training** : genel /mecburî askerlik eğitimi. **It's a subject of ~ interest** : O, herkesi ilgilendiren bir konudur. **~ applause** : umumî takdir/alkış. **~ suffrage** : genel oy hakkı, **4.** küllî, her şeyi kapsayan, **5.** *man.* tümel. **~ proposition** : tümel önerme, **6.** *mak.* üniversel, her işe elverişli/uygun. *This machine has a ~ use in the home.* **~ wrench** :İngiliz anahtarı.

universal[2], *is.* **1.** *man.* tümel önerme, küllî kaziye, **2.** evrensel kavram/ilke, **3.** zamanla değişmeyen metafizik varlık, **4.** *bk.:* ~ **joint.**

universal coupling, *bk.:* **universal joint.**

universal donor, *is.* kanı her gruba uyan bağışçı.

universalisation, *is. Brit. bk.:* **universalization.**

universalise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **universalize.**

universalism, *is.* **1.** evrensellik, **2.** evrensel bilgi/ilgi/çaba/gayret/faaliyet, **3.** *b.h.* evrenselcilik, bütün ruhların sonunda ilâhî affa uğrayacağı inancı.

universalist, *is.* **1.** evrensel/çok geniş bilgi sahibi kimse, evrensel faaliyet gösteren kişi, **2.** *b.h.* evrenselci: bütün ruhların ilâhî affa uğrayacağına inanan kimse.

universalist(ic), *sf.* evrensel, evrenselciğe/ evrenselcilere ait.

universality, *is., ç.* **-ties 1.** evrensellik, cihanşümullük, âlemşümullük, dünyayı kapsama, külliyet, **2.** her şeye/her işe uygunluk, genellik, umumîlik, **3.** geniş/evrensel bilgi (sahibi olma).

universalization, *is.* evrenselleştirme, genelleştirme, umumîleştirme, kapsamını genişletme, herkese/her şeye teşmil etme. *Brit.:* **universalisation.**

universalize, *f.* **-ized, -izing** evrenselleştirmek, genelleştirmek, umumîleştirmek, kapsamını genişletmek, herkese/her şeye teşmil etmek. *Brit.:* **universalise**. ***e.a.-*** *generalize.*

universal joint, *is. mak.* kardan kavraması, üniversel kavrama. **universal, universal coupling** *d.d.*

universally, *zf.* evrenselce, evrensel bir şekilde, her yerde ve her zaman, ayrıcasız, istisnasız, genellikle, herkesçe. *This explanation is not yet ~ accepted. One thing was ~ true. The ~ held opinion is that he is mad.* ***e.a.-*** *generally, without exception.*

universalness, *is.* evrensellik, genellik, ayrıcasızlık.

universe, *is.* **1.** evren kâinat, cihan, **2.** (a) âlem, dünya, bütün varlıklar, (b) (özellikle) bütün insanlar, insanlık âlemi, **3.** *man.* ~ **of discourse** *d.d.* tüm nesneler, bir konuşmanın konusunu oluşturan her şey. ***e.a.-*** *1. macrocosm, cosmos, 2. (a) earth, (b) mankind.*

university, *is., ç.* **-ties 1.** üniversite, bilim evi, darülfünun, **2.** üniversiteye bağlı fakülteler ve öğrenciler, **3.** üniversite binaları/alanı, **4.** *Brit.- k.d.* üniversite spor t akımı, **5. open** ~ = ~ **of the air** : radyo/TV ile yayınlanan üniversite kursları, **6. redbrick** ~ : Oxford ve Cambridge dışında herhangi bir modern üniversite.

univocal, *sf.&is.* tek anlamlı (kelime). **~ly** : tek anlamlı olarak.

unjust, *sf.* **1.** haksız, insafsız, adaletsiz, adalete aykırı. ~ *criticism.* **2.** *esk.* imansız, haysiyetsiz, namussuz. ***e.a.-*** *1. inequitable, undeserved, wrongful, unrighteous, 2. faithless, unfaithful, dishonest.*

unjustifiable, *sf.* haksız, yersiz, gereksiz. *an ~ decision.*

unjustly, *zf.* haksız olarak, insafsızca, adalete aykırı olarak.

unjustness, *is.* haksızlık, insafsızlık, adaletsizlik.

unkempt, *sf.* **1.** taranmamış, pürsek, dağınık, ihmal edilmiş. ~ *hair.* **2.** bakımsız, intizamsız, düzeltilmemiş, karmakarışık. ~ *individuals.* ~ *hotel rooms.* **3.** işlenmemiş, kaba. ~ *prose.* **4. ~ly** : dağınık/ ihmal edilmiş vaziyette, bakımsız/karmakarışık durumda, **5. ~ness** : bakımsızlık, dağınıklık, ihmal, intizamsızlık, keşmekeş. ***e.a.-*** *1. uncombed, 2. untidy, dishevelled, messy, 3. rough, unpolished, crude.*

unkenned = unkend = unkent, *sf. İsk.- k.d.* bilinmeyen, tanınmayan, yabancı. ***e.a.-*** *unknown, strange.*

unkennel, *gl.f.* **-neled, -neling** (veya *Brit:* **-nelled, -nelling**) **1.** (köpek, tilki vb. kulübesinden/ininden) dışarı çıkarmak, salıvermek, serbest bırakmak, **2.** açıklamak, ifşa etmek, açığa vurmak, aydınlatmak. ***e.a.-*** *1. release, 2. reveal, disclose, uncover.*

unkind, *sf.* **1.** insafsız, haksız, **2.** acımasız, merhametsiz, şefkatsiz, zalim, gaddar, **3.** sert. *an ~ climate.* **4. ~ness/ ~liness** : insafsızlık, haksızlık, acımasızlık, merhametsizlik, zalimlik, gaddarlık, sertlik. ***e.a.-*** *1&2. harsh, cruel, 3. inclement, bleak.*

unkindly, *sf.&zf.* **1.** insafsız(ca), acımadan, merhametsiz(ce), gaddar(ca), zalim(ce). **an ~ fate** : zalim bir kader, **2.** sert(çe), kaba(ca). *~ weather. "Do it yourself!" said Joe ~.* **3.** hatır kırıcı, dostane olmayan. *to take a comment ~.* **Don't take it ~** : Hatırınız kırılmasın.

unkink, *f.* (düğüm vb.) açmak, çözmek, düzeltmek, gevşetmek. ***e.a.- straighten, untwist, relax.***

unknit, *f.* **-knitted/-knit, -knitting 1.** (örgü vb.) sök(ül)mek, çöz(ül)mek, aç(ıl)mak, gevşe(t)mek, **2.** zayıfla(t)mak, tahrip etmek/olmak, yık(ıl)mak, **3.** (kırışık/buruşuk vb.) düzel(t)mek. ***e.a.- 1. untie, unfasten, undo, unravel, 2. weaken, destroy, undo, 3. smooth out.***

unknowable, *sf.&is.* **1.** bilinemez/ anlaşılamaz (şey), bilinmesi/anlaşılması olanaksız (şey), **2. the Unknowable** *fel.* bilenemeyen gerçek: bütün olayların ötesinde var olan fakat insan zekâsının anlamaktan âciz olduğu gerçek, **3. ~ness** : bilinemezlik/anlaşılamazlık, bilinme/ anlaşılma olanaksızlığı, **4. unknowably** : bilemeden, anlayamadan, bilmeksizin, anlamaksızın.

unknowing, *sf.* **1.** bilgisiz, habersiz, cahil, **2. ~ly** : bilmeden, bilmeksizin, habersizce, haberi olmadan. ***e.a.- 1. ignorant, unaware.***

unknown, *sf.&is.* **1.** bilinmeyen/meçhul/ yabancı (kimse/şey). *An ~ man has stolen all our money. an ~ quantity.* **2.** keşfedilmemiş, tanımlanmamış, araştırılmamış, doğrulanmamış, tahkik edilmemiş, **3.** *mat.* bilinmeyen, meçhul, bilinmeyen niceliği gösteren harf: x, y, z gibi, **4. ~ Soldier** : Meçhul asker. *Brit:* **~ warrior** *d.d.*

unlabo(u)red, *sf.* **1.** zahmetsiz, kolay, doğal, **2.** ekilmemiş, işlenmemiş. ***e.a.- 1. natural, easy, 2. unworked, untilled.***

unlace, *gl.f.* **-laced, -lacing 1.** (kundura, korse, vb.) bağını çözmek/açmak/gevşetmek, **2.** bağını çözerek çıkarmak, **3.** *esk. bk.:* **disgrace.** ***e.a.- 1. untie, unfasten, loosen.***

unlade, *f.* **-laded, -lading** (gemi vb.) yükünü boşaltmak ***e.a.- discharge, unload.***

unladylike, *sf.* hanıma/hanımlığa yakışmayan.

unlaid, *sf.* **1.** serilmemiş, döşenmemiş, yerleştirilmemiş, **2.** (ölü) gömülmeye hazırlanmamış, kefenlenmemiş, **3.** (halat) bükülmemiş, **4.** yatıştırılmamış, teskin edilmemiş.

unlash, *gl.f.* (bağını) çözmek, açmak, gevşetmek.

unlatch, *f.* (mandal) aç(ıl)mak.

unlawful, *sf.* **1.** kanunsuz, yolsuz, gayrikanunî, gayrimeşru, yasalara/kanunlara aykırı, haram, **2.** piç, gayrimeşru, **3. ~ly** : kanunsuz/ yolsuz olarak, gayrikanunî/gayrimeşru bir şekilde, yasalara/kanunlara aykırı olarak, **4. ~ness** : kanunsuzluk, yolsuzluk, yasalara/kanunlara aykırılık. ***e.a.- 1. illegal, illicit, 2. illegitimate, bastard, natural.***

unlay, *gl.f.* **-laid, -laying** (halatın) iplerini ayırmak, büklümünü çözmek. ***e.a.- untwist.***

unlead, *gl.f.* **1.** kurşunlarını çıkarmak, **2.** *bas.* satırlar arası kurşunlarını çıkarmak

unleaded, *sf.* **1.** kurşunsuz (benzin), **2.** *bas.* satırlar arası anterlinsiz. ***e.a.- 1. nonleaded.***

unlearn, *f.* **-learned/-learnt, -learning 1.** unutmak, (bilgi) akıldan çıkmak, **2.** (zararlı/ yanlış şeyi) öğrenmemek. ***e.a.- 1. forget.***

unlearned, *sf.* **1.** cahil, tahsilsiz, bilgisiz, **2.** (ders, hüner, vb.) öğrenilmemiş, bellenmemiş, **3.** (tavır, davranış, vb.) kendiliğinden/ çalışmadan öğrenilmiş. **~ly**: bilgisizce, cahilâne, öğrenmeden, tahsil görmeden. ***e.a.- 1. ignorant, uneducated, illiterate, untaught.***

unleash, *gl.f.* ipini/tasmasını çözmek, salıvermek, serbest bırakmak.

unleavened, *sf.* mayasız (hamur, ekmek).

unless[1], *bağ.* -mez ise, -mediği takdirde, -medikçe, meğer ki. **Don't shoot ~ you're attacked** : Hücuma uğramadıkça/uğramazsanız/ uğramadığınız takdirde ateş etmeyin. **We shall go ~ it rains** : Yağmur yağmazsa gideceğiz. **I won't write ~ he writes first** : İlk önce o mektup yazmazsa ben de yazmayacağım. **You don't get paid ~ you work** : Çalışmazsan para kazanamazsın. **~ otherwise stated** : aksi söylenmediği takdirde. ***NOT:*** Hayal ve tasavvur edilen olaylar için **UNLESS** kullanılmaz. Örneğin: "**If he weren't so silly he would understand** : O kadar aptal olmasa anlardı. **If I hadn't stopped him he would have jumped** : Engel olmasam atlayacaktı." cümlelerini *"Unless he were so silly... Unless I had stopped him..."* şeklinde söylemek yanlıştır.

unless[2], *e.* -den başka, ... müstesna, ...olmazsa. **Nothing will come of it, ~ disaster** : Felâketten başka bir sonuç vermez. **~ a miracle, he'll not be back in time** : Bir mucize müstesna, vaktinde dönemez. ***e.a.- except, but, save.***

unlettered, *sf.* **1.** okumamış, cahil, tahsilsiz, eğitilmemiş, **2.** okuma yazması yok, ümmî, **3.** (mezar taşı vb.) yazısız, kitabesiz. ***e.a.- 1. uneducated, ignorant, 2. illiterate.***

unlicensed, *sf.* **1.** belgesiz, vesikasız, ehliyet(name)siz, **2.** izinsiz, ruhsatsız, lisanssız, **3.** dizginsiz, zapedilmez, menedilmez, sınırsız, tahditsiz. ***e.a.- 2. unauthorized, 3. unbridled, unrestrained.***

unlicked, *sf.* **1.** yalanmamış, yalanıp kurutulmamış, **2.** şekilsiz, biçimsiz, yontulmamış, hamhalat, kabasaba, haylaz. **an ~ cub** : yontulmamış delikanlı. **He was just an ~ kid when I knew him** : Onunla tanıştığım zaman haylaz bir çocuktu.

unlike[1], *sf.* **1.** farklı, birbirine benzemez. **She's very ~ her mother** : Annesine hiç benzemez. **They're completely ~ (each other)** : Birbirinden tamamıyla farklıdırlar. *The two problems are quite ~.* **2.** eşit olmayan. *contributed ~ amounts.* ***e.a.- 1. different, dissimilar, diverse, 2. unequal.***

unlike[2], *e.* **1.** -den farklı. **act ~ others** : başkalarından farklı davranmak, **2.** âdeti değil, genellikle...değil, ... yakışmaz. **It is ~ her to be cross** : Genellikle huysuz değildir (Huysuzluk ona yakışmıyor). **It's ~ him to be late : he's usually on time** : Geç kalmak âdeti değildi, genellikle vaktinde gelirdi (Nasılsa bugün geç kaldı). **That was most ~ him** : O hiç de böyle değildi/yapmazdı.

unlikelihood = unlikeliness, *is.* olanaksızlık. *His present financial status adds to the ~ of his attending college.* ***e.a.- improbability.***

unlikely, *sf.&zf.* **1.** olanaksız, olasısız, muhtemel değil, ihtimâl verilemez. *He is ~ to win the race. They're ~ to marry.* **2.** beklenemez, umulmaz, başaracağı/doğruluğu/gerçekleşeceği şüpheli. *an ~ undertaking. an ~ story. His nomination seemed an ~ event.* ***e.a.- 1. improbable, 2. unpromising.***

unlimber, *is.&gl.f.* **1.** (topun) toparlağını çıkarma(k), **2.** işe hazırlama(k).

unlimited, *sf.* **1.** sınırsız, kısıtsız, kayıtsız, pek geniş, vasi. *~ authority. ~ space.* **2.** sonsuz, sayısız. *~ funds of money. a ticket that allows ~ travel on buses.* **3.** kayıtsız şartsız. *~ surrender of the enemy.* **4. ~ly** : sınırlamadan, kısıtlamaksızın, kayıtsız şartsız olarak, **5. ~ness** : sınırsızlık, kısıtsızlık, kayıtsızlık, genişlik, vüs'at, sonsuzluk, sayısızlık. ***e.a.- 1, 2. unconstrained, unrestrained, unfettered, boundless, limitless, infinite, vaste, unbounded, unconfined, unrestricted.***

unlink, *f.* **1.** (halka vb.) çöz(ül)mek, ayır(ıl)mak, aç(ıl)mak, **2. ~ed** : ayrı, çözülmüş, bağlı olmayan. ***e.a.- 1. unfasten, separate, detach, disconnect.***

unlisted, *sf.* **1.** listeye girmemiş/yazılmamış, **2.** gizli, rehberde bulunmayan (telefon numarası), **3.** borsada işlem görmeyen.

unlive, *gl.f.* **-lived, -living 1.** geçmişi unutmak, geçmişin etkilerini silmek/yok etmek. *History cannot be ~d.* **2.** geçmişi telâfi edecek şekilde yaşamak. ***e.a.- 1. annul, reverse, live down.***

unload, *f.* **1.** yükünü boşaltmak, tahliye etmek. *We began to ~ the bricks from the truck. The ship is ~ing.* **2.** üzerinden yükü kaldırmak/almak, yükünü hafifletmek, **3.** (yolcu) indirmek, boşaltmak. *The bus is ~ing (its passengers) in front of the house.* **4.** (silâhı) boşaltmak, mermilerini çıkarmak, **5.** (a) derdini dökmek, açılmak, (b) ağzına geleni söylemek. **He ~ed his anger on me** : Öfkesini benden çıkardı. **6.** (kalan malı) satarak elden çıkarmak, **7. ~er** : boşaltan (kimse/makine), boşaltma/tahliye amelesi.

unlock, *f.* **1.** (kilit, kapı, vb. anahtarla) aç(ıl)mak. *He ~ed the door and turned the handle to open it.* **2.** açıklamak, meydana çıkarmak, (sır vb.) çözmek, **3. ~able**: açılabilir, **4. ~ed** : kilitlenmemiş, açık. ***e.a.- 1. open, undo, 2. reveal, disclose, release.***

unlooked-for, *sf.* beklenmeyen, umulmayan, beklenmedik, umulmadık. ***e.a.- unexpected, unforeseen.***

unloose, *gl.f.* **-loosed, -loosing 1.** gevşetmek, serbest bırakmak, (yumruk vb.) açmak, **2.** (bağ, zincir vb.) çözmek. ***e.a.- 1. loosen, relax, 2. release, unfasten, untie, undo.***

unloosen, *gl.f. bk.:* **unloose.**

unlovable, *sf. bk.:* **unlovely.**

unloved, *sf.* sevilmeyen.

unloveliness, *is.* sevimsizlik, çirkinlik.

unlovely, *sf.* **1.** sevimsiz, çirkin, **2.** cazibesiz, nahoş, çekiciliği olmayan. ***e.a.*** *- unattractive, ugly, unpleasant, disagreeable, objectionable.*

unloving, *sf.* sevmeyen, soğuk, sert.

unlucky, *sf.* **-luckier, -luckiest 1.** talihsiz, bahtsız, şanssız. *She was ~ in love. an ~ man.* **2.** uğursuz, meymenetsiz, aksi. *an ~ day. 13 is an ~ number.* ***e.a.*** *- 1. ill-fated, unsuccessful, hapless, 2. ominous, inauspicious, disastrous, ill-omened.*

unmade, *sf.* **1.** yapılmamış, düzeltilmemiş. *an ~ bed.* **2.** *(kuşçulukta) bk.:* **unmanned** (2).

unmake, *gl.f.* **-made, -making 1.** bozmak, harap/tahrip etmek, **2.** azletmek, tart etmek, yetkisini/rütbesini/mevkiini elinden almak, rütbesini indirmek/tenzil etmek, **3.** tabiatını/tutumunu vb. değiştirmek, **4.** eski hâline getirmek, **5. ~r** : bozan, harap/tahrip eden, tabiatını vb. değiştiren, eski hâline getiren kimse. ***e.a.*** *- 1. undo, destroy, ruin, 2. depose, demote.*

unmalicious, *sf.* iyi niyetli, kötücül/kötü niyetli değil, kasıtsız. **~ly** : iyi niyetle, kasıtsız olarak.

unman, *gl.f.* **-manned, -manning 1.** cesaretini/maneviyatını kırmak, korkutmak, sindirmek, **2.** enemek, hadım etmek, erkeklikten çıkarmak, **3.** *esk.* kadınlaştırmak, erkeklik niteliğinden mahrum etmek, **4.** adamsız bırakmak, (gemiden/kaleden) adamları çıkarmak. *~ a ship.* ***e.a.*** *- 1. disharten, 2. castrate, emasculate.*

unmanageable, *sf.* yönetilemez, yönetilmesi/idaresi güç, (çocuk) ele/avuca sığmaz, haşarı, yaramaz, zapt olunamaz.

unmanliness, *is.* zayıflık, korkaklık, ürkeklik, cesaretsizlik, erkeğe yaraşmaz tutum, kadın gibi davranış, kadına yaraşır hâl, kancıklık.

unmanly, *sf.&zf.* **1.** zayıf, korkak(ça), ürkek(çe), cesaretsiz(ce), **2.** erkeğe yaraşmaz (şekilde), kadın gibi, kadına yaraşır (tarzda), kancık(ça) ***e.a.*** *- 1. weak, timid, cowardly, 2. womanish, effeminate.*

unmanned, *sf.* **1.** mürettebatsız, adamsız, insansız, (içinde) insan bulunmayan. *an ~ spacecraft.* **2.** *(kuşçulukta)* av yakalayıp getirmeye alıştırılmamış (şahin). *an ~ hawk.* **3.** enenmiş, hadım edilmiş, **4.** meskûn olmayan, gayrimeskûn, şenelmemiş. ***e.a.*** *- 2. unmade, untamed, 4. uninhabited.*

unmannered, *sf.* **1.** nezaketsiz, terbiyesiz, görgüsüz, kaba, adabımuaşeret bilmez, **2.** yapmacıksız, tabiî, samimî, açık yürekli. ***e.a.*** *- 1. ill-bred, rude, impolite, discourteous, 2. unaffected, ingenuous.*

unmannerliness, *is.* nezaketsizlik, terbiyesizlik, kabalık, görgüsüzlük.

unmannerly, *sf.&zf.* nezaketsiz(ce), terbiyesiz(ce), kaba(ca), görgüsüz(ce). ***e.a.*** *- impolite (ly), discourteous(ly), coarse(ly), rude(ly).*

unmarked, *sf.* **1.** sıyrıksız, çiziksiz, yarasız, beresiz. *His face was ~ by the accident.* **2.** işaretlenmemiş, çizilmemiş, işaretsiz, çizgisiz. *an ~ copy of the report.* **3.** not verilmemiş, tashih edilmemiş (sınav kâğıdı), **4.** (mezar) yapılmamış, taş dikilmemiş, işaret konulmamış, **5.** gözden kaçmış, göze çarpmamış, dikkat edilmemiş. ***e.a.*** *- 5. unnoticed.*

unmarried, *sf.* evlenmemiş, evli değil, bekâr.

unmask, *f.* **1.** maskesini çıkartmak/açmak, **2.** gerçek benliğini/iç yüzünü/hakikî hüviyetini meydana çıkarmak, **3.** *As.* (topların vb.) varlığını açığa vurmak/göstermek (ateş ederek), **4.** maskesini indirmek/atmak, iç yüzünü/gizli maksadını açığa vurmak/açıklamak, **5. ~er** : maskesini çıkaran/açan, iç yüzünü meydana çıkaran, gizli maksadını açıklayan/ açığa vuran. ***e.a.*** *- 2-4 expose.*

unmeaning, *sf.* **1.** anlamsız, manasız, boş, bir anlam taşımayan, bir şey ifade etmeyen. *~ words.* **2.** bön, aptal, ifadesiz, zekâ ifadesinden yoksun. *an face/stare.* **3. ~ly** : anlamsızca, manasızca, bir anlam taşımadan, bir şey ifade etmeden, bön bön, aptal aptal, **4. ~ness** : anlamsızlık, manasızlık; bönlük, aptallık, ifadesizlik, zekâ ifadesinden yoksunluk. ***e.a.*** *- 1. senseless, void, empty, 2. expressionless, unintelligent, vapid.*

unmeant, *sf.* kasıtsız, istemeden yapılan. *an ~ harshness in his reply.* ***e.a.*** *- unintentional.*

unmeasurable, *sf.* ölçüsüz, ölçülemez, ölçüye sığmaz. **~ness** : ölçüsüzlük, ölçülemezlik.

unmeasured, *sf.* **1.** ölçüsüz, ölçülemez, ölçüye sığmaz, muazzam, vâsi, **2.** sınırsız, sonsuz, hadsiz, hudutsuz, **3.** *şiir, müz.* vezinsiz, ölçüsüz, **4. ~ly** : ölçüsüzce, ölçülemez/ ölçüye sığmaz/ muazzam/vâsi/sınırsız, sonsuz/hadsiz hudutsuz bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *immense, vaste, measureless,* ***2.*** *unstinting, lavish, boundless, limitless, unlimited, unrestrained.*

unmeet, *sf.* **1.** uygunsuz, yakışıksız, yersiz, münasip olmayan, yakışık almayan, **2. ~ly** : uygunsuz/yakışıksız/yersiz bir şekilde, münasip olmayacak tarzda, **3. ~ness** : uygunsuzluk, yakışıksızlık, yersizlik. ***e.a.- 1.*** *unsuitable, improper, unseemly, unbecoming.*

unmelted, *sf.* eri(til)memiş.

unmemorable, *sf.* anımsanmaz, hatırlanamaz, hatırlanmaya değmez, unutulmaya mahkûm.

unmemorably, *zf.* anımsanmazcasına, hatırlanmayacak tarzda, unutulmaya mahkûm olarak.

unmentionable, *sf.&is.* **1.** zikre değmez (şey), ağıza alınmaz/sözü edilmez/önemsiz/ utandırıcı/utanç verici (şey), **2. ~s** : (a) pantolon, (b) iç çamaşırı, **3. ~ness** : zikre değmezlik, ağıza alınmazlık, utandırıcılık, utanç verici hâl, **4. unmentionably** : zikre değmez/ağıza alınmaz/sözü edilmez/önemsiz/utandırıcı/utanç verici bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *embarrassing, shameful* ***2.*** *(a) trousers, breeches, (b) undergarments, underwear.*

unmerciful, *sf.* **1.** acımasız, merhametsiz, insafsız, amansız, zalim, gaddar, vicdansız, **2.** aşırı, fahiş, müfrit, son derece. *an ~ length of time.* **3. ~ly** : acımaksızın, merhametsizce, insafsızca, aman vermeksizin, zalimane, gaddarca, vicdansızca, **4. ~ness** : merhametsizlik, insafsızlık, amansızlık, zalimlik, gaddarlık, vicdansızlık. ***e.a.- 1.*** *merciless, pitiless, relentless,* ***2.*** *excessive, extreme, exorbitant.*

unmerited, *sf.* hak edilmemiş, lâyık olunmayan. **He received an ~ honorary degree** : Ona lâyık olmadığı bir şeref pâyesi verildi.

unmethodical, *sf.* yöntemsiz, usulsüz, düzensiz. **The project failed through ~ planning** : Düzensiz plânlama yüzünden proje akamete uğradı.

unmew, *gl.f.* kafesten/kapalı yerden çıkarmak, serbest bırakmak, salıvermek.

unmindful, *sf.* **1.** dikkatsiz, savsak, ihmalci, unutkan, **2. ~ of** : düşünmeden, unutarak, dikkate almadan. **~ of one's duty** : görevini unutarak/ihmal ederek. **~ of difficulties** : zorlukları dikkate almadan, **3. ~ly** : dikkatsizce, savsaklıkla, ihmalcilikle, unutarak, **4. ~ness** : dikkatsizlik, savsaklık, ihmalcilik, unutkanlık. ***e.a.- 1.*** *inattentive, careless, forgetful, neglectful.* ***k.a.- 1.*** *mindful, solicitious.*

unmistakable, *sf.* **1.** şaşmaz, yanılmaz, yanlış anlaşılamaz, açık, besbelli, apaçık, aşikâr, bedihî. *There was an ~ fault in the material. the ~ odor of alcohol is on his breath.* **2. ~ness** : şaşmazlık, yanılmazlık, apaçıklık, aşikâr/ bedihî oluş, **3. unmistakably** : şaşmaz/ yanılmaz/yanlış anlaşılamaz bir şekilde, açıkça, belli ki, apaçık/ aşikâr olarak. ***e.a.- 1.*** *clear, evident, obvious, patent, plain, manifest.*

unmiter = unmitre, *gl.f.* (piskoposluktan) azletmek.

unmitigated, *sf.* **1.** dinmez, dinmeyen, şiddeti azalmayan, hafiflemeyen. *~ sorrow. Sufferings ~ by any hope of early relief. Grief ~ by the passing of the time.* **2.** tam, son derece, tam anlamıyla, düpedüz, daniska, su katılmamış, ta kendisi. *an ~ cad. an ~ evil/ rogue. This government's policiy on higher education is an ~ disaster.* **3. ~ly** : (a) dinmeksizin, dinmeden, şiddeti azalmadan, hafiflemeden, (b) tamamıyla, son derece, tam anlamıyla, düpedüz. ***e.a.- 1.*** *unrelieved, unabated, unassuaged,* ***2.*** *unqualified, absolute, outright, unconscionable.*

unmixed, *sf.* **1.** arı, saf, halis, tam, katışıksız. **It is not an ~ blessing** : Mahzuru yok değil. **2. ~ly** : arı/saf/halis, katışıksız bir şekilde, tam olarak. ***e.a.- 1.*** *pure, unadulterated.*

unmodulated, *sf.* kiplenmemiş, modüle edilmemiş. **~ wave** : kiplenmemiş dalga.

unmolested, *sf.* rahatsız/taciz edilmemiş, sarkıntılık yapılmamış, sataşılmamış.

unmoor, *f.* **1.** (geminin) palamarlarını çözmek, **2.** (çift demirde) demirin birini vira etmek, **3.** rıhtımdan fora etmek. *to ~ a ship.*

unmoral, *sf.* **1.** ahlâksız, ahlâk dışı, ahlâk kurallarını tanımayan, ahlâkla ilgisiz, **2. ~ity**: ahlâksızlık, ahlâk kurallarını tanımama, ahlâkla ilgisizlik, **3. ~ly**: ahlâksızca, ahlâk kurallarını tanımadan. ***e.a.- immoral, amoral, nonmoral.***

unmortise, *gl.f.* **-tised, -tising 1.** gevşetmek, **2.** ayırmak, çözmek, zıvanasından çıkarmak. ***e.a.- 1. loosen, 2. separate.***

unmounted, *sf.* **1.** atsız, ata binmemiş. ~ *troops.* **2.** çerçevesiz, çerçevelenmemiş. ~ *photographs.* **3.** oturtulmamış, **4.** takılmamış, monte edilmemiş.

unmoved, *sf.* **1.** kımıldamamış, yerinde, hareketsiz, yer değiştirmemiş. *No one can remain ~ by this music.* **2.** etkilenmemiş, müteessir olmamış, ilgisiz, kayıtsız, bigâne. *He always appeared ~ and imperturbable.* **3.** niyetinden dönmeyen, istifini bozmayan

unmoved mover, *bk.:* **prime mover** (2).

unmoving, *sf.* **1.** hareketsiz, sakin, aynı yerde duran, devinmeyen, kımıldamayan, **2.** heyecan uyandırmayan.

unmuffle, *f.* **-fled, -fling 1.** örtüsünü açmak/kaldırmak, **2.** susturucusunu çıkarmak.

unmusical, *sf.* **1.** ahenksiz, kulağa hoş gelmeyen, **2.** müziği sevmez/anlamaz, müziğe karşı kabiliyetsiz, **3. ~ly**: ahenksiz bir şekilde. ***e.a.- 1. discordant.***

unmuzzle, *gl.f.* **-zled, -zling 1.** burunsalığını çıkarmak, **2.** söz/basın hürriyeti vermek, sansürü kaldırmak.

unnail, *gl.f.* çivileri(ni) sökmek/çıkarmak.

unnamed, **1.** adsız, isimsiz, **2.** adlandırılmamış, ad/isim verilmemiş, **3.** adı geçmeyen, bahsedilmeyen. ***e.a.- 1,2. nameless.***

unnatural, *sf.* **1.** doğaya aykırı, doğa dışı, doğal yasalara uymayan, **2.** garip, tuhaf, acayip, **3.** anormal, gayritabiî, **4.** yapay, sun'î, zoraki. ~ *acting. Her manner was forced and ~.* **5.** insanlık dışı, gayriinsanî, insafsız, zalim. ~ *crimes.* **6.** *esk.* yasa dışı, gayrimeşru, **7. ~ly** : doğaya aykırı olarak, garip/ tuhaf/ acayip tarzda, anormal/gayritabiî bir şekilde, yapay/sun'î olarak, zoraki; insafsızca, zalimane, **8. ~ness** : doğaya aykırılık, doğal yasalara uymama, gariplik, tuhaflık, acayiplik, anormallik, gayritabiîlik; yapaylık, sun'îlik, zorakilik; insafsızlık, zalimlik. ***e.a.- 2. strange, 4. irregular, anomalous, aberrant, 4. artificial, affected, forced, contrived, 5. inhuman, heartless, monstrous.***

unnecessary, *sf.* **1.** gereksiz, lüzumsuz, fuzulî, faydasız, yararsız, **2. unnecessarily** : gereksizce, fuzulen, hiç gerek/lüzum yokken, durup dururken, fuzulî olarak, beyhude, **3. unnecessariness** : gereksizlik, lüzumsuzluk, faydasızlık, yararsızlık. ***e.a.- 1. needless, unessential.***

unneeded, *sf. bk.:* **unnecessary** (1).

unnerve, *gl.f.* **-nerved, -nerving 1.** cesaretini/azmini kırmak, (gözünü) yıldırmak, korkutmak, ürkütmek. ***e.a.- discourage, shake, fluster, disconcert, enervate, emasculate.*** ***k.a.- steel.***

unnervingly, *zf.* yıldırırcasına, cesaretini/azmini kıracak şekilde, korkutarak, ürküterek.

unnoticed, *sf.* **1.** farkına varılmamış/varılmadan, göze çarpmadan/görünmeden, gözden kaçmış, unutulmuş, atlanmış. *We tried to get into the room ~.* **2. leave ~** : (a) (bir şeye) göz yummak, aldırmamak, (b) sıvışmak, göze çarpmadan gitmek/tüymek. ***e.a.- 1. unobserved, unrecognized.***

unnumbered, *sf.* **1.** sayısız, **2.** numarasız, numaralanmamış, numara konulmamış. ~ *pages.* **3.** sayılmamış, hesaba katılmamış. ***e.a.- 1. countless, innumerable, 3. uncounted.***

UNO = U.N.O. = United Nations Organizatin.

unobjectionable, *sf.* sakıncasız, mahzursuz, itiraz edilemez, bir şey denilemez, şayanıkabul. **~ness**: sakıncasızlık. ***e.a.- acceptable.***

unobliging, *sf.* **1.** yararsız, faydasız, **2.** ilgisiz, alâkasız.

unobservant, *sf.* dikkatsiz, etrafındakileri görmeyen.

unobserved, *sf.* görülmemiş, fark edilmemiş.

unobstructed, *sf.* engelsiz, maniasız, engellenmemiş, tıkanmamış, açık, tam.

unobtainable, *sf.* bulunmaz, ele geçmez, elde edilemez.

unobstrusive, *sf.* göze çarpmaz, mütevazi, kendi hâlinde. **~ly** : göze çarpmaksızın, mütevazi bir şekilde, kendi hâlinde. **~ness** : tevazu, göze çarpmama, alçak gönüllülük.

unoccupied, *sf.* **1.** boş, işgal edilmemiş. ~ *house.* **2.** işsiz, boşta gezen, avare, aylak, meşgul olmayan.

unoffending, *sf.* zararsız, mazlum, dokunmaz. ***e.a.- harmless.***

unofficial, *sf.* **1.** özel, gayriresmî, **2.** ruhsatsız, resmî ilâç listesinde bulunmayan, **3.** **~ly** : özel/gayriresmî olarak.

unopenable, *sf.* açılamaz, açılamayan.

unopened, *sf.* açılmamış, kapalı.

unopposed, *sf.* muhalefetsiz, muhalefet görmeyen.

unorganized = unorganised, *sf.* **1.** örgütlenmemiş, teşkilâtlanmamış, örgütsüz, teşkilâtsız, **2.** düzenlenmemiş, tanzim edilmemiş, gayrimuntazam, **3.** yöntemsiz, yöntemli/metotlu düşünmeyen/davranmayan, **4.** sendikalaşmamış. *organized and ~ labor.* **5.** inorganik, gayriuzvî. ***e.a.- 5. inorganic.***

unorthodox, *sf.* **1.** doğru/sahih/tam olmayan, **2.** dinî itikatlarına sadık olmayan, **3.** **~ly** : doğru/sahih/tam olmayarak, dinî itikatlarına sadık olmaksızın, **4.** **~y** : doğru/sahih/tam olmama, dinî itikatlarına sadakatsizlik.

unpack, *f.* **1.** (paket/bavul/sandık vb.) açmak, boşaltmak, **2.** (eşyayı bavuldan/sandıktan) çıkarmak, boşaltmak, **3.** (arabadan/attan vb.) yük indirmek, **4.** **~er**: açan/boşaltan/yük indiren kimse. ***e.a.- 3. unload.***

unpaged, *sf.* **1.** (sayfa) numarasız, numaralanmamış, **2.** (hoparlörle) çağırılmamış, aranmamış.

unpaid, *sf.* **1.** (borç/senet vb.) ödenmemiş, tediye edilmemiş, **2.** ücretsiz, maaşsız (çalışan), **3.** maaşını/ücretini almamış, alacaklı (işçi).

unpaired, *sf.* **1.** tek, eşi/öbür teki bulunmayan. *an ~ shoe. an ~ electron.* **2.** orta: gövdenin orta düzleminde bulunan. *an ~ fin.* **3.** oy vermemek üzere mecliste bulunmamak için kimse ile anlaşmamış.

unpalatability, *is.* **1.** tatsızlık, **2.** hoşnutsuzluk, hoşa gitmeme.

unpalatable, *sf.* **1.** tatsız, **2.** nahoş, hoşa gitmeyen. ***e.a.- 1. distasteful, 2. unpleasant, disagreeable.***

unparalleled = unparallelled, *sf.* eşsiz, emsalsiz, benzeri yok, kâbına erişilmez, biricik, yegâne. ***e.a.- unequaled, unmatched, matchless, unrivaled.***

unpardonable, *sf.* affedilmez.

unpardonably, *zf.* affedilmeyecek şekilde.

unparlimentarily, *zf.* parlâmento usullerine aykırı olarak.

unparlimentariness, *is.* parlâmento usullerine aykırılık.

unparlimentary, *sf.* parlâmento usullerine aykırı. **~ language**: küfür, sövme, kaba/terbiyesiz sözler.

unpatriotic, *sf.* vatansevmez, vatanperver olmayan.

unpeg, *gl.f.* **-pegged, -pegging** **1.** (kazık vb.) sökmek, çıkarmak, **2.** kazığını çıkararak serbest bırakmak/açmak/gevşetmek.

unpen, *gl.f.* (ağıldan/kümesten vb.) çıkarmak, salıvermek, serbest bırakmak.

unpeople, *gl.f.* **-pled, -pling** (halkını) boşaltmak, ahalisini uzaklaştırmak, kimsesiz/ıssız bırakmak. ***e.a.- depopulate.***

unpeopled, *sf.* **1.** gayrimeskûn, oturulmayan, **2.** nüfussuz, ahalisiz, kimsesiz, ıssız, tenha. ***e.a.- 1. uninhabited, 2. depopulated.***

unperceived, *sf.* fark edilmemiş, farkına varılmamış, görülmemiş, göze çarpmamış.

unperfect, *sf. bk.:* **imperfect.**

unperforated, *sf.* **1.** deliksiz, delinmemiş, zımbalanmamış, **2.** (pul) tırtıksız. ***e.a.- 2. imperforate.***

unpick, *gl.f.* **1.** (dikiş/örgü) sökmek, **2.** didiklemek.

unpicked, *sf.* **1.** sökülmüş, çözülmüş, **2.** seçilmemiş, **3.** toplanmamış, devşirilmemiş.

unpile, *f.* **-piled, -piling** (yığın/küme vb.) dağıtmak/dağılmak, devir(il)mek. *to ~ boxes. to ~ a heap of stones.*

unpiloted, *sf.* pilotsuz.

unpin, *f.* **-pinned, -pinning** **1.** toplu iğneleri çıkarmak, **2.** (iğneleri çıkararak) açmak/çözmek/sökmek.

unpitying, *sf.* acımasız, merhametsiz, insafsız, amansız.

unpleasant, *sf.* **1.** nahoş, hoşa gitmeyen, çirkin, tatsız, iğrenç, pis. *~ odors.* **2.** **~ly** : nahoş/hoşa gitmeyecek tarzda, çirkin/ iğrenç bir şekilde, **3.** **~ness** : (a) nahoşluk, çirkinlik, tatsızlık, iğrençlik, pislik, (b) nahoş/çirkin/tatsız/iğrenç şey. ***e.a.- 1. displeasing, disagreeable, obnoxious, unappetizing, noisome, objectionable.***

unplug, *gl.f.* **-plugged, -plugging 1.** fişi çekmek/çıkarmak, **2.** tıkacı/tapayı çıkarmak, **3.** tıkanıklığı açmak.

unplumbed, *sf.* **1.** iskandil edilmemiş, **2.** şakullenmemiş, şakulle ölçülmemiş, **3.** iyice/etraflıca anlaşılamamış, keşfedilememiş, **4.** (su/gaz vb.) boruları döşenmemiş, sıhhî tesisatı yapılmamış.

unpointed, *sf.* **1.** uçsuz, **2.** işaretsiz/noktasız (harf), **3.** derz edilmemiş (duvar), **4.** *mec.* maksatsız, gayesiz.

unpolarized, *sf.* ucaysız, ucaylanmamış, kutuplaşmamış , polarmamış, rastgele titreşimli.

unpolicied, *sf. esk. bk.:* **impolitic, injudicious.**

unpolished, *sf.* **1.** cilâsız, **2.** (elmas vb.) ham, işlenmemiş, tıraş edilmemiş. ~ **rice** : kabukları tam temizlenmemiş pirinç, **3.** kaba, nezaketsiz, zarafetsiz.

unpolite/ ~ly/ ~ness, *bk.:* **impolite/ ~ly/ ~ness.**

unpolitic, *sf. bk.:* **impolitic.**

unpolitical, *sf.* **1.** siyasetle ilgisiz/uğraşmayan. *an ~ person.* **2.** siyasete uymaz, siyasî değil.

unpolled, *sf.* **1.** kaydedilmemiş, kayıtsız, listede adı bulunmayan. *an ~ voter.* **2.** (seçimde) oy vermeyen.

unpolluted, *sf.* arı, temiz, saf, kirletilmemiş.

unpopular, *sf.* sevilmeyen, halkın rağbet etmediği, hoşlanılmayan, beğenilmeyen, tutulmayan. **~ity** : sevilmeme, beğenilmeme, rağbet görmeme, tutulmama. **~ly**: beğenilmeden, rağbet görmeden.

unpractical(ly), *sf. bk.:* **impractical(ly).**

unpracticed, *sf.* **1.** tecrübesiz, acemi. *an ~ actor.* **2.** denenmemiş, uygulanmamış, kullanılmamış. *Brit:* **unpractised**. ***e.a.- 1. unskilled, inexpert.***

unprecedented, *sf.* **1.** öncesiz, hiç rastlanmamış, eşi/benzeri görülmemiş/işitilmemiş, yeni, denenmemiş, **2. ~ly** : ilk olarak, öncesi olmadan, yepyeni, hiç rastlanmamış/görülmemiş bir şekilde. ***e.a.- 1. new, novel, unexampled, unheard-of.***

unpredictability, *is.* önceden bilinemezlik/kestirilemezlik, önceden tahmin olanaksızlığı. *The ~ of the climate.*

unpredictable, *sf.&is.* **1.** önceden bilinemez/kestirilemez/tahmin edilemez (olay/şey). *There are enormous and ~ risks.* **2. ~ness** *bk.:* **unpredictability**, **3. unpredictably** : habersiz, anî olarak, beklenmedik/umulmadık anda, önceden bilinemeyecek/kestirilemeyecek/tahmin edilemeyecek şekilde. *Terrorism strikes unpredictably.*

unpregnant, *sf. esk. bk.:* **inapt.**

unprejudiced, *sf.* **1.** önyargısız, tarafsız, bîtaraf, peşin hükümsüz, haktanır. *an ~ judge. an ~ decision.* **2.** *huk.* haklarına dokunmayan/halel getirmeyen, **3.** *esk.* hasarsız, hasara uğramamış, zedelenmemiş, **4. ~ly** : önyargısız/tarafsız/bîtaraf/peşin hükümsüz olarak, haktanırcasına. ***e.a.- 1. impartial, unbiased, fair, 3. unimpaired.***

unpremeditated, *sf.* **1.** kasıtsız, önceden tasarlanmamış, taammütsüz, taammüden yapılmayan. ~ *assault.* **2.** önceden akla gelmemiş, düşünülmemiş, **3. ~ly**: kasıtsız/taammütsüz olarak, önceden tasarlanmadan/düşünmeden, **4. ~ness** : kasıtsızlık, önceden tasarlamama/düşünmeme, taammütsüzlük. ***e.a.- 1. accidental, undesigned, extemporaneous.***

unpremeditation, *is.* önceden düşünüp tasarlamama.

unprepared, *sf.* **1.** hazırlıksız, hazırlanmamış. *an ~ student. We were ~ to the news.* **be caught ~** : gafil avlanmak, **2.** doğaçtan/irticalen söylenmiş. *an ~ speech.* **3. ~ly** : hazırlıksız olarak, hazırlanmadan, doğaçtan, irticalen, **4. ~ness** : hazırlıksızlık. ***e.a.- 2. impromptu.***

unprepossessing, *sf.* **1.** alımsız, çirkin, **2.** kuşkulandırıcı.

unpresentable, *sf.* **1.** sunulamaz, takdim edilemez, **2.** kaba, çirkin.

unpresuming, *sf.* mütevazi, iddiasız, alçak gönüllü.

unpretending, *sf. bk.:* **unpretentious.**

unpretentious, *sf.* **1.** iddiasız, gösterişsiz, mütevazi, yapmacıksız, sade, basit. ~ *homes.* **2.** kibirsiz, böbürlenmeyen, **3. ~ly** : iddiasız/gösterişsiz/mütevazi/yapmacıksız bir şekilde, kibirsizce, **4. ~ness**: iddiasızlık, gösterişsizlik,

tevazu, yapmacıksızlık, sadelik, basitlik, kibirsizlik. ***e.a.- 1. unpretending, humble, modest, simple, unaffected, open, easy.***

unpriced, *sf.* **1.** fiyatsız, fiyat konulmamış, fiyatı belirsiz, **2.** çok kıymetli, paha biçilmez. ***e.a.- 2. priceless.***

unprincipled, *sf.* **1.** ahlâksız, seciyesiz, karaktersiz. **an ~ scoundrel** : alçak dürzü, ahlâksız rezil, **2. ~ in** : ilkeleri/esası öğretilmemiş, **3. ~ness** : ahlâksızlık, seciyesizlik, karaktersizlik. ***e.a.- 1. dishonest, tricky, unscrupulous.***

unprintable, *sf.* **1.** basılamaz, tabedilemez, basılamayacak kadar müstehcen/ayıp/kötü, **2. ~ness** : basılma/tabedilme olanaksızlığı, **3. unprintably** : basılamayacak derecede.

unprizable, *sf. esk.* **1.** çok değerli, paha biçilmez, **2.** değersiz, kıymetsiz. ***e.a.- 1. invaluable, 2. valueless.***

unproductive, *sf.* **1.** kısır, çorak, ürünsüz, bereketsiz, ürün vermeyen, **2.** verimsiz, kazançsız, kazanç sağlamayan. *~ labor.* **3. ~ly** : kısır/çorak/ ürünsüz, bereketsiz/verimsiz bir şekilde, kazanç sağlamayacak tarzda, **4. ~ness** : kısırlık, çoraklık, ürünsüzlük, bereketsizlik, verimsizlik, kazançsızlık, kazanç sağlamama. ***e.a.- 1. barren.***

unprofessed, *sf.* açıkça söylenmemiş/itiraf edilmemiş. *an ~ aim.*

unprofessional, *sf.* **1.** meslekle ilgisiz, meslek dışı, **2.** meslek ahlâkına/standartlarına aykırı, meslek sahibine yakışmaz. *~ conduct.* **3.** mesleksiz, belirli mesleği olmayan (kimse), **4.** acemice/yeteneksizce yapılmış, uzman işi değil, **5.** *sp.* amatör (oyuncu), **6. ~ly** : meslekle ilgisi olmaksızın, meslek ahlâkına/standartlarına aykırı olarak, acemice, yeteneksizce, amatörce.

unprofitable, *sf.* **1.** yararsız, faydasız, kârsız, kazançsız, kâr/kazanç sağlamayan. *an ~ transaction.* **2.** boş, nafile, beyhude. *~ conversation.* **3. ~ness** : yararsızlık, faydasızlık, kârsızlık, kazançsızlık, kâr/kazanç sağlamama, nafilelik, beyhudelik, **4. unprofitably** : yararsız/faydasız/kârsız/kazançsız bir şekilde, kâr/kazanç sağlamadan, boşuna, nafile yere, beyhude olarak. ***e.a.- 1. useless, fruitless, 2. futile, vain.***

unpromising, *sf.* ümitsiz, sonucu/başaracağı şüpheli, ümit vermeyen. **~ly** : ümitsizce, sonu şüpheli olarak.

unprompted, *sf.* kendiliğinden, istenilmeden. ***e.a.- spontaneous.***

unpronounceable, *sf.* **1.** telâffuzu zor, düzgün telâffuz edilemeyen, **2.** zikre değmez.

unpronounced, *sf.* sessiz, telâffuz edilmeyen. ***e.a.- mute.***

unprotected, *sf.* korunmayan, himayesiz, muhafazasız, açık. **~ industry** : himayesiz sanayi.

unprovided, *sf.* **1. ~ with** (eskiden: **~ of**) : -den yoksun/mahrum, ... sağlanmamış, temin/tedarik edilmemiş, tedariksiz. *to be ~ with suitable raiment.* **2.** hazırlıksız, hazır değil. *~ for a sudden change.* **3. ~ for** : geçimi sağlanmamış/temin edilmemiş. *He left his family ~ for. His widow was ~ for.* **4. ~ly** : yoksun/mahrum bırakarak, sağlamadan, temin/tedarik etmeden, hazırlıksız olarak, **5. ~ness** : yoksunluk, mahrumiyet, tedariksizlik, hazırlıksızlık.

unprovoked, *sf.* **1.** sebepsiz, kışkırtılmamış, tahrik edilmemiş. *an ~ and distardly attack.* **2. ~ly** : kışkırtılmadan, tahrik edilmeden, durup dururken.

unpublished, *sf.* yayınlanmamış, neşredilmemiş, açıklanmamış. *~ memoirs.*

unpunctual, *sf.* vaktinde gelmeyen/davranmayan, geç kalan, dakik değil. **~ity** : dakik olmama, geç kalma.

unpunished, *sf.* cezalandırılmamış.

unqualifiable, *sf.* uygun nitelikte olmayan, yeteneksiz, ehliyetsiz, aranan koşulları haiz değil.

unqualified, *sf.* **1.** yeteneksiz, ihtisassız, ehliyetsiz, ehil değil, diplomasız, uygun nitelikte olmayan. *an ~ nurse. I am quite ~ to talk on this subject.* **2.** kesin, tam, şartsız, koşulsuz, şarta bağlı olmayan. *We are in ~ agreement.* **3. ~ly** : (a) yeteneksizce, ihtisassız/ehliyetsiz olarak, uygun nitelikte olmadan, (b) kesinlikle, tam/şartsız/koşulsuz olarak, şarta bağlı olmadan, **4. ~ness** : (a) yeteneksizlik, ehliyetsizlik, uygunsuzluk, (b) kesinlik, şarta bağlı olmama. ***e.a.- 1. unfit, incompetent, 2. absolute, unmitigated, entire.***

unquenchable, *sf.* söndürülemez, bastırılamaz.

unquestionable, *sf.* **1.** şüphesiz, şüpheye yer vermeyen, kesin, kat'î, muhakkak, su götürmez, itiraz edilemez. ~ *evidence.* **2.** kusursuz, eleştirilemez, müstesna, eşsiz, tam, mükemmel. *a man of ~ principles.* **3. ~ness = unquestionability** : (a) şüphesizlik, kesinlik, kat'iyet, (b) kusursuzluk, eleştirilemezlik, eşsizlik, mükemmellik, **4. unquestionably** : (a) şüphesiz, şüphe yok ki, kesin olarak, kat'iyetle, muhakkak ki, (b) kusursuz/müstesna/eşsiz bir şekilde, mükemmelen. ***e.a.- 1.*** *incontestable, incontrovertible, indusputable, indubitable* ***2.*** *unexceptionable.*

unquestioned, *sf.* **1.** şüphesiz, muhakkak, itirazsız kabul edilen, **2.** araştırılmamış, soruşturulmamış, tahkik edilmemiş, **3.** sorguya çekilmemiş, ifadesi alınmamış. *an ~ witness.* ***e.a.- 1.*** *undisputed, undoubted.*

unquestioning, *sf.* mutlak, tam, itirazsız, tereddütsüz. ~ **obedience** : mutlak/tam itaat. **~ly** : tam olarak, itiraz etmeden, tereddütsüzce.

unquiet, *sf.&is.* **1.** rahatsız(lık), huzursuz (luk), sarsılma, sarsıntı(lı), **2.** üzüntü(lü), sinirli (lik), (manen/zihnen) perişan(lık), kaygı(lı), **3.** *esk.* gürültülü, **4. ~ly** : rahatsız/huzursuz/sarsıntılı bir şekilde, üzüntü ile, sinirli/perişan bir şekilde, **5. ~ness** : rahatsızlık, huzursuzluk, sarsılma, sarsıntı, üzüntü, sinirlilik, (manevî/zihnî) perişanlık, kaygı. ***e.a.- 1.*** *restless, fidgety, restive, disordered, turbulent, tumultuous,* ***2.*** *vexed, perturbed, uneasy, nervous, upset, disturbed,* ***3.*** *noisy.*

unquotable, *sf.* iktibas edilemez, tekrarlanamaz.

unquote, *gs.f.* **-quoted, -quoting** tırnak işaretini kapamak, aktarılan sözün/parçanın sonuna tırnak işareti koymak (aynen nakledilen sözün bittiğini belirtir). *The candidate said (QUOTE)" I am unalterably opposed to this policy." (UNQUOTE).*

unquoted, *sf.* listede bulunmayan, zikredilmeyen. ~ **securities** : borsa cetvelinde fiyatları verilmeyen esham.

unravel, *f.* **-eled, -eling** (*veya Brit:* **-elled, -elling**) **1.** (kumaş/örgü vb.) sök(ül)mek, çöz(ül)mek (dolaşığı) aç(ıl)mak, **2.** (sır vb.) çöz(ül)mek, açıkla(n)mak, halletmek, meydana/açığa çıkarmak. *to ~ a mystery.* **3. ~ment** : sök(ül)me, çöz(ül)me, (dolaşığı) aç(ıl)ma, (sır vb.) çöz(ül)me, açıkla(n)ma, halletme, meydana/açığa çıkarma.

unravel(l)er, *is.* (kumaş/örgü vb.) söken, (dolaşığı) açan, (sır vb.) açıklayan, halleden, meydana/ açığa çıkaran, çözen.

unread, *sf.* **1.** okunmamış (kitap vb.), **2.** bilgisiz, cahil, okumamış, tahsil görmemiş, **3.** (belirli alanda) bilgisi kıt. ~ *in mathematics.*

unreadable, *sf.* **1.** okunamaz, çetrefil, karışık, okunması güç/imkânsız (yazı), **2.** (okunması) can sıkıcı, ilginç değil (kitap, vb.), **3.** anlaşılmaz, muğlâk, karanlık, **4. ~ness = unreadability** : okunamazlık, çetrefillik, karışıklık, okunma güçlüğü/imkânsızlığı, (okunması) can sıkıcılık, ilginçsizlik, anlaşılmazlık, muğlâklık, **5. unreadably**: okunamaz biçimde, çetrefilce, karmakarışık, anlaşılmaz/muğlâk bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *illegible, undecipherable,* ***2.*** *dull, tedious,* ***3.*** *incomprehensible, unintelligible, indistinct.*

unready, *sf.* **1.** hazır değil, hazır olmayan. *The new school is as yet ~ for use.* **2.** hazırlıksız, hazırlanmamış. *He was emotionally ~ for success.* **3.** yavaş, uyuşuk, atik/çevik değil, sür'atiintikalden yoksun, **4.** *Brit.- k.d.* giyinmemiş, **5. unreadily** : hazırlıksız olarak, hazırlanmamış durumda, **6. unreadiness** : hazırlıksızlık. ***e.a.- 2.*** *unprepared.*

unreal, *sf.* **1.** gerçeksiz, gerçek dışı, gerçek/hakikî olmayan, gerçek olmaktan uzak, **2.** sanal, hayalî, nazarî, kuramsal, **3.** sahte, uydurma, yapay, sun'î, taklit, yapmacık, **4. ~ly** : sanallıkla, sanalca, hayalî bir şekilde, gerçekten uzaklaşarak. ***e.a.- 2.*** *imaginary, fanciful, illusory, delusory, fantastic, theoretical, fictitious, spurious,* ***3.*** *sham, false, artificial.*

unrealistic, *sf.* sanal, hayalî, gerçeklere aykırı, gerçekçi olmayan. **~ally** : sanal/hayalî olarak, hayalen, gerçeklerden uzak bir şekilde.

unreality, *is., ç.* **-ties 1.** gerçeksizlik, düşsüllük, sanallık, gerçekten/hakikatten uzaklık, **2.** sanal/hayal/gerçek dışı şey, **3.** gerçekleşemezlik, gerçekleşme olanaksızlığı, olamazlık, yapılamazlık. ***e.a.- 3.*** *impracticality, incompetence.*

unrealizable, *sf.* **1.** gerçekleş(tiril)emez, gerçekleşmesi olanaksız, hayalî, sanal. *an immense and ~ series of electoral pledges.* **2.** anlaşılmaz, havsalaya sığmaz, düşünülemez. *Brit:* **unrealisable**. ***e.a.- 2.*** *unthinkable, incomprehensible, unintelligible.*

unrealize, *gl.f.* **-ized, -izing** gerçekleştirmemek, sanallaştırmak, tahakkuk ettirmemek, gerçekleşmesine engel olmak.

unrealized, *sf.* **1.** gerçekleşmemiş, tahakkuk etmemiş (amaç, görev, vb.). *an ~ ambition. ~ profit.* **2.** gizli, farkına varılmayan. *~ talent. He found he had ~ strength and endurance. Brit.:* **unrealised.**

unreason[1], *is.* **1.** mantıksızlık, manasızlık, saçmalık, **2.** delilik, çılgınlık, akılsızlık, akıl noksanlığı. ***e.a.- 1.*** *irrationality, absurdity, nonsense, 2. insanity, madness, confusion, disorder.*

unreason[2], *gl.f.* aklını kaçırmak/bozmak, delirmek, çıldırmak.

unreasonable, *sf.* **1.** mantıksız, manasız, saçma. *~ beliefs.* **2.** makul /münasip olmayan, uygunsuz, yersiz, yakışıksız. *working under ~ pressure.* **3.** aşırı, müfrit, insafsız. *~ demands.* **4.** düşüncesiz, muhakemesiz, doğru/mantıkî düşünmeyen. *~ people.* **5. ~ness = unreasonability** : mantıksızlık, manasızlık, saçmalık, uygunsuzluk, aşırılık, ifrat, düşüncesizlik, doğru/mantıkî düşünmeme, **6. unreasonably** : mantıksızca, manasızca, saçma, makul /münasip olmayacak tarzda, düşüncesizce, muhakeme etmeden, doğru/mantıkî düşünmeksizin. ***e.a.- 1,2.*** *senseless, foolish, silly, absurd, irrational, inappropriate, 3. excessive, immoderate, exorbitant, extravagant.*

unreasoning, *sf.* **1.** mantıksız, akılsız, düşüncesiz, gayrimakul, saçma, akla sığmaz, akıl almaz, asılsız. *~ fear.* **2. ~ly**: mantıksızca, akılsızca, düşüncesizce, düşünmeden, muhakeme etmeden. ***e.a.- 1.*** *irrational, reasonless.*

unreckonable, *sf.* hesapsız, sayısız, sonsuz, sınırsız. ***e.a.- unlimited.***

unrecognizable, *sf.* tanınamaz.

unrecognized, *sf.* tanınmamış, tanınmayan, kabul olunmamış/olunmayan, kadri bilinmeyen.

unreconstructed, *sf.* **1.** musır, (fikir ve inanışlarında) direnen, inatçı, bildiğinden şaşmaz, eski fikir ve inanışlara saplanıp kalmış, **2.** *ABD* iç şavaştan sonra birliğe katılmayan (Güney eyaleti).

unrecorded, *sf.* **1.** kaydedilmemiş, kayıtsız, **2.** banda alınmamış.

unrecoverable, *sf.* **1.** onulmaz, iyileşmez, şifa bulmaz, tedavisi güç, **2.** geri getirilemez, telâfi edilemez.

unredeemable, *sf.* **1.** yeri doldurulamaz, telâfi edilemez, tamiri/telâfisi imkânsız, **2.** (borç) ödenemez.

unredeemed, *sf.* **1.** yeri doldurulmamış, telâfi edilmemiş, örtülmemiş, karşılanmamış. **His vices were ~ by any virtue** : Kötülüklerini örtecek hiçbir meziyeti yoktu. **town of ~ ugliness** : çirkinliği apaçık/sırıtan şehir, **2.** tutulmamış, yerine getirilmemiş. *~ promise.* **3.** ödenmemiş (borç).

unreel, *f.* **1.** (makaradan) çöz(ül)mek, **2. ~able** : çözülebilir, **3. ~er** : çözen. ***e.a.- 1.*** *unwind.*

unreeve, *f.* **-reeved/-rove(n), -reeving** *den.* halatın bir ucunu delikten/makaradan çıkarmak/çekmek.

UNREF = United Nations Refugee Emergency Fund.

unrefined, *sf.* **1.** arıtılmamış, ham, tasfiye edilmemiş. *~ metal.* **2.** (zevk/davranış/dil vb.) kaba, adî, terbiyesiz, inceliksiz, nezaketsiz. ***e.a.- 1.*** *unpurified, crude, 2. uncultured, rude, boorish, vulgar.*

unreflected, *sf.* **1.** (üzerinde) düşünülmemiş, teemmül edilmemiş, **2.** yansı(tıl)mamış.

unreflecting, *sf.* **1.** (derin) düşünmeyen, düşüncesiz. *an ~ self-satisfied man.* **2.** (ışığı vb.) yansıtmayan, aksettirmeyen, **3. ~ly** : düşünmeden, düşüncesizce. ***e.a.- 1.*** *unthinking, 2. thoughtlessly.*

unreflective, *sf.* **1.** düşüncesiz, dikkatsiz, aceleci, **2. ~ly** : düşüncesizce, dikkatsizlikle, acele ile. ***e.a.- 1.*** *thoughtless, heedless, rash, 3. thoughtlessly.*

unreformed, *sf.* **1.** düzeltilmemiş, yola gelmemiş, ıslah olmamış, **2.** *ilâh.* reformasyon yapmamış.

unregeneracy, *is.* tövbe etmeme, inançsızlık, imansızlık, günahkârlık.

unregenerate(d), *sf.* **1.** tövbe etmemiş, nedamet getirmemiş, tövbekâr olmayan. *a ~ sinner.* **2.** (bir dine/mezhebe/ideale) inanmayan/inanmamış, inançsız, imansız, **3.** inatçı, muannit. *an ~ reactionary.* **4.** günahkâr, ıslah olunmamış, ıslah kabul etmez, ahlâkla bağdaşmayan. ***e.a.- 1.*** *unrepentant, 2. unreconstructed, 3. obstinate, stubborn, 4. sinful, wicked.*

unregenerate, *is.* **1.** tövbe etmemiş/ inançsız/imansız/ıslah kabul etmez kimse, günahkâr kişi, **2. ~ly**: tövbe etmeksizin, inanmadan, imansızlıkla, ıslah kabul etmezcesine.

unrehearsed, *sf.* **1.** *tiy.* provasız, prova edilmemiş, **2.** *mec.* kendiliğinden, **3.** hazırlıksız, hazırlanmadan. *an ~ speech.*

unrein, *f.* **1.** dizginleri salıvermek/ bırakmak, **2.** *mec.* salıvermek, koyvermek, başıboş bırakmak.

unreined, *sf.* **1.** dizginleri sıkılmamış, **2.** dizginsiz, başıboş, sınırsız, tahditsiz.

unrelated, *sf.* **1.** (başka şeyle) ilgisiz, ilgisi/alâkası/ilişkisi olmayan, ayrı. *a series of ~ incidents. New issues may arise, ~ to the original ones.* **2.** akraba olmayan, **3.** anlatılmamış. *an ~ tale.* ***e.a.- 1.*** *discrete, disjoined, separate, 3. untold.*

unrelenting, *sf.* **1.** boyun eğmez, azimkâr, kararından dönmez, sebatkâr. *an ~ leader.* **2.** gevşemeyen, hızını/şiddetini kaybetmeyen, sürekli. *~ progress.* **3.** sert, katı, amansız, merhametsiz, **4. ~ly** : azimle, sebatla, yılmadan, (kararından) dönmeksizin, gevşemeden, hızını kaybetmeden, aynı hızla, **5. ~ness** : azim, sebat, boyun eğmeme, kararından dönmeme; amansızlık, merhametsizlik. ***e.a.- 1.*** *stern, relentless, implacable, inflexible, 2. unremitting, constant, continuous, unfailing, 3. hard, pitiless, inoxerable.*

unreliable, *sf.* **1.** güvenilmez, inanılmaz, itimat edilemez, güvensiz, emniyetsiz, **2. unreliably** : güvenilmez/itimat edilemez bir hâlde, güvensizlikle, emniyetsiz olarak, **3. ~ness = unreliability** : itimatsızlık, güvensizlik, emniyetsizlik.

unrelieved, *sf.* **1.** ferahlamamış, derdi hafiflememiş. *~ anxiety.* **2.** tek düzen, yeknesak, hep aynı, değişiklik göstermeyen. **News of ~ gloom** : Hep aynı üzücü haberler. *Plain ~ by the smallest hillock. ~ darkness.*

unreligious, *sf.* **1.** dinsiz, din düşmanı/ aleyhtarı, **2.** lâik, dinle ilgisi olmayan. ***e.a.- 1.*** *irreligious, 2. secular, nonreligious.*

unremarked, *sf.* **1.** fark edilmemiş, farkına varılmamış. **His absence had gone ~** : Yokluğu fark edilmedi. **2. ~ upon**: yorum yapılmayan, sükûtla geçiştirilen. ***e.a.- 1.*** *unnoticed.*

unremitting, *sf.* **1.** aralıksız, fasılasız, sürekli, devamlı, durmak bilmez, sürüp giden, dinmez, sükûn bulmaz. *~ noise. ~ attention/ efforts/care.* **2. ~ly** : aralıksız olarak, fasılasız/ sürekli bir şekilde, devamlı surette, daimî olarak, durup dinlenmeden, mütemadiyen, habire. *This experience made me ~ly hostile to the police.* **3. ~ness** : süreklilik, devamlılık, aralıksızlık. ***e.a.- 1.*** *incessant, continuous, constant, perpetual. 2. steadily, uninterruptedly.*

unremunerative, *sf.* kazançsız, kâr/kazanç getirmeyen. *an ~ occupation.* ***e.a.- unrewarding.***

unrepair, *is.* **1.** onarımsızlık, tamirsizlik, bakımsızlık, harabiyet, **2. ~ed** : onarımsız, tamir edilmemiş, bakımsız, harap. ***e.a.- 1.*** *disrepair, dilapidation.*

unrepentance, *is.* pişman olmama, tövbe etmeme.

unrepentant = unrepenting, *sf.* pişman olmayan, tövbesiz, tövbe etmeyen.

unreported, *sf.* söylenmemiş, anlatılmamış, bildirilmemiş, beyan edilmemiş.

unrequited, *sf.* karşılıksız (kalmış), mukabelesiz, karşılığı verilmemiş/ yapılmamış. **~ love** : karşılık görmeyen aşk.

unreserve, *is.* içtenlik, açık sözlülük, dürüstlük, samimiyet, açık kalplilik. ***e.a.- candor, frankness.***

unreserved, *sf.* **1.** koşulsuz, kayıtsız şartsız, tam, bütün, tekmil, sınırlanmamış. *~ approval. ~ support.* **to give one's ~ attention** : bütün dikkatini vermek, **2.** içten, açık sözlü, dürüst, samimi, açık kalpli, çekinmesiz. *She spoke to me with ~ confidence.* **3.** (yer/oda vb.) tutulmamış, ayrılmamış, **4. ~ly** : kayıtsız şartsız, tamamen, büsbütün, istisnasız; içtenlikle, açıkça, dürüst/ samimi bir şekilde, çekinmeden. *I accept your word ~ly.* **5. ~ness** : içtenlik, açık sözlülük, dürüstlük, samimiyet, açık kalplilik, çekinmezlik. ***e.a.- 1.*** *complete, entire, full, unlimited, unqualified, 2. frank, open, candid, ingenuous, informal.*

unresponsive, *sf.* **1.** tepki göstermeyen, soğuk, hissiz, cevap vermeyen, **2.** ihtiyacı karşılamayan, **3. ~ly** : tepki göstermeden, soğuk/hissiz bir şekilde, cevap vermeyerek, ihtiyacı karşılamadan, **4. ~ness** : tepkisizlik, soğukluk, hissizlik, cevap vermeme, ihtiyacı karşılamama.

unrest, *is.* **1.** rahatsızlık, huzursuzluk. *the social ~ .* **2.** kargaşa isyan, asayişsizlik, kaynaşma, çalkalanma, kalkışma. *Labor ~. Political ~ .* ***e.a.- 1. uneasiness, disquiet, 2. turmoil, trouble, agitation.***

unrestrained, *sf.* **1.** denetsiz, kontrolsüz, idaresiz, itidalsiz, ölçüsüz, aşırı, müfrit. *the ~ use of state power. ~ proliferation of the technology.* **2.** serbest, başıboş, pervasız, kısıtlanmamış, zapt edilmemiş, frenlenmemiş. *He felt happy and ~.* **3. ~ly** : denetsizce, kontrolsüzce, itidalsiz/ölçüsüz/aşırı/müfrit bir şekilde, serbestçe, başıboş, pervasızca, **4. ~ness** *bk.:* **unrestraint**. ***e.a.- 1. uncontrolled, immoderate, intemperate, 2. free, spontaneous.***

unrestraint, *is.* denetsizlik, kontrolsüzlük, serbestlik, başıboşluk, kısıtsızlık.

unrestricted, *sf.* sınırsız, kısıtsız, serbest, mutlak, tam. ***e.a.- unlimited.***

unrevealed, *sf.* gizli, açıklanmamış. *keep a secret ~.*

unrevised, *sf.* düzeltilmemiş, gözden geçirilmemiş.

unrewarded, *sf.* ödülsüz, ödüllendirilmemiş, mükâfatlandırılmamış.

unriddle, *gl.f.* **-dled, -dling** (sır/bilmece vb.) çözmek, halletmek, (rüya) tabir etmek. **~r** : çözen, tabir eden.

unrifled, *sf.* **1.** yivsiz (tüfek), **2.** yağma/talan edilmemiş, soyulmamış. ***e.a.- 1. smoothbored, 2. undespoiled, unrobbed.***

unrig, *gl.f.* **-rigged, -riggigng 1.** *den.* donanımını çıkarmak. *~ a ship.* **2.** *Brit.* elbisesini çıkarmak, soy(dur)mak. ***e.a.- 2. undress, unclothe.***

unrighteous, *sf.* **1.** kötü, ahlâksız, günahkâr. *an ~ man.* **2.** haksız, adaletsiz. *an ~ sentence.* **3.** doğru/dürüst olmayan, **4. ~ly** : kötülükle, ahlâksızca, haksızlıkla, dürüst olmaksızın, **5. ~ness** : kötülük, ahlâksızlık, günahkârlık; haksızlık, adaletsizlik. ***e.a.- 1. wicked, sinful, evil, 2. unfair, unjust.***

unrip, *gl.f.* **-ripped, -ripping 1.** yırtmak, yarmak, yırtıp ayırmak, parçalamak, (dikiş) sökmek. *to ~ a seam.* **2.** açıklamak, ifşa etmek, açığa vurmak. *to ~ a plan.* ***e.a.- 1. tear open, slit up, 2. disclose, reveal.***

unripe, *sf.* **1.** ham, olgunlaşmamış. *~ fruit.* **2.** vakitsiz, çok erken. *the time is ~:* **3.** hazırlanmamış, hazır değil, **4. ~ly** : olgunlaşmadan, hazırlanmadan, vakitsiz olarak, **5. ~ness** : hamlık; vakitsizlik, erkenlik; hazırlıksızlık. ***e.a.- 1. immature, 2. premature, 3. unready, unprepared.***

unrival(l)ed, *sf.* eşsiz, rakipsiz. *~ opportunities. ~ beauty.* ***e.a.- peerless, incomparable, unequaled, matchless, supreme.***

unrobe, *f.* **-robed, -robing** soy(un)mak, elbisesini çıkar(t)mak. ***e.a.- undress, disrobe.***

unroll, *f.* **1.** (tomar/sargı vb.) çöz(ül)mek, aç(ıl)mak, **2.** (göz önüne) ser(il)mek, teşhir etmek/edilmek. *The landscape ~ed before his eyes.* **3.** *esk.* listeden çıkarmak, kaydını silmek. ***e.a.- 1. uncoil, unwind, 2. display, reveal, unfold.***

unromantic, *sf.* romantik olmayan, bayağı, adî. **~ally** : bayağı şekilde, romantik olmadan.

unroof, *gl.f.* çatısını/örtüsünü kaldırmak/açmak.

unroot, *f.* kökünden sök(ül)mek. ***e.a.- uproot, eradicate.***

unround, *gl.f. s.bl.* düzleştirmek, yuvarlak ünlüyü düz ünlüye çevirmek, dudakları yuvarlatmadan telâffuz etmek. **~ed** : düz. **~ed wovel** : düz ünlü.

UNRRA = **U.N.R.R.A.** = United Nations Relief and Rehabilitation Administration.

unruffled, *sf.* **1.** sakin, durgun, asude, heyecansız, telâşsız, **2.** düz, kırışıksız, kırışmamış. *~ water/gar-ment.* ***e.a.- 1. calm, steady, unflustered, 2. smooth.***

unruly, *sf.* **-lier, -liest 1.** haşarı, yaramaz, itaatsiz, asi, yola gelmez, zapt olunmaz, dik kafalı, azılı, ele avuca sığmaz. *~ children. Day by day the students became bolder and more ~ .* **2.** (saç) dağınık, karmakarışık. *He smoothed his ~ hair.* **3. unruliness** : haşarılık, yaramazlık, itaatsizlik, asilik, dik kafalılık, ele avuca sığmazlık, (saç) dağınıklık. ***e.a.- 1. disobedient, unmanageable, uncontrollable, ungovernable, intractable, turbulent, willful, refractory, recalcitrant, headstrong.***

UNRWA = United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East: Yakın Doğudaki Filistinli Göçmenler için Birleşmiş Milletler Yardım Kurumu.

unsaddle, *gl.f.* **-dled, -dling 1.** eyerini çıkarmak, **2.** eyerden/attan düşürmek.

unsafe, *sf.* güvencesiz, güvenilmez, emniyetsiz, tehlikeli. ***e.a.*** *- insecure, unreliable.*

unsafety, *is.* güvencesizlik, güvenilmezlik, emniyetsizlik, tehlike. ***e.a.*** *- insecurity.*

unsaid, *sf.* söylenmemiş, sözü edilmemiş. **leave ~** : meskût geçmek.

unsalaried, *sf.* maaşsız, ücretsiz, fahrî.

unsaleable, *sf.* satılamaz, satışı olanaksız. *~ articles.*

unsanctified, *sf.* kutsuz, kutsallaştırılmamış, takdis edilmemiş.

unsatisfactory, *sf.* **1.** yetersiz, uygunsuz, tatminkâr değil, memnun etmeyen, muvafık olmayan, kusurlu, **2. unsatisfactorily** : yetersizce, uygunsuzca, tatmin etmeksizin, memnun etmeden, muvafık olmaksızın, kusurlu olarak, **3. unsatisfactoriness** : yetersizlik, uygunsuzluk, tatminkâr/muvafık olmama, kusur.

unsaturate, *is.* doymamış madde/eriyik.

unsaturated, *sf. kim.* doymamış. **~ compounds** : doymamış bileşikler. **~ fats** : doymamış yağlar.

unsaturation, *is.* doymamışlık.

unsavo(u)ry, *sf.* **1.** tatsız, lezzetsiz, yavan. *an ~ meal.* **2.** tadı/lezzeti kötü, iğrenç, fena kokulu, **3.** zevksiz, nahoş, bıktırıcı, usanç verici. *Poor teachers can make education ~ .* **4.** (toplum ve ahlâk bakımından) kötü, adî, pespaye. *~ reputation.* **5. unsavo(u)rily**, tatsız/lezzetsiz/yavan/iğrenç bir şekilde, zevksizce, bıktırıcasına, (toplum ve ahlâk için) kötü/ adî bir biçimde, **6. unsavo(u)riness** : tatsızlık, lezzetsizlik, yavanlık, iğrençlik, zevksizlik, kötülük, adîlik. ***e.a.*** *- **1.** tasteless, insipid, **2.** distasteful, **3.** unapealing, disagreeable, **4.** offensive, objectionable.*

unsay, *gl.f.* **-said, -saying 1.** sözünü geri almak, sözünden dönmek/caymak, rücu etmek. **If only I could ~ my words of anger** : Öfke ile söylediklerimi keşke söylemeseydim. **2. ~able** : söylenemez, kolayca anlatılamaz/ifade edilemez. ***e.a.*** *- **1.** recant, retract.*

unscalable, *sf.* tırmanılamaz. *an ~ fence/barrier.*

unscathed, *sf.* yarasız, yaralanmamış. ***e.a.*** *- unharmed, uninjured.*

unscented, *sf.* kokusuz, rayihasız. *an ~ soap.*

unschooled, *sf.* **1.** okumamış, tahsilsiz, tahsil görmemiş, eğitilmemiş, okula gitmemiş. *an ~ woodsman.* **2.** doğal, tabiî, fıtrî, yaratılıştan, sonradan öğrenilmemiş. *~ talent.* ***e.a.*** *- **1.** untaught, untrained, **2.** natural.*

unscientific, *sf.* **1.** bilimsel olmayan, bilime aykırı, gayriilmî, **2.** bilimsel ilke ve yöntemlere aykırı, **3.** bilgisiz, ilimsiz, cahil, **4. ~ly** : bilime aykırı olarak, bilim dışı, gayrifennî olarak.

unscramble, *gl.f.* **-bled, -bling 1.** düzenlemek, düzgünleştirmek, karmakarışık hâlden kurtarmak, düzene/intizama sokmak, **2.** (karıştırılmış/şifrelenmiş radyo/telefon konuşmasını) anlaşılır hâle getirmek.

unscrew, *f.* **1.** vidasını çıkarmak/sökmek/gevşetmek, **2.** vidasını sökerek açmak, **3.** (vidalı kutu/şişe kapağını) açmak.

unscripted, *sf.* yazısız, metinsiz, önceden yazılmamış.

unscrupulous, *sf.* **1.** vicdansız, ahlâksız, ilkesiz, prensipsiz, pervasız, alçak, hiçbir şeyden çekinmeyen. *~ enough to betray his friends again and again. ~ politicians who would be happy to sell their country in order to gain power.* **2. ~ity = ~ness** : vicdansızlık, alçaklık, ahlâksızlık, ilkesizlik, pervasızlık, hiçbir şeyden çekinmeme, **3. ~ly** : vicdansızca, alçakça, ahlâksızca, pervasızca, hiçbir şeyden çekinmeden. ***e.a.*** *- **1.** conscienceless, unprincipled, immoral.*

unseal, *gl.f.* **1.** mührünü bozmak/kırmak/çıkarmak, açmak, **2.** (söz, davranış vb.) serbestlik vermek, kayıttan kurtarmak, **3. ~able** : (mühür) bozulabilir, açılabilir. ***e.a.*** *- **1.** open, **2.** free.*

unsealed, *sf.* **1.** mührsüz, damgasız, mühürlenmemiş. *~ cargo.* **2.** (mektup vb.) kapatılmamış, kapatılıp mühürlenmemiş. *an ~ letter.* **3.** onaysız, tasdiksiz, onaylanmamış, tasdik edilmemiş.

unseam, *gl.f.* dikişlerini sökmek, sökerek parçalara ayırmak. *~ the garment.*

unsearchable, *sf.* **1.** gizli, esrarengiz, akıl ermez, anlaşılmaz, keşfedilemez, sırrına erişilemez. *The ~ ways of the universe.* **2. ~ness** : gizlilik, esrar, akıl ermezlik, anlaşılmazlık,

3. unsearchably : gizli/esrarengiz/akıl ermez/anlaşılmaz bir şekilde. ***e.a.- 1. mysterious, hidden, inscrutable.***

unseasonable, *sf.* **1.** mevsimsiz. ~ *weather.* **2.** zamansız, vakitsiz, yersiz. *His intrusion was quite* ~. **3. ~ness**: mevsimsizlik, zamansızlık, vakitsizlik, yersizlik, **4. unseasonably** : mevsimsiz/zamansız/vakitsiz/yersiz olarak, uygunsuz zamanda. ***e.a.- 1. unseasonal, 2. untimely, ill-timed, inappropriate.***

unseasonal, *sf.* mevsimsiz.

unseasoned, *sf.* **1.** baharatsız, **2.** olgunlaşmamış, **3.** (işe/çevreye/iklime) alışmamış, acemi, **4. ~ness** : baharatsızlık, acemilik, alışmamışlık.

unseat, *gl.f.* **1.** attan, düşürmek, yerinden/sandalyesinden kaldırmak, **2.** (siyasî mevkiden) atmak, azletmek, görevden almak. ***e.a.- 1. unhorse, 2. depose.***

unseaworthy, *sf.* denize dayanamaz, denize açılmaya elverişsiz. **unseaworthiness** : denize dayanamama, denize açılmaya elverişsizlik.

unseconded, *sf.* **1.** desteklenmeyen (öneri vb.), **2.** yardım görmeyen.

unsecured, *sf.* **1.** güvencesiz, teminatsız, kefaletsiz. *an ~ loan.* **2.** iyi bağlanmamış/sıkıştırılmamış/tutturulmamış, kilitlenmemiş, sağlamlaştırılmamış.~ *door/lock/hair.*

unseeded, *sf. sp.* seçilmemiş.

unseeing, *sf.* **1.** görmeyen, kör. *to look at sth./s.o. with ~ eyes.* **2. ~ly** : görmeden, görmeksizin, **3. ~ness** : görmemezlik, körlük.

unseemly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** yakışıksız, uygunsuz, yersiz, zamansız, mevsimsiz, münasebetsiz, ayıp, çirkin (bir şekilde), **2. unseemliness:** yakışıksızlık, uygunsuzluk, yersizlik, zamansızlık, mevsimsizlik, münasebetsizlik, ayıplık, çirkinlik. ***e.a.- 1. improper, inappropriate, unbefitting, unseasonable, indecorous. k.a.- seemly.***

unseen, *sf.* **1.** görülmemiş, göze çarpmamış, görülmez, **2.** gizli, göze görünmeyen. **the ~** : ahret, öbür dünya, gaip, doğa üstü, **3.** (yazı/müzik) önceden incelenmeden anlaşılan. ~ **translation** : sözlüğe bakmadan çeviri. ***e.a.- 1. unperceived, unobserved, invisible.***

unsegregated, *sf.* ayırımsız, (ırk vb. bakımından) fark gözetmeyen, (birbirine) kaynaşmış. ***e.a.- integrated.***

unselfish, *sf.* **1.** cömert, bencil olmayan, kendi çıkarını düşünmeyen, feragatkâr, **2. ~ly** : cömertçe, bencil olmadan, kendi çıkarını düşünmeksizin, **3. ~ness** : cömertlik, bencil olmama, kendi çıkarını düşünmeme, feragatkârlık. ***e.a.- altruistic, disinterested, magnanimous, generous.***

unserviceable, *sf.* **1.** işletilemez, kullanılamaz, işe yaramaz. ~ *equipment may be discarded and replaced.* **2.** (silâh vb.) bozuk, **3.** (arkadaş) güvenilemez, **4.** askerlik yapamaz.

unset[1], *f.* **unset, unsetting 1.** (ziynet eşyasından elmas vb.) çıkarmak, sökmek, **2.** (cerrahi) kemiği tekrar kırmak, **3.** (tuzağı) kaldırmak, sökmek.

unset[2], *sf.* **1.** (ziynet eşyasına elmas vb.) takılmamış, çıkartılmış. ~ *diamonds.* **2.** (beton vb.) sertleşmemiş, katılaşmamış. ~ *concrete.* ***e.a.- 1. unmounted.***

unsettle, *f.* **-tled, -tling 1.** (denge/düzen) boz(ul)mak, kararsızlaş(tır)mak. *Foreign food always ~s my stomach.* **2.** (inanç/duygu vb.) sars(ıl)mak, zayıfla(t)mak, **3.** tedirgin etmek/olmak, huzurunu kaçırmak. *The sudden changes ~s her/her mind. It ~d him not to know where he was.* **4.** karıştırmak, bulandırmak. ***e.a.- 1. upset, disturb, 3. discompose.***

unsettled, *sf.* **1.** düzenlenmemiş, tanzim edilmemiş, karmakarışık, karışıklık içinde. ~ *political conditions.* **2.** göçebe, yerleşmemiş, **3.** kararsız, **4.** kararlaştırılmamış, karara bağlanmamış, tespit edilmemiş. *an ~ question.* **5.** henüz yerleşilmemiş, gayrimeskûn (yer/arazi), **6.** belirsiz, şüpheli. *an ~ state of mind.* **7.** (hava) değişken, değişik, mütehavvil, kararsız. ~ *weather.* **8.** (hesap/borç) ödenmemiş, kapatılmamış, **9.** (insan) tedirgin, huzursuz, kararsız, müteredditi. ***e.a.- 1. unorganized, disorganized, disturbed, 3. unstable, unsteady, 6. undetermined, indeterminate, unsure, doubtful, 7. variable, vacillating, fickle, faltering, irresolute, inconstant. k.a.- 1.&3. stable.***

unsettledness, *is.* kararsızlık, karışıklık, düzensizlik, değişkenlik, tedirginlik, huzursuzluk, (borç) ödenmemiş olma.

unsettlement, *is.* **1.** (denge vb.) boz(ul)ma, sars(ıl)ma, (huzur) kaç(ır)ma, tedirgin etme/olma, **2.** *bk.:* **unsettledness.**

unsettling, *sf.* (denge vb.) bozucu/bozan, sarsan, (huzur) kaçıran, tedirgin edici/eden.

unsew, *gl.f.* **-sewed, -sewn** (dikişi) sökmek.

unsex, *gl.f.* **1.** cinsel iktidarını kaybettirmek, iktidarsızlaştırmak, **2.** (bir kimseyi) cinsiyetinden yoksun kılmak, kendi cinsine özgü niteliklerden mahrum etmek.

unshackle, *gl.f.* **-led, -ling 1.** zincirden/prangadan kurtarmak, zincirlerini çözmek, **2.** (konuşma vb.) serbest bırakmak, kısıtlamamak. ***e.a.- 1.*** *unfetter.*

unshak(e)able, *sf.* sarsılmaz, sağlam, metin. **~ness** : sarsılmazlık, sağlamlık, metinlik. **unshakably** : sarsılmaksızın, sağlamca, metanetle.

unshaken, *sf.* sarsılmamış, metin, sabit, sağlam.

unshaped = unshapen, *sf.* biçimsiz, şekilsiz, iyi şekil verilmemiş.

unshapely, *sf.* biçimsiz, çelimsiz.

unshattered, *sf.* parçalanmamış, zerrelere ayrılmamış.

unshaved = unshaven, *sf.* tıraşı uzamış, tıraş olmamış, tıraşsız.

unsheathe, *gl.f.* **-sheated, -sheating 1.** (kılıç, kama vb.) kınından çıkarmak, **2.** (tehditle vb.) gizlendiği yerden çıkarmak.

unship, *f.* **-shipped, -shipping 1.** (yolcu/yük) gemiden in(dir)mek, boşal(t)mak, **2.** yerinden çık(ar)mak, sök(ül)mek.

unshockable, *sf.* sarsılmaz. **unshockability** : sarsılmazlık.

unshod, *sf.* yalınayak, pabuçsuz, ayakkabısız.

unsicker, *sf. İsk.* **1.** güvenilmez, güvencesiz, emin değil, **2. ~l y**: güvenemeyerek, **3. ~ness** : güvencesizlik, güvenilmezlik, emniyetsizlik. ***e.a.- 1.*** *unreliable, undependable, unsafe, unsure.*

unsight, *gl.f.* göstermemek, görmesini engellemek.

unsighted, *sf.* **1.** gözden uzak, görünmez, saklı, **2.** nişangâhsız (top vb.), **3.** nişan alınmamış.

unsightliness, *is.* çirkinlik, yakışıksızlık.

unsightly, *sf.* **-lier, -liest** çirkin, yakışıksız, göze batan. *an ~ wound. ~ disorder.* ***e.a.-*** *ugly, hideous, unattractive, distasteful, unpleasant.* ***k.a.-*** *beautiful.*

unskaithed, *sf. İsk. bk.:* **unscathed.**

unskilled, *sf.* **1.** hünersiz, maharetsiz, **2.** hüner/maharet gerektirmeyen, özel eğitime ihtiyaç duyurmayan. *~ occupations/jobs.* **3.** acemi, hüner ve mahareti yetersiz. *produced ~ poems.* **4.** uzman olmayan, ihtisas yapmamış. *He was ~ in the art of rhetoric.* **5. ~ labor** : (a) kaba iş, ince hüner istemeyen iş, (b) kaba işçiler, kaba işte çalışanlar.

unskillful = unskilful, *sf.* **1.** hünersiz, maharetsiz, acemi, toy, beceriksiz, ustalıksız, ihtisassız, **2.** *esk. bk.:* **ignorant, 3. ~ly** : acemice, beceriksizce, **4. ~ness** : hünersizlik, maharetsizlik, acemilik, toyluk, beceriksizlik, ihtisassızlık.

unsling, *gl.f.* **-slung, -slinging 1.** (tüfeği) askıdan indirmek, asılı olduğu yerden almak. *to ~ a rifle from one's shoulder.* **2.** *den.* izbirosunu çıkarmak.

unsnap, *gl.f.* **-snapped, -snapping** yayına basıp açmak, çıt çıtı çözmek/açmak.

unsnarl, *gl.f.* dolaşık şeyi çözmek/açmak. ***e.a.-*** *disentangle.*

unsociable, *sf.* **1.** sokulgan değil, kimseye sokulmaz, yalnızlıktan hoşlanır, merdümgiriz, çekingen. *He is generally ~ except with intimate friends.* **2.** konuşmayan, sohbetten hoşlanmayan, **3.** birbiriyle uyuşamayan. *an ~ group.* **4. ~ness = unsociability** : çekingenlik, kimseye sokulmama, yalnızlıktan hoşlanma, **5. unsociably** : çekingenlikle, kimseye sokulmadan, yalnızlıktan hoşlanırcasına. ***e.a.- 1.*** *solitary, reserved, withdrawn.*

unsocial, *sf.* **1.** ürkürük, merdümgiriz, insandan/kalabalıktan kaçan, yalnızlığı seven, **2.** toplumdan hoşlanmayan, topluma karşı, **3. ~ly** : ürkürükçe, insandan kaçarcasına, toplumdan uzaklaşarak. ***NOT:*** **UNSOCIAL, ASOCIAL, ANTISOCIAL, NONSOCIAL** sıfatlarının anlamları arasındaki ince farklara dikkat edilmelidir. **UNSOCIAL**, toplumdan ve insanlardan hoşlanmayan, onlardan uzak durmayı tercih eden kimseler için kullanılır: *A withdrawn unsocial person. A very unsocial temperament.*

ASOCIAL, toplumdan uzaklaşıp içe yönelik, benlikçi ve ferdiyetçi tutum, davranış ve düşünceleri niteler: *Dreaming is an asocial act. His interests are predominantly asocial.* **ANTISOCIAL**, topluma ve toplum düzenine zararlı, yıkıcı fikir ve eylemlerle toplum düşmanı kişileri niteler : *Anarchists are asocial in their thinking and antisocial in their propaganda. Crime is antisocial behavior detrimental to the whole community. An antisocial delinquent.* **NONSOCIAL** ise, sadece toplumla ilgisi olmayan, toplumu ilgilendirmeyen demektir: *A man's nonsocial correspondence.*

unsoiled, *sf.* kirlenmemiş.

unsold, *sf.* satılmamış.

unsolder, *gl.f.* **1.** lehimini açmak/eritmek/sökmek, lehimli şeyleri birbirinden ayırmak, **2.** ayırmak, koparmak. ***e.a.- disunite, sunder, separate.***

unsonsie = unsoncy = unsonsy, *sf. Isk. bk.:* **unlucky, fatal, disagreeable.**

unsophisticated, *sf.* **1.** sade, basit, özentisiz, sadedil, **2.** doğal, tabiî, hakikî, gerçek, **3.** arı, saf, katışıksız, katkısız, temiz, pak, halis, hakiki, **4.** tecrübesiz, hile bilmez, hilesiz, masum. ~ *peasants.* **5. ~ly**: sade/basit/özentisiz/doğal olarak, arı/saf/temiz, bir şekilde, tecrübesizce, hilesiz olarak, masumane, **6. ~ness = unsophistication** : sadelik, basitlik, özentisizlik, sadedillik, doğallık, tabiîlik, gerçeklik, arılık, saflık, katkısızlık, tecrübesizlik, safiyet, hilesizlik, masumluk. ***e.a.- 1. simple, artless, ingenious, guileless, naive, 3. pure, genuine, unadulterated.***

unsought, *sf.* aranmayan, beklenmeyen, umulmayan. ~ *compliments.*

unsound, *sf.* **1.** hasta(lıklı), sağlam/sağlıklı değil, sakat (vücut/zihin), **2.** bozuk, çürük (gıda, ağaç vb.). **of ~ mind** : şuuru bozuk, **3.** (temel) çürük, zayıf, sağlam değil, **4.** gerçeksiz, geçersiz, mantıksız, hatalı, kusurlu. *an ~ argument.* **5.** hafif, tetikte, derin olmayan, huzursuz. ~ **slumber** : hafif uyuklama. ~ *sleep.* **6.** güvencesiz, güvenilmez, malî bakımdan zayıf. *an ~ corporation.* **7. ~ly** : hasta/sakat/bozuk/hatalı/kusurlu/mantıksız/güvenilmez bir şekilde, **8. ~ness** : sakatlık, bozukluk, hata, kusur, geçersizlik, mantıksızlık, güvenilmezlik. ***e.a.- 1. infirm, sick, ill, diseased, 2. defective, decayed, impaired, rotten, unwholesome, 3. weak, 4. false, faulty, fallacious, erroneous, 5. light, disturbed, 6. unreliable.***

unsparing, *sf.* **1.** bol, mebzul, çok, cömert, esirgemeyen, **2.** acımasız, merhametsiz, sert, haşin, insafsız, kıyıcı, **3. ~ly** : bol bol, mebzulen, cömertçe, esirgemeden; acımaksızın, merhametsizce, sert/haşin/ insafsız bir şekilde, kıyarcasına, **4. ~ness** : bolluk, mebzuliyet, cömertlik, esirgememe; merhametsizlik, sertlik, insafsızlık, kıyıcılık. ***e.a.- 1. profuse, liberal, generous, lavish, bountiful, 2. hard, harsh, ruthless, merciless, unmerciful, relentless, severe.***

unspeak, *gl.f.* **-spoke, -spoken, -speaking** *esk.* konuşmamak, söylememek. ***e.a.- recant, retract, unsay.***

unspeakable, *sf.* **1.** konuşulamaz, söylenemez, **2.** anlatılamaz, tanımlanamaz, ifade/tasvir edilemez, anlatılması imkânsız. ~ *joy. All I remember is the pain, the ~ pain.* **3.** ağıza alınmaz, kötü, berbat, ayıp. *an ~ crime.* **That ~ odor came sweeping into the room** : O berbat koku odayı kapladı. **4. ~ness** : konuşulamazlık, anlatılamazlık, tanımlanamazlık, ifade/tasvir/anlatılma olanaksızlığı, ağıza alınmazlık, kötülük, ayıplık, **5. unspeakably** : konuşulamaz/söylenemez derecede, anlatılamayacak/tanımlanamayacak şekilde, ağıza alınmaz derecede. *an unspeakably vile response.* ***e.a.- 1. inexpressible, indescribable, ineffable, 3. horrendous.***

unspecified, *sf.* belirsiz, belirtilmemiş, zikredilmemiş.

unspecilized = unspecilised, *sf.* **1.** uzmanlaşmamış, ihtisaslaşmamış, ihtisas yapmamış/görmemiş, **2.** *biy.* genel görevli, belirli bir işlevi olmayan, değişik işlere yarayan.

unspent, *sf.* **1.** (para vb.) harcanmamış, kullanılmamış, **2.** sarf edilmemiş, tüketilmemiş, istihlâk edilmemiş.

unsphere, *gl.f.* **-sphered, -sphering** yerinden/çevresinden/muhitinden ayırmak.

unsplinterable, *sf.* kırılınca parçalanmayan (cam).

unspoiled/unspoilt, *sf.* bozulmamış, şımarmamış.

unspoken, *sf.* **1.** söylenmemiş, sözle ifade edilmemiş, **2.** zımnî, kapalı, **3.** sükûtî, konuşmayan. ***e.a.- 1. unexpressed, 2. tacit, implicit, 3. silent.***

unsportsmanlike, *sf.* sportmenliğe yakışmaz.

unspotted, *sf.* **1.** beneksiz, lekesiz, noktasız, **2.** (ahlâk) tertemiz, lekesiz, **3.** göze görünmeyen, gözden kaçan/kaçmış, **4. ~ness** : beneksizlik, lekesizlik, temizlik; göze görünmezlik, gözden kaçma. ***e.a.- 1. spotless, 2. unblemished.***

unsprung, *sf.* yaysız, yaylanmaz.

unstable, *sf.* **1.** kararsız, dengesiz. ~ **equilibrium** : kararsız denge, **2.** oynak, yıkılabilir, düşebilir, sabit/sağlam olmayan. *an ~ tower.* **3.** hercaî, yeltek, gelgeç, sebatsız. *an ~ character.* **4.** terelelli, (ruhen) dengesiz/muvazenesiz, **5.** (hareket, nabız, vb.) düzensiz, intizamsız. *an ~ pulse.* **6.** *kim.* kalımsız, istikrarsız. ~ **compound** : kalımsız bileşik. ~ **state** : kalımsız durum, **7. ~ness = unstability** : kararsızlık, dengesizlik, oynaklık, sabit/sağlam olmama; hercaîlik, yelteklik, sebatsızlık, düzensizlik; *kim.* kalımsızlık, istikrarsızlık, **8. unstably** : kararsız/dengesiz bir şekilde, sebatsızca, düzensizce, kalımsızca.

unstainable, *sf.* boyanamaz, boya/leke tutmaz (kumaş), kınanamaz, ayıplanamaz, takbih edilemez, (manevî) leke sürülemez.

unstained, *sf.* **1.** lekesiz, lekelenmemiş, kirlenmemiş, **2.** (manen) kusursuz, tertemiz. ***e.a.- 1. unsoiled, 2. unsullied.***

unstate, *gl.f.* **-stated, -stating 1.** *esk.* bir kimseyi mevki, şeref ve haysiyetten mahrum etmek, **2.** *esk.* millî haysiyeti kırmak, istiklâl ve hürriyetten mahrum etmek, (devleti) yıkmak.

unstated, *sf.* açıklanmamış, beyan/ifade edilmemiş, öne sürülmemiş, kapalı. *His action is clear but his reason remains ~.*

unsteady[1], *sf.* **1.** kararsız, dengesiz, sarsıntılı, **2.** sallanan, dalgalanan, daima değişen, mütehavvil, güvenilmez. **The market is ~** : Piyasa daima değişiyor. **3.** düzensiz, intizamsız, gayrimuntazam. *an ~ development.* **4. unsteadily** : kararsız/ dengesiz bir şekilde, daima değişerek, düzensizce, intizamsızca, **5. unsteadiness** : kararsızlık, dengesizlik, sarsıntı, sallanma, dalgalanma, daima değişme, düzensizlik, intizamsızlık. ***e.a.- 1. unsettled, unstable, shaky, 2. vacillating, flickering, fluctuating, wavering, 3. irregular, uneven.***

unsteady[2], *gl.f.* **-steadied, -steadying** kararsız/dengesiz/düzensiz hâle getirmek, sarsmak, dengesini bozmak, sendeletmek.

unsteel, *gl.f.* yumuşatmak, sertliğini gidermek, silâhını bıraktırmak. *The gentle appeal ~ed his heart.* ***e.a.- soften, disarm.***

unstep, *gl.f.* **-stepped, -stepping** *den.* (direği) yerinden çıkarmak.

unstick, *gl.f.* **-stuck, -sticking** (yapışmış şeyi) ayırmak/açmak/koparmak. **come unstuck:** (a) ayrılmak, açılmak, kopmak, çıkmak, (b) *argo* boşa çıkmak.

unstinted, *sf.* bol, mebzul, kısıtlanmamış, esirgenmemiş. ***e.a.- profuse, lavish, abundant.***

unstinting, *sf.* cömert, eli açık, esirgemeyen. **~ly** : cömertçe, esirgemeden.

unstitch, *gl.f.* (dikiş) sökmek. **come ~ed** : sökülmek.

unstop, *gl.f.* **-stopped, -stopping 1.** (tıpa/tıkaç) çıkarmak, **2.** (engel) açmak/gidermek/kaldırmak, **3.** *müz.* orgun pedalını kaldırmak, **4. come ~ped** : (diş) dolgusu çıkmak, **5. ~ped** : (a) (tıpa/tıkaç) çıkmış, (b) engellenmemiş, engeli kaldırılmış, (c) *s.bl.* duraksız, uzatılabilen (ünsüz): s, z gibi, **6. ~pable** : (tıpa/tıkaç) çıkarılabilir, (engel) açılabilir/giderilebilir/kaldırılabilir, **7. ~pably** : çıkarılabilecek/açılabilecek/giderilebilecek tarzda.

unstrained, *sf.* **1.** zorlanmamış, gerilmemiş. ~ *iron.* **2.** elenmemiş, süzülmemiş. ~ *juice.*

unstrap, *gl.f.* **-strapped, -strapping** (kayışını/kemerini) açmak/gevşetmek/çözmek/çıkarmak.

unstratified, *sf.* **1.** tabakalaşmamış, tabakasız, **2.** *jeol.* (volkanik kaya) katsız, kat oluşturmamış.

unstress, *is.* vurgusuz hece.

unstressed, *sf.* **1.** vurgusuz. ~ *syllables.* **2.** gerilmemiş, gergisiz, gevşek. ~ *wires.*

unstriated, *sf. anat.* gevşek, lifsiz (kas).

unstring, *gl.f.* **-strung, -stringing 1.** tellerini çıkarmak, telsiz bırakmak, **2.** iplikten/sicimden çıkarmak. ~ *beads.* **3.** telini/kirişini gevşetmek. ~ *a bow.* **4.** gevşetmek, gerginliğini azaltmak, **5.** (sinirleri) zayıflatmak/bozmak. *Her nerves were unstrung. He was unstrung by the news.*

unstriped, *sf.* çizgisiz, paralel çizgileri olmayan.

unstructured, *sf.* **1.** plânlaştırılmamış, teşkilâtlandırılmamış, kurumlaşmamış. *an ~ but effective method of education.* **2.** ön koşulları pek az. *an ~ college course.*

unstrung, *sf. &f.* **1.** telleri/kirişleri gevşetilmiş/çıkarılmış, **2.** sinirleri bozuk/zayıf, **3.** *bk.:* **unstring** *(geç.z.&sf.f.).* ***e.a.- 2. unnerved, weakened.***

unstuck, *sf.&f.* **1.** serbest kalmış, (yapışık şey) çözülmüş/ayrılmış, **2. come ~** : (yapışık şey) ayrılmak, çözülmek, *argo* müşkülât çekmek, **2.** *bk.:* **unstick** *(geç.z.&sf.f.).*

unstudied, *sf.* **1.** önceden hazırlanmamış/düşünülmemiş/ öğrenilmemiş, **2.** doğal, tabiî, yapmacıksız, **3. ~ in** : okumamış, öğrenmemiş, bilgisiz, cahil, tahsilsiz. ***e.a.- 1. unpremeditated, 2. natural, unaffected, 3. unversed.***

unsubstantial, *sf.* **1.** hayalî, hayal gibi. **Pale and ~ in the moonlight, the shadowy figure of a man was moving** : Donuk ay ışığında bir adam gölgeli bir hayal gibi ilerliyordu. **2.** özdeksiz, maddesiz, cisimsiz, gayrimaddî, **3.** asılsız, temelsiz, gerçek olmayan. *an ~ argument. ~ speculation.* **4.** cisimsiz, özsüz, değersiz, maddî değeri olmayan, **5.** hafif, ince, dayanıksız, **6. ~ity** : özdeksizlik, cisimsizlik, maddesizlik, asılsızlık, hayalî oluş, **7. ~ly** : hayal gibi, özdeksiz/maddesiz/cisimsiz/gayrimaddî olarak, asılsız/temelsiz/özsüz bir şekilde, değersiz olarak. ***e.a.- 1. fanciful, insubstantial, unreal, 5. flimsy.***

unsubstantiated, *sf.* asılsız, temelsiz, mesnetsiz, kanıtlanmamış, doğruluğu ispatlanamamış. *It is an absurd and ~ accusation.*

unsuccessful, *sf.* **1.** başarısız, muvaffakiyetsiz. *an ~ attempt. If you are ~ in June examinatins you can retake them i n November.* **2. ~ly** : başarısızlıkla, **3. ~ness** : başarısızlık.

unsuitable, *sf.* **1.** uygunsuz, elverişsiz, maksada muvafık olmayan. **~ to/for**: -e elverişsiz/uymaz/yakışmaz. *areas that are entirely ~ for agriculture.* **2. ~ness = unsuitability** : uygunsuzluk, elverişsizlik, **3. ~ly** : uygunsuz/elverişsiz bir şekilde. ***e.a.- 1. unfitting, inappropriate, unbecoming.***

unsung, *sf.* **1.** (şarkı) henüz söylenmemiş, terennüm edilmemiş, duyulmamış, **2.** şarkı/şiir ile kutlanmamış, övülmemiş, alkışlanmamış, adsız, ünü yayılmamış. **~ hero** : adsız kahraman.

unsure, *sf.* şüpheli, emin/kesin değil, güvenilmez.

unsurpassed, *sf.* eşsiz, emsalsiz, benzersiz, erişilmez.

unsuspected, *sf.* **1.** şüphelenilmeyen, şüphe/zan altında olmayan, **2.** umulmadık, hiç akla gelmeyen, tasavvur edilemeyen, **3. ~ly** : şüphelenilmeden, şüphe/zan altında olmaksızın, umulmadık/hiç akla gelmez/tasavvur edilmez bir şekilde, **4. ~ness** : şüphelenilmeme, şüphe/zan altında olmama, şüpheden âri olma, şüphesizlik.

unsuspecting, *sf.* güvenen, itimat eden, şüphelenmeyen, gafil, masum, bön, **2. ~ly** : şüphelenmeksizin, masumane, gafilane, bön bön.

unsustainable, *sf.* desteklenemez, sürdürülemez, idame edilemez, teyit/takviye edilemez.

unswathe, *gl.f.* **-swathed, -swathing** sargısını/bağını çözmek/açmak/çıkarmak, sargısız bırakmak.

unswear, *gl.f.* **-swore, -swearing** andını/sözünü geri almak, yemininden dönmek. ***e.a.- abjure, retract.***

unswerving, *sf.* **1.** dümdüz, sağa sola sapmaz, **2.** sürekli, devamlı, değişmez. *~ loyalty.* **3. ~ly** : dümdüz, sapmaksızın; sürekli olarak. ***e.a.- 2. steady, unremitting.***

unsymmetrical, *sf.* bakışımsız, asimetrik. **~ly** : bakışımsızca, bakışımsız olarak. ***e.a.- asymmetric***

unsympathetic, *sf.* sevimsiz, soğuk, başkalarının duygu ve düşüncelerine ilgisiz, bîgâne.

untalked-of, *sf.* sözü edilmemiş, zikredilmemiş, (adı) anılmamış, (hakkında) konuşulmamış.

untamable, *sf.* evcilleştirilemez, vahşî, yabanî, ele avuca sığmaz, idaresi güç. *an ~ animal.*

untangle, *gl.f.* **-gled, -gling 1.** (düğümlü/karışık şeyi) çözmek, açmak, **2.** (muammayı/sırrı) çözmek, açıklamak, açıklığa kavuşturmak. *to ~ a problem.* ***e.a.- 1. disentangle, unsnarl, extricate, 2. resolve.***

untapped, *sf.* **1.** delinmemiş, boşaltma musluğu takılmamış (fıçı). *an ~ keg.* **2.** kullanılmamış, tüketilmemiş, dokunulmamış, bakir. **~ resources** : henüz kullanılmamış/dokunulmamış kaynaklar. *He has ~ depths of experience which our firm could use.*

untarnished, *sf.* lekelenmemiş, kararmamış.

untasted, *sf.* tadılmamış, tadına bakılmamış.

untaught, *sf.&f.* **1.** öğretilmemiş, eğitilmemiş, cahil, **2.** doğal, kendiliğinden, samimî, tabiî. *~ kindness.* **3.** *bk.:* **unteach** *(geç.z.&sf.f.). e.a.- 1. ignorant, naïve, 2. natural, spontaneous.*

unteach, *gl.f.* **-taught, -teaching 1.** öğrendiğini/bildiğini unutturmak, **2.** söylenenin aksine inandırmak, zıt bilgi vermek/öğretmek.

untenable, *sf.* **1.** savunulamaz, desteklenemez, müdafaası imkânsız. *~ theories.* **2.** içinde oturulamaz, ikamet edilemez, iskâna elverişsiz, **3. ~ness = untenability** : (a) savunulamazlık, desteklenemezlik, müdafaa imkânsızlığı; (b) iskâna elverişsizlik.

untented, *sf.* deşilip fitil konulmamış (yara). *The ~ woundings of a father's curse. Shak.*

untether, *gl.f.* (hayvanı bağlayan ipi) çözmek, ipini çözüp serbest bırakmak, salıvermek.

unthankful, *sf.* **1.** nankör, şükretmesini bilmez, **2.** hoş karşılanmayan, istenmeyen, istiskal edilen, **3. ~ly** : nankörce, şükretmesini bilmeden; istiskal edilircesine, **4. ~ness** : nankörlük, şükretmesini bilmeme; hoş karşılanma, istiskal edilme. ***e.a.- 1. unappreciative, 2. unwelcome.***

unthink, *f.* **-thought, -thinking 1.** düşünmemek, düşünceye son vermek, **2.** zihninden uzaklaştırmak, aklından çıkarmak, **3.** fikrini değiştirmek, başka türlü/aksini düşünmek.

unthinkable, *sf.* **1.** düşünülemez, tasavvur edilemez, olanaksız, imkânsız, akla gelmez, havsalaya sığmaz. *It would be ~ for the West to turn its back on this crisis.* **2.** sözü bile edilemez, nazarıitibara alınamaz. *You can't go on holiday next week; it's quite ~.* **3. ~ness = unthinkability** : olanaksızlık, imkânsızlık, akla gelmeme, havsalaya sığmama, sözü bile edilememe, nazarıitibara alınamama, **4. unthinkably** : düşünülemez/tasavvur edilemez bir tarzda, olanaksız/imkânsız bir şekilde, akla gelmeyecek/havsalaya sığmayacak biçimde. ***e.a.- 1. inconceivable, unimaginable, incredible.***

unthinking, *sf.* **1.** düşüncesiz, dikkatsiz, saygısız, **2.** dalgın, **3.** düşünemeyen, düşünme yetisinden yoksun. *~ matter.* **4.** (bir konuyu) yeteri kadar düşünmeyen, üzerinde kafa yormayan, **5.** düşünmeden/dikkatsizce yapılmış, **6. ~ly** : düşüncesizce, dikkatsizce, saygısızca, dalgınlıkla, düşünemeden, üzerinde kafa yormadan, **7. ~ness** : düşüncesizlik, dikkatsizlik, dalgınlık, düşünme yetisinden yoksunluk.

unthought-of, *sf.* **1.** unutulmuş, hatırlanmamış, hatıra gelmemiş, akıldan çıkmış, **2.** düşünülemez, tasavvur (bile) edilemez, akla gelmez, keşfedilmemiş. **Voyages through space were ~ till recent times** : Yakın zamanlara kadar uzay yolculuğu tasavvur bile edilemezdi. **3.** umulmadık, beklenmedik. ***e.a.- 3. unexpected.***

unthread, *gl.f.* **1.** (iğneden) ipliği çıkarmak, **2.** (sık ormanda vb.) güçlükle ilerlemek, yolunu bulup selâmete çıkmak, **3.** (karışık/müşkül/çetrefil durumdan, badireden) sıyrılmak/kurtulmak. ***e.a.- 3. disentangle.***

unthrifty, *sf.* tutumsuz, savurgan, müsrif.

unthrone, *gl.f.* tahttan indirmek, hal' etmek.

untidy[1], *sf.* **-dier, -diest 1.** düzensiz, intizamsız, dağınık, tertipsiz, darmadağın, perişan, savruk, **2.** iyi düzenlenmemiş/organize edilmemiş. *an ~ plan. an ~ manuscript.* **3. untidily** : düzensiz/intizamsız/dağınık/tertipsiz bir şekilde, darmadağınık/perişan bir hâlde, iyi düzenlenmeden/organize edilmeden, **4. untidiness**: düzensizlik, intizamsızlık, dağınıklık, tertipsizlik, perişanlık, savrukluk. ***e.a.- 1. slovenly, disordered, disorderly, littered.***

untidy[2], *gl.f.* **-tidied, -tidying** düzenini tertibini bozmak, dağıtmak, karmakarışık hâle getirmek, karıştırmak, arap saçına döndürmek. ***e.a.- mess up, disorder, disarrange.***

untie, *f.* **-tied, -tying 1.** (bağ/düğüm vb.) çöz(ül)mek, aç(ıl)mak. **~ the string** : sicimi çözmek, **2.** (ipini/bağını çözerek) serbest bırakmak. *He ~d the horse from the fence. He quickly ~d the captives.* **3.** (sırrı/karışık meseleyi) çözmek, halletmek. ***e.a.- 1. loose, unfasten, undo, unknot, unbind, 2. free, 3. resolve, clear up.***

untied, *sf.* çözülmüş, açılmış. *Ha has an ~ lace. an ~ ribbon.*

until, *bağ.&e.* **1.** -e kadar/değin, -e dek, ta ki... **I waited ~ midnight** : Gece yarısına kadar bekledim. **He worked ~ he was too tired to do more** : Yorgunluktan bîtap düşene kadar çalıştı. **2.** -den önce. **We won't start ~ he comes** : O gelmeden (önce) başlamayacağız. **She did not leave ~ morning** : Sabah olmadan (sabahtan önce) gitmedi. ***e.a.- 1. till, 2. before.***

untimely[1], *sf.* **1.** zamansız, vakitsiz, mevsimsiz. *~ frost. Snow in May is ~ .* **2.** uygunsuz/biçimsiz zamanda olan/vuku bulan/yapılan, yersiz, münasebetsiz. *This is now an ~ subject. an ~ joke.* **3.** erken, vaktinden önce/evvel (vuku bulan). **His illness led to his ~ death** : Hastalığı erken ölümüne sebep oldu. **come to an ~ end** : vaktinden önce ölmek, başaramadan çabucak sona ermek. ***e.a.- 1&2. inopportune, ill-timed, inappropriate, unseasonable, 3. premature.***

untimely[2], *zf.* **1.** uygunsuz zamanda/vakitte, mevsimsizce, **2.** vaktinden evvel, erken. *His death came ~ at 29.* ***e.a.- 1. unseasonably, 2. prematurely.***

untimeous, *sf. İsk. bk.:* **untimely**[1]

untimeliness, *is.* zamansızlık, vakitsizlik, mevsimsizlik, erken/vaktinden önce vuku bulma.

untinged, *sf.* **1.** boyasız, renksiz, boyanmamış, **2.** önyargısız, tarafsız, bîtaraf, objektif, **3.** -sız/-siz, izi/emaresi göstermeyen. **a meeting ~ by sadness** : üzüntüsüz (=neşeli) bir toplantı, **4. not ~ with**: -li, ... ile dolu, emareleri gösteren. **a meeting not ~ with grief** : kederli bir toplantı, ***e.a.- 2. objective***

untiring, *sf.* **1.** yorulmaz, bıkmaz, yorulmak bilmez. **To the end of his life he was an ~ worker** : Hayatının sonuna kadar yorulmadan çalıştı. **2. ~ly** : yorulmadan, bıkmadan, yorulma bilmeksizin. ***e.a.- 1. indefatigable, unwearying.***

untitled, *sf.* **1.** unvansız. **an ~ nobleman** : unvansız bir asilzade, **2.** başlıksız, isimsiz. *an ~ novel/book.* **3.** haklı olmayan, hak iddia edemeyen.

unto, *e.&bağ. esk.* **1.** -e/-a. **He spoke ~ her**: Ona söyledi. **They had gone ~ the war** : Savaşa gittiler. **2.** -e kadar. **He lay sick almost ~ death** : Ölünceye kadar hasta yattı. ***e.a.- 1. to, 2. untill, till.***

untold, *sf.* **1.** anlatılamaz, tarifsiz, tarifi imkânsız, tarif/tahmin edilemez. *~ misery.* **2.** açıklanmamış, söylenmemiş, **3.** sayısız, hesapsız, sonsuz, muazzam, hesaba gelmez. *The war brought ~ suffering upon the population.* ***e.a.- 1. encounted, inexpressible, 3. incalculable.***

untouchability, *sf.* **1.** (Hindularda) dokunulmama, el sürülmeme, paryalık.

untouchable, *sf.&is.* **1.** dokunul(a)maz, ellen(e)mez, el sürül(e)mez, **2.** erişilmez, ulaşılmaz, çok uzak. *~ mineral resources buried deep within the earth.* **3.** (dokunulmayacak kadar) iğrenç, adî, menfur, **4.** eleştirilemez, şüphe edilemez, dokunulmaz, dokunulması yasak, **5.** (Hindistan'da) parya, en aşağı sınıfa mensup kimse, **6. untouchably** : dokunul(a)maz/ellen(e)mez/el sürül(e)mez/erişilmez/ulaşılmaz biçimde, çok uzak bir şekilde.

untouched, *sf.* **1.** dokunulmamış, el sürülmemiş, olduğu gibi, **2.** ayak basmamış, keşfedilmemiş. *~ lands.* **3.** yenilmemiş, içilmemiş. **He left his food ~** : Yemeğini yemedi = Yemeğine el sürmedi. **4.** değişmemiş, ilkel hâlinde. *The old façade of the station remains ~.* **5.** sağlam, hasarsız, zarar görmemiş, zedelenmemiş, tamam, **6.** etkilenmemiş, etki(si) altında kalmamış, müteessir olmamış. *She was ~ by the life around her.* **7.** ilgisiz, kayıtsız, duygusuz, bîgâne, lâkayt, **8.** (konuşmada/kitapta) zikredilmemiş, sözü edilmemiş, bahsi geçmemiş, temas edilmemiş. ***e.a.- 4. unchanged, 5. undamaged, 6. unaffected, 7. indifferent.***

untoward, *sf.* **1.** müessif, uğursuz, ters, aksi, zıt, gayrimüsait. *~ circumstances forced him into bankruptcy. an ~ event.* **2.** uygunsuz, münasebetsiz, yakışık almaz. *~ social behavior.* **3.** *esk.* huysuz, inatçı, aksi, ters, can sıkıcı, **4.** *esk. bk.:* **awkward, uncouth, 5. ~ly** : müessif/uğursuz/ters/aksi/zıt/ gayrimüsait/uygunsuz/münasebetsiz bir şekilde, **6. ~ness** : uğursuzluk, terslik, aksilik, zıtlık, uygunsuzluk, münasebetsizlik, yakışıksızlık. ***e.a.- 1. unfortunate, unfavorable, adverse, unpropitious, 2. improper, 3. forward, perverse, refractory, vexatious.***

untrammeled, *sf.* serbest, engelsiz, sınırsız. **~ by convention** : her türlü gösterişten uzak.

untranslatable, *sf.* çevrilemez, tercüme edilemez.

untravel(l)ed, *sf.* **1.** seyahat etmemiş, gezmemiş, *mec.* görgüsüz, dar görüşlü, dünyadan habersiz. *an intelligent but ~ girl.* **2.** (yol) fazla seyahat edilmeyen, pek az kullanılan, (arazi) kuş uçmaz kervan geçmez. *an ~ desert.*

untread, *gl.f.* **-trod, -trodde/-trod, treading** iz sürerek geriye gitmek, gerisin geriye izlemek. ***e.a.*** *- retrace.*

untried, *sf.* **1.** denenmemiş, tecrübe edilmemiş, **2.** teşebbüs edilmemiş, girişilmemiş, **3.** yargılanmamış, muhakeme edilmemiş, duruşması yapılmamış.

untrimmed, *sf.* **1.** kırpılmamış, tıraş edilmemiş, kırpılarak düzeltilmemiş, **2.** süslenmemiş, **3.** (kitap) kenarları kesilmemiş, **4. ~ness** : kırpılmamışlık, tıraş edilmemişlik, düzeltilmemişlik, süslenmemişlik.

untrod/untrodden, *sf.* ayak basılmamış, çiğnenmemiş, tepelenmemiş, (üzerinden) geçilmemiş/yürünmemiş. ***e.a.*** *- untraversed, unfrequented.*

untroubled, *sf.* **1.** rahat, kolay, sıkıntısız, güçlüksüz, güçlük çıkarmayan, **2.** sakin, asude, kaygısız, durgun. *He had a kind ~ face and a gentle manner.* ***e.a.*** *- 2. calm, tranquil.*

untrue, *sf.* **1.** yalan, sahte, doğru/gerçek olmayan, **2.** sadakatsiz, vefasız, **3.** yanlış, hatalı, **4. ~ly** : yalan/ sahte olarak, sadakatsizce, vefasızca, yanlışlıkla, hatalı bir şekilde, **5. ~ness** : sahtelik; sadakatsizlik, vefasızlık; yanlışlık, hata. ***e.a.*** *- 1. false, 2. unfaithful, disloyal, 3. incorrect, inaccurate.*

untruss, *f.* **1.** *esk.* bağını çözmek/açmak, **2.** *esk.* soy(un)mak. ***e.a.*** *- 1. unfasten, undo, 2. undress.*

untrustworthy, *sf.* **1.** güvenilmez, itimada lâyık değil. *He is an ~ person.* **2. ~ly** : güven-(il)meksizin, **3. ~ness**: güvenilmezlik, itimada lâyık olmayış. ***e.a.*** *- 1. unreliable.*

untruth, *is., ç.* **-truths 1.** yanlışlık, hata, **2.** doğruluktan/ dürüstlükten uzaklık, sahtekârlık, **3.** yalan, uydurma, yanlış/hatalı/asılsız şey, **4.** *esk.* sadakatsizlik, vefasızlık. ***e.a.*** *- 3. lie, falsehood, fiction, story, tale, fable, fabrication, invention, 4. unfaithfulness, disloyalty.*

untruthful, *sf.* **1.** yalan, uydurma, yanlış, hatalı, sahte. *an ~ story.* **2.** yalancı. *an ~ boy.* **3. ~ly** : yalancılıkla, uydurarak, yanlış/hatalı olarak, sahtekârlıkla, **4. ~ness** : yalancılık, uydurma, yanlışlık, hata, sahtekârlık.

UNTSO = **U**nited **N**ations **T**ruce **S**upervision **O**rganization : Birleşmiş Milletler Mütareke Denetleme Örgütü.

untune, *gl.f.* **-tuned, -tuning 1.** (akort/ ahenk) boz(ul)mak, **2.** sinirlendirmek, sinirlerini bozmak, kızdırmak. ***e.a.*** *- 2. discompose, upset*

untutored, *sf.* **1.** öğretilmemiş, cahil, bilgisiz, **2.** doğuştan, fıtrî. *His ~ shrewdness.* ***e.a.*** *- 1. ignorant, untaught, uneducated, 2. native.*

untwine, *f.* **-twined, -twining** (dolaşık/ sarılmış şey) aç(ıl)mak, çöz(ül)mek. ***e.a.*** *- disentangle, untwist.*

untwist, *f.* (dolaşıklık/büklüm) aç(ıl)mak, çöz(ül)mek. ***e.a.*** *- untwine, disentangle.*

unused, *sf.* **1.** kullanılmamış, kullanılmayan, yepyeni, **2.** alış(ıl)mamış.

unusual, *sf.* **1.** alışılmamış, pek rastlanmayan, nadir, eşsiz, seyrek, töre dışı, acayip, garip, tuhaf, âdetlere aykırı, müstesna, olağanüstü, fevkalâde. *an ~ event/name/procedure. ~ behavior.* **2. ~ly** : nadiren, pek seyrek/istisnaî olarak, mutat hilâfına, acayip/garip/görülmemiş/ alışılmamış bir şekilde, aşırı derecede. **He was ~ly sad** : Aşırı derecede üzgündü. **3. ~ness** : nadirlik, fevkalâdelik, acayiplik, gariplik, tuhaflık, törelere/âdetlere aykırılık. ***e.a.*** *- 1. rare, uncommon, exceptional, extraordinary, remarkable, singular, curious, queer, strange, odd.*

unutterable, *sf.* **1.** söylenemez, telâffuz edilemez, söylenmesi/telâffuzu güç. *an ~ foreign word.* **2.** tarifi/anlatılması güç/olanaksız, anlatılamaz, tarif/tasvir edilemez. *an ~ joy/pain.* **3.** *k.d.* tüm, eksiksiz. **an ~ fool** : aptalın ta kendisi, **4. unutterably** : anlatılamaz derecede, söylenemeyecek kadar.

unvaried, *sf.* değişmez, tekdüze, yeknesak.

unvarnished, *sf.* **1.** yalın, sade, basit, süssüz, açık, vazıh, sarih. **the ~ truth** : yalın gerçek. **a plain ~ tale** : sade, süssüz hikâye, **2.** cilâsız, verniksiz. ***e.a.*** *- 1. plain, straightforward, frank, 2. crude, unfinished.*

unvarying, *sf.* değişmeyen, sabit.

unveil, *gl.f.* **1.** peçesini/örtüsünü açmak/kaldırmak, açıklamak, açığa vurmak, meydana çıkarmak, **2.** törenle açmak. **to ~ a monument** : bir abideyi törenle açmak. ***e.a.- 1. reveal, display, unmask.***

unversed, *sf.* bilmez, cahil, acemi, öğrenmemiş. **~ in :** ...-in cahili, ...-den bîhaber. *~ in arithmetic.*

unvocal, *sf.* **1.** sessiz, konuşmaz, çekingen, konuşma kabiliyeti yok, **2.** ahenkli/akıcı değil, **3.** müziğe elverişsiz. ***e.a.- 1. inarticulate, reserved, 3. unmusical.***

unvoice. *gl.f.* **-voiced, -voicing** *s.bl.* ünsüzleştirmek, sessizleştirmek.

unvoiced, *sf.* **1.** söylenmemiş, ifade edilmemiş, sözle açıklanmamış. *~ complaints.* **2.** *s.bl.* ünsüz, sessiz.

unwalled, *sf.* duvarsız, duvarla çevrilmemiş, açık. *an ~ garden.*

unwarped, *sf.* **1.** eğilmemiş, bükülmemiş, doğru yoldan sapmamış, **2.** tarafsız, tahrif edilmemiş. *an ~ point of view.* ***e.a.- 2. impartial, undistorted.***

unwarily, *zf.* dikkatsizce, tedbirsizce, gafilane.

unwariness, *is.* dikkatsizlik, tedbirsizlik, gaflet.

unwarrantable, *sf.* haklı sayılamaz, mazur görülemez, caiz olmayan, yersiz, haksız, izin verilemez.

unwarranted, *sf.* haksız, yersiz, uygunsuz, özürsüz, mazeretsiz, izinsiz, yetkisiz. *an ~ restriction of personal freedom.* ***e.a.- unjustified, unauthorized.***

unwary, *sf.* dikkatsiz, tedbirsiz, gafil, aceleci, atılgan. ***e.a.- incautious, heedless, imprudent, rash.***

unwashed, *sf.&is.* **1.** yıkanmamış, temizlenmemiş, **2.** kaba, terbiyesiz, yontulmamış, **3. the great ~** : ayaktakımı, kaba ve cahil halk. ***e.a.- 2. plebeian, 3. rabble.***

unwearied, *sf.* yorulmamış, yorulmaz, yılmaz. **~ly** : yorulmaksızın, yılmaksızın, bıkıp usanmadan. **~ness** : yorulmazlık, gayret, yılmazlık.

unweary(ing), *sf. bk.:* **unwearied.**

unweave, *gl.f.* **-wove, -woven, -weaving** (dokunmuş/işlenmiş seyi) sökmek. ***e.a.- unravel.***

unweighed, *sf.* **1.** tartılmamış, **2.** iyice düşünülmemiş.

unweighted, *sf.* **1.** (maddî/manevî) yükten azade, yüksüz, sorumsuz, **2.** önemsiz (sayılan). *an ~ argument.* **3.** ağırlıksız, bağıl önemi göz önüne alınmamış. **~ mean/average** : ağırlıksız ortalama.

unwelcome, *sf.* nahoş, istenilmeyen, hoşa gitmeyen.

unwell, *sf.* halsiz, keyifsiz, rahatsız, hasta. ***e.a.- ill, ailing.***

unwept, *sf.* ağlanmamış, yas tutulmamış. *an ~ loss.*

unwholesome, *sf.* **1.** sağlığa zararlı, gayrisıhhî, **2.** hastalıklı, marazî, hastalık belirtisi olan. *an ~ pallor.* **3.** ahlâk bozucu, kötü, zararlı, muzır. *~ activities.* **4. ~ly** : sağlığa zararlı bir şekilde, hastalıklı/marazî olarak, ahlâk bozucu mahiyette, **5. ~ness** : sağlığa zararlılık, hastalık, ahlâk bozuculuk, kötülük, zarar. ***e.a.- 1. unhealthful, 2. unhealthy, 3. depraved.***

unwieldy = unwieldly, *sf.* **1.** hantal, kaba, kullanışsız, havaleli, idaresi güç. **an ~ box** : havaleli bir sandık. **an ~ method** : kullanışsız bir yöntem, **2. unwieldily** : hantal hantal, kabaca, kullanışsız biçimde, **3. unwieldiness** : hantallık, kabalık, kullanışsızlık, idare güçlüğü. ***e.a.- 1. bulky, unmanageable, clumsy, awkward.***

unwilled, *sf.* istek/irade dışı, istemeyerek yapılan. ***e.a.- involuntary, unintentional.***

unwilling, *sf.* **1.** isteksiz, gönülsüz, niyetsiz, zoraki, **2.** inatçı, aksi, dik kafalı, **3. ~ly** : isteksizce, istemeyerek, gönülsüzce, zoraki bir şekilde, inatçılıkla, aksi aksi, **4. ~ness** : isteksizlik, gönülsüzlük; inatçılık, aksilik. ***e.a.- 1. reluctant, loath, averse, 2. stubborn, obstinate, refractory.***

unwincing, *sf.* korkusuz, pervasız.

unwind, *f.* **-wound, -winding 1.** (sargı) aç-(ıl)mak, çöz(ül)mek. *She unwound the wool from the ball.* **2.** gevşe(t)mek, **3.** serilmek, yayılmak, uzayıp gitmek. *The path unwound before them.* **4. ~able** : çözülebilir, açılabilir, **5. ~er** : çözen, açan.

unwisdom, *is.* akılsızlık, delilik, ahmaklık, tedbirsizlik. ***e.a.- foolishness, recklessness.***

unwise, *sf.* akılsız, ahmak, budala, düşüncesiz, tedbirsiz, akıllı işi değil. ***e.a.- foolish, imprudent.***

unwish, *gl.f.* **1.** arzusundan/dileğinden vazgeçmek, dilememek, istememek, **2.** *esk.* olmamasını dilemek.

unwished, *sf.* istenmeyen, dilenmeyen, arzu/temenni edilmeyen. **~-for** : hiç/zerre kadar istenmeyen.

unwit, *gl.f.* **-witted, -witting** aklını başından almak, çıldırtmak, delirtmek. ***e.a.*** *derange.*

unwitnessed, *sf.* **1.** şahit olunmamış, müşahede edilmemiş, görülmemiş, **2.** tanıksız, şahitsiz, tanığın imzası bulunmayan.

unwitting, *sf.* **1.** istenmeden yapılan, kasıtsız, kazara olan. *an ~ mistake.* **2.** habersiz, gafil, farkında değil, bilgisiz, bîhaber, **3. ~ly** : istemeyerek, bilmeyerek, kasıtsız olarak, farkında olmadan, **4. ~ness** : kasıtsızlık, farkında olmama, bilgisizlik, habersizlik, gaflet. ***e.a.*** *1. accidental, inadvertent, 2. unaware, oblivious, ignorant.*

unwomanly, *sf.* kadına yakışmaz.

unwonted, *sf.* **1.** alışılmamış, mutat olmayan, nadir, **2.** *esk.* alışkın olmayan, **3. ~ly** : nadiren, ara sıra, mutat dışında, **4. ~ness** : mutat olmama, nadiren vuku bulma. ***e.a.*** *1. rare, unusual, 2. unused.*

unworldly, *sf.* **1.** dünyevî/maddî olmayan, manevî, ruhanî, uhrevî, **2.** saf, bön, dünyadan habersiz, kurnazlık bilmez. *this helplessly ~ woman.* **3. unworldliness** : dünyevî/maddî olmama, manevîlik, ruhanîlik, uhrevîlik; saflık , bönlük, dünyadan habersizlik. ***e.a.*** *1. unearthly, 2. naïve, unsophisticated.*

unworn, *sf.* giyilmemiş, yıpranmamış, eskimemiş, yeni.

unworthy, *sf.* **1.** değersiz, kıymetsiz, adî, **2.** liyakatsiz, lâyık/müstahak olmayan, yakışmaz, **3. ~ of** : değmez, lâyık değil. **Occupations so trifling as to be ~ of his full attention** : Tüm dikkatine değmez ufak tefek işler. **I am ~ of the honor you propose** : Bu şerefe lâyık değilim. **4. ~ of** : yaraşmaz, yakışmaz. **behavior ~ of a king** : bir krala yakışmaz davranış, **5. unworthily:** değersizce, kıymetsizce, liyakatsizce lâyık/müstahak olmadan, **6. unworthiness** : değersizlik, kıymetsizlik, adîlik, liyakatsizlik, yaraşmazlık, yakışmazlık.

unwound, *f. bk.:* **unwind** *(geç.z.& sf.f.).*

unwoundable, *sf.* yaralanmaz, zedelenmez.

unwounded, *sf.* yarasız, yaralanmamış, sağlam.

unwrap, *f.* **-wrapped, -wrapping** (sargı/ambalâj vb.) aç(ıl)mak, çöz(ül)mek.

unwrinkle, *f.* kırışıkları vb. düzeltmek.

unwrinkled, *sf.* kırışıksız, düzgün.

unwritten, *sf.* **1.** yazısız, yazılmamış, sözlü. *an ~ novel /story.* **2.** töresel, an'anevî, âdet hükmünde. *an ~ code.* **3.** boş, yazısız. *an ~ page.* **4. ~ law** : töresel hukuk, örf ve âdetlere dayanan yasa. **the ~ law** : aile şeref ve haysiyetinin söz konusu olduğu hâllerde kişinin bizzat adaleti yerine getirmesi.

unyielded, *sf.* teslim olmamış, boyun eğmemiş.

unyielding, *sf.* **1.** boyun eğmez, teslim olmaz, **2.** inatçı, **3.** sert, katı, **4. ~ly** : inatla, boyun eğmeksizin, **5. ~ness** : inatçılık, boyun eğmeme. ***e.a.*** *1. adamant, 2. obstinate, resolute, 3. hard, stiff.*

unyoke, *f.* **-yoked, -yoking 1.** boyunduruktan kurtarmak/kurtulmak, boyunduruğu çıkarmak, **2.** ayırmak, salıvermek, serbest bırakmak, **3.** işe son vermek, paydos etmek. ***e.a.*** *1. outspan, unhitch, 2. release.*

unzip, *f.* **-zipped, -zipping** (fermuar) aç(ıl)mak.

up[1], *zf.&e.* **1.** yukarıya (doğru), havaya, gökyüzüne. *Can you lift that box up onto the shelf for me? The bird flew up. He is going up the stairs.* **walk up and down** : bir aşağı bir yukarı gezinmek, **2.** yukarıda, yüksekte, havada, gökyüzünde. *He stayed up in the mountains several days.* **The sun is up** : Güneş gökyüzünde yükseldi. **3.** yükselmiş, artmış. **The prices have gone up** : Fiyatlar yükseldi. **4.** ta... (yukarıdaki bir yeri işaret için kullanılır). **He lives up north** : Ta kuzeyde oturuyor. **5.** ayağa, dik duruma, ayakta, dik durumda. **Stand up**! Ayağa kalk! **to get up** : yataktan kalkmak. **Is he up yet?** Yataktan kalktı mı? **6.** tamam, bitmiş, sona ermiş: **time is up** : vakit tamam(dır), **7.** tamamıyla, tamamen, hepsi, sonuna kadar. **Drink up!** Hepsini iç! **He won't eat up his vegetables** : Sebzelerinin hepsini yemiyor. **8.** -e (doğru/müteveccihen). **He's flying up to Van from Izmir** : Izmir'den Van'a uçuyor. **He came right up to me and asked my name** : Dosdoğru bana geldi ve adımı

sordu. **9.** -e kadar: **Will you walk up to the shop with me?** Benimle dükkâna kadar yürür müsün? **10.** *den.* rüzgâra karşı. *Put the helm up.* **11.** fiilin anlamını kuvvetlendirmekte kullanılır: **tie up** : sımsıkı bağlamak. **nail up** : sağlamca çivilemek. **eat up** : yiyip bitirmek. **use up** : hepsini kullanmak, kullanıp bitirmek. **follow up** : sonuna kadar izlemek, peşini bırakmamak. **The house is burned up** : Ev tamamen yandı = yanıp kül oldu. **to pay up one's debts** : borcunu (tamamen) ödemek, **12. all up with** : sonu/hezimeti yakın, işi bitmiş, ümit kalmamış. *He realized it was all up with him when the search party began to close in.* **It's all up with us** : Hapı yuttuk! Yandık! Mahvolduk! **13. up against** *k.d.* (güçlük vb. ile) yüz yüze, karşı karşıya, **14. up against it** *k.d.* (malî) çıkmazda, çok zor durumda. **We're up against it**!: Çattık belâya! İşler sarpa sardı! Ayıkla pirincin taşını! **15. up and around= up and about** : hastalıktan yeni kalkmış, **16. up to** : (a) -e kadar. **up to this moment** : şu ana kadar. **up to date** : şimdiye kadar, tam zamana göre, güncel, modern, asrî, modaya uygun. (b) tamamıyla, ...derecesinde/kadar. *He could not live up to their expectations.* (c) en fazla, -e kadar: **up to five men** : en fazla beş kişi, beş kişiye kadar, (d) *k.d.* yetenekli, kabiliyetli, ehil, muktedir. **to be up to the job** : işin ehli olmak. **After his illness he is not up to much** : Hastalığından beri pek işe yaramıyor. **up to the mark** : mükemmel, tam sıhhatte. (e) *k.d.* görevli/sorumlu. **to be up to s.o.** : birisinin görevi olmak, birisine ait/bağlı olmak. **It's up to you** : Size bağlıdır/Size düşer/Siz bilirsiniz. **It's up to you to break the news to him** : Haberi ona açmak size düşer/sizin görevinizdir. **The next step is up to to you (it is up to you to take the next step)** : Bundan sonraki teşebbüsü yapmak size düşer. (f) meşgul. **What have you been up to lately?** Son günlerde ne ile meşgulsün? **What are you up to**? Ne işler peşindesin? Ne halt ediyorsun? **He's up to something or other** : Her hâlde bir dolap çeviriyor. **17. His blood was up** : Coştu, öfkelendi, kanı beynine sıçradı. **18. be up and doing** : iş başında/faaliyette olmak. **We must be up and doing** : Haydi iş başına! **19. What's up**? Ne var? Ne oluyor? **20. What's up with you**? Sana ne oluyor? Neyin var? **21. up a tree** *k.d.* çıkmazda, çok zor durumda, sıkışmış/kapana kısılmış vaziyette, **22. be up and down with** : (hastalıktan) kâh yatmak, kâh kalkmak, **23. up hill and down dale** : her tarafa, neresi rastgelirse, **24. up stage** : tekrar sahnede.

up[2], *sf.* **1.** yukarı doğru hareket eden, **2.** *k.d.* **up on = up in** : haberdar, bilgi sahibi. *He is up on current events.* **3.** bitmiş, sona ermiş. **The game is up** : Oyun bitti. *His hour is up.* **4.** olmakta, cereyan etmekte. **What's up over there** : Orada ne oluyor? **5.** yüksek mevkide. **to be up on the social scale** : toplumda yüksek mevkii olmak, **6.** kurulmuş, yapılmış, dikilmiş. **The tent is up** : Çadır kuruldu. **7.** olgunlaşmış, kemale ermiş. *The corn is up and ready to be harvested.* **8.** (güneş, ay) doğmuş, gökyüzünde, **9.** uyanık, uyumamış, yataktan kalkmış. **Are you up?** Uyanık mısın? **10.** (ata) binmiş, **11.** (su düzeci) yükselmiş. *Tide is up.* **12.** (bina) yapılmış, inşaatı bitmiş, **13.** yukarıya dönük. *He is resting and his face is up.* **14.** (yol) kazılmış, eşilmiş (ekseriya birleşik kelime olarak) *a torn-up road.* **15.** heyecanlı, sinirli, **16.** maneviyatı yüksek, kendine güvenir, **17.** (fena/yanlış/istenmeyen bir şey) olmakta/vuku bulmakta. **Her nervous manner told me that something was up** : Sinirli hâlinden fena bir şeyin vuku bulduğunu anladım. **18. up to** : hazır, istekli, hevesli. **Since her illness she has not been up to going out much** : Hastalığından beri dışarı gitmeyi pek canı istemiyor. **19.** -e giden, ... yolunda. **He was on a ship up for Italy** : İtalya'ya giden bir gemide idi. **20.** fena/istenmeyen bir sonuca ulaşmış. *They knew that their game was up.* **21. be up** : (a) yükselmek, artmak. **The price of meat is up** : Et fiyatları yükseliyor. (b) çıkmak, esmek. **The captain wished to set sail as the wind was up**: Rüzgâr esince kaptan yelkenleri açmak istedi. (c) ... suçundan sanık olmak. **He is up for murder** : Cinayet suçundan sanıktır. (d) hazır, çalışır durumda. *The theater's lights are up.* (e) ileride/ilerlemiş olmak. *He's two sets up already.* **22. to be up in years** : yaşlanmak, yaşı ilerlemek, ihtiyarlamak, **23.** uzakta, yüksekte. **He lives ten kilometers up from the coast** : Sahilden on kilometre uzakta oturuyor.

up[3], *is.* **1.** yükseliş, çıkış, yukarı doğru hareket, **2.** saadet, servet, ikbal, mutlu çağ. **He**

has had more ups than downs in his time : Hayatında düşkünlükten çok mutlu çağları oldu. **3.** yokuş, bayır, **4.** (fiyat, değer) yükseliş, artış, **5.** *argo bk.:* **upper**[2] (6). **6. on the up and up = on the up-and-up** *k.d.* (a) dürüst, candan, içten, samimi. (b) sürekli gelişmekte/ilerlemekte/iyileşmekte, **7. ups and downs** : (a) ikbal ve idbar, talihin kâh yaver kâh fena gittiği zamanlar, mutlu ve felâketli dönemler, (b) yokuş ve inişler.

up[4], *f.* **upped, upping, ups** *k.d.* **1.** artırmak, büyütmek, yükseltmek, çoğaltmak. **to up output** : üretimi artırmak, **2. up and** : anî çıkış yapmak, birdenbire....-mak/-mek. **He upped and married a show girl** : Anî bir çıkış yapıp bir dansözle evlendi. **Then he upped and ran away from home** : Sonra birdenbire evden kaçtı. **3.** (ayağa) kalkmak, **4.** çıkmak, yükselmek, **5. up with** : birdenbire (silâh) çekmek. *He upped with a shotgun and opened some rain holes in the cloth top.* **6.** terfi et(tir)mek, yüksel(t)mek. *He has been upped to general manager.*

UP = U.P. = United Press.

up- *ön ek* kelimelerin önüne eklenerek şu anlamları katar: **1.** yükseğe, yukarıya, yüksek yere/düzeye: *upclimb, upflow, upgoing, upgrow, upleap, upreach, uprise, upsend, upshoot, upstep, upstare, upstep* gibi, **2.** daha büyük, daha çok: *upbulging, upflaring, upflashing, upflooding, uplight, upswell* gibi, **3.** dik/düşey durum-(d)a: *upprop, upstand, upsticking* gibi, **4.** eylem, faaliyet, hareket vb.: *upboil, upbubling, upstir* gibi, **5.** tamamen, büsbütün, tam, tekmil, baştan başa: *upbind, updry, upfold, upgather, upgird, uphoard* gibi.

up-anchor, *gs.f.* demir almak.

up-and-coming, *sf. ABD* yetenekli, becerikli, atılgan, başarılı, çalışkan, girişken, uyanık, geleceği parlak. *an ~ young executive. e.a.- bright, industrious.*

up-and-down, *sf.* **1.** yukarı aşağı (hareket eden), **2.** yokuşlu inişli. *~ countryside.* **3.** kararsız, dönek, değişen. *~ luck.* **4.** sarp, dik. *a straight ~ hillside.*

up-and-over, *is.* yatay açılan, açılınca yatay duran kapı.

Upanishad, *is.* Upanişad, eski Hint din kitabı.

upas, *is.* **1.** *bot.* zehir ağacı *(Antiaris toxicaria).* Cava'da yetişen ve süte benzer öz suyu çok zehirli olan bir ağaç, **2.** bu ağacın öz suyu (ok zehiri olarak kullanılır).

upbear, *gl.f.* **-bore, -borne, bearing** yükseltmek, yukarı kaldırmak, desteklemek. **~er** : yükselten, kaldıran.

upbeat, *sf.&is.* **1.** şen, iyimser, neşeli, nikbin, **2.** *müz.* orkestra şefinin elini yukarı kaldırması ve bunun işaret ettiği vuruş.

up-bow, *is.* (keman vb. gibi yaylı sazlarda) yayın aşağıdan yukarıya doğru hareketi. tersi: *down-bow.*

upbraid, *f.* azarlamak, çıkışmak, tenkit etmek, kusurunu yüzüne vurmak. ***e.a.- blame, censure, reproach.***

upbringing, *is.* terbiye, yetiştirme, eğitim, eğitme. **the proper ~** : iyi terbiye (etme). **What was his ~ ?** Nerede yetişmiş? *His religious ~ fitted him to a missionary.*

upbuild, *gl.f.* **-built, -building** bina etmek, inşa etmek, yapmak. **~er** : bina/inşa eden.

UPC= Universal Product Code: evrensel ürün simgesi: ambalâj üzerinde malın cins, fiyat vb. ni gösteren ince/kalın paralel çizgiler dizisi.

upcast, *sf.&is.&f.* **-cast, -casting 1.** yukarı atılmış (kazıdan çıkan toprak vb. gibi), **2.** yukarı çevrili/yönelik/müteveccih. **The child looked at her father with ~ eyes** : Çocuk gözlerini yukarı çevirerek babasına baktı. **3.** (maden ocaklarında) hava deliği, **4.** yukarıya atma(k).

upchuck, *f. argo* kusmak. ***e.a.- vomit.***

upcoming, *sf.* gelecek, önümüzdeki. **the ~ spring fashions** : gelecek bahar modası.

upcountry, *sf.&zf.&is.* **1.** taşra, memleketin iç tarafı(na ait/doğru). **an ~ dialect** : taşra lehçesi. **an ~ town** : taşra kasabası. **The explorers trekked ~** : Kâşifler memleketin iç taraflarına doğru güçlükle yol aldılar.

upcropping, *is.* (bitki) bitme, çimlenme, intaş, gelişme, büyüme. *an ~ of corn.* ***e.a.- appearance, growth***

update, *is.&f.* **-dated, -dating 1.** güncelleştirmek, düzeltmek, en son bilgileri (deftere) işlemek, **2.** günün icaplarına uydurmak, modernleştirmek, **3.** bilgisayarın kullanacağı en son bilgi, **4. ~er** : güncelleştiren.

updraft, *is.* (hava, gaz vb.) yükselme, yukarı akış.

upend, *f.* **1.** dikine otur(t)mak/durmak, dikmek, kaldırmak, **2.** *k.d.* geniş ölçüde etkilemek/etkisi altında bırakmak, **3.** (boks, ticaret, vb.) rakibini yenmek/alaşağı etmek, yere sermek. *He ~ed his opponent with one blow.*

up-front, *sf. k.d.* **1.** peşin olarak ödenmiş/yatırılmış, **2.** ileri gelen, ünlü, seçkin, mümtaz. ***e.a.- 2. prominent, conspicuous.***

upgather, *gl.f.* bir araya toplamak, devşirmek.

upgrade[1], *sf.&is.&zf.* **1.** yokuş (yukarı), bayır, **2.** ilerleme, yükselme, artma, terfi. **on the ~** : artmakta, yükselmekte, ilerlemekte. **be on the ~** : ilerlemekte/gelişmekte/artmakta olmak. **The production is on the ~** : Üretim artıyor.

upgrade[2], *f.* **-graded, -grading** (rütbe, mevki, derece, önem, değer vb.) ilerletmek, yükseltmek, artırmak, büyütmek. **to ~ laborers to managerial positions** : işçileri yönetici durumuna yükseltmek.

upgrowth, *is.* **1.** gelişme, büyüme, yükselme, inkişaf, ilerleme. *a tremendous ~ of science and technology.* **2.** büyüyen/gelişen şey.

upheaval, *is.* **1.** (arazide/ yer kabuğunda) yükselme, kabarma, **2.** (toplumda vb.) kargaşalık, karışıklık, baş kaldırma, ayaklanma, anî/köklü/büyük değişiklik, ihtilâl. *They have brought social ~ and violent conflict into the country.* **3.** *jeol.* arazi yükselmesi. ***e.a.- 2. commotion, convulsion.***

upheave, *f.* **-heaved/-hove, -heaving** **1.** yukarı kaldırmak/kalkmak, yüksel(t)mek, zorla yukarı itmek/atmak, **2.** kargaşalık çıkarmak, ayaklanmak. **The coming of the troops ~d the whole province** : Askerlerin gelişi bütün ili ayaklandırdı.

upheld, *f. bk.:* **uphold** *(geç.z.&sf.f.).*

uphill, *sf.&zf&is.* **1.** yokuş yukarı, tepeye doğru. *The soldiers marched ~.* **2.** yokuşlu, yokuş yukarı çıkan. *an ~ road.* **3.** tepede, tepe üstünde. *an ~ village.* **4.** yokuş, bayır.

uphold, *gl.f.* **-held, -holding** **1.** yukarı kaldırmak, yükseltmek, **2.** yukarıda tutmak, desteklemek, destek olmak, kuvvet vermek, çökmesini/batmasını önlemek. *Stout columns upheld the building's heavy roof. Her faith upheld her in that time of sadness.* **3.** savunmak, desteklemek, tarafını tutmak, iltizam etmek. *The high court upheld the lower court's decision.* ***e.a.- 1. raise, 2. support, sustain, maintain, 3. defend, support.***

upholster, *gl.f.* (oda vb.) döşemek, tefriş etmek, (koltuk/sandalye) kumaş veya deri kaplamak. **~er** : döşemeci, koltukçu.

upholstery, *is., ç.* **-steries** **1.** döşeme, döşemelik eşya, **2.** döşemecilik, koltukçuluk.

UPI = **U.P.I.** = United Press International.

upkeep, *is.* **1.** bakım, tamir, idame, **2.** bakım masrafları.

upland, *is.&sf.* **1.** yayla, yüksek arazi(de bulunan). *an ~ village. ~ provinces.* **2. ~ cotton** : yayla pamuğu: GD ABD'de yetişen kısa elyaflı pamuk, **3. ~ plover** : *zool.* yayla kuşu, yayla çulluğu *(Bartramia longicauda).*

uplift[1], *f.* **1.** yukarı kaldır(ıl)mak, yüksel(t)mek, **2.** (toplum, kültür vb.) ilerle(t)mek, geliş(tir)mek, inkişaf et(tir)mek, kalkın(dır)mak. *I want to see the poor ~ed.* **3.** (ruhen/manen) yücel(t)mek, kuvvetlen(dir)mek. *~ing words.* ***e.a.- 1. raise, elevate, 2. improve, 3. exalt.***

uplift[2], *is.* **1.** yukarı kaldır(ıl)ma, yüksel(t)me, **2.** (toplum, kültür vb.) ilerle(t)me, geliş(tir)me, inkişaf et(tir)me, kalkın(dır)ma. *He devoted his life to the ~ of the nation. A new plan for the ~ of the eastern provinces.* **3.** (ruhen/manen) yücel(t)me, kuvvetlen(dir)me, **4.** *bk.:* **brassiere**, **5.** *jeol.* deprem vb. sonucu arazi yükselmesi, yüksek arazi. ***e.a.- 1. elevation, 3. exaltation, 5. upheaval.***

uplifter, *is.* **1.** yukarı kaldıran, yükselten, **2.** (toplum, kültür vb.) ilerleten, geliştiren, kalkın(dır)an, **3.** (ruhen/manen) yücelten, kuvvetlendiren.

uplifting, *sf.* ümit/cesaret verici, ferahlatıcı, morali/maneviyatı kuvvetlendirici. *~ words.*

upliftment, *bk.:* **uplift**[2].

upmost, *sf. bk.:* **uppermost.**

upon, *e.* **1.** üstün(d)e, üzerin(d)e. *She was sitting in a rocking chair with a cat ~ her knee. He lay down ~ the grass.* **fall ~** : üstüne düşmek/saldırmak. **tier ~ tier**: tabaka tabaka, sıra sıra, **2.** -a/-e/-ya/-ye. **He climbed ~ his horse and rode off** : Atına binerek sürüp gitti. **3.** çok yakınında, tepesinde. **The enemy is ~ us** :

Düşman tepemizdedir. **Winter is ~ us** : Kış gelip çattı. **4.** vesilesiyle, dolayısıyla, üzerine, münasebetiyle, -ce. **She went into mourning ~ her husband's death** : Kocası ölünce (ölümü üzerine) mateme girdi. **She was joyful ~ seeing her child take his first step** : Çocuğunun ilk adımı attığını görünce çok sevindi. **5.** vukuunda, vuku bulur bulmaz. **~ entering the room, he sat down** : Odaya girer girmez oturdu. **6.** hususunda, **7.** şartıyla. **~ my blessing** : muvafakatimi almak şartıyla, **8.** -e göre. **depend ~** : -e mütevakkıf olmak, **9.** -lerce. **There were thousands ~ thousands of immigrants arriving** : Binlerce göçmen geliyordu. **10. ~ my word** : vallahi, alimallah, **11.** birçok hâlde ifadeye biraz da kuvvet vermek için **on** yerine ve aynı anlamlarda kullanılır.

upper[1], *sf.* **1.** üst, üst taraf/kısım. **~ floor** : üst kat. **Two of his ~ teeth were missing** : Üst dişlerinden ikisi noksandı. **2.** (rütbece/mevkice vb.) üstün, yüksek, **3.** yukarı, kuzey, denizden uzaktaki. **~ Nile** : Yukarı Nil. *The ~ walley of Tiber. ~ New York State.* **4.** Jeolojik çağlardan yakın olanı: **the ~ Devonian** : Yakın Devon Çağı, **5. ~ hand** : üstün/avantajlı durum, hâkim durum. **get/have the ~ hand** : üstün olmak, üstün/galip gelmek, dediğini yaptıracak güçte olmak, kudreti elinde tutmak. *The nation had got the ~ hand now.* **6. ~ air** : yukarı hava tabakası: troposferin orta tabakası, **7. ~ arm**: pazı, kolun üst kısmı, **8. ~ atmosphere** : üst hava tabakası, troposferin üst tabakası, **9. ~ case** : büyük harf(lerin bulunduğu kasa), üst kasa, **10. ~-case**, *is.&f.* ***-cased, -casing*** (a) büyük harf, majüskül, (b) büyük harfle yazmak/basmak, **11. ~ chamber = ~ house** : Lordlar Kamarası, **12. ~-class** : zenginler sınıfı, ileri gelenler, toplumun üst sınıfı, **13. ~-classman**, *ç.* **-men** : üst sınıf öğrencisi. **~ crust** *k.d.* toplumun en üst sınıfı, **14. uppercut** : aşağıdan yukarıya doğru vurma(k)/vuruş, **15. ~ deck** : üst güverte, **16. the ~ ten (thousand)** : ülkeye hâkim olan zenginler zümresi.

upper[2], *is.* **1.** kunduranın üst yüzü, **2.** (vapur/tren) üst ranza/yatak, **3.** tozluk, kumaş getr, **4. ~s** : (a) takma dişte üst damak, (b) üst diş, **5.** *k.d.* üst kat yatak, **6.** *argo* uyarıcı/münebbih ilâç, özellikle *amphetamine.* **7.** *argo* sevinç ve mutluluk veren olay/nesne/kimse.

uppermost, *sf.&zf.* **1.** en üstteki, en yukarıdaki, (mevkii/yeri/derecesi/yetkisi) en yüksek olan, **2.** son derece, en çok, en büyük. **a subject of ~ importance** : son derece önemli bir konu, en önemli konu. ***e.a.- 2. topmost, predominant.***

uppish, *sf.* **1.** *k.d.* kibirli, kendini beğenmiş, küstah ve mağrur, arsız, yüzsüz, **2. ~ly** : kibirle, gururla, küstahça, **3. ~ness** : kibir(lilik), kendini beğenmişlik, küstahlık, arsızlık, yüzsüzlük. ***e.a.- 1. arrogant, presumptuous, uppity.***

uppity, *sf. k.d.* züppe, kibirli, kendini beğenmiş. **~ness** : züppelik, kibirlilik. ***e.a.- snobbish, haughty.***

upraise, *gl.f.* **-raised, -raising 1.** yükseğe/yukarıya kaldırmak, **2.** neşelendirmek, üzüntüsünü/kederini dağıtmak, ümit ve cesaret vermek, **3. ~er** : (a) yükseğe kaldıran, (b) neşelendiren, şenlendiren. ***e.a.- 1. lift, elevate, 2. cheer.***

uprear, *f.* **1.** kaldırmak, yükseltmek, dik(leştir)mek, **2.** bina/inşa etmek, **3.** gururunu okşamak, övmek, methetmek, göklere çıkarmak, **4.** kalkmak, yükselmek. ***e.a.- 1. lift, 2. build, erect, 3. exalt, 4. rise.***

upright[1], *sf.&zf.* **1.** dik, dikey, düşey, amudî, **2.** dimdik (duran). **a tall ~ man** : uzun boylu dimdik bir adam. **an ~ walk** : dimdik yürüyüş, **3.** doğru, dürüst, namuslu. **an ~ person** : dürüst bir kimse, **4.** dürüstlükle/adilâne yapılan. *~ dealings.* **5. ~ly** : (a) dimdik, dikey olarak, (b) dürüstlükle, **6. ~ness** : (a) dik(ey)lik, düşeylik, (b) dürüslük, doğruluk. ***e.a.- 1. vertical, erect, perpendicular, plumb, 3. honest, righteous, just, honorable, conscientious, scrupulous***

upright[2], *is.* **1.** dikeylik, düşeylik, diklik, **2.** direk, dik duran nesne, **3. ~ piano** *d.d.* dik piyano, **4. ~s** : (futbol) kale direkleri.

upright[3], *f.* dikleştirmek, dik/düşey duruma getirmek.

uprise, *is. &gs.f.* **-rose, -risen, -rising 1.** (yataktan/ayağa) kalkma(k), **2.** doğma(k), tulû etme(k), görünme(k). *the glorious sun uprose.* **3.** yukarı çıkma(k), tırmanma(k), havaya yükselme(k), **4.** ufukta yükselme(k), **5.** ayaklanmak, isyan etmek, baş kaldırmak, **6.** yokuşlu olmak, (arazi) yükselmek.

uprising, *is.* **1.** isyan, ayaklanma, kıyam, baş kaldırma, **2.** kalkma, kalkış, **3.** yükseliş, **4.** (güneş) doğma, doğuş, tulû, **5.** yokuş, bayır. ***e.a.- 1. revolt, insurrection, 5. ascent, acclivity.***

uproar, *is.* gürültü, patırtı, velvele, hengâme, şamata, kargaşalık. ***e.a.- tumult, commotion, turmoil, hubbub.***

uproarious, *sf.* **1.** gürültülü, patırtılı, velveleli, şamatalı, curcunalı, **2.** gürültücü, gürültü/patırtı yapan, **3.** çok tuhaf/garip/acayip (kimse/şey), **4. ~ly** : gürültü ile, gürültülü/patırtılı bir şekilde. **to laugh ~ly** : kahkahalarla gülmek, **5. ~ness** : gürültü, patırtı, gürültülü/patırtılı olma.

uproot, *f.* **1.** kökünden sökmek/söküp çıkarmak, **2.** doğduğu yerden/doğal çevresinden zorla uzaklaştırmak. *The industrial revolution ~ed large segments of the rural population.* **3.** kökünü kurutmak, kökünden koparmak, yok etmek, **4.** (yerinden/yurdundan/evinden/âdetlerinden) mahrum etmek, söküp atmak, **5. ~edness** : kökünden sökülmüş olma, doğduğu yerden/doğal çevresinden zorla uzaklaştırılma, kökü kuruma, yok olma, (yerinden/yurdundan/evinden/âdetlerinden) mahrum olma, **6. ~er** : kökünden söken/söküp çıkaran, doğduğu yerden/doğal çevresinden zorla uzaklaştıran, (yerinden/yurdundan/evinden/âdetlerinden) mahrum eden.

uprouse, *gl.f.* **-roused, -rousing** uyandırmak, yatağından kaldırmak. ***e.a.- arouse, awake.***

ups and downs, *bk.:* **up**[3] (7).

upscale, *sf.&f.* **-scaled, -scaling 1.** zengin tabaka/toplumun üst kademesine ait. *The fashionable store caters to ~ young career people.* **2.** lüks, zarif, pahalı, **3.** değerini/nitcliğini artırmak, değerlendirmek, kıymetlendirmek. *a five-year plan to ~ the neighborhood.*

upset[1], *f.* **-set, -setting 1.** devirmek, alt üst etmek. *to ~ a pitcher of milk.* **2.** üz(ül)mek, canını sıkmak, sinirlen(dir)mek, kız(dır)mak. *The incident ~ her.* **He is easily ~** : Hemen sinirleniverir; en küçük şeye üzülür. **Don't ~ yourself!** Üzülme! Sinirlenme! **3.** (düzen vb.) boz(ul)mak, alt üst etmek/olmak. *to ~ a system.* **4.** (mide vb.) boz(ul)mak, dokunmak. *This food ~ my stomach.* **Beer ~s me** : Bira bana dokunur. **5.** (kuvvetli bir rakibi) yenmek, hezimete/bozguna uğratmak, **6.** kızgın madeni çekiçle döverek ucunu kalınlaştırmak, **7. upsetting machine** : dövme makinası. ***e.a.- 1. overturn, 2. unnerve, disconcert, fluster, disturb, perturb, 3. disturb, derange, 5. defeat, overthrow, 6. thicken.***

upset[2], *is.* **1.** devir(il)me, alt üst etme/olma, **2.** üz(ül)me, can sıkıntısı, sinirlen(dir)me, kız(dır)ma, **3.** (düzen vb.) boz(ul)ma, alt üst etme/olma, **4.** (mide vb.) boz(ul)ma, **5.** yenilgi, hezimet, bozgun. **6.** dövülerek ucu kalınlaştırılmış maden, bu işte kullanılan alet.

upset[3], *sf.* **1.** devrilmiş. *an ~ milk pail.* **2.** düzensiz, intizamsız, alt üst (olmuş), karmakarışık, nizamı bozulmuş. *the house is ~.* **3.** üzgün, sinirli, canı sıkılmış. *He is emotionally ~.* **4.** (mide vb.) bozuk, bozulmuş. *I had an ~ stomach.* **5. ~ price** : açık artırmada satıcının koyduğu en düşük fiyat, **6.** *esk.* dikine çevrilmiş. ***e.a.- 1. overturned, 2. disordered, disorganized, 3. distressed, disturbed.***

upsettable, *sf.* **1.** devrilebilir, alt üst edilebilir, **2.** üz(ül)ebilir, canını sıkabilir, sinirlen(dir)ebilir, **3.** (düzen vb.) boz(ul)abilir, alt üst edilebilir, **4.** (kuvvetli bir rakibi) yenebilir.

upsetter, *is.* **1.** deviren, alt üst eden, **2.** üzen, canını sıkan, sinirlendiren, **3.** (düzen vb.) bozan, alt üst eden.

upsettingly, *zf.* **1.** devirircesine, alt üst edercesine, **2.** üzerek, canını sıkarak, sinirlendirerek, **3.** (düzen vb.) bozarak, bozarcasına, bozacak tarzda.

upshot, *is.* **1.** sonuç, özet, son karar. *What was the ~ of all that talk? Was anything decided?* **2.** öz, ruh, özet, hulâsa. ***e.a.- 1. conclusion, result, outcome, issue, 2. gist.***

upside, *is.* üst taraf, üst yüzey. **~ down** : alt üst, tepetaklak, karmakarışık.

upside-down, *sf.* **1.** alt üst, ters, tepetaklak, baş aşağı. **hold sth. ~** : bir şeyi baş aşağı tutmak. **turn ~** : alt üst etmek, altını üstüne getirmek. *He turned the house ~, but couldn't find the hat.* **2.** karmakarışık, darmadağın, keşmekeş. **The room was ~** : Oda karmakarışıktı. **3. ~ cake** : alt üst çöreği: alt üst edilerek pişirilen meyveli çörek, **4. upside-downness** : alt üst/tepe taklak olma, karmakarışıklık, darmadağınıklık, keşmekeşlik.

upsilon, *is.* epsilon, Yunan alfabesinin yirminci harfi.

upspring[1], *gs.f.* **-sprang/-sprung, -sprung, -springing 1.** yukarı sıçramak/zıplamak/hoplamak, **2.** vücuda/meydana gelmek, var olmak, zuhur etmek, çıkmak, gelişmek.

upspring[2], *is. esk.* **1.** gelişme, inkişaf, büyüme, **2.** menşe, kaynak, kök. ***e.a.- 1. growth, development, 2. origin.***

upstage[1], *sf.&zf.* **1.** sahne gerisi(nde), sahne gerisine doğru, **2.** kibirli, müstağni, herkesi küçük gören. *He still thinks he is someone and is very ~ if you talk to him.* **3. ~ and county** *Brit.* asalet budalası, asalet taslayan, gururundan yanına yaklaşılmayan. ***e.a.- 2. haughty, snobbish, high-class.***

upstage[2], *is.* **1.** sahne gerisi, sahnenin arka tarafı, **2.** gerideki yer/mevki.

upstage[3], *gl.f.* **-staged, -staging 1.** sahne gerisine atmak/düşürmek, sahne gerisinde bırakmak, **2.** gölgede bırakmak, daha üstün başarı göstermek.

upstairs, *sf.&zf.&is., ç.* **-stairs 1.** üst kat(ta bulunan), yukarı(ya/da), yukarıdaki, üst kata ait. *an ~ window.* **a house with 4 ~ bedrooms** : üst katında dört yatak odası olan ev, **2.** *k.d.* kafada, akılda, zihinde. **She's a little weak ~** : Aklından biraz zoru var. **3.** *As. argo* havada daha yüksek düzeyde, **4. kick ~** *k.d.* (bir kimseyi başından savmak için) daha yüksek ve az mes'uliyetli göreve atamak.

upstanding, *sf.* **1.** dik, dimdik, uzun boylu, boylu boslu, **2.** zinde, çevik, **3.** dürüst, doğru, güvenilir, **4. ~ness** : diklik, uzun boyluluk; doğruluk, dürüstlük. ***e.a.- 1. erect, tall, 2. upright, honorable, straightforward.***

upstart[1], *sf.&is.* türedi, zıpçıktı, sonradan görme, birden zengin olan veya yüksek mevkie geçen (kimse). ***e.a.- parvenu.***

upstart[2], *f.* **1.** sıçramak, zıplamak, **2.** birdenbire meydana çıkmak/türemek/zuhur etmek.

upstate, *sf.&is. ABD* **1.** taşra(lı), başkentten uzak (il, kasaba vb.). **~ New York** : New York eyaletinin merkezden uzak yerleri, **2.** taşraya özgü/ait. **~ political organization** : Taşra siyasî örgütü, **3. ~r** : taşralı.

upstream, *sf.&zf.* akıntıya karşı, akış yönünün tersin(d)e, nehrin kaynağına giden yönde.

upstretched, *sf.* yukarı kaldırılmış/açılmış/gerilmiş. *~ arms.*

upstroke, *is.* yukarı vuruş, yukarıya doğru çekilen çizgi, düşey silindirde pistonun yukarı vuruşu.

upsurge, *is.&f.* **-surged, -surging 1.** anî artış. *an ~ in sales.* **2.** hızla/birdenbire artmak, anî artış sağlamak ***e.a.- increase, rise.***

upsweep, *is.&f.* **-swept, -sweeping 1.** saçı yukarı doğru tarama(k), **2.** enseden yukarı taralı saç biçimi, **3.** (ticaret vb.) anî artış, **4.** tırmanma (k), yükselme(k), **5.** yokuş, bayır, **6.** (bazı hayvanlarda) alt çenenin yukarı kalkıklığı.

upswell, *f.* **-swelled, swelled/-swollen, -swelling** şişmek, kabarmak.

upswept, *sf.* **1.** yukarı doğru meyilli/eğik. *~ automobile fenders.* **2.** yukarı(tepeye) doğru taranmış (saç).

upswing, *is.&f.* **-swung, -swinging 1.** (sarkaç vb.) yukarı doğru salınma(k), yukarı doğru salınım hareketi (yapmak), **2.** artış, yükseliş, düzelme, gelişme. **an ~ in prices** : fiyat artışı.

upsy-daisy, *ünl. k.d.* Hoppala! (Bebeği hoplatırken söylenir.)

uptake, *is.* **1.** anlayış, kavrayış, anlak, idrak, intikal. **quick on the ~ :** çabuk kavrar, zeki. **slow in the ~ :** kalın kafalı, **2.** yukarı kaldırma, yükseltme, **3.** boşaltma borusu, maden kuyusundan bozuk havayı çıkaran boru, dumanı bacaya götüren boru. ***e.a.- 1. apprehension, comprehension, understanding.***

uptear, *gl.f.* **-tore, -torn, -tearing** kökünden/temelinden sökmek/yıkmak, yok etmek. ***e.a.- destroy.***

upthrow, *is.&gl.f.* **-threw, -thrown, -throwing 1.** yer kabarması, toprak yükselmesi, **2.** yukarı atmak/fırlatmak.

upthrust, *is.* **1.** yukarı itme/zorlama, **2.** *jeol.* yeryüzü kabuğundaki kabarıklık/tümsek.

uptick, *is.* **1.** (ticarî faaliyette, vb.) gelişme, hararetlenme, ilerleme, **2.** (borsa) satış fiyatında artış.

uptight, up-tight *sf. argo* **1.** ters, aksi, huysuz, öfkeli, **2.** endişeli, rahatsız, huzursuz. *The community is understandably ~ about bombs.* **3.** mükemmel, âlâ, **4.** malî sıkıntıda. *The surtax was another blow to an industry already ~ .* **5.** nezaketsiz, resmî. *The ~ and antiseptic white community.* ***e.a.- 1. tense, nervous, jittery, 2. angry, indignant, 3. fine, excellent, perfect.***

uptilt, *gl.f.* yukarı doğru eğmek/meylettirmek.

up-to-date, *sf.* **1.** güncel, en son durumu belirten. *an ~ report.* **2.** modern, asrî, zamana uygun. *~ methods.* **3. bring s.o./sth. ~**: güncelleştirmek, en son durumu/haberleri bildirmek, **4. ~ly** : güncel olarak, en son durumu gösterecek tarzda, **5. ~ness** : güncellik, en son durumu bilme/yansıtma.

up-to-the-minute, *sf.* **1.** son derece modern, en son gelişmelere uygun, **2.** en son durumu yansıtan/bildiren.

uptorn, *f. bk.:* **uptear** *(sf.f.).*

uptown, *sf.&zf.&is.* şehrin dış/kenar mahalleleri, şehir merkezinden uzak yerler. *He rode ~ in the bus.* **~ train** : banliyö treni. **~er** : kenar mahalleli, kenar mahalle sakini. ***k.a.*** *downtown.*

uptrend, *is.* gelişme/büyüme eğilimi, artış, inkişaf.

upturn, *is.&f.* **1.** yukarıya/ters çevir-(il)mek, ters dön(dür)mek, altını üstüne getirmek, **2.** kargaşalık/isyan (çıkarmak), **3.** yukarı tevcih etmek, **4.** fiyat artışı, ticaretin canlanması, iş hayatında gelişme başlangıcı.

UPU = **U**niversal **P**ostal **U**nion: Evrensel Posta Birliği.

upward = upwards, *sf.&zf.* **1.** yukarıya/yükseklere doğru. *A tree grows upwards while its roots grow down. An upward movement of the hand.* **2.** daha yüksek mevkie/makama/duruma doğru, **3.** daha fazla/ziyade. *fourscore and ~.* **Costs are moving upwards** : Maliyet gittikçe artıyor. **4.** büyük şehre/ ülkenin içerilerine/suyun kaynağına doğru, **5.** yukarılarda. yükseklerde, **6. ~ of** : -den fazla. **His vacation cost him ~ of a thousand dollars** : Tatili ona bin dolardan fazlaya mal oldu. **~ of 50 planes** : elliden fazla uçak, **7.** -den itibaren, ... ve daha fazla. **ten dollars and ~** : on dolardan itibaren, on dolar ve daha fazla. **from five years of age and ~** : beş yaşından itibaren, **8. ~ mobility** *bk.:* **vertical mobility, 9. ~ly** : yukarıya doğru, gittikçe yükselerek, **10. ~ness** : yukarıya/yükseğe yöneliklik.

upwind, *sf.&zf.&is.* **1.** rüzgâra karşı, **2.** karşı rüzgâr, karşıdan esen yel.

ur- *ön ek* **1.** asıl, aslî, ilk. *urtext*: asıl metin, **2.** *bk.:* **uro**[1]**-**.

uracil, *is. biy- kim.* urasil: $C_4H_4N_2O_2$. Hayatî kimya araştırmalarında kullanılan kristalli katı madde.

uraemia, *is. bk.:* **uremia**

uraeus, *is., ç.* **-uses** (Mısır ilâh ve firavun heykellerinin başında resmedilen) kutsal yılan.

Ural-Altaic, *sf.&is.* **1.** Ural ve Altay dağlarına ait, **2.** Ural-Altay dilleri, **3.** bu dilleri konuşan.

Uralian, *sf.* **1.** Ural dağları+, **2.** Urallı+, **3.** *bk.:* Uralic, **4. ~ emerald** *bk.:* **demantoid.**

Uralic, *sf.&is.* **1.** Ural dilleri: Macar, Fin ve Estonya dilleri, **2. Uralian** *d.d.* Ural dillerine ait.

uralite, *is.* ural taşı, Ural dağlarında bulunan Mg-Fe-Ca cevheri.

uranalysis, *is., ç.* **-ses** *bk.:* **urinalysis.**

Urania, *is.* **1.** Yıldız(bilim) Tanrıçası, **2.** Afrodit, **3. ~n**: Uranus gezegenine ait.

uranic, *sf.* **1.** *kim.* uranyum+, dört valanslı uranyum ihtiva eden, **2.** göksel, gökçül, semavî, astronomi+. **~ principles** : astronomi ilkeleri.

uraninite, *is.* uranyum cevheri: uranyum 3-oksit, kurşun, radyum ve helyum ihtiva eder.

uranite, *is.* uranit, uranyum fosfat. **uranitic** : uranit+

uranium, *is. kim.* uranyum: nükleer reaktörlerde, atom ve hidrojen bombasında kullanılan radyoaktif eleman. Simgesi: **U**, atom ağ. 238.03, atom nu. 92, özgül ağ. 19.07. **~ hexafluoride** : uranyum 6-fluorit UF_6. Uranyum 235' i uranyumdan ayırmakta kullanılan gaz. **~ series = ~-radium series** : Uranyum dizisi, uranyumdan kurşuna kadar radyoaktif elemanları kapsayan kimyasal elemanlar.

urano-, *ön ek* "gök, sema" anlamı katar: *uranography, uranometry* gibi.

uranographer/ uranographist, *is.* gök haritacısı, gök haritacılığı bilgini.

uranographic(al), *sf.* gök haritası+.

uranography, *is.* gök haritacılığı. **uranology** *d.d.*

uranological, *sf.* gök bilimsel.

uranology, *is., ç.* **-gies 1.** *bk.:* **uranography, 2.** gök bilimi.

uranometry, *astr.* **1.** yıldızlar haritası, **2.** gök cisimlerinin yerini ölçme, **3. uranometrical** : yıldızlar haritası/ gök cisimlerinin yerleri ile ilgili.

uranous, *sf. kim.* üç valanslı uranyum ihtiva eden.

Uranus, *is.* **1.** *astr.* Uranus: Güneşten 2870 milyon km uzakta, çapı 49695 km, güneş etrafında 84.02 yılda bir döner, **2.** Gök Tanrıçası.

uranyl, *is. kim.* uranil: iki valanslı $UO2^{++}$ iyonu.

urari, *is. bk.:* **curare.**

urase, *bk.:* **urease.**

urate, *is. kim.* urat, ürik asit tuzu. **uratic** : uratik.

urban, *sf.* kentsel, kente/şehre ait, kentte yaşayan, kente özgü. ~ **district** : İngiltere'de yönetim bölgesi. ~ **guerilla** : şehir çete(ci)si. ~ **redevelopment= ~ renewal** : şehrin imarı/ gecekondulardan vb. temizlenmesi. ~ **sprawl** : şehrin plânsız yayılması.

urbane, *sf.* **1.** nazik, terbiyeli, kibar, zarif. *an ~ manner. He maintained an ~ tone in his letters.* **2. ~ly** : nazikâne, kibarca, zarafetle, **3. ~ness** : nezaket, kibarlık, zarafet, terbiye.

urbanisation, *is. Brit. bk.:* **urbanization.**

urbanise , *is. Brit. bk.:* **urbanize.**

urbanism, *is.* şehir hayatı. ***e.a.*** *- urbanization.*

urbanist, *is.* şehirci, şehir plânlama uzmanı.

urbanite, *is.* kentli, şehirli.

urbanity, *is., ç.* **-ties 1.** kibarlık, nezaket, naziklik, zarafet, **2. urbanities** : kibar davranış, nazik muamele. ***e.a.*** *- 1. courtesy, suavity, elegance, politeness.*

urbanization, *is.* kentleş(tir)me, şehirleş(tir)me. *Brit:* **urbanisation.**

urbanize, *gl.f.* **-ized, -izing** kentleştirmek, şehirleştirmek. *Brit.:* **urbanise.**

urbanologist, *is.* belediyeci.

urbanology, *is.* belediyecilik.

urbiculture, *is.* şehir yaşantısı, şehirlerde hayat tarzı.

urbi et orbi, *Lât.* şehre (yani Roma'ya) ve bütün dünyaya (Papanın resmî tebliğlerinin başında kullanılır).

urceolate, *sf.* testimsi, testi biçiminde.

urchin, *is.* **1.** afacan, yaramaz, haşarı, haylaz (oğlan), **2. sea** ~ *d.d.* deniz kirpisi, **3.** *Brit.- k.d.* kirpi, **4.** *esk.* cin. ***e.a.*** *- 3. hedgehog, 4. elf.*

Urdu, *is.* Orduca, Ordu dili, Pakistan'ın resmî dili.

-ure, *son ek* -lik : **1.** eylem veya sürecin sonucunu belirtir: **failure** : başarısızlık. **composure** : asudelik, **2.** görev, mevki, makam, rütbe vb. bildirir: *prefecture:* valilik, *judicature:* yargıçlık, **3.** "kurul, heyet" anlamı katar: **legislature** : yasama kurulu (meclis).

urea, *is.* **1.** *biy-kim.* üre: $CO(NH2)2$. İdrarın bileşiminde bulunan madde, **2.** *kim.* üre: gübre ve hayvan yemi olarak ve sentezlemede kullanılan yapay madde, **3. ureal = ureic** : üresel.

urea-formaldehyde resin, *kim.* üreformaldehit reçinesi: üre ve formaldehitten elde edilerek düğme, buruşmaz kumaş vb. yapımında kullanılan madde.

urease, *is.* üreaz: bakteri ve mantarlarda bulunan ve üreyi amonyum karbonata dönüştüren madde.

uredinium, *is., ç.* **-dinia** *bk.:* **uredium.**

uredium, *is., ç.* **-dia** üredyum, pas hastalığını meydana getiren mantarların bir ürünü.

uredo, *is. patol.* kurdeşen. ***e.a.*** *- hives, urticaria.*

ureide, *is. kim.* üreit, Hidrojen atomu yerine *acyl* grubunun geçmesile elde edilen üre türevi.

uremia, *is. patol.* üremi, idrar maddelerinin kanda kalmasından ileri gelen hastalık. **uraemia** *ş.d.y.*

uremic, *sf.* üremik, üremi hastalığına ait.

ureter, *is. anat.* sidik borusu, sidiksağan, hâlip, idrarı böbrekten mesaneye getiren kanal. **~al = ~ic** : sidik sağana ait.

urethan(e), *is. kim.* üretan: **1.** formülü $NH2COOR$ şeklinde olan karbamik asit türevleri, **2.** formülü $NH2COOC2H5$ olan, organik sentezlerde eritici olarak kullanılan toz, **3.** poliüretan.

urethr-, *bk.:* **urethro-**

urethra, *is., ç.* **-thrae/-thras** *anat.* siyek, sidik/idrar yolu, üretra, idrarı mesaneden dışarı taşıyan kanal. **urethral** : sidik yolu+.

urethritis, *is. patol.* sidik yolu yangısı, idrar yolu iltihabı. **urethritic** : sidik yolu yangısı+.

urethro-, *ön ek* sidik yolu ile ilgili birleşik kelimeler üretir: *urethroscope* gibi. Sesli harf önünde: **urethr-** şeklini alır: *urethritis* gibi.

urethroscope, *is.* sidik yolu gözgüleyici, sidik yolunu gözleme aleti. **urethroscopic** : sidik yolu gözgüleyicisi ile yapılan. **urethroscopy** : sidik yolu gözlemi.

uretic, *sf.* sidiksel, sidiğe/idrara ait, idrarda bulunan.

urge[1], *f.* **urged, urging** **1.** zorlamak. **2.** sevk etmek, götürmek, sürmek. *He took her arm and ~d her gently towards the door. The riders ~d their horses up the steep hill.* **3.** itmek, dürtmek, acele ettirmek, **4.** mecbur etmek, sıkıştırmak, **5.** desteklemek, ileri sürmek, tavsiye etmek. *The senator ~d the adoption of the housing bill. The report ~d a more positive role for local government.* **6.** ısrar etmek, ısrarla rica etmek/istemek/anlatmak/yalvarmak, üzerinde durmak, önemini belirtmek. *He ~d them to accept the plan. He ~d the members to pay their dues promptly.* **7.** kışkırtmak. *Workers in others industries should be ~d into action.* **8.** ~ **on** : teşvik/tavsiye etmek. *I'm trying to ~ him on to study harder.* ***e.a.- 1. impel, push, force, 2. drive, 3. goad, spur, 6. advocate, advise, recommend, suggest.*** ***k.a.- 1-3 deter.***

urge[2], *is.* **1.** zorlama, sevk etme, götürme, sürme itme, dürtme, acele ettirme, mecbur etme, sıkıştırma, **2.** destekleme, ileri sürme, tavsiye etme, **3.** ısrar etme, ısrarla rica etme/isteme/yalvarma, üzerinde durma, önemini belirtme, **4.** teşvik, tavsiye, **5.** hasret, iştiyak, şiddetli arzu. *I have an ~ to visit Bursa once again.* **Feel an ~ to do sth.** : İçinden dürtüyorlar gibi bir şeyi yapmak istemek. ***e.a.- 1. impulse, 5. desire, yearning, longing, craving.***

urgency, *is.* **1.** zorunluk, zaruret, mecburiyet. *the ~ of helping the earthquake victims.* **2.** ivedilik, evginlik, acele. *I'm sure you will appreciate the ~ of having a strong army.* **3.** önem, ehemmiyet, **4.** ısrar, sıkıştırma, tazyik, zorlama.

urgent, *sf.* **1.** tez, ivedi, evgin, acele, âcil, müstacel. *an ~ matter. an ~ message.* **2.** önemli, ehemmiyetli, mühim. *The charity made an ~ appeal for funds.* **3.** mecburî, zarurî, **4.** ısrar eden, çok sıkıştıran. *an ~ pleader.* **5.** **~ly** : tezelden, ivedilikle, acele olarak, müstacelen, önemle, ısrarla. ***e.a.- 1-3. pressing, compelling, 4. importunate.***

urger, *is.* **1.** zorlayan **2.** sevk eden, götüren, süren, **3.** iten, dürten, acele ettiren, **4.** mecbur eden, sıkıştıran, **5.** destekleyen, ileri süren, tavsiye eden, **6.** ısrar eden, ısrarla rica eden/isteyen/yalvaran, üzerinde duran, önemini belirten, **7.** kışkırtan, teşvik/tavsiye eden.

urgingly, *zf.* **1.** zorlayarak, iterek, dürterek, **2.** ivedilikle, acele ile, **3.** ısrarla, yalvararak, **4.** önemle, **5.** isteyerek, arzu ederek.

-urgy, *son ek* "iş, işleme/yazma vb. sanatı" anlamı katar: *dramaturgy, metallurgy* gibi.

-uria, *son ek* "sidik, idrar" anlamı katar: (a) idrarda belirtilen maddenin varlığını bildirir: *albuminoria, acetonuria* gibi. (b) idrarında bu tür madde bulunma hastalığını belirtir: *polyuria, pyuria* gibi.

uric, *sf.* ürik, üresel, üreden elde edilen, ürede bulunan. ~ **acid** : ürik asit: C5H4N4O3.

urin- *bk.:* **urino-.**

urinal, *is.* **1.** (küçük aptes için) helâ, pisuar, sidiklik, **2.** lâzımlık, ördek, oturak.

urinalysis, *is., ç.* **-ses** idrar tahlili. **uranalysis** *d.d.*

urinary, *sf.&is., ç.* **-naries** **1.** sidiksel, sidik+, idrar+, idrara/idrar yollarına ait. ~ **bladder** : sidik torbası, mesane. ~ **calculus** : sidik yolu taşı. ~ **disease** : sidik yolu hastalığı. ~ **organs** : sidik/idrar çıkaran organlar, **2.** *bk.:* **urinal** (1), **3.** *esk.* sidik kabı.

urinate, *gs.f.* **-nated, -nating** işemek, çiş/idrar yapmak, su dökmek. **urination** : işeme. **urinative** : işetici.

urine, *is.* sidik, idrar, çiş. ~ **analysis** *bk.:* **urinalysis.**

uriniferous, *sf.* sidik taşıyan.

urino-, *ön ek* "sidik/idrar" anlamı katar: *urinoscopy* gibi. Sesli harfler önünde: **urin-** şeklini alır : *urinalysis* gibi.

urinogenital, *sf. bk.:* **genitourinary.**

urinoscopy, *is. tıp bk.:* **uroscopy.**

urinose = urinous, *sf.* sidiğimsi, sidiğe/idrara benzer, sidik/idrar gibi.

urn, *is.* **1.** ayaklı vazo/kavanoz, **2.** ölü küllerinin saklandığı kap, **3.** semaver, **4.** kur'a çekmeye veya oy pusulalarını koymağa mahsus kap, **5.** *bot.* yosunlarda spor mahfazası, **6.** **~like** : vazo gibi.

uro-[1], *ön ek* "sidik, idrar" anlamı katar: **urology** gibi. Sesli harfler önünde: **ur-.**

uro-[2], *ön ek* "kuyruk" anlamı katar: *uropod* gibi.

urochord, *is.* torbalı deniz hayvanları larvasının kuyruğu.

urogenital, *sf. bk.:* **genitourinary.**

urogenous, *sf.* **1.** sidik çıkaran, **2.** sidikte bulunan.

urolith, *is. patol.* sidik taşı, idrarda çıkan taş. **~ic** : sidik taşı+.

urologic(al), *sf.* idrar yolları hastalıkları bilimi+, bevlî.

urologist, *is.* idrar yolları hastalıkları uzmanı, bevliye mütehassısı.

urology, *is.* idrar yolları hastalıkları bilimi, üroloji, bevliye.

uropod, *is.* (eklem bacaklılarda) karın bacağı. **~al/~ous** : karın bacağına ait.

uropygial, *sf.* (kuşlarda) kuyruk sokumu+. **~ gland** : kuyruk sokumu bezesi. **uropygium** : kuyruk sokumu.

uroscopy = urinoscopy, *is. tıp* sidik gözgülemi, üroskopi, idrar muayenesiyle hastalık teşhisi. **uroscopic** : üroskopik. **uroscopist** : üroskopi uzmanı.

uroxanthin, *is. biy-kim.* sidik sarısı, sidikte bulunan ve oksitlenince indigo mavisine dönüşen boya.

Ursa, *is. Lât.* ayı. **~ Major** : Büyük Ayı burcu. **~ Minor** : Küçük Ayı burcu.

ursiform, *sf.* ayı gibi, şekli ayıya benzer.

ursine, *sf.* **1.** ayı+, **2.** ayı gibi, **3. ~ dasyure** *bk.:* **Tasmanian devil, 4. ~ howler** : uluyan maymun *(Alouatta seniculus).* G Amerika'nın kuzeyinde yaşar.

Ursuline, *sf.&is.* 1537'de İtalya'da kurulmuş bir manastır tarikatına mensup (kimse).

urticaceous, *sf. bot.* ısırgangillerden, ısırgangiller *(Urticaceae)* familyasına mensup.

urticant, *sf.* (ısırgan gibi) dalayan.

urticaria, *is. patol.* kurdeşen, kaşıntılı alerjik deri hastalığı. **urticarial** : kurdeşen+.

urticate, *f.* **-cated, -cating 1.** (ısırgan) dalamak, **2.** ısırgan otu ile hafifçe dövmek, **3.** ısırgan gibi dalamak, diken batar gibi acı(t)mak. ***e.a.- 1. sting, 2. flog, lash.***

urtication, *is. patol.* kurdeşen olmuş gibi derinin kabarıp kaşınması.

urus, *is., ç.* **uruses** Avrupa yaban sığırı (nesli tükenmiştir).

urushiol, *is.* zehirli duvar sarmaşığı vb. zehiri.

us, *zm.* bizi, bize, bizim. **Will you come with us?** Bizimle gelir misiniz? **Give us this day our daily bread** : Bize bugünlük ekmeğimizi ihsan eyle. **They can see us** : Bizi görebilirler.

U.S. = 1. United States, **2.** United Service.

u.s. 1. yukarıda zikredilen, **2.** yukarıdaki gibi.

USA = 1. United States of America, **2.** United States Army.

U.S.A. = 1. United States of America, **2.** United States Army, **3.** Union of South Africa.

usable/useable, *sf.* **1.** kullanılabilir, **2.** kullanışlı, elverişli, **3. ~ness= usability**: kullanışlılık, elverişlilik, **4. usably:** kullanışlı/elverişli bir şekilde.

USAF = U.S.A.F.= United States Air Force.

usage, *is.* **1.** töre, örf. âdet, teamül, alışkanlık, usul. **customary ~** : âdet, teamül. **contrary to the best ~** : en iyi âdetlere aykırı. **local ~** : mahallî örf ve âdet. **the ~s of the last 50 years** : son elli yılın âdetleri, **2.** (dil) (a) yazılış/söyleniş tarzı. *modern English* **~** . (b) kullanılan kelime/deyim. **a ~ borrowed from French** : Fransızcadan alınmış bir kelime, **3.** kullanma, kullanış. **correct ~** : doğru kullanış, yerinde kullanma. **steadily increasing ~ of highways** : kara yollarının gittikçe artan kullanılışı, **4.** muamele, bir işi yapma veya bir şeyi kullanma tarzı. **rough ~** : kaba/haşin muamele, hor kullanma, **5.** yararlanma, faydalanma, istifade. **We can fell trees and put them to our usage** : Ağaçları keserek onlardan yararlanabiliriz. ***e.a.- 1. custom, habit, practice, 4. treatment. 5. utility, advantage.***

usance, *is.* **1.** yabancı tahvillerin ödenme vâdesi, yabancı yerlere çekilen poliçelerin normal ödeme süresi, **2.** *esk.* (a) kullanış, (b) âdet, teamül, **3.** *esk. bk.:* **usury.**

USAR = United States Army Reserve.

Usbeg = Usbek = Uzbek, *is.* Özbek.

use[1], *f.* **1.** kullanmak, istimal etmek, **2.** yararlanmak, faydalanmak, **3.** işletmek, **4.** muamele etmek, davranmak. **~ one ill** : birine fena

muamele etmek. *He did not ~ his employees with much consideration.* **5.** alıştırmak, **6. used to**: alışmak, âdeti olmak, âdet edinmek. **He used to go every day** : Her gün giderdi = her gün gitmeyi âdet edinmişti. **I am not used to get up early** : Erken kalkmaya alışmadım/alışık değilim. **I am not used to this** : Buna alışık değilim. **He used not to like fish (but now he does)** : Balığı sevmezdi (fakat şimdi seviyor). **It used to be thought that the earth was flat** : Dünyanın düz olduğuna inanılırdı. **He doesn't work here now, but he used to** : Eskiden burada çalışırdı, fakat şimdi çalışmıyor. **I'm surprised to see you smoking, you used not to** : Sigara içmene şaştım, eskiden içmezdin. **Used there to be a hotel on that corner?** Şu köşede bir otel yok muydu? **Things aren't what they used to be**: Dünya eskisi gibi değil; eski çamlar bardak oldu. **7. ~ up** : (a) kullanıp tüketmek, bitirmek. *He used up all his money.* (b) yormak, takatsiz bırakmak, **8. be used up** : tükenmek, suyunu çekmek. ***e.a.- 1. utilize, 4. treat, 7. exhaust, consume, finish. NOT:*** **1. USE** ve **UTILIZE** fiillerinin her ikisi de kullanmak anlamına gelir. **USE** en çok kullanılandır: *to use saw and other tools; to use one's eyes; to use milk and eggs for cooking.* **USE**, çoğunlukla kullanılıp bitirilen, yıpratılan, eskitilen şeylere uygulanır: *All the butter has been used. A used car.* Şahıslar için kullanılırsa, **USE**, suiistimal etmek, maksadına âlet etmek, kendi çıkarı için yararlanmak anlamı taşır: **To use another to advance oneself** : Kendi ilerlemesi için başkasını kullanmak. **UTILIZE** tüketmeden yararlanmak, faydalanmak, kullanmak demektir: *to utilize the means at hand, a modern electronic device,* etc. **2. USED TO** ve **WOULD**, hâlen terk edilmiş olan geçmişteki bir alışkanlığı anlatırlar. Fakat hikâyeye başlarken **WOULD** kullanılmaz. Örneğin: *We* ***used to*** *swim every day when we were children. We* ***would*** *run down to the lake and jump in:* Çocukken her gün yüzerdik. Koşarak göle gider, atlardık. **3.** Olumsuz cümlelerde ***He used not to*** demeyi çok kimseler **He didn't used to** veya **He didn't use to** demeye tercih ederler, fakat üçü de doğrudur. Aynı fikri ifade için ***He never used to*** da denilebilir. Soru için en iyi şekil ***Did/ Didn't he use/used to?*** olmakla beraber ***Used/Usen't he to?*** veya ***Used he not to?*** şekilleri de kullanılabilir.

use[2], *is.* **1.** kullan(ıl)ma, kullan(ıl)ış, istimal. **come into ~** : kullanılmaya başlamak. **in everyday ~** : her gün kullanılan. **in ~** : kullanılmakta, çalışmakta, faal, işliyor. **go/fall out of ~** : artık kullanılmamak, **2.** kullanma şekli/tarzı/maksadı/yeri. **We will find a ~ for it** : Onu kullanacak bir yer buluruz. **3.** kullanma gücü. **He has lost the ~ of the right eye** : Sağ gözü görmüyor. **4.** yararlanma, faydalanma, işletme. **bring into ~** : yararlı hâle getirmek, **5.** yarar, fayda. **be of ~ for sth** : bir işe yaramak. **Can I be of any ~ to you?** Size yardım edebilir miyim? **of ~** : yararlı, faydalı. **it's no ~ = of no ~** : faydasız, bir işe yaramaz, boş, beyhude, nafile. **of no practical ~** : pratik yararı yok. **What's the ~ ?** Neye yarar? Faydası ne? **6.** ihtiyaç, lüzum, hacet, iktiza. *Have you any ~ for another book?* **7.** âdet, alışkanlık. **~ and wont** : itiyat, âdet. **8.** *huk.* kullanma hakkı, intifa hakkı. **have the ~ of** : kullanma hakkı/yetkisi olmak, **9.** alışıklık, idman, **10. have no ~ for** : (a) ihtiyacı olmamak, istememek, (b) istememek, nefret etmek, tahammül edememek. **He had no ~ for laggards** : Tembelliğe tahammülü yoktu. **11. make ~ of** : kullanmak, yararlanmak. **make good ~ of sth = put sth to good ~** : bir şeyden çok yararlanmak. **make a good/bad ~ of sth** : bir şeyi iyi/kötü bir amaç için kullanmak, **12. out of ~** : kullanılmıyor, bir işe yaramaz, **13. put to ~** : uygulamak, tatbikat alanına koymak, yararlı hâle getirmek. ***e.a.- 1. utilization, application, employment, 2. handling, 5. profit, help, 7. custom, practice, 13. apply.***

useability, useableness, *is. bk.:* **usability, usableness.**

useable, *sf. bk.:* **usable.**

useably, *zf. bk.:* **usably.**

used, *sf.* **1.** kullanılmış, eski, yıpranmış. *~ car.* **2.** alış(ıl)mış, alışkın. *A man ~ to country life. I'm not ~ to drinking.*

useful, *sf.* **1.** yararlı, faydalı. *a ~ book. a ~ member of society. You should be doing something ~ with your time.* **make oneself ~** : yararlı bir iş görmek, yardım etmek, işe yaramak,

2. işe yarar, elverişli, kullanışlı. *a ~ tool.* **3. ~ly** : yararlı/faydalı bir şekilde, **4. ~ness** : yararlılık, elverişlilik, fayda(lılık). ***e.a.-*** *helpful, beneficial, profitable, advantageous, practical.* ***k.a.-*** *useless.*

useless, *sf.* **1.** yararsız, faydasız, değersiz, nafile, beyhude. **It is ~ to cry over spilt milk** : Olan oldu bir kere (İş işten geçtikten sonra dövünmenin faydası yoktur.) **2.** işe yaramaz, elverişsiz, kullanışsız, **3. ~ly** : boş yere, nafile/beyhude yere, bir işe yaramaksızın, **4. ~ness** : yararsızlık, faydasızlık, nafilelik, beyhudelik; işe yaramazlık, elverişsizlik, kullanışsızlık. **outlive/outlast its (one's) ~** : işe yaramadığı hâlde bir kenara atılmamak. ***e.a.-*** *1. fruitless, profitless, worthless, inutile, futile, ineffectual, 2. unusable, unserviceable.*

user, *is.* **1.** kullanan, özellikle içki ve uyuşturucu madde kullanan kimse, **2.** *huk.* **right of ~** *d.d.* kullanma/yararlanma/intifa hakkı.

U-shaped, *sf.* U şeklinde.

usher[1], *is.* teşrifatçı, mubassır, mübaşir, *tiy.* yer gösterici.

usher[2], *f.* **1.** *gen.* **~ in/into/out/to** : teşrifatçılık yapmak, yer/yol göstermek. *He ~ed the ladies to their seats.* **2. ~ in** : (a) öncülük yapmak, müjdelemek, (çığır vb.) açmak. **They ~ed in the new theater season** : Yeni tiyatro mevsimini açtılar. **to ~ in a new epoch** : yeni bir devir açmak, (b) getirmek, başlatmak, gelmesine/girmesine sebep olmak. **Rain ~ed in the summer** : Yağmur(lar) yazı getirdi. **When was the atomic age ~ed in?** Atom çağı ne zaman başladı?

usherette, *is.* kadın teşrifatçı, (tiyatroda/kilisede vb.) yer gösteren.

ushership, *is.* teşrifatçılık.

usque ad coelum, *Lât.* arşa kadar, yedi kat göğe kadar (mülkün üzerindeki havaya da sahip olmayı belirtir). *The Swiss government announced that it adopted the principle of territoriality ~ ~ ~.*

usquebaugh, *is. İsk.&Ir.* wiski. ***e.a.-*** *whiskey.*

U.S.S.R. = Union of Soviet Socialist Republics: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği.

ustulate, *sf.* kararmış, yanmış.

ustulation, *is.* **1.** kararma, yanma, **2.** *ecz.* nemli maddeleri kurutma/kızartma, **3.** *kim.* cevheri ısıtarak bazı maddeleri ayırma.

usual, *sf.&is.* **1.** alışılmış, mutat, âdet hükmünde, ber zamanki. *We will meet at the ~ time. He sat in his ~ chair. She got up earlier than ~.* **It is ~ to do so** : Böyle yapmak âdettir. **2.** bayağı, adî, harcıâlem, alelâde, malûm, her zaman/her yerde rastlanan. *He says ~ things.* **3.** alışılan/âdet edinilen şey, **4. as ~** : bermutat, âdet olduğu üzere, her zamanki gibi, alışıldığı şekilde. *As ~ he arrived late.* **5. ~ly** : çoğunlukla, ekseriyetle, genellikle, genel olarak, umumiyetle.*This street is ~ly crowded.* **more than ~ly** : her zamankinden daha (fazla). **He was more than ~ly cheerful** : Her zamankinden daha neşeli idi. **6. ~ness** : alışılmış hâl, alelâdelik, mutat durum. ***e.a.-*** *1. accustomed, customary, habitual, 2. ordinary, general, prevailing, familiar, expected. 5. generally, often.* ***k.a.-*** *1. unexpected, extraordinary.*

usufruct, *is.* (Roma hukukunda) asılanma/yararlanma/ intifa hakkı.

usufructuary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** asılanma/intifa hakkına ait, **2.** asılanan, intifa hakkına sahip olan kimse, **3. ~ lease** : hasılat icarı, **4. ~ tenancy** : yarıcılık mukavelesi.

usurer, *is.* **1.** tefeci, murabahacı, aşırı faizle ödünç para veren kimse, **2.** *esk.* faizci, faizle borç para veren kimse. ***e.a.-*** *1. loan shark, 2. moneylender.*

usurious, *sf.* **1.** murabahalı, aşırı faiz alan. **~ interest** : aşırı/fahiş faiz, **2. ~ly** : tefecilikle, murabahacılıkla, aşırı faiz alarak, **3.** tefecilik, murabahacılık, aşırı faiz alma.

usurp, *f.* **1.** gasp etmek, (özellikle saltanatı) zorla/hile ile almak. *The duke tried to ~ the throne.* **2.** yetkisiz/yasaya aykırı olarak kullanmak, yetkisini aşmak/tecavüz etmek, (hakkına) tecavüz etmek. *The assistant began to ~ his boss's authority.* ***e.a.-*** *1. appropriate, 2. encroach.* ***k.a.-*** *surrender, yield, relinquish, renounce.*

usurpation, *is.* gasp, zorla alma, zorla/hile ile tahtı elde etme.

usurpative = usurpatory, *sf.* gasp edici, zorla alıcı, tecavüzkâr, gasp eder mahiyette.

usurper, *is.* gasıp, gasbedici, mütecaviz, zor ve hile ile tahtı elde eden kimse.

usurpingly, *zf.* gasp ederek, zor ve hile kullanıp tahtı ele geçirerek, mütecavizane.

usury, *is., ç.* **-ries 1.** aşırı/fahiş faiz, **2.** tefecilik, murabahacılık, aşırı faizle ödünç para verme, **3.** *esk.* faiz.

USW = usw = ultrashort wave.

ut, *müz.* do (nota).

uta, *is.* iri kertenkele (Kuzey Meksika ve Batı ABD'de yaşar).

ut dict. (reçetelerde) tarif üzere (= as directed).

utensil, *is.* **1.** kap, mutfak eşyası. **baking ~** : fırın tepsisi, **2.** alet, edevat, takım. **farming ~s** : tarım aletleri. ***e.a.- 2. tool.***

uteralgia, *is. patol.* döl yatağı/rahim sancısı.

uterine, *sf.* **1.** döl yatağı+, rahim+, **2.** anası bir babası ayrı. *~ brothers.*

uterus, *is., ç.* **uteri** *anat. zool.* döl yatağı, döllük, rahim.

utile, *sf. esk. bk.:* **useful.**

utilise /utilisable/utilisation/utiliser, *Brit. bk.:* **utilize /utilizable/utilization/utilizer.**

utilitarian, *sf.&is.* **1.** yararcı, süs ve güzellikten çok yarar gayesini güden (kimse), **2. ~ism** : yararcılık: yararın yaşam ilkesi yapılması; ahlâksal eylem ve davranışlarda yararın ilke yapılması; olabildiğince çok sayıda insanın olabildiğince çok mutluluğu.

utility[1], *is., ç.* **-ties 1.** yarar, fayda, **2.** yararlı/faydalı/işe yarar şey, **3.** kamu hizmeti: otobüs, tren, telefon, elektrik, havagazı, su vb. **4. utilities** : yarar /fayda sağlayan özellik/nitelik, **5.** *ekon.* insan ihtiyaçlarını tatmin gücü, **6.** çok sayıda insanın mutluluk ve refahı, **7. utilities** : kamu hizmeti gören kuruluşların hisse senetleri, **8. public utilities** : kamu hizmeti gören kuruluşlar.

utility[2], *sf.* **1.** ekonomik yarar için beslenen/ kasaplık (hayvan). *~ breeds.* **2.** her işe yarayan. *a ~ knife.* **general ~ wagon** : her işe yarayan araba, **3.** kullanışlı, süs ve zarafetten ziyade işe yarayacak şekilde yapılmış. *~ furniture.* **4. ~ clothes/boots etc.** : savaş zamanında hükûmetçe tespit edilen kalite ve fiyatta elbise/ ayakkabı vb. **5. ~ man** : tiyatroda/oyunlarda ufak roller alan kimse, **6. ~ pole** : telefon/ elektrik direği, **7. ~ room** : bakım ve temizlik odası.

utilize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** kullanmak, yararlanmak, faydalanmak, istifade etmek, yarar/ fayda sağlamak. *~ one's abilities in a suitable job.* **2. utilizable** : yararlı, faydalı, kullanılabilir, yararlanılabilir, **3. utilization** : kullanma, istimal, **4. utilizer** : kullanan, yararlanan *Brit.:* **utilise/utilisable/utilisation/utiliser.** ***e.a.- 1. bk.: use.***

ut infra, *Lât.* aşağıda söylendiği/gösterildiği gibi.

utmost, *sf.&is.* **1.** son derece, en son, azamî, en fazla, en büyük, sonsuz. **I have the ~ confidence in his abilities** : Yeteneklerine sonsuz güvenim vardır. **Secrecy is of the ~ importance** : Gizlilik son derece önemlidir. **2.** en uzak, en nihayette. *the ~ island.* **3. uttermost** *d.d.* bir şeyin azamisi, en fazlası, son haddi, en büyük miktar/derece, vb. **The hotel provides the ~ comfort** : Otel, konforun azamisini sağlar. **4.** elinden gelen/gücünün yettiği şey. **He did his ~ to benefit mankind** : İnsanlığın yararına elinden geleni yaptı. ***e.a.- 1. greatest, highest, maximum, foremost. 2. farthest.***

Utopia, *is.* **1.** Düş ülke, Ütopiya, sanal yeryüzü cenneti. Sir Thomas More'un Utopia adlı eserindeki yasa, siyaset vb. bakımından ideal mükemmeliyete erişmiş sanal ada, **2.** *k.h.* ideal mükemmeliyete erişmiş yer/durum, **3.** toplumsal gelişmenin ideal ve mükemmel hâli, **4. ~n** : sanal, mevhum, hayalî, ideal, çok istenip ulaşılamayan/=gerçekleştirilemeyen mükemmeliyet, **5. ~n socialism** : tasarımsal toplumculuk: Sermaye gönüllü olarak devlete veya işçilere intikal ettiği takdirde yoksulluk ve işsizliğin ortadan kalkacağını savunan ekonomik dizge.

utricle, *is.* **1.** *bot.* torbacık, ince tohum zarı, **2.** *anat.* iç kulak torbacığı: iç kulak kıvrımlarındaki iki torbacığın büyüğü.

utricular, *sf.* torbamsı, torbacıklı.

utriculate, *sf. esk.* torbacıklı, torba gibi.

utriculitis, *is. patol.* iç kulak torbacığı yangısı/iltihabı.

utriculus, *is., ç.* **-li** *bk.:* **utricle.**

ut supra, *Lât.* yukarıda gösterildiği gibi. *kıs.:* **u.s.**

utter[1], *gl.f.* **1.** söylemek, telâffuz etmek, sesle ifade etmek, **2.** seslenmek, ses çıkarmak. **to ~ a sigh** : ah etmek, ah çekmek, **3.** maksadını sözle anlatmak, ifade/beyan etmek, **4.** (konuş-

madan başka türlü) ses çıkarmak. *The engine ~ed a shriek.* **5.** (yazılı/basılı kelimelerle) ifade etmek, **6.** yay(ınla)mak, ilân etmek. *to ~ a libel.* **7.** (kalp para, sahte çek vb.) sürmek, **8.** *esk.* kovmak, tart etmek, dışarıya atmak/sürmek, **9.** *esk.* satmak. ***e.a.- 1. speak, say, pronounce, 3. express, 6. publish, 8. expel, emit, 9. sell.***

utter[2], *sf.* **1.** tüm, tam, bütün, tekmil, toptan, sonuna/sapına kadar. *It is an ~ mystery.* **You're an ~ fool** : Aptalın birisin. **~ ass** : şeddeli eşek. **~ rot** : deli saçması, **2.** kayıtsız şartsız, mutlak, kesin, kat'î, nihai. *an ~ denial.* **Only now can I say with ~ conviction that I do believe in God** : Şimdi kesin bir imanla Allaha inandığımı söyleyebilirim. **3. ~ bar** *bk.:* **outer bar**. ***e.a.- 1. complete, total, absolute, 2. unconditional, unqualified.***

utterable, *sf.* söylenebilir, ağza alınabilir, sözle ifade edilebilir.

utterance, *is.* **1.** söz, lâf, kelâm, söylenen şey. *the ~ of the mad.* **2.** söyleme, ağıza alma, sözle anlatma/ifade etme. **give ~ to** : sözle anlatmak. **give ~ to one's feelings** : duygularını sözle anlatmak, **3.** konuşma yeteneği/tarzı. *His very ~ was spellbinding.* **4.** feryat, haykırış, hayvanın bağırışı, **5.** *d.b.* sözce, ifade: konuşanın iki susku arasındaki söz zinciri, **6.** *esk.* açık artırma, satış, **7.** *esk.* en son âkıbet, ölüm.

utterer, *is.* söyleyen, konuşan, anlatan, seslenen.

utterless, *sf.* söylenemez, ağıza alınmaz, ifadesi imkânsız. *~ dishonor.*

utterly, *zf.* tamamen, tamamıyla, büsbütün, kesinlikle, mutlak surette, son derece. *You're ~ fool! I am ~ convinced of your loyalty to your collegues. On the other side of the island, the view was ~ different.*

uttermost, *sf.&is.* **1.** en uzak. *the ~ stars of the galaxy.* **2.** azamî, en son derecede/miktarda (şey) . *She had the ~ confidence in her husband.* ***e.a.- utmost.***

utterness, *is.* bütünlük, tümlük, tamlık, kesinlik, kat'ilik, mutlaklık. ***e.a.- absoluteness, completeness.***

U-turn, *is.* **1.** U dönüşü, geriye dönüş, **2.** (plân, politika inanç vb.) tamamen tersine dönüş, kökten değişiklik. *Is this decision in the nature of a ~ or merely a modification of the policy?* **3. do a ~** : *oto.* U dönüşü yapmak, ters yöne dönmek; (politika vb.) ilkelerini tamamen değiştirmek.

UUM = Underwater to underwater missile.

U.V. = **UV** = ultraviolet.

uvarovite, *is.* yeşil lâl: bileşimindeki kromdan zümrüt yeşili renk alan lâl taşı.

uvea, *is. anat.* inebe, üvea, gözbebeğinin renkli iç zarı.

uveal = uveous, *sf.* inebeye ait.

uveitic, *sf. patol.* inebe yangısı+.

uveitis, *is. patol.* inebe yangısı/iltihabı.

uvula, *is., ç.* **-las, -lae** *anat.* küçük dil.

uvular, *sf.&is.* **1.** küçük dile ait, **2.** küçük dil ünsüzü.

uvulectomy, *is., ç.* **-mies** küçük dil ameliyatı.

uxorial, *sf.* eşe/karıya/zevceye ait veya yakışan. **~ly** : eşe yakışacak tarzda.

uxoricide, *sf.&is.* **1.** eşini/karısını/zevcesini öldürme, **2.** zevce katili.

uxorilocal, *sf. bk.:* **matrilocal.**

uxorious, *sf.* eşine/karısına aşırı derecede düşkün. **~ly** : karısına aşırı düşkünlükle/düşkün olarak. **~ness** : karısına aşırı düşkünlük.

Uzbeg = Uzbek, *is.* Özbek. **Usbeg, Usbek** *ş.d.y.*

Uzbekistan, *is.* Özbekistan.

*****

***

*

V

V, v, *is., ç.* **V's/Vs/vs 1.** İngiliz alfabesinin yirmi ikinci harfi, **2.** V sesi, **3.** V şeklinde nesne, **4.** *mat.* vektör, **5.** *elekt.* Volt(s), **6.** *kim.* Vanadyum (simge), **7.** Roma rakamlarında beş.

v, *kıs.* **1.** verb, **2.** versus, **3.** vide, **4.** (adlarda) van/von, **5.** volt **6.** volume.

V-1, V-2 *is.* Almanların II. Dünya Savaşında geliştirip İngiltere'ye karşı kullandıkları roket bombası.

V-8, *is. bk.:* **V-eight.**

VA, *kıs.* **1.** *bk.:* **Veterans Administration, 2.** Virginia (Posta kodu).

va, *kıs.* volt-ampere.

v.a. *kıs.* **1.** verb active, **2.** verbal adjective.

vac, *is. kıs. k.d. bk.:* **vacuum cleaner.**

vacancy, *is., ç.* **-cies. 1.** boşluk, **2.** (kiralık) boş yer, **3.** aralık, açıklık, **4.** boş mevki/makam/kadro, **5.** boş düşünce/fikir, **6.** *esk.* boş zaman. ***e.a.-1.*** *emptiness, 3. gap, opening, breach 5. vacuity.*

vacant, *sf.* **1.** boş. ~ *houses.* **2.** açık, münhal. *a ~ job.* **3.** boş(ta), kullanılmayan. *a ~ chair.* **4.** bön, alık, anlamayan, idraksiz. ~ *expression.* **5.** işsiz. ~ *hours.* **6.** *huk.* (a) kullanılmayan, işe yaramayan, boş (arazi), (b) sahipsiz, terk edilmiş, metruk. *a ~ estate.* ***e.a.-1,2.*** *empty, 4. blank, vacuous, inane, 6. (a) idle.*

vacantly, *zf.* **1.** boş olarak, **2.** bön bön, alık alık, ifadesizce.

vacantness, *is.* **1.** boşluk, **2.** boşta bulunma, işe yaramama, **3.** bönlük, alıklık.

vacatable, *sf.* **1.** boşaltılabilir, tahliye edilebilir, **2.** terk edilebilir, bırakılabilir, ferağat edilebilir, **3.** feshedilebilir, iptal/ilga edilebilir.

vacate, *f.* **-ated, -ating 1.** boşaltmak, tahliye etmek, **2.** terk etmek, bırakmak, ferağat etmek, **3.** feshetmek, lâgvetmek, ilga/iptal etmek. *to ~ a legal judgement.* ***e.a.- 3.*** *void, annul.*

vacation[1], *is.* **1.** tatil. **to be on ~ :** tatilde olmak, tatile çıkmak. *School children are on ~ now.* **2.** *huk.* adlî tatil, **3.** senelik izin, **4. ~ school :** yaz tatilinde öğretim yapan okul. **Summer ~ :** yaz tatili. **~ court :** tatilde nöbetçi mahkeme.

vacation[2], *f.* tatile çıkmak, tatile gitmek.

vacationer = vacationist *is.* tatile çıkan/tatilde olan kimse.

vacationland, *is.* tatil yeri, sayfiye, turistik yer.

vaccinal, *sf.* aşı+, aşıya/aşılamaya ait.

vaccinate, *is.&f.* **-nated, -nating 1.** (hastalığa karşı) aşılamak, **2.** çiçek aşısı yapmak, **3.** aşılanan kimse.

vaccination, *is.* **1.** aşılama, aşı yapma, **2.** aşı, aşının bıraktığı iz. **~ didn't take :** Aşı tutmadı.

vaccinator, *is.* **1.** aşı aleti, **2.** aşıcı, aşı yapan.

vaccine, *sf.&is.* **1.** aşı (maddesi), **2.** aşı+, aşıya ait, **3.** çiçek hastalığına yakalanmış inekten elde edilen. ~ *lymph.*

vaccinia, *is.* (ineklerde görülen) çiçek hastalığı. **vaccinial** :çiçek hastalığı+. ***e.a.-*** *cowpox.*

vacciniaceous, *sf.bot.* kızılcıkgillerden, kızılcık familyasından.

vacillant, *sf.* **1.** kararsız, müteredditt, ikircikli, **2.** sendeleyen, yalpalayan, sallanan. ***e.a.-*** *1. hesitant, indecisive; 2. vacillating, wavering.*

vacillate, *gs.f.* **-lated, -lating 1.** tereddüt etmek, kararsız olmak, ikirciklenmek, **2.** sendelemek, sallanmak, yalpalamak. ***e.a.- 1.*** *hesitate, waver, 2. reel, oscillate, fluctuate, sway.*

vacillating = vacillant, *sf.* **1.** kararsız, müteredditt, ikircikli, **2.** sendeleyen, sallanan, yalpalayan. ***e.a.-1.*** *indecisive, 2. oscillating, swaying, fluctuating.*

vacillatingly, *zf.* **1.** tereddütle, müteredditdane, kararsız bir şekilde, **2.** sendeleyerek, sallanarak, yalpalayarak, sendeleye sendeleye.

vacillation, *is.* **1.** tereddüt, ikircikienme, kararsızlık, **2.** sendeleme, sallanma, yalpalama. ***e.a.- 1.*** *irresolution, indecision.*

vacillator, *is.* **1.** tereddüt eden, kararsız, **2.** sallanan, sendeleyen, yalpalayan (kimse).

vacillatory, *sf.* **1.** kararsız, müttereddit, **2.** sallanan, sendeleyen, yalpalayan.

vacua, *ç. is. bk.:* **vacuum.**

vacuity, *is., ç.* ***-ties.*** **1.** boşluk, **2.** boş yer, **3.** vakum, hava boşluğu, **4.** yokluk, hiçlik, **5.** aptallık, budalalık, düşüncesizlik, **6.** budalaca konuşma, saçmalama, **7.** işsizlik, tembellik. ***e.a.-2. void, 3. vacuum.***

vacuolar, *sf.* boşluklu, küçük boşlukları olan.

vacuolate(d),*sf.* boşluklu, boşlukları olan. *Highly ~ cells.*

vacuolation, *is.* **1.** boşluk teşekkülü, **2.** boşluklu olma, **3.** boşlukların tümü.

vacuole, *is. biy.* **1.** koful, göze/hücre boşluğu, **2.** organik dokuda bulunan ufak boşluk.

vacuous, *sf.* **1.** (içi) boş, **2.** aptal, budala, kafasız, fikir ve düşünceden mahrum. *A ~ mind. A ~ book.* **3.** gayesiz, maksatsız, anlamsız, manasız. *A ~ way of life.* ***e.a.-1. empty, 2. stupid, inane, 3. purposeless, idle.***

vacuously, *zf.* **1.** bomboş, **2.** aptalca, budalaca, **3.** gayesiz/maksatsız bir şekilde.

vacuousness, *is.* **1.** boşluk, **2.** aptallık, budalalık, **3.** gayesizlik, maksatsızlık.

vacuum[1], *is., ç.(1,2,3,4 için)* **vacuums**, *(1,2,3 için)* **vacua 1.** boşluk, **2.** hava boşluğu, havası boşaltılmış yer, vakum, **3.** boşluk derecesi, **4. ~ cleaner** *d.d.* elektrik süpürgesi.

vacuum[2], *sf.* boşluk+, vakum+, vakumla çalışan, boşluklu. **~ bottle/~ flask** : termos. **~ cleaner = ~ sweeper** : elektrik süpürgesi. **~ distilation** : boşlukla damıtım, sıvının alçak basınçta çabuk buharlaşmasından yararlanarak damıtma. **~-packed** : havası boşaltılarak paketlenmiş. **~ -pump** : emici tulumba, vakum tulumbası. **~ tube** : elektron tüpü, radyo lâmbası . **~ gauge** : boşluk ölçütü.

vacuum[3], *f.* elektrik süpürgesi ile süpürmek.

vacuumize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** havasını boşaltmak, boşluk meydana getirmek, **2.** vakumla temizlemek, **3.** vakumla (havasını boşaltarak) paketlemek.

vade mecum, *Lât.* küçük rehber, her zaman yanında taşınan faydalı şey.

vadose, *sf. jeol.* yeryüzündeki daimî su seviyesi üstünde bulunan. *~ water; ~ zone.*

vae victis, *Lât.* Vay yenilenin hâline! Altta kalanın canı çıksın!

vagabond[1], *sf.&is.* **1.** serseri, başıboş, **2.** avare, derbeder (kimse), **3.** adî, rezil, haysiyetsiz, miskin, sünepe. ***e.a.-1,2. nomadic, hobo, vagrant, loafer, tramp; 2. disreputable, worthless, irresponsible.***

vagabond[2], *gs.f.* serseri/avare dolaşmak.

vagabondage, *is.* **1.** serserilik, avarelik, derbederlik, başıboşluk, **2.** serseriler.

vagabondish, *sf.* serseriyane, avarelikle, derbederce.

vagabondism, *is.* serserilik, avarelik, derbederlik, başıboşluk.

vagal, *sf.* onuncu kafa siniri+.

vagary, *is., ç.* **-garies 1.** gelip geçici heves, akla esen şey, merak; kapris, **2.** sapıklık. ***e.a.-caprice, whim, quirk.***

vagina, *is., ç.* **-nas/-nae 1.** *anat.* döl yolu, mehbil, hazne, vajina, **2.** *bot.* kılıf.

vaginal, *sf.* **1.** *anat.* döl yoluna ait, döl yolu+, **2.** *bot.* kılıfa ait, kılıf+.

vaginally, *zf.* döl yolundan, mehbil yolu ile.

vaginalectomy, *is., ç.* **-mies** *cer. bk.:* **vaginectomy** (2).

vaginate, *sf. bot.* kılıflı, kılıfı bulunan. ***e.a.- sheated.***

vaginectomy, *is., ç.* ***-mies*** *cer.* **1.** döl yolunun kısmen/tamamen çıkarılması, mehbil ameliyatı, **2.** husye ameliyatı, husye zarının ameliyatla çıkarılması.

vaginismus, *is.* döl yolu spazmı.

vaginitis, *is. patol.* döl yolu yangısı, mehbil iltihabı.

vagrancy, *is., ç.* ***-cies*** **1.** serserilik, avarelik, derbederlik, dilencilik, **2.** hayalperestlik, hayal, hülya. ***e.a.- 1. vagabondage, 2. reverie, vagary.***

vagrant, *is.* **1.** avare, serseri, derbeder, yersiz yurtsuz kimse, **2.** *huk.* dilenci, aylak/işsiz kimse. ***e.a.- vagabond, rover, wanderer. NOT:*** **VAGRANT** ve **VAGABOND**, serseriyane, başıboş gezen ve toplumca iyi gözle görülmeyen

kimseleri niteler.**VAGRANT**, serseri, işsiz ve konutsuz kimseler için kullanılır. *Picked up by police as a vagrant.* **VAGABOND** ise hırsızlık, dilencilikle geçinen derbeder ve başıboş kimse demektir. *Actors were once classed with rogues and vagabonds.*

vagrom, *sf. esk. bk.:* ***vagrant.***

vague, *sf.* **vaguer, vaguest. 1.** belirsiz, müphem, açık/sarih olmayan. *A ~ agreement. A ~ idea.* **I haven't the vaguest idea** : Zerre kadar bilgim yok. **2.** bulanık, karanlık, iyi fark edilmeyen, belli belirsiz, hayal meyal. *~ silhouettes; a~ odor.* **3.** *(şahıs hk.)* muğlâk, anlaşılmaz, **4.** anlayışsız, bön, aptal. *a ~ stare.* ***e.a.- 1. unspecific, imprecise 2. hazy, obscure, shadowy. k.a.- definite, specific.***

vaguely, *zf.* belirsizce, müphem bir şekilde.

vagueness, *is.* belirsizlik, müphemlik, muğlâklık.

vagus, *is. bk.:* **vagus nerve.**

vagus nerve, *is., ç.* **vagus nerves** *anat.* kafaya giden on çift sinirden en sonuncu çiftin her bir siniri, onuncu sinir.

vail[1], *f.* **1.** aşağı indirmek, batırmak, **2.** *esk.* hürmetle çıkarmak (şapka v.b.), **3.** *esk.* işe yaramak, faydası olmak, **4.** *esk. bk.:* **veil**[1].

vail[2], *is.* **1.** bahşiş, **2.** *bk.:* **veil**[2] ***e.a.- 1. tip, gratuity.***

vain, *sf.* **1.** boş, nafile, beyhude, semeresiz, sonuçsuz, faydasız, yararsız. *After a number of ~ attempts to climb the mountain we were forced to return to the camp.* **2.** kibirli, mağrur, kendini beğenmiş, fodul, **3.** gösterişçi, gösterişi seven, **4.** başarısız, semeresiz. *~ efforts to escape.* **5.** *esk.* anlamsız, manasız, saçma, **6. in ~** : (a) boş yere, beyhude, nafile, (b) saygısıca, küstahça. **To take God's name in ~** : Allahın adına saygısızlık göstermek. **Take s.o.'s name in ~** : Bir kimseyi çekiştirmek, gıyabında bulunmak. ***e.a.-1. worthless, fruitless, useless, nugatory, abortive, unproductive, 2. proud, conceited, vainglorious, arrogant, egoistical, ostentatious, showy, 4. unsuccessful, futile, unavailing, 5. senseless, foolish, 6. (a) uselessly. k.a.-1. useful, 2. humble.***

vainglorious, *sf.* mağrur, övüngen, kendini beğenen, kibirli, fodul, gösterişçi.

vaingloriously, *zf.* kibirle, gururla, mağrurane, kendini beğenmişçesine, böbürlenerek.

vaingloriousness, *is.* gurur, kibir(lilik), kendini beğenme, böbürlenme.

vainglory, *is.* aşırı gurur, övünme, kibir, kendini beğenme.

vair, *is.* sincap kürkü. Sırtı gri, karnı beyaz bir kürk olup Orta Çağlarda çok kullanılırdı.

vakeel = vakil, *is. Hint.* yerli avukat, dava vekili.

val. = **1.** valentine, **2.** valuation, **3.** value.

valance, *is.* saçak, farbala, sayvan, pencerenin üst tarafına asılan kısa perde.

valanced, *sf.* saçaklı, farbalalı, sayvanlı.

vale, *is.* **1.** *bk.:* **valley, 2.** veda, **3. this ~ of tears** : bu mihnet diyarı, bu dünya. ***e.a.- 2. good-by, farewell.***

valediction, *is.* vedalaşma, veda etme.

valedictorian, *is. ABD* üniversite veya kolejin son sınıfında birinciliği kazanarak diploma töreninde veda nutkunu söyleyen öğrenci.

valedictory, *sf.&is.*, *ç.* **-ries. 1.** veda (nutku). **a ~ speech** : veda nutku, **2.** ayrılış (töreni, v.b.). **a ~ ceremony** : ayrılış töreni.

valence, *is. kim.* değerlik, valans.

Valenciennes, *is. Fr.* **1.** Fransa'da bir şehir, **2. ~ lace/Val/Val lace** *d.d.* Valensiyen danteli.

valency, *is., ç..* **-cies**, *kim. bk.:* **valence.**

-valent, *son ek kim.* " değerli, valanslı". **quadrivalent** : dört değerli/valanslı.

valentine, *is.* **1.** 14 Şubat St. Valentine gününde seçilen sevgili/nişanlı, **2.** bu günde sevgiliye gönderilen aşk mektubu/kartı.

valerian, *is.* **1. allheal** *d.d. bot.* kedi otu *(Valerian officinalis);* Kökünden ilâç yapılan beyaz, pembe çiçekli bir bitki, **2.** bu bitkinin kökünden yapılıp müsekkin ve antispazmodik olarak kullanılan ilâç.

valerianaceous, *sf. bot.* kedi otugillerden.

valeric = valerianic, *sf.* kedi otundan elde edilen. **~ acid** : kedi otu asidi: C_4H_9COOH. Kedi otu kökünden elde edilen ve parfümeri sanayiinde kullanılan keskin kokulu sıvı.

valet, *is.&f.* **-eted, -eting 1.** uşak, erkek oda hizmetçisi, **2.** elbise askısı, portmanto, **3.** uşaklık/oda hizmetçiliği yapmak.

valet de chambre, *is., ç.* ***valets de chambre*** *Fr. bk.:* **valet** (1).

valetudinarian, *sf.&is.* **1.** malûl, hastalıklı (kimse), **2.** sağlığına aşırı düşkün (kimse).

valetudinarianism, *is.* **1.** hastalık, malûllük, **2.** sağlığına aşırı düşkünlük.

valetudinary, *is., ç.* **-naries** *bk.:* **valetudinarian.**

valgus, *sf.&is., ç.* **-guses** *patol.* **1.** kemik çarpıklığı, **2.** çarpık kemikli, (özellikle) çarpık bacaklı (kimse). ***e.a.-2.*** *bowlegged, knock-kneed.*

Valhalla = Valhall = Walhalla = Wallhal, *is. mit.* savaşta ölen kahramanların ruhlarının toplanıp ebedî şenlik içinde yaşadığı Mabut Odin'in sarayı.

valiance = valiancy, *is.* kahramanlık, yiğitlik, şecaat.

valiant, *sf.* **1.** kahraman, yiğit, cesur. *a ~ soldier.* **2.** kahramanca, yiğitçe, cesurane. *a ~ deed.* **3.** mükemmel, çok değerli. ***e.a.- 1.*** *brave, stout-hearted, valorous, dauntless,* ***2.*** *heroic,* ***3.*** *worthy, excellent.*

valiantly, *zf.* kahramanca, yiğitçe, cesurane

valiantness, *is. bk.:* **valiance.**

valid, *sf.* **1.** geçerli, muteber, yerinde, doğru, haklı. *a ~ objection.* **2.** etkin, tesirli, müessir. *a~ remedy.* **3.** mer'i, yürürlükte, yasal, meşru, kanunî, **4.** *man.* sağlam, makul, mantıkî: sonucu çelişkiye düşmeden reddedilemeyen (önerme), **5.** *esk* sağlam, gürbüz, sıhhatli. ***e.a.-1.*** *sound, just, well-founded,* ***2.*** *effective,* ***3.*** *substantial, authoritative,* ***4.*** *logical,* ***5.*** *robust, healthy.*

validate, *gl.f.* **-dated, -dating 1.** onaylamak, tasdik etmek, geçerli/muteber kılmak, **2.** yürürlüğe/mer'iyete koymak, **3.** doğrulamak, teyit/tekit etmek. *experiments designed to ~ his hypothesis.* ***e.a.-1.*** *certify, prove, ratify, authenticate,* ***2.*** *legalize,* ***3.*** *verify, corroborate, confirm.*

validation, *is.* onaylama, tasdik, yürürlüğe/mer'iyete koyma, doğrulama, teyit/tekit etme.

validatory, *sf.* onaylayıcı, doğrulayıcı, teyit edici.

validity, *is.* geçerlilik, mer'iyet, onaylı/muteber olma.

validly, *zf.* onaylı/mer'i/muteber/yürürlükte olarak.

validness, *is. bk.:* **validity.**

valise, *is.* bavul, el çantası, valiz.

Valium, *is. ecz.* Valyum, *bk.* : **diazepam.**

Valkyrie=Walkyrie, *is. mit.* savaşta ölenlerin ruhlarını Valhalla'ya götüren mabude, mabut Odin'in cariyesi.

vallate, *sf.* kenarlı, duvarlı, etrafı duvar vb. ile çevrili.

vallation, *is.* **1.** sur, kale duvarı, istihkâm, **2.** sur/istihkâm yapma, tahkim etme.

vallecula, *is., ç.* **-lae** *anat. bot* çukurcuk.

vallecular = valleculate, *sf.* çukurcuklu, çukur.

valley, *is., ç.* **-leys 1.** vadi, koyak, tepeler arasındaki düz arazi, **2.** *mim.* eğik çatıların alçak ara kesiti, **3.** çukurluk, çukur yer.

vallum, *is.* toprak set, siper.

Valona = Avlona, *is.* Avlonya (Arnavutluk'ta bir kasaba).

valonia, *is.* meşe palamudu (debbağlıkta kullanılır). **~ oak** : palamut meşesi *(Quercus macrolepis).*

valor = valour, *is.* yiğitlik, cesaret, şecaat, mertlik, bahadırlık. ***e.a.-*** *bk. :* **courage.**

valorisation, *is. Brit. bk.:* **valorization.**

valorise, *gl.f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **valorize.**

valorization, *is.* değerlendirme, değer biçme, kıymet takdir etme.

valorize, *gl.f.* **-ized, -izing** değerlendirmek, değer biçmek, kıymet takdir etmek.

valorous, *sf.* yiğit, cesur, kahraman, bahadır. ***e.a.-*** *valiant, brave, courageous.*

valorously, *zf.* kahramanca, yiğitçe, cesurane, bahadırca.

valorousness, *is.* yiğitlik, cesurluk, kahramanlık, bahadırlık.

valse, *is., ç.* **valses** *Fr bk.:* **waltz.**

valuable, *sf.&is.* **1.** değerli, kıymetli, pahalı, yararlı, önemli, **2.** *gen.* **~s** : değerli/kıymetli eşya, mücevherat/para vb. **3. ~ness** : değer(lilik), kıymet, önem(lilik). ***e.a.- 1.*** *precious.* ***k.a.- 1.****worthless.* ***NOT:*** **VALUABLE**, daha ziyade maddî ve para değeri olan veya önemli, nadir bulunan şeylere uygulanır: *A valuable watch.* **PRECIOUS** ise daha çok manevî değeri olan şeyler için kullanılır: *a precious friendship. I have a really brilliant, precious student in my class.*

valuably, *zf.* değerli/kıymetli/pahalı olarak.

valuate, *gl.f.* **-ated, -ating** değerlendirmek, kıymet takdir etmek, paha biçmek, değerini/kıymetini tahmin etmek.

valuation, *is.* **1.** değerlendirme, kıymet takdir etme, paha biçme, değerini tahmin/takdir etme, **2.** takdir olunan değer/kıymet, tahmin, keşif. **make a ~ of goods** : eşyaya kıymet takdir ettirmek. **take s.o. at his own ~** : birisi hakkında kendi anlattıklarına göre hüküm vermek. ***e.a.- 1.*** *appraisal.*

valuational, *sf.* takdirî, takdir/tahmin edilen (değer).

valuationally, *zf.* tahminî olarak, takdir suretiyle.

valuator, *is.* değerlendiren, değer/kıymet takdir eden, paha biçen (kimse). ***e.a.- appraiser.***

value[1], *is.* **1.** değer, kıymet. *To set great ~ to an idea* **2.** önem, ehemmiyet. *the ~ of a college education* **3.** gerçek değer, hakikî kıymet, **4.** itibar, **5.** kesin anlam, **6.** karşılık, eşdeğer. *to expect ~ for money.* **7.** *mat.* değer, kıymet. *the ~ of x.* **approximate ~** : yaklaşık değer, **8. values** : manevî değerler, töre, âdet, millî müessese gibi toplumun manevî varlığını oluşturan şeyler, **9.** ahlâkî ilke, ideal ahlâk kuralı; **10.** *g.s.* rengin açıklık/koyuluğu, bir resmin bağıl aydınlık/karanlığı, **11.** *müz.* notanın uzatılma süresi, **12. at ~** : piyasa fiyatına göre değerlendirilmiş. **be of ~** : değerli/kıymetli olmak. **be of no ~** : değersiz olmak. **book ~** : defter değeri. **face ~** : yazılı değer. **get good ~ for one's money** : sarf ettiği paranın tam karşılığını almak. **insurable ~** : sigorta değeri. **market ~** : piyasa fiyatı/rayici. **nominal ~** : itibarî kıymet. **par ~** : nominal/başa baş değer. **set a high ~ on sth.** : bir şeye fazla değer vermek. **~ added-tax** : katma değer vergisi. **~ judgment** : ön yargı, değerine göre önem verme. **the ~ of dollar has gone up this month** : doların değeri bu ay yükseldi. **This house is a good ~ for its price** : Bu ev verilen paraya değer. ***e.a.-1.*** *worth, merit, 2. importance, 5. import, meaning.* ***NOT*** **: VALUE**, maddî bir değeri ve faydası olan nesneleri niteler: ***The value of sunlight or useful books..*** **WORTH** ise daha ziyade manevî değer, önem ve mükemmeliyeti belirtir: ***Few knew his true worth.***

value[2], *gl.f.* **-ued, -uing 1.** değer/paha biçmek, kıymet takdir etmek, **2.** takdir etmek, kadrini/kıymetini bilmek. **Don't do that if you ~ your life** : Canının kıymetini biliyorsan onu yapma. **3.** saymak, hürmet/itibar etmek.

valued, *sf.* **1.** değerli, kıymetli, muteber, saygın, **2.** değerinde, kıymetinde, değeri/kıymeti ....olan : *a loss of jewels ~ at $ 100,000.* **3.** değerlendirilmiş, değer takdir edilmiş, kıymet biçilmiş. ***e.a.- 2.*** *estimated, appraised.*

valueless, *sf.* değersiz, kıymetsiz.

valuelessness, *is.* değersizlik, kıymetsizlik.

valuer, *is.* bilirkişi değer/kıymet takdir eden kimse.

valval = valvar, *sf. bk.:* **valvular.**

valvate, *sf.* **1.** valflı, **2.** valf gibi, valfa benzer, valf görevi yapan, **3.** *bot.* kenarları birbirine bitişik.

valve[1], *is.* **1.** kapaç, valf, supap, **2.** vana, musluk, **3.** *anat.* kapakçık, **4.** *zool.* kabuk, midye vb. kabuğunun bir kanadı, **5.** *bot.* çenet, **6.** *elekt. bk.:* **vacuum tube, 7.** *esk.* kapı kanadı, **8. ~ chest** : kapaç mahfazası, **9. ~ gear** : kapaç düzeni, valf/supap tertibatı, **10. conical ~** : konik kapaç, **11. double-disk ~** : çift tablalı kapaç, **12. drain ~** : boşaltma kapacı.

valve[2], *gl.f.* **valved, valving** (sıvının) akışını düzenlemek, kapaç/valf takmak.

valved, *sf.* kapaçlı, valflı, supaplı.

valveless, *sf.* kapaçsız, valfsız, supapsız.

valvelet, *is.* kapaççık, küçük kapaç/valf/supap.

valvelike, *sf.* kapaç gibi, kapaç/valf biçiminde.

valvular, *sf.* **1.** kapaç biçiminde, kapaç görevi yapan, **2.** kapaçla işleyen, **3.** kalp kapakçıkları ile ilgili. **valval, valvar** *d.d.*

valvule, *is.* kapaççık, kapaç biçiminde parça.

valvulitis, *is. patol.* kapakçık yangısı, kalp kapakçığı iltihabı.

vambrace, *is.* kol zırhı. **vambraced** : kolu zırhlı.

vamoose, *gs.f.* **-moosed, -moosing** *ABD-argo* hızla uzaklaşmak, kaçmak, tüymek. (**vamose** *d.d.*). ***e.a.- decamp, quit.***

vamp[1] , *is.* **1.** kundura/çizme yüzü, **2.** yamalık, **3.** (caz) basit akortlardan oluşan refakat/eşlik, **4.** fettan/fındıkçı kadın, maceraperest/erkek peşinde koşan kadın.

vamp2, *f.* **1.** kunduraya yüz geçirmek, **2.** yamamak, yama vurmak, **3.** tertip/icat etmek, **4.** (caz) basit akortlarla eşlik etmek, **5.** (kadın) fındıkçılık etmek, fettanlıkla baştan çıkarmak. ***e.a.*** *- 5. seduce.*

vampire, *is.* **1.** vampir, geceleri uyuyanların kanını emdiği farz olunan hortlak, **2.** beleşçi, hazır yiyici, başkalarının sırtından geçinen kimse, **3.** fettan/fındıkçı kadın, erkekleri baştan çıkarıp parasını yiyerek felâkete sürükleyen fahişe, **4. vampire bat** *d.d. zool. (a)* kan emici yarasa *(Desmodus, Diphylla, Diaemus)* : G Amerika'da bulunur, insan ve omurgalı hayvanların kanını emer, (b) iri yarasa *(Phyllostomus, Vampyrus)*, yanlışlıkla kan emdiği sanılan Amerikan yarasası.

vampiric = vampirish, *sf.* kan emici, cadı gibi.

vampirism, *is.* cadılara/vampirlere inanma, **2.** kan emicilik, cadılık.

van[1], *is.* **1.** ordu veya donanmanın keşif kolu, ileri kol, **2.** öncü hareketi, öncülük, herhangi bir girişim veya eylemin öncüleri, **3.** kamyonet, eşya kamyonu, **4.** *Brit.* (a) yük/bagaj vagonu, (b) atla çekilen küçük yük arabası, **5.** *b.h.* Hollandalılarda ismin başına takılıp nereli olduğunu gösterir, **6.** *esk. bk. :* **wing.**

van[2], *gl.f.* yük arabası/kamyonu ile taşımak.

vanadate = vanadiate, *is. kim.* vanadat, vanayum asitinin tuzu/esteri.

vanadic, *sf. kim.* vanadyum+, vanadyumlu, özellikle üç veya beş valanslı vanadyum ihtiva eden. ~ **acid** : vanadyum asiti, H_3VO_4 .

vanadinite, *is.* vanadyum-kurşun cevheri, $Pb_5(VO_4)_3Cl$.

vanadium, *is. kim.* vanadyum, gümüş parlaklığında açık gri renkli toz veya telgen maden. Çeliği sertleştirmekte kullanılır. Simgesi: **V**, atom ağ. 50.942, atom nu. 23, özgül ağ. 5.96. ~ **steel** : vanadyumlu çelik.

vanadous = vanadious, *sf. kim.* vanadyum+, iki veya üç valanslı vanadyum içeren.

vanda, *is. bot.* Hint orkidesi, beyaz, mormavi veya yeşilimsi renkte çiçekler açan ve asalak olmadan başka bitkiler üzerinde yaşayan bir tür orkide.

Vandal, *is.* **1.** Vandal, M.S. V. yüzyılda Galya ve İspanya'yı istilâ edip Afrika'da yerleşen ve 455'te Roma'yı yağma eden Cermen kavmi, **2.** *k.h.* kırıcı, yıkıcı, vahşî, kişi veya kamu mallarını tahrip eden kimse, **3. ~ic = ~ish = ~istic** : yıkıcı, kırıcı, tahripkâr, **4. ~ism** : yıkıcılık, kırıcılık, tahripkârlık, vandallık.

vandalize, *gl.f.* **-ized, -izing** yıkmak, kırmak, tahrip etmek.

Van Dyck = Vandyke, *is.* **1.** Hollandalı ressam (1599-1641), **2. ~ beard** *d.d.* sivri sakal, **3. ~ brown** : koyu kahverengi, **4. ~ collar** : geniş dantel yaka.

vane, *is.* **1. weather vane, wind vane** *d.d.* fırdöndü, yelkovan, yelyönü göstergesi, **2.** yel değirmeni/türbin/pervane kanadı, **3.** roket dümeni, **4.** kuş tüyünün geniş/yumuşak kısmı, **5.** *den.* pinel, fırdöndü, **6.** pusula vb. nin hedef aynası, **7. vaned** : fırdöndülü, yelkovanlı, pervaneli.

vang, *is. den.* gizin ablisi, iskota halatı.

vanguard, *is.* **1.** öncü, pişdar, **2.** muharebede ordunun ön safı, **3.** bir hareket veya girişimin öncüleri, **4.** *b.h.* ABD'nin üç kademeli uydu atma roketi, **5. to be in the ~ (of)** : öncülüğünü yapmak. *In the modern world the scientists* ***are in the ~ of*** *all industrial development.*

vanilla, *is.* **1.** *bot.* vanilya fidanı *(vanilla planifolia);* çekirdeğinden vanilya elde edilen bir tür orkide, **2. vanilla bean** *d.d.* vanilya çekirdeği, **3.** vanilya, vanilyalı. ~ *ice cream/* ~ *cakes.*

vanillic, *sf.* vanilyalı, vanilya gibi, vanilyadan elde edilmiş.

vanillin, *is. kim.* vanilin, vanilya özü. vanilya çekirdeğinden veya yapay olarak elde edilen güzel kokulu madde: $(CH_3O)(OH)C_6H_3CHO$. **vanilline, vanillic aldehyde** *d.d.*

vanish, *f.&is.* **1.** gözden kaybolmak/kaybetmek. *With a wave of his hand, the magician made the rabbit* ~ . **2.** sırrolmak, sırra kadem basmak, kırklara karışmak, **3.** (duygu, durum, vb.) yok olmak, uçmak, zail olmak, sona ermek. *Many types of animal have now vanished from the earth.* **4.** *mat.* (sayı, miktar, fonksiyon, vb.) sıfır olmak, sıfıra müncer olmak. **5.** *s.bl.* sesli harfin daha zayıf telâffuz olunan ikinci kısmı. ***e.a.-1.*** *disappear, evanesce.* ***k.a.-*** *appear.*

vanisher, *is.* gözden kaybolan, sırra kadem basan.

vanishing, *sf.* gözden kaybolan. ~ **cream** : gündüz kremi, pudra altına sürülen krem. ~ **point** : kaybolma noktası, (perspektif resimde) kaçma noktası, paralel çizgilerin kesişir gibi göründükleri nokta. **vanishingly** : kaybolarak, kaybolurcasına. **vanishment** : kayboluş, kaybolma.

vanitory, *is.* lavabolu tuvalet masası.

vanitied, *sf.* gururlu, kendini beğenmiş, gösterişçi.

vanity, *is., ç.* **-ties 1.** gurur, kibirlilik, böbürlenme, kendini beğenmişlik, **2.** gösteriş, caka, **3.** beyhudelik, nafilelik, hiçlik, boşluk. *The ~ of a selfish life.* **4.** beyhude/nafile/batıl/boş şey. *Fame, power, wealth: all is ~.* **5.** ~ **case/ ~ bag/~ box** *d.d.* (kadınların) küçük el çantası, **6.** *bk.:* **dressing table, 7.** pudriyer, pudralık, aynalı pudra kutusu, **8.** ~ **fair** : batıllıklar fuarı (Bunyan'ın Hac Yolunda adlı eserinde adı geçen Vanity şehrindeki sergiye izafeten), **9.** ~ **press = ~ publisher** : basım ve yayın masraflarını yazarların ödediği yayın evi. ***e.a.- 1.*** *conceit, egotism, complacency, vainglory, ostentation, pride,* ***3.*** *triviality, emptiness, sham, folly, worthlessness, futility,* ***7.*** *compact.* ***k.a.-1.*** *humility.*

van line, *is. ABD* (büyük kapalı kamyonlarla eşya taşıyan) nakliyat şirketi.

vanman, *is.* nakliyat (kamyon) şoförü/sürücüsü.

vanquish, *gl.f.* **1.** yenmek, mağlûp etmek, hezimete/bozguna uğratmak, **2.** (müsabakada vb.) galip gelmek, zafer/başarı kazanmak, alt etmek, hakkından gelmek. *To ~ a competitor; to ~ one's fears.* ***e.a.- 1.*** *conquer, subdue, overpower, subjugate, suppress, crush;* ***2.*** *defeat, overcome.*

vanquishable, *sf.* yenilebilir, mağlûp edilebilir.

vanquisher, *is.* yenen, mağlûp eden, galip gelen.

vanquishment, *is.* yenme, mağlûp etme, galebe.

vantage, *is.* **1.** üstünlük, faikiyet, rüçhaniyet, daha elverişli durum/mevki. *A position of ~.* **2.** ~ **ground** : üstünlük sağlayan mevki/durum. ~ **point** : üstünlük sağlayan nokta/yer. **coign of ~** : işe/görüşe elverişli yer/alan.

vanward, *sf.&zf.* öne doğru, önde, öncü olarak.

vapid, *sf.* **1.** yavan, tatsız, lezzetsiz, **2.** cansız, ruhsuz, sevimsiz. ***e.a.-1.*** *insipid,* ***2.*** *dull, tedious, lifeless, spiritless, prosaic.*

vapidity = vapidness, *is.* **1.** yavanlık, tatsızlık, lezzetsizlik, **2.** cansızlık, sevimsizlik.

vapidly, *zf.* yavanca, yavan yavan, tatsızca, lezzetsizce; cansız/sevimsiz bir şekilde.

vapo(u)r[1], *is.* **1.** buğu, buhar. **water ~** : su buharı, **2.** duman, sis, **3.** *fiz.* gaz (hâline gelmiş sıvı veya katı madde), **4.** *esk.* kuruntu, hayal, **5.** *esk.* **vapors** : karasevda, merak, evham. ***e.a.- 5.*** *hypochondria.*

vapo(u)r[2], *f.* **1.** buğulaş(tır)mak, buharlaş(tır)mak, buhar/gaz çıkarmak, buhar olup uçmak, **2.** övünmek, kibirlenmek, şişinmek, palavra atmak, boş lâf etmek. ***e.a.-2.*** *bluster, brag.*

vapo(u)rability, *is.* buharlaşabilme.

vapo(u)rable, *sf.* buharlaşabilir.

vapo(u)rer, *is.* buharlaş(tır)an.

vapo(u)rescence, *is.* buharlaşma, buğulaşma.

vapo(u)rescent, *sf.* buharlaşan, buğulaşan.

vaporetto, *is.* (Venedik kanalında işleyen) küçük gemi/vapur.

vapo(u)ri-, *ön ek* "buhar". **vapo(u)rimeter** : buharölçer.

vapo(u)rific, *sf.* buharlaşan, buhar çıkaran.

vapo(u)ring, *sf.&is.* **1.** buharlaşan, buğulanan, **2.** övünen, kibirlenen, palavracı (kimse), **3.** övünme, kibirlenme, palavra atma. ***e.a.-2.*** *boastful, bragging, swaggering, boasting, bragging.*

vapo(u)ringly, *zf.* **1.** buharlaşarak, **2.** övünerek, palavracılıkla.

vaporisable, *sf. Brit. bk. :* **vaporizable.**

vaporisation, *is. Brit. bk,:* **vaporization.**

vaporise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **vaporize.**

vaporiser, *is. Brit. bk.:* **vaporizer.**

vapo(u)rish, *sf.* **1.** buharımsı, buhar/buğu gibi, **2.** *esk.* kara sevdalı, üzgün, kuruntulu, kederli.

vapo(u)rishness, *is.* **1.** buharımsılık, uçuksuluk, **2.** *esk.* kuruntu, üzüntü, keder.

vaporizable, *sf.* uçuksu, uçuklaşabilir, buharlaşabilir. (*Brit.:* **vaporisable**).

vaporization, *is.* uçuklaştırım, buharlaş(tır)ma, buğulaş(tır)ma. (*Brit.*: **vaporisation**)

vaporize, *f.* **-ized, -izing 1.** buharlaş(tır)mak, uçuklaş(tır)mak, buğulaş(tır)mak.*Water vaporizes when boiled.* **2.** püskürt(ül)mek, **3.** övünmek, bol keseden atmak, kendini methetmek (*Brit.*: **vaporise**).

vaporizer, *is.* **1.** buharlaştırıcı, buğulayıcı, buharlaştırma cihazı, **2.** püskürteç, vaporizatör, sıvı ilâcı ince zerreler hâline getirerek püskürten cihaz, **3.** karbüratör (*Brit. :* **vaporiser**).

vaporless, *sf.* buharsız, buğusuz.

vaporlike, *sf.* buhar/buğu gibi.

vapor lock, *is.* buğu tıkacı, benzin motorlarında ısınan benzinde oluşarak benzin akışını tıkayan kabarcık.

vaporosity, *is. bk. :* **vaporousness**

vapo(u)rous, *sf.* **1.** buharlı, buğulu, **2.** sisli, buhar neşreden, **3.** sis bürümüş, sisten görünmez olmuş, donuk, mat, **4.** uçucu, elle tutulmaz, hayalî, acayip. ***e.a.-2. foggy, misty, 3. diaphanous, 4. etheral, whimsical.***

vaporously, *zf.* **1.** buğulu bir şekilde, buğulu buğulu, **2.** donukça, matça, sisli gibi.

vaporousness, *is.* buğulanma, sislenme, buğulu/sisli olma.

vapor pressure, *is.* uçuk basıncı, buhar basıncı.

vapor tension, *is.* **1.** *bk. :* **vapor pressure**, **2.** doruk buhar basıncı, yarı buharlaşmış bir sıvı veya katının belirli bir sıcaklıktaki maksimum buhar basıncı.

vapor trail, *is. bk.:* **contrail.**

vapo(u)ry, *sf.* **1.** *bk.:* **vaporous**, **2.** *bk.:* **vaporish.**

vaquero, *is., ç.* **-queros** *GB ABD* sığırtmaç, sığır çobanı, kovboy.

VAR = Visual Aural Range.

var. *kıs.* = **1.** variant, **2.** variation, **3.** variety, **4.** vario-meter, **5.** various.

vara, *is., ç.* **varas 1.** İspanyolca ve Portekizce konuşan ülkelerde kullanılan bir uzunluk ölçüsü, 80 ilâ 108 cm arasında değişir, **2.** bu uzunluğun karesi (alan ölçüsü).

Varangian, *is.* IX. yüzyılda Rusya'da saltanat kuran İskandinavyalılardan biri.

varia, *ç. is.* çeşitli şeyler/yazılar kolleksiyonu, çeşitli derlemeler.

variability, *is. bk.:* **variableness.**

variable[1], *sf.* **1.** değişik, mütehavvil, **2.** değişken, değişebilen. **3.** kararsız, sebatsız, **4.** değiştirilebilen, ayarlanabilen, *The amount of heat produced by this electrical apparatus is ~ at will by turning a small handle.* **5.** *biy.* garip, cinsinden başka türlü, **6.** *astr.* kırpışan, parlaklığı değişen (yıldız), **7.** *meteor.* değişik yönlerden esen (rüzgâr). *The winds today will be light and ~.* **8.** *mat.* değişken. ***e.a.- 1.&2. cahngeable, alterable, 3. inconstant, fickle. k.a.-1.&2. constant, invariable, 3. stable, steady.***

variable[2], *is.* **1.** değişen/değişebilen şey, **2.** *mat.* (a) değişken, değeri değişebilen sayı/çokluk, (b) değişkeni temsil eden harf/simge.

variableness, *is.* değişkenlik, değişme, tahavvül, kararsızlık, sebatsızlık.

Variable Zone, *is. bk.:* **Temperate Zone.**

variably, *zf.* değişken/kararsız bir surette, değişerek.

variance, *is.* **1.** değişim, değişme, tahavvül. *Yearly ~ in crops.* **2.** *ist.* değişke, ölçünlü sapmanın karesi, **3.** *fiz.- kim* bir sistemin serbestlik dereceleri sayısı, **4.** *huk.* ihtilâf, uyuşmazlık, **5.** ayrıcalık, özel izin, normal olarak yasaların yasakladığı bir şeyi yapma izni, **6.** uyuşmazlık, anlaşmazlık, fikir ayrılığı, **7. at~ (with)** : uyuşmazlık/ihtilâf hâlinde. **be in ~ with s.o.** : birisi ile uyuşamamak. *Though they were friends for many years, they're now completely at ~.* **This theory is at ~ with the facts** : Bu kuram gerçeklere uymaz. **8. set two people at ~** : iki kişinin arasını bozmak. ***e.a.-1. variation, difference, 6. dissension, dispute, discord, disagreement, quarrel.***

variant, *sf.&is.* farklı, değişik, ayrı, başka türlü (şey).

variate, *is.* **1.** *ist.* olasılıksal değişken, **2.** *bk. :* **variant**. ***e.a.- 1. random variable.***

variation, *is.* **1.** değişme, değişim, tebeddül, tahavvül, **2.** değişme miktarı, **3.** çeşit, tenevvü, fark, **4.** *müz.* çeşitleme, varyasyon, ezginin değişik şekilde tekrarı, **5.** *bale* solo dans, **6.** *astr.* (a) gezegenin ortalama yörüngesinden sapma miktarı, (b) ayın hareketindeki düzensiz-

lik, **7. magnetic declination, magnetic variation** *d.d.* magnetik sapma, bir noktada coğrafî ve magnetik meridyenler arasındaki açı, **8.** *biy.* türel sapma, organizmanın kendi türünden farklı oluşu, **9.** *mat.* değişim, değişken veya işlevin değerindeki değişme miktarı. ***e.a.- 1.*** *deviation, divergence, modification, mutation.*

variational = variative, *sf.* değişimsel.

variationally = variatively, *zf.* değişerek.

varicella, *is. patol.* su çiçeği (hastalık). ***e.a.-*** *chicken pox.*

varicellar, *sf.* su çiçeği hastalığı ile ilgili.

varicellate, *sf.* şiş damarlı, damarları şişmiş, varisli.

varicelloid, *sf.* suçiçeğine benzer.

varices, *ç. is. bk.:* **varix.**

varico-/varic-, *ön ek* "damar şişmesi". *ör: varicocele*

varicocele, *is. patol.* husye damarlarının şişmesi.

varico(u)lored, *sf.* rengârenk.

varicose, *sf.* **1.** şişmiş, genişlemiş. *a ~ vein.* **2.** damarları şişmiş, varisli.

varicosis, *is. patol.* varis, toplardamar genişlemesi.

varicosity, *is., ç.* **-ties** *patol.* (damar) genişleme(si).

varicotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* varis ameliyatı.

varied, *sf.* **1.** çeşitli, türlü, mütenevvi, **2.** değişik, muhtelif. *~ ideas about what is important in life.* **3.** çok renkli, rengârenk. ***e.a.- 1.*** *various, diverse, 2. changed, altered, 3. variegated, varicolored.*

variegate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** renklendirmek, rengârenk yapmak, çeşitli renklerle bezemek, **2.** çeşni vermek, değiştirmek, değişiklik katmak, türlü şekiller vermek. ***e.a.-1.*** *dapple, 2. diversify*

variegated, *sf.* **1.** renk renk, rengârenk, alacalı. *~ leaves.* **2.** değişik, muhtelif, çeşitli, **3. ~ cutworm** : alacalı güve *(Peridroma saucia).* : Larvası ekinleri tahrip eder. ***e.a.- 2.*** *varied, diversified, diverse.*

variegation, *is.* **1.** renklilik, **2.** renklendirme, rengârenk yapma, **3.** çeşitlilik, tenevvü.

varier, *is.* **1.** renklendiren/çeşit çeşit renk veren şey/kimse, **2.** değiş(tir)en şey/kimse.

varietal, *sf.* **1.** çeşnisel, türsel, belirli bir cinsi/türü belirten. *~name.* **2.** çeşitli, türlü, **3. ~ly** : türsel olarak.

variety, *is., ç.* **-ties 1.** çeşitlilik, türlülük, tenevvü, **2.** farklılık, ayrılık, başkalık, tehalüf, **3.** karışım. **a ~ of** : çeşit çeşit, türlü türlü. *A ~ of fruits.* **4.** tür, çeşit, nevi. *A ~ of plum.* **5.** cins, **6.** ıslah edilmiş tür (bitki, hayvan), **7. variety show** *d.d. tiy.* taşlamalı güldürü, varyete, **8. ~ meat** : sakatat (ciğer, dil, böbrek, vb.), **9. ~ store** : ucuzluk pazarı, ucuz tuhafiye dükkânı. ***e.a.- 1.*** *diversity, multiplicity; 2. difference, discrepency, 3. assortment collection, group, 4. class, species.*

variform, *sf.* değişik biçimli/şekilli, farklı şekilleri olan.

variformly, *zf.* biçim biçim, değişik şekillerde.

variocoupler, *is. fiz.* ayarlı bağlaşkı, değeri ayarlanabilen karşılıklı endüktans bobini.

variola, *is. patol.* çiçek hastalığı. **variolar** *bk.:* **variolous.**

variole, *is.* **1.** çopur, çiçek bozuğu, **2.** çukurcuk, sünger taşındaki yuvarlak oyuk.

variolite, *is.* sünger taşı, yüzeyi çukurlu bazik volkan kayası.

variolitic, *sf.* sünger taşı gibi, çukurcuklu, benekli, benek benek.

varioloid, *sf.&is.* **1.** çiçek hastalığına benzer, **2.** hafif çiçek hastalığı (aşılananlarda veya daha önce bu hastalığı geçirenlerde görülür).

variolous = variolar, *sf.* **1.** çiçek hastalığı türünden, çiçeğimsi, **2.** çopur, çiçek bozuğu.

variometer, *is.* **1.** *elekt.* değiştirge, ayarlı endükleç, **2.** manyetik eğimölçer, manyetik alan değişmelerini ölçen alet, **3.** yükselmeölçer, uçağın yükseliş hızını ölçen alet.

variorum, *sf.&is.* **1.** derme (baskı), değişik nüshalardan derlenmiş (eser). *A ~ text of Cicero.* **2. ~ edition** : derme baskı, değişik nüshalardaki farkları dipnotlarla belirten baskı.

various, *sf.* **1.** muhtelif, çeşitli, farklı, ayrı. *~ remedies. The ~ meanings of a word. At ~ times.* **2.** değişik, çok yönlü. *a man of ~ talent.* **3.** *bk.:* **variegated**, **4.** çok, pek çok, birçok. *~ persons. For ~ reasons.* ***e.a.-1.*** *different, distinct, diverse,* ***2.*** *several, diversified, varied,* ***3.*** *many, numerous.* ***k.a.- 1.*** *identical, same, similar, uniform.* ***NOT:*** **VARIOUS**, bir şeyin farklı türlerini ifade eder: *Various types of seaweed.* **DIFFERENT**, ya benlik ve nitelikleri ayrı, fakat aynı tür iki şeyi belirtir, ya da farklı iki şeye uygulanır: *A different story; two different stories concerning an event.* **DISTINCT** ise benzer olabilen fakat bazı bakımlardan tamamen ayrılık gösteren şeyler arasında ilgi kurar: *Two distinct accounts that coincide.*

variously, *zf.* **1.** çeşitli/muhtelif tarzda, muhtelif zamanlarda. *He was ~ occupied teaching, farming and clerking.* **2.** farklı olarak, ayrı ayrı. *known ~ as principal, headmaster, and rector.*

variousness, *is.* çeşit(lilik), fark(lılık), tenevvü, değişiklik.

varisized, *sf.* çeşitli büyüklükte.

varistor, *is.* varistor, değeri uçlarındaki gerilimle değişen direnç.

varitype, *f.* **-typed, -typing** değişik harfleri olan yazı makinesi ile yazmak. **varityper** : değişik harfli yazı makinesi. **varitypist** : bu makine ile yazan.

varix, *is., ç.* **varices 1. varicosity** *d.d. patol.* varis, atardamar genişlemesi, **2.** *zool.* (karından ayaklılarda) kabuk kabartısı.

varlet, *is. esk.* **1.** iç oğlanı, **2.** şövalye uşağı, **3.** alçak/rezil adam. ***e.a.-1.*** *attendant, menial* ***3.*** *rascal, knave.*

varletry, *is. esk.* avam, ayak takımı, güruh. ***e.a.-*** *rabble.*

varmannie, *is.* (Hindistan'da) bir nevi öz savunma yöntemi.

varmint = varment, *is. k.d.* **1.** haşerat, zararlı böcek, **2.** zararlı hayvan, **3.** menfur/sefil kimse. ***e.a.- 1.*** *vermin.*

varnish[1], *is.* **1.** vernik, cilâ, **2.** *Brit.* tırnak cilâsı, oje, **3.** yapmacık, yapma kibarlık, sun'î gösteriş, **4. ~ tree** : vernik ağacı *(Rhus verniciflua)* : öz suyundan vernik çıkarılan birkaç çeşit ağaç.

varnish[2], *gl.f.* **1.** verniklemek, cilâlamak, vernik/cilâ sürmek, **2.** görünüşte süslemek, yaldızlamak, göz boyamak, (iç yüzünü/gerçeği) gizlemek. *To ~ the truth.*

varnished, *sf.* vernikli, cilâlı.

varnisher, *is.* vernikçi, cilâcı.

varsity, *sf.&is.* **1.** birinci gelen okul takımı. *He is on the ~ in tennis and debating.* **2.** *Brit.- k.d.* üniversite, **3.** okullar/üniversiteler arası. *a ~ debate.*

varus, *is. patol.* (kemik ve eklemlerde) çarpıklık.

varve, *is.* yıllık çökelti, bazı jeolojik oluşumlarda bir yılda çökeldiği sanılan biri ince öbürü kaba kilden oluşan katman/tabaka. **varved** : yıllık çökeltili.

vary, *f.* **varied, varying 1.** değiş(tir)mek. *the demand varies with the season.* **2.** çeşitle-(n)mek, çeşni vermek, **3.** farklı olmak. *Opinions ~ on the outcome.* **4. ~ from** : ayrılmak, ayrılık/fark göstermek, uymamak. *to ~ from the norm.* **5.** *mat.* (değeri) değişmek, değişik değerler almak, **6.** *biy.* değişime uğramak, **7.** *müz.* çeşitlemek, değişik ritimlerle melodiyi süslemek.

varyingly, *zf.* değiş(tir)erek.

vas, *is., ç.* **vasa** *biy.* damar, kanal. ***e.a.-*** *vessel, duct.*

vasal, *sf.* damarsal.

vas-/ vaso-, *ön ek* "damar(sal)". *ör.: vasectomy, vasoconstrictor.*

vascular, *sf. biy.* **1.** damar+, damarsal. *a ~ tumor. a ~ system.* **2.** damarlı, damarları çok, **3. ~ bundle** : elyaf demeti, **4. ~ plant** : damarlı bitki, **5. ~ ray** : damar ışını, **6. ~ tissue** : damar doku. **vasculose, vascuous** *d.d.*

vascularity, *is.* damarlılık, damarlı olma.

vascularization, *is.* damarlılaşma, aşırı damar teşekkülü.

vascularly, *zf.* damarlı bir şekilde.

vasculature, *is.* damar düzeni, bir organda damarların diziliş ve dağılışı.

vasculum, *is., ç.* **-la, -lums** bitki uzmanının kolleksiyon kutusu.

vas deference, *is., ç.* **vasa deferentia** *anat.* (erkeklerde) meni/er suyu kanalı.

vase, *is.* vazo, saksı.

vasectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* meni/er suyu kanalı ameliyatı, bu kanalın veya bir kısmının kesilip çıkarılması.

vaseline, *is.* vazelin. ***e.a.*** *- petrolatum.*

vasiform, *sf.* **1.** borusal, boru gibi (içi boş), **2.** vazo biçiminde. *a ~ lamp.*

vasoactive, *sf.* damarları etkileyen, özellikle büzüp açan.

vasoactivity, *is.* damarları etkileme (büzüp açma).

vasoconstriction, *is. fizy.* damar büzülmesi/daralması.

vasoconstrictive, *sf.* damar büzücü/daraltıcı.

vasoconstrictor, *is.* damar büzücü (ilâç/sinir).

vasodilatation = vasodilation, *is. fizy.* damar açma/genişletme.

vasodilator, *is.* damar açan/genişleten ilâç veya sinir.

vasoinhibitor, *is.* damar genişliğini düzenleyen sinirin çalışmasını önleyen (ilâç vb.). **vasoinhibitory** : bu sinirin çalışmasını önleyici.

vasomotor, *sf. fizy.* damar genişliğini düzenleyen (sinir, vb.).

vassal, *sf.&is.* **1.** (derebeylik sisteminde) vasal, **2.** kul, köle, hizmetli, **3.** tebaa, biat eden kimse, **4.** köle gibi.

vassalage, *is.* **1.** vasallık, kulluk, kölelik, **2.** vasallar, **3.** tımar, zeamet, **4.** tabiiyet, ubudiyet.

vast, *sf.&is.* **1.** geniş, engin, vasi. *~ plains stretch for 600 miles.* **2.** çok büyük, muazzam (miktar). *to spend a ~ amount of money.* **3.** çok, külliyetli, **4.** *esk.* uzay, feza, sonsuz boşluk, **5. ~ly** : geniş/engin/muazzam bir şekilde, **6. ~ity = ~ness** : genişlik, enginlik, büyüklük, çokluk, muazzamlık. ***e.a.*** *- 1&2. huge.*

vastitude, *is.* **1.** *bk.:* **vastness**, **2.** sonsuzluk, sonsuz uzay.

vasty, *sf.* **vastier; vastiest** *esk. bk.:* **vast, immense.**

vat, *is.&gl.f.* **vatted, vatting 1.** tekne, fıçı. *a wine ~ .* **2.** *kim.* (a) indirgenerek erir hâle getirilmiş boya, (b) boya fıçısı, sarnıç, **3.** tekneye koymak, teknede ıslatmak.

VAT =Value Added Tax.

Vat., = Vatican.

vat dye, *kim.* sabit boya : indirgenip erir hâle getirilerek kumaşa emdirilen ve oksitlenince erimez hâle gelen boya.

vatic(al), *sf.* peygambere ait, kehanet kabilinden.

Vatican, *is.* **1. Vatican Palace** *d.d.* Vatikan, Papanın ikametgâhı, **2.** Papalık (otoritesi, hükûmeti), **3. ~ City** : Vatikan, Papalık devleti (1929'da kurulmuş olup Roma'da St. Peter kilisesini içine alır).

vaticide, *is.* **1.** peygamber katili, **2.** peygamber öldürme.

vaticinal, *sf.* gizdeyisel, kehanet kabilinden, peygambere/kehanete ait, kehanetle ilgili. ***e.a.*** *- prophetic.*

vaticinate, *f.* **-nated, -nating** gizdeyicilik yapmak, kehanette bulunmak, gaipten haber vermek. ***e.a.*** *- prophesy, foretell.*

vaticination, *is.* gizdeyi, kehanet, gaipten haber verme. ***e.a.*** *- prophecy, prediction.*

vaticinator, *is.* gizdeyici, kâhin, gaipten haber veren.

vaucheria, *is.* keçe yosunu: sığ sularda ve çamurlu su kenarlarında yetişen yeşil bir tür yosun.

vaudeville, *is.* **1.** taşlamalı güldürü, vodvil, **2.** yergili balad.

vaudevillian, *is.&sf.* **1. vaudevillist** *d.d.* vodvilci, taşlamalı güldürü yazarı/oyuncusu, **2.** taşlamalı güldürüsel, taşlamalı güldürüyü andıran.

vault[1], *is.* **1.** kubbe, çatı kemeri, kemer, **2.** gök (kubbesi), sema. **the ~ of heaven** : gök kubbesi, **3.** mahzen, kasa, depo. **safety ~** : çelik kasalar dairesi. **bank ~** : banka kasası. **wine vaults** : şarap mahzeni, **4.** yer altında kemerli mezar. **family ~** : yer altı aile türbesi, **5.** *anat.* kubbemsi boşluk tavanı, **6.** atlama, sıçrama, atlayış, sıçrayış, sırıkla uzun atlama, **7.** atın sıçraması.

vault[2], *f.* **1.** kemer yapmak, üstüne kemer çevirmek, **2.** kemer biçimi vermek, **3.** (üstünden) atlamak, sıçramak. *to ~ a fence.* **4.** (sırıkla) atlamak, **5.** hızla yükselmek/terfi etmek, (yüksek bir mevkie) sıçramak. *To ~ into a prominence.* **6. vaulting-horse** *sp.* beygir, atlama kasası. ***e.a.*** *- 3.&4. leap, jump.*

vaulted, *sf.* **1.** kubbeli, kemerli, **2.** kubbemsi, kubbe/kemer biçiminde. *The ~ sky.*

vaulter, *is.* atlayan, sıçrayan.

vaulting, *is.&sf.* **1.** kemer/kubbe yapma, **2.** kemerli/kubbeli yapı, **3.** sıçrama, atlama. *A ~ pole.* **4.** abartmalı, gözü pek yükseklerde olan. *A ~ ambition.* ***e.a.- 4.*** *exaggerated, high-flown.*

vaultlike, *sf.* kemer/kubbe gibi/biçimin-de.

vaulty, *sf.* kubbeli, kubbemsi, kubbe/kemer gibi. *The ~ rows of elm trees.* ***e.a.-*** *arching.*

vaunt, *is.&sf.* övünme(k), iftiharla/gururla anlatma(k). *To ~ one's achievements.* ***e.a.-*** *boast, brag*

vaunt-courrier, *is. esk.* tellâl, münadi.

vaunter, *is.* övünen, iftiharla/gururla anlatan.

vauntingly, *zf.* övünerek, övünürcesine, gururla, iftiharla.

v. aux. = auxiliary verb.

vav, *is.* vav, İbranî alfabesinin altıncı harfi.

vavaso(u)r, *is.* (derebeylikte) tımar sahibi, barondan bir alt rütbeli vasal.

vaward, *is. esk. bk.:* **vanguard.**

vb., = **1.** verb, **2.** verbal.

V.C., = **1.** Vice Chairman, **2.** Vice Chancellor, **3.** Vice Consul, **4.** Victoria Cross, **5.** Vietcong.

VCR, *bk.:* **videocassette recorder.**

V.D. = VD, *bk.:* **veneral disease.**

v.d., = various dates

V-Day, *is.* Zafer Günü, özellikle II. Dünya Savaşında son zaferin kazanıldığı gün. *bk.:* **V-E Day, V-J Day.**

've, *kıs.* **have**'in kısaltılmış şekli. *We've been there before.*

veal, *is.* **1. vealer** *d.d.* (eti için beslenen) süt danası, **2.** dana eti, **3. ~ cutlet** : (un ve yumurtaya bulanarak pişirilmiş) dana pirzolası.

vealy, *sf.* **1.** danaya/buzağıya benzer, **2.** toy, olgunlaşmamış.

vector[1], *is.* **1.** *mat.&fiz.* yöney, yönleç, vektör. Büyüklüğü, yönü ve doğrultusu ile beliren nicelik. *bk.:* **scalar, 2.** uçak veya füzenin yön ve yörüngesi, **3.** *biy.* taşıyıcı, hastalık bakteri/virüs veya mantarını taşıyan böcek veya benzeri canlı, **4. ~ algebra. ~ analysis** : yöneysel çözümleme, vektör analizi. **~ field** : yönleç alanı, yöney alanı. **~ function** : yöney işlevi. **~ lattice** : yöney örgüsü. **~ model** : yönleçsel örnek. **~ multiplication = ~ product = cross product = outer product** : yönel çarpım. **~ space** : yöney uzayı, doğrusal uzay. **vector-valued function** : yöney değerli işlev.

vector[2], *gl.f.* **vectored, vectoring** uçağı/füzeyi vb. radyo ile yönetmek.

vectorcardiogram, *is.* yürek yöney eğrisi, kalbin elektiksel kuvvetlerinin vektörel diyagramı. **vectorcardiographic** : yürek yöney eğrisel, **vectorcardiography** : yürek yöney eğrisi çizim yöntemi.

vectorial, *sf.* ucaysal, yöneysel, vektörel. **~ angle** : ucaysal açı.

vectorially, *zf.* yöneysel olarak.

Veda(s), *is.* Hindu dininin en eski kutsal kitapları (başlıca dört kitap). **Vedaic/Vedic** : bu kitaplara ait. **Vedic Sanskrit** : bu kitapların dili, klâsik Sanskritçeye yakın dil.

vedalia, *is. zool.* Avustralya hanımböceği *(Rodolia cardinalis).*

Vedanta, *is.* Hindu felsefesi, Vedanta. **Vedantic** : Vedantik. **Vedantism** : Vedantacılık. **Vedantist** : Vedantacı.

V-E Day, *is.* Avrupa Zaferi günü : 8 Mayıs 1945.

vedette, *is.* **1. vedette boat** *d.d.* gözetleme gemisi, **2.** *esk.* keşif kolu önündeki atlı nöbetçi, **vidette** *d.d.*

vee, *sf.&is.* **1.** V harfi şeklinde(şey). *A vee necktie.* **2.** V harfi.

veep(ee), *is. ABD- k.d.* Başkan Yardımcısı. ***e.a.-*** *vice president.*

veer[1], *f.* **1.** dön(dür)mek, yön değiştir-(t)mek. *The car was out of control and suddenly veered across the road.* **2.** (rüzgâr) saat ibreleri yönünde yön değiştirmek, **3.** *den.* geminin kıçını rüzgâra çevirmek, **4.** geri dön(dür)mek. **~ round** : dönüp ters yönde gitmek, çevir(il)mek, değiş(tir)mek. *We were talking about food, and then suddenly the conversation veered round to stomach diseases.* **5.** *den.* gevşetmek, laçka etmek. **~ away/out** : (halat) salıvermek, gevşetmek, laçka etmek. **to ~ chain** : zinciri salıvermek. **~ and haul** : laçka ve vira etmek. ***e.a.-1.*** *turn, deviate, swerve, diverge, 3. wear.*

veer[2], *is.* dönüş, dönme, yön değiştirme. *A ~ to the right.*

veeringly, *zf.* dönerek, yön değiştirerek.

veery, *is., ç.* **veeries** *zool.* ardıç kuşu (*Hylocichla fuscescens*) : ABD'nin doğusunda bulunan ve güzel öten bir tür.

veg, *is., ç.* **veg** *Brit.- k.d.* sebze, sebze yemeği. *A dinner with two ~ .*

Vega, *is. astr.* Vega, Lyra takımyıldızının en parlak yıldızı.

vegetable, *is.&sf.* **1.** sebze, zerzevat, göveri, yeşillik. *We grow many different ~s; potatoes, beans, tomatoes, egg-plants, etc.* **2.** bitki, nebat, **3.** uyuşuk/can sıkıcı/mıymıntı kimse, **4.** *k.d.* kaza/hastalıktan sonra bitki hayatı yaşayan kimse, **5.** sebze+. **~ plate** : sebze yemeği (etsiz). **~ soup** : sebze çorbası. **~ garden** : sebze bahçesi, bostan, **6.** bitki+. **The ~ kingdom** : Bitki dünyası/ âlemi, **7.** bitkisel, nebatî, bitkilerden elde edilen. **~ oils** : sıvı bitkisel yağ. **~ butter** : (katı) bitkisel yağ, margarin. **~ black** : boya olarak kullanılan bitkisel yağ isi. **~ dye** : bitkisel boya. **~ ivory** *bk.:* **ivory** (7). **~ marrow** : kabak, sakız kabağı. **~ sponge** *bk.:* **luffa** (2). **~ tallow** : bitkisel don yağı (mum, sabun vb. yapılan çeşitli bitkisel katı yağlar). **~ wax** : bitkisel mum.

vegetably, *sf.* bitkisel, bitki/sebze gibi, zerzevat nevinden.

vegetal, *sf.* **1.** bitkisel, bitki gibi, **2.** bitki dünyasına ait.

vegetarian, *is.&sf.* **1.** etyemez, otobur, yalnız sebze ile beslenen (kimse), **2.** etyemezlere özgü, sırf sebzeden yapılmış. *~ vegetable soup. A ~ diet.* **3. vegetarianism** : etyemezlik, sırf sebze, meyve, hububat ve bazan süt, peynir vb. ile beslenme.

vegetate, *f.* **-tated, -tating 1.** bitkileşmek, bitki gibi büyümek, **2.** bitki hayatı sürmek/yaşamak, hareketsiz, düşüncesiz, duygusuz ve heyecansız bir hayat sürmek, **3.** *patol.* hızla büyümek (ur, siğil, vb.).

vegetation, *is.* **1.**bitki örtüsü/topluluğu, bitkiler, ormanlar/ağaçlar/otlar/çiçekler vb., **2.** bitkileşme, bitki gibi büyüme/yaşama, **3.** bitki hayatı, hareketsiz/hissiz/düşüncesiz basit hayat, **4.** *patol.* ur, tümör.

vegetational, *sf.* bitkisel, nebatî, bitkilere/ bitki topluluğuna ait.

vegetationally, *zf.* bitkiselce, bitki tarzında, bitki gibi.

vegetative = vegetive, *sf.* **1.** bitki gibi büyüyen/gelişen, **2.** bitki+, bitkisel, nebatî, **3.** bitkinin üreme organlarından başka kısımları ile ilgili, **4.** eşeysiz (üreme), **5.** bilinç dışı (bedensel eylemler), **6.** bitkiler üzerinde büyüyen/gelişen. *~ mold.* **7.** hareketsiz, uyuşuk, eylemsiz, duygusuz. *A ~ existence.* **8. ~ly** : bitki gibi, hareketsiz/duygusuz bir şekilde, **9. ~ness** : bitkisellik, hareketsizlik, uyuşukluk, duygusuzluk.

vehemence = vehemency, *is.* hiddet, şiddet, öfke, tehevvür, gazap, sertlik, taşkınlık, ateşlilik. *He cried with unaccustomed ~ . The hate and ~ in his eyes.* ***e.a.-*** *violence, fury, fervency, eagerness, verve, zeal, enthousiasm.* ***k.a.-*** *apathy.*

vehement, *sf.* **1.** şiddetli, ateşli. *I have a ~ hatred of people who are cruel to animals. A ~ wind.* **2.** öfkeli, hiddetli, sert, kin ve ateş püsküren. *~ opposition.* **3.** kuvvetli, enerjik. ***e.a.-*** ***1.*** *intense, ardent, fervid, fervent, earnest, impassioned,* ***3.*** *powerful.* ***k.a.-*** ***1,2.*** *dispassionate.*

vehemently, *zf.* hiddetle, şiddetle, heyecanla, ateşli bir şekilde, öfke ile. *They were arguing ~ .*

vehicle, *is.* **1.** taşıt, taşıma aracı, vasıta, araba, nakil vasıtası. *A motor ~ . No ~ s are permitted inside the park. Space ~s.* **2.** taşıyıcı (ortam). *Air is the ~ of sound.* **3.** araç, vasıta, ifade/yayma aracı. *Television has become an important ~ for spreading political ideas.* **4.**(a) (bir gayeye erişmek için kullanılan) vasıta/araç. *They look upon the institute as a ~ for introducing Western technology .* (b) yeteneklerini ispata yarayan araç. *The writer wrote his latest play simply as a vehicle for the famous actress.* **5.** *ecz.* etkin ilâcın eritildiği madde, sıvı, **6.** *tiy.& sin.* uygun rol, bir sanatçının üstün yeteneklerini kanıtlayabileceği rol.

vehicular, *sf.* **1.** taşıtlara mahsus/özgü/ait. *A ~ tunnel.* **2.** araç/vasıta olan, yarayan, **3.** taşıtların sebep olduğu. *~ deaths.* **4.** araçlık eden, araç olarak kullanılan.

V-eight, *sf.* V şeklinde sekiz silindirli (motor). **V-8** *ş.d.y.*

veil[1], *is.* **1.** peçe, yaşmak, **2.** örtü. **draw/throw a ~ over** : bir şeyi örtmek, örtbas etmek, gizlemek, saklamak, **3.** tül, duvak, **4.** bahane, maske, **5.** *biy. anat.* döl zarı, **6.** *k.d.* kadınlara mahsus file başlık, **7. take the ~** : rahibe olmak, **8. the ~** : rahibelik yemini/hayatı, **9. beyond the ~** : öbür dünyada.

veil[2], *f.* **1.** (peçe ile) örtmek, gizlemek, saklamak, maskelemek, **2.** peçe/yaşmak/tül/ duvak takmak.

veiled, *sf.* **1.** peçeli, yaşmaklı, duvaklı, tüllü, **2.** gizli, kapalı, açıkça ifade edilmeyen. *A ~ threat.* **3. ~ly** : gizlice, kapalı bir şekilde.

veiling, *is.* **1.** peçeleme, peçe vb. ile örtme, **2.** gizli, saklı, açıkça ifade edilmeyen, zımnî. *A ~ threat.* **3.** peçelik kumaş, tül.

veillike, *sf.* peçe/örtü/tül/duvak biçiminde.

vein[1], *is.* **1.** toplardamar, verid, kara kan damarı, **2.** damar, (herhangi) kan damarı, **3.** böcek kanadındaki damara benzer çizgi, **4.** yaprak damarı, **5.** volkanik kaya damarı, maden damarı, **6.** yer altı su yolu, **7.** mermer üzerindeki damar, **8.** huy, mizaç, tutum, hâl, tarz. *Conversation in a serious ~.* ***e.a.- 1&2. blood vessel, 5. lode, 8. mood, manner, fettle.***

vein[2], *f.* **1.** damarlarla kaplamak, damarlandırmak, damar damar yapmak, **2.** damar şeklinde çizgiler çizmek.

veinal, *sf.* damar+.

veined, *sf.* damarlı, ebrulu. *A ~ leaf.* ***e.a.- streaked.***

veining, *is.* **1.** damarlaşma, damar oluşturma/ teşkil etme, **2.** damar ağı, damar şekli/ biçimi.

veinless, *sf.* damarsız.

veinlet, *is.* damarcık, ince damar.

veinlike, *sf.* damarımsı, damar gibi, damar şeklinde.

veinstone, *is. bk.:* **gangue.**

veinule = veinulet, *is. bk.:* **venule.**

veiny, *sf.* ***veinier, veiniest.*** damarlı, damarlarla dolu/kaplı, damar damar, ebrulu. *A ~ hand.*

vel. = vellum.

vela, *ç. is. bk.:* **velum.**

velamen, *is., ç.* **velamania 1.** *anat.* zar, **2.** yılanyastığı ve salep kökü üzerindeki süngerimsi zar.

velamentous, *sf.* zarımsı, zar gibi, zar şeklinde.

velar, *sf.* **1.** yumuşak damağa ait, **2.** *s.bl.* art damaksıl.

velarization, *is.* damaksıl telâffuz etme.

velarize, *gl.f.* **-ized, -izing** *s.bl.* damaksıl telâffuz etmek.

velarized, *sf. s.bl.* damaksıl telâffuz edilmiş.

velate, *sf. bot.&zool.* zarlı, ince zarı olan.

velcro, *is.* havlı bir kumaşa kolayca yapışan naylon kumaş (düğme yerine kullanılır).

veld/veldt, *is.* (Güney Afrika'da) bozkır.

veldschoen, *is.,ç.* **veldschoens/veldschoen** sepilenmemiş deriden yapılmış ayakkabı.

veleta, *is.* İngiliz valsi.

velites, *is.* (eski Roma'da) hafif silâhlı piyade eri.

velleity, *is., ç.* **-ties** hafif arzu/heves/istek.

vellicate, *f.* **-cated, -cating 1.** seğirmek, **2.** çimdiklemek, **3.** gıdıklamak, gıcıklamak. ***e.a.- 1. twitch, 2. pinch, nip; 3. tickle, titillate.***

vellum, *is.* **1.** parşömen, tirşe, **2.** parşömen üzerine yazılan yazı/belge, **3.** parşömene benzer kâğıt, **4. ~ cloth** : tirşe taklidi kumaş. **~ paper** : tirşe/parşömen taklidi kâğıt.

veloce, *sf. müz.* hızlı (tempo ile çalınan).

velocimeter, *is.* hızölçer.

velocipede, *is.* **1.** velosipet, bisiklet, **2.** bir kişilik pedalli ve üç tekerlekli demir yolu arabası.

velocipedist, *is.* bisikletli.

velocity, *is., ç.* **-ties 1.** hız, sür'at, birim zamanda alınan yol. *The ~ of sound.* **2.** çabukluk. *The ~ of historical change.* **3.** (paranın) tedavül hızı. *The ~ of money.* ***e.a.-1. speed, 2. swiftness, rapidity.***

velodrome, *is.* bisiklet yarış yeri, içinde bisklet/motosiklet yarış pisti olan bina.

velour(s), *is.* **1.** kadife taklidi (yün/reyon vb. kumaş), **2.** velur, şapkalık kadifeli fötr.

velouté, *is.* (et/tavuk/balık suyu ile yapılmış) yumuşak sos.

velum, *is., ç.* **vela 1.** *biy.* ince zar, **2.** *anat.* yumuşak damak, damak eteği.

velure[1], *is.* **1.** kadife, velur, **2.** (ipek şapkalar için) kadife fırça.

velure[2], *gl.f.* **-lured, -luring** kadife fırça ile fırçalamak.

velutinous, *sf.* kadifemsi, kadife gibi, yumuşak.

velvet[1], *is.* **1.** kadife, **2.** yeni büyüyen geyik/karaca boynuzunu örten kadifemsi deri, **3.** *argo* kolay kazanç, anafor, vurgun, **4. be on ~** *k.d.* (paraca) çok iyi durumda olmak, gül gibi geçinip gitmek.

velvet[2], *sf.* **1. velveted** *d.d.* kadife, kadifeden yapılmış, **2. velvetlike** *d.d.* kadife gibi, yumuşak . *A ~ voice.* **3. ~ glove** : haşin, sert ve insafsız tabiatı gizleyen yumuşak ve dostane tavır. **the/an iron hand in the/a ~ glove** : kibarlık ve nezaketle maskelenmiş şiddet/metanet/zulüm, **4. (valk)/(move) with (a) ~ tread** : yavaş ve sessiz yürümek.

velveteen, *sf.&is.* **1.** kadife+, kadifeden yapılmış, **2.** kadife taklidi kumaş, **3. ~s** : kadife pantolon.

velvety, *sf.* **1.** kadifemsi, kadife gibi, yumuşak, **2. velvetiness** : yumuşaklık, kadife gibilik. ***e.a.- 1.*** *soft, smooth.*

vena, *is., ç.* **-nae** *anat. bk.:* **vein.**

vena cava, *is., ç.* **venae cavae** *anat. bk.:* ana toplardamar : kanı kalbin sağ kulakçığına ileten iki büyük damar.

venal, *sf.* **1.** rüşvetçi, rüşvet alan. *a ~ judge.* **2.** satın alınabilen. *~ acquittals.* **3.** rüşvete dayanan, rüşvetle elde edilen. *a ~ agreement.* ***e.a.- 1.*** *bribable, mercenary, corruptible, corrupt.* ***k.a.- 1.*** *incorruptible.*

venality, *is.* rüşvetçilik, rüşvet yeme, nüfuz ve yetkisini para ile satma, yiyicilik.

venally, *zf.* rüşvetle, rüşvet alarak, rüşvetçilikle, yiyicilikle.

venatic(al), *sf.* av+, avda kullanılan, avla ilgili, ava ait. *~ equipment.* **venatically** : avla ilgili olarak.

venation, *is.* (yaprakta, böcek kanadında) damarlar, damar düzeni.

venational, *sf.* damar+, damar düzeni.

vend, *f.* **1.** satmak, seyyar satıcılık yapmak, **2.** yaymak, ilân etmek, herkese duyurmak, **3.** satılmak. ***e.a.- 1.*** *sell,* **2.** *publish*

vendace, *is., ç.* **-daces/-dace** *zool.* akbalık *(Corego-nus vandesius).* İngiltere ve İskoçya göllerinde bulunan beyaz etli lezzetli bir balık.

vendee, *is. huk.* alıcı, satın alan kimse.

vender, *is. bk.:* **vendor.**

vendetta, *is.* kan davası, kan gütme. ***e.a.-*** *blood feud.*

vendettist, *is.* kan davası güden, intikamcı, kinci.

vendibility, *is.* satılabilme, satış imkânı.

vendible = vendable, *sf.* **1.** satılabilir. *~ commodities.* **2.** *esk. bk.:* **mercenary, venal, 3.** *gen.* **vendibles**: satılabilir eşya/mal.

vendibly, *zf.* satılabilecek şekilde.

vending machine, *is.* (otomatik) satış makinesi.

vendition, *is.* satma, satış. ***e.a.-*** *sale.*

vendor, *is.* satıcı, işportacı, çerçi. **vender** *d.d.*

vendue, *is.* mezat, açık artırma.

veneer[1], *is.* **1.** kaplama tahtası, **2.** kontrplâk yapılan ince tahta levha, **3.** süslü veya koruyucu duvar (taş veya tuğla), **4.** gösteriş, yapma tavır, **5.** yaldız, cilâ.

veneer[2], *gl.f.* **1.** tahta kaplamak, **2.** yaldızlamak, cilâlamak, yüzeyini süslemek.

veneerer, *is.* tahta kaplayan, kaplamacı.

veneering, *is.* **1.** tahta kaplama, **2.** kaplama tahtası, **3.** yüzeysel süs, yaldız, cilâ.

venenate, *f.* **-nated, -nating** zehirlemek, zehir zerk etmek/katmak. **venenation** : zehirleme.

venenose, *sf. esk.* zehirli. ***e.a.-*** *poisonous.*

venepuncture = venipuncture, *is. tıp* (damardan iğne ile) kan alma.

venerability = venerableness, *is.* saygıdeğerlik.

venerable, *is.* **1.** saygıdeğer, muhterem, **2.** kutsal, mukaddes, huşu uyandıran.

venerably, *zf.* saygı uyandırarak, saygı uyandıracak şekilde.

venerate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** saymak, hürmet etmek, saygı göstermek, **2.** ululamak, tazim etmek, **3.** takdis etmek. ***e.a.-*** *revere, reverence, worship, adore.* ***NOT:*** **VENERATE**, büyük manevî değeri olan kimseye, ecdada, din adamlarına, kutsal şeylere saygı göstermek demektir. **REVERE** ve **REVERENCE**, sevgi ve huşu ile karışık hürmeti ifade eder. **REVERE** en ziyade tanrı ve din adamları için, **REVERENCE** ise kutsal yerler için kullanılır. *To re-*

vere God and the saints, to reverence a holy shrine. **WORSHIP** ibadet etmek, tapınmak demektir, dinî bir merasimi belirtir. **ADORE** ise, ilâhî lûtuflara duyulan şahsî minettarlığı ifade eder. Geniş anlamda **WORSHIP** yüce din adamlarına, **ADORE** ise bizde büyük sevgi ve hayranlık uyandıran kimselere karşı kullanılabilir. ***k.a.*** *- contemn, despise, disdain.*

veneration, *is.* **1.** saygı, hürmet, ihtiram, **2.** ululama, tazim, huşu. ***e.a.- 1.*** *respect,* ***2.*** *reverence, awe.*

venerational = venerative, *sf.* saygı hürmet/huşu dolu, saygılı, hürmetkâr.

veneratively, *zf.* saygı/hürmet huşu ile.

venerativeness, *is.* saygı gösterme, hürmetkârlık.

venereal, *sf.* **1.** zührevî, cinsel temasla geçen.~ **diseases** : zührevî hastalıklar. *Syphilis, gonorrhea and chancroid are ~ diseases.* **2.** zührevî hastalığa yakalanmış. *A ~ patient.* **3.** cinsel arzu ve ilişkiye ait, **4.** cinsel arzuyu artıran, tahrik edici. ***e.a.- 4.*** *aphrodisiac.*

venereologist, *is.* zührevî hastalıklar uzmanı.

venereology = venerology, *is.* zührevî hastalıklar bilimi.

venery, *is. esk.* **1.** cima, cinsî münasebet, aşırı cinsel ilişki, **2.** av, avcılık. ***e.a.- 1.*** *lovemaking, sexual intercourse,* ***2.*** *chase.*

venesection = venisection, *is. cer.* (damardan) kan alma. ***e.a.-*** *phlebotomy.*

Venetian, *sf.&is.* **1.** Venedikli, Venedik+, **2.** ~ **blind** *d.d.* pancur, jaluzi, **3.** ~ **carpet** : merdiven/yol halısı, **4.** ~ **glass** : Venedik kritali, **5.** ~ **red** : koyu turuncu, kırmızı, **6.** ~ **pearl** : camdan yapılmış taklit inci, **7.** ~ **window** : ortası enli, yanları dar üç bölümlü pencere.

Venetic, *is.* eski Venedik dili.

Venezuela, *is.* Venezuela. **Venezuelan** : Venezuelalı, Venezuela+.

venge, *gl.f.* **venged, venging** *esk. bk.:* **avenge.**

vengeance, *is.* **1.** öç, intikam. *take ~ on/upon s.o.* **2.** öç alma fırsatı, **3.** intikam arzusu/hırsı. *He was full of ~ .* **4.** *esk. bk.:* **hurt, injury, 5. with a** ~ *k.d.* (a) büyük bir hızla/şiddetle. *The wind's blowing with a ~ ; it's almost impossible to walk against it.* (b) alabildiğine, ziyadesiyle, aşırı/ şaşılacak derecede. *He now broke the rules with a ~* ***e.a.- 1.*** *requital, retaliation, revenge.* ***k.a.- 1.*** *forgiveness.*

vengeful, *sf.* **1.** öç alıcı, intikamcı. *A ~ act.* **2.** kinci, hınçlı. ***e.a.- 1.*** *vindictive, revengeful, spiteful.*

vengefully, *zf.* kinle, hınçla, intikam arzusu ile.

vengefulness, *is.* kincilik, hınçlılık, intikamcılık.

venial, *sf.* **1.** affedilebilir, bağışlanabilir, affı mümkün. ~ **sin** : affedilebilir günah. *bk.* : **mortal sin, 2.** mazur görülebilir, hoş görülebilir. *A ~ offense. ~ faults.* **3. ~ity = ~ness** : affedilebilme, bağışlanabilme, af olanağı, **4. ~lly** : affedilerek, bağışlanarak. ***e.a.- 1.*** *forgivable, pardonable,* ***2.*** *excusable.*

Venice, *is.* Venedik.

venin, *is. biy.- kim.* yılan zehiri.

venipuncture = venepuncture, *is. tıp* damardan kan alma, tedavi/şırınga için damarın kesilmesi.

venire, *is.* içlerinden jüri seçilen heyet. ~ **facias** : (jüri üyesi adayları için) davetiye.

venireman, *is., ç.* **-men** jüri adayı.

venisection, *is. bk.:* **venesection.**

venison, *is.* geyik/karaca eti.

veni, vidi, vici, *Lât.* geldim, gördüm, yendim.

Venn diagram, *mat.* Venn çizeneği : Simgesel us biliminde kümeleri temsil ve aralarındaki bağıntıyı izah için kullanılır.

venography, *is.* damar röntgeni.

venom[1], *is.* **1.** zehir, ağı, yılan/akrep vb. zehiri, **2.** garez, kin, düşmanlık, kötülük, kıskançlık, diş bileme. ***e.a.- 1.*** *poison,* ***2.*** *malignity, malice, malevolence, spite, acrimony, ill will.*

venom[2], *gl.f. esk. bk.:* **envenom.**

venomous, *sf.* **1.** zehirli. *A ~ snake.* **2.** zehirleyici, zehir saçan, **3.** düşman, garez/kin dolu, diş bileyen. *A ~ look. ~ criticism.* ***e.a.- 1&2.*** *poisonous, envenomed,* ***3.*** *spiteful, malignant, malevolent.*

venomously, *zf.* **1.** zehirli bir şekilde, **2.** kinle, düşmanca, garezle, dış bileyerek.

venomousness = venomness, *is.* **1.** zehirlilik, **2.** kincilik, kinlilik, düşmanlık, garez, diş bileme.

venose, *sf.* **1.** (çıkık) damarlı, **2.** *bk.:* **venous.**

venosity, *is. fizy.* **1.** damarlılık, **2.** kirli kan bolluğu.

venostasis, *is.* toplardamarda kan dolaşımının yavaşlaması veya durması.

venous, *sf.* **1.** damarlı, damar gibi, damar+. *A ~ rock. A ~ system.* **2.** damarlardan oluşmuş, **3.** kirli (kan). *~ blood is usually dark red.*

venously, *zf.* **1.** damarlı damarlı, **2.** kirli kan gibi.

venousness, *is.* **1.** damarlılık, **2.** (kan) kirlilik.

vent[1], *is.* **1.** delik, menfez, hava deliği/borusu, baca deliği, **2.** (top kuyruğunda) barut ateşleme deliği, top falyası, **3.** *zool.* (kuş, balık, sürüngenlerde) kıç, **4.** mahreç, çıkak, çıkıt, **5.** ifade (etme), açığa vurma. **to give ~ to** : açığa vurmak, açıklamak, ifade etmek. **give ~ to one's feelings** : içini dökmek, boşanmak, ağzını açıp gözünü yummak, **6.** (ceketin /paltonun arkasında/yanında) yarık, körük, **7.** *esk. bk.:* **emission, discharge.** ***e.a.- 3. anus, 4. outlet.***

vent[2], *f.* **1.** açıklamak, ifade/izhar etmek, açığa vurmak, göstermek, belirtmek. **~ one's anger/rage/fury on s.o.** : öfkesini birisinden çıkarmak. *She vented her rage on her associate. He vented his fury on the dog.* **2.** içini döküp ferahlamak. *to ~ one's dissappointment.* **3.** (sıvı, duman, vb.) salıvermek, boşaltmak, **4.** (su samuru, vb.) suyun yüzüne çıkıp nefes almak.

ventage, *is.* delikçik, küçük delik, kaval vb. de parmak deliği.

ventail, *is.* zırhta yüzün alt kısmını koruyan parça. **aventail** *d.d.*

venter, *is.* **1.** *anat. zool.* (a) karın, (b) karın boşluğu, (c) göbek, karın gibi çıkıntı, **2.** *huk.* rahim, ana rahmi, (zürriyet kaynağı olarak) karı, eş, zevce.

vent-hole, *is.* **1.** menfez, **2.** hava deliği, **3.** fıçının tapa deliği, **4.** yanardağın ağzı.

ventiduct, *is.* hava(landırma) borusu/kanalı.

ventifact, *is. jeol.* aşınmış taş, rüzgârın sürüklediği kumla aşınmış, cilâlanmış taş. **glyptolith, rillstone** *d.d.*

ventil, *is.* hava supabı, nefesli sazlarda hava deliği.

ventilable, *sf.* **1.** havalandırılabilir, **2.** açıklanabilir, ilân /ifade edilebilir, ileri sürülebilir, ortaya atılabilir.

ventilate, *gl.f.* **-ated, -ating. 1.** havalandırmak, taze hava vermek; **2.** (fikir, düşünce, şikâyet, vb.) açıklamak, açığa vurmak, ilân/ifade etmek, **3.** (bir soru veya problemi tartışmak üzere) ortaya atmak, ileri sürmek.

ventilation, *is.* havalandır(ıl)ma, taze hava verme/alma.

ventilative, *sf.* havalandırıcı.

ventilator, *is.* **1.** havalandırıcı, havalandırma düzeni, vantilatör, **2.** hava(landırma) deliği.

ventilatory, *sf.* havalandırma+, havalandırıcı.

ventless, *sf.* deliksiz, menfezsiz, geçitsiz, çıkışsız.

ventr-, *bk.:* **ventri-.**

ventral, *sf.&is.* **1.** karna ait, karın+, **2.** karında olan, vücudun karın bölgesinde bulunan, **3.** vücudun ön ve aşağı kısmındaki, **4.** *bot.* çiçeğin iç yüzeyine ait, **5.** *zool.* **ventral fin, pelvic fin** *d.d.* karın yüzgeci.

ventrally, *zf.* karına doğru, karın tarafından.

ventri-, *ön ek* "karın" *ör.: ventriloquy.*

ventricle, *is.* **1.** hayvan vücudundaki içi boş organ, organ içi boşluğu, **2.** *anat.* (a) karıncık, yüreğin kanı atardamarlara sevk eden alt iki bölmesi, (b) beyindeki boşluklardan her biri.

ventricose, *sf.* **1.** şiş(miş), şişkin, **2.** göbekli.

ventricosity, *is.* şişkinlik, göbeklilik.

ventricular, *sf.* **1.** karıncıksal, karıncık+, **2.** göbek+, karın+, **3.** şişkin, şişmiş.

ventriculus, *is., ç.* **-li 1.** (böceklerde) mide, **2.** (kuşlarda) kursak, taşlık. ***e.a.- 2. gizzard.***

ventriloqual = ventriloquial, *sf.* karından konuşan.

ventriloqually = ventriloquially, *zf.* karnından konuşurcasına, karnından konuşarak.

ventriloquise, *f.* **-quised, -quising.** *Brit. bk.:* **ventriloquize** .

ventriloquism = ventriloquy, *is.* karından konuşma.

ventriloquist, *is.* karnından konuşan kimse.

ventriloquistic, *sf.* karnından konuşma+.

ventriloquize, *f.* **-quized, -quizing** karnından konuşmak. *Brit.* **ventriloquise.**

ventriloquy, *is. bk.:* **ventriloquism.**

venture[1], *is.* **1.** baht işi, tehlikeli/dokuncalı/riskli iş, zarar olasılığı büyük iş/girişim, **2.** kazanç ümidiyle zararın göze alındığı ticarî girişim, **3.** zarar olasılığı büyük bir işe yatırılan para. ~ **capital = risk capital :** (sonu şüpheli) yeni bir teşebbüse yatırılan sermaye, **4.** *esk. bk.:* **hazard, risk, 5. at a** ~ : rastgele, tahminen. **How much will it cost?" "At a ~ $50."** Kaça mal olur? Tahminen 50 dolar. *A successor was chosen at ~ .* **6. draw a bow at a** ~ : tahmin etmek. **to answer at a** ~ : rasgele cevap vermek, *argo* işkembeden atmak.

venture[2], *f.* **-tured, -turing. 1.** tehlikeli/dokuncalı/ riskli işe atılmak/girişmek. *He ventured large sums of money on horse racing.* **2.** cür'et/cesaret etmek. *Nobody ventured to speak to the angry king. To ~ a voyage. Don't ~ too near the edge of the well; you might fall in.* **Nothing ventured, nothing gained :** Cesaret edip atılmadan başarıya ulaşılamaz. **3.** söylemek cesaretini/cür'etini göstermek. *To ~ a guess/an opinion.* **May I ~ a suggestion?** Bir öneride bulunabilir miyim? **4.** bahta bırakmak, baht işine atılmak, **5.** maceraya atılmak, maceralı/ sonu meçhul işe girişmek. *To ~ into strange places. To ~ upon a new plan.* ***e.a.- 1.*** *risk, hazard, endanger, imperil, jeopardize .*

venturer, *is.* tehlikeli işe atılan/cür'etkâr/ maceraperest kimse.

venturesome, *sf.* **1.** atak, cür'etli, cür'etkâr, atılgan, gözü pek, maceraperest. *A ~ hunter.* **2.** dokuncalı, riskli, tehlikeli, şansa/talihe kalmış. *A ~ journey.* ***e.a.-1.*** *adventurous , bold, daring, venturous,* ***2.*** *risky, hazardous, dangerous, perilous.*

venturesomely, *zf.* cür'etle, cesaretle, tehlikeyi/riski göze alarak.

venturesomeness, *is.* cür'etkârlık, aşırı cesaret, atılganlık, maceraperestlik, riski/tehlikeyi göze alma.

Venturi tube, *is.* Venturi borusu : kısa ve dar bir bölümü olan boru ile bir sıvının akış hızını ölçmeye yarayan düzen.

venturous, *sf. bk.:* **venturesome.**

venue, *is.* **1.** *huk.* (a) cinayet yeri/sebebi, (b) mahkeme yeri, duruşmanın yapıldığı ülke/ yer, yetki dairesi. **to change the** ~ : davayı başka mahkemeye havale etmek, **2.** olay yeri, **3.** toplanma/buluşma yeri. ~ **of the meet** : avcıların av için buluşma yeri, **4.** sav, tartışmada tutulan tez, müddea.

venular, *sf.* ince damar şeklinde.

venule = veinule = veinulet, *is.* **1.** ince damar, **2.** böcek kanadındaki damarın bir kolu.

venulose = venulous, *sf.* ince damarlı.

Venus, *is., ç.* **-uses** (*2 için*) **1.** Venüs, aşk tanrıçası, **2.** harikulâde güzel kadın, **3.** *astr.* Çulpan, Çobanyıldızı, Zühre, Venüs, **4. Venusian** : Venüslü, Venüs'te yaşayan, Venüs'e ait.

Venus's-comb, *is. bot.* Çoban iğnesi *(Scandix pecten-veneris).* Yaprakları tarak şeklinde, beyaz çiçekler açan bir bitki. **shepherd's needle, devil's-darning- needle** *d.d.*

Venus's flower-basket, *is.* Venüs sepeti *(Euplectella)* . Güneydoğu Asya denizlerinde bulunan camlı süngerler türünden bir süngerdir.

Venus's-flytrap/Venus flytrap, *is. bot.* sinekkapan *(Dionaea muscipula).*

Venus's-girdle, *is.zool.* Venüs kuşağı (*Cestum veneris*). Gövdesi kemer biçiminde mavi yeşil renklerle parıldayan şeffaf deniz hayvanı.

Venus's-hair, *is. bot.* Venüs saçı *(Adiantum Capillus-Veneris).*

Venus's-looking glass, *is. bot.* ayna otu. *(Specularia speculum-veneris).*

ver. = **1.** verse, verses, **2.** version.

veracious, *sf.* **1.** doğru sözlü, doğruyu konuşan, gerçekçi, dürüst, **2.** hakikî, doğru, gerçek. *A ~ account.* **3. ~ly** : doğrulukla, dürüstçe, gerçek bir şekilde, **4. ~ness** : doğruluk, dürüslük, gerçekçilik. ***e.a.- 1.*** *truthful, honest;* ***2.*** *true, accurate.* ***k.a.-*** *mendacious.*

veracity, *is., ç.* **-ties 1.** doğruluk, dürüstlük, doğru sözlülük, **2.** sahihlik, gerçeğe uygunluk, gerçeklik, **3.** gerçek, hakikat, doğru olan şey. ***e.a.- 1.*** *truthfulness, honesty,* ***2.*** *accuracy,* ***3.*** *truth*

veranda = **verandah**, *is.* veranda, taraça.

verandaed = verandahed, *sf.* verandalı, taraçalı.

veratria = veratrin = veratrina = veratrine, *is. kim.* veratrin, sabadilla tohumundan çıkarılan zehirli bir madde. Eskiden romatizma ve nevralji tedavisinde kullanılırdı.

verb, *is.* eylem, fiil. **active ~** : etken fiil. **auxiliary ~** : yardımcı fiil. **complex ~** : katışık fiil. **compound ~** : bileşik fiil. **impersonal ~** : şahıssız fiil. **intransitive ~** : geçişsiz fiil. **neuter ~** : yansız fiil. **passive ~** : edilgen fiil. **reciprocal ~** : işteş fiil. **reflexive ~** : dönüşlü fiil. **transitive ~** : geçişli fiil. **~ affixation transformation** : eksel dönüşüm. **~ of predication** : ek eylem.

verbal, *sf.&is.* **1.** sözlü, şifahî. **a ~ description** : sözlü tasvir. **a ~ agreement** : sözlü anlaşma. **~ note** : sözlü soru önergesi, nota, **2.** (sözle) ifade, anlatım, söz söyleme+. *~ ability/skill.* **3.** aynen, harfiyen, kelimesi kelimesine. **a ~ translation** : harfiyen tercüme, sözlü çeviri, **4.** lâfzî, sözden ibaret, sözde kalan. **~ distinction** : kelime farkı. *A purely ~ distinction between two concepts.* **5.** *gr.* eylemsel, eylem+, fiile ait, fiilden türetilmiş (isim/sıfat). **~ adjective** : eylemsel sıfat. **~ auxiliary** : yardımcı fiil. **~ noun** : mastar ismi, isim-fiil. **~ root** : fiil/eylem kökü. **~ sentence** : eylem cümlesi. ***e.a.-1.*** *oral, spoken.*

verbalise/verbalisation/verbaliser, *Brit. bk.:* **verbalize/verbalization/verbalizer.**

verbalism, *is.* **1.** anlatım, ifade, söz, **2.** anlatış/ifade tarzı, **3.** boş lâf, lâf kalabalığı, anlamsız/pek az bir şey ifade eden söz. ***e.a.-3.*** *verbiage.*

verbalist, *is.* **1.** iyi söz söyleyen/natıkası kuvvetli kimse, hatip, **2.** (fikir ve gerçeklerden ziyade) söze önem veren kimse, lâf ebesi, **3. ~ic** : söze önem verici.

verbalization, *is.* **1.** sözle anlatma/ifade etme/açıklama, **2.** lâf ebeliği yapma, lüzumsuz/anlamsız söz söyleme, **3.** *gr.* eylemleştirme, fiil şekline koyma, fiile dönüştürme. *Brit.:* **verbalisation.**

verbalize, *f.* **-ized, -izing. 1.** sözle anlatmak/ifade etmek/açıklamak, **2.** lâf ebeliği yapmak, lüzumsuz/anlamsız söz söylemek, **3.** *gr.* eylemleştirmek, fiil şekline koymak, fiile dönüştürmek. *Brit.:* **verbalise.**

verbalizer, *is.* **1.** sözle anlatan/ifade eden/açıklayan, **2.** lâf ebesi, lüzumsuz/anlamsız konuşan, **3.** fiile dönüştüren.

verbatim, *sf.&zf.* aynen, harfi harfine, kelimesi kelimesine.

verbatim et literatim, *Lât.* tam, aynen, kelimesi kelimesine, harfi harfine.

verbena, *is. bot.* mine çiçeği *(Verbena).* **verbenaceous** : minegillerden. **lemon verbena** : melisa ağacı.

verbiage, *is.* **1.** lâf kalabalığı, lüzumsuz sözler, **2.** lâf ebeliği, lüzumsuz ve anlamsız konuşma, şişirme, **3.** üslûp, ifade tarzı. *Concise military ~ .* ***e.a.-1.*** *circumlocution, wordiness, verbosity,* ***3.*** *diction.*

verbicide, *is.* **1.** söz kıyımı, kelimenin anlamını kasten bozma/değiştirme, **2.** söz kıyıcı, kelimenin anlamını kasten değiştiren kimse.

verbid, *is.&sf.* eylemsi, eylemsel, fiilden türetilmiş isim veya sıfat.

verbification, *is. gr.* fiile dönüştürme.

verbify, *gl.f.* **-fied, -fying** *gr.* fiile dönüştürmek, fiil olarak kullanmak.

verbigeration, *is.* söz tekrarı, basmakalıp sözleri sürekli tekrarlama (bazı akıl hastalıklarında vb.).

verbile, *sf.* sözden ibaret.

verbless, *sf. gr.* eylemsiz, fiilsiz.

verbose, *sf.* **1.** çok sözlü, uzun, ıtnaplı, gereksiz sözlerle dolu. *A ~ reply/style.* **2.** ağzı kalabalık, çok konuşan, lâfı (gereksizce) uzatan. *A ~ orator.* **3. ~ly** : lâfı uzatarak, uzun uzadıya, ağız kalabalıklığı ile, **4. ~ness = verbosity** : söz çokluğu, itnap, lâfazanlık, lâfı gereksiz uzatma. ***e.a.- 1.*** *wordy, prolix, turgid, bombastic,* ***2.*** *talkative, loquacious.* ***k.a.- 1.*** *laconic.*

verboten, *sf. Alm.* yasak, memnu. ***e.a.-*** *forbidden, prohibited.*

verb phrase, *is. gr.* eylemli cümle: yardımcı fiiller veya zarf ihtiva eden cümle. *ör.: "We shall have gone"* daki *"shall have gone"* veya *"They make up the deficit"* cümlesindeki *"make up the deficit"*

verb sap = verbum sap = verbum sat = verbum sapienti sat est, *Lât.* Arif olan anlar/Arife tarif gerekmez/Anlayana sivrisinek saz.

verdancy, *is.* **1.** tazelik, yeşillik, **2.** acemilik, toyluk.

verdant, *sf.* **1.** yeşil(likli), taze. ~ *fields/grass.* **2.** yeşil (renkli) *A* ~ *coat.* **3.** toy, acemi, tecrübesiz. ***e.a.-1.*** *fresh, green,* ***2.*** *green,* ***3.*** *inexperienced, unsophisticated.*

verdantly, *zf.* yeşil yeşil, yemyeşil.

verd(e) antique, *is.* yeşil somaki.

verderer = verderor, *is. (İngiltere'de)* orman memuru.

verdict, *is.* **1.** jüri kararı, **2.** yargı, belgem, karar, hüküm, ilâm. ***e.a.-*** *judgment, decision.*

verdigris, *is.* jengâr, zencar, bakır pası.

verdigrisy, *sf.* bakır yeşili, jengârî.

verdin, *is. zool.* sarıbaş *(Auriparus flavicep)* Meksika ve GB ABD'de kurak bölgelerde yaşayan parlak tüylü, sarı başlı küçük bir kuş.

verdure, *is.* **1.** yeşil bitki, çimen, çayır, **2.** yeşillik, bitki yeşilliği, **3.** tazelik, körpelik, dinçlik, zindelik. ***e.a.-*** ***2.*** *greenness,* ***3.*** *freshness, vigor.*

verdured, *sf.* yeşil, taze, körpe.

verdurous, *sf.* yeşil, taze, çimenli. ***e.a.-*** *verdant.*

verecund, *sf. esk.* mahçup, çekingen, mütevazi. ***e.a.-*** *bashful, modest, shy, coy.*

verge[1], *is.* **1.** kenar, sınır, hudut. *The* ~ *of a desert.* **on the ~ of** : ...üzere, ...-e yakın, ...eşiğinde, arifesinde. **on the ~ of a nervous breakdown** : Sinir buhranının eşiğinde. **He is on the ~ of forty** : Kırk yaşına basmak üzere, kırkına merdiven dayamış. **on the ~ of war** : savaş arifesinde. **She was on the ~ of bursting into tears** : Ağlamak üzere idi/Neredeyse ağlayacaktı. **2.** asa, değnek, **3.** çevre, etraf, **4.** *bas.* linotip makinesi kalıbını ayırma mandalı, **5.** saat pandülünün mili. ***e.a.-*** ***1.*** *edge, border, brim, lip, brink;* ***2.*** *rod, wand, staff.*

verge[2], *f.* **verged, verging 1. ~ on** : yaklaşmak, sınırında/hemhudut olmak. *The situation verged on disaster. Our property verges on theirs. Her strange behavior sometimes verges on madness.* **dark grey, verging on black** : siyaha çalan koyu kurşunî, **2.** hudut teşkil etmek, **3.** *gen.* ~ **to/toward** : yönelmek, meyletmek, -e doğru gitmek. *The economy verges toward inflation.* **4.** batmak, dalmak, bayır aşağı kaymak. ***e.a.-1.*** *approach, border,* ***3.*** *incline, tend,* ***4.*** *sink, slope.*

vergeboard, *is. bk.:* **bargeboard.**

vergence, *is.* göz kayması, bir gözün ötekine nazaran hareketi.

verger, *is. Brit.* kayyum, zangoç.

verglas, *is., ç.* **-glases** ince buz tabakası. ***e.a.-*** *glaze.*

veridic(al), *sf.* **1.** doğru sözlü, doğrucu, doğruyu seven, **2.** gerçek, hakikî, sahih, gerçeğe uygun. ***e.a.-1.*** *truthful, veracious,* ***2.*** *actual, genuine, accurate.*

veridicality, *is.* doğru(cu)luk, gerçeklik, sahihlik, gerçeğe uygunluk.

veridically, *zf.* doğrulukla, gerçeğe uygun olarak.

veriest, *sf.* **1.** tam, ta kendisi, daniskası. **the ~ stupidity** : aptallığın ta kendisi/daniskası, **2. very** sıfatının üstünlük derecesi: pek çok, azamî. ***e.a.-*** ***1.*** *utmost.*

verifiability, *is.* gerçeklenebilme, doğrulanabilme.

verifiable, *sf.* gerçeklenebilir, doğrulanabilir, doğruluğu ispatlanabilir.

verification, *is.* **1.** gerçekle(n)me, doğrula(n)ma, doğruluğunu araştırma, **2.** doğrulayıcı delil, **3.** soruşturma, tahkik, **4.** (doğruluğu) onay/tasdik.

verificative = verificatory, *sf.* doğrulayıcı, gerçekleyici.

verifier, *is.* doğrulayan, gerçekleyen.

verify, *gl.f.* **-fied, -fying. 1.** doğrulamak, gerçeklemek, **2.** doğruluğunu onaylamak/tasdik etmek, **3.** doğruluğunu kanıtlamak/ispatlamak, **4.** *huk.* (a) yeminle teyit/tasdik etmek, doğruluğuna yemin etmek, (b) teyit etmek, pekiştirmek. ***e.a.-*** ***1.*** *confirm, substantiate.*

verily, *zf. esk.* gerçekten, hakikaten, doğrusu, sahiden, filvaki, filhakika. ***e.a.-*** *in truth, truly, really, indeed, certainly, assuredly.*

verisimilar, *sf.* gerçek/doğru (gibi) görünen, muhtemel, umulur, beklenir. *A ~ tale.* ***e.a.-*** *likely, probable.*

verisimilarly, *zf.* muhtemelen.

verisimilitude, *is.* **1.** gerçeğe benzeyiş, olasılık, ihtimal. **Beyond the bounds of ~** : ihtimal dışı, imkânsız, **2.** gerçek gibi görünen söz/beyan vb.

verisimilitudinous, *sf.* gerçeğe benzer, olabilir, muhtemel.

verism, *is.* (sanat ve edebiyatta) gerçekçilik. **verist/veristic**, *sf.* gerçekçi.

veritable, *sf.* **1.** gerçek, hakikî, sahih, sahici. *a ~ triumph.* **2.** *esk.* doğru (söz, beyanat, vb.).

veritableness, *is.* gerçeklik, hakikat, doğruluk.

veritably, *zf.* gerçek olarak, doğrulukla.

verity, *is., ç.* **-ties** (2 için) **1.** doğruluk, gerçeklik, **2.** gerçek, hakikat, gerçek değer, hakikî olan şey. *Such eternal verities as honor, love and patriotism.*

verjuice, *is.* **1.** koruk suyu, ham elma/meyve suyu, **2.** (a) ekşilik, mayhoşluk, (b) huysuzluk, titizlik, aksilik.

verjuiced, *sf.* **1.** koruk vb. suyu ile yapılan, **2.** ekşi, **3.** huysuz, titiz, aksi.

vermeil, *is.&sf.* **1.** parlak kırmızı, lâl, **2.** yaldızlı maden (gümüş, bronz, vb.).

vermi-, *ön ek* "kurt, solucan". *ör.: vermifuge.*

vermian, *sf.* solucan gibi, solucana benzer.

vermicelli, *is.* tel şehriye, ince makarna.

vermicidal, *sf.* solucan düşürücü.

vermicide, *is.* solucan düşürücü ilâç.

vermicular, *sf.* **1.** solucanımsı, (hareketi, şekli, vb.) solucana benzer, solucan gibi, **2.** kurt yeniği gibi, ivicaçlı, kıvrım kıvrım, solucan yuvası gibi.

vermicularly, *zf.* **1.** solucana benzer şekilde, **2.** kıvrılarak, ivicaçlı bir şekilde.

vermiculate, *gl.f.* **-lated, -lating** kıvrımlı süsler yapmak, kurt yeniği biçiminde oymak.

vermiculate(d), *sf.* **1.** kurt yeniği gibi süsü olan, **2.** solucan gibi sürünen veya hareket eden, **3.** solucanlı, kurtlu, **4.** *bk.:* **vermicular.**

vermiculation, *is.* **1.** kurt yeniği şeklinde süs, **2.** solucan gibi sürünme, **3.** kıvrım kıvrım/ivicaçlı olma.

vermiculite, *is.* vermikülit, ısıtılınca hayli genişleyen Al-Mg-Fe hidrosilikat. Isıya karşı tecrit etmekte kullanılır.

vermiform, *sf.* ince uzun, solucan şeklinde. **~ appendix** : apandis, körbağırsak . **~ process** : (a) apandis, körbağırsak, (b) beyinciğin orta yumrusunun yüzeyi.

vermifuge, *sf.&is.* kurt/solucan düşüren (ilâç), solucan ilâcı.

vermilion = vermillion, *is.&f.* **1.** parlak kırmızı, nar çiçeği, al renk, **2.** zincifre, sülüğen, cıva sülfit, **3.** kırmızıya boyamak, zincifre sürmek.

vermin, *is., ç.* **vermin 1.** haşarat, zararlı böcekler : bit, pire, tahtakurusu, sivrisinek vb. **2.** alçak/adî/muzır kimseler, ayak takımı, mikrop, **3.** yırtıcı hayvanlar ve kuşlar : kurt, çakal, kartal vb.

verminate, *gs.f.* **-nated, -nating. 1.** bitlenmek, pirelenmek, haşarat istilâ etmek, **2.** *esk.* haşarat üretmek.

vermination, *is.* bitlenme, pirelenme.

verminous, *sf.* **1.** haşarat türünden, haşarata benzer, **2.** haşaratın sebep olduğu.~ *diseases.* **3.** haşaratlı : bitli, pireli, vb.

verminously, *zf.* bitlenmişçesine, haşarat üşüşmüş gibi.

verminousness, *is.* bitlilik, haşarat üşüşmesi.

vermis, *is., ç.* **vermes** *anat.* beyinciğin orta bölmesi.

vermouth, *is.* vermut.

vernacular, *sf.&is.* **1.** ana dil, yerli dil/lehçe, gündelik dil, halk dili, **2.** ana/yerli dille konuşan, **3.** halkın konuşma dili (ile yazılmış). *A poem in the ~ .* **4.** (hayvan, bitki için kullanılan) yaygın isim, halkın kullandığı isim (bilimsel/Lâtince isim değil), **5.** deyim, tabir, argo.

vernacularisation, *is. Brit. bk.:* **vernacularization.**

vernacularise, *gl.f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **vernacularize.**

vernacularism, *is.* yerli dildeki deyim/kelime, halk deyişi.

vernacularization, *is.* ana/yerli/halk diline çevirme.

vernacularize, *gl.f.* **-ized, -izing.** ana/yerli/halk diline çevirmek. *Brit.:* **vernacularise.**

vernacularly, *zf.* ana dilinde/dili ile, konuşma dilinde, yerli dilde.

vernal, *sf.* **1.** ilkbahar+, ilkbaharda olan, **2.** ilkbahara özgü, ilkbaharı andıran, **3.** genç, taze, körpe, **4.** **~ equinox** veya **~ point** : ilkbahar noktası (21 Mart), **5.** **~ grass** : kokulu çayır otu *(Anthoxanthum odoratum).* ***e.a.- 3.*** *youthful, fresh.*

vernalisation, *is. Brit. bk.:* **vernalization.**

vernalise, *gl.f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **vernalize.**

vernalization, *is.* bitkinin tohumunu soğukta tutarak büyümesini hızlandırma. *Brit.:* **vernalisation.**

vernalize, *gl.f.* **-ized, -izing** bitkinin tohumunu soğukta tutarak büyümesini hızlandırmak. *Brit. :* **vernalise.**

vernally, *zf.* ilkbahar gibi, ilkbaharı andırırcasına.

vernation, *is. bot.* tomurcuk içinde yaprakların dizilişi.

vernier, *is.* **vernier scale** *d.d.* verniye, ince ayar düzeni. ~ **caliper** = ~ **micrometer** : verniyeli kompas.

vernissage, *is.* **1.** (resim sergisinin) açılış günü, **2.** bu günün arifesi, ressamların son düzeltmeleri yaptıkları gün.

veronica, *is.* **1.** *bot.* yavşan otu *(Veronica arvensis)*, **2.** (a) Hz. İsa çarmıha gerilince St. Veronica tarafından verilen ve sonra yüzünün resmi kalan mendil, (b) Hz. İsa'nın yüzünün resmi bulunan mendil/peçe/kumaş, **3.** (boğa güreşinde) matadorun durup pelerini sallayarak boğayı kızdırması.

verruca, *is., ç.* **-cae 1.** *tıp* siğil. ~ **vulgaris** : adî siğil, **2.** *zool.* siğil gibi çıkıntı. ***e.a.- 1.*** *wart.*

verrucose = **verrucous**, *sf.* siğilli, siğil gibi çıkıntılarla kaplı.

verrucosity, *is.* siğilli oluş.

vers, *trig. bk.:* **versed sine.**

Versaille, *is.* Versay.

versal, *sf. esk.* tüm, bütün, tekmil. *In the ~ world.* ***e.a.- entire, whole.***

versant[1], *is.* **1.** yamaç, bayır, versan, **2.** arazinin genel eğimi, eğim, meyil. ***e.a.- 2.*** *inclination, slope.*

versant[2], *sf.* **1.** dalgın, zihnen meşgul; **2.** tecrübeli, bilgili, **3.** *bk.:* **conversant.**

versatile, *sf.* **1.** çok yönlü, çok yetenekli, her işe eli yatkın, çevik ve becerikli, çeşitli dallarda uzman. *She's a very ~ performer; she can act, sing, dance and play the piano.* **2.** çok elverişli, çeşitli işlere yarayan. *A ~ new plastic.* **3.** *bot.* her yöne dönebilen, **4.** *zool.* hem öne hem arkaya dönebilen. *A ~ toe.* **5. versatilely** : çok yönlü olarak.

versatility = **versatileness**, *is.* çok yönlülük/yeteneklilik, beceriklilik, çeşitli dallarda uzmanlık, her işe eli yatma. *A writer of great ~*

vers de société, *Fr.* taşlama, hicviye, manzum hiciv.

verse, *is.&sf.&f.* **versed, versing. 1.** mısra, **2.** beyit, kıt'a, bent, **3.** manzum, şiir, koşuk. **blank** ~ : kafiyesiz şiir. **in** ~ : manzum, **4.** âyet, **5.** *müz.* (a) solo şarkı, (b) korodan önce çalınan parça, **6. give/quote chapter and ~ (for sth.)** : söylenen/yazılan şeyi kanıtlayıcı kaynak göstermek, **7.** şiir yazmak, şiirle/mısralarla ifade etmek, **8.** nazma çevirmek, manzum hâle sokmak, **9.** bilgi/tecrübe edinmek/kazanmak. *He versed himself in electronics.* ***e.a.- 1, 2. stanza, strophe, stave, 3. poem, poetry. NOT:*** **VERSE** bazan **STANZA** yerine kullanılırsa da bu doğru değildir. **STANZA** kafiyeli mısralardan oluşur ve tam karşılığı kıt'adır. **STAVE** iki mısradan oluşan beyit, **STROPHE** ise bent, bölüm demektir. *Strophes are divisions of odes. A stave of a hymn.*

versed, *sf.* bilgili, tecrübeli, görgülü, hünerli, mahir, usta. *He is well versed in computers.*

versed sine = **vers**, *trig.* **(1 - cos)** değerine verilen ad.

verseman = **verser**, *is. bk.:* **versifier.**

verset, *is.* (Mukaddes Kitap'tan/Kur'an'dan) kısa âyet.

versicle, *is.* kısa âyet, bent, parça.

versicolo(u)r(ed), *sf.* **1.** rengi değişen, çok renkli, rengârenk.~ *flowers.* **2.** yanardöner, şanjan. ~ *silk.*

versicular, *sf.* **1.** âyet+, **2.** mısra+, manzume+.

versification, *is.* **1.** manzum/şiir yazma (sanatı), nazım tekniği, **2.** nazma çevirme, manzum hâle koyma, **3.** nazım, manzum yazı. ***e.a.- 1.*** *prosody.*

versifier, *is.* şair, şiir/manzume yazan.

versify, *f.* **-fied, -fying 1.** manzum/şiir yazmak, **2.** nazma çevirmek, manzum hâle koymak.

version, *is.* **1.** şahsî görüşe dayanan açıklama/anlatma/tanımlama/beyan/rivayet. **According to his** ~ : Onun anlattığına göre. **2.** tür, şekil, uyarlama, yapım, adaptasyon. *A modern ~*

of an antique lamp. **3.** çeviri, tercüme, muhtelif tercümelerden her biri, **4.** *tıp* dönme, bebeğin kolay doğabilecek konuma geçişi, **5.** *patol.* rahim dönmesi.

versional, *sf.* çeşitli açıklamalarla/çevirilerle ilgili, dönme+.

vers libre, *Fr. bk. :* **free vers.**

verso, *is., ç.* **-sos** soldaki sayfa. ***k.a.-*** *recto.*

verst(e), *is.* Rus uzunluk ölçüsü, 1.067 km.

versus, *prep.* **1.** karşı, mukabil, karşı karşıya. *The problem of determinism ~ freedom. Army ~ Navy.* **2.** kıyasen mukayese edilirse. *Traveling by plane ~ traveling by train.*

vert, *is.&sf.* **1.** *(İngiliz Orman yasasında)* (a) yeşil yapraklı her şey, (b) odun kesme hakkı, **2.** *(armacılıkta)* yeşil renkli. *A lion ~ .*

vert. *kıs.* = vertical.

vertebr-, *ön ek* "omur(galı)".

vertebra, *is., ç.* **-brae/-bras** *anat. zool.* omur, fıkra.

vertebral, *sf.* **1.** omurlu, omurgalı, **2.** omursal, omura benzer, omur gibi, **3.** omura ait, omurga ile ilgili, **4. ~ column** : *bk.:* **spinal column.**

vertebrally, *zf.* omurgadan, omurga yolu ile.

Vertebrata, *is. zool.* omurgalılar.

vertebrate, *sf.&is.* omurgalı, omurga kemiği olan, omurgalılar sınıfından (hayvan).

vertebration, *is.* **1.** omurgalanma, omurga teşekkülü, **2.** sağlamlık, sağlamlaşma. *The solid ~ of his logic.*

vertex, *is., ç.* **-texes, -tices 1.** tepe, doruk, zirve, **2.** *anat. zool.* başın tepesi, **3.** *mat.* tepe. **~ of a cone** : koni tepesi, **4.** köşe, iki düzlem cismin ara kesiti.

vertical, *sf.&is.* **1.** düşey, dikey, amudî, şakulî (çizgi), **2.** *bot.* dikey, eksenle aynı yönlü, uzunlamasına (yaprak) **3.** *ekon.* aşağıdan yukarıya, birbirini tamamlayan . *A ~ business organization. The ~ arrangement of society .* **4. ~ circle** *astr.* zenitten ufuk düzlemine dik olan büyük daire, **5. ~ file** : (a) dik dosya dolabı, (b) bu dolaba dik yerleştirilen evrak dosyası, **6. ~ mobility** *sos.* düşey değişme, bir toplumsal düzeyden ötekine atlama (evlenme, iş bulma, kültürel kaynaşma vb. ile) *upward mobility: downward mobility.* **7. ~ stabilizer** : uçakta düşey dengeleyici, **8. ~ union** *bk.:* **industrial union.** ***e.a.-1.*** *upright, plumb, perpendicular.* ***k.a.-1.*** *horizontal.*

verticality = verticalness, *is.* düşeylik, dikeylik, diklik.

vertically, *zf.* düşey olarak, düşey/dik bir şekilde.

verticil, *is. bot. zool.* yaprak/dokunaç halkası, bir eksen etrafında yelpaze gibi dizili yapraklar/dokunaçlar.

verticilaster, *is. bot.* yıldız çiçeklenme. **verticilastrate** : yıldız çiçekli

verticillate(d), *sf. bot. zool.* yelpaze dizilişli, yelpazemsi (çiçekleri/dokunaçları olan).

verticillation, *is.* (yaprak, dokunaç) yelpaze gibi dizilme.

vertiginous, *sf.* **1.** baş döndürücü. *Looking from those ~ heights at the people below.* **2.** dönen, dönüş, girdap. *The ~ action of the top.* **3.** başı dönen. ***e.a.- 2.*** *whirling , spinning, rotary,* ***3.*** *dizzy.*

vertiginously, *zf.* baş döndürücü bir şekilde.

vertiginousness, *is.* baş dönmesi.

vertigo, *is., ç.* **vertigoes, vertigines** *patol.* baş dönmesi.

vertu, *is. bk.:* **virtu.**

vervain, *is. bot.* mine çiçeği *(Verbenaceae).* **blue ~** : mavi mine *(Verbena hastata).* **European ~** : güvercin otu *(Vervena officinalis).*

verve, *is.* **1.** şevk, heves, gayret, canlılık, zindelik, **2.** *esk. bk.:* **talent.** ***e.a.- 1.*** *animation, vivacity, liveliness, vitality.*

vervet, *is. zool.* Afrika maymunu *(Cercopithecus aethiops pygerythrus)* G ve D Afrika'da bulunan yüzü, elleri, ayakları siyah, tüyleri yeşil bir maymun.

very, *zf.&sf.* **verier, veriest 1.** pek çok, pek ziyade, ziyadesiyle, son derece. *It is a ~ good idea. Think ~ carefully.* **very high frequency :** çok yüksek frekans (3 ilâ 300 MHz). **very low frequency :** çok alçak frekans (10 ilâ 30 KHz), **2.** üstünlük derecesi bildiren kelimeleri kuvvetlendirir: **the ~ best thing to be done** : yapılacak en iyi şey. **in the ~ same place as before** : aynen evvelki yerde. **the ~ latest technique** : en son teknik, **3.** tam, hakikî, ta kendisi.

That is the ~ item we have been looking for : Bu, aradığımızın ta kendisi. **He is the veriest idiot who ever lived** : Şimdiye kadar yaşamış aptalların daniskasıdır. **Engineering is the ~ thing for you** : Mühendislik senin için biçilmiş kaftandır. **This is the ~ thing for a headache** : Bu baş ağrısı için birebirdir. **this ~ day** : bugünkü gün. **to the ~ day** : günü gününe, **4.** hattâ, bile. **The ~ thought of it is distressing** : Onu düşünmek bile üzüntü veriyor. **5.** sırf, sadece. **She wept from the ~ joy of knowing he was safe** : Sırf onun selâmette olduğunu öğrenmenin sevinci ile ağladı. **6.** bilfiil, fi'len, tam. **He was caught in the ~ act of stealing** : Tam çalarken yakalandı. **7.** tıpkısı, aynı. *This is his ~ words.* **8.** gerçek, hakikî. *A ~ fool.* **9. The very idea** *k.d.* Daha neler! Ne saçma şey! ***e.a.-1. much, greatly, extremely, exceedingly, excessively, 3. precise, particular, 4. mere, shere, even, 5. sheer, utter, 6. actual, 7. selfsame, same, 8. true, genuine, real.***

Very lights = Very pistol, *is.* işaret fişeği.

vesica, *is., ç.* **-cae** *anat.* torba, sidik torbası, mesane.

vesical, *sf.* mesaneye ait/benzer.

vesicant, *sf.&is.* deriyi kabartan, kabarcık yapan (yakı).

vesicate, *gl.f.* **-cated, -cating,** deriyi kabartmak, kabarcık hasıl etmek. ***e.a.- blister.***

vesication, *is.* (deri) kabartma, kabarcık husulü.

vesicatory, *sf.&is., ç.* **-tories** *bk.:* **vasicant.**

vesicle, *is.* **1.** kabarcık, kese, kist, **2.** *anat. zool.* (içi sıvı dolu) torbacık, kese, **3.** *patol.* (deride) kabarcık (içi su dolu), **4.** *bot.* torbacık, hava keseciği, **5.** *jeol.* (kaya/maden içinde) oyuk, hava boşluğu.

vesicular, *sf.* **1.** kabarcık+, kese+, kist+, **2.** kabarcıklı, keseli, kistli, **3.** kabarcık şeklinde, kese gibi, **4. ~ stomatitis** : at siğili, atlarda bir virüsün sebep olduğu ve ağız etrafında kabarcıklar şeklinde beliren hastalık.

vesicularly, *zf.* kabarcık kabarcık, kese/kist biçiminde.

vesiculate[1], *sf.* kabarcıklı, keseli, kabarcıklarla örtülü.

vesiculate[2], *f.* **-lated, -lating** kabarcıklanmak, kabarcıklar hasıl etmek/olmak, kabarcıklarla dol(dur)mak/kapla(n)mak.

vesiculation, *is.* kabarcıklanma, kabarcıklar hasıl etme.

vesper, *sf.&is.* **1.** *b.h.* Akşam Yıldızı, Çoban Yıldızı, Zühre, Venüs, Çulpan, **2. ~ bell** *d.d.* akşam çanı, **3.** akşam duası/ilâhisi, **4.** *esk.* akşam. ***e.a.- 1. Venus, Evening star, 4. evening.***

vesperal, *is.* **1.** akşam duası kitabı, **2.** kiliselerde rahip kürsüsü örtüsü.

vespertide, *is.* akşam, akşam duası vakti.

vespertilian, *sf.* yarasa+, yarasalara ait.

vespertilionid, *sf.&is.* yassı burunlu yarasa+. **~ bats** : yassı burunlu yarasagiller.

vespertilionine, *sf.* yarasagillerden.

vespertinal = vespertine, *sf.* **1.** akşam+, akşama ait, akşam yapılan. **~ stillness** : akşam sessizliği, **2.** *bot.* akşamları açan (çiçek), **3.** *zool.* akşam uçan/avlanan (kuş, vb.).

vespiary, *is., ç.* **-aries 1.** yaban arısı yuvası, **2.** yaban arıları.

vespid, *is.&sf.* yaban arısı, eşek arısı.

vespine, *sf.* **1.** yaban arısına özgü, **2.** yaban arısına benzer.

vessel, *is.* **1.** gemi, tekne. *A fishing ~. A motor ~ . The port of Istanbul is filled with vessels of all kinds.* **2.** kap, tas, çanak, su kabı. *A drinking ~ .* **3.** *anat. zool.* damar. **blood ~** : kan damarı, **4.** *bot.* bitki damarı, boru, **5.** (özellikle dinî anlamda) bir niteliğe sahip kimse. *A ~ of mercy or of wrath.* ***e.a.- 1. ship, boat.*** ***NOT :*** Gemi anlamında **VESSEL** demekten genellikle sakınmalıdır. Yolcu gemilerinin büyüklerine **SHIP**, küçüklerine **BOAT** denir. Mamafih bunların ikisi de aynı anlamda kullanılabilir. Örneğin: *We went to the US by boat (or) by ship.*

vest[1], *is.* **1.** yelek, **2.** kadın blûzu, **3.** *Brit.* iç gömleği fanilâ.

vest[2], *f.* **1.** giydirmek, **2.** giyinmek, giymek, **3.** *gen.* **~ in/with** : yetki/salâhiyet vermek/tevdi etmek. *Congress is vested with the power to declare war. To ~ authority in a new official.* **4.** (bir kimsenin/kurumun) denetimine/yönetimine tevdi etmek. *The management of the hospital is vested in a board of trustees.* ***e.a.- 1. clothe, dress. robe.***

Vesta, *is.* (eski Roma'da) Ocak tanrıçası, Vesta.

vestal, *sf.&is.* **1.** Ocak tanrıçasına ait, **2.** Ocak tanrıçası rahibeleri(ne ait), **3.** erdemli kadın, rahibe, **4. ~ virgin** : Ocak tanrıçası rahibesi.

vested, *sf.* **1.** kazanılmış, edinilmiş, edinik, müktesep. ~ *rights*: **2.** yasal güvenceli, kanunî teminat altında, **3.** cübbeli, cübbe giymiş. *A ~ priest.* **4. ~ interest** : (a) kazanılmış hak, (b) emeklilik hakkı, **5. ~ interests** : bir milletin malî ve ticarî işlerini elinde tutan grup veya şahıslar.

vestee, *is.* süslü blûz önü.

vestiary, *sf.* elbiseye ait.

vestibule[1], *is.* **1.** geçit, hol, dehliz, giriş, antre, **2.** trende vagonlar arasındaki kapalı geçit, **3.** *anat. zool.* kanal, dehliz, iki oyuk arasındaki boşluk, **4. vestibule school** : çırak okulu.

vestibule[2], *gl.f.* **-buled, -buling 1.** hol/dehliz yapmak, **2.** vagonları kapalı geçitlerle birleştirmek.

vestibuled, *sf.* hollü, dehlizli, geçitli.

vestige, *is.* **1.** (yok olan bir şeyden kalan) iz, eser, emare. *Some upright stones in wild places are the ~s of ancient religions.* **2.** (bir şeyden arta kalan) küçük bakiye, kalıntı, parça. *The police sent the ~s of the meal on the dead man's plate to be tested for poison.* **3.** zerre, eser. *There is not a ~ of truth in the witness's statement.* **4.** dumura uğramış organ, **5.** *esk.* ayak izi, iz. ***e.a.- 1. trace, 5. footprunt, track.***

vestigial, *sf.* dumura uğramış bir organdan arta kalan, kalıntı, iz, emare niteliğinde. *a ~ tail.*

vestigially, *zf.* iz/emare olarak, kalıntı mahiyetinde.

vestigium, *is., ç.* **vestigia** *anat.* dumura uğramış organ. ***e.a.- vestige.***

vesting, *is.* (belirli hizmet süresinden sonra) bir memura tanınan emeklilik hakkı veya bu hakkın tanınması.

vestment, *is.* **1.** giysi, elbise, **2.** resmî elbise, merasim elbisesi, **3. vestments** : kisve, kıyafet, esvap, giyiniş tarzı, **4.** cüppe, papaz cüppesi.

vestmental, *sf.* giyime ait, giysi/elbise ile ilgili.

vestmented, *sf.* **1.** (resmî) giyimli/giyinmiş, **2.** cüppeli papazın yönettiği (tören vb.).

vest-pocket, *sf.* **1.** yelek cebine sığan, cep+. *A ~ dictionary.* **2.** minicik, minnacık, ufacık. *A ~ park.* ***e.a.- 2. miniature.***

vestral, *sf.* (kilise) elbise/giyinme odasına ait.

vestry, *is., ç.* **-ries 1.** (kilisede) elbise/giyinme odası, **2.** din dersi ve toplantı için kullanılan kiliseye bitişik oda/bina, **3.** bazı kiliselerde yönetim kurulu.

vestryman, *is., ç.* **-men** kilise yönetim kurulu üyesi.

vestural, *sf.* giyimsel, giyimle ilgili.

vesture, *is.&f.* **-tured, -turing** *esk.* **1.** giysi, elbise, kıyafet, örtü, **2.** giydirmek, örtmek. ***e.a.-1. clothing, garment, covering, 2. clothe, cover.***

Vesuvian, *sf.&is.* **1.** Vezüv dağına ait, **2. vesuvianite** *d.d.:* Ca-Al silikat, bir maden cevheri.

Vesuvius, *is.* Vezüv dağı.

vet[1], *is.* **1.** *k.d. bk.:* **veterinarian**, **2.** *kıs. bk.:* **veteran.**

vet[2], *gl.f.* **vetted, vetting. 1.** veteriner/doktor gibi muayene/tedavi etmek, **2.** *k.d.* dikkatle incelemek, doğruluğunu tahkik/kontrol etmek. *An expert vetted the manuscript before publication.*

vet. = 1. veteran, **2.** veterinarian, **3.** veterinary.

vetch, *is. bot.* **1.** burçak *(Vicia sativa)*, **2.** küşne, kara burçak *(Vicia ervilia)*, **3.** burçak/küşne tohumu.

vetchling, *is.* burçak türünden herhangi bir bitki.

veteran, *sf.&is.* emektar/kıdemli/emekli (asker).**~s Administration** *ABD* Ordu Emeklileri İdaresi. **~s Day** : Şehitleri anma günü (11 Kasım).

veterinarian, *is.* veteriner, baytar.

veterinary, *sf.&is., ç.* **-naries** veteriner+, baytar+ hayvanların tedavisi ile ilgili. ~ **medicine** : veteriner doktorluk. ~ **science** : veterinerlik bilimi.

vetiver, *is. bot.* Kâbe samanı *(Vetiveria zizanoides).* Hindistan'da yetişen, kokulu köklerinden parfümeride kullanılan bir yağ çıkarılan ot.

vet. med. = veterinary medicine.

veto[1], *is., ç.* **vetoes 1. veto power** *d.d.* veto, ret, reddetme hakkı, **2.** veto etme, veto hakkını kullanma, **3.** ~ **message** *d.d.* veto bildirisi: vetoyu ve sebebini açıklayan belge, **4.** şiddetli yasak.

veto[2], *gl.f.* **-toed, -toing 1.** veto etmek, reddetmek, **2.** şiddetle yasak etmek.

vex, *gl.f.* **1.** canını sıkmak, kızdırmak, sinirlendirmek. *Nothing vexes me more than your constant criticism.* **2.** incitmek, gücendirmek, darıltmak, küstürmek. *It vexed her to be ignored like this.* **3.** işkence/eziyet etmek, bezdirmek, taciz etmek, rahatsız etmek, sıkıntı vermek. *Travellers in the desert are often vexed by flies.* **4.** şaşırtmak, hayrette bırakmak. *A problem to ~ the keenest wit.* **5.** tartışmak, münakaşa etmek. ***e.a.-1.*** *irritate, annoy, provoke, anger, irk, nettle, (argo) hassle, bug,* ***2.*** *displease, gall,* ***3.*** *torment, trouble, worry,* ***4.*** *puzzle, baffle,* ***5.*** *dispute, discuss, debate.* ***k.a.- 1&2.*** *please, regale, delight, gratify.*

vexation, *is.* **1.** canını sıkma, can sıkıntısı kız(dır)ma, sinirlen(dir)me, incitme/incinme, gücen(dir)me, darıl(t)ma, küs(tür)me, küskünlük, işkence/eziyet etme, bez(dir)me, bezginlik, taciz etme/edilme, rahatsız etme/edilme, **2.** can sıkıcı/sinirlendirici şey, aksilik, sıkıntı, üzüntü, dert. ***e.a.-1.*** *irritation, annoyance, troubling,* ***2.*** *affliction.*

vexatious, *sf.* **1.** can sıkıcı, üzücü, sinirlendirici, gücendirici. *A ~ situation.* **2.** *huk.* taciz edici. ~ **suit** : taciz etme maksadıyla açılan dava ***e.a.-1.*** *annoying, troublesome, distressing, harassing.*

vexatiously, *zf.* canını sıkarak, sinirlendirerek, gücendirerek, can sıkacak/sinirlendirecek şekilde.

vexatiousness, *is.* can sıkıcılık, sinirlendiricilik.

vexed, *sf.* **1.** canı sıkılmış, kızmış, sinirli, üzgün, gücenmiş, darılmış, küskün. **to be vexed at sth.** : bir şeye canı sıkılmak. **to be vexed with s.o.** : birisine kızmak/gücenmek, **2.** çekişmeli, münazaalı, ihtilâflı, çok tartışılan. *A ~ question.* ***e.a.-1.*** *annoyed, irritated,* ***2.*** *disputed, contested.*

vexedly, *zf.* canı sıkılmış/kızmış/sinirli/üzgün/gücenmiş/darılmış/küskün bir hâlde.

vexedness, *is.* can sıkıntısı, sinirlilik, üzgünlük, güceniklik, küskünlük.

vexer, *is.* can sıkan/sinirlendiren/gücendiren/küstüren kimse.

vexillary, *sf.&is., ç.* **-laries 1.** bayrağa/sancağa ait, **2.** bayraktara/sancaktara ait, **3.** bayraktar, sancaktar.

vexillate, *sf.* bayraklı, sancaklı, bayrağı/sancağı olan.

vexillum, *is., ç.* **vexilla 1.** (eski Roma'da) bayrak, sancak, **2.** sancak bölüğü, **3. vexil** *d.d. bot.* kelebek şeklindeki çiçeğin büyük üst yaprağı, **4.** *az kul.* kuş tüyünün geniş kısmı.

vexingly, *zf.* can sıkarcasına, sinirlendirircesine, gücendirircesine.

V.F.W./VFW = Veterans of Foreign Wars.

V.G. = Vicar-General.

v.g. = for example ; örneğin, meselâ.

VHF = V.H.F. = vhf = very high frequency : çok yüksek frekans.

VI = Virgin Islands.

V.I. = **1.** Vancouver Island, **2.** Virgin Islands.

v.i. = **1.** *verb intransitive* : geçişsiz eylem, gayrimüteaddi fiil, **2.** aşağıya bakınız. ***e.a.-2.*** *see below.*

via, *e.* **1.** yolu ile, tarikile, ...-den geçerek, ... üzerinden. *We flew to Toronto via Rome, Paris and Montreal.* **2.** aracılığı ile, vasıtasıyla, ... ile. *I sent a message to Mary via her sister.* **3. via media** : orta yol. ***e.a.- 1.*** *by way of,* ***2.*** *by means of, using.*

viability, *is.* **1.** yaşarlık, yaşayabilme, gelişebilme, **2.** uygunluk, elverişlilik, geçerlilik, uygulanabilme.

viable, *sf.* **1.** yaşayabilir, gelişebilir (çocuk, bitki, vb.). *A ~ newborn child.* **2.** uygun, elverişli, tutarlı, geçerli, uygulanabilir, pratik. *A ~ plan.* **3.** (memleket) gelişebilir, inkişaf edebilir.

viaduct, *is.* aşıt, kemerler üzerine kurulmuş uzun köprü, viyadük.

vial, *is.* şişecik, ufak şişe. **pour out of the vials of one's wrath** : öfkesini açığa vurmak. **phial** *d.d.*

viand, *is.* **1.** besin, gıda, yiyecek maddesi, **2. viands** : yemek, özellikle seçme yiyecekler.

viaticum, *is., ç.* **-ca/-cums 1.** ölen katoliklere verilen son şarap ve ekmek, **2.** (eski Roma'da) memur harcırahı, yolluk, **3.** yol harçlığı, azık, kumanya.

viator, *is., ç.* **viatores** yolcu, seyyah. ***e.a.-*** *traveler, wayfarer.*

vibes, *ç. is.* **1.** *bk.:* **vibraharp**, **2.** *argo* etkilenme, duygulanma. ***e.a.- 2.*** *vibrations.*

vibracular = vibraculoid, *sf.* kamçılı polip gibi/türünden.

vibraculum, *is., ç.* **-la** kamçılı polip, bazı poliplerin kamçı gibi uzun korunma organı.

vibraharp, *is.* vibrafon, vurularak çalınan elektriksel rezonanslı çalgı. ***e.a.-*** *vibraphone.*

vibrance = vibrancy, *is.* **1.** titre(ş)me, titreşim, **2.** coşku(nluk), heyecan.

vibrant, *sf.&is.* **1.** titreşen, titreşimli, titrek, titreyen, **2.** (ses) tannan, gür, dolgun, çınlayan, yankılı. *A ~ voice.* **3.** coşkun, ateşli. *A ~ personality.* **4.** canlı, heyecanlı, heyecan verici, **5.** *s.bl.* titreşimli/titrek ses. ***e.a.-1.*** *vibrating, 2. resonant, resounding.*

vibrantly, *zf.* **1.** titreşerek, **2.** tannan/gür bir şekilde, **3.** canlı, heyecanlı bir şekilde, coşarak, heyecanla.

vibraphone, *is. bk.:* ***vibraharp*** **. vibraphonist** : vibrafoncu.

vibrate, *f.* **-brated,-brating 1.** titre(ş)mek, titre(ştir)tmek, titretmek, ihtizaz et(tir)mek. *A piano string ~s and makes a sound when a key is struck.* **2.** salla(n)mak, salınmak, **3.** (ses) çınlamak. *The clanging ~d in his ears.* **4.** heyecanlanmak, heyecanla titremek. *Their hearts ~d to the speaker's stirring appeal.* **5.** ikirciklenmek, tereddüt etmek, duraksamak, **6.** titreşerek (zamanı) ölçmek/göstermek. *A pendulum ~s seconds.* ***e.a.-1&2.*** *oscillate, swing, shake, 3. resound, echo, 4. thrill, 5. vacillate, waver*

vibratile, *sf.* **1.** titreş(tir)ebilir, **2.** titreşen, titreyen, **3.** titreşim+, titreşimli.

vibratility, *is.* titreşebilme.

vibration, *is.* **1.** titreş(tir)me, ihtizaz. *The ~ on the violin string produces sound.* **2.** titreşim, titreme, titreyiş. **~ galvanometer** : titreşimli mini akımölçer, **3. vibrations** *argo* etkilenme, duygulanma, heyecan(lanma). *I feel really drawn to that girl; I get good vibrations from her.*

vibrational, *sf.* titreşimsel, titreşim+. **~ analysis** : titreşim çözümlemesi. **~ quantum numbers** : titreşim nicem sayıları. **~ specific heat** : titreşim özgül ısısı.

vibrative, *sf. bk.:* **vibratory.**

vibrato, *is., ç.* **-tos** *müz.* titreşim, titreştirme.

vibrator, *is.* **1.** titreş(tir)en şey/kimse, **2.** titreşimli masaj aleti, **3.** *elekt.* (a) titreşken, vibratör, doğru akımı alternatif akıma çeviren düzen, (b) elektriksel salınım üreteci.

vibratory, *sf.* **1.** titreş(tir)en, **2.** titreşimli, **3.** titreşimsel, titreşim+. **vibrative** *d.d.*

vibrio, *is., ç.* **-rios** *bkt.* vibriyo, virgül veya S şeklinde bakteri. Bazıları insan ve hayvanlarda hastalıklara sebep olur. **vibrion** *d.d.*

vibriosis, *is.* vibriyonların sebep olduğu hastalık.

vibrissa, *is., ç.* **-brissae 1.** burun kılı, **2.** (kedi vb. de) bıyık, **3.** bazı kuşların ağızları etrafındaki tüyler.

vibrissal, *sf.* kıl+, bıyık+, tüy+.

viburnum, *is.* **1.** *bot.* kartopu *(Viburnum opulus),* **2.** (kurutularak hekimlikte kullanılan) kartopu kabuğu.

vicar, *is.* **1.** kilise papazı, **2.** Papa veya piskopos vekili, **3.** vekil, naip. **God's ~ on earth** : Allahın yeryüzünde vekili, **4. ~age** : papazlık, papaz evi, **5. ~ apostolic** : Papa'nın temsilcisi. **~ of Bray** : zamane adamı, menfaat yüzünden sık sık mezhep değiştiren yarı tarihî bir rahip. **~ forane** : piskoposun atadığı papaz.

vicar-general, *is., ç.* **vicars-general 1.** piskopos yardımcısı, **2.** kral naibi. **vicar-generalship** :(a) piskopos yardımcılığı, (b) kral naipliği.

vicarial, *is.* **1.** papaza/piskopos vekiline ait, **2.** vekillik +, naiplik+. **~ powers** : vekillik/naiplik yetkileri.

vicariate = vicarate, *is.* **1.** papazlık, Papa veya piskopos vekilliği, **2.** bunların yetki bölgesi.

vicarious, *sf.* **1.** vekâleten/başkası adına yapılan. *A ~ sacrifice.* **2.** başka kimsenin, şeyin yerini alan, **3.** vekâleten verilen/tevdi edilen. *~ authority.* **4.** başkasının yaşantısına katıldığını hayal ederek duyulan. *A ~ thrill.* **5.** *fizy.* (a) normal olarak başka organın yaptığı görevi yapan (organ), (b) normal organ yerine başka organda vuku bulan. *Bleeding from the gums sometimes replaces the discharge from the uterus in ~ menstruation.*

vicariously, *zf.* vekâleten, başkası adına/hesabına.

vicariousness, *is.* vekâlet, vekillik, başkası adına yapma.

vice[1], *is.* **1.** ahlâksızlık, kötü huy/alışkanlık. *Continual smoking can become a ~ .* **2.** ahlâksızca davranış. *A life of crime and ~ .* **3.** fuhuş, fahişelik, namussuzluk. *Campaign against local ~ and violence. ~ laws.* **4.** kusur, kabahat, zaaf. *I love drinking coffeee; it's one of my vices.* **5.** sakatlık, malûllük, bedenî kusur. **6.** (atlarda vb.) huysuzluk, **7.** *Brit.* mengene. ***e.a.- 2. depravity, sin, evil, wickedness, corruption, 3. prostitution, 4. fault, defect, imperfection, blemish, foible, 7. vise. k.a.- 1&2. virtue.***

vice[2], *gl.f.* **viced, vicing** *bk.:* **vise.**

vice[3], *e.* yerine, yerinde. ***e.a.- instead of, in the place of.***

vice[4], *sf.&is. veya* **vice-** *ön ek* yardımcı, muavin, vekil, ikinci. **vice admiral** : koramiral, **vice chairman** : meclis başkanı yardımcısı, ikinci başkan. **vice chancellor** : rektör yardımcısı, başhakim yardımcısı, **vice consul** : konsolos vekili, viskonsül. **vice presidency** : başkan yardımcılığı. **vice president** : başkan yardımcısı, ikinci başkan. **vice presidential** : başkan yardımcılığı+. **vice regency** : kral naipliği. **vice regent** : kral naibi.

vicegerency, *is., ç.* **-cies** vekillik, vekâlet, vekâlet emrindeki bölge.

vicegerent, *is.&sf.* vekil, (krala/yargıca) vekâlet eden.

viceless, *sf.* günahsız.

vicelike, *sf.* sımsıkı, mengene gibi. **a ~ grip :** sımsıkı kavrayış.

vicenary, *sf.* yirmi+, yirmilik, yirmi tane, yirmi tabanına göre yazılmış.

vicennial, *sf.* **1.** yirmi yıllık, **2.** yirmi yılda bir olan.

viceregal, *sf.* genel vali+, genel valiye/valiliğe ait.

viceregally, *zf.* genel valilikle, genel vali olarak.

vicereine, *is.* genel valinin karısı.

viceroy, *is.* **1.** genel vali, **2.** *zool.* vali kelebeği, *(Limenitis archippus) :* renkleri şah kelebeğini *(monarch)* andıran bir tür kelebek. Amerika'da bulunur. **3. ~ship** : genel valilik.

viceroyalty, *is., ç.* **-ties** genel valilik (mevkii, makamı, görev süresi).

vice squad, *is.* ahlâk zabıtası, fuhuş ve kumar kontrolü ile görevli polis ekibi.

vice versa, *zf.* ve bunun aksi/tersi, tersine, karşılıklı olarak. *She dislikes me, and vice versa. When she wants to go out, he wants to stay in, and vice versa.* ***e.a.- conversely.***

vichyssoise, *is.* kremalı patates ve pırasa çorbası (soğuk yenir).

Vichy water, *is.* Vişi maden suyu (sadece **vichy** *d.d.*).

vicinage, *is.* **1.** çevre, yöre, civar, muhit, havali, **2.** komşuluk. ***e.a.- 1. vicinity, proximity, 2. neighborhood.***

vicinal, *sf.* **1.** çevresel, yöresel, mahallî, **2.** komşu, bitişik, **3.** *kristal* yakın, ana düzlemden pek az farklı konumda olan (düzlem). ***e.a.- 1. local, 2. neighboring, adjacent.***

vicinity, *is., ç.* **-ties 1.** çevre, yöre, civar, semt. *He knew many people in Izmir and its ~ .* **2.** yakınlık, komşuluk, **3. in the ~ of** : civarında, takriben. *His income is in the ~ of $ 50,000 a year.* ***e.a.- 1. vicinage, 2. proximity, nearness, neighborhood, 3. about.***

vicious, *sf.* **1.** ahlâksız, sefih, düşük, fasit. *The drunkard led a ~ life.* **2.** kötü, kötücül, habis, bedhah. *A ~ criminal.* **3.** hain, mel'un, **4.** kusurlu, yanlış, hatalı. *~ reasoning.* **5.** sert, şiddetli, vahşî, azgın. *He gave the dog a ~ blow with his stick. A ~ headache.* **6.** tehlikeli. *A ~ -looking knife.* **7.** (at, vb.) huysuz, hırçın. ***e.a.-1. depraved, profligate, 2. villainous, infamous, corrupt, 3. spiteful, malicious, malevolent, 4. unsound, 5. severe, savage, ferocious, 6. dangerous, 7. bad-tempered.***

vicious circle, *is.* **1.** *man.* kısır döngü, fasit daire, devribatıl: (tanımlamada) iki terimden her birini öbürünü tanımlamak için kullanma; (ispatlamada) ispatlanacak şeyi delil olarak gösterme, **2.** bir sorunu çözümlemeye uğraşırken daha beter sorunla karşılaşma.

viciously, *zf.* kötü maksatla, hırçınlıkla, şiddetle, huşunetle.

viciousness, *is.* kötücülük, fena maksat, şiddet, huşunet.

vicissitude, *is.* **1.** değişme, değişiklik, **2.** değişebilme, **3. vicissitudes** : değişik olaylar, hayat ve kaderin değişik evreleri/safhaları. *The vicissitudes of daily life. The vicissitudes of life may suddenly make a rich man very poor.* **4.** dö-

nüşme, dönüşüm, tahavvül, tebeddül, bir durumdan ötekine geçiş. *The ~ of day and night.* ***e.a.- 1.*** *change, mutation,* ***2.*** *mutability.*

vicissitudinary = vicissitudinous, *sf.* değişen, değişken, değişikliklere maruz, mütehavvil, dönüşen.

vicomte, *is., ç.* **-comtes** *Fr. bk.:* **viscount.**

victim, *is.* **1.** kurban. **~s of war/~s of an accident** : harp/kaza kurbanları, **2.** mağdur. *the ~ of a swindler.* **3. make a ~ of oneself** : mağduriyet taslamak, **4. fall ~ to** : kurbanı olmak, kapılmak. *She fell ~ to her desire for new clothes and found herself without money.*

victimisation, *is. Brit. bk.:* **victimization.**

victimise, *gl.f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **victimize.**

victimiser, *is. Brit. bk.:* **victimizer.**

victimization, *is.* **1.** kurban kesme, **2.** kurban/mağdur etme, dolandırma, aldatma, iğfal, **3.** grev sonunda elebaşıları kovma/cezalandırma. *Brit.:* **victimisation.**

victimize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** kurban kesmek, **2.** dolandırmak, aldatmak, iğfal etmek, **3.** kurban/mağdur etmek, gadretmek, grev vb. sonunda elebaşıları cezalandırmak. *Brit.:* **victimise.** ***e.a.-2.*** *dupe, swindle, cheat, defraud, hodwink.*

victimizer, *is.* **1.** kurban kesen, **2.** dolandıran, aldatan, mağdur eden. *Brit.:* **victimiser.**

victor, *is.* **1.** galip, muzaffer, fatih, **2.** müsabakayı/mücadeleyi kazanan, **3.** haberleşmede V harfini temsilen söylenir.

victoria, *is.* **1.** fayton, dört tekerlekli ve körüklü gezinti arabası, **2.** *bot.* iri nilüfer *(Victoria regia, V. amazonica)*. Amerika'da yetişir, yaprak çapı 1.80 ın, beyaz pembe çiçeklerinin çapı 30-45 cm' yi bulur, **3. ~ cross** : İngiltere hükûmetinin asker ve bahriyelilere verdiği en yüksek kahramanlık nişanı.

Victorian, *sf.&is.* **1.** Kraliçe Viktorya dönemine ait. *~ poets.* **2.** Viktorya gibi, özellikle iffet/fazilet taslayan, sert, öfkeli, muhafazakâr, **3.** Viktorya çağı mimarî tarzında, **4. Victorianism** : tavır ve harekette tutuculuk, sertlik, fazilet taslama.

victorious, *sf.* **1.** galip, muzaffer, zafer kazanan. *Our ~ army.* **2.** zaferle sonuçlanan. *a ~ war.* ***e.a.- 1.*** *conquering, triumphant.*

victoriously, *zf.* zaferle, muzafferane, galibiyetle.

victoriousness, *is.* utku, zafer, muzafferiyet, galibiyet.

victory, *is., ç.* **-ries 1.** utku, zafer, yengi, galebe, galibiyet, muzafferiyet. *We celebrated our ~ .* **2.** başarı, muvaffakiyet. ***e.a.- 1.*** *triumph, conquest,* ***2.*** *success.* ***k.a.-1.*** *defeat,* ***2.*** *failure.* ***NOT:*** **VICTORY** herhangi bir savaş, mücadele veya müsabakada düşmanı veya karşı tarafı yenerek kazanılan başarıdır. **CONQUEST** yenmekle beraber düşman ülkesini istilâ ve halkını esir etme anlamı taşır. **TRIUMPH** ise kazanana şan ve şöhret sağlayan bir zafer ve başarı ifade eder.

Victrola, *is.* **1.** borusu gizli gramofon, **2.** eski gramofon.

victual, *is&f.* **-ualed, -ualing 1.** *gen.* **~s** : erzak/yiyecek (tedarik etmek), **2.** *esk.* yemek yemek.

victualage, *is.* yiyecek, erzak, zahire. ***e.a.-*** *food, provisions, victuals*

victualer = victualler, *is.* **1.** erzak müteahhidi, erzak temin eden kimse, **2.** erzak gemisi, **3.** *Brit.* lokantacı, içkili lokanta sahibi.

vicuna = vicugna, *is.* **1.** *zool.* vikunya *(Lama vicugna)* G Amerika And dağlarında yaşayan yünü makbul bir yabanî hayvan, **2.** vikunyadan yapılan kumaş, **3.** vikunya kumaşından yapılmış elbise/palto.

vide, *f. Lât.* bakınız. **vide p. 9** : sayfa 9'a bakınız. *kıs.:* **v., vid. vide ante** : öncekine bakınız. **vide infra** : aşağıya bakınız. **vide post** : sonrakine bakınız. **vide supra = vide ut supra** : yukarıya bakınız.

videlicet, *zf. Lât.* yani, demek oluyor ki. *kıs.* **viz.**

video, *is.&sf.* **1.** görüntü(lü), televizyonun resim işaretleri+, **2.** eğlence ortamı olarak televizyon, **3. ~ game** : görüntü oyunu.

videocassette, *is.* kutucuk. **~ recorder = video recorder = VCR** : kutucuklu görüntü aygıtı.

videotape, *is&f.* **-taped, -taping**, görüntü şeridi(ne kaydetmek), videoteyp(e almak).

videotext, *is.* **1.** yazı görüntüleme: yazılı bilgileri televizyonda izlemeyi sağlayan yöntem, **2.** görüntülenmiş yazı : televizyonda görüntülenen haber vb.

vidette, *is. bk.:* **vedette.**

vie, *f.* **vied, vying** *gen.* ~ **with/for** : yarışmak, yarış/rekabet etmek, çatışmak, üstün olmaya çalışmak. *They are vying (with each other) for the lead.* ***e.a.-*** *compete, contend.*

Vienna, *is.* Viyana. **Viennese** : Viyanalı, Viyana+.

Vientiane, *is.* Vyentyan, Laos'un başkenti.

Viet, *is.&sf. k.d.* = Vietnam, Vietnamese.

vi et armis, *Lât.* silâh zoru ile, cebren.

Vietcong = Viet Cong, *is.&sf.* (Vietnam Savaşı esnasında Güney Vietnam'daki) komünist çeteleri, komünistlerin desteklediği ordu.

Vietminh, *is.* Vietmin: Hindiçini'de Fransız ve Japonlara karşı savaşan komünist Vietnam örgütü (1941-51).

Vietnam = Viet Nam, *is.* Vietnam. **Vietnamese** : Vietnamlı, Vietnam dili.

view[1], *is.* **1.** bakış, bakma, nazar. **bird's eye** ~ : kuşbakışı. *It was our first ~ of the ocean.* **2.** görüş, görüş alanı. **The ship came into** ~ : Vapur göründü. **within** ~ : görünürde, görüş mesafesinde. **in full** ~ : tam göz önünde. *There was no shelter within ~ .* **out of** ~ : görünmeyen, **3.** görünüm, görünüş, manzara. **back/front** ~ : arkadan/önden görünüş. **end** ~ **= side** ~ : uçtan/yandan görünüş. **plan** ~ : tepeden görünüş.*The ~ from our house is beautiful.* **4.** manzara resmi. *Various ~s of the mountains hung on the walls.* **5.** fikir, kanaat. *This book will give you a general ~ of the war. The lawyer hasn't yet formed a clear ~ of the case.* **hold extreme** ~ : fikirleri aşırı olmak, **6.** mütalâa, oy, düşünce.*What are your ~s on the subject?* **In my** ~ : bence, benim düşünceme/kanaatime göre. *In my ~ he's a fool.* **7.** emel, maksat, meram, niyet. *It is my ~ to leave tomorrow.* **8.** ümit, beklenti, beklenen/umulan şey. *With no ~ of success.* **9. in view** : (a) görünürde, görüş mesafesinde, (b) göz önünde, göz önüne/nazarıdikkate alınan, mütalâa edilen, plânlanmış. **have sth. in** ~ : bir şey hakkında bir plânı/niyeti olmak. *He wants to find work, but he has nothing particular in view.* **keep sth. in** ~ : bir şeyi göz önüne almak/göz önünde tutmak, (c) maksadıyla, niyetiyle, (d) umulan, beklenen, **10. in full** ~ : tam göz önünde, **11. in ~ of** : sebebiyle, ...-den dolayı, ...-e binaen, ... yüzünden, **12. on** ~ : göz önünde, açıkta, meydanda, **13. point of** ~ : noktainazar, görüş noktası, bakım. **From the point of** ~ : ... bakımından/açısından, **14. take a dim/poor** ~ **of** *k.d.* hakkında fena düşünmek, aleyhinde olmak, **15. take the long** ~ **(of sth.)** : çok ilerisini düşünmek, **16. with a** ~ **to** : (a) maksadıyla, amacıyla, (b) ümidiyle, niyetiyle, umarak. *With a view to improving his ability to speak French, he spends most of his holidays in France.* ***e.a.- 1.*** *look, survey, inspection, scrutiny, 3. scene, vista, prospect, 5. idea, 6. opinion, belief, judgment, 7. aim, purpose, 8. prospect, expectation, 9.(a) in sight, (b) under consideration, 11. because of, considering.*

view[2], *gl.f.* **1.** bakmak, görmek. *They ~ed the scene with pleasure.* **2.** incelemek, mütalâa/mülâhaza/teemmül etmek, düşünmek, **3.** addetmek, telâkki etmek, kanaatinde olmak, karşılamak. *The plan was viewed favorably.* ***e.a.- 1.*** *see, look at, 2. inspect, survey, 3. consider, regard.*

viewable, *sf.* görülebilir, bakılabilir.

viewer, *is.* **1.** gören, bakan, seyreden (kimse), **2.** *TV* seyirci, **3.** *foto.* gösterici, **4.** *k.d.* göz merceği.

viewership, *is.* belirli bir TV programını izleyen : (a) seyirciler, (b) seyirci sayısı.

viewfinder, *is. foto.* vizör.

view halloo, *is.* tilki gören avcının bağırışı.

viewing, *is.* seyretme, TV seyri.

viewless, *sf.* **1.** manzarasız. *A ~ window.* **2.** fikirsiz, görüşsüz, belirli fikri/kanaati/görüşü olmayan, **3.** *esk. bk.:* **invisible.**

viewlessly, *zf.* **1.** görüntüsüzce, **2.** fikirsizce, belirli fikir ve kanaati olmaksızın.

viewpoint, *is.* **1.** seyir/temaşa yeri/noktası, **2.** görüş, noktainazar, görüş noktası.

vigesimal, *sf.* **1.** yirmilik, yirmi+, **2.** yirminci, **3.** yirmişer yirmişer. ***e.a.- 2.*** *twentieth.*

vigil, *is.* **1.** uyanıklık, uyanık kalma, **2.** gece nöbeti, **3.** yortu arifesi, **4. vigils** : gece ibadetleri.

vigilance, *is.* **1.** uyanıklık, teyakkuz, dikkat, ihtiyat, göz açıklığı, tetikte olma. *Constant ~ is necessary in order to avoid accidents in driving.* **2.** *patol.* uykusuzluk. ***e.a.- 1.*** *alertness, watchfulness, caution,* ***2.*** *insomnia, sleeplessness.*

vigilance committee, *is. ABD* **1.** asayişi temin amacıyla vatandaşların kurduğu örgüt, **2.** Güneyde zencileri ve esir ticareti aleyhtarlarını yıldırmak için kurulan örgüt.

vigilant, *sf.* uyanık, dikkatli, tedbirli, ihtiyatlı, açıkgöz, müteyakkız, tetikte olan. *A riot was averted by the ~ police.* ***e.a.-*** *alert, watchful, heedful, wary, wide-awake.* ***k.a.-*** *inattentive, heedless, careless, oblivious.*

vigilante, *is. ABD* **1.***"vigilance committee"* üyesi, **2.** yasaları kendi görüşlerine göre yorumlayıp icraata geçen toplum üyesi. **vigilance man** *d.d.*

vigilantism, *is.* yasaları kendi görüşüne göre yorumlayıp saldırganca uygulama.

vigilantly, *zf.* uyanıklıkla, dikkatle, ihtiyatla, teyakkuzla.

vigilantness, *is.* uyanıklık, dikkat, ihtiyat, teyakkuz.

vigil light, *is.* adak mumu, kiliseye/evliyaya dikilen mum.

vignette[1], *is.* **1.** kitabın bölüm başlarına konulan süs/resim, **2.** çevresi gittikçe hafifleyen gölge şeklinde resim veya oyma işi, **3.** el yazması kitaplarda asma dalı şeklinde süs, küçük süs/nakış/resim, **4.** hoş resim/manzara, **5.** nükteli kısa hikâye, kısa tasvir.

vignette[2], *gl.f.* **-gnetted, -gnetting. 1.** süslemek, süs çizmek, **2.** kısa hikâye yazmak, kısaca tasvir etmek.

vignetter = vignettist, *is.* süs yapan, kısa hikâye/tasvir yazan.

vigor, *is.* **1.** kuvvet, şiddet, **2.** dinçlik, zindelik, canlılık, hayatiyet, cevvaliyet, **3.** gayret, enerji, faaliyet, **4.** gürbüzlük, sağlıklı gelişme, **5.** (yasal) yürürlük, geçerlik, mer'iyet, meşruiyet. **in ~** : yürürlükte, geçerli, cari, mer'î. *Brit.:* **vigour.** ***e.a.-1.*** *strength, force, intensity,* ***2.*** *vitality,* ***3.*** *energy,* ***5.*** *validity.*

vigorish, *is. argo* **1.** bahiste ödenen para, **2.** (tefeciye vb.) ödenen faiz.

vigoroso, *sf. It.- müz.* canlı.

vigorous, *sf.* **1.** kuvvetli, şiddetli. *A ~ effort. A ~ youth.* **2.** faal, güçlü, sağlam, **3.** gayretli, enerjik, **4.** etkin, müessir. *Wage a ~ war against disease.* **5.** dinç, sağlıklı, sıhhatli, gürbüz. *The old man is still ~ and lively.* ***e.a.-1.*** *strong,* ***2.*** *active, strenuous,* ***3.*** *energetic,* ***5.*** *sturdy, sound, healthy, robust.* ***k.a.-*** *lethargic.*

vigorously, *zf.* **1.** kuvvetle, şiddetle, gayretle, **2.** etkin/müessir bir şekilde, **3.** sağlıklı/dinç/gürbüz bir şekilde.

Viking, *is.* **1.** VIII - X. yy. larda batı Avrupa kıyılarını haraca kesen İskandinav korsanı, **2.** korsan, **3.** *k.d.* İskandinavyalı. ***e.a.- 2.*** *pirate,* ***3.*** *Scandinavian.*

vil., = village.

vilayet, *is. T.* il, vilâyet.

vile, *sf.* ***viler, vilest.*** **1.** kötü, fena, berbat. *~ weather.* **2.** ahlâksız, haysiyetsiz. *He is so ~ as to steal a coat from a sick man.* **3.** iğrenç, tiksindirici, menfur, ayıp, çirkin, müstehcen.*~ language.* **4.** alçak, deni, rezil, kepaze.*~ servitude. a~ treatment.* **5.** değersiz, önemsiz. *a ~ recompense.* ***e.a.- 1.*** *bad, mean, unpleasant, obnoxious, contemptible,* ***2.*** *vicious, evil, inquitous, debased, depraved, despicable,* ***3.*** *foul, filthy, vulgar, obscene,* ***4.*** *degraded, ignominious,* ***5.*** *paltry.*

vilely, *zf.* alçakça, adîce, çirkin/kötü/iğrenç bir şekilde, rezilce, rezilâne.

vileness, *is.* kötülük, fenalık, alçaklık, rezillik, iğrençlik, adîlik.

vilification, *is.* **1.** iftira, **2.** yerme, zem, hakaret.

vilifier, *is.* iftiracı, yerici, zem/hakaret eden.

vilify, *gl.f.* **-fied, -fying. 1.** iftira/bühtan etmek, kara sürmek, lekelemek, **2.** yermek, zem/hakaret etmek, küçük düşürmek. ***e.a.-*** *slander, defame, disparage, malign, asperse.* ***k.a.-*** *eulogize.*

vilipend, *gl.f.* **1.** küçümsemek, hor/hakir görmek, **2.** *bk.:* **vilify.** ***e.a.- 1.*** *despise.*

villa, *is.* köşk, villa, sayfiye, bahçeli ev.

villadom, *is. Brit.* banliyö halkı, bunların düşünce, davranış ve toplumsal faaliyetleri.

village, *sf.&is.* **1.** köy. **~ life** : köy hayatı. **~ school** : köy okulu, **2.** köy halkı, köylüler. *The whole ~ is going to the market today.* **3.** hay-

vanların topluca bulunduğu yer, **4.** ~ **community** : ortak arazili ilkel köy, **5. villager** : köylü, **6. villagery** : köyler, köylük

villain, *is.* **1.** cani, şerir, habis, **2.** çapkın, külhanbeyi, **3.** roman ve piyesteki cani/kötü adam tipi, **4.** müsebbip, hadise/problem yaratan durum/kimse. *The ~ of the Government's case is the paper's advertising director.* **5.** *bk.:* **villein.** ***e.a.-1.*** *scoundrel, knave, rascal, rogue, scamp, rapscallion, miscreant, blackguard.*

villainess, *is. (kadınlar için kullanılır.) bk.:* **villain.**

villainage = villanage, *is. bk.:* **villeinage.**

villainous, *sf.* **1.** gaddar, zalim, habis, alçak, deni, rezil, pespaye. *a ~ attack. the ~ foe.* **2.** bozuk, murdar, iğrenç, **3.** kötü, berbat. *A ~ storm.* ***e.a.-1.*** *vicious, depraved, evil, wicked,* ***3.*** *vile, bad, wretched.*

villainously, *zf.* gaddarca, zalimce, alçakça, rezilce, habisane, kötülükle, iğrenç bir şekilde.

villainousness, *is.* gaddarlık, zulüm, habislik, alçaklık, rezillik, pespayelik, kötülük, berbatlık.

villainy, *is., ç.* **-lainies 1.** alçaklık, habislik, hainlik, gaddarlık, zalimlik, **2.** alçakça/haince/gaddarca davranış/eylem, **3.** *esk. bk.:* **villeinage.**

villanella, *is., ç.* **-nelle** İtalyan halk türküsü.

villanelle, *is.* on dokuz beyit ve iki kafiyeden kurulu Fransız şiir şekli.

villatic, *sf.* kırsal, köy+, çiftlik+, köye/çiftliğe ait. ***e.a.-rural.***

villeggiatura, *is. It.* **1.** sayfiye/tatil yeri/köyü, **2.** köyde geçirilen tatil. **villeggiature** *d.d.*

villein = villain, *is.* (derebeylik zamanında) yarı hür yarı köle olan köylü.

villeinage, *is.* **1.** köylünün çiftliğini derebeyinin arzusuna göre işletmesi, **2.** yarı hür yarı esir köylülük. **villainage, villanage, villenage** *d.d.*

villiform, *sf.* **1.** kıl şeklinde, villüs biçiminde, **2.** fırça kılı gibi. *a fish with ~ teeth.*

villosity, *is., ç.* **-ties. 1.** kıllı/villüslü yüzey, **2.** kıl(lar), tüy(ler), villüs(ler).

villous = villose, *sf.* **1.** kıllı, villüslü, kılsı çıkıntılı, kıl gibi çıkıntıları olan, **2.** *bot.* ince tüylü, ülgerli.

villously, *zf.* kıllı kıllı, kılsı bir şekilde.

villus, *is., ç.* **villi 1.** *anat.* villüs, ince bağırsak içinde sindirilen besini emip kana yollayan kıl gibi çıkıntı, **2.** *bot.* ülger, bitki tüyü.

vim, *is.* şevk, gayret, heves, canlılık, kuvvet, enerji. **vim and vigor** : şevk ve gayret. ***e.a.-*** *enthusiasm, vitality, spirit, force, energy.*

vimen, *is., ç.* **vimin** *bot.* filiz, sürgün, uzun ince dal.

viminal, *sf.* filiz+, filizli, filizlerden oluşan, filizlenen, sürgün veren, ince dallı.

vimineous, *sf.* **1.** *bot. bk.:* **viminal, 2.** *esk.* çubuklardan örülmüş. *a ~ texture like a birdcage.*

v. imp. = verb impersonal.

vin*, is. Fr.* şarap. ***e.a.-wine.***

vin-, *ön ek bk.:* **vini-** *(sesli harf önündeki şekli).*

vina, *is.* vina, bir nevi telli Hint çalgısı.

vinaceous, *sf.* **1.** şarap+, üzüm+, şaraba/üzüme benzer, **2.** şarabî, şarap renginde, kırmızı. *a ~ rose.*

vinaigrette, *is.&sf.* **1. vinegarette** *d.d.:* sirkelik, sirke ve kokulu tuz vb. koymağa mahsus üstü delikli, süslü şişe/kutu, **2.** ~ **sauce** *d.d:* sirkeli sos : sirke, soğan, maydanoz vb. ile yapılan ve soğuk etlere/balığa konan sos, **3.** sirkeli, sirke veya sirkeli sos ile yenilen (yemek, salata).

vinal, *sf.&is.* **1.** şarap+, şaraplı, **2.** vinil alkollü sentetik iplik.

vinblastine, *is.* lökosit üretici: Madagaskar'da yetişen Cezayir menekşesinden elde edilen ve neoplâstik hastalıkları tedavide kullanılan bir alkoloit : C46H58N4O9.

Vincent's angina = Vincent's infection = Vincent's disease = trench mouth, *patol.* Vinsan anjini: basil ve spiral bakterilerin sebep olduğu bir boğaz yangısı.

vincibility, *is.* yenilebilme, mağlûp edilebilme.

vincible, *sf.* yenilebilir, mağlûp edilebilir, galebe çalınabilir. ~ *fears.* ***e.a.-*** *conquerable.*

vincibleness, *is. bk.:* **vincibility.**

vincit omnia veritas*, Lât.* Gerçek her şeyi yener.

vinculum, *is., ç.* **-la 1.** bağ, rabıta, **2.** *mat.* bağ çizgisi, terimlerin tek bir terim gibi işlem göreceğini belirten tepe çizgisi.

vindicable, *sf.* doğrulanabilir, doğruluğu kanıtlanabilir, hakkı korunabilir/savunulabilir. ***e.a.-*** *justifiable.*

vindicate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** savunmak, haklı olduğunu ispat etmek. *The heir vindicated his claim to the fortune.* **2.** doğruluğunu kanıtlamak, **3.** beraat ettirmek, suçsuz olduğunu ispatlamak. *The verdict of "Not guilty" vindicated him.* **4.** hak iddia etmek, hakkını korumak, **5.** öç/intikam almak, **6.** *esk.* kurtarmak, serbest bırakmak. ***e.a.-*** *1. defend, justify, 2. substantiate, confirm, 3. exonerate, absolve, 5. avenge, punish, 6. liberate, rescue, deliver.*

vindication, *is.* **1.** savunma, hakkını koruma, haklı olduğunu ispat etme, **2.** beraat et(tir)me, suçsuz olduğunu ispatlama, **3.** doğrulama, teyit etme, **4.** zan ve şüpheden kurtarma/kurtulma, **5.** (haklı çıkaran) mazeret, delil. **in ~ of his conduct** : tutumunu mazur göstermek üzere.

vindicative = vindicatory, *sf.* **1.** haklı çıkarıcı, doğruluğunu kanıtlayıcı, doğrulayıcı, **2.** zan ve şüpheden kurtarıcı, **3.** intikamcı, öç alıcı. ***e.a.-*** *1. justificatory, 3. punitive, retributive.*

vindicator, *is.* **1.** savunan, hakkını koruyan, haklı olduğunu ispat eden, **2.** berat ettiren, suçsuz olduğunu ispat eden, **3.** doğrulayan, teyit eden, **4.** öç alan, intikamcı.

vindictive, *sf.* **1.** kinci, kin güden. *He is so ~ that he never forgives anybody.* **2.** intikamcı, öç almaya niyetli/kararlı, kan davası güden.~ *acts rarely do much good.* ***e.a.-*** *revengeful, vengeful, spiteful, unforgiving.* ***k.a.-*** *forgiving.*

vindictively, *zf.* kinle, intikam hissi ile, öç alma niyetiyle.

vindictiveness, *is.* kincilik, intikamcılık, kin besleme.

vine[1], *is.* **1. grapevine** *d.d.* asma, üzüm kütüğü, **2.** sarılgan bitki, **3. ~ - arbo(u)r** : asma çardağı, **4. ~ borer** : üzümdelen, üzüm kütüğünü kemirip delen böcek, **5. ~-grower** : bağcı. **~-growing** : bağcılık, bağ yetiştirme.

vine[2], *gs.f.* **vined, vining. 1.** asma/üzüm kütüğü gibi büyümek. *The grapes began to ~ soon after planting.* **2.** (asma gibi) sarılmak/tırmanmak. *Morning glories vining up the corn.*

vineal, *sf.* şarap+, şarapla ilgili.

vine-clad, *sf.* asmalarla kaplı.

vined, *sf.* **1.** asmalarla/üzüm kütükleri ile örtülü. *A little ~ cottage.* **2.** kabuğu çıkarılmış, soyulmuş. *~ peas.*

vinedresser, *is.* bağcı, bağ budayıcı.

vinegar, *is.* **1.** sirke, **2.** *ecz.* sulandırılmış asetik asitli ilâç, **3.** huysuzluk, konuşmada/davranışta sertlik, huşunet, **4.** *bk.:* **vim.**

vinegar eel = vinegar worm, *is.* sirke kurdu, *(Anguillula aceti):* sirkede, mayalanmış hamurda bulunan çok ufak kurt.

vinegar fly, *is. bk.:* **drosophila.**

vinegarish, *sf.* ekşimsi, sirke gibi, sirke tadında.

vinegarroon, *is. zool.* kamçılı akrep *(Mastigo-proctus giganteus).* G ABD ve Meksika'da bulunan ve kızdırılınca sirke kokulu uçucu bir sıvı fışkırtan iri akrep (boyu ≈ 6 cm).

vinegary, *sf.* **1.** ekşi, sirke gibi, sirkemsi. *a ~ taste.* **2.** ekşi/asık suratlı, huysuz, nobran. ***e.a.-*** *1. sour, acid, 2. crabbed, bitter, ill-tempered.*

vine-harvest, *is.* üzüm toplama, bağ bozumu.

vine-leaf, *is., ç.* **vine-leaves** üzüm yaprağı.

vine-pest, *is.* asma biti, filoksera.

vine-plant = vine-stock, *is.* asma çubuğu.

vinery, *is., ç.* **-eries 1.** üzüm fidanlığı, üzüm/asma fidanı yetiştirilen yer, **2.** üzüm bağı, asmalık.

vineyard, *is.* **1.** bağ, üzüm bağı, **2.** (özellikle fikrî) faaliyet alanı.

vineyardist, *is.* bağcı, bağ sahibi, üzüm bağı yetiştiricisi.

vingt-et-un, *is.* (iskambilde) yirmi bir (oyunu).

vini-, *ön ek* "şarap, üzüm" anlamı katar: *viniculture* gibi. **vin-, vino-** *ş.d.y.*

vinic, *sf.* şarap+, şaraba özgü, şarapta bulunan. **a ~ odor** : şarap kokusu.

vinicultural, *sf.* üzüm yetiştirme ile ilgili.

viniculture, *is.* şarapçılık için üzüm yetiştirme.

viniculturist, *is.* üzüm yetiştiricisi, üzümcü, bağcı.

vinifera, *sf.&is.* şarap üzümü: Batı ABD'de şarap için yetiştirilen Avrupa menşeli üzüm *(Vitis vinifera).*

viniferous, *sf.* şarap yapmaya elverişli.

vinification, *is.* şaraplaşma, şaraba dönüşme.

vinificator, *is.* alkol yoğunlaştırıcı, mayalanan şaraptan çıkan alkol buharını yoğunlaştıran cihaz.

vino-, *bk.:* **vini-.**

vinometer, *is.* alkolölçer, şarabın alkol derecesini ölçen alet.

vin ordinaire, *is., ç.* **vins ordinaire** *Fr.* adî şarap, sofra şarabı.

vinosity, *is., ç.* **-ties. 1.** şarap niteliği, şarabın renk, rayiha ve lezzeti, **2.** şarap iptilâsı, şaraba düşkünlük.

vinous, *sf.* **1.** şarabî, şarap tadında/renginde/kokusunda, **2.** şaraba düşkün, şarap müptelâsı, **3.** şarap iptilâsından ileri gelen, **4.** şaraplı, şarapla yapılan. *~ medication.*

vinously, *zf.* şarabın etkisiyle, sarhoşlukla.

vintage, *sf.&is.* **1.** (belirli bir yılın/bağın) ürünü. *The ~ last year was harmed by disease.* **2.** bir mevsimin bağ mahsulü, **3.** fevkalâde iyi mevsimden, şarabı çok iyi olan yıla ait. **a ~ year** : şarap mahsulü çok iyi olan yıl. **of the ~ of 1964** : 1964 yılı şarabı, **4.** bağ bozumu, üzüm toplama/şarap yapma (mevsimi). *All the people from the surrounding villages come to help with the ~ .* **5.** şarapçılık, şarap yapma, **6.** (belirtilen) yılda yapılan, ... modeli. *a car of 1952 ~ .* **7.** seçkin, seçme, en iyi cins, kaliteli. **~ wine** : en iyi cins şarap.*This has been a ~ year for the theater in Ankara; so many good plays have been produced. This piece of music is ~ Brahms.* **8.** eski, modası geçmiş. **~ car** : eski (1914'ten önceki) otomobil.

vintager, *is.* üzüm toplayan/şarap yapan kimse.

vintner, *is.* şarapçı, şarap yapan/satan kimse.

viny, *sf.* **vinier, viniest 1.** asma+, asmaya ait/benzer, **2.** asmalı, asmaları/bağları çok .

vinyl, *sf.&is. kim.* **1.** vinil, vinil grubuna mensup, **2.** etilenden bir H çıkarılarak elde edilen tek valanslı CH2=CH grubu veya bunun çoğuzu/polimeri, **3.** vinilden yapılmış. *~ upholstery.* **4. vinyl polymer** : vinil çoğuzu/polimeri, **5. vinylresin** : vinil reçinesi, **6. vinylic** : vinil+, vinilli.

vinyl acetate, *is. kim.* vinil asetat : C4-H6O2. Çeşitli plâstiklerin yapımında kullanılan renksiz sıvı.

vinylacetylene, *is. kim.* vinilasetilen: H2-C=CHC=CH. neopren yapımında kullanılan uçucu sıvı.

vinylbenzene, *is. kim. bk.:* **styrene.**

vinyl chloride, *is. kim.* vinil klorit: C2-H3Cl. Sentetik iplik yapımında kullanılır.

vinylethylene, *is. kim. bk.:* **butadiene.**

vinyl group = vinyl radical, *kim.* vinil grubu/kökü, etilenden elde edilen tek valanslı CH2=CH- grubu.

vinylidene, *is.* vinilidin(grubu ihtiva eden).

vinylidene group/vinylidene radical, *is. kim.* viniliden grubu: etilenden elde edilen iki valanslı H2C=C= kökü.

viol, *is.* viol, kemana benzer altı telli eski bir yaylı saz.

viola, *is.* **1.** *müz.* viyola, kemandan biraz daha büyük dört telli yaylı saz. **~ clef** *bk.:* **alto clef. ~ de braccio** : eski bir tür keman. **~ de gamba** : altı telli eski viyolonsel. **~ d'amore** : aşk viyolası: yedi madenî ve yedi barsak teli bulunan tiz sesli viyola, **2.** *bot.* menekşe, özellikle hercaî menekşesi *(Viola cornuta).* ***e.a.-2.*** *pansy.*

violability, *is.* bozulabilme, ihlâl/tecavüz edilebilme.

violable, *sf.* bozulabilir, ihlâl/tecavüz edilebilir. *a ~ precept.*

violably, *zf.* bozulabilircesine, ihlâl/tecavüz edilebilecek şekilde.

violate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** (yasa, anlaşma, vb.) ihlâl etmek, bozmak, aykırı davranmak, tanımamak. *To ~ the law. A country isn't respected if it violates an international agreement.* **2.** (sükûneti, ahengi vb.) bozmak, **3.** kutsallığını bozmak, (hakkına) tecavüz etmek, saygısızlık göstermek. *to ~ a church. to ~ a right.* **4.** (namusuna/ırzına) tecavüz etmek. ***e.a.-1.*** *break, infringe, transgress, disregard,* ***2.*** *disturb, interrupt,* ***3.*** *profane, desecrate,* ***4.*** *rape.*

violater = violator, *is.* ihlâl eden, bozan, (kutsallığa/ırza) tecavüz eden, mütecaviz.

violation, *is.* **1.** ihlâl, bozma. **traffic ~** : trafik kurallarına uymama, **2.** kutsallığını bozma/saygısızlık etme, **3.** ırza tecavüz. ***e.a.-1.*** *breach, infringement,* ***2.*** *desecration, profanation,* ***3.*** *rape.*

violence, *is.* **1.** şiddet, cebir, zor. **resort to ~** : şiddete başvurmak, cebir/zor kullanmak. *The wind blew with great ~ . The police used unnecessary ~ on the crowd.* **2.** tecavüz, saldırı. *To die by ~ .* **3.** zorbalık, şiddet eylemi. *Too much ~ is shown on TV.* **4.** küfür, hakaret, ağır söz söyleme, **5.** anlamı, maksadı bozma, **6. do ~ to** : (a) bozmak, berbat etmek, halel getirmek, ihlâl etmek. *These modern boxlike buildings do ~ to the beauty of the old city .* (b) anlamını değiştirmek/bozmak/tahrif etmek. *To do ~ to a translation.*

violent, *sf.* **1.** şiddetli, kuvvetli, müthiş. *~ heat/storm/pain.* **2.** zorbalık sonucu, zor/kuvvet ve cebir ile yapılan, feci, hunhar, vahşî. *He died a ~ death, murdered by an enemy.* **3.** azılı, zorlu, tahripkâr, çılgın, yıkıcı, kırıcı, tehlikeli. *The madman was ~ and had to be locked up.* **4.** zorlayıcı, zecrî, şiddete başvuran. *To take ~ measures.* **5.** anlamı değiştiren/bozan, tahrif edici. ***e.a.-1.*** *forceful, mighty, intense, extreme, vehement, 2. raging, wild, 3. fierce, furious, frantic, frenzied, maniacal, 4. severe, harsh.*

violently, *zf.* **1.** şiddetle, kuvvetle, dehşetle, **2.** zorbalıkla, hunharca, vahşîce, vahşiyane, **3.** çılgınca, kırıp dökerek, **4.** cebren, kuvvet zoru ile, **5.** anlamı değiştirerek.

violescent, *sf.* morumsu, mora/menekşe rengine çalan.

violet, *is.&sf.* **1.** *bot.* menekşe *(Viola odorata)*, **2.** menekşe (çiçek), **3.** mor, menekşe rengi, **4. ~ ray** : mor ışın/ışık, görülebilen en kısa dalga uzunlugunu haiz ışık, **5. shrinking ~** : utangaç/mahcup/çekingen kimse.

violin, *is.* **1.** keman. **~ clef** *bk.:* **treble clef, 2. ~ist** : kemancı, viyolonist.

violist, *is.* viyolcu; viyolacı, viyol/viyola çalan kimse.

violoncelist, *is.* viyolonselci, viyolonsel çalan kimse.

violoncello, *is., ç.* **-los** *müz.* viyolonsel, çello.

violone, *is. müz.* en pes sesli büyük keman (eski).

viomycin, *is.* viomisin, C23H36N12O8 : sulfat şekli tüberküloz tedavisinde kullanılan polipeptik antibiyotik.

viosterol, *is. biy.-kim.* viosterol: bitkisel yağda erimiş D2 vitamini.

VIP = V.I.P. = Very Important Person : Büyük Şahsiyet, Önemli Kişi.

viper, *is.* **1.** *zool.* engerek yılanı *(Vipera berus),* **2.** zehirli yılan, **3. pit viper** *d.d.* çıngıraklı yılan, **4.** yılan gibi hain kimse. **~ in one's bosom** : sinsi, hain, iyilik gördüğü kimseye ihanet eden kimse. **nourish a ~ in one's bosom** : göğsünde yılan beslemek, iyilik yaptığı kimseden hainlik görmek, **5.** *argo* esrarkeş, esrar/marihuana içen kimse.

viperine, *sf.* engerek+, engerek gibi, engereğe benzer, engerek türünden, zehirli.

viperish, *sf. bk.:* **viperous.**

viperishly, *zf. bk.:* **viperously.**

viperous, *sf.* **1.** yılan gibi, engerek gibi, engereğe benzer, zehirli, **2.** engerek+, engereğe ait.

viperously, *zf.* hainice, zehirleyerek, sinsi sinsi, yılan gibi.

viper's bugloss, *is. bot.* engerek otu *(Echium vulgare).* ***e.a.-*** *blueweed.*

virago, *is., ç.* **-goes/-gos. 1.** şirret, cadaloz, cadı, kavgacı kadın, **2.** *esk.* erkek gibi (kuvvetli, cesur) kadın.

viral, *sf.* virüs+, virüse ait, virüslerin sebep olduğu.

virelay = **virelai**, *is. şiir* eski bir Fransız nazım şekli: (a) sonuna kadar iki tür kafiyelidir veya (b) her kıt'asında iki çeşit kafiye birbirini izler: *abab bcbc cdcd dada* gibi.

vireo, *is., ç.* **vireos** *zool.* böcekyiyen *(Vireo olivaceus).* Amerika'ya mahsus güzel sesli ve böcekle beslenen küçük birkaç çeşit kuş. Tüylerinin üst kısmı yeşil veya gri, alt kısmı sarı veya beyaz olur.

vires, *is. Lât.* ***vis*** 'in çoğulu.

virescence, *is. bot.* doğa dışı yeşillik, normal olarak beyaz veya renkli olan bitki organlarının yeşillenmesi.

virescent, *sf.* **1.** yeşile dönen, yeşilleşen, **2.** yeşilimsi.

virga, *is. meteor.* yere düşmeden buharlaşan yağmur damlası.

virgate, *sf.&is.* **1.** ince uzun, çubuk şeklinde, **2.** eski İngiliz arazi yüzey ölçüsü : takriben 120410 m^2 .

virgin, *sf.&is.* **1.** (a) (evlenmemiş) kız, (b) bakire, **2. the (Holy) Virgin** *veya* **Virgin Mary**: Meryem ana, Hz. Meryem, **3.** *b.h. astr.* Sümbüle burcu, **4.** afif, kız gibi, bakireye yakışır, **5.** temiz, saf, kirlenmemiş. ~ *snow.* **6.** katışıksız, arı, alaşımsız.~ *gold.* **7.** el değmemiş, kullanılmamış, dokunulmamış, bakir, doğal, tabiî.~ *forest/soil/timberlands.* **8.** önceden işlenmemiş. *wool/rubber.* **9.** *zool.* hiç çiftleşmemiş, döllenmemiş, **10.** (bitkisel yağ) birinci ürün, ısıtılmadan sıkılarak çıkarılmış, **11.** tecrübesiz, toy, **12. Virgin Queen** : Kraliçe I. Elizabet ***e.a.-1.*** *(a) maid, maiden, 5. pure, chaste, unsullied, unpolluted, 6. unalloyed, unadulterated, 7. fresh, new.*

virginal, *sf.&is.* **1.** bakireye yakışır, kız gibi, **2.** saf, temiz, el değmemiş, dokunulmamış, bakir, **3.** *zool.* çiftleşmemiş, döllenmemiş, **4. virginals** : (XVI - XVII. yy. da kullanılan) ilkel piyano. **virginalist** : bu piyanoyu çalan.

virgin birth, *is.* **1.** Meryem ananın Hz. İsa'yı doğurduktan sonra da bakire kaldığı inancı, **2.** *zool.* döllemesiz çoğalma, dişinin çiftleşmeden doğurması. ***e.a.- 2. parthenogenesis.***

Virginia, *is.* Virjinya, ABD eyaletlerinden biri. ~ **cowslip (= ~ bluebell)** : mavi çuha çiçeği *(Mertensia virginica).* ~ **creeper = American Ivy** : Frenk sarmaşığı , *(Parthenocissus quinquefolia).* ~ **deer** : akkuyruklu geyik *(Odocoileus virginianus).* ~ **fence** *bk.:* **worm fence.** ~ **pine**: Virjinya çamı *(Pinus virginiana).* ~ **rail** : Amerikan su tavuğu *(Rallus limicola).* ~ **reel** : bir Amerikan halk dansı. ~ **snakeroot** : doğum otu *(Aristolochia serpentaria).* ~ **trumpet flower** *bk.:* **trumpet creeper.**

virginity, *is.* **1.** bekâret, bakirelik, kızlık, **2.** iffet, temizlik, saflık, el değmemişlik.

virgin's-bower, *is.bot.* orman asması *(Clematis Vitalba, C. virginiana).*

virginium, *is. bk.:* **francium.**

virgin wool, *is.* işlenmemiş yün. *bk.:* **reprocessed wool.**

Virgo, *is. astr.* Sümbüle burcu ve takımyıldızı.

virgulate, *sf.* çubuksu, çubuk biçiminde. ***e.a.-*** *virgate.*

virgule, *is. bas.* **1.** eğri çizgi (*/*). Metnin anlamını tamamlamak için biri veya öbürü alınabilecek kelimeler arasına konur : *The defendent and/or his attorney must appear in court.* **2.** tarih, kesir, vb. de ayırım/bölüm çizgisi olarak kullanılır. **diagonal, shilling mark, slant, slash, solidus,** *Brit.* **stroke** *d.d.*

viricide, *is.* virüs öldürücü ilâç.

virid, *sf.* parlak yeşil. ***e.a.-*** *verdant.*

viridescence, *is.* hafif yeşillik, yeşilimsi renk.

viridescent, *sf.* yeşilimsi, hafif yeşil. ***e.a.-*** *greenish.*

viridian, *is.* krom yeşili, sulu krom oksit, Cr2O3.2H2O. Kalımlı bir yeşil boya.

viridity, *is.* yeşillik. ***e.a.-*** *greenness, verdancy, verdure.*

virile, *sf.* **1.** erkek+, erkeğe ait, **2.** yiğit, güçlü, kuvvetli. *She admired the ~ young swimmer.* **3.** erkekçe, mertçe, **4.** dölleyebilir, gebe bırakabilir. ***e.a.-1.*** *masculine, 2. vigorous, energetic.* ***k.a.-1-3*** *effeminate.*

virilism, *is.* kadında talî erkeklik özelliklerinin görülmesi.

virility, *is., ç.* **-ties 1.** erlik, erkeklik, mertlik, **2.** erkeklik gücü/kuvveti, **3.** dölleyebilme, cinsel kudret. ***e.a.-*** *manhood, masculinity.*

virilocal(ly), *sf.&zf. bk.:* **patrilocal(ly).**

virion, *is.* tümkatmanlı virüs.

virl, *is. İsk. bk.:* **ferrule.**

virological, *sf.* virüs bilimine ait.

virologist, *is.* virüs bilimi uzmanı.

virology, *is.* virüs bilimi.

virosis, *is., ç.* **viroses** virüs bulaş, virüs enfeksiyonu.

virtu, *is.* **1.** (sanat eserlerinde) incelik, güzellik, meziyet, zarafet. **articles/objects of ~** : ince/zarif/güzel sanat eserleri, **2. virtus** : ince/zarif sanat eserleri, **3.** güzel sanatlar sevgisi/bilgisi. **vertu** *ş.d.y.*

virtual, *sf.* **1.** görünen, görünür, görünüşte, zahiren, zahirî, adetâ, güya, sanki. *The battle was won with so great a loss of soldiers that it was a ~ defeat. The king was so much under the influence of his wife that she was the ~ ruler of the country.* **2.** *fiz.* edimsiz, zahirî. **~ entropy** : edimsiz dağıntı. **~ image** : edimsiz görüntü. **~ focus** : edimsiz odak. **~ velocity** : edimsiz hız. **~ work** : edimsiz iş, **3.** zimnî, gizli, kapalı, saklı. *His sending her a dozen of roses was a~ declaration of love. a ~ promise. This was a ~ admission of guilt.* **4.** *esk.* gerçek kuvveti olan, gerçek(te olan), aslında, hakikî, fiilî, fiilen. *He is the ~ president, though his title is secretary.* ***e.a.- 3.*** *tacit, implied, implicit, indirect,* ***4.*** *actual, real, practical.* ***k.a.- 3.*** *explicit, direct, expressed, emphatic.*

virtuality, *is., ç.* **-ties 1.** gerçeklik, (gerçek) varlık, asıl, künh, hakikat, **2.** olasılık, imkân, var olma ihtimali. ***e.a.-1.*** *essence,* **2.** *potentiality.*

virtually, *zf.* **1.** hemen hemen. *My book is ~ finished; I've only a few changes to make in the writing. I am ~ certain of it.* **2.** adetâ, sanki, gûya, **3.** gerçekte, aslında, fiilen, bilfiil. ***e.a.-1.*** *almost, very nearly,* **3.** *actually, really, in effect.*

virtue, *is.* **1.** erdem, fazilet, **2.** doğruluk, iyi ahlâk. *You can trust him; he's a man of the highest ~ .* **3.** (bilhassa kadınlarda) iffet, ismet, namus. **A woman of easy ~** : hafifmeşrep (birçok erkekle düşüp kalkan) kadın, **4.** ahlâkî/manevî mükemmellik. *Among her many ~s are loyalty, courage and truthfulness. bk.:* **cardinal virtues, natural virtue, theological virtue. 5.** iyi nitelik/hassa. *Patience is a ~ . One of the ~s of this curtain material is that it's easily washable.* **6.** doğal güç, kuvvet, etkileme gücü, tesir. *Many people doubt the ~ of ancient country medicines in curing the sick.* **7. virtues** : melek (dokuz melek sınıfından yedincisine mensup olan), **8.** *esk.* mertlik, yiğitlik, **9. by/in ~ of** : nedeniyle, ... -e binaen, hasebiyle, ...-den dolayı. *Though she isn't British by birth, she's a British citizen by ~ of her marriage to an Englishman.* **10. make a ~ of necessity** : gereken şeyi seve seve yapmak, zorunlu görevi erdem hâline getirmek. ***e.a.-1.*** *morality, merit,* **2.** *integrity, righteousness, rectitude, uprightness,* **3.** *chastity, purity,* **4.** *excellence,* **5.** *goodness,* **6.** *potency,* **8.** *valor.* ***k.a.- 1-3*** *vice, sin, evil.*

virtueless, *sf.* erdemsiz, faziletsiz, iffetsiz, ahlâksız, değersiz.

virtuosity, *is.* **1.** virtüözlük, **2.** (güzel sanatlara karşı) kabiliyet, yetenek, ilgi, hüner, ustalık.

virtuoso, *sf.&is., ç.* **-sos, -si 1.** üstat, virtüöz, hüner sahibi, **2.** güzel sanatlar meraklısı.

virtuous, *sf.* **1.** erdemli, faziletli, iffetli, namuslu, **2.** doğru ve dürüst, iyi ahlâklı, müstakim, **3.** *esk.* etkin, müessir, nüfuzlu, tesirli. ***e.a.- 1.*** *upright, moral, chaste, pure,* **2.** *righteous, honest,* **3.** *potent, efficacious.* ***k.a.- 1-2.*** *vicious.*

virtuously, *zf.* erdemli/faziletli/namuslu/dürüst bir şekilde, doğrulukla, dürüslükle, namusluca, namusu ile.

virtuousness, *is.* erdem(lilik), fazilet, namus(luluk), doğruluk, dürüstlük, iyi ahlâk.

virtute et armis, *Lât.* erdem ve silâhla *(Misisipi'nin simge sözü).*

virucidal = viricide, *sf.&is. bk.:* **viricidal/viricide.**

virulence = virulency, *is.* **1.** çok zehirlilik, tehlike, öldürücülük. *Ameliorate the ~ of a disease.* **2.** şiddetli kin/düşmanlık, **3.** aşırı sertlik, **4.** *bkt.* (mikroorganizmanın) hastalık yapma derecesi/kabiliyeti.

virulent, *sf.* **1.** çok zehirli, **2.** *tıp* tehlikeli, kötücül, öldürücü. *A ~ disease/infection.* **3.** *bkt.* hasta edici, hastalık yapan, bedenin bağışıklığını yenebilen, **4.** çok sert, haşin, kinci, düşman ***e.a.- 1.*** *venomous, poisonous,* **2.** *harmful, deadly, malignant, infective,* **4.** *acrimonious, spiteful, malicious, rancorous.*

virulently, *zf.* zehirli/tehlikeli/öldürücü bir şekilde, kinle, düşmanca.

virus, *is., ç.* **-ruses 1.** virüs, canlılarda hastalık yapan ve hastalıkları bulaştıran mikroskobik cisim. *The doctor assured me it was a ~ infection.* **2. virus disease** *d.d.* virüs hastalığı, virüslerin sebep olduğu hastalık. *He went down with a ~ last week.* **3.** zehir, yılan/akrep vb. zehiri; **4.** ahlâk bozucu etki, ruhu/düşünceyi zehirleyen şey. *The force of this ~ of prejudice.* ***e.a.- 3.*** *venom, poison.*

***vis**, is., ç. **vires** Lât.* güç, kuvvet, dayanıklılık, mukavemet. **vis major** : zorlayıcı kuvvet, mücbir sebep. **vis inertiae** : eylemsizlik/atalet kuvveti. **vis viva** : devimsel erke, kinetik enerji. ***e.a.**- power, force, strength, potency.*

Vis. = **1.** Viscount, **2.** Viscountess.

visa[1], *is.* , *ç.* **-sas 1.** vize, onay(lama), **2.** onaylama/tasdik imzası, **3.** çıkış/geçiş/giriş belgesi. **visé** *d.d.*

visa[2], *gl.f.* **-saed, -saing 1.** vize etmek, onaylamak, tasdik etmek, **2.** çıkış/geçiş/giriş belgesi vermek. **visé** *d.d.*

visage, *is.&sf.* **1.** yüz, çehre, surat, sima, **2.** görünüş. *Grimy ~ of a miningtown.* **3. visaged** : çehreli, görünüşlü. *A dark-visaged Indian.* ***e.a.-1.** face, physiognomy, countenance, 2. aspect, appearance.*

visard, *is. bk.:* **vizard.**

vis-à-vis, *sf.&zf.&e.&is., ç.* **-vis 1.** yüz yüze, karşı karşıya. *We sat ~ .* **2.** karşısında, muvacehesinde, **3.** oranla, nisbetle, nazaran, karşılık, mukabil. *This year's income shows an improvement ~ last year's.* **4.** hususunda, **5.** beraber, birlikte, **6.** karşı karşıya oturan/duran kimse. **my ~** : karşımdaki kimse, **7.** aynı görevde bulunan memur, **8.** karşılıklı oturulan sandalye. ***e.a.-1.** face-to-face, opposite, 2. regarding, 3. in relation to, as compared with, 5. in company, together.*

Visayan, *is., ç.* **-yans/-yan 1.** Filipin asıllı Malezyalı, **2.** bunların dili. **Bisayan** *d.d.*

Visc., = **1.** Viscount, **2.** Viscountess.

viscacha, *is. zool.* Pampa tavşanı *(Lagostomus trichodactylus)* . ***vizcacha** d.d.*

viscera, *ç. is.* (tekili: **viscus**) **1.** *anat. zool.* iç organlar, özellikle karın boşluğundaki organlar, **2.** (bilimsel olmayarak) bağırsaklar. ***e.a.**- 2. intestines, bowels.*

visceral, *sf.* **1.** iç organlarla ilgili, iç organları etkileyen, **2.** içgüdüsel, düşünmeden, düşüncesiz.~ *drives.* **3.** içten gelen, derunî. *~ sensation.* ***e.a.**- 2. instinctive, appetitive, 3. deep.*

viscerate, *gl.f. esk. bk.:* **eviscerate.**

viscid, *sf.* **1.** yapışkan, zamklı, tutkallı, tutkal gibi, **2.** *bot.* yapışkan madde ile örtülü (yaprak, vb.), **3. viscidly** : yapışkan bir şekilde. ***e.a.**- 1. sticky, adhesive, viscous.*

viscidity = vicidness, *is.* yapışkanlık. ***e.a.**- stickiness, adhesiveness, viscousness.*

viscoelastic, *sf.* yapışkan ve elâstik. *such ~ materials as asphalt. ~ properties.*

viscoelasticity, *is.* elâstik yapışkanlık.

viscoid(al), *sf.* yapışkanımsı, yapışkanca, oldukça yapışkan.

viscometer, *is.* ağdalıkölçer, akmazlıkölçer.

viscometric, *sf.* ağdalık ölçümüne ait.

viscometry, *is.* ağdalık ölçümü, akmazlık ölçümü.

viscose, *sf.&is.* **1.** viskoz, pamuk ağdası: selülozun kostik soda ve karbon bisülfitle muamelesinden elde edilen ve sun'î ipek, reyon, sellofan vb. yapımında kullanılan ağda, **2.** ağdareyon, reyon yapılan ağda, **3.** ağdalı, akışmaz.

viscosimeter, viscosimetric, *bk.:* **viscometer, viscometric.**

viscosity, *is., ç.* **-ties.** ağdalık, akmazlık, viskozite: Akışkanın katmanları arasında iç sürtünmeden ileri gelen ve akışı engelleyen direnç.

viscount, *is.* **1.** vikont: barondan yukarı, konttan aşağı asalet rütbesi, **2.***Brit.-esk. bk.:* **sheriff.**

viscountcy = viscountship, *is.* vikontluk.

viscountess, *is.* vikontes, vikontun karısı.

viscounty, *is., ç.* **-counties** vikontluk (unvanı, rütbesi, arazisi, nüfuz bölgesi).

viscous, *sf.* **1.** yapışkan, tutkallı, zamklı, tutkal gibi, **2.** ağdalı, akışmaz, lüzucî. **~ flow** : ağdalı akış. ***viscose** d.d.* ***e.a.**- 1. sticky, thick, adhesive, vicid.*

viscously, *zf.* ağdalıca, ağdalı bir şekilde.

viscousness, *is. bk.:* **viscosity.**

viscus, *is. bk.:* **viscera** (tekil hâli).

vise, *is.&f.* **vised, vising** sıkmaç, mengene (ile sıkıştırmak) **vice** *d.d.*

viselike, *sf.* mengene gibi.

visé, *is.&gl.f.* **viséed, viséing** *bk.:* **visa.**

Vishnu, *is.* Hintlilerin üç büyük ilâhlarından ikincisi, koruyucu ilâh. Öbürleri: **Brahma** (yaratıcı), **Shiva** (yok edici).

visibility, *is., ç.* **-ties 1.** görünürlük, görün(ebil)me, **2.** görüş uzaklığı, görme olanağı/imkânı. *The pilot made an instrument landing because of low visibility.*

visible, *sf.* **1.** görülür, görünür, görülebilir. *The shore was barely ~ through the fog.* **2.** apaçık, açık, besbelli, meydanda, aşikâr. *A man with no ~ means of support.* **3.** göz önünde, açık. *a ~ file. a ~ index.* **4. ~ horizon** : görünen ufuk, **5. ~ radiation** : görünür ışınım, **6. ~ spectrum** : görünür izge, **7. ~ speech** : görünsel konuşma, ses izgeleriyle konuşmanın simgelenmesi. ***e.a.- 1. perceptible, perceivable, observable, 2. apparent, manifest, obvious.***

visibleness, *is. bk.:* **visibility.**

visibly, *zf.* açıkça, aşikâr surette, besbelli.

Visigoth, *is.* Vizigot. **Visigothic**, *sf.* Vizigotlara özgü.

vision[1], *is.* **1.** görüş, görme (duygusu, kuvveti). *He wears glasses because his ~ is poor.* **field of ~** : görüş alanı, **2.** öngörü, önsezi. *The ~ of an entrepreneur.* **3.** imgelem, muhayyile, tasavvur. **4.** görüntü, hayalet, hayali görülen şey. *The Holy Grail appeared to him in the form of a ~ .* **5.** kuruntu, evham, rüya, hayal. **to have ~s of wealth and glory** : servet ve şöhret tahayyül etmek, **6.** basiret, sağgörü, ileriyi görüş. **He is a man of great ~** : Basiretli/ileriyi gören bir kişidir.*We need a man of ~ as president.* **7.** hayal/rüya gibi çok güzel kimse/şey. **She was a ~ of delight** :Hayal gibi/harikulâde güzeldi. ***e.a.- 1. sight, 2. perception, foresight, discernment, 3. imagination, 4. apparition, 5. dream.***

vision[2], *gl.f.* **visioned, visioning** görmek, tasavvur/tahayyül etmek. ***e.a.- envision.***

visional, *sf.&zf.* **1.** görüş+, görme+ , **2.** görüntüsel, hayalî, görülen. **visionally:** hayalen, hayalî olarak.

visionariness, *is.* **1.** hayalperestlik, kuruntululuk, meraklılık, **2.** görüntüsellik, düşsellik, hayalîlik.

visionary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** hayalperest (kimse). *She is a ~ girl.* **2.** kuruntulu, meraklı (kimse), **3.** düşsel, görüntüsel, **4.** hayalî, muhayyilede yaşayan, tasavvur edilen, gerçek olmayan (şey). *~ evils.* **5.** ideal, sırf düşünce mahsulü. *A ~ scheme.* ***e.a.- 1. impractical, impracticable, 4. unreal, imaginary, fancied, illusory, chimerical, 5. idealistic, speculative, romantic. k.a.- 1. practical.***

visionless, *sf.* **1.** kör, âmâ, göremeyen.~ *eyes.* **2.** sağgörüsüz, öngörüsüz, basiretsiz, ileriyi göremeyen. *A ~ leader.* ***e.a.- 1. blind, sightless, uninspired.***

visit[1], *f.* **1.** ziyaret etmek, yoklamak, uğramak. *While we're in Europe we ought to ~ Holland.* **2.** misafir olmak, kısa bir süre kalmak. *My aunt usually visits us for 2 or 3 weeks in winter.* **3.** resmî ziyarette bulunmak, özel bir maksatla gelmek. *Schools have to be visited from time to time by education officers.* **4.** çektirmek, musallat olmak, belâ kesilmek.*The plague visited London in 1665.* **5. ~ on /upon** : (ceza, gazap vb.) vermek, yüklemek, çektirmek. **The court visited all costs on them** : Mahkeme bütün masrafları onlara yükledi. **~ the sins of fathers upon the children** : babaların günahını çocuklarına çektirmek, (öç, intikam, vb.) almak. **He visited his anger on me** : Öfkesini benden aldı. **6.** (doktor) hastayı muayeneye gitmek, **7.** *esk.* huzura kavuşturmak. *The Lord hath visited His people.* **8. ~ with** *k.d.* ahbaplık etmek, ahbapça konuşmak. ***e.a.- 4. assail, afflict, 5. inflict, 7. comfort.***

visit[2], *is.* **1.** ziyaret. **pay a ~ to** : ziyaret etmek, **2.** görüşmeye gitme, **3.** misafirlik. **go on a ~ to** : misafir olmak, **4.** vizite, doktorun hastaya gitmesi, **5.** resmî ziyaret, teftiş turnesi. **right of ~** : gemiyi muayene ve yoklama hakkı, **6.** *k.d.* sohbet. ***e.a.- 3. sojourn, 6. chat.***

visitable, *sf.* **1.** ziyaret edilebilir, **2.** muayeneye/yoklamaya tâbi.

visitant, *sf.&is.* **1.** ziyaretçi, ziyaret eden, **2.** gaipten gelen. *a ghostly ~ .* **3.** göçmen, göçücü (kuş). ***e.a.- 1. visitor.***

visitation, *is.* **1.** ziyaret (etme), **2.** denetleme/resmî kontrol ziyareti, **3.** hasya ziyareti, **4.** *b.h.* (a) Meryem ananın kuzeni Elizabet'i ziyareti, (b) bu ziyareti anmak için 2 Temmuzda kiliselerde düzenlenen festival, **5.** Allahtan gelen ceza/mükâfat, âfet, belâ. *a ~ of the plague.* **6.** doğaüstü etki veya ruhların görünmesi, **7.** kuşların/hayvanların sürü hâlinde göçü.

visitational, *sf.* ziyaret+, yoklama+.

visitatorial, *sf.* **1.** denetsel, denetlemeye/teftişe/denetçiye ait, **2.** denetleyici, denetlemeye yetkili.

visiting, *sf.* ziyaret+, ziyaret eden. ~ *hours in this hospital are 15.00 to 19.00.* ~ **card** *Brit.* kartvizit.

visiting fireman, *is. ABD- k.d.* **1.** resmî ziyarette bulunan nüfuzlu şahsiyet, **2.** zengin turist. **visiting nurse** : gezer hastabakıcı. **visiting professor** : ders veren ziyaretçi profesör.

visitor, *is.* ziyaretçi, misafir; müfettiş; turist. ***e.a.- caller, guest, visitant. NOT:*** **VISITOR**, bir kimseyi, şehri ziyaret edip bir süre kalan kimseye denir. **CALLER**, kısa bir müddet için uğrayan kimsedir: *The caller merely left her card.* **GUEST**, kendisine yemek, yatacak yer sağlanan misafire denir: *A welcome guest; a paying guest. A hotel guest. She will be our guest for a week.* **VISITANT** göçmen kuşlar veya doğaüstü varlıklar için kullanılır: *A warbler as a visitant.*

vis major, *huk.* önlenmez neden, mücbir sebep. ***e.a.- force majeure.***

visor = vizor, *is&f.* **1.** miğferin açılıp kapanan ön parçası, **2.** kasket siperi, **3.** (otomobilde) güneşlik, sürücünün gözünü güneşten koruyan açılıp kapanabilir siper, **4.** siperlemek, siperle korumak.

vista, *is.* **1.** (uzunlamasına/derinlemesine) görünüş, manzara. *The opening between the two rows of trees afforded a ~ of the lake. A shady ~ of the elms.* **2.** (uzun bir zamanı kapsayan) düşünceler/hayaller dizisi. *Educatin should open up new vistas. After her husband's death she saw her life as an endless ~ of sadness and grief.* ***e.a.- 1. view, prospect, 2. outlook.***

visual, *sf.* **1.** görünen, görülen, görsel. ~ **aids** : görsel eğitim araçları. ~ **education** : görsel eğitim. ~ **media** : görsel araçlar. ~ **sense** : görsel duyu, **2.** görüş+, görme+, görme duygusuna ait. ~ **acuity** : görme keskinliği. ~ **angle** : görüş açısı. ~ **field** : görüş alanı. ~ **defect** : görme özürü. ~ **memory** : görme belleği. ~ **nerve** : görme siniri, **3.** optik. ~ **effects** : optik hile, **4.** görülebilen, görülmesi mümkün olan, **5.** zihinde canlanan/yerleşen. *A ~ impression captured in a line of verse.* **6.** ~ **tape** : sözlendirme kılavuzu.

visualisation, *is. Brit. bk.:* **visualization.**

visualise, *f.* **-ised, -ising***Brit.bk.:* **visualize.**

visualization, *is.* görüntüleme, göz önünde canlandırma, tasavvur, tahayyül.

visualize, *f.* **-ized, -izing** görüntülemek, göz önünde/zihinde canlandırmak, tasavvur/tahayyül etmek.

visually, *zf.* görerek.

visual purple, *is. biy.- kim. bk.:* **rhodopsin.**

visuals, *is.* görüntü ögeleri, film veya TV' de görüntüyü oluşturan elemanlar.

***vita**, is., ç. **vitae** Lât. bk.:* **curriculum vitae.**

vitaceous, *sf. bot.* asmagillerden.

vital, *sf.* **1.** dirimsel, dirimlik, hayatî. *If you're to avoid being discovered, it's ~ that you should hide at once.* **2.** kuvvetli, enerjik, canlı, hayat dolu. *Their leadre's ~ and cheerful manner filled his men with courage.* **3.** hayat değerinde, hayat için gerekli, hayatı devam ettirici. ~ **functions** : hayat için gerekli işlevler. *Blood circulation, breathing and digestion are ~ functions. The heart is a ~ organ.* **4.** esaslı, çok önemli, elzem, zarurî, hayatî önemi olan. ~ *decisions. A strong army is ~ to the defense of a nation. This point is ~ to my argument. Your support is ~ for the success of my plan.* **5.** öldürücü, can alıcı, hayatı tehdit edici, ağır. *a ~ wound. a ~ blow to an industry.* ***e.a.- 2. energetic, lively, forceful, dynamic, 4. essential, indispensable, critical, important , 5. deadly. k.a.- 4. unimportant.***

vital capacity, *is.* dirimsel sığa: ciğerlerin bir solukta alabileceği hava hacmi.

vital force = vital principle, *is.* yaşama gücü/kuvveti/enerjisi.

vitalisation, *is. Brit. bk.:* **vitalization.**

vitalise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **vitalize.**

vitalism, *is.* **1.** *fel.* dirimselcilik: yaşam olaylarının nedensel mekanik yasalarla açıklanamayacağını, yaşam sürecinin kendine göre bir yasası bulunduğunu savunan öğreti, **2.** *biy.* yaşamcılık: yaşama faaliyetlerinin fizik ve kimya yasalarından farklı bir hayatî ilkeye dayandığı öğretisi.

vitalist, *sf.&is.* dirimselci. **vitalistic**, *sf.* dirimsel, dirimselcilik+.

vitality, *is., ç.* **-ties 1.** canlılık, dirilik, hayatiyet, zindelik, cevvaliyet. *A person of great ~.* **2.** yaşama, süreklilik, devamlılık, dayanma gücü. *The ~ of an institution.* **3.** can, ruh, **4.** gelişebilme, büyüyebilme. *His ~ was lessened by illness.*

vitalization, *is.* canlandırma, hayat/canlılık verme. *Brit.:* **vitalisation.**

vitalize, *f.* **-ized, -izing** canlandırmak, zindeleştirmek, hayat/canlılık/zindelik/kuvvet vermek. *Brit.:* **vitalise.**

vitally, *zf.* **1.** hayatî olarak, esaslı şekilde, büyük önem verilerek, önemle, **2.** son derece, fevkalâde. *It was ~ important for him to pass his examination, as it would have a deciding effect on his future.*

vitals, *is.*, *ç.* **1.** dirimsel organlar, hayatî uzuvlar: kalp, beyin, ciğer, mide vb, **2.** bir şeyin en önemli parçaları.

vital statistics, *is.* **1.** doğum ve ölüm istatistikleri, **2.** (şaka olarak) kadının göğüs, bel ve kalça ölçüleri.

vitamin(e), *is.* vitamin.

vitaminic, *sf.* vitamin+, vitaminli.

vitaminization, *is.* vitaminleme, vitamin verme, vitaminle besleme.

vitaminize, *gl.f.* **-ized, -izing** vitaminlemek, vitamin vermek, vitaminle beslemek.

vitellin, *is.* vitelin, yumurta sarısındaki fosforlu protein.

vitelline, *sf.* **1.** yumurta sarısı+, yumurta sarısı üreten, **2.** sarı, yumurta sarısı renginde, **3. ~ membrane** : (a) yumurta zarı, (b) omurgalılarda döllenen yumurtayı sararak başka spermatozoanın girmesini engelleyen zar.

vitellogenesis, *is.* yumurta sarısının teşekkülü.

vitellus, *is.*, *ç.* **-luses** yumurtanın sarısı.

vitesse, *is. Fr.* hız, sür'at. **grande ~** : hızlı ekspres. **petite ~** : adî tren.

vitiable, *sf.* bozulabilir, iptal/ihlâl/ilga edilebilir, hükmü kaldırılabilir, ifsat edilebilir.

vitiate, *gl.f.* **-ated, -ating. 1.** bozmak, etkisizleştirmek, ihlâl etmek, **2.** ifsat etmek, **3.** iptal/ilga etmek, hükümsüz kılmak, hükmünü kaldırmak. *Fraud vitiates a contract.* ***e.a.- 1.** spoil, mar, **2.** debase, corrupt, pervert, **3.** invalidate.*

vitiation, *is.* bozma, ifsat/ihlâl/ilga/iptal etme, hükmünü kaldırma. **vitiator** : bozan ifsat/ihlâl/ilga/iptal eden.

viticultural, *sf.* bağcılığa ait, bağcılık+.

viticulture, *is.* bağcılık, bağ yetiştirme.

viticulturer = viticulturist, *is.* bağcı.

vitiligo, *is. patol.* akderi: deride ak lekeler şeklinde görülen bir hastalık. **leucoderme, leukoderme, piebald skin** *d.d.*

vitreous, *sf.* **1.** cam gibi, cama benzer, cam şeklinde, **2.** cam+, cama ait, **3.** camdan yapılmış, camlı, **4. ~ body = ~ humor** *anat.* camsı cisim, gözün retina ile çevrili olan boşluğunu dolduran peltemsi saydam ve renksiz sıvı, **5. ~ electricity** : cam elektriği, pozitif elektrik, camı ipekle ovarak elda edilen elektrik.

vitreousity = vitreousness, *is.* camsılık, cama benzeme, cam gibi olma.

vitrescence, *is.* camlaşma, cam hâline gelme, cama dönüşme.

vitrescent, *sf.* **1.** camlaşan, cam hâline gelen, **2.** camlaşabilen, cam hâline gelebilen, **3.** cama dönüşebilen, cam gibi olabilen.

vitri-, *ön ek* "cam" anlamı katar: *vitriform* gibi.

vitric, *sf.* **1.** cam+, **2.** camsı, cam gibi, cama benzer.

vitrifiability, *is.* camlaşabilme, cam hâline gelebilme.

vitrifiable, *sf.* camlaşabilir, cam hâline gelebilir.

vitrification = vitrifaction, *is.* **1.** camlaş(tır)ma, cama dönüş(tür)me, sırla(n)ma, **2.** camlaşmış/sırlanmış şey.

vitrified, *sf.* camlaşmış, cam hâline gelmiş, camlı, sırlı.

vitriform, *sf.* cam gibi, cam şeklinde.

vitrify, *f.* **-fied, -fying** camlaş(tır)mak, cam hâline getirmek/gelmek, cama dönüş(tür)mek, sırlamak.

vitrine, *is.* vitrin.

vitriol, *is.&f.&sf.* **-oled, -oling** *(Brit.:* **-olled, -olling) 1.** *kim.* vitriyol: cam görünüşünde maden sülfatı. **blue ~ = copper ~** : göz taşı, bakır sülfat. **green ~** : demir sülfat. **white ~** : çinko sülfat, **2. oil of vitriol** *d.d.* sülfürik asit, zaç yağı, **3.** yakıcı (şey), acı (tenkit), zehirli/iğneleyici (söz/yazı), **4.** üzerine zaç yağı dökmek. **vitriol-throwing** : intikam için birisinin yüzüne zaç yağı atma.

vitriolic, *sf.* **1.** vitriyol+, vitriyole benzer, **2.** zaç yağlı, zaç yağı+, **3.** acı, yakıcı, zehirli, iğneleyici (söz vb.).

vitriolization, *is.* **1.** sülfürik asitle yakma/muamele etme, **2.** vitriyolleştirme, sülfatlaştırma, sülfat emdirme.

vitriolize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** sülfürik asitle yakmak/muamele etmek, **2.** vitriyolleştirmek, sülfatlaştırmak, sülfat emdirmek.

vitta, *is., ç.* **vittae 1.** *bot.* bazı meyvelerdeki yağ mahfazası, **2.** *zool. bot.* renkli çizgi/şerit, **3.** saç filesi/kurdelesi.

vittate, *sf.* **1.** yağ mahfazası olan, **2.** (uzunlamasına) çizgili, şeritli.

vittles, *is. k.d.* yiyecek, erzak. ***e.a.*** *- victuals.*

vituline, *sf.* dana+, buzağı+, dana gibi, danaya benzer/ait.

vituperate, *gl.f.* **-ated, -ating** hakaret etmek, küfretmek, şiddetle azarlamak, sövüp saymak. ***e.a.*** *- revile, vilify, berate, scold.*

vituperation, *is.* hakaret/küfür (etme), azar(lama), sövme. ***e.a.*** *- censure, vilification, defamation, aspersion, abuse.* ***k.a.*** *- praise, acclaim.*

vituperative, *sf.* **1.** hakaretâmiz, hakaret edici, azarlayıcı, küfür mahiyetinde, **2.** küfürbaz, ağzı bozuk.

vituperatively, *zf.* hakaretle hakaret edercesine, azarlayarak, küfrederek.

vituperator, *is.* hakaret/küfür eden, sövüp sayan kimse, küfürbaz .

vituperatory, *sf. bk.:* **vituperative.**

viva, *is.&ünl.* **1.** Yaşa! Varol! (diye bağırma), **2.** *bk.:* **viva voce.**

vivace, *sf. It.- müz.* canlı, kıvrak.

vivacious, *sf.* **1.** canlı, neşeli, şen, hayat dolu, **2.** *esk.* hayata dört elle sarılmış, çok yaşamış. ***e.a.*** *- 1. lively, animated, spirited, sprightly, gay, merry, 2. long-lived.* ***k.a.*** *-1. languid, stolid, spiritless.*

vivaciously, *zf.* canlı/neşeli/şen bir şekilde.

vivaciousness, *is.* canlılık, neşe, şenlik, şakraklık.

vivacity, *is., ç.* **-ties** *bk.:* **vivaciousness.**

vivarium, *is., ç.* **-variums, -varia** hayvan/bitki parkı: hayvan ve bitkilerin doğal çevrelerine uygun koşullarla yetiştirildiği yer.

viva voce, *Lât.* **1.** sözlü (olarak), şifahî, şifahen, **2. viva** *d.d.* (İngiliz üniversitelerinde) sözlü sınav.

vivax, *is.* sıtma asalağı.

vive, *ünl. Fr.* Yaşasın! *Vive La Turquie!* Yaşasın Türkiye!

viverrine, *sf.&is. zool.* misk kedisigillerden, misk kedisigiller *(Viverridae)* sınıfına mensup küçük cins etçil hayvan.

vivers, *ç. is. İsk.* erzak, zahire, yiyecek. ***e.a.*** *- victuals.*

vive valeque, *Lât.* esen kal, sağlıcakla kal (mektubun sonuna yazılır).

vivi-, *ön ek* "canlı, yaşayan" anlamı katar. *ör.: vivify, vivification.*

vivid, *sf.* **1.** çok parlak, canlı, berrak. *a ~ flash of lightning. ~ red hair.* **2.** canlı, hareketli, cevval, hayat dolu. *a ~ personality.* **3.** yeni, taze. *a ~ street scene.* **4.** kuvvetli, açık, sarih, vazıh. *a ~ impression.. a ~ memory.* **5.** geniş, keskin, ayrıntılı. *a ~ imagination. a ~ description.* ***e.a.*** *-1. bright, brilliant, clear, intense, 2. lively, animated, spirited, vivacious, 4. discernible, sharp, apparent.* ***k.a.*** *- drab, dull, lifeless.*

vividly, *zf.* çok parlak/canlı/berrak/vazıh/sarih bir şekilde.

vividness, *is.* parlaklık, canlılık, berraklık, cevvaliyet, vuzuh, sarahat.

vivification, *is.* canlandırma, hayat verme, canlılık katma, zindeleştirme, şenlendirme, neşelendirme, güzelleştirme.

vivify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** canlandırmak, hayat vermek, canlılık katmak, zindeleştirmek. *rains that ~ the barren hills.* **2.** neşelendirmek, şenlendirmek, **3.** güzelleştirmek, parlak/cazip hâle getirmek. ***e.a.*** *- 1. animate, vitalize, 2. enliven, brighten, sharpen.*

vivipara, *ç. is.* doğurucu hayvanlar.

viviparity, *is. zool.* doğuruculuk.

viviparous, *sf.* **1.** *zool.* doğurucu, yumurtadan değil doğurarak üreten, **2.** *bot.* tohumları bitki üzerinde çimlenen.

viviparously, *zf.* **1.** doğurarak, doğurmak suretiyle, **2.** tohumu bitki üzerinde çimlenerek.

vivisect, *gl.f.* açımlamak, bilimsel amaçlarla canlı hayvan vücudunu kesmek. **vivisection** : açımlama. **vivisectional** : açımlanan, açımlama ile ilgili. **vivisectionally** : açımlayarak, açımlama suretiyle. **vivisectionist** : açımlayan, açımlayarak bilimsel araştırma yapma yanlısı.

vixen, *is.* **1.** dişi tilki, **2.** cadaloz/şirret/huysuz kadın.

vixenish, *sf.* cadı gibi, cadaloz, şirret, huysuz.

vixenishly, *zf.* şirretlikle, cadalozlukla, huysuzlukla, huysuzca, şirret/cadaloz gibi.

vixenishness, *is.* şirretlik, cadalozluk, cadılık, huysuzluk.

viz. = videlicet.

vizard = visard, *is.* **1.** maske, **2.** *esk. bk.:* **visor**. ***e.a.- 1.*** *mask.*

vizcacha, *is. bk.:* **viscacha.**

vizier = vizir, *is. T.* vezir. **grand vizier** : sadrazam.

vizierial = vizirial, *sf.* vezire/vezirliğe ait.

vizierate = vizirate = viziership = vizirshiip, *is.* vezirlik.

vizor, *is.&gl.f. bk.:* **visor.**

V-J Day, 15 Ağustos 1945, Japonya'nın müttefiklere teslim olduğu gün.

VL = Vulgar Latin.

VLF = vlf = very low frequency : çok alçak frekans.

V.M.D. = Doctor of Veterinary Medicine: Veteriner doktor.

v.n. = verb neuter: yansız eylem/fiil.

V neck, *is.* V (şeklinde) yaka.

vo. = verso.

V.O. = very old (viski ve konyak için kullanılır).

VOA = 1. Voice of America, **2.** Volunteers of America.

voc. = vocative.

vocab. = vocabulary.

vocable, *is.&sf.* **1.** söz, kelime, ad, terim, **2.** (anlamına bakmaksızın sadece ses ve harflerden ibaret gibi düşünülen) kelime, **3.** konuşulabilen, söylenebilen.

vocably, *zf.* konuşulabilircesine.

vocabulary, *is., ç.* **-laries 1.** (küçük/kısa) sözlük, lügatçe, **2.** kelime bilgisi, kelime hazinesi/dağarcığı, bir kişinin/grubun bildiği bütün kelimeler, **3.** bir dildeki bütün kelimeler, **4.** (sanatta, mimaride vb.) üslûp, tarz, stil, **5.** ~ **entry** : sözlükte açıklanan kelime.

vocal, *sf.&is.* **1.** ses+, sesli, insan sesine ait. ~ **group** *tiy.* ses topluluğu. ~ **cords** *anat.* ses kirişleri, **2.** sözlü, şifahî. *a ~ message. ~ criticism.* **3.** söz, sesle ifade edilen/söylenen. ~ **music** : söz müziği, hanendelik, **4.** çok konuşan, ağzı kalabalık, palavracı, bol keseden atan, lâf ebesi. *A ~ advocate of reform.* **He becomes very ~ on this subject** : Bu konuda konuşmayı pek sever ; bu konu açılınca bülbül kesilir. **5.** *s.bl.* (a) ünlü, (b) sesli, **6.** ses veren, konuşan. *Men are ~ beings.* **7.** ses, ün. ***e.a.- 4.*** *vociferous, 5. (a) vocalic, (b) voiced.*

vocalic, *sf.* **1.** ünlü, ses+ ~ *alternation*: ünlü almaşması. ~ **harmony** : ses uyumu, **2.** ünlülerden oluşan.

vocalisation, *is. Brit. bk.:* **vocalization.**

vocalise, *f.* **-ised, -sisng** *Brit.bk.:* **vocalize.**

vocalism, *is.* **1.** *s.bl.* (a) ün, ünlüyü nitelendiren özellik, (b) bir dildeki ünlüler. **2.** seslendirme, **3.** ötme, şakıma, ırlama, terennüm.

vocalist, *is.* şarkıcı, ses sanatkârı, hanende. ***e.a.- singer.***

vocalization, *is.* ünlüleş(tir)me, seslendirme.

vocalize, *f.* **-ized, -izing 1.** seslendirmek, **2.** sesli kılmak, sesli hâle getirmek, **3.** *s.bl.* (a) ünlüleş(tir)mek, (b) ünlü harfe dönüş(tür)mek, **4.** (Arapça, İbranîce gibi ünlü harfleri bulunmayan dillerde) noktalama ile ünlüleri belirtmek.

vocalizer, *is.* seslendiren, ünlüleştiren.

vocally, *zf.* sesli olarak, seslerle, ünlülerle.

vocation, *is.* **1.** iş, meslek, sanat, memuriyet, hizmet, **2.** istidat, meslek aşkı, belirli bir mesleğe karşı duyulan ilgi/tutku, **3.** Allahın bir kimse için takdir ettiği görev. ***e.a.- 1.*** *occupation, employment, business, profession, trade, calling.* ***NOT:*** **vocation** ve **avocation** ekseriya birbirine karıştırılır. **VOCATION** bir kimsenin daimî işi veye mesleğidir. **AVOCATION** ise boş zamanlarda zevk için yapılan işi ifade eder. *Bookkeeping is his vocation, and photography is his avocation.*

vocational, *sf.* **1.** meslekî, meslek+, meslekle ilgili. ~ **aptitude** : meslekî yetenek. **a ~ school** : meslek okulu, **2.** meslek seçimi+. ~ **counselor** : meslek seçimi danışmanı. ~ **guidance** : mesleğe yönetim, okullarda öğrencilere meslek seçiminde yardımcı olmak için yapılan sistemli test ve görüşmeler. ~ **education** : meslekî eğitim. ~ **slang** : ağız, özel dil.

vocationally, *zf.* **1.** meslek yönünden/bakımından, meslek için. ~ *valuable experience.* **2.** mesleğe doğru, meslekî olarak. ~ *oriented curricula.*

vocative, *sf.&is.* **1.** *gr.* ilgisel: Lâtince gibi bazı dillerde ismin hitap edilen kişiye ait olduğunu belirten hâl, **2.** hitap+, belirleme+ (kelimesi).

vocatively, *zf. gr.* ilgisellikle, belirterek.

vociferance, *is.* bağırma, gürültü, şamata.

vociferant, *sf.&is.* bağıran, bağırıp çağıran, gürültücü, gürültü/şamata eden (kimse). ***e.a.-*** *noisy.*

vociferate, *f.* **-ated, -ating** bar bar bağırmak, bağırıp çağırmak, gürültü/şamata/feryat etmek. ***e.a.-*** *shout, bawl.*

vociferation, *is.* bağırma, bağırıp çağırma, gürültü, şamata, feryat. ***e.a.-*** *outcry, clamor.*

vociferous, *sf.* **1.** bağırıp çağıran, feryat eden, **2.** gürültülü, şamatalı. ***e.a.-*** *clamorous, noisy, blatant, strident, boisterous, obstreperous.*

vociferously, *zf.* bağırıp çağırarak, gürültü/şamata ile.

vociferousness, *is.* bağırıp çağırma, gürültü(cülük), şamata(cılık), feryat.

vodka, *is.* votka.

voe, *is. İsk.* koy, küçük körfez. ***e.a.-*** *creek.*

vogie, *sf. İsk.* **1.** şen, neşeli, **2.** kibirli, mağrur, kendini beğenmiş, böbürlenen. ***e.a.-1.*** *merry, cheerful, 2. vain, conceited.*

vogue, *is.* **1.** moda, günün modası. *Short skirts were in ~ many years ago.* **2.** rağbet, ilgi, itibar. **in ~** : rağbette, itibarda, moda hâlinde. *The book had a great ~.* **3. all the vogue** *k.d.* yeni moda, rağbette, **4. come into ~ = become the ~** : moda olmak, rağbet görmek, **5. go out of ~** : modası geçmek, **6. vogue phrase** : moda deyim, herkesin çok kullandığı söz. ***e.a.- 1.*** *fashion, mode, 2. popularity, acceptance.*

voice[1], *is.* **1.** ses, seda. *the human ~. the ~ of the wind.* **to loose one's ~** : sesini kaybetmek, sesi kısılmak. **She spoke in a low ~** : Alçak sesle konuştu. **with one ~** : hep bir ağızdan, **2.** konuşma yeteneği, **3.** söz, sözcü, **4.** ifade, anlatış. **give voice to** : ifade etmek, açıklamak, **5.** oy, fikir, oy hakkı. *a ~ in local affairs.* **have a ~ in** : söz hakkı olmak.*We have no ~ in the matter.* **6.** arzu, dilek. *the ~ of the people.* **7.** şarkıcı, muganni(ye). *a score for ~ and orchestra.* **8.** *müz.* terennüm edilen parça, **9.** *s.bl.* ün, **10.** *gr.* (a) çatı, fiilin edilgen veya etken olma hâli. **active ~** : etken çatı. **passive ~** : edilgen çatı. (b) kip, sıyga, **11. lift up one's voice** *esk.* konuşmak veya şarkı söylemek, **12. raise one's voice** : (a) yüksek sesle konuşmak, (b) öfke ile/bağırarak konuşmak, bağırmak. *Don't raise your voice to me.* (c) onaylamamak, kabul etmemek. *As no one raised his voice against the plan, it was agreed on.* **13.** *esk. bk.:* **rumor.**

voice[2], *gl.f.* **voiced, voicing 1.** söylemek, (sözle) ifade/beyan/ilân etmek. *They voiced their approval of the plan. To ~ a complaint.* **2.** *müz.* akort etmek, **3.** seslen(dir)mek, **4.** *s.bl.* telâffuz etmek. ***e.a.- 1.*** *utter, declare, proclaim, 4. pronounce.*

voice box, *is.* gırtlak, hançere. ***e.a.-*** *larynx*

voiced, *sf.* **1.** (belirtilen nitelikte) sesli. **gruff-voiced** : boğuk sesli. **shrill-voiced** : cırlak sesli, **2.** (sözle) beyan/ifade edilen/edilmiş. *his voiced opinion.* **3.** *s.bl.* titreşimli, ses tellerinin titreşimi ile telâffuz edilen. *"B, v and z" are voiced.*

voiceful, *sf.* sesli, sedalı, yüksek ses çıkaran, tannan. ***e.a.-*** *vocal, sounding, sonorous.*

voiceless, *sf.* **1.** sessiz, sedasız, ünsüz, **2.** suskun, sessiz, konuşmayan, sükût eden, **3.** çirkin sesli, sesi müzikal olmayan, **4.** söylenmeyen, açıklanmayan. ~ *sympathy.* **5.** oy/seçim hakkı olmayan, **6.** *s.bl.* (a) titreşimsiz. *"P, f and s" are voiceless.* (b) sessiz telâffuz olunan. ***e.a.-1.*** *mute, dumb, 2. silent, 4. unspoken, unuttered, 6.(a) unvoiced, aphonic.* ***k.a.- 6.*** *(a) voiced.*

voicelessly, *sf.* **1.** sessizce, **2.** susarak, sükût ederek, **3.** söylenmeden, açıklanmadan, **4.** söz/oy hakkı olmaksızın, **5.** titreşimsiz olarak.

voicelessness, *is.* **1.** sessizlik, ünsüzlük, **2.** suskunluk, sükût, **3.** söylememe, açıklamama, **4.** oy hakkından mahrum olma, **5.** titreşimsizlik.

voiceprint, *is.* ses izge. ***e.a.-*** *sound spectrogram.*

voicer, *is.* **1.** söyleyen, seslen(dir)en, ifade/beyan eden, **2.** akortçu, akort eden.

voice vote, *is.* sesli oylama.

void[1], *sf.* **1.** (yasa, belge, vb.) geçersiz, hükümsüz, yürürlükte olmayan, mülga. *A contract made by a person under legal age is ~ .* **2.** etkisiz, yararsız, faydasız, boş, beyhude, **3.** *gen.* **~ of** : ...-den yoksun/mahrum, ...-sız. **a life ~ of meaning** : anlamsız bir hayat. **His words were ~ of sense** : Sözleri manasızdı. **4.** (içi) boş, **5.** (makam, görev, vb.) açık, münhal. ***e.a.-1.*** *invalid, null, 2. useless, ineffectual, vain, 3. devoid, destitute, 4. empty, 5. vacant.*

void[2], *is.* **1.** boşluk, vakum, **2.** açıklık, **3.** boş yer, **4. counter** *d.d. tipografi* ara, boşluk.

void[3], *gl.f.* **1.** geçersiz/hükümsüz kılmak, iptal etmek. *to ~ a check.* **2.** boşaltmak, çıkarmak. *to ~ excrement.* **3.** *gen.* **~ of** : tahliye etmek, boşalt(tır)mak. *to ~ a chamber of occupants.* **4.** *esk. bk.:* **vacate, 5.** *esk.* (a) *bk.:* **avoid,** (b) *bk.:* **dismiss, expel.** ***e.a.- 1.*** *invalidate, nullify, 2. empty, discharge, evacuate, 3. clear, empty.*

voidable, *sf.* **1.** iptal edilebilir, geçersiz/hükümsüz kılınabilir, **2.** *huk.* yürürlükten kaldırılabilir, gaçersiz/hükümsüz sayılabilir, **3.** boşaltılabilir.

voidance, *is.* **1.** iptal, geçersiz/hükümsüz kılma, **2.** boşaltma, tahliye, **3.** açıklık, boşluk, münhal. ***e.a.- 3.*** *vacancy.*

voided, *sf.* **1.**boşal(tıl)mış, **2.** geçersiz, hükümsüz, iptal edilmiş, hükmü kaldırılmış, **3.** (armalarda) ortası boş/açık.

voider, *is.* **1.** iptal eden, geçersiz/hükümsüz kılan, **2.** boşaltan.

voidness, *is.* **1.** geçersizlik, hükümsüzlük, **2.** yararsızlık, faydasızlık, **3.** boşluk, **4.** anlamsızlık, manasızlık, hiçlik.

voilà, *Fr.- ünl.* **1.** İşte! Bak! (başarı ve memnunluk ifade eder), **2. Voilà tout** ! Hepsi bu kadar! Vesselâm! ***e.a.-1.*** *There it is! Look! See! behold! 2. that is all!*

voile, *is.* vual, ince pamuklu/yünlü/reyon kumaş.

voir dire, *huk.* **1.** tanığın kendi yetkisi çerçevesinde doğru söyleyeceğine dair ettiği yemin, **2.** yeterliğini tespit için tanığın veya jüri üyesinin ilk sorgusu.

vol. = **1.** volcano, **2.** volume, **3.** volunteer.

volant, *sf.* **1.** uçan, uçabilen, **2.** atik, çevik. ***e.a.- 2.*** *nimble.*

volante, *sf.&zf. müz.It.* hafif ve çevik/hızlı.

Volapük, *is.* (Almanya'da 1879'da icat olunan) milletler arası uydurma dil.

volar, *sf.* **1.** avuç içi+, taban/ayak altı+, **2.** uçucu, uçan, uçmaya elverişli/yarayan.

volatile, *sf.* **1.** uçucu, çabuk buharlaşan. *gasoline is ~ .* **2.** tehlikeli, her an patlak verebilir. *a ~ political situation.* **3.** kaypak, değişebilir. *a ~ isposition.* **4.** geçici, süreksiz, muvakkat. *~ beauty.* **5.** dalgalanan, inip çıkan, kararsız, mütehavvil. *a~ stock market.* **6.** *esk.* uçabilen (kuş vb.). ***e.a.- 1.*** *evaporable, 2. explosive, 3. changeable, flighty, fickle, frivolous, mercury, 4. fleeting, transient.*

volatileness, *is. bk.:* **volatility.**

volatile salt, *is.* **1.** *bk.:* **ammonium carbonate, 2.** *bk.:* **sal volatile** (2).

volatilisation, *is. Brit. bk.:* **volatilization.**

volatilise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **volatilize.**

volatility, *is.* **1.** uçuculuk, çabuk buharlaşma, **2.** tehlike, her an patlak verebilme, **3.** süreksizlik, geçicilik, devamsızlık, **4.** (fiyat vb.) dalgalanma, kararsızlık, inip çıkma.

volatilization, *is.* uçuculuk, çabuk buharlaşma. *Brit.* **volatilisation.**

volatilize, *f.* **-ized, -izing** buharlaş(tır)mak, uç(ur)mak, buhar/uçucu gaz hâline dönüş(tür)mek. *Brit.:* **volatilise.**

vol-au-vent, *is.* (Fransız usulü) talaş böreği.

volcanic = vulcanian, *sf.* **1.** yanardağ/volkan gibi, **2.** volkanik, püskürük, indifaî, yanardağdan çıkan.~ *mud.* **3.** volkan gibi, patlayan, **4.** yanardağ+, yanardağların bulunduğu, yanardağlı.~ *island.* **5. ~ ash:** dışık, yanardağ külü. **~ bomb** : yanardağ bombası, yanardağ patlamasında dışarıya fırlayan yuvarlak lâv parçası. **~ cone** : yanardağ konisi. **~ earthquake** : yanardağ depremi. **~ glass** : yanardağ camı, volkanik cam, lâvların çabuk soğumasından ileri gelen cam gibi volkanik kaya. **~ tuff** : tüf.

volcanically, *zf.* volkanik olarak, indifa suretiyle.

volcanicity, *is.* yanardağlılık, yanardağlarla örtülü olma.

volcanism = vulcanism, *is. jeol.* yanardağ olayları, volkanik olaylar. **volcanist** : yanardağ bilgini, yanardağcı.

volcano, *is., ç.* **-noes, -nos** yanardağ, volkan. ~ **of Hawaiian type** : kalkan biçimli yanardağ.

volcanologic(al), *sf.* yanardağ+, volkanik, volkanik olaylardan ileri gelen. ~ *processes that shape the planets.*

volcanologist, *is.* yanardağ bilgini.

volcanology, *is.* yanardağ bilimi.

vole, *is.* **1.** *zool.* tarla faresi, kır sıçanı *(Microtus agrestis, M. pennsylvanicus).* **field** ~ : kır sıçanı. **short-tailed** ~ : tarla sıçanı. **water** ~ : su sıçanı, **2.** (iskambilde) bütün kâğıtları kazanma(k). ***e.a.- 1. field mouse, meadow mouse.***

volery, *is., ç.* **-ries** büyük kuş kafesi, bu kafesteki kuşlar. ***e.a.- aviary.***

volitant, *sf.* uçan, uçabilen.

volitation, *is.* uçma, uçuş, uçabilme. **volitational** : uçuş+.

volitency, *is.* irade kuvveti, istek, irade.

volitent, *sf.* istekli, gönüllü. ***e.a.- willing, voluntary.***

volition, *is.* **1.** arzu, istek, ihtiyar, seçme. **of his own** ~ : kendi isteği ile, kendiliğinden. *He offered to help us of his own* ~ . **2.** irade (kuvveti). *The use of drugs has weakened his* ~ , **3.** seçi, istemli/iradî karar. ***e.a.- 1. discretion, choice, will, 2. will, 3. choice, decision.***

volitional = volitionary, *sf.* istemli, ihtiyarî, iradî, kendi arzusu ile, kendiliğinden.

volitive, *sf.* **1.** arzuya/isteğe bağlı, ihtiyarî, **2.** *gr.* istem, istek/arzu/izin/müsaade bildiren. *a* ~ *construction.*

volley[1], *is., ç.* **-leys 1.** yaylım ateş, **2.** (küfür, protesto, vb.) yağmur. *a* ~ *of protests.* **3.** (tenis vb.) uçara, uçara aşırma, top yere değmeden vuruş, vole.

volley[2], *gl.f.* **-leyed, -leying 1.** yaylım ateş etmek, **2.** (mermi, taş, küfür vb.) yağmuruna tutmak, **3.** (tenis vb.) uçara aşırmak, topa yere değmeden vurmak, vole vurmak.

volleyball, *is.* uçan top, voleybol.

volplane, *gs.f.* **-planed, -planing** havada kaydırmak, motoru kapatıp uçağı plânör gibi uçurmak.

vols. = volumes.

volt, *is.* **1.** *elekt.* volt, MKS birim sisteminde gerilim/e.m.k. birimi. 1 Omluk direncin uçlarına uygulanınca 1 Amper akım geçiren gerilim. *kıs.:* **V, v. 2.** atın bir merkez etrafında yan yan yürümesi, **3.** (eskrimde vuruştan sakınmak için) anî sıçrama.

voltage, *is. elekt.* gerilim, voltaj . ~ **divider** : gerilimbölen. ~ **drop** : gerilim düşüşü/düşmesi. ~ **doubler** : gerilim katlayıcı. ~ **regulator** : gerilim düzenleci. **voltmeter** : gerilimölçer, voltmetre.

volta, *is., ç.* **-te** *müz. It.* kez, defa, kere. **prima volta** : ilk kez. **seconda volta** : ikinci kez. **una volta** : bir kez.

voltaic, *sf. elekt.* volta+, kimyasal etkinin ürettiği elektrikle ilgili. ~ **battery = galvanic battery** : volta pili. ~ **cell** : volta gözesi. ~ **couple** : volta çifti. ~ **pile = galvanic pile** : galvani pili.

voltaism, *is.* elektrik akımının kimyasal etkilerini inceleyen bilim.

voltameter, *is.* voltametre: elektrolizle ayrışan madde miktarını kullanarak iletkenden geçen elektrik yükünü ölçen düzen.

voltammeter, *is. elekt.* gerilim ve akım ölçen alet, voltmetre - ampermetre.

volt-ampere, *is. elekt.* voltamper, *kıs.:* VA, va.

volte-face, *is.* geriye dönüş/dönme, politika değiştirme. ***e.a.- about-face.***

volubility, *is.* cerbeze, dillilik, natıka, konuşkanlık, düzgün /selis ve çabuk konuşabilme.

voluble, *sf.* **1.** cerbezeli, dilli, natıkası kuvvetli, konuşkan, çenebaz, düzgün/selis ve çabuk konuşan, **2.** yuvarlanan, **3.** *bot.* sarılan. ***e.a.- 1. fluent, talkative, loquacious, garrulous, 2. revolving, 3. twinning. k.a.-1. taciturn.***

volubly, *zf.* çenebazlıkla, konuşkanlıkla, natıka kuvveti ile, düzgün/selis/beliğ bir şekilde, belâğatle.

volume, *is.* **1.** (kitap) cilt. *We own a library of 2000 ~s.* **2.** bir cilt kitap, **3.** bir cildi doldurmaya yeterli malzeme, **4.** (eski papirüs, parşömen vb.) tomar, deste, **5.** hacim, oylum. *the storeroom has a* ~ *of 40 m^3* . **6.** külliyetli miktar. *a* ~ *of mail.* **7.** miktar. *the* ~ *of sale. The* ~ *of passenger travel on the railways is decreasing.* **8.** (ses) gürlük, ses şiddeti. *To turn up the* ~ *on a radio. A voice that lacks* ~ . **9. speak volumes (for sth.)** : açıkça ve tam olarak anlatmak/belirtmek, apaçık belli etmek, manidar olmak. *Her*

refusal to go t o the concert with him speaks volumes for her feelings. ***e.a.-2.*** *book,* ***4.*** *roll, scroll,* ***5.*** *size,* ***7.*** *amount, total,* ***8.*** *loudness.*

volumed, *sf.* **1.** ... ciltlik. *A two ~ dictionary.* **2.** yığın, küme (hâlinde) (duman, vb.), **3.** oylumlu, hacimli.

volumeter, *is.* oylumölçer, hacim ölçen alet.

volumetric(al), *sf.* oylumsal, hacim+. ~ **analysis** : oylumsal çözümleme. ~ **flask** : ölçü toparı.

volumetrically, *zf.* oylum ölçümle, oylum ölçerek.

volumetry, *is.* oylum ölçme.

voluminous, *sf.* **1.** pek büyük, cesim, muazzam, hacimli. *A ~ cloak covered him from head to foot.* **2.** (yazı vb.) ciltler dolusu/dolduran. *A ~ litterature on the subject. A ~ report. a* **3.** (yazar) üretken, verimli, çok kitap yazan, velût.~ *author.* **4.** (konuşma, yazı vb.) çok uzun, ayrıntılı, mufassal, **5.** kat kat, çok katlı. ~ *petticoats.* ***e.a.- 1.*** *copious,* ***3.*** *productive,* ***4.*** *prolix.*

voluminously, *zf.* ayrıntılı olarak, ciltler dolduracak şekilde, uzun uzun, mufassalan.

voluminosity = voluminousness, *is.* **1.** hacimlilik, büyüklük, **2.** üretkenlik, verimlilik, **3.** ayrıntı(lılık), mufassallık.

voluntarily, *zf.* isteyerek, gönüllü olarak, gönül rızası ile.

voluntariness, *is.* gönüllülük, isteyerek/kendiliğinden yapma.

voluntarism, *is.* **1.** *fel.* istenççilik, iradecilik: usa ve bilmeye değil de istence üstünlük tanıyan, ruhsal olayların ve bilgi sürecinin temelinde istenci gören felsefe öğretisi, **2.** *bk.:* **voluntaryism.**

voluntarist, *sf.&is.* istenççi.

voluntaristic, *sf.* istenççil.

voluntary[1], *sf.* **1.** istemli, isteyerek, ihtiyarî, gönül rızası ile yapılan, gönülden kopan. *a ~ contribution.* **2.** gönüllü, fahrî. *a ~ service. ~ workers built a road to the village.* **3.** *huk.* (a) iradî, iradeye bağlı, kendi isteği ile/zorlanmadan hareket eden/yapılan, (b) bile bile, kasıtlı.~ *manslaughter.* **4.** *fizy.* iradî, isteyerek kontrol edilebilen. ~ *muscles.* **5.** doğal, içten gelen, kendiliğinden. ~ *laughter.* **6.** irade sahibi, hür, serbest. ***e.a.-1.*** *intentional, purposeful, intended, designed, considered, volitional,* ***3.*** *(b) deliberate.* ***5.*** *spontaneous, natural, unforced.* ***k.a.-1,2.*** *compulsory, compelled, forced,* ***3.*** *(b) unintentional, instinctive, involuntary.*

voluntary[2], *is., ç.* **-taries 1.** gönüllü yapılan iş, **2.** kilisede ayinden önce/sonra çalınan org solosu, **3.** istek üzerine çalınan müzik parçası, **4.** *esk. bk.:* **volunteer.**

voluntaryism = voluntarism, *is.* din ve eğitim kurumlarının gönüllü yardımlarla desteklenmesi ilkesi; gönüllü iş ve para ile yönetilen sistem. **voluntaryist** : bu ilke yanlısı.

volunteer[1], *is.* **1.** gönüllü, **2.** kendi isteği ile bir göreve giren kimse, **3.** *ABD* gönüllü asker, **4.** *huk.* kendisine karşılıksız olarak mal verilen kimse, **5.** ekilmeden/kendiliğinden biten bitki, **6.** *b.h.* Tennessee'li (Tennessee eyaletinin takma adı **Volunteer State**' dir).

volunteer[2], *sf.* **1.** gönüllü+, gönüllülerden oluşan, **2.** ekilmeden/kendiliğinden biten.

volunteer[3], *f.* **1.** gönüllü olmak, gönüllü olarak bir işi yapmak, **2.** *ABD* gönüllü asker olmak, **3.** sorulmadan/kendiliğinden söylemek/bildirmek. ~ **information** : kendiliğinden bilgi vermek.

voluptuary, *sf.&is., ç.* **-aries** şehvet/zevk düşkünü (kimse).

voluptuous, *sf.* **1.** şehvete düşkün, zevk ve şehvet düşkünü, zevki/sefahati seven. *a ~ life.* **2.** kösnül, şehvanî, şehevî, şehvetli. ~ *pleasure.* **3.** çekici, cazip, şehvet uyandıran. ~ *beauty.* **4.** duysal, hissî.

voluptuously, *zf.* şehvetle, şehvetli bir şekilde.

voluptuousity = voluptuousness, *is.* şehvete düşkünlük, kösnüllük, şehvetperestlik, şehvetlilik.

volute, *is.* **1.** kıvrım, spiral, helezon (şeklinde cisim), **2.** *mim.* kıvrık/helezonî sütun başlığı, **3.** helezonî merdiven trabzan başlığı, **4.** *zool.* (a) sarmal salyangoz *(Volutidae)* : Sıcak denizlerde yaşayan kıvrık kabuğu çok süslü bir deniz salyangozu, (b) kıvrım, salyangoz kabuğunun bir kıvrımı.

volute(d), *sf.* kıvrık, helezonî, kıvrımlı. **volute pump** : kıvrık tulumba. **volute spring** : kıvrımlı yay, zemberek.

volution, *is.* **1.** kıvrım, kıvrıklık, **2.** salyangoz kabuğu kıvrımı, **3.** kıvrılma, dönme, bükülme, sarılma, yuvarlanma, **4.** helezonî hareket, yuvarlanma/dönme hareketi.

volutoid, *sf.&is.* kıvrımlı (karından ayaklı hayvan), salyangozumsu, salyangoz biçiminde.

volva, *is. bot.* mantar zarı, olgunlaşmamış mantarları kaplayan kılıf.

volvate, *sf. bot.* zarlı, kılıflı.

volvox, *is. zool.* volvoks : suda küresel topluluklar hâlinde yaşayan kamçılı bir gözeli.

volvulus, *is., ç.* **-luses** *patol.* bağırsak düğümlenmesi.

vomer, *is. anat.* saban kemiği, omurgalılarda burun boşluğu bölmesindeki en iri kemik.

vomerine, *sf.* saban kemiğine ait.

vomica, *is., ç.* **-cae** *patol.* **1.** irin toplama: bir organda, özellikle akciğerde irin toplanması, **2.** irin toplanan boşluk, **3.** irin tükürme.

vomit, *f.&is.* **1.** kusma(k), istifra etme(k), **2.** püskür(t)me(k), fışkır(t)ma(k). *The volcano vomited flames and molten rock.* **3.** kusmuk, kusuntu, **4.** kusturucu ilâç. ***e.a.- 4. emetic.***

vomiter, *is.* **1.** kusan, istifra eden, **2.** püskürten, fışkırtan.

vomitive, *sf.&is.* kusturucu (ilâç).

vomito, *is. patol.* **1.** sarı humma, **2.** kara kusmuk (sarı hummalı hastalar çıkarır).

vomitorium, *is., ç.* **-toria** *bk.:* **vomitory** (4).

vomitory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** kusturucu (ilâç), **2.** kusma+, **3.** püskürten/fışkırtan ağız/açıklık, **4. vomitorium** *d.d.* (eski Roma'da) anfiteatr giriş /çıkış koridoru.

vomitous, *sf. bk.:* **vomitive.**

vomiturition, *is. tıp* **1.** öğürtü, öğürme, **2.** öğürerek çıkarılan az miktarda kusuntu. ***e.a.- retching.***

vomitus, *is., ç.* **-tuses** *tıp* **1.** kusma, **2.** kusmuk, kusuntu.

von, *e. Alm.* Almanya ve Avusturya'da isimlere eklenen menşe ve asalet unvanı: *Paul von Hindenburg* gibi.

voodoo[1], *sf.&is., ç.* **-doos 1.** (Batı Afrika'dan Amerika'ya gelen zencilere özgü) büyü, afsun, sihirbazlık, **2.** (zenci) büyücü, afsuncu, sihirbaz, **3.** büyü malzemesi, **4.** büyücülük töreni, **5.** büyücülük, afsunculuk, sihirbazlık, üfürükçülük. **voudou** *ş.d.y.* ***e.a.- 1. magic, hex, jinx, 2. sorcerer, 3. charm, 5. sorcery.***

voodoo[2], *gl.f.* **-dooed, -dooing.** büyülemek, afsunlamak, büyü/afsun/sihir yapmak, büyücülük/sihirbazlık yapmak. ***e.a.- hex, bewitch.***

voodooism, *is.* **1.** (zenci) büyücülük ayini, **2.** büyücülük, sihirbazlık, afsunculuk, üfürükçülük. **voodooist** : büyücü, sihirbaz. **voodooistic** : sihirbazca, büyücüye/büyüye özgü.

-vora, *son ek* **-vore** ve **-a** son eklerinin bileşik şekli. Hayvanları sınıflandırmada kullanılır : *Carnivora* gibi.

voracious, *sf.* **1.** obur, doymaz, doymak bilmez, **2.** tamahkâr, haris, aç gözlü, gözü doymaz, **3.** çok hevesli, arzulu. *~ readers.* ***e.a.- 1. ravenous, 2. greedy, rapacious, 3. eager, insatiable.***

voraciously, *zf.* **1.** oburca, doymak bilmezcesine, **2.** tamahkârlıkla, hırsla, aç gözlülükle, **3.** hevesle, arzu ile.

voracity, *is.* **1.** oburluk, doymazlık, **2.** tamahkârlık, hırs, aç gözlülük, **3.** büyük heves/arzu.

-vore, *son ek* -çil, -obur, yiyici, -yiyen anlamları katar. *ör.: carnivore :* etçil, etobur. *bk.:* **-vora, -vorous.**

vorlage, *is.* (kayakta) öne eğilme.

-vorous, *son ek* **-vore** ve **-ous** son eklerinin bileşimi. **-vora** ve **-vore** ile son bulan isimlerden sıfat yapar: *ör.: carnivorous.*

vortex, *is., ç.* **-texes, -tices 1.** burgaç, girdap, **2.** kasırga, **3.** önüne geçilmez durum, girdaba kapılmış gibi önlenemeyen/kontrol edilemeyen olay, felâket, âfet. *The two nations were unwillingly drawn into the ~ of war.* **4.** Descartes felsefesinde sonradan evreni oluşturan burgaçlı kozmik kütle. ***e.a.-1. whirlpool, 2. tornado, whirlwind.***

vortical, *sf.* **1.** burgaçlı, girdaplı, burgaç/girdap gibi, **2.** burgaca/girdaba kapılmış sürüklenen, önüne geçilmez, önlenemez. **vortically** : girdapla sürüklenircesine, önlenemeyecek şekilde.

vorticella, *is. zool.* çan hayvanı.

vortices, *ç. is. bk.:* **vortex.**

vorticose, *sf. bk.:* **vortical** (1).

vortiginous, *sf. bk.:* **vortical** (1).

votable = voteable, *sf.* oylanabilir, oya konulabilir.

votaress, *is.* kendini bir ülküye adamış kadın.

votary, *sf.&is., ç.* **-ries** kendini bir ülküye/dine vb. adamış kimse (keşiş, rahibe, vb.) **votarist** *d.d.*

vote[1], *is.* **1.** oy, rey. *The person receiving the most votes is elected. I shall give my ~ to Mr. X.* **2.** oy pusulası.*Members were asked to place their votes in the box. More than a million votes were cast.* **3.** oy(lama)/seçim hakkı. *Not everybody has a ~. To give women the ~.* **4.** oylama sonucu. *Was the ~ for or against the resolution?* **5.** oylarla belirtilen fikir/karar. *The women's ~ will certainly be in favor of spending more on schools. the labor ~. the ~ of the people.* **6.** oy toplamı, **7. cast/record one's ~** *k.d.* oy vermek, oyunu kullanmak, **8. put sth. to the ~** : bir şeyi oya koymak, oya başvurmak.

vote[2], *f.* **voted, voting 1.** oylamak, oy/rey vermek. **~ for** : oyunu ...-e vermek, seçmek. *He voted for the Democrats.* **~ against** : seçmemek, aleyhte oy vermek, **2.** lehinde oy vermek, oy vererek seçmek, oyu ile desteklemek, **3.** oy birliği/çoğunluğu ile kararlaştırmak, kabul/ilân etmek. *Parliament has voted the town a large sum of money for a new road. They voted the trip a success.* **4.** *k.d.* önermek, teklif etmek, teklifinde bulunmak , fikir beyan etmek. *I ~ that we go.* **5. ~ down/off/out :** (aleyhte oy vererek) yenilgiye uğratmak, düşürmek. *The government are afraid they will be voted out of office at the next election.* **6. ~ in :** seçmek, (lehinde oy vererek) kazandırmak. *People have just voted in a new government.* ***e.a.- 4. suggest, 5. defeat, 6. elect.***

voteable, *sf. bk.:* **votable.**

vote getter, *is.* oy alıcı, oy toplayıcı: çok oy alan aday veya seçim sloganı. **vote getting** : (çok) oy toplama/alma.

voteless, *sf.* **1.** oysuz, oylamadan, **2.** oy kullanamaz.

voter, *is.* **1.** seçmen, **2.** oy veren, oy verme hakkı olan.

voting machine, *is.* oylama makinesi, oyları kaydeden makine.

votive, *sf.* **1.** adanan, adanmış, adak olarak verilen. *a ~ offering.* **2.** adak +, nezir+. **votively** : adak olarak. **votiveness** : adaklık. **votive Mass** : adak ayini.

vouch, *f.* **1. ~ for** : doğrulamak, teyit etmek, desteklemek. *His record in office vouches for his integrity. I can ~ for the truth of the story.* **2. ~ for** : kefil olmak, teminat vermek. *to ~ s.o. in a business transaction.* **3.** şahadet etmak, tasdik etmek, **4.** *esk.* tapu veya kefaletin doğruluğuna tanıklık ettirmek için mahkemeye celp etmek. ***e.a.-1. confirm, substantiate, 2.warrant, attest to.***

vouchee, *is.* tapu veya kefaletin doğruluğunu belirten tanık.

voucher, *is.* **1.** kefil, **2.** yolluk bildirisi, harcırah beyannamesi, **3.** senet, tanıt, belgit, vesika, belge, **4. voucher system** : (a) muhasebecilikte: bildiri sistemi, masrafların bildirilerle kontrolü, (b) **voucher plan** *d.d.* harçlık sistemi, okul çağındaki çocuğa harçlık verme usulü.

vouchsafe, *f.* **-safed, -safing 1.** ihsan/teberru etmek, bağışlamak, lûtuf olarak vermek. *For all the mercies vouchsafed us, we are truly grateful to God.* **2.** lûtfetmek, lütfen izin vermek. *They vouchsafed his return to his own country.* **3.** tenezzül etmek, lûtuf ve inayette bulunmak. *The proud man vouchsafed no reply when we spoke to him.* **4. be vouchsafed** : nasip olmak. ***e.a.- 1. bestow, confer, accord, 2. allow, permit, 3. condescend, deign.***

vouchsafement, *is.* lütuf, ihsan, bağış, teberru, tenezzül, inayet.

voussoir, *is. mim.* kemer taşı, kemeri meydana getiren kama şeklindeki taşlardan her biri.

vow[1], *is.* **1.** ant, yemin, ahit, **2.** adak, nezir, **3. marriage vows** : evlilik sözü, **4. take/make ~** : ant içmek, yemin etmek. *All men took/made a ~ to their leader.* **5. take vows** : rahibe olmak, **6. under a ~** : yeminli. ***e.a.- 1. oath, pledge, promise.***

vow[2], *f.* **1.** ant içmek, yemin etmek, ahdetmek. *They vowed revenge. He vowed to kill his wife's lover.* **2.** adamak, vakfetmek. *Priests ~ their lives to the service of the church.* **3.** söz vermek, vadetmek, temin etmek. *He vowed that he would take the matter to the court.* **4. ~ not to** : tövbe etmek.

vowel, *sf.&is.* **1.** *s.bl.* ünlü, **2.** sesli harf, **3. ~ harmony** : ses uyumu, **4. ~ point** : (Arapça/İbranîce) hareke, nokta, seslendirme işareti, **5. close ~** : dar sesli.

vowelization, *is.* (Arapça/İbranîce) harekeleme, noktalama.

vowelize, *gl.f.* **-ized, -izing** harekelemek, noktalamak.

vowless, *sf.* antsız, yeminsiz, ahitsiz.

vox, *is., ç.* **voces** ses. ***e.a.*** *- voice, sound.*

vox angelica, *is.* **1.** lâhutî ses, **2.** (orgda) yumuşak ses kontrolu. **vow humana** :(orgda) insan sesi kontrolu.

vox populi, *is.* kamuoyu, halkın sesi. ***e.a.*** *- popular opinion.*

voyage, *is&f.* **-aged, -aging 1.** yolculuk, seyahat (etmek). *The ~ from England to India used to take 6 months. When I retire, I am going on/shall make/shall take a long sea ~ .* **2.** uzun ve maceralı yolculuk (özellikle deniz/hava yolculuğu), **3. voyages** : seyahatname. *The voyages of Evliya Çelebi makes an interesting reading.* ***e.a.*** *- trip, travel, journey.*

voyageable, *sf. bk.:* **navigable.**

voyager, *is.* yolcu, seyyah.

voyageur, *is., ç.* **-geurs** (Kanada) kürk ticareti için nehirde nakliyat yapan kimse, kürk tüccarı.

voyeur, *is., ç.* **-yeurs** dikizci, röntgenci: başkalarının cinsel ilişkilerini gizlice gözetlemekten cinsel zevk alan kimse. **voyeurism** : dikizcilik, röntgencilik. **voyeuristic** : dikizcilik+. **voyeuristically** : dikizcilikle, röntgencilikle.

V.P. = **V. Pres.** = Vice President.

V-particle, *is. fiz. bk.:* **hyperon.**

vraisemblance, *is. Fr.* gerçeğe/doğruya benzerlik. ***e.a.*** *- verisimilitude.*

VTO *hv.* = vertical takeoff.

VTOL : düşey kalkıp inebilen hava aracı.

V-type engine *oto.* V-silindirli motor.

VU/vu = volume unit.

vug/vugg/vugh, *is. min.* kaya oyuğu.

Vulcan, *is.* Vulkan, Romalıların ateş tanrısı. **~ powder** : kayaları parçalamak için kullanılan bir tür dinamit.

Vulcanian, *sf.* **1.** Ateş Tanrısı Vulkan'a ait, **2.** yanardağ.

vulcanisation, *is. Brit. bk.:* **vulcanization.**

vulcanise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **vulcanize.**

vulcaniser, *is. Brit. bk.:* **vulcanizer.**

vulcanism = vulcanist, *is. jeol. bk.:* **volcanism/volcanist.**

vulcanite, *is.* ebonit. ***e.a.*** *- ebonite.*

vulcanization, *is.* (kauçuğu) kükürtleme, kükürtle sertleştirme, vulkanize etme.*Brit.:* **volcanisation.**

vulcanize, *f.* **-ized, -izing**(kauçuğu) kükürtlemek, kükürtle sertleştirmek, vulkanize etmek. *Brit.:* **vulcanise.**

vulcanizer, *is.* kükürtleyen, kükürtle sertleştiren.

vulcanological/vulcanologist/vulcanology *bk.:* **volcanological/volcanologist/volcanology.**

Vulg. = Vulgate.

vulg. = **1.** vulgar, **2.** vulgarly.

vulgar[1], *sf.* **1.** kaba, terbiyesiz, çirkin, iğrenç, galiz. *She is a very ~ woman, to shout like that at the top of her voice.* **2.** ayıp, müstehcen, edep dışı, **3.** adî, bayağı, zevksiz, aşağılık, pespaye. *The house was full of costly, but very ~ furniture.* **the ~ herd** : ayak takımı, avam, halk sürüsü, **4.** genel, umumî, umuma mahsus. *~ opinion.* **5.** halk+, halka mahsus, amiyane. **the ~ tongue** : halk dili, amiyane dil. **the ~ masses** : halk kütlesi. **~ superstitions** : halka mahsus bâtıl inanışlar. **a ~ translation** : halk dili ile çeviri. ***e.a.-1.*** *crude, coarse, boorish, inelegant, low, common,* ***2.*** *indecent, obscene, lewd,* ***4.*** *popular, common,* ***5.*** *colloquial, vernacular.* ***k.a.*** *- elegant, refined, polite, mannerly.*

vulgar[2], *is.* **1.** *esk.* halk, ahali, toplum, **2.** *esk.* halk dili, konuşulan dil.

vulgarian, *is.* kaba/terbiyesiz/görgüsüz kimse, hödük.

vulgarisation, *is. Brit. bk.:* **vulgarization.**

vulgarise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **vulgarize.**

vulgariser, *is. Brit. bk.:* **vulgarizer.**

vulgarism, *is.* **1.** kabalık, terbiyesizlik, adîlik, bayağılık, pespayelik, **2.** halk dili, halk deyimi, argo.

vulgarity, *is., ç.* **-ties** *(2 için)* **1.** kabalık, terbiyesizlik, adîlik, görgüsüzlük, bayağılık, pespayelik, **2.** kaba/terbiyesiz davranış/hareket.

vulgarization, *is.* **1.** kabalaştırma, adîleştirme, bayağılaştırma, **2.** genelleştirme, halk seviyesine indirme, halkın anlayacağı şekle sokma. *Brit.:* **vulgarisation.**

vulgarize, *f.* **-ized, -izing 1.** kabalaştırmak, adîleştirmek, bayağılaştırmak, **2.** genelleştirmek, halk seviyesine indirmek, halkın anlayacağı şekle sokmak. *Brit.:* **vulgarise.**

vulgarizer, *is.* **1.** kabalaştıran, adîleştiren, bayağılaştıran, **2.** genelleştiren, halk seviyesine indiren, halkın anlayacağı şekle sokan. *Brit.:* **vulgariser.**

vulgarly, *zf.* **1.** kabaca, terbiyesizce, adîce, bayağıca, **2.** ayıp/müstehçen bir şekilde, **3.** halkın anlayacağı şekilde.

vulgarness, *is. bk.:* **vulgarity.**

vulgate, *sf.&is.* **1.** *b.h.* Kutsal Kitap'ın Lâtince çevirisi (IV. yüzyıl), **2.** herkesçe kabul edilen (metin, çeviri, vb.), **3.** amiyane (nutuk/demeç/konuşma).

vulnerability, *is.* **1.** kolayca yaralanabilme/incinme/zedelenme, **2.** savuncasızlık, tehlikeye/hücuma maruz bulunma.

vulnerable, *sf.* **1.** kolayca yaralanabilir, incinebilir, zedelenebilir. *Ederly people, living alone, are especially ~ .* **2.** (eleştirmeye, tehlikeye vb.) açık, maruz. *Lack of employment outside the home make women more ~ to depression.* **3.** savuncasız, savunmasız, saldırıya/hücuma maruz, tehlikede. *a particularly ~ outpost.* **4.** (briçte) üçlü oyunun birini kazanan.

vulnerableness, *is. bk.:* **vulnerability.**

vulnerably, *zf.* kolayca yaralanabilecek/incinebilecek/zedelenebilecek şekilde, savuncasızlıkla, tehlikeye maruz kalarak.

vulnerary, *sf.&is., ç.* **-aries** sağaltımsal/sağaltan/yarayı iyileştiren (ilâç).

vulpecular, *sf. bk.:* **vulpine** (1).

vulpine, *sf.* **1.** tilki+, tilki gibi, tilkiye ait, **2.** tilki gibi, kurnaz, **3. ~ possum** *zool.* tilki kuskusu : kalın fırça biçiminde kuyruklu, uzun bacaklı keseli hayvan. Uzunluğu 60 cm, kuyruğu 45 cm. ***e.a.- 2.*** *sly, crafty.*

vulture, *is.* **1.** *zool.* akbaba *(Accipitridae),* **2.** akbaba kralı *(Chatartes papa),* **3. bearded ~** : sakallı akbaba, kuzu kartalı *(Gypaetus barbatus),* **4. black ~** : rahip akbaba *(Aegypius monachus),* **5. Egyptian ~ :** leş/Mısır akbabası, **6. griffon ~ :** kızıl akbaba *(Gyps fulvus).*

vulturine = vulturous, *sf.* **1.** akbaba gibi, akbabamsı, **2.** akbabaya benzer, akbaba gibi, yırtıcı, insafsız. *a ~ critic.*

vulva, *is., ç.* **-vae, -vas** *anat.* ferç, kadın cinsel organının dış kısmı, vulva, *kaba* am. **pudendum** *d.d.*

vulval = vulvar, *sf.* ferce ait.

vulvate = vulviform, *sf.* ferç şeklinde.

vv. = 1. verses, **2.** *müz.* violins.

v.v. = vice versa.

vying, *sf.* **1.** çatışan, rekabet eden, **2.** *bk.:* **vie** *(sf.f.).* ***e.a.- 1.*** *competing, contending.*

*****

***

*

W

W, w, *is., ç.* **W's/Ws/w's/ws**, İngiliz alfabesinin yirmi üçüncü harfi.

W, **1.** *elekt.* Watt, **2.** *kim.* Wolfram/tungsten.

W. *kıs.* **1.** Wales, **2.** Washington, **3.** Wednesday, **4.** Welsh, **5.** West(ern), **6.** Work.

w. *kıs.* **1.** *elekt.* watt(s), **2.** week(s), **3.** west (ern), **4.** wide, **5.** width, **6.** wife, **7.** with, **8.** word, **9.** *fiz.* work, **10.** wrong.

w/ = with.

WA, *kıs.* Washington (eyaleti).

WAAC = W.A.A.C. *kıs.- Brit.* Women's Army Auxiliary Corps.

Waaf = WAAF = W.A.A.F., *kıs.- Brit.* Women's Auxiliary Air Force.

WAAS = W.A.A.S., *kıs.-Brit.* Women's Auxiliary Army Service.

wabble, *f.* **-bled, -bling** *bk.:* **wobble.**

wabbler, *is. bk.:* **wobbler.**

wabbliness, *is. bk.:* **wobbliness.**

wabblingly, *zf. bk.:* **wobblingly.**

wabbly, *zf. bk.:* **wobbly.**

WAC = W.A.C., *is. ABD* Kadınlar Ordusunda (WAAC'de) çalışan kadın.

wacke, *is.* yumuşak bazalt kaya.

wackily, *zf.* **1.** delice, çılgınca, **2.** mantıksızca, saçmalayarak.

wackiness, *is.* **1.** delilik, çılgınlık, **2.** mantıksızlık, saçmalık, zırvalık.

wacky, *sf.* **wackier, wackiest** *argo* **1.** deli, çılgın, kaçık, **2.** mantıksız, saçma, zırva. **whacky** *ş.d.y.* ***e.a.-1.*** *crazy, eccentric, 2. irrational, erratic, screwy.*

wad[1], *is.* **1.** topak, tomar, tutam. *a ~ of hair. a ~ of gum.* **2.** (yün, pamuk, vb,) parça, yumak, tıkaç, tampon. *He plugged his ears with ~s of cotton to keep out the noise.* **3.** (kâğıt, banknot, vb.) deste, tomar. *He stuck a ~ of paper into the crack to keep the window from rattling.* **4.** tüfek sıkısı, **5.** *argo* küme, deste, yığın (para). *He took a ~ out of his pocket.* **6.** *Brit.- k.d.* (ot, saman, vb.) yığın, küme, **7.** *argo* servet, zenginlik, külliyetli para. *He made his ~ in real estate.* **8. bet one's ~** : bütün servetini bahse yatırmak, **9. shoot one's ~** : servetini har vurup harman savurmak, **10.** manganez oksit cevheri. **11.** *İsk. bk.:* **pledge, wager.**

wad[2], *gl.f.* **-dadded, wadding 1.** kümelemek, tomar yapmak, destelemek. *He wadded up the paper and threw it into the waste basket.* **2. ~ up** : sıkıca bohçalamak, sarmak, **3.** tampon koymak, tamponla yerinde tutmak, **4.** tıkaç koymak, (tüfek) sıkılamak/sıkıştırmak. *to ~ a gun. to ~ a charge in a gun.* **5.** *İsk. bk.:* **would**, **6.** *İsk. bk.:* **wed.**

wadding, *is.* **1.** tıkaç, tampon, (tüfek) sıkı, **2.** vatka, **3.** dolgu maddesi (yün, pamuk, kıtık, vb.).

waddle[1], *gs.f.* **-dled, -dling**. badi badi yürümek, yalpalamak, paytak paytak yürümek.

waddle[2], *is.* badi badi/paytak paytak yürüme/yürüyüş, yalpalama.

waddler, *is.* badi badi/paytak paytak yürüyen, yalpalayan.

waddlingly, *zf.* badi badi, paytak paytak, yalpalayarak.

waddly, *sf.* paytak, yalpalayan.

waddy, *is., ç.* **-dies** *Avust.* Avustralya yerlilerinin savaş sopası.

wade, *f.* **waded, wading 1.** (su/kar/çamur/kum içinde) yürümek, bata çıka ilerlemek, **2.** (çocuk, vb.) sığ suda oynamak, **3.** *gen.* **~ through** *k.d.* güçlükle ilerlemek, güç belâ bitirmek. *To ~ through a dull book.* **4.** (sığ sudan) yürüyerek geçmek. *to ~ a stream.* **5. ~ in / into** *k.d.* hızla atılmak/saldırmak, büyük enerji ve azimle başlamak. *He waded right in and got the job done in one hour.* ***e.a.-4.*** *ford.*

wader, *is.* **1.** kar/su/çamur içinde yürüyen kimse, **2.** su kuşu: uzun bacaklı, suda yürüyen

herhangi kuş (balıkçıl, vb.), **3. waders** : balıkçı çizmesi: su içinde giyilen, kalçaya kadar uzanan çizme.

wadi = wady, *is., ç.* **-dis 1.** (Arabistan, Suriye, K Afrika'da) sel yatağı, kuru dere, **2.** vadi. ***e.a.-2.*** *walley.*

wading bird, *is. zool.* yağmur kuşu, suda gezen uzun bacaklı kuş. **wading-birds**: yağmur kuşugiller *(Charadriidae).*

wadmaal = wadmal = wadmel = wadmol = wadmoll, *is.* şayak, kalın yünlü kumaş.

wadna, *İsk.* = **would not.**

wadset[1], *is.* (İskoç yasalarında) rehin bırakılan arazi / mülk.

wadset[2], *gl.f.* **-setted, -setting** *İsk.* terhin/ipotek etmek, rehin bırakmak. ***e.a.-*** *mortgage.*

wadsetter, *is. İsk.* rehin / ipotek alan.

wady, *is., ç.* **-dies** *bk.:* **wadi.**

wae, *is. İsk. bk.:* **woe.**

waeful = woefu, *sf. İsk. bk.:* **woeful, sad.**

waesuck(s), *İsk. ünl.* Eyvah! Heyhat! ***e.a.-*** *alas.*

WAF / W.A.F. = Women in the Air Force.

w.a.f. = with all faults.

wafer[1], *is.* **1.** çok ince bisküvi. *An ice cream ~ .* **2.** yufka, **3.** ince yassı şekerleme, **4.** eskiden mektupları mühürlemekte/kâğıtları birbirine yapıştırmakta kullanılan yapışkan etiket, **5.** *tıp* (a) kapsül: içine toz ilâç konulup yutulan ince yuvarlak hamur, (b) *bk.:* **suppository**, **6.** (Katoliklerin Aşâi Rabbanî ayinindeki) mayasız ince ekmek, **7.** rondelâ, pul, **8.** *elekt.* tüm devre levhası: elektronik tüm devreleri taşıyan ince silisyum levha.

wafer[2], *gl.f.* etiketle yapıştırmak/mühürlemek.

waferlike/wafery/wafer-thin, *sf.* incecik, yufka gibi, pek ince.

waff[1], *is. İsk.* **1.** esinti, rüzgârın üflemesi, nefha, **2.** rahatsızlık, hastalık, **3.** çalkap görme, kısa süre görüş/görme, **4.** hayalet, **5.** avare, derbeder, serseri. ***e.a.-1.*** *gust, puff.* **2.** *ailment,* **3.** *glimpse, sight, glance,* **4.** *ghost,* **5.** *tramp, vagrant.*

waff[2], *f. İsk. bk.:* **wave.**

waff[3], *sf. İsk.* **1.** aşağılık, adî, değersiz, cibilliyetsiz, **2.** kimsesiz, yalnız. ***e.a.-1.*** *inferior, worthless, lowborn,* **2.** *solitary, strayed.*

waffie, *is. İsk. bk.:* **tramp.**

waffle[1], *is.* ızgara gözleme, ızgara üzerinde pişirilmiş gözleme. ~ **iron** : gözleme ızgarası/kalıbı.

waffle[2], *sf.* göz göz, üzerinde ızgara izleri bulunan.

waffle[3], *gs.f.* **-fled, -fling** ikircimlenmek, oyala(n)mak, tereddüt etmek, kararsız olmak, karar verememek. *To ~ on an important issue.* ***e.a.-*** *waver, vacillate.*

waffler, *is.* tereddüt eden, oyalayan, kararsız kimse.

waffling, *sf.&is.* ikircimli, müterediddit, kararsız.

waft[1], *f.* **1.** (rüzgârla/dalgalarla) sürükle(n)mek, yavaş yavaş ilerle(t)mek. *The waves wafted the boat to shore. The night wind wafted the sound of singing across the lake.* **2.** (âdeta sihir kuvvetiyle) çabucak gitmek/uçmak/nakledilmek. *Be wafted by plane from Toronto to Paris.* **3.** uçmak, yüzmek. *A single feather wafted down to the ground.* **4.** (a) (meltem) hafifçe esmek, (b) (koku vb.) yayılmak, dağılmak. *Cooking smells wafted along the hall.* **5.** *esk.* el sallayarak çağırmak/yöneltmek/işaret vermek.

waft[2], *is.* **1.** hafif ses/koku. *~s of cigarette smoke.* **2.** hafif esinti, cereyan. *a ~ of air.* **3.** sürükle(n)me, yavaş yavaş ilerle(t)me, sürüyüp götürme, **4.** *den.* (a) flâmalarla verilen işaret, (b) işaret flâması, **5.** el sallama. ***e.a.-4.*** *waif.*

waftage, *is. esk.* sürükle(n)me, yavaşça ilerle(t)me.

wafter, *is.* **1.** sürükleyen/yavaşça ilerleyen /sürüklenen kimse/şey, **2.** vantilâtör pervanesi.

wafture, *is.* **1.** sürükle(n)me, yavaşça ilerle(t)me, **2.** sürüklenen/yayılan/uçan yüzen şey. *~s of incense.*

wag[1], *f.* **wagged, wagging 1.** salla(n)mak, sola sağa/yukarı aşağı hızla ve tekrar tekrar hareket et(tir)mek. *The dog wags its tail.* **2.** çenesi açılmak, gevezelik etmek, çan çan ötmek. **set tongues wagging** : dile düşürmek. **set people's tongues wagging** : dillere destan olmak, dile düşmek. *Tongues began to ~ immediately after the police left.* **3.** (azarlama/tehdit vb. maksadile) parmağını sallamak. ~ **one's finger at s.o.** : parmağını sallayarak tehdit etmek. *He*

wagged his finger at me in disapproval. **4.** baş sallamak, **5.** dedikodu yapmak, bilir bilmez konuşmak. *They don't really know anything about it, they're just wagging their tongues.* **6.** *Brit.- argo* okuldan kaçmak, **7. a case of the tail wagging the dog** *k.d.* ayakların baş olması hâli, astların üstlere emir vermesi, işlerin tersine dönmesi. **The tail wags the dog** : Dünya tersine dönüyor = Ayaklar baş oldu. **How wags the world?** Ne var ne yok? **So wags the world** : İşte dünya böyledir. **The world wags and we wag with it** : Dünya ile birlikte yuvarlanıp gidiyoruz.

wag[2], *is.* **1.** salla(n)ma, **2.** şakacı/lâtifeci kimse.

wage[1], *is.* **1.** *gen.* **wages** : ücret, kazanç. **~ scale** : (ücret) barem(i). **a weekly ~ of $100** : haftalık $100 ücret. **~ earner** : işçi, emekçi, **2.** *gen.* **wages** : karşılık, kefaret. **The wages of sin is death** : Günahın kefareti ölümdür. **3. living ~** : geçimi sağlayacak gelir, asgarî kazanç. *We have a right to a living ~ .* **4.** *esk. bk.:* **pledge, security**. ***e.a.-1.*** *salary, earnings, compensation, remuneration, pay.* ***NOT:*** **wage** kelimesi birçok birleşik kelimeye girer. Örneğin:

wage adjuster	**wage floor**	**wage level**
wage board	**wage freeze**	**wage-paying**
wage category	**wage incentive**	**wage rate**
wage ceiling	**wage increase**	**wage slave**
wage control	**wage labor**	**wage slavery**
wage differential	**wage law**	**wage structure**

wage[2], *f.* **waged, waging 1.** (mücadele/münakaşa/savaş vb.) sür(dür)mek, devam et-(tir)mek. *To ~ a war against crime and disease.* **2.** *Brit.- k.d.* işe almak, istihdam etmek, ücretle çalıştırmak, **3.** *esk. bk.:* **stake, wager**, **4.** *esk. bk.:* **pledge**, **5.** *esk. bk.:* **contend, struggle**. ***e.a.- 2.*** *hire.*

wager[1], *is.* **1.** bahis, **2.** bahis tutuşma, bahse girme, **3.** bahis şartları/konusu, bahse girilen şey. ***e.a.-1.*** *bet.*

wager[2], *f.* bahse girmek, bahis tutuşmak. *I'll ~ $10 he's there by now. I'll ~ (you) $10 that he's there.* ***e.a.-bet.***

wage slave, *is. şaka/alay* işçi. *The wage slaves don't know what real freedom is.*

wageworker, *is.* ücretli işçi.

wagger, *is.* **1.** sallayan/sallanan (kimse/şey), **2.** dedikoducu, boşboğaz.

waggery, *is., ç.* **-geries 1.** şaka, lâtife, mizah, nükteli sözler, **2.** şakacılık, nüktedanlık, tuhaflık.

waggish, *sf.* şakacı, lâtifeci, güldürücü, nükteli, alaylı, mizahî. *~ remarks. a ~ look.* ***e.a.-*** *jocund, merry, jocose, humorous.*

waggishly, *zf.* şaka ile, lâtife yollu, nükteli bir şekilde.

waggishness, *is.* şakacılık, lâtifecilik, nüktedanlık.

waggle, *is.&f.* **-gled, -gling** salla(n)ma(k), sar(sıl)ma(k), sallanarak gitme(k).

wagglingly, *zf.* sallanarak, sallana sallana.

waggly, *sf.* sallanan, sarsılan, sarsıntılı, sarsak. ***e.a.-*** *waggling, unsteady.*

waggon, *is.&f. Brit. bk.:* **wagon.**

waggonage, waggonload, *is. Brit. bk.:* **wagonage, wagonload.**

Wagnerian = Wagnerite, *sf.&is.* **1.** bestekâr Richard Wagner tarzında, **2.** Wagnerci, Wagner hayranı.

wagon, *is.* **1.** dört tekerlekli yük arabası, **2.** oyuncak araba, **3.** hafif yolcu/yük arabası, **4.** *Brit.* (demir yolu) yük vagonu, **5.** tutuklu arabası, tutuklananları taşıyan polis arabası, **6.** *bk.:* **station wagon**, **7.** *esk. bk.:* **chariot**, **8.** *argo* zırhlı, savaş gemisi, **9. hitch one's ~ to the star** : gözü yükseklerde olmak, yüksek emeller / hayaller peşinde koşmak, **10. on the ~ = on the water ~** = *Brit.* **on the water cart** *argo* içkiyi terk etmiş. **off the ~** : tekrar içkiye başlamış. **be on the (water) ~** : içkiyi terk etmek, **11. fix s.o.'s ~** : *ABD- argo* (birisini) mahvetmek, canına okumak. *Brit.:* **waggon**. ***e.a.- 1&3.*** *cart, van, wain, truck.*

wagonage, *is. esk.* **1.** (araba ile) nakliyat, taşıma, **2.** nakliye/taşıma ücreti, **3.** yük katarı. *Brit.:* **waggonage.**

wagon bed, *is.* arabanın gövdesi.

wagoner, *is.* **1.** arabacı, **2.** *b.h. astr.* Çoban burcu. ***e.a.-2.*** *Auriga.*

wagonette, *is.* yandan peykeli gezinti arabası.

wagon-headed, *sf. mim.* kemerli, kavisli, yuvarlak, tonozlu.

wagonlit, *is., ç.* **wagons-lits** *Fr.* yataklı vagon, vagonlit.

wagonload, *is.* araba/vagon yükü/dolusu. *Brit:* **waggonload.**

wagon soldier, *is. As.- argo* topçu eri.

wagon train, *is.* araba katarı, dizi hâlinde arabalar.

wagtail, *is. zool.* kuyruksallayan *(Motocilla alba, M. cinerea, M. flava).*

Wahabi = Wahhabi = Wahabite = Wahhabite = Wahhabee, *is.* Vahabî : XVIII.yy. da Arabistan'da Abdül-Vahap tarafından kurulmuş ve hâlen Suudi Arabistan'da uygulanan, Kur'an dışında hiçbir yasa tanımayan mezhep, bu mezhebe mensup kimse.

Wahabism = Wahhabism = Wahhabiism, *is.* Vahabîlik

wahoo, *is., ç.* **-hoos** *bot.* **1.** karaağaç *(Ulmus alata),* **2.** ıhlamur *(Tilia heterophylla),* **3.** ok ağacı *(Euonymus atropurpureus)* K Amerika'da yetişen çit ağacı, **4.** *zool.* iri bir cins av balığı *(Acnathocybium solandri).*

waif[1], *sf.&is.* **1.** kimsesiz/yersiz yurtsuz (çocuk). *a pitiful little ~ .* **2.** sahipsiz hayvan, **3.** sahipsiz/bulunmuş eşya, **4.** *huk.* hırsızın kaçarken düşürdüğü çalıntı eşya, **5.** sahipsiz/orta malı (şey). *to gather waifs of gossip.* **6.** *den. bk.:* **waft**[2] (4), **7. waifs and strays** : kimsesizler, yersiz yurtsuz çocuk ve hayvanlar.

waif[2], *gl.f.* yersiz yurtsuz bırakmak, başından azıtmak, yuvadan atmak.

wail[1], *f.* **1.** hüngür hüngür ağlamak, feryat/figan etmek, ağlayıp inlemek. *to ~ with pain / sorrow.* **2.** inlemek, uğuldamak, hazin inildiler çıkarmak (müzik, rüzgâr, vb.). *The wind wailed in the chimney all night.* **3.** hayıflanmak, yakınmak. *She kept wailing that she was lonely.* **~ over/about sth.** : bir şeye hayıflanmak, **4.** yas/matem tutmak. ***e.a.-*** *lament.*

wail[2], *is.* ağıt, figan, feryat, inilti, inleyiş.

wailer, *is.* ağlayan, inleyen, feryat eden (kimse).

wailful, *sf.* hazin, matemli, yaslı, hayıflanan, şikâyet eden.

wailingly, *zf.* ağlayarak, inleyerek, matemle, feryat ve figan ile, hayıflanarak.

Wailing Wall, *is.* (Kudüs'te) ağlama duvarı. **Wailing Wall of Jews** *d.d.*

wailsome, *sf. esk. bk.:* **wailful.**

wain, *is.* çiftlik arabası.

wainscot, *is.&f.* **-scoted, -scoting** (veya *Brit.:* **-scotted, -scotting**) **1.** tahta kaplama(k), lambri, **2.** *Brit.* en iyi cins meşe tahtası.

wainscot(t)ing, *is.* tahta kaplama, kaplama tahtası.

wainwright, *is.* yük arabası yapıcısı.

waist, *is.* **1.** bel, **2.** elbisenin beli, **3.** blûz, **4.** kadın elbisesinin üst kısmı, **5.** bir şeyin orta kısmı, beli. *the ~ of a violin; the ~ of a ship.* **6.** böcek gövdesinin orta ince kısmı.

waistband, *is.* elbisenin beli.

waistcloth, *is.* kuşak, peştamal. ***e.a.-*** *loincloth.*

waistcoat, *is.* **1.** *Brit.* yelek, **2.** kadın yeleği, **3.** cepken.

waistcoated, *sf.* yelekli, cepkenli.

waist-deep, *sf.* bele kadar çıkan, bel hizasında/seviyesinde/yüksekliğinde.

waisted, *sf.* **1.** ...belli. **long-waisted** : uzun belli, **2.** ortası ince, bel şeklinde. *a ~ vase.*

waist-high, *sf.* **1.** bel yüksekliğinde, bele kadar yükselen/çıkan, yarı beline kadar. *~ waves.* **2.** basit, az gelişmiş, adî, bayağı. *a ~ culture.*

waistless, *sf.* belsiz (elbise, vb.), biçimsiz, dümdüz. ***e.a.-*** *unshapely.*

waistline, *is.* **1.** bel çizgisi, **2.** (elbise) bel dikişi, ekleme yeri. *a dress with a high ~ .* **3.** bel ölçüsü/büyüklüğü. *Your ~ is getting bigger.*

wait, *f.* **1.** *gen.* **~ for/till/until** : beklemek. **~ for a bus** : otobüs beklemek. **~ for s.o. :** birisini beklemek. **We waited for 25 minutes** : 25 dakika bekledik. **~ a minute** : Bir dakika (bekle). **There is a letter waiting for you** : Size bir mektup var. **~ your turn!** Sıranı bekle! **Everything comes to him who waits** : Sabreden derviş muradına ermiş. **~ for it!** Acele etmeyin, sabırlı olun. **keep s.o. waiting** : birini beklet-mek, **2.** ummak, gözlemek, intizar etmek, **3.** gecik(tir)mek, ertele(n)mek, tehir edilmek. *This news can't ~ until tomorrow. Don't ~ dinner for me, I shall be late.* **4. ~ and see** : işi oluruna bırakmak, **5. ~ on/upon:** (a) hizmet etmek, servis yapmak. *A young waitress waited on us in restaurant.* (b) (iş için) ziyaret etmek, nezaket ziyaretinde bulunmak. *Tomorrow the Prime Minister will wait on the President.* (c) (birinin)

maiyetinde bulunmak, (d) ...-i takip etmek/ izlemek, sonuç olarak belirmek. **Poverty waits on idleness and extravagance** : Aylaklığın ve israfın sonu fakirliktir. **~ on one hand and foot** : (birisinin) etrafında dört dönmek, **6. ~ on s.o. hand and foot** : birinin etrafında dört dönmek, canla başla hizmet etmek. *Linda is spoiled because her mother waits on her hand and foot.* **7. ~ out :** bitmesini beklemek. *There was nothing to do but ~ out the storm.* **8. ~ (one's) turn** : fırsat kollamak, sırasını beklemek. *He's just waiting his chance to strike.* **9. ~ table** : hizmetçilik/ garsonluk yapmak. *He waits at table in a hotel dining room.* **10. ~ up for s.o.** *k.d.* (a) yatmayıp birini beklemek. *I'll probably be late, so don't ~ up for me.* (b) durup (birinin yetişmesini) beklemek. *~ up! He's fallen behind again.* ***e.a.-1.*** *await, linger, remain, abide, delay, tarry.* ***2.*** *expect.* ***NOT:*** **WAIT**, belirli bir maksatla belirli bir süre başka iş yapmadan durup beklemek demektir: *To wait for traffic light to turn green.* **WAIT FOR** ve **AWAIT** aynı anlamdadır: *We are eagerly awaiting (=waiting for) your arrival.* **EXPECT** vuku bulacağı tahmin edilen bir şeyi beklemek, vukuuna intizar etmektir. *We're expecting a very productive year/a sunny day/a cold winter.* **TARRY,** oyalanmak, gecikmek, bir işi sebepsiz erteleyerek beklemektir. *To tarry on the way home.*

wait [2], *is.* **1.** bekleme, bekleyiş, intizar. *a long ~ for something to happen.* **2.** bekleme süresi, **3.** gecikme, tehir, **4.** ara, **5.** pusu. **lie in wait** : pusuya yatmak, pusuda beklemek. *The robbers were lying in ~ for the rich traveller.* **6.** *Brit.* (a) bandocu, belediye bandosu üyesi, (b) Noelde sokaklarda çalıp söyleyen müzisyen grubu üyesi.

wait-a-bit, *is. bot.* çengel otu *(Harpagophytum procumbens).* Çengelli dikenleri olan herhangi bitki.

waiter, *is.* **1.** garson, **2.** tepsi, **3.** bekleyen kimse, **4.** *esk. bk.:* **attendant.**

waiting, *sf.&is.* **1.** bekleyen, **2. in waiting** : refakat eden, nedimelik yapan, maiyetinde, hizmetinde. *in ~ to the king.* **3.** bekleme, bekleyiş, gecikme, fasıla, aralık, **4. ~ game** : daha elverişli bir zamanı kollama stratejisi, **5. ~ list** : bekleyenler listesi, yedek liste, **6. ~ room** : bekleme odası.

waitress, *is.* kadın garson, hizmetçi. **waitressless** : hizmetçisiz.

waive, *gl.f.* **waived, waiving 1.** feragat etmek, (hakkından/iddiasından/davasından) vazgeçmek. *The ambassador waived his right to diplomatic immunity and paid the fine.* **2.** ertelemek, tehir etmek, sonraya bırakmak. *The judge waived final decision for 60 days.* **3.** sarfınazar etmek. *We cannot ~ this rule except in case of illness.* ***e.a.-1.*** *resign, renounce, surrender, give up, relinquish,* ***2.*** *defer, postpone, delay, put off.* ***3.*** *dismiss.* ***k.a.- 1.*** *demand, claim, insist on, assert, exact, pursue,* ***2.*** *hasten, hurry, speed up.*
eş ses.- *wave.*

waiver, *is. huk.* feragat, hakkından/davasından/iddiasından vazgeçme.

wake[1], *f.* **waked/woke, waked/woken, waking. 1.** *gen.* **~ up** : uyan(dır)mak. *~ up early in the morning. ~ at seven every morning. The noise of the traffic woke me up. The lonely child woke our pity.* **2.** uyanık kalmak, uyanık durmak. *Waking or sleeping, I think of you. All his waking hours.* **3.** canlan(dır)mak, hayata kavuş(tur)mak, ihya etmek. *The flowers ~ in the spring.* **4.** canlan(dır)mak, harekete geçirmek, tahrik/ikaz etmek. *He needs some interest to ~ him up. The bad news woke the country to the danger of war.* **5.** kavramak, farkına varmak, haberdar olmak. *to ~ to the true situation.* **~ up to what is happening/the truth** : kafasına dank etmek, gözünü açıp gerçeği görmek, ayağı suya ermek, **6.** *k.d.* ölünün başında beklemek, sabahlamak, **7. Wake up !** *k.d.* Dikkat et! Gözünü aç! Uyuma! ***e.a.-1.*** *awake, awaken, waken, arouse,* ***4.*** *animate, activate, excite.* ***k.a.-1.*** *sleep.* ***NOT*** **: awake, awaken, wake, waken** fiileri anlamca pek az farklı olup çoğu zaman biri yerine öteki kullanılabilir. Örneğin *I woke= I awoke= I wakened = I awakened* hep aynı anlama gelir. Nadiren *I waked, I awaked* de denir. Fakat ***woke (up)*** şekli daha yaygındır. Geçişli cümlelerde bazan **WAKED** kullanılmaktadır: *I waked him at noon.* Fakat geçmiş zaman için en yaygın şekil *woke, woke up*' tır. *Past participle* olarak en çok **waked (up)** kullanılır. ***Wakened, awakened*** daha resmî telâkki edilir ve daha ziyade edilgen cümlelerde kullanılır. ***Woke*** ve ***woken*** İngiltere'de standart olarak kullanılırsa da ABD'de diyalekt sayılır.

wake[2], *is.* **1.** nöbet (bekleme/tutma), **2.** gece ölüyü bekleme, ölü başında tutulan nöbet, **3.** dinî tören için sabahlama, **4.** ölüyü beklerken verilen ziyafet, **5.** (gemi vb. nin suda bıraktığı) iz. *The broad white ~ of the great ship.* **6.** (geçmiş bir şeyden kalan) iz, eser. *The ~ of a storm.* **7. in the ~ of**: (a) (bir şeyin) sonucu olarak, dolayısıyla. *An investigation in the ~ of a scandal. Hunger and disease in the ~ of the war.* (b) arkasından, peşinden, -i takiben/izleyerek. *in the ~ of the pioneers.* ***e.a.-7. (a) as a result of, (b) succeeding, following.***

wakeful, *sf.* **1.** uykusuz. *a ~ night.* **2.** uyanık, tetikte, müteyakkız. ***e.a.-1. sleepless, restless, 2. watchful, alert, vigilant.***

wakefully, *zf.* uykusuz/uyanık olarak, uyanıklıkla, teyakkuzla.

wakefulness, *is.* uykusuzluk, uyanıklık, tetikte olma, teyakkuz.

wakeless, *sf.* (uyku) derin, deliksiz, rahat, kesiksiz. ***e.a.-deep, undisturbed.***

waken, *gl.f.* **1.** uyan(dır)mak, **2.** ikaz etmek, harekete getirmek. ***e.a.-wake, awaken, arouse.***

wakener, *is.* uyandıran, ikaz eden.

wakening, *is. bk.:* **awakening.**

waker, *is.* uyan(dır)an, canlan(dır)an, ikaz eden, harekete geçiren.

wakerife, *sf. İsk. bk.:* **wakeful.**

wakerifeness, *is. İsk. bk.:* **wakefulness.**

wake-robin, *is. bot.* **1.** dana ayağı *(Arum maculatum)*, **2.** *bk.:* **trillium.** ***e.a.-1. cuckoo-pint.***

wakey wakey, *Brit. ünl. argo* Uyan! ***e.a.-wake up!***

waking, *sf.* uyanık, uykusuz. *He spends all his ~ hours working.*

Walachia(n), *is.&sf. bk.:* **Wallachia(n).**

Waldorf salad, *is.* Waldorf salatası: kereviz, elma, ceviz, marul ve mayonezli salata.

wale[1], *is.* **1.** kamçı/sopa izi, dayak beresi, (örgüde) uzunlamasına iplik/ilmek, (enine olana **course** denir), **2.** (dokumacılıkta) çözgü, arış, **3.** ahşap gemilerde: (a) kaburga, (b) *bk.:* **gunwale**, **4.** atın koşum takımında kabartma, **5.** *İsk.* seçkin şey, seçilen/beğenilen en iyi şey. ***e.a.-5. choice.***

wale[2], *gl.f.* **waled, waling 1.** kamçı/sopa izi bırakmak, **2.** çizgili kumaş dokumak, **3.** *İsk.* seçmek. ***e.a.-3. choose, select.***

Waler, *is.* Avustralya'da yetiştirilen binek atı.

Wales, *is.* Gal ülkesi. **Prince of ~** : Gal Prensi: İngiliz veliahtının unvanı.

Walhall = Walhalla, *is. bk.:* **Valhalla.**

walk, *f.* **1.** yürümek, yürüyerek/yaya gitmek. *To ~ to town. To ~ (for) 5 km.* **2.** yürüyüş yap(tır)mak, gezinmek. *He walked them about the park.* **~ the floor** : adımlamak. **~ the streets** : sokaklarda sürtmek, sokak sokak dolaşmak. **~ the wards** : viziteye çıkmak. **~ past** : yürüyerek (önünden) geçmek, **3.** yavaş yavaş ilerlemek, **4.** davranmak, hareket etmek. *To ~ in peace. To ~ humbly in the sight of God.* **5.** (ruh, hayalet, vb.) görünmek, gezinmek. *Do the spirits of dead ~ at night?* **6.** yürütmek, yavaş yavaş gezdirmek/tutup götürmek. *He's walking the dog. To ~ a bicycle.* **7.** birlikte yürüyüşe çıkmak, **8.** adımlamak, adımla ölçmek. *To ~ the border.* **9.** yerinden oynatmak. *He typed so hard that the lamp walked right off the desk.* **10. ~ away from** : (a) ...-den çok daha hızlı ilerlemek, rahatlıkla kazanmak. *My horse just walked away from all others in that race.* (b) (kazadan) ucuz kurtulmak. *To ~ away from a car crash.* **11. ~ away with = ~ off with** : (a) çalmak, yürütmek, aşırmak, (b) (yarışmada vb.) kazanmak. *To ~ away with all the honors. To ~ off with the first prize.* **12. ~ back** : yürüyerek geri dönmek, **13. ~ down** : aşağı inmek, **14. ~ forward** : ilerlemek, ileri yürümek, yürüyerek ilerlemek, **15. ~ in** : içeri girmek. **~ in!** : İçeri buyurun! **16. ~ off** : (a) yürüyerek ayılmak/kurtulmak. *To ~ off a headache.* (b) ansızın terk etmek, **17. ~ on** : üzerinde yürümek, **18. ~ out** *k.d.* (a) greve gitmek, grev yapmak, (b) (protesto mahiyetinde) terk etmek, bırakıp gitmek. *To ~ out of a committee meeting.* **19. ~ out on** *k.d.* yüzüstü bırakmak, terk etmek, bırakıp gitmek. *He just walked out on his wife and family without saying a word.* **20. ~ out with** *Brit.* eşlik etmek, beraber gezmek, dolaşmak, kur yapmak. **~ out with a young man** : (kız) bir gençle dolaşmak, **21. ~ over/~ all over/step all over** *k.d.* (a) kolayca yenmek, üstün gelmek, baskın çık-

mak. *Our party walked over the opposition in the elections.* (b) hakaret etmek, kötü davranmak, (c) tepesine binmek, esir gibi kullanmak, her dediğini yaptırmak. *Jill is so friendly and helpful that people ~ all over her.* **22. ~ round** : etrafını dolaş(tır)mak, **23. ~ the chalk = ~ the chalk line = ~ the chalk mark** : kuzu gibi uslu olmak, her söyleneni yapmak, çok itaatli olmak. *That new teacher really make the students ~ the chalk.* **24. ~ the plank** *bk.:* **plank**[1] (5), **25.** *tiy.* **~ through** : ilk provaları yapmak, **26. ~ up** : (a) yaklaşmak, (b) (sirk vb.) girip seyretmek. **~ up, ladies and gentlemen!** : Bayanlar, baylar, buyurun, girip seyredin! ***e.a.-1.*** *step, stride, plod,* ***2.*** *stroll,* ***11.*** *(a) steal, (b) win, attain, get,* ***19.*** *desert, forsake.*

walk[2], *is.* **1.** yürüyüş, yürüme. **fall into a ~** : (koşan at) yürüyüşe geçmek, **2.** gezi, gezinti, gez(in)me. **go for a ~** : gez(in)mek, gezmeye gitmek, **3.** yürüyüş mesafesi. *not more than ten minutes' ~ from the town.* **4.** hâl ve gidiş, tavır, hareket, davranış, **5.** uğraş, meşgale, geçim/faaliyet şekli. **~ of life** : meslek, geçim tarzı, toplumsal durum. *A doctor and a worker are in different ~s of life.* **6.** gezi alanı, gezinti yeri. *There are many pretty ~s in the park.* **7.** *beysbol* topa vurmadan kaleye ilerleyebilme hakkı, **8.** yol, kaldırım, yaya yolu, yürüyecek yer, **9.** ağaçlar/bitkiler arasındaki dar geçit/yol, **10.** otlak, evcil hayvanların gezip otlamasına ayrılan kapalı saha, **11.** (Antillerde) ağaçlık , özellikle kahve yetiştirme alanı, **12.** topluluk, özellikle uzun gagalı kuşların topluluğu, **13.** *Brit.* sokak satıcılarının geçtiği yol. ***e.a.-1.*** *stroll, tramp, hike.*

walkable, *sf.* yürünebilir.

walkabout, *is. Brit. Avust.* **1.** inceleme gezisi, (büyük bir şahsiyetin) halk arasında dolaşma(sı), **2.** işçinin yürüyerek harcadığı zaman.

walkathon, *is.* mukavemet yürüyüşü.

walkaway, *is.* kolay başarı. *That race was just a ~ for my horse.*

walkdown, *is.* bodrum katı, bodrum kattaki dükkân.

walker, *is.* **1.** yaya, yürüyen, yürüyüş yapan, **2.** (bebekler için) yürüteç, **3.** (sakatlar/yaşlılar için) dayanarak yürünülen destek (bazan tekerlekli olur).

walkie-talkie, *is.* (taşınabilir) telsiz telefon.

walk-in, *sf.&is.* **1.** geniş, içinde yürünebilir (yüklük, gardrop, vb.). **a ~ closet** : geniş yüklük, **2.** sokağa açılan (oda vb.), **3.** (seçimde, yarışmada, vb.) kesin/emin başarı.

walking, *sf.&is.* **1.** yürüyen, yürüyebilen, **2.** gezme, yürüyüş. *~ shoes.* **3.** canlı, ayaklı. **a ~ library** : ayaklı kütüphane. **~ dictionary** : canlı sözlük, her kelimenin anlamını bilen kimse, **4.** yürüyerek yapılan, yaya. *a ~ tour.* **5.** yürüyüş tarzı, **6. ~ beam** : dengeleme kolu, balansiye, **7. ~ delegate** : sendika temsilcisi, **8. ~ fern** *bot.* yürüyen eğrelti *(Camptosorus rhizophyllus).* dalının uzandığı yerlere kök salan eğrelti otu, **9. ~ leaf** *bk.:* **leaf insect, 10. ~ legs** : yürüyebilme gücü, **11. ~ papers** *k.d.* işten kovma belgesi, **12. ~ race** : yürüme yarışı, **13. ~ stick** : (a) baston, değnek, (b) *zool.* çöp çekirge *(Diapheromera femorata).* : çöp gibi ince bacaklı ve ince gövdeli bir böcek.

walk-on, *is. tiy.* önemsiz/konuşmasız rol. **walking-part** *d.d.*

walkout, *is.* **1.** grev, işçilerin işi bırakıp greve başlaması, **2.** (protesto için toplantıyı) terk (etme).

walkover, *is.* **1.** kolay kazanılan zafer/başarı, **2.** tek atlı yarış.

walk-through, *is. tiy.* ilk prova.

walk-up, *is.* asansörsüz bina/daire.

walkway, *is.* geçit, yol, patika. ***e.a.-*** *path, walk, passage, pathway.*

walky-talky, *is., ç.* **-talkies** *bk.:* **walkie-talkie.**

wall[1], *is.* **1.** duvar, **2. walls** : sur, kale bedeni, **3.** çeper, cidar. *the ~ of a blood cell.* **4.** engel, duvar gibi geçişi engelleyen şey. *a ~ of fire. a ~ of secrecy.* **5.** set, **6. bang/run/hit one's head against a (brick/stone) ~** *k.d.* başını taştan taşa vurmak, imkânsız olan işe girişmek, çıkmaza saplanmak, başı belâya girmek, **7. drive/push to the ~** : çıkmaza sürüklemek, bozguna uğratmak, **8. go to the ~ :** (a) yenilmek, bozguna uğramak, ezilmek, altta kalmak, teslim olmak, (b) iflâs etmek, **9. (Even) (the) walls have ears** *k.d.* Yerin kulağı var. **10. ~ off** : (duvarla vb.) (a) ayırmak. *This room is walled off from the rest of the house.* (b) bölmek.

They walled off the large prison into lots of very small cells. (c) duvar çekmek/örmek, **11. up the ~ :** öfke/tehevvür/hiddet ile, deli gibi. **12. (come /be etc.) up against a blank ~** : başarısızlığa uğramak, çıkmaza saplanmak. *He tried several angles, but always came up against a blank ~.* **13. with one's back to the ~** : ölmek var dönmek yok, geri dönüş imkânsız.

wall[2], *sf.* **1.** duvar+. **~ space** : duvar boşluğu, **2.** duvar+, duvarda bulunan. **~ safe** : duvar kasası.

wall[3], *gl.f.* **1.** duvar çekmek, duvar örmek, duvarla kapatmak/ayırmak/korumak, **2.** duvarla çevirmek/kuşatmak, **3.** (boşluğu) doldurmak.

walla, *is. bk.:* **wallah.**

wallaby, *is., ç.* **-bies/-by** *zool.* kangurucuk *(Macropus, Thylogale, Petrogale)* : Avustralya'ya mahsus tavşan büyüklüğünde kanguru.

Wallachia = Walachia, *is.* Eflâk eyaleti. **Wallachian** : Eflâklı.

wallah = walla, *is.* (Hindistan'da) görevli, memur. **a ticket ~** : biletçi. *The book ~ went from place to place selling books.*

wallaroo, *is., ç.* **-roos/-roo** *zool.* iri kanguru *(Osphranter).*

wallboard, *is.* duvar kaplaması.

wallcovering, *is.* duvar kâğıdı.

wall creeper, *is. zool.* duvar kuşu *(Tichodroma muraria).* Duvarlara tırmanarak böcek avlayan parlak renkli bir kuş.

walled plain, *is.* çukur düzlük: ay yüzeyinde etrafı duvar gibi yüksek dairesel düzlük.

wallet, *is.* **1.** cüzdan, para cüzdanı, **2.** *Brit.* sırt çantası.

walleye, *is., ç.* **-eyes/-eye 1.** akçıl göz bebeği, **2.** *patol.* (a) *bk.:* **leukoma**, (b) dış şaşılık, gözlerin yana kayması (=***divergent strabismus***). **3.** *zool.* akçıl gözlü balık *(Stizostedion vitreum).* K Amerika göl ve nehirlerinde bulunan patlak gözlü iri bir balık.

walleyed, *sf.* **1.** akçıl göz bebekli, **2.** patlak /iri gözlü, **3.** şaşı, gözleri dışarı doğru şaşı olan, **4.** (korkudan vb.) gözleri yerinden oynamış, **5.** *argo* sarhoş. ***e.a.-5.*** *drunk.*

walleyed pike, *is. zool.* göl turnası *(Stizostedion-vitreum).* Büyük göllerde avlanan iri gözlü bir balık. **dory, walleyed perch** *d.d.*

walleyed surf fish, *is. zool.* isli balık *(Hyperprosopon argenteum).* Kaliforniya sularında bulunur.

walleye pollack, *is. zool.* siyah morina *(Theraga chalgogrammus).* K Pasifik'te bulunan siyah derili morina balığı.

wall fern, *is. bot.* duvar eğreltisi *(Polypodium vulgare).*

wallflower, *is.* **1. gillyflower** *d.d. bot.* sarı şebboy *(Cheiranthus cheiri)* : Duvarlarda biten sarı, turuncu çiçekli ve güzel kokulu bir çiçek, **2.** baloda dansa kaldırılmayan kız.

wallike, *sf.* duvar gibi.

Walloon, *is.* **1.** Valon, Güney Belçika halkı, **2.** valonca, valon dili. **Wallonian** : Valonlu, valonca.

wallop[1], *f. k.d.* **1.** pataklamak, iyice dövmek, dayak atmak. *to ~ s.o.* **2.** şiddetle vurmak. *He ~ed the ball right out of the park.* **3.** (oyunda vb.) yenmek, elemek, hezimete uğratmak. *He ~ed me at tennis.* **4.** *İsk.* çırpınmak, telâş etmek. ***e.a.-1.*** *beat, thrash,* ***2.*** *strike,* ***3.*** *defeat,* ***4.*** *flutter, wobble, flop about.*

wallop[2], *is. k.d.* **1.** dayak, şiddetli vuruş, **2.** etkileme gücü, etki, müessiriyet. **pack a ~** : çok etkili olmak.

walloper, *is.* **1.** pataklayan, döven, dayak atan, şiddetle vuran, **2.** yenen, hezimete uğratan.

walloping, *sf.&is. k.d.* **1.** pataklama, şiddetle dövme, sopa çekme, dayak atma, **2.** çok büyük, muazzam, iri. *a ~ great house in the country.* **a ~ lie** : kuyruklu yalan, **3.** müthiş, çok güzel, etkili, hayran bırakan. ***e.a.-1.*** *thrashing, beating,* ***2.*** *whopping, very big,* ***3.*** *impressive, smashing.*

wallow, *is&f.* **1.** (su, çamur vb. içinde) yatma(k), yuvarlanma(k), ağnama(k). *The pigs are ~ing in the mud.* **2.** kapılma(k), kendini kaptırma(k), dalma(k). *~ in wealth. ~ in sentimentality.* **3.** güçlükle ilerleme(k). *The ship ~ ed helplessly among the great waves.* **4. ~ in** *k.d.* zevkini çıkarmak, hoşlanmak. *He's really ~ing in the praise of his new book.* **5. be wallowing in money / it** *argo* para içinde yüzmek, çok zengin olmak, **6. ~ in the mud** : sefih /adî/düşük bir hayat sürmek, **7.** hayvanın yuvarlandığı çamurlu yer. ***e.a.-1.*** *welter, flounder.*

wallower, *is.* (su, çamur vb. içinde) yuvarlanan.

wallpaper, *is.&f.* duvar kâğıdı (ile kaplamak).

wall pellitory, *is. bot.* duvar ısırganı *(Parietaria officinalis).* Duvarlarda yetişen müdrir bitki.

wall pepper, *is. bot.* dam koruğu *(Sedum acre).*

wall plate, *is.* duvar latası/kirişi.

wall socket, *is.* duvar prizi.

Wall Street, *is.* **1.** New York kentinde Borsa binasının bulunduğu sokak, **2.** ABD para ve borsa piyasası.

wall-to-wall, *sf.* boydan boya, uçtan uca, tüm, bütün döşemeyi örten. *a ~ carpet.*

wally = waly, *sf. İsk.* güzel, âlâ, mükemmel, fevkalâde. ***e.a.-*** *fine, splendid, excellent.*

wallydrag = wallydraigle, *is. İsk.* cılız, cüce, zayıf, nahif (insan, hayvan).

walnut, *is.* **1.** ceviz, **2.** ceviz ağacı *(Juglans),* **3.** ceviz kerestesi, **4.** ceviz rengi.

Walpurgis Night, *is.* büyücüler gecesi: Alman folkloruna göre büyücü kadınların toplandığı 1 Mayıs arifesi. *(Alm.:* ***Walpurgisnacht).***

walrus, *is., ç.* **-ruses, -rus** *zool.* deniz ayısı, mors *(Odobenus rosmarus).* **~ mustache** : mors bıyığı: yanlardan aşağı sarkan gür bıyık.

waltz[1], *is.&sf.* **1.** vals. *I like dancing the ~.* **2.** vals havası / müziği. *They're playing a ~ by Strauss.*

waltz[2], *f.* **1.** vals yapmak/oynamak, **2.** *k.d.* (a) teklifsiz/senli benli/pervasız hareket etmek. *We can't just ~ up to a complete stranger and introduce ourselves.* (b) **~ through** : kolayca yapmak/başarmak. *to ~ through an exam.* **3. ~ off with** : *bk.:* **walk off with.**

waltzer, *is.* vals yapan.

wamble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** *k.d.* yuvarlanma(k), sallanmak, kıvranma(k), kıvrılarak hareket etme(k), **2.** *esk.* (a) midesi bulanmak, (b) bulantı, mide bulanması. ***e.a.-1.*** *roll, writhe, 2. (b) nausea.*

wambliness, *is.* **1.** yuvarlanma, kıvranma, sallanma, **2.** mide bulanması.

wamblingly, *zf.* yuvarlanarak, kıvranarak, sallanarak.

wambly, *sf.* midesi bulanan, bulantılı.

wame, *is. İsk.* karın, göbek. ***e.a.-*** *abdomen, belly.*

wampum, *is.* **1.** boncuk: Amerika kızılderililerinin istiridye kabuklarından yapıp para ve süs olarak kullandıkları eşya, **2.** *k.d.* para, mangiz. ***e.a.-2.*** *money.*

wampumpeag, *is.* **1.** *bk.:* **wampum, 2.** (beyaz) boncuk.

wan[1], *sf.* **wanner, wannest 1.** solgun, soluk, benzi sararmış. *a ~ face.* **2.** hastalıklı, yorgun, bitkin, bîtap, dermansız, üzgün, melûl. *a ~ look. a ~ smile.* **3.** etkisiz, tesirsiz, güçsüz, takatsiz. *~ efforts.* **4.** *esk.* (a) koyu, kasvetli (renk), (b) solgun (renk). ***e.a.-1.*** *pale, pallid, ashen.* ***k.a.-*** *1. ruddy.*

wan[2], *f.* **-wanned, wanning** *esk.* sarar(t)mak, sol(dur)mak.

wand, *is.* **1.** değnek, çubuk, **2.** asa, **3.** filiz, sürgün, ince dal, **4.** *ABD* (ok atmada) 5x180 cm' lik hedef levhası.

wander, *f.* **1.** dolaşmak, gezinmek. *We love ~ing (about) the hills.* **let one's thoughts ~** : hayallere dalmak. **My thoughts were ~ing** : Dalgındım. **2.** kıvrılarak gitmek, kıvrımlarla uzanmak. *Te river wanders through some very beautiful country.* **3.** yolu şaşırmak, şaşırarak dolanıp durmak, kaybolmak, yoldan çıkmak, **4.** konudan ayrılmak. *Don't ~ off the point.* **5.** yolu sapıtmak, doğruluktan/doğru yoldan ayrılmak, yanlış yollara gitmek, **6.** avare/başıboş dolaşmak, sürtmek. *He ~ed the streets.* **7.** sapıtmak, sayıklamak, abuk sabuk konuşmak. *I'm afraid the sick man's mind is wandering.* ***e.a.-*** *1. range, stroll, ramble, rove, roam, 2. curve, twist, meander, swerve, 3&5. stray, err.* ***NOT:*** **WANDER, RAMBLE, ROAM, ROVE, RANGE, STRAY, GALLIVANT** ve **GAD** belirli bir amacı olmadan serbestçe dolaşmak demektir. **WANDER**, belirli bir plân ve maksadı olmaksızın gezinmek, dolaşmaktır. *To wander through shops, ministrels wandered from town to town.* **RAMBLE,** kontrolsuz, başıboş, hoşa gitmeyen, başkasına zararı dokunan bir gezintiyi belirtir: *The cow rambled all over the lawn. The speaker rambled on for more than an hour.* **ROAM** ve **ROVE** geniş bir bölgeyi kapsayan, belki bir maksada matuf, fakat tamamen tesadüflere bağlı yolculuğu belirtir:

The explorers roamed through the jungle, pirates roved the sea. **RANGE,** keza geniş bir alanı kapsayan maksatlı veya maksatsız seyahati ifade eder. *Surveyors ranged through the country to complete their maps. The speech ranged over a broad area of social problems.* **STRAY**, fizikî veya mecazî olarak doğru (veya ahlâkî) yoldan sapmayı anlatır. **GALLIVANT** zevk ve safa peşinde koşmak, **GAD** ise düşüncesiz, gayesiz gezmek demektir.

wanderer, *is.* avare/başıboş gezen kimse, göçebe.

wandering, *sf.&is.* **1.** avare/başıboş dolaşan, **2.** göçebe, gezginci. ~ *tribes.* **3.** kıvrıntılı, kıvrılarak giden. *a ~ river. The ~ course of a stream.* **4.** avarelik, başıboş gezme, gayesiz dolaşma. **5.** *gen.* **~s** : (a) başıboş dolaşma, sürtme, sürtüklük, (b) sayıklama, tutarsız konuşma/düşünme, hezeyan, birbirini tutmaz söz ve düşünceler, **6. ~ albatross** *zool.* akalbatros *(Diomedea exulans) :* Güney sularında bulunan ak tüylü iri kuş, **7. ~ Jew** : (a) yurtsuz Yahudi: Hz. İsa'ya hakaret ettiği için ilelebet avare dolaşmaya mahkûm edilen Yahudi, (b) *bot.* **Wandering-jew** *ş.d.y.* telgraf çiçeği *(Tradescantia fluminensis, Zebrina pendula).*

Wanderjahr, *is., ç.* **-jahre** *Alm.* **1.** seyahat yılı/ dönemi, **2.** *esk.* öğrenim/tecrübe yılı: Çırağın kendi işini kurmadan önce gezip tecrübe ve bilgi edinme dönemi.

wanderlust, *is.* seyahat tutkusu/hevesi, gezgincilik tepisi.

wanderoo, *is., ç.* **-deroos** *zool.* **1.** langur, Seylan maymunu *(Presbytis entellus),* **2.** avurtlu maymun *(Macacus silenus) :* Güney Hindistan'da bulunur.

wane[1], *gs.f.* **waned, waning 1.** (gökteki ay) küçülmek, *bk.:* **wax**[2] (2). *The moon wanes after it becomes full. The moon waxes and wanes.* **2.** (güç, servet, vb.) azalmak, zayıflamak, gerilemek, yıpranmak, tükenmek. *The Roman Empire rapidly waned in the 5th century.* **3.** zeval bulmak, sona ermek, bitmek, batmak. *Summer is waning.* **4.** solmak, sönmek, zayıflamak. *The light of day wanes in the evening.* ***e.a.- 2&3.*** *diminish, fail, sink, decline, abate, 4. dwindle, dim.* ***k.a.-*** *wax.*

wane[2], *is.* **1.** (tedricen) küçülme, azalma, solma, zayıflama, bitme, zeval, sona erme, **2.** ayın küçülüşü, **3.** küçülme süresi, **4.** tahtanın ucundaki kabuk/yenik/kusur, **5. on the ~** : azalmakta, tükenmekte, zevali yakın. *Prosperity is on the ~ .* **His star is on the ~** : Yıldızı sönüyor. ***e.a.-1.*** *diminution, failure, decay, decline.*

waney = wany, *sf.* **vanier, waniest 1.** tedricen küçülen/azalan zayıflayan/zeval bulan, **2.** (tahta) ucu yenik/kusurlu/kabuklu.

wangle, *gl.f.* **-gled, -gling** *k.d.* **1.** sızdırmak, hile ile elde etmek / koparmak. *To ~ a week's leave. I ~d an invitation out of George.* **2.** ikna etmek, kurnazlıkla/dil dökerek/kandırarak birisine bir iş yaptırmak. *I ~d him into a good job.* **3.** (kurnazlık/hile ile zor bir durumdan) sıyrılmak/kurtulmak. *All right, let's see you ~ (yourself/your way) out of this one!* **4.** hesapta/raporda hile yaparak çıkar sağlamak. *~ an account.* ***e.a.- 1.*** *finagle,* ***4.*** *fake.*

wangler, *is.* hile ile elde eden, sızdıran, kurnaz, hesapta hile yapıp çıkar sağlayan.

wanigan = wangan = wangun, *is.* (Batı Kanada ve ABD'de) **1.** ağaç kesme yerinde alet dolabı, **2.** seyyar kulübe.

wanion, *is. esk. bk.:* **curse, vengeance.**

Wankel engine, *is.* Wankel motoru: piston yerine bir hücrede dönen üçgensel rotor kullanan iç yakımlı motor.

wanly, *zf.* solgun/sararmış/bitkin bir şekilde.

wanness, *is.* solgunluk, solukluk, sararma, bitkinlik, yorgunluk, kuvvetsizlik.

want[1], *f.* **1.** istemek, dilemek, arzu etmek. *I ~ my dinner. He wants to become an engineer.* **2.** ihtiyacı olmak, muhtaç olmak. *Plants ~ water. He wants a new car.* **3.** eksik/noksan olmak. *The fund for a new shool wants only a few hundred dollars of the sum needed. It wants 5 minutes to ten o'clock.* **4.** aramak, peşinde olmak. *The police ~ him for murder. He is wanted for murder.* **5.** gerek(tir)mek, lâzım olmak. *This job wants doing. You ~ to see a doctor about your cough.* **6.** yoksul olmak, yoksulluğunu çekmek, ihtiyaç içinde olmak. *Many people still ~ food and shelter.* **7. ~ in/out** : girmek/çıkmak istemek, *The cat ~s in. The dog ~s out.* **8. ~ some doing** *k.d.* büyük gayret ve çaba istemek/

gerektirmek. *This difficult job ~s some doing.* **9. ~ for :** muhtaç olmak, ihtiyacı/noksanı olmak. *They are wealthy and ~ for nothing. She has never wanted for friends.* ***e.a.- 1.*** *wish, desire, crave, demand, require,* ***2.*** *need,* ***3.*** *lack, need,* ***4.*** *seek, hunt.*

want[2], *is.* **1.** ihtiyaç, zaruret. *My ~s are few.* **2.** yokluk, eksiklik, noksanlık. *The plant died from ~ of water. The earthquake victims are suffering for ~ of food and medical supplies.* **This book meets a long-felt ~** : Bu kitap uzun zamandır duyulan bir eksikliği karşılıyor. **3.** lüzum, gerek, hacet. *Your work shows ~ of thought/care.* **4.** yoksulluk, fakirlik. *We may one day be in ~ . The old writer is now in ~ . A country where ~ is virtually unknown.* **5. to be in ~ of** : muhtaç olmak, ihtiyacı olmak. *Are you in ~ of money? The house is in ~ of repair.* **6. ~ of** : ...-sizlik. **~ of courage** : cesaretsizlik, **7. for ~ of :** ...-sizlikten dolayı, ... olmadığı/bulunmadığı için. **for ~ of sth. better** : daha iyisi olmadığı için. ***e.a.-1.*** *necessity,* ***2.*** *lack, absence, deficiency, dearth, scarcity, inadequacy.* ***3.*** *need,* ***4.*** *destitution, poverty, privation, penury, indigence, straits.*

wa'nt *k.d.* **= was not.**

want ad, *is.* küçük ilân. ***e.a.-classified ad.***

wantage, *is.* ihtiyaç, noksanlık, eksiklik. ***e.a.-*** *deficiency.*

wanted, *sf.* istenen, aranan, ...aranıyor. **job ~** : iş aranıyor. **help ~** : işçi aranıyor.

wanter, *is.* **1.** muhtaç, ihtiyaç içinde olan kimse, **2.** *k.d.* bekâr, evlenmek isteyen kimse.

wanting, *sf.&e.* **1.** eksik, noksan, az. *One volume of the set is ~ . A year ~ ten days.* **2.** -siz. **a letter ~ a stamp** : pulsuz/pulu noksan mektup, **3. ~ in** : eksik, noksan, **4. be found (=to be) ~ (in)** : yoksun/yetersiz/noksan/kusurlu bulunmak/olmak. **be ~ in common sense** : sağduyudan yoksun olmak. ***e.a.-1.*** *lacking, absent, missing,* ***2.*** *without, less, minus.*

wanton[1], *sf.* **1.** haksız, kötü niyetli. *a ~ attack.* **2.** sebepsiz, gayesiz, maksatsız, yersiz, düşüncesiz, **3.** insafsız, adalete ve insanlığa aykırı, **4.** şehvet düşkünü, zevk ve sefahat düşkünü, **5.** ahlâksız, iffetsiz. *a ~ woman.* **6.** lüks ve gösteriş meraklısı, **7.** *şiirde* serâzat, başıboş, avare, şen, neşeli. *~ curls.* **8.** *esk. bk.:* **refractory, rebellious.** ***e.a.-1.*** *malicious, unjustifiable,* ***2.*** *headstrong, willful,* ***3.*** *heedless, inconsiderate,* ***4.*** *loose, licentious, dissolute, libidinous, lustful,* ***5.*** *unchaste, immoral,* ***6.*** *prodigal.* ***k.a.-3.*** *careful, considerate.*

wanton[2], *is.* **1.** ahlâksız/şehvet düşkünü kimse (özellikle kadın), aşüfte, fahişe, **2.** şen, şakrak, ele avuca sığmaz (insan/hayvan), **3.** *bk.:* **trifler, dallier**, **4.** şımarık kimse.

wanton[3], *gl.f.* **1.** zevk ve sefahate dalmak, kendini ahlâksızlığa vermek, sefih bir hayat sürmek, **2. ~ away** : israf etmek, har vurup harman savurmak, sefahat yolunda tüketmek. *to ~ away one's inheritance. to ~ money away.* **3.** çok gelişmek, **4.** aşırı davranmak, ileri geri konuşmak, sınır tanımamak, ileri gitmek. ***e.a.-2.*** *waste.*

wantonly, *zf.* **1.** haksızlıkla, kötü niyetle, **2.** sebepsizce, sebepsiz yere, düşüncesizce, **3.** insafsızca, gaddarca, **4.** şehvetle, ahlâksızca, namussuzca.

wantonness, *is.* **1.** haksızlık, kötü niyet, **2.** gayesizlik, düşüncesizlik, sebepsiz/gayesiz/yersiz davranış, **3.** insafsızlık, gaddarlık, **4.** şehvet düşkünlüğü, ahlâksızlık, iffetsizlik, namussuzluk.

wany, *sf.* **wanier, waniest** *bk.:* **waney.**

wap, *is.&f.* **wapped, wapping** *Brit.- k.d.* **1.** *bk.:* **wrap, wrapping**, **2.** *bk.:* **whop**, **3.** *bk.:* **flap, flutter**, **4.** *bk.:* (a) **blow**, (b) **fight**, (c) **storm.**

wapentake, *is. Brit.* eskiden İngiltere'de kontluk bölümü.

wapiti, *is., ç.* **-tis/-ti** *zool.* Kanada geyiği *(Cervus canadensis).* ***e.a.-*** *elk.*

wappenshaw = wapinschaw = wappenshawing, *is. İsk.* askerî teftiş, silâhlı kuvvetlerin eş sürelerle denetlenmesi.

wapperjaw, *is. Brit.* çarpık çene. **~ed** : çarpık çeneli.

war[1], *is.* **1.** savaş, cenk, harp. **at ~ (with)** : savaşta, savaş hâlinde. *Those two countries have been at ~ (with each other) for 8 years.* **declare ~ (on) :** harp ilân etmek. **cold ~** : soğuk harp. **the dogs of ~** : *şiir* savaş vahşeti. **on a ~ footing** : seferî durumda. **pre-/post-~**: savaştan

önce/sonra, **2.** harp hâli, silâhlı çatışma. **be at ~** : savaş hâlinde olmak, **3.** mücadele, vuruşma. **private ~** : şahıslar arasındaki mücadele, **4.** strateji, savaşma tehniği, **5.***esk.* muharebe, **6. carry the ~ into the enemy's camp** : düşmandan erken davranmak, atik davranıp önceden hücum etmek, **7. go to ~ (against)** : savaş açmak, harp ilân etmek. *USA decided to go to ~ against Japan.* **8. (having) been in wars** *k.d.* zarar görmüş, zarara/hasara uğramış. **You look as though you had been in the wars** : Savaştan mı çıktın?

war[2], *gs.f.* **warred, warring 1.** savaşmak, harp/cenk/muharebe/mücadele etmek, çarpışmak. **~ against** : ...-e karşı savaşmak/mücadele etmek. **~ to death** : ölünceye kadar savaşmak, **2.** düşman olmak, düşmanlık etmek, **3.** harp hâlinde olmak. **wage ~ with ...** : ... ile savaş hâlinde olmak.

war[3], *sf.* **1.** savaş+, harp+, savaşa özgü. *~ preparations. ~ hysteria.* **civil ~** : iç savaş, dahilî harp, **2.** savaşta kullanılan. **~ loan** : harp istikrazı, **3.** savaş sonucu olan, **4. war-bride** : kocası harbe giden gelin. **~ baby** : savaş çocuğu, savaş zamanında doğan çocuk.

warble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** cıvıldamak, şakımak, (kuş) ötmek, **2.** *ABD bk.:* **yodel, 3.** terennüm etmek, **4.** (elektronik cihaz) frekans ve şiddeti düzgün değişen sürekli ses üretmek, **5.** cıvıltı, şakıma, (kuş gibi) ötme/ötüş, **6.** nağme, makam, **7.** *vet. patol.* (a) (at sırtında) yağır, eyer vuruntusu, (b) sığır sineği sürfesinin hayvan sırtında yaptığı çıban, **8. ~ fly :** sığır sineği *(Hypodermatidae).*

warbled, *sf.* **1.** (at) yağırlı, eyer vurmuş, **2.** (at, sığır, vb.) çıbanlı, sırtında çıban çıkmış.

warbler, *is.* **1.** cıvıldayan, şakıyan, öten, terennüm eden (kuş, insan), **2.** *zool.* öteğen kuşu *(Sylviidae),* **3.** *zool.* **wood warbler** *d.d.* sinekkapan *(Parulidae),* Amerika'ya mahsus parlak renkli, böcek yiyen birkaç çeşit kuş. **barred ~** : çizgili ötleğen *(Sylvia nisoria).* **garden ~** : bahçe ötleğeni *(Sylvia borin).* **masked ~ :** çil ardıcı *(Acrocephalus arundinaceus).* **spectacled ~ :** gözlüklü çalı bülbülü *(Sylvia conspicillata).* **whitethroat ~** : çalı bülbülü *(Sylvia communis).*

war bonnet, *is.* Kızılderililerin savaş başlığı.

war chest, *is.* (siyasî kampanya vb. için ayrılan) mücadele ödeneği.

war cloud, *is.* savaş bulutu/alâmeti/emaresi.

war correspondent, *is.* savaş muhabiri.

war crime, *is.* savaş suçu. **war criminal** : savaş suçlusu.

war cry, *is.* **1.** savaş narası, **2.** (siyasî mücadelede) simge söz, parola.

ward[1], *is.* **1.** (idarî) bölge, mıntıka, mahalle, **2.** (hastanede) koğuş. *a maternity ~. the children's ~.* **3.** (hapishane) hücre, koğuş, **4.** (Mormon kilisesinde) piskoposluk bölgesi, **5.** kale duvarları /surlar arası boşluğu, **6.** *huk.* (a) vesayet, (b) vesayet altında bulunma, (c) vesayet altındaki çocuk. **~ in chancery** : mahkeme vesayetinde olan çocuk, **7.** himaye altında bulunma, **8.** himaye altında bulunan şahıs. *a ~ of the Children's Aid Society.* **9.** (kılıç oyunu vb.) savunma, korunma, **10.** kilidin emniyet dili, anahtarın kılavuz yarığı, **11.** koruma, himaye. **watch and ward** : koruma ve gözetleme. **keep ~** : korumak, muhafaza etmek. *The soldiers kept ~ over the castle.* **12.** *esk.* muhafız bölüğü. **13. ~ heeler** : *ABD- argo* semtin oylarını kazanmaya çalışan kimse. ***e.a.-1. precinct, district, division, 8. protégé.***

ward[2], *f.* **1.** *gen.* **~ off** : (tehlikeyi) önlemek/defetmek/bertaraf etmek, savuşturmak, geçiştirmek. *He warded off the blow with his arm. She raised her collar to ~ off the icy wind.* **2.** *esk.* korumak, himaye/vikaye etmek. ***e.a.-1. parry, prevent, 2. protect, guard.***

-ward = -wards, *ön ek* "... doğru/yönünde" anlamları katar. *ör.: toward, seaward, afterward, backward.*

war dance, *is.* (ilkel kabilelerde) savaşa hazırlık/zafer dansı.

warded, *sf.* (kilit, anahtar, vb.) oluklu, oyuklu, yarıklı.

warden, *is.* **1.** bekçi, muhafız, **2.** hapishane müdürü, **3.** sivil savunma, yangın vb. görevlisi, **4.** *esk.* bir bölge veya kasabanın yetkili amiri, **5.** *Brit.* kolej müdürü, **6.** kilise bina ve emlâkini muhafaza memuru, **7.** *esk.* kapıcı. **8.** (bazı kurumlarda) müdür, reis, başkan, vb., **9.** kompostoluk armut. ***e.a.-1. warder, guardian, guard, custodian, caretaker, superintendent, 6. churchwarden, 7. gatekeeper.***

wardenship, *is.* **1.** bekçilik, muhafızlık, **2.** hapishane müdürlüğü, **3.** *Brit.* kolej müdürlüğü, **4.** sivil savunma vb. amirliği.

war department, *is.* savunma bakanlığı, harbiye nezareti.

warder, *is.* **1.** bekçi, muhafız, **2.** nöbetçi, **3.** *Brit.* zindancı, hapishane gardiyanı, **4.** asa, işaret ve emir vermeye mahsus sopa/değnek.

wardress, *is. Brit.* (kadın) hapishane gardiyanı.

wardrobe, *is.* **1.** giysiler, giyecekler, bir kimsenin tüm elbiseleri, **2.** elbise dolabı, gardrop, **3.** vestiyer, **4.** sarayın giyim işlerini yöneten dairesi, **5.** *tiy.* giysilik, giysiler, **6.** mevsim modası. *the spring* ~ . **7.** ~ **trunk** : elbise sandığı.

wardroom, *is.* **1.** (savaş gemisinde) (a) subaylar salonu, (b) yemek salonu, **2.** savaş gemisi subayları (kumandan hariç).

-wards, *son ek* "...-e doğru." İsimden yön bildiren zarf yapar: *They moved northwards / downwards/earthwards/skywards. bk.:* **-ward.**

wardship, *is.* bekçilik, muhafızlık, koruma, himaye, vasilik, vesayet. ***e.a.-*** *guardianship, custody.*

ware[1], *is.* **1.** *gen.* **wares** : (a) mal, emtia, mamul eşya, (b) (bir kimsenin başkalarına kabul ettirmek istediği) şahsî meziyet, başarı, vb. **2.** (belirtilen cins) eşya, takım. **silverware** : gümüş eşya/takım. **glassware** : züccaciye. **hardware** : hırdavat, madenî eşya. **software** : belleti, yazılım, **3.** seramik eşya, çanak çömlek. *Delft ware.* **4.** mutfak eşyası, kap kacak. ***e.a.-4.*** *kitchenware, owenware.*

ware[2], *sf. esk.* dikkatli, uyanık, haberdar. ***e.a.-*** *watchful, wary, cautious, aware, conscious.*

ware[3], *gl.f.* **wared, waring 1.** *esk.* dikkat etmek, uyanık bulunmak, gözünü açmak, **2.** *İsk.* (zaman, para, vb.) harcamak, sarf etmek. ***e.a.-2.*** *spend, expend.*

warehouse[1], *is., ç.* **-houses 1.** (*Brit.:* **repository** *d.d.*) ambar, depo, eşya deposu, antrepo, **2.** *Brit.* büyük perakende satış mağazası, **3.** toptan satış yeri.

warehouse[2], *gl.f.* **-housed, -housing** ambarlamak, depolamak, depoya/ambara koymak.

warehouseman, *is., ç.* **-men** ambarcı, ambar/depo memuru.

wareroom, *is.* **1.** depo, ambar, **2.** imalât yerinde satış bölümü.

warfare, *is.* savaş, harp, savaşma, vuruşma, mücadele.

warfarin, *is. kim.* fare zehiri: renksiz, suda erimez katı madde: C19H16O4.

war game, *is. As.* harp oyunu.

war-god, *is.* savaş tanrısı, Merih.

war-grave, *is.* şehit mezarı.

war-guilt, *is.* savaş suçu.

war hammer, *is. bk.:* **pole hammer.**

war hawk, *is.* savaş politikası/şiddet taraftarı.

warhead, *is.* harp başlığı. ~ **mating** : harp başlığı takılması.

war-horse, *is.* **1.** savaş atı, savaşta kullanılan at, **2.** *k.d.* tecrübeli asker/politikacı, **3.** çok çalınan müzik parçası.

warily, *zf.* ihtiyatla, dikkatle, uyanık bir şekilde, gözünü (dört) açarak. ***e.a.-*** *cautiously.*

wariness, *is.* dikkat, ihtiyat, uyanıklık, açık gözlülük, teyakkuz. ***e.a.-*** *caution, watchfulness.*

warison, *is.* hücum borusu.

warlike, *sf.* **1.** savaşçı, cenkçi, savaşa hazır. *a* ~ *nation.* **2.** savaşla tehdit eden, savaş tehlikesi arz eden. *a* ~ *appearance.* **3.** savaşa/harbe ait, askerî. ***e.a.-2.*** *belligerant, hostile, 3. military.* ***k.a.-2.*** *peaceful.*

war loan, *is.* savaş borçlanması.

warlock, *is.* **1.** büyücü, sihirbaz, **2.** falcı, cinci, **3.** Kızılderililerin savaş kâhülü, tepe kâhülü. ***e.a.-1.*** *sorcerer, wizard,* ***2.*** *fortuneteller, conjurer,* ***3.*** *scalp lock.*

warlord, *is.* **1.** askerî önder, savaşçı ulusun önderi, **2.** iktidarı ele geçiren kumandan, **3.** (Uzak Doğu'da) mahallî diktatör.

warm[1], *sf.* **1.** ılık, hafif sıcak. *a* ~ *bath.* ~ *milk.* **2.** ılıman, mutedil. *a* ~ *climate.* **3.** ısıtan, sıcak tutan. ~ *clothing.* **4.** terli, terlemiş, ter basmış, kızışmış. *to be* ~ *from running.* **It's** ~ **work** : Bu terletici/zor bir iştir. **5.** sıcakkanlı, hararetli, cana yakın, samimî, candan. ~ *wishes.* ~ *friendship. a* ~ *welcome.* **6.** canlı, uyanık, yakın(dan ilgilenen). ~ **interest** : yakın ilgi, **7.** şevkli, heyecanlı, hararetli. *a* ~ *debate.* **8.** öfkeli, çabuk kızan, birdenbire parlayan. *a* ~ *temper. to become* ~ *when contradicted.* **9.** ta-

ze, yeni, belirgin. *a ~ scent. a ~ trail.* **10.** (renk) sıcak, kırmızı ve sarı renkleri fazla. *~ colors.* **11.** (saklambaç vb. de) hedefe/gerçeğe yakın. *You're getting ~, warmer - no, now you're getting cooler again.* **12.** *k.d.* sıkıcı, huzursuzluk veren, **13. make it/ things ~ for s.o.** : anasından emdiğini burnundan getirmek. ***e.a.-1.*** *tepid, heated,* ***6.*** *enthousiastic, fervent, hearty,* ***7.*** *lively, vigorous,* ***8.*** *irritated, angry, annoyed, vexed, furious, vehement,* ***9.*** *fresh, strong.*

warm[2], *f.* **1.** *gen.* **~ up** : ısıtmak, kızdırmak. *They ~ed their hands/themselves by the open fire.* **2.** ısınmak, kızmak. *The soup is ~ing in the pot over the fire.* **3.** *gen.* **~ to / up** : heyecan/canlılık vermek, şenlendirmek, neşe katmak. *The speaker quickly ~ed to his subject.* **4.** teşvik/tahrik etmek/olunmak, öfke/nefret/heyecan vb. uyan(dır)mak, **5.** *gen.* **~ to / toward** : samimîleşmek, samimiyet/dostluk yaratmak, samimî/sıcak bir hava yaratmak, ilgi/sempati duymak. *My heart ~s to him for his courage.* **~ to one's work/task** : işine/görevine ısınmak/bağlanmak, **6. ~ the bench** *k.d.* (sporda) yedek oyuncu olarak beklemek. *Bill has been warming the bench for three football seasons; he hopes that the coach will let him play this year.* **7. ~ up** : (a)yarışa başlamadan hafif idman yapmak, (b) (motor) ısıtmak/ısınmak, (c) (konserden/temsilden önce) son bir deneme yapmak, (d) sıkı fıkı olmak, kaynaşmak, samimiyeti artırmak. ***e.a.-3.*** *animate, excite, waken, stir, rouse, arouse.*

warm[3], *is.* **1.** sıcak yer. *come into the ~ , out of the cold.* **2.** ısınma, sıcaklık. *Come and have a ~ by the fire.*

warm-blooded, *sf.* **1.** *zool.* sıcakkanlı: vücut sıcaklığı 36°-44°C arasında sabit kalan (hayvan), **2.** ateşli, heyecanlı, samimî, enerjik, tutkulu. ***e.a.-1.*** *homoiothermal,* **2.** *ardent, impetuous, passionate, enthusiastic.*

warm-bloodedness, *is.* **1.** sıcakkanlılık, **2.** tutku, heyecan, samimiyet, ateşlilik.

warmed-over, *sf.* **1.** (yemek) ısıtılmış, **2.** (sanat eseri) basit, kopya, orijinaliteden yoksun, harcıâlem.

warmed-up, *sf.* ısıtılmış, ısınmış.

warmer, *is.* ısıtıcı. **a hand ~** : el ısıtıcısı.

warm front, *is. meteor.* sıcak hava kitlesi.

warm-hearted = warmhearted, *sf.* sıcakkanlı, samimî, cana yakın, iyi yürekli, sevgi/şefkat dolu. ***e.a.-*** *sympathetic, compassionate, kind, affectionate.*

warm-heartedly = warmheartedly, *zf.* samimiyetle, iyi yürekle, sevgi ve şefkat ile.

warm-heartedness = warmheartedness, *is.* sıcakkanlılık, samimîlik, cana yakınlık, iyi yüreklilik, sevgi, şefkat, iyilik.

warming pan, *is.* yatak ısıtıcı: içine sıcak su veya yanan kömür konarak yatağı ısıtmakta kullanılan kapalı kap.

warmish, *sf.* ılıkça, ılıman, sıcakça, oldukça ılık/sıcak.

warmly, *zf.* samimiyetle, hararetle, şevkle.

warmness, *is.* **1.** ılıklık, sıcaklık, **2.** ısı, hararet, **3.** samimiyet, sıcakkanlılık, şefkat, sevgi.

warmonger, *is.* savaş kışkırtıcısı/yanlısı.

warmongering, *is.* savaş kışkırtıcılığı, harp taraftarlığı.

War Office, *is. esk. bk.:* **War Department.**

warm sector, *is. meteor.* sıcak kesim: sıcak ve soğuk hava kitleleri arasındaki bölge.

warmth, *is.* **1.** ılıklık, ılımanlık, **2.** sıcaklık, hararet, **3.** samimiyet, sevgi, şefkat, iyilik, **4.** coşkunluk, heyecan, tutku, **5.** sıcak renklerin uyandırdığı rahatlık duygusu, **6.** ısıtabilme, **7.** gücenme, kırgınlık.

warm-up, *is.* **1.** ısınma, **2.** son hazırlık.

warn, *gl.f.* **1.** uyarmak, ikaz etmek, (tehlikeyi) haber vermek. *He was ~ed of the danger. The clouds ~ed us that the storm is coming.* **2.** tenbih etmek, haber vermek, haberdar etmek. *If you ~ the police when you go away on holiday, they will watch your house.* **3.** (muhtemel sonuca) dikkatini çekmek. *Police ~ed him about the penalties of drunk driving.* **4.** ihtar etmek, hatırlatmak. **~ off/away** : uzak durmasını ihtar etmek. *A sign warns the trespassers off the grounds.* ***e.a.-1.*** *forewarn, caution, admonish.* ***NOT:*** **WARN**, bir kimsenin tehlikeli ve nahoş bir duruma düşmesini önleyecek şekilde onunla ciddî olarak konuşmak demektir: *to WARN him about danger and possible penalties.* **CAUTION**, tehlike ve cezadan kaçınması için mülâyim

bir dille nasihat etmektir. *Citrus growers are cautioned to protect the fruit from frost.* **ADMONISH** ise bir eylemin sürükleyeceği tehlike ve cezayı belirterek amirane onu yapmamasını emretmektir. *To admonish a person for neglecting duties.*

warner, *is.* uyaran, ikaz/ihtar eden kimse.

warning, *sf.&is.* **1.** uyarıcı, ikaz/ihtar edici. *He gave me a ~ look. They fired some ~ shots.* **2.** uyarı, uyarma, ikaz,ihtar, haber verme. *He paid no attention to my ~s.* **as a ~ to others** : ibret için, başkalarına ibret/ders olsun diye, **3. a week's ~** : bir haftalık mühlet, **4. be a ~ to s.o.** : birisine ibret/ders olmak, **5. give ~** : uyarmak, ikaz/ihtar etmek, tehlikeyi haber vermek. **6. take ~** : ibret/ders almak, nasihat kabul etmek. *You should take ~ from what happened to me.* **7. ~ bell** : işaret/hazırlık zili. ***e.a.-2.*** *admonition, advice, caution.*

warningly, *zf.* uyarırcasına, uyararak, ikaz edercesine/ederek.

war of nerves, *is.* sinir harbi.

warp[1], *f.* **1.** eğ(il)mek, eğril(t)mek, bük(ül)mek, **2.** (doğru yoldan) sap(tır)mak, **3.** (gerçeği) tahrif etmek, bozmak, yalan katmak, **4.** *den.* bir yere bağlanmış palamarı çekerek gemiyi /sandalı yürütmek, **5.** su altında bırakıp çökelen balçıkla mümbitleştirmek, **6.** su kanalını balçıkla tıkamak. ***e.a.-1.*** *turn, contort, distort, spring, bend, twist.* ***k.a.-1.*** *straighten.*

warp[2], *is.* **1.** eğrilik, çarpıklık, **2.** (dokumacılıkta) çözgü, arış, **3.** *den.* palamar, **4.** balçık, suyun bıraktığı çökelti.

warpage, *is.* eğilme, bükülme, çarpılma.

warper, *is.* eğen, büken, çarpıtan.

war paint, *is.* **1.** kızılderililerin savaşa giderken yüz ve bedenlerine sürdükleri boya, **2.** *k.d.* süs, makyaj, süslü elbise. **in full war paint** : giyinip kuşanmış, süslenmiş, *k.d.* iki dirhem bir çekirdek.

warp and woof, *is.* temel, taban, kaide, esas. *The vigorous Anglo-Saxon base had become the warp and woof of English speech.*

war party, *is.* **1.** savaşa giden Kızılderililer, **2.** savaş yanlısı siyasî parti.

warpath, *is., ç.* **-paths 1.** Kızılderililerin savaş yolu, savaşa giderken izledikleri yol, **2. on the ~** : (a) savaşa/dövüşe hazır, savaş yolunda, savaş vesilesi arayan, (b) düşman, diş bileyen, kana susamış.

warp beam = warp roll, *is.* (dokumacılıkta) çözgü yumağı.

warp knit, *is.* arış örgü. **warp-knitted** : arış örgülü, tezgâhta uzunlamasına örülmüş.

warplane, *is.* savaş uçağı.

war-profiteer, *is.* vurguncu, savaş zengini.

warpwise, *zf.* (dokuma) uzunlamasına, çözgü yönünde. ***e.a.-*** *lengthwise.*

warrant[1], *is.* **1.** yetki, salâhiyet, izin, ruhsat, haklı sebep. *He had no ~ for what he did.* **2.** güvence, teminat, garanti, kefalet, **3.** yetki/onaylama belgesi, izin/yetki/hak veren belge. *Their vote of confidence was his ~ to continue his investigation.* **4.** haklı sebep. *She had no ~ for her suspicion.* **5.** *huk.* (a) tutuklama emri, tevkif müzekkeresi. *The police have a ~ for his arrest.* (b) arama emri. *You can't search my house without a ~.* **6.** *As.* atama/tayin emri, **7.** ödeme emri, **8.** alındı, makbuz. ***e.a.-1.*** *authorization, sanction, 2. warranty, surety, 3. permit, voucher, writ, order, chit, 4. justification, grounds.*

warrant[2], *gl.f.* **1.** yetki/salâhiyet vermek, memur etmek. *The law ~s his arrest.* **to ~ s.o. to do sth** : bir kimseye bir hususta yetki vermek, **2.** haklı göstermek, desteklemek, doğruluğunu kanıtlamak. *That ~s the theory.* **He had no ~ for his hopes** : Umudunu destekleyecek hiçbir sebep yoktu. **3.** temin etmek, teminat vermek. **I ~ you...** : Sizi temin ederim ki... **It won't happen again, I ~ you** : Emin olunuz ki bu bir daha tekerrür etmeyecek. **4.** garanti etmek, güvence/teminat vermek, zarar ve hasarı tazmin edeceğini taahhüt etmek. *to ~ safe delivery. This material is ~ed (to be) pure silk.* **5.** kefil olmak, **6.** izin/ruhsat vermek, **7.** hak kazandırmak, **8.** mazur göstermek. **Nothing can ~ such rudeness** : Bu kabalığı hiçbir şey mazur gösteremez. ***e.a.-1.*** *authorize, 2. justify, 3. assure, 4. guarantee, certify.*

warrantable, *sf.* **1.** yetki/salâhiyet verilebilir, **2.** haklı, caiz, **3.** güvencelenebilir, garanti edilebilir, teminat/kefalet verilebilir, **4.** (geyik) avlanabilir, yaşı avlanmaya elverişli.

warrantableness, *is.* **1.** haklı gösterilebilme, cevaz, **2.** güvencelenebilme, garanti edilebilme, teminat/kefalet verilebilme.

warrantably, *zf.* haklı/caiz sayılacak şekilde, güvencelikle, garanti edilerek.

warrantee, *is.* kefil olunan/hakkında teminat verilen kimse, kendine garanti verilen şahıs.

warranter/warrantor, *is.* garanti veren, kefil, güvenceci.

warrantless, *sf.* **1.** yetkisiz, salâhiyetsiz, **2.** garantisiz, teminatsız, güvencesiz, kefilsiz, **3.** haksız, makul sebebe dayanmayan, **4.** özürsüz, mazeretsiz.

warrant officer, *is. ABD* astsubay, gedikli subay.

warranty, *is., ç.* **-ties 1.** garanti, güvence, teminat, **2.** *huk.* kefalet(name), **3.** yetki, salâhiyet, hak.

warren, *is.* **1.** tavşanlık, tavşanların toplu olarak bulunduğu/ürediği yer, **2.** ufak av hayvanları üretim alanı, **3.** balık üretim sahası, **4.** kalabalık mahalle, **5.** ağıl, **6.** *Brit.* kapalı yerde yabanıl hayvan üretme imtiyazı. **warrener** : bu imtiyazı alan kimse.

warrior, *is.* **1.** savaşçı, cenkçi, cengâver, muharip, savaş eri, **2.** (politikada vb.) cesur, atak, yiğit, gözüpek, mücadeleci.

warriorlike, *sf.* savaşçı/cenkçi/muharip gibi.

war risk insurance, *is.* ABD askerî personeline hükûmetçe sağlanan savaş sigortası.

Warsaw, *is.* **1.** Varşova, **2.** *k.h.* **~ grouper** *d.d. zool.* Atlas levreği *(Epinephelus nigritus).* Atlantik'in sıcak sularında bulunan iri levrek, **3. ~ Pact = ~ Treaty Organization** : Varşova Paktı. 1955'te SSCB, Bulgaristan, Çekoslovakya, D Almanya, Macaristan, Polonya ve Romanya arasında imzalanan askerî ittifak anlaşması.

warship, *is.* savaş gemisi.

warsle, *f.* **-sled, -sling** *İsk. bk.:* **vrestle.**

warsler, *is. İsk. bk.:* **wrestler.**

wart, *is.* **1.** siğil, **2.** (bitkilerde, hayvan derilerinde) siğile benzer kabarcık, **3. ~s and all** : olduğu gibi, bütün kusurları ile, kusurlarını gizlemeden, apaçık, **4. ~-cress** : sarmaşık tere *(Coronopus),* **5. ~ disease** : patates uru, **6. ~-grass = ~-weed = ~-wort** : siğil otu, sütleğen, **7. ~ hog** *zool.* Afrika yaban domuzu *(Phacochoerus aethiopicus).*

wartime, *sf.&is.* **1.** savaş zamanı, **2.** savaştan doğan/ileri gelen, savaş sırasında olan, savaşa özgü, seferî.

warty, *sf.* **wartier, wartiest 1.** siğilli, **2.** siğilimsi, siğile benzer, siğil gibi. (**warted** *d.d.).*

war-weariness, *is.* savaş yorgunluğu.

war-weary, *sf.* **1.** savaşta yıpranmış/hurdalaşmış (uçak) **2.** savaştan bıkmış, savaş yorgunu.

war whoop, *is.* vahşîlerin savaş narası.

war-widow, *is.* savaş dulu, savaşta dul kalmış kadın.

warworn, *sf.* savaşta yıpranmış/hurdalaşmış.

wary, *sf.* **warier, wariest 1.** uyanık, açıkgöz, dikkatli, tetik. *a ~ fox. Be ~ of gossip.* **2.** tedbirli, ihtiyatlı, kurnaz, zeki. *He gave ~ answers to all of the stranger's questions.* **3. be ~ of** : dikkatli/uyanık olmak, ...-den sakınmak, gözünü dört açmak. ***e.a.-1.*** *alert, vigilant, watchful, cautious, guarded, prudent, 2. shrewd, wily.* ***k.a.-*** *foolhardy, brash, careless, heedless, incautious.*

war zone, *is.* **1.** savaş bölgesi/alanı, **2.** (denizlerde) tarafsızlığın tanınmadığı bölge.

was, *f.* ...idim, ...idi : **to be** fiilinin geçmiş zaman birinci ve üçüncü şahsı.

wash[1], *f.* **1.** yıka(n)mak. *to ~ a dress. ~ your hands and face. I always ~ before eating dinner.* **~ clean** : tertemiz yıka(n)mak, yıkayıp arıtmak/paklamak. *He washed (his face) clean before coming downstairs.* **2.** temizle(n)mek. *She ~ed the mud off her dress.* **3.** (günahtan, suçtan, vb.) arıtmak, arınmak. *He ~ed from sin.* **4.** (su, rüzgâr vb. ile) sürükle(n)mek. *The storm ~ed our boat ashore. The boat had ~ed ashore in the night.* **5.** ıslatmak, ıslanmak, **6.** (su, dalga vb.) aşındırmak. *The storm ~ed gulleys in the mountain.* **7.** yaldızlamak, ince boya tabakası ile kaplamak, **8.** çamaşır yıkamak. *She washes for a living.* **9.** ıslatmak, silmek, **10.** (kumaş) yıkanmaya dayanmak, çekmemek, büzülmemek, solmamak. *that cloth washes well.* **11.** *Brit.- k.d.* doğru/gerçek/inandırıcı olmak, doğruluğu kanıtlanabilmek. *That story won't ~ (with me).* **12.** *gen.* **~ away** : (su/rüzgâr vb.) aşın(dır)mak, sürüklemek, alıp götürmek. *This topsoil tends to ~ away.* **13.** kumu yıkayıp altın filizini ayırmak,

14. ~ dirty linen in public : kirli çamaşırlarını ortaya dökmek, aile sırlarını açıklamak, **15. ~ down** : (a) yıkayıp arıtmak, tertemiz yapmak. *To ~ down a car.* (b) su vb. içerek yutmayı kolaylaştırmak. *To ~ chicken down with wine.* **16. ~ one's hands of** : (a) elini eteğini çekmek, ilişiğini kesmek, ilgisi kalmamak. *We washed our hands of politics long ago.* (b) sorumluluğu üzerinden atmak, işi başından savmak. *The school washed its hands of the students' behaviour during spring recess.* **17. ~ out** : (a) yıkanıp temizlenmek / çıkmak. **This stain didn't ~ out** : Bu leke çıkmadı. (b) su ile sürüklenmek / yıkılmak. *The road was washed out during the storm.* (c) solmak, yıkanınca rengi atmak, (d) *k.d.* iptal etmek. *The whole plan was washed out.* (e) *argo* elenmek, başaramamak, tart edilmek, kovulmak. *He washed out after one semester.* **18. ~ up** : (a) elini yüzünü yıkamak, iyice yıkanıp temizlenmek, (b) bulaşık yıkamak. *I'll ~ up the dishes.* (c) **be washed up** : silinmek, yıldızı sönmek, unutulmak. *He's all washed up in Hollywood.* ***e.a.-1&2. clean, rinse, launder, scrub, mop, 5. wet, moisten, bedew, bathe, 6. wear, erode.***

wash[2], *is.* **1.** yıka(n)ma. *give the car a ~ .* **2.** çamaşır, **3.** bir defada yıkanan şeylerin tümü, **4.** akış, akıntı, **5.** gemi çarkının/kürek palasının hasıl ettiği su akıntısı, **6.** losyon, ağız suyu, tuvalet suyu, **7.** ilâçlı losyon. *eyewash. to apply ~ to a skinned knee.* **8.** yaldız, badana, ince tabaka boya, kaplama. **This tray has a gold ~** : Bu tepsi altın suyuna batırılmış. **9.** (denizin/nehirin aşındırdığı) toprak, sel yatağı/ çukuru, **10.** bataklık, **11.** sığ su birikintisi, ince dere, **12.** sığlık, denizin/nehirin sığ yeri, **13.** akarsu yatağı, **14.** *jeol.* suyun sürükleyip biriktirdiği alüvyon, **15. dry ~** *d.d.* (Batı ABD) kuru sel yatağı, **16.** yal, sulu mutfak artığı. **hogwash** : domuzlara verilen sulu yemek artıkları, **17. come out in the ~** : (a) (utandırıcı bir durum) eninde sonunda/günün birinde ortaya çıkmak, herkesçe duyulmak, şayi olmak, (b) sonu iyi gelmek, sonunda her şey düzelmek/temize çıkmak. ***e.a.-1. ablution, cleansing, bathing, 10. marsh, fen, bog, swamp, morass***

wash[3], *sf.* yıkanabilir, yıkanmaya dayanır. *a ~ dress.*

washability, *is.* yıkanırlık, yıkanabilme, yıkanmaya dayanıklılık.

washable, *sf.* yıkanabilir, yıkanmaya dayanıklı, yıkanınca çekmez/solmaz. *Is this shirt ~ ?*

wash-and-wear, *sf.* yıka giy, ütüsüz, ütü istemez. ***e.a.- drip-dry.***

washbasin = washbowl, *is.* lavabo, leğen, kurna. ***e.a.- sink.***

washboard, *is.* **1.** çamaşır tahtası, üstünde çamaşır yıkanan oluklu tahta, **2.** süpürgelik, oda duvarlarının eteğindeki tahta, **3.** *den.* **splashboard** *d.d.* eşik tahtası, dalga girmesin diye kapı eşiğine ve güverteye konulan siper.

wash-boiler, *is.* çamaşır (kaynatma) kazanı.

wash-bottle, *is.* (a) püskürteç, (b) arıtıcı, içindeki sıvıdan geçen gazı arıtan cihaz.

washbowl, *is. bk.:* **washbasin.**

washcloth, *is., ç.* **-cloths** sabun bezi, el bezi. ***e.a.- facecloth.***

washday, *is.* çamaşır günü. *Monday is ~ in our family.*

washed-out, *sf.* **1.** (yıkanmaktan) solmuş, soluk, rengini atmış. *~ old curtains.* **2.** *k.d.* (a) yorgun, bîtap, bitkin. *She felt ~ after working all night.* (b) solgun, benzi sararmış. ***e.a.-1. faded, pale, colorless, 2. (a) weary, exhausted, tired, worn-out, (b) wan.***

washed-up, *sf.* **1.** *argo* yıldızı sönmüş, bitmiş, iflâs etmiş. *Let me tell you, friend, you're (all) ~ in this town!* **2.** *k.d.* çok yorgun, bîtap, mecalsiz. ***e.a.-1. finished, through, done with, 2. washed-out, tired, fatigued.***

washer, *is.* **1.** çamaşırcı, çamaşır yıkayan, **2.** çamaşır makinesi, **3.** pul, rondelâ.

washerman, *is., ç.* **-men** çamaşırcı, çamaşır yıkayan (erkek). ***e.a.- laundryman.***

washerwoman, *is., ç.* **-women** çamaşırcı kadın. ***e.a.- laundress.***

wash goods, *is.* yıkanabilir kumaş(lar).

washiness, *is.* **1.** çok sulu/duru olma, sululuk, duruluk, **2.** solukluk, renksizlik, **3.** vüzuhsuzluk, müphemlik.

washing, *sf.&is.* **1.** yıka(n)ma, **2.** çamaşır, bir defada yıkanan çamaşır, **3.** yıkama ürünü, yıkama ile elde edilen (madde). *a ~ of ore.* **4.** ince madensel kaplama, **5. ~ machine** : çamaşır makinesi, **6. ~ soda** : çamaşır sodası. ***e.a.- 1. ablution, 2. wash.***

Washington, *is.* **1.** Vaşington: ABD'nin başkenti, **2.** Vaşington eyaleti, **3. Washingtonian** : Vaşingtonlu.

washout, *is.* **1.** sel basması, sel suları ile sürükle(n)me, sel çukuru, su ile aşınma, **2.** *k.d.* hezimet, tam başarısızlık, fiyasko, iflâs. *That whole plan of yours was a ~ after all, and cost us a lot of money.* **3.** başarısız kimse.

washpot, *is.* **1.** çamaşır kazanı, **2.** erimiş kalay kabı (tenekelere kalay kaplamak için kullanılır).

washrag, *is. bk.:* **washcloth.**

washroom, *is.* tuvalet. ***e.a.-*** *lavatory.*

wash sale, *is.* **1.** zararına satış: bir malı zararına satıp otuz gün içinde tekrar satın alma (vergi hilesi için), **2.** borsa dalaveresi: fazla ilgi gördüğü intıbaını uyandırmak için bir hisse senedinin satıcı ajanı tarafından alınması.

washstand, *is.* lâvabo.

washtub, *is.* leğen, çamaşır teknesi.

wash-up, *is.* yıkama, temizleme.

washwoman, *is., ç.* **-women** çamaşırcı kadın. ***e.a.-*** *washerwoman.*

washy, *sf.* **washier, washiest 1.** sulu. *~ coffe / soup.* **2.** soluk, açık renkli, ağarmış, bozarmış. *~ pink flowers. a ~ appearance.* **3.** cılız, kuvvetsiz. *~ people.* **4.** vuzuhsuz, belirsiz, müphem. *bk.:* **wishy-washy.**

wasn't *kıs.* = **was not** : değildi(m). *bk.:* **be**

wasp, *is. zool.* yaban arısı *(Vespidae, Sphecidae)* (eşek arısı *d.d.*). İlgili sıfat: **vespine.**

WASP = Wasp, *is.* [**W**(hite) **A**(nglo-) **S**(axon) **P**(rotestant)] **1.** İngiliz asıllı Protestan Amerikalı, **2.** *hkr.* zengin ve muhafazakâr Protestan Amerikalı. **WASPISH/Waspish** : bunlara özgü.

waspily, *zf. bk.:* **waspishly.**

waspiness, *is. bk.:* **waspishness.**

waspish, *sf.* **1.** ters, huysuz, çabuk kızan, kinci, **2.** garazkâr, hain, nisbetçi. ***e.a.-1.*** *snappish, irritable, irascible,* ***2.*** *spiteful.*

waspishly, *zf.* ters ters, huysuzca, kinle, garazla, haince.

waspishness, *is.* terslik, huysuzluk, kincilik, garazkârlık, hainlik.

wasp waist, *is.* ince bel.

wasp-waisted, *sf.* ince belli.

waspy, *sf.* **waspier, waspiest 1.** yaban arısı gibi, **2.** *bk.:* **waspish.**

wassail, *is.&f.* **1.** (İngiltere'de eskiden içki ikram edilirken söylenirdi) sıhhatinize, sağlığınıza, **2.** içki âlemi, **3.** baharatlı içki (içmek), **4.** *esk.* içki âleminde söylenen şarkı.

wassailer, *is.* içki âlemi yapan, baharatlı içki içen.

Wassermann reaction = Wassermann test, *is. tıp* frengi teşhis testi.

wast, *f. esk.* **to be** fiili geçmiş zamanının ikinci tekil şahsı (Şimdi bunun yerine **were** kullanılır.). ***thou wast = you were.***

wastable, *sf.* (boşuna) harcanabilir, sarf edilebilir, israf edilebilir, ıskarta edilebilir.

wastage, *is.* **1.** yıpranma, yıpranma kaybı, **2.** israf, lüzumsuz sarfiyat, **3.** yıpratma, israf / heder etme. *The steady ~ of erosion.* **4.** fire, yıpranarak / aşınarak kaybolan şey. *A ~ of 25% of all the goods produced.*

waste[1], *f.* **wasted, wasting 1.** boşuna harca(n)mak/sarf etmek/edilmek, israf etmek, heder/heba ziyan etmek/edilmek/olmak. *Don't ~ your time and money.* **2.** kaçırmak, yerinde/zamanında kullanmamak. *To ~ an opportunity.* **3.** yıpratmak, aşındırmak, **4.** tüketmek, yoğaltmak, istihlâk etmek, **5.** yıpranmak, aşınmak, tükenmek, yok olmak, **6.** tahrip/harap etmek, viraneye çevirmek. *Long dry periods ~ed the land.* **7.** zayıfla(t)mak. *The strange disease ~ed his whole body. He was ~ed by disease.* **8.** azalmak, tükenmek, bitmek, **9.** (zaman) boşuna geçmek, heder olmak, **10.** *ABD- argo* öldürmek, **11. ~ away** : (hastalıktan) zayıf düşmek, zayıflayarak eriyip bitmek, ağır ağır azalmak/tükenmek/telef olmak. *Since my aunt became ill, she has been wasting away.* **12. ~ not, want not** *k.d.* İsraf etmezsen muhtaç olmazsın, **13. ~ one's breath** *k.d.* boşuna nefes tüketmek. *Don't ~ your breath speaking to them, they never listen.* ***e.a.-1.*** *misspend, dissipate, squander,* ***6.*** *destroy, devastate, ruin, ravage, sack,* ***8.*** *diminish,* ***10.*** *kill.* ***k.a.-1.*** *save.*

waste[2], *is.* **1.** israf, boşuna harcama, heder/telef/ziyan etme. *~ of food is wicked while people are hungry.* **2.** kaçırma, yerinde/zamanında kullanmama.*~of opportunity.* **3.** yıpratma, yıpranma, aşın(dır)ma, **4.** telef/yok etme/olma,

5. harap/viran olma, yıkım, harabiyet, **6.** harabe, virane, harap olmuş yer, **7.** fire, kullanılmayan/işe yaramayan şey, **8.** boş/met-rûk arazi. *No crops will grow on these stony ~s.* **9.** ıssız yer, beyaban, **10.** çöp, artık, süprüntü. *A lot of poisonous ~ from the chemical works goes into the river.* **11.** kayaların mekanik ve kimyasal ayrışmasından meydana gelen maddeler, **12. wastes** *bk.:* **excrement**, **13. go to ~** : ziyan / heder olmak, boşa gitmek, çöpe atılmak, **14. lay ~** : tahrip/harap etmek, yıkmak, mahvetmek, yok etmek. *The invading army laid ~ the countryside.* ***e.a.-9.*** *desert,* ***10.*** *trash, rubbish, garbage, refuse.* ***14.*** *ravage, destroy, devastate.*

waste[3], *sf.* **1.** atılmış, kullanılmayan, işe yaramaz, **2.** (arazi, vb.) boş, hâli, çorak, terk edilmiş, **3.** (şehir, bölge vb.) harap, viran, **4.** artık, kalıntı, ıskarta. *~ products of manufacture.* **5.** süprüntü, çör çöp, işe yaramayan. *to salvage ~ products.* **6.** *fizy.* dışkısal, bedenden atılan, ifraz edilen, **7.** artık/işe yaramaz ürünleri boşaltan/ toplayan. *a ~ pipe; ~ pile.* **8.** *esk.* fazla, aşırı, lüzumsuz, **9. ~ steam** : fazla buhar, çürük buhar. ***e.a.-1.*** *wasted,* ***2.*** *barren, wild, desert,* ***5.*** *refuse, useless,* ***8.*** *excessive, needless.*

wastebasket, *is.* çöp sepeti. **wastepaper basket** *d.d.*

wasteful, *sf.* **1.** savurgan, müsrif, ziyankâr, boş yere ziyan/israf eden, tutumsuz. *~ habits.* **2.** tahripkâr, yıkıcı, harap eden. *~ war.* ***e.a.-1.*** *extravagant, prodigal,* ***2.*** *devastating, destructive.* ***k.a.-1.*** *thrifty, frugal, prudent,* ***2.*** *constructive.*

wastefully, *zf.* **1.** savurganca, savurganlıkla, müsrifane, israf edercesine, tutumsuzca, **2.** yıkıcılıkla, tahripkârane.

wastefulness, *is.* **1.** savurganlık, müsriflik, ziyankârlık, boş yere ziyan/israf etme, tutumsuzluk, **2.** tahripkârlık, yıkıcılık.

wasteland, *is.* **1.** boş/ekilmemiş/metruk arazi, beyaban, **2.** virane, harabe, tahrip edilmiş/yakılıp yıkılmış yer, **3.** (tarihte, hayatta vb.) kısır/verimsiz dönem.

wasteness, *is.* israf, ziyan, boşa harcanma, kaybolup gitme. *A day of ~ and desolation.*

wastepaper, *is.* lüzumsuz/çöpe atılacak kâğıt.

waste pipe, *is.* kirli su/lâğım borusu, boşaltma borusu.

waste product, *is.* **1.** döküntü, ıskarta, işe yaramayan yan ürün, **2.** dışkı, idrar vb. gibi vücuttan atılan maddeler.

waster, *is.* **1.** israfçı, savurgan, müsrif, ziyankâr kimse, tutumsuz, har vurup harman savuran kimse, **2.** tahripkâr, yıkıcı, kırıcı kimse, **3.** *Brit. bk.:* **wastrel** (2). ***e.a.-1.*** *spendthrift,* ***2.*** *vandal, destroyer.*

wasting, *sf.* **1.** gittikçe zayıflatan, kuvvetten düşüren. *a ~ disease.* **2.** yıkıcı, tahripkâr. *a ~ war.* ***e.a.-2.*** *devastating, despoiling.*

wastingly, *zf.* **1.** gittikçe zayıflatarak, kuvvetten düşürerek, **2.** yakıp yıkarak, tahrip ederek.

wastrel, *is.* **1.** savurgan, tutumsuz, müsrif, israfçı kimse, **2.** *Brit.* (a) çöp, döküntü, süprüntü, (b) kaybolmuş / kimsesiz çocuk, **3.** avare, başıboş, serseri, aylak kimse. ***e.a.-1.*** *spendthrift,* ***2.*** *(a) refuse, waste, (b) waif,* ***3.*** *idler, loafer, vagabond.*

wastry = wastery = wastrie, *is. İsk. bk.:* **extravagance, wastefulness.**

wat, *is.* Siyam ve Kamboçya'da Budist tapınağı.

watch[1], *f.* **1.** (dikkatle) bakmak, seyretmek, **2.** *gen.* **~ for** : beklemek, (yolunu) gözlemek. *~ for a signal.* **~ for s.o.** : birini beklemek, birinin yolunu gözlemek, **3.** bekçilik etmek, gözetmek, tarassut etmek. **~ a case in s.o.'s interest** : bir dava görülürken üçüncü bir şahsın çıkarını gözetmek, **4.** dikkat etmek, sağa sola bakmak. *~ when you cross the street.* **5.** gözkulak olmak, gözetlemek, göz hapsinde tutmak, gözden ayırmamak. *~ the kettle, would you? The police are watching him.* **A watched pot never boils** : Bir şeyin üzerine fazla düşmemeli. **6.** (fırsat vb.) kollamak. *to ~ one's opportunity.* **7. ~ oneself** : (a) dikkatli olmak, (kendine) mukayyet olmak, (b) ihtiyatlı olmak, ayağını denk atmak, **8. ~ one's dust = ~ one's smoke** *argo* çabucak yapıp bitirmek, kaşla göz arasında yapmak, duman attırmak, tozu dumana katmak. **Offer Bill a dollar to clean your yard, and ~ his smoke** : Bill'e bir dolar verirsen avluyu çabucak temizleyiverir. *" I can go to the store and be back in 5 minutes," bragged Tom, "Just ~ my*

dust." **9. ~ one's step** *k.d.* çok dikkat etmek, ihtiyatlı davranmak, önüne/bastığı yere bakmak. **~ your step!** Dikkat et! Önüne/bastığın yere bak! Sakın ha! Aman yavaş! **10. ~ out** : dikkatli olmak, gözkulak olmak, kendini korumak. **~ out!** Dikkat! **11. ~ over** : korumak, güvence altına almak, nezaret etmek. **~ over a flock** : sürüyü gütmek. ***e.a.-1.*** *look, see, observe,* ***6.*** *await.*

watch[2], *is.* **1.** gözetleme, bekleme. **be on the ~ for s.o.** : birini gözetlemek, birinin yolunu beklemek, **2.** gözden ayırmama, mukayyet olma, başında bekleme, **3. be on the ~ = keep ~** : gözkulak olmak, gözden ayırmamak, başında nöbet beklemek. *To keep ~ over a sickbed.* **4. keep close/careful ~ on**: dikkatle takip etmek. *The gavernment is keeping (a) close ~ on the activities of that political party.* **5. keep ~ for** : göz kulak olmak, beklemek. *Keep ~ for the milkman, I want to pay him today.* **6.** nöbet, nöbetçi. **officer of the ~** : nöbetçi/vardiya subayı, **7.** nöbet yeri/süresi, **8.** bekçilik, nöbetçilik, nöbet tutma, **9.** uyanıklık, **10.** *den.* (a) nöbet, posta, vardiya, (b) aynı vardiyada nöbet tutan tayfalar, **11.** saat, cep/kol saati, kronometre, **12. in the ~ of the night** : (şiir) geceleyin, **13. on the ~** : uyanık, tetikte, dikkatli, müteyakkız. ***e.a.- 1&2.*** *inspection, attention, vigil.* ***6.*** *guard, sentry* ***13.*** *alert, vigilant.*

watch and ward, *is.* sürekli nöbet/nezaret, gece gündüz nöbet bekleme.

watchband, *is.* kol saati kayışı.

watch box, *is.* nöbetçi kulübesi.

watch cap, *ABD* yün bere (bahriyeliler soğuk havada giyerler).

watchcase, *is.* saat mahfazası.

watch chain, *is.* saat zinciri/kösteği.

watchcry, *is., ç.* **-cries** *bk.:* **watchword.**

watchdog, *is.* **1.** bekçi/çoban köpeği, çomar, **2.** nezaretçi, bekçi, halka zararlı/yasa dışı eylemlere karşı tetikte olan kimse.

watcher, *is.* **1.** seyirci, gözleyici, **2.** bekçi, gözcü, nezaretçi, nöbetçi, **3.** bakıcı, koruyucu, **4. bird watcher** : kuş meraklısı, kuşları incelemeye meraklı kimse, kuşçu.

watch fire, *is.* işaret ateşi, nöbetçilerin ısınmak için yaktıkları ateş.

watchful, *sf.* **1.** dikkatli, uyanık, tetik, gözü açık, müteyakkız, tedbirli. *Let's remain ~ for any sign of enemy activity.* **2.** *esk. bk.:* **wakeful.** ***e.a.- 1.*** *cautious, wary, alert, vigilant.*

watchfully, *zf.* dikkatle, tetikte, uyanık olarak.

watchfulness, *is.* dikkat, uyanıklık, tedbir, teyakkuz.

watch glass, *is.* saat camı **(watch crystal** *d.d.***).**

watch guard, *is.* saat kösteği/kaytanı.

watchkeeper, *is. den.* nöbetçi, vardiyacı.

watch key, *is.* saat anahtarı.

watchless, *sf.* **1.** dikkatsiz, gözü kapalı, tedbirsiz, gafil, **2.** bekçisiz, nöbetçisiz.

watchmaker, *is.* saatçi, saat tamircisi. **watchmaking** : saatçilik, saat tamirciliği.

watchman, *is., ç.* **-men** bekçi.

watchmanly, *sf.* bekçiye ait/yakışır.

watch meeting/watch-night service, *is.* yılbaşı gecesi yapılan dinsel tören.

watch night, *is.* **1.** yılbaşı gecesi, **2.** *bk.:* **watch meeting.**

watchout, *is.* dikkat, uyanıklık, tedbir, tetikte oluş, dikkatle etrafı gözetleme. ***e.a.-*** *lookout.*

watch pocket, *is.* saat cebi.

watch spring, *is.* saat zembereği.

watch-strap, *is.* kol saati kayışı.

watch tackle, *is.* el palangası, orsa palangası **(handy-billy, jigger** *d.d.***).**

watchtower, *is.* nöbetçi/bekçi/gözcü kulesi.

watchword, *is.* **1.** parola, **2.** simge söz, düstur. ***e.a.-2.*** *slogan.*

water[1], *is.* **1.** su. **bitter/brackish ~** : acı su. **cold/hot ~** : soğuk/sıcak su. **drinking ~** : içme suyu. **heavy ~** *kim.* ağır su. **mineral ~** : maden suyu. **running ~** : akarsu. **soft ~** : tatlı/kireçsiz su. **spring ~** : pınar/memba suyu, **2.** su düzeyi/seviyesi. **below the ~** : su (düzeyi) altında. **high ~** : met. **low ~** : cezir, inme, suların çekilmiş hâli. **open ~**: seyrüsefere elverişli su, **3. waters** : (a) deniz, göl, nehir. **Japanese waters** : Japon Denizi. **on land and ~** : hem karada hem denizde, (b) maden suyu, içme. **take/ drink the ~s** : içmelere gitmek, membadan su içmek. (c) etene, döl eşi, meşime, son, **4.** eri-

yik, çözelti, mahlûl, müstahzar. **lavender** ~ : lâvanta suyu. **ammonia** ~ : amonyak eriyiği/mahlûlü, **5.** su birikintisi, gölek, gölcük, gölet, **6.** (elmas, inci, vb) parlaklık, şeffaflık, **7.** (kumaş) parlaklık, hare, şanjan, **8.** (borsada) (a) karşılıksız/uydurma emval, hisse senedinin değerinin sun'î olarak yükseltilmesi, **9.** nitelik, kalite, mükemmellik. **first** ~ : en üstün kalite. **of the first** ~ : en mükemmel, en âlâ, en üstün. **a diamond of the first** ~ : en iyi cins elmas. **Tom is a vilain of the purest** ~ : Tom hainlerin daniskasıdır. **10. above** ~ : güvenceli, emin, sıkıntısız, kaygusuz, (özellikle malî sıkıntıdan) azade, **11. by** ~ : denizden, deniz yolu ile. *I went to İzmir by* ~ . **12. hold** ~ : mantıkî olmak, su götürmemek. **not hold** ~ : sızmak, su almak, mantıksız olmak, su götürmek, **13. in deep** ~ *argo* başı dertte, sıkıntılı/müşkül durumda. **in smooth** ~ *Brit.- argo* (gaileden sonra) dertsiz, pürüzsüz, meselesiz, gailesiz, yolunda. **in low** ~ : *Brit.- argo* parasız, meteliksiz, **14. in hot** ~ : dert / belâ içinde, çıkmazda, **be in hot** ~ : başı dertte olmak, çıkmaza saplanmak, **15. keep one's head above the** ~ : (kıt kanaat) geçinmek, iki ucunu bir araya getirmek. *In this business we don't make much money, but we are able to keep our heads above the* ~ . **16. like** ~ : serbestçe, engelsiz, su gibi. **To spend money like** ~ : Su gibi para harcamak, **17. make** ~ : (insan) işemek, su dökmek, (gemi) su almak. **pass** ~ : işemek, çiş yapmak, **18. throw cold** ~ **on** : hevesini kaçırmak, soğutmak, küçümsemek, alaya almak, ...-e itiraz etmek. **19. troubled** ~**s** : müşkül durum. **20.** ~ **on the brain** : beyinde su toplanması, idrosefali, **21.** ~ **on the knee** : diz ekleminin su toplaması, **22.** ~ **over the dam** *veya* ~ **under the bridge** : Olan oldu, artık değiştirilemez. *Since the sweater is too small already, don't worry about its shrinking; that's* ~ *over the dam.* **23. the** ~**(s) closed over my head**: battım, suyun dibini boyladım.

water[2], *f.* **1.** sula(n)mak, suvar(ıl)mak, su vermek. *To* ~ *the garden. To* ~ *the horses.* **2.** su temin etmek, su getirmek, **3.** *gen.* ~ **down** : sulandırmak, su katmak, hafifletmek, yumuşatmak, etkisini azaltmak. *To* ~ *soup/milk. To* ~ *down an unfavorable report.* **4.** karşılığı olmadan hisse senetlerini çoğaltmak. *~ed shares.* **5.** (kumaş, maden, vb.) hârelendirmek, parlatmak, parlaklı vermek. **~ed silk** : hâreli ipekli kumaş, **6.** yaşarmak, sulanmak. *My eyes ~ed when I handled the onions.* **7.** (hayvan) su içmek, suvarılmak, **8.** (ağız) suyu akmak, sulanmak. **The smell of fresh bread makes my mouth water** : Taze ekmek kokusu ağzımı sulandırır. **9.** (lokomotif vb.) su almak.

water[3], *sf.* **1.** su+. **a** ~ **jug** : su testisi. ~ **turbine** : su türbini. ~ **ski** : su kayağı, **2.** deniz+, kıyı+. **a** ~ **town** : kıyı kasabası. **a** ~ **journey** : deniz yolculuğu.

waterage, *is. Brit.* deniz/nehir nakliyatı, bu nakliyata ödenen ücret.

water arum, *is. bot.* (sulak yerlerde yetişen) yılan yastığı *(Calla palustris).*

water back, *is.* soba arkasında su ısıtma kabı.

water balance, *is. biy.* su dengesi: canlıların bedenlerinde hep aynı miktar suyu muhafaza etmeleri.

water-bailiff, *is.* balık avı bekçisi.

water ballet, *is.* su balesi.

water bath, *is.* **1.** su yunağı: doğrudan doğruya aleve tutulamayan cisimlerin içine daldırılarak ısıtıldığı sıcak su kabı, **2.** su banyosu.

water-bearer, *is.* **1.** sucu, saka, **2.** *astr. b.h.* Kova burcu. ***e.a.-2.*** *Aquarius.*

waterbed, *is.* su yatağı, pamuk vb. yerine su ile dolu plâstik yatak.

water beetle, *is.* su böceği.

water bird, *is.* su kuşu.

water biscuit, *is.* (un ve su ile yapılan) gevrek.

water blister, *is.* içi su dolu kabarcık.

waterborne, *sf.* **1.** suda yüzen, **2.** deniz yolu/gemi ile taşınan, **3.** sudan geçen. ~ ***disease***: sudan geçen hastalık.

water bottle, *is. Brit.* matara, su şişesi. ***e.a.-*** *canteen.*

water-bowl, *is.* suluk, leğen.

water boy, *is.* sucu, saka, işçilere/sporculara su götüren kimse.

waterbrain, *is. vet. patol. bk.:* **gid.**

water brash, *is. patol. bk.:* **heartburn** (1).

waterbuck, *is. zool.* su keçisi *(Kobus ellipsiprymnus).* Orta ve Güney Afrika bataklıklarında bulunan bir tür antilop.

water buffalo, *is. zool.* manda *(Bubalus bubalis).* **water ox** *d.d.*

water bug, *is. zool.* **1.** su böceği, su sineği *(Belostomidae),* **2.** *bk.:* **cockroach.**

water-bus, *is.* (göl/nehir) yolcu motoru.

water-butt, *is.* yağmur suyu fıçısı.

water(ing)-can, *is.* ibrik, güğüm, bahçe kovası.

water-carriage, *is.* deniz/nehir yolu ile taşıma (aracı).

water(ing) cart, *is.* su(lama) arabası, arozöz.

water chestnut = water caltrop, *is.* **1.** *bot.* su/göl kestanesi *(Trapa natans),* **2.** su kestanesi (meyvesi).

water chinquapin = water chincapin = water chinkapin, *is. bot.* su lotusu *(Nelumbo lutea) :* Sarı çiçekli Amerikan lotusu. Meyvesi yenir.

water clock, *is.* su saati. ***e.a.-*** *clepsydra.*

water closet, *is.* tuvalet, helâ, apteshane, ayakyolu. *kıs.:* **W.C.**

water colo(u)r, *sf.&is.* **1.** sulu boya, **2.** sulu boya resim, **3.** sulu boya resim yapma sanatı.

water colo(u)rist, *is.* sulu boya ressamı.

water-cool, *gl.f.* su ile soğutmak. **water-cooled** : su ile soğutulmuş. **water-cooler** : su soğutucusu. **water-cooling** : su ile soğutma.

watercourse, *is.* su yolu/kanalı, dere, mecra, nehir yatağı.

watercraft, *is.* **1.** su hünerleri: su sporlarında, bot vb. kullanmaktaki ustalık, **2.** gemi, bot, su aracı, **3.** su taşıt araçları.

water crake, *is. zool. Brit.- k.d.* su kuşu *(Cinclus aquatuicus).* ***e.a.-****water ouzel.*

watercress, *is. bot.* su teresi *(Rorippa Nasturtium officinale).*

water culture, *is. bk.:* **hydroponics.**

water cure, *is.* **1.** su tedavisi, su ile tedavi, **2.** *k.d.* fazla su içirerek yapılan işkence. ***e.a.-*** *1. hydropathy, hydrotherapy.*

waterdog, *is.* su tazısı, suda iyi yüzen av köpeği.

watered, *sf.* **1.** (ipek vb.) parlak, **2.** değeri şişirilmiş, gerçek değerinden fazla gösterilen (hisse senedi, vb.), **3.** nemli, sulanmış, yaş, rutubetli, **4.** sulandırılmıs, su katılmış.

watered-down, *sf.* sulu, su katılmış, sulandırılmış.

watered steel, *is.* su verilmiş çelik. **Damascus steel** *d.d.*

water elm, *is. bot. bk.:* **planer tree.**

waterer, *is.* sulayan, sulandıran, su katan, (hayvanlara vb.) su veren, sucu.

waterfall, *is.* şelâle, çağlayan.

water-fast, *sf.* suya dayanıklı, su ile açılmayan (renk, boya).

waterfinder, *is.* su bulucu, çubukla yer altı sularını araştıran.

water flea, *is. zool.* su piresi, su biti *(Daphnia).*

water fountain, *is.* çeşme, su soğutucusu.

waterfowl, *is., ç.* **-fowls/-fowl** su kuşu, suda yüzen kuş: ördek, kaz, kuğu vb.

waterfront, *is.* **1.** yalı (boyu), kıyı, sahil (şeridi), **2.** göl/nehir kenarı, **3.** yalı mahallesi, **4.** şehrin liman bölgesi.

water gall, *is. k.d.* kısmî gökkuşağı.

water gap, *is.* (iki dağ arasındaki) derin dere, koyak, geçit.

water gas, *is.* su gazı: Hidrojen ve karbon monoksit karışımı. Organik sentezlerde ve aydınlatma/ısıtmada kullanılır. **blue gas** *d.d.*

water-gas, *sf.* su gazı ihtiva eden, su gazı+.

water gate, *is.* **1.** set, kapak, savak kapağı, **2.** (şehir/kale duvarlarında) denize/nehire götüren kapı.

Watergate, *is.* **1.** Vaşington'da Demokrat Parti Genel Merkezindeki siyasî skandal, **2.** siyasî yolsuzluk, gizli çıkar anlaşmaları, hükûmet nüfuzunun partizanca kötüye kullanılması, vb.

water gauge, *is.* seviye göstergeci, su seviyesini gösteren alet. **water gage** *ş.d.y.*

water germander, *is. bot.* su nanesi, sarımsak otu *(Teucrium scordium).*

water glass, *is.* **1.** su bardağı, **2.** (filizlenen bitkiler için) su kabı, **3.** (kazanlarda) seviye göstergeci, **4.** su altı göstergesi: ucu camlı uzun bir boru olup su altındaki cisimleri görmek için kullanılır, **5.** *kim.* su camı sodyum/potasyum tetrasilikat. **waterglass** *ş.d.y.*

waterglass painting, *is. bk.:* **stereochromy.**

water gum, *is. bot.* **1.** su sakızı *(Nyssa sylvatica biflora).* ABD'nin güney bölgelerinde yetişir, **2.** su mersini *(Tristania laurina).* Avustralya'da su kenarlarında yetişir.

water hammer, *is.* **1.** su çekici, su dövmesi, havası boşaltılmış ve kısmen su dolu bir boru veya kap sarsılınca çıkan çekiç sesine benzer ses, **2.** su sadmesi, borudan akan suyun anîden durunca çıkardığı ses.

water-heater, *is.* su ısıtıcısı, termosifon.

water hemlosck, *is. bot.* su baldıranı *(Cicuta virosa, C. maculata).*

water hen, *is. zool.* **1.** su tavuğu *(Gallinula chloropus),* **2.** yaban ördeği *(Fulica americana).*

water hole, *is.* **1.** gölek, su birikintisi, su çukuru, **2.** (çölde) kaynak, memba, kuyu, **3.** gölcük, havuz, **4.** donmuş su yüzeyindeki çukur veya delik.

water hyacinth, *is. bot.* su sümbülü *(Eichornia crassipes).* Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen, mavi çiçekli yabanî bitki.

water ice, *is.* **1.** su buzu, içinde kar bulunmayan suyun donması ile elde edilen buz, **2.** meyve dondurması.

water-inch, *is.* lüle su, eski bir hidrolik birimi: 1 inç çaplı borunun seviyesi sürekli olarak deliğin üst kenarı hizasında kalan hazneden 24 saatte akıttığı su miktarı.

wateriness, *is.* sululuk, yaşlık, ıslaklık, sulandırılmış olma, akışkanlık, suya benzerlik, tatsızlık, lezzetsizlik.

watering, *sf.&is.* **1.** sulayan, su püskürten (kimse, şey), **2.** kıyıdaki, sahildeki, kaplıcaya yakın, su kenarında bulunan, **3.** (kumaşı) harelerne, **4. ~ can = ~ pot** : süzgeçli kova, sulama kovası, **5. ~ place** : (a) su kaynağı, çeşme, (b) kaplıca, içmeler, maden suları bulunan yer, (c) plâj, **6. ~ trough** : yalak.

waterish, *sf.* suluca, nemli, ıslak, su gibi.

waterishly, *zf.* sulu sulu, ıslak ıslak, nemli nemli.

waterishness, *is.* ıslaklık, nemlilik.

water jacket, *is.* su gömleği: motoru soğutmak için silindirin etrafını saran su.

water-jet, *sf.* su püskürteçli, püskürtme su ile işleyen.

water jump, *is.* (at yarışlarında) su maniası.

water-laid, *sf.* ters bükülü: düz bükülmüş üç, dört halatın ters yönde bükülmesi ile yapılmış.

waterleaf, *is., ç.* **-leafs** *bot.* su otu *(Hydrophyllum).* K Amerika'da yetişen mavi, beyaz çiçekli bir orman bitkisi.

waterless, *sf.* **1.** susuz, kuru, kurak, **2.** susuz, su istemez, su ilâvesi gerekmeyen (yemek, vb.), **3. ~ cooker** : (a) düdüklü tencere, (b) susuz tencere, sebze ve eti su ilâve etmeden pişiren sımsıkı kapalı tencere. ***e.a.-1.*** *dry,* **3.** *(a) pressure cooker.*

waterlessly, *zf.* susuz olarak, kuru kuruya.

water level, *is.* **1.** su seviyesi/düzeci, **2.** (geminin) su kesimi, **3.** su tesviyesi/terazisi.

waterlike, *sf.* su gibi, akışkan, sıvı, mayi.

water lily = water nymph, *is. bot.* nilüfer *(Nymphaea).*

water line = waterline, *is.* **1.** su kesimi, su çizgisi, yüzen cismin su yüzeyi ile ara kesiti, **2. water level** *d.d.* su seviyesi/düzeci, **3. watermark** *d.d.* su düzeci göstergesi, suyun önceki düzecini gösteren çizgi, **4.** su borusu/hortumu/oluğu, **5.** (gemi inşaat mühendisliğinde) tekne düzeç çizgileri: teknenin değişik derinliklerdeki su kesimi.

waterlocked, *sf.* sularla çevrili, ada hâlinde. *a ~ nation.*

waterlog, *f.* **-logged, -logging** su dolmak, sırsıklam olmak.

water-logged, *sf.* (gemi) içine su dolmuş, sırsıklam olmuş.

Waterloo, *is.* **1.** Waterloo, Brüksel yakınında bir kasaba, Napolyon'un 18.6.1812'de yenilgiye uğradığı yer, **2.** kesin yenilgi.

water main, *is.* ana su borusu.

waterman, *is., ç.* **-men** kayıkçı, sandalcı, kürekçi. **~ship** : kayıkçılık, sandalcılık, kürekçilik.

watermark, *is.&f.* **1.** su düzeci göstergesi, suyun evvelce yükseldiği düzeci gösteren çizgi, **2.** filigran (basmak).

water-meadow, *is.* sulanabilir çayır.

watermelon, *is.* **1.** *bot.* karpuz (bitki) (*Citrulus vulgaris),* **2.** karpuz (meyve).

water meter, *is.* su sayacı.

water milfoil, *is. bot.* su içi civanperçemi *(Myriophyllum).*

water mill, *is.* su değirmeni.

water moccasin, *is. zool.* **1.** kanca dişli engerek, **2.** su yılanı. ***e.a.-1.*** *cottonmouth.*

water motor, *is.* su türbini, su çarkı.

water nymph, *is.* **1.** su perisi, **2.** nilüfer. ***e.a.-2.*** *water lily.*

water oak, *is. bot.* su meşesi *(Quercus nigra).* ABD güneyinde sulak ve bataklık arazide yetişir.

water of crystallization, *kim.* örütlenme suyu: bazı tuz örütlerindeki su molekülleri.

water of hydration, *kim.* sulanma suyu: bazı bileşenlerde bulunan ve ısıtılınca kimyasal yapıyı bozmadan uçan su.

water on the brain, *is.* beyinde su toplanması. ***e.a.*** *- hydrocephalus.*

water on the knee, *is.* diz ekleminin su toplaması.

water ouzel, *is. zool.* su karatavuğu *(Cinclus aquaticus, C. mexicanus)* : suya dalarak avlanan birkaç çeşit kuş. **dipper, water crake, water ousel** *d.d.*

water ox, *is. bk.:* **water buffalo.**

water parting, *is. bk.:* **watershed** (1).

water pepper, *is. bot.* su biberi *(Polygonum Hydropiper).*

Water Pik , *is.* su çöpü: basınçlı su fışkırtarak dişler arasındaki besin artıklarını temizleyen elektrikli alet.

water pimpernel, *is. bot.* **1.** *bk.:* **brookweed, 2.** fare kulağı *(Anagallis arvensis).*

water pipe, *is.* **1.** nargile, **2.** su borusu, künk.

water pipit, *is. zool.* su incir kuşu *(Anthus spinoletta).*

water pistol, *is.* su tabancası. **squirt gun** *d.d.*

water plantain, *is. bot.* çoban düdüğü *(Alisma Plantago-aquatica).*

water plug, *is.* yangın musluğu. ***e.a.*** *- fire plug, hydrant.*

water polo, *is.* su polosu.

water power = waterpower, *is.* su gücü.

water pox, *is. bk.:* **chicken pox.**

waterproof, *sf.&is.&f.* **1.** su geçirmez (hâle koymak), **2.** yağmurluk, muşamba, empermeabl.

waterproofer, *is.* su geçirmeyen.

waterproofing, *is.* **1.** su geçirmeyen madde, **2.** su geçirmeme.

waterproofness, *is.* su geçirmezlik.

water rail, *is. zool.* su yelvesi *(Rallus aquaticus).* Su tavuğugillerden sırtı yeşil, kahverengi, karnı kara beyaz çizgili bir kuş.

water rat, *is.* **1.** *zool.* su sıçanı, misk sıçanı *(Ondatra zibethica),* **2.** liman hırsızı.

water-rate, *is.* su parası, su vergisi.

water-repellent, *sf.* su çekmez.

water-resistant, *sf.* suya dayanıklı, yarı su geçirmez.

water right, *is.* su kullanma hakkı.

water sapphire, *is.* su safiri, saydam gökyakut.

waterscape, *is.* deniz/göl/nehir manzarası.

water scorpion, *is. zool.* su akrebi *(Nepidae).*

watershed, *is.* **1.** su bölümü çizgisi, **2.** boşaltma havzası, bir nehrin sularını boşalttığı havza, **3.** dönüm noktası, tarihte iki çağı ayıran olay.

water shield, *is. bot.* **1.** su süseni *(Brasenia Schreberi):* mor çiçekli su bitkisi, **2.** *bk.:* **fanwort.**

water-sick, *sf.* cılk, fazla sulu olduğundan tarıma elverişsiz.

waterside, *sf.&is.* su kenarı, kıyı, sahil.

water ski, *is.* su kayağı.

water-ski, *gs.f.* **-skied, skiing** suda kaymak, su kayağı yapmak. **water-skier** : su kayakçısı.

waterskin, *is.* tulum

water snake, *is. zool.* su yılanı *(Natrix).*

water-soak, *gl.f.* sırsıklam etmek, suya batırmak/daldırmak.

water-soaked, *sf.* sırsıklam, ıslak.

water softener, *is.* yumuşatıcı: suyun kirecini gideren cihaz/madde.

water-soluble, *sf.* çözünür, suda erir.

water spaniel, *is.* su spanyeli, avlanan su kuşlarını yakalayan kalın tüylü iri av köpeği.

water speedwell, *is. bot.* su yavşanı *(Veronica anagallis-aquatica).* Sulak yerlerde yetişen yavşan otu.

water spout, *is.* **1.** oluk, **2.** deniz hortumu, denizden/gölden kasırganın hortum hâlinde yukarı kaldırdığı su. *bk.:* **tornado.**

water sprite, *is.* su perisi, suda yaşayan ruh.

water strider, *is. zool.* su böceği *(Gerridae).* Uzun bacakları ile su üzerinde yürüyen birkaç çeşit böcek.

water system, *is.* **1.** nehir ve kolları, **2.** su dağıtım şebekesi.

water table, *is.* **1.** *mim.* su pervazı, bina etrafında yağmur sularını dağıtmaya yarayan çıkıntı, **2. water level** *d.d. jeol.* su tabakası yüzeyi, su ile doymuş yer altı tabakasının üst yüzeyi.

water thrush, *is. zool.* **1.** su ardıç kuşu *(Seirus noveboracensis, S. motacilla),* **2.** *Brit. bk.:* **water ouzel.**

water tiger, *is.* dalgıç böcek larvası.

watertight, *sf.* **1.** su sız(dır)maz, akıtmaz, su geçirmez, **2.** sağlam, güvenilir, emin, reddi imkânsız. *a ~ alibi.* **3.** sıkı, göz açtırmayan, kaçamak yapılamaz. *~ tax laws.* ***e.a.-2&3.*** *foolproof, incontrovertible.*

watertightness, *is.* **1.** su sızdırmazlık, su geçirmezlik, **2.** sağlamlık, güvenilirlik, eminlik, sıkılık, kaçamak yapma olanaksızlığı.

water ton, *is.* su tonu: 1018 litre (224 galon) lik hacim ölçüsü.

water tower, *is.* **1.** su kulesi, **2.** basınçlı yangın tulumbası.

water trap, *is. golf* su engeli.

water treatment, *is.* su arıtması/ıslahı/ tasfiyesi.

water turkey, *is. bk.:* **snakebird.**

water vapor, *is.* buğu, su buharı.

water vole, *is. zool.* su sıçanı *(Arvicola scherman).*

water wagon, *is.* **1.** su arabası, saka arabası, **2. on the water wagon** *bk.:* **wagon** (10).

waterward(s), *zf.* suya doğru, su istikametinde.

water wave, *is.* **1.** su ondülesi: sıcak hava ile kurutulan saçın dalgası, **2.** dalga. ***e.a.-2.*** *billow.*

waterway, *is.* su yolu: (ulaştırmaya elverişli) nehir/ kanal.

waterweed, *is.* **1.** su otu *(Anacharis canadensis):* beyaz çiçekli bir su bitkisi, **2.** güzelliği olmayan herhangi su bitkisi.

water wheel, *is.* **1.** su çarkı, su türbini, **2.** bostan dolabı.

water wings, *is.* su kanadı, yüzme öğrenenler için şişirilmiş kanat şeklinde torba.

water witch, *is.* **1. water witcher** *d.d.* su bulucu, çatal çubukla yer altı sularının yerini bulan kimse, **2.** su cadısı, sularda/göllerde yaşadığına inanılan büyücü, **3.** dalıcı kuş, **4. water witching** : çubukla su keşfetme.

waterworks, *is., ç.* **-works 1.** su sağlama/ dağıtım düzeni, su tesisatı, su arıtma/süzme merkezi, **2.** su oyunları, **3.** *argo* gözyaşları. **to turn on the ~** : gözyaşı akıtmak, ağlamak, **4.** *argo* yağmur. ***e.a.-3.*** *tears,* ***4.*** *rain.*

waterworn, *sf.* sudan aşınmış, suda yıpranmış/eskimiş.

watery, *sf.* **1.** su+, su ile ilgili, suya ait, **2.** sulu, suyu bol, sulak, yağmurlu, **3.** (göz) yaşlı, yaş dolu, **4.** su gibi, suya benzer, **5.** akışkan, seyyal, akıcı, **6.** sudan ibaret. **go to a ~ grave** : denizde ölmek, **7.** su ifraz eden, sulanmış, **8.** zayıf, sudan, **9.** tatsız, lezzetsiz. ***e.a.-3.*** *tearful.* ***8.*** *weak.*

WATS = **W**ide **A**rea **T**elephone **S**ervice: Şehirler Arası Götürü Telefon Servisi: Aylık götürü bir ücret karşılığında istenildiği kadar şehirler arası telefon konuşması sağlayan servis.

watt, *is.* vat: MKS birim sisteminde güç birimi, saniyede 1 jul iş yapan makinenin/cihazın gücü.

wattage, *is.* **1.** (vat cinsinden) güç, **2.** bir cihazın elektrik gücü.

Watteau back, enseden plili, gerisi düz kadın elbisesi.

watt-hour, *is.* vat saat, gücü 1 vat olan cihazın 1 saatlik elektrik sarfiyatı.

wattle[1], *is.* **1.** *Brit. gen.* **~s** : dallardan/ çubuklardan örülmüş duvar/çit, **2.** çubuk, dal, kamış, saz, **3.** kuş gerdanı: bazı kuşların gerdanında sarkan et parçası, **4.** bazı hayvanların sarkık gerdanı, **5.** balığın dudağındaki sakal, **6.** Avustralya, Tasmanya ve G Afrika'da dallarından çit yapılan akasya, **7. ~s** : damlarda sazları tutan çubuklar, **8. ~ and daub** : çamur sıvalı sepet örgü duvar yapma usulü.

wattle[2], *gl.f.* **-tled, -tling 1.** ince çubuklarla çit örmek, **2.** ince çubukları hasır/sepet gibi örmek.

wattle[3], *sf.* çubuklardan örülmüş, sepet örgüsü biçiminde.

wattlebird, *is. zool.* bal kuşu *(Anthochaera paradoxa).* Avustralya'da bulunur, çifte gerdanlı bal yiyen bir kuş.

wattled, *sf.* **1.** sepet örgülü, ince çubuklardan örülmüş, **2.** (kuş) gerdanlı.

wattless, *sf. elekt.* vatsız, tepkin (güç, akım).

wattmeter, *is. elekt.* vatmetre.

waucht/waught, *is&f. İsk.* bol içki (içmek).

waugh, *sf. İsk.* **1.** ıslak, yapışkan, nemli, **2.** gevşek, cansız, zayıf, solgun, soluk. ***e.a.-1.*** *clammy, damp, nauseous,* ***2.*** *faint, languid, weak.*

wauk, *gl.f. İsk. bk.:* **wake, watch over.**

waul = wawl, *gs.f.* viyaklamak, miyavlamak. ***e.a.-*** *squall.*

waur, *sf. İsk. bk.:* **worse.**

wave[1], *is.* **1.** dalga. *The ~s rose and fell on the shore.* **2.** *mec.* dalga. *a ~ of anger / fear / violence / enthusiasm. a heat ~ .* **3.** dalgalanma, **4.** ondüle, saç dalgası, **5.** el sallama, el işareti, **6.** hare, kumaş dalgası, **7.** *fiz.* dalga. **~ analyser** : dalga çözümleci. **~ band** : dalga kuşağı. **~ crest** : dalga tepesi. **~ equation** : dalga denklemi. **~ frequency** : dalga sıklığı/frekansı. **~ front** : dalga yüzü. **~ function** : dalga işlevi. **~ group** : dalga çıkını. **~ guide** : dalga kılavuzu. **~ mechanics** : dalga işley bilimi/mekaniği. **~meter** : frekansölçer. **~ number** : dalga sayısı. **~ package** : dalga çıkını. **~ period** : dalga dönemi. **~ surface** : dalga yüzü. **~ train** : dalga katarı. **~ trough** : dalga çukuru, **8.** *esk.* su kütlesi, deniz. ***e.a.-1.*** *undulation, breaker, surf.* ***NOT*: WAVE** genel anlamda su yüzeyinin alçalıp yükselmesini ifade eder: *Waves in a high wind.* **BREAKER**, kıyıya çarpıp çatlamak üzere olan dalgadır: *The roar of breakers.* **SURF** ise, çatlamak üzere olan dalgaları toplu olarak belirtir: *Heavy surf makes bathing dangerous.*

wave[2], *f.* **waved, waving. 1.** dalgalan(dır)mak, **2.** el sallamak, **3.** sallanmak, **4.** el sallayarak işaret vermek. **to ~ farewell/goodby** : el/mendil sallayarak veda etmek. **~ on** : el işareti ile ileri gitmesini belirtmek. **to ~ a car to a halt** : el ile otomobile dur işareti vermek, **5.** ondüle yapmak, **6.** harelemek.

waved, *sf.* dalgalı, hareli, ondülcli.

wavelength, *is. fiz.* dalga uzunluğu, dalga boyu.

waveless, *sf.* dalgasız, haresiz, ondülesiz.

wavelet, *is.* dalgacık, küçük dalga, kırışık. ***e.a.-*** *ripple.*

wavelike, *sf.* dalgamsı, dalga biçiminde, dalgaya benzer.

wavellite, *is.* vavelit: sulu alüminyum fluorofosfat.

waveoff, *is. hv.* iniş izni vermeme.

waver[1], *gs.f.* **1.** sallanmak, **2.** (ışık, vb.) titreşmek, kırpışmak. *The flame ~ed and went out.* **3.** değişmek, kararsız olmak, **4.** (el, ses, vb.) titremek, **5.** ikircimlemek, bocalamak, duraksamak, tereddüt etmek. *He ~ed between accepting and refusing.* **6.** sendelemek. ***e.a.- 1.*** *flutter, sway, vacillate,* ***2.*** *flicker, quiver, gleam,* ***3.*** *vary, fluctuate,* ***4.*** *shake, tremble, quaver,* ***5.*** *hesitate, vacillate.*

waver[2], *is.* **1.** sallanma, titreşme, kırpışma, değişme, kararsızlık, tereddüt, ikircimlik, **2.** sallanan, sallayan, dalgalandıran, titreştiren, **3.** saç kıvıran, ondüleci, **4.** saç kıvırma aleti.

waverer, *is.* ikircimli, müttereddit, kararsız, tereddüt eden kimse.

waveringly, *zf.* tereddütle, kararsızlık içinde, ikircimlenerek.

WAVES = Waves = **W**omen's **A**ppointed **V**olunteer **E**mergency **S**ervice : ABD donanmasında kadın görevliler.

Wave theory, *is. fiz.* dalga kuramı, ışığın bir nevi elektromagnetik dalga olduğunu savunan kuram. **undulatory theory** *d.d. bk.:* **corpuscular theory.**

wave trap, *is. ilet.* dalga durdurucu: İstenmeyen frekanstaki işaretleri zayıflatması için antene bağlanan seçici devre.

wavey, *is., ç.* **-veys / -vies** *Cnd.* kar kazı. **wavy** *ş.d.y.*

wavily, *zf.* **1.** dalgalanarak, dalgalı bir şekilde, **2.** kararsızlıkla, tereddütle, **3.** titreşerek, sallanarak.

waviness, *is.* **1.** dalgalılık, dalgalanma, dalgalı olma, **2.** ikircimlenme, tereddüt etme, **3.** titreme, sallanma.

wavy, *sf.* **wavier, waviest 1.** dalgalı, dalgalanan. *the ~ sea.* **2.** kararsız, müttereddit, **3.** menevişli, hareli. *A cotton material with a ~ pattern.* **4.** *bot.* kıvrımlı. *a ~ leaf.* **5.** titrek, titreşen, titreyen, sallanan.

wawl, *gs.f. İsk. bk.:* **waul.**

wax[1], *is.* **1. beeswax** *d.d.* balmumu, **2.** mum, parafin. **~ candle** : mum, **3.** kulak kiri, **4.** kunduracı mumu, kırmızı mum. **~ end/waxed end** : mumlanmış veya ziftli ayakkabıcı sicimi, **5.** *bk.:* **sealing vax, 6.** *k.d.* öfke, hiddet, tehevvür. ***e.a.-6.*** *rage, anger, tantrum.*

wax[2], *f.* **waxed, waxed** *(esk.:* **waxen**), **waxing 1.** cilâlamak. *To ~ the kitchen floor.* **2.** artmak, çoğalmak, büyümek, şiddetlenmek. *Discord ~ed at an alarming rate.* **3.** (ay) (hilâlden dolunaya doğru) büyümek. **The moon ~ed and the moon waned** : Günler/aylar geçti. **4.** ... olmak, ...-lenmek. **~ angry** : öfkelenmek, hiddetlenmek. **~ merry** : neşelenmek. **~ happy** : mutlu olmak. **~ eloquent** : belâgatli konuşmak. **~ strong** : kuvvetlenmek, **5.** *k.d.* plâk doldurmak. ***e.a.-4.*** *grow, become.*

wax[3], *sf.* mumlu, bal mumu gibi, bal mumuna benzer, bal mumundan (yapılmış).

wax bean, *is.* sarı fasulye.

waxberry, *is., ç.* **-ries 1.** defne meyvesi, **2.** inci çiçeği. ***e.a.- 1.*** *bayberry, 2. snowberry.*

waxbill, *is. zool.* mum gaga: gagaları mumlu gibi gözüken birkaç çeşit kuş *(Estrilda).*

waxed paper, *is. bk.:* **wax paper.**

waxen[1], *sf.* **1.** mumlu, mumdan yapılmış, mumkaplı, mum+, **2.** soluk, sararmış, mum gibi. *Illness gave his face a ~ appearance.* **3.** zayıf, yumuşak, (bal mumu gibi) istenilen şekle sokulabilir.

waxen[2], *f. esk. bk.:* **wax**[2] (geçmiş zamanı).

waxily, *zf.* mumlu bir hâlde, mumla kaplanmış gibi, kolayca şekillendirilebilecek hâlde.

waxiness, *is.* mumluluk, mum gibi olma, muma benzerlik, kolay şekil alabilme.

wax myrtle, *is. bot.* mum ağacı *(Myrica cerifera).*

wax palm, *is. bot.* **1.** mum hurma ağacı *(Ceroxylon andicola) :* Ant dağlarında yetişir, yaprakları reçinemsi mumludur, **2.** Brezilya mum hurması *(Copernicia cerifera).* Brezilya'da yetişir, yaprakları sert ve mumludur.

wax paper, *is.* yağlı kâğıt.

waxplant, *is. bot.* mum bitkisi *(Hoya).* Asya ve Avustralya'nın sıcak bölgelerinde yetişen parlak yapraklı, pembe, beyaz, sarı çiçekleri mumlu, tırmanıcı bitkiler.

waxweed, *is. bot.* mum otu *(Cuphea / Parsonsia petiolata) :* Amerika'da yetişir, çiçekleri yapışkan ve mor renklidir.

waxwing, *is. zool.* **1.** ipek kuyruklu kuş *(Bombycilla garulla),* **2.** sedar kuşu *(Bombycilla cedorum).*

waxwork, *is.* **1.** bal mumu işi, bal mumundan yapılmış süs, tezyinat, **2.** mum heykel, mumya, bal mumundan yapılmış insan heykeli, **3. ~s** : mumya müzesi, mum heykeller segisi/müzesi.

waxy, *sf.* **waxier, waxiest 1.** mumlu, muma benzer, mum gibi, **2.** mumdan yapılmış, mulanmış, mumla kaplı, **3.** *patol.* bir organda erimeyen mum gibi madde birikmesinden ileri gelen, **4.** *Brit.* öfkeli, kızgın, hiddetli. ***e.a.-4.*** *angry.*

way[1], *is.* **1.** tarz, usul, biçim, şekil, hâl, durum. *To reply in a polite ~. A pleasant ~ of speaking.* **in a bad ~** : kötü biçimde/durumda, hâli harap. **He lives in a small ~** : Mütevazi bir şekilde yaşıyor. **in the ordinary ~** : alelâde, bayağı, umumiyetle, **2.** huy, alışkanlık, itiyat, âdet. *He has many strange ~s.* **Have it your own ~** : Siz bilirsiniz, istediğiniz gibi yapın, nasıl isterseniz öyle olsun. **3.** çare, vasıta, yöntem, usul, metot. *A ~ to reduce costs. Doctors are using new ways of preventing disease.* **4.** husus, cihet. *The plan is defective in several ~s.* **5.** yön, cihet, taraf, yan. **Look this ~** : Buraya bak! **Come this ~** : Buradan! Bu taraftan! **6.** yöre, civar, çevre. *We're having a drought out our ~.* **7.** ilerleme, ileri gitme, amaç, hedef. *To find one's ~.* **8.** uzaklık, mesafe. **a long ~** : uzak, uzun mesafe. *They've come a long ~.* **He's a long ~ the best** : Bundan iyisi yoktur. **9.** yol, geçit, tarik. *What is the shortest ~ to town?The hunter found a ~ through the forest.* **10.** gidiş, **11.** *Brit.* küçük/dar sokak. *He lives in Stepney ~.* **12.** davranış, tutum, hareket tarzı. *She always has her own ~. Don't mind his teasing, it's just his way.* **13.** *gen.* **ways** : Örf, âdet, töre, alışkanlık. *I don't like her ways at all.* **ways and means** : çare, çıkar yol, yöntem, usul, para/gelir sağlama yolları. *The boys were trying to think of ways and means to go camping for the weekend. The U.S. Senate has a committee on ways and means.* **14.** (sağlık, servet, vb.) durum, vaziyet. *To be in a bad ~.* **15.** *huk.* geçit hakkı, irtifak hakkı, **16.** *den.* (a) **~s** : gemi kızağı, (b) seyir hızı, **17.** *mak.* kılavuz, **18. way back** *k.d.* çok eskiden, uzun zaman önce, **19. way in** : giriş, girilecek yol, **20. way station** : (demir yolu) ara istasyonu, **21. way train** : posta treni, her istasyona uğrayan tren, **22. across the way** : karşı tarafta, yolun öte tarafında, **23. a good way** : (a) uzun

mesafe, (b) iyi bir yöntem/usul, **24. all the way** : sonuna kadar, mümkün olduğu kadar, başından beri. **go all the way** : son haddine varmak, her naneyi yemek, **25. a long way off** : çok uzakta, **26. be in the way** : engel olmak, ayak altında olmak, **27. by the way** : aklıma gelmişken, sırası gelmişken, istitraten söyleyeyim ki. *By the way, have you received that letter yet?* **28. by way of** : (a) yolu ile, tarikiyle, üzerinden. *To go to Ankara by way of Bolu.* (b) suretiyle, yöntemiyle, usulüyle, tarzında. *by way of help.* (c) *Brit.* (**...being/doing,** *etc.*) ... olmak/yapmak üzeredir. *He is by way of being an authority on the subject.* (d) olarak, maksadıyla, yerine. *By way of an answer he just nodded.* **29. come one's way** : başına gelmek. **30. give way** : (a) geri çekilmek, yol vermek, (b) çökmek, yıkılmak, **31. give way to** : (a)...-e teslim olmak, (b) (hislerini, heyecanını vb.) tutamamak, zapt edememek, kapıp koyvermek, kontrolünü kaybetmek. (c) ...-e kapılmak, **to give way to anger** : öfkeye kapılmak. (d) ...-in fikrini vb. kabul etmek, **32. go one's way** : kendi yoluna gitmek, bildiğinden şaşmamak, kendi bildiğini okumak, **33. go out of one's way** : çok uğraşmak/çaba harcamak, büyük zahmete katlanmak. (b) kasten/mahsus/bile bile yapmak, **34. go the way of** : ... gibi/...-nin yolundan gitmek, ... gibi davranmak. **go the way of all things** : eskiyip ortadan kalkmak, ölmek, **35. have a way with one** : huyunca gitmesini bilmek, ikna edebilmek, gönlünü yapmasını bilmek, **36. in a small way** : ufak ölçüde, küçük mikyasta, **37. in a bad way**: kötü bir durumda, tehlikede, çok hasta, **38. in a way** : bir bakıma. **in s.o.'s way** : (birine) engel, mani, ayak bağı. **be/get in s.o.'s way** : engel/mani/ayak bağı olmak, önüne geçmek, **39. loose (one's) way** : şaşırmak, yolunu kaybetmek, ne yapacağını bilememek, **40. lead the way** : (a) rehberlik/önderlik/kılavuzluk yapmak, (b) örnek olmak, yol göstermek, ilk çıkışı yapmak, **41. make one's way** : (a) ilerlemek, ileri gitmek, (b) başarmak, başarı sağlamak, muvaffak olmak, **42. make way** : yol vermek, yol açmak, geçmesini sağlamak. **make a penny go a long way** : parasını idareli kullanmak, tutumlu davranmak, **43. no way** *ABD- argo* imkânı yok, dünyada olmaz, çaresiz, asla, kat'iyen, **44. once in a way** : ara sıra, bazan, **45. on the way** : yolda, giderken, yol üstünde, .. yolunda. **He is on the way to ruin** : Mahva gidiyor. **46. out of the way** : (a) icabına bakılmış, gereği yapılmış, artık engel teşkil etmez, zorluğu kalmamış. *I'd like to get this job out of the way first. I feel better, now that problem is out of the way.* (b) sapa, uzak, yol üstü değil. **The village is rather out of the way** : Köy oldukça sapadır. (c) uygunsuz, münasebetsiz, yersiz, yolsuz, yanlış, (d) olağanüstü, alışılmamış. **He is nothing out of the way** : Hiçbir fevkalâdeliği yoktur. (e) yoldan, aradan, ortadan. **Get out of the way** : Yolumdan/önümden çekil! (f) kayıp, saklı, yeri belli değil. **get out of the way of doing sth.** : hamlamak, alışkanlığını kaybetmek, acemileşmek. **get into the way of doing sth.** : bir şeye alışmak, eli yatmak, meleke kesbetmek, **47. pay one's way** : masrafını kendi ödemek, **48. see one's way** : istekli/muktedir olmak, **49. take (one's) way** : gitmek, yola çıkmak, yol almak, **50. the right way** : doğru yol, **51. under way** : (a) ilerlemekte, hareket hâlinde. **be under way** : (gemi) hareket hâlinde olmak. **get under way** : (gemi) hareket etmek, *mec.* işe başlamak, (b) gelişmekte, devam etmekte. *The program is under way.* **52. way out** : çıkış yolu, çıkar yol. **There is no way out**: Çıkar yol yok, çıkış yok. **53. ~ the wind blows = how the wind blows** : (bir eylemin) ilerisi, bırakacağı etki, muhtemel gelişme/tepki. *Most senators find out which way the wind blows in their home state before voting on bills in Congress.* ***e.a.-1.*** *manner, mode, style, fashion,* ***3.*** *method, means,* ***4.*** *respect, detail, feature, point,* ***5.*** *direction,* ***6.*** *vicinity,* ***7.*** *progress, goal,* ***9.*** *road, path,* ***13.*** *custom, habit,* ***14.*** *condition,* ***17.*** *guide,* ***27.*** *incidentally,* ***28.*** *(a) through, via, (b) as, for,* ***30.*** *(a) retreat, yield, (b) fall,* ***31.*** *(a) yield,* ***46.*** *(c) improper, amiss, (d) extraordinary, unusual,* ***51.*** *(a) in motion, going on, (b) in progress.*

way[2], *zf.* **1. 'way** *d.d.* uzağa, öteye. *Go way!* **2.** pek fazla/ziyade, ziyadesiyle, pek uzak. *way too heavy. way down the road.* ***e.a.-1.*** *away,* ***2.*** *very much, far.*

waybill, *is.* taşıma belgesi, manifesto, nakliye senedi, yolcu/eşya listesi.

wayfarer, *is.* yolcu, seyyah, yaya yolcu. ***e.a.-*** *traveler.*

wayfaring, *sf. &is.* (yaya) yolculuk/seyahat (eden/etme). ***e.a.-*** *traveling.*

waygoing, *sf. &is. Isk.* **1.** gidiş, hareket, **2.** yolcuya ait. ***e.a.-1.*** *departure, departing.*

waylay, *gl.f.* **-laid, -laying** yolunu kesmek, eşkıyalık yapmak.

waylayer, *is.* yol kesici, haydut, eşkiya.

wayless, *sf.* yolsuz, yolu olmayan. *a ~ countryside.*

way out, *is.* **1.** çıkar yol, çare, çözüm yolu, **2.** *Brit.* çıkış (yolu / kapısı).

way-out, *sf. k.d.* yepyeni, görülmemiş, garip, ilginç, özgün, ileri.

way point, *is.* **1.** menzil, durak noktası, **2.** ara istasyon. ***e.a.-2.*** *way station.*

-ways, *son ek* "...-liğine,...-lamasına, ...-vari, ... tarzında, ...-e doğru, ...-cileyin" anlamları katarak zarf yapar. *ör.: sideways, flatways, edgeways, always, anyways, noways .*

wayside, *sf. &is.* **1.** yol kenarı, yola bitişik arazi vb., **2.** yol kenarında bulunan. *a ~ inn.* **3. fall by the ~** : başarısızlığa uğrayarak terk etmek, elenmek, **4. go/let go by the ~** : (daha önemli/acele bir şeyden dolayı) kenara at(ıl)mak, geçici olarak terk etmek/edilmek.

wayward, *sf.* **1.** inatçı, asi, dikbaşlı, ters, aksi. *~ behavior.* **2.** nazlı, şımarık, keyfinin istediğini yapan, **3.** düzensiz, intizamsız, darmadağınık, **4.** beklenmedik, umulmadık, anî, tesadüfî. *a ~ fortune.* ***e.a.-1.*** *willful, diso-be-dient, headstrong, unruly, froward,* **2.** *capricious,* **3.** *irregular,* **4.** *unexpected.*

waywardly, *zf.* **1.** inatçılıkla, dik başlılıkla, ters/aksi bir şekilde, **2.** şımarıklıkla, nazlanarak, keyfi ne isterse, **3.** düzensiz/intizamsız bir şekilde, **4.** tesadüfen, beklenmedik anda.

waywardness, *is.* **1.** inatçılık, asilik, dikbaşlılık, terslik, aksilik, **2.** naz, şımarıklık, **3.** düzensizlik, intizamsızlık, darmadağınıklık, **4.** beklenmeden tesadüfen oluş.

wayworn, *sf.* yol yorgunu, yolda yıpranmış.

Wb = weber(s).

W/B = W.B. = waybill.

w.b. = **1.** warehouse book, **2.** waters ballast, **3.** waybill, **4.** westbound.

WbN = west by north.

WbS = west by south.

w.c. = **1.** water closet, **2.** without charge.

W.C.T.U. = **W**oman's **C**hristian **T**emperance **U**nion: İçki Aleyhtarı Kadınlar Birliği.

wd. = **1.** ward, **2.** word.

W.D. = **W**ar **D**eparrtment.

we, *zm.* (çoğulu: **our, ours, us**) **1.** biz. *We live in Bursa. We have three children.* **2.** hükümdarlar tarafından "ben" yerine kullanılır, **3.** şaka, alay, isthza vb. için, çocuk ve hastalara hitap ederken "sen, siz" yerine kullanılır: *Now, we must be a brave girl and stop crying. And how do we feel today, Mr. Jones?*

weak, *sf.* **1.** zayıf. *~ eyes. ~ defences. a ~ memory. a ~ character. He is ~ in mathematics.* **2.** kuvvetsiz, mecalsiz, takatsiz, yıpranmış. *a ~ old man. She is still ~ from her illness.* **3.** dayanıksız, metanetsiz, çürük. *a ~ foundation.* **~ sister** *k.d.* dayanıksız/zayıf kimse, **4.** sebatsız, kararsız, düşük. *a ~ market.* **5.** akılsız, şaşkın, **6.** eksik, noksan, temelsiz, hükümsüz. *a ~ argument. a ~ plan.* **7.** aciz, güçsüz. *a ~ government.* **8.** *foto.* silik, **9.** *gr.* (a) vurgusuz, (b) kurallı: geçmiş zamanları kurala uygun olarak yapılan. ***Stepped*** *is a ~ form,* ***swam*** *and* ***swum*** *are strong.* **10.** (çay, çorba, vb.) sulu, hafif. *a ~ soup. The tea is too ~.* ***e.a.-1.*** *feeble, debiliated,* **2.** *sickly, unwell, invalid,* **3.** *fragile, frail, delicate,* **7.** *ineffective, unsound, inadequate.* ***k.a.-*** *strong.* ***NOT*** : **WEAK, FEEBLE, DECREPIT, WEAKLY,** zayıf, güçsüz, kuvvetsiz, dayanıksız anlamında kelimelerdir. **WEAK** en geniş kapsamlısı olup kuvvete, zora, basınca vb. mukavemetsizliği belirtir. *She has weak ankles.* **FEEBLE**, hastalık, yaşlılık dolayısıyla güçsüz, dermansız, yardıma muhtaç durumu niteler: *He is too feeble to feed himself.* **DECREPIT** hastalık ve ihtiyarlıktan eli ayağı tutmaz hâle gelmiş demektir: *He was decrepit and barely able to walk.* **WEAKLY**, uzun süre hasta, illetli, yatalak olmuş kimseler için kullanılır. *A weakly old man.*

Weak *sıfatı birçok birleşik kelimeyi türetmekte* ön ek *olarak kullanılır. Aşağıdaki örneklerin anlamı için ikinci kelimeye bakınız.*

weak-backed, weak-bodied, weakbrained, weak-brewed, weak-built, weak-colored, weak-eyed, weak-growing, weak-limbed, we-

ak-looking, weak-made, weak-natured, weak-nerved, weak-point, weak-seeming, weak-sided, weak-sighted, weak-smelling, weak-sounding, weak-spirited, weak-spot, weak-stemmed, weak-tasting, weak-throated, weak-tinted, weak-toned, weak-voiced, weak-walled, weak-winged, weak-witted, weak-woven.

weaken, *f.* **1.** zayıfla(t)mak, zayıf düş(ür)mek, takatini kesmek, takati kesilmek, direnci azalmak. *Disease ~s the body. The illness ~ed her heart. She ~ed as the illness grew worse.* **2.** sulan(dır)mak, hafifle(t)mek.*~ed milk.* **3.** gevşemek, yumuşamak, metanetini yitirmek, iradesi zayıflamak. *She asked so many times that in the end we ~ed and let her go.* ***e.a.-1.*** *enfeeble, debilitate, enervate, deplete, diminish.* ***k.a.-*** *strengthen.*

weakener, *is.* **1.** zayıflatan, zayıf düşüren, takatini kesen, **2.** hafifleten, sulandıran.

weaker sex, *is.* kadınlar. ***e.a.-****women.*

weakfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* gölge balığı *(Cynoscion regalis).*

weak-headed, *sf.* **1.** tez sarhoş olan, **2.** tez başı dönen, **3.** aklı zayıf, kuş beyinli. ***e.a.-*** *3. weak-minded.*

weak-headedly, *zf.* tez sarhoş olarak/ başı dönerek, akılsızca.

weak-headedness, *is.* **1.** tez sarhoş olma, **2.** tez başı dönme, **3.** akıl zayıflığı, kuş beyinlilik.

weakhearted, *sf.* **1.** korkak, ürkek, tabansız, **2. weakheartedly** : korkarak, korkakça, **3. weakheartedness** : korkaklık, ürkeklik, tabansızlık, cesaretsizlik.

weakish, *sf.* zayıfca, oldukça zayıf/metanetsiz/dayanıksız.

weakishly, *zf.* zayıfça, zayıf/metanetsiz/ dayanıksız bir şekilde.

weakishness, *is.* zayıflık, metanetsizlik, dayanıksızlık.

weak-kneed, *sf.* korkak, iradesiz, zayıf iradeli, metanetsiz.

weak-kneedly, *zf.* korkakça, zayıf irade ile, metanet gösteremeden.

weak-kneedness, *is.* korkaklık, iradesizlik, metanetsizlik, irade zafiyeti.

weakliness, *is.* zayıflık, cılızlık, zafiyet, zaaf, güçsüzlük.

weakling, *sf.&is.* cılız, zayıf, güçsüz, iradesiz, karaktersiz (kimse).

weakly, *sf. &zf.* **-lier, -liest 1.** zayıf, cılız, nahif, hastalıklı, güçsüz, bitkin, **2.** zayıf bir şekilde, zaafla, hasta/bitkin/cılız bir hâlde. ***e.a.-*** *sickly.*

weak-minded, *sf.* **1.** aklı zayıf/noksan, kafasız, **2.** iradesiz, **3. weak-mindedly :** akılsızca, kafasızca, akıl zayıflığı sebebiyle, iradesizce, **4. weak-mindedness** : akıl zafiyeti, kafasızlık, iradesizlik.

weakness, *is.* **1.** zayıflık, dermansızlık, halsizlik, güçsüzlük, takatsizlik, **2.** zaaf, iradesizlik, irade zayıflığı, **3.** tutku, tutkunluk, düşkünlük, aşırı ilgi, zaaf. *a ~ for opera.* **4.** zayıf nokta, zaaf, noksanlık. *That's the only ~ of the system.* **5.** zaaf duyulan şey. *Drinking is his ~.* ***e.a.-1.*** *fragility, 2. failing, flaw, fault, 3. fondness.* ***k.a.-*** *strength.*

weal, *is.* **1.** *esk.* refah, gönenç, saadet, sağlık, mutluluk. **for the public ~** : kamu yararına, umumun refahı için. **in ~ or in woe** : iyi veya kötü günlerde, **2.** *esk.* servet, zenginlik, **3.** *bk.:* **wheal.** ***e.a.-1.*** *well-being, prosperity, happiness, 2. wealth, riches.*

weald, *is.* kır, ekilmemiş/ormanlık arazi.

wealth, *is.* **1.** zenginlik, servet, varlık, bol para. *His great ~.* ***A man of ~*** : zengin adam. **~-tax** : varlık vergisi, **2.** bolluk. *a ~ of detail / words/examples.* **3.** *ekon.* mal, **4.** bereket, mahsuldarlık. *The ~ of the soil.* **5.** *esk. bk.:* **happiness.** ***e.a.-1.*** *affluence, opulence, fortune, riches, 3. possessions, assets, goods, property.* ***k.a.- 1.*** *poverty.*

wealthily, *zf.* zengince, varlıklı olarak, servet/refah içinde.

wealthiness, *is.* zenginlik, servet, varlık, bolluk.

wealthless, *sf.* parasız, fakir, yoksul, malı mülkü olmayan.

wealthy, *sf.* **wealthier, wealthiness 1.** zengin, varlıklı, müreffeh, servet sahibi, **2.** bol, mebzul. ***e.a.-1.*** *rich, affluent, prosperous, well-to-do, moneyed.* ***k.a.-1.*** *poor.*

wean, *gl.f.&is.* **1.** sütten/memeden kesmek, yiyeceğe alıştırmak, **2.** soğutmak, vazgeçirmek, uzaklaştırmak. *Tom was sent to school to ~ him from bad companions.* **3.** *İsk.* bebek, küçük çocuk.

weanedness, *is.* **1.** sütten kesilme, **2.** fera-

ğat, vazgeçme, uzaklaşma, soğuma.

weanling, *sf. &is.* sütten yeni kesilmiş (yavru).

weapon, *is.* **1.** silâh. *Guns are of little value against modern ~s in war.* **2.** *zool.* hayvanların saldırma/ korunma organları (boynuz, pençe, tırnak, zehir, vb.).

weaponed, *sf.* silâhlı.

weaponry, *is.* **1.** silâhlar, **2.** silâhçılık, silâh icadı / imali.

wear[1], *f.* **wore, worn, wearing 1.** giymek, (üstünde) taşımak, takmak. *To ~ a dress/a brace/a medal.* **2.** etmek, göstermek, takınmak, arz etmek. **to ~ a disguise** : tebdili kıyafet etmek. **to ~ a smile** : tebessüm etmek, mütebessim bir tavır takınmak. *The gloomy old house wore an air of sadness.* **3.** yıpratmak, aşındırmak, eskitmek. **~ oneself to death** : kendini öldüresiye yormak yıpratmak. **~ sth. into holes** : bir şeyi çabuk eskitmek, delik deşik etmek, **4.** yıpranmak, aşınmak, eskimek. **~ badly** : dayanıksız olmak, çabuk yıpranmak, az dayanmak. **be worn to a shadow (with care)** : üzüntüden iğne ipliğe dönmek, **5.** yormak, bıktırmak, usandırmak, **6.** (zaman) ağır ağır geçmek, ilerlemek. **The day was ~ing to its close** : Gün bitmek üzere idi. *It became hotter as the day wore on.* **7.** *den.* geminin başı(nı) rüzgârın aksi yönüne çevir(il)mek, **8. ~ away** : (a) aşındırmak, yıpratmak. *In the course of centuries, the wind has worn the rocks away.* (b) biteviye geçmek, (c) tükenmek, **9. ~ down** : (a) yavaş yavaş yıpratmak/yıpranmak/aşın(dır)mak. *He finished the wood by rubbing until he wore the surface down/ until the surface wore down.* (b) zayıfla(t)mak, yor(ul)mak, kuvvetten düş(ür)mek. *The illness wore her down.* (c) yenmek, dize getirmek, üstün gelmek, pes dedirmek. *To ~ down the opposition.* **10. ~ off** : (etkisi) azalmak, azalıp yok olmak, dinmek. *The pain is ~ing off.* **11. ~ on** : yavaş ilerlemek/geçmek, can sıkmak. *The meeting wore on all afternoon.* **as the evening wore on** : akşam ilerledikçe, **12. ~ out = ~ through** : (a) tamamıyla eski(t)mek, eskiyip kullanılmaz hâle gelmek, aşınıp tükenmek. *Her shoes ~ out quickly when she goes walking. Worn-out old shoes.* (b) yormak, yıpratmak, takatsiz bırakmak. *All this talking ~s me out.* **~ oneself out** : bitkin/mecalsiz hâle gelmek, **13. ~ well** : (eşya) iyi dayanmak. **~ (one's years) well** : (ihtiyar) dinç kalmak. **a well worn joke** : eski/bayat nükte. ***e.a.-12.*** *(b) tire, weary.*

wear[2], *is.* **1.** giy(in)me. **articles for winter ~** : kışlık elbiseler, **2.** giyilme, **3.** giysi, elbise. *travel ~. sportswear.* **4.** eskime, yıpranma, aşınma. *The carpet shows ~* . **the worse for ~** : eskimiş, çok yıpranmış. **~ and tear** : (normal kullanma ile) yıpranma/yıpratma, aşınma, eskime. **the wear and tear of modern city life** : modern şehir hayatının yıpratıcı etkileri, **5.** dayanıklılık, dayanma, **6.** *den.* geminin başını rüzgârın ters yönüne çevirme.

wearability, *is.* (elbise) dayanıklılık, sağlamlık.

wearable, *sf.* (elbise) dayanıklı, sağlam, giyilebilir.

wearer, *is.* giyen, takan.~ *of a cloak.*

weariful, *sf.* **1.** yorgun, bezgin, bıkkın, usanmış, **2.** yorucu, bezdirici, bıktırıcı, usandırıcı, usanç verici. ***e.a.-2.*** *tedious, tiresome.*

wearifully, *zf.* yorarak, usandırarak, usandırırcasına, bezdirircesine, bıktırırcasına.

wearifulness, *is.* **1.** yorgunluk, bezginlik, bıkkınlık, usanç, **2.** yoruculuk, yorma, bezdirme, bıktırma, usandırma, usanç verme.

weariless, *sf.* yorulmaz, bıkmaz, usanmaz.

wearilessly, *zf.* yorulmaksızın, bıkmaksızın, usanmaksızın, yorulmadan, bıkmadan, usanmadan.

wearily, *zf.* **1.** yorgun/bîtap/yorucu/usandırıcı/bıktırıcı bir şekilde, **2.** bıkmış/usanmış/ bezmiş/gına getirmiş/sabrı tükenmiş bir şekilde.

weariness, *is.* **1.** yorgunluk, bitkinlik, **2.** yoruculuk, usandırıcılık, bıktırıcılık, **3.** bıkkınlık, usanç, bezginlik.

wearing, *sf.* **1.** giyilecek, giyilmeye elverişli, **2.** yorucu, usandırıcı, bıktırıcı, yıpratıcı, **3. ~ apparel** : elbise, giysi. ***e.a.-2.*** *tiring, wearying, 3. clothing, garments.*

wearingly, *zf.* **1.** giyilmeye elverişli bir şekilde, **2.** *bk.:* **wearifully.**

wearisome, *sf.* **1.** yorucu, yıpratıcı, bıktırıcı, usandırıcı, **2.** can sıkıcı, yeknesak, monoton. ***e.a.-1.*** *tiring, fatiguing,* ***2.*** *tiresome, tedious, boring, dull, monotonous.* ***k.a.-2.*** *interesting.*

wearisomely, *zf.* yorarak, usandırarak, usanç verircesine, can sıkacak şekilde.

wearisomeness, *is.* **1.** yoruculuk, yıpratıcılık, bıktırıcılık, usandırıcılık, **2.** can sıkıcılık, tekdüzelik, yeknesaklık, monotonluk.

wearproof, *sf.* dayanıklı, sağlam (giyecek).

weary[1], *sf.* **-rier, -riest 1.** yorgun, bîtap. ~ *feet.* ~ *brain.* **2.** yorucu, usandırıcı, bıktırıcı. *a* ~ *wait/journey.* **3.** ~ **of** : ...-den bıkmış, usanmış, bezmiş, gına getirmiş, sabrı tükenmiş.~ *of excuses.* ***e.a.-1.*** *tired, fatigued, exhausted,* ***2.*** *tiring, exhausting.*

weary[2], *f.* **-ried, -rying 1.** yor(ul)mak, yıpratmak, yıpranmak. *The long hours of work have wearied me.* **2.** ~ **of** : usan(dır)mak, bık(tır)mak, can(ı) sık(ıl)mak. ~ **of s.o.** : birisinden bıkmak. *We have quickly wearied of such witless entertainment.* **3.** özlemek, hasretini çekmek. *She is wearying for home.* ***e.a.-1.*** *exhaust, fatigue, tire,* ***3.*** *long.*

wearyingly, *zf.* yorarak, bıktırarak, usandırarak, yıpratırcasına, can sıkacak şekilde.

weasand, *is. esk.* **1.** gırtlak, **2.** nefes borusu, **3.** yutak *(İsk.:* **weazand, wessand** *d.d.).* ***e.a.-1.*** *throat,* ***2.*** *trachea, windpipe,* ***3.*** *esophagus, gullet.*

weasel[1], *is., ç.* **-sel, -sels 1.** *zool.* gelincik *(Mustela nivalis),* **2.** sansargillerden birkaç çeşit hayvan: sansar *(Mustela martes),* kakum *(Mustela ermina),* samur *(Martes zibellina),* **3.** sinsi, kurnaz kimse, **4.** ~ **-faced** : sansar yüzlü, **5.** ~ **words** : yanıltıcı/kaçamaklı söz. ~ **worded** : kaçamaklı, yanıltıcı, yanlış anlamaya yol açan.

weasel[2], *f.* **-seled/-selled, -seling/-selling 1.** *gen.* ~ **out** : kaçınmak, kaytarmak, yan çizmek, (sorumluluğu vb.) üstünden atmak, (bir işten) kurnazca sıyrılmak. *She had promised to help but weaseled out at the last minute. He wants to* ~ *out of his responsibilities.* **2.** kaçamaklı/ yanıltıcı cevap vermek. *Stop weaseling and give me a straight answer.* ***e.a.-*** *evade, renege.*

weather[1], *is.* **1.** hava, hava durumu. *Good /nice/bad/ht/cold/windy* ~ *. What will be the* ~ *tomorrow? How is the* ~ *in Sivas?* **2.** kötü hava, fırtına. *We've had some real* ~ *this spring.* **3.** durum, koşul, şart, ortam, **4.** ~ **bureau** : Meteoroloji dairesi, **5.** ~ **deck** : (gemide) üst güverte, **6.** ~ **eye** : (a) hava değişikliğini çabuk sezme kabiliyeti, (b) durum değişikliklerine karşı hassasiyet. **keep one's/a** ~ **eye open (for)** : gözünü açmak, göz kulak olmak, (bir tehlikeye/felâkete) hazır olmak, **7.** ~ **map** : hava/meteoroloji haritası, **8.** ~ **ship** : okyanus meteoroloji istasyonu, **9.** ~ **signal** : hava durumu işareti, **10.** ~ **station** : meteoroloji istasyonu, **11.** ~ **vane** : fırıldak, **12. make heavy** ~ **of** : (a) (bir iş) zoruna gitmek, zor imiş gibi göstermek, zorluk çıkarmak, (b) yalpalamak, yalpa vurmak, **13. under the** ~ *k.d.* (a) keyifsiz, rahatsız, hasta, (b) sarhoş, kafası dumanlı, **14. (wind and)** ~ **permitting** : hava uygun olduğu takdirde.

weather[2], *f.* **1.** havalandırmak, kurutmak. *to* ~ *lumber before marketing it.* **2.** hava etkisine maruz kalmak/ bırakmak, hava etkisiyle değiş(tir)mek, rengini at(tır)mak, sol(dur)mak, boz(ul)mak. *Rocks* ~ *until they are worn away.* **3.** (tehlikeyi/fırtınaya/felâketi vb.) atlatmak, savuşturmak, geçiştirmek. *The ship* ~*ed the storm.* **4.** *den.* rüzgâra karşı seyretmek, rüzgâr ters iken gemi bir burun vb. den geçmek. *To* ~ *a cape.* **5.** hava etkisine dayanmak. *This paint* ~ *well.* **6.** (çatıya) eğim/meyil vermek.

weatherability, *is.* hava etkilerine dayanma/dayanıklılık.

weather-beaten, *sf.* **1.** fırtınada yıpranmış, zedelenmiş, hırpalanmış, kötü hava şartlarına maruz kalmış, **2.** yanık, güneş yanığı. *a* ~ *face.*

weatherboard, *is&f.* bindirme, siper tahtası (ile kaplamak).

weatherboarding, *is.* bindirme kaplama.

weather-bound, *sf.* kötü hava şartları yüzünden sefere çıkamayan/geciken (gemi, uçak).

weathercock, *is.* **1.** fırıldak, rüzgâr gülü, **2.** dönek kimse. *As regards politics, he's a* ~ *who keeps changing his opinions as a result of different influences.*

weathered, *sf.* **1.** (hava, rüzgâr, yağmur, güneş etkisiyle) yıpranmış veya sun'î olarak bu

görünüş verilmiş. ~ *oak.* **2.** (çatı, vb.) eğik, meyilli.~ *windowsill.* **3.** ~ **in** *ABD* hava muhalefeti yüzünden kapalı (hava alanı).

weatherer, *is.* **1.** havalandıran, kurutan, **2.** atlatan, savuşturan, geçiştiren.

weatherglass, *is.* hava durumu göstergeci. *A barometer is a* ~.

weatherization, *is.* her türlü hava şartlarına dayanıklı yapma.

weatherize, *gl.f.* **-ized, -izing** (ev, bina) her türlü hava şartlarına dayanıklı yapmak, soğuğa/rutubete vb. karşı tecrit etmek.

weatherly, *sf.* (gemi) rüzgâr altına düşmez, rüzgârla yolu pek az sapar.

weatherman, *is., ç.* **-men** meteoroloji uzmanı, hava tahmincisi, hava raporunu okuyan spiker.

weatherproof, *sf.&f.* her türlü hava şartlarına dayanıklı, yel geçirmez, havadan etkilenmez (hâle getirmek).

weatherproofness, *is.* yel geçirmezlik, havadan etkilenmeme, her türlü hava şartlarına dayanıklılık.

weather strip = weather stripping, *is.* keçe, hava geçirmemesi için kapı/pencere kenarlarına konulan tecrit şeridi.

weather-strip, *gl.f.* **-stripped, -stripping** keçelemek, hava geçirmemesi için kapı/pencere kenarlarına tecrit şeridi koymak.

weathertight, *sf.* hava geçirmez, sımsıkı kapalı, kötü havadan etkilenmez.

weathertightness, *is.* hava geçirmezlik, kötü havadan etkilenmeme.

weather-wise, *sf.* **1.** havayı iyi tahmin eder, hava tahmininde usta, **2.** sezici, tahminci, kamuoyunu, halkın tepkisini önceden sezen/tahmin edebilen. *a* ~ *political expert.*

weatherworn, *sf. bk.:* **weatherbeaten.**

weave[1], *f.* **wove** (veya nadiren **weaved**), **woven/wove**, **weaving 1.** dokumak. *to* ~ *cloth.* **2.** örmek. *to* ~ *a basket.* **3.** (örümcek) ağ örmek/kurmak, **4.** (ustaca) yapmak, kurmak, icat etmek. *to* ~ *a plan/a tale.* **5.** ~ **in/into** : mezcetmek, araya sokuşturmak, ithal etmek. *to* ~ *a melody into a musical composition. He* ~*s his own ideas into the official speeches.* **6.** zikzak yapmak, zikzak yaparak ilerlemek. *to* ~ *one's way through traffic.* **7. get weaving** *Brit.* bir işe azimle/dört elle sarılmak, acele etmek, sıkı çalışmak.

weave[2], *is.* dokuma, örme.

weaver, *is.* **1.** dokumacı, çulha, **2.** *bk.:* **weaverbird.**

weaverbird = weaver finch, *is. zool.* dokumacı kuşu *(Ploceus cucullatus).*

weaver's hitch = weaver's knot, *is.* yoma bağı. ***e.a.*** *sheet bend.*

weaving, *is.* **1.** dokumacılık, **2.** zikzak hareket.

weazand, *is. bk.:* **weasand.**

web[1], *is.* **1.** dokuma, dokunmuş kumaş, **2.** örümcek ağı, ağ, **3.** ağ gibi karışık şey. *a* ~ *of branches.* **4.** *zool.* (kuşların parmakları arasındaki) zar, perde, **5.** kuş tüyünün yumuşak kısmı, **6.** bağlantı levhası, **7.** örs boğazı, **8.** tomar, kâğıt rulosu, **9.** halı saçağı, **10.** giz, muamma, sır, karışık/ çapraşık şey. *Who can understand the* ~ *of life?* **11.** haberleşme ağı, muhabere şebekesi.

web[2], *f.* **vebbed, vebbing 1.** ağ örmek, ağ yapmak, **2.** ağ gibi sarmak/kuşatmak.

webbed, *sf.* (parmaklarının arası) perdeli, zarlı.

webbing, *is.* **1.** kolan, kalın dokuma şerit, **2.** *zool.* (kuşların parmakları arasındaki) zar, perde, **3.** örgü, örülmüş şey.

webby, *sf.* **-bier, -biest 1.** ağımsı, ağa benzer, ağ biçiminde, **2.** *bk.:* **webbed.**

weber, *is. elekt.* veber, MKS birim sisteminde manyetik akı birimi: 1 saniyedeki değişimi 1 sarımlık bobinde 1 volt gerilim üreten akı miktarı. *kıs.* **Wb**. 1 Wb= 10^8 Maxwell.

web foot = duck foot, *is.* (mobilyada) ördek ayağı.

webfoot, *is., ç.* **-feet 1.** perde ayak, parmaklarının arası perdeli ayak, **2.** perde ayaklı hayvan.

webfooted, *sf.* perde ayaklı, kürek ayaklı. ~ **birds** *zool.* kürek ayaklılar.

webless, *sf.* ağsız, perdesiz, zarsız.

weblike, *sf.* ağımsı, ağ biçiminde, ağa benzer.

web press = web-fed press, *is.* rotatif matbaa, tomar kâğıt ile çalışan baskı makinesi.

webster, *is. esk. bk.:* **weaver.**

web-toed, *sf. bk.:* **web-footed.**

webworm, *is.* ağ tırtılı, (*Phylyctaenodes similalis)* ağ kurarak içinde yaşayan, bitkilere çok zararlı bir tırtıl.

wecht, *is. İsk. bk.:* **weight.**

wed, *f.* **wedded/wed, wedding 1.** evlen(dir)mek, nikâhla(n)mak, nikâh ile birleş(tir)mek, izdivaç yap(tır)mak. *He wedded a girl from Germany. They're expected to ~ next week.* **2.** bağlanmak, kendini adamak/vermek. *He wedded himself to the cause of the poor.* **3.** birbirine mükemmel uymak/yakışmak. *A building that will wed with the landscape.* ***e.a.- 1.*** *marry.* ***k.a.- 1.*** *divorce.*

we'd = we had, we should, we would (kısaltılmış şekli).

Wed. = Wednesday.

wedded, *sf.* **1.** evli, evlenmiş, nikâhlı, nikâhlanmış. *the ~ couple.* **His ~ wife** : Nikâhlı karısı. **2.** evlilik+, evliliğe özgü. *~ life, ~ happiness.* **3. ~ to** : bağlı, kendini adamış.

wedding, *is.* **1.** nikâh, evlenme, düğün. **~ -breakfast** : (nikâhtan sonra) ziyafet, resepsiyon. **~ cake** : düğün pastası. **~ chest** : çeyiz sandığı. **~ day** : evlenme günü/yıl dönümü. **~ -dress** : gelinlik. **~ -march** : düğün marşı. **~ -present** : düğün hediyesi. **~ ring**: nikâh yüzüğü, alyans, **2.** evlilik yıl dönümü(nün kutlanması). **a silver/golden/diamond ~** : evliliğin 25/50/60. yıl dönümü, **3.** uygunluk, uyuşma, ahenk. *a perfect ~ of words and music.* ***e.a.-1.*** *marriage.*

wedge[1], *is.* **1.** kıskı, kama, çivi, takoz, **2.** kıskı/üçgen şeklinde parça. *a ~ of pie.* **3.** çivi yazısında çivi şeklinde işaret, **4.** ayrılık yaratan şey, **5. ~ formation** *d.d. :* (askerlikte) kama düzeni: sivri ucu düşmana çevrilmiş ters V şeklindeki taktik düzen, **6.** araç, vasıta. *To use letters of introduction as a ~ for entering a group.* **7.** kama şeklinde golf sopası, **8. the thin end of the ~** : önemli bir girişimin ilk adımı, gittikçe önemli gelişmeler gösteren başlangıç.

wedge[2], *f.* **wedged, wedging 1.** *gen.* **~ open/apart** : kıskı ile ayırmak/yarmak/parçalamak, **2.** kıskı sokmak, kıskı sokarak sıkıştırmak. *~ the door (open/shut).* **3.** (dar bir yere) sıkıştırmak, kıstırmak. *The people sitting close to me ~ d me in/into the corner.* **4.** (dar bir yerden) zorlukla geçmek. *He ~d himself through the narrow window.*

wedged, *sf.* kıskı/kama şeklinde.

wedgelike, *sf.* kıskıya/kamaya benzer, kıskı/kama gibi/biçiminde.

Wedgwood (ware), *is.* renkli zemin üzerine beyaz süsü olan İngiliz çömleği.

wedgy, *sf.* **wedgier, wedgiest** *bk.:* **wedgelike.**

wedlock, *is.* evlilik, izdivaç. **in ~** : evlilikte, evli iken. **out of ~** : evlilik dışı (doğmuş çocuk).

Wednesday, *is.* çarşamba.

wee[1], *sf.* **weer, weest 1.** mini mini, minicik, ufacık, minnacık, küçücük, pek küçük. *a ~ child.* **2.** çok erken. *in the ~ hours of the morning.* **3. a little wee** *k.d.* azıcık, biraz. **a wee bit** *k.d.* oldukça. *I'm afraid he's a wee bit drunk.* **4. wee folk** : cüceler, periler, cinler, ifritler, iyi saatte olsunlar. ***e.a.-1.*** *tiny, diminutive, minuscule, very small,* ***2.*** *very early,* ***3.*** *rather.*

wee, *is. İsk.* **1.** azıcık, biraz, **2.** kısa bir zaman/mesafe.

weed[1], *is.* **1.** yabanî/zararlı ot, **2.** *argo* sigara, puro, **3.** cılız/değersiz hayvan/insan, **4. the weed** *k.d.* tütün. **5. weeds** : matem elbisesi. *widow's weeds.* **6.** matem kolçağı, şapkada matem şeridi, **7.** *esk.* elbise.

weed[2], *f.* **1.** yabanî/zararlı otları ayıklamak. *to ~ a garden.* **2. ~ out** : yabanî otları kökünden söküp atmak, **3. ~ out**: (işe yaramayan kimseleri) çıkarmak, defetmek, temizlemek, tensikat yapmak. *to ~ out inexperienced players.*

weeder, *is.* yabanî ot ayıklayan, ot ayıklama aleti.

weedily, *zf.* cılız/kavruk/çelimsiz bir şekilde, sıskaca.

weediness, *is.* **1.** yabanî otlarla dolu olma, **2.** cılızlık, sıskalık, çelimsizlik, zayıflık, iyi gelişememe.

weed-killer, *is.* yabanî otları öldüren/yok eden madde.

weedless, *sf.* yabanî otsuz.

weedlike, *sf.* yabanî ot gibi.

weedy, *sf.* **weedier, weediest 1.** yabanî otlarla dolu, **2.** yabanî otlardan oluşan, **3.** (çiçek, bitki, vb.) cılız, kavruk, iyi gelişemeyen, **4.** (insan, hayvan) sıska, zayıf, çelimsiz, kara kuru, çiroz gibi.

week[1], *is.* **1.** hafta, yedi günlük zaman süresi. **What day of the ~ is it?** Bugün (günler-

den) ne? **once/twice/three times a ~** : haftada bir/iki/üç kere, **2. workweek, working week** *d.d.* haftanın çalışılan günleri. *a five-day week, a week of 35 hours.* **3.** belirtilen günle başlayan hafta: *the ~ of June 5; Christmas ~.* **4. ~ in ~ out** : haftalarca, aralıksız, durup dinlenmeden. **weeks ago/after** : haftalarca önce/sonra. **a full ~** : tam bir hafta, olaylarla dolu bir hafta. **by the ~** : haftalık, hafta hesabına göre. **be paid by the ~** : haftalık almak. **for weeks** : haftalarca, **5. this day ~/a~ today/a ~ from now** : gelecek hafta bugün. **a ~ of Sundays** : çok uzun zaman. **It will be a ~ tomorrow that he came** : Yarın geleli bir hafta olacak. **~ yesterday** : geçen hafta dünkü gün.

week[2], *zf. Brit.* (belirtilen günden) yedi gün önce veya sonra. **this day next ~** : (bugünden) bir hafta sonra. **He's arriving 2 weeks next Sunday** : Önümüzdeki pazardan iki hafta sonra gelecek.

weekday, *is.&sf.* iş günü, hafta arası (günü), adî gün. *There is one train timetable for ~s, one for Saturdays and another for Sundays.* **~ occupations** : hafta arası meşgaleleri.

weekdays, *zf.* iş günlerinde, hafta arasında, cumartesi ve pazar hariç her gün. *He works (on) ~.*

weekend[1], *is.&sf.* hafta sonu, cuma akşamından pazartesi sabahına kadar olan zaman. *a ~ in the country. Thanksgiving ~. a ~ excursion.*

weekend[2], *gs.f.* hafta sonunu geçirmek, hafta sonu tatili yapmak. *They are weekending at their cottage.*

weekender, *is.* **1.** hafta sonu tatiline giden, **2.** hafta sonu misafiri. *They don't live here, they're only ~s.* **3.** hafta sonu (seyahat) çantası.

weekends, *zf.* her hafta sonu(nda), hafta sonları(nda)

weekly, *sf.&zf.&is.*, *ç.* **-lies 1.** haftalık, haftada bir (olan). *a ~ visit. They shop ~ in the town.* **2.** haftalık (ücret vb.). **a ~ salary** : haftalık ücret, **3.** haftalık olarak, haftada bir. *to pay rent ~.* **4.** haftalık dergi.

weeknight, *is.* (hafta arası) gece. *She works (on) ~s.*

ween, *f. esk.* zannetmek, tahmin etmek. ***e.a.-*** *think, suppose.*

weenie = wienie, *is. k.d.* sosis.***e.a.-wiener.***

weeny, *sf. k.d.* minicik, minnacık. **teeny weeny** : mini mini.

weep[1], *f.* **wept, weeping 1.** ağlamak, gözyaşı dökmek. **to ~ for joy** : sevinçten ağlamak. **to ~ bitter tears** : acı gözyaşları dökmek. **He wept his dead brother** : ölen kardeşi için ağladı. **He wept his fate** : Kaderine ağladı. **to ~ oneself to sleep** : ağlaya ağlaya uyumak/uyuyakalmak, **2.** (su vb.) damlatmak, akıtmak, sızdırmak, **3.** ıslak/rutubetli olmak. *The basement walls ~.* **4.** (sıvı) çıkarmak/ifraz etmek. *The wound is weeping.* ***e.a.-1.*** *cry, sob, wail, lament, shed tears, 2. drip, leak, 4. exude.* ***k.a.-1.*** *laugh.*

weep[2], *is. k.d.* **1.** ağlama, ağıt, ağlama nöbeti, **2.** (su vb.) sızdırma, damlatma, çıkarma, **3.** *Brit.- k.d. bk.:* **lapwing.**

weeper, *is.* **1.** ağlayan kimse, **2.** *esk.* ağıtçı, cenazenin arkasından ağlaması için kiralanan kimse, **3.** siyah peçe, şapkadan sarkan matem kurdelesi gibi matem işareti, **4.** daldan sarkan yosun, **5.** akak, duvarda damlama deliği, **6.** *k.d.* sarkık bıyık.

weepiness, *is.* **1.** sık sık ağlama, sulu gözlülük, **2.** sızıntı, sızdırma.

weeping, *sf.* **1.** ağlayan, gözyaşı döken, gözleri yaşlı, **2.** damlayan/sızan (sıvı), **3.** ince ve sarkık dallı (ağaç), **4. ~ willow** *bot.* salkım söğüt *(Salix babylonica).*

weepy, *sf.* **weepier, weepiest 1.** ağlamaklı, ağlayan, gözü yaşlı. *not very well and feeling ~.* **2.** sulu gözlü, çabuk ağlayan, **3.** sızıntılı, (sıvı) sızdıran/damlatan.

weever, *is. zool.* çarpan balığı *(Trachinos draco, T. vipera) :* Başları büyük ve dikenli, sırt yüzgeçleri zehirli dikenlerden oluşan birkaç çeşit balık.

weevil, *is. zool.* **1. snout beetle** *d.d.* buğday böceği, pamuk kurdu *(curculionidae).* Ekinlere çok zararlı bir böcek, **2.** bitki kurdu *(Mylabridae).* Larvası sebze tohumlarını yiyen zararlı bir böcek.

weeviled = weevilled = weevily = weevilly, *sf.* kurtlu, kurtlanmış.

weewee, *is.&f.* **-weed, -weeing** (bebek dili) çiş (yapmak) ***e.a.-*** *urine, urinate.*

weft, *is.* **1.** (dokumacılıkta) atkı, argaç, **2.** dokuma, örülmüş/dokunmuş şey. **weftwise** : enlemesine, argaçlamasına.

Wehrmacht, *is. Alm.* Alman Silâhlı Kuvvetleri.

weigela = weigelia, *is. bot.* Asya hanımelisi *(Weigela).* Doğu Asya'da yetişir, beyaz, pembe, kırmızı çiçekler açar.

weigh, *f.* **1.** tartmak. **to ~ potatoes** : patatesleri tartmak. **to ~ oneself** : tartılmak. **weighing machine** : kantar, baskül, **2. ~ out** : tartıp ayırmak. *The grocer ~ed out five kg. of sugar.* **3.** ağırlaştırmak, ağırlık ilâve etmek. *We ~ed the drapes to make them hang properly.* **4.** aklında tartmak, muhakeme etmek, düşünmek. *to ~ the facts.* **~ one's words** : sözlerini tartarak (düşünerek) konuşmak. *He ~ed his words before speaking.* **5.** ağırlığında olmak, ... gelmek. **to ~ 70 kg.** : 70 kg gelmek, **6.** ağır basmak, (daha) önemli olmak. *The amount of his salary does not ~ with Mr. Brown at all, because he is very rich.* **7.** *gen.* **~ on / upon** : ağır basmak, ağır gelmek, omuzlarına çökmek, büyük bir yük olmak. *Responsibility ~ed upon him.* **8.** iyice düşünüp taşınmak, ölçüp biçmek/tartmak, her hususu göz önüne almak. *To ~ well before deciding.* **9.** *esk.* (bir şeyi) kaldırmak, yükseltmek, **10. ~ anchor** *: den.* demir almak, vira etmek, **11. ~ down** : (a) ağırlaş(tır)mak, ağır basmak, (b) yük altına koymak/girmek, yüklenmek. *I was ~ed down with the shopping.* (c) (omuzlarını vb.) çökertmek, bel vermek, sarkmak. *Trees ~ed down by snow.* (d) kederlenmek, üzüntüye/kedere gark olmak, ümitsizliğe düşmek. *~ed down with grief. She is ~ed down with many troubles.* **12. ~ in** : (a) (boks, güreş) maçtan önce tart(ıl)mak, (b) (cokey) at yarışından sonra tartılmak, (c) uçağa binmeden önce bagajı tarttırmak, **13. ~ on** : (üzerine/omuzlarına) yük olmak. ***e.a.-4.*** *ponder, evaluate, contemplate, study, consider, 7. burden.* ***eş ses.-*** *way, whey.*

weighable, *sf.* tartılabilir, tartıya gelir.

weigher, *is.* tartan, kantarcı, tartı kontrol memuru.

weighman, *is., ç.* **-men** kantarcı, kantar memuru.

weight[1], *is.* **1.** ağırlık, sıklet, **2.** tartı, vezin. **by ~** : tartı ile, **3.** ağırlık / tartı birimi. *The pound is a common ~ in England.* **4.** ağır cisim, ağırlık, yük. *Put down that ~ and rest your arms.* **5.** gaile, sıkıntı, dert, manevî yük. *The loss of my job is a ~ on my mind.* **6.** önem, ehemmiyet, etki, tesir, itibar, nüfuz, değer. **men of ~** : nüfuzlu adamlar, kodamanlar. *an idea of ~. a man of political ~. an opinion of great ~.* **7.** *ist.* ağırlık, bağıl değer, **8.** (kumaş) kalınlık, sıcak tutma. **a winter-weight jacket** : kalın kışlık ceket, **9.** *bas.* harfin siyahlık/koyuluk derecesi, **10.** (ses, kelime, hece) vurgu, **11. carry ~** : önem/değer taşımak, önemli/değerli olmak. **What he says carries ~ with me** : Söyledikleri bence önemlidir. **12. dead ~** : ağırlık, ezici yük, ölü yük, tam yük, geminin darası, **13. pull one's ~ = pull one's own ~** : bir işe yararlı katkıda bulunmak, yarar sağlamak, üzerine düşen görevi yapmak, **14. put on ~** : şişmanlamak, kilo almak. **lose ~** : zayıflamak, kilo kaybetmek, **15. throw one's ~ about/around** : ağırlığını koymak, nüfuzunu kullanarak istediğini yaptırmak. ***e.a.-*** *6, importance, influence. significance, power, effect, value.* ***eş ses.-*** *wait.*

weight[2], *gl.f.* **1.** ağırlaştırmak, yüklemek, ağırlık/yük ilâve etmek, **2.** mihnetini/meşakkatini/ağırlığını/yükünü taşımak. **to be weighted with years** : yılların meşakkatini taşımak, **3.** *ist.* ağırlık/bağıl değer vermek, **4.** taraf tutmak, (bir tarafa) temayül göstermek/eğilmek/meyletmek, **5. ~ up** : anlamak, hakkında fikir edinmek, (zihninde) tartmak, ölçüp biçmek. *I can't ~ him up.*

weight-arm, *is.* kaldıraçta yük kolu: yükten desteğe kadar olan uzunluk.

weight density, *is.* yoğunluk, birim hacmin ağırlığı.

weighted, *sf.* **1.** ağır, yüklü, **2.** ek ağırlığı olan, **3.** (istatistik vb.) ağırlıklı, tartılı, ayarlanmış, düzenlenmiş. **~ average** : ağırlıklı/tartılı ortalama. **~ arithmetic mean** : tartılı sayal ortalama. **~ cross-section** : ağırlıklı kesit araştırma. **~ scale** : tartılı ölçek.

weightedly, *zf.* ağır/yüklü bir şekilde, ağırlaştırılarak, yüklenerek.

weightedness, *is.* ağırlık, yüklenme.

weighter, *is.* ağırlaştıran, yükleyen.

weightily, *zf.* **1.** ağır bir şekilde, **2.** mihnetle, meşakkatle, sıkıntı ile, eziyetle, **3.** önemle, ehemmiyetle, ciddî bir şekilde, **4.** etkili/tesirli/nüfuzlu/hatırı sayılır bir şekilde.

weightiness, *is.* **1.** ağırlık, yük, **2.** mihnet, meşakkat, sıkıntı, eziyet, **3.** önem, ehemmiyet, mühimlik, ciddiyet, **4.** etki, tesir, nüfuz, itibar.

weighting, *is.* **1.** tartma, **2.** ağırlık, tartı.

weightless, *sf.* ağırlıksız. *a ~ flight in space.*

weightlessly, *zf.* ağırlıksız olarak, ağırlığı olmadan.

weightlessness, *is.* ağırlıksızlık

weight lifter, *is.* halterci. **weight lifting** : haltercilik.

weighty, *sf.* **weightier, weightiest 1.** ağır, gülle gibi, **2.** mihnetli, meşakkatli, sıkıntılı, eziyetli, **3.** önemli, ehemmiyetli, mühim, ciddî. *~ negotiations. ~ problems.* **4.** etkili, tesirli, nüfuzlu, hatırı sayılır, itibarlı. *He is a very ~ man.* ***e.a.-2.*** *burdensome, troublesome, **3.** significant, important, serious, heavy, **4.** influential.* ***k.a.-1.*** *light.*

weir, *is.* **1.** büğet, bağlağı, set, bent, **2.** çit dalyanı, balık avlamak için akarsuya kurulmuş çit.

weird, *sf.&is.* **1.** tekinsiz, doğaüstü, gaipten gelen. *a ~ sound.* **2.** esrarengiz, garip, acayip. *The shadows made ~ figures on the wall. She has some ~ ideas.* **3.** *esk.* kadere ait, sihrî, sihirli, **4.** *İsk.* (a) kader, mukadderat, (b) büyü, sihir. ***e.a.-1.*** *unnatural, preternatural, supernatural, eerie, unearthly, uncanny, **2.** mysterious, odd, fantastic, queer, bizarre, **4.** (a) fate, destiny.* ***NOT:*** **WEIRD,** insanın mukadderatını etkileyen doğa dışı, tekin olmayan şeyler için kullanılır:*The weird adventures of a group lost in the jungle.* **EERIE,** korkunç, tüyler ürperten cin, peri, hayalet, hortlak gibi şeyleri niteler: **An eerie moaning:** Tüyler ürpertici bir inilti. *The light from the single candle made eerie shadows in the cave.* **UNEARTHLY,** başka dünyalara ait sanılan nesneleri niteler: *An unearthly light which preceded the storm.* **UNCANNY,** akıl almaz, anlaşılması zor, şaşırtıcı, şimdiye kadar bilinenlere aykırı bir olaya uygulanır: *An uncanny ability to recall numbers.*

weirdie = weirdy, *sf. bk.:* **weirdo.**

weirdly, *zf.* doğaüstü/esrarengiz/garip/acayip şekilde.

weirdness, *is.* esrarengizlik, gariplik, acayiplik.

weirdo, *is., ç.* **weirdos** *ABD- argo* garip/acayip/esrarengiz/tuhaf şey/kimse. **weirdie, weirdy** *d.d.*

weird sisters, *is.* kader tanrıçaları. ***e.a.-*** *Fates.*

weisenheimer, *is. bk.:* **wisenheimer.**

Weissmanism, *is. biy.* Weissmancılık : kazanılmış niteliklerin kalıtımsal olmadığını savunan kuram.

weka = woodhen, *is. zool.* iri su tavuğu *(Gallirallus).* Yeni Zelanda'da bulunur, kısa kanatlıdır, uçamaz.

welch, *gs.f. argo bk.:* **welsh. welcher**, *is. bk.:* **welsher.**

welcome[1], *ünl.* Hoş geldiniz! Safa geldiniz! Buyurun! *~ home! ~ to Ankara! ~ to our home!*

welcome[2], *is.* iyi/samimî karşılama, nezaket/ misafirperverlik (gösterme). **He is ~ to come and go at his pleasure** : İstediği zaman gelip gidebilir. **to give s.o. a warm/hearty ~**: birisini hararetle/samimiyetle karşılamak. **give s.o. a cold ~** : soğuk karşılamak, istiskal etmek. **meet with a cold ~** : soğuk karşılanmak, istiskal edilmek. **overstay** (veya **wear out, stay out**) **one's ~** : fazla kalıp tadını kaçırmak, misafirperverliğini suiistimal etmek.

welcome[3], *gl.f.* **-comed, -coming 1.** iyi/nezaketle/memnuniyetle/hoş karşılamak, nezaket/samimiyet/misafirperverlik göstermek. *The Queen ~ed the President as soon as he got off the plane.* **2.** memnun olmak, memnuniyet duymak. *to ~ a change.* **3.** (belirli bir tepki) göstermek. *They ~ed the idea with little interest.* **4.** buyur etmek, buyurun demek. *They opened the door and ~ed him in.*

welcome[4], *sf.* **1.** hoş/iyi/memnuniyetle/samimiyetle karşılanan. *a ~ visitor.* **2.** hoş, makbul, hoşa giden, memnuniyet verici, rahatlatıcı. *a ~ rest. a ~ letter.* **3. roll out the ~ mat**: ağırlamak. **~ home (party)** : ağırlama (ziyafeti). **You're (quite) ~** : Estağfurullah, bir şey değil, rica ederim. **You're ~ to it** : Buyurunuz. **You're ~ to try it** : İsterseniz deneyin. **You're ~ to pick the flowers** : İsterseniz çiçek koparabilirsiniz.

welcomely, *zf.* hoşça, memnuniyetle, samimiyetle, nezaketle, misafirperverlikle.

welcomeness, *is.* hoş/memnuniyetle karşıla(n)ma, hüsnükabul, makbule geçme.

welcomer, *is.* karşılayıcı, istikbale çıkan kimse, hüsnükabul gösteren kimse.

welcome wagon, *is.* **1.** hoş geldin arabası: mahalleye yeni gelenlere hediyeler ve civardaki dükkânların sattıkları eşyadan örnekler takdim eden araba, **2.** hoş geldin ziyaretçisi: bu servisi destekleyen kimseler.

weld[1], *f.* **1.** kaynak yap(ıl)mak, (madenler birbirine) kaynat(ıl)mak, sıkıca birleş(tir)mek. *The parts ~ed together perfectly. Iron ~s easily.* **2.** birlik ve ahenk sağlamak, bağlamak. *Her gratitude ~ed her to him forever. Working together for a month ~ed them into a strong team.*

weld[2], *is.* **1.** kaynak, kaynak yapılmış ek, **2.** kaynak yapma, kaynaklanma, kaynakla ekle(n)me, **3. yellowweed** *d.d. bot.* küçük muhabbet çiçeği *(Reseda Luteola),* **4.** küçük muhabbet çiçeğinden çıkarılan sarı boya.

weldability, *is.* kaynak yapılabilme, kaynaklanabilme, kaynakla eklenebilme.

weldable, *sf.* kaynak yapılabilir, kaynakla eklenebilir.

welder = weldor, *is.* kaynakçı, kaynak ustası.

weldless, *sf.* kaynaksız.

welfare, *is.* **1.** refah, sağlık, mutluluk, sıhhat, afiyet, **2. welfare work** *d.d.* toplumsal yardım çalışmaları, **3.** *b.h. k.d.* Toplumsal/Sosyal Yardım: Fakir ve işsizlere yardım eden kurum, **4. on ~** : sosyal yardım gören/görmekte, **5. ~ fund** : sosyal yardım fonu/ödeneği. **6. ~ mother** : bakacak kimsesi olmayan çocuklu kadın, **7. ~ state** : toplumcu devlet: yurttaşların sosyal güvenlik, sağlık, eğitim, konut ve çalışma sorunlarını hükûmetin sorumluluğu kabul eden devlet, **8. ~ worker** : toplumsal yardım uzmanı. ***e.a.-1.*** *health, happiness, prosperity, success, weal, benefit, profit.*

welfarism, *is.* toplumsal devletçilik.

welkin, *is.* (şiir) gök kubbe, sema, asuman. **make the ~ ring** : gökleri çınlatmak.

well [1], *zf.* **1.** iyi, düzgün, yolunda. *Things are going ~* . **Well begun is half done** : İyi başlanan iş yarı yarıya bitmiş sayılır. **All's ~** : Her şey yolunda. **All's ~ that end's ~** : Sonu iyi olsun da! = Sonu iyi ise hepsi iyi demektir. **2.** iyice, dikkatle. *Listen ~. Shake ~ before using.* **3.** sağlıklı, mutlu, sıhhatli, sıhhati iyi. *to behave ~* . **4.** hakkıyla, lâyıkıyla, mükemmel. *a difficult task ~ done.* **You may ~ say that** : Bunu söylemekte haklısınız. **~ done!** Aferin! Bravo! **It serves him jolly ~ right** : Oh olsun! **5.** pek. *I could not ~ refuse.* **6.** lehinde, olumlu, müsait. *to think ~ of s.o.* **7.** çok, hayli, oldukça. *a sum ~ over the amount fixed.* **~ past forty** : kırkını hayli geçmiş. **~ on in life** : yaşı hayli ilerlemiş. **It is ~ on midnight** : Gece yarısı yaklaşıyor. **pretty ~ all** : hemen hemen hepsi. **~ up on the list** : listenin başlarında, **8.** çok iyi, yakinen, etraflı olarak. *I knew him ~. I know all too ~ what you mean.* **9.** sükûnetle, soğukkanlılıkla. *He took the news ~.* **10.** kârlı, elverişli, daha iyi durumda. **You're ~ out of it**! Bundan kurtulduğuna şükret! **We are very ~ off for potatoes this year** : Bu yıl patatesimiz bol. **11. as ~** : ... de/da, dahi, keza, bile. *I'm going to Rome and my sister's coming as well.* **We might as ~ stop** : Dursak/bıraksak iyi olur. **One might as ~ say...** : Şöyle de denilebilir... **Just as ~** : zararı yok, beis yok, aldırma. **"We're late to see the fil." "Just as ~. I hear it isn't very good."** : "Filmi görmek için geciktik.""Aldırma, zaten iyi değilmiş." **You may (just) as ~ go** : Gitmenizde beis yok. İsterseniz gidin! **12. as ~ as** : ... kadar, ... ile beraber, ...-e ilâveten, hem... hem de... **She was good as ~ as beautiful** : Hem güzel hem de iyi idi. **13. come off ~** : sonunda kazançlı çıkmak. *You came off ~ , with $5000.* **14. do ~** : (a) başarmak, düzeltmek, (b) (fiilin **-ing** şekli ile) iyileşmek, sağlığı düzelmek, (c) iyi etmek/ olmak. **You would do ~ to be quiet** : Sussanız iyi olur. **15. do oneself ~ /do ~ by s.o** .: kendine/ birisine iyi bakmak/ihtimam göstermek. *He does ~ by his guests.* **16. do ~ out of** : iyi kazanç sağlamak, kâr etmek. *He did ~ out of the sale of his house.* **17. do ~ to** : isabet etmek, isabetli iş görmek, ...-le iyi etmek. **You did ~ to tell him** : Ona söylemekle iyi ettiniz. **You would do ~ to tell him** : Ona söyleseniz iyi olur. **18. may ~** : pekâlâ ... olabilir. **You may ~ ask** : Pekâlâ sorabilirsiniz. **It may ~ rain before tonight** : Gece yarısından önce pekâlâ yağmur yağabilir.

19. may (just) as ~ : istersen... **You might just as ~ ask for the moon as for a bicycle, because you are not getting either** : Bisiklet yerine istersen ayı iste hiçbirini alamayacaksın. **20. pretty ~** : hemen hemen. *The work is pretty ~ finished.* **pretty ~ all** : hemen hemen hepsi, **21. ~ and truly** : tamamıyla, cidden. *Bill is ~ and truly drunk.* **22. ~ away** : (a) epeyce ilerlemiş. **We're ~ away on the building of the house** : Evin yapımında epeyce ilerledik. (b) *argo* sarhoş, **23. ~ out of** : uzak, dışında, karışmamış. **We'll never stop them arguing. I wish I were ~ out of it** : Münakaşaları hiç bitmez. Ben karışmasam iyi olurdu. **It's lucky you left before the trouble happened; you were ~ out of it** : Karışıklık çıkmadan uzaklaşman isabet oldu, olaya karışmadın. **24. ~ up in :** tamamıyla haberdar. *~ up in the latest fashions.* ***e.a.-1.*** *properly, correctly, efficiently,* ***2.*** *carefully,* ***4.*** *excellently, commendably, meritoriously,* ***6.*** *favorably,* ***7.*** *considerably,* ***10.*** *advantageously,* ***11.*** *also, too, in addition,* **12.** *as much as, equally as.* ***k.a.-1.*** *poorly, badly.*

well[2], *sf.* **1.** sağlıklı, sağlam, sıhhati yerinde. *He is not a ~ man.* **2.** iyi, hoş, âlâ, memnuniyet verici. *All is ~ with us.* **~ and good :** Ne âlâ! **3.** isabetli, uygun, münasip. *It is ~ that you didn't go.* **All very ~ :** Uygun, gayetle münasip. **It is all very ~ but...:** İyi, hoş ama... **4.** mutlu, müreffeh, hâlinden memnun. *I am very ~ as I am.* **5. leave ~ enough alone :** (yolunda giden bir işe) dokunmamak, kendi hâline bırakmak, **6.** kuyu gibi, kuyuya benzer, kuyuda kullanılan, kuyu+. ***e.a.-1.*** *healthy, hale,* ***2.*** *satisfactory, good, pleasing,* ***3.*** *proper, fitting, gratifying,* ***4.*** *well-off.* ***k.a.-1.*** *ill, sick.*

well[3], *ünl.* (hayret, şüphe, soru, çekinme, infial, vb. ifade eder): Ya! Hayret! Olur şey değil! İşte! Pek âlâ! Eh! Haydi! O hâlde! Öyle ise! ***Well,*** *to be sure...* Eh, olabilir. **Well, well!** Bak hele! Vah vah! Hayret! Aman yarabbi! Allah Allah! **Well, I was saying...:** Ha, diyordum ki... **Well, I never! = Well, really!:** Fesüphanallah! **Well, then :** Şu hâlde.

well[4], *is.* **1.** iyilik, sağlık, sıhhat, refah, başarı. **to wish ~ to s.o. :** birisine iyilik/refah vb. dilemek. **let ~ alone :** işi tadında bırakmak, **2.** kuyu, **3.** çeşme, memba, kaynak, pınar, **4.** hokka, **5.** merdiven/asansör boşluğu, **6.** sahanlık, **7.** balıkçı gemilerinde tutulan balıkların konulduğu havuz. ***e.a.-1.*** *well-being, good fortune, success.*

well[5], *f.* **~ up/out/forth :** fışkır(t)mak, kaynamak, akmak, yükselmek. *A fountain welling its pure water. Tears welled up in her eyes. Blood welled (out) from the cut.* ***e.a.-*** *rise, gush, spring, flow.*

we'll = we will, we shall (kısaltılmış şekli).

well-advised, *sf.* **1.** dikkatli, tedbirli, isabetli, müdebbir, akıllı. *He would be ~ to sell the stock now.* **2.** iyi düşünülmüş, makul, yerinde. *A ~ delay.*

well-aimed, *sf.* iyi nişan alınmış, doğru atılmış, iyi maksatla yapılmış.

well-appointed, *sf.* mükemmel donatılmış/ teçhiz tefriş edilmiş. *a ~ hotel.*

well-authenticated, *sf.* doğrulanmış, kanıtlanmış, belgelerle ispatlanmış.

wellaway/welladay, *ünl. esk.* Eyvah! Heyhat!

well-balanced, *sf.* **1.** dengeli, iyi düzenlenmiş. *a ~ diet.* **2.** makul, isabetli, sağlıklı. *a ~ mind.* ***e.a.-*** *2. sensible, sane.*

well-behaved, *sf.* terbiyeli, uslu.

well-being, *is.* refah, mutluluk, saadet, iyilik. *To look after the ~ of one's children.*

well-beloved, *sf.&is.* **1.** çok sevgili/ aziz (kimse), **2.** çok sayılan/ hürmet edilen. *our ~ speaker.*

wellborn, *sf.* soylu, asil.

well-bred, *sf.* **1.** görgülü, terbiyeli, soylu, asil. *He's very ~.* **2.** safkan (hayvan).

well-built, *sf.* **1.** (insan) boylu boslu, iri yarı, **2.** (ev) sağlam, kunt.

well-conditioned, *sf.* **1.** (bedence) sağlam, **2.** terbiyeli, iyi terbiye görmüş.

well-connected, *sf.* iyi/nüfuzlu aileden, arkası kuvvetli, nüfuzlu tanıdıkları çok, torpilli.

well-cooked, *sf.* iyi piş(iril)miş.

wellcurb, *is.* kuyu ağzı halkası/ bileziği.

well-defined, *sf.* belirgin, iyi tanımlanmış, kesinlikle belirtilmiş.

well-disposed, *sf.* **1.** olumlu, taraftar, hayırhah, iyi davranan. *The sponsors are ~ toward our plan.* **2.** iyi tertiplenmiş, düzenli, muntazam.

well-doer, *is.* **1.** *esk.* dürüst kimse, **2.** iyiliksever, hayırlı iş yapan kimse.

well-doing, *is.* hayırseverlik, hayırhahlık, iyilikseverlik.

well-done, *sf.* **1.** başarılı, mükemmel, ustalıkla yapılmış, **2.** iyi pişmiş.

well-dressed, *sf.* güzel giyinmiş, giyinip kuşanmış, iki dirhem bir çekirdek.

well enough, oldukça iyi/ memnuniyet verici. **to let well enough alone** : işi tadında bırakmak, fazla kurcalamamak.

well-earned, *sf.* hak edilmiş, müstahak, lâyık. *a ~ rest after so much hard work.*

well-established, *sf.* **1.** sağlam, sağlam temellere oturtulmuş, iyi kurulmuş. *a ~ principle.* **2.** köklü, eskiden beri tanınmış ve güvenilir. *a ~ business firm.*

well-favo(u)red, *sf.* güzel, yakışıklı, alımlı, herkesin hoşlandığı. ***e.a.*** *- pretty, handsome, good-looking.*

well-favo(u)redness, *is.* güzellik, yakışıklılık, alımlılık, herkesçe beğenilme.

well-fed, *sf.* besili, bakımlı, iyi beslenmiş, şişman.

well-fixed, *sf. k.d.* paralı, zengin, varlıklı, hâli vakti yerinde.

well-found, *sf.* mükemmel donatılmış/ teçhiz edilmiş. *a ~ ship.*

well-founded, *sf.* gerçeklere/sağlam bilgi ve istihbarata dayanan. *~ suspicions.*

well-groomed, *sf.* **1.** giyimli kuşamlı, temiz pak. *A ~ young man.* **2.** (hayvan) bakımlı, iyi tımar edilmiş/ temizlenmiş, **3.** iyi bakılmış, ihtimam gösterilmiş. *A ~ lawn.* ***e.a.- 1.*** *neat, clean, well-dressed, 3. neat, tidy.*

well-grounded, *sf.* **1.** sağlam temellere dayanan, güvenilir, makul, mantıkî, **2.** temeli sağlam, gereken ilkel bilgileri kavramış. *He is ~ in mathematics.*

well-handled, *sf.* **1.** iyi/temiz kullanılmış. *A sale of ~ goods.* **2.** iyi yönetilmiş, başarı ile yürütülmüş. *A ~ campaign.* **3.** çok elden geçmiş, çok kimse ellemiş. *~ goods on a store counter.*

wellhead, *is.* **1.** memba, pınar, kaynak, **2.** kuyu başı, kuyu üst yapısı. ***e.a.-1.*** *source, fountainhead, 2. wellhouse.*

wellheeled, *sf. k.d.* zengin, varlıklı. ***e.a.-*** *rich, well-off.*

wellhole, *is.* **1.** kuyu, **2.** merdiven boşluğu.

wellhouse, *is., ç.* **-houses** *bk.:* **wellhead** (2).

well-informed, *sf.* bilgili, geniş ve sağlam bilgi sahibi, her şeyi bilen, olup bitenlerden haberdar.

Wellington, *is.* **1.**Velington, Yeni Zelanda'nın başkenti, **2.** ~ **boot** *d.d.* uzun çizme.

well-intentioned, *sf.* iyi niyetli, iyi niyetle yapılan (ekseriya sonucu beklendiği gibi iyi çıkmayan eylemler için kullanılır). *It was a ~ effort to help.* ***e.a.****-well-meaning.*

well-knit, *sf.* **1.** iyi tertiplenmiş, etraflı düşünülmüş, birbirine iyice bağlı. *a ~ plot. a ~ story.* **2.** sık dokunmuş, **3.** sağlam, kuvvetli, adaleli. *~ bodies / limbs.*

well-known, *sf.* **1.** ünlü, tanınmış, meşhur. *a ~ painting.* **2.** tanıdık, aşina, bildik. *a ~ face.* **3.** apaçık, aşikâr, vazıh, herkesçe bilinen. *a ~ fact.* ***e.a.****- 2. familiar.*

well-lined, *sf. k.d.* **1.** para dolu. *~ pockets.* **2.** (mide) tok.

well-made play, *is.* iyi kurulu oyun.

well-mannered, *sf.* nazik, kibar, terbiyeli. ***e.a.****- polite, courteous.*

well-meaning, *sf.* **1.** iyi niyetli, iyi kalpli, hüsnüniyet sahibi. *a ~ but tactless person.* **2. well-meant** *d.d.:* kasıtsız, fena bir maksadı olmayan, iyi niyetle söylenen/yapılan. *~ words.* ***e.a.****- well-intentioned*

well-met, *sf.* (eskiden selâmlaşmada kullanılırdı) karşılaştığımıza memnun oldum.

well-nigh, *zf.* hemen hemen, nerde ise, takriben. *~ impossible.* ***e.a.****- almost, very nearly.*

well-off, *sf.* **1.** iyi, memnuniyet verici durumda, **2.** zengin, varlıklı, hâli vakti yerinde, **3.** talihli, şanslı. **You don't know when you're ~ (= you are more fortunate than you know)** : Hâline bin şükret; tahmin ettiğinden daha talihlisin. ***k.a.****- badly-off.*

well-oiled, *sf. argo* sarhoş. ***e.a.- drunk.***

well-ordered, *sf.* iyi düzenlenmiş, düzenli, tertipli, muntazam.

well over, *f.* (sıvı) taşmak. ***e.a.- overflow.***

well-preserved, *sf.* **1.** bakımlı, iyi muhafaza edilmiş, **2.** *k.d.* genç/dinç görünüşlü.

well-read, *sf.* çok okumuş, bilgili.

well-rounded, *sf.* **1.** çok hünerli/kabiliyetli/yetenekli, **2.** çok yönlü, geniş kapsamlı. *a ~ education.* **3.** dolgun, tombul, iyi gelişmiş, olgunlaşmış.

well-said, *sf.* isabetli, yerinde söylenmiş.

well-set, *sf.* sıkı yapılı, iyi tertiplenmiş/düzenlenmiş.

wellsite, *is.* velsit: Ca-Ba-K-Na-Al silikatlarından oluşan renksiz veya beyaz kristalli cevher.

well-spoken, *sf.* **1.** hoşsohbet, sözü tatlı, güzel konuşan. *The new chairman was very ~.* **2.** isabetli, yerinde söylenmiş. *A few ~ words on civic pride.*

wellspring, *is.* **1.** kaynak, memba, pınar, **2.** bolluk. *A ~ of affection/ of inspiration.* ***e.a.-1.*** *fountainhead, source.*

well-suited, *sf.* uygun, münasip, iyi yakışmış. ***e.a.- suitable, convenient.***

well sweep, *is.* su sırığı: kuyudan su çekmek için ucuna iple kova bağlı sırık.

well-thought-of, *sf.* saygın, itibarlı, saygıdeğer, saygı/hürmet ile anılan.

well-timed, *sf.* tam vaktinde/zamanında, yerinde, uygun, muvafık, zamanı iyi seçilmiş. *~ advice.* ***e.a.- timely, opportune.***

well-to-do, *sf.* zengin, varlıklı, müreffeh. ***e.a.-*** *rich, prosperous, affluent, moneyed, well-fixed, well-off.*

well-turned, *sf.* **1.** muntazam, düzgün şekilli. *a ~ ankle.* **2.** kibar, veciz, özlü, güzel ifade edilmiş. *a ~ phrase.* ***e.a.-1.*** *well-for-med,* **2.** *graceful, concise.*

well-wisher, *is.* iyi dilekli, iyilik dileyen, hayırhah, başkalarının iyiliğini isteyen kimse.

well-wishing, *sf.&is.* iyilik dileme/dileyen.

well-worn, *sf.* **1.** iyice eskimiş, hurdalaşmış, fersude. *~ shoes.* **2.** bayat(lamış), basmakalıp, köhne. *a ~ saying.* **3.** değimli, lâyık, hak edilmiş. *~ honors.*

Welsbach burner, *is.* gömlekli lâmba.

welsh = welch, *gs.f. argo gen.* **~ on** : **1.** kumar borcunu ödememek, dolandırmak, **2.** sözünden dönmek, caymak, vaadini tutmamak, döneklik yapmak. *to ~ on one's promise.* **3. ~ on one** : atlatmak, sözünü tutmamak.

Welsh = Welch, *sf.&is.* **1.** Gal+, Gal eyaletine ait, **2.** Galli, **3. Cymric / Kymric** *d.d.* Gal dili, **4. ~ corgi** : Gal köpeği: kafası tilkiye benzer, kısa bacaklı bir köpek, **5. Welshman** : Galli, **6. ~ pony** : Gal midillisi, Gal'de yetiştirilen bodur at, **7. ~ rabbit = ~ rarebit** : bira, süt ve baharatla eritilmiş peynir sürülen kızarmış ekmek, **8. ~ springer spaniel** : Gal av köpeği, **9. ~ terrier** : Gal teriyeri, ufak, kısa kuyruklu bir cins köpek.

welsher, *is.* dönek, sözünden dönen, kumar borcunu ödemeyen.

welt[1], *is.* **1.** (vücutta) kamçı/kırbaç/sopa izi, **2.** (iz bırakan) kamçı/kırbaç/sopa, **3.** kösele şerit, zıh, ayakkabıda kösele şerit süs, **4.** elbisede kenar şeridi.

welt[2], *gl.f.* **1.** kırbaçlamak, kamçılamak, sopa/kırbaç/kamçı ile dövmek, **2.** şerit koymak, zıh çekmek.

Weltenschauung, *is. Alm.* dünya anlayışı.

Weltansicht, *is. Alm.* dünya görüşü.

welter[1], *gs.f.* **1.** (dalga vb.) yuvarlanmak, kabarmak, çalkalanmak, çarpıp parçalanmak, **2.** *gen.* **~ about** : ağnamak, yatıp yuvarlanmak. *pigs ~ing about in the mud.* **3.** (kana vb.) bulanmak. **to be ~ing in one's blood** : kan revan içinde kalmak, **4.** batmak, dalmak, gömülmek, garkolmak. **to ~ in confusion** : şaşırıp kalmak.

welter[2], *is.* **1.** karmakarışık şey, karışıklık, kargaşa, keşmekeş, **2.** gürültü, şamata, velvele, **3.** çalkantı, çalkalanma, kabarma, yuvarlanma, dalgalanma, inip çıkma. ***e.a.-2.*** *commotion, turmoil, upheaval.*

welterweight, *is.* (boks) hafif sıklet: 62-67 kg arasındaki boksör.

Weltliteratur, *is. Alm.* dünya edebiyatı.

Weltpolitik, *is. Alm.* dünya politikası, milletler arası politika.

***Weltschmertz**, is. Alm.* dünya meşakkati: dünya durumunun uyandırdığı karamsarlık/umutsuzluk havası.

wen, *is.* **1.** *patol.* (özellikle başta çıkan) yağ bezesi/ kisti, **2.** *bk.:* **wynn.**

wench[1], *is.* **1.** kız, genç kadın, **2.** *esk.* hizmetçi kız, genç köylü kadın, **3.** *esk.* fahişe, orospu. ***e.a.-1.** girl, **2.** maid, **3.** strumpet, prostitute.*

wench[2], *gs.f.* fahişelerle ilişki kurmak, zamparalık etmek.

wencher, *is.* zampara, fahişelerle düşüp kalkan kimse.

wend, *f.* **wended** (veya *esk.* **went**), **wending** yola koyulmak, gitmek. **to ~ one's way** : kendi yolunda gitmek. **to ~ one's way back** : geri dönmek, avdet etmek. ***e.a.-** proceed, go.*

Wend, *is.* **1.** Vend, Saksonya ve Prusya 'da yaşayan İslav kavmi (**Sorb, Sorbian** *d.d.*), **2. Wendic/Wendish:** Vend+, Vendlerin konuştuğu batı İslav dili (**Sorbian, Lusatian** *d.d.*).

went, *f.* **1.** *bk.:* **go** *(geç.z.),* **2.** *bk.:* **wend** *(geç.z.&sf.f.)*

wentletrap, *is. zool.* şeytan minaresi *(Scalariidae)* kabuğu spiral merdiven şeklinde bir deniz hayvanı.

wept, *f. bk.:* **weep** *(geç.z.&sf.f.).*

were, *f. bk.:* **be.**

we're = we are *(kıs.).*

weren't = were not *(kıs.).*

werewolf = werwolf, *is., ç.* **-wolves** kurt şekline girmiş/girebilen insan.

wergeld = wergild = weregild, *is.* (Anglo-saksonlarda ve Orta Çağ Almanyasında) diyet.

wernerite, *is. bk.:* **scapolite.**

wert, *f. esk.* **be** (= olmak) fiili geçmiş zamanının ikinci tekil şahsı. **Thou wert** : sen ... idin.

weskit, *is.* kadın ceketi.

wessand, *is. İsk. bk.:* **weasand.**

west[1], *is.&sf.* **1.** batı, garp. *The sun sets in the ~. The ~ door of the school.* **2.** bir ülkenin batı bölgesi, **3. West** : (a) ABD'nin batı eyaletleri, (b) Batı Dünyası: Batı Avrupa ve Amerika.

west[2], *zf.* **1.** batıya doğru, batıya yönelik, batı istikametinde. *To travel ~. Heading ~ . He sat facing ~ , watching the sun go down.* **2.** batıdan, batı istikametinden, **3. go ~** *:(mizah)* (a) ölmek, (b) kırılmak, bozulmak, hasara uğramak. **4. ~ by north** : batı kerte karayel, **5. ~ by south :** batı kerte lodos, **6. West End** : Londra'nın tiyaroları ile meşhur lüks batı bölgesi. ***e.a.-3.** (a) die.*

westbound, *sf.* batıya giden. *a ~ ship/train/bus.*

wester[1], *is.* batı yeli, batıdan esen rüzgâr/fırtına.

wester[2], *gs.f.* **1.** (gök cisimleri) batıya doğru hareket etmek, **2.** batıya yönelmek/sapmak, **3. ~ing** : batıya yönelen/sapan.

westerliness, *is.* batıya yönelme, batıda bulunma.

westerly, *sf.&zf.&is., ç* **-lies 1.** batı+, batıda bulunan. **the ~ shore of the lake** : gölün batı kıyısı. **in ~ direction** : batı yönünde, **2.** batıya yönelik, batıya doğru, **3.** batıdan esen (yel/rüzgâr). *a soft ~ wind.*

western, *sf.&is.* **1.** batı+, batısal, batılı. *the Western nations.* **2.** batıda bulunan, batıya doğru uzanan, **3.** batıdan esen (yel), **4.** batılılara özgü, özellikle ABD'nin batı eyaletlerine has. *to adopt ~ dress.* **5.** *b.h.* Batı+, Batılı: Amerika ve Avrupa'nın komünist olmayan ülkelerini kapsayan. *Western trade agreements.* **6.** kovboy romanı/filmi, **7. ~ Church** : Katolik Kilisesi (Batı Roma İmparatorluğundaki kilise), **8. ~ Empire** : Batı Roma İmparatorluğu, **9. ~ Hemisphere** : Batı Yarım Küresi, **10. ~ hemlock** : *bot.* batı hemlok çamı *(Tsuga heterophylla).*

westerner, *is.* batılı.

westernisation, *is. Brit. bk.:* **westernization.**

westernise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **westernize.**

westernism, *is.* batılı âdeti, deyimi, kelimesi (özellikle ABD'nin batısına ait).

westernization, *is.* batılılaş(tır)ma.

westernize, *f.* **-ized, -izing** batılılaş(tır)mak, batılılara özgü fikir, âdet, davranış vb. ni benimsemek.

westernmost, *sf.* en batıdaki.

western omelet, *is.* batı omleti: yeşil biber, soğan ve jambonlu omlet. **western sandwich** : bu omletle yapılan sandviç.

Western Thrace, *is.* Batı Trakya.

West Germany, *is.* Batı Almanya. Resmî adı: ***Federal Republic of Germany.***

West Indies, *is.* Batı Hint Adaları. **Indies** *d.d.*

westing, *is.* **1.** *den.* batıya doğru alınan yol, **2.** boylam çizgisine olan uzaklık, **3.** batıya yönelme.

westmost, *sf. bk.:* **westernmost**

west-northwest, *is.& sf.&zf.* batı kuzeybatı (yönünde).

west-southwest, *is.&sf.&zf.* batı güneybatı (yönünde).

westward, *sf.* batı+, batıda, batı tarafında. **in a ~ direction** : batı yönünde.

westward(s), *zf.* batıya doğru. *They travelled ~ .*

westwardly, *sf.&zf.* batıya doğru, batıya yönelik.

wet[1], *sf.* **wetter, wettest 1.** yaş, ıslak, nemli, rutubetli. *~ hands. a ~ sponge.* **to get ~** : ıslanmak, nemlenmek. **There was a ~ breeze from the west** : Batıdan rutubetli bir rüzgâr esiyordu. **To be ~ through= ~ to the skin = dripping ~** : sırsıklam olmak, iliklerine kadar ıslanmak. **wringling ~ = soaking ~ = sopping ~ :** sırsıklam, **2.** sıvı, kurumamış, yaş. *Don't touch ~ paint.* **3.** su / sıvı ile yapılan, **4.** yağmurlu, sisli, rutubetli. *A ~ climate. ~ weather. A ~ day.* **5.** *ABD* içki yasağı olmayan. *A ~ town.* **6.** alkol, şurup vb. gibi sıvı içinde muhafaza edilen, **7.** (bir iş yapmaya) isteksiz, çekingen, korkak. *Don't be so ~ ! Of course you can do it!* **8. all ~** : *argo* tamamıyla yanlış/hatalı/saçma, **9. ~ behind the ears** *k.d.* toy, tecrübesiz, saf, olgunlaşmamış, **10. ~ bar**: lavabolu bar, **11. ~ blanket** : oyunbozan, neşeyi kaçıran, şevki/hevesi kıran (kimse/şey), **12. ~ cell** : sulu pil, **13. ~ dock** *den.* yüzer havuz, **14. ~ dream** : düş azması, ihtilâm, rüyada şeytan atlatması, **15. ~ goods** : sıvı maddeler, *k.d.* alkollü içki, **16. ~ nurse** : sütnine, **17. ~ pack** : hastanın ıslak çarşaflara sarılması, **18. ~ rot** : nemlenip çürüme, **19. ~ strength** : kâğıdın ıslak iken mukavemeti, **20. ~ suit** : dalgıç elbisesi, **21. ~ wash** : ıslak (yıkanmış fakat kurutulmamış) çamaşır. ***e.a.-1.*** *damped, drenched.* ***k.a.-1.*** *dry.*

wet[2], *is.* **1.** nem, rutubet, yaşlık, ıslaklık, **2.** yağmur, yağmurlu/ıslak/nemli hava. *Stay out of the ~ as much as possible.* **3.** *ABD* alkollü içki imal ve satışının serbest bırakılması taraftarı, **4.** *Brit.- argo* içki. **to have a ~** : içki içmek. ***e.a.-1.*** *wetness, moisture, humidity, dampness, dankness, 2. rain.*

wet[3], *f.* **wet / wetted, wetting 1.** ıslatmak, nemlendirmek. *~ your hands before soaping them.* **2.** ıslanmak, nemlenmek, rutubetlenmek. **My jacket has ~ through** : Ceketim (sırsıklam) ıslandı. **3.** (çocuk, hayvan) işemek, çiş yapmak, altını ıslatmak. *The dog had ~ the carpet.* **~ the bed** : yatağına çiş yapmak, **4. ~ one's whistle** : içki içmek. ***e.a.-1.*** *drench, dampen, saturate, soak, 3. urinate.* ***NOT*** **: WET** ve **DAMPEN** hafifçe ıslatmak demektir: *To wet or dampen a cloth.* **DRENCH** sırsıklam yapmaktır: *A heavy rain drenched the fields.* **SATURATE** alabildiği kadar ıslatmak, sıvı ile işba hâline getirmektir. *To saturate a sponge.* **SOAK** ise sıvıya daldırıp bir süre içinde bırakmak demektir. *To soak beans before baking.*

wetback, *is. hkr.* (ABD'ne kaçak giren) Meksikalı işçi.

wet-bulb, *sf. meteor.* ıslak hazneli. **~ thermometer** : ıslak hazneli termometre: sabit basınç altında en düşük buharlaşma sıcaklığını tespit için cıva haznesine ıslak bez sarılmış termometre.

wet chinook, *is.* sıcak nemli güneybatı rüzgârı.

wet fly, *is.* suya daldırılan sun'î olta yemi.

wether, *is.* iğdiş koç.

wetly, *zf.* nemli nemli, ıslak ıslak, yaş olarak.

wetness, *is.* ıslaklık, yaşlık, nemlilik.

wet-nurse, *gl.f.* **-nursed, -nursing 1.** sütninelik yapmak, **2.** emzirmek, bebeğe meme vermek, **3.** aşırı itina göstermek, bebek muamelesi yapmak.

wetproof, *sf.* nemlenmez, nem/su geçirmez. ***e.a.-*** *waterproof.*

wettability, *is.* ıslatılabilme, ıslanabilme.

wettable, *sf.* ıslatılabilir, ıslanabilir, su çeker.

wetter, *is.* **1.** ıslatan, yaşartan, **2.** işeyen, çiş yapan.

wetting agent, *is. kim.* ıslatıcı araç: bir sıvıya katılınca onun ıslatma, yüzeye yayılma ve derinlere nüfuz etme özelliğini artıran madde.

wettish, *sf.* ıslakça, nemlice, biraz yaş.

we've = we have.

wf = w.f. = *bas.* wrong font.

WFTU = W.F.T.U. = World Federation of Trade Union.

Wh = wh = whr = watt-hour : vatsaat.

whack[1], *f.* **1.** küt diye/şiddetle vurmak, dövmek, çarpmak, fırlatmak (**thwack** *d.d.*), **2.** *argo* **~ off** : vurup bölmek/parçalamak, kesip ayırmak/uçurmak. *He ~ed off a couple of branches with his axe.* **3.** *Brit.* yenmek, darbe indirmek, **4. ~ up** : *argo* paylaşmak, bölüşmek, *den.* çıkarmak, yükseltmek. **to ~ her up to 20 knots** : (geminin hızını) 20 mile çıkarmak. ***e.a.- 1. strike, 2. chop, 3. defeat, 4. share, divide.***

whack[2], *is.* **1.** (küt diye) vurma, vuruş, darbe, **2.** *argo* pay, hisse, **3.** deneme, teşebbüs, fırsat. **have/take a ~** : denemek, teşebbüs etmek. *to take a ~ at a job.* **4. out of ~** : bozuk, işlemez durumda. *My stomach is out of ~. The timing of the engine is out of ~.*

whacked, *sf. Brit.- argo* bitkin, bîtap, çok yorgun. ***e.a.-exhausted, worn out.***

whacker, *is.* küt diye vuran, döven, çarpan.

whacking, *sf. &zf. Brit.- k.d.* **1.** muazzam, çok büyük; *A ~ success.* **2.** çok, son derece. ***e.a.-1. tremendous, large, whopping, 2. very, extremely.***

whacky, *sf.* **whackier, whackiest** *bk.:* **wacky.**

whale[1], *is., ç.* **whales/whale 1.** *zool.* balina *(Cetacea).* **~ fishery** : balina avcılığı, balina avlanan yer, **2.** *argo* çok büyük/çok iyi şey. **a ~ of a** : fevkalâde, müthiş, muazzam. *a ~ of a car. a ~ of a good time.* **a ~ of a lot of money** : bir yığın para.

whale[2], *f.* **whaled, whaling 1.** balina avlamak, **2.** dövmek, dayak atmak, kamçılamak, kırbaçlamak.

whaleback, *is.* güvertesi balina sırtı biçiminde vapur.

whaleboat, *is.* cankurtaran sandalı, filika.

whalebone, *is.* **1.** balina dişi, **2.** balina çubuğu, korseye/yakaya konulan balina, **3. ~ whale = baleen whale** : *zool.* çubuk dişli balina *(Mysticeti)* : üst çenesinde çubuk biçiminde dişleri olan balina.

whale iron, *is.* zıpkın. ***e.a.- harpoon.***

whaleman, *is., ç.* **-men** balina avcısı **whaler** *d.d.*

whaler, *is.* balina avı gemisi, balina avcısı.

whaling, *is.* balina avcılığı. **~-gun** : balina zıpkın topu. **~-master** : balina avcı gemisi kaptanı.

wham, *is.&f.* **1.** güm, pat, küt: şiddetli vuruş/patlama sesi, **2.** vuruş, darbe, **3.** şiddetle/güm diye vurmak/çarpmak.

whammy, *is., ç.* **-mies** *argo* nazar, kötü göz, göz değmesi, büyü. **The magician put the ~ on him** : Sihirbaz onu büyüledi.

whang[1], *is.* **1.** *k.d.* şakırtı, tangırtı, çarpma sesi. *The ~ of gongs and cymbals.* **2.** *k.d.* sırım, kayış, **3. thong leather** *d.d.* sırım/kayış yapılan deri, sırım köselesi, **4.** *İsk.* iri dilim (ekmek, peynir, vb.).

whang[2], *gs.f.* **1.** şaklatmak, tangırdatmak, **2.** şaplak vurmak, (kayışla) dövmek, kırbaçlamak, **3.** *İsk.* fırlatmak, **4.** *İsk.* dilmek, dilimlemek, iri dilimlere ayırmak. ***e.a.- 2. lash, 3. hurl, 4. slice.***

whangee, *is.* **1.** *bot.* Asya kamışı *(Phyllostachys).* Bambu cinsinden sapları odun gibi sert bir ot, **2.** kamış baston.

whap / whapper, *bk.:* **whop/whopper.**

wharf[1], *is., ç.* **wharves/wharfs** rıhtım, iskele, büyük yük iskelesi. **~ rat** : (a) rıhtım faresi, iri bir tür fare, (b) *ABD- argo* rıhtımda dolaşan serseri/hırsız. ***e.a.- pier, quay, dock, float.***
NOT : **WHARF** genellikle ahşap direkler üzerine kurulmuş bir plâtformdur. **PIER** beton temel üzerine yapılmış denize uzanan yapıdır. **QUAY** kıyıya paralel uzanır ve çoğunlukla taş veya beton bir duvardan ibarettir. **DOCK**, aslında iki rıhtım (pier) arasında gemilerin yüzdüğü su parçasına verilen ad idi, sonraları anlamı genişletilerek iskele ve rıhtım anlamında kullanıldı. Küçük botların yanaştığı suda yüzen iskeleye de **FLOAT** denir.

wharf[2], *f.* **1.** rıhtım/iskele yapmak, **2.** rıhtımlamak, rıhtıma çıkarmak/depo etmek, **3.** iskeleye/rıhtıma yanaşmak.

wharfage, *is.* **1.** rıhtım ücreti, **2.** rıhtımlama, rıhtıma yanaşma/boşaltma.

wharfinger, *is.* rıhtım müdürü, iskele memuru.

wharfside, *sf.&is.* iskele/rıhtım tarafı.

wharve, *is.* iğ, makara.

wharves, *is., ç. bk.:* **wharf**[1] .

what[1], *zm.* **1.** ne . *~ is you name? ~ is the matter? ~ are you doing?* **2.** ilgi zamiri olarak kullanıldığı zaman Türkçeye çevrilirken fiile kaynaşır : **Everyone should give ~ he can** : Herkes gücünün yettiğini vermelidir. **What you are doing is correct** : Yaptığınız doğrudur. **Do ~ you please** : İstediğini yap (=Ne istersen onu yap). **3. and ~ not** : vesaire, daha buna benzer bir sürü şey, **4. and ~ have you** : ve saire, ve benzerleri. *Money, jewels, stocks, and ~ have you.* **And ~'s more** : hem de, üstelik. **5. ~ if** : ya... ise/olursa? **~ if everyone who was invited comes?** Ya davet edilenlerin hepsi gelirse? **6. ~ it takes** *k.d.* ne gerekirse. *to have ~ it takes.* **7. what's what** *k.d.* olup bitenler, gerçek durum, işin iç yüzü/ mahiyeti. *Ask sf.o. who knows what's what.* **8. ~ good is it**? : Neye yarar? **What's cooking**?: Ne haber? Ne var ne yok? **What for**? : Ne için? Ne biçim? **~ did he do that for**? Bunu niçin yaptı? **What about** : Ne dersiniz? Ne buyurulur? Ne olacak? **What about a game of tennis?** Tenis oynayalım mı, ne dersiniz? **What about the others** : Ya ötekiler ne olacak? **~ next**? Bundan sonra ne var? **~ next!**: Daha neler! **Well, ~ of it** : Olsun, ne çıkar? Ne fark eder? Vız gelir! **I'll show you ~'s ~** ! Dünyanın kaç bucak olduğunu sana gösteririm. **~ though we are poor** : Fakirsek ne çıkar? **~-d'ye call-'em/-him/-her/-it** : Adı ne idi? (Adı hatırlanmayan bir şeyi/kimseyi anlatırken kullanılır.) **I saw Mr. ~-him** : Şeyi gördüm. **what chamacallit** *k.d.* ey, zırıltı, zımbırtı. **No matter ~** : Ne olursa olsun. **What's with him** : *argo* Nesi var? Ona ne oluyor? **(Do you) know ~** ? Haberin var mı? Biliyor musun? **~'s it to you**? Sana ne?

what[2], *is.* mahiyet, asıl, iç yüzü. *A lecture on ~ and how of crop rotation.*

what[3], *sf.* **1.** hangi. *~ clothes shall I pack?* **2.** her ne. *Take ~ supplies you need.* **3.** kaç. **~ time is it?** Saat kaç? **4.** (her) ne kadar. *Put back ~ money is left.*

what[4], *zf.* **1.** ne, nasıl, ne kadar. **~ does it matter** : Ne önemi var! **2.** bazan, kâh, kısmen. **~ with the wind and ~ with the rain, our walk was spoiled** : Kâh rüzgâr, kâh yağmur yürüyüşümüzü burnumuzdan getirdi. **3. ~ with** : ...-den dolayı, ... yüzünden, sebebiyle. *A slow trip, ~ with the foul weather, isn't it?* **4. I know ~ = I'll tell you ~** : Buldum, aklıma bir fikir geldi.

what[5], *ünl.* Ne! (Hayret, öfke, şüphe, hoşlanma, vb. belirtir ve bir soru cümlesi ile kullanılır.) *What? Are you late again?* **What a lovely house!** Ne şirin ev! **What the devil= What the hell** : Allah cezanı versin! Kahrolası! **What-ho**! *k.d.* Merhaba! Yahu! Hey! Bana bak!

what[6], *bağ.* mümkün mertebe, imkân nisbetinde. **He helps me ~ he can** : Elinden geldiği kadar bana yardım ediyor.

what'd = what did.

What'd you say = What did you say.

whate'er = whatever.

whatever, *zm.&sf.* **1.** (her) ne. **Do ~ you like** : (Her) ne istersen yap = İstediğini yap. **~ it may be** : Her ne olursa. **2.** (her) ne kadar. **Take ~ you like of these** : Bunlardan ne kadar istersen al. **3.** ne. **~ do you mean?** Ne demek istiyorsun? **4.** herhangi bir, hangi, hangisi olursa olsun. **Any person ~** : Herhangi bir kimse (kim olursa olsun). **~ book you choose** : Hangi kitabı seçerseniz. **5.** (olumsuz fiillerle) hiç, asla, kat'iyen, zerre kadar. **He has no chance ~** : Hiç mi hiç şansı yok. **None ~** : Asla, hiçbiri. **He won't say anything ~** : Hiçbir şey söylemiyor. **He has no interest ~** : Zerre kadar ilgi göstermiyor. **6.** bazı, (her) ne ise, ne olursa olsun, ne gibi, ne çeşit. **~ the reason he refuses to go** : Bazı sebeplerden gitmek istemiyor = Sebebi her ne ise gitmek istemiyor. **He agreed to make ~ repairs might prove necessary** : Ne gibi tamir gerekirse yapmaya razı oldu. **7. or ~** : ve benzer, vesaire. **Anyone seen carrying bags, boxes, or ~, was stopped by the police** : Torba, çanta vesaire taşıyanların hepsini polis yakaladı.

what'll = what shall, what will. **What'll he say** = What will he say.

whatnot, *is.* **1.** etajer, kitap/biblo vb. rafı, **2.** benzeri, bunlara benzer şeyler. *sheets, napkins and ~.*

what's = **1. what is, what has**, **2.** *k.d.* **what does. What's the man say?** = What does the man say?

whatsoe'er = whatsoever.

whatsoever, *zm.&sf.* **whatever** kelimesinin kuvvetli şekli. Aynı anlamlara gelir. ~ **it be** : her ne olursa olsun. **In any place** ~ : Her nerede olursa olsun = Her yerde.

what've = what have. *What've you done with the money?*

wheal = weal, *is.* **1.** sivilce, kabarcık, sivrisinek vb. ısırmasından meydana gelen kızartı. **2.** vücutta kamçı/sopa izi, kırmızılık, kabartı. ***e.a.- 2.*** *wale, welt.*

wheat, *is.* **1.** buğday, **2.** *bot.* buğday (bitki) *(Triticum aestivium)*, **3.** buğday tarlası, ekin, buğday mahsulü, **4.** ~ **beetle** : buğday biti, **5.** ~ **belt** : buğday yetiştiren bölge, **6.** ~ **cake** : gözleme. ~ **germ:** buğday özü, **7.** ~ **meal** : elenmemiş buğday unu, kepekli un, **8.** ~ **rust** : buğday pası, sürme hastalığı.

wheatear, *is. zool.* kuyrukkakan *(Oenanthe oenanthe)* : Sırtı gri, karnı beyaz, kanat ve kuyruk uçları siyah, ardıç kuşuna benzer bir kuş.

wheaten, *sf.* **1.** buğday+. ~ **bread** : buğday ekmeği. ~ **products** : buğday ürünleri, **2.** buğdaydan/buğday unundan yapılmış.

wheedle, *f.* **-dled, -dling 1.** yaltaklanmak, yalvarmak, tatlı dil dökerek kandırmak. *She ~d him into going to the theater with her.* **2.** ~ **out** : kandırarak elde etmek/ almak/ koparmak. *She ~d a new car out of her father. They finally ~d the secret out of him. I ~d a promise out of her.* ***e.a.- 1.*** *flatter, cajole, coax, beguile, inveigle.*

wheedler, *is.* yaltakçı, yaltaklanan, yalvaran, dil dökerek kandıran/elde eden.

wheedlingly, *zf.* yaltaklanarak, yalvararak, dil dökerek.

wheel[1], *is.* **1.** tekerlek, **2.** çark, dolap. **crown** ~ : ayna dişli, **3. steering** ~ *d.d.* direksiyon. **take the** ~ : direksiyona geçmek, idareyi eline almak, **4.** *den.* dümen (dolabı). *He took the ~ during the storm.* **5.** *k.d.* bisiklet, **6.** (eskiden kullanılan) işkence çarkı, **7.** tekerlek biçiminde nesne. *a ~ of cheese.* **8.** (a) ~**s** : (yönetici/ sevk ve idare edici) mekanizma. **The ~s of government** : Hükûmet mekanizması. **The ~s of the social progress turn slowly**: Toplumsal ilerleme yavaş olur. **be at the** ~**s** : yönetmek, idare etmek. (b) *argo* otomobil, tekerlekli araç. *Are these your new ~s man?* **9.** dönme, dönüş, devetran. *The intricate ~s of the folk dances.* **10.** (askerlikte) çark (etme). **Left/right** ~**!** Sola/sağa çark! **11.** *den.* pervane, kanatlı dolap, yan çarkı, **12.** *argo* kodaman, nüfuzlu kimse, **13. at the** ~ : (a) (gemi, otomobil) direksiyonda, dümende, (b) yönetiminde, kontrolunda, **14.** ~**s within** ~**s** : sonucu değiştirebilecek etken, yan etki. **There are** ~**s within** ~**s** : İşin içinde iş var. **15.** ~ **horse** : (a) art arda koşulmuş atlardan tekerleğe yakın olan, (b) en ağır işi yapan ve kolay kolay yorulmayan adam, **16. balance** ~ : (a) düzengeç, nâzım çark, (b) denge unsuru, ara bulucu, **17. fifth** ~ : yedek tekerlek, yedekte bulunan kimse/şey, **18. mill** ~ : değirmen çarkı, **19. paddle** ~ : vapurun yan çarkı, **20. oil/grease the** ~**s** : işleri kolaylaştırmak, **21. on** ~**s** : otomobil ile (gönderilen vb.) *meals on the ~s.* **22. on oiled** ~**s** : kolayca, rahatlıkla, tereyağından kıl çeker gibi, **23. put one's shoulder to the** ~ : çalışmaya koyulmak, birisine yardıma koşmak

wheel[2], *f.* **1.** dön(dür)mek, **2.** tekerlekler üzerinde yürütmek/taşımak/götürmek. *The servants ~ out the tables.* **3.** tekerlek/çark takmak, **4.** çark/çember/tekerlek gibi çevir(il)mek/yuvarla(n)mak, yuvarlanıp gitmek, **5.** el arabası ile götürmek, **6.** daireler çizmek. *Pigeons ~ing above.* **7.** *Brit.- As.* dönmek, dönüş yapmak. **Right** ~**!** Sağa dön! **8.** ~ **about = ~ around** : dönmek, yüzünü döndürmek/çevirmek. *He ~ed about and faced his opponent squarely.* **9.** (tekerlekli taşıt) hızla/kayıp gitmek. *The car ~ed along the highway.* **10** ~ **and deal** : *argo* (ticarette, politikada vb.) nüfuz ve servetini kullanarak işlerini yürütmek.

wheel and axle, *is.* dingil ve tekerlek: üzerlerine halatlar sarılı aynı eksenli silindir ve makaradan ibaret basit makine. Birinin halatı çözülürken öbürününki sarılır.

wheel animalcule, *bk.:* **rotifer.**

wheelbarrow, *is.&f.* el arabası (ile taşımak).

wheelbase, *is.* (oto) dingil açıklığı/uzaklığı/mesafesi.

wheel bug, *is. zool.* kancalı böcek *(Arilus cristatus)*: kanca biçimindeki hortumunu yumuşak böceklere batırarak onlarla beslenen bir böcek (Güney ABD).

wheelchair, *is.* tekerlekli sandalye.

wheeled, *sf.* tekerlekli. **a four- ~ carriage** : dört tekerlekli araba.

wheeler, *is.* **1.** döndüren, çeviren, tekerlekli araçla götüren/taşıyan, **2.** *bk.:* **wheelwright**, **3.** tekerlekli araç. **a four- ~** : dört tekerlekli araç, **4. wheel horse** *d.d.* çok atlı arabada tekerleğe en yakın olan at.

wheeler-dealer, *is. argo* cin fikirli, kurnaz, nüfuz ticareti ile işlerini yürüten (tüccar, politikacı). **wheeler and dealer** *d.d.*

wheel horse, *is. bk.:* **wheel**[1] (15).

wheelhouse, *is., ç.* **-houses** gemide dümen köşkü. ***e.a.- pilothouse.***

wheelless, *sf.* tekerleksiz.

wheel lock, *is.* (eski tip) tüfek çakmağı.

wheelman, *is., ç.* **-men 1.** dümenci, **2.** bisikletli. **wheelsman** *d.d.* ***e.a.- 1. helmsman, 2. bicyclist.***

wheel of fortune, *is.* **1.** Feleğin çarkı, çarkıfelek, **2.** (oyun, kumar vb.) fırıldak, rulet.

wheelrace, *is.* değirmen çark yuvası, su savağı, çark savağı.

wheelsman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **wheelman.**

wheel window, *is.* yuvarlak pencere.

wheelwork, *is.* çark düzeni, dişli takımı (saat, vb.).

wheelwright, *is.* tekerlekçi, tekerlek yapan/tamir eden kimse.

wheen, *is. İsk.&k.d.* **1.** biraz, **2.** sayısız, pek çok.

wheep = wheeple, *is.&f. İsk.* (çulluk, yağmur kuşu gibi) ıslık çalmak, ötmek; ıslık, ötüş.

wheeze[1], *f.* **wheezed, wheezing** hırıldamak, hırıltı ile solumak, hırıltılı nefes almak. hışıldamak. *His asthma was causing him to ~.*

wheeze[2], *is.* **1.** hırıltı, hışıltı, hırıltılı ses, güçlükle soluma, nefes darlığı, **2.** harcıâlem deyim/ şaka/ fıkra.

wheezer, *is.* hırıldayan, hırıltı ile soluyan.

wheezily, *zf.* hırıltı ile, hırıl hırıl.

wheeziness, *is.* hırıldama, hırıltılı soluma.

wheezy, *sf.* **wheezier, wheeziest** hırıltılı, hışıltılı.

whelk, *is.* **1.** *zool.* iri deniz salyangozu *(Buccinum undatum)*, **2.** sivilce, ergenlik çıbanı. ***e.a.- 2. pimple, pustule.***

whelky, *sf.* **whelkier, whelkiest 1.** şiş, yumru, tümsek, **2.** kabuklu, **3.** sivilceli, kabarcıklı. ***e.a.- 1. protuberant, rounded, 2. shelly.***

whelm, *gl.f.* **1.** (suya) batırmak, daldırmak, gark etmek, **2.** *bk.:* **overwhelm, overpower.** ***e.a.-1, submerge, engulf.***

whelp, *is.&f.* **1.** enik, encik, köpek veya vahşî hayvan yavrusu, **2.** it, **3.** it/edepsiz herif, köpoğlu, **4.** (a) bucurgat çıkıntısı/kenarı, (b) zincir dişlisinin dişlerinden her biri, **5.** eniklemek, enciklemek.

when[1], *zf.* **1.** ne zaman, ne vakit. *~ are they to arrive? ~ does school close?* **2.** ne zaman, (ne vesile ile, hangi koşullar altında). *~ will you go to see her again? ~ did you ever see such a crowd?*

when[2], *bağ.* **1.** ... zaman, ...-ca. **Rise ~ your name is called** : İsminiz okununca ayağa kalkın. **~ he comes** : o gelince/geldiği zaman. **2.** ne vakit ki, ...zaman. **He is impatient ~ he is kept waiting** : Bekletildiği zaman sabırsızlanır. **3.** ta ki, ...-e kadar, ...-dikçe. **No one can make a dress ~ they haven't learnt how** : Nasıl dikileceğini öğrenmedikçe (öğreninceye kadar) kimse elbise dikemez. **4.** -e rağmen, (olduğu) hâlde, .. ise de. **We have only 3 books ~ we need five** : Beş kitaba ihtiyacımız olduğu hâlde elimizde ancak üç tane var. **5.** ... anda. **We had just fallen asleep ~ the bell rang** :Tam uykuya daldığımız anda zil çaldı. **6.** olur olmaz, tam o anda, hemen. **They arrived at 6, ~ we all had dinner** : Onlar saat 6'da geldi ve hemen hep beraber sofraya oturduk. **7. hardly / scarcely ~** : tam o sırada, o anda, (bir işi) yapar yapmaz. **I had hardly opened the door (= Hardly had I opened the door) when he hit me** :Tam kapıyı açtığım anda (kapıyı açar açmaz) bana vurdu. **8.** ... değil de, ... gerekirken. **Why are you here ~ you should be in school?** Neden okulda değil de (okulda olman gerekirken) buradasın?

when[3], *zm.* **1.** ne zaman, ne vakit. *Since ~ is that allowed? 'Till ~ is the store open?* **2.** o zaman, o vakit. *They left on Sunday, since ~ we have heard nothing.*

when[4], *is.* zaman, vakit. **the ~ and the where of an act** : bir olayın zamanı ve yeri.

whenas, *bağ.* **1.** *esk. bk.: (a)* **when**, *(b)* **inasmuch as, 2.** *esk. bk.:* **whereas.**

whence, *zf.&bağ.* **1.** Nereden? Nereli? **~ comest thou?** Nereden geliyorsun? **He told ~ he came** : Nereli olduğunu söyledi. **We know**

neither our ~ nor our whither : Nereden geldiğimizi ve nereye gideceğimizi bilmiyoruz. **2.** hangi kaynaktan/kökten/sebepten. ~ *has he wisdom?* **3.** -e, -a, yere. **Return ~ you came**: Geldiğin yere dön. **4.** neden, ne sebepten, bu nedenle/sebeple, binaenaleyh. **~ I concluded that...** : Binaenaleyh şu sonuca vardım ki... ***NOT*: whence**, yalnız başına *nereden* anlamını taşıdığından *from whence* demek yanlıştır. *From whence did he come?* denmez, sadece *Whence did he come?* denir.

whencesoever, *zf.&bağ.* her nereden, hangi kaynaktan/kökten/sebepten.

whene'er, *bağ. bk.:* **whenever** (1).

whenever, *bağ.* **1.** her ne zaman, her ne vakit. **Come ~ you like** : İstediğin zaman (= her ne zaman istersen) gel. **2.** ne zaman (vurgulamak için *when* yerine kullanılır): ~ *did he say that?* **3.** başka zaman, ne zaman olursa olsun. **Whether they arrive tonight, tomorrow, or ~, they'll be welcome** : Bu gece, yarın, ne zaman gelirlerse gelsinler, evimiz onlara açıktır. **In 1936 or ~ it was** : 1936 veya başka bir senede idi.

when's = 1. when is: ~ *the wedding to be?* **2. when has**: ~ *that ever been the case?*

whensoever, *zf.&bağ.* her ne zaman (ise/olursa), başka/herhangi bir zaman. **Now or ~** : İster şimdi, isterse başka/herhangi bir zaman.

where[1], *zf.* **1.** nerede. ~ *is he?* **2.** nereye. ~ *are you going?* **3.** nereden? ~ *did you get that story?* **4.** ...-da/-de, içinde. *The house ~ he was born.* **5.** ki oraya. **the place ~ he is going** : gittği yer. **6.** ne derece, ne nisbette, ne şekilde, ne kadar, ne bakımdan. **~ does this affect us?** Bu bizi ne bakımdan/ne derece etkiler (= Bunun bize etkisi nedir)?

where[2], *bağ.* **1.** (olduğu/bulunduğu) yer. *Find ~ he is. The book is ~ you left it.* **2.** ... yerde. ~ *I live there are plenty of sheep.* ~ *ignorance is bliss, it is folly to be wise.* **3.** yere, her nereye. *I will go ~ you go.* **4.** orada. *They came to the town, ~ they lodged for the night.* **5.** halbuki, buna rağmen. *They want a house, ~ we would rather live in a flat.* **6. ~ it's at** *argo* mükemmel, dört başı mamur. *That party's really where it's at, man! NOT:* **WHEN** yerine **WHERE** kullanmamaya dikkat etmelidir. *A holiday is where we have a time off.* yanlıştır, *where* yerine *when* kullanılması gerekir: *A holiday is when we have a time off.* Keza **THAT** yerine **WHERE** kullanılmamalıdır: *I see by the papers THAT he has retired.* (*where he has retired* demek yanlıştır). WHERE ile beraber edat kullanmaktan kaçınmalıdır: Örneğin, *Where is she at?* denilmez, *Where is she?* denilir. *Where are you going to?* denilmez, *Where are you going?* denilir. Yalnız hareket ve menşe bildiren cümlelerde *where from* terkibi kullanılır: *bk.:* **where**[3] (2).

where[3], *zm.* **1.** yer. *This is ~ the boat docks.* **2. ~ from**: nereden. ~ *did you come from?* **3.** an, nokta. *That was ~ the phone rang. That's ~ you are wrong.*

where[4], *is.* yer, mevki, mahal. **The wheres and hows of job hunting** : İş aramanın yeri ve yöntemi. **the where and when** : yer ve zaman.

whereabouts, *zf.&bağ.&is.* **1.** nerede, ne tarafta. ~ *can I find a doctor? We did not know ~ we were.* **2.** nerelerde, hangi cehennemde (yer hakkında kesin bilgi olmadığı veya kesin cevap beklenmediği zaman kullanılır). **~ did I leave my watch?** Saatimi nerelerde bıraktım? **I wonder ~ he is?** Hangi cehennemde acaba? **3.** yer, mahal, mevki. **Do you know the ~ of the cottage?** Kulübenin yerini biliyor musun?

whereas, *bağ.* **1.** halbuki, oysaki. *Some children like school,~ others do not. Radar uses radio waves ~ sonar uses sound waves.* **2.** mademki. ~ *all men are human, so all men should show humanity.* **3.** gerçi, filhakika. ~ *it is quite dangerous to draw conclusions, one cannot avoid being struck with some gross changes.* **4.** *huk.* (cümlenin başlangıcında) ...-den dolayı, ...-e binaen, .. sebebiyle. ~ *the people of colonies have been grieved and burdened with taxes....*

whereat, *zf.&bağ.* **1.** ki orada. **the place ~ he sits** : onun oturduğu yer. **a reception ~ many were present** : birçok kimsenin hazır bulunduğu kabul resmi, **2.** ki ona/buna. *He won the race, ~ we were delighted.* **3.** ... üzerine, ...-den dolayı, ... dolayısıyla. **He said something, ~ everyone laughed** : O bir şeyler söyleyince herkes gülüştü. **I laughed, ~ he became very angry** : Ben gülünce çok kızdı.

whereby, *zf.* **1.** vasıtasıyla. *A system ~ a new discovery may arise.* **Is there no way ~ we can learn the truth?** Gerçeği öğrenmenin bir yolu yok mu? **2.** ki ondan, onun ile. **He blushed, ~ I knew he was ashamed** : Yüzü kızarınca utandığını anladım. **3.** gereğince, mucibince, ki ona göre, ... sağlayan. **A law ~ all children are to receive cheap milk** : Bütün çocuklara ucuz süt sağlayan bir yasa.

where'd = 1. where did : *~ you go on your holidays?* **2. where had** : *~ he been?*

where'er = wherever.

wherefore, *zf.&bağ.&is.* **1.** niçin, neden, ne sebepten. *~ do you weep?* **2.** bu sebepten, bu nedenle, bundan dolayı, buna binaen, binaenaleyh. *He has been found guilty, ~ he must be punished.* **3.** sebep, neden. *I think I know ~ he is angry. To study the whys and ~s of a situation.* ***e.a.- 1. why, 2. therefore, 3. reason, cause.***

wherefrom, *bağ.&zf.* nereden, neden, ki ondan, ki oradan, -dan/-den. *Exhibitions of materials in use, ~ one could obtain objective information.* ***e.a.- whence.***

wherein, *bağ.&zf.* **1.** ne içinde, nerede, neresinde. *~ lies the difficulty?* **2.** ne bakımdan, ne şekilde, nasıl. *~ had he erred?* **3.** ki orada/onda. **the part ~ lies the fault** : kusurlu parça. **the place ~ they lived** : oturdukları/yaşadıkları yer.

whereinto, *bağ. esk.* ki onun içine.

wher'll = where shall, where will. *Where'll I be ten years from now?*

whereof, *zf.&bağ.* -den, onda, kendisinden. **the person ~ I spoke** : kendisinden bahsettiğim kimse.

whereon, *zf.&bağ.* üstünde, bunun üzerine.

where're = where are. *Where're you going?*

where's = 1. where is: *~ my share?* **2.** *k.d.* **where has.** *~ he been all night?*

wheresoe'er, *bağ. ed. bk.:* **wheresoever.**

wheresoever, *bağ.* her nereye, her nerede. ***e.a.- wherever.***

wherethrough, *bağ.* **1.** ki onun arasında (n). *Foliage ~ the sun shot sudden showers of light.* **2.** ki o esnada, o müddet zarfında. *Ten long years ~ he had not ceased to seek for her.* **3.** ki o sebeple, ondan dolayı.

whereto, *zf.&bağ.* **1.** nereye, ki oraya. *He went to that place ~ he had been sent.* **2.** ne için, neden, ne maksatla. *~ do you collect the stamps?*

whereunto, *zf.&bağ. bk.:* **whereto.**

whereupon, *bağ.* **1.** üstünde, üzerinde. *The shelf ~ the book rests.* **2.** bunun üzerine, bundan dolayı, bu nedenle. *The flag passed, ~ he saluted.* **3.** *esk.* ne üzerine.

where've = where have. *~ you seen this before?*

wherever, *zf.&bağ.* **1.** her nereye/nerede. *Sit ~ you like.* **2.** hangi yerde, nerede. *~ did you find that? ~ did you get that idea?* **3.** her yerde, nerede olursa olsun. *At home, at school, or ~.*

wherewith, *zf.&zm.&is.* **1.** (ki onun) ile, vasıtasıyla, **2.** *esk.* (a) Ne ile? (b) ki o sebepten/o nedenle, (c) onun üzerine, **3.** *az kul. bk.:* **wherewithal.**

wherewithal, *zf.&zm.&is.* **1.** gereçler, araçlar, **2.** para. *Does she have the ~ to pay for the trip?* **3.** *esk.* ne ile. *~ shall we be fed?*

wherry[1], *is., ç.* **-ries 1.** hafif sandal, tek kişilik kayık, **2.** (İngiltere'de) nehirlerde yük ve insan taşımaya mahsus ufak kayık.

wherry[2], *f.* **-ried, -rying** ufak/hafif kayık kullanmak, bu kayıkla taşımak.

whet[1], *gl.f.* **whetted, whetting 1.** bilemek, sivriltmek, keskinleştirmek. *to ~ a knife.* **2.** tahrik etmek, kışkırtmak, uyandırmak, (iştah) açmak. *The smell of food ~ted my appetite. An exciting story ~s your interest.* ***e.a.-1. sharpen, 2. stimulate, stir up, excite, awaken.*** ***eş ses.- wet.***

whet[2], *is.* **1.** bileme, sivriltme, keskinleştirme, **2.** iştah açıcı şey.

whether[1], *bağ.* **1.** ister ... ister..., ... olsa da, olmasa da, ..da...da. **It matters little ~ we go or stay** : Gitsek de, kalsak da bir şey fark etmez. **~ we go or ~ we stay, the result is the same** : İster gidelim, ister kalalım, sonuç değişmez. **We will go ~ it rains or not** : Yağmur yağsa da yağmasa da gideceğiz. **You will have to do this ~ you like it or not** : İsteseniz de, istemeseniz de bunu yapmak zorundasınız. **~ we live or die** : sağ kalsak da, ölsek de, **2.** ...mi. **See ~ he has come** : Bak bakalım geldi mi. **3. ~ or no = ~ or not** : mutlaka, her halükârda, ne olur-

sa olsun, olsa da olmasa da. **He threatens to go ~ or no** : Ne olursa olsun gitmekte direniyor. **It is hard to decide ~ to go or not** : Gidip gitmemeye karar vermek zor. ***e.a.- 3. regardless. eş ses.- weather, wether.***

whether[2], *zm.* **1.** *esk.* (ikisinden) hangisi? **~ is the best of these maps = ~ of these maps is the best** : Bu haritaların en iyisi hangisi? **~ of you are married?** Hanginiz evlisiniz? **2.** ki o. **the book ~ is on the table** : masa üstündeki kitap. **the film ~ he was speaking** : bahsettiği film. **the apple ~ you ate** : yediğin elma.

whetstone, *is.* bileği taşı.

whetter, *is.* **1.** bileyici, **2.** iştah açıcı şey, aperitif, **3.** tahrik, kışkırtma.

whew, *ünl.* uuu, vay, ah, aman, hay Allah, uf be, (hayret, korku, şaşkınlık, ferahlama, vb. ifade eden ıslık sesi) *Whew, it is cold!*

whey, *is.* kesilmiş sütün suyu.

wheyey, *sf.* kesmikli, kesilmiş (süt).

wheyface, *is.* uçuk/sarı beniz.

wheyfaced, *sf.* benzi uçuk, sarı/uçuk/saz benizli.

which, *sf.&zm.* **1.** hangi, hangisi(ni). **~ shoes shall I wear, the red ones or the brown ones?** Hangi pabucu giyeyim, kırmızıyı mı, yoksa kahverengiyi mi? **~ of these is yours?** Seninki bunlardan hangisi? **I don't know ~ of them to buy** : Hangisini alacağımı bilemiyorum. **2.** -ki, olan, bulunan. **Take the book ~ is on the desk** : Sıranın üstündeki (üstünde bulunan) kitabı al. **3.** ki o/onu. **The book, ~ I read last night, was exciting** : Dün gece okuduğum kitap heyecanlı idi. **4.** ara cümleleri bağlamakta kullanılır: **He was late last night, and, ~ is worse, he forgot to buy milk** : Dün gece geç geldi, işin fenası süt almayı da unutmuş. **This amount, above ~ I cannot go, is my last offer** : Bu son teklifimdir, daha fazla veremem. *He hung around for hours, and ~ is worse, kept me from doing my work. **NOT:*** **WHICH** ve **THAT** kelimeleri anlam bakımından yakın olduklarından hangisinin nerede kullanılacağı hususunda çok defa tereddüde düşülür. Geleneksel kurala göre, kısıtlamalı ilgi cümlelerinde **THAT**, kapsamda kısıtlama olmadığı hâllerde **WHICH** kullanılır. Örneğin *"The house that has green shutters has been sold:* Yeşil pancurlu ev satıldı." cümlesinde satılan evin başkası değil de yeşil pancurlu olduğu kastedildiğinden bu kapsam kısıtlaması **that** ile ifade edilmiştir: *It was the house with green shutters that was sold, not any other house.* Eğer bu cümle *"The house, which has green shutters, has been sold."* şeklinde söylenirse, burada "yeşil pancur" evi tanımlamak için kullanılmış olur ve "Hani pancurları yeşil bir ev vardı ya, işte o ev satıldı" gibi bir anlam taşır, yani **WHICH** evi diğer satılık evlerden ayırt etmek için değil, sadece tanımlamak için kullanılmıştır. Konuşmada çoğunlukla **THAT** ve **WHICH** arasında dikkatli bir ayırım yapılmaz ve biri yerine öbürü kullanılabilir. Anlam kısıtlaması vurgu ile belirtilir. Fakat dikkatli yazarlar belirttiğimiz ince farkı gözetirler. Bundan başka **WHICH, yalnız cansız şeylerden ve hayvanlardan bahsedilirken kullanılır, insanlardan bahsedilirken asla kullanılmamalıdır. *Halbuki THAT hem insanlara, hem cansız eşya ve hayvanlara uygulanabilir.*** **WHO, WHOM, WHOSE** ise şahıslar ve özel adlı hayvanlar için (kısıtlı veya kısıtsız anlamda) kullanılır: *The man whom (or that) you saw is my father:* Gördüğünüz zat babamdır. *Whom did you see?* Kimi gördünüz?

whichever, *zm.&sf.* **1.** hangisi (olursa), herhangi (biri), biri veya öteki. **Take ~ you like** : İstediğini al(= hangisini beğenirsen onu al). **~ of the methods is chosen, it can't affect you much** : Hangi yöntem seçilirse seçilsin sizi fazla etkileyemez. **2.** hangisini, hangisi olursa olsun. **~ you choose, the others will be offended** : Hangisini seçsen öbürleri gücenecek.

whichsoever, *zm.&sf. bk.:* **whichever.**

whidah, *is. bk.:* **whydah.**

whiff[1], *is.* **1.** esinti. *a ~ of fresh air.* **2.** hafif koku. *a ~ of onions. Something good must be cooking; I got a ~ of it through the window.* **3.** tek bir nefes. **take a ~** : bir nefes çekmek, koklamak. *A few ~s of this gas and he'll fall asleep until we've pulled the tooth out.* **4.** hafif taşkınlık. **a little ~ of temper** : biraz öfkelenme/ itidalini kaybetme, **5.** *k.d.* küçük puro.

whiff[2], *f.* **1.** (püfür püfür) esmek, (duman) çıkmak, yayılmak, **2.** püfürdetmek, (sigara, pipo vb.) dumanını içine çekmek veya ağızdan çıkarmak, **3.** (sigara, puro vb.) içmek, **4.** *k.d.* (fena) kokmak. *That fish ~s a bit.*

whiffer, *is.* esen, üfleyen, püfürdeten, sigara vb. içen, dumanını savuran.

whiffet, *is.* **1.** *ABD- k.d.* önemsiz kimse, **2.** ufak huysuz köpek, **3.** hafif koku/esinti. ***e.a.- 1. whippersnapper.***

whiffle, *f.* **-fled, -fling 1.** hafif hafif esmek, **2.** tereddüt etmek, ikircimlenmek, duraksamak. ***e.a.- 2. vacillate.***

whiffler, *is.* **1.** kararsız, müteredditi, ikircikli kimse, **2.** sık sık fikir/karar değiştiren, sebatsız, fikirlerinde kaçamaklı/kaypak kimse, **3.** *esk.* resmigeçit alayının yolunu açan kimse.

whiffletree, *is.* araba falakası: atın arabaya bağlandığı çubuk. **whippletree, singletree, swingletree** *d.d. bk.:* **doubletree.**

whiffy, *sf. Brit.- k.d.* kokuşuk, pis kokulu. *That dog's a bit ~.* ***e.a.- smelly.***

Whig, *is.&f.* **1.** ABD bağımsızlık savaşı taraftarı, **2.** ABD'de 1834-1855'te Demokrat Partiye muhalif olarak kurulan, ekonomik yayılma ve ithalâtı kısma yanlısı parti mensubu, **3.** İngiltere'de 1679-1832'de faaliyet gösteren ve şimdi liberal parti olan siyasî parti üyesi.

Whiggery = Whiggism, *is.* Whiglerin ilke ve tutumları.

Whiggish, *sf.* Whig taraftarı. *bk.:* **Whig.**

Whiggishly, *zf.* Whig tarzında. *bk.:* **Whig.**

Whiggishness, *is.* Whiggery taraftarlığı. *bk.:* **Whiggery.**

whigmaleerie, *is.* **1.** *bk.:* **whim, 2.** süs, tezyinat, özel aygıt/cihaz. ***e.a.-2. ornament, contrivance.***

while[1], *is.* **1.** zaman, vakit, süre, müddet. **to wait a long ~** : uzun süre beklemek. **Just wait for ~ then I'll help you** : Biraz bekle, sana yardım edeceğim. **the ~** : o esnada, aynı zamanda, **2.** *esk.* fırsat, vesile, **3. all the ~** : bu müddet zarfında, bu esnada. **all this ~/this long ~** : bütün bu zaman süresince, **4. between ~s** : bazan, ara sıra, zaman zaman, **5. once in a ~** : ara sıra, zaman zaman, **6. worth one's ~ :** zahmetine değmek. **I'll make it worth your ~** : zahmetinizin karşılığını veririm, sizi memnun ederim, karşılığını öderim.

while[2], *bağ.* **1.** süresince, müddetince, **2.** ... iken, ... sürece/müddetçe, ...-dikçe, vb. *~ I was overseas he was in Paris studying. I was reading a book ~ in hospital.* **3.** her ne kadar, ... ise de, ... olduğu hâlde, olmakla beraber. ...-a rağmen, yine de. **~ the doctor did all he could, he couldn't save her** : Doktor elinden geleni yaptığı hâlde onu kurtaramadı. *~ I have sympathy for these youngsters who reacted against the decision of the government, I think they went too far.* **4.** ... esnasında, o esnada, o sırada. *~ he was turning the key in the lock, someone opened the door on the other side.* **5.** halbuki. *You like sports, ~ I'd rather read.*

while[3], *e. esk.* ...-e kadar. **I can't see you ~ Sunday** : Pazara kadar görüşemeyiz. ***e.a.- until.***

while[4], *gl.f..* **whiled, whiling** *gen.* **~ away** : (tembelce, avare/boş) vakit geçirmek. *To ~ away the hours.*

whiles, *zf. &bağ.* **1.** *Isk.* zaman zaman, **2.** *esk.* bu esnada, **3.** *esk. bk.:* **while**[2] .

whillikers =whillikins, *ünl.* (genellikle **gee** veya **golly** ünlemlerinden sonra söylenir ve hayret, şaşkınlık, haz vb. ifade eder) Vay canına! Deme! Sahi mi! Bak hele! Yaşasın!

whilom, *sf.&zf. esk.* **1.** eski, kadim. **a ~ friend** : eski bir dost, **2.** bir zamanlar, vaktiyle, önceleri. ***e.a.-1. former, 2. formerly, once.***

whilst, *bağ. Brit. bk.:* **while**[2]

whim, *is.* **1.** acayip/garip/saçma arzu/istek/heves, akla esen şey, kapris. **a sudden ~ to buy a new hat**: yeni bir şapka almak hevesi. **to indulge one's every ~** : aklına eseni yapmak. **He changes his mind at ~** : Onun ipi ile kuyuya inilmez (sık sık fikir değiştirir). **She might go or might not, as the whim took her**: Canı isterse gider, istemezse gitmez. **2.** (madenlerde kullanılan) atlı vinç, bucurgat. ***e.a.-1. whimsy, humor, caprice.***

whimbrel, *is. zool.* yağmur kervan çulluğu *(Numenius phaeopus).*

whimper, *is.&f.* inleme(k) , sızlanma(k), ağlama(k), mızıklanma(k), mırıldanma(k). *The sick child ~ed. "I want to go home!" she ~ed. The little dog ~ed when I tried to bath it.* ***e.a.- whine, weep, sob.***

whimperer, *is.* inleyen/sızlanan/mızıklanan kimse.

whimperingly, *zf.* inleyerek, sızlanarak, mızıklanarak.

whimsey, *is., ç.* **-seys** *bk.:* **whimsy.**

whimsical, *sf.* **1.** havaî, kaprisli, gelgeç, maymun iştahlı, aklına eseni yapan, acayip fikirli. *He was a ~ man.* **2.** saçma, acayip, tuhaf, garip, gülünç. ***e.a.- 1. capricious, 2. erratic.***

whimsicality, *is.* **1.** havaîlik, kapris, gelgeç fikir/düşünce, maymun iştahlılık, aklına eseni yapma, acayip fikirler besleme, **2.** saçmalık, acayiplik, tuhaflık, gariplik, gülünçlük. **whimsicalness** *d.d.*

whimsically, *zf.* havaîlikle, aklına eseni yaparak, kaprisle, acayip fikirlerle, saçma/acayip/tuhaf/garip/gülünç bir şekilde.

whimsicalness, *is. bk.:* **whimsicality.**

whimsy, *is., ç.* **-sies 1.** geçici arzu/istek, kapris, **2.** acayip/garip/saçma fikir/düşünce/davranış. **whimsey** *d.d.* ***e.a.- whim, caprice, quirk, humor.***

whim-wham, *is.* **1.** acayip/garip/süslü/cicili bicili şey, **2. whim-whams** *k.d.* sinirlilik, asabiyet. ***e.a.- 1. gimcrack, 2. nervousness, jitters.***

whin, *is.* **1.** *bot. bk.:* **furze**, **2.** *bk.:* **whinstone.**

whinchat, *is. zool.* vınlayan kuyrukkakan *(Saxicola rubetra).* Göğsü sarı, kuyruk altı beyaz bir tür ardıç kuşu.

whine, *is.&f.* **whined, whining 1.** mızıklanma(k), zırlama(k), vınlama(k), inleme(k). *The puppies were whining from hunger.* **2.** sızlanma (k), kendine acındırma(k), yakınma(k), hâlinden şikâyet etme(k). ***e.a.-1. moan, whimper, 2. complain.***

whiner, *is.* mızıklanan, zırlayan, inleyen, sızlanan, hâlinden şikâyet eden kimse.

whiningly, *zf.* mızıklanarak, sızlanarak, hâlinden şikâyet ederek.

whinny, *is.&f.* **-nied, -nying** kişneme(k). ***e.a.- neigh.***

whinstone, *is.* kara kaya, siyah bazalt, sert volkanik kaya. **whin** *d.d.*

whiny, *sf.* **whinier, whiniest** mızıklanan, mızıkçı, halinden şikâyet eden/yakınan, habire sızlanan, huysuz, sinirli. **whiney** *d.d.* ***e.a.- fretful, cranky, complaining.***

whip[1], *f.* **whipped/whipt, whipping 1.** kamçılamak, kıbaçlamak, kamçı/kırbaç ile dövmek, hızla vurmak/çarpmak. **Criminals used to be ~ped for minor offenses** : Eskiden hafif suç işleyenler kırbaçlanırdı. **The rain ~ped her face** : Yağmur hızla yüzüne çarpıyordu. **2.** sopa çekmek, sopalamak, sopa ile dövmek, **3.** kırbaçlayarak sürmek/yürütmek, **4.** şiddet kulanarak öğretmek/eğitmek/düzene sokmak. **to ~ into shape** : biçim vermek, düzene sokmak, çabucak hazırlamak. **to ~ recruits into shape** : acemi eratı çabucak yatiştirmek, **5.** *k.d.* kesin başarı kazanmak, yenmek. *Ali really ~ped Frazier.* **6. ~ in/into/out** : hızla çekmek, çekip çıkarmak. *He ~ped a gun out of his pocket.* **7.** olta ile balık avlamak (bilhassa oltayı tekrar tekrar çekip fırlatarak), **8.** (kumaşı) bastırmak, kenarını kıvırıp dikmek, **9.** (halat, kablo vb. nin ucunu) çözülmemesi için sicimle sarmak, **10.** (yumurta, krem vb.) çırpmak, **11. ~ around/into/off** : fırlamak, seğirtmek, hızla koşmak. *He ~ped into the store for a bottle of milk.* **~ round the corner** : hızla köşeyi dönmek, **12. ~ along/back/away** : hızla hareket etmek/fırlamak/çekilmek. **~ away** *argo* aşırmak, **13. ~ back** : (fazla gerilen ip/tel vb.) kopup geri fırlamak, **14. ~ in** : (a) hızla içeri girmek/dalmak, (b) (av köpeklerini) kamçı ile toplamak, **15. ~ off** : (elbise vb.) çıkarıp fırlatmak, (kapak vb.) hızla açmak, **16. ~ round** : (a) hızla dönmek, (b) fırlamak, seğirtmek, koşmak. *He's just ~ped round to his aunt's to tell good news.* **17. ~ through** : hızla geçmek/tekrarlamak, **18. ~ up** : *k.d.* (a) bir çırpıda/çabucak/kaşla göz arasında hazırlamak/ düzenlemek/ meydana çıkarmak. *to ~ up a delicious dinner.* (b) tahrik/teşvik etmek, kışkırtmak, kamçılamak. *The crowd was ~ped up to a frenzy. to ~ up feelings.* ***e.a.- 1. lash, scourge, 5. beat, conquer, 10. beat, 11. dart, whisk, 18. (b) incite, arouse, stir.***

whip[2], *is.* **1.** kamçı, kırbaç, kamçılama, kırbaçlama, kamçı/kırbaç darbesi, **2.** *Brit.* arabacı, görevi icabı kamçı taşıyan kimse, **3.** (a) **party ~** *d.d.* (parlamentoda) parti denetçisi, partili üyelerin toplantılara katılmasını sağlayan kimse, değnekçi, (b) parti üyelerinin oylamaya katılması için başkanlık emri, **4.** palanga. **single ~** : tek makaralı palanga. **double ~** : çift makaralı palanga, **5.** (halat/kablo vb. ucunun dağılmaması için yapılan) sargı, **6.** avda köpekleri idare eden kimse, **7.** pelte, yumurta akı veya süt

ile meyva ezmesinden yapılan tatlı. **prune ~** : erik peltesi, **8.** yel değirmeni kolu, **9.** *esk.* anî darbe, saldırma, savlet, **10. ~ antenna** *d.d.* kamçı anten, **11.** yumurta çırpacağı, yumurta teli.

whipcord, *is.* **1.** kabarık çizgili humaş, **2.** sırım, firavun sicimi, kamçı sicimi.

whipgraft, *f.* daldırma aşı yapmak.

whip graft = whip graftage = whip grafting, *is.* daldırma aşı.

whip hand, *is.* **1.** kamçı tutan el, **2.** *mec.* üstünlük, egemenlik, hâkimiyet, tahakküm.

whiplash, *is.* **1.** kamçı ipi/ucu, **2.** kamçı/kırbaç darbesi, **3.** anî sarsıntı/darbe. *the ~ of fear.* **4. ~ injury** *d.d.* ense sarsılması: otomobil çarpışmasında olduğu gibi başın ileri geri hızla sarsılmasından ileri gelen boyun arızası.

whiplike, *sf.* kamçı/kırbaç gibi.

whipper, *is.* kamçılayan, kırbaçlayan, döven.

whipper-in, *is., ç,* **whippers-in 1.** (avcılıkta) köpek terbiyecisi, av köpeklerini terbiye eden kimse, **2.** (parlamentoda) parti denetçisi.

whippersnapper, *is.* züppe, kendini beğenmiş, kendine pâye veren değersiz genç.

whippet, *is.* tazı.

whipping, *is.* **1.** kamçılama, kırbaçlama, kırbaçla dövme, dayak atma, **2.** halatın/kablonun ucuna sarılan sicim vb., **3. whipping boy** : (a) başkalarının yaptığı kabahatin cezasını çeken kimse, (b) (eskiden) genç prensle beraber yetiştirilen ve prens yerine cezalandırılan delikanlı, **4. whipping cream** : kaymak, **5. whipping post** : kırbaçlama direği, kırbaçlanacak suçluların bağlandığı direk.

whippletree, *is.* araba falakası. ***e.a.*** *- whiffletree.*

whippoorwill, *is. zool.* (K Amerika'ya özgü) çobanaldatan *(Caprimulgus vociferus).*

whippy, *sf.* **-pier, -piest 1.** kamçı gibi, **2.** esnek, kolay bükülür, yay gibi. **a ~ fishing rod.**

whipray, *is. zool.* kamçı kuyruk(lu balık). **whip-tailed ray** : dikenli uyuşturan balığı.

whip-round, *is.* (bir maksatla) biriktirilen para. *She had a ~ to help her poor neighbor.*

whipsaw, *is.&f.* **-sawed, -sawing 1.** tomruk testeresi (ile doğramak), **2.** kıl testeresi/küçük yaylar kesmeye mahsus testere (ile kesmek), **3.** iki bahsi birden kazanmak, **4.** üst üste iki defa yenmek.

whip scorpion, *is. zool.* kamçılı akrep *(Pedipalpi).* Akrebe benzeyen uzun kuyruklu zehirsiz hayvan.

whipsnake, *is. zool.* kamçıyılan *(Masticophis).* Kuyruğu kamçıya benzeyen Amerika yılanı.

whipstall, *is.&f.* yılankavi yükselme(k)/tırmanma(k): Uçağın yükselirken motorunun durması üzerine burnunun aşağı yukarı sallanması.

whipstitch, *is.&f.* **1.** kumaş baskısı, **2.** kumaşı bastırmak, **3.** *k.d.* kısa bir an.

whipstock, *is.* kamçı/kırbaç sapı.

whipworm, *is.* kamçılı kurt *(Trichuris).*

whir = whirr, *is.&f.* **whirred, whirring 1.** vızıldamak, vızlamak, vınıldamak, vınlamak, pırlamak, pır pır etmek, **2.** vızıltı, vınıltı, zırıltı, pır pır sesi.

whirl[1], *f.* **1.** fırılda(n)mak, fırıl fırıl dön(dür)mek, çevir(il)mek. *The fan blades ~ed in the hot room.* **the whirling dancers** : dönerek dans edenler. **whirling dervish**: semazen, Mevlevî dervişi. *The letter was picked up by the wind and ~ed into the air.* **2.** hızla geri dönmek. *He ~ed and faced his pursuers.* **3.** hızla hareket etmek/ gitmek/gelmek, **4.** (baş) dönmek. *My head began to ~.* **5.** hızla gitmek/hareket et(tir)mek. *The car ~ed them off to the wedding.* ***e.a.*** *- gyrate, pirouette, revolve, twirl, wheel.* ***eş ses.*** *- whorl.*

whirl[2], *is.* **1.** fırıldanma, hızla dön(dür)me, dön(dür)üş, **2.** hızla dönen şey, çevrinti, girdap, **3.** telâş, acele, **4.** koşuşma, **5.** birbirini hızla takip eden olaylar. *Her life was a ~ of parties.* **a ~ of pleasures** : zevk ve eğlence kasırgası, **6.** (a) baş dönmesi. **My head is in a ~** : Başım dönüyor. (b) **in a ~** : şaşkın, perişan, karmakarışık, allak bullak. **My thoughts are in a ~; I must sit down and think** : Zihnim karmakarışık, oturup düşünmeliyim. **7.** deneme, sınama. **give sth. a ~** : Bir şeyi denemek. ***e.a.*** *- 1. spin, revolution.*

whirlabout, *sf.&is.* **1.** fırıl fırıl dönüş/dönme/dönen şey, **2.** *bk.:* **whirligig.**

whirler, *is.* dönen, fırıldanan şey.

whirlicote, *is.* büyük araba/otobüs.

whirligig, *is.* **1.** fırıldak, **2.** atlı karınca, **3.** fırıldanma, dönme, **4.** fırıldak gibi dönen şey, **5.** *bk.:* **carrousel, 6. ~ beetle** : fır fır böceği, girinus *(Grynidae):* su yüzünde fırıl fırıl dönen bir tür böcek.

whirlpool, *is.* çevrinti, eğrim, burgaç, su çevrisi, girdap. **~ bath** : burgaç banyosu.

whirlwind, *is.&f.* **1.** kasırga, hortum, çevrintili yel, **2.** kasırga gibi yıkıcı/tahripkâr olay, **3. reap the ~** : yaptığı hataların/günahların cezasını çekmek. **sow the wind and reap the ~ :** rüzgâr ekip fırtına biçmek, **4.** şiddetli, ateşli, kasırga gibi. *a ~ courtsship.* ***e.a.-1.*** *tornado, twister, cyclone, anticyclone, hurricane, typhoon, whirlwind.* ***NOT :*** Bu kelimeler bir eksen etrafında helezon gibi dönen kuvvetli hava cereyanını belirtirler. **WHIRLWIND** bu çeşit rüzgârların genel adı olup küçük çaplı şiddetli bir burgaç olan **TORNADO** (kasırga) ile eş anlamda kullanılır. **TWISTER** orta ABD'de halk arasında kasırga (TORNADO) anlamında kullanılır. **CYCLONE**, çapı yüzlerce kilometrelik büyük bir kasırgadır. Kuzey yarım küresinde CYCLONE rüzgârları yüksek basınç merkezi etrafında saat ibrelerinin ters yönünde, **ANTICYCLONE** ise saat ibreleri yönünde döner. Sıcak denizlerden doğan CYCLONE şiddetli yağmur getirir, bu çeşit kasırgalara Batı Hint Adaları'nda **HURRICANE**, batı Pasifik'te ise **TYPHOON** (tayfun) denir.

whirlybird, *is. k.d.* helikopter. ***e.a.-*** *helicopter.*

whirr, *is&f. bk.:* **whir.**

whirry, *gs.f.* **-ried, -rying** *İsk.* acele etmek, ivmek, fırlamak, seğirtmek. ***e.a.-*** *hurry.*

whish, *is&f.* hışırtı, fışırtı (ile hareket etmek), hışırdamak, fışırdamak.

whisht, *ünl.&sf. bk.:* **whist**[2] .

wisk[1], *f.* **1.** (toz, kırıntı vb. hafifçe ve hızlı hızlı) süpürmek, fırçalamak, süpürge/fırça ile toplamak. *She ~ed everything off the table with her arm.* **2.** çabucak toplamak. **He ~ed the money into his pocket** : Paraları çabucak toplayıp cebine koydu. **3.** acele götürmek/nakletmek/taşımak/kaldırmak. *I was ~ed into hospital with fierce abdominal pains. The car ~ed her home.* **4.** *Brit.* (yumurta) çırpmak, çalkamak. *~ the egg whites until stiff.* **5. ~ away** : ortadan kaldırmak/ yok etmek, silip süpürmek. *She ~ed the cups away.* ***e.a.- 1.*** *sweep , 4. whip.*

whisk[2], *is.* **1.** (hafifçe/hızla) süpürme, fırçalama, **2.** ufak süpürge/fırça, **3. ~ broom** *d.d.* elbise fırçası, **4.** çırpaç, yumurta çırpacağı/teli.

whisker, *is.* **1.** *gen.* **~s** : sakal, yanak sakalı, yanakta uzatılan sakal, **2.** sakal kılı, **3.** *esk.* bıyık, **4.** kedi vb. bıyığı, **5. ~ boom/ ~ pole** *d.d. den.* civadra çubuğu. ***e.a.- 1.*** *beard, 3. mustache, 4. vibrissa.*

whiskered, *sf.* sakallı, yarım (yanakları) sakallı, (kedi) bıyıklı.

whiskery, *sf.* **1.** sakallı, **2.** sakal gibi, sakala benzer, **3.** kıllı, tüylü.

whiskey = whisky, *is.&sf.* **1.** viski, **2.** viskili, viski gibi, viskiden yapılmış, viski katılmış. **~ sour** : limonatalı viski, **3.** haberleşmede w harfini belirten kelime.

whisky, *is., ç.* **-kies**. viski, özellikle Kanada ve Skoç viskisi.

whisper[1], *f.* **1.** fısıldamak, fısıltı ile konuşmak. **Stop ~ing, say whatever it is out loud** : Fısıldama da ne söyleyeceksen açıkça söyle. **2.** kulağına söylemek, **3.** gizli konuşmak, **4.** kulaktan kulağa söylenmek, gizlice yayılmak. **His adventures have been ~ ed through the village**: Onun maceraları köyde kulaktan kulağa söylendi. **5.** (yaprak, ağaç, su vb.) hışırdamak, fışıldamak, şırıldamak. *The wind ~ed in the pines.*

whisper[2], *is.* **1.** fısıltı. *She spoke in a ~.* **2.** (kulaktan kulağa) fısıldanan şey, söylenti, şayia, dedikodu. *I've heard a ~ that old Bill's going to lose his job.* **3.** hışırtı, fışıltı, şırıltı. *The ~ of leaves in the wind.* **4.** ima.

whisperer, *is.* **1.** fısıldayan kimse, **2.** dedikoducu, iftiracı.

whispering, *sf. &is.* **1.** fısıltı, fısıldama, **2.** söylenti, dedikodu, şayia, **3.** fısıldayan, hışırdayan, fışıldayan, **4.** dedikoducu. ***e.a.-2.*** *rumor, hearsay, gossip.*

whispering campaign, *is.* iftira kampanyası, (bir kimse/grup aleyhine) dedikodu/iftira yayma.

whispering gallery, whispering dome, *is.* fısıltı koridoru: bir uçtaki fısıltı öbür uçtan duyulabilecek şekilde inşa edilmiş galeri/koridor/ salon.

whisperingly, *zf.* fısıldayarak, fısıltı ile.

whispery, *sf.* **1.** fısıltı gibi, **2.** fısıltılı, fısıltı veya esrarengiz seslerle dolu.

whist[1], *is.* vist, dört kişi ile oynanan ilkel briç. **~-drive** : hasımlar değişip toplu şekilde oynanan vist.

whist[2], *ünl.&sf.* **1.** Şşştt! Sus! Ses çıkarma! **2.** *esk.* sessiz, sakin, asude. **whisht** *d.d.*

whistle[1], *f.* **-tled, -tling 1.** ıslık çalmak, ıslık/düdük öttürmek. *The policeman ~d for the outomobile to stop.* **2.** ıslık gibi ötmek, ıslık sesi çıkarmak. *This teakettle will ~ when it boils.* **3.** ıslıkla çağırmak/söylemek/terennüm etmek. *~ a tune.* **4.** (ıslık gibi) vızıldayarak geçmek (mermi, rüzgâr vb.), **5.** **~ for** : boşuna uğraşmak, elde edememek. **he/she/they can/will ~ for it** *k.d.* istediğini/istediklerini elde edemeyecek(ler), *mec.* avucunu yalasın(lar). *He wants his $50 back. He'll have to ~ for it; I've no money left.* **6.** **~ in the dark** : zor/tehlikeli bir durum karşısında cesur olmaya çalışmak, yiğitlik taslamak, **7.** **~ up** : hiç yoktan yaratmak, imkânsız-lık içinde başarmak. *~ up some new ideas for lessons.*

whistle[2], *is.* **1.** ıslık, **2.** düdük, **3.** ıslık sesi, **4. blow the ~** *argo* (a) (bir kimsenin/kurumun işine devamına) engel olmak, durdurmak, (b) muhbiri ele vermek, (c) herkese duyurmak, açıklamak, etrafa yaymak, ihbar etmek, gammazlamak. **to blow the ~ on a conspiracy** : suikast teşebbüsünü ihbar etmek, **5. wet one's ~** *k.d.* içki içmek, kafayı çekmek, boğazını ıslatmak.

whistler, *is.* **1.** ıslık çalan/ ıslıkla şarkı söyleyen kimse, **2.** *zool.* (a) ıslık kuşu: uçarken kanatlarıyla ıslık sesi çıkaran bir tür kuş, (b) iri dağ sıçanı *(Marmota caligata)*, **3.** *fiz.* yıldırım düşmesinden ileri gelen çok alçak frekanslı radyo işareti.

whistle stop, *is.* **1.** küçük istasyon, demir yolu boyunda küçük kasaba, **2.** kısa ziyaret: tiyatro trupunun veya politikacıların kısa süren ziyareti.

whistle-stop, *gs.f.* **-stopped, -stopping** (seçim kampanyası esnasında siyasî nutuk atmak için kasabaları kısa süre) ziyaret etmek, uğramak.

whistling, *is.* ıslık çalma, ıslık. **~ buoy** : ıslıklı şamandıra, dalgaların hareketiyle işleyen ıslık cihazlı şamandıra. **~ swan** *zool.* ıslıklı kuğu *(Olor columbianus)*: K Amerika'da bulunan ve ıslık çalar gibi öten, ayakları ve gagası siyah, gagasında sarı benek bulunan iri kuğu.

whistlingly, *zf.* ıslık çalarak.

whit, *is.* zerre, nebze, pek az, cüz'î (olumsuz cümlelerde kullanılır). **not a ~** : hiç, asla, kat'iyen. **The sick man is not a ~ better** : Hastada hiç iyileşme alâmeti yok. ***e.a.-bit, jot.***

white[1], *sf.* **whiter, whitest 1.** beyaz, ak. *Her ~ dress was dazzling in the sun.* **2.** (ırk) beyaz, beyaz ırka özgü. *a ~ school.* **3.** soluk, solgun, solmuş, **4.** (saç) (a) kır(laşmış), ak, ağarmış, (b) açık sarı, lepiska, **5.** karlı. *a ~ Christmas.* **6.** saf, lekesiz, **7.** gümüşten yapılmış, **8.** beyazlar giymiş. *~ nuns.* **9.** renksiz, saydam. *~ glass.* **10.** (politikada) aşırı tutucu/muhafazakâr, **11.** (basılı sayfada) boş, yazısız. *Fill in the ~ space below.* **12.** *argo* dürüst, namuslu, doğru. *That's very ~ of you.* **a ~ man** : (a) beyaz adam, (b) dürüst/namuslu/doğru adam, **13.** masum, iyi ahlâklı, temiz kalpli, **14.** *Brit.* sütlü (kahve), **15.** akkor, nârıbeyza hâlinde, **16.** zararsız, kimseye fenalığı dokunmayan. *~ magic.* ***e.a.-3. ashen, 4. (a) silvery, hoary, gray, (b) blond, fair, 5. snowy, 6. pure, spotless, 9. transparent, 11. blank, 12. honest, decent, 13. pure, innocent, 15. incandescent, 16. harmless.*** ***k.a.-1. black.***

white[2], *is.* **1.** ak/beyaz renk. **~ as a sheet** : bembeyaz. **2.** aklık, beyazlık. *The ~ of the snow was marred by the traffic.* **3.** beyaz madde/ malzeme, **4.** yumurtanın akı, **5.** gözün ak kısmı, **6.** beyaz (ırktan) insan, **7. ~s** : (a) *patol. bk.:* **leukorrhea**. (b) beyaz giysi, (c) en iyi cins un, **8.** beyaz şarap, **9. ~ bread** *d.d.* beyaz ekmek, **10.** (okçulukta) (a) hedefin dış halkası, (b) bu halkayı vuran ok, **11.** (satrançta) beyaz taşlar, **12.** aşırı tutucu politikacı, **13.** (matbaacılıkta) yazısız/resimsiz boş yer.

white[3], *gl.f.* **whited, whiting 1.** ağartmak, beyazlatmak, badana sürmek, **2.** **~ out** *bas.* beyaz aralıklar bırakmak.

white alert, *is.* tehlike geçti işareti.

white alkali, *is.* **1.** (tarımda) tuzlu/çorak toprak, az yağmurlu arazide sodyum/magnezyum sülfat ve tuz tabakası, **2.** saf soda.

white ant, *is.* termit.

white ash, *is. bk.:* **ash**[2] (1).

whitebait, *is., ç.* **-bait** içi temizlenmeden kızartılan küçük balık (hamsi, vb.).

white bass, *is.* ak levrek, tatlı su levreği *(Roccus chrysops).* Büyük Göller ve Missisippi'de avlanan gümüş renkli, karnı sarı, yanları siyah çizgili bir balık.

whitebeam, *is. bot.* kuş üvezi *(Sorbus aria, Pyrus aria)*

white bear, *is.* boz ayı, kutup ayısı *(Thalarctus maritimus).* ***e.a.- polar bear.***

whitebeard, *is.* ak sakallı, ihtiyar.

white belt, *is.* (judoda) beyaz kemer, acemi judo oyuncusu. *bk.:* **black belt** (2), **brown belt.**

white birch, *is. bot.* **1.** huş ağacı *(Betula pendula),* **2.** *bk.:* **paper birch.**

white blood cell = white blood corpuscle, *is.* akyuvar. ***e.a.- leukocyte.***

white book, *is.* beyaz kitap, (kitap hâlinde) resmî hükûmet raporu.

whiteboy, *is.* gözde, baş tacı edilen şımartılmış çocuk.

white bream, *is. zool.* bodur çapak *(Blicca bjoerkna).* Avrupa nehirlerinde yaşayan bir balık.

whitecap, *is.* beyaz köpüklü dalga.

white cedar, *is.* **1.** *bot.* beyaz sedir *(Chamaecyparis thyoides)* Doğu ABD'nin bataklık bölgelerinde yetişir, **2.** beyaz sedir kerestesi, **3.** beyaz sedir ağacı *(Thuja occidentalis).*

white clover, *is.* akyonca *(Trifolium repens).*

white coal, *is.* beyaz kömür, su gücü, akarsu (güç kaynağı olarak).

white-coffee, *is.* sütlü kahve.

white-collar, *sf.* memur sınıfından, maaşlı, meslek sahibi, işçi(= **blue collar**) sınıfından olmayan. *a ~ job.*

white crapple, *bk.:* **crapple.**

whited, *sf.* **1.** ağartılmış, beyazlaştırılmış, **2.** beyaza boyanmış, badanalanmış.

white damp, *is.* ak buğu: maden ocaklarında rastlanan karbon monoksitli zehirli gaz.

whited sepulcher, *is.* melek kılıklı şeytan, ikiyüzlü, fesatçı, dıştan iyi görünen kötü adam.

white dwarf, *is. astr.* beyaz cüce (yıldız).

white elephant, *is.* **1.** beyaz fil, **2.** masrafı çok, geliri/değeri az mal, **3.** imhası zor olan fuzulî eşya.

white ensign, *is.* İngiliz bahriyesinin bayrağı.

white eyes, *is. zool.* beyaz gözlügiller: gözünün çevresinde beyaz halka bulunan ötücü kuşlar.

whiteface, *is.* **1.** İngiltere'de yetiştirilen beyaz sığır, **2.** palyaçoların vb. beya yüz boyası.

white-faced, *sf.* **1.** soluk benizli, solgun, sararmış, **2.** (at vb.) alnı beyaz.

white feather, *is.* **1.** korkaklık alâmeti, **2. show the white feathe**r : korkaklık göstermek, korkakça davranmak.

whitefish, *is., ç.* **-fish/-fishes 1.** akbalık *(Coregonidae)*: alabalığa benzer fakat ağzı daha küçük, pulları daha iri balık, **2.** Kaliforniya balığı *(Caulolatilus princeps),* **3.** aksazan vb. gibi gümüş renkli birkaç çeşit balık, **4.** *bk.:* **beluga** (2).

white flag, *is.* beyaz bayrak, teslim bayrağı.

white fox, *is.* beyaz tilki. ***e.a.- arctic fox.***

white frost, *is.* yoğun kırağı tabakası.

white gas = white gasoline, *is.* kurşunsuz benzin.

white gold, *is.* beyaz altın, nikelli altın alaşımı.

white goods, *is.* beyaz eşya, beyaz takımlar: yatak ve masa örtüleri, buzdolabı, çamaşır makinesi vb.

Whitehall, *is.* **1. ~ Palace** *d.d.* Londra'da eski bir saray, **2.** Londra'da hükûmet dairelerinin bulunduğu cadde, **3.** İngiliz hükûmeti ve siyaseti.

whitehanded, *sf.* **1.** masum, temiz, **2.** beyaz elli, beyaz pençeli. ***e.a.-1.*** *pure, unstained, unsullied.*

white-headed, *sf.* ak saçlı. **~ saki** *zool.* akbaş maymun *(Pithecia leucocephale).* G Amerika'da yaşar.

white heat, *is.* **1.** akkor, kızgın hararet, **2.** kızışma: işlerin, his ve heyecanların en şiddetli anı.

white hope, *is.* büyük istidat, istikbal vadeden kimse

white-hot, *sf.* **1.** kızgın, nârıbeyza hâlinde, **2.** (a) ateşli, heyecanlı, kendini adamış, (b) öfkeli, ateş püsküren.

White House, *is.* **1. Executive Mansion** *d.d.* Beyaz Saray, ABD Başkanının konutu, **2.** ABD Federal Hükûmeti.

white lead, *is.* **1.** üstübeç, **2.** beyaz kurşun: 2PbCO3. Pb(OH)2. Yanık merhemi, camcı macunu ve üstübeç yapmakta kullanılır, **3.** beyaz kurşun cevheri.

white leather = whitleather, *is.* beyaz deri, şaplı kösele.

white leg, *is. patol. bk.:* **milk leg.**

white lie, *is.* zararsız yalan.

white light, *is.* beyaz ışık.

white line, *is.* beyaz çizgi: yolun gidiş geliş yönlerini ayıran çizgi.

white-livered, *sf.* **1.** korkak, ödlek, **2.** cılız, solgun, sarı benizli. ***e.a.-1.*** *cowardly,* ***2.*** *pale, unhealthy.*

whitely, *zf.* beyaz renkle, solgun görünüşle.

white magic, *is.* iyilik için yapılan büyü.

white-man, *is.* beyaz adam, beyaz ırktan birisi.

white man's burden, gûya beyaz ırka düşen dünyayı uygarlaştırma külfeti.

white matter, *is. anat.* beyaz madde: beyin ve omurilikte bulunan beyaz sinir dokusu. *bk.:* **gray matter.**

white meat, *is.* beyaz et: tavuk, hindi, dana vb. eti. **light meat** *d.d.*

white metal, *is.* beyaz maden, gümüş taklidi, beyaz alaşım, yatak madeni.

whiten, *f.* ağar(t)mak, aklaş(tır)mak, beyazlaş(tır)mak, beyazlatmak. ***e.a.****- blanch, bleach.* ***k.a.****- blacken.* ***NOT*** **: WHITEN** beyaza boyamak, beyaz bir madde sürerek aklaştırmak anlamını taşır: *to whiten shoes.* **BLANCH,** doğal rengini soldurmak anlamında kullanılır: *To blanch celery by growing it in the dark.* **BLEACH** ise güneşte ağartmak, ya da kimyasal madde ile rengini gidererek beyazlaştırmak demektir: *To bleach linen, hair.*

whitener, *is.* **1.** ağartan, beyazlaştıran (nesne, kimse), **2.** ağartma maddesi: çamaşır suyu, boya vb.

whiteness, *is.* **1.** aklık, beyazlık, **2.** solukluk, solgunluk, soluk beniz, **3.** beyaz madde.

white night, *is.* uykusuz gece.

whitening, *is.* **1.** ağartma, ağarma, beyazlaş(tır)ma, **2.** ağartma maddesi.

white noise, *is.* ak gürültü: frekans bandı çok geniş, genliği sabit ve fazları gelişigüzel işaret dizgesi.

white oak, *is.* **1.** *bot.* akmeşe *(Quercus alba),* saplı meşe *(Quercus petraea, Q. lobata, Q. Robur),* **2.** akmeşe kerestesi.

whiteout, *is.* tümbeyazlık: kutup bölgelerinde bulutların kar örtüsü ile birleşmesinden ileri gelen görüntü: ufuk kaybolur, gölge görülmez, ancak koyu cisimler fark edilebilir.

white out, *f.* (matbaacılıkta) boşluk bırakmak, satır aralarını açmak.

white paper, *is.* **1.** beyaz kâğıt, **2.** hükûmetin tutumunu belirten resmî rapor, **3.** herhangi bir kurumun yayınladığı yetkili rapor. *The TV station presented its ~ ~ on Vietnem. bk.:* **blue book** (3), **white book.**

white pepper, *is.* beyaz biber, kabuğu çıkarılmış karabiber tohumları öğütülerek yapılan beyaz renkli biber.

white perch, *is. zool.* **1.** beyaz levrek *(Morone americana):* ABD'nin Atlantik kıyılarında bulunur, **2.** *bk.:* **silver perch** (2).

white pine, *is.* **1.** *bot.* akçam *(Pinus Strobus) :* KD Amerika'da yetişen, açık renkli yumuşak ve hafif kerestesi kıymetli bir ağaç, **2.** akçam kerestesi.

white plague, *is. patol.* verem, akciğer veremi.

white poplar, *is.* **1.** *bot.* akkavak *(Populus alba),* **2.** akkavak kerestesi.

white potato, *is.* patates.

white race, *is.* beyaz ırk.

white rainbow, *is.* siste gözüken gökkuşağı. ***e.a.****-fogbow.*

white rat, *is. zool.* (lâboratuvarda kullanılan) beyaz fare *(Rattus norvegicus).*

white rhinoceros, *is. zool.* akgergedan *(Ceratotherium simus).* Orta Afrika'da yaşar.

white rose, *is.* beyaz gül, İngiltere'de York hanedanının simgesi.

White Russia, *is.* Beyaz Rusya. **White Russian** : Beyaz Rus.

white sale, *is.* beyaz manifatura (yatak takımları) vb. satışı.

white sapphire, *is.* beyaz safir.

white sauce, *is.* beyaz sos: yağ, un ve sütle yapılır.

white slave, *is.* fuhuşa zorlanan kadın/kız, beyaz esire. **white-slave traffic** : beyaz kadın ticareti. **white slavery** : zorla yapılan fuhuş/ orospuluk. **white slaver** : pezevenk.

whitesmith, *is.* tenekeci, kalaycı.

white spruce, *is.* **1.** *bot.* beyazlâdin *(Picea glauca),* **2.** beyaz lâdin kerestesi.

white stork, *is. zool.* akleylek *(Ciconia ciconia).*

white sturgeon, *is. zool.* Mersin morinası *(Huso huso).* Karadeniz, Hazer denizi ve bunlara açılan nehirlerde yaşar. Boyu 6 m, yumurtasından havyar yapılır.

white supremacist, *is.* beyaz ırk üstünlüğü savunucusu.

white supremacy, *is.* beyaz ırk üstünlüğü öğretisi.

white-tailed deer, *is. zool.* akkuyruk, Virjinya geyiği *(Odocoileus virginianus).* K Amerika'da bulunan kuyruk altı beyaz geyik. **white tail deer, whitetail** *d.d.*

white-tailed gnu, *is. zool.* akkuyruklu antilop : G Afrika'da yaşar, antilop, at, boğa benzeri kırçıl kahverengi bir hayvan.

whitethroat, *is. zool.* kül rengi öteğen *(Sylvia communis).*

white tie, *is.* **1.** beyaz papyon kravat, **2.** frak, resmî elbise.

white-toothed shrew, *is. zool.* ak kuyruklu soreks *(Pachura etrusca).* Eski dünyada tropik bölgede yaşayan böcekçil memeli. Boyu 4 cm.

white trash, *is. hkr.* fakir beyaz insan (özellikle güney ABD' de yaşayan fakir beyazlar).

white turnip, *is. bot.* şalgam *(Brassica Rapa).*

white wagtail, *is. zool.* ak kuyruksallayan *(Motacilla alba).* Avrupa ve Asya'da yaşayan sırtı kül rengi ötücü kuş.

whitewall/ ~ tire, *is.* akyanlı tekerlek/ otomobil lâstiği.

white war, *is.* malî / iktisadî savaş.

whitewash, *is&f.* **1.** badana(lamak), **2.** örtbas etme(k), kusurları örtme(k), temize çıkarma (k). *The report was a ~ of the scandal.* **3.** *sp.* eleme(k), hiç sayı vermeden yenme(k). **whitewasher**: (a) badanacı, (b) örtbas eden.

white water, *is.* **1.** köpüklü su (hızlı akıntı/şelâle vb.de), **2.** sığ kıyılardaki berrak deniz suyu.

white whale, *is. zool.* akbalina *(Delphinapterus leucocephala).* Küçük yüzgeçli yunus balığıgillerden eti yenen bir memeli türü. Boyu 3-4 m, Atlantik ve Pasifiğin kuzeyinde sürüler hâlinde yaşar.

white wine, *is.* beyaz şarap.

White-winged black tern, *is. zool.* ak kanatlı deniz kırlangıcı *(Chlidoniasleucoptera).*

white-winged fire-eye, *is. zool.* ateşgöz *(Pyriglena leucoptera).* Brezilya ormanlarında yaşayan koyu kırmızı gözlü ötücü kuş. Uzunluğu 18 cm.

white-winged lark, *is. zool.* ak kanatlı tarla kuşu *(Melanocorypha leucoptera).* Türkistan ve Rusya'da ekili steplerde yaşar. Sırtı kül kahverengi, karnı beyaz, erkeğin tepesi kırmızıdır.

whitewood, *is.* **1.** akkereste, **2.** akkereste veren ağaç (ıhlamur vb.), **3.** akkavak *(Populus).*

whitey = whity, *is. argo* beyaz adam (Amerika zencileri beyazları aşağılamakta kullanırlar).

whither, *zf.&bağ. esk.* Nereye? Ne tarafa? Neden, ne için? **withersoever** : her nereye olursa.

witherward(s), *zf. esk.* Hangi yönde? Ne tarafta?

whiting, *is., ç.* **-ing/ -ings** *zool.* **1.** mezgit *(Gadus merlangus),* **2.** barlam *(Merluccius merluccius),* **3.** mezgitgillerden birkaç çeşit balık, **4.** kireç taşı, kalsiyum karbonat, **5.** *esk.* badanalama, ağartma.

whitish, *sf.* akça, akçıl, beyazca, ağarmış.

whitishness, *is.* aklık, beyazlık.

whitleather, *is. bk.:* **white leather.**

whitlow, *is. patol.* dolama. **agnail** *d.d.*

Whitmonday, *is.* paskalyadan sonraki yedinci pazartesi.

whitrack, *is. k.d.& İsk. bk.:* **weasel.**

Whitsun = Whitsunday, *is.* paskalyadan sonraki yedinci pazar.

Whitsuntide, *is.* paskalyadan sonraki yedinci pazarla başlayan hafta(nın ilk üç günü).

whitter, *is. İsk.* bol içki.

whittle[1], *f.* **-tled, -tling 1.** yontmak, yongalamak, çakı ile ağaçtan parçalar kesmek/ keserek şekil vermek, **2.** *gen.* ~ **down/ away** : kısmak, azaltmak, kırpmak, azar azar tüketmek. **to ~ down expenses** : masrafları kısmak. ~ **away a fortune** : bir serveti yiyip bitirmek/ tüketmek, **3.** *k.d.* beyhude üzüntülerle kendini yıpratmak/ harap etmek.

whittle[2], *is.* **1.** *Brit.- k.d.* kasap bıçağı, pala, **2.** *esk.* kalın örtü, battaniye, **3.** *k.d.* zıbın, bebek fanilâsı.

whittler, *is.* yontan, yongalayan; kırpan, kısan azaltan.

whittling, *is.* **1.** yontma, yongalama, **2.** yonga.

Whittuesday, *is.* paskalyadan yedi hafta sonraki salı günü.

whity, *is. argo bk.:* **whitey.**

whiz = whizz[1], *f.* **whizzed, whizzing 1.** vızılda(t)mak, vızla(t)amak, vızıltı et(tir)mek, **2.** cızırda(t)mak, cızla(t)mak, **3.** hızla/vızıldayarak hareket etmek, yıldırım gibi gitmek. **An arrow ~zed past his head** : Bir ok vızıldayarak başının üstünden geçip gitti. **I'll just ~ over to see him** : Çabucak gidip onu göreceğim.

whiz = whizz[2], *is.* **1.** vızıltı, cızırtı, **2.** hızla/vız diye hareket etmek, **3.** *argo* üstat, dâhi, çok usta/ hünerli kimse. **He is a ~ at math** : Matematikte üstattır. **~ kid** : dâhi çocuk, **4.** *bk.:* **wizard** (3).

whiz-bang/whizz-bang, *is.&sf.* **1.** hızlı mermi, **2.** hızlı havaî fişek, **3.** *k.d.* eşsiz, harikulâde, mükemmel, çok üstün. *A ~ navigator. e.a.- 3. excellent, topnotch, first-rate.*

whizzingly, *zf.* vızıldayarak.

who, *zm.* **1.** kim. *Who did it? Who is your friend? Who told you?* **Who's there** : Kimdir o? **Who are you** : Kimsiniz? **No matter who** : kim olursa olsun, {iyelik hâli: **whose** = kimin, nesnel hâli: **whom** = kimi/kime/kimden}. **2.** ne (karakterde/mevkide, soydan, vb. bir kimse). **Who does he think he is?** Kendini ne zannediyor? **3.** ki o/onlar. **My uncle ~ lives in London** : Londra'da oturan amcam. **He ~ wishes to object must do so now** : İtirazı olan şimdi söylesin. **~ is not with me is against me** : Benimle birlik olmayan bana karşı demektir. **~ seeks fame seeks sorrow** : Şöhret peşinde koşanın sonu hüsrandır. **Who's Who** : Ünlü kişiler ansiklopedisi. **4.** *k.d.* "kimi' anlamında **whom** yerine kullanılır: **Who are you looking for** : Kimi arıyorsunuz? **5. as who should say** *esk.* denildiği gibi, tabir caizse. ***NOT:*** **WHO**, şahıslar ve şahıs gibi telâkki edilen şeyler (memleket, gemi vb.) ve bazan da hayvanlar için kullanılır. *They have 3 dogs, who always give us a big welcome.* Topluluk ismi fiilin ***çoğul*** hâli ile kullanılıyorsa **WHO**, ***tekil*** fiil ile kullanılıyorsa **WHICH** kullanılır: *A family who quarrel among themselves. A family which has always lived here.*

WHO = **W**orld **H**ealth **O**rganization.

whoa, *ünl.* oha, çüş, dur, (hayvanları durdurmak için kullanılır).

who'd = who would. *Who'd have thought it!*

whodunit, *is. k.d.* detektif romanı.

whoe'er = whoever.

whoever, *zm.* (iyelik hâli: **whosever**, nesnel hali: **whomever**) **1.** her kim, her kimi, her kime, kim olursa olsun. *Whoever did it should be proud. Tell it to whomever you like. Whoever it is, I don't want to see him. Come out, whoever you are.* **2.** kim, hangi şahıs. *Whoever is that? Whoever told you such a thing?*

whole[1], *sf.* **1.** tüm, bütün. *I worked the ~ day. Tell me the ~ truth. He ate the ~ pie?* **with my ~ heart** : bütün kalbimle, **2.** tam, tamam, tekmil, noksansız. *He gave her a ~ set of dishes.* **have a ~ lot of fun** : çok eğlenceli vakit geçirmek, **3.** *mat.* tam, (kesir değil). **a ~ number** : tam sayı, **4.** sağ, sağlam. *He was surprised to find himself ~ after the accident. Not a glass was left ~ after the party.* **5.** saf, katışıksız. ~ *grain.* **6.** sağalmış, iyileşmiş, sağlıklı, **7. out of ~ cloth** : uydurma, asılsız, temelsiz, hayalî. **A story made out of ~ cloth** : uydurma bir hikâye, **8.** öz, anne baba bir. **a ~ brother** : öz kardeş. **a half brother** : üvey kardeş. **a ~ sister** : öz kız kardeş, **9. ~ blood** : (a) bütün kan, şişe kanı: içinden hiçbir madde çıkarılmadan başkasına nakledilen kan, (b) öz, aynı anne ve babadan. ***e.a.-1. complete, integral, undivided, undiminished, 2. entire, 3. integral, 4. sound, intact, uninjured, undamaged, 6. well, healthy. k.a.- 1. partial.***

whole[2], *is.* **1.** tamam, bütün, tekmil. **We have used up the ~ of our food supply** : Bütün erzakımızı tükettik. **2.** tam/noksansız şey, **3.** toplam, yekûn, **4. as a ~** : genellikle, umumiyetle, tamamen, tamamıyla, bütünü ile, bir bütün olarak. **Taken as a ~** : Bir bütün olarak (ele/gözönüne) alındığında. *As a ~ the relocation seems to have been beneficial. The estate is to be sold as a ~.* **5. on the ~ = upon the ~**: (a) genellikle, genel olarak, çoğunlukla, küçük istisnalarla, bazı hususlar hariç. *On the ~ I like it.* (b) bu durumda, bu durum karşısında, her husus gözönüne alındığı takdirde. ***e.a.-1.*** *totality, aggregate.* ***k.a.-1.*** *portion, part.*

whole gale, *is. meteor.* tam fırtına: saatte 55-63 mil hızla esen yel.

wholehearted, *sf.* içten, candan, samimî, yürekten, gayretli. ***e.a.-*** *sincere, cordial, earnest, hearty, enthusiastic.*

wholeheartedly, *zf.* içtenlikle, candan, canıgönülden, samimiyetle, gayretle.

wholeheartedness, *is.* içtenlik, samimiyet, gayret.

whole hog, *argo* **1.** hepsi, bütünü, tümü, tamamı, **2. go (the) whole hog** : (bir işi) tam/noksansız yapmak, sonuna kadar uğraşmak.

whole-length, *sf.&is.* **1.** özetlenmemiş, kısaltılmamış, tam. *a ~ report.* **2.** tam boy. *a ~ sofa.* **3.** tam boy resim/heykel. *a ~ portrait of Atatürk.*

whole milk, *is.* kaymaklı süt, yağı/kaymağı alınmamış süt.

wholeness, *is.* tümlük, bütünlük, tamlık, noksansızlık.

whole note, *is. müz.* dörtlük nota, yuvarlak nota.

whole rest, *is. müz.* dörtlük fasıla.

wholesale[1], *sf.&is.&zf.* **1.** toptan (satış). *He buys at ~ and sells at retail. The ~ price of this coat is $50; the retail price is $70.* **2.** kütle/küme hâlinde, geniş ölçüde, hep birden, fark gözetmeksizin. *a ~ discharge of workers. a ~ rush from the burning cinema.* **3.** toptan fiyatına. *I can get it for you ~.* ***e.a.-2.*** *extensive, comprehensive, thorough, far-reaching.*

wholesale[2], *f.* **-saled, -saling** toptan (fiyatına) satmak.

wholesaler, *is.* toptancı.

wholesome, *sf.* **1.** sağlıklı, sağlığa/sıhhate yararlı, sıhhî. *Milk is a ~ food. ~ recreation.* **2.** yararlı, faydalı. *Read ~ books.* **3.** sağlam, sıhhatli, gürbüz. *a ~ face.* ***e.a.-1.*** *healthful, healthy, salubrious, 2. beneficial, salutary, 3. healthy, sound.*

wholesomely, *zf.* sağlığa yararlı/sıhhî bir şekilde.

wholesomeness, *is.* sağlığa yararlılık, sıhhîlik.

whole-souled, *sf. bk.:* **wholehearted.**

whole step = whole tone, *müz.* tam perde.

whole-wheat, *sf.* kepekli, kepeği çıkarılmamış. **~ bread** : kepekli buğday ekmeği.

wholism, *is. bk.:* **holism.**

who'll = who will, who shall.

wholly, *zf.* tamamıyla, tamamen, tümü ile, bütünü ile, büsbütün, sırf, geniş kapsamlı olarak, toptan. *The land is used ~ for crops. In order to devote himself ~ to this work he resigned.* ***e.a.-*** *entirely, totally, altogether.*

whom, *zm.* (**who** zamirinin nesne hâli) kimi, kim, kime. *~ did you call? With ~ did you stay? You gave ~ the book? You saw ~ ?*

whomever, *zm.* (**whoever** zamirinin nesne hâli) her kimi, her kime, her kimin. *She questioned ~ she met.*

whomp, *is&f. k.d.* **1.** ağır darbe (indirmek), tokat/ sille (atmak/aşketmek), **2.** hezimete/bozguna uğratmak, tam yenmek.

whomsoever, *zm.* (**whosoever** zamirinin nesne hâli) her kimi, her kime. **Ask ~ you like** : İstediğine sor = (her) kime istersen sor.

whoop[1], *is.* **1.** bağırma, bağırtı. *The Indian gave a ~ of rage.* **2.** çığlık, feryat, haykırış, haykırma. *With a ~ of triumph.* **3.** boğmaca öksürüğü sesi, **4. not worth a ~** *k.d.* hiç değeri olmamak, değersiz olmak. **not worth a ~** : beş para etmez. **Her promises aren't worth a ~** : Onun vaadine güvenilmez.

whoop[2], *f.* **1.** bağırmak, haykırmak, feryat etmek, çığlık atmak. **He ~ed with joy** : Sevincinden bağırdı. **2.** baykuş gibi ötmek, **3.** boğmaca öksürüğü gibi ses çıkarmak, **4.** bağırarak çağırmak/sevk etmek. *to ~ dogs on.* **5. ~ it up** *argo* (a) ortalığı birbirine katmak, gürültüye/velveleye boğmak, (b) heyecan uyandırmak, ortalığı heyecana boğmak. *Every spring they ~ it up for the circus.*

whoop[3], *ünl.* hoop (telâş/ifadesi olarak, gayret verme, dikkati çekme vb. için kullanılır).

whoop-de-do, *is., ç.* **-dos** *k.d.* **1.** gürültülü/hareketli şenlik/eğlence, **2.** heyecanlı/hararetli tartışma/çekişme, **3.** gösteriş, tantana. **whoop-de-doo** *d.d.*

whoopee, *ünl.&is. k.d.* **1.** yaşa, **2.** gürültü, şenlik, taşkınlık. **make ~** : gürültülü şenlik yapmak, bağıra çağıra eğlenmek.

whooper, *is.* **1.** bağıran, haykıran, feryat eden, baykuş gibi öten, boğmaca öksürüğü gibi ses çıkaran, **2. ~ swan** *zool.* ötücü kuğu kuşu *(Olor cygnus).* **hooper, hooper swan** *d.d.*

whooping cough, *is. patol.* boğmaca öksürüğü. **chincough, pertussis** *d.d.*

whooping crane, *is. zool.* çığırtkan turna *(Grus americana).* K Amerika'da yaşar, tiz sesli bir kuş.

whoops, *ünl.* hoppala (hayret, can sıkıntısı vb. ifade eder).

whoosh = woosh, *is&f.* **1.** şarıltı, şırıltı, hışırtı, fışırtı, uğultu (suyun/rüzgârın vb. sesi), **2.** hızla/ıslık sesi çıkararak geçmek/gitmek/hareket etmek. **An occasional car ~ed by on the road** : Ara sıra yoldan hızla bir otomobil geçip gidiyordu.

whoosis = whosis, *is., ç.* **-sises** şey, nesne, bilmem kim, bilmem ne (adı hatırlanmayan kimse/şey için söylenir). *It's the ~ next to the volume control. Don't print Senator ~'s blow-off yesterday.*

whop, *is&f.* **whopped, whopping** *k.d.* **1.** kuvvetli vuruş, darbe, **2.** kuvvetle vurmak, **3.** şiddetli darbe indirmek, yenmek, hezimete uğratmak. ***e.a.-1.*** *thud, thump, 2. beat, strike, 3. defeat, vercome, vanquish.*

whopper, *is. k.d.* **1.** azman, çok büyük/iri şey, heyulâ gibi şey, **2.** kuyruklu yalan.

whopping, *sf. k.d.* muazzam, çok büyük, çok iri, azman, kocaman, okkalı. *We caught four ~ trout.*

whore, *is&f.* **whored, whoring 1.** fahişe, orospu, **2.** fahişelik/orospuluk yapmak, **3.** orospularla düşüp kalkmak, **4.** *esk.* fuhuşa/ahlâksızlığa sevk etmek, ayartmak, baştan çıkarmak, ahlâkını bozmak. ***e.a.-1.*** *prostitue, harlot, strumpet, 4. corrupt, debauch.*

who're = who are.

whoredom, *is.* **1.** fahişelik, orospuluk, fuhuş, **2.** (İncil'e göre) putperestlik, puta tapma. ***e.a.-1.*** *prostitution, harlotry, 2. idolatry.*

whorehouse, *is., ç.* **-houses** genel ev, umumhane, kerhane. ***e.a.-*** *brothel.*

whoremaster = whoremonger, *is.* **1.** zampara, orospularla düşüp kalkan, genel ev müdavimi, **2.** pezevenk, kerhaneci. ***e.a.-1.*** *lecher, pender, 2. procurer.*

whoremongering, *is.* **1.** zamparalık, orospularla düşüp kalkma, **2.** pezevenklik, kerhanecilik.

whoreson, *sf.&is. esk.* **1.** piç, **2.** habis, şerir, köpoğlu, hinoğlu hin, alçak, adî, aşağılık. ***e.a.-1.*** *bastard, 2. wretch, scoundrel, wretched, scurvy, mean, vile.*

whorish, *sf.* namussuz(ca), kahpe(ce), orospu (gibi), ahlâksız(ca). **whorishly** : namussuzca, kahpece, orospu gibi, ahlâksızca. **whorishness** : namussuzluk, kahpelik, orospuluk, fahişelik, ahlâksızlık.

whorl, *is.* **1.** çevrem, halka dizilişli yapraklar, bitki sapı etrafında çepçevre dizili yapraklar/çiçekler, **2.** helezonî deniz kabuğunun bir halkası, **3.** sarım, helezonun bir devrimi, **4.** parmak izinin ortasındaki halka, **5.** (dokumacılıkta) makara, bobin.

whorled, *sf.* halka dizilişli, çevresel, helezon şeklinde, halkalı.

whort/whortle, *is. bk.:* **whortleberry.**

whortleberry, *is., ç.* **-beris 1.** *bot.* dağ mersini *(Vaccinium Myrtillus).* Avrupa ve Sibirya'da yetişen bir funda, **2.** çay üzümü, bu bitkinin yenilen meyvesi. **hurtleberry** *d.d.*

who's = 1. who is. ~ *there?* **2. who has. ~** *seen it?*

whose, *zm.* **1. who** zamirinin iyelik hâli: (a) kimin. **~ is this one?** Bu kimindir? **~ house is this?** Bu kimin evi? (b) ki onun. **the man ~ house was burned down** : evi yanan adam, **2. which** zamirinin iyelik hâli: ki onun. **a word ~ meaning escapes me** : anlamını çıkaramadığım bir kelime. **an animal ~ fur changes color** : kürkü renk değiştiren bir hayvan.

whosesoever, *zm.* **1. whosoever** zamirinin iyelik hâli: her kimin. **~ books are overdue will be fined** : Her kimin kitabı vaktinde gelmezse o ceza görecek (kitabını geciktiren ceza

öder). **2.** (her) kimin malı. ~ **are left will be confiscated** : Kimin malı kalmışsa müsadere edilecek (kalan mallar müsadere edilecek).

whosever, *zm.* **1. whoever**'in iyelik hâli: (her) kimin. ~ **wagon this is, get it out here** : Bu kimin arabası ise, dışarı çıkarın. **2.** kiminki (ler). ~ **wil win, do you think?** Kiminki kazanacak dersin?

whosis, *is. k.d. bk.:* **whoosis.**

whoso, *zm. bk.:* **whosoever, whoever.**

whosoever, *zm.* (iyelik hâli: **whosesoever**, nesne hâli: **whomsoever**). (her) kim. ~ *want to apply should write to the bureau.* ***e.a.-*** *whoever.*

whr. = watt-hour.

whse. = warehouse.

whsle. = wholesale.

why, *zf.&bağ.&is., ç.* **whys 1.** niçin, neden, niye, ne sebeple. ~ *did you sell your car?* ~ *did you do it? I don't know* ~ *he is leaving.* ~ *he shot her isn't known.* **that's** ~ : bu sebepten, bu nedenle. *That's* ~ *he returned.* **2.** sebep, neden. **the whys and wherefores** : sebepler, nedenler ve niçinler, **3.** bilmece, **4.** (ünlem olarak) Tüh! Vay! Vay canına! Baksanıza! Bak hele! Ya! **~, it's all gone** : Tüh, hepsi gitti! **~, yes, I will go if you wish** : Ya, elbette, sen istersen giderim. **5. why not** : ... yapsana, etsene (İzleyen fiilin anlamına göre öneri/tavsiye ifade eder.): **Why not make your dress instead of buying it** : Elbiseyi satın alacağına kendin diksene!

whydah, *is. zool.* uzunkuyruk *(Viduinae)*: dokumacı kuşugillerden Afrika'da bulunan ve üreme mevsiminde erkeğinin kuyruğu uzayan bir tür kuş. **widow bird, whidah** *d.d.*

wi' *İsk.* **= with.**

WI = Wisconsin (Posta kodu).

W.I. = 1. West Indian, 2. West Indies.

wich = wich elm, *is. bk.:* **wych elm.**

wick, *is.* **1.** fitil. **get on s.o.'s** ~ : birini kızdırmak/taciz etmek, **2.** *esk.* köy, kasaba, **3.** koy, nehir ağzı, **4.** *k.d.* mandıra. ***e.a.-2.*** *village, hamlet, town, 3. creek, inlet.*

wicked, *sf.* **1.** günahkâr, ahlâksız, sefih, **2.** kötü, fena, hayırsız. **the** ~ : kötü kişiler, **3.** kötücül, habis, **4.** bayağı, adî aşağılık, **5.** tehlikeli, zararlı, muzır, **6.** şeytansı, **7.** *argo* fevkalâde, çok ustaca, mahirane. *He plays a* ~ *trumpet.* ***e.a.-1.*** *sinful, inquitous, ungodly, impious, profane, depraved, corrupt, heinous, , infamous, vile, villainous, 2. bad, mischievous, malicious, 3. vicious, 5. noxious, pernicious, 7. excellent, masterly.* ***k.a.- 1-3.*** *good.*

wickedly, *zf.* **1.** günahkârlıkla, **2.** kötülükle, kötü maksatla, habisane, habasetle, şeytanca, **3.** adîce, bayağılıkla.

wickedness, *is.* günahkârlık, ahlâksızlık, kötülük, habaset, adîlik aşağılık, şeytanlık.

wicker, *is.&sf.* **1.** (sepet örülen) dal, saz, çubuk, **2.** sepet örgüsü, **3.** sepet şeklinde örülmüş, sepet örgü ile kaplı. *a* ~ *basket. a* ~ *jug.* ***e.a.- 1.*** *osier, withe, twig.*

wickerwork, *is.* sepet işi, sepet/ saz örgüsü.

wicket, *is.* **1.** kapıcık, büyük kapı içindeki/ yanındaki ufak kapı, **2.** gişe, **3.** bent kapağı, değirmen kanalı kapısı, **4.** turnike, **5.** (kroket oyununda) toprağa çakılı ve içinden topun geçeceği tel yuvarlak, **6.** (kriket oyununda) (a) üç çubuktan oluşan kale, (b) bu çubuklar arasındaki uzaklık, (c) oyuncunun vuruş sırası, **7. be on, have,** or **bat a sticky** ~ *Brit.- argo* zor durumda olmak, çıkmaza saplanmak.

wicketkeeper, *is.* (krikette) kaleci, top tutucu.

wickiup = wickyup = wikiup, *is.* **1.** (Nevada, Arizona vb. de) çalılardan yapılmış veya hasır örtülü yerli kulubesi, **2.** (Batı ABD) kaba saba kulübe.

wicopy, *is., ç.* **-pies** *bot.* **1.** *bk.:* **leatherwood, 2. basswood** *d.d.* Amerika ıhlamuru *(Tilia americana)*, **3.** söğüt otu *(Chamaenerion angustifolium).*

widder, *is. k.d. bk.:* **widow.**

widdershins, *zf.* ters yöne, batıdan doğuya, soldan sağa, saat ibrelerinin ters yönünde. **withershins** *ş.d.y.* ***e.a.-*** *counterclockwise.*

widdle, *is.&f.* **-dled, -dling** *İsk.* kıvranma (k), yalpalama(k), çabalama(k), bocalama(k). ***e.a.-*** *wriggle, struggle, waddle.*

widdy, *is., ç.* **-dies 1.** *İsk.* (a) kement, celladın ipi, (b) darağacı, idam sehpası, **2.** *k.d. bk.:* **widow.** ***e.a.-1*** *(a) withy, halter, noose, (b) gallows.*

wide[1], *sf.* **wider, widest 1.** geniş. *a ~ boulevard.* **2.** genişliğinde, eninde, eni/genişliği... **two meters ~** : eni iki metre, iki metre genişliğinde, **3.** açık, engin, vâsi. *the ~ plains of the west.* **4.** kapsamlı, şümullü, geniş (bir alanı kapsayan), her alanda.*~reading. ~ experience.* **5.** sonuna kadar açılmış. *to stare with ~ eyes.* **6.** (giysi) bol. *He wore ~, flowing robes.* **7. ~ of** : -den uzak. **a shot ~ of the mark** : hedeften uzağa isabet. **a guess ~ of truth** : gerçekten uzak bir tahmin, **8.** *gr.* geniş, **9.** (borsa) fiyatı fazla oynayan/değişen veya istenen fiyattan çok aşağısına müşteri bulan. ***e.a.-1.*** *broad, 3. extensive, vaste, spacious, 5. expanded, distended, 8. lax.* ***k.a.-1,4,*** **5.** *narrow.* ***NOT*** : **WIDE** ve **BROAD** geniş, enli anlamında olup çok defa biri öbürünün yerine kullanılabilir. Fakat genellikle **WIDE**, uzunluğu eninden çok daha büyük olan şeyler için kullanılır: *a wide road, a wide piece of ribbon :* geniş bir yol, enli kurdele. **BROAD** ise daha ziyade yüzey itibarıyla genişlik ifade eder: *a broad walley*: geniş bir vadi.

wide[2], *zf.* **1.** geniş/enli bir şekilde. **The river runs ~ here** : Nehir burada genişler. **2.** uzaklara, geniş bir sahaya, **3.** iyice, sonuna kadar. **open your mouth ~** : ağzını iyice aç, **4.** tamamen, büsbütün. *to be ~ awake.* **5.** açıkta, açığa. *The shot went ~.* ***k.a.-1.*** *narrow.*

wide[3], *is.* **1.** krikette hedeften uzaklaşmış top, **2.** *esk.* açıklık, geniş saha.

wide-angle, *sf.* geniş açılı (mercek).

wide-awake, *sf.* **1.** zeki, açıkgöz, **2.** tamamen uyanık, **3. ~ hat** : geniş kenarlı fötr şapka. ***e.a.-1.*** *alert, keen, sharp, quick, astute.*

wide-awakeness, *is.* zekilik, açıkgözlük, uyanıklık.

wide-eyed, *sf.* **1.** şaşkın, **2.** saf, masum, **3.** gözleri faltaşı gibi açılmış.

widely, *zf.* **1.** genellikle, geniş kapsamlı olarak, **2.** yaygın, geniş bir alanı kapsayan. **a ~ distributed plant** : geniş alanlara dağılmış bitki, **3.** geniş bir toplumca, geniş bir zümre tarafından. *A man who is ~ known.* **4.** birçok konuda. **He has read ~** : O birçok konuda kitap okumuştur. **5.** çok, geniş ölçüde, geniş çapta. **two ~ differing accounts of an incident** : aynı olay hakkında çok farklı iki rapor.

wide-mouthed, *sf.* **1.** ağzı geniş, geniş ağızlı. *a~ river/person.* **2.** şaşkın, hayretten ağzı açık kalmış.

widen, *f.* genişletmek, genişlemek. *to ~ a road.* ***e.a.-*** *broaden, expand.*

widener, *is.* genişleten.

wideness, *is.* genişlik, enlilik, vüs'at.

wide-open, *sf.* **1.** ardına/sonuna kadar açık. *a ~ window.* **2.** başıboş, kontrolsuz, içki/kumar/fuhuş gibi ahlâksızlıkları gerektiği gibi kontrol etmeyen. *a ~ town.*

wide-ranging, *sf.* **1.** yaygın, geniş bir alanı kaplayan, **2.** kapsamlı, şümullü, birçok konuyu içine alan.

wide-screen, *sf.* geniş perdede gösterilen (film).

widespread, *sf.* **1.** yaygın, kapsamlı, şümullü, **2.** tamamen açılmış/yayılmış, **3.** herkesçe bilinen/kabul edilen. *a ~ belief.* **wide-spread, widespreading** *d.d.*

widespreading, *sf.* geniş alanlara yayılmış, geniş alanları kaplayan, yaygın.

widgeon = wigeon, *is., ç.* **-geons** (veya 1 için topluluk adı, çoğulu: **widgeon**) **1.** fiyo, ıslık çalan ördek *(Mareca penelope),* **2.** *esk. bk.:* **fool.**

widget, *is.* (ismi hatırlanmayan) küçük alet.

widish, *sf.* genişçe, enlice, oldukça geniş/enli.

widow, *is.&f.* **1.** dul kadın, **2.** bazı iskambil oyunlarında kapalı olarak yere konan kâğıtlar, **3.** *bas.* sayfa/sütun başında yarım satır, **4.** *argo* kocası boş zamanlarını spor vb. ile geçirdiği için yalnız kalıp gönlünce eğlenen kadın. **a poker ~** : bu şekilde kendini pokere veren kadın, **5.** dul bırakmak. *She was widowed by the war.* **6.** çok lüzumlu/değerli bir şeyden mahrum etmek, **7.** *az kul.* dul kalmak, **8. ~ bird** : *bk.:* **whydah, 9. ~'s cruse** : tükenmez kaynak, **10. ~ 's mite** : fakirin yaptığı ufak yardım, **11. ~ 's peak** : alında V şeklinde saç, **12. ~'s walk** : deniz gören evlerin damındaki balkon. ***e.a.-*** *6. bereave.*

widower, *is.* dul erkek. **widowered** : dul kalmış. **widowerhood** : dulluk (erkek için).

widowhood, *is.* dulluk (kadın için).

width, *is.* **1.** en, genişlik, **2.** enlilik, vüs'at. ***e.a.-1.*** *breadth.*

widthways = widthwise, *zf.* enine, enlemesine, genişliğine. ***e.a.-*** *crosswise.*

wield, *gl.f.* **1.** (yetki, nüfuz, vb.) kullanmak. *to ~ power /authority/influence.* ~ **the sceptre:** saltanat sürmek, **2.** (silâh, alet vb.) maharetle kullanmak. *to ~ a weapon.* **3.** *esk. bk.:* **govern.** ***e.a.-2.*** *use, handle.*

wieldable, *sf.* kullanılabilir.

wielder, *is.* kullanan.

wieldy, *sf.* **wieldier, wieldiest** kullanılması/idaresi kolay.

wiener = wienerwurst = wienie, *is.* sosis. **wiener schnitzel** : una bulanarak kızartılmış dana eti.

wife[1], *is., ç.* **wives 1.** karı, eş, zevce, refika, hanım. **my** ~ : eşim, refikam (ilgili sıfat: **uxorial**). **common-law wife** : evlenmeden karı olarak kabul edilen kadın, **2. to take a** ~ : evlenmek. **to take (a woman) to** ~ : (bir kadınla) evlenmek, **3.** kadın, **4. an old wive's tale** : tandırname, **5. ~-swapping** : karıkoca değiş tokuşu, karşılıklı olarak başkalarının karısı ile cinsel ilişki. ***e.a.- 2.*** *marry, 3. woman.*

wife[2], *f.* **wifed, wifing** *az kul. bk.:* **wive.**

wifedom = wifehood, *is.* zevcelik, eşlik, karılık.

wifeless, *sf.* zevcesiz, karısız, eşsiz, refikasız.

wifelike, *sf.&zf.* **1.** *bk.:* **wifely, 2.** zevceye yakışacak tarzda, tıpkı bir zevce gibi.

wifeliness, *is.* zevce gibi/zevceliğe yakışır davranış.

wifely, *sf.* zevceye yakışır, zevce gibi. **wifelike** *d.d.*

wig, *is.&f.* **wigged, wigging 1.** takma saç, peruka (takmak), **2.** *Brit.- k.d.* şiddetle azarlamak, paylamak, **3. wigs on the green** : çatışma, dalaşma, kavga, dövüş. *feared wigs on the green at the annual meeting.* **4.** ~ **out** *ABD- argo* (a) esrar etkisinde bulunmak, (b) çok heyecanlı olmak. ***e.a.-2.*** *scold, reprimand, reprove, rebuke, censure, 3. fuss, clash.*

wigan, *is.* tela.

wigeon, *is., ç.* **-eons/-eon** *bk.:* **widgeon.**

wiggery, *is., ç.* **-geries 1.** takma saç, peruka, **2.** peruka takma.

wigging, *is. Brit.- k.d.* azar, paylama, tekdir, zılgıt.

wiggle[1], *f.* **-gled, -gling 1.** kıpırda(ş)mak, kımılda(n)mak, kıpır kıpır oynamak, yerinde rahat duramamak, **2.** *bk.:* **wriggle, 3.** kıpırdatmak, kımıldatmak, kıpır kıpır oynatmak. ***e.a.-1&3.*** *jiggle, oscillate.*

wiggle[2], *is.* kıpırtı, kıpırdanma, kıpırdatma.

wiggler, *is.* **1.** kıpırdayan, kıpırdanan, kımıldayan kimse, **2.** *bk.:* **wriggler.**

wiggly = wiggly-waggly, *sf.* **-glier, -gliest 1.** kıpırdanan, kıpırdayan, yerinde duramayan, kıpır kıpır, kıvranan. *a ~ child.* **2.** dalgalı, dalgalanan. ***e.a.-1.*** *wiggling, wriggling, 2. undulating, wavy.*

wight, *sf.&is.* **1.** *Brit.- k.d.* kahraman, bahadır, **2.** *esk.* insan, **3.** *esk.* yaratık, mahlûk. ***e.a.-*** *1. brave, valiant, 2. human being, 3. creature.*

wigless, *sf.* perukasız, takma saçsız.

wiglike, *sf.* takma saç/peruka gibi, takma saça benzer.

wigmaker, *is.* takma saç yapan/satan, perukacı.

wigwag, *is. &gl.f.* **-wagged, -wagging 1.** sallanmak, ileri geri hareket etmek, **2.** *den.* işaretleşme(k), işaretle haberleşme(k) (flâmalarla, el kol hareketi ile vb.), **3.** işaretle verilen haber.

wigwagger, *is.* işaretle haber gönderen, işaretleşen kimse.

wigwam, *is.* **1.** alaçık, K Amerika yerlilerinin çadır veya kulübesi, **2.** *ABD.- k.d.* siyasî toplantıların yapıldığı bina, **3.** açık kahverengi.

wikiup, *is. bk.:* **wickiup.**

wilco, *ünl.* Baş üstüne! Gereği yapılacak! "**will comply**" cümlesinin kısaltılmışı olup radyo haberleşmesinde kullanılır.

wild[1], *sf.* **1.** yaban+, yabanî, yabanıl, vahşî. *a ~ animal.* ~ *flower.* ~ **ass** : yaban eşeği. ~ **boar** : yaban domuzu. ~ **cherry** : yabanî kiraz. ~ **goose**: yaban kazı. ~ **and woolly** : vahşî ve kaba, **2.** ekilmemiş, işlenmemiş, boş, meskûn olmayan. ~ *land. This is still ~ country.* **3.** medenîleşmemiş, vahşî.~ *Indians.* ~ *tribes.* **4.** şiddetli, azgın. *a ~ storm.* **5.** çılgın, deli gibi. **to drive s.o.** ~ : birisini delirtmek, çileden çıkarmak, **6.** arsız, terbiyesiz, hoyrat, asi, başıboş, serseri, yasa tanımayan, başa çıkılmaz. *a* ~

gang of boys. **7.** taşkın, zaptedilmez. ~ *enthusiasm.* **8.** zırzop, sefih, çapkın, ahlâksız, haşarı, delişmen. *He repented his ~ youth.* **9.** aşırı, müfrit, taşkın, garip, acayip. ~ *fancies. a ~ imagination.* ~ *dress.* **10.** darmadağınık, düzensiz, intizamsız, savruk. ~ *hair.* **11.** *k.d.* çok hevesli, meraklı, (bir şeyin) delisi. ~ **about racing cars** : yarış otomobili delisi, **12.** hedeften/maksattan çok uzak, isabetsiz, yanlış, düşüncesiz, kafadan atma, serseri (kurşun). *a ~ ball. a ~ guess.* **13.** (iskambilde) değeri sabit olmayan (kart), **14. be ~ about** *k.d.* (bir şey için) deli divane olmak, çok beğenmek, bayılmak, **15. in ~ disorder** : keşmekeş, karmakarışık, büyük karışıklık/düzensizlik içinde, **16. It drives me ~** : Beni çıldırtıyor/çileden çıkarıyor. ***e.a.-1.*** *untamed, savage, unbroken, feral, ferocious,* ***2.*** *uncultivated, uninhabited, waste,* ***3.*** *uncivilized,* ***4.*** *violent, furious, tempestuous, turbulent,* ***5.*** *frantic, crazy, mad, insane,* ***6.*** *unruly, undisciplined, lawless, turbulent, self-willed, ungoverned, unrestrained, uncontrolled, riotous,* ***7.*** *unbridled, unrestrained,* ***8.*** *dissolute, immoral,* ***10.*** *disorderly, disheveled, unkempt,* ***11.*** *eager, enthusiastic.* ***k.a.-1.*** *tame,* ***2.*** *cultivated*

wild[2], *zf.* **1.** yabanî/vahşî bir şekilde, yabanîce, vahşîce, **2.** arsızca, başıboş bir şekilde, **3.** kabaca, terbiyesizce, hoyratça, **4. run ~** : (a) başıboş/serseriyane dolaşmak, başıboş kalmak, haytalık yapmak. *Those children are allowed to run ~.* (b) (bitki) yabanîleşmek, azmanlaşmak, çabucak büyüyüp her tarafı kaplamak. *The rambler roses are running ~.*

wild[3], *is.* **the ~s** : boş arazi, bozkır, cengel, çöl, çorak ve ıssız yer.

wild allspice, *is. bk.:* **spicebush.**

wild carrot, *is. bot.* yabanî havuç *(Daucus carota).*

wildcat[1], *is., ç.* **-cats 1.** *zool.* yaban kedisi, dağ kedisi, vaşak *(Lynx),* **2.** Avrupa'da yaşayan siyah çizgili sarı, gri yaban kedisi *(Felis sylvestris),* **3.** Afrika yaban kedisi *(Felis libyca),* **4.** huysuz/ şirret kadın, aksi/huysuz kimse, **5.** lokomotif ve tender, **6.** rizikolu iş, **7. ~ mine** *d.d.* değersiz maden ocağı, **8.** evvelce verimsiz olan alanda bol petrol veren ilk kuyu.

wildcat[2], *sf.* **1.** güvenilmez, çürük, rizikolu, sağlam olmayan (iş/teşebbüs vb.). ~ *companies.* **2.** yasa dışı, kaçak, resmî izin olmadan yapılan. ~ **strike** : habersiz grev, sendikanın onayı alınmadan yapılan grev, **3.** düzensiz, intizamsız, kontrolsuz, başıboş.

wildcat[3], *f.* **-catted, -catting** petrol olduğu şüpheli bir sahada petrol aramak/kuyu açmak.

wildcatter, *is.* **1.** değeri şüpheli maden ocağı satıcısı, **2.** petrol bulunduğu tespit edilmeden petrol kuyusu açan kimse, **3.** kaçak viski imalâtçısı.

wild celery, *is. bot.* su kerevizi *(Vallisneria spiralis).* ***e.a.-*** *tape grass, eelgrass.*

wild chervil, *is. bk.:* **honewort.**

wildebeest, *is., ç.* **-beests/-beest** *zool.* öküz başlı Güney Afrika antilopu, gnu *(Connochaetes gnu).*

wilder[1], *f. esk.* şaşır(t)mak, şaşmak, sapıtmak, yanlış yola gitmek/sevk etmek, yolunu kaybetmek.

wilder[2], *sf.* daha vahşî/yabanî vb. (**wild** sıfatının artıklık derecesi).

wilderment, *is.* şaşırma, şaşkınlık ***e.a.-*** *bewilderment, confusion.*

wilderness, *is.* **1.** vahşî arazi, meskûn olmayan /el değmemiş bölge, çöl, cengel, kır, sahra, **2.** okyanus, engin deniz, **3.** düzensiz topluluk, karmakarışık yığın/küme vb. *a ~ of streets.* **4. in (to) the ~** : siyasî hayattan uzaklaştırılmış (bilhassa siyasî hatadan dolayı), **5.** *esk. bk.:* **wildness.** ***e.a.-1.*** *desert.*

wild-eyed, *sf.* **1.** gözü dönmüş, öfke/cinnet/ıstırap vb. den gözleri iri iri açılmış, **2.** manasız, mantıksız, saçma, akıl almaz. *a ~ plan.*

wildfire, *is.* **1.** sönmez ateş, söndürülmesi güç ateş. **like ~** : hızla, önlenemeyecek şekilde. **spread like ~** : hızla yayılmak, önlenememek, önü alınamamak, önüne geçilememek, durdurulamayacak derecede yayılmak. *The rumor spread/ went round like ~. He ran like ~ to avoid the police.* **2.** gök gürültüsüz şimşek, **3.** bataklık parıltısı: bataklıklarda gece görülen fosforesan aydınlık, **4.** *vet.* deri yangısı, koyunlarda görülen deri hastalığı, **5.** *esk. bk.:* **erypsipelas.**

wild flower, *is.* kır çiçeği.

wildfowl, *is.* av kuşu: yaban ördeği, yaban kazı vb.

wild ginger, *is. bot.* yabanî zencefil *(Asarum canadense).* Doğu Amerika'da yetişir, morumsu çiçek açar.

wild-goose chase, ele geçmez bir şeyin peşinden koşma, sonu şüpheli olan düşüncesizce girişim.

wild hyacinth, *is. bot.* **1.** yabanî sümbül *(Camassia scilloides)*: KD Amerika'da yetişir. **2.** çan çiçeği *(Scilla nonscripta)* : Avrupa'da yetişir.

wild indigo, *is. bot.* sarıcık *(Bapticia tinctoria).* Amerika'da yetişir, sarı çiçek açar.

wilding, *is.&sf.* **1.** *bot.* yaban elması, **2.** yaban elması (meyva), **3.** yabanî/kendi kendine büyüyen ağaç, **4.** *bot.* bakımsız fidan, **5.** yabanî/vahşî hayvan, **6.** *esk.* (a) evcilleştirilmemiş, (b) ekilmemiş, kendiliğinden biten, hudayinabit.

wild lettuce, *is.* yabanî marul.

wild licorice, *is.* **1.** *bk.:* **jequirity**. **2.** *bot.* yabanî meyan otu *(Galium circaezans, G. lanceolatum).*

wildlife, *is.* vahşî hayvanlar, yabanıl varlıklar.

wildling, *is.* yabanıl yaratık, vahşî hayvan, yabanî bitki.

wildly, *zf.* vahşîce, çılgınca.

wildness, *is.* vahşîlik, yabanîlik, çılgınlık.

wild madder, *is. bot.* **1.** *bk.:* **madder**[1] (1,2), **2.** *bk.:* **bedstraw.**

wild man, *is.* **1.** vahşî insan, **2.** delidolu, öfkeli, vurup kıran, gaddar, huysuz kimse.

wild mustard, *is. bk.:* **charlock.**

wild oat, *is.* **1.** *bot.* yabanî yulaf *(Avena fatua).* **2. sow one's wild oats** : gençlikte çılgınca eğlenmek, fazla serbest/sefih bir hayat yaşamak, kurtlarını dökmek.

wild pansy, *is. bot.* yabanî hercaî menekşe *(Viola tricolor).* **johnny-jump-up**, **love-in-idleness** *d.d.*

wild parsley, *is. bot.* yabanî maydanoz.

wild parsnip, *is. bot.* yabanî havuç *(Pastinaca sativa).*

wild pink, *is. bot.* sinekkapan *(Silene pennsylvanica).*

wild pitch, *is.* (beyzbol) topun fazla açığa atılması.

wild rice, *is. bot.* su pirinci, yabanî pirinç *(Zizania aquatica)*

wild rose, *is.* yaban gülü.

wild rubber, *is.* ham kauçuk.

wild rye, *is. bot.* yabanî çavdar *(Elymus).*

wild silk, *is.* ham ipek.

wild turkey, *is. zool.* yabanî hindi *(Meleagris gallopavo silvestris).* KB Amerika'da yaşar, hâlen nesli azalmış iri bir cins hindi.

wild vanilla, *is. bot.* yabanî vanilya *(Trilisa odoratissima).* GD ABD' de yetişir, yaprakları vanilya kokar.

Wild West, *is.* Vahşî Batı: eskiden medeniyetten uzak bir hayat yaşayan batı ABD.

wildwood, *is.* orman.

wile, *is.&f.* **wiled, wiling 1.** desise/hile/düzen/dalavere (yapmak), oyun (oynamak), **2. ~s** : hilekârlık, düzenbazlık, kurnazca aldatma, **3. ~ away/into/from** : ayartmak, baştan çıkarmak, hile ile kendine çekmek/cezp etmek. *The music ~d him from his study.* **4. ~ away** : zevk ve eğlence ile vakit geçirmek. ***e.a.-1.*** *artifice, trick, stratagem, deception, maneuver, device, 2. trickery, fraud, chicanery, 3. beguile, entice, lure*

wilful/wilfully /wilfulness, *sf. bk.:* **willful /willfully/willfulness.**

wilily, *zf.* hile ile, düzenbazlıkla, kurnazlıkla (İlgili sıfat: **wily**).

wiliness, *is.* hile(kârlık) düzen(bazlık), kurnazlık.

will[1], *f.* Bütün şahıslar için: şimdiki zaman: **will**, geçmiş zaman: **would**. *esk.* ikinci şahıs için şimdiki zaman **wilt**, geç. z. **wouldest/wouldst**.] **1.** Yardımcı fiil : mastardan önce gelerek gelecek zaman kipini yapar. Birinci şahıs ile kullanılırsa karar, vait vb, ikinci ve üçüncü şahıslarla ise sırf gelecek bir eylemi belirtir. *I will come right over. She vill visit you tomorrow.* **2.** istek, arzu vb. bildirir: *Will you come now? The doctor will see you now.* **3.** beklenen, yapılması gereken şeyi bildirir: *You will report to the principal at once.* **4.** vukuu muhtemel veya muhakkak olayı bildirir: **Accidents will happen** : Kazanın önüne geçilmez. **The oil will float on water**: Yağ su üstünde yüzer. **5.** alışılmış eylemi bildirir: *You will often see him sitting there.* **He would always visit her on Sunday** : Her pazar onu ziyaret ederdi. **6.** yetenek bildirir: **The ship will survive any storm**: Gemi her türlü fırtınaya dayanır. **This flower will grow even in sand**: Bu çiçek kumda bile yetişir.

7. emir, rica vb. bildirir: **Will you close the door** : Kapıyı kapatır mısınız? **Will you do what I say** : Dediğimi yapacak mısın (yapmalısın, aksi hâlde...) **8.** tahmin, olasılık bildirir: **You vill not have fogotten him** : Her hâlde onu unutmamışsınızdır. **This letter will be for me** : Bu mektup benim galiba. **9.** istemek, arzu etmek, hoşlanmak. **Go where you will** : İstediğin yere git. **Ask, if you will, who the owner is** : İstersen sahibinin kim olduğunu sor. ***e.a.-9.*** *wish, desire, like.* ***Kullanılışı:*** *bk.:* ***shall.***

will[2]. *is.* **1.** irade. *A good leader must have a strong ~. Free ~ makes us able to choose our way of life.* **2.** dilek, istek, arzu, murat. **the ~ to live** : yaşamak arzusu. **of one's own free will** : kendi isteği/arzusu ile. **with a ~** : azim ve istekle, canıgönülden. *They set to work with a ~.* **With the best ~ in the world I can't do it**: Bütün isteğime rağmen yapamam. **work one's ~ upon s.o.** : bir kimseye istediğini yaptırmak, **3.** meram, azim, maksat, niyet. **good ~** : iyi niyet, hüsnüniyet, hayırhahlık. **ill ~** : kötü niyet/kin/garez/husumet. **Where there's a will, there's a way** : Azmin elinden hiçbir şey kurtulmaz = Meram edilirse her şey yapılabilir. **have a ~ of one's own** : aklına geleni yapmak istemek, bildiğinden şaşmamak, inatçı olmak. **take the ~ for the deed** : niyeti eylem saymak, **4.** vasiyetname. **make one's ~:** vasiyetnamesini yazmak. **the last ~ and testament of...** : -in son vasiyetnamesi (vasiyetnameye başlarken kullanılan cümle), **5. against one's ~** : isteğine karşı, arzusuna rağmen, istemediği hâlde, istemeye istemeye. **I did it against my ~** : İstemeyerek/istemeye istemeye yaptım. **6. at ~** : istediği zaman, canı istediği gibi, keyfince, arzusuna/keyfine göre, keyfî olarak. *To wander at ~ through the countryside.* **7. ~ power** : irade kuvveti, **8. do the ~** : itaat etmek, istenileni yapmak, **9. the ~ of God = God's ~** : Allahın emri, takdiriilâhî. *To do God's ~. His death is God's ~.* ***e.a.-1.*** *volition, conation,* ***2.*** *wish, desire, disposition, inclination,* ***3.*** *purpose, determination, resolution, decision.* ***NOT:*** **WILL, VOLITION** ve **CONATION** kelimeleri bilinçli bir seçenek, karar ve uygulama işlemini kapsarlar. Modern ruh bilimine göre **WILL** (irade) iki öğeden oluşur: **VOLITION** (istenç) serbestçe karar verme ve seçme güç veya yeteneğini, **CONATION** ise karar ve niyeti gerçekleştirme çabasını belirtir. *To exercise one's volition in making a decision.*

will[3], *f.* **willed, willing 1.** istemek, arzu etmek, arzulamak. *To ~ is not enough, one must do.* **Whether you ~ or not** : İstesen de istemesen de = İster istemez. **2.** meram etmek, azmetmek. *He can walk if he ~s it.* **3.** niyetlenmek, niyet etmek, **4.** karar vermek, kararlaştırmak. *Others debate, but the king ~s.* **5.** kastetmek, amaçlamak, amaç/gaye edinmek. *If he ~s success, he can find it.* **6.** gerçekleşmesini tahayyül etmek, **7.** vasiyet etmek, vasiyetle bırakmak. *Grandfather ~ed me his watch.* **8.** irade gücü ile/etki altında bırakarak kontrol etmek, hipnotize etmek. *She was ~ed to walk the tightrope by the hypnotist.* ***e.a.-1.*** *desire, choose,* ***4.*** *decide, determine,* ***7.*** *bequeath, devise*

willable, *sf.* istenebilir, arzu edilir, istenerek yapılabilir.

will-call, *sf.* (büyük mağazalarda) müşteriye ayrılmış, müşteri bedelini ödeyip alıncaya kadar saklanan (mal).

willed, *sf.* iradeli. **strong- ~** : kuvvetli iradeli, iradesi kuvvetli. **weak- ~** : iradesi zayıf.

willet, *is., ç.* **-lets/-let** *zool.* Amerika çulluğu *(Catoptrophrous semipalmatus).* K Amerika kıyılarında yaşayan kara, beyaz kanatlı iri bir kuş.

willful, *sf.* **1.** kasıtlı, bilerek/kasten/isteyerek yapılan. *a ~ murder.* **2.** inatçı, direngen, dik kafalı, söz dinlemez. ***e.a.-1.*** *deliberate, voluntary, intentional, volitional,* ***2.*** *obstinate, stubborn, contrary, refractory, pigheaded, inflexible, obdurate, adamant, headstrong, perverse, wayward.* ***k.a.-2.*** *obedient, tractable.* ***NOT:*** **WILLFUL**, bildiğinden şaşmayan, asi ve söz dinlemeyen, itaatsiz kimseler için kullanılır: *A willful child who disregarded his parents' advice.* **HEADSTRONG**, yanlış davranışlarda ısrar eden, saçma da olsa zorla kendi istediğini yapan kimseleri niteler: *reckless and headstrong youths.* **PERVERSE**, akılsızca ve çok defa kasten inat olsun diye itaatsizlikte ısrar eden kimselere uygulanır: *perverse out of sheer spite.* **WAYWARD** ise çok defa başkalarının başına dert açan yola gelmez, asi ve itaatsiz anlamına gelir: *a reform school for wayward boys.*

willfully, *zf.* kasten, bile bile, mahsus, inat için.

willfulness, *is.* inatçılık, kasıt, bile bile/ mahsus yapma.

willies, *is., ç. argo* korku, dehşet, ürperme, sinirlilik. *gen.* **the ~** . *That horror movie gave me the ~.* ***e.a.-*** *fright, creeps, jitters, nervousness.*

willing, *sf.* **1.** istekli, gönüllü, isteyerek yapan. *I am ~ to go despite her attitude. He wasn't very ~ to help.* **2.** hazır, razı. *He is ~ to wait. I am quite ~ to tell him.* **3.** seve seve yapılan/verilen/kullanılan vb. *~ obedience.* ***e.a.-*** *1. disposed, inclined, 2. ready, consenting.*

willingly, *zf.* isteyerek, seve seve, gönül rızası ile, bile bile, kasten.

willingness, *is.* gönüllülük, istek(lilik), gönül rızası. **with the utmost ~** : canıgönülden, seve seve, can atarak.

williwaw, *is.* (Macellan Boğazında dağdan denize doğru inen) şiddetli sağnak ve bora. **willie-wa, williwau, willy-waa, willywaw** *ş.d.y.*

will-less, *sf.* **1.** iradesiz, **2.** isteksiz, gönülsüz, **3.** istemeden yapılan, kasıtsız, **4.** vasiyetnamesiz, vasiyetname bırakmadan. *to die ~ .* ***e.a.-2.*** *involuntary.*

will-lessly, *zf.* **1.** iradesi dışında, istemeden, **2.** kasıtsız olarak, **3.** gönülsüzce, istemeye istemeye, **4.** vasiyetname bırakmadan.

will-lessness, *is.* **1.** iradesizlik, **2.** isteksizlik, gönülsüzlük, **3.** kasıtsızlık, **4.** vasiyetnamesizlik.

will-o'-the-wisp, *is.&sf.* **1.** ılgım, bataklık yakamozu, **2.** çekici/aldatıcı boş hayal, muhal (ümit), erişilmesi olanaksız (gaye), **3.** aldatıcı, yanıltıcı, yanlış yola sevk eden. ***e.a.-1.*** *ignis fatuus, 3. deceptive, misleading.*

willow, *is.* **1.** *bot.* söğüt *(Salix)*, **2.** söğüt odunu/kerestesi, **3.** *k.d.* söğütten yapılmış kriket veya beyzbol sopası. **4.** (a) pamuk/yün ditme makinesi, (b) bu makine ile pamuk/yün ditmek, **5. basket ~ = osier ~** : sorkun, sepetçi söğüdü *(Salix viminalis)*, **6. red ~** : kızılsöğüt *(Salix rubra)*, **7. weeping ~** : salkım söğüt *(Salix babylonica)*, **8. white ~** : aksöğüt *(Salix alba)*, **9. ~ pattern** : (çinicilikte) söğüt deseni, **10. ~ ptarmigan = ~ grouse** : bataklık tavuğu *(Lagopus albus)* Arktik bölgede yaşar, serçegillerden ötücü bir kuş, **11. ~ warbler** : söğüt öteğeni *(Phylloscopus trochilus).*

willower, *is.* pamuk/yün diden.

willow herb, *is. bot.* söğüt otu *(Epilobium angustifolium).* Yaprakları söğüt yaprağına benzer, mor çiçekler açan bir bitki.

willowlike, *sf.* söğüt gibi.

willow oak, *is. bot.* söğüt meşesi *(Quercus Phellos).* ABD' nin GB bölgesinde yetişen yaprakları mızrak ucu gibi sivri, kerestesi sert ve makbul bir meşe.

willowware, *is.* söğüt desenli porselen eşya.

willowy, *sf.* **1.** ince, zarif, fidan gibi. *a ~ figure.* **2.** eğilip bükülebilir, **3.** söğütlü, söğüdü bol, söğütlerle dolu. ***e.a.-1.*** *slender, 2. pliant, lithe.*

will power, *is.* azim, sebat, irade gücü. *She has a lot of ~ ~; she won't eat any cake, because she wants to be thin.*

willly-nilly, *sf.&zf.* **1.** ister istemez, çarnaçar. *He'll have to do it ~ .* **2.** kararsız, müteredditi, ikircimli. ***e.a.-*** *2. vacillating, undecided.*

willy-wa = willywaw, *is. bk.:* **williwaw.**

Wilson's snipe, *is. zool.* Amerikan çulluğu *(Capella delicata).* Kızıl kahverengi, siyah ve beyaz tüylü bir çulluk.

wilt[1], *f.* **1.** sol(dur)mak, tazeliğini kaybet-(tir)mek. *The heat ~ed the flowers. The flowers are ~ing for lack of water.* **2.** bitkin/takatsiz/ bîtap düşmek, mecalsiz kalmak. *We ~ed under the hot sun.* **3.** isteği/cesareti kırılmak, **4.** *esk.* **will** fiilinin şimdiki zaman ikinci tekil şahsı: **thou wilt** : sen istiyorsun/istersin. ***e.a.-1.*** *wither.*

wilt[2], *is.* **1.** sol(dur)ma, tazeliğini kaybet-(tir)me, **2.** solgunluk, solukluk, **3.** mecalsizlik, yorgunluk, takatsizlik, bitkinlik, **4. ~ disease** *d.d.* (a) bitki yapraklarını sarartıp solduran bir hastalık, (b) tırtıllarda dokuların sıvılaşmasına yol açan bir virüs hastalığı.

wily, *sf.* **wilier, wiliest** kurnaz, hilekâr, düzenbaz, oyunbaz. *a ~ fox. He's too ~ to be trusted.* ***e.a.-*** *crafty, cunning, artful, sly, designing, devious, foxy, crooked.* ***k.a.-*** *straightforward, open, candid, frank, sincere, honest, artless, guileless.*

wimble, *is.&f.* **-bled, -bling** matkap, burgu (ile delmek).

wimple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** (katolik rahibelerinin kullandığı) uzun baş örtüsü (örtmek), **2.** (başa/boyuna) atkı (dolamak), **3.** *İsk.*

(a) (kumaşta) kat, kırışık, buruşukluk, (b) (nehir/yol) kıvrım, dönemeç, kavis (yapmak), **4.** (su vb.) hârelenmek, kırışmak, dalgacıklar meydana getirmek, **5.** *esk.* peçe örtmek. ***e.a.-3.*** *(a) fold, wrinkle, (b) curve, bend, turn, 5. veil.*

win[1], *f.* **won** (*esk.* ***wan***), **won, winning 1.** kazanmak, elde etmek, ele geçirmek. *He applied for a scholarship and won. He won his post after years of striving. Our army won a great victory.* **~ by a head** : bir at başı farkı ile yarışı kazanmak, **2.** yenmek, galip gelmek. *Who won the war?* **3.** birinci gelmek/olmak. *He won the race. The winning team.* **4.** (büyük gayret sarf ederek bir amaca/sonuca/gayeye/menzile vb.) ulaşmak, varmak, erişmek. *They won the shore through a violent storm. They won the top of the mountain.* **5.** (ödül, ün vb.) kazanmak. *He won the prize being the first to finish the race.* **6.** gönlünü kazanmak, razı etmek, **7.** *gen.* **~ over** : ikna etmek, muvafakatini/desteğini sağlamak, gönül avlamak, kendi tarafına çekmek. *The speech won him over to our side.* **8.** evlenmeye razı etmek, **9. ~ hands down** : kolayca kazanmak/başarmak / yenmek, **10. ~ the day = ~ the field** : başarmak, savaşı kazanmak, galip gelmek, zafere ulaşmak, **11. ~ one's spurs** : kişiliğini kabul ettirmek, **12. ~ out** : başarmak, **13. ~ the toss**: yazı tura atarak kazanmak, **14. ~ through** : başarı ile sonuca ulaşmak. ***e.a.-1.*** *obtain, acquire, achieve, gain. 7. persuade, convince.* ***NOT*** **:** Kazanmak anlamında **WIN**, savaş, yarışma, müsabaka, ödül, mükâfat vb. için kullanılır: *To win a war/ a reward/ a game.* Savaşta düşmanı yenmek anlamında **DEFEAT**, maçta karşı takımı yenmek anlamında ise **BEAT** kullanılır: *The Turks defeated the Greeks in 1922. We beat their team by 8 points.* Emek karşılığı para vb. kazanmak, hak etmek anlamında **EARN** kullanılmalıdır: *He's earning $500 e week:* Haftada 500 dolar kazanıyor. *He worked so hard that he's earned (=he deserves) a rest:* Çok sıkı çalıştı, dinlenmeyi hak etti. *Her sons are both earning now:* Her iki oğlu da şimdi para kazanıyor. **GAIN** (kazanmak, elde etmek, mazhar olmak, vb) para kazanmayı ifade için kullanılmaz, maddî olmayan, elle tutulamayan şeyler için kullanılır: *To gain attention/know-ledge/time/favor/admission to the university.* Rekabet sonucu başarı ve kazancı ifade için **gain** yerine **win** veya **earn** kullanılabilir: *He won/gained/earned the admiration of the whole world by...*

win[2], *gl.f.* **winned, winning** *İsk.* **1.** (odun, ot vb. açık havada) kurutmak, **2.** *bk.:* **winnow.** ***e.a.-*** *dry.*

.win[3], *is.* **1.** zafer, utku, yengi, başarı, **2.** (yarışta vb.) birincilik, birinci gelme, kazanma, **3.** *İsk. bk.:* **wind.**

wince, *is.&f.* **winced, winning** vuruş/darbe vb. den sakınma(k)/çekinme(k), ürkme(k), ürkerek geri çekilme(k). **without ~ing = without a ~** : göz kırpmadan, çekinmeksizin. ***e.a.-*** *flinch, blench, quail.*

wincer, *is.* sakınan, çekinen, ürken.

winch, *is.&f.* vinç, bocurgat (ile kaldırmak).

wincingly, *zf.* ürkerek, geri çekilerek, sakınarak.

wind[1], *is.* **1.** yel, rüzgâr, **2.** fırtına, kasırga, bora, **3.** esinti, hava cereyanı, **4.** nefes, nefesli saza üflenen hava, **5.** nefesli saz/çalgı, **6.** orkestranın nefesli sazları, **7. the ~s** : orkestrada nefesli saz çalanlar, **8.** soluk, nefes. **to catch one's ~** : nefesini toplamak. **Let me get my ~** : Bırak biraz nefes alayım. **9.** nefes alma gücü. *Smoking affected his ~.* **10.** etki, nüfuz. *strong ~s of public opinion.* **11.** ima, haber, ihsas, ipucu. *to catch ~ of a stock split.* **12.** hayvanın kokusunu getiren hava, **13.** boş lâf, saçma söz, hezeyan, **14.** bağırsakta gaz, **15.** pusula yönü, **16. an ill ~** : felâket, hezimet. **It's an ill ~ that blows no good/ nobody any good** : Her işte bir hayır vardır (Kulun gücüne giden hakkında hayırlıdır, bazan fena şeyler iyi sonuç verir). **17. break ~** : yellenmek, osurmak, **18. fair ~** : elverişli rüzgâr, **19. fling to the ~s** : saçıp savurmak, dağıtmak, atmak, **20. get the ~ of** : sezmek, duymak, haber almak, ipuçlarından anlamak, **21. get the ~ up** *k.d.* korkmak, endişelenmek, **22. go like the ~** : rüzgâr gibi hızlı gitmek, **23. have a long ~** : nefesi kuvvetli olmak, **24. have the ~ of** : (a) rüzgâr yönünde olmak, (b) kokusunu almak, (c) üstün durumda olmak, **25. have one's ~ up** : tetik durmak, **26. how the ~ blows or lies = which way the ~ blows**: genel eğilim/temayül, gelecekten beklenen, muhtemel gelişme. *Try to find out how the ~ blows. See how the ~*

blows. **27. in the teeth of the ~ = in the eye of the ~ = in the wind's eye** : rüzgâra/fırtınaya karşı, **28. in the ~** : ufukta, beklenen, olması/vukuu yakın, patlamak üzere. **There's good news in the ~** : İyi haberler bekleniyor. **There is something in the ~** : Ortalıkta bir şeyler dönüyor. **29. into the ~** : rüzgâra karşı, **30. off the ~ :** rüzgâra arkasını vermiş, **31. put the ~ up** *k.d.* korkutmak, endişelendirmek, **32. raise the ~** : gereken parayı hemen temin etmek. *You could raise the ~ by selling your stamp collection.* **33. sail/run before the ~** : rüzgârı geminin arkasına almak, rüzgâr yönünde seyretmek, **34. sail close to the wind** : (a) rüzgâr yönünde gitmek, (b) tehlikeli/şüpheli işlere girişmek. *You are sailing rather close to the ~.* (c) dürüst davranmamak, kalleşlik etmek, **35. take the ~ out of one's sail** : bozum etmek, küçük düşürmek, yelkenlerini suya indirtmek, gururunu kırmak, **36. talk to the ~ :** boşuna nefes tüketmek/harcamak, **37. throw to the ~** : (a) aldırış etmemek, önem vermemek, savsamak, kulak asmamak, (b) saçıp dağıtmak, savurmak. **throw caution to the ~** : sonunu düşünmeden hareket etmek, ihtiyatı elden bırakmak. ***e.a.-1.*** *air, zephyr, breeze, blast, gust,* ***2.*** *gale, storm, hurricane,* ***8.*** *breath, breathing,* ***11.*** *hint, intimation,* ***35.*** *disconcert, deflate, frustrate.*

wind[2], *f.* **1.** havalandırmak, yellemek, havaya/rüzgâra maruz bırakmak, **2.** havayı koklayarak izinden gitmek, **3.** nefesini kesmek. *He hit him in the stomach and ~ ed him.* **4.** nefes aldırmak, dinlendirmek.*They winded their animals at the top of the hill.* **5.** borazan çalmak, boru öttürmek, boru çalarak işaret vermek.

wind[3], *f.* **wound** (veya nadiren **winded**) **winding 1.** kıvrılmak, dolanmak, kıvrıntılar yapmak, kıvrıla kıvrıla gitmek. *The river ~s through the forest.* **2.** sar(ıl)mak, dolaşmak, dola(n)mak, yumak yapmak. **to ~ about** : dolaşmak, yılankavi olmak. **to ~ a cloth round the wounded arm** : yaralı kola bez sarmak. **to ~ wool int a ball** : yünü/ipliği yumak yapmak. **The plant ~s round the pole** : Bitki sırığa sarılıyor. **3.** dön(dür)mek, çevir(il)mek, döndürerek çekmek/yükseltmek/indirmek. *to ~ the bucket out of the well. to ~ down the car window. to ~ the handle.* **4.** gizlice sokulmak, **5.** eğ(ril)mek, bük(ül)mek, **6.** (saat vb.) kurmak. *to ~ a clock.* **7.** *gen.* **~ up** : vinç ile kaldırmak, **8.** *gen.* **~ from/off** : (makara, yumak vb.) çözmek, açmak. *She wound the thread off the bobbin.* **9. ~ one's way into s.o.'s affections** : birisinin gözüne girmek/sevgisini kazanmak, **10. ~ s.o. round one's little finger** : birisini parmağında oynatmak, ona her istediğini yaptırmak, **11. ~ down** : (a) yavaşlamak, (b) araba penceresini açmak, **12. ~ its way** : dolaşıp gitmek, **13. ~ off** : (bir makaradan/iğden) boşaltmak veya ötekine sarmak, **14. ~ up** : (a) heyecanlandırmak, heyecana getirmek, sinirleri gerilmek. *He was all wound up before the exam.* (b) sonuçlandırmak, bitirmek, sona erdirmek, sonuca bağlamak, halletmek. **How does the play ~ up** : Piyes nasıl bitiyor? **to ~ up the campaign** : kampanyayı sona erdirmek, (c) (işleri) yoluna koymak, düzenlemek, tanzim/tasfiye etmek. **to ~ up one's affairs** : işlerini düzenlemek. **~ up a company** : bir şirketi tasfiye etmek, (d) (beysbol) topu atmak için kolu kaldırmak, (e) sarmak, yumak/kangal yapmak, (f) kurmak. ***e.a.-1.*** *bend, turn.*

wind[4], *is.* **1.** sar(ıl)ma, çevir(il)me, dön(dür)me, bük(ül)me, kıvırma, kıvrılam, kıvrılarak gitme. **If you give it another ~ , you will break the mainspring** : Bir defa daha döndürürsen ana yayı kırarsın. **2.** sarım, halka, çevrim, döngü, devir, büklüm.

windable, *sf.* sarılabilir, döndürülebilir, kurulabilir, bükülebilir.

windage, *is.* **1.** (mermi) rüzgâr etkisiyle sapma, **2.** bu sapmayı tashih için nişangâhın ayarlanma miktarı, tüfek namlusu ile mermi arasındaki çap farkı, **3.** *den.* geminin rüzgâra maruz kalan yüzeyi, **4.** hızlı giden bir cismin hasıl ettiği rüzgâr.

windbag, *is.* **1.** *argo* geveze, lâf ebesi, lâfazan, çenesi düşük, çene kavafı, dilli düdük, çalçene, **2.** gaydanın tulumu, **3.** *argo* göğüs. ***e.a.-3.*** *chest.*

wind-bell, *is.* **1.** yel çanı, rüzgârla çalınan çan, **2.** *gen.* **~s** : iple asılı ve rüzgârla birbirine çarpıp şıngırtılar çıkaran cam ve maden parçaları.

windblown, *sf.* **1.** rüzgârla savrulmuş, dağınık. ~ *hair.* **2.** rüzgâr etkisiyle eğrilmiş (ağaç), **3.** kâkül biçiminde.

wind-borne, *sf.* rüzgârla sürüklenen/taşınan. ~ *pollen/seed.*

windbound, *sf.* şiddetli zıt rüzgâr etkisiyle yoluna devam edemeyen (bot, gemi, vb.).

windbreak, *is.* yel çiti, yelkıran, rüzgârdan koruyan ağaçlık veya çalılık.

Windbreaker , *is.* rüzgâra karşı koruyan spor ceket. Brit: **windcheater** *d.d.*

wind-broken, *sf. vet.* soluğan (at).

windburn, *is.&f.* **1.** yel yanığı, rüzgâr yanığı, fazla rüzgâra maruz kalan deride görülen kızarıklık, **2.** yel yanığı olmak. **windburned = windburnt** : yel yanığı olmuş.

windcharger, *is.* yel dinamosu, rüzgâr kuvveti ile elektrik üreten ve akümülatör dolduran cihaz.

windchest, *is.* hava düzengeci, bir organa hava sağlayan düzen.

wind chill, *is.* üşüme: soğuk hava ve rüzgârın duyurduğu soğukluk. **chill factor** *d.d.*

wind-chill, *sf.* üşümüş.

wind cone, *is.* yel yöngeli, yel tulumu/konisi: hava alanlarında vb. rüzgâr yönünü gösteren direğe asılı koni biçiminde içi boş kumaş. **windsock** *d.d.*

winddried, *sf.* rüzgârda kurutulmuş.

winded, *sf.* **1.** ... nefesli/soluklu. **short-winded** : nefesi daralan, **broken-winded** : kesik nefesli, nefesi kesilmiş, **2.** soluğu kesilmiş/tıkanmış, soluksuz.

windedness, *is.* soluğu kesilme/tıkanma, soluksuzluk.

winder, *is.* **1.** çıkrıkçı, bükücü, sarıcı, **2.** helezonî merdiven basamağı, **3.** sarmaşık, sarılgan asma, sarılan bitki, **4.** kurgu, kurma düzeni.

windfall, *is.* **1.** rüzgârın düşürdüğü şey/meyva, **2.** devlet kuşu, umulmadık yerden gelen para/servet vb. **3.** ağaçları rüzgârdan devrilmiş koru.

windflaw, *is.* keskin rüzgâr, kısa süreli anî fırtına.

windflower, *is. bot.* gelincik çiçeği, dağ lâlesi *(Anemone).*

windgall, *is. vet.* atlarda bilek şişmesi. **~ed** : bileği şiş.

wind gap, *is.* dağ boğazı: dağlar arasında akarsu geçmeyen boğaz.

wind gauge, *is.* **1.** yel ölçütü: rüzgâr hızını ölçen alet, **2.** düzelteç: tüfekte nişan noktasını rüzgâr hızına göre düzeltme taksimatı. ***e.a.-1.*** *anemometer.*

wind harp, *is. bk.:* **aeolian harp.**

windhover, *is. zool.* kerkenez. ***e.a.-*** *kestrel.*

windily, *zf.* **1.** rüzgârlı/fırtınalı bir şekilde, **2.** gevezelikle, övüngenlikle, **3.** hızla, rüzgâr hızı ile, (ilgili sıfat: **windy**).

windiness, *is.* **1.** rüzgârlılık, fırtınalı olma, **2.** gevezelik, övüngenlik, boşboğazlık, **3.** çabukluk, hızlılık.

winding[1], *is.* **1.** sarma, dolama, kurma, döndürme, **2.** dönemeç, dolambaç, **3.** sargı, sarım, dolam, **4.** *elekt.* sargı, bobin. **a series ~** : seri sargı, seri bobin.

winding[2], *sf.* **1.** kıvrımlı, kıvrıntılı, sarmal, dolambaçlı, **2.** helezonî, helisel, helis biçiminde (merdiven vb.), **3. ~ frame** : iplik sarma makinesi, **4. ~ sheet** : kefen.

windingly, *zf.* kıvrılarak, dönerek, helezonî biçimde

windingness, *is.* kıvrım(lılık), dolambaç (lılık), helisellik.

wind instrument, *is. müz.* nefesli çalgı/saz.

windjammer, *is. k.d.* **1.** *den.* yelkenli gemi, **2.** yelkenli tayfası, **3.** *argo* geveze, zevzek, boşboğaz. ***e.a.-3.*** *chatterbox.*

windlass, *is.&f.* **1.** bocurgat, ırgat, kuyu çıkrığı, **2.** ırgatla/ çıkrıkla çekmek/kaldırmak.

windle, *is.&f. Brit.- k.d.* **1.** sepet, **2.** (iplik) eğirmek, bükmek, **3.** iğ, çıkrık, eğirme/bükme/sarma aleti. ***e.a.-1.*** *basket,* ***2.*** *wind.*

windless, *sf.* **1.** durgun, sakin, rüzgârsız. *a ~ day.* **2.** soluksuz, soluğu/nefesi kesilmiş/tıkanmış. ***e.a.-1.*** *calm, breezeless.*

windlessly, *zf.* **1.** durgunca, rüzgârsız bir şekilde, **2.** soluğu kesilmiş hâlde, soluksuzca.

windlessness, *is.* **1.** durgunluk, rüzgârsızlık, **2.** soluksuzluk, soluk kesilmesi/tıkanması.

windlestraw, *is. Brit.- k.d.* **1.** sap, kurumuş ot sapı, **2.** sırık (boylu), ince ve uzun boylu kimse.

wind load, *is.* rüzgâr yükü: rüzgârdan dolayı yapıya binen ilâve yük.

windmill, *is.&f.* **1.** yel değirmeni, **2.** *ABD* **pinwheel** *d.d.* fırıldak, **3.** hayalî düşman/haksızlık. **to fight ~s = to tilt at ~s** : hayalî düşmanlarla/haksızlıklarla mücadele etmek, donkişotluk yapmak, **4.** *hv.* (uçak motoru) rüzgâr etkisi ile dönmek.

window, *is.&f.* **1.** pencere (takmak). *the front ~ . a car ~ .* **2.** pencere camı veya çerçevesi. *to break a ~ .* **3.** (a) **shop ~ = show ~** *d.d.* vitrin, gişe, (b) pencereye benzer boşluk, **4. bay ~** : (a) cumbalı pencere, (b) *argo* göbek. **dormer ~** : tavanarası penceresi. **ticket ~** : bilet gişesi, **5. ~ blind** : güneşlik, **6. ~ box** : (pencereye konulan) çiçeklik, **7. ~ dresser** : vitrinci, vitrinleri düzenleyip süsleyen kimse, **8. ~ dressing** (a) vitrin düzenleme/süsleme, (b) gösteriş, göz boyama, **9. ~ frame** : pencere çerçevesi, **10. windowpane** : pencere camı, **11. ~ sash** : pencere sürgüsü, pencere kapağı/kanadı, pencere kasası, **12. ~ seat** : (a) pencere içinde/yanında oturulacak yer, (b) (tren/vapur vb.de) pencere yanındaki koltuk. *Please reserve a ~ seat for me.* **13. ~ shade** : gölgelik, pancur, **14. ~ sill** : pencere eşiği.

windowed, *sf.* (a) pencereli, (b) oymalı, (c) delikli, delik deşik.

windowless, *sf.* penceresiz.

window-shop, *gs.f.* **-shopped, -shopping** vitrinlere bakmak. **~er** : vitrinlere bakan kimse.

windpipe, *is.* nefes borusu.

wind-pollinated, *sf. bot.* rüzgârla döllenen.

wind-pollination, *is. bot.* rüzgârla döllenme.

windproof, *sf.* yel geçirmez, rüzgâra dayanıklı.

wind rose, *is.* rüzgâr gülü.

windrow, *is.&f.* **1.** tarlada sıra sıra biçilip yere serilmiş ekin, **2.** rüzgârın sürükleyip yığdığı yaprak dizisi, **3.** (tohum ekmek için açılan) saban izi, **4. wind slash** *d.d.* ağaçları rüzgârla devrilmiş arazi.

windsail, *is.* **1.** yel değirmeni yelkeni, **2.** bez manika, gemide alt bölmelere hava göndermeye yarayan tente.

wind scale, *is.* yel ölçeği, rüzgâr hızı ölçeği (Beaufort ölçeği gibi).

wind-screen, *is. Brit. bk.:* **windshield.**

windshield, *is.* **1.** (oto) yel siperi, ön cam, siper camı, **2. ~ wiper** : ön cam sileceği.

windsock = wind sleeve, *is. bk.:* **wind cone.**

Windsor, *is.* **1.** İngiltere'de Windsor şehri. **New Windsor** *d.d.* **2.** Ontario (Kanada)'da bir şehir, **3.** (1917' den beri) İngiliz krallık hanedanı, **4. ~ chair** : tahta çubuklardan yapılmış koltuk, **5. ~ knot** : üçgen kravat bağı, **6. ~-soap** : ucuz kahverengi tuvalet sabunu, **7. ~ tie** : Windsor boyun bağı: siyah ipekten, gevşek olarak boyuna bağlanan kravat.

windstorm, *is.* fırtına, kasırga.

windsucker, *is. vet.* yemlikısıran at.

wind-sucking, *is. vet.* yemlik ısırma hastalığı. ***e.a.- cribbing.***

windsurfing, *is.* oynak yelkencilik.

wind-swept, *sf.* rüzgârlı, rüzgâra açık/maruz. *a ~ beach.*

wind tee, *is.* (hava alanında) T şeklinde yel yöngeli.

wind tunnel, *is. hv.* yel tüneli.

windup, *is.* **1.** kapanış, bitiş, sonuç, netice, sona erme, **2.** (beysbol) topu atmak için kolu kaldırma.

wind vane, *is. bk.:* **vane** (1).

windward, *sf.&zf.&is.* **1.** yel yönünde, yelin estiği yöne dönük. *bk.:* **leeward, 2.** yel yönü, yelin estiği yön, **3.** yele dönük taraf, **4. to ~ of**: -den üstün durumda.

windy, *sf.* **windier, windiest 1.** yelli, rüzgârlı, fırtınalı. *a ~ day.* **2.** rüzgâra maruz, rüzgârı çok, açık. *a ~ hill.* **3.** hızlı, rüzgâr gibi. *a ~ tempest of activity.* **4.** geveze, zevzek, boşboğaz, övüngen, lâf ebesi. *a ~ speaker. a ~ speech.* **5.** *Brit.- argo* endişeli, korkak, işkilli. ***e.a.- 4.*** *verbose, bombastic, pompous,* ***5.*** *frightened, fearful, nervous.*

wine[1], *is.* **1.** şarap, **2.** meyve şarabı. *current ~ .* **3.** şarap rengi, **4. new ~ in old bottles**: eskiye eklenen yenilik/yeni şey, **5. ~ cellar** : şarap mahzeni/deposu, şarapçı dükkânı, **6. ~ measure** : şarap ölçü sistemi, 1 galonu 231 inç küp olan eski İngiliz sıvı ölçeği. **7. ~ merchant** : şarap tüccarı, **8. ~ palm** : şarap hurması, **9. ~ press = ~ presser** : üzüm cenderesi, **10. ~ vinegar** : üzüm sirkesi, **11. Adam's ~** : su.

wine[2], *sf.* şarap renginde, koyu kırmızı.

wine[3], *f.* **wined, wining** **1.** şarap içmek, **2.** şarap ikram etmek/içirmek, **3.** ~ **and dine** : ziyafet vermek, ağırlamak, ikram etmek, bol bol yedirip içirmek/yeyip içmek.

winebibber, *is.* şarap ayyaşı.

winebibbing, *is.&sf.* çok şarap içme/ içen.

wineless, *sf.* şarapsız.

wine-bin, *is.* şarap rafı.

wine-cooler, *is.* şarap soğutucu, şarabı buzda soğutmaya mahsus kap.

wineglass, *is.* şarap kadehi.

wineglassful, *is., ç.* **-fuls** şarap kadehi dolusu, takriben 2 ons veya 56 cm^3 .

winegrower, *is.* bağcı, şarap üzümü yetiştiren, bağda/şaraphanede çalışan kimse.

winegrowing, *is.* bağcılık, şarap üzümü yetiştirme.

winery, *is., ç.* **-eries** şaraphane, şarap fabrikası.

Winesap, *is.* **1.** kırmızı elma ağacı, **2.** kırmızı elma.

wineshop, *is.* şarap(çı) dükkânı.

wineskin, *is.* şarap tulumu, şarap koymaya mahsus keçi derisinden yapılmış tulum.

wine-taster, *is.* şarap çeşnicisi. **wine tasting** : şarap tatma/deneme.

wine whey, *is. Brit.* kesilmiş süt ve şaraptan yapılmış içki.

wing[1], *is.* **1.** kanat, **2.** *k.d.* kol, **3.** *As.* yan, cenah, **4.** uçuş, **5.** *hv.* uçak kanadı, **6.** uçuş/ ilerleme/seyahat aracı/aleti, **7.** *mim.* ek bina, binanın yan çıkıntısı, **8.** koltuk kolu, **9.** *ABD* uçak müfrezesi, **10.** açıkta oynayan futbolcu, **11.** *tiy.* yan oda, **12.** *anat. bk.:* **ala.** *the ~s of the sphenoid.* **13.** *bot.* (a) tohum vb. de kanat şeklindeki çıkıntı, (b) kelebek yapraklı çiçeklerin yan yaprağı, **14.** kapı kanadı, **15.** ok tüyü, **16.** (politikada) kanat, siyasî grup. *bk.:* **left wing, right wing. 17. clip one's ~s** : kanatlarını kırpmak, engel olmak, **18. give/lend ~s to** : kanatlandırmak, kanat takmak, hızlandırmak, uçurmak. **Fear lent me ~s** : Korku beni adetâ kanatlandırdı. **19. on the ~** : uçmakta, uçuşta. **on the ~s of the wind** : rüzgâr gibi, çok hızlı, **20. sprout ~s** : kanatlanmak, uçup gitmek, **21. take the ~** : havalanmak, uçmak, uçuşa geçmek, **22. under one's ~** : himayesi altında, ... tarafından korunan, **23. win one's ~s** *hv.* ehliyet almak, **24.** ~ **and** ~ *den.* kanat gibi açılmış yelkenle, **25.** ~ **beat** : kanat çırpma, **26.** ~ **bolt** : kelebekli cıvata, **27.** ~ **case** = ~ **cover** *biy.* kanat kını, böcek kanadının kabuğu, **28.** ~ **chair** : arkası ve yanları yüksek koltuk, **29.** ~ **collar** : resmî elbiseyle giyilen uçları kıvrık gömlek yakası, **30.** ~ **commander** : (İngiliz Hava Kuvvetlerinde) filo komutanı (yarbay), (b) ABD Hava ve Deniz Kuvvetlerinde) kanat/cenah komutanı, **31.** ~ **coverts** : kanat tüyleri, **32.** ~ **dam** : yön değiştirici kanat, su akışının yönünü değiştiren engel, **33.** ~ **flap** : kanatçık, uçak kanadının kalkış ve iniş hızlarını düzenleyen hareketli parçası, **34.** ~ **flat** : kulis, sahne gerisi panosu, **35.** ~ **load** = ~ **loading** : kanat yükü, kanatların yüzey birimine isabet eden uçak ağırlığı, **36.** ~ **nut** : kelebekli somun, **37.** ~ **shooting** : uçan kuşu avlama, **38.** ~ **shot** : (a) uçan kuşa sıkılan tüfek, (b) uçan kuş avcısı, **39.** ~ **tip** : (a) kanat ucu, (b) kenarı kıvrık ayakkabı burnu demiri.

wing[2], *f.* **1.** kanat takmak, kanatlan(dır)mak, **2.** uç(ur)mak, uçarak geçmek, **3.** havadan/ uçarak nakletmek/götürmek, **4.** kanadından yaralamak. *to ~ a bird.*

wingback, *is. futbol* açık.

wing-ding, *is. argo* gürültülü eğlence.

winged, *sf.* **1.** kanatlı, **2.** kanat gibi çıkıntısı olan. *a ~ seed.* **3.** tez, çabuk, hızlı, uçucu, ulvî, yüce. *~ sentiments.* **4.** kanadı kırık (kuş), **5.** kolundan yaralı.

wingedly, *zf.* kanatlanmış gibi, çabucak, hızla.

wing-footed, *sf.* **1.** hızlı, çabuk koşar, ayakları kanatlı, **2.** *zool.* ayakları uçmaya yarayan.

wingless, *sf.* **1.** kanatsız, **2.** kanatları gelişmemiş, bodur kanatlı.

winglessness, *is.* kanatsızlık.

winglet, *is.* **1.** kanatçık, **2.** *zool. bk.:* **alula.**

wings, *is.* havacılara verilen kanat şeklinde arma.

wingspan, *is.* (uçak) kanat açıklığı/genişliği.

wingspread, *is.* (kuş vb.) kanat açıklığı/ genişliği.

wingy, *sf.* **1.** kanatlı, **2.** tez, çabuk, kuş gibi.

winish, *sf.* şarabımsı, şarap gibi.

wink [1], *f.* **1.** göz kırpmak, **2.** göz kırparak işaret etmek. **He ~ed at her, and she knew he was onlypretending to be angry** : Göz kırpmasından mahsus kızmış gibi göründüğünü anladı. **3.** kırpışmak, **4.** pırıldamak, yanıp sönmek. *The city lights ~ed in the distance.* **5.** *gen.* **~ back/ out** : gözlerini kırpıştırarak çıkarmak. *He ~ed something out of his eye.* **6. ~ at** : görmezlikten gelmek, göz yummak, boş vermek, aldırış etmemek, umursamamak. *It is time for public-spirited citizens to stop ~ing at the misappropriation of tax money.* ***e.a.- 1-3.*** *blink,* ***4.*** *twinkle, gleam.*

wink[2], *is.* **1.** göz kırpma, **2.** göz işareti, **3.** an, lâhza, göz açıp kapayıncaya kadar geçen zaman. *I'll be there in a ~.* **I didn't sleep a ~ last night because of the thunderstorm** : Dün gece fırtına yüzünden hiç uyuyamadım (göz kırpmadım). **4.** pırıltı, kırpışma, yanıp sönme, **5.** oyun diski, **6. forty ~s** *k.d.* kısa uyku, *k.d.* şekerleme.

winker, *is.* **1.** göz kırpan, **2.** atlara mahsus göz siperi, **3.** *argo* kirpik, **4.** kuşlarda göz perdesi.

winkers, *is. k.d.* (otomobilde) çakar ışıtacı, dönüş işaret lâmbası: yanıp sönerek sağa/ sola dönüleceğini gösteren lâmba. ***e.a.-*** *blinkers.*

winkle, *is.&f. Brit.* **1.** bir tür deniz salyangozu, **2. ~ out** *k.d.* bir şeyi/kimseyi zorla meydana çıkarmak, (sır, haber vb.) zorla koparmak/ almak. *At last I ~d the truth out of him. We'll ~ him out of there.* ***e.a.-1.*** *periwinkle.*

winnable, *sf.* kazanılabilir, başarılabilir, elde edilebilir, yenilebilir, galip gelinebilir. **The war is not militarily ~** : Savaş, askerlik bakımından kazanılamaz.

winner, *is.* kazanan, yenen, galip gelen. **~ circle** : at yarışında kazananların ödül alırken durdukları yuvarlak yer. ***e.a.-1.*** *victor.*

winning, *is.&sf.* **1.** kazanma, yenme, galip gelme, **2.** *gen.* **~ s** : kazanç, kazanılan para, **3.** kazanan, yenen, galip, muzaffer, **4.** cazip, çekici, alımlı, sevimli, lâtif, hoş. *a ~ smile.* **5. ~ hazard** : topu deliğe sokan vuruş. **~ post** : yarışın bitiş noktasını işaretleyen kazık. **~ stroke** : başarı kazandıran vuruş. ***e.a.-3.*** *victorious, successful,* ***4.*** *attractive, captivating, charming, engaging, pleasing, winsome.* ***k.a.- 1.&3.*** *losing.*

winningly, *zf.* **1.** yenerek, yenecek şekilde, **2.** çekici/cazip/sevimli bir şekilde, cezp ederek, çekerek, alımlıca.

winningness, *is.* **1.** yenme, galibiyet, zafer, **2.** çekicilik, sevimlilik, alımlılık.

winnow[1], *f.* **1.** (harman/tahıl) savurmak, buğdayı savurup tanelerini ayırmak, **2.** yabalamak, **3.** rüzgârla toz, saman vb. den temizlemek, **4.** elemek, inceleyip ayıklamak, **5.** *gen.* **~ out** : iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan ayırmak, **6.** kanatlarını çırpmak, uçmak. ***e.a.- 4.*** *sift, analyze,* ***5.*** *distinguish, sort,* ***6.*** *flap, fly.*

winnow[2], *is.* **1.** yaba, harman savurma aleti, **2.** harman savurma, tanelerini ayırma.

winnower, *is.* harmancı, harman savuran.

winnowing machine, *is.* harman savurma makinesi.

wino, *is., ç.* **vinos/ vinoes** *argo* ucuz şarap içen ayyaş.

winsome, *sf.* sevimli, çekici, cazip, cana yakın, alımlı, şen, neşeli, hoş, lâtif. *a ~ smile. a ~ appearance. a ~ girl.* ***e.a.-*** *winning, engaging, charming, pleasing, attractive, nice-looking, bright.*

winsomely, *zf.* sevimli/çekici/hoş/alımlı bir şekilde.

winsomeness, *is.* sevimlilik, çekicilik, alımlılık, şenlik, cana yakınlık.

winter[1], *is.* **1.** kış. **a hard ~ = a very cold ~** : şiddetli kış, karakış. **a mild ~** : hafif kış. **an open ~** : havaların iyi gittiği kış. **depth of ~** : kış ortası, zemheri, karakış. *One ~ we went to Bursa.* **Last ~** : geçen kış. **~ clothes**: kışlık elbiseler (İlgili sıfat: **hibernal, hiemal**), **2.** soğuk hava. *a touch of ~ .* **3.** yaş, ömrün bir yılı. **A man of sixty ~s** : Altmış yaşında bir adam. **4.** ömrün son yılları, bir şeyin son safhası, zeval, çöküntü dönemi. *The ~ of our discontent.*

winter[2], *sf.* **1.** kış+, kışa özgü, kışlık, **2.** baharda ürün verecek şekilde güzün ekilen, **3.** (meyve, sebze, vb.) kışa dayanan, **4. ~ aconite** *bot.* sarı düğün çiçeği *(Eranthis hyemalis),* **5. ~ barley** : kışlık arpa, güzün ekilip yazın erken biçilen arpa, **6. ~ cactus** *bot.* subayra *(Epiphyllum grandiflora),* **7. ~ cherry** *bot.* güveyfeneri *(Physalis),* **8. ~ flounder** *zool.* kış pisisi *(Pseudopleuronectes americanus).* K A-

merika Atlantik kıyılarında kışın avlanan pisi balığı, **9.** ~ **lamb** : kış kuzusu, **10.** ~ **melon** *bot.* kış kavunu *(Cucumis melo inodorus),* **11.** ~ **quarters** : kışla, kışlak, kışlık konut, **12.** ~ **savory** : kış kekiği, **13.** ~ **season** : kış mevsimi, **14.** ~ **solstice** *astr.* gün dönümü, 22 Aralık, **15.** ~ **sports** : kış sporları, **16.** ~ **squash** *bot.* bal kabağı, helvacı kabağı *(Cucurbita maxima, C. moschata),* **17.** ~ **wheat** : güzlük buğday, güzün ekilip yazın erken biçilen buğday.

winter[3], *gs.f.* **1.** kışlamak, kışı geçirmek. *We plan to ~ in Italy.* **2.** kışlatmak, kışın muhafaza etmek/ barındırmak/beslemek. *The cows are ~ing in the barn.*

winterberry, *is.*, *ç.* **-berries** *bot.* kış defnesi *(Ilex).* K Amerika'da yetişen kırmızı meyveli, kışa dayanıklı bitki.

winterbourne, *is.* yağmur kanalı, yalnız yağmur yağınca dolan kanal.

winterer, *is.* kışlayan, kışı geçiren.

winterfeed[1], *f.* **-fed, -feeding 1.** (davar, sığır vb.) kışın (ahırda/ağılda) beslemek. *He winterfed the animals.* **2.** (kışın hayvanlara arpa/ mısır/saman/ot vb.) vermek/yedirmek. *We winterfed corn and oats to the animals.*

winterfeed[2], *is.* kışlık hayvan yemi.

wintergreen, *is.* **1.** *bot.* keklik üzümü *(Gaultheria procumbens).* KD Amerika'da yetişir, beyaz çan biçimi çiçek açar, böğürtlene benzer kırmızı meyveli, tırmanıcı bitki. Yapraklarından güzel kokulu bir yağ çıkarılır. **2.** keklik üzümü yaprağından çıkarılan yağ, **3.** bu yağın kokusu, **4.** pirola *(Pyrola),* **5.** ~ **oil** *bk.:* **methyl salicylate.**

winterish, *sf.* kış gibi, kışı andıran.

winterization, *is.* kış hazırlığı, kışa hazırlama.

winterize, *gl.f.* **-ized, -izing** kışa hazırlamak (otomobile antifriz koymak, binayı soğuğa karşı izole etmek vb.). *To ~ an air conditioner.*

winterkill, *is.&f. ABD* **1.** soğuktan/donarak ölme(k), kışta kalma(k), **2.** soğuk vurma(k).

winterless, *sf.* kışsız, kışı olmayan.

wintertide, *is. bk.:* **wintertime.**

wintertime, *is.* kış mevsimi.

wintery, *sf.* **-terier, -teriest** *bk.:* **wintry.**

wintle, *gs.f.* **-tled, -tling** *İsk.* yuvarlanmak, sallanmak. ***e.a.*** *- roll, swing.*

wintrily, *zf.* kış gibi.

wintriness, *is.* kışa benzerlik, soğukluk.

wintry, *sf.* **-trier, -triest** kış+, kışa özgü, kışa benzer/yakışır, kışı andıran, kış gibi, pek soğuk. ~ *skies* **wintery** *d.d.*

winy, *sf.* **winier, winiest 1.** şarabımsı, şarap gibi, şaraba benzer, şarap tadında, **2.** şaraptan sarhoş olmuş, şarap başına vurmuş, içkili.

winze, *is.* **1.** maden ocağında iki ana geçit arasındaki meyilli dar geçit, **2.** *İsk. bk.:* **curse, oath.**

wipe[1], *gl.f.* **wiped, wiping 1.** silmek. ~ *your feet/shoes (on the mat).* ~ *your nose (on/ with your handkerchief). He ~d the furniture with a damp cloth.* **2.** *gen.* ~ **off/out** vb. : silerek temizlemek. ~ *the dirt off your shoes.* ~ *the dust from the picture.* ~ **down** : evin bir kısmını ıslak bezle silmek. *to ~ down the walls.* **3.** *gen.* ~ **away/off** : silmek, silip kurulamak/ çıkarmak. ~ **away tears** : gözyaşlarını silmek. ~ *that smile off your face!* ~ **off** : tasfiye etmek, temizlemek. *to ~ off a debt.* **4.** *gen.* ~ **from** : unutmak, (hafızadan) silmek, uzaklaştırmak. *to ~ a thought from one's mind.* **5.** sürmek, sıvazlamak. *He ~ d his hand across his brow.* **6.** *argo* vurmak. ~ *s.o.'s face with a stick.* **7.** ~ **out** : (a) yok etmek, mahvetmek, yıkmak, silip süpürmek, kökünü kazımak. *The earthquake ~d out the entire. city. The doctors are searching for a cure that will ~ out cancer.* (b) *k.d.* öldürmek, katletmek.*They ~d him out to keep him from appearing as a witness.* (c) silmek, (içini) temizlemek. *to ~ the bath out.* **8.** ~ **one's boots on** : hor/ hakir görmek, horlamak, aşağılamak, tahkir etmek, **9.** ~ **one's eye** *k.d.* başkasından önce davranmak, sırasını kapmak, **10.** ~ **the floor with s.o.** = ~ **the ground with s.o.** *k.d.* (a) birini rezil etmek, utandırmak, utancından yerin dibine geçirmek, (b) yere sermek, tamamıyla yenmek, pestilini çıkarmak, **11.** ~ **up** : (a) (dökülen sıvıyı vb.) silip kurutmak, (kir, leke vb.) çıkarmak, temizlemek, (b) (yıkanmış tabak vb.) kurulamak. ***e.a.-4.*** *erase,* ***5.*** *rub,* ***6.*** *strike,* ***7.*** *(a) destroy, demolish, (b) kill, murder,* ***10.*** *(b) dry.*

wipe[2], *is.* **1.** silme, siliş. **She gave a few quick ~s to the furniture** : Mobilyayı alelâcele siliverdi. **2.** temizleme, **3.** ovma, ovuşturma, sürtme, **4.** mendil, havlu, kurulama bezi, **5.** *argo* vuruş, tokat, dayak, **6.** *argo* istihza, alay. ***e.a.- 3.*** *rub,* ***5.*** *blow, strike,* ***6.*** *gibe, jeer.*

wiper, *is.* **1.** silen, kurulayan, temizleyen, **2.** silme/kurulama bezi, havlu, mendil, **3.** *elekt.* kontak kolu, **4.** silici, silme aleti, silecek, **5.** *mak.* dirsekli makara, **6. windshield** ~ : silgiç, silecek, ön cam silgisi.

wire[1], *is.* **1.** tel, **2.** tel örgü, telden yapılmış şey, **3.** kablo, elektrik/telefon/telgraf teli, **4.** *den.* çelik halat, **5.** telgraf(name), **6.** *k.d.* telgraf. **to send (a message) by** ~ : telgraf çekmek, telgrafla (haber) göndermek, **7.** müzik aleti teli, **8.** (at yarışı) bitiş hattı, **9.** (kâğıt hamurunun üzerine serildiği) tel elek, **10.** (gizlice kullanılan) nüfuz, *argo* torpil. **pull ~s** *k.d.* torpil patlatmak, nüfuz kullanarak elde etmek, perde arkasından ipleri çekmek, **11. the** ~ : telefon. **There's someone on the** ~ **for you** : Biri telefonda seni arıyor. **12. under the** ~ : kılı kılına, son anda/dakikada. **to get in under the** ~ : son anda/kılı kılına yetişmek, **13.** ~ **brush** : tel fırça, **14.** ~ **cloth** : elek teli, **15.** ~ **cutter** : tel keskisi, **16.** ~ **entanglement** *As.* dikenli tel mania, **17.** ~ **gauge** : tel ölçeği, tel mastarı, tel kalınlığı, **18.** ~ **gauze** : tel örgü, **19.** ~ **glass** : telli cam, **20.** ~ **grass** *bot.* ince çayır *(Cynodon Dactylon),* **21.** ~ **recording** : tel ile ses kaydı, tele kaydedilen ses, **22.** ~ **rope** : tel halat, tel kablo, **23.** ~ **service** : haber ajansı, **24.** ~ **wheel** : telli çark, yuvarlak tel fırça, **25. barbed** ~ : dikenli tel, **26. bare** ~ : çıplak tel, **27. dead** ~ : akımsız tel, **28. live** ~ : akımlı tel, *mec.* pek faal kimse.

wire[2], *f.* **wired, wiring 1.** tel çekmek, tel ile donatmak, **2.** kablo çekmek, elektrik donanımı yapmak, **3.** tel ile bağlamak. *He ~d the halves together.* **4.** *k.d.* telgraf çekmek, tellemek, telgrafla (haber, para vb.) yollamak. *Please ~ the money at once. ~ her to come home. He ~d me (about) the results of the examination.* **5.** tele dizmek. *to ~ beads.* **6.** tel tuzakla yakalamak, **7.** kroke oyununda topu telin arkasına getirerek vurulmasını önlemek.

wired, *sf.* tellenmiş, telle bağlanmış, telleri/kabloları çekilmiş, tel örgü içine alınmış.

wiredancer, *is.* ip cambazı.

wiredancing, *is.* ip cambazlığı.

wiredraw, *gl.f.* **-drew, -drawn, -drawing 1.** haddeden çekmek/geçirmek, haddeden çekip tel yapmak, çekip uzatmak, **2.** tartışmayı/sözü çok uzatmak.

wiredrawer, *is.* haddeci, haddeden çeken.

wirehair, *is.* dik tüylü fino. **wire-haired terrier** *d.d.*

wire-haired, *sf.* dik/sert tüylü/kıllı. ~ **pointing griffon** *bk.:* **griffon**[1] (1).

wireless, *sf.&is.&f.* **1.** telsiz, **2.** *Brit.* radyo (alıcısı), **3.** telsiz telefon/telgraf (ile haberleşmek), **4.** telsizle alınan/gönderilen haber, **5.** *Brit.* radyo yayını/programı, **6.** ~ **telegraph** : telsiz telgraf. ~ **telephone** : telsiz telefon.

wireman, *is., ç.* **-men** elektrik tesisatçısı, hatbakıcı.

Wirephoto , *is., ç.* **-tos 1.** radyofoto, telsizle resim gönderen düzen, **2.** telsizle gönderilen resim.

wirepuller, *is.* **1.** tel çeken, **2.** gizlice nüfuz kullanan, torpil patlatan.

wirepulling, *is.* **1.** tel çekme, **2.** gizlice nüfuz kullanma, torpil patlatma.

wiretap, *is.&f.* **-tapped, -tapping 1.** (telgraf/telefon haberleşmesini) gizlice çalma(k)/dinleme(k), **2.** haberleşmeyi gizlice dinleyerek delil elde etme(k).

wiretapper, *is.* (gizlice hatta bir cihaz bağlayarak) konuşmaları dinleyen, haber çalan.

wiretapping, *is.* gizli dinleme, haber çalma.

wirework, *is.* telkâri, tel işi tellerle yapılmış eşya.

wireworker, *is.* tel işçisi.

wireworks, *is., ç.* **-works** tel fabrikası, tel eşya yapım evi.

wireworm, *is.* **1.** tel kurdu, bitkilerin köklerine arız olan sarı tele benzer ince kurt, **2.** *bk.:* **stomach worm.**

wire-wove, *sf.* **1.** tel örgü, telden örülmüş, **2.** iyi cins (kâğıt).

wirily, *zf.* tel/sırım gibi, telden yapılmış gibi.

wiriness, *is.* telden yapılma, tele benzeme, sırım gibi olma.

wiring, *is.&sf.* **1.** tel/ kablo çekme, tel döşeme, **2.** elektrik donanımı, kablaj, elektrik/haberleşme tesisleri tel düzeni, **3.** tel çeken, tel çekmede/kablajda kullanılan.

wirra, *ünl. Ir.* üzüntü, keder, matem ifade eden ünlem.

wiry, *sf.* **wirier, wiriest 1.** telli, telden yapılmış, **2.** tel gibi, tel şeklinde, tele benzer, **3.** sırım gibi, ince fakat adaleli. *a ~ little man.* ***e.a.- 3. lean, thin, sinewy, vigorous, strong, tough.***

wis, *f. esk.* bilmek, düşünmek, tahmin etmek, zannetmek. ***e.a.- know, think, suppose.***

wisdom, *is.* **1.** akıl, akıllılık, **2.** ilim, irfan, dirayet, **3.** bilgelik, hikmet, **4.** bilgece söz, özdeyiş, **5. ~ of Solomon** *d.d.* Hz. Süleyman'ın meselleri: Tevrat'ın bir bölümü, **6. ~ tooth** : yirmilik diş, akıl dişi. **cut one's ~ tooth** : olgunlaşmak, rüşte ermek. ***e.a.-1. discretion, judgment, understanding, sagacity, 2. learning, knowledge. k.a.- 1. stupidity, foolishness, 2. ignorance.***

wise[1], *sf.* **wiser, wisest 1.** akıllı, tebdirli, müdebbir, ferasetli, ârif. *a ~ man.* **2.** makul, akla dayanan, akıllıca yapılan. *a ~ decision. It was ~ of you to leave when you did.* **3.** bilgili, bilgin, bilge, geniş bilgi sahibi, mahir, usta. *~ in the law.* **4.** *argo* (a) haberdar, bilen, haberi olan, (b) küstah, edepsiz, arsız, haddini bilmez, **5. be or get ~ to** *argo* öğrenmek, haberdar olmak, (iç yüzünü vb.) anlamak. **I'm ~ to him/ I've got ~ to him and his game (= cheating)** : Onu ve yaptığı dalavereleri/çevirdiği dolapları bilirim. **If you don't get ~ to yourself and start studying, you will fail the course** : Aklını başına alıp çalışmaya başlamazsan dersi başaramazsın. **6. get ~** *argo* (a) haber almak, haberdar olmak, öğrenmek, (b) küstahlaşmak, haddini bilmemek, ukalâlık yapmak. **Don't get ~ with me, young man!** Bana ukalâlık yapma (haddini bil), delikanlı! **7. look ~** : işten anlar gibi görünmek, **8. none the wiser** : hiç/fazla bir şey anlamamış/öğrenememiş. **We are none the wiser for his explanations** : Söylediklerinden hiçbir şey anlamadık. **The suspect said nothing, so the police were none the wiser** : Sanık konuşmadığından polisler bir şey öğrenemediler. **9. no one will be any wiser** : kimsenin ruhu duymaz, kim kime dum duma, **10. put s.o. ~** *ABD- argo* birisine (işin iç yüzünü/doğrusunu/herkesçe bilinen bir şeyi) anlatmak, bildirmek. **Put me wiser about it** : Bana bu işin iç yüzünü anlat. **11. ~ after the event** : yanlış bir iş yapıldıktan sonra akıl öğretme, tekerlek kırıldıktan sonra doğru yolu gösterme, **12. be ~ after the event** : iş işten geçtikten sonra akıllanmak/aklı başına gelmek. *Well, it's easy to be ~ after the event.* ***e.a.-1&2. discerning, sage, sagacious, intelligent, penetrating, 3. learned, erudite, 4. (a) informed, (b) insolent, impertinent, arrogant, bold, impudent, 5. learn. k.a.- 1&2. foolish.***

wise[2], *f.* **wised, wising 1.** *argo* haberdar etmek, bildirmek, bilgi vermek, **2.** *ABD- argo* (herkesin bildiği bir şeyden) haberi olmak, farkına varmak, anlamak, öğrenmek, aklını başına toplamak, akıllanmak, hizaya gelmek. **He never ~d up to the fact that the joke was on him** : Kendisi ile alay edildiğinin farkına bile varmadı. **~ up!** Aklını başına topla! Dikkatli ol! Gözünü aç! **3.** *İsk.* yöneltmek, yön vermek, çevirmek, döndürmek.

wise[3], *is.* yol, yöntem, usul, tarz, suret. **in no ~** : hiçbir suretle/veçhile, asla, kat'iyen. **in some ~** : bir dereceye kadar. **on this ~** : bu suretle/veçhile, böylece.

-wise, (zarf eki) -vari, tarzında/veçhile/yoluyla/yönünde, ...itibarıyla, bakımından, bakılırsa. *ör.: clockwise, otherwise, timewise, nowise, sidewise, edgewise, likewise, weatherwise. bk.:* **-ways.** ***NOT:*** **-wise** son eki birçok isme takılarak **...itibarıyla/bakımından, ...-ca** anlamlı zarf yapar: *"He is doing well salarywise:* maaş bakımından (paraca) durumu iyidir." gibi. Eski İngilizcede çok kullanılan bu şekil son zamanlarda yeniden kullanılmaya başlanmıştır. ***Lâkin özellikle yazı dilinde bu tür zarflardan kaçınılması tavsiye edilir.***

wiseacre, *is.* **1.** *bk.:* **wise guy**, **2.** akıllı, bilgili, akıl kumkuması. ***e.a.-2. sage.***

wisecrack, *is.&f. k.d.* nükte (yapmak), nükteli söz (söylemek), (bazan) ukalâlık (yapmak). ***e.a.- witticism, quip.***

wisecracker, *is.* nüktedan, hazırcevap, nükteli söz söyleyen/şakacı kimse.

wise guy, *is. argo* ukalâ (dümbeleği), bilgiçlik taslayan kimse. ***e.a.-wiseacre, smart aleck.***

wisenheimer = weisenheimer, *is. bk.:* **wise guy.**

wisent, *is. bk.:* **bison** (2).

wish[1], *f.* **1.** dilemek, istemek. **I ~ to travel** : Seyahat etmek istiyorum. **I ~ I had a cat** : Keşke bir kedim olsaydı. **I ~ I were a bird** : Keşke bir kuş olsaydım. **What more can you ~ ?** Daha ne istersin? **One would ~ that** : Gönül isterdi ki... **as you ~** : Canın isterse. **If you ~** : İstersen. **2.** arzu / temenni etmek. *We ~ peace for all mankind. I ~ the problem settled.* **Don't you ~ you may get it**! Avucunu yala! **3.** (iyi/kötü) niyet beslemek. **to ~ one well (ill)** : birisinin iyiliğini (fenalığını) istemek, ona karşı iyi (kötü) niyet beslemek, **4.** emretmek. *I ~ him to come.* **5.** *gen.* **~ to** : (iyi/kötü vb.) niyet/his beslemek. **to ~ well to a person** : bir kimseye karşı iyi niyet beslemek, **6.** *gen.* **~ for** : arzulamak, özlemek, hasretini çekmek. *You have everything you could ~ for. I ~ed for a comfortable house.* **7. ~ s.o. further** *k.d.* gına gelmek, usanmak, bıkmak, başından defolup gitmesini istemek. *She talked without stopping for one hour, and I began to ~ her further.* **8. ~ s.o. joy of it/him**/*etc.* (yanlış bir karar/seçim yapan kimse hakkında söylenir) "sonu hayırlı olsun, inşallah sonu iyi gelir" temennisinde bulunmak, **9. ~ on** : (a) üzerine yüklemek/yıkmak, empoze etmek, zorlamak. *They ~ed the hardest job on him.* (b) başına gelmesini dilemek/istemek/temenni etmek. **I wouldn't ~ that on my worst enemy** : Düşmanımın başına gelmesini istemem. (Allah düşmanımın başına vermesin). (c) **~ upon** *d.d.* (sihirli olduğuna inanılan bir şeyden) dilek dilemek, medet ummak. *to wish on a star.* ***e.a.- 1.*** *crave, desire, want,* ***6.*** *long, yearn.*

wish[2], *is.* **1.** istek, arzu, emel. *a ~ to see the world. a ~ to be alone. a ~ for peace. What is your ~ ? He had no ~ to be king.* **2.** dilek, temenni. *to send one's best ~es. He sends you best ~es for a Happy New Year.* **3.** arzu edilen/istenen/özlenen şey. *He got his ~ : a new car.* **4. wishing well** : dilek kuyusu.

wishbone, *is.* lâdes kemiği.

wisher, *is.* isteyen, arzu eden, dileyen.

wishful, *sf.* **1.** istekli, arzulu, hevesli, özlemli, özlem çeken, **2. ~ thinker** : hüsnükuruntu sahibi, her şeyin kendi gönlünce olmasını uman. **~ thinking** : hüsnükuruntu, her şeyin gönlünce olmasını dileme/umma. ***e.a.-1.*** *desirous.*

wish fulfillment, *is.* **1.** arzunun tatmini, emelin gerçekleşmesi, **2.** *psikol.* baskı altında tutulan kuvvetli bir arzunun gerçekleşmiş sanılması.

wishfully, *zf.* arzu/istek ile, isteyerek, seve seve.

wishfulness, *is.* isteklilik, istek, arzu(lama), heves(lilik).

wishless, *sf.* isteksiz, dileksiz, arzusuz, emelsiz.

wish-wash, *is.* **1.** yavan/tatsız/cıvık/bulaşık suyu gibi (içecek şey), **2.** yavan/tatsız/cansıkıcı konuşma/yazı.

wishy-washily, *zf.* **1.** suluca, cıvıkça, **2.** zayıf/şahsiyetsiz/kararsız bir şekilde, tereddüt içinde, mıymıntıca.

wishy-washiness, *is.* **1.** sululuk, cıvıklık, tatsızlık, yavanlık, **2.** zayıflık, şahsiyetsizlik, kararsızlık, mıymıntılık, mızmızlık.

wishy-washy, *sf. k.d.* **1.** sulu, cıvık, yavan, tatsız. *~ tea.* **2.** zayıf, kuvvetsiz, dayanıksız, çürük, mesnetsiz, temelsiz, güvenilmez, silik, şahsiyetsiz, karaktersiz, kararsız, müteredditi, *argo* mıymıntı, mızmız. *~ ideas. He's so ~ he can never make up his mind.* ***e.a.- 1.*** *watery, thin, weak,* ***2.*** *feeble, weak, irresolute, indecisive, vacillating, ineffectual, ineffective.* ***k.a.- 2.*** *decisive, resolute.*

wisp[1], *is.* **1.** tutam, demet. *a ~ of hair/grass.* **2.** bağlam, deste. *a ~ of hay.* **3.** narin/nahif/ince/ufak tefek kimse/şey. *a mere ~ of a girl.* **4.** çizgi, iz, huzme. *a ~ of smoke.* **5.** *Brit.* burma, burulmuş ot veya saman, **6.** ufak süpürge, **7.** bataklık yakamozu. ***e.a.-7.*** *will-o'-the-wisp, ignis fatuus.*

wisp[2], *f.* **1.** burmak, buruşturmak, **2.** demet/deste yapmak, destelemek, **3.** çizgi çizgi olmak, çizgilenmek. **The sky all ~ed with mist** : Gökyüzü yer yer sislendi.

wispily, *zf.* **1.** narin/nahif/zayıf bir şekilde, çelimsizce, **2.** tutam hâlinde.

wispiness, *is.* incelik, narinlik, zayıflık, çelimsizlik.

wispish = wisplike, *sf. bk.:* **wispy.**

wispy, *sf.* **wispier, wispiest** incecik, narin, nahif, zayıf, çelimsiz, bir tutam. *a ~ plant.* ***e.a.-*** *wisplike, wispish.*

wist, *f. bk.:* **wit**[2] *(geç.z. & sf.f.).*

wistaria = wisteria, *is. bot.* mor salkım *(Wisteria).*

wistful, *sf.* **1.** özlemli, özlem/hasret çeken, özlemiş, müştak, **2.** dalgın, düşünceli, kara sevdalı, melânkolik. ***e.a.-1.*** *longing, yearning, 2. pensive, musing.*

wistfully, *zf.* **1.** özleyerek, özlem çekerek, **2.** dalgın dalgın, düşünceli bir şekilde.

wistfulness, *is.* **1.** özlem/hasret çekme, özleme, iştiyak, **2.** dalgınlık, düşüncelilik, kara sevda, melânkoli.

wit[1], *is.* **1.** us, akıl, **2.** zekâ, kavrayış, anlayış. **a nimble** ~ : keskin zekâ, **3.** nükte, zarif söz, **4.** nüktedan, nükteci kimse, **5.** *gen.* **~s** : (a) yaratıcılık, zekâ, kurnazlık, açıkgözlülük. **to live by one's ~s** : açıkgözlülükle geçimini sağlamak. (b) akıl, muhakeme, itidal, düşünebilme yeteneği. **to lose one's ~s** : itidalini kaybetmek, **6. have/keep one's ~s about one** : itidalini korumak, paniğe kapılmamak, düşünceli hareket etmek, kendine hâkim olmak, **7. drive one out of one's ~s** : çileden çıkarmak, çıldırtmak, deli etmek, **8. at one's wits' end = at ones wit's end**: apışıp kalmış, işin içinden çıkamaz hâlde, ne yapacağını şaşırmış. **be at one's wit's (wits') end** : apışıp kalmak, işin içinden çıkamamak, ne yapacağını bilememek. ***e.a.- 1&2.*** *intellect, intelligence, understanding, perception, comprehension, wisdom, perspicacity, sagacity, sense, mind, 3. humor, 5. (a) shrewdness, cunning, cleverness, ingenuity.*

wit[2], *f. esk.* [geniş zaman: **I wot, thou wost, he/she wot, we/you/they wite(n),** geçmiş zaman: **wist**, *pres. part.:* **witting**, *past part.* **wist**] **1.** bilmek, öğrenmek, **2. to wit** : yani, demek ki. *a grievous crime, to wit, homicide.* ***e.a.-1.*** *know, learn, 2. that is to say, namely.*

witan, *is.* **1.** (İngiltere tarihinde) danışma kurulu üyesi, **2.** *bk.:* **witenagemot,**

witch[1], *is.* **1.** büyücü/ sihirbaz (kadın). *bk.:* **warlock**, **2.** *argo* cadı, acuze, kocakarı, **3.** büyüleyici güzellikte kadın, yaramaz kız, **4.** *bk.:* **dowser**, **5. ~ doctor** : (ilkel kabilelerde) büyücü hekim, hastalıkları sihirbazlıkla iyileştirmeye çalışan kimse. ***e.a.-1.*** *sorceress, 2. hag.*

witch[2], *f.* büyülemek, büyü/sihir yapmak, meftun etmek. ***e.a.-*** *bewitch, charm.*

witchcraft, *is.* **1.** büyücülük, sihirbazlık, afsunculuk, **2.** büyü, sihir, afsun. ***e.a.-1.*** *sorcery, magic.*

witchhood, *is. bk.:* **witchcraft** (1).

witch-elm, *is. bk.:* **wych-elm.**

witchery, *is., ç.* **-eries 1.** *bk.:* **witchcraft**, **2.** büyü, füsun, cazibe, çekicilik. ***e.a.-2.*** *fascination, charm.*

witches'-broom, *is.* cadı süpürgesi, ağaçların ince dallarında fırça gibi anormal uzantılar hasıl eden, mantar ve virüslerin oluşturduğu bir hastalık.

witch grass, *is. bot.* ayrık otu *(Panicum capillare).*

witch hazel, *is.* **1.** *bot.* güvercin otu *(Hamamelis virginiana) :* K Amerika'da yetişen ve sarı çiçekler açan bir çalı, **2.** bu bitkinin kabuk ile yapraklarından yapılan, bere ve burkulmaların tedavisinde kullanılan alkollü merhem veya sıvı.

witch hunt = witch-hunt, *is.* asileri sindirme: düzene baş kaldıranları bulma/yakalama hareketi.

witch hunter, *is.* asileri sindiren.

witch-hunting, *is.* asileri sindirme.

witching, *sf.&is.* **1.** büyülü, sihirli, büyüleyici, teshir edici, füsunkâr, büyüye elverişli. *the ~ hour of the midnight.* **2.** büyücülük, sihirbazlık, **3.** büyü, sihir, afsun, füsun.

witchingly, *zf.* büyüleyerek, sihirle, büyü ile, sihirbazlıkla.

witch moth, *is.* cadı güve *(Erebus odora).*

wite = wyte, *is. İsk. Brit.- k.d.* **1.** ceza, para cezası, **2.** suç, cürüm, **3.** tekdir, azarlama, takbih.

wite(n), *f. bk.:* **wit**[2] .

witenagemot, *is. Brit.* Anglosakson danışma kurulu: Kralın başkanlığında asiller, papazlar vb. den oluşur.

with, *e.* **1.** ile. *I will go ~ you. I dealt ~ the problem. He agreed ~ me.* **2.** yanında, ... ile beraber/ birlikte. *He fought ~ his brother against the enemy. Come ~ me.* **3.** kullanarak, vasıtasıyla. *cut meat ~ a knife.* **4.** ...-dan/-den, ...sebebiyle/yüzünden. *to die ~ pneumonia. to pale ~ fear.* **5.** -da/-de, bölgesinde. *It is day ~ us while it is night ~ Chinese.* **6.** -e karşı, ... ile. *He fought ~ his brother over inheritance.* **7.** ya-

nın(d)a, nezdin(d)e, -e, -a. *to leave sth. ~ a friend. Leave the books ~ my mother.* **8.** ... üzerine, -den hemen sonra, akabinde. *And ~ that last remark, she turned and left.* **9.** - ile aynı fikirde. **I'm ~ you there** : O konuda seninle aynı fikirdeyim. *Are you ~ me in thinking he's right?* **10.** -e rağmen. *~ all his size he was not a strong man. ~ all your advantages, you are not a success.* **~ all his wealth he is not happy**: Bütün servetine rağmen mutlu değildir. **11. in ~** : (fena bir kimse/toplum ile) arkadaş, sıkı fıkı, beraber. *She's (fallen) in ~ some wild young people.* **12. keep in ~** : ... ile arkadaş/dost olmak, **13. ~ child** : gebe, hamile, **14. ~ it** *argo* (giyinişi/düşünüşü/davranışı) zamana uygun, modern. **be ~ it** : zamana/modaya uymak, şık giyinmek, **15. ~ that** : böylece, bu suretle, bunun üzerine. *The train reached the station, and, ~ that, our long trip ended.* **16. What's ~ him** : Nesi var? **17. The difficulty ~ him is that he is pig-headed** : Bu adamın zor tarafı dik kafalı olmasıdır. **18. He is ~ God** : öldü, Mevlâsına kavuştu. ***e.a.- 10. in spite of, 13. pregnant.***

with-, *ön ek* **1.** "karşı" anlamı katar. Örnek: *withstand,* **2.** "geri, uzak" anlamı katar. Örnek: *withhold, withdraw.*

withal, *zf&e. esk.* mamafih, bununla beraber, buna rağmen, ayrıca, bundan başka, ... ile. ***e.a.- nevertheless, in spite of all, besides, with it all, as well.***

withdraw, *f.* **-drew, -drawn, -drawing** **1.** geri çek(il)mek. *She withdrew her hand from his. He withdrew against the wall as the car passed close by. To ~ the army. The army withdrew.* **2.** geri almak. *to ~ an untrue charge. to ~ a remark.* **3.** çekilmek, ayrılmak, katılmamak, terk etmek. *to ~ from an election. The 2 men withdrew from the room while the meeting voted for which should be chairman.* **4.** (alışkanlığı) terk etmek, bırakmak, vazgeçmek. *to ~ from heroin.* **5.** (mecliste önergeyi/tasarıyı) geri almak, **6.** (banka hesabından para) çekmek, almak. *I withdrew $50 from my account.* ***e.a.-2. revoke, tetract, recall, rescind, disavow, 3. retire, retreat, depart, 4. cease.***

withdrawable, *sf.* geri çekilebilir/alınabilir, vazgeçilebilir.

withdrawal = withdrawment, *is.* geri çek(il)me/al(ın)ma/çağır(ıl)ma, gerileme, (davadan) vazgeçme, rücu. **~ of an order** : bir emri geri alma. **~ of a coin from circulation** : bir parayı sürümden/tedavülden kaldırma. **~ symptom** : terk etme belirtisi: uyuşturucu madde vb. müptelâları bunu terk edince görülen ruhsal ve bedensel çöküntü, rahatsızlık.

withdrawer, *is.* geri çeken/alan, (davadan) vazgeçen.

withdrawing room, *is. esk.* salon, misafir odası (sarayda) kabul odası. ***e.a.-drawing room.***

withdrawn, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **withdraw** *(sf.f.),* **2.** geri çekilmiş, (sürümden) kaldırılmış, geri alınmış, **3.** çekingen, mahcup, içine kapanık. **~ behavior** : içe kapanık davranış. **~ child** : çekingen çocuk.

withdrawnness, *is.* çekingenlik, içe kapanma.

withe, *is.&f.* **withed, withing** **1.** söğüt çubuğu/saz (ile örmek/bağlamak), **2.** bağlamaya yarayan sağlam elâstikî madde, **3.** yaylı tutamak.

wither, *f.* **1.** kurumak, kuruyup büzülmek/çekmek/buruşmak. *The grapes had ~ed on the wine.* **2.** *gen.* **~ away** : sol(dur)mak, sarar(t)mak, bayatla(t)mak, tazeliğini kaybet(tir)mek. *The flowers ~ed in the cold. The drought ~ed the buds.* **3.** bozmak, mahvetmek, zarar vermek. *Reputations were ~ed by the scandal.* **4.** utandırmak, susturmak. *One look ~ed her opponent.* ***e.a.- 1. wrinkle, shrink, dry, decline, languish, wilt, waste, shrivel, wizen, 3. blight, 4. abash. k.a.- 1. bloom, flourish. NOT :*** **WITHER** , solmak, kuruyup büzülmek, sararmak anlamında çiçek ve bitkiler için kullanır : *Plants withered in the hot sun.* **SHRIVEL** ise yaprak ve deri gibi ince, düzlem hâlindeki cisimler için buruşmak, kırışmak, kıvrılmak, büzülmek anlamını ifade eder. *The leaves shrivel in cold weather. Paper shrivels in fire.*

withered, *sf.* buruşuk, kırışık, buruşmuş, kırışmış, solmuş, sararmış.

witheredness, *is.* **1.** kuruma, büzülme, buruşma, kırışma, **2.** sararma, solma, **3.** bozulma, **4.** utanma, susma.

witherer, *is.* **1.** kurutan, solduran, sarartan, **2.** buruşturan, kırıştıran, solduran, sarartan, **3.** bozan, mahveden.

withering, *sf.* **1.** sol(dur)an, **2.** utandırıcı, susturucu. ~ *remarks.* **3.** tahripkâr, yok eden, mahveden, bozan. *Guns opened a ~ fire.* **4.** kurutma için kullanılan. *a ~ floor.* ***e.a.-3.*** *devastating, annihilating.*

witheringly, *zf.* **1.** soldurucasına, kuruturcasına, **2.** tahripkârca, yok edercesine, **3.** utandırarak, susturarak.

witherite, *is.* viterit, baryum karbonat: $BaCO_3$. Baryum cevheri.

withe rod, *is. bot.* çubuk otu *(Viburnum cassinoides, V. nudum).* Kuzey Amerika'da yetişir, beyazımsı çiçek açar, çubuk gibi sürgünleri vardır.

withers, *is.* (at, sığır, koyun, vb.) iki kürek kemiği arasındaki yer.

withershins, *bk.:* **widdershins.**

withhold, *f.* **-held, -holding 1.** alıkoymak, (elinde) tutmak, (kendine) saklamak, bırakmamak. *to ~ the information. The captain withheld his men from attack.* **2.** kısıtlamak, vermemek, (para) ödememek. *to ~ payment. to ~ s.o.'s rights.* ***e.a.-1.*** *keep, suppress, repress, hold back, restrain, check, refrain.* ***k.a.-1,2.*** *advance.*

withholder, *is.* alıkoyan tutan, bırakmayan, kısıtlayan, ödemeyen kimse.

witholding = withholding tax, *is.* vergi kesintisi, maaştan vergi için alıkonulan miktar.

within, *zf.&e.&is.* **1.** içeride(n), içeriye. **The fire was burning on the hearth ~** : İçeride ocakta ateş yanıyordu. **He was startled by a cry ~** : İçeriden gelen bir feryatla ürktü. **2.** içten, dahilen, derunen. **His heart sank ~ him** : Bütün ümitleri kırıldı. **3.** zihnen, yürekten, **4.** içinde, içerisinde. ~ *a city.* **5.** içi, iç tarafı, **6.** sınırları içinde. **to live ~ one's income** : gelirine göre yaşamak, ayağını yorganına göre uzatmak. ~ *a radius of one mile.* ~ *the law.* **7.** zarfında, -e kadar. ~ *five minutes. He'll arrive ~ an hour.* **8.** uygun olarak. **~ reason** : mantıkî/akla uygun olarak, makul bir şekilde, **9.** iç, evin vb. içi. ***e.a.- 1,2.*** *inside, indoors,* ***3.*** *internally, inwardly.*

withindoors, *zf.* evin içine/içinde.

within-named, *sf.* burada adı geçen, söz konusu edilen.

with-it, *sf. argo* modern, asrî, şık, zamana uygun. *a ~ boutique.* **whit-it-ness** : modernlik, şıklık.

without, *zf.&e.&bağ.&is.* **1.** -sız/-siz. **to go out ~ a coat** : paltosuz dışarıya çıkmak. **a night ~ sleep** : uykusuz gece. **~ doubt** : şüphesiz. **~ a doubt** : hiç şüphesiz. **~ any money** : meteliksiz, beş parasız. **not ~ some difficulty** : bazı güçlüklerle, **2.** -madan/-meden. **He left ~ telling me** : Bana söylemeden gitti. **Can you wash it ~ breaking it?** Onu kırmadan yıkayabilir misin? **~ him to help** : onun yardımı olmadan. **~ anybody knowing** : kimsenin haberi olmadan. **3.** -maksızın/-meksizin, ...olmadan/olmaksızın/olmazsa, ... hesaba katılmazsa. **~ any help** : hiçbir yardım olmaksızın. **~ taxes** : vergiler hariç, vergiler hesaba katılmazsa, **4.** dışarıda, dışında, dışta. **The carriage awaits ~** : Araba dışarıda bekliyor. **We heard a cry from the ~** : Dışarıdan bir feryat işittik. **5.** onsuz, o olmadan. **to go/to do ~** : -sız olmak, ...olmadan idare etmek/yetinmek, **6.** dışarıdan, hariçten, **7. ~ number** : sayısız. **stars ~ number** : sayısız yıldızlar. **times ~ number** : defalarca, **8.** *k.d.* meğer ki. ***e.a.- 4.*** *outside,* ***6.*** *externally,* ***8.*** *unless.*

withoutdoors, *zf. esk.* dışarıda. ***e.a.*** *outside.*

withstand, *f.* **-stood, -standing** dayanmak, mukavemet etmek, karşı koymak. *Soldiers must ~ hardship. These shoes will ~ much hard wear. to ~ an attack. to ~ rust/the invaders/temptation.* ***e.a.-*** *resist, endure, oppose, confront, face.*

withy, *sf. &is., ç.* **withies** *Brit.* **1.** söğüt, **2.** söğüt dalı, saz, çubuk, **3.** daldan/sazdan yapılmış, dayanıklı, esnek. ***e.a.-1.*** *willow,* ***2.*** *withe,* ***3.*** *tough, flexible.*

witless, *sf.* akılsız, aptal, budala, ahmak. ***e.a.-*** *stupid, foolish.*

witlessly, *zf.* akılsızca, aptalca, budalaca, ahmakça.

witlessness, *is.* akılsızlık, aptallık, budalalık, ahmaklık.

witling, *sf.* ukalâ.

witness[1], *f.* **1.** (bizzat/gözü ile) görmek, şahit olmak, müşahede etmek. *to ~ an accident. Did anyone ~ the theft?* **2.** şahit olmak, şahitlik yapmak. *He ~ed our wedding.* **3.** (mahkemede) tanıklık/şahitlik etmek. *He ~ed to having seen the murder.* **4.** şahit sıfatıyla imzalamak. *He ~ed her will.* ***e.a.-1.*** *perceive, watch, mark, note, observe,* ***3.*** *testify,* ***4.*** *attest.*

witness[2], *is.* **1.** tanık, şahit. **~ for the defense** : savunma/davalı tanığı. **~ for the prosecution** : iddia makamı/davacı tanığı. **There are 3 ~es to this event** : Olayın üç tanığı var. **In front of 2 ~es** : iki tanık önünde. **Bear ~** : tanıklık/şahitlik etmek. **Call s.o. as a ~** : Birini tanık olarak (mahkemeye) çağırmak. **2.** tanıklık, şahitlik, şahadet. **give ~ on behalf of/against s.o.** : birisinin lehinde/aleyhinde tanıklık yapmak. **to bear/be ~ to sth** : bir şey hakkında tanıklık yapmak, **3.** tanıt, kanıt, belgit, delil, burhan, hüccet.

witnessable, *sf.* görülebilir, müşahede edilebilir, tanıklık yapılabilir, şahit olunabilir.

witness-box, *is. bk.:* **witness stand.**

witnesser, *is. esk.* tanık, şahit. ***e.a.-*** *witness.*

witness stand, *is.* tanık/şahit kürsüsü.

witted, *sf.* akıllı, zeki, ... zekâlı. **quick-witted** : keskin zekâlı. **slow-witted** : yavaş zekâlı. **dull-witted** : kalın kafalı, geri zekâlı.

wittedness, *is.* akıllı/zeki oluş, akıllılık, zekilik.

witticism, *is.* nükteli söz, şaka, espri. ***e.a.-*** *joke, jest, quip.*

wittily, *zf.* zekice, hazırcevaplıkla, nükteli bir şekilde.

wittiness, *is.* zekâ, hazırcevaplık, nüktedanlık, espri yeteneği.

witting, *sf.&is.* **1.** kasıtlı, maksatlı, bilerek yapılan, **2.** *k.d.* bilgi, malûmat. ***e.a.-1.*** *knowing, aware, conscious, 2. knowledge.*

wittingly, *zf.* kasten, bilerek, bile bile.

wittol, *is. esk.* karısının namussuzluğuna bile bile göz yuman adam, *k.d.* boynuzlu.

witty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** zeki, hazırcevap, nüktedan, nekre, **2.** nükteli, zarif, esprili. *a ~ remark.* **3.** *Brit. k.d.* akıllı. ***e.a.-1, 2.*** *droll, funny, original, humorous, 3. intelligent, clever.* ***k.a.-1.*** *dull, stupid.*

wive, *f.* **wived, wiving** *esk.* (kadınla) evlenmek, zevce/karı olarak almak, izdivaç etmek.

wivern= wyvern, *is.* kuyruğu dikenli, iki ayaklı ejderha.

wives, *ç. is.* eşler, zevceler, karılar. *Tekili:* **wife.**

wiz, *is. argo bk.:* **wizard**[1] (3).

wizard[1], *is.* **1.** büyücü, sihirbaz, **2.** hokkabaz, **3.** *k.d.* **whiz / wiz** *d.d.* üstat, çok hünerli, usta, yetenekli kimse. *a ~ at electronics.* ***e.a.-1.*** *magician, sorcerer, enchanter, necromancer, diviner, 2. conjurer, juggler.*

wizard[2], *sf.* **1.** büyülü, sihirli, cazip, büyüleyici, **2.** *Brit. argo* üstün, fevkalâde, harikulâde, görkemli, muhteşem. ***e.a.-1.*** *fascinating, enchanting, 2. superb, excellent, wonderful.*

wizardlike, *sf.* ustaca, ustalıkla, hünerle, mahirane, büyücü/sihirbaz gibi.

wizardly, *sf.* büyücüye/sihirbaza has, büyü /sihir gibi, esrarengiz.

wizardry, *is.* büyücülük, sihirbazlık. ***e.a.-*** *sorcery, magic.*

wizen, *f.&sf. Brit.- k.d.* **1.** pörsümek, buruşmak, büzülmek, kırışmak, **2.** *bk.:* **wizened.** ***e.a.-1.*** *wither, shrivel.*

wizened, *sf. k.d.* pörsük, pörsümüş, buruşuk, buruşmuş, kart. *~ apples. a ~ old man.* ***e.a.-*** *withered, shriveled.*

wk. = 1. week, **2.** work.

wkly. = weekly.

wmk. = watermark.

WNW = West- Northwest.

wo, *ünl.& is., ç.* **wos** *esk. bk.:* **woe.**

w/o = without.

W.O. = 1. War Office, **2.** warrant officer.

woad, *is.* **1.** *bot.* çivit otu *(Isatis tinctoria),* **2.** çivit (boyası). **woaded** : mavi boyalı, çivitli.

woadwaxen, *is. bot.* sarıgüzel *(Genista tinctoria).* Çiçeklerinden elde edilen sarı boya çivite katılarak yeşil boya yapılan bir funda. **woadwax, woodwaxen, woodwax, dyer's-broom** *d.d.*

wobble = wabble, *is. &f.* **-bled, -bling 1.** yalpalama(k), yalpa (vurmak), iki yana sallanma(k). *The table's wobbling. You're making the table ~ with your foot.* **2.** titreme(k). *Her hand ~d. His voice ~d when he sang.* **3.** tereddüt (etmek), bocalama(k), kararsız olmak. ***e.a.-2.*** *tremble, quaver, 3. vacillate, waver.*

wobbly = wabbly, *sf.* **-blier, -bliest 1.** sallanan, yalpalayan, sarsak, sarsıntılı, **2.** titrek, **3.** kararsız, müteredditt.

Wobbly, *is., ç.* **-blies** *k.d.* Dünya Sanayi İşçileri (Industrial Workers of the World) üyesi.

wobegone, *sf. esk. bk.:* **woebegone.**

Wodan = Woden, *is.* eski İskandinavların baş tanrısı.

woe[1], *is.* **1.** elem, gam, keder, üzüntü, dert, acı, teessür. *a heart full of ~ . She told him all her woes.* **2.** musibet, felâket. *She suffered a fall, among her other woes.* **3. tale of woes** : ıstırap hikâyesi. ***e.a.-1.*** *sorrow, grief, distress, affliction, tribulation, trial, 2. calamity, disaster.*

woe[2], *ünl.* Vah vah! Eyvah! Heyhat! Yazıklar olsun! **O, ~ is me!** Vah bana! Vah başıma gelenlere! Eyvahlar olsun! **~ to the enemy**! Lânet olsun düşmana!

woebegone = wobegone, *sf.* elemli, gamlı, kederli, üzüntülü, dertli, müteessir, acıklı, hazin. *a ~ look / expression.* ***e.a.-*** *sad, sorrowful, mournful, distressed, doleful, anguished, gloomy, dejected, forlorn.* ***k.a.-*** *happy, cheerful, elated, joyful.*

woebegoneness, *is.* elem, keder, üzüntü, teessür, hüzün.

woeful = woful, *sf.&is.* **1.** üzgün, üzüntülü, kederli, gamlı, dertli, elemli, üzücü, acıklı, hazin, elem/keder/hüzün verici. *~ eyes. Hers is a ~ situation.* **2.** değersiz, bayağı, adî, aşağılık. *a ~ collection of paintings.* **3. woefully = wofully** : hüzünle, kederle. üzüntü ile, elemli/hazin vb. şekilde, **4. woefulness = wofulness:** hüzün, keder (lilik), üzüntü, elem, dert(lilik). ***e.a.-1.*** *unhappy, wretched, sorrowful, doleful, 2. paltry, miserable, mean, poor.*

woesome, *sf. esk. bk.:* **woeful.**

wok, *is.&f.* Çin tavası (ile pişirmek).

woke = woken, *f. bk.:* **wake** *(sf.f.).*

wold, *is.&f.* **1.** yayla. bozkır, **2.** *esk. bk.:* **will**[1] *(sf.f.).*

wolf[1], *is., ç.* **wolves 1.** *zool.* kurt *(Canidae lupus),* (ilgili sıfat: **lupine**), **2.** kurt derisi, **3.** kurda benzer yırtıcı hayvan, **4.** tahıl kurdu, kurtçuk, **5.** *k.d.* zampara, çapkın. **~ call = ~ whistle** : güzel bir kadına/kıza çapkınca öttürülen ıslık, **6.** yırtıcı/vahşî adam, **7.** *müz.* **~ note** *d.d.* sazlarda akortsuzluktan ileri gelen tırmalayıcı ses, **8. cry ~** : sebepsiz tehlike işareti vermek, **9. keep the ~ from the door** : kimseye muhtaç olmadan geçimini sağlamak, ailesini aç bırakmamak, **10. ~ in sheep's clothing** : koyun postuna bürünmüş kurt, yüze gülüp arkadan kuyu kazan kimse, **11. have the ~ by the ears** : kurdu kulaklarından yakalamak, çıkar yolu olmayan tehlike ile karşılaşmak, **12. grey ~** : bozkurt, **13. ~ cub** *Brit.* yavrukurt, küçük izci, **14. ~ dog**: kurt köpeği, Eskimo köpeği, **15. ~ -hound** : kurt köpeği, **16. ~ pack** : (a) kurt sürüsü, (b) birlikte düşman gemilerine saldıran denizaltılar.

wolf[2], *f.* **1.** *gen.* **~ down** *k.d.* sömürmek, aç kurt gibi yemek, bir hamlede yiyip yutmak, **2.** kurt avlamak.

wolfberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* kurt üzümü *(Symphori-carpos occidentalis).* Hanımeligillerden K Amerika'da yetişen beyaz meyveli bir funda.

wolf-child, *is., ç.* **-children** kurtoğlu, kurt sütü ile büyüyen çocuk.

Wolffian body, *is. bk.:* **mesonephros.**

wolffish, *is., ç.* **-fish/ -fishes** *zool.* kurt balığı, *(Anarrhichas lupus):* K Atlantik'te bulunan büyük yırtıcı balık.

wolfish, *sf.* kurt gibi, yırtıcı, vahşî, açgözlü. ***e.a.-*** *fierce, savage, rapacious.*

wolflike, *sf.* kurt gibi, kurta benzer.

wolfram, *is.* **1.** *kim.* tungsten, **2.** *bk.:* **wolframite.**

wolframite, *is.* volframit, volfram cevheri: (Fe,Mn)WO4.

wolframium, *is.* tungsten.

wolfsbane, *is. bot.* boğan otu *(Aconitum lycoctonum).*

wolf spider, *is.* kurt örümcek *(Lycosidae).* Avını ağa düşürmeden yakalayıp yiyen örümcek.

wollastonite, *is.* volastonit, kalsiyum silikat cevheri: CaSiO3.

wolver, *is.* kurt avcısı.

wolverine, *is.* **1.** *zool.* sankurt *(Gulo lucus)* Sansargillerden K Amerika'da yaşayan kaba tüylü, tıknaz etobur hayvan, **2.** *b.h.* Mişiganlı, **3. ~ State** : Michigan (Mişigan) eyaletinin takma adı.

wolves, *ç. is. bk.:* **wolf.**

woman, *sf.&is., ç.* **women 1.** kadın. **2.** kadın cinsi, cinsi lâtif, **3.** kadınlık, kadın karakteri/duygusu/davranışı vb. *There's not much of the ~ about her.* **4.** sevgili, metres, **5.** hizmetçi, kâhya kadın, temizlikçi kadın. *The ~ will be in to clean today.* **6.** kadınlar. *~ lives longer than man in most countries. ~ is fickle.* **7.** *k.d.* **the**

little woman *d.d.* eş, karı, zevce, **8.** kadınca, kadına yakışır tarzda, **9. ~-chaser** : kadın avcısı, çapkın, **10. ~-hater** : kadın düşmanı, **11. ~ of the house** : ev hanımı (**lady of the house** *d.d.*), **12. ~ of the streets = scarlet ~** : fahişe, orospu, sokak kadını, kaldırım yosması, **13. of the world** : tecrübeli/güngörmüş kadın. ***e.a.-1.*** *female, lady,* ***3.*** *womanhood, feminity,* ***4.*** *sweetheart, paramour, mistress,* ***5.*** *housekeeper,* ***7.*** *wife.*

womanhood, *is.* kadınlık, kadınlar.

womanise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **womanize.**

womanish, *sf.* kadın gibi, kadınsı, kadın tavırlı. ***e.a.-*** *effeminate, womanly.*

womanishly, *zf.* kadın gibi, kadın tavrı takınarak.

womanishness, *is.* kadınlık, kadına benzerlik, kadın tavırlılık.

womanize, *f.* **-ized, -izing 1.** kadınlaştırmak, kadınsı hâle getirmek, **2.** kadın peşinde koşmak, çapkınlık/zamparalık etmek, kadınlarla düşüp kalkmak. *Brit:* **womanise.**

womanizer, *is.* çapkın, zampara, kadın avcısı. ***e.a.-*** *philanderer.*

womankind, *is.* kadınlar, kadın milleti, cinsilâtif.

womanlike, *sf. bk.:* **womanly.**

womanliness = womanness, *is.* kadınlık, kadınca davranış, kadına yakışır tutum.

womanly, *sf.&zf.* kadın gibi, kadınca, kadına yakışır, hanım hanımcık. *She showed a ~ concern for their health.* ***e.a.-*** *feminine, womanlike, womanish.* ***NOT:*** **WOMANLY**, kadınlığın iyi karakterlerini nefsinde toplayan anlamına gelir: *Womanly decorum, modesty:* Kadın terbiyesi, tevazuu. **WOMANLIKE**, kadında hoşa gitmeyen tavır ve tutumları benimseyenler için kullanılan istihza ve nefret belirten bir sıfattır: *Womanlike, she (he) burst into tears:* Kadın gibi hüngür hüngür ağladı. **WOMANISH**, zaaf, iradesizlik gibi hususlarda kadına benzerliği niteler: *Womanish petulence :* kadın huysuzluğu.

woman's rights = women's rights, *ç. is.* kadın hakları.

woman suffrage = woman-suffrage, *is.* kadınların oy kullanma hakkı. **woman-suffragist** : kadınların oy kullanması taraftarı.

womb, *is.* **1.** döl yatağı, rahim, **2.** köken, kaynak, üreme/doğuş yeri, menşe. *the ~ of time.* **3.** iç, bir şeyin iç tarafı, **4.** *esk. bk.:* **belly.**

wombat, *is. zool.* torbalı, vombat *(Vombatus hirsutus).* Avustralya'ya özgü keseli bir hayvan.

wombed, *sf.* döl yataklı, döl yatağı/rahimi olan.

women, *ç. is.* kadınlar. *Tekili:* **woman.**

womenfolk(s), *is.* kadınlar, kadın topluluğu.

women's lib = women's liberation = women's liberer (bazan aşağılayıcı anlamda kullanılır).

women's liberation (movement), *is.* kadın özgürlükleri (hareketi). Eğitim ile ekonomik ve toplumsal alanlarda kadınlara erkeklerle eşit hak tanıyan hareket.

wommera, *is. Avust. bk.:* **boomerang.**

won, *f.&is.* **1.** *bk.:* **win** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** *esk.* oturmak, ikamet etmek, kalmak, **3.** Güney Kore lirası. ***e.a.-2.*** *dwell, abide, stay.*

wonder[1], *f.* **1.** düşünmek, ölçünmek, teemmül etmek. *To ~ about the origin of the solar system.* **2.** *gen.* **~ at** : hayran olmak. *We ~ at the splendor of the stars.* **3.** merak etmek. *I ~ what happened.* **4.** şaşmak, hayret etmek. **I ~ he was there** : Orada olmasına şaştım. *I ~ that you went. I shouldn't ~ if he wins the prize.* **5.** şüphelenmek, şüpheye düşmek, tereddüt etmek. **I ~ if he was there** : Acaba orada mıydı? **I ~ !**: Acaba! Pek zannetmem! Orası şüpheli. *"He'll be graduated next year." "I ~!"* **I ~ why he is so late** : Acaba neden bu kadar gecikti? ***e.a.-1.*** *meditate, ponder, speculate, think,* ***2.*** *marvel.*

wonder[2], *is.* **1.** (a) hayret, şaşkınlık, taaccüp. *The baby looked with ~ at the new toy.* (b) hayret uyandıran/ şaşılacak şey. *He saw the ~s of the city. It is a ~ he turned down the offer.* **A nine days ~** : Kısa süre herkesi hayrete düşüren şey. **2.** hayranlık, **3.** tansık, mucize, harika. **~ drug** : harika ilâç. **do ~s** : harikalar/mucizeler yaratmak. **It's a ~ he wasn't killed** : Sağ kalması mucizedir. **A little praise works ~s** : Azıcık övme mucize gibi etkiler. **4.** keramet, **5.** acibe, ucube, **6. one of the seven wonders of the world** : dünyanın yedi hârikasından biri, **7. for a**

~ : nasılsa, mucize kabilinde, şaşılacak şey, şayanıhayret. **He paid cash for a ~!** Nasılsa peşin para ödedi. **He wasn't late today, for a ~** : Bugün mucize kabilinden geç kalmadı. **8. no ~** : tevekkeli/boşuna değil, hayret edilmez, pek tabiî. **No ~ he resigned** : İstifa etmesi boşuna değil. ***e.a.-1.*** *surprise, astonishment,* ***2.*** *amazement, admiration, awe,* ***3.*** *miracle.*

wonderer, *is.* hayret eden.

wonderful, *sf.* **1.** harikulâde, fevkalâde. *We had a ~ time at the party.* **2.** şaşılacak, hayret verici, hayran bırakan, **3.** garip, acayip. *The explorer had ~ adventures.* ***e.a.- 1.*** *marvelous, extraordinary, remarkable, miraculous, wondrous,* ***2.*** *astonishing, amazing, astounding,* ***3.*** *awesome.* ***k.a.-*** *ordinary.*

wonderfully, *zf.* harikulâde/fevkalâde olarak, şaşılacak şekilde.

wonderfulness, *is.* hârikulâdelik, fevkalâdelik, gariplik, acayiplik, şaşılacak hâl.

wonderland, *is.* hârikalar diyarı, mucizeler ülkesi.

wonderless, *sf.* hayret etmeyen, şaşkınlık göstermeyen, alelâde.

wonderment, *is.* **1.** hayret şaşkınlık, taaccüp, **2.** hârika, hârikulâde/olağanüstü şey.

wonder-stricken = wonderstruck, *sf.* hayretler içinde kalmış, şaşmış, hayrete düşmüş, şaşkın, hayran.

wonderwork, *is.* hârika iş/eser, mucize, tansık.

wonder-worker, *is.* hârikalar/mucizeler yaratan kimse.

wonder-working, *is.* hârikalar/mucizeler yaratma.

wondrous, *sf.&zf.* hârikulâde, fevkalâde, eşsiz, eşi görülmemiş, acayip/şaşılacak (şekilde). ***e.a.-*** *wonderful(ly), remarkable, remarkably.*

wondrously, *zf.* hârikulâde/fevkalâde bir şekilde.

wondrousness, *is.* hârikulâdelik, fevkalâdelik.

wonky, *sf.* **-kier, -kiest** *Brit.- argo* **1.** sallantılı, sallanan, sendeleyen, titrek, **2.** güvenilmez, dayanıksız, zayıf. ***e.a.-1.*** *shaky, wobbly, unsteady,* ***2.*** *unreliable, feeble.*

wont[1], *sf.* (**~ to** şeklinde kullanılır) alışmış, âdet edinmiş, âdet/itiyat hâline getirmiş. *He was ~ to rise at dawn.* ***e.a.-*** *accustomed, used.*

wont[2], *is.* âdet, alışkanlık, itiyat. *It was her ~ to lie abed till noon.* ***e.a.-*** *custom, habit, practice.*

wont[3], *f.* **wont, wont/wonted, wonting** *esk.* alış(tır)mak, âdet edinmek, itiyat hâline getirmek.

won't = will not.

wonted, *sf. esk.* **1.** alışmış, âdet edinmiş, **2.** alışılmış, mutat, itiyat hâline gelmiş, her zamanki. ***e.a.-1.*** *wont, accustomed, habituated, used,* ***2.*** *customary, habitual, usual.*

wontedly, *zf.* âdet üzere, mutat şekilde, alışıldığı gibi.

wontedness, *is.* âdet edinilme, alışılma, mutat oluş.

woo, *f.* **1.** kur yapmak, (evlenmek için) gönlünü/sevgisini kazanmaya çalışmak, **2.** (bir şeyi) kazanmaya/elde etmeye çalışmak, peşinde koşmak. **to ~ fame** : şöhret peşinde koşmak, **3.** sebep olmak, (davranışı/tutumu ile) davet etmek. **to ~ one's own destruction** : kendi mahvına sebep olmak, **4.** iknaya çalışmak, ısrar etmek, ısrarla talep etmek, zorlamak, **5.** kadın/kız peşinde koşmak. *He went wooing.* ***e.a.-*** *1. court, 3. invite, 4. solicit, importune.*

wood[1], *is.* **1.** odun, ağaç. **green ~** : yaş ağaç. **hard/soft ~** : sert/yumuşak ağaç. **be unable to see the ~ for the trees** : esas meseleyi görememek, ayrıntılara boğulmak, **2.** tahta, kereste. **touch ~** ! Nazar değmesin! Şeytan kulağına kurşun! **3.** *gen.* **woods** : orman, koru, ağaçlık. *They picnicked in the woods.* **4.** *müz.* ağaçtan yapılmış nefesli saz(lar), **5.** ağaçtan yapılmış golf sopası, **6.** fıçı, varil. **wine in the ~** : fıçı şarabı. **beer drawn from the ~** : fıçıdan çekilmiş bira, **7. out of woods** : emniyette, güvenceli, tehlikeden uzak, selâmette. **We are not out of the ~ yet** : Daha selâmete çıkmadık. ***e.a.-1.*** *xylem, firewood,* ***2.*** *timber, lumber,* ***3.*** *forest, grove,* ***6.*** *safe, secure.*

wood[2], *sf.* **1.** ahşap, tahta, ağaçtan yapılmış. *a ~ chair.* **2.** odun+, kereste+. *a ~ chisel. ~ saw.* **3.** orman+, ormanda yaşayan/bulunan. *~ bird.* **4.** *esk.* çok öfkeli, kızgın, delirmiş, deliye dönmüş, deli gibi, **5. ~ alcohol** *bk.:* **methyl alcohol, 6. ~ anemone** *bot.* orman gelinciği *(Anemone nemorosa, A. quinquefolia),* **7. ~ betony** *bot.* orman nanesi, sıraca otu *(pedicularis cana-*

densis), **8.** ~ **clamp** *bk.:* **hand screw**, **9.** ~ **coal** : (a) odun kömürü, mangal kömürü, (b) linyit, **10.** ~ **duck** *zool.* orman ördeği *(Aix sponsa):* K Amerika'da yaşar; siyah, kestane rengi, yeşil, mor ve beyaz tüylü, tepeliklidir; ağaçlarda yuva yapar. **11.** ~ **grouse** *bk.:* **capercaillie**. **12.** ~ **hyacinth** *bot.* dağ sümbülü *(Scilla nonscripta)*, **13.** ~ **ibis** *zool.* kelbalıkçıl, Amerika doymazı *(Mycteria americana* ve *Ibis ibis)* Amerika ve Afrika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan eğri gagalı, tepesi tüysüz balıkçıl. **14.** ~ **lily** : orman zambağı, **15.** ~ **lot** : koru, **16.** ~ **louse** *zool.* orman biti *(Oniscus, Armadillidium)*, **17.** ~ **mouse** *zool.* orman sıçanı *(Apodemus sylvaticus)*, **18.** ~ **pewee** *zool.* sinekkapan *(Contopus virens)*, **19.** ~ **pigeon** *zool.* tahtalı, tahta güvercini *(Columba fasciata)*, **20.** ~ **pitch** : odun katranı, **21.** ~ **pulp** : kâğıt hamuru, **22.** ~ **pussy** *k.d. bk.:* **skunk**, **23.** ~ **rat** *bk.:* **pack rat**, **24.** ~ **sorrel** *bot.* orman otu *(Oxalis Acetosella)*: Avrupa ve K Amerika'da yetişir, yaprakları yürek biçiminde ve üç dilimli, çiçekleri pembe çizgili beyazdır. **25.** ~ **spirit** : odun ispirtosu, metil alkol, **26.** ~ **sugar** *kim.* odun şekeri: $C_5H_{10}O_5$. Boyacılıkta ve tabaklamada kullanılır, suda erir toz. **27.** ~ **tar** : odun katranı, **28.** ~ **thrush** *zool.* ökse ardıç kuşu *(Hylocichla mustelina)*. K. Amerika ormanlarında bulunan bir ardıç kuşu, **29.** ~ **tick** *zool.* orman kenesi *(Dermacentor variabilis)*, **30.** ~ **turning** : ağaç tornacılığı, **31.** ~ **turner** : ağaç tornacısı, **32.** ~ **vinegar** : odun sirkesi, *bk.:* **pyroligneous acid**, **33.** ~ **warbler** *bk.:* **warbler** (3). ***e.a.- 4. furious, frantic, mad, raging.***

wood[3], *f.* **1.** ağaçlandırmak, orman hâline getirmek, ağaç/orman yetiştirmek, **2.** odun/kereste tedarik etmek, **3.** ~ **up** : odun depo etmek. *to* ~ *up before the approach of winter.* **4.** *esk.* çıldırmak, delirmek, deliye dönmek, öfkeden köpürmek. ***e.a.- 4. rave.***

wood-apple, *is. bot.* fil elması *(Feronia elephantum)*.

woodbin, *is.* odun kovası.

woodbine, *is. bot.* **1.** hanımeli *(Lonicera Periclymenum)*, **2.** *ABD* Virjinya sarmaşığı *(Parthenocissus quinquefolia)*. **woodbind** *d.d.*

wood block, *is.* **1.** tahta basma kalıbı, **2.** tahta kalıpla basılmış resim.

wood-block, *sf.* tahta kalıpla basılmış.

woodborer, *is.* ağaç kurdu.

wood-carver, *is.* oymacı, tahta oymacısı.

wood carving, *is.* oymacılık, tahta oyma işi.

woodchat, *is. zool.* **1.** ~ **shrike** *d.d.* kızıl başlı örümcek kuşu *(Lanius senator)*, **2.** *az kul.* ardıç kuşu *(Larvivora)*.

woodchopper, *is.* oduncu, ormanda ağaç kesen kimse.

woodchopping, *is.* odunculuk, ağaç kesme.

woodchuck, *is. zool.* (K Amerika'ya özgü) dağ sıçanı *(Marmota monax)*.

woodcock, *is., ç.* **-cocks/-cock 1.** *zool.* çulluk *(Scolopax rusticola)*, Amerika çulluğu *(Philohela minor)*, **2.** *esk. bk.:* **simpleton.**

woodcraft, *is.* **1.** ormancılık, orman bilgisi, **2.** avcılık, **3.** oymacılık. **woodcraftsman** : oymacı.

woodcut, *is. bk.:* **woodblock.**

woodcutter, *is.* oduncu, baltacı, odun kesicisi.

woodcutting, *is.* odunculuk, baltacılık, odun kesme.

wooded, *sf.* **1.** ağaçlıklı, ormanlık, koruluk, **2.** odunu bol.

wooden, *sf.* **1.** ahşap. *a* ~ *ship.* **2.** ağaç/tahta(dan yapılmış). *a* ~ *gait.* **3.** odun/kazık gibi (yürüyüş/duruş), kalın kafalı, kaba, aptal, alık (yüz), acemi, hoyrat, **4.** cansız, ruhsuz, etkisiz. *a* ~ *stare.* **5.** beşinci yıl dönümü. ~ **anniversary** : evliliğin beşinci yıl dönümü, **6.** ~ **Horse** : Truva atı, tahta at, **7.** ~ **Indian** : (a) tahtadan oyulmuş Kızılderili heykeli, (b) odun gibi adam, **8.** ~ **shoe** : takunya, nalın, tahta pabuç. ***e.a.-3. stupid, awkward, 4. dull, spiritless.***

woodenly, *zf.* odun gibi, kabaca, hoyratça, aptalca.

woodenness, *is.* **1.** ahşaptan/tahtadan yapılmış olma, **2.** kalın kafalılık, hoyratlık, kabalık, **3.** cansızlık, ruhsuzluk.

wood engraver, *is.* oymacı.

wood engraving, *is.* **1.** oymacılık, tahta oymacılığı, **2.** tahta resim kalıbı, **3.** kalıpla basılan resim, gravür.

woodenhead, *is. k.d.* ahmak /aptal/ kalın kafalı/mankafalı kimse. ***e.a.- blockhead.***

wooden-headed, *sf.* ahmak, aptal, kalın kafalı, mankafalı. ***e.a.-dull, stupid.***

wooden-headedness, *is.* ahmaklık, aptallık, kalın kafalılık, mankafalılık.

woodenware, *is.* tahta mutfak eşyası, tahta çanak çömlek.

woodhen, *is. bk.:* **weka.**

woodhouse, *is., ç.* **-houses** odunluk, odun/kereste deposu.

woodiness, *is.* odunumsuluk, oduna/tahtaya benzeyiş.

wood-kingfisher, *is. zool.* İzmir yalıçapkını *(Coracii-formes alcedinidae).*

woodland, *sf. &is.* **1.** ormanlık, ağaçlık, **2.** orman+, ormanda yaşayan. *a ~ nymph.* **3. ~ caribou** *zool.* karibu.

woodlark, *is. zool.* ağaç tarla kuşu *(Lullula arborea).*

woodman, *is., ç.* **-men** orman adamı: ormanda yaşayan, avlanarak geçinen adam. ***e.a.-woodsman.***

woodmancraft, *is.* orman hayatına alışıklık.

woodnote, *is.* doğal ses, (ormanda) kuş sesi/ötüşü.

wood nymph, *is.* **1.** orman perisi, **2.** *zool.* (a) G Amerika arı kuşu *(Thalurania)*, (b) boz kelebek *(Minois alope)* kanatları kahverengi üzerine sarı çizgili ve siyah, beyaz benekli bir kelebek.

woodpecker, *is. zool.* ağaçkakan *(Picidae).*

woodpile, *is.* odun yığını, istiflenmiş odun.

woodprint, *is. bk.:* **woodcut/ woodblock.**

woodruff, *is. bot.* ince otu *(Asperula odorata).* Kızıl kökgillerden güzel kokulu beyaz çiçekler açan bir bitki. Parfümeride ve şaraplara rayiha vermekte kullanılır.

woodshed, *is.* odunluk.

woodsia, *is. bot.* kaya eğreltisi *(Woodsia).*

woodsman, *is., ç.* **-men 1.** *bk.:* **woodman, 2.** keresteci, oduncu, ormancı. ***e.a.-2. lumberman.***

woodsy, *sf.* **woodsier, woodsiest** *ABD* ormanımsı, ormanı andıran, orman havası veren, ormanla ilgili. **a ~ fragrance** : orman kokusu.

woodwax = woodwaxen, *is. bk.:* **woadwaxen.**

woodwind, *is.* **1.** *müz.* tahtadan yapılmış nefesli sazlar, **2. ~s** : orkestranın bu nefesli sazlar bölümü.

woodwork, *is.* **1.** ağaç işleri, marangozluk, dülgerlik, **2.** binanın ahşap kısmı. **~er** : marangoz, dülger. **~ing** : (a) ağaç işçiliği, marangozluk, dülgerlik, (b) ağaç işlerinde kullanılan.

woodworm, *is.* ağaç kurdu.

woody, *sf.* **woodier, woodiest 1.** ormanlık, ağaçlık, ormanı çok, **2.** ormana ait, ormanla ilgili, **3.** ahşap, tahtadan yapılmış, **4.** odunumsu, oduna benzer, odun/tahta yapılışında/görünüşünde.

wooer, *is.* âşık, sevdalı, flört eden kimse.

woof, *is.* **1.** (dokumacılıkta) atkı, argaç, **2.** *Brit.* çözgü, arış, **3.** dokum, dokunuş. **4.** havlama sesi: hav. ***e.a.- 1. filling, 2. warp, 3. texture, fabric.***

woofer, *is.* alçak frekanslı ses hoparlörü.

wool, *is.* **1.** yün, yapağı. **~ fat** : lanolin. **virgin ~** : ilk kez dokunmuş yün. **~ comber** : yün tarayıcısı, **2.** yünlü kumaş, **3.** yün ipliği, **4.** sun'î yün, **5.** elyaf, yün gibi yumuşak ve tüylü şey. **glass ~:** cam elyafı. **steel ~** : çelik bulaşık teli, **6.** (bazı bitkiler ve tırtıllar üzerindeki) tüy, **7.** *k.d.* kıvırcık kısa saç, **8. all ~ and a yard wide :** halis, saf, katışıksız, hakikî. *He was a real friend, all ~ and a yard wide.* **9. dyed in the ~** : müzmin, azılı, koyu, sabit fikirli, önyargılı, değişmez, ıslah kabul etmez. *A sinner who was dyed in the ~.* **dyed in the ~ communist** : azılı komünist. **10. go for ~ and come home shorn** : suya gidip susuz gelmek/Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak. **11. Keep your ~ on!** Kızma! Öfkelenme! **12. much cry and little ~** : fiyasko, neticesiz tartışma, **13. pull the ~ over s.o.'s eyes** : göz boyamak, aldatmak. ***e.a.- 8. genuine, sincere, excellent, 9. inveterate, confirmed, 13. deceive, delude.***

wool-bearing, *sf.* yünlü/ yün veren (hayvan), yünü olan.

wool-carding = wool-combing, *is.* yün tarama.

wool-clip, *is.* bir koyundan bir senede kırkılan yapağı miktarı.

wool-dyed, *sf.* dokunmadan önce boyanmış.

woolen, *sf.&is.* **1.** yün+, yünlü, yünden yapılmış.~ *cloth.* **2. ~s** : yünlüler, yünlü kumaş/elbise. *Brit.:* **woollen.**

wooler, *is.* yünü için beslenen hayvan.

woolfell, *is.* post.

woolgatherer, *is.* dalgın kimse.

woolgathering, *is.* dalgınlık, dalgacılık, hayal kurma, aklı başka yerde olma. **be/go ~ :** dalıp gitmek, hayallere dalmak, dalga geçmek.

woolgrower, *is.* yüncü, yün üreticisi, yünü için koyun besleyen kimse.

woolgrowing, *is.* yüncülük, yün üretme, yün için koyun besleme.

wooliness, *is. bk.:* **woolliness.**

woollen, *sf.&is. Brit. bk.:* **woolen.**

woollike, *sf.* yün gibi, yüne benzer.

woolliness, *is.* yüne benzerlik, yün gibi oluş, tüylülük, havlılık.

woolly = wooly[1], *sf.* **-lier, -liest 1.** yünlü, yünden yapılmış.~ *socks. a ~ fleece.* **2.** yün gibi, yüne benzer, yumuşak, kabarık, tüylü, **3.** üstü tüylü. *a ~ caterpillar.* **4.** *bot.* tüylü, havlı, **5.** *k.d.* yoz, kaba, sert, haşin, **6.** bulanık, vuzuhsuz, belirsiz, müphem, karışık, dağınık. *~ thinking. His ideas are a bit ~.* **7. ~ bear** : tüylü tırtıl, **8. ~-headed** : zihni bulanık/karışık/dağınık, kafası dumanlı, dalgın, vazıh düşünemeyen.

woolly = wooly[2], *is., ç.* **-lies 1.** (Batı ABD) koyun, yünlü hayvan, **2. woollies** : yünlü çamaşır/giyim eşyası. *winter woollies.*

woolman, *is., ç.* **-men** yün tüccarı, yapağı taciri.

woolpack, *is.* **1.** yün balyası, **2.** pamuk yığını, küme bulut.

woolsack, *is.* **1.** yün çuvalı, **2.** *Brit.* Lordlar Kamarası Başkanının meclisteki yün minderi/makamı, **3. reach the ~= to be raised to the ~** : Lordlar Kamarası Başkanı veya Adalet Bakanı olmak, **4. take the seat on the ~** : Lordlar Kamarası oturumunu açmak.

woolshed, *is.* yün deposu, koyun kırkım evi.

woolsorters disease, *is. patol.* yüncü hastalığı, *Bacillus anthracis* sporlarının nefes yollarında meydana getirdiği hastalık.

wool sponge, *is.* yün süngeri, yumuşak sünger *(Hippiospongia lachne).* Florida ve Antillerde çıkan görünüşü yüne benzer sünger.

wool stapler, *is.* **1.** yün tüccarı, **2.** yün ayırımcısı: yünleri cinslerine göre ayıran kimse.

wool stapling, *is.* **1.** yün ticareti, **2.** yün ayırımcılığı.

woolwork, *is.* yün ile gergef işi.

wooly, *sf.&is. bk.:* **woolly.**

woomera, *is. bk.:* **womera.**

woorali, *is. bk.:* **curare.**

woosh, *is.&f. bk.:* **whoosh.**

woozily, *zf.* **1.** sersemce, şaşkın şaşkın, şaşırarak, **2.** başı dönerek, sersemleyerek, **3.** sarhoşlukla.

wooziness, *is.* **1.** sersemlik, şaşkınlık, **2.** baş dönmesi, **3.** sarhoşluk.

woozy, *sf.* **woozier, wooziest** *k.d.* **1.** sersem(lemiş), şaşkın. *~ from a blow on the head.* **2.** başı dönmüş. *He felt ~ after the flu.* **3.** sarhoş. ***e.a.-1.*** *muddled, dazed, befudled,* ***2.****dizzy, drunken.*

wop, *is. argo- hkr.* İtalyan, makarnacı.

Worcester china = Royal Worcester = Worcester porcelain, *is.* İngiliz porseleni.

word[1], *is.* **1.** kelime, lâfız. **a household ~** : günlük/harcıâlem kelime. **A ~ to the wise (is sufficient)** : Arif olan anlar/arife tarif gerekmez/anlayana sivrisinek saz. **My ~ !** Maşallah! Aman yarabbi! **upon my ~ !** Vallahi! **bad is not ~ for it** : ona fena demek azdır. **Don't say a ~ to anybody** : Kimseye bir şey söyleme. **May I put a ~ in?** Ben de bir şey söyleyebilir miyim? **2. ~s** : (a) söz, deyim, tabir, lâf, lâkırdı. **fair ~s** : tatlı sözler. **four-letter ~** : küfür, kaba söz, **I have no ~s for = ~s fail me** : Sözle tarif edemem; söyleyecek söz bulamıyorum. **He is too stupid for ~s** : Tarif edilmez derecede aptaldır. **in other ~s** : başka tabirle. **~s of one syllable** : basit/açık sözler. **vain ~s** : boş lâf. *~s mean little when action is called for.* (b) güfte. *I know the tune of the song, but I don't know the ~s.* (c) ağız kavgası, münakaşa. **high ~s** : hiddetli/ağır sözler. **to have ~s with s.o.** : birisi ile atışmak, çekişmek, münakaşa etmek. **~s have passed between them** : Atıştılar, birbirine kötü sözler söylediler. **3.** kısa konuşma, (bir çift) söz, diyecek. **I'd like a ~ with you** : Sana bir çift sözüm var. **4.** deyim, ifade. **a ~ of praise** : övgü, methiyè, **5.** söz, vaat. **I give you my ~ for it** : Sana vadediyorum/söz veriyorum. **~ of honor** : namus sözü. **break one's ~** : sözünü tutmamak, sözünden dönmek/caymak. **Upon my ~** : Vallahi, billâhi,

söz veriyorum ki. **to keep one's ~** : sözünü tutmak. **6.** haber, malûmat. **send ~** : haber yollamak. *We received ~ of his death.* **a good ~** : (a) iyi haber. (b) övgü, medih, tavsiye, sitayişkâr söz. **big ~s** : övünme, büyük söz. **Put in a good ~ for s.o.** : birini övmek. **He never has a good ~ for anyone** : Herkesi kötüler. **7.** parola. **He gave the ~ and they let him in** : Parolayı söyleyince girmesine izin verdiler. **8.** emir, kumanda, işaret. **~ of command** : komut, kumanda. **On his ~ they all moved forward** : O komut verince yürüyüşe geçtiler. **at a ~** : söylenir söylenmez. **9.** *b.h.* **the Word, the Word of God** *d.d.* (a) Kutsal Kitap, Tanrı Kelâmı, (b) *bk.:* **logos**, (c) İncil, **10.** *esk.* atasözü, özdeyiş, simge söz, **11. be as good as one's ~** : sözünün eri olmak, vaadini/sözünü tutmak, **12. eat one's ~s** : sözünü geri almak; tükürdüğünü yalamak, **13. (get) a ~ in edgeways** : lâfa karışmak, mütemadiyen konuşan birinin sözünü kesip bir şey söylemek. *He talks so much that no one else can get a ~ in edgeways.* **14. have a ~ in s.o.'s ears** : kulağına fısıldamak, gizlice söylemek, **15. have a ~ to say** : söyleyecek sözü olmak, **16. have a ~ with s.o.** : birisiyle konuşmak/görüşmek; birine bir çift söz söylemek, **17. have no ~s for** : anlatacak kelime bulamamak, sözle anlatmaktan âciz olmak, **18. have the last ~** : sözü geçmek, son sözü kendisi söylemek, dediğini yaptırmak, **19. His ~ is (as good as) his bond** : Sözünü tutar; sözüne güvenilir; sözü sağlamdır. **20. in a ~ = in one ~** : özet olarak, (uzun) sözün kısası, kısacası, hulâsaikelâm. *In a ~ there was no comparison.* **21. in so many ~s** : aynen, açıkça, kesinlikle, kesin olarak. **He told me in so many ~s to go to Hell** : Bana aynen "cehennem ol!" dedi. **He did not say it in so many ~s** : Aynen böyle demedi (fakat böyle demeğe getirdi). **22. man of his ~/woman of her ~**: sözünün eri. **I am a man of my ~** : Sözümün eriyim; söz bir Allah bir. **23. mince ~s** : kaçamaklı/dolambaçlı konuşmak, lâfı gevelemek, **24. not have a ~ to throw at a dog** : konuşmaya tenezzül etmemek, kibirinden kimse ile konuşmamak, **25. not the ~ for it** : yersiz/uygunsuz söz, yetersiz ifade, **26. of few ~s** : (a) az konuşur, suskun. *a man of few ~s.* (b) veciz, özlü, **27. of many ~s** : konuşkan, çok konuşan, geveze, **28. put in a (good) ~ for** : övmek, methetmek, hakkında sitayişkâr sözler söylemek, **29. put into ~s** : sözle/şifahen anlatmak, ifade etmek, **30. say the ~** *k.d.* (bir şeyin yapılması/başlaması için) izin/ emir vermek, **31. suit the action to the ~s** : dediğini yapmak, **32. Take one at one's ~** : sözüne inanmak. **I took you at your ~** : sözün(üz)e inandım, **33. take s.o.'s ~ for it** : birisinin söylediklerine inanmak. **take my ~ for it!** Sözüme inan! **34. take the ~s out of one's mouth** : (karşısındakinin) ağzından sözü kapmak; leb demeden leblebiyi anlamak. **You have taken the ~s out of my mouth** : Ben de tam bunu söyleyecektim. **35. ~ of mouth** : konuşma, sözle ifade. **by ~ of mouth** : ağızdan, sözlü olarak, şifahen, **36. ~ painter** : belâgatli yazar, **37. ~ painting** : tasvir, belâgat, sözle canlandırma, güzel anlatış, **38. ~ picture** : tasvir, iyi açıklanmış tanım. ***e.a.-*** *2 (c) quarrel, **4.** statement, declaration, expression, **5.** promise, pledge, warrant, assurance, **6.** news, information, tidings, **7.** password, watchword, countersign, **8.** order, command.*

word[2], *f.* (sözle) ifade etmek/söylemek/anlatmak. *He ~ed the explanation well.*

word accent, *bk.:* **word stress.**

wordage, *is.* **1.** kelime sayısı, **2.** kelimelerin tümü, **3.** kelime seçimi, kelimelerle ifade, **4.** lâf kalabalığı, lüzumsuz sözler. ***e.a.-*** *3. wording, **4.** verbiage, wordiness.*

word blindness, *is.* okuma yitimi. ***e.a.-*** *alexia.*

wordbook, *is.* sözlük, lügat. ***e.a.-*** *dictionary.*

word class, *is. gr.* kelime sınıfı.

word-for-word = word for word, *sf.&zf.* **1.** kelimesi kelimesine, aynen, harfiyen. *Tell me what he said, word for word. a word-for-word translation.* **2. word by word** *d.d.* kelime kelime, cümlenin toptan anlamını değil her kelimenin anlamını söyleyerek. ***e.a.-*** *1. verbatim.*

word game, *is.* kelime oyunu.

wordily, *zf.* ıtnaplı bir şekilde, sözü gereksizce uzatarak.

wordiness, *is.* ıtnap, sözü gereksiz yere uzatma.

wording, *is.* **1.** söyleyim, ifade tarzı, üslûp, **2.** kelime seçimi. *The ~ of a business agreement should be exact.* ***e.a.-*** *phrasing, diction.*

wordless, *sf.* **1.** sessiz, suskun, sükûtî, konuşmayan, dili tutulmuş, **2.** sözle/kelimelerle anlatılması olanaksız, **3.** kelimelerden başka araçlarla ifade edilen.

wordlessly, *zf.* **1.** susarak, konuşmadan, bir şey söylemeksizin, dili tutulmuşçasına, **2.** kelimelerden başka şeylerle ifade ederek.

wordlessness, *is.* **1.** suskunluk, sükût, susma, dili tutulma, **2.** kelimelerle ifade olanaksızlığı.

word of honor, *is.* yemin, ant şeref/namus sözü. ***e.a.-*** *oath, promise.*

word-of-mouth, *sf.* sözlü, ağızdan ağıza yayılan. *The producers rely on ~ advertising.*

word order, *is.* söz dizimi, söz düzeni.

word-perfect, *sf. Brit.* rolünü iyi ezberlemiş (aktör), mükemmel/kusursuz (konuşan). *Her speech was ~. She was ~ in her speech.*

wordplay, *is.* kelime oyunu, cinas. ***e.a.-*** *pun.*

word processing, *is.* süreçli yazım, yazı işlem: bilgisayar aracılığı ile yazı yazma yöntemi.

word processor, *is.* yazı işlemi düzeni, süreçyazar.

word square, *is.* söz karesi: soldan sağa ve yukarıdan aşağıya aynı kelimeler okunabilen kare.

word stress, *is.* kelime vurgusu. **word accent** *d.d.*

wordy, *sf.* **wordier, wordiest 1.** ıtnaplı, çok uzun, boş yere uzatılmış (söz/yazı), lüzumsuz kelimelerle dolu. *a ~ explanation.* **2.** sözlü, sözlerle/kelimelerle anlatılan. ***e.a.-1.*** *verbose, prolix, 2. verbal.*

wore, *f. bk.:* **wear** *(geç.z.).*

work[1], *is.* **1.** iş, meşgale. **hard ~** : ağır/zor iş, **2.** çalışma, meşguliyet, **3.** iş, görev, vazife, memuriyet. *My ~ is in medicine/as a doctor. I go to ~ at 9.* **to look for ~** : memuriyet/iş aramak, **4.** emek, el işi. **It takes a lot of ~ to build a house** : Bir ev yapmak için çok emek harcamak gerekir. **5.** çalışma yeri, **6.** eser, yapıt, kitap. *a ~ of art. literary ~s. The ~s of Shakespeare.* **the ~s of God** : doğa, evren, kâinat, tabiat, **7.** yapı : bina, köprü vb. **8.** tahkimat (duvar, kale, hendek vb.), **9. ~s** : (a) fabrika, tesis, atölye, imalâthane, (b) mekanizma, (c) sevap kazanılacak iş, **10.** *fiz.* iş, **11. all in the day's ~** : doğal, normal, tabiî, mutat. **It's all in the day's ~** : Ne yapalım? Bu böyledir. **12. at ~** : (a) iş başında, işte, çalışıyor, çalışmakta. **be at ~** : iş başında olmak, çalışmak. *He's always at ~ in the afternoons.* (b) çalışırken, işlerken. *to watch machines at ~.* **13. give s.o. the ~s** *argo* (a) birini öldürmek/ hırpalamak, (b) birine aman vermemek, göz açtırmamak, **14. go/get/set to ~ (on)** : işe girişmek/koyulmak, **15. go the right way to ~** : usulü dairesinde işe girişmek, **16. have one's ~ cut out for one** : işi başından aşmak, işi çok zor olmak, **17. in the ~s** : yapılmakta, bakılmakta, plânda, **18. in ~** : işi/görevi/memuriyeti var, çalışmakta. **out of ~** : işsiz, boşta, **19. make hard ~ of** : kolay bir işi zor bulmak, **20. make short ~ of** : kısa kesmek, çabuk bitirmek, **21. make ~ (unnecessarily)** : (hiç yoktan) iş çıkarmak, **22. set s.o. to ~** : birini bir işe oturtmak, **23. shoot the ~s** : *argo* bütün gücünü/parasını harcamak, son gayretini/meteliğini sarf etmek. *Let's shoot the ~s and order the crêpe suzette.* **24. the poison had done its ~** : zehir etkisini gösterdi, **25. the whole ~s** : hepsi, **26. the ~s** *argo* (a) ayrıntı, teferruat, garnitür. *a hamburger with the ~s.* (b) zulüm, işkence, çetin iş. *give s.o. the ~s.* ***e.a.- 1.*** *labor, toil, drudgery, 3. occupation, business, trade, employment.* ***NOT*****: WORK, DRUDGERY, LABOR, TOIL,** zihnî veya bedenî çalışmayı gerektiren faaliyetleri gösterirler. En genel anlamlısı **WORK** olup hem kolay, hem zor iş anlamında kullanılır: *heavy work; part-time work; outdoor work.* **DRUDGERY** sürekli ve yorucu, bıktırıcı, köle gibi çalışmayı gerektiren işlere uygulanır: *the drudgery of household tasks.* **LABOR**, ağır el işlerini belirtir: *labor on a farm, in a steel mill.* **TOIL**, yorucu ve yıpratıcı iş demektir: *toil that breaks down the worker's health*

work[2], *sf.* iş+. **~ clothes** : iş elbisesi.

work[3], *f.* **worked/wrought, working 1.** çalış(tır)mak, iş yap(tır)mak. *She ~s her employees hard.* **2.** işle(t)mek, faal olmak, emek sarf etmek. **She ~ed a needlepoint cushion** : İğne işi yastık işledi. **3.** uğraş(tır)mak, meşgul olmak/etmek, **4.** görevli/vazifeli olmak, memuriyeti olmak, **5.** başarılı olmak, başarmak, iyi sonuç vermek. **My plan did not ~** : Plânım başarılı olmadı. **6.** etkilemek, tesir etmek. **it won't ~** : olmaz, yürümez, **7.** güçlükle yürümek/hareket etmek. *the ship ~s to winwards.* **8.** çözmek, hallet-mek, **9.** *k.d.* aldatmak, **10.** *k.d.* isteklerine alet et-

mek, kullanmak, **11.** meydana getirmek, **12.** şekil vermek, **13.** mayala(n)mak. *this dough ~s slowly.* **14.** heyecanını tahrik etmek. *to ~ a crowd into a frenzy.* **15. ~ at** : çalışmak, çabalamak, **16. ~ against s.o.** : birisiyle mücadele etmek, **17. ~ away on** : aralıksız çalışmak, **18. ~ by rule = ~ to rule** : kurallara harfiyen uyarak işi yavaşlatmak (ve bu şekilde ücret artışını temine çalışmak), **19. ~ even** : düz örmek, **20. ~ in** : sokuşturmak, araya sıkıştırmak, içine işlemek, nüfuz/müdahele etmek, iterek sokmak, başka maddeleri karıştırıp eze eze yedirmek, el ile işleyerek meydana getirmek, **21. ~ into** : zorlamak, sokmak, koymak, **22. ~ loose** : gevşemek, laçka olmak, **23. work off** : (a) gidermek, azaltmak, defetmek, atmak. **to ~ off excess weight** : (sıkı çalışarak/idmanla) zayıflamak. **~ off one's anger on s.o.** : öfkesini birinden almak, (b) çalışıp başarmak/üstesinden gelmek, ödemek. **to ~ off a debt** : çalışarak borcunu ödemek, **24. ~ on/upon**: etkilemeye/kandırmaya çalışmak, üzerinde işlemek, **25. ~ one's way** : güçlükle ilerlemek, **26. ~ one's way through school** : kendi çabasıyla okumak, **27. ~ out** : (a) (dikkatle çalışıp düşünerek) çözüm yolu/yol/çare bulmak. *to ~ out a solution to a problem.* (b) çözmek, halletmek, hesaplamak. *~ out a problem. to ~ out a sum.* (c) *gen.* **~ out to = ~ out at :** sonuçlanmak, neticelenmek, sonuç vermek, sonuca varmak/ulaşmak, erişmek, mal olmak, baliğ olmak. *Things have ~ed out badly. It ~ ed very well for me. wonder how their ideas ~ ed out in practice?The bill ~s out to $500.* **How much does it ~ out at?** Kaça çıkar?(d) gelişmek, başarılı olmak, (e) plânlamak, kararlaştırmak. *To ~ out the details.* (f) gerçekleşmek, mümkün olmak. *I hope this ~s out.* (g) idman yapmak. *to ~ out in the gymnasium.* (h) (maden damarı) bit(ir)mek. *The mine was ~ed out years ago.* **28. ~ over** : (a) bir daha yapmak, (b) işlemek, üstünden geçmek, (c) değişiklik/tadilât yapmak, (d) *ABD- argo* saldırmak, üzerine atılmak, hırpalamak. *They ~ed him over.* **29. ~ up** : (a) heyecana getirmek, heyecanlandırmak, hislerini tahrik etmek/kamçılamak. *The politician ~ed the crowd up until they shouted together.* **be ~ ed up about sth** : bir şey için heyecanlanmak/hiddetlenmek. (b) (ayrıntılı olarak) hazırlamak, emek sarf etmek, emekle vücuda getirmek. *~ up some plans.* (c) kurmak, düzenlemek, geliştirmek, yapmak. *He ~ed up the firm from nothing.* (d) (tedricen) tamamlamak/bitirmek. **~ up into** : hâline getirmek. *to ~ up the notes into a book.* **~ up an appetite** : çalıştırarak acıktırmak, **30. ~ oneself up into** : başını derde sokmak, **31. ~ up to** : -e hazırlanmak; -i amaçlamak; -e varmak. ***e.a.-1. labor, toil, 2. operate, 5. succeed, 6. influence, 10. exploit, 13. ferment.***

-work, *son ek* **1.** "... işi, -den yapılmış". **needlework** : iğne işi. **woodwork/brickwork** : tahtadan/tuğladan yapılmış. **housework** : ev işi, **2.** "... ödevi." **homework** : ev ödevi, **3.** "-sanatı, -cilik." **paperwork** : kırtasiyecilik.

workability, *is.* **1.** işletilebilme, işlenebilme, **2.** uygulanabilme, elverişlilik, gerçekleşebilme.

workable, *sf.* **1.** işletilebilir. *a ~ machine.* **2.** elverişli, uygulanabilir, pratik, gerçekleşebilir. *This plan isn't ~.* **3.** işlenebilir, şekil verilebilir. *~ clay for making pots.*

workableness, *is. bk.:* **workability.**

workaday, *sf.* **1.** günlük, çalışma günlerine özgü, **2.** adî, bayağı, alelâde, sıradan. *This ~ world.*

workaholic, *sf. k.d.* aşırı/çok çalışan, kendini işe veren.

workaholism, *is.* aşırı/çok çalışma, kendini işe verme.

workbag, *is.* el işi torbası.

workbasket = workbox, *is.* el işi/dikiş sepeti/çantası.

workbench, *is.* tezgâh.

workbook, *is.* **1.** işletme rehberi/talimatı, **2.** alıştırma kitabı, **3.** çalışma kayıt defteri.

workbox, *bk.:* **workbasket.**

work camp, *is.* **1.** çalışma kampı, **2.** hayır işleri için çalışan gönüllüler.

workday = working day, *is.* **1.** iş/çalışma günü, **2.** günlük çalışma süresi. *a seven-hour ~.*

worked, *sf.* işlenmiş, üzerinde çalışılmış. *a newly ~ field.* ***e.a.-wrought. NOT:*** **WORKED** ve **WROUGHT** üzerinde emek harcanmış, çalışılmış nesneler niteler. **WORKED** uzun süren herhangi çeşit bir iş veya emek sarf edildiğini belirtir: *a worked silver mine:* işleti-

len/işlemekte olan gümüş madeni.**WROUGHT** el ile işlenerek şekil verilmiş anlamını kapsar: *a wrought-iron railing.* dövme demir parmaklık.

worked-up, *sf.* heyecanlı, sinirli, öfkeli. *He was quite ~ and said he has been very anxious for their safety.* ***e.a.-*** *excited, angry, wrought-up.*

worker, *is.* **1.** işçi, amele, emekçi. **steel ~**: çelik işçisi. **a factory ~** : fabrika işçişi, **2.** bir konuda/alanda çalışan kimse. *a ~ in scientific research. a ~ for the Republican Party.* **He is a hard ~** : Çok çalışkandır. **a ~ of miracle** : mucize yaratan kimse, **3.** *zool.* işçi sınıfından böcek (arı, karınca, vb.) **~-ant/-bee** : işçi karınca/arı.

workerless, *sf.* işçisiz, amelesiz.

work ethic, *is.* iş ahlâkı.

workfare, *is.* sosyal yardım görenlerden çalışabilecek durumda olanları eğitim veya kamu görevlerinde çalıştırmayı öngören hükûmet plânı.

work farm, *is.* ıslah çiftliği: suç işleyen çocukların ıslah için çalıştırıldıkları çiftlik.

workfellow, *is.* iş arkadaşı.

workfolk(s), *is.* işçiler, ameleler, emekçiler.

work force, *is.* iş gücü, mevcut işçiler, çalışanlar.

work function, *is. fiz.* iş işlevi: maddeden elektronu ayırabilmek için gerekli minimum erke/enerji.

workhorse, *is.* **1.** beygir, **2.** çok çalışan kimse. **a willing ~** : akranları arasında en çok işi yüklenen/yapan kimse.

workhouse, *is., ç.* **-houses 1.** *ABD* ıslah evi, **2.** *Brit.* düşkünler evi, güçsüzler evi, **3.** *esk. bk.:* **workshop.**

work-in, *is.* işçilerin işgali: işçilerin protesto maksadıyla iş yerini işgal ederek ayrılmayı reddetmeleri.

working[1], *is.* **1.** çalışma, iş yapma, **2.** işleme, faaliyet. *the involuted ~s of his mind.* **3.** işleme, şekil verme. *The ~ of clay is easy when it is damp.* **4.** *gen.* **~s** : iş yeri, maden ocağında kazı yeri, **5.** mayalanma, **6.** yapı elemanının gevşemesine/lâçkalaşmasına sebep olan gerilme veya hareket, **7.** bir organın anormal hareketi. *The ~ of his limbs revealed his disease.*

working[2], *sf.* **1.** çalışan, iş gören, **2.** işçi+, geçimini işçilikle kazanan. *a ~ man.* **3.** işleyen, işler durumda, **4.** iş+, işe/çalışmaya ait, **5.** işe yarar, yararlı, yeterli, fayda sağlayan, işi kolaylaştıran. *a ~ model. a ~ majority. a ~ knowledge of French.* **6.** seyiren, **7.** mayalanan, köpüren, **8. ~ asset** : işletme değerleri, **9. ~ capital** : döner sermaye, net cari aktif, **10. ~ class** : işçi sınıfı, **11. ~ conditions** : çalışma koşulları/şartları, **12. ~ day** : iş/çalışma günü, **13. ~ drawing** : imalât resmi, **14. ~ hours** : iş/çalışma saatleri, **15. ~ hypothesis** : geçici varsayım, **16. ~ papers** : (a) (yabancılara verilen) çalışma izni belgesi, (b) *ABD* reşit olmayanlara verilen çalışma izni belgesi, **17. ~ substance = ~ fluid** : işler özdek: basınç, sıcaklık, hacim, şekil değişmelerine uğrayarak güç makinelerini çalıştıran özdek (sıvı, buhar, vb.), **18. ~ surface** : çalışma yüzeyi.

workingman, *is., ç.* **-men** işçi, amele, emekçi.

workingwoman, *is., ç.* **-women** işçi kadın.

workless, *sf.* işsiz.

worklessness, *is.* işsizlik.

work load, *is.* **1.** iş yükü, bir kimsenin/grubun/makinenin yapması gereken iş miktarı, **2.** belirli bir dönemde bir işçinin/makinenin/kimsenin çalışma saatleri toplamı.

workman, *is., ç.* **-men** işçi, amele.

workmanlike = workmanly, *sf.* ustaca yapılmış, ustaya yakışır, usta elinden çıkmış. *a ~ piece of writing. The book is a ~ job, with chronology, index and bibliography.* ***e.a.-*** *skillful, well executed.*

workmanship, *is.* **1.** işçilik, ustalık, sanatkârlık. *good ~* . **2.** zanaat, sanat.

workmen's compensation insurance, *is.* işçi sigortası.

work of art, *is.* sanat eseri, şaheser. *The new bridge is a work of art.*

workout, *is.* **1.** idman, antrenman, **2.** deneme çalışması, **3.** yetenek denemesi.

workpeople, *is.* işçiler, çalışanlar, çalışan zümre. ***e.a.-*** *workers, employees.*

workpiece, *is.* eldeki parça, işlenen parça.

workplace, *is.* çalışma/iş yeri, memuriyet mahalli.

workroom, *is.* çalışma odası.

works council, *is. Brit.* iş kurulu: (a) işçi temsilcilerinden oluşan ve işçi hakları ile şikâyet, çalışma koşulları, ücret vb. işleriyle uğraşan kurul, (b) bir iş yerinde işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan ve benzer sorunları inceleyen kurul.

work sheet, *is.* **1.** iş izlencesi: çalışma programı ve saatlerini gösteren kâğıt, **2.** müsvedde, karalama kâğıdı.

workshop, *is.* **1.** iş evi, işlik, atelye, çalışma odası, **2.** seminer, inceleme/tartışma topluluğu. *a theater ~.*

worktable, *is.* çalışma masası.

work train, *is.* işçi treni, demir yolu işçilerini ve malzemesini taşıyan tren.

workweek, *is.* haftalık çalışma saati.

workwoman, *is., ç.* **-women** kadın işçi, işçi kadın.

world, *is.* **1.** dünya. **Ancient ~** : Avrupa, Asya, Afrika. **New ~** : Amerika. **the scientific ~** : ilim dünyası. **~ Bank** : Dünya Bankası. **~ Council of Churches** : Dünya Kiliseler Danışma Kurulu. **~ Court** : Milletler Arası Mahkeme (***International Court of Justice*** *d.d.*). **~ Health Organization** : Dünya Sağlık Teşkilâtı. **~ power** : güçlü/etkili devlet/kurum vb. **~ Series = World's Series** : (beysbol) şampiyonluk karşılaşmaları. **~ 's fair** : dünya fuarı, uluslar arası fuar. **~'s oldest profession** : fuhuş. **~ war** : dünya savaşı, cihan harbi, **2.** cihan, âlem. **the woman's ~** : kadınlar âlemi. **the ~ of dream s**: rüya âlemi. **the animal/insect ~** : hayvanlar/böcekler âlemi. **the starry ~** : yıldızlar âlemi, **3.** evren, kâinat. **the sun is the center of our ~** : güneş kâinatımızın merkezidir. **~ soul** : evrensel ruh. **~ spirit** : (a) Allah, Tanrı, Cenabıhak, (b) evrensel ruh, **4.** yer, arz, yeryüzü, **5.** insanlar, insanlık. *The ~ must eliminate war and powerty.* herkes.*The whole ~ knows about it.* **6.** ömür, hayat. **You have the ~ before you** : Önünde bütün bir ömür var. **He is not long for this ~** : Fazla yaşamaz, ömrü kısadır. **7.** ölümlü dünya. **You must learn to live in the ~ as it is** : Bu ölümlü dünyayı olduğu gibi kabul etmelisin. **the next/other ~ = the ~ to come**: ahret, öbür dünya, **8.** dünya nimetleri. **to give up the ~ and serve God** : dünya nimetlerinden feragat edip Tanrıya hizmet etmek. **I would give the ~ to know** : Öğrenmek için her şeyi feda ederdim. **this ~'s goods** : dünyalık, dünya nimetleri, **9.** toplum. **go out into the ~** : topluma karışmak, **10.** hayat. **a man of the ~** : hayat adamı, görmüş geçirmiş/pişkin adam, **11. a ~ of** : pek çok, dünya kadar. **a ~ of money** : dünya kadar para, **12. all the ~** : herkes, bütün cihan. **all the ~ to s. o.** : (birisi için) her şey, bütün varlık, en kıymetli şey. *My home is all the ~ to me.* **13. as the ~ goes** : dünyanın gidişine göre, **14. be on top of the ~** : *k.d.* mutlu olmak, dünyalar kendisinin olmak, sevinçten uçmak, **15. bring into the ~** : doğurmak, dünyaya getirmek, **16. for all the ~** : (a) dünyada, asla, kat'iyen, bütün dünyayı verseler, ne pahasına olursa olsun. **She wouldn't come to visit us for all the ~** : Dünyada bizi ziyaret etmez. **I wouldn't hurt her for the ~** : Onu kat'iyen incitmem. (b) tıpkı, tıpatıp, aynen, tamamen. *You look for all the ~ like my Aunt Mary.* **17. dead to the ~** : dünyadan habersiz (derin uykuda, sarhoş, vb.), **18. in the ~** : (a) asla, kat'iyen, dünyada. **I never in the ~ would have believed such an obvious lie** : Böyle düpedüz bir yalana dünyada/asla inanmazdım. (b) yahu, Allah aşkına. **Where in the ~ did you find that hat?** Yahu, bu şapkayı da nereden buldun? **What in the ~ is he doing?** Ne yapıyor Allah aşkına? **all the difference in the ~** : dünya kadar/dağlar kadar fark. **come down in the ~** : içtimaî mevkice vb. düşmek. **make one's way in the ~** : hayatta muvaffak olmak, **19. one who has seen the ~** : görmüş geçirmiş/feleğin çemberinden geçmiş, **20. out of this ~ = out of the ~** *k.d.* fevkalâde, eşsiz, harikulâde, şahane. *She bakes an apple pie that is out of this ~.* **21. set the ~ on fire** : ünü/şöhreti dünyaya yayılmak, **22. the way of the ~**: dünya hâli, dünyanın gidişi, **23. the ~ of letters** : edebiyat âlemi/dünyası, **24. the ~ and his wife** : herkes, bütün dünya, **25. think the ~ of s. o.** : birini son derece beğenmek, takdir etmek, sevmek. *He may get angry sometimes, but he really thinks the ~ of you.* **26. worlds apart** : tamamıyla farklı. **Their ways of life are**

worlds apart : Yaşama tarzları tamamıyla farklıdır. **27. ~ without end** : ebediyen, ilelebet, sonsuzluğa dek. *forever and ever,~ without end.*

worldliness, *is.* dünyaperestlik, dünyevîlik, maddecilik.

worldling, *is.* dünyaperest, zevkperest, kendini dünya zevklerine kaptırmış kimse.

worldly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** dünyevî, maddî, cismanî, **2.** kendini tamamen dünya işlerine/zevklerine vermiş, **3.** lâik, dinî olmayan, **4.** pişkin, hayat tecrübesi çok, hayatı iyi anlamış, **5.** *esk.* dünyaya ait, dünyada bulunan/yaşayan. *ants, flies and other ~ insects.* ***e.a.-1. earthly, mundane, earthy, terrestrial, 3. secular, 4. urbane, cosmopolitan, sophisticated. k.a.-1. spiritual. NOT:*** **WORLDLY** sıfatı insanların dünya ile ilgili davranış ve faaliyetleriyle ilgili olarak şahıslara ve nesnelere uygulanır: *a worldly cleric, a worldly life.* **MUNDANE** de tıpkı **worldly** gibi maddî, cismanî, dünyevî anlamında olmakla beraber şahıslar için pek kullanılmaz, canlı olmayan şeyler için kullanılır: *Mundane affairs:* dünya işleri. *a mundane outlook:* maddî görünüş. **ERATHLY**, dinî anlamda dünyevî (yani uhrevî olmayan) anlamı taşır: *This erathly paradise:* Bu dünya cenneti. *earthly joys :* dünyevî zevkler. **EARTHY** toprağa ait anlamında ise de bazan zarafetten uzak, kaba vb. anlamında kullanılır: *a rich and earthy odor; earthy humor.* **TERRESTRIAL**, fiziksel anlamda yeryüzüne, arza, dünyaya ait demektir: *The terrestrial life*: yeryüzündeki hayat. *A terrestrial plant :* yeryüzünde yetişen bitki.

worldly-wise, *sf.* pişkin, hayatta tecrübeli, dünya işlerini iyi bilen.

world-shaking, *sf.* dünyayı sarsan, çok önemli.

world-weariness, *is.* dünyadan bezginlik/bıkkınlık.

world-weary, *sf.* dünyadan bezmiş/bıkmış.

world-wide = world wide, *sf.* evrensel, dünya çapında, cihanşümul, âlemşümul, yaygın, geniş. *In 1930 during the ~ economic depression.*

worm[1], *is.* **1.** *zool.* kurt, solucan (İlgili sıfat: **vermicular**), **2.** solucana benzer şey, **3.** *argo* alçak, miskin, pısırık kimse. **He's rather a ~** : Miskinin biridir. **Even a ~ will turn** : En pısırık adam bile ancak bir hadde kadar sabreder. **4.** vida dişi, **5.** sonsuz vida, **6.** helezon taşıyıcı, **7. ~s** *patol.* bağırsak kurtlarının sebep olduğu hastalık, **8.** *esk.* yılan, **9.** *bk.:* **lytta**, **10.** azap, insanın içini kemiren/rahatsız eden şey. *the ~ of conscience gnaws incessantly.* **11. ~'s-eye view** *hkr.* alttan bakış, aşağılık bir mevkiden yukarıya bakış. *bk.:* **bird's-eye view.**

worm[2], *f.* **1.** sürün(dür)mek, sinsi sinsi ilerle(t)mek. **~ (oneself/one's way) through undergrowth** : çalılar vb. arasından oyulganmak/kıvrılarak ilerlemek, **2.** *gen.* **~ into** : sinsice/dalkavuklukla elde etmek. **to ~ oneself into s.o.'s favor** : sinsice/dalkavuklukla birinin teveccühünü kazanmak, **3.** *gen.* **~ out/from** : hile ile/sinsice elde etmek. **to ~ a secret out of a person** : hile ile birinin sırrını öğrenmek, **4.** dalkavuklukla/sinsi sinsi sokulmak/göze girmek, **5. ~ one's way through the crowd**: kalabalık arasından kendine yol açmak, **6.** köpeğin dili altındaki kurt gibi siniri kestirmek, **7.** solucan/kurt düşürmek, **8.** *den.* halatın yivlerini kıtıkla doldurmak. ***e.a.-1. creep, crawl.***

wormcast, *is.* solucan gübresi yığını.

worm drive, *is. mak.* sonsuz vidalı işletme düzeni.

worm-eaten, *sf.* eskimiş, kurt yemiş, modası geçmiş.

worm eel, *is. zool.* mırmır balığı *(Echelus myrus).*

wormer, *is.* **1.** sürünen, sinsice ilerleyen, **2.** solucan düşürücü ilâç, **3.** ağızdan dolma tüfeklerde burgulu harbi.

worm fence, *is.* yılankavi çit. **snake fence** *d.d.*

worm-fishing, *is.* solucanla balık avlama.

worm gear, *is.* sonsuz vida dişlisi.

wormhole, *is.* solucan/kurt deliği.

wormil, *is. bk.:* **warble** (6).

worminess, *is.* **1.** kurtlanma, kurtlu olma, delik deşik olma, **2.** alçaklık, adîlik, zillet, alçalış, mezellet.

wormish, *sf. bk.:* **womlike.**

wormlike, *sf.* solucan/kurt gibi, solucana/kurda benzer, solucanımsı.

worm lizard, *is. zool.* ayaksız kertenkele *(Amphisbaenidae)* : Afrika ve G Amerika'da bulunur, solucana benzer, toprağa gömülerek yaşar.

wormroot, *is. bk.:* **pinkroot.**

wormseed, *is. bot.* **1.** solucan otu: pelin, kazayağı gibi tohum veya çiçekleri solucan düşürmekte kullanılan birkaç çeşit bitki, **2.** bu bitkilerin tohumu veya kurutulmuş çiçeği.

worm snake, *is. zool.* solucan yılan*(Carphophis amoenus).* Orta ABD' de bulunan solucan gibi ufak yılan.

worm wheel, *is.* sonsuz vida çarkı.

wormwood, *is.* **1.** *bot.* pelin (otu) *(Artemisia Absinthium)*, **2.** acı/nahoş/üzücü şey.

wormy, *sf.* **wormier, wormiest 1.** kurtlu, kurtlanmış. *a ~ apple.* **2.** kurt yemiş, delik deşik, **3.** alçak, adî, zelil. ***e.a.- 2. worm-eaten, 3. wormlike, groveling, low, mean.***

worn, *sf.&f.* **1.** aşınmış, eskimiş, yıpranmış, zedelenmiş, **2.** çok giyilmiş, **3.** bitkin, bîtap, çok yorgun, **4.** *bk.:* **wear** *(sf.f.).*

wornness, *is.* aşınma, yıpranma, eskime, zedelenme.

worn-out, *sf.* **1.** eski(miş), yıpranmış, aşınmış, zedelenmiş, hurda.~ *shoes.* **2.** bitkin, bîtap, çok yorgun. *He was ~ after three sleepless nights.* ***e.a.-1. dilapidated, 2. exhausted, fatigued.***

worried, *sf.* üzgün, kederli, canı sıkılmış, endişeli. **a ~ look** : üzgün görünüş. **He seems very ~ about something** : Bir şeye çok canı sıkılmış görünüyor.

worriedly, *zf.* üzgün/kederli/endişeli bir şekilde, endişe/keder/ can sıkıntısı ile.

worrier, *is.* üzülen, endişelenen, tasalanan, kaygı çeken, canı sıkılan.

worriment, *is. k.d.* **1.** dert, belâ, musibet, **2.** üzüntü, endişe, tasa, kaygı, keder, merak, can sıkıntısı. ***e.a.-1. trouble, annoyance, 2. worry, anxiety.***

worrisome, *sf.* **1.** üzücü, endişelendirici, can sıkıcı, kaygı/endişe verici. *a ~ problem.* **2.** çabuk üzülen/endişelenen/tasalanan.

worrisomely, *zf.* üzüntü/endişe verecek şekilde, can sıkarcasına.

worry[1], *f.* **-ried, -rying 1.** üz(ül)mek, endişelen(dir)mek, endişe/keder duymak/vermek, tasalanmak, kaygılanmak, endişe/merak etmek, canı sıkılmak, zihninde kurmak. **Don't ~ (about me)** : (Benim için) üzülme/endişelenme/merak etme/tasalanma! **She will ~ if we are late** : Gecikirsek merak eder. *~ing about your health can make yot ill.* **His debts worried him** : Borçları için endişe ediyordu. **The whole business worries me to death** : Bütün bu işlere ölesiye üzülüyorum. **What's ~ing you?** Neye üzülüyorsun= Seni üzen nedir? **2.** zorla/güçlükle ilerlemek. *an old car ~ing uphill.* **3.** (köpek, kedi vb.) ısırıp sarsmak, hırpalamak. *A cat will ~ a mouse.* **4.** rahatsız/taciz etmek, canını sıkmak. *Don't ~ me with so many questions.* **5.** *İsk.* boğmak, **6. ~ along = ~ through** *k.d.* (güçlüklere/ engellere rağmen) ilerlemek/başarmak, altından kalkmak, üstesinden gelmek. *To others the situation seemed intolerable, but with luck and persistence she worried through.* **7. ~ the life out of s.o.** : birinin başının etini yemek. ***e.a.-1. fret, trouble, torment, harry, hector, disquiet, annoy, harass, 6. strangle, choke.***

worry[2], *is., ç.* **-ries 1.** üzüntü, endişe, merak, tasa, keder, kaygı, can sıkıntısı. **~ kept her awake** : Üzüntüden uyuyamadı. **2.** dert, belâ, keder/kaygı/endişe/üzüntü veren şey, üzülecek şey, üzüntü sebebi. *A mother of sick children has many worries.* **3.** üzülme, endişelenme, tasalanma, meraklanma, kederlenme, **4. ~ beads**: tesbih. ***e.a.- 1. apprehension, vexation, anxiety, uneasiness, disquiet, misgiving, concern.***

worrying, *sf. bk.:* **worrysome.**

worryingly, *zf.* üzülerek, endişe/tasa/kaygı çekerek, can sıkıntısı ile, merak/üzüntü içinde.

worrywart, *is.* boşuna üzülen/endişelenen kimse.

worse, *sf.&zf.&is.* **1.** (**bad , ill** sıfatlarının artıklık hâli) beter, daha kötü, daha fena (bir durumda). **Things go from bad to ~** : İşler gittikçe fenalaşıyor. **to make matters ~ = and what's ~** : üstelik, daha da fenası, bu da yetmiyormuş gibi... *Bill is a bad boy, but his brother is ~. It is raining ~ than ever.* **He is ~ off now than he was ten years ago** : Maddî durumu on yıl öncesinden daha kötüdür. **He is in a ~ way than you** : Sizden daha kötü durumdadır. **2.** daha uygunsuz/gayrimüsait (vaziyette), gittikçe kötüleşen/kötüleşerek, **3.** daha hasta. *The patient is ~.*

4. daha fena şey, beteri, kötü durum. *He thought the loss of his property bad enough, but ~ followed.* **He was none the ~ for his long journey** : Bu uzun yolculuk onu hiç etkilemedi. **I think none the ~ of you for refusing** : Bunu reddettiğiniz için gücenmedim. **He got off with nothing ~ than a wetting** : Bir ıslanmakla kurtuldu. **So much the ~ for him!** Yazıklar olsun ona! **the ~ for drink/wear** : oldukça sarhoş/yorgun.

worsen, *f.* kötüleş(tir)mek, fenalaş(tır)mak, daha kötü duruma düş(ür)mek.

worser, *sf.&zf. k.d. bk.:* **worse.**

worship[1], *is.* **1.** ibadet, tapınma, perestiş. **the ~ of God** : Allaha ibadet. **hours of ~** : ibadet saatleri, **2.** aşırı sevgi/hürmet, tapma. *excessive ~ of business success.* **3.** tapınılan şey, **4.** *Brit.* hürmet ifadesi olarak yargıçlara vb. hitapta hullanılır: *"Yes, your ~ ," he said to the judge.* **5.** *esk.* saygınlık, saygıdeğerlik. **men of ~** : saygıdeğer zevat. ***e.a.-1. reverence, 3. adoration, admiration.***

worship[2], *f.* **-shiped, -shiping** (veya *Brit.:* **-shipped, -shipping**) **1.** ibadet etmek, tapınmak, perestiş etmek. **People go to mosque/church to ~ God** : Allaha ibadet için insanlar camiye/kiliseye giderler. **2.** tapmak, aşırı derecede sevmek/hürmet etmek. **A miser ~s money** : Hasis paraya tapar. ***e.a.-1. revere, venerate, 2. honor, adorate, idolize, adulate, glorify. k.a.-2. detest.***

worshiper = worshipper, *is.* ibadet eden/tapan kimse.

worshipful, *sf.* **1.** tapınan, perestiş eden, perestişkâr, **2.** *Brit.* saygıdeğer, muhterem. *the ~ the Mayor of London. the ~ company of Golsmiths.* ***e.a.-1. worshipping, 2. honorable.***

worshipfully, *zf.* taparcasına, perestişkârane.

worshipfulness, *is.* tapınma, perestiş.

worshipingly = worshippingly, *zf.* taparak, ibadet ederek, tapınarak, perestiş ederek.

worst[1], *sf.* (**bad** ve **ill** sıfatlarının üstünlük derecesi) **1.** en fena, en kötü. *the ~ person/house.* **2.** en feci. *the ~ accident.* **3.** en şiddetli/müthiş. *the ~ cold/winter.* **4.** en haylaz/yaramaz/tembel vb. *He is the ~ boy in school.* **5.** en beceriksiz/yeteneksiz. *the ~ typist in the group.* **6. come off ~** : yenilmek, yenilgiye/hezimete uğramak, **7. in the ~ way = the ~ way** *k.d.* pek çok, ziyadesiyle, adamakıllı, fena hâlde. *He wanted a warm coat for the winter in the ~ way.*

worst[2], *is.* **1.** en fenası/kötüsü, en fena/kötü şey/durum vb. **The ~ of the winter is over** : Kışın en şiddetli kısmı geçti. **I've seen bad work, but this is the ~** : Kötü iş gördüm ama, bu kadarını değil. **The ~ of it is that I could have prevented the accident if I'd been earlier** : İşin fenası, erken davransam kazayı önleyebilirdim. **2. at (the) ~** : en fena ihtimale göre, en kötü ihtimalle. *He will be expelled from the school, at ~ .* **3. do one's ~** : elinden geleni (kötülüğü) yapmak, elinden geleni ardına koymamak. **Do your ~ !** Elinden geleni yap! Elinden geleni ardına koyma! *The enemy is coming, but let him the ~, we are ready for him.* **4. get the ~ of sth.** : yenilmek, mağlûp olmak. *get the ~ of a fight.* **5. give s. o. the ~ of it**: bir kimseyi yenmek/mağlûp etmek, **6. if (the) ~ comes to (the) ~** : en kötü ihtimalle, pek sıkışırsa/sıkıya gelirse. *If the ~ comes to the ~, we can always go by bus tomorrow.*

worst[3], *zf.* **1.** en fena/kötü (şekilde/hâlde/surette). *This child acts ~ when his parents have guests.* **2.** en şiddetli, en çok, en berbat, en müthiş (şekilde). **It's my left leg that hurts ~ of all** : En müthiş ağrı sol bacağımda.

worst[4], *f.* yenmek, mağlûp etmek, bozguna/hezimete uğratmak. *The army worsted the enemy in battle. He worsted him easily.* ***e.a.-defeat, beat.***

worsted, *sf.&is.* bükme/bükülmüş yün, yün ipliği, yün ipliğinden dokunmuş (kumaş), bu kumaştan yapılmış (elbise). *a ~ suit.*

wort, *is.* **1.** bitki, nebat, ot, sebze. (birleşik isimler yapmakta kullanılır: *liverwort, figwort* gibi). **2.** malt, bira yapımında kullanılan arpa mayası.

worth[1], *e.* **1.** değer, lâyık, şayan. **be ~** : değmek. **It's ~ seeing** : Görmeye değer. **This book is ~ reading** : Bu kitap okumaya değer. **advice ~ taking** : tutmaya değer öğüt. **It is ~ the money** : Bu fiyata değer. **It's not ~ a cent** : Beş para etmez. **to be ~ while** : harcanacak za-

mana değmek. **to be ~ its weight in gold** : altın gibi değerli olmak, ağırlığı kadar altına değmek. *In the desert a bottle of water is often ~ its weight in gold.* **2.** değerinde, kıymetinde, eder. *That book is ~ $8.* **3.** ... sahibi, -lik. **He is ~ millions** : Milyonların sahibidir, milyonluk adamdır. **die ~ a million** : bir milyon bırakarak ölmek. **It would be as much as my life is ~ to do this** : Bunu yapmak hayatıma mal olabilir. **Give me two dollar' ~ of cheese** : Bana iki dolarlık peynir veriniz. **I tell you this for what it is ~** : Pek önemli değil (*bazan:* doğru olup olmadığını bilmiyorum) fakat size söyleyeyim. **4. for all it is ~** : son haddine kadar, **5. for all one is ~** *k.d.* olanca gücüyle. **He ran for all he was ~** : olanca gücüyle koştu. **6. for what it's ~** : ne (pahasına) olursa olsun, **7. What is ~ doing is ~ doing well**. Yapılacak bir iş lâyıkıyla yapılmalıdır. ***e.a.-1.*** *deserving, meriting, justifying.*

worth[2], *is.* **1.** (manevî) değer, kıymet, meziyet, fazilet. **men of ~** : değerli kişiler, **2.** (maddî) değer, kıymet, yarar, fayda. *His ~ to the world is inestimable.* **3.** (para olarak) değer, karşılık. **get one's money's ~** : harcadığı paranın değerini/karşılığını almak/çıkarmak. *She got her money's ~ out of that coat.* **4.** -lik. **ten cent's ~ of candy** : on sentlik şeker, **5.** servet zenginlik, varlık. *His personal ~ is several million.* **6. put in one's two cents ~ = put in one's two cents** *argo* : tartışmada kendi fikrini/düşüncesini ortaya atmak. ***e.a.-1.*** *merit, 2. value, usefulness, importance.* ***NOT:*** **WORTH** ve **VALUE**, bir kimsenin veya şeyin değerini, kıymetini, mükemmeliyetini belirtirler. Para ile ölçülebilecek değerler için her ikisi de eş anlamda kullanılabilir: *to get one's money's worth; to receive good value in purchase.* **WORTH** genellikle madde ile ölçülemeyen **manevî** değerleri ifade eder, buna mukabil **VALUE** ölçülebilen **maddî** değerler için kullanılır: *ideas of little WORTH; the VALUE of the house.*

worth[3], *f. esk.* vaki olmak, çıkmak, zuhur etmek, vuku bulmak, başına gelmek. **Woe ~ the day** : O güne lânet olsun! **Woe ~ the man**: O adama lânet olsun! ***e.a.-*** *betide, befall.*

-worth, *son ek* "-lik, ... değerinde(ki)." **pen-nyworth** : bir penilik (kuruşluk), bir peni değerinde.

worthful, *sf.* değerli, kıymetli. *a good and ~ man. the ~ aspect of their culture.*

worthily, *zf.* **1.** değerlice, değerli/saygıdeğer bir şekilde, **2.** uygunca, lâyık/yakışacak şekilde.

worthiness, *is.* **1.** değer, kıymet, meziyet, saygıdeğerlik, **2.** uygunluk, liyakat, yakışma, yaraşma.

worthless, *sf.* **1.** değersiz, kıymetsiz, önemsiz. *a ~ action.* **2.** işe yaramaz, **3.** adî, pespaye, ciğeri beş para etmez. *a ~ member of society.* ***e.a.-1.*** *valueless, trashy, 2. useless, 3. despicable, contemptible.*

worthlessly, *zf.* değersizce, önemsizce, bir değer/kıymet ifade etmeksizin.

worthlessness, *is.* değersizlik, kıymetsizlik, önemsizlik.

worthwhile, *sf.* değerli, kıymetli, yararlı, (zahmetine vb.) değer. *a ~ job. He ought to spend his time on some ~ reading. Brit.:* **worthwhile** *ş.d.y.*

worthwhileness, *is.* değer(lilik), kıymet(lilik), önem(lilik), zahmete vb. değme.

worthy[1], *sf.* **-thier, -thiest 1.** değerli, kıymetli, meziyetli, saygıdeğer, saygın, örnek olacak. *a ~ man.* **2.** lâyık, reva, müstahak, değimli, uygun, yaraşır, yakışır. *a book ~ of praise. ~ of help/dislike. a ~ winner. not ~ to be chosen. a deed ~ to be remembered.* ***e.a.-1.*** *honorable, meritorious, estimable, excellent, exemplary, honest, upright, worthwhile, 2. deserving.*

worthy[2], *is., ç.* **-thies** değerli/kıymetli/saygıdeğer/ileri gelen kimse. *The town worthies included the doctor and the lawyer.*

wot[1], *f. bk.:* **wit.**

wot[2], *f.* **wotted, wotting** *Brit.* bilmek, haberdar olmak. (*gen.* **~ of**). **Other times and places which we ~ not of** : Bilmediğimiz başka zaman ve mekân. ***e.a.-*** *know.*

would, *f.* **1.** *bk.:* **will** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** istemek, dilemek, temenni etmek, arzulamak. **I ~ it were true** : Doğru olmasını temenni ederim. **~**

he were here! Keşke burada olsaydı! **3.** nazikâne ifadelerde **will** yerine kullanılır: **~ you be so kind** : Lütfen, ...lûtfunda bulunur musunuz? **4.** yardımcı fiil olarak şu anlamları taşır: (a) ***istek, arzu.*** **He ~ like to read** : Okumak istiyor. (b) ***koşul, şart.*** **He ~ help if he were here**: Burada olsaydı yardım ederdi. (c) ***gelecek zaman.*** **He kept searching for something that ~ cure him** : Kendisini iyi edecek ilâcı arayıp durdu. (d) ***azim, karar.*** **He ~ not go** : Gitmeyecekti, gitmemekte kararlı idi. (e) ***olasılık.*** **Letting him to speak ~ cause serious trouble** : Konuşmasına izin vermek önemli zorluklara yol açabilirdi. (f) ***tercih.*** **We ~ have you succeed rather than fail** : Başarmanızı tercih ederiz. (g) ***rica, dilek.*** **~ you give us a call?** (Lütfen) bize telefon eder misiniz? (h) ***âdet, alışkanlık.*** **We ~ ride together each day** : Her gün beraber ata binerdik. (i) ***seçenek.*** **He ~ never go if he could help it** : Elinden gelse kat'iyen gitmezdi. (j) ***belirsizlik.*** **It ~ seem to be wrong** : Yanlış gibi görünüyor/yanlışa benziyor. **5.** **~ better** : daha iyisi. **~ rather** : tercihan. **Which ~ you rather do, go to the cinema or stay at home?** Hangisini tercih edersin: sinemaya gitmeyi mi, yoksa evde kalmayı mı? **6.** **~ that** : keşke. **~ that we had seen her before she died** : Keşke onu ölmeden önce görebilseydik.

would-be, *sf.* **1.** sözde, gûya. **a ~ kindness** : sözde iyilik, **2.** özenen, *argo* bozuntu. *a ~ poet/musician.*

wouldn't = would not.

wouldst, *f. esk.* = **would** (**will** fiilinin ikinci tekil şahsı).

wound[1], *is.* **1.** yara, bere. **bullet/knife ~** : kurşun/bıçak yarası. **rub salt to s. o.'s ~** : birinin yarasına tuz sürmek, **2.** incinme, rencide olme, gönül yarası. **a ~ to her pride** : izzetinefis yarası. ***e.a.-1.*** *cut, stab, laceration, lesion, trauma, injury, 2. grief, anguish, insult.*

wound[2], *f.* **1.** yaralamak. *The shot ~ed his arm. He ~ ed him in the arm.* **2.** incitmek, gücendirmek, rencide etmek, kalbini kırmak, **3.** *bk.:* **wind** *(geç.z.&sf.f.)* ***e.a.-1.*** *injure, hurt, harm, damage, cut, stab, lacerate*

wounded, *sf.&is.* **1.** yaralı. *a ~ soldier. to bandage a ~ hand.* **2. the ~** : yaralılar. **emergency treatment for the ~** : yaralılara âcil yardım/ilk tedavi.

woundingly, *zf.* yaralayarak, yaralarcasına.

woundless, *sf.* yarasız.

woundwort, *is. bk.:* **kidney vetch.**

wove, *f. bk.:* **weave** *(geç.z.&sf.f.).*

woven, *f. bk.:* **weave** *(sf.f.).*

wove paper, *is.* düz kâğıt, ancak ışığa tutulunca merdane izi görülen kâğıt. *bk.:* **laid paper.**

wow[1], *f. argo* şaşırtmak, hayrete düşürmek, hayran etmek.

wow[2], *is.* **1.** *argo* olağanüstü başarı, **2.** uğultu, seslendirme düzeninde alçak frekanslı ses dalgalanması.

wow[3], *ünl. k.d.* Ooo! Vay canına! (hayret, şaşkınlık, sevinç, memnuniyet vb. ifade eder) **Wow! Look at that!** Ooo! Şuna da bakın hele!

wowser, *is. Avust.* koyu dindar, sofu, zahit, mutaassıp.

wpm = words per minute.

wrack[1], *is.* **1.** enkaz, yıkıntı. *leaving no ~ behind.* **2.** gemi enkazı, **3.** harabiyet, yıkım, yıkılma, harap olma. **go to ~ and ruin** : harap olmak, enkaz hâline gelmek, **4.** dalgaların kıyıya attığı yosunlar, **5.** (rüzgârla sürüklenen) bulut kümesi. ***e.a.-1.*** *ruin, 2. wreckage, 3. destruction.*

wrack[2], *f.* **1.** yık(ıl)mak, enkaz hâline gelmek/getirmek, harap olmak/etmek, **2.** rüzgârla sürüklenmek.

WRAF = **W.R.A.F.** =*Brit.* Women's Royal Air Force.

wraith, *is.* **1.** hortlak, hayalet, **2.** çok zayıf kimse. **a wraithlike body** : hayalet gibi/zayıf beden, **3.** sahibinin öleceğine delâlet eden hayal/rüya. ***e.a.-1.*** *ghost.*

wraithlike, *sf.* hayalet gibi.

wrang, *sf. Isk. bk.:* **wrong.**

wrangle[1], *f.* **-gled, -gling 1.** dalaşmak, çekişmek, kavga/münazaa etmek, **2.** münakaşa etmek, **3. ~ away/into** : kavga ederek (istenilen bir duruma) getirmek.

He wrangled his wife into agreement : Kavga ederek karısını razı etti. **4.** *ABD* sığırtmaçlık yapmak, hayvanları bir araya toplamak. ***e.a.-1.*** *argue, quarrel, bicker, brawl, dispute,* ***2.*** *debate.*

wrangle[2], *is.* dalaşma, çekişme, kavga, ağız kavgası, münakaşa, münazaa. ***e.a.-*** *argument, quarrel.*

wrangler, *is.* **1.** kavgacı, münazaacı, çekişen, kavga eden kimse, **2.** İngiltere'de Cambridge Üniversitesinde matematikten en yüksek dereceyi alan, **3.** sığırtmaç, çoban. ***e.a.- 3.*** *herdsman.*

wrap[1], *f.* **wrapped/ wrapt, wrapping 1.** sarmak, sarmalamak, sarınmak/sarılmak. **She ~ped herself in a shawl** : Bir atkıya sarındı. **~ a shawl around you** : Bir atkıya sarın. *In cold weather you should ~ up well.* **2. ~ up** : sarmak, paketlemek, paket yapmak. *I ~ped up the box in a brown paper before I posted it.* **3. ~ up**: (fikri/anlamı) gizlemek, anlaşılmaz hâle getirmek, muğlâklaştırmak. *He ~ped up his meaning in a fancy speech which I couldn't understand.* **4. ~ up** *k.d.* bitirmek, tamamlamak, sona erdirmek. **Now the agreement is ~ped up, all we have to do is to wait for the first orders** : Şimdi anlaşmayı tamamladık, yapılacak şey ilk siparişleri beklemektir. **Well, that about ~s it up** : Eh, işimiz bitti artık. **5. ~ up** *argo* susmak, sesini kesmek, **6. wrapped up in** : (işe, çalışmaya vb.) dalmış, kendini tamamen vermiş/kaptırmış, dört elle sarılmış, -e sarılmış/bürünmüş. **wrapped up in one's work** : işe dalmak. **He sat wrapped up in thought** : Oturup derin düşüncelere daldı. ***e.a.-1.*** *cover, enclose, surround, envelop.*

wrap[2], *is.* **1.** sargı, atkı, şal, giysi, ceket, palto, eşarp, **2. ~s** : dış giysiler: palto, pardesü, manto, vb. **3. under ~s** *k.d.* (halktan) gizli, saklı. **keep under ~s** : gizli tutmak, gizlemek, saklamak. **take the ~s off** : açığa çıkarmak, açıklamak.

wraparound = wrap-around *sf. & is.* **1.** yırtmaçlı, önden açık (giysi). *a ~ skirt.* **2.** saran, kuşatan, kapsayan, **3.** *bk.:* **outsert.**

wrapper, *is.* **1.** saran şey/kimse, **2.** (uzun) sabahlık, **3.** sargı, paket sargısı, **4.** *Brit.* kitap ceketi, **5.** puronun en üst yaprağı. ***e.a.- 4.*** *book jacket.*

wrapping, *is. gen.* **~s** : sargı, paket sargısı, ambalaj ipi, kapak. **~ paper** : ambalaj kâğıdı.

wrapt, *f. bk.:* **wrap** *(geç.z.&sf.f.).*

wrap-up, *is. k.d.* haber özeti, kısa haberler.

wrasse, *is. zool.* çırçır balığı, lapina *(Labridae Labrus)*: kalın dudaklı, keskin dişli, parlak renkli bir deniz balığı. **ballan ~** : kikla *(Labrus bergylta).* **striped ~** : ördek balığı *(Labrus mixtus).* **wrasses** : lapinagiller.

wrastle, *f. k.d. bk.:* **wrestle.**

wrath, *is.&sf.* **1.** gazap, öfke, hiddet. **the ~ of God** : Allahın gazabı, **2.** hiddetle cezalandırma/öç alma, **3.** *esk. bk.:* **wroth.** ***e.a.-1.*** *rage, ire, resentment, passion, fury, anger.*

wrathful, *sf.* hiddetli, öfkeli, gazaba gelmiş, küplere binmiş. ***e.a.-*** *irate, furious, resentful, indignant, enraged.*

wrathfully, *zf.* hiddetle, öfke ile, gazapla.

wrathfulness, *is.* hiddet(lenme), öfke(lenme), gazap, gazaba gelme.

wrathily, *zf. k.d. bk.:* **wrathfully.**

wrathiness, *is. k.d. bk.:* **wrathfulness.**

wrathy, *sf.* **wrathier, wrathiest** *k.d. bk.:* **wrathful.**

wreak, *gl.f.* (ceza vb.) vermek, (öç vb.) almak, (hınç vb.) çıkarmak, (hasar vb.) yapmak. **~ one's wrath/angeron s.o. :** gazabını/öfkesini birisinden çıkarmak. *He ~ed his anger on the workmen.* **~ vengeance on s.o.** : birisinden öç almak. **wreaker** : alan, çıkaran, yapan.

wreath[1], *is., ç.* **wreaths 1.** çelenk , **2.** halka (şeklindeki nesne). **a ~ of clouds** : bulut halkası, **3.** *bk.:* **torse.**

wreath[2], *f. bk.:* **wreathe.**

wreathe, *f.* **wreathed, wreathed** (veya *esk.* **wreathen**), **wreathing 1.** çelenklerle süslemek, **2.** çelenk yapmak, **3.** (halka gibi) etrafını sarmak/çevirmek/kuşatmak/bürümek. **Mist ~ed the hilltops** : Tepeleri sis bürüdü. **4.** bezemek, kaplamak. **Her faces was ~ed in smiles** : Yüzünü tebessüm kaplamıştı. **5.** halka halka yükselmek. *The smoke ~ed on the chimney.*

wreathless, *sf.* çelenksiz.

wreathlike, *is.* çelenk gibi.

wreck[1], *is.* **1.** enkaz, harabe, yıkıntı, virane, **2.** dalgaların kıyıya attığı enkaz ve mallar, **3.** gemi enkazı, **4.** geminin kazaya uğraması, kazaya uğramış gemi, **5.** mahvolma, harap olma,

yıkılma, kırılma. **the ~ of one's hopes** : bir kimsenin ümitlerinin kırılması. **My plan's a ~, we can't go on with it** : Plânım mahvoldu, onu gerçekleştiremeyiz. **6.** harap olmuş kimse. **He is a complete ~** : Sağlığı mahvoldu. **The strain of his work left him a complete ~** . İşinin zorluğu onu büsbütün mahvetti. ***e.a.- 3. shipwreck, 5. devastation, desolation.***

wreck[2], *f.* **1.** gemiyi kazaya uğratmak/karaya oturtmak. *The ship was ~ed on the rocks.* **2.** kazaya uğramak, kazazede olmak. *The trains ~ed at the crossing.* **3.** yık(ıl)mak, harap etmek/olmak, enkaz hâline gelmek/getirmek. **wrecking bar** *bk.:* **pinch bar**. **4.** mahvetmek. *The weather has completely ~ed our plans.* **5.** tahrip etmek, parçalamak, enkaz/hurda hâline getirmek. *to ~ a car.* ***e.a.- 4.&5. destroy, devastate.***

wreckage, *is.* **1.** enkaz, yıkıntı, harabe, harabiyet. **the ~ of the cars whish were in the accident**: kazaya uğrayan arabaların enkazı. **2.** yıkma, tahrip etme, parçalama, **3.** (gemi) kazaya uğrama/uğratma, karaya otur(t)ma.

wrecker, *is.* **1.** tahripçi, yıkıcı, tahrip/harap eden kimse, **2.** harabiyete sebep olan şey, **3.** soygunculuk için gemileri kazaya uğratan kimse, bir treni raydan çıkaran kimse, **4. tow car, tow truck** *d.d.* vinçli pikap, kurtarıcı, tamir arabası, kazaya uğrayan arabaların enkazını çekip götüren taşıt, **5.** enkaz temizleyicisi (insan/araç), **6. housewrecker** *d.d.* yıkıcı, enkaz amelesi, **7.** enkaz toplama gemisi.

wren, *is. zool.* çıt kuşu *(Troglodytes troglodytes).* Sırtı ve karnı kahverengi enine çizgili ötücü kuş.

wrench[1], *f.* **1.** bur(k)mak, burkutmak, burkutarak koparmak/sökmek/almak, zorla bükmek/çevirip burmak. **The policeman ~ed the gun out of the man's hand** : Polis, adamın bileğini bükerek tabancayı aldı. **2.** burkulmak. **My ankle ~ed** : Ayağım burkuldu. **3. ~ away** : (zihni, gözü) zorla ayırmak/uzaklaştırmak. *I tried to ~ my gaze away from the apalling sight. Finally he would ~ his mind away to something else.* **4.** kasten ters anlam vermek.

wrench[2], *is.* **1.** somun anahtarı, İngiliz anahtarı. **adjustable/box ~** : ayarlı/yuvarlı anahtar. **monkey ~** : İngiliz anahtarı, kurbağacık. **socket ~** : lokma anahtarı. **to throw a monkey ~ into** : baltalamak, köstcklemek, bozmak, mahvetmek, sabote etmek, **2.** bur(k)ma, burkulma, burkutma, burkuluş, bükme, çevirme, **3.** ayrılık acısı, üzüntü, elem, keder. *the ~ of leaving one's family.*

Wrens, *is. Brit.- k.d.* = Women's Royal Naval Service: Deniz Kuvvetleri Kadınlar Kolu.

wrest, *is.&gl.f.* **1.** zorla/kuvvetle döndürme(k)/çevirme(k)/bükme(k). **2.** zorla/zorlayarak alma(k). *to ~ a knife from a child. He ~ed it from her hands.* **3.** güçlükle elde etme(k)/kazanma(k)/sağlama(k). **to ~ a living from the soil** : Topraktan geçimini güçlükle sağlamak. **to ~ the truth out of *s.o.*** : birisinden zorla gerçeği öğrenmek. **4.** (kasten) ters anlam verme(k), manasını tahrif etme(k)/bozma(k)/değiştirme(k). **~ from its meaning** : -e ters anlam vermek. *This report ~s the facts out of their true meaning.* **5.** *müz.* (piyano, harp vb. gibi çalgıların) akort anahtarı. **6. ~ pin** : akort ayar mandalı. ***e.a.- 1. turn, twist, 3. extract, 4. wrench, 6. peg.***

wrester, *is.* kasten ters anlam veren, anlamını değiştiren/bozan. ***e.a.- perverter.***

wrestle[1], *f.* **-tled, -tling 1.** güreşmek, güreş tutmak, **2.** uğraşmak, çabalamak, didinmek, emek harcamak. *to ~ with a problem. to ~ with a difficult examination paper.* **3.** mücadele etmek, didişmek. **4.** dağlamak/damgalamak için hayvanı yere yatırmak. ***e.a.-2. grapple, contend, 3. struggle.***

wrestle[2], *is.* **1.** güreş, **2.** mücadele, uğraşma, çabalama, didinme. ***e.a.-1. wrestling, 2. struggle.***

wrestler, *is.* **1.** pehlivan, güreşçi, **2.** hayvanlara damga vuran kimse.

wrestling, *is.* güreş, güreşme, güreşçilik, pehlivanlık.

wretch, *is.* **1.** sefil, biçare, zavallı kimse. *unlucky ~es with no homes.* **2.** habis, alçak, adi, pespaye kimse. **3.** (şaka olarak): köftehor. **You ~ ! You're late again!** Seni köftehor seni! Gene geç kaldın!

wretched, *sf.* **1.** sefil, perişan, acınacak hâlde, bitkin, üzgün. *feeling ~ after an illness.* **I'm feeling pretty ~** : Hiç keyfim yok. **2.** bahtsız, bîçare, bedbaht. *a ~ life.* **3.** menfur, mel'un,

lânet/nefret uyandıran, aşağılık, adî, bayağı. *a ~ little liar.* **I can't find the ~ thing** : Bu lânet şeyi bulamıyorum. **4.** basit, değersiz. *a ~ job of sewing.* **5.** berbat, fena, kötü. *a ~ weather. a ~ headache. a ~ color.* ***e.a.-1.*** *miserable, pitiable, distressed, afflicted, woeful, woebegone, pitiful,* ***2.*** *unhappy,* ***3.*** *despicable, contemptible, mean, base, vile,* ***4.*** *poor, worthless.* ***k.a.-1.*** *comfortable, enviable.*

wretchedly, *zf.* sefilâne, perişan/acınacak hâlde, berbat bir şekilde, bahtsız/üzgün bir hâlde.

wretchedness, *is.* sefillik, sefalet, perişanlık, bitkinlik, üzgünlük, bahtsızlık, bîçarelik, aşağılık, adîlik.

wrick, *is.&f.* **1.** burkulma, bükülme, **2.** burkmak, bükmek.

wrier, wriest, *sf.* **wry** sıfatının artıklık ve üstünlük hâlleri: daha/en çarpık/sapık/yanlış vb.

wriggle[1], *f.* **-gled, -gling 1.** kıvran(dır)mak, kıvır(t)mak, salla(n)mak. *to ~ one's hips.* **2.** (yılan/solucan gibi) kıvrılarak hareket etmek, kıvrıla kıvrıla ilerlemek/yol almak. **to ~ one's way through a narrow opening** : kıvrıla kıvrıla dar bir delikten geçmek, **3.** *gen.* **~ out** : sıyrılmak, sıyrılıp çıkmak. **to ~ out of a difficulty** : zor bir durumdan ustalıkla sıyrılıp çıkmak. **try to ~ out of it** : bir kaçamak yolu aramak. **You know you are to blame, so don't try to ~ out of it**: Biliyorsun ki sen kabahatlisin, bari kaçamak yolu arama! **4.** hissettirmeden iş becermek. **~ into s.o.'s favor** : ustalıkla birinin gözüne girmek. ***e.a.-1.*** *squirm, writhe, twist, wiggle.*

wriggle[2], *is.* kıvranma, kıvır(t)ma, sallanma, yalpalama.

wriggler, *is.* **1.** kıvranan/kıvrıla (şey/kimse), **2.** sivrisinek sürfesi . **wiggler** *d.d.*

wrigglingly, *zf.* kıvranarak, kıvırtarak, sallanarak, kıvrıla kıvrıla.

wriggly, *sf.* **-glier, -gliest 1.** kıvranan, kıvırtan, kıvrılan, bükülen, **2.** kaçamaklı, kaypak. *a ~ character.* ***e.a.-1.*** *twisting, writhing, squirming,* ***2.*** *evasive, shifty.*

wright, *is.* usta, yapıcı, sanatçı, işçi. *a wheelwright, a playwright.*

wring[1], *f.* **wrung** (veya nadiren **wringed**), **wringing 1.** kuvvetle bükmek, **2.** *gen.* **~ out** : (Çamaşır vb.) bükerek sıkmak, sıkıp suyunu akıtmak. *~ those wet clothes out. ~ the water out of clothes.* **wringing wet** : sırsıklam, sıksan suyu çıkacak, **3.** çok üzmek, incitmek, canını acıtmak, **4.** (ellerini) oğuşturmak. *to ~ one's hands in sorrow.* **5.** zorlamak, zora getirmek, sıkıştırmak, **6.** zorla söküp çıkarmak/almak. **They wrung the truth out of her in the end** : En sonunda zorla gerçeği söylettiler. **7.** çarpıtmak. ***e.a.-1.*** *wrest, twist,* ***3.*** *distress, torment.*

wring[2], *is.* bükme, bükerek sıkma, burma.

wringbolt, *is.* halka başlı cıvata. ***e.a.-ring bolt.***

wringer, *is.* **1.** büken/buran/sıkan (kimse/şey), **2.** çamaşır sıkma makinesi, cendere.

wrinkle[1], *is.* **1.** buruşuk, kırışık, **2.** *k.d.* ustalıklı yöntem, teknik, bir işin girdisi çıktısı, zeki buluş. *He knows all the ~s of this business. a new advertising ~ .*

wrinkle[2], *f.* **-kled, -kling** buruş(tur)mak, kırış(tır)mak. *Don't ~ your dress. Too much sun dries the skin and it begins to ~ . He ~ed his nose at the bad smell.*

wrinkleless, *sf.* buruşmaz, kırışmaz, buruşuksuz, kırışıksız.

wrinkly, *sf.* buruşuk, kırışık, buruşmuş, kırışmış, kolay buruşan/kırışan. *a ~ material impossible te keep pressed.*

wrist, *is.* **1.** bilek, **2.** elbisenin/eldivenin bilek kısmı, **3.** *mak.* **~ pin** *d.d.* krank pini, **4. ~ bone** : bilek kemiği, **5. ~ joint** : bilek, **6. ~ watch** : kol saati.

wristband, *is.* yen, kol ağzı, giysinin bilek kısmı.

wrist-drop, *is. patol.* kol inmesi: zehirlenme sonucu kol ve bilek kaslarının paralize olması.

wristlet, *is.* **1.** bilezik, **2.** bilek sargısı, **3.** saat bileziği, **4.** *argo* kelepçe. ***e.a.-1.*** *bracelet,* ***4.*** *handcuff.*

wristlock, *is.* (güreşte) kelepçe: karşı güreşçinin bileğini yakalayıp bükerek hareket edemez hâle getirme.

writ, *is.* **1.** *huk.* irade, ferman, ilâm, **2.** davetiye, **3.** yazı, **4. Holy ~** : Kutsal Kitap, Kitabı Mukaddes, **5. judicial ~** : mahkeme emri, **6.** *esk. bk.:* **write** *(geç.z.&sf.f.).*

writable, *sf.* yazılabilir.

write, *f.* **wrote** (veya eski: **writ**) , **written** **1.** yazmak. ~ *your name on the board. to* ~ *a report/ a check/a letter.* **2.** telif etmek, kaleme almak. *to* ~ *a book. to* ~ *a symphony.* **3.** ifade etmek, **4.** kaydetmek, kayda geçmek. **nothing to** ~ **about** : kayda değer bir şey değil. **it's nothing to** ~ **home about** : zikretmeye değmez, **5.** kâtiplik etmek, **6.** yazılmak, iz bırakmak, okunmak. **Honesty/anxiety is written on his face** :Dürüstlük/endişe yüzünden okunuyor. **7.** *bil.* yazmak : verileri sürekli ya da geçici bir biçimde belleğe/veri ortamına işlemek, **8. be written on/all over** : besbelli olmak, açıkça görülmek, okunmak. **Guilt was written all over his face** : Suçlu olduğu yüzünden okunuyordu. **9.** ~ **away** : uzak bir yerden ısmarlamak. *She wrote away for the book, because the shop didn't have it.* **10.** ~ **back** : (mektuba) cevap vermek, karşılık yazmak, **11.** ~ **down** : (a) yazmak, kaydetmek, not almak, (b) yazı ile yermek/değerini düşürmek. **I wrote him down as a fool** : Onun aptallığını anladım, ona numarayı verdim. (c) cahil halkın anlayacağı şekilde yazmak, halka hitap etmek. *He* ~*e down to the public.* **12.** ~ **down as** : ...olarak nitelemek. *They wrote him down as lazy.* **13.** ~ **in** : (a) ~ **in for** : mektupla istemek. *We wrote in for a free book, but the firm never replied.* (b) adını seçim listesine eklemek. (c) metne ilâve yapmak, **14.** ~ **off** : (a) defterden silmek, iptal etmek. *to* ~ *off a debt.* ~ **off capital**: defterde gösterilen sermayeyi indirmek, (b) yok farz etmek, tamamen değersiz/işe yaramaz telâkki etmek. **You can** ~ **that off!** Sen onu unut! (Üstüne soğuk su iç!) *We'll just have to* ~ *off the arrangement if we can't find the money for it.* (c) amorti etmek, kendi bedelini çıkarmak. *The new equipment was written off in 3 years.* **15.** ~ **oneself out** : fikirlerini yazıp tüketmek, yazacak başka şeyi kalmamak, **16.** ~ **one's own ticket** : istediği yolu seçmek, **17.** ~ **out**: (a) yazmak, kaleme almak, yazıya dökmek. *to* ~ *out a check.* (b) tümünü/bütün ayrıntılarıyla yazmak. *to* ~ *out a report.* **18.** ~ **up** : (a) ayrıntılı yazmak. **to** ~ **up a report** : ayrıntılı bir rapor yazmak, (b) (yazı ile) övmek, göklere çıkarmak. *to* ~ *the play up in the local newspaper.* (c) (muhasebecilikte) değerini yüksek göstermek, **19. writ large** : besbelli, iri harflerle yazılmış, apaçık, göz önünde, **20. written law** : yazılı yasa, kayda geçmiş/müseccel kanun.

write-in, *sf.&is.* seçim pusulasına seçmen tarafından yazılan (aday).

write-off, *is.* **1.** zarar olarak kabul edilen miktar, **2.** yıpranma payı, değer düşümü, **3.** iptal etme, hesaptan silme. ***e.a.-2. depreciation, 3. cancellation.***

writer, *is.* **1.** yazar, muharrir, müellif. *He is a writer but he can't make enough money to live from his books.* **be a good** ~ : iyi bir yazar olmak, **2.** yazıcı, kâtip, yazman, sekreter, **3.** hattat, **4.** yazmasını bilen kimse, **5. the** ~ : bu satırların yazarı (yazı yazan kendisinden bahsederken "ben" yerine kullanır), **6.** ~**'s cramp = ~'s palsy = ~'s spasm**: yazar kasıncı: fazla yazmaktan baş ve işaret parmakları kaslarının uyuşması/ağrıması.

write-up, *is. k.d.* **1.** makale, **2.** bir kurum hakkında yazılan övücü yazı, **3.** *ABD* şişirme, bir firmanın mal ve sermayesini kanunsuz olarak olduğundan yüksek gösterme.

writhe, *is.&f.* **writhed, writhing 1.** (ağrıdan) kıvran(dır)ma(k), kıvırma(k), kıvrılma(k), debelenme(k). **He was writhing with pain** : Sancıdan kıvranıyordu. **2.** elem/ıstırap/üzüntü/cefa çekmek. ***e.a.-1. squirm, twist.***

writhen, *sf. esk.* kıvrık, kıvrılmış. ***e.a.-twisted.***

writher, *is.* kıvranan/debelenen kimse.

writhingly, *zf.* kıvranarak, debelenerek.

writing, *is.* **1.** yazı yazma. **to commit one's thoughts to** ~ : düşündüklerini yazmak. **Put your ideas in** ~ : Düşüncelerini yaz. **2.** yazılma, **3.** yazı, el yazısı. *I can't read the doctor's* ~ . **4.** makale, (yazılı) metin, eser. *the* ~*s of F.R.Atay.* **5.** yazı üslûbu, anlatı, anlatış düzeni, **6.** yazarlık, muharrirlik. *He turned to* ~ *at an early age.* **7.** ~ **on the wall** *bk.:* **handwriting** (4), **8.** ~ **desk** : yazıhane, yazı, masası, **9.** ~ **pad**: bloknot, sumen, **10.** ~ **paper** : yazı kâğıdı, **11.** ~ **table** : yazı masası.

writ of extent, *is. Brit.* haciz emri. **extent** *d.d.*

written, *sf.&f.* **1.** yazılı, **2.** *bk.:* **write** *(sf.f.).*

wrong[1], *sf.* **1.** yanlış, kusurlu, hatalı. *a ~ deed. a ~ answer.* **What's ~ with you?** Size ne oldu? Neyiniz var? **2.** haksız. **be ~** : yanılmak, hata etmek, haksız olmak. *You are ~ to blame him.* **3.** uygunsuz, usule uygun olmayan. *This is the ~ time to make a visit.* **be in the ~ place** : yanlış yerde olmak, makamının adamı olmamak, **4.** ters, aksi. **The ~ side of the cloth** : Kumaşın ters yüzü. **be ~ side up** : ters çevrilmek. **the ~ way round** : ters. **He always says the ~ thing** : Daima aksi şeyi söyler/ters konuşur. **The water went down the ~ way** : Su genzine kaçtı. **5.** bozuk. **Something is ~ with the machine** : Makinede bir bozukluk var. **What's ~ with the bicycle?** (a) Bisikletin neresi bozuk? (b) Bisikletin nesi var? (Niye beğenmiyorsun?) **6.** istenilmeyen, makbul olmayan. **the ~ road** : yanlış (istenilmeyen) yol, **7.** ahlâksız, ahlâka aykırı. *Telling lies is ~.* **8. be caught on the ~ foot** : hazırlıksız yakalanmak. **The party started on the ~ foot** : Toplantı aksiliklerle başladı. **9. get / hold the ~ end of the stick** : yanlış anlamak, ters anlam vermek, lâfı tersinden anlamak, **10. get out of bed on the ~ side** : huysuz/hırçın olmak, herkesi terslemek, yatağın ters tarafından kalkmak. **He was born on the ~ side of the blanket** : O piç olarak doğdu. **11. I hope there's nothing ~** : Hayrola! İnşallah herşey yolunda! **12. say the ~ thing** : pot kırmak, çam devirmek, **13. I don't see anything ~ with it** : (a) Onda hiçbir bozukluk/ anormallik görmüyorum. (b) Bunda hiçbir sakınca görmüyorum. **There's something ~ with him** : Ona bir hâl oldu; bu adamın şüpheli bir tarafı var. ***e.a.-1.*** *false, untrue, mistaken, erroneous,* ***2.*** *unfair, unjust, unjustifiable,* ***3.*** *improper, inappropriate, unsuitable* ***5.*** *awry, amiss,* ***7.*** *bad, evil, wicked, immoral, sinful.*

wrong[2], *is.* **1.** haksızlık, gadir, zulüm. *to suffer many ~s.* **2.** yanlış(lık), hata, kusur. **not to know right from ~** : doğruyu yanlıştan ayıramamak, **3.** günah, **4.** yalan, **5.** haksızlık. **do s.o. a ~ = do ~ to s.o.** : birine bir haksızlık yapmak, birinin günahına girmek, **6.** zarar, **7.** yanlış yol, sapıklık, **8. get in ~** *argo* birisi ile arası açılmak, bozuşmak, **9. in the ~** : yanılmış, hatalı, kusurlu, haksız. **be in the ~** : haksız/ kabahatli olmak, haksız tarafta olmak. *He knew he was in the ~, but he refused to concede the point.* **put s.o. in the ~** : birini haksız çıkarmak. **10. Two ~s don't make a right** : İki yanlış bir doğru etmez. ***e.a.-3.*** *vice, sin,* ***7.*** *misdoing, wickedness.*

wrong[3], *zf.* **1.** yanlış/hatalı olarak. *You did it ~ again.* **2. get it ~** : yanlış/tersinden anlamak. **Don't get me ~** : Beni yanlış anlama. **3. go ~** : (a) ters/ aksi gitmek. **Everything is going ~ today** : Bugün işler aksi gidiyor. (b) fena yola/ ahlâksızlığa sapmak. **It is sad that one so young should go ~** : Bu kadar genç birisinin fena yola saptığını görmek (cidden) üzücü. (c) yanlışlık/ hata yapmak. *The sum is ~, but I can't see where I went ~.* (d) fena geçmek. *The day by the sea went ~ .* (e) bozulmak, işlememek, berbat olmak. *Our clock went ~ .* ***e.a.- 1.*** *awry, amiss.*

wrong[4], *f.* **1.** haksızlık etmek, hakkını yemek. *You ~ him by having such a low opinion of his work.* **2.** kötülük yapmak, kötü davranmak, zarar vermek, gadretmek, zulmetmek, **3.** (kadını) iğfal etmek, namusunu lekelemek, **4.** kötülemek, iftira etmek. ***e.a.-2.*** *maltreat, defraud,* ***3.*** *seduce, dishonor,* ***4.*** *malign.*

wrongdoer, *is.* haksızlık yapan kimse, zalim, günahkâr, suçlu, yasayı bozan kimse.

wrongdoing, *is.* haksızlık, zalimlik, günahkârlık, suçluluk, yasayı bozma.

wronger, *is.* haksızlık eden, hak yiyen, kötülük yapan.

wrong font, *is. bas.* yanlış takımdan harf.

wrongful, *sf.* **1.** haksız, insafsız, kötü, yanlış, hatalı. *~ dismissal from a job.* **2.** yasaya aykırı, yasa dışı. *~ imprisonment.* ***e.a.-1.*** *unjust,* ***2.*** *unlawful.*

wrongfully, *zf.* haksızlıkla, insafsızca, zalimane, yanlış/hatalı olarak, yanlışlıkla, yasaya aykırı olarak.

wrongfulness, *is.* haksızlık, insafsızlık, zulüm, hata, yanılma, yanlışlık, yasaya aykırılık.

wrong-headed = wrongheaded, *sf.* aksi, inatçı, ters, dik kafalı. *~ students who think they can cure the world's evils by destroying society.* **2.** yanlış, hatalı. *a ~ idea.*

wrong-headedly = wrongheadedly, *zf.* aksilikle, tersine, inatçılıkla.

wrong-headedness = wrongheadedness, *is.* aksilik, inatçılık, terslik.

wrongly, *zf.* yanlışlıkla, hatalı olarak, sehven.

wrongness, *is.* yanlışlık, hata, terslik, uygunsuzluk.

wrong number, *is.* **1.** (telefonda) yanlış numara, **2.** *argo* (a) yanlış kimse/şahıs. *Me fight the champ? You've got the wrong number.* (b) sevilmeyen/sevimsiz/antipatik kimse. *She's O.K., but her sister's a wrong number.*

wrong side, *is.* **1.** kumaşın ters yüzü, **2. get on the wrong side of s.o.** : birisinin itimadını/teveccühünü kaybetmek, gözünden düşmek, **3. on the wrong side of (the stated age)** : -den daha yaşlı, (belirtilen yaşı) aşmış/geçmiş. **He is on the wrong side of fifty :** Yaşı elliyi geçmiştir. *bk.:* **on the right side of.**

wrote, *f. bk.:* **write** *(geç.z.).*

wroth = wrothful, *sf. esk.* öfkeli, hiddetli, küplere binmiş. *He was ~ to see the damage to his home.* ***e.a.-*** *angry, furious, wrathful, incensed.*

wrought, *sf.&f.* **1.** işlenmiş, çekiçle dövülerek şekil verilmiş, **2.** süslü, müzeyyen, **3.** *esk. bk.:* **work** *(geç.z.&sf.f.)*, **4. ~ iron** : dövme demir. ***e.a.-*** *2. elaborated, embellished.*

wrought-up, *sf.* heyecanlı, sinirleri gergin, heyecanlanmış. **be ~ :** heyecanlanmak, heyecanlı olmak, heyecana kapılmak, sinirleri gerilmek. **She's all ~ about nothing** : Boşuna heyecanlanıyor.

W.R.S.S.R. = White Russian Soviet Socialist Republic: Beyaz Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti.

wrung, *f. bk.:* **wring** *(geç.z.&sf.f.).*

wry, *sf.* **wrier, wriest 1.** eğri, çarpık. *a ~ nose.* **2.** yanlış, hatalı. *~ behavior.* **3.** ters, aksi, huysuz. *a ~ face.* **to make a ~ face** : surat asmak, **4.** (anlamı) bozulmuş, tahrif edilmiş, değiştirilmiş, **5.** acı, iğneleyici, müstehzi, alaycı. *~ smile. ~ remarks.*

wryly, *zf.* **1.** acı acı, istihza/alay ile, **2.** aksilikle, huysuzlukla, ters ters, **3.** çarpık/eğri bir şekilde.

wryneck, *is.* **1.** *k.d.* boyun tutulması, boyun eğriliği, **2. wrynecked** : çarpık boyunlu, boynu tutulmuş kimse, **3.** *zool.* eğri boyun *(Jinx)* : başını ve boynunu habire çarpıtan ağaçkakana benzer bir kuş. ***e.a.-1.*** *torticollis.*

wryness, *is.* **1.** eğrilik, çarpıklık, sapıklık, **2.** istihza, alay, **3.** yanlışlık, hata.

WSW = W.S.W. = West-southwest.

wt. = weight.

wud, *sf. İsk.* deli, kudurmuş. ***e.a.-*** *mad, wood.*

wulfenite, *is.* vulfenit, molibdenli kurşun.

Wunderkind*, is., ç.* ***-kinder/-kinds*** *Alm.* harika çocuk. ***e.a.-*** *wonder child.*

wurst, *is. bk.:* **sausage** (1).

WV = WVa = West Virginia.

W.V.S. *Brit.* = Women's Voluntary Service.

WW = World War.

WY = Wy. = Wyoming.

Wyandot(te), *is., ç.* **-dots/-dot 1.** Huron konfederasyonuna mensup kızılderili, **2.** Huron dili/lehçesi.

Wyandotte, *is., ç.* **-dottes/-dotte** Amerikan tavuğu.

wych-elm, *is. bot.* dağ karaağacı *(Ulmus glabra).* **witch-elm** *ş.d.y.*

wye, *is., ç.* **wyes** Y harfi, Y şeklinde cisim.

wyliecoat, *is. İsk.* yün fanila.

wynd, *is. İsk.* dar sokak/yol, aralık. ***e.a.-*** *alley.*

Wyo. = Wyoming (ABD' nin bir eyaleti).

wyte, *is.&f.* **wyted, wyting** *bk.:* **wite.**

wyvern, *is.* (armacılıkta) iki ayaklı, yılan kuyruklu, kanatlı ejderha. **wivern** *ş.d.y.*

*****

***

*

X

X, x, *is., ç.* **X's/Xs, x's/xs 1.** İngiliz alfabesinin yirmi dördüncü harfi, **2.** x harfinin temsil ettiği ses, **3.** X şeklinde herhangi nesne, okuma yazma bilmeyenin imza yerine koyduğu X işareti.

x, X, x., X., 1. X: Hristiyanların/Hz. İsa'nın simgesi, **2.** matbaa harfindeki kusuru belirten işaret, **3.** x: (= kiss = öpücük) işareti (telgrafın sonuna konur), **4.** x: harita üzerinde bir yeri belirleme işareti, **5.** X: Roma rakamlarında on sayısı, **6.** *mat.* (a) bilinmeyen sayıyı gösteren simge, (b) cebirsel değişkeni gösteren simge, **7.** bilinmeyen şey/şahıs/etken, **8.** bir dizinin yirmi dördüncü ögesi (J atlanırsa yirmi üçüncü), **9.** X ışını, röntgen, **10.** çarpı işareti, **11.** boyut gösteren sayılar arasına konur: 3"x4" (3 by 4 inches).

x, *gl.f.* **x'd/xed. x-ing/x'ing, x's/xes 1.** x ile işaretlemek, x işareti koymak, **2.** *gen.* **x out** : iptal etmek, çıkarmak, silmek, hükmünü kaldırmak. *To x out an error.*

X, *sf.* (sinemada) on yedi yaşından küçük olanlara yasak edilen filmi gösterir. *bk.: G, PG, R.*

xanyth-, *ön ek bk.:* **xantho-** (Sesli harfler önünde aldığı şekil).

xanthate, *is. kim.* ksantat, ksantik asidin tuzu veya esteri.

xanthein, *is.* sarı çiçek boyası, sarı çiçeklere renk veren ve suda eriyebilen madde.

xanthic, *sf.* **1.** sarı+, sarımtrak, sarımsı, **2.** *bot.* sarı, **3.** *kim.*ksantik, ksantin veya ksantik asit türevi, özellikle sarı yağlı $C_3H_6OS_2$ türevi.

xanthic acid, *is. kim.* ksantik asit: Formülü ROCSSH şeklinde olan kararsız organik asit. R: bir kökü/atom grubunu gösterir.

xanthin, *is.* **1.** sabit sarı çiçek boyası: çiçeklere sarı renk veren ve suda erimeyen boya maddesi. *bk.:* **xanthein**, **2.** boya kökündeki sarı madde.

xanthine, *is. biy.- kim.* **1.** üre sarısı: $C_5H_4N_4O_2$. İdrar, kan ve bazı bitki/hayvan dokularında bulunan, oksitlenince ürik asit veren kristalli azotlu bileşim, **2.** bu bileşimin türevlerinden herhangi biri.

Xanthippe, *is.* **1.** Ksantip (Sokrat'ın karısının adı), **2.** cadı, cadaloz, acuze, hırçın/huysuz/şirret kadın.

xanthium, *is.* **1.** pıtrak, **2.** *bot.* ksantiyum.

xantho-, *ön ek* "sarı" anlamı katar: *xanthophyll* gibi. Sesli harf önünde : **xanth-.**

xanthochroi, *is., ç.* sarışın kimse: açık sarı saçlı beyaz insan.

xanthochroic, *sf.* sarışın.

xanthochroid, *sf.&is.* sarışın, beyaz tenli ve açık sarı saçlı (kimse).

xanthoma, *is. patol.* sarı leke: deride, bilhassa göz kapaklarında sarımtrak turuncu lekeler husule getiren hastalık.

xanthone, *is. kim.* sarı boya : $C_{13}H_8O_2$. Birçok doğal sarı boyada bulunan keton.

xanthophyll, *is. biy.- kim.* havuç boya : $C_{40}H_{56}O_2$. Yumurta sarısında ve çiçeklerin petallerinde rastlanan sarı turuncu boya maddesi. Karotenlerin oksijen türevlerinden ibarettir. **lutein** *d.d.*

xanthophyllic = xanthophyllous, *sf.* havuç boyalı, havuç boyamsı.

xanthous, *sf.* **1.** sarı, **2.** sarımtrak, **3.** sarı derili, cildi sütlü kahverengi veya sarı renkte olan. ***e.a.-1.*** *yellow, 2. yellowish.*

Xanthus, *is.* GB Anadolu'da eski bir şehir.

x-axis, *is., ç.* **x-axes** *mat.* x ekseni, absis ekseni.

X chromosome, *is. biy.* X kromozomu: İnsanlarda ve birçok memeli hayvanda dişi nitelikli genleri ihtiva eden, erkeklerde tek, dişilerde çift olarak bulunan eşeysel kromozom. *bk.:* **Y chromosome.**

Xd, (borsada) temettüsüz, kâr hissesi getirmeyen. **xdiv.** *d.d.*

Xe, *kim. bk.:* **xenon** (simge).

xebec, *is.* (Akdeniz'e özgü) üç direkli yelkenli. Eskiden korsanlar kullanırdı, şimdi bazan ticarî maksatla kullanılıyor. **zebec, zebeck** *d.d.*

xen- = xeno- *ön ek* "yabancı, ecnebi, yad" anlamı katar. *ör.: xenophobia, xenogamous.*

xenia, *is. bot.* yadsal etki: polenin meyve veya tohuma etkisi.

xenic, *sf.* yadsal: bilinmeyen organizmalar ihtiva eden (kültür). ~ *cultivation of insect larvae.*

xenically, *zf.* yadsal olarak.

xenodiagnosis, *is.* yad belirtim: Kan vb. deki asalakları belirtmek için bunu yabancı bir canlıya (örneğin bir böceğe) vererek onda asalak araştırma yöntemi.

xenodiagnostic, *sf.* yad belirtimsel.

xenogamous, *sf. biy.* yad eşeyli, melez üremli: ayrı cinslerden olan organizmaların çiftleştirilmesinden üreyen.

xenogamy, *is. biy.* yad eşleme, melez üretme.

xenogenesis = xenogeny, *is. biy.* **1.** yad soy, yad nesil, yad kuşak, melez : ebeveyninden tamamen ve sürekli olarak farklı olan nesil/soy, **2.** *bk.:* **heterogenesis, metagenesis, alternation of generations.**

xenogenetic = xenogenic, *biy.* yad üremsel, yad soy+, yad soylu, melez : başka bir türün üyelerinde üreyen/türeyen/doğan. ~ *hosts. a ~ antibody.*

xenograft, *is.* yad doku aşısı: farklı cinsten olan bireyden alınan dokuyu aşılama.

xenolith, *is. k.b.* yad kaya: volkanik bir kaya içinde kalmış yabancı taş/kaya.

xenolithic, *sf.* yad kaya+, yad kayamsı, yad kayalı.

xenomorphic, *sf. k.b.* yad biçimli, yad biçimsel: içindeki yabancı maddelerin zorlaması ile kristal yapısı değişmiş (kaya).

xenomorphically, *zf.* yad biçimle, yar biçimsel olarak.

xenon, *is. kim.* ksenon: Havada hacminin $17x10^{7}$'de biri oranında bulunan renksiz, ağır, tembel gaz. Işıklı elektrik tüplerini, tiratronları doldurmakta kullanılır. Simgesi **Xe**, atom ağ. 131.30, atom nu. 54, 0 C'de ve 760 mm cıva basıncı altında 1 litresinin ağırlığı 5.887 g.

xenophile, *is.* yabancı hayranı: yabancılara, yabancı âdet, usul ve törelere hayran olan kimse.

xenophilous, *sf.* yabancı hayranı.

xenophobe, *is.* yabancı düşmanı, yabancı/ecnebi şahıslardan/âdetlerden vb. korkan veya nefret eden kimse.

xenophobia, *is.* yabancı korkusu/düşmanlığı.

xenophobic, *sf.* yabancılardan korkan.

xer- = xero-, *ön ek* "kuru" anlamı katar. *ör.: xeric, xerophite.*

xerarch, *sf.* kuru yerde yetişen, kuru çevrede türemiş.

xeric, *sf.* kuru, az nemli, kuru ortama alışmış. *a ~ plant. a ~ habitat.*

xerically, *zf.* kuruca, az nemli bir şekilde.

xero-, *ön ek bk.:* **xer-.**

xeroderma, *is. tıp* kuru deri (hastalığı), deriyi kurutup kabuklaştıran bir hastalık.

xerographic, *sf.* kuru teksir+.

xerographically, *zf.* kuru teksir usulüyle.

xerography, *is.* kuru teksir: Bayağı beyaz kâğıt sayfası üzerinde kopya edilecek şekle tekabül eden yerleri elektrostatik yöntemle hassaslaştırıp üzerine serpilen toz mürekkebin yapışıp kalmasından ibaret teksir usulü.

xerophile = xerophilous, *sf.* **1.** *bot.* kuraksal: kurak (kuru ve sıcak) yerlerde yetişen (bitki), **2.** *zool.* kuraksı: kurak iklime alışık (hayvan).

xerophily, *is.* kuraksallık, kuraksılık.

xerophthalmia, *is.* göz kuruluğu: A vitamini noksanlığından ileri gelen gözyaşı azalması ve gözde arpacık çıkması hastalığı.

xerophthalmic, *sf.* göz kuruluğu ile ilgili.

xerophyte, *is.* kurakçıl: kurak iklime alışmış bitki.

xerophytic, *sf.* kurakçıl, kurak iklime alışık.

xerophytically, *zf.* kurakçıl olarak, kurak iklime alışkın olarak.

xerophytism, *is.* kurakçıllık.

xerosere, *is.* kurak yerler.

xerosis, *is.* **1.** aşırı kuruluk, özellikle derinin, göz kapaklarının, burunun kuruluğu, **2.** sertleşim, yaşlanan dokunun sertleşmesi.

xerothermic, *sf.* **1.** kuru ve sıcak, **2.** kuru ve sıcak çevreye alışkın.

xerox, *gl.f.* kuru teksir yapmak, Zeroks makinesi ile çoğaltmak/kopye çıkarmak.

Xerox , *is.* Zeroks, kuru teksir makinesi.

x height, *is.* (matbaada) küçük harflerin boyu(nu ölçmek için kullanılan küçük x harfinin yüksekliği).

Xhosa, *is., ç.* **Xhosa/-sas 1.** Koza: Güney Afrika Ümit burnunda yaşayan Bantu halkı, **2.** Kozaca: Kozaların konuştuğu Bantu dili (Zulu diline benzer).

xi, *is., ç.* **xis** , ksi, Yunan alfabesinin on dördüncü harfi.

x in, (borsada) faizsiz. **x in., x-i., x.i., xint, x-int, x-int., x.int.** *d.d.*

x-intercept, *is.* x kesimi, yatay bölüntü : bir eğrinin/ yüzeyin x eksenini kestiği noktanın başlangıca uzaklığı.

-xion, *Brit. bk.:* **-tion**. *ör.: connexion, inflexion.*

Xi particle, *fiz. bk.:* **hyperon.**

xiphisternal, *sf.* alt göğüs kemiği+.

xiphisternum, *is., ç.* **-na** *anat.* alt göğüs kemiği, göğüs kemiğinin üç kısmının en alttaki. **xiphoid process** *d.d. bk.:* **gladiolus** (2), **manubrium** (2a).

xiphoid, *sf.&is. anat. zool.* hançerimsi, kılıç/hançer biçiminde, **2.** *bk.:* **xiphisternum.**

xiphosuran, *sf.&is. zool.* kılıç kuyruklu: at nalı şeklindeki yengeci *(horseshoe crab)* ve soyu tükenmiş birçok eklembacaklıları kapsayan *Xiphosura* sınıfına mensup (hayvan).

xiphosure, *is.* kılıç kuyruk.

xiphosurous, *sf.* kılıç kuyruklu.

x-irradiate, *gl.f.* x ışınlamak, x ışınları yaymak.

x-irradiation, *is.* x ışınlama, x ışınları yayma.

XL = **1.** extra large, **2.** extra long.

Xmas = Christmas.

Xn., = Christian.

Xnty., = Christianity.

XP, *is.* Yunanca Hristos (= Christ) kelimesinin ilk iki harfi: Hz. İsa'yı ve Hristiyanlığı simgeleyen monogram.

xr = x rts, (Borsa) hakkı olmayarak(= **without rights**).

x-radiation, *is.* **1.** x ışınları, **2.** x ışınlarına maruz kalma /bırakma.

x-rated, *sf. k.d.* müstehcen, açık saçık. *an x-rated movie.*

x-ray[1], *is.* **x ray, X-ray** *ş.d.y.* **1.** *gen.* **x-rays** : x ışınları, röntgen ışınları/şuaları, **2.** röntgen filmi, x ışınlarıyla çekilmiş film, **3.** haberleşmede x harfini belirten kelime.

x-ray[2], *gl.f.* **x-rayed, x-raying, x-rays** röntgenini çekmek, röntgenle muayene etmek, x ışınları ile tedavi etmek.

X-ray[3], *sf.* röntgen+, x ışını+, x ışınlı. ~ **astronomy** : x ışınlı astronomi, gök cisimlerini yaydıkları x ışınları ile inceleyen astronomi dalı. ~ **crystallography** : x ışınlı kristalografi, x ışınları ile kristal yapılarını inceleme. ~ **diffraction** : x ışını kırınımı: x ışınlarının atom içindeki kırınımından kristal bünyesini ve cinsini çıkarma yöntemi. ~ **microscope** : x ışınlı mikroskop, x ışınları yardımıyla kristalleri büyütüp inceleyen cihaz. ~ **photograph** : röntgen fotoğrafı, x ışınları ile çekilen fotoğraf. ~ **star** : x ışını yayan yıldız. ~ **therapy** : röntgen tedavisi, x ışınları ile tedavi. ~ **tube** : röntgen tüpü, x ışını yayan elektron tüpü.

x-section, *is.* (=cross section) kesit.

x-sectional, *sf.* kesit+.

Xt. = Christ = İsa.

Xtian = Christian = Hristiyan.

Xty = Christianity = Hristiyanlık.

xu, *is., ç.* Güney Vietnam kuruşu (eski).

x-unit, *is.* x birimi: X ışınları ile gama ışınlarının dalga uzunluğunu ölçmekte kullanılan birim. 10^{-11} cm veya 10^{-3} Angstrom. *kıs.:* **Xu, XU.**

xw = **without warrant** (borsa) güvencesiz, teminatsız, garantisiz, kefilsiz.

xyl- = xylo- *ön ek* **1.** "odun, ağaç, tahta" anlamı katar. *ör.: xylophone, xylotomy.* **2.** *xylene* bileşimi.

xylan, *is. kim.* ksilan: odun dokularda bulunan ve hidroliz olunca ksiloz veren pentozan. Furfural yapmakta kullanılır.

xylary ray, *bk.:* **xylem ray.**

xylem, *is. bot.* odunsu doku. *bk.:* **phloem.**

xylem ray, *is.* odun damarı.

xylene = xylol, *is. kim.* kesilen: Odun/kömür katranından veya petrol damıtımından elde edilen zehirli, tutuşan ve yağlı üç hidrokarbon izomerinden her biri. Formülü $C_6H_4(CH_3)_2$ olup boya yapımında kullanılır. Kesilen ve etil benzen karışımı eritici olarak kullanılır.

xylidine, *is. kim.* **1.** ksilidin: Formülleri $(CH_3)_2C_6H_3NH_2$ olan 6 izomerik ksilen türevinden her biri, **2.** boya yapımında kullanılan ve bu bileşimlerin karışımından ibaret olan yağlı sıvı.

xylo-, *ön ek* "ağaç, odun, tahta" anlamı katar. *ör.: xylograph, xylophone.*

xylograph, *is.* tahta resim kalıbı, oyma kalıp.

xylographer, *is.* (tahta) oymacı, tahta resim kalıbı oyan, tahta kalıpla resim basan.

xylographic(al), *sf.* oyma+, tahta kalıplı, tahta kalıp ile basılmış.

xylography, *is.* oymacılık, ağaç oymacılığı, tahta üzerine resim kalıbı oyma/tahta kalıpla resim basma sanatı.

xyloid, *sf.* odunsu, oduna benzeyen, odun gibi.

xylol, *is. bk.:* **xylene.**

xylophagous, *sf.* **1.** odunla/ağaçla beslenen, ağaç yiyen (bazı böceklerin kurtları gibi), **2.** ağaç kemiren/delen, ağaçları delerek mahveden (bazı yumuşakçalar, kabuklular, mantarlar vb.).

xylophone, *is. müz.* tahta saz, ksilofon: çeşitli boylarda tahta çubuklardan yapılmış ve ağaç tokmakla vurularak çalınan müzik aleti.

xylophonic, *sf.* tahta saz+.

xylophonist, *is.* tahta saz çalan, ksilofoncu.

xylose, *is. kim.* ksiloz, kristalli aldopentoz: $C_5H_{10}O_5$.

xylotomic(al), *sf.* ağaç kesme/dilimleme+.

xylotomist, *is.* ağaç kesen /dilimleyen.

xylotomous, *sf.* ağaç kemiren /oyan.

xylotomy, *is.* (mikroskopta muayene vb. için) ağaç kesme/dilimleme sanatı.

xyst, *is. bk.:* **xystus.**

xyster, *is.* kemik kazıma aleti (cerrahlıkta kullanılır).

xystus, *is.* (eski Yunanistan'da beden eğitimi çalışmalarına mahsus) uzun ve üstü kapalı taraça.

*****

***

*

Y

Y, y, *is., ç.* **Y's/Ys, y's/ys 1.** İngiliz alfabesinin yirmi beşinci harfi, **2.** y harfinin çeşitli talâffuzlarından her biri: *yet, city, rhythm* gibi, **3.** Y şeklinde çatal nesne: yol ayrımı vb., **4.** yazılı/basılı Y veya y harfi, **5.** matbaada y harfi kalıbı.

Y, 1. (Japonya'da) yen, Japon lirası, **2.** dizi veya sırada yirmi beşinci (I atlanırsa yirmi dördüncü), **3.** *elekt.* admitans, **4.** *kim.* ytrium (itriyum) un simgesi.

y, *mat.* **1.** bilinmeyen işareti, **2.** (Kartezyen koordinatlarda) y (ordinat) ekseni, düşey konaç.

y-, *ön ek* hâlen kullanılmayan bazı kelimelerde ön ek: **ywis** gibi. Özellikle *past participle* eki: **yclad** gibi.

-y, *son ek* **1.** "-lı/-li/-lu/-lü" anlamı katar: **juicy, grouchy, rainy, cloudy** gibi, **2.** (bazan **-ey**) "... gibi, ...-e benzer" anlamı katar : **clagey, glassy, watery** gibi, **3.** (bazan **-ey, -ie**) "ufak, küçük, minicik, mini mini, -cik vb." anlamları katar: **pussy, Billy, kiddy, doggy** gibi, **4.** sevgi ve yakınlık ifade eden sözlerde geçer: **sweety, daddy** gibi, **5.** "-lık/-lik/-luk/-lük" son ekleri ile sanat ve meslek adları, fiilden türemiş adlar vb. oluşturur: **carpentry, inquiry, infamy, cookery, jealousy, beggary** gibi.

Y. = 1. Young Men's Christian Association, **2.** Young Men's Hebrew Association, **3.** Young Women's Christian Association, **4.** Young Women's Hebrew Association.

y. = 1. yard(s), 2. year(s).

ya, *k.d.* **1.** sen (= you). *Hey, ya dope!* **2.** senin (= your) *Ya father's moustache!*

yabber, *is. Avust. bk.:* **jabber.**

yacht, *is.&gs.f.* yat (ile seyahat/yarış yapmak). **~ club** : yat kulübü. **~ race** : yat yarışı. **yachting** : yatçılık.

yachtsman, *is., ç.* **-men** yatçı, yat sahibi, yat kullanan kimse. **~ship** : yatçılık.

yachtswoman, *is., ç.* **-women** yatçı/yat sahibi/yat kullanan (kadın).

yackety-yak, *is.&f.* **-yakked, -yakking** *argo* gevezelik/zevzeklik/boşboğazlık (etmek). **yackety-yack, yakety-yak, yakity-yak, yak** *d.d.*

Yafo *is. bk.:* **Jaffa.**

Yagi antenna, *is. rad.* Yagi anteni: Kuvvetli tevcih özelliği olan dipol antenleri dizisi. Özellikle TV anteni olarak kullanılır.

yah, *ünl.* ya, evet, öyle mi.

Yahata, *is. bk.:* **Yawata.**

Yahoo, *is., ç.* **-hoos 1.** (Swift'in Güliver'in Seyahati romanında) insana benzer vahşî ve kaba yaratık, **2.** *k.h.* hödük, kaba saba kimse.

yahooism, *is.* hödüklük, kabalık.

Yahrzeit, *is. (Judaism)* aile veya yakın akrabadan birinin ölüm yıl dönümü. **Jahrzeit** *d.d.*

Yahweh, *is.* Allah, Tanrı, Kadirimutlak (Ahdiatik'ten). **Yahwe, Yahveh Yahve, Jahveh, Yahve, Jahweh, Jahwe** *d.d.*

Yahwism, *is.* Allaha/Tanrıya ibadet veya bu tür ibadete dayanan din. **Yahvism, Jahwism, Jahvism** *d.d.*

Yahwist, *is.* Ahdiatik'in ilk altı kitabının ilk yazarı. **Yahvist, Jahwist, Jahvist** *dd.* **Yahwistic/Yahvistic** : bu yazara ait.

yak[1], *is.* **1.** Tibet öküzü *(Poephagus grunniens).* Tibet'te bulunan uzun tüylü yabanî öküz, **2.** bu öküzün evcilleştirilmişi.

yak[2], *is.&f.* **yakked, yakking** *argo bk.* : **yackety-yak.**

yakety-yak = yackety-yak = yakity-yak, *f.* **-yakked, -yakking** *bk.:* **yackety-yak.**

yakitori, *is.* (Japon usulü) tavuk şiş kebabı.

Yakut, *is.* Yakutça: KD Sibirya'da konuşulan Türk asıllı dil.

yam, *is.* **1.** *bot.* Hint yer elması *(Dioscorea),* **2.** *İsk.* patates, **3.** *ABD* tatlı patates.

yamen, *is.* (eski Çin'de) devlet memuru evi, devlet dairesi.

yammer, *is.&f. k.d.* **1.** sızlanma(k), dırla-(n)ma(k), şikâyet (etmek), sızıldanma(k), mızıldanma(k), **2.** (bar bar) bağırma(k), bağırıp çağırma(k), devamlı yüksek sesle konuşma(k), gürültü/yaygara (etmek). ***e.a.- 1.*** *whine, complain.*

yang, *is.* Çin felsefesine göre hayatın aslını oluşturan eril öğe.

Yangtze, *is.* (Çin'de) Yangçe nehri. ~ **- Kiang** *d.d.*

yank, *is.&f.* hızla/ şiddetle çekiş/çekme (k), anî/birden çekip çıkarma(k). ~ **out** : birden/ zorla çekip çıkarmak.

Yank, *is.&sf. bk.:* **Yankee.**

Yankee[1], *is.* **1.** ABD (özellikle kuzeydoğu) halkından biri, **2.** (ABD İç Savaşlarında) Amerika Birliği taraftarı kuzey eyaletleri halkı, **3.** Amerikalı, ABD vatandaşı, Yanki, **4.** haberleşmede y harfini belirtmek için kullanılan sözcük.

Yankee[2], *sf.* Yanki+, ABD vatandaşlarına/ Amerikalılara özgü. ~ *ingenuity.*

Yankeedom, *is.* **1.** Yankiler ülkesi: ABD 'nin kuzeydoğu eyaletleri, **2.** (toplu olarak) Yankiler, Amerikalılar.

Yankeeism, *is.* **1.** Yankilik, Yanki/Amerikalı karakteri/vasfı, **2.** (konuşma tarzında vb.) Yanki niteliği/özelliği.

yanqui, *is., ç.* **-quis** *İsp.* (Lâtin Amerika'da) Amerikalı, ABD vatandaşı, yanki.

yap[1], *gs.f.* **yapped, yapping 1.** ince sesle/ kesik kesik havlamak, **2.** *argo* fazla konuşmak, gevezelik etmek. ***e.a.-1.*** *yelp, bark.*

yap[2], *is.* **1.** (ince sesle/ kesik kesik) havlama, **2.** *argo* ağız. ***e.a.-1.*** *yelp,* **2.** *mouth.*

yapon, *is. bk.:* **yaupon.**

yapper, *is.* havlayan.

yappingly, *zf.* havlayarak, havlaya havlaya, havlarcasına, havlar gibi.

Yaqui, *is., ç.* **-quis /-qui 1.** Yaki, Meksika yerlisi, Sonoralı Kızılderili Pima halkından biri, **2.** Yakice, Yaki dili, **3.** Meksika'da bir nehir adı.

yar, *is. bk.:* **yare** (1,2).

Yarborough, *is.* (briç) dokuzludan yüksek olmayan el.

yard[1], *is.* **1.** yarda: 0.9144 m'lik İngiliz uzunluk ölçüsü. *kıs.:* **yd.** (1 yd = 3 feet = 36 inches). ~ **goods** : yarda ile satılan kumaş. ~ **measure** : 1 yardalık ölçü. **cubic** ~ : yarda küp = 0.7646 m^3. **square** ~ : yarda kare: 0.8361 m^2. **the hundred-yard dash**: yüz yardalık yarış, **2.** *den.* seren. **royal** ~ : kuntra babafingo sereni. **topsail** ~ : gabya yelkeninin sereni.

yard[2], *is.* **1.** avlu, **2.** eve bitişik çimenli saha, **3.** üstü açık depo/iş yeri. *brickyard, railroad yard,* vb. **4.** ağıl, davar ve sığırlara mahsus çitle çevrili yer, **5.** geyik, yaban öküzü vb. nin kışın toplandığı yer, kış otlağı, **6. the Yard** *Brit. -k.d. bk.:* **Scotland Yard.**

yard[3], *gl.f.* avluya/ağıla kapatmak/koymak.

yardage, *is.* **1.** (yarda cinsinden) uzunluk, **2.** trene yüklenecek canlı hayvanın istasyon civarındaki sahada bekletilmesi, **3.** bu şekilde bekletme ücreti.

yardarm, *is. den.* serenin ucu, seren cundası.

yardbird, *is. argo* **1.** acemi er/nefer, kışlada temizlik işiyle görevli asker, **2.** cezalı olarak izinsiz asker, **3.** mahkûm. ***e.a.-3.*** *convict.*

yard grass, *is. bot.* kabaçayır (*Eleusina indica)* : evlerin bahçelerinde ve tarlalarda biten bir yıl ömürlü kaba çimen.

yardman, *is., ç.* **-men 1.** demir yolu manevra sahası işçisi, **2.** serenlerde çalışan tayfa.

yardmaster, *is.* demir yolu manevra sahası müdürü/yönetmeni.

yardstick, *is.* **1.** yarda çubuğu, 1 yarda uzunluğunda ölçü çubuğu, **2.** kıstas, denek taşı, mukayese standardı, mihenk. *Test scores are not the only ~ of academic achievement.*

yare, *sf.* **yarer, yarest** 1, tez, tetik, çabuk, seri, atik, çevik, **2.** (gemi) iyi/kolay idare edilir, manevra kabiliyeti yüksek, **3.** *esk.* (a) hazır, müheyya, hazırlanmış, (b) *bk.:* **nimble, quick.** (1 ve 2 için **yar** *d.d.).* ***e.a.-1.*** *quick, agile, lively,* ***3.*** *(a) ready, prepared.*

yarely, *zf.* çabucak, hızla, serian, sür'atle, atik/ çeviklikle.

yarmulke = yarmelke, *is. (Judaism)* takke, Musevî beresi, Musevîlerin dua ederken giydikleri takke/bere (Türkçe *yağmurluk* kelimesinden alınmıştır).

yarn[1], *is.* **1.** ip, iplik, (pamuk/yün/sentetik) iplik, **2.** (cam/maden/plâstik maddeden yapılmış) iplik/tel, **3.** halat ipliği, **4.** *k.d.* masal, hayret/dehşet verici uzun serüvenleri anlatan öykü.

yarn[2], *gs.f. k.d.* **1.** (ip/iplik) eğirmek/bükmek, **2.** masal anlatmak.

yarn-dyed, *sf.* boyalı iplikten dokunmuş (kumaş). *bk.:* **piece-dyed.**

yarrow, *is. bot.* civanperçemi *(Achillea millefolium).*

yashmac = yashmak, *is. T.* yaşmak.

yataghan, *is. T.* yatağan, saldırma (**atağhan, yatagan** *d.d.*).

yauld, *sf. İsk. bk.:* **active, vigorous.**

yaup, *is. bk.:* **yawp.**

yauper, *is. bk.:* **yawper.**

yaupon, *is. bot.* funda çay *(Ilex vomitoria).* Güney ABD'de yetişen ve yaprakları bazan çay yerine kullanılan küçük ağaç veya funda. **yapon/youpon** *d.d.*

yaw[1], *f.* **1.** (gemi vb.) rotadan çık(ar)mak, yanlış yola sap(tır)mak, **2.** (uçak) yalpala(t)mak, yalpa yap(tır)mak, **3.** dümeni kötü kullanıp gemiyi sağa sola saptırmak, **4.** (roket, güdümlü mermi vb.) (ekseni yatay düzlemde salınımlar yaparak) uçuş stabilitesini kaybetmek.

yaw[2], *is.* **1.** rotadan çık(ar)ma, **2.** yalpala(t)ma, **3.** gemiyi sağa sola saptırma, **4.** (roket/güdümlü mermi vb.) uçuş stabilitesini kaybetme.

yawl[1], *is.* **1.** küçük filika (4 ilâ 6 kürekli), **2.** yole, başı kıçı bir olan yelkenli, **3.** fazla olarak kıçtaki direkte yelkeni olan gemi. *bk.:* **ketch.**

yawl[2], *is.&f. Brit.- k.d. bk.:* **yowl, howl.**

yawn[1], *gs.f.* **1.** esnemek, **2.** (uçurum vb.) dipsiz/derin ve sonsuz gibi uzayıp gitmek. **~ing gulf**: dipsiz/derin uçurum. *The hole ~ed before him. a ~ing crack.* **3.** esneyerek söylemek. ***e.a.-1.*** *gape.*

yawn[2], *is.* **1.** esneme, esneyiş, **2.** dipsiz/derin uçurum, sonsuz derinlik, açıklık, boşluk. ***e.a.- 2.*** *chasm, opening, gap, cavity.*

yawner, *is.* esneyen kimse.

yawning, *sf.* **1.** derin ve geniş, uçurum gibi. *a ~ hole.* **2.** esneyen, esneyerek yorulduğunu/sıkıldığını belli eden. *a ~ audience.*

yawningly, *zf.* **1.** esneyerek, **2.** derin ve geniş.

yawp[1], *gs.f.* **1.** *k.d.* ciyaklamak, viyaklamak, çığlık atmak, çığlığı koparmak, feryat etmek, feryadı basmak, (birdenbire) bağırmak, **2.** bağıra çağıra ve saçma sapan konuşmak, yaygara etmek, bağırıp çağırmak, bağırarak şikâyet etmek. ***e.a.-1.*** *yelp, squawk, bawl,* ***2.*** *clamor, complain.*

yawp[2], *is.* **1.** *k.d.* ciyaklama, viyaklama, çığlık, feryat, **2.** yaygara, kuru gürültü, bağıra çağıra konuşma, **3.** *İsk.* kuş çığlığı. (**yaup** *ş.d.y.).*

yawper, *is.* ciyak ciyak bağıran, çığlık atan, feryat eden, yaygaracı, gürültücü.

yawping, *is.* ciyaklama, viyaklama, cırlama, yaygaracılık.

yaws, *is. patol.* verem dutu: bazı sıcak ülkelerde *Treponema pertenue* adlı organizmanın sebep olduğu böğürtlen şeklinde cilt kabarcığı. **frambesia, pian** *d.d.*

y-axis, *is., ç.* **y-axes** *mat.* (Kartezyen koordinat sisteminde) *y* ekseni, düşey eksen, ordinat ekseni.

Yb, *kim. bk.:* **ytterbium.**

Y chromosome, *is. biy.* eril kromozom: erkeklik özelliğini taşıyıp soydan soya geçiren kromozom. *bk.:* **X chromosome.**

ycIept = ycleped, *f. esk. ...* adlı/adında/isimli/isminde/... denilen (**clepe** fiilinin sıfatfiili).

yd. = yds. = yard(s).

ye[1], *zm. esk.* siz, sizler. *O ye of little faith; ye brooks and hills.*

ye[2], *the* yerine eskiden kullanılırdı. Bazı yer adlarına eski ve tarihî süsü vermek için eklenir: *Ye Old Tea Shop* gibi.

yea[1], *zf.* **1.** evet, **2.** *esk.* (a) filhakika, hakikaten, gerçekten, filvaki. *~, and he did come.* (b) hattâ, ... bile, bundan başka, ayrıca, ilâveten, üstelik. *A good, yea, a noble man.* ***e.a.-1.*** *yes,* ***2.*** *(a) indeed, (b) even.* ***k.a.-1.*** *nay, no.*

yea[2], *is.* **1.** olumlu oy, kabul oyu, kabul, onay, **2.** olumlu oy veren/kabul oyu veren/kabul eden/onaylayan kimse. *The yeas outnumbered those who voted against the bill.* **3. yea-sayer** : (a) olumlu oy (kabul oyu) veren, muvafık/taraftar kimse, (b) *bk.:* **yes-man.**

yeah, *zf. k.d.* evet. ***e.a.-*** *yes.*

yealing, *is. İsk. bk.:* **yeelin.**

yean, *gs.f.* (koyun/keçi) kuzulamak, yavrulamak, oğlak doğurmak.

yeanling, *sf.&is.* **1.** kuzu, oğlak, **2.** yavru, bebek, yeni doğmuş. ***e.a.- 2. infant.***

year, *is.* **1.** yıl, sene. **This/last/next ~** : Bu/geçen/gelecek yıl. **all the ~ round** : bütün yıl boyunca. **~ after ~** : her yıl. **by ~** : yıllık, yıldan yıla. **to pay by ~** : yıllık (taksitlerle) ödemek. **~ by ~ = from ~ to ~** : seneden seneye. **~ in and ~ out = ~ in ~ out** : yıllarca, senelerce, seneden seneye, yıllar boyu, daima, her zaman, aralıksız. **every ~ = each ~** : her yıl. **every other ~ = every second ~** : yıl aşırı, iki yılda bir. **for ~s** : yıllarca. *They have not seen each other for ~s.* **from one ~ to the other** : bir yıldan ötekine. **2. calendar year** *d.d.* takvim yılı/senesi: 1 Ocaktan 31 Aralığa kadar devam eden 12 aylık/ 365 veya 366 günlük süre. **the ~ 1993** : 1993 yılı. **common ~** : adî sene. **leap ~** : artık yıl, sene-i kebise, **3.** 365 günlük herhangi bir zaman süresi. *It happened 5 years ago.* **~s (and ~s) ago :** senelerce önce. **a ~ and a day** *huk.* bir yıl ve bir gün. **~ of grace** : Milâdî yıl. **The ~ of grace 1989** : Milâdî 1989 yılı, **4.** *astr.* (a) **lunar ~** *d.d.* kamerî yıl, 12 kamerî aylık süre, (b) **astronomical ~/equinoctial ~ /solar ~ / tropical ~** *d.d.* dönence yılı: bir ılım noktasından ötekine geçme süresi, (c) **sidereal ~** *d.d* .: güneş yılı: dünyanın güneş etrafında tam bir dönüş süresi= 365 gün, 5 saat, 48 dakika 45.5 saniye, **5.** gezegen yılı: bir gezegenin güneş etrafında tam bir dönüş süresi. **The Martian ~** : Merih yılı, **6.** (öğretim vb. kurumlarında) yıl, takriben 12 aylık çalışma dönemi. **academic ~** : öğretim yılı. **school ~** : ders yılı, **7.** yaş. **He is 5 ~s old** : beş yaşındadır. **from his earlier ~s** : küçük yaştan beri. **He looks old for his ~s** : Olduğundan daha yaşlı görünüyor. **well on in ~s** : yaşı ilerlemiş. **to get on in ~s** : yaşlanmak, yaşı ilerlemek. **to grow in ~s** : yaşı ilerlemek. **to reach ~s of discretion** : reşit olmak, sinnirüşte ermek, **8. ~s** : (a) zaman. **in ~s gone and ~s to come** : geçmişte ve gelecekte (geçmiş ve gelecek zamanda/yıllarda), (b) yaş, çağ, (c) yaşlılık, ihtiyarlık. **a man of ~s** : yaşlı bir adam. **He is very healthy for a man of his ~s :** Yaşlı olmasına rağmen çok sıhhatli.

year-around, *sf.* bütün yıl (boyunca), bütün sene. ***e.a.- year-round.***

yearbook, *is.* **1.** yıllık. *Look! There's my photograph in the school ~.* **2.** salname.

year-end, *sf.&is.* yıl sonu. *A ~ report. A ~ upsurge of prices.*

yearling, *sf.&is.* **1.** bir yaşında(ki), **2.** bir yıllık, bir senelik, bir yıl süren/sürekli, **3.** bir yaşını doldurmuş hayvan yavrusu: toklu, tay.

yearlong, *sf.* bir yıl süreli, bütün yıl süren/ devam eden. *She came back after a ~ absence.*

yearly, *sf.&zf.&is.* **1.** yıllık, senelik. *~ meeting.* **2.** her yıl/her sene (olan), yılda/senede bir (olan), **3.** yıllık (bülten vb.), yılda bir yayınlanan belge. ***e.a.- 1&2. annual, annually.***

yearn, *gs.f.* **1.** *gen.* **~ for** : özlemek, hasretini çekmek, hasret/özlem duymak, (çok) arzulamak/istemek. *They yearned to return home. He yearned for her presence/her/her to come home.* **2.** sevgi/şefkat/muhabbet duymak/beslemek, **3.** hislenmek, duygulanmak, müteessir olmak. ***e.a.-1. long for, aspire, desire, crave, hanker after, pine for. k.a.-1&2. despise, loathe, recoil, dislike, avoid.***

yearner, *is.* özleyen, hasret çeken, çok arzulayan, sevgi/şefkat/muhabbet besleyen.

yearning, *is.* özlem, hasret, şiddetli istek/ arzu, iştiyak. ***e.a.- bk.: desire, longing.***

yearningly, *zf.* özleyerek, özlem/hasret çekerek, özlemle, hasretle, iştiyakla, tahassürle.

year-round, *sf.* bütün yıl (boyunca), bütün sene (devam eden/ işleyen vb.) *A ~ resort.* **year-around** *d.d.*

yeast[1], *is.* **1.** maya. **~ cake** : (kalıp hâlinde) kuru maya, **2.** bira mayası, **3.** köpük, **4.** coşkunluk, heyecan, taşkınlık, telâş. *Were all seething with the ~ of revolt.* ***e.a.-3. spume, foam, 4. agitation, ferment.***

yeast[2], *gs.f.* **1.** mayala(n)mak, **2.** köpür-(t)mek, köpüklenmek, üstü köpükle örtülmek. ***e.a.-1. ferment, 2. froth, foam.***

yeastily, *zf.* **1.** mayalanarak, köpürerek, mayalı olarak, **2.** coşarak, taşarak, heyecanla, taşkınlıkla, **3.** hoppalıkla, toylukla.

yeastiness, *is.* **1.** mayalanma, mayalı olma, **2.** köpürme, köpüklenme, **3.** coşkunluk, taşkınlık, heyecan(lılık), **4.** hoppalık, toyluk.

yeast plant, *is.* maya mantarı: maya içinde bulunan tek gözeli *Saccharomyces* türünden bir mantar.

yeasty, *sf.* **yeastier, yeastiest 1.** mayalı, mayalanmış, mayaya benzer, **2.** köpüklü, **3.** (a) coşkun, taşkın, heyecanlı, kabına sığmayan, hareketli, (b) hoppa, toy, ham, olgunlaşmamış, gelişmemiş. ***e.a.-2.*** *frothy, foamy, 3, (a) ebullient, exuberant, frivolous, (b) unsettled, restless, youthful, immature.*

yeelin = yealing, *is. İsk.* çağdaş, yaşıt, aynı yaşta.

yegg = yeggman, *is. argo* **1.** hırsız, **2.** kasa hırsızı, **3.** eşkıya. ***e.a.-1.*** *robber, burglar, 2. safecracker, 3. thug.*

yeld, *sf. İsk.* kısır, sütsüz, süt vermeyen. **yald, yauld, yell** *d.d.* ***e.a.-*** *barren.*

yelk, *is. k.d. bk.:* **yolk.**

yell, *is.&f.* **1.** bağırma(k), haykırma(k), feryat (etmek). *"Stop it!" he yelled.* **To give a ~** : haykırmak, gürlemek. **Don't yell at me like that!** Bana öyle bağırma! **He yelled (out) orders at everyone** : Bağırarak herkese emirler veriyordu. **2.** çığlık (atmak), (acıdan/korku ile) çığlığı koparmak, acı acı/avaz avaz bağırma(k). **She was yelling her head off** : Avazı çıktığı kadar bağırıyordu. **3.** (tempo ile taraf tutarak) bağırma(k), bağırıp çağırma(k). **to ~ with laughter** : (gürültülü) kahkahalarla gülmek. **A ~ of laughter** : gürültülü kahkaha, **4.** *ABD* (okullarda vb.) teşvik için bağırarak tempo ile söylenen söz. ***e.a.-1.*** *cry, shout, roar, 2. scream.*

yeller, *is.* bağıran, feryat eden, haykıran, çığlığı basan.

yelling, *sf.&is.* **1.** bağıran, feryat eden, haykıran, **2.** bağırma, haykırma, feryat, çığlık.

yellow[1], *sf.&is.* **1.** sarı (renk). **to go/turn/become/grow ~ :** sararmak, **2.** sarı ırk, Moğol ırkı. **the ~ races** : sarı ırk, **3.** *hkr.* melez, zenci kırması, esmerimsi sarı ciltli, dede ve ninelerinden üçü beyaz biri zenci olan, **4.** soluk/sarı beniz, **5.** *k.d.* korkak, ödlek, tabansız. **There was a ~ streak in him** : Korkak bir damarı/tarafı vardı. **6.** (gazete) heyecan yaratan, kamu oyunu aşırı derecede (ve kötü maksatla) heyecana getiren. *~ journalism.* **7.** yumurta sarısı, **8.** sarı renk/boya, **9.** *esk.* kıskanç, **10. ~s** *tıp* sarılık, **11.** yaprakları sarartan bitki hastalığı. ***e.a.- 4.*** *sallow, 5. mean, cowardly, 7. yolk, 10. jaundice.*

yellow[2], *f.* sarar(t)mak. **~ed by time** : zamanla sararmış. *paper ~ed with age.*

yellow atrophy, *is. patol.* sarı körelim : karaciğeri sarartan tehlikeli bir hastalık.

yellowbark, *is. bk.:* **calisaya.**

yellow-bellied, *sf.* **1.** *argo* ödlek, korkak, **2.** *bk.:* **yellow-bellied sapsucker.** ***e.a.-1.*** *cowardly.*

yellow-bellied sapsucker, *is. zool.* sarıdöşlü ağaçkakan *(Sphyrapicus varius)*: KD Amerika'da bulunan alnı kırmızı benekli, tüyleri siyah, beyaz ve göğsü açık sarı bir tür ağaçkakan. **yellow-bellied woodpecker** *d.d.*

yellow-belly, *is.*, *ç.* **-lies** *argo* ödlek/korkak kimse. ***e.a.-*** *coward.*

yellow bile, *is.* safra, eski fizyolojiye göre insanda öfke doğurduğuna inanılan salgı, öfke, hiddet. ***e.a.-*** *choler.*

yellow birch, *is. bot.* **1.** sarı huş ağacı *(Betula lutea)*: K Amerika'da yetişen kabuğu ince parlak gri, sarı huş ağacı, **2.** huş kerestesi, bu ağacın sarımtrak renkli sert kerestesi.

yellowbird, *is.* **1.** *Brit.- k.d.* sarıkuş, sarıcık, sarı asma kuşu, **2.** *ABD- k.d.* (a) saka kuşu, (b) *bk.:* **yellow warbler.** ***e.a.- 2.*** *(a) goldfinch.*

yellowcake, *is. Cnd.- k.d.* uranyum cevheri: nükleer reaktörde kullanılan zenginleştirilmiş uranyum oksit.

yellow cypress, *is. bot.* sarıselvi.

yellow daisy, *is. bot.* sarıpapatya *(Rudbeckia hirta)*. **black-eyed Susan** *d.d.*

yellow dog, *is.* it, itoğlu it, aşağılık/rezil/korkak kimse.

yellow-dog contract, *is.* sendikasız iş sözleşmesi: İşçinin çalıştığı sürece sendikaya girmeyeceğini taahhüt ederek işverenle yaptığı sözleşme.

yellow dwarf, *is.* sarı bücür: bitkilerde, özellikle hububatta çeşitli virüslerin sebep olduğu bir hastalık. Bitki sararır ve gelişemez.

yellow enzyme, *is.* sarı enzim.

yellow fever, *is. patol.* sarı humma: Sıcak ülkelerde *Aedes aegypti* adlı sivrisinekle taşınan virüsün sebep olduğu sarılık, kusma, kanama gibi araz gösteren ateşli, bulaşıcı ve tehlikeli hastalık. **yellow jack** *d.d.*

yellow fever mosquito, *is. zool.* sarı humma sivrisineği *(Aedesaegypti)*. sarı humma ve dang hastalığı virüslerini taşır.

yellowfin tuna, *is. zool.* sarı yüzgeç *(Thunnus albacares)*. Yüzgeçlerinin ucu sarı renkte ufak bir cins ton balığı.

yellow-green alga, *is.* sarı, yeşil deniz yosunu *(Chrysophyta)*.

yellowhammer, *is. zool.* **1.** sarı kiraz kuşu *(Emberiza citrinella),* **2.** *ABD- k.d.* sarıcık *(Colaptes auratus).* ***e.a.-1.*** *yellow bunting,* **2.** *yellow-shafted flicker.*

yellow honeysuckle, *is. bot.* sarı hanımeli *(Lonicera flava) :* sarı, turuncu güzel kokulu çiçekler açan, mavi,yeşil yapraklı bir bitki. Doğu ABD'de bulunur.

yellowish, *sf.* sarımtrak, sarımsı. **~ness** : sarımtraklık.

yellow jack, *is., ç. (2. için)* **~ jack/~ jacks** **1.** *patol. bk.:* **yellow fever**, **2.** *zool.* sarıca: Florida kıyıları ve Karaip Denizinde avlanan parlak sarı pullu bir balık, **3.** sarı bayrak/flâma: karantinaya alınan gemiye çekilir.

yellowjacket, *is.* **1.** *zool.* yaban arısı *(Vespidae),* **2.** *argo* (sarı kapsüllü) pentobarbital.

yellow jessamine, *is. bot.* sarıyasemin *(Gelsemium sempervirens).* Güzel kokulu sarı çiçekler açan *Loganiaceae* familyasından yaz kış yeşil kalan bitki. **yellow jasmine** *d.d.*

yellow lead ore, *is.* sarı kurşun cevheri. ***e.a.-*** *wulfenite.*

yellowlegs, *is. zool.* sarıbacak: Amerika kıyılarında yaşayan sarı bacaklı iki tür kuştan her biri. **greater** ~ : büyük sarıbacak *(Totanus melanoleucus).* **lesser** ~ : küçük sarıbacak *(Totanus flavipes).*

yellowly, *zf.* sarı sarı, sarı renkle, sarı ışıkla.

yellow metal, *is.* **1.** sarı maden: %60 bakır, %40 çinko alaşımı, **2.** altın. ***e.a.- 2.*** *gold.*

yellowness, *is.* sarılık, sarı renkli oluş.

yellow ocher, *is.* **1.** sarı aşı boyası, **2.** turuncu sarı.

yellow pages, *is.* sarı sayfalar: telefon rehberinin işe ve mesleğe göre dizili ilânlar bölümü.

yellow peril, *is.* sarı belâ: **1.** sarı ırkın dünya ve batı medeniyetine hâkim olma tehlikesi, **2.** az ücretle çalışan Asyalı işçilerin batıda hayat standardını düşürme tehlikesi.

yellow pine, *is. bot.* sarıçam.

yellow poplar, *is. bot.* **1.** lâle ağacı *(Liriodendron Tulipifera),* **2.** *bk.:* **tulipwood. 3.** Güneydoğu ABD'de hıyar ağacının *(Magnolia acuminata)* hafif, yumuşak fakat dayanıklı kerestesi.

yellow race, *is.* sarı ırk, Mongoloit ırkı, özellikle Çinliler.

Yellow River, *is.* Sarı Irmak. ***e.a.-*** *Hwang Ho.*

Yellow Sea, *is.* Sarı Deniz : Büyük Okyanusun Çin ve Kore arasındaki parçası. ***e.a.-*** *Hwang Hai.*

yellow-shafted flicker, *is. bk.:* **yellowhammer** (2).

yellow spot, *is. anat.* sarı benek, göz bebeğinin arkasında retina üzerindeki küçük sarı nokta, en keskin görüş noktası.

yellow streak, *is. k.d.* korkaklık eğilimi, bir kimsenin karakterinde korkaklık/alçaklık/namertlik emaresi.

yellowtail, *is., ç.* **-tails/-tail** *zool.* **1.** sarı kuyruk *(Seriola dorsalis):* Kaliforniya kıyılarında avlanan bir balık, **2.** ~ **snapper** *d.d.* sarılevrek *(Ocyurus chryurus).* Antil adaları kıyılarında avlanan ufak bir cins balık, **3.** *bk.:* ~ **flounder**, **4.** yüzgeç ve kuyruğu sarı renkte olan herhangi balık, özellikle ~ **rockfish** *(Sebastodes flavidus).*

yellowtail flounder, *is. zool.* sarı dil balığı *(Limanda ferruginea).* K Amerika Atlantik kıyılarında avlanan kuyruğu sarımtrak, gövdesi kırmızı benekli bir balık. **yellowtail** *d.d.*

yellowthroat, *is. zool.* sarıgerdan *(Geothlypis) :* Amerika'da bulunan gerdanı sarı, tüyleri zeytunî yeşil sinek kuşu, özellikle **Maryland** ~ *(Geothlypis trichas).*

yellow wagtail, *is. zool.* sarı kuyruksallayan *(Motacilla flava).*

yellow warbler, *is. zool.* sarı şakrak *(Dendroica petechia).* Amerika'ya özgü ötücü kuş. Erkeğinin tüyleri sarıdır.

yellowweed, *is. bot.* **1.** sarıçiçek, **2.** kanarya otu *(Senecio Jacobaea),* **3.** *bk.:* **weld**[2] (3). ***e.a.-1.*** *goldenrod,* **2.** *ragwort,* **3.** *dyer's-weed .*

yellowwood, *is.* **1.** *bot.* sarıağaç *(Cladrastis lutea):* G ABD'ye özgü beyaz çiçekler açan ve sarı boya veren bir tür ağaç. **gopherwood** *dd.* **2.** sarıağaç kerestesi: sarı renkli ve sert bir kereste, **3.** Florida sarıağacı *(Schaefferia frutescens),* **4.** sarı renkli kereste veren herhangi ağaç: çit elması, cehri, v.b. gibi.

yellowy, *sf. bk.:* **yellowish.**

yelp, *is.&f.* (kesik kesik/acı acı) havlama (k) (köpek, tilki vb.).

yelper, *is.* (kesik kesik/acı acı) havlayan.

Yemen, *is.* Yemen. **People's Democratic Republic of ~ :** Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti. Eski adı: **South(ern) Yemen** : Güney Yemen. **~ Arab Republic** : Yemen Arap Cumhuriyeti.

Yemeni(te), *sf.&is.* Yemen+, Yemenli.

yen[1], *is., ç.* **yen** Japon lirası, yen.

yen[2], *is. k.d.* özlem, hasret, göresi, iştiyak, derin arzu, sevda. ***e.a.-*** *longing, yearning, infatuation, desire.*

yen[3], *gs.f.* **yenned, yenning** *k.d.* özlemek, hasret çekmek. ***e.a.-*** *yearn, long.*

yen-shee, *is.* zift : afyon içilen pipo borusundaki birikinti.

yeoman[1], *is., ç.* **-men 1.** *ABD* yazı işleriyle görevli bahriye astsubayı, **2.** *Brit.* çiftçi, rençper, tarlasını kendi ekip biçen kimse, **3.** *Brit.* **~ of the (royal) guard** *d.d.* kral muhafız/hassa bölüğü. 1485'te kurulan ve hâlen yüz kişiden ibaret merasim bölüğü, **4.** *esk.* kral veya asilzadelerin hizmetçisi, **5.** *esk.* köy ağası, kâhya, **6.** *esk.* yardımcı zaptiye memuru, şerif yardımcısı.

yeoman[2], *sf.* **1.** bahriye astsubayı+(na ait/özgü), **2.** çiftçi+ rençper+, **3.** sadık, sadakatli.

yeomanly, *sf.&zf.* **1.** *ABD* yazı işleriyle görevli bahriye astsubayı rütbesinde/görevinde, **2.** bahriye astsubayına/çiftçiye ait/yaraşır, **3.** bahriye astsubayı/çiftçi gibi/sıfatıyla, **4.** cesur, sadık, sadakatle yapılan.

yeomanry, *is.* **1.** rençperler, küçük çiftçiler, küçük toprak sahipleri, köy ağaları, **2.** *Brit.* (eskiden) çiftçilerden oluşmuş gönüllü süvari alayı. 1761'de kurulmuş, 1901'de *Imperial Yeomanry* adını almış, 1907'de kara kuvvetlerine katılmıştır.

yep, *zf. k.d. bk.:* **yes.**

-yer, *son ek* **-er**[2] veya **-ier** son ekinin değişik şekli. *ör.: lawyer, sawyer.*

yerba, *is.* Paraguay çayı ***e.a.-*** *maté.*

yerb tea, *is. k.d. bk.:* **herb tea.**

Yerevan, *is.* Erivan.

yerk[1], *gl.f. Brit.- k.d.* **1.** dövmek, pataklamak, dayak atmak, kamçılamak, kırbaçlamak, *mec.* tepelemek, **2.** saldırmak, şiddetle hücum etmek. ***e.a.-1.*** *thrash, strike, whip, 2. goad, attack.*

yerk[2], *is. İsk. k.d.* **1.** dayak (atma) dövme, patak(lama), kamçılama, kırbaçlama, **2.** tekme (leme), vurma, şiddetle itme. ***e.a.-1.*** *blow, stroke, 2. kick, jerk.*

yes[1], *zf.* **1.** evet. *"Are you ready?" "Yes, I am.""Is this book a dictionary?" "Yes, it is."* **2.** hayhay, elbette. *"Will you visit us tomorrow?""Yes, I will."* **3.** (itirazı kuvvetlendirmekte) evet, elbette. *You say I can't, but I say yes I can.* **4.** "Ne istiyorsunuz? Efendim?" *"Yes?" he said as he opened the door.* **5.** Ya? Öyle mi? Sahi mi? **6.** dikkatle dinlediğini belirtmekte kullanılır, **7.** Peki, pekâlâ, baş üstüne, olur. *"Go and close the door!" "Yes, sir!"* **8.** Efendim? *"John!" "Yes, mother?"* **9.** hattâ, bile, üstelik. *I shall be ready, yes, eager to help you.*

yes[2], *is., ç.* **yeses/yesses 1.** evet sözü/cevabı, olumlu cevap, **2.** kabul oyu, olumlu oy, olumlu oy veren. ***e.a.-1.*** *yea, 2. aye.*

yes[3], *f.* **yessed, yessing** "evet" demek, olumlu cevap/oy vermek.

ye'se, *İsk.* **you shall.**

yeshiva(h), *is., ç.* **-vahs** haham okulu, Musevî din okulu.

yes man/yes-man, *is. k.d.* dalkavuk, evet efendimci, kavuk sallayan. ***e.a.-*** *toady, sycophant.*

yes please, *zf.* evet, lütfen, zahmet olmazsa.

yester, *sf.* dünkü, dün olan/vuku bulan.

yester- *ön ek* "dünkü, geçen" anlamları katar: **yesterday** : dün, **yesterweek** : geçen hafta, **yesteryear** : geçen yıl.

yesterday[1], *sf.&zf.* **1.** dün. **~ morning/afternoon/evening** : dün sabah/öğleden sonra/akşam. **It was only ~ that I saw him** : Daha dün onu gördüm. **2.** geçenlerde, kısa bir süre önce. **I wasn't born ~ (= I'm not a fool)** : Beni çocuk mu sandın? Kimi kandırıyorsun?

yesterday[2], *is.* **1.** dün, dünkü gün. *~ was a sunny day.* **2.** yakın geçmiş, **3. ~s** : geçmiş zaman, geçen günler, mazi. *The dim of ~s mankind. I remember all my ~s.*

yesterevening, *zf.&is. esk.* dün akşam. ***e.a.-*** *yesterday evening.*

yestermorning, *zf.&is. esk.* dün sabah. ***e.a.-*** *yesterday morning.*

yestern, *sf. esk. bk.:* **yester.**

yesternight, *zf.&is.* dün gece. ***e.a.-*** *yesterday night.*

yesternoon, *zf.&is. esk.* dün öğleyin, dün öğle vakti. ***e.a.-*** *yesterday noon.*

yesterweek, *zf.&is.* geçen hafta (zarfında). ***e.a.-*** *last week.*

yesteryear, *zf.&is.* geçen yıl, geçen sene, bıldır, yakın geçmiş(te). ***e.a.-*** *last year, recent past.*

yestreen, *zf. İsk.* dün akşam, dün gece. ***e.a.-*** *yesterday evening/night, last evening/night.*

yet[1], *zf.* **1.** henüz, şimdiye kadar, şu ana kadar, şimdiye dek. **It was not ~ time to go** : Henüz gitme zamanı değildi. **He hasn't arrived ~** : Henüz (şu ana kadar) gelmedi. **2.** daha, şimdilik, şu anda, bu kadar tez. **It is not time to go ~** : Daha gitme zamanı değil. (*bk.:* **It is time to go now.**) **"Have another?" "Not ~ thank you"** : Bir tane daha alın/buyurun! - Şimdilik istemem, teşekkür ederim. **3.** (a) hâlâ, el'an, daha. *He is ~ a child. There is time ~ .* (b) eninde sonunda, er geç, ara sıra. *We'll get there ~.* **4.** bundan başka, buna ilâveten, ayrıca. *~ further triumphs to come. Gives ~ another reason.* **5.** yine de, mamafih, bununla beraber, buna rağmen. *and ~ everyone liked her.* **6.** üstelik, buna rağmen, yine de. **I've never read it nor yet intend to** : Onu okumadım, üstelik okumaya da niyetim yok. **7.** daha da, hattâ. *Play it ~ more softly. A ~ higher speed.* **8. as ~** : henüz, şimdilik, şimdiye/ şu ana kadar. *As ~ , we have received no answer. The greatest book as ~ written.* **not as ~** : henüz değil. *We have not succeeded as ~ . They haven't as ~ returned.* **9. just ~** : hemen, derhal, derakap. ***e.a.-1.*** *bk.: but, 2. just now, so soon, 3. (a) still, (b) eventually, 4. besides, in addition, 5. nevertheless, however, 6. moreover, 7. even, still, 8. up to now.*

yet[2], *bağ.* **1.** gerçi, ise de, bununla beraber, yine de, buna rağmen. *It is good, ~ it could be improved. I speak to you peacefully, ~ you will not listen.* **2.** Lâkin, ama, fakat, ancak. **It's strange, yet true** : Garip, fakat gerçek. **3.** her ne kadar, ise de, olsa da. *active, ~ ill.*

yeti, *is.* (Tibet'te yaşadığı farz olunan) korkunç kar adamı. ***e.a.-*** *Abominable Snowman.*

yett, *is. İsk. bk.:* **gate.**

yeuk = yeuck = yewk, *is.&f. İsk.* kaşınma(k), kaşıntı. ***e.a.-*** *itch.*

yeuky, *sf.* kaşıntılı, kaşınan. ***e.a.-*** *itchy.*

yew[1], *is.* **1.** *bot.* porsuk ağacı *(Taxus baccata)*: Mızrak gibi yassı ve sivri yapraklı, kozalaklı, daima yeşil kalan bir ağaç. Küçük kırmızı meyvesi vardır. **2.** porsuk ağacı kerestesi (ince lifli, sert ve dayanıklıdır), **3.** porsuk ağacından yapılmış yay, **4.** matem/keder/ölüm veya basübadelmevt simgesi olarak porsuk ağacı veya dalları.

yew[2], *zm. k.d. bk.:* **you.**

Yezidi, *is.* Yezidî .

Yggdrasil, *is.* (İskandinav mitolojisinde) daima yeşil kalan üç köklü dişbudak ağacı. **Ygdrasil, Ygdrasill, Yggdrasill, Igdrasil** *ş.d.y.*

YHA = Youth Hostels Association.

YHVH = YHWH = JHVH = JHWH, *bk.:* **tetragrammaton.**

yid, *is. hkr.* Yahudi. ***e.a.-*** *jew.*

Yiddish, *sf.&is.* **1.** Eskenazice, Eskenazi dili: İbranîce ile karışık bir Alman lehçesi. İbranî alfabesiyle yazılır. Polonya, Lituanya, Ukrayna ve Romanya Yahudileri ve bu bölgelerden gelen Yahudi göçmenleri konuşur. **2.** *argo* Yahudi.

yield, *f.* **1.** vermek, bahşetmek, üretmek, ürün/mahsul vermek. *That tree ~s plenty of fruits. It will ~ the opportunity of.., The field will ~ a good crop.* **2.** (kâr, kazanç, faiz, gelir,vb.) sağlamak, getirmek, temin etmek, kazanmak. *His business ~s big profit. The bonds ~ ten percent interest. The tax is expected to ~ millions. The empty house ~ed us shelter.* **3.** teslim etmek, terk etmek, bırakmak. *To ~ a forteress. He was forced to ~ his house. The enemy ~ed (up) its position to our forces.* **4.** (saygı, teşekkür, vb.) sunmak. *To ~ obedience/thanks to somebody.* **5.** (dayanamayıp) baş eğmek, boyun eğmek, teslim olmak. *To ~ to superior forces. To ~ to temptations. The disease ~ed to treatment.* **6.** (kendini heyecana/iğvaya vb.) kaptırmak, kapılmak, **7.** hürmeten (başkalarının fikrini) kabul etmek, razı olmak, muvafakat etmek. *They begged him, but he would not ~. We ~ed to their persuasion.* **8.** (basınca dayanamayıp) çökmek, yıkılmak, (yük altında) eğilmek, bel vermek. *The shelf is beginning to ~ under that heavy weight.* **9.** yol vermek, (başkasına) geçiş önceliği vermek/tanımak, önce geçmesine müsaade etmek. **to ~ precedence** : öncelik vermek/ tanımak. *To ~ the right of way to sb.* **I ~ to nobody in my admiration for...** : ... -e hiç kimse

benim kadar hayran olamaz, **10. ~ up the ghost** : ölmek, ruhunu teslim etmek. ***e.a.-1.*** *produce, furnish, bear, give, render,* ***2.*** *earn, provide, furnish,* ***3&5.*** *surrender, relinquish, concede, abandon, submit, cede,* ***4.*** *render, impart, bestow,* ***7.*** *comply, accede, assent,* ***8.*** *collapse, bend, bow,* ***10.*** *die.* ***NOT:*** **YIELD**, zor ve tazyik karşısında bir şeyden, bir haktan vazgeçmek, boyun eğmek, rıza göstermek anlamlarını taşır; çoğunlukla kayıtsız şartsız teslimiyeti ifade etmez. *To yield ground to an enemy.* **SUBMIT**, üstün kuvvet/delil vb. karşısında istemeyerek mukavemetten vazgeçip tamamen teslim olmak, zora boyun eğmektir: *To Submit to control.* **SURRENDER** kayıtsız şartsız teslimiyet ve feragati ifade eder: *To surrender a forteress, one's freedom.*

yield[2], *is.* **1.** ürün, mahsul, rekolte. *The farm gave a high ~ this year.* **2.** hasılat, mahsul miktarı. *~ of wheat per acre.* **3.** kâr, kazanç, gelir, **4.** üretim, istihsal, **5.** *As.* atom bombasının patlama gücü (kiloton veya megaton TNT olarak), **6.** *kim.* verim: bir reaksiyon sonunda elde edilen ürünün teorik olarak elde edilebilecek ürün miktarına oranı. ***e.a.-1.*** *product, result,* ***3.*** *profit.*

yieldable, *sf.* **1.** gelir/ ürün sağlayabilir, kâr getirebilir, **2.** teslim/terk edilebilir, **3.** kabul/muvafakat edilebilir, **4.** (basınca dayanamayıp) çökebilir, yıkılabilir.

yielder, *is.* **1.** ürün/mahsul veren, **2.** kâr/ kazanç getiren, **3.** terk eden, teslim eden/olan, boyun eğen, **4.** muvafakat eden, razı olan.

yielding, *sf.* **1.** kolayca teslim olan/baş eğen, direnmeyen, teslim olmaya/boyun eğmeye hazır/mütemayil, **2.** eğilebilir, bükülebilir, çökebilir, basınca/ağırlığa dayanıksız, **3.** verimli, mahsuldar, iyi/bol ürün veren. *A high- ~ wheat.* **4.** kârlı, kazançlı, iyi kâr/kazanç sağlayan, **5.** dönek, sebatsız, kararsız, başkalarının etkisiyle fikrinden dönen. *He has a ~ character and will soon change his mind.* ***e.a.- 3.*** *productive.*

yieldingly, *zf.* **1.** kolay teslim olurcasına, direnmeden, boyun eğerek, teslimiyetle, **2.** çökebilecek/ yıkılabilecek biçimde, **3.** iyi ürün/kâr/ kazanç getirecek tarzda, **4.** döneklikle, sebatsızlıkla, kararsızca, kararsızlıkla.

yieldingness, *is.* **1.** kolay teslim olma/boyun eğme, **2.** çökebilme, yıkılabilme, **3.** verimlilik, iyi kazanç/kâr getirme, **4.** döneklik, sebatsızlık, kararsızlık.

Yigdal, *is.* (Musevîlerin Allaha imanını ifade eden) dua, ilâhi.

yill, *is. İsk. bk.:* **ale.**

yin, *is.* **1.** *İsk. bk.:* one, **2.** Çin felsefesine göre hayatın aslını oluşturan dişil eleman. **Yin and Yang** : Karşılıklı etkileri yaratıkların kaderini belirleyen biri olumsuz, karanlık ve dişil (Yin), öbürü olumlu, aydınlık ve eril (Yang) iki temel ilke.

y-intercept, *is. mat.* y kesimi, düşey bölüntü : bir doğrunun/eğrinin/yüzeyin y eksenini kestiği noktanın ordinatı.

yince, *zf. İsk. bk.:* **once.**

yip, *is.&gs.f.* **yipped, yipping** (ince sesle/ kesik kesik) havlama(k). (köpek yavrularının havlaması). ***e.a.- yelp, bark.***

yipe, *ünl.* Ay! Of! A! (korku, hayret, ıstırap vb. ifade eder).

yippee, *ünl.* Yaşa! Yaşasın! Hurra! (sevinç, memnuniyet vb. ifade eder).

Yippie = yippie, *is.* Vietnam savaşına şiddetle isyan eden gençlerden her biri [**Y**outh **I**nternational **P**arty' den yapılan kelime].

yird, *is. İsk. bk.:* **earth.**

yirr, *is.&f. İsk.* (köpek vb.) hırlama(k), gırlama(k). ***e.a.- snarl, growl.***

yit, *zf.&bağ. esk. k.d. bk.:* **yet.**

Yizkor, *is.* Musevîlerin cenaze ayini.

-yl, *kim.* " kökü": kök adlarında kullanılan son ek: **ethyl, butyl**, vb. gibi.

ylang-ylang, *is.* **1.** *bot.* esans/ıtır ağacı *(Carangium odoratum* veya *Cananga odorata).* Filipin ve Cava yörelerinde yetişir, çiçeklerinden güzel kokulu esans çıkarılır, **2.** esans, parfüm, güzel koku, rayiha, ıtır. **ilang-ilang** *ş.d.y.*

Y.M.C.A. = Young Men's Christian Association.

Y.M.H.A. = Young Men's Hebrew Association.

ynogh = ynough = ynow, *sf.&zf. esk. bk.:* **enough.**

yod, *is.* İbranî alfabesinin onuncu harfi.

yodel = yodle, *is.&f.* **-deled, -deling** (veya *Brit.:* **-delled, -delling**.) lülülü, lülülemek: Tirol ve İsviçre dağlıları tarzında anî atlayışlarla pesten tize ve tizden pese geçerek anlamsız hecelerle türkü çağırmak.

yodeler = yodeller = yodler, *is.* lülülücü, dağlı türkücü, lülülü diye türkü çağıran.

yoga, *is.* **1.** yoga: maddî dünyadan uzaklaşıp manevî ilke ile konular üzerinde derin düşüncelere dalarak ruh ve bedeni sıkı bir disipline sokmaya çalışan mistik ile münzevi Hint felsefesi, **2.** maddî âlemden uzaklaşıp manevi âleme ulaşmayı hedef tutan yöntem ve uygulamalar (bedenî hareket vb.).

yogh, *is.* Orta İngilizcede ***y, v, w, gh*** seslerini belirtmek için kullanılan harf.

yoghourt = yoghurt, *is. bk.:* **yogurt.**

yogi, *is., ç.* **-gis** yogi, yogacı, yoga felsefesine kendini veren kimse. **yogin** *d.d.*

yogic, *sf.* yoga+.

yogini, *is.* yogacı kadın, yoga yapan kadın.

yogism, *is.* yogacılık.

yogurt, *is. T.* yoğurt. **yoghourt, yoghurt** *ş.d.y.*

yo-heave-ho, *ünl.* Yallah! (eskiden denizcilerin halat çekme ünlemi).

yohimbine, *is.* yohimbin: $C_{21}H_{26}N_2O_3$. Afrodizyak olarak kullanılan bir alkoloid.

yo-ho, *ünl.&gs.f.* Hu! Hey! Yahu! (diye bağırmak).

yoicks, *ünl.* "tut, yakala!" Eskiden tilki avında köpekleri kışkırtmak için söylenirdi.

yoke[1], *is., ç.* (2 *için* **yoke**, *öbürleri için* **yokes**) **1.** boyunduruk. *bk.:* **harness** (1), **2.** (boyunduruğa koşulmuş) çift hayvan. **five ~ of oxen** : beş çift öküz, **3.** tasma, çatal, gömüldürük, **4.** (sakaların) omuz sırığı, **5.** *mak.* kelepçe: iki parçayı birbirine bağlayan mengene gibi nesne, **6.** *den.* yeke. **~ of a rudder** : dümenin boyunduruk yekesi, **7.** bağ, bağlantı. **the ~ of marriage** : evlilik bağı, **8.** esaret, kölelik, kölelik. **under the ~** : esaret/boyunduruk altında. **throw/cast off the ~** : esaretten/kölelikten kurtulmak, **9.** hizmet. *They were brought under the ~ of the king.*

yoke[2], *f.* **yoked, yoking 1.** boyunduruk geçirmek/vurmak, boyunduruğa koşmak. *~ the oxen together. ~ the oxen to the load.* **2.** (hayvanı) arabaya/kağnıya/çifte koşmak, **3.** bağla(n)mak, birleş(tir)mek, **4.** birlikte çalış(tır)mak, **5.** evlendirmek, nikâhlamak, **6.** esir/köle etmek.

yoke[3], *is. bk.:* **yolk.**

yokefellow = yokemate, *is.* eş, omuzdaş, koldaş, yoldaş, iş/hayat arkadaşı.

yokel, *is.* köylü, çiftçi yamağı, hödük.

yokelish, *sf.* köylü/hödük gibi, köylüvari.

yolk = yoke, *is.* **1.** yumurtanın sarısı, **2.** *biy.* dişi yumurtanın dölü oluşturan ve besleyen özü [İlgili sıfat: **vitelline**], **3.** yapağı yağı, **4. ~ sac** : embriyon torbası, **5. ~ stalk** : embryo torbasını embriyona bağlayan ince boru.

yolked, *sf.* yumurta sarılı/sarısı olan.

yolky, *sf.* **yolkier, yolkiest 1.** yumurta sarısı gibi, yumurta sarısına benzer, **2.** (yapağı) yağlı. **~ wool** : yağlı yapağı.

yom, *is. İbr.* gün (bayram ve dinî günler).

Yom Kippur, *is.* (Musevîlerin) Kefaret Günü: **Tishri** (Eylül-Ekim) ayının 10'unda başlayıp 24 saat süren dua ve oruç günü.

yon[1], *sf. bk.:* **yonder**[2].

yon[2], *zf.* **1.** *bk.:* **yonder**[1], **2.** *bk.:* **thither.** *Ran hither and ~.*

yon[3], *zm. k.d.* ötedeki(ler), oradaki(ler), ötede/orada bulunanlar.

yond, *sf.& zf. esk. bk.:* **yonder.**

yonder[1], *zf.* **1.** orada, ötede, **2.** oraya, şuraya, öteye, ileriye. *Look ~!*

yonder[2], *sf.* **1.** uzaktaki, oradaki, ötedeki. *Do you see ~ hut?* **2.** şu, ilerideki, ileride görülen. *He has walked to ~ hill.*

yonder[3], *zm.* orada/ötede bulunan şey.

yoni, *is.* (Hint ve Tibet dinlerinde) ferç, kadın tenasül organı veya onun sembolü. *bk.:* **linga.** ***e.a.*** *-vulva.*

yonker, *is. bk.:* **younker.**

yonks, *is. Brit. - k.d.* çok uzun zaman. *I haven't seen him ~, he's gone to live in Australia.*

yoo-hoo, *ünl.&f.* Hu! Yahu! Hey! (diye seslenmek).

yore, *is.&zf.* **1.** mazi, geçmiş zaman, çok önceki zaman. **of ~** : eski (zamanlarda olan) mazideki. **knights of ~** : eski şövalyeler. **in days of ~** : vaktiyle, eskiden, geçmiş zamanlarda, evvel zaman içinde, bir varmış bir yokmuş, **2.** *esk.* eskiden, geçmişte, vaktiyle, çok önceleri, eski zamanlarda. ***e.a.*** *-2. long ago.*

York, *is.* eski bir İngiliz krallık hanedanı (1461-1485). **~ boat** : Kanada'da Hudson Bay Co. nin kullandığı ağır kayık. **Yorkist** : York hanedanından. **~ rite** : York ayini: Templar şövalyeliği pâyesine ulaştıran Mason bölümlerinden biri. *bk.:* **Scottish rite.**

Yorkshire pudding, *is.* rostolu mantı: rostonun suları üstüne damlayarak fırında pişirilen yumurtalı hamur işi.

Yorkshire terrier, *is.* uzun tüylü teriyer (köpeği).

Yoruba, *is., ç.* **-bas/-ba 1.** Yoruba: Batı Afrikalı zenci, **2.** Yorubaca, Batı Afrikalı zenci dili, **3. ~n** : Batı Afrikalı zencilere ait.

you, *zm.* **1.** sen(i), sana, siz(i), size, sizler (i), sizlere. *You are kind. Would you like some tea? Will you please stop that noise. Only you can decide this. I told you the truth.* **What's it to you** : Sana ne! *You girls are always getting into trouble. You fool! You in the corner, come here!* **2.** (herhangi) bir kimse, herkes, herhangi biri, kimse. **a tiny animal you can't even see** : kimsenin göremeyeceği minicik bir hayvan. **You learn by trying** : Çalışmakla öğrenilir. **You have to be careful with people you don't know** : Tanımadığınız kimselere karşı dikkatli olmalısınız. **3.** *k.d.* senin/sizin anlamında **your** yerine kullanılır: *I heard about you being elected.* **4.** *esk.* (a) *bk.:* **yourself, yourselves**. *Get you home.* (b) **ye** zamirinin çoğulu: siz.

you-all, *zm. Güney ABD* **1.** siz(ler), siz hepiniz, hep beraber (iki veya daha fazla kişiye hitapta kullanılır). *Tell your mother it's time ~ came to visit us. ~ will about fill the aircraft.* **2.** bazan tek bir şahsa hitapta da kullanılır: **~ are the most beautiful girl in the world** : Sen dünyanın en güzel kızısın.

you'd = you had, you would.

you'll = you will, you shall.

young[1], *sf.* **younger, youngest 1.** genç. *A ~ girl/plant/country.* **2.** yeni, **3.** gençlik. **in one's ~ days** : gençlikte, gençlik günlerinde, **4.** küçük, yaşı ilerlememiş, **5.** küçük. *the ~ Mr. Smith.* **6.** körpe, taze. *~ vegetables.* **7.** toy, tecrübesiz. *~ in science.* ***e.a.-1. youthful, juvenile, growing. k.a.- 1. old, mature. NOT:*** **YOUNG,** gelişmesinin ilk çağında, büyümekte olan canlıları niteleyen genel sıfattır: *a young colt, child; young shoots of wheat.* **YOUTHFUL,** gençliğe özgü iyi vasıfları taşıyan, canlılık, zindelik, heyecan, ümit dolu anlamlarını kapsar: *youthful sports, energy, outlook.* **JUVENILE,** küçük yaşların kusurlu taraflarına uygulanır(bencillik, dik kafalılık, avarelik, dikkatsizlik vb. gibi) veya sadece erginlikten önceki çağa uygulanır: *juvenile behavior/delinquency/books.*

young[2], *is.* **1.** gençler. *the game for ~ and old.* **2.** yavru, civciv, çocuk. *a mother hen and her ~. The lion fought to protect her ~. the ~ of the elephant.* **3. with ~** : gebe, hâmile (dişi hayvan için kullanılır). ***e.a.- 3. pregnant.***

youngberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* iri böğürtlen: GB ABD'de aşılama ile yetiştirilen iri, mor renkli ve tatlı böğürtlen.

young blood, *is.* gençlik, genç fikirler, gençlerin tutumu/eylemi. ***e.a.- youth.***

younger, *sf.* genç+ : bahsedilen kimseyi ailenin yaşlılarından ayırt etmek için soyadından önce kullanılır: *The ~ Smith* veya *Smith the ~. bk.:* **elder** (1).

youngest, *is., ç.* **youngest** en küçük, ailenin en küçüğü.

young-eyed, *sf.* keskin gözlü, görüşü kuvvetli.

young hyson, *bk.:* **hyson.**

youngish, *sf.* gencecik, genççe, oldukça genç.

young lady, *is.* **1.** genç bayan, **2.** hanım kız, **3.** genç kız, **4.** sevgili, yavuklu, nişanlı. *His young lady met the family.* ***e.a.-4. sweetheart, fiancée.***

youngling, *sf.&is.* **1.** genç, **2.** genç/taze/körpe (insan/hayvan/bitki vb), **3.** acemi, tecrübesiz kimse. ***e.a.- 1. young, 3. novice, beginner.***

young man, *is.* **1.** genç, delikanlı, **2.** nişanlı, sevgili. *She introduced us her young man.* ***e.a.- 2. boyfriend, sweetheart, fiancé.***

youngness, *is.* gençlik. ***e.a.- youth.***

young one, *k.d.* **1.** çocuk, **2.** (hayvan) yavru. ***e.a.-1. child, 2. offspring.***

youngster, *is.* **1.** genç, delikanlı, genç kız, **2.** (hayvan) yavru, (at) tay, (inek) dana, buzağı, (koyun) kuzu, (keçi) oğlak, **3.** (ABD-Naval Academy) ikinci sınıf öğrencisi, genç subay, **4.** *k.d. bk.:* **junior**. ***e.a.-1. youth, lad.***

Young Turk, *is.* **1.** Genç Türk, **2.** devrimci: bir kurum/toplum içinde köklü reform ve ıslahat taraftarı.

younker, *is. esk.* **1.** genç asilzade, şövalye, beyzade, **2.** genç çocuk, küçük bey. ***e.a.-1. knight, 2. youngster.***

youpon, *is. bk.:* **yaupon.**

your, *zm.* **1.** senin, sizin. *I like ~ idea. ~ book.~ brother/father/mother. Wash your hands.* **2.** bir topluluğu/grubu belirtmekte kullanılır: **Take ~ factory workers, for instance** : Örneğin fabrika işçilerini ele alalım. *Your typical postage stamp is square. Your actual English gentleman.* **3.** hoşnutsuzluk, fikir ayrılığı vb. belirtmekte kullanılır: **If this is your famous French cooking, I don't think much of it** : Senin o kadar methettiğin Fransız usulü yemek beni pek sarmadı.

you're = you are.

your'n = yourn, *zm. k.d. bk.:* **yours.**

yours, *zm.* **1.** seninki, sizinki. *Which book is ~ ? Is she a friend of ~ ? It's no fault of ~ . That's no business of ~ . It is not ~ to decide.* **2.** Şu deyimler mektubun sonunda imzadan önce yazılır: **~ faithfully/ ~ respectfully/ ~ truly** : saygılarımla/ hürmetlerimle (yabancılar için); **~ sincerely** : sevgilerimle/saygılarımla (tanıdık kimseler için), **3. ~ truly** : (a) saygılarımla (mektup sonunda), (b) *k.d.* ben, bendeniz, kendi(m). **I am only in business to profit ~ truly** : Ben yalnız kendi çıkarım için iş yaparım.

yourself, *is., ç.* **yourselves 1.** kendin(iz), kendine, kendi kendinize, bizzat, sen/siz, bizzat siz(in). **Look at ~ in the mirror** : Aynada kendine bak. **Do it ~** . İşini bizzat kendin yap. **2. you ~** : bizzat sen, kendin (ifadeyi vurgulamada kullanılır). **You ~ know it couldn't be true** : Bunun doğru olamayacağını bizzat sen (pek âlâ) biliyorsun. **You ~ told me** : Sen kendin (bizzat sen) bana söyledin. **3.** *k.d.* bir kimsenin tabiî hâlini ifade için kullanılır: **be ~ = behave ~ :** kendine gel! **Are you tired? You don't seem ~ today** : Bugün pek iyi görünmüyorsun, yorgun musun? **I'll forgive you; I know you weren't ~ when said that** : Seni affediyorum, onu söylediğin zaman pek kendinde değildin. **Come to ~ = Pull ~ together** : Kendine gel, kendini toparla, kendine hâkim ol. **4. (all) by ~** : kendi kendin(iz)e, yalnız başın(ız)a, kimseden yardım görmeden. *Do it by ~. Did you walk across the country all by ~ ?*

youse, *zm.* siz, sizler: iki veya daha fazla kişiye hitapta kullanılan ve standart olmayan kelime. ***e.a.*** *- you.*

youth, *is., ç.* **youths/youth 1.** gençlik, delikanlılık, **2.** gençlik heyecanı/canlılığı, **3.** gençlik çağı. **The flower of ~** : Gençliğin baharı, **4.** (herhangi bir şeyin) ilk/erken çağı, **5.** gençler, gençlik. *The ~ of the country is/are ready to fight. A group of ~.* **6.** genç (adam), delikanlı, çocuk. ***e.a.-3.*** *minority, immaturity, adolescence, 6. youngster, lad, boy.*

youthen, *gl.f.* gençleştirmek, genç göstermek. *She ~ed her appearance with make-up.*

youthful, *sf.* **1.** genç, taze, körpe, **2.** dinç, gürbüz, kuvvetli, **3.** gençliğe özgü/yakışır, **4.** yeni, erken, pek gecikmemiş, **5.** *jeol.* genç, aşınmamış, yıpranmamış. ***e.a.-1.*** *young, 2. fresh, vigorous, 4. new, early. 5. young.* ***NOT:*** *Youthful, young, juvenile, puerile, boyish, girlish* sıfatları çocukluk ile olgunluk çağı arasındaki yaş dönemini, gençlik çağını nitelerler. **YOUNG** sadece yaşı, **YOUTHFUL** ise gençliğe özgü karakter, davranış, tutum ve görünüşü belirtir. Bu itibarla yaşlı, olgun bir kimse dahi YOUNG olmadığı hâlde YOUTHFUL olabilir. **BOYISH** ve **GIRLISH**, YOUTHFUL ile eş anlamlı olup sıra ile oğlan ve kızlar için söylenir: *a boyish grin; a girlish figure.* **JUVENILE** ve **PUERILE** olgunlaşmamış demektir ve küçük düşürücü, aşağılayıcı sıfatlardır, az çok hakaret anlamı taşırlar. **ADOLESCENT** olgunluğa yakın gençlik çağını niteler ve kullanıldığı yere göre aşağılayıcı olabilir veya olmayabilir: *adolescent pranks; adolescent energy and enthusiasm.*

youthfully, *zf.* gençliğe özgü/yakışır şekilde, genç/taze/körpe/dinç/kuvvetli bir hâlde.

youthfulness, *is.* gençlik, taravet, tazelik, körpelik, dinçlik, gürbüzlük.

youth hostel, *is.* gençler oteli, genç turistler için ucuz otel.

you've = you have.

yow/yowe, *is. esk. k.d. bk.:* **ewe.**

yowie, *is. Isk.* şişek, küçük (dişi) koyun.

yowl, *is.&gs.f.* uluma(k), acı acı bağırma(k)/feryat etme(k), haykırma(k), haykırış. (**yawl**, **yow** *d.d.*) . ***e.a.-*** *howl, yell, wail.*

yowler, *is.* uluyan, feryat eden, haykıran.

yo-yo[1], *is., ç.* **yo-yos 1.** yoyo, **2.** ahmak kimse.

yo-yo[2], *sf.* değişen, değişken, kararsız, alçalıp yükselen.

yo-yo[3], *f.* değişmek, değişken/kararsız olmak, alçalıp yükselmek, inip çıkmak.

yperite, *is. kim.* iperit *bk.:* **mustard gas.**

yr. = **1.** year(s), **2.** your.

yrs. = years, yours.

Yt, *kim.* yttrium (itriyum)un simgesi.

Y.T. = Yukon Territory.

ytterbia, *is. kim.* iterbiya: Yb_2O_3. Alaşım ve seramik yapmakta kullanılan renksiz madde. **ytterbium oxide** *d.d.*

ytterbic, *sf. bk.:* **ytterbous.**

ytterbite, *is. bk.:* **gadolinite.**

ytterbium, *is. kim.* iterbiyum: nadir madenlerden biri. Simgesi: **Yb**, atom ağ. 173.04, atom nu. 70, özgül ağ. 6.96.

ytterbium metal, *kim. bk.:* **yttrium metal.**

ytterbous, *sf.* iterbiyumlu.

yttria, *is. kim.* itriya : Y2O3, itriyum oksit. **yttrium oxide** *d.d.*

yttric, *sf. kim.* itrik, itriyum+.

yttrium, *is. kim.* itriyum, üç valanslı nadir maden. Simgesi: **Y** veya **Yt**, atom ağ. 88.905, atom nu. 39, özgül ağ. 4.47.

yttrium metal, *kim.* itrium grubu: Nadir toprak madenlerin tali gruplarından biri olup **dysprosium, erbium, holmium, thulium, ytterbium** ve **lutetium** elemanlarını kapsar. Diğer gruplar **cerium** ve **terbium**'dur. *bk.:* **rare-earth element.**

yuan, *is., ç.* yuan Çin lirası, Çin Cumhuriyetinin eski para birimi. **~ dollar** *d.d.*

Yuan, *is.* (Çin'de) hükûmet dairesi, bakanlık.

Yucatec, *is., ç.* **-tecs/-tec 1.** Meksikalı kızılderili, **2.** bunların konuştuğu dil.

Yucatecan, *sf.* Meksikalı kızılderililere/ dillerine ait.

yucca, *is.* **1.** *bot.* avize ağacı *(Yucca gloriosa) :* Zambakgillerden Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen, avizemsi kümeler hâlinde çan biçimli mumlu beyaz çiçekler açan ağaç. Boyu 3.5 m'yi bulur. **2.** avize çiçeği : bu ağacın çiçeği. New Mexico eyaletinin simgesi.

yucca moth, *is. zool.* avize ağacı güvesi *(Tegeticula* veya *Pronuba yuccasella)* Larvası avize ağacı tohumlarıyla beslenen bir tür güve.

Yuchi, *is.* Yuki: K Amerika kızılderili kabilelerinden birinin adı.

yuchy, *sf.* **yuchier, yuchiest** *bk.:* **yucky.**

yuck, *ünl. argo* öööö, (iğrenme/tiksinme ifade eden ünlem). **yuch** *ş.d.y.*

yucky, *sf.* **yuckier, yuckiest** *argo* iğrenç, tiksindirici, tiksinti veren, mide bulandıran. *A ~ mixture of Brussels sprouts, raisins and stewed tomatoes.* **yuchy** *d.d.*

yuga, *is. (Hinduism)* **1.** çağ, devir, **2.** Mahâyuga (büyük çağ) gittikçe kötüleşen şu dört çağdan oluşur: Kritayuga (1,728,000 yıl), Tretayuga (1,296,000 yıl), Dvâparayuga (864,000 yıl) ve Kaliyuga (432,000 yıl). **Yug** *d.d.*

Yugoslav, *sf.&is.* **1.** Yugoslav(yalı), **2.** güney İslâv ırkından bir kimse. **Yugo-Slav, Jugoslav, Jogo-Slav** *ş.d.y.*

Yugoslavia, *is.* Yugoslavya. Eski adı: *Kingdom of the Serbs, Croats and Slovener.* **Jugoslavia** *ş.d.y.*

Yugoslavian, *sf.&is.* Yugoslav, Yugoslavyalı.

Yugoslavic, *sf.* Yugoslav+, Yugoslavya'ya/ Yugoslavlara özgü.

yule, *is.* **1.** Noel, Noel zamanı, **2. ~ log/ ~ block/~ clog** : Noel kütüğü, Noel gecesi ocakta yakılan iri kütük. ***e.a.-1.*** *Christmas.*

yuletide, *sf.&is.* Noel mevsimi/ zamanı.

Yuma, *is., ç.* **-mas/-ma 1.** Yuma: Amerika'nın Arizona bölgesinde yaşayan kızılderili ahali, **2.** Yumaca, Yuma dili, **3.** Arizona'da bir şehir.

Yuman, *sf.&is.* Yumanca, Yuma dilleri grubu: Yuma, Mohave vb. kızılderililerinin dili.

yummy, *sf.* **-mier, -miest** *k.d.* nefis, leziz, tatlı, lezzetli, enfes, iştah açıcı. ***e.a.*** *- delicious.*

yum-yum, *ünl.* Aman ne nefis! (nefis bir yemek karşısında söylenen beğeni ünlemi).

yup, *bk.:* **yep.**

Yurak, *is.* Yurak: K Rusya ve Sibirya Ural-Altay dilleri.

yurt, *is.* otağ, yurt, Türkmen çadırı, yuvarlak kubbeli çadır (Kırgız ve Moğollar kullanır).

Y.W.C.A. = Young Women's Christian Association.

Y.W.H.A. = Young Women's Hebrew Association.

ywis, *zf. esk. bk.:* **iwis.**

*****
***
*

Z

Z, z, *is., ç.* **Z's/Zs/z's/zs 1.** İngiliz alfabesinin yirmi altıncı ve son harfi, **2.** z harfinin temsil ettiği ses, **3.** Z biçiminde herhengi nesne.

Z, **1.** *astr.* zenit uzaklığı, **2.** *bk.:* **zone**, **3.** bir dizinin yirmi altıncı (I sayılmazsa yirmi beşinci) elemanı, **4.** *kim. fiz.* atom numarası/sayısı, **5.** *elekt.* çeli, empedans.

z, 1. bilinmeyen/değişken sayı, **2.** z ekseni, **3.** *bk.:* **zero**, **4.** *bk.:* **zinc.**

zabaglione, *is. İt.* İtalyan kreması: çırpılmış yumurta sarısı, şeker ve marsala şarabı ile yapılır. **zabaione, zabajone** *d.d.*

zacaton, *is. bot.* fırça otu *(Muhlenbergia macroura):* Meksika'da yetişen köklerinden fırça yapılan bir ot. **whisk grass** *d.d.*

Zachariah = Zacharias = Zechariah, *is.* Zekeriya.

zaddik, *is., ç.* **zaddikim** *İbr.* sadık, dindar ve erdemli kişi. **tzaddik** *d.d.*

zaffar = zaffer = zaffir = zaffre, *is.* zefir, cam ve çinilere mavi renk vermekte kullanılan oksitlenmiş kobalt cevheri, kobalt oksit.

zag, *is.&f.* **zagged, zagging** keskin/sivri köşe (yapmak).

zaibatsu, *is.* (Japonya'da) büyük sınaî ve malî şirketler topluluğu.

zaire, *is., ç.* **zaire** Zaire lirası.

Zaïre, *is.* Zaire, eski Belçika Kongosu. **~an** : Zaireli, Zaire+.

zamarra, *is.* kebe, İspanya'da çobanların giydiği koyun derisinden yapılmış aba/palto.

Zambia, *is.* Zambiya, eski Kuzey Rodezya. **~n** : Zambiyalı, Zambiya+.

zamia, *is. bot.* tuğ ağacı *(Zamia)* Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen gövdesi yumrulu, dalsız, tepesinde taç gibi palmiyemsi tüylü yaprakları bulunan bir tür ağaç.

zamindar = zemindar, *is.* (Hindistan'da) **1.** rençper, çiftçi: kendine tahsis edilen tarla karşılığında sabit bir vergi ödeyen köylü, **2.** ağa, İngiliz hükûmetine arazi vergisi ödeyen toprak sahibi yerli.

zanana, *is. bk.:* **zenana.**

zander, *is., ç.* **-ders/-der** *zool.* tatlı su levreği *(Stizotedion lucioperca).* Orta Avrupa nehir ve göllerinde bulunur.

zanily, *zf.* tuhaf/gülünç bir şekilde, tuhaf tuhaf, hokkabazca, palyaço gibi.

zaniness, *is.* gülünçlük, tuhaflık, komiklik.

Zante, *is.* Zanta (adası).

zanthoxylum, *is.* dişbudak kabuğu.

zany[1], *sf.* **zanier, zaniest** gülünç, tuhaf, komik, soytarıca, hokkabazca, palyaço gibi. *He made us laugh with his ~ tricks.* ***e.a.-comical, ludicrous, outlandish.***

zany [2], *is., ç.* **-nies 1.** soytarı, hokkabaz, palyaço, mukallit, maskara/komik kimse, **2.** aptal, ahmak, budala, enayi. ***e.a.-1. buffoon, clown,*** **2.** *simpleton, fool.*

zanyish, *sf.* **1.** gülünç, tuhaf, komik, **2.** aptal/enayi gibi, budalaca, ahmakça.

zanza, *is.* zanza: tahta bir kutu üzerinde madenî veya tahtadan yapılmış dilleri parmaklarla çalınan bir Afrika çalgısı.

Zanzibar, *is.* Zengibar, Afrika'nın doğusunda bir ada. **Zanzibari** : Zengibarlı.

zap[1], *gl.f.* **zapped, zapping** *argo* **1.** vurmak, öldürmek, gebertmek, **2.** saldırmak, üstüne atılmak, tahrip etmek, yok etmek, mahvetmek, haklamak, **3.** x ışınlarıyla veya laser ışınlarıyla bombardıman etmek, **4.** yenmek, hakkından gelmek, galip gelmek, **5.** hız/kuvvet vermek/kazanmak, hızlan(dır)mak, kuvvetlen(dir)mek, **6.** hızla/yıldırım gibi gitmek. ***e.a.- 1. shoot, kill, 2. attack, damage, destroy, 4. overcome, overwhelm, 5. zip.***

zap[2], *is.* **1.** kuvvet, enerji, güç, atılım, hamle, **2.** sarsma, sarsıntı, **3.** vızıltı.

zap[3], *ünl.* zıp (bir şeyin anî/birdenbire vuku bulduğunu belirtir).

zapateado = zapateo, *is.* ökçe dansı, ökçeleri yere vurarak oynanan İspanyol dansı.

Zapotec, *is.* Zapotek, Meksikalı kızılderili.

zaptiah = zaptie = zaptieh, *is. T.* zaptiye, eski Türk polisi.

zarape, *bk.:* **serape.**

Zarathustra, *is. bk.:* **Zoroaster.**

Zarathustrian = Zarathustric, *sf. bk.:* **Zoroastrian.**

zaratite, *is.* zümrüt nikel: zümrüt yeşili kabuklar hâlinde bulunan nikel karbonat cevheri. **emerald nickel** *d.d.*

zareba = zareeba, *is.* **1.** (Sudan ve çevresinde) şarampol, etrafı dikenli çit ve kazıklarla çevrili kapalı yer, **2.** bu şekilde korunan kamp veya köy.

zarf, *is.* kahve fincanı zarfı.

zarzuela, *is., ç.* **-las** *İsp.* curcuna: yarı opera şeklinde İspanyol komedi tiyatrosu.

zastruga, *is., ç.* **-gi** yel izi: Rusya ovalarında rüzgârın kar üzerinde meydana getirdiği paralel çizgiler. **sastruga** *d.d.*

zax, *is. k.d.* arduvaz çekici, kayağan taş kesme baltası. ***e.a.-*** *sax.*

z-axis, *is., ç.* **z-axes** *mat.* z ekseni.

zayin, *is.* İbranî alfabesinin yedinci harfi.

za-zen, *is.* (bağdaş kurarak) düşünme, tefekkür, düşünceye dalma.

z.B. = ***zum Beispiel*** *Alm.* örneğin, meselâ. ***e.a.-*** *for example.*

Z-bar, *is.* Z çubuğu, kesiti Z şeklinde maden çubuğu.

Zea, *is.* Keos'un eski adı.

zeal, *is.* gayret, şevk, (çalışmak vb. için) arzu, istek, heves, merak. *He shows great ~ for knowledge.* ***e.a.-*** *passion, eagerness, ardor, keenness, fervor, earnestness, energy.* ***k.a.-****apathy, indifference, torpor, coldness, detachment.*

Zealand, *is. coğr.* Zilend, Danimarka'yı oluşturan adaların en büyüğü. **Seeland** *d.d.* Danimarkaca: *Sjaelland.* **~er** : Zilendli, Zilend+.

zealot, *sf.&is.* **1.** gayretli/hevesli/istekli (kimse), **2.** gayretkeş/müfrit/bağnaz/mutaassıp/aşırı derecede bir dine/partiye bağlı (kimse), **3.** *b.h.* Roma egemenliğine karşı ayaklanmış Musevî partizan. ***e.a.-2.*** *bigot, partisan, fanatic.* ***k.a.-*** *2. renegade, traitor, deserter.*

zealotry, *is., ç.* **-ries 1.** aşırı gayret/şevk/heves/arzu/istek, **2.** gayretkeşlik, ifrat, bağnazlık, taassup, (dine/partiye) aşırı bağlılık, partizanlık. *Show great ~.* ***e.a.-*** **2.** *fanaticism.*

zealous, *sf.* gayretli, şevkli, hararetli, ateşli, istekli, hevesli.*~ in doing his duty/ to succeed/for fame.* ***e.a.-*** *eager, keen, enthusiastic, fervent, intense .*

zealously, *zf.* gayretle, şevkle, hevesle.

zealousness, *is.* gayret, şevk, heves.

zeaxanthin, *is. biy.- kim.* sarıcık: C40H56 O2. Sarı mısır ve yumurta sarısından elde edilen turuncu, altın sarısı renginde bir madde.

zebec = zebeck, *is. bk.:* **xebec.**

zebra, *is., ç.* **-bras/-bra** *zool.* zebra *(Equus).* **mountain ~** : dağ zebrası *(Equus zebra).* **common ~** : zebra *(Equus burchelli).*

zebra crossing, *is. Brit.* yaya geçidi, çizgilerle işaretli geçit.

zebra finch, *is. zool.* çizgili ispinoz *(Poephila castanotis)* Avustralya'da kafeste beslenen kuyruğu çizgili, gri, beyaz tüylü bir kuş.

zebrafish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* zebra balığı/çizgili balık *(Brachydanio rerio).* Zebra gibi çizgili bir tür akvaryum balığı.

zebraic = zebralike, *sf.* zebramsı, zebra gibi.

zebra wolf, *is. bk.:* **thylacine.**

zebrawood, *is.* **1.** *bot.* zebra ağacı *(Connarus guianensis).* Guiana'da yetişen büyük bir ağaç, **2.** zebra ağacının açık kahverengi ve koyu şeritler hâlinde çizgili kerestesi, **3.** şerit çizgili kereste.

zebrine = zebroid, *sf.* zebra+, zebra gibi, zebraya benzer.

zebu, *is. zool.* zebu, hörgüçlü sığır *(Bos indicus).* Çin, Hindistan ve Doğu Afrika'da bulunan omuzları hörgüçlü, sarkık gerdanlı, kısa boynuzlu evcilleştirilmiş sığır.

zecchino, *is., ç.* **-ni** sikke, eski Venedik altını. **zecchin, zechin** *d.d.* ***e.a.-*** *sequin.*

Zechariah, *is.* **1.** Zekeriya Peygamber (M.Ö. VI. yüzyıl), **2.** İncil'in Zekeriya faslı.

zed, *is. Brit.* z harfi.

zee, *is.* **1.** *ABD* z harfi, **2.** şekli Z'ye benzeyen nesne, **3.** (Hollandaca) deniz. *Zuider ~, Tappen ~ .*

zein, *is. biy.- kim.* zein: mısırdan elde edilen sarı toz hâlinde protein. Suda erimez, sulandırılmış alkol ve asetonda erir. İplik, plâstik ve kâğıt yapımında kullanılır.

Zeitgeist, *is. Alm.* çağın ruhu: bir çağın en belirgin fikrî ve ahlâkî eğilimi.

zelkova, *is. bot.* Japon karaağacı *(Zelkova serrata)* Amerikan karaağacına benzer, hastalığa dayanıklı bir gölge ve süs ağacı.

zemindar, *is. bk.:* **zamindar.**

zemstvo, *is., ç.* **zemstvos** (Rusya'da 1864' te II. Çar Aleksandr tarafından asılzadeler meclisi yerine tesis edilen) il genel meclisi. 1905'ten 1917'ye kadar liberal hareketin çekirdeğini oluşturmuştur.

Zemzem, *is.* **1.** (Mekke'de) zemzem kuyusu, **2.** zemzem suyu.

Zen, *is.* **1.** (Çince **Ch'an**) Zen mezhebi: Çin'e VI., Japonya'ya XII. yüzyılda girmiş olan ve tefekkür yolu ile aydınlanmayı amaç edinen Mahayana Budizmi, **2.** bu mezhebin temel kuralları ve ayinleri.

zenana, *is.&sf.* (Hindistan'da) **1.** harem, evin kadınlara mahsus bölümü, **2.** zenne, bir ailede bulunan kadınlar ve kızlar.

Zend, *is.* **1.** Zerdüştlerin kutsal kitaplarının Pehlevî dilinde açıklaması, **2.** (eski İran'ın) Zendî dili.

Zend-Avesta, *is.* Zerdüştlerin kutsal kitapları ve açıklaması. **~tic** *bk.:* **Zendic.**

Zendic, *sf.* Zerdüştlerin kutsal kitaplarının Pehlevî dilinde açıklamasına ait.

Zenic, *sf.* Çin'de Zen mezhebine ait.

Zenist, *is.* Zen mezhebine mensup kimse.

zenith, *is.* **1.** *astr.* başucu, semtürre's, zenit: bir gök cisminin gözlem düzlemine verilen noktada dik doğru üzerindeki tepe konumu. *bk.:* **nadir, 2.** doruk, zirve, en yüksek nokta. **At its ~** : en yüksek derecesinde, zirvesinde. *Our spirits rose to their ~ after the victory.* **3. ~ distance** : başucu uzaklığı, **4. ~ telescope** : başucu teleskobu. ***e.a.-2.*** *apex, summit, peak.* ***k.a.-1.&2.*** *nadir.*

zenithal, *sf.* **1.** başucu+, başucunda, başucu noktasında (bulunan), **2.** (harita) yönsel: herhangi bir noktanın merkeze göre yönünü gösteren, **3. ~ equidistant projection** *bk.:* **azimuthal equidistant projection.**

zeolite, *is.* zeolit, alkali madenlerle alüminyum silikatı. **zeolitic** : zeolit+.

zephyr, *is.* **1.** meltem, esinti, nesim, hafif batı yeli, **2. ~ worsted** *d.d.* zefir (kumaş), yüksek kaliteli ve ince kumaş veya iplik, **3.** hafif/ince nesne, **4. ~ cloth** : zefir kumaş, yüksek kaliteli ince kumaş, **5. ~ yarn** : yüksek kaliteli ince iplik. ***e.a.-1.*** *bk.: wind, breeze.*

zephyrean = zephyrian = zephyrous, *sf.* meltemli, hafif esintili.

Zephyrus, *is. mit.* Meltem Tanrısı.

Zeppelin, *is.* zeplin, kabilisevk balon.

zero[1], *is., ç.* **-ros/-roes 1.** sıfır, 0 rakamı, **2.** (ölçek üzerinde) başlangıç (noktası). *It was 8 below ~ last night.* **3.** *mat.* + ve - sayıları ayıran nokta, **4.** hiç, hiçlik, yokluk, **5.** en küçük değer/derece, en aşağı nokta, **6.** *d.b.* bir ses veya biçim birimin bulunması gerekirken bulunmaması. **~-morpheme** : sıfır biçim birim. ***e.a.-1.*** *cipher, 2. origin, 4. naught, nothing.* ***NOT:*** Günlük konuşmada, örneğin maç sonuçlarını söylerken, hiçliği ifade için Amerikalılar **zero**, İngilizler ise **NOUGHT, OH** veya **NIL** kullanırlar. Matematik ve bilimde ise daima **ZERO** kullanılır.

zero[2], *gl.f.* **-roed, -roing 1.** sıfırlamak, bir ölçü aletinin başlangıç (sıfır) noktasını ayarlamak, sıfır ayarı yapmak, **2. ~ in** : hedefin tam ortasına nişan almak, **3. ~ in on** : (a) ateşi menzilin/hedefin tam ortasına yöneltmek/tevcih etmek, (b) (problem çözerken vb. dikkati/düşünceyi) bir noktada toplamak/teksif etmek/yoğunlaştırmak.

zero[3], *sf.* **1.** sıfır (değerli), değeri sıfır olan. *A ~ population growth.* **2.** *gr.* değişmez, şekil değiştirmeyen. *A ~ plural.* **3.** *meteor.* (a) düşey görüş uzaklığı 15 m'den az olan, (b) yatay görüş uzaklığı 50 m'den az olan.

zero-base budgeting, *is.* tüm bütçe: bir malî dönemde evvelki dönem bütçesindeki değişiklikleri değil bütçenin tümünü hazırlama yöntemi.

zero gravity, *is. fiz.* sıfır yer çekimi, (yörüngesinde hareket eden bir cisim vb. üzerinde) görünürde yer çekimi etkisinin sıfır olması.

zero hour, *is.* **1.** *As.* hücum saati, askerî harekâtın başlama saati, **2.** *k.d.* (a) başlama saati: herhangi bir işin/olayın başladığı/başlayacağı saat, (b) karar saati, kritik an.

zero-zero, *sf. meteor.* görüş sıfır: yatay görüş 50 m'den, düşey gürüş 15 m'den az.

zest[1], *is.* **1.** haz, zevk, hoşlanma, telezzüz. *He ate it with great ~. A ~ for reading.* **2.** tat, lezzet, nefaset, **3.** çeşni/lezzet/rayiha veren şey, **4.** şevk, heyecan. *~ for living. He entered into the work with ~/with a ~ which surprised us all. The danger of being caught added a ~ to the affair.* **Story of full ~** : heyecanlı/zevkle okunan hikâye. **It adds ~ to the episode** : Bu hikâyeye ayrı bir heyecan ve çeşni katıyor. **5.** *az kul.* gıdaya lezzet/çeşni vermek için kullanılan limon/portakal kabuğu, **6.** gayret, azim. **to fight with ~** : gayretle/bütün gücü ile çarpışmak. ***e.a.-1.*** *gusto, relish, enjoyment, 2. flavor, taste, 4. piquancy, interest, charm .*

zest[2], *gl.f.* **1.** haz/zevk/tat/lezzet/çeşni/rayiha vermek/katmak, **2.** şevk/gayret/heyecan/azim vermek/katmak.

zestful, *sf.* **1.** haz/zevk dolu, hoş, zevkli, haz/zevk veren, hoşa giden, lâtif, **2.** tatlı, lezzetli, leziz, nefis, **3.** şevkli, heyecanlı, sürükleyici. ***e.a.-zesty.***

zestfully, *zf.* **1.** şevkle, heyecanla, **2.** zevkle, hoşlanarak, **3.** leziz/nefis/lezzetli bir şekilde.

zestfulness, *is.* **1.** haz, lezzet, nefaset, **2.** şevk, heyecan, azim.

zesty, *sf. bk.:* **zestful.**

zeta, *is.* zeta, Yunan alfabesinin altıncı harfi.

zeugma, *is. gr.* ikileme: anlamca yalnız bir isme ait fiil veya sıfat ile iki isim arasında bağlantı kurma. Örnekler: **1.** *She opened the door and her heart to the homeless boy.* **2.** *The wage war and peace. bk.:* **syllepsis.**

zeugmatic, *sf.* ikileme tarzında.

zeugmatically, *zf.* ikilemeli, ikileme suretiyle.

Zeus, *is. mit.* Zeus, Jüpiter, Gök Tanrısı.

Z/F, *As.* (= **Zone of fire**) ateş sahası.

zibeline/zibelline, *sf.&is.* **1.** samur+, **2.** samur kürk, **3.** kalın kürklü kumaş .

zibet = zibeth, *is. zool.* Asya misk kedisi *(Viverra zibetha).*

zig[1], *is.* **1.** (a) keskin dönemeç/viraj, (b) iki dönemeç arasındaki düz çizgi/yol, **2.** (politikada, yöntemde vb.) anî değişiklik, yön değişimi. *The quick ~s and zags of his international maneuverings...*

zig[2], *gs.f.* **zigged, zigging 1.** anî dönmek, yön değiştirmek, **2.** dönemeç teşkil etmek, dönemeç yapmak, dönemeçli olmak.

ziggurat = zikkurat, *is.* zigurat: Asur ve Babillilerin mastabalı/basamaklı piramit şeklinde tapınağı.

zigzag[1], *sf.&is&zf.* **1.** yılankavi/dönemeçli/dolambaçlı (yol), zikzak, eğri büğrü (şey), **2.** zikzak yaparak, dönemeçli/dolambaçlı bir şekilde.

zigzag[2], *gl.f.* **-zagged, -zagging** zikzak yapmak, dönemeçli/dolambaçlı/yılankavi olmak.

zigzggedness, *is.* dönemeçlilik, dolambaçlılık, yılankavilik.

zigzagger, *is.* **1.** zikzak yapan/dönemeçlerle ilerleyen kimse/şey, **2.** (dikiş makinesinde) zikzak aleti, zikzak dikiş dikmek için makineye takılan parça.

zilch, *is. argo* sıfır, hiçbir şey. ***e.a.-*** *zero, nothing.*

zillah, *is.* (eskiden İngiltere yönetimindeki Hindistan'da) il, vilâyet.

zillion, *sf.&is., ç.* **-lions/-lion** sayısız, sayılamayacak kadar çok. *~s of mosquitos.*

zinc[1], *is. kim.* çinko, tutya. Demiri galvanizlemekte, pil ve alaşımlar yapmakta kullanılan maden. Simgesi: **Zn**, atom ağ. 65.37, atom nu. 30, özgül ağ. 20 C'de 7.14, ergime noktası : 419.58 C. kaynama noktası : 907 C.

zinc[2], *gl.f.* **-zincked/zinced, zincking/zincing** galvanizlemek, çinko ile kaplamak.

zincalism, *is. patol.* çinko zehirlenmesi, çinkodan zehirlenme.

zincate, *is. kim.* zinkat, çinko asidi (H2Zn O2) nin tuzu.

zinc blende, *min. bk.:* **sphalerite.**

zinc chloride, *is. kim.* çinko klorür: ZnCl2. Tahtaları çürümekten korumakta, kâğıt imalinde ve antiseptik olarak kullanılan zehirli tuz.

zincic = zincoid = zincous = zincky = zincy = zinky, *sf.* çinkolu, çinko+, çinkodan türetilen/türeyen.

zinciferous, *sf.* çinkolu, çinko üreten veya ihtiva eden.

zincification, *is.* çinkolama, çinko kaplama/emdirme.

zincify, *gl.f.* **-fied, -fying** çinkolamak, çinko kaplamak/emdirmek.

zincite, *is.* çinkotaşı, doğal çinko cevheri, ZnO.

zinckenite, *is. min. bk.:* **zinkenite.**

zincky, *sf. bk.:* **zincic.**

zincograph, *is.* çinkografi, çinko üzerine resim oyma sanatı, bununla basılan resim. **~er** : çinkograf, çinkografi ustası. **~ic(al)** : çinkografi usulüyle. **~y** : çinkografi, çinko üzerine resim oyma usulü/sanatı.

zinc ointment, *is. ecz.* çinko merhemi: deri hastalıklarının tedavisinde kullanılan ve %20 çinko oksit ihtiva eden merhem.

zinc oxide, *is. kim.* çinko oksit, ZnO : hekimlikte, dişçilikte, kozmetik sanayiinde kullanılan beyaz toz.

zinc stearate, *is. kim.* çinko stearat: Zn (C18H35O2)2. Kozmetik, merhem, lâk yapmakta vb. kullanılan toz.

zinc sulfate, *is. kim.* çinko sülfat: ZnSO4. 7H2O. **zinc vitriole** *d.d.*

zinc sulfide, *is. kim.* çinko sülfit: ZnS. Beyaz boya olarak kullanılır.

zinc white, *is.* çinko beyazı, boyalarda kullanılan ZnO.

zinfandel, *is.* **1.** Kaliforniya kara üzümü, **2.** bu üzümden yapılan şarap.

zing[1], *is.* **1.** canlılık, hayatiyet, zindelik, enerji, **2.** vızıltı. ***e.a.-1.*** *vitality, animation, vim, energy, vigor.*

zing[2], *gs.f.* vızıldamak, (mermi vb.) vızıldayarak gitmek.

zingara, *is., ç.* **-re** *It.* çingene kadını.

zingaro = zingano, *is., ç.* **-ri** *It.* çingene. ***e.a.-*** *gypsy.*

zingiberaceous = zinziberaceous, *sf. bot.* zencefilgillerden, zencefil *(Zingiberaceae)* familyasına mensup.

Zinjanthropus, *is., ç.* **-pi** ilkel zenci: İki milyon yıl önce yaşadığı tahmin edilen ve Kenya (Afrika)'da taşıllaşmış kemikleri bulunan ilkel Afrika insanı. **Nutcracker man** *d.d.*

zinkenite = zinckenite, *is.* zinkenit, kurşun-antimuan sülfür: PbSb2S4.

zinnia, *is. bot.* zenya: ABD ve Meksika'da yetişen ve güzel çiçekler açan bir bitki.

Zion, *is.* **1.** Kudüs'te Sion dağı: Üzerindeki Davut sarayı ile mabet Musevî din ve kültürünün merkezi sayılır. **2.** İsrail kavmi, **3.** (İsraillilerin ana yurdu ve Judaizmin merkezi olarak) Palestin, **4.** cennet. **Sion** *d.d.*

Zionism, *is.* Siyonizm: Musevîlerin Palestin'i elde edip devlet kurma hareketi. **Zion movement** *d.d.*

Zionist, *sf.&is.* Siyonist.

Zionistic, *sf.* Siyonizme yönelik, Siyonist.

Zionward, *zf.* Allaha/cennete doğru. ***e.a.-*** *Godward, heavenward.*

zip[1], *is.* **1.** vızıltı, mermi vb. nin çıkardığı keskin ıslık sesi, **2.** canlılık, hayatiyet, cevvallik, zindelik, enerji, gayret, **3.** *Brit. bk.:* **zipper**, **4.** *argo* sıfır, (özellikle sporda) hiç sayı kazanamama. ***e.a.-2.*** *energy, vim, vigor, vitality,* ***4.*** *zero.*

zip[2], *f.* **zipped, zipping 1.** (mermi, vb.) vızıldamak, vızıldayarak/hızla geçmek/gitmek. **~ along** : vız diye geçip gitmek, **2.** *gen.* **~ up** : gayret/enerji/canlılık vermek, gayrete getirmek, coşturmak, **3.** (fermuar) aç(ıl)mak, kapa(n)mak, **4.** fermuar ile kapanmak/tutturulmak, **5.** gayrete gelmek, coşmak, enerjik olmak, hızlı davranmak, **6.** *sp.* elemek, karşı takıma hiç sayı vermemek.

zip code, *is. ABD* posta kodu, posta bölge numarası. **ZIP code, Zip code, zip, ZIP, Zip** *d.d.*

zip-code, *gl.f.* **-coded, -coding** (mektup üzerine) posta kodu yazmak. *to ~ addresses on envelopes.*

zip fastener, *Brit. bk.:* **zipper.**

zip gun, *is.* ev yapısı tabanca.

zipper, *is.&f.* **1.** vızıldayan/hızla giden şey, **2. slide fastener** *d.d.* fermuar, cırcır, **3.** *bk.:* **zip**[2].

zippy, *sf.* **-pier, -piest** *k.d.* canlı, zinde, çevik. ***e.a.-*** *lively, peppy.*

zircon, *is.* zirkon, zirkonyum silikat ZrSi O4. Saydamları mücevher olarak kullanılır.

zirconate, *is. kim.* zirkonat, zikonyum hidroksit.

zirconia, *is. kim.* zirkonya: ZrO2. suda erimez, toz halinde zirkonyum oksit. **zirconium oxide, zirconium dioxide** *d.d.*

zirconic, *sf.* zirkonyumlu, zirkonyum+.

zirconium, *is. kim.* zirkonyum: Kimyasal özellikleri titanyuma benzer maden. Metalürjide, alaşımlarda ve çinicilikte kullanılır. Simgesi **Zr**, atom ağ. 91.22, atom nu. 40, özgül ağ. 20 C'de 6.49.

zither = zithern, *is.* 30-40 telli, mızrapla çalınan, kanuna benzer bir çalgı. **~ist** : bu çalgıyı çalan kimse.

zizith, *is.* püskül, eskiden Musevîlerin elbise üstüne giydikleri saçaklı giysi.

zizzle, *gs.f.* **-zled, -zling** *Brit.- k.d.* cızırdamak, ateşte pişen etin çıkardığı ses gibi ses çıkarmak.

zloty, *is., ç.* **-tys/-ty** Polonya lirası. 1 **zloty** =100 **groszy.**

Zn, *kim.* çinko (simge). *bk.:* **zinc**[1] .

zo-, *bk.:* **zoo-** (sesli harflerden önce gelir: **zooid** gibi).

zoa, *is., ç. bk.:* **zoon.**

-zoa, *son ek* hayvanlar: Zoolojide hayvan sınıfları adlarına eklenir. **Protozoa, Hydrozoa** gibi.

zod. = zodiac.

zodiac, *is.* **1.** burçlar kuşağı, zodyak: Ekliptik ile 8 yaparak bütün gökyüzünü çevreleyen ve güneş, ay ve gezegenlerin görünür yörüngelerini simgeleyen on iki dilimli kuşak. Her bir dilime BURÇ (**sign of zodiac**) denir. **2.** burçlar kuşağını simgeleyen dairesel/eliptik şekil, **3.** çevre, devre, **4.** *az kul.* hâle, kuşak. ***e.a.-3.*** *circuit, round, 4. halo, girdle.*

zodiacal, *sf.* burçlar+, burçlar kuşağı+. **~ light** : burçlar ışığı: şafakta doğuda, güneş battıktan sonra batıda görülen ve güneş ışığının etrafındaki meteor bulutunda yansımasından ileri geldiği sanılan koni biçiminde ışık demeti.

zoea, *is., ç.* **zoeae/zoeas** *zool.* zoea : yüksek yapılı kabuklulara ait geniş sefalotoraksh ve sırtı dikenli larva. **zoeal** : zoea+.

zoic, *sf.* hayvansal, hayvanlarla/hayvanların yaşayısı ile ilgili, belirli bir hayvansal varlığı olan. **saprozoic** (çürükçül) gibi.

Zollverein, *is. Alm.* gümrük birliği. ***e.a.-*** *customs union.*

zombi, *is., ç.* **-bis 1.** (Batı Afrika kabilelerinde) yılan tanrısı, **2.** (Güney ABD ve Antillerde) yerlilerin tapındığı yılan, **3.** ölüleri dirilten doğaüstü kuvvet, **4.** *bk.:* **zombie** (1,2).

zombie, *is.* **1.** doğaüstü kuvvetle canlanmış görünen ceset, **2.** kayısı likörü, ram ve limon suyundan yapılmış içki, **3.** *bk.:* **zombi** (1-3), **4.** *argo* duygusuz, hissiz, lâkayt, vurdumduymaz kimse, **5.** *Cnd.- argo* II. Dünya Savaşında mahallî savunma ile görevli muvazzaf asker.

zonal, *sf.* **1.** bölgesel, **2. zonary** *d.d.* bölge şeklinde, bölgelere ayrılmış, **3.** kuşak şeklinde, kuşağa benzer/ait, **4. ~ fossil** : kılavuz taşıl, **5. ~ly** : bölgesel olarak.

zonate(d), *sf.* **1.** (renk, doku, vb.) bölgeler/kuşaklar hâlinde, **2.** bölgelere/kuşaklara ayrılmış.

zonation, *is.* bölgelere ayı(ıl)ma, bölgeler hâlinde örgütlenme.

zone[1], *is.* **1.** bölge, mıntıka, yöre, kesim, dilim. **mountainous ~** : dağlık bölge. **demilitarized ~** : gayriaskerî bölge, askerlere yasak bölge. **free ~** : açık/serbest/gümrüksüz bölge. **military ~** : askerî/yasak bölge, **2.** *coğ.* kuşak, dünyanın ayrıldığı iklim kuşaklarından her biri. **North/South Frigid ~** : Kuzey/Güney Buz Kuşağı, 66 33' enlemden Kuzey/Güney Kutbuna kadar olan kuşak. **North/South Temperate ~** : Kuzey/Güney Ilıman Kuşağı, 23 27' ilâ 66 33' enlemleri arası kuşak. **Torrid ~** : Sıcak Kuşak, Ekvatorun kuzey ve güneyindeki 23 27' enlemleri arasındaki kuşak. **3.** *coğ.* bitki/hayvan kuşağı: belirli çevre koşullarında aynı/benzer cins canlıların yaşadığı bölge, **4.** *jeol. bk.:* **horizon** (4), **5.** *geom.* kuşak, iki paralel düzlem arasında kalan küre yüzeyi, **6.** (taşımacılıkta) bölge, tarife bölgesi, bir yerden aynı ücretle taşıma yapılan yerlerin tümü, **7.** şehrin belirli maksatlara tahsis edilen mahalleri/yöreleri. **a residential ~** : konutlar bölgesi, **8.** *bk.:* **time zone, 9. postal delivery** *~ d.d. ABD* posta dağıtım bölgesi, **10.** *sp.* bölge: oyun alanının belirli bir kısmı. *end ~; defensive ~.* **11.** *esk.* kuşak, kemer. ***e.a.-1.*** *region, belt, 11. girdle, belt, cincture.*

zone[2], *f.* **zoned, zoning 1.** bölgelere ayırmak, **2.** bölgeleşmek, bölgelere ayrılmak, **3.** (bir bölge ile) çevirmek, kuşatmak, sarmak, **4.** kuşaklarla/bantlarla işaretlemek. ***e.a.-3.*** *encircle, surround, gird, band.*

zone[3], *sf.* **1.** *bk.:* **zonal** (1-3), **2. ~ defense** : (futbol ve basketbolda) bölge savunması, her oyuncunun sahanın belirli bir kısmını savunması. *bk.:* **man-to-man defense, 3. ~ melting** : bölgesel eritme: arıtılacak kristalli madenin bir kısmını eritip kütle içinde ilerleterek yabancı maddeleri ayırma ve arıtılmış kısmı tekrar kristalleştirme yöntemi, **4.~ refine** : bölgesel arıtma, bölgesel eritme yöntemiyle arıtma.

zoning, *is.* bölgelere ayırma. **~ system** : (tren/vapur) bölgesel ücret sistemi. **~ plan** : imar plânı.

zonked, *sf. argo* **1.** körkütük/zilzurna/fitil gibi sarhoş, **2.** esrar yutmuş, uyuşturucu madde ile kendinden geçmiş, zom.

zonula, *is. bk.:* **zonule.**

zonular, *sf.* dar bölgesel, yöresel, çevresel, küçük bölgeler hâlinde.

zonule = zonula, *is.* (küçük/dar) bölge/yöre/çevre/mıntaka/kuşak.

zoo, *is., ç.* **zoos** hayvanat bahçesi. **zoological garden, zoological park** *d.d.*

zoo-, *ön ek* "hayvan" anlamı katar. *ör.:* **zoology, zoophyte**. Sesli harfler önünde: **zo-.**

zoochemical, *sf.* hayvan kimyası+.

zoochemistry, *is.* hayvan kimyası: hayvan vücudunu kimyasal bakımdan inceleyen bilim.

zoochore, *is.* hayvanların etrafa yaydığı bitki.

zoogeographer = zoögeographer, *is.* hayvansal coğrafya bilgini.

zoogeographic(al) = zoögeographic(al), *sf.* hayvansal coğrafya+.

zoogeographically = zoögeographically, *zf.* hayvansal coğrafya yönünden.

zoogeographic region, *is.* hayvansal coğrafya bölgesi. **zoogeographic realm** *d.d.*

zoogeography = zoögeography, *is.* **1.** hayvanlar coğrafyası, hayvanların yeryüzünde dağılışını inceleyen coğrafya dalı, **2.** bu dağılışın sebep ve etkilerinin incelenmesi.

zoogloea = zoögloea, *is. bkt.* peltemsi mikroorganizma topluluğu. **zoogloeal/zoogleal/zoögloeal/zoögleal** : bu topluluğa ait.

zoographer = zoögrapher, *is.* tanıtımsal zooloji bilgini.

zoographic(al) = zoögraphic(al), *sf.* tanıtımsal zooloji+.

zoografting = zoögrafting, *is. bk.:* **zooplasty.**

zoography = zoögraphy, *is.* tanıtımsal zooloji, zoografi.

zooid = zoöid, *is.* **1.** *biy.* hayvansı, zooit, **2.** (a) eşeysiz üreyen ve yalnız başına yaşayabilen hayvan, (b) koloni hâlinde yaşayan hayvanlar.

zooid(al) = zoöid(al), *sf.* hayvansı, hayvana benzer, hayvana ait.

zool. = zoöl. = **1.** zoological, **2.** zoologist, **3.** zoology.

zoolater = zoölater, *is.* hayvanlara tapan kimse.

zoolatrous = zoölatrous, *sf.* hayvana tapıcı.

zoolatry = zoölatry, *is.* hayvanlara tapma.

zoologic(al) = zoölogic(al), *sf.* **1.** zoolojiye/hayvanat ilmine ait, zoolojik, **2.** hayvanlara özgü, hayvanları ilgilendiren, hayvansal.

zoologically = zoölogically, *zf.* zoolojik olarak, hayvanat ilmi bakımından.

zoological garden = zoological park, *is.* hayvanat bahçesi. ***e.a.*** *-zoo.*

zoologist, *is.* zoolog, hayvanat bilgini.

zoology = zoölogy, *is., ç.* **-gies 1.** hayvanlar bilimi, hayvanat, zooloji, **2.** hayvanlar âlemi, belirli bir bölgedeki hayvanlar.

zoom[1], *f.* **zoomed, zooming, zooms 1.** vınlamak, vızıldamak, **2.** (uçak) birdenbire dikine havalan(dır)mak/yüksel(t)mek/tırman(dır)mak. *The airplane ~ed.* **3.** şiddetle/hızla atılmak/saldırmak, **4.** hızla/sür'atle yükselmek, fırlamak. *Prices ~ed.* **5.** *foto.* imgeyi büyütmek, optik düzenle cismi yakın gibi göstermek. ***e.a.*** *-3. swoop.* ***NOT:*** **ZOOM** fiili havacılıkta daima yukarı doğru hareketi/yükselmeyi ifade eder. Aşağı doğru iniş hareketinde kullanılması genellikle yanlış sayılır. *"The eagle zoomed down on its prey."* cümlesi dil bilginlerinin ancak %31'i tarafından kabule şayan görülmüştür. **Zoom**, hızla ve vızıltı gibi ses çıkararak yatay hareket eden cisimlere de uygulanabilir: *"The racing car zoomed around the course."* cümlesi dil bilginlerinin %64'ü tarafından doğru kabul edilmiştir.

zoom[2], *is.* **1.** anî yükseliş/havalanma/tırmanış, **2.** vınıltı, vızıltı, **3. ~ lens** *d.d.* yaklaştırıcı/resmi büyütücü mercek.

zoomancy, *is.* hayvan falı, hayvanların biçim ve davranışlarına bakarak fal açma.

zoometric(al) = zoömetric(al), *sf.* hayvan ölçümüne ait.

zoometry = zoömetry, *is.* hayvan ölçümü: hayvan bedeninin parçalarının ölçülmesi ve oranlarının karşılaştırılması.

zoomorph = zoömorph, *is.* hayvan şeklinde gösterilmiş şey, hayvan biçiminde temsil edilen ilâh.

zoomorphic = zoömorphic, *sf.* **1.** hayvan biçim ve özelliklerinin başka varlıklara atfedilmesi ile ilgili, **2.** hayvanların artistik/sembolik gösterilişine ait, **3.** hayvan şekli kullanan/gösteren.

zoomorphism = zoömorphism, *is.* **1.** (tezyinat olarak) hayvanların resmedilmesi, **2.** insan veya ilâhın hayvan biçiminde gösterilmesi.

zoomorphy = zoömorphy, *is. bk.:* **zoomorphism.**

zoon = zoön, *is., ç.* **zoa** *zool. az kul.* **1.** bir tek yumurtadan üreyen birey(ler), **2.** *bk.:* **zooid**, **3. zoonal = zoönal** : tek yumurtadan üreyen.

-zoon, *son ek* tek yumurtadan üremiş. *ör. :* **protozoon.**

zoonosis = **zoönosis**, *is. patol.* (insana bulaşabilen) hayvan hastalığı.

zoophagous, *sf.* etçil, etobur, hayvanlarla beslenen. ***e.a.-carnivorous.***

zoophile = zoophilist, *is.* **1.** hayvanları seven/koruyan kimse, **2.** hayvan aracılığı ile döllenen bitki.

zoophilia = zoophilism, *is.* **1.** hayvan sevgisi, hayvanlara karşı duyulan sevgi, **2.** *psikol.* hayvan sapıncı: hayvanlara karşı cinsel ilgi duyma.

zoophilic = zoöphilic = zoophilous = zoöphilous, *sf.* **1.** *bot.* hayvan aracılığı ile döllenen, **2.** hayvan seven, hayvanlara bağlı.

zoophobia = zoöphobia, *is.* hayvan korkusu, hayvanlardan (aşırı derecede) korkma.

zoophobous = zoöphobous, *sf.* hayvanlardan korkan.

zoophyte=zoöphyte, *is.* bitkimsi hayvan, bitkiye benzeyen omurgasız hayvan (mercan, deniz gelinciği, vb.).

zoophytic(al) = **zoöphytic(al)**, *sf.* bitkimsi (hayvan).

zooplankton =zoöplankton, *is.* sürükley hayvanı, planktondaki hayvan organizmaları, *bk.:* **phytoplankton.**

zooplanktonic = zoöplanktonic, *sf.* sürükley hayvanlarına ait.

zooplastic = zoöplastic, *sf.* hayvandan insana aşılanan (doku).

zooplasty = zoöplasty, *is. cer.* hayvandan insana doku aşılama. **zoografting** *d.d.*

zoosperm = zoösperm, *bot. esk. bk.:* **zoospore.**

zoosporangial = zoösporangial, *sf.* zoospor kesesi+.

zoosporangium = zoösporangium, *is., ç.* **-gia** *bot.* zoospor kesesi/zarfı.

zoospore = zoöspore, *is.* **1.** *bot.* zoospor: kamçı gibi çıkıntılarıyla devinen eşeysiz yosun ve küf sporları, **2.** *zool.* kamçılı tek gözeli hayvancık.

zoosporic = zoösporic = zoosporous = zoösporous, *sf.* zoospor+, zoosporlu.

zootomic(al) = **zoötomic(al)**, *sf.* hayvan anatomisine ait.

zootomically = zoötomically, *zf.* (karşılaştırmalı) hayvan anatomisi yöntemiyle.

zootomist = zoötomist, *is.* (karşılaştırmalı) hayvan anatomisi uzmanı.

zootomy = zoötomy, *is.* **1.** karşılaştırmalı hayvan anatomisi, **2.** hayvan otopsisi.

zoot suit, *is.* çuval giysi: bol, uzun, omuzları geniş ve vatkalı ceket ile şalvar gibi üstü geniş, paçası dar pantolondan ibaret elbise.

zoot suiter, *is.* çuval giysili.

zori, *is., ç.* **zori** (deri, kauçuk veya hasırdan) Japon sandalı.

zoril = zorilla = zorille = zorillo, *is.* **1.** *zool.* Afrika kokarcası, zorilla *(Ictonyx striatus)*, **2.** Amerika kokarcası. ***e.a.-2. skunk.***

Zoroaster = Zarathustra, *is.* Zerdüşt, M.Ö. VI. yüzyılda yaşamış Pers din adamı, Zerdüştlüğün kurucusu.

Zoroastrian = Zarathustrian, *sf.&is.* Mecusî, Zerdüşt dininden olan, ateşe tapan.

Zoroastrianism = Zoroastrism, *is.* Mecusîlik, Zerdüştlük. İyilik ve kötülük gibi iki yaratıcı kudretin varlığına, iyiliğin en sonunda galip geleceğine ve öldükten sonra tekrar dirileceğine inanır. **Mazdaism** *d.d. bk.:* **Ahriman, Ormuzd.**

zoster, *is.* **1.** *patol.* zona, **2.** (eski Yunanistan'da) erkek kemeri. ***e.a.-1.*** *Herpes zoster, shingles.*

Zouave, *is.* **1.** Zuhaf, Fransız ordusunda Cezayirli piyade askeri, **2.** ABD iç savaşlarında süslü elbiseli asker.

zounds, *ünl. esk.* Aman yarabbi! Olur şey değil! Tüh! Allah kahretsin! (öfke ve şaşkınlık ifade eder).

zowie, *ünl.* Yaşa! Aferin! Ha şöyle! Ya! (sevinç, hayret, tasdik ifade eder).

zoysia, *is. bot.* şark otu *(Zoysia)* : Doğu Asya ve Avustralya'da yetişen kalımlı çayır.

ZPG = Zero Population Growth.

Zr, *kim. bk.:* **zirconium.**

zucchetto, *is., ç.* **-tos** *It.* katolik rahiplerinin giydiği takke/bere.

zucchini, *is., ç.* **-ni/-nis** *bot.* yeşil dolma kabağı.

Zu'lhijjah, *is.* Zilhicce, Hicrî takvimin on ikinci ayı.

Zu'lkadah, *is.* Zilka'de, Hicrî takvimin on birinci ayı.

Zulu, *is., ç.* **-lus/-lu** *is.&sf.* **1.** Zulu, Afrika'da bir kabile, **2.** bu kabilenin bir ferdi, **3.** Zulu dili, **4.** Z harfi için haberleşme kelimesi, **5.** Zulu+, Zululara/ dillerine ait

zum Beispiel, *Alm.* örneğin, meselâ, yani. ***e.a.-*** *for example.*

zwieback, *is.* peksimet.

Zwinglian, *sf.* XVI. yüzyılda yaşamış İsviçreli Protestan reformcusu Zwingli'nin öğretilerine ait. **~ism** : Zwingli taraftarlığı. **~ist** : Zwingli taraftarı.

zwitterion = zwitter-ion, *is. fiz.- kim.* ikiz iyon: hem + hem - yük taşıyan iyon. **~ic** : ikiz iyonlu.

zygapophyseal = zygapophysial, *sf.* omur çıkıntısı+.

zygapophysis, *is., ç.* **-ses** *anat. zool.* omur çıkıntısı.

zygo- *ön ek* "kıvrık, boyunduruk şeklinde" anlamı katar. *ör.: zygomorphic.* Sesli harf önünde: **zyg-.**

zygodactyl(ous), *sf.&is.* çift parmaklı: ayak parmakları çift olan (kuş). **zygodactylism** : çift parmaklılık.

zygoma, *is., ç.* **-mata** *anat.* **1.** *bk.:* **zygomatic arch**, **2.** şakak kemiği çıkıntısı, **3.** *bk.:* **zygomatic bone.**

zygomatic arch, *is. anat.* elmacık kavsi.

zygomatic bone, *is. anat.* elmacık kemiği. **malar, malar bone, cheekbone** *d.d.*

zygomatic process, *is. anat.* elmacık kemiği çıkıntısı.

zygomorphic = zygomorphous, *sf. bot. zool.* bakışımlı, simetrik, düzlemsel simetrisi olan.

zygomorphism = zygomorphy, *is. bot. zool.* bakışım(lılık), simetriklik, düzlemsel simetrili olma, tenazur.

zygophyllaceous, *sf. bot.* gebregillerden, gebre otu familyasından.

zygophyte, *is. bot.* çift gametli bitki.

zygose, *sf. bot.* döllenmiş.

zygosis, *is. biy.* birleşme, döllenme.

zygospore, *is. bot.* çift gametli tohum.

zygosporic, *sf.* çift gamet tohumlu.

zygote, *is. biy.* **1.** zigot, iki gametin birleşmesinden oluşan göze, **2.** bu gözeden oluşan birey.

zygotene, *is. biy.* birleşme: göze bölünmesinde benzer kromozomların birleşme evresi.

zygotic, *sf.* zigot+, iki gametin birleşmesinden oluşan.

zygotically, *zf.* iki gametli olarak, iki gametin birleşmesi yolu ile.

zymase, *is. biy.- kim.* maya özü: maya içinde bulunan ve şekeri alkolle karbon dioksite ayrıştıran madde.

zyme, *is.* **1.** mayalandırıcı madde, **2.** *tıp* virüs, hastalık bulaştıran nesne.

zymo-, *ön ek* "maya" anlamı katar. *ör: zymology.* Sesli harf önünde: **zym-**

zymogen, *is. biy.- kim.* maya üreten, kendiliğinden mayaya dönüşen madde.

zymogenesis, *is. biy.- kim.* mayalaşma, mayaya dönüşme.

zymogenic = zymogenous, *sf. biy.- kim.* **1.** maya üretici, **2.** mayalandıran.

zymologic, *sf. biy.- kim.* maya bilimsel.

zymologist, *is. biy.- kim.* maya bilgini.

zymology, *is. biy.- kim.* maya bilimi. ***e.a.-*** *enzymology.*

zymolysis, *is. biy.- kim.* **1.** mayaların sindirimsel ve mayalandırıcı etkileri, **2.** mayalanma.

zymolytic, *sf.* mayalandırıcı.

zymometer, *is.* mayaölçer: mayalanma derecesini ölçen alet.

zymoplastic, *sf.* maya üreten.

zymoscope, *is.* maya gücüölçer: mayaların mayalandırma gücünü ölçen alet.

zymosis, *is., ç.* **-ses 1.** bulaşıcı hastalık, **2.** mayalanma, **3.** *esk.* eskiden bulaşıcı hastalık meydana getirdiği sanılan mayalanmaya benzer süreç.

zymosthenic, *sf.* maya hızlandırıcı, mayaların etkisini artırıcı.

zymotic, *sf.* **1.** mayalanmadan ileri gelen, **2.** mayalanmaya ait, **3.** bulaşıcı hastalığa ait. **4.** ~ **disease** : bulaşıcı hastalık: çiçek vb. gibi eskiden bedende mayalanma sonucu meydana geldiği sanılan hastalık.

zymotically, *zf.* mayalanma suretiyle/yolu ile.

zymurgy, *is.* maya bilimi: Kimyanın mayalanma ile uğraşan dalı.

zythum, *is.* boza, eski Mısır'da arpa suyundan yapılan bira, kuzey halkının birası.

Zz./zz. = *bk. :* **ginger.**

ZZZ/zzz, horultu, horlayan kimsenin çıkardığı ses.

*****
***
*